SIGNATURA: I 291

25-53 Nº 60

60 I 138
295

(b) Liber canonis primus quem princeps aboali abinſceni de medicina edidit: tranſlatus a magiſtro Gerardo cremonenſi in toleto ab arabico in latinum.

Uerba aboali abinſceni.

(I) N primis deo gratias agamus ſicut ſui ordinis celſitudo et beneficij ipſius multitudo meretur: cuius miſericordie ſuper omnes prophetas deſcendit. Et poſt dicam quod quidam de melioribus amicis quos habere videor cui in omnibus pro quibus me deprecatus fuerit ſatiſfacere debeo: de re quam poſſum me rogauit ut ei librum de medicina faciam: eius regulas vniuerſales et particulares taliter comprehendentem: ut explanatio cum breuitate in eo conueniat: et ſi in plurimis afferam quantum eſt afferendum de declaratione in verbis paucis quod equidem conceſſi. Et mihi placuit ut in primis loquerer de rebus communibus et vniuerſalibus vtriuſque partis medicine theorice videlicet et practice. Poſtea vero loquar de vniuerſalibus iudiciorum virtutum medicinarum ſimplicium. et poſt hec de particularibus earundem. Deinde loquar de egritudinibus que in vnoquoque contingunt membro. Primus tamen incipiam ab anatomia illius membri et eius iuuamento. de anatomia enim ſimplicium membrorum: et ſimiliter iuuamentis in libro primo vniuerſali iam tunc locutus ero. cum autem membri anatomiam conſumauero in quampluribus locis demonſtrare incipiam quomodo conſeruetur ſanitas: deinde ſermone abſoluto oſtendam eius egritudines vniuerſales et cauſas et ſemitas cognoſcendi eas: et vias eas medicandi in ſermone etiam vniuerſali. Poſtquam autem has res vniuerſales expleuero ad egritudines redibo particulares: et in quampluribus earum etiam demonſtrabo in primis iudicium vniuerſale in eius diffinitione et ipſius cauſis et ſignificationibus deinde ad iudicia reuertar particularia. Poſt oſtendam regulam vniuerſalem in medicando: deinde deſcendam ad medicandum particulariter cum vnaquaque medicina ſimplici aut compoſita. Ad illud autem quod prius dicam de iuuamento medicinarum ſimplicium in egritudinibus in libro medicinarum ſimplicium in tabulis pictis quas bonum eſt fieri ſicut in diſcipline modo aſpicies cum ad ipſum perueniens non reuertar ad dicendum niſi modicum rem. De medicinarum quoque compoſitarum que mihi videbantur in antidotario melius ponende in iuuamentis et quomodo miſceantur, uſque ibi loqui dimittam. Placet autem mihi ut poſtquam hunc librum conſummauero: alium librum componam de rebus particularibus in quo ſit proprietas nominandi egritudines: que cum accidant non ſunt vni eidem membro proprie. in quo etiam de pulchritudine loquemur: et vt in hoc libro eo calle procedam quo in libro particulari qui eſt ante ipſum proceſſi: quod ſi mihi deus auxiliatus fuerit et hunc conſummauero librum: addam poſtea in vno libro antidotarium. Non eſt autem bonum vt huius libri plurimum non ſit apud vnumquemque eorum qui moueri qui huius doctrine nomine vocari et per eam lucrari deſiderat: minus namque quod medico neceſſarium eſt comprehendit: quod vero ſuper ipſum additum eſt incomprehenſibile eſt. Quod ſi deus meum prolongauerit terminum et ſcda ſucceſſerit fortuna. me ad alia preparabo. Nunc autem hunc componam librum quem in quinque ſic diuidam libros.

Liber primus eſt de rebus vniuerſalibus ſcientie medicine

Liber ſecundus eſt de medicinis ſimplicibus

Liber tertius eſt de egritudinibus particularibus que ſunt in membris hominis a capite uſque ad pedes manifeſtis et occultis.

Liber quartus eſt de egritudinibus particularibus que cum accidunt non ſunt vni et eidem membro proprie et de decoratione.

Liber quintus eſt de componendis medicinis et ipſe eſt antidotarium

Libri primi ſunt quattuor fen:

Fen prima eſt de diffinitione medicine et ſubiectis eius et rebus naturalibus

Fen ſecunda eſt de diuiſione egritudinum et cauſarum et accidentium vniuerſalium

Fen tertia eſt de conſeruatione ſanitatis

Fen quarta eſt de diuiſione modorum medicationum ſecundum egritudines vniuerſales

f En prime ſex ſunt doctrine

d Doctrina prima eſt de ſubiectis medicine diffinitione.

Doctrina ſecunda eſt de elementis.

Doctrina tertia eſt de complexionibus.

Doctrina quarta eſt de humoribus.

Doctrina quinta eſt de membris.

Doctrina ſexta eſt de operationibus et ſpiritibus et virtutibus

d Doctrine prime ſunt duo capitula

Capitulum primum eſt de diffinitione medicine

Capitulum ſecundum eſt de ſubiectis medicine

d Doctrine ſecunde eſt vnum capitulum.

Capitulum de elementis

d Doctrine tertie ſunt tria capitula

Capitulum primum eſt ad oſtendendum quid ſit complexio.

Capitulum ſecundum eſt de complexione membrorum.

Capitulum tertium eſt de complexionibus etatum.

d Doctrine quarte ſunt duo capitula.

Capitulum primum eſt ad inquirendum quid ſit humor et quot ſint eius partes

Capitulum ſecundum eſt de generatione humorum

d Doctrine quinte eſt vnum capitulum et v. ſumme.

UNIVERSIDAD Y PROVA BIBLIOTECA. DE ZARAGOZA.
Nº 21.494

Capitulum eſt ad inquirendum quid ſit membrum et ſue partes.

Summa prima eſt de oſſibus: cuius ſunt .xxx. capitula.

Capitulum primū ē locutio univerſalis de oſſibus et iuncturis.
Capitulū ſecūduʒ ē de anatomia cranei.
Capitulū tertiuʒ eſt de anatomia eius qđ de capite eſt ſub craneo.
Capitulū quartū eſt de anatomia oſſium mandibularum et narium.
Capitulum q̄ntū eſt de anatomia dētiū.
Capitulū ſextū eſt de iuuamēto dorſi.
Caplm ſeptimū ē de anatomia ſpōdiliū.
Capitulū octauū ē de iuuamēto colli et anatomia oſſium ipſius.
Capitulum nonū ē de anatomia ſpondilium pectoris et earum iuuamentis.
Capitulum decimū eſt de anatomia ſpōdilium renum.
Capitulū vndecimū eſt de anatomia alhomiſſi uel aloium.
Caplm .xij. eſt de anatomia alhoſos.
Capitulū .xiij. eſt ſermo ſicut ſigillatio de iuuamento dorſi.
Caplm .xiiij. ē de anatomia coſtarū.
Capitulum .xv. eſt de anatomia caſſi uel toracis.
Caplm .xvi. ē de anatomia furcule.
Caplm .xvij. ē de anatomia ſpatule.
Caplm .xviij. ē de anatomia adiutorij.
Caplm .xviiij. eſt de anatomia ſchit.
Capitulū .xx. eſt de anatomia cubiti.
Capitulū .xxi. ē de anatomia raſcete.
Capitulum .xxij. eſt de anatomia pectinis manus.
Caplm .xxiij. ē de anatomia digitorū.
Caplm .xxiiij. ē de iuuamēto vnguis.
Capitulum .xxv. eſt de anatomia oſſiuʒ femoris.
Capitulum .xxvi. eſt de locutione aggregata de iuuamento pedis.
Caplm .xxvij. ē de anatomia oſſiū coxe.
Caplm .xxviij. ē de anatōia oſſiū cruris.
Capitulum .xxviiij. eſt de anatomia oſſium genu.
Caplm .xxx. ē de anatomia pedis.

Summa ſecunda eſt de muſculis cuius ſunt .xxx. capitula.

Capitulum primū eſt ſermo vlis de muſculis et cordis et ligamentis.
Capitulum ſecundum eſt de anatomia muſculorum faciei.
Capitulum tertiuʒ eſt de anatomia muſculorum frontis.
Capitulum quartū eſt de anatomia muſculorum oculi.
Capitulum quintum eſt de anatomia muſculorum palpebre.
Capitulum ſextum eſt de anatomia muſculorum maxille.
Capitulum ſeptimum eſt de anatomia muſculorum labij.
Capitulum octauum eſt de anatomia muſculorum naris.
Capitulum nonum ē de anatomia muſculorum mandibule ſuperioris et inferioris.
Capitulum decimum eſt de anatomia muſculorum capitis.
Capitulum vndecimuʒ eſt de anatomia muſculorum epiglotis.
Capitulum duodecimū eſt de anatomia muſculorum tracheearterie.
Capitulum .xiij. eſt de anatomia muſculorum oſſis laude.
Capitulum .xiiij. eſt de anatomia muſculorum lingue.
Capitulum .xv. eſt de anatomia muſculorum colli.
Capitulum .xvi. eſt de anatomia muſculorum pectoris.
Capitulum .xvij. eſt de anatomia muſculorum motus adiutorij.
Capitulum .xviij. eſt de anatomia muſculorum motus aſchit.
Capitulum .xix. eſt de anatomia muſculorum motus raſcete.
Capituluʒ .xx. eſt de anatomia muſculorum motus digitorum.
Capitulum .xxi. eſt de anatomia muſculorum motus dorſi.
Capitulum .xxij. eſt de anatomia muſculorum ventris.
Capituluʒ .xxiij. eſt de anatomia muſculorum teſticulorum.
Capitulum .xxiiij. ē de anatomia muſculorum veſice.
Capitulum .xxv. eſt de anatomia muſculorum virge.
Capitulum .xxvi. eſt de anatomia muſculorum ani.
Capituluʒ .xxvij. eſt de anatomia muſculorum motus coxe.
Capitulum .xxviij. eſt de anatomia muſculorum motus cruris.
Capitulum .xxix. eſt de anatomia muſculorum iuncture pedis.
Capitulum .xxx. eſt de anatomia muſculorum digitis pedis.

Summa tertia eſt de neruis et ipſius ſunt ſex capitula.

Caplm .i. ē ſmo vlis de neruis p̄pe.
Capitulum ſecundum eſt de anatomia neruorum cerebri et ſeni arū ipſorum.
Capitulū tertiū eſt de anatomia neruorū nuche colli et eius ſemitarum.
Ca. iiij. ē d anatomia neruorum nuche ſpōdiliū q̄ ſunt in rectitudine pectoris.
Ca. v. eſt de anatomia neruorum alchaſis.
Ca. vi. eſt de anatomia neruorum iuncture alhaomiſi et alhoſos vel aloium.

Summa q̄rta eſt de arterijs cuius ſūt quatuor capitula

Capitulū p̄mū eſt de q̄litate arterie
Cap. ij. eſt de anatomia arterie alguendi i. venalis
Capitulum tertium eſt de anatomia arterie aſcēdentis.
Capituluʒ .iiij. eſt de anatomia duarum arteriarū ſubeteuni.
Ca. v. ē de anatomia arterie deſcēdentis

Summa quinta eſt de venis cuius ſunt quatuor capitula

Capitulū p̄mū eſt de q̄litate venarum.
Capitulū ſecūdū eſt de anatomia vene q̄ vocat porta
Capitulū tertiū eſt de anatomia vene cōcaue et eius qđ de ea aſcēdit.
Capitulū q̄rtū eſt de anatomia venarū q̄ ſunt in manibus.
Capitulū q̄ntū eſt de anatomia vene concaue deſcendentis

Doctrine .vi. ē vna ſūma. ſūma ē de virtutibus cuius ſex ſunt capitula.

Ca. i. ē de gnāli virtutū ſermone vniuerſali.
Capitulum ſecundū eſt de virtutibus naturalibus quibus miniſtratur.
Capitulū tertiū eſt de virtutibus naturalibus miniſtrantibus.
Capitulum .iiij. eſt de virtutibus aīalibus
Capitulū q̄ntū eſt de virtutibus aīalibus cōprehendentibus
Ca. vi. eſt de virtutibus aīalibus motiuis
Capitulū poſtremū eſt de operationibus.

Capla ergo ſen p̄me ſūt nonagintaduo.

Fen vero ſecūde ſunt tres doctrine.
Doctrina p̄ma eſt de egritudinibus.
Doctrina ſecunda eſt de cauſis.
Doctrina tertia eſt de ſignificationibus.

Doctrine p̄me ſunt octo capitula

Ca. i. eſt de demonſtratione cauſe et egritudinis et accidentis
Capitulū .ij. eſt de diuiſionibus diſpoſitionū corporis et generibus egritudinū
Ca. iij. ē de egritudinibus cōpoſitionis.
Ca. iiij. ē de egritudibus ſolutōis continuitatis
Ca. v. eſt de egritudinibus cōpoſitis.
Capitulū ſextū eſt de rebus q̄ cū egritudinibus numerantur
Capitulū ſeptimū eſt de tēporibus vel horis egritudinum.
Capitulū octauū eſt pro cōplendo ſermone in egritudinibus.

Doctrine ſecūde ſunt due ſumme.
Sūma p̄ma ē de rebus q̄ accidūt ab aliq̄ re cauſarum cōmunium.
Sūma ſecunda ē de numeratōe vniuſcuiuſq; cauſe cuiuſq; diſpoſitōis corporalis

Summe autē p̄me ſunt .xix. capitula
Cap. i. eſt ſermo vniuerſal de cauſis
Ca. ij. eſt de aere corpora circūdante
Capitulū tertiū eſt de naturis temporum
Capitulū q̄rtū eſt de iudicijs tēporum et ipſorū mutationibus
Capitulū q̄ntū eſt de aere bono
Ca. vi. eſt de operatōibus q̄litatū aeris et accidentium ex tēporibus
Cap. vij. eſt de iudicijs cōpoſitōis anni
Capitulū octauū eſt de impſſione mutationū aerarum accidentaliū q̄ nō ſunt contrarie curſui naturali.
Capitulum nonum eſt de impreſſionibus mutationū aerarū malarū que ſunt cōtra curſum naturalem
Ca. x. eſt in ſermone de naturis ventorū.
Ca. xi. ē de locatōe in eis q̄ accidūt ex locis habitabilibus.
Ca. xij. eſt de eis que accidunt ex motu et quiete
Ca. xiij. eſt de eis que accidunt ex ſomno et vigilijs
Ca. xiiij. eſt de eis que accidūt ex motibus animalibus
Ca. xv. eſt de eis que accidunt ex eis que comeduntur et bibuntur
Capitulum .xvi. eſt de diſpoſitionibus aquarum.
Ca. xvij. eſt de eis que accidunt ex retētione et inanitione
Capitulum .xviij. eſt ſermo de cauſis que accidūt corpori et non ſunt neceſſarie neq; nociue.
Ca. xix. eſt de eis que accidunt ex balneo et ſtatione in ſole

Summe ſecūde ſunt .xxix. capitula.
Capitulū primū eſt de calefacientib9
Capitulum ſecundū eſt de infrigidātib9.
Capitulum tertium eſt de humectātibus
Capitulum quartum eſt de deſiccantib9
Capitulū quītū eſt de corrūpētib9 figurā
Cap. vi. eſt de cauſis opilatōis ⁊ ſtricture foraminū
Cap. vij. eſt de cauſis dilatōis foraminū
Capitulum octauū eſt de cauſis aſpitatis
Capitulum nonum ē de cauſis lenitatis
Capitulū .x. eſt de cauſis diſlocationis
Capitulum vndecimū eſt de cauſis male vicinitatis cum propinquitate
Capitulum duodecimū eſt de cauſis malitie vicinitatis cum elongatione.
Ca. xiij. ē de cauſis motuū nō naturaliū
Capitulum. xiiij. eſt de cauſis augmenti quantitatis ⁊ numeri
Capitulū .xv. eſt de cauſis diminutionis
Capitulum .xvi. eſt de cauſis ſolutionis continuitatis.
Ca. xvij. eſt de cauſis vlceris
Capitulū .xviij. eſt de cauſis apoſtematū
Ca. xix. eſt de cauſis doloris abſolute
Ca. xx. eſt de cauſis vniuſcuiuſq3 doloris
Ca. xxi. eſt de cauſis ſedandi dolorem
Capitulum. xxij. eſt de eis que puenīunt ex dolore.
Capitulum. xxiij. eſt de cauſis delictarū.
Ca. xxiiij. eſt quō ex motu puenit dolor.
Capitulum. xxv. eſt quomodo prouenit dolor ex humoribus malis.
Capitulum. xxvi. eſt quomodo prouenit dolor ex ventoſitate.
Capitulum. xxvij. eſt de cauſis retentionis ⁊ manſionis
Ca. xxviij. ē de cauſis faſtidij ⁊ repletōis
Capitulum. xxix. eſt de cauſis debilitatis membrorum

Doctrine vero .iij. fen. ij. ſunt .xi. capitula: ⁊ due ſūme.
Cap. i. ſermo vniuerſalis eſt de accidentibus ⁊ ſignificationibus.
Ca. ij. eſt de ſignis differētie int egritudines ppias ⁊ que ſunt in cōmunitate.
Ca. iij. eſt de ſignis complexionum
Capitulum quartum eſt de comprehenſione ſignorum equalis complexiōis.
Capitulum quintum eſt de ſignis eius q egreditur ab equalitate ſuperflue
Capitulum ſextum eſt de ſignis ſignificātibus repletionem
Capitulū ſeptimū eſt de ſignis qb9 ſignificantur qñ quilibet humorum eſt ſuperans
Capitulum octauū eſt de ſignis ſignificātibus opilationes
Capitulum nonū eſt de ſignis ſignificātibus ventoſitates
Capitulum. x. eſt de ſignis ſignificātibus apoſtēmata
Capitulum. xi. eſt de ſignis ſignificātib9 ſolutionem continuitatis.

Summa pma doctrīe tertie: fen ſecūde ē de pulſu cui9 ſūt .xix. capitula
Ca. i. eſt locutio vniuerſalis de pulſu
Ca. ij. eſt de pulſu equali ⁊ inequali
Cap. iij. eſt de ſpeciēb9 compoſiti pulſus
Capitulum quartū eſt q ex ſpēb9 pulſus ſit naturalis.
Ca. v. eſt de cauſis ſpecierum pulſus
Ca. vi. eſt de his q puenīūt ex cauſis cōtemptibus ſolūmodo
Capitulū. vij. eſt de pulſu etatū maſculorum ⁊ feminarum.
Ca. viij. eſt de pulſu complexionum
Ca. ix eſt de pulſu tēpor
Ca. x. eſt de pulſu regionū
Cap. xi. eſt quid operetur in pulſu qđ comeditur ⁊ bibitur.
Capitulum. xij. quid agat ſomnus ⁊ vigilia in pulſu.
Capitulum. xiij. eſt de indicijs pulſus exercitij.
Capitulū. xiiij. eſt de indicijs pulſus eorū qui balneati ſunt
Capitulum. xv. eſt de pulſu qui eſt mulierum proprius ⁊ eſt pulſus pregnantium.
Ca. xvi. eſt de pulſu dolor
Ca. xvij. eſt de pulſu apoſtematum
Cap. xviij. eſt de indicijs pulſus accidentium animalium
Capitulum. xix. eſt de mutationibus rerum que ſunt cōtra naturam. ⁊ forma pulſus cū ſermone vniuerſali

Summa. ij. eſt de vrina ⁊ egeſtione: cuius ſunt .xiij. capitula.
Capitulum primum eſt ſermo vniuerſalis vrine.
Ca. ij. eſt de ſignis color vrine.
Ca. iij. eſt de ſignis ſbe vrine ⁊ q̄litate a9
Ca. iiij. eſt de ſignis odoris vrine
Capitulum quintū eſt de ſignificatiōib9 que colliguntur ex ſpuma
Capitulum ſextum eſt de ſignificatiōib9 ſpecierum hypoſtaſis
Ca. vij. eſt de ſignificatiōib9 multitudinis vrine ⁊ ipſius paucitatis.
Capitulū. viij. eſt ſūma ſermonis de vrina digeſta ſanatiua

Capitulum nonum eſt de vrina etatum.
Capitulum decimum eſt de vrina virorum ac mulierum.
Capitulū vndecimū eſt de reb9 vrine aliarum: ⁊ quomodo eſt diuerſa ab vrina hominis quibus probantur medici.
Capitulum duodecimū eſt de rebus liquidis que vrine ſimiles exiſtunt ⁊ differentia inter eas ⁊ inter vrinam.
Capitulum decimūtertiū eſt de ſignificationibus egeſtionis.
Capitula ergo fen ſecunde ſunt nonaginta nouem.

Fen autem tertie eſt capitulum vnū ⁊ doctrine quinq3.
Capitulum ſingulare eſt de cauſis ſanitatis ⁊ egritudinis ⁊ neceſſitate mortis.
Doctrina prima eſt de nutritione.
Doctrina .ij. eſt de regimine in communi albalegin.
Doctrina. iij. ē de regimine ſenū.
Doctrina. iiij. eſt de regimine cuiuſlibet corpis cui9 ꝯplexio nō eſt bona.
Doctrina. v. eſt de mutationibus.

Doctrine prime que ē de nutritiōe ſunt. iiij. capitula.
Capitulū pmū eſt de regimine infātis ex quo naſcit vſquequo incipit ambulare.
Capitulū. ij. eſt de regimine ablationis mamille ⁊ aſtre.
Capitulum. iij. eſt de egritudinibus que accidunt infantibus.
Capitulū. iiij. eſt de regimine infātū cum puenerint ad pueritiam.

Doctrina. ij. ē de regimie qđ ē cōe albaleghin cui9 .xvij. ſūt capla.
Caplm. i. ē ſūma ſmonis de exercitio.
Caplm. ij. ē de ſpēb9 exercitij.
Caplm. iij. ē de hora incipiēdi exercitium ⁊ menſurandi ⁊ ordinandi ipſum.
Capitulum. iiij. eſt de fricatione.
Capitulum. v. eſt de balneatione ⁊ nominatione balneorum.
Caplm. vi. ē de ablutiōe cū aq̄ frigida.
Caplm. vij. ē de regimine comeſtionis.
Capitulū. viij. ē de regimine aq̄ ⁊ vini.
Caplm. ix. ē de ſōno ⁊ vigilia.
Capitulum. x. eſt de eo quod oportet ut poſtremetur ab hoc loco.
Capitulum. xi. eſt de conſortandis membris debilibus.
Capitulum. xij. eſt de laſſitudine que ſequitur poſt exercitium.
Caplm. xiij. ē de eliob9 ⁊ oſcitatiōib9.
Capitulum. xiiij. eſt de medicatione laſſitudinis exercitialis.
Capitulum. xv. eſt de alijs diſpoſitionibus que exercitium ſequūtur ⁊ alijs.
Capitulum. xvi. eſt de medicatione laſſitudinis que per ſe accidit.
Capitulum. xvij. eſt de regimine corporum quo cōplexiones non ſunt bone.

Doctrina. iij. eſt de regimine ſenū cuius ſunt. vi. capitula.
Capitulum. i. eſt ſermo vniuerſalis de regimine ſenum.
Capitulum. ij. eſt de comeſtione ſenum.
Capitulum. iij. eſt de potu ſenum.
Capitulum. iiij. eſt de operatione opilationis ſenum.
Capitulum. v. eſt de fricatione ſenum.
Capitulū. vi. eſt de exercitādo ſenes.

Doctrina. iiij. ē de regimine cuiuſlibet corpor quor ꝯplexio nō ē bona: cui9 ſunt quinq3 capitula.
Caplm. i. eſt de rectificatione cōplexionis: cuius caliditas eſt ſuperflua.
Caplm. ij. eſt de rectificatiōe ꝯplexionis cuius frigiditas eſt ſuperflua.
Caplm. iij. eſt de regimine corporū que cito incurrunt egritudines.
Capitulū. iiij. ē de ingroſſatiōe macri.
Capitulū. v. eſt de extenuatiōe craſſi.

Doctrina. v. ē de mutatiōib9: cui9 eſt vnū caplm: ⁊ vna ſumma.
Capitulum eſt de regimine temporum cum rectificatione aeris.

Summa eſt de regimine iter agentium: cuius ſunt octo capitula.
Capitulum. i. eſt ad ſuccurrendum ei qđ pronoſticat egritudines.
Capitulum. ij. eſt ſermo vniuerſalis de regimine iter agentium.
Capitulum. iij. eſt de cautela a calore in itineribus: ⁊ quomodo regendi ſunt in hora caloris.
Capitulum. iiij. eſt de regimine eius qui iter agit in frigore.
Capitulum. v. eſt de cuſtodiendis extremitatibus a frigore.
Capitulum. vi. eſt de cuſtodiendo calore in itineribus.
Capitulum. vij. eſt de cuſtodiendo iter agentem ab impedimēto aquarū diuerſarū.
Capitulum. viij. eſt de regimine iter agētis in mari.

Capitula ergo fen tertie ſunt quadraginta duo.

En vero quarte ſunt.xxxi.capitula et eſt de diuiſione modorum medicationis ſecundum egritudines vniuerſales.

Capitulum primum eſt ſermo vniuerſalis in medicando.
Capitulum ſecundum eſt ad medicandum egritudines male complexionis.
Capitulum tertium eſt de vbi et quomodo et quando oportet ut fiat euacuatio.
Capitulum quartum eſt de regulis communibus vomitui et inanitioni: et quomodo vomitus aut medicina ſolutiua attrahat ſuperfluitatem.
Capitulum quintum eſt de inanitione ventris et regulis eius.
Capitulum ſextum eſt de ſuperfluitate medicine ſolutiue et eius conſtrictione.
Capitulum ſeptimum eſt ad ſuccurrendum diſpoſitioni illius in quo virtus ſuperfluit catartici.
Capitulum octauum de eo qui bibit catarticum et non mouetur ab eo.
Capitulum nonum eſt de diſpoſitionibus medicinarum ſoluentium.
Capitulum decimum eſt de eo quod eſt inquirendum alibi de hoc capitulo.
Capitulum vndecimum eſt de vomitu.
Capitulum duodecimum eſt de eo quod oportet facere cum qui vomit.
Capitulum decimumtertium eſt de iuuamentis vomitus.
Capitulum.xiiij.eſt de impedimento ſuperflui vomitus.
Capitulum.xv.eſt ad ſuccurrendum diſpoſitionibus que accidunt euomenti.
Capitulum.xvi.eſt de eo in quo ſuperfluit vomitus.
Capitulum.xvij.eſt de cliſteri.
Capitulum.xviij.eſt de epithimatibus vel ſimpaſiſmatibus.
Capitulum.xix.eſt de embrocis ſiue votuleth.
Capitulum.xx.eſt de minutione.
Capitulum.xxi.eſt de ventoſis.
Capitulum.xxij.eſt de ſanguiſugis.
Capitulum.xxiij.eſt de retentione euacuationum.
Capitulum.xxiiij.eſt de medicationibus opilationum.
Capitulum.xxv.eſt de medicationibus apoſtematum.
Capitulum.xxvi.eſt ad aperiendum apoſtemata.
Capitulum.xxvij.eſt ad medicandum putrefactiones membrorum.
Capitulum.xxviij.eſt ad medicandum ſolutiones continuitatis.
Capitulum.xxix.eſt ad cauterizandum.
Capitulum.xxx.eſt ad ſedandum dolores.
Capitulum.xxxi.eſt a quibus medicationibus eſt nobis incipiendum.

Omnia igitur capitula huius primi libri ſunt ducenta ſexagintatria.

Capitulum primum. Fen prime doctrine prime libri primi de diffinitione medicine. Incipit feliciter.

Dico quod medicina eſt ſcientia qua humani corporis diſpoſitiones noſcuntur ex parte qua ſanatur vel ab ea remouetur ut habita ſanitas conſeruetur et amiſſa recuperetur. Poteſt autem aliquis dicere quod medicina diuiditur in theoricam et practicam: ſed tu totam ipſam poſuiſti theoricam cum dixiſti quod eſt ſcientia. Nos autem reſpondebimus tunc et dicemus quod artium quedam eſt que eſt theorica et practica: et de philoſophia quod eſt theorica et practica: et de medicina dicitur quod eſt theorica et practica. In vnaquaque autem harum diuiſionum aliud volumus dicere cum dicimus theoricam: et aliud cum dicimus practicam: non tamen nobis neceſſe eſt declarare diuerſitatem que inter eas exiſtit niſi in medicina. Cum ergo de medicina dixerimus quod eius eſt theorica et ex ea eſt practica: non eſt exiſtimandum quod velimus dicere quod vna diuiſionum medicine eſt ſcire: et altera operari quemadmodum multi hunc locum perſcrutantes exiſtimant. Sed debes ſcire quod illud quod volumus eſt aliud et quod nulla duarum diuiſionum medicine eſt niſi ſcientia: ſed vna earum eſt ad ſciendum principia: et altera ad ſciendum operandi qualitatem. Poſt vero primam earum nomine ſcientie aut theorice appropriauimus: et alteram appropriauimus nomine practice: per theoricam vero ipſius volumus quod quando eam ſciuerimus ſciam tamen acquiremus ſtatque in declaratione qualitatis operationis nos non amittemus. ſicut dicitur in medicina quod genera febrium ſunt tria: et complexiones ſunt nouem. et per practicam ipſius volumus non operationem in effectu: nec laborem motionum corporearum ſed diuiſionem operationis medicine: que cum eam ſciuerimus auxiliabitur nobis ad inquirendum ſciam vel iniam et ipſa ſcientia erit in qualitate operationis. Sicut dicitur in medicina quod apoſtematibus calidis adhibenda ſunt in principio que repellant et infrigident et inſpiſſent. et poſtea repellentia cum reſoluentibus temperabimus et poſt ſtatum poſtea in declinatione ſufficienter mollificantia reſoluentia. preter in apoſtematibus que ſunt de materijs quas membra expellunt principalia. Hec igitur doctrina in ſcientia tibi auxiliabitur. et hec ſcientia eſt declaratio qualitatis operationis. Cumque duarum diuiſionum qualitatem ſciueris iam ſciam ſcialem. et ſciam operatiuam adeptus eris et ſi nunquam operatus fueris. Neque etiam aliquis dicere poteſt quod diſpoſitiones corporis humani ſunt tres egritudo: ſanitas: et diſpoſitio: que non eſt ſanitas neque egritudo cum tibi due ſufficerent poſſibile namque eſt ut cum huius dictorum bene conſiderauerit non inueniat vnam duarum rerum affirmantem hanc trinitatem neque negantem. Amplius ſi hec trinitas neceſſaria fuerit quod diximus tibi remoueri a ſanitate colliget infirmitatem. et diſpoſitionem tertiam quam non habere ſanitatis diffinitionem poſuerunt que eſt habitus aut diſpoſitio ex qua operationes ſubiecti ipſius ſane perueniunt Neque huius diffinitionis oppoſitum niſi ſanitatem diffinierit quemadmodum deſiderauerit et poſuerint ineſſe conditionem qua non indiget. Preterea cum medicus in hoc non litigemus. neque enim ſunt qui cum eis in huiuſmodi diſputare debeant: neque litigium hoc cum eis neque illis qui contra eos ſunt in medicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

Capitulum ſecundum de ſubiectis medicine.

Quoniam medicina corpus humanum ex parte vnde ſanatur et a ſanitate remouetur conſiderat. et cuiuſque rei ſcientia non acquiritur neque completur cum cauſas habuerit niſi per ſuarum cauſarum ſcientiam: ergo debemus in medicina ſcire et ſanitatis et egritudinis cauſas. Et quia ſanitas et egritudo et earum cauſe plerumque ſunt manifeſte plerumque occulte: que non ſenſu neque niſi per ſignificationes accidentium comprehenduntur. debemus etiam in medicina ſcire accidentia que in ſanitate accidunt et egritudine. Iam autem declaratum fuit in ſcientijs veridicis quod rei ſcientia non acquiritur niſi per ſciam cauſarum et principiorum ipſius ſi cauſas habuerit et principia: aut non completur niſi ex parte ſciendi eius accidentia et concomitantia eſſentialia. Cauſe vero quattuor ſunt ſpecies materiales: efficientes: formales: et finales: Cauſe vero materiales poſite in quibus ſanitas et egritudo menſurentur: ſunt ſubiectum quidem propinquum membra aut ſpiritus et ſubiectum quidem longinquum humores et eis longinquiora ſunt elementa. et hec duo ſunt ſubiecta ſecundum compoſitionem licet ſint cum alteratione. In cuiuſque autem rei compoſitione et alteratione que ſic componitur ad aliquam huiuſmodi peruenitur unitatem. et hec vnitas ad quam huiuſmodi reuertitur multitudo: aut eſt complexio aut forma. complexio vero eſt ſecundum alterationem et forma ſecundum compoſitionem. Efficientes autem cauſe ſunt cauſe permutantes et conſeruantes humani corporis diſpoſitiones ſicut ſunt aeres et que eis coniunguntur: et comeſtiones et aque et potus et que in eis continuantur: et euacuatio: et retentio: et regiones: et ciuitates: et loca habitabilia et que eis continuantur et motus et quietes corporei et animales: et ex eis ſunt ſomnus et vigilie et alteratio in etatibus: et diuerſitas in eis et in generibus et in artibus et in moribus: et in rebus que in humano ſuperueniunt corpore ipſum tangentibus: ſiue ſint contra naturam ſiue non ſint contra naturam. Formales vero cauſe ſunt complexiones et virtutes que poſt eas eueniunt et compoſitiones. Cauſe autem finales ſunt operationes. et in ſcientia quidem operationum eſt ſcientia virtutum procul dubio: et ſcientia ſpirituum qui ſunt virtutum ſubiecta quemadmodum nos declarabimus. Hec ergo ſunt ſubiecta doctrine medicinalis. vnde aliquis inquirit de corpore humano quomodo ſanatur aut infirmatur. Huius autem inquiſitionis perfectionem. ſcilicet ut ſanitas conſeruetur et egritudo remoueatur. oportet etiam habere partes ſecundum iſtarum duarum diſpoſitionum et ſuorum inſtrumentorum cauſas. Et huiuſmodi quidem cum eſt regimen cum comeſtione et potu: et electio aeris. et menſura motus et quietis et medicatio cum medicina et medicatio manualis. hoc autem totum apud medicos eſt ſecundum tres ſpecies. ſanorum et egrorum et mediorum quos modo nominauimus. et dicemus quando inter duas diuiſiones inter quas procul dubio non eſt medium media vocetur Et poſtquam iam diuiſerimus has demonſtrationes tunc iam collectum eſt nobis quod medicus tractat de elementis. et complexionibus et humoribus et membris ſimplicibus et compoſitis et ſpiritibus et virtutibus eorum naturalibus. et animalibus. et vitalibus. et

⁊ opatõibꝰ ⁊ diſpoſitõibꝰ corpis.ſ.ſanitate ⁊ egritudine ⁊ medio ⁊ cauſis earum.ſ. comeſtione ⁊ potu ⁊ aeribꝰ ⁊ aquis ⁊ regiõibꝰ ⁊ motibꝰ ⁊ quietibus corporis ⁊ aĩalibꝰ ⁊ etatibꝰ generibꝰ ⁊ extriſecꝰ accñtibꝰ q̃ corpi eueniũt ex rebꝰ extraneis ⁊ regie cuꝫ conieſtionibꝰ ⁊ potibꝰ ⁊ medicinis ⁊ manuũ opatõibꝰ ad ſanitatẽ ↄſeruãdaꝫ ⁊ vnãquãqꝫ egritudineꝫ medicandaꝫ. Reꝝ vo reꝝ q̃daꝫ ſũt de quibꝰ medico nihil aliud eſt agendũ niſi vt quid ſint iñ eſſentiali formatõe ſformet: ⁊ vtꝝ ſint vel nõ ſint doctori ſapientie phiſicalis credat. Et eaꝝ ſũt de quibꝰ in ſua arte ratiocinari debet q̃ ergo eaꝝ ſũt ſicut pĩcipia vtꝝ ſint vl' nõ ſint credẽ dꝫ. ſciẽtiaꝝ vo pticulariũ pĩcipia credita recipiũt: ⁊ in alijs ſciẽtijs q̃ ſm ordĩeꝫ ſũt añ eaſ ratiocinãt ⁊ ita ſit donec ſciẽtiaꝝ omniũ pĩncipia ad philoſophiã primaꝫ q̃ methaphiſica nũcupat eleuẽtur. cuꝫ aliquis medicoꝝ loqui inceperit ⁊ affirmare elemẽta ⁊ ↄplexioneꝫ ⁊ q̃ iſta ſequũt ⁊ eis q̃ ſcie nãlis ſubiecta exiſtũt egreſſus fuerit errabit ideo ꝙ i ſcia medicine intẽt qđ eiꝰ nõ eſt. ⁊ errabit q2 ſe aliquid declaraſſe exiſtimabit cũ nihil declarauerit. Eius vo de quo medicꝰ formare debet quid ſit ⁊ vtꝝ ſit vl' nõ ſit cuiꝰ eſſe nõ eſt maiſeſtuꝫ credere hec ẽ ſũma. Elemẽta an ſint ⁊ quot ſint ⁊ q̃lia ſint ⁊ q̃ ſint: ⁊ ↄplexiones q̃ ſint ⁊ quot ſint ⁊ humores an ſint ⁊ quot ſint ⁊ q̃lia ſint: ⁊ vĩtutes vtꝝ ſint ⁊ quot ſint: ⁊ ſpũs vtruꝫ ſint: ⁊ quot ſint ⁊ vbi. ⁊ q̃qꝫ mutatio habet diſpoſitioneꝫ: ⁊ eiꝰ mora habet cãm ⁊ eẽ quot ſint: membra auteꝫ ⁊ eoꝝ iuuamẽta ſenſu ⁊ anatomia diſcernẽ debet. Ea aũt de quibus loꝗ̃ndo rõcinari dꝫ. ſunt egritudines: ⁊ eaꝝ cãe pticulares: ⁊ eaꝝ ſigna ⁊ qualiꝫ egritudo remoueat ⁊ ſanitas ↄſeruet. ⁊ cuiuſcũqꝫ eaꝝ eẽ occultũ fuerit ad illud declarãduꝫ dimõſtrationeꝫ afferre debet ipm diuidẽdo numerãdo ⁊ ↄplẽdo. Gal. nãqꝫ cũ demõſtratiuã argumẽtatõeꝫ ſup diuiſionẽ primaꝫ facẽ agreſſus eſt: nõ debꝫ aggredi inquantũ eſt medicꝰ: ſꝫ inquãtuꝫ eſt phũs. In ſcia .n. nãli debet loqui ſicut Aliſachi: qui cuꝫ affirmare aggreſſus fuerit qđ cõitateꝫ ſequi debẽt: nõ debet loqui de hoc inqũtuꝫ ẽ aliſachi: ſꝫ inquãtũ ipe eſt mutacheſin. medicꝰ .n. inquãtũ ẽ medicꝰ: ⁊ aliſachi inquãtuꝫ eſt aliſachi: nõ poteſt de hoc rõcinari. ꝙ ſi non ꝑuenierimꝰ ad circuitioneꝫ.

Doctrina ſcđa eſt de elemẽtis cuiꝰ ẽ vnũ capl'ꝫ

Elemẽta ſũt corpa ⁊ ſũt ptes prime corporis hũani ⁊ alioꝝ q̃ in corpa diuerſa eaꝝ formaꝝ diuidi minime poſſũt ex quorum ↄmixtione ſpẽs diuerſe gnãtoꝝ ſiũt. Medicꝰ autẽ phiſico credẽ debꝫ ꝙ ſunt q̃ttuor ⁊ ſi pl'a quoꝝ duo ſũt leuia: ⁊ duo grauia ⁊ leuia ſunt ignis ⁊ aer. grauia t̃ra ⁊ aqua. Terra eſt corpꝰ ſimplex cuiꝰ locꝰ nãlis in medio totiꝰ exiſtit in quo naturaliter manet q̃eta ⁊ ad ipm cuꝫ ab eo ſepata fuerit nãli mouet. ⁊ hec q̃dem eius nãlis grauitas exiſtit: cuiꝰ quideꝫ nã frigida eſt ⁊ ſicca: Ipa .n. talis exiſtit ꝙ ſi dimiſſa fuerit nꝫ alia res extriſeca eaꝝ ↄuenerit apparebit ex ea frigiditas ſenſibilis ⁊ ſiccitas. Eiꝰ vo eſſe i generatis iuuamẽtuꝫ pſtat ad retẽtiõeꝫ facieꝫ daꝫ ⁊ fixioneꝫ ⁊ ad ↄſeruãdas figuras ⁊ formas. Aqua aũt ẽ corpꝰ ſimplex cuiꝰ nãlis locꝰ ẽ: vt ſit circũdãs t̃raꝫ ⁊ circũdata ab aere: cũ i ſuis ſitubꝰ nãlibꝰ pmãſerit. ⁊ hec q̃deꝫ eſt eius grauitas ↄparatiua. frigida ẽ ⁊ hũida. ſ. eiꝰ nã tal' exiſtit: ꝙ ſi dimiſſa fuerit ſic ẽ: nec ꝗ̃ vlla cã extriſeca ei ↄtraria fuerit apparebit ex ea frigiditas ſẽſibilis: ⁊ diſpõ q̃ ẽ hũiditas et ipſe quidem eſt eius generatio in creatione ſua, que reddit eam aptã ad ſpargendũ ⁊ extendendũ ꝑ q̃libet re quãuis ſit pauca. ⁊ recipit oẽm figurã q̃ eſt ſꝫ nõ retinet. Cuiꝰ eẽ in gnãtis iuuamentũ pſtat ad figurãdas formas q̃s in ſuis diuiſiõibus aliq figurare volunt: ⁊ ad figurandũ ⁊ ad lineandũ ⁊ temperandũ. Humidũ eni licet cito formas figuralẽs amittat cito tñ eas recipit: ſicut ſiccũ licꝫ eas duriter ſuſcipiat: duriter tñ retinet eas. Cũqꝫ humidũ ⁊ ſiccũ ſe adinuicẽ temperauerint adipiſcet ſiccũ ab humido vt cito ſuſcipiat tenſionẽ ⁊ facile figurari poſſit. ⁊ acq̃ret humidũ a ſicco vt retineat firmit qđ in eo accidit ex rectificatõne ⁊ equatione. ⁊ propter humidum prohibetur ſiccum a ſua ſeparatione. ⁊ propter ſiccum ꝓhibetur humidum a ſua fluxibilitate. Aer autẽ eſt corpus ſimplex cuius naturalis locus eſt vt ſit ſup aquam ⁊ ſub igne. hic eni eſt cuius leuitas ẽ compatiua. Ipſiꝰ eni natura calida eſt ⁊ humida ſm regulam quã diximꝰ. Cuiꝰ quidẽ eẽ in gnãtis iuuat vt rarifiẽt ⁊ alleuiẽt ⁊ ſubtiliẽt ⁊ ad ſupiora eleuẽtur.

Ignis vo eſt corpus ſimplex cuiꝰ nãlis locꝰ ſup omnes elemẽtarias exiſtit ptes qui eſt ↄcauis celi ſuperficies. ipſe nãqꝫ ad celũ peruenit. Et hec quideꝫ eſt eius leuitas abſoluta. Cuiꝰ natura ẽ calida ⁊ ſicca: ⁊ eiꝰ eẽ in gnãtis preſtat iuuamẽtum vt maturet ⁊ ſubtiliet ⁊ pmiſceat vt ⁊ eiꝰ penetratiõe currat p ea ſubſtãtia aerea vt ⁊ duoꝝ elemẽtoꝝ grauiũ frigidorũ purã frigiditatẽ frãgat: ⁊ vt de elemẽtaria ↄpetete ad ↄplonalitatẽ redeat. Duo aũt grauia plꝰ iuuant ad membroꝝ gnãtionem ⁊ eoꝝ quieteꝫ: ⁊ duo leuia plus iuuant ad gnãtionẽ ſpirituũ ⁊ motionẽ eoꝝ: ⁊ ad mouenda mẽbra: licꝫ motor non ſit niſi anima. hec ſunt elementa.

Caplm.i. doctrine tertie ẽ de ↄplonibus.

Omplo ẽ q̃litas q̃ ex actiõe adinuicem ⁊ paſſione ↄtraꝝ q̃litatũ i elemẽtis inuẽtaꝝ quoꝝ ptes ad tãtã puitateꝫ redacte ſunt vt cuiuſqꝫ eaꝝ plurimũ ↄtigat plurimũ aliꝰ ꝑuẽit. Cũ n. adiuicẽ agũt ⁊ patiũt ſuis vĩtutibꝰ accidit i eaꝝ ſũma qualitas in toto earum ſilis que eſt ↄplio. Et qñ virtutes prime que ſunt i elemẽtis p̃dicti ſunt quattuor: caliditas frigiditas hũiditas ⁊ ſiccitas. tẽ manifeſtũ ẽ ꝙ cõpliones in corporibꝰ gnãtis ⁊ corruptis ſũt per eas. Et illud quidẽ ẽ ſm ꝙ oꝫ p diuiſionẽ rõnalẽ cũ conſideratione abſoluta abſqꝫ vlla cõparatione ad rẽ aliquã. Et ẽ duobus mõis. quorũ vnus ẽ vt ſit cõplio equalis ita vt quãtitates qualitatũ ↄtrariarũ i cõplionato ſint equales nõ ſuperãtes nꝫ ſuperate ⁊ ſit cõplio qualitas i medio earũ vere. Alter vero modus ẽ vt nõ ſit cõplio qualitatũ ↄtrariarũ media abſolute. ſed ad vnã magis declinet extremitatũ aut in cõtrarietate que ẽ inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ aut in ↄtrietate que ẽ inter hũiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ aut inter vtraſqꝫ. Qđ aũt in doctrina medicie conſideraſ equale aut extra equalitatẽ nõ eſt hoc nꝫ illud ſꝫ medicus phyſico credere dꝫ ꝙ equale ſm hãc intentionẽ quã diximus ĩpoſſibile ẽ aliquo mõ inueniri quãto magis vt ſit hõis cõplio aut mẽbri hũani. Debes aũt ſcire ꝙ equale de quo medici in ſuis inquiſitiõibus tractãt nõ eſt deriuatũ ab equalitate in qua equalitas cũ pondere equalis exiſtit ſꝫ de noiat a iuſticia in diuiſione: ⁊ hoc ẽ ꝙ i cõplexiõe eo in primis attendit ſiue ſit corpus totũ ſiue ſit mẽbꝝ vnũ. vt ſit in eo de elemẽtis cũ ſuis qualitatibꝰ ⁊ q̃titatibꝰ menſura quã hũana nã hẽre dꝫ ſm meliorẽ ꝓportiõis ⁊ diuiſionis equalitatẽ. Accidit aũt vt hec diuiſio cũ hõ eã habuerit vere equalitati quam primã diximꝰ valde ſit ꝓpinquꝰ. Huic vo equalitati que ſm hũana attendiſ corpora ⁊ que eſt in ↄparatione alioꝝ que hãc nõ hñt equalitatẽ nꝫ hñt ꝓpinq̃tatẽ equalitatis quã prius noiauimꝰ quã hꝫ hõ. octo cõſiderationũ accidit mõi. Aut .n. erit ſm ſpẽm ↄpatã ei que ab ea diuerſificat ⁊ ẽ alia ab ea. Aut ſꝫ ſpẽm vel aliꝫ ſꝫ vnã materiẽ ſpẽi ↄpatã ei qđ ẽ diuerſũ ab ea ex eo qđ eſt in ea. Aut erit ſm aliquã parteꝫ ſpẽi cõpatã ei qđ ab ea diuerſũ exiſtit ⁊ ẽ eẽ ipſi ⁊ in eius ſpẽ. Aut erit ſm ptẽ ſpẽi cõparatã ei qđ diuerſũ eſt ab ea ex eo qđ ẽ in eius pte ſue ſpẽi. Aut erit ſm ſingulare cõpatũ ei qđ ẽ diuerſũ ab eo ⁊ ẽ extra ipꝫ. Aut erit ſm ſingulare cõpatũ ſuis diſpoſitiõibꝰ que in ipſo ſunt. Aut erit ſm mẽbꝝ cõpatũ ei qđ ab eo diuerſũ exiſtit ex eo qđ ẽ extra ipm in corpe ſuo. Aut erit ſm mẽbꝝ cõpatũ ſuis diſpoſitiõibꝰ in ſeipſo.

Primꝰ modꝰ ẽ equalitas q̃ in hõie attendiſ cõpatione alioꝝ generatoꝝ ⁊ ẽ res magnã hñs latitudinẽ que diffinitiõe minime põt cõprehẽdi: nec ẽt qualitercũqꝫ cõtingat exiſtit ſꝫ inter multitudinẽ ⁊ paucitatẽ duas obtinet extremitates ab vna quarũ cũ egreſſa fuerit nõ poterit eẽ hũana cõplio. Scđus vo modus ẽ medialis q̃ inter duas extremitates hꝰ latitudinis cõplexionis exiſtens inuenit in indiuiduo qđ ẽ in vltio equalitatis ex ſpẽ que ẽ in fine equalitatis ⁊ in etate in qua augmentũ ad ſuũ puenit finẽ. ⁊ hec quidẽ equalitas ẽt licet nõ ſit equalitas certa quaꝫ in huiꝰ capituli principio noiauimꝰ eo ꝙ hanc inueniri nõ ẽ poſſibile eſt tñ ei ꝓpinqua. ⁊ hic etiaꝫ hõ equalitati nõ qualitercũqꝫ vicinus exiſtit ſꝫ ſm ſuoꝝ mẽbrorũ alterationem vel coalternationem calidoꝝ ſicut cor et frigidoꝝ ſicut cerebrũ: ⁊ hũidoꝝ velut epar ⁊ ſiccorũ ſicut oſſa. Cũ ergo ponderabũtur ⁊ equabunt erit vicinus equalitati certe. In cõſideratiõe vero cuiuſqꝫ mẽbri nõ niſi vnius qđ ẽ cuius quẽadmoduꝫ poſtea dicemꝰ. In cõpatiõe aũt ſpirituũ ⁊ mẽbroꝝ principaliũ ĩpoſſibile ẽ ipſũ huic certe equalitati eẽ ꝓpinquũ. ſed egredit ab ea tendẽs ad caliditatem ⁊ hũiditatẽ. Hec eni pncipiũ ſũt cor ⁊ ſpũs que quidẽ ambo vehemẽter calia exiſtũt ad ſupfluitatẽ declinantia: ⁊ vita quidẽ exiſtit p caliditatẽ: ⁊ augmentũ per hũiditatẽ: ⁊ etiã caliditas in hũiditate exiſtit ⁊ ab ea nutrit. Mẽbra vero principalia ſunt tria ſicut declarabimꝰ: ⁊ ex eis quidẽ ẽ vnũ frigidũ qđ ẽ cerebꝝ cuius frigiditas nõ peruenit ad cordis caliditatẽ tpandã. ⁊ ex eis vnũ eſt ſiccũ aut ſiccitati ꝓpinquũ ⁊ ipſũ eſt cor ſꝫ eius ſiccitas nõ puenit ad hũiditatẽ cerebri ⁊ epatis tpandã: neqꝫ ẽt cerebꝝ tantuꝫ ẽ frigidũ nꝫ cor tñ ẽ ſiccũ: ſꝫ cor ↄpatõe alioꝝ duoꝝ ẽ ſiccũ ⁊ cerebrũ alioꝝ duoꝝ compatiõe ẽ frigidũ. Modi vero tertij latitudo anguſtior ẽ latitudie primi modi. ſ. equalitatis ſpecialis: latitudinẽ tñ habet magnã: ⁊ eſt cõplexio q̃ alicui gentiũ cõgrua exiſtit ſm cõpationẽ alicuius climatis ⁊ alicuiꝰ aeris. Indi nãqꝫ ↄplionẽ hñt initi' qua ſani exiñt: ⁊ ſclaui aliam hñt cõplionẽ qua ſani degũt: ⁊ vnaqueqꝫ earũ per cõpatõem ad ſuã ſpeciẽ ſiue ſpeciei cõpationẽ ẽ tẽpata que cõpatione alterius nõ ẽ cõtpata. Corpꝰ nãqꝫ indi cũ ſm cõplexionẽ ſclaui quale ſiet aut infirmabitur aut morieẽ: ⁊ ſimilit cũ ſclaui cõplexione indi quale reddẽt erit corpis diſpõ ↄtria. Queqꝫ igitur ſpecies in terra habitabili cõmorantiũ habebit cõplexionem eis propriam aeri ſui climatis cõuenientẽ ⁊ habebit latitudinem: cuius quidem latitudo hꝫ duas extremitates multitudinis ⁊ paucitatis.

Quartꝰ autẽ modꝰ eſt mediuꝫ qđ eſt inter duas extremitates latitudis ↄplexionis climatis: ⁊ ipſuꝫ eſt cõplexio complexionis ſpeciei tẽperatior. Modus vero quintus eſt anguſtior primo ⁊ tertio ⁊ eſt complexio quam debet habere indiuiduuꝫ deſignatũ q̃ viuum ⁊ ſanum reperitur. Que etiam latitudinem habet ad quã due terminantur multitudinis ⁊ paucitatis extremitates. Debes autem ſcire quod omne indiuiduuꝫ debet habere complexioneꝫ ſibi ſolũ modo propriam in qua aliud ei aſſociari eſt impoſſibile. Sextus autem modus eſt medium quod eſt inter iſtos duos terminos quod eſt complexio: quã cum habuerit indiuiduuꝫ erit melioris complexionis cuius ipſum eſſe oportet. Modus etiã ſeptimus ẽ cõplexio quam vnaqueqꝫ mẽbrorum ſpecies habere debet in qua aliud diuerſificat. Equitas nanqꝫ oſſis eſt vt ſiccitas in eo plus habundet. ⁊ cerebri vt humiditas in eo plurimũ habũdet. ⁊ cordis vt in eo ſit plus caliditatis. ⁊ neruoꝝ vt in eis plurimũ habundet frigiditas. Modus autem octauꝰ eſt complexio membri ſingularis quam cuꝫ habuerit erit melioris diſpoſitionis quam habere poteſt. Cum auteꝫ ſpecies conſiderauerimus inueniemus hominem certe equalitati propinquiorẽ. Cũqꝫ regiones attẽderimus certificatũ nobis erit: ꝙ ſi fuerit locus qui inhabitabitur ſub equatione dieiꝫ aliquã de rebus terrenis obuiando impedierit videlꝫ mõtes aut maria. oportebit ibi habitãtes equalitati certe propinquiores exiſtere quam alicuius regionũ. Iã aũt nobis affirmatũ ẽ ꝙ opinio q̃ accipit ꝙ exceſſꝰ ab equalitate ẽ cã ↄplexionis ſolis ẽ falſa. [illegible]

do.n.ſolis ſup capita niſi⁹ ſui mali opat τ minime mutat aerē q̄ rectitudinis ꝓpiquitas apud nos aut apud eos qui ſūt in maiori latitudie q̄ nos: ſ; recti tudinē nō hēamus. Amplius aūt oēs diſpoſitōes mozātiū in linea equinoctiali ſūt diſpōes nobiles ſi miles: n; aer ibi ipediē ipedimēto ſenſibili ſ; eoꝝ cō pſonib⁹ ſēp ē ſimilis. τ ad hāc ſniaꝫ affirmādaꝫ: iā fecim⁹ dictōeꝫ. Poſt iſtos aūt qui i q̄rto mozant climate magis tēpati exñt: ñ.n. adurūt pp mozā re ctitudis ſolis ſup eoꝝ capita n; elongāt ab eis panā quēadmodū fit i climate ſcdo τ tertio: n; ꝯgelāt ſicͤ cō tingit hiis q i extremitate q̄rti climatis hitant: τ q ſ; latitudineꝫ ſūt remotiores: ppea ꝙ ſol ab eorū capi tib⁹ ē remot⁹. In mēbris vo iaꝫ manifeſtū fuit ꝙ mēbra pncipalia nō ſūt eq̄litati certe miltū ꝓpinqua imo oꝫ vt ſcias ꝙ cutis eſt mēbꝝ illi eq̄litati magis ꝓpinquū quā cetera mēbra: cutis tñ carne ꝓpinqoꝛ eſt. q̄i.n.ñ pant ab aq̄ eq̄lit tēpata cui⁹ medietas ſit nix τ alia medietas ſit aq̄ feruēs. τ foꝛſitan caliditas ve nāꝝ τ ſanguis neruorū ſ fixati in ea eq̄tur. ſilr quoqꝫ ñ pant a corpe qd bñ tēpatū exiſtit ex ſiccioꝛib⁹ cor poꝛib⁹ τ hūidioꝛib⁹ cū in eis eq̄lis fuerit. Et nos qdeꝫ ſcim⁹ ꝙ nō ē cā q̄re ñ patiat: niſi q; nō ſētit illō n; ē tale q̄le illud niſi q; pp ipm nō patit niſi eniꝫ tale eſſet q̄le illud pp illud pateretur. Res.n. que vni⁹ ſūt oꝛigis τ i natura opponūt vne ab aliis patiūtur ſ; ab eo qd ei in q̄litate cōicat res nō pant. Qd autē in cute magis exiſtit tēpatuꝫ ē cutis man⁹. Et qd in cute man⁹ tēpati⁹ eſt. ē cutis vole. τ tēpati⁹ ei⁹ ē qd eſt ſup digitos. τ tēpatius ei⁹ eſt qd eſt ſup idiceꝫ et tēpati⁹ ei⁹ eſt qd eſt in pulpa extremitatis ei⁹: τ pp il lud eſt melioꝛis ſenſibilitatis. τ qd in cute magis ex iſtit tēpatū eſt qd i digitoꝝ extremitatib⁹ ineſt: q̄pp extremitates digitoꝝ alioꝝ q̄ſi iudices exiſtūt q̄lita tuꝫ nā tactualiuꝫ. Debet.n. declaratō iudicis eq̄lis ex iſtē ad vnāquāqꝫ extremitatū: ideo vt egreſſuꝫ ab eq̄ litate τ a medietate pcipiat. Debes aūt ſcire vltra hoc qd ſciuiſti. ꝙ cuꝫ dicim⁹ de medicia ꝙ eſt tēpata: no lum⁹ dicē ꝙ ſit tēpata certe qm̄ illud ē impoſſibile n; volum⁹ dicē ꝙ tēpamēto hūano in ſua cōpōne ſit tēpata ſi eni ita eſſet: tūc eſſet ex ipamet hūana ſba. S; volum⁹ ꝙ cū pp caloꝛeꝫ nālēꝫ q in corpe exiſtit hūano patiē: q̄litate afficiet q̄ hois q̄litatē ñ ſup egr dit in aliq̄ duaꝝ extremitatuꝫ eq̄litate excedētiuꝫ nō ergo i ipo opabit effectū q̄litateꝫ excedētē. ꝯſideratō ne igit ſue opatōis i corpe hūano eſt eq̄lis. Et ſilr qñ dicim⁹ ꝙ eſt calida aut frigida nolum⁹ dicē ꝙ i ſua ſba ſit in vltio qualitatis aut frigiditatis aut i ſui ſuba ſit calioꝛ corpe hūano aut frigidioꝛ. ſi.n. ita fo ret cuius ꝯplexio eſſet ſic hois ꝯplō eſſet tēpatuꝫ. S; volum⁹ dicē ꝙ pp ipam i corpe hois ꝓueit ca lid itas aut frigiditas maioꝛ illa q̄ ex ſe habebat. Quapp vna medicia plerūqꝫ eſt frigida hūani cor poꝛis cōpatōe: τ ꝯpatōe corpis ſcorpiōis calida: τ hūani corpis ꝯpatōe calā τ frigida corpis ſerpentis ꝯpatōe. Immo quādoqꝫ ēt vna medicina exiſtit calā ꝯpatōe cōpis petri, magis q̄ ꝯpatōe corpoꝛis pauli. Ideoqꝫ pcipitur eis q̄ medicāt vt qñ ꝯplone

mutat voluerit τ vnāꝫ adhibuerit medicinas q̄ nō ꝯtulerit ab ea diſcedāt. Poſtq̄ igit de ꝯplone tpa ta q̄ dicēda erant ꝯpleuim⁹: ad loquēdaꝫ de ꝯplexi onib⁹ diſtēpatis redeam⁹. Dicim⁹ itaqꝫ ꝙ ꝯple xiones diſtēpatas eq̄le ē ſiue ꝯprehēderis ſm ꝯpa tionē ſpēi aut ptis: aut indiuidui: aut mēbri q̄ ſunt octo: τ ſūt oēs cōicātes in hoc ꝙ ꝯplexioni tempa te ſūt oppoſite: τ hec octo ꝓuenūt quēadmodū di cem⁹: τ ē ꝙ egreſſus ab eq̄litate: aut ē ſimplex q eq̄ litatē nō excedit niſi ſm vnā ꝯtrarietatē: aut ē ꝯpoſi tus q eq̄litatem ſm duas ꝯtrarietates excedit. Et ſimplicis qdē q ſm vnā excedit ꝯtrarietatē: aut eſt exceſſus ſm ꝯtrarietatē agentē: ꝙ ē aliquo duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut eſt calioꝛ quā deb;: ſed nec ē hu midioꝛ neqꝫ ſiccioꝛ: aut ſm ꝯtrarietatē patienteꝫ ꝙ eſt vno duoꝝ modoꝝ: qm̄ aut ē ſiccioꝛ q̄ dꝫ: ſ; non eſt calidioꝛ neqꝫ frigidioꝛ: aut hūidioꝛ ſed nō ē fri gidioꝛ neqꝫ calidioꝛ. Iſte tñ quattuor non diu ꝑ manēt. Caliditas nāqꝫ maior q̄ dꝫ: reddit corpus ſiccius q̄ opoꝛtet. Et frigiditas maioꝛ q̄ dꝫ fac cor pus humidius q̄ opoꝛtet humiditate extranea. Et ſiccitas maioꝛ q̄ dꝫ cito reddit ipm frigidi⁹ q̄ oꝫ Et humiditas maioꝛ q̄ dꝫ ſi valde fuerit ſuperflua velocius reducit ipſuꝫ ad frigiditatem quā ſiccitas maioꝛ. Que ſi plurima non fuerit conſeruabit ipſū prolixioꝛi tempoꝛe. ad vltimū vero reddit ipſum fri gidius quaꝫ debet tu tamen ex hoc intellige ꝙ eque litas τ ſanitas magis pertinent caliditati quā frigi ditati: τ hec quidem ſunt ſimplices quattuoꝛ. Cō poſite autē ſunt in quibus fit egreſſus ab equalitate ſm vtraſqꝫ contrarietates velut ſi ſit complexio cali dioꝛ τ humidioꝛ ſimul quā oꝫ: aut calidioꝛ τ ſiccioꝛ ſil q̄ oꝫ. aut ffrioꝛ. τ hūidioꝛ ſil q̄ oꝫ. aut frigidoꝛ et ſiccioꝛ ſimul quā opoꝛtet. Non enim poteſt eſſe fri gidoꝛ τ calidioꝛ ſimul: neqꝫ ſiccioꝛ τ humidioꝛ ſimil.

Unaqueqꝫ aūt harum octo complexionū: aut eſt ſine mā: quod quideꝫ eſt quando cōplio corp⁹ qualitate ſolummodo afficit ita quod corpus hac qualitate non afficitur pp humoꝛem in ipſum pene trantem qui hanc habeat qualitatem ad quem imu tatur corpus. neque fiat niſi ſicut cum caliditate eius q caleſit ad ignem: aut frigiditate ei⁹ qui ad niuem infrigidatus eſt. Aut eſt cum materia. Quod quidem eſt cum corpus nō afficitur qualitate hui⁹ complexionis niſi ꝓpter vicinitatem humoꝛis in ipſum penetrantis in quo hec qualitas ſuperabun dans exiſtit: quemadmodū corpus humanum cā vitrei phlegmatis infrigidatur aut cauſa cholerici hu moꝛis praſſini caleſit. Tu autē in libro tertio τ quar to cuiuſqꝫ. xvi. complexionum exemplū inuenies.

Et eſt tibi ſciēdum ꝙ complexio cum materia duobus modis eſt: membrū eni quandoqꝫ exteri⁹ a materia madefactum eſt: τ quandoqꝫ materia pe netrat τ retinet in foꝛaminib⁹ τ vētriculis ipi⁹ τ ē cū receptio τ penetratio eſt apoſtemanς: τ eſt cum nō hec eſt de complexione dictio. Medicus aūt phyſi co credere dꝫ ſm ſemitam poſitōnis quod non ē ei manifeſtū p ſe. Ca.ij. eſt de ꝯplexionib⁹ mēbroꝝ.

Ideo ꝙ de⁹ cuiqꝫ aiali τ cuiqꝫ membro do nauit ex ꝯplōe qd magis mei τ qd ei⁹ actio nibus τ diſpoſitionib⁹ ſm poſſibilitatem melius exiſtit: hoc aūt certificare phi ē τ nō medici. Donauit aūt hoi cōplexionē tpatioꝛē quā in hoc mūdo eē ē poſſibile cū ſuarū virtutū cōueniētia qui bus agit τ patit τ vnicuiqꝫ mēbro donauit de cōple xione qd meruit. Poſuit ergo quedā ex mēbris cali dioꝛa τ alia frigidioꝛa: τ alia ſiccioꝛa τ alia hūidioꝛa. Qd aūt in coꝛpoꝛe ē calidius ē ſpirit⁹ τ coꝛ a quo ꝓ cedit: deinde ſanguis licet in epate generet: q; cū cū eo de cōtinu⁹ exiſtit ab eo plus acquirit caloꝛis q̄ epar hēat: poſtea epar q; ē ſicut ſanguis cōgelatus poſt qd ē caro que minoꝛis ē caloꝛis q̄ epar ꝓpte rea ꝙ neruoꝝ villi in ea miſti ſūt q ſunt frigidi. deiñ ſunt muſculi qui minoꝛis ſūt caliditatis q̄ caro ſim plex pp illud qd de neruis τ ligamētis ei⁹ admiſcet. poſtea eſt ſplen pp illud qd ē in eo de fece ſanguinis poſtea renes eo ꝙ nō multus i eis exiſtit ſanguis: de inde arteriarū tunice nō pp ipſarū neruoſa coꝛpa ſ; propter illud qd recipiūt de calefactōe ſanguīs τ ſpi ritus q ſunt eis. poſtea ſūt venarū nō pulſatiliū tuni ce pp ſanguinē ſolū: poſtea cutis vole tēperate. Fri gidius vero qd ē in coꝛpoꝛe ē phlegma. poſtea pili deinde os. poſtea cartilago: p⁹ ligamētū: deiñ coꝛ da. poſt panniculus: deinde neru⁹: poſt nucha p⁹ ce rebꝝ: deinde adeps: poſtea pinguedo: poſtea cutis. Hūidi⁹ vero qd ē in corpe ē phlegma. p⁹ ſāguis poſtea pinguedo. poſtea adeps. poſtea cerebꝝ. p⁹ ca nucha. poſtea caro mamillarū τ teſticuloꝝ. poſt pul mo. poſt epar: deinde renes. poſtea muſculi. p⁹ cu tis. Et hic quidē ē oꝛdo quo Gal. diſpoſuit ea. Sci re tñ debes ꝙ pulmo i ſui ſba τ nā nō ē hūidus ve hemēti hūiditate. Dis.n. cōplexio mēbri nālis ſilis ē ei quo nutrit τ ſm ſuā accidē talem cōplexiōem ſi mulatur ei qd ab ipſo ſupfluit. Pulmo aūt nutrit calidiſſimo ſanguie τ multe admixto cholere. τ hoc quidē ipſe met G. nos docet. In ipſo vo multa hu miditatis ſupfluitas colligit ꝓpter illud qd ad ipſū aſcendit de vapoꝛe coꝛporis τ pp illud qd ad ipm deſcēdit ex catarrꝰs. poſtquā igit ſic eſt res: epar mul to magis hūidū ē pulmōe hūiditate naturali: τ pul mo magis ē madefact⁹ ſ; hūiditatis moꝛa ipm in ſui ēt ſba melioꝛē fecerit τ diſpoſitōes phlegmatis τ ſanguis ita intelligende ſūt. phlegmatis nāqꝫ hūc tatio ē ſ; modū madefaciēdi. τ ſanguis hūectatio ē ſm modū augmēti faciēdi ſibas ſ; phlegma nāle aqueū plerūqꝫ ſit maioris hūiditatis q̄ ſanguis. ex ſanguie.n. cū quādū digeri dꝫ digerit: multū hūidi tatis ex eo reſoluit que erat phlegmatis nālis aquei qd ad ipſū ꝯueniā ſuit. In ſequētib⁹ āt ſcies ꝙ phle gma nāle ē ſanguis q aliqua ꝯuerſus ē ꝯuerſiōe. Res aūt ſiccioꝛ que ē in corpe ſunt pili: ſunt.n. ex va poꝛe fumoſo q eleuat. Reſolutū nāqꝫ fuit qd i eo ē vapoꝛe miſtū erat τ pura fumoſitas [illegible]. poſtea ē os ipm nāqꝫ oibus mēbris durius exiſtit hūidi⁹ tñ pilis ē. Oſſis nāqꝫ generatio ex ſanguie cui⁹ ſit⁹ ē ſitus qui hūoꝛes nāles exiccat locat⁹ in eis. qua

ꝓpter os multa nutrit aialia. Pili vero nullū eo rū nutriunt: aut foꝛtaſſe ſi nutriunt ex eis aliqd nō ē rarū τ extraneū ſicut exiſtimāt quidā ꝙ veſpertiliones eos digerūt τ in eis delectant. Nos aūt cū duxi quā titatē oſſis τ piloꝝ in pōdere equali [illegible] τ eas in cucurbita alēbico ſuppoſito diſtillauerim⁹ egrediebat ex oſſe plus aque τ plus olei τ remanebit minus fecis: os ergo pilo hūidius ē. Poſt os aūt i ſiccitate ē cartilago. Poſtea ligamētū. Poſt coꝛda Poſt panicul⁹. Poſt arterie. Poſt vene. Poſt nerui motiui. Poſt coꝛ. Poſt nerui ſenſus. moto rii.n. nerui frigidioꝛes ſimul exiſtūt tēpato. Nerui aūt ſenſus frioꝛes quidē ſ; nō multū ſūt tpato ſiccio res: τ foꝛtaſſe ſūt ei ꝓpinqui: τ neqꝫ ē in ſiccitate ſicut ab eo valde remoti: poſtea ē cutis.

Ca.iij. de cōplexiōibus etatū τ generū.

Etates oēs ſūt quattuoꝛ. Etas adoleſcēdi q̄ vo cat etas adoleſcētie τ ē fere vſqꝫ ad.xxx. annos. Poſtea ē etas ꝯſiſtendi que vocat etas pul chritudinis τ eſt fere vſqꝫ ad.xxxv. aut.xl. ānos. Eta tes minuēdi cū virtus nō amittit: τ hec ē etas ſene ctutis que fere ē vſqꝫ ad ānos.lx. Et ē etas minuēdi cū manifeſta virtutis debilitate: τ hec quidē ē etas ſenū τ finis vite. Adoleſcētie vo etas diuidit i eta tē infantie: τ hec quidē ē cū mēbra pueri nondū ad motiones τ ābulādū ſūt apta. τ in etatē dentiū plāta tiuā que ē poſt ābulatiōem τ antequā ſit foꝛtis: τ illud ē cū nōdū gingiue ſūt oib⁹ dētib⁹ replete. Poſtea ē etas cōmiſſiōis qd quidē eſt poſt vehemētiā τ nati uitatē dentiū τ anteq̄ polluāt. Deiñ eſt etas algule mati vel algnadiᵗ τ rehac.i. cū ab eo egredit ſpma q̄ ē quouſqꝫ barbeſcit. Poſtea ē etas foꝛtitudis que eſt donec ſinat creſcere. Infantiū vero ſolū ab ſtan tia vſqꝫ ad iuuentutē cōplō in caloꝛe fere tpato τ in hūiditate fere ſupflua exiſtit. Medici aūt antiq in ter ſe diſceptauerūt de duobus caliditatib⁹ pueritie τ iuuentutis. Fuerūt eni eoꝝ quidā qui dixerūt ꝙ ca liditas pueri eſt maioꝛ τ pp illam plus creſcit. Ideoqꝫ oēs eius opatiōes naturales deſideriū τ digōis ſūt maioꝛes τ diutius durātes qm̄ caloꝛ innat⁹ q ineſt eis ex ſpermate mag. ē aggregatus τ ē minoꝛis ſpīs Et ex eis fuerūt qui dixerūt ꝙ caloꝛ innat⁹ in iuue nib⁹ eſt valde foꝛtioꝛ qm̄ eoꝝ ſanguis ē maioꝛis quā titatis τ magis ſpiſſus. Ideoqꝫ accidit eis flux⁹ ſangui nis ex narib⁹ plus τ foꝛti⁹: τ ꝙ eoꝝ cōplexio pl⁹ ad cholerā declinat τ pueroꝝ complō plus declinat ad phlegma: τ ꝙ iuuenes vehemētioꝛ motionū exiſtūt motus vero nō ē niſi ꝓpter caloꝛē. Et ipſi ēt vehemē tioꝛis ſitibꝫ exiſtūt τ ſūt melioꝛis digeſtiōis. Et hoc ex caloꝛe. Deſideriū nāqꝫ nō eſt ex caloꝛe ſ; ex frigi ditate. Ideoqꝫ caninus appetitus ex frigiditate ſepi⁹ contingit. Signum autē ꝙ vehementioꝛis ſitibꝫ iſti exiſtant eſt: ꝙ neqꝫ nauſea accidit eis neqꝫ vomi tus neqꝫ faſtidiū: quēadmodū contingit pueris ꝓ pter digeſtiōe eorum malā. Et ſignum ꝙ eoꝝum complexio magis cholere pertinet eſt ꝙ omnes eo rū egritudines ſunt calide: ſicut febꝛis tertiana τ eo rum vomitus totus eſt cholericus. Egritudine

adit plurime q̄ pueris eueniūt ſūt frigide ⁊ humide: ⁊ eoꝝ febres phlegmatice: ⁊ plurimū quod vomunt ē phlegma. Et augmentum quod eſt in pueris nō eſt propt̄ fortitudinē caliditatis eoꝝ: neqꝫ eſt niſi propter multam ipoꝝ humiditatē. maximū etiam eoꝝ deſideriū ſignificat caloris eoꝝ diminutionē.

Hec q̄dē ſunt duaꝝ ſectaꝝ ſine ⁊ ipſaꝝ rōnes.

Galien⁹ ambabus de ſectis ꝯtradicit. dicit eni q̄ eoꝝ caliditates in radice ſunt eq̄les. ſꝫ pueroꝝ caliditas ē maioris q̄ntitatis ⁊ minoris q̄litatis. i. acuitatis: ⁊ iuuenū caliditas ē minoris q̄ntitatis. ⁊ maioris q̄litatis. i. acuitat̄. Et h⁹ q̄dē declaratio ſic ipſe dicit eſt vt opinemur vnam ſolam caliditatē in menſura aut corporis ſubtile calidū vn̄ ū in q̄ntitate ⁊ q̄litate in ſubſtantiā humidā multā ſemel penetraſſe. ſicut aq̄: ⁊ alia vice penetraſſe in ſubſtantiā ſiccam ⁊ paucam ſicut lapis: ⁊ cū ſic fuerit inueniemus caliditatē aqueam maioris q̄ntitatis ⁊ melioris q̄litatis: ⁊ caliditatē lapideam minoris q̄ntitatis ⁊ acutioris q̄litatis: ⁊ ita debes agnoſcere caliditatē q̄ eſt in pueris ⁊ iuuenib⁹. Pueri eni nō fuerūt generati niſi ex ſpmate qd̄ ē multū calidū. ⁊ huic calori nō dum accidit res q̄ ipm extinguat. puer nāqꝫ augeri nō ceſſat. ſꝫ creſcendo gradit̄ nec adhuc ſtetit nedū q̄ iā retrocedat. Juuenib⁹ vo nihil accidit qd̄ eoꝝ calorē augmentet innatū neqꝫ etiā aliqd q̄ ipm extinguat. ſed ille calor in eis ꝯſeruat̄ humiditate minoris q̄ntitatis ⁊ q̄litatis ſit donec ad declinationē perueniat: neqꝫ tn̄ hui⁹ humiditatis diminutio eſt adhuc diminutio q̄ caliditatē retinere nō poſſit: neqꝫ eſt niſi q2 augmentū facere nō valet. q̄ñ humiditas tanta erat p̄us q̄ duas res facere poterat: cuſtodire neqꝫ calorē: ⁊ ſupeſſe etiā ad augmentū faciēdum. ad vltimū vo ad hoc deueniet q̄ neutrā duaꝝ reꝝ efficere valebit. oportet ergo vt in medio tal̄ exiſtat q̄ poſſit vnā rem efficere ⁊ nō alteram. Falſum aūt eſt vt dicam⁹ ipſam poſſe augmētare ⁊ nō poſſe retinere calorē innatū. Quō aūt in re augmentū p̄ſtare pōt q̄ radicē nō valet cuſtodire. Reſtat ergo vt dicam⁹ q̄ calorē cuſtodire pōt ⁊ in corpe augmentū p̄ſtare nō pōt ⁊ ſciēdū eſt q̄ hec eſt etas iuuētutis

Qd̄ aūt dixit ſecūda ſecta q̄ augmētū qd̄ ē in pueris nō eſt niſi ꝓpt̄ hūiditatē ⁊ nō ꝓpt̄ calorē: eſt dicto falſa. humiditas nāqꝫ augmēti eſt mat̄ia. ⁊ mā nō parit̄ p ſe neqꝫ p ſe creat̄. Jnimo apud opatōez v̄tutis in eā agētis. v̄tus aūt hoc agens eſt aīa: aut natura p̄cepto dei: neqꝫ agit niſi cū inſtr̄o: ⁊ illud ē calor innatus Qd̄ aūt dixerūt etiā q̄ vehemēs deſideriū qd̄ eſt in pueris nō eſt niſi ꝓpt̄ frigiditatē cōplexionis eoꝝ ē dictio falſa. cū malo nāqꝫ deſiderio qd̄ eſt ꝓpt̄ frigiditatē cōplexionis nō ꝑuenit iſtimbꝛe neqꝫ nutrimentū. pueroꝝ eni iſtimbꝛe melior q̄ eē pōt eſt in plib⁹ horis neqꝫ in eoꝝ corpib⁹. niſi foret ꝓpt̄ hoc de ꝑmutatōe ei⁹ q̄ d̄ comedit plus ꝑuenit q̄ ſit illud qd̄ diſſoluit: ꝓpt̄ qd̄ creſcit. Aliqñ vero accidit eis malitia iſtimbꝛe ꝓpt̄ eoꝝ guloſitatē. ⁊ q2 eoꝝ comeſtiones mal̄ diſponitur ordinib⁹ ⁊ comedunt res malas ⁊ humidas ⁊ multas ⁊ deīnp mat

mo uenī motib⁹. Quapropt̄ de ſuꝑfluitatib⁹ pl⁹ in eis adunant. vnde purgatōe indigēt ⁊ p̄cipue coſtā pulmones. Jdeoqꝫ eoꝝ anhelit⁹ eſt ſpiſſior ⁊ velocior: magnitudinē tn̄ nō habet eo q̄ eoꝝ v̄tus nondum ad cōplementū ꝑuenit. Hec eſt dictio de complexiōe puericie ⁊ iuuētutis quēadmodū Galien⁹ declarauit cui⁹ nos ſumus interp̄tes Preteꝛea ſciēdum eſt q̄ caliditas poſt tps ꝯſiſtēdi minui incipit propterea q̄ aer circūdans materiā ei⁹ q̄ eſt humiditas exiccat. Calor quoqꝫ innatus q̄ eſt intus ad hoc adiuuat ⁊ labor ꝑueniēs ex motionib⁹ corporeis ⁊ aīalib⁹ q̄ neceſſarie ſunt in vita: ⁊ defectus nature ad reſiſtendū illi toti ſemꝑ. Oēs eni v̄tutes corporee ſunt finite. hoc aūt iam ratiocinatū fuit in ſciētia naturali. eius ergo opatio nō ſemꝑ exiſtit in materiis Ampli⁹ ſi hec v̄tus infinita foret ⁊ ſemper ꝑmutationē in corpe faceret eius qd̄ diſſoluit eq̄liter et vno modo. diſſolutiō tn̄ vno modo non eēt ſino ſꝑ quotidie augeret: ⁊ corp⁹ diſſolutiōꝫ tollerare nō poſſet ⁊ diſſolutio humiditatē finiret: q̄nto magis cū due res ſe iuuent ad minorationē faciendā ⁊ retrocedendū. ⁊ poſtq̄ ſic eſt oportet neceſſario vt materia deſtruat̄ ⁊ calor extinguat̄: ⁊ p̄cipue cū ad eius extinctionē adiuuet ꝑter. vel propt̄ materiei defectū Alius cū. ⁊ illud eſt humor extrane⁹ q̄ accidit aſſidue propterea q̄ cibus ꝑuat̄ digeſtione: ⁊ adiuuāt ad extinguendū ipm duob⁹ modis. vno ſuffocādo ⁊ regēdo. alio q̄litati obuiando. hic eni humor ē phlegmaticus frigid⁹. ⁊ hec eſt mors naturalis cuiqꝫ indiuiduo deſtinata ſm ſuam p̄mam complexionem vſqꝫ ad terminum quem in ſua potentia habet ad ſuam humiditatem conſeruandam vnumquodqꝫ eni eoꝝ terminum p̄fixum habꝫ qui in indiuiduis diuerſificatur propter complexionū diuerſitatem: ⁊ hi quidem ſunt termini naturales Sunt vero ⁊ alij termini abbꝛeuiati. totum tamen diuino ꝑuenit p̄cepto. Quod ergo ex hoc acquiſiuimus eſt q̄ pueroꝝ ⁊ iuuenum corpora quantum ad q̄litatem ſunt calida. ⁊ corpora ſenum ⁊ decrepitoꝝ ſunt frigida. Sꝫ pueroꝝ corpora equalit̄ ſūt humidiora propter augmentum: et hoc quidem nobis inſinuat experimentum quod de mollicie oſſiū eſt ⁊ neruoꝝ vel membꝛoꝝ ipſoꝝ ⁊ conſideratio. quoniam parum eſt ex quo fuerunt ſpma et ſpiritus vaporalis. Senes autē ⁊ decrepiti ꝑpe p̄ter hoc q̄ ſunt frigidiores adhuc ſunt ſicciores. Et hoc q̄dē ſcitur experimento qd̄ habetur de duritia oſſium eoꝝ ⁊ aſperitate cutis eoꝝ ⁊ conſideratione. Eo q̄ prolixum eſt tempus ex quo fuerunt ſperma et ſanguis ⁊ ſpiritus vaporalis: ⁊ in pueris quidem ⁊ iuuenibus eſt igneitas equalis: ſed in pueris plus abundat aeritas ⁊ aqueitas. ⁊ in ſenibus ⁊ decrepitis pl⁹ abundat terreſtreitas q̄ in illis duobus: ⁊ ē in decrepitis plus. Juuentus autem habet complexionem magis equalem complexione pueri. Comparatōne tamen pueri eſt eius complexio ſicca: ⁊ ſenis ⁊ decrepiti ꝯparatiōe eſt humida. decrepit⁹ vo eſt ſiccior iuuene ⁊ ſene in mēbꝛis ſimplicibus ⁊ hu

midior vtriſqꝫ humiditate extranea mādefaciente.

Scdm vero diuerſitatē ꝯplexionū generis femine ſ̄ſidioris exiſtūt ꝯplexionis. Jdeoqꝫ ſūt i creatura minores maſculis ⁊ ſunt huīdiores. ergo ꝑꝑ ꝯplexionū eaꝝ frigiditatē multiplicat̄ eaꝝ ſuꝑfluitates: ⁊ ꝑꝑ paucū eaꝝ exercitiū. ⁊ ſubſtātia carnium eſt rarior. licet viri caro ex ꝑte cōplexionis eius q̄ ei admiſcet̄ ſit rarior. Sua nāqꝫ ſpiſſitudie pl⁹ ꝓhibet in ipſā penetrare qd̄ a venis ⁊ neruoꝝ villis ad eā ꝓfluit. Qui vo terras ibabitāt ſeptētrionales humidiores ſūt ⁊ qui artes exercēt aqueos humidiores exiſtūt. ⁊ q̄ ab iſtis diuerſificātur diuerſe exiſtūt. Signa aūt cōplexionū narrabim⁹ vbi iſta ſigna ⁊ particularia referemus.

Doctrina quarta. primum capitulum doctrine quarte ad ſciendum quid ſit humor ⁊ eius diuiſiones.

Humor ē corpus humidū liquidum in quod i ꝑmis nutrientū ꝯuertit̄. Eius vo eſt humor bonus. ⁊ eſt illud de cui⁹ ꝓprietate eſt vt fiat ꝑs ſubſtātie nutriti ſolus vel cū alio. ⁊ aſſimilari ei ſolus vel cuꝫ alio: ⁊ in ſūma materia reſtaurationis ei⁹ qd̄ ex ea diſſoluitur ⁊ eius ſuꝑfluitas eſt humor mal⁹. Et ē q̄ iſtud ageꝛe nō ꝯſueuit aut raro i bonū ꝯuertit̄ humorē. vñ antea a corpe expelli ⁊ ꝑici debet. Dicemus ergo q̄ humiditatū corporis quedā ſūt p̄me quedā ſcōe. Prime ſūt quattuor humores quos paulo poſt nominabim⁹. Secūdaꝝ vo due ſunt diuiſiones. aut eni ſūt ſuꝑfluitates aut nō ſuꝑfluitates. Suꝑfluitates vo in ſequētib⁹ noiabim⁹ Et que nō ſunt ſuperfluitates ſūt humores qui a ꝑncipali diſpoſitōe cōuerſi mēbꝛis delegati fuerūt. ſꝫ nōdū alicui⁹ mēbꝛorū ſimplicuꝫ opatōe ꝑfecta pars effecti ſūt. quoruꝫ ſunt q̄tuor ſpecies. Una eſt humor i foraminibus extremitatuꝫ paruaꝝ venaꝝ cōtēt⁹ mēbꝛis ſiplicib⁹ ꝓpinq̄ꝝ ibibētiuꝫ ea vl̄ eaꝫ. Alia eſt humor ꝑ oīa ſimplicia trāſiēs mēbꝛa ſicut ros qui i nutrimētuꝫ cōuerti eſt aptus cū corp⁹ nutrimēto caret: ⁊ vt mēbꝛa humectet cū aliqua cā fortis mot⁹ aut alia ea exiccauerit. Tertia ē humor qui paꝝ ante cōgelatus fuit Et ē nutrimētuꝫ qd̄ i ſubſtātia mēbꝛoruꝫ ex ꝑte complexiōis cōuerſū eſt. Sed ex ꝑte eſſētie cōplete ſimilitudinis nōduꝫ cōuerſuꝫ fuit. Quarta eſt humor qui eſt int⁹ in mēbꝛis ſiplicib⁹ a p̄ncipio natiuitatis ꝑ quē partiū eoꝝ ꝯtinuitas exiſtit cuius principiuꝫ eſt ex ſpermate. Spermatis vo p̄cipiū ē ex humoribus. Et dicem⁹ etiaꝫ q̄ humores hūoroſi boni ⁊ ſuꝑflui vl̄ ñ ſuꝑflui q̄tuor cōtinēt̄ generib⁹. genere ſāguis qui omnib⁹ alijs melior exiſtit: ⁊ genē phlegmatis ⁊ gnē cholē rubee: ⁊ gnē colē nigre. Sanguis vo nā calid⁹ exiſtit ⁊ hūid⁹. Cui⁹ ſūt due ſpēs naturalis ⁊ non naturalis. Naturalis aūt eſt cuius color ē rube⁹ malo carēs odore ⁊ ē valde dulcis. Non naturalis vero ſunt due diuiſiones. Ali⁹ eniꝫ eſt qui a complexione bona ſuit mutatus non propterea q̄ aliquid ei admixtum fuerit. quia ei⁹ complexio in ſe viciata fuit. verbi gratia. quia aut fuit infrigidat⁹ aut calefact⁹. Et ē ali⁹ q̄ nō fuit mutatus niſi propter humorem malum qui ei admixtus fuit. Quod eſt ſm duas diuiſiones. aut enim ad eum humor deforis venit et penetrauit in ipſum ⁊ corrupit. Aut in ipſomet fuit generatus humor: verbi gratia aliqua eius pars putruit: ⁊ eius ſubtile in cholerā rubeā: ⁊ ſpiſſū in cholerā nigrā ꝯuerſū ē. Et remāſerūt ambe aut vna eaꝝ in eo. Et hui⁹ q̄dē diuiſionis ptēs ſm illud qd̄ ei admiſcet ⁊ ipſi⁹ ſpēs d ſpeciebus phlegmatis ⁊ ſpēb⁹ cholere nigre ⁊ ſpēb⁹ cholere rubee diuerſificant̄ eq̄ualit ei⁹. pleruqꝫ ergo fit turbid⁹ ⁊ aliqñ fit nubilus ⁊ aliqñ niger ⁊ multa iſcet⁹ nigredie: ⁊ aliqñ alb⁹ fit quoqꝫ i odore ſui ⁊ ſapore mutat̄ fit nāqꝫ amar⁹ aut ſalſus aut acetoſ⁹. Phlegmatis aūt aliud ē nāle ⁊ aliud nō nāle. Nāle ē qd̄ ē apꝛ ſāguinē ⁊ illud fit ſanguis: qm̄ ē ſanguis nō ꝑfecte coct⁹. ⁊ ē quidā mod⁹ dulcis phlegmatis qd̄ ñ valde exiſtit frigidū: imo corporis cōparatiōe ē frigiditatis pauce: ſanguis vero ꝯparatōe ⁊ cholere rubee eſt frigiduꝫ. Et eſt etiam phlegma dulce q̄ non eſt naturale quod eſt phlegma ſaporem non habens: quod nominabimus quod fit cum accidit ut cum eo ſanguis miſceatur naturalis: ⁊ quod multotiens in rheumaticis: ⁊ in ſaliua ſentitur. Dulcis uero naturalis recte placitum. Dixit. Galie. naturam non feciſſe membrum propꝛiuꝫ quemadmodum duabus fecit cholerīs: hoc nāqꝫ phlegma ſanguini propinquitatem habet ſimilitudinem: ⁊ egent eo membra oīa ideoqꝫ fecit natura ut cum ſanguine uadat. Dicemus autē q̄ hec indigentia eſt propter duas res: vna eſt neceſſaria ⁊ altera iuuatiua. Neceſſaria uero eſt propter duas res. Una eſt ut ſit iuxta membra ad hoc ut cū membra nutrimentum qd̄ ad ipſa conſueuit uenire amiſerint quod eſt ſanguis bonus propter retentionem materiei eius qui a ſtomaco fit ⁊ epate propter aliquas cauſas que acciderunt operentur in eo uirtutes naturales eorum ⁊ coquant: ⁊ digerant: et nutriantur ex eo: et ſicut calor innatus digerit ipſuꝫ ⁊ rectificādo facit ipm ſanguinē: ſit calor extrne⁹ ipſum pleruqꝫ putrefacit ⁊ corrūpit. Hanc vo neceſſitatis ꝑtē nō habēt due cholere. Due nāqꝫ cholere phlegmati in hoc non cōicāt q̄ calor nālis ipm rectificat: ⁊ facit ex eo ſanguinē. licet in hoc cōicēt ei q̄ calor accidentalis ipm mutat: ⁊ facit ex eo rē putridā ⁊ corruptā. Alia ē ut ſāguini admiſceat̄ ut ipm aptū reddat ad mēbꝛa phlegmaticaꝝ ꝯplonuꝫ nutriēda in ſāguine quoꝝ q̄ ea ē nutritur⁹ oꝫ phlegma actualit̄ eē ſm menſurā notā ſicut ē cerebꝝ. ⁊ hoc q̄dē i duob⁹ ē reꝑtū cholericis. Juuatiua vo ē ut humectet iuncturas ⁊ mēbꝛa q̄ multe exiſt motiōis ne ſiccitas eis accidat ꝓpt̄ calorē q̄ ex motu ꝑuenit ⁊ fricatiōe. ⁊ h̄ q̄dē ē iuuamētū ſiue in iminis neceſſitati. Nō nālis aut phlegmatis. Aliō ē ſuꝑfluitas diuerſe cēntie vſqꝫ ad ſēſū: ⁊ illud ē mucilaginoſū. Et aliud eſt in ſubſtantia equale in ſenſu: ⁊ in veritate diuerſum: et eſt phlegma crudum. Aliud eſt valde ſubtile ⁊ ipſum eſt aquoſum. Aliud eſt valde groſſum al

dum vz: ꝛ ē illud qḋ vocat̄ gipſeũ: et ipſm̄ eſt cuius ſubtile ſuit reſolutũ: iõ ꝙ in foraminibus ꝛ tractatis dum fuit retētũ. qḋ oīb⁹ exiſtit groſſius. Et ex phlegmate eſt qḋ dr̄ qḋ ē ſalſũ qḋ oīb⁹ phlegmatis ſpeciebꝰ acuti⁹ ē ꝛ ſicci⁹ ꝛ leuius. Omnis vō ſalſugo cū eſt vt aquoſe humiditati pauci ſaporis: aut paucitē coꝛ: terre ptes aduſte ꝯpſonā ſiccitatꝫ ꝛ ſaporis amari equali tēperamēto miſceātur. Si.n. multe fuerit amar⁹ ſapoꝛ puenit. Et ex hoc qdē ſilr̄ fiūt ſales ꝛ aque ſalſe. Et ē etiā cū ſal fit ex cinē alchali: ꝛ calce: ꝛ ex alijs cū in aqua coquūt ꝛ colātur et cogitur illa aqua donec i ſal coagulet̄. Similiter quoqꝫ phlegmati qḋ ſaporē nō hꝫ aut c⁹ ſapoꝛ adeo ē pu⁹ ꝙ nō ſētiat̄ cū cholē ſicca iā ſe miſcuerit aduſta qūtitati ad mixtiōēz ipꝫ faciēt ſalſũ et calefaciet. hoc igit̄ phlā ē cholericū. Gal. vō dixit phlā hoc ſalſū fieri pp̄ ipſius putredinē aut aquoſitatē q̄ ei admixta fuit. Et nos qdē dixim⁹ putredinē ipm̄ ſalſū efficere iõ ꝙ i ipſo aduſtionē facit ꝛ cinereitatē q̄ cū ei⁹ hūiditate cōmiſcet̄. Sola aūt aquoſitas cū ei admiſcet̄ ſalſedinē in ipſo effice nō valꝫ cuꝫ ibi vlla alia nō fuerit cā. Et michi qdē vr̄ ꝙ iſta aut ſi p mutatōis ē: ſꝫ ꝯtinuitas nūc.n. locutio ꝯpleta erit Et ex phlegmate ē quod ē acetoſuꝫ. Et quēadmodū dulce eſt ſꝫ duos modos dulce p ſuā eſſentiā. Et aliud pp̄ reꝫ extraneā ꝛ ei admixta fuit. Silr̄ acetoſo phlegmatis acetoſi ſm̄ duos cōtigit mōs. Uno ideo qꝛ res extranea ei admixta fuit q̄ eſt cholera nigra acris quā in ſubſequenti noſabim⁹. Alio pp̄ cauſaꝫ q̄ i ipo met ꝯtigit. ꝛ illud qdēꝫ eſt ut phlegmati dulci qꝯ dixim⁹ ipo dulci exiſtente accidat ſic accidit alijs ſuccis dulcib⁹ q pꝰ bulliūt ꝛ poſtea aceſcunt. Et ē aliud pōticū cui⁹ diſpoſitō eſt quēadmodū hec diſpō. foꝛtaſſe.n. erit ei⁹ pōticitas pp̄ea ꝙ colera nigra pōtica ei admixta fuit ꝛ foꝛtaſſe erit ei⁹ pōticitas pp̄ cām qua in ſe vehemēti infrigidatōe īfrigidatū eſt adeo ꝙ eius ſapoꝛ ad pōticitatē ſit ꝯuerſ⁹. iõqꝫ ei⁹ aquoſitas ꝯgelata eſt ꝛ ad ſiccitatē parꝫ ꝛ terreſtreitateꝫ altera ē. Et neqꝫ fuit caloꝛ debilis q ipm̄ bullire faceret ꝛ ꝯuerteret i acredineꝫ: nꝫ caloꝛ foꝛtis q ipſū coqueret. ꝛ ē phlegmatis ſpēs uitrei ſpiſſi groſſi vitro liq̄facto ſilis in ſui viſcoſitate ꝛ pōderoſitate. Qḋ pleriqꝫ eſt acre ꝛ pleriqꝫ ſaporē nō hēbit. Et vr̄ ꝙ illud ex eo qḋ ē groſſū ſaporē nō habēs ſit cruduꝫ: aut ꝯuertit i cruduꝫ. Et hec qdēꝫ ē illa phlegmatis ſpēs q̄ in pricipio rei erat aquoſa ſfrida. q̄ nꝫ putruit: nec res alia ei admixta fuit. ſꝫ ſic pmāſit recōdita donec fuit īgroſſata. ꝛ frigiditas fuit ei addita. Jā igitur dclaratū eſt ꝙ coꝛrupti phlegmatis mōi ex pte ſapoꝛ ipius ſūt q̄tuoꝛ ſalſuꝫ: acre: pōticū: ꝛ iſipiduꝫ. Et ex pte ſue eſſentie ſūt q̄tuoꝛ aquoſuꝫ: vitreuꝫ: mucilaginoſū: ꝛ gipſeuꝫ cruduꝫ vō i collectōe mucilagioſi ꝯtīet. Cholera aūt rubea alia ē nālis: alia ē q̄ eſt ſupfluitas ñ nālis. Nālis ē ſpūa ſāguis c⁹ coloꝛ ē rube⁹ clarus et ē leuis acuta. ꝛ q̄to magis fuerit calida erit ei⁹ rubedo maioꝛ. Que cū in coꝛpe gnāt̄ i duas diuidit̄ ptes q̄ruꝫ vna cū ſāguie vadit. ꝛ alia ad ciſtim tranſmittit̄ ſcilꝫ. Illud vō qḋ ꝺ ea vadit cū ſāguie. cum ea penetrat cū neceſſitate ꝛ iuuamēti. Neceſſitas vō eſt vt ſangui admiſceat̄ ad nutriendū mēbra i quoꝛ ꝯplexionibꝰ magnā colē rubee ptē eſſe oꝫ ſꝫ mōꝫ quē merētur ꝺ diuiſione ſic pulmo. Sꝫ iuuamentū ē vt ſāguinē ſubtiliet ꝛ in itinerib⁹ ipꝫ penetrare faciat. Id vō q̄ ex colatum ad ciſtim trāſmittit̄ ſcilꝫ cauſa neceſſitatis tranſmittit̄ ꝛ vtilitatis. Neceſſitas aūt aut ē ſꝫ totum coꝛpus qḋ ē ipſū a ſupfluitate mūdare: aut ſꝫ vnuꝫ ipſi⁹ mēbꝛ qḋ eſt ſcꝫ nutrire. Utilitatis vō duo ſunt iuuamēta vnū eſt inteſtina a ſtercoꝛe ꝛ phlegmate viſcoſo abluere. Et aliud inteſtina ꝛ ani muſculos pūgere vt qḋ ſit ei neceſſariuꝫ ſentiat: ꝛ egeſtiones emittat. Jõqꝫ ſepe accidit colica cū opilatōnis q̄ ſit i foramine qḋ a felle deſcēdit ad inteſtina. Non nālis vō cholera alia ē q̄ a nā egredit̄ ꝓpt cām extraneā q̄ ei admiſcetur. alia ē q̄ a natura egreſſa eſt pp̄ cām in ſe: qꝛ ei⁹ ſubſtātia ē nō nālis. Partis pme eſt alia que ē ſcita ꝛ famoſa: ꝛ ē illa cui extraneū illud qḋ eſt admixtū eſt phlegma cuius generatō magis ē in epate. Et alia ē que eſt minoꝛis fame: ꝛ ex illa cui extraneū qḋ eſt ad mixtū eſt melancolia. Nota autem ꝛ famoſa aut eſt cholera citrina aut ē cholera vitellina. phlegma namqꝫ cui admiſcetur cholera quandoqꝫ eſt tenue. ꝛ generatur inde pma. quandoqꝫ eſt groſſuꝫ ꝛ generatur ide ſecūda. ſ. cholera que ouoꝝ vitellis ſilis exiſtit. Que aūt minoꝛis eſt fame eſt illa q̄ cholera vocat̄ aduſta que aliquo duoꝝ generat̄ modoꝝ Unus eſt ut cholera in ſe adurat̄ ꝛ accidat in ea cinereitas. ſed eius ſubtile nō ſepetur ab ipſi⁹ cinereitate. imo cinereitas in ea ꝯtineat̄. ꝛ hec quidē ē peioꝛ. Et alius eſt ut cholera nigra extrinſec⁹ ad eā veniat: ꝛ cum ea miſceatur. ꝛ hec quidē eſt melioꝛ. Huius aūt ſpeciei cholere coloꝛ eſt rubeus: ſed non eſt clarus. neqꝫ floꝛidus: imo eſt magis ſimilis ſāguini: ſed eſt tenuis ꝛ plerunqꝫ a ſuo coloꝛe propter aliquas mutatur cauſas. Que vero in ſui ſubſtantia extra naturam eſt alia eius cuius generatio ſepius eſt i epate. Alia eſt cui⁹ generatio magis eſt i ſtomacho. Et illa qdē cui⁹ gnātio magis ē ab epate ē vna ſpēs. Que eſt cū qḋ in ſanguine eſt ſubtile aduritur cuius ſpiſſitudo cholera eſt nigra: ꝛ que in ſtomacho magis generat̄ duas habet ptes praſſinam. ſ. et in viridem vt erugo eris. Et mihi quidē videtur ꝙ praſſina ex vitellina generat̄ cū aduri t̄. Cū eni aduritur aduſtio in ea efficit nigredinē ex q̄ cū citrinitate mixta generat̄ viriditas. Zinaria vō videt̄ mihi ꝙ generet̄ ex praſſina cū tñ aduri t̄ donec eius humoroſitas ſiccat̄ ꝛ ad albedinē redire incipit propt̄ ſui ſiccitatē. Caloꝛ nāqꝫ in humido coꝛpoꝛe in pmis nigredinē efficit deinde denudat ipm̄ nigredie qū ei⁹ oīno ſinit humiditatē: ꝛ qñ ſupſſunt in eo ipm̄ albificat: ꝛ hoc qdē in lignis attēde q̄ pꝰ in carbonē vertunt: deinde in cinerē. Caloꝛ eni in humido efficit nigredinem ꝛ in ei⁹ ꝯtrario albedinē ꝛ frigiditas in humido albedinē opat̄: ꝛ nigredinē in ei⁹ ꝯtrario: hec tñ duo indicia que in praſſina ꝛ zinaria indicanti eſtimatiua ſunt indicia. hec aūt ſpēs q̄ dr̄ zinaria oīb⁹ cholere rubee ſpeciebus calidioꝛ exiſtit ꝛ peioꝛ.

ꝛ magis pnicioſa. ꝛ dicit̄ ꝙ ē de ſubſtātia venenoꝝ. Cholere autē nigre: alia eſt nālis alia non naturalis ſupfluitas. Nālis eſt boni ſanguinis fex ꝛ turbulentia ꝛ ſuperfluitas in ꝯparatōe ad ſāguineꝫ quia omnes hūoꝛes dicitur ſupfluitates ad ꝯparatiōeꝫ ſanguinis cui⁹ ſapoꝛ int dulcedineꝫ ꝛ ponticitatē exiſtit Que cū i epate generat̄ in duas ſeparat̄ ptes quaruꝫ vna in ſanguieꝫ penetrat: ꝛ alia ad ſplenē tranſmittit̄. Pars aūt que cū ſāguine penetrat vadit cū eo cā neceſſitatis ꝛ vtilitatis Neceſſitas vō ē vt ſāguini admiſceatur eo mō quo debet i nutrimēto cuiuſqꝫ mēbroꝝ i quoꝝ ꝯplexionibus magnā melācholie ptēꝫ eſſe oꝫ ſicut ſūt oſſa. Utilitas vō eſt vt ſāguieꝫ ſtringat ꝛ cōfoꝛtet: ꝛ inſpiſſet ipm̄. Et pe eius q̄ ad ſplenē trāſmittit̄ ē illud quo ſāguis ñ idiget q̄ ad ipꝫ vadit cū neceſſitatis ꝛ vtilitatis. Neceſſitas vō aut ē ſm̄ coꝛp⁹ totū. ſ. ut a ſupfluitate mūdetur aut ſm̄ vnum mēbꝛ qḋ ē vt ſpleneꝫ nutriat. Utilitas vō iõ accidit quia in os ſtomachi quaſi mugēdo ꝓfluit. Et hec q̄dēꝫ vtilitas duob⁹ eſt modis vno qꝛ os ſtōi ſtringit ꝛ ꝯfoꝛtat: ꝛ inſpiſſat. Alio vt in oꝛe ſtomachi ꝯmotioneꝫ faciat pp̄ acredieꝫ ꝛ excitet ad famē ꝛ faciat deſideriuꝫ. Debes aūt ſcire ꝙ cholā rubea q̄ ad ciſtim trāſmittit̄ ſcilꝫ ē illud quo ſāguis nō indiget ꝛ illud qḋ a felle egredit̄ ē illud quo ſcꝫ non idiget: ꝛ ſilr̄ cholera nigra q̄ ad ſplenē trāſmittit̄ ē illud quo ſāguis nō indiget ꝛ illud ꝙ a ſplene egredit̄ eſt illud quo non indiget ſplen. ꝛ quēadmoduꝫ illa cholera rubea poſtrema euigilat virtutem expulſiuam inferius. ſic cholera iſta nigra poſtrema virtutem appetitiuaꝫ euigilat ſuperi⁹. Unde ſit de omnib⁹ melioꝛi factorib⁹ laus. Melācolica vō non naturalis nō eſt ad moduꝫ hypoſtaſis ꝛ fecis. immo eſt ad moduꝫ aduſtionis ꝛ cinereitatis. Res nāqꝫ humide cuꝫ rebus terreſtribus admiſcentur. ſeparatur terreſtritas ab eis aliquo duoꝝ modoꝝ: aut ad modū hypoſtaſis ꝛ tale q̄ſi illud de ſanguine eſt melancolia naturalis: ꝛ ad modum aduſtionis quod eſt cum reſoluitur ſubtile ꝛ ſpiſſuꝫ remanet ꝛ tale q̄ſi illud eſt de humoꝛibus eſt melācholia ſupfluens. ꝛ iſta quidē vocetur cholera nigra ꝛ nꝫ habuit hypoſtaſiꝫ niſi ſangui. Ex phlegmate.n. propter ſui viſcoſitatē nihil deſcendit ſic. Et ex oleo nt ex cholera rubea propt̄ ſui ſubtilitatē ꝛ ſue terreſtritatis paucitateꝫ ꝛ ſui motus aſſiduitatem et propterea illud quod de ea a ſāguine ſeparat̄ i coꝛpe eſt parū non deſcēdit res de qua ſit curandū. neque etiā cū ſeparat̄ moꝛat̄ niſi parꝫ ſꝫ putreſit aut a coꝛpe expellit̄. ꝛ cū putreſcit ei⁹ ſubtile reſoluit̄ ꝛ ſpiſſuꝫ remanet ꝛ ſit cholera nigra aduſta et non hypoſtaſis. Melācholia auteꝫ que eſt ſupfluens. Alia eſt que ē cinis cholere ꝛ quod de ea aduri t̄ q̄ eſt amara: inter quā tamē ꝛ cholerā rubeā quā aduſtā vocamus exiſtit dr̄ia qꝛ illa eſt cholera rubea cui cinis ſit admixt⁹. Hec vero nō eſt niſi cinis p ſe [illegible] cui⁹ ſubtile fuit reſolutū. Alia q̄ eſt cinis phlātis et quod de eo aduſtū fuit: ꝛ ſi phlegma valde ſubtile ꝛ aquoſū fuerit ei⁹ cinis erit ſalſus. ꝛ ſi non trahit ad acredinē aut pōticitatem: Alia ē q̄ eſt cinis ſāguinis ꝛ qḋ de eo eſt aduſtuꝫ ꝛ hec quidem eſt ſalſa ad paucam trahens dulcedinem. Alia ē que ē cinis melācholie naturalis. q̄ ſi ſubtilis fuerit erit ei⁹ cinis ꝛ qḋ de ea aduſtū eſt valde acre ſicut acetū qḋ cum ſuper terre faciē cadit ebullit: et e⁹ odoꝛ ē acris a quo muſce ꝛ alia fugiūt. ꝛ ſi groſſa fuerit minoꝛis erit acredis cū pōticitate pauca. Male igit̄ cholē nigr̄ ſpēs ſūt tres cholera rubea cū aduritur ꝛ eius ſubtile reſoluit̄ et due alie diſſones quas poſt eā dixim⁹. Melācolia vero phlātica ē tardioꝛis īpedimēti ꝛ malitie. ꝛ melācolia cholerica ē que eſt foꝛtioꝛis malitie ꝛ velocioris coꝛruptiōis. verūtamē ē ſuſceptibilioꝛ curatiōis q̄ illa. De alijs vero duabus diſſionib⁹ que magis acris ē deterioꝛ exiſtit. Si tñ in ei⁹ pncipio auxiliū ꝑſto fuerit citi⁹ medicationē recipiet. Tertia vō q̄ minus ſup terrā ebullit ꝛ min⁹ i mēbra penetrat tardi⁹ perimit. ſed ad reſoluēdū ꝛ ad maturādū ꝛ medicationē recipiēduꝫ ē magis eſſrenis. Hec ergo ſūt ſpecies hūoꝛū nō naturaliū ꝛ ſupfluētiū. Ingt Galie. qui dixit ꝙ hūoꝛ natural̄ ſolūmodo ē ſāguis ꝛ alij humores ſūt ſupfluitates qbus nō egetur nō dixit veꝝ. Si eniꝫ ſol⁹ ſāguis eēt humoꝛ qui mēbra nutrit oīa i ſuis ꝯplexionib⁹ ꝛ eſſentijs ſimilia foꝛēt: os autēꝫ carne duri⁹ nō exiſtit niſi quia ſāguis cui ſubā dura melācholica fuit admixta ipꝫ nutriuit nꝫ cerebꝛ mollius eſt carne niſi qꝛ ſanguini qui ipm̄ nutriuit ſubſtantia mollis phlegmatica fuit admixta. Ipm̄ quoqꝫ ſanguinē alijs inuenimus admixtū humoꝛibus qui ab eo ſeparantur. Cum enim extrahitur ꝛ oꝛdinatim ponitur in chatin viſu diſcernitur qḋ ſeparatur i partē que eſt ſicut ſpuma: ꝛ eſt cholera rubea: ꝛ partē q̄ eſt ſicut fex ꝛ res turbida cuiā eſt melācholia: ꝛ partē que eſt ſicut albumen ouoꝝ ꝛ ē phlegma: ꝛ ptē aquoſam que eſt aquoſitas cui⁹ ſupfluitas in vrina euacuatur. Aquoſitas nāqꝫ non eſt ex humoꝛibus ſolidis neqꝫ eſt niſi ex eo quod bibit̄ ꝛ non nutrit neqꝫ eſt neceſſaria niſi in nutrimenti ad continuatione ꝛ penetratiōe. humoꝛ namqꝫ eſt qḋ ex eo qḋ bibitur ꝛ comedit̄ eſt nutriens. Qḋ aūt dico nutriens volo intelligi qḋ eſt in potentia ſimile coꝛpori Qḋ aūt i potētia coꝛpis. ſ. hūani ſilitudinē hꝫ ē coꝛpus ꝯmixtū: nō ſimplex. Et aqua qdē [illegible]

Sūt aūt quidā hoīuꝫ q opinant̄ [illegible] ſanguinis ſequi multitudinem ꝛ [illegible] ſequi ei⁹ paucitatē: ſed nō eſt [illegible] attendit̄ eſt diſpoſitio ei⁹ quātitatis q̄ [illegible] pus ingredit̄

Et ſunt qdam qui opinant̄ [illegible] cū humoꝛes aucti fuerint aut diminuti [illegible] coꝛpa hūana ſm̄ ꝯparationē fuerint qu [illegible] in quātitate vnius ad alterū ſanitas erit p [illegible] ſed non ē ita. hūoꝛes nāqꝫ [illegible] mēſuram in quantitate conſeruatam habere [illegible] nō in comparatione alteri⁹ hūoꝛis: imo in ſe cū cuſtodia mēſuratiōis quā hūt in ꝯparatione vni⁹ ad alterū. Adhuc qdē remāſerūt de rebus humoꝝ queſtiōes q̄ nō medicis: ſed tñ ptinēt philoſophis. Ideoqꝫ eas pretermiſi.

Capitlm̄.ij. de qualitate gnātionis humoꝝ.

Verſiens maſticatiõe aliquã hȝ digeſtionẽ. ſu perficies eni oris ſupficiei ſtomachi ↄtigua exiſtit: imo ẽ ac ſi vna eẽt ſupficies: eſtq̧ in eo virt⁹ digeſtiua ex ipſo. cũq̧ maſticatũ tetigerit aliquã ipȝ ↄuerſione ꝑmutabit. Et in hoc qdeȝ auxiliat ſaliua acquiſita ꝑ digeſtioneȝ i q̃ cadit calor innatus. Ideo ꝙ triticũ maſticatũ i maturatõe furũculoꝝ ꝛ excitura rũ operat qd nõ operat triticũ cũȝ aq̃ tritũȝ nȝ illud qd cũ aqua coquit. Et dixerũt quideȝ ꝙ ſignũ oſtẽ dẽs nobis ꝙ maſticatũ iã paꝝ icepit digeri ẽ ꝙ nec prim⁹ odor: nec ꝑmi⁹ ſapor in eo iuenitur. Deinde poſtq̃ ſtomachũ ingredit integra digeritur digeſtio ne nõ ꝓpt ſtomachi calorẽ tm̃. ſȝ ꝓpt calorẽ mẽbro rũȝ q̃ ipȝ circũdant ꝛ a dextra qdeȝ epar ꝛ a ſiniſtra ſplẽ: ſplẽ nãq̧ calefacit nõ ꝓpt ſui ſubſtãtiaȝ ſȝ ꝓpt arterias ꝛ venas multas q̃ in eo ſunt. ꝛ ab anteriori quidẽ eſt zirbũ adipinũȝ qd cito ſuſcipit caloreȝ cũ adipis ꝛ ad ſtomachũ reducit ꝛ ſuperi⁹ quideȝ cor mediãte diaphragmate ab eo calefacto. Cũq̧ nu triẽs i ꝑmis digeritur fit ſua eſſẽtia i mẽtis aialũ an xilio ei⁹ qd ei admiſcet ꝺ eo qd bibit plerũq̧ chil⁹: ꝛ eſt ſbã liqda ptiſanei ſpiſſitudie ſilis. deide ei⁹ ſub tile a ſtomacho ꝛ iteſtinis attrahit ꝛ ꝑ vias venarũ q̃ meſaraice vocant ipellit q̃ ſunt vene ſubtiles dure oib⁹ iteſtinis ↄtinue. Cũq̧ ꝑ eas ipellit ad venã per uenit epatis q̃ porta vocat ꝛ penetrat i epar i diuiſi onib⁹ ꝛ ramis porte itrãtib⁹ ꝛ ſe minorãtib⁹ ꝛ ſbtiliãti b⁹ ad moduȝ capilloꝝ occurrẽtib⁹ orificijs diuiſi onũ radicũ vene q̃ a gibbo epatis aſcẽdit. Et nõ fa cit ipũȝ penetrare in illas coangiſtatões niſi melior ↄmixtio aq̃ bibite ſupra id qd idiget corp⁹. cũ ergo i iſtaꝝ venaꝝ villis diuidit fit q̃ſi epar totalit tãgat hu ius chili totalitateȝ ꝛ ꝓpt illud tũc ei⁹ opatõ ẽ vehe mẽtior ꝛ fortior ꝛ velocior. ꝛ tũc coquit. In omni autẽ decoctõe q̃ ẽ hui⁹modi ẽ res q̃ eſt ſicut ſpũa et res q̃ eſt ſicut hypoſtaſis ꝛ res fortaſſe erit cũ eis aut q̃ ad aduſtionẽ ꝑtinȝ ſi decoctio ſupflua fuerit aut res q̃ nõ eſt bñ cocta ſi decoctio fuerit minor q̃ꝫ debet. Spũa autẽ ẽ cholera rubea. ꝛ hypoſtaſ ẽ melãcho lia q̃ ãbo ſũt nãles. Aduſti vo ſbtileq̃ ẽ mala chole [illegible] rubea ꝛ ei⁹ groſſũȝ ẽ melãcholia mala ñ nãlis. ꝛ [illegible] coctuȝ ẽ phlegma eſt. Qd auteȝ de hoc toto re[illegible] ẽ que eſt bene cocta eſt ſãguis qui ta men q̃[illegible] epate ſubtilior exiſtit q̃ꝫ debet ꝓpter aquoſitateȝ [illegible] ꝑꝑ reȝ quaȝ diximus ẽ neceſſaria. Iſtud vo qd [illegible] cuȝ ab epate ſepat ab aquo ſitate ſupflua illico [illegible] q̃ neceſſaria ñ eſt niſi ꝓpt cãȝ q̃ꝫdaȝ q̃ iaȝ ſnbi[illegible]. Extrahit ergo aquoſi tas a ſãguie in venas q̃ [illegible] deſcẽdit ꝛ fert ſecuȝ ſanguieȝ q ad renes nutriẽdo [illegible] q̃titate ꝛ q̃litate bon⁹ exiſtit. Nutritq̧ renes vnc[illegible] huiꝰ aquo ſitatis ꝛ ſãguinoſitatis deinde aliud qd remanet ad veſicaȝ tẽdit ꝛ poſt ad virgaȝ. Sãguis auteȝ eſſentie bone ꝑ uenã magnaȝ ad gibboſitateȝ epatis aſcen dẽteȝ vadit ꝛ tẽdit ꝑ venas q̃ ab ea ut rami ſepantur deide gedeguil venaꝝ poſtea ſcõnechi gedeguil p⁹ i ſuggẽtib⁹ ſegnechi deinde i venis q̃ ſũt ſic villi capil larib⁹ ſiles poſtea ſãguis ab eaꝝ orificijs ſudãdo la bit in mẽbra ex pte diuina. Sãguis ergo cã efficiens

calor ẽ tpat⁹. Et cã mãl ẽ qd de nutriẽtib⁹ ẽ tpatuȝ ꝛ de potib⁹ bonis. ꝛ formal cã ipi⁹ ẽ decoctio noua. ꝛ ei⁹ cã finalis ẽ ut nutriat corp⁹. efficiẽs vo cholere rubee cã eſt igne⁹ calor ſupfluus ꝛ ꝓpe in epate: et ei⁹ cã mãlis ẽ qd de nutriẽtib⁹ ẽ ſubtile calidũ dul ce vnctuoſuȝ ꝛ acutum. Et ei⁹ cã formal eſt decoctio neȝ ad ſupfluitatẽ ꝓcedẽs: ꝛ ei⁹ final cauſa eſt neceſſi tas ꝛ vtilitas q̃s noiauim⁹. Efficiẽs autẽ phlegma tis cã ẽ caliditas attenuata. ꝛ ei⁹ mãlis cã ẽ qd de nu triẽtib⁹ ẽ groſſuȝ hũidũ viſcoſuȝ ꝛ frigidũ. ꝛ eius cã formal ẽ decoctõis attenuatõ. ꝛ ei⁹ cã final eſt neceſ ſitas ei⁹ ꝛ vtilitas ipi⁹ quas noiauim⁹. Melie autẽ hypoſtaſiue qdẽ cã efficiẽs ẽ calor tpatus. Sȝ cã effi ciẽs aduſte ẽ caliditas q̃ ab eq̃litate ẽ egreſſa. ꝛ ei⁹ cã mãlis eſt qd de nutriẽtib⁹ ẽ vehemẽter groſſuȝ pau ce hũiditatis ꝛ coꝝ calidũ ẽ forti⁹ illo. ꝛ cã eius for mal ẽ ſex hypoſtaſiua ſm vnuȝ duoꝝ modoꝝ: vn de neq̧ labit neq̧ reſoluit. ꝛ eius cauſa finalis eſt ne ceſſitas ei⁹ ꝛ iuuamẽtũ ipſi⁹ qd nõiauim⁹. Melia aũt fit multa aut ꝓpt calitatẽ epatis aut ſplenis de bilitatẽ: aut ꝓpt frigoris vehemẽtiã ↄgelatis: aut ꝓ pter ↄſtrictõis ꝑſeuerãtiã: aut ꝓpt egritudies q̃ mul te ꝛ ꝓlixe fuerũt: q̃re ꝓpt illud hũores facti ſunt ci nerei. Cũq̧ melia mltiplicat ꝛ int ſtomachũ ꝛ epar ſtat ſãguis ꝛ bonoꝝ hũoꝝ gnãtio cũ ea minorat: g⁹ ſãguis minuet. Debes aũt ſcire ꝙ gnãtiõis hũorũ cãe calitas ꝛ ffitas cũ alijs exñt cauſis. ſȝ calitas eq̃ lis ſãguinẽ gnãt. ꝛ ſupfluẽs cholerã gignit rubeam. nimiũq̧ ſupflua melãcoliã gnãt ꝓpt ſupfluitatẽ ad uſtiõis. ꝛ ffitas qd ẽ phlegma gnãt. ꝛ mltũ ſupflu a gnãt meliaȝ ꝓpt ſupfluitatẽ ↄgelatiõis. Debes aũt attẽdẽ vtutes paſſiuas cũ vtutũ actiuaꝝ eqdiſtãtia. Nõ oȝ ut ſit credulitas ꝙ ois ↄplexio ſibi gnãt ſilẽ ꝛ nõ ſui ↄtriũ ꝑ accñs: licȝ nõ ſit ꝑ eẽntiã. Cõplexio ni eni multotiens accidit ut ↄtriũ gnẽt. frigida nãq̧ complexio ꝛ ſicca plerunq̧ generat humiditatem extraneam non ꝓpter conuenientiam: ſed propter digeſtiue debilitateȝ. huiuſmodi quidẽ ↄplexionẽ habẽs eſt hõ macer cui⁹ iuncture ſunt laxe ꝛ ẽ leuis et ipſe eſt timoroſus ꝛ frigidus tactu ꝛ ſuauis. ꝛ ve ne anguſte ꝛ ſilat huic qd generatur ſeniuȝ de phle gmate licet certe ſeni cõplexio frigida ſit ꝛ ſicca. De bes autẽ ſcire ꝙ ſanguis ꝛ qd cũ eo labitur tertiam habȝ in venis digeſtionẽ: ꝛ cũ ꝑ membra diuidit vt vnũquodq̧ ſuũ recipit nutrimentũ habet digeſtio nem quartã. Supfluitas igit digeſtionis ꝑme q̃ eſt in ſtomacho ꝑ inteſtinoꝝ egredit viã: ꝛ ſecũde dige ſtionis q̃ fit in epate ſupfluitas pl'imũ cũ vrina egre ditur. Qd autẽ de ea remanet ad ſplenẽ ꝛ fel tendit. Duaꝝ vo digeſtionũ remanẽtiũ ſupfluitates ꝑ reſo lutionẽ q̃ nõ ſentit ꝛ ꝑ ſudorẽ ꝛ ꝑ ſordiciẽ extrinſecã egrediuntur. Cuius pars eſt ꝙ per foramina egre diuntur ſenſibilia ſicut ꝑ nares ꝛ inſtrm audit⁹: aut nõ ſenſibilia ſic ꝑ poros aut eẽ nãȝ ſic ꝑ aꝑata cũ apuit aut qd [illegible] ex ad. ſiõibus in corpib⁹ ſic pili ꝛ vn gues. Debes autẽ ſcire ꝙ ſi alicui⁹ hũores ſubtiles exñt: corꝑ eõ euȝ debilitat cũ multũ nocet i ſui forti tudie ſuoꝝ poroꝝ ãplitudo ꝑꝑ qd reſolõeȝ ſeq̄ de bilitas. ꝛ qd hũores ſubtiles ad eũãdũ ꝛ reſoluen

dũ: ſic facile ẽ qd aũt ad reſoluẽdũ ꝛ eũandũ ẽ facile ſpiritui facile aſſociari põt i ſua reſolutõe cũ eo igit reſolui. Et debes ſcire ꝙ quẽadmodũ hũores iſti i ſuis generatiõib⁹ cãs hñt ſic ꝛ in ſuis motib⁹ cãs ha bẽt. Mot⁹ nãq̧ ꝛ res valde ſanguinẽ mouẽt ꝛ cho lerã rubeã ꝛ fortaſſe mouebũt melancoliã ꝛ fortẽ fa cient eã. Quies vo phlegma forte reddit ꝛ aliquas mẽte ꝛ ẽt ipſemet eſtiatões mouẽt hũores. vbi gfa. ſanguinẽ eni mouet res inueri rubeas: quapp ꝓhi bemus illũ ex cui⁹ narib⁹ ſanguis fluit res ſplẽdo rẽ hñtes rubeũ aſpicẽ. ꝛ hec quidẽ dicim⁹ de hũo ribus ꝛ eoꝝ generatiõib⁹. Loqui vo cõtra ꝓter uos ꝛ deuiantes debẽt ſapiẽtiarũ opifices ꝛ ñ medi ci.

Ca. ꝑmũ doctrine q̃rte ad ſciẽdum quid ſit mẽbꝝ ꝛ ſue partes.

M Embra aũt ſunt corpa que ex ꝑia hũorũ generant cõmixtiõe quẽadmodũ hũo res ſunt corpora que ex ꝑma ciboꝝ generant cõ mixtione. ſicut cibi ſũt ex ꝑma cõmixtõe generati elementoꝝ. Mẽbroꝝ autẽ alia ſunt ſimplicia: alia ſt que ſunt cõpoſita. ꝛ ſimplicia quidẽ ſunt quoꝝ quã cũq̧ ſenſibilẽ aſſũpſeris ꝑtem in noie ꝛ diffinitione erit toti cõicãs ſicut caro i ſuis ꝑtib⁹: ꝛ os i ſuis ꝑti b⁹ ꝛ neruus i ſuis ꝑtib⁹ ꝛ his ſilia. iõq̧ ſilũ vocant ꝑtiũ. Cõpoſita vo ſt illa quoꝝ quãcũq̧ acceperis ꝑtẽ in noie ꝛ diffinitõe toti cõicãs nõ erit ſicut manus ꝛ facies: ps. n. faciei nõ ẽ facies: nȝ ps man⁹ ẽ man⁹ ꝛ vocãt mẽbra inſtrũalia eo ꝙ ſt aie inſtrũ ad cõplẽdũ mot⁹ ꝛ opatões. Primũ mẽbroꝝ ſiliũ ẽ os qd duꝝ eſt, creatũ q̃ſi ipm ẽ corpis fũdamẽtũ ꝛ ſubſtẽtacu lũ motuũ. P⁹ ipm vo ẽ cartilago q oſſe exiſtit mol lior. iõq̧ flecti põt ſȝ ẽ oib⁹ alijs mẽbris durior. c⁹ in neſſitã in creatõe fuit ut oſſiũ cũ corpib⁹ mollib⁹ ꝑ ipſam melior fieret ↄtinuatio ꝛ ne durũ cũ molli ñ abſq̧ medio cõpõeretur duro. n. molle ledẽt ꝛ præci pue hora ꝑcuſſionis ꝛ ↄſtrictõis ſi nõ eẽt ↄpõ ordia ta ſicut ẽ in oſſe ſpatule ꝛ hypocõdrioꝝ ꝛ i oſſib⁹ co ſtarũ ꝛ ſicut ẽ epiglotalis cartilago ꝛ illo qd ẽ ſub to race. ꝛ ut ꝑ ipſam ẽt foret melior iũcturarũ ſe ad inui cẽ fricãtiũ vicinitas: ne ſua duricie rũperẽt. ꝛ ẽt vt cũ aliqs muſcul⁹ ſe extẽdẽdo ad aliqd ꝑuenerit mẽbro rũ in quo os nõ exiſtat cui innitat ꝛ a quo ↄfortet ſic palpebraꝝ muſculi ne ſit ſibi ſubſtẽtaculũ cordis co rũ ꝛ defenſio: ꝛ plerũq̧ ẽt in multis locis ẽ neceẽ rem aliquã rei alicui inniti q̃ nõ ſit dura i viſio ſicut epi gloti. Poſtea ſũt nerui q ſũt corpa a cẽbro orta aut a nucha alba ad flectẽdũ mollia ꝛ ad ſepandũ dura ad hoc creati ut ꝑ eos mẽbra ſenſũ hẽant ꝛ motum. P⁹ neruos ſũt corde q̃ quidẽ ſũt corpa q̃ ab extre mitatib⁹ muſculoꝝ oriũt ꝛ neruis ſilant [illegible] tendẽtes mobilia plerũq̧ ſua retractiõe re[illegible] mẽbra ꝑꝑ muſculi ↄtractiõem ꝛ ↄgregatio[illegible] ꝑꝑ re trorſũ reductõem: ꝛ qñ relaxãt laxam[illegible] ſui ꝓptea ꝙ muſculus dilatat cũ ad ſuũ red[illegible] aut ſupra mẽſurã quã eius hȝ longitudo ꝛ ſupra diſpõeȝ quã hȝ cũ in ſuo [illegible] ſtu addit ſicut in quibuſdaȝ videm⁹ muſculis q quidẽ hȝ pl'imũ ſt ↄpoſiti ex ner

uis qui ad muſculũ tẽdũt ꝛ ab altera pte egrediunt ꝛ ex corpibus de quib⁹ p⁹ cordarũ relatõem tracta bim⁹. ꝛ hec quidẽ ſunt q̃ ligamẽta vocant: que etiã ſm viſuȝ ꝛ tactũ neruoſa exiſtũt ꝛ ab oſſib⁹ venien tia ad muſculũ vadũt ꝛ fiunt fila ipſa ꝛ nerui in eo: qd. n. ẽ ſupra ptẽ muſculi vocat caro: ꝛ qd ab eo ſe parat ꝛ ad iũcturã vadit ꝛ mẽbꝝ motũ colligit in ſe ipſo ꝛ ꝑmunt corda. Poſt eas ẽt ſunt ligamẽta q̃ prædiximus que etiã ſunt corpa neruo ſimilia quorũ quedã ſunt que abſolute ligamẽta vocãtur ꝛ quedã ſũt que noie alahacab vel alchaab appropriãt. illo vo qd ad muſculũ nõ extẽdit ſȝ tm̃ qd ligamẽtũ. et illud qd ad muſculũ nõ extẽdit ſȝ tm̃ qd eſt int duo extrema oſſiũ iũcture ↄtinuat aut inter alia mẽbra ꝛ vnaȝ rẽ alij firmiter annectit ꝑꝑ qd ligamẽtũ voca tur: ꝛ q̃ſȝ noie alahacab vel alchaab appꝛiat. liga mẽtũ vo nullũ ſenſũ habuit ne ꝓpter motũ multuȝ ꝛ fricationẽ doleret. Iuuamẽtũ autẽ ligamẽti ex eo qd ꝑmiſſũ eſt ꝑpendit. Et p⁹ ligamẽta ſũt arterie q̃ ſunt corpa que a corde naſcunt ↄcaua in lõgitudieȝ extẽſa neruoſa ꝛ in ſui ſbã ligamẽtalia hñtia motõẽ dilatãdo ſe ꝛ cõſtringendo q̃ ex quiete diſcernunt Que quidẽ ad hoc fuerunt create vt cor euentetur ꝛ fumoſus vapor ab eo expellat ꝛ ſpũs mẽbris corpis diſtribuat. Poſt ſunt vene que arterijs ſiles exiſtũt ſȝ ſunt ab epate ꝛ ſũt quiete. Que qdẽ fuerunt crea te ad hoc vt ſanguis mẽbris q̃ ſunt in corpe ꝑtiat. Deinde ſunt pãniculi que ſunt corpa de filis neruo ſis nõ ſenſu ꝑcepti ſtexta quoꝝ ſpiſſitudo tennis exi ſtit dilatata aliorũ corporũ ſupficies coopientia ꝛ cõ tinẽtia ea ꝑꝑ iuuamẽta: ex quib⁹ ẽ ut ſũmã coruȝ in ſua figura ꝛ factura cuſtodiãt: ꝛ ex eis ẽ vt ea ab alijs corporib⁹ ſuſpẽdãt ꝛ eis annectãt mediãtib⁹ ner uo ꝛ ligamẽto que fila facta fuerũt ex quib⁹ texti fue rũt ſicut renes dorſo ꝛ ex eis ẽ ut mẽbra ſm ſui ſbaȝ ſenſum nõ habẽtia ꝑ ipſos hẽant ſupficiẽ ſui eſſenti am ſentientẽ que illud quod ei occurrit ſentit: ꝛ acci dentalit ſentit qd in corpe accidit qd eis inuolutum eſt. Et hec quidẽ mẽbra ſunt ſicut pulmo epar ſplen ꝛ renes hec eni ſua ſubſtantia nullo mõ ſentiũt ſȝ [illegible] ſentit illud quod in eis percuſſionem facit: niſi [illegible] de panniculis ſuper ea exiſtit. Cum [illegible] ventus aut apoſtema ſentitur. [illegible] ſentit panniculus accidentaliter ꝓpter [illegible] onem que contingit ipſo. apoſtema v[illegible] principium pã niculi ꝛ eius appenſione [illegible] aliter. Ideoq̧ membrum apoſtema[illegible] declarat. Poſtea eſt caro q̃ eſt lo[illegible] ſpleniorũ in hoꝝ mẽbro rum ſitu i corp[illegible] ꝛ hoꝝ ſoliditudo q̃ ſuſtẽtat.

In vnoquoq[illegible] vero mẽbro eſt virtus naturalis q̃ [illegible] ↄpletur. et hoc qdeȝ eſt nutrimẽtuȝ attrahere ꝛ retinere ꝛ aſſimilare ꝛ vnire ꝛ ſu pfluita tem expellere. Et poſt hec quideȝ mẽbra diuerſifi cantur. ſunt ei coꝝ quedaȝ que præter hanc virtutem inſuper alias virtuteȝ habent q̃ ab eis ad aliud ꝓce dit: ꝛ quedam ſũt coꝝ que hoc nõ habẽt: aliter que dam eorũ ſunt que præter hanc virtutem inſup vir tutem habent que eis ab alio influit: et ſunt eo

rũ quedaꝫ q̃ nõ. Cũ ergo cõpoſitio fiet ſequet̃ ꝙ eſt
mẽbrũ ſuſcipiẽs ⁊ tribuens ⁊ mẽbꝝ tribuẽs ⁊ nõ ſu
ſcipiẽs ⁊ ſuſcipiẽs ⁊ nõ tribuẽs: ⁊ mẽbrũ nꝫ ſuſcipi-
ens nꝫ tribuẽs. De mẽbrĩ aũt tribuẽtis ⁊ ſuſcipiẽtis
inuentione nõ dubitamꝰ. In cerebro nãq; ⁊ epate
oẽs cõuenerũt medici qḋ vnũquodq; eoꝝ virtutem
vite ſuſcipit ⁊ calorẽ naturalẽ ⁊ ſpũm a corde: ⁊ vnũ
quodq; eoꝝ principiũ hꝫ virtutis q̃ alijs tribuit.
Sꝫ cerebꝝ quidẽ prebet ſenſũ ſm quoſdã abſolute
⁊ ſm quoſdã nõ abſolute. ⁊ epar ẽ pricipiũ nutrimẽ
ti ſm quoſdã abſolute ⁊ ſm quoſdã nõ abſolute.
De mẽbrĩ aũt ſuſcipientis ⁊ nõ tribuẽtis inuentiõe
nõ dubitamꝰ ſicut caro eſt que ſentiẽdi virtutẽ ⁊ vi
te ſuſcipit ⁊ nõ eſt alicuius virtutis principiũ, quam
alij vllo mõ tribuat. De alijs vero duabꝰ diuiſionis
partibus in vna earum medici a magno philoſo-
phoꝝ diuerſificati ſũt. philoſophoꝝ nãq; magnꝰ dixit
ꝙ mẽbꝝ tribuẽs ⁊ recipiẽs eſt cor ipſũ. n. ẽ oĩuꝫ vir
tutũ prima radix ⁊ oĩbus alijs mẽbris ſuas tribuit
virtutes quibꝰ nutriũtur ⁊ viuũt ⁊ quibꝰ cõprehen-
dũt ⁊ quibus mouẽt. Medici aũt ⁊ quidã primorũ
philoſophoꝝ has virtutes in mẽbris partiti ſũt ⁊ ñ
dixerũt ꝙ ſit mẽbrũ tribuens ⁊ nõ ſuſcipiẽs. Et phi
loſophi quidẽ ſermo cũ ſubtilit̃ certificat̃ ẽ verarior.
Sꝫ medicoꝝ ſermo in primis cũ attencit̃ eſt magis
manifeſtus. poſtea in alia diuiſionis parte diuerſifi-
cati ſunt medici inter ſe ⁊ philoſophi inter ſe. Una
enĩ ſecta dixit ꝙ oſſa ⁊ caro nõ ſentientia ⁊ eoꝝ ſilia
nõ ꝑdurant niſi per virtutes ꝓprias que ſũt in eis q̃
nõ ab alijs pricipijs eis influxerũt. Sꝫ ꝑ illas virtu
tes cũ nutrimẽtũ eis trãſmutitur ſibi ſufficiũt ⁊ nꝫ
ipſa alij rei virtutẽ tribuũt: nꝫ etiã aliḋ mẽbꝝ eis aliã
tribuit virtutẽ. Alia vͦo ſecta dixit ꝙ virtutes iſte
nõ ſunt eis proprie: ſed ab epate ⁊ corde in genera-
tionis principio eis influxerũt ⁊ in eis quiete ꝑmãſe
rũt. Medico tñ nõ attinet ut in ſequẽdo demõſtrã-
tia ꝓcedat argumẽtatiõe. vñ de his duabꝰ diuerſita
tibus ad veritatẽ exitus ꝓueniat: nꝫ pꝫ ei ſenſita ad
hoc inquãtũ ẽ medicꝰ nꝫ hoc ipſũ in aliqua ſuarum
[illegible]crutationũ ⁊ ſuarũ actionũ ipedit. Debet autẽ
[illegible] credere in diuerſitate prima qḋ nõ eſt ei curã-
dũ v[illegible] principiũ ſentiendi ⁊ motionis cere-
broꝝ virtu[illegible]tionis epati aut nõ ſit. Cerebrum
nãq; ſiue ꝑ [illegible] poſt cor hẽat: principiũ aialiũ ac-
tionũ exiſtit cõp[illegible]alioꝝ mẽbroꝝ. ⁊ epar ſimilit̃
actionũ nãliũ nutri[illegible]ncipiũ exiſtit alioꝝ mem
broꝝ cõpatione. ⁊ de al[illegible]ẽ diuerſitate dꝫ ſcire
⁊ credere ꝙ nõ ẽ ei curand[illegible] nãlis in tali q̃
le ẽ os in principio gñatiõis ab [illegible]erit: aut ſeꝫ
ꝓ ſuamet cõplſione mẽtur aut nihil [illegible]. Sꝫ debꝫ
credere ꝙ hec virtus ad ipſũ nõ ꝓfluit [illegible]
nã ſi inter ea via clauderet̃ ⁊ os nutrimẽtũ aptũ ha-
beret eius actio deſtruẽt̃ queadmodũ fit in ſenſu et
motu. cũ neruꝰ qui ꝓuenit a cerebro ſtringit̃. virtus
vero illa oſſi nãlis facta ẽ dũ eiꝰ ꝑmãſerit cõplẽo. et
nũc quidẽ explanabilit̃ ei diõnis hitudo: ⁊ videbit mẽ
bra pricipalia que ſũt: ⁊ mẽbra pricipalibus deſerui
entia ⁊ mẽbra nõ principalia abſq; ſeruitio. mẽbra

vero principalia ſũt mẽbra que primarũ virtutũ q̃ i
corpore exiſtũt que ad hoc ſunt neceſſarie vt ſingula
re aut ſpẽs ꝑdurẽt pricipia hñt: ſm vero ſingularis
durabilitatẽ ſunt tria principia. Cor quidẽ eſt pri
cipiũ virtutis vite: ⁊ cerebꝝ quidẽ ẽ principiũ virtu-
tis ſentiẽdi ⁊ mouendi: ⁊ epar quidẽ ẽ principiũ nu
triẽdi. Sꝫ ſm ſpẽi durabilitatem ſũt principalia hec
tria ⁊ etiã aliud quartũ qḋ ſpẽi exit ꝓpriũ ⁊ ſũt teſti-
culi qui vni rei ſũt nccarij ⁊ ad rẽ aliã iuuatiui. Ne-
ceſſitas ergo ẽ ad ſpma generãdũ qḋ genelogiã con
ſeruat. Iuuamẽtũ vero ad hoc vt cõplemẽtũ forme
detur ⁊ ꝯpſio maſculina ⁊ feminia cõſeruet: q̃ ſpẽbꝰ
aialis accidẽtia ſũt inſeꝑabilia: ⁊ nec ſunt ex rebꝰ ina
nimalitatis eẽntiã ingrediẽtibus. mẽbroꝝ vͦo deſer
uientiũ alia ſũt que ſeruitute deſeruiũt preparatoria
alia ſunt q̃ ſeruiũt ſeruitute latoria. Et ꝓparatoria qui-
dẽ ſeruitus vocat̃ vtilitas. latoria vero ſeruitus ab-
ſolute vocat̃. Seruitꝰ aũt preparatoria ẽ anteq̃ pri-
cipale operetur: ⁊ latoria ſeruitus poſtq̃ principale
operatur. Cordis vero ſeruiẽs preparator ẽ ſicut pul
mo ⁊ eius ſeruiẽs lator ẽ ſicut arterie. Cerebri vero
ſeruiens preparator ſicut epar ⁊ alia nutrimẽti mẽbra
⁊ cuſtodie ſpũs. ⁊ lator ẽ ſicut nerui. Epatis vͦo ꝓpa-
tor ſeruiens ẽ ſicut ſtomachꝰ: ⁊ lator ẽ ſicut vene. Et
teſticuloꝝ quidẽ ſeruiẽs preparator ſunt ſicut mẽbra
que anteq̃ ipſi generãt ſpma. Sꝫ eoꝝ ſeruiẽs lator ẽ
virga in viris ⁊ vene que ſũt inter eos ⁊ ipſã: ⁊ i mu-
lieribꝰ ſilr ſunt vene q̃ ſperma ad locũ cõceptionis
ipelliũt ⁊ mulieres inſuꝑ hñt matricẽ ꝑ quã ſpmatis
cõpletur vtilitas. Gal. autẽ dixit ꝙ mẽbroꝝ alia ſũt
que operationẽ tm̃ efficere hñt: alia que iuuamẽtũ tm̃
⁊ alia ſunt q̃ operatiõem ⁊ iuuamẽtũ hñt. primũ eſt ſi
cut cor. ſcḋm ẽ ſicut pulmo. tertiũ eſt ſicut epar. Di-
co aũt ꝙ ꝑ operatiõem oꝫ intelligi illud qḋ cũ re ſolũ
mõ operationũ in vita ſingularis ingrediẽdũ cõplet̃
aut in ſpeciei permanentia ſicut cor in generatione
ſpiritus. Et per iuuamẽtũ oꝫ intelligi illud qḋ pre-
parat̃ ad alterius mẽbri operatiõem ſuſcipiẽdã ⁊ tũc
erit operatio cõpleta ad dandã ſingulari uitam aut
ſpẽi ꝑmanẽtiam queadmoduꝫ pulmo aereꝫ ꝓparat
Ipſum vͦo epar ſm ſuã ꝑficit ꝓmo digõem ⁊ dige-
ſtiõi tertie: ⁊ q̃rte apparatũ ꝓſtat ergo iq̃ntũ digeſti
onẽ ſcḋam adeo perfectã efficit quo ad ſanguis ad
ipꝫmet nutriẽdũ ſit bonꝰ actõem operatũ eſt. Et in
quãtũ operatõeꝫ efficit q̃ in alia expectata operatõe au-
xiliatur iuuamẽtũ efficit. Et etiã denuo dicemꝰ ꝙ
mẽbroꝝ alia ſũt q̃ generãt̃ ex ſpmate q̃ ſũt ſiliũ priuꝫ
mẽbra ꝓter carneꝫ ⁊ adipeꝫ: ⁊ alia ſũt q̃ ex ſanguine
generãtur ſicẽ adeps ⁊ caro: qḋ eniꝫ eſt ꝓter hec duo
ex duobus generatur ſpermatibꝰ maſculoruꝫ ſper-
mate ⁊ ſpermate mulieꝝ. Sꝫ ſm ſermonẽ eiꝰ qui de
ſapientibꝰ verificauit: de ſpmate maſculi generat̃ ſicut
generat̃ [illegible] de coagulo: ⁊ de ſpmate mlieris ge-
nerat̃ ſicẽ ca[illegible] generat̃ de lacte: ⁊ ſicut pricipiũ coa
gulatõis eſt in coagulo ita pricipiũ coagulatõis for
me eſt in ſpmate viri. Et ſicut pricipiuꝫ coagulatõ
nis eſt in lacte ita principium coagulatõis forme. ſ.
virtutis pacientis eſt in ſpermate mulieris: ⁊ queãd

modũ in vnumquodq; duorum coaguli videlicꝫ
⁊ lactis eſt pars ſubſtantie caſei q̃ fit ex eis: ita, vnum
quodq; duoꝝ ſpmatũ eſt pars ſubſtãtie embrionis.
hoc aũt vͦbũ nõ paꝝ imo multũ verbꝰ Gal. eſt ꝯtra
riũ. Sibi nãq; videt̃ ꝙ cuiq; duoꝝ ſpermatũ ineſt
vͦtus coagulatiua ⁊ vͦtus coagulationẽ ſuſcipiens
et ꝓpt̃ hoc nõ ſe ꝓhibet q̃n dicat ꝙ vͦtus coagula
tiua in maſculis eſt fortior ⁊ vͦtus coagulationẽ ſu-
ſcipiens eſt fortior in feminis. Qualr autẽ ſermo
in hoc certificetur inuenit̃ in noſtris libris q̃ ſunt de
ſapiẽtijs radicalibꝰ. Poſtea vͦo ſanguis q̃ in tpe
menſtruoꝝ a muliere ſeꝑabat̃ fit nutrimentũ. Sed
alia pars eius eſt q̃ in ſimilitudinẽ ꝯuertitur ſubſtãtie
ſpermat̃ ⁊ mẽbroꝝ q̃ ex eo generãtur ⁊ erit nutrimẽ
tũ augmẽtans ipm. Alia pars eius eſt q̃ nõ nutrimẽ
tũ fit adhuc: ſed ẽ ꝯueniẽs vt coagulet̃ ad implenda
loca mẽbroꝝ ꝓmoꝝ vacua: ⁊ fit caro ⁊ adeps. ⁊ alia
pars eiꝰ eſt ſuꝑfluitas q̃ nulli haꝝ duaꝝ rerũ eſt bona
et remanet vſq; ad horã ꝑtus qua vipote natura ſu
perfluam expellit. Cũq; infans parturitur ſanguis
quẽ ipſiꝰ epar generat huiꝰ ſanguinis vices ſupplet
et generat̃ ex eo qḋ ab illo ſanguine generabat̃. Et
caro qdẽ ex ſanguine generat̃ ſpiſſo quẽ caliditas et
ſiccitas coagulant. adeps vͦo ex eiꝰ aquoſitate ⁊ vn
ctuoſitate generat̃ quaꝫ frigiditas coagulat ideoq;
ipſam caliditas reſoluit. Mẽbra aũt q̃ ex ſpmate
ſunt creata cũ ſolutionẽ continuitatis patiunt̃ certa
ꝯtinuitate nõ reſtaurãt̃ niſi pauca ex eis ⁊ in paucis
habitudinibꝰ ⁊ in etate puericie ſicut oſſa ⁊ rami ve-
narũ ꝑui. nõ enĩ magni neqꝫ arteriaꝝ. Cũ enĩ aliq̃
eoꝝ pars ſciungitur nihil loco eius naſcit̃. ⁊ hec qdẽ
ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. Illa vero q̃ ex ſanguine ſunt
creata renaſcũtur poſt perditionẽ ſuam ⁊ ꝯtinuant̃
tali ſubſtantia q̃lis ſunt ipſa ſicut caro. Et illud qdẽ
qḋ eſt creatũ ex ſanguine in quo adhuc vͦtus exiſtit
ſpermatis dũ nondũ inter ipm ⁊ ſperma tps inceſ
ſit niſi paruũ: illud mẽbꝝ q̃n tollit̃ iteꝝ naſci poteſt
ſicut dentes in etate pueritie. Cũ ꝫ ſanguis ad aliã
ꝯuerſus fuerit ꝯplexionẽ nõ iteꝝ renaſcet̃. Et di
cemus etiã ꝙ mẽbroꝝ ſentientiũ mobiliũ pleriq;
motus ⁊ ſenſus ſil ꝓncipiũ eſt vnus neruꝰ ⁊ pleriq;
ſeparantur: ⁊ erit principium cuiuſque virtutis ner
uus. Et etiam dicemꝰ ꝙ omniũ interiorũ q̃ pan
niculis ſunt inuoluta: panniculus ex vno pãniculo
rum pectus: aut ventrẽ cooperientiũ naſcit̃. Sꝫ eoꝝ
que in pectore ſunt pãniculoꝝ origo ſicut diaphra-
gmatis ⁊ venarũ ⁊ arteriarũ ⁊ pulmonis eſt ex pan
niculo interiore qui coſtas tegit. ⁊ membroꝝ quideꝫ
et venarũ que ſunt in ventre pãniculi oriuntur ex ſi-
phac q̃ interius ventris cooperit muſculos. Oĩa
quoq; mẽbra carnoſa ſunt aut viſcoſa ſicut caro q̃ ẽ
in muſculis: aut villis carẽtia ſicut epar: ⁊ nullꝰ qdẽ
motus fit niſi ꝑ villos. Uoluntarius vero motus fit
cauſa villorum qui ſunt in muſculis. ⁊ natural̃ ſicut
motus matricis ⁊ venarum: Et cõpoſitus ſicut
motus tranſglutiendi fit villis proprijs per formaꝫ
ex ſitu longitudinis ⁊ latitudinis ⁊ tranſuerſionis
Attractioni vero ſunt villi qui in longitudine ꝓ

tenduntur. ⁊ expulſione villi qui in latitudinẽ tẽdũt
ꝯſtringentes. ⁊ retentorij villi q̃ ex trãſuerſo vadunt
Membrorum autem que vnam habẽt tunicã ſicut
venaꝝ ⁊ veſice tres villoꝝ ſpẽs adinuicem ſunt texte
Et membroꝝ que ſunt duas habentia tunicas villi
qui in latitudinem tendunt ſemꝑ in extrinſeca exiſt
eorũ tunica ⁊ alij duo in tunica eoꝝ extrinſeca. Illi
tñ qui in longitudine ꝓtẽduntur ad ſuperficiẽ ma-
gis declinant extrinſecam. Qui taliter nõ creati fue
runt niſi ne attrahendi ⁊ expellẽdi villi ſimul exiſtãt.
imo melius eſt vt villi attrahendi ⁊ retinendi ſunt ſi
mul niſi i inteſtinis. nõ enĩ multa idigẽt retẽtiõe ſed
attractiõne ⁊ expulſione. ⁊ dicemus etiam ꝙ mẽbro
rum neruoſoꝝ corpora a ſui ſubſtãtia aliena ꝯtinẽ-
tium. alia ſunt que vnã habent tunicã ⁊ alia q̃ duas
Que autẽ duabus conſiſtunt tunicis nõ talit̃ crea
ta fuerũt niſi propt̃ iuuamenta multa. Quoꝝ vnuꝫ
eſt multa neceſſitas multe cuſtodie fortitudinis ſue
corporeitatis ne fundantur cauſa fortitudinis mo-
tus eius qḋ ꝯtinetur i eis ſicut arterie. Secundũ eſt
multa neceſſitas multe cuſtodie in re corporis qḋ in
eis eſt reconditum ne reſoluatur ⁊ egrediatur. Re-
ſolutionis vero timor prouenit cauſa ſue raritatis ſi
vnam haberet tunicam. Et exitus timor eſt ideo ꝙ
propt̃ hoc etiam ad ſcindẽdũ eſſent apte ⁊ hoc qui-
dem corpus qḋ in eis eſt reconditũ eſt ſicut ſpiritus
et ſanguis qui in arterijs ſunt reconditi in quoꝝ cu
ſtodia valde eſt ſtudendũ ⁊ de quibus timetur ne ꝓ
nihilo recedant. Spiritus quidẽ propter reſolutio
nem: ⁊ ſanguis quidẽ propt̃ fiſſurã. ex hoc nãq; ma
ximũ timetur malum. Tertium eſt quoniã cum ali-
cui membro fuerit neceſſariũ vt ſit ipſius attractio ⁊
expulſio motu vehemẽti factũ eſt vnicuiq; earũ ſin
gularit̃ inſtrm̃ ſine ꝑmixtione ⁊ hoc eſt ſicut ſtoma
chus ⁊ inteſtina. Qu:rtũ eſt q̃ñ cũ voluntas fuerit
vt vnaquaq; mẽbri tunica operationi que eſt ei ꝓpria
ſit preparata: ⁊ vnaqueq; duarũ operationum acci
derit propter cõplexionẽ ab alterius operationis cõ
plexione diuerſam ſuit melius inter eas diuidere ſicẽ
ſtomachus in quo fuit volũtas ſentiendi vͦtutem eẽ
quod quidẽ nõ fit niſi in membro neruoſo: ⁊ digerẽ
di qḋ ſimiliter nõ fit niſi ꝑ membrũ ca[illegible]
Unicuiq; igitur harũ duaꝝ rerum [illegible] poſue
runt ꝑ ſe tunicã neruoſam virtuti ſentiendi ⁊ tunicã
carnoſam digeſtioni. Et natura q[illegible]dem intrinſecã
tunicã fecit neruoſaꝫ ⁊ extrinſecam carnoſam. Po
teſt nãq; digerentis operatio ad id qḋ digeſtum eſt
in potẽtiam ſine occurſu peruenire. Sentiẽs vͦo id
quod ſentitur nõ poteſt ſentire niſi obuiando ei ſen
ſu videlicet tactus. Et dicemus etiam ꝙ ſunt q̃
dam membra quorum complexio ſanguini nõ eſt
propinqua: ergo indiget ſanguis in eorũ nutrimen
to multotiens conuerti ſicut carnis: quapropter in
eam neq; foramina facta fuerunt: neq; ventriculi in
quibus aliquanto tempore nutrimentum qḋ ei di-
geritur ſmoretur: ⁊ deinde caro ex eo nutriatur: im
mo ſtatim cũ ei nutrimentũ occurrit in ipam conuer
titur. Et ſũt ex membris quedam quoꝝ complexio

a ſanguinis ꝯplexione valde eſt remota. Ideoqꝫ
cum neceſſe fuerit ſanguinem ea nutrire oportebit
vt in ſimilitudinem ſubſtantie eorum multis cõuer
ſionibus ordinati cõuertatur ſicut os: quapropꝫ in
creatiõe ante vnum poſitum fuit foramen quod eo
rum nutrimentũ tanto contineat tempore quanto il
lud in eorũ ſimilitudinem conuertatur: ſicut in oſſe
cruris ⁊ aditorij: a ut foramina multa in ipſis diui
ſa: ſicut in oſſe mandibule inferioris. Et membris q
dē que ſic ſunt neceſſe eſt vt nutrimēto ampliori q̄
ſis nūc ſit neceſſe repleant̃: vt paulatĩ ⁊ paulatĩ ꝓce
dant illud in ſui ſilitudinē ꝯuertēdo. Mēbra aũt
fortia ſupfluitates ſuas ad mēbra debilia ſibi vicina
expellũt ſicut cor ad aſcellas: ⁊ cerebrũ ad loca q̄ ſũt
poſt auriculas ⁊ epar ad inguina.

Capitulũ p̄mũ ſũme p̄me doctrine que ⁊ eſt ſer
mo vniuerſal̃ de oſſibus ⁊ iuncturis

Dicemus ꝙ oſſiũ que ſũt in corpore: alia
ſunt que ſunt ſicut fundamentũ: qm̃ ſup
ea eſt corpꝰ fabricatũ ſicut ſpõdiles dor
ſi. Spondiles nãqꝫ ille corpis ſunt fũda
mentũ ſup quas ipm̃ fabricatũ eſt quemadmodũ
nauis ſup lignũ fabricat̃ qḋ in ea p̄mũ ponitur.
Et alia ſunt q̄ ſunt in corpe ſicut clipeꝰ ad tuendũ
ſicut os cranei ⁊ alia q̄ ſunt ſicut arma quibus bella
tores impediẽtes repellũtur ſicut oſſa que vocant̃ ſi
nienia: ⁊ ſunt oſſa q̄ ſunt ſup ſpondiles dorſi ſicꝫ ſpi
ne. ⁊ alia ſunt quibꝰ iũcturarũ vacuitates replentur
ſicut oſſa ſiſamina: que inter oſſa digitorꝫ exiſtunt:
et ſunt alia que ſunt ad corpa ſuſpendenda que ſu
ſpenſione indigent: ſicut os laude aſſilatũ: qḋ ē mu
ſculi gutturis lingue: ⁊ aliorꝫ ſuſpenſoriũ Oſſa aũt
oſſa corpis ſuſtentaculũ ſunt ⁊ erectio. Et oſſa qdē
que ad ſuſtentandũ tantũ ſunt: aut defendendum ⁊
ad membra mouenda neceſſaria nõ exiſtũt ſolida
facta fuerunt licet ſint in eis vacuitates ⁊ foramina
pua ⁊ porꝫq fuerũt neceſſe in eis eſſe: eorꝫ vo q̄ ꝓpꝫ
motũ etiã neceſſaria fuerũt in q̄ntitate cõcauitatis
magnitudo factũ fuit ⁊ ipſorꝫ cõcauitas in medio eo
rum poſita fuit ⁊ vna: ne corpus eiꝰ receptacul̃ nu
trimẽti pluribꝰ ſepatis indigeret qm̃ lapſum inde fie
ret imo durũ factũ eſt eiꝰ corpus ⁊ ipſius nutrimen
tum qḋ eſt medulla in eiꝰ interiore eſt aggregatum
iuuamentũ igitur additõis ꝯcauitatis intrinſece ē vt
ſit leue. ⁊ iuuamentũ vnitatis cõcauitatis intrinſece
eſt vt ſit corpus ipſius durꝰ ⁊ indurtiei ſui corpis
iuuamentũ eſt ne in hora fortiſſimorꝫ motuũ rũpa
tur: ⁊ iuuamentũ medulle que eſt in eo eſt vt nutriat
ipm̃ ſicut ante declarauimꝰ: ⁊ vt ipſum ſemp molli
ficet ne frangat̃: ideo ꝙ motus ipm̃ exſiccat ⁊ vt ſit
ventrē habens ⁊ forte ⁊ ſolidũ. Cõcauitas vo mi
nor eſt: cũ firmitudo magis eſt neceſſaria: ⁊ eſt ma
ior cũ plus neceſſaria eſt leuitas. Oſſa aũt poro
ſa facta fuerunt ſicci nutrimẽti: qḋ noiauimꝰ cauſa:
⁊ propter additionē neceſſitatis cauſa rei alicuius q̄
neceſſe eſt vt in ea penetret ſicut odor qui cũ aere at
trahitur in oſſe collatorio ſimili ⁊ cerebrũ ſuperflui
tates que p ipm̃ expellunt. Oſſa vero oſſa vicina
ſunt ⁊ ꝯiuncta neqꝫ inter aliqḋ os ⁊ os qḋ ipm̃ ſeq
tur magnũ exiſtit ſpaciũ. Inter aliq̄ tñ eorũ inuenit̃
ſpaciũ puũ qḋ cartilaginoſa implent lagnahic aut
cartilaginibꝰ ſilia q̄ propꝫ iuuamentũ creata fuerũt
propꝫ qḋ ⁊ cartilagines Et vbi quidē de iuuamē
to illo nõ eſt curandũ iũctura int̃ ea ſine lahicata. i.
vacuitate facta fuit ſicut in mandibula inferiori
Vicinitates vero que inter oſſa exiſtunt multis
ſunt modis. Sunt enĩ oſſa quorꝫ vicinitas eſt vicini
tas iũcture laxe: ⁊ ſunt alia quorꝫ vicinitas ē iũcture
nõ laxe neqꝫ multũ ſtricte: ⁊ ſunt alia quorũ vicini
tas iuncture multũ ſtricte eſt vicinitas fixe aut alon
druſiaue mulſahac. ⁊ iunctura qdem laxa eſt cuiꝰ
vnũ oſſiũ ſuorꝫ ſuis motibꝰ facile poteſt moueri ita
ꝙ os nõ moueat̃ ſicut eſt iunctura raſete cũ aſcid. et
iunctura dura non valde ſtricta eſt illa cuius vnius
oſſiũ motus p ſe nõ eſt facil̃ neqꝫ eſt niſi quoddam
modicũ ſicꝫ iũctura q̄ eſt int̃ raſetã ⁊ pectinē aut iun
ctura q̄ int̃ duo oſſa pectinis. Iũctura vo valde ſtri
cta ē illa cuiꝰ nullũ oſſiũ vllo modo moueri poteſt
ſicꝫ iũctura thoracis. ⁊ fixa qdē eſt cuiꝰ vnũ oſſiũ hꝫ
additamentũ ⁊ aliud hꝫ foramē in quo figit̃ illḋ ad
ditamentũ firtiõe in q̄ nõ mouet̃ ſicꝫ dẽtes in ſuis ori
ginibus. ⁊ almodrus qdē eſt cuiꝰ vnũquodqꝫ oſſiũ
hꝫ vacuitates ⁊ dẽtes ſicꝫ ſerra: ⁊ dentes vniꝰ tali ſũt
pparati ꝙ alteriꝰ oſſis vacuitates ingrediunt̃ quẽad
modũ errarij eris tabulas ꝯponũt: ⁊ hec qdē iũctu
ra vocat̃ ſerē ſeu adorē: ſicꝫ ſunt iũcture oſſiũ cranei.
Et mulſahac qdem alia eſt q̄ in lõgitudine eſt cõ
nexa ſicꝫ iũctura q̄ eſt int̃ duo oſſa aſcid. alia ē q̄ in la
titudine ꝯtinuatur ſicut iuncture ſpondiliũ inferiorꝫ
ex ſpondilibus dorſi: ea vero q̄ ſugius ſunt iũcture
non valde ſunt ſtricte

Ca. ij. de anatomia cranei

Omniũ quidē oſſium cranei iuuamentũ eſt
ꝙ ſunt vt clipeus cerebri ipm̃ cooperientia
et ab oĩbus malis defendentia. iuuamentũ vero ꝙ
multa creata fuerũt: ⁊ nõ fuit vnũ tm̃ os in duas par
titur ſũmas: quarũ vna conſiderat̃ in cooperatione
eiꝰ qḋ ipm̃ os colligit. Prima vero ſũma in duo
diuiditur iuuamẽta: vnũ eſt ꝙ ſi cranco impedimē
tũ in vna ſui parte euenerit fracture aut putrefactio
nis nõ erit toti cranco cõmunis quemadmodũ eēt
ſi vnum foret os. ſecundũ eſt ne in ptibus vniꝰ oſſis
diuerſitas in duritie ⁊ mollitie ⁊ raritate ⁊ ſpiſſitudĩ
ne et ſubtilitate ⁊ groſſitie habeamr. Et hec quidem
diuerſitas eſt neceſſaria propter intentõnem quam
in proximo dicturi ſumus. Sũme vero ſecunde iu
uamenta ſunt que per adorem complentur. Quo
rum quedam ſunt que ſunt in comparatione ipſius
cerebri. vapores enim groſſi qui ab eo reſoluti egre
di non valerent ſi eſſet vnum os: egrediendi autem
habent viam in adorem que ab eo ſeparantur vt ce
rebrum propter reſolutionē mundificetur ⁊ aliud ē
in ꝯparatione eiꝰ qḋ de villis neruorꝫ a cerebro egre

diẽ qui p mẽbra capitis uadũt ut uiã hẽant. ⁊ ſunt
alia duo iuuamẽta cõia inter oſſa ⁊ inter alias duas
res vnũ eſt in cõparatione venarũ ⁊ arteriarũ qui in
terius ingrediuntur in capite vt viã habeãt: ⁊ aliud
ē in cõpatione dure matris ſpiſſe ⁊ grauis ut alique
eius partes cũ adorē teneant̃ ⁊ cerebro elleuent̃ ne ei
grauamen inferant. Et hꝰ quidē naturalis figura
oſſis eſt vt ſit rotundũ ꝓpter duas res ⁊ duo iuuamẽ
ta vnũ ꝓpter ꝯpationē ad interiꝰ: figura nãqꝫ rotũ
da eſt maioris dimẽſiõis ea quã recte linee ꝯphẽdũt
figure cũ earꝫ cõprehenſiones equales fuerint. ⁊ ali
ud ē in cõpatione ad exterius: qm̃ figura rotũda ꝓ
pter ipulſiões nõ patit̃ quẽadmodũ angulos hñ
tes patiunt̃: ⁊ ipſum quidē licet ſit rotundũ in lon
gitudine tñ factũ eſt qm̃ origines neruorꝫ a cerebro
in longitudinē ſunt poſite ⁊ ſic oꝫ ut nõ coanguſten
tur: ⁊ duas hꝫ eminẽtias ante ⁊ retro ut nerui deſcẽ
dant qui deſcẽdunt ad frontē ⁊ ad nuchã. ⁊ hec q
dē figura tres veras hꝫ adorē ⁊ duas hꝫ mendoſas
⁊ in primis vna adorē fronti eſt cõicans arcualis
hoc mõ. C. ⁊ vocat̃ coronalis. Et alia adheret ado
rē que directe tranſiẽs in lõgitudinē diuidit caput
in quo media ⁊ p ſe cõſiderata uocat̃ ſagittalis ⁊ in
quantũ eſt ꝯtigua coronali vocat̃ neruoſior ⁊ hmõi
quidē figura arcui ſimulat̃: in cuiꝰ medio linea recta
perpendicularis eſt erecta que eſt hoc mõ. Et ado
rē tertia inter occiput ⁊ baſim ipſius cõis exiſtit: cꝰ
puncto cũ ipſa ſit ſm̃ figurã anguli extremitas ſagit
talis continuat̃: ⁊ vocat̃ adorē laude eo ꝙ laude lit
tere grece ſilis exiſtat qua eſt ita. Cũqꝫ duabꝰ adorē
quas prius noiauimꝰ ꝯtinuat̃ fit figura talis. Due
vero adorē mendoſe ſm̃ capitis longitudinē ꝓtẽſe
ſũt vtriqꝫ equidiſtantes ſagittali que ꝓfunditate in
tegra in oſſibus nõ ꝓfundant̃: ⁊ he due corticales
vocãtur. Nõ naturales aũt capitis figure ſũt tres
vna ē vt ãterior eminẽtia minuat̃: ⁊ ꝓpterea de ado
rē admirat̃ adorē coronalis. Et alia ē ut poſterior
minuat̃ eminentia: ⁊ ad hoc de adorē pdatur adorē
laude. ⁊ tertia ē vt vtreqꝫ perdãt eminẽtie ⁊ fiet caꝑ
vt ſpera longitudinē ⁊ latitudinē habẽs equales: ḋ
hac quidē figura ſũmus medicorũ Gal. dixit ꝙ ꝓ
pterea ꝙ dimẽſiones in ea ſunt equales oportuit ſꝫ
qualitatē vt dimenſiones adorē eſſent equales: ſꝫ di
uiſiones adorē in p̄mis erãt tres vna in lõgitudine
⁊ due in latitudine. erit itaqꝫ in hac adorē vna i lon
gitudine ⁊ ſilr̃ adorē vna in latitudine. Et erit adorē
quidē latitudinalis adorē in medio latitudinis ab
aure ad aurem ſicut longitudinalis adorem in me
dio longitudinis. dixit etiaꝫ ſũmus medicorũ. Gal.
ĩpoſſibile ē caput aliaꝫ figurã quantã nõ nãlē hẽre
ſcilicet ita vt ſit longitudo minor latitudine niſi ḋ uẽ
triculis cerebri aut de ipſius corpore aliquid minue
retur. quod qdē vite ē ꝯtrũ ⁊ ꝯpõis ꝓhibẽs bonita
tem. Et hic quidē primi medicorꝫ. Hypo. dicta con
ceſſit qui dixit capitis figuras quatuor tantum exi
ſtere.

Ca. iij. de anatomia eius qḋ ē ſub crãneo.

Caput poſt hoc quiqꝫ hꝫ oſſa: quorꝫ qua
tuor ſunt ut parietes ⁊ vnũ ē ſicut baſis. hi
aũt parietes cũ eo facti ſĩt duriores eo ꝙ ca
ſus ⁊ pcuſſiões ad eos ſm̃ plurimũ tendũt: ⁊ qꝛ neceſ
ſe fuit vt cranei eēt rarũ factũ ē meditullũ ſilr̃ raruꝫ
ꝓpter duas res. vna ē ut vapores inde egrediãtur q̄
reſoluũtur: ⁊ altera ne grauamē cerebro inferat. ⁊ ḋ
parietibꝰ quidē poſterior durior factus ē eo ꝙ a ſen
ſus cuſtodia ē remotꝰ. Paries primꝰ ē os frontis cu
ſuperior terminꝰ ē adorē coronalis ⁊ inferior ado
rē que ab vna extremitate coronalis ꝓueniẽs trãſit
ſuper oculos apud ſupcilia ⁊ continuat̃ eius finis
alij extremitati coronal̃. alij vo duo pietes q a dextra
ſunt ⁊ a ſiniſtra ſũt oſſa i quibꝰ ſũt aures ⁊ vocãtur
petroſa ꝓpter ſui duritiē. Quorꝫ vnũqḋqꝫ terminat̃
ſupius ad adorē coronalis ⁊ inferiꝰ ad adoreꝫ q̄ ꝓ
uẽit a ſũmitate adorē laude ⁊ ꝓcẽdit vſqꝫ ad corona
lem ⁊ a b interiori pars coronalis ⁊ poſterius pars
adorē laude. Quartũ vero parietem terminat ſupe
rius adorē laude ⁊ inferius adorē que ē cõis int̃ ca
put ⁊ paxillũ ⁊ iũgit inter duo extrema laude. Ba
ſis autē cerebri eſt os qḋ omnia alia ſuſtinet oſſa et
vocatur baſilare: qḋ quidē durũ ꝓpter duo iuua
menta fuit creatum. vnũ eſt ꝙ durities ad portãdũ
iuuat: ⁊ aliud qḋ durum minꝰ ſuſcipit putrefactio
nem ſupfluitatum: ⁊ hoc qdeꝫ os ſub ſupfluitatibꝰ
q̄ ſup ipm̃ ſemp deſcẽdũt poſitũ eſt. ideo fuit meliꝰ
ipm̃ eē durũ. In vnaquaqꝫ pterea duorꝫ tẽporꝫ pte
ſũt duo oſſa dura q̄ coopiũt verũ qui trãſit in tẽpes.
Quorꝫ ſitꝰ ē ſm̃ lõgitudinē tẽporis ex tranſuerſo: ⁊
vocãtur hec duo oſſa paris.

Capitulum. iiij. de anatomia oſſiũ mandibula
rum ⁊ aurium.

Oſſium quidē mãdibule ⁊ ipis numeruꝫ
declarabimꝰ adorē mandibule declarã
do. ⁊ dicemus ꝙ ſuperiorē mandibulaꝫ
terminat ſuperiꝰ adorē cõis inter eã ⁊ frontē tranſi
ens ſub ſupercilijs a tempore ad tempus. Et infe
rius terminant eam dentium origines: ⁊ a duabus
partibus adorem que a parte auris venit cõmunis
inter eam ⁊ os baſilare quod eſt retro poſt dentes.
Deinde alia extremitas que eſt eius finis videlicꝫ qꝛ
eminendo ad domeſticam parumper declinat. ⁊ eſt
adorem que diuidit inter hec ⁊ adorem quam no
minauimus que eſt illa que in longitudine ſuper pa
latũ ſecat. Iſti quidem eius ſunt termini. Adorē ve
ro terminos eius ingrediẽtium quedã eſt que ſecat
in longitudine qḋ in palato eſt ſupremũ. ⁊ alia ado
rē eſt que incipit inter duo ſupercilia ⁊ vadit ad op
poſitũ que eſt inter duos dentes duales. ⁊ ē adoreꝫ
que in principio incipit huiꝰ adorē ⁊ deſcẽdẽdo de
clinat ab ea ad oppoſitõnē q̄ eſt int̃ quadrupliũ ⁊ ca
ninũ a dextra: ⁊ alia qual̃ illa a ſiniſtra. Ex his qdeꝫ
tribꝰ adorē ſcilicet media ⁊ duabus extremis inter
oppõnes originũ dentiũ predictorꝫ ſiunt duo oſſa

triangula. ſed triangulorū baſes nō ſūt apud dētiū
origines: ſed ante hoc ſūt ī medio adorē ſecātis circa
baſim nariū tres enim adorē hāc ſecātē ī locis p̄dcis
trāſeunt. ⁊ ſunt ſub duob⁹ triāgulis duo oſſa quorū
ambo hoꝝ triangulorū ⁊ origines dentiū ꝯiūcta ba
ſes ⁊ duas p̄tes adorem extremarū: ⁊ vnū os ſep̄at
ab alio illud qđ de media adorem deſcendit. In
vnoquoqꝫ ergo illoꝝ duorū oſſium ſunt duo anguli
recti apud hanc adorē ſecantem ⁊ acutus eī⁹ apud
duos cēinos ⁊ expanſus eius apud nares. Et de
adorem mandibule ſup̄ioris eſt adorē quedam que
deſcendit ab adorem cōmuni ſup̄iori ⁊ ad p̄tem di-
rigitur oculi: ⁊ cū p̄uenit ad orbitē in tres ſep̄atur
ramos: quoꝝ vnus p̄greditur ſue adorem que cū
fronte eſt cōis ⁊ ſuper oculi orbitā donec ſup̄alio
ꝯiūgatur. Et alia adorē eſt ſub ea ⁊ ſilr cōtinuatur
preter ꝙ orbitā non ingredit. Et alia adorē ter-
tia ſilr ꝯtinuatur poſtq̄ orbitā ingreditur. Et quic
quid de illis īferius exiſtit in cōparatōe adorē que eſt
ſub ſup̄cilijs longius eſt loco q̄ȝ illud qđ ſuperi⁹ tā-
git. Os vō qđ adorem p̄ima triū ſep̄at eſt maius: ⁊
poſt illud qđ ſep̄at ſecunda. Naſi aūt iuuamēta ma
nifeſta ſūt que ſunt tria. vnū eſt q̄m cum foramine
qđ eſt in eo in odoratōe iuuat donec pl⁹ aeris in eo
ꝯtineatur. ⁊ ē tēpe pa⁹ q̄ȝ in cerebꝝ penetret. lȝ cuī
p̄līm aeris q attrahit ad pulmonē vadat magna pti
ei⁹ p̄s ad cerebꝝ eſſe tendit. Et cū aeris etiā attracti
one cū quis odorare vult mult⁹ in vno loco aer co
ram inſtrumēto odoratus adiūgit: ut ſit app̄henſi-
o: pl⁹ ⁊ copioſior. In vno igit iuuamēto ſunt
hec triā iuuamēta. Secūdū autē eſt qđ ad lr̄as iu-
uat diſtinguēdas: ⁊ ut eaꝝ exit⁹ ſit facilis ī inciſione
⁊ ne totus aer apud locum cui lr̄arū accidit inciſio
ꝯp̄rimatur ſed ſm̄ menſurā. Et hec duo iuuamēta
in vno conſiſtunt iuuamēto. Et tāni eſt qđ facit naſ⁹
in mēſuratōe aeris haꝝ lr̄aꝝ q̄ntum illud qđ facit fo
ramen p̄foratū abſolute poſt fiſtulam qđ nihil ob
turat. Tertiū vō eſt ut ſup̄fluitates a cerebro egritu-
dines regnētū ⁊ defenſionē a viſib⁹ habeant. ⁊ etiā
eſt inſtrumētū iuuatiuū ad ipſas excutiēdas cū ex
ſufflatione. Et oſſiū q̄dē naſi ꝯpoſitō ex duob⁹ eſt
oſſib⁹ ad modū duoꝝ triāguloꝝ: quoꝝ duo anguli
ſup̄ius ꝯcurrūt ⁊ baſes apud vnū angulū ſe cōtigūt
⁊ ī duos ſep̄ant āgulos: ⁊ vtriqꝫ duoꝝ oſſium
vnicuiqꝫ duarū adorem ſupponit extremaꝝ q̄s no-
minauim⁹. ⁊ ſuper duas coꝝ īferiores extremitates
ſūt due cartilagines molles. Et inter eas ſm̄ lōgi-
tudinē adorē medialis ē cartilago cuius ſup̄ior p̄s ī
ferior eſt durior q̄ tota alijs duab⁹ cartilaginib⁹ du
rior exiſtit. huī⁹ vō medie cartilaginis iuuamētū ē
vt naſus in duas p̄tes nares: iō vt cū ad cerebrum
ſup̄fluitas deſcēdit ſm̄ p̄līm ad vnā earū dcliñet ⁊
nō totam attrahendi aerē viā obturet: q̄ ad cerebꝝ
aerem deferꝝ qđ ibi de ſpiritu exiſtit euētat. Duaꝝ
vō cartilaginū extremaꝝ iuuamētū tres res exiſtūt:
vna ē iuuamētū oīb⁹ cartilaginib⁹ q̄ ſup oēs oſſiū ex
iſtūt extremitates cōe: qđ iā executi ſum⁹. Et ſcđa ē
vt expādāt ⁊ dilatētur. ſi neceſſe fuerit aerē ſup̄flue
attrahere aut expellere. Et tertia ē ut ad vaporē excu
tiēdū cū ſuo motu ⁊ quatiōe ⁊ tremore iuuet cum
exſufflauerit. Et duo q̄dē nariū oſſa facta fuerūt mi
nuta ⁊ leuia: q̄m leuitas magis ē hic nec̄ia q̄ȝ firmi-
tudo ⁊ p̄cipue q̄a iā a mēbroꝝ cōtinuitate ſūt ſep̄ata
que nocumēta ſūt recipiētia ⁊ ſunt poſita cū cuſto-
dia ſenſus. Oſſiū vero mādibule īferioris for-
ma ⁊ iuuamētū ſcita ſunt. ex duobus nāqꝫ cōſiſtit
oſſibus q̄ ſtricta ſub mēto ꝯnectit iūctura. Et in ſum
mitate cuiuſqꝫ duoꝝ aliorū extremorū eoꝝ ſecundo
facta eſt ſerratura curua q̄ cū additamēto ei ingeni-
oſe p̄parato cōponit: quod ex oſſe naſcit qđ ad eam
p̄uenit q̄rū vnaqueqꝫ ligamētis fuit ligata.

Ca. quītū de anatomia dentiū.

Entes q̄dē ſunt. xxxij. Tamē cum contingit
quoſdā hoīes nō habere neguegidij qui ſunt
quattuor extremi ⁊ tūc nō erunt niſi. xxviij.
Eorū vero duo ſūt duales ⁊ duo q̄drupli ſup̄ius: ⁊
totidē inferius ad icidendū: ⁊ duo canini ſuperius ⁊
duo īferius ad frāgendū ⁊ molares ad molēdū ab
vtraqꝫ ſup̄iores ⁊ īferiores quattuor aut. v. Et hui⁹
to ti⁹ ſūma eſt. xxxij. aut. xxviij. q̄ttuor duales: ⁊ q̄t-
tuor quadrupli: ⁊ q̄ttuor canini: ⁊ octo molares: et
quattuor neguegid. ⁊ neguegid. quidē ſm̄ p̄līm na
ſcit ī medio tp̄is augmēti ⁊ hoc q̄dē ē poſt ſp̄ma-
tis emiſſionē ⁊ aū cōſiſtentiā: q̄m cōſiſtētia ē circa. x
xx. annos. Ideoqꝫ dentes iſti ſenſus vocant. Et
dētes etiā hn̄t radices ⁊ capita acuta q̄ in foramib⁹
figuntur oſſiū duaꝝ mādibularū in q̄bus cōſiſtūt.
Et ſuper marginē cuiuſqꝫ foraminis additamētū ma
gnū rotūdū orit quod dentē circundat ⁊ ſtringit ut
ei⁹ fortiora ſint ligamēta. Vnuſq̄ſqꝫ vero dētium
p̄ter molares vnū habet cap̄. Sed molariū in īferi
ori mādibula fixorū quiſqꝫ ad min⁹ hȝ duo capita
⁊ ē etiā cū habet plura ⁊ p̄cipue neguegidij q quat-
tuor habēt capita. Sed fixorū ī ſup̄iori mādibula
quiſqꝫ ad min⁹ tria habet capita ⁊ fortaſſe plā ⁊ p̄pe
neguegidij q plura hn̄t capita. capita vō molariū
ſcā ſūt: quoniā ſūt magni ⁊ q̄m coꝝ op̄atio eſt maioꝝ.
Et ſup̄iorib⁹ q̄dē additamēta ſūt eo ꝙ ſūt ſuſpenſa
⁊ ꝙ grauitas facit eos ad oppoſitionē p̄tis ſuorum
capitū declinare. Inferiorū vero pōderoſitas īfixio
ni eoꝝ nō exiſtit cōtraria. Nullū p̄terea oſſiū v l
lo modo ſentit p̄ter dentes. Gal. n. dixit ꝙ experimē-
tū nobis demōſtrauit eos ſenſū habere de quo na-
tura ſollicita fuit: ⁊ fecit ipm cū virtute q̄ a cerebro
p̄ouenit. Iccirco vt ipſi etiam inter calidum ⁊ frigi
dum diſcernant.

Ca. vi. de iuuamento dorſi.

d Orſū p̄pter quattuor iuuamēta fuit crea-
tum. Vnum eſt vt ſit nuche ſemita que
in p̄manētia aīalis eſt nec̄aria p̄pter illud qđ in ſuo
loco de nuche iuuamēto clare narrabim⁹. Nūc āt
ſūmā aggregatā de eo referemus. Et hoc eſt ꝙ ſi
nerui oēs a cerebro naſcerētur eſſet neceſſarium ca
put multo maius eſſe quam ſit: ⁊ ſic grauaret ſupra
totum corpus. Neruo quoqꝫ eſſet neceſſariū gran
de pertranſire ſpaciū ⁊ longū donec ad extremaꝝ

finē p̄ueniret ⁊ eēt nocumētis expoſitū ⁊ ad incidē
dū: ⁊ eius quidē lōgitudo ipſi⁹ debilitaret fortitudi
nē ad attrahendū mēbra grauia ad ipſoꝝ p̄ricipia
Ideoqꝫ deus cui⁹ nomē ſit bn̄dictum miſericorditer
egit faciēs p̄tē cerebri q̄ ē nucha ad inferiora corporis
incidere ſicut canales a fonte quater⁹ ex ea neruoꝝ
diuiſiones a duob⁹ ſuis laterib⁹ ⁊ eius extremo ſm̄
oppoſitiōem ⁊ viciniitatē cū mēbris egrediant: po
ſtea factū eſt dorſū ſemita eius ⁊ cuſtodia. Et ſcđm
quidē eſt q̄m dorſum eſt cuſtodia ⁊ clipeus mēbro
rū nobilium que ſunt poſita coram ipſo: ideoqꝫ in
creatione facte fuerunt ei ſpine ⁊ ſimenia. Et tertia v̄
cā ꝙ dorſū creatū fuit ut ſit alioꝝ oſſiū p̄ncipiū ſicut li
gnū qđ in exordio nauis p̄mo ponit cui alia ligna i
figunt ſecundo ⁊ annectunt. ideoqꝫ dorſū durū cre-
atū fuit. Et quartū ē ut poſſit hō ſtare ⁊ ad multas
ſe mouere p̄tes. ideoqꝫ dorſū de ſpondilib⁹ ordina
tis factū eſt nō de oſſe vno: ſȝ de oſſib⁹ magnis. Iū-
cture quoqꝫ inter ſpondiles facte ſūt nō laxe q̄m ſtā
di potentiā debilitarēt: nec valde ſtricte quoniā pro-
hiberent inclinare.

Ca. vij. de anatomia ſpondilium.

s Pondili ſ ē os in cuius medio ē foramē
p̄ qđ nucha trāſit: ⁊ ē cū ſpondilis quat-
tuor hȝ additamēta a dextris ⁊ a ſiniſtra ⁊
a duob⁹ lateribus foraminis. ⁊ ea quidē que ſurſū
tendūt ſurſū aſpicientia dicitur. ⁊ q̄ ſūt inferi⁹ tēdē-
tia inferius aſpicientia ⁊ inuerſa: ⁊ eſt ēt cū additamē
ta ſunt ſex: quattuor ab vna p̄te ⁊ duo ab alia ⁊ ē cū
ſunt octo. In his vero additamētis exiſtit iuuamen
tū vt p̄pea cōtinuitas que ē inter ſpōdiles cōtinuita-
te iuncturali ordinetur cū cōcauitatibus in quibuſ-
dā earū ⁊ capitibus buccellis ſimilibus in quibuſdā
Sūt preterea ex ſpondilib⁹ que alia hn̄t additamē
ta non p̄pter hoc iuuamentū ſed p̄pter defenſiōem
⁊ clipeum ⁊ repulſionem eius quod percurrit ⁊ ſup
ea texuntur horum additamentorū ligamēta: ⁊ ſūt
oſſa ampla ⁊ dura ſm̄ ſpondiliū longitudinē poſi-
ta: Que autem ex eis retro poſita fuerūt ſpine voca
tur ⁊ ſimenia. Et que ex eis a dextris ⁊ ſiniſtris ſūt
poſita vocantur ale. Ipſa vero ſunt ad defendendū
illud quod in longitudine corporis ⁊ neruis ⁊ muſ
culis profundius q̄ȝ ipſa ingreditur. Et quedā ex
alis que ad partē coſtarum tendūt. aliud p̄priū ha
bēt iuuamētū. Qđ q̄dē eſt ut in eis creent vacuita-
tes quibus capita gibboſa mirabiliter ligentur.
In vnaquaqꝫ enī ala ex eis ſunt due vacuitates:
⁊ in vnaquaqꝫ coſta ſunt duo additamenta gibbo-
ſa. Sunt preterea ex alis que duo habent capita
⁊ ale duplici ſimulantur: ⁊ hoc quidem in ſpondili
bus exiſtit colli: cuius iuuamentum nunc nomina
bimus. Spondiles quoqꝫ preter foramen mediū
alia habent foramina p̄pter illud quod ab eoꝝ egre
ditur neruis ⁊ qđ in eis egredit de venis. quedam
aūt illorum foraminū ſunt que complentur in vna
vnius ſpondilis eminentia. ⁊ ſunt quedā eoꝝ que
complentur inter duas ſpondiles cōiter. Et locus
earum eſt cōis terminus qui inter eas exiſtit. Et ple
runqꝫ eſt cum iſtud a duabus partibus. ſ. ſuperius
⁊ inferius exiſtit. Et pleruqꝫ eſt in vna parte: ⁊ eſt eti
am cum in vnaquaqꝫ ſpondili eſt ſemicirculus. et
eſt cum in vna earum eſt maior: ⁊ in altera minor
et hec quidē foramina a duobus lateribus ſpondili
poſita fuerūt ⁊ non retro propt defenſionis defectū
illic eius qđ egredit ⁊ ingredit ⁊ q̄ p̄cuſſionib⁹ eſſȝ
expoſitū neqꝫ fuerūt poſita anterius q̄ in locis eēnt
atqꝫ corpus ſua naturali pōderoſitate ⁊ ſuis etiā vo
lūtarijs motibus declinat. ideoqꝫ motus debilita-
rentur. Et nō fuit poſſibile vt eſſent ſtricti ligamentis
vt anterius egrederentur ⁊ poſtea retro redirēt fuit
impoſſibile: q̄m declinatio etiam eſſet ſup neruorū
egreſſiones q̄ eis facerēt coangustationē ⁊ nocumē
tum. His aūt additamētis q̄ pro defenſiōe exiſtūt
ſuperpoſita fuerūt ligamēta: ⁊ nerui ⁊ leuia facta fu
erunt ⁊ lubrica ne tactu carni inferant nocumētum.
Additamentoꝝ quoqꝫ coniūcturaliū de natura ē hoc
Sunt enī adinuicē fortiter ligata ligamēto vehemē
ti vndiqꝫ. verūtamen ligatura anterius eſt plus ſtri
cta ⁊ poſterius plus laxa: q̄m anterius curuari ⁊ cō
flecti eſt magis neceſſariū q̄ȝ poſterius flecti ⁊ curua
ri: ⁊ propterea ꝙ ligamenta que ſunt poſteri⁹ facta
fuerunt laxa ipleta fuerūt ſpacia que ibi p̄culdubio
ſūt humorib⁹ viſcoſis. Spondiliū aūt quedā ſunt
que valde bene ligant cū athachib: ac ſi eēnt vnum
os creatum ad fixionē ⁊ quietē: ⁊ quedā ſunt que ſi
laxa ac ſi eſſent oſſa multa creata p̄pter motum.

Ca. viij. de iuuamēto colli ⁊ anatomia oſſiū ei⁹

c Olliū fuit creatū p̄pter trachee arteriam
⁊ trachea quidē arteria fuit creata p̄pter
illud qđ narrabim⁹ de creatione eius iu-
uamentis in ſuo loco. ⁊ p̄pterea ꝙ ſpōdiles colli ad
ſūmū ſuperiores ſūt delate ſup eas que cū ſint dorſi
⁊ ſunt ſub eis oportuit vt fuiſſent miores. Qđ. n. de
fertur deferente leuius eē oȝ cum placuerit vt motū
quidē ſunt ſm̄ ſapiētie ordinē. ⁊ q̄m neceſſe fuit initi
um nuche groſſius eē ⁊ mai⁹ ſicut ꝯcauitatē p̄ncipiū
eo ꝙ illud qđ ex diuiſione neruoꝝ ſup̄ne partē ē p̄-
priū eſt plus eo qđ ē p̄priū eo qđ eſt inferi⁹ oportu-
it in ſpondilibus colli foramis magna āpla fore: et
q̄ paruitas ⁊ foraminis āplitudo earū attenuauerūt
corpa oportuit firmitudinis intentionem ibi affuiſ-
ſe quia illud qđ due res q̄s narrabim⁹ debilitauerūt
emenderet: oportuit igit eas oīb⁹ alijs ſpondilib⁹
duriores creari: ⁊ q̄ cuiuſqꝫ ſpōdilis earū corp⁹ fu
it ſubtile creata fuerūt eoꝝ ſimenia p̄ua. Magna enī
ſi creata forent ſpondiles eēnt expoſite rupture ⁊ no
cumentis eo ꝙ earū ſimenijs res occurrēt fortes. ⁊
q̄ earū ſimenia fuerunt p̄ua facte fuerūt ale earum
magne duo duplicia habētes capita: ⁊ q̄m mot⁹ ma
gis fuit neceſſarius quā fixio eo ꝙ ipſe nō multa fue
rūt oſſa quēadmodū ille que ſūt inferius: laxe facte
fuerūt ſpōdiliū earū iūcture cōparatione iūcturarum
earū que ſunt inferi⁹: ⁊ q̄m quātū defuit eis ex firmi
tudine p̄pter laxitatē tantūdē recuperatur aut pl⁹ eo
ex parte eius qđ eas circundat ⁊ ſup eas graditur: ſ.
neruis ⁊ muſculis ⁊ venis: iō nō fuit neceſſaria multa

firmitudo in iũcturis: ⁊ q2 non fuit neceſſarium mirũ firmare iũcturas ⁊ ſufficit eis menſura que ex ea attributa eis fuit: iõ earum additamẽta ↄiũctionalia ſurſũ aſpiciẽtia ⁊ iuſſum in ſũma nõ fuerũt creata magna ⁊ multe latitudis queadmodum illa q̃ ſiunt ſub collo. Verũtamẽ earꝫ baſes poſite ſũt lõgiores ⁊ earꝫ ligamẽta laxiora. Et neruorꝫ egreſſiões i eis poſite fuerũt cõẽs ſic dixim9: qm̃ fuit poſſibile ut in vnaquaque illarꝫ ſpõdilium eo ꝙ ſit ſubtilis ⁊ parua ⁊ foramẽ per qð tranſit nucha amplum eſſet ꝓpter niſi in illis q̃s declarabimus: ⁊ quarꝫ demõſtrauim9 diſpoſitiones. Nũc autem dicim9 ꝙ ſpondiles colli ſeptem ſunt numero. Hec nãq; menſura in longitudie et numero fuit equalis. ⁊ queq; earꝫ omnia .xi. ꝑdicta hẽt additamẽta ꝑter primam. ſ. ſimenia ⁊ duas alas ⁊ quattuor additamẽta cõiũctionalia ſurſũ aſpicientia: ⁊ quattuor inferius aſpiciẽtia. Et vnaqueq; ala duos habet ramos: ⁊ circulus egreſſionis nerui iter omnes duas ſpõdiles diuidit in duo media. Prima aũt ſpõdilis ⁊ ſcða quaſdam habent ꝓprietates quas non habent alie. In prima ꝟo eſt ubi ſciẽdũ ꝙ motus capitis ⁊ a dextris ⁊ a ſiniſtris fit iũctura q̃ ẽ inter caput ⁊ ſpondilem primam. Et ipſi9 motus anterius ⁊ poſterius fit iũctura q̃ eſt inter illam ⁊ ſpõdilem ſecũdam. Eſt igit nobis de iũctura primi in primis loquendum. Dicim9 igit ꝙ ſup laborioſam ptem ſpõdilis prime a duab9 ꝑtibus q̃ ſũt ſuperi9 create fuerũt due uacuitates in q̃s duo oſſis capitis additamẽta igrediũtur. Et cum vnum eorũ eleuatur ⁊ alterũ deprimit declinat ſup caput ad depreſſum: ⁊ qð i hac ſpondili alia ſit iũctura ipoſſibile fuit. Ibi igit alia facta fuit ſpondilis ꝑ ſe que ẽ ſecũda ex qua creat or a pte eius anteriore q̃ eſt ad interiora additamẽtum longum durum oriri fecit qð ꝑtranſit ⁊ ingreditur foramen ꝓpter coram nucha foramine inter eas cõi. ſ. foramine qð a poſteribus ad anteriora eſt longius q̃ a dextra ⁊ ſiniſtra qm̃ inter poſterius ⁊ anteri9 ſunt duo igredientia que maiorem occupant locum q̃ vnum ex igrediẽtibus occuparet. latitudo aũt mẽſurat ſm vnum igrediẽs qð eſt maius. ⁊ hoc qdem additamentum vocatur dens a q̃uo qdem occupata fuit nucha ligamẽtis fortibus quaten9 dentis extremitas a nuche extremitate ſeparetur ne dens ſuo motu nucham ꝑcutiat ⁊ ei coanguſtationem faciat: deinde additamẽtum hoc a ſpõdili prĩa eleuat ⁊ vacuitatem q̃ eſt in capitis oſſe ingreditur qð uacuitas q̃ ignoſce exiſtit capitis anteri9 ⁊ poſteri9 circũdat. Et id qdem dens nõ ad interius fuit factus niſi ꝓpter duo iuuamẽta quorꝫ vnũ eſt ut ſit ampli9 cuſtoditũ ⁊ alterũ ut latus ſpõdilis quod ẽ magis ſubtile ſit inferius ⁊ nõ exterius. Et prime qdem ſpõdilis ꝓprietas eſt ne ſimenia habeat: ideo ne ei inferat grauamẽ et ne ꝓpter ipſam nocumẽtis ſit expoſita: additamẽtum nãq; quod repellit incõmodum eſt fortius ipſũ ⁊ fracturã ⁊ nocumẽtũ affert ei quod eſt debilius ⁊ etiã ne muſculos ⁊ neruos multos q in circuitu ei9 ſũt poſiti ledat. Et quia etiã parꝫ indigemus hic ſpinis cuſtodientib9. hec enĩ ſpondilis ẽ quaſi ſubmerſa ⁊ ſepulta cuſtodijs ſecũde q̃ ipſã a nocumẽtis cuſtodiũt ⁊ ꝓpter has qdem intẽtiones nõ ꝓprie ei facte fuerunt ale. Neruorꝫ enĩ ⁊ muſculorꝫ plures in duob9 eius poſitione ſpiſſo põiti ſũt ꝓpterea ꝙ principio ſũt ꝓpinqua. Ideoq; ale locũ nõ habuerũt ibi. Ampli9 ex ꝓprietatib9 h9 exiſtit ſpõdilis ꝙ nerui ab ea nõ ꝑ duo ei9 egrediũtur latera ſed ꝑ duo foramia q̃ in ea poſteri9 ad ptẽ tendũt ſupiorẽ. Si enĩ ei9 neruorꝫ egreſſiones eẽnt vbi duo capitis additamenta orificijs iũgũtur ſuis ⁊ vbi mot9 eorũ ſũt vehemẽtes vehemẽti ipedimẽto caput impediret. Simulit quoq; ſi eẽnt vbi ſcða deglutit ad deglutitionẽ ſm ſua additamẽta q̃ ingrediũtur in ipa ex ſuis duob9 additamẽtis q̃ ſup eã incedũt ⁊ vbi inter eam ⁊ int ſcðam iũctura ſit laxa q̃ anterius mouet ⁊ poſterius. neq; fuit cõueniens ut anterius ⁊ poſterius egrederetur ꝓpter cauſas quas in declaratione cauſe aliarũ ſpõdiliũ demonſtrauim9. neq; a duobus lateribus ꝓpter oſſis ibi exiſtentis ſubtilitatem cauſa dentis: quapropter fuit neceſſe ut parũ ſub iũctura capitis eſſet poſterius a duabus partibus. ſ. in medio eius qð eſt inter id quod eſt poſterius ⁊ latus. Oportuit igitur ut duo foramia eſſent ꝑua: quapropt neceſſe fuit neruos fuiſſe ꝑuos. quia vero in ſpondili ſcða impoſſibile fuit neruorũ egreſſionẽ ſupius fuiſſe ſicut fuit ipoſſibile i hac eo ꝙ ſi in ea eẽnt neruorꝫ ſuorꝫ egreſſiões ſicut in prima timeret ne cõquaſſerentur ⁊ rũperent motu ſpondilis prime ſuper eã cum caput anterius aut poſterius mouetur. Neq; etiam fuit poſſibile ut anterius egrederẽtur ⁊ poſterius ꝓpter illud quod diximus. Nec fuit poſſibile vt a duobus egrederetur lateribus quoniam ſi eſſet ita eſſet cum prima cõmunis ſed quod inter eas oritur eſſet valde ſubtile: neq; primorum corrigerent paruitatem: ⁊ quod comprehenderetur eſſent paria debilia ſimul iuncta. ⁊ ſi cum prima eſſet cõmunis iam enim cognouimus cauſam prime ⁊ que eſſet corruptio ſi eam a duobus perforarent lateribus. ergo oportuit foramina in ſecunda eſſe ante duo latera ſimenij ⁊ duobus prime oppoſita lateribus. quoniam corpus prime cum eis aſſociabitur non ledet eos. ⁊ dens quidem qui ex ſecunda oritur bene prime eſt annexus ligamento forti. ⁊ iunctura capitis cum prima ambe cum ſecunda ſunt laxiores q̃ earum ſpondiliũ iuncture. ideo ꝙ motus qui per eas fiunt valde ſunt neceſſarij ⁊ iunctura vt eſſent firme et manifeſte: ⁊ cum caput mouetur vnius ſpõdilis alia manet inſeparabilis in alia ſua iũctura. ſicut oppoſite facie ad faciem. ⁊ cum caput anterius mouetur ⁊ poſterius ſtat cum prima ſpondili ac ſi ambo eſſent vnum os ⁊ cum ad duo latera ſine tranſuerſione mouetur fit ſpondilis prima cum ſecunda ſicut vnum os. Hoc eſt quod de ſpondilibus colli ⁊ earum ꝓprietatibus narrare voluimus

Capitulum nonum de anatomia ſpondilium pectoris ⁊ eorum iuuamentis.

ſ Pondiles pectoris ille ſunt cũ quib9 iunguntur coſte ⁊ attractionis aeris membra comprehẽdũt. ⁊ ſũt ſpõdiles .xi. ſimenia habẽtes ⁊ alas. ⁊ vna que alas non habet. Sunt igit .xij. ſpondiles. Earum ꝟo ſimenia non ſunt equalia. Que enim ex eis ſunt coram mẽbris que ſunt nobiliora maiora ſunt ⁊ fortiora. Et ſpondilium quidem pectoris ale alijs duriores exiſtunt ꝓpter qð cum eis coſte iungũtur. Septem autem ſupremarum ſpondilium ſimenia ſunt magna. Et ipſarum ale groſſe ut cor fortiſſime tueatur. Et ideo quia earum corporeitas in hoc fuit diminuta facta ſũt ipſarum additamenta coniũctionalia curta ⁊ lata. ⁊ illarum quidem ſupra decimam additamenta coniunctionalia que ſurſum tendũt ſunt illa in quibus eſt vacuitas bucelle. ⁊ illa que inferius tendunt ſũt illa in quibus egrediũtur gibboſitates que vacuitates egrediuntur quarũ ſimenia ad inferiora curuantur. Decime aũt ſimeniũ eſt rectum ⁊ non curuatur. ⁊ eius additamenta coniũctionalia vtrinq; habent vacuitates que coram bucellis exiſtunt cũ ſuperius ⁊ inferius ſimul bucellarũ ſit receptio. poſtea vero illarum que ſub decima exiſtunt bucelle ſunt ad ſuperiora: ⁊ eorum vacuitates ad inferiora: ⁊ ipſarum ſimenia ad ſuperiora curuant: ⁊ nunc huius totius iuuamẽtum nominabimus poſt. Duodecima vero ſpondilis alas non habet: qm̃ neceſſitas multarũ coſtarum cauſa incrat iam eſt diminuta. ſed firmitudo alio modo ẽ ingeniata i quo firmitudo cũ alio iungitur iuuamento. Et huius qdẽ exiſtit declaratio ꝙ ſpondiles alchatim nimia indiguerunt magnitudine ⁊ iuncturarũ multa firmitudine: quia ferunt totũ qð ẽ ſupra ipſas. ideoq; neceſſe fuit ut iuncturis vacuitates ⁊ bucelle plures numero fierent: quarũ iuncturarũ earum additamẽta duplata fuerunt: ⁊ fuit neceſſe ut pars duodecime que eſt verſus partẽ illarum ſimilis illis fieret: quapropter eius additamẽta ↄiũctionalia duplata fuerũt. Iu his igitur additamẽtis deſtructa fuit res ex qua dignũ erat ut ale fierẽt. poſt hoc ampliſſime fuit dilatata. ⁊ qð ex ea ampliatum fuit fere ale ſiſe exiſtit.

Duo igitur iuuamẽta ſimul in hac creatura coniuncta fuerũt. ⁊ hec quidẽ duodecima ẽ illa cũ qua diaphragmatis iũgitur extremitas. Ille aũt que ſupra hãc exiſtũt ſpondilẽ nõ hac indiguerunt firmitudine in multiplicatiõe additamẽtorꝫ ↄiũctionaliũ: imo qð eis oritur de ſimenijs ⁊ alis magnificatũ fuit: quare earũ corpus ad hoc occupatũ fuit. ⁊ ꝓpterea ꝙ pectoris ſpondiles maiores exiſtunt ſpõdilibus colli nõ fuerũt poſita foramina int duas ſpõdiles cõia eq̃liter diuiſa. ſed paulatim fuerũt ordinata: qm̃ in illis que ſũt ſuperius fuit factũ augmẽtum: ⁊ in eis q̃ ſunt inferius fuit facta diminutio donec totũ foramẽ in vna remãſit. ⁊ hui9 quidem ſimis in decima exiſtit ſpondili. earũ vero q̃ ex ſpõdilibus pectoris remanẽt. ⁊ ſpõdiliũ alchatim corpora tollerare potuerũt a dextris ⁊ a ſiniſtris ut in eis fiat foramẽ ↄpletum. fuit ergo in ſpõdilibus alchatim foramẽ a dextris: ⁊ foramen a ſiniſtris. ꝓpterea ꝑ ea neruus egrederetur.

Capitulum .x. de anatomia ſpõdiliũ alchatim.

ſ Pondiles ꝟero alchatim ꝟo ſpõdiles ſũt ſimenia ⁊ ale late. ⁊ ipſorꝫ quidẽ additamẽta ↄiũctionalia inferiora dilatant ⁊ aſſimulant alis deſcendẽtib9. Et ſpõdiles ille ſunt q̃nq;. alchatim ꝟo cũ alhaim eſt ſicut baſis totius dorſi. ⁊ ipſe quidem ſuſtinẽt ⁊ deferũt os femoris. ⁊ ſunt a quibus nerui pedis oriuntur.

Capitulum .xi. de anatomia alhauis.

o Oſſa alhauis ſũt tria q̃ magis igenioſe ſũt ↄiũcta q̃ oẽs ſpõdiles: ⁊ earꝫ iũcture ſunt firmiores. ⁊ ipſarꝫ ale ſũt magis ãple. ⁊ neruus qdẽ q de foramine in eis exñte egredit nõ exit a certitudine duorꝫ laterꝫ ne anche iũctura ipſam ↄprimat. ſed ẽ magis remotus ⁊ multo plus ſpiſſus ad anteriora ⁊ poſteriora. ⁊ oſſa qdẽ alhauis ſimilia oſſibus exiſtunt alchatim.

Capitulum .xij. de anatomia alhoſos.

a Alhoſos ẽ compoſitus ex trib9 ſpõdilibus cartilaginoſis q̃ nõ hñt additamẽta. ⁊ neruus quidẽ a foraminib9 illarꝫ cõib9 oritur ſicut eſt in collo: ꝓpterea ꝙ ſũt ꝑue. ſed a foramine tertie neruus egreditur impar.

Capitulum .xiij. in quo eſt ſermo qui eſt ſicut ſũmis de iuuamẽto dorſi.

i Iam locuti ſumus de oſſib9 dorſi ꝟba moderata. Nũc aũt de toto dorſo ꝟba loquamur ↄtinẽtia ſũmã. Dicim9 igit ꝙ totum dorſũ ẽ ſicut res vna ꝓpriã hñs figurã alijs figuris meliorẽ q̃ eſt circularis. Hec nãq; figura remotior eſt a receptiõe nocumẽtorꝫ ex ꝑcuſſione uel impulſione euenientiũ q̃ oẽs alie figure: ⁊ ꝓpter hoc capita eorum que ſuperius ad inferiora fuerũt curuata ⁊ eorꝫ que ſunt inferius ad ſuperiora ⁊ coniunxerũt ſe apud mediam que eſt decima. Hec vero ad nullam curuata fuit partem: ideo ut ſuper eam due ſimul conueniant curuitates. Et decima quidem inter ſimenia non ſm numerum: ſed longitudinem media exiſtit. ⁊ quia q̃nq; eſt neceſſe dorſum ad aliquod duorum curuari alterum: ⁊ iſtud nõ fit niſi ut declinet mediũ ad ↄtrariũ ptis: ⁊ decliner illud quod ẽ ſupra ipſum: ⁊ ſub ipſo ad aliam partẽ ac ſi duo extrema dorſi ad ſibi obuiandũ declinaret: ꝓpterea in medio nõ facte fuerũt bucelle: ſed vacuitates tñ: ⁊ facte fuerũt bucelle ſuperiores ⁊ inferiores ad ipſum declinãtes. ſed ſupiores deſcẽdẽtes: ⁊ inferiores aſcẽdẽtes. Ideo ut earũ ablatio ad ↄtrariũ ptis declinationis facilis ſit ⁊ ut ſupiores curuẽtur ad inferiora ⁊ inferiores ad ſupiora.

Capitulũ .xiiij. de anatomia coſtarũ.

c Coſte ſunt tutamẽtũ ei9 qð ex inſtrũis attractionis aeris ⁊ ex ſupiorib9 inſtrorꝫ nutrimẽti circũdat: ⁊ ipſe qdẽ nõ facte fuerũt vnũ os ne grauarẽt: ⁊ ne ſi aliqð accideret nocumẽtum foret cõmune: ⁊ ut facile eſſet dilatari cum neceſſitas addit ſm illud quod ẽ in natura: ⁊ implent interio-

ra nutrimēto ⁊ inflatiōe ⁊ indigerent loco magis amplo: ⁊ ꝑpter aerem qui attrahitur: aut ⁊ inī eas muſculi pectoris qui in operationibus attrahendi aerem iuuant ⁊ eius qḋ ꝯtinuaṫ cū ipſo inciderent ⁊ ꝑpterea ꝙ pectus circūdat pulmonē ⁊ cor ⁊ qḋ eſt cum eis neceſſaria fuit cautela vehemētiſſima in eorum defenſione: qm̄ nocumētorum impreſſiōes que eis accidunt ſint maiores: ⁊ cū hoc eorū minu tio vndiqꝫ non ea anguſtat: neqꝫ eis noceat. Et iō ſeptem coſte ſuperiores create fuerunt continentes illud quod ē in eas ſibi apud caſſum obuiantes ⁊ mēbrum circūdantes principale ab omnibus partibꝰ Ille vero que exiſtūt in parte inſtrumētorum nutrimenti create fuerūt ſicut poſterius minute: vbi ſenſus non perueniꝫ viſus: ſed anterius non fuerunt continuate: imo paulatim ordinate fuerunt cū ſectione: fuerūtqꝫ ſuperiores propinquius habētes ſpacium inter duo extrema egredientia: ⁊ inferiores longinquius. ⁊ iſtud oīno fuit ut cū cautela mēbrorum nutrimēti .ſ. epatis ⁊ ſplenis ⁊ aliorum amplitudo loco ſtomachi iūgeretur ne cum impleretur nutrientibus ⁊ inflationibus comprimeret. Septem vero coſte ſuperiores pectoris coſte vocanṫ: que ab vnaquaqꝫ parte ſunt ſeptem. ſed due q̄ ſunt in medio ſunt maiores ⁊ longiores: ⁊ ille que ſunt ī extremitatibus ſunt breuiores. hec eni figura ut cōprehenſū vndiqꝫ cōprehendaṫ melior exiſtit. ⁊ coſte quidē iſte in p̄mis ſupra ſui gibboſitatē ad inferiora indicanṫ: deinde redeūdo ad ſuperiora incedūt ⁊ cōtinuanṫ cū torace ſicut noiabimus poſtea. Iō ut ſit earū cōprehenſio in locis amplior duo preterea cuiuſqꝫ earū additamēta duas ꝓfundas ingrediunṫ vacuitateſ que ſunt in vnaq̄qꝫ ala que ē ſupra ſpondiles: ⁊ ꝓuenit iunctura dupla: ⁊ ſimiliter exiſtunt ale ſeptem cū oſſibus toracis. Quinqꝫ autem curuate q̄ remanſerūt ſūt oſſa poſteriora ⁊ coſte falſe quarū capita create fuerūt cum cartilaginibꝰ continuata ut ſint ſecure a fractura cum percuſſiones aſ fuerunt: ⁊ ne occurrant mēbris lenibus ⁊ diaphragmati cum ſua duricie. ſed occurrat ei in corpore quod inter eas ⁊ mēbra lenia exiſtat medium: ⁊ inī duriciem ⁊ lenitatem mediocritatem habeat.

Capitulum .xv. de anatomia toracis.

Torax ex ſeptem oſſibꝰ eſt ꝯpoſitꝰ. ex vno aūt oſſe nō fuit creatus ꝑpter iuuamentum quod in alijs locis ſciuiſti: ⁊ ꝑpterea ut ſit laxus ut ꝯueniens ſit ei qḋ colligitur ex mēbris attrahendi aerē in dilatatione: Ideoqꝫ create fuerūt nō ſolida cum cartilaginibꝰ ꝯtinua: ut in ipſorum interiori motu adiunēt: licꝫ ſint iūcture eorū firme.

Que etiam ſeptē create fuerunt ſm̄ numerū coſtarum q̄ cum eis iungūtur. Cū inferiori preterea parte toracis os cartilaginoſū latum ꝯtinuaṫ: cuiꝰ inferior extremitas rotunditati attinēs vocatur epiglotalis eo ꝙ epigloti ſit ſimilis. ⁊ ipſū quidem eſt tutamentū oris ſtomachi: ⁊ mediū inī toracem ⁊ mēbra lenia iō ut ꝯtinuitas duri cum leni ſit melior quēadmodum multotiens diximus.

Capitulū .xvi. de anatomia furcule.

Furcula ē os poſitū ſup vnāquāqꝫ duarum partiū eius qḋ in torace eſt ſupremū curuatum coram anhar .i. loco qui ē in inferiori parte gule: ⁊ ꝑpter ſui cōcauitatē accidit foramē in quo penetrat vena ad cerebrū ſubiens: ⁊ nerui ab eo deſcēdentes: ⁊ declinat ad partē ſilueſtrem ⁊ continuatur cū capite ſpatule: ⁊ cū ipſo ſpatula ligaṫ et cum eis ambobus adiutorium.

Capitulum .xvij. de anatomia ſpatule.

Spatula fuit creata ꝑpter duo iuuamēta: Vnū eſt ut adiutorium ⁊ manꝰ ab ea ſuſpēdātur: ne adiutoriū cū pectore ſit ꝯtinuum qm̄ facilitas motꝰ vniuſcuiuſqꝫ duarū ad alterā deſtrueret ⁊ coanguſtatio fieret. Ipſa ṽo creata fuit a coſtis ſeparata ⁊ ptes motuū ad .illā fuerūt amplie. ⁊ alterū eſt ut ſit defenſio firma mēbrorū que intra pectus exiſtūt: ⁊ ut eleueṫ in loco ſimeniorū ſpondilium ⁊ alarū ipſarū vbi non ſūt ſpondiles que percuſſiones repellant: neqꝫ ſenſus q̄ eas percipiant. Spatula ṽo a parte ſilueſtri ſubtiliaṫ: ⁊ a pte domeſtica ingroſſatur: ⁊ ſuper extremitatē ipſius ſilueſtrē ſit vacuitas ꝓfunda quam rotūda adiutorij ingreditur extremitas: ⁊ ipſa quidem duo habet additamenta. vnum ē ad ſuperiora ⁊ poſterius ⁊ vocatur deſtructum: ⁊ roſtrū eorū ⁊ per ipſum ligaṫ ſpatula cum furcula ⁊ ipſm eſt qḋ ꝓhibet ne adiutorium ad ſuperiora de ſuo moueatur loco. ⁊ aliud eſt interiꝰ ad inferiora qḋ etiam ꝓhibet ne caput adiutorij diſlocetur. Poſtea ſine intermiſſione dilatatur quantum plus ad ptem incedit domeſticā: ideo ut ſit eiꝰ cōprehenſio plus defendens. Et ipſa quidem ſupra ſui dorſum additamētum habet ſicut triāgulū cuius baſis ē ad partem ſilueſtrem: ⁊ ipſius angulꝰ ad partem domeſticā ne dorſi ſuperficies fricetur: ſi enim foret baſis ad ptem domeſticam eleuaret cutem: ⁊ cum percuſſiones adeſſent efficeret dolorem. Et hoc quidē additamentum eſt ei timentia ſpondilibus creatum ad defēdēdum: ⁊ vocatur oculꝰ ſpatule. Vltima vero ſpatule dilatatio eſt vbi cartilago cum qua continuatur cuius extremitas eſt rotunda que cum ea continuatur quam in alijs diximus cartilaginibus.

Capitulum .xviij. de anatomia adiutorij.

Adiutorij os rotundum fuit creatum ut a nocumētorum receptione magis foret remotum. Cuius quidē ſuperior extremitas eſt gibboſa ut ſpatule vacuitatem ingrediatur cū iunctura laxa non valde firma: ⁊ laxitatis cauſe iūcture huius accidit ei frequenter diſlocatio. Iuuamētum vero qḋ in hac exiſtit laxitate ſunt due res: neceſſitas ⁊ ſecuritas. Sed neceſſitas ē facilitas motionum ad omnes partes. Et ſecuritas ē ꝙ licꝫ adiutorio ſit neceſſarium ut diuerſis motionibus ad partes poſſit moueri diuerſas. motiones tamē iſte neqꝫ ſunt multe neque perdurant vſquequo timeatur ne eius rumpantur ligamenta et diſlocentur: immo adiutorium in pluribus diſpoſitionibus eſt

quietum: ⁊ aliud qḋ ex manu eſt mobile. ⁊ ꝑpt hoc alie iuncture firmiores facte ſunt q̄ adiutorij Adiutorij vero iuncturam q̄tuor amplectunṫ ligamenta. Vnū eorū eſt dilatatū pāniculare iuncturā circūdans ſicut oēs alie circūdantur iuncture. ⁊ duo alia ligamēta q̄ a roſtro corui deſcendunt: quorū vnum eſt habens extremitatē dilatatā ⁊ circūdat adiutorij extremū: ⁊ alterū eſt maius ⁊ durum deſcendens cū q̄rto qḋ etiā deſcendit ab additamēto roſtrali tenuitatem eis preparā quorū figura ad latitudinē trahit ⁊ prope cū adiutoriū tangunt. ⁊ ipſa quidē ſolent occultari ſub adiutorio ⁊ ꝯtinuari muſculis q in eiꝰ interiore extenſi ſunt ſequētes adiutoriū. Adiutoriū preterea a pte domeſtica eſt concauū: ⁊ a pte ſilueſtri gibboſum: vt propter hoc qḋ ſuper ipm̄ ex muſculis et venis ⁊ neruis diſponiṫ affirmeṫ: ⁊ vt hō bn̄ amplectatur qḋ vult amplecti ⁊ ꝙ vna manꝰ ad alterā ꝯueniat Sup inferiorē autē adiutorij extremitatē duo additamēta ꝯtinuata cōpoſita fuerūt ex q̄bus illud qḋ eſt ad interiora eſt lōgius ⁊ ſubtilis cū nulla re habens iuncturā. qm̄ non eſt niſi neruorū ⁊ venarū defenſor. Sed cū eo qḋ eſt ad exteriora cōpleṫ iūctura cubiti p bucellam que in ipſo exiſtit ſm̄ modū quē noiabimꝰ ⁊ iter ea ꝓculdubio ſubtilitas exiſtit Et in duabꝰ q̄dē huiꝰ ſubtilitati ꝯ extremitatibus due ſunt vacuitates ſupius ad anteriora ⁊ inferius ad poſteriora. Et earū ſuperior domeſtica concauitas eſt leniſicata ⁊ nō exiſtit ſup eam ſepatio ſꝫ ſilueſtris ꝯcauitas eſt maior eis: ⁊ qḋ ad finē ſilueſtris concauitas tendit nō eſt leniſicatū neqꝫ eſt ipſiꝰ ſup foratio rotunda: ſed eſt ſicut paries pectus ita vt cū additamento aſeid in ipſa ad partē moueṫ ſilueſtrē et cū ad eā ꝓuenit ſtet: ⁊ nos q̄dē declarationē neceſſitatis earum cito afferemus. Has ṽo cōcauitates duas vocat Hypo. duo limites.

Ca. xix. de anatomia aſeid

Aſeid ex duobus oſſibus in longitudine coniūctis eſt cōpoſitū ⁊ vocantur focilia Supius vero ex eis qḋ ad pollicē tēdit eſt ſubtilius et vocatur focile ſupiꝰ ⁊ inferius ex eis qḋ vadit ad auricularē eſt groſſius qm̄ eſt differēs ⁊ vocatur focile inferius. Superioris vero focilis iuuamentum eſt qḋ p ipm̄ ē motus aſeid ad ſe torquendū ⁊ reſupinandū. ⁊ inferioris focilꝭ iuuamentū eſt vt p ipm̄ ſit motus aſeid ad ꝯſtringendū ⁊ dilatandū Cuiꝰ vero ipſorū medium attenuatū fuit qm̄ groſſitudinē nō indigent propter illud qḋ ex muſculis groſſis ſup ipſa iacet. ⁊ ipſorū duo extrema ingroſſata fuerunt propterea ꝙ ſup ipſa multa ligamentorū origo eſt eis neceſſaria quia frequēter accidunt verbera et percuſſiones fortes cū motus eſt iuncturarū: ⁊ propterea ꝙ carne denudantur ⁊ muſculis. Supiꝰ ṽo focile eſt totū quaſi veniat a parte domeſtica ⁊ paulatī tortuoſe ad partē ſilueſtrē gibboſum fiat. ⁊ iuuamentū in hoc exiſtit preparamētū bonitas ad modum torq̄ndi: ſed inferius eſt focile rectum qm̄ hoc ad ꝯſtringendū ⁊ dilatandū meliꝰ exiſtit

Ca. xx. de anatomia iuncture cubiti

Cubiti vero iunctura ex iunctura focilꝭ ſuperioris ⁊ inferioris focilis iūctura cū adiutorio cōponitur Superiꝰ quidē focile in ſui extremitate vacuitatē ingenioſe factā habet in quā bucella ſilueſtris extremitatis adiutorij ingreditur ⁊ ligatur cum ea: ⁊ ex ipſius circuitu in vacuitate illa ꝓuenit motus reſupinus et torſionis. Inferius autē focile duo habet additamenta inter que exiſtit tenuitas que ſimile grece littere ſimilatur ⁊ eſt ita. C. Et huius quidē tenuitatis contorquetur ſuperficies illa que eſt in ipſius cōcauitate vt bene ſit factus eius introitus in concauitatē que eſt in extremo adiutorij qḋ concauū exiſtit: ſed ſue concauitatis figura gibboſitati circuli ſimilatur. Et bona igitur ingreſſione ſubtilitatis que inter duo focilis inferioris additamēta exiſtit in illam inferiorem tenuitatē iunctura cōponiṫ cubiti. Cūqꝫ tenuitas vel pars ſup tenuitatē vel partē ad poſteriora mouetur: ⁊ inferius extēditur manus ⁊ cū parietalꝭ minuitas eam refrenat a vacuitate bucellam tenēte tenet eam ⁊ ꝓhibet a dilatatione ſuperflua. Stat igiṫ adiutoriū aſeid ſm̄ rectitudinē. Cū vero vna duarū tenuitatū ſup aliam ad anteriora ⁊ ſuperius mouetur cōſtringitur manus donec aſeid tangat adiutorium ad partē domeſticā ⁊ ab anterioribus. ⁊ duo quidē focilia ſuperius ſimul iungūtur ſicut res vna et accidit in eis vacuitas ampla cōmunis cuius plurimū in focili exiſtit inferiori Qḋ autē ſupfluit ab hac vacuitate remanet gibboſum leniſicatū vt ſit lōginquū a nocumentorū repletione Et poſterius quidem ex vacuitate focilis inferioris oritur additamentum quod ad longitudinē quandam trahit. Et de huius totius iuuamēto loquemur ſi deꝰ voluerit

Capitulum .xxi. de anatomia raſcete

Raſceta ex multis eſt cōpoſita oſſibus ne nocumentū ſi accideret ꝯmune fiat: ⁊ vt per ipſam planta cōcauari poſſit: cū corpora rotūda cōtinendi volūtas affuerit ⁊ cū liquida currentia retinere voluerimus. ⁊ hec quidē oſſa iuncture ſue firmiter ⁊ bene adinuicē ſunt ligata ne ſeparētur ⁊ planta debiliter illud teneat qḋ colligit ⁊ qḋ tenet: ita vt ſi cutis plante excoriaretur inuenienṫ hec oīa oſſa ꝯtinua quorū ſepatio a ſenſu ſit lōginq̄: ⁊ cū hoc ligamentū firmiter ſtrigit vnū cū vno: ſꝫ in eis exiſtit obediētia ad paruā conſtrictionē ex qua ꝓuenit vt interius plante [illegible] vero oſſa ſunt ſeptē ⁊ vnū add[illegible] in duabus [illegible] acies eſt ad partē aſeid cuius oſſa ſunt tria [illegible] propterea ꝙ eſt ad partem aſeid o[illegible] vt eſſet plus ſubtilis. Et alterius aciei [illegible] ſunt quattuor que ſunt ad partē pectinis ⁊ digitorū: vnde propter hoc oportuit vt eſſent magis ampla: ⁊ tria quidē oſſa ordinata fuerunt. Eorū enī capita q̄ ſunt ad partē aſeid ſubtiliora ſūt et melius adinuicem collecta. ⁊ plus cōtinuata ⁊ earum quidē capita q̄ ſunt ad ptem aciei alterius ſunt latiora ⁊ minꝰ bene collecta ⁊ ꝯtinuata. Octauū

vero os non conſiſtit in duabus raſcete aciebus: ſed fuit creatũ ad defendendũ verum qui eſt in planta. Et aciei ſecunde fit extremitas ex coniunctione capitum oſſium eius ⁊ ingreditur vacuitatem quaꝫ nominauimus: que eſt in extremitate duoꝝ focilũ. Fit ergo iunctura dilationis ⁊ conſtrictionis. Additamentũ vero predictũ quod eſt in focili inferiori vacuitatẽ oſſiũ raſcete ingreditur ⁊ fit inde tortionis et reſupinationis iunctura.

Ca.xxij. de anatomia pectinis manus

Oſſa pectinis plane ſunt quattuor ꝓpterea cũ quattuor continuantur digitis ⁊ ſunt coniuncta a parte que eſt ad raſetam: ideo vt cũ oſſibus que ſunt ſicut cõnexa ⁊ coniuncta bene ꝯtinuẽtur: que in parte digitoꝝ parumper dilatantur: vt cũ oſſibus que ſunt diſtincta ⁊ ſeparata bene continuẽtur: ⁊ fuerũt ad interiora curuata: propter illḋ quod iam ſciuiſti. Raſcete vero iunctura cũ pectine cõponitur per cõcauitates que in extremitatibus oſſium raſcete conſiſtunt: in quas bucelle oſſiũ pectinis que iam cartilaginibus inueſtite fuerũt ingrediuntur

Ca.xxiij. de anatomia digitoꝝ

Digiti ſunt inſtrumẽta que ad colligendũ res iuuant. Et ipſi quidẽ non fuerũt creati carnei ab oſſibus vacui: ⁊ ſi tamẽ hec diuerſis motibus poſſint moueri quemadmodũ multi vermiũ et piſcium potẽtia debili mouerentur ⁊ hoc ideo ne eorũ operatõnes forent debiles ⁊ etiam debiliores ꝙ̃ vermis. neqꝫ etiã in vno creati fuerunt oſſe ne eorum operationes forent difficiles quemadmodum accidit patientibꝰ cuzez ⁊ ipſis quem tria ſuffecerũt oſſa: quoniã ſi eorum numero adderetur in augmẽto numeri motuũ ipſorum iuuaret: ſed debilitas ꝓculdubio intendendo illud quod ipſos in ſuperflua firmitudine oportet tenere proueniret: ꝙ ſi ex paucioribus ꝙ̃ tribus creati fuiſſent quemadmoduꝫ ſi creati fuiſſent ex duobus oſſibus: eẽt firmitudo maior: ſꝫ motus minuerentur ab eo ꝙ ſufficit: ⁊ nos quidem plus indigemus motibus diuerſis ꝙ̃ augmẽto firmitudinis terminũ tranſeuntis. Ipſi vero creati fuerunt ex oſſibus quorũ baſes ſunt latiores ⁊ ipſorum capita ſũt magis tenua ⁊ que eis ſunt inferiora ſunt maiora ſcḋm ordinem: ita vt que in eis ſũt ſubtiliora ſint extremitates anemul ⁊ hoc quidẽ eſt ꝓpter decorationem comparatõnis que inter portantem exiſtit ⁊ portatum. Ipſorum autem oſſa creata fuerunt rotunda timore nocumentorũ. Et ſcḋi fuerunt dura non habentia concauitatẽ neqꝫ medullã vt eſſent fortiora: ⁊ ad conſtringendũ ⁊ ad figendũ in motibus ⁊ attrahẽdo. Et fuerunt creata interius curua: ⁊ exterius gibboſa: propterea vt illud quod tenent melius retineant ⁊ melius fricent tenacius ꝯprimant illud quod fricant ⁊ premunt. Et inter vnũ quodqꝫ ⁊ aliud non fuit in medio concauitas neqꝫ gibboſitas vt bene tanqꝫ res vna continuẽtur cum neceſſitas fuerit vt eis iuuamentũ quaſi vnius oſſis habeatur. Eorum vero extremi ſicut pollex et auricularis gibboſitatem ad partem in qua nõ eſt digitus habent: vt ſit eorum ſumma cum applicantur ſimul figure rotunde: que a nocumentis tuetur et intrinſeca eorum pars fuit carnoſa: vt ſuſtẽtet eos vt cedant ⁊ ſibi obuiantibus cum ea ſtrinxerint. A foris vero non taliter facti fuerunt: ne grauarent et vt pugnum eſſet arma dolorem faciens. Veruntamẽ in anemul plus carnis poſitũ fuit vt bene apud concurſum quaſi coniuncta applicentur: ⁊ mediũ quidem ex longioribus factus fuit iuncturis ⁊ poſtea anularis. Deinde index: ⁊ poſtea auricularis. Ideo vt eorum extremitates apud cõprehenſionẽ equentur: ⁊ non remaneat apertio: ⁊ cum hoc vt digiti et planta ſuper rotundum concauentur: cum colliguntur. Pollex vero omniũ quattuor digitorum iuſticia exiſtit: qui ſi non in ſuo poneretur loco eius iuuamentum deſtrueretur. Si enim intus in plãta poneretur plurimũ operationum quas per plantam habemus deſtrueretur nobis. ⁊ ſi ad parteꝫ poneretur auricularis vna manus ad aliam ad tenendum illud in quo iunguntur non perueniret: ⁊ hic quidem remotus exiſtit quoniam ſi retro poneretur ⁊ pectini pollex nõ alligaretur longitudo inter ipſum ⁊ alios digitos non coanguſtaretur.

Cum ergo alij quattuor digiti rem aliquam ab vna parte comprehenderent ⁊ pollex ab alia parte adiuuaret: poſſibile eſſet vt planta rem magnam cõprehenderet; ⁊ pollex ab alia parte eſſet: ſicut applicans illud quod planta conſtringit ⁊ tenet ⁊ auricularis ⁊ anularis. ſicut coopertorium poſteriꝰ. Omnia autem digitorum oſſa continuata fuerunt cũ tenuitatibus ⁊ cõcauitatibus intrantibus inter quas humor exiſtit viſcoſus: quoꝝ iuncturas ligamenta cõprehendunt fortia: que ſibi obuiantium pãniculꝭ cartilaginoſis: ⁊ vacuitates quidẽ implent q̃ in iuncturis exiſtũt ꝓpter augmentũ firmitudinis oſſa minuta q̃ ſiſamina vocant.

Ca.xxiiij. de iuuamẽto vnguis

Vnguis propter quattuor fuit iuuamenta creatus. Vnum eſt vt carnis extremitas digitorum podium exiſtat ne cũ ſuꝑ aliquam preſſerit rem debilitetur. Et aliud vt digitus per eam res minutas poſſit capere. Et tertium vt per eas valeat ſcalpere ⁊ mundare. Et quartum vt quandoqꝫ ſit arma. Tria vero prima ſpeciei humane dignius conueniunt. Et quartum ceteris animalibus. Et vnguis quidem extremitas rotunda creata fuit propter illud quod ſcis. Et ipſa ex oſſibus creata fuit lenibus vt ſub eis flecterentur que ipſum percutiunt ne ſcinderetur. Et vngues quidem create ſunt ſemper creſcentes propterea ꝙ ſunt apte vt fricentur ⁊ radantur.

Ca.xxv. de anatomia oſſiũ femoris

Coxã alhauim ſunt duo oſſa a dextris ⁊ a ſiniſtris q̃ in medio firma ꝯtinuant iuncturam. ⁊ ipſa quidẽ ſunt omnium ſuperioꝝ oſſiũ fundamentũ et portantia ⁊ munientia localiter inferiora: vnumquodqꝫ autẽ ipſorũ in quattuor diuiditur ꝑtes illud qḋ eſt ad partem ſiluestrẽ vocatꝰ alharafa ⁊ os ilij: ⁊

illud qḋ eſt ad anteriora os vocatꝰ femoris. ⁊ illud qḋ eſt ad poſteriora vocatꝰ os anche ⁊ domeſticuꝫ qḋ eſt ad ſuperiora vocatꝰ piſcis coxe: q2 in ipſo eſt cõcauitas quã caput coxe gibboſũ ingreditꝰ ⁊ ſuꝑ hoc os mẽbra poſita ſũt nobiliora: ſicut veſica ⁊ matrix ⁊ ſpermatis receptacula in viris: ⁊ ſicteris ⁊ inteſtinum rectum.

Cap.xxvi. ē ſermo aggregatꝰ de iuuamẽto rigil.

Horũ iuuamẽta in duabꝰ cõſiſtunt rebus: vna eſt figere ⁊ ſtare ⁊ hoc ē ꝑ pedẽ. ⁊ altera mutatio equalis aut aſcẽdẽs aut deſcẽdens: ⁊ hoc fit ꝑ coxam ⁊ per crus. Cuiuſqꝫ pedi nocumẽtũ acciderit ſtare ⁊ figere difficile erit: ſꝫ mutari nõ niſi tãtũ quãtũ neceſſaria fuerit mutatio multe fixionis q̃ ē ad vnũ pedẽ. cũ auteꝫ muſculis coxe aut cruris nocumentum acciderit figere erit facile. ſed moueri difficile.

Capitulũ.xxvij. de anatomia oſſium coxe.

Primũ ex oſſibꝰ rigil eſt coxa: ⁊ ipſũ quidẽ ē os maiꝰ qḋ in corpe exiſtit: q2 ipſm eſt deferens illud qḋ ē ſupra ipſm ⁊ mutãs illḋ qḋ eſt ſub ipſo. Cuiꝰ ſuperior extremitas fuit facta rotũda ut i pixidẽ anche bñ ingrederet. Et ipſm quidem eſt gibboſũ ad ꝑtẽ ſiluestrẽ: ꝯcuruatũ ad ꝑtẽ domeſticã: ⁊ ad poſteriora. Si enĩ ipſum foret poſitũ ſcḋm rectitudinẽ ⁊ pixidis eqdiſtantiã accideret inde aliquis claudicatiõis motꝰ quẽadmodũ accidit ei cuiꝰ talis ē creatio: neqꝫ bñ defenderet ⁊ muſculos magnos ⁊ neruos ⁊ venas: neqꝫ ex hoc toto recta res gnãretur: neqꝫ ſedẽdi forma eẽt bona. Amplius ſi curuũ ad ꝑtem domeſticã nõ fuiſſet reductũ proueniret inde alterius modi claudicatio: neqꝫ ſtatio illi media foret: ⁊ fieret ei cõis declinatio neqꝫ eẽt equalis: Et in ipſiꝰ extremitate inferiori ſũt additamẽta duo ꝓpter poplitis iuncturam. Nos tñ prius me tt minoris ⁊ maioris quãtitatis ē melius.

Caplm.xxviij. de anatomia oſſium cruris.

Crus ē quẽadmodũ aſcid ex duobꝰ oſſibꝰ cõpoſitũ. Vnum ē maius ⁊ lõgiꝰ ⁊ ipſũ eſt domeſticũ ⁊ vocatur cãna magna: ⁊ aliud eſt minꝰ ⁊ breuiꝰ. nõ enĩ ꝑuenit vſqꝫ ad coxam imo ab ea breuiatꝰ. inferius tñ peruenit ad locũ ad quem ꝑtendit maius ⁊ vocatꝰ cãna minor. Crus etiam hꝫ gibboſitatẽ ad ꝑtem ſiluestrẽ: poſtea apud extremitatẽ inferiorẽ hꝫ gibboſitatẽ aliã ad ꝑtem domeſticã: ꝓpterea ut ꝑ eam melior ſit ſtatio: ⁊ cãna quidẽ maior equatꝰ que ꝓ certo ē crus: ⁊ minor creata fuit ꝙ̃ coxa: ⁊ illud ē ꝓpterea ꝙ adiũcte fuerũt res ꝓpter quas ei in magnitudine fuit addẽdũ ⁊ hoc ē figere ⁊ deferre qḋ eſt ſupra ipſm: ⁊ res ꝓpter quaꝫ fuit addendum ei in paruitate eſt facilitas ad motũ ⁊ res ſecũda magis cõueniens fuit intẽtioni ꝓ qua fuit factũ crus minus: ⁊ res prima intẽtioni ꝓ qua fuit facta coxa maior. Duo autẽ cruris oſſa ſunt quantitas temperata: adeo ꝙ ſi vnum os adderetur accideret de debilitate ⁊ duritie motus illud qḋ accidit habenti elephãtiam ⁊ varices. ⁊ ſi vnum minueretur accideret de debilitate ⁊ duritie motꝰ ⁊ de impotẽtia deferendi illud quod eſt ſupra ipſm illud qḋ accidit circa crura habentibus de natura ſubtilia. ⁊ ꝓpter hoc totũ ſuſtentatũ fuit ⁊ fortius factuꝫ eſt cũ canna minore. In cãna ꝟcrea minore alia exiſtũt iuuamẽta ſicut neruos ⁊ venas: ⁊ q̃ ſunt inter eas cooperire: ⁊ cõitas cãne minoris in iũctura pedis: ut velox ⁊ fortius fiat iũctura dilationis ⁊ tortionis.

Caplm.xxix. de anatomia poplitis.

Iunctura poplitis ꝓuenit ꝓpt ingreſſum duoꝝ additamẽtoꝝ q̃ ſunt ſuꝑ extremitatẽ coxe in duas vacuitates que ſunt in capite oſſis cruris: que firmata fuit ligamento cingente: ⁊ alio ligamẽto in ꝓfundũ tendente: ⁊ duobꝰ ligamẽtis fortibꝰ ⁊ duabꝰ partibus cuiꝰ quidem pars anterior bñ facta fuit cũ raſgai. patela hoc ē oculo poplitis ⁊ eſt os ad rotũditateꝫ trahens. Cuiꝰ iuuamentũ eſt refrenare illud qḋ timetꝰ cũ eſt neceſſe ſuꝑ digitos pedũ curuati ſtare ⁊ ſuſpenſuꝫ ſedere ex ruptura ⁊ diſlocatione. ⁊ iunctura quidem laborioſa ſuſtentata fuit: ꝓpterea ꝙ ſuo motu differt corpus ⁊ poſitꝰ fuit locꝰ eius ad anteriora: quã plurimũ qḋ ei accidit de labore inclinatiõis eſt ad anteriora. nõ enim hꝫ ad poſteriora inclinationẽ laborioſam. ad duas tamẽ ꝑtes rem modicam declinatiõis habet. Tota ꝟo eius declinatio eſt ad anteriora ⁊ accidit ei ibi labor in hora incidendi ⁊ ſtãdi ſuper digitos pedis cũ aliqs q̃ſi ſuſpẽſus curuus ſtat ⁊ hoꝝ ſimilium.

Caplm.xxx. de anatomia pedis.

Pes creatus fuit ut ſit inſtrm̃ figendi: ⁊ ſcḋa fuit figura eiꝰ ad anteriora ut figura lõga: ut in ſtando ⁊ in apodiãdo ſuꝑ ipſũ auxilium prebeat cui in parte domeſtica tenuitas creata fuit ut ſit pedis declinatio in hora ſtandi: ⁊ proprie vacillanti ad partem contrariam parti pedis eleuatiꝰ quatenus refrenet illud quod oportet conſtringi ex nixu ſuper partem bene eleuandi pedem eleuatum ⁊ ut ſtatio ſit temperata: ⁊ etiam ut ſit facile calcare ſuper res excuntes ⁊ abſqꝫ magno dolore ⁊ ut pes bene circundet illud quod gradibus ⁊ extremitatibus eorum per que fit aſcenſio ſimilatur. Et pes quidem ex multis oſſibus creatus fuit propter iuuamenta ex quibus eſt ut bene retineat ⁊ circundet illud ſuper quod incedit ex terra cum neceſſe fuerit. Pes nãqꝫ plerũqꝫ tenet illud ſuper quod incedit quemadmoduꝫ manus retinet illud quod recipit ⁊ cum tenens ꝑ [illegible] moueatur ſuis partibus ad aliquam formam ut per eam retentio fiat melior [illegible] totum ſit vnum fruſtum: ne figura poſt figuram figuretur. Et ex eis eſt iuuamentum [illegible] cõmune cuius oſſa ſunt multa. Pedis vero oſſa ſunt viginti ſex. Cahab per quod iunctura pedis cum crure completur. ⁊ calcaneꝰ quod eſt ſuſtentamentuꝫ fixionis. ⁊ nauiculare per quod eſt tenuitas: et quattuor oſſa raſcete cum quibus pecten continuatur: quorum vnum eſt os grandinoſum exagono ſimile poſitum ad partem ſiluestrem propter quod pars illa ſuper terram bene

ſigit ⁊ quinq; pectinis oſſa. Alcahab vero huma num magis ſubtiliatum eſt ad exteriora: ⁊ magis ingroſſatum ad interiora ꝙ alcahab omnium ali orum animalium. ⁊ ipſum eſt quaſi nobilius oſſi bus pedis in motu iuuantibus ſicut calcaneus eſt nobilius oſſibus pedis in ſigendo adiuuantibus. Et alcahab quidem inter duo extrema poſitum eſt a duobus cānis egredientia ipſum a ſuis partibus circundantia.ſ.a ſupremo ipſius ⁊ a ſuo loco ⁊ a du abus ſuis partib⁹ ſiluestri ⁊ domeſtica: ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates que ſunt in cānis ſixe ingrediuntur. Alcahab preterea inter crus ⁊ calca neum medium exiſtit. per ipſum enim melius con tinuatur ⁊ iunctura inter ea ſirmiatur ⁊ ſecura ſit a diſlocatione. ⁊ ipſum quidem pro certo in medio eſt poſitum: licʒ exiſtiment quidam ꝙ ad domeſti cam ſit declinans propter concauitatis tenuitatem. Ad alcahab vero os nauiculare ab anterioribus coniunctionaliter ligatur. ⁊ hoc quidem nauicula re cum calcaneo poſterius continuatur ⁊ anterius cum tribus oſſibus raſete a parte ſiluestri. Os ve ro grandinoſum eſt illud quod ſi maius vocat os ſolutarium. ⁊ ſi volueris pones quartum oſſium ra ſete. Calcaneus autē ſub alcahab poſitus eſt du rus rotundus ad poſteriora ut percuſſiōibus ⁊ no cumētis reſiſtere valeat ⁊ inferius lenificatus ut me lius calcet ⁊ pes melius cooperiat illud ſuper quod quieſcit cum ſtat: cuius quantitas magna facta fuit ut corpus portare queat ⁊ fuit factus triangulatus ad longitudinem ⁊ ſubtiliando paulatim protẽ ditur donec finiatur ⁊ annichiletur coram tenuita te ad partem ſilueſtrem. ideo ut ſubtilitatis conca uitas ſit ordinata ſuperius ad ſuum medium. Ra ſeta vero a palme raſeta eſt diuerſa: quoniam hec ē vna acies illa due acies: ⁊ quia eius oſſa ſunt nume ri multum minoris ⁊ in hoc quidem iuuamentum exiſtit: quoniam in palma motus ſit plus neceſſari us ⁊ comprehenſio quaʒ in pede: ⁊ maius iuuamē tum quod in pede conſiſtit eſt ſigere. Multipli care autem diuiſiones ⁊ iuncturas in retinendo no cet: ⁊ in cooperiendo illud ſuper quod ſtatur. pro pterea quod prouenit inde laxitas ⁊ apertio multa quemadmodum ſi nulla foret ibi laxitas noceret ꝑ pterea ꝙ dilatatio equalis que eſt conueniens de eſſet. Iam enim ſcitum fuit ꝙ circundare ⁊ retine re cum eo quod ē numeri maioris eſt melius. ⁊ be ne ſtare ⁊ bene poſſe [illegible] quod eſt nume ri minoris ⁊ [illegible] quantitatis eſt melius. Pe dis vero pecten de quinq; [illegible] fuit creatum ut cum vnoquoq; ipſorum quiſq; digitorum qui ſūt quinq; conſtitui in vna acie continuentur quoniaʒ in eis fuit plus ſirmitudo neceſſaria ꝙ comprehen ſio ⁊ circūdatio qꝺ in oſſibus manus fuit neceſſari um. Quiſq; autem digitus preter pollicem ex tri bus conſiſtit oſſibus. Iam de oſſibus locuti ſum⁹ quantum ſufficit. ⁊ hec quidem oſſa cum computa ta fuerint erunt ducenta ⁊ quadragintaocto: preter ſiſamina ⁊ preter os quod laude litere grece ſimi latur.

Capitulum primū ſūme ſecunde doctrine quin te: ⁊ eſt verbum vniuerſale de neruis muſculis cor dis ⁊ ligamentis.

Voniaʒ motus voluntarius membris non completur niſi virtute a cerebro eis mediantib⁹ neruis adueniente. ⁊ neq; erat conueniens ut nerui oſſibus con tinuarentur: que pro certo ſunt membrorum nobi lium radices in motu ꝑpter intentionem primā: qꝛ oſſa ſunt dura ⁊ nerui ſunt ſubtiles ꝑpterea miſeri corditer egit deus ⁊ ex oſſibus rem neruo ſimilem extraxit: que ꝯnexio ⁊ ligamētū vocatur: ⁊ ipſā ner uo adiunxit ⁊ ex eis rete faciendo quaſi rem vnam efficit. Et ꝑpterea ꝙ corpus qꝺ ex neruo ⁊ liga mento ꝯponitur: prorſus fuit ſubtile: quia corporis nerui augmētū cū ad mēbrū peruenit non ē tantum ꝙ ad ipſius corporis ⁊ groſſitie cū eſt in ſui ortu reno uetur tanta longitudine de qua ſit curādū: cū ner uus nō ꝯſequatur augmētū faciens adipiſci corpus eius peruenīēs ad mēbra ꝯſecutionem longinquā ſup corpus ſuū motui ſuo in ſua groſſitie ꝯſecutionem de qua ſit curandū: ⁊ ei⁹ corpus cū eſt eius ort⁹ eſt tantū quātū ipſū cerebri corpus ⁊ nucha ⁊ capitis ꝯcauitas ⁊ neruorꝫ egreſſiones tollerare poſſunt. tūc enī ſi neruus mēbrorꝫ motus affirmaret ipſis in ſua corporeitate poſſibili exiſtentib⁹ ⁊ ꝑpter cū diui duntur ⁊ partiūtur ⁊ ramificantur in mēbris ⁊ ſit illud qꝺ ex eis vni accidit mēbro multo ſubtilius ꝙ ra dix: ⁊ cum a ſuo pncipio ⁊ ortu elongatur eſſet in hoc corruptio manifeſta. Sua igitur ſapiētia deus ipſum gubernauit groſſitiem ei attribuēdo: q ꝑuenit pro pter corporis ex eis ⁊ ligamēto ꝯpoſiti villorꝫ ꝯfu ſionem: quorꝫ vacuitates carne impleuit ⁊ hoc ipſum panniculo texit. ⁊ in ipſius medio perpendicularē ſicut megar de ſubſtantia nerui poſuit. Et hui⁹ ſū ma facta ē mēbrorꝫ ex neruo ⁊ ligamento ⁊ corum villis ⁊ carne implēte ⁊ panniculo cooperiente cō poſitū ⁊ hoc quidē mēbrorū eſt muſculus: ⁊ ipſuʒ eſt qui cū colligit trahit cordam que ex ligamento ⁊ neruo cōponitur illa.ſ. que ab eis ad mēbri partē tranſit ⁊ colligitur ad mēbrū attrahendū: ⁊ cū dila tatur laxatur corda ⁊ elongatur membrum.

Capitulum.ij. de anatomia muſculorum mouē tium qui ſunt in facie.

X eo qꝺ ſcitur eſt ꝙ muſculi faciei ſunt ſm numerū mēbrorꝫ mobiliū que ſunt in facie. Mēbra autē mobilia q ſūt in facie ſunt frōs ⁊ oculi: ⁊ palpebre ſuperiores: ⁊ maxilla i cōitate cū labijs ⁊ labia ſola ⁊ due aurium extremitates ⁊ mā dibula inferior.

Capitulū.iij. de anatomia muſculorꝫ frontis.

Rons autē ꝑ muſculū tenuē dilatatum pā nicularē mouetur q ſub cute frontis dila tat ⁊ cū ipſa adeo miſcetur donec ſit quaſi eēn tie cutis pars ⁊ fiat impoſſibile ipſū ab ea excoriari ⁊ mēbro quidē qꝺ ꝑ ipſum mouetur abſq; corda obui at: quia illud qꝺ ꝑ ipſum mouetur eſt cutis dilatata

lans ⁊ mouere tale ꝙ ipſuʒ eſt ꝑ cordaʒ non eſt bo num ⁊ hui⁹ quidem muſculi motu eleuantur ſupercilia. ⁊ ē cū eis ad claudendū oculum iuuat propter fortitudinis dimiſſionem ⁊ eius laxitatem.

Capitulū.iiij. de anatomia muſculorꝫ oculi.

Uſculi vero oculi motum facientes quorꝫ quatuor in quatuor eius lateribus ꝯſiſtunt. ſurſuʒ ⁊ de orſum ⁊ duo almuchanti vtrumq; n. ipſorꝫ ad ſuam parteʒ mouentes ſunt duo muſculi ex tranſuer ſo incedentes qui ſua rotunditate mouent. Ab ocu lo vero poſterius eſt muſculus q neruum ꝯcauum quē poſt nominauimus ſuſtentat propterea ꝙ cum eo muſculi ꝯtinuantur ⁊ eleuat ipſum ⁊ prohibet ipſum a laxitate ex qua ꝑuenit alſoad: propterea ꝙ retinet ipſum cū intuetur inten tum. ⁊ huius quideʒ muſculi panniculus ligamentalis accidit ex diuiſione vndeque eius eſſe ad tria deuenit. Sunt vndiq; ex anatomicis q ſentiūt quod vn⁹ muſculus ⁊ ſūt ex eis q duos ⁊ ſunt ex eis q tres quo cūq; autem modo ſit eius caput vnū exiſtit.

Capitulū.v. de anatomia muſculorum palpebre.

Arum vero inferior motu non idiget: ſuperio uero q; pueniet ꝯpletur motu ſuperioris ſoluʒ ⁊ eo ꝯpletur oculi clauſura ⁊ aſpectus q ſit in tente. Voluntas. n. dei fuit vt inſtrumentorum quātos pl⁹ poſſibile fuerit ſint pauciora cum nō ꝯueneri in pellimēdū: quia multiplicatiōe eorum prouenit ex nocu mentis illud qꝺ eſt ſciui. Et poſſibile quidem erat vt palpebra ſuperior quieta maneret ⁊ inferior eſſet mobi lis. Sʒ factoris voluntas ē ut operatōes ſuis approxi mentur pncipijs ⁊ cauſas ad ſuos fines eleuet tēpera tiori via ⁊ rectiori ſemita. Superior autē palpebra ner uorꝫ origini ꝑpinquior exiſtit: vt nerui cuʒ ad ipſoʒ ten dunt reflexione ⁊ reuolutiōe non indigeant: ⁊ qꝛ palpe bra ſuperior duob⁹ indiget motibus eleuatiōis cū ape ritur oculus ⁊ depreſſionis cuʒ clauditur ⁊ clauſura in diget muſculo trahēte ad inferiora ꝑ ꝙ fuit neceſ ſariuʒ vt muſculus ei adueniret ad inferiora declinās ⁊ impellēs. Et ſi vn⁹ fuiſſet: tunc impoſſibile foret ut ꝯtinuaret niſi aut cuʒ extremitate palpebre: aut cū ipſius medio: ⁊ ſi cū palpebre medio ꝯtinuaret co operiret pupillaʒ cuʒ ad ipſaʒ deuaret: ⁊ ſi cuʒ extre mitate palpebre ꝯtinuaret nō ꝯtinuaret niſi cū extre mitate vna: ⁊ non ꝑueniret palpebre coopertura eq̄ liter ſed tranſuerſaretur: qꝛ clauſura in parte vbi eſſet corda ꝯſtringeretur primo ⁊ ab alia debilitaretur pte ⁊ coopertura non eſſet eq̄lis ſed ſiſſis eſſet coopertura palpebre hominis torturaʒ patientis: ꝑpter hoc ei non vnus creatus fuit muſculus: ſed duo qui a ptib⁹ du orum almuchenti naſcentes palpebraʒ ad interiora ſi mili deponunt attractione. In apertione autē pal pebre vnus ſufficiebat muſculus qui ad mediuʒ per ueniret palpebre ⁊ eius corde extremitas ſup palpe bre dilataretur extremitatē: ⁊ cū ꝯtraheret aperiret: ⁊ ꝑpterea ad hoc vn⁹ creat⁹ fuit qui ſm rectitudineʒ inter duos deſcendit panniculos ⁊ dilatatur ⁊ ꝯtinuatur corpore cartilagini ſimili: ⁊ expanditur ſub pilorꝫ pal pebre origine. Capitulū.vi. de anatomia muſ culorum maxille.

Axilla duorꝫ habeʒ mot⁹: vn⁹ eſt ſequēs motū mandibule inferioris ⁊ alter eſt ei cum labio cōmunis. Mot⁹ autem cauſa quem habet modū alteri⁹ mēbri ſequētem ſūt muſculi illius mē bri. Et motus quē cum alio mēbro habet cōeʒ cū ē muſculus q eſt ipſius ⁊ illius alterius cōmuniter. Et iſte quideʒ muſculus in vnaquaq; maxillarꝫ gena vnus exiſtit latus: q ⁊ hoc nomine ſcitur. Unuſquiſq; autem eorꝫ ex quatuor ꝯpoſitus eſt ptibus quoniaʒ villus a quatuor ei aduenit locis. Unius origo eſt furcula cuius ſines cū extremitate labiorꝫ ad inferi ora ꝯtinuantur ⁊ trahunt os inferius ex tranſuerſo. Et ſcḋa origo exiſtit inter thoracem ⁊ furculaʒ a du abus ptibus ⁊ ipſorꝫ villi tranſuerſi ꝑducuntur: et ille q a dextris oritur cū eo qꝺ a ſiniſtris naſcitur tranſuer ſando ſe ſignat ⁊ penetrat ⁊ cōtinuatur ille q naſcitur a de xtris cū inferiori pte extremitatis ſiniſtre labij ⁊ ille q a ſiniſtris naſcitur ecōtra. Cū villus iſte colligitur anguſtat os ⁊ ipſum ad anteriora ꝯtrahit ſicut i burſa efficit corrigia q burſam claudit. Et tertius oritur ab oſſe qꝺ roſtro corui in ſpatula ſimilatur ⁊ ꝯtinuatur inferius ꝯtinuitate illius muſculi ⁊ trahit labium in duas partes attractione ſimili. Et quartus oritur a ſimenſijs colli ⁊ tranſit circa terminos aurium ⁊ con tinuatur cum ſine maxille ⁊ mouet maxillam motu manifeſto quem ſequitur labiuʒ ⁊ ſorſaſſe valde ap proximatur loco vbi eſt auris ingreſſus in plerīſq; hominibus ⁊ continuatur cum ea ⁊ mouet aurem.

Capitulum ſeptimum de anatomia muſculo rum labiorum.

X muſculis vero labij ſunt illi quos dixim⁹ ei ⁊ maxille cōmunes eſſe: ⁊ ex muſcul' eius ſunt qui ſunt ipſius proprij. ⁊ ſūt muſculi qua tuor par vnum aduenit ei a ſuperiori in rectitudine duarum generum maxillarum ⁊ continuatur pro pe ipſius extremitatem: ⁊ duo ab inferiori. Et hi qui dem quatuor ad hoc vt ſolum labium moueat ſuf ficiunt. vnaqueq; enim pars eorum cum mouetur ad partem illam mouet. Eīſq; duo ad duas dilatā tur partes. Adſunt igitur ei ſm complementum motus ad quatuor partes: neqꝫ vllū habet motuʒ niſi iſtos. In his igitur quatuor adeſt ei ſufficien tia. ⁊ iſti quidē quatuor muſculi: ⁊ ſūma muſculo rū cōmuniū corpore labij miſcentur taliter ꝙ ſenſus a ſubſtātia labij prima ipſos diſcernere nō valet: ꝑ pterea ꝙ labiū eſt mēbrum molle carnicum os non habens.

Capitulū.viij. de anatomia muſculorꝫ naſi.

Um extremitas vero leporis duo pui ꝯti nuantur muſculi fortes. paruitas autem exiſtit ne ſuper alios muſculos plus neceſſarios coangiſtatio fiat: quia mēbrorꝫ maxille ⁊ labij moti ones plures ſunt numero: ⁊ frequentius fuit: ⁊ per ſeuerant plus: ⁊ plus fuit neceſſarie ꝙ motus extre mitatis leporis. Fortes autē creati fuerunt ut corꝫ fortitudine illud quod ei deſuit propter oſſis defe ctum emēdaretur: quorum aduentus eſt a parte gene maxille ⁊ miſcetur primo cum villis pomi maxille,

nō autē a parte gene maxille adducte fuerūt niſi ut ſiui ad eam moueant.

Capitulū nonū de anatomia muſculoꝝ mādibularū ſuperioris ⁊ inferioris.

Mandibule inferiori abſq; mādibula ſuperiori motus ꝓprie attributi ſunt ꝓpi iuuamēta ex qb9 eſt φ leuioris mot9 ē melior. Et ex eis eſt φ dimittere ad mouendū ſuperiorem mēbra nobilia ꝯprehendētez: ideo φ mot9 in ipſis nocumētum efficit eſt digni9 ⁊ ſalubrius. ⁊ ex eis etiā eſt φ ſi ſuperior mandibula tali modo eſſet ut ipſius motus facilis foret nō fieret iunctura que eſt inter ipſam ⁊ caput firma: preterea in mandibula inferiori motus plures q̄ tres non fuere neceſſarij. Motus aperiendi os. ſ. ⁊ claudendi ipſum ⁊ motus maſticandi ⁊ molendi. Aperiens autem mādibulam ad inferiora deſcēdere facit. Et claudēs ipſam eleuat. Et molens ipſam circuire facit ⁊ ad duas partes declinare. Manifeſtum eſt igitur φ oportet ut modus claudēdi ſit per muſculos qui a ſuperioribus deſcendūt ⁊ ad ſuperiora retrahunt ⁊ apiē di ecōtrario ⁊ molēdi cuz tranſuerſiōe. Quapropter ad claudenduz duo creati fuerūt muſculi q duo tempōris muſculi vocant. Ipſoꝝ vero quantitates in homine puε facte fuerūt: qm̄ membrū qδ per eos mouetur in homine puε exiſtit quantitatis in medio vacuitates habens ⁊ eſt in pondere leue. Itaq; mot9 q huic accidūt mēbro p hos duos venientes muſculos magis ſunt leues: in ceteris autē animalibus inferior mandibula eſt maior ⁊ grauior q̄ ſit in homine. Unde per eos moueri in motu mordendi ⁊ res comedendi duras ⁊ incidendi ⁊ eradicandi eſt difficilius. Et hi quidem muſculi duo ſunt molles ꝓpterea φ iuxta principiuz exiſtūt qδ eſt cerebꝝ qδ eſt corp9 in ultimo molle ⁊ neq; eſt inter ipſos ⁊ cerebruz niſi unuz os. unde tū ꝓpter hoc: tū ꝓpter illud qδ timetur ex ſocietate cerebri cum eis in nocumentis ſi accidēt ⁊ in doloribus ſi euenirent adeo φ ille cui accidiſſent inde ad phreneſim perueniret ⁊ ad eas q̄ ſunt ſiſes eis ex egritudinibus ſepeliuit eos creator apud ipſoꝝ originem ⁊ egreſſionem a cerebro in oſſe paris: ⁊ ipſos penetrare fecit in coopertura q̄ ſilis eſt cānali: ⁊ eſt cōpoſita ex duobus oſſibus paris: ⁊ tortuoſitas foraminuz per que trāſiūt q̄ cum eis vadūt eoꝝ veſtiētes extrema magno ſpacio donec p ꝑ pertranſeāt: ut eoꝝ ſubſtantia paulatim induret ⁊ a loco ubi orti fuerūt paulatim elongentur. Unicuiq; aūt duoꝝ horum muſculoꝝ magna generat cōrda q̄ ſuper mandibule inferioris īncedit extremitatez ⁊ ipſaz cum ꝯtrahitur eleuat. Et hi quidez duo muſculi ab alijs duob9 adiuti fuerunt muſculis q i inferioribus bucce incedentes ad mādibulaz deſcendūt inferiorē i formīcati: qm̄ in eleuando graue eſt neceſſaria ipm ingenioſe regere ⁊ ſollicitari, p ipſo q̄liter pl9 habeant fortitudinis. Et corda etiā q̄ ex iſtis duob9 naſcit muſculis ex ipſoꝝ oritur medietate ⁊ nō ex eoꝝ extremitatib9: ꝓpter firmitudinez. Et corde due naſcentes ex iſtis duobus muſculis ꝓcedunt ex medio eoꝝ ⁊ non ex eoꝝ extremitatibus ꝓpter firmitudinez. Muſculoꝝ vero aperiendi ⁊ mandibulā deſcendē facientium uſus ex additamentis naſcuntur adhu obuienti q̄ vero poſt aures creata fuerunt ⁊ deſcendunt ⁊ uniūtur ſimul ut u9 muſculus poſt ſeparant ⁊ fiūt corda ut firmitudinez augeant deſcēdētez rarificat ⁊ carne repleur ⁊ fit muſculus ne ꝓpter ſui tenſionez ad nocumēta recipienda ſit preparata: deinde mādibule reflexio mēto obuiat ⁊ cuz ꝯtrahitur trahit mandibulaz retro ⁊ deſcendit ꝓcul dubio: ⁊ ꝓpterea φ nālis grauitas in deſcēdēdo adiuuat duo ſuffecerūt ⁊ neq; adiutorio eguerūt. Maſticandi vero muſculi ſunt duo ab una q̄q; enim parte uni muſculo triāgulato cuz eius caput poſitū fuerit triāgulus q ex ſuis angulis in facie ꝯſiſtit duo ꝑtendantur latera: unuz ad mādibulaz deſcēdit inferiorem ⁊ alteꝝ ad ꝑtem paris alcādez ⁊ inter extaſis ꝯuniat recta ⁊ miſcet quiſq; angulus ei qδ ante ipſum exiſtit: ꝓpterea ut muſcul9 iſte diuerſas in cōtrahēdo habeat ꝑtes: ⁊ nō ſit ei motus eq̄liter ſz diuerſis poſſit inclinari inclinatōibus. ideo ut p eas molitio et maſticatio compleatur.

Capitulū x. de anatomia muſculoꝝ capitis.

Caput mot9 habet ꝓprios ⁊ mot9 cū quiq; colli ſpondilibus cōes: p quos eſt mot9 cōpoſitus ex declinatōe capitis ⁊ declinatōe colli ſimul. Uniuſq; vero duoꝝ motuuz: ſ. ꝓprius ⁊ communis: aut eſt curuans anterius: aut curuans poſterius: aut inclinans ad dextram aut ad ſiniſtrā. Et inter ipſos quidem ſꝫ circumdandi formaꝝ motus generat ꝯuerſiōes. muſculi aūt q caput ad inferiora ꝓpe curuant ſunt duo muſculi qui a duab9 deſcendunt partibus: q cū villis ſuis miſcent retro poſt aures a ſuperioribus ⁊ ab oſſe thoracis ab interioribus ⁊ eleuantur ſicut ꝯtinui. Et etiā cū quidē exiſtimāt φ ſint tres muſculi duo itaq; uni9 eoꝝ extrema ramificant ⁊ duo capita fiunt eis. Cuiq; unus eoꝝ mouetur caput ad inferiora curuat. ⁊ cū ambo mouentur caput ad anteriora tēperate curuat. Muſculi vero q caput ⁊ collū ſimul anteri9 curuant ſunt par ſub meri poſitū: qδ ad partē ſpōdilis p̄me ⁊ ſecūde vadit: ⁊ cū eis miſcet. Cuiq; ꝑs ipſius que eſt ad partem meri ꝯtrahit curuat caput ſolū: ⁊ ſi ꝑs cū duabus ſpōdilib9 ꝯtinuata operatur curuat ad anteriora etiā collū. Sꝫ muſculi q ſolū caput ad poſteriora curuant q̄tuor ſunt paria partib9 q̄ noiauim9 poſita. Et hoꝝ quidē paris origo ſupra iūcturā exiſtit: ⁊ ex eis etiā ſunt que ad ſimenia perueniūt: ⁊ ipſoꝝ origo ē lōginquior medietate que eſt poſteri9 ⁊ ſunt ex eis q ad alas perueniunt quoꝝ origo eſt a medio. Ex iſtis ſunt par qδ ad duas p̄me ſpondilis alas peruenit ſiſ per par qδ ad ſecūdaz peruenit ſimenū: par cuius villus ex alā prima orit ⁊ vadit ad ſimeniū ſecūdaz ⁊ eius quidē ꝓprietas ē ut capitis declinatōem cuz ipſū curuat ad naturalē eleuet diſpōem ſui tranſuerſione. Et ex eis ꝓpter quartū qδ a ſuperiorib9 incipiens penetrat ſub uertio cū tranſuerſione ad partem ſiniſtrē ⁊ continuat p̄me ſpondilis alā. Duo pl̄ima paria caput poſteri9 ſine declinatōe auertū declinatione valde ꝑua curuāt. Et tertiū declinationis rectificat tortuū. Et quartū tranſuerſione manifeſta ad poſteriora curuat. ⁊ quicūq; tertiū ⁊ quartū ſol9 declinauerit inclinabit caput ad ſuam ꝑtē. Et cum ambo retrahent mouebit caput ad poſteriora ꝯuerſum abſq; declinatione. Muſculi vero qui caput cum collo curuant ſunt paria tria profunda: ⁊ par unū cooperiens uniſquodq; par eoꝝ eſt triangul9 cuius baſis ē poſterius os cerebri. ⁊ qδ ex ea remanet ad collum deſcendit. ſed triū pariū ſub eo expāſoꝝ. Unū ſuper duo latera ſpondiliū deſcēdit ⁊ aliud multū declinat ad alas: ⁊ aliud p mediū tranſit inter duo ſpondiliū latera: ⁊ duo extrema alarū. Muſculi autē qui caput ad duo inclināt latera ſunt duo paria capitis iuncturā concomitantia. Unius paris eoꝝ locus ē anterius ⁊ ip ſum eſt quod inter caput ⁊ ſpondilē continuat ſecūdam: cuius ꝑtiū ſpar eſt ad dextrā ⁊ alterū ad ſiniſtrā. ⁊ par ſecūdum eoꝝ eſt cui9 locus ē poſterius ⁊ cōiungit ut ſpondilē primā. ⁊ caput cuius unū ſpar incedit a dextra ⁊ alterum a ſiniſtra: ⁊ quodcūq; unū ex iſtis cōtrahet caput declinabit ad partē ipſius cū tranſuerſiōe: ⁊ quicunq; duo ab una parte ꝯtrahent declinabit ad eos caput abſq; tranſuerſione: φ ſi anteriores mouebūtur iuuabit in curuando caput ad inferiora ſi poſteriores mouebūt reducent caput ad poſteriora. Et ſi oēs ut q̄tuor ſimul mouebūt ſtabit caput recte. Et hi quidē quattuor muſculi alijs muſculis ſunt minores. Uerūtamen eis loco ⁊ ipſoꝝ bonitate: ⁊ q2 ſub alijs deſcendit muſculis reſtauratū fuit quantū alij per magnitudinē habent. Iūcture preterea capitis due res neceſſarie fuere quibus due intentiōes cōtrarie erant opoꝛtune. Una ē firmitudo ⁊ hec quidē pendet ex affirmanda iūctura: ⁊ ut parū motib9 obediat: ⁊ altera eſt ſimilitudo nūeri motuū: ⁊ hec pendet ex facilitate iūcturarū ⁊ laxatione earū. Factū eſt igitur ut iūcturarū laxitas ꝑtranſiret cōplemētū firmitudinis que ꝓpter muſculos multos q ſunt cingentes ea ⁊ circūdātes acquiritur. Due igiṫ intentiōes ei acq̄ſite fuerūt. vñ deus oīb9 factorib9 melior ſit bñdict9.

Ca. xi. de anatomia muſculoꝝ epiglotis.

Epiglotis ē membꝝ cartilaginoſū creatū ut vocis ſit inſtrm̄: qδ quidē ex trib9 cōpoſitū eſt cartilaginib9. Una eſt cartilago quā ſenſus cōꝑhendit corā gula: ⁊ ſub mēto que vocat peltalis clipealis: qm̄ ei9 venē eſt ꝯcau9 ⁊ doꝛſū gibboſū peltē ſilis ⁊ clipeo paruū eius. Et ſecūda ē cartilago poſt illā poſita ad partē colli cū ea ligata ⁊ vocat que nomē nō hꝫ. Et tertia ē ſuper illas cooperiens que cū ea q̄ nomē nō hꝫ cōtinuat ⁊ obuiat peltali abſq; continuitate ⁊ inter ipſā ⁊ illā que nomē non hꝫ eſt iunctura dupla ꝓpter duas vacuitates que ſunt in ipſa in quas duo additamēta nō habētia nomē decent ingrediūtur cū eis ligamētis cōnexa ⁊ vocat coopertorialis ⁊ cymbalaris. Et ꝓpterea φ peltalis quādoq; aduigit nō habenti nomen ⁊ qñq; elongat ab ea ē epiglotis ãplitudo ⁊ ei9 coangſtatio. Et ꝓpterea φ cimbalaris cooperit clipealē ⁊ ipſam comitat: ⁊ ꝓpterea φ ab ea ſeparatur eſt epiglotis apertio ⁊ clauſio ipſi9. Ubi aūt eſt epiglotis ⁊ corā ipſa eſt os triangulatū lauda vocatū qδ laudā grecā litterā ſignificat ⁊ eſt ita. In creando vero os hoc exiſtit iuuamentū ut ſit origo ⁊ principiū ex quo villi muſculoꝝ epiglotis oriuntur. Epiglotis preterea muſculi fuere neceſſarij qui clipealē nomē non hñti applicent ⁊ muſculi qui cymbalarez applicent ipſis ⁊ eas cū ea cooperiant: ⁊ muſculi q cymbalarē ab alijs duabus elongent ut epiglotis aperiat. Ex muſculis vero epigloti aperientib9 eſt par qδ ab oſſe laude naſcitur ⁊ vadit ad anteriora peltalis: ⁊ continuat ⁊ expanditur ſuper ipſam ⁊ cū ꝯtrahit trahit cymbalarē ad interiora ⁊ ad inferiora ⁊ dilatat epiglotis ⁊ par: qδ numerat inter muſculos gule ad inferiora trahentes. ⁊ nobis quidē videt ut ipſū numeretur inter eos qui inter eas ſūt cōmunes: cui9 origo eſt interius in thorace ⁊ vadit ad peltalē. Et vero ⁊ multorū aīaliū motū aliō aſſociat par: ⁊ duo paria quorum unū ad cimbalarē peruenit poſterius ⁊ cōtinuat cū ea. Cuncq; contrahunt ad cymbalarē eleuant et eā ad poſteriora trahunt ⁊ ſepat ab applicatōne ſui cū peltali ⁊ dilatatur epiglotis. Et alteri9 paris muſculi ad duos cymbalaris margines veniūt qui cum contrahuntur ipſam a peltali ſeparant ⁊ in latitudinē extendūt ⁊ in dilatādo epiglotim adiuuant. Ex muſculis autem qui epiglotiꝫ coanguſtant eſt par quod a parte laude uenit ⁊ continuatur cuz peltali poſtea dilatatur ⁊ tangitur ſuper illam que non habet nomen donec duo extrema duorum impariū ipſi9 p9 illam que nomen non habet uniantur ⁊ cum contrahitur coanguſtat. Et ex eis ſunt quattuor muſculi ⁊ forſaſſe exiſtimatur φ ſint duo dupli continuantes peltalis extremitates cū extremitatibus eius que nomen non habet qui cum contrahuntur inferiora epiglotis coanguſtant. Et ſunt qui exiſtimant φ unum par ipſorum ſit occultum ⁊ alterum manifeſtum. Ex ſitibus vero muſculoruz qui claudunt melior fuit ut in inferioribus epiglotis creati fuiſſēt ita ut cum contrahuntur cymbalarem ad inferiora traherent ⁊ eam claudendo cooperire facerent ⁊ ꝓpter hoc par creati fuerūt φ de radice peltal' naſcitur ⁊ eleuatur interius ad duo cymbalaris extrema ⁊ ad radicem eius q̄ nomen non habet a dextra et a ſiniſtra ⁊ cum contrahuntur iuncturam ſtringunt et epiglotiꝫ tali clauſura claudunt que muſculos pectoris ⁊ diaphragmatis refrenare valeat in prohibendo aeris attractionem. Qui quidem parui creati fuerunt ne interioribus epiglotis coanguſtationez facerent ⁊ fortes fuerunt creati ut eorum fortitudinem cum impediti fuerint in claudendo epiglotiꝫ ⁊ prohibendo aeris attractionē defectus multus corrigatur qui eis ex paruitate aduenit. ⁊ ipſoruz via ē ſm rectitudinem aſcendentium cuz declinatiōe parua propter quam ſit continuatio conueniens inter peltalem ⁊ non habentem nomen. Et eſt etiā cum duo inueniuntur muſculi ſub cymbalari poſiti qui hoc predictum par iuuant.

Ca. xij. de anatomia muſculoꝝ gutturis.

Uttur in ſūma duo hȝ par que ipſum ad
g inferiora trahunt. vnū eoꝝ eſt par quod
iā in capitulo epiglotis noīauim⁹: ꝛ alte-
rum eſt par etiā ex thorace naſcēs qḋ eleuat ꝛ cū lan
da cōtinuatur primo poſtea cū guttur: ꝛ trahit ipm
ad inferiora. gutturis vero muſculi ſunt duo muſcu
li gutturoſi qui ſunt duo muſculi apud gulā poſiti i
tranſglutiendo adiuuantes.

Ca. xiij. de anatomia muſculoꝝ laude.

Lauda vero muſculos habet qui ſibi ſunt
l ꝓprij ꝛ muſculos in quib⁹ aliud mēbrū
cū ipſo cōicat. Sed qui laude ſunt ꝓprij
tria ſunt par ia vnū par venit a duobus mādibule
marginibus ꝛ cū linea recta que ſup os exiſtit ꝯtinu
atur. ꝛ ipm eſt qḋ ipſū ad mandibulā trahit: ꝛ par
quod oꝛit ſub mento ꝛ icedit inferius ſub ligua ad li
guā ꝛ ad extremitatē ſupiorē h⁹ oſſis ꝛ iſtud ē tra
hit hoc os ad ptē mādibule. ꝛ aliud par oꝛit ex ad-
ditamētis ſiſaminis que ſunt apud aures. ꝛ con-
tinuat cū extremitate inferiore linee recte ſup hoc os
Illi vero quos hȝ cū alijs cōes iā noīati ſunt ꝛ noīa
buntur. Ca. xiiij. de anatōia muſculoꝝ lingue.

Muſculi vero linguā mouētes ſunt nouem
m duo ſunt latitudinales ab additamentis
ſiſaminis venientes ꝛ cū duobus ipſius
lateribus continuantur. Et duo longitudinales a
ſupremo oſſis laude naſcentes que cū medio lingue
continuātur. Et duo qui eam in tranſuerſo mouent
ꝛ naſcuntur a latere quod eſt inferius ex duob⁹ oſ-
ſis laude lateribus ꝛ penetrant in linguā inter longi
tudinales ꝛ latitudinales. Et duo muſculi linguā re
ſupinantes ꝛ conuertentes eā quoꝝ loca ſub iſtoꝝ
locis quos noīabim⁹ exiſtunt: ꝛ ipſoꝝ villi iā expā
ſi fuerunt ſub eis in latitudine ꝛ cū toto oſſe mandi-
bule continuati fuerūt. In ſūma preterea muſculoꝝ
lingue nominauerunt quidā muſculum ſolitarium
qui inter linguam ꝛ os laude continuat ꝛ vnum ad
aliud trahit ꝛ nec eſt longe quin muſculus qui lin-
guaȝ ad exteriora in longitudinem mouet moueat
eam ſic. Ineſt enim vt in extenſione in ſeipſa moueā
tur quēadmodum ineſt ei vt in curatione in ſeipſa
moueatur. Ca. xv. de anatomia muſculoꝝ colli

Muſculi q colluū mouēt ſūt duo paria vnū
m par a dextra ꝛ alterum a ſiniſtra: ſed qui-
cunqȝ eorum ſolus contrahetur collum
ad ſuam partem tranſuerſe trahetur ꝛ quicūqȝ duo
rum eorum qui ſunt ab vna parte ſimul contrahen
tur inclinabitur collum rectū in parte illa non cum
tranſuerſione imo cū rectitudine. Et cū oīum quat-
tuor ſimul erit operatio ſtabit collū abſqȝ declina-
tione aliq̄. Ca. xvi. ḋ anatōia muſculoꝝ pectōis

Muſculoꝝ qui pectus mouent quidā ſunt
m qui tm̄ dilatant ipſū ꝛ non conſtringūt ex
quibus ſunt muſculi diaphragmatis int
mēbra aerē attrahendi ꝛ mēbra nutrimenti diſtin-
guentis quod poſtea nominabimus. Et par ſub
furcula poſitum a parte naſcitur que ad caput pro-
tenditur ſpatule quod poſtea nominabim⁹ ꝛ ē con
tinuum cum coſta prima a dextra ꝛ a ſiniſtra: ꝛ cum
ipſo vnitur par vnū cuius vnūquodqȝ impar ē du-
plans ipſum ꝛ faciens ipſum duas ptes quarū ſu-
perior cum collo cōtinuat ꝛ ipȝ mouet ꝛ inferior ea
rū mouet pectus ꝛ miſcetur cū muſculo eius quem
nūc noīabimus: ꝛ ipſe eſt ille qui eſt cōtinuus cū co-
ſta quinta ꝛ ſexta: ꝛ par quod eſt in loco ſpatule con
cauo infuſuȝ ꝛ cū quo par cōtinuat quod a ſpondi
libus ad ſpatulā deſcēdit ꝛ ſunt ſicut muſcul⁹ vnus
ꝛ cū coſtis continuātur poſterioribus. Et par ter
tiū quod naſcitur a ſexta ſpondilium colli ꝛ a prima ꝛ
ſecunda ſpondilium pectoris ꝛ continuatur cū eo
Muſculi thoracis iſti ſunt muſculi dilatātes. Muſcu
loꝝ vero pectus conſtringentium alij ſunt qui pect⁹
in latitudine conſtringunt ꝛ eſt diaphragma cū qui
eſcit. Alij ſunt qui ſm̄ eſſentiam eiꝰ ex iſtis eſt par qḋ
ſub radicibus coſtarum ſuperiorum eſt extenſuȝ cu
ius operatio eſt ſtringere ꝛ aggregare. Et ex eis ē
par apud extremitates ſtatus cum thorace vel adhe
rens thoraci inter epiglotale ꝛ furculam continua-
tum ꝛ cōtinuatur cum muſculis ventris qui ſunt re-
cti. ꝛ alia duo paria que ipſū cooperiunt. Muſculi
vero qui ſimul conſtringunt ꝛ dilatant ſunt muſculi
qui ſunt inter coſtas. veruntamen perſcrutatione in
conſiderando cognoſcitur ꝙ conſtringētes alij ſūt
a dilatantibus. Inter omnes enim duas coſtas ſūt
ex eis quattuor p̄ certo muſculis quidem exiſti-
ment ꝙ ſit vnus muſculus. Et hic quidē qui vnum
exiſtimant muſculuȝ ex villis contextus eſt tranſuer
ſus: quoꝝ quidam ſunt intrinſeci quidam qui coo-
periunt. Eoꝝ qui cooperiunt quidam ſunt qui
ſunt ad parteȝ extremitatis cartilaginoſe coſte ꝛ qui
dā ſunt qui ſunt ad partē alterius extremitatis que
eſt fortis. Qḋ vero interius exiſtit totum in ſitu coo
periente eſt diuerſum: ꝛ illud quod eſt in extremita-
te coſte cartilaginoſe diuerſū eſt in ſitu ab eo quod ē
ſuper aliaȝ extremitatē. Et quādo quidē hic quat
tuor habentur villi numero oportet ut muſculi ſint
numero quattuor: ꝛ qui ex eis ſunt ſuperi⁹ poſiti ſūt
dilatantes. Et qui ex eis ſunt inferius poſiti ſūt cō-
ſtringentes. Per hoc itaqȝ ſit omniū muſculorum
pectoris numer⁹. lxxxvi. muſculi. Et eſt etiā cū muſ
culos pectoris duo alij iuuant muſculi qui a furcu-
la ad ſpatule caput venientes ac primuȝ eius conti
nuantur latus ꝛ ipſum ſurſum eleuant ꝛ in dilatan-
do pectus adiuuant.

Capitulum. xvij. de anatomia muſculorum mo
tus adiutorij.

E muſculis motus adiutorij ſunt illi qui
e mouent ſpatule iuncturaȝ: ꝛ ſunt tres muſ
culi qui ei a pectore adueniūt ꝛ ipſuȝ mo
uent ad inferiora: ꝛ muſculus qui inferius ſub mam
milla oritur ꝛ cū parte adiutorij antecedente conti-
nuatur apud antecedentem partē marginis cartila
ginis concauitatis: ꝛ ipſe eſt qui adiutorium ad pe-
ctus applicat cū cōmunitate qua ſpatula ipſum ſe-
quitur. Et muſculus qui a ſupremo thoracis naſcit

veſtit et domeſticum capitis adiutorij cooperiat
ac eſt applicās ipm ad pect⁹ cū impulſione pauca.
Et muſcul⁹ duplus magn⁹ q toto ori thorace cō
tinuatus cū infimo concauitatis adiutorij qui cum
operatur cū villo q in ſupiore parte ei⁹ eſt adiutoriū
ad pect⁹ ducit ipm eleuando ꝛ cū alio pec ducit illō
ad ipm faciens ipm ad inferiora deſcendere ꝛ cū eis
ambobus ducit ipm ad pect⁹ ſm̄ rectitudinē: ꝛ alij
duo muſculi q a parte naſcunt illi magis interi⁹ cō
tinuati ꝙ ſit ꝯtinuitas magni muſculi qui a thorace
aſcēdit. Un⁹ eoꝝ eſt magn⁹ veniēs a loco q ē apud
ſinum eius a coſtis poſterioribus et trahit adiutorium
ad coſtas poſteriores directe: ꝛ alter eſt ſubalis q na-
ſcitur a cute illi ꝛ nō ab ei⁹ oſſe ꝛ declinat magis ad
medietatē ꝙ ille ꝛ ꝯtinuatur cū corde illi⁹ q a parte
mamille aſcēdit ꝛ ꝓfundat. Et hi qdē operationē
ſimoꝝ efficiūt ſm̄ modū adiutorij ſȝ in ꝓd poſterio
ra pauper declinant. ꝛ quiqȝ muſculi q ab oſſe ſpa
tule naſcitur vnius muſculi eoꝝ ortus ē ab oſſe ſpa
tule cū implet illud qḋ eſt inē ſeparans ꝛ coſtā ſupe
riorē villis ꝛ penetrat ad partē ſuperiorē capitis ad
iutorij ſilueſtrē declinās pariter ad domeſticā: ꝛ
ipſe etiā cū declinatōe penetrat ad domeſticā: ꝛ duo
rū muſculoꝝ ex iſtis quoqȝ origo eſt a latere ſuperio
re ſpatule: quoꝝ vn⁹ ē maior ꝛ villi ipſi⁹ vadunt ad
inferiores partes ſeparātis: ꝛ implet illud qḋ eſt inē
ſeparans ꝛ latus inferi⁹ ꝛ ꝯtinuatur valde cum capi
te adiutorij a parte ſilueſtri ꝛ penetrāt cū declinatio
ne ad ſilueſtrem. Et alter eſt cū hoc primo conti
nuus adeo ꝙ eſt quaſi eius pars ꝛ penetrat cum eo et
ſimilē operationē efficit. Iſte vero nō multū pēdet
a ſūmo ſpatule ꝛ eius ꝯtinuitas eſt ſm̄ trāſuerſionē
ſupra manifeſto adiutorij ꝛ declinat ad ſilueſtrē. Et
quartus eſt muſculus qui locū ꝯcauū oſſis ſpatule im
plet cuius corda cū partib⁹ interioribus lateris do
meſtici capitis adiutorij ꝯtinuat ꝛ eius operatio eſt
efficere vt adiutoriū poſteri⁹ circūeat. Et alter mu
ſculus eſt qui ab inferiori extremitate lateris ſpatule
inferioris naſcit cui⁹ corda ſuperius ꝯtinuat ſm̄ ꝯti
nuitatē magni ab illo aſcēdentis. ꝛ cui⁹ operatio eſt
trahere ſupremū capitis adiutorij ad ſuperiora.

Adiutoriū preterea aliū habet muſculū duo habē-
tem capita q duas efficit operatōes ꝛ operationem
cōmunem. Et ipſe qdē ſub furcula venit ꝛ a collo
deglutiens capitis adiutorij bucellam ꝛ puenit vſqȝ
iuxta locū ꝯtinuitatis corde muſculi magni a pecto
re aſcēdentis. Quidam aūt dixerunt ꝙ vnū capi
tū ipſius interi⁹ eſt ſuper manifeſtū ſpatule apud ei⁹
infimū ꝛ declinat ad exteriora cū tranſuerſione pau
ca: ꝛ cū operat cū duab⁹ partib⁹ eleuatur ſm̄ rectitu
dinē. Sunt preterea hominū qdam q duos addide-
rūt muſculos: muſculū vnū q ad mamillam venit
et aliū q in ſpatule iūctura eſt ſepultus: ꝛ fortaſſe po
ſſunt cubiti muſculos cū eis habere ꝯtinuitatē.

Ca. xviij. de anatomia muſculoꝝ brachij.

Muſculorū brachiū mouentiū alij ſūt qui ip
m ſum ꝯtrahunt: alij ſunt q ipm dilatant: ꝛ iſti
poſiti ſunt ſuper adiutoriū: alij ſunt q ipſuȝ
girāt: alij ſunt q ipm reſupinant ꝛ nō exiſtunt ſuper
adiutoriū. Dilatantes vero ſunt par vnū cui⁹ vnū
ex ſuis imparib⁹ cū declinatōe ad interiora expādit
qꝛ eius ortus eſt ſuperi⁹ ab concauitate adiutorij et
a latere ſpatule inferiore ꝛ ꝯtinuat cū cubito illic vbi
ſunt partes ei⁹ interiores: ꝛ impar ſecundū expandi
tur ad interiora cū declinatōe adiutorij qm̄ ab adiu
torij collo ꝓcedit ꝛ cū extrinſecis cubiti partib⁹ cō-
tinuatur. Cūqȝ ambo operant ꝓculdubio ſm̄ recti
tudinē extēdunt. Conſtringētes vero ſunt par aliud
cui⁹ vnū impar qḋ eſt maius trahit ad interiora cū
declinatōe: qm̄ ei⁹ origo eſt a margine cartilaginis
ſpatule inferiore ꝛ a roſtro vicinitas quoꝝ ꝓpe ineſt
caput ꝛ ꝯtinuat corda ipſius que eſt neruoſa cū pte
focilis ſuperioris inferiore antecedente. Et ſcḋȝ im
par trahit cū declinatōe ad exteriora: qꝛ eius ortus
eſt a manifeſto adiutorij poſteri⁹ ꝛ eſt muſcul⁹ duo
carnoſa habens capita quoꝝ vnū eſt in poſteriori-
bus adiutorij ꝛ alterū in anteriorib⁹ ꝛ occultant hi
duo in ſuo inceſſu paruper donec ad antecedentem
partē focilis inferioris vadant. Et cū eo quidē
iam ꝯtinuatū fuit qḋ ipm inclinat trahens inferius
ad exteriora ꝛ cū eo qḋ inclinat trahens ſupi⁹ ad in
teriora viſit tractio melior. Et cū iſti duo muſcu
li in ſuis ꝯiugant operatōib⁹ ſm̄ rectitudinem ſtant
ꝓculdubio. Et duos quidē muſculos dilatantes
veſtit muſculus qui os adiutorij circūdat. Et ſi
milius eſt vt ſit pars alteri⁹ muſculi ꝯſtringentis: Fa
ciētes vero brachiū iacere ſupinū ſunt par cui⁹ vnū
ex imparibus eſt poſitū in exteriorib⁹ duoꝝ focilium
et obuiat focili ſuperiori abſqȝ corda: ꝛ alteꝝ ſubtile
ꝓlongatum naſcit a ſuperiori parte adiutorij ab eo
qḋ eius manifeſtū ſequit: ꝛ maior pars eius vadit in
aſcēd ꝛ penetrat donec propinquū fiat iuncture raſe
te ꝛ venit ad partē occultā focilis ſuperioris ꝛ conti
nuatur cū eo corda paniculari. Girantes autē
ſūt par poſitū exteri⁹ cuius vnū ex duob⁹ imparib⁹
a ſupremo domeſtico capitis adiutorij incipit ꝛ cō-
tinuatur cū ſuperiori focili ſub iunctura raſete: ꝛ al-
terū eſt magis curtū ipſo ꝛ ei⁹ villus ad latitudinē eſt
declinis. ſed eius extremitas eſt plus neruoſa ꝛ inci
pit ab ipſo nec ſuperiori focili ꝛ ꝯtinuat cū ei⁹ extre-
mitate ſuperiori apud raſete iūcturam.

Ca. xix. de anatomia muſculoꝝ motus raſete.

Muſculoꝝ vero iuncturaꝝ raſete mouentium
m quidam ſunt ꝯſtringētes ꝛ qdā dilatantes et
quidam girātes ꝛ qdā reſupinantes ſup col
lum. Ex dilatātib⁹ vō eſt vnus muſculus cū alio
cōtinuus ac ſi ambo vnus eēnt muſculus: ꝛ iſti⁹ qui
dem origo eſt a medio focilis inferioris cui⁹ corda
cū pollice ꝯtinuat per quē pollex ab indice elongat
Et alteri⁹ origo eſt a focili ſuperiori cui⁹ corda cū
primo oſſium raſete ꝯtinuat. ſ. poſito coram pollice.
Cūqȝ iſti duo ſimul mouent dilatant raſetā cū gi-
ratōe pauca. Et cū ſecūdus ſol⁹ mouet facit ipſam
iacere reſupinā. ꝛ cū primus mouetur ſolus prolon-
gat inter pollicē ꝛ indicē. Et muſcul⁹ q iacet ſup
focile ſupi⁹ a pte ſilueſtri cui⁹ ortus ē ab inferiori pte

capitis adiutorij a quo procedit corda duo h̄ns capi-ta quoꝝ vnū cū medio pectinis corā indice ⁊ medio pertinat ⁊ alteri⁹ capitis corda ē caput inferi⁹ ſup ſo-cile ſupi⁹ apud raſetā ⁊ dilatat raſetā expādendo cū giratōe. Cōſtringētes aūt muſculi ſunt par ſup lat⁹ brachij ſilueſtre quoꝝ inferior incipit ab inferiori duo-rū capitū adiutorij ⁊ puenit ad pectinē corā auricu-lari. Et ſuperior vtroꝝ incipit ali⁹ ꝙ̄ ille ⁊ puē-nit ibi. ⁊ eſt cū eis muſculus q incipit ab inferiorib⁹ adiutorij ꝑtib⁹ loca p̄dictoꝝ mediās qd̄ duo habet extrema que ad modū crucis trāſuerſantur ⁊ poſtea cū loco qui eſt inter pollicē ⁊ mediū ꝯtinuant: cūq̧ ambo mouent ꝯſtringūt. Et iſti qdē ꝯſtringētes et ipſemet dilatantes girationem efficiunt et reſupi-nationē cū duo oppoſiti ex eis ſm̄ tranſuerſionem mouent. Sꝫ muſculus cū pectine ꝯtinuus corā au-riculari cū ſol⁹ mouet girat plantā. ⁊ cū muſcul⁹ pol-licis quē noiauimus ipm̄ adiuuat plenarie plantaꝫ reſupinā iacere facit. ⁊ cū ille q eſt cū raſeta ꝯtinuus corā pollice ſolus mouetur girat ipſam parūper et cū auriculari quē nominabimus efficit giratione completam.

Cap.xx. de anatomia muſculoꝝ motus digitoꝝ.

Muſculoꝝ vo digitos mouentiū qdam ſunt qui ſūt in planta qdā ſunt q ſunt in brachio qꝛ ſi oēs in planta ꝯiungerētur propter car-nē multaꝫ grauarent: ⁊ propterea ꝙ illi qui ſunt ex eis in raſeta ⁊ digitis elōgati fuerunt corde ipſoꝝ ne-ceſſario fuerunt longe. Munite ergo fuerūt pan-niculus q eis ab oībus adueniunt partibus ⁊ ipſoꝝ quidē corde rotūde ⁊ fortes create fuerunt ⁊ nō di-latant niſi cū ad membrū perueniunt. Ibi igit dila-tantur vt membruꝫ motū bene cōprehendat. Oēs aūt muſculi digitos dilatantes ſuper brachiū ſunt poſiti ⁊ ſīr ipſos ad inferiora mouētes ⁊ ex dilatan-tib⁹ qdem ē muſcul⁹ q ī medio manifeſto brachij ē poſit⁹ naſcit a pte ſupma capiḣ adiutorij inferioris. Ex ⁊ q̄tuor digitis cordas q ipſos dilatāt mittit. Ex eis vero qui eos ad inferiora inclinant tres adinui-cem in parte iſtius ſunt continui. Quorum vnus s parte media capitis adiutorij ſilueſtris inter duo ip-ſius additamenta oritur ⁊ duas cordas auriculari ⁊ annulari trāſmittit. Et vnus a ſūma duoꝝ muſcu-lorum duplorum qui ſunt duo ex his tribus oritur ſub duob⁹ additamētis adiutorij interius ⁊ a mar-gine focilis inferius ⁊ duas tranſmittit cordas me-dio ⁊ indici. Et tertius eorum ⁊ eſt ille q reman-ſit oritur a ſupremo focilis ſuperioris ⁊ cordā polli-ci mandat. ⁊ apud hanc iuncturam eſt muſculus q eſt vnus duorum muſculorum inter muſculos mo-tuo raſete nominatorum: ⁊ naſcitur a loco medio fo-cili o inferioris cuius corda pollicē ab indice prolō-gat. Conſtringentiū autē quidam ſunt qui ſuper brachiū exiſtunt ⁊ quidam qui ſuper volam plante Et illi quidē qui ſunt ſup brachiū ſunt tres muſcu-li quorum vn⁹ ſm̄ aciem in medio ſuper alium eſt poſitus. Ex quib⁹ nobilior eſt inferius qui inferius eſt ſepultus ⁊ cū oſſe focilis inferioris ꝯtinuus: quū eius operatio exiſtit nobilior. Quapropt oportuit vt ei⁹ locus magis eēt cuſtoditus. Cuius principiū eſt a medio capitis adiutorij ſilueſtris ad interiora: deinde penetrat ⁊ dilatatur eius corda ⁊ in quinq̧ partitur cordas quaruꝫ queq̧ ad interiora digiti ꝑ-uenit. Illarum vero que ad quatuor perueniunt queq̧ iuncturam primam ipſius conſtringit ⁊ ter-tiam. Primam vero propterea ꝙ eſt ibi annexa. ligamento quod ſuper eam eſt cinctum: ⁊ tertiā pro-pterea ꝙ eius caput peruenit ad eam ⁊ continuatur cum ea: que autem ad pollicem vadit eius ſecundā et tertiam conſtringit iuncturam quia non cōtinua-tur niſi cum eis. Et ſecundus quidem muſculus qui eſt ſupra iſtum eſt minor ipſo ⁊ icipit a capite in-grediente quod eſt vnum ex cacinbus adiutorij et cum focili inferiore parumper continuatur ⁊ trāſit per terminū ꝯmunē qui eſt inter latus ſilueſtre ⁊ do-meſticū: ⁊ eſt ſuperior ſuperficie ꝫ focilis ſupioris: ⁊ cū ad partes peruenit pollicis declinat parumper ad interiora ⁊ cū iuncturis medijs quatuor digito-rum cordas mandat vt eos conſtringit. Ad polli-cem vero non peruenit niſi ramus paruus qui non eſt ex corda eius imo ab alio loco. Et primi quideꝫ origo eſt poſt principiū nominatū qd̄ eſt a capite fo-cilis ſuperioris ⁊ inferioris. Et ſecūdi origo eſt a ca-pite focilis inferioris. Factū eſt aūt ꝙ pollex vno muſculo in ſui conſtrictōne ſit contentus. ſed quat-tuor duobus conſtringūtur muſculis quoniā nobi-lior ex operatōibus quatuor eſt cōſtrictio ⁊ ex ope-rationibus pollicis nobilior eſt vt dilatetur ⁊ ab in-dice elongetur. Tertius autē muſculus non eſt ad conſtringendū ſed eius corda interius in planta pe-netrat ⁊ dilatatur deſuper ad hoc vt in eam adipiſci faciat ſenſū ⁊ in ſentiēdo iuuamentū prebeat ⁊ pilos ī ea naſci phibeat: ⁊ ad ſuſtentandū illud qd̄ eſt in interiorib⁹ plante ⁊ vt fortis fiat ad ſuas actōes perā-gendas. hi quidem ſunt illi qui ſuper raſetā exiſtunt

Muſculi vero qui ſunt in plāta ſunt. xviij. in dua-bus aciebus ordinati adinuicē ſibi ſuperpoſiti. vna acies eſt ad inferiora ⁊ interius. ⁊ altera acies eſt ſu-per cutem exteriorem. Qui autē in acie exiſtunt in-feriore numero ſunt ſeptem quorū quinq̧ digitos ad ſuperiora inclinant ⁊ qui ex eis delegatus ē polli-ci a principio oſſis raſete naſcitur. Et ſextus ē cur-tus ⁊ latus cui⁹ nullus eſt trāſuerſus ⁊ ipſius caput pendet a pectine manus donec pueniat in rectitudi-ne medij cui⁹ corda cū pollice continuatur: ⁊ ipſuꝫ ad inferiora inclinat. Et ſeptimus eſt apud auricu-larem incipiens ab oſſe pectinis quod in eius recti-tudine exiſtit ⁊ ipſum ad inferiora inclinat. Null⁹ vero horum ſeptem eſt ad cōſtringendum: ſꝫ quinq̧ ſunt ad eleuandum ⁊ duo ad flectendū inferius.

Illi vero qui ſunt in acie ſuperiore ſub muſculo ſu-per plantam expanſo qui quideꝫ eſt muſculus quē ſolus cognouit Gal. ſunt muſculi vndecim ex qui-bus ſunt octo: quorū duo cū prima iuncturarū q̄t-tuor digitorum continuantur ſcꝫ vnus ſuper alium vt hāc ꝯſtringāt iūcturā: ſꝫ q ex eis eſt inferior con-

ſtringit cū diſpoſitione ⁊ reflexiōe: ⁊ ei⁹ qui ē ex eis ſupior eſt ſtrictura cū modico eleuationis ⁊ ad ſu-periora aſcēſionis. Cunq̧ ꝯiūcti fuerint directe ⁊ eoꝝ tres pollici ſūt ꝓprij: quoꝝ vnus p̄mā cōſtrin-git iuncturam: ⁊ duo ſecūdam ſicut ſciuiſti. Dilatā-tes ergo quinq̧ ſunt: ⁊ de reflectētib⁹ exceptis polli-ce ⁊ auriculari vnicuiq̧ aſſunt duo. Et de cōſtrin-gentib⁹ vnicuiq̧ digito aſſunt quatuor. Et de his qui ad ſuperiora inclinare faciunt vnicuiq̧ digito adeſt vnus.

Capitulum. xxi. de anatomia muſculorum mo-tus dorſi.

Muſculoꝝ dorſi alij ſunt q ipm̄ ad poſterio-ra flectūt. alij qui curuant ad anteriora. Ex illis enī oīr nec alij oritur motus. Ad poſteriora vo flectentes ſunt illi qui ꝓpe dorſi vo-cātur muſculi: ⁊ ſunt muſculi duo de quibus exiſti-mat ꝙ vnuſquiſq̧ eorum ex. xxx. cōpoſitus exiſtat muſculis: quoniā vnicuiq̧ ipſorum ab vnaquaq̧ ſpondili aduenit muſculus. Ab vnaquaq̧ nāq̧ ſpondili aduenit ei villus tranſuerſus niſi a prima. Et iſti quidē muſculi cum equaliter tenduntur ſtat dorſum: ⁊ cum ſuperflue attenduntur declinat ad poſteriora. Et cum illi qui in vno exiſtunt latere mouentur dorſum ad illud inclinatur. Muſculi vero curuantes ſunt par deſuper poſitum qui ſunt ex muſculis caput ⁊ collum mouētibus: qui a duo-bus veniunt meri lateribus quorum inferiores ex-tremitates cum quinq̧ ſpondilibus pectoris ſupe-rioribus continuantur in aliquibus hominibus ⁊ in plurib⁹ hominibus cum quatuor. Et eorū ſu-periores extremitates ad caput perueniunt ⁊ collū.

Et par quidem ſub iſto eſt poſitum ⁊ vocatur re-nale que ambo a decima ⁊ vndecima pectoris in-cipiunt ⁊ ad inferiora deſcēdunt ⁊ plerunq̧ curuāt flectētes. ⁊ medio quidē in tuis motibus horꝫ muſ-culorum ſufficit inuentio: qm̄ in curuatione ⁊ incli-natione a dextra ⁊ a ſiniſtra duarum extremitatum ſequitur motus.

Capitlm. xxij. de anatomia muſculoꝝ vētris.

Muſculoꝝ aūt vētris ſunt octo qui in iuua-mētis cōmunicāt. ex quibus ē iuuamētuꝫ prebere in exprimendo illud quod ex ſter-core ⁊ vrina in inferioribus continet: ⁊ que in ma-tricib⁹ nata exiſtunt. Et ex eis eſt ꝙ diaphragma ſuſtinent ⁊ ipſum cū adeſt exſufflatio que eſt in con-ſtrictione adiuuant. Et ex eis eſt ꝙ inteſtina cale-faciūt ⁊ ſtomachum ꝓpterea ꝙ ea cooperiūt. Ex his aūt octo eſt vnum par rectuꝫ quod ſm̄ rectitu-dinem ab epiglotali deſcendit cartilagine cuius vil-lus in longitudine vſq̧ ad femur extēditur ⁊ ei⁹ ex-trema in eis que ſunt corā ipſis expāduntur. Hui⁹ vero paris ſubſtātia a ſui p̄ncipio vſq̧ ad ipſius fi-nem carnoſa exiſtit. Et duo muſculi qui cū iſtis ī la-titudine ſecant: quorū locus ē ſub panniculo qui ſu-per totū extēſus ē vētrem: ⁊ ſub duob⁹ lōgitudina-lib⁹. Sectio aūt q inter duoꝝ ⁊ duoꝝ p̄moꝝ iſto-rū villos accidit ē ſm̄ angulos rectos: ⁊ duo paria q per trāſuerſū vadūt: quoꝝ vnūquodq̧ ē in latere a dextra ⁊ a ſiniſtra. Et vnumquodq̧ eorum par ex duobus exiſtit muſculis ſe adinuicem ad modū crucis ſecantibus a cartilaginis coſtarum nō com-pletarum extremitate vſq̧ ad femur: ⁊ ab alio vſq̧ ad epiglotale. Et duorum parium extremitates ſibi a dextra ⁊ a ſiniſtra apud femur obuiant. ⁊ alio-rum duorum extremitates apud epiglotale que ſu-per carnoſas partes ab vnaquaq̧ parte duorum muſculorum latitudinalium ſunt poſite. ⁊ hec qui-dem duo paria ſemper carnoſa incedunt donec re-ctos muſculos cum cordis latitudinalibus tāgant que panniculis ſimilantur. Et hec etiam duo paria ſub duobus longitudinalibus ſunt poſita que ſub duobus poſita ſunt latitudinalibus.

Capitulum. xxiij. de anatomia muſculorum te-ſticulorum.

Teſticuloꝝ aūt viroꝝ muſculi ſūt quatuor: ꝓpterea vt teſticulos cuſtodiāt ⁊ eos de-tineāt ne laxent. Quiſq̧ teſticulus hꝫ par ſi-bi ꝓprium. Mulieribus vero vnuꝫ par ſufficit ſcꝫ cuiq̧ teſticulo impar: ꝓpterea ꝙ earum teſticuli nō ſunt in exterioribus: neq̧ ſuſpenſi quemadmoduꝫ virorum.

Cap. xxiiij. de anatomia muſculoꝝ veſice.

Super os veſice vnus exiſtit muſculus qui ipſam circūdat: cuius villus ſup ipſi⁹ os di-latatur. Et eius quidem iuuamētum ē vri-nam vſq̧ ad horam volūtatis retinere. Et cū volū-tas expellendi affuerit ei⁹ laxabit conſtrictio ⁊ vētris muſculi veſicā vrgebunt: ⁊ vrinam expulſiua adiu-uante expellent.

Cap. xxv. de anatomia muſculoꝝ virge.

Muſculi q virgā mouēt duo ſūt paria: duo vni⁹ paris muſculi in duob⁹ virge lateri-bus ſunt extenſi qui cū extendūtur foramē dilatāt ⁊ ipm̄ applicāt ⁊ penetratio rectificat: ⁊ ſper-ma in ipa cū facilitate diſcurrit. Aliud vero par qd̄ a femoris oſſe orit ⁊ cū radice virge ſm̄ tranſuerſio-nem ꝯtinuat: ⁊ cū rectificatur tendit: ⁊ inſtrumētuꝫ ſm̄ rectitudinē eleuatur: ⁊ cū ꝯſtringit reducit ipm̄ ad poſteriora. Qd̄ ſi vni eoꝝ accident tenſio ad ipſi-us partem declinabit.

Cap. xxvi. de anatomia muſculoꝝ ſiccieris.

Sicieris muſculi ſūt q̄tuor. Un⁹ eoꝝ ē muſ-cul⁹ q ipſi⁹ comitat o ſi: ⁊ cū ei⁹ cāne vehemē-ter miſcet q p ꝯmixtōe muſculoꝝ labioꝝ ſilat ⁊ ipe qdē cohercet ⁊ ꝯſtringit anū ⁊ ſua expſſiōe ſter-coris reliqas q ſūt ī ipo excutit. Et muſcul⁹ q ē poſi-tus magis iteri⁹ ꝙ̄ iſte: cui⁹ ſitatio ē ſm̄ opatiōeꝫ ca-pitiḣ hoīs ⁊ exiſtimat ꝙ ſit h̄ns duo extrema cui⁹ ex-tremuꝫ cū radice vge ꝑ certo ꝯtinuat. ⁊ par qd̄ ſup hos oēs trāſuerſū exiſtit cui⁹ iuuamētū ē lōgaoneꝫ ſurſū eleuare: ⁊ neq̧ accidit lōgaonē egredi niſi ꝓpt ipi⁹ laxitatē. Ca. xxvij. de anatōia muſculoꝝ coxe

Ex muſculis coxe maior ē ille q eā extēdit: deinde ille qui ꝯtrahit. Ex ſuis nāq̧ ope-rationibus nobiliores ſunt iſti duo intus.

Verūtamen extenſio contractione nobilioꝛ exiſtit: quoniam ſtatio non cōuenit niſi cum extenſione. Poſtea ſunt muſculi qui elongant: deinde illi qui approꝑinquare: poſt illi qui circuire faciūt. Ex muſculis autem coxe iuncturaꝫ extēdentibus: eſt vnus qui eſt omnibus coꝛpis muſculis maioꝛ. et ipſe eſt muſculus q os femoꝛis ⁊ ancham cooperit: ⁊ ſuper totam coxam voluitur ab interioꝛibus ⁊ exterioꝛibꝰ ⁊ poſterioꝛibus donec ad pollicem ꝑueniat: cuius villi diuerſa habent pꝛincipia: quapꝛopꝫ ipſius operationes ſm̄ diuerſas ſpecificantur ſpecies. Ex ipſius naqꝫ villis eſt q ab infimo oſſis femoꝛis naſcitur. et declinando ad domeſticuꝫ dilatatur. Et eſt alius ex villis eius: cuiꝰ oꝛtus eſt parū altioꝛ oꝛtu iſtius q coxam ad ſuperioꝛa eleuat.

Et eſt alius ex villis eiꝰ: cuius oꝛtus eſt valde altioꝛ oꝛtu iſtius qui coxam ad ſuperioꝛa ad domeſticum declinantem eleuat. Et eſt ex eis alius cuius oꝛigo eſt ab oꝛe anche qui ſatis coxam ſm̄ rectitudinē dilatat. Et eſt ex eis muſculus qui totā ancheiun cturam poſterius cooperit tria habens capita et extrema duo. Et hec quidem capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alhoſos naſcuntur: quoꝛum duo ſunt carnoſa et vnum panniculare. Duo vero extrema cū poſterioꝛe capitis coxe parte continuātur et ſi cum vno traxerit extremo cum declinatione ad ipſum dilatabit. ⁊ ſi cum duobus traxerit extremis ſm̄ rectitudinem dilatabitur. Et ex eis ē muſculus qui ex tota oſſis ilij ſuperficie oꝛitur: ⁊ cum ſupremo maioꝛis additamenti continuatur ⁊ vocatur carthamera maioꝛ. ⁊ parum ad anterioꝛa extenditur ⁊ cum declinatione ad domeſticum dilatatur. Et eſt alius talis qualis iſte qui in primis cum infimo additamenti minoꝛis continuatur deinde: deſcendit ⁊ illiꝰ opatio nē operatur. Verumtamen eius eſt paruā dilatatōeꝫ ⁊ multā efficere declinationem cuius oꝛigo eſt ab infimo ſuperficiei oſſis ilij. Et eſt ex eis muſculus qui ab infimo oſſis anche oꝛitur ad poſterioꝛa declinans ⁊ dilatat ipſā ⁊ eā ad poſterioꝛa parūꝑ declinare facit: ⁊ ad domeſticū ſufficiēter declinare facit. Ex muſculis vero coxe iuncturam conſtringentibꝰ eſt muſculus vnus: qui cum declinatione ad domeſticum parua conſtringit: ⁊ eſt muſculus rectus qui a duabus deſcendit oꝛiginibus: quarum vna cum fine lumboꝛum ⁊ altera cum oſſe ilij continuatur.

Et ipſe quidem ſunt que cuꝫ minoꝛe additamēto domeſtico continuantur: ⁊ muſculus qui ab oſſe femoꝛis naſcitur ⁊ cum infimo additamenti minoꝛis continuatur. Et muſculus ad duo latera ipſius tranſuerſe extenſus qui ē ſicut par maioꝛis. Et quartus qui a re pꝛeparata ſtante poſt os ilij oꝛitur ⁊ ipſe etiam crus contrahit colligendo coxam. Ex muſculis vero qui ad anterioꝛa declinare faciunt iam quidem nominati fuerunt dilatationis ⁊ conſtrictionis mentionem fecimus: ⁊ hec quidem mouendi ſpecies habet muſculum qui ab oſſe naſcitur femoꝛis et adeo ſit longus vt ad pollicem perueniat. Declinare vero ad exterioꝛa facientes ſunt duo muſculi vnus eoꝛum ab oſſe venit lato. Sed circuire facientes ſunt duo muſculi quoꝛum vnus a ſilueſtri femoꝛis ⁊ alter ab ipſius oꝛitur domeſtico. ⁊ cum ſibi obuiant tranſuerſantur ⁊ fiunt carnoſi apud locū pꝛofundum circa poſterioꝛa additamenti maioꝛis. Et quicunqꝫ eoꝛum ſolus traxerit coxaꝫ ad ſui partem cū pauca dilatatione toꝛquebit.

Ca. xxviij. de anatomia muſculoꝝ mouentium iuncturā cruris ⁊ poplitis.

Ex muſculis autē iuncturam poplitis mouentibus ſunt tres in anterioꝛibꝰ coxe poſiti qui muſculis in ipſamet coxa poſitis ſunt maioꝛes. ⁊ eoꝝ operatio eſt dilatare. vnus aūt hoꝝ trium eſt ſicut duplus duo habens capita quoꝝ vnū ab additamento incipit maioꝛe ⁊ alteruꝫ ab interioꝛe coxe: ⁊ duo hēt extrema quoꝝ vnū eſt carnoſum ⁊ cum raſga anteqꝫ coꝛda fiat continuaꝫ. ⁊ alterū eſt panniculare cū domeſtica duarū extremitatum coxe continuatū. Alioꝛum vero duoꝝ vnꝰ eſt ille qui ē iter coxam conſtringētes noiauimus. ſ. a ſe parante quod eſt in oſſe ilij naſcēs. ⁊ alter ab additamēto ſilueſtri qđ eſt in coxa oꝛitur. ⁊ iſti quidē duo cōtinuantur ⁊ vniunt ⁊ generaꝫ ex eis coꝛda vna q dilataꝫ ⁊ circūdat raſgam ⁊ ipſā cū eo quod ē ſub ea cōuenienter affirmat: deinde cū capite cruris continuaꝫ ⁊ pollicē dilatat ⁊ cruſ extendit. Dilatatio vo vnū habet muſculum qui ab obuiatiōe oſſis femoꝛis naſcitur ⁊ incedendo deſcendit in latus coxe domeſticū ſm̄ tranſuerſionē. deinde cū parte venoſa ſupꝛeme partis cruris continuaꝫ ⁊ crus declinans ad domeſticū dilatat. ⁊ muſculi alij in quibuſdā anatomie libꝛis ei oppoſitū in parte ſilueſtri qui incipit ab oſſe anche ⁊ ſm̄ tranſuerſionē in latus ſilueſtre tendit donec ad locum ꝑuenit venoſum. ⁊ neqꝫ eſt muſculus maioꝛis tranſuerſionis iſto ⁊ cū declinatione ad ſilueſtrē dilataꝫ ⁊ cū ambo dilatāt ē dilatio recta. Ex eis vero qui crus cōtrahunt eſt vnꝰ muſculus anguſtus ⁊ longus qui ab oſſe ilij oꝛitur ⁊ femoꝛis circa originem dilatātis ingrediēs a ſeparante quod eſt in medio ilij: deinde ſm̄ tranſuerſioneꝫ penetrat ad interioꝛa duaꝝ extremitatū poplitis. poſtea egreditur exteriꝰ ⁊ vadit ad eminētiā q ē in loco poplitꝭ venoſo ⁊ cū ea vniꝫ. Et ipſe qdē ē quo crꝰ ad īferioꝛa trahiꝫ declinans cū pede ad partē inguinis. ⁊ tres muſculi domeſticus: ⁊ ſilueſtris ⁊ medius.

Sꝫ domeſticus et medius cuꝫ declinatione ad ſilueſtrem contrahunt. ⁊ ſilueſtris ꝯtrahit cuꝫ declinatione ad domeſticum. Et domeſticus quidem oꝛitur ab oꝛe oſſis anche. deīde tranſuerſe incedit ꝑ poſterioꝛa coxe donec perueniat ad locuꝫ cruris venoſum in pte domeſtica ⁊ vnitur cuꝫ eo cuius coloꝛ ad viriditateꝫ trahit. ⁊ alioꝝ duoꝝ ē oꝛigo eſt ab oꝛe oſſis anche ſed declinant vt cuꝫ loco venoſo lateris ſilueſtris continuētur. In iunctura preterea poplitꝭ eſt muſculus ſicut in flexuoſitate poplitis ſepultus qui operationeꝫ efficit qualis huiꝰ medij exiſtit operatio. Et quidaꝫ exiſtimant q pars eminēs muſculi dilatantis dupli a ſeparante eſt cuꝫ poplitem accidentaliter ꝯſtringit. ⁊ eſt cū ab eiꝰ oꝛigine egreditur coꝛda q anche pixidem tenet: ⁊ cum ea ⁊ cuꝫ ipſo qđ ſequitur ipſam cōtinuatur.

Capitulum. xxix. de anatomia muſculoꝛum pedis iuncturam mouentiuꝫ.

Ex muſculis autem pedis iuncturaꝫ mouentibus ſunt quidam qui ipſuꝫ ad ſupꝛioꝛa eleuant: ⁊ qdam q ipſum deſcendere faciunt ex eis: Ex eis autem qui ipſum eleuant eſt vnus muſculus magnus q eſt poſitus in pte antecedente canne domeſtice cuius pꝛincipiū eſt pars ſilueſtris capitis canne domeſtice. Et ipſe quidem cum ad exterioꝛa egreditur inclinatur ſuper crus ad partem pollicis vadens ⁊ ꝯtinuatur cum eo qđ radici poplitis eſt pꝛopinquuꝫ ⁊ pedem ad ſuperioꝛa eleuat. ⁊ alter oꝛiꝫ a capite ſilueſtris ex quo naſcitur coꝛda que cuꝫ eo qđ eſt iuxta radicem minimi continuatur: ⁊ pedē ad ſuperioꝛa eleuat ⁊ pꝛopꝛie quando cum eo ꝯuenit ꝑmꝰ muſculꝰ ⁊ fuerit hoc ſꝫ eq̄litatē ⁊ rectitudinē. Faciētiū vo deſcēdē ē vnū par cꝰ oꝛigo ē a capite coxe ꝙ poſtea deſcēdit ⁊ cruris vētrē cāne replet ex quibus coꝛda naſciꝫ que ex maioꝛibꝰ exiſtit coꝛdis ⁊ ipſa quideꝫ eſt coꝛda nerui que cum oſſe alcab ab cōtinuaꝫ: ⁊ ipſū ad poſterioꝛa trāſuerſe ad ſilueſtrē trahit: ⁊ eſt hec cū fixionis pedis ſuper terraꝫ. Et ipſm̄ quidem adiuuat muſculus qui a capite ſilueſtris oꝛitur cuius coloꝛ ē melōgianꝰ ⁊ deſcēdit donec ipſemet abſqꝫ coꝛda quā mādat. ſed carneꝰ remanens continuaꝫ cum poſtrema alcab ab pte ſub ꝯtinuitate quā ante diximus. Cumqꝫ muſculiſ iſtis aut ipſoꝝ coꝛdis nocumētuꝫ accidit pes claudicat.

Et muſculus ex quo due naſcitur coꝛde: quaruꝫ vna pedem cōſtringit: ⁊ altera pollicē dilatat: Illud vero eſt: q̄ iſte muſculus a capite cāne domeſtice oꝛitur vbi ipſa ſilueſtri obuiat: ⁊ deſcēdit inter eas: ⁊ in duas diuiditur coꝛdas: quarū vna ſub raſeta in anterioꝛi pollicis pte cōtinuatur cum qua etiam coꝛda pedis exiſtit humilitas. Et altera coꝛda que ex parte iſtius generata muſculi pꝛime coꝛde ꝑtranſit oꝛiginē ⁊ pꝛimo pollicis oſſi coꝛdā mandat: ⁊ ipſaꝫ cū tranſuerſione ad domeſticū dilatat.

Et iam etiam a capite coxe ſilueſtri oꝛiꝫ muſculus ⁊ cū vno duoꝝ muſculoꝝ achiballtū ꝯtinuaꝫ: deīde ab eo ſeparaꝫ cū occultū cruris pertrāſit: ex quo oꝛitur coꝛda que ad inferioꝛa pedis ꝑuenit ⁊ ſub eo toto dilatatur: quemadmodū facit muſculꝰ qui ſuper plante occultū dilataꝫ pꝛopter iuuamētum tale quale eſt eius.

Ca. xxx. de anatomia muſculoꝝ digitoꝝ pedis.

Ex muſculis vo pedis digitos mouētibus q ſunt ꝯſtringentes muſculi ſunt multi. ex quibus eſt muſculus q a capite canne ſilueſtris oꝛitur ⁊ extenſus ſuper ipſam deſcēdit: ⁊ coꝛdā vnaꝫ tranſmittit q in duas diuidiꝫ partes que mediū cōſtringunt ⁊ medicū. Et alter iſtoꝝ minoꝛ cuius oꝛtus ē a poſtremo cruris: cuiꝰ coꝛda cū ipſm̄ trāſmittit in duas diuidiꝫ coꝛdas q indicē ꝯſtringūt ⁊ minimū. ⁊ diuidiꝫ ab vnaquaqꝫ duaꝝ pꝛimū coꝛda q cum eo qđ ab alia diuidiꝫ ꝯtinuaꝫ ⁊ fiunt coꝛda vna q ad pollicem peruenit ⁊ ipſum conſtringit. Et tertia coꝛda quam iam noiauimus a ſilueſtri duarum extremitatū que in canna exiſtunt domeſtica oriꝫ ⁊ inē duas deſcendit cannas: ⁊ ex ſe parteꝫ tranſmittit ad pedē conſtringendū ⁊ partē ad pꝛimū os pollicis. Et hoꝝ quidem muſculoꝝ digitos mouentiū quos noiauimus ſitus eſt ſuper crus ⁊ poſterius. Illi vo quoꝛum ſitus eſt ſuper plantā pedis. x. ſunt muſculi in hoc quidem anatomici decepti fuerūt. Sꝫ pꝛimus qui iſtud ſciuit fuit Gal. Ipſi vero cū quinqꝫ continuantur digitis. ſ. cum vnoquoqꝫ duo lacerti a dextra ⁊ a ſiniſtra ⁊ mouent vt conſtringant ſm̄ rectitudinem ſi ſimul mouerint: ⁊ vt declinent ſi vnus mouerit. Et ex eis quidē ſunt quattuoꝛ ſuper raſetam: quoꝝ vnꝰ vnicuiqꝫ digito delegatus eſt: ⁊ duo qui pꝛopꝛie ſunt ad conſtringendū pollicem ⁊ minimū. Et iſti quidem muſculi adeo ſunt permixti vt cum vni eoꝝ accidit nocumentū pꝛouenit inde vt reliquoꝝ operatio debilitetur in eo quod eoꝝ eſt pꝛopꝛium vt vicem iſtius aliquo modo gerant in eo qđ huic eſt pꝛopꝛium: ⁊ hac de cā difficile eſt vnum digitoꝛum pedis pꝛopꝛie abſqꝫ alijs conſtringere. Et ex muſculis quidem pedis ſunt quinqꝫ ſupꝛa pedē poſiti qui ad ſilueſtrē declinare ſolent ⁊ quinqꝫ ſub eis poſiti quoꝝ vnuſquiſqꝫ digitū ad illud quod ipſum ſequitur trahit a parte domeſtica ⁊ ipſum cum motu ad partē eleuat domeſticā. Et iſti quinqꝫ ſunt cū duobus qui pollici ⁊ minimo ſunt pꝛopꝛij ſm̄ ſimilitudinem ſeptem qui ſunt in planta pedis ⁊ ſimiliter decem palmi. Omnes igitur coꝛpoꝛis muſculi ſunt quingēti ⁊ viginti.

Ca. i. ſūme. iij. doctrine. v. ⁊ ē ſermo vniuerſalis de neruis pꝛopꝛie.

Iuuamentoꝛum neruoꝛuꝫ alia ſunt que ſunt ſm̄ eſſentiam: alia ſunt que ſunt ꝑ accidēs. Quod vero ſm̄ eſſentiam eſt ē ꝙ cerebꝛi eis mediātibꝰ omnibꝰ alijs mēbꝛis iuuamētuꝫ pꝛeſtat dādo eis ſenſū ⁊ motū. Sed qđ ē ꝑ accidēs ē ad hoc ut caro coꝛroboꝛeꝫ ⁊ coꝛpꝰ foꝛtius fiat. Et ex eis etiā eſt ꝑcipere id qđ ex nocumētis mēbꝛis accit ſenſu carētibus ſicut epꝛ ſplen ⁊ pulmo. lꝫ. n. membꝛa iſta ſenſū nō habeāt ſup ea tū circūoꝛtū poſitū ē neruoſū ⁊ pāniculo tecta fuerit neruoſo q cuꝫ apꝛa fuerit aut vētoſitate tēſa ꝑuenieꝫ apoſtemoſi grauedo aut vētoſitatis partitio ad circūꝛ ipſiꝰ radicē: ⁊ accidit ei ex grauedie attractō: vētoſitate extēſio: ⁊ ſentiat ipſeꝫ. ⁊ neruoꝝ qdē pꝛincipiū ſm̄ modū ſciut ē cerebꝛuꝫ ⁊ illō ad qđ iſtoꝝ ꝑuenīt extrēa ē ſſicies cutis. Cū cute. n. villi miſcēꝫ minuti: ⁊ i ipa nerui ꝑtiuꝫ q ei a mēbꝛiſ q ipſi vicinā aduenīt. Qđ vo cerebꝝ neruoꝝ pꝛincipiū exiꝫ duobꝰ ē moꝺ: q̄ſi qꝛ nūdā eoꝝ ē pꝛīcipiū ſꝫ ſui eēntiā: ⁊ alioꝝ ē pꝛīcipiū mediāte nucha q currit ex eo. Ex neruis qdē q a cerebꝛo egrediūꝫ nō iuuātur mēbꝛa in ſentiēdo ⁊ mouēdo niſi capitis ⁊ faciei mēbꝛa ⁊ viſcerū interioꝝ. Aliqū vo mēbꝛa hec iuuamēta nō ꝑ ſirmiſſa neruis nuche. Et Gal. qdē iā oſtēdit nobis ſollicitudinē magnā q neruis a cerebꝛo ad vi-

ſecra deſcẽdentibus eſt propriã. Creator.n.de eo
rum munitione ſollicitus aliter ipſos muniuit quã
alios neruos: ⁊ illud eſt quoniam ꝓpterea ꝙ a pri-
cipio elongati fuerunt oportuit vt ſuſtẽtarentur ſup
ſima affirmatõe a muſculiſ fortibus qui eoſ tegant vt
panniculi: ⁊ a corpore cuius eſſentia inter neruum ⁊
cartilaginem eſt media ſimili ei quod corpori nerui
accidit cum torquetur. Et illud qdem eſt ex tribus
locis: quorum vnus eſt apud epiglotis. Et ſecũd⁹
cum ad coſtarum radices veniunt. Et tertius cũ
pectoris locum trãſeunt. Factũ eſt autẽ vt alij ner
ui a cerebro progredientes in quibus exiſtit vtilitas
in ſentiendo iuuamentũ preſtare penetrarent a ſui
principio ſm rectitudinẽ ad mem rũ ad quod di
riguntur quoniã rectitudo ad id ad quod dirigitur
propinquior deſertur via: ⁊ illic ex hoc eſt impreſſio
q̃ manet ex pricipio fortior: ⁊ ꝓpterea ꝙ in neruis ſenſi
bilibus non queritur de duritie q̃ facit neceſſitatem
elongandi a ſubſtãtia cerebri cũ circuitione: ꝓpterea vt
ad ſui ſimilitudinẽ in leuitate ordinatim elongetur
q̃tum in mẽbris queritur motus: immo quãto pl⁹
fuerunt leniores pl⁹ fuerunt ↄ̈tutem ſentiẽdi dãtes.
Sꝫ factum eſt ut motiui ad id ad quod diriguntur
cam poſt circuitiones in quib⁹ ipſi incedũt: ꝓpterea vt
a principio elongẽtur ⁊ in duritie ordinẽtur. In
vnoquoq; ẽt duorũ modorũ ad id quod ex duritie et
mollitie in ipſo eſt neceſſariũ adinuerũt ortũ ipſo-
rum ſubſtãtie: plurimi nãq; eorũ q ſenſũ tribuũt ab
anteceſſione oriuntur cerebri. Et ꝑtis qdem q̃ eſt
cerebri anteceſſio ẽ eſſentia mollior: ⁊ plur eorũ qui
motũ ꝑbent a poſtremo oriũtur cerebri. Et ꝑtis q̃
eſt cerebri poſtremũ eſſentia eſt magis ſpiſſa.

Caplm.ij.de anatomia neruorũ egredientium
a cerebro ⁊ eorũ vijs.

Cerebro ſeptẽ neruorũ paria oriũt: ⁊ primi
a paris principiũ ẽ ex fũdo duorũ vẽtriculorũ
cerebri antecedẽtiũ apud duorũ additamẽto
rum vicinitatẽ mamillarũ extremitatib⁹ ſimiliũ quibus
fit adoratus. Et ipſũ qdẽ ẽ paruũ vẽtrẽ hñs. Et ille
q a ſiniſtra oriĩ dextrat. Et ille q a dextra oritur ſi-
niſtrat: deĩde ſibi ſup ſectões crucẽã obuiãt: poſtea il
le q a dextra oriĩ ad pupillã dextrã penetrat. ⁊ q na-
ſciĩ a ſiniſtra ad ſiniſtrã pupillã quorũ adeo dilatãtur
orificia donec humorẽ q vocaĩ vitreus ꝯprehẽdãt
Quidã vo qui nõ eſt Gali. dixit ꝙ ad ſectionẽ cru
ceam ſine reflexione penetrant: ⁊ dixit ꝙ in hac ſe-
ctione tria exiſtunt iuuamenta. Vnũ eſt ꝓpterea ut
ſpiritus qui ad vnã currit pupillam ad alteram ire
prohibeatur cũ acciderit nocumentũ: ⁊ ꝓpter hoc
vnaqueq; duarũ pupillarum cũ alter clauditur ocu
lus in uidendo fit fortior ⁊ clarior q̃ ipſamet eſſet
ſi altera intuente inueniretur. Et ꝓpter hoc foraminis
vuei dilatatio augmentatur cũ alter clauditur oculus
⁊ hoc quidẽ eſt propterea ꝙ ſpũs vehemẽter vadit
ad ipſũ. Scõm vero eſt ꝓpterea vt duo oculi vnũ
habeant deferens qd viſui ſimulacrũ eis afferat et
ibi vniatur ⁊ ſit duobus videre oculis vnũ videre
ꝓpterea ſimulacrũ in termino vnitur cõi. Ideoq;
laſcis accidit vt ex re vna uideant duas cũ vna pu-
pilla ſuperius eleuatur aut inferius deprimitur: et
deſtruitur rectitudo penetrationis foraminis ad ſe-
ctionem ⁊ ante cõmunẽ terminũ accidit terminũ tor
ture nerui. Et tertiũ ẽ vt vnuſquiſq; duorũ neruo-
rũ ab alio ſuſtẽtetur ⁊ illi innitatur ⁊ fiant ac ſi ad pu
pillã ex propinquo venirent. Scõm aũt parium
neruorũ a cerebro procedẽtiũ naſciĩ poſt ortũ ꝑmi
paris ⁊ ab eo ad ſilueſtrẽ declinat ⁊ a foramine qd
eſt in orbita que totũ cõprehendit oculũ egrediĩ ⁊ i
muſculis partitur oculi: ⁊ hoc quidẽ par ualde eſt
groſſũ. Ideo ut eius groſſities ſue ꝑficiatur molli
ciei quã habere debuit: ꝓpterea ꝙ eſt circa principi
um ⁊ confortet in faciẽdo motũ: ⁊ precipue cũ adiu
torẽ nõ habeat cũ tertiũ par ſit cõuerſũ ad mouen-
dũ magnũ membrũ qd eſt mandibula inferior: qua-
re ei nõ remanet ſupfluitas imo adiutore alio a ſe in
diget ſicut mõ referemus. Tertij vero paris ori-
go eſt a termino cõi inter anteceſſionẽ cerebri ⁊ ipſi⁹
poſtremũ. ſ. ab infimo baſis cerebri qd primo cum
quarto pari paulũ miſcetur: deinde ab eo ſepaĩ ⁊ i
quattuor ramis ramificaĩ. Vnus ram⁹ ab ingreſ
ſu egreditur vene ſubetis quã poſtea noiabimus ⁊
deſcendẽdo ſuper ceruicẽ vadit donec diaphrag-
ma ꝑtranſeat: ⁊ in viſceribuſ que ſunt ſub diaphrag
mate partitur. Et ſecũde quidẽ partis egreſſio eſt
a foramine qd in oſſe exiſtit tꝑis que cũ egrediĩ cũ ner
uo cõtinuaĩ qui a quĩto diuidiĩ pari: cui⁹ mõ nõia
bimus diſpõem. Et ramus terti⁹ in foramine de-
ſcendit a quo ſcõm egrediĩ par qñ ipſius directio ẽ
ad mẽbra in anteriorib⁹ faciei poſita: ⁊ neq; fuit cõ
ueniẽs: ut in penetratione primi paris ventrẽ habẽ
tis penetraret: q: nobiliori neruorũ coangustatõẽ
faceret ⁊ ipſũ cõprimeret ⁊ via cooperireĩ. Et hec q
dẽ ꝑs cũ ſepaĩ in tres diſtribuiĩ ſectiones. Quarum
vna ad partẽ lachrymalis declinat ⁊ vadit ad muſ
culos tꝑorũ ⁊ maſticãtiũ ⁊ ſupcilij ⁊ frontis ⁊ palpe-
bre: ⁊ ꝑs ſecũda ꝑ foramẽ uadit apud oculos crea-
tũ ⁊ inde ad naſi tendit interiorẽ ſupficiẽ ⁊ in tunica
ſpargitur que in interiorib⁹ naſi eſt expanſa. Pars
quoq; tertia eſt ꝑs nõ ꝑua in cõcauitate deſcẽdens
brabachi q̃ in oſſe maxille ẽ facta ⁊ duob⁹ ramifica
tur ramis. Vnus uadit ad interiora cõcauitatis
oris ⁊ in dentibus ſpergitur: ſed illud qd inde ꝑtiet
dentibus eſt manifeſtũ: qd vero inde alijs ꝑtinet ẽ
viſui ſicut occultũ ⁊ in gingiua etiã ſpgitur ſuperior
Alter aũt ramus in mẽbrorũ ſpargiĩ ſupficiebus q̃
ſunt ibi ſicut cutis maxille ⁊ extremitatis naſi ⁊ labij
ſuperioris: he quidẽ ſunt ſectões partis tertie paris
tertij. Quartus aũt ramus tertij paris uadit pe-
netrans a foramine ſuo quod in mandibula exiſtit
ſupiore ⁊ vadit ad liguã ⁊ in eius manifeſta diuidiĩ
tunica ⁊ tribuit ei ſẽſum ꝓpriũ qui eſt guſt⁹ ⁊ illud
quod remanet in dentiũ radicis inferiorũ ⁊ in ipſorũ
gingiuis diuiditur ⁊ in labij inferiora: ſed pars que
peruenit ad liguam ſubtilior eſt quam neruus ocu-
li: quoniam iſtius duriciẽ ⁊ illius mollitiẽ tempe-
rãt groſſicieſ illi⁹ ⁊ ſbtilitaſ iſti⁹. quarti vo ꝑti origo ẽ

eſt poſt tertiũ ſꝫ ad cerebri baſim ẽ magis declinãs
⁊ cũ tertio quẽadmodũ diximus miſceĩ. deinde ab
eo ſeparaĩ ⁊ ad palatũ vadit ⁊ dat ei ſenſum: qd qui
dẽ eſt paruũ ſed eſt plus durũ q̃ tertiũ q: palatũ et
palati panniculus durior eſt lingue panniculo. Sꝫ
vnũquodq; paris quĩti ipãr cũ duob⁹ naſciĩ medi
is ſꝫ dupli foraminibus multi eorũ tenẽt ꝙ vnũqdq;
ipſius ipar ẽ par cuius quidẽ origo a duob⁹ eſt cere
bri lateribus. Et pars quidẽ prima cuiuſq; partiũ ip
ſius ad pãniculũ vadit qui in interiorib⁹ inſtri audi
tus eſt dilatatus ⁊ in eo diuidiĩ totus. ⁊ huius qui-
dẽ diuiſionis origo ꝓculdubio ẽ a parte cerebri po-
ſteriore ⁊ per ipſam ẽ audiendi ſenſus ſꝫ ſcõa diui-
ſio ẽ maior ꝑtia. Ipſa nãq; egrediĩ a foramine qd in
oſſe ꝑforatũ ẽ petroſo: ⁊ ipſe quidẽ ẽ qui uocaĩ mo-
uculus ⁊ cecus. ꝓpterea ꝙ multũ torqueĩ ⁊ ei⁹ vie
in obliquatiõib⁹ incedũt: iõ ꝙ volũtas affuit ꝓlon
gandi ſpaciũ itineris ſuis a principio moueret: ꝓ
pterea ut neruus anq̃ inde egrederet a pricipio eẽt
longinquus iõ vt duricies ei inde acquireret. Cũq;
egreditur cũ neruis tertij paris miſcetur: quorũ plu-
rimi ad maxillã ⁊ ad palati vadunt muſculũ. ⁊ qd
remanet ad muſculos ꝓtendiĩ temporũ. Guſt⁹ aũt
in quarto creatus fuit neruo ⁊ auditus i quĩto quĩ i-
ſtrumẽto audit⁹ fuit neceſſariũ ut eẽt diſcoopertũ ne ae
ris uia ad ipſum clauſa foret. ⁊ inſtrumẽto guſt⁹ fu
it neceſſariũ ut eẽt minutũ: ꝓpterea oportuit ut ner
ui auditus eẽnt duriores. ⁊ iõ origo cẽbri eorũ po
ſtremo fuit propinquior: ⁊ neq; oculis muſculi vn⁹
ſufficit neruus: ⁊ muſculorũ temporũ nerui multipli
cati fuerunt niſi quia foramini oculi multa neceſſa-
ria fuit amplitudo propterea ꝙ neruus virtutẽ affe
rens viſus multa indiguit groſſitudine. ideo quia ei
neceſſariũ fuit ventrẽ hr̃e: non ergo os qd ad com
prehẽdendum oculum eſt perforatũ multa forami
na tollerare potuit. Tẽporũ vero neruis multa fuit
durities neceſſaria: ſed groſſitudine multa nõ indi
guere imo groſſitudo eẽt faciens motus difficulta
tem ⁊ etiã egreſſio quã in oſſe duro petroſo habẽt
poteſt foramina tollerare multa. Par vero ſextũ
a poſtremo oritur cerebri cum quinto ꝯtinuũ ⁊ cũ
eo panniculis ⁊ ligamentis ligatum ac ſi eſſet vnus
neruus: deinde ſeparaĩ ab eo ⁊ egreditur a forami
ne qd eſt in extremitate adorẽ qd lãdẽ ſilatur. Et
ipſũ quidem anteq̃ egreſſum eſſet iam in tres diui
ſum fuit partes que oẽs ſimul ex hoc egrediũtur fo
ramine. Vna earũ ad gule muſculos ſuo ꝓtẽdit
itinere ⁊ ad lingue radicem: ꝓpterea ut par ſeptimum
in ipſorũ adiuuet motu. Et pars ſcõa ad muſculos
deſcendit ſpatule ⁊ eius qd eſt circa eam: ⁊ ipſi⁹ plu
rimum i muſculo ſpargiĩ lato q eſt ſup ſpatulam: et
hec qdẽ pars eſt magne quantitatis ⁊ ſuſpenſa pe-
netrat donec ꝑueniat ad quod dirigiĩ. Pars vo ter
tia q̃ eſt maior ex tribus partibus ad viſcera deſcen
dit in aſcenſione vene ſubeteni ⁊ eſt illi ãnexa ⁊ cũ ea
ligata ex q̃ cum rectitudine epiglotis ſepanĩ rami q
ad muſculoſ veniunt epiglotaleſ quorũ capita ſt ad ſu
ꝑiora q epiglotti ⁊ ipſi⁹ eleuãt cãtilagĩes. cũq; epiglo
ti ꝑtrãſeũt ex eiſ aſcẽdũt rami q ad muſculoſ vadũt
capita ad inferiora habẽtes ⁊ ipſi ſunt qui ad cibala
rẽ claudendã ſunt neceſſarij cũ ad inferiora trahere
neceſſariũ eẽt: ⁊ ꝓpt hoc vocãtur nerui retro redeũ-
tes. Hic aũt neruus retro rediẽs nõ egreſſus fuit a
cerebro ⁊ nõ a nucha niſi ꝓpterea ꝙ ſi a nucha aſcẽ
derent ab ipſorũ principio ſubirẽt trãſuerſi ⁊ nõ re-
cti ⁊ ad inferiora attractio cũ eis nõ ꝓueniret ſm ac
tionẽ decentẽ. Et ipſi quidẽ non de ſexto pari creati
fuerũt niſi ꝓpterea ꝙ illud qd ex neruis ẽ molle aut
molli vicinũ. ſ. illud qd fuit ex eis anteq̃ ſextũ iã in
muſculis faciei ⁊ capitis ⁊ i eo qd in eius fuit diuiſiõ
⁊ ſeptimũ etiam non ſm rectitudinem deſcenderet
quẽadmodũ ſextum deſcendit immo ꝓculdubio
trãſuerſitaſ eos comitareĩ: ⁊ ꝓpterea ꝙ illud qd aſ-
cendit ⁊ redit ⁊ qñq; idiget re firma cui innitatur ad
ſimilitudinẽ girgilli: ut ſup ipſam reuoluaĩ aſcẽdens ⁊
ex ea adiuuetur ut ſit ſitus ipſi⁹ rectus ⁊ durus: ⁊ for-
tis ⁊ leuis ⁊ iuxta poſitus non fuit ibi ad hoc idone
um ſicut arteria maior. Et illud qd ex iſtis ramis
a ſiniſtra aſcendit hanc inuenit arteriam ipſa recta ⁊
groſſa ergo ſup eam reflectiĩ nõ multa indigens fir-
mitudie. a dextra vo aſcendenti hec non vicinaĩ ar-
teria ad modũ primi. ſꝫ vicinatur ei poſtq̃ iã acci-
dit ei ꝑuitas ꝓpt ramorũ diuiſionem qui iam ex eo
egreſſi fuerũt cui etiã iam defuit rectitudo in ſitu q:
tranſuerſatus fuit ad aſſellam declinando: fuit ergo
neceſſariũ ut ipſi re aliqua affirmarenĩ cui innitereĩ
cum ligamẽtis in quibus rami ſtringerenĩ: ideo ut ꝑ
ipſos illud quod defuit ex rectitudine groſſitie i ſitu
corrigeretur. Et ſapia qdem in hos redeuntes ra-
mos elongando eſt ut talis qualis eſt hec ſuſpenſio
ꝓximi ſiant ⁊ ꝓpter elongationẽ a pricipio fortitu
dinẽ habeant ⁊ duriciẽ. Ex neruis aũt redeũtib⁹
fortior eſt ille qui in duabus muſculorũ epiglotis ſp
gitur tunicis cum alijs neruorũ adiuuantiũ ramis
poſtea illud quod ex hoc remanet neruo deſcẽdit a
quo ramũ ſeparantur q in panniculis ſperguntur dia
phragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in muſculis ipſi⁹: ⁊ in cor-
de ⁊ in pulmone: ⁊ in venis: ⁊ in arterijs que ibi ſunt
Illud vo qd remanet penetrat in diaphragma:
⁊ aſſociatur ei qd ex ꝑte tertia deſcẽdit ⁊ in pãniculĩ
pãnicul⁹ ſpargiĩ viſcerũ ⁊ ꝑuenit ad os lati. Septi-
mi aũt paris origo ẽ termino cõi q ẽ inĩ cerebrũ ⁊ nu
chã cui⁹ plurimũ incedit ſe in muſculĩ ſpargẽdo liguã
mouẽtib⁹: ⁊ in muſculis inĩ peltalẽ ⁊ os laude cõi-
bus. ⁊ ẽ cũ ipſi⁹ reſiduũ in alijs ſpargiĩ muſculis q
huic muſculo ſunt vicini nõ tñ ſp ẽ iſtud: ⁊ ꝓpterea
ꝙ alij nerui ad alias reducti fuerunt neceſſitates: et
neq; fuit bonũ ut foramina in anterioribus: neq; i
inferiorib⁹ multiplicarenĩ: fuit melius ut ad lingue
motũ neruus ab hoc loco veniret. q: ipſius ſenſus
iam ei ab alio venit loco.

Capitulũ.iij.de anatomia neruorũ nuche ⁊ colli
⁊ vijs eorum.

Erui ex nucha naſcẽtes q ꝑ colli vadũt ſpõ
diles octo ſunt paria. Vnius paris egreſ
ſio a duob⁹ eſt ſpõdilis ꝑnac foraminib⁹

qđ in capitis muſculis ſolū ſpargit̄ ⁊ ē ꝑui minuti. q̄ꝛ̄ meli⁹ fuit ut locus a quo egredit̄ ſit anguſt⁹ quēadmodū in capl'o de oſſib⁹ dixim⁹. Et ſecūdi quidē paris egreſſio ē int̄ ſpōdilē p̄mā ⁊ ſecūdā .ſ. foramē in loco uel capl'o de oſſib⁹ noīatū cui⁹ plurimū capiti tāgenti ſenſū defert. trāſuerſe enī ad id qđ in ſpōdilib⁹ ē ſup̄mū aſcēdit ⁊ ad anteriora reflectit̄. ⁊ ſup tunicā extrinſecā auriū ſpargit̄. Et ꝙ par p̄mū minus facit ꝓpt̄ ſui ꝑuitatē ⁊ abbreuiationē ob quā expandi expedite nō poterat ⁊ dilatari i locis q̄ ſequūt̄ ipm ꝯplere ītēdat. Qđ aūt ex h̄ remanet pari ad muſculos qui ſunt in poſterioribus colli ⁊ ad muſculū latū venit ⁊ eis dat motum. Et paris tertij origo ⁊ ipſi⁹ egreſſio eſt a foramine qđ eſt inter ſecūdam ⁊ tertiā. Et vnuſquiſq; eoꝝ in duos partitur ramos. Ab vno ramo ſpargūtur rami in ꝓfundo muſculoꝝ qui ſunt ibi ⁊ ꝓpt̄ caput cū collo mouētium: deinde ad ſpondiliū aſcendūt ſpinas: ⁊ cū in earū rectitudine venīut ad radices tenent earū: ⁊ poſt ad ipſarū eleuant capita ⁊ cū ligamētis miſcent̄ pānicularib⁹ q̄ ab illis naſcuntur ſimenijs poſtea ad ꝑtem aurium reflectēdo penetrāt: ⁊ in nō omni die ad aures ꝑueniūt ⁊ aurium muſculos mouēt. Et ramus ſecūdus ad anteriora vadit donec ad muſculū peruenit latum. Et cum hoc quidē p̄mū cū naſcitur miſcent̄ vene ⁊ muſculi qui ipſū cooperiūt ꝓpterea ut ſcẏo ſit fortior. ⁊ eſt etiā q̄ñ cum muſculis miſcetur tempoꝝ: ⁊ cū muſculis auriū in beſtijs.

Plurimum tamē ſparſionis ipſius nō eſt niſi in muſculis maxillarum. Quarti vero paris egreſſio eſt a foramine qđ inter ī. aꝫ exiſtit ⁊ quartam: et partit̄ ſicut ille qui ē ante ipſuꝫ parte antecedente: et parte poſterius cōſequēte. ſed pars ei⁹ que antecedit ē ꝑua: ⁊ ideo cū quinto miſcet̄. Et quidā iā dixerūt ꝙ ab ea penetrāt rami ſicut aranee tela exteſi ſuper venā ſubeū donec ad diaphragma perueniunt ſeparāt ſup duo latera diaphragmatis pectus in duo media parcientis incedētes. Sed eius pars maior ad poſteriora reflectit̄: ⁊ in fundo muſculoꝝ ꝓfundatur donec ad ſimenia vadit ⁊ muſcul' mandat ramos: qui int̄ caput ⁊ collū ſunt cōes: ⁊ deinde itinere ſuo ad anteriora reflectēdo vadit: ⁊ cum muſculis maxylle ⁊ auriū in aīalibus continuatur. Et dixerūt ꝙ ab eo ad dorſum deſcēdit ramus.

Quinti aūt paris egreſſio ē a foramine qđ eſt int̄ quartā ⁊ quintā qđ etiā in duos partit̄ ramos. vn⁹ ramus .ſ. iſte qui ē antecedens ⁊ ipſe minor ad muſculos peruenit maxillaꝝ. ⁊ ad muſculos qui caput anterius curuant: ⁊ ad alios muſculos qui capiti ⁊ collo ſūt cōes. Et ramus ſecūdus in duos diuidit̄ ramos. Un⁹ ramus int̄ p̄mum ⁊ int̄ ramū ſecūduꝫ eſt medius ⁊ ꝑuenit ad ſpatule ſupremū ⁊ miſcētur cū eo quid ā ſexti ⁊ ſeptimi. Et ram⁹ ſecūdus cū ramis q̄nti ⁊ ſexti ⁊ ſeptimi miſcet̄: ⁊ ad mediū penetrat diaphragmatis. Par v̄o ſextum ⁊ ſeptimuꝫ ⁊ octaui ab alijs ſm ordinē egrediūtur foraminib⁹. ſed octaui egreſſio ē a foramine cōi int̄ finem ſpondiliuꝫ colli ⁊ int̄ p̄mam ſpōdiliū dorſi: ⁊ eorū rami vehementi cōmiſcētur mixtura. Sed plurimū ſeptimi ad ſpatule peruenit ſuperficiem: ⁊ pars eius maior parte que eſt ex quattuor: ⁊ minor parte que eſt ex quinto peruenit ad diaphragma. Ex plurimum ſeptimi peruenit ad adiutorium: licet ſint quidam ex ipſius ramis qui ad muſculos capitis ⁊ ad colli ⁊ ad dorſi cum ramis quinti aſſociati vadunt ⁊ ad diaphragma perueniunt. Sed octaui poſt commixtionē ⁊ ſocietatem omnes ad brachium ⁊ aſcellā perueniunt: ⁊ neq; eſt aliquis eorū qui ad diaphragma ꝑueniat: ſed tamē ille q̄ ex q̄nto ad parteꝫ magnus tendit nō tranſit ſpatulam: ⁊ ex ſeptimo nō trāſit adiutoriū. ſed ille q̄ ad ſpatulam peruenit ad brachiū eſt ex octauo mixto cuꝫ p̄mo ramo qui naſcit̄ ex ſpondilibus ⁊ ad dorſum vadit. Nerui aūt iſti in diaphragmate partiti nō fuerūt niſi nerui nuche. ꝓpterea ut ad ipm venientes ab alto forēt deſcēdens loco: ideo ut ei⁹ partitio in ipſo eſſet melior: ⁊ precipue quia p̄ma eoꝝ directio fuit p̄ncipium partitionis pectus per mediū partiens. Et impoſſibile quidem erat ut nerui ad ipm a nucha directe venirent abſq; fractura cum angulo. Et ſi oēs nerui q̄ ad diaphragma deſcēdūt a cerebro ꝓtenderentur ipſorū ꝓlongaretur inceſſus: ⁊ neq; eoꝝ neruoꝝ communitas cū medio diaphragmatis poſita fuit niſi ꝓpterea ꝙ nō fuit ꝯueniēs ut in ipſo ſm iuſticiā ⁊ equitatē ſpargerent̄ ſi cū extremitate ⁊ nō cum medio cōtinuarent̄. aut ſi cuꝫ tota ꝯtinuarent̄ circuitione: ⁊ eēt hoc ꝯtrariū vie q̄ eſt neceſſaria: q̄ñ muſculi nō faciunt aliqđ moueri niſi extremitatib⁹ ſuis. ꝓpterea illud qđ ex diaphragmate mouet̄ eſt illud qđ eſt circuens. oportuit ergo ut in ipſo finirent̄ nerui ⁊ non ut in ipſo inciperēt. Et q̄ñ neceſſariū fuit eos ad medium venire oportuit neceſſario ut pēderēt. oportuit ergo ut ipſi deſcēderent ⁊ pāniculiſ cū munitiōe tegerētur. tecti ergo pāniculis fuerūt cū munitiōe deſcēdētes in q̄ eis aſſociat̄ pāniculus q̄ pect⁹ ꝑ mediū partit̄ ſup quē mixti preterunt: ⁊ q̄ hui⁹ mēbri operatio fuit nobil' facta. fuerūt neruis ei⁹ p̄ncipia multa ne ei⁹ operatio ꝓpt̄ aliqđ deſtrueret̄ nocumentū qđ vni accideret p̄ncipio.

Capl'm. iiij. de anatomia neruoꝝ nuche ſpōdiliū que ſunt in rectitudine pectoris.

Rimi ex parib⁹ ipſoꝝ egreſſio ē int̄ p̄maꝫ ſpōdiliū ⁊ ſecūdaꝫ pectoris quod in duas diuiditur partes que maior in oībus muſculis ſpargitur coſtaruꝫ ⁊ muſculis dorſi. Et qđ remanet ſuper p̄mas coſtas extenſum ꝓcedit: ⁊ octauo neruorum colli obuiat ⁊ ſimul ad man⁹ ꝓtēdūtur donec ad adiutoriū ⁊ ſpatulā ꝑueniant. Par vero ſecūdum a foramine egredit̄ quod predictū ſequit̄ foramē. cui⁹ pars ad adiutorij tēdit ſupficiem dans ei ſenſū: ⁊ ipſi⁹ reſiduū cū alijs ꝑtib⁹ q̄ remanſerit aggregant̄ ⁊ ad muſculos ſpatule q̄ ſup eā ſūt poſiti deſcēdūt ipſi⁹ mouētes iūcturā ⁊ ad muſculos ꝑueniūt dorſi. Qui igit̄ ex neruis iſtis ſpōdiliuꝫ pectoris oriunt̄ ⁊ ramis q̄ ad ſpatulaꝫ nō ꝓtēdunt̄ ad muſculos dorſi vadūt ⁊ ad muſculos q̄ ſūt inter coſtas pures in poſteriorib⁹ pectoris poſitas. Qui v̄o ex ſpōdilib⁹ falſaꝝ naſcunt̄ coſtaꝝ ad muſculos veniūt q̄ ſūt int̄ coſtas ⁊ ad muſculos vētri. Cū iſtoꝝ neruoꝝ p̄terea ramis arterie ⁊ vene q̄ cū eis currūt ⁊ nucham ingrediūtur ſ; loca inferiora vñ ipſi egrediunt̄

Ca. v. de anatomia neruoꝝ nuche alchatin

Erui alchatin i hoc communicāt ꝙ pars eorum ad dorſi muſculos peruenit: ⁊ pars ad muſculos ventris et ad muſculos qui ſunt in dorſo expanſi. Tria autem ſuperiora cum neruis miſcent̄ q̄ a cerebro ſunt deſcēdentes ⁊ nō alia. Et duo paria inferiora ad ꝑtē cruriū multos trāſmittūt ramos cū q̄bus rami tertij paris ⁊ ram⁹ nerui p̄mi ex alhauim miſcēt̄ ſ; iſti duo rami anche nō trāſeūt iūcturam. ſ; in ipſi⁹ ſpargunt̄ muſcul' ⁊ illi eos ꝑtrāſeunt incedendo ad crura. Neruoꝝ aūt cruriū et pediū forma a neruis manuū ſepat̄ in hoc ꝙ nō oēs ꝯiūgunt̄ ⁊ declināt ſub neruū incedendo ad occultū: non enī eſt forma ꝯtinuitatis adiutorij cū ſpatula ſicut forma ꝯtinuitatis coxe cū ancha: neq; ei⁹ ꝯtinuitas cū origine ſuoꝝ neruoꝝ ſicut ꝯtinuitas ipſi⁹ cū ſuoꝝ neruoꝝ origine: ⁊ iſti quidē nerui ad partē cruris diuerſis tendunt itinerib⁹. Sunt enī ex eis q̄ occultātur: ⁊ ſūt ex eis q̄ manifeſtant̄: ⁊ ſunt ex eis qui ſubmergunt̄ ſub muſculis coopti. ⁊ q̄ muſculi q̄ a parte oſſis femoris oriūtur vias ad vtroſq; pedes nō habuerunt a poſterioribus corporis neq; ab occulto coxarū propterea ꝙ ſunt ibi muſculi multi ⁊ vene: factū fuit vt p̄s neruoꝝ q̄ ſunt propꝛij muſculoꝝ qui ſunt in pedib⁹ curreret ⁊ penetraret in foramine qđ ad teſticulos deſcēdit donec ad muſculos vadat femoris ⁊ deſcendat ad muſculos poplitis.

Ca. vi. de anatomia neruorum nuche alhauim ⁊ alhoſos.

p Rimū par ex alhauim miſcet̄ cū neruis alchatin ſicut dixim⁹. Alia v̄o paria ⁊ impar qđ ab extremo orit̄ alhoſos in muſcul' ſpargūtur ſiccteris ⁊ ipſi⁹ virge ⁊ in muſculo veſice ⁊ inſicis ⁊ in pāniculis ventris: ⁊ in ꝑtibus domeſticis inferioribus oſſis femoris: ⁊ in muſculis q̄ naſcunt̄ ab oſſe alhauim.

Capitulum primū ſūme quarte doctrine q̄nte. Et eſt ſermo de forma arteriarū

v Ene pulſatiles ſunt arterie q̄ create fuerūt p̄ter vnā eaꝝ duas h̄ntes tunicas. q̄ꝝ durior ē occulta: q̄ñ ipſa ē illa q̄ pulſatiōi obuiat: ⁊ forti motui ſubſtātie ſp̄ūs q̄ celari voluit: ⁊ ipſi⁹ receptaculū cuſtodiendū ⁊ corroborandū fuit. Arteriaꝝ aūt origo ē a ſiniſtro vētriculo duoꝝ vētricl'oꝝ cordiſ q̄ñ dextr̄ coꝛ epati ē ꝓpinquior quapropt̄ oportuit vt ipſe poneret̄ occupat⁹ in attrahendo nutrimentū exercendo ipm

Ca. ij. de anatomia arterie venal'.

q Uod in p̄mis a ſiniſtro orit̄ ventriculo due ſunt arterie. vna ad pulmonē vadit ⁊ in ipſo partit̄ propterea vt aer attrahat̄ ⁊ ſanguis q̄ pulmonē nutrit a corde deferatur: a corde q̄ trāſitus nutrimenti pulmonis ē ad coꝛ ⁊ a corde vadit ad pulmonem. Et hui⁹ quidem partis origo eſt ex partiū cordis ſubtilioꝛe ⁊ vbi vene ad ipm penetrāt que ē vnā habens tunicam ab omnib⁹ alijs arterijs diuerſa ⁊ propter hoc vocant ipam arteriam venalem. Et vna aūt creata fuit tunica vt ſit mollior ⁊ leuior ⁊ ad dilatandū ⁊ ad ꝯſtringendū magis obediens: ⁊ ad reſudationē ei⁹ faciendā ꝙ ab ea ad pulmonē reſudat ex ſanguine ſubtili vaporoſo q̄ ſubſtātie pulmonis magis eſt ꝯueniens ſit apta. ſ. q̄ cōplementa digeſtionis i corde iā ꝓpinqui⁹ ſunt. Et neq; eſt ei neceſſaria ſuperfluitas digeſtiōis ſicut ea indiget ſanguis qui in vena currit ventrē h̄ntē quā nō noīabimus. ⁊ ꝓpter q̄ñ ei⁹ locus eſt iuxta coꝛ ⁊ vadit ad ipm ei⁹ virtus calida facile digerēs ⁊ q̄ membrum in quo pulſat eſt rarū ⁊ nō timet̄ cū pulſauerit in illo raro ⁊ ꝑcuſſerit ꝙ ipſius durities ei noceat: ⁊ propt̄ hoc in corpe ipſi⁹ nō tñ duritiei fuit neceſſariū q̄ñ eo alie indiguerūt arterie q̄ ſūt mēbris duris vicine. Vena aūt arterial' quā dicit̄ licet pulmoni ſit vicina: nō tñ ei vicinatur niſi ipſius poſtremū a p̄te dorſi ⁊ hec arteria venal' in antecedēte pulmonis p̄te ſpgit̄: ⁊ in ipſo ſubmergit̄ q̄ iam q̄dē in p̄tes ⁊ ramos diuiſa eſt.

Sꝫ cū int̄ duas hui⁹ arterie neceſſitates ꝯparati fuerit q̄ attēdunt̄ ſm firmitudinē ⁊ lenitatē que facit ei dilatationē facilē ⁊ cōſtrictionē ⁊ reſudationē ei⁹ qđ ab ea reſudat inuenitur ꝙ lenitas magis ē ei neceſſaria q̄ꝫ ſpiſſitudo ⁊ firmitudo. Alia aūt arteria q̄ ē maior quā Ariſtoteles vocat orithi in primis cū ex corde orit̄ duos trāſmittit ramos: ex quib⁹ maior in circuitu cordis reuoluit̄ ⁊ in ſuis ꝯuertit̄ ꝑtib⁹ ⁊ minor reuoluit̄ ⁊ in vētriculo ſpgit̄ dextro. Qđ aūt poſt duos remanet ramos cū ſepat̄ in duas diuidit̄ p̄tes: vna p̄s ē maior ⁊ ad deſcēdendū apta ⁊ altera eſt minor ⁊ eſt apta ad deſcendendū: ⁊ q̄ eſt apta ad deſcēdendū creata fuit in q̄ntitate ſui ſup aliā addēs q̄ñ ad mēbra tēdit q̄ nūero ſūt plā ⁊ in q̄ntitate maiora: ⁊ hec q̄dem ſunt mēbra q̄ ſub corde ſūt poſita.

Sup orithi aūt eēntiā vl' egreſſionē tres duri ꝯſiſtunt pāniculi ab anterioribus ad poſteriora: ſi enī vn⁹ aut duo ſuffecit nō ꝓberēt iuuamentū qđ in eis q̄rit̄ neq; ipſi⁹ q̄ntitatē aut ipſoꝝ q̄ntitates magnificādo ⁊ fieret mot⁹ ꝓpt̄ ipſos difficil'. Qđ ſi eēnt q̄ttuor fierēt valde ꝑui ⁊ deſtrueret̄ iuuamentū eoꝝ: et ſi in ſuis q̄ntitatib⁹ magni fierēt viā coanguſtarent.

Venal' arteria duos h̄ꝫ pāniculos ad interiora declinātes: ⁊ duo q̄dē ſuffecerūt q̄ nō eſt ibi tn̄ neceſſitatis bñ faciēdi forma q̄ñti eſt h̄. in ſubtiliādo v̄o eſt ibi pl⁹ neceſſitatis ideo vt fumoſi vaporē expellere ſit facile: ⁊ ſanguinē ad pulmoneꝫ euntē in p̄tem orithi q̄ ex duab⁹ ꝑtib⁹ eſt aſcēdens.

Ca. iij. de anatomia arterie orithi aſcēdentis.

p Ars aūt que a duabus orithi eſt aſcendens in duas diuiditur p̄tes: quarum maior ad partem lebrani aſcēdendo tēdit: deinde ad ꝑtem tranſuerſatur dextrā donec ad carnem laxam moro ſimilem peruenit que eſt ibi. Et in tres diuiditur p̄tes: q̄ꝝ due ſūt due arterie q̄ ſubetē vocant̄

et ad dextrā ⁊ ad ſiniſtrā cū duabꝰ aſcēdit guidegis ꝯſūdis q̄s poſtea noiabimꝰ: ⁊ in diuidendo cū eis aſſocianł ſicꝰ poſtea referemꝰ. Pars aūt tertia in thorace ſpgit ⁊ coſtis ꝑmis ⁊ in ſex ſpōdilibꝰ colli ſupiorībꝰ ⁊ in ꝑtibꝰ furcule donec ad caput ꝑuenit ſpatule: poſtea exinde ad manuū ꝑtranſit membra. Pars vō minor ex ꝑtibus orithi aſcēdens ad ꝑtē aſcelle vadit ⁊ diuidit ſic̄ ꝑs tertia maioris ꝑtis.

Ca.iiij. de anatomia duarū arteriarꝫ que ſubeteni vocantur

V Naqueqꝫ duarꝫ arteriarꝫ q̄ ſubeteni vocanł cū ad collū ꝑuenit in duas ſepantur ꝑtes: ꝑtē anteriorē ⁊ poſteriorē. Anterior ꝑs vō in duas ſeq̄ſtrał ꝑtes: occultā q̄ ad linguā tēdit ⁊ ad muſclos occultos: q ſūt muſculi mandibule inferioris et ad ꝑtē q̄ manifeſtał: ⁊ aſcēdit ad illā qd̄ ē corā duabus aurībꝰ ⁊ ad muſculos tēporꝫ ⁊ ꝑtrāſit eos poſtq̄ȝ in eis relīqt ramos mltos: ⁊ ad capitis cacumē tēdit ⁊ obuiant ſibi dextre earꝫ exiſtēs cū extremitatibꝰ ſiniſtre. Pars aūt ſecūda in duas diuidił ꝑtes. poſterior quarꝫ minor plꝰ ad poſteriora eleuatr in muſculis q capitis ſūt ꝯtinētes iūcturā ſpgił. Ex q̄ etiā eſt ꝙ ad baſim poſtremi cerebri tēdit in foramē igredīens magnū qd̄ ē apud adorē laudā. Maior āt corā foramine in foramine petroſo ad rethe ingreditur immo rethe ex ea texił. i. ex venis in venis ⁊ tunicis ſup tunicas ⁊ rugis ſuper rugas: ita vt nemo ex eis vnā ſolā apprehēdere poſſit: niſi cū alia ꝯtinuā ⁊ cū ea ligatā ſicut rethe ⁊ ſpargił ad antiora ⁊ poſteriora ad dextrā ⁊ ſiniſtrā: ⁊ vadit ꝑ totū rethe. deinde aggregał ex ea ꝑte ſicꝰ erat añ ⁊ formał ei panniculus ⁊ aſcēdit ad cerebꝫ ⁊ ſpgił in ipſo pāniculo ſubtili. poſtea intꝰ in cerebro in ſuis vētricul' ⁊ ſiphac vētriculorū ipſius ⁊ ramorꝫ ſuorꝫ orificia ſibi obuiant q̄ ibi aſcēderūt quemadmodū ramorꝫ venarꝫ orificia nō pulſatiliū q̄ deſcēderūt. Nō aūt fcā fuerūt iſta aſcēdentia ⁊ illa deſcēdentia niſi ꝓpterea ꝙ illa ſunt rigātia ⁊ fundentia ſanguinē: q̄m melior ex ſitibꝰ ſuorū vaſorꝫ rigantiū ē vt eorꝫ extremitates ſint capita ad inferiora hn̄tes: ſꝫ iſta iuuamēta ꝑſtat a dando ſpm̄. Et ſpūs q̄dē ē ſubtił ad ſupiora mobił. Et neqꝫ ē neceſſe ſuorꝫ vaſorꝫ capita ad inferiora reducere do nec fūdant: imo ſi hoc fieret mlta inde ꝑuenirꝫ effuſio ſan. qui ei aſſociał ⁊ difficultas motꝰ ſpūs in eis q̄m ipſiꝰ motꝰ ad ſupiora ē facilior ⁊ ꝓpt illō qd̄ in ſpū exiſtit ex motu ⁊ ſubtilitate ſufficit in eo qd̄ ex ipſo ad cerebꝫ vadit illō qd̄ ē neceſſe vt calefaciat ipm̄. Et ſub cerebro q̄dē nō fuit expāſū rethe niſi vt recedendo incedat ſanguis: q ē in arteria. ⁊ ſpūs q i ea exiſtit cōplexioni cerebri. poſt digeſtionē ſimiletur. deinde ſm̄ ordinē ad cerebꝫ vadat. Et rethe q̄dem inter os ⁊ pāniculū durū eſt poſitū.

Ca.v. de anatomia ꝑtis orithi deſcēdentis.

P Ars aūt orithi deſcendēs ꝑmū ſm̄ rectitudinē incepit doneꝫ ſup q̄ntā mittił ſpōdilem: cuiꝰ ſitus capitis cordis ſinui ē oppoſitꝰ ⁊ ibi q̄dē eſt pulmo ſicut accubitatio ⁊ ſuſtētamentū ipſiꝰ ad hoc vt inter ipm̄ ⁊ oſſa dorſi ſeparationē faciat. Meri quoqꝫ cū ad hunc peruenit locū ab eo ad dextrā declinat: ⁊ nō ſm̄ rectitudinē tranſit: deinde cū pāniculis appenſus incedit cū ad diaphragma peruenit ne ipſum coanguſtet. Et hec quidē arteria deſcēdens cū ad ſpondilem. v. peruenit ad inferiora trahił expādendo ſe ſup̄ra dorſūꝫ donec ad os ꝑuenit: qd̄ eſt ex alhauim. Et cū eſt in pectoris rectitudine tranſit inde ⁊ dimittit ibi ramū ſubtilē paruū ⁊ diſpergitur in receptaculo vaſe pulmonis qd̄ eſt ex pectore ⁊ perueniūt extrema ipſius ad ꝯtrariam pulmonis: ⁊ ipſa quidē non ceſſat dimittēdo in omnibus ſpondilibus per quas vadit ramū qui inł coſtas ⁊ nucham incedit. Cūqꝫ ꝑtrāſit pectꝰ ex ea due diuidūł arterie que ad diaphragma perueniūt et in ipſo a dextra ſpgūtur ⁊ a ſiniſtra. Deinde dimittit arteriam cuius rami in ſtomacho ⁊ epate ⁊ ſplene ſpargūtur: ⁊ ipſius rami ab epate egrediuntur et ad veſicam vadunt. Et poſtea oritur arteria que ad gedeguil que ſunt in circuitu minutorꝫ inteſtinorꝫ et colon vadit. Deinde poſt hos tres ab ea ſeparātur rami quorꝫ minor reni ſiniſtro ꝓpinꝗs eſt ⁊ in ipſiꝰ ſpargitur faſciis ⁊ in corporibus que ipſum circumdant ⁊ eis iuuamentū prebet dando eis vitam.

Alii autē duo ad duos vadunt renes: ideo vt cū eis reni ſanguinis aquoſitatē trahāt: quoniā multotiens a ſtomacho ⁊ inteſtinis ſanguinem trahunt non purū. Poſtea vero due ſeparantur arterie que ad teſticulos vadunt ſed que ex eis ad teſticulū peruenit ſiniſtrum ei ſemper aſſociatur que ad renem ꝑuenit ſiniſtrū. Immo forſitan eſt cū non eſt illud quod ad ſiniſtrū peruenit teſticulū niſi tātum ex rene ſiniſtro. Et eius que ad dextrum peruenit teſticulum origo ſemper ex maiori arteria ē ⁊ raro ꝯtingit vt cū aliquo eius que ad dextrū peruenit renem aſſocietur. Poſtea ab hac arteria maiore due ſeparantur arterie: que in viis venarū ſpargūtur q̄ in circuitu recti ſunt inteſtini ⁊ rami qui in nucha ſpargūtur in foramine ſpondiliū egrediūtur: ⁊ vene que ad duo vadunt ilia ⁊ alie que ad teſticulos vadunt. Ex iſtius autē ſūma par egreditur paruū qd̄ ad vuluaꝫ vadit ꝑter illud qd̄ nominabimꝰ poſtea. Et iſtud ē in viris ac mulieribus: ⁊ miſcenł cū eis vene nō pulſatiles. Poſtea hec maior arteria cū ad finē ꝑuenit ſpōdiliū diuidił cū vena nō pulſatili: q ſibi aſſociał ſicut dicemꝰ in duas partes ſm̄ ſimilitudinē lauide in ſcriptura greca hoc modo. Una ꝑs earū dextratur ⁊ altera ſiniſtratur: quarum vnaqueqꝫ ſup os alhauim equitat vadens ad coxas. Uerūtamen anteq̄ȝ ad coxas ꝑueniat vnaqueqꝫ ipſarum venam dimittit q̄ ad veſicaꝫ tendit ⁊ ad ſumem ⁊ ſibi apud ſumem obuiant ⁊ in non natis manifeſte apparent: ſꝫ in completis earum extrema iam ſiccata fuerunt et radices remanſere earum. Et ab ipſis quidē diuiduntur rami qui in muſculis ſparguntur qui ſup os alhauim ſunt poſiti. Et illud qd̄ ad veſicam ꝑuenit ex eis in ea partił: cuiꝰ extrema ꝑueniunt ad virgā ⁊ ipſiꝰ reſiduū in mlieribꝰ vadit ad mſicē ⁊ ē par paruū. Due vero ad pedes deſcendentes in co

xis in duos diuiduntł ramos maiores .ſ. ſilueſtrē ⁊ domeſticū: ⁊ in ſilueſtre eius eſt declinatio ad domeſticū ⁊ ramos in muſculis qui ſunt ibi poſiti dimittit poſtea deſcēdit ⁊ declinat ex eo ad interiora ramus magnus inł pollicē ⁊ indicē ⁊ qd̄ remanſit occultał. Et ipſe quidē in plurimo ꝑtium pedis penetrāt tēſe ſub ramis venarū non pulſatilium: quas poſtea nominabimꝰ. Ex his aūt pulſatilibꝰ ſunt que nō pulſatilibꝰ non aſſocianł: ſicut due que ab epate ad ſumē in corpibꝰ non natorū ꝑueniūt: ⁊ ramus pulſatilis nō pulſatilis: ⁊ pulſatilis q̄ ad ſpondilē penetrat quintam ⁊ aſcendēs ad latebras ⁊ declinans ad aſſelā: ⁊ due ſubeteni que ſpargūtur interius: ⁊ in ſecūdina ⁊ in illa que penetrat vel q̄ peruenit ad diaphragma: ⁊ illa q̄ ad epar cum ſuis penetrat ramis: ⁊ illa q̄ ad ſtomachū ⁊ epar ⁊ ſplenem ⁊ inteſtina venis ⁊ ille q̄ de mirach ventris deſcēdunt: ⁊ vene que ſūt in oſſe alhaui ſolūmodo. Cūqꝫ arteria vene aſſociatur nō pulſatili ſup dorſum equitat arteria ſup venā non pulſatilem: ꝓpterea vt ignobilius amborꝫ ſit deferens nobilius. In mēbris aūt manifeſtis arteria ſub vena nō pulſatili ſubmergił: ideo vt ſit magis cooperta ⁊ magis tecta. ⁊ ſit vena nō pulſatilis ſicut clipeus ei. Arterie aūt nō fuerūt venis aſſociate niſi ꝓpter duas res. Una ē vt vene pāniculis ligenł qui ſūt cooperientes arterias ⁊ quieſcāt vene in villis mēbrorꝫ: inter q̄ vadūt. Et altera eſt vt vnaqueqꝫ illarū alterā imbibat.

Sūma.v. de venis q̄ q̄nqꝫ ꝯtinet capitula.

Ca.i. ſūme.v. qd̄ ē de mō venarꝫ nō pulſatiliū.

O Rtūs aūt venarꝫ generati origo ē ab epate. Et qd̄ in ꝑmis ab epate orił ſūt due vene. Una ꝑte ipſiꝰ ꝯcaua oriłł: cuiꝰ maiꝰ ē iuuamētū in attrahēdo ad epar nutrimētū ⁊ vocał porta. Et altera orił a ꝑte eiꝰ gibboſa cuiꝰ eſt iuuamētū nutrimētū ab epate mēbris deferre. ⁊ vocatur ventrem habens.

Capłm. ii. de anatomia vene q̄ vocał porta.

I Ncipiemꝰ vene q̄ porta vocał anatomiā. Et dicemꝰ ꝙ porte extremitas q̄ in epatis ſubmergił vētricul'. In ꝑmis i q̄nqꝫ diuidił partes: ⁊ ramos a ſe emittit donec ad gibboſas epatis ꝑuenit extremitates: ex q̄bus vna vena ad fel tendit. Et iſti quidē rami ſunt ſicut arboris radices que ad fūdum originis ipſarū vadunt. Extremitas vero q̄ eiꝰ ꝯcauitatē ſequtur cū ab epate egredił in viii. diuidił ꝑtes: quarꝫ due ſunt ꝑue ⁊ ſex ſūt maiores. Et vna q̄dē ex duabus minoribꝰ cum parte inteſtini ꝯtinuał qd̄ duodenū vocał ad hoc vt ab eo nutrimētum attrahat: ⁊ ab eo etiā iā diuiſi fuerūt rami qui ſepati fuerunt in corpore qd̄ vocał enchara s. Et pars ſecūda in inferioribꝰ diuidił ſtomachi apud portanariū qd̄ eſt os ſtomachi inferius: ideo vt nutrimētū trahat. Una aūt ſex remanētiū ad ꝑtem ſtomachi latā tendit ad ipſiꝰ ſupficiē manifeſtā nutriendā. Occultū nāqꝫ ſtomachi ꝑmum nutrimētū qd̄ eſt in ipſo tangit ⁊ ex eo ꝑ tactū nutritur. Et ꝑs ſecūda ad ꝑtem ꝑuenit ſplenis ad ſplenē nutriendā a q̄ anteq̄ȝ ad ſplenē nutriēdū ꝑueniat ſeparanł rami q corpꝰ qd̄ enchar as vocał ex clariore eiꝰ ꝑte qd̄ in ipſo penetrat ad ſplenē nutriūt: deinde ꝑuenit ad ſplenē ⁊ ex ipſa cū eo ꝯtinue reuertił ramus magnus qui in latus ſtomachi ſiniſtrū ꝫ ad ipſum nutriendū partitur. Et cū illud quod ex ipſa penetrat in ſplenem in medio ponił: aſcēdit ex ea ꝑs ⁊ deſcēdit ex ea pars. Et ex aſcēdēte q̄dēꝫ ſpargił ramus in medietate ſtomachi ſuperiore ad nutriendum ipſam ⁊ altera pars in ſplene ad ipm̄ nutriendum. Et pars altera egredił donec ad ſtomachi ꝑuenit gibboſitatē: deinde in duas partitur partes. Una pars in manifeſta ſiniſtri ſtomachi ſpargił. et altera ad os ſtomachi ſubmergił ad ſupfluitatē ꝯtinē acetoſā cholere nigre ibi ꝓiciendā q̄ cū ſuperfluitatibꝰ egredił ⁊ os ſtomachi titillicat titillicatione deſiderium excitate: ⁊ iā ipſaꝫ añ noiauimꝰ. Pars vō ex ea deſcēdēs i duas etiā diuidił ꝑtes: vniꝰ q̄rū rami in inferiore ſplenis medietate diuidūtur ad ipſꝫ nutriēdū. Et altera ad reticulū vadit ⁊ in ipſo ad ipm̄ nutriēdū. Et ꝑs tertia ex ſex ꝑmis ad latꝰ vadit ſiniſtrū: ⁊ in oībꝰ viis venarꝫ q̄ in circuitu recti ꝯſiſtūt inteſtini ſpargił ad ſuggēdū illud qd̄ ex reliquiis nutrimēti ē in ſtercore. Et ꝑs q̄rta ex ſex ad modū capillorꝫ ſepat ex qbꝰ ſūt q in manifeſto dextri gibboſitatis ſtomachi oppoſitū ꝑti q̄ in ſiniſtro ad ꝑtē ſplenis ad quā venit ſpargūtur: ⁊ ex eis ſūt q̄ a dextra reticuli ꝑte vadūt ⁊ i ipſo ſpargunł oppoſiti ꝑti q̄ ad ipm̄ a ꝑte ſiniſtra venit ex ramis vene ſplenetice. Quīta vō ex ſex in gedeguil ſpgił q ſūt i circuitu iteſtini colon ad nutrimētū ex eo ſumēdum. Et ſexta ē ſicꝰ hec ⁊ ipſiꝰ plurimū i circuitu iteſtini ſpargił ⁊ qd̄ remanet in circuitu tunicarꝫ minutarū ⁊ cū monoculo ꝯtinuał ⁊ trahit nutrimētū.

Capłm. iii. de anatomia vene habētis vētrē ⁊ eiꝰ que ex ea aſcendit.

S Ed ventrē hn̄tis radix in ꝑmis in ipſomet epate ſpgił in ꝑtes q̄ ſunt ſicꝰ capilli ad attrahēdū nutrimētū a ꝑtibꝰ porte q̄ etiā ſicꝰ capilli partiūtur. Partes vero vētrem hn̄tis a gibboſitate epatis ad ipſiꝰ ventrē ſunt veniētes. Et rami quidem porte ſunt veniētes a cōcauitate epatis: ad cuiꝰ vētrem poſtea eius ſtipes apud epatis eleuatur gibboſitatē: ⁊ in duas diuiditur ꝑtes. Unā aſcēdentem. ⁊ alterā deſcēdētem. Sed aſcendēs ex ea rūpit diaphragma ⁊ penetrat in ipm̄: ⁊ duas in diaphragmate dimittit venas q̄ in ipſo ſpargūtur ⁊ dant ei nutrimētū: deinde caſſule cordis opponił cui multos trāſmittit ramos q ad modū capillorꝫ diuidūł ⁊ eā nutriūt. Et poſtea in duas diuidił ꝑtes: q̄rū vna q̄ ē magna ꝑuenit ad cor: ⁊ i ipſꝫ penetrat apud dextrā cordis aurē. Et hec q̄dēꝫ vena venis cordis maior exiſtit: ⁊ nō eſt hec vena aliis venis maior niſi ꝓpterea ꝙ alie vene ſūt ad aerē attrahēduꝫ: ⁊ hec eſt ad nutriēduꝫ. ſed nutrimētū groſſiꝰ ē aere: oportuit ergo vt eiꝰ penetratio eēt ampliorꝫ ⁊ illō i quo ſtat eēt maiꝰ. Et huic q̄dē cū cor igredił tres creātur pāniculi quorꝫ fiſſure ſūt ab exterioribꝰ ad interiora

ꝓpter ea ut cor attrahat eam trahitur ab eis nutrimentū ⁊ poſtea nō reuertat̄ cū dilatabitur. Et quidem panniculi omnibus alijs pānicul' duriores ſunt. Hec aūt vena in oppoſito cordis apud extēſionē eius tres dimittit venas: quarū vna ab ea ad pulmonē vadit apud arteriarum originem naſcēs iuxta ſiniſtrā ⁊ in vētriculo dextro ad pulmonē reflectitur. Et iſta quidē iam creata fuit duas ſicut arteria hñs tunicas: ⁊ ideo eam arterialem vocant venam. Primū aūt iuuamētū in hoc exiſtit ut ſit illud quod ab ea refundat ſanguis in ultimo ſubtil' pulmonis ſubſtātie ſimilis parti cuiꝯ pars ē ex quo ſanguis hic a corde exiſtit neq; in eo talis exiſtit digeſtio q̄lis eſt eiꝰ q ad arteriā effūdit venalē. Et ſecūdū exiſtit iuuamentū ut ī ea ſanguis multū digerat̄.

Scđa vero ex hiis tribꝰ ptibus in circuitu cordis reuolui̇t poſtea in interioribꝰ ipſius ingreditur ad ipm nutriēdū. Et hoc quidē eſt cū fere vena vētrē habens venit ut ſubmergat̄ apud aurem dextram intrans ad ea. Sed pars tertia in oībus propꝛie ad ptem declinat ſiniſtrā: deinde vadit ad quītū ſpōdili pectoris ⁊ ſuper eū acubitat̄ ⁊ in octo coſtis inferioribꝰ ſpergit̄: ⁊ in eo qđ ipſas ſequitur ex muſcul' ⁊ alijs corporibꝰ. Ex ea vo q̄ ex habente vētrem poſt tres penetrat ptes cū ptem pertranſit cordis aſcēdendo ſpergūtur in ſupremo pānicul' pectus p mediū parciētis ⁊ in ſupmo caſſule ⁊ in carne nexa que mox vocatur ptes capillares. poſtea apud furcule ꝓpinquitatē duo ab ea ſepantur rami: quorū ambo ad ptem furcule tranſuerſe incedūt. ⁊ quantū cūq; plus vadunt adinuicē elongantur: ⁊ fit vnuſquiſq; ramꝰ ex eis duo rami. ſ. vnus in vnoquoq; latere deſcendētes ſup extremitatē thoracis a dextra ⁊ a ſiniſtra donec ad epiglotim puenīūt ⁊ in ſuis itineribus ramos dimittūt q in muſculis ſparguntur qui inter coſtas exiſtunt: quorū orificia venarū obuiāt orificijs q̄ in ipſis penetrāt ⁊ egreditur inde collectio ad muſculū pectoris extrinſecū. Cūq; ad epiglotale peruenīūt egreditur ab eis exterius collectō ad muſculos cōculcatos ſpatulā mouētes ⁊ ſpergitur in eis: ⁊ alia collectio ſub muſcul' rectis deſcēdit ⁊ q̄ in eis ſpergūtur ptes quarum extremitates cū partibus aſcendētibus cōtinuātur vene albauizal' quā non nolauimꝰ. Scđi aūt vniuſcuiuſq; eorum: ⁊ eſt par vnūquodq; duorum imparium quoq; dimittit ramos. vnꝰ ex eis in pectore ſpergit: ⁊ quattuor ſuperiores nutrit coſtas. Et alter ramꝰ ad muſculos ſubmerſos vadit q ſunt in collo ad nutriendum eos. Et alter ramꝰ penetrat in foraminibꝰ ſex ſpōdilium ſuperiorū que ſūt in collo: ⁊ inde ad caput trāſit. Et alter ramus magnus q in illis exiſtit omnibus maior ad aſſellā ab vnoquoq; vadit latere: ⁊ in quattuor diuidit̄ ramos. Primꝰ in muſculis qui ſuper thoracē ſpargit: ⁊ ipſi qdē ſūt ex illis qui ſpatulā iuncture mouēt. Et ſecūdus in carne laxa ⁊ in panniculis qui ſūt in aſſella. Et tertius eorū deſcēdit incedēs in ſupremo pectoris ad mirach. Et quartꝰ oībus illis eſt maior: ⁊ in tres diuidit̄ ptes. Vna pars ſpergit̄ in muſculo qui in ꝯcauitate exiſtit ſpatule: ⁊ altera pars in muſculo magno qui eſt in aſſella. Et tertia ē maior ipſis oībus ſup adiutoriū tendēs ad manū: ⁊ ipſa ē que aſſellaris vocat̄: ⁊ illud quod ex ramis remanet primis: quorū vnū ex imparibꝰ in multas ptiū fuerat ptes ad partem colli aſcēdit: ⁊ antēq; multū aſcēdat in duas diuiditur ptes. vna eſt guidem manifeſta. ⁊ altera guidem ſubmerſa. Et guidem quidē manifeſta illico cum furcula aſcendit in duas diuidit̄ partes: quarū vna illico cū ſepatur ad anteriora tēdit ⁊ ad latus. ⁊ altera vadit primo ad anteriora ⁊ deſcēdit ⁊ poſtea aſcēdit ⁊ reuoluitur ſup furculā: deinde eleuat̄ ⁊ manifeſta aſcēdit ſup collum donec ad ſcđā partē peruenerit ⁊ miſcet̄ cū ea ⁊ fit ex eis guidem manifeſta que ē ſcđa. Verūtamē antēq; cū ea miſceat̄ ſeparātur ab ea due ptes: quarū vna ad latitudinē tendit: deinde ſibi apud furculā duarū obuiationū obuiāt in loco ꝓfundo. Et ſcđa in collo manifeſta tranſuerſatur: ⁊ duo eiꝰ imparia nō poſt hoc ſibi obuiāt.

Et ex iſtis quidē duobꝰ imparibꝰ rami ſeparantur arancales qui ſenſui nō ſubiacēt. Ex ſcđa autem ramorū iſtius ſcđi paris ꝓptie tres vene ſi ſeparate fuerint ſenſu percepte quātitatē habēt. ſed ille ſūt nō percepte ſenſu. vna vero harū venarū ſup ſpatulā extenditur: ⁊ ipſa ē que vocatur ſpatularis ex qua eſt cephalica. Et due ad duo iſtius ſpatularis latera ipſam vſq; ad caput ſpatule ſimul comitantes. vna vero earū ibi torquetur ut ſerpens ⁊ nō pertranſit eam: imo ibi ſpargit̄. ſed ſecūda anterior earum eam ptranſit ad caput adiutorij ⁊ ibi ſpargitur. ſpatularis quoq; eas ambas ptrāſit ad vltimū quod ē in manu ⁊ hec ē. Guidem autē manifeſta poſtq; eius duo imparia miſcent̄ in duas diuiditur ptes: quarū vna occultat̄ ⁊ ſepantur ex ea rami puti ⁊ ī mādibula ſpergitur ſuperiore. Et alij rami multum maiores iſtis in mādibula inferiore ſpargūtur. Ramorū aūt duorū modorū partes in circuitu lingue ſpargūtur ⁊ in manifeſto partiū muſculorū qui ſūt ibi poſiti: ⁊ pars altera manifeſtat̄ in locis q ſequuntur caput: ⁊ aurē ſpargit̄. Guidez vero ſubmerſa cōitatur meri ⁊ aſcēdit meri ⁊ aſcēdit cū eo directe ⁊ in ſuo itinere dimittit ramos qui miſcentur cum ramis qui a guidem manifeſta veniūt ⁊ oēs in meri ⁊ in epigloti ⁊ in oībus partibꝰ muſculorū ꝓfundorū ſpargūtur ⁊ penetrat extremū eiꝰ ad finez adorē laudē ⁊ ſpargūtur illic rami a dextra que ī mēbris ſpargunt̄ que ſūt inter ſpōdilē primā ⁊ ſecūdā ⁊ inde vadit vena capillaris apud iuncturaz q̄ eſt int̄ caput ⁊ veniunt qui eſt cooperiens carneam: et veniunt ad collum a quo rami ſeparantur qui ad panniculum locum vbi duo emigranea ſibi obuiant ⁊ ſubmergunt̄ ibi in craneo. Qđ aūt poſt harū venarū trāſmiſſionē remanet ad cranei vētrem penetrat in ſuũ adorē laudē ⁊ inde ſpargitur ramus ī duobꝰ cerebri pāniculis ad nutriendū eos ⁊ ad ligandū panniculum durū cū eo quod ē in ipſiꝰ circuitu ⁊ circa ipm poſtea egredit̄ ad exteriora ⁊ panniculū q cooperit

cranei ſuperioris: deinde a pānicul' ſubtili ad cerebrū deſcendit ⁊ in ipſo ſpargit: ſicut arterie: vſq; quo ad ꝯcauitates panniculi groſſi replicatio ſtringit: ⁊ eas ad locū amplū q̄ q̄plures vocat̄ deſerti qui ē ſanguis ſūdit ⁊ ꝯgregat: deinde ab eo ſepat̄ int̄ duas replicationes ⁊ vocat̄ torcular. Iſtis quoq; ramis cū ventriculo medio ꝓpinquāt ē neceſſe ut magne ſiāt vene ex torculari ſurgēt ⁊ ex ſuis vijs q̄ ab eo ſeparat̄: deinde a vētriculo medio ad duos anteriores vētriculos tēdūtur ⁊ arterijs ad locū illuz aſcēdētibꝰ obuiant ⁊ iunguntur pāniculꝰ q̄ grece vocat̄ ſecūdina.

Capitulū. iiij. de anatomia venarū manuū.

Rimū aūt qđ ex ſpatulari diuidit̄ vena q̄ ē cephalica cū in rectitudine ſūt adiutorij ⁊ in carnē ⁊ ptes muſculorū ſpergit manifeſtus: poſtea iuxta cubiti iūcturā in tres diuidit̄ ptes quarū vna ē brachij ſummus q̄ ſup manifeſtuz ſuperioris focilis extendit: deinde ad ſilueſtrē inclinat̄ ⁊ ad focil' inferioris gibboſitatē declinās: ⁊ ī eo qđ in inferioribꝰ ptibꝰ ⁊ aſcēte ſilueſtris ē ſpargit. Scđa aūt ad cubiti flexionē tēdit i manifeſto aſcid ⁊ ramo aſcellaris ꝯmiſcet ⁊ fit inde vena nigra. Tertia aūt ſubmergit ⁊ ꝓfūdū cū cū ramo etiā aſſellaris miſcet. Ex aſſellari vo q in partis cū duo ꝓcedūt rami q in adiutorio ſubmergunt: ⁊ ī muſcul' q ſūt ibi ſpargitur ⁊ ibi finiūtur excepto vno eorū qui puenit ad aſcid. Cūq; aſſellaris circa cubitū puenit ꝯcauitat̄ in duas diuidit̄ ptes: quarū vna ſubmergit̄ ⁊ ramo cephalice primam q ꝓfūdat̄ cū quo pariter incedit. ſ; poſtea ab eo ſepat̄ ⁊ declinat vna earū ad domeſticum donec ad auricularē ⁊ annularē puenit: ⁊ ad mediū medij ⁊ ptes eleuat ⁊ in ptibꝰ manꝰ extrinſecis q̄ tangūt os diuidit̄. Scđa aūt ꝯtiū aſſellaris apud aſcid in quattuor ptit ramos: quorū vnus in inferioribus aſcid diuidit̄ ⁊ ad raſetā tēdit. Et ſecūdus diuidit̄ ſuꝑ diuiſiōes ꝓmi: cuiꝰ diuiſiōes ſūt ſic aliꝰ diuiſiones. Et tertiꝰ ſūt diuidit in medio aſcid. Quartꝰ aūt ꝯ in maiorem eorū ⁊ ipſe ē ille q manifeſtatur ⁊ eleuat̄ a quo ꝓcedit ramꝰ q ad vnū cephalice puenit ramū ⁊ fit ex eis vena nigra: eiꝰ reſiduū ē baſilica q̄ etiaz occultat̄ ⁊ ſubmergit̄ alia vice. Vena autē nigra a domeſtico ſcđi ⁊ ſupra ſupiꝰ focile eleuat: deinde ad ſilueſtrē puenit ⁊ ī duas ad laudē grece ſilitudinē diuidit̄ ptes quarū ſuperior ad extremū ſuperioris focilis tēdit ⁊ vadit ad raſetā ⁊ ī pollicis dorſo ſpargit ⁊ int̄ ipm ⁊ indicez. Pars aūt eiꝰ inferior ad extremū focilis inferioris vadit ⁊ in tres diuidit̄ ramos: quorū vnꝰ ramꝰ ad locū tēdit q eſt int̄ mediū ⁊ indicē ⁊ ramo q ad indicē a ſuperiore ꝓficiſcit̄ ꝑte cōtinuat̄ ⁊ fit inde vena vna. Ramꝰ vo ipſiꝰ ſcđus ⁊ ipſe eſt focilē ꝓcedit ⁊ int̄ mediū ⁊ annularez diuidit̄. Et ꝓcedit tertꝰ ad annularē ⁊ minimuz. Et iſti poſtea cōiungunt̄ ⁊ in digitis ſparguntur.

Capi. v. de anatōia vene vētrē hñtis deſcēdētis.

Am quidē ꝯpleuimꝰ ſmonē de pte vētrē hñtis aſcendēte q̄ eſt duarū ptiū ipſius minor. A parte vero deſcēdente primum qđ diuidit̄ illico cū oꝛit̄ ab epate antēq; ſupra dorſū appodiet̄ eſt rami capillares q ad faſciūs dextri renis vadūt ⁊ ſpargūtur in eis ⁊ in eo qđ circa eas exiſtit de interioribꝰ ad nutriēdum ea. Poſtea procedunt ab ea due magne vene q̄ emulgētes vocantur ⁊ ad renes vadūt ad ſanguinis aquoſitatē colandā. Rē enī nō trahit niſi nutrimētū ſui qđ eſt ſanguinis aquoſitas. A ſiniſtra aūt venarū emulgentiū due ꝓcedūt vene que ad ſiniſtrū maſculorū ⁊ ſciarū teſticulū vadūt ſm modū quē in arterijs diximus. nō enī alterat̄ in hoc neq; in hoc ꝗ poſt diuidunt̄ due vene q̄ ad duos incedūt teſticulos. Et illa que ad ſiniſtrū tendit ſemꝑ a ſiniſtra harū duarum accipit ramū ⁊ fortaſſe in aliqbꝰ tota eiꝰ origo erit inde. Illa vero que ad dextrū tendit raro a dextra iſtarū duarū emulgētiū accipit ramū: imo ſepe non ei ꝯmiſcet: neq; in eo alterat̄ qđ a rene peruenit ad teſticulos ⁊ in foramine in quo ſperma digerit ⁊ albificat̄ cū prius eēt rubeū ꝓpter multitudinē tortuoſitatū ſuarū venarū ⁊ reuolutionū ſuarū ⁊ qđ ad eas etiaz puenit a corde. Et hmōi qdē vene plurimū in vgis ⁊ in collo matricis finit̄: quēadmodū in arterijs declarauimꝰ. Poſtq; vo due emulgētes ⁊ earum rami naſcunt̄ vētrē hñte vicino ſupra dorſū appodiat̄ ⁊ deſcēdere incipit a q̄ corā oī ſpōdili ſepat̄ ramus: ⁊ in ea egredit̄ ⁊ ſpargūtur ⁊ in muſculis qui apud eas ſūt poſiti et vene ſepant̄ q̄ ad duo tendūt ilia ⁊ ad vētris muſculos vadūt. Poſtea vene que p foramina ſpōdiliū ingrediūtur ad nucham que cū ad extremū puenīūt ſpōdiliū in duas diuidūtur ptes: quarū vna ad dextrū ⁊ altera tēdit ad ſiniſtrum ⁊ vnaqueq; iſtarū ad vnā tendit coxaz. Ab vnaq; tū earū antēq; ad coxā puenīat decez ſepant̄ tunice: quarū vna ad duos tēdit renes. Scđe vo earum ptes ſubtiles ſūt ⁊ capillares q̄ ad inferiora prius ſiphac tendūt. Tertia autē in muſculis ſpargit̄ qui ſup coxe os exiſtūt. Quarta ſpargit̄ in muſculis q ſunt in ano ⁊ in manifeſto ex alhaui. Quinta vo ad collū matricis mulierū vadit ⁊ ī ipſo ſpergit ⁊ in eo qđ ei ꝯtinuat̄ ⁊ ad veſicā tendit. Sed illa q̄ ad veſicam vadit in duas diuidit̄ ptes: quarū vna in veſica ſpargit̄ ⁊ altera ad ipſiꝰ tēdit collū. Et hec quidē pars in viris ē valde magna ꝓpt virgā. ſed ī mulieribꝰ eſt pua. Sexta vo ad muſculos ſup os femoris poſitos vadit. Et ſeptima ad muſculos tēdit q in rectitudine corporis ſup vētrē ſūt poſiti. Et he qdez vene cū extremitatibꝰ venarū ꝯtinuant̄: q̄s in pectore diximꝰ ad mirach vētris deſcēdere. Et ex harū quidē venarū radice egrediūtur in mulieribus vene que ad matricez tendunt. Et a duobus quidem lateribus venarum que ad matricē tendūt diuidūtur vene q̄ ad mamillas aſcendūt per quas mamille matrici aſſociātur. Octaua vo ad virorū ⁊ feminarū receptaculū vadit. Et nona quidez puenit ad muſculos eiꝰ qđ in coxa ē occultū ⁊ ſpargitur in eis. Decima vo a parte emulgētis manifeſta veniēs ad duo tendit ilia: ⁊ cū extremitatibus venarū deſcendētiū ꝯtinuatur: ⁊ ꝑcipue eis que a pte mamillarum deſcendūt: ⁊ fit ex eis pars magna que

ad narium muſculos vadit. Qd vo ex iſtis rema net ad coxā tendit vbi puenit ramiſq̄ quoꝝ vnus in muſculis diuidit q ſupra anteceddentem coxe ptē con ſiſtunt: ⁊ alius in muſculis e.⁹ qd in coxa inferius ē ⁊ in ipſi⁹ domeſtico pfūde ⁊ alij multi rami i coxe pfundo ſpargitur. Qd aūt poſt totum remanet poſtq̄ poplitis aſcēderit paru coopertū: in tres diui ditur ptes: quarū ſilueſtris ſuper cānam extenditur minorē vſq̄ ad calcanei iuncturam. Et ipſarum me dia in flexione poplitis extendit deſcēdēs ⁊ in lacer tis occultis cruris facit deſcēdere ramos: ⁊ i duas di uidit ptes: quarū vna occultat in eo qd in iteriore cru ris parte exiſtit. Altera vadit int̄ duas cānas extē ſas ad aīrriorē pedis ⁊ ramo ſilueſtri miſcet ꝗ noīa uim⁹. Tertia vo ⁊ ipſa ē domeſtica ad locū cruris venoſum declinat ⁊ extēdit ⁊ ad ipaab ad extremi tatē cāne maioris gibboſā ⁊ ad pedis domeſticū de ſcendit ⁊ ipſa qdem ē ſaphena. Iſte vo tres facte fuerūt quattuor: quaꝝ due ſilueſtres ad pedē veni unt a pte cāne minoris. Et duaꝝ domeſticarum vna ſupra pedē incedit ⁊ in ſupmo ei⁹ a parte mini mi ſpargit. Scda vo ē illa q cū domeſtico ramo ſilueſtres miſcet ptis quā noīauim⁹. Et ſparguntur ambo in ptib⁹ inferiorib⁹. Iſti qdem ſunt venaꝝ numeri. Etiā qdem mēbroꝝ ſimiliū habētiū ptes anatomiā cōplevimus. Cōpoſitaꝝ vo inſtrumētoꝝ cuiuſq̄ anatomiā noīabim⁹ in dictiōe que coꝝ diſ poſitiōes ⁊ medicamēta ꝯphendit. Nūc de virtu tib⁹ loqui incipiamus.

Doctrina. vi. cui⁹ ē ſūma vna: ⁊ vnū caplm.

Sūma ē de virtutib⁹ cui⁹ ſex ſunt capla.

Caplm pmū ſūme q ē doctrine ſexte q ē dictiōis pme qd ē de generib⁹ virtutū ſm ſermonē vlem.

Virtutū ⁊ opationū adinuicē. alie ex alijs cognoſcunt. Oīs eni virtus opatiōis exi ſtit initiū: neq̄ aliqua opatio puenit niſi ex virtute. Ideoq̄ vtraſq̄ in vno poſui mus caplo. Virtutū aūt genera ⁊ opationū ex eis puenientiū apud medicos ſunt tria. Que ſunt ge nus virtutū vitaliū: ⁊ genus virtutum nālium: ⁊ genus virtutū aīalium. Et multis qdeꝫ phoꝝ ⁊ medicis omnib⁹: ⁊ pcipue Gal. videt ꝙ vnaqueq̄ virtutum mēbrū pncipale habet qd ei⁹ exiſtit minera ⁊ a quo eius pcedunt opationes. Et videt eis ꝙ virtutis animalis ſedes ſit cerebrum ⁊ ipſius ab eo puenī ant opationes. Et ꝙ virtus naturalis duas habet ſpēs: ⁊ vna ſpēs eſt cuius finis ē cuſtodire indiuidu um ⁊ cōſeruare ipm: que miniſtrat in re nutrimenti ⁊ quouſq̄ ad fineꝫ creſcentie eius nutriat corpus. Et huius quidem ſpeciei ſedes ⁊ opationū ipſi⁹ pceſ ſus eſt epar. Altera vo ſpēs ē cuius finis eſt ſpēm cōſeruare q eſt miniſtrās in re generationis ⁊ ſepat ex humorib⁹ corporis ſpermatis ſubſtantiam: deinde ipm informat ſui creatoris pcepto. Et hui⁹ qdem ſpeciei habitatio ⁊ opationum ipſius puenī⁹ ſunt te ſticuli. Vitalis vo virtus eſt illa que ſpūs eſſe con ſeruat q ſenſus ⁊ motus vehiculū exiſtit ⁊ ipm red dit aptum ad coꝝ impreſſiones recipiendas cum ad cerebrum peruenit ⁊ facit ipſum potentem dan di vitam vbicunq̄ expanditur. ⁊ hui⁹ quidē virtu tis ſedes ⁊ operationis ipſius pceſſus eſt cor. Di bus aūt philoſophis maiori. i. ariſtoti videtur ꝙ omnium iſtarum operationum principium exiſtit cor: ſed primarum operationum earū manifeſtatio in his predictis exiſtit pncipijs: quēadmodū apud medicos cerebrum ē ſentiendi principium: ⁊ poſt hoc quiſq̄ ſenſus habet mēbrum in quo eius ap paret opatio. Preterea cum conſiderant ſicut di cunt ⁊ certificāt inuenimus rem ſicut videtur ariſtote li: ⁊ nō quemadmodum ipſis videtur: ⁊ inuenimus tractatus ſuos extractos ex ppoſitionibus ſufficiē tibus ⁊ non neceſſarijs: in quibus non conſequun tur niſi quod ex rebus apparet. Medico aūt inquā tum medicus nō attinet ut conſideret que ſit haruꝫ duarum ſententiarum veritas: ſed illud conſiderare philoſophus aut phyſicus debet. Medic⁹ aūt cū conceditur ei mēbra hec pnominata iſtarum vir tutum pncipia exiſtere nō curat in eo quod de ſe medicatiōis cōſiderat an ex alijs h abeant pncipijs que ſūt ipſis priora vel non: neq̄ illud ex eis exiſtit q phus non ei leuia facit.

Caplm. ij. de virtutib⁹ nālib⁹ quibus miniſtrat.

Virtutū vo nāliū alie ſunt q ſūt miniſtrātes alie ſūt q miniſtrant. Et miniſtrātiū qui dem duo ſūt genā. Vnū genus miniſtrat in re nutriētis ad hoc ut indiuiduū remaneat: quod i duas partit ſpēs nutritiuam ⁊ creſcitiuā. Et alterū genus miniſtrat in nutriētē ad hoc ut remaneat ſpe cies qd etiā in duas diuidit ſpēs i generatiuā ⁊ forma tiuā. Virt⁹ vo nutritiua ē illa q nutriēs in nutriti uā pueniit ſilitudinē: iō ut per ipm reſtaurationē ei⁹ re cuperet qd diſſolutū fuit. Virt⁹ aūt creſcitiua ē il la que in toti⁹ corporis diametris addit ſm pportio nalitatē nālem quatenus ipm ad finē augmēti per ducat p illud qd ipſi ex nutriēte ingredit. Nutri tiua vo virtus creſcitiue ſeruit eo ꝙ nutritiua quāq̄ affert nutriēs ei qd diſſoluit equale quāq̄ minus quāq̄ plus. Sed creſcitiua nō erit niſi cū qd ingredit plus fuerit eo qd diſſoluitur. Nō tñ omne qd taliter ē et ſit ē creſcitiua. Impinguari eni poſt macredinē in etate cōſiſtētie ē hui⁹ ſcie nō tñ eſt creſcitiua. nō ē eni augmētū niſi illud qd ſm nālē pportionalitatē in oibus exiſtit diametris quatenus ipm ad creſcētie per ducit cōplemētū. Deinceps vo poſt hoc nullo mo do eſt ibi creſcentia: ⁊ ſi ſit ibi impinguatio quēadmo dū an cōſiſtētiā nō exiſtit etiā ariditas: ⁊ ſi ſit ibi ma credo licꝫ illud lōgius exiſtat ⁊ a neceſſario exiens magis. Et nutritiue qdē opatio tribus ꝑticulari bus cōplet operationibus. Vna ē generationis ſub ſtantie ꝯphenſio q eſt ſanguis aut humor qui ē in po tētia ppinq in effectu ſilis membro. Qd quāq̄ fallit quēadmodū i egritudine cōtingit q atrophia vocat q eſt nutrimēti defect⁹. Et alia ē adherētia que ē ut hoc receptū nutrimētū cōpleto effectu efficiat. ſ. ut mēbri ps fiat. Qd plerūq̄ fallit quēadmodū ut hy dropiſi cōtigit carnoſa. Et tertia ē ſilitudo q eſt ut hoc receptū qd iā factū ē ps mēbri pōat ei ab hōib⁹ partib⁹ ſilē vſq̄ in eētia ⁊ colore. Qd quāq̄ fallit

quēadmodū cōtingit in baras ⁊ morphea. Etiā biam eni ⁊ adherētia iam ibi ſūt reperta ſꝫ ſilitudo nō ibi inuenit. Et hanc quidē opationē efficit virtus ſimilatiua q eſt vna de virtutib⁹ nutritiue ⁊ eſt in ho mine vna in genere ⁊ pncipio primo ſꝫ in membris ſi militum partiū diuerſificat. In vnoquoq̄ eni mem bro exiſtit virtus ſm eius cōplexionem q nutrimē tū in eius cōuertit ſilitudinē diuerſam. virtus que nutri mentū in ſilitudinē alteri⁹ permutat. Immutatiua ve ro q eſt in epate operationē efficit toti corpori cōmu nem. Generatiue vero virtutis due ſunt ſpēs: vna eſt que in maſculis ⁊ feminis ſperma generat. Altera eſt q diuidit virtutes que ſunt in ſpermate ⁊ pmiſcet eas tēperādo ſm ꝙ vnicuiq̄ cōuenit membro dans ner uo cōplexionē propriā: ⁊ oſſi cōplexionē ppriam: hoc tñ totū puenit de ſpermate ſimiliū ptiū ⁊ ſimil p mixtionis. Et hanc qdē virtutē vocant medici virtutē ſimutatiuā pmā. Virt⁹ vo informatiua impmens ē illa ex q pcepto ſui creatoris pcedit mēbroꝝ linea tio: ⁊ ipſoꝝ figuratio ⁊ ꝯcauitas ⁊ foramina ⁊ lenitas et aſpiras ⁊ cor ſitus ⁊ ipſoꝝ ꝯiunctiones ⁊ ad ultimā opatiōes q ex ſitib⁹ dimenſionū coꝝ pcedunt. Et huic qdē virtuti miſtrātes ſunt q rē nutrimēti miſtrāt ad ſpeciem cuſtodiendam ⁊ ſunt virtus nutritiua ⁊ creſcitiua.

Capitulum. iij. de virtutibus naturalibus mini ſtrantibus.

Virtutes vero naturales que miniſtrant uti virtuti nutritiue ſunt miniſtrantes q ſunt q̄t tuor virtutes: attractiua retentiua: digeſtiua ⁊ expulſiua. Attractiua vero fuit creata ad attrahē dum nutrimentū que quidē operat hoc villis mem bris in quo eſt ſm lōgitudinē ptenſis. Et retentiua fuit creata ut iuuatiuū retineat: dū virtutes ipm mu tātes in eo operant que ab ipſo alimentū ſuſcipiūt: qd equidē efficit villis: q ex tranſuerſo ptendūtur. Et eſt etiā eis villi qui ſm latitudinē incedūt auxiliū prebent. Digeſtiua vero eſt illa que qd attractiua attraxit ⁊ retinuit: retētiua in eētiam cōuertit aptam virtutū in expmationē facientiū operationi: ⁊ cō plexionē q cōuerſioni nutrientis in effectu eſt cōpetēs. Hec eſt eni ei⁹ opatio in iuuatiuo q vocat digeſtio. Eius vero operatio eſt in ſupfluitatib⁹ ut ſi poſſibi le fuerit eas in hanc mutet diſpoſitionē q etiā vocat digeſtio. Aut ut eaꝝ egreſſionē a mēbro in quo ſūt retente facilem efficiat cū expulſione eaꝝ attenuādo vētoſitatē ſi qd phibet fuerit groſſities: aut ingroſſan do ſi qd vetat fuerit tenuitas: aut incidendo ſi qd p hibet fuerit viſcoſitas. Et hec quidē opatio vocatur maturatio Et tñ ei digeſtio ⁊ maturatio ſynonima dicitur. Expulſiue aūt eſt illa q ſupfluitatē expellit ex nutrimento reſiduam q ad nutriendū nō eſt cōue niens: aut que excedit mēſurā que ſufficit ad nutriē dum: ⁊ que non eſt neceſſaria ut euacuat in recepta culo ſibi apto ſicut vrinam in veſica. Et hec qdē vir tus has expellit ſupfluitates. aut p poros ⁊ forami na que ſunt eis pꝛepata. vel ſi nō fuerint ibi foramina pꝛeparata a nobili expellit ad ignobile ⁊ a duro ad lenius. Cūq̄ in parte expulſionis fuerit declinatio materie ſupfluitatis nō cōuenit eam virtus expulſiua ab illa ſemita inquantū poſſibile fuerit. Dis aūt q̄t tuor virtutib⁹ naturalib⁹ q̄tuor pme ſeruiūt q̄litates. ſcꝫ caliditas frigiditas ſiccitas ⁊ humiditas. Sꝫ ca liditas ſeruiūt oibus q̄tuor: pro certo eſt cōmune.

Frigiditas vero cū aliqui eaꝝ ſeruit accidentaliter et nō eētialiter. Qd eni frigiditati ineſt eētialiter vt oibus virtutib⁹ ſit contraria: q̄ſi omniū virtuti opatiōes p motum exiſtunt: ⁊ hoc quidē in attractiōe ⁊ expul ſione manifeſtū exiſtit: ſꝫ in digeſtione etiā q̄ſi dige ſtio cōplet p partes ei⁹ qd fuit ingroſſatū ⁊ inſpiſ ſatū pcidendo ⁊ adunigendo ei qd attenuatū fuit ⁊ ſub tiliatū. Et he quidē motiones ſunt ſeparātes ⁊ tēpe rantes. Retentiua vero operatur villos mouendo tranſuerſos ſm figurā cōprehenſionis bene factam. Et frigiditas quidē eſt paraliſim facies ⁊ mortifi cans: ⁊ ab oibus phibens opationibus. Ad reten tionē tñ faciēdam accidentaliter cōfert q̄ſi villo ſm bone comprehenſionis figuram tenet. Nō ergo in operatiōibus virtutū eſſentialiter ingreditur: ſed ta li preparat inſtrumentū diſpoſitōne qua ipſum ſuā cuſtodit operationē. Et expulſiua quidē a frigidita te iuuatur propterea ꝙ ventoſitatis phibet fieri diſ ſolutionē que ad expellendam iuuat: ⁊ quia in eius auxiliatur groſſitie ⁊ propterea ꝙ villum qui ſm la titudinem protenditur expraimentē cōtrahit ⁊ inſpiſ ſat ipſum. Et hoc eſt etiam inſtrumentum pꝛepara re ⁊ non eſt in ipſamet operatione auxilium ferre. Et frigus non intrat in ſeruitium haruꝫ virtutū niſi per accidens. ſi eni in ipſamet ingrederetur operatio nibus noceret ⁊ motiones debilitaret. Siccitas vero in trium virtutum operationib⁹ neceſſaria exi ſtit: que ſunt due mutatiue localiter ⁊ retētiua. Dua bus vero localiter mutatiuis: que ſunt attractiua et expulſiua prebet ſiccitas auxiliuꝫ eo ꝙ multam eis efficit ſuſtentationem que in motu eſt neceſſaria: mo tu. videlicet ſpiritus qui has virtutes ad ſuas defert operationes impulſione vehementi quam ⁊ talem qualis eſt ipſa humoralis phibet fluxus cū in ſub ſtantia fuerit ſpūs: aut inſtrūi: ſed retentiue propt̄ cō ſtrictioneꝫ. Digeſtiua aūt plus indiget humiditate.

Poſt hec aūt cū inter qualitates actiuas ⁊ paſſi uas cōparaueris inquantū iſte virtutes eis indigēt reperies virtutē retentiuam plus indigere ſiccitate q̄ꝫ caliditate: eo ꝙ tempus in quo quieſcere debꝫ villi⁹ retentiue maius eſt tpe in quo moueri debet villi⁹ q ſm amplitudinē tendit ad cōſtringendum. Nam tē pus qd eſt ad mouendū eſt illud qd caliditate indi get ⁊ eſt breue ⁊ totū reliquū tēpus ei⁹ opationis eſt ad tenēdū ⁊ ad quieſcendū. Et qꝛ pueroꝝ cōplexio pl⁹ declinat ad humiditatē: ideo virtus hec in eis pl⁹ eſt debil. Attractiua vo pl⁹ indiget caliditate q̄ꝫ ſiccita te. q̄ſi caliditas adiuuat in attractione in eo ꝙ ma ior ps ſue opatiōis ē mouē: ⁊ plus neceſſe e ei mouē p: eo ſui inſtrūi q̄ꝫ quies facere ⁊ eſt ſiccitate ſtringere Hec eni virtus nō tñ indiget nullo motu: ſꝫ plerūq̄ etiam motu indiget vehemēti. Et attractio quidem

ſit aūt ꝟtute attractiua queadmodū magnes attrahit ferrū: aut implendo vacuū ſicut aqua attrahitur in ezaracha: aut calore ſicut in lampade attrahitur oleum: licet hec pars tertia reducatur neceſſario ad implendum vacuū apud certificantes immo eſt ipſamet. Cum ergo virt⁹ attractiua caliditatis habuerit auxiliū fortior erit attractio. Expulſiua ꝟo min⁹ indiget ſiccitate ꝙ attractiua ⁊ retentiua. non. n. indiget ↄſtrictōe retētiua: neqꝫ inſeparabilitate attractiue et ↄſtrictōe eius ⁊ circūdatione attracti tenendo partes inſtrumēti donec ad illas alterius ptis attractio perueniat. Et ad vltimū nullo modo īdiget expulſiua gñe ſꝫ motu et īſpiſſatōe pauca ꝗ ad exprimēdū ⁊ ad expellēdū. tali adiutū mēbra ꝙ tēn⁹ ꝑ ipſa remaneat inſtrumētū figurā expreſſionis ⁊ ↄſtrictōis ↄtinens: queadmodū ī retētiua temp⁹ longū ⁊ ī attractiua temp⁹ breue ē neceſſariū donec partiū attractio vnā applicet alij: ideoqꝫ ſiccitate parum īdiget. Que aūt plus eis oībus indiget caliditate eſt digeſtiua ꝗ ſiccitate non indiget: ſꝫ hūiditate ut nutriens efficiat ⁊ ad penetrandū ī formā ⁊ ad figuras recipiendas aptū reddat. Nec pōt aliqs dicere ꝙ ſi hūiditas in digerēdo eſſet iuuatiua pueri poſſēt res duras digerere. Non. n. ꝓuenit pueris nō poſſe iſtud ⁊ iuuenibus poſſe ꝑꝑ hoc: ſꝫ ꝓpter hōgeneā ⁊ homogenee elongatōē. Qd̄ enī ex reb⁹ durꝫ exiſtit ↄploni puerorꝫ ñ eſt homogeneū. Virtutes igiꝰ digeſtiue corā eo nō opānt: neqꝫ ipm recipiūt retētiue: ſed cito ipm expellūt expulſiue. Juuenū ꝟo ↄplexionibus ē id ↄueniens. ⁊ ad eos nutriendos ↄueniens. Et ex hoc qdem collectū eſt ꝙ retentiua indiget conſtrictione ⁊ figurarꝫ ↄſtrictionis fixione longo tpe et pauco motionis adiutorio. Et attractiua ↄſtrictione indiget ⁊ fixione ⁊ ↄſtrictionis tpe breuiſſimo ⁊ in motu multo indiget auxilio. et expulſiue eſt neceſſarium ſtringere tñ ſine fixione de qua non eſt curandum. Et indiget adiutorio ad motū faciēdū. Et digeſtiue eſt neceſſariū calefacere ⁊ hūectare: ideoqꝫ virtutes iſte qualitates illas quarū nos inequaliꝰ opari faciūt ⁊ eis inequaliter indigent.

Capl̄m. iiij. de ꝟtutibus animalibus.

Virtutes aūt aiales intelligi volunt ꝑ illas virtutes illam ꝗ cum in membris recepta fuerit ꝑparabit ad recipiēdū ꝟtutē ſenſ⁹ ⁊ motus ⁊ opatōis vite qb⁹ ēt admiſcenꝰ timoris ⁊ ire motōnes propterea ꝙ ī eis reperiūt dilatatōes ⁊ ↄſtrictōnem ꝗ accidit ſpūi q huic ↄpat⁹ eſt ꝟtuti. Nos aūt explanabim⁹ ſūmā hanc ⁊ dicem⁹ ꝙ queadmodū ex hūorꝫ ſpiſſitudie ſm aliquā ↄplonē ſubſtātia generaꝰ ſpiſſa ꝗ eſt mēbꝛ aut ps mēbri. Jta ex humorꝫ vaporibus ⁊ eorꝫ ſubtilitate ſm aliquā ↄplonē ſba gnātur ſubtilis ꝗ eſt ſpūs. Et ſicut apud medicos epar hic gnātōis ē pncipiū: ita cor gnātōis ſcōe pncipiū exiſtit. Et hic ſpūs cū ſm ↄplonē ꝓuenit quā debet habē ad hāc ꝟtutem recipiēdā ꝑparaꝰ: deīn oīa illa ꝑpat mēbra ad recipiendū oēs alias ꝟtutes aiales ⁊ ēt reliqs. Virtutes equidē aiales in ſpiritu qdem ⁊ in mēbris nō ꝓueniūt niſi poſtꝙ hec virtus pueñit ꝟtus. Jdō ꝙ cū ꝟtutes aiales alicui⁹ membri abſtracti viuū cū mēbrū adhuc exiſtit niſi hec virtus in eo fuerit deſtructa. Nōne vides ꝙ mēbrū ſtupidū aut paraliticū vnūqdqꝫ ſm habitudinē eſt nō habēs ſenſum ñ motum aut ꝓpt ↄplexionē ꝗ prohibet ipſū eos recipere aut propter opilationē ꝗ accidit inter cerebrꝫ ⁊ ipſum in neruis qͣ ad ipſū ꝓueniunt ⁊ tñ ipm eſt viuū. Et mēbꝛ cui accidit ē nō habens ſenſum neqꝫ motū ⁊ accidit ei vt putreſcat ⁊ corrūpatur. Jn mēbro ergo paralitico eſt ꝟtus ꝗ ei⁹ cuſtodit vitam donec eā remotum fuerit quod ꝓhibet profluat ad ipſum virtus ſenſus et motus.

Jpſum nāqꝫ preparatū erat ad ſuſcipiēdū eam propter virtutē vitalis ſaluatem in eo. Paraliticū enim non prohibuit niſi ut non eā in effectu reciperet ſed mēbrum non fit eſt mortuū. Et preparās nō eſt virtus nutriendi niſi ita ut dicamus ꝙ qn̄ virtus nutriēdi affuerit viuū erit ⁊ cum deſtruetur erit mortuū quoniam hoc ipſum ꝟbum virtuti aſſeremus nutritiue. forſitan enim plerūqꝫ in aliquo ei⁹ operatio deſtrueretur ⁊ mēbꝛ viuū remanebit ⁊ fortaſſe plerūqꝫ remanebit ei⁹ opatio ⁊ mēbꝛ cēdit ad mortē. Et ſi ꝟtus nutritiua mqnū ē nutritiua. cū ipſa ꝟtus ꝗ prepat ad ſentiēdū ⁊ mouēdū vegetabilis prepata foret ad ſenſū ⁊ motū recipiēdū. Reſtat ergo vt ſit preparās alia res ꝗ propriā ſequitur ↄplexionē ꝗ vocaꝰ ꝟtus vitalis. Et ipſa qdē ē pma ꝟtus ꝗ ī ſpū ꝓuenit cū ſpūs ex ſubtilitate humorꝫ pcedit deīn ſpūs ſm phm Ariſtotelē pcā recipit pncipiū pmū ⁊ aiaꝫ pmā ex ꝗ alie ꝓfluūt ꝟtutes. Harꝫ vero ꝟtutū opatōes ab hoc ꝓueniūt ſpū in pncipio reſt ſic eciā ſenſus apud medicos nō ꝓuenit ꝑ ſpūꝫ aialē q ē ī cerebro niſi ad criſtalloidē penetrat aut ad linguā ad alia. Cū ergo ꝑ ſpūs in ventriculū ꝑuenerit cerebri ↄplexionē recipiet ⁊ erit ↄueniēs vt ex eo ꝓueniāt ꝟtutū opatōes ꝗ in eo pmo repte ſūt. ⁊ ſilr in epate ⁊ ſilr in teſticul. Et apud medicos qdē niſi poſtꝙ ſpūs in cerebro ad aliā ↄuenit ↄplexionē nō ꝑpat ad recipiēdū aiaꝫ ꝗ ē pncipiū mot⁹ ⁊ ſenſus: ⁊ ſilr ī epate: ſꝫ pma ↄplexio iā fuerit ad ſcipiēdum ꝟtutē pmā vitalē. ⁊ ſilr in vnoquoqꝫ mēbro. apud eos enī vniuſcuiuſqꝫ opationū gen⁹ aliā hꝫ aiam. ⁊ neqꝫ ē aia vna ex qua ꝟtutes iſte ꝓfluūt: qm̄ h⁹ ſūme aggregatio ē aia. ⁊ ſi quidē pria ↄplo iā adiuuit ad uirtutē pmā recipiēdā: nūc iā dedit vitalē vbi ꝓuenit ſpūs et virt⁹ que ſūt eius pfectio. Hec āt virt⁹ apud eos nō ſola ſufficit ut ſpirit⁹ ꝑ ipſā oēs alias ſuſcipiat virtutes niſi ꝓpria ꝓuenēit ↄplo. preterea dixerīt ꝙ uirtus hec pter hoc ꝙ ipſa ē ꝑparans ſi ē ēt mot⁹ ſbe ſpūal' ſubtilis pncipiū ad mēbra ⁊ pncipiū ↄſtrictōis ⁊ dilatatōis aeris attracti ⁊ pulſ⁹. Aſſert. n. adiutorium in ↄſeruatōe vite qd ē paſſio: ⁊ ī ↄſeruatōe opatōnū aie ⁊ pulſus pbet auxiliū qd ē actio. ⁊ hec qdē ꝟtus ꝟtutib⁹ nālib⁹ ſilaꝰ: ideo nō uolūtate ꝓueniūt vñ ꝓfluūt: ⁊ ſimulaꝰ ꝟtutib⁹ aialib⁹ ꝑꝑ opationū earū diuerſitatē: ipa. n. dilatat ⁊ ↄſtrīgit ſil mouet ergo duobus motib⁹ ↄrijs. Phī aūt cū aiam dicūt aiam terrenā dicere nolūt pfectionē corpis nālis inſtrūtalis. ⁊ voluit dicere pncipiū oīs ꝟtutis ex ꝗ metipſi motus ꝓueniūt ⁊ operatōes diuerſe. Erit igiꝰ hec ꝟtus ſm phorꝫ ſententiā ꝟtus aialis: ſicut ꝟtutes naturales ꝗs nominauimus apud eos virtutes vocanꝰ aiales Qd ſi voluerint dicere animā ſm hanc intentionē: ſed voluit dicere virtutē que eſt principium cōprehendendi ⁊ mouendi qd ex aliqua prouenit cōprehenſione voluntarie. Et naturalem voluit dicere ꝓuenire virtute ex qua operatio ꝓuenit in ſuo corpore ſm hui⁹ forme diuerſitatē nō erit virtus animaꝰ. ſed erit naturaꝰ ⁊ alterius ordinis ꝙ ſit virtus quam medici vocant naturalē. Et ſi naturalē vocauerint illam ꝗ rem nutrimenti miniſtrat ⁊ cōuenit: ſiue ad hoc vt remaneat indiuiduū: ſiue vt remaneat ſpēs nō erit hic naturaꝰ ſꝫ erit ſenſuū gen⁹. Et qꝛ ira timor et ſilia eorꝫ hui⁹ virtutis ſunt paſſiōes: nūc licet eorꝫ pncipia ſint ſenſus ⁊ exiſtimatio ⁊ ꝟtutes appꝛehendentes huic tñ ↄpate ſunt ꝟtuti. Hui⁹ aūt ꝟtutis declarationis rōnē certificare ⁊ an ſit vna an plēs ꝗ vna in ſapia continetur naturali que phie ps exiſtit.

Ca. v. de ꝟtutibus aialib⁹ ↄprehēdentibus.

Virtute aūt aiali due copulantur ꝟtutes: quarꝫ ipſa eſt ſicut gen⁹: ⁊ vna eſt ſicut virtus cōprehēſiua ⁊ altera ꝟtus motiua. Et ↄprehēſiua quidē eſt ſicut duarꝫ virtutū gen⁹. Vna ꝟtus cōprehenſiua eſt manifeſte ⁊ altera ꝟtus cōprehenſiua occulte. ⁊ virtus quidē manifeſte cōprehēſiua eſt ſenſibiꝰ ꝗ eſt gen⁹ ſm quoſdā qnqꝫ ꝟtutū ⁊ octo ſm alios. Qd ſi dixerim⁹ ꝙ ſint qnqꝫ erunt virtus videndi ⁊ virtus audiendi ⁊ ꝟtus guſtandi ⁊ virtus tangēdi ⁊ virtus odorandi. ⁊ ſi dixerim⁹ ꝙ ſint octo erit hui⁹ cā qd pluib⁹ certificatoꝛ videꝰ ꝙ tact⁹ ſit plēs ꝟtutes. ſ. qͣtuor ⁊ ponūt prope vnūqdqꝫ qͣtuor generꝫ tact⁹ ꝟtutē ꝑ ſe: ſꝫ licet in membro ſenſibili ſint cōia ſic guſtus ⁊ tact⁹ in lingua: ⁊ viſus ⁊ tact⁹ in oculo. hoc aūt certificare eſt phi. ⁊ ꝟtus qd ↄprehēſiua occulte ⁊ nō ſentiēs ē ſic genus quinque virtutum. Vna eſt ꝟtus que vocatur ſenſus cōis ⁊ fantaſia ⁊ apud medicos qdē ſunt vna ꝟtus: ſꝫ apud certificātes qͣſi ſunt ex diuiſione due ſunt ꝟtutes. Senſus enim cōis eſt illa ꝗ oēs ſenſu pcepta recipit: ⁊ propter eorꝫ formas pati ꝗ in ipſa copulanꝰ. Fantaſia ꝟo eſt illa ꝗ eas cuſtodit poſtꝙ ↄſignaꝰ ⁊ reſeruet eas poſt ſenſus abſentiam. Et ꝗ harū duarꝫ ē recipiēs alia ē cuſtodiens. hoc aūt certificare eſt phi. Sꝫ qualitercūqꝫ fuerit ei⁹ ſedes ⁊ opatōnis ei⁹ pncipiū eſt anterior cerebri ventriculus. Et ſcḋa qdē eſt ꝟtus quā medici vocāt cogitatiuā. Sꝫ certificatores vocāt qnqꝫ cogitatiuā qnqꝫ imaginatiuā. Si enī ſpaudit eī ꝟt⁹ exiſtimatiua aialis quā p⁹ ea noīabim⁹ ⁊ ipſamet ad ſuā ꝑuenit opatōē vocant eā imaginatiuā. Et ſi ꝟtus rōnaꝰ ei imperauerit ⁊ reduxerit eam ad illud qd ꝓdeſt vocaꝰ ꝟtus cogitatiua. Quocūqꝫ tñ mō fuerit īnt hāc ꝟtutē ⁊ pmā exiſtit differētia ꝙ pma ē recipiēs et cuſtodiēs id qd ad eā ꝑuenit de formis ſenſu pceptis: ⁊ iſta ē illa ꝗ ſe exercet in eis ꝗ in imaginatōne recōdita ſunt exercitio cōponendi ⁊ diuidendi ⁊ ſingulas efficit formas quēadmodū ad eas ꝑueniūt a ſenſu ⁊ alias formas ab eis diuerſas ſic hominem qui in mōte volat ſmaragdino. Sꝫ fantaſia non ponit eorū ſe niſi ꝗ nū recipit a ſenſu. ⁊ hui⁹ quidē virtutis ſedes ē vētricul⁹ cerebri medi⁹. Et hec qdē ꝟtus ē initium ꝟtutis ꝗ ꝓcul dubio in aiali ē occulta ↄprehēſiua ⁊ eſt exiſtimatiua: ⁊ ipſa qdē ē ꝟtus que aiali iudicat ꝙ lup⁹ ē inimic⁹ ⁊ fili⁹ ē dilectus ⁊ q annonam pbere ↄſueuit eſt amic⁹ a quo nō eſt fugiendū. Et hoc iudiciū ſm modū exiſtit nō rōnalē. amicitia enī ⁊ inimicitia nō ſenſu ſunt pcepte: neqꝫ ſenſus eas cōprehendit neqꝫ de eis iudicat niſi virtus alia. ⁊ licet nō ſit cōprehēſio rōnaꝰ. eſt tñ ꝓcul dubio aliꝗ apprehēſio nō rōnaꝰ. Hō etiā plerūqꝫ vtitur hac virtute in multis ſuorꝫ iudiciorꝫ ⁊ ꝓcedit in hoc quemadmodū aial nō rōnale. ⁊ hec quidē virtus diuidit a fantaſtica: qm̄ fantaſia ſenſu pcepta retinet: ⁊ h in pceptis ſenſu intētōē diſcernit nō ſenſu pceptas ⁊ ſepaꝰ ab ea quā imaginatiuā vocamus ⁊ cogitatiuā: qm̄ illi⁹ opatōes nulliū ſequiꝰ iudiciū: ſꝫ iſtius opatōes nō ſolū iudiciū: ſꝫ etiā iudicia ſequiꝰ et illi⁹ opationes ſūt in ſenſu pceptis compoſitionē facere. ⁊ iſti⁹ operatio in ſenſu pceptis iudicare intētiones extra ſenſū ⁊ quemadmodū in aiali ſenſus ē iudicans de formis ſenſu pceptis. ſilr exiſtimatiua ē iudicans de intentōib⁹ illarū formarꝫ ꝗ ad exiſtimationē ꝑueniūt ⁊ nō ad ſenſū. Quidā aūt hominū ſunt q ſtatuūt ⁊ hanc ꝟtutē imaginatiuā vocant ſꝫ nō hic curamus: qꝛ de nominib⁹ nō diſputam⁹: ſed intentiōes ⁊ differētias itelligere debem⁹. ⁊ medico qdē nō eſt curandū vt hanc ꝟtutē ſciat. Jmpedimēta nāqꝫ operationū eius ſūt impedimēta opationū aliarꝫ ꝟtutū ꝗ ſunt anteꝗ ipſa ſcḋa ſunt ſicut fantaſia ⁊ imaginatiua ⁊ memoriaꝰ quā p⁹ noīabim⁹ ⁊ medic⁹ qdē nō curat niſi de ꝟtutib⁹ ex qb⁹ cum in ſuis impedimētis accidiꝰ leſio ꝓuenit egritudo.

Qd ſi leſio accidit opatiōi alicui⁹ ꝟtutis cū impedimētū qd accidit pus operationi alteri⁹ virtutis ꝗ ei fueritqꝫ impedimentū illud ſecutū maliciam cōplexionis alicui⁹ membri aut corruptionē cōpoſitōnis ſuffic medico vt ſciat impedimentū illud propꝰ maliciam cōplexionis mēbri aut cōpoſitōis corruptionē accidiſſe ad hoc vt cū medicina ei ſubueniat aut ipm ab eo cuſtodiat: ⁊ nō curat ſcire diſpoſitionem ꝟtutis cui qd accidit nō accidit niſi alio mediāte poſtꝙ ſenſerit diſpoſitionē ei⁹ cui accidit illud qd accidit ſine medio. Tertia ꝟo illarꝫ ꝗs noiant medici eſt qnta aut qͣrta cū certificauerim⁹ ꝗ ē ꝟtus cōſeruatiua ⁊ memoriaꝰ: ⁊ eſt theſaur⁹ eius qd ꝑuenit ad exiſtimatiuā de intētōib⁹ in pceptis ſenſu extra formas eorꝫ ſenſu pceptas ſic fantaſtica ē theſaur⁹ eius qd ꝑuenit ad ſenſū ex formis ſenſu pceptis. ⁊ e⁹ qdē loc⁹ ē poſterior cerebri vētricul⁹. Hic ꝟo ē loc⁹ ↄſideratōis phice vtrū ꝟtus ↄſeruatiua ⁊ memoriaꝰ et ꝟtus ꝗ reducit illud qd eſt abſens ad memoriā ex eis ꝗ ab exiſtimatiua ſunt repoſita ſit ꝟtus vna aut ꝟtutes due. Medico tñ nō eſt inde curandū: qm̄ nocumēta ꝗ eis qualitercūqꝫ ſint accidunt ſunt homogenea leſio aut nocumenta ꝗ ſūt ventriculo cerebri po

ſterioꝝ accidũt: vel de genere ꝯplexionis vel de gñe ꝯpoſitionis. Uirtꝰ võ cõprehenſiua q̃ eſt vna de virtutibꝰ aĩe ꝯprehenſiuis eſt humana rõnalis. Et q2 medici vtutẽ extimatiuã nõ ꝯſiderauerũt ꝓpẽ cãm quã dixim9 ideo hanc vtutẽ nõ ꝯſiderauerũt. Nõ eñi fuit eoꝝ ꝯſideratio niſi in opatiõibꝰ trium vtutũ tñ ⁊ nõ in alijs.

Ca.vi.de vtutibus aĩalibus motiuis.

Otiua võ vtus eſt illa q̃ cordas ꝯtrahit et laxat ꝓpter qð mouent̃ mẽbra ⁊ iũcture dilatatiõe ſua ⁊ flexione. Et eius qdẽ penetratio ẽ in neruis q ſunt cũ lacertis cõtinui. Et ẽ genꝰ qð ſm ſpecificationẽ principij motuũ ſpecificat̃. In vnoquoq3 igit̃ muſculo ẽ alia nã q̃ eſt ſequẽs iudiciũ extimatiue a qua ꝓuenit cõmunis ꝯſenſus

Capitulũ poſtremũ pmꝰ doctrine de opatõibꝰ.

d

Icemus ꝙ opationũ ſingulariũ alie ſunt q̃ ab vna ꝯplent̃ vtute: vbi gr̃a digeſtio. Alie q̃ a duabꝰ ꝯplent̃ vtutibꝰ ſic cibi deſideriũ qð ꝯplet̃ a vtute naturali attractiua ⁊ a vtute ſẽſibili q̃ ẽ in ore ſtomachi. Attractiua võ opat̃ ex hoc qð mouet villos q ſm lõgitudinẽ ꝓcedũt retinendo illud qð attrahit ⁊ ſuggẽdo ex humoribꝰ qð eſt ſibi ꝓpriũ. Senſibilis aũt opat̃ in hoc qð hanc ſentit paſſionẽ: ⁊ q2 ſentit mordicationẽ cholere nigre q̃ ẽ excitans deſideriũ cuiꝰ eẽ noiauimꝰ. Et hãc qdẽ opationẽ non dicentꝰ duabꝰ ꝯpleri vtutibꝰ niſi ideo ꝙ cũ ſenſibili acciderit nocumentũ deſtruet̃ intentio q̃ vocat̃ fames ⁊ deſideriũ neq3 deſiderabit cibꝰ licet eo corpus indigeat. Et ſilr trãſgluttiẽdi opatio duabus ꝯplet̃ vtutibus: vna eſt attractiua naturalis: ⁊ altera eſt attractiua voluntaria. ⁊ pma qdẽ ſuã cõplet opationẽ p villũ q ſm lõgitudinẽ ꝓcedit q eſt in ore ſtomachi ⁊ in oiſophago. Et ſcdã ꝯplet̃ opatio per villũ lacerti trãſgluttiendi. Cũq3 vna duaꝝ vtutũ deſtruetur trãſgluttiendi opatio difficilr ꝓueniet: ſed qñ nõ fuerit deſtruct̃. Sed cũ illa non opata fuerit: erit trãſgluttiendi opatio difficil. Nõne vides ꝙ cũ deſideriũ non recte ꝓcedit difficil ꝓuenit opatio trãſgluttiendi illud qð non deſiderat imo cũ abhorremꝰ aliquã rem: nauſea nob ꝓuocabit: ⁊ cũ eã poſtea trãſgluttire voluerimꝰ ⁊ territa fuerit ab ea vtus nr̃a attractiua deſideratiua dura erit operatio voluntarie tranſgluttiendi. Tranſitꝰ quoq3 nutrimẽti pficit̃ virtute mẽbra impellentis a quo ꝓcedit ⁊ attractiua membri ad qð accedit. Et ſilr ſupfluitatũ egreſſio q̃ fit p duas vias. Et forſitan plerũq3 exiſtũt opationis principiũ due vtutes: ſ. aĩalis ⁊ naturalis: ⁊ forſitan plerũq3 exiũt eiꝰ cã vtus ⁊ q̃litas ſicut infrigidatio q̃ ꝓhibet malias ⁊ iuuat expulſiuam in paruitate ſupfluitatũ q̃ deſcendũt a mẽbro ⁊ vetat ⁊ in faciẽ reuerberat. Et frigiditatis qð eſt q̃litas q̃ ꝓpẽ duas ꝓhibet res. ſ. cũ eẽntia ſubſtantiã eius qð effũdit̃ ingroſſando ⁊ coanguſtando poros. Et res tertia q̃ ẽ per acciñs q̃ eſt q̃ caliditas extinguit̃ attractiua. ⁊ q̃litas caliditatis attrahit p illud qð ſtũs opponit̃ modis quos pdixim9. Et caliditatis qð q̃litas ⁊ neceſſitas, reqũ nõ attrahũt in pmis niſi illud qð ẽ ſubtile ⁊ poſtea qð eſt ſpiſſũ. Uirtꝰ võ attractiua naturalis nõ attrahit niſi qð eſt ei magis ꝯueniẽs ⁊ qð nature eiꝰ ẽ ꝓpriũ attrahere ⁊ plerũq3 qð ẽ magis ſpiſſũ eſt magis propriũ ⁊ magis ꝯueniens.

Fen.ij.libri primi canonis incipit: cuius ſunt doctrine tres.

Doctrina pma eſt de egritudinibus.

Doctrina ſecunda eſt de cauſis.

Doctrina tertia eſt de accidentibus.

Doctrine pme ſunt octo capitula.

Ca.i.de doctrina cauſe ⁊ egritudinis ⁊ accñtis.

d

Icemuꝰ ꝙ cauſa in libris medicoꝝ eſt id qð pmo eſt ⁊ ex quo ꝓuenit inuẽtio alicuius diſpoſitiõis in corpore humano aut eius fixionis. Et egritudo eſt diſpoſitiõ nõ naturalis in corpore humano ex q̃ in opatõe eius eualiter ꝓuenit nocumentũ ꝓuẽtu pmo. ⁊ eſt aut cõplexio nõ naturalis. Et accidens eſt res q̃ hãc ſequit̃ diſpoſitionẽ: que eſt nõ naturalis ſiue ſit naturali ꝯtraria ſicut dolor ĩ colica: ſiue nõ ſit ꝯtraria ſicut rubedo mĩta maxille in peripneumonia. Cauſe exẽplũ eſt putredo. Egritudinis exẽplũ eſt febris. Exẽplum accidentis eſt ſitis ⁊ dolor capitis. Cauſe quoq3 exemplũ eſt repletio in receptacul' que ad occultum deſcendunt. Exemplũ egritudinis opilatio in vuea q̃ eſt egritudo inſtr̃alis vel ꝯpoſitional'. Exẽplũ accidentis eſt deſtructio viſus. Exẽplũ etiam cauſe eſt reumatiſmus acutus. Exemplum egritudinis eſt apoſtema in pulmone. Exemplum accidentis eſt rubedo ambarũ maxillaꝝ ⁊ gibboſitas vnguiũ. Accidens aũt vocat̃ accñs reſpectu ſue eẽntie aut ꝯparatione eiꝰ cui accidit ⁊ vocat̃ ſigñ reſpectu cõſiderationis medici ad ipm ⁊ ꝓceſſionis eiꝰ ab eo ad ſciẽdũ egritudinis eẽntiam. Et ẽ cũ egritudo ſit alteriꝰ egritudinis cã ſic colica ſincopis aut paliſis aut epilepſie. Accidẽs quoq3 plimũ ẽ cã egritudinis ſicut in colica dolor fortis q fit cã vt accidat ſincopis: ⁊ ſic dolor vehemẽs q fit cã apoſtematis ꝓpẽa ꝙ mutetur ad locũ deſcẽdunt doloris. Et plerũq3 eñi ipm accñs fit egritudo queadmodũ dolor capitis q ex febre accidit cũ q̃q3 figit̃ ⁊ tãdiu fit mãſiuꝰ donec fit egritudo. Et ẽ ẽt cũ vna res ꝯpatõe ſui ⁊ rei q̃ eſt ante ipaz: ⁊ rei q̃ ẽ poſt ipaz ẽ egritudo ⁊ accñs ⁊ cã quẽadmodũ vbi gr̃a febris ethica: q̃ ẽ accñs apoſtematis pulmonis ⁊ eſt egritudo ſm ſe ⁊ ẽ cã debilitatis ſtomachi: ⁊ ſicut dolor capitis q accidit ex febre qñ dolor ille figit̃ q2 ẽ accñs febris ⁊ egritudo ĩ ſe ⁊ plerũq3 ꝓuenit ex eo ſe. ⁊ fit ipſius cauſa.

Ca.ij.de diuiſionibꝰ diſpoſitionũ corpis humani ⁊ de generibus egritudinũ.

c

Orporis humani diſpoſitiões ſm. G. ſunt tres. Sanitas que eſt diſpoſitio per quã corpus hominis in ſui complexione ⁊ cõpoſitione tale exiſtit vt ex eo operationes eius oẽs ꝓueniant incolumes. Et egritudo que eſt diſpoſitio in corpe hoĩs huic contraria. ⁊ diſpoſitio q̃ eſt apd eã nec ſanitas nec egritudo: aut ideo ꝙ nõ ẽ ſanitas ĩ vlti-

ma egritudo in vltimo queadmodũ corpa ſenũ ⁊ cõualeſcẽtiũ ⁊ pueroꝝ: aut ideo ꝙ ambe res in vno tẽpore duobꝰ ſunt copulate mẽbris aut ĩ vno mẽbro ſz in duobꝰ generibꝰ remotis ſicut qui eſt in cõplexione ſanus ⁊ in cõpõe eger exẽpli cã: aut in vno mẽbro duo generũ ꝓpinquoꝝ ſicut qui ẽ ſanus in figura ⁊ nõ ſanus in quantitate ⁊ ſitu: aut qui ẽ ſanus in duabus qualitatibus paſſiuis ⁊ nõ ſanꝰ ĩ duabꝰ qualitatibꝰ actiuis: aut viciſſitudie duarũ rerũ in duobus tpibus ſicut qui ſanat̃ in hyeme ⁊ infirmat̃ in vere. Egritudinũ võ alie ſunt que ſũt ſimplices alie ſunt que ſunt cõpoſite. Simplices aũt ſunt que ſũt vna ex ſpeciebus egritudinis cõplexionis aut vna ex ſpeciebus egritudinis cõpoſitionis quã poſtea noiabimus. Cõpoſite vero ſũt in quibꝰ due ſpẽs aut plures contingunt ex quibus vna componit̃ egritudo. Incipiemꝰ igit̃ prius loqui de egritudinibꝰ ſimplicibus. ⁊ dicimꝰ ꝙ egritudinũ ſimpliciũ gnã ſũt tria. Primũ eſt genus egritudinũ que mẽbris cõparant̃ quoꝝ partes ſunt ſimiles ⁊ ſũt male cõplexiõis ſpẽs: ⁊ ipſe quidẽ nõ ſunt cõpate mẽbris quoꝝ ptes ſũt ſiles: niſi ideo ꝙ in primis ⁊ eẽntialiter ptibus accidũt ſilibus ⁊ p eas mẽbris accidũt cõpoſitis ita vt poſſibile ſit imaginari eas cõprehenſas ⁊ repertas eẽ in quocũq3 mẽbroꝝ volueris quoꝝ ptes ſũt ſiles ⁊ nõ in cõpoſitis. Et ſcdm genꝰ ẽ egritudinis mẽbroꝝ officialiũ que ſũt egritudines cõpoſitionis que membris cõpoſitis accidũt que ex mẽbris cõponũt quorũ partes ſiſant̃. Mẽbra aũt officialia ſũt opationũ inſtr̃a. Et tertiũ ẽ genus egritudinũ cõmuz q̃ mẽbris accidũt quoꝝ partes ſilant̃ ⁊ accidũt inſtrumẽtalibꝰ inquãtũ ſũt inſtr̃alia ita ꝙ non ſequãt̃ eas inſtr̃alibus accidẽ ꝓpterea ꝙ ſimplicibꝰ acciderũt. ⁊ he quidẽ ſũt que cõtinuitatis ſolõ uocãtur ⁊ ſparis diſſolutio. Solõ. n. ꝯtinuitatis plerũq3 accidit iũcture ita ꝙ ſimplicibꝰ mẽbris ex quibus iũctura ſit ꝯpoſita nullo mõ accidit. Et plerũq3 accit võ aut oſſi aut venis ſolũmõ. Et ad vltimũ qdẽ egritudinũ tria ſunt gnã. Egritudies q̃ cõplexionis ſequũt̃ malitiam ꝯpõis. ⁊ egritudies que cõtinuitatis ſolõnez ſequũtur. ⁊ ois egritudo que vnã harũ ſequit̃ ⁊ p eas exiſtit ei cõpat̃. Egritudies autẽ cõplexionũ ſcite ſunt xvi. quas nominauimus.

Ca.iij.de egritudinibus cõpoſitiõis.

c

Ompoſitiõis egritudines quattuor ꝯprehẽdũt̃ generibꝰ. egritudies creature. egritudines quãtitatis. ⁊ egritudies nũeri. et egritudines ſitus. Et creature quidẽ egritudies q̃ttuor ꝯprehẽduntur generibus. Egritudies figure et ẽ ut figura a ſuo curſu nãli mutetur ⁊ ex eiꝰ motu ꝓueniat in opatõe nocumẽtũ ſicut ẽ tortura reni ⁊ rectitudo tori quadrati ⁊ rotũdi ⁊ rotũditas quadrati. Cuiuſmõi ẽ capitis rotũditas cũ latitudie cũ ꝓuenerit ide ipedimẽtũ ⁊ mãlia ſtõi rotũditas ⁊ ut ĩ cryſtalloĩde nõ ſit pua latitudo. Et ſcdm ẽ egritudies viarũ q̃rũ ſũt tres ſpẽs. q2 aut dilatãt̃ ſicut dilatatur oculꝰ ⁊ ſicut ſebel ⁊ varices aut ꝯſtringũt̃ ſicut ꝯſtringit̃ oculus ⁊ penetratio attrahẽdi aerẽ ⁊ mari. Aut clauduntur ſicut opilatio foraminis vuee ⁊ venarũ epatis ⁊ alioꝝ. Et tertiũ ẽ egritudines receptaculoꝝ ⁊ uẽtriculoꝝ quarũ ſũt quattuor ſpẽs q2 aut ſunt maiora ⁊ dilatãt̃ ſicut teſticuloꝝ dilatãt̃ folliculꝰ: aut minorãtur ⁊ cõſtringũtur ſicut minoratio ⁊ cõſtrictio ſtõi ⁊ cõſtrictio vẽtriculoꝝ cerebri cũ ẽ epilepſia. aut opilãtur ⁊ implentur ſicut opilant̃ vẽtriculi cerebri cũ eſt apoplexia. aut etiam ⁊ deſerũt ſicut eñiant̃ vẽtriculi cordis ſanguie cũ multũ gaudiũ pernitioſũ addit: aut multus timor pnitioſus. Et q̃rtũ ẽ egritudies ſupficierũ mẽbroꝝ ⁊ ſũt q2 aut ſit lene qð dz eẽ aſperũ ſicut os ſtõi ⁊ inteſtina cũ leniũt̃: aut exaſpat̃ qð dz eẽ lene ſicut trachea arteria qñ exaſpat̃. Egritudinũ aũt quãtitatis due ſũt ſpẽs q2 aut ſũt ex genere augmẽti ſicut ẽ elephãtia ⁊ magnitudo virge: ⁊ ẽ egritudo q̃ vocat̃ ſperſiaꝰ: aut ſicut accidit cuidam hoĩ qui vocabat̃ Nichomachꝰ cꝰ oia mẽbra adeo creuerũt ꝙ ſe mouere nõ potuit. aut ſũt ex gñe diminutõis ſicut ſiccitas lingue ⁊ pupille aut ptyſis. Numeri quoq3 egritudies aut ſũt ex gñe augmẽti. ⁊ hoc quidẽ augmẽtũ aut ẽ nãle ſicut dẽs additꝰ aut digitus additꝰ: aut ẽ nõ nãle ſicut glãdula aut lapis: aut ex genere diminutõis: ⁊ diminutio hec aut ẽ nãlis ſic cum alicui non creatur digitus aut nõ naturalis ſic cũ alicui abſcindit̃ digitus. Egritudines võ ſitus. ⁊ ſitꝰ qdẽ ſm. Ga. dr̃ p loco ⁊ dr̃ p ſocietate ſt q̃ttuor. Exitus mẽbri a iũctura ſua aut ut a ſuo moueat̃ ſitu ita ꝙ non egrediatur ſicut ſciſſura que compatur in teſtiuis. aut moueat̃ ſubito motu in eo nõ ſm curſũ nãlẽ neq3 voluntariũ ſicut tremor: aut in ſuo figat̃ loco ⁊ nõ moueat̃ ab ipſo quẽadmodũ accidit ei cum iũcture in egritudine podagre indurãt̃. Egritudies vero ſocietatis oẽm collegũt diſpoſitõez quã hz mẽbrũ cõpatione ſua ad aliud qð ſibi vicinũ exiſtit ſiue ei appropinquet ſiue ab ab eo elõgetur nõ ſz curſũ nãlẽ. Et ẽ duarũ ſpecierũ. vna ẽ ut accidat ei ꝓhibitio motus ſui ad ipſũ aut ut difficil ſit poſtq̃ poſſibile erit ſicut digitus cũ ſibi tangere vicinũ ꝓhibet: aut cũ accidit ei ut ab eo moueri ꝓhibeat: aut ut ſepetur ab eo poſtq̃ erat poſſibile: aut ſit difficile ſic palbebre laxatio ⁊ iũcturarũ laxatio in paralyſi ⁊ durities aperiẽdi manũ ⁊ aperiẽdi oculũ.

Ca.iiij.de egritudinibꝰ ſolutõis cõtinuitatis.

f

Olutõis võ cõtinuitatis egritudo plerũq3 accit cuti ⁊ vocat̃ excoriatio aut ſcarificatio. Et plerũq3 accit carni que ẽ ei ꝓpĩqua in qua nõdũ factũ ẽ pus ⁊ vocat̃ plaga. Sz cũ pus fit ibi vocat̃ vlcꝰ. Fit aũt pus in ea ꝓpterea ꝙ ſupfluitates in eã eiiciuntur eo ꝙ ẽ debilis ⁊ ꝓpterea ꝙ ſui nutrimẽtũ digerere nõ valet ⁊ ſupfluitas ⁊ ipſum ꝯuertitur. plerũq3 eñ dicit̃ plaga ⁊ vlcus ſolõ cõtinuitatis q̃ accit cuti ⁊ ñ carni. Quãz ẽt accit oſſi qð ipz in duas frãgit ptes aut in ptes magnas aut puas aut eſt cadẽs ſm longitudinẽ ſcidẽs ipſum: aut contingit ut cadat in cartilaginibus ſm tres dimenſiones: aut ut accidat neruis. Sz ſi latitudini accidẽs vocat̃ inciſio. ⁊ ſi acciderit ſm longitudinem ⁊ eius

numerus non fuerit multus vocatur ſciſſura. ⁊ ſi eius numerus fuerit multus vocatur contuſio. Pleruſq; etiam fit in partibus muſculi q̄ ſi in extremitate ceciderit muſculi vocatur attritio ſiue cadat in neruo, ſiue in corda. ⁊ ſi ſm latitudinē muſculi peruenit vocatur ſeparatio. Et ſi acciderit ſm longitudinem ⁊ fuerit eius numerus paruus: ⁊ fuerit eius concauitas magna vocatur amplificatio. Et ſi fuerint partes eius multe ⁊ dilatetur ⁊ concauetur vocatur attritio ⁊ diſſolutio. Et et cū dicitur diſſolutio ⁊ attritio liquefactio omne quod ēt medio muſculi accidit quocūq; contingat. Quod ſi in arterijs aut in venis acciderit vocatur apertio: ⁊ ſi contingat ſm eius latitudinem vocatur inciſio ⁊ ſeparatio: ⁊ ſi proceſſerit ſm eius longitudinē vocat fiſſura: ⁊ eſt etiā cū hoc cōtingit ſm modū apertionis orificiorum earū ⁊ vocat ploratio. Quod ſi arterijs acciderit ⁊ eius clauſa fuerit ⁊ ex ea ſanguis ad receptaculū qd̄ ipſam circūdat exierit donec receptaculū illud impleat ⁊ cū peruenit ad arteriā reuertat vocabit mater ſāguis: alij tñ hoies oēz ſanguinis egreſſionē ab arterijs matrem ſanguis uocāt. Debes autē ſcire q̄ nō oē mēbrum in partes diſſolutōem tollerat. Cor.n. nō tollerat q: prius accidit mors. Quod ſi in panniculis cadit ⁊ in diaphragmatibus vocat ruptura. Et ſi inter duas partes membri cōpoſiti cadat ⁊ vnā ab alia ſeparat ita ut mēbro ſimplici nō accidat nocumētū eius ſeparans cōcauitatē vocatur ſeparatio ⁊ diſlocatio: ⁊ ſi acciderit neruo qui ſe de vno loco remouit uocatur ruptura. Et quāq; etiā fit in foraminibus cōtinuitatis ſolō ⁊ dilatātur: ⁊ plerūq; fit i locis vbi nō ſūt foramia ⁊ facit ibi foramia que nō fuerūt. Et ſolutio quidē continuitatis ⁊ vlceratio et his ſimilia cū in membro fuerit bone cōplexionis cito ſanant. Et cū fuerint in mēbro male cōplexiōis lōgo reſiſtūt tpe. Quāto plus cū in corporib⁹ cōtingūt eorum q patiuntur hydropiſiz aut cōſtrictionis malitiā ⁊ lepram. Et debes ſcire q̄ cū vulnera iſta ſunt ſtrēcta peruenit ex eis herpes eſthiomenus. ⁊ tu inuenies in libris particularib⁹ perſcrutationē rei reſolutionis cōtinuitatis. dimittam⁹ ergo vſq; ibi.

Caplm. v. de egritudinibus cōpoſitis.

In egritudinib⁹ aūt cōpoſitis dictiōez pſerem⁹ vſem. Dico ergo q̄ cū egritudines dicim⁹ cōpoſitas: nō quālibet egritudines cōiunctas itelligi volum⁹: ſz egritudies ex qb⁹ oib⁹ cū cōiūgent peruent ex eis res q̄ ē vna egritudo. ⁊ hoc quidē eſt ſicut apoſtema: ⁊ eminētia ſ cutē ē ex gnē apoſtem. Eminētie.n. ſūt apoſtemata parua ſicut apoſtemata ſūt eminētia magna. Et in apoſtemate quidē oīa egritudinum gnā repiunt. In eo nāq; reperitur egritudo malicie complexionis. Nullū nanq; accidit apoſtema niſi ex cōplexiōis malitia cū mā. ⁊ in ipſo etiā inueniūt forme ⁊ cōpoſitionis malitia. Nullū.n. fit apoſtema quin cū eo perueniat leſio in figura ⁊ in dimēſione. ⁊ plerūq; etiā adeſt cū eo egritudo ſitus. Et inuenitur in ipſo egritudo cōis q̄ eſt cōtinuitatis ſolutio. Nullū.n. accidit apoſtema niſi pcul dubio cōtinuitas ſoluat cū i mēbro apoſtemato materie euacuantur ſuperfluites ⁊ inter partes penetrāt ipſi⁹ ⁊ ſeparationē inter vnas faciūt ⁊ alias ⁊ ſibi loca capiūt. Apoſtema preterea mēbris accidit mollib⁹ ⁊ eſt etiā cū oſſibus accidit res que apoſtemati ſimilatur p quā eius ingroſſat concauitas ⁊ eius augmētat humiditas. Neq; eſt mirum ut fit illud qd̄ nutrimētū recipit augmētū ſuperfluitatē recipiēs cum in ipſo penetrauerit aut i ipſo acciderit. Et omne quidē apoſtema qd̄ cām nō hz manifeſtā ⁊ ei⁹ cauſa corporal mōſtrat materiā de vno mēbro ad aliud qd̄ ē ſub eo fuiſſe mutatā vocat catarr⁹. Et eſt cū eē materiale ex q̄ apoſtemata ⁊ eminētie generantur ē in alijs ſubmerſa humorib⁹ nō ſm ſuas impedientib⁹ q̄litates. Cūq; hūo res illi boni aliquo euacuatiōis mō poſtea ſe euacuauerint: aut nāli ſicut naſcentibus accidit cū paruūt: aut nō nāli ſicut eis accidit qui vulnerant cū egredit ſāguis bon⁹ ⁊ remanēt humores illi mali puri ſingulares ⁊ impedit p eos natura ⁊ expellit eos. Et ē cū expulſionis mod⁹ ē ad cutē ⁊ faciunt apoſtemata aut bothor. Apoſtemata vero diuerſis differūt differētijs: ſz q̄ magis ſunt cōſiderāde ſunt differētie q̄ ppt eorum exiſtūt eis q̄ quidez ſunt materie ex quib⁹ generant apoſtemata. Materie vo vñ fiūt apoſtemata ſūt ſex: humores quattuor ⁊ aquoſitas ⁊ vent⁹. Et apoſtema quidē aut erit calidū aut nō calidū.

Neq; exiſtimādū ē q̄ apoſtema calidū ſit illud qd̄ ex cholera aut ſanguie generant tm̄: ſz ex quacūq; mā ſiue ſit caſa ꝑ ſuā eēntiā: ſiue accidat ei caliditas ꝑ putrefactionē: ſz etiā hec gnā ſm ſpēi diuiſiōem eorum iuſq; materie diuidant. digni⁹ tñ eſt in apoſtemaib⁹ ut in eis ſpālis pferat decō. Et ſanguineū quidē purum phlegmonē appellare cōſueuerūt: ⁊ qd̄ ex cholera rubea ⁊ pura heriſipilā. Et eis ē cōpoſitū noie cōpoſito ſuperātis ꝑponēdo nomē: qm̄z ei phlegmonē heriſipiladē dicūt ⁊ qm̄z heriſipilā phlegmonidē ⁊ cū congregat vocat exitura. Cūq; exitura in carnib⁹ fit laxis ⁊ ſub aſcellis ⁊ poſt auriculas ⁊ in inguinib⁹ et ex genere corrupto qd̄ in ſuo particulari loco noiabimus vocat tauun. Et apoſtemata quidē calida hñt principiū in quo humor ad extiora egredit ⁊ appet q̄ concauitas augetur. Deinde capacitas cū eo augetur ⁊ diſtēdē poſtea ſtat cū egritudo ad maiorē peruenit ſtatū in quo eſſe debet: poſt incipit minui ⁊ maturat pus ⁊ declinat eius eē aut ad reſolutionē aut ad puris collectionē aut ad cōuertendū in duritiem. Nō calida vo apoſtemata ſūt aut de materia melica aut phlegmatica aut aquoſa: aut ventoſa. Et illorum quidem que ex mā ſunt melica tria ſūt genera duritiei ⁊ cancer quorum plurima ſūt acuta ⁊ glādularū gen⁹ ex quib⁹ ſūt ſcrofule ⁊ nodi. Inter genus vero glādularū ⁊ inter alia duo gnā eſt dria eo q̄ genera glādularū ſūt ſepata ab eo in quo ſtant ſicut glādule pure: aut ſuperficiei eius ſunt retēte tm̄ ſicut ſcrofule: ſz illa alia ſūt mixta ⁊ infuſa in ſbām mēbri in quo ſtant. Et inter cancrū etiā ⁊ duritiē eſt dria: qm̄ duritiēs ē apoſtema quietum ſedatū deſtruēs ſenſū ⁊ permanēs in mēbro i eodē ſtatu cū quo nō eſt dolor. ⁊ cācer ē mobil addēs ledēs ⁊ habet radices iunctas mēbro. Neq; oz ut ꝑ ipſum deſtruatur ſenſus niſi elongatū fuerit eius tēpus ⁊ mortificet eius mēbrum ⁊ deſtruatur eius ſenſus ſz multū diſtat: ꝑ dria inter cancrū ⁊ duritiē exiſtat ꝑ accidentia inſepabilia ⁊ non ꝓpter differentias ſubſtantiales. Apoſtemata vero dura melica plerūq; a principio ſue generatiōis incipiūt cū duritie ⁊ plerūq; i duritiē mutātur. ⁊ propter ſanguinea ⁊ ē cū hoc qm̄z cōtingit in phlegmaticis. Phlegmaticorum vero apoſtematū genus i duas diuidit ſpēs. apoſtema laxū glādule mollis: ⁊ he quidē differūt qm̄ glādule ſunt ſepate ⁊ inuolute i coopertorio. ⁊ apoſtema laxū eſt mixtum ⁊ non ſeparat. apoſtemata preterea hyemis plerūq; ſunt phlegmatica ita ut illorum que ſunt calida ſunt colores albi. ⁊ glādule quidez ⁊ his ſimilia ⁊ modorum differūt nodoſitate: eo q̄ nodoſitas magis fit in ſuo loco manſiua et ei⁹ tactus ſentit nodoſus: ⁊ cū figendo tāgit ſpargitur ⁊ redit ad locum ſuum ⁊ cum forti medicamie ſpgit abſq; cōprehenſione non redit. ⁊ plurimum ei⁹ accidit ꝓpt laborē ⁊ deſtruitur ꝓpter pōderoſitatem ſicut plūbum ⁊ eius ſimilia. Et tibi quidem ſciendū eſt q̄ apoſtemata phlegmatica diuerſificātur ſm diuerſitates groſſiciei phlegmatis ⁊ molliciē ipſius ⁊ eius ſubtilitatē ⁊ laxitatē ipſius ⁊ duritiē ita ut qm̄z meliciis ſunt ſimilia: ⁊ qm̄z videantur ventoſa. Phlegma preterea ſubtile multotiens deſcēdit in reumatiſmis in vacuitatē que eſt in villis neruorū ita ut perueniat ad muſculos q ſub epigloto ⁊ ad ea que ſunt ſub iſtis. Aquoſa aūt apoſtemata ſūt ſicut hydropiſis ⁊ hernia aquoſa ⁊ ſicut apoſtema qd̄ accidit in cranco de aquoſitate ⁊ horū ſimilia. Et vētoſa quidē apoſtemata ſz duas diuerſificātur ſpēs vna ē cacchia altera ē inflatio. Inter cacchiā vo ⁊ inflationem eſt dria duobus mōis. vna eſt eēntia ⁊ altera ē cōmixtura. ⁊ declaratio iſtius ē qd̄ vētus hmōi i cacchia in mēbri ſbā ē admixt⁹: ſed in inflatōe ē aggregatus ⁊ ſepat⁹ ⁊ nō admixtus mēbro: ⁊ cacchiā quidē inuenit ſenſus mollē ſz inflatio ſenſui reſiſtit reſiſtentia multa aut pauca. Ampli⁹ bothor ſūt ſm numerū apoſtemati. eorum.n. alie ſūt ſanguinee ſicut variole: alie ſunt ex cholera rubea pura ſicut mīlie choleriee ⁊ deſudatiōes. ⁊ alie ſunt ex eis mixte ſicut morbill⁹ ⁊ formica ⁊ clauī ⁊ ſcabies ⁊ verruce ⁊ horum ſilia. ⁊ plerūq; ſunt aquoſe ſicut ampulle ⁊ qñq; vētoſe ſicut i flature. Tu aūt in libro quarto inuenies diſtinctiōez que tibi in diſpoſitionibus ſufficiet apoſtemati ⁊ bothor de quo cōueniēs eſt ut in ipſo ſit ſi de⁹ voluerit.

Ca. vi. de rebus que cū egritudinibus numerāt ⁊ non exiſtunt egritudines.

Quedā res ſunt que extra egritudines exiſtūt ⁊ cū eis tñ numerātur. ⁊ res quidem ille ſunt que in decoratione igrediunt. Quarum alie cōſiſtūt i pilis alie i colore: alie i odore: alie i figura p⁹ colorē. Et egritudinū quidē pilorum gen⁹ cōſiſtit i alopicia ⁊ denigratōe ⁊ paucitate ⁊ ut ſint curti ⁊ ut ſcīdāt ⁊ ſint ſubtiles ⁊ groſſi ⁊ nīia criſpitudie ⁊ nīia lenitate ⁊ canitie ⁊ coloris alteratio quocūq; mō fuerit. Et nocumētū coloris quattuor cōtinetur generibus. Unū eſt genus mutatiōis eius ꝓpter malitiā cōplexionis cū materia ſicut icterina aut ſine mā ſicut gypſeitas que fit in colore ꝓpter cōplexiōem valde frigidā ⁊ citrinitas que accidit ꝓpter cōplexiōem valde calidā. ⁊ genus mutatōis eius ꝓpter cauſas manifeſtas: quēadmodū ſol ⁊ frigus ⁊ ventus mutāt colorē. Et genus expulſionis corporum colores hñtium extraneos ſuper cutē que colorē deferūt ſicut morphea nigra. aut que ibi naſcitur ſicut lentigines ⁊ macule. Et genus veſtigiorum que perueniunt ex cōſolidatione ſolutionis cōtinuitatis que accidit ſicut variolarū veſtigia ⁊ vlcerum foramina. ⁊ nocumēta figure poſt colorem ſunt aut macies ſuperflua aut groſſities ſuperflua.

Capitulū. vij. de horis egritudinū.

Scire debes q̄ egritudinū plurime quattuor habent horas. horam principij ⁊ horā augmēti ⁊ horam ſtatus ⁊ horam declinationis. Que vero extra iſtas ſūt de horis ſunt ſanitas. Cūq; dicimus horam pncipij ⁊ horam augmēti non volum⁹ intelligi duo extrema in qbus egritudinis nō manifeſtat diſpoſitio: ſz qd̄ vnūqdq; eorum habet tēp⁹ perceptum ſenſu qd̄ ꝓpriū habet iudicium. Et hora quidem principij eſt tempus in quo egritudo appet ⁊ eius ſignantur diſpoſitōes: ⁊ nō apparet in ea augmētum eius. Et hora augmēti eſt tēpus in quo egritudinis manifeſtat cōſtrictō omni hora poſt horam. Et hora ſtatus eſt hora in q̄ egritudo in omnibus ſuis ptib⁹ ſm vnam manet diſpoſitōem. Et hora declinatiōis eſt tēps in quo eius apparet diminutio ⁊ qm̄z plus ꝓcedit eius minoratio eſt magis manifeſta. Et he quidem hore qñq; attendūtur ſm egritudinem a pncipio eius vſq; ad finem eius in ſuis paroxiſmis et vocantur hore vſes: qñq; cōſiderant ſm vnūquēmq; paroxiſmū ⁊ vocātur hore particulares.

Caplm. viij. ad cōplemētū ſermonū de diſpoſitōib⁹ egritudinū.

Egritudies multis modis ſortiunt noia. aut a mēbris i qb⁹ ſūt: ſicut illa q̄ ē lateris ⁊ illa q̄ ē pulmonis: aut a ſuis accitib⁹: ſ. ē epilepſia: aut a ſuis cāis. ſicut dicim⁹ egritudiez melicā: aut a ſui ſilitudine: ſicut dicim⁹ egritudiez leoninā ⁊ egritudinē elephanticam: aut cōpatē ei cui prio accidiſſe dicitur ſicut dicim⁹ vlcera balchie: aut cōpatē ei cuius fama fuit q̄ medicādo eas curabat: ſicut dicimus vlcera charonie: aut ſui ſbā ⁊ eſſentia: ſicut dicimus febris ⁊ apoſtema. Itaqz ſ. egritudies aut ſūt manifeſte que ſenſu cognoſcūt: aut ſunt occulte q̄s facile eſt cognoſcē: ſicut dolores ſtōi ⁊ pulmōis: aut q̄s difficile ē cognoſcē: ſicut egritudies epatis ⁊ cānaliū pulmōis: aut nō cōphenſe niſi cū eſtiatōe: ſicut egritudies q̄ vijs accidūt vrie. Egritudies quoqz ē cū ſunt ꝓpe ⁊ ē cū ſūt ſm ſocietatem. Et mēbrum quidez alij mēbro i egritudie ſuo aſſociatur: aut q: nā ſunt cōtinua int q̄ alīq̄ cōtinuātur iuſta. ſicut cerebrum ⁊ ſtomach⁹ ꝓpt cōtinuitatē neruorum inter ea: aut matrix ⁊ mamille ꝓpt cōtinuitatē venarū inter illa aut q: vnū ē via alteri⁹: ſicut inguina epatis cruris. Aut q: ſunt vicina ſicut pulmo ⁊ cerebrum. Omne eni mēbrum qd̄ alteri aſſociat ⁊ ꝓprie cū vnū eorū alteri vicinum debile fuerit ſocij ſui recipit ſuperfluitates: ſicut aſcelle cordis: aut q: vnū eſt pncipiū ⁊ radix opatiōis alterius ſicut diaphragma pulmonis i attrahēdo aerē: aut q:

vnū fuit alteri: ſicut nerui cerebro: aut q2 alij ītio mē
bro aſſociāt: ſicut cerebrū aſſociat reni, ꝓpter͂ ꝙ vnum
quodqꝫ eoꝝ aſſociat epati. Et eſt cū ſocietas ꝑuenit ad
caſū quēadmodū cerebꝝ cū egrotat ⁊ aſſociat ei ſto
machus. debilitat enim ſūc eius digō ⁊ mandat ipſi
ſtomachꝰ vapores malos ⁊ nutrimētū nō digeſtū
⁊ auget ipſiꝰ cerebri egritudinē: ⁊ ſic ex hac egritudīe
ꝑueniūt patiētes ad durabilitatē ⁊ circuitōez. Cō
poꝝ vō ordines inṫ ſanitatē ⁊ egritudinē ſunt ſex.
Corpꝰ qḋ ē in vltimo ſanitatis. Et cōpꝰ qḋ ē ſanū
n̄ in vltimo. Et corpꝰ qḋ eſt nec ſanum nec egrū
quēadmodū dicūt. Et corpꝰ egrotatiuū qḋ egritu
dinē cito recipit. ⁊ corpꝰ egri q ꝑuā3 habet egritudi-
nem. Et corpꝰ egri q hꝫ egritudinē in vltio. Oēs
vō egritudines aut ſunt ſanatiue aut nō ſanatiue.
Et ſanatiua qdē3 egritudo ē que nō hꝫ qḋ ꝓhibe
at qn medicet ut oꝫ. nō ſanatiua vō ē cū q̄ ē aliqḋ ꝓhi
bēs: ⁊ nō ꝯcedit medico ut medicet ſīc oꝫ: ſicut do-
lor capitis ſi fuerit cū eo reumatiſmus. Et eſt ibi
ſciēdū ꝙ egritudo ꝓporcionat ꝯplone etatis ⁊ tēpo
ris eſt minoris tioris ea q̄ eis nō ꝓporcionat. Nō. n.
accidit hoc niſi ꝓpt cauſe eius magnitudinē. Debes
autē ſcire ꝙ q̄da3 egritudinū ſūt q̄ ad alias mutant
egritudines ⁊ deſtruūt ipſe: ⁊ in hoc ꝯſiſtit bonitas
⁊ ē vna egritudo alterius egritudīs medicamētū ſicͭ
q̄rtana ex qua mlṫotiēs ſanat epilepſia ⁊ podagra ⁊
varices ⁊ articuloꝝ dolores. Et qdā etiam ſanant a
ſpaſmo ꝓpt ſcabiē ꝓruritū ⁊ bothoꝝ: věter quoqꝫ
ſiṁr ſanat ꝓpt oculoꝝ egritudinē. Et lyenteria ſanat
apoſtema latie. Et ſiṁr aṁi venaꝝ aptio oibꝰ ꝯfert me
lancholicis egritudibꝰ ⁊ dolorībꝰ ſcie: ⁊ doloribus
renū ⁊ malcis. Et ē cū egritudines in alias mutātur
egritudines ⁊ ꝓpt hoc fit diſpō maioris malitie ſicͭ
cū mutat apa laṫis in apa pulmonis. ⁊ ſicut cū3 mu
tatur phreneſis ī lethargiā. Et eſt preṫea ex egritu
dinibus q̄da3 q̄ de vno ad aliū trāſit ſicut lepra ⁊ ſca
bies ⁊ variola ⁊ febris peſtilētial’ ⁊ apata putrida:
⁊ ꝓcipue cū domꝰ ſtricta fuerit: ⁊ ſiṁr cū vicīnꝰ fuerit
ſub vētō: ⁊ ſicut opthalmia ⁊ ꝓcipue ei q oculū3 in
tuetur: ⁊ ſicut ꝯgelatio cum imaginat aliqs ꝙ acero-
ſuꝫ illud ꝯpetur: ⁊ ſicut ptiſis ⁊ albaras. Et ſūt egri
tudinum q̄da3 q̄ in ſemīe hereditāt: ſicut albās alba
⁊ tinea nālis ⁊ podogra ⁊ ptiſis ⁊ lepra. Et ſūt egri
tudinū q̄da3 q̄ ſunt gnāles q̄ ſūt alicui gēti ꝓpe: aut
in aliq̄ regione morātibus: aut in eis multū abūdāt
Debes ꝑtereā ſcire ꝙ mēbroꝝ debilitas ꝯplonum
ſequit malitiā ⁊ ſolonē fabricatōis.

Doctrina ſecūda fen ſcde. Cuiꝰ ſunt due ſūme.
Sūma. i. ē de rebꝰ q̄ accīt ab vnaquaqꝫ cauſaꝝ
cōmunium. Cuiꝰ ſunt. xix. capitula.

Capīm ꝑmū3 eſt verbum vniuerſale de cauſis.

Cauſe diſpoſitōnū3 corpis q̄ꝝ iā ꝑmiſi-
mus variatōez. ſ. ſanitatis ⁊ egritudīs
⁊ diſpoſitionis q̄ inter eas media exiſtit
tres aīcedētes ⁊ ꝑmitiue ⁊ ꝯiuncte. Aīt-
cedētes vō ⁊ ꝯiūcte cōicant in hoc ꝙ ambe ſunt res
corpee. ſ. hūorales aut ꝯplonales aut ꝯpōnales.
Primitiue vō ſunt que extra corpis exiſtunt ſub-
ſtanciam aut ex parte corpoꝝ extrinſecoꝝ: ſicut ꝙ ex
verberatione accidit ⁊ ex caliditate aeris ⁊ ex cibo ca
lido ⁊ frigido q̄ corpori adueniunt: aut ex parte aie.
anima enim aliud eſt a corpore ſicut quod accidit
propter iram ⁊ timorem ⁊ ſimilia. Et cauſe quidem
antecedentes ⁊ p̄imitiue cōicant in hoc ꝙ inter eas
⁊ diſpoſitiones quas nominauimus aliqḋ exiſtit me
dium. Et cauſe p̄imitiue ⁊ coniūcte vtriqꝫ cōicant ī
hoc ꝙ inṫ ipſas ⁊ inter ꝑdictas diſpōes nō inuēit me
dium Antecedētes vero cauſe a coniunctis diffe-
runt eo ꝙ cum cauſis antecedentibus non aduenit
diſpoſitio: ſꝫ inter eas alie exiſtunt cauſe: q̄ ſunt diſ-
poſitioni propinquiores antecedentibus. Et cauſe
antecedentes differunt a p̄imitiuis in hoc ꝙ ipſe ſīt
corpales: ⁊ inter antecedētes ⁊ inter diſpoſitionem
proculdubio interuenit mediū: ſꝫ in cauſis p̄imiti-
uis non eſt hoc neceſſariū. Cauſe quoqꝫ ꝯiuncte
a p̄imitiuis differunt in hoc ꝙ ſunt corpales: ⁊ etiā
ꝙ inter eas ꝯiunctas ⁊ inter diſpoſitionē non eſt me
dium. In cauſis vero p̄imitiuis non eſt hoc neceſ-
ſarium immo due res in eis ſunt poſſibiles. Cau
ſe ergo antecedentes ſunt cauſe corporales. ſ. hūores
aut ꝯplonales: aut ꝯpōnales. Et ipſe qdem ſunt ex
quibus aduenit diſpō non ꝑmo aduenitū: ſed adue-
nit ex eis aliquo mediante. Et cauſe ꝯiūcte ſunt cau-
ſe corpales ex quibꝰ diſpoſitiones ꝑueniūt ꝑmo ad
uenitū. ſ. abſqꝫ medio. Et cauſe ꝑmitiue ſunt cauſe
non corpales ex qbus ꝑueniūt diſpoſitiones aduē
in ꝑmo aut non p̄imo: Exemplum cauſarum ante
cedentium eſt repl’o febris ⁊ repl’o receptaculorum
oculi vt aqua in ipſum deſcendat. Exemplū cauſaꝝ
ꝯiunctaꝝ eſt putredo febris ⁊ humor q ad foramen
deſcendit opilationis ⁊ opilatio cecitati. Exēplum
cāꝝ ꝑmitiaꝝ ē caliditas ſolis aut fortitudo aut triſticia
aut vigilia: aut comedē rē calefacientē ſicͭ allea: ⁊ hoc
tm̄ febri aut ꝑcuſſio dilatatōi ⁊ deſcēſui aq̄ ad oculū
Oēs aūt cāe aut ſīt cāe ſm̄ eſſētiā. ſicͭ pip cū calefacit ⁊
opiū cū īfrat. aut ſūt cāe ſm̄ accīs ſicͭ aq̄ ſfra cū cale
facͭ ꝑpea ꝙ ītpiſſat cutē ⁊ ꝯſtringit caliditatē ⁊ aq̄ calida cū īfrat
ꝑpea ꝙ ꝓſolutē ⁊ ſicͭ ſcamōea cū īfratiō ꝙ hūorē ex
pellit calefacientem. Non ois vō cā q̄ corpi aduenit
in ipſum opatur: immo preṫ hoc tria ſunt nccīa. for-
titudo. ſ. vniꝰ agētis: ⁊ fortitudo vniꝰ cōpis ꝓpatie
⁊ poſſitas ꝑmittēdi vnū3 tāgere aliud tāto tēpe vt in
tali q̄le illud poſſit ex vno ꝑuenire: opatio ī aliud.
Eſt aūt cū cāꝝ diſpoſitiōes diuerſificant in eo qḋ ꝑ
uenit ex eis. Eſt eni cū ex cā vna in corpibꝰ diuer
ſis diuerſe ꝑueniūt egritudines: ⁊ ē cū cāꝰ opatio di
uerſificat in debili ⁊ forti: ⁊ fortis ſenſus ⁊ debil’ ſen
ſus. Cauſaꝝ ꝑterea alie ſunt que ſūt vicarie. alie q̄
non. Et vicarie qdem ſunt quaꝝ cū ſepant remanet
affectio. Nō vicarie vō ſunt ex q̄rū ſepatiōe ꝑuenit
ſanitas. Dicemꝰ etiā ꝙ cāe q̄ mutant diſpoſitiōes
corpis: ⁊ ille q̄ ꝯſeruāt aut ſūt neceſſarie a qbꝰ ipoſſi
bile ē hoiē3 egredi in toto tpe ſue vite: aut nō neceſ-
ſarie. Et neceſſariaꝝ qdē ſex ſūt gnā. Genꝰ aeris cir
cūdātis: ⁊ genꝰ cāꝰ qḋ comedit ⁊ bibit. ⁊ genꝰ motꝰ
⁊ quietis corpei. ⁊ genꝰ motuū3 aialiū: ⁊ genꝰ ſōni ⁊
vigilie: ⁊ genꝰ euacuatiōis ⁊ replētiōis. De gnāe er
go aeris eſt nobis ꝑus loquēdū.

Cap. ii. ē de affectiōe aeris q circūdat corpa.

Aer ē elemētū nroꝝ corpoꝝ ⁊ ſpūū3: ⁊ ꝑter
hoc ꝙ ē elemētū nroꝝ corpoꝝ ⁊ ſpūū3: eſt
etiā emanatio nris aduenies ſpiritibus: ⁊ eſt cauſa
melioratiōis eoꝝ nō tm̄ ſicͭ elementū: ſed etiā ſicͭ faci
ens. ſ. tēpans. Iā aūt declarauimus in his q̄ ꝑceſſe
rūt quid velimꝰ intelligi cū ſpūm dicimus. nō enim
dicere volumus illud quod phī aiam vocant. Et
hoc qdē tpamētū qḋ ex aere nris aduenit ſpiritibꝰ
ex duabꝰ pēdet opatiōibꝰ q̄ ſūt mūdificatio ⁊ euē-
tatio. Euētatio vō ē tpamētū ꝯplexiōis ſpūs cali
di cū ſupfluit ꝓpt ꝯſtrictionē ⁊ ſm̄ plim ⁊ ꝓpt aliud
ſꝫ tpamētū qḋ ſit tpamētū relatiuū quod ſcuiſti.
Et hoc qdē3 tpamētum attribuit nobis aeris at
tractio a pulmone ⁊ a poris euētatione pulſus qui
ſunt cū arterijs ꝯtinui. Aer aūt q nos circūdat vel
de ē frigidus i ꝯplexiōe ꝯpoſitiōe ſpūs innati quādo
plus ꝯplexiōis q̄ accidit ꝓpt ꝯſtrictionē. Cūqꝫ aer
ad ipſm ꝑuenit impellit ipſm ⁊ miſcet cū eo ⁊ prohi-
bet ipſm ad igneitatē ꝯuertat ꝯſtrītiuaꝫ ex qua ipſe
ad malitiā ꝑuenit ꝯplexionis p quā remouet a pre-
paratiōe ad effectiones recipiēdā animales in ſe q̄
eſt cauſa vite ⁊ ad reſolutionē ſuenet ſubſtantie va-
poralis humide. Mūdificatio vō ē ꝓpter ſocieta-
tem ipſiꝰ quādo reuerti facit anhelitꝰ illud qḋ ei at-
tribuit vtus ſepatiua ex vapore fumoſo: cuiꝰ cōpa
ratio ad ſpūm eſt comparatio humoris ſuperflui
ad corpus cū aer expellit. Tempamentū ergo eius
eſt ꝓpterea qḋ ſpiritum aduenit aer cū attrahitur et
mundificatio eſt propter eius exitum cum expellit.
Aer enim qui attrahitur in p̄imis cum ingredi-
tur ad temperandum neceſſe eſt ut ſit in effectu frigi
dus. ſed poſtq̄ conuertitur ad qualitatem ſpiritus
propter calorem longitudine more deſtruitur eius
iuuamentum ⁊ nō indiget eo ⁊ eſt aer nouus neceſ-
ſarius qui ingrediatur vtilli alterꝰ ſuppleat vices.
Oportet igitur neceſſario ut egrediat ad hoc ut ſuo
vicario locū euacuet: ⁊ ut fumoſe ſuperfluitates ſbe
ſpūs cum eo expellantur. Et aer quidem dum eſt
temperatus ⁊ clarus: neqꝫ ſubſtantia extranea com
plexioni ſpiritus cōtraria ei admiſcet eſt ſanitatem
efficiens ⁊ ipſam conſeruans. Et cū mutat ſue ope-
rationis cōtrariū operat. Aeri ꝑterea accidūt mu
tationes naturales ⁊ mutatiōes nō naturales ⁊ mu
tationes curſū egredītes naturalē ei cōtrarie. Na-
turales vō mutationes ſūt mutatiōes temporales
quoniam in vnoquoqꝫ tempore ad aliam conuerti
tur complexionem.

Capīm. iij. de naturis tempoꝝ.

Debes ſit ſcire ꝙ tpa iſta q̄ ſūt ſm̄ medicos
alia ſunt ab eis q̄ ſunt ſm̄ aſtronomicos.
Quattuor nāqꝫ tpa ſm̄ aſtronomicos ſūt
mutatiōes ſol’ in vnaq̄qꝫ q̄dra circuli ſignoꝝ a pūc
to incipiētes vernali. Scdm medicos vō ver in
terris tpamis ē tps in quo nō tm̄ ſūt neceſſarie res
calefaciētes ꝓpt frigꝰ ut inde ſit multū curādū. neqꝫ
euētatio ꝓpt calorē. Et in tpe qdē eſt ꝑncipiū ſiidē
ā arborū. Et cūꝰ tps ē tps eqͥs inṫ ꝯſtitutē verna
lem aut ipſam prope donec ſol ſit in medio thauri. Et
autūnus ē huic oppoſitꝰ in talibꝰ q̄les ſūt nre ṫre.
In alijs vō terris ē poſſibile ut ꝑcedat ver ⁊ tardet
autūnus. Et eſtas qdē eſt totū tps calidū3. Et hyēs
totū tps frigidum. Vnumquodqꝫ igiṫ duoꝝ tem
poꝝ veris ⁊ autūni ē magis breue ſm̄ medicos q̄
vtrūquodqꝫ duoꝝ tempoꝝ eſtatis ⁊ hyemis. Et
hyems quidem ē tēpus eſtati oppoſitū: aut minus
eo: aut maius eo ſm̄ ṫras. Et vṫ ꝙ ver ſit tēpus flo-
rum ⁊ initij pomoꝝ. Et autūnus tps mutatiōis co-
loris folioꝝ ⁊ ꝑncipiū caſus eoꝝ. ⁊ qḋ eſt preṫ iſtud
eſt hyems ⁊ eſtas. Et dicimꝰ ꝙ veris cōplexio ē
temperata neqꝫ ē ſicut qdā exiſtimāt calida ⁊ humi
da. certificare vō iſtud multa īueſtigatiōe ē in pte
nālis phīe. credere aūt debemꝰ ꝙ ver ē tempatum.
Et eſtas ē calida ꝓpterea ꝙ ſol oppoſitiōi capitū
eſt ꝓpinquus ⁊ fortitudo exiſtit radij q ab eo ꝓfluit
qui imaginat ꝯuerti retro in eſtate aut ſup angulos
valde acutos: aut ſup ſeipm in lineis in quibꝰ pene-
trauit. ⁊ ꝓpterea inſpiſſat radius. huiꝰ vō cā ꝓ cer-
to exiſtit eo ꝙ caſus radij ſolis aliꝰ ē qui eſt ſicͭ caſus
axis colūne ⁊ piramidis ſicͭ ſi a cētro corporis ſol’
penetret ad illud qḋ ē ei oppoſitū. Aliꝰ ē q eſt ſicͭ
ſupficiē ꝯ circūferētie: aut q ē ꝓpinquꝰ circūferētie
⁊ cāꝰ qdē vtꝰ exiſtit ī axe eo ꝙ impreſſio aduenit ei ab
ꝑibꝰ extremis. ille vō q ē in pte extremoꝝ ē magis
debil’. Nos aūt i eſtate ſumꝰ cadētes in axe aut cir-
ca ipſm: ⁊ ꝑdurat hoc tps ſup nos q in iſtis morant
latitudinibꝰ. Et i h ꝑmeſumꝰ circa circūferētiam.
Ideoqꝫ i eſtate lumē exiſtit magis ſplēdidū ſꝫ ſpa
ciū qḋ ē a nro loco ad locū ſolī ſit lōgiꝰ cū ſol circa
ſuā exiſtit augē3. Iſtiꝰ vō lōgitudīs ⁊ ꝓpīquitatis
ꝯpatio ī pte aſtronomica ꝑus diſciplinal’ phīe decla
rat ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitudinis
luminis mōſtrat in pte nālis phīe. Et eſtas ꝑter h
ꝙ ē calā ē etiā ſicca ꝓpt reſolutionē hūoꝝ q̄ fit i ea
a multa caliditate: ⁊ ꝓpt reſolutionē ſbe aeris ⁊ ipſius
ſilitudinē cū nā ignea: ⁊ ꝓpt paucitatē cāꝰ qḋ cadit ī
ea de rore ⁊ pluuia. Et hyēs qdē ſfra ē ⁊ hūida ꝓpt
haꝝ cāꝝ ꝯria. In autūno vō iā calor diminutꝰ fuit
⁊ ſfritas nōdū ꝑuenit ad ꝯplementū3. Et ſic exiſtit
ꝙ iā i medio ſtatꝰ lōgitudinis q̄ ē inṫ axē quā noia
uimꝰ: ⁊ inṫ circūferētiā ꝓpinquꝰ: igiṫ exiſtit tpamēto
qḋ inṫ caliditatē exiſtit ⁊ ſfritatē. In humiditatē aūt ⁊
ſiccitatē nō exiſtit tpatꝰ. Quō. n. hoc eēt cū ſol iā
ſiccauerit aerē ⁊ nōdū acciderit exiccatiōe humectatiōe ꝯ
qḋ ſit exiccatiōi ꝯie exiccatiōis oppoſitū. Diſpoſitio
quoqꝫ q̄ ē ad īfrigidādū nō ē quēadmodū ea q̄ eſt
ad humectādū: qm̄ ꝯuerſio q̄ ē ad īfrigidādū ē leuis:
ſꝫ ꝯuerſio q̄ ē ad humectādū n̄ ē tā facil: neqꝫ ē ꝯuer-
ſio q̄ fit ad humiditatē ꝓpt frigꝰ ſicͭ ꝯuerſio q̄ fit ad ſic
citatē ꝓpt calorē. Cōuerſio nāqꝫ q̄ fit ad ſiccitatē ꝓ
pter caliditatē ē facil: qm̄ q̄libꝫ caliditas exiccat: ſꝫ nō q̄
libet ſfritas humectat: immo plerūqꝫ q̄libet caliditas fo
tior ex ſtit i humectādo cū nām inuenit ꝙ ſi q̄libet ſfri
giditas i eodē. q̄libet. n. caliditas euaporatiōē ſfac
⁊ nō reſoluit. ſꝫ q̄libet ſfritas n̄ ſpiſſat ⁊ ꝯſtringit ⁊ ad
iuuat. Ideoqꝫ nō ē diſpō q̄ ſequit nomen ver i humidita

te hyemis ſic ē diſpō q̄ facit remanē autūnū in ſicci
tate eſtatis. Veris enī hūiditas tpal in tāto ſpē ꝑꝑ
caliditatē in quāto nō tpal ſiccitas autūni ꝓpt ffridi
tatē: τ r ſ ꝙ hūectatio, iſta τ exſiccatio ſilēs ſint opa
tionib⁹ habi⁹ τ ꝑuātiōis τ nō duoꝝ ꝯrioꝝ opatiōi
bus. Exſiccatio nāqꝫ in hoc loco nō ē niſi ſbe hūi
de deſtructio. τ hūcitatio nō ē ſicce ſbe deſtructio.
ſed ſbe humide acq̄ſitio. cū enim hoc loco dicim⁹
acrē humidū τ aerem ſiccū nō intelligim⁹ ei⁹ for
mā: neqꝫ ei⁹ q̄litatem nālez: neqꝫ de hoc in hoc lo
co cogitam⁹: aut multū ſollicitamur. Et cū aerez di
cim⁹ hūidū nō volum⁹ intelligē niſi acrē cui admix
ti fuerint vapores multi aquoſi: aut acrē cui⁹ ſpiſſi
tudo ꝯuerſa fuit a ſilitudine vaporis aquoſi: τ acrē
dicim⁹ ſiccū acrē videlꝫ ex quo reſolutuz fuit qð de
vaporib⁹ aquoſis ei erat admixtū quāſi ſe ꝯuertit ad ſi
militudinē ſbe ignis ꝓpt ſtolutionē τ cū quo admix
ti fuerūt terreſtres ſūt q terre in ſua ſiccitate ſimilat.
Superfluitas igit hūiditatis hyemalis minuit ex ve
re ꝓpt qualibet caliditatē q̄ in ipſo accidit ꝓpt qð ſol
oppoſitioni capitū ꝓpinqui⁹ exiſtit. Autūni vō ſub
ſtātia nō ꝓpt qualibet ffritatē q̄ in ipſo accidat hu
mectat: τ cū hoc cognoſcē voles ꝯſiderabis an res
ſicce in acre frigido tā cito hūectant q̄ cito res hu
mide i acre calido exſiccant poſtq̄ pones frigidū i
frigiditate ſua: ſic calidū i caliditate ſua fere. Cum
hoc. n. ꝯſideraueris inuenies rē in ea diuerſā: lꝫ h̄ exi
ſtat res alia maior iſta: τ ē ꝙ hūiditas in acre calido
τ ffro ſimul nō ꝑmanē: niſi ꝓpt emanationis ꝑma
nētiā ad eas venientis: ſed ſiccitas indiget nulla ema
natiōe. Hoc aūt ꝙ hūiditas nō ꝑmanet i corpib⁹
aeri diſcoop̄tis: τ in ipſo acre niſi ꝓpt emanationez
nō ē: niſi ꝓpterea ꝙ aer nō dr̄ eē fortis ffrital niſi ꝑ
ꝯpationē nroꝝ corpuz: neqꝫ ei⁹ ffritas puenit apud
nos i terris hitans tāta qn aliquo mō reſoluatur imo
in oīb⁹ reſoluit diſpoſitionib⁹ ꝓpt illud qð i eo exi
ſtit de vtute ſol τ ſtellaꝝ. Cū ergo abſcidit emanatō
τ ꝑdurat reſolutio cito aduenit ſiccitas. In vere aūt
illud qð reſoluit ē pl⁹ eo qð euaporat. Et hui⁹ qdez
cā ē eo ꝙ euaporationē due res efficiūt. vna ē calidi
tas ſubtil pauca i eo qð ex ſpacio manifeſtū exiſtit: τ
calitas fortis inē ea abſcōdita ex q̄ ad tre ſupficiē ref
ꝓfluit ſubtil. Qð. n. de tra occultū ē in hyeme vehe
mēti calore calidū exiſtit: quēadmodū i ſapiētijs nāli
lib⁹ ꝑncipalib⁹ declaratū fuit τ ē calitas acris pau
ca. Duc igit res ad hūectādum ꝯiūgūt q̄ ſūt ſubli
matio τ iſpiſſatio: τ ꝯtro magis q̄ etiā ffritas in ſba
ip̄i⁹ acris opat ſpiſſitudinē τ ꝯcuſſionē ad euapora
tionē. In vere aūt reſolutio acris ē magis fortis q̄
ei⁹ euapatio τ calor abſcōdit⁹ occult⁹ valde minuit
τ appet ex eo qð ſupficiei tre aduenit ſubito res q̄ ē
fortior q̄ vaporis: aut res q̄ ſubtil exiſtit euapatio
nis ꝓpterea ꝙ multū ſupat māz τ ſubtiliat τ iuenit
ei⁹ pauca euapatio calorē multū i acre τ ꝯplet reſo
lutio ꝓpt hoc: hoc ē ſm plim τ ſm eaꝝ cāꝝ ſingu
laritatē abſqꝫ alijs cāis ex qb⁹ h̄ alie ꝓueniūt cāe ꝑ
ter eas q̄s noiauim⁹. Ampli⁹ aūt nō ē ibi mā mixta
q̄ illud qð fuit ſublimatuz τ ſubtiliatū euaporet. Et

ꝓpterea oꝫ ut nā veris trahat ad eq̄litatē inē hūidi
tatē τ ſiccitatē ſic ē tpatū inē caliditatē τ frigiditatez:
lꝫ nō ꝓhibeam⁹ qn ꝑncipiū veris trahat ad hūidi
tatē quādā: τ in nō ē lōgiquū ab eq̄litate ſic ē ſicci
tas autūni ab eq̄litate. Preterea ſi non iudicaueri
mus ꝙ in autūno ſit fortis equalitas inter calidita
tem τ frigiditatē non erit ab equalitate longinqui⁹.
eius enim partes dici que ſunt ante meridiez τ poſt
ſunt eſtiue. Aer nanqꝫ autūnalis eſt fortis ſiccitatis
τ valde aptus ad recipiendum caliditatem τ cōuer
ti ad ſimilitudinē igneitatis: ꝓpterea ꝙ eſtas ipſius
ad hoc ꝑparauit: τ ei⁹ noctes τ eius matutina ſūt fri
gida ꝓpter ſolis longitudinem in autūno ab op
poſitione capitum: τ ꝓpterea ꝙ ſubtilis reſolutū for
titer recipit opationē ei⁹ quod infrigidat. Aer aūt
magis ē circa equalitatem in duab⁹ qualitatibus:
ideo ꝙ aer ipſi⁹ nihil recipit ex cauſa que cauſe que
eſt in autūno ſimilis exiſtit. i. illud quod recipit au
tūnus ex caliditate τ frigiditate. Eius igit nox non
multū longe ē a die ſuſpirus. Qð ſi aliquis dixe
rit q̄rōne nox autūni eſt frigidior nocte veris cum
oporteret ut eius aer eēt calidior eo ꝙ ſit magis ſub
illis. Reſpōdem⁹ τ dicem⁹ ꝙ aer q eſt fortis rarita
tis citi⁹ recipit caliditatē τ frigiditatē: τ ſimilit aqua
fortis raritatis: ideo cū tu calefeceris aquā τ volue
ris ipſam cōgelare citius cōgelabit q̄ frigida: ꝓpte
rea ꝙ frigiditas in ipſam penetrat ꝓpt ei⁹ raritatez.
Corpa aūt nō tm̄ ſentiūt ex frigiditate veris quā
tū ſentiunt ex frigiditate autūni eo ꝙ corpa in vere
ſūt exeūtia a ffritate ad caliditatē ꝯtra in frigidita
te: τ in autūno ſūt ad hoc ꝯria: lꝫ autūn⁹ ad hyemē
tēdat: τ ver ab eo recedat. Et ē tibi ſciēdū ꝙ tēpo
rū diuerſitas facit ꝯmoueri i vnoquoqꝫ climate ali
quē egritudinū modū. Et medic⁹ dꝫ hoc in vno
quoqꝫ climate cognoſcē ad hoc: ut i ipſo ſint ꝯſtru
cte cuſtodia τ regiminis ꝑmiſſio. Et etiā cū vn⁹ dies
alicui tēpori ſimil exiſtit τ nō alij. Eſt uſqꝫ ex die
b⁹ q ē vernal: τ ē ex eis q ē eſtiual: τ ē ex eis qui ē au
tūnalis q in die vna calefacit τ infrigidat.

Cap. iiii. de iudicijs tpoꝝ τ eoꝝ mutationib⁹.

Unc tempus quod complexionez habet
ſanam ꝓportionale eſt τ conueniens: ſed
qð malitiā complexionis habet ꝓportio
nale diuerſificatur ab eo: ſed cum multa ab equali
tate egreſſio acciderit proportionale τ non pꝓpor
tionale ab eo diuerſificabitur: ideo ꝙ virtus debili
tabitur. Vnūquodqꝫ enī tēpus cōplexioni egrote
cōueniens ipſius cōtrariū eſt. Cumqꝫ due tempora
a ſua egreſſa fuerint natura τ fuerit coru exitus con
trarius: neqꝫ fuerit ibi ſuperfluitas longa quemad
modū ſi fuerit hyems meridiana τ ſuperuenerit et
ver ſeptētrionale: erit aduentus ſecundi ſuper ꝑmū
conferens corporibus τ ipſā temperans eo ꝙ ſeptē
trionalitas veris eſt oppoſita meridionalitati hye
mis: τ ſimilit ſi hyems valde ſicca fuerit τ ver fuerit
valde humidū: tunc ver hyemis ſiccitatē tpabit et
ſi humiditas non fuerit multa neqꝫ ꝓlongabitur
tpe multo non mutabit illud eius tēperamētum

humectatiōe impedietē. Mutatio pterea tēpis
in quo tēpoꝝ ē minus afferēs mortalitatē q̄ eius
mutatio in multis tēporibus. i. mutatio adducens
mortalitatē: τ non ē mutatio emendās illud quod
ꝑmia attulit mutatio ſicut diximus. τ ex comple
xionibus acris dignior ut cōuertat ad putrefactiōez
eſt calidi τ humidi acris cōplexio. Plurimū vero
ꙗ accidit acris mutationes eſt in locis diuerſorum
ſitū: τ in profunditatib⁹ vallium: ſed in collibus τ i al
tis pauce ꝓpter exiſtūt: τ eſt cōueniēs ut ſicut tpa di
cunt ꝓueniant ut ſit eſtas calida τ hyems frigida τ
ſimiliter vnūquodqꝫ tēpus. Qð ſi ſic non ita
fuerit erunt conformatarū egritudinū. Annus pterea
in quo oia eius tpa ſui vtūt eiuſdem qualitatez
annus ē malus quēadmodū ſi totus ann⁹ fuerit hu
midus tantū ſiccus: aut calidus: aut frigidus. Ann⁹
enī qui eſt ſic eſt multarū egritudinū ſue qualitati cō
ꝑortionalium quarū tempora poſtea erūt ꝓlixa. Tūc
vſqꝫ tēp⁹ ſimiliū cōmouet egritudinē ſibi ꝓpor
tionalē quāto magis totus annus. Tēpus. n. frigi
dū cū corpus inuenit phlegmaticū cōmouet epilep
ſiā τ paliſiam τ apoplexiā τ torturā τ ſpaſmū τ ſilia.
Et tēpus calidū cū inuenit corpus colericū cōmo
uet maniā τ febres acutas τ apoſtemata acuta: quādoqꝫ
ſi ſiccū fuerit: cū humor⁹ ꝑuenit ꝑntius incēdit. Am
plius cū cito ꝓuenit hyems cito hyemales adueni
unt egritudines. τ cū cito ꝓuenit eſtas cito eſtiue
adueniūt egritudines: τ mutātur egritudines q̄ erāt
ante ſm iudiciū tpis. Cūqꝫ aliqð ꝓlongat tēp⁹ mul
te eius ſūt egritudines: τ ꝓpe eſtas τ autūnus.
Debes aūt ſcire ꝙ effectus mutationis tēporꝝ non
ſūt ꝓpter cām tpis vnde eſt tempus: ſed ꝓpterea ꙗ
eſt eo mutata qualitas magnā efficit operationē i mu
tationib⁹ diſpoſitionū: ſimilit quoqꝫ ſi aer i vna die
mutat de caliditate in frigiditatē mutabūtur ſꝫ eas
corpa. Et in tpib⁹ quidē ſanitas exiſtit: ut ſit autū
nus pluuioſus τ hyems tpatus ſit nō frigiditatez
ſuꝑans: nō tñ ſit ꝑ intima in cōparatione regiōis. Et
ſi ver pluuioſū fuerit τ eſtas nō abſqꝫ pluuia fuerit
ꝓtinuit illud qð ſanius eē poteſt.

Ca. v. de aere bono.

Er bonꝰ ſbe ē aer cui nō admiſcet ex va
porib⁹: ut ex fumis res extraneas: τ qui ē
diſcoopertus celo: neqꝫ ē inter parietes τ tecta conſtri
ctus. Cum vero in aere acciderit putrefactio cōis
diſcoopertus tunc erit ipſā magis recipiēs q̄ conſtri
ctus τ occultatus: aliter aūt diſcoopertus melior exi
ſtit. Et hic quidē bonus aer ꝑmanet clarus niſi eius
vaporis miſceātur loquei τ ſtagnoꝝ τ ꝓfundita
tū aquaꝝ cōtinētiū τ terraꝝ que ſunt late: τ locoꝝ vb i
naſcuntur olera: τ precipue ubi talia qualet ſunt cau
les τ eruca: oriūtur τ arbores viſcoſe τ arbores ma
larum cōplexionū: ſicut ſohas τ nuces τ ſic⁹ τ odōes
putridi: τ ꝓpter hoc nō remouetur ab eo vēti bōi
qui ſufflent ex terra alta aut equali. Et aer hic nō ē
certus i terra ꝓfunda que cito caleſit cū ſol oritur τ ci
to infrigidatur cū occidit: nꝫ ē ſtrict⁹ inē parietes qu par
ē ex quo fuerūt cōſtructi. ſuꝑ egi τ hoꝝ ſilia: τ nō

dū integre ad ſiccitatē ꝑfectā ꝑuenerit: ut obſiſtit ex
tractioni acris ſicut qui quaſi ſtringit. Et ut quidē
tā ſciuiſti ꙗ mutationū acris alie ſūt nāles: alie ſūt na
ture extranee: alie ſūt q̄ nō ſūt naturales neqꝫ extra
nāturales. Debes aūt ſcire ꙗ mutationes acris que nō ſūt
ſm nām ſunt ſiue ſint eī ꝯrie ſiue nō ꝯrie quā eū exuūt ſm
circuitū τ quē nō ſeruāt circuitū. Ex diſpoſitio⁹ qdez
tpum ſanior ē vt exiſtat queqꝫ ſuā nām: quoꝝ eoꝝ mu
tationes afferunt egritudines. Ca. vi. de mutatione
qualitatū acrū τ eis que ex tēporib⁹ ꝓueniunt.

Er calid⁹ diſſoluit τ laxat. Et ſi eius cali
ditas pauca fuerit tpata: tūc rubificabit co
lorē eo ꙗ ſanguinē ad exteriora trahit: ꙗ ſi
multa fuerit colorē efficiet citrinū ꝓpterea ꙗ reſoluit
illud qð attraxit. Ipſe quoqꝫ multū efficit ſudorem
τ minuit vrinā τ digeſtionem debilitat τ ſitim facit. Frigi
dus vō aer cōſtringit τ digeſtionez fortiorē reddit τ uri
nā efficit multā eo ꙗ humores ꝯſtringit τ ꝓpterea ꙗ i ſu
dorē pauca reſoluunt τ his ſimilia: τ minuit egeſtionē pro
pterea ꙗ muſculi ani ſe exp anali: τ ideo ꙗ rectuz tunc
ſtimuli parū obedit: vñ ꝓpter deſtructionē obedientie
vie ſtercus nō deſcendit: quapꝑ multū moratur τ eius
aquoſitas in vrinā reſoluit. Aer vero humidus cutez
lenit τ corpus humectat. Et ſiccus exſiccat cutē τ denſ
grat corpus. Et aer turbatus triſtificat aīam τ ꝯmu
tat humores. Aer vō turbat⁹ alius ē ab aere groſſo.
Aer. n. groſſus ē ille qui in turbatiōe ſui ſbe ſue ſilat.
Sꝫ turbat⁹ ē ille qui cū nub⁹ miſcet groſſis. Duarū
vō rerū ſignificatio ē ꙗ ſtelle minute parū appareāt
et ꙗ ſplēdor eius qð ex ſtellis fixis ſicut eius qð ſcin
tillat parū reſplēdet. τ eius quidez cē exitū vapores
multi τ fumi multi τ vēti boni pauci. Nūc aūt illuz
ſermonē ad hanc reducem⁹ intentionē: τ cōplebi
mus ipſm cū de mutatiōibus acris qui eſt ꝑter natu
ram tractabimus. Et omne qdez tēpus qð ꝓuenit
ſm q dꝫ iudicia habet ꝓpria. Et finis quidem
cuiuſqꝫ tēporis ꝑncipio tēporis qð ē poſt ipm i iu
dicijs duorū tēporuz cōicat τ in egritudinib⁹ ipoꝝ.
Aer aūt cum ē ſm ſuā ꝯplexionē eſt melius tēpus τ
eſt proportionale ꝯplexiōi ſpūi⁹ τ ſanguinis: τ lꝫ cū
ſua exiſtat eſtiuiale quā nominauim⁹ ad caliditatez
tamē ſubtilem declinat parūper ſopitū τ ad humi
ditatē naturalē τ rubificat colorē eo ꙗ ſanguinē at
trahit tēperate τ nō ꝑuenit ad reſoluēdum quēadmo
dū eſtas ꝑuenit eſtiualis. In vere quoqꝫ cuꝫ mo
uētur egritudines chronice. facit enī humores qui
ſunt quieti currere τ eliquat eos. Ideoqꝫ melāco
liam paciētib⁹ melācolia ꝯmouet. Et ille i quo mul
titudo exuberat humoꝝ in hyeme ꝓpt ei⁹ guloſitatez
τ exercitij ei⁹ ꝑuitatē ſit in vere egritudinib⁹ aptus
que ex illis ꝯmouent materijs ꝓpt qð ver eas reſol
uit. Cūqꝫ ver ꝓlongatur τ tempat eſtiue egritudi
nes pauce ſūt. Veris aūt egritudines ſūt ſanguis ege
ſtio τ flux⁹ ſanguis ex narib⁹ τ maxie ebullitio: q̄ de nā
exiſtit colere τ apata τ carbunculi τ ſinaces τ ſūt ple
rūqꝫ ꝑnicioſe τ alie eriſiure. Et in ipſo multū ꝯtigit
ꝑ uenaꝝ ꝑcuſſure τ ſputū ſanguinolētū τ tuſſis: τ ꝓpe in
eo qð ex ipſo eſt hyemale τ hyemi ſilat ſiue eoꝝ die

poſitões male q̄ hns hūc egritudines ⁊ ꝓpe pibiliz
Et ꝓpterea ꝙ ipſi i phlegmaticis mãm phlegmatis
mouet accidit i eo apoplexia ⁊ paraliſis ⁊ ſicturaruʒ
dolores. Ex eis vero q̄ ducūt ad hoc eſt aliqs fortis
motus ex motib⁹ corꝑis ⁊ aīalib⁹ ⁊ comeſtio etiaʒ
rerū calefaciētiū eo ꝙ aeris adiuuat naturā. Nulla
ãt res eſt q̄ ita iuuet ab egritudinib⁹ veris quemad
modū phlobotomia ⁊ inanitio ⁊ diminutio come-
dendi ⁊ augmentū bibēdi ⁊ debilitatio pot⁹ inebriã
tis ⁊ ipſius diminutio ⁊ tēꝑamentū. Ver ꝑterea
pueris ē ⁊ iuuenib⁹ ⁊ eis q̄ ſūt circa ipſos. Hyems
vero ad digerēdū ē melior ꝓpterea ꝙ frig⁹ calorē ina
tū ſubſtantiã ꝯphendit. vñ fortior efficit ⁊ nõ diſſol-
uitur. ⁊ ideo q̄ fruct⁹ ſunt pauci ⁊ gens nõ comedit
niſi leuia nutriētia ⁊ q̄ hoim mot⁹ poſt repletões ē
paruus ⁊ q̄ ad loca ingrediunt calefacientia. Ipſa
quoq̄ cholerã pl⁹ debilitat q̄ꝫ oīa tpa ſua frigiditate
⁊ ſui diei breuitate ⁊ ſue noctis plixitate. Et ipſa ē ma
gis ꝯſtringēs materias. Et ipſa ē pl⁹ neceſſariũ aſſumē
ea q̄ incidunt ⁊ ſubtiliant. Egritudinū vero hyema
lium plime ſunt phlegmatice ⁊ in ipſa fit phlegma
multū ⁊ plimū qd̄ eſt in eo qd̄ vomitu expellitur eſt
phlegma. Colores quoq̄ apoſtematū in ea ſcḋm plu
rimū ad albedinē trahūt ⁊ in ipſa abūdat catarr⁹: ⁊
incipit catarr⁹ cū aer autūnalis mutat quē poſtea ſe-
quitur aſſa ⁊ aſſa pulmonis ⁊ raucedo ⁊ dolor gut
turis: deinde accidit dolor lateris ipſi⁹ ⁊ dorſi ⁊ ner
uorũ nocumēta ⁊ capitis dolor chronicus: īmo
apoplexia. Et hoc totũ ꝓpterea ꝙ materie ꝯſtrin
gunt phlegmatice. Et q̄ multiplicant. Senib⁹ vero
nocet hyems ⁊ eis ſilr q̄ eis ſimiles exiſtūt: ſed medijs
iuuamētū pſtat. In hyeme ꝑterea hypoſtaſis i vri
na multitudo exiſtit ꝯparatiõe eſtatis. ⁊ ei⁹ etiã quãtitas
eſt maior ⁊ minuit i ea ſãguis ⁊ auget phlegma. In
eſtate vero auget cholera rubea: ſed poſtea in ei⁹ fine
cholera nigra augetur: ꝓpterea ꝙ ſubtile reſoluit ⁊ groſ
ſū retinet ⁊ ꝯſtringit. Et iuuenes ſenes ⁊ q̄ eis ſimilant i
eſtate fortiores. Et eſtas q̄dē humores reſoluit ⁊ vir-
tutes debilitat ⁊ opationes nãles eū nimia reſolutiõis
⁊ citrinat colorē. ꝓpterea ꝙ reſoluit illud qd̄ ex ſan
guine attrahit. Egritudinū quoq̄ ipſa in ea abbre
uiant. ſi enim virt⁹ fortis fuerit aerē inueniet ad reſol-
uēdū adiuuantē ⁊ ad egritudinis mãm maturandã
⁊ expellet eã extra. Qd̄ ſi debilis fuerit calor aeris ei
addet debilitatē ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ deſtruet ⁊ morietur
eger. Amplius eſtas calida ⁊ ſicca cito incidit egri-
tudines: humida vero eſt maſticatoria: vnde ſuarū egri
tudinū tpa prolongātur: ideoq̄ plim vlcerũ ad her-
petē eſthiomenũ peruenit. Et accidit in ea hydrop
ſis ⁊ lyenteria ⁊ lenitur natura ⁊ ad hoc totū adiu-
uant humores multi qui a ſuperioribus ad inferio
ra decēdunt ⁊ ꝓpter eã a capite. Eſtiue vero egri-
tudines ſunt ſicut febres tertiane ⁊ ſinochus ⁊ cau-
ſon ⁊ corporis extenuatio. Et ex dolorib⁹ dolores
aurium ⁊ opthalmia ⁊ in ea multiplicantur ꝓpterea cuʒ
nõ fuerit vētoſa heriſipila ⁊ bothor que ſunt ei⁹ nãe
cuius ē ipſa. Cū vero eſtas fuerit humida erunt febres
bone diſpoſitionis nõ hñtes aſperitatē ⁊ acuitateʒ

ſicci ⁊ multiplicabitur in ea ſudor ⁊ expectabitur cri
ſibus ꝓpterea ꝙ caliditas ⁊ humiditas huic pro-
portionantur quoniam caliditas reſoluit ⁊ humidi
tas laxat ⁊ poros dilatat. Cumq̄ eſtas fuerit meri-
dionalis multiplicabuntur in ea mortalitates ⁊ egri
tudines variole ⁊ morbilli. Septentrionalis vero
eſtas eſt ſana: ideoq̄ exprimendi egritudines in ea
multiplicantur. Egritudines autē ſiue exprimen
di ſunt egritudines que proueniūt ex curſu materie
propter calorem occultū aut manifeſtum cum per-
cutit eum frigiditas manifeſta ⁊ premit. Et he qui
dem egritudines fiunt ſicut reumatiſmi ⁊ que ipſos
ſequuntur. Cumq̄ eſtas fuerit ſeptentrionalis ſicca
phlegmaticis confert ⁊ mulieribus ⁊ choleram ha
bentibus rubeam accidit opthalmia ſicca ⁊ febres
acute longi temporis ⁊ proueniunt ex aduſtione
cholere conſtrictio: ⁊ cholere nigre exuberatio.
Autumnus vero multarū exiſtit egritudinum: eo
ꝙ in ipſo homo ſub ſole calido multū incedit. deīs
de in nocte peruenit ad frigus ⁊ propterea ꝙ fructu
um eſt multitudo quis humores fiunt mali ⁊ ꝓpter
diſſolutionem virtutis in eſtate. Humores preterea
fiunt in autumno mali ꝓpter mala cibaria ⁊ pro-
pter ſubtilis reſolutionem ⁊ quia remanet ſpiſſum
⁊ propter eius aduſtionem. Cumq̄ aliquis humor
ebullierit propterea ꝙ natura ipſum vult expellere ⁊
reſoluit reducit ipſum frigus ad ſtringendū. San
guis quoq̄ in autūno multum minuitur: īmo ſan-
guini in ſua cõplexione cõtrarius exiſtit. Non ergo
ad ipſum generandū iuuat. Et etiã reſolutio iã pre-
ceſſit qua eſtas ſanguinem reſoluit ⁊ ex ipſo minuit
In ipſo autē accidunt ex humoribus cholera rubea
reſidua ab eſtate: ⁊ nigra ꝓpterea ꝙ humores i eſta
te fiunt cinis: ⁊ ideo in ipſo cholera multiplicat ni-
gra: quoniã eſtas adurit humores: ⁊ autumnus facit
ex eis cinerē: ⁊ principiũ quidē autūni ſenibus ali-
quo modo conueniens exiſtit ⁊ eius finis eos ipe-
dit maximo impedimento. Autūni autem egritu
dines ſunt ſcabies que excoriat ⁊ ipetigines ⁊ cancri
⁊ ſicturarū dolores ⁊ febres cõmixte ⁊ febres quar
tane ꝓpter cholere nigre multitudinē. ⁊ propter il-
lud qd̄ de eius operatione declarauimus: ideoq̄ i
groſſatur ſplen in eo ⁊ accidit in ipſo vt vrina gutta-
tiʒ emittatur propter illud quod veſice accidit ex di
uerſitate complexionis inter caliditatē ⁊ frigiditatē.
Difficultas quoq̄ accidit vrine qd̄ plus accidit q̄ꝫ
ꝙ vrina guttatim emittat. ⁊ accidit in eo lyenteria.
Et hoc quidē eſt propterea ꝙ frigiditas expellit illud
qd̄ ex humoribus ad interiora corporis eſt ſubtilius
⁊ fit in eo ſciatica: ⁊ accidit i eo ſinantia acuta cholerica
⁊ in vere phlſatica: quoniam principiũ cuiuſcumq̄
humoris carū eſt ex humore quem efficit temp⁹ qd̄
ante ipſū fuit: ⁊ in ipſo etiã multiplicat ulica ſicca.
Et eſt cum in eo accidit apoplexia ⁊ egritudines pul
monis ⁊ dolores dorſi ⁊ coxarū propter motū ſup
fluitatum in eſtate primum ⁊ poſtea cito conſtrictio
nem. Et multiplicantur in ipſo vermes i vētre ꝓ-
pter debilitatem virtutis in digerendo ⁊ expellēdo.

In ipſo etiã ⁊ ꝓpterea ſicco multiplicant variole ſpecia
liter cū autē ipſū fuerit eſtas calida ⁊ i ipſo etiaʒ multi
plicatur mania ꝓpter humorū cholericorũ malitiã: ⁊ q̄
cholera nigra eis cõmiſcet. Autumnus ꝑterea eſt
ipſe qd̄ i pulmõe hñtib⁹ aſſa ē deterius q̄ ſiit habentes
ptiſiʒ ⁊ ipſe detegit occultã in diſpõe: cū ante ipſū
initiũ habuerit ⁊ nõ fuerit manifeſtabat. Ethicam
quoq̄ hñtib⁹ ſingulariter ē ipſe deterius tēpus cauſa
ſue exſiccationis. Amplius autūn⁹ ē ſicut nutritor
reliquarũ egritudinū eſtatis. Et autūnus q̄ melior ex
iſtit ē q̄ eſt magis humidus ⁊ pluuioſus. Et deteri
or eſt ille qui eſt ſiccus.

Capitulum. vij. de iudicijs diſpõnuʒ anni.

Cum hyemi meridionali ver ſupueniēt ſeptē
trionale qd̄ poſtea eſtas ſequatur valde vapo-
roſa ⁊ multiplicate fuerint aq̄ ⁊ ver ꝯſeruauerit
materias vſq̄ ad eſtatē multiplicabūt i autūno morta
litates in pueris ⁊ multiplicabūt i eo diſſenteria ⁊ inteſtino
rum vlcera ⁊ tertiana notha ꝓlixa. Cūq̄ hyēs mita
rū fuerit aquarũ aborsiēt ille que ſe in vere perituras ſpe-
rabāt abſq̄ cā. Qd̄ ſi pepererit erit qd̄ pariēt debile
aut mortuũ aut grādez hñs maliciã. ⁊ in hominib⁹
multiplicabuntur opthalmie ⁊ ſãguis egõ. Et catarri
tūc multiplicabitur ⁊ ꝓpe in ſenib⁹ ⁊ deſcēdat in mē
bra eorũ occultum. ⁊ q̄ſq̄ morient morte ſubita: iõ ꝙ
vie ſpiritus ſubito ex multitudine opilantur. Et cū
ver pluuioſũ ⁊ meridiõale fuerit ipſiũq̄ hyemi ſup
uenit ſeptētrionali multiplicabūt in eſtate febres acu-
te ⁊ opthalmia ⁊ nãe ſolo ⁊ ſãguis egeſtio ⁊ plūs ho
rū oīm ꝯtinget ꝓp reumatiſmos: ⁊ ꝓpterea ꝙ phlẽ qd̄
in hyeme adunatū fuit ad foramina deſcēdet occulta
eo ꝙ ipſum mouebit calor ⁊ ꝓpterea in humidas hñtib⁹
ꝯplones ſicut mulierib⁹: ⁊ multiplicabūtur putrefa-
ctio ⁊ ipſius febres. Qd̄ ſi in aliquorũ eſtate cecide-
rit pluuia tēpore quo canis celeſtis oritur poſtea ꝯtrariētē
tas ſeptentrionalis boni fiducia habebitur ⁊ reſol-
uentur egritudines. Quibus autem plus nocet
hoc tempus ſunt mulieres ⁊ pueri. Et qui ex eis
euaſerit ad quartanas deueniet propter humorũ adu
ſtionem: q̄ fiunt cinis: ⁊ poſt quartanas proueniet
ad hydropiſim et ad dolores ſplenis. et ad epatis
debilitatē ꝓpter hoc. In ſenib⁹ autē ⁊ in corꝑe in
quo eſt timor frigoris eſt eius nocumentũ prius. Cū
vero eſtati ſicce ſeptētrionali ſupuenerit autumnus
pluuioſus meridionalis preparabūt corꝑa ad hoc
vt veniant in hyeme dolor capitis ⁊ tuſſis ⁊ raucedõ
eorum guttura ⁊ ſluxus: qñ ortiza multum accidet eis
Et ſimiliter cū eſtati ſicce meridionali ſupuenerit.
autumnus pluuioſus ſeptentrionalis multiplicabitur
eis in hyeme dolor capitis. ⁊ poſt reumatiſmus ⁊ tuſ
ſis ⁊ raucedo. Et cum eſtati meridionali autū-
nus ſupuenerit ſeptentrionalis multiplicabitur in
eo egritudines exprimendi ⁊ conſtringendi ⁊ iam ſci
uiſti hoc. Et cum autumnus ⁊ eſtas in hoc conue
niunt vt ſint ambo meridionales humidi multipli-
cabuntur humores: et cum venerit hyems venient
egritudines exprimendi quas nominauimus: neq̄ꝫ
eſt longe quin ad conſtrictionem et materiarum cõ-

uicatiõnem perueniatur: eo ꝙ ſunt multe ⁊ ꝙ va-
pores non habent vnde egrediantur vt ad putridas
perducant egritudines: nõ fallet quin hyems ſit infir
ma: propterea ꝙ inueniet multas materias conſtri-
ctas ⁊ multas. Cum vero ambo fuerint ſicci ſeptē
trionales iuuabit eum qui nocet humiditas ⁊ mu-
lieribus: ⁊ qui eſt talis quales ipſe ſunt accident op-
thalmia ſicca ⁊ catarrus lõgi temporis ⁊ febris acu
te ⁊ melancholia. Hyems autem que eſt frigida
⁊ pluuioſa ardorem efficit vrine. Et cum eſtatis ca
liditas fortis fuerit ⁊ eius ſiccitas prouenient ſinan-
tie permitioſe aut non permitioſe ⁊ que aperiuntur:
aut que non aperiuntur: ⁊ ille q̄ aperiuntur aut erūt
interius aut exterius: ⁊ variola ⁊ mingendi difficul-
tas: ⁊ morbilli: ⁊ ambo erunt ſiluis ⁊ opthalmia:
et ſanguis corruptio ⁊ triſticia ⁊ menſtruorũ ⁊ ſputi re
tentio: ⁊ cum poſt hyemem ſiccam fuerit ver eius ſic
cum erit malum. Amplius mortalitas corrumpit
arbores ⁊ vegetabilia: ideoq̄ corrumpuntur ex aiali-
bus que ea comedunt: ⁊ ideo homines qui eis veſ-
cuntur corrumpuntur.

Capitulum. viij. de accidentibus aeris impreſſio-
nibus q̄ non valde curſui nature ꝯtrarie exiſtunt.

Nunc autē ſermonem complere debemus de
aliis mutationibus aeris non naturalibus
neq̄ꝫ contrarijs nature quia ſcḋm res cele-
ſtes ⁊ res terreſtres eueniunt. Et iam quidem mu-
tas ex eis narrauimus in narratione tempor̄. Ille ve
ro que res ſequuntur celeſtes ſunt ſicut ea que ſtellarũ
cauſa accidunt. Eſt enim cū multe ex ſtellis i vno
ꝯiunguntur loco ⁊ ꝯiunguntur ſoli: ⁊ puenit ex hoc
calefactio multa eis quorũ capita ſunt ipſis oppoſita
aut locis que ſunt circa eas. Et eſt cum ab oppoſi
tione capitum multa remouentur longitudine ⁊ mi
nuitur calefactio. Impreſſio enim rectitudinis capi-
tis i calefaciendo non eſt ſicut impreſſio durabilita-
tis rectitudinis ⁊ propinquitatis. Res autem terre
ſtrium alie ſunt que ſunt propter cauſam latitudinũ
terrarũ. alie ſunt que ſunt ꝓpter altitudinem ciuitatũ
⁊ propter earũ profunditatē: ⁊ alie ſunt que ſunt ꝓpter
cauſam montium: ⁊ alie ſunt que ſunt ꝓpter mariũ
cauſam: ⁊ alie ſunt que ventorũ cauſa exiſtunt: ⁊ alie
ſunt que ſunt propter cauſam terre. Ille autem
que ſunt ꝓpter cauſam latitudinum: ſunt ꝙ ſi terra
fuerit que ſit circa reuolutionem capitis cancri i ſep-
tentrione: aut reuolutionem capitis capricorni i me
ridie: erit magis calida q̄ꝫ illa que elõgabitur ab ea
ad partem linee equinoctialis: aut ad ſeptētrionem.
Credere vero debent ex eo ſermonem ꝙ videtur
ꝙ terra que eſt ſub circulo equinoctialis dici eſt cir-
ca equalitatem: quoniam cauſa celeſtis calefaciens
ibi eſt cauſa vna que eſt ſolis oppoſitio capitis: ⁊ hec
quidem oppoſitio ſoli non magnam efficit impreſ-
ſionem. Quod autem magnam efficiet impreſſio
nē eſt durabilitas oppoſitiõis. Ideoq̄ꝫ calor immediate
hore octaue eſt maior calore q̄ꝫ i medio diei ⁊ ꝓpterea cū
ſol ē in poſtremo cancri ⁊ in principio leonis ē maior q̄ꝫ ē cū
ē i ſine ſue declinationis. Et iõ cū ſol in capite cancri pro

exiſtit ad aliud qḋ eſt minoris declinatõis qꝫ ipſum eſt eius calor maior qꝫ ſit cū eſt in tanta declinatõe: et nondū puenit ad caput cancri. In terra vero vbi eſt linea equinoctial' nõ opponit ſol capiti niſi paucis dieb⁹: ſꝫ poſtea cito elõgat. Augmētū nāqꝫ pñn declinatõis apud duos modos multū exiſtit mai⁹ augmēto qḋ exiſtit apḋ tropicos: ideo forſitã apḋ duos tropicos nõ operabuntur motus triū dierꝫ aut quatuor aut plurimū impreſſionē ſenſu perceptã: deinde ſol moratꝛ ibi in latitudine vniꝰ ſcꝫ circa lõgo tꝑore ꝛ inceſſanter calefacit: quapropt' pro ſententia tenendū eſt ꝙ terre quarū latitudines ſunt ꝓpinque declinationi toti omnib⁹ terris ſunt calidiores ꝛ poſt ipſas ille que ab ea in duobus elongãtur ſcꝫ tercibus ad ptes duorꝫ polorꝫ quãtitate .xv. graduū. In linea vero equinoctiali nõ eſt calor illius ſup ſimilitatis quã facit oppoſitio circa reuolutionē capitis cancri in locis habitatis. Frigiditas autē in terris que ad ſeptētrionem longe ſunt ab iſta reuolutõne eſt maior. Et hoc quidē eſt illud qḋ eſt ꝯſiderandum ſm latitudines terrarum: ita tñ vt in omnib⁹ aliis diſpoſitionibus ſimiles exiſtant. Illud vo qḋ eſt ſm terre ſitum: quiqꝫ in alto ꝯſiſtit loco: quiqꝫ in ꝓfundo. Et locus quidē ꝓfūdus eſt calidior. Et locus altus ſp frigidior. Illud vo qḋ eſt circa terrā in hoc ſpacio in quo ſūme eſt calid⁹ ē propterea ꝙ ſolis radius circa terrã ſit fortior: ꝛ qḋ ab eo ad terram aliam elõgatur eſt magis frigidū. Et eius qdē cauſa in parte naturalis phie ꝯtinet. Cūqꝫ ꝓfundū preter hoc fuerit inuū plus cõprehendit radiū: ꝛ eſt magis calidū. Illud vero cū cauſa montiū exiſtit ſi eſt illud in quo mons exiſtit ſm intentionē habitationis eſt ingrediēs in diuiſionē quã nominauim⁹. Et ſi eſt illud qḋ eſt ſm intentionē vicinitatis eſt id de quo loqui nũc volumus. Dicim⁹ ergo ꝙ mons in ſpacio duobus operatꝛ modis: ꝛ vnus eſt ex parte vnde ſup ciuitatē ſolis radios reducit: aut ipſos ab ea tegit. Et alter eſt ex parte vnde ventū ꝓhibet ꝛ eius exuberationē refrenat. Primus autē eſt ſicut ſi a parte ſeptētrionis alicuius regionū que ſunt ſeptētrionales fuerint montes: ꝛ eleuetur ſup eam ſol in ſua reuolutione reflecteret ipſius calefactio ad regionē ꝛ calefaciet eam licet regio ſit ſeptētrionalis: ꝛ ſimiliter cū mons eſt a parte occidentis ꝛ diſcooperitur ab oriente. Et cū mons exiſtit a parte orientis minus eſt qꝫ illud in hac intentõne. Sol nāqꝫ cū mouetur ꝛ ſup montē illū eleuatꝛ in oī hora ab eo elongatꝛ ꝛ radij qꝫ ſitas ſe minorando ꝓcedit q ab ipſo ſole ad illā tendit. Cū vero mons eſt ab occidente nõ eſt ſic. Sol enim quaqꝫ hora ei appropinquãdo incedit. Modus autē ventū ꝓhibendi eſt ꝙ mons aut claudit a ciuitate flatū ventī ſeptētrionalis infrigidantis: aut multiplicatur flatus meridionalis calefaciētis: aut eſt ciuitas inter duo cacumina montiū ſita detecta obuiationi alicuius venticuli exſufflatio ibi fortior erit qꝫ ſit in terra plana: ſolet enī aer cū ꝑ viam incedit anguſtam tractum ꝓcedere ꝛ non ceſſare et ſimiliter aqua ꝛ alia. Et huiꝰ quidē cauſa in naturali-bus eſt ſcita. Ciuitates vero magis temperate ex parte montium ſunt ſint cooperte ſiue diſcooperte ſit: que ab oriente diſcooperte ſunt ꝛ a ſeptētrione ꝛ cooperte ab occidēte ꝛ meridie. Exaltatiõꝰ vero aſſidue ciuitatibus q̄ ſunt eis vicine humiditatis augmentū ē. Nõ ſi mitris fuerint a parte ſeptētrionis erit hoc adiutorium ad infrigidandū eas ꝓpter reuolutionē ventī ſeptentrionalis qui in natura ſui frigidus exiſtens per aque faciem. Et ſi a parte fuerit meridiei proueniet ex eis groſſities meridionalis augmentū ꝛ propterea ſi penetrandi locū non inuenerit: ꝓpterea ꝙ mõs ſibi in facie reſiſtit: ꝛ cū a parte fuerit orientis erit humectatio aeris ab eis maior qꝫ ſi in parte fuerit occidentis. Sol enī ſine ceſſatione reſolutionē augebit quanto plus appropinquauerit: ſed in occidentalibus non ſic efficiet. Ad ſtagnū vero et maris viciniam prouenit aeri humiditas: poſtea ſi fuerint venti nimii ſibi ſuccedentes quos nõ refrenauerint mõtes erit aer magis a putrefactione ſaluus. Nõ ſi venti exſufflare nequierint erunt putrefactioni preparati: ꝛ vt humores putreſcant. In hac autē intentione venti qui ſunt meliores ſunt ſeptētrionales poſt orientales: poſt quos ſunt occidētales ꝛ deteriores ſunt meridionales. Sermo vero de eo qḋ ventorū cauſa general' duob⁹ modis exiſtit: ſermo vero vniuerſalis abſolutus ꝛ ſermo ſm illud qḋ vnicuiqꝫ ciuitati propriū exiſtit. Uniuerſal' vero ſermo ē ꝙ meridional' ſm plurimas ciuitatū calidus eſt ꝛ humid⁹. Sed calidus propterea ꝙ a parte ſolis vicinitate calefacta venit: ꝛ humidus propterea ꝙ plurimū mariū a nobis eſt meridionale: ꝛ preter hec que ſunt meridionalia operatꝛ in eis ſol fortiter ꝛ euaporant ex eis vapores qui ventis cõmiſcentur. ꝛ ideo meridionales venti exiſtunt laxantes. Septentrionales vero ſunt frigidi: eo ꝙ ſup montes tranſeunt ꝛ ſup terras frigidas niuibus plenas: ꝛ ſunt ſicci propterea ꝙ eis nõ multū aſſociantꝛ vapores: quia reſolutio a parte ſeptētrionis ſit minus: neqꝫ tranſeunt ſup aquas marinas: ſꝫ tranſeunt ſm plurimū ſuper aquas congelatas aut ſup deſerta. ꝛ orientales quidē inter caliditatē ꝛ frigiditatē ſunt temperati: ſed ſunt occidentalibus ſicciores. Septentrionales nāqꝫ orientis min⁹ habēt maria qꝫ ſeptētrionales occidentis. Et nos procul dubio ſeptentrionales ſumus. Occidentales vero parū pl⁹ ſunt humidi: quia ſup maria tranſeunt: ꝛ quia ſol eos ſuo diuerſificat motu: vnuſquiſqꝫ enī horꝫ duorꝫ .ſ. ſolis ꝛ ipſorꝫ alteri ſuo motu quaſi contrari⁹ exiſtit. Ideoqꝫ nõ niſi reſoluit eos ſol quantū orientales reſoluit ventos: ꝛ propterea quia maior orientaliū exſufflatio eſt in principio diei ꝛ maior occidentaliū exſufflatio eſt in fine diei. Et ideo occidentales minoris exiſtũt caliditatis qꝫ orientales: ꝛ magis ad frigiditatē declinãtes. Et orientales maioris caliditatis: ſcilicet ambo operatione ventorꝫ meridionaliū ꝛ ſeptētrionaliū ſunt temperati. Omnes vero in ciuitatibus ventorū iudicia ſm alias res mutantur. Eſt enī quãqꝫ in quibuſdam ciuitatibus ꝯueniens vt venti meridionales frigidiores ſunt: ſi circa eas montes fuerint niuoſi

nales: ꝛ cū verterint ſe venti meridionales ad frigiditatem: ideo ꝙ ſup ipſos tranſeunt. Et ē cū ſeptētrionales meridionalib⁹ calidiores exiſtunt: cum circa eos deſerta fuerint aduſta. Sꝫ eſt aliquãdo vt ſint venti qui p̄ deſerta tranſeunt valde calida: aut ſunt venti de genere ſimoum qui in ſpacio ſignū efficiunt torrefacientia ſimilia igni: quia cū ſunt graues ibi accidit eis ſicut anteceſſio ꝛ ꝯbuſtio ꝛ ſubtile ſeparatur ꝛ qḋ graue ē deſcēdit in quo exiſtit aduſtiõis ꝛ igneitatis reliquie: quia oēs venti fortes ſicut videtꝛ ſapientib⁹ phorꝫ non incipiunt niſi a ſuperiori: licꝫ materierū eorꝫ principium ſit ab inferiori. Principiū vo motuū ꝛ exſufflationum ꝛ turbinis eorꝫ eſt a ſuperiori. Et hoc autē ē indicium cõe: aut ſm plurimū: ꝛ hec certificatio i parte naturalis phie ꝯtinetꝛ. Et nos quidem nunc nominauimus capitulum huius modi in locis habitis. Ciuitatum vo diuerſitates ſunt ſm terrã: quia earum alie ſunt lutoſe: alie ſunt que ſunt petroſe: alie ſunt que ſunt arenoſe: alie ſunt que ſunt limoſe fetētes: aut cenoſe: alie ſunt ſuper quarum terrã eſt virt⁹ metallina ſuperans ꝛ hoc totum in ei⁹ aere ꝛ aqua operatur.

Capitulum .ix. de impreſſionib⁹ aerearū mutationū malarū curſui naturali ꝯtrariarum.

m Utatiões vo naturã egredientes ſunt: aut ꝓpter ꝯuerſionem in ſubſtantia aeris factã: aut ꝓpter ꝯuerſionē in qualitatib⁹ ipſius. Nõ vo in eius exiſtit ſubſtantia ē ut ei⁹ ſubſtantia ad maliciã ꝯuertatur. Non ideo ꝙ aliqua fuerit qualitatū valde fortior facta fuerit ſm augmentū: vel diminutionē ꝛ hec eſt peſtilentia. Et ē putrefactio q̄ accidit aeri ſimil' putrefactioni aque remolientis fetide. Nos nāqꝫ cū aerem dicim⁹ volum⁹ dicē aerem ſimplicē nudum quia ipſe non ē aer qui nos circũdat: ꝛ ſi inuentus fuerit purus forſitã erit alius. Ipſe enī ꝛ vnūquodqꝫ ſimpliciū nudorꝫ non putreſcit: ſed aut in ſui qualitate: aut in ſui ſubſtantia i aliud ꝯuertitꝛ ſimplex ſicut aqua conuertitur in aerem. Cū aūt aerē dicimus nolum⁹ dicere niſi corpus in ſubſtantia ſua ꝯmixtū. Et ē corp⁹ cõmixtū ex aere certificato ꝛ ptib⁹ aqueis vaporoſis: ꝛ partib⁹ terreis in fumo ꝛ nubib⁹ ſurgentibus: ꝛ partib⁹ igneis. ꝛ nos neqꝫ dicim⁹ illū aerem niſi quõ dicim⁹ aquã maris: aut lacuū aquã licꝫ non ſit aqua plura ſimplex: ſꝫ mixta ex aere ꝛ terra ꝛ igne: ſꝫ ſuperans in ea eſt aqua. Hic ergo aer putreſcit quãqꝫ ꝛ ꝯuertitꝛ ei⁹ ſubſtantia ad maliciã ſicut aq̄ lacunarum putreſcit ꝛ ꝯuertitꝛ ei⁹ ſubſtantia ad eã. Peſtilentia aūt ꝛ aeris putrefactio ſm plurimū euenit in poſtremo eſtatis ꝛ in autūno. Et nos quidē noiabim⁹ accidentia q̄ ex peſtilentia i aliis locis ꝓueniūt. Nõ vo i ipſi⁹ exiſtit qualitatib⁹ ē ut ſm caliditatē aut frigiditatē ad qualitatē ꝓueniat intollerabilē: itaqꝫ ut ꝑ tꝑm meſſes ꝛ germina corrũpantur. Et hec quidē ē aut ꝯuerſio hõgenea ſicut rabioſitas eſtatis cū fortior ſit: aut ꝯuerſio cõtraria ſicut frigoris malitia i eſtate q̄ ꝓpter aliqḋ euenit accidēs. Ex aere vo cū mutatꝛ ꝓueniūt in corporibus accidentia. Cū .n. putreſcit putrefacit hūores ꝛ ſicut prius hūorē putrefacit q a corde circūdatus ē: quia ad ipſum ꝓpinquius accidit qꝫ ad aliū: ꝛ ſi fortiꝰ calefit tū-ctiras laxat: ꝛ hūores reſoluit. ergo in ſui augmentū ꝓſtat ꝛ reſoluit ſpūꝫ ꝛ deiicit vtutes: ꝛ ꝓhibet digeſtionē ꝓpterea ꝙ calorē innatū occultū reſoluit q ē inſitꝰ ſm nãe. ꝛ colorē efficit citrinū: ꝓpterea ꝙ hūores reſoluit ſanguineoſ colorē rubificãtes: ꝛ quia cholerã aliōs facit ſuperare hūores ꝛ corꝫ quia calefacit calore nõ innato ꝛ facit hūores fluere ꝛ ipſos putrefacit. ꝛ defert eos ad ꝯcauitates ꝛ mēbra debilia ꝛ corporibus ſanis nõ ē bon⁹. Eſt tñ cū hydropicis ꝯfert ꝛ paralyticis ad alcuzē frõ ꝛ ſpaſmo hūido ꝛ torture hūide. Aer vo frigid⁹ calorē innatū ad interiora ingreditꝛ: hic nāqꝫ ē mortificans. Aer hꝰ ſiccus nõ multū ꝓhibet materierū fluxū ꝛ ꝯtinet eas: ſed facit catarrū ꝛ debilitat neruos ꝛ tracheã arteriā magno ledit ipedimento. Et cū nõ fuerit fortis digeſtionē efficit fortiorē: ꝛ oēs occultas operatiões efficit fortiores ꝛ excitabit appetitū. Ad vltimū vo ē magis ſanis ꝯueniēs qꝫ aer multe caliditatis. Sꝫ ei⁹ quidē nocumēta ſūt ex parte operationū q̄ ex neruis pendent: ꝛ ideo ꝙ claudit poros: ꝛ quia ꝓmit illud qḋ int⁹ i oſſib⁹ exiſtit. Aer vo humid⁹ pluib⁹ ꝯplonū ē bon⁹ ꝛ colorē efficit bonū ꝛ cutē: ꝛ reddit eã mollē: ꝛ poros dimittit apertos. ſed ad putrefactionē ꝑparat. Et ſiccꝰ quidem huic exiſtit contrarius.

Capitulum .x. de naturis ventorum.

I Am ventorꝫ diſpõnes narrauim⁹ i capitulo mutationū aeris noiatiõe aliq̄. Nũc vo i eis ſmonē volum⁹ ꝓferre aggregatiuū ſꝫ aliū ordinē: ꝛ incipiemus a ſeptētrionali.

De vento ſeptentrionali.

ſ Eptētrional' corroborat ꝛ indurat: ꝛ que manifeſte fluunt ꝓhibet: ꝛ diuidit poros ꝛ digeſtiuam fortē efficit: conſtringit ventrem ꝛ indurat ꝛ ꝓuocat vrinam: ꝛ aerem putridū peſtilentialem ſanat. Cū vero meridionalis ſeptentrionalem precedit ꝛ ſequitur: cū ſeptētrionalis accidit a meridionali fluxus ꝛ a ſeptētrionali expreſſio iterū ꝛ quãqꝫ ꝓuenit inde ſciſſura ad exteriora. Ideoqꝫ multiplicatꝛ tūc fluxus materierꝫ capitis ꝛ pectoris egritudines. Et egritudines quidē ſeptētrionales ſunt dolores neruorꝫ de quibus ſunt veſica ꝛ matrix ꝛ difficultas mingendi ꝛ tuſſis ꝛ coſtarū dolores ꝛ lateris et pectoris ꝛ horripilationes.

De vento meridionali.

m Eridional' laxat fortitudinē ꝛ aperit poros ꝛ turbat hūores ꝛ mouet eos ad exteriora ab interiorib⁹ ꝛ i ſenſib⁹ efficit grauitatē. Et ipſe ē ex eis q̄ ctiras corrũpunt: ꝛ egritudinū efficit recidiuationē ꝛ debilitat: ꝛ ſup exituras ꝛ podagricos efficit pruritū ꝛ ꝯmouet epilepſiã ꝛ affert ſõnū ꝛ facit febres putridas. ſꝫ nõ exaſperat guttur.

De orientalibus ventis.

v Enti aūt ſi i poſtremo noctis ꝛ in principio diei flauerint veniūt ab aere q iã temperatus eſt ꝓpter ſolē: ꝛ ſubtiliat⁹ ꝛ ei⁹ hūiditas iã fuit immutata: ideoqꝫ ſunt ſicciores ꝛ ſubtiliores. ꝙ ſi in fine diei ꝛ in principio noctis flauerint: erit res cõtraria. Orientales tñ vniuerſaliter occidentalibus ſemper

exiſtunt meliores.

De occidentalibus ventis.

Enti iſti ſi flauerint i fine noct et i pncipio
v diei veniet ab aere in quo ſol opat⁹ nõ fuit
Spiſſiores igit et groſſiores erũt. ſi in fine
diei et noctis pncipio flauerint erit res ꝯria.

Cap. xi. de his q̃ pueniũt ex habitationũ locis.

In caplo mutationũ aeris iã noiauim⁹ diſ
l poſitiões q̃ſdã locoꝝ habitabiliũ. Nũc
vo etiã in eis ſermonẽ volum⁹ pferre cõ-
pendioſum ſm aliũ ordinẽ. neq3 ẽ nobis curãduz
ſi aliqd ex his que dixim⁹ reiteremus.

Locorum habitabilium iudicia.

Am ſciuiſti q locoꝝ habitabiliũ diſpoſiti-
l ones in corporib⁹ diuerſificant cũ altitudi
nũ et pfũditatũ in ipſis: et cũ diſpoſitionis
eoꝝ q̃ eis vicinant cũ hoc ex mõtib⁹ et d. ſpoſitionis
terre ipſi⁹ ſi ſit lutoſa aut hũectata: aut ceñoſa. aut ſi
eſt in ea vt⁹ minere. et diſpoſitioĩ multitudinis aq̃ꝝ
aut paucitatis eaꝝ. et diſpoſitiõis eoꝝ q̃ eis vicinãt ſicut
arboꝝ et mineraꝝ aut foueaꝝ aut cadaueꝝ aut hoꝝ
ſiliũ. Et ſciuiſti qm̃ aeꝝ ꝯplexiões ex latitudinib⁹ ci-
uitatũ cognoſcũtur et ex tra ipaꝝ et ex mõtiũ et mari
um vicinitate quã hñt cũ eis: et ex vẽtis eaꝝ. Et nũc
qdẽ dicem⁹ ſũmatĩ q ois aer q cito infrigidat cuz ſol
occidit et cito caleſit cuz ipe orit eſt ſubtil. Qui vero
huic ẽ ꝯtrari⁹ ẽ ecõtrario. deinde oib⁹ aerib⁹ deteri
or ẽ ille q cor ꝯſtringit et aeris attractionẽ anguſtat.
Poſt hoc diuidemus nunc cuiuſlibet loci habita
bilis diſpoſitionem.

De locis habitabilibus calidis.

Oca hitabilia calida nigrificãt capillos in
l tm̃ et criſpant q eos cũ colligit pipi ſimi-
les efficiũt digeſtiuã debilitãtes. et cũ in eis
maxia fuerit reſolutio et minuet hũiditas cito adue
niet ſeniũ ſicut in tra nigroꝝ. Ill' nãq3 q ibi morant
aduenit ſeniũ annis trigita: et eoꝝ corda ſũt timida p
pterea q ſpũs multũ reſoluit. Corpora ꝑterea in
hitabilib⁹ calidis morãtiũ ſunt magis leuia.

De locis habitabilibus frigidis.

In locis hitabilib⁹ frigidis morãtes ſũt for
l tiores et audacie maioris et meli⁹ digerẽtes
ſicut ſciuiſti. Que ſi fuerit hũida erũt ibi
morãtes craſſi et carnoſi: et multa abundãtes adipe
quoꝝ vene erunt pfunde et iuncture occulte et erunt
ipſi teneri et albi.

De locis habitabilibus humidis.

In locis hitabilib⁹ morãtes humidis pul
l chraꝝ ſũt facierũ. Quoꝝ cutes ſũt lenes: et
cũ exercitantur cito aduenit eis laxitas. Et
eoꝝ eſtas nõ multũ caleſit: neq3 hyẽs valde infrigidat.
Et eis adueniũt febres multe mox et vẽter et ſãguis
mult⁹ exit⁹ ex mẽſtruis et hemorroidib⁹. et multipli
cant in eis hemorroides. et vlcera putrida et putrefa
ctio et multiplicant in eis epilepſia.

De locis habitabilibus ſiccis.

In locis habitabilibus ſiccis morantium
l exſiccantur complexiones: et ipſorum of-
fuſcantur cutes et exſiccantur. Et eorum cerebris ci-
to aduenit ſiccitas. Et eorum eſtas eſt valde calida
et hyems qdem multum frigida.

De locis habitabilibus altis.

In locis habitabilibus altis morantes ſũt
l ſani: et fortes labores multum patientes: et
viuunt diu.

De locis habitabilibus profundis.

In locis habitabilibus profundis moran
l tes in vaporoſitate exiſtunt multa et epatis
debilitate: et aquis abundant non frigidis
et proprie ſi fuerint ſtantes: aut aque lacuuz aut ſta-
gnorum: et quemadmodum ſciuiſti eorum aeres
ſunt mali.

De locis habitabilibus petroſis et diſcoopertis.

Orum aeres in eſtate ſunt valde calidi et in
h hyeme multũ frigidi. Et eoꝝ corpora ſunt
dura et ſolida et multoruz capilloꝝ fortia et
iuncture manifeſte et vincit in eis ſiccitas et ſunt mul
tum vigilãtes: et ſunt maloꝝ morum inobedientes:
et in eis bellorum fortitudo et ſollertia in artibus. et
acuitas.

De locis habitabilib⁹ montuoſis et niuoſis.

In locis montuoſis niuoſis morãtiuz iu
l diciũ eſt ſicut aliaꝝ terraꝝ frigidaꝝ. Et eoꝝ
terre ſunt vẽtoſe. Et dũ nix morat generan
tur in eis boni vẽti. ſed cũ reſoluit ſi mõtes hñt q vẽ
tos phibeant ſiunt vaporoſa.

De locis habitabilibus marinis.

Oarũ tẽpantur caliditas et frigiditas ppter ſue
h hũiditatis ad paſſionẽ inobediẽtiã et ad re
cipiẽdũ illud qd in ipa penetrat. In hu
miditate vero et ſiccitate pculdubio ad humiditatẽ
declinant. Et ſi ſeptẽtrionalia fuerint erũt maris vi-
cinitas et habitationis pfunditas magis tempera-
te in eis. Et ſi meridionalia fuerint calida erit ecõ
trario.

De locis habitabilibus ſeptentrionalibus.

Orum habitabiliũ locorum hominũ iu-
h dicium eſt ſicut iudiciũ ciuitatũ et tempo-
rũ frigidoꝝ in quibus multiplicantur ex-
primendi et conſtringendi egritudines et multipli-
cantur in eis humores in occulto corporis congre-
gati. Et ſolet in eis eſſe digeſtiue bonitas et vite lon
gitudo: et multiplicatur in eis exitus ſanguinis ex
naribus propter multam repletionem et reſolutio-
nis paucitatem. vene ergo aliquando ſcinduntur.
Epilepſia vero non eis accidit propterea q ſunt in-
terius ſani: et quia calor eorum innatus eſt multus
que ſi acciderit erit fortis: quoniam non eueniet ni-
ſi propter fortem cauſam. In corporibus ꝑtere-
rea eorum vlcera cito ſanantur propter eorum for-
titudinem et ſanguinis eorum bonitatem: et propte
rea q exterius non eſt cauſa que ea laxet aut ea de-
tegat. Sed propter multum caliditatis cordium
eoruz ſunt eis mores lupini. Mulierib⁹ ꝑterea eoꝝ
accidit ne a mẽſtruis pfecte mũdẽtur: qm̃ eaꝝ mẽſtrua
nõ ſufficiẽti fluũt curſu ppter viarũ ꝯſtrictionẽ: q2 nõ

eſt ibi q ipã faciat currere et laxet. Et propter hoc
dixerũt qdã q ſunt ſteriles q2 eaꝝ vtri ſicci non ſunt
mũdi. hoc tñ diuerſũ ẽ ab eo qd i ptoꝝ tris videm⁹
Ego aũt dico q caloris innati eaꝝ fortitudo pſi
caf ei q minuit ex cauſis q̃ fluere faciunt et laxant ex
terioꝝ. Et dixerũt q raro accidit eis vt abortũ
patiant. Et hoc qdẽ demõſtrat q̃ vtutes morantiũ
in iſtis hitabilib⁹ locis ſunt fortes. Et pptus aduenis
tis dur⁹: qm̃ membra eaꝝ picãdi ſũt ſtricta et ſolida
Qd vo abortient ſm pliñ ſit ppter frig⁹. Eaꝝ quoq3
lac paucũ eſt et groſſũ ppter frigus nõ pmittens pene
trare et currere. Eſt etiã cũ in hac tra accidit et pcipue
debiles hñtib⁹ vtutes vt mulierib⁹ cuzes et ptiſis et
eis ꝑpe q̃ partũt accidit eis ptiſis et cuzes frequẽter
ꝑpterea q vehementer ſe exprimunt ex duritie ptus. Ve
ne ergo q̃ ſũt in pte pectoris ſcindunt et ptes aliquot
ex neruis et villis. Et pmo igit accidit ptiſis et ex
ſecũdo cuzes. Mirach quoq3 vẽtris prepat⁹ eſt ad
ſcindendũ apud vehemẽtẽ expſſionẽ. Et pueris ac-
cidit ramex aquoſa q̃ ab eis remouet cum creſcũt et
puell' accidit aq̃ vẽtriũ et infaciẽ q̃ cũ creſcũt recedit.
Opthalmia vo raro accidit eis: ſz cũ accidit ẽ fort

De locis habitabilib⁹ meridionalibus.

Orũ iudicia ſunt iudicia traꝝ et tẽpoꝝ cali
h doꝝ. pſm aũt aq̃rũ q̃ ſũt in eis ẽ ſalſũ et ſul
ſureũ. Et capita morantiũ in illis ſunt ple-
na humidis materijs: qm̃ meridies hoc operatur. Et
eoꝝ vẽtres ſunt ſoluti ppter id qd ex eoꝝ capitib⁹ ad
ſtomachos deſcẽdit. Mẽbra quoq3 eoꝝ ſũt laxa et
debilia: et ſenſus ipſoꝝ graues Et deſideria come
dẽdi et bibẽdi debilia et quolibet vino grauant ppter
qd eoꝝ capita et ſtomachos grauia exiſtunt. vlcera
quoq3 eoꝝ durit ſanant et mollificant. Mulieribus
vo accidit multũ ſãguis mẽſtrui exit⁹: neq3 ꝯſtrigit
niſi cũ difficultate. Et freqñt aboriunt ppter multitu
dinẽ egritudinũ eaꝝ: et nõ ab alia cã. Viris quoq3
accidit a vẽtre ſãguis exit⁹ et hemorroides et opthal
mia humida q̃ cito ſanant. Senib⁹ vo q tranſeunt
l. annos accidit paliſis ppter eoꝝ catarros. Et accidit
oibus eis ꝑpterea q ſũt eoꝝ capita plena aſma et ten
ſura et epilepſia. Et accidunt eis febres in quib⁹ cali
ditas et frigiditas ꝯiũgunt et febres lõge hyemales
et nocturne. Acute vo febres parũ accidunt eis
ꝑpterea q eoꝝ vẽtres multũ reſoluitur et diſſoluit
ſubtile qd eſt in eoꝝ humoribus.

De locis habitabilibus orientalibus.

Iuitas q̃ ab oriẽte ẽ apta et in oppoſitõne
c poſita eſt ſana et boni aeris. Sol enim in
pncipio diei ſup eã eleuat et aerẽ ei⁹ clariſi-
cat. Poſtea recedit ab ea aere iam clarificato: et ex
ſufflant ſuper ipſam venti ſubtiles quos premittit
ei ſol: deinde ipſemet eo ſequitur et conueniunt ipſo
rum motus.

De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate q̃ ab occidẽte eſt diſcopta et ab
l oriente coopta nõ venit ad eã ſol niſi tarde.
Et illico cũ venit ad ipſam incipit elongari ab ea: q2
nõ ei appropinquãdo incedit. Nõ ergo eius ſubti
liat aerẽ neq3 exſiccat ſz dimittit ipm humidũ groſ
ſum: et ſi ventos ei mittit: mittit eos ab occidẽte et in
nocte. Iudicia ergo tẽpoꝝ ſunt iudicia ciuitatũ hu
midarum et ꝯplexionũ caliditatẽ hñtium tẽperatã
groſſam. Et niſi eẽt ppter illud qd ex ſpiſſitudine pro
uenit aeris eoꝝ natura veris nature ſimil' exiſteret.
Sanitas vero in eis min⁹ exiſtit q̃ in terris orienta
libus cũ diminutione miſta. Neq3 audienda ſunt
vba ei⁹ q dicit abſolute q vtus hui⁹ terre eſt vtus
veris ꝯparatione aliaꝝ terrarũ valde bonaꝝ. Qd vo
in ea vehement exiſtit malũ eſt q ſol nõ aduenit ei:
niſi poſtq̃ inualuerit calefaciendũ clima. Ideo q2 ẽ
alt⁹ ſup eã igit poſt frigus noctis ab hoc ſubito ele
uatur. Sz ppter humiditatẽ ꝯplexionis aeris ei⁹ ſunt
voces hominũ rauce: et ꝑpe in autũno ppter reuma
tiſmos ipſorum

De eligẽdis locis hitabilib⁹ et eis prepandis.

Ui loca eligit habitabilia: cognoſcere de-
q bet terrã ciuitatis: et quõ exiſtit ei⁹ diſpoſitõ
ſm altitudinẽ et pfũditatẽ et diſcoopturã
aut coopturã. Et ei⁹ aquã et ſubſtãtiã aq ipſi⁹ et quõ
exiſtit ſm ei⁹ pparationẽ et ei⁹ diſcoopturã: aut ſm ſui
occultationẽ et ipſi⁹ pfunditatẽ. Et ſi ſit ventis expo
ſita aut in terra pfunda. Et debet cognoſcere ven-
tos ibi flãtes ſi ſunt ſani frigidi. Et qd ei ſit vicinũ ex
marib⁹ et pelagijs et mõtib⁹ et mineris Et debet ſcire
q̃lis ſit tra ſm ſanitatẽ et egritudines. et q̃ egritudi-
nes illic cõmorãtib⁹ euenire ſoleant. Et debz ꝯgno
ſcere illic ꝯmorãtiũ fortitudies et eoꝝ deſideria et dige
ſtiuã: et nutrimẽtoꝝ eoꝝ bonitatẽ. Et quõ exiſtat eius
ſtrictura: et ſi ſit ampla ſpacioſa: aut ſint ei⁹ introit⁹
anguſti: et loc⁹ vnde vapor egredit ſit ꝯſtrictus.
Poſt hoc oportet vt feneſtre et porte ſint oriẽtales
Sitq3 illd vñ magis ſollicitari debes vt vẽti oriẽta
les ſtricturas ingredi valeant: et vt ſol ad vnũquẽq3
locũ intrare queat q ibi exiſtit: qm̃ ipſe ẽ q aerẽ rectifi
cat. Vicinitas quoq3 aq̃rũ dulciũ mobiliũ currẽtiũ
miſtaꝝ et mũdaꝝ: et q̃ hyeme infrigidant et eſtate cale
fiãt: et diuerſe ab eis q̃ occultẽ ẽ res ꝯueniẽs et adiu
toriũ pbens. Et iã qdẽ locuti ſuim⁹ de aere et locis
hitabilib⁹ vbis expoſitorijs. Nũc aũt loq debem⁹
de cauſis que iſta ſequuntur: q oc cum eis numera-
te ſunt.

Ca. xij. de eis q̃ pueniũt ex motu et quiete.

Otus operatio in corpore humano diuer
m ſificatur: ideo q eſt fortis aut debilis: aut
paucus: aut multus: et propter illud quod ei ex quie
te admiſcetur. Et iſtud quidem apud ſapientes ẽ
diuiſio per ſe. et propter illud quod in ipſo exercent
homines ex marijs. Et motus quidem fortis et
multus: et paucus et cum quiete mixtus omnes cõ-
municant in hoc vt calorem efficiant fortiorem: ſz
fortis nõ multus differt a multo non forti et a miſto
quieti admixto: quoniam ipſe vehementer calefacit
corpus: et ſi reſoluit parum reſoluit. Multus vero
paulatim reſoluit plus q̃ calefaciat. Et cum quilq3
eoꝝ mit⁹ exiſtit infrigidat: ꝑpterea q vehemẽter calo
rẽ reſoluit mãlez. et etiã exſiccat. Sz cũ ipſe in aliqua

[illegible] materia pleriq̄ꝫ materia illa efficit qđ eius adiuuabit operationẽ: ⁊ pleriq̄ꝫ facit qđ ipſam ad [illegible]. Ubi gr̃a ſi motus fuerit motꝰ artis fulloniũ ꝯuenit ex ea in frigiditate ⁊ humiditate augmentũ

Et ſi motꝰ fuerit artis ferrarioꝝ accidit ex ea in caliditate ⁊ ſiccitate augmentum. Quies vero ſemꝑ eſt infrigidans propter priuationem viuificationis caloris: ⁊ propter conſtrictionem que eſt ſuffocans et humectans propter defectum reſolutionis ſuperfluitatum.

Capitulum .xiij. de his que prouenium ex ſomno ⁊ vigilijs.

Somnus quieti vehementer ſimil' exiſtit. Et vigilie valde ſunt motui ſiles. Ambobꝰ tamen eoꝝ poſt hoc ſunt ꝓprietates q̄ ſunt conſiderande. Dicemus ergo ꝙ ſomnus oẽs operationes naturales fortes efficit: propterea ꝙ calorẽ ꝯtinet innatũ ⁊ v̄tutẽ laxat aĩalem: ideo ꝙ cordis vias humectat ⁊ eas laxat: ⁊ q2 ſpũs ſubſtantiã turbidã efficit ⁊ ꝓhibet illud qđ reſoluit. Laxitudinis vero motꝰ omnes remouet ⁊ fortes retinet euacuatiões Motus nāq̄ꝫ omni qđ ad currendũ aptũ eſt currẽdi adauget v̄tutẽ: niſi ſint materie que ad partẽ cuti exiſtant. Somnꝰ eñi q̄ñq̄ꝫ ad expellendũ eas iuuat: propterea ꝙ calorem interius ꝯtinet ⁊ nutrimentũ in corpore ꝑtit: ⁊ expellit illud qđ eſt iuxta cutẽ: propterea qđ illico qđ eſt lõge ꝯſtringit. Vigilie vero hoc plus efficiunt licet ſomnus plus efficiat ſudorẽ q̄ vigilie. Sudor n. q̄ꝫ quẽ efficit ſomnꝰ eſt ſm̃ modũ exuberandi materiã: ⁊ nõ ſm̃ modũ reſolutiõis ſubtilis ꝯtingit. q autẽ in ſomno multũ ſudat nullã habens cãm nutrimẽto plenꝰ exiſtit qđ tolerare nequit. Cũq̄ꝫ ſomnꝰ materiã inuenit aptã ad digerẽdũ ⁊ maturãdũ ad ſanguinis naturã eã ꝯuertit ⁊ calefacit ipſam ⁊ tranſit calor ꝑ corpus: ⁊ calefacit corpus calore naturali. Qđ ſi humores inenit calidos cholericos ⁊ ꝑduraucrit eiꝰ tp̄s calefacit eos vel corpus calore extraneo. Et ſi inuenerit vacuitatẽ infrigidabit: propt' hoc qđ reſoluit: aut humorẽ q v̄tuti digeſtiue ſit inobediens infrigidabit propt' illud qđ expanditur de eo. Vigilie v̄o huiꝰ motꝰ ꝯtrariũ efficiunt. Cũ aũt ſũt mlt'e ꝯplexionẽ corrũpunt cerebri aliquo ſiccitatis mõ ⁊ debilitãt ip̄m ⁊ ꝯmiſcent rõẽ ⁊ adurũt humores ⁊ egritudines faciũt acutas. Sõnus aũt mltꝰ hꝰ efficit ꝯtriũ. Opat eñi v̄tuti aĩaliũ obtuſionẽ ⁊ capitis g̃uedinẽ ⁊ egritudines frigidas et illud eſt propt' illud qđ ipſe in reſolutione ꝓhibet Vigilie v̄o deſideriũ augent ⁊ famẽ efficiunt propt' illud qđ de materia reſoluũt ⁊ de digeſtiua minuũt propt' illud qđ de v̄tute reſoluũt. Et inſomnietas quidem inter vigiliam ⁊ ſomnũ in oibus diſpoſitionibus eſt mala. Qđ aũt ex diſpoſitõne ſomni eſt ſuperans eſt qđ in ipſo calor occultat' ⁊ frigiditas manifeſtat': ⁊ ꝓp' hoc oibꝰ mẽbris tãta neccaria ſũt operimenta quanta in vigilijs nõ ſunt neceſſaria. De iudicijs v̄o ſomni ⁊ de eo quod de ipſo cõſiderat' ⁊ de ipſiꝰ diſpoſitõibꝰ v̄ba mlta inuenies in libris q ſe[quuntur] ſi deus voluerit.

Ca. xiiij. de his q̄ ꝓueniũt ex motu ⁊ quiete.

Omnia aĩe accidentia ſequuntur aut eis aſſociant' motiones ſpũs interiꝰ aut exteriꝰ. Et illud aut erit ſubito aut paulatĩ. Et eius motionẽ ad exteriora ſequitur frigiditas eiꝰ qđ interiꝰ [illegible] ⁊ fortaſſe ſuperfluit illud qđ reſoluit' Subito ergo infrigidat' exteriꝰ ⁊ interiꝰ ⁊ ſequitur eam ſincopis aut mors. Et motũ q̄dẽ eiꝰ ad interiora ſeq' frigiditas eiꝰ qđ ẽ exteriꝰ ⁊ caliditas interior. Et ẽ cũ mlta coangu[ſtia] [illegible] ꝯſtringit' ⁊ infrigidat' interiꝰ ⁊ exterius ⁊ ſincopis magna aut mors ſequitur ip̄m. Et motus q̄dẽ ad exteriora aut fit ſubito: ſicut fit cũ extra: aut fit leuiter ⁊ paulatim: ſicut ꝯtingit cũ adſunt delitie ⁊ gaudium tẽperatũ. Motus vero ad interiora aut eſt ſubito ſicut cũ timor adeſt: aut eſt leuiter ⁊ paulatim: ſicut cũ adeſt triſticia. Et ſuffocatio q̄dẽ ⁊ reſolutio predicte nunq̄ ſequitur niſi illud qđ ſubito euenit. Diminutio vero ⁊ ꝑhibitio nature nunq̄ ſequitur niſi leuiter ⁊ paulatim euenit. Cũq̄ꝫ diminutionẽ dico intelligo ſuffocationẽ que ordinatim ⁊ paulatim accidit ⁊ nõ ſubito. Et cũ dico ꝑhibitionem nature intelligo reſolutionẽ que fit leuiter ⁊ paulatim ⁊ nõ ſubito: ⁊ ẽ cũ accidit vt i hora vna ad duas moueat' partes cũ accidens duo ꝯcomitant' accidentia ſic' eleuatione:

Eſt ei[m] cũ accidit cũ ea ira ⁊ triſticia ⁊ diuerſificantur duo motus: ⁊ ſicut verecũdia q2 fit ꝑus ꝯſtrictõ ad interiora deinde redit ratio ⁊ ꝯſiliũ ⁊ dilatat illũ qđ eſt ꝯſtrictũ ⁊ egredit' exteriꝰ ⁊ rubificat colorem.

Et eſt etiam cũ corpus patitur propter affectiões. aĩales alias ab iſtis q̄s ne[ſciemus]: ſicut ſunt imaginationes aĩales: plurimũ eñi imp̄mũt res naturales quemadmodũ accidit vt puer ei ſiletur cuiꝰ forma imaginata fuit cũ fuit ꝯuentio ⁊ vt ſit eius color ꝓpinquꝰ colori eius quem viderũt cũ fit calus. Et iſte ſunt res quas homines credere abhorrent qui difficilis diſpoſitionis nõ nouerunt habitudines. Illi vero qui ſapientiã diligunt nõ negant eas quẽadmodum negant res que eſſe nõ poſſunt. Et huius quidem generis eſt motus ſanguinis ⁊ ſecutio eius qui p̄parat' ad eũ cũ multũ intentus fuerit ad conſiderandũ res rubeas. Et iſtius capituli eſt congelatio dentium propterea ꝙ aliq̄s acredinẽ comedit. Et inuenire dolores membri propterea ꝙ tale quale illud dolent alij cũ de eo cogitauerit Et iſtiꝰ capituli eſt mutatio complexionis ꝓpt'ea ꝙ imaginat' de re quã timet ne cadat in eam.

Ca. xv. de his que prouenũt ex his q̄ comedunt' et bibuntur.

Quod comeditur ⁊ bibit' in corpore humano tribus operatur modis. Aut eñi in ipſo ſola ſui q̄litate operationẽ efficit: aut ſui materia: aut operationẽ facit tota ſui ſubſtantia. Et fortaſſe res que ex his tribus intelliguntur verbis ꝓpt' que erũt ſm̃ lingue ꝯſideratiõẽ. Sed cũ de his loquimur intẽtiones exp̄mere volumꝰ quas modo nominabimꝰ. Qui vero qualitate agens eſt illud qđ calefieri ſolet: cũ eſt in corpore hominis: aut infrigidari ⁊ calefacit caliditate ſua: aut frigefacit ſua frigi[ditate]

[illegible] ꝙ non ei aſſimulat'. Et ſui q̄dẽ op̄ans materia ẽ illud qđ a ſui ꝯuerſ[illegible] ⁊ recipit formã alicuius diuiſiõis mẽbroꝝ humanoꝝ: ſꝫ eiꝰ materia lꝫ formã illã recipiat: eſt tñ cũ accidit vt aliq̄ ſuaꝝ q̄litatũ q̄s habebat q̄ ſuo mõ fortior exiſtit q̄ humani corporis q̄litas in ipſa remanere eũ faciat a principio rei: donec ꝯpleat' coagulatio ⁊ aſſimulatio: ſicut ſanguis q generat' ex lactucis: q̃ñ in ipſo ẽ plꝰ frigiditatis q̄ ſit in ꝯplexione hoĩs: licet ſit factꝰ ſanguis ⁊ ſit bonꝰ ad hoc vt mẽbri hoĩs ꝑo fiat: ⁊ ſanguis qui ex alijs generat' huic exiſtit ꝯtrariꝰ. Qui v̄o ſubſtantia op̄ans ẽ forma ſui ſpecifica agens ⁊ eſt illa q̄ ip̄m eſt id qđ eſt ⁊ nõ q̄litate ſui p̄ter qđ corpꝰ tale fiat aut fiat ei ſile corpꝰ. Cũq̄ꝫ dico q̄litatẽ vnã q̄tuor q̄litatũ intelligo. Qualitate igit' ſua op̄ans mã in opere ingreſſũ nõ hꝫ. Sua igit' op̄ans mã eſt illud cuiꝰ materia cũ de ſubſtantia quã habebat alterat' alteratione quã in ea fecit v̄tus q̄ eſt in corpe reſtaurat illud qđ ex eo fuit diſſolutũ ꝑmo ⁊ accẽdit calorẽ innatũ ꝓpt'ea ꝙ in ſanguine facit augmentũ ſcđo. Et eſt etiã cũ op̄atur ſuis q̄litatiꝰ q̄ remanſerũt in ip̄o tertio. Et ſua q̄dẽ op̄ans ſubſtantia eſt illud qđ formam ſue ſpeciei operat' quã acq̄ſiuit poſt ꝯplexionẽ qđ cũ eiꝰ ſimplicia ſe cõmiſcuerunt ⁊ ex eis generata fuit res vna p̄parauit ſe ad recipiendũ ſpẽm ⁊ formã additã ſuꝑ illud qđ hñt ſimplicia Hec ergo forma nõ eſt q̄litas ꝑme q̄s habet materia: neq̄ꝫ eſt cõplexio q̄ generat' ex eis: ſꝫ ẽ ꝑfectio quã acq̄ſiuit materia ſm̃ aptitudinẽ q̄ fuit ei acq̄ſita ex ꝯplexione: ſicut in magnete v̄tus attractiua: ⁊ ſicut natura cuiuſcunq̄ꝫ ſpeciez vegetabiliũ ⁊ aĩaliũ. ſ. illã quam habẽt poſt ꝯplexionem propter cõplexionis p̄paratõẽ: ⁊ neq̄ꝫ eſt de ſimplicibꝰ ꝯplexionibꝰ neq̄ꝫ ipſamet cõplexio q2 nõ ẽ caliditas: neq̄ꝫ frigiditas: neq̄ꝫ ſiccitas: neq̄ꝫ humiditas: neq̄ꝫ ſimplices: neq̄ꝫ ꝯmixte: ſꝫ ẽ v̄bi gr̃a color aut odor: aut aĩa: aut alia forma de nõ ꝑceptis ſenſu. Et iſtiꝰ forme q̄ generat' ex materia q̄ñq̄ꝫ eſt ꝑfectio paſſio alicuiꝰ cũ hec forma eſt v̄tus paſſiua: ⁊ q̄ñq̄ꝫ ẽ eaꝝ ꝑfectio facere ⁊ nõ aliud: ⁊ eſt cũ hec forma ẽ v̄tus agẽdi ⁊ nõ aliud: ſꝫ q̃ñ eſt agẽs ⁊ nõ aliud q̄ñq̄ꝫ eſt eiꝰ actio in corpe hoĩs: ⁊ q̄ñq̄ꝫ nõ. Et eius quidẽ forme q̄ poſt ꝯplexionẽ ꝓuenit aliq̃ñ accidit vt ſit ꝑfectio paſſio ab alio cũ fuerit hec forma v̄tus paſſiua Et q̄ñq̄ꝫ accidit vt ſit ꝑfectõ eiꝰ in aliũ actio

Et q̄ñq̄ꝫ accidit vt ſit hec forma v̄tus ſuꝑ operationẽ in aliud. Et q̄ñq̄ꝫ euenit vt ſit hec forma adiuuãs ſuꝑ operationem in aliud. Sed cũ fuerit operatrix in alio: aliq̃ñ euenit vt ſit eiuſ operatio in corpe hoĩs: aliq̃ñ nõ. Et ſic ẽ v̄tus in corpe hoĩs agẽs: aliq̃ñ efficit operationẽ ꝯuenientẽ corpi: q̄ñq̄ꝫ operationẽ nõ cõuenientẽ. Tota aũt operatio hec nõ ꝓuenit ex eiꝰ ꝯplexione: imo ex eiꝰ forma ſpecifica aduenientẽ poſt cõplexionẽ. Vñ ꝓpter hoc vocamꝰ hꝰ̃ operationem a tota ſubſtantia. ſ. forma ſpecifica ⁊ nõ q̄litate. ſ. nõ aliq̄ q̄tuor q̄litatũ: neq̄ꝫ eo qđ ẽ eaꝝ cõmixtio. Cõueniens v̄o eſt ſicut peonie operatio q̄ deſtruit epilepſiam. Nõ ꝯueniens aũt ſicut v̄tus napelli q̄ hoĩs eſt ꝯtraria ꝑ ſui ſubſtantiã. Rediamꝰ ergo nũc ⁊ dicamꝰ

q2 cũ dicimꝰ ꝙ res q̄ comedit': aut q̄ fit inunctio eſt calida aut frigida: volumꝰ dicere ꝙ eſt ſic in potẽtia et nõ in effectu: ⁊ volumꝰ dicere ꝙ eſt in potẽtia plꝰ calida q̄ corpora nr̃a: aut plus frigida q̄ corpora nr̃a. Et cũ hanc potentiam dicimꝰ: volumꝰ dicere v̄tutẽ ꝯſideratã ꝑ operatiões caloris quã nr̃a corpa in ea efficiũt: q̃ñ cũ eiꝰ portio a calore innato q eſt in nob̄ patietur accidet in ea tũc illud in effectu. Eſt etiã cũ hanc potentiã dicimꝰ ⁊ volumꝰ rem aliã dicere. Et eſt vt ſit potẽtia cũ inuentõe bonitatis aptitudinis: ſicut cũ dicimꝰ ꝙ ſulfur eſt calidũ in potentia. Et eſt cũ dicimꝰ ꝙ res calida aut frigida ⁊ intẽdimus illud qđ in eiꝰ cõplexione ex q̄tuor elementis ꝑmis eſt magis ſuperans: ⁊ nõ ꝯſideramꝰ operatiões quã in nr̃is efficit corporibꝰ. Eſt etiã cũ de medicina dicimꝰ ꝙ eſt in potentia ſic cũ fuerit eius potentia in inuentione habẽtis: ſicut potẽtia ſcribe q iam dimiſit ſcribendi operationẽ: ⁊ tñ habet in ſcribẽdo potẽtiam: quemadmodũ dicimꝰ ꝙ napellꝰ in potẽtia eſt corrũpens. Inter hec v̄o ⁊ p̄mã exiſtit differentia: q2 ꝑme niſi poſtq̄ corpus cõuerſione manifeſta eas cõuerterit nõ exeunt ad effectũ. Illud de aut operatur ipſamet obuiatõne ſicut venenũ viperũ aut ꝑ quãlibet ꝯuerſionẽ in ſui q̄litate ſicut napellus.

Et inter potẽtias q̄dem ꝑmas et inter potẽtias p̄mã quã notamꝰ eſt aliq̄ potẽtia media q̄ eſt ſicut potentia medicinaꝝ venenoſaꝝ. Preterea dicemus ꝙ medicinaꝝ gradus iam q̄tuor poſiti ſunt. Et gradus q̄dẽ ꝑmus eſt illud qđ cũ comedit' ⁊ bibitur et quo fit inunctio efficit in corpore ſua q̄litate operationẽ nõ ꝑceptã: ſicut cũ calefacit aut infrigidat: ⁊ non percipit' neq̄ꝫ ſentit' calor aut frigiditas niſi poſtq̄ reiteratũ fuerit ⁊ multũ factũ fuerit. Et gradus ſecundus eſt vt ſit operatio fortior iſta: ſed tñ nõ ꝑuenit ad impediendũ operationes manifeſte: neq̄ꝫ eaꝝ curſum naturalem mutat niſi ꝑ accidens: aut cũ multotiens aduenit ⁊ eſt multũ. Et tertius q̄uidẽ gradus eſt vt ex operatione eius eſſentialiter ꝓueniat impedimentũ manifeſtũ: ſꝫ nondũ tñ ꝑuenit ad mortificandũ ⁊ corrũpendũ. Et q̄rtus ẽ gradꝰ vt illud ad mortificandũ ꝑueniat ⁊ corrũpendũ. Et hec q̄dẽ eſt ꝓprietas medicinaꝝ venenoſaꝝ: hoc eſt illud qđ exiſtit per qualitatẽ. Cũ tota v̄o ſui ſubſtãtia mortificans eſt venenũ. Dicemus aũt denuo ꝙ totũ illud qđ corpori aduenit qđ eſt ex eis int' q̄ currit agere ⁊ pati. Aut mutat' a corpe ⁊ nõ mutat ip̄m: aut mutatur a corpore ⁊ mutat ip̄m: aut nõ mutat' a corpe et mutat ip̄m. Qđ vero mutat' a corpore ⁊ non mutat corpus mutatõe de qua ſit curandũ: aut ꝯuertit' in ſilitudinẽ corporis: aut nõ ꝯuertit'. Illud autẽ qđ in eiꝰ ꝯuertit' ſilitudinẽ nutrimentũ eſt abſolute.

Et illud qđ nõ in eiꝰ ꝯuertit' ſilitudinẽ eſt medicina tẽperata. Qđ v̄o a corpe mutat' ⁊ ip̄m mutat nõ eſt poſſibile q̃n aut ſi cũ mutat' a corpore mutat corpus: ⁊ poſt corpus mutet ip̄m ad vltimum ⁊ deſtruatur eius mutatio: aut nõ ſit ita: ſed ip̄m mutet corpus ad vltimũ ⁊ deſtruat ip̄m. Et p̄ma quidem dimiſſio aut cõuertitur in ſilitudinẽ corporis [illegible]

nõ ↄuertet̃ in ſimilitudinẽ corporis. Si in corpore ↄuertet̃ ſimilitudinẽ erit medicinale nutrimẽtũ: ⁊ ſi ĩ corpore nõ ↄuertet̃ ſimilitudinẽ erit medicina abſolute. Secũda aũt diuiſio erit medicĩa venenoſa. Illud vero qḋ a corpe nullo mõ mutat̃ ⁊ ipm̃ mutat ẽ venenũ abſolute. Cũ aũt nos dicim⁹ ꝙ corpe nr̃o nõ mutat̃ nolum⁹ dicere ꝙ nõ caleſiat in corpe ꝑ operationẽ innati caloris in ipo: imo plũm veneno᷑ũ nõ opat̃ in corpore niſi caleſiat ꝑ operationẽ caloris innati qui eſt in ipo. Sed volum⁹ dicẽ ꝙ nõ mutat̃ in ſui forma nãli: imo nec ceſſat ab eo opatiõe ei⁹ vͥtute ⁊ forma manẽtib⁹ donec corp⁹ corrũpat. Et ẽ q̃dẽ cum eius nã eſt calida ⁊ adiuuat tũc ſuã ꝓprietatẽ nã ei⁹ ad reſoluendũ ſpũm ſicut venenũ viperarũ ⁊ napelli. Et ẽ cũ natura ei⁹ ẽ frĩda ⁊ adiuuat ſuã ꝓprietatẽ nã ei⁹ ad ↄgelandũ ſpũm ⁊ debilitandũ ſicut venenum ſcorpionis ⁊ hyuſgami. Totũ vero illud qḋ ꝓueṅit in fine rei nãli mutatiõe corpus mutat. Et eſt calefacere qm̃ cum in ſanguinẽ ↄuertit̃ pculdubio in calefaciendo augmẽtũ prebet: ita ut lactuce ⁊ cucurbite taliter calefaciant q̃liter iſtud calefacere exiſtit. Cũ vero calefacere dicim⁹ nolum⁹ calefacẽ iſtud ſed illud qḋ ex q̃litate rei ꝓuenit, ei⁹ remanẽte ſpẽ. Et medicina q̃dem nutriẽs a corpe ꝑ ſui mutat ſubſtantiã. Et mutat̃ ab ipo ꝑ ſui q̃litatem: ſʒ p̄ma mutatur in ſui q̃litate: ⁊ alia q̃dem mutat̃ p̄mo in caliditate ⁊ calefacit ſicut allea. Et ẽ alia q̃ mutat̃ p̄mo in frigiditate ⁊ infrigidat ſicut lactuca. Cũqʒ ei⁹ ↄuerſio in ſanguinẽ ↄplet̃ur plũm opationis ei⁹ eſt calefacere ꝓpterea ꝙ in ſanguine augmẽtum efficit. Quõ eñi nõ calefacit cũ iam facta ſit calida ⁊ ſua frigiditate ſe expoliauerit. Sed vnicuiqʒ earũ etiaʒ aliquid innate qualitatis aſſociat̃ poſt ↄuerſionem in ſubſtãtia: qm̃ in ſanguine qui generat̃ ex lactucis aliqua remanet infrigidatio: ⁊ ĩ ſanguine q̃ generat̃ ex alleis aliq̃ calefactio: ſed ex hoc vſqʒ ad tps. Medicinaꝝ p̄terea nutrimẽtum alia ẽ que medicationi magis exiſtit ꝓpinqua. alia ẽ que nutrimẽto eſt vicinior. Quẽadmodũ ipoꝝ nutrientiũ alia ſunt quoꝝ natura vicinior ẽ ſubſtãtie ſanguinis ſicut vinum ⁊ ouoꝝ vitelli ⁊ aqua carnis. alia ſunt q̃ parump ſũt longinquiora ſicut panis ⁊ caro. Et alia ſunt q̃ ſunt valde longinqua ſicut nutriẽtia medicinalia. Amplius dicem⁹ ꝙ nutriẽs mutat corporis diſpoſitionẽ qualitate ſui ⁊ quantitate. Qualiter vero qualitate ſui mutet iam ſciuiſti. Quãtitate aũt qm̃ aut augmẽtabit ⁊ perueniet ex eo ad faſtidium ⁊ opilationes ⁊ poſtea ad putrefactionẽ: aut minuet ⁊ ꝑueniet ex eo ad pthiſim. Sed augmẽtum in quantitate ad nutrientes ſemꝑ ẽ infrigidãs niſi ꝓueniat ex eo putredo ⁊ calefactio que calefacit. ſicut eñi putredo nõ accidit niſi ꝓpter calorẽ extraneũ ita ꝓpter ipam etiaʒ calor accidit extraneus. Dicem⁹ etiaʒ ꝙ nutriens aliud ẽ ſubtile: aliud eſt ſpiſſum: aliud eſt tẽꝑatum.

Et ſubtile quidẽ eſt illud ex quo ſanguis generat̃ ſubtilis. ⁊ ſpiſſum ex quo ſanguis generat̃ groſſus. vniuſcuiuſqʒ aũt haꝝ diuiſionũ aut ẽ eius nutrimẽtũ multũ: aut ẽ paucũ. Exẽplũ ſubtilis ⁊ multi nutrimẽti ẽ aq̃ carnis ⁊ vinum, ⁊ oua ſorbilia calefacta aut tremẽtia. Iſta eñi multi exiſtunt nutrimẽti: qm̃ plũm ſbe ipoꝝ in nutrimẽtũ ↄuertit̃. Exẽplũ ſpiſſi ⁊ pauci nutrimẽti ẽ caſe⁹ ⁊ caro ſalita ⁊ melongia ⁊ his ſilia. Res. n. q̃ ex eis in ſãguinẽ ↄuertit̃ ẽ pauca.

Exẽplũ ſubtil' ⁊ pauci nutrimẽti ẽ iuleb ⁊ olera q̃ in ſba ſui tẽꝑata exiſtũt ⁊ ĩ ſui q̃litate. Et ex fructibus matiana ⁊ mala g̃nata ⁊ q̃ eis ſilant. Et exẽplũ ſpiſſi multi nutrimẽti ẽ oua lixa ⁊ caro vaccina. Cuiuſcũqʒ etiã haꝝ dictionũ alie ſũt q̃ ſũt boni chimi alie ſũt q̃ ſũt mali chimi. Exẽplũ ſubtil' multi nutrimẽti boni chimi ouoꝝ vitelli ⁊ vinũ ⁊ aq̃ carnis. Exẽplũ ſbtilis pauci nutrimẽti ⁊ mali chimi pulmo ⁊ caro anaguaid. Exẽplũ ſpiſſi multi nutrimẽti boni chimi oua lixa ⁊ caro annual' agni. Exẽplũ ſpiſſi multi nutrimẽti mali chimi caro vaccina ⁊ caro anatis ⁊ caro equa. Exẽplũ ſpiſſi pauci nutrimẽti mali chimi caro ſalita. In hac autẽ ſũma inuenies temperamentum

Capitulũ. xvi. de diſpoſitiõib⁹ aquaꝝ.

Qua vnũ exiſtit elemẽtoꝝ q̃ ſola int' oĩa elemẽta hʒ ꝓpꝛiũ ut in eo qḋ comedit̃ ⁊ bibit̃ ĩ ingrediat̃: non ꝫ ut nutriat. ſed q2 nutrimẽtũ penetrare fac̃ ⁊ ei⁹ rectificat ſbaʒ. Nõ aũt dicim⁹ ꝙ aq̃ nõ nutriat: niſi q2 nutriẽs ĩ potẽtia eſt ſanguis: ⁊ ĩ alia potẽtia lõgior iſta ẽ ꝑs mẽbri hoĩs. Corp⁹ vero ſimplex nõ ↄuertit̃ ad formã ſãguineã recipiẽdã neqʒ formã mẽbri hũani niſi ↄponat̃. Sʒ aq̃ eſt ſba q̃ adiuuat ad liq̃faciendũ nutriẽs ⁊ ſubtiliandũ: ut cito currat ⁊ penetret in venas ⁊ ĩ foramina: neqʒ eẽ põt abſqʒ hoc auxilio ei⁹ ↄplementũ rei nutrimẽti. Amplius aq̃ diuerſificant̃ nõ ſolũ in ſba aqueitatis: verũ etiã ꝑnt illud qḋ eis admiſcet̃ ⁊ ꝑm q̃litatẽ q̃ in eis ẽ ſupans. Aque vero q̃ ſunt alijs meliores ſũt aque fõtiũ. Neqʒ tñ oĩuʒ fõtiũ niſi fontiũ terre libere in cui⁹ territorio nulla diſpoſitionuʒ q̃litatũ extraneaꝝ ſupat: aut aque q̃ ſunt petroſe: q2 ſunt digniores ne terreſtri putrefactiõe putreſcant.

Illa tñ q̃ ẽ terre libere: melior eſt petroſa: neqʒ ex omni fonte terre libere: ſʒ illa tñ q̃ p̄ter hoc ẽ currens. Neqʒ omnis currens niſi currens q̃ eſt ſoli ⁊ ventis diſcooperta. hoc nãqʒ eſt ex eo ꝙ currẽs nobilitatem acquirit. Non currenti vero eſt cui acquirit̃ propter diſcoopertura malitia talis qualis non acquiritur ꝓpter profunditatẽ ⁊ coopertura. Neqʒ omnis currens diſcooperta niſi illa que ſuꝑ lutum incedit. Et debes ſcire ꝙ que ſuper lutum vadit melior eſt ea que ſuper petras fluit. Lutum enim mũdat aquam: ⁊ aufert ab ea res extraneas ſibi admixtas que ſunt in ea ⁊ colat ipſam: ſed lapides non faciunt illud. Oportet autem ut lutum per quod tranſit ſit liberum: ⁊ non ſit fetidum: neqʒ lacunoſum: neqʒ aliud: Quod ſi hec aqua fuerit multa ⁊ forti cucurrerit curſu que propter ſui multitudineʒ illud quod ei admiſcetur in ſuam conuertat naturam: ⁊ que ſuo curſu ad ſolem tendat ſcilicet ad orientem: ⁊ proprie ad eius eſtiuum erit melior aquis. ⁊ quãto magis cũ multũ a ſuo elongabit̃ p̄ncipio.

Et poſt hãc q̃ ad ſeptẽtrionalẽ vadit. Illa aũt q̃ ad occidẽtẽ tẽdit ⁊ meridiẽ eſt mala: ⁊ pꝛoꝑe cuʒ

meridionales exſufflauerint venti. Et illa q̃dẽ q̃ a locis deſcẽdit altis cũ alijs bonitatib⁹ ẽ melior. Et illa q̃ eſt ſic eſt q̃ſi dulcis q̃ dulcis eſſe imaginat̃: neqʒ vinum tolleret ut ex ea ſibi admiſceat̃ niſi parũ: ⁊ eſt in põdere leuis: ⁊ cito infrigidat̃ ⁊ cito caleſiẽs: propterea ꝙ eſt reſoluta frigida in hyeme ⁊ calida in eſtate: in q̃ nullo modo ſapor ſuperat aliquis: neqʒ aliquis odor: ⁊ cito diſcẽdit ab hypocõdrijs ⁊ qḋ ĩ ea cogit̃ cito coquitur ⁊ cito diſſoluit̃. Debes aũt ſcire ꝙ põd⁹ ex experimentis eſt adiuuãtibus ad cognoſcendũ aq̃ diſpoſitionẽ. Aq̃ nanqʒ q̃ eſt leuior in plurimis diſpoſitionũ eſt melior. Eſt aũt cũ cognoſcit̃ põdus ꝑ menſurã: ⁊ cũ cognoſcit̃ ſi in duab⁹ aq̃s diuerſis duo panni: aut duo cotta vni⁹ ponderis madefiant ⁊ poſtea vehementer exſiccent: deinde ponderẽtur q2 aq̃ cui⁹ cottũ fuerit leuius erit melior. Sublimatio p̄terea ⁊ diſtillatio aq̃s rectificat malas. Et ſi iſtud non fuerit decoctio rectificat. Aqua eñi cocta ſicut teſtificati fuerunt ſapiẽtes minoris eſt inflatõis ⁊ velocioris deſcenſionis. Et torpidi q̃dẽ medicoꝝ exiſtimãt ꝙ aq̃ cocte ſubtile reſoluat̃ ⁊ ipſi⁹ remaneat ſpiſſũ. vnde ĩ coquendo ipſam nõ exiſtit iuuamentũ. qm̃ ſpiſſitudinẽ in aqua augmẽtat. Scire aũt debes ꝙ aq̃ in ſue aq̃itatis diffinitiõe exiſtit ex ꝑtib⁹ ĩ ſubtilitate ⁊ ſpiſſitudine ſilibus: q2 eſt ſimplex: ſed nõ inſpiſſat̃ niſi ꝓpter ea ꝙ frigoris q̃litas ſuꝑ eam p̄ualuit. aut ꝓpter fortẽ terreſtriũ partiũ ↄmixtionẽ q̃ ob hoc ꝙ ſunt ꝑuiſſime ab ea nequeũt ſeparari: neqʒ deſcẽdere in ea: quia nõ ſunt tante q̃ntitatis ut ↄtinuatim aq̃ ſcindere valeant ⁊ in ea deſcẽdere ob multam ꝑuitatẽ. Oportet ergo ut eis accidat cõmixtio cũ ſubſtãtia aq̃. Poſt hoc decoctio ſpiſſitudinẽ remouet q̃ propter frig⁹ accidit primo. deinde ꝑtes aq̃ vehemẽter rarificat donec fiat ſubtilioris ſubſtantie ut poſſint ab ea ſeparari ꝑtes graues terreſtres in ei⁹ ſpiſſitudiẽ retẽte ⁊ ↄſtringant eam deſcẽdentes: ⁊ ꝓpter deſcenſũ ab ea ſeparẽtur ⁊ remaneat aqua pure ⁊ ſimplici propinq̃: ⁊ erit illud qḋ propter calefactionẽ fuit ſeparatũ homogeniũ ei qḋ remanſit: ⁊ nõ lõginquũ ab eo: q2 cũ aq̃ a commixto ſeparat̃ ei⁹ ꝑtes in ſubtilitate ſimilant̃: neqʒ multũ intereſt inter illud qḋ ſubit: ⁊ inter illud qḋ remanet. Decoctio ergo nõ ſubtiliat aquã niſi propterea q2 aufert ſpiſſitudineʒ frigoris: ⁊ q2 facit qḋ ei cõmixtum eſt deſcẽdere. Et hui⁹ q̃dẽ ſignificatio exiſtit qm̃ cũ aq̃ groſſe dimittitur lõgo tpe nõ deſcẽdit ex eis res de q̃ ſit curandũ: ſʒ cũ coquitur illico deſcẽdit: ⁊ ex eis res multa: ⁊ fit aq̃ q̃ remanet in põdere leuis ⁊ clara. Et deſcenſionis quidem cauſa eſt ſubtilitas q̃ ex decoctione acq̃rit̃. nõne vides ꝙ aq̃ magnoꝝ fluminũ ſicut fluminis gion: ⁊ p̄cipue ille q̃ in poſtremo ei⁹ ſumitur illico cũ ſumitur vehemẽter ſunt turbide: ⁊ poſtea in breui tpe in vna receſſione ſubito ita clarificat̃ ꝙ ſi alia vice reſidere faceres: nõ deſcẽderet in eis res de q̃ eẽt curandũ. Sũt aũt qui aquam niſi maxima laude extollunt ⁊ eius bonitates in quattuor cõprehendunt. In longitudine manatõis ei⁹ ⁊ bonitate locoꝝ ꝑ que vadit. Et quia in curſu ſuo a meridie tendit ad ſeptentrionẽ ſubtiliãs illud qḋ in ipſo currit ex aq̃s. In multitudine vero ſui alie cõmunicant ei. In aquis autem alijs ſi quottidie eas de vno vaſe in aliud mutares: quotidie manifeſtã videres deſcenſionẽ ſicut in p̄mis. Et preter hoc nõ deſcendit ex eis qḋ deſcendere cõſueuit niſi paulatim ⁊ nõ cito: ⁊ cũ hoc nõ perfecte clarificant̃. Et hui⁹ quidẽ cauſa eſt ꝙ ↄmixtiones terreſtres leuiter a ſubſtantia ſubtili deſcendunt in q̃ non eſt groſſitudo neqʒ viſcoſitas neqʒ vnctuoſitas: ſed a ſpiſſo nõ tam facile deſcẽdunt. Amplius decoctio ſubſtantie acquirit ſubtilitatẽ ⁊ poſt decoctionẽ concuſſus. Ex aquis quoqʒ laudabilib⁹ ſunt aq̃ pluuie: ⁊ p̄cipue ille q̃ in eſtate cueniũt ⁊ ex nubibus cũ quibus accidunt tonitrua. Turbidatio aũt vaporis vnde generant̃ venti maxime cũ nubibus venientes turbidant nubes ex quibus venit pluuia: ideoqʒ eius ſubſtãtia eſt falſa ⁊ nõ pura. Sed tñ aq̃ pluuiali cito aduenit putredo. licet ſit aq̃ melior propterea ꝙ eſt valde ſubtilis: ⁊ q2 in ipſa corrũpens terreus ⁊ acreus cito opat̃ ⁊ fit ei⁹ putredo cauſa cõputreſcendi humores ⁊ impedit pectus ⁊ vocẽ. Quidã aũt dixerũt hui⁹ cãm eẽ ꝙ aq̃ pluuie generãt̃ ex vapore q̃ fuit ex humiditatib⁹ diuerſis ſubtiliat⁹. Sʒ ſi hoc eẽt cã aq̃ pluuie vituperabil' eẽt ⁊ nõ laudabilis ſʒ nõ eſt ita: imo propter multã ſue ſubſtãtie ſubtilitatẽ: qm̃ oĩs ſubtil' ſba plus recipit paſſionẽ. ꝙ ſi aq̃ pluuie ebullierit, eius receptio putrefactiõis minuetur.

Acetoſa quoqʒ cũ comedunt̃ tũc cũ neceſſe fuerit vti pluuiali aqua opponuntur putrefactiõi ⁊ ab impedimento ei⁹ ſecuritatẽ faciunt. Puteoꝝ vero aq̃ et aque ductuũ ſunt male ↄparatione aquarũ fontiũ ſunt eñi aque conſtricte terreſtreitates longo recipiẽtes tẽpore ideoqʒ eẽ nõ poteſt quin in eis aliqua ſit putrefactio: qm̃ extracte fuerũt ⁊ cõmote vͥtute cogẽte: ⁊ nõ vͥtute q̃ ſit in eis declinãte ad hoc ut mãifeſtẽtur ⁊ expellãt niſi ingenio ⁊ arte: q2 via propinq̃ eis ſuit adhibita ꝑ quã inceſſerũt. Et ex eis tñ ille ſunt deteriores quib⁹ ex plumbo vie facte fuerũt: qm̃ ex ei⁹ vͥtute aliq̃d aſſumunt vnde frequẽter ad dyſenteriam ducit. Aqua aũt paludis deterior aq̃ putei exiſtit: q2 manatio aque putei acuitur propter illud qḋ de ipſa extrahit̃. vnde ꝑdurat ei⁹ mot⁹ ⁊ nõ multũ moratur in ↄſtrictione: neqʒ manet in locis vnde manat longo tpe. Aq̃ vero paludis propterea ꝙ lõgo tpe morat̃ in foraminib⁹ terre putrefaciẽtis ⁊ ei⁹ motus in manãdo ⁊ ingrediendo eſt motus tardus q̃ nõ ꝓuenit ex fortitudine ſue expulſionis ꝓpter largitatẽ materie ipſius: neqʒ eſt niſi in terra corrupta ⁊ putrida. Niuoſe vero aque ⁊ glatiales ſũt groſſe. Et aque ſtãtes lacunales: precipue diſcooperte male ſunt ⁊ graues: quia in hyeme non infrigidant̃ niſi propter niues: ideoqʒ generant phlegma: ⁊ caleſiũt in eſtate propter ſolem ⁊ propter putrefactionẽ: vnde generãt cholerã. Et propter ſpiſſitudinẽ q̃dẽ ipſaꝝ ⁊ ↄmixtionẽ terreſtriuʒ cum eis ⁊ propter reſolutionem ſubtilis eaꝝ generant̃ in eis q̃ eas bibũt ſplẽes ⁊ eorum mirach ſubtiliantur: ⁊ interiora ipſorum ingroſſant̃ ⁊ eoꝝ extrema macreſcũt ⁊ humeri ⁊ colla

⁊ comedēdi deſideriū ſupat in eis ⁊ ſitis ⁊ ↄſtringunt
eoꝝ ventres ⁊ difficile vomere poſſunt. Et eſt etiā
cum pueniunt ad hydropiſiꝫ ꝓpterea ꝙ aquoſitas in
eis retinet. Et eſt cum pueniūt ad apa pulmonis
⁊ ſplenis ⁊ ad dyſenteriam ⁊ ſiccantur eoꝝ pedes et
manus ipoꝝ apata debilitant ⁊ nutrimentum eoꝝ
minuitur ꝓpter ſplenem: ⁊ generant in eis mania ⁊
hemoꝛꝛoides ⁊ varices ⁊ apata laxa ⁊ ꝓpē i hyeme
⁊ mulieres dur ter ipregnantur ⁊ cū difficultate pa-
riunt: ⁊ pariūt pueros apoſos: ⁊ frequēter fit in eis
mola ⁊ ipregnatio mēdoſa: ⁊ eoꝝ pueri ſepe patiūt
ramicē: ⁊ magni varices ⁊ cruriū vlcera: nꝫ eoꝝ pla-
ge ſanant. ⁊ accreſcit eoꝝ deſiderium: ⁊ ſoluitur du
riter. Et ē nocumento ⁊ apanb⁹ in inteſtinis ⁊ qr
tanis abundant ⁊ in ſenibus febꝛes ſiunt adurentes
ꝓpter ſiccitatē nāꝫ ipoꝝ ⁊ vētriū. Aque v̄o non
currentes quocūqꝫ modo fuerint ſtō non ↄferunt ⁊
iudiciū qdē eius que ex cānalib⁹ hauritur ē iudici
um aq̄ non currentis. Eſt tū melioꝛ aqua nō currēte
ꝓpterea ꝙ non longo tpe in vno moꝛatur loco: ⁊ cū nō
currit ꝓculdubio aliq̄ in ea exiſtit grauitas ⁊ foꝛtaſ-
ſe in multis eaꝝ exiſtit ſtipticitas ⁊ ↄuertunt cito ad
calefaciēdū: ideoqꝫ nō ſunt vtiles febꝛes habētibus:
⁊ illis in qbus cholera ſupat. In egritudinib⁹ vero i
qbus retentio ⁊ maturatio ſunt neceſſarie ſunt meli-
oꝛes. Aque p̄terea quibus ſubſtātia admiſcet me-
tallia aut eius ſimile ⁊ aq̄ ſāguiſugales oēs male ſūt
In qbuſdaꝫ tñ eaꝝ erit nutrimētum. Illa.n. in qua
virt⁹ ferri ſupat iuuamentum p̄ſtat ad hoc vt in-
teriorib⁹ foꝛtitudo tribuatur: ⁊ vt de reb⁹ ꝓhibeat
⁊ vt v̄tutes deſideratiue omnes ꝓcedāt. Et nos qdē
eius diſpōeꝫ nominabim⁹ ⁊ eius que eſt qualis ipa
poſt. Nix vero ⁊ aqua glacial cum munda fuerit ⁊
non ↄmixta aliū rei v̄tutem habenti malam: ſiue ſol-
uatur ⁊ fiat ex ea aqua: ſiue cum ea de foꝛis inficiatur
aqua: ſiue ipſa mutet in aqua erit bona. Et ſuaꝝ qdē
diuiſionū diſpoſitōes nō diuerſificāt diuerſitate mī
tū extranea: ſꝫ eſt ſpiſſioꝛ q̄ omnes aq̄: ⁊ nocet debi
litateꝫ hñtib⁹ neruoꝝ. ſed cū cogī ad bonitatē redit.
Qd ſi aqua glacialis ex aq̄s malis fuerit: aut fuerit
vix v̄tutem ↄtrahēs malā ⁊ extraneā a locis i qbus
cecidit erit melius vt cū ea infrigidet aq̄ que ab iſti⁹
ↄmixtione ſit occulta. Aqua p̄terea tēperate ſſa ſa
nis melioꝛ eſt aquis omnibus: licꝫ neruos īpediat ⁊
apa in interiorib⁹ hñtes ledat. Ipſa eniꝫ appetituꝫ
excitat ⁊ ſtomachū foꝛteꝫ efficit. Aqua vero calā di-
geſtionē coꝛrūpit ⁊ facit nauſ cibuꝫ: nꝫ illico extin-
guit ſitiꝫ: ⁊ eſt cū ad hydropiſim adducit ⁊ ethicans
⁊ ↄſumit coꝛp⁹. Aqua aūt calefacta cum fuerit tepi-
da facit nauſeā: ⁊ cū fuerit calidioꝛ q̄ hec ⁊ i ieiunio
bibita fuerit mītociēs ſtomachuꝫ lauabit ⁊ vētrē ſol
uet. eaꝫ tñ frequēter bibere eſt maluꝫ: qꝛ ſtōi debilitat
v̄tutē. Illa v̄o q̄ multū ē calida ē cū cholicā reſoluit
⁊ ſplenis vētoſitates frāgit. Et illi qdeꝫ qb⁹ aqua
calida arte iuuamētuꝫ p̄ſtat ſunt epilepſiaꝫ hñtes ⁊
miſiam ⁊ capitis doloꝛē frigidū ⁊ aſma ⁊ opthalmi-
am ⁊ bothoꝛ in gutture ⁊ ſiccitateꝫ ⁊ apoſtema poſt
aures hñtes ⁊ reumatiſmos ⁊ vlcera in diaphra-
gmate ⁊ ipartis ſolonē i pte pectoꝛ. Mēſtrua p̄terea
ꝓuocat ⁊ vrinaꝫ ⁊ doloꝛes ſedat. Aqua v̄o ſalſa
macreſcere facit ⁊ exſiccat ⁊ p̄mo facit ventrē ꝓp viꝫ
radēdi q̄ i ea exiſtit. poſtea reſtringit ventrē in finē ꝓp
ſiccitatē q̄ ē in eī⁹ nāꝛ: ⁊ coꝛrūpit ſāguiꝫ: ergo pruritū
gnāt ⁊ ſcabiē. Aq̄ v̄o turbida lapidem gnāt ⁊ opi
latōes: ſōqꝫ poſt ipaꝫ res comedēda eſt ꝓuocatiua
lꝫ vētrē hñti pleruqꝫ ↄferat ipa: ⁊ oēs reliq̄ aq̄ groſ-
ſe ⁊ ḡues ꝓpterea ꝙ in eī⁹ vētre tenētur: nꝫ cito deſcen-
dit. eſt eī⁹ cuidā tyriacis exiſtunt res vncuoſe ⁊ dul-
ces. Aq̄ aūt ſal armoniaci vētrē reſoluit ſi i ea ſede-
rint. aut ex ea biberint: aut ex ea ſcm fuerit cliſtere.
Aque p̄terea aluminoſe mēſtruoꝝ ſupfluitatē curre-
re nō pmittūt: nꝫ ſputū ſāguiꝫ: ⁊ ꝓhibent illō qō de
hemoꝛꝛoidib⁹ egreditꝫ: lꝫ coꝛpa que febrib⁹ ſunt ap-
ta foꝛtiter ad eas pducūt. Et ferrē q ſplenē reſoluūt et
ſi coire valētes adiuuant. erēe v̄o coꝛrupcōi ↄplonis
utile exiſtūt. Cūqꝫ aq̄ diuerſe ⁊ bone ⁊ male ↄmi-
ſcebūt foꝛtioꝛ ſupabit. Et nos qdeꝫ decīāb imus re
gimeꝫ aq̄rum coꝛruptaꝝ in capitulo d regimine iter
agētium. Et qō de iudicijs aq̄ ⁊ ſuiſ ꝓꝑietatibus ⁊
mōis ſuaꝝ ꝓꝑietatum remiſit in caplo aq̄ quod eſt
in medicinis ſimplicib⁹ noiabim⁹ ſi deus voluerit.

Caplm. xvij. de eis q̄ ꝓueniūt ex retētōe ⁊ eūatōe.

Retentio eius qō naturalr̄ euacuari debet
aut ē ex debilitate v̄tutū expulſiuaꝝ: aut ex
foꝛtitudie v̄tutis retentiue ⁊ retinet ab ea:
aut ꝓp debilitatē v̄tutū digeſtiuaꝝ: vnde elongatur
moꝛa rei in receptaculum: ideo ꝙ retinent eaꝫ ibi vir
tutes naturales donec digeſtio ↄpleatur: aut ꝓp vi-
aꝝ coangustatōem: aut propter opilatōes que ſunt
in eis: aut propter groſſitudinem materiei: aut ꝓpt
ipſi⁹ viſcoſitatem: aut propter eī⁹ multitudiem quā
expulſiua neqt ſuperare: aut propter defectum ſenti
endi illud quod neceſſe eſt expelli quemadmodum
accidit in colica icteritia: quoniā eſt eaꝫ virt⁹ volun
taria adiuuat in expellēdo: aut quia v̄tutes natura-
les ad aliā ptem tendunt: ſicut in criſib⁹ accidit retē-
tio vrie: aut ſtercoꝛis ꝓpterea ꝙ eūatio cretica ē i pte al
tera. Cūqꝫ retētio eī⁹ qō eūari dꝫ acciderit ꝓueniēt
egritudies. Que aūt ſūt ex egritudib⁹ ↄpoſitiſ ſūt opi
latō ⁊ laxitas ⁊ ſpaſm⁹ humid⁹ ⁊ q̄ eis ſilia exiſtūt.
Sed ex mō egritudinū ↄplōis ſt putredo ⁊ calōis i
nati cōſtrictio ⁊ ipi⁹ i igneitatem ↄuerſio ⁊ calōis in
nati extictō ex ꝓlixitate ↄſtrictōis ⁊ eī⁹ foꝛtitudie qua
propter eaꝫ frigus ſequit ex ſuperantia etiā hum
ditatis ſup coꝛpus. Cōmunes v̄o egritudines ſūt
receptaculoꝝ fiſſura ⁊ eoꝛuꝫ diſruptio. Faſtidium
quoqꝫ eſt vna ex cauſiſ deteriorib⁹ harū egritudinū
⁊ ꝓpē eīꝫ uenerit poſtq̄ ↄſueuit euenire vacuitas: ſi
cut accidit in multa ſaturitate in annis fertilitatis p⁹
ſupfluā famē ⁊ in annis ſterilitatis. Ex egritudinib⁹
vero cōpoſitis ſūt apata ⁊ bothoꝛ. Eūatio aūt eī⁹
qō dꝫ retineri eſt aut ꝓpter foꝛtitudinē v̄tutis expul
ſiue: aut ꝓpter debilitatē retētiue: aut ꝓpterea ꝙ mā
nocet grauitate ꝓpter ſui multitudinē: aut deſcenſio
nē ꝓpter vētoſitatē: aut ꝓp moꝛdicatōem ſui acrio
nia ⁊ acuitate: aut ꝓp materiei ſubtilitatē q̄ fiet ſicut

qō eliquaſ p ſe. vnde ad expellēdū fiet facilis. Eſt ēt
cū ipam viarū iuuat āplitudo quēadmodū accidit
i eliquēdo ſpma. aut ꝓpterea ꝙ in longitudie ſcidit
aut inciduūt: aut in latitudine: aut qꝛ earuꝫ aperiunt
oꝛificia ſicut accit in exitu ſanguis ex narib⁹. Et ē cū
accidit hic largitas ꝓpter cām q̄ exteri⁹ accit aut ite
rius. Cūqꝫ eūatio eī⁹ qō retineri dꝫ acciderit ꝓueni
et ꝓpter ipſā ↄplonis frigiditas ꝓpter eūationē ma
teriei que erat apta ad accendēdū ex qua caloꝛ nutri
tur innatus. ⁊ foꝛtaſſe ꝓueniet inde caloꝛ complexi
onis cū illud qō euacuabit ↄplexiōis fuerit frigide
ſicut phlegma. aut fuerit circa equalitatē cōplexio-
nis ſicut ſanguis: quia calidū caloꝛe ſupabit ſuper-
fluo ſicut cholera ⁊ calefaciet. Et ex ipa quidē ſem-
per accidet ſiccitas eſſentialiter. Et eſt cū ex ipſa pro-
uenit humiditas ſm ↄſiderationē quā noiauimus
in accidētalitate caliditatis. Et ē cum humoꝛ ſiccis
euacuabit nō ſupflue ⁊ ꝓpter caloꝛis innati defectū
quādo nutriēs pfecte digerere nō valet vnde phl̄a
accreſcit. hec tū humiditas ↄplexiōi non cōfert in a
te: neqꝫ ē innata ſicē caloꝛ ille nō eſt innat⁹. Qō ſi ſu-
perflue euacuat ſeqtur ipam frigiditas ⁊ ſiccitas in
ſba mēbꝛoꝝ ⁊ in eoꝝ natura: licꝫ alicui ipoꝝ caloꝛ
accidat extrane⁹: ⁊ humiditas non bona. Egritu
dines qdem inſtīales q̄ euacuationē ſequūtur ſup
fluam ſunt opilatio ꝓpt ſupfluam eīā venarū ſicci
tatem ⁊ ꝓpter eaꝝ coartationē: ⁊ ſeqtur eaꝫ ſpaſm⁹
⁊ eaꝫ eꝫ. Retētio vero ⁊ euacuatio q̄ ſunt eq̄les. ſ. ille
que in hoꝛa ꝓueniūt qua ē ncēe cōferētes ſūt ⁊ uitā
cōſeruātes ſanā. ⁊ iā quidē locuti ſuim⁹ de reb⁹ que
ſua generalitate ſūt neceſſarie: licet ſit cū plim ſuarū ſpe
cierū nō ē neceſſariū. nūc ergo ad alias cās ꝓcedam⁹.

Ca. xviij. ē ſermo vlis de cāis q̄ caſualr̄ coꝛpi acci
dūt ⁊ nō ſunt neceſſarie neqꝫ īpediētes.

Lōqmur nūc de cāis nō neceſſarijs ⁊ nō īpedi
ētib⁹ ⁊ ſūt q̄ ſua gnālitate nō ſt nāles nꝫ nāe
ↄrie. Et iſte qdē ſūt cāe coꝛpi obuiātes p̄ter
aerē q eſt neceſſarius ſicut balneatio fricādi ſpēs ⁊ alie
Incipiem⁹ aūt ⁊ dicem⁹ ꝙ cauſe q̄ in coꝛpe hoīs ſt
agentes exteri⁹ ꝓpter obuiatōem duob⁹ opant mo
dis. Opant. n. in ipſo aut penetratōe illi⁹ qō ex eis
ſubtiliat in poꝛis p virtutē penetratiuā que ē in ipſis
Aut qꝛ mēbꝛa ſibi attrahūt eaſ p poꝛos ſuos: aut iō
ꝙ vnū iſtoꝝ ab altero iuuat. Alr̄ v̄o mod⁹ ē ut nul-
la opentur cōmixtiōe ſꝫ qualitate pura ↄuertēte coꝛ
pus. ⁊ iſtō quidē ē aut iō ꝙ hec q̄litas aut ē in effcu
ſicut epithia inflatū in effectu qō infrigidat. aut em
plim calefaciū in effectu qō calefacit: aut eſt ꝓpterea
ꝙ qualitas hic ē in potētia: ſꝫ caloꝛ inatus qui eſt in
nobis cōmonet virtutē agētē in ea ⁊ adducit ipſam
ad effectū: aut ꝓpter ꝓꝑietatē. Sūt aūt ex reb⁹ que
obuiādo mutāt ⁊ cū ingrediūt coꝛp⁹ nō mutant: ſicē
cepe cū exterius ad modū emplī coꝛpi ſupponunt
vulnerant: ſꝫ iteri⁹ recepte nō vulnerāt ⁊ ſūt ex reb⁹
alie q̄ ad hoc cōtrarie huic exiūt: ſicut: ceruſa que cuꝫ
bibit vehemēter mutat: ſed cū ex ea fit epithia nihil
ex hoc opatur. Et ſūt ex eis que nullo hoꝝ duoꝛum
mōꝝ operātur. Et hui⁹ quidē cā in diuiſione p̄ima
ſex rerū exiſtit. Vna ē ꝙ cū tale aliquid quale cepe
ingredit corpus v̄tus digeſtiua incipit conſtringere
ipm ⁊ cito mutat eius ↄplexionē ⁊ debilitat eā ⁊ nō
dimittit eā incolumē tanto tēpe vt in tali quale illud
poſſit efficere ſuā opationem ⁊ interi⁹ vulnerare. Et
alia ē ꝙ ſm plura comedit mixta cū re alia. Et tertia
eſt ꝙ cōmiſcetur in receptaculis nutriēns aliis hūi-
ditatib⁹ que ipſā ſubmergūt ⁊ eius frangit foꝛtitu-
dinē. Et quartā ē ꝙ cū ē exteri⁹ in vno ponit ſitu: ſꝫ
interius nō quieſcat ſe mouēdo. Et quinta ē ꝙ exte-
rius multū ſtricte tenet ſed interius tangit nō adhe-
rēdo. Et ſexta eſt qm̄ cū eſt interius p̄parationem
eius ipſa virtus naturalis regit ⁊ cito eius expellit ſu
perfluitatē ⁊ bonū in ſanguinē cōuertit. Eius v̄o
qō ex ceruſe diſpoſitione diuerſificat cū eſt ꝙ ceruſa
eſt groſſe nature ⁊ groſſarū partiū: quapꝛopt cū eſt
defoꝛis nō penetrat in poꝛis: ⁊ ſi penetrat nō perue
nit ad poꝛos ſpūs: neqꝫ ad mēbꝛa principalia. ſꝫ cū
comeditur eſt res huic cōtraria. ⁊ etiā natura vene-
noſa que eſt in ea nō efficit ipreſſionē: niſi ipreſſione
ſupflua a caloꝛe innato qui eſt in nobis in ea. ⁊ hoc
quidē nō acquirit ipſa obuiatione extrinſeca. Et nos
foꝛtaſſe reiterabimus tibi in libꝛo de ſimplicib⁹ me-
dicinis verba modi iſtius.

Ca. xix. de eis que ꝓueniūt ex balneatione ⁊ in
catione ad ſolem.

Vidā oꝛnate loquētiū dixit. Ex balneis me-
lius ē cui⁹ fabꝛica eſt antiqua ⁊ cui⁹ aer am
pliat ⁊ cuius aqua ē dulcis. Et alius addi-
dit ut balneatoꝛ ignē ſuū menſuret ſm ↄplōem ei⁹
qui ipſū vult igredi. Debes aūt ſcire ꝙ opatio nā
lis balnei ē calefacere ſuo aere ⁊ humectare ſui aqua
Et p̄ima cā eſt infrigidans ⁊ humectās. Et ſecūda
calefaciens ⁊ humectans. Et tertia calefaciens ⁊ ex-
ſiccans. Et neqꝫ attendēda ſunt verba illius qui dicē
ꝙ aqua non humectat mēbꝛa interioꝛa cū bibitur:
aut cū ei obuiatur. Sꝫ pleruqꝫ ex balneo poſt illud
quod noiauimus de ſuis p̄ceſſionib⁹ ⁊ mutationi-
bus alie accīt mutatiōes: quarū quedā ſūt p accīs
⁊ quedam ſunt p eſſentiaꝫ. Eſt namqꝫ cum accidit
balneo ut ſuo infrigidet aere ꝓpterea ꝙ multū calo
ris reſoluit innati ⁊ ut mēbroꝝ etiā ſubſtantiaſ exſic
cet ꝓpterea ꝙ vehementer humoꝛes reſoluit natu
les: licet extraneos augeat humoꝛes. Cunqꝫ eius
aqua multe eſt caliditatis cutis ex ea hoꝛripilatur ⁊
inſpiſſantur eius poꝛi. Quare eius humiditate
nil vadit ad coꝛpus neqꝫ bene reſoluit. Eſt tamē cū
eius aqua calefacit ⁊ eſt cum infrigidat. Sed eius q
dem calefacere eſt ideo ꝙ multū eſt calida ⁊ quoniā
ipſius caloꝛ purus eſt minoꝛ q̄ tepide infrigidat ⁊ hu
mectat ⁊ ꝓpter conſtrictionē cū fuerit frigida qꝛ ca-
loꝛem conſtringit que ex eius aere eſt habitus ⁊ con
iūgit ipſum viſceribus cū obuiauerit coꝛpori ipa exi
ſtente frigida. Eius vero infrigidare erit cū in ea ali
qui ſe multum balneauerint. duob⁹ nāqꝫ infrigidat
modis: vnus eſt quoniā aque natura in vltimo rei
frigida exiſtit lꝫ caloꝛe accidentali calefaciat qui nō
ꝑmanet ſed tollit operatio naturalis ꝓpter illud qō

⁊ comedēdi deſideriū ſupat in eis ⁊ ſitis ⁊ ↄſtrigunt eoꝝ ventres ⁊ difficile vomere poſſunt. Et eſt etiaꝫ cum pueniunt ad hydropiſiꝫ ppẽa ꝙ aquoſitas in eis retinet. Et eſt cum pueniūt ad apa pulmonis ⁊ ſplenis ⁊ ad dyſenteriam ⁊ ſiccantur eoꝝ pedes et manus ipoꝝ apata debilitant ⁊ nutrimentum eoꝝ minuitur ꝓpter ſplenem: ⁊ generant in eis mania ⁊ hemorroides ⁊ varices ⁊ apata laxa ⁊ ꝓpē i hyeme ⁊ mulieres duriter ĩpregnantur ⁊ cū difficultate pariunt: ⁊ pariūt pueros apoſos: ⁊ frequēter fit in eis mola ⁊ ĩpregnatio mēdoſa: ⁊ eoꝝ pueri ſepe patiūt ramicē: ⁊ magni varices ⁊ cruriū vlcera: nꝫ eoꝝ plage ſanant. ⁊ accreſcit eoꝝ deſiderium: ⁊ ſoluitur diuriter. Et ē nocumento ⁊ apanib⁹ in inteſtinis ⁊ q̄rtanis abundant ⁊ in ſenibus febres fiunt adurentes ꝓpter ſiccitatē nāꝝ ipoꝝ ⁊ vētriū. Aque vo non currentes quocūqꝫ modo fuerint ſtō non ↄferunt ⁊ iudiciū qdeꝫ eius que ex canalib⁹ hauritur ē iudicium aq̄ non currentis. Eſt tn̄ melior aqua nō currēte ppẽa ꝙ non longo tpe in vno moratur loco: ⁊ cū nō currit ꝓculdubio aliq̄ in ea exiſtit grauitas ⁊ fortaſſe in minlris eaꝝ exiſtit ſtipticitas ⁊ ↄuertunt cito ad calefaciēū: ideoqꝫ nō ſunt vtiles febres habētibus: ⁊ illis in qbus cholera ſupat. In egritudinib⁹ vero i qbus retentio ⁊ maturatio ſunt neceſſarie ſunt meliores. Aque ꝑterea quibus ſubſtātia admiſcet metallia aut eius ſimile ⁊ aq̄ ſāguiſugales oēs male ſūt In qbuſdaꝫ tn̄ eaꝝ exīt nutrimētum. Illa. n. in qua virt⁹ ferri ſupat iuuamentum preſtat ad hoc vt interioribus fortitudo tribuatur: ⁊ vt de reb⁹ ꝓhibeat ⁊ vt vtutes deſideratiue omnes ꝓcedāt. Et nos qdeꝫ eius diſpōēꝫ nominabim⁹ ⁊ eius que eſt qualis ipa poſt. Nix vero ⁊ aqua glatial cum munda fuerit ⁊ non ↄmixta alij rei vtutem habenti malam: ſiue ſoluatur ⁊ fiat ex ea aqua: ſiue cum ea de foris inſfetur aqua: ſiue ipſa mutet in aqua erit bona. Et ſuaꝝ qdē diuiſionū diſpoſitōes nō diuerſificāt diuerſitate miſtū extranea: ſꝫ eſt ſpiſſior q̄ꝫ omnes aq̄: ⁊ nocet debilitateꝫ hn̄tib⁹ neruoꝝ. ſed cū cogit ad bonitatē redit. Qd ſi aqua glatialis ex aqs malis fuerit: aut fuerit nix vtutem ↄtrahēs malā ⁊ extraneā a locis i qbus cecidit erit melius vt cū ea infrigidet aq̄ que ab iſti⁹ ↄmixtione ſit occulta. Aqua ꝑterea tēperate ffa ſanis melior eſt aquis omnibus: licꝫ neruos ĩpediat ⁊ apa in interiorib⁹ hn̄tes ledat. Ipſa eniꝫ appetituꝫ excitat ⁊ ſtomachū forteꝫ efficit. Aqua vero calā digeſtionē corrūpit ⁊ facit nauſ cibuꝫ: nꝫ illico extinguit ſitiꝫ: ⁊ eſt cū ad hydropiſim adducit ⁊ ethicans ↄſumit corp⁹. Aqua aūt calefacta cum fuerit tepida facit nauſeā: ⁊ cū fuerit calidior q̄ꝫ hec ⁊ i ieiunio bibita fuerit miltociēs ſtomachuꝫ lauabit ⁊ vētrē ſoluet. eaꝫ tn̄ frequēter bibere eſt maluꝫ: q2 ſtōi debilitat vtutē. Illa vo q̄ multū ē calida ē cū cholicā reſoluit ⁊ ſplenis vētoſitates frāgit. Et illi qdeꝫ qb⁹ aqua calida arte iuuamētuꝫ pſtat ſunt epilepſiaꝫ hn̄tes ⁊ miſiam ⁊ capitis dolorē frigidū ⁊ aſma ⁊ opthalmiam ⁊ bothor in gutture ⁊ ſiccitateꝫ ⁊ apoſtema poſt aures hn̄tes ⁊ reumatiſmos ⁊ vlcera in diaphragmate ⁊ ipariſ ſolonē i pte pectoris. Menſtrua ꝑterea ꝓuocat ⁊ vrinaꝫ ⁊ dolores ſedat. Aqua vo ſalſa macreſcere facit ⁊ exſiccat ⁊ ꝑmo facit ventrē pp virtutē radēdi q̄ i ea exiſtit. poſtea reſtringit ventrē in finē pp ſiccitatē q̄ ē in ei⁹ nā: ⁊ corrūpit ſāguiēꝫ: ergo pruritū gnāt ⁊ ſcabiē. Aq̄ vo turbida lapidem gnāt ⁊ opilatōes: ideoqꝫ poſt ipaꝫ res comedēda eſt ꝓuocatiua ſꝫ vētrē hn̄ti pleruqꝫ ↄferat ipa: ⁊ oēs reliq aq̄ groſſe ⁊ graues ppẽa ꝙ in ei⁹ vētre tenētur: nꝫ cito deſcendit. eſt ei⁹ cuidā tyriacis exiſtunt res vncuoſe ⁊ dulces. Aq̄ aūt ſal armoniaci vētrē reſoluit ſi i ea ſederint. aut ex ea biberint: aut ex ea facti fuerit cliſtere. Aque ꝑterea aluminoſe menſtruoꝝ ſupfluitatē currere nō pmittūt: nꝫ ſputū ſāguiēꝫ: ⁊ ꝓhibent illō qō de hemorroidib⁹ egrediti: ſꝫ cōpa que febrib⁹ ſunt apta fortiter ad eas pducūt. Et ferree q ſplenē reſoluūt et ſi coire valētes adiuuant. erec vo corrūptōt ↄplonis vtiſe exiſtūt. Cūqꝫ aq̄ diuerſe ⁊ bone ⁊ male ↄmiſcebūt fortior ſupabit. Et nos qdeꝫ declārbimus regimeꝫ aq̄rum corruptaꝝ in capitulo d̄ regimine iter agēnium. Et qō de iudicijs aq̄ ⁊ ſuiſ ꝓprietatibus ⁊ mōis ſuaꝝ ꝓprietatum remāſit in caplo aq̄ quod eſt in medicinis ſimplicib⁹ noiabim⁹ ſi deus voluerit.

Caplm. xvij. de eis q̄ ꝓueniūt ex retētōe ⁊ euātōe.

r Etentio eius qō naturalit̄ euacuari debet aut ē ex debilitate vtutū expulſiuaꝝ: aut ex fortitudie vtutis retentiue ⁊ retinet ab ea: aut pp debilitatē vtutū digeſtiuaꝝ: vnde elongatur mora rei in receptaculum: ideo ꝙ retinent eaꝫ ibi virtutes naturales donec digeſtio ↄpleatur: aut pp viaꝝ coanguſtatōem: aut propter opilatōes que ſunt in eis: aut propter groſſitudinem materiei: aut ꝓpt ipſi⁹ viſcoſitatem: aut propter ei⁹ multitudiem quā expulſiua neqt ſuperare: aut propter defectum ſentiendi illud quod neceſſe eſt expelli quemadmodum accidit in colica ictericia: quoniā eſt cuꝫ virt⁹ voluntaria adiuuat in expellēdo: aut quia vtutes naturales ad aliā ptem tendunt: ſicut in criſib⁹ accidit retētio vrie: aut ſtercoris ppẽa ꝙ euātio cretica ē i pte altera. Cūqꝫ retētio ei⁹ qō euāri dꝫ acciderit ꝓueniēt egritudies. Que aūt ſūt ex egritudib⁹ ↄpoſitiſ ſūt opilatō ⁊ laxitas ⁊ ſpaſm⁹ humid⁹ ⁊ q̄ eis ſiſa exiſtūt. Sed ex mō egritudinū ↄplōis ſt putredo ⁊ calōis innati cōſtrictio ⁊ ipi⁹ i igneitatem ↄuerſio ⁊ caloris innati extictō ex plixitate ↄſtrictōis ⁊ ei⁹ fortitudie qua propter eaꝫ frigus ſequit ex ſuperantia etiam humiditatis ſup corpus. Cōmunes vo egritudines ſūt receptaculoꝝ fiſſura ⁊ eoruꝫ diſruptio. Faſtidium quoqꝫ eſt vna ex cauſiſ deteriorib⁹ harū egritudinū ⁊ ꝓpter eū ꝓuenerit poſt q̄ꝫ ↄſueuit euenire vacuitas: ſicut accidit in multa ſaturitate in annis fertilitatis p⁹ ſupfluā famē ⁊ in annis ſterilitatis. Ex egritudinib⁹ vero cōpoſitis ſūt apata ⁊ bothor. Euātio aūt ei⁹ qō dꝫ retineri eſt aut ꝓpter fortitudinē vtutis expulſiue: aut ꝓpter debilitatē retētiue: aut ꝓpterea ꝙ mā nocet grauitate ꝓpter ſui multitudinē: aut deſcenſionē ꝓpter vētoſitatē: aut pp mordicatōem ſui acrionia ⁊ acuitate: aut pp materiei ſubtilitatē q̄ fiet ſicut

qō eliquat p ſe. vnde ad expellēdū fiet facilis. Et ē etiā cū ipam viarū iuuat āplitudo quēadmodū accidit i eliquēdo ſpma. aut ꝓpterea ꝙ in longitudie ſcidit aut incidūt: aut in latitudine: aut q2 earuꝫ aperiunt orificia ſicut accit in exitu ſanguis ex narib⁹. Et ē cū accidit hic largitas ꝓpter cām q̄ exteri⁹ accit aut interius. Cūqꝫ euātio ei⁹ qō retineri dꝫ acciderit ꝓueniet ꝓpter ipſā ↄplōnis frigiditas ꝓpter euātionē materici que erat apta ad accendēdū ex qua calor nutritur innatus. ⁊ fortaſſe ꝓueniet inde calor complexionis cū illud qō euacuabit ↄplexōis fuerit frigide ſicut phlegma. aut fuerit circa equalitatē cōplexionis ſicut ſanguis: quia calidū calore ſupabit ſuperfluo ſicut cholera ⁊ calefaciet. Et ex ipa quidē ſemper accidet ſiccitas eēntaliter. Et eſt cū ex ipſa prouenit humiditas ſm ↄſiderationē quā noiauimus in accidētalitate caliditatis. Et ē cum humor ſiccās euacuabit nō ſupflue ⁊ ꝓpter caloris innati defectū quādo nutriēs pfecte digerere nō valet vnde phlā accreſcit. hec tn̄ humiditas ↄplexiōi non cōfert in aliq: neqꝫ ē innata ſic calor ille nō eſt innat⁹. Qō ſi ſuperflue euacuat ſeqtur ipam frigiditas ⁊ ſiccitas in ſba mēbroꝝ ⁊ in eoꝝ natura: licꝫ alicui ipoꝝ calor accidat extrane⁹: ⁊ humiditas non bona. Egritudines qdem inſtrales q̄ euacuationē ſequūtur ſupfluam ſunt opilatio ꝓpt ſupfluam euā venarū ſiccitatem ⁊ ꝓpter eaꝝ coartationē: ⁊ ſeqtur eaꝫ ſpaſm⁹ ⁊ cuzeꝫ. Retētio vero ⁊ euacuatio q̄ ſunt eq̄les. ſ. ille que in hora ꝓueniūt qua ē neēē cōferētes ſūt ⁊ viuā cōſeruātes ſanā. ⁊ iā quidē locuti ſuim⁹ de reb⁹ que ſua generalitate ſūt neēarie: licet ſit cū pluri ſuarū ſpecierū nō ē neēariū. nūc ergo ad alias cās ꝓcedam⁹.

Ca. xviij. ē ſermo vlis de cāis q̄ caſualit corpi accidūt ⁊ nō ſunt neceſſarie neqꝫ ĩpedientes.

l Oq̄mur nūc de cāis nō neēarijs ⁊ nō ĩpedientib⁹ ⁊ ſūt q̄ ſua gnālitate nō ſt nāles nꝫ nāe ↄrie. Et iſte qdē ſūt cāe corpi obuiātes pꝛet aerē q eſt neēarius ſicut balneatio fricādi ſpēs ⁊ alie Incipiem⁹ aūt ⁊ dicem⁹ ꝙ cauſe q̄ in corpe hoīs ſt agentes exteri⁹ ꝓpter obuiatōem duob⁹ opant modis. Opant. n. in ipſo aut penetratōe illi⁹ qō ex eis ſubtiliat in poris p virtutē penetratiuā que ē in ipſis Aut q2 mēbra ſibi attrahūt eaſ p poros ſuos: aut iō ꝙ vnū iſtoꝝ ab altero iuuat. Alt vo mod⁹ ē ut nulla opentur cōmixtiōe ſꝫ qualitate pura ↄuertēte corpus. ⁊ iſtō quidē ē aut iō ꝙ hec q̄litas aut ē in effectu ſicut epithia inffatū in effectu qō infrigidat. aut em pim calefacit in effectu qō calefacit: aut eſt ꝓpterea ꝙ qualitas hic ē in potētia: ſꝫ calor inatus qui eſt in nobis cōmouet virtutē agētē in ea ⁊ adducit ipſam ad effectū: aut ꝓpter ꝓprietatē. Sūt aūt ex reb⁹ que obuiādo mutāt ⁊ cū ingrediūt corp⁹ nō mutant: ſicut cepe cū exterius ad modū empli corpi ſupponunt vulnerant: ſꝫ iteri⁹ recepte nō vulnerāt ⁊ ſūt ex reb⁹ alie q̄ ad hoc cōtrarie huic exiſtūt: ſicut ceruſa que cuꝫ bibit vehemēter mutat: ſed cū ex ea fit epithia nihil ex hoc opatur. Et ſūt ex eis que nullo hoꝝ duorum moꝝ operātur. Et hui⁹ quidē cā in diuiſione prima ſex rerū exiſtit. Vna ē ꝙ cū tale aliquid quale cepe ingredit corpus vtus digeſtiua incipit conſtringere ipm ⁊ cito mutat eius ↄplexionē ⁊ debilitat eā ⁊ nō dimittit eā incolumē tanto tēpe vt in tali quale illud poſſit efficere ſuā opationem ⁊ interi⁹ vulnerare. Et alia ē ꝙ ſm pluri comedit mixta cū re alia. Et tertia eſt ꝙ cōmiſcetur in receptaculis nutriēns alijs humiditatib⁹ que ipſā ſubmergūt ⁊ eius frangūt fortitudinē. Et quartū ē ꝙ cū ē exteri⁹ in vno ponit ſitu: ſꝫ interius nō quieſcit ſe monēdo. Et quīta ē ꝙ exterius multū ſtricte tenet ſed interius tangit nō adherēdo. Et ſexta eſt qm̄ cū eſt interius preparationem eius ipſa virtus naturalis regit ⁊ cito eius expellit ſuperfluitatē ⁊ bonū in ſanguinē cōuertit. Eius vo qō ex ceruſe diſpoſitione diuerſificat cā eſt ꝙ ceruſa eſt groſſe nature ⁊ groſſarū partiū: quapropt cū eſt deforis nō penetrat in poris: ⁊ ſi penetrat nō peruenit ad poros ſpūs: neqꝫ ad mēbra principalia. ſꝫ cū comeditur eſt res huic cōtraria. ⁊ etiā natura venenoſa que eſt in ea nō efficit ĩpreſſionē: niſi ĩpreſſione ſupflua a calore innato qui eſt in nobis in ea. ⁊ hoc quidē nō acquirit ipſa obuiatione extriſeca. Et nos fortaſſe reiterabimus tibi in libro de ſimplicib⁹ medicinis verba modi iſtius.

Ca. xix. de eis que ꝓueniūt ex balneatione ⁊ fricatione ad ſolem.

q Uidā ornate loquētiū dixit. Ex balneis melius ē cui⁹ fabrica eſt antiqua ⁊ cui⁹ aer amplus ⁊ cuius aqua ē dulcis. Et alius addidit ut balneator ignē ſuū menſuret ſm ↄplōem ei⁹ qui ipſū vult igredi. Debes aūt ſcire ꝙ opatio naturalis balnei ē calefacere ſuo aere ⁊ humectare ſui aqua Et prima cā eſt infrigidans ⁊ humectās. Et ſecūda calefaciens ⁊ humectans. Et tertia calefaciens ⁊ exſiccans. Et neqꝫ attendēda ſunt verba illius qui dicit ꝙ aqua non humectat mēbra interiora cū bibitur: aut cū ei obuiatur. Sꝫ pleruqꝫ ex balneo poſt illud quod notauimus de ſuis preſſionib⁹ ⁊ mutationibus alie accidūt mutatiōes: quarū quedā ſūt p accīs ⁊ quedam ſunt p eſſentiaꝫ. Eſt namqꝫ cum accidit balneo ut ſuo infrigidet aere ꝓpterea ꝙ multū caloris reſoluit innati ⁊ ut mēbroꝝ etiā ſubſtantias exiccet ꝓpterea ꝙ vehementer humores reſoluit naturales: licet extraneos augeat humores. Cumqꝫ eius aqua multe eſt caliditatis cutis ex ea horripilatur ⁊ inſpiſſantur eius pori. Quare eius humiditate nil vadit ad corpus neqꝫ bene reſoluit. Eſt tamē cū eius aqua calefacit ⁊ eſt cum infrigidat. Sed eius quidem calefacere eſt ideo ꝙ multū eſt calida ⁊ quoniā ipſius calor prius eſt maior q̄ꝫ tepide infrigidat ⁊ humectat ⁊ ꝓpter conſtrictionē cū fuerit frigida q2 calorem conſtringit que ex eius aere eſt habitus ⁊ cōtingit ipſum viſceribus cū obuiauerit corpori ipa exiſtente frigida. Eius vero infrigidare erit cū in ea aliqui ſe multum balneauerint. duob⁹ nāqꝫ infrigidat modis: vnus eſt quoniā aque natura in vltimo rei fri ida exiſtit ſꝫ calore accidentali calefaciat qui nō pmanet ſed tollit operatio naturalis ꝓpter illud qō

ex aqua penetrauit in cor; ne: τ eſt infrigidatio τ ē quia aqua ſiue ſit calida ſiue frigida ē humida. Jdō cū multū humectauerit calorē conſtringit innatum ppter multā ſui humiditatē τ extinguet ipſū τ infrigidabit. Eſt etiam cū balnei reſolutione calefacit cū inuenit nutrimentū qd non fuit digeſtum: aut inuenit humorē frigidū qui nō fuit maturatus. Illud eni digerit τ hunc maturat. Eſt preterea cū ingrediūt balneū ipſo ſicco τ exſiccat τ cōfert hydropiſim habentibus claritatē. Et eſt cum ingrediuntur ipſum eo humido τ humectat. Eſt etiā cū in ipſo diu morantur τ exſiccat ppter reſolutionē τ ſudorē. Et eſt cū i ipſo parū morant τ humectat cū corpus ab eo exſiccat anteq̄ egrediatur ſudor. Et eſt cum balneū ingrediuntur ieiuni τ vacui τ vehementer exſiccat τ macreſcere facit τ debilitat. Et eſt cum ipſū ingrediuntur illico poſt ſaturitatē τ impinguat ppterea q materiam ad exteriora trahit corporis. Verūtamē opilationes efficit propter qd ſui cū a ſtomacho et ab epe nutrimētū ad mēbra trahit nō coctū. Et eſt cū in fine pme digeſtionis τ anteq̄ adſit vacuitas ingrediunt τ ꝯfert τ impinguat mediocrit. Qui aūt balneū ingrediunt ppterea ut humectētur ſicut ethicaꝫ pacientes faciūt: debēt in aqua mergi niſi debilitētur: τ poſtea ex oleo inungi: ideo ut ī humectatōe fiat augmētū: τ ut teneat aqūtas que in poris penetrauit τ ꝯſtringatur inter cutē τ non lōga ibi moretur mora τ locū eligant tēperatum τ in balnei terrā nil ſam pijciāt aquaꝫ: id ut vapor elarget τ aer humectet nr. Et a balneo deferātur ſine ſollicitudie τ labore q̄ eis accidat ſup lectū τ inūgant vel odorent illico cum egrediunt ex bn̄ redolētib' frigidis τ dimittant in domo in qua homies denudātur hora vna: donec eis attractio aeris tpata ad eos redeat: τ ad potandū tribuat eis paꝝ ex humectātib' ſicut aqua ordei τ lac aſine. Qd ſi quis eoꝝ multaꝫ in balneo facit moraꝫ timet ne ſupueniat eis ſincopis. ppea q calefit cor τ ꝯmouet ſincopis. In balneo preterea cū multis eis iuuamētis adſunt nocumēta. Fac enim ſupfluitates ad mēbra in qbus ē debilitas leuiter deſcēdē τ laxat corp' τ ipedit neruos τ reſoluit calorē innatū τ comedēdi deſideriū deijcit τ coeūdi debilitat vtutem. Balneū quoqꝫ differentias habet a pte aquaꝝ que in ipo fluit. Si eni fuerit nitroſe aut marine: aut ſulfuree: aut cineritie aut ſalſe nā aut ingenio. ſ. q in eis aliqd hoꝝ apponat: aut in eis coquat: ſicut ſtaphiſagria aut ſicut bacce lauri aut ſicut ſulfur: aut his ſilia reſoluēt τ ſubtiliabūt τ auferent laxitatem τ phibebūt huoꝝ deſcenſionē ad apata: τ venā hūtib' cauſeꝫ ꝯferēt. Eree vo aque τ feree τ ſalſe ēt iuuāt in egritudinib' q̄ ſunt ex frigiditate et hūiditate τ in dolorib' articuloꝝ τ podagre. τ ꝯferūt laxitati τ aſmati τ egritudinib' renū τ fracture reſtaurationem fortem efficiūt τ ꝯferunt carbunculis τ vlceribus. Et necēree quidē ori ꝯferūt τ gule τ oculo laxo τ hūiditatibus auris. Feree vero ſtomachū iuuant τ ſpleneꝫ. Et nitroſe qdem τ ſalſe capitibus τ pectoris auxilium pbent que materias recipere ſolent: τ ꝯferunt ſtomacho hūido τ hūiditibus hydropiſim τ inflationem. Aquis aluminoſis τ attramētalibus balneari ꝯfert ſputo ſaguineo τ egreſſioni ſaguinis ab ano τ mēſtruis τ nauſee et vomitui ſine cauſa τ caceſie τ nimio ſudori. Sulfuree vero aque neruos mūdificant τ dolores diſſcū ontia τ ſpaſmi ſedant τ corpis ſupficiem a bothor et vlceribus malis antiquis τ ſignis violaceis mūdificant τ a panno τ morphea τ albaraſ: τ reſoluūt ſupfluitates ad iūcturas τ ſplenem τ epar deſcēdentes τ vulue duriciei ꝯferūt: ſꝫ ſtomachuꝫ laxāt τ deſiderium deijciunt. Marine aūt aque caput ei' q in eis balneat replent. Jdōqꝫ q in eis balneat caput in ipſis ponere non debet: τ in ei' tpe poſt tēpus coꝝ calefiunt ꝯplones τ ppie matrix τ veſica τ colon. τ ideo omnes ſunt male τ graues. Qui autē in thermis voluerit balneari oportebit ut balneet in eis gète et ſuauiter τ ordinatim τ nō ſubito. Et nos fortaſſe reiterabimus in caplo de ꝯſeruatōe ſanitatis ſermonē de eſſe balnei τ ꝯtinuāduꝫ erit qd ibi dicemus ei qd hic aū diximꝰ. ſilr loquimur qñ de potu aq̄ frigide tractabimꝰ.

Caplm.xx. de his que puenīūt ex vſu ſolis.

ṄN arena ſepeliri τ voluptari in ipſa τ in oculo balneari τ ſup faciē aq̄ rorari. τ in ſole calo fricari τ precipue ſe mouendo: τ q̄ ꝓpl' ſe mouēdo motu forti ſicut cito eūdo τ ſaliendo eſt ex eo q ſupfluitates vehemēter reſoluit τ diminuit τ ſudorē efficit τ inflationē egredi fac τ ſoluit apata laxa τ hydropiſiꝫ: τ ꝯfert in aſmate τ in aeris attractōe in qua eſt neceſſe alas tendere τ reſoluit doloreꝫ antiquū frigidū capitis: τ cerebꝝ cui' eſt ꝯplo frigida forti' efficit. Cū autē qd eſt ſub eo nō ſiet lentum ſed remanebit eius locus ſiccus ꝯfert doloribus ſcie τ renum τ doloribus lepꝛe τ ſuffocationibus matricis τ mundificant matricem. Qd ſi aliquis in ſole ſteterit inſpiſſabit corpus τ indurabit τ exſiccabit ipſuꝫ: quemadmodum cauteriūꝫ ſupra pororum orificia τ prohibebit reſolutionem.

In ſole autem in vno loco morari eſt deterius in adurendo autem quam in ipſo ambulare τ eſt plus prohibens reſolutionem. Et arene quidem que in deſiccando humores ſunt fortiores in parte cutis ſunt arene marine. Et eſt cum ſuper eas calidiſſa te exiſtente ſedent τ eſt cum in eis ſepeliuntur.

Et eſt cum ſuper corpus paulatim aſperguntur τ reſoluuntur dolores τ egritudines predictas in capitulo de ſole. Ad vltimum vero vehementer exſiccant corpus. Semicupium vero ingredi plenum ex tali quale eſt oleum eſt cum confert laxitudinem habentibus τ febres patientibus longas frigidas τ eis qui cum febribus dolores habent neruoꝝ τ articuloꝝ τ habētib' ſpaſmū τ cruꝫ τ vrie retētōem. Et oꝫ ut oleū extra balneū ſit calefcm̄. Qd ſi in ipſo vulpes cocta fuerit aut dalion τ ſcm̄ fuerit quemadmodū noiauimꝰ: erit medicamē meli' qd cē poterit dolorē hūtib' iūcturaꝝ τ podagrā. Faciē vo madefacē τ ſup ipſā aquā rorare. vtutē viuificat

q̄ ē lauata a nocumēto τ ꝯſiatōe febrū τ eū adeſt ſincopis: τ pphe ex aq̄ roſacea τ aceto τ ē etiā cū deſiderio medicat τ ipm erigit: τ obeſt reumatiſmoſ paciētibus τ dolorē frigidū capitis hūtibus.

Sūma.ii. ad numerandū vnāquāqꝫ caꝫ cauſaſqꝫ accidentiū corpaliū. q. xxix. ꝯtinet capitula.

Ca.i. eſt de cauſis calefacientibus.

CAlefacientiū multe ſunt cauſe: ex quibus ſunt nutrimentū in q̄ntitate temperatū et motus tēperati in quib' ingrediūtur exercitia tēperata τ tēperata fricatio τ tēperata cōplexio τ ventoſa: abſqꝫ ſcarificatione poſitio: Que eni cū ſcarificatōe eſt infrigidat ppl euacuationē. Motus etiā qui pariter ptinet fortitudini et multitudini τ neqꝫ eſt ſuperfluus τ nutrimentū calidū τ medicina calida: τ balneū temperatū ſicut ſcimus quod ſuo aere τ aqua calefacit τ artificiū calefaciens τ nō ſuperflue calefacientiū obuiatio ſicut aerū τ emplaſtrorū τ vigilie equales τ ſomnus temperatus ſm conditionē predictam. Et ira ſm omnem diſpoſitionē τ triſtitia cū non tanta fuerit infrigidet τ gaudiū tpatum. Et eſt etiā putredo cuius propē ratio eſt vt caliditatem extraneaꝫ euenire faciat τ nō amplius. Et eius quidē operatio ē aliud a calefactione abſoluta τ ab aduſtione. Calefacere nāqꝫ min' eſt pculdubio q̄ adurere: multotiens eni accidit et non efficit putrefactionē: τ eſt cū aute putrefactiōeꝫ accidit. Putrefactio eni ſepe accidit cū in corpe remanet poſtq̄ ab ea cauſa extranea calefaciens ſeparatur τ caliditas extrāea in materia humida accēdi tur: τ ei' humiditatē mutat ab eo qd ꝯplexioni ſubſtantie in qua eſt erat conueniēs ita q eam ad aliaꝫ cōplexionum ſpecialiū naturaliū non conuertit.

Eſt nāqꝫ cū caliditas τ humiditas mutant ad hoc q vni cōplexioni conueniunt τ fiunt aliū cōplexionū naturaliū congrue: quod quidē nō eſt putrefacere ſed digerē. Adurere vero eſt ut ſubſtantia humida τ ſicca ſeparetur ſubſtantia ita q illa ſublimet et iſta deſcendat. Calefacere aūt ſimplr ē ut oēs humores ſm ſuas ſpāles remanent naturas: ſꝫ pl' fiāt calī. Et de calefaciētib' quidē eſt ſpiſſitudo ſupficiei corpis. calefacit eni ppterea q vaporē retinet τ raritas ſitus in corpe q: calefacit ppterea q vaporeꝫ dilatat. Gal. autē has oēs cauſas in quiqꝫ generibus comphēdere ꝯſueuit. ſ. motu nō ſupfluo τ obuiatione eius qd nō ſupflue calefacit τ materia calida que corpi aduenit τ ſpiſſitudine τ putrefactione.

Ca.ii. de infrigidantibus.

INfrigidantiū etiā multe ſūt ſpecies. ſ. mot' ſupfluus qui calorē innatū ſupflue reſoluit τ quies ſupflua: quoniā coadunat τ claudit caloreꝫ τ nutrimētū multū τ ſupfluū comeſtū aut ebibituꝫ. Et ei' ſupflua paucitas τ nutrimētū ſm τ medicina frigida. Et obuiare ei qd ſupflue calefacit ex aerib' τ templis τ aquis hermarū. hec. n. laxāt corpus τ reſoluitur ab eo calor innatus. Et obuiare ei qd tēperate calefacit longo tēpore ſicut multa in balneo mora qm̄ calorē ſuffocat innatū. Et obuiare ei qd vꝫ potentiā infrigidat τ in preſenti hora calidū exiſtat. Et retētiōis ſupfluitas qm̄ calorem ſuffocat innatū.

Et i ꝯſiatōe ſupfluitas qm̄ innati caloris materiam deſtruit propterea q ſpūs eū τ opilationes que ſunt ex ſupfluitatibus ſequūtur. τ de illis ē vehemēt ſtringere mēbra τ ut ſtricta pmaneāt: qm̄ infrigidat τ ppterea q caloris viā claudit. Et triſtitia ſuperflua et timor nimius τ gaudium nimiū τ delitie ſupflue. Et artificiū infrigidans τ cruditas que putrefactiōi eſt oppoſita: Gali. vero medicoꝝ princeps eas in ſex ſolet cōprehendere cauſas. ſ. motu ſuperfluo et quiete ſupflua τ obuiatione eius qd infrigidat aut quod vehementer calefacit donec reſoluat τ materia infrigidans τ vehementis ſpiſſitudinis τ nimia nutrimenti paucitas.

Capitulū.iii. de humectantibus.

HUmectantiuꝫ multe ſunt cauſe. Ex eis nāqꝫ eſt ſicut quies τ ſomnus: τ illud etiā retinere quod euacuari ſolebat τ humorem ſiccātem euacuare τ nutrimētū multū τ humectans nutrimētum τ medicina humectans τ humectantib' obuiare τ precipue balneo τ poſt comeſtionē proprie: τ obuiare ei quod infrigidat quoniam humorem retinet: τ obuiare ei quod calefactione tenui calefacit: quoniam humorē currere facit τ gaudium temperatum.

Capitulum.iiii. de deſiccantibus.

DEſiccantia quoqꝫ ſunt multa velut motus τ vigilie τ vehementer euacuare: τ ex eis eſt coitus. Et nutrimenti paucitas τ ut ſint ſicca. Et medicine deſiccantes τ motuum animalium frequentia τ deſiccantibus obuiare. Et ex illis eſt in aquis balneari ſtipticis. τ ex eis eſt frigus qd congelat quoniam prohibet membrum ſibi nutrimentum attrahere: τ ppterea q ipſum conſtringit quare opilationes in eo accidunt que nutrimentuꝫ penetrare non permittunt: τ ex eis eſt obuiare ei qd eſt caloris vehementis qui ſuperflue reſoluit donec ex eis eſt multum balneari.

Ca.v. de cauſis figurā corrūpentibus.

DE cauſis figurā corrūpentib' ſunt cauſe q̄ in pncipio creature acciderūt ppter quas virtuti informatiue aut digeſtiue que ſunt ſpermate ſue opationis ꝯplementū deficit. Et ex eis ſūt cāe q̄ accidūt cū a matrice ſepat. et ex eis ſunt cauſe que accidūt cum infans ligat τ cum tenetur: τ alie cauſe primitiue que extrinſecus adueniunt ſicut caſus aut percuſſio. τ ex eis ſunt cauſe que accidūt: propterea q ſe vult mouere anteq̄ membra durēſcant τ anteq̄ ambulare poſſit. τ ex eis ſunt cauſe egritudinales ſicut lepra τ ptiſis τ ſpaſmus τ extēſio τ paraliſis τ eſt cum puenit ppter pinguedinē nimiam: τ eſt cum accidit propter ſuperfluam maciem τ eſt cū ppter apoſtemata: τ ē cum ppter infirmitates ſitus τ ē cum accidit propter conſolidationis vlcerū maliciam.

Capitulum.vi. de cauſis opilationis ⁊ coanguſtationis cannalium.

a Opilatio accidit aut ꝓpter cām extraneā que in cānali cadit: ⁊ hoc aut erit extraneū in ſuo genere ſicut lapis: aut extraneū in quātitate ſuiſ: ſicut ſex multa: aut extraneū in ſua q̄litate: ⁊ hoc erit aut ꝓpter ſuā groſſitiem: aut quia ē congelatum ſicut ſanguiſuga illa que congelata eſt. De q̄dem ſunt ptes eius qd̄ opilat ꝓpterea ꝙ in cānali cadit ex q̄bus ſunt que i ſuo loco in cānali fixa manent: ⁊ eſt ex eis qd̄ in ſuo loco ē mobile. Et eſt cū accidit opilatio: ꝓpterea ꝙ clauſū fuit foramen ꝓpter vlceris cōſolidationem qd̄ in ipſo factū fuit: aut ꝓpter naſcentiā additē rei ſicut carnis verrucoſe claudētis. Aut q2 cannalis ꝓpter apoſtematis cōprimentis vicinitatē cooperitur. aut ꝓpter conſtrictionem que ſit ꝓpter forte frigus: aut ꝓpter vehemētem ſiccitatem que ꝓpter ſtipticitas accidit: aut ꝓpter v̄tutis retentiue fortitudinem: aut ꝓpᵗ ligaturam. in hyeme quoq̄ multe ſiūt opilatiōes ꝓpterea ꝙ ſuperfluitates multū retinentur ⁊ propterea ꝙ frigus ſtringit.

Caplm.vij.de cāis amplitudinis cānalium.

c Cannalis ampliatur aut ꝓpᵗ retētiue debilitatem: aut propter fortē expulſiue motū. Et ex hoc quidem mō eſt anhelitus retinere: aut ꝓpter medicinas aperiētes: aut ꝓpter medicinas laxantes calidas ⁊ humidas. Et cannales q̄dem ex contrarijs harum cauſarum coanguſtātur ⁊ ꝓpter opilationes.

Caplm.viij.de cauſis aſperitatis.

a Aſperitas accidit aut ꝓpᵗ cām medicine q̄ vehemēter abſtergit ſiue inciſiōe ſicut acetū ⁊ acetoſe ſuꝑfluitates aut ſiue reſolutiōe ſicut ſpuma maris ⁊ ſuꝑfluitates acute: aut ꝓpter cauſā ſtipticam que exaſperat ꝓpᵗ ſuā ſiccitatē ſicut res pōtice aut frigide que exaſperāt ꝓpterea ꝙ cōſtringūt aut ꝓpter terreſtres q̄ ſuꝑ mēbꝛ iacēt ſicut puluis.

Caplm.ix.de cauſis lenitatis.

l Lenitatis cauſa aut ē glutinās ꝓpᵗ ſui viſcoſitatem aut ſubtiliter reſoluens que mām ſubtiliat ⁊ ipſam currere facit ⁊ ſpiſſitudinē a membri ſuꝑficie remouet.

Cap.x.de cauſis diſlocatiōis ⁊ ſeꝑatiōis a ſitu.

m Membri remotio ē aut ꝓpᵗ cām extēdētē ſicut cū aliqd̄ trahit mēbrū ⁊ extenditur donec diſlocatur: aut ex motu forti ſuper iuxtionem que mēbrum a loco ſuo remouet ſicut cū alicuius pes ſcendit. aut cā laxans ⁊ humectās quēadmodū accidit in renice. aut ꝓpᵗ cām ligamenti ſubſtātiam corrumpētem ipm̄ corrodendo aut putrefaciendo aut laxum reddendo quemadmodū in lepra accidit ⁊ ſciatica.

Capitulum.xi.de cauſis malitie vicinitatis que ſeparationem prohibet.

c Cauſa eiꝰ ē aut groſſities aut viſcoſitas aut ſpaſmꝰ aut laxitas aut hūoris ſiccitas i iūctura: q2 ibi ſit lapis: aut cū q̄ natꝰ fuit.

Capitulum.xij.de cauſis malitie vicinitatis que dilatationem prohibet.

l Ipſiꝰ cā ē ut groſſities aut veſtigiū ſcaritenōis vlceris aut ſpaſmꝰ aut cū q̄ naſcit.

Cap.xiij.de cauſis motuū nō naliū.

c Motuū cā eſt aut ſiccitas debilitās ſicut tremor ſiccꝰ: aut ſiccitas ſpaſmificās ſicut cū ſingltꝰ ſicci ⁊ cū ſpaſmi ſicci: aut ſuꝑficies calefaciētes aut ſuꝑficies inflantes: aut cāe v̄tutis viā claudētes mēbro ſuā ꝓhibētes penetrationē cū opilatione: aut ſuꝑfluitates q̄ nocēt: aut ꝓpᵗ ſuā ſtruātez ſicut rigor: aut ꝓpᵗ pūctionē ſicut horripilatio: aut ꝓpᵗ caloris innati ſubmerſionē: aut ꝓpᵗ ſui paucitatē: ⁊ ꝓpter illam accidit in muſculorum ſuꝑficiebꝰ frigiditas ⁊ ꝓuenit ventoſitas que vult reſolui ⁊ exire ſicut ſaltus. Et nunc quidem dicemus ꝙ hic nocumētalis materia aut erit vaporalis pauca ⁊ accident ꝓpter eam alices aut erit plus ea ⁊ ꝯtingat ꝓpᵗ ipſam laxitudo penalis ſi fuerit quieta aut ꝓuenient alie laxitudinis ſpēs q̄s noiabimꝰ ſi fuerit mobil. Qd̄ ſi fortior fuerit accidet inde horripilatio. Et ſi fuerit magis fortis proueniet inde tremor. Et materia quidem ventoſa cum in muſculo tenetur proueniet ꝓpter ipſam pulſatio.

Capitulū.xiiij.de cauſis augmenti ⁊ magnitudinis ⁊ numeri.

b Cauſe ſūt materiei multitudo ⁊ v̄tutū attractiuarū i ſeipis fortitudo aut v̄tutū attractiuarū fortitudo ꝓpᵗ fricatiōis adiutoriū ⁊ calefactōis cū emplis ſicut cū emplō de pice ⁊ qd̄ ei aſſimilat. Et h̄ q̄dē ē magnitudini ꝓpriū ⁊ nō nūero.

Caplm.xv.de cauſis diminutionis.

b Equidē ſūt q̄ aut in ꝑncipio ꝓuenerūt creature ſicut materiei diminutio: aut v̄tutis lacticis error: aut eiꝰ debilitas: aut nocumēta q̄ q̄nq̄ extrinſecꝰ adueniūt ſicut inciſio aut partiſio aut corruptio quā facit frigꝰ: ⁊ q̄nq̄ intrinſecꝰ ſicut herpes eſtiomenꝰ aut putrefactio.

Caplm.xvi.de cauſis ſolutiōis ꝯtinuitatis.

ſ Cāe q̄dē ſūt aut itriſecꝰ aut extriſecꝰ. Que v̄o ſunt intriſecꝰ ſūt hūor comedēs ⁊ cōburēs ⁊ hūectās ⁊ laxās: aut ſiccās ⁊ findēs: aut ſicut repletio vētoſa pūgēs: aut hūor extēdēs: ꝓpterea ꝙ ſe ꝯſtrigēdo mouet: aut penetrādo i corpe ꝓpterea ꝙ fortis motꝰ ipm̄ ſeꝑat aut hūor pūgēs. Et he q̄dē oēs aut ſūt ꝓpᵗ motꝰ fortitudinē: aut ꝓpter materiei multitudinē: aut ſicut fortitudo motꝰ expulſiue nō ſm̄ nālē curſū: ⁊ ſicut motꝰ ſuꝑ repletionē. ⁊ de his q̄ eis ſilant ē vox fortis ⁊ ſaltꝰ: ⁊ ſicut aſpati aptio. cāe aūt q̄ extriſecꝰ ſūt ſūt ſicut corpꝰ extendēs ut funis ⁊ pōdera: aut qd̄ ſcidit ut enſis: aut qd̄ adurit ſicut ignis: aut qd̄ ꝯtūdit ſicut lapis: q̄ꝫ hmōi ſi vacuū inuenerit ꝯtūdꝫ: aut ſicut repletū receptacula findēs: aut ſicut corpꝰ qd̄ pforat ut ſagitta: aut qd̄ pūgit aut mordet ſicut canis rabioſus: aut vipa aut hō.

Caplm.xvij.de cauſis vlcerum.

c Cauſe vlcerꝫ ſūt apa qd̄ apit: aut plaga q̄ ſanatur: aut both or q̄ ſe comedūt.

Capitulū.xviij.de cauſis apoſtemati.

b Carū cauſarū quedā ſunt que ſunt ex materia ⁊ quedā ſunt ex diſpōne mēbri. Que v̄o ſūt ex pte materiei ſunt repletiōes ex ſex rebꝰ ꝑnotatis. Et que ex parte diſpoſitionū mēbrorū ſunt ſicut virtus membri expellētis ⁊ debilitas membri recipiētis: ⁊ qd̄ eſt pparatū ad ſuꝑfluitates recipiendas: aut ꝓpter ſue ſbe māni: q̄ꝛ ipm̄ ſit creatū ſicut cutis: aut ꝓpter ſui laxitatē ſicut caro laxa que ē in tribus reflexionibꝰ. ſ. poſt aurē in collo ⁊ in aſcella ⁊ in inguine: aut ꝓpter viarū que ad ipm̄ ꝓueniūt dilatationē ⁊ earū que ipſo vadūt coāguſtatiōez: aut ꝓpterea ꝙ inferius poſitū eſt aut ꝓpter ſui paruitatē q̄ꝛ illud qd̄ ex cibo ad ipm̄ venit colligere nō valet aut ꝓpter debilitatē ſui: q̄ꝛ illud qd̄ ad ipm̄ venit ex cibo digerē nō pōt ꝓpter nocumētū qd̄ ē i ipſo. aut ꝓpter ꝑcuſſionē que māni in ipſo retinet: aut ꝓpterea qd̄ reſolutio eiꝰ deficit ei qd̄ ab eo reſolui ſolebat ꝓpter exercitiū: aut ꝓpᵗ calorē ſuꝑfluū qui eſt in ipſo vnde ꝯbit. Et ille quidē calor aut ē nālis ſicut carnis: aut nō naturalis quē dolor euenire facit: aut motus valde ſuꝑfluꝰ aut aliud ex calefactētibꝰ. Ex fractura quoq̄ ꝓuenit apa ꝓpter vnā ex iſtis rebus quas prediximus ſicut cōcuſſio ⁊ mēbri ꝯpꝛeſſio et extenſio cū ipm̄ os reſtaurat. In dēte quoq̄ ſimiliter apa q̄ꝛ nutrimentū recipit augmētū ⁊ infuſionē ⁊ putrefactionē ergo recipit apoſtema.

Caplm.xix. de cauſis doloris abſolute.

c Et q̄ꝛ dolor ē vna ex diſpoſitiōibꝰ nō naturalibus q̄ corpori aialis accidūt. In cauſis eius ſermonē faciemꝰ vniuerſalē. Dicemus igiᵗ ꝙ dolor ē ſenſibilitas rei ꝯre. Cāe v̄o doloris cauſe in duobꝰ ꝯphendūtur generibꝰ. ſ. genere mutatōis ꝯplexiōis cito facte: ⁊ ē malitia cōplexionis diuerſe: ⁊ gnē ſolutiōis ꝯtinuitatis. Per malitiam ꝯplexiōis diuerſe intelligimꝰ ut mēbra ſui ſba ꝯplexionē habeant maſſiuā: deinde aduenit eis cōplexio extranea huic ꝯtraria: ita ut ſit plꝰ calida aut plus frigida q̄ꝫ erit. ⁊ v̄tus ſenſibilis rei aductū ſentiat ꝯtrarie ⁊ fiet dolor: quoniā dolor nō ē niſi contrarie rei ꝯtrarietatē ſentire. Malitia autē ꝯplexionis manſiue nullo modo efficit dolorem neq̄ ſentit veluti ſi ꝯplexio mala q̄ iam eſt in mēbrorꝫ ſubſtantia manſiua corrūpit cōplexionem ꝑncipalē: ⁊ facta ē ac ſi ipſa eſſet ꝑncipalis. Iſta eni dolorē non efficit: q̄ꝛ ipſa nō ſentit. Oportet eni ꝙ ſentiētes ab illo qd̄ ſentit patiant. Res nāq̄ nō patit ꝓpter diſpōez māſiuam que ipſā nō mutat. imo nō patit niſi propter cōtrariū aduenīēs quod eā mutat ad illud qd̄ non erat. Idōq̄ ethicā habens nō tm̄ ſentit inflāmatiōis quātū h̄ns ephimerā aut tertianā: licet ethice calō calore tertiane ſit maior. Calor. n. ethice eſt manſinꝰ ⁊ in ſubſtātia mēbrorꝫ ꝑncipaliū infixꝰ Et tertiane calor eſt vehemēs a vicinitate veniēs calidi humoris ad mēbra in quibus adhuc nālis ipſorꝫ ꝯplexio ſtes conſeruata eſt. Qd̄ ſi humor receſſerit mēbrum in ſua remanebit ꝯplexione: neq̄ calor ille in eo figet niſi egritudo in ethicā mutata fuerit. Et cōplexio quidē mala nō diuerſa nō ſit malitia in mēbro niſi ordinatim. Eſt enī cū in diſpoſitione ſanitatis inuenitur hoc intellectū ꝯtrariū: ⁊ hoc eſt q̄ꝛ ei qui ſe in hyeme balneat ſi ſe cū aqua calida imo tepida lauat: accidit ei ex ipſa horripilatio q̄ꝛ corporis eius qualitas ab eo eſt longinqua ⁊ ei cōtraria: poſtea v̄o vincit ⁊ delectat ex ea eius ordinat ad reſolutiōem frigoris quod in ipſo erat agens. Deinde aūt cū aliq̄ hora in cella balnei interiore ſederit fit corpꝰ eiꝰ aq̄ illa calidꝰ. ⁊ cū illa eadē aqua ꝑmo repēte eo inſcio ſuper eū ꝓijcietur horripilatiōem ab eo patiet ⁊ ſentiet ex ea frigiditatē. Cū igiᵗ hoc ſciuiſti dicemꝰ ꝙ lꝫ vnū ex generibus cāꝛ doloris ſit malitia ꝯplōis diuerſe nō tm̄ oīs malitia cōplexiōis diuerſe: imo calidū eſſentialē ⁊ frigidū eēntialē: ⁊ ſiccū accidentalē ⁊ humidū nullo mō dolorē faciūt. Calor. n. ⁊ frigiditas ſunt due qualitates agētes. ⁊ ſiccitas ⁊ humiditas ſūt due qualitates patiētes: quarū virtutes nō ſūt ut ꝑ eas corpus ipꝛimat in corpus. ſꝫ ut ꝑ eas cōpus a corpe ipꝛimat. Siccitas v̄o ꝑ accidēs facit dolorē q̄ꝛ alterius generis eā ſequit cā que eſt cōtinuitatis ſolutio. Eſt enī cū ſiccitas ꝓpter ſue cōſtrictionis fortitudinē ſit cā ſolutiōis cōtinuitatis. Sa. vero cū verificatur intentio ad hoc eā reducit ut eſſentialis cā doloris nō ſit niſi ſolutio cōtinuitatis et nō amplius: ⁊ qd̄ calidū dolorē non facit niſi ꝑpterea ꝙ ꝯtinuitatē ſoluit: ⁊ ita ēt ſm̄ dolorē effic̄ niſi ꝑpterea ꝙ continuitatis ſolutio ipm̄ comitat: ⁊ ꝓpter vnitū nāq̄ ſpiſſitudinē ⁊ coadunatiōem ipm̄ ꝓculdubio ſequit ut partes ad locū trahātur ubi ſpiſſantur ⁊ ut a loco ſeꝑent a quo trahātur. Et in quodā ſuorꝫ librorꝫ ſm̄ hanc ſniam in tantū ꝓceſſit donec opinari facit ꝙ oīa ſenſibilia nocumētū faciunt ꝓpter hoc videlicet faciūt nocumētū ꝓpter eius ſeꝑatōem aut ꝓpter coadunationē quā ſeꝑatio ſequit. Nigrū itaq̄ in viſibilibus dolorē efficit ꝓpter ſue coadū ationis fortitudinē: ⁊ albū ꝓpter ſue diſgreſſiōis vehemētiā: ⁊ amarū ⁊ ſalſū ⁊ acetoſū in guſtatis dolorē efficiūt ꝓpterea ꝙ fortiter diſpergūt: ⁊ ponticum ideo q2 vehemēter coadunat qd̄ ꝓculdubio ſeꝑatio ſequit ⁊ in odoratis ſimiliter. Et ꝓpter hoc in fortibus ſōnis fit dolor iō ꝙ diſpergunt ꝓpter motꝰ aeris fortitudinē cū ſibi obuiat. Certa aūt dictio i hoc mō ē ut cōplexionis mutatio ponat genus ex quo dolor eēntialiter prouenit: ſꝫ cū eo ꝯtinuitatis ſepatio contingat. huius tn̄ declaratio verificata in medicia nō continetur: ſꝫ in pte ſapie nālis: idōq̄ ad ꝓpꝛiſſimā partē ꝓ inuenimus. Dicemꝰ igiᵗ ꝙ cū dolor eſt ſimiliū ptiū in mēbro dolente ⁊ continuitatis ſolutio nullo mō ſimiliū erit partiū: ſꝫ dolorē i diſpoſitionibus in quibus continuitatis non exiſtit ſeparatio non ꝯtigit inueniri ꝓpter cōtinuitatis ſolonez imo ꝓpter ꝯplonis malitiā. Et etiā frigus facit dolorē vbi conſtringit ⁊ coadunat ⁊ oīo ibi infrigidat. ⁊ ſolutio quidē cōtinuitatis non eſt vbi infrigidat imo in extremitatibꝰ locorꝫ infrigidatorꝫ. Amplius dolor ꝓculdubio ē contrariū ſubito īꝓceſſorē ſentire vnde ipſe eſt ꝯtrarius ⁊ dolorē faciēs. Vꝫ

ne vides ꝙ ſi quis frigus ꝯplioнē corrūpēs ſenſerit
vn̄ ꝯplionē corrūpit ⁊ fuerit ſicut nō accīs ꝓpter ip
ſum ꝯtinuitatis ſeparatio iſtud ſentire an erit contra
riū ⁊ an dolorē faciens. Ex hoc itaqȝ ſcies ꝙ mu
tatio ꝯplonis ſubito cā erit doloīs quēadmodū ſo
lutio ꝯtinuitatis. Et dolor qdē ꝯtinuitatis. Et dolor
qdē caliditatē turbidat ⁊ fit fortior dolor. Eſt ēt cū p⁹
dolōez fmanet res q̄ ſēſū doloīs hȝ. nec tn̄ ē dolor
cētr⁹ ſȝ ē ex ſūma reꝝ q̄ p ſe reſoluūt. Et torpid⁹ qdē
i medicādo laborat ⁊ nocet ei.

Caplm̄.xx.de cauſis cuiuſlibet doloris.

d Oloꝝ gnā q̄ noīa hn̄t hec ſunt: prurititu⁹ aſ
patiu⁹: pūgitiu⁹: ꝯpſſiu⁹: extēſiu⁹: ꝯcuſ
ſiu⁹ frāgitiu⁹: laxatiu⁹: pforatiu⁹: acualis:
ſtupefactiu⁹: pulſatiu⁹: grauatiu⁹: fatigatiu⁹: mor
dicatiuus: Iſta qdē ſunt qndeci gnā. Cā aūt pru
ritiui doloīs ē hūor acris acut⁹ aut ſalſ⁹. Et doloīs
aſpatiui cā ē hūor aſp. Et cā doloꝝ pūgitiui ē hūor
q pāniculū extēdit i latitudie: ſic eis ſepans ꝯtinuita
tem Et ē cū i ſenſu n̄ eſt eq̄lis: aut ꝓptea ꝙ illius ſup
qd extēdit pānicul⁹: aut illi⁹ ex eo qd īueſtitū ē ptes i
duritie ⁊ lenitate nō ſunt ſiles ſicut furcula ⁊ pānicu
lo q ſuper coſtas ē īueſtit⁹ cū aꝑa i pleureſi ad ſupi
orez ei⁹ trahit ptē: aut nō ſunt ipſ⁹ ptes i ſuo motu
ſiles ſic diaphragma illi pāniculo: aut pp̄ea ꝙ ptes
corpis mēbri n̄ ſimulāt: aut ꝓp̄ nāz: aut ꝓp̄ nocum
tū qd alicui accīt ſuaꝝ ptiū ⁊ nō alijs. Extēſiui dolo
ris cā ē vētoſitas aut hūor q neruū aut muſculū ex
tēdit ac ſi ipȝ ad ſuas trahat extremitates. Et dolo
ris quidē cōpreſſiui cā ē mā que mēbro ſuū coangu
ſtat locum: aut uentoſitas que ipſū coanguſtat ⁊ fit
quaſi deinp cōprimeret ⁊ ꝯtōderet. Sȝ cā corroſiui
doloris ē materia que inter ſuū muſculū ⁊ ſuū pāni
culū reſoluit ⁊ panniculū extendit ⁊ cōtinuitatē ſol
uit que inē pāniculū exiſtit ⁊ membꝝ. Et cā doloris
frangitiui eſt mā aut vētoſitas que interponitur me
dia inter os ⁊ pāniculū qui tegit ipm. aut frig⁹ qd il
lū pāniculū fortiter ſtringit. Cā vo doloris laxati
ui ē mā que carnē muſculi extēdit ⁊ nō ipſius cordā
Et hic quidē uȝ nocatus ē laxatiuus niſi ꝓpterea ꝙ
muſculus neruo laxior exiſtit ⁊ pāniculo. Et perfo
ratiui doloris cā eſt mā groſſa aut uētoſitas que re
tinetur inter tunicas mēbri duri ⁊ groſſi: ſicut inte
ſtini colon. que inceſſanter ipſū rūpit ⁊ in ipſū pene
trat ſtimulādo ac ſi terebello pforaret. Acualis autē
doloris cā eſt ipſa eadez mā in huiuſmodi mēbro:
ſed eſt retēta in hora qua rumpit. Et ſtupe
factiui doloris cauſa eſt aut fortis frigoris ꝯplexio
aut porꝝ uȝ penetrationis ſpiritus ſenſibilis qui ad
membrum venit clauſura cum ligatura aut recepta
culorum repletio. Cauſa vero doloris pulſati
ui eſt apoſtema calidum ⁊ non frigidum. Frigidū
enim quocunque modo fuerit ſiue ſit durum ſiue ſit
molle dolorē non efficit niſi in calidum conuertatur
Neqȝ etiaȝ dolor pulſatiuus ex apoſtemate ca
lido accidit niſi hoc modo .ſ. cuȝ apoſtema contige
rit ⁊ membrum quod eſt ei vicinum fuerit ſentiens
circa quod exiſtunt arterie que ſemper pulſant.

Cum enim membrum ſanum fuerit arterie mo
tus non ſentitur propter ipſius profunditatem: ſȝ
cuȝ infirmatur ⁊ apoſtematur eius pulſatio dolorē
efficit. Et doloris quidem grauatiui cauſa eſt
aꝑa in mēbro non ſenſibili ſicut pulmone rene ⁊ ſple
ne. Illud eni aꝑa ſua grauitate trahit iſen⁹ ⁊ mēbꝝ
iſen⁹ trahit p ſēſibilem faſciā ipm circūdātez ⁊ ſuſpē
ſorū a quo orit faſcia: ⁊ faſcia qdē ⁊ ſuſpēſoriū ſenti
unt qn̄ iſen⁹ trahit. Aut aꝑa i mēbro ſenſibili cuius
ſenſuȝ ipa egritudo iā deſtruxit: ſic cācer i ore ſtōi cu
ius pōderoſitas ſentit. nec tn̄ dolorez efficit pp̄ea ꝙ
ipe ſenſuȝ deſtruxit. Fatigatiui aūt doloīs cā ē aut
labor ⁊ vocat labor iſte fatigatio laborioſa: aut hūor
extēdēs ⁊ vocat qd accit ex eo fatigatio extenſiua aut
vētoſitas ⁊ vocat illd qd acūt ex ea fatigatio iflatiua
aut hūor mordicans: ⁊ vocat illd qd accīt ex eo fati
gatō vlceroſa. Et ex eis qdē ꝯueniūt ꝯpōes quēad
modū eas i locis ſuis declāuim⁹ q ſūt eis ꝓpij. Et
ex ſūma ꝯpōnū ē fricatio q̄ apoſa vocat q̄ ē ꝯpoſita
ex extēſiua ⁊ vlceroſa. Et mordicatiu⁹ dolor ē ex
humore q qualitatem habȝ acutam.

Caplm̄.xxi.de cāis ſedandi dolorem.

c Auſa getis doloīs ē aut qd cāe ex qua ꝓue
nit exit ꝯtrariū ⁊ ipam euāt ſic aneti ⁊ lini
ſemē cū ſup locuȝ dolētē ex eis fit emplm̄
aut cū quo mollificat ⁊ fit ſōn⁹ ⁊ ſenſibil' vi⁹ ad ſuā
redit opatōez: ſic i ebrietate: aut cū quo iſſat ⁊ ſtupi
duȝ effic̄ ſic oia narcotica. Sedāt tn̄ certū ē prauȝ.

Caplm̄.xxii.de eo quod ꝓuenit ex dolore.

d Olor vtutē diſſoluit ⁊ mēbra a ſuis ꝓprijs
opatōib⁹ ꝓhibet: adeo ut mēbra ſpūalia
ab aeris ꝓhibeat attractōe: aut ei⁹ deſtruat
opionē ⁊ fac̄ eū indecētū aut frequētē: ⁊ oio n̄ fȝ nālē
curſū. Et ē cū i pnts calefacit mēbra poſtea īfrigidat
pp illud qd reſoluit ⁊ vincit de ſpū ⁊ vita.

Caplm̄.xxiii.de cauſis delitiaꝝ.

d Elitiaꝝ quoqȝ cāe i duob⁹ ſt ꝯphenſe gene
rib⁹ Vnū ipoꝝ ē gen⁹ qd ꝯplonē nālē ſubi
to reducit ad hoc ut ipa ſētiat. Et alteꝝ eſt
illud qd nālem cōtinuitatē ſubito reducit. Nulla. n.
res ē non ſubito veit. ſentit: nȝ delitie ex eo hn̄t. Eſt
nāqȝ delitia ſentire ꝯueniēs. Et oē qdē ſentire p vtu
tē eſt ſenſibilē ⁊ ſentire ē pp paſſiōez ſui. Cūqȝ ſentire
fuerit cū ꝯueniente aut n̄ ꝯueniēte: erūt delitie aut do
lor ſm illud qd ipmit. Et pp̄ea ꝙ tact⁹ oib⁹ ſenſib⁹
eſt ſpiſſior ⁊ magis retinens illud qd recipit ex ipreſ
ſione conueniēte aut non ꝯueniete: ideo eius ſentire
illud qd ē ꝯueniēs cū nā ei obuiat ē maior delitiarū
⁊ ſentire qd ē ꝯueniēs eſt deterioris doloris q̄ȝ illud
qd alijs vtutibus exiſtit ꝓprium.

Ca.xxiiii.ad ſciēdū quō mot⁹ dolorē efficit.

m Omis dolorē efficit pp illd qd cū eo accit
extēſione aut ꝯcuſſione aut ruptura.

Caplm̄.xxv.ad ſciendūȝ quomō mali hu
mores dolores efficiunt.

h Umores mali dolorē efficiūt aut propter
ipoꝝ caliditatem: ſicut cū mordicatione ꝫ fa
ciunt: aut ſua multitudine ſicut cū extēdunt

aut propterea ꝙ vtriqȝ ꝯiunguntur.

Ca.xxvi.ad ſciēdū quō vētoſitates dolorē efficiūt

v Entoſitas dolorē efficit propt extenſionem.
Et vētoſitas qdē extēdens aut erit in mem
broꝝ ꝯcauitatib⁹ ⁊ ipſoꝝ ventriculis: ſicut in
flatio in ſtomacho: aut in tunicis mēbroꝝ ⁊ coꝝ vil
lis ſicut in colica ventoſa: aut in tunicis muſculoꝝ ⁊
ſub pānicul' ⁊ ſup oſſa: aut in circuitu muſculoꝝ int
ipſos ⁊ carnē laxam ⁊ cutē: aut occultata in mēbro
ſicē muſculi pectoris ſūt occultati. Et ipſius qdē reſo
lutio ſiue ſubita ſit ſiue mīſio morꝫ tpe ſm mltitudi
nē ſue mateīe ⁊ ipſi⁹ paucitatē exiſtit: aut groſſitiē ſue
māe ⁊ ſbtilitatē ipi⁹ aut ſpiſſitudinē aut ipi⁹ raritatē

Cap.xxvii.de cauſis ei⁹ qd retinet aut euacuat.

r Etentionis ⁊ euacuatōis cauſas ſcire erit ei
facile q eis ꝯtrariauerit q̄ de retentione dixi
mus ⁊ euacuatōe. Illud igit ibi legat.

Ca.xxviii.de cauſis faſtidij ⁊ repletionis.

h E quidē aut ſunt extrinſece ⁊ ſunt pamiſſi
ne ſicut cū aliquis regimie vtit vnde mul
ta ꝓuenit humectatio ⁊ corpus nō indi
get humectatione cibi ⁊ potus. Et iō cū hic duo cō
iuncta fuerit ſimul multiplicabit in corpore materia
⁊ corrūpetur operatio nature in ipſa ſicut multotiē i
ingredi balneū ⁊ precipue poſt comeſtionē. ⁊ reſo
lutionē ꝓhibentia ſicut quies ⁊ dimittere exercitiuȝ
⁊ euacuationē. ⁊ in comedēdo ⁊ bibendo. iportuni
tas ⁊ regiminis malitia. aut intrinſice ⁊ ſunt ſicut v
tutis digeſtiue debilitas que nō digerit: aut debilitas
virtutis expulſiue aut retētiue virtutis fortitudo: q̄
propter remanebūt humores ⁊ exteri⁹ nō exibunt.
aut cānaliū coanguſtatio.

Ca.xxix.de cauſis debilitatis mēbroꝝ.

c Auſa debilitatis aut erit veniēs ſup corp⁹
mēbri: aut ſup ipȝ qui erit virtutis lator q̄
in mēbro miniſtrat aut ſup ipam virtutez.
Illa vero cuius cā in mēbra ꝓpria exiſtit ē aut ma
litia cōplōis mālima ⁊ ꝓprie ē ſfa: lȝ etiā fit cū calō
illud efficit: iō ꝙ eius opatio ſfitatis opatiōi in ſtu
pore ſimil' exiſtit ꝓpterea ꝙ corrūpit ꝯplonē ſpūs:
quēadmodū accit ei qui multū in balneo morā facit
imo ei cui aduenit ſincopis ⁊ ſiccitas ꝓpterea ꝙ vir
tutes penetrare ꝓhibet iō ꝙ inſpiſſat. Et hūiditas
ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ opilat aut aliq̄ ex egritudinibus
cōpōis. Sȝ que ex illis maiorē ꝓprietatē hȝ ne in
hoie appareat nȝ nocumētū nȝ egritudo nȝ dolor:
eſt raritas texture illius mēbri in ſuis neruis. Oēs
nāqȝ opationes nāles ⁊ volūtarie p villos ⁊ ipoꝝ
cōplōem cōplentur. Digōi quoqȝ bona ⁊ neceſſa
ria eſt retētio ſm cōgruā diſpōem. ⁊ hec quidē per
villos exiſtit. Illud vero in quo eſt cā ſpūi ꝓpria
eſt aut ꝓpter opilationis malitiā: aut ꝓpter reſolu
tionē euacuatiōe facta q̄ eſt ei ꝓpria: aut ſm modū
ſequēdi euacuatōes alterius. Et illud qd ē virtuti ꝓ
priū ē operationū multitudo ⁊ ipſarū reiteratio qn̄
virtutē debilitat lȝ ſpūs reſolo cū eo aſſociet quēad
modū aſſociat cū vnaquaqȝ cā. Cūqȝ cāe ſm ali

um cōnumerauerimus modū ⁊ remotas cās cū eis
miſcuerimus que ꝯiūctarum cāꝝ erūt cauſe inueuie
mus ⁊ cauſas ex malitia ꝯplōis ⁊ cās ex corruptiōe
aeris ⁊ aque ⁊ comeſtiōis. Et ex eis ſunt q̄ ſpiritus
euacuant q̄ꝝ nulla fetori ē ſilis ⁊ pcipue fetori aq̄ ⁊
venenoſaꝝ vtutum expanſio in aere aut in corpore.

Ex ſūma cauſaꝝ pterea debilitatis ſūt que ex eua
cuatiōe pēdent ſicē ſanguinis exitus ⁊ vēter ⁊ ꝓprie
in ſubtilib⁹ humorib⁹ ⁊ aqua hydropicoꝝ inciſiōe
p actenſis extracta cū eius quātitas multa ſubito ex
trahit ⁊ pforatio magni apoſtematis cū ab eo mul
tum poſt ſubito exierit ſiue ipm per ſe apiatur ⁊ ſu
dor multus ⁊ exercitiū plimū. Dolores etiā ſpūs
reſoluūt: licȝ etiā ꝯplexionē permutēt. Et ex ſum
ma iſtoꝝ quidē doloꝝ ſunt qui maioris exiſtunt im
preſſionis: ⁊ ſicē dolor oris ſtomachi ſiue ſit extēſiu⁹
ſiue mordicatiuus. Et ois dolor q eſt cū ꝓpinqtate
parti cordis. Febres quoqȝ ſunt ex eis q̄ debilita
tē faciūt ꝓp̄ reſolutionē ⁊ euacuationē ſāguinis ⁊
ſpūs ⁊ ꝯplexiōis mutatiōnē. Amplitudo quoqȝ po
roꝝ eſt ex eo qd ad hoc adiuuat ut debilitas reſol
uēs accidat. Et multa fames hui⁹ exiſtit modi. Et
etiā cuȝ toti⁹ corpis debilitas vnius mēbri aut plus
mēbri ſeqtur debilitatē quēadmodū corpis debili
tas ꝓpter malitiā que ori ſtōi accidit que tanta ē ut
eius virtus reſoluat ⁊ cū alicuius cor ⁊ cerebrum a
quolibet nocumētaliū vehemēter patit erit hō hic ve
locis extenuatōis ⁊ qui ex pauca reſoluit cā. Et ē cū cā
debilitatis exiſtit multitudo tollerātie egritudinū. et
eſt cū aliqd mēbꝝ in creatione ē debiliū quodā aut
alio debili⁹ exiſtit ſicut pulmo ⁊ cerebꝝ nōqȝ erit reci
piens qd fortius nā a ſeipſo expellit: locus .n. cere
bri ꝓprius ſi altus nō eſſet ex tali mō rēs ꝓueniret
quā tollerare nō poſſet neqȝ eius virtus cū ipſo re
maneret.

Doctria.iii.fen ſcde c⁹ ſūt xi.capl'a ⁊ due ſūme.

Capitulū.i.de accidentibus ⁊ ſignificatōibus.

a Ccidentia ⁊ ſignificationes ſm vnam
quāqȝ triū predictarū diſpoſitionum
vnā triū declarant ſignificationū: aut
rē preſentē de quo dicit Gal. ꝙ ſoli cō
fert infirmo in eo qd facere debet: aut
rem preteritam de qua dixit Galie. ꝙ ſoli prodeſt
medico quoniam declarat ipſum in ſua arte excellē
tem ⁊ eius conſilio magis credunt: aut rem futuram
de qua dixit Gal. ꝙ vtriſqȝ confert medico vero qȝ
demonſtrat ipſum in ſua ſcientia excellentem ⁊ infir
mo quia demonſtrat qualiter ipſe ſit regendus.
Significationū itaqȝ quedā ſunt que ꝯplexiōis ſi
gnificant equalitatem quas in ſuo loco nominabi
mus. Et quedā ſūt que ſignificāt cōe qualitatē cō
poſitiōis: ex qb⁹ ſūt ſbaleſ q̄ vbigꝫ ſūt ut ſic forma
⁊ ſit⁹ ⁊ quātitas ⁊ nūer⁹ ſm qd oȝ. ⁊ he qdē diſpo
ſitiones diuiſe fuerūt. ⁊ ex eis ſunt accidentales ſicut
decoratio ⁊ pulchritudo. ⁊ ex eis ſunt finales ⁊ ipſe
ſunt ex cōplemento operationū ⁊ que incedēdo ſm

plexiones ꝑuenit. Omne enim mēbꝝ cui⁹ opatio ꝯpletur eſt ſanum: modus aūt ex opatiōib⁹ cognoſcendi eſt ſm mēbrorū principalium diſpoſitiones: ſm cerebrum qdem eſt p diſpoſitiōes opationum voluntariaꝝ ꝛ p diſpoſitōes ſenſ⁹ ꝛ p opatōes extimationis. Et ſm coꝛ qdem eſt p pulſū ꝛ p anhelitum. Et ſm epar qdem eſt p egeſtionem ꝛ vrinam: ipſius nāq; debilitatem egeſtio ꝛ vrina lotture recentis carnis ſimiles ſequūtur. Accidentiū autem que egritudines ſignificāt quedā ſunt que ipſam demōſtrant egritudinem ſicut diuerſitas pulſus in feſtinatione ſui in febre. Ipſe nāq; ipſam ſignificat febrem. Et qdam ſunt que egritudinis ſignificāt locū ſicut pulſus ſerrinus cui in pte pectoris fuerit dolor: qm ſignificat q apa eſt in panniculo ꝛ in diaphragmate: ꝛ ſicut pulſus vndoſus: qm ſignificat q apa eſt in corpe pulmōis: ꝛ quedā ſignificāt egritudīs cauſam ſicut ſignificationes repletionis p diuerſitatē ſuarum diſpoſitionū quarum quiſq; modus aliquē repletiōis modum ſignificat. Amplius accītiū quedā ſunt ꝓdeuntia q cum egritudine incipiūt ꝛ finiuntur. ſicut febris acuta ꝛ dolor pūgitiu⁹ ꝛ coangiuſtatio anhelitus ꝛ tuſſis ꝛ pulſus ſerrinus cum apate lateris. Et quedam ſunt que notam horam non habēt ꝛ egritudinē quādoq; ſequūt ꝛ qñq; nō ſicut dolor capitis cum febre. Et ſunt quedam que in fine rei eueniūt de quibus ſunt ſignificationes criſis ꝛ maturitatis ꝛ ſignificationes ꝓhibitionis maturitatis ꝛ ſigna mortis. haꝝ autem plime ſunt in egritudinibus acutis. Significatōnum pterea alie ſunt que in eo quod de mēbris apparet ſignificāt que ſunt ex eis ſumpte que ꝓprie ſentiuntur: ſicut dolor diſpoſitiones ꝛ diſpoſitōes tactus in duritie ꝛ mollitie ꝛ in caliditate ꝛ frigiditate ꝛ in reliqs: aut ex his que cōmuniter ſentiuntur: ꝛ ſunt ea que ſunt ſumpta ex forma membroꝝ ꝛ ipſoꝝ ſitibus ꝛ motibus ꝛ quietibus.

Et foꝛtaſſe illa ſignificabunt ipſoꝝ diſpoſitōes occultas: ſicut labij ſaltus vomitū. Ipſoꝝ pterea quātitates augmētate ſi fuerit aut diminute: ꝛ eoꝝ numeri foꝛtaſſe occultoꝝ diſpoſitōes ſignificabūt mēbrorum quemadmodū curtitas digitoꝝ que epatis paruitatē ſignificat ꝛ econtrario. Et cognitiones quidē diſpoſitionē eoꝝ per egeſtionē ſi eſt nigra aut citrina ꝛ ſup quod ſignificat ſūt res viſibiles. Et ex rugitu ſup inflationē ꝛ malitiam digerendi eſt audibile. huiuſmodi quoq; ſunt cognitōes p odores ꝛ ſapores oris ꝛ reliqua. Et contractiones pthiſis ꝛ etiā ce p vnguiū gibboſitatē ſunt viſibiles: ſed ſunt de capitulo eoꝝ que ſentiuntur cōmuniter. Eſt aūt cū qd manifeſte ſentitur rem ſignificat occultam: quemadmodū rubor pomi maxille: pulmonis poꝛtēdit apoſtema ꝛ gibboſitas vnguis vlcus pulmonis. Ex cognitionibus vō que habent ex motib⁹ et geſtib⁹ trahitur res quā modo narrabim⁹. Significatōes vō que ſumūtur ex modo geſtis. ſunt ſicut apoplexia ꝛ epilepſia ꝛ ſyncopis ꝛ paraliſis. Et que ex motu ſumunt ſunt ſicut horripilatio ꝛ tremor ꝛ ſingultus ꝛ ſternutatio ꝛ oſcitatio ꝛ alios ꝛ tuſſis ꝛ ſaltus ꝛ ſpaſm⁹ cū incipit ſpaſmari. Et eaꝝ ſunt quedā q ꝑueniunt ex opatione nāe principaliter: ſicut ſingultus ꝛ quedā q ꝑueniunt ex opatione nature accidentaliter ſicut ſpaſm⁹ ꝛ tremor. Et eaꝝ quedam ſunt voluntarie pure ſicut eſtuatio ꝛ reuolutio de latere ad latus. Et qdam ſunt cōpoſite ex naturali ꝛ voluntaria ſicut tuſſis ꝛ mictus ꝛ egeſtio. Ex alterum quidem quedā ſunt in qbus natura ſupat voluntatem ſicut tuſſis: ꝛ quedā in qbus voluntas ſupat naturam ſicut mict⁹ ꝛ egeſtio cum voluntaria nō cito vult efficere.

Accītiū autē a nā ſine voluntate ꝑueniētium qdam ſunt que demōſtrant ſenſus ſicut horripilatio ꝛ qdā que ſenſus non demōſtrāt qm non ſentiūtur ſicut ſaltus. Hi aūt motus diuerſificant aut ꝓpter diuerſitatem ſuarum eſſētiaꝝ qm tuſſis in ſeipſa foꝛtior exiſtit q̄ ſaltus. aut ꝓpter diuerſitatē neruoꝝ motoꝝ qm ſternutationis nerui motoꝝ plures ſunt q̄ motoꝝ tuſſis. Tuſſis enim ꝯpletur motione mēbrorum pectoris: ſed ſternutatio ꝯplet cōmunicatōe motuū mēbroꝝ pectoris ꝛ capitis ſimul. Sed quātitas timoris in eis eſt qm motus ſingultus ſicci maioris eſt timoris q̄ motus tuſſis: licet ſit tuſſis foꝛtior: p qd aūt nā iuuat eſt cum qñq; adiuuat p inſtrumētum eſſentiale ꝛ principale: ſicut cum iuuat i expellēdo ſtercus a muſculis ventris. Et eſt cū p inſtrumētum iuuat extraneum: ſicut iuuat in tuſſiēdo ab aere. Principiōꝝ vero eaꝝ diuerſitates aut ſunt ex membris ſicut tuſſis ꝛ nauſea: aut ex diuerſitate virtutū agentium: qm ſaltus principium eſt naturale tuſſis principium eſt aīale. Sed ꝛ p materie diuerſitatem qm tuſſis eſt ab excreatione ꝛ ſaltus a ventoſitate. He ergo ſignificationes ſignificant in eo quod de membris apparet ꝛ plima eoꝝ demōſtratio eſt ſm diſpoſitiones manifeſtas. Et tñ cū occultas demōſtrat diſpoſitōes ſicut rubedo pomi maxille q pulmonis apa declarat: et de ſignis etiā ſunt q egritudines demōſtrāt occultas.

Quapropt illi q egritudines vult cognoſcere occultas ut anatomie notitiā adeptus ſit ad hoc ut per eā ſciaꝫ ſbē cuiuſcūq; mēbri acquirat ſi eſt carnoſum aut non carnoſum ꝛ cuiuſmodi eſt eius forma ideo ut ſciat: verbigratia ſi apoſtema hoc qd habet hanc figuram eſt in eo aut non ex pte vnde ſue figure eſt ꝯpatum aut nō: ꝛ ſciat ſi eſt poſſe qd in ipſo aliqd retineat vel non: ſed id labere facit qd recipit ſicut ie iunium ꝛ ſi eſt poſſe qd in ipſo aliquid retineat aut qd aliquid ab eo labatur que res ſit quaꝫ in ipſo retinere ſit poſſibile aut ab eo labi donec eius locum ſciat quatenus per ipſum iudicet de eo quod in ipſo ſentitur de dolore aut apoſtemate ſi eſt in ipſo aut ab eo longinquū. Et ſciat eius ſocietatem ita ut iudicet ſi habꝫ doloꝛem per ſe aut propter ſocietatem ꝛ ſi materia ab ipſomet ꝓceſſerit aut a ſuo ſocio ſibi influxit. Et ſi ſuperfluū qd ex eo ſeparat eſt de ſubſtantia ipſius an ipſū eſt via per quā materia in ipſū penetrat qd ab alio ſepat donec ſciat illud qd ꝯphēdit ut noſcat ſi eſt poſſibile illud qd eiicit ab ipſo euacuari fuiſſe. ꝛ ut membri operationē ſciat donec ipſius cognoſcat egritudinē ex nocumēto qd in eius

ꝑficit opatione. Totū vō hoc per anatomiā ſcire poteſt. Sciat pterea q medico qui vult egritudines regere que in mēbris exiſtūt occultis neceſſaria eſt anatomia. cūq; anatomie ſcīa ei acquiſita fuerit opoꝛtebit ipſum hoc totum ipſius ſtudere in cogitatione egritudinum occultaꝝ ſm ſex regulas. Quaꝝ pma eſt de nocumento opatōnū cum ſint quātitatibus ꝛ qualitatibus illi ſcilicet q̄ ꝛ ſignificatio eſt prima ꝛ ꝑdurans. Secūda. vō eſt de eo qd eiicitur ꝛ ſignificatio ꝑdurans quidē eſt ſed non eſt prima. Et ꝑdurans quidē eſt ꝓpterea q in ipſa ſemper conſiderat. Et prima qdem nō eſt iō q ſignificat maturationē aut maturatōis ꝓhibitōem mediante. Tertia aūt ē dolor. Et quarta eſt de apate. ꝛ quīta eſt de ſitu. ꝛ ſexta eſt de accidentibus manifeſtis ꝛ ꝓpriis. Et eoꝝ ſignificatio nō eſt prima neq; ꝑdurans ꝛ ſi vnaqueq; earū ſermonem diuiſum faciā. Ex opatōnibus vero ſignificatio habet qm cū opatio nō ſm naturalē ꝓcefferit curſum qui eſt eius ſignificatum q vtiū accidit nocumētum: ꝛ vtius nocumētū egritudinē ſequit q eſt in mēbro in quo eſt virtus. Opationū vō nocumēta ſunt ſm tres modos. Opationes enim aut minuuntur ſicut oculi minuit viſio ꝛ rē videt minorē ꝛ a ꝓpinquiori ſpacio. ꝛ ſicut ſtomachus cū durius digerit ꝛ tardius ꝛ minorē quātitatem. Aut mutatur ſicut cū oculus videt illud qd non eſt aut videt rem non ſicut eſt: ꝛ ſicut ſtomachus cū cibū diſſipat ꝛ ipſum male digerit. Aut deſtruūtur ſicut oculus cū non videt ꝛ ſtomachus cū nullo mō digerit. Et aūt qd eiicitur ꝛ qd retinetur ſignificatōes multis ſunt modis: aut enim ſignificāt ex pte retentiōis nō naturalis ſicut cū retinent res q̄ ſolebat eiici: quēadmodū accidit ictericus vrina retinetur: aut egeſtione aut ſignificaret pte eiectionis non naturalis. Et hoc qdem aut erit de ſubſtantia mēbroꝝ aut non erit ita. Sꝫ qd ē de ſubſtantia membroꝝ trib⁹ ſignificabit modis: aut enim per ſui ipſius ſubſtantiaꝫ ſignificabit ſicut ſimili qui expuunt hepatis ꝛ ſtomachi in canali pulmonis ſignificāt aut ſignificabit p quātitatem ſui ſicut ꝯ ſicut cū indiſcrete egrediūt. nā ſi fuerit groſſum ſignificat q vlc⁹ in groſſis exiſtit meatibus: aut ſignificabit p colores ſuū quēadmodū hypoſtaſis pannoſa ydeo que ſi fuerit rubea ſignificat q eſt in mēbris carnoſis ſicut renibus: Et ſi alba ſignificat qd eſt in mēbris neruoſis ſicut in veſica. Qd vō ſignificat illud qd non eſt de ſubſtantia mēbroꝝ: ſignificat aut qꝛ ipſi⁹ egreſſio nō eſt nālis ſicut hydrops ſani ꝛ ſanguis cū exierint aut q eſt non naturale in quātitate ſui ſicut ſanguis corruptus: ſiue cōſueuerit exire ſiue non aut q eſt non nāle in ſubſtantia abſolute ſicut lapis: aut q eſt non nāle quātitate ſui ꝛ ꝯnālis ſiccius exitus.

Et illud eſt aut ꝓpterea q augetur aut ꝓpterea q minuitur ſicut ſtercus ꝛ vrina cuꝫ pauca fuerit aut multa: aut ut ſit non naturale in qualitate ſui. licet exire ſoleat: ſicut ſtercus ꝛ vrina que ſunt nigra: aut ſi egrediatur a parte non naturali: licet exire ꝯſueuerit ſicut ſtercus ꝛ vrina cum egritudine ilij per ſuperiora egrediuntur. Doloris aūt ſignificationes in duobus ꝯprehenduntur generib⁹. Et aliud eſt qm dolor ſignificat p ſuum locum. verbigratia qm ſi fuerit i dextra erit in epate: ꝛ ſi in ſiniſtra in ſplene: ꝛ eſt cū per ſuam ſpeciem ſignificat que ſit ipſi⁹ cauſa quēadmodum diximus in doctrina cauſaꝝ. verbigratia qm ſi fuerit grauatiu⁹ ſignificabit apa qd eſt in mēbro non ſentiente aut cui⁹ ſenſus deſtruct⁹ eſt. Et extenſiu⁹ inflatiū ſignificabit materiam. Et moꝛdicatiuus mās ſignificabit acutam. Apatis aūt ſignificatōes trib⁹ exiſtūt modis aut. n. ſumunt ex ſubſtantia ſui ſicut heriſipila que choleram ſignificat aut ſquirroſis que choleram demōſtrat nigram aut ex loco ſui ſicut cū fuerit in dextra ſignificat verbigratia q eſt apud epar: aut in ſiniſtra ſignificat q eſt ex pte ſplenis: aut per figuram ſui qm cum apud dextrum fuerit ꝛ fuerit lunare ſignificat q eſt in ipſo epate ꝛ ſi longum fuerit ſignificat q eſt in muſculo qui eſt ſuper ipſum. Situs vero ſignificatōnes aut ſunt ex locis aut ex cōtrariis. Et ex locis qdem apparentes ſunt. Et ex cōtrariis qdem ſunt ſicut per nocumentum qd eſt in digito ex eo anteceden te ꝯgnoſcit q eſt propter nocumentum quod ſexto ex partibus neruorum accidit.

Capitulum .ij. de ſignis diſtinguentibus inter egritudines proprias ꝛ aſſociatas eis.

Et quoniam eſt cū egritudines in principio accidunt in membro: ꝛ ē cū accidūt ꝓpter aſſociationem quēadmodū caput ſtomacho in ſuis aſſociatur egritudinib⁹ tunc opoꝛtet ut ordinemus differentiā inter has duas res per ſignū diſtinguem⁹. Dicem⁹ igit q opoꝛtet nos ꝯſiderare q prius accidit ꝛ extimabim⁹ q ipſa ē principalis ꝛ altera eſt ei aſſociata. Et ꝯſiderabim⁹ etiā q ſit illa que remanet poſtq̄ altera finit. Et extimabim⁹ etiā q ipſa ē principalis ꝛ altera aſſociata. Eſt tñ cum ex hoc ꝑuenit error: ꝛ hoc ē qm foꝛtaſſe egritudo principalis nō erit percepta ſenſu neq; doloroſa in principio ſui ſed poſtea ſentiem⁹ ipſi⁹ impedimētū poſtq̄ aſſociata egritudo apparuerit que ꝓcerto ē illa que poſt ipſam accidit ꝛ ē eam ſequens. Extimabit ergo q aſſociata ꝛ accidentalis ſit illa que eſt principalis egritudo. Et eſſicacia nō pcipit niſi accidentalis: principalis vel origo obliuioni traditur. Semita vero obſeruandi ſe ab hoc errore eſt vt medicus membrorum noſcat cōmunitatem quod quidem erit ex ſua ſcientia in anatomia. Et nocumēta ſciat que vnicuiq; accidunt membro quorum quedam ſunt ſenſu percepta quedam non percepta et moꝛetur in egritudine: ꝛ neq; iudicet de ea q ſit principalis niſi poſtq̄ conſiderauerit quid ſit poſſibile quid accidat ipſum ſequens. Egrum ergo interroget de ſignificationibus egritudinum quas membris egro membro aſſociatis poſſibile eſt accidere que non prius erant ſenſu percepte: neq; doloroſe ita vt appareant premonitaq; cōmouentes accidentia que ſunt eis propinqua: ſed nec etiam eos ſequūtur res q niſi ab eis ſint longinq nō ſenſu pcipere. Eger quoq; ignorat q ſint accitūa ſibi longinq radicata vō ei ſi dignoſcit niſi ſapientia medici. Plurimum vō qd ex eo ad memo

plexiones perueniũt. Omne eniȝ mẽbrũ cuiꝰ operatio ↄplet̃ eſt ſanum: modus aũt ex operatiõibꝰ cognoſcendi eſt ſm mẽbroꝝ principalium diſpoſitiones: ſm cerebrum quidem eſt p diſpoſitiões operationum voluntariaꝝ ⁊ p diſpoſitiões ſenſꝰ ⁊ p operatões exiſtimationis. Et ſm coꝛ quidem eſt p pulſuȝ ⁊ p anhelitum. Et ſm epar quidem eſt p egeſtionem ⁊ vrinam: ipſius naꝗ debilitatem egeſtio ⁊ vrina lotur recentis carnis ſimiles ſequitur. Accidentiũ autẽ que egritudines ſignificãt quedã ſunt que ipſam demõſtrant egritudineȝ ſicut diuerſitas pulſus in feſtinatione ſui in febre. Ipſe naꝗ ipſam ſignificat febreȝ.

Et quedam ſunt que egritudinis ſignificãt loci ſicut pulſus ſerrinus cui in parte pectoris fuerit doloꝛ: quoniam ſignificat ꝙ apoſtema eſt in panniculo ⁊ in diaphragmate: ⁊ ſicut pulſus vndoſus: quoniam ſignificat ꝙ apoſtema eſt in corpore pulmõis: ⁊ quedã ſignificãt egritudĩs cauſaȝ ſicut ſignificationes repletionis p diuerſitatẽ ſuaruȝ diſpoſitionũ ſecundum quiſꝗ modus aliquẽ repletiõis modum ſignificat. Amplius accĩntiũ quedaȝ ſunt precedentia que cum egritudine incipiũt ⁊ finiuntur. ſicut febris acuta ⁊ doloꝛ pũgitiuꝰ ⁊ coangꝰſtatio anhelitus ⁊ tuſſis ⁊ pulſus ſerrinus cum apoſtemate lateris. Et quedam ſunt que notam horam non habẽt ⁊ egritudinẽ quãdoꝗ ſequũt ⁊ quãꝫ nõ ſicut doloꝛ capitis cum febre. Et ſunt quedam que in fine rei eueniũt de quibus ſunt ſignificationes criſis ⁊ maturitatis ⁊ ſignificationes prohibitionis maturitatis ⁊ ſigna moꝛtis. hacꝝ autem plime ſunt in egritudinibus acutis. Significatõnuȝ preterea alie ſunt que in eo quod de mẽbris apparet ſignificãt que ſunt ex eiſ ſumpte que ꝓprie ſentiuntur: ſicut doloꝛ diſpoſitiones ⁊ diſpoſitões tactus in duritie ⁊ mollitie ⁊ in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ in reliquis: aut ex his que cõmuniter ſentiuntur: ⁊ ſunt ea que ſunt ſumpta ex forma membroꝝ ⁊ ipſoꝝ ſitibus ⁊ motibus ⁊ quietibus.

Et foꝛtaſſe illa ſignificabunt ipſoꝝ diſpoſitões occultas: ſicut labij ſaltus vomitũ. Ipſoꝝ preterea quantitates augmẽtate ſi fuerit aut diminute: ⁊ coꝝ numeri foꝛtaſſe occultoꝝ diſpoſitões ſignificabũt mẽbroꝝ quemadmodũ curuitas digitoꝝ que epatis paruitatẽ ſignificat ⁊ e contrario. Et cognitiones quidẽ diſpoſitionẽ coꝝ per egeſtionẽ ſi eſt nigra aut citrina ⁊ ſup quod ſignificat ſũt res viſibiles. Et ex rugitu ſup inflationẽ ⁊ malitiam digerendi eſt audibile. huiuſmodi quoꝗ ſunt cognitões p odoꝛes ⁊ ſapores oris ⁊ reliqua. Et contractiones pthiſis ⁊ ethice ꝑ vnguiũ gibboſitatẽ ſunt viſibiles: ſed ſunt de capitulo coꝝ que ſentiuntur cõmuniter. Eſt aũt cũ qð manifeſte ſentitur rem ſignificat occultam: quemadmodũ ruboꝛ pomi maxille: pulmonis poꝛtẽdit apoſtema ⁊ gibboſitas vnguis vicius pulmonis. Ex cognitionibus vero que habent ex motibꝰ et geſtibꝰ trahitur res quã modo narrabimꝰ. Significatões vero que ſumũtur ex modo geſtis. ſunt ſicut apoplexia ⁊ epilepſia ⁊ ſyncopis ⁊ paraliſis. Et que ex motu ſumunt ſunt ſicut hoꝛripilatio ⁊ tremoꝛ ⁊ ſingultus ⁊ ſternutatio ⁊ oſcitatio ⁊ alices ⁊ tuſſis ⁊ ſaltus ⁊ ſpaſmꝰ cũ incipit ſpaſmari. Et carũ ſunt quedaȝ que pueniunt ex operatione nãe principaliter: ſicut ſingultus ⁊ quedã que pueniunt ex operatione nature accidentaliter ſicut ſpaſmꝰ ⁊ tremoꝛ. Et eaꝝ quedam ſunt voluntarie pure ſicut eſtuatio ⁊ reuolutio de latere ad latus. Et quedam ſunt cõpoſite ex naturali ⁊ voluntaria ſicut tuſſis ⁊ mictus ⁊ egeſtio. Et illaruȝ quidẽ quedã ſunt in quibus natura ſupat voluntateȝ ſicut tuſſis: ⁊ quedã in quibus voluntas ſupat naturam ſicut mictꝰ ⁊ egeſtio cum voluntaria nõ cito vult efficere.

Accñtiũ autẽ a nã ſine voluntate pueniẽtiuȝ quedaȝ ſunt que demõſtrant ſenſus ſicut hoꝛripilatio ⁊ quedã que ſenſus non demõſtrãt quoniam non ſentiũtur ſicut ſaltus. Hi aũt motus diuerſificant aut ꝓpter diuerſitatem ſuarum eſſẽtiaꝝ quoniam tuſſis in ſeipſa foꝛtioꝛ exiſtit ꝙ ſaltus. aut ꝓpter diuerſitatẽ neruoꝝ motoꝛuȝ quoniam ſternutationis nerui motoꝛ plures ſunt ꝙ motoꝛ tuſſis. Tuſſis enim ↄplet̃ motione mẽbroꝝ pectoꝛis: ſed ſternutatio ↄplet̃ cõmotõe motuũ mẽbroꝝ pectoꝛis ⁊ capitis ſimul. Sed quãtitas timoꝛis in eis eſt quoniam motus ſingultus ſicca maioꝛis eſt timoris ꝙ motus tuſſis: licet ſit tuſſis foꝛtioꝛ: p qð aũt nã iuuat eſt cum quis adiuuat p inſtrumẽtuȝ eſſentiale ⁊ principale: ſicut cum iuuat ĩ expellẽdo ſtercus a muſculis ventris. Et eſt cũ p inſtrumẽtum iuuat extraneuȝ: ſicut iuuat in tuſſiẽdo ab aere. Principioꝝ vero eaꝝ diuerſitates aut ſunt ex membris ſicut tuſſis ⁊ nauſea: aut ex diuerſitate virtutũ agentium: quoniam ſaltus principiuȝ eſt naturale tuſſis principium eſt aiale. Sed ⁊ p materie diuerſitatem quoniam tuſſis eſt ab excreatione ⁊ ſaltus a ventoſitate. He ergo ſignificationes ſignificant in eo quod de membris apparet ⁊ plima coꝝ demõſtratio eſt ſm diſpoſitiones manifeſtas. Et tñ cũ occultas demõſtrat diſpoſitões ſicut rubedo pomi maxille que pulmonis apoſtema declarat: et de ſignis etiã ſunt que egritudines demõſtrãt occultas.

Quapꝛopt illũ q egritudines vult cognoſcere occultas ut anatomie notitiã adeptus ſit ad hoc ut per eã ſciaȝ ſubſtantiã cuiuſcũꝗ mẽbri acquirat ſi eſt carnoſum aut non carnoſuȝ ⁊ cuiuſmodi eſt eius foꝛma ideo ut ſciat: verbigratia ſi apoſtema hoc qð habet hanc figuram eſt in eo aut non ex parte vnde ſue figure eſt ↄpatum aut nõ: ⁊ ſciat ſi eſt poſſe qð in ipſo aliquid retineat vel non: ſed id labere facit qð recipit ſicut ieiunium ⁊ ſi eſt poſſe qð in ipſo aliquid retineat aut qð aliquid ab eo labatur que res ſit quaꝫ in ipſo retinere ſit poſſibile aut ab eo labi donec eius locum ſciat quatenus per ipſum iudicet de eo quod in ipſo ſentitur de doloꝛe aut apoſtemate ſi eſt in ipſo aut ab eo longinquũ. Et ſciat eius ſocietatem ita ut iudicet ſi habꝫ doloꝛem per ſe aut propter ſocietatem ⁊ ſi materia ab ipſomet ꝓceſſerit aut a ſuo ſocio ſibi influxit. Et ſi ſuperfluũ qð ex eo ſeparat̃ eſt de ſubſtantia ipſius an ipſũ eſt via per quã materia in ipſũ penetrat qð ab alio ſepat̃ donec ſciat illud qð ↄprehẽdit ut noſcat ſi eſt poſſibile illud qð exit ab ipſo euacuatũ fuiſſe. ⁊ ut membri operationẽ ſciat donec ipſius cognoſcat egritudinẽ ex nocumẽto qð in eius

ꝓpꝛia operatione. Totũ vero hoc per anatomiã [illegible] reperit. Scias preterea ꝙ medico qui vult egritudines cognoſcere que in mẽbris exiſtũt occultis neceſſaria eſt anatomia. cũꝗ anatomie ſcia certa quidem fuerit [illegible] hoc totum ipſius ſtudere in cognitione egritudinum occultarum ſm ſex regulas. Quaꝝ prima eſt de nocumento operatõnũ [illegible] qualitatibus ⁊ quãtitatibus id ſentiũt ꝙ ſignificatio eſt prima [illegible]. Secũda, vero eſt de eo qð [illegible] ſignificatio [illegible] quidẽ eſt ſed non eſt prima [illegible] quidẽ eſt ꝓpterea ꝙ in ipſa ſemper conſiſtit [illegible]

[illegible] prima quidem [illegible] eſt [illegible] ſignificat maturationẽ [illegible] maturatõis [illegible] Tertia aũt ẽ doloꝛ. Et quarta eſt de apoſtemate. quinta eſt de ſitu ⁊ ſexta eſt de accidentibus manifeſtis ⁊ apparẽtis. Et eoꝝ ſignificatio [illegible] ⁊ in vnaquaꝗ earũ [illegible]. Ex operatõnibus vero ſignificatio habet̃ quoniam cũ operatio nõ ſm naturalẽ [illegible] eſt [illegible] ſignificatiuũ ꝙ [illegible] accidit nocumentuȝ: ⁊ [illegible] nocumẽtũ egritudinẽ ſequit̃ que eſt in mẽbro in quo eſt virtus. Operationũ vero nocumẽta ſunt ſm tres modos. Operationes enim [illegible] ſicut oculi [illegible] ⁊ rẽ videt minorẽ ⁊ a [illegible] ſpacio. ⁊ ſicut ſtomachus cũ ſua virtus digerit ⁊ tardius ⁊ [illegible] [illegible] ſicut cũ oculus videt illud qð non eſt [illegible] videt [illegible] ſicut eſt ⁊ ſicut ſtomachus cũ cibũ diſſipat ⁊ ipſum male digerit. [illegible] deſtruũtur ſicut oculus cũ non videt ⁊ ſtomachus cũ nullo modo digerit. Et [illegible] qð eiicitur ⁊ qð retinet ſignificatões minus ſunt [illegible] ſignificãt ex parte [illegible] nõ naturalis ſicut cũ retinet res que ſolebat eiici: quẽadmodũ accidit [illegible] vrine retinetur aut egeſtio: aut ſignificat ex precipitatione non [illegible]. Et hoc quidem aut erit de ſubſtãtia mẽbroꝝ aut non erit ita. Sꝫ qð ẽ de ſubſtãtia membroꝝ [illegible] ſignificabit modũ: aut [illegible] per ſui ipſius ſubſtãtiã ſignificabit ſicut [illegible] que expuunt hectici [illegible] in tenuitate pulmonis ſignificãt aut ſignificabit p quãtitatem [illegible] eo [illegible] egrediuntur: ut ſi fuerit groſſus ſignificat ꝙ vlcꝰ in groſſis exiſtit membris: aut ſignificabit p coloꝛes ſuos quẽadmodũ hypoſtaſis [illegible] que ſi fuerit rubea ſignificat ꝙ eſt in mẽbris carnoſis ſicut renibus: Et ſi alba ſignificat qð eſt in mẽbris neruoſis ſicut in veſica. Qð vero ſignificat illud qð non eſt de ſubſtãtia mẽbroꝝ: ſignificat aut [illegible] egreſſio nõ eſt nãlis ſicut humoꝛes [illegible] ⁊ ſanguis cũ exierint aut ꝙ eſt non naturale in qualitate ſui ſicut ſanguis coꝛruptus: ſiue cõſueuerit exire ſiue non: aut ꝙ eſt non nãle in ſubſtãtia abſolute ſicut lapis: aut ꝙ eſt non nãle quãtitate [illegible] ſicut [illegible].

Et illud eſt aut ꝓpterea ꝙ augeẽ aut ꝓpterea ꝙ minuit̃ ſicut ſtercus ⁊ vrina cuȝ pauca fuerit aut [illegible] ut ſit non naturale in qualitate ſui. licet exire ſoleat ſicut ſtercus ⁊ vrina que ſunt nigra: aut ſi egreditur a parte non naturali: licꝫ exire ↄſueuerit ſicut ſtercꝰ ⁊ vrina cum egritudine ilij per ſuperioꝛa egreditur. Doloꝛis aũt ſignificatiões in duobus

ↄpꝛehendunt generibꝰ. Et illud eſt quoniam doloꝛ aũt ſignificat p ſuũ locuȝ. verbigratia quoniam ſi fuerit ĩ dextra erit in epate: ⁊ ſi in ſiniſtra in ſplene: ⁊ eſt cũ per ſuaȝ ſpeciem ſignificat quecũꝗ ipſiꝰ cauſa quẽadmodum diximꝰ in doctrina cauſaꝝ, verbigratia quoniam ſi fuerit grauatiuꝰ ſignificabit apoſtema qð eſt in mẽbro non ſentiẽte aut cuiꝰ ſenſus deſtructꝰ eſt. Et extẽſiuꝰ multaȝ ſignificabit materiaȝ. Et moꝛdicatiuus mãȝ ſignificabit acutã. Apoſtematis aũt ſignificatões tribꝰ exiſtũt modis aut. n. ſm quod ex ſubſtãtia ſui ſicut heriſipila que cholerã ſignificat: aut ſchiroſis que cholerã demõſtrat nigrã: aut ex loco ſui ſicut cũ fuerit in dextra ſignificat verbigratia ꝙ eſt apud epar: aut in ſiniſtra ſignificat ꝙ eſt ex parte ſplenis: aut per figuraȝ ſui quoniam cũ apud dextram fuerit ⁊ fuerit lunare ſignificat ꝙ eſt in ipſo epate ⁊ ſi longum fuerit ſignificat ꝙ eſt in muſculo qui eſt ſuper ipſuȝ. Situs vero ſignificatõnes aut ſunt ex locis aut ex cõtrariꝰ. Et ex locis quidem apparentes ſunt. Et ex cõtrarie quidẽ ſunt ſicut per nocumentuȝ qð eſt in digito ex cũ anteceden ↄgnoſcit̃ ꝙ eſt propter nocumentum quod ſexto ex partibus neruoꝛum accidit.

Capitulum .ij. de ſignis diſtinguentibus inter egritudines propꝛias ⁊ aſſociatas eis.

Et quoniam eſt cũ egritudines in principio accidant in membꝛo: ⁊ ẽ cũ accidũt ꝓpter aſſociationem quẽadmodũ caput ſtomacho in ſuis aſſociatur egritudinibꝰ tunc opoꝛtet ut oꝛdinemus differẽtiã inter has duas res per ſigna diſtinguentia. Dicemꝰ igit̃ ꝙ opoꝛtet nos ↄſiderare que p̃ius accidit ⁊ eſtimabimꝰ ꝙ ipſa ẽ principalis ⁊ altera eſt ei aſſociata. Et ↄſiderabimꝰ etiã que ſit illa que remanet poſtꝗ altera ſinit. Et eſtimabimꝰ etiã ꝙ ipſa ẽ principalis ⁊ altera aſſociata. Eſt tñ cuȝ ex hoc puenit erroꝛ ⁊ hoc ẽ quoniam foꝛtaſſe egritudo principalis nõ erit percepta ſenſu neꝗ doloꝛoſa in principio ſui ſed poſtea ſentiemꝰ ipſiꝰ impedimẽtũ poſtꝗ aſſociata egritudo apparuerit que ꝓcerto ẽ illa que poſt ipſam accidit ⁊ ẽ eam ſequens. Eſtimabit ergo ꝙ aſſociata, ⁊ accidentalis ſit illa que eſt principalis egritudo. Et eſſentialis nõ percipit niſi accidentalis tñ, ⁊ principalis vel oꝛigo obliuioni traditur. Semita vero obſeruandi ſe ab hoc erroꝛe eſt ut medicus membꝛoꝝ noſcat cõmunitatem quod quidem erit ex ſua ſcientia in anatomia. Et nocumẽta ſciat que vnicuiꝗ accidunt membꝛo quoꝛum quedam ſunt ſenſu percepta quedam non percepta et moꝛitur in egritudine: ⁊ neꝗ iudicet de ea ꝙ ſit principalis niſi poſtꝗ conſiderauerit quid ſit poſſibile quid accidat ipſaȝ ſequens. Egrum ergo interroget de ſignificationibus egritudinum quas membꝛis egro membꝛo aſſociatis poſſibile eſt accidere que non prius erant ſenſu percepte: neꝗ doloꝛoſe ita vt appareant primo: neꝗ cõmouentes accidentia que ſunt eis propinqua: ſed nec etiam eos ſequuntur res: que uiſ ab eis ſint lõginque nõ ſenſu percipere. Eger quoꝗ ignoꝛat ꝙ ſunt accĩntia illi lõginq radicalis [illegible] tñ ſi dignoſcit̃ niſi ſapientia medici. Plurimuȝ vero qð ex eo ad memo

riū reductū eſt cū opationū impedimētū ꝯſideratur.
Cūqꝫ opationū ipedimētum inuenteris ſuis indi-
cabit ꝙ egritudo illa eſt aſſociata: ſꝫ quedaꝫ mēbro-
rum ſūt talia ꝙ plūm diſpōnuꝫ ipoꝝ eſt ut ſint coꝝ
egritudines alioꝝ mēbroꝝ egritudines ſequētes. Ca
pitis. n. ſm plūm ſuaꝝ diſpoſitōnū ſunt egritudines
ꝑ ſocietatē ſtomachi. Sꝫ illud ꝯueniēs eſt ppaꝝ. Et
nos quidem coraꝫ tuis manibus ponemus ſigna cō
plexionū principalium ⁊ accidētaliū ſm modum
cōem. Que vero vnicuiqꝫ mēbro ſunt propie in
ſuo dicet capitulo. Quecūqꝫ aūt ex ſignificationi-
bus egritudinum ꝯplonis manifeſte fuerint ſenſus
dignoſcet. Sꝫ que occulte fuerint exceptis replō-
ne ⁊ opilatōe ⁊ apatibus ⁊ ſolutōe ꝯtinuitatis in di
ctione vlī ꝯprehendere eſt difficile. Et ſimiliter illud
quod ex replonib⁹ ⁊ apatibus ⁊ ſolutione ꝯtinuita-
tis vnicuiqꝫ mēbro proprium exiſtit. Melius igit
eſt ut hoc totū dictionib⁹ reſeruet particularib⁹.

Cap ſm. iij. de ſignis ꝯplexionum.

Ignoꝝ genera qbus cōplonū dignoſcunt
diſpoſitiones ſunt decem. vnuꝫ eoꝝ eſt ta-
ctus. Et mo⁹ quidem quo cognoſcitur eſt
vt cōſideret an tactui ſani ſit eqlis in terris tpatis ⁊
aere tēperato. nā ſi eqlis fuerit ſignificabit eqlitatem
Qd ſi patiat ab eo tactoꝝ ꝯplexionē hūs ſanā ⁊ in
frigidet aut caleſiat aut ipm ſentiat mateꝛia molliorē
aut duriorez aut aſpiorē ꝙ naturali neqꝫ fuerit ibi
cā ex aere aut balneatōe cū aqͣ frigida aut alia re q̄
mollitiēꝫ addat aut aſpitatē eſt tūc ex ꝯplexione nō
tempata. Et ex diſpoſitōe quidem vnguiū in mollitie
et ſiccitate ipſaꝝ poſſibile eſt cognoſcere ꝯplexionis
corporis diſpoſitionē: licet mollitiei ⁊ duritiei indi-
ciū nō ſit ſtabile niſi ꝑus eqlitatis inter caliditatē
⁊ frigiditatē ſignificatōes pceſſerint: nam ſi non ita
fuerit poſſibile. erit vt caliditas durū tactui ⁊ aſperuꝫ
mollificet, nedū illū qui eſt tēperatus ppt reſolutōeꝫ
ipſius ⁊ faciat exiſtimari ꝙ ſit mollis ⁊ humid⁹ natu-
ra ⁊ vt frigiditas mollē tactū induret: nedū illū qui
eſt tēperatus propterea ꝙ multū congelat ⁊ inſpiſſat
⁊ opinabile ꝙ ſit ſiccus ſicut nix ⁊ nox. Et nix quidē
propterea ꝙ coagulat ⁊ congelat, et ſol quidē ppterea
ꝙ ingroſſat. Coꝛꝫ aūt plūmi q̄ frie ſunt ꝯplonis
cōpa mollia ſunt ſꝫ ſunt macra qm̄ cruditas multa
ꝯſiſtit i eis. Scdꝫ vo eſt gen⁹ ſignoꝝ ex carne ⁊ adi
pe aſſūptoꝝ: qm̄ caro rubea cū multa fuerit hūidita
tē ſignificabit ⁊ caliditatē ⁊ erit ibi ſolicitas. ⁊ ſi pau
ca fuerit ⁊ adeps mult⁹ non ibi affuerit ſignificabit
ſiccitatē. Pinguedo āt ⁊ adeps ſp frigiditatē ſignifi
cāt ⁊ eſt cū eis laxitas. Et ſi cū hoc fuerit uenaꝝ āgu
ſtatio ⁊ ſāguinis paucitas ⁊ hoc hūti aduenerit de-
bilitas ex fame pp minoratōeꝫ ſāguinis nālis quiē
ꝑparat⁹ ad illō quo mēbra ex nutrimēto idigēt ſi-
gnificabit ꝙ ꝯplio hui⁹ mōi ē ſꝫ nām. Et ſi hec alia
ſigna non affuerit ſignificabit ꝙ eſt ꝯplexio acqſita
Pinguedinis aūt ⁊ adipis diminutio ſemꝑ calidi-
tatē ſignificat: qm̄ pinguedis ⁊ adipis mā ſāguinis
eſt vnctuoſitas ⁊ eaꝝ factorē ſrītas: ⁊ ppt hoc i cpa
te minoratur ⁊ ſunt i inteſtinis mlte. Et nꝫ ſunt ſup

cor multe pl⁹ ꝙ ſup epar niſi ppt mēmbrō. n. ppt
ꝯplionē ⁊ formā ⁊ ppt curaꝫ nāe pēdētē a materia
ſilitū. Pinguedis aūt ⁊ adipis ꝯgelatio ſup cor
pus minuit ⁊ auget ſm minoratōeꝫ caloris ⁊ ipſius
augmētū. Et cōp⁹ quidem carnoſuꝫ abſqꝫ multa adi
pe ⁊ piguedine ē corp⁹ calidū ⁊ hūiduꝫ. Quod ſi
fuerit caro rubea multa cū piguedine ⁊ adipe pau-
ca: ſignificabit hūiditatem ſupfluā: ⁊ ſi ſupfluus fuerit
humiditatē ⁊ frigiditatis ſignificabit ſupfluitatē et
ꝙ corp⁹ frigidū factū eſt ⁊ hūiduꝫ. Et ex corpib⁹
quidem qō magis eſt macꝝ eſt ſrm ⁊ ſiccum ⁊ poſtea
calidū ⁊ ſiccuꝫ deīn ſiccum qō in caliditate ⁊ ſrita-
te tēpatum exiſtit poſtea calidū qō eſt in hūiditate
⁊ ſiccitate tēpatū. Tertiū vo genus eſt ſignoꝝ ſū-
ptoꝝ ex capillis. Et ipſa ſunt que ſumēda ſunt ex
pte hoꝝ modoꝝ q ſunt velocitas originis ⁊ ipſius
tarditas ⁊ multitudo eoꝝ ⁊ paucitas ipoꝝ ſubtilitaſ
⁊ groſſitudo eoꝝ planities ⁊ criſpitudo. ⁊ eoꝝ color
eſt vna ex radicibus in hoc. Signa vero ex velo-
citate natiuitatis eoꝝ aut tarditate aut ꝓhibitōe ori-
ginis ipoꝝ ſūpta ſunt ꝙ illi qui tarde naſcuntur aut
non naſcuntur cū nō affuerit ſignificatōes que cor-
pus penitus ſāguinē nō habere demōſtrent ſignifi-
cant ꝙ ꝯplio vehemēter eſt humida. Qd ſi feſtina-
uerit nō erit corp⁹ illi⁹ hūiditatis: imo ad ſiccitateꝫ
declinabit. Ipſius vo caliditas ⁊ ſritas ex aliis ſi-
gnis q̄ iam diximus cognoſcitur. Cū aūt caliditas
⁊ ſiccitas ꝯiūgent capilli multo citius naſcentur et
erūt multi ⁊ groſſi qm̄ multitudo caliditatē ſignifi-
cat ⁊ groſſities multam ſūoſitatem. ideoqꝫ in iuueni-
bus ē ampli⁹ ꝙ in pueris: qm̄ pueroꝝ māe vaporoſe
ſunt ⁊ non fūoſe. Et hoꝝ ꝯtraria ipſoꝝ ſequūt ꝯtria
Significatio aūt ex pte figure eſt ꝙ criſpitudo ſigni-
ficat caliditatē ⁊ ſiccitatem. Eſt tn̄ cum forammi-
⁊ poroꝝ inuenit tortuoſitatem ſꝫ illud nō reſoluitur
cū altera ꝯplexio. Hec vero ſinꝫ res mutantur
⁊ planities hui⁹ ſignificat ꝯtrariū. Ex pte aūt colo-
ris nigredo ſignificat caliditatē ⁊ ſubalbedo ſignifi
cat frigiditatē ⁊ citrinitas ⁊ rubedo equalitatem ſi-
gnificāt ⁊ albedo ſignificat aut ſritatē aut hūitatē ve
hemētē ſic canities: aut fortē ſiccitatē ſic accit vegetabi
lib⁹ cū ſiccant q̄ ex ſua nigredie aut viriditate trāſe-
unt ad albedinē: ⁊ hoc quidē nō accidit hoīb⁹ niſi i ſi
ne egritudinū ſiccitiū. Et cauſa quidē eā apud ari-
ſtotelē ē ꝯuerſio ad colorē phlaſ: ⁊ apud Ga. ē ana
charugi q̄ nutrimētū comitat qō ad capillos venit
cū ſrm fuerit: ⁊ fuerit ipſe mot⁹ ei⁹ ⁊ ipſi⁹ penetratio i
poris tardata. Qdqꝫ duas dictōes ꝯſideraueris in
actiōes eas p certo ꝑpinqꝫ qm̄ cā i albedine coloris
phlatis: ⁊ cā i albedie anacharugi ē vna. ⁊ de hoc q
dē phyſic⁹ tractare dꝫ. Poſt hoc aeres ⁊ regiōes in
re piloꝝ opationē hūt q̄ ē obſuāda: nō. n. timet ꝙ
i nigro ſic capill⁹ flau⁹ q eqlitatē ꝯplonis ipi⁹ ſigni
ficet cū eā hūerit: neqꝫ in capillis ſclaui nigredo que
ꝯplexionis ei⁹ ſignificet caliditatē cū ipoꝝ gen⁹ eaꝫ
habuerit. Etates etiam in re capillorum operan-
tur: qm̄ iuuenes ſunt ſicut meridionales ⁊ pueri ſic
ſeptētrionales ⁊ ſenect⁹ ē ſicut mediū. Pili ꝑterea in
puero multi ſignificāt ꝙ ipſius cōplexio cū credit

ad melancoliā cōuertet: ⁊ in ſene ſignificat ꝙ i priti
eſt melācolicus. Quartū vo genus eſt ſignoꝝ ſum
ptoꝝ ex colore corpis. Albedo. n. ſignū ē priuatio
nis ſanguinis aut paucitatis ipſius cuꝫ frigiditate:
qm̄ ſi cū caliditate eſſet ⁊ humor cholerica eēt citri
nitas. Et rubeus quidē ſignificāt multū ſanguinis
Et ruffus ⁊ ſubruffus ſignificāt caliditatē. Sꝫ ſub
ruffus plus ſignificat cholerā rubeā ⁊ ruffus ſigni
ficat ſanguinē cholericū. Eſt tn̄ cū ſubruffus ſigni-
nis ſignificat priuationē ſꝫ ñ ſit ibi cholera rubea
quēadmodū accidit in conualeſcētibus. Fuſc⁹ au
tem vehementē ſignificat frigiditatē ob quā minui
tur ſanguis ⁊ congelat ille paucus ⁊ ad nigredineꝫ
conuertitur ⁊ cutis mutat colorē: ⁊ brunus ſignifi-
cat caliditatē. Et melonglaucus frigiditatē ſignificat
⁊ ſiccitatē quoniā calor ē qui purā cholerā nigrā ſe
quitur. Sꝫ gypſeus frigiditatē ſignificat ⁊ rē phle-
gmaticā. Et ſtanneus frigiditatē ⁊ humiditatē ſigni-
ficat cum pauca re melancolica qm̄ ē albedo cum
pauco viriditatis. Erit ergo albedo ſequens colorē
phlegmatis ⁊ ꝯplexionē humiditatis: ⁊ viriditas ſe
quens ſanguinē cōgelatū qui trahit ad nigredinē
qui cōmixtus phlegmati factus fuit viridis. Et
eburneus frigiditatē ſignificat phlegmaticū cū pau
ca cholera rubea. Et ſm plurimū quideꝫ mutat co
lor ppter epar ad ſubruffedinē ⁊ albedinem: ⁊ pro-
pter ſplenē ad ſubruffedinē ⁊ nigredinē. Et in egri
tudinibus hemorroidarū ad ſubruffedinē ⁊ viridi
tatē hoc tn̄ non eſt ſemꝑ imo eſt eā mutat. Cognoſ
cere vo ex colore lingue ꝯplexionē ſtomachi ⁊ inte
ſtinoꝝ eſt difficile. Et fortaſſe eſt eā in una egritudi
ne duoꝝ colorū diuerſitas in duobus contingit mē
bris ſicut cū albeſcit lingua ⁊ nigreſcit facies i vna
egritudine quēadmoduꝫ icteritia que ppter vehe
mētiā acuitatis cholere rubee accidit. Quītū vero
eſt genus ſignoꝝ ex forma mēbroꝝ ſumptoꝝ: quo
niā cōplexionē calidā ſequit pectoris amplitudo et
extremitatū magnitudo ⁊ ipſarū cōplemētū i quā
titate eoꝝ abſqꝫ coanguſtatione ⁊ ſine curtitate ⁊ ꝑ
cipue manuū ⁊ pedū ⁊ venarū amplitudo ⁊ eaꝝ ap
tio ⁊ pulſus magnitudo ⁊ fortitudo ipſius ⁊ mag
nitudo muſculoꝝ ⁊ ꝑpinqtas eorum ex iuncturis
qm̄ operationes augmentatiue ⁊ ꝯpoſitiue forme
caliditate ꝯplēt. Et frigiditatē ſequit oīum horum
ꝯtraria qm̄ ppter eā minorātur virtutes nāles ⁊ nō
ꝯplent opationes natiuas ⁊ creationē. Et ꝯplōem
ſiccā ſequitur aſpitas ⁊ curuitas ⁊ iuncturarū mani
feſtatio ⁊ apertio cartilaginū in epiglotti ⁊ naſo ⁊ ē
naſus equalis. Sextū vero eſt genus ſignoꝝ ſum
ptoꝝ ex velocitate paſſiōis mēbroꝝ. Membꝝ enīꝫ
cū cito caleſit abſqꝫ difficultate ē calide cōplexionis
quōniā couerſio in genere ꝑportionali ē facilior cō
uerſione ad cōtrariū ⁊ ſi cito infrigidat res erit ecō
trario. Qd ſi aliquis dixerit ꝙ oꝫ ut res ſit huic cō
traria. Nos nāqꝫ pro certo ſcimus ꝙ res nō patit
niſi a ſuo contrario ⁊ nō a ſuo ſimili: ſꝫ ex hoc vbo
ꝙ tu premiſiſti ꝓuenit ut paſſio a ſimili ſit dignior.
Reſpōſio erit ꝙ ſimile a quo nō patit res eſt illud

cuius qualitas ⁊ quantitas illius qō ei ſimile exiſtit
eſt vna ſpē ⁊ natura. Qd aūt calidi⁹ ē alio nō eſt ſi
mile ei qō ē minus calidū: imo duo calida quoꝝ
vnū ē calidius diuerſificant: ⁊ illud quidē qō ē mi-
nus calidū cōpatione eius qō ē calidius ē frigidū.
Patit ergo ex hoc vnde ē frigidū ꝯpatione illi⁹ et
nō calidū. Patitur āt ab eo qō ē ipſo frigidi⁹ ⁊ a
frigido. vnū tamē eoꝝ ipſius qualitatē auget ⁊ pre
bet ei augmētū qō eſt in ipſo fortius ⁊ alterū: quali
tatē. Ipſius ergo alteratio ad id qō in ſui qualita-
te preſtat augmētū ⁊ mutat illud qō in ipſo eſt forti
us erit facilior: ſꝫ ſit hic alia cā que alicui eoꝝ que i
qualitate cōicāt ē propria ⁊ ꝯdicit ſicut illud qō in
ſui natura calidū exiſtit ꝯplexiōis nō cito recipit i ſe
calidi opatiōem niſi ꝓpterea ꝙ caliditas deſtruit
opatiōem cōtrarij qō eſt ſrm eo qō refrenat illō qō
ꝯplo calida vult efficē de augmēto in calefactione
Cū ergo ſibi occurrūt ⁊ ꝓhibēs deſtruit iuuant ſe
ambo in calefaciēdo ⁊ eoꝝ adiutoriū ſequit duarū
qualitatū fortitudo ꝯpleta. Cū vo extriſeca calidi-
tas equalitatē deſtruere voluerit calor innatus qui
ē intus erit res fortior in reſiſtendo adeo vt venena
calida non refrenet neqꝫ expellat: neqꝫ ipſoꝝ corrū
pat ſubſtātiā niſi calor innatus. Calor nāqꝫ innat⁹
nature ē inſtrm qō caloris euenientis expellit nocu-
mentū ꝓpterea ꝙ ipſum mouet ad ipſm expellēdū
⁊ ad eius vaporem remouēdū ⁊ ad ipſū reſoluēdū ⁊
ipſius materiā adurēdū. ⁊ ſri āt aduenientis nocumē
tū p ꝯtriū expellit. Hic vo ꝓpter hoc ñ hꝫ ſritas, ſi
eni ipugnat nꝫ refrenat niſi aduenientē caliditatē p ꝯ-
triū tn̄ q2 non ipugnat aduenientē ſritatē. Et calor
quidē innatus ē ille qui humores nāles mutet ne eis ca
liditates extranee dñent. Calor nāqꝫ innat⁹ cū eſt for-
tis poteſt nā ipſo mediante i humoribus miniſtra
re ſm modū maturādi ⁊ digerēdi ⁊ cuſtodire eos
ſm ſanitatē: ⁊ mouētur humores ſm modū mini-
ſtratōis ipſi⁹ ⁊ ꝓhibentur moueri ſm modū mini
ſtrationis caloris extranei quare nō putreſcūt. Sꝫ
cū calor iſte eſt debilis fatigat natura ⁊ a regimine
humoꝝ abſtinet ppter inſtrumēti debilitatē qō in-
ter ipſam ⁊ humores ē mediū ⁊ ſtat: ⁊ calor extrane
us inuenit humores nō impeditos ab adminiſtra
tione. Cōprehēdūtur ergo ab eo ⁊ facit eos obe
dientes ⁊ motu extraneo ipſos mouet ⁊ accidit pu
trefactio. Calor igitur innatus virtutū oīum ē in
ſtrumētū ſed frigiditas eſt ei inconueniēs ⁊ neqꝫ ꝓ
deſt niſi accidentaliter. Ideoqꝫ dicitur calor inna-
tus ⁊ non dr̄ frigiditas innata neqꝫ operat frigidita
ti ex coleodea corporis illō qō opat caliditati. Se-
ptimū aūt gen⁹ ſignoꝝ ē qō ſūit ex cogitatōib⁹ ⁊ a
rebus mlūi deſiderantis a nā hoīs q̄s plūm apphen
ditur ⁊ opat ſiſitudinē q̄litatū ſic dicem⁹ i ſōnis
lō ꝙ corp⁹ ē inſtrm aīe. Octauū āt gen⁹ ē qō ſūitur
a ſignis opationū. Cū eni opatiōes ſm nālē curſū
ꝓcedūt plene ⁊ pfecte ſignificāt ꝯplexiōis eqlitatē
Qd ſi a pte ſua ad mot⁹ mutent ſupfluos ſignificāt
ꝯplionis caliditatē ⁊ ſimilit ſi ꝑpperauerint qm̄ ca-
liditatē ſignificāt ſic augmētū velocitas natiuitatis ca

piſſoꝝ ⁊ natiuitatis dentiū. Qḋ ſi debilitētur ⁊ ocioſe ſiant ⁊ tardētur ſignificāt cōplecōis frigiditatē. Et ſi cū coꝝ debilitate ⁊ ocioſitate ⁊ tarditas ſit caſdētes ꝓpter cōplexionē calidā ſꝫ illud eē nō poſſit abſq; mutatione a curſu naturali cū debilitate. Et eſt cū ſi cū plures naturaliū operationū deficiāt ꝓpter caliditatē ⁊ minuūtur ſicut ſōnus: qm̄ fortaſſe eſt cū deſtruitur ꝓpter calorē ꝯplexionis calide aut minuit. Et ſimilr̄ eſt cū augētur alique diſpoſitio nuꝫ naturaliū ꝓpter frigiditatē ſicut ſōnus: ſꝫ tamē non erūt ex ſūma cōparatiōnū nō naturaliū abſolute ſꝫ imo conditionaliter ⁊ per accñs. Sōni naq; neceſſitas in vita ⁊ ſanitate nō eſt neceſſitas abſoluta; imo ꝓpterea ut ſpūs ab īpedientib⁹ ſeparetur ꝓpter illud qḋ ei accidit ex laxitudine: aut ꝓpterea q eſt ei neceſſariū incūbere ꝓpter digeſtionē cibi ⁊ ꝓpterea q nō pōt duas res. Sōni igitur neceſſitas non ē niſi ex parte alicuius impotētie ⁊ eſt extra neceſſitatē naturalē licet ſit extra ſtatē naturalē ab eo viū eſt neceſſarius: naturalis eni dicit de neceſſario cōitate nominis. Firmior vero ſignificatio quam hoc nomē hꝫ nō eſt niſi ut dicat ex cōplexiōe equali et illud eſt ut operatione equēt ⁊ cōpleant. Eius vero ſignificatio ſup caliditatē ⁊ frigiditatē ⁊ ſiccitatē et humiditatē eſt ſignificatio ꝓbabilis. Ex genere aūt operationū forū que calorē ſignificāt ē acuitas vocis eius groſſitudo ⁊ loquēdi velocitas ⁊ ipſius cōtinuitas ⁊ ira ⁊ feſtinatio motionū ⁊ palpebrarum citatio licet ſit cū iſta adueniāt nō ꝓpter cām cōem imo ꝓpter cām mēbro operationis propriam.

Nonū vō genus eſt expulſio ſupfluitatū a corpore ⁊ qualitates coꝝ que expelluntur. Expulſio eni cum non auſertur ⁊ illud quod ex ſtercore ⁊ vrina egredit ⁊ ſudore ⁊ alijs eſt acutū hñs odorē fortē ⁊ tincturā ex eis que tincturā hēre cōſueuerūt ⁊ adustionē ⁊ decoctionē ex illis q̄ aſſationē ⁊ decoctionē ſolent hēre eſt calidū. Qḋ vero diuerſū eſt ab hoc eſt frigidū. Et genus quidē decimū eſt ſumptū ex diſpoſitionibus ꝯtrarū aīe in ſuis opationib⁹ ⁊ paſſionibus: ſicut ira fortis ⁊ eſtimatio ⁊ perceptio ⁊ intellectus ⁊ audacia ⁊ verecūdia ⁊ ſuſpitio bona ⁊ bōa ſpes ⁊ ipietas ⁊ ipigritia ⁊ moꝝ virilitas ⁊ pauca ocioſitas ⁊ ꝓſtrip pati ab vnaquaq; re ſignificat caliditatem. Coꝝ aūt cōtraria frigiditatē ⁊ perſeuerantiā ſeruoris ⁊ māſuetudis ⁊ imagiari ⁊ rememorari et reliquoꝝ ſignificāt ſiccitatē. A paſſiōib⁹ vō cito remoueri ſignificat humiditatē. Ex hac quidē ſecta ē inſomnietas ⁊ ſomniū qm̄ ille in cuius cōplexione eſt dominiū caliditatis videt ſe quaſi ad ignē calefieri aut ſicut ille qui ſedet ad ſolē, ⁊ ille in cuius cōplexione eſt frigiditas dominās videt ſe ſicuti eſſet in niue aut quaſi in aquā mitteret ſtam. Amplius vnuſquiſq; humorē hñs dñantem videt illud qḋ ſuo ptinet humori quēadmodū dicit. Vocautem totū qḋ noīauimus aut plim eius eſt de mō ſignificationū cōplexionū pⁿcipaliū que ſunt ab initio creature. Complexionū vero extranearū accidētalium que eſt acuta ſignificat inflāmationē in corpore nocibilem febres precedentes ⁊ fortitudinis deſtructionē apud motus rebellionē caliditatis et ſitim ſuperfluā ⁊ aduſtionē in ore ſtomachi ⁊ amaritudinē in ore ⁊ pulſū qui laxitudini aut inat ⁊ velocitati vehementi ⁊ frequentie ⁊ cui omnia calefacientia in regimine adhibita nocent ⁊ qui infrigidātia curāt ⁊ cuius diſpoſitio in eſtate mala exiſtit.

Cōplexionis aūt frigide non naturalis ſigna ſunt parū digerere ⁊ ſitis pauca ⁊ iūcturarū laxitas ⁊ ex phlegmate febres multe ⁊ cui rerum aīſmi non nocent ⁊ infrigidantia in regimine adhibita ⁊ vt p calefacientia curetur ⁊ ut i hyeme malā habeat diſpoſitionē. Signa vero humiditatis nō naturalis ſūt pertinentia ſignis frigiditatis: ⁊ eſt cū eis laxitas ⁊ ſaliue fluxus ⁊ muccilaginis ⁊ ventris ſolutio ⁊ digeſtē dimiſſion ⁊ impedimētū qḋ eſt a regimine qḋ ē humidū ⁊ multus ſomnus ⁊ inflatio palpebrarū. Sꝫ ſigna ſiccitatis nō naturalis ſunt aſperitas ⁊ vigilie ⁊ macies accidentalis et leſio a regimine in quo ē ſiccitas ⁊ malitia diſpoſitiōis in autūno ⁊ curatur p id quod humiditatē efficit ⁊ curatio pñs per aquam calidam ⁊ oleū ſubtile ⁊ fortis receptio coꝝ.

Ca. iiij. de comprehenſione ſignoꝝ cōplexiōꝫ habentium equalem.

Signa eius aggregata accepta de alijs que diximus ſunt equalitas tactus in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ ſiccitate ⁊ humiditate ⁊ mollitie ⁊ duritie ⁊ equalitas coloris in albedine ⁊ rubedine ſignificat mediocritas inter groſſitiē ⁊ maciem que tū magis declinet ad groſſitiem; ⁊ ipſius vene ſunt inter ſubmerſas ⁊ ſup carnē ꝓcedētes que ſūt ſeparate ⁊ egredientes ⁊ capilli inter piloſitatē ⁊ lenitatē ⁊ criſpitudinē ⁊ planiciē ⁊ in tēpore pueritie trahent aliquantulū ad rubedinē ⁊ in tēpore iuuentutis ad nigredinē aliquantulū. Et equalitas diſpoſitionis ſomni ⁊ vigiliarū ⁊ mēbroꝝ in ſuis motib⁹ cōuenientia ⁊ ſanitas ⁊ fortitudo in imaginatione ⁊ intellectu ⁊ memoria ⁊ in moribus mediocritas inter ſupfluitatē ⁊ diminutionē videlicet inter multaꝫ audaciā ⁊ timorē ⁊ inter irā ⁊ patientiā ⁊ pietatem ⁊ miſericordiā ⁊ inter ſtabilitatē ⁊ perſeuerantiā ⁊ in operationibus oībus cōplementū ⁊ ſanitas ⁊ bonitas augmēti ⁊ velocitas in ipſo ⁊ perſtatus. Et erūt ipſius ſōnia delectantia ⁊ ſpem bonā facientia ex odorib⁹ bonis ⁊ ſōnis delectātib⁹ ⁊ palatijs nouis. Et hāc quidē hñs ꝯplexionē facie hilarē amabilē ⁊ iocundā habebit, ⁊ erit tēꝑatus in deſiderio comedendi ⁊ bibēdi ⁊ erit bone inſtrumbe in ſtomacho et epe ⁊ venis ⁊ aſſimilatione in toto corpe. Et tēperatus in expellēdo ſupfluitates a ſe ex cānalib⁹ qui illud efficere cōſueuerit.

Ca. v. de ſignis eius q egredit ab eqlitate ſupflue.

Sic eſt cui⁹ ꝯplones mēbroꝝ non ſimilant ī immo fortaſſe membra ipi⁹ pⁿcipalia in extra ab equalitate ſibi ꝯtraria exiſtunt ⁊ vnū coꝝ ad vnam egredit ꝯplonē ⁊ aliud ad eius ꝯtrariam. Cūq; eius ꝯpoſitio diſſilis fuerit erit malus ⁊ ingenio ſui et intellectus ſicut ille q magnum habet ventrē ⁊ digitos curtos ⁊ faciē ⁊ caput rotūdū ⁊ ſtaturā magnā: aut ille qui hꝫ pānū caput ⁊ in facie ⁊ fronte carnis multitudieꝫ ⁊ ē in collo ⁊ pedibus ⁊ ē eius facies medie ſpere ſilis. Et ſi ipſi ne rādibule magne fuerint: erit valde diſperſus: ⁊ ſi cuiuſ caput ⁊ frons rotūda fuerint: ſꝫ facies valde rotūda ⁊ collū vehemēter groſſuꝫ ⁊ in oculis mot⁹ habuerit tarditatē: erit hoīb⁹ omnibus abeſitate remotior.

Capitulum.vi. de ſignis repletiōꝫ ſignificātibus.

Repletio ſm duos exiſtit modos. Eſt eni repletio ſm formam: ⁊ eſt repletio ſm virtutem. Repletio vō ſm formam ē ut ſint humores ⁊ ipſe ⁊ ſi in ſuis qualitatib⁹ boni exiſtant in quātitate ſui ſupflui adeo q ſorm̄is ipleuerit ⁊ extēderit hoc aūt habens ſꝫ timorē mot⁹ exiſtit. Eſt naq; cū repletio venas ſcindit ⁊ ad ſuffocationē fit fluxus ⁊ accidit ſuffocatio aut epilepſia aut apoplexia. Cuius qdeꝫ ſanatio eſt vt cito cū minutione ſuccurrat. Sed qa ꝓp malitiā q̄litatis humoꝝ ꝯtingit ipſos nocumentum facē trñ ⁊ nō q̄titate iō vincit virtutē. Scḋm virtutem vero repletio eſt ut humores quātitate ſui nocumētū non faciāt: ſꝫ malitia q̄litatis ipſoꝝ trñ. qua ꝓpter virtutē maliciam ſue q̄litatis vincit ⁊ ſiūt in obediētia ad digerēdū ⁊ maturādū. Et hoc qdeꝫ hñs ex egritudinib⁹ timet putrefactiōeꝫ. Repletionis vero ſigna vir ſunt mēbroꝝ grauitas ⁊ in motibus pigritia faciei rubedo ⁊ venaꝝ inflatio ⁊ cutis extenſio ⁊ plenitudo in pulſu ⁊ tinctura in vrina ⁊ ſpiſſitudo ⁊ paucitas deſiderij ⁊ viſus debilitas ⁊ ſōnia q̄ grauitatē portendūt: ſicut eius qui videt ſe quaſi mouere non poſſe aut onus graue deferre aut loqui non poſſe ſicut videre ſe volare. ⁊ motum velocitas hūoꝝ res ſignificat ſubtiles ⁊ in quātitate tēpata. Et repletionis qdem ſm virtutē ſigna ſunt qdem grauitas et pigritia et deſiderij paucitas q̄ eſt ei ⁊ ꝓpter repletionē ſibi cōiuncta. Sed cū repletio ſm virtutē eſt ſimplex nō ſūt vene adeo iflate neq; cutis vehemēter extenſiōis neq; pulſus adeo plen⁹ ⁊ magis neq; vrina multū groſſa neq; color valde rubeus: cōcuſſio quoq; ⁊ laxitudo nō ꝑueniūt in eo niſi poſt motū ⁊ inceſſuꝫ. Et videt in ſōnis prurītū et mōdicatiōeꝫ ⁊ incēſiōeꝫ et odores fetidos. Humor etiā dñans ꝯgnoſcit per ſignificatiōes ipi⁹ quas noiabim⁹. Et ſm plim repletio ſm virtutē generat egritudinē antequā eius complentur ſignificationes.

Capitulum. vij. de ſignis dñij cuiuſlibet humorum.

Sanguinis ſignificatiōes cū dominant ſignificatiōib⁹ repletiōis ſm formam vicine exiſtūt: ⁊ ꝓp hoc accidit ex dñio ei⁹ grauitas ſ ori gine oculoꝝ ꝓpe ⁊ in capite ⁊ tpib⁹ ⁊ alices ⁊ oſcitationes ⁊ nauſea ⁊ dormitio multa ⁊ ſenſib⁹ perturbatio ⁊ in intellectu tarditas ⁊ laxitudo abſq; pcedēte labore ⁊ dulcedo in ore pter ſolitū ⁊ rubedo i lingua ⁊ fortaſſe in corpe apparebūt ademenū ⁊ ſ ore bothor ⁊ ſanguis flux⁹ accidit a locis q̄ facile ſcidūt ſicut narib⁹ ano ⁊ gingiuis. Et eſt etiā cū illud dñās fuit complexio ⁊ regimē pteritū ⁊ regio ⁊ etas ⁊ tēpus ⁊ cōſuetudo ⁊ tēpus longū a minutiōe. Et ſōnia que illud ſignificāt ſicut cū homo in ſomnis videt res rubeas aut ſāguineꝫ multū ex ſuo corpe exire aut ſe in ſanguine natare ⁊ ſilia. Dominij vō phlegmatis ſignificatiōes ſūt albedo in colore ſup flua laxitas ⁊ mollicies ⁊ frigiditas ⁊ ſaliue multitudo q̄ ſit viſcoſa ⁊ ſitis paucitas niſi ſalſuꝫ fuerit ⁊ ꝓcipue in ſenectute ⁊ digerendi debilitas ⁊ oxyregmia ⁊ vrine albedo ⁊ ſomn⁹ multus ⁊ ocioſitas ⁊ membroꝝ laxitas ⁊ pigritia ⁊ pulſus lenitas qui tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas ⁊ ꝯſuetudo et regimen pteritū ⁊ aer ⁊ regio. Et ſomnia in qbus videtur aque ⁊ flumina ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frigus demōſtrant illud. Significatiōes aūt dñij cholere rubee ſunt coloris ⁊ oculoꝝ citrinitas ⁊ oris amaritudo ⁊ lingue aſpitas ⁊ ipſius ſiccitas ⁊ nariū ariditas ⁊ vēto ſfre delectari ⁊ ſitis multa. Et pulſus feſtinatio et deſiderij comedendi debilitas ⁊ nauſea ⁊ vomitus cholericus ⁊ viridis ⁊ venter mordicatiu⁹ ⁊ horripilatio ad modū pūcture acus. Amplius precedens regimē ⁊ etas ⁊ ꝯplo ⁊ ꝯſuetudo ⁊ regio ⁊ hora ⁊ temp⁹ ⁊ ars. Et ſomnia in qb⁹ videntur ignes ⁊ vexilla citrina ⁊ vidē res q̄ nō ſunt citrine citrinas ⁊ videre incenſionē aut calorem balnei aut ſolis aut his ſimilia ſignificāt illud. Dñij vō cholere nigre ſignificatiōes ſunt corpis macies ⁊ vt ſit fuſcus ⁊ ſanguis nigredo ⁊ eius groſſicies ⁊ vigilie multe ⁊ multa ſollicitudo ⁊ ardor oris ſtōi ⁊ deſideriū mendoſum ⁊ vrina fuſca aut nigra ⁊ groſſa ⁊ ut corpus ſit nigrū ⁊ piloſum qm̄ cholera nigra raro generatur in corporibus albis ⁊ lenib⁹ ⁊ ut frequēter accidāt morphea nigra ⁊ vlcera mala ⁊ egritudies in ſplene. Et pter hoc etas ⁊ ꝯplo ⁊ ꝯſuetudo ⁊ regio ⁊ ars ⁊ hora ⁊ tēpus ⁊ regimē pteritū. Et ſomnia terrorē facientia ex tenebris ⁊ cruciatu ⁊ reb⁹ nigris ⁊ terrorib⁹.

Ca. viij. de ſignis q̄ opilationem demōſtrant.

Quum cōiungunt ⁊ ſignificatiōes eas demonſtrant ⁊ ſentit extēſio ⁊ nō ſentiūtur ſignificatiōes repletionis in toto corpe opilationes ꝓculdubio ibi adeſſe intelliguntur. Verūtamē grauitas in opilationibus ſentiēdum opilationes in cānalibus exiſtunt p quas cibus currere nāe eſt necē ſicut in opilationibus que in epate ſiunt qm̄ cū illud quod ex cibo ad epar puenit opilationē penetrare ꝓhibuerit colligetur et ea res multa et retinebitur ⁊ grauabit vehementius q̄ ſpe ⁊ diſcernetur ab apoſtemate p multā grauitatē ⁊ febris pſuationē. Cū aūt opilatiōes in alijs fuerint cānalibus non ſentiet grauitas: ſꝫ ſentiet extēſio penetrationis ſāguinis ⁊ extēſio. Amplius pſimi opilatiōes in venis hūtū colorē habent citrinū cū ſāguis p foramina ſua ad cutis ſuperficiem non accedit.

Capitulum. ix. de ſignis que ventoſitates ſignificāt.

Ventoſitates cognoſcunt per id qḋ ex doloribus accidit membris ſēſibilibus. Et hoc quidē ſequitur illud qḋ ipſe ex ſolutiōe cōtinuitatis efficit. Et cognoſcuntur per motus qui eis accidit mēbris. Et cognoſcuntur etiā p ſe non.

Et cognoſcitur ꝑ tactum. Dolores autem extendentes ventoſitates ſignificant ⁊ ꝓcipue ſi vehementes fuerint. Quod ſi illic punctio ex dolore fuerit tunc ſignificatio cõpleta erit. Et hoc quidem non erit niſi cum cõtinuitatis ſolũ in mẽbris fuerit ſenſibilibus. In eis autem que ſunt ſicut oſſa aut ſicut caro glandoſa non apparet hoc per dolorem. Eſt tamen cum in oſſibus ſunt ventoſitates que oſſa ſuſpendo frangunt vbi non eſt dolor niſi ſequẽs puncturam que os frangit: illud quod eſt circa ipſo frangit. Cognitiones autem vẽtoſitatum ex motibus mẽbrorum ſunt ſicut cognitiões ex ſaltu accidente ex vẽtoſitatibus q̃ generantur ⁊ mouentur ad hoc vt exeant ⁊ reſoluant.

Ex ſonis autẽ cognoſcunt quoniam ſoni aut erunt in ipſis eidem ſicut ventus rugiens ⁊ eis ſimilia: et ſicut ſonitus in ſplene cum eius dolore ex ventoſitate fuerit aut ſonus in eis fiat ꝑ percuſſionem quẽadmodum dignoſcitur hydropiſis inter aſclitem ⁊ tympanitem.

Earum autem cognitiones ex parte tactus ſunt: verbi gratia quia tactus diſcernit inter inflatiõem ⁊ tumorem cũ humoribus propterea quod inflatio eſt ibi cum extenſione ⁊ cedit preſſioni ⁊ non in materia fluida ⁊ liquida aut humore viſcoſo: ſenſus enim tactus inter iſta diſcernit. Differentia quidem inter inflationẽ ⁊ vẽtoſitatem non eſt in ſubſtantia: immo in forma motus ſtationis ⁊ cõpreſſionis.

Capitulum .x. de ſignis apoſtemata declarantibus.

Apparentia quidem apoſtemata declarant ſenſus ⁊ euidentia. Occultorum vero calida demonſtrant febris comitãs ea ⁊ grauitas cum dolore pungitiuo ſi mẽbrum apoſtematum ſenſum habuerit. Et ex eis etiam que ipſa declarant aut declarando iuuant eſt nocumẽtum in operationibus illius mẽbri ingrediens. Et ex illis que ipſa vehementer ſignificant eſt ſentire inflationem in parte illius mẽbri ſi ſenſus ad ipſum ſenſibilis habuerit. Frigidum autem dolor procul dubio non cõmitatur: vnde ſigna demõſtrare eſt difficile. Que ſi facilia facta fuerint neceſſaria erunt tedioſa. Melius ergo eſt ut ſtuto (?) de eis poſterius ad dictiones ſingularum mẽbrorum particulares reſeruatur. Quod autem hic dicimus eſt quod cum ſentitur grauitas ⁊ nõ dolor ⁊ fuerint cum eo ſignificationes diuiſi phlegmatis exiſtimandum erit quod ſit phlegmaticum. Et ſi cum eo fuerint ſigna diuiſi melancolie erit melancolicum ⁊ ꝓpe cum tangetur ⁊ erit durum. Durities namque eſt de cõuenientioribus ſignificatiõibus ad ipſum declarandum. Cum autem apoſtemata calida in neruis fuerint erit dolor vehemens ⁊ febres forteſ que cito ad extẽſionem ⁊ turbatiõem intellectus perducunt ⁊ in motibus dilatatiõis ⁊ cõſtrictiõis faciet nocumentum. Amplius oĩa interiorum apoſtemata in mirach tenuitatem ⁊ macredinem efficiunt. Cumque collectiões faciunt apoſtemata in viſceribus ⁊ ſecundum exiture ſanitatem preceſſerit infeſtabit dolor vehementer ⁊ febris ⁊ exaſperabitur lingua valde ⁊ vigilie fortes fient ⁊ accidentia augmentabuntur ⁊ accreſcet grauitas ⁊ fortaſſe ſentietur grauitas ⁊ infrigidatio. Eſt etiam cum in corpore ſubita apparet matieſ ⁊ in oculis repẽtina concauitas. Cumque illud quod collectum eſt ſit maturum febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pulſus ſedatur ⁊ loco doloris res adheret que eſt ſicut pruritus: ⁊ ſi rubedo ⁊ durities ibi affuerint minorabitur rubedo ⁊ mollificabitur durities vt cõpreſſiõi ſedat ⁊ ſedabuntur accidentia omnia dolorem facientia ⁊ grauitas ad ſuſtinentiam perueniet. Cumque opinatur accidet primus tremor mordicatiões ſanie ſequens: deinde apparebit febris propter exitũ materie ⁊ erit pulſus vacuitati ⁊ diuerſitati aptus ⁊ incedit ſecundum viam debilitatis ⁊ raritatis ⁊ paruitatis ⁊ tarditatis ⁊ in deſiderio apparebit caſus ⁊ ſepe caleſiunt ꝑ ipſum extrema. Materia autem expellitur per cauſam ſue partis aut in itinere ſpuendi aut mingendi aut egrediendi. Et ſignificatio quidem bona poſt aperitionem eſt ut febris ex toto quieſcat ⁊ anhelitus fiat facilis ⁊ virtus mundificet ⁊ materia cito in partem vias egrediatur. Eſt autem cum in occultis apoſtematibus materia de membro ad membrum mutatur. Et eſt cum hec quidem mutatio eſt bona ⁊ eſt cum eſt mala.

Bona autem eſt cum de membro nobili ad ignobile mutatur membrum: ſicut cum de apoſtematibus cerebri mutantur ad id quod eſt poſt aures: ⁊ de apoſtematibus epatis ad inguina. Et mala eſt cum de membro ignobili ad membrum eo nobilius mutatur aut quod minus poſſit tollerare illud quod ei accidit: ſicut cum apoſtema lateris ad partem cordis aut pulmonis mutatur. Mutatio preterea occultorum apoſtematum ⁊ inclinationes magnorum apoſtematum ad ſuperiora aut inferiora ſignificationem habent. Nam ſi in motibus ipſorum ad inferiora declinauerint in hypocondriis apparebunt extenſio ⁊ grauitas. Et ſi in motione ſui ad ſuperiora declinauerint demonſtrabit illud nobis diſpoſitionis anhelitus malitia ⁊ eius coangustatio ⁊ ipſius difficultas ⁊ pectoris conſtrictio ⁊ ardor ab inferioribus incipiens ⁊ ad ſuperiora tendens ⁊ grauitas in parte fauciũ ⁊ capitis dolor. Et eſt etiam cum ſignum apparet in adhuſtio (?) ⁊ alcid (?). Et illud quidẽ quod ad ſuperiora declinat ſi cerebro fuerit ſitum erit in eis ⁊ terrefactiões. Veruntamen ſi ad carnem laxam q̃ eſt poſt aures declinauerit euaſiões ſalutis ſigno erit. Fluxus preterea ſanguinis ex naribus in talibus apoſtematibus eſt ſignum bonum ⁊ in oĩbus etiã interiorum apoſtematibus. Tu autẽ ad hoc inquirendũ expecta in eo quod poſtea dicturi ſumus vbi ſermonẽ de apoſtematibus inueſtigabimus et diſpoſitionem cuiuſque occultorum mẽbrorum notabimus.

Ca. xi. de ſignis ſolutionis continuitatis.

Solutionẽ cõtinuitatis ſi in membris acciderit apparentibus ſenſus declarabit. Quod ſi membris acciderit occultis dolor eam demõſtrabit pſorationis (?) aut pũgitiuus aut corroſiuus ⁊ precipue ſi non cum eo affuerit febris. Et ipſam quidẽ multotiens comitatur humoris ſpiſſi cum ſanguine exitus ad ſplenitudinẽ (?) deſcendẽs ⁊ purulente materie egreſſio ſi poſt ſignificatiõem apoſtematis fuerit ⁊ cõmaturationẽ. Que autẽ poſt apoſtemata eſt cum ſignificat apoſtematis apertionẽ cũ maturatione ⁊ eſt cũ nõ. Si vero cũ maturatione fuerit

febris cum apertione quieſcet ⁊ euacuabitur pus et quieſcet grauitas ⁊ alleuiabitur. Quod ſi nõ ita fuerit dolor fiet maior ⁊ augmentabitur. Eſt etiã cũ cõtinuitatis ſolutio ex mẽbri diſlocatiõe a ſuis locis ⁊ receſſione mẽbri a ſuo loco ⁊ ſi nõ diſlocetur ſicut ruptura dignoſcitur. Et eſt cũ ipſa cognoſcitur retentione eius quod euacuari cõſueuerat ex canalibus quando fortaſſe ad canales aut amplitudinẽ quã cõtinuitatis ſolutio facit deſcendit ⁊ non ſecundum naturalẽ ſequatur viam quẽadmodũ illi contingit cui inteſtina rũpuntur cũ egeſtio foras exire illi prohibetur. ⁊ eſt cũ cõtinuitatis ſolutio non appareat neque per ſigna cognoſcitur viſa q̃ nociua ſunt: vnde in eius declaratione auxilia particulares ſunt neceſſarie que ſunt ſecundum vnũquodque mẽbrum. ⁊ hoc quidẽ erit ut mẽbrum ſenſũ nõ habeat ⁊ cõprehendit humorẽ ⁊ currit quod eſt in ipſo procul dubio ⁊ ſeparatur a loco ſuo ⁊ nõ ſuſtẽtatur ſuper mẽbrum ne ſeparetur per diſlocationẽ eius quã habuerit neque humorẽ ſuſcepit qui ab eo effluat neque a ſuo loco moueri poterit ⁊ alij mẽbro nõ adhereant cuius diſlocationẽ moueat. Et tu quidẽ ſcire debes quod apoſtemata ⁊ cõtinuitatis ſolutio que deteriora ſunt accidẽtia ſunt q̃ in mẽbris exiſtunt neruoſis q̃ ſunt fortis ſenſus quoniam eſt cũ ſunt periculoſa ſed ſyncopis ⁊ ſpaſmus ea ſemper comitantur: ſyncopis quidẽ propter doloris fortitudinẽ ⁊ ſpaſmus propter mẽbri neruoſitatẽ: deinde illa q̃ ſunt propter iuncturas quoniam tarde meliorationẽ recipiunt propter vehementẽ iuncture motũ: ⁊ propterea quod amplitudo que eſt apud iuncturã eſt apta ut materia ad ipſam deſcendat: ⁊ quoniam pulſus ⁊ vrina exiſtunt ⁊ ſignificationibus diſpoſitionũ vniuerſalibus. de eis igitur loquemur.

Summa prima doctrinis ſecunde de pulſu cuius ſunt .xix. capitula.

Ca. primum de pulſu ⁊ eſt ſermo vniuerſalis.

Pulſus eſt motus receptaculorum ſpiritus ex diaſtole ⁊ ſiſtole cõpoſitus ad regendũ ſpiritum ꝑ aerẽ attractũ. Conſideratio autem que attenditur in pulſu aut eſt vniuerſalis aut particularis ſecundum vnam quamque egritudinẽ. ⁊ nos quidẽ hic de vniuerſalibus regule ſcientie pulſus loquemur: ⁊ particulares ad loquendum de egritudinibus particularibus in poſterioribus reſeruabimus. Dicemus ergo quod quiſque pulſus eſt cõpoſitus ex duobus motibus ⁊ duabus quietibus. Omnis namque pulſus ex diaſtole ⁊ ſiſtole eſt compoſitus. Poſt hoc vero neceſſe eſt vt inter oẽs duos contrarios motus quies inueniatur. Impoſſibile eſt namque quod motus vnus alij motui cõtinuetur poſtquam ſpacio eorum applicatur terminus ⁊ extremitas in effectu: hoc tamen in ſcientia naturali declarabitur. Poſtquam igitur hoc ita eſt impoſſibile eſt quod in vno quoque pulſu antequam alius cõſequatur quattuor interueniant partes. ſ. motus duo ⁊ quietes due. ſ. motus eleuatiõis ⁊ quies inter ipſam ⁊ depreſſionem ⁊ motus depreſſiõis ⁊ quies inter ipſam ⁊ eleuationem. Depreſſionis vero motus apud plurios medicorum nullo modo ſentitur: ſed apud alios eſt cũ aut in forti pul-

ſu ſua fortitudine ſentitur aut in pulſu magno propter eleuationẽ ſui: aut in duro propter multã ſui refrenationẽ: aut in tardo propter longiquitatem temporis ſui motus. Galie. quoque dixit longo tempore nõ fui ſollicitus ex depreſſione. Poſtea vero nõ quieui tangendo donec ex eo aliquid percepi ⁊ poſtea illud cõplevi. Ubi poſtea porte pulſus mihi apte fuerit. Qui vero iſta ſtuduerit vt ego percipiet illud quod conſecutus ſum. Et licet ſit ita vt dicit: in plurimis tamen diſpoſitionibus depreſſio nõ eſt ſenſu percepta.

Cum vero ob quam ſtatim fuerit tangere venas brachij ⁊ facilitas prebendi ipſi ⁊ quod homo non eſt ſollicitus vt ipſi diſcooperiatur ⁊ ſecundo ſitus ipſius propter rectitudinẽ cordis ⁊ eius quod eſt iuxta ipſum.

Et oportet quidẽ vt ſit tactus manu ſuper latus exiſtente quoniam ſi manus ſuper volã plante extendatur in latitudine augmentũ prebet ⁊ ex eleuatione diminutiõem facit ⁊ etiã diminuitur ex longitudine ⁊ propter eam macilẽtis ⁊ reſupinata augmentatur in eleuatione ⁊ longitudine. Oportet preterea vt tactus fiat in hora qua ille cuius pulſus eſt ſit ab ira remotus ⁊ gaudio ⁊ exercitio ⁊ omnibus paſſionibus ⁊ ſacietate que grauedinẽ facit ⁊ fame ⁊ diſpoſitione relinquendi conſuetudines ⁊ renouandi vſus. Et oportet etiã ut ſit de pulſu experimentũ reperti nobilis ita vt alius ei cõparetur.

Amplius dicemus quod genera ex quibus medici pulſus diſpoſitionẽ cognoſcunt ſecundum quod ipſi referunt ſunt .x. quamuis eis fuerit neceſſarium vt poſuiſſent ea nouem.

Genus quidem quod eſt ſumptũ ex quantitate diaſtoles. Et genus quod eſt ſumptũ ex qualitate percuſſionis vene in digitos. Et genus quod eſt ſumptũ ex tempore cuiuſque motionis. Et genus quod eſt ſumptũ ex eſſentia inſtrumenti. Et genus quod eſt ſumptũ ex eius euacuatiõe aut repletione. Et genus quod eſt ſumptũ ex caliditate tactus corporis aut frigiditate. Et genus quod eſt ſumptũ ex tempore quietis. Et genus quod eſt ſumptũ ex pulſus equalitate aut diuerſitate. Et genus quod eſt ſumptũ ex eius ordinatiõe in diuerſitate ſui aut inordinatione. Et genus quod eſt ſumptũ ex põdere. Genus vero quantitatis pulſus ſignificatur ex quantitatibus ſuorum trium diametrorum q̃ ſunt ipſius lõgitudo ⁊ latitudo ⁊ eius profunditas. Sunt ergo in eo nouẽ pulſus diſpoſitiones ſimplices ⁊ cõpoſite. Et nouẽ quidẽ ſimplices ſunt lõgus curtus ⁊ mediocris ⁊ latus ⁊ ſtrictus ⁊ mediocris ⁊ profundus apparens ⁊ mediocris. Lõgus autem ille eſt cuius partes in lõgitudine plus ſentiunt quam naturalis abſolute qui eſt ꝑ certo eius qui cõpoſitiõne habet temperantie: aut naturalis qui eſt eius qui huic eſt propinquus: ⁊ eſt temperatus cui eſt proprius. Et tu quidẽ iã prius ſciuiſti differentiam inter eos. Curtus vero eſt ei contrarius. Et inter eos eſt mediocris. Et tu quidẽ iudicabis ſecundum hanc regulam in ſex que remanſerunt. Compoſitorum vero ex his ſimplicibus quedam ſunt que nomẽ habent ⁊ quedam que nomine carent. Ille. n. qui in lõgitudine ⁊ altitudine ⁊ latitudine eſt augmentatus vocatur magnus. ⁊ qui in his oĩbus eſt diminutus vocatur paruus: ⁊ qui inter eos exiſtit temperatus. Qui vero in latitudine ⁊ altitudine eſt augmentatus vocatur groſſus. Et qui in eis eſt diminutus dicitur ſubtilis. Et qui eſt inter eos eſt equalis. Generis autem quod ex qualitate percuſſiõis vene in digitos ſumptum eſt tres ſi-

ſpēs:fortis ⁊ ipſe ē q ui apud diaſtolē tactui reſiſtit ⁊ debil' qui eſt ei oppoſit⁹. ⁊ eq̄lis qui eſt inter eos.
Generis quoq; qd ex tpe cuiuſq; mōis ſūptū ē treſ ſūt ſpēs velox ⁊ eſt qui motū in breui tēpe ꝯplet: et tardus ei cōtrarius: ⁊ equalis inter eos exiſtens.
Generis vō qd ex tēnuita inſtrī ſumit tres ſūt ſpēs mollis qui ē recipiēs reditū ad interiora ⁊ cōpreſſione facile: ⁊ durus qui ē ei ꝯrius: ⁊ inter eos mediocris. Generis aūt qd eſt ſūptū ex eo qd cōtinet tres ſūt ſpecies. Plenus ⁊ ipſe eſt qui ſentit ſicut ſi in ei⁹ foramie eēt humor ipleus de quo ſollicitari. ē ut pute euacuatur ⁊ vacuus ē ei cōtrarius: ⁊ inter eos mediocris. Et generis quidē qd ex ſuo tactu ſūptū eſt tres ſunt ſpēs: calidus ⁊ frigidus ⁊ tpatus. Generis vero qd eſt ſumptū ex tēpore quietis ſpecies ſunt tres. Frequēs ⁊ ipſe eſt in quo tēpus ſenſatum quod exiſtit inter duas pcuſſiones ē breue qui etiā vocatur cōſequēs ⁊ ſpiſſus. Et ei ꝯrius rarus qui etiā dicit laxus ⁊ reſolutus: ⁊ inter eos mediocris.
Et hoc quidē tēpus eſt ſm qd ex ſiſtole cognoſcit. Si vō ſiſtole nullo mō cognita fuerit erit tēpus qd inter oēs duas diaſtoles cōtinuat. Et ſi ipſa cognita fuerit erit ſm duo tpa duorū extremorū. Genus vō qd eſt ſumptū ex equalitate ⁊ diuerſitate eſt aut equale aut diuerſū. ſ. inequale. Et hoc quidē ē p cōparationē ſimilitudinis aut diſſimilitudis pulſuū aut ptiū vnius pulſus aut vnius ptis pulſus i quibuſq; rebus magnitudine ⁊ pruitate aut fortitudie ⁊ debilitate ⁊ uelocitate ⁊ tarditate ſpiſſitudine aut raritate duritie ⁊ mollitie donec cōtingit q vn⁹ puls⁹ ē poſtremus ſue diaſtoles citius ꝓpter vehemētem calorē aut debilior ꝓpter debilitatē. Qd ſi volueris dilatabis ſermonē ⁊ ꝯſiderabis in equalitate et diuerſitate in tribus generib⁹ predictis alias ptes: ſed ꝯſiderationū fortitudo ad iſtas reducta ē. Pulſus vero equalis abſolute ē ille qui i oībus eſt equalis qui ſi in aliquo eorū ſolo fuerit equal' in eo ſolo dicet equalis: ſicut ſi diceremus equalē in virtute aut equalē in velocitate. ⁊ ſimilr diuerſus ē ille qui nō eſt equalis aut abſolute aut i aliqua re. Genus aūt qd ex ordiatōe ⁊ inordiatione ſumptū eſt duas hꝫ ſpēs diuerſe ordinat⁹ ⁊ diuerſe inordinat⁹. Ordinatus aūt ē ille cui⁹ diuerſitas hꝫ ordinē cōſeruatum ſuper quē tráſit: ⁊ eſt ſm duos mōs: aut ordinatus abſolute: ⁊ ē cū totū illō qd ex eo ꝓuenit nō hꝫ niſi unā diuerſitatē vnā. Aut ordinatus qui eſt ꝓprie et ipſe ē qui hꝫ duas diuerſitates aut plures ſicut ſi ibi eēt circulus ⁊ alius circulus ab eo diuerſus ſꝫ ambo ad ſuū redirent ordinē ſicut ſi eēt vnus circulus ⁊ inordinatus eſt qui ē ei cōtrarius. Cūq; certificaueris inuenies q hoc decimū gen⁹ ē ſicut eēt nouī generis ſpēs intrans ſub inequali. Debes autē ſcire q in pulſu repitur natura muſice: qm̄ quēadmodū ars muſice cōpletur p adiūctionē ſonorum ſm proportionē comitantē eos inter acuitatē ⁊ grauitatē p circulos caſuū ⁊ tēporū quæ ſūt inter eorū percuſſiones ſic eſt diſpoſitio pulſus: qꝛ ꝓportio ſuorū tēporū in velocitate ⁊ ſpiſſitudine ⁊ debilitate ⁊ i q̄n
titate ē ſicut ꝓportio adiūctionis ei⁹. Et quēadmodū tēpus feriendi ⁊ quātitas ſonorū ē cū ſūt conuenientia ⁊ ē cū non ſunt conueniētia. ſimiliter ē cum ibi debilitas ſunt ordinate ⁊ ē cū ſunt inordinate.
Et ꝓportio ē diſpoſitionū pulſus in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in quātitate eſt cū eſt cōueniēs ⁊ ē cum nō imo diuerſa eſt. Et hic quidē ē egrediēs a genere cōſiderandi ordinē. Gal. aūt vr q id qd pōt ſētiri ⁊ ꝓportionalitatib⁹ ponderis ē ſm vnā ꝓportionē muſicarū noīatarū aut nō noīatarū. Noīatarū vō aut ſm ꝓportionē totius ⁊ q̄ſq; ē proportiō tripli cū eſt ꝓportio dupli adiūcta cū ꝓportiōe ad dētis medietatē ⁊ ipſa ē que dicit ꝓportio p quiq;. Et ſm ꝓportiōem que ē p totū ⁊ ē dupla ⁊ ſm proportionē que ē per quinq; ⁊ ē addēs medietatē ſm ꝓportionē que ē p quattuor ⁊ ē addēs tertiā ⁊ ſꝫ ꝓportionē addētē quartā poſtea nō ſentit. Et ego quidē miror quō ꝓportiōes iſte p tactū diſcerni pñt dico tñ q ei eſt facile qui in gradu tangēdi ꝯſueuit ⁊ proportionat ſonos per artē poſtq̄ erit ei potentia cognoſcendi muſicaꝫ acquiſita ⁊ comparabit factum per notum. homo etiam iſte cum ſuam intentionem ad pulſum reduxerit huiuſmodi poterit diſcernere proportiones per ſenſum. Genus vero quod ex pondere eſt ſumptum eſt per comparationem proportionis quantitatum ꝓportionum quattuor temporum que ſunt duobus motibus ⁊ duabus quietibus. Et ſi ſenſus totuꝫ hoc diſcernere nō poteſt: tamen eſt per comparationem ꝓportionis quantitatum ꝓportionum temporuꝫ diaſtoles ad tempus quod eſt inter duas diaſtoles ⁊ ad vltimū temporis in quo eſt motus ad tempus in quo eſt quies. Qui aūt ponunt in hoc capitulo comparationē tpis mot⁹ ad tps motus ⁊ tpis qtis ad tps qetis miſcuit capl'm in capl'o: licꝫ hmōi miſſio ſit tollerabilis ⁊ nō ſit incōueniēs: ſꝫ tamen non eſt bona.
Et ponderis quidem eſt illud in quo proportiones muſice cadunt. Et dicemus q pulſus aut eſt boni ponderis: aut mali ponderis. Et illius quideꝫ qui eſt mali ponderis ſunt tres ſpēs. Una eſt illi⁹ cuius pōd⁹ eſt mutatū ⁊ eſt iuxta pōdus: ⁊ iſte eſt cui⁹ pōdus eſt pōdus etatis q̄ eſt iuxta eā: ē illius cuius eſt pulſus ſicut cū iuuenes hñt pond⁹ pulſuū puerorū. Et altera eſt ſepati pōderis ſicut cū pueri hñt pōd⁹ pulſus ſicut ſenū. Et tertia eſt egrediens a pōdere et ille eſt cui⁹ ponderi pulſus hoīs nō ſiſatur. Et multa egreſſio pulſus a pōdere magnā in diſpoſitiōib⁹ ſignificat mutationem.

Ca. ij. de pulſu equali ⁊ diuerſo.

Dicunt q diuerſi pulſus diuerſitas aut ē in multis pcuſſionib⁹ aut in vno pulſu. Sꝫ q in vno pulſu diuerſificat aut in mlt's diuerſificat ptib⁹. ſ. in locis ſepatis in quib⁹ cadunt digiti: aut in vna pte. ſ. in loco vni⁹ digiti. Et illi⁹ qdē q i mltis diuerſus erit pulſibus eſt diuerſus gradatus equaliter currens. Et ipſe quidem eſt qui ab vno incipit pulſu ⁊ permutatur ad maiorem eo aut ad minorem et procedit ſic ſm hanc regulam donec per

uenit ad finem in diminutione aut in augmento per ſimilē ordinem: deinde interſecat, ⁊ ad pmā magnitudinē redit aut rediēs ex paruitate ſua ſimili reditu in ambabus diſpoſitionib⁹ ad pmā regulam: aut diuerſificās poſtq̄ venerit a pncipio qd ē hmōi ad finē q eſt hmōi. Et eſt cū ad finē puenit ⁊ ē cū interſecat ante ipm: ⁊ ē cū addit ſupra ipm donec interſecat in medio ceſſando: ⁊ eſt cuꝫ agit ab hoc diuerſum ⁊ illud ē ut in medio ſui interueniat mot⁹.
Et pulſus qdem ceſſationē habens ē diuerſus in quo expectatur mot⁹ ⁊ venit quies. Et ille qui in ſui medio hꝫ motū eſt diuerſus in quo expectat quies ⁊ venit motus. Diuerſitas vō pulſus in multis ptibus vni⁹ pulſus aut eſt in ſitu ſuarū ptiū: aut i motu ſuarū partium. ſed diuerſitas q̄ eſt in ſitu ſuarum partiū eſt diuerſitas ꝓportionis partiū vene ad partes. Et qm̄ partes ſunt ſex erit illud qd in eis cadit ex diuerſitate ſimilē. Diuerſitas aūt que eſt in motu aut eſt i velocitate ⁊ tarditate aut in ꝯſecutione et preuentione. ſ. ut moueat pars eius ante horam ſui motus: aut poſt horā aut in fortitudine ⁊ debilitate aut in magnitudine ⁊ paruitate. Et hoc totū aut currit ſm ordinē equalē aut diuerſo in augmento ⁊ diminutione. ⁊ illud quidē aut erit in duabus partibus aut in trib⁹ aut in quattuor. ſ. in ſitu digitorū. Et tu quidē cōponere poteris ⁊ ordinare. Ex diuerſitate vō pulſus in vna pte eſt ille qui ē interſect⁹ ⁊ reditiuus ⁊ ꝯtinuus. Interſect⁹ aūt ē ille qui in partē vnam eius paruo motu ſepatur: ⁊ ptis vni⁹ q̄ ex eo interſecat cum quiete ē cuꝫ duo extrema diuerſificant in velocitate ⁊ tarditate ⁊ in ſimilitudine.
Reditiuus vō eſt ut pulſus magn⁹ redeūdo fiat paruus in vna pte: deinde in reditu ſubtili redit. Et hui⁹ quidē modi ē ille cui⁹ quedā ſpecierū in alias ingrediūtur: ⁊ hoc ē ut ſit vnus pulſus ſicut duo ꝓpt diuerſitatē: aut duo ſicut vn⁹ ꝓpterea q alie i alias ingrediūtur. Et iſtud qdem ē ſm ſentētiam eorū qui in hoc nō ꝯuenerūt. Cōtinuus aūt eſt ille cuius diuerſitas eſt ordinata in cōtinuitate non ſenſu percepta ſeparatione in eo ad qd ipa mutat ex velocitate ad tarditatem aut ecōtra: aut ad equalitatem aut inequalitatē in eis: aut ex magnitudine aut paruitate aut equalitate in eis ad aliqd eorū ad qd mutatur. Et hoc quidē eſt cū ſm ſimilitudinem ſui procedit. Et eſt cū accidit ut cū ꝯtinuatōe ſua ſit in aliquibus ſuarū partiū plus diuerſitatis ⁊ in aliis min⁹.

Capitulum. iij. de ſpeciebus pulſus diuerſi que nomina habent ꝓpria.

Ex eis ē gazellans q eſt diuerſus in vna pte cū fuerit tardatus: ⁊ deinde interſecat ⁊ fit velox. Et ex eis eſt vndoſus: ⁊ ipſe qdeꝫ eſt qui eſt diuerſus in magnitudine partium vene ⁊ earū paruitate ⁊ eleuatione ipaꝝ ad ſupiora ⁊ in latitudine ⁊ in ꝯſecutione ⁊ pceſſiōe in pncipio mot⁹ pulſus cū mollicie q̄ eſt in ipa: ⁊ ipſe qdē nō eſt valde paruus ⁊ hꝫ latitudinē quādaꝫ ⁊ aſſiſat vndis q̄ e alias ſequūtur ſm rectitudinē cuꝫ diuerſitate q̄ ſit inter eas in eleuatiōe eaꝝ ad ſuperiora ⁊ deſcēſiō ad iferiora ⁊ velocitate ⁊ tarditate. Et ex eis eſt vermiculoſus q eſt illis ſimil: ſed ē paru⁹ multe ſpiſſitudinis: cui⁹ ſpiſſitudo extimat velocitas: ſed non ē.
Et formicās qui ē valde minor ⁊ vehementioris ſpiſſitudinis. Et vermiculoſi quideꝫ ⁊ formicātis diuerſitas in eleuatiōe ad ſupiora ⁊ pceſſione ⁊ ꝯſecutione in ſenſu ē manifeſtior ipoꝝ diuerſitate in latitudine: imo q̄ſi nō apparet id. Et eſt ex eis ſerrinus qui vndoſo in partiū diuerſitate ſiſatur ⁊ in eleuatione ad ſupiora ⁊ latitudine ⁊ pceſſione ⁊ conſecutione: ſed ē durior ⁊ cū durit e ipius partes in duritie diuerſe exiſtunt. Et ſerrin⁹ qdem ē pulſus velox ſpiſſus ⁊ durus: cui⁹ partes in magnitudine diaſtole diuerſe exiſtūt i duritie ⁊ mollitie. Et ex eis eſt cauda ſoricina: ⁊ eſt ille q ordinat in diuerſitate ſuarū partiū ex diminutione ad augmētum: aut ex augmēto ad diminutioneꝫ. ⁊ cauda qdem ſoricine eſt cum ē in pulſibus multis ⁊ ē cū eſt in vno pulſu in partibus multis: aut in parte vna. Et eius diuerſitas ꝓpria ē illa que ex magnitudine pendet. Et ē cum eſt in ꝯparatione velocitatis ad tarditatē aut fortitudinis ad debilitatem. Et ex eis ē meſal⁹ ⁊ ipſe eſt q ex diminutiōe ꝓcedit ad aliquē terminū in augmēto poſtea reclinat inferi⁹ ad ſuuꝫ ordinē donec ad pmū terminū diminutiōis ꝑueniat. Eſt ergo ſicē due caude ſoricine q̄ ꝯtinuant apud maiores ei⁹ extremitates. Et ex eis ē biſpulſās: ⁊ i ipſo qdem diſcordati ſunt medici. Sūt eni qdā q ipm vnū pulſū ponūt diuerſū in pceſſiōe ⁊ ꝯſecutione. Et ſūt alij q ponūt ipm duos pulſus quorū vnū alterū ꝯſequit ⁊ ad vltimū int eos nō exiſtit: ipſe qd dilatet ad colligēdū ſiſtolē deinde diaſtolē. nō eni oē ex quo cōſequitur due pcuſſiones oportet ut ſint duo pulſus. Aliogn ille cui⁹ interſecat diaſtoles ⁊ deinde redit eſſet duo pulſus. neq; etiā oꝫ ut ſint duo pulſus niſi cū incipit ⁊ fit diaſtoles ⁊ poſtea redit ad fūdū faciēdo ſiſtolē: deinde redit iterū ⁊ diaſtolē facit. Ex eis ſūt qetē hñs ⁊ cadēs in medio quos pdiximus. Sꝫ dfīa inter cadētem in medio ⁊ gazellantē ē q gazellantis ſcda ante venit q̄ꝫ ꝯpleat pma. ſed in cadente in medio ē pulſus q venit in tempore qetis cū ꝯpletur pcuſſio pma. Et ex iſtis qdē capl'is ſūt pulſus ſpaſmoſus ⁊ tremulus ⁊ retortus q filo qd torquetur aſſimilatur ⁊ eſt ex capl'o diuerſitatis in preceſſione ⁊ cōſecutiōe ⁊ in ſitu ⁊ in latitudine. ⁊ cordoſus quidem eſt ex ſūma retorta ⁊ ſiſatur tremulo. ſed tñ in tremulo diaſtoles ē in agis occulta: ⁊ ilit exitus ab equalitate ſu⁹ in eleuatiōe ad ſupiora ē in retorto occultior. ſed tēſio in cordoſo ē manifeſta ⁊ ē cuꝫ eius tortiōe ad vnam ptem tñ. Pulſūm vero tales accidūt quales iſti. ſ. cordoſus ⁊ retort⁹ ad vnū lat⁹ declinās in egritudinibus ſiccis. Pulſuum vero compoſitorum ſpecies quaſi infinite ſunt: ⁊ neq; habentes nomina.

Capitulū. iiij. de illo q ex ſpecieb⁹ pulſus ē nālis.

Cuiuſq; generū pnoīatuorū in quo ē ſuperfluitas augmēti uel diminutiōis nālis eſt eq̄lis niſi fortis: qm̄ nālis i eo ē augmētat⁹.

Et ſi aliquod aliorum generum non augmentū ꝓ-
buerit niſi fortitudinis augmentum ſequens ⁊ factum
fuerit maiꝰ: ubi grauia ipſe erit naturalis ꝓpter for-
tē. Aliorum ꝟo generum que neqꝫ augmentū neqꝫ
diminutionem tollerant naturalis eſt mediocris ⁊
ordinatus ⁊ qui ē boni ponderis.

Caplm.v. de cauſis ſpecierū pulſus ꝑdictaꝝ.

c Auſaꝝ pulſus quedā ſunt coēs neceſſarie e-
ſſentiales in ꝯſtitutione pulſus ingredien-
tes: ⁊ vocātur ꝯtentiue. ⁊ quedam ſūt in con-
ſtitutione pulſus nō ingredientes: ⁊ haꝝ quidē alie
ſunt inſepabiles quaꝝ ꝑmutatiōe ꝑmutaꝰ iudicium
pulſus: ⁊ vocanꝰ cauſe inſepabiles: ⁊ alie ſūt ſepabi-
les que vocanꝰ mutātes abſolute. Contentiue vero
cauſe ſunt tres. Uirtus vitalis que eſt in corde mo-
uens pulſum. ⁊ tu quidem iam ſciuiſti eā in capitulo
de virtutibus. Et ſcōa eſt inſtrumentū ⁊ ē vene pulſa-
tiles quas iam ſciuiſti cū numerauimus mēbra. Et ter-
tia ē neceſſitas extinguendi ⁊ eſt adueniens per quanti-
tatē notam extinctionis que renouaꝰ in termino ca-
loris oppoſita in ſuo incendio aut extinctiōe aut eq̄-
litate ſua. ⁊ harū quidē cauſaꝝ cōtentiuaꝝ opatio-
nes mutanꝰ ſcḋm id quod adiungitur eis ex cauſis in-
ſepabilibꝰ ⁊ mutabilibꝰ abſolute.

Capitulum.vi. de his que ꝓueniunt ex cauſis cō-
tentiuis ſolūmodo.

c Um inſtrm̄ fuerit obediens ſui lenitate. ⁊
virtus fortis ⁊ neceſſitas ad extinguendū.
vehemens erit pulſus magnus. Quod
ſi virtus fuerit debilis pulſus ꝑuitas eam ꝓculdu-
bio ſequeꝰ. Et ſi cū hoc inſtrm̄ fuerit durū ⁊ neceſſi-
tas pauca erit minor. Eſt etiā cum durities efficit
paruitatem: ſed tn̄ paruitas cuiꝰ cā eſt durities ſepa-
ratur a ꝑuitate cuius cā eſt debilitas ꝑ hoc ꝙ eſt du-
rus ⁊ nō debilis ⁊ breuitas eius ⁊ ꝓfunditas nō eſt
mala ſicut ē cū eſt ꝟtus debilis. Pauca quoqꝫ
neceſſitas ꝑuitatē efficit: ſed debilitas ibi non erit.
Et neqꝫ eſt aliqua harū triū que plus efficiat par-
uitatem ꝙ̄ debilitas. Et ꝑuitas quidem duritiei cū
virtute plus ē ꝙ̄ paruitas ꝑuationis neceſſitatis cū
virtute. Uirtꝰ naqꝫ cum ꝑuatiōe neceſſitatis nō
minuit multum ex equali: qꝛ̄ a diaſtole ꝓhibentē
non habet. Et nō declinat ad hoc ut nō multū ſup
tpamentum addat niſi eō ꝙ nō multam habet ne-
ceſſitatē. Si ꝟo neceſſitas multa fuerit ⁊ virtꝰ for-
tis ⁊ inſtrm̄ inobediens ꝓpter ſuam duritiem ma-
gnitudini nō poterit eſſe qn̄ fiat velox ⁊ velocitati re-
ſtauret id qḋ deeſt ex magnitudine. ꝙ ſi virtꝰ fuerit
debilis ⁊ pulſus non poterit magnificari ⁊ veloci-
tas in eo nō opata fuerit non poterit eē qn̄ fiat ſpiſ-
ſus qua ſpiſſitudine reſtauret illud qḋ ei defuerit ex
magnitudine ⁊ velocitate ⁊ multe vices tenebunt lo-
cum vnius vicis ſufficientis ⁊ magne aut duaꝝ velo-
cium. Et hoc quidem eſt ſicut cū hoī neceſſe ē fer-
re rē ponderoſam: quam ſi poterit vna vice totam
ferret. ſi ꝟo nō diuidet eā in duas partes ⁊ feſtina-
bit: ⁊ ſi nō in multas partes ipſam diſtribuet ⁊ ferret
quāqꝫ partē quocūqꝫ modo poterit cum ſpacioſita-
te aut velocitate: deinde nō ceſſabit inꝰ quaſlibet du-
as oneraturas eius licꝫ ſit in eis tardatus. ꝙ ſi mul-
te fuerit debilitatis ſtabit tunc ⁊ ferret eam feſtine et
redibit cū tarditate. Si aūt virtꝰ fuerit fortis ⁊ inſtru-
mentum obediens: ſed neceſſitas erit maior fortitudi-
ne tpata virtus augmentabit velocitatē cū magnitu-
dine: ⁊ ſi neceſſitas fuerit fortior erit cū magnitudie
⁊ velocitate ſpiſſitudo. Longitudinē quoqꝫ ma-
gnitudinis cauſe ꝓ certo efficiūt cū aliquid ꝓhibens
amplitudinē ꝓhibuerit ⁊ eleuationem ad ſupiora
nō ꝑmiſerit fieri ſicut durities inſtrumentī: ubi gr̄a
que amplitudinē ꝓhibet ⁊ dēſitas carnis ⁊ cutis q̄
ſurſum eleuari nō permittit. Sed ē etiam cū in am-
plitudine addit matiēs. Et amplitudine quidē eſt
ſicut aut venarū vacuitas ut per ipſam tunica ſuperi-
or ſup inferiorem declinet ⁊ dilateꝰ aut multa inſtru-
menti lenitas. Spiſſitudinis aūt cā eſt debilitas aut
multa neceſſarias aut caliditas. Et raritatis quidē
cā eſt virtutis q̄ neceſſitatē i magnitudine ſupat aut
frigiditas multa diminuta a neceſſitate aut nimia in-
tenſio ꝟtutis ⁊ aduentus ꝑditioni ꝓximꝰ. Cauſe
ꝟo debilitatis pulſus ex mutationibꝰ quidē ſunt te-
diū ⁊ vigilie ⁊ euacuatio ⁊ maties ⁊ humor nocuꝰ
⁊ exercitiū ſupfluum ⁊ humoꝝ motꝰ ⁊ ipoꝝ obuia-
tio mēbris fortis ſenſus aut cordi vicinus ⁊ totū il-
lud qḋ vehementer reſoluit. Et duritiei pulſus cāe
ſunt ſiccitas corꝑis vene aut eiꝰ fortis extenſio: aut
vehemens frigus congelans. Et etiā eſt cum pulſus
in criſibus dureſcit ex fortitudine pugne propterea
ꝙ membra per ipſam extenduntur ad partem impul-
ſionis nature. Lenitatis vero cauſe ſunt cauſe na-
turales mollificantes ſicut nutriens ⁊ egritudina-
les mollificantes ſicut hydropiſis ⁊ lethargia: aut
ea que neqꝫ ſunt naturalia neqꝫ egritudinalia ſicut
balneatio: Et diuerſitatis quidem cauſa cum per-
ſeuerantia virtutis eſt grauitas materiei cibi aut hu-
moris. Et cum debilitate virtutis eſt pugna cauſe
⁊ egritudinis. Ex cauſis quoqꝫ diuerſitatis ē reple-
tio venarum ex ſanguine: ſed qḋ huic eſt ſimile re-
mouet minutio. Et plurimū quidē fit diuerſitas cū
ſanguis ē viſcoſus ſuffocans ſpūm q̄ mouetur in ar-
terijs ⁊ ꝓpe cum denſitas fuerit circa cor. Ex cau-
ſis ꝑterea ipſius q̄ eam in breui efficiūt tpe ſunt ſto-
machi repletio ⁊ triſtitia ⁊ cogitatio in aliquo. Sꝫ
cū in ſtomacho malus fuerit humor nō ceſſabit di-
uerſitas ⁊ forſitan ex eo ꝓueniet tremor cordis ⁊ fi-
et pulſus tremulus. Et ſerrini quidē pulſus cau-
ſa ē diuerſitas eius qḋ in corꝑe vene ē fuſum in pu-
trefactione ſui aut ipſius cruditate aut ſui maturatio-
ne aut diuerſitas diſpoſitionū venarū in duritie ſua
⁊ mollitie aut apoſtema in mēbris neruoſis. Bis
pulſatis ꝟo cā eſt virtutis fortitudo ⁊ plurima neceſſi-
tas ⁊ durities inſtrī quare nō obedit ei ꝙ ꝟtutes ibi ꝓ-
cipiūt de diaſtole i vna vice ſic cū quis vult vna per-
cuſſiōe aliqḋ īcidere ⁊ nō obedit ei adiuuaꝰ ab alia
⁊ ꝓcipue cū neceſſitas ſubito augmentaꝰ. Soricine
vero pulſus cauſa qñqꝫ eſt virtus debilis q̄ de labo-
re ad quietē ordinate ꝓcedit ⁊ de quiete ad laborē. Sꝫ

ille qui in vna ꝑmanet diſpoſitiōe plus eſt virtutis
debilitatē ſignificans. Et cauda quidē ſoricine ⁊
q̄ eis ſilis exiſtit eſt plꝰ ſignificās fortitudinē aliquā
eī ꝙ debilitas nō eſt in fine: ſed eis deterior eſt cau-
da finitiua deinde minuitiua: poſtea cauda reditiua.
Cadentis aūt in medio cauſa eſt ꝟtutis laſſitudo
⁊ eiꝰ defectus aut accidens ſubito veniens ad qḋ ei a
natura ſubito redeunt. Et ſpaſmoſi quidē pul-
ſus cauſa ſunt motus nō naturales in ꝟtute aut ma-
litia in eſſentia inſtrī. Pulſus aūt tremulus procedit
ex fortitudine ⁊ inſtrō duro ⁊ neceſſitate forti. Sine
iſtis enī nō ꝓuenit tremor. Undoſi aūt eſt cū eius
cauſa exiſtit ꝟtutis debilitas ſcḋm plm̄ ⁊ nō poteſt fie-
ri diaſtoles niſi paulatim ⁊ paulatim. Et eſt etiā cū
inſtrī lenitas eiꝰ cā exiſtit licꝫ ꝟtus nō ſit valde debil'.
Inſtrm̄ naqꝫ molle ⁊ humidū ꝯcuſſionē ⁊ motū
nō recipit q̄ in vnaquāqꝫ penetrēt partē quēadmo-
dū ſiccū qḋ ē duꝝ ſcipit qꝛ̄ ſiccitaꝰ ꝯcuſſiōi ē apta ⁊
tremori. Et duri quidē ſicci finis ſui principij motu
mouet: mollis vero humidi partē poſſibile eſt mo-
ueri ⁊ aliam partē motu ipſiꝰ nō pati ꝓpterea ꝙ cito
recipit ſepationē ⁊ flexionē ⁊ diuerſitatē in figura.
Et vermiculoſi quidē pulſus ⁊ formicantis cā eſt
fortis debilitas ita vt tarditas ⁊ ſpiſſitudo ⁊ diuerſi-
tas in ꝑtibus pulſus contingant qꝛ̄ ꝟtus inſtrm̄ in
vna hora dilatare nō valet: ſꝫ paulatim ⁊ paulatim.
Cauſa aūt pulſus mali pōderis ſi pulſus quidē fue-
rit in diſpoſitōibꝰ tpis quietis eſt augmentū neceſſita-
tis. Et ſi in diſpoſitōibꝰ tpis motꝰ fuerit eſt augmen-
tū debilitatis aut neceſſitatis ꝑuatio. ſꝫ pulſus tpis
motus ꝓpꝰ velocitatē diaſtoles alius eſt ab hoc.
Et cauſe quidē pleni ⁊ vacui ⁊ calidi ⁊ frigidi ele-
uati ſurſum ⁊ ſubmerſi inferius manifeſte ſunt.

Ca.vij. de pulſibꝰ etatū ⁊ maſculoꝝ ⁊ feminaꝝ.

m Aſculoꝝ pulſus maiores ſunt ⁊ fortiores
valde ꝓpꝰ vehementiā ꝟtutī eoꝝ ⁊ neceſ-
ſitatis ipſoꝝ ⁊ ꝓpterea ꝙ eoꝝ neceſſitas ma-
gnitudine cōplet ⁊ eſt eoꝝ pulſus tardior pulſu mu-
lierū ⁊ rarior ſcḋm plm̄. Et oīs quidē pulſus in quo
ꝑſeuerat ꝟtus ⁊ eſt ſpiſſus oportet ꝓculdubio ꝙ ſit
velox: eſt enī eū ante eſt velocitas ꝙ̄ ſpiſſitudo: pro-
pter hoc igitur ſicut pulſus maſculorum eſt tardior
ita eſt rarior. Pueroꝝ vero pulſus lenior ꝓpꝰ
humiditatē ⁊ eſt debilior ⁊ ſpiſſior qꝛ̄ calor eſt for-
tis ſed virtus nō eſt fortis eo ꝙ nondū ſunt ꝯpleti.
Pueroꝝ vero pulſus ꝯparatōe q̄ntitatis corꝑis
eoꝝ eſt magnus qꝛ̄ eoꝝ inſtrumentū eſt valde mol-
le ⁊ ipſoꝝ neceſſitas eſt valde fortis ⁊ eoꝝ virtus cō-
paratione ꝑuitatis corporis ipſoꝝ nō eſt ꝑue quāti-
tatis. Uerūtn̄ eoꝝ pulſus ꝯpatione pulſus ꝯpletoꝝ
eſt nō magnꝰ ſꝫ eſt velocior ⁊ ſpiſſior ꝓpꝰ neceſſita-
tem. In pueris nanqꝫ multiplicatur vaporis fu-
moſi collectio propter multaꝫ digeſtionē eorum et
frequentiam eius in eis. Et ꝓpꝰ hoc valde eſt ne-
ceſſe ipm̄ extrahere ⁊ calorē ipſoꝝ innatū euacuare.
Iuuenū ꝟo pulſus ē mitte magnitudinis ⁊ nō mi'
te velocitatis: imo in ipa ē valde diminutꝰ ⁊ in ſpiſ-
ſitudie ⁊ ad raritatē tendens. Et illoꝝ quidē pulſus q
in ꝑncipio iuuentutis exiſtūt eſt maior. Et eoꝝ q ſunt
in medio iuuentutis eſt fortior. Et nos quidē iam
declarauimꝰ ꝙ calor in pueris ⁊ iuuenibꝰ fere ē ſilis
ergo neceſſitas in eis erit propinq̄: ſꝫ virtus in iuue-
nibus eſt augmentata: habebiꝰ ergo ex magnitudine
ꝙ in ipſis reſtaurat qḋ defuerit ex velocitate ⁊ ſpiſſi-
tudine. Et ꝑncipiū quidē rei vnde ꝓuenit magnitu-
do eſt ꝟtus: ſꝫ neceſſitas eſt appetens ⁊ inſtrm̄ quidē
eſt adiuuans. Senū aūt pulſus eſt minor ꝓpꝰ
debilitatē ⁊ minoris velocitatis ꝓpꝰ hoc etiā ⁊ ꝓpꝰ
diminutionē neceſſitatis ⁊ ꝓpꝰ hoc eſt rarior. Et
pulſus quidē ſenū q iam ꝓceſſerunt in annos ē ꝑuus
⁊ rarus ⁊ tardus ⁊ eſt cū ē mollis ꝓpꝰ humores ex-
traneos ⁊ nō propter naturales.

Ca.viij. de pulſu complexionum.

p Ulſus calide ꝯplexionis vehementis eſt ne-
ceſſitatis. Qḋ ſi ꝟtus ꝯuenerit ⁊ inſtrm̄ erit
pulſus magnꝰ. Si ergo vnū eoꝝ diuerſi-
ficabitur erit quemadmodū dictū eſt in ꝑcedentibꝰ.
Et ſi caliditas quidē nō male fuerit ꝯplexiōis imo na-
turalis erit cōplexio fortis ⁊ ſana ⁊ ꝟtus multū for-
tis. Et neqꝫ exiſtimes ꝙ calor innatus ſi fuerit fortiſ-
ſimus unqꝫ ſit minuat ex ꝟtute imo ex eo ꝓuenit in
ſubſtantia ſpūs fortitudo ⁊ in aīa audatia. Calor
vero cōplexionis malitiā ſequens q̄nto plus augmē-
tatus fuerit tanto in ꝟtute plus debilitatē augmenta-
bit. Cōplexio ꝟo frigida declinat pulſus ad ptē
diminutōis ſicut ꝓpꝰ eſt ꝑuitas ⁊ ꝓpe tarditas ⁊
raritas. Cūqꝫ inſtrꝫ fuerit molle latitudo eiꝰ augmē-
tata erit ⁊ eius ſilr tarditas ⁊ raritas. Qḋ ſi duꝝ fue-
rit erit minꝰ hoc. Et debilitas quidē quā mala cō-
plexio frigida hereditare facit maior ē ea ꝙ̄ mala ꝯple-
xio calida facit hereditare qꝛ̄ caliditas. ſ. calor ina-
ſo magis eſt ꝯueniens. Cōplexionē ꝟo humidā ſe-
quitur inundatio ⁊ dilatatio. Et ſiccam quidē ſequiꝰ
coanguſtatio ⁊ durities. Amplꝰ ſi virtus fuerit
fortis ⁊ neceſſitas multa accidet biſpulſans ⁊ ſpaſmo-
ſus ⁊ tremulus. Tu ꝟo deinceps cōpone ꝯſeruādo
ꝑncipia. Eſt ꝑterea cū vni homini accidit vt duoꝝ
lateꝝ ipſius diuerſificetur ꝯplexio. Erit ergo vnum
ipoꝝ frigidū ⁊ alteꝝ calidū ⁊ accidet vt diuerſitate q̄
ꝓuenit ex caliditate ⁊ frigiditate horū duoꝝ laterū
pulſus diuerſi fiant. Eritqꝫ pulſus calidi lateris pul-
ſus calide ꝯplonis: ⁊ lateris frigidi pulſus ꝯplonis
ſfe. Et ex hoc quidē ſciꝰ ꝙ pulſus in diaſtole ſua et ſi-
ſtole nō ē ſcḋm modū acceſſiōis ⁊ receſſionis cordis:
imo ſcḋm modū diaſtoles ⁊ ſiſtoles ipiꝰ corꝑis artie.

Ca.ix. de pulſu tempoꝝ.

t Ū vere quidem eſt cum pulſus eſt ꝑuꝰ nō
tamen in oī re ⁊ eſt in fortitudine augmen-
tatus. In eſtate vero eſt velox ⁊ ſpiſſus propter ne-
ceſſitatem ⁊ paruus ⁊ debilis propter virtutis reſo-
lutionem que eſt propter reſolutionē ſpūs q̄ fit ꝓpꝰ
calorem exteriorē diſtantē ſupfluū. Et in hyeme ē ma-
ioris raritatis ⁊ tardioris debilitatis ⁊ cū hoc ē ꝑuꝰ
qꝛ̄ ꝟtus debilitaꝰ ⁊ in quibuſdā corꝑibꝰ accidit vt ca-
lor in ꝓfundo teneaꝰ ⁊ aduneꝰ ⁊ virtus fortior fiat
et hoc cū ꝯplexio calida eſt diſtans ⁊ refrenans frigus

⁊ nō ꝑ ipſm patiēs neq; frigiditas ad fundū vadit. In autūno aūt eſt pulſus diuerſus ⁊ trahit ad debilitatē quandam. ſed ipſius diuerſitas eſt propt̄ multitudinē ↄuerſionis cōplexionis accidental' in autūno nunc ad calorē nūc ad frigiditatē. Et ipſiꝰ quidē debilitas eſt etiā propt̄ hoc. cōplexio enī diuerſa ſp̄ deterius efficit nocumentū q̄ ſiliſ ⁊ eq̄lis licȝ ſit mala. Et qꝛ autūnus eſt tp̄s nature vite ↄtrariū: qm̄ calor in eodē debilitat̄ ⁊ ſiccitas fit fortior. Tempoꝝ vero pulſus que ſunt inter tp̄a tp̄ibꝰ ꝓportionant̄ q̄ ſunt circa ipſa.

Ca. x. de pulſu regionū.

r Egionū q̄dam ſunt. ēperate vernales ⁊ q̄dam ſunt calide eſtiue: ⁊ q̄dā ſunt frigide hyemales: ⁊ quedā ſunt ſicce autūnales. Iudicia igitur pulſuū erunt in eis ſm̄ modum quem ſciuiſti de pulſu temporum.

Ca. xi. de pulſu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu.

e Xterius corpi aduenientia ⁊ ipſm ingredientia pulſus diſpoſitōes mutant q̄litate ſui ⁊ q̄ntitate. Sed q̄litate qm̄ ſi ad calefaciendū declinauerit aut ad infrigidandū mutabūt ipſm ſm̄ illud. Et q̄ntitate quidē qm̄ ſi eq̄lia fuerint fiet pulſus in magnitudine augmētatꝰ ⁊ velocitatis maioris ⁊ ſpiſſitudinis propt̄ augmentū v̄tutis ⁊ caloris ⁊ ꝑmanebit hec mutatio aliq̄ diu. Et ſi plime magnitudis valde fuerit erit pulſus diuerſus abſq; ordine ꝓpt̄ grauitatē nutriendis ſupra v̄tutē: qm̄ ex eius grauitate prouenit in pulſu diuerſitas. Et quidē exiſtimauit Archigenes φ eiꝰ velocitas eſt tunc multo maior q̄ ſpiſſitudo. Et hec mutatiō eſt ꝑſeuerās qm̄ cauſa ꝑſeuerantie licet ſit multitudinis minoris hec tn̄ ē diuerſitas ordinata. Qd̄ ſi pauce fuerit q̄ntitatis erit pulſus minoris diuerſitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis neq; eiꝰ mutatio diu ꝑdurabit qm̄ materia pauca cito digerit̄. Amplꝰ ſi v̄tus deficiat ⁊ debilitet̄ ex multitudine aut paucitate que cūq; fuerit ſiſtos erit pulſus in ꝑuitate ⁊ tarditate vſq; in fine rei. Qd̄ ſi natura fortis fuerit in digerēdo ⁊ cōuertendo fiet pulſus tēperatus. Et vinū etiā ꝓprietatē hꝫ ⁊ eſt qm̄ ex multitudine ipſius licet ſit ſubtile ꝓuenit diuerſitas. Ex ipſo tn̄ nō ꝓuenit φ ſit tm̄ q̄ntū illud qd̄ ꝓuenit ex nutrientibꝰ que ſibi ſiſlant: ⁊ hoc q̄dē ē propt̄ raritatē ſubſtantie ipſius ⁊ ſubtilitatē eiꝰ ⁊ lenitatē. Cū aūt vinū in actu eſt frigidū ꝓuenit ex eo qd̄ prouenit ex aliis frigidis in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardando velocitate ſue penetratōnis. Deinde cū in corꝑe caleſit remouet̄ velociter qd̄ ex eo ꝓuenit. Vinū ꝑterea cū in corpus penetrauerit ⁊ fuerit calidū nō elongabit̄ multū a natura ⁊ accidet velox reſolutio. Qd̄ ſi cū eſt frigidū penetrauerit fiet ex nocumēto qd̄ nō fit ex aliis frigidis rebus: qm̄ ille tardant̄ donec caleſiant neq; eaꝝ penetratio ē ita velox vt iſtiꝰ. Iſtud enī velociꝰ penetrat q̄ ↄpleatur calefactio: ⁊ eius quidē impedimentū eſt magnum ⁊ precipue in corporibꝰ que oppilationi ſūt apta. Et neq; eſt ſicut impedimentū calefactōis ipſius cū ipſm calidum penetrat qm̄ eiꝰ calefactio in ꝓncipio obuiationis non peruenit ad hoc vt magnū faciat impedimētū: imo natura ei obuiat cū ꝑtitione ⁊ diſtributione ⁊ reſolutiōne. Frigidū vero eſt cū naturā deficere facit ⁊ eius virtutē extinguit anteq̄ ad ꝑtitionem ⁊ diſtributionem ⁊ reſolutionem perueniat. Et hoc quidem prouenit ex vino m̄ltitudine ſue quantitatis ⁊ calefactione ipſius ⁊ frigiditate. Cū autē ipſum conſideratū fuerit vnde fortitudinē efficit alia habebit indicia cum ipſum ſua eſſentia fortes efficit ſanos propterea φ velocit̄ prebet augmētum in ſubſtantia ſpiritus. Sed licet calefactio ⁊ infrigidatio q̄ ex eo fuerit plurima corpori ipediant: eſt tn̄ cum vnaqueq; eaꝝ cū aliqua conueniat cōplexione ⁊ eſt cū nō ↄueniat. Eſt naq; cū res frigide corpora reddunt q ↄplexionē calidam malam habēt ſicut dixit. G. φ ſuccus granati calefactos ſemper fortes efficit: ⁊ hydromel īfrigidatos ſemꝑ reddit vigoroſos. Vinū ꝑterea vn̄ eſt calidū natura aut frigidū natura eſt cū quoſdam fortes facit ⁊ quoſdam debilitat. Nō tn̄ ſermo noſter eſt nūc de hoc imo de v̄tute eius q̄ velocior ad ſpūȝ ↄuertit̄ qm̄ hoc ſemꝑ hꝫ ꝑ ſui eēntiā. Qd̄ ſi vnū hoꝝ duoꝝ ipſm in aliquo corꝑe inuenerit augmētabit̄ in faciendo fortitudinē: ⁊ ſi ei ↄtrariū extitit minꝰ fortitudinē faciet. Sc̄dȝ hoc igit̄ ipſm pulſum ↄuertet ſm̄ hoc qm̄ ſi fortitudinem faciet in pulſu augmētabit fortitudinē. ⁊ ſi calefaciet in neceſſitate efficiet augmentū: ⁊ ſi infrigidabit minorabit neceſſitatē. Et ſm̄ pl'm in fortitudine facit augmentū. Nunq̄ aūt in neceſſitate efficit augmentū quin in velocitate addat. Aqua vero propterea φ nutrimentum penetrare facit vigorat ⁊ ſimilitudinem operatōis vini opat̄. Et qm̄ nō calefacit imo infrigidat nō tn̄ auget in neceſſitate q̄ntū vinū.

Capitulum. xij. de eis q̄ ſomnus ⁊ vigilie in pulſu operantur.

p Ulſus quidē indicia in ſomno diuerſificāt ſm̄ horā ſomni ⁊ ſm̄ diſpoſitionē digeſtionis. Pulſus igit̄ in principio ſomni eſt ꝑuus ⁊ debil' qm̄ motus caloris natural' tunc eſt ad ↄſtringendū ⁊ ſubmergendū ⁊ nō ad dilatandū et manifeſtandū: qm̄ ipſe in hora illa totus tendit ad occultū ꝓpterea φ ipſm aīa mouet ad nutriens digerendū ⁊ maturandū ſuꝑfluitates. ⁊ eſt ſicut ſuppꝰ ⁊ obſeſſus ꝓculdubio. Et pulſus etiā eſt maioris tarditatis ⁊ raritatis qm̄ lȝ in calore accidat augmētum ſm̄ cōſtrictionē ⁊ coadunationē tn̄ ꝑuus eſt augmēto qd̄ habet in hora vigiliaꝝ propt̄ motū calefacientem. Et motus quidē plus eſt ad inflammādū ⁊ inclinandū ad partē malitiei ↄplexionis. Sed ↄſtrictio ⁊ eoꝝ coadunatio temperate minoris ſunt inflāmatōis ⁊ minus extrahunt calorē ad eſtuationem. Et tu quidē hoc ſcies ex hoc φ ſubhelitꝰ lenis ⁊ ipſius eſtuatio multo maiores ſunt anhelitu ex eſtuatione eius cuius calor eſt conſtrictus propter cauſam que ſimilis eſt ſomno: verbigrā ſubmerſi in aq̄ tēperate frigiditatis q ſit expgefactꝰ licet calor eō ſtrigat̄ ⁊ fugiat ex hoc nō tn̄ augmētū ſ̄helitꝰ eiꝰ ꝑuenit ad id ad qd̄ ꝑuenit labor ⁊ exercitiū. ſūt eī ꝑ

pinguia. Cūq; bene ↄſideraueris nō inuenies aliud qd̄ calorē ↄponentiꝰ incēdat q̄ labor ⁊ motus. Et vigilie q̄dē calorē nō efficiunt motu corporis ita vt cū corpus quieuerit nō ſit ipſe neceſſariꝰ imo faciūt calorē propterea φ ſpūs ad exteriora mouet̄ ⁊ motus eiꝰ ad ea eſt ſm̄ ↄtinuitatē cū iſta ſit eius generatio. Cū aūt cibus digeſtus eſt in ſomno redit pulſus ⁊ fit fortior propterea φ v̄tus augmentū recipit a nutriente ⁊ redit illud qd̄ ad ꝓfundū deſcenderat ad regendū nutriēs ad exteriora ⁊ ad ſuū ꝓncipiū. Et propter hoc etiā magnificat̄ tūc pulſus multum. ⁊ propterea φ cōplexionis caliditas propt̄ nutriēs augetur quemadmodū diximꝰ ⁊ inſuꝑ etiā auget̄ lenitas ꝑ id qd̄ additur ex nutrimēto penetrans. Verūtn̄ ſua magnitudine nō auget velocitatē neq; ſpiſſitudinē: qm̄ hoc nō eſt illud qd̄ in neceſſitate hꝫ augmentū. ⁊ hoc etiā nō eſt ꝓhibens reſtaurari ex eo qd̄ neceſſariū eſt magnitudine ſola. Deinde qn̄ cum diu durauerit ſomnus ꝑſeuerauerit fit pulſus debilis propt̄ caloris innati ↄſtrictionē ⁊ v̄tutis ↄpꝛeſſionem ſub ſuꝑfluitatibꝰ q̄ euacuande erāt ſm̄ euacuatiōis modos q ſunt in vigiliis ex quibus eſt exercitiū ⁊ euacuationis q̄ nō ſentitur. Cū aūt ſomnus in ꝓncipio euacuatiōes inuenerit ⁊ nec inuenit aliquid ad qd̄ digerendū tendat declinabit cōplexionē ad partē infrigidandi: ꝑſeuerabūt ergo paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas in pulſu ⁊ inceſſanter augmentabunt. Vigilie etiā diuerſa hn̄t indicia: qm̄ cū de ſomno euigilabit naturaliter declinabit pulſus ad magnitudinē ⁊ velocitatē ordinate: deinde ad ſuam naturalem redibit diſpoſitionē. Sed ſubita cauſa euigilatio accidit vt pulſus eiꝰ illico cū a ſomno remouet̄ ↄgregat̄: qm̄ virtus coram eo qd̄ ſubito eueniat victa ē. Et deinde pꝰ hoc redibit ad eū pulſus magnꝰ velox ſpiſſus ⁊ diuerſus ad tremorē. Et qm̄ motus iſte eſt illis violento ideo nō inflāmat etiam ipſm. Et qm̄ v̄tus ſubito mouet̄ ad repellendū naturalit̄ illud qd̄ accidit: ergo motus accidit diuerſi ⁊ tremit pulſus: ſȝ tn̄ ſm̄ hoc nō lōgo ꝑſeuerat tꝑe: imo ad eq̄litatem cito redit qm̄ licet eiꝰ cauſa ſit quaſi fortis eius tamen duratio eſt pauca ⁊ cognitio deſtructionis ipſius eſt velox.

Ca. xiij. de indiciis pulſus exercitii.

i N ꝓncipio quidē exercitii ⁊ dū eſt temperatū pulſus fit magnꝰ ⁊ fortior: ⁊ hoc q̄dē propt̄ augmentū caloris innati ⁊ fortitudinē ipſiꝰ ⁊ ſit etiam velox ⁊ ſpiſſus valde propt̄ ſuperfluam neceſſitatē quā facit motus. Qd̄ ſi ꝑſeuerauerit ⁊ fuerit ꝓlixū: aut licet fuerit breue exitꝰ tn̄ fortiſſimū ⁊ deſtruet qd̄ ex fortitudine ꝓuenit ⁊ debilitabitur pulſus ⁊ fiet ꝑuus propt̄ reſolutiōes caloris innati. ſȝ ipſe fiet velox ⁊ ſpiſſus ꝓpt̄ duas res: quarū vna eſt augmentū fortitudinis ⁊ neceſſitatis: ⁊ alia ē qm̄ v̄tus retrahit̄ ne magnitudini ſufficiat poſtea velocitas inceſſanter minuit̄ ⁊ ſpiſſitudo augmētatur ſm̄ q̄ntitatē eiꝰ qd̄ ex v̄tute debilitat̄: deīde cū ad vltimum in exercitiū ꝑdurauerit ⁊ debilitauerit fiet pulſus formicans propt̄ debilitatē ⁊ ſpiſſitudinē fortē. Poſtea ſi magis ſuꝑfluū fuerit ⁊ ex ipſo q̄litū ad mortē ꝑuenit efficiet qd̄ oīa faciunt reſolutiua ⁊ reducȝ pulſum ad hoc vt ſit vermiculoſus: deinde faciet ipſum declinare ad raritatē ⁊ tarditatem cum debilitate ⁊ ꝑuitate.

Ca. xiiij. de indiciis pulſuū balneatoꝝ.

b Alneatio aut eſt cū aq̄ calida aut cū frigida. Si autē fuerit cū aq̄ calida in ꝓncipio ꝓueniunt ex ea fortitudinis ⁊ neceſſitatis indicia. Cūq; multum reſoluerit debilitabit pulſū. Gal. quoq; dixit q̄ tunc paruus tardus ⁊ rarus. Dicimus ergo φ debilitas quidē ⁊ ꝑuitas pulſus ꝓculdubio cū balneatio ad aq̄ calidā cū in interioribus corporis calefactionē efficiat calorē accidētalē fortaſſe non durabit: ſȝ ad ſui naturā q̄ eſt infrigidādi redibit ⁊ fortaſſe durabit ⁊ ꝑmanebit. qd̄ ſi accidentalis q̄litatis indiciū ſuꝑauerit fiet pulſus velox ⁊ ſpiſſus. Et ſi ſuꝑauerit qd̄ ex natura ſua ꝓuenit fiet tardus ⁊ rarus. Et ſi eiꝰ calefactio accidentalis ad tantā virtutis reſolutionē ꝑuenerit vt ſincopi ſit ꝓpinq̄ fiet etiā pulſus tardus ⁊ rarus. Sed balneatōis cū aqua frigida ſcīt frigiditas ſi penetrauerit debilitabit pulſū ⁊ faciet ꝑuū ⁊ efficiet raritatē ⁊ tarditatē: ⁊ ſi non penetrauerit imo calorē coadunauerit augmentabit fortitudo ⁊ exiſtet ꝑuꝰ ⁊ minuet̄ velocitas ⁊ ſpiſſitudo. Et aquis vo ex thermis exiſtētibus que ſunt ex ſiccantes duritiem in pulſu augmentant ⁊ ex eiꝰ magnitudine minuunt: ſȝ calefacientes velocitatē in pulſu augmentant. ſi aūt v̄tutē reſoluerit erit qd̄ iā diximus.

Ca. xv. de pulſu q mulieribꝰ ē ꝓpriꝰ ⁊ eſt pulſus ꝑgnātiū.

n Eceſſitas quidē in eis eſt multa propt̄ cōitatem filii in attractōe aeris. Ipſe enim q̄ſi duabꝰ attrahit̄ neceſſitatibꝰ ⁊ duabꝰ aeris attractionibus. Sȝ v̄tus ꝓculdubio nō augmētat̄ neq; cū diminuit̄ niſi quantum oportet propter laſſitudinem paucam que ꝓuenit ex pondere pregnationis: propter hoc igit̄ iudiciū v̄tutis medie ⁊ neceſſitatis fortis vincit et augmentatur pulſus ⁊ fit velox ⁊ ſpiſſus.

Ca. xvi. de pulſu doloꝝ.

d Olor mutat pulſum aut propter fortitudinē ſui: aut qꝛ eſt in membro ꝓncipali aut propter longam morā ſui. Et dolor quidem cum in ſui ꝓncipio fuerit faciet v̄tutē ebullire ⁊ mouebit ipſam ad reſiſtendū ⁊ refrenandū ⁊ inflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulſus magnus ⁊ velox ⁊ maioris ſpiſſitudinis: qm̄ ſitio magnitudinē faciet ⁊ velocitatem. Cūq; dolor ad finem ſue fortitudinis ꝑuenerit propt̄ illud qd̄ diximꝰ de modis ꝑdet minorādo ⁊ redibit ad inferiora donec magnitudinē ꝑdet et velocitatē ⁊ vicē eaꝝ ſupplebit ſpiſſitudo fortis ⁊ ꝑuitas ⁊ formicalatio ⁊ vermiculatio. Et ſi augmētatus fuerit adducet ad raritatē ⁊ ꝑditionē.

Ca. xvij. de pulſu apoſtemati

a Poſtemata q̄dē alia ſunt q̄ febres efficiūt. Et hoc aut ꝓpt̄ eoꝝ magnitudinē: aut ꝓpt̄ nobilitatē mēbri in quo ſunt. Et pulſū in toto corꝑe

⁊ nō ꝑ ipm patiēs neq; frigiditas ad fundū vadit. In autūno aūt eſt pulſus diuerſus ⁊ trahit ad debilitatē quandam. ſed ipſius diuerſitas eſt ꝓpt̄ multitudinē ↄuerſionis cōplexionis accidental' in autūno nunc ad calorē nūc ad frigiditatē. Et ipſi⁹ quidē debilitas eſt etiā ꝓpt̄ hoc. cōplexio em̄ diuerſa ſꝑ deterius efficit nocumentū ꝙ̄ ſilis ⁊ equalis licz ſit mala. Et q2 autūnus eſt tp̄s nature vite ↄtrariuz: q̄m calor in eodē debilitat' ⁊ ſiccitas fit fortior. Tempoꝝ vero pulſus que ſunt inter tp̄a tp̄ib⁹ ꝓportionant' q̄ ſunt circa ipſa.

Ca.x. de pulſu regionū.

r Egionū q̄dam ſunt. ēperate vernales ⁊ q̄dam ſunt calide eſtiue: ⁊ q̄dā ſunt frigide hyemales: ⁊ quedā ſunt ſicce autūnales. Judicia igitur pulſuū erunt in eis ſm̄ modum quem ſcıuiſti de pulſu temporum.

Ca.xi. de pulſu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu.

e Xterius corpi aduenītia ⁊ ipm ingredientia pulſus diſpoſitōez mutant q̄litate ſui ⁊ q̄ntitate. Sed q̄litate q̄m ſi ad calefaciendū declinauerit aut ad infrigidandū mutabit ipm ſm̄ illud. Ex q̄ntitate quidē q̄m ſi eq̄lis fuerint fiet pulſus in magnitudine augmētat⁹ ⁊ velocitatis maioris ⁊ ſpiſſitudinis ꝓpt̄ augmentū v̄tutis ⁊ caloris ⁊ ꝑmanebit hec mutatio aliq̄diu. Et ſi plime magnitudis valde fuerit erit pulſus diuerſus abſq; ordine ꝓpt̄ ḡuitatē nutrientis ſupra v̄tutē: q̄m ex ei grauitate ꝓuenit in pulſu diuerſitas. Et quidē extiſtimauit Archigenes ꝙ ei⁹ velocitas eſt tunc multo maior q̄ ſpiſſitudo. Et hec mutatio eſt ꝑſeuerās q̄m cauſa ꝑſeuerantie licet ſit multitudinis minoris hec tñ ē diuerſitas ordinata. Quod ſi pauce fuerit q̄ntitatis erit pulſus minoris diuerſitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis neq; ei⁹ mutatio diu ꝑdurabit q̄m materia pauca cito digerit. Ampli⁹ ſi v̄tus deficiat ⁊ debilitet' ex multitudine aut paucitate que cūq; fuerit ſilr erūt pulſus in ꝑuitate ⁊ tarditate vſq; in fine rei. Qd ſi natura fortis fuerit in digerēdo ⁊ cōuertendo fiet pulſus tēperatus. Et vinū etiā ꝓprietatē hz ⁊ eſt q̄m ex multitudine ipſius licet ſit ſubtile ꝓuenit diuerſitas. Ex ipſo tñ nō ꝓuenit ꝙ ſit tm̄ q̄tū illud qd ꝓuenit ex nutrientib⁹ que ſibi ſilant: ⁊ hoc qdē ē ꝓpt̄ raritatē ſubſtantie ipſius ⁊ ſubtilitatē ei⁹ ⁊ lenitatē. Cū aūt vinū in actu eſt frigidū ꝓuenit ex eo qd ꝓuenit ex aliis frigidis in minorando ⁊ rarificando ⁊ tardando velocitate ſue penetratōnis. Deinde cū in corpe caleſit remouet' velociter qd ex eo ꝓuenit. Vinū ꝑterea cū in corpus penetrauerit ⁊ fuerit calidū nō elongabit' multū a natura ⁊ accidet velox reſolutio. Qd ſi cū eſt frigiduz penetrauerit fiet ex nocumēto qd nō fit ex aliis frigidis rebus: q̄m ille tardāt' donec caleſiant neq; eaꝝ penetratio ē ita velox vt iſti⁹. Jſtud em̄ veloci⁹ penetrat q̄ ↄpleatur calefactio: ⁊ eius quidē impedimentū eſt magnum ⁊ precipue in corporib⁹ que horripilationi ſūt apta. Et neq; eſt ſicut impedimentū calefactōis ipſius cū ipm calidum penetrat q̄m ei⁹ calefactio in ꝑncipio obuiationis non permenit ad hoc vt magnū faciat impedimētū: imo natura ei obuiat cū ꝑtitione ⁊ diſtributione ⁊ reſolutōne. Frigidū vero eſt cū naturā deficere facit ⁊ eius virtutez extinguit anteq̄ ad ꝑtitionem ⁊ diſtributionem ⁊ reſolutionem perueniat. Et hoc quidem ꝓuenit ex vino multitudine ſue quantitatis ⁊ calefactione ipſius ⁊ frigiditate. Cū autē ipſum conſideratū fuerit vnde fortitudinē efficit alia habebit iudicia cum ipſum ſua eſſentia fortes efficit latos propterea ꝙ velocit' prebet augmētum in ſubſtantia ſpiritus. Sed licet calefactio ⁊ infrigidatio q̄ ex eo fuerit plurima corporū īpediant: eſt tñ cum vnaqueq; eaꝝ cū aliqua conuenit cōplexione ⁊ eſt cū nō ↄuenit. Eſt nāq; cū res frigide corpora reddunt q̄ ↄplexionē calidam malam habēt ſicut dixit. G. ꝙ ſuccus granati calefactos ſemper fortes efficit: ⁊ hydromel īfrigidatos ſemꝑ reddit vigoroſos. Vinū ꝑterea vū eſt calidū nature aut frigidū natura eſt cū quoſdam fortes facit ⁊ quoſdam debilitat. Nō tñ ſermo noſter eſt nūc de hoc imo ī v̄tute eius q̄ velocior ad ſpūz ↄuertit' q̄m hoc ſemꝑ hz ꝑ ſui eēntiā. Qd ſi vnū hoꝝ duoꝝ ipm in aliquo corpe inuenerit augmētabit' in faciendo fortitudinē: ⁊ ſi ei ↄtrariū extiterit min⁹ fortitudinē faciet. Scdz hoc igit' ipm pulſum ↄuertet ſm̄ hoc q̄m ſi fortitudinem faciet in pulſu augmētabit fortitudinē. ⁊ ſi calefaciet in neceſſitate efficiet augmentū: ⁊ ſi infrigidabit minorabit neceſſitatē. Et ſm̄ plm̄ in fortitudīe facit augmentū. Nunq̄ āt in nccītate efficit augmentū quia in velocitate addat. Aqua vero propterea ꝙ nutrimentum penetrare facit vigorat ⁊ ſimilitudinem operatōis vini operat'. Et q̄m nō calefacit imo infrigidat nō tñ auget in neceſſitate q̄ntū vinū.

Capitulum. xij. de eis q̄ ſomnus ⁊ vigilie in pulſu operantur.

p Ulſus quidē iudicia in ſomno diuerſificant' ſm̄ horā ſomni ⁊ ſm̄ diſpoſitionē digeſtionis. Pulſus igit' in principio ſomni eſt ꝑuus ⁊ debil' q̄m motus caloris natural' tunc eſt ad ↄſtringendū ⁊ ſubmergendū ⁊ nō ad dilatandū et manifeſtandū: q̄m ipſe in hora illa totus tendit ad occultū ꝓpterea ꝙ ipm aīa mouet ad nutriens digerendū ⁊ maturandū ſuꝑfluitates. ⁊ eſt ſicut ſuper⁹ ⁊ obſeſſus ꝓculdubio. Et pulſus etiā eſt maioris tarditatis ⁊ raritatis q̄m lz in calore accidat augmētum ſm̄ cōſtrictionē ⁊ coadunationē tñ ꝑuatus eſt augmēto qd habet in hora vigiliaꝝ ꝓpt̄ motū calefacientem. Et motus quidē plus eſt ad inflammandū ⁊ inclinandū ad partē malitiei ↄplexionis. Sed ↄſtrictio ⁊ eoꝝ coadunatio temperate minoris ſunt inflāmatōis ⁊ minus extrahunt caloreȝ ad euentationem. Et in quidē hoc ſcies ex hoc ꝙ anhelit⁹ ſani ⁊ ipſius eſtuatio multo maiores ſunt anhelitu et eſtuatione eius cuius calor eſt conſtrictus propter cauſam que ſimil' eſt ſomno: verbigr̄a ſubmerſi in aq̄ tēperate frigiditatis q̄ ſit exꝑgefact⁹ licet calorē cōſtrigat ⁊ fugiat ex hoc nō tñ augmētū anhelit⁹ ei⁹ ꝑuenit ad id ad qd ꝑuenit labor ⁊ exercitiū ſunt ei ꝑ

ꝑnaq; Cūq; bene ↄſideraueris nō inuenies aliud qd calorē ꝓꝑ ꝑuentu⁹ incēdat q̄ labor ⁊ motus. Et vigilie q̄dē calorē nō efficiunt motū corporis ita vt cū corpus quieuerit nō ſit ipſe neceſſari⁹ imo faciūt calorē propterea ꝙ ſpūs ad exteriora mouet' ⁊ mouet'⁹ ad ea eſt ſm̄ ↄīuitatē cū iſta eſt eius generatio. Cū aūt cibus digeſtus eſt in ſomno redit pulſus ⁊ fit fortior propterea ꝙ v̄tus augmentū recipit a nutriente ⁊ redit illud qd ad ꝓfundū deſcenderat ad regendū nutriēs ad exteriora ⁊ ad ſuū ꝑncipiū. Et propter hoc etiā magnificat' tūc pulſus aliquantum ⁊ propterea ꝙ cōplexionis caliditas ꝓpt̄ nutriēs auget' quemadmodū dixim⁹ ⁊ inſufficientiā auget lenitas ꝑ id qd adiḣm ex nutrimēto penetrat. Verūtñ ſua magnitudine nō auget velocitatē neq; ſpiſſitudinē: quia hoc nō eſt illud qd in neceſſitate ꝑbet augmentū. ⁊ hoc em̄ nō eſt ꝓhibens reſtaurari ex eo qd neceſſariū eſt magnitudine ſola. Deinde ſi cū dormiente ſomnus ꝑſeuerauerit fiet pulſus debilis propter caloris innati ↄſtrictionē ⁊ v̄tutis ↄpſſionem ſub ſuꝑfluitatib⁹ q̄ euacuande erāt ſm̄ ↄſuetudinē euacuationis q ſunt in vigiliis ex quibus eſt exercitiuz euacuationis q̄ nō ſentiūtur. Cū aūt ſomnus in ꝑncipio euacuatōez inuenerit ⁊ nec inuenis aliqd ad qd digerendū tendat declinabit cōplexionē ad partē infrigidandi: ꝑſeuerabit ergo ꝑuitas ⁊ tarditas ⁊ raritas in pulſu ⁊ inceſſanter augmentabunt. Vigilie etiā diuerſa hñt iudicia: cū em̄ dormiens euigilabit naturalit' declinabit pulſus ad magnitudinē ⁊ velocitatē ordinate: deinde ad ſuaz naturalem redibit diſpoſitionē. Sed ſubita cauſa euigilato accidit vt pulſus ei⁹ illico cū a ſomno remouet' ꝑcitat: q̄m virtus coram eo qd ſubito exeunt victa ē. Et deinde p⁹ hoc redibit ad eū pulſus magn⁹ velox ſpiſſus ⁊ diuerſus ad tremorē. Et q̄m motus iſte eſt illis violento ideo nō inflāmat etiam ipm. Et q̄m v̄tus ſubito mouet' ad repellendū naturalit' illud qd accidit: ergo motus accidit diuerſi ⁊ tremit pulſus: ſz tñ ſm̄ hoc nō lōgo ꝑſeuerat tp̄e: imo ad eq̄litatem cito redit q̄m licet ei⁹ cauſa ſit quaſi fortis eius tamen durabilitas eſt pauca ⁊ cognitio deſtructionis ipſius eſt velox.

Ca.xiij. de iudiciis pulſus exercitii.

i N ꝑncipio quidē exercitii ⁊ dū eſt temperati pulſus fit magn⁹ ⁊ fortis: ⁊ hoc qdez ꝓpt̄ augmentū caloris innati ⁊ fortitudinē ipſi⁹ ⁊ fit etiam velox ⁊ ſpiſſus valde ꝓpt̄ ſuperfluam neceſſitatē quā facit motus. Qd ſi ꝑſeuerauerit ⁊ fuerit ꝓlixū: aut licet fuerit breue erit tñ fortiſſimū ⁊ deſtruet qd ex fortitudine ꝓuenit ⁊ debilitabitur pulſus ⁊ fiet ꝑuus ꝓpt̄ reſolutōez caloris innati. ſz ipſe fiet velox ⁊ ſpiſſus ꝓpt̄ duas res: quarū vna eſt augmentū fortitudinis ⁊ neceſſitatis: ⁊ alia ē q̄m v̄tus retrahit' ne magnitudini ſufficiat poſtea velocitas inceſſanter minuit' ⁊ ſpiſſitudo augmētatur ſm̄ q̄ntitatē ei⁹ qd ex v̄tute debilitat': deīde cū ad vltimum in exercitio ꝑdurauerit ⁊ debilitauerit fiet pulſus formicans ꝓpt̄ debilitatē ⁊ ſpiſſitudinē fortē.

Poſtea ſi magis ſuꝑfluū fuerit ⁊ ex ipſo q̄ſi ad mortē ꝑuenerit efficiet qd ois faciunt reſoluētia ⁊ reducet pulſum ad hoc vt ſit vermiculoſus: deinde faciet ipſum declinare ad raritatē ⁊ tarditatem cum debilitate ⁊ ꝑuitate.

Ca.xiiij. de iudiciis pulſuū balneatoꝝ.

b Alneatus aut erit cū aq̄ calida aut cū frigida. Si autē fuerit cū aq̄ calida in principio ꝓuenient ex ea fortitudinis ⁊ neceſſitatis iudicia. Cūq; multum reſoluerit debilitabit pulſū. Gal. quoq; dixit q̄ erit tunc paruus tardus ⁊ rarus. Dicimus ergo ꝙ debilitas quidē ⁊ ꝑuitas pulſus ꝓculdubio exiſtūt. ſed aq̄ calida cū in interioribus corporis calefactionē efficiat calore accidētali fortaſſe non durabit: ſz ad ſui naturā q̄ eſt infrigidandi redibit: ⁊ fortaſſe durabit ⁊ ꝑmanebit. qd ſi accidentalis q̄litatis iudiciū ſuꝑauerit fiet pulſus velox ⁊ ſpiſſus. Et ſi ſuꝑauerit qd ex natura ſui ꝓuenit fiet tardus ⁊ rarus. Et ſi ei⁹ calefactio accidentalis ad tantā v̄tutis reſolutionē ꝑuenerit vt ſincopi ſit ꝓpinq̄ fiet etiā pulſus tardus ⁊ rarus. Sed balneatōis cū aqua frigida ſcꝫ frigiditas ſi penetrauerit debilitabit pulſū ⁊ faciet ꝑuū ⁊ efficiet raritatē ⁊ tarditatē: ⁊ ſi non penetrauerit imo calorē coadunauerit augmētabit fortitudo ⁊ erit ꝑuitas ⁊ minuet' velocitas ⁊ ſpiſſitudo. Et aquis v̄o in thermis exiſtētibus que ſunt ex ſiccitatibus duritiem in pulſu augmentant ⁊ ex ei⁹ magnitudine minuūt. ſz calefacientes velocitatē in pulſu augmētant. ſi aūt v̄tutē reſoluerit erit qd iā diximus.

Ca.xv. de pulſu q̄ mulierib⁹ ē ꝓpri⁹ ⁊ eſt pulſus ꝑgnātiū

n Eceſſitas quidē in eis eſt multa ꝓpt̄ cōitatem filii in attractōe aeris. Jpſe enim q̄ſi duab⁹ attrahit nece' ſitatib⁹ ⁊ duab⁹ aeris attractionibus. Sz v̄tus ꝓculdubio nō augmētat': neq; etiā minuit' niſi quantum oportet propter laſſitudinem paucaz que ꝓuenit ex pondere pregnationis: propter hoc igit' iudiciū v̄tutis medie ⁊ neceſſitatis fortis vincit et augmentatur pulſus ⁊ fit velox ⁊ ſpiſſus.

Ca.xvi. de pulſu doloꝝ.

d Olor mutat pulſum aūt propter fortitudinē ſui: aut q2 eſt in membro principali aut propter longam moram ſui. Et dolor quidem cuz in ſui ꝑncipio fuerit faciet v̄tutē ebullire ⁊ mouebit ipſam ad reſiſtendū ⁊ refrenandū ⁊ inflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulſus magnus ⁊ velox ⁊ maioris ſpiſſitudinis: q̄m fixio magnitudinē faciet ⁊ velocitatem. Cūq; dolor ad finem ſue fortitudinis ꝑuenerit ꝓpt̄ illud qd diximus de modis ꝓcedet minorādo ⁊ redibit ad inferiora donec magnitudinē ꝑdet et velocitatē ⁊ vicē eaꝝ ſupplebit ſpiſſitudo fortis ⁊ ꝑuitas ⁊ formicatio ⁊ vermiculatio. Et ſi augmētatus fuerit adducet ad raritatē ⁊ ꝑditionē.

Ca.xvij. de pulſu apoſtemati

a Poſtemati q̄dē alia ſupt q̄ febres efficiūt. Et hoc aut ꝓpt̄ eoꝝ magnitudinē: aut ꝓpt̄ nobilitatē mēbri in quo ſunt. Et pulſū in toto corpe

mutant ſm mutationē ſebꝛis pꝛopꝛiam ꝛ nos ipſaʒ dicemus in loco ſuo. Et alia ſunt que ſebꝛē nō fa ciunt ꝛ mutant pulſū membꝛi in quo ſūt ꝓpꝛiam ꝑ eſſentiam. Et eſt caſū cū reliq̄ coꝛpis pulſū mutant ꝑ accidens .ſ. nō pꝛopꝛ ꝙ eſt apoſtema: ſed ꝓpter hoc ꝙ doloꝛē efficit. Apoſtema aūt qḋ pulſū mutat aut ipſm mutat ꝑ ſpēm ſui aut ꝑ ſui tpē aut ꝑ q̄ntitatem ſuam aut ꝑ membꝛū in quo eſt aut ꝑ acciñs qḋ ſeqt̄ ipm ꝛ comitat. Qḋ vo ꝑ ſuā ſpēm mutat eſt ſicut apoſtema calidū ex quo ꝑ ſuam ſpēm ꝓuenit vt mu tetur pulſus ad ſerrinū ꝛ ad tremoꝛē ꝛ hoꝛripilatio nē ꝛ velocitatē ꝛ ſpiſſitudinē niſi ei ꝯtraria ſit cū hu mectans que pꝛopꝛietatē ſerrini deſtruat ꝛ vicē ipſi vndoſitatem ſupplere faciat. verūtū tremoꝛ ꝛ veloci tas ꝛ hoꝛripilatio ꝛ ſpiſſitudo ipm ſemꝑ comitatur Et quemadmodū ex q̄dā ſūt q̄ ſerrini ꝓprietatē ꝓ hibent. ſimiliter ſunt q̄dā q̄ eaꝫ q̄ ſerrini ꝓprietatē au gmentāt ꝛ ipſam apparere faciunt. Et in olie quidē apoſtema pulſū facit vndoſū. Et ſi fuerit valde frigi dū ipm efficiet tardū ꝛ rarū. Duꝛ vo apoſtema pro ꝓprietatē ſerrini augmētat. In ecuʒ aūt cū ſit colle ctio ipſa pulſū ꝯuertit de ꝓprietate ſerrini ad vndoſi ꝓprietatē ꝓpter humiditatē ꝛ lenitatē q̄ ipſam ſequū tur ꝛ ꝓbet augmentū in diuerſitate ꝓpter ſuam graui tatē. velocitas aūt ꝛ ſpiſſitudo alienat ꝓpter caloꝛis accidentalē quietē cū maturatiōis. Mutatio vo ipſi cauſa ſuoꝛ tēpoꝛ eſt qm̄ dū calidū apoſtema exiſtit in augmēto ꝓprietas ſerrini ꝛ queciq̄ diximus ſunt ſi cut in augmento ꝛ eius durities ſemꝑ augmētat ꝓpter extenſionē que augēt ꝛ in tremoꝛe pꝛopter doloꝛeʒ. Cūq̄ ad ſtatū ꝓuenerit oīa augmentant accidentia ꝑter illud qḋ foꝛtitudinē ſequitur ipm nāq̄ debilitat in pulſu ꝛ ſpiſſitudine ꝛ velocitate augmentū ꝓbet deinde ſi ꝓlongabit velocitas deſtruet ꝛ redeundo fiet foꝛmicans Cū aūt minuet aut reſoluit ꝛ aperiet ſiet pulſus foꝛtis ꝓpterea ꝙ vtus exonerabit a pōde re ꝛ ceſſabit ipſius tremoꝛ ꝓpterea ꝙ doloꝛ extenſiuus minuet. Scōm q̄ntitatē vo ſui qm̄ magnuꝫ fuerit vt ſint iſte iſte diſpoſitiōes maioꝛes ꝛ magis augmenta te ꝛ ꝑuū vt ſint rarioꝛes ꝛ ꝑuioꝛes. Et ſm membꝛuꝫ qm̄ ex mēbꝛis neruoſis ꝓuenit augmentū in durītie pulſus ꝛ in ꝓprietate quā habet ſerrinus ipſius. ꝛ ex venenoſis q̄dē ꝓuenit augmētū in magnitudie ſua ꝛ vehemētia ꝛ diuerſitas multa ꝛ pꝛecipue ſi q̄ in eis ſuꝑate fuerint arterie ſicut in ſplene ꝛ pulmone ꝛ nō durabit huiuſmōi magnitudo niſi quantū perſeue rauerit foꝛtitudo ꝛ mēbꝛa humefacta ꝛ leuia ipſum faciunt vndoſum ſicut cerebꝛum ꝛ pulmo. Mu tatio vero qua apoſtema mutat pulſum aliquo me diante ſicut apoſtematis pulmonis quod facit pul ſum tremulum ꝛ ſicut apoſtematis epatis quod fa cit ipſum mictualem ꝛ apoſtematis renis quod fa cit ipſum ſtrangurialem ꝛ apoſtema membꝛi foꝛtis ſenſus ſicut ſtomachi ꝛ diaphꝛagmatis facit ipſum ſpaſmoſū ꝛ ſincopizantem.

Ca. xviij. de iudicijs pulſus accidentiū aīe

Ira quidem pꝛopterea ꝙ virtutem ſeruere facit ꝛ ſpiritum ſubito dilatat pulſum facit magnum ad ſuperioꝛa ſe dilatantem velocem ꝛ ſpiſ ſum in quo nō opoꝛtet diuerſitatem cadere quoniā paſſio exiſtit ſumē niſi timoꝛ ei admiſceatur: quīvis vice ſuperet ꝛ hoc alia ſuperet vicē ſimiliter ſi vere cundia ei admiſceatur aut contrarietas ab intellectu qui tacere percipiat ꝛ ne ſeruet ad malum inferen dū illi cui iraſcitur. Et erubeſcentijs quidem pꝛopter ꝙ ad exterioꝛa paulatim mouent non peruenit ad illud quod peruenit ex ira in velocitate ꝛ ſpiſſitudi ne: īmmo eſt cum eius magnitudo ſufficit neceſſi tati ꝛ eſt tardus ꝛ rarus. Et ſimiliter pulſus leticie: quoniam ipſe ſit magnus ſm plurimum cum leni tate ꝛ attinet tarditati ꝛ raritati. In triſticia vero pꝛopterea ꝙ caloꝛ ſuffocatur ꝛ ſubmergitur ꝛ foꝛti tudo debilitatur. opoꝛtet vt ſit pulſus paruus ꝛ de bilis rarus ꝛ tardus. Timoꝛ vero ꝗ ſubito venit pulſū facit velocē ꝛ diuerſū ꝛ inoꝛdinatū. Sꝫ cōtinu tus ꝗ oꝛdinate ꝓuenit mutat pulſū ſm modū ꝯtriſta tionis ſolicitudinis

Ca. xix. de ſubmutationis rerū ꝯtrariaꝫ nature efficientie pulſus.

B eis fit mutatio aut ꝓpter hoc qḋ accidit de eis ex malitia ꝯplexionis. Et in q̄dē iſ ſeniuſti pulſū cuiuſq̄ cōplexionis aut pꝛo pterea ꝙ vtutē ꝯſtringit ꝛ pulſum faciunt diuerſū ꝛ ſi ꝯſtrictiō valde fuerit foꝛtis erit ſine oꝛdie ꝛ abſq̄ pōdere: ꝛ ꝯſtrictionē q̄dē faciēs eſt oīs malitia mul titudoſiue ſit apoſtema ſiue nō ſit apoſtema: aut ꝓ pterea ꝙ vtutē diſſoluit ꝛ facit pulſū debilē. Et oīa hec ſunt ſicut doloꝛ foꝛtis ꝛ egritudines aiales que ſunt foꝛtis reſolutionis

Sūma .ij. doctrine .iij. fen .ij. de vrina ꝛ egeſtio ne ꝛ eſt ꝯtinēs .xiij. capitula.

Ca. i. eſt ſermo vniuerſal de vrina.

Je ſignificatiōis diſpoſitionum vrine nō opoꝛtet credere niſi ꝑ poſtq̄ ꝯditiones ob ſeruate fuerint. Opoꝛtet enī vt vrina q̄ conſideratur ſit ꝑma vrina q̄ in mane colli gitur ꝛ nō ꝑmaneat lōgo tpe ꝛ nō ſit ex nocte reſerua ta Neq̄ ſit illius cuius eſt ꝗ aquā nō bibit ꝛ cibū nō co medit. Et nō ſit ꝗ in cibo aut potu rem tingentē ac cepit ſicut crocū ꝛ caſſiāfiſtulam: qm̄ vrinā tingēdo ad citrinitatē ꝛ rubedinē mutat ꝛ ſicut olera q̄ tingē do mutāt ad viriditatē ꝛ almuri qḋ ad nigredinem ꝛ vinū qḋ mutat vrinā ſm ſuū coloꝛē. neq̄ ſit ꝗ exte rioꝛa ſui re tingente infecerit ſicut alcanna: qm̄ cum ex ea aliq̄s tingit foꝛtaſſe eius vrina ex ea inficit Neq̄ ſit ꝗ rem que cum vrina aliquē humoꝛeʒ expellit aſ ſumpſit: ſicut qḋ cholerā aut phlegma expellit. Neq̄ ſe exercuit motibus coꝛpoꝛis aut operationibus aut diſpoſitōibus que ſunt extra curſum nature q̄ vrine coloꝛē mutāt: ſicut ieiuniū aut vigilie aut laboꝛ aut ira aut timoꝛ. Oīa enī hec vrinā tingūt ſm citrinita tē aut rubedinē. Et coitus vrinaꝫ valde impinguat Et ſicut vomitus ꝛ euacuatio qm̄ hec coloꝛē mutāt ꝛ ſubſtantiā q̄ in vrina eē debet: illi cū ipſe miſtis ꝑ māſerit hoꝛis. Quapꝛopter dixerūt q̄dā ꝙ poſt ſex ho

ris inſpiciēda non eſt qm̄ ipſius ſignificatio debilita tur ꝛ coloꝛ mutat ꝛ hypoſtaſis diſſoluit aut mutat ꝛ ſit ſpiſſioꝛ. Quia ego dicā ꝙ nec poſt horā vnam. Vrina pꝛeterea toto integre colligēda ē in vrinali magno ne ex ea aliquid effūdat. Et eius q̄dē diſpo ſitio illico cuꝫ mingit non ē conſideranda neq̄ niſi poſtq̄ in vrinali reſidet. Et obſeruandum eſt ne ſol eaꝫ tangat neq̄ ventus ne perturbet ꝛ ne ꝯgeletur do nec hypoſtaſis ſeparetur ꝛ ſeparatio ꝯpleatur: non enī deſcēdit illico cum mingit neq̄ in vltimo fine ma turationis. Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina niſi ꝑus fuerit ablutum. Amplius vrine pueroꝛ ſignificatio ē parua ꝛ pꝛecipue infantium: ꝓpterea ꝙ lacte nutriūtur: ꝛ ꝙ materia tingens in eis eſt quieſcens ꝛ ſubmerſa. in eoꝛ quoq̄ natura exiſtit ex debilitate ꝛ multa dominiōe quod matu ritatis ſignificationem pꝛecat. Et inſtrumentū q̄dē colligendi vrinam eſt coꝛpus paruū ſubſtāciam ha bens nitidā ſicut vitrū clarum aut criſtallus. Scias aūt ꝙ vrina quanto plus ei tibi appꝛoximas tanto ſpiſſitudo augmentat: ꝛ quāto plus elongas eā a te augmētat in ea claritas: ꝓpter hoc differt ab omni bus falſitatibus que ſūt in ea quibus medici experiun tur eum eis oſtenduntur. Cū vrina in vrinali col ligitur cuſtodiēda eſt a mutatiōe frigoꝛis ꝛ ſolis ꝛ venti. Et opoꝛtet vt in lumine aſpiciat ita ꝙ ſuper eam non cadat radius: ſiō ab ipſo tegat ꝛ ſic in ea iu dicet de accidentibus q̄ in ipſa apparēt. Scito etiam ꝙ pꝛima ſignificatio quā vrina habet eſt de diſpoſi tione epatis ꝛ vie aquoſitatis: ꝛ ſuꝑ diſpoſitiones venaꝛ ꝛ eis mediantibus alias demōſtrat egritudi nes. Firmioꝛ tñ eius ſignificatio ē illa q̄ de epate exiſtit ꝛ ꝓpe de diſpoſitiōe gibboſitatis ipſius. Am plius ſignificatiōes q̄ ex vrinis habētur ex ſeptē ſūt accepte generibus. genere coloꝛis: ꝛ genere ſubſtan tie: ꝛ genere claritatis ꝛ turbulentie: ꝛ genere hypo ſtaſis: ꝛ genere quātitatis in ꝑuitate ꝛ multitudie ꝛ genere odoꝛis: ꝛ genere ſpume. Sūt vo q̄daꝫ ꝗ inter hec genera ponūt genus tactus: ꝛ genus ſapo ris. Cūq̄ dicimus genus coloꝛis intelligimus illud quod viſus in ea ſentit ex coloꝛibus .ſ. albedinem aut nigredinē aut ꝗ inter eas exiſtit. Et cū ſubſtantie genus dicimus intelligimus diſpoſitiōem ipſius ī groſ ſitudine aut tenuitate. Et cū dicimus genus clarita tis ꝛ turbulētie intelligimus ꝙ penetratio viſus ī ea eſt facilis: aut nō eſt. Int hoc aūt genus ꝛ genus ſub ſtantie exiſtit differētia: qm̄ plerūq̄ eſt ſba groſſa et clara ſicut albumen oui ꝛ gluten piſciū liquatū ꝛ vi trū liquatū ꝛ oleū ꝛ plerūq̄ eſt res ſubtilis ſubſtan tie turbida ſicut aqua turbida q̄ eſt magis tenuis q̄ albumen oui. Turbulētie aūt cauſa eſt permixtio ꝑtiū coloꝛes habentiū extraneos fuſcos aut alijs coloꝛibus infectos qui ab aſpiciente ſenſu nō ſunt percepti ꝛ ꝓhibēt ꝑuitateꝫ ꝛ nō ꝑ ſe ꝑcipiūtur. Int eā vo ꝛ hypoſtaſim exiſtit drīa: qm̄ viſus plerunq̄ cognoſcit hypoſtaſim. Et inter ipſaꝫ ꝛ coloꝛē exiſtit differētia: quoniam coloꝛ per totam humoꝛis ſub ſtantiā ꝓcedit cū maioꝛi permixtione.

Cap. ij. de ſignificationibus coloꝛis vrine.

E coloꝛibus vrine ſūt gradus citrinitatis ſicut palearis. Deinde citrinus poſt flauus: dein de ruffus poſtea citrīgularis poſtea igneus qui tincture croci aſſilat. ꝛ ipſe quidē ē vehemēter ci trinus: poſtea croceus ꝗ aſſilatur capillis zahafaranī: ꝛ ipſe quidē eſt quē vocant rubeuꝫ clarum. Oēs aūt que ſunt poſt citrinū caliditatē ſignificāt: ſed tū ſm ſuos diuerſificant gradus. Et eſt quideꝫ cū acci dunt ꝓpter vehementiam motus ꝛ pꝛopter dolo res ꝛ ꝓpter famem ꝛ ꝓpter aque abſtinentiam.

Poſt iſtos vero gradus pꝛedictos exiſtunt gra dus rubedinis ſicut roſeus ꝛ rubeus obſcurus ꝛ ru beus puluerulētus. ꝛ oēs quidē ſanguinis domini um ſignificāt. Et in omnibus in ꝗbus eſt coloꝛ za hafarano attinēs ē ſignificatio dominij cholere ru bee. Et in omnibus qui puluerulento attinent eſt ſignificatio dominij ſanguinis. Et igneus quidē ma gis ſignificat caloꝛem q̄ rubeus ꝛ puluerulētus ſi ē cholera in ſe calidioꝛ ē q̄ ſanguis: ꝛ caloꝛ quidem vrine in egritudinibus acutis incēdentibus trahit ad coloꝛē zahafarani ꝛ igneitatē. Qḋ ſi ibi fuerit tenui tas aliquā maturatiōis ſignificat diſpoſitionē: ꝛ ꝙ iam incepit ꝛ ſi nō appareat in ſba. Si aūt citrinitas foꝛtioꝛ fiat ꝛ vſq̄ ad igneitatē ꝓueniat terminū ꝛ ad ſinem in ea ſignificat ꝙ caloꝛ inceſſāter ꝓceſſit ꝛ iſte quidem eſt finis citrinitatis. Qḋ ſi in ipſo claritas augmentet caloꝛ iam ſm diminutionē incedit. Et ē pꝛeterea cum in egritudinibus acutis ſanguinea vri na ſicut ipſe ſanguis mingitur apertiōe vene ibi exi ſtente ꝛ ſignificat repletionem ſuꝑfluā q̄ ſi paulatim mingendo emittit ꝛ eſt cū odoꝛe malo eſt ſignifica tio timoꝛis ꝛ timetur ex ea ne ſanguis ad loca ſuffo cantia ſuius derīuetur. Et peioꝛ quidē ea eſt cuꝫ eſt ſubtilis in coloꝛe ſui ꝛ diſpoſitiōe. Cū aūt ex ea mul tum mingitur eſt cum eſt ſignificatio bona in febꝛi bus acutis ꝛ cōmixtis: quoniā eſt cum eſt ſignifica tio criſis ꝛ ſanitatis niſi in ꝑncipio ſubito attenuet anteq̄ ſit hoꝛa criſis qm̄ tunc erit recidiuationis ſi gnatioꝛ: ꝛ ſimiliter ſi tenuitas poſt criſim oꝛdīata nō fuerit. In icteritia vo cū ui iam adeo fuerit maioꝛis rubedinis donec ad nigredinē trahat ꝛ pānuꝫ talit tingat ne remoueri poſſit: ꝛ quāto plus fuerit erit ſa nius: qm̄ cuꝫ vrina in ipſa fuerit alba aut rubea pau ce rubedinis icteritia in ſua diſpoſitione manente ti metur ex ea hydropiſis. Fames quoq̄ eſt ex eis q̄ vrinam vehementer tingūt ꝛ ipſam valde acuunt.

Poſt vo ſunt gradus viriditatis ſicut vrina cu ius coloꝛ coloꝛi piſticoꝛ attinet: deinde cuius coloꝛ eſt ſilis coloꝛi heruginis eris: poſtea illa cuius eſt coloꝛ ſilis coloꝛi ireos. deinde cuius coloꝛ ſilat indico: po ſtea q̄ ſilis ē ſucco poꝛri. Piſtical vo ſignificat fri giditatē: ꝛ ſilit oēs in ꝗbus exiſtit ſtuas ꝑter eā que heruginī eris aut ſucco poꝛri aſſilat. hec nāq̄ vehe mēs ſignificat incēdiū. Veruntū ſucco poꝛri ſilis ſa nioꝛ eſt ea que heruginī eris ſilat. Et illa quidē que heruginī eris ſilatur poſt laboꝛē ſignificat ſpaſmū. Viridis vero in pueris ſpaſmum ſignificat. Que

vero colorez inter hȝ frigiditatē vehemētē ſm̄ pluri mā ſignificat: ⁊ ante ipſam p̄cedit vrina viridis. Et q̄dā dixerit ꝙ ſignificat venenū in potu fuiſſe hauſtuȝ: ⁊ ſi fuerit in ea hypoſtaſis ſpēs erit vite ⁊ ſi nō timeat ei. Erugini vō eris ſilis vehemētē ſignificat ꝑditionez. Graduū aūt coloris nigri ali⁹ ē niger qui ad nigredinē tendit ſm viā coloris croci ſicut ē in ictericia ⁊ ſignificat cholere rubee ſpiſſitudinez ⁊ eius aduſtionē ⁊ cholerā nigrā q̄ accidit ex cholera rubea ⁊ ſignificat ictericiā. Et ali⁹ eſt qui ex fuſco ꝓuenit ad nigredinē ⁊ ſignificat cholerā nigrā. Et alius niger q ꝓuenit ex viriditate ⁊ colore indico ſili ⁊ ſignificat cholerā nigrā purā. Et ad ſūmum quidem vrina nigra ſignificat aut vehemēs incendiuȝ aut forte frig⁹ aut mortē aut caloris nālis ſuꝑationem aut criſim ⁊ expulſionē nature q̄ ipſa cholere nigre expellit ſupfluitates. Qḋ aūt ex incendio ē cognoſcitur: q̄ꝛ illic eſt fortis ardor ⁊ ante ipſam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypoſtaſis ē diuulſa ⁊ inequalis ⁊ incōtinua ⁊ nō eſt vehemētis nigredinis: imo trahit ad colorē croci ⁊ citrinitatē aut ad fuſcitatē: ⁊ ſi ad citrinitatem trahit ſignificat multā ictericiam. Verūtamē qḋ ex frigiditate fit cognoſcitur ut ante ipſam habeat vrina q̄ ad viriditatez trahat aut liuiditatē ⁊ eſt ſedimen paucū lunatū ac ſi eēt ſiccuȝ ⁊ nigredo in ipſa eſt purior. Et ē etiā cū inī duas ꝯplexiones dr̄ia notat: q̄ꝛ q̄ñ cum vrina nigra fortis odor fuerit ſignificabit caliditatē: ⁊ cū fuerit cum ea odoris p̄uatio aut fortitudinis ei⁹ debilitas ſignificabit frigiditatē. Cū enī natura valde fuerit ſeꝑata odor non erit in vrina. Illud aūt quod ex caſu caloris accidit innati cognoſcitur ꝓpterea ꝙ ipſuȝ ſeqtur fortitudinis caſus ⁊ ei⁹ diſſolutio. Et illud quidem qḋ accidit ſm moduȝ purgationis ⁊ criſis cognoſcitur ſicut qḋ accidit in fine quartanaȝ ⁊ cuȝ ſplenis egritudines reſoluūt ⁊ dolores dorſi ⁊ matricis ⁊ febres melancolice ⁊ nocumēta q̄ ex mēſtruorū accidūt retentione ⁊ retentio ei⁹ qḋ ex ſanguine fluere ſolebat per anū ⁊ p̄cipue cum natura ⁊ ars in ꝓuocando iuuāt: ⁊ ſicut accidit mulierib⁹ quarum menſtrua retinent ⁊ nō retinet natura ſanguinis ſuperfluitatē ꝓpterea ꝙ ante ipſam p̄ceſſit vrina indigeſta aquoſa: ⁊ ꝓpterea ꝙ poſt ipſam aduenict corporis alleuiatio ⁊ erit ipſius quātitas maxima copioſa. Qḋ ſi nō ita vrina fuerit nigra ſignū erit malū ⁊ p̄cipue in acutis egritudinibus: ⁊ quanto plus ſi ei⁹ quātitas fuerit pauca q̄ꝛ ex ſua paucitate ē ſciendum ꝙ humorē iam deſtruxit aduſtio: ⁊ quanto magis fuerit groſſa erit deteri⁹: ⁊ quāto magis fuerit tenuis erit minoris malitie. Et eſt quidē cū accidit ut vrina nigra aut rubea obſcura mingat ꝓpt venī potionem qḋ hui⁹ hȝ colorem cuȝ nullo modo natura aliqd in eo opata fuerit ⁊ exierit ſm ſuaȝ diſpoſitionem: ſed in hoc nō eſt timor. Et eſt cū bone criſis ſignificatio exiſtit: ⁊ in acutis egritudinibus ſicut ſi eger eam tenuem mixerit ⁊ fuerit in ea ſuſpenſio in ptibus diuerſis. multotiens enī ſignificat ſonitum capitis ⁊ vigilias ⁊ ſurditatem ⁊ deſipientiam ⁊ p̄cipue ſi paulatim eam mixerit ⁊ ſi longo tꝑe reſ fuerit ſuſpenſa: ⁊ fuerit eius odor acutus ⁊ fuerit cum febribus q̄ꝛ tunc vehemētem ſignificabit capitis ſonitum ⁊ deſipientiā. ſed quando aſſuerit ibi inſōnietas ⁊ ſurditas ⁊ deſipientia ⁊ ſonitus capitis ſignificabit ſanguinis fluxū ex naribus. Et ē etiam cū exiſtit cauſa lapidis in rene. Ruffus inquit vrina nigra bona eſt in egritudinib⁹ renū ⁊ egritudinib⁹ lapidis que ex humoribus ꝓueniunt groſſis ⁊ ſignificatio mortalis in egritudinib⁹ acutis. dixit etiam ꝙ vrina nigra eſt mala in egritudinib⁹ renum ⁊ veſice cū vehemēs ardor ibi adeſt. ꝯſidera ergo alia ſigna. Vrina nigra in ſenibus non ē bona ꝓpter illud qḋ ſcis: neqȝ venit in eis niſi ex corruptiōe mala. Et ſimiliter in mulieribus vrina nigra poſt laborem ſignificat ſpaſmū. Ad ſūmum vero vrina nigra in p̄ncipio febrium ē pernicioſa: ⁊ ſimiliter in eaȝ fine q̄ñ non cū ea fuerit alleuiatio: neqȝ ſignificauerit criſim. Vrina aūt alba ſm duas intētiones eſt ſcienda. Vna earum eſt cū ipſa ē tenuis tranſlucēs q̄ꝛ vulgus qḋ tranſlucens ē albū vocat ſicut eſt vitrū qḋ eſt clarum ⁊ cryſtallū clarū vocat album. Et altera ē que ꝓ certo ē alba cui⁹ color eſt diſgregati⁹ viſus ſicut lac ⁊ pergamenū: ⁊ iſta q̄dem nō tranſlucet ut viſus in ipſa penetret. tranſlucentia enī ꝓ certo nō eſt niſi oīum colorꝫ p̄uatio. Albū igit ſm intentionem tranſlucētis ſignificat frigiditatem oīno ⁊ ē auferens digeſtiōis fiduciaȝ ⁊ ſi cum groſſitudine fuerit ſignificabit phlm. Sed alba ꝓ certo nō erit niſi cum groſſitudine. Et eius quidem alia ē cui⁹ albedo ē mucilaginoſa ⁊ ſignificat multitudinē phlatis ⁊ humoris crudi. Et alia eſt cui⁹ albedo eſt vnctuoſa ⁊ ſignificat adipis liquefactionē. Et alia eſt cui⁹ albedo ē ſimilis albule ⁊ ſignificat phlatis liqfactionem que accidit aut accidet. Et alia ē cui⁹ albedo ē ſilis albedini que ē in fungo cū viſcoſitate ⁊ ſanie ⁊ ſignificat exituras vlceroſas in inſtrīs vrine: ⁊ ſi abſqȝ ſanie fuerit erit ꝓpt ſupationē materie niſi cruda nō maturę. Et eſt cum eſt cum lapide veſice. Et eſt alia q̄ ſpermati ſimilat que cū phlaticorum apꝫ adeſt criſis ⁊ laxitas interiorꝫ ⁊ egritudinū que ex phlate accidūt vitreo. Cū vō vrina ſpermatis ſimilis extiſtit ⁊ nō eſt ſm modum criſis eſt ꝓpter apꝫ phlaticā: imo cum in ꝑnis ꝓuenerit pronoſticabit apoplexiam aut paralyſim. Et cū in oībus ſpēbus febris alba inuenerit vrina cito in quartanā ꝯuertet. Et plūbina quidem ſine hypoſtaſi eſt valde mala. Et lactea etiam in acutis egritudinibus eſt pnicioſa. Albedo p̄terea vrine in febrib⁹ acutis quocūqȝ mō fuerit poſt tincturam q̄ p̄ceſſit ſignificat ꝙ cholera rubea ad aliquod membrum declinauit qḋ apoſtematur: aut ad fluxuȝ vētris ⁊ ꝙ magis ſignificat ꝙ declinauit ad caput. Et ſimilr cum vrina rubea eſt in febrib⁹ deinde ſubito fit alba ſignificat deſipientiam. Et cum vrina in ſanitate perſeuerauerit in colore albo ſignificat p̄uationem digeſtionis. Et albule ſilis que lacti ſimilatur aceroſo in febrib⁹ acutis morteȝ ſignificabit aut ptiſim. Scio autem ꝙ

poſſibile ē ut vrīa ſit alba ⁊ ꝯplīo calida ⁊ cholerica aut vrina rubea ⁊ ꝯplīo frīa phlatica. Cholera .n. rubea cum declinat a via vrine ⁊ non admiſcet vrine remanet vrina alba. Debes ergo vrinam albam ꝯſiderare quoniā ſi fuerit eius humor multus ⁊ luioſus ⁊ ipſius ſedimen multū ⁊ groſſuȝ ⁊ eius ſubſtantia cuȝ hoc trahit ad groſſitudinez: debes ſcire ꝙ albedo eſt ex frigiditate phlegmatis. Sȝ cum vrina non fuerit luminoſa clara nȝ eius ſedimē multū nȝ pura ⁊ albedo ad fuſcitatem traxerit ſcire debes ꝙ cholera rubea eſt occultata: ⁊ ſi in egritudine acuta fuerit alba ⁊ fuerint in ea ſignificatōes ſalutis ex quib⁹ nō timet phreneſis ⁊ que ſunt ſicut ipſuȝ debes ſcire ꝙ cholera rubea declinauit ad aliū cānalem ⁊ ad inteſtina ⁊ accidit ei conſtrictio. Cauſa vō ob quā vrina exiſtit rubea in egritudinibus frigidis eſt vna harum rez aut fortitudo doloris qui cholerā rubeam reſoluit ſicut in colica accidit frigida: aut oppilatio que facta fuit ex ſupatione phlegmatis in cānali q eſt inter fel ⁊ inteſtina: quapropter fel ad inteſtina naturaliter non deſcendit ſicut ſolebat: immo vrine ſocietas eſt ei neceſſaria cum qua egrediatur: quemadmoduȝ accidit in colica frīa aut ꝓpt debilitatē epatis ⁊ ſue v̄tutis defectum que ī aquoſitatez ⁊ ſāguiez ſeparationez facere non valet: ſicut accidit in hydropiſi frigida ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis ſȝ plurimuȝ: q̄ꝛ ꝓpterea vrina eſt ſilis loture carnis recētis aut ꝓpter cōſtrictiōem quaȝ oppilatōes fecerunt ⁊ mutat color phlatis in venis ꝓpter aliquaȝ putrefactiōem que ei accidit: ⁊ eius q̄dem ſignuȝ eſt aquoſitas vrine: ⁊ eius ſedimē ſm modū quez diximus: ⁊ eius tinctura eſt tinctura debilis nō luminoſa. Cholere .n. rubee tinctura eſt lumioſa. Vrina quoqȝ multotiēs in p̄ncipio egritudinū erit alba: ſed poſtea fiet nigra ⁊ ſedabit ſicut accidit in ictericia. Ampli⁹ vrina poſt comeſtionē albeſcit nȝ ſicceſſat donec digeſtio fieri incipiat: tūc .n. incipit vrina tingi. Et ꝓpter hoc vrine vigilātium ſunt albe: ⁊ adiuuat ad hoc caloris innati reſolutio: ſȝ non luminoſe immo attinēt fuſcitati ꝓpt p̄uationem digōis. Tinctura rubea i egritudibus acutis melior eſt q̄ȝ aquoſa: ſȝ rubea q̄ eſt ſāguinea maioris eſt ſecuritatis q̄ȝ rubea cholerica. Rubea quoqȝ cholerica ñ tāti eſt timoris cū cholera ꝑmanet. Sȝ ſi extat mobilis magni eſt timoris. Ampli⁹ vrina rubea in egritudinibus renū eſt mala: q̄ꝛ ſm plīmuȝ calidum ſignificat apꝫ: ⁊ in doloribus capitis deſipiētiam portēdit. Cūqȝ vrina in egritudinib⁹ acutis rubere ceperit ⁊ ſic pmanſerit ⁊ non inferius deſcēſuȝ fecerit ꝑditōis egri timorem affert ⁊ renuȝ apꝫ ſignificabit. Qḋ ſi cū rubedine fuerit turbida ⁊ talīt pmāſerit: apꝫ in epate ⁊ caloris innati ſignificabit debilitatem. Ampli⁹ colorꝫ vrine ſunt quidam ꝯpoſiti ex q̄bus eſt color q carnis recētis loture aſſilatur: q etiaȝ ſāguini in aqua diſſoluto ſilis exiſtit: ⁊ eſt ex debilitate epatis. Et q̄ñqȝ etiā eſt ex multitudine ſāguinis. Verūtamen ſepius exiſtit ex debilitate epatis ex quacūqȝ ꝯplexione ſuperuenerit malitia vincente quam digerendi debilitas demonſtrabit ⁊ virtutis diſſolutio. Qḋ ſi v̄t⁹ fortis fuerit tūc nō erit niſi ex ſanguinis multitudine ⁊ eius augmento vltra menſuram quam v̄tus diſgregatiua penitus ſeparare nō ſufficit. et ex eis ē et color oleagin⁹ ⁊ ē citritas cui admixta eſt ſictinitas: ⁊ colori olei ſilat ꝓpter viſcoſitatez que eſt in ipſo ⁊ trāſlucētiam cū nitore adipino ⁊ cū ſplendore ſbe ad quandā ſpiſſitudinez trahit. Et in pluribus diſpoſitōibus ſignificat malum aut non ſignificat bonuȝ nȝ maturatōem nȝ melioratōez: ſed fortaſſe raro materiez vnctuoſaꝫ eiōnez ſm modū criſis ſignificat ⁊ hoc q̄dez non eſt niſi cū poſt ipſaȝ aduenit requies. Que vō ex ea eſt pnicioſa eſt illa cuius vnctuoſitas eſt fetida: ⁊ poſt illaȝ ex q̄ paruus mingit quātitas. Cum vō ei aliqd miſcet quod ē ſimile loture carnis recētis eſt deterior. Et hoc q̄dez plus cōtingit in hydropiſi ⁊ ptiſi ⁊ colica mala. ⁊ eſt cum oleagina poſt nigrā ſequit vrinaȝ q̄ p̄ceſſit ⁊ tūc q̄dem eſt ſignificatio bona. Maius aūt qḋ vrina ſignificat oleagina eſt ꝙ in die quarta indicat egrum in die ſeptima moriturum in egritudinibus videlȝ acutis. Ad ſūmum vō oleagine vrine tres ſunt ſpecies. Alia eſt ex ea que tota ē adeps: ⁊ alia ē cuius inferius ē tm̄ adeps. ⁊ alia ē cuius ſupius eſt adeps. Ex ea etiam ē que in ſuo colore tm̄ ē oleagina ſicut ē in ptiſi ⁊ ꝓpe in ſui p̄ncipio aut i ſui ſubſtantia tm̄: aut in eis vtriuſqȝ quēadmodū eſt i egritudinib⁹ renum ⁊ in perfectione ptiſis ⁊ ei⁹ fine.

Et ex eis ē etiam carmini⁹ q mal⁹ ē ⁊ pernicioſus q̄ꝛ vtriuſqȝ cholere ſignificat aduſtionez. ⁊ q̄ñqȝ ē color rubeus in quo currit nigredo ⁊ ſignificat febres cōpoſitas ⁊ febres q̄ ex groſſis ſunt ſupfluitatibus. Qui ſi clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipſius ſūmitatē declinauerit apꝫ ſignificabit lateris.

Capl'm. iii. de ſignificatiōib⁹ ſbe vrine in quātitate ipſius ⁊ in claritate ſui aut turbulētia.

ſ Vbſtātia vrine ē aut tenuis aut groſſa aut mediocris. Valde vō tenuis i oīb⁹ diſpoſitōib⁹ maturatōis ſignificat p̄uationem aut in venis oppilationes aut epatis debilitatē ⁊ cānalium vrine qui non attrahūt niſi qḋ tenue eſt aut attrahunt ſed extra non eiiciunt niſi qḋ natura ſubtile exiſtat multum aque potationē aut vehemētis frigiditatis complexionem cum ſiccitate. Et in acutis quidez egritudinibus ſignificat virtutis digeſtiue debilitatem ⁊ maturationis p̄uationem.

Et eſt etiā cū reliquarū virtutū tantam ſignificat debilitatē ut nullomō in aq̄ operentur: imo quemadmodū īgredit ita egredit. ⁊ vrina q̄dē tenuis valde ſȝ hunc modum deterior eſt in pueris q̄ȝ in iuuenib⁹ q̄ꝛ naturalis puerorꝫ vrina ſpiſſior erit vrina iuuenū ideo ſunt humidiores ⁊ ꝙ eorꝫ corpora plus attrahunt humiditates propterea ꝙ mātia ſupfluēs eſt eis neceſſaria cauſa augmēti. Si ergo eorꝫ vrine in febribus acutis multū fiant tenues iā valde elongauerunt a ſua naturali diſpoſitione. Et ſi hec in eis pſeuerauerit nō ſignificabit niſi ꝑditionem: q̄ꝛ cū ꝑdurat ſignificat ꝑditionē niſi bona ſint adiūcta.

ſigna ⁊ v̄tutis ſtabilitas: tūc eni exiturā ſignificat q̄ accidit ⁊ ꝓpe inferius ſub ꝑte epatis. ⁊ ſilr ſi hec in ſanis ꝑmanſerit ⁊ ſe nō ↄuerterit ab eis ſignificabit apoſtema qḋ accidet illic vbi dolorē ſentiunt: ⁊ ſcḋm ꝑſim accidet eis vt cū hoc in alchatin ⁊ in renibꝰ dolorem ſentiant. ⁊ ſignificat aptitudinē ad apoſtema Qḋ ſi dolor ⁊ grauitas vni membro ꝓpo nō fuerint: imo ſint cōes ſignificabit bothor ⁊ variolas ⁊ apoſtemata q̄ corpori erūt cōia. Tenuitas quoqꝫ vrine in criſi ſine ordine recidiuationē ꝓnoſticatur

Urina autem multū ſpiſſa ſcḋm plurimū ſignificat maturationis priuatōez ſꝫ minꝰ humoꝝ groſſe ſbē maturatōez. Erit ergo in ſtatu hūoroſaꝝ febrium ⁊ in aptiōe apatū. ⁊ pluꝫ qdē qḋ ī acutis ſignificat egritudinibus eſt mali. Uerūtn̄ tenuitatꝰ durabilitas plꝰ ſignificat malum. Spiſſitudo nanqꝫ quādaꝫ ſignificat digōeꝫ que qdem ſubſtantie ↄfert in eo ꝙ digōnem ſignificat ⁊ ꝙ virtus expellēdi habꝫ potentiam eſt id in quo fiducia habet ⁊ inqꝫtū materiei ſignificat corruptōeꝫ ⁊ cuꝰ mīſitudīeꝫ ⁊ maturatōis ꝓhibitionem ſepantis ad fundū deſcēdentis ſignificat malum. Quid aūt ſit illud qḋ inter duas res ſupantꝰ eſt cognoſcit ex eo qḋ poſt eam aduenit ex requie aut ſuccedit ex debilitatis augmēto. Et vrierum qdem ſpiſſaꝝ in febribus ſanior exiſtit illa de q̄ multū ſubito euat. Illa vō que paulatim euacuatur multoꝝ humoꝝ eſt ſignificatiua ⁊ debilitatis v̄tutis ⁊ poſt illam qdem que vtilitatē affert ſequit̄ mediocris vrina ſi cum requie. Cū aūt tenuis vrina in acutis egritudinibus ad ſpiſſitudīeꝫ ↄuertit̄ poſtq̄ non aduenit reqes ſignificat liquefactōeꝫ. Cūqꝫ ī ſano vrina ꝑſeuerauerit ſpiſſa ⁊ in ꝑte capitis dolorem ſenſerit ⁊ ↄquaſſationē indicabit ei febreꝫ. Eſt tamen cum hoc eſt ex ſuꝑflua expulſione aut aptōe aut vlceribus in ꝑtibus viaꝝ vrine: non aūt ſubtilitas ⁊ ſpiſſitudo vtereqꝫ maturatōis ſignificant ꝓuationem niſi quia maturatōeꝫ ſubſtātie cōtiat mediocritas. Spiſſe ergo maturatio eſt ut digerēdo ad tenuitatem mutet. Et tenuis maturatō eſt ut coquēdo mutetur ad ſpiſſitudīem. Amplius vrina ſpiſſa quēadmodū ꝓus diximꝰ qn̄qꝫ eſt clara trāſlucens quādoqꝫ eſt rubida. Uerūtamē inter ſpiſſam tranſlucentem ⁊ tenuem exiſtit differentia: qm̄ ſpiſſa trāſlucens cū motu ↄmundat non fiunt ꝑtes ipſiꝰ inundate multum ꝑue: immo magne in ea accidūt vn̄ ⁊ eius motus ſunt tardi ⁊ cum ſpuma mltaꝝ āpullaꝝ ⁊ ipſius ampulle non cito rūpunt̄. Et que qdeꝫ hmōi exiſtit ex phlegmate generatur bene digeſtio aut cholera intellectiua ſi eſt in ea tinctura ad citrinitatem trahens. Et ſi tinctura non eſt in ea ſignificat phlegmatis vitrei reſolutōeꝫ: ⁊ hoc qdem in epilepticoꝝ vrinis multū exiſtit. In tenui aūt in qua nulla exiſtit tinctura ſcit̄ tincturā non eſſe ꝓpter digōeꝫ Alioqn digeſtio in ꝑimis non magis opat̄ ī ſbam quā coloris ꝑmutōeꝫ: ꝓpꝛia nāqꝫ digeſtōis opatō ē ſbām efficere. deīn ipſam tingere. Et digō qdeꝫ in ſba melior eſt q̄ȝ in colore. Et ꝓpt̄ hoc cū vrina tenuis in acuta egritudīe ꝑſeuerat ſignificat malū ⁊ ꝙ virtꝰ digeſtiua eſt ſopita. Cuꝫ aūt vrinam videris tenuē in cuius ꝑtibus rubedinis ⁊ citrinitatis fuerit diuerſitas laborem cognoſces inflāmanteꝫ. Et ſi tenuis fuerit fuerītqꝫ in ea res que ſunt ſicut furfures egritudine in veſica non exiſtente ſignū erit hoc eſſe ꝓpt̄ phlegmatis aduſtioneꝫ. Spiſſa aūt vrina in febribus acutis ad ſūmū multos ſignificat hūores ⁊ fortaſſe ſignificat liquefactōeꝫ. Et ipſa qdem eſt q̄ cum vna ꝑmanet hora ↄgelat̄ ⁊ inſpiſſat̄. Ad vltimū vero turbulentia vrine ē ꝓpter terreitatem cuꝫ vētoſitate que aquoſitati admiſcet: ex iſtis nāqꝫ cuꝫ admiſcent̄ ꝓuenit turbulentia ⁊ ex ipoꝝ ab inuicem ſeparatione ꝓuenit claritas. Amplꝰ tres debes attendere diſpōnes. Eſt nāqꝫ cū tenuis mingit̄ ⁊ deīn inſpiſſat̄ que ſignificat ꝙ nature laborat in maturādo: ſꝫ nōdum materia ei vndiqꝫ obedit ⁊ eſt patiens: ⁊ fortaſſe eſt cum mēbroꝝ ſignificat liq̄factōeꝫ

Aut mingit̄ ſpiſſa ⁊ poſtea clarificat̄ ⁊ ſepatur ab ea groſſum ſubtꝰ ſtans ⁊ ſignificat ꝙ natura iam ſe parauit materiam ⁊ ipſam maturauit. Et quāto maior fuerit claritas ⁊ maior deſceſſus inferius ⁊ citꝰ ſignificabit maturatōem. Aut eſt diſpoſitio media inter ꝑimam ⁊ alteram ex qua cū ꝑdurauerit ⁊ nature fuerit fortis ⁊ v̄tus fixa ſcit̄ ꝙ non ad maturatōnem ꝑuenit̄ integram. Si vō virtus fixa nō fuerit timet̄. ne ꝑditio ꝓueniat maturatōeꝫ. Cū aūt ꝑdurauerit ⁊ ſoporoſa ſignificatio nō affuerit ſignificabit capitis dolorem: qm̄ ſignificabit ebullitōeꝫ ⁊ vētoſitates vaporoſas. Illa vero que ex tenuitate ad turbulentiam ꝓuenit ⁊ ſic ꝓcedit melior eſt que in turbulētia ꝑmanet ſcḋm plurimas horas. Urina quoqꝫ multotiens fit ſpiſſa ⁊ eſt hoc propter caſum virtutis ⁊ nō propter nature expulſionem. Sꝫ vrina q̄ aquoſa mingit̄ ⁊ aquoſa remanet ſignū ē ꝓuatōis maturationis penitus. Et vrina ſpiſſa laudabilior eſt que ad exeundū eſt facilis ⁊ multe ſeparationis ſimul. Ex huiuſmodi nāqꝫ ſanat̄ paralyſis ⁊ quod eſt ei ſimile. Cū vrina groſſa mingit̄ ⁊ deinde ꝓcedēdo ſcḋm ordinē attenuat̄ ſi multa eſt conueniēs exiſtit. Et cū ipſa poſt ſpiſſam ⁊ turbidā ⁊ paucā ſequitur eſt ſignum bonū. Et hoc quidē eſt cū ſpiſſa que turbulēta eſt aperitur que mingitur paulati ⁊ ſubito īn multa facile mingitur vrina: cū hac enim multotiēs reſoluitur egritudo ſiue ipſa ſit vna febriū acutarū ſiue ſit vna aliarū egritudinū ex repletione ꝓuenientium: ſiue ſit repletio ex qua nōdum manifeſta accidit egritudo. Triſte quidē vrine modus eſt extremus. Uꝫ cū vrina naturalis coloris ſuꝑflua eſt ſpiſſitudo pleriīqꝫ ſignificat bōitatē expulſiōis multaꝝ nīeꝫ cui exeūdi aſſociatur facilitas ⁊ pleriīqꝫ ſignificat perditioneꝫ propterea ꝙ humoꝝ ſignificat multitudinē ⁊ virtutis debilitatem ⁊ hoc quidē demōſtrat egrēdiēdi difficultas ⁊ paucitas eiꝰ qḋ egreditur. Urina qdem ſpiſſa bona eſt que eſt criſis egritudinis ſplenis ⁊ febriū ꝑmixtaꝝ in quartanon expectat̄ eq̄litas qm̄ nā in expellēdo impedit̄. Urina ad vltimū turbulenta ſignificat hūoꝝ multitudineꝫ ⁊ naturaꝫ ab eis occupatā in maturādo eos. Urina

na ſpiſſa in q̄ ſedimē exiſtit arenoſū ſignificat lapidem. Urina ſpiſſe q̄ apatū ſignificat aptionem cognoſcitur ex eo qḋ ei admiſcet̄ ⁊ ex eo qḋ ꝓceſſit.

Ex eo enīꝫ qḋ admiſcet̄ ſicut pure qḋ malus odor demōſtrat: ⁊ corticibus q̄ cuꝫ ea ſepant̄ ſicut petala albe ⁊ rubea aut ſicut furfur aut alia ſimilia ex eis ꝑ q̄ cognoſcitur. Ex eo qdem qḋ ꝓceſſit qm̄ ibi ꝑrius fuit ſignificatō apatis aut vlceris in veſica aut rene aut epate aut in partibus pectoris ⁊ ſignificat huius apoſtematis apertionem ſi ante ipſam vrīa fuiſſet ſimilis loture carnis recētis quod ē ex gibboſitate epatis. Et ſi egreſſio talis fuit apoſtematis qḋ ē in ſinus ↄcauitate: ⁊ ſi antecellit coinquinatio ꝓcceſſit ⁊ tuſſis ſicca ⁊ dolor in mēbris pectoris pūgitiuus tūc apa qḋ ē apti ē lateris ⁊ exiuit a ꝑte arterie maioris ⁊ ſi in pauxillō ē maturatio ↄtinuēs ē. Et ē cū ſanus exiſtens qui exercitiū reliquit mingit vrinam ſicut pus ⁊ virtus tenue quo ipſius purgat̄ corpus: deīns auferī laxitas quā exercitij dimiſſione ↄſecutus eſt. Et eſt etiā cū in epate aut in eo qḋ eſt circa ipſo ſiūt opilationes ⁊ pleriīqꝫ ↄtingit vt earuꝫ apertione ſit vrina ſpiſſa ꝓpterea ꝙ ſaniū egreditur mū.

Et hec talis ſpiſſitudo nō ē pus. Sꝫ in ipſa que eſt poſt apatis apertionē eſt pus. ⁊ cū hec vrina fuerit cū ſpiſſitudine ⁊ ad nigredinē trāxerit ⁊ cū ea fuerit in latere ſiniſtro dolor erit tūc ex parte ſplenis. Et ſcḋm hāc cōſiderationē ſi ſupꝛa femur fuerit aut ī ſūmitate ventris erit tunc ex parte ſtomachi. Hoc tn̄ ſepius eſt ex parte epatis ⁊ cineſtiuꝫ vrine. Urina turbulēta multotiēs ſignificat caſū virtutis. Cūqꝫ virtus ceciderit frigus ſupabit que erit ſicut illa que exterius infrigidat̄. Urina turbulēta que malo vino ſilatur aut aque cicerīs ē vrina pꝛegnātiū aut habentiū apoſtemata calida longi tp̄is in interioribꝰ

Urina que vrinis aſinoꝝ aut aialium aſſimilat̄ et eſt quaſi mulachlach ꝓpterea ꝙ eſt multū turbida corruptionē humoꝝ corporis ſignificat: qḋ tn̄ magis ſignificat eſt phlegma crudū in quo aliqua caliditas operata fuit ⁊ ipſū cū groſſa vētoſitate ebulliſcit: ⁊ ꝓpter hoc pleriīqꝫ ſignificat capitis doloreꝫ vētarū aut alabechal ⁊ cum perſeuerat ſignificat lethargiam. Urina que colori alicuius mēbri ſimilatur cū perdurat egritudineꝫ in illo mēbro ſignificat. Et quidā dixerūt ꝙ cū inferiori ꝑte vrine fuerit aliquid qḋ pꝛuerī ſit ſimile aut fumo ꝓlongabitur egritudo. ⁊ ſi in tota perdurat egritudine ꝓnoſticatur mortē aut phlā crudū quod a puris diſcernitur fetore. Urina hn̄s partes diuerſas ſignificat ꝙ q̄nto plus ꝑtes in ipſa fuerint maiores tanto plus nāe opatio eſt ſtudioſior ⁊ nā plus potēs ⁊ potī plꝰ apti. Urina in qua vidētur quaſi fila adinuicē mixta ſignificat ꝙ fuit micta poſtq̄ȝ coitus fuit cōpletus.

Ca. iiij. de ſignificationibus odoris vrine.

Dixerūt quidā ſe nunq̄ȝ vidiſſe egrū cuius vrine odor ſit ſicut odor vrine ſani. Et nos quidē dicemꝰ ꝙ cū vrina nullo mō odorē hꝫ cōplexionis frigiditatē ſignificat ⁊ ſuꝑfluā cruditatē. Et pleriīqꝫ etiā ſignificat in acutis egritudinibus mortē nature. Cū aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturatiōes ſignificatōes in ea fuerint erit ipſius cauſa ſcabies aut vlcera ī īſtrumētis vrine que ſuis cognoſcitur ſignis. Qḋ ſi maturatio nō affuerit poſſibile erit ut ſit ex hoc ⁊ poſſibile ut ſit ex putrefactione. Cumqꝫ hec in febribꝰ fuerit acutis ⁊ nō fuerit cū membroꝝ vrīe erit ſignū mali. Et cū ad acredinē traxerit ſignificabit putrefactionē que eſt ī humoribus frigidā habentibꝰ ſubſtantiā quos calor ſuperauit extraneꝰ ⁊ ſignificabit mortē caloris nālis ⁊ dominiū frigiditatis ī natura cū calore extraneo.

Odor vero qui ad dulcedinē trahit ſanguis ſignificat dominiū. Et que multū eſt fetida eſt cholera Et fetida ad acredinē trahens eſt melica. Cūqꝫ vrīe fetidi odoris in ſanis perſeuerauerit ſignificabit febres que ex putrefactione accīt: aut minorationem putrefactionis que in ipſis eſt retenta ⁊ hoc quidē demōſtrabit ſi illico alleuiationē habuerit. In acutis egritudinibus cū fetor vrinā comitabitur ⁊ poſtea ab ea remouebit̄ fuerītqꝫ ablatio hec ſubito et poſt ipſaꝫ nō cōſecuta fuerit reqes ſignificatō erit caſꝰ v̄tutis.

Ca. v. de ſignificatōibꝰ vrīe ex ſpūa ſūptis.

Spuma accidit ex humiditate ⁊ ventoſitate ꝓiecta in vrinale cū ꝓiectione vrine. Uētoſitas vō cū vrina egrediēs auxiliū ꝓcul dubio ꝓebet in ſba vrine: ⁊ precipue cum ventoſitas in corpe ſupauerit: quēadmodū in vrina accidit opilationes habentiū in qua multe ſunt ampulle. Et ſpuma quidem quādoqꝫ cum ſuo ſignificat colore ſicut ſignificat ſua nigredine ⁊ ruffedine in icteritia. Et eſt cū ꝑuitate ſui ⁊ magnitudīe ſignificat quoniā ipſius magnitudo ſignificat viſcoſitatem. Sui vero multitudine ⁊ paucitate quoniaꝫ ipſius multitudo ſignificat viſcoſitatem ⁊ multā ventoſitatē. ⁊ ipſa quidē ſignificat ꝑ rupturā ſuarū ampullarū cito factā aut tarde qm̄ ruptura āpullaruꝫ tarda ſignificat viſcoſitatē. Et pue qdē ampulle remanētes in egritudinibꝰ renū ſignificāt vētoſitates et viſcoſitatē. Ad ſūmū vō humor viſcoſus in egritudinibꝰ renū eſt malus ⁊ ſignificat humores maloſ ⁊ frigiditatē ⁊ illud ſignificāt ꝑnula q̄ noiauimꝰ.

Ca. vi. de ſignificatōibꝰ ſpēcrū hypoſtaſis.

Nunc ꝑimus dicemꝰ ꝙ medicoꝝ ↄuentēria in vſu nois hypoſtaſis ⁊ ſedimīs iā receſſit a via cognita. Dicūt.n. hypoſtaſim aut ſedimē nō illō niſi qḋ ſeriꝰ deſcēd. niſꝫ oēꝫ ſbaꝫ q̄ ſpiſſioris exiſtit eēntie q̄ȝ aquoſitas ⁊ ē ab ea diuiſa ſiue ſit ſuſpēſa ſiue ſit ī. Dicemꝰ igit̄ ꝙ hypoſtaſis multis cognoſcit̄ mōis. ſ. ex ſba ſui ⁊ quātitate ⁊ q̄litate ⁊ ſitu ſuaꝝ ꝑtiū ⁊ loco ſui ⁊ tp̄e ⁊ q̄litate ſue ꝑmixtiōis. Significatio vō eiꝰ ex ſba ſui ē qm̄ hypoſtaſis aut erit nālis laudabil̄ demōſtrās digōnē ⁊ maturationē nālē ⁊ hec erit alba ⁊ deſcendēs inferiꝰ ⁊ eiꝰ ꝑtes ↄtinue ⁊ ſiles ⁊ eq̄les: ⁊ oportebit ut ſit rotūdā hn̄s figurā eq̄lis ſubal̄ ſilis hypoſtaſi aq̄ roſate. Et ꝓportio ſue ſignificatōis ſuꝑ maturationē nāe ī toto corpe ē ſicut ꝓportio ſignificatōis nāe puris albi lenis ſilis eēntie ſuꝑ maturatiōeꝫ apatis. Sꝫ pus eſt

ſpiſſū ⁊ hoc eſt ſubtile. Et hypoſtaſis qdē ⁊ ſedimis
ſignificatōes ſunt bone licet tinctura deficiat ⁊ equa
litas. Verū equalitas apud antiquos melior eſt
tinctura: equalē nāq̧ que nō tm̄ eſt alba ſʒ rubea eſt
melior alba q̄ eſt aſpera Amplius plime hypoſta
ſes ſm colorē vrine exiſtunt: ſʒ ex eis q̄ diuerſificant
alba eſt melior: poſt illam rubea: ⁊ poſt ipſam citri
na: ⁊ poſt eā illa que eſt vt arſenicū: ⁊ malitia qdē a
lentinoſa incipit. Tu aūt nō attēdas illud qd alij di
cunt: nam albedo erit q̄nq̧ nō ꝓpt maturationem
et equalitas nō eſt niſi ꝓpt maturationē. Et de albe
dine eſt q̄ eſt ꝓpt vehementē vētoſitatis ꝯmixtionē
Male aūt hypoſtaſis incōtinuitas melior ē q̄ ipſi⁹
ꝯtinuitas. Et hypoſtaſis qdē mala eſt quā cutcino
ſcies. Bona aūt hypoſtaſis de q̄ loquimur puri aſſi-
milatur ⁊ phlegmati crudo cū tenuis fuerit. Verū-
tm̄ pus ab ea differt p fetorē. Et phlegma crudū ſe
parat ab ea ꝯculcatōne ſuaꝝ ptiū. Et ipſa ab vtriſq̧
differt ſubtilitate ⁊ lenitate. Et hec qdē hypoſtaſis
nō q̄rit niſi in egritudinib⁹: qm̄ in ſanitate nō regri
tur: ⁊ illud eſt qm̄ nō dubitat qn in corpe egri male
retente ſunt matie in venis ipſi⁹ q̄ niſi maturēt pōxē
dunt corruptionē. In venis aūt ſani nō ſemp opor
tet eē humorē q ſit excutiend⁹: ſʒ ſi eſt meli⁹ ē q hoc
ſignificent ex eis ſupfluitates q̄ in eis ſupfluūt ex ci-
bo a digeſtione prate: deinde ſupfluit ſupfluitas q̄
in vrina ſit hypoſtaſis ſiue matura ſiue nō matura.
Et in macilentis qdē eſt ſedimē paucū: qd deſcēdit
ſm paucitatis diſpoſitionē: ⁊ pꝑe q exercitio viunt
⁊ artib⁹ ſe exercent laborioſis: ⁊ nō multiplicat h⁹i
hypoſtaſis niſi in corporib⁹ pinguiū ocioſe viuētiū
Et ꝓpt hoc etiā in vrinis egroꝝ macroꝝ non eſt
expectāda hypoſtaſis tm̄ q̄ntū in vrinis egroꝝ pin-
guiū: qm̄ eoꝝ egritudo multotiens recedit ita q nil
deſcēdit ⁊ multotiēs hypoſtaſis in eoꝝ vrinis nō p
uenit ad hoc vt deſcendat: ſʒ tm̄ plerūq̧ eſt modicū
ei⁹ in eis natans aut pendens. Et in multis qdē vri-
nis hypoſtaſis illico cū mingit deſcēdit niſi in eis q̄
valde mature ſunt: imo in eis paꝝ expectandū ē. Et
plſes ex hypoſtaſis colorib⁹ ſunt ſm plm ſm colorē
vrine: ſʒ melior ex eis q̄ diuerſificant eſt alba poſtq̄
eſt rubea deinde citrina. Nō naturalē vero hypoſta
ſis alia eſt ſilis raſure inteſtinoꝝ corticalis q̄ eſt fur-
furea aut herbia aut ſimulaginea aut ſilis arſenico
rubeo aut eo qd eſt valde citrinū: alia ē carnoſa alia
eſt adipina ⁊ alia ē ſanioſa ⁊ alia eſt mucilaginoſa: ⁊
alia eſt ſimilis fruſtulis fermēti in aq̄ ſoluti: ⁊ alia ē
ſanguinea ſanguiſugalis alia capillaris ⁊ alia eſt are
nalis granoſa ⁊ alia eſt cinericia. Similr̄ vo raſu
re inteſtinoꝝ corticalis alia eſt petaloides magnarū
ptiū rubeaꝝ aut albaꝝ q̄ ſignificat ſm plm q ſepate
fuerīt ex membris q̄ ſūt propinq̄ membris a qbus
diuiduntur vrine. ⁊ albe ſignificant q ſunt ex veſica
propt vlcera que ſūt in ea aut ſcabiem aut corroſio
nem. Rubee aūt carnoſe ſignificant q ſunt ex re-
ne. Et ex petaloidib⁹ qdē ſunt q̄ ſunt coloris fu
ſci ⁊ obſcuri aut ſquamis piſciū ſilēs: ⁊ hec eſt vehe
menter mala ⁊ oibus ſpecieb⁹ hypoſtaſis q̄s nomi
nauimus deterior ſignificat petaloꝝ membroꝝ ra-
dicaliū raſurā: vēꝝ duo prma ipſi⁹ genera nullo mō
impediūt: imo plerūq̧ veſicā mūdando ſanant: ⁊
dixerūt qdā antiq̄ hoīes ſe in potu tribuiſſe cātarides q
cortices albos q̄ſi venoſos minxit q cū in aquoſita
te ſruebant reſoluebant ⁊ tingebant tincturā rubea
qui factus eſt ſan⁹ ⁊ vixit. Et ex ea quidē que eſt ſilē
raſura inteſtinoꝝ eſt q̄daꝫ q̄ eſt minoris latitudinis
q̄s due pdicte ⁊ ſpiſſioris ſubſtantie q̄ ſi rubea fuerit
vocat herbina: ⁊ ſi rubea nō fuerit vocatur furfurea
Et herbine qdē ſi fuerint rubee ptes plerūq̧ ſunt
ptes epatis aduſte ⁊ plerūq̧ eſt ſignū in eo aduſt⁹
et plerūq̧ eſt etiā ex rene. Sʒ q̄ eſt ex rene eſt maio-
ris ꝯtinuitatis carnoſitatis vo due plus ſitant ei que
nō eſt carnoſa ⁊ fracturas ē magis recipiēs. Et cuꝫ
vehementer trahit ad citrinitatē eſt ex rene ꝓculdu
bio: qm̄ illa q̄ eſt ex epate ad rubedinē trahit fuſcaꝫ
⁊ q̄nq̧ aſſociat ei in hoc illa q̄ eſt ex rene. Furfurea
vero hypoſtaſis q̄nq̧ eſt ex ſcabie veſice ⁊ q̄nq̧ ē ex
liquefactiōe membroꝝ. Et differētia inter eas eſt q
cū illic in radice membri fuit pruritus ⁊ fetor erit ex
veſica ⁊ pꝑe cū pus prius miſtū fuerit: ⁊ pcipue cum
illic ſignificatōes vrine demōſtrauerint maturatōeꝫ
⁊ fuerint vene ſupiores ſane ꝯplexionis ⁊ nō fuerit
in eis mi cturitio in veſica. Sʒ ſi cū inflāmatione
fuerit ⁊ virtutis debilitate ⁊ membroꝝ mingēdi inco-
lumitate ⁊ color ſuſcitati attinuerit erit tunc ex lique
factōe humoris. Et crinoides vo plm eſt ex adu
ſtione ſanguinis q̄ ad rubedinē trahit. Et mltotiēs
eſt ex liquefactōe membroꝝ ⁊ coꝝ raſura ſi albedini
attinet. Et q̄nq̧ etiam ē ex veſica ſcabioſa ſm min⁹
Et vbi quidē poſſibile eſt vt modū differētie inī eas
intelligas p illud qd iaꝫ ſciuiſti. Si aūt nigredini at
tinet eſt ex ſanguinis aduſtione ⁊ ꝓpe in ſplene.
Oēs preterea petaloides hypoſtaſes q̄ nō ſunt ex
cauſa que ſit in veſica ⁊ rene ⁊ cānalib⁹ vrine in egri
tudinibus acutis malum portendunt pniciosum.
Et tu qd iā ſciuiſti ex hac ſūma carnoſe diſpoſitionē
qd plm ei⁹ ē ex rene: ⁊ q̄nq̧ ipa nō ē ex rene Nā ex
rene nō ē niſi cū caro ē ſane carnoſitatis ⁊ nō ē in cor
pore liquefactio: ⁊ vrina quidem matura venarum
ſignificat ſanitatē: quoniā renum egritudines matu
rationem nō ꝓhibent vrine: q ipſa ſupra ipſos exi
ſtit. Hypoſtaſis vero adipina adipis ⁊ pingue
dinis ⁊ etiam carnis ſignificat liquefactionē: ⁊ earū
peior eſt que ſimilis aque ſilatur. Duo autē ipſi⁹ prin
cipia cognoſcūtur ex paucitate ⁊ multitudine ⁊ com
mixtione ⁊ ſeparatōe: quoniā cum eſt multa ⁊ ſepa
rata exiſtimat q ſit ex pte renis ⁊ propē liquefactio
nē ſue adipis: ⁊ ſi eſt minus ⁊ maioris cōmixtionis
eſt ex loco magis remoto Et eſt cū in vrina fruſtum
albū granatū graſſo ſimile viſum fuerit ⁊ erit ex ali
pe renis. Sanioſa vo vlcus ſignificat qd apſum
fuit ⁊ propē in membro mīugēdi: ⁊ pcipue ſi ibi fue
rit ſedimen laudatum ad fundum deſcendens.
Et mucilaginoſa qdem ſignificat humorē ſpiſſū
crudū aut q ē in corpore multus: aut ex inſitis vri
ne egredientis aut criſim apertionis vene ſciatice: aut

doloris ſequatur. Et hoc quidē ꝯgnoſcit ex alteratio-
tione q̄ poſt ipſam ſeqt. Plerūq̧ cū ſubaliēt ⁊ ad
mixtū ꝯpetit hypoſtaſis laudabil. Quapropt in
acutis egritudinib⁹ nō ē ꝯfidendū in ea, qn appareꝫ
ſm ſimilitudinē laudabil hypoſtaſis cū nondū fuerit
maturationis hora nec prius fuerunt ei⁹ ſignificatōes
⁊ cum eſt cū vehementē ꝯplexionis renis frigiditatē
ſignificat. Subſanioſam vo ⁊ crudā quidē cauſerit
aliqui ſanioſa exiſtit cū febre ⁊ ſecundū ipſam ſignifi
catōes apoſtematis ⁊ ei⁹ pars facilis ſit ad ꝯfrigen
dum ⁊ ſepandū. ⁊ qdā ex ea eſt q̄ cū aquoſitate ve-
hementē miſcet ⁊ qdā ex eaq̄ ſepabiſ ſʒ cruda ē ⁊ tur-
bida ⁊ ſpiſſa ⁊ nō facile ꝯfrigit nec facile ſepat. Et
vrina qdē in q̄ plima mucilaginoſa hypoſtaſis ap
paret q̄n eſt exuberis cū in fine podagre apparet ⁊
dolore articuloꝝ ſignificat bonū. Capillaris aūt ē
ꝓp̄ ea q humor corrupt⁹ ꝯſolidat ex calore in ipsis
agūt q̄ q̄nq̧ ē alba q̄nq̧ eſt rubea ⁊ ei⁹ ꝯſolidatio
eſt in rene: ⁊ ſerūt qdā q in ea longitudine plerumq̧
palmi menſura inuenit. Que aūt tamquā ſunt fru
ſtulē ſilis exiſtit debilitatē ſignificat ſtomachi ⁊ lacti
norum ⁊ digerendi maliciam in ipſis ⁊ eſt plerumq̧
cauſa eius comedere lac ⁊ caſeum. Arenoſa vero
ſemp ſignificat lapidē qui ꝯſolidat aut ꝯſolidando
ꝓcedit aut q reſoluitur. ⁊ que quidē eſt ex eis rubea
eſt ex rene: ⁊ q nō eſt rubea eſt ex veſica. Plm aūt
que cinericia eſt phlegma ſignificat aut pus eiſq̧ pro
pter lōgum motum accidit caloris mutatio et lectio
prium: ⁊ eſt q̄nq̧ propter aduſtionē que accidit ei.
Sanguiſugalis vero hypoſtaſis ſi vehementer eſt
mixta epatis debilitatē ſignificat. ⁊ ſi min⁹ hac ſigni
ficat vulnus in cānalibus vrine ⁊ ꝯtinuitatis ſolutio
nem in ipſis. ⁊ ſi fuerit ſepata plm eius erit in veſica
⁊ in virga. ⁊ nos qdem pſeruabimur hoc in parti-
cularibus egritudinib⁹ in capitulo d' emicatū ſangui
nis: ⁊ ſi in vrina fuerint ſicut ſanguiſuge rubee infir
mo ſplenē hāte reſoluet ſplen ipſius. Dico aūt q
in egritudinib⁹ veſice nō multus egreditur ſanguis
qm̄ eius vene mixte ſunt in ipſius corpore calcate et
anguſte ⁊ pauce. Hypoſtaſis vero ſignificatio ex
q̄ntitate ipſius ſumpta multitudine quidē ſui ⁊ pau
citate declarat cauſe ipſam efficientis multitudinem
aut eius paucitatē: ⁊ ex quantitate quidem ſui in
magnitudine aut paruitate ſui eſt quemadmodum
diximus in hypoſtaſi mucilaginoſa. Eius aūt ſigni
ficatio ex qualitate ſui eſt ex colore quidem ipſi⁹: qm̄
q̄ ex ea nigra eſt ſignificat malum ſm diuiſiones q̄s
nominauim⁹. Que tamen ex ea ſanior eſt illa ē cui⁹
hypoſtaſis eſt nigra et aquoſitas nō eſt nigra. ⁊ ru
bea quidem ſanguinis ſignificat proprietatē ⁊ faſti-
dium. ⁊ citrina quidē ſignificat calorē fortem ⁊ egri
tudinem inſidioſam. Et ex ea quidēꝫ que alba eſt
quedam eſt bona ſicut diximus ⁊ quedam eſt mala
ſicē mucilaginoſa aut ſanioſa aut ſpumoſa matura-
tioni contraria Viridis quoq̧ ſemita eſt ad nigrā
Ex odore vero eius eſt quemadmodū diximus in
his que premiſſa ſunt. Ex ipſius vero ſitu ⁊ ex leni-
tate quidem ſui ⁊ diuiſione: qm̄ lenitas ⁊ equalitas
in hypoſtaſi laudata eſt melior: ⁊ in non laudata eſt
deterior Sed diuiſio ſignificat ventoſitates ⁊ di
gerendi debilitatem. Eius autē ſignificatio ex loco
ſui eſt: quoniā aut eſt natās ⁊ vocatur nubes aut pē
dens: ⁊ hec quidem eſt in medio ſitans que eſt ma-
ioris maturationis q̄ prima: ⁊ ex pendente illa me
lior eſt cuius ſuperficies ad inferiora declinant aut
ad fundum deſcendens que ē inchoatio maturatōis
hoc quidē eſt de hypoſtaſi laudata Non laudata
vero que leuior ē melior exiſtit ſicut nigra ⁊ hoc i ſe
babus acutis: ⁊ ſi humor eſt phlegmaticus aut
melancholicus qm̄ ea que eſt vt nubes melior ē ea
que inferius deſcendit: ſignificat cū eius ſubtilitatē
niſi cū cauſa natationis fuerit multa ventoſitas: ⁊ ſi
non fuerit in natans eſt melior q̄ pēdens ⁊ inferi⁹
deſcendens eſt deterior. Et cauſa quidē natandi ſu
perius eſt caliditas cum qua eſt acuitas ⁊ ventoſi-
tas. Hypoſtaſis autē diuiſa in groſſa ſuperi⁹ na
tat ⁊ propē cū ſit leuis ⁊ in ſumma deſcendit inferi⁹: ⁊
propē cū ſit grauis. Cūq̧ in principio egritudinis
apparet pendens ⁊ natans poſtea perſeuerat: ſigni
ficat q criſis cū mixtura veniet. Macilentorū vero
egritudo plerūq̧ remouetur ſedimine bona natan
te aut pendente quemadmodū dixim⁹ in pcedenti-
bus. Et cū inter nephilim ⁊ enorima ⁊ hypoſim
fuerit aliqd ſimile tele aranee aut denſitas erit ſignū
malū. Et multotiens quidem natans ſedimen nō
bonū appareꝫ ex quo prouenit terror. Sed illud erit
principium maturationis ⁊ permutatio ad bonita-
tem poſtea pendebit: deinde deſcendet: ⁊ erit ſignū
non malū. Quod ſi poſt ipſum male puenerint hy
poſtaſes timor quem in primis habeamus ſiet ne-
ceſſarius. Significatio vero hypoſtaſis ex ſuo tem-
pore eſt: quoniā ſi velociter poſtq̄ mingitur deſcen
dit ē ſignificatio bōa ſʒ maturitatē: ⁊ cū tarde deſcen
dit eſt ſignificatio priuationis maturationis ſm q̄n
titatem ſue diſpoſitionis. Significatio aūt forme
ꝯmixtionis ipſi⁹ ē ſicut dixim⁹ cū de mictu ſanguinis ⁊
adipis mentionem fecimus.

Ca.vij. de ſignificationibus multitudinis vrine
⁊ paucitatis ipſius.

Vrina que pauce exiſtit quantitatis virtu-
tis ſignificat debilitatem: ⁊ illa que eſt mi-
nus eo q bibitur reſolutionem ſignificat
multam ⁊ ventrem habere ⁊ aptitudinē ad hydro
piſim. Illa vo que eſt multe quantitatis quandoq̧
ſignificat liquefactionem ⁊ ſuperfluitatum liquefa-
ctarum in corpore in vrina euacuationē: ⁊ nos qui
dem differentiam inter eas ꝯgnoſcere poſſum⁹ ſm
virtutis diſpoſitionem. Vrina mali coloris malū
ſignificantis quanto plurima fuerit tanto erit magis
ſalutis nuncia. ⁊ cum interfecta fuerit plus malitiā
ſignificabit ſicut nigra ⁊ groſſa. Vrina diuerſaꝝ di
ſpoſitionum que quandoq̧ mingitur multa quan
doq̧ pauca ⁊ quādoq̧ retinetur eſt ſignificatio pu
gne ⁊ laboris nature ⁊ eſt ſignificatio mala. Vri
ne multitudo in acutis egritudinibus: cū non poſt
ipſam aduenit requies eſt ſignificatio ethice ⁊ ſpaſ-

nis ex inflammatione ⁊ ſimiliter ſudor. Urina que in acutis egritudinibus guttatim inuoluntarie mingitur ſignificat in cerebro nocumentum qd̄ neruis accidit ⁊ muſculis. Et ſi febris quieta fuerit ⁊ ſigna ei fuerint ſalutis, pronoſticatur ſanguinis exitum ex naribus. Sed ſpuma deſipientiam pronoſticat ⁊ corruptionem. Cum autem ſenis vrina minuitur ⁊ glaucat hoc ſortitur ⁊ ſentit grauitatē ⁊ dolorē in renibus ſignificat durum apoſtema in partibus renum ⁊ cum in egritudine cholerica multiplicatur plerumqz poſt accidit aſperum exitum: ⁊ propterea cum eſt alba ⁊ ad nigredinē facit.

Ca. viij. ⁊ eſt ſermo de vrina ſana optima.

Hec eſt mediocris ſubſtantie ⁊ ſubtilis tincture ad citrinum trahens ⁊ hypoſtaſis ſi ibi fuerit bona ex albedine ⁊ leuitate ⁊ equalitate ⁊ figure rotunde ⁊ odoris temperati neqz fetida neqz extincta. quidam autem dixerunt ꝙ cum huiuſmodi vrina ſubito in egritudine que eſt in vitio acuitatis viſa fuerit ſanitas die ſequenti aderit.

Ca. ix. de vrinis [illegible].

Infantium vrine ad lactis proprietates trahunt ex parte nutrimenti eorum ⁊ propter humiditatem complexionis ipſorum ⁊ tunc declinant magis ad albedinē. Puerorum autē vrine ſunt ſpiſſiores ⁊ groſſiores vrinis iuuenum ⁊ turbidiores: ⁊ nos iam nominauimus hoc ante. Iuuenum vero vrine ad ignis formam trahunt ⁊ ad ſubſtantie mediocritatem. ⁊ vrine ſenum ad albedinem ⁊ ſubtilitatem. eſt tamen cum ſunt groſſe ſecundum ſuperfluitates in eis exiſtentes quarum euacuatio multiplicatur. Decrepitorum vero vrine maioris ſunt albedinis ⁊ tenuitatis. eſt tamen cum predicta groſſities eis accidit: ſed raro cum vrina vehementer fuerit groſſa apti erunt vt lapis eis accidat.

Ca. x. de vrinis virorum ⁊ mulierum.

Mulierum vrine ſemper ſunt maioris groſſitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudinis quam virorum vrine. Et hoc quidem eſt propter debilitatem digeſtiue earum ⁊ propter ſuperfluitatum ipſarum multitudinem. ⁊ propter amplitudinē cannalium vnde egrediuntur ea que ab eis exeunt: ⁊ propter illud qd̄ ex earum reſoluitur matricibus ⁊ ad vrine iuſſa tendit. Maſculorum vero vrinas cum moues turbantur ⁊ declinat earum turbatio ad ſuperiora ⁊ eſt ꝙ ſecundum plurimum turbidentur. Sed mulierum vrine fere turbidantur ex motione propter pauci ſeparationē ſui: ⁊ habent ſecundum plurimum ſupra ſummitatē ſuam ſpumā rotundam ⁊ ſi turbide fuerint earum turbidatio pauca erit. In vrinis virorum illico cum mulieribus commiſcentur ſunt fila ad inuicē texta. Urine pregnantium ſunt clare ⁊ ſupra earum ſuperficiē eſt nebula ⁊ quandoqz trahunt ad colorem aque cicerum aut aque pedum citrinum in qua coquuntur pedes animalium ⁊ in ipſa eſt irinus ⁊ ſupra ſummitatem earum eſt nebula: ſed quocunqz modo fuerit in medio videbitur ſicut cotum carminatum: ⁊ eſt cum in eis ſunt velut grana que aſcendunt ⁊ deſcendunt. Cumqz irinus manifeſtior fuerit erit impregnationis principium: ⁊ cum loco ipſius fuerit rubedo erit in fine impregnationis: ⁊ propterea ſi turbantur cum mouentur. Patientium vrina ſecundum plurimum eſt nigra ⁊ in ipſa eſt velut atramentum ⁊ ſicut ſepidines.

Ca. xi. de rebus vrinarum animalium ⁊ diuerſitate ipſarum ab vrinis hominum.

Plerumqz confert medico cum animalium vrinas cognoſcit propterea ꝙ cum eis ipſis experimur certitudinem facit ⁊ hoc quidem difficile eſt. Quidam autem dixerunt ꝙ vrina aſini eſt ſicut butirum liquidum cum turbidatione ⁊ groſſitie exterior. Et ſubiungitur vrine ei ſimilantur: ſed ſunt citrine ⁊ videbitur ꝙ ſuperior medietas vrinalis ſit clara ⁊ inferior medietas ſit turbida. Ouium vero vrine ſunt albe ad [illegible] trahentes propius que vrinis hominum ſed ſubtiliores [illegible] ⁊ non habentes [illegible] earum ſedimen eſt ſicut oleum aut ſicut [illegible]. Et cum [illegible] aut clarior. Urina vero caprarum vrinis hominum ⁊ [illegible] ſimilatur: ſed neqz ſubſtantiam habet neqz ſedimē ⁊ ē clarior vrinis ouium.

Ca. xij. de rebus aliis que vrinis ſimilantur ⁊ differentia inter eas ⁊ vrinam.

Syrupum acetoſum ⁊ omnes liquores qui fiunt ex aqua ⁊ melle ⁊ aqua ⁊ ficubus ⁊ ſiliquos qui fiunt ex croco ⁊ eis ſimilibus quanto plus tibi appropinquaueris cum eis in claritate magis augmentum. ⁊ quanto plus elongaueris ea conſidera an oporteat vt augmentetur groſſitudo. Urina vero ab hoc ē diuerſa hydromellis preterea ſpuma ē citrina ⁊ aque ficuum ſedimen a latere deſcendit ⁊ non in medio: neqz ordinate neqz habet motum. Sit ergo ſufficiens in nominando diſpoſitiones vrinarum. In libris vero particularibus prouenient ad te diuiſiones diſpoſitionum vrine.

Ca. xiij. de ſignificationibus egeſtionis

Egeſtio plerumqz declarat ex ſui quantitate qd̄ eſt vt conſideretur ſi eſt minor eo qd̄ comedit aut maior aut equalis ⁊ notum quidē eſt ꝙ ipſius augmentum ē propter humorum multitudinē: ⁊ paucitas propter ipſorum paucitatē: aut quia ex ipſa in inteſtino monoculo ⁊ in colon ⁊ in ſalcijs multum fuit retentum qd̄ eſt ſignum colice precedentis: aut propter expulſiue debilitatē ⁊ cognoſcitur etiam eſſentia ſui quando qd̄ ex ea humidum eſt: ⁊ ſignificat opilationes: aut digeſtiue malitiam: ⁊ plerumqz ſignificat meſaraice debilitatē que humorē nō ſugit: ⁊ quandoqz eſt propter capitis reumatiſmum aut propter comeſtionē rei que egeſtionē humectant. Qd̄ autē in humido viſcoſum eſt plerumqz ſignificat liquefactionē ⁊ hoc eſt cum fetore: ⁊ plerumqz ſignificat malorum humorum ⁊ viſcoſorum multitudinē: ⁊ hoc nō cum multa exiſtit leuitate: ⁊ plerumqz ſignificat nutrientia viſcoſa que comeſta fuerint ⁊ nō pauca cum calore forti in complexione ⁊ nō fuit inter ea digeſtio bona. Sed qd̄ ex ea eſt ſpumoſum fortitudinis caloris ſignificat ebullitionē aut multarum ventoſitatum permixtionem. Qd̄ autē ex egeſtione ē ſiccum aut laborē ſignificat ⁊ reſolutionē aut multam vrine prouocationē aut igneum calorem aut nutrientium ſiccitatem aut multam moram in inteſtinis: ſicut in ſuo dicemus ca. Cumqz humiditas ſicco qd̄ eſt duro admiſcetur ſignificat ꝙ eius ſiccitas ē propterea ꝙ multum fuit retenta in humiditatibus ipſam exire prohibentibus ⁊ propter prouocationē fellis pungentis inteſtina. Sed cum ibi non eſt longa retentio: nec humiditatis in inteſtina adiunt ſignificationes: tunc in ipſa ē ſuperfluitatis ſanioſe ⁊ pungentis effuſio que ab epate fluxit in eo qd̄ ē coram ipſo ⁊ ſua euacuatione nō quieuit donec commiſceretur. Et ē etiam cum colore ſui cognoſcitur egeſtio: cuius vero color nimis igneus ē ſcias exiſtens igneitates que ſi augmentantur fellis ſignificat multitudinē ⁊ ſi minuitur ſignificat cruditatē ⁊ maturationis prohibitionē. ⁊ ſi albus fiat quandoqz ē eius albedo propter opilationem in canalibus fellis ⁊ hoc ſignificat icteritiam: ⁊ ſi cum albedine eſt virtus ſenſi habens odorē magni apoſtematis ſignificat apertionē. Damnus quoqz qui non exercitatus multotiens egerit vir ⁊ ſaniē que ē ei purgatio ⁊ euacuatio laudabilis: quoniam propter hoc remouetur ab eo laxitas que ei propter priuationē exercitij acciderat quemadmodum diximus in vrina. Preterea ſcito ꝙ egeſtio colorē igneum vehementer ſuperfluum habens multotiens in hora finium egritudinum ſignificat maturationē ⁊ multotiens ſignificat diſpoſitionis malitiā. nigra quidem ſignificat taliter qualiter ſunt vrine nigre ſignificationes. Significatur enim aut adnuſtionē fortē aut egritudinis melancolie maturationē: aut nutrientes tingentes: aut potiones rei que melancoliā euacuat. ſed prima ē mala ⁊ illa quidem que eſt propter purā melancoliā nō ſufficienter cognoſcitur ex colore ſui: imo cognoſcenda eſt ex acredine ſui ⁊ ponticitate ⁊ bullitione terre ex ipſa: Et ē mala ſiue ſit egeſtio ſiue vomitus: ⁊ ex ipſius proprietatibus eſt ꝙ in ſe luminoſitatē habet. Ad vltimum vero humor melancolicus purus precedens ē ſecundum plurimum cum egreditur ſ. eſt mortis ſignificatio. Thymi vero nigri exitus multotiens confert ⁊ illud ē quando melancolie radicalis exitus vltimā corporis adnuſtionē ſignificat: ⁊ humiditatum ipſius peremptionem. viridis autē egeſtio caloris innati ſignificat extinctionē ⁊ ſimiliter fuſca. Egeſtio quoqz plerumqz ex ſui cognoſcitur forma ex abſentia inflationis ſue aut ex inflatione: quoniam inflata ſicut ſtercus vacce ſignificat ventoſitatem. ⁊ ē cum ex hora ſui cognoſcitur: quoniam cum egeſtionis exitus feſtinat ⁊ horam qua egredi ſolebat antecedit ſignum eſt malum: quia fellis ſignificat multitudinem: ⁊ virtutis retentiue debilitatem: ⁊ ſi eius tardatur exitus digeſtiue ſignificat debilitatē ⁊ inteſtinorum frigiditatē: ⁊ humiditatis ⁊ ſoni multitudo ventoſitates ſignificat inflatiuas. Colores quoqz extranei ⁊ diuerſi mali exiſtunt ⁊ nos ipſos in libro nominabimus particulari. Que vero ex egeſtione ē melior ē iuncta que eſt ſimiliter partium ⁊ in qua aquoſitas ſiccitati ē vehementer admixta: ⁊ cuius ſpiſſitudo ē ſicut mellis ſpiſſitudo ⁊ cuius exitus ē facilis ⁊ non pungit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ nō eſt multi fetoris neqz ē praui fetoris ⁊ nō habet gurgulationē neqz rugitum ⁊ non habet ſpumā: eius exitus ē in hora in qua ſolet ⁊ ſecundum quantitatē que ei qd̄ comedit eſt propinqua in quantitate ſui. Et ſcito ꝙ nō omnis egeſtionis equalitas ē laudabilis neqz omnis eius lenitas: quia quandoqz ſunt propter vehementem maturationē in omni parte ſilentij: ⁊ quandoqz ſunt propter adnuſtionē

⁊ liquefactionē ſillis ⁊ hec quidem ſunt ex deterioribus ſignificationibus: ⁊ ſcito ꝙ egeſtio que ē ſpiſſe eius que eſt ad tenuitatē nō eſt laudabilis niſi cum non ſit cum ea rugitus neqz ventoſitates neqz ſit in exitu paulatim interciſa: ⁊ ſi nō poſſibile ē eius exitus ſit propter inteſtinorum moleſtiam qd̄ ē ei admixtum ⁊ nō permittit congregari. Et autē cum plerumqz ſolliciti fuerint de ſignificationibus que in ſudore ⁊ alijs apparent rebus. veruntamen de ipſis loquemur proprius ē in ſermone particulari. In ſermone quoqz particulari ſibi reperies expoſitionis augmentum in re egeſtionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

Fen tertia cuius ē capitulum vnum: ⁊ doctrine quinqz.

Capitulum ſingulare dictionis tertie de cauſis ſanitatis ⁊ egritudinis ⁊ neceſſitatis mortis.

Edicimus in prima diuiſione in duas diuidi medicinam partes: in partē theoricā ⁊ partē practicā: quamuis omnes ſint ſcie ſpeculandi. qd̄ autē nomine theorice proprie deſignatur eſt illud qd̄ in demonſtrando ſententias nihil confert ita ꝙ in demonſtratione operationis nullo modo auxilium prebet ſicut pars in qua res ſciuntur complexionum ⁊ humorum ⁊ virtutum ⁊ ſpecies egritudinum ⁊ accidentium ⁊ cauſarum. ⁊ illud cui nomē proprium practice attribuitur eſt qd̄ in demonſtrando operationis et regiminis qualitatē auxiliabitur ſicut pars que nos iuuat ad demonſtrandum quomodo ſanitatem corporis qd̄ in illa ⁊ ex illa diſpoſitione exiſtit cuſtodiamus: ⁊ quomodo corpus qd̄ talem habet egritudinem medicemur: ⁊ neqz exiſtimes ꝙ pars que dicitur practica ſit operatio ⁊ actio. ſed ē ars que docet nos quomodo ſit operandum ⁊ agendum. ⁊ nos quidem iam declarauimus tibi hoc in his que ſunt premiſſa ⁊ poſtqz iam expleuimus dictionē primā ⁊ ſecundam in his que ſunt partis medicine que eſt theorica vniuerſalis: ergo nunc ſecundum ſtudium nunc reducamus in duobus que remanſerunt ad partem ipſius practicā ſecundum modum vniuerſalem. Pars autē ipſius practica in duas diſtribuitur partes quarum vna ē ſcientia regendi corpora ſana qualiter in ſui remaneant ſanitate. ⁊ hec quidē cuſtodiendi ſanitatē ſcientia vocatur. Et pars eius ſecunda eſt ſcientia regendi corpus egrum qualiter ad ſanitatis redeat diſpoſitionē ⁊ vocatur ſcientia medicandi: ⁊ nos quidem incipiemus ⁊ ſcribemus in hac dictione ſermonem compendioſum de cuſtodienda ſanitate. ⁊ dicemus ꝙ propterea ꝙ generationis noſtrorum corporum principium res due fuerunt: quarum vna ē ſperma viri cuius eſſentie certius eſt quod locum tenet factoris. ⁊ altera ē ſperma mulieris ⁊ ſanguis menſtruus cuius rei certius ē quod locum tenet materie: ⁊ he due ſubſtantie in hoc conueniunt ꝙ vnaqueqz earum eſt fluida ⁊ humida: licet poſt diuerſificentur aquoſitas ⁊ terreitas in ſanguine ⁊ ſpermate muliebri plus abundant: ⁊ terreitas ⁊ igneitas in ſpermate virili ſuperat: oportuit autem vt coagulationis horum duorum principium eſſet coagulatio humida licet terreitas ⁊ igneitas ſint iuncte in eo qd̄ ex eis fluit: ⁊ terreitas cum eo qd̄ in ea exiſtit ex duritie: ⁊ igneitas cum eo ꝙ eſt ignea ex virtute maturandi inuenerint ſe ⁊ coagulatam durum fecerint ⁊ coagulationem quandam ei attribuerint ⁊ duritiem. veruntamen hoc ad terminum coagulationis

durorũ corporũ q̃ perueniũt ſicut lapides et vitrũ quia ex eis nichil reſoluitur aut reſoluitur qḋ nõ ſenſu percipitur nec nõ neq̃ ſecura eſſent a nocumentis q̃ propter aſſiduã accidunt reſolutionem ⁊ longiſſimã: ſ; res non eſt ita: q̃ propter corpa noſtra duob⁹ nocumẽtoꝝ ſpẽbus ſũt expoſita q̃rum vnaqueq; cauſam habet intrinſecam et cauſam extrinſecã ⁊ vna quidem nocumenti ſpecies ẽ humiditatis reſolutio ex qua creatur ſiccitas⁹ ⁊ hec quidẽ ordinate veniet: ⁊ ſcḋa ẽ humoris putrefactio ⁊ eius corruptio ⁊ ipſius alteratio vnde fomento vite conueniens nõ eſt. ⁊ hic quidẽ a primo modo eſt alius ſ; ſua ipſius malitia ad ſiccitatem adducit: propterea q̃ corporis humiditatẽ prius exſiccari facit ⁊ ex eo qḋ noſtris conueniẽs ẽ corporibus corrũpit: deinde ad vltimũ a putrefactiõe reſoluitur qm̃ putrefactio in primis corrũpit humiditatẽ poſtea ipſam reſoluit ⁊ rem ſiccã dimittit cineritiã. Hec igitur duo nocumenta ab alijs nocumẽtis ſunt aliena q̃ propter alias accidũt cãs ſicut frigiditas congelatiua ⁊ venena ⁊ ſpẽs ſolonis continuitatis primitioſa ⁊ reliq̃ egritudines. Sed due pdicte ſpecies huic noſtre inueſtigatiõi ſunt propinquiores ⁊ digniores q: eaꝝ mutatio eſt in diſpoſitiõe ſanitatis.

Et vnaqueq; ſpẽꝝ aduenit ex cauſis extrinſecis ⁊ cauſis intrinſecis ⁊ extrinſece quidem cauſe ſunt ſicut aer diſſoluens ⁊ putrefaciẽs. ⁊ intrinſece quidẽ; cauſe ſunt ſicut calor innatus q̃ in nobis exiſtit nr̃as reſoluẽs humiditates ⁊ calores extranei in nobis a noſtris nutrimẽtis⁹ generati ⁊ reliq̃ nr̃as putrefacientia humiditates. Omnes vero cãe iſte ſe adiuuicem iuuãti exſiccãdo nos. verũtñ perfectio ⁊ integritas noſtra et potẽtia pficiẽdi operatiões non eſt niſi propter mitam ſiccitatẽ que nob accĩt. deinde ſiccitas inceſſanter procedit donec nos primat. hec igitur ſiccitas q̃ nobis accĩt res eſt nobis neceſſaria. Nos ſiquidẽ a principio rei i vltima conſiſtim⁹ humiditate vñ proculdubio oz ut calor ei ſuper qm̃ ſi non in ipa ſuffocaret. procedit igitur proculdubio in ipam aſſidue agẽdo ⁊ ipaꝫ ſemp exſiccando incedit. Qḋ tamen ex eius exſiccatiõe apparet in principio equitati attinet: deĩn cum noſtra corpa ad temperate ſiccita: is perueniũt terminũ; calor exiſtẽte vt erat non eſt ſiccitas ſm̃ ſue ſiccitatis prime q̃titatem immo fortior qm̃ materia eſt minor ⁊ propter hoc eſt magis recipiens. Inde proculdubio ſequitur vt ſiccitas ſupra ſiccitatem tempatam augmentetur et non ceſſabit proculdubio quin aſſidue augmentũ ſumat donec humiditates conſumat: calor igitur innat⁹ eſt cauſa extinguendi ſeipm̃ accidentaliter propterea q̃ ſit cauſa ſuiipſius materie conſumẽdi ſicut lapides flãma que extinguitur propterea q̃ ſui cõſumit materiaꝫ ⁊ q̃tocius ſiccitas ſm̃ augmentum procedit calor innatus ſm̃ diminutiõeꝫ incedit ergo accidit defectus nũq̃ ceſſãs uſq; ad vltimũ q̃ ẽ defectus reſtaurandi humiditatẽ loco ei⁹ qḋ reſolutũ fuit. defect⁹ igitur ſẽper augetur. Siccitas ergo duob⁹ augmẽtatur modis. vnus eoꝝ eſt propter diminutiõeꝫ potẽtie recipiẽdi materiã: ⁊ alt' minoratio humiditatis in ſe propter cãlitatis reſolutiões. Augmẽtatur igitur caloris debilitas: propterea q̃ ſiccitas in mẽbroꝝ ſbã conſtatur ⁊ propter nãlis humiditatis diminutiõeꝫ q̃ eſt ſicut ...ni ⁊ ſicut olei flãme lampadis. Flãma namq; duas habꝫ humiditates aquam ⁊ olei vna q̃ꝝ conſeruat ⁊ altera extinguit. Sic calor innat⁹ in humiditate cõſiſtit nãli ⁊ ab augmẽto extraneo extinguitur q̃r puenit ex debilitate digerẽdi ⁊ eſt ſic aq̃ humiditas flãme. ⁊ cũ ſiccitas ad complemẽtũ accedit calor innatus extinguitur ⁊ mors ſubſequitur nãlis. Corpus aũt non permanet tpe quo' pdurat niſi propterea q̃ ipſi⁹ innata humiditas pme reſolutiõi reſiſtit caloris innati ⁊ caloris ſui corpis in nãm ſui ⁊ ei⁹ qḋ ex mẽbris accĩt ſuis hactenꝫ longa reſiſtẽtiã qm̃ ipe ſunt ea i eẽntia ſua debiliores: imo ipi ſiſtare nõ ſac niſi illud qḋ reſtaurat illo qḋ ex eis reſoluitur ⁊ eſt nutriens. Amplius nos iam declarauim⁹ q̃ vnus non opatur ⁊ viuit eo niſi vſq; ad terminum;. Et ars quidẽ ſanitatiſ; cuſtodiẽdi non ẽ ars que a morte ſecuros nos faciat. neq; corpus ab extrinſecis nocumentis muniat. neq; vnũquodq; corpus ad vltimam vite longitudinẽ perducat q̃ eſt ſm̃ hoĩem abſolute. ſ; de duabus rebus ſecuritatẽ prebet: putrefactionis penitus prohibitione ⁊ defẽſione humiditas ne cito reſoluatur ⁊ in ipſi⁹ quidẽ fortitudine conſiſtit ut ipm̃ vſq; ad debitũ tẽpus ſm̃ ſuam primam complexionẽ; permanere faciat. ⁊ hoc quidẽ erit propter regimen nutrimenti reſtaurationis que fit in corpore loco eius qḋ reſoluitur ſm̃ qualitatẽ poſſibilem: ⁊ propter regimẽ prohibens dominiũ cauſaꝝ ſiccitatẽ accelerare faciẽtium exceptis cauſis q̃ faciũt ſiccitatẽ debẽt eẽ ⁊ p regimẽ cuſtodiens a generatione putrefactionis propter tutelam corporis ⁊ cuſtodiam a poſtemate caloris extranei extrinſeci aut intrinſeci: qm̃ omnia corpora non ſunt equalia in fortitudine humiditatis radicalis ⁊ caloris innati: imo corpora in his exiſtũt diuerſa. Unumquodq; pterea corpus terminũ habet in quo reſiſtat ſiccitati neceſſarie complexione ſua ⁊ calore ſuo innato. ⁊ quantitate ſue innate humiditatis a quo non remouetur. eſt tamen cum ante adueniunt cauſe in ſiccitatem adiuuantes aut aliquo mõ perneccantes. Et multi quidem hominum dicũt q̃ iſti ſunt termini naturales ⁊ fini accidentales ſunt alij. Et quaſi cuſtodiendi ſanitatem ars cõſtat illa in qua corpus humanũ ad naturaleꝫ pducat terminũ ſi conueniẽtia conſeruat. Hui⁹ aũt cuſtodie adminiſtrationi due attribute ſunt vtutes quib⁹ deſeruit medicus: vna eaꝝ ẽ naturalis ⁊ vocatur nutritiua que reſtaurat illud qḋ ex corpe reſoluitur cui⁹ ſubſtãtia terreitati ⁊ aqueitati attinet. ⁊ altera eſt aialis ⁊ ipſa eſt vtus puliſatiua q̃ reſtaurat qḋ ex corpe reſoluitur cuius ſubſtantia eſt aerea ⁊ ignea: ⁊ propterea q̃ nutriẽs non fuit ſiſt nutrito niſi in potentia: ideo creata fuit vtus immutatiua quatenus nutriẽtia muter in ſimilitudinẽ nutritoꝝ in effectu: ⁊ vt p certo ſit nutriẽs i effectu. Et ad hoc creata fuerũt inſtrumenta ⁊ canales q̃ ſunt ad attrahendũ ⁊ expellẽdũ ⁊ retinendũ ⁊ digerẽdũ: Dicemus ergo q̃ habentẽ rei in arte cuſtodiẽdi ſanitatẽ conſiſtunt in equalitate cãrum predictarũ conſiſtentiũ. Ille tamẽ in quarũ qualitate maior neceſſaria eſt ſollicitudo ſunt ſeptem res. Equalitas complexionis ⁊ electio eorũ que comedũtur ⁊ bibuntur. ⁊ purgatio ſuperfluitatũ ⁊ cuſtodia compoſitionis: ⁊ rectificatio eius qḋ per nares attrahitur ⁊ cuſtodia tangentis ⁊ moderaminẽ motionũ corporearũ ⁊ animaliũ inter q̃ etiaꝫ ſomn⁹ ⁊ vigilie quodammodo numerantur. Et tu quidẽ iam ſciuiſti i his que ſunt premiſſa q̃ neq; equalitas vnũ habꝫ terminũ neq; ſanitas in aliqua ex complexionib⁹ in hoc ingreditur q̃ ſit aliqua ſanitas aut aliqua equalitas in aliquo tpe: ſed eſt id qḋ inter duas res exiſtit.

Incipiemus igitur in primis declarare regimen infantis q̃ in vitis complexionis equalitate cõſiſtit.

Doctrina prima dictionis tertie q̃ eſt de nutricatione quatuor continẽs capitula.

Ca.i. de regimine infantis ex quo naſcitur vſquequo incedat.

Regimẽ aũt regimẽ ⁊ mulierum que partui ſunt vicine in dictionibus ſcribemus particularib⁹. Infãs vero ſpate complexionis cũ naſcit plerũq; ſapientes diterunt vmbilicũ; in primis debere incidi ſup quatuor digitos: ⁊ cũ lana ligari mundaq; bene ⁊ ſubtiliter ſit retorta taliter ne doleat: ⁊ oleũ cũ panno ſup ipſũ eſt ponendũ ⁊ pp vmbilici inciſionẽ precepernt vt venerãtanninaruꝫ ⁊ ſang. dra. ⁊ ſarcocolle ⁊ cymini ⁊ vince ⁊ myrrhe. ⁊ ſe pres ſumantur equaliter ⁊ terãtur vmbilico ſupponãtur. ⁊ ſe ſiruaũ. ẽ ad corpus ipſius ſalitũ. cũ ſalſatura tenuis ſalis quatenus vmbilic⁹ ei⁹ indureſcat ⁊ ipſi⁹ cutis dura ſiat. Ex ſalibus vero ille melior exiſtit cui admixta ſunt ſedenegi ⁊ coſtus ⁊ ſumac ⁊ ſcnugrecũ ⁊ origanũ: ⁊ ipſi⁹ quidẽ naſus nõ ſalietur neq; os. Cã vero quare nobis neceſſariũ ẽ corpus eius durũ facere ẽ qm̃ illico cũ naſcit oĩa que ipſũ tangunt ei nociua ſunt ſiue calida ſiue frigida: ſiue aſpera ſentiat ea: ⁊ hoc quidẽ eſt propter cutis eius ſubtilitatẽ et propter calorẽ eius: qm̃ oẽ qḋ ipm̃ tãgit ſentit durũ ⁊ frigidũ ⁊ aſperũ: ⁊ ſi nõ is neceſſariũ fuerit iterum ſalire faciemus. ⁊ hoc quidẽ augem⁹ cũ multe fuerit ſorditiei ⁊ multarũ humiditatũ: deinde aqua tepida ipſũ lauabimus ⁊ eius nares aſſidue purgabimus digitis quoꝝ vngues ſint incĩſi ⁊ in ei⁹ oculos parũ pijciemus. Ani preterea orificiũ minuto digito in circuitu eius eſt mouenũ. ut aperiatur obſeruandũ eſt ne ipſũ frigus tangat. Cũq; ei⁹ ceciderit vmbilicus qḋ eſt poſt tres aut quattuor dies erit meli⁹ ut ſupra ipm̃ ponatur cinis coclearũ aut cinis calcanei vituli aut plũbi aduſti ⁊ triti cuiuſcũq; fuerit cũ vino. Cũq; volum⁹ ut faſcietur nutrix ei⁹ mẽbra ſua itter tangẽdo; ⁊ qḋ dilatanũ fuerit dilatare: ⁊ qḋ ſubtilianũ ſubtiliare: ⁊ oẽ mẽbroꝝ ſm̃ conuenientiorẽ figurã figurare ⁊ hoc totũ ſubtili cõpreſſione cũ extremitatibus digitoꝝ qḋ quidẽ multis faciet. erit vicibus ⁊ oculi aſſidue erũt tangendi cũ re que ſit ſicut ſera Veſicã quoq; eius premere conuenit: vt vrine exit⁹ facilis ſiat: deinde manus eius extẽdãtur ⁊ ipſius brachia ad genua ducãt: ⁊ ipſi⁹ caput infula ligetur ⁊ pileus ei ſponatur qui ſuper ipſius caput conſtringatur. in domo preterea tpati aeris que nõ ſit fri. ad dormiẽdũ ponatur. Oꝫ aũt vt dom⁹ vmbre attineat ⁊ tenebroſitati aliquãtulũ q̃ a ſuperãte radio nõ illumiñetur. Cũq; dormierit oportebit ut caput eius toto reliquo corpore ſit altius ⁊ obſeruãdũ erit ne cũ dormierit aliquid colli ipſius aut extremoꝝ ei⁹ aut dorſi torqueat. Ipſe quoq; in eſtate aq̃ ſuaui equali balneãdus eſt: in hyeme vero aqua eius ad caliditatẽ trahat nõ pungẽtẽ: hora vero ad ipm̃ lauãdũ melior eſt poſt ei⁹ longũ ſõnũ ⁊ plerũq; quidem ẽ cõueniẽs ut ipſe bis in die lauetur aut ter ordinate ad id qḋ ſit magis tepidũ mutetur ſi ipa fuerit eſtiuũ. In hyeme aũt nõ ſit frigidior aqua que i caliditate tpata exiſtit: ipſe quoq; nõ lauetur uſquequo eius corp⁹ caleſiat ⁊ rubere incipiat. poſtea extrahatur ⁊ ei⁹ aures cuſtodiantur ne aqua in eis ingrediatur. ⁊ oꝫ quidẽ ut cũ in hora ablutionis accipitur ſit ſm̃ hũc modũ. Accipiatur manu dextra ⁊ ſup brachiũ ſiniſtrũ ſuper pectus ſuũ appodietur ⁊ nõ ſup ventrẽ: Amplius in hora ablutionis ipſi⁹ ſtudẽdũ erit ut ipſi⁹ plãte ad dorſũ eius eleuẽtur ⁊ eius pedes ad caput ei⁹ ſubtiliter ⁊ ſuauiter pãnicentur: deĩde mollib⁹ pãnis exſiccentur ⁊ ſuauiter extergatur. Deiñ fiat ut in primis ſuper ventrẽ ſui iaceat poſtea ſupra dorſũ ⁊ pẽd hoc totũ inceſſanter fricet ⁊ premat ⁊ figuret: deinde ad ipm̃ cũ panno faſciãd⁹. ẽ redeũdũ: poſtea in ipſi⁹ nares oleũ dulce pijciat qm̃ ei⁹ oculos lauabit ⁊ ipſoꝝ muſcas.

Ca.ij. de regie lactatiõis ⁊ retẽtiõis a lacte.

Qualitas vero lactatiõis ei⁹ ⁊ ipſius cibatiõis hoc mõ obſeruat. Quib⁹ mõis q̃b⁹ eſt poſſibile lac mr̃is infanti ad ſugendũ dandũ eſt: ipm̃. n. ẽ nutriẽs qḋ magis ſiſẽ erit ſibe nutrimẽtũ preteritoꝝ quib⁹ alebat dũ in vẽtre erat ſcꝫ menſtruoꝝ mr̃is qm̃ ipſa ſunt q̃ cõuertũt ⁊ fuit lac ⁊ ipſe magis eſt recipiẽs hoc ⁊ magis ẽ ei conueniens ita ut iã experimẽto certificatũ ſit q̃ extremum mãmille mr̃is in os infantis ponere valde confert ad remouẽdũ quicquid ei nocet. Bis aũt aut ter in die ſugere mãmillas oꝫ ei ſufficere ⁊ in primis nõ eſt multũ lactãdus. Oꝫ aũt ne ſit ei⁹ mr̃ que ipm̃ pri⁹ lactat: donec mr̃is cõplo tpetur: ⁊ meli⁹ quidẽ ut parũ mellis eidẽ tribuat: deiñ lactet. Ex lacte quoq; qḋ puer ſugit in mane bis aut ter emulgeri ẽ: deiñ mãmilla ei tribuẽda ⁊ precipue cũ i lacte fuerit macula. Lac aũt malũ. i. acutũ a nutrice infanti nõ eſt dandũ dum eſt ieiuna. Et pter hoc etiã due res ſiũt faciẽde iuuamẽ ei cõferẽtes ad hoc ut eius cõpleſſoris fiat: quarũ vna eſt lenius motus: ⁊ altera eſt cõſonantia muſice ⁊ vox cantilene quẽadmodum mos eſt dũ infantes in locis ponũtur in quib⁹ dormire debent. Ex quãtitate. n. recipiẽdi hec duo ſcientur quantũ ſit aptus exercitio ⁊ muſice quoꝝ vnũ eſt corporis alterũ aie. Qḋ ſi aliqua res prohibitoria matris lac dari nõ permiſerit. ſiue eã debilitas ipſius ſiue corruptionis lactis eius ſiue q: ẽ delinitiſ ſaeligenda erit nutrix ſm̃ cõditiones q̃s dicemus

Quarũ quedã attendunt in etate eius ⁊ quedã in ipsius figura ⁊ alie in eius moribus ⁊ alie in formis suarum mamillarũ ⁊ quedã in qualitate lactis ipsius ⁊ alia in quantitate temporis quod est inter eam ⁊ partũ ipsius: ⁊ alie que sunt ex genere infantis eius. Cumqꝫ secundum has conditiones recepta fuerit oportebit vt eius nutrimenta renouando sint bona ex tritico ⁊ spelta ⁊ carne agnorum ⁊ hedorum ⁊ piscium quorum caro nõ putrescit nec est dura. Lactuce quoqꝫ sunt nutriens quod laudatur ⁊ amigdale ⁊ auellane. Ex oleribus vero deterius est eruca ⁊ sinapis ⁊ beradorez: quoniam sanguinẽ corrũpunt. Et in menta est eius vinis.

Nunc autem dicemus nutricis conditiones ⁊ a conditione etatis ipsius incipiemus. Dicemus itaqꝫ quod melius est, vt sit etatis que est inter .xxv. ⁊ .xxxv. annos: quoniam hec etas est iuuentutis ⁊ sanitatis ⁊ complementi. Conditiones vero figure ipsius que attenduntur in compositione eius sunt quod oportet ipsam boni coloris esse ⁊ collum habere forte ⁊ pectus habere latum ⁊ amplũ ⁊ musculosam ⁊ durã habere carnẽ inter pinguedinem ⁊ maciẽ temperatam ⁊ carnosam non adipe abundantem. Secundum mores vero suos consideratur: quoniam ipsam oportet bonorum morum ⁊ laudabilium esse que tarde a malis anime passionibus patiatur sicut ira tristitia ⁊ timor ⁊ reliqua ab istis. Omnes .n. iste corrũpunt complexionem ⁊ forsitan a lactatione abstinebit ⁊ propter hoc prohibuerunt quidam ne stolida lactet. Et preter hoc totius malitia morum ipsius eam perducet ad hoc ut infantis paruam habeat sollicitudinẽ ⁊ ei parum blandiatur. Conditiones vero que in forma mamillarum ipsius attenduntur sunt: quoniã oportet ipsas esse solidas ⁊ magnas ⁊ sui magnitudine nõ sint laxe: neqꝫ debent esse excessiue magnitudinis ⁊ oportet etiã ut inter duritiẽ ⁊ mollitiez sint mediocres. Secundum qualitatẽ vero lactis ipsius consideratur: quoniam oportet ut ipsius substantia ⁊ qualitas sint temperate ⁊ eius color attineat albedini quod neqꝫ sit fuscus neqꝫ viridis neqꝫ citrinus neqꝫ rubeus. Eiusqꝫ odor sit bonus in quo nõ sit acredo neqꝫ ponticitas ⁊ ipsius sapor dulcedini attineat in quo nõ sit amaritudo neqꝫ salsedo neqꝫ acredo: ⁊ oportet ut trahat ad multitudinez ⁊ ut eius partes sint similes: ⁊ ut non sint subtile fluidũ nec multũ grossũ caseatũ neqꝫ diuersarũ partiũ neqꝫ multe spume. Et eius quidẽ substantia quisqꝫ experitur quod est ut de ipso super vnguẽ mittẽdo distilletur: quod si fluit est subtile. Et si vnguis inclinetur ⁊ nõ currat est spissũ. Ipsum etiã experitur cũ in ampulla ponitur ⁊ parũ myrrhe super ipsum proiicitur ⁊ digito miscetur propter hoc enim scitur aquositatis ipsius ⁊ caseitatis ipsius quantitas: lac .n. laudabile ⁊ temperatũ est in quo aquositas ⁊ caseitas sunt equales. Quod si aliqua fuerit nobis necessitas lac tale habens ipsũ preparabimus ex parte lactationis ⁊ parte nutricis.

Ex parte quidẽ lactationis quoniã lac quod grossuz fuerit ⁊ mali odoris melius est ut nõ detur nisi postquam mulctũ fuerit ⁊ in aere noctem steterit ⁊ quod vehementis fuerit caloris conueniẽs erit ut nullo modo ieiuno detur. Et nutricis quidẽ regimen est quod si eius lac grossuz fuerit dabitur ei oxymel dispumatum quod cũ subtiliatiuorum apozimate sumatur sicut mentastrum ⁊ ysopum ⁊ basilicon ⁊ origanum montanum ⁊ tribuentur ei ad comedendum ⁊ que eis similantur. In cibo quoqꝫ ipsius imponatur parum croci ⁊ precipiatur ei vt cum oxymelle calido utatur ⁊ temperato vtatur exercitio. Et si eius complexio fuerit calida dabitur ei in potu oxymel cũ vino subtili simul siue separatim. Quod si eius lac subtile fuerit precipietur ut quiescat ⁊ ab exercitio remoueatur ⁊ cibis nutriatur qui sanguinem faciunt grossum. Et forsan dabitur ei ad potandũ si nõ fuerit ibi quod prohibeat vinum dulce aut mustum coctũ ⁊ precipiatur ei ut diu dormiat. Si vero eius lac paucum fuerit considerabitur que sit causa in hoc vtrũ sit malitia complexionis in toto corpore aut in mamillis ipsius ⁊ hoc quidem cognoscitur per significationes predictas in capitulis que sunt premissa. Et post tangemus mamillas ⁊ si significatũ fuerit quod sit in ea calor, nutriatur tali quali est aqua ordei ⁊ spinachia ⁊ que eis similantur. Et si significatũ fuerit quod sit in eis frigiditas complexionis ⁊ oppilationis aut debilitas virtutis attractiue augmentabitur eius nutriens subtile ad caliditatẽ declinans ⁊ ventose sub mamillis ponantur absqꝫ multa compressione. Ad hoc quoqꝫ confert semen bauciarũ ⁊ spicenardi etiam baucie ad hoc multũ prosunt. Quod si causa eius fuerit nutriendi paucitas nutriatur farre facto ex ordeo ⁊ furfure, ⁊ leguminibus: in cibis quoqꝫ ipsius ⁊ in cibis ponende sunt radices feniculi ⁊ semen eius ⁊ anetum ⁊ nigella. Quidã autẽ dixerunt quod comedere vbera propria ouium ⁊ caprarũ cũ lacte quod in eis continetur valde est vtile ad hoc propter illud quod in eis existit ex similitudine aut propter proprietatẽ que est in eis. Quidã etiã experti fuerunt ut .ʒ.i. cancri aut vermiũ terrenorũ siccorum in aqua ordei multis diebus sumatur ⁊ repererunt optimũ: ⁊ similiter elixatura capitum salsorum piscium in aqua anetis. ex eis quoqꝫ que lac multiplicant est ut butyri vaccini .ʒ. vna sumatur ⁊ in vas in quo parum extitit vinum mittatur ⁊ bibatur. aut sisamũ in mola tritum accipiatur ⁊ cum vino misceatur ⁊ colatum ad bibendum detur. Amplius mamille ex stercore turdorum cum lacte asine ⁊ oleo uiole emplastri liniantur: aut ex eo quod est in interiore parte melongie elixate. ʒ.i. sumatur ⁊ cum digitis in vino dissoluatur ⁊ ad potanduz detur. Medicamẽ validũ. ℞. seminis aneti. ʒ.iij. seminis andacochie seminis porri ana. ʒ.i. seminis sisile seminis fenugreci ana. ʒ.ij. totum cum succo feniculi ⁊ melle et butyro misceatur ⁊ in potu sumatur. Et cum lac nocumentum fecerit sui multitudine, propterea quod constrictione retinetur ⁊ propter suam spissitudinẽ minuatur per id quod pauci existit nutrimenti et comestione eius quod parum nutrit ⁊ emplastro pectori ⁊ mammillis superposito ex cymino ⁊ aceto aut luto absoluto ⁊ aceto aut lentibus coctis in aceto ⁊ post ipsum potu vel salse vtatur: ⁊ similiter comestione mente. Et mamillas quidẽ blandis manibus multũ fricare lactis efficit multitudinez. Lac vero mali habens odorẽ medicatur est dando in potu vinũ boni odoris: ⁊ ad comedendum dando cibuz boni odoris. Regimẽ autem quod est tractum ex precepto nutricis est quoniam oportet vt partus sit propinquus non tamen valde: immo sit a tempore quo peperit mensis vnus ⁊ dimidius ad minus aut menses duo: sitqꝫ illa que peperit masculum ⁊ sit partus eius secundum tempus naturale ⁊ non sit ipsa que abortũ facit neqꝫ abortũ facere consueuerit. Nutrici preterea est precipiendũ ut temperato vtatur exercitio ⁊ ut nutrimentis boni chymi alatur: ⁊ ut nullo modo aliquis cũ ea coeat: hoc .n. sanguinẽ prouocat menstruuz ⁊ lactis odorẽ corrũpit ⁊ ipsius minuit quantitatẽ: immo forsitan impregnatur: in quo nocumentũ duobus attinẽs filiis existit. Et nutrici quidẽ propterea quod illud quod in sanguine est subtile ad embryonis nutrimentũ redit: ⁊ embryoni quidem propterea quod id quod ad ipsũ venit ex nutrimento est paruũ ideo quod alius lacte indiget. In tota preterea ipsius lactatione oportet ⁊ precipue in eius lactatione prima ut aliquid lactis mulgeatur vt fluat ⁊ ut ipsum pressione timeatur ne contingat ut ex multa suctione gule ledantur instrumenta ⁊ meri ⁊ faciat ipsum debilitari. Et si ante lactationẽ aliqꝫ vicẽ mellis ad lambendũ detur minus erit ⁊ si cũ pauco vino fuerit erit bonuz. Neqꝫ multũ lac ad sugendũ vna uice dandum est: immo melius est ut parum ei detur ad sugendum ⁊ sepe paruis interpositis spaciis. Cum .n. eum ad sugendum ei datur vice vna nimis ut satietas contingit extensio ⁊ inflatio ⁊ ventositatuz multitudo ⁊ albedo vrine. Si ergo hoc acciderit oportet ne lactetur ⁊ ut famelicus longo tempore teneatur ⁊ ut studium impendatur ad hoc donec illud digerat. Et secundum plurimum in primis diebus cuz lactandus est: est ut in prima die ter lactet: ⁊ si que in prima die ipsum lactauerit alia fuerit quam mater ipsius erit melius. Similiter si nutrici mala acciderit complexio aut egritudo dolorosa melius erit ut alia ipsum lactet donec sanetur. Et similiter si necesse fuerit dare ei medicinas que virtutẽ ⁊ qualitatẽ habeant dominantez. Cumqꝫ post lactationez dormiturus est eius cuna vehementi motu nõ est mouenda: quoniam lac in ipsius stomacho concutitur immo suauiter mouenda est. Iterum quoqꝫ paruus ante lactationez ei confert. Naturale autem tempus lactandi est tempus duorum annorum. Quod si infans aliud a lacte desiderauerit ordinate nõ est ei tribuendũ: nõ tamen est ei violenter prohibenduz. Postqꝫ vero duales apparere ceperint dentes ipse ad nutrimenta mouendus erit ordinate quod sit fortius. Res tamen dura ad masticandũ nõ est ei danda immo primo detur ei panis quem ei masticauerit nutrix: deinde panis cũ aqua mellis aut cũ vino aquoso aut lacte. Et tunc quidẽ parum aque ei tribuatur: ⁊ aliquibus vicibus que cũ pauco vino sit mixta nec permittatur ad repletionẽ peruenire. Quod si vomitus sponte superuenerit ei ⁊ ventris inflatio ⁊ albedo vrine ab omni re abstine eũ: ⁊ melius est ut ipsius nutriens ei tardet donec inungatur in balneo. Deinde cũ a lacte amouendus erit Et oportet ut a lacte ordinate amoueatur ⁊ nõ subito ⁊ ut fiant ei glandes ex pane ⁊ zuccaro. Quod si preter mamillas quesierit et eas semper sugere voluerit ⁊ fleuerit sumende sunt mirrhe ⁊ mentastri ana .ʒ.iiij. ⁊ terende ⁊ ex eis more emplastri mamille epithimande. Ad summuz autem dicemus quod infantis regimen est humectatio propterea quod eius complexio ad hoc est conueniens ⁊ quod ea in sui indiget nutrimento ⁊ augmento ⁊ exercitium temperatum ⁊ non multum. ⁊ hoc quidem est eis sicut naturale: quoniam natura quasi accipiendo eũ augmentatur. Cum autez ambulare ceperit ⁊ moueri duris motibus nõ erit permittendus nec ad ambulanduz ⁊ sedenduz ponendus antequam secundum materiam ei desideriũ fiat ne cruribus ipsius ⁊ dorso nocumentum accidat. Et melius quidez est ut in primis cũ sedet aut super terraz ambulat ponatur in corio leui ad sedendum ne terre asperitas scalpat ipsũ: ⁊ fustes aut cultelli ⁊ his similia ex eis que pungunt aut incidunt remoueantur ne sint coram eo ⁊ custodiendum ne ab alto labatur loco. Cumqꝫ canini apparuerint ab omni re que ad masticandum est dura abstinendus erit ne materia vnde canini creantur resoluatur propter masticationem quam desiderat: ⁊ tunc quidem ipsius gingiue ex cerebro leporis ⁊ adipe gallinaceo fricari debent: ob hoc enim ortigo sit facilis. Cumqꝫ gingiue scinduntur caput ⁊ collum ex oleo albuto cum aqua calida conquassato fricanda sunt, ⁊ ex oleo in aures ipsius paruz guttatim infundatur. Cum autem iam possibile fuerit ut cum eis mordeat tunc suũ masticare desiderat digitum: quapropter tunc ei dandum erit frustum radicis ireos que nonduz valde siccata fuerit: hoc namqꝫ in tempore isto ei confert ⁊ vlcera in gingiuis ⁊ dolorem prohibet. Et similiter os eius fricari debet ex sale ⁊ melle ne dolores isti accidant: postea iam cum bene nati fuerint aliquid erit dandum ⁊ ex succo liquiritie aut radicis ipsius que nonduz vehementer exsiccata est ut in ore teneat. ⁊ preterea confert collum ipsius fricari cũqꝫ canini nascuntur ex oleo dulci aut alio dulci oleo: deinde post hoc cum loqui ceperit dentes erunt fricandi ⁊ precipue eorum radices.

Capitulũ .iij. de egritudinibus que infantibus accidunt.

Intentio premissa de medicandis infantibus est nutricem regere. Et si affuerit suspitio quod in ipsa sit sanguinis repletio minuenda erit aut ventosanda. Et si repletio ex humore fuerit ipse erit euacuandus. Quod si necesse fuerit naturam constringere aut soluere aut vaporẽ a capite prohibere aut membra anhelitus rectificare aut complexionis malitiam permutare medicandum erit per ea que comeduntur ⁊ bibuntur que ad hoc sunt conuenientia. Cumqꝫ medicabitur ventris solutione aut venter ei de natura euenerit ⁊ fuerit multus aut medicabitur vomitu aut uenerit ei naturaliter aduentu forsan melius erit ut ipsum ea die alia lactet. Nominemus ergo particulares egritudines que infantibus accidunt. Et ex eis quidem sunt apostemata que eis fiunt in gingiuis cuz dentes nascuntur ⁊ apostemata que eis accidunt in cordis que sunt in partibus mandibularum: ⁊ spasmus qui fit in eis. Cumqꝫ hoc acciderit ipse digito suauiter primo medendus erit ⁊ ex oleis in capitulo originis dentium nominatis fricandus est ⁊ ex melle cũ oleo camomillino conquassato

aut melle cū therebinthina ⁊ ſup caput aqua calida ab alto ꝓijciat̄ in q̄ cocte camomilla ⁊ aneth̄ fuerit. Et ex eis aūt q̄ infantib⁹ accidūt ē vētris ſolutio ⁊ ꝓpͥe eum dētes naſcuntur de qua qdā ſūt q dicūt ꝙ fit ꝓpterea ꝙ ſup exiſtentem ſalſam ſanioſā ſuc gingiue cū lacte ſugit: poſſibile tamē eſt ut ſit ita: immo ꝓpterea ꝙ natura impedita non bene digerit: ⁊ ideo ꝙ dolor accidit: ⁊ ipſe quidē eſt q digeſtionem ꝓhibet in debilib⁹ corporibus. Et ſi hoc paucum fuerit non de eo tibi curandū erit. Qḋ ſi timor affuerit ꝙ ex eo adueniat ſuperfluitas ſuccurrendū erit ei embrocando vētrē eius ex aneta aut cymino aut aniſo aut ſemine apij aut vētri ipſius emplaſtrū ſup ponēdo ex cymino ⁊ roſis in aceto infuſis: aut ſpelta in aceto cocta. Et ſi nō iuuerit hoc hedi coaguli ſexta pars .ʒ. i. ⁊ quod ē ſupra cum aqua frigida dāda erit: ⁊ tunc quoq; cauēdum erit ne in ipſius ſtomacho lac caſeus fiat dādo ei die aliqd quod vicē lactis obtineat ſicut oui vitellū mollē aut micas panis in aqua coctas aut tritici fractū in aqua coctū. Et ē etiam cū eis accidit vētris ꝯſtrictio quibus in potu tribuendū eſt ſtercus muris aut ſuppoſitoriū ex ſolo melle vehemēter coctū faciēdum: aut cū mentaſtro aut cū radicibus ireos ſicut ſūt aut cōbuſtis aut ad comedendū detur eis parū mellis aut terebinthine ſm quātitatem vnius ciceris ⁊ venter eius fricandus ſubtiliter ē cum oleo: aut ſup ipſius femur vaccinū fel ponendū ⁊ bucomarie. Et qn̄q; etiam in ipſius gingiuis ſit acuitas q̄ ſunt epithimande ex oleo ⁊ cera. Caro quoq; putrida q̄ eſt ſalita eis confert. Et ē etiam cū eis accidit ⁊ ꝓpē cum ē origo dētium ſpaſm⁹ qui plurimum accidit ei ꝓpter digeſtiue corruptionē ⁊ ex multa neruorū debilitate ⁊ ei ꝓpē qui corp⁹ habet groſſum ⁊ humidū. eſt ergo medicādus ex oleo irino aut oleo liliaceo aut oleo alkāne aut oleo keirino. Et ē etiā cū eis accidit alcuzez qui tunc medicādus ē cum aqua in qua coquat̄ ſicl dis aut ex oleo violaceo mixto cū oleo ſicionio. Et ſi exiſtimet̄ ꝙ ſpaſm⁹ qui accidit fit ex ſiccitate ꝓpterea ꝙ poſt febres accidit aut poſt febrē vehemētem ⁊ quia paulatim aduenit inungēde ſunt iuncture ex oleo violaceo ſolū aut cum pauco cere albe ꝯquaſſato: ⁊ ſup ipſius cerebrū ꝓijciendum eſt oleum violaceum: ⁊ reliqua ab iſtis vehemēter: ⁊ ſimilit̄ faciēdum ē ſi cuzez ſiccū eis accidat. Eſt etiā cum ei accidunt tuſſis ⁊ reumatiſmus. Et in his quidē iā preceperūt qdā ut multa aq̄ calida ſup ipſi⁹ caput ꝓijciatur cui hoc accidit ⁊ ut ipſius lingua ex melle multum liniat̄ deinde lingue radix premat̄ ut multū phlegmatis eiciat ⁊ ſanetur: aut gūmi arabicum ⁊ dragagantū ⁊ ſemina cydoniorū ⁊ ſuccus liquiritie ⁊ penidij ſumant̄ ⁊ quaq; die parum ex eis cū lacte illico mulcto detur: ⁊ eſt cū infanti anhelit⁹ malus accidit. Oportet ergo ut radices auriū ei⁹ ⁊ radix lingue ex oleo inūgant̄ ⁊ fiat ut ipſe eiciat: ſilit̄ eius lingua dilatet̄: qm̄ vehemēter confert: ⁊ aqua calida guttatim in os ei⁹ diſtilletur ⁊ parū ſeminis lini cū melle ad lambēdum tribuat̄. Et eſt cū accidit

alcola multū: quoniā pauniculi lingue ipſius ⁊ oris vehemēter ſunt molles ut nō patiantur ipſa tangi et nimia ipſorum mollitie quāto plus reſtera aquoſitas lactis: qm̄ hoc ē quod multum ei nocet ⁊ ducit ipſm ad cola. Et deterior quidē alcola ē que nigra eſt matura ⁊ nigra: ⁊ q̄ ē mortalis: ⁊ que ſanior ē eſt albe aut citrina: ⁊ qui eam patitur medicād⁹ ē ex aliquo locū medicaminū alcula noīatis in libris particularibus. Et ē cum viole trite ſole eis ſufficiūt aut cum roſis ⁊ xiloquercatis mixte. Et eſt cum ſuccus lactuce ⁊ ſolatri ⁊ portulace ei ſufficit. ⁊ ſi fortior iſta fuerit radix liquiritie trite. Et ē cū in bothor humidis ⁊ cola conferūt myrrha ⁊ galle ⁊ cortices turis vehemēter triti ⁊ cū melle mixte. Et ē etiā cū eis ſufficit rob de moris ſolū acetoſum ⁊ rob de zucco vue acerbe. Et ē cum confert ei ablucre eas cū vino aut cū aqua mellis: poſtea ꝯſequēter adhibē eis aliquod eorum que diximus ex deſiccatiuis. Qḋ ſi medicamenti fortius hoc neceſſarium fuerit venerum malicorum ⁊ corticū granatū balauſtiarum ⁊ ſumac ana .ʒ. vi. ſumachi ⁊ gallarū .ʒ. iiij. aluminis iameni .ʒ. ij. ⁊ terant̄ ⁊ cribellētur ⁊ puluerizētur deſup. Et ē etiam cum auribus ipſius flux⁹ accidit humoris: quoniā ipſi⁹ corpus ⁊ precipue cerebrum vehemēter eſt humidum. Lana igitur in melle ⁊ vino pontico madida cum pauco aluminis aut croci aut pauco nitri inungenda eſt ⁊ auribus immittenda. Et eſt cum ſufficit ut lana in vino pontico: aut in quo parum croci ſit mixtum intingatur ⁊ in auribus mittatur. Et plerūq; etiam accidit ei dolor auris ex vētoſitate ⁊ humiditate qui medicandus eſt ex lino ⁊ origano ⁊ ſale ⁊ zuccaro tabarzet ⁊ lenibus ⁊ myrrha ⁊ ſeminibus colloquintide ⁊ cedi. Quodcunq; eorum fuerit coquatur in oleo ⁊ in ipſas guttatim ꝓijciatur. Et eſt cum in cerebro infantis ſit apoſtema calidū ⁊ vocatur ſirſburdum. Et eſt cum multotiens eius dolor ad oculum peruenit ⁊ guttur ⁊ fit inde facies citrina. Cerebrum igitur eius eſt infrigidandum et humectandum ex corticibus cucurbite ⁊ citruli et ſucco ſolatri ⁊ ſucco portulace propͥe cum oleo roſaceo: quodcunq; tamen fuerit aſſidue mutetur. Et eſt cum in cerebro infantis accidit aqua cuius curam iam nominauimus in cura capitis. Et eſt cum oculi eius inflantur. Super ipſos igitur lanam cum lacte ē epithimandū: deinde in aqua cū qua cocte fuerint camomilla ⁊ albedanigi ablnantur. Et ē cū ei accidit ex multo fletu albe in ſuis pupillis qui medicandus ē cum ſucco ſolatri. Et qn̄q; accidit coopertura oculi infantis ſulacum ex fletu. Et cura eius eſt etiā ſucc⁹ ſolatri. Et accidūt ei febres: ⁊ tūc meli⁹ eſt ut nutrix regat̄ ⁊ ei etiā detur aliquid ſicut ſucc⁹ granate cū oxymelle ⁊ mellet ⁊ ſucc⁹ citruli cū pauco caphore ⁊ zuccaro: deinde fiat ut ſudet qḋ fit cum cāne recētes premuntur ⁊ earum ſuccus ſuper verticē ⁊ ſuper pedes ponitur ⁊ ipſe cooperitur: qm̄ cum hoc ſudat. Et eſt cum accidit ei dolor vētris ⁊ torquetur ⁊ flet. vētri ergo ſuperponēda ſunt aqua calida ⁊ oleū multū calidū ⁊ parū cere. Et ē cū ei accidunt

ſternutationes frequentes: ⁊ eſt cū hoc contingit ꝓpter apa in partibus cerebri. Et ſi ita fuerit medicādum erit apoſtema infrigidando ⁊ epithimando ⁊ vngendo ex infrigidātibus ſuccis ⁊ oleis. Qḋ ſi nō fuerit ex apoſtemate qḋ ei accidit: bedarigi tritum naribus eius erit inſufflandū. Et ē cum in corpore accidūt ei bothor: ſed qḋ ex eis viceroſū eſt ⁊ nigrū eſt mortale. ⁊ etiā ſi nō fuerit niſi alcola tūc erit mortale quāto magis cum expandet̄. Qḋ aūt eſt albū eſt ſanius: ⁊ ſimiliter rubeum. Et eſt cū in eius egreſſione multa ſequit̄ vtilitas. Et ipſe quidem medicandi ſunt ex ſubtilibus deſiccantibus in aqua ſolutis ex qua ipſe lauetur ⁊ in ea coctis ſicut roſa ⁊ myrtus ⁊ folia arboris maſticis ⁊ tamariſci: ⁊ olea etiā ſtarū rerum. Bothor vero ſi ſane ſunt dimittende ſūt donec maturent̄: deinde curent̄. Et ſi viceraſe fuerint ſi at eis vnguentū ex ceruſa: ⁊ eſt etiam cū neceſſe ē lauare eas cū aqua mellis ⁊ pauco nitro: ⁊ ſimilit̄ alcola. Cum aūt ſpiſſe fuerint indigebūt eo qḋ ſit fortius. Lauabitur ergo tūc ex aqua baurac cū lacte mixte ideo ut tollerari poſſit. Qḋ ſi fiat earum caro veſice vaporabili ⁊ infundetur ex aqua in qua cocte fuerint myrtus ⁊ roſe ſquinantum: ⁊ folia arboris maſticis. Sed antequā doctorum fiat nutricis nutrimentum meliorare cōuenit. Et eſt cum ꝓpter multum fletum fit in inguine tumor aut accidēt aliqua ex eis ſciſſure. In quo quidem iam precepimus ē ut amicos teratur ⁊ cum albumine oui conſpgat̄ ⁊ deſuper ponat̄: ⁊ cum pāno ſubtili lineo ſuper ipſm ſtrictura fiat: aut lupini amari aduſti inſidant̄ in vino ⁊ myrrha ⁊ cocta deſuper ponātur. His autē fortiora ſūt calida ſtiptica ſicut myrrha ⁊ cortices cupreſſi ⁊ ei⁹ nuces ⁊ aloes ⁊ acacia: ⁊ illud in capl'o de fiſſura diximus. Et eſt etiam cū infanti accidit ⁊ propͥe cum vmbilic⁹ inciditur apoſtema. Et tūc quidē accipiēde ſunt aſſakel q̄ eſt aluianis ⁊ terabinthina ī oleo ſiſamino ſunt ſoluēde ⁊ infāti adhibēde ⁊ ex eis ſup vmbilicū epithima faciēdū. Et ē etiā cū infāti accidit ne dormiat ⁊ inceſſanter ploret ⁊ ut os aſſidue vagiendo moueat. Et tūc qdē neceſſe ē ut ſi poſſibile eſt fiat quatenus dormiat cū corticib⁹ papaueris ⁊ ipſi⁹ ſemine ⁊ oleo ⁊ lactucis ⁊ oleo de papauere: ſuppo nendo ex eis tpibus ⁊ vertici ⁊ erit ꝯueniēs. Quod ſi neceſſarium fuerit aliud iſtis fortius fiat hoc medicamē. Semen ſilenux hendē papauer albū ſemē lini grana cheirin portulace ſemen plantaginis ſemen lactucarū ⁊ ſemen feniculi ⁊ aniſū ⁊ cymini ſumant̄ ⁊ ex vnoquoq; iſtorū aliquid paulatim terat̄: deinde omnia terant̄ ⁊ cū eis pars vna pſillij toſti ⁊ nō puluerizati ponat̄: ⁊ omnia hec cū tanto zuccaro quātū ipſa ſunt miſceant̄ ⁊ ex eis infanti quātitas duarū .ʒ. in potu tribuatur. Si autem voluntas fuerit ut hoc ſit fortius: cū eo tamē opij ponatur quantum eſt tertia huius partis aut min⁹. Et eſt etiā cū infanti accidit ſingultus cui tunc danda eſt nux indica cum zuccaro. Et eſt cum infanti accidit vomitus fortis: cui forſan dabitur medietas danic vnius gariofili. Veruntamē quandoq; ei confert ſtomacho

ſupponere emplaſtrū ex aliquo conſtringentiū vomitum debilitū. Et eſt cū infanti accidit ſtomachi debilitas. Cuius quidem ſtomachus tūc ex muſcho cū aqua roſa ē liniendus aut cū aqua myrti ⁊ ei in potu ſuccus cydoniorū tribuat̄ cum paruo gariofilo ā i quāntitate ⁊ zinc. aut. iij. ociune. ʒ. vni⁹ galie muſchate cū pauca quantitate mixte. Et eſt cum infanti accidunt ſōnia terrefaciētia in ſōno que plurimū eueniūt ꝓpter repletionem ipſius factam ex multa guloſitate. Cum ergo cibus corrumpet̄: ⁊ ſtomachus hoc ſenſerit ꝓcedet nocumentum a virtute ſenſibili ad virtutem formatiuam ⁊ imaginatiuam ⁊ apparebunt ei ſōnia terrefacientia. Oportet igit̄ ne ſtomach⁹ ipſius valde plene cogatur dormire ⁊ ut ex melle ei ad lambendū detur ꝙ digerat id quod ē in ſtomacho iſto ⁊ deponat. Et ē cum infanti accidit apoſtema gule inter os ⁊ meri qḋ qn̄q; extendit̄ vſq; ad muſculos ⁊ ſpondiles colli ⁊ tunc quidem ipſi⁹ venter ſuppoſitorio ſoluendus ē: deinde ipſe eſt medicādus cū aliquo quod ſit ſicut rob de moris ⁊ eis ſimilibus. Et eſt etiam cū infanti dum dormit vehemēter accidit oregmon cui ſemen lini tritū cū melle ad lambēdum ē tribuendū: aut cyminū tritum melle conſperſum. Et ē cum infanti accidit vētris inflatio cuius medicationem iā nominauimus in capitulo de egritudinib⁹ capitis. Veruntamē hic referemus rē ei vehementer ꝯferentē. Et ē ut origani ⁊ caſtorei ⁊ cymini partes ſumant̄ equales ⁊ trite cōmiſceant̄ ⁊ ei in potu tribuatur quorū ſit pondus trium granorū ordei. Et eſt cum infanti accidit ut eius inteſtinū egrediantur. Et tunc quidē corticum granati ⁊ myrti recentis ⁊ cuppularū glandiū ⁊ roſis ſiccarū ⁊ cornu cōbuſti ⁊ aluminis iameni ⁊ vngularū caprinarū ⁊ balauſtiarum ⁊ gallarum partes ſumende ſunt equales ⁊ in aqua adeo fortiter coquēde donec eorū virtus egrediatur: deinde in eorū apozimate ſedere cogatur ipſo tepido. Et eſt cū infanti accidit teneſmon ꝓpter frigus qḋ ei ſuperuenit cui confert ut naſturcij ⁊ cymini ana .ʒ. iij. ſumātur ⁊ trita cribellentur et butyro veteri vaccino cōſperſa ad bibendum cum aqua frigida dentur. Eſt etiā in ventre infantis vermes minuti ꝓcreant̄ ei nimis nociui ⁊ plurimū circa anū in quo etiam longi generantur: ſed lati raro ꝓcreant̄ in ipſo. Longi aūt medicantur ex aqua alcetb de q̄ modicū in lacte in potu ē tribuendū ſm eius fortitudinē. Et forſan neceſſarium erit ventri ipſius emplaſtrū ſupponere ex borob ⁊ cacule ⁊ vaccino felle ⁊ colloquintidarū pulpa. Sed ad pueros curādos q ſunt in ano etiā ⁊ venarū rubearū ana pars vna ſumenda ē ⁊ zuccari ſm ſui magnitudinem: ⁊ deinde cū aqua ad bibendum detur. Et eſt qn̄ infanti in coxa accidit excoriatio: ⁊ tūc quidem myrtus trita puluerizanda ē deſup aut radix ireos puluerizata aut roſe trite aut cicerū aut ordei farina aut lētulā.

Ca. iiij. de regie ſāitatis cū mutant̄ ad etatē pueritie

Oportet ut tota ſictio ſit in meliorādo mores pueri ⁊ moderādo ipſos: ⁊ hoc quidē ē ut obſeruet̄ ne fortis ira neq; timor vehe

mens ei accidat neq̃ triſticia neq̃ vigilie: et iſtud fit
ꝯſiderando ſemꝑ ut ei adhibeat͛ qđ deſiderat et ap
petit: et non permittat͛ eē coꝛā eo aliquid qđ ipſe ab
hoꝛreat: et in hoc due conſiſtunt vtilitates. Una in
ſpiritus anime ut creſcat ipſo a pueritia ſua exiſtēte bo
noꝛum moꝝ et fiet ei habitus fixus. Et altera ē i coꝛ
poꝛe ipſius: qm̄ ſicut mali humoꝛes maliciē cōplexi
onis ipſiꝰ ſunt ſequētes: ita cū ex conſuetudine ac
ciderint ſeqt͛ur eos ꝯplōnis malitia. Ira nāq̄ ve
hementer calefacit et triſticia multū exiccat et pigritia
v͛tutes laxat aīales et ꝯplōnem ad phlatis ꝑtatē
inclinat. In tꝑamēto ergo moꝝ cuſtodia ſanitatis
aīe et coꝛpis ſimul ꝯſiſtit. Cū aūt puer a ſōno excita
tur balneādus ē: deinde dimittēdus ē ludere hoꝛa
vna: poſtea aliquid ad comedēdū ei dandū: deide
dimittendus ē ludere ꝑlixius poſtea balneādus de
inde cibandus et quāto plus poſſibile ē aquā ſuper
cibū bibere non eſt pmittēdus ne cibus crudus pe
netret antequā digerat͛. Cū aūt ſex habuerit ānos ma
giſtro tradēdus erit q eū doceat in quo etiā grada
tim eſt oꝛdinādus et neq̃ ē cogēdus aſſidue in ſcho
lis moꝛari. Cūq̃ ad hāc peruenerit etatē minus erit
balneādus et eiꝰ laboꝛ ante comeſtionē erit augmē
tandus: neq̃ vinū erit ei dandū et ꝑpe cū aliquis ca
lide cōplexionis fuerit et humide qm̄ nocumentū
qđ ex vino timet͛ et ipſm eſt choleꝛe rubee in potato
ribus gnātio ei cito adueniēs: et vtilitas que ex vini
potatione gnāt͛ur eſt vrine ꝓuocatio et humectatio
iuncturaꝝ quoꝝ non indiget ipſe. Non enī eiꝰ cho
lera rubea eſt multa q̄ in vrina ſit ꝓuocanda: neq̃
eius iuncture humectatiōe indigent: ſed ꝑmittēdū͛
eſt aquā dulcem limpidā ſm̄ deſideriū in potu ſu
mere. Et hic quidē erit curſus regēdi eos donec ad
xiiij. ꝑueniant annos cū ſollicitudine illiꝰ quotidia
na quod in eis ē ex minoꝛatiōe humiditatū ipoꝛū
ex ꝑceſſione exſiccationis et induratiōis. Oꝛdinan
di ergo ſūt minoꝛādo exercitiū et ſeꝑando ab eo qđ
eos laboꝛare facit int͛ pueritiā et adoleſcentiam et tē
peratū cōmittetur exercitiū. Poſt hanc vͦo etatē
ſit eoꝝ regimen: regimē ſanoꝝ et cōſeruatio ſanitaꝫ
Nos igit͛ ad ipſā mutemus et ſermonē de rebꝰ pre
mittamꝰ in quo cōtinent͛ rei habēte i regimine ado
leſcentiū neceſſarie et ab exercitio incipiamꝰ.

Doctrina ſcđa dictiōis tertie de regimine qđ eſt
cōe albalegbit cuiꝰ ſunt. xvij. capl̄a.

Capl̄m. i. de regimine adoleſcētiū cōi et ꝯſeruati
uo ſūma de exercitio.

P Ropterea q ꝑlinū regiminis ꝯſeruatio
nis ſanitatis eſt ut nos exercitemur po
ſtea comeſtio: deinde doꝛmiendi regimē
ideo ſermonem ab exercitio incipere de
bemꝰ. Dicemꝰ itaq̃ q exercitiū ē mo
tus volūtarius ꝓpter quē anhelitꝰ magnus et fre
quēs eſt neceſſariꝰ. Et ad ipſm quidē peragēdū cō
ueniens ſm̄ modū ſue equalitatis et in hoꝛa ſua nul
lo indiget coꝝ medicamentoꝝ que mālibuſ neceſſa
ria ſunt egritudinibus: et egritudinibꝰ que ea ſequū
tur et ex eis accidūt: et hoc qdem ē cū reliquū eiꝰ re

gimen cōueniens ē et rectū: et huiꝰ quidē declara
tio eſt qm̄ quemadmodum ſcis nutrimēto indigē
tes ſumꝰ et noſtre cōſeruatio ſanitatis ē ex nutrimē
to nobis ꝯueniēte quod equale exiſtit in quantitate
ſui et qualitate. Multū aūt ex nutriētibꝰ que ſunt in
potētia cū oi totalitate ſui ad nutrimētum mutatur
in efficacisſimo in vnaquaq̃ digeſtione aliq̃ ex eo ſu
pereſt ſuꝑfluitas ad quā euacuādā ſtudet natura.
Uerūtamē nature euacuatio ſolūmodo nō eſt eua
cuatio completa: imo ꝓculdubio ex ſuꝑfluitate cu
iuſq̃ digeſtiōis remanet abſterſio et ipreſſio. Cūq̃
hoc frequēter fiet et iterabitur et aggregabit͛ ex eo ali
quid menſurā habēs ꝑuenient ex eiꝰ aggregatiōe
ſuꝑfluitates male coꝛpꝰ a multis ledētes partibus.
Cum enī putreſcunt egritudines gnābūt putridas.
Et ſi ipaꝝ qualitas foꝛtis fiat malitiā generabunt
ꝯplexionis: et ſi eaꝝ quātitates multiplicent͛ ꝑueni
ent inde accidētia repletiōis ꝑdicta. Et ſi ad aliqd
mēbꝛum fluxerint apoſtemata gnābūt et ipaꝝ ſumi
ſubſtātie ſpūs complexionē coꝛrumpēt. Nobis er
go neceſſe ē eas ꝓculdubio euacuare. Eaꝝ autē eua
cuatio ſm̄ plurimū nō complet͛ neq̃ eſt cōueniēs niſi
cū medicinis fiat venenoſis que ꝓculdubio naturā
frangūt que etiā ſi venenoſe non eēnt nō poſſet eſſe
qn eas bibere nature laboꝛioſū eēt: quēadmodum
dicit Hyp. q medicina purgat et inueterat. Et pretē
hoc totū cum humoꝛe ſuꝑfluo euacuant ex humidi
tatibꝰ nālibus et ſpū qui ē vite ſubſtātia partē ma
gnā: et hoc qdē totum ē ex eo qđ virtutē membꝛoꝝ
ꝑncipaliū et eis ſeruiētium debilitat. Hoc ergo et alia
ſūt impedimēta repletiōis cū in ſui diſpoſitione di
miſſa fuerit: aut cū euacuabit͛. Ampliꝰ exercitium
eſt res que magis ꝓhibet ne repletionis materia cō
gregetur cum alia regimina conuenerint ei et eſt id
quo caloꝛ innatus renouatur et coꝛpoꝛi leuitatis cō
fert viſum. Ipſm nāq̃ ſubtilem amplificari facit ca
loꝛem et quod ex ſuperfluitatibus ꝯgregatur quaq̃
die diſſoluit et motus eas in labēdo iuuat et ad lo
ca vnde egreſſi ſolent perducit. Omnibꝰ ergo die
bus nō ꝯgregat͛ ſuꝑfluitas de qua ſit curandū: et ꝑter
hoc ē ſicut diximꝰ q caloꝛē innatū accreſcere facit
et iūcturas et coꝛdas duras efficit: quāobꝛē operatio
nes efficere poſſūt et a paſſionibꝰ ſecure ſūt et mem
bꝛa apta redit ad nutrimētum recipiendum: ꝓpter
illud quod ab ipſis ex ſuperfluitatibꝰ expellit. Virtꝰ
igit͛ attractiua mouetur et membꝛoꝛum duritiem re
ſoluit et membꝛa facit leuia et humiditates ſubtiliat
et poꝛos dilatat. Exercitium autem relinquens in
ethicam frequenter incurrit: quoniam membꝛoꝛū
debilitantur v͛tutes ꝓpterea q motum diminuunt
qui innatum eis defert ſpūm qui vite cuiuſq̃ mem
bꝛi inſtrm̄ exiſtit.

Capl̄m. ij. de ſpeciebꝰ exercitij.

E Xercitiū aliud ē ad qđ ꝑuenit͛ ex occupati
one aliꝗ humanaꝝ opationū: aliud ē exerci
tiū puꝝ qđ ē illđ qđ ītēdit͛. i. qđ ē exercitiū
tñ ex quo exercitij ꝗruit͛ iuuamēta qđ hꝫ dicia͛. Mū
exercitiū aliud ē mltū: aliđ ē paucū: aliđ ē foꝛte et ve

hemēs: aliud eſt debile et leue: et aliud ē velox et aliđ
eſt tardū: et aliud eſt arbicū. i. ꝯpoſitū ex foꝛtitudine
et velocitate: et aliud eſt laxū: et inter oīa duo extrema
reperitur equale. Exercitij vͦo ſpēs ſunt luctari et
manus manibꝰ ꝯtoꝛq̄re et ꝑcutere in mādibul͛ et cur
rere et incedendi velocitas et iacere cum arcu et ſalire
ſurſū ad rem a q̄ fiat ſuſpēſio et ſuꝑ pedē vnū. et cum
enſe aut cū lancea ſcrimire et eqtare equos et calcibu
manibꝰ qđ eſt vt hō ſuꝑ pedū extremitatē ſtet et ma
nus ſuas ante et retro veloci extēdat motu. Et he qđ
ſunt exercitij ſpēs notabil͛. Ex ſubtiliū vͦo exercitio
rū ſpeciebus eſt exercitiū qđ fit in vndatōibꝰ et in cu
nis ſtando aut ſedendo aut iacendo aut ꝑuam naui
culam intrando aut nauiculam piſcatoꝝ. Iſtis aūt
foꝛtꝰ ē vectari in equis et camelis et lecticis et in plau
ſtris vehi. Et ex foꝛtioꝛibꝰ qdē exercitijs ſunt ea q̄
fiunt campeſtribꝰ armis et eſt vt hō curſum ſtringat
ſuū in loco campeſtris ludi vſq̃ ad finē: deinde re
tro redeat et inceſſanter ſpaciū quaq̃ reuerſione mi
nuat donec in medio ſtet capite reuerſo. Et ex eis eſt
loca coſtarū q̄ ſunt ſub aſcellis manibꝰ ad anterioꝛa
poꝛrectis bꝛachijs verberare et manus ad inuicem
ꝑcutere et in plano ſalire et in alto et ludere cū virgis
alchechiſtran retoꝛtis. Et cū pila magna et ꝑua et lude
re cū reuolutōe virgaꝝ: et in adiutoꝛij muſculis ſe ad
inuicē capiendo et eleuare lapidē et equos currere et
ipſos in circuitū retroducere. Luctatio quoq̃ mul
tas habet ſpēs: ex quibꝰ eſt vt quiſq̃ luctantium in
medio ſui cōparis manꝰ ſuas teneat et ipſm ꝯſtrigat
et quiſq̃ ipſoꝝ laboꝛet vt a ſuo ſocio ſoluatur altero
ipſm tenēte. et eſt etiā vt manus ſuas ſupꝛa ſuū com
parem toꝛqueat et dextram ſuam ad ſui cōparis de
xtram poꝛrigat et ſiniſtram ad ſiniſtrā et facie ipſius
ad illiꝰ faciem ꝯuerſa et ipſe eleuet eū ad ſupioꝛa: de
inde reuoluat eū et qn̄q̃ incuruet͛ et qn̄q̃ erigat͛. Et
ex eis eſt impulſio q̄ duobus fit pectoꝛibus. et ex eis
eſt vt quiſq̃ eoꝝ ſui ꝯparis collū teneat et ipſm ad ter
ram trahat: et ex eis eſt pedes toꝛquere et ipſo ꝑme
re et calcaneos ſui cōparis ſui calcaneis aperire et q̄
his ſimilia exiſtunt ex modis quos luctatoꝛes faciunt
Ex exercitijs vͦo velocibꝰ eſt vt quiſq̃ duoꝝ com
parium locū cū ſuo cōpare velociter permutet et ſa
liendo ad poſterioꝛa retroꝛſū tendat: et altera ad an
terioꝛa ſm̄ oꝛdinē aut abſq̃ oꝛdine: et ex eis eſt exer
citiū qđ fit duabꝰ acubus ſub ſellioꝝ frequēter ad
poſterioꝛa ſaliendo: et eſt vt homo ſtet in aliquo lo
co: deinde a duobꝰ ſui lateribus duas ſub ſellioꝛū
acus in terrā figat int͛ quas ſit vnꝰ paſſus poſtea in
cedat mutando que a dextra ad ſiniſtram et que ſi
ſtra ad dextram: et ſit hoc q̄ velotius poſſibile fue
rit. Et exercitia quidem foꝛtia et velocia fiunt quie
tibus admixta aut exercitijs ſuauibus: ampliꝰ exer
citia fieri debent ſm̄ diuerſos modos et nō ſm̄ vnū
eſt ſtandū: vnūquodq̃ ꝑterea membꝛū exercitiū habꝫ
ſibi propꝛiū: et manuū qdem et pedū exercitium nō
eſt res occulta. Pectus vero et membꝛa anhelitꝰ
qn̄q̃ exercitant͛ voce graui et magna et qn̄q̃ acuta et
inter eas media. et hoc etiam exercitiū eſt oꝛi et vuule

et ligue et collo et decoꝛat colorē et mundat pectus et
ipſum exercitat cū exſufflatione et retentione anheli
tus: et hoc erit toti coꝛpoꝛi aliquod exercitium et ip
ſius dilatat cannales: verūtñ magnam lōgo tēpoꝛe
efficere vocem eſt timoꝛoſum: et ſi que foꝛtis eſt ꝑdu
rēt neceſſaria ſit multa aeris attractio in qua ē timoꝛ
et ſi ſit longa erit neceſſe multū expellere aerē in quo
magnus exiſtit timoꝛ. Ad legendū preterea ſuaui
ter eſt incipiendū: deinde vox oꝛdinate ē exaltanda
poſtea cū vox foꝛtioꝛ facta fuerit et creſcit et lōga fue
rit tempus ipſius ponere erit temperatū: qm̄ tunc
magnū affert iuuamentū. Qđ ſi eiꝰ tpꝰs ꝓlōgabitur
erit in ipſo timoꝛ temperatus et ſanis. Unuſquiſq̃ ꝑ
terea hō ſm̄ ſe habet exercitiū. Exercitiū vͦo qđ eſt
debile ſicut reuolutio in cunis illis eſt ꝯueniēs quos
febꝛes debilitauerint et ꝯualeſcētibꝰ q ſe mouere nō
pnt neq̃ ſedere et quos hellebori potio debilitauit
et q̄ ſicut ipſm ſunt et egritudinē in diaphꝛagmate ha
bentis. Cūq̃ ſuauiter fiet doꝛmire facit: ventoſita
tes diſſoluet et ꝯfert reliqs egritudinū capitis ſic ſtu
poꝛi et obliuioni et cōmouebit deſideria et naturam
excitabit. Cū aūt ſuꝑ lectū fiet motus erit ꝯuenien
tius ei q habet ſicut hemitriteum et febꝛes ꝯpoſitas
et phlegmaticas et brūti hydropiſim et doloꝛē poda
grici et egritudines renū qm̄ hec inundatio mate
riam efficit aptā euulſioni: et debile qdē ei q eſt debi
lioꝛ et foꝛte ei q eſt foꝛtioꝛ. In plauſtris aūt vehi has
efficit opationes: ſed humoꝛes magis q̄ huiuſmo
di ebullire facit. Et ē ēt cū qdā plauſtris vehūt facie
retrouerſa qđ viſus debilitati et eiꝰ obfuſcationi ma
gnū ꝯfert iuuamentū. In ꝑuis vͦo nauibꝰ et magnis
ferri ꝯfert lepꝛe et hydropiſi et apoplexie et frigiditati
ſtomachi et eiꝰ inflationi: qm̄ cū coꝛam littoꝛibus
maris fuerit ꝯmouebit͛ ei vomitꝰ: et deinde qeſcet et
ꝯfert ſtomacho ſꝫ nauibꝰ ferri in mare aliū eſt foꝛti
us in remouēdo egritudines q̄s noiauimꝰ ꝓpterea
q ſm̄ aiaꝝ leticia et triſtitia diuerſificant͛ et ſm̄ mem
bꝛa nutriēdi eoꝝ: ergo exercitiū coꝛpis exercitium
eſt ſequēs. Uiſus ꝑterea exercitat͛ res inſpiciēdo mi
nutas: et qn̄q̃ oꝛdinando ipſm vt res luminoſas le
uiter intueat͛. Auditꝰ etiā exercitat͛ ſonos auſcul
tando occultos et qn̄q̃ auſcultando magnos. Unū
quodq̃ etiā mēbꝛꝝ exercitiū habet ſibi propꝛium: et
hoc qdē in ꝯſeruatōe ſanitatis cuiuſcūq̃ mēbꝛi re
feremꝰ cū libꝛꝝ diſponemꝰ ꝑticularē. Exercitio pre
terea vtens ſibi cauere debet ne exercitij calefactio ad
id qđ ex mēbꝛis ſuis ē debile ꝑueniat niſi ſm̄ mo
dū ꝯſequēdi: v͛bi gr̄a opoꝛtet vt cui varices acciderit
pedes i exercitio quo vtit͛ nō multū moueat: ſꝫ ipſꝫ
diminuat et ſuū ꝑficiat exercitiū cū eis q̄ ſūt coꝛpis
ſupioꝛa ſicut collo et capite et mānibꝰ: iđ vt exercitij opa
tio ad ipſiꝰ pedes a ſupioꝛibꝰ ꝑueniat. Coꝛpis ꝑpte
rea debil͛ exercitiū opoꝛtet vt ſit debile et foꝛtis vt ſit
foꝛte. Et ē tibi ſciēdū q vnūquodq̃ mēbꝛꝝ ꝑ ſe hēat
exercitiū qđ ē ſibi ꝓpꝛiū: vt quēadmodū oculo eſt ꝑ
paꝝ intueri qđ ē ſubtile et gutturis vocē ingroſſare
vel augmētare poſtq̄ hoc oꝛdiare ſit et ſiſr dente et aa
rio: et eodē mō omne in ſuo capitulo.

Ca. iij. de hora incipiendi exercitiū ⁊ menſurā
di ⁊ ordinandi ipſum.

Ora qua inceptio exercitij preparaꝰ oz vt
b corpus ſit mūdū ⁊ ne in partibꝰ intranco
rū ⁊ venarū chimi ſilueſtreſ ⁊ mali exiſtāt
quos exercitiū in corpe diffundat: ⁊ vt cibus exteri
us iā ſit digeſtus in ſtomacho ⁊ epate ⁊ venis ⁊ ut
alterius cibi hora iam aduenerit. ⁊ hoc quidem de
clarat vrine ſm ſubſtantiam ⁊ colorē maturatio et
erit hec prima hora digeſtionis. Cū eni iam longe
fuerit ⁊ natura aliquo tpe in nutrimēto miniſtrare
deſierit ⁊ igneitas in vriā accēſa fuerit ⁊ citrinitatis
naturalis terminus tranſierit exercitiū īpediēs erit
quoniā virtutem deijciet: ⁊ ꝓpter hoc dixerūt qdā
ꝙ cū forte exercitiū neceſſariū eſt bonū eſt ne ſit ſto
machus vehementer inanitus: imo ſit in eo paucū
nutriens: ⁊ in hyeme quidem ſit groſſus ⁊ in eſtate
ſubtile. Amplius qui exercitatur ſi eſt plenus me
lius eſt quā ſi exercitetur cū eſt vacuus. ⁊ melius eſt
ut exercitetur cum eſt calidus ⁊ humidus quam ut
exercitetur dū eſt frigi. ⁊ ſic. Et ex horis quidē ipſiꝰ
melior eſt equalitas. Eſt aūt cū exercitiū hoiem ca
lide ⁊ ſicce ꝯplexionis ad egritudines ꝑducit: cum
igitur diſceſſerit ab eo ſanabit. Oportet preterea ut
qui exercitaꝰ incipiat ⁊ ſuperfluitates ab interioribꝰ
expellat. ſ. inteſtinis ⁊ ueſica. deinde exercitetur. ve
rū tamen preparationis fricatione prius vtaꝰ q̄ nāꝫ
vnificet ⁊ poros dilatet: ⁊ oportet vt fricatio cū re
aſpera fiat: deinde oleo inungaꝰ dulci: poſtea ſꝫ or
dinem inungaꝰ donec mēbrū preſſione nō vehemē
tis penetrationis ꝯprimatur ⁊ fit hoc manibꝰ mul
tis ⁊ diuerſis obuiantibus ſinibꝰ: iō vt hoc ad oēs
muſculorū ꝑueniat partes: deinde dimittatur fri
catus ⁊ exercitari incipiat. In tempore autē veris
horarū ipſius melior eſt que eſt iuxta meridiē i do
mo tpata: ⁊ in eſtate oportet ipſū precedeꝰ. In hye
me vero rationi cōueniens erat vt fere vſq ad no
ctem tardareꝰ: ſed alia prohibentia hoc vetant: in
hyeme igitur locus tepefieri debet ⁊ temperate cale
fieri: deinde exercitio vtēdū. in hora que melior exi
ſtit ſm illud quod diximus in digeſtione nutriētis
⁊ expulſione ſuperfluitatū. In quantitate autē ex
ercitij tres res ſunt conſiderande. Una eaꝝ eſt calō
quoniā dū in ipſo bonitas augetur adhuc eſt hōa.
⁊ ſecūda motꝰ: quoniā dū leues perſeuerāt adhuc
eſt hora. ⁊ tertia mēbroꝝ diſpoſitio ſm ipſoꝝ inflam
mationē quoniā dūꝫ ipſoꝝ augetur inflāmatio ad
huc eſt hora. Cū autē diſpoſitiones iſte minui cepe
rint ⁊ ſudor vaporalis ⁊ reſudatio liquida facta fue
rit dimittēdū erit. Cū aūt dimiſſū fuerit redeundū
eſt ad oleū quod ſudare facit precipue ſi anhelitum
ſui exercitans tenuerit. Cunq die primo terminuꝫ
exercij ipſius cognoueris ⁊ ipſū nutriueris ⁊ nutri
mentis quantitatē quā tollerare valet cognoueris
nil in ſecūda die mutes: ſed nutriens ipſius ⁊ exer
citium in die ſecūdo menſura ſm eius terminuꝫ in
die prima.

Capitulum. iiij. de fricatione.

Fricatio alia eſt dura que extēdit uel ſpiſ
f ſat: alia ē mollis que laxat: ⁊ alia ē multa
que macreſcere facit: ⁊ alia ē tēperata que
ingroſſat. Cunq hec ꝯponētur ꝓueniēt paria no
uē: ⁊ eſt etiam fricatio que eſt aſpera. ſ. cū pannis aſ
peris que ſanguinē ad exteriora velociter trahit: et
alia eſt leuis cū palma aut cū pānis lenibus que ſā
guinē cōiungit ⁊ ipſum in mēbro cōtinet. Qd autē
ex fricatione queritur eſt corpoꝝ raroꝝ inſpiſſatio:
⁊ molliū induratio ⁊ ſpiſſoꝝ rarificatio ⁊ duroꝝ
mollificatio. Eſt preterea preparationis fricatio q̄
eſt ante exercitiū ⁊ incipit fieri ſuauiter que cū vol
tas ſurgendi adeſt ſtringit ⁊ indurat. Et eſt fricatio
reductionis que eſt poſt exercitiū ⁊ vocaꝰ etiā frica
tio quieſcere faciēs: ⁊ qd in ea intendiꝰ eſt ſuperflui
tatū in muſculis retentaruꝫ reſolutio ex eo quod ꝑ
exercitiū non euacuaꝰ vt uaporet ⁊ nō accidat fati
gatio: ⁊ oportet quidē ut hec fatigatio molliꝰ ⁊ ſua
uiter fiat. Sꝫ que ex ea melior ē ē ipſa que eſt cū oſo
que cū duritie ⁊ groſſitie ⁊ aſperitate faciēda nō eſt
quoniā mēbra inde exaſperātur ⁊ pueri ab augmē
to prohibent: ſꝫ in adoleſcētibꝰ ē eiꝰ īpedimētū mi
nus. Qd ſi in fricatione cōtingat error qui ad ꝑtem
duritiei declinet eſt ſanior errore qui ad mollitiei ꝑ
tē declinat: qꝛ forte reſolutionē facilius eſt corrigē
q̄ⁿ molli fricatione ad recipiē. corruptionē prepa
ratā: ſꝫ fricatio dura ⁊ aſpera cū ſuꝑflua fuerit i cor
pore pueroꝝ ipſos creſcere ꝓhibeat. Et tu quidem
nūc inuenies poſt apud rememorationē horꝫ fri
cationis ⁊ cōditionū ipſius: veruntamē in hac hōa
reductioni declarationē addemus. Dicemꝰ itaq
ꝙ ipſa pro certo eſt ac ſi eſſet altera ps exercitij in q̄
cū oleo incipiē. eſt ⁊ fortitudine: deinde cuꝫ ea ad
mediocritatē ē declinādū neq dū in ſua exiſtit for
titudine eſt dimittēda: ⁊ melius quidē eſt vt duꝫ ſit
multe ſuper eā ꝯiungantur manus. Fricatus pate
rea mēbra ſua fricata poſt fricationeꝫ extendere dꝫ
ut ab eis ſuperfluitates expellāt ⁊ faciā ſuauiter que
ad partē mēbroꝝ oīum ipſis extenſio ꝓcedat ⁊ q̄n
to plus poterit ſuū ꝯtineat anhelitū ⁊ precipue cum
muſculi vētris laſſi fiunt ⁊ pectoris muſculi ſi facile
fuerit extēdētur: poſtea etiā muſculi ventris in fine
rei parū extendantur vt inteſtina aliquantū inde ha
beant reductionem ⁊ inter hoc ⁊ hoc eat ⁊ ſe ſupi
num ꝓijciat ⁊ ſuos pedes pedibꝰ ſui cōpatis com
miſceat. Exercitiū vero excellentes aere inter ſua
ꝯtinet exercitia: ſed tn̄ reductio qn̄q in medio īter
ponitur exercitio. Ipſum uſq dimittitur ⁊ deinde
ad ipſū reditur ſi prolongādi exercitiū voluntas ſi
fuerit. Non aūt multa indiget fricatione cum oleo
qui vult reductōeꝫ niſi in ipſo diſpoſitō fuerit q̄ ſibi
non placet ⁊ niſi non reductōeꝫ q̄rat. ꝙ ſi fatigatōeꝫ
ſenſerit oleo inungaꝰ ſicut nominabimꝰ. Et ſiccitatē
ſi ſenſerit fricatio augmētanda erit donec ad eq̄lita
tem ꝑueniat. Fricatio ꝓpterea qn̄q iuuat ⁊ forti
ꝯpreſſio cū tēpus eſt dormiendi: qꝛ corpus alleui
at ⁊ humiditates ad iuncturas fluere prohibet.

Capitulum. v. de balneo ⁊ nominandis balneis.

Ale aūt hōi in cuiꝰ regimine noſter ꝯſiſtit
h ſermo balneatio reſolutionē faciēs nō eſt
neceſſaria: qꝛ corpꝰ ipſiꝰ eſt mūdū: ⁊ neq
ꝗ balneo indiget: ergo ipſo utatur ab ipſo habēs calorē
[illegible] ⁊ humiditatē tpatā. Quapropter ſit in ipſo
nō multū ꝑ decet facere morā. Qd ſi in ſonitē declen
[illegible] ipſum ingrediatur quouſq ipſarū rubet ⁊ i
[illegible] ſuperficies ⁊ in principio reſolutionis ab eo re
moueantꝰ. Et aer in circuitu eorꝫ aquā dulcem ſudā
do humecteꝰ: deinde velociter lauentur ⁊ egrediā
tur. Oportet pterea ne exercitatꝰ ad balneū velo
citer pergat donec ꝑfecte quieſcat. Balneoꝝ vo diſ
poſitiōes ⁊ eoꝝ ꝯditiōes iam declarauimus ⁊ in alio lo
co rettuli. Verūtā qd hic dicē debemꝰ ē ꝙ oēs bal
neādi ſm ordinē balnea cauſa ingredi debēt: ⁊ neq
in domo calida morētur niſi ſm quātitatē que eis
nocumētum non inferat ⁊ requieſcere faciat ꝓpter
ſuperfluitatis reſolutionem: ⁊ corporis ad nutri
entis ꝑparationē a debilitate ipſum cuſtodiendo ⁊ ab
aliqua forti cauſaꝝ febriū putridarū. Qui vo im
pinguari deſiderat balneū poſt comeſtionē ingredi
atur ſi ſiccusꝰ fuerit ne opilatiōes accidant. Et qui
bū ſe cuſtodire voluerit ſi calide fuerit complexiōis
oxymel bibat ꝓpter opilationū ꝓhibitionē: ⁊ ſi fri
gide fuerit ꝯplexionis diamēcaſtrū ſumat ⁊ diatri
onpiperon. Qui aūt vult reſolutionē ⁊ macreſ
cere balneū dius ē dum ē famelicus ⁊ ibi multū mor
tur. Sed q ſanitatē vult ꝯſeruare balneū ingredi
debet poſtq̄ digeſtū eſt qd ē in ſtomacho ⁊ in epa
te: ⁊ ſi timet ne cholera ebulliat rubea ſi hoc fecerit ⁊
ſe ieiunus balneauerit aū balneationē rem ſumē dꝫ
ſubtilē quam comedat. Et q vo calide exiſtit cōple
xionis cholera abundās rubea hoc ē ei neceſſariuꝫ
⁊ huius ab ingreſſu domꝰ balnei caliditate ꝓhibē
dus ē. Ex eis aūt quibꝰ iſti cibantꝰ meliꝰ eſt panis
in ſucco fructuū infuſus aut in aqua roſa. Et ſe cu
ſtodire debēt ne rē frigidā actu bibant in egreſſiōe
balnei aut in balneo: qꝛ pori ſunt aperti q̄re frigi
ditas nō tardaꝰ qn ad mēbroꝝ ꝑncipalium corpo
ra ꝓcedat ⁊ ipſoꝝ corrumpat vtutes ab oī quoq re
vehemētis caliditatis ſe cuſtodire debēt ⁊ precipue
ab aqua: qꝛ ſi eam ſumpſerint timendū erit ne cito
ad mēbra penetret ꝑncipalia ⁊ accidat ptiſiꝰ ⁊ ethi
ca. Preterea ſibi caueāt ne cito balneū egrediantur
⁊ caput poſt ipſum diſcooperiant: ⁊ corpꝰ ad reci
piendū frigiditatē exponāt. A balneo vo egredi
debent ſi tēpus fuerit hyemis ſatis bn̄ cooperti pan
nis. Sed q febrem hꝫ a balneo ſe cuſtodiri oportet
in hora febris ⁊ q ſolutionē habet continuitatis aut
apoſtema. Et tu qdē iā ſciuiſti ex eo quod ꝑceſſit ꝙ
balneum ē calefaciēs ⁊ infrigidās ⁊ humectās ⁊ deſic
cans ⁊ iuuās ⁊ īpediens. Et eiꝰ qdē iuuamēta ſūt
ſōnū facē ⁊ apire ⁊ abradē ⁊ reſoluere ⁊ digerere et
nutrimētū ad cutis ſupficiē attrahere: ⁊ ipſiꝰ iuuamē
tū nō eſt niſi in reſolutione eiꝰ qd reſolui volūt ⁊ in
expulſiōe eiꝰ qd volūt expelli in pte nāli ⁊ in retētio
ne vētris ⁊ remotione fatigationis. Eiꝰ aūt īpedi
mēta ſunt debilitare cor ſi multum morati fuerint ⁊
facere ſyncopim ⁊ nauſeā ⁊ humores quietos moue
re ⁊ eos ad putrefactionē ꝑparare ⁊ cū eis ad mem
broꝝ debiliū receptacula declinare: ergo ab eis acci
dunt apoſtemata in occulto membroꝝ ⁊ in eorum
ſuperficie.

Capitulum. vi. de ablutiōe q̄ fit cū aqua frigida.

Oc qdē ꝯueniēs nō ē niſi cuiꝰ regimē vn
h diq conſeruaꝰ ⁊ cuiꝰ etas ⁊ vtꝰ ⁊ figura ⁊
tpꝰ fuīt ꝯueniētia: ⁊ neq faſtidiū neq vo
mitū neq vētreꝫ neq vigilias neq reumatiſmos
hꝫ: neq ē puer neq ſenex ⁊ in hora in q̄ ipſiꝰ corpꝰ
eſt leue ⁊ motꝰ ꝯueniētes. Et ē cū hoc ſit poſt ablut
onē aq̄ calida factā ad hoc ut exteriora fiāt fortiora
⁊ ut calor retineaꝰ nālis. Qd ſi voluntas affuerit ut
illud fit oportet ne aq̄ multū ſit frigida: imo ſit tpa
ta ⁊ eſt cū hoc ſit poſt exercitiū: ⁊ tūc qdē oportet ut
fricatio aū ipſam fiat fortior q̄ⁿ ſolebat. ſed inunctio
fit ex oleo quēadmodū ſolebat ⁊ ſit exercitium poſt
fricationē ⁊ inunctionē tpatum aut ſit parum velo
cius q̄ⁿ ſolebat. Deinde poſt exercitiū in aq̄ frigida
ſubito natet ut ipſius mēbra ſimul dura fiant poſtea
ꝑſeueret in ea ſm menſurā ſue leuitatis: ⁊ quātuꝫ tol
lerare valet antequā ſuperueniat horripulatio: deinde
cū egreſſus fuerit fricetꝰ ſicut noiabimꝰ ⁊ eiꝰ cibꝰ au
gmentū ſuſcipiat ⁊ potus diminutionē. Et ꝯſidereꝰ
ipſius reuerſionis ſui coloris ad ipſum ⁊ caloris eiꝰ ex
quo ſi velox fuerit ſciet ꝙ eiꝰ mora fuit moderata: ⁊
ſi tarda fuerit ſciet ꝙ mora ꝓlixior fuit q̄ⁿ debuit.
Ipſe igiꝰ alio die menſuret ſm ꝙ ex hoc ſciuī fuerit.
Et ē cū poſt fricationē ⁊ coloris ⁊ caloris reuerſio
nē iterū aquā ingrediꝰ. ſed q hoc agē voluerit gra
datim i ipſo ꝓcedat ⁊ calidiore die q eſt in eſtate ho
ra feruoris ꝑus incipiat ⁊ ſibi caueat ne vētus ſit ibi
⁊ ne illud poſt coitū ꝑagat: neq poſt cibū q non ſit
digeſtꝰ: neq faciat hoc poſt vomitū: neq euacuati
oneꝫ: neq poſt colicā paſſionē: neq vigilias: neq
corporis debilitatē: neq ſtomachi: neq poſt exerciti
um niſi q illud agit ſit valde fortis ſm modū quem
diximꝰ. Cū aqua autē frigida lauerit ſm modos
quos diximꝰ calorē nālem ſubito ad interiora pel
lit. Poſtea cōfortat ipſum ut fortior fiat ⁊ egrediatur
extra multum.

Ca. vij. de regimine eiꝰ qd comedit ⁊ bibit.

Portet ut ſanitatis ꝯſeruator ſtudeat ne ci
o bi ipſiꝰ ſit a ſit aliqd nutrimētū medicinaliuꝫ
ſicē olera ⁊ fructꝰ ⁊ reliq̄ ab ipſis: qꝛ ſubti
liātia ſanguinē ſūt aduertētia: ⁊ groſſa ſūt ipſum phle
ticā facientia ⁊ corpꝰ grauātia. Oportet aūt ut cibꝰ
ſit taꝰ q̄les ſūt carnes ⁊ ꝓpe carnes hedoꝝ ⁊ vitulo
rū lactēt. ā paruoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiū. Et triticum
ab exēneis rebꝰ purgatū qd ex meſſe ſana fuerit col
lectū cui nullū accidit nocumentū ⁊ res dulcis ꝯue
niētis ꝯplonis ⁊ vinū bonū odorem bonū habēs.
Alia aūt ab iſtis nō reſpiciat niſi ſm modū fuerint
medicatiōis aut ſm ꝯſeruationē. Fructꝰ tn̄ nutri
enti magis ſiles ſūt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ da
ctuli in regionibꝰ ⁊ ciuitatibꝰ in qbꝰ eē ꝯſueuerunt.
Veruntā cū aliqs hec comederit ſi ſuperfluitas inde

ꝯuenerit ad ipſam feſtinet euacuādam. Oportet preterea ne aliqs comedat niſi poſt deſideriū: neqꝫ in hoc tardet cū deſideriū ebullierit niſi fuerit mendoſum ut ebrioꝝ deſideriū τ habētiū faſtidiū: qm̄ tollerare famē ſtomachū putridis replet humoribus.

In hyeme preterea nutriēs actu calidū comedat: τ in eſtate frigidū: aut qđ parue ſit caliditatis: τ neqꝫ caliditas neqꝫ frigiditas ad rē perueniat quā ſuſtinē nō poſſit. Scias aūt ꝙ nihil ē deteri⁹ ſaturitate i tpe fertilitatis quāꝫ fames ſeqtur in tpe ſterilitatis τ ecōuerſo. ſed tn̄ ꝯuerſio ē deterior. Vidim⁹ enim multos quib⁹ in tpe ſterilitatis cibus deficit: poſtea cū in tpe fertilitatis abūdauit repletos fuiſſe τ mortuos: licꝫ vehemens repletio in q̄libet diſpoſitione ſit perniciabilis ſiue ex comeſtione ſit: ſiue ex potu. Quot nāqꝫ hoies ſup ſiue ſe repleuerūt τ ſuffocati interierūt. Cū aūt error ceciderit i comedēdo aut bibendo aliqđ medicinaliū nutrientiūꝫ regendum erit quō digeratur τ matureſcat τ ipe cuſtodiendus a malitia cōplexionis que ex eo timet accipiēdo poſt ipm qđ ſit ei ꝯtrariūꝫ donec digeratur. Qđ ergo frigidū fuerit ſicut cucumer τ cucurbita tpetur cum eo qđ ei exiſtit ꝯtrariū ſicut allea τ porri. Et ſi fuerit calidū tpetur cū eo etiā qđ ei fuerit ꝯtrariū ſic cucumeres τ portulaca. Et ſi opilatiuū fuerit ſumat qđ apiat τ euacuet: deide famē diu tolleret. Et neqꝫ ipe neqꝫ oēs q ſanitatē cuſtodire volūt aliqđ cōedāt niſi deſideriū fuerit certū τ ſtomachus τ ſuperiora inteſtina a pmo nutriēte euacuata fuerint. Qđ eni in corpe ē deteri⁹ ē nutriēs ſup nutriēs qđ nō ē digeſtū mittere. Et preterea nihil eſt deteri⁹ q̄ faſtidiū τ ꝓpe cū fuerit faſtidiū ex malis nutrientib⁹: qm̄ cūꝫ faſtidiū ꝓuenerit ex groſſis nutrientib⁹ hereditare faciet incurabiliū dolores τ renū τ diſuriam τ podagram τ ſplenis τ epatis groſſitiē τ ꝑlaticas egritudines τ melācolicas. ſed cū ex ſubtilib⁹ acciderit nutriētib⁹ ꝓueniēt ex ipſo febres acute τ erratice τ maligne τ apoſtemata mala acuta. Verūtñ qñqꝫ neceſſe ē aliquē cibū aut rē cibo ſimilē mittere ſup aliū cibū qua ſit ei ſicut medicina. vbi gr̄a ſicut illi q nutriētia comedūt acuta aut ſalſa: deinde poſt ipſa in quo nondū cōpleta fuit digeſtio ꝯſequēter eis adiūgūt res humectātes ex nutriētib⁹ ſaporē nō habentibus. Et iſtis qdē hoc ſufficit regimē τ exercitiūꝫ nō eſt eis neceſſariū. Et hoꝝ ꝯtraria diſpoſitioni eſt diſpoſitio eoꝝ q groſſis cibarijs poſt aliqđ tpis ꝯſequent admiſcēt qđ velocit digerit τ ē acutū. Amplius paruus mot⁹ poſt comeſtionē ipāꝫ in ſtomacho quieſcē facit τ ꝓpe eum dormiēdi poſt ipāꝫ voluntas affuerit. Accidentia preterea aie horribilia et motus corporei fortes digeſtionē fieri ꝓhibēt. Et in hyeme qdē cibi pauci nutrimēti nō ſūt edēdi ſicut olera. ſed nutriēs magis ē edendū qđ eſt ex granis τ fortis etiā ſoliditatis: τ in eſtate hui⁹ ꝯtrariū. Et cibo etiam nullus ita eſt replendus ut nō ſit ibi locus ſupfluus. ſed ab eo ē remouēdus reliquijs deſiderij adhuc in aia remanētibus. hec eni famis reliquie poſt horā vnā deſtruūtur. Et in hoc plus ē cōſeruand⁹: qm̄ deterior comeſtio ē que ſtomachi facit grauitatem: τ deterior potus ē qui ipa menſuram egreditur τ in ſtomacho natat: τ ſi aliquo die ſupfluerit ſequenti die ſaniꝯ manet τ ſōno vtatur ꝓlixiore in loco apto in quo neqꝫ ſit calor neqꝫ frigiditas. Qđ ſi ſōnus ei nō aduenerit multo vtat inceſſu ſuauē τ cōtinuo in quo nō ſit quies neqꝫ requies τ parū puri vini bibat. Ruffus inquit: Inceſſus h mihi placet τ ꝓpe poſt prādiū: qm̄ bonitatē operationis cene ꝓparat. Oportet preterea ut poſt comeſtionē pmo ſup dextrū latus dormiat pauco tpe: deinde ſup ſiniſtrū reuoluat: poſtea reuoluat ſe ſuper dextrū. Et debes ſcire ꝙ multis cooperiri pānis τ ceruical eleuare ex illis exiſtūt q̄ in digerendo iuuant. Et ad vltimū qdē ut mēbroꝝ ſitus ad inferiora ſint declinantes: τ nō ad ſuperiora. Et cibi qdem menſuratio exiſtit ſm vſū τ ꝟtutem: τ ut menſura ei⁹ in eo q ſane eſt ꝟtutis ſit talis cū ipm recipit qui ei grauamen nō afferat τ hypocondria nō tendant neqꝫ inflet τ rugitū nō faciat neqꝫ natet. Et nō accidat ex eo nauſea neqꝫ caninū deſideriū neqꝫ caſus neqꝫ ingenij pigritia neqꝫ inſōnietas neqꝫ ipius ſapor in ructibus poſt tps reperiatur: qm̄ cum poſt longū tps ſapor in ore reptus fuerit erit deterius. Declaratur aūt ꝙ cibus ſit tpatus cū ex ipſo nō ꝓuenit magnitudo in pulſu τ i anhelitu puitas. hoc nāqꝫ nō accidit niſi ꝓpterea ꝙ ſtomachus ꝯprimit diaphragma τ ꝓpter hoc fit anhelitus paru⁹ τ inſpiſſatur τ cordis neceſſitas ꝓhet augmētum. Magnificat ergo pulſus quoniam in virtute non exiſtit debilitas. Ille preterea cui poſt comeſtionem accidit caliditas τ calefactio non vna totum comedat horas ſed paulatim per interualla: propterea ne ei ex repletione diſpoſitio accidat que ſit ſicut tremor: quē poſtea ſequatur calor ſicut fortis febris cum caleſit cibus. Amplius qui quantum ei ſufficit digerere non valet comedendi numerum multiplicet τ quātitatem minuat. Melancolicus preterea nutrientibus indiget vehemēter humectante τ parum calefaciente. Colericus vero eo quod humectat τ infrigidat: τ ille quidem in quo ſanguis calidus generatur τ bonus nutrientibus indiget frigidis τ pauci nutrimenti. Et ille in quo ſanguis generatur phlegmaticus nutrientibus pauci nutrimenti indiget in quibus caliditas ſit τ ſubtilitas. Nutrientia preterea ordinem in ſui receptione habent in quo ſanitatis conſeruator ſollicitus eſſe debet ne illud quod ſubtile eſt τ cito digeritur poſt forte nutriens quod ſit eo durius in cibo ſumat: quia prius digeritur q̄ ipſum τ ſuper illum natabit non habens viam qua penetret. putreſiet ergo τ corrumpetur: τ corrumpet illud quod ei admiſcebitur. Iſte etiam non primo comedere debet cibum labilem: ita ut poſt ipſum cibum fortem τ durum in cibo ſumat: quoniam cum ipſo labitur cum ad inteſtina penetrabit eo nondum tam integre digeſto quantum debebat. Piſces quoqꝫ τ que eis ſimilant poſt laborē vlū exercitii comedēdi non ſūt. corrūpūtur. n. τ corrumpūt humores. Hominum preterea ſunt quidam quibus concedimus comedere illud in quo virtus exiſtit ſtiptica antequā ſuum comedant cibum. Et iſti quidem ſunt ſtomachi lenitatē habentes ex quorum ſtomachis cibi deſcendūt ſic velociter τ non in eis morantur donec digerantur. Quapropter ſtomachi diſpoſitio τ eius complexio ſemper eſt conſideranda. Et ē cui aliqs hominū in cui⁹ ſtomacho cib⁹ corrūpit ſubtil q cito digeri ſolet: τ fortis q tarde ſolet digeri in ipſo digerit. Et h qdē ē cui⁹ ſtomachus ē igne⁹. Et ex eis ē q huic exiſtit ꝯtrari⁹ quoꝝ qſqꝫ ſm ſuū vſū eſt regēdus. Regiones quoqꝫ naturas hñt ꝓpas τ vina ſunt res eī rōnem: τ hoc qdē obſeruādū ē: τ oportet vt experimenti in hoc rōnē vincat. Eſt nāqꝫ cib⁹ q ſolet comedi in quo aliqđ exiſtit nocumenti τ eſt ꝯuenientior bono nō viſitato.

Unaqueqꝫ preterea figura τ ꝯplexio hois cibū hꝫ ꝯuenientē τ ſimilē ad quē mutandū ſi volūtas ei aſ fuerit nocumentū ei faciet τ impedimentū. Ex hominibus quoqꝫ ē cui aliqđ nutrientiū bonoꝝ τ laudabiliū nocet: ipm ergo relinq̄re ē ei cōueniēs. Ille vero in quo mala digerunt nutriētia ob hoc nō decipiat: qm̄ poſt dies in ipſo mali gnābunt humores egritudines faciētes τ ꝓuocātes. Et ſepētiā ꝯcedit ei in cui⁹ corpe mali habent humores vt rem bonā largit comedat τ ꝓpe cū non patit ventrē ſibi ſolui ꝓpterea ꝙ eſt debil. Cū vo alicui⁹ corp⁹ raru fuerit τ ad reſoluendū facile nutriend⁹ erit ex nutriēte humido qđ cito digerat: licet rara corpa magis tolerare poſſunt nutriētia groſſa τ diuerſa τ ſunt lōginquiora ab hoc vt cauſe intrinſece ea ledant τ magis apta recipe extrinſecaꝝ caꝝ impedimēta. Ampli⁹ q mlī ꝯſueuit comedere carnē ſi ocioſus fuerit freq̄nter ſibi minuere debet. Et ille cui⁹ ꝯplexio ad frigiditatē declinat ſāguineis bibere debꝫ τ triferas τ ex eis q̄ ſtomachū τ inteſtina τ venas q̄ ſūt iuxta ea nunq̄ dificere ꝯſueuerūt. Et nihil qdē deteri⁹ ē q̄ diuerſa nutriētia ſil adiūgere τ poſt in comedendo tps ꝓlōgare. Cū eni poſtremū nutriēs aduenit pmū iam incepit digeri: nutriētis ergo ptes in digerēdo non ſiſtant. Oportet preterea te ſcire ꝙ nutriēs meli⁹ ē qđ meli⁹ ſapit ꝓpterea ꝙ ſtomach⁹ τ ꝟtus retētiua vehemēt ipſi applicant cū bone fuerit ſubſtāne τ fuerit oia pncipalia mēbra ſm opatione ſibi adinuicē cōuenientia τ ſana: τ iſta qdē eſt cōditio ꝙ ſi ꝯplexiōes ſane nō fuerint τ mēbra in ſuis ꝯplexiōib⁹ diuerſificentur: fueritqꝫ opatio ſtō diuerſū ſm diuerſitatem q̄ ſit ſupra naturalē nō erit iſtud ꝯſiderandū. Ex impedimētis vo nutriētis bene ſaporoſi vehemēt groſſi ē ꝙ poſſibile ē vt hō ex eo multū comedat. Ex vicib⁹ preterea ſatiantis comeſtionis meli⁹ ē vt hō vna die ſemel τ altera bis mane τ veſpere comedat. verūtñ in hoc vſus vehement eſt ꝯſiderād⁹: qm̄ ſi ille q bis in die comedere ꝯſueuit ſemel comedit debilitabit τ laxabit ei⁹ ꝟtus. Sꝫ q digerēdi debilitateꝫ habet bis comedere debet τ raro comedat ſemel in die. Et q ſemel in die comedere ꝯſueuit ſi ad bis comedendū redibit accidet ei debilitas τ pigritia τ laxitas: τ ſi ſine comeſtione pnoctauerit nocte illa debilitabit τ ſi cenauerit nō digerit τ accidunt ei ruct⁹ acidi τ malitia aie τ nauſea τ oris amaritudo τ lenitas ventris ꝓpterea ꝙ ſtomacho imiſit rē quā nō ꝯſueuit τ accidit ei aliqđ accidentiū q̄ accidūt ei cui⁹ nutriēs nō bene fuit digeſtū q̄ iā ſcies. Et ex eis qdē q̄ accidunt ei ſunt dolor oris ſtomachi τ mordicatio et videbit ſibi ꝙ oia ei⁹ interiora τ inteſtina ſint ſuſpenſa ꝓpt vacuatē ſtomachi τ ꝓpterea ꝙ in ſeipſo colligitur τ ꝯtrahit τ mingit vrinā ardentē τ egerit rem ardentē. Et eſt etiā cū in extremitatib⁹ accidit frigus ꝓpterea ꝙ cholera rubea ſtomachū inflāmauit. Et hoc qdem eſt magis in cholericas hñtib⁹ ꝯplexiones τ ſilr in eis q hñt in ſtomacho cholerā rubeā τ nō in toto corpe τ corrūpet ſomn⁹ τ de latē in lat⁹ reuoluet. Corpa preterea habentibus in quib⁹ cholera rubea magis adunatur eſt neceſſe ſeparatim comedere τ vt tāꝫ velociter ſit quatenus ſic anteq̄ balneentur: alia vero ab eo exercitari debent τ cū balneari: deinde cibari: ſed comeſtio balneationem nō precedat. q ſi alicui neceſſariūꝫ fuerit comedere qū exercitiū ſolum panem tali ſumere debet menſura vt digeri poſſit anteq̄ ſuū incipiat motū. Et quemadmodum oportet motum qui eſt ante comeſtionē debilem non efficere neceſſe eſt ei ne motus q ē poſt ipſam ſit niſi molliter τ ſuauiter. Corrupto preterea deſiderio qđ ad res declinat acutas τ neqꝫ dulces diligit neqꝫ vnctuoſas nil eſt melius q̄ vomitum cū tali quali eſt oximel cum raphano poſt piſces ꝓuocare. Qui aūt ex hominib⁹ pinguis exiſtit oportet ne illico cum egreditur balneum comedat: ſed expectet τ puū dormiat ſomnum: τ huic qdem ſemel comedere in die eſt conueniens. Amplius non illico poſt comeſtionem eſt dormiendum cibo natante τ a forti motu quantum plus poſſibile eſt abſtinendum ne cibus ante q̄ digeratur penetrꝫ aut ſine digeſtione labatur aut propter inundationem corrūpatur: neqꝫ poſt ipſuꝫ multa bibenda eſt aqua que inter ipſum τ corpus ſtomachi ſeparationem faciat natare. Sed expectādum eſt τ non ē bibendum donec de ſtomacho deſcendat. Et hoc quidem declarat ſuperioris ventris leuitas: ꝙ ſi ſitis ei neceſſitatē fecerit modicā aq̄ frigide ſugendo ſumat τ quanto plus fuerit frigida tāto minus ex ea ſufficiet. Et hec quidem quantitas ſtomachum alleuiat τ colligit.

Ad ſummum vero oportet vt poſt comeſtionem bibat quis τ non in hora comedendi quantitatem aliquam que cibo conferat. Sitim autem tollerare τ cum ea dormire infrigidatis τ humectatis confert τ febres ex cholera rubea habentibus nocet et ſimiliter tolerare famem. Cholera preterea rubea abūdātib⁹ ex tollerātia famis accidit vt colēa rubea ad ipſorum deſcendat ſtomachos. Cumqꝫ aliquid comederint ipſorum corrumpentur cibi: τ in ſomno τ in vigilijs accadet eis illo qđ nominauim⁹ ex eis que ei accidūt cuius corrumpitur cibus. Eis quoqꝫ accidet vt comedēdi volūtatē amittat. Quibus tūc dandū ē aliqđ qđ hoc deponat τ cor⁹ reſol

nat naturã cũ eo quod ẽ lene ⁊ nõ faſtidiẽs ſicut pru|na ⁊ parũ piruſcet. Cũq; deſideriũ veneriſ fuerit comedenti: licꝫ corpora humida cũ humiditate naturali habentes veloci reſolutioni ſint apti neq; niſi famis tollerẽt quemadmodũ corpora ſicca pauce humiditatis habẽtes niſi humiditatis plena fuerit aliq̃s ab eis que ſunt in ſubſtantia membrorꝫ eorꝫ cum bone fuerint ⁊ conuenientes ⁊ recipiẽtes vt natura eas i nutrimentũ in effectu completum conuertat. Vinũ quoq; poſt cibũ eſt ex rebus magis impedientibus quoniã digerit velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibũ cũ nondũ ſit digeſtus ⁊ facit hereditare opilationes ⁊ putrefactionem. Res preterea dulces ad faciẽdas opilationes ſunt veloces: quia natura eas trahit anteq̃ digerantur. Et opilationes quidem ad multas ꝑducũt egritudines tales qualis eſt hydropiſis. Groſſities preterea aeris ⁊ aque que maxime ẽ in eſtate ẽ ex eis que cibũ corrũpunt. Ideoq; non eſt malũ vt ſuper ipſum vinũ tẽperatum bibant aut aquã calidã in qua cocta fuerint xiloaloe ⁊ maſtix. Et preterea cuius inteſtina calida fuerit ⁊ fortia cũ groſſũ comederit cibũ frequẽter accidet ut ipſius nutriẽs vẽtoſitates efficiet ad ſtomachũ ⁊ partes eius tendẽtes ⁊ egritudo mirachia idẽ etiã procedit. Qui autẽ ſtomachũ habet vacuũ cũ rẽ comedit ſubtilem ſtomachus poſt ipſam ſtringitur ⁊ ſi poſtea rem comedere voluerit groſſam refugiet ab ea ſtomachus neq; eã digeret quare corrũpitur niſi inter ea tẽpus poſitũ fuerit. Et in huiuſmodi quidẽ diſpoſitione melius eſt vt groſſus cibus paulatĩ ꝓmittat: quia ſtomachus tũc a ſubtili nõ terebit. Qui autẽ in aliquo comedẽte repletio ſuperfluerit aut quia in eius ſtomacho aliquis inũdauerit motus aut aliquis admiſcebitur potus ad vomeñ. erit ꝓperandũ. Quod ſi hoc ei deceerit aut vomere nõ potuerit aquã calidã paulatĩ bibat: quia repletionẽ deponet ⁊ ſõnũ afferet. Ad dormienũ ergo ſe ꝯſternat ⁊ quantum voluerit dormiat. Quod ſi hoc nõ ſuffecerit aut ei nõ aduenerit cõſidera ſi te natura excuſabit expulſiõe bonũ erit ⁊ ſi non iuua ipſũ cũ eo quod ventrẽ ſuauiter ſoluit. Et calefactũ quidẽ cũ tali qualis eſt trifera ⁊ ſuccarũ roſis egeſtionẽ faciẽs aut mixtũ cũ oxigãlo murabato ⁊ infrigidatũ cũ tali quale eſt cyminũ murabatum ⁊ ſeriez ẽ ⁊ tambri. Et potus quidem impleri melius eſt q̃ impleri cibo. Et ex eo quod eſt conueniẽs ſumere eſt aloes poſt tale quale eſt cibus hic ad magnitudinẽ triũ cicerꝫ aut mediũ .ʒ. aloes ⁊ mediũ .ʒ. maſticis ⁊ ſextum .ʒ. baurac. Et ex eo quod eſt leue eſt ſumere ex terebintina ſꝫ q̃titatẽ duorꝫ cicerꝫ aut triũ. Et eſt cum eis admiſcere quantum ibi ẽ: aut minus ex baurac. Et ex eo quod conueniẽs ⁊ vehemẽter laudatũ ẽ ẽ yparꝫ epithymi cũ vino. Quod ſi nihil horum ſuffecerit dormiat ſõnũ longum ⁊ die vna a comeſtione abſtineat. Et ſi aliquãtus fuerit balneet ſe ⁊ pannuꝫ calidum ventri ſupponat ⁊ nutriens ſubtiliter. Et ſi cum hoc toto nõ digeſtus fuerit ⁊ grauitatẽ ⁊ tẽſionem ⁊ pigritiã fecerit ſcias ꝙ iam vene repletẽ ſunt ex ſuis ſuperfluitatibus: quia nutrientium multo ⁊ ſuperfluo ſꝫ accidẽtalitatẽ nõ digerũtur ꝙ digeruntur in venis: immo in ipſis remanet crudũ ⁊ extendit eas ⁊ ꝗ̃q; ſcinditur ⁊ generat pigritiam ⁊ laborem ⁊ ulices ⁊ oſcitatões. Hec igitur medicãdus ẽ cum eo quod ex venis expellit. Quod ſi nꝫ hoc ſenſerit: immo fatigatõeꝫ tñ aliquo tẽpe generãt deniq̃ fatigatõis ſpõtanee que accidit medicetur cũ eo quod modo nominabimus. Si vero aliq̃s in annis multũ ꝓceſſerit nꝫ ipſius corpus ex nutrimento tñ recepit q̃titatẽ ſuſcipiebat dum cõueniens ⁊ eius nutrientia ſiant ſuperfluitates non tantum debet comedere q̃ntum ſolebat immo minus. Et cum ille qui regimẽ ingroſſare cõſueuerat regimẽ ſubtiliauerit ⁊ ingredietur ex aere in foramina ⁊ hoc eſt quod regiminis groſſitudo impediebat: ſed iam nulla regiminis groſſitudo impedit ea. In ſubtiliãte vero regie cũ ad ipꝫ ingroſſandũ redit accidunt opilationes. Et calorꝫ nutriẽtũ impedimẽta emẽdãt cum ſirupo acetoſo ⁊ q̃ maxime de ſeibus: quoniam ipſe ẽ magis iuuans q̃ omnes ſpẽs ſirupi acetoſi ſi fuerit de zuccaro. Sꝫ ſi fuerit de melle ſimplex ſufficit. Et frigidorꝫ que ex eis ſunt cum hydromelle ⁊ ſirupo ipſius ⁊ diacymino. Et que ex eis ſunt groſſa ꝯpoſitionem habẽs calidaꝫ cum ſirupo acetoſo de ſortibus ſeminibus: ⁊ ꝯpoſitionibus frigidã ea cõrigat cum pauco diatrionpipeon aut diacalamẽti. Nutrientia vero ſubtilia magis ſunt ſanitatis ꝯſeruatiua ⁊ virtutẽ minus iuuant ⁊ fortitudinem: ⁊ groſſa ſunt iſtis ꝯtraria. Exigit qui ꝓ fortitudine indiget nutriẽtia fortis ſꝫ ipſi ſunt neceſſaria ⁊ vehemẽtis famis ꝯtrãꝫ. Verũtñ ex eis non multũ comedãt ideo ut digerant. Exercitati preterea ⁊ multi laboris magis ſunt tollerantes nutriẽtia groſſa quorũ fortitũ i digerẽdo iuuat fortis ſõnus: ⁊ quia in ipſo ſunt ꝓfundi. Sꝫ accidit eis ꝓpterea ꝙ multũ ſudãt ⁊ ex eorum corporibus multa reſoluitur quantitas ꝙ ipſorꝫ epata ex nutriẽte rapiũt illud quod nõdũ fuit digeſtũ ⁊ preparat eos ad egritudines pretioſas in fine vite aut in eius ꝓncipio ⁊ ꝓprie quia ſunt in ſua cõſidẽtes digeſtiua ꝙ ex ſua habẽt dormitione quod deſtruit cũ eis frequẽter accidũt vigilie ꝓprie cũ ſeneſcũt. Fructus preterea recẽtes non ſunt boni niſi laborioſis exercitatis cholera rubea abũdantibus ⁊ in eſtate ⁊ eos ante comeſtionem comedant. Et ipſi quidẽ ſunt ſicut chryſomila ⁊ mora ⁊ melones ⁊ perſica ⁊ pruna. Quod ſi alijs regant rebus ⁊ nõ iſtis erit melius: quia ois res que ſanguinẽ aquoſitate iplet que in corpore ebulliſſicut ſuccus fructuũ extra: ſꝫ ea hora immamẽtũ preſtet tñ ipſum ad putrefactionẽ parat: ⁊ ſimiliter illud quod ſanguinẽ humore iplet crudo licet quãq; cõferat ſicut cucumeres ⁊ alcheret. Et ꝓpter hoc qui his nutriẽtibus multum vtuntur febribus ſunt apti licet prius infrigident. Et tu quidẽ ſcire debes ꝙ humori aquoſo pleriq; accidit vt fiat pus ⁊ hoc erit cum non reſoluitur ⁊ in venis remanſerit. ⁊ cũ iſti exercitijs vti ceperint anteq̃ huiuſmodi aggregẽtur aquoſitates ⁊ illico cũ fructus comederint etiã exercitentur reſoluẽt aquoſitates ille ⁊ minuet impedimẽtũ quod ꝓ eas habẽt. Scire quoq; debes ꝙ cũ in ſanguine

phlegma exiſtit crudũ aut aquoſitas prohibet ne cibi nutrimentũ corpori adhereat. Oportet preterea vt qui fructus comedit poſt ipſos incedat: deinde poſt ipſos comedat aliquid ad hoc ut labatur.
Nutrientia vero que aquoſitatẽ generãt ⁊ humorẽ crudũ ⁊ cholerã generant febres propterea ꝙ ea que ex ipſis ſunt aquoſa faciũt ſanguinẽ putreſcere ⁊ que ex eis ſunt viſcoſa ⁊ groſſa ꝓpterea ꝙ foramina claudũt: cõſtitex cũ cholera ideo ꝙ corpus calefacit ⁊ ꝓpter ſanguinis acuitatẽ qui ꝑ ea generat.
Olera vero cholerica quãq; multũ ꝯferũt in hyeme quẽadmodũ que ex eis ſunt inſipida quãq; multũ cõferũt eſtate. Quod ſi alicui neceſſariũ fuerit nutriẽtia comedẽ mala paucis vicibus ⁊ non frequẽtibus eis vtatur ⁊ cũ eis miſceat quod ſit eis cõtrarium. Et cui quidẽ res dulcis nocumẽtũ prebet acetoſa bibat ſicut acetũ ⁊ granata ⁊ ſirupũ acetoſũ factũ ex vino acri ⁊ cydonijs ⁊ his ſimilia ⁊ vñi hẽat euacuãdi. Et cui acetoſũ nocuerit poſt ipſũ mel ſumat aut vinũ antiquũ: ⁊ hoc quidẽ faciat ante maturationem ⁊ digeſtionẽ: ⁊ ſimiliter vnctuoſi nocumẽtũ pontico emendatur ſicut ſunt caſtanee ⁊ grana myrti ⁊ ſiliqua de ſyria ⁊ alnabac ⁊ zarur: ⁊ amaro ſicut enula murabba ⁊ ſalſo ⁊ acuto ſicut caugiamet ⁊ allei ⁊ cepis ⁊ ecõuerſo. Cũ vero alicuius corpus malis fuerit repletũ humoribus cũ ſubtilitate ipſũ nutriẽtibus laudabilibus copioſe reficere. Et illuꝫ cuius corpus ad reſoluẽdũ facile fuerit nutri humido quod velociter digeratur. Gal. inquit: humidũ nutriẽs eſt quod ab oibus qualitatibus ẽ ſeparatũ: ⁊ eſt quaſi inſipidũ quoniã neq; ẽ dulce neq; acetoſũ neq; amarũ neq; acutũ neq; ponticũ neq; ſalſũ. Rarũ preterea ẽ magis tollerãs nutriẽs groſſum q̃ ſolidũ. Nutrientia quoq; ſicca aſſidue comedere fortitudinẽ cadere facit ⁊ colorẽ corrũpit ⁊ naturã ſiccat. Et ex vnctuoſo fit ocioſitas ⁊ aufert deſiderium. Ex frigido fit ocioſitas ⁊ ſubtilitas: ⁊ ex acetoſo fit ſenũ: ⁊ ſimiliter ex acuto ⁊ ſalſo fit ſtomacho nocumentũ ⁊ ſaliũ etiã ſꝫ m impedit oculũ. Amplius cũ vnctuoſũ nutriẽs ⁊ cõueniẽs comedit poſt malũ nutriẽs corrũpet ipſum. Nutriẽs quoq; viſcoſũ eſt tardius ad deſcẽdẽdũ ⁊ ſimiliter citroli cũ ſuis corticibus velocius deſcẽdũt q̃ excorticati: ⁊ ſimiliter pãis cũ ſuo furfure velocius deſcẽdit q̃ tribellatus. Laborioſi preterea regimẽ cũ ſubtiliat ⁊ poſt rẽ comedit groſſã ſicut rizũ cũ lacte poſt famẽ acuit ſanguinẽ ⁊ ſit ut ipſe ebulliat vñ minutiõis ꝓuẽit neceſſitas: ſꝫ parũ ſit ex quo ſuit minutus ⁊ ſimiliter irã habens. Scire preterea debes ꝙ dulce nutriẽs rapit natura anteq̃ maturefcat ⁊ digerat ⁊ corrumpit ſanguinem. Nutrientiũ quoq; iudicia quãdoq; ſunt ex parte cõpoſitionis ipſorum.
Experimẽtatores nãq; indi ⁊ alij iã dixerũt ꝙ lac cum rebus acetoſis edendũ non eſt: neq; piſces cũ lacte quoniã inde ad egritudines ꝑuenit ꝑmanẽtes ſicut lepra: neq; comedi debet meſt cum raphanis neq; carnibus volatiliũ neq; ſanguis poſt rizũ cum lacte uꝫ in pulſitũ ponat oleũ aut res vnctuoſa q̃ in eneo ſteterit vaſe: neq; comedat aſſatura que ſuit aſſata ſuper prunas citrum. Liberũ quoq; diuerſis a duabus impediũt partibus. vna earum eſt ꝓpter diuerſitatem eorum in digerẽdo: ⁊ quoniã quod ex eis eſt digeſtũ ei admiſcetur quod non eſt digeſtum. et ſecunda quoniã aliquis plus põt comedere ex vno cibario. In tẽpore quoq; antiquo qui exercitabantur iã fugierũt ad hoc. Cõtẽti enim erãt ſolius carnis comeſtiõe i mane ⁊ ſolius pãis in cena. ⁊ i eſtate quidẽ meliũ cõcedẽdi hora erit q̃ ẽ frigidior. Famẽ quoq; tollerare ſtomachũ quãq; malis replet humoribus.
Amplius ſcire debes ꝙ alicubi cũ digeritur multũ exiſtit nutrimẽtũ: ſed tarde deſcẽdit ⁊ in mouẽdo morã facit: ⁊ ſimiliter eſt nutriẽs bonũ: cũq; in ipſa fuerit cepe vẽtoſitates expellit: ⁊ cum cepe nõ fuerit ꝯmouebit ventoſitates. Ex hominibus preterea ſunt qui putant vuas poſt capitis aſſata vtiles exiſtere: ſꝫ nõ eſt quẽadmodũ exiſtimant vehementẽ ſunt male ⁊ ſimiliter nabite. Sꝫ ⁊ comedenda ſunt talia q̃lia grana maligranati abſq; ſuis oſſibus. Scire quoq; debes ꝙ tauli eſt ſicca ⁊ ventrem ſtringẽs ſꝫ pullus ẽ humidus ⁊ ventrem ſoluens. Ex gallinis vero aſſatis melior eſt q̃ in ventre hedi aut agni aſſatur: quia eius cõſeruat humiditas. Et etiam ſcire debes ꝙ ius pulli vehementẽ tẽperat humores ⁊ plus q̃ ius gallinarum: ſꝫ tñ ius gallinarũ eſt magis nutriẽs. Hedus preterea cũ fuerit frigidus erit melior ꝓpterea ꝙ eius quieſcit vapor. Et agnus cũ eſt calidus eſt melior ꝓpterea ꝙ ipſius maliſs odor reſoluit. zebrabegi quoq; cum calefactus datur nõ oportet ut ſit in eo crocus ſed non calefactus in eo eſſe debet crocus. Alues quoq; licet ex zuccaro fiant ſicut phelnidem: male tamen ſunt ꝓpterea ꝙ opilationes faciunt ⁊ ſitim. Amplius ſcire debes ꝙ impedimentũ panis cũ nõ digeritur eſt multũ. Sed carnis nutrimẽtum cũ non digeritur eſt minus hoc.

Ca. viij. de regimine aque ⁊ vini.

Omplexionibus tẽperatis aqua cõueniẽtior eſt que in frigiditatis fortitudine temperata exiſtit: ⁊ cuius infrigidatio cũ niue deforis fit precipue ſi nix mala fuerit. Et in niue etiã mala huiuſmodi exiſtit diſpoſitio: quoniã quod ex ea reſoluitur neruis ⁊ mẽbris anhelitus nocumẽtum facit: ⁊ oibus interioribus: neq; tollerat eã niſi vehementer ſanguineus: ꝙ ſi non illico nocumentum alicui fecerit ſꝫm longitudinẽ dierũ faciet ⁊ cũ in annis ꝓceſſerit. Empericorꝫ autẽ quidam dixerunt ꝙ inter aquã putei ⁊ fluminis non eſt faciẽda coniunctio niſi cum vna earum deſcenderit. Et aque quidẽ electionem iam demonſtrauimus ⁊ ſimiliter emendationẽ eius que ex ea mala eſt: ſed tamẽ ſi aceto miſceatur rectificat. Scias autẽ ꝙ bibere aquã cũ aliquis eſt ieiunus ⁊ poſt exercitiũ ⁊ balneationẽ ⁊ proprie ventre vacuo: ⁊ ſimiliter ſui mendoſe nocturne obedire quemadmodũ crapulatis accidit ⁊ ebrijs ⁊ cũ natura in digerendo tardet faciatq̃ ẽ aquã ſufficienter precedẽte vehemẽter eſt impediẽs. et ſi multa quidẽ fuerit neceſſitas oportet ut aere frigido tẽperetur ⁊ colliſione oris ex aqua frigida

Deinde ſi hoc non ſufficerit cũ vaſe bibat ſtrictioꝛi
ficij: licet hoc qñqꝫ ebꝛio ɔferat ⁊ non impediatur
a potu aque ieiunus. Qđ ſi quis ieiunꝰ abſtinere
non poterit gn aquã bibat ⁊ ꝓpꝛie poſt exercitium
bibat prius vinum aqua calida tempatum. Et ſiti
quid mendoſa impediti ſcire debent ꝙ doꝛmire ⁊ ſi
tim tollerare ipſam ſedat. Natura eniꝫ tũc materi
am ſitis reſoluet ⁊ ꝓpꝛie cum inter tollerantiam ⁊ ſõ
num ɔiunctio fit. Cumqꝫ natura digeſtiua extin
guetur ꝓpter potum ⁊ obedientiam eius redibit ſi
tis mendoſa ꝓpterea ꝙ humoꝛ ſitim faciens eleuat
eam. Opoꝛtet ꝓterea ne ſitim habens mendoſaꝫ
aquam in gurgitando ſumat: immo ſugendo.
Multam quoqꝫ aquã frigidaꝫ bibere eſt malum.
Quod ſi vehemẽter neceſſarium fuerit ſit poſt ſuf
ficientẽ comeſtionem. Amplius aqua tepida nau
ſeam facit. Et que magis calefacta eſt ꝙ̃ iſta cum
frequenter bibitur infirmat ſtomachum: ſꝫ cuꝫ raro
bibitur ſtomachum lauat ⁊ ventrem reſoluit. Ui
num vero album ⁊ ſubtile calefactis eſt melius non
enim capitis efficit doloꝛem: ſꝫ foꝛtaſſe humectabit ⁊
doloꝛem capitis alleuiabit qui ex ſtomachi ardoꝛe
prouenit. Et loco quideꝫ ipſius ponitur illud qđ
toꝛtell' aut pañ. clarificatur ⁊ ꝓpꝛie cum factum fue
rit duabus hoꝛis anteꝙ̃ bibat. Uinuꝫ vo groſſuꝫ
qđ eſt dulce eſt melius illi qui pinguis vult eſſe foꝛ
tis: ab opilatõibus tñ eius ſibi caueat. Uetꝰ autẽ ru
beũ ẽ meliꝰ opilatiõi hñti ſſaꝫ ⁊ phlatiã. Et vinuꝫ
qdẽ poſt qđlibet oĩuꝫ cibarioꝝ bibere ẽ malũ quẽ
admodum huius cau'aꝫ iam integre declarauimꝰ
Non ergo bibatur niſi poſtꝙ̃ fuerit digeſtum et
deſcenderit. Sup cibum vero mali chimi bibere
vinum dũ comeditur aut ante aut poſtꝙ̃ digeritur
eſt malum. qm̃ facit maluꝫ chimuꝫ in extrema coꝛ
poꝛis penetrare: ⁊ ſilr ſuper fructus ⁊ ꝓpꝛie melones
Et a paruis qdem incipere meliꝰ eſt ꝙ̃ a magnis:
ſup cibum tñ duas bꝛialas aut tres bibere nõ nocꝫ
ei qui conſueuit ⁊ ſimiliter ſano poſt minutiõem.
Uinum ꝓterea cholis abundãtibꝰ rubea ɔfert: ꝓpte
rea ꝙ choleram rubeaꝫ vrinam ꝓuocando expel
lit: ⁊ humidis ꝓpterea ꝙ hũſtates maturant. Et
ꝙ̃ntomagis eius odoꝛ fuerit bonus ⁊ ipſꝫ fuerit me
lius ⁊ ſapoꝛis melioꝛis ⁊ magis ɔferens. Uinum
quoqꝫ eſt cibo bonus penetratoꝛ in toto coꝛpe ⁊ in
cidit phlegma ⁊ reſoluit ipm ⁊ choleram rubeaꝫ in
vrina ⁊ alijs extrahit ⁊ choleraꝫ nigrã labere facit ⁊
facile exire ⁊ eius flectit nocumẽtum ꝓpter ɔtrarie
tatem ⁊ omnes reſoluit nodos ſine multa calidita
te extranea ⁊ ipſius qdem ſpecies in ſuo loco noĩa
bimus. Ille aũt cuius cerebꝝ fuerit foꝛte non ci
to inebꝛiat: nã eius cerebꝝ malos vapoꝛes aſcẽden
tes ſuſcipit: nꝫ ad ipm ꝑuenit ex vino niſi eius cõue
niens caloꝛ: ⁊ ipſius tñ clarificat ingeniuꝫ ꝙ̃ntũ ante
alijs vicibꝰ ñ clarificaret. Qui vo ab iſto diuẽſus
fuerit erit ei diuerſum. Et ille quidẽ qui in pectoꝛe de
bilitatem habuit: q: eius anhelitus in hyeme coan
gulatur vinum multuꝫ bibere non poteſt. Amplꝰ
qui multum vinuꝫ bibere voluerit comeſtione non

repleatur ⁊ diuretica in ſuo epulo ponat. Quod
ſi ex cibo aut vino repleto acciderit ipm euomat ⁊ hy
dromel bibat ⁊ poſtea ipm etiã euomat: deinde os
ſuum aceto ⁊ melle abluat ⁊ faciẽ aqua frigida. Et
cui quidem vinum nocumẽtum fecerit ꝑ calefactio
nem in coꝛpe ⁊ ignitum fuerit epar ſit eius nutriens
verbigratia: illud qđ fit cum ſucco vue acerbe ⁊ que
eis ſimilantur. ⁊ ſint ea quibus poſt comeſtioneꝫ vtit
dum bibit talia qñlia ſunt granata ⁊ citri acetoſitas.
Et ille quem ex pte ſui capitis impedierit minuat
ex ipſo ⁊ qđ eſt tempatum ⁊ clarificatum bibat: ⁊ ea
quibꝰ poſt comeſtionem vtitur bibita ſint talia qñlia
ſunt cydonia. Quod ſi in ſtomacho nocumentũ
fecerit ⁊ ipſuꝫ calefecerit comedat ſeñ myrti toꝛrefa
cti ⁊ pꝛꝝ ex trociſcis de canfoꝛa ſugat ⁊ illud in quo
eſt ſtipticitas ⁊ acredo. Et ille quidem qui in ſto
macho patit doloꝛem ex frigiditate vtatur poſt co
meſtionem dum bibit cipo ⁊ garioſil' ⁊ coꝛticibꝰ ci
tri. Et tu quidem ſcias ꝙ vinũ vetus eſt quaſi me
dicina ⁊ pauci exiſtit nutrimenti. Nouuꝫ vero vi
num impedit epar ⁊ ad epaticam perducit dyſen
teriam ꝓpter inflãmationem ſuam ⁊ propterea ꝙ
facit ventrem. Et ſcias etiam ꝙ ex vinis illud eſt
melius quod inter vetuſtatem ⁊ nouitatem ẽ equa
le ⁊ eſt clarum qđ ad rubedinem trahit bonum ha
bens odoꝛẽ equalis ſapoꝛis: ⁊ qđ neqꝫ eſt acre neqꝫ
dulce. Et bonum quidẽ vinũ quod ablutum vo
cant eſt quod ita fit: Tres muſti ſumantur partes ⁊
aque vna ⁊ cõmiſceãtur ⁊ coquantur quouſqꝫ quar
ta pars minuatur. Quod ſi alicui ex vini potatiõ
ne mordicatio acciderit mala granã poſt ipſum ſu
gat ⁊ aquam frigidam ⁊ ſirupũ abſinthinũ i mane
⁊ balneum ingrediatur poſtꝙ̃ aliquid parũ come
derit. Scias pꝛeterea ꝙ mixtũ velocius inebꝛiat:
ꝓpterea ꝙ aqueitas penetrat. amplius ſapiens ſibi
ꝓhibere debet ne ieiunus vinũ bibat: aut anteqũ
membꝛa in humectatis aqua reficiantur. aut poſt
motum foꝛtẽ quoniã hec duo magnũ cerebꝛo faci
unt nocumentum ⁊ neruis ⁊ ad ſpaſmum ꝑducit
⁊ ad amentiam aut in egritudine aut in tẽpoꝛe cali
do. Frequẽs quoqꝫ ebꝛietas ẽ mala que epatis ⁊ ce
rebꝛi complexionẽ coꝛrũpit ⁊ neruos debilitat ⁊ ad
neruoꝝ egritudinẽ ꝑducẽ ⁊ apoplexiã ⁊ moꝛtẽ ſbita
neã. Uinũ pꝛeterea multi in quoꝛũdã ſtõis in me
lã cholerã rubeã cõuertet: ⁊ i alioꝝ ſtõis i acetũ puꝝ
⁊ eoꝝ dñoꝝ nocumẽtũ eſt magnũ. Quibuſdã vo vi
ſum eſt ꝙ ſemel in mẽſe aut bis inebꝛiari cõfert ꝓ
pterea ꝙ virtutes alleuiat aĩales ⁊ requieſcere facit ⁊
vrinã ꝓuocat. ⁊ ſudoꝛẽ ⁊ ſuperfluitatẽ reſoluit. Et
ſcias ꝙ maius nocumẽtoꝝ vini non eſt niſi in cere
bꝛo: ex ipſo igit nemo debile cerebꝝ hñs bibat niſi
parũ ⁊ mixtũ. Et ei quidẽ qui vino iplet meliꝰ eſt ut
ad vomendũ feſtinet ſi facile fuerit ꝙ ſi nõ aquã ſo
lam multã ſup ipſũ bibat aut cuꝫ melle. Et poſt vo
mitum in tina balneet. deinde ex oleo multũ inũga
tur ⁊ doꝛmiat. Et pueris quidẽ vinũ ad bibendum
dare eſt ſicut ignẽ igni addere in lignis debilibꝰ. ſꝫ
eni quantũ tollerare põt da ⁊ iuuenibꝰ da ipſuꝫ tẽ

ꝑate. Regio pꝛeterea frigida vinũ tollerat ſed cali
da minuit. Qui autẽ vino repleri voluerit cibo
non repleatur neqꝫ reꝫ tũc dulcẽ comedat: ſꝫ bibat
taſcam vnctuoſam ⁊ micas vnctuoſas comedat et
carnẽ pinguedine mixtã ⁊ inungatur ⁊ nõ laboꝛet:
⁊ poſt cibũ cũ bibere voluerit vtatur amigdalis et
lentibus ſalitis ⁊ caugiamech de capparibus: ⁊ ſi
comederit caules coctos cũ carne ⁊ oliuas de aqua
⁊ eis ſimilia confert ei ⁊ iuuabit in bibẽdo vinũ. ⁊ ſi
militer omne qđ vapoꝛẽ alleuiat ſicut ſemẽ cauliuꝫ
de ſyria nabathi ⁊ cyminũ ⁊ ruta ſicca ⁊ calamitum
⁊ ſal napticus ⁊ amcos. Nutrientia pꝛeterea in qui
bus ẽ viſcoſitas ⁊ conglutinatio vapoꝛẽ ingroſſãt
Et hec qdẽ ſunt velut res vnctuoſe dulces viſcoſe:
quoniã ebꝛietatẽ pꝛohibent: ſꝫ nõ multũ recipiant
vinũ ꝓpterea ꝙ tarde penetrant. Ebꝛietatis autem
velocitas ẽ aut ꝓpter cẽbꝛi debilitatẽ aut ꝓpẽ mul
tos humoꝛes qui ſunt in coꝛ: aut ꝓpter vini foꝛtitu
dinẽ: aut ꝓpter cibi paucitatẽ aut ꝓpter regiminis
maliciã in ipſo: aut in eo qđ eũ ipſo cõtinuat. Et eiꝰ
quidẽ qui ꝓpter cẽbꝛi debilitateꝫ eſt: medicatio eſt
rheumatiſmi antiqui ſedatio ⁊ epithimatibus i ea.
pꝛimo noiatis: ⁊ ne ex eo bibat niſi paucũ. Sirupꝰ
qui ebꝛietatẽ tardat ſucci alboꝝ cauliũ pars vna: et
ſucci granatoꝝ acrium ps vna: ⁊ aceti ps media ſu
mat ⁊ ferueãt ebullitiõibus aliquibus ⁊ ſumat idẽ
eiꝰqꝫ vinũ bibat. ℥.i. Sumantur etiã grana ſalis ⁊
rute ⁊ cymini ⁊ ſiccẽtur ⁊ comedatur inde granum
poſt granũ. Sumatur ⁊ ſemẽ cauliũ d ſyria ⁊ cymi
nuꝫ ⁊ amigdale amare excoꝛticate ⁊ rãnus ⁊ abſin
thiũ ⁊ ſal napticus ⁊ amcos ⁊ ruta ſicca ⁊ ſumat in
de in potu qui caliditatis nocumẽtũ nõ timet dua
rũ.ʒ.pondus cũ aqua frigida ieiunus. Ex eis pꝛe
terea que ebꝛij remouẽt ebꝛietatẽ eſt ut ei ad biben
dũ detur aqua ⁊ acetũ multis vicibus aut aquã al
maſal aut raib acetoſũ ⁊ fiet ut ipſe odoꝛet canfoꝛã
⁊ ſandalũ ⁊ ſuper ipſius caput ponantur infrigidã
tia repcuſſiua ſicut oleũ roſ. cũ aceto de vino. Ebꝛie
tatis vo ſanatiõem i particularibꝰ noiabimus.
Qđ ſi quis cito ſine aliquo ipedimẽto inebꝛiari vo
luerit in ſuo vino infundat vſnee aut lignũ aloes in
dũ: ⁊ qui foꝛtiẽ vult ebꝛietatẽ incurrere iđ ut mẽbꝛa
medicatiõe doloꝛẽ faciẽte ſanetur in ſuo vino aquã
lolij ponat aut ſumat fumiterre ⁊ opij ⁊ hyuſquia
mi añ.ʒ.ſ. ⁊ nucis ⁊ muſchate ⁊ galie muſchate ⁊ li
gni aloes crudi añ.ʒ.ſꝰ. ſextã ⁊ inde ad bibendum
detur in vino quantũ eſt ei neceſſariũ: aut hyuſquia
mi nigrũ cũ coꝛticibus mandragoꝛe in aqua coqt
tur donec rubea fiat ⁊ eũ vino admiſceat.

Capitulum.ix. de ſõno ⁊ vigilijs.

De ſermone cauſe ſomni naturalis ⁊ ſubet
⁊ ɔtrarioꝝ ipſoꝝ ⁊ vigiliarũ ⁊ inſõnietatiſ
⁊ quid faciẽdũ ſit in medicando vnũqđqꝫ
eoꝝ ⁊ in remouẽdo ipm cũ fuerit ipediẽs ⁊ qđ vnũ
quodqꝫ coꝝ ſignificet ⁊ reliqua ab eis iã i ſuo loco
parũper pꝛemiſimus ⁊ in medicatione particulari
adhuc dicemus. Sed quod in hoc loco dicemus

eſt ꝙ ſomnus tempatus virtutẽ naturalẽ potentem
efficit ꝑficiẽdi ſuas opationes ⁊ eſt aĩalẽ vtutẽ qui
eſcere faciẽs ⁊ in eius ſubſtantia augmẽtũ pꝛebens
ita ut foꝛtaſſe reddãt ꝓpterea ꝙ laxat ad ꝓhibẽdaꝫ
ſpũum qualiſcũqꝫ fuerit reſolutioneꝫ ⁊ ꝓpter hoc
digerit cibũ ſm digeſtiones noĩatas. ⁊ ſuccurritur
cũ eo debilitati que accidit ex ſpeciebus reſolutiõis
que eſt ex fatigatione aut coitu aut ira aut reliquis
ab iſtis. Somnus pꝛeterea tẽperatus cũ humoꝛuꝫ
inuenit equalitatẽ i quantitate ⁊ qualitate eſt hume
ctans ⁊ calefaciẽs ⁊ ẽ res magis ꝓficiẽs ſenibꝰ: qm̃
in eis humiditatẽ cõſeruat ⁊ ipſã eis reducit. ⁊ pro
pter hoc dixit. G. Comedo quaqꝫ nocte olera ex
lactucis facta cũ aromatibus. Ex lactucis quidem
ꝓpterea ꝙ doꝛmire faciunt. Et cũ aromatibus ad
emẽdandã coꝝ frigiditatẽ. Et dixit q: ego ſum nũc
diligens ſõnũ nã ego ſum nunc ſenex ⁊ cõfert mihi
humiditas quã ſõnus mihi facit ⁊ hoc quidem eſt
regimen conueniens ei cui rebellat ſõnus. Et ſi pre
mittatur ut ipſe balneetur poſtꝙ̃ cibi quem ſũpſe
rit complebitur digeſtio ⁊ ſuper ipſius caput mul
ta aqua calida pꝛoijciatur erit hoc conueniens ad
iutoꝛium. Regimen vero hoc foꝛtius in medica
tionibus nominabimus. ſani ergo de re ſomni co
gitare debent ut ipſis temperate exhibeatur ⁊ in ſua
hoꝛa ⁊ non ſuperflue ⁊ ab impedimento ſibi caue
ant quod cerebꝛis ipſoꝛum ⁊ omnibus virtutibus
ſuis afferunt vigilie. Homo pꝛeterea multotiens
vigilare cogitur ⁊ ſomnum a ſe repellere timoꝛe ſyn
copis ⁊ caſus virtutis: melioꝛ quoqꝫ ſomnus ẽ ille
qui eſt pꝛofundus. Et melioꝛ ſimiliter ſomnus eſt
ille qui pꝛouenit poſtꝙ̃ cibus a ſuperioꝛi ventre deſ
cendit ⁊ poſt quietem eius quod foꝛſitan ſequitur
ipſum ex inflationibus ⁊ rugitibus: quoniam doꝛ
mire ſuper hoc multis impedit modis. immo non
ſapit neqꝫ continuatur ab inſtabilitate ⁊ reuolutio
ne de latere in latus ⁊ eſt impediens ⁊ cum ſuo im
pedimento nocet doꝛmienti. Quapꝛopter ſi deſcẽ
ſus tardauerit parumper ſedere debet: poſtea doꝛ
miat. Amplꝰ ſup ꝟacuitatem doꝛmire eſt malũ ⁊
virtuteꝫ deijciens ⁊ ſup repletionẽ anteꝙ̃ a ſuperio
ri vẽtre fiat deſcẽſio eſt malũ: qm̃ nõ erit ꝓfundus:
ſmo erit cũ reuolutiõne de latere in latus. Cũ eni na
tura in ipſo ſollicitatur cũ eo quo ſollicitari ſolet in
hoꝛa ſomni ex digeſtione deſerẽſ expergefactõ ⁊ di
ſturbans eam retroducit ⁊ fit natura ſtupida ⁊ coꝛ
rũpit digeſtio In die quoqꝫ doꝛmire eſt malũ: gene
rat eni egritudines humectantes ⁊ reumatiſmos et
coꝛrũpit coloꝛẽ ⁊ generat ſplenẽ ⁊ laxat neruos ⁊ ef
ficit pigritiam ⁊ debilitat deſideriũ ⁊ generat apoſte
mata ⁊ febꝛes frequẽter. Et ex cauſis ſuoꝝ nocumẽ
toꝝ ẽ vt cito interrũpat ⁊ naturã ab eo in quo erat
ſtupidaꝫ reddat: ex ſomni aũt nocturni bonitatibꝰ
eſt ꝙ eſt ɔtinuus ⁊ ꝓfundus ſꝫ qui in die doꝛmire
ɔſueuit ipm ſubito iterrũpe nõ debet abſqꝫ oꝛdine
ſꝫ q ex figuris ſõni ẽ melioꝛ ẽ vt ſup dextrũ incipiat
lat⁹ ⁊ deĩ ad ſiniſtꝝ reuoluat. Qđ ſi eiꝰ īceptio ſup
ventrẽ fiat auxiliũ fert ſatis magnũ in digerẽdo ꝑꝑ

ta ꝙ calorē retinet nāẗem ⁊ ipſm ꝯprehendit q̄re au gēt. Reſupine aūt dormire ē maluꝫ ⁊ ad malas p̄ parans egritudines ſicut apoplexiā phrenesim ⁊ in cubū: q̄ꝛ ſupfluitates ad poſteriora declinare facit ⁊ retinet ⁊ p ſuos nō incedūt canales nāles qui ſint ab anteriorib⁹ ſicut nares ⁊ palatum. Et ſōnuꝫ qui reſupine ſiūt ſolent incurrere infirmi debiles ꝓpter illud qd muſculis coꝝ accidit ex debilitate ⁊ eoꝛuꝫ mēbris: ⁊ quia vnū latus aliud ferre non poteſt: im mo cito reſupini voluūtur: q̄ꝛ dextrum latere fortꝰ exiſtit. Et ꝓpter hoc apto ore dormiūt ꝓpter de- bilitatem muſculoꝝ quibus mādibule ſtringuntur Et hoc quidē in libris particularib⁹ capitulum ha bet integrum.

Capitulum. x. de eo quod ab hoc loco ad poſte riora reſeruandum eſt.

q Uod ab hoc loco ad poſteriora reſeruare debem⁹ ex eo qd hic dici ſolet eſt coitus ⁊ ipſius ꝯpamentū ⁊ emēdatio impedimentī eı⁹. Et nos quidē ad poſteriora reſeruabim⁹ loqui de eo in libris ꝑticularib⁹. Ex eo qd hic etiā dicitur eſt res medicinarū ventrē ſoluentiū ⁊ ablationis im pedimēti earū. ⁊ nos qdem in quibuſdā eoꝝ reſer- uabim⁹ ſermonē ad noſtras dictiones de medica- tionibus: ⁊ in quibuſdā eoꝝ ad ſermones nros de medicinis vētrē ſoluētibus. Uerumtamē dicem⁹ ꝙ ſanitatꝭ ꝯſeruatoꝛ vti dꝫ euacuatōe q̄ fit cū ſolutiuis ⁊ diureticis ⁊ ſudorē ꝓuocantib⁹ ⁊ ſputū ꝓducēn- bus. Et mulieres quidē cum mēſtrua ꝓuocātibus ex eo qd mō declarabim⁹ ⁊ te ſcire faciem⁹.

Capitulum. xi. de confortatione membroꝝ ⁊ cor porū debilium ⁊ impinguatione ⁊ magnificatione corporis uel carnium ipſoꝝ.

m Embra debilia ⁊ ꝑua confortant ⁊ augmē tant in eo qdem q adhuc in tpe exiſtit au gmēti ⁊ in tpe vltimo augmēti fricatiōe tē perata ⁊ exercitio aſſiduo qd ſit in eis ꝓpꝛiuꝫ: deinde emplo ex pice. Exemplo quoqꝫ anhelit⁹ in huiuſ egreditur modū ⁊ ꝓpe cū mēbꝛuꝫ pectori ⁊ pulmoni fuerit vicinū. Ubi gfa: p̄cipiem⁹ illū parū currere qui crura hꝫ gracilia poſtea tpatā ei adhibebim⁹ fri cationeꝫ: deinde ex pice emplm apponem⁹: poſtea ſecūda die fricationē cuſtodiem⁹ ſic erat: in tertia ſili ter ⁊ augmētabim⁹ exercitium niſi amplitudinis ve naꝝ appuerit ſignificatio ⁊ deſcēſiōis materieꝝ: q̄ꝛ timoꝛ tūc erit in vnoquoqꝫ mēbro ne apoſtema ac- cidat ⁊ nocumētū ex repletiōe veniēs qd ē ibi ꝓpꝛiuꝫ quēadmodū ſunt varices ⁊ elephātia. Cū ergo aliqd huiꝰ generis appuerit minuem⁹ ex exercitio qd pri us inuictū fuit ⁊ ex fricatiōe: deīn faciem⁹ ipſm qui- eſcē ⁊ reſupinū iacere ⁊ eleuabim⁹ mēbꝝ illud. Ubi gratia: ut in illo q hꝫ crus ſiccum p pedē ſuū ⁊ frica tionē faciem⁹ ꝓpe conuerſā. ſ. poſtremo ad radicē. Qd ſi voluerim⁹ hoc efficere in mēbro qd ſit iuxta mēbra anhelit⁹: ſicqꝫ vbi gfa pect⁹ ligabim⁹ qd eſt ſub eo ligatura q̄ in ſtringendo ſit media ⁊ in latitu dine equalis: poſtea p̄cipiemus ei ut vtat exercitio manuū ⁊ fortis anhelit⁹ emittēdo voces ⁊ clamorē

magnū ex fricatiōe leui. i. libris p̄terea ꝑticularib⁹ ꝑuenit ad te q̄liter hec ſūma exq̄ſite diuidat. Illud igit in li. decorationis conſiderabis ſi de⁹ voluerit.

Capitulum. xij. de laſſitudine q̄ ſeqtur exercitia.

l Aſſitudinis ſpēs ſūt tres qbus addit quar ta: ⁊ modi qb⁹ accidit ſūt duo. Et⁹ vo ſpēs ſūt tres vlceroſa extēſiua ⁊ apoſtemoſa. Et illa qdeꝫ que ſunt addit eſt laſſitudo q̄ vocat deſiccati ua ⁊ arefactiua. Ulceroſa igit eſt laſſitudo ex q̄ qui eam incurrūt in ſupficie corpis tactus vlceꝝ ſimitudi nem ſentiūt ⁊ in cutis ꝓfunditate ⁊ orificijs ꝓfundi tatis ipſius: ⁊ ē cū hoc ſētit qn̄ ipſe tangit: ⁊ ē cuꝫ ha bēs eam ſentit illud in ſuo motu. Et ē cum ſentit q̄ſi puncturam ſpinarum ⁊ abhorret motus ita ut extē ſiones alarum cū extēdantur cum debilitate. cuiqꝫ fortioꝛ fit accidit ei horripilatio. Et cum augmētat accidit ei tremoꝛ ⁊ febris. Et ipſi⁹ quidē cauſa ē mul titudo ſuperfluitatū ſubtilium ⁊ acutaruꝫ ⁊ liquefa ctio carnis ⁊ adipis ꝓpter motus fortitudinē. Et ad vltimum humores mali qui ſi p venas diſcurre- rent bonus ſanguis qui ē in venis corrumperetur: ⁊ ꝓpterea ꝙ ad ꝑtem cutis declinauerūt minuitꝰ ſuit nocumētuꝫ. minus nāqꝫ malum quod efficere poſ ſunt ē ut hoc laſſitudinis genus accidat ⁊ ſi parum per motū fuerint accidet horripilatio ⁊ ſi plus motī fuerint accidet tremoꝛ. Et ē etiam cū humores acu- ti ab iſtis ſepantur ⁊ crudi remanēt in venis. Et eſt etiam cum crudi in carne exiſtunt. Extēſiuā vo ha- bens ſentit ſuum corpus quaſi fractum ⁊ ſentit calo rem ⁊ extenſionē ⁊ abhorret motum viſquequo ab- horreat reſupinādo ad poſteriora flecti ⁊ ꝓpe ſi ex la bore fuerit. ⁊ ipſa quidē eſt ex ſupfluitatib⁹ retentis in muſculis que tamē bone exiſtūt ſubſtātie ⁊ non ē in eis mordicatio aut ex ventoſitate. Inter eas vo exi ſtit ſeparatio cū diſpoſitiōe leuitatis ⁊ grauitatis: ⁊ ipſa etiam multotiens accidit ex ſomno non completo. Cū enī poſt ſōnum accidit completum alia eſt ibi diuerſitas que ſpērum peioꝛ eſt: ⁊ que ex ea peioꝛ ē ē, cū muſculorum villi ſcḋm rectitudinem tendūtur.

Apoſtemoſa aūt laſſitudo ē ut corp⁹ ſit ſolito cali dius ⁊ ſit inflato ſimile in magnitudine ſui ⁊ colore ⁊ accidit ei nocumētū cū tāgit ⁊ mouet ⁊ ſētit ei⁹ ex- tēſionē. Laſſitudo aūt deſiccatiua ⁊ arefactiua ē diſpoſitio p quā ſētit hō in ſuo corpe ac ſi fricaretur ariditate ſupflua. Et ipſa qdē accidit aut ex multo ex ercitio cū bono chimo: aut ex reductiōe aſpa. Et q̄nqꝫ etiā accidit ex ſiccitate aeris ⁊ ex diminutiōe nutrimē ti ⁊ ex multo ieiunio. Modi aūt qb⁹ accidit laſſitu do ſūt duo. Et ipſi qdē ſūt q: laſſitudo aut accidit ꝓ pter exercitiū ⁊ hec ē magis ſecura: cuius ſanatiōis via modū hꝫ q ei ē ꝓpꝛius. Aut accidit ex ſe ⁊ hec q dem egritudinis ē aſcēſſio cui⁹ ſanatiōis via ꝓpꝛiuꝫ hꝫ modū q ſibi ꝓpꝛius ē. Et ē etiā cū vna alij ꝯiungi tur ſcḋm ſuarū materierū ꝯpoſitionē aut p ſe ipſas aut p exercitiū. Cuiqꝫ ſimpliciū mouetis regimē illud mouebis ſcḋm regulā quā tibi dici. Et hoc ē ꝙ i pri- mis opoꝛtet te maiorē hic ſollicitudinem de re que maiorem incurrit terrorem regendo illud etiam

qd eſt ſub ea. Et fortaſſe qd magis terrefacit magis eſt terrefaciens ꝓpt tres res: aut ꝓpt fortitudinem aut ꝓpt nobilitatē aut ꝓpt ſubſtantiam. Cuiqꝫ in eo qd opoꝛtet ex iſtis ꝯditōib⁹ due aut tres ꝯiūgent erit hoc magis terrefaciens niſi vna que remanſerit duabus fortioꝛ fuerit adeo vt ipſis reſiſtat. Ubi gfa: laſſitudo nāqꝫ apoſtemoſa fortioꝛ eſt ⁊ nobilioꝛ vl ceroſa: ſꝫ ſi vlceroſe ſubſtātia a tempamēto ⁊ curſu nāli valde fuerit remota duob⁹ apoſtemoſe modis ꝓpt nobilitatē ⁊ fortitudinē reſiſtet ⁊ p̄ualet ſup ip ſam. Si vero non valde remota fuerit apoſtemoſa ſup ipſam p̄mittetur.

Ca. xiij. de alicibus ⁊ oſcitationibus

a Lices ſunt propt ſupfluitates q̄ in muſculꝭ congregant. Et propt hoc multū accidūt p⁹ ſomnū. Cuiqꝫ humores illi plus abūda uerint fiet horripilatio ⁊ tremoꝛ ⁊ cū plus exercuerit faciunt febrē. Oſcitatio vo mot⁹ eſt ad alicū que accidit in mādibularꝫ muſculis ⁊ thoracis. Cuiqꝫ ſanis in p̄mis abſqꝫ cauſa acciderit ⁊ nō in hora cū multa fuerit erit malū Et q̄ qdē eſt ex ea melioꝛ eſt il la que eſt poſt finē digeſtionis q̄ꝛ eſt propt ſupflui- tatū expulſionē. Et eſt etiam cū alices ⁊ oſcitatōnes efficiunt frigus ⁊ cutis ſpiſſitudo ⁊ pauca reſolutio ⁊ expergefactio a ſomno antequā cōpleatur ⁊ expul- ſio cōprimens. Unū vo ad mediū tēperatū alicib⁹ ⁊ oſcitatōnibus eſt ꝯueniens cū non eſt ibi alia ꝓhi bens cauſa.

Cap. xiiij. de medicando laſſitudinē ex exercitio ꝯuenientem.

d Icemus ꝙ ſtudiū impēdere in medican- do laſſitudinē eſt a multis ſecurari egritu- dinib⁹ ex qb⁹ ſunt febres. Opoꝛtet autēꝫ vt cū laſſitudo vlceroſa apparuerit ex exercitio mi- nuatur ſi ipſm fuerit cauſa: ⁊ ſi cū ea multitudo fuerit humoꝝ expellant. Qd ſi breuis tpis faſtidia aſ- fuerit ipſoꝝ nocumento ſuccurrendū erit cū fame ⁊ euacuatōne ⁊ reſolutōe ei⁹ qd ꝑuenit ad partē cutis cū fricatione multa ⁊ leui cū oleo in quo nō ſit pōti citas. Et in die ſc̄o reditōis fiat exercitiū. Et nutriat ipſe in p̄mis ex eo qd ꝯſueuerat in q̄litate ſꝫ ex q̄ntita te minuat: ⁊ in die tertio humectatib⁹ nutriat. ⁊ ſi ve ne fuerint munde ⁊ phlegma crudū in adipe fuerit inteſtinoꝝ fricatio ipſm q̄nqꝫ maturat ⁊ prope cū ca lefacientiū medicinaꝝ ad ipſm penetrauerit virtus.

Oleū p̄terea de ſalicib⁹ in hoc multū ꝯfert ⁊ oleū ď aneto ⁊ camomilla ⁊ his ſilib⁹ et apozima radicū ſicie ⁊ ei⁹ oleū in inſeſſo duplici ⁊ vnguentū ex radici malue ⁊ oleū de radicib⁹ cucūeris aſinini ⁊ brionie ⁊ oleū de vinee ⁊ omne oleū in quo vinee recipitur.

In laſſitudinis aūt extenſiue medicatōis intentio eſt laſſare illud qd induruit fricatione leui calefacie te in ſole ⁊ aq̄ tepida balneari ⁊ in ipſa longo mora ri tpe. Et ſi in ſoliū alia vice aut duabus deſcenderit in die erit ꝯueniēs ⁊ poſt vnāquāqꝫ iniūgant balnea tionē. Qd ſi neceſſe fuerit ꝓpt venaꝝ abſterſionē ⁊ ꝓpterea ꝙ oleū in eis ſiccat ad inungendū oleo redi- re fiat ⁊ nutriente humido nutriat etiam pauce q̄n- titatis: q̄ꝛ plus indiget nutrimēti paucitate q̄ vlce roſa. Et hanc quidem laſſitudinē reſoluit exercitiuꝫ ⁊ mundificat. Qd ſi p ſe acciderit ꝓpt groſſas ſup- fluitates neceſſe erit eas euacuare. Et ſi fuerit propt eām ventoſitatis extendentis reſoluet eam tale qua- le eſt cyminū ⁊ carui ⁊ aniſum. In ieiunio aūt apo ſtemoſam laſſitudinem regendo eſt tres res laſſare qd extenſum fuit: ⁊ qd calefactū infrigidare ⁊ ſuper fluitatē euacuare. Et hoc quidē cōpletur oleo mul to tepido ⁊ fricatōe vehement leui ⁊ ꝓlixa mora in aq̄ que paruper ad caliditatē declinat ⁊ quietē.

In arefactiua vo nihil de regimine ſanoꝝ mutet niſi ꝙ oꝫ vt aq̄ in q̄ balneat ſit maioris caliditat: q̄ꝛ in aq̄ vehement calida ē qd inſpiſſat cutē ⁊ nō eſt ei⁹ impedimentū ſic impedimentū aq̄ꝛ frigidaꝝ: q̄ꝛ cū eo qd ſpiſſat eſt in eis ambiguitas mala ⁊ frigidita- tis ipſoꝝ penetratio in corpe qd iam ſiccatum fuit. ⁊ eſt cū ſue materiei cauſa eſt cutis ipſi⁹ raritas: imo hoc eſt ſcḋm ꝓmum. In die aūt ſecūdo reductōis exercitio leuiter ⁊ ſubtiliter vtat ⁊ balneo ſcḋm diſpo- ſitionē dicī p̄me: deinde p̄cipiat ei vt aquā frigidam ſubito ingrediat: q̄ten⁹ cutis ei⁹ inſpiſſetur ⁊ ſit eius reſolutio pauca: ⁊ cū hoc ꝯſeruet ipſius humiditas.

Obuiabit nāqꝫ aqua corpori in quo eſt mīi calidi tatis ꝙ reſiſtat ip'o iam inſpiſſato. Et iſte qdem due cauſe ad inuicē ſe iuuant in remouendo nocu- mentū frigoris ipſius: ⁊ prope cū ſubmergit ſubito ⁊ egredit nō moꝛat: q̄ꝛ cū moꝛa nulla eſt ſecuritas. Ipſe p̄terea nutriat mane in fine p̄me hoꝛe cibo hu mectante pauco: ideo vt ipſe alia vice iuxta noctem fricari poſſit ⁊ tūc cenam tardet. Studiū quoqꝫ ad hibeat in expellēdo ſupfluitates ab eo fricatiōe olei de ſalicib⁹ cū quo ventrē ſuū nō tangat niſi laſſitudi nē in muſculis ſui ventris ſenſerit q̄ꝛ tūc illos leui ter vngere ꝯuenit. Et eius nutriēs ſit largius ⁊ in eo ꝓcedat cauendo ne eius nutrimentū ſit multe cali- ditatis. Amplius oēm laſſitudinē cui⁹ cauſa eſt motus dimittere cū eius ſignū incepit ꝓhibet ne ac cidat: poſtea reuerſionis exercitio vtat vt motus tē peratus ad cutē matias expellat ⁊ eas fricatio reſol uat q̄ ſit inter illos motus in ipſoꝝ ꝯſiſtētia. Diſpo ſitio p̄terea ipſi⁹ balneationē expiat nā ſi ex balneo accidat ei tremoꝛ tunc res terminū ꝑtranſiuit quanto magis ſi febrē generauerit q̄ꝛ tunc nō eſt balnean- dus imo euacuandus ⁊ eius cōplexio rectificādo. Qd ſi nihil eoꝝ ex balneo accidit erit ꝯferens cū ei⁹ aqua fuerit tempata. Cū aūt in eius venis crudi fue rit humores in p̄mis laſſitudo erit regenda cum eo qd opoꝛtet: poſtea ſtudēdū erit in eo ꝙ crudos ma turat ⁊ ſubtiliat ⁊ expellit humores. Et ſi multi fue- rint tunc quies erit iniūgenda ⁊ exercitiū dimitten- dum q̄ꝛ quies eſt magis digerēs ⁊ minutionem re linquat: q̄ꝛ ſcḋm ꝓlimū malū expellit ⁊ crudū di- minuit. Uenter quoqꝫ eius ante maturationē nō eſt ſoluēdus q̄ꝛ hoc nō ꝯferēſimo damnū infert: vri- nam vero ꝓuocare nō nocet ei. Sꝫ res multū cale- faciens nō eſt ei danda q̄ꝛ crudū humorē in corpe diffundi facit. Sitqꝫ eius opatio leuiter ⁊ cū q̄nti-

tate equi. In eiꝰ p̄terea nutriētibꝰ ponēda ſunt pip
⁊ cappis ⁊ zinziber ⁊ acetū de cappibꝰ ⁊ acetū de al
lis ⁊ acetū de alſtranguar: ⁊ corpa etiā ipoꝝ ⁊ lague
tes ſcita ſm menſuram. Poſt maturationē autē
⁊ apertionē hypoſtaſis in vrina ⁊ maturationē plꝰ
vinū da ei vinū vt maturatio cōpleat ⁊ fiat vrine ꝓ
uocatio. Sitqꝫ eius vinū qd ſubtile eſt ⁊ clarū ⁊ vo
mitū non faciat

Ca.xv. de alijs diſpoſitōibꝰ q̄ ſequūtur exercitiū
⁊ reliqua ab eo.

Prius loquemur de iſtis diſpoſitionibus:
poſtea mutabimus nos ad regendū laſſi-
tudinē que venit per ſe. Et ex iſtis quidē ē
raritas q̄ corpi accidit ⁊ accidit miſtonēs ex fricatōe
pauca ⁊ balneo. Ipſa vero eſt medicanda fricatio-
ne ſicca ad duritiem parum declinante ⁊ cum oleo
ſtiptico. Et ex eis eſt ſpiſſitudo que ex frigiditate ac-
cidit aut ex re ſtiptica aut ex multitudine ſuperflui-
tatū aut ex earum groſſitie aut eaꝝ viſcoſitate: vnde
prouenit vt in poris cutis retineant: aut erit ſpiſſitu-
do cauſa exercitij qd ipſos ex ꝓfundo extraxit non
exiſtentibus ibi cauſis antecedentibꝰ: aut erit eiꝰ cau
ſa locus puluerulentus aut fricatio fortis ⁊ dura.
Illius autē que eſt ex frigiditate ⁊ ſtipticitate ſignū
eſt coloris albedo ⁊ calefactionis tarditas ⁊ ſudoꝛꝭ
corporis reuerſio ad rubedinem cum adeſt exerci-
tium. Et hi quidem in balneis calidis ſunt balnean
di in quibus de latere in latus ⁊ ſuper ventrem ⁊ ſu
pini reuoluantur ſuper pauimentum equalis calidi
tatis donec ſudent ⁊ inungantur oleis ſubtilibꝰ cali
dis ⁊ reſoluentibus. Illoꝝ autem qui ad hoc deue-
niunt ex exercitio ſignum eſt ꝙ non habent hoc ſi-
gnum ⁊ reſudat cutis: ⁊ ipſi quidem medicandi ſūt
expulſione ſi ibi fuerit ſuperfluitas: poſtea regimen
adhibeatur: quod reſoluat ex balneo ⁊ inunctione.

Qui vero in hoc incidunt ex puluere aut ex forti
fricatione magis eſt ei balneū neceſſarium q̄ȝ inun
ctio ex oleis. ⁊ ipſi quidem fricatōe molli vti debēt
ante balneum ⁊ poſt ipſum. Eſt quoqꝫ cum acci-
dit eis poſt ſuperfluū exercitiū cum pauca fricatio
ne debilitas cum raritate. ⁊ eſt cū accidit etiam ex ſu
perfluo coitu ⁊ ex balneo frequenter. Ipſi medican
di ſunt cum exercitio reuerſionis ⁊ fricatione ſicca.
que ad duritiem trahit cum oleo ſtiptico. Et nutriē
tia comedant humectantia pauce quantitatis in ca-
liditate ⁊ frigiditate temperatā: aut que parumper
ad caliditatem trahant. Et ſimiliter fiet ſi debilitas
accidit aut vigilie aut triſticia: aut accidit ſiccitas in
neruis. Qd ſi iſtis accidit malitia digerendi cibū
nō ꝯfert eis reuerſionis exercitium neqꝫ aliqd exer
citiorum vllo modo. Eſt preterea cum accidit ex ſu
perfluitate balneandi ⁊ multitudine comedendi et
bibendi ⁊ ociandi vt homo in ſuis membris humi
ditatis ſentiat ſuperfluitatē ⁊ proprie in lingua: ita
vt operatōnes membrorum ledat. Quod ſi hoc ex
cauſa fuerit antecedente in particulari medicatione
continebitur. ⁊ ſi ex aliquo eorum fuerit que nūc ex
proximo nominauimus ſicut vino aut multa ocio-
ſitate aut multa balnei humiditate erit ei intingendū
vt forti vtatur exercitio ⁊ fricatione aſpera ⁊ ſicca ſi
ne oleo aut fricatione cum pauco oleo calefaciente.
Superflua autē ſiccitas quam qui habet ſentit ſua
manu ⁊ ex genere laſſitudinis arefactiue: ⁊ ipſius ſa
natio eſt eius medicatio

Capitulum.xvi. de medicatione laſſitudinis ꝑ
ſe venientis.

Vlceroſe quidem diſpoſitio cognoſcenda
eſt ſi humor eā efficiens ſit intus in venis
aut extra venas. ꝙ autem ſit in venis ex ſe
tore declaratur vrine ⁊ ex diſpoſitionibus nutrien-
tium preteritorum: ⁊ ex hoc ꝙ ſuperfluitatum mul
titudo in venis generari ſolebat aut earū paucitas
etiam velocitas expellendi eas a ſe: aut cui neceſſita
tem medicandi eas faciebat: ⁊ ex diſpoſitione vini
eius ſi erat clarum aut turbidum. Et ſi hec quidem
ſignificatiōes apparuerint declarabitur ꝙ in venis
exiſtunt: ⁊ ſi non extra. Qd ſi laſſitudo ex ſuperflui
tatibus eſt extrinſecis ⁊ ſunt vene interim mūde: ſūt
fiat ei exercitium reuerſionis ⁊ augmentū regiminis
qd in ca. vlceroſe diximus que accidit propter exer
citium. Sed ſi alia diuiſio fuerit nō cogites exerci-
tare eum: imo fac eum ociari ⁊ dormire ⁊ eſſe fame-
licum ⁊ inunge ipſum ſemꝑ circa ventrē ex oleo ⁊
balneetur cum aqua tēperata ſi balneū tollerare po
tuerit ſm ꝯditionē quā diximus: ⁊ nutriatur ex eo
qd diximus: cuius tñ chimus ſit bonus qd ſit ex ge
nere eoꝝ que ſorbētur: ⁊ ſit illud in quo nō eſt viſco
ſitas neqꝫ multū nutrimenti. ⁊ hoc quidē eſt ſicut
ordeum ⁊ ſpelta ex carne volatilium ⁊ de ſirupis ſit
ſirupus acetoſus cū melle ⁊ hydromel ⁊ vinū albū
⁊ ſubtile ⁊ huiuſmodi vinum ei nō prohibeas: qm̄
eſt maturans ⁊ prouocans. verūtamen ipſi in p̄mis
dare debes in quo ſit parum acetoſitatis: poſtea ex
eo mutetur ad albū ⁊ ſubtile. Quod ſi hoc regimē
ei non profuerit humor ibi adeſt: ſuperantem ergo
euacua. Et ſi superās fuerit ſanguis aut cum eo fue
rit ſanguis minues eum: ⁊ ſi non ventrē ſolues: aut
facies hoc ⁊ hoc ſꝫ ꝙ tibi videbitur de ſanguie. Ti
bi tamen caue ne aliquid horum facias ſi cognoue
ris ꝙ virtus ſit debilis. Genus autem humoris
cognoſces per vrinam ⁊ ſudorem ⁊ diſpoſitionem
ſomni ⁊ vigiliarum. Cūqꝫ ſomnꝰ ſe remouerit te re
gente eum cum regimine bono erit ſignificatio ma
la. Quod ſi cognoueris ꝙ bonus ſāguis in corpo
re ſit paucus ⁊ ꝙ humores crudi ſunt ſuperantes
fac eum quieſcere ⁊ da ei ad comedendum ⁊ biben
dum rem que ſubtiliet: ⁊ non des ei ad bibendum
rem que multam habeat caliditatem: ſed da ei ad
bibendum aliquid in quo ſit inciſio ſicut ſirupꝰ ace
toſus de melle. Quod ſi tibi neceſſe fuerit in virtute
ſubtiliantium augmentum prebere pone in illud
quod comedit ⁊ in aquam ordei quam bibit paruꝫ
piperis. ⁊ ſi neceſſaria fuerint diacyminum diatriō
piperēō propter humorum cruditatem da ei ſicut
tibi videbitur ante comeſtionē aut poſt ipſam aut
in tp̄e dormitōnis: ⁊ ſit eiꝰ menſura cochlearū ꝑum

⁊ diacalamētū quidē nō eſt bonū: qm̄ ꝑtranſit termi
nū in calefaciēdo. Si aūt ꝓ certo ſciueris humores
crudos in venis nō eſſe: ſed in radicalibus cōtineri
mēbris fricationē adhibe ⁊ ꝓpe in matutinis cum
oleis laxantibus. Et da ei ad bibendū ex calefaciēti
bus ut ipoꝝum calefactiōe ad cutē perueniat ⁊ iniū
ge ei quietē longā poſtea fac eum aqua tp̄ate calida
balneari: ⁊ da ei ex diacalamēto abſqꝫ timore. ſꝫ tñ
opoꝛtet ut ſit anteq̄ȝ comedat ⁊ exerceatur. Qd ſi poſt
comeſtionē neceſſariū fuerit ei qd ſtomachū iuuet
nō des ei qd ſit vehemēter penetratiuū ſicut diaca-
lamētum: ſed ſicut diacyminū ⁊ diatrionpipereon
ſitqꝫ qd ex quolibet eoꝝ dabis res modica aut dia-
cydoniten. Et poſſibile ē ut qd ex diacydonitē dabꝭ
ſit plus eo qd dabis ex illis poſtq̄ȝ ꝯſideraueris ne
corpꝰ ſit vehemētis caloris accidentalis te dāte iſta
Iſtis p̄terea cōfert oleo inungi camomillino ⁊ ane
tino ⁊ amaracino ⁊ reliquis ab iſtis. aut cōfortetur
cū reſina ⁊ duodecuplo ipſius olei. Cū aūt ſciueris
humores i venis ⁊ foras ſimul eē eſto de maiori ſol
licitus: ⁊ tñ minꝰ nō dimittas. Qd ſi hec duo eq̄lia
fuerint p̄us intende ad digeſtionē cū diatrionpipe-
reon in quo ſi volueris adiūge petroſelinū cū folijs
aniſi ad hoc ut ſit magis diureticum. Et ſi volueris
admiſce ei parū diacalamēti poſtq̄ȝ minueris ex eo
qd accepit de diacymino ⁊ diatrionpipereon ⁊ ꝓ-
ceſſeris in hoc ſm ordinē donec ad vltimū mutes
poſtremū eiꝰ cū diacalamēto ⁊ remāeat illud donec
ad vltimū purū remaneat diacalamētū. Cū aūt il-
lud qd ē in venis digerit ⁊ egredit remaneat ſollici-
tudo eiꝰ qd ē ex venas diacalamētū quēadmodū
ſcis erit ad hoc ꝯferēs ⁊ ipediēs p̄mū. Iſtos v̄o
in quibꝰ res due ꝯiūgant ab oī re vehemēter trahē
te ad exteriora aut interiora cuſtodire debes. Qua
propt̄ nō cito vomitū eis dare debes: neqꝫ ꝙ vētrē
iferiꝰ deponat niſi aū p̄miſeris q̄ ſubtiliāt ⁊ incidāt
⁊ maturēt: neqꝫ etiā exercites eos. Cūqꝫ laſſitudo
quieuerit ⁊ color meliorabit̄ ⁊ vrina maturabit̄ fri-
cabis eos multū ⁊ pauco exercitabis exercitio ⁊ cō
ſiderabis ſi aliqd egritudinis reuerſū fuerit: qm̄ tūc
dimittes: ⁊ ſi nil reuerſum fuerit duces eos ad ſuos
vſus ordinate donec ꝑueniāt ad illud qd ſolebant
vti ex balneatiōe ⁊ inunctiōe ⁊ fricatiōe ⁊ exercitioꝛ
⁊ ad vltimū eidē vnguētoꝝ qbꝰ vtunt̄ v̄tute cōforta
ta. ꝙ ſi alicui iſtoꝝ laſſitudo reuerſa fuerit cū ſenſu
vlceroſo redi ad tuū regimē: ⁊ ſi abſqꝫ vlceroſo ſen
ſu reuertit ipm̄ cū reuerſiōe rege. Et ſi mixto tibi ad
uenerint ſignificatiōes ⁊ fortis laſſitudo ſēſu ꝑcepta
nō apparuerit ꝑmitte eū quieſcē. Laſſitudinis autē
extēſiue cā hec ē repletō ſiue hūoris malitia. Et eius
qdē medicatio i corꝑibꝰ male ꝯplexiōis ē minutio
⁊ regiminis ſubtiliatio. In corꝑe v̄o de quo loqui-
mur ē ſubtiliatio ⁊ inciſio tñ: poſtea adiuuet̄ cū quī
bus dē. Apoſtemoſe aūt medicatio ē ſuccurrere cū
minutiōe ex vena q̄ ꝑtinet mēbro in quo ē p̄ſim laſ
ſitudinis: ⁊ in quo laſſitudinis apparuerit p̄ncipiū ⁊
ex matrice ſi nō int̄ mēbra fuerit inequalitas. Et forta
ſe neceſſe erit ipm̄ ſcōa die minuere: imo adhuc etiā
in tertio. Ergo ipm̄ in prima die minue illico cū ap
paret ⁊ nō tardes illud ne in ipo infūdant. Et in ſe-
cūda die ⁊ tertia minue eū in ſolis occaſu. Opoꝛ
tet p̄terea ut ſit eiꝰ nutriens in die p̄mo aqua ordei
aut ſuccus ſpelte ſimplex niſi acciderit febris. Sed ſi
febris ſupuenit aq̄ ordei ſola. Et die ſcōo ſit iſtud
cum oleo infrigidāte aut tp̄ato ſicē oleo amigdalino
Et in die tertio ſit ſicē caro cum lactucis aut cucurbi-
tis aut maluis hortulanis: aut acetula ⁊ ex piſcibus
petroſis in taſca ⁊ in hac die quātū poſſibile fuerit a
potu aque ꝓhibeat. Cū aūt in die tertio id nō po
terit tollerāre neqꝫ poterit cibū bñ appetē ⁊ digerē da
bit ei hydromel aut vinū albū ſbtile aut tp̄atū. Et
caue ne poſt has euacuatiōes ei tribuas quātū ē ne
ceſſariū ex cibo ſubito: qm̄ cibus indigeſtus ad ve-
nas trahet tribus modis. Unus eoꝝ erit cū cibꝰ ſu
erit paucus ſtomachus erit auarus: ⁊ contraria erit
eius virtꝰ retentiua v̄tuti epatis attractiue. ſed cum
multus fuerit nō erit ex eo ſtomachus auarus: imo
fortaſſe attractiuā epatis iuuabit ſua v̄tute expulſi-
ua: ⁊ ſiliter omne receptaculū qd eſt ibi p̄cedēs cō-
ꝑatione eius quod ē poſt ipm̄. Et ſcōs eſt: quoniā
multus nō bñ digeritur in ſtomacho. Et tertiꝰ qm̄
multus multi venis traſmittit nutrimētū qd vene
etiam digerere nō valent.

Capl'm.xvij. de regimine corpoꝝ quoꝝ comple-
xiones non ſunt bone.

Corpora iſta aut ſunt quibꝰ ſupuenit error
aut in creatiōe male fuerūt ipedita. Et illa
quidē quibꝰ ſupuenit error ſūt quoꝝ ꝯple
xiones nāles ſūt ꝯuenīētes. ſed acq̄ſiuerūt ꝯplōnes
malas in hora ꝓpt̄ longū errorē in regimine donec
in eis quieuerit. Male vero impedita ſunt quorum
ꝯplexiones a radice ſūt ꝯuenīētes. Eorū aūt qui-
bus ſupuenit error erroris pars in quātite ⁊ qualite
te ſcit̄da ē ⁊ cū ꝯtrario medicādū: ⁊ hoc fortaſſe co-
gnoſcet̄ ex diſpoſitione figure corꝑis. Impedita ve
ro male ſūt diſpoſitionibꝰ quoꝝ accidit corruptio
ex complexione eorum proprijs aut ex eorum com
poſitione. Ab eis igitur incipiemus nominando
ſenes.

Capitulum.i. doctrine tertie dictionis tertie ⁊ eſt
ſermo vniuerſalis in regendo ſenes. Et ſunt.vi. ca-
pitula.

Summa regiminis eorum eſt operari
quod calefaciat ⁊ humectet ſicut ex nu
trientibus ⁊ balneis ⁊ potibus ⁊ ſom-
no prolixo ⁊ mora multa ꝑfecto ⁊ ma
iori q̄ȝ iuuenum: ⁊ ex aſſidua vrine co
rum prouocatione ⁊ expulſione phlegmatis ⁊ ē ex
ſtomachis per viam inteſtinoꝝ ⁊ veſice ⁊ ut nature
lenitas eis duret. Eis p̄terea multū ꝯfert fricatio tē
ꝑata i q̄ntitate ⁊ q̄litate cū oleo: deīn egtatio aut īce ſ
ſio ſi debiles fuerit ab egtatōe. Ad illū ſit ꝙ ex eis d e

bilis fuerit fricañ. ſemel aut bis redeundũ erit. Ex aromatibus preterea aliquid bene redolẽs odorare debent ⁊ ꝓprie qñ calidum tempore extitit. Et oꝫ ut poſt dormitionẽ ſtatim oleo inungantur: quoniam hoc virtutẽ excitat animalẽ: deinde equitẽt aut incedant.

Capitulum. ij. de nutriendis ſenibus.

Nutriens ſenũ paulatim eſt prebendum bis aut ter nutriendi ſunt ſm digeſtionem eorum ⁊ fortitudinem ⁊ debilitatẽ: ⁊ comedãt in hora ſcḋa panem bene factum cum melle: ⁊ in hora ſeptima poſt balneationem deinde ventrẽ leniãt ex eis que poſt illud nominabim⁹. ⁊ iuxta nocturnem cibum laudabilis nutrimẽti. ⁊ ſi fuerint fortes in cena ſua augmentũ parũ faciant: ⁊ ab omni nutriente ſibi caueant ex quo melancholia generañ aut phlegma: ⁊ ab omni calido ⁊ acuto ⁊ deſiccatiuo ſicut cauguanich ⁊ tãgacbil niſi ſm modũ medicationis adhibeatur. Quod ſi ex hoc aliquid fecerit qꝫ nõ debeant ⁊ ex his que ſunt parue ſpeciei comederint ſicut qḋ ſalitum eſt ⁊ melongias ⁊ carnẽ ſiccam ſalitam ⁊ ſilueſtrium aialium ⁊ piſces dure carnis tunc vtantur melonibus ⁊ arecþijs ⁊ cucumeribus.

Et ſi ſcḋꝫ hꝫ miſerit errorem ⁊ comederint cauguanich ⁊ ſchene ⁊ bunca medicent ex ꝯtrarijs: ſꝫ tamẽ eis non ſunt danda niſi ſubtiliatiua cum ſciẽtĩ fuerit qꝫ in eis ſint ſupfluitates. Cum aũt mundati fuerint nutriant ex humectãtibus deinde paucis ⁊ ſubtiliatis cum cibo vtant ſicut in ipſo dicemus. Lac vero eis q ex ipſis bene appetit ⁊ digerit ꝯfert ⁊ p⁹ ipſꝫ extenſionẽ in parte epatiſ ⁊ ventris non ſentit neqꝫ punctionẽ neqꝫ dolorẽ: quoniam lac nutrit ⁊ humectat. verũtamẽ qḋ ex eo meli⁹ ẽ: eſt lac caprinũ ⁊ aſininũ. ⁊ ex ꝓprietatibus qdeꝫ lactis aſini eſt qꝫ non fit caſeus ⁊ deſcẽdit cito ⁊ ꝓcipue ſi fuerit cum eo ſal ⁊ mel. Oportet tamen ut locus in quo paſcuntur obſeruetur ne herbe que ibi naſcũtur ſint pontice neqꝫ acute neqꝫ acetoſe neqꝫ multum ſalſe. Olera aũt ⁊ fructus quibus ſenes veſci debent ſunt ſicut ſicla ⁊ apium ⁊ parũ porrorũ que comedere debent ꝯdita cũ almuri ⁊ oleo ⁊ ꝓprie in principio comeſtionis ipſorũ: ideo ut in eorũ naturam molliſicando iuuent. Eis quoqꝫ ꝯfert ſi in horis quibus cõſueuerũt dormire dormiant. Zinciber preterea muraba eſt ex medicinis que eis ꝯferunt. Et ſimiliſ plurima eorũ que ſunt ex muraba calis. ſintqꝫ cum quantitate qua tñ calefaciant ⁊ digerant ⁊ nõ qua corpus ſiccẽt: quoniam oportet ut eorũ nutriẽtia cõpa ſint humectãtia que nõ patiant ab iſtis niſi ſm viam calefaciendi ⁊ digerendi ⁊ non ſm viã ſiccandi. Ex his vero quibus veſcunt ad ſuas leniendaſ. naturas ⁊ ꝯueniunt corporib⁹ eorũ eſt volubiſ cocte cum aqua ⁊ ſale ut boni ſit ſaporis cũ almuri ⁊ oleo ꝯdita ⁊ radicis polypodij cũ in iure galli ſi poſita fuerit aut in iure ſicle aut in iure cauliũ.

Et ex eis qdem quib⁹ in cibo vtunt ad ſuas molliſicandas naturas ⁊ ipſorũ corporibus ꝯferunt ſunt ex fructib⁹ ſic⁹ ⁊ paſſa in eſtate ⁊ ſic⁹ ſicce cocte in aq̃ ⁊ melle ſi tempus fuerit hyemis. verũtamẽ oportꝫ ut hoc totum ſit ante comeſtionẽ: ꝓpterea ut eorũ leniat vẽtres. Qḋ ſi eorũ nãe taliter ſe habere debuerint ut vna die leniant alia non excuſat ſolutiuũ ⁊ lubricatio tertiana. Qḋ ſi fuerit nature eorũ lenire die vno ⁊ ꝯſtringãtur duobus diebus ſufficiet ei aliquid tale ſicut voluhiſ ⁊ aqua cauliũ ⁊ illud qḋ eſt intra ſemen cartami cũ iuſt ordeo ⁊ terebinthina ad magnitudinẽ vni⁹ auellane aut duarũ ⁊ ut mſui triturum: quoniam ipſorũ nãm ſua molliſicat ꝓprietate ⁊ abſtergit interiora ſine leſione. Medicina quoqꝫ ꝯpoſita ex medulla cartami ⁊ decuplo ipſius ſicuũ ſiccarũ ꝯfert eis. Sitqꝫ illud qḋ ex ea in potu ſumit ut magnitudo nucis. Enema quoqꝫ cũ oleo eis ꝯfert: quoniam in ipſo cũ eĩone eſt vĩtus molliſicãdi inteſtina ⁊ ꝓprie cũ ex oleo dulci fuerit. Ab acuto aũt diſteri ſibi caueat: quoniam ipſorũ ſiccabit inteſtina. Humidũ vero cliſtere ⁊ vnctuoſũ eſt ex rebus magis eis cõferẽs. cũ ipſorũ vẽtres aliquot dieb⁹ ꝯſtricti fuerint. Sunt preterea alie medicine vẽtrẽ ſoluẽtes q̃s in antidotario nominabim⁹. Oꝫ etiã ut in ſenibus ⁊ decrepitiſ fiãt eĩones abſqꝫ minutione q̃ntoplus poſſibile fuerit: quoniam ipſorũ ventrem tempate ſoluere eſt eis maius preſtans iuuamentum.

Capitulum. iij. de vino ſenum.

Vinuꝫ eis melius eſt vet⁹ rubeũ: ut vrinaꝫ ꝓuocet ⁊ calefaciat ſiſ. A nouo aũt ⁊ albo vino ſibi caueant niſi ſe poſt comeſtionem balneauerint ⁊ ſitim habuerint. Tunc. n. dabitur eis vinum album ⁊ ſubtile pauci nutrimẽti: ideo ut ſit loco aque. Ab illo vero qḋ ex vinis eſt dulce ⁊ opilatiuũ ſibi caueant.

Capitulũ. iiij. de aperiendis ſenũ opilatõib⁹.

Si eis acciderint opilationes quarũ facilior eſt ea q̃ ex vini prouenit potatione erũt aperiende cũ diacalamento ⁊ diatrionpipereon ⁊ puluerizatione piperis ſup⁹ vinũ. Et ſi allea ⁊ cepas comedere ꝯſueuerit comedant. Tyriaca quoqꝫ eis multũ ꝯfert: ⁊ ꝓpter cũ opilatões accidunt ⁊ ſimiliſ athanaſia ⁊ hõruſia. Ipſi vero poſt eas molliſicandi ſunt cũ balneo ⁊ oleo ⁊ nutriẽtibus ſicut aqua carnis in ſpelta ⁊ ordeo. ⁊ ſi biberint hydromel confert eis ⁊ ſecuros eos faciet ne eis accidant opilatões ⁊ dolores iũcturarum poſtqꝫ in ipſo addiũ fuerit ſi opilationẽ in aliquo ſenſerint mẽbro aut preparationẽ ad ipſam illud qḋ ſit ei ꝓprium ſicut ſemen apij ⁊ eius radix membris vrine. Quod ſi opilatio petroſa fuerit aperiaſ ex eo qḋ eſt ſemine ſicut petroſelinum. Et ſi opilatio fuerit in pulmone aperiaſ cũ aliquo qḋ ſit ſicut yſopus ⁊ capillus veneris ⁊ caſſialignea ⁊ his ſimilia.

Capitulum. v. de fricatione ſenum.

Oportet ut in qualitate ⁊ quantitate ſit temperata: ⁊ ne vllo modo membra debilia cũ ea tangantur neqꝫ dolentia. Et ſi fricatio vices habuerit interpoſitas in vicibus pannis groſſis aut manibus aſperis fricentur. hoc namqꝫ eis confert ⁊ interpolationes egritudinum mẽbrorum eorum prohibet.

Ca. vi. de exercitio ſenum.

Exercitiũ ſenum diuerſificaſ ſm diſpoſitionem corporũ eorũ diuerſitatẽ: ⁊ ſm illud qḋ eis ex egritudinibus accidere ſolet: ⁊ ſm vſus ipſorũ in exercitio. Nã ſi eorũ corpora in vitia fuerint equalitate poſita ꝯueniẽtia eis erũt exercitia tẽperata. Et ſi fuerit in eis membrũ qḋ nõ in ſui meliore extitit diſpoſitõe ſit eius exercitiũ alia ſequẽs exercitia: verbi gratia alicui incepit in capite accidere vertigo aut apoplexia ⁊ materie ad collũ deſcenderint ⁊ frequent ꝯſueuerũt aſcẽdere vapores ad caput ⁊ cerebrũ nõ confert ei exercitiũ in quo caput curuaſ aut declinat ſed exercitio vti debebit qḋ fit incedendo ⁊ currendo ⁊ equitando ⁊ in omni exercitio qḋ fit ad ſubtiliãda inferiora. Et ſi egritudo in pedib⁹ pedũ fuerit exercitijs vtẽ que ſunt ex ſuperioribus ſicut man⁹ manibus ꝯtrahere ⁊ ꝓijcere lapides ⁊ clauare. Et ſi egritudo fuerit in medio ſicut ſplene ⁊ epate ⁊ ſtomacho ⁊ inteſtinis erũt ei vtilia exercitia duarum extremitatũ: niſi ſit aliqḋ qḋ ꝓhibeat. Qḋ ſi egritudo in pte pectoris fuerit exercitium inferiorũ erit ei neceſſariũ. Et ſi in rene aut veſica fuerit nõ cõferet ei niſi ſuperiorũ exercitiũ. Et hec membra in exercitio penitus non ordinent ad hoc vt ex eo fortiora fiant. ⁊ hoc quidẽ in ſenibus diuerſum eſt ab eo qḋ eſt in alijs etatibus ⁊ in primis ſenibus quib⁹ confert plurimũ eius qḋ ꝯfert ſenibus. Iſti n. ſiqꝫ membra debilia fortiora facere debent ordinare ſm modũ exercitij qḋ eſt eis ꝯueniens ⁊ in quo ſunt membra vero infirma qñ exercitanſ. ⁊ eſt qñ hoc non ꝯcedit. ſ. cũ fuerint calida aut ſicca aut fuerit in eis materia que ad putrefactionem declinauerit ⁊ non fuerit in eis maturatio.

Doctrina. iiij. de regimine corporis cui⁹ ꝯplexio ẽ ꝯueniẽs. Et ſunt quinqꝫ capitula.

Ca. i. doctrine. iiij. dictõis. iij. de rectificatõe ꝯplexiõis ſupfue caliditatis.

Dicimus qꝫ malitia complexionis calide aut eſt cũ equalitate ambarũ paſſiuarũ aut cũ victoria ſiccitatis aut humiditatis. Cũ autẽ ambe paſſiue fuerint equales ſciem⁹ qꝫ caliditatis augmentũ erit ſm terminũ ⁊ non erit ſuperfluũ: quoniam ſi non ſiccaret. Cum autem calidum extitit cũ ſiccitate poſſibile eſt vt complexio ipſa in ſua diſpoſitione longo remaneat tempore.

Calidi vero cum humiditate ſocietas nõ durat: quoniã humiditas qñqꝫ ſupat caliditatẽ ⁊ extinguit ipſam. Et qñqꝫ caliditas ſupat humiditatẽ ⁊ ſiccat eam. Diſpoſitio igitur habentis cõplexionem in qua humiditas ſupat meliorabitur in cõplemento iuuentutis ⁊ fiet equaſ in eis. Cũ aũt deſcẽderit humiditas extranea augmẽtari incipiet ⁊ caliditas nulli. Ergo dicim⁹ qꝫ ſũma regendi complexionem habentes calidam in duabus eſt collocanda intentionibus. vna quarũ eſt ſm qꝫ eſt voluntas reducẽdi eos ad eq̃litatẽ: altera eſt ſm quã eſt voluntas ꝯſeruandi ſanitatẽ ſicut eſt. Primam vero hic nõ proſequi quia ſuas dominentur alias ſm ꝓlixum tollerantiam in tpe quo ordinate ad eq̃litatẽ redeant ipſos vſqꝫ abſqꝫ ordine regere perducet eorũ corpora ad egritudinẽ: ſed ⁊ ſecundũ poſſibile eſt ſi ſit eorũ regimen ex nutriẽtibus q̃ ipſorũ ſunt ꝯueniẽtia ꝯplexionibus ita vt ꝯſeruet ſanitas q̃ eſt in eis reperta. Quicũqꝫ aũt ꝯplexionẽ habentes calidam in duab⁹ paſſiuis tẽperati fuerint ſanitati in principio rei ipſorũ propria quiores erunt ⁊ faciet illorũ cõplexio dentes ⁊ pilos velocius naſci ⁊ erũt facundi ⁊ clari in vbis ⁊ veloces in inceſſu. Cũ aũt i annis ꝓceſſerint vincet in eis caliditas ⁊ augmẽtabit ſiccitas: ⁊ accidet eis cõplexio mordicatiua: ⁊ in multis quidẽ eorũ multa cholera rubea generat. Ipſorũ vero regimẽ in prima etate debet eẽ ſicut tẽperatorum regimen. Et cũ mutabitur ſuã mutabunt regimen ad illi⁹ regimen in quo elaborabatur vt ipſius ꝓuocet vrina ⁊ cholera euacuetur rubea ſm viam duarũ partiũ ad quã declinant ſupfluitates. ſ. ꝑ ſecondis fluxus ventris aut ꝑ eis vomitus. Qḋ ſi ſola natura ad deponendum humorẽ ⁊ euacuandum nõ ſuffecerit: in vomitu quidẽ adiuuetur ex rebus lenib⁹ ſicut potu mſte aq̃ calide ſolius aut cũ nabit. Et in ſolutiõe qñ ẽ ventris ſit cũ aliquo qḋ ſit ſicut violaceũ muraba ⁊ tamarindi humidi ⁊ terenisbin ⁊ xiraſet ipſorũ preterea exercitiũ erit alleuiãdum. Et oportebit vt cib⁹ detur eis qui ſit boni chymi. Et fortaſſe neceſſe eſt vt balneationẽ in die ſeqñt ⁊ oportebit etiam vt ab oĩ re calefaciente ꝓhibeant qꝫ ſi ex balneatõne poſt comeſtionẽ nõ ſenſerint tenſionem ⁊ grauitatẽ in pte epatis ⁊ ventris ſecure euacuantur: ⁊ ſi aliquid horum acciderit aperitiua eis dentur ſicut apozia abſinthij ⁊ medicine ex aloe ⁊ aniſo ⁊ amigdaſ amaris cum oximelle: ⁊ balneationem poſt comeſtionem diuitant. Hec autem aperitiua eis danda ſunt poſtqꝫ primus cibus digeſt⁹ fuerit ⁊ anteqꝫ ſecundum ſumant. In hora tamẽ inter quam ⁊ comeſtionem ſecundi ſpacium interueniat temporis: ⁊ hoc quidem eſt inter exercitationẽ matutinalem ⁊ horam in qua balneantur. Ipſi preterea ſunt oleis ſuperinungendi ⁊ vinum eis album ⁊ ſubtile in potu tribuendum eſt ⁊ debilitat eos aq̃ frigida. Et illi quidem qui a principio rei complexionem habent calidam ⁊ ſiccam hoc toto ſunt digniores. Qui vero complexionẽ habent calidam ⁊ humidam putrefactioni ſunt apti vt materie ad membra deſcendant exercitio vti debent quod multe ſit reſolutiõis ⁊ leui ne calefaciat cauẽdo a motu qui in humorib⁹ ebullitionẽ apparere faciat: q vero plim ab exercitio ſibi cauere debꝫ eſt ille q nõ ꝯſueuit. Et melius qdẽ eſt vt exercitent p⁹ euacuatõeſ ⁊ vt balneẽtur anteqꝫ comedant ⁊ vt ſtudeãt in expellendo ſuperfluitates oẽs. Cũqꝫ in vere induenerint tpe ſe ꝯſeruent minutione ⁊ euacuatione.

Ca. ij. de rectificatõe ꝯplexiõis in q̃ eſt frigiditas cum augmento.

Huiuſmodi quoqꝫ ſpẽs tres ſunt. In illa ergo q̃ ex eis in duab⁹ paſſiuis eq̃lis fuerit: elaborandũ erit vt eĩ⁹ innatus calor ſm augmentũ

procedat cum nutrientibus calidis cui humiditatem et siccitatem temperatis et unguentis calidis et electuarijs magnis et evacuationibus humorum proprijs: et balneationibus sudorem facientibus et exercitijs iuvantibus corpus: cui aliquo tempore in humiditate sunt temperati: accidet tamen eis ut humiditates in ipsis propter frigiditatem generentur. Illorum autem in quibus cum hoc est siccitas regimen oportet ut sit ipsummet regimen senum.

Capitulum .iij. de regimine corporum que velociter egritudines incurrunt.

Qui autem ad hoc sunt parati propter resolutiones suas. Et tunc quidem in ipsis reprimenda est humorum quantitas: aut propter humores crudos qui in eis existunt: et tunc quidem reprimenda est ipsorum humorum quantitas et eligendum est eis ex nutrientibus illud quod nutrimentum prebet medium inter multum et paucum. Et humorum quantitas est cum equalitate quantitatis nutrimenti et augmento exercitij et fricationis antequam balneentur si exercitij et fricationis usum habuerint: aut cum leviore corporis si non consueverint et ut eis cibus detur paulatim: et non una vice suam compleant satietatem: quod in si ipsorum corporibus sudor fuerit facilis et consueverit fiat ut isti aliquibus sudent vicibus. Et si tarditas comestionis ipsorum non fecerit ut cholera rubea in eorum fundatur stomachis retardetur ipsa usque post balneum quod si fecerit premittatur antequam balneentur. Et hora quidem temporis si prohibitor ibi non affuerit est post quartam horam diei equalium. Si autem propterea quod cholera rubea in ipsorum funditur stomachis cibus fuerit sumendus paulisper antequam balneentur et opilationum in epate significationes senserint cum agitatum per ventositates suis convenientibus complexionibus medicentur.

Et si cum hoc in capite nocumentum senserint, cum ambulatione succurratur. Et si eius cibus in stomacho corruptus fuerit et postea descenderit per se erit hoc lucrum quod si non deponatur cum diacyminio aut ficubus cum semine cartami conferto. Cuius confectio est nominata.

Capitulum .iiij. de impinguando macrum.

Causarum macie fortior sicut diximus est siccitas complexionis et mesaraice et siccitas aeris mesaraice enim cum siccitur nocumentum non recipiat et augmentat siccitas et macies. Fricatio igitur ibi adhibenda est antequam balneetur que sit media inter asperam et lenem donec rubeat cutis deinde fricatio fortior fiat postea emplastrum ex pice supponatur: deinde temperate exerceat postea absque tarditate balneetur deinde siccis mandilibus exsiccet postea pauco inungatur oleo: deinde cibum sumat sibi convenientem.

Et si ipsius eius tempus et consuetudo aquam tolleraverint frigidam ex ea super se fundat. Finis autem fricationis que ante picis emplastrum premittitur est ut inflatio non incipiat consumi. Et hoc quidem est propinquum ei quod in augmentando membrum parvum diximus.

Complementum vero locutionis de hoc invenietur in libro de pulchritudine quarti libri.

Capitulum .v. de macrefaciendo pinguem.

Prius regimen est ut descendat cibus a stomacho eius et intestinis sit velox ne compleatur mesaraica et fiat suctio in ipso: et ut cibum sumat qui sit multe quantitatis et pauci nutrimenti. Et frequenter balneetur antequam comedat et exercitium sustineat et olea resolventia. Et de electuarijs triferam minorem et electuarium de lacca et tyriaca et usitatius bibat acetum et alnuri. Et nos quidem nominabimus hoc in dictione decorationis.

Doctrina quinta de mutationibus et est capitulum .i. et summa .i.

Capitulum doctrine quinte dictionis tertie de regimine temporum cum rectificatione aeris.

In veris quidem principio succurrendum est ad minuendum et ad bibendum catharticam ei quod necesse est et fen consuetudinem. In ipso quoque proprie vomitus provocandus est. Et omnes res multum calefacientes et humectantes est dimittenda ex carnibus et potibus et nutriens subtilietur. Et exercitio utendum est temperate quod sit minus exercitio estatis. Cibo quoque non repleatur quis: immo ipsum penetur et in potum sumat sirupos et rob extinguentes: et a rebus abstineat calidis et ab omnibus amaris aut salsis aut acutis. In estate vero minuatur ex cibis et potibus et exercitio et maneat quietus et extinguentia bibat. Et si potuerit vomat et semper in umbra moretur et in loco cooperto. In autumno autem et proprie in eo qui est diversi aeris conservatio facienda est regiminis melioris: et omnia siccantia sunt dimittenda. Et cavendum est a coitu, et a potu multe aque frigide et ipsius fusione super caput. Neque in loco frigido dormiat in quo eius cutis horripilet neque repletus dormiat. Et caveat sibi a calore estivo et frigiditate matutinorum: et suum custodiat caput ne frigiditati obviet. A fructibus quoque qui sunt in tempore illo sibi caveat neque ex illis multum comedat neque balneetur nisi cum tepida. Cumque dies cum nocte fuerit equalis caveatur ne superfluitates in hyeme congregantur: licet in multis corporibus sit melius ne in autumno aliquid faciant unde humores ferveant et moveantur: immo melius est eis ut ipsi quieti permaneant. Quidam etiam iam vetuerunt ne vomitus in autumno fiat: quoniam ad febrem perducit. Vinum preterea vehementer debet esse aquatum et non sit superflue. Scias quoque quod in multis pluvijs in ipso consistit securatio ab ipsius malitia. In hyeme vero multum laborare debent et copiosius comedere, nisi fuerit meridionalis: quoniam si sic fuerit, exercitium erit augmentandum et cibus minuendus. Oportet preterea ut triticum panis hyemis sit fortius et fortioris soliditatis quam panis estatis. Et similiter est illud quod est in carnibus et eis que sunt sicut ipse. Et ut sint olera quibus vescuntur sicut caules et sicla et apium et non atriplices neque blitum neque portulaca neque scariola. Amplius corporibus sanis raro accessit egritudines in hyeme quibus si acciderit medicando succurrendum est et evacuando si opus fuerit. Impossibile enim est ut ipsa accidat egritudo nisi propter magnam causam et proprie si calida fuerint. Calor enim innatus qui est regitivus in hyeme vehementer sit fortis propterea quod a resolutione salvatur et constrictione coniungitur. Omnes preterea naturales virtutes suas meliores perficiunt operationes. Ypp. quoque visum est quod melius est in ipso ventrem solvere quam minutionem facere. Et abhorret vomitum in ipso et videtur ei quod in estate sit bonum quoniam humores in estate sunt natantes et in hyeme ad subsidendum declinantes: ipsum ergo imitetur. Aer vero cum corrumpitur aut fit pestilentialis obviari est exsiccando corpus et spargendo domum cum rebus que suis virtutibus infrigidant et humectant. Et hoc quidem est quod magis est faciendum in pestilentia: aut calefaciant et faciant quod sit contrarium ei quod ex aeris corruptione provenit. Odores preterea boni sunt res in hoc magis conferentes et proprie cum putaverit quod sint complexioni aeris contrarij. In pestilentia quoque necessitas multum aerem attrahendi est minuenda: et hoc quidem fit cum ocio et evacuatione.

A terra preterea multotiens elevatur aeris corruptio et tunc quidem convenit in lectis sedere et hospitia que vere vehementer alta que a ventis rumpuntur. Multotiens quoque est principium corruptionis aeris ab ipso aere propter illud quod ei advenit ex corruptione vicinitatis aeris. aut propter rem celestem cuius qualitas non est hominibus cognita. In huiusmodi ergo ad domos subterraneas est fugiendum: aut ad domos quarum parietibus undique sunt circumdate et ad cavernas. Suffumigationes autem que aeris putrefactiones suas rectificantes sunt sicut ciperi et turis et myrti et rose et sandali. Aceto preterea in cibo et potu uti in pestilentia est nocumenti ipsius securatio. Et nos quidem in libris particularibus nominabimus complementum eius, quod est dicendum de hoc.

Summa doctrine quinte fen tertie cuius sunt octo capitula.

Capitulum .i. summe doctrine quinte fen tertie est ad succurrendum accidentibus que pronosticant egritudines.

Ille cui tremor cordis assidue acciderit de seipso sit sollicitus ne subita interciplat morte. Ille cui frequenter acciderit incubus et scotomia de seipso sollicitus existat et humorem evacuet grossum ne ad epilepsiam perveniat et apoplexiam. Cum multus in toto corpore fuit saltus regatur phlegmatis evacuatione. ideo ne hoc habens spasmum incidat et apoplexiam. et similiter cum perduraverit ut sensus sint turbidi et motionum adsit debilitas cum repletione. Cum membris multotiens acciderit ut sensum amittant regatur cui hoc accidit cum evacuatione phlegmatis ne ad paralysim perveniat. Cum facies nimium salierit cui hoc acciderit regatur purgatione cerebri antequam ad torturam deveniat. Cum facies vehementer rubuerit et oculus et lachryme fluxerint et lumen effugerit et capitis dolorem habuerit minutione regendus erit et solutione ventris et his similibus ne incidat in phrenesim.

Cumque multa absque causis fuerit tristitia et timor regendus erit adusti humoris evacuatione ne ad melancholiam deveniat. Facies quoque cui rubet et tumet et fuscitati attinet et sit hoc pluribus portendit lepram. Cum corpus fuerit grave et lassum sit et vene apparuerit minuendum erit antequam vene scissura accidat aut apoplexia aut mors subitanea. Cum in facie parum tumoris apparuerit et in palpebris et in extremitatibus dispositioni epatis est succurrendum ne incidat in hydropisim. Cum stercoris fetor nimius fuerit regimine utendum erit removendo a venis putrefactionem antequam ad febres perveniat: urine tamen significatio est in hoc deterior. Cumque lassitudinem et fracturam videris time quod febris accidat. Cum comedendi appetitus cadit aut augmentatur significat egritudinem. Et ad summum omnes res que de suo naturali usu .i. desiderium aut egestio aut urina aut coeundi voluntas aut somnus aut sudor aut corporis pruritus aut ingenij subtilitas aut sapor gustus aut somniorum visus cum augmentantur aut diminuuntur aut suam mutant qualitatem pronosticantur egritudinem. Et similiter usus non naturales sicut hemorroydarum sanguinis fluxus aut menstruorum aut vomitus aut ex naribus sanguinis fluxus: aut consuetudo desiderandi rem aliquam sive mala sit sive non sit mala: quoniam usus est sicut natura. Et propter hoc non debet abstinere quis nisi a multum malis: que tamen ex eis dimittere debet ordinate dimittat. Et preterea cum res particulares particularium rerum sit demonstrative: perseverantia namque doloris capitis et emigranei dilationem pronosticatur pupille et descensum aque in oculum. Imaginari coram facie sicut cimices et reliqua cum mansivum sit et stabile et visus cum hoc assidue debilitatur portendit descensum aque in oculum. Cum gravitas et punctura in parte dextra perseveraverit epatis significabit egritudinem. Gravitas et tensio in inferioribus dorsi et illo cum mutatione dispositionis urine ab usu nocumentum in renibus pronosticatur. Stercus non habens tincturam sicut solebat significat ictericiam. Cum ardor urine perseverat ulcera significat que in vesica accidunt et virga. Egestio in ano adustionem faciens pronosticat dysenteriam. Desiderium caloris cum vomitu et inflatione et extremitatum dolor portendunt colicam.

Pruritus in ano cum parvi vermes ibi non affuerit pronosticatur hemorroidas. Multorum carbunculorum nativitas et nodorum magnum significat apostema. Serpigo albaras pronosticatur nigras. Et morphea alba pronosticatur albaras albam.

Capitulum .ij. Et est dictio universalis de regimine iter agentium.

Iter agens a rebus abstineat quibus uti consueverit cum esset cum suis familiaribus: labores namque et dolores ei accidentes propter studium impedire debet ad hoc ut de se sit sollicitus ne ad magnas perveniat egritudines. Et illud de quo plus sollicitus esse debet est nutrimentum et lassitudo. Oportet ergo nutrimentum meliorari debet et facere ut sit bonum libere et propinquum et cum multo ut digeratur et sit stabilis in vasis ipsius.

non ꝯgregetur. Amplius equitās non debet plenꝰ ne ei cibus corruꝑat ⁊ necessitatē habeat bibēdi aquā ⁊ augeatur somnus ⁊ dilatatio sui: immo expectare cibum debet usq̄ ad horam hospitandi nisi fuerit ꝓpter causam quā postea dicemus. Quod si multum ei necessarium fuerit rē modicā comedat sm̄ modū temperamēti ⁊ nisi ne ipsaꝫ bibendi aquaꝫ necessitatē habeat siue sit eius iter nocturnum siue diurnum. Lassitudo quoq̄ eius regenda est ex eo qd̄ in capitulo de lassitudine dictū est. Oportet p̄terea ne cū in viam repletꝰ sanguine aut alio sꝫ corpꝰ suū mūdificet decēti incedat ⁊ si lassitudines fuerit famelicꝰ fiat ⁊ dormiat ⁊ lassitudiā resoluat postea in viā pgat. Oꝫ p̄terea ut q iter aggrediē viā ordine ⁊ paꝝ plꝰ solito exerceatur. Et si in suo itinere necessarium fuerit vigilare assuescat vigilare paꝝ: ⁊ silr̄ si timet ne famē ei accidat aut sitis aut aliqd̄ ab istis debet ea assuescere: ⁊ debet vti cibo quo in itinere vult nutriri: ⁊ debet ꝯstituere ut eiꝰ cibus sit in q̄titate paucꝰ et multi nutrimēti. Oleꝝ p̄terea dimittat ⁊ fructus ⁊ quicqd̄ humorem generat crudū nisi fuerit ꝓpter necessitatē ut ex eo medicet. Et forsitan iter agenti necessitas superueniet tollerādi famē donec desideriū ei minuat. Ex eis autē que ipm̄ iuuāt in hoc sunt cibi frigidi ex epatibus assatis ⁊ his similibꝰ. Et est cū ei sint pillule cū viscositatibus ⁊ adipibus liq̄factis fortibus ⁊ amigdalis ⁊ oleo amigdalino: similiq̄ adipes sicut adeps vaccina q̄ꝝ vnā cum comederit famē lōgo tp̄e tollerabit. Quidā quoq̄ retulerūt ꝙ vnꝰ homo lib.i. olei violacei in quo adeps resoluta fuit donec in emplastri similitudinē ꝯuersa fuerit decē die bꝰ postea comedē nō desiderauit. Et silr̄ ꝯtigit cū necesse est ei tollerare sitim. Secum ergo deferre debet ex medicinis sitim extinguentibꝰ q̄s in libro.3. in capitulo de siti diximus. ⁊ ꝓprie ex semine portulace .iij.ʒ. cū aceto bibat. Et dimittat nutriētia sitim sicut salsa sic ut pisces ⁊ cappares ⁊ salsa, ⁊ minuat loquelā ⁊ molliter incedat. Cūq̄ aquam cū aceto biberit paꝝ ex ea ei sufficiet in sedando sitim vbi non multa inuenit aqua.

Capitulum.iij. de regimine cauēdi a calore ⁊ ꝓpe in itinē ⁊ regimine iter agentium in ipsa.

Os etiā nisi seipos regant res in suo fine b ad hoc pducet ꝙ debilitabuntur ⁊ eoꝝ resoluētur virtutes ita ꝙ se mouē non poterit ⁊ supabit sitis: ⁊ forsitan sol eoꝝ impediet cerebra. Propterea studere debēt ut vehementi coopertura a sole sua tegant capita. Et silr̄ debent iter agentes pectora sua custodire ⁊ epithimare ex tali quale est mucilago psilij ⁊ succꝰ portulace. Iter p̄terea agentes in calore q̄nq̄ necesse est aliquid comedere antequā eant sicut ius ordei ⁊ sirupū de fructibꝰ ⁊ reliqua ab eis: q̄m cum equitant ⁊ in eoꝝ interioribus nihil existit multum debilitat eos resolō ⁊ non erit in eis restauratio. Sumere ergo dꝫ ex eo qd̄ diximꝰ aliqn̄ tulū: ⁊ deinde moretur donec de illo descēdat et nō videat. In via p̄terea deferre dꝫ oleū ros. ⁊ viol. ex quo hora post horam in suis iuncturis inungatur.

Multoꝝ p̄terea q̄bus in via ex calore accidit nocumentum redacte dispositiōes ꝓpter uenientem in aquā frigidā: veritamen melius est ne hoc cito fiat sed paꝝ expectet deinde ordinate ad ipsā accedat. Qui si venēa timueris nares ⁊ os infusa sibi ligare dꝫ et tollē labores i hoc. Dꝫ etiā prius cū lacte absq̄ butyro cepas comedere ⁊ ꝓprie cum cepe in ipso fuerint muria aut nocte vna infuse comedat cepas ⁊ sorbeat lac. Et eoꝝ ut sint cepe antequā in adeo maturitatem fortis inclinatōis. Sit p̄terea illud qd̄ odorat oleum ros. ⁊ oleum de seminibus cucurbite: q̄m malitiā venenoꝝ remouet quā timet. Cum aūt venenum ei nocumentum fecerit supra extremitates ipsius aquā ꝓiciat frigida ⁊ facies ea lauetur. Sitq̄ eius cibarium ex oleribus frigidis ⁊ sup ipsius caput ex oleis fundat frigidis sicut oleo rosaceo ⁊ ex lactucis ⁊ succis frigidis sicut vmbilici veneris succo: deinde lauet ⁊ a coitu sibi caueat. Saliti quoq̄ pisces ei conferunt cum quieuerit qd̄ hꝫ: vinū quoq̄ ipsum cū aqua lac p̄terea est melior cibus si febrē non habuerit. Et si habuerit febrem q̄ non fuerit ex febribus putridis immo ex diuturnis bibat hoc acetosū. i. lac absq̄ butyro. Cūq̄ sitim habuerit post venena succurrat ex collisione oris cum aqua sed non bibat ex ea donec sanetur: quia tūc subito morietur: sed temperandum ex collisione oris cum aqua. Qd̄ si multa ei necessitas bibendi ingruerit semel ex ea glutiat parū in scdo ⁊ tertio ⁊ deinceps. Cūq̄ quieuerit illud qd̄ ex sitis ei admixtum fuerit bibat. Et si antequā bibat incipit bibere oleū rosaceum ⁊ aqua mixtum ⁊ postea bibat aquam erit melius. Et ad summum ille quē calor lędit in loco debet manere frigido ⁊ pedes abluere ex aqua frigida. Et si fuerit sitiens aquam frigidā paulatim bibat. Et ex cibo qui cito digeritur nutriatur.

Capitulum.iiij. de regendo iter agentem in frigore ⁊ congelatorum.

Ico ꝙ iter agere in forti frigore est res ma D gni timoris licet multum custodiat se ⁊ muniat omnibus que sunt necessaria: ⁊ quanto magis cū non totū qd̄ necessariū est p̄parauerit. Q̄plures nāq̄ iter agentes oībus que necessaria erant se rexerunt ⁊ postea frigore mortui sunt quos frigus interfecit ⁊ pruina spasmo aut alcuzez aut ꝯgelatiōe aut apoplexia: ⁊ moriunt quidē morte eoꝝ q opiū biberint aut mādragoram. Qd̄ si eoꝝ dispositio ad mortē nō puenerit multotiēs in famē incidunt q̄ vocatur bolismus in q̄ qd̄ sit faciendū ⁊ in alijs egritudinibus iam in suo loco diximꝰ. Et res q̄dem eis melior ē ut poros claudant ⁊ nares ⁊ os custodiant ne in eo aer frigidꝰ subito ingrediat: ⁊ ut extrema custodiant cū eoq̄ nominabimꝰ. Cūq̄ iter agens in frigore hospitat nō illico se calefacē debet immo in hoc paulatī ordinet in calore puo ⁊ ad fortē calorē non cito accedat: immo si ad ipm̄ nō accesserit erit melius Qd̄ si vehementer ei fuerit necessariū sm̄ ordinem ad ipsū accedat. Et ille quidē cui ꝯueniētꝰ ē ab eo separari est q cito vult ire ⁊ ad frigus egredi: ⁊ hoc est cū fri-

gꝰ nō ad hoc puenerit ut iter agētē debilitet ⁊ eiꝰ deijciat fortitudiē. Oꝫ si ꝯgelatō i ipso opetur: nec ē ut sestinet adire calefactiōi. ⁊ leniciū. ex oleis calefacietibꝰ ⁊ ꝓprie illis i qbꝰ tyriace ꝓpetas existit sicut oleū de lilio Cūq̄ iter agēs i frigore hospitatꝰ fuerit: ⁊ fuerit famelicus ⁊ rē cōcedēt cā sꝫ accidet ei calor sicut ex febre mirabilis Iter agētes p̄terea nutriētia hūīt q̄ rē facilē frigoris eis faciūt. Et hec q̄dē sūt nutriētia i qbꝰ misūt ponūt allea ⁊ nuces ⁊ sinapi ⁊ assa. ⁊ ē cū leuis minuit cepe ⁊ bōl sit iamorie ꝯduc cū alleis ⁊ nucibꝰ. Butyrum quoq̄ ē eis bonū ⁊ ꝓpe cū pꝰ ipsū forte hauserit vinū. Oꝫ p̄terea ut iter agēs i frigore nō abuleet dū ē vacuꝰ immo i plet nutrimēto. Et vinū loco aq̄ bibat ⁊ moret donec illud i suo vētre q̄escat ⁊ calefiat ⁊ p̄ postea egret. Assa quoq̄ ē ex eis q̄ i frigore ꝯgelatū calefaciūt ⁊ ꝓpe cū ipsa i vino ei ad potandū dat cꝰ ieiuno dos ē .ʒ.i. asse ⁊ vini lib.i. Amplꝰ iter agētes i frigore hīt vū fiat epithima qd̄ eoꝝ muniat cōꝑa ne a frigore patiant ex qbꝰ ē pix ⁊ alia ab ea. Allea quoq̄ sūt ex rebꝰ eis vtilibꝰ q ab aere venenoso frigido. Capitulū.v. de custodiēdis extremitatibꝰ a nocumēto frigoris.

Ter agēs extrema i p̄mis fricet dꝫ donec y calefiant deī ex oleo calido ea liniat qd̄ sit ex oleis bn̄ redolētibꝰ sicut oleū de lilio et oleū de ben: miscens quoq̄ ē epithima eis ꝯueniēs ut si ipsū nō hūerit oleū ⁊ ꝓpe cū i ipso posuerit pip aut pirett aut eufōbiū aut asā fetidā aut castoreū. ex epithimatibꝰ p̄terea extremitates custodiēdibꝰ est ut superpōat eis galbanū ⁊ allea: q: ē securior aut sic aliquid. Et si oꝫ ut sotular aut calciamētū quo pes tegit sit strictꝰ ita ut pes i eo ꝯmoueri nō possit: q̄m motꝰ i mēbri ē vna ex rebꝰ ꝓhibētibꝰ ab eo frigus: strictꝰ quoq̄ suffocat turū incit frigꝰ. Et cū ipsū q̄dē pgamēo cooperit ⁊ aliqd̄ ei supposuerit ⁊ nihil superpositū ē magis ipsū custodiēs. Cū aūt manꝰ ⁊ pes frigꝰ nō senserit. ⁊ ex frigore nihil diminutū fuerit nec sollicitudo ista fuerit custodiēdi ipsū regis ꝯuenientis: sciās ꝙ illius iā ē i itinē destructōis: ⁊ ꝙ frigꝰ iā effecit i ipso opatōez suā. Nec igr̄ excogitandū qd̄ i ipso sit faciēdi. ꝙ si frigꝰ i mēbro opabil ⁊ i natū q in ipso erat extinxerit calorē ⁊ ꝯstrinxerit illō qd̄ resoluebat ex eo: illi eiꝰ ipsa ⁊ ipsū putrefactōi aptū effecerit: tūc erit q̄tū necessariū facē totū qd̄ in.c. de vlceribꝰ est dēm. ⁊ ꝓprie d herpenibꝰ estiomenis malis. Oꝫ cū frigus ipsū ipedierit ⁊ nō dū ꝯputruerit: sꝫ i illo ꝯsistit p̄cessū meliꝰ erit ut extremitates ponāt i aq̄ vapor ꝓpe aut i aq̄ i q̄ sicꝰ cocte fuerit ⁊ i aq̄ caulū ⁊ i aq̄ mirti ⁊ i aq̄ anet ⁊ i aq̄ cāemille totū hoc ad supponeū. ē eis cōuētēs ⁊ aq̄ sicce ⁊ aq̄ namēs Ex napis quoq̄ ēpl'r appōnē ē medicamē eis ꝯuēiēs: ab igne p̄terea sibi cauē dꝫ ne ad ipm̄ accedat. Et oꝫ q̄dē ut velociter incedat ⁊ pedē moueat aut extrēa aut exercitiū ipsum ⁊ fricē: postea intinguat ⁊ sꝫ ipm̄ aquā calidā ab alio fundat ei eo qd̄ diximus. Et scito ꝙ diminutē extrēitates suspēsas ⁊ getas i frigore ne moueant ⁊ ut nō exerceant est ex maioribꝰ causis q̄ faciūt extrēis ut ea supet frigꝰ. Sūt p̄terea hoīꝫ q̄dā q ponūt in aq̄ ea ⁊ faciūt vtilitatē ac si nocumētū ab eis remoueatur: quēadmodū fructibꝰ accidit ꝯgelatis. Cā.vi. i aqua

ꝓiciunt ea ⁊ sunt quēadmodū si ab eis extrahatur cō gelatō ⁊ ab eis labit ⁊ liniūt ⁊ cōnūt: ⁊ si ea igni applicant cōsumpētur. Oꝫ q̄ilo sit illō nō ē medico necessariū Cū aūt vna extrēitas obfuscāt cepit scalpellāda cū erit ⁊ sanguis ab ea extrahēdus mēbro i aq̄ calida pōito: ꝓpter hoc aliqd̄ sanguis in orificijs plagaꝝ ꝯgelet ⁊ nō egrediat sꝫ egredi dimittat: dōec p se restringat: postea ipsa epithimet ex bolo armeno ⁊ aceto ⁊ p atis: q̄m hoc eiꝰ remouet lesiōes. Alutiū quoq̄ i p̄ncipio ⁊ sic iuuatiuꝫ p̄bꝫ. Cūq̄ res ad nigredinē trāsierit aut viriditatē ⁊ ꝯiectū ipsā ipsa sm̄ putrefactiōez pcedēte nō laborat nisi ut auferat illō qd̄ cōputruit ne etiā sanū qd̄ in eiꝰ ꝯfinio viciatē putrefiat ⁊ putrefactō paulatī ad interiora pcedat: sꝫ sciat illō qd̄ i suo diximꝰ ca.

Ca.vi. de ꝯseruādo calorē faciei in itinere.

Acies ē epithimāda ex rebꝰ viscosis i qbus f ē ꝯglutinatō sicut mucilagie psilij ⁊ mucilagine portulace ⁊ sicut dragagāto i aq̄ resoluto ⁊ gūmi arabico i aq̄ resoluto ⁊ sicut albugie oui ⁊ sicut tortell de sisa i aq̄ resolutis ⁊ trociscis quos chenis nominauit. cū aūt vētꝰ ei scindāt aut frigꝰ aut sol: ꝓpter mē eiꝰ. q̄ res i sermone de decoratōe. Capi.vij. de ꝯseruādo iter agētē a nocumētis aq̄ꝝ diuersaꝝ.

Quaꝝ iter agētē ad egritudies magis pducē a q̄ nutrimētū diuersitas. Ex hoc sollicitudo ē hēnda ⁊ res aq̄ corrigēda. De eiꝰ aūt emendatōe ē ut vehementer colet ⁊ fiat ut a resudātē cōpemistū p resudatōez egrediatur ipsaꝫ qꝰ q̄s coq̄re quēadmodū laꝫ i hoc demōstrauimꝰ cāꝫ eā q̄tiꝫ colat: ⁊ iter purget aq̄ ipsaꝫ ⁊ id qd̄ ei admiscet separatōez fac. Et melius hoc toto ē ipsaꝫ sublimādo distillat. Et ē cū ex lana retorta fit lychinū cꝰ vna extremitas i vas plenum pōit alia i vas vacuū ⁊ guttatī aq̄ ad vacuū distillabit: ⁊ ē clarificādi modꝰ idōeꝰ ⁊ ꝓpe cū mistociēs fiat. Sufficiētr̄ quoq̄ cū aq̄ amara ⁊ mala coq̄t ⁊ ꝓiciet i ea vel ipsa bulit lutū liberē ⁊ guttatī distillabit cū lana ad modū p̄mi. Et silr̄ ē cū aq̄ pure admiscebit lutū liberē i quo nō exit mala q̄litas ⁊ ꝓpe qd̄ i sole fuit adustū ⁊ pꝰ ea colabit erit ex eo qd̄ eius ꝓhibet malitiā. Aq̄ quoq̄ cū vio bibere ē ex eo qd̄ eiꝰ remouet malitiā cū ipsiꝰ malitia fuerit ex genē pauce penetratōis. Aq̄ ē cū pauca fuerit ⁊ nō inueniet pura cū aceto erit bibēda ⁊ ꝓpe in estate: q̄m hoc a multo excusat potu. Aqua p̄terea salsa cum aceto est bibenda ⁊ sirupo acetoso in qua silique et myrti grana sunt ꝓiciēda ⁊ sorbe. Et post aluolū qd̄ aq̄ ē pōticū bibēdū est totū illō qd̄ naturā soluit. Vinū quoq̄ ē ex eo qd̄ pꝰ ipsaꝫ potatū ꝯfert. Sup amarā quoq̄ aquā exhibēda sūt dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ ipsa cū musco ē miscēda ⁊ cū ipsaꝫ aq̄ cicer ē bibēda ⁊ auteq̄ volūtas adsit remouebit eius ipedimētū: ⁊ silr̄ comedere cicera. Aiū vo aquā stantē ⁊ paludestrē in q̄ existit putrefactio nō sūt gustāda nutriētia calida supra quā stiptica sūt exhibēda ex fructibꝰ ffris ⁊ uniea sicut cydonia ⁊ mattiana ⁊ acetula. Sup aq̄s quoq̄ grossas ⁊ turbidas vtēdū ē alleis. Et ex eo etiā qd̄ eas clarificat ē aluminē lamenti. Ex eis quoq̄ q̄ diuersarū aq̄ꝝ remouēt nocumētū sūt cepe qd̄ sūt ut tyriaca

b⁹: ꝛ ppꝛie expe cū aceto ꝛ alleo etiā. Et ex reb⁹ frig ſūt lactuce. Amplius ex regimie viatoꝝ ꝯueniēte in diuerſitate aq̄ꝝ ē, vt ex aq̄ ſue tre ferat ꝛ cū aq̄ miſceat tre in q̄ ꝑus hoſpitabit. ꝛ ferat ex aq̄ cuiuſqꝫ hoſpitij ad hoſpitiū qḋ ē poſt ipm ꝛ admiſceat eā cū ſua aq̄ ꝛ ita faciat donec ꝑueniat vbi vlt: ꝛ ſilr ſi ex luto ſue tre ſūpſerit ꝛ cū oī aq̄ ad quā ꝑuenerit admiſcue rit ꝛ ipm in ea ꝯq̄ſſauerit ꝛ eā dimiſerit quouſqꝫ cla rificet. Aq̄ ꝑterea pāno īpoſito bibēda ē ne ſan guiſuga cū erroꝛe egrediaṫ: ꝛ ne qḋ ex malꝰ ꝑmixtio nib⁹ vehemeṫ ē minutū trāſgiutiat. Ex rob quoqꝫ acetoſ. ſecū deferre vt ea cū vnaq̄qꝫ diuerſaꝝ aq̄rū miſceat ē regimē ꝯueniēs.

Ca. viij. de regimine viatoꝛis in mari.

Viatoꝛi in mari plerūqꝫ accidit, vtigo ꝛ re uolutiō cū ea ꝛ ꝯmouet in ea nauſea ꝛ vomi tus: ꝛ hoc qdē in ꝑmis diebus ſed poſtea reſidet ꝛ quieſcit. Et oꝫ ne foꝛtiē retineaṫ nauſea ꝛ vomit⁹: ſꝫ dimittaṫ donec ꝑ ipꝫ mūdeṫ: qꝛ ſi ſupfluus fuerit re tinebiṫ nūc: ꝑparatio tn̄ ne vomitus accidat nō ē ma la. Et hoc ē vt ex fructibus comedat ſicut cydonia ꝛ matiana ꝛ ḡnata. Semen quoqꝫ apij cū bibitū fue rit ꝓhibet nauſeam ne cōmoueaṫ ꝛ ſedabit eā cū cō mouebiṫ ꝛ abſinthiū ſilr. Ex eis etiā q̄ id ꝓhibent ē vt acetoſis os ſtomachi ꝯfoꝛtātibus ꝛ vapoꝛem ne ad caput aſcēdat ꝓhibētib⁹ nutriat. Et h̄ qdē ſunt ſicut lentes in aceto ꝛ ſucco vue acerbe ꝛ panī cala menti ꝛ alceḃ ꝛ panis fractus in vino bene redolen te aut in aq̄ frā. Et ē qñ ponit i ea alceḃ. Nares quo qꝫ ei⁹ interi⁹ cūꝫ ceruſa ſunt epithimande.

Explicit fen tertia huius ꝑmi canonis ꝛ incipit quarta.

Fen quarta de diuiſione modoꝝ medicationū ſꝫ egritudies vles. Et cōtinet capl'a. xxxi.

Ca. i. ſctōnis quarte ē locutio vlis de medicatōe

Dicimus qꝛ res medicatōis ex vna triuꝫ rerū cōpleṫ. vna eaꝝ eſt regimen ꝛ nutri entia: ꝛ alia medicinaꝝ eſt exhibitio: ꝛ ter tia eſt opatio manualꝭ. Per regimen autem intelligimus adminiſtrationem q̄ fit in cauſis neceſſarijs numeratis q̄ ſm viſum ſūt currētes: ex quibus eſt nutriens. Et indicia qui dem regiminis ex pte qualitatū earū ſunt propoꝛ tionalia indicijs medicinaꝝ. Nutriens vero ex eis oībus indicia habet q̄ ſunt ei ꝓpa ex modo q̄ntita tis. Nutriens enim qn̄qꝫ ꝓhibetur qn̄qꝫ minuitur qn̄qꝫ equaṫ qn̄qꝫ augetur. Sꝫ nō ꝓhibetur niſi cū medicus vult vt natura occupetur in maturatione hūoꝝ. Et nō minuit niſi cū vlt v̄tutē cū hoc cuſtodi re: ergo ſcīm q̄ nutrit cuſtodit ptē v̄tutiſ ꝛ ſcīm q̄ minu it cuſtodit ptē materiei ne ūā nūc occupeṫ in digeren do multū cibū. Ipe quoqꝫ ſp ſit ſollicit⁹ de eo qḋ ma gis ſuſpectū ē ꝛ ē vt⁹ ſi fuerit valdē debiꝭ: aut egritudo ſi fuerit multū foꝛtis. Nutriēs quoqꝫ ex duab⁹ minuiṫ ptibus. vna eaꝝ ē ex pte q̄ntitatis: ꝛ alia ē ex pte q̄li tatis. ꝛ ibi qdē poſſe eſt ponē ꝯiūctōes duaꝝ ptiū di uiſionē triū. Diuiſit int duas dōnes q̄ntitatis ꝛ q̄li tatis ē qñ nutriēs qꝛ eſt multe q̄ntitatis ꝛ pauci nu trimēti ſicut olera fructus: qñ g ex eis multū comedit ex q̄ntitate nutriētis multū recipit abſqꝫ ei⁹ q̄litate. Et qñ ē nutriens pauce q̄ntitatis ꝛ multi nutrimēti ſicut oua ꝛ galloꝝ teſticuli. Nob quoqꝫ qñ ē neceſſariū q̄litatē minuere ꝛ in q̄ntitate augmentuꝫ facē ꝛ hoc qdeꝫ ē cūꝫ deſideriū ſu ē͂t ſupans: ꝛ in vēis cruditās erint hūoꝛes ꝛ voluerim⁹ deſideriū ſopiṙ ꝑ repleti onē ꝛ a venis multam ꝓhibere māꝫ: vō ut pa⁹ matu reṫ illud qḋ ē in veis: aut ꝓpṫ itentōes alias ab iſtis. Et qñ eſt neceſſariū nob in q̄litate augm̄tū facē et minuē q̄ntitatē: ꝛ hoc qḋ ē cū voluerim⁹ v̄tutē ꝯfoꝛ tare ꝛ ſtōi nā rē multā digerē nō valꝫ. Plim aūt qḋ nos laboꝛam⁹ in minuendo cibū aut ꝓhibēdo ē cū egritudies medicamur acutas. In egritudib⁹ quo qꝫ chrōicis minuim⁹: ſꝫ min⁹ q̄ i acutis. In egritu dinib⁹ nāqꝫ chronicis pl⁹ de v̄tute ſolliciti ſumus: qꝛ ſcim⁹ qꝛ eaꝝ criſis ē lōginq̄ ꝛ ipaꝝ ſtat⁹ ē remot⁹. Qua ꝓpṫ niſi v̄tus cuſtodiaṫ uſqꝫ ad hoꝛaꝫ criſis ſtare nō poṫit: nꝫ illud qḋ in lōgo digerit tpe dige rere valebit. In acutis vō egritudibus criſis ē ꝓꝑ pinq̄ ꝛ ꝯfidim⁹ qꝛ vt⁹ añ ſtatū nō reſoluet. qꝛ ſi hoc timuerim⁹ nutriēs ſi ꝑſitue minuem⁹. Et q̄nto egritu do plus ꝑncipio ꝓpinq̄ fuerit ꝛ accītia magis q̄eta nutiem⁹ v̄tutē ꝯfoꝛtātes. Et q̄ntū egritudo ſm au gmētū ꝓceſſerit ꝛ accītia ibi ēt augm̄tata fuerit mi nuem⁹ dietaꝫ ꝓpṫ fiduciā ei⁹ qḋ iā dedim⁹ ꝛ ꝓpṫea ut vt⁹ alleuiet i hōa luctamīs. In tpe quoꝫ ſtat⁹ re gimē vehemēter ſubtiliamus. Et q̄nto magis egritudo fuerit acuta ꝛ criſis ꝓpiquoꝛ erit nr̄a regimis ſubtiliatio maioꝛ niſi cāe acciderit q̄ nos ab eo ꝓhibeāt: quēad modū i libꝛis noiabim⁹ pticularib⁹. Nutriētia ꝑte rea ſm hoc qḋ ex eo qḋ fit nutrimētum duas alias hꝫ opōes q̄ ſunt velocitas penetratōis ſicut diſpō vini ꝛ tarditas penetratōis ſicut aſſatoꝝ diſpō ꝛ fritoꝝ ꝛ ēt ſpiſſitudo ſubē ei⁹ qḋ ex ipſo gnāt i ſāguie ꝛ ei⁹ retētio ſic ē diſpō nutrimēti carnis poꝛcie ꝛ vitulinē ut ipi⁹ ſubtilitas ꝛ reſolutōis ei⁹ neceſſitas: ſicut eſt diſpō nutrimēti qḋ fit ex vīo ꝛ ex ſicub⁹. Et nobis qḋ ē neceſſariū nutiens qḋ cito penetret cū caſui v̄tu tis aīalꝭ ſuccurrē volum⁹ ꝛ eius reſolōni ꝛ tn̄ pōt ſto mach⁹ ꝛ v̄tus tollerare ut nutriēs digeraṫ qḋ tarde digerit. Et nos qdeꝫ a nutriēte tremur qḋ cito dige rit cū accit ut nutriēs ꝑcedat qḋ tarde digerit ꝛ time mus ne cū eo miſceaṫ ꝛ fiat ſm mōm quē iā declara uim⁹. Et terremur ēt a nutrimēto groſſo cū ꝓ certo ſcim⁹ qꝛ accit opilatōes. Sꝫ eligim⁹ cibum foꝛtis nutrimēti ꝛ tarde digōis ꝓpṫ eū queꝫ ꝯfoꝛtare volu mus ꝛ exercitijs foꝛtib⁹ ꝑpare. Raꝝ quoqꝫ nutriēs eligim⁹ ꝓpṫ illū cui velocit accit poꝛoꝝ ſpiſſitudo. Medicatio aūt que fit cū medicinis tres habꝫ regu las: vna eaꝝ ē regula eligēdi ei⁹ q̄litatē. ſ. eligēdi ipaꝫ calīaꝫ aut frīaꝫ aut hūidā aut ſiccā. ꝛ ſcōa eſt regula ipius eligēdi q̄ntitatem: ꝛ hec qḋ regula diuiditur in regulā menſurādi pōdus ei⁹: ꝛ in regulaꝫ menſu randi ipius q̄litatē. ſ. ſue caliditatis ḡduꝫ aut frītatis aut reliq̄ꝝ ab iſtis. ꝛ tertia eſt regula oꝛdinādi ſuam hoꝛā. In electōe aūt q̄litatis medicine abſolute nō habeṫ cognitio niſi ꝑ cognitōes ſpeciei egritudinis

ipſi cū egritudīs q̄litas ſcita fuerit erit medicīa eligē da q̄ ei in ſua q̄litate ſit ꝯtraria qm̄ egritudo ſeō medi caṫ ꝯrio ꝛ ꝯſeruaṫ ſanitas ſuo ſilī. Q̄ntitatis aūt ipſi⁹ menſura ex duab⁹ cognoſcit ptib⁹ ſm modum menſure artificialꝭ ex nā mēbꝛi ꝛ ex q̄ntitate egritudi nis ex reb⁹ q̄ ſup illud ſunt ſignificātes ꝯuenientia ꝛ ſpā tiū ipſaꝝ q̄ ſūt gen⁹ ꝛ etas ꝛ ꝯſuetudo ꝛ tpa ꝛ re gio ꝛ ars ꝛ v̄tus ꝛ foꝛma. Nature vō mēbꝛi cogni tio q̄tuoꝛ reꝝ ꝯiūcta cognitōe ē. ſ. ꝯplexiōis mēbꝛi ꝛ creatōis ei⁹ ꝛ ei⁹ ſitus ꝛ ipſi⁹ v̄tutis. Et ꝯplexio nāꝭ qdē mēbꝛi qm̄ cū ei⁹ nāꝭ ꝯplo ſcita fuerit ꝛ ipſi⁹ ꝯplo in egris ſcieṫ ꝑ menſurā extimatiuā q̄ntū eius cōplexio naturalꝭ elōgata fuerit: ſcieṫ ergo menſura q̄ntitatis q̄ ipſa reduci poſſit ad tēperātiā. vbigrā qm̄ ſi ſanatur cōplexio fuerit frā ꝛ egritudīaꝭ calā: nīc tam multa elōgatio erit a ꝯplōne ſua: ꝛ nūc multa indi gebit infrīatōne. qꝛ ſi ambe fuerint calide ſufficiet ei ꝑua infrīatio. Et creatōis qdē mēbꝛi tam dicim⁹ qꝛ creatura mēbꝛi in. iiij. diuideṫ modos: ꝛ tu qdē eam ibi ꝯſiderare debes. Poſt hoc ſcire debes qꝛ mem broꝝ quedā ſūt q̄ in foꝛaminibus ſuis ſunt facilia ꝛ ſunt in eis interi⁹ aut exterius loca vacua ꝑ q̄ expelli tur ſupfluitas medicīa ſubtilꝭ ꝛ tēperata. Et coꝝ ſūt alia q̄ nō ſunt ita ſꝫ medicina indigēt foꝛtioꝛe ꝛ ſilr coꝝ eſt qḋ eſt raꝝ: ꝛ coꝝ ē qḋ eſt ſpiſſū. Et raro qdeꝫ medicina ſufficit ſubtilꝭ ꝛ ſpiſſo ē medicina foꝛtis ne ceſſaria: qḋ aūt foꝛtiori medicina magis indigeṫ illud qḋ in mollis ꝑ qꝫ ꝑus vētriculū hꝫ neqꝫ receptacu lū. Et poſt ipm eſt aliud qḋ habet in vna parte ꝛ poſt ipm eſt aliud qḋ i duab⁹ ptibus habet receptaculū: ſꝫ ē ſolidū ꝛ ſpiſſū ſicut ſplen: poſtea eſt aliud qḋ ea hꝫ in duab⁹ ptibus ꝛ eſt raꝝ ſicut pulmo. Et ſitus qdeꝫ membꝛi qm̄ ꝑ ſitū cognoſcit quemadmodū ꝛ ſuus locus aut ſocietas. Vtilitas vō q̄ ex ſocietate ꝑuenit cognitōe eſt magis ꝓpa ꝓpt qꝛ ptē magis eligis ad quā medicina trahit ꝛ ad quā eam declina re faciſ. vbigrā: cū fuerit mā in gibbo epatis eua cuabis eā ꝑ vrinā ꝛ ſi in epatis ꝯcauitate fuerit eua cuabis eā ꝑ ventrē: qm̄ epatis gibboſitas mēbꝛis vrine eſt aſſociata: ꝛ ei⁹ ꝯcauitas eſt aſſociata inteſti nis. Sꝫ ei⁹ vtilitas q̄ ex pte ſitūs loci ꝑuenit ē triū modoꝝ: vn⁹ eoꝝ eſt ei⁹ lōgitudo ꝛ ipſi⁹ ꝓpinquitas qm̄ ſi fuerit ꝓpinquū ſicut ſtomach⁹ ꝑuenient ad ipꝫ medicine tēperate ꝛ q̄ ſbūtur in ipſo: ꝛ ſi lōginquū fuerit ſicut pulmo, medicinaꝝ tēperatarū v̄tutes coꝛrū peṅt anteq̄ ad ipm ꝑueniant. Quapꝛopṫ erit neceſ ſariū vt in eaꝝ v̄tutibus augmentū fiat. Opoꝛtet itaqꝫ vt cū mēbꝛū ē ꝓpinquū cui obuiat medicina ſit v̄tus ipſi⁹ medicine ſm menſurā q̄ egritudini ſit op poſita: ꝛ ſi inr ea fuerit lōgitudo ꝛ ſpaciū ꝛ eſt egritu do cui eſt medicīa neceſſaria quā v̄tus ꝓhidens pe netrare faciat: tunc neceſſariū eſt in v̄tute medicine pl'r addere q̄ ꝑus erat ei neceſſariū ſicut aceti in em plaſtro ſciatice ꝛ reliqs. Et ſcđ⁹ mod⁹ ē vt ſciatur qd medicinis ſit admiſcendū vt ꝑ illud velociter ad mēbꝛa ꝑueniat: quēadmodū medicinis mēbꝛoꝝ vri ne admiſceaṫ diuretica ꝛ medicinis cordis crocus. Et terti⁹ qdē mod⁹ eſt vt ſciam⁹ q̄ pte medicinam ad ipm tranſire faciam⁹. vbi grā: ſi ſciuerim⁹ qꝛ vl cera in inferioꝛib⁹ exſtiṫ inteſtinis ꝑ cliſtera iniciem⁹ ꝛ ſi ſciuerim⁹ qꝛ ſint i ſupioꝛib⁹ ꝑ illud qḋ bibit aſſe remus. Cū qꝫ etiam ꝯſent loci ꝛ ſocietatis ſūt ſolli citudinē ipſe. ꝛ hoc qdē eſt in eo qḋ facere debem⁹ cū fuerit mā tota iaꝫ in mēbꝛo euacuata: ꝛ in eo qḋ facere debem⁹ cū fuerit mā ad hoc in eo: qm̄ eaꝫ ſci uerimus qꝛ mā ita fuerit adhuc in deſcēſu a ſuo loco mēbꝛū exitū ꝑmus poſtq̄ āntoꝛ ꝯditionū curā habuerim⁹. Sūt ut ptis diuerſitas quēadmodū a dextra ad ſiniſtrā: ꝛ a ſupioꝛib⁹ ad inferioꝛa. Et ſcđa eſt vt ſocietatis curam habeam⁹: ſicut menſtrua vēſoſis retinemus q̄ ſꝫ mamillis ſuperponim⁹ ſocie attractiōe. Et tertia rectitudinē eam hic quēadmo dū in egritudinib⁹ epatis in dextra minutionē faci mus baſilice: ꝛ in egritudinib⁹ ſplenis in baſilica ſi niſtra. Et q̄rta qdē eſt cū ſollicitudine elōgatiōis ne qḋ extrahiṫ valde ꝓpinquū ſit ei a quo extrahitur. Sꝫ cū acciderit vt tota mā iaꝫ ſit euacuata vt egꝫ res ei ꝯſerit capite: qm̄ ſi voluerim⁹ accipiem⁹ eā ex ipo mēbꝛo cū voluerim⁹ trahemus ipſam ad mē bꝛū ꝓpinquū qḋ aſſociatū eſt ꝛ eāꝫ ab eo extrahe mus quēadmodū duas minuim⁹ ſaphenas in ma tricis egritudinib⁹: ꝛ venā q̄ eſt ſub lingua cū medicā ti volum⁹ apoſtemata duaꝝ amigdalaꝝ. Cū qꝫ ad diuerſas trahē voluerīs mēbꝛa a quo ꝑtrahis doloꝛē ꝑ⁹ ſeda. Et caue tibi ne tranſitus ſup ꝑncipale fiat. Et vtilitas qdē q̄ ſeqt ex pte v̄tutis mēbꝛi ē triū ſcilicet. vna eſt ꝯ gnitatis ꝛ ꝑncipatus: curā hēꝫ qm̄ ſup membꝛa ꝑncipalia nō faciem⁹ aliqd cū foꝛtib⁹ medicinis in quo ſit ambigendū q̄nto magis potuerim⁹ ne noce menti totī cōpiācōm aut faciamus quapꝛopṫ ex ce rebꝛo ꝛ epate nō euacuabimus illud qḋ ab eis eua cuare debem⁹ in vna hoꝛa neqꝫ vllo mō vehemēti ſſabim⁹ niſi nōc: ꝛ cū epati emplaſtra ſupponem⁹ ex medicinis reſoluētibus nō relinq̄mus qn in eo res retētiuas ꝛ boni odoꝛis ponam⁹ ꝓpṫ v̄tutē cu ſtodiēdā: ꝛ ſilr in eis q̄ ꝓpṫ ea ad bibēdū dam⁹. Qḋ aūt int oīa mēbꝛa hactoꝛa cuſtodiēda digni⁹ exiſtit eſt coꝛ ꝛ poſtea cerebꝛ ꝛ p⁹ ipm epar. Et ſcđa qḋ ſemita ē curā hēc opatōis mēbꝛoꝝ aſſociatoꝝ nō ſit ꝑncipale ſicut ſtōus ꝛ pulmo. Quapꝛopṫ in febꝛibus cū ſtōi debilitate aquā frāꝫ in potu q̄ ſit vehemētis frīatis nō damus. Et ſcies qꝛ dare ea pura q̄ laxa faciāt ꝑncipalibus mēbꝛis ꝛ eis q̄ ſūt coꝛā ipſis eſt valde timoꝛoſū in re vite. Et ſemita tria ē hēc ſolli citudinē acuitatis ſenſus ꝛ eius ebetudis. dꝫ nāqꝫ ſi bi caue ne mēbꝛis acuti ſenſus neruoſis det medici nas malarū q̄litatū ꝛ moꝛdicatiuas ꝛ nocitiuas ſicut ſūt titimall ꝛ reliq̄ ab eis. Medicinaꝝ vō a q̄ꝝ da tione nob cauemus ſpēs ſūt tres: reſoluētes ꝛ vehe menṫ infrīantes ꝛ ꝯrias hñtes q̄litates ſicut flos eris ꝛ ceruſa ꝛ ſalarmoniacū ꝛ ei⁹ ſilia. hoc qḋ ē ele ctiōnē medicie diuidiṫ ſm mēbꝛi nāꝫ. Scdoꝫ vō egri tudinis q̄ntitatē q̄ntū illi vbi grā: ſi⁹ coꝛpis caliditas extrantia ē foꝛtis ꝛ neceſſariū eſt ipſam extinguē cū medicīa q̄ ſit in infrigidādo foꝛtiſſima: ꝛ illi cuius nō tandē frias ē foꝛtis ē neceſſariū ei calefacē cū me

dicinā fortis calefactiōis: ſi vo nō fuerint fortes me
dicine debilioris q̄titatis nob ſufficiūt. Et ipe aūt
egritudis ē vt faciamus in quo ſuo ꝑ ipm ſit egritu
do. Ubi gͣ cū aſ͂a in pncipio fuerit ſup ipm pone
mus qð ſolū repercutiat: ⁊ cū in ſtatu fuerit ponem⁹
illō qð ſolūmō reſoluat: in medio aūt miſcebim⁹
vtruq;: ⁊ ſi egritudo fuerit acuta ipa i pncipio exiſtē
ꝑ ate regimē ſubtiliabim⁹. Et ſi in ſtatu fuerit i ſub
tiliādo ſtudebim⁹: ⁊ ſi fuerit ꝓlixa nō tn̄ in pncipio
ſubtiliabimus: ſz in ſtatu ꝑ ata veniat ſubtiliatōe
ſz iuſtas ꝓlixaꝝ egritudinū ꝑter ſebres ſubtiliatū
reſoluat regimē. Egritudo quoq; ſi miſe ꝯditiōis
materie fuerit in principio eam euacuabimus non
expectantes maturationē: ⁊ ſi mediocris fuerit ma
turabimus eam ⁊ poſtea euacuabim⁹. Cognitō ſit
tē ꝗ ſua ſignificat ꝯuenātie ē ad ſciēdū tibi facilis ⁊
ter qdē q ex caꝝ exiſtit ſūma ē dignior c⁹ rē cuſtodi
ri oꝫ ⁊ an ſit medicie iuuamentū ꝑſtās an egritudi.
Et dicem⁹ ꝙ in egritudib⁹ in qb⁹ ē timor ⁊ nō ſum⁹
ſecuri ex defcū virtutis ſi qð facē dēm⁹ tardauerim⁹
aut ex eo aliqd alleuiauerim⁹ ⁊ minuerimus a for
ti medicamine pmo incipe debem⁹. Ille vo in q
bus nō exiſtit timor ſm ordinē ad fortiorē ꝓcedē
ſi nō ſuffecerit eis debil. Preter hoc quoq; tibi ca
ue ne a rectitudine recedas: ſz videris ꝙ ipaꝝ tardet
iuuamentū: neq; in errore maneris ⁊ videris ꝙ ei⁹
nō appeat ipedimentū. Et cū hoc nō ſm vnā medi
cationē cū vna ſubſiſtāt. Ē medicia imo in vna medi
catōe medicias pmutare: qꝛ ſi ab ipſo qð ꝯuenit ē ſi ſic
paſſio: ⁊ vnicuiq; qdē corpi imo oī mēbro imo vni
corpi ⁊ vni mēbro ī vna hora ⁊ nō in alia inueſt ꝓpe
tas ab vna medicia pati ⁊ nō ab alia. Cum aūt igno
ras ꝗ ſit egritudo relinq̄ eā nē ⁊ ſi ꝓpe ſonqꝛ aut nā
ſupabit egritudinem aut ipaꝫ manifeſtabit. Cūq;
egritudo doloꝝ ꝯiūcta fuerit aut cauſe doloris aut
a quo ꝓuenit dolor ſicē ꝑcuſſio aut caſus: incipies
ſedare dolorē. Et ſi tibi neceē fuerit ſtuporē iducē nō
tranſcēdas tale q̄le ē papauer al. qꝛ cū ſuo ſtupore ē
ſt. domeſticū vl ꝯiunctū. Cūq; vehemētia caloris mē
bri tibi nocumē⁹ fecerit mitti ex eo q̄ ſāguinē vehe
mēti ſgroſſat ſicē fruuiētū coctū. Et ſi ex hoc qdē regi
mine nō alleuiabit mitti cū inſtantib⁹ ſicut lactucis
⁊ ei⁹ ſilib⁹. Scias pterea ꝙ ex ꝯgruis medicatōib⁹ ꝗ
ꝯferūt ē iuuamentū qð ſit ex eo qð virtus ꝯfortat ani
les ⁊ vitales ſicē letacia ⁊ obuiare ei qð ſibi placet: ⁊ aſ
ſidue ſedē cū eo cū quo ꝯiūlatur. qñq; etiā ꝯfert ſede
re cū eo a quo verecūdat ⁊ quē erubeſcit: qꝛ egrū ꝓ
hibet a reb⁹ q̄ ei nocēt. Ex eis pterea q̄ huic mō me
dicatōis ſūt ꝓpinq̄ ē mutatio de trā ad trā ⁊ de aere
ad aerē ⁊ de formis ad formas: ⁊ pcipue cū formas
efficē ⁊ mot⁹ q mēbꝝ dirigūt. aut ꝯplonē mutēt: quē
admodū puero hiſco pcipiū vt ſcintillas inueat aut rē
q̄ ei appet: aut ſicē pcipiū ꝓmurū pariētū vt ſpeculū in
ueat calidiorē: qꝛ hoc pducit eū ad hoc vt laboret in
rectificādo faciē ſuā ⁊ frontē ⁊ oculū ⁊ fortaſſe iuu⁹
redibit ad hoc vt melioret. Ex regul̄ pterea q̄s ob
ſeruare debes ē fortes diminuē medicatōes in tpib⁹
ſtatib⁹ q̄n ꝯplex⁹ potis: ſicē vētrē vehementī ſoluē aut

ꝓuocare vomitū aut apire ⁊ adurē ſeſtate ⁊ hyeme.
Ex reb⁹ quoq; in q̄z medicatō curatōis ē adhibēdū
ſtudiū ē cū i vna ꝯiungunt egritudie duo q̄ fieri ꝯria
oñs: q oportet v. g. vt egritudo infrīet ⁊ cū ei cale
fiat ant e ꝯuerſo: q̄n oportꝫ vt egritudo calefiat. et
ei⁹ cū infrigidatiē mā colice indiget calefactōe ⁊ incido
ne ꝯ ſubtiliatiōe: ⁊ oꝫ vt fortitudo doloris ei⁹ infrē
et ſtupefiat ⁊ eꝯuerſo. Amplius ſcire debeq; ꝙ non
oīs repletio neq; oīs cōplonis malitia ſuo medicat
ꝯrio ex euacuatōe ⁊ oppoſitōe imo nulla ſit ſufti
cit mulla regiminis bonitas in repletōne ⁊ malitie cō
plexionis.

Ca.ij. de medicatōib⁹ egritudinū malitie ꝯplonis

q Uecx eis qdē ſine mā exiſtit ꝯplo tn̄ pmu
tatur. ſed ſit cum mā fuerit ipa euacuabit
⁊ plerūq; qdē ei ſola ſufficit cū vero ſi ꝯplo
nis infuſe q̄ ſolta ē malitia nō dtardiāri: ⁊ q̄nq; nō
ſufficit nob illud ſi ꝯplonis dimiſerit malitiā: imo
erit nob neceē ꝯplonē pmutare cū in euacuando fuē ſe
cerim⁹. Dicem⁹ ergo ꝙ malitie ꝯplonis medicatō
nibus ſit modis. Cōplonis nanq; malitia aut erit
ſimplex ⁊ erit ipi⁹ medicatō ex ꝯrio abſolute: ⁊ ſi ēme
dicatio abſoluta: aut erit i vnio vt ipa g̃nēt: erit ei⁹
ſanatio ſanatio q̄ ſit cū pmiſſione; ſeruatōis quēad
modū putrefactionē q̄ eſt cū feb: ⁊ q̄rtana medica
mur cū tyriaca ⁊ aquā ſtreꝫ in tertiana dam⁹ vt exti
guat. Et exēplū pmiſſionis ſeruatōis ē curatio in q̄r
tana q̄ ſit cū helleboro ⁊ i tertiana cū ſcamonea cū
pncipiū interpolatōis ꝗ accidit ꝓhibere volumus.
Et exēplū pmiſſionis ſeruatōis ſolūmō ē curatio
q̄rtane ꝓpter medicīe ſupatōeꝫ cū helleboro ⁊ ter
tiane ꝓpter cholē dūluꝫ cū ſcamonea. Cū aūt
in aliq egritudie dubitaueris aut ſit ei⁹ cā caliditas aut
frigiditas ⁊ expiri volueris nō expiaris cū ſupfluor: ꝯ ca
ue tibi ne decipiat te impſſio q̄ erit accidētal. Et de
hoc ſcire ꝙ infrīatōis ⁊ calefactōis tps ē vnū ſꝫ in in
ſtando ē pl⁹ timoris: qꝛ caliditas ē amica vite: ⁊ in h ſic
cādo qdē ⁊ exiccādo ē timor: eſſꝫ ſꝫ tpe ſiccādi tps ē
lōgi⁹. Cūq; pterea humiditas ⁊ ſiccitas ꝯſeruat
ꝓpt ſuaꝝ caꝝ ꝯfortatōem ⁊ pmutat ꝓpt caꝝ ꝯriū ipi
us fortitudis augmentū. Et caluz qdē ſit fortior
cauſis q̄rū iam expleuimus ſermonē: deīn ꝓ medi
ficātis ⁊ eſt ſupfluitates expelle ⁊ repletionē ⁊ opila
tionē apire. deinde ex eo qð ipam ꝯſeruat ⁊ hoc eſt
humiditas tēperata: frigiditas vo fortior ex eo ꝙ ipſi⁹ cō
fortat cauſas ⁊ ꝙ caliditatē ſuffocat: ⁊ ex eo ꝙ ipaꝝ
ſupflue reſoluit ⁊ eſt ſiccitas ſm eꝯtrā ⁊ caliditas
ſm accidens. Qui aūt caliditatis ſupfluitatē cum
opilatōibus medicat ſibi cauere debet ab infrigida
tione ſupflua ne in ꝯuertēdo opilationem in lapide
augmentū faciat: ⁊ ne calide ꝯplexionis malitiā au
gmentet: imo paulatim pmo medicari debet cū eo
qð abſtergat. ⁊ ſi qð ſrigidat ei ſuffecerit ſicut aqua
ordei ⁊ ſucc⁹ ſcariole erit ꝯueniens: ⁊ ſi nō ſuffecerit
ſtud tūc cū illo qð tēperatū exiſtit: qð ſi hoc nō ſuf
fecerit tunc cū eo in quo ſubtiliſ exiſtit calor: neq; ex
hoc ſis ſollicit⁹ qꝛ iuuamentū ei⁹ diaphorēſ iſtrā
do plus q̄ ſit q̄ ſi nocumentū qð ſac calor: ꝗ ad

mitigādū ē facil ꝓ oſt aptionē. Et ē etiā cū acutoꝝ
hūoꝝ digeſtio exigendū ſupfluitatē ꝓhibet ſz qdaꝝ
hoīeſ ſūt q ꝓueniūt ad hāc diſtrēdū ſiuiaꝫ ⁊ igno
rāt ꝙ fortis exiccatio deijciat vtē ⁊ q̄nto magis in
corpib⁹ q̄ ab egritudine debilitate fuerint: ſꝫ aliquo
directōis mō mīaꝫ rectificat qð ē cū poſt ipaꝫ aliq ꝑ
uenit egritudies aut ex malitia ꝯplonis ſimplicis
aut ex materijs ſrie ꝯplon ꝯria q̄ꝝ rectificantur.
Cōplonē vo frim calefacē q̄ꝝ difficile. Cū ſꝫ ē
infuſe: ⁊ multi facile in pncipio ⁊ ad vltimū calefa
cē frigidū i pncipio: ⁊ ē facili⁹ q̄ꝫ calidū i pncipio
infrigidare: ſꝫ calidū i fine ifrigidare ſꝫ ſic difficile ē
nī facili⁹ q̄ꝫ frigidū i fine calefacē: qꝛ ſupflua frīal
ē ipa morꝭ inuat caloris aut ei ꝓpinq̄. Et dēs ſcire
ꝙ iſtatio q̄ñꝫ ſiccitati ꝯiūgit: ⁊ q̄ñꝫ humiditati: ⁊ q̄ñꝫ
ab vtriſq; ſepat: verū ſiccitas magis ſit malina cū
frīate q̄ ſēuit: ⁊ hūiditas ē magis adducta frīateꝫ
q̄ accidit. Et iā qdē oēs caloris eīe cū ſupfluit i
exiccādo iuuāt ⁊ q̄ñꝫ ē oēs frīatis eīe cū ſupflue
fuerit i humectando iuuāt. Et nulla qdē res ad h nī
ꝓuenit q̄ꝫ ociolitas ⁊ aſſidua balneatio q̄ ē facil in
tius. Et nos qdē te faciem⁹ ſcire h in eo qð ē pm
ſū. Uinū pterea i pte bibitū i hūectando ē forte.
Amplius ſcire dēs ꝙ cū ſenex infrīdatōe indiget ⁊
humectatōe nō ſufficis ad h illud qð ipm ad eq̄litatē
reducit: imo qð ipm trāſire facit ad ꝯplonē frīam ⁊
hūidā q̄ ei debet: qꝛ ipa ſꝫ ſit accūſalis ē nī ei q̄ꝫ nāl
Scire quoꝫ dēs ꝙ ſepe ē nob nc̄ariū i pmutādo
ꝯplonē dare illud qð huiōi ꝯfortat ꝯplonē quēad
modū ē nob nc̄ariū dare acetū cū medicinis calid
alicui mēbro iō vt ipaꝝ penetrēt vtutes: et ſic ē nob
nc̄ariū dare croca cū medicinis iſtantib⁹ corꝓpte
rea ut eas ad ipm ferat. Et multotiēs qdē ē medi
cina vehementioris opatiōis i pmutādo ꝯplonē: ſꝫ
ꝓpt ſui ſubtilitatē nō pmanet donec ſuā pficiat ope
rationē. Eſt ergo nob nc̄ariū ei aliqd admiſcē qð
ipam iſpiſſet ⁊ retineat: ſꝫ ex ea ſue opatiōis ꝓueni
at ꝯriū: ſicē balſamo admiſcem⁹ ceraꝫ ⁊ reliq̄ ad h vt
ipm tanto tpe retineāt in quo ſuam pficiat opatio
nem.

Capitulū.iij. ad ſciendū q̄lit ⁊ q̄n oꝫ euacuari.

r Es q̄ demſant rectitudinē iudicij i euacuā
do ſūt dēe repló ⁊ vt⁹ ⁊ ꝯplō ⁊ accīna cō
ueniētia ſicē ſi ꝯtigēt ꝙ mīaꝫ ſoluē vellem⁹:
deīn accidāt vētris ſolor: qꝛ vētrē ſoluē ſup ventris
ſolonē ē timoroſū: ⁊ figura ⁊ etas ⁊ tps ⁊ aeris ⁊ re
gionis diſpoſitio ⁊ ꝯſuetudo euacuādi ⁊ ars euacuā
di. h itaq; cū fuerit ꝯria ſignificatōi ꝓpt quā cūatio
facīēda erit ꝓhibebūt cūationē. Uacuitas itaq; ſi
nē dubio cūationē fieri ꝓhibet. Et ſilit cū debilitas
cūuſcūq; triū vtutū fuerit. verūſi q̄nq; plus eligi
mus q̄lic⁹ vtutis debilitatē q̄ꝫ ipedimentū relinquē
di cūationē: ⁊ h qdē ē in vtutib⁹ ſēſibilib⁹ ⁊ motiu
cū fiduciā habuerim⁹ ſuccurrēdi rei timoroſe ſi acci
deri: ⁊ ſilit in oīb⁹ vtutib⁹. Cōplexio quoq; cali
da ⁊ ſicca ad h ꝓhibet: ⁊ frīda ⁊ hūida caliditatē nō
hīs ab ea etiaꝫ ꝓhibet. in calida aūt ⁊ hūida facile
faciem⁹ illud ⁊ fortiſ. Figura autē. ſ. ſuperfluitas
materie aut raritas ab ea ꝓhibet ꝓpter timorēꝫ ne

ipās reſoluat: ⁊ ſimilit oportet in regēdo debileꝫ ⁊
macrū nuclā cholerum rubeā in ſanguine hīreꝫ vt
ei blandiaris ⁊ nō ipm euacues: ⁊ vt cū nutrias ex
eo qð bonū gnāt ſanguinē ad frīatē ⁊ hūiditatem
declinantē: qꝛ ex hoc ſui humoris ꝯplo rectificabi
tur: aut fortaſſe ipm fortē efficies ⁊ euacuatiōes tol
lerabit: ⁊ ſibi oportet ne illū euacuare ſis auſus qui
ex ꝯſuetudine parū comedit q̄ꝫdiu ab ei⁹ euacuatio
ne abſtinē poteris. Superflua quoq; pīguedo ab
ea ꝓhibet ꝓpt timorē ne frīas dominet: ⁊ ne caro
venas cōprimat ⁊ eas extinguat cū vacuas fuerint
⁊ calorem ſuffocat innatū: aut ſupfluitates exprimē
do ad interiora expellat. Macilētia quoq; mala ſicē
aptitudo colirice paſſioni ⁊ ſpaſmo ab ea ꝓhibent
Etas pterea etiā q̄ nōdū ad augmentū ꝯplementū ꝑue
nit aut ad ꝯſumptiōis terminū ē tranſiēs ab ea ꝓhi
bet. Hora quoq; multū calida aut multū frigida ab
ea ꝓhibet. Et regio qdē meridionalis vehementer ca
lida ab ea ꝓhibet: qꝛ plima corꝫ q̄ vētrē ſoluūt ſunt
caleſ: ⁊ duaꝝ acutarū ꝯiūctio tollerari non pōt: qꝛ
vtutes i eis debiles erūt ⁊ diſſolute: ⁊ qꝛ exterior ca
lor mīaꝫ ad exteriora trahit ⁊ medicia ipam trahit
ad interiora: q̄re iā ꝓuenit in diuerſas ptes ꝓtractio
⁊ ad reſiſtētiaꝫ pducit. Et ſeptentrionalis nimiꝫ
frigida ab ea ꝓhibet. Parua quoq; euacuandi
cōſuetudo ab ea ꝓhibet. Ars etiā quā miſta ſit eua
cuatio ſicut ſeruiēdi in balneor ⁊ onera dorſo defe
rentū ab ea ꝓhibētur ⁊ ad vltimū oēs ars laborioſa.
Scias pterea ꝙ ſcītio i oī euacuatōe ē vna q̄rq;
rerū. Aut euacuatio illi⁹ qð ē euacuādūꝫ ⁊ ſeq̄t ipm
ꝓcul dubio tranquillitas nīſi ꝙ receptaculoꝝ laſſitu
do ipm ſequatur. aut caliditatis ebulitio aut febris
ephimera aut alie egritudines que conſentiunt: ſi
cut excoriatio quāꝫ vētris ſolutio in inteſtinis facit
aut vlceraque vrine ꝓuocatio in veſica facit: ⁊ hoc
quidē licꝫ nocumētuꝫ cōferat: eius tamē vtilitas nō
ſenſibilis q̄nq; pſentialit dolet donec accidēs re
moueat. Et ſcōa eſt cōſideratio ptis ſue declinati
onis ſicut nauſea q̄ vomitu mūdatur: ⁊ mordicatio
in vētre que vētris ſolutiōe remouet. Et tertia eſt
mēbrū egreſſiōis ei⁹ a pte declinatiōis ei⁹ ſicut baſi
lica dextra in egritudine epatis: ⁊ nō cephalica de
xtra: qꝛ ſi error ꝓuenerit in tali quale eſt illud q̄ñꝫ
ſequet inde timor. Et oꝫ qdem vt ſit mēbrū egreſſio
nis ignobili⁹ illo a quo ſit euacuatio ne mā ad illō
declinet qð ē nobili⁹. Oportet pterea vt ſit ei⁹ ex
tus nālis: ſicut mēbra vrine gibboſitati epatis: ⁊ in
teſtina ꝯcauitati ipſius. Eſt tn̄ cū mēbrū a quo expel
lit eſt ipm mēbrū per quod euacuatio facienda eſt:
ſed eſt in ipſo egritudo vetus aut recens ꝓpt quaꝫ
eſt timendū de curſu humoꝝ ſup ipm. Ibi ergo ad
aliud quod ſit melius tranſponendi ſūt. Et ē etiam
cum ex ſupatiōe humoꝝ timet ſuper ipm egritudo
ſicut cū tractus ſit ab oculo ad gulā qꝛ timetur ne
illi q̄nq; ſuperueniat ſuffocatio: ideo q̄le eſt huiōi
ſuauiter ⁊ molliter fieri debet. Nam quoq; ple
runq; taliter operatur ⁊ euacuat nō per partē q̄
ꝯuenit iō vt mēbꝝ cuſtodiat cū debile fuerit: ⁊ ple
runq; etiā eſt vt ſit illud qð nā educat ptis longinque

τ oppoſite τ remāeat cū ipſo īdignitas: ſicut cū a capite ad manū aut crus aut pedē euāt: n̄. n. p certo ſcit ſi ex toto ſit cerebro aut ex vno vētriclo. Et q̄rta q̄ ē hōs euātōis ipſius. nā dic Gal. peiꝰ q̄ i ephrōicis egritudibꝰ maturatō tm̄ τ nihil plꝰ expectāda ē. Et tu qd̄ iā ſciuiſti qd ſit maturatō: τ ānq̄ euāc pꝰ maturatōez ex ſbtiliatis in potu tribuere debes ſicut aquā ſiropi τ halec τ ſeſtūz. Sꝫ τ in acutis ē egritudinibꝰ maturatōez expectare meliꝰ ē: τ pcipue cū q̄ete fuerit. Qd̄ ſi mobiles fuerit ei τ ad euāndū mīs̄ ſeſtinare erit meliꝰ q̄ſi ipediuitū motꝰ eiꝰ ē maiꝰ q̄ſ ſine euātōis ānq̄ ipſa ſit maturata ꝓpe cū hūores fuerit ſbtiles: τ pcipue cū i pcuitatibꝰ venaꝶ fuerit τ non i mēbris igredietes. Cū aūt hūor i vno ſuerit mēbro ꝯphēſus nullo mō moueat donec maturetur τ euātuū hēat q̄ntū uł q̄ntū q̄ntu in ſcro ſit in ſuo loco. Et ſiſr cū n̄ fuerimꝰ ſecuri q̄ dꝰ uſq; ad maturitatis horaz pduret euābimꝰ ei pꝰ q̄ nobis cauerimꝰ ut eiꝰ ſubtilitatē τ groſſitiē ſciamꝰ: q̄ſi ſi ſpiſſa ſuerit τ groſſa ipſaz moueri n̄ debꝫ niſi poſt ſbtiliatōez. Eiꝰ vero groſſitiē cognoſcemꝰ ꝓpterea q̄ faſtidiū ſtūti ui ſcerſit: aut ſub hypocōdriis dolor extēſiuꝰ aut aductus apertis in iterioribꝰ. Quod aūt magis cuſtodiri debemꝰ i hꝰ i diſpōe ē hītudo cānaliū ne ipſi ſit clauſi. τ pꝰ hoc q̄dē totū tibi poſſe erit ut ante maturatōnem vētrē ſoluas. Et ſcias q̄ materiei euāo τ ipſiꝰ de ſuo loco eradicatio ē ſꝫ vnū duoꝶ modoꝶ. vnꝰ eoꝶ ē ꝓpt attractōez que ſit ad longiq̄ diuerſitatez: τ alter ꝓpt eā q̄ ad ꝓpiq̄. Et ſuaꝶ qd̄ horaꝶ dignior eſt cū i cōpe nullo mō eſt aliꝰ malici replexio. Ponamꝰ itaq; q̄ ab ore viri ſſrꝰ miſſꝰ fluat ſāguis τ ab hemorroidibꝰ mulieris ſſſue fluat ſāguis. Unū itaq; duoꝶ faciemꝰ aut trahemꝰ ꝯ declinatōez q̄ ſit ad ꝓpiq̄ diuerſitatem: τ oportebit tūc ut uēnaz ad naſus decliemꝰ faciēdo ſāguiez ex naribꝰ fluere τ in alio adinficē ꝓuocādo menſtrua: aut ſi voluerimꝰ ad lōgiq̄ diuerſitatē attrahē euābimꝰ i pmo ſāguiez a venis et locis q̄ ſūt in iferiore pte corpis: τ in ſcdo a venis et locis q̄ ſūt in ſupma pte corpis. Et nō oꝫ qd̄ ut in duas diametros ꝓlōgatōez facias ſꝫ in vna tm̄ que ſit diametri magis lōginq̄: nā ſi mā fuerit in ſupma dextre ptis nō erit attrahēda ad infimū ſiniſtre: imo ad ifimū ipſiꝰ dextre. Et hoc qd̄ eſt illo qd̄ eſt magis nectū aut ad ſiniſtram a ſupmo ſi fuerit tm̄ lōginq̄ q̄ntū ē ab hūero ad hūeꝶ τ nō facit diſpō eiꝰ ſic diſpo ſitō duoꝶ lateꝶ capitis. Mā nāq; ſi in dextra capitis fuerit eā ad iferiora τ nō ad ſiniſtrā trahēs capitis. Cūq; mām ad lōgiquū trahē volueris loci dolorē pus ſedab τ ipſiꝰ minuat ꝯſilio p attractionez: q̄ſi dolō ē trahēs. Cūq; ad locū nō obedit ad quē ipſā trahis n̄ violent agas: q̄ſi q̄ñz violētia illa ipſaz mouebit τ ſbtiliabit τ nō trahet τ ſiet velociꝰ declinās ad dolētē locum. Et foꝛtaſſe tibi ſufficiet ut trahas: ſꝫ n̄ euāes: q̄ſi ipſa attractō eiꝰ iter ad ſitū ꝓhibet: ſꝫ nō ex̄hat: p ipſaz ergo attractionē ad itētionē pueniemꝰ: ſꝫ cū ipſa n̄ euaueris ſꝫ declinatōe ꝯtētꝰ fueris q̄ ſit ligādo mēbra oppoſita aut vētoſis τ medicinis rubicātibꝰ. Et ad ſimiū cū oī qd̄ dolorē efficit. Et mālīs ſit q̄ ad euāndā ſunt faciliores ſūt ille q̄ ſunt in veſiaeo eiſ ille q̄ in ſibris τ tūcaris q̄ñ q̄ñz eſt difficile eas eſſe τ euare: v iꝫq; necē eſt ut aſi abſūt aliē cū eis egrediūt. Euātō ſpica ē neceſſariū ne ꝓpter comedē nutrimēta mala τ mala q̄ nō ſūt digeſta trahat. Qd̄ ſi aliqd̄ ex hoc ſicut necē ſuerit operaberis ut paulati τ ſuauiſ fiat donec ſit ſꝫ ordinē τ ne ſit qd̄ cōpꝰ igredit digeſtū τ ꝯueniēs. Minutōis quoq; ꝯlio huiꝰ ſtatus eſſīt augmētatio ꝓpe. Cito ꝯ o hūoꝶ q̄ ut q̄ntitatē ſolū augmētatur cū ꝓpinq̄ ꝓpe ē ulā minutōe. Minutis ſtacio q̄ eſt ſiſtus ſꝫ plū febres gnāt. Cūq; vētris ꝯſtrictō q̄ ſuerit ſolebat aliq̄ egritudinē poſſidē fecerit illiꝰ euōnis reuertio ſꝫ plū ipſa medicabiꝰ: ſit ab eo quem ꝯſtrictō ſanei aurū aut mucoꝶ nariū ouginē poſſidē fecit eiꝰ reuerſio ipſaz remouebit. Et ſcito q̄ reſiduū materiei dimitē qd̄ neceſſe erat euare mīꝰ nocumētū ē q̄ ex q̄ſiuiſſe euaſ τ ꝯuenire in ipſa ad hoc ut dꝰ tractat q̄ſi nālis uirtus ul hoc reſoluit reſiduū. Cūq; huiuſmōi fuerit generis cuiꝰ eē oꝫ τ eger tollerāe pōt non terreri dēs ex ſſluitate. q̄ñz ē ꝯtingit cū te euare oꝫ vſq; ad lipotomiā. Cūq; alicuiꝰ viriꝰ fortis fuerit et ipoꝶ hūoꝶ mā multa τ mala ipſaz paulati euā. Et cū ſiſr mā vehementer ſuerit penetratiua aut cuz ſāguine multū mixta nō poteris ipſaz vna vice euare: ſic ē in ſciatica τ artetica lōgi tpis τ cācro τ ſcabie antiq̄ τ eiſdē cuiꝰ valibus. Et dēs ſcire q̄ vētris ſoło a ſuꝑioribꝰ trahit τ ab iferioribꝰ eradicat. Duabꝰ ergo attractionibꝰ eſt apta ꝯuenienti τ diuerſe q̄ ex ꝯpoſit materiez genē ꝯueniens. Cū ergo materie fuerit a ſuꝑioribꝰ ad diuerſū trahꝫ eas: τ ipſas ē eradicabit a locis vbi ſūt: vomitꝰ vō ſit attractio τ eradicatio ecōuerſo. Minutōis ſtca diſpō diuerſificat ſꝫ loca a q̄bꝰ ſanguis accipit ſic ſciuiſti: minꝰ itaq; ceteris hoſtꝰ aīo ne dignꝰ ē ille cuiꝰ cibus bonus fuerit τ digō bona. In regionibꝰ quoq; calis moꝛātes auone pars indiget

Cap. iiij. de regſis cōibꝰ vomitui τ ſolutōni vētris τ q̄ſr trahit id qd̄ vētrē ſoluit τ vomitū facit.

Porret ut ſliꝰ cibꝰ cꝰ ſoluēdꝰ ē vēt aut vōtꝰ ꝓuocādꝰ griat ut qd̄ ei i vna die ſufficiebat mltis cōedat vicibꝫ: τ ut ſic cibi diuerſi ē poſꝰ ē diuerſi ex hac nāz diſpōe acūt ſtō ut expellere deſidē qd̄ ē i eo ſtrꝰ aut iferiꝰ. Ex cibo aūt n̄ diuerſo nꝫ ſſr aliū cibū igrediēte ſtōus ē auarꝰ τ ipſuiū ſoꝛti ꝯtier retētiōez τ ꝓpe ſi fuerit eiꝰ q̄ntitas pua. Mollē vō hīs vētrē nihil ex h̄ facē oꝫ. Et ſcias q̄ vōuꝰ τ vētris ſolo τ q̄ eis aſſiiliant nō attient ei q̄ bono viuit regie q̄ſi ille q̄ bn̄ regi nō idiget niſi eo qd̄ ſit iſtis leuiꝰ: τ foꝛtaſſe excuſabit ea exercitiū τ fricatō τ balneuz. Amplius ſi eius corpꝰ repletuz fuerit plurimuz talis replexionis qualis eſt ipſiꝰ erit ex eo q̄ humoꝶ melior ē. ſ. ex ſāguie. Minuio igit̄ ē illud qd̄ ad ipſꝫ mundificādū erit necāriuz τ nō ventris ſolutio. Cū aūt minutio neceſſaria fuerit τ ventris ſolutio ex aliquo qd̄ ſit ut helleboꝛus τ violētie medicine a minutione incipere debes q̄ſi hoc ē ex preceptis Ypp. in ij. epidimiarū τ h̄ eſt dixas. τ ſi multū ſi hūores fuerit phlatici cū ſāguine mixti q̄ ſi

viſcoſi τ frigidi fuerit foꝛtaſſe minutio groſſitudiez τ viſcoſitatē eis augmētabit. Incipiēdū. ergo erit a ſolutōe vētris. τ ad ſimiū ſi hūores fuerit eq̄les pmitte minutiōem τ ſi poſtea ſupabūdauerit eūa. q̄ ſi eq̄les nō fuerint in pānis ſupabūdantē eūa hūorem donec equal: poſtea minuē. τ ei q̄ añ minutionē pmiſſat medicinā cū minutōem pmittē debat poſt pōat minutionē dieb ꝰ paucis: τ cui pnā interceſſit ſpaciū ex quo minutꝰ fuit τ euōne indiget medicinā ſumere ē ei cōueniēsꝰ. Mirotiēs ſtcrea ex hauſtu medicie ille q̄ minui debebat puenit ad febrē τ ad eſtuationē. Et ſi ex eis q̄ geſcere facit nō genere ſit ſcias q̄ minutōem pmittē debebat. Nō oēs ſtca euōnes ſūt necārie ꝓpter ſupfluitatē replexionis: ſimo q̄ñz ſūt necārie ꝓpter egritudinis magnitudiez τ ꝓpter repletōem ſm q̄litatē τ nō ſm q̄ntitatem. Et multotiēs q̄dē ē eūo necāria ſꝫ ſupuēit aliqd̄ qd̄ ꝓhibet τ nō ē ibi ingeniū niſi in ieiunādo τ doꝛmiēdo τ emēdādo ꝯpliōis maliciā q̄ ex replxiōe ꝓuēit. Amplꝰ euātōis quedā ē q̄ ē ſm modū ſuatiōis ſicut indiget ille cui podagra euenire ſolet τ epilepſia τ reliq̄ ab his in hōa cognita τ ꝓpe ſꝫ hec. Si ergo neceſſariū ē ut pſeruatōe viaſ ante ſuā horā τ eſſet ea que ꝓpie in ipſiꝰ egritudie ſit euāda ſiue ſit minutio ſiue vētris ſolutio: τ foꝛtaſſe deſiccātia extrinſecus appōere τ medicias abſtergētes ē eū are: q̄madmodū hydropiſiz patiētes faciūt. Oniq; ē necē ē te dare medicinā que ſit ex genere euandi hūoris i quālitate ſicut cū ſcdoes ē tibi necāria ad euañ. cholerā rubeā: et ergo admiſcendū ē illud qd̄ ipſam i qualitate diuerſificet τ i vētrē ſoluēdo eū ecōuertat τ ipſam ab euōne nō ꝓhibeat ſicut myrobol. Et emēdet ꝯpliōis malitia ſi pꝰ acciderit. Poſitū quoq; in interioribꝰ aptū vētrē ſoluere ē difficile τ facē ut nocuit. Qd̄ ſi tibi necāriū fuerit da eis qd̄ ſit ſicut nodus ſubtilis τ ſemē croci hortēſis τ apozima polypodij τ caſſiafiſtule τ his ſimilia. Ypp. quoq; inq̄t q̄ fuerit macer τ fuerit nāe cui vomē ſit facile nicūꝰ erit i mīuēdo ipſm ut ad uōtū adducat: τ ut ſit hoc in eſtate aut vere aut autūno τ nō i hyeme. Si vero q̄ medio cris fuerit figure ꝯueniētioꝛ ē vētris ſolō: q̄ ſi ſibi eūo que ſit vomitu necāria fuerit vſq; ad eſtatē expectet ab ipſo tm̄ ſibi caueat cū eo nō idiget. verūtn̄ añq̄ vētris fiat ſolutio aut vomitꝰ pmittēda ē humoris ſubtiliatio q̄ ē euāndꝰ τ āplificatio cānaliuz τ ipſoꝶ aptioꝛ: q̄ſi hoc ē ex eo qd̄ corpꝰ a pēa ſecuꝶ reddit. Et ſcito q̄ facere nāe ꝯſuetudinez lenitatis τ obediētie ei, qd̄ vis ex ſolutiōe vētris τ vōitu facilē añq̄ medicinā del aut vomitꝰ ē ex regibus apertiſibus. Amplꝰ vētris ſolutio τ vomitꝰ cū macredine vētris ē difficil τ laboꝛioſius τ timoroſꝰ. Medicina quoq; vōitū faciēs q̄ñq; ſit vētris ſolutiā cū ſtomachꝰ fuerit foꝛtis: aut bibita fuerit ſup fortē famē aut q̄ biberit hūerit paſſionē colicā ꝯ nāe lenitatē aut ſi vomē n̄ ꝯſueuēit: aut ſi medicia in ſua ſbā grauis fuerit τ velocis deſcēſiōis. Et vētris ſolutiā facit vōitū pp debilitatē ſtōi: aut ꝓpter multā ſecis ſiccitatē: aut ꝓpterea q̄ medicia abhoꝛret: aut ꝓpterea q̄ bibitū faſtidiū hēē ſolet. Ois ſtcrea medicia q̄ ventris eſt ſolutiua cū nō ipſm ſoluit: aut ſoluit ſꝫ nō id qd̄ ē naturā mouet hūorē quem oꝫ ſoluē τ dilatat ipſm in corpe: ſſit ergo corpꝰ τ cōuertit ad ipſꝫ humores aliꝫ: quare hūor iſte in corpe multiplicat. Ex hūoribꝰ quoꝶ ē q̄ ē velocioris obediētie vōitui ſm plūm ſicut cholera. τ ex eis ē qui vōitui rebelſ exiſtit ſicut melā τ ex eis ē q̄ iter hoc τ h̄ ē mediꝰ ſic phlegma. Et febrē quidē hūtis vētrē ſoluē meliꝰ ē q̄ ſi cere ut ipſe vomat: τ cꝰ hūor deſcēdēs fuerit ſicut ſicterit hūtis facē ut vōat ē icōueniēs. Mediciarū ſtcrea vētris ſolōnē faciētiū deterioꝛ ē q̄ ex medicis ē ꝯpoſita multe diuerſitatis i tpe i quo ſoluēdꝰ ē vēter q̄ſi vētris ſolutio ꝯturbat τ pma vētrē ſoluit an teq̄ ſa: τ q̄ñz pma ipſaz ſaz expellit. Amplꝰ q̄ biberit aliqd̄ vētris ſolōnē aut vōitū ſibi faciēs corpe ipſiꝰ lipido necē erit ut ei vꝫigo accidat aut moꝛdicatio in vētre τ anguſtia: τ qd̄ ab eo expellit egredietur cū difficultate: τ ad vltimū q̄dē vō medicia ſupfluitates euāt nō erit i ea eſtuatio: cūq; q̄ medicina biberit eſtuatōem hēē ceperit iā euāt qd̄ ſſluū nō eſt. Hūor ſtcrea q̄ vōitu aut vētris ſolutiōe euāt cum ad aliū mutabit hūorē ſignificabit qd̄ iam corpꝰ eſt mūdatū a ſſluo hūore quē euare volumꝰ. Qd̄ ſi mūdificatio vſq; ad inteſtioꝶ raſurā puenerit τ ad rē nigrā fetidū hītē odoꝛē erit malū. Sōnꝰ qꝰ q̄cū pꝰ vētris ſolōnē aut vōitus fuerit multꝰ demſtrabit q̄ eūo iā pfecte mūdauit corpꝰ τ ꝯtulit. Et ſcias q̄ cū ſitis pꝰ vētris ſolutōem aut vōitū fuerit ſ̄ alſ maxima τ vltima purgatōis bonitatē ſigbit. Scito ē q̄ medicia vētris ſolutiā expellit illō qd̄ euāt cū uirtute attractiua que attrahit hūc eūdē hūorē τ foꝛtaſſe attrahit groſſū τ relinquit ſubtile quēadmodum facit illa que melāam expellit. Illiꝰ preterea verbuz qui dicit q̄ ipſa generat illud qd̄ attrahit: aut q̄ in pmis attrahit qd̄ eſt ſubtile nō eſt aliquid τ. S. q̄ꝫ ſꝫ hoc ſentiat penitꝰ cū dicit q̄ medicia vētris ſolutiua in qua nō ē venenoſitas cū vētrē non ſoluēt et digeret generabit hūorē quē attrahere ſolebat: ſed huiuſmōi dicta nō ſūt cōuenientia. τ vꝫ quidē q̄ Ga. ex h̄ q̄ certificat ſentiat q̄ inē attrahētē medicinā τ humorē attractū ſit cōueniētia i ſba τ pp h̄ attrahit ipſū ſꝫ hoc nō ē vēm: q̄ſi ſi attractio fiet cū ꝯuenientia ferrū attraheret ferrū cū ipſū ſuperaret τ aurum attraheret aurum cum ipſum ſuperaret q̄ntitate ſua hoc n̄ certificare nō ē medici. τ dēs ſcire q̄ hūoꝶ attractio que ſit potu mediciarū ſoluētiū vētrē aut vomitū faciētiū nō eſt niſi in venis i q̄bꝰ venerunt donec ad inteſtia puēiat τ ſtōm: τ ꝯ nā mouet ad h̄ ut eos expellat eē. Et raro q̄uidē accit ut cū vētris ſolutiuū bibit ad ſtōm aſcēdat: τ ſi aſcēderit ad vōitū declabit: q̄ aūt ad ſtōm aſcēdere nō dimittit n̄ eſt niſi ꝓpt duas cās: quarū vna ē q̄ſi medicia ventris ſolutiua velocit penetrat ad inteſtina. τ altera ē q̄ſi cū medicia uentris ſolutiua bibit nā ꝓperat ad hoc ut ex venis meſaraicis ad inferioꝛa expellat τ nō ad ſſioꝛa. q̄ſi hoc ꝓpīquiꝰ ē τ faciliꝰ: τ q̄ illō qd̄ eſt poſt eas nō etiā ipſas comprimit. Et hoc q̄

qḋ eſt ex eo qḋ nām mouet ut ex ꝓpinquiorib⁹ expellat vijs. Qḋ ſi medicia vtutē haberet attractiuaꝫ q̄ hūorez cōſiaret eēt nā vtutis expulſiue magis digna ut in ſano ⁊ forti ſuparet: ſꝫ medicia nō attrahat niſi ad viā ſigātam. Medicine vō vomitū faciētis diſpoſitio ē diuerſa ad hoc: qm̄ cū in ſtomacho fuerit i eo morabi ⁊ hūorez ab inteſtinis ad ſeipſam attrahet ⁊ ſua vtute ſupat ad reſiſtēn̄. vtuti nālī. Et ſcias ꝙ plīm attractōis hūoꝝ quos medicie attrahūt nō ē niſi ex venis ⁊ ex eo qḋ ē multe ꝓpīquitatis qm̄ attractio ſit in venis ⁊ in eis q̄ non ſūt vene ſicˀ hūores q ſt i pulmōe q ꝓpi viciniatē ad ſtōꝫ ⁊ inteſtina trahunt: ſꝫ in venis nō vadūt. ⁊ debes ſcire ꝙ attractio q̄ fit p nares ex medicis ſiccis eſt cā euandi hūores a corpe ſicut in hydropiſi.

Capitulū.v. in ſmone purgationiſ ventris ⁊ regulis eius.

Iam in pcedēti ſmōe oñdim⁹ quō ſit corpus ꝑpandū ad recipiēdū id qḋ vētrē ſoluit añq̄ purget cū ſplificatōe poroꝝ ⁊ lenificatōe uāe ⁊ ꝑpē i egritudib⁹ frigidis: ⁊ ad ſūmum nāꝫ mollificat añq̄ vent ſoluat ē ꝯpetēs regula in q̄ exiſtit ſecuritas: niſi in eo q colice paſſioni valde eſt apt⁹: ex hoc nāq̄ nihil iſti eſt faciēn̄. qm̄ eēt cā ſtiluitatis q̄ ei accēt. Solutorio nāq̄ vētris alic⁹ tal' qual' ē iſte res admiſcēda eſt in q̄ ſit vtus vōitiua ne ꝑpt deſcēdē de ſtō añq̄ ſuā pficiat opōneꝫ: imo eq̄ntur in ipo duaꝝ medicinaꝝ vtutes ⁊ pficiat vētris ſolutiua opōnēꝫ ſuam ⁊ vōitiua ſuā ecōuerſo illi⁹. Trauti quoq̄ ſūt ex eis q colice paſſioni ſūt apti: forem igr̄ nō tollerāt medicinam ipoꝝ rñ plīmi colicam incurrūt paſſionē ex rheumatiſmis ſuoꝝ capitū. Ex cāꝑterea tiōroſa eſt ut medicia vētris ſolutiua ſūat fece in inteſtis exire ſicca: imo expellēda ē ſalē cum cliſteri aut iure mollificatiuo. Balneū quoq̄ ingredi añq̄ vētris ſolō ſiat aliq̄ntis diebus ē ex eis q̄ bn̄ ꝑpant niſi aliqd ꝓhibuerit: ⁊ oꝫ qḋ ut ini balneū ⁊ hauſtuꝫ medicine puū inueniat tps: poſt medicinā quoq̄ non egrediat q balneū: qm̄ trahūt nām ad exteriora: ⁊ nꝫ eſt bonū niſi ad vētrē ꝯſtrigēn̄. ꝑt in hyeme q: non ē timen̄. ꝑmā balnei calā ingredi talī mō ne calor ſit vllo mō impediēs ad attrahēn̄: ſed ſit ad mollificān̄. et ad ultimū oꝫ ut aer illi⁹ q pharmaciā bibit ſit caliditatis pauce ne ſudorē faciat neq̄ turbatōeꝫ: qm̄ hoc ē ex ꝑpatorijs. Fricatō quoq̄ ⁊ ex olis inungi ē ſilr ex ꝑpatorijs. Cū aūt aliqs medicine aſſuetus nō eſt nꝫ eā bibit, meli⁹ eſt medico ut ſibi caueat ne vētris ſolutiā violētas vtutes hñtia ei tribuat. Faſtidiū vō hñtib⁹ ⁊ hūores viſcoſos et in hypocōdrijs tēſionē: aut q in ſuis interiorib⁹ hꝫ inflāmatōeꝫ aut opilatōeſ n̄ ē dan̄. aliqd donec iſta recificent nutriētibus mollificātib⁹ ⁊ balneo ⁊ rege ⁊ dimiſſiōe ei⁹ qḋ mouet ⁊ eius qḋ iſlāmat. Jlli vō q ſtantes bibunt aquas ⁊ habētib⁹ ſplenes fortes medicine ſunt neceſſarie: cūq̄ aliqs medicinaꝫ ventris ſolutiuā biberit melius erit ei ſi medicina fuerit fortiſ ut ſup eam dormit ⁊ añq̄ operur: qm̄ opabit meli⁹ ⁊ ſi debilis fuerit melius erit ei ne ſup eam dormiat qm̄ nā digēt medicinā. Cū aūt medicina opari ceperit melius erit ei ne ſuper eam dormiat quocūq̄ mō fuerit. Amplius cū aliqs medicinā bibit nō ſiſtico ſup eam ſe mouere debet: ſꝫ debet ſup eā qeſcere ut ipam natura circūdet ⁊ in ea operur qm̄ niſi natura in ipa opata fuerit non opabi ipſa in naturam. Odores quoq̄ nauſeam ꝓhibentes olfacere debꝫ ſicut eſt odor mente ⁊ rute ⁊ apij ⁊ cydoniorū ⁊ boli ⁊ coraſcēi aque roſacee ⁊ pauco aceto aſperſi ⁊ ſi ex odore medicine exterrit cuꝫ medicinam bibit nares ꝯſtringat: ⁊ q medicinaꝫ abhorret debet maſticare paruꝫ ex tarchon: ideo ut ſui oris vl' odoris vi⁹ ſtupida fiat: ꝙ ſi vomē timuerit extremitates ꝯſtringat ⁊ cum ipſā biberit deſuper rem ſtipticam bibat. Medici ꝑterea pillulas quas ei datuī ſunt qūq̄ in melle voluūt ⁊ qūq̄ ſup eas ꝓijciunt mel coctū aut zuccaꝝ coctuꝫ donec eis inde faciunt tunicam. ex eo quoq̄ qḋ eſt ingeniū utile eſt ut ſup eas ponat cera cū pauco oleo mollificata: ⁊ ex eo qḋ eſt magis conueniēs ingeniū eſt, ut os aqua aut alia re impleatur deīn pillule ſicut ſunt bibant ſup ipam aut q̄ aliquo hoꝝ ingenioꝝ aptate fuerit: tranſglutient itaq̄ oēs ita ꝙ medicine odo non cognoſcetur. ⁊ oportet ut a potu tepidū bibatur ⁊ pillule cum aqua tepida ſumant. Frigidi ꝑterea ſtomachus ⁊ pedes calefaciēdi ſunt. cūq̄ ipi⁹ anima ſedata fuerit ambulet ⁊ moueat paulatim: quoniam motus hic eſt iuuatiuus ⁊ interpoſitione horaꝝ ex aqua calida tantuꝫ bibat ꝙ medicina non liquefaciat ⁊ expellat ipaꝫ ⁊ ei⁹ debilitet vtutē niſi fuerit i hōa qm̄ neēe ē ut vētris ſtrigat ſolō. i potu q⁹q̄ aq̄ cale malie medicie exiſtit debilitatio: q aūt medicinā bibē voluerit cale exis ꝯplionis ⁊ debil' ſtōi erit ei meli⁹ ut eā bibat poſtq̄ prius biberit aliqd qḋ ſit ſicut aqua ordei aut ſucc⁹ ḡnati aut ut vlr dicā cū ſtōus recepit nutriēt ſubtile ⁊ leue ſꝫ q nō ita fuerit ē ei meli⁹ ut eā ieiunus bibat. plīmi ꝑterea qb⁹ dat medicia vētris ſolutiua i eſtate ex ea puenīūt ad febrē. Oꝫ ergo ne medicie potator cōedat nel bibat dōec medicia ſuā pfecerit opōem: nꝫ ēt quādiu medicia opat dormiat niſi volūtas affuerit ut reſtringat. Qḋ ſi ipi⁹ ſtōus nō tolleraueīt ne cōedat ꝓptēa ꝙ ſtōus ei⁹ ē cholic⁹ ⁊ cito deſcēdit ad ipm cholera. aut ꝓpterea ꝙ a cōeſtiōe vehemēter abſtinuit ⁊ famē tolleraueīt det ei parū pāis infuſi pauco vino ſup medicinā añq̄ vent ſoluat qm̄ hoc ē ex eo qḋ medicinā fortaſſe adiuuat: oꝫ pterea ne anus aqua ffa lauet ſꝫ cū calā. Quidā ēt dixeſt ꝙ pille q̄ ſt cū apoziat b⁹ dāde ſūt cū apozimatib⁹ q̄ ſūt cū eis hōgenea. Pille nāq̄ q̄ cholerā expellūt rubeā cū apoziate dāde ſūt alic⁹ qḋ ſit vbi gfa ſicut fum⁹ terre ⁊ q̄ melā euant: cū apoziate alicui⁹ qḋ ſit ſicˀ epithimū aut polypodiū aut his ſilē: ⁊ q̄ phlā expellūt cū apoziate alic⁹ qḋ ſit ſicut cētaurea Cū āt euare volueris corp⁹ ſiccū carnē hñs duraꝫ medicia forti ſicut helleboro ⁊ his ſilib⁹, vehement ſtude in hūectādo ipꝫ nutriētib⁹ vnctuoſis ⁊ ad ultimū cū fortes medicine multi ſint tioris tales vꝫ q̄lis ē helleborus: qm̄ in corpe mūdo efficit ſpaſmū

⁊ repletū corpis cōmouet hūiditatē motu turbidior ⁊ ad inteſtia trahit illud qḋ ei difficile ē expellere ⁊ ſi tiali venenoſi ſicut meſeriō ⁊ ſcabrā: ⁊ earū ipediūtū cū ſtant rēouet raib. Ampli⁹ medicia multotiens ſuā odorē in ſtōacho dimittit: ē ergo ſicˀ ſi medicina ibi rēanet. cui⁹ medicamē ē aqua ordei q̄ ipſum lauat q̄ quidē melior exiſtit coꝝ q̄ i potu ſumūtur. Cūq̄ tēpus ꝓlongabit ⁊ medicia opari nō ceperit ſi alleuiatio fieri potit ut nihil moueat fiat. ꝙ ſi quid affuerit tioris meli⁹ erit ut hydromel traijciat. aut eius ſirupū aut aquā in q̄ nitrū reſolutū fuerit aut ſubijciat ei collyriū aut fiat ei cliſtere. Ex cāis vero ꝓpter quas medicia nō operatur ē cānalium coanguſtatio de natura aut propter complexioneꝫ aut ꝓpter egritudinis viciniatem. in habentibus enim paralyſim aut apoplexiam mediciani vie ad ſuas mās coanguſtāt. Accit ergo vt difficile ſit facere quatēn⁹ vēt eis currat. Duas ꝑterea medicias uētrē ſoluētes in vna die cōiungē ē tioroſū ⁊ ē ex recti tudinē. Ois quoq̄ medicia q̄ alicui hūori ē ꝓpria cū ipm nō inuenit ꝯturbat ⁊ vētrē cū difficultate facit ⁊ ſilr ſi ipm in ſuo ꝯrio infuſū inuenerit. Ois pterea medicia hūorē in ꝑmis exhit qui ē ei ꝓpri⁹: deinde illū qui ē p⁹ ipm in multitudine ⁊ ſubtilitate ⁊ reliquos ſm hūc ordīeꝫ pret ſanguinem: qm̄ nā vſq̄ ad poſtremū eū retinet ⁊ recōdit: hūorē vō ex lōgiquo attrahere ē difficile. Ampli⁹ cū tior affuerit ne nauſea aut ſincopis alicui accidat poſtq̄ medicinā biberit oportebit fieri ut antēq̄ medicinā bibat tribus diebus aut duob⁹ cū aq̄ua raphāi vō at ⁊ ut raphanū comedat. Oꝫ pterea ne multū ſalis ſit in cibis ei⁹ q medicinā vult bibere. Mltotiēs quoq̄ ex hauſtu medicie pueīt ad nauſeā ⁊ āguſtiā ⁊ ſincopē ⁊ tremorē cordis ⁊ ventris mordicatōem ⁊ ꝓpē cū nō ſolutionē fecerit aut ſudorē. Mltotiēs ꝑtēa ē nobis neeāriū ut eū faciam⁹ vomē: ⁊ multotiēs excuſat nos ab hoc dare ei retentiā ⁊ facere ut aquam ordei bibat quatenus venter ſoluat ⁊ medicine maliua remoueatur ⁊ qḋ i inteſtis retētū fuit lauetur. Jlle vō cui⁹ cōplio fuerit frigida ⁊ ſup alios hūores fuerit phlā ſupabūdans oꝫ ſumere poſt medicinaꝫ ⁊ ipſius opatiōnē naſturtiū aqua calida ablutū cuꝫ oleo. Et qui cale fuerit ꝯplionis pſiliū bibat cum aqua frigida ⁊ oleo violaceo ⁊ zuccarū tabāzet aut iuleb. Et ille quidē qui tēperate eſt cōplexionis ſemen lini. Ei aūt qui excoriationē timuerit inteſtinorū: bolū armenū cū ſucco granati detur. Sumere eū debet quicquid diximus poſt fluxum ventris ⁊ inde ipſum retinebit. Omni pterea pharmaciā bibenti cui poſtea aduenit febris melior eſt aqua ordei. Siropus uero acetoſus eſt excoriatiuus ⁊ tardandus eſt uſq̄ ad duos dies aut tres donec in inteſtinis virtus ſibi redeat. Jlle quoq̄ qui medicinā bibit ſecunda die eſt balneum intraturus: ⁊ ſi ex humoribus ipſius aliquid relictū fuerit balneū ipſum mundare poterit. Nā ſi uideris ꝙ balneū ſit ei ſapidū ⁊ in ipſo delectetur erit hoc ſignuꝫ ꝙ balneum ipſum ab eo quod relictū eſt mundificat. ipſū quoq̄ in eo dimitte ꝙ ſi inueneris ꝙ in ipſo nō delectetur: imo in eo eſtuationē patiatur expelle eum: ſcias pterea ꝙ ei qui inteſtinoꝝ ꝑ aūt debilitaē plerūq̄ ex medicinis ventrē ſoluētibus aduenit vētris ſolutio fortis ⁊ ꝓlongabit ei res ⁊ multis indigebit medicinis donec retineatur. Jn ſenib⁹ etiā ſimilit timetur ex vētris ſolutiōe ipi⁹ nocumentū. Et ſcito ꝙ ex potu nabit poſt medicinas ventris ſolutiuas ad febres puēit ⁊ ad eſtuationē. Poſt ſolutionē quoq̄ vētris ⁊ minutionē multotiēs in epate aduenit dolor qm̄ aque calide pot⁹ remouet. Et ſcito ꝙ tēpus quo maior caliditas aſcendit ⁊ frigoris fortis nō ē tps ſumēdi medicinā. medicina eni in vere aut autūno eſt bibenda. Et ver qdem ē cū niues de montibus cadunt. ⁊ poſt ver qdem venit eſtas in q̄ nō eſt ſumenda niſi res ſubtilis. Autūn⁹ vō eſt veri ꝯrius Ampli⁹ nature nō ē facienda ꝯſuetudo bibēdi medicinā cum qua neceſſe ſit mollificare ventrem q: ſi ei cōſuetudinaria ⁊ hoc habēs ad impedimētū male finis pueīt. vnūquēq̄ ēt q fuerit ſicce ꝯplōis dedeī forti medicia. Oꝫ ꝑtēa ut debilē medicinā ex motu minuatur ne ei⁹ virtus ſoluat. ex medicinis quoq̄ debilibus, bene dictis ſunt viole cum zuccaro. Et ille cui in hyeme neceſſariū fuerit medicinam bibere ventū obſeruet meridionalem. ⁊ in eſtate dixerunt quidam, corū econuerſo. ⁊ hoc quidem diuiſionē hꝫ. Eger cū debilit indiguerit ſolutōne ⁊ nō opabit nō magis moueat ſꝫ dimittat. Egritudo quoq̄ mlī totiens ebulire facit vētris ſolutōeꝫ ⁊ accidit febris, ⁊ eſt cū minutio ſufficit.

Ca. ſextū de ſuperfluitate medicine vētrē ſoluētis ⁊ de hora ꝯſtrigēdi eā.

Ex ſignificatōib⁹ qbus cognoſcit hora q̄ ē catharticū ꝯſtrigendū eſt ſitis. Cū ergo ventris ſolō pſeuerauerit ⁊ ſitis nō acciderit non erit ſi mēdū ꝙ ſupfluitas pueīt. Verūtñ ſiſ qūq̄ accidit ⁊ nō ꝓpt mltitudinē ſolutionis ventris: neq̄ propt ei⁹ ſupfluitatē: imo ꝓpt cāꝫ diſpōis ſtōi: qm̄ ſi fuerit calid⁹ aut ſicc⁹ aut vtrūq̄ facietſitiꝫ ſitim āt ꝓpt cāꝫ diſpōis medicie cū fuerit cala pūgitia aut ꝓpt cām mān i ſeipa qm̄ cū fuerit cala ſicˀ chola aut ei talib⁹ q̄les ſūt eīe hmōi nō erit lōge qn ſeſtia veniat ſitis: ⁊ ſi cū h haꝝ reꝝ accidit ꝯriū nō erit lōge qn penit⁹ ſitis cū tarditate veniat. Cū ergo videris ꝙ ſitis iā ſupſtit: ⁊ ꝙ vētris ſolō nō ſit pauca ꝯſtrige ⁊ ꝑcipue cū eīe feſtiātōis ſitis ⁊ velocitatis ipi⁹ nō fuerit i vētrē qm̄ i hmōi nō dēs tardare ꝯſtricōeꝫ cū ſitis appueīt. Oñi q̄ etiāꝫ erit⁹ ei⁹ qḋ egredit ē demōſtratiu⁹ horꝫ ꝯſtrigēdi. q.n. cholerā expellit rubeā cū vidēit ꝙ iā pueīt ad phlā ſciat ꝙ iā medicia ſupflue opatur ⁊ quāto magis ſi ad cholerā pueīt nigrā. Sanguis vō maiorꝫ ē tioris ⁊ debet picuti ⁊ ſi cui ꝓpt medicinā mordicatio ſupuenerit ꝯſiderādū erit illḋ qḋ i.c. de mordicatōe diximu⁹.

Ca.vij. de mō ſuccurrēdi diſpōi ei⁹ in quo ſupflauit vētris purgatio.

Minutio ſſiſtit aut ꝓpt vēaꝝ oblitatē aut ꝓpt orificioꝝ ipaꝝ āpliudinē aut ꝓptēa ꝙ pharmacia eaꝝ pūgit orificia aut ꝓptēa ꝙ

ex ea ꝯplexionis malitia corꝑi acquisita fuerit aut ex ea q̄ ē sicut ipsa. Cū ergo vētris purgatio superfluit liga extrema superi⁹ τ īferi⁹ incipiēs ab ascell' τ inguib⁹ descēdēdo ab eis τ ī potuparꝫ tyriace aut filonij tribue τ ī poreris fac ipm sudare ī balneo aut vapore aq̄ calide sō pēnis suis capite exteri⁹ tracto. Cūq₃ multū sudauerit ꝯstrictiua ad potādū da ei τ fricet. Et fiāt ei epithita ex reb⁹ bū redolētib⁹ ex aq̄ myrtoꝝ τ sādal' τ casora τ succo fructuū. Mēbra p̄terea ipi⁹ extrinseca fricare debes τ calefacē vētosis cū igne sub hypocondrijs pus positis τ int' spatulas ipi⁹. Qd si tibi necesse fuerit stō ipi⁹ τ intestinis supponē empla ex ordeo fracto τ aqs stipticis fac illiū ex oleis: oleo de cidonijs oleo de mastice. Ipse p̄terea ab aere frō ē sepand⁹ qm̄ p̄mit eū τ ipi⁹ resoluit vētrē τ ab aere calo qm̄ ipi⁹ laxat v̄tutē. Cōfortari q̄qꝫ dꝫ ex reb⁹ bū redolētib⁹ τ ex stipticis ad trāijciēdū ei dādū τ ex tortell' ī vino suaui fdolēte. Dꝫ tn̄ ut sint calē τ ut pāis cū succo gnati iā ꝑcesserit: τ illiē alsunguicha τ cortices papaueris albi triti. Ex eo quoq₃ expertū est ut gna nasturcij pōdē triū. ȝ. sumāt τ torrchāt deīn in adoch coquāt donec coagulēt τ ad bibēdū tribuāt ē nāq₃ vltimū ī bōitate. Dꝫ p̄terea ut ei⁹ nutrimē sit stipticū istantū cū nūc qle ē qd fit ex succo vue acerbe τ sibi silib⁹: ex eo etiā qd ī retinēdo solutionē iuuat ē ut vōit⁹ ꝓuocet cū aq̄ calā τ ei⁹ etiā extrēa ī ea mittāt τ ñ istēs ea. Cū āt alicui coꝝ sincopis supuenerit da ei vinū ad potādū: τ si h̄ tāni nō ꝯtulerit [illegible] bue ei ī sine rei narcotica τ medicamēta fortia nō q̄ sūt ī ca⁹ de ꝓhibitōe flux⁹ vētris. Medico vō ē vtili⁹ ut ꝑuisor existat ī ꝑparando trociscos τ pulūes pōticos anq̄ sit hora. τ ut etiā sit ꝑuisor τ ī enematib⁹ τ ipsoꝝ instrumentis.

Ca.viij. de eo q bibit medicinā τ nō solut⁹ fuerit.

(e)Tꝫ pharmacia solonē nō fecerit τ fecerit mordicatōēꝫ vētris τ angustiā ī ipo τ q sūpsit ipaꝫ estuauerit τ scotomabit τ dolebit caput τ patiet' alices τ oscitatōes: succurrē dēs cum enēate τ collirijs siccis. Et ipe qdē bibat masticis. ȝ. iij. ī aq̄ tepida. Medicīa quoꝫ qūꝫ opat' ꝓpt stipticoꝝ bibitionē τ cōestionē taliū q̄lia sūt cydōia τ maciana ꝑpterea q os stōi ꝯp̄mūt τ qd sub eo existit τ ꝓpt qd nauseā sedāt τ medicinā a suo motu q ē ad supiora violēt ad pīē mouēt īferiorē τ ꝓptea q nāc vi īsert. q si enēa nō iuuerit τ mala supuenerit accitia extēsiōis corpis τ oculi exierit ex τ fuerit mot⁹ ad supiora nēcaria erit minutio. Et cū medicīa vētrē nō soluerit τ mala ei nō secuta fuerit accītia: meli⁹ etiā erit ut ipaꝫ ꝯseq̄t minutio saltē post duos dies aut tres: naꝫ nisi h̄ factū fuerit timēdū est in ipo ne hūores ad viui pncipaliū mēbroꝝ moueant.

Ca.ix. de dispositiōib⁹ medicinaꝝ vētrē soluētiū.

(m)Edic naꝝ vētrē soluētiū q̄dā sūt q̄rū malignitas maḡ ē sicut helleboꝝ niger: τ turbit cū nō fuerit bonū: imo fuerit ex gnē ipius qd ē citrinū: τ agaricū cū nō fuerit albū τ purū. imo nigredini attinuerit τ sicut laureola. Et qr res iste male sūt nūc si bibite fuerit τ mala inde accītia ꝓuenerint meli⁹ erit ut medicinā a corpe expellāt quanto plus possibile fuerit vomitu aut purgatiōe τ mederet cū tyriaca. Multaꝝ p̄terea eaꝝ remouet malitia τ ꝯturbatio quā faciūt aīe dādo in potu aquā vehementer frām τ sedēdo in ipa sicut turbit extruit putridi. Dis quoq₃ res q̄ acuitatē frāgūt glutinatione τ lenificatiōe τ vnctuositate in q̄ sit dulcedo ad h̄ cōfert. Quedā etiā medicinaꝝ qñq₃ aliqb⁹ ꝓportionales existūt ꝯplexionib⁹ τ alijs nō ꝯueniūt. Sed monens nāq₃ ī eos q ī frīs morant regiōib⁹ nō operat' nisi debilit' nisi maḡ inde det' quātitas sicut ē mos ei⁹ in terra turcoꝝ: τ qñq₃ ē necessariū qbusdaꝫ corporib⁹ in aliqb⁹ regiōib⁹ ne medicinaꝝ corpa dentur. sed v̄tutes eaꝝ tm̄. Et ē necesse etiā ut medicinis soluētib⁹ vētrem bñ redolētes medicine misceātur ꝑpterea ut mēbroꝝ virtutes eas ꝯseruent. Medicine quoq₃ cordis ad hoc iuuamētū ꝯferūt ꝓpterea q spūm aīalē ī vno quoq₃ mēbro cōfortāt: τ plurime quoq₃ earum subtilitate sua τ facilitate iuuant. Due p̄terea medicine qñq₃ ꝯiūgunt: q̄rū vna humorē citō expellit τ altera tarde: vna ergo suā operationē efficiet postq̄ ipa iā alteraꝫ etiā ī suo h̄uorē ꝯpssit τ opabit' in ipaꝫ τ ei⁹ debilitabit v̄tutē. Cūq₃ scōa post opari cepit erit debil' v̄tutis monēs τ nō ꝑficiēs q̄re erit aliqd admiscēdū qd ipam facilē reddat τ festinare faciat sicut zinziber turbit: qm̄ ipm sua ꝑfici nō ꝑmittit. τ silit' sicut si eas bñ scaueris ꝑmiscē. Amplius ꝯsiderare dēs pncipia q ī v̄tutib⁹ medicinaꝝ vētris solutiuaꝝ declarauim⁹ cuꝫ locuti fuimus de pncipijs vtib⁹ medicinaꝝ simpliciū. Medicina p̄terea solonē faciēs plūm opabit' aliud solnēdo ꝓpetate sui sicut turbit: τ pleriq₃ efficit aliud exprimēdo sui ꝓpetate sicut myrobal'. τ qñq₃ opat' aliud lenificādo ꝓpetate sui sicut sirachost: τ qñq₃ opat' id lanificando sicut mucilago psilij τ prunus. In pluribus quoq₃ violētaꝝ medicinaꝝ existit aliq̄ venenositas τ solutionē vētris efficit: cuius fm̄ modum quo nāe violētia infert. Ipe igit' sūt apud me medicinis ī qb⁹ exeūt bezariati. Pleriūq₃ etiaꝫ adiuuant amaritudo τ acuitas τ pōticitas τ stipticitas τ acetositas in opatiōib⁹ medicine cum ei⁹ ꝓpetas ei pīus affuerit. amaritudo nanq₃ τ acuitas in resoluēdo iuuant. τ pōticitas τ stipticitas in p̄mēdo: τ acetositas ī incisionē faciēdaꝫ q̄ ad labēdū ꝑpat. amplius qd labē facit nō ē ꝯiūgēdū ei qd ī p̄mēdo iuuat taliū ut sunt eorū eq̄les v̄tutes: imo meli⁹ ē ī hmōi ut vnū p⁹ aliud tardet ut sit v̄bigra vna duaꝝ medicinaꝝ q̄ lenificat pus suam ꝑficiēs opationē q̄ ea q̄ p̄mit: deinde adueniat expssiua τ expellat qd lenificatū fuit τ in reliquis fm̄ hanc cōsiderationem.

Ca.x. de eo qd ex hoc capitulo in alijs locis inquirēdum est.

(m)Edicie vētris solutie τ lēificātes q̄ bibūt τ epithimant τ reliq̄ ab eis ī nostro mundano sūt relinquende: τ fm̄ eastes vniuscuiusq₃ etiaꝫ medicinaꝝ simplicū nichoratio τ q̄liter sit ei succurrendū: τ quō sit ei ī potu tribuēda ī medicinis regrat' simplicib⁹. Possibile p̄terea ad bibēdū dādē ñ sit postq̄ delicate sit τ sol' fuerit ut lapidū neq₃ etiam cū sūt molles ne penetrēt τ retineant: sꝫ sic sicut cū siccari cepint τ a digitis cedāt si ꝯp̄mant.

Capitulum.xi. de vomitu.

(h)Dies q sūt remotiores ab h̄ ut medic⁹ eos vomē faciat leuit': aut ꝓpt nāꝫ sūt hoīes q pect⁹ hñt strictū τ q male anhelāt τ qui ad sanguinē spuēdū sūt apti: τ hoīes colla hñtes gracilia τ apatib⁹ que ī ipoꝝ nascunt' gul' apti: τ stomachos hñtes debiles τ multū pingues: qm̄ istis ꝯueniēti⁹ ē ut vent' soluat'. Et macris melior ē vomit⁹ cholere ipoꝝ apt⁹. Aut ꝓpt vsū hoīes qb⁹ difficile ē vomē neq₃ vomēdi hñt ꝯsuetudinē: qm̄ si istis vomit⁹ ꝓuocat⁹ fuerit fortib⁹ vomitib⁹ nō remanebit qn ipo rū vene ī mēbris sp̄ūālib⁹ scidant' τ ꝑueniāt ad pthisim. Cū aūt alic⁹ res q̄lis sit ignorabit' vomitib⁹ leuibus pus erit experiend⁹ q si ei fuerint faciles erim⁹ ei fortes ausi dare sicut illū q fit ex helleboro τ sibi silēs: τ si nō oportuerit ut fiat q̄ten⁹ vomitātur fuerit vn⁹ cui necessariū erit dare vomitū: ꝑpara ipm anī τ fac ei ꝯsuetudinē τ mollifica ipi⁹ nutrientia τ fac ea vnctuosa τ soluta τ fac eū q̄scē ab exercitijs τ postea da ipm ei: τ da ei in potu vnctuōsa τ olera cū vino: τ ad comedēdū da ei anq̄ vomat nutrītia bona: τ ꝓpe si vomit⁹ fuerit difficil': qm̄ forsasse non vomet ipm: imo nā eū retinebit: τ meli⁹ ē ut bonū retineat q̄ malū. Cūq₃ post cibū quē comedit cā vomendi vomuerit tardet comestionē donec fames sit fortis τ sedā sitī ei⁹ cū aliquo qd sit sicut sirup⁹ macianoꝝ sine aq̄ τ nō cuꝫ iuleb neq₃ sirupo acetoso: qm̄ vomē facit. Cib⁹ aūt q est ei vtil' ē pulsus ī cardabeꝫ τ. iij. phiale vini post ipm. Et ille qdē q acetosū vomuerit τ nō ꝯsueuit τ ī pulsu aliqd signū febris hūerit comestionē vsq₃ ad mediū diē tardet τ aūt ipaꝫ aquaꝫ calidā rosaceā bibat. cui āt acciderit ut cholerā vōat nigrā ipe⁹ stō spōgia aceto calō infusa supponat': τ meli⁹ qdē est ut sit cib⁹ q ad vomēdū sūit diuersus: qm̄ cū ē vn⁹ qñq₃ ipm āplectit stōs τ ī dimittēdo ipm fit auar⁹. Post vōitū āt ipi⁹ fit superfluū ꝯferūt aues pue τ pulli cuꝫ ābulare īcipiūt: ossa tm̄ suaꝫ extremitatū nō cōedat: q̄ sūt grauia τ ī stō tardant' τ fac eū īgredi balneū. In hora āt vomēdi currat τ exercitet' τ fiat ut laboret post vomat: siq₃ h̄ ī media die. In hora p̄terea vomēdi oꝫ ut oculi ligēt' suppositū pīs duab⁹ deīn vent' leui fascia ꝑpatē fascietur. Res quoq₃ q̄ vomit⁹ sūt ꝑparatiue sūt eruca τ raphan⁹ τ carica τ calamētū mōtanū τ recēs τ cepe τ porri et aq̄ ordei cū fece sua τ melle τ pultes fabaꝝ cū dulcedine τ vinū dulce τ nuces cū melle τ q̄ sūt eis silia: τ mīcia q̄ facta ē ex pane azymo τ oleo τ melōes τ ciceres τ eaꝝ sēina aut aliqd ex eoꝝ radicib⁹ tritis τ ī aq̄ infusis cū dulcedīe τ hermodactili τ raphan⁹. q aūt vinū biberit ebrius ad h̄ ut euomat nō īcipiat vomē donec adhuc paꝝ bibat: sꝫ bibat multū. Suchaba quoq₃ cū bibita fuerit cū melle post balneū faciet vomē τ soluet vētrē. Amplius q vomē voluerit nō fortit' masticare dꝫ ꝓpe ipm. Cū aūt aliqs forte vult vomitiuā sumere sicut q fit ex helleboro ipm bibere dꝫ nisi fuerit qd ꝓhibeat τ post duas horas olei τ postq̄ sterc⁹ ab intestinis exierit. Et si cū pēnna vomuerit bene erit: τ si nō moueat' paruiper: τ si nō in balneū mittat'. Pēna quoq₃ q̄ fit vomit⁹ inungēda ē ex aliquo qd sit sicut oleū sisaminū: q si icēsio acciderit τ angustia stomachi det' in potu aq̄ calida ei aut oleū: qm̄ aut vomitū faciet aut vētrem soluet. Ex eo p̄terea qd ad h̄ iuuat ē stomachi τ extremoꝝ calefactio: qm̄ hoc nauseā facit. Cūq₃ medicinā vomere faciēs ꝑparerit τ suā incepit opationē vomitor q̄scere dꝫ τ odores bonos olfaceē: τ e⁹ extrema ꝯp̄mendo sūt fricāda τ paꝝ aceti ē ei in potu tribuendū τ comedat maciana τ cydōia cū pauco masticis. τ scito q mot⁹ facit magis vomē τ q̄es minus. Et estas ē tps in quo magis ē digni⁹ ut ī ipo fiat vomit⁹. q si alicui necessari⁹ fuerit τ nō fuerit figure ipi⁹ ꝯueniēs estas erit dignior hora ut in ea ꝯcedat. Et finiū vomit⁹ lōgingor fm̄ modū purgatiōis p̄me ē stomachi soli⁹ τ non intestinoꝝ: τ ad modū qdē purgatiōis scōe capitis τ totius corpis: Ipi⁹ vō attractio τ eradicatio ē ab inferiorib⁹. Et tu qdē cognosces vomitū ꝯferēte ab eo q non fecit iuuamētū ex eo q ipm seq̄tur alleuiatiōis τ desiderij boni τ anhelit⁹ τ pulsus bonitas: τ silit' ex dispositionib⁹ aliaꝝ v̄tutū. Ei⁹ aūt inceptio est nausea. Et deteri⁹ qdē malū qd efficit ē mordicatio fortis ī stomacho τ adustio si medicina fuerit fortis sicut helleborus τ qd ex eo fit: qm̄ incipit a salina q̄ fluit: deinde seq̄tur ipam vomit⁹ multi phlatis multoties post quē seq̄tur vomit⁹ rei liq̄de reuacis. mordicatio quoq₃ τ dolor erūt maiores ita q alia accidentia nō mutent nisi in nauseā τ angustiā. Et qñq₃ soluit etiā vēter postea ī hora q̄rta incipit q̄scē τ ad requiem declinat. Malū āt ē ut vomit⁹ nō ꝑueniat τ magnificet angustia τ accidat tēsio τ gressio oculoꝝ ad exteriora τ fortis rubedo ī eis vtrisq₃ τ sudor multus τ infectio vocis. Si ergo alicui acciderit nisi ei subueniat' ꝑueniet ad mortē inde. Illud aūt quo ei succurrit' ē enema τ dosis mell' cū aq̄ calida: τ in potu ei dare olea in quib⁹ tyriace v̄tus existit sicut oleū de lilio. Et labora donec vomat: q̄ si vomuerit nō suffocabit'. τ adhibe etiā enema qd sit apud te ꝑparatū. Et egritudines qdē q̄ sūt digniores eo ut in eis fiat vomit⁹ sunt chronice sicut hydropisis et epilepsia τ melia τ lepra τ podagra τ sciatica. Vomit⁹ p̄terea cū suis iuuamētis pleriūq₃ affert egritudines sicut quandoq₃ gnāt surditatem. Amplius minutio nō est cum eo cōtinuanda: sed tardanda tribus dieb⁹: τ precipue si ī ore stomachi fuerit humor. Vomitus quoq₃ multotiens fit difficilis ꝓpter humoris subtilitatem. Ipse igitur ē ingrossandus potu sumac τ granis granati. Et scito q exitus male rei p inferiora post vomitum est signū q illud quod faciebat fastidium descendit inferius. Et vomitus post alcellationem est signum quod est ex accidentibus alcellandi. Hora preterea vomendi in estate melior causa doloris in meridie est. Et vomitus corpori confert: sed visui nocumentum facit.

Amplius faciendum non est ut pregnans vomat

quū ſupfluitates corpꝭ ipſiꝰ ī ea nō egrediēt. Et vōi
tus ⁊ labor eū ad eſtuationē ꝑducēt faciēdū ē igr̄ ut
qeſcat. Alij v̄o qbꝰ accidit vomitꝰ ſunt iuuandi.

Cap. xij. de eo qđ agē dʒ ille q̄ vomit.

Cum ille q̄ vomuerit a ſuo vomitu eualerit
q os ſuū ⁊ faciē poſt vomitū abluē dʒ ex ace
to aq̄ tēpato ut grauitas q̄ q̄nqȝ capiti accidit
remoueat: ⁊ paꝝ maſticis cū aq̄ mīarianoꝝ bibat: ⁊
caueat ſibi a cōmeſtiōe ⁊ potu aq̄ ⁊ diu qeſcat ⁊ ipſiꝰ
inūgāt hypocōdria ⁊ igrediat balneū ⁊ abluat ſe ve
locit ⁊ egrediat. Et ſi neceſſariū ei fuerit dare ad co-
medēdū ſit res boni ſaporis ⁊ bōe ſbē ⁊ velocis di
geſtiōis. Ca. xiij. de iuuamētis q̄ affert vōitꝰ.

Ypocrates ꝑcepit vōitū fieri in vnoquoqȝ
h mēſe duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis ut ī ſcdo emēde
tur id qđ in ꝑmo die fuit difficile ⁊ ut expel
lat id qđ aduenit ſtomacho. Hyp. nāqȝ ſecuritatē
fac qꝫ cū eo ꝯſeruat ſanitas: h̄ aūt plꝰ ē malū. Et vo
mitꝰ qdē q̄ ē hmōi euacuat phlā ⁊ cholerā ⁊ mūdi-
ficat ſtomachū. Ipſe nāqȝ nō hʒ qđ ipm mūdet ſicē
inteſtina hñt cholerā rubeā q̄ ad ea deſcēdit ⁊ mun
dat ea ⁊ remouet grauitatē q̄ accidit capiti: ⁊ clarificat
viſū ⁊ aufert faſtidiū ⁊ ꝯfert ei ad cꝰ ſtomachū deſcē
dit cholera q̄ ipſiꝰ corrūpit cibū: qm̄ cū ꝑceſſerit vōi
tus eiꝰ cibꝰ ī ꝑ mūdꝰ veniet ⁊ remouet abominatōēz
q̄ ſit ꝑpt vnctuoſitatē ⁊ caſū deſiderij ipſiꝰ meri ⁊ qđ
fac̄ deſiderare acutū ⁊ acetoſū ⁊ pōticū: ⁊ ꝯfert laſſi-
tati corpꝭ ⁊ vlceribꝰ q̄ ſūt ī renibꝰ ⁊ veſica ⁊ ē lepre
ſoꝛe medicamētum ⁊ malitie coloris ⁊ epilepſie ſto
matice ⁊ icterine ⁊ aſmati ⁊ tremori ⁊ paralyſi: ⁊ ē ex cu
ratōibꝰ q̄ ꝯferūt hñtibꝰ vlcera nigꝛ mag. Ipſe quoqȝ
fieri dʒ ī mēſe ſemel aut bis poſt repletionē ita qꝫ nō
obſeruet reuolutio ſcita neqȝ numerꝰ dierū morꝰ.
Et ille quidē cui maius iuuamentū affert vomitus
eſt cuius cōplexio ꝑma ē cholerica ⁊ ē macer.

Ca. xiiij. de malitijs q̄ ꝑueniūt ex ſupfluo vōitu.

Supfluꝰ vōitꝰ ſtō nocet ⁊ ipm debilitat ⁊ re
f ſoluit ipm ⁊ fac̄ eū aptū ita ut mōe ad eū ꝑ-
ueniāt ⁊ obeſt pectori ⁊ viſui ⁊ dētibꝰ ⁊ anti
qs capitis doloribꝰ niſi eis q̄ fiūt ꝑpt ſacietatē ſtōi ⁊
facit nocumētū epilepſie capit q̄ nō ē cū īferioꝝ mē
broꝝ. Supfluitas quoqȝ q̄ ē ī ipo nocet epati ⁊ pul
moni ⁊ oculo ⁊ aliquā venaꝝ q̄nqȝ ſcidit. Ex hoibꝰ
ꝑterea ē q̄ vult cito īpleri: deīn nō tollerat imo ꝑpat
ad vomēdū. Et actio hꝰ ex eis ē q̄ ꝑducūt eū ad ma
las egritudies maſinas. Ipſe ergo a repletōe ꝓhi-
bēdus ē ⁊ tu ipſiꝰ cibū ⁊ potū mēſura.

Ca. xv. ut ſuccurrat diſpoſitōibꝰ q̄ accīūt vomēti.

E ꝓhibitiōe at vomēdi dixīmꝰ iā qꝫ opor
o tebat. Tēſiōi v̄o ⁊ dolōi q̄ ſb hypocōdrijs
fiūt ꝯferūt pāni aq̄ calīa īfuſi ⁊ ſuppoſiti ⁊
oleis lenificātibꝰ ⁊ vētoſe cū igne. Forē at mordi
catōēz ī ſtō remanēt̄ rēouet bibē iura vnctuoſa q̄ ci
to digerant ⁊ inūgē locū ex aliquo qđ ſit ſicꝰ oleū vio
laceū mixtū cū oleo de keiri ⁊ pauca cera. Singul
tū v̄o ſi cū eo acciderit ⁊ ꝑmāſerit retinebit ſternuta
tio ⁊ dare ei ex aq̄ calā ad traijciendū paulatī. Et de
ſanguine qdē iā dixīmꝰ in caplo de īpedimētis vo
mitꝰ. Alcuzez v̄o ⁊ egritudinibꝰ ſtōis ⁊ inſcicatōi
vocis q̄ accidit poſt ipm ꝯfert ligare extrema ⁊ ſtri-
gere ea ⁊ ſupponē ſtomacho pānū īfuſū oleo ī q̄uo
cocta fuerit ruta ⁊ ſicidis ⁊ dare ei ad bibēdū mel cū
aq̄ calā. Et hſiti qđ aliſuber fiat h̄ ⁊ ī aurē eiꝰ mittat.

Caplm. xvi. de eo in quo ſupfluit vomitus.

Iat ut ipe dormiat ⁊ igeniet q̄nto plꝰ poſ
f ſibile fuerit quō dormiat ⁊ ligent eiꝰ extre
mia taliē q̄liē ligāt cū fluxū vētris retinē vo
lumꝰ. Et ipſiꝰ medicet ſtōus cū emplīs pōticis forti
tudinē facientibꝰ. Qđ ſi vomitꝰ ſupfluerit ⁊ īceſſent
egrediant hūores donec ſāguis exeat da ei ad bibē
dū lactis ī vino mixti q̄tuor cocleas: qm̄ medicine
vomitiue malitiā repmit ⁊ ſāguinē ꝓhibet ⁊ nām le
nit. Qđ ſi ꝑtē pectoris ⁊ ſtōi a ſāguie cū h̄ mūdifi-
care volueris ne ex eo aliqđ coaguleſ da ei ad bibē-
dū ſirupū acetoſū ſiue ſit ex melle ſiue ex zuccaro cū
niue īfſani paulatī: cū h̄ quoqȝ q̄nqȝ ꝯfert bibere
ſuccū portulace cū bolo armeno. Cū ergo ītſactꝰ
fueris ꝑ aliquo ī quo ſupfluit medicina fac ipm vo
mē. Et oꝝ qdē te q̄rē medicias vōitatiuas ſm ſuas
gdꝰ ⁊ quō queqȝ eaꝝ ad bibēdū ſint dāde ⁊ ꝑcipue
helleboꝝ in antidotario ⁊ medicinis ſimplicibꝰ.

Capitulum. xvij. de enemate.

Nema ē medicamē nobile ī expellēdo ſup
e fluitates q̄ ſūt ī inteſtinis ⁊ ī ſedādo dolores
renū ⁊ veſice ⁊ aꝑata ipoꝝ ⁊ egritudies co
lice ⁊ ī attrahēdo ſupfluitates a mēbris ꝑncipalibꝰ
⁊ ſupioribꝰ. Que v̄o ex eis ſūt acuta debilitāt ſpar
⁊ ꝑducūt ad febrē. Ex enematibꝰ ꝑterea fit iuuamē
tū ī expellēdo reliqas q̄s inanitia reliquit. Formā
v̄o cliſteris ⁊ quō cliſterizet iā retulimꝰ ī caplo d̄ co
lica. Videt quoqȝ qꝫ cliſterizati ſitꝰ melior ſit ut ſu-
pinus iaceat deīn reuoluat ſe ad latꝰ dolēs. Et cli
ſterizādi hora melior ē cū ē aeris ſtitas: qm̄ ſegtū
ne augmētet grauitas ⁊ dolor ⁊ eſtuatio ⁊ nauſea.
Balneū ꝑterea ſolet fac̄ ut ebulliant hūores ⁊ ſpar
gant. Cliſteris quoqȝ ꝯditio ē ut aerē ⁊ hūores re
tētos attrahat. Et ꝑpt h̄ ſm plūm nō ē bonū ut bal
neū enemati ꝑmittas. qꝫ ſi qs in inteſtinis puſtulas
hñs ipo īdiguerit cū febris aut alicꝰ egritudinis ⁊ ti
muerit ne enema retineat ſupponē dʒ ano ſuo ⁊ femo
ri ⁊ locis q̄ ſūt ī circuitu ſpōgā calefactā cū panno.

Capitulum. xviij. de epithimatibꝰ.

Epithimata ſūt ex medicinis bonis q̄ ad
e ipaꝝ ꝑueniūt egritudinē. Et medicine for
taſſe duas hʒ v̄tutes: vnā ſbtiliatiuā ⁊ alte
rā īgroſſatiuaꝝ ⁊ erit maior neceſſitas ſbtiliatiue q̄ī
ſpiſſatiue. Cūqȝ eiꝰ īſpiſſatio fuerit tpans ſbtiliatio
nē cū ex ea fiet emplīm penetrabit ſubtilitas ꝯtem
nebit ſpiſſitudo: ⁊ illa qdē q̄ penetrat ꝯfert ſicut fa
cit coriandrū cū ordeo fracto cū ex eis fit emplīm ſu
ꝑ ſcrofulas. Emplā ꝑterea ſūt talia q̄lia epithimata
ſed emplaſtra ſunt dura ⁊ epithimata currētia. Et
quoqȝ cum epithimata fiunt cū pannis: cunqȝ mē
bris ꝑncipalibus ſuperponant ſicut epati ⁊ cordi ⁊
non fuerit ibi quod ꝓhibeat cōferunt panni ſuffu-
migati ex xilo aloe crudo ⁊ virtutibꝰ epithimatum

bonū ſtribuunt odorē quē principalia diligunt.

Ca. xix. de embrocis.

Embroce ſunt medicamēta ꝯgrua ei qđ ex
capite ⁊ alijs mēbris oꝛ reſolui ⁊ illi cui cō
plexionē neceſſariū eſt ꝑmutare. Ipa mēbris aūt q̄ em
brocare oꝛ ex calido ⁊ frigido ſi nō ī eis fuerit ſiſtuli
tatis q̄ deſcēdit fiat ꝑ īnis embroca ex qleſactore de
inde fiat ex aqua frigida vt cōſtringant. qꝫ ſi res di
uerſa fuerit a frigida īcipiat. Ca. xx. de phlebotomia.

Phlebotomia ē eis vſus q̄ minuēdi ſunt. Mi
p tirudo at ē augmētū hūoꝝ ſup eq̄litatē ip-
ſoꝝ ī venis. Et nōs qdē ē phlomiādꝰ niſi
venis: qui ſuꝑ vigiat eoꝝ ē egritudinibꝰ ꝑpat q̄ cum
ipſiꝰ ſanguis multiplicatꝰ fuerit cadere ea ⁊ alie eſt
cauſa [illegible]. Cuiuſqȝ at ſtoꝛant phlomat ꝑpt
ſanguis multitudie aut ꝑpt ipſiꝰ malitiā aut ꝑpt
vtrūqȝ. Ex his qđ egritudibꝰ ꝑpat ē ſicē q̄ ē expo
ſitus ſciatice ⁊ podagre ſonibꝰ ⁊ arthetice ſanguinis
[illegible]
minuit eiꝰ [illegible] ꝓ ſolidata: qm̄ cū ipſiꝰ multiplica-
bat ſāguis ſiccat. ⁊ aptꝰ epilepſie ⁊ melācholie cū ſan
guis multitudie ⁊ ſquinātie ⁊ apoſtꝰ intioꝝ ⁊ opthal-
mie calide. ⁊ ex eis qbꝰ hemorroidarū ſāguis q̄ fluē ſo
lebat ē retētꝰ ⁊ mulieribꝰ qbꝰ mēſtruꝰ ſāguis ē retēt
eiꝰ ſupori colores ſi demōſtrāt qꝫ phlomant debēt
ꝯpcipoꝝ obſcuritatē aut albedinē aut viriditatē. ⁊
illi q̄ ī inſiōibꝰ mēbris cū ꝯplexōe cuſa debilitatē pa-
tiūtur. [illegible] ē vt ī de minutōibꝰ ī hac nōdū
inciderit egritudies. ⁊ illi qbꝰ ꝑcuſſio accidit aut eius
qm̄ q̄ſʒ minuūt timēdo ne eis accidat apā: ⁊ q̄ hʒ
apā minuēdꝰ eſt: qm̄ timet ne apiat eiqȝ maturatā
ī ſcō īdiguerit ⁊ nō fuerit ibi multitudo. Et dēs ſcire
qꝫ iſte egritudies timēt ⁊ nōdū ī eas ceciderit plꝰ le
care eis ꝯcedit minutio: ⁊ cū ī eis ceciderit ī eaꝝ ꝑn
cipio ꝑcītꝰ phlomia dimittat qꝛ hūores ſbtiliat et
eos ꝑ corpꝰ fluē fāc ⁊ eos ſano ſāguini admiſcet. ⁊
dēs cū nihil eū ad ex eo qđ oꝛ ⁊ fac̄ qꝫ neceſſaria ſit me
dicamīta alleuiātia. Cūʒ maturatio appuerit ⁊ egri
tudo ꝑncipiū aut ſtatū ꝑtcierit: tē ſi opōtuerit ut mi
nuēs fiat ſi ī fuerit qđ ꝓhibeat fiat phlomia. Phlo
mia quo qꝫ nec eſiatio ventris ē faciēda ī die mo
tus egritudīs: qꝛ ē dies regeſcēdi ⁊ igrēdi ſōnū et
dies ebullitōis egritudis. Et cū egritudo ē hñs cri
ſiʒ ī cꝰ tpe ē lōgitudo nullo mō ſanguis mitꝰ ē niſi
cuiꝰ ſʒ ſi poſe fuerit qes ē faciēda. qꝫ ſi ī fuerit poſe
ut fiat ex eo paꝝ minuat: ⁊ ī cōpe ſāguis theſaurꝰ ſcō
dat ad phlomiā faciēdā ſi appuerit ⁊ vtꝰ ꝯfuerit ad
reſiſtēdū ī criſibꝰ: qꝫ ſi mītū tpis ꝑterierit ex qꝰ qs mi
nutꝰ fuerit ⁊ ī hyeme fuerit cōqueſtꝰ qꝫ ſe q̄ſi fractū
ſentiat minuat ⁊ ſanguis ꝓ theſauro recōdat. Am
plꝰ qꝛ phlomia ꝑpea qꝫ ad diuerſū trahit nāʒ ſm
plūm reiiet. Cūʒ ex multa minutōe debilitabit v̄tus
minuit generabit hūores. Sincopis ꝑterea accit ī ꝑma
minutōe cū ſubito euenerit ei q̄ nō ꝯſueuit: ſʒ vomi
tū ꝑmittere ē ex eo qđ eaꝝ ꝓhibet ⁊ ſic ſit vomē hora
qua accidit. Et ſcire debes qꝫ minutio ē perturbās
donec qeſcat. Phlobotomia quoqȝ ⁊ colica ra-
ro ſimul eueniūt. Pregnās ꝑterea ⁊ mēſtruata nō
minuant niſi ꝑpter magnā neceſſitatē ſicut ē neceſ
ſitas retinēdi fortē ſanguinis ſputum cū virtus fu
erit ꝯueniēs. Et debes ſcire qꝫ nō quotiens noīa-
ta ſigna repletionis appuerint oꝛ ut minuas: ideo qꝫ
q̄nqȝ ē repletio ex humoribꝰ crudis ⁊ ē tunc phlo-
mia multū īpediēs: qm̄ ſi ſit minueris nō maturabi-
tur ⁊ ſicbit ne eger ꝑdat. Nō aūt ē inconueniēs ut
ille in quo medicina ſupabūdat minuat poſtea medicia
ſolutiua euacuet. Oʒ ſollicitꝰ eē dēs ex diſpoſitione
coloris ſm ꝯditionē quā nūc dicemꝰ ⁊ ꝯſiderare tē
ſionē qm̄ ꝑpt tēſionē ꝑ totū corpꝰ incedētē magis
eris cōfidēs qꝫ phlobotomare debes. Cū vero
ſanguis alicꝰ fuerit bonꝰ ꝑ autem ⁊ fuerit ī ipſiꝰ cor
pore multi mali hūores phlomia bonum rapiet ⁊
malū relinqt. Et cū alicꝰ malꝰ ſāguis fuit paucꝰ ⁊ de
cliuerit ad mēbꝛ aliqđ qđ eiꝰ declinatōez vehemēt
īpediet ⁊ fuerit neceſſariū ut ipſe minuat ex eiꝰ ſāguie paꝝ
erit aſſumēdū: ⁊ cibo bono erit alendus: deīn erit
minuēdus iterū pꝰ dies ꝓpterea ut malꝰ ſāguis ab
eo expellat ⁊ bonꝰ reſtauret. Qđ ſi mali hūores cho
lerici in eo fuerint ingeniet q̄tenꝰ ſubtili pharmacia
eiciant aut vomitu aut ut ſedeant ⁊ ſtude ī hoc ut eger
qeſcat ⁊ digerat ⁊ ocietur. Et ſi groſſi fuerint antiq ꝑce
pertū ut balneet ⁊ ī ſuis miſterijs moueat. ⁊ dāde
ei ad bibēdū aū phlomiā ⁊ pꝰ ipaꝝ aliqȝ alia fieri mi
nutio ſirupū acetoſū ſubtiliatiuū ꝯcoctū cū yſopo ⁊
baſce. Cū aūt phlomia neceſſaria fuerit cū debilitate
v̄tutis cū febris aut alioꝝ hūoꝝ ꝑire phlomiā ſicē
dixīmꝰ. Amplꝰ phlomia ſtricta magis ē ꝯſuatia
v̄tutis: ſʒ tū ſubtilē ⁊ clarū īterdū ſanguinē fluē fac̄
⁊ ſpiſſū ⁊ turbidū tʒ. Ampla v̄o velocior ē ad ſynco-
pi ⁊ magis operatiua ī mūdificādo ⁊ tardior ad ꝯſo
lidādū ſʒ tū ē dignior ei q̄ hʒ ꝑſeruatōēz phlomat ⁊
in groſſis. Et ampla qdē efficet ī hyeme ē dignꝰ ne cō
geleē ſāguis ⁊ āguſta efficē ī eſtate ē dignꝰ ſi neceſſariū
fuerit. Phlomādꝰ ꝑterea ſupinꝰ iaceat qm̄ phlomat:
hoc ē coueniēꝰ ad hoc ut ipſiꝰ ꝯſuet virtus ⁊ ne ei
ſupueniat ſyncopis. In febribꝰ aūt a minutiōe cauē
dū ē ſ. ī his q̄ vehemētis ſūt calefactōis ⁊ īflāmatio
nis: ⁊ ī oibꝰ nō acutis febribꝰ in ſui ꝑncipio in die
ꝑiodica. In febribꝰ ꝑterea cū qbꝰ adueniūt ſpaſmꝰ ē
a minutiōe caueū. ſʒ fuerit neceſſaria: qm̄ cū ſpaſmꝰ ac
cidū vigilare facit ⁊ ſudare multū ⁊ deijcit virtutē
quapropter ſanguis theſaurꝰ ē dimittēdꝰ. Et ſic oꝛ
ut ex minutiōe febricitātis cꝰ febris nō ē ex putrefa-
ctiōe minoratio fiat ꝓpterea ut ad reſolutū. febrem
theſaurꝰ relinquat. Et ſi fortis īflāmatiōis nō fuerit
⁊ fuerit febris putrida attēde decē regulas ⁊ poſtea
ſumere in vrinali: ⁊ ſi vrina fuerit groſſa ⁊ rubedi atti-
nēs ⁊ pulſꝰ etiā fuerit magnꝰ ⁊ facies tumida ⁊ fe-
bris ī ſuo motu nō ꝑperet phlomia ī hora q̄ ſtōus
a cibo ē vacuꝰ. Et ſi vrina fuerit ſubtilis aut ignea aut
facies a ꝑncipio egritudis fuerit tormentū caue tibi
a phlomia. Qđ ſi interpolatio ī ea fuerit ⁊ quies fe
bris in ipſa fiat minutio. Diſpōem quoqȝ tremōis
cōſidera qm̄ cū tremor fuerit fortis a minutiōe tibi
cauēdū erit. Amplꝰ ſanguinis q̄ egrediē colorē at
tende ⁊ ſi fuerit ſubtilis albedini attinēs ipm illico

retine. Et sūmopere tibi cauere egrū ad vnā duarū p
ducas rerū .s. hūor cholericor ebullitiōem et strox
crudidatē. Cūq; i febre te opōtebit phlomare nō at
tēdas qd qdā dicūt .s. q nō ē bonū ut p quartū diez
fiat: qm bonū ē ut fiat ēt si fuerit post .lx. dies. et hoc
scdm sniam Gali. lz pmittere et pparare sit melius cuz si
gnificationes certe fuerint. Qd si iā hoc erratū fue
rit quacūq; hora inueneris egrū et oportuerit phlo
mia ipm postq̄ dece rerū sollicitudiez hūeris. Mul
totiēs pterea phlomia i febrib lz necāria nō sit effic
ut nā fortis fiat sup mām pp̄ea q eā effic paucā. et
hoc quidē cū fuerit figura et etas et vires et reliq̄ salia
q̄ pmisimus. In febre aūt sanguinea necē ē ut eito fiat
minutiōe nō supflua in pncipio et supflua cū affuerit
maturatio febris q̄ multotiēs remouet i hōs phlo
mie. Tibi quoq; cauē debes a minutione i cplexione
vehemētis frigiditatis et in regiōib fortis frigoris et in
hora fortis doloris et p balneū resolutiuū et post
coitū et in etate q̄ ē minor .xij. ānis quanto plus potes
et in etate senū quāto magis potes nisi i figura cplus
fueris et in soliditate musculor et venarū āplitudiez
et carnū repletione et color rubedie: hos nāq; ex ado
lescētib et senib phlomare audebis. Adolescētes
tn scdm ordinē ad phlomādū paulati pduce debes
cū pauca minutione. In corpib quoq; fortis ma
ciei et fortis grossitiei et raris et albis et lassis et citrinis
sanguinē nō hūtib a minutiōe tibi quātū plus po
teris cauere dēs. Amplius i corpib q̄ plures ppeia
sūt egritudies caue tibi a phlomia nisi sāguis affue
rit corruptio que te ad hoc pducat: qm tē phlomā
bis ea. Et cōsidera sanguinem et si ipm videris nigrū
et spissū ext̄ahe eū: et si ipm videris albū et subtilē eū il
lico cstringe: qm i ipso exit vehemēs timor. A min
tione pterea tibi cauere dēs sup cibi replōem ne
māin nō maturā ad venas trahas loco eius qd ab
eis euasti. Et oz ēt ut tibi caueas ab ea i replōe sto
machi et intestinor fcā ex fece iā cseruata et ppinq̄: i
mo in eā eiiando stude. Et illud quidē qd ē i stō aut
eorā eo vomitu. Et qd in intestis iferiorib quo po
teris et si nō alio saltē clisteri. Caue pterea tibi ne
fastiditū phlomes lz plōga ipm ab hoc vt eis fasti
diū digerat. Et tibi ēt caue ne subtilitatē sensus oris
stōi hūtē aut ipsi debilitatē phlomes et infelicē ex
gnātiōe cholere rubee in ipo: hmōi nāq; sibi cauē
dz a nimia quoq; audacia i minuēdo sibi cauē dz:
et pprie cū ieiun. Sēsus vo subtilitatē oris stōi ha
bētē dignosces pp̄terea q mordicatiua traijcē ei no
cet. Et hūtē oris stōi debilitatē cognosces ex deside
rij ipsi debilitate: et dolorib oris stōi et hūtē os sto
machi aptū receptioni cholē rubee i quo ipa mul
tū generat dignosces ex pseuerātia nausee ipsi: et
pp̄eā q choleras quāq; hora vomit et ex oris ipius
amaritudie. Istis nāq; cū phlomati fuerit oris sto
machi cseruatione non premissa accidet inde timō
magnus et q̄nq; moriunt inde. Subtilitatē vo sen
sus habēti et debilitatē bucelle mūdi pāis i rob ace
toso boni hūte odorē infuse sunt dande. Et si fuerit
debilitas cōplexiōis frigide sint intincte in aliquo

qd sit sicut aqua cū zuccaro cū aleskinī aut i sirupo
mēte muschato aut in mina muschata postea minua
tur. Aptitudinē vo generatiōis cholē hūtis ē mi
nuendus dando i potu ei multitudinē aque calide cū
sirupo acetoso: postea dant ei bucelle panis ad mā
ducādū. deīn fiat ut parūp quiescat postea minuat.
Preparatū. pterea ē ut qd ex bono sanguie eiectū
tū fuerit restaurei si fuerit fortis cū assatura carnis
que sit sup prīas: qm si digerit nutrit multū et bene:
veruītī oz ut sit pauca: qm stōus pp̄ phlomiā ē de
bilis. Amplius vene q̄nq; phlomāt pp̄terea ut flu
xus sanguis ex narib et mrice et ano et pectore pro
hibeat aut ex alijs extremis iō ut sanguis ad id qd e
pte illa ē diuersū ptrahat: et hoc quidē medicamē
est fortem iuuando. Oportet vo ut phlomia sit ve
hemēter strictus et sint vices minores que nō sint i vna
die nisi magne necāitatis cū fuerit sit in die post diēm
quacūq; vice minorato fiat quātū posse fuerit: et ad
sūmā melius est ut phlomie vices sint multe q̄ mi
ipsius quātitas sit multa. Et phlomia quidē cū nō
ē necāria cholerā rubeā ebullire facit et postea adue
nit ligue siccitas et q̄ ibi sūt similia. Est igit ei succur
rendū cū aq̄ ordei et zuccaro. Qui aūt secūdare vo
luerit et nō acciderit ex prima minutione malitia pa
ralysis aut qd sit sibi sile venā maius in lōgitudine
phlomare debes: pp̄eā vt ūicaure motio ipius phe
beat cōsolidatiōem et ut āplificet. Qd si cū hoc ti
mor affuerit q cito cōsolidet supponat ipsi pānus
oleo cū pauco sale infusus et desup liget. Et si phlo
mus etiā oleo inunctus fuerit cū sieri phlomia phi
bebit csolidatōnis velocitatē et minuet dolor. Et
hoc quidē ē ut sup ipm oleū aut sibi sile inungatur
aut ipse in oleo nutrat postea cū pāno exsiccet. Inte
phlomiā quoq; et secūdatiōem dormire phlomie
csolidationē festinare facit. Recordare preterea eius
qd diximus de euacuatione in hyeme cū medicina:
q dies eligenda est australina qm simulit in phlomia
Et scire debes q cū minuūtur melācolici et epilepti
ci et illi quos minuere oz i nocte hora dormiēdi oz
ut sit angustus .s. phlobotomus ne sanguis exitus ac
cidat. Et siliter in oib qui secūdatiōe nō indigent.
Scire quoq; debes q secūdatio scdm debilitatis mē
suram ē tardāda. Et si debilitas quidē non affuerit
sit vltima eius tardatio vna hora. Qui voluerit eam
facere ut sanguis ipius trahat sit dies vnus. Amplius
phlomia trāsuersa melior ē ei qui secūdationē vult
in eadē. Et illa que ē scdm latitudinē ei qui vult secū
dationē eadē hora. Et illa que ē scdm lōgitudinez ei
qui vult nō vna eē cōtētus secūdatiōe: imo in corde
tenet q eā per multos faciet dies quaq; die. Cūq;
phlomie dolor maior fuerit tanto erit eius cōsolida
tio tardior. Mulris pterea in secūdatōe euacuatio syn
copim affert nisi fuerit postq̄ assature aquā sumpse
rit. Inter phlomiā quoq; et secūdationē dormire p
hibet ne supfluitates que extrahūtur cū sanguine i
cedant: pp̄terea q supfluitates in sōno ad corpis
pfundū trahūtur. Ex iuuamētis vo secūdatiōis
ē q phlomati virtutē cū pfectōne sue euacuationis:

que est necāria cseruat. Et melior quidem secūdatiōis
terminus ē vt duob aut trib tardet dieb. Ex nocu
mento vo phlomie pp̄ter q̄ plerūq; accidit in mem
bris cōtractio. Balneatio quoq; antequā minutio fiat
p leuiter aggrauat minutionem propterea q cu
tem ingrossat et eam lenificat et ad labendum aptā
efficit nisi phlobotomād multū sanguis habuerit
grossū. Et oz ne phlomatus in se replēdo festinet
sz scdm ordinē nutriat et cibū primus subtiliet. Et sili
oz ne post ipaz exercitijs lz declinet ad hoc vt supi
nus iaceat: neq; post eā balneo vtat resolutionē fu
giente. Cū aūt aliquis phlomat et postea ipius brachiū
apat ex altero brachio minuat, sicut q sollicitauerit et
sup ipm templum [illegible] ponat et ex forti [illegible]
[illegible] in circuitu eius fiat cataplasma. Cūq; aliquis cor
phlomat in quor corpib sup abundantia erit hu
morum phlomia sit cū ebullitiōis illor humor et cor
ruptus et ipor putrefactionis: sit ergo frequēs phlomia
eis necessaria. Sanguis quoq; multis facit vt fre
quēs minutio sit necāria q̄ in pmi quidē alleuiat: sz in
fine puenit inde ad malas egritudies ex qb ē apo
plexia. Amplius phlomia multotiēs cmouet febres
et multotiēs resoluit putrefactionē. Dis quoq; sanus
q phlomat illud qd in .c. de potu diximus accipe oz.
Et debes scire q venarū q̄ phlomant alie sūt q̄ sunt
tm vene et alie sunt q̄ sunt cū arterijs. Arterie vo mi
nus phlomant pp̄ter errorē eius qd in eis existit de ti
more carū sanguis. Et saltē quidē dispositionū mi
nor ē qd ex eā puenit apostema. Et hoc quidē est cuz
fuerat auferri vehemēter angusta. Cū aūt fuerit securi
tas q ex ea sanguis nō fluet maxime est iuuatiua in
egritudinib pp̄ter ea pp̄ter q̄s phlomant. Maius tn iu
uamentū qd ex minutiōe arterie puenit nō ē nisi cū
in mēbro sibi vicino male sūt egritudines: quarū cau
sa est sanguis subtil et calidus. Cūq; arteria phlobo
tomabil q̄ est ei vicina in q̄ nō erit timor maximū af
fert iuuamentū. Vene pterea manus q̄ phlomant
nō pulsatiles quidē sūt sex: cephalica nigra et basilica
et funis brachij et scelem et illa q̄ ppo noie ascellaris
vocat: et ipsa quidem est ramus basilice. eis vo sanior
omnibus est cephalica. Oportet autē vt eas tres supra
iuncturā apiant et nō sub ea neq; in ea: ideo vt egre
diat sanguis bene talit vt saliat et vt sit securitas a no
cumētis neruor et arteriar et sili cephalica. Ear vo
phlomia q̄ fit scdm lōgitudinē ad csolidandū est tar
dior: qm ipe sunt cōiūctionales: in nō cōiūctionalib
vo res est ad hoc diuersa. et in sciatica quidē et scelem
et in alijs venis melius ē vt scdm lōgitudinē phloment.
Et cū hoc oportet in cephalica vt a capite musculi
moueat ad locū lenē et dilatet phlomus: et phlomus
phlomū nō csequat: qm faciet apa. Plurimū aūt er
rorē q euenit in minuēdo cephalicā nō puenit ex p
cussiōe vna lz maḡ: imo nō accit nocumētū nisi p
iterationē pcussionū. Et q̄ ex ipius phlomia plus tar
datur est illa q̄ fit in lōgitudine: cui quidē phloboto
mi csolidādi sunt si voluntas affuerit vt secūdatio fiat.
Cū aūt eam nō inueneris q̄re aliquē ramor eius q
sunt in silvestri ascid: et in vena quidez nigra est timor

pp̄ter neruū q est sub ea: et q̄nq; sub ea est inter duos ner
uos [illegible] igit cauere debes vt ipaz in lōgitudie phlo
botomes et ad [illegible]. Et forte sup ea erit neruus
subtil tensus sicut corda. Et tu nequidez oportebit vt
hoc cognoscas: et caueat ne pcussio in eo cadat et pro
ueniat inde stupor pseuerās. In eo aūt casus nerui
fuit grossior iam eius ille ē magis manifestus. Et
error quidē in ipso ē dolorix nocumētū: qre cū error
accidit et neruus sit pcussus fuerit nō csolides phlo
botomiā: imo sup eā pone qd ipius pphibet csolida
tionē. Et eius quidē medicamentū est sicut medicamen
tū vulneris neruor. Et nos iam locuti sumus de ipso
in lib .iiij. Caue tibi pterea ne eas inflans ad ipm
puenerit qd sit vbi gēta sit solutā et sandalis: sz ipm
et totū corpus oleo calefacto frica. Funis aūt bra
chij melius ē vt transuersē incidat nisi vtriq; fuerisse
cmoleq qm nūc in lōgitudine phlomat. Basilica
quoq; magni est timoris pp̄ea q arteria cadit sub
ea: et q neruus et musculus etiam sub ea cadit. in ipsam
ergo phlomanda tibi caue: qm si supercussio fuerit in
arteria sanguis nō restringet: aut restringet difficult.
Hominū quoq; sunt quidam quor basilice due asso
ciant arterie: quarū vna cū signata fuerit existimabit q
iam sit securitas et forsitan pcutiet alteram hoc eni sci
re debes. Cūq; ligaueris scdm plurimū rei accidet ibi in
flatio q̄nq; ex arteria q̄nq; ex basilica: sz quācūq;
fuerit ligaturā soluere debes et inflatione molliter stri
gere: deinde ad ligādū redi: et si inflatio reuersa fue
rit reitera. q si nō inueneris quod erit in hoc si basilicā di
miseris et ad ramū q ascellaris vocat redibis: q̄ quidē
est q̄ sup domesticū ascid existit ad inferiorez: inflatō
quoq; errorē multotiēs efficit et ligatura sepe arterie
pulsū quiescē facit et ipaz eleuat et ponit ipaz supmā et
existimat q sit vena et phlomat. Cūq; quālibet li
gaueris venā et ex ligatura sup eā pueniet qd sit sile
lenti aut ciceri fac in ipsa qd in basilica diximus. In
basilica quoq; phlomanda quāto plus ad brachiū de
scēderit erit sanius. Phlomus pterea in venā pcedere
dz ad diuersitatē ptis arterie. In basilica quoq; nō
solū cōtingit error ex pte arterie sz etiā musculus sub ea
est et neruus pp̄ter quos etiā puenit error: hoc quidē iam
tibi diximus. Signū vo erroris in basilica et q arte
ria iā sit pcussa ē q sanguis egredit subtil rufus q a
saliēdo manat et lenificat cū eo tactus et ipa sit inferior:
tūc ergo succurre ei et in vulneris orificio par de pil
leporis pone cū pauco pulueris turis et sanguinis
draconis et aloes et myrrhe et pauco alculcotar et al
zegi et sup ipaz ex aq̄ frā quātū poteris roza et sup lo
cū ipm phlomatū ligaturā appone tenacē. Qd si
se tenuerit vsq; ad tres dies nō solues et post etiam
tres dies quāto plus potes tibi cauere debes et loco eius
plastrū ex stipticis superponere. Multi pterea ho
minū arteriā illam incidūt penitus vt ipsa ctrahat et
caro desup eā cooperiat et teneat. Amplius plerūq;
hominū pp̄ter sanguis exitū moriunt. Et quidā cor
sunt q moriunt propter fortitudinē doloris ligature
quamvoluerit pp̄ter fortitudinē phlobotōis fluxus san
guinis artie donec mēbrum siccū ē scdm vilā [illegible]. Et

ſcias q̄ curſus ſanguinis q̄q̄z puenit etiā ex venis. Propterea ſcire debes q̄ ſanguis q plurimum de cephalica minuitur eſt q ex collo τ eo qd̄ eſt ſupra ſpōm τ partes ſub ipſo egredit̄ terminū ptis ſpatulis nō ptranſit a ypocondrijs τ iſerioꝛa nō talr mūdificat ut in̄ ſic cura. Nigre vo iudiciū int cephalicā τ baſilicā eſt mediū. Et baſilica qdē cū ſit qd̄ eſt ſuper ſunis τ vētris infeꝛius. Funis vo brachij ſilis eſt cephalice. De ſcilicz vo dicit q̄ q̄ dextra eſt dolorib̄ epatis ꝯfert τ que ſiniſtra dolorib̄ ſplenis τ q̄ ſāguis fluē dimittatur donec p ſe ſtrigat. Man̄ quoqz illi q phlomat in calidā aq̄ eſt ponēda ne ſāguis cito reſtringat τ ut ſacile egrediat ſi a egreſſio debil̄ fuerit ſic ē i pluribus coꝝ q ex ſcilicz minuūt. Et ſcilicz qdem phlebotomia melioꝛ ē ea q̄ fit in longitudine. Maxillaris aūt iudiciū eſt ſic iudiciū baſilice. Arteria vo man̄ q̄ phlomat ē arteria q̄ inter pollicē exiſtit τ indicē τ eius qd̄ inuenimus in antiquis dolorib̄ epatis τ diaphragmatis eſt mirabile. Et Gal. qdez iam vidit hoc in ſōnis: ſcilicz ſcripſit .n. homini hāc facere phlomiā cū doloris que i epate habebat q eā ſcit τ ſan̄ effect̄ eſt. Pleruqz etiam phlomat alia arteria q̄ ad interioꝛē ptē palme declinior hac exiſtit cuius iuuamētū ē ppinquū iuuamēto iſtius. Qui aūt venā man̄ phlomare volueris τ nō potueris nō errat in ligādo eā ſemel cū in volutione τ iteratōe faciēs ſz vna die aut duob̄ dimittas. Verūtñ ſi pcuſſionē iterare neceſſarium fuerit a prima pcuſſiōe ſe remoueat τ nō ab ea deſcēdas. Ligatura vo preterea fortis aſpa affert τ iſtatio pāni τ ipſius ſup̄ caſtratio ex aq̄ roſ. aut aq̄ iſſiata ē bona τ ꝯueniēs. Opz ēt ne ligatio cutē de ſuo loco cū phlomiā aut p̄ eaz remoueat. Et cōporib̄ qdē macris ligatio ſoꝛtitudo ē cā euādi venas τ retinēdi ſāguinē ex eis. In craſſis aūt cōporib̄ pp latitudinē vene nō apparent niſi ꝯſtringant. Minuto̅ꝛ pterea ſūt qdā q ingeniāt q̄ſi doloꝛ regat ſup eleuando manū ꝯſtrictōe brachij τ dimiſſiōe hōc vni τ ſūt qdā q phlomiā olo inſtigūt ſz hoc totū ſicut iam diximus doloꝛez leuīt τ ꝯſolidatōēm retardat. Et ſi vene qdem q̄ in manu nominauimus nō appuerint ſz appuerint ipaꝝ rami phlomat man̄ digito ꝯtrahēdo inferius. Et ſi ſāguis cito ad ſaniē reuerſus fuerit cū digit̄ remoueat τ in minuerit phlomet τ ſi nō minuat. Cūqz lauādi aſſuerit volūtas cutis trahat: τ ō ut pcuſſio coopiat τ fiat ablutio: deiñ ipa ad ſuū ſitū reducat. Pannus quoqz eminētiā hūs rectificet q eſt melioꝛ cū pilaz habet τ deſup liget. Cum aūt in oꝛificio pcuſſionis adeps egredit̄ molliter interius reducēda erit τ nō erit incidēda. Et in hoꝝ qdem ſecudatōe nō eſt fiducia ſpēda ſine pcuſſione: τ hoc qdem in fine capli vehementer ꝑſcrutabimur: nam ſmo iſte accidentaliter hic ingreſſus eſt. Amplius ſcire debes q̄ ſāguis retētio τ pcuſſionis ligatio i minatā habent hoꝛā: ſz ſūt diuerſa: nā qdam ſunt q tollerare poſſūt: ēt ſi febricitantes eēnt ut q̄nqz aut ſex ſāguinis libre auferātur.

Sūt τ alij qui non poſſūt tollerare tpis ēt ſanis ut vna ſāguis libra auferat: verūtñ nos in hoc ꝯſiderādo ſunt diſpōnes q̄rū vna eſt leuitas corpis τ ipſius

ſanitas: τ alia ē coloꝛ ſanguinis: nā in hoc etiā multotiens accidit erroꝛ: quoniā in principio ſui egreditur ſubtil τ alb̄: quare cū repletiōis ibi affuerit ſignificatio τ opoꝛtuerit te phlomiā facere nō decipiaris pp̄ter hoc: nā coloꝛ ſanguinis in eis q repletiōis ſignū hn̄t pn̄ ſſcet q̄n̄qz ſed cū inde nō ē curant. In eis quoqz qui apoſta hūt calida ſanguis erroꝛē facit: qm̄ apa ſanguinē ad ſeipſū trahit. Et tertia eſt pulſus a que recedē nō debes. Cū ergo pn̄t ſanis pulſum debilitando coloꝛis aut mutabit coloꝛ ſāguis aut mutabit pulſus τ pp̄e ad debilitatē retinet. Et ſilr ſi aduenerit oſcitatiōis accīs aut ſingult̄ aut nauſea aut ſi cito mutabit coloꝛ aut pulchritudo ipſius pulſus. Qui vo magis ſyncopiſāt ad hoc vt ſyncopis eis velociter accidat ſūt illi qui calidarū ſunt complexionum macri laxa hn̄tes corpa τ qui ſūt pp̄e rarū nō hoc ut illud eis euēiāt tardiſſime corpa habētes ſpiſſa τ carnes duras. Oꝝ pterea ut minutos phlomos habeas multos quoꝝ qdam ſint pilū habētes τ qdā pilo carentes. Et pilū qdem hūtes ſūt ꝯuenientioꝛes venis labētib̄ ſic quidem. Et habeas glomeꝛē ex cuculo aut ſerico. Et inſtrumētū vomitiui ex ligno aut pēna τ ut ſecū teneas pilos leporis τ medicamētū ex aloe τ ture τ folliculū muſci τ de muſcato τ trociſcos de muſcho. Ideo ut ſi ſyncopis acciderit q̄ eſt vna ex rebus q̄ ex minutiōe timēt τ foꝛtaſſe habeas hoc nō vomuerit ſuccurras. τ glomerē in os eius mittas τ ipm̄ cū inſtrumēto vomitū facias τ folliculū ei ad olfaciēdū tribuas τ facias ipſū traijcere aliqd ex electuario ꝯmuſchato τ ex trociſcis eius ppter eius vir̄ viuificā. Et ſi accidat ut ex arteria ſanguis egrediat ſuccurras τ repleas vulnus pil̄ leporis τ cū medicamine ex aloe ipos retineat. Syncopis vero accidit ſanguine egrediēte: immo ſz plurimus non accidit niſi poſt retentionem niſi ſuperfluus fuerit ſanguis exitus: licet in ſebrib̄ ſynochis nō curent̄ ſiuſqz ad ſincopi ꝑueniat τ i principio apoplexie τ in ſinancijs τ in magnis apoſtematibus pernicioſis τ foꝛtibus doloꝛibus τ hoc tamē facere non debemus niſi cum virtus fuerit foꝛtis. Et iā q̄dez accidit nobis ut in venis man̄ ſmonē cōpleueremus ſz alioꝝ ſinial τ obliuiſcēmur vēis pedū τ aliaꝝ venis: nos ergo in eis ſermonē noſtrū continuare opoꝛtet. Dicemus ergo q̄ ex venis pedis eſt ſciatica que phlomatur a parte ſilueſtri alcabi aut ſb eo aut ſupra ipſum. Et ligat illud qd eſt ſupra ipm̄ a ſūmitate coxe vſqz ad cabi τ inuoluitur faſcia foꝛtiter aut inſtita. Et melius quidē eſt ut ante balneetur in aqua calida τ ut ipſa in longitudine phlomet. Qd ſi ipſa fuerit occulta aliquis ſuoꝝ ramoꝝ phlomet qui inter minimū τ ſm digitū ab eo exiſtit. Et iuuamentū quidem in phlomia ſciatice eſt magnum in doloꝛe ſcie: τ ſimiliter in podagra τ in varice et elephantia ſz ſciatice ſecudatio ē difficil. τ ex eis ē ſophēa q̄ ē ſup ptē domeſticā alcabi τ ē māifeſtioꝛ ſciatica: τ ipſa quidē phlomat pp̄terea ut euacuet ſanguis ex mēbris q̄ ſūt ſub epate τ ut ſāguis a ptib̄ ſuperioꝛib̄ ad inferioꝛes deducat q̄re menſtrua educit ꝓuo

cat τ hemoꝛroidarū oſtiola aperit. Et nō quidē ſic oportere ut ſciatica τ ſaphena ſilis exiſtat iuuamētū ſz experimētū facit ut opatio ſciatice pl'rīz cōueniat doloꝛi ſcie ſicut ſi hoc eēt debitū. Et ſaphene quidē phlomia melioꝛ ē que fit tranſuerſe latitudini attinens. Et ex eis ē vena curuature que phlomat ſub genu poplitis q̄ iuū efficit quātū τ ſaphena ſz eſt foꝛtioꝛ ſaphena i ꝓuocatōe mēſtruoꝝ τ in doloꝛibus ani τ hemoꝛroidib̄. Et ex eis ē vena q̄ eſt poſt alcaberhob q̄ eſt quaſi ram̄ ſaphene τ opat quātū ipſa.

Et ad ſūmū quidē venarū pedis phlomia ꝯfert egritudib̄ que ſiūt ex mēbris ad caput declinātibus τ egritudib̄ meſſe. Et ipſa quidē magis debilitat virtutē q̄ phlomia venaꝝ man̄. In venis aūt que phlomant τ ſunt in pte capitis excepta quidē mediana eſt ut tranſuerſe phlomentur τ earū quidē quedā ſunt q̄ ſūt vene τ quedā que ſūt arterie. Vene ergo ſunt ſicut vena frōtis que ē due ex ſuperciliis. Et ipſi qdē phlomia ꝯfert grauitati capitis τ ꝑpe illū q̄ ē i poſtādōe pte capitis τ grauitati oculoꝝ τ ſtupoꝛi τ doloꝛi capitis ꝑſeueranti antiquo. Et vena q̄ ſup caput phlomat ꝑpt emigraneā τ vlcera capitis τ due vene tpoꝝ q̄ ſlexuoſe incedūt τ due vene q̄ ſūt i angulis oculoꝝ lachrimalib̄ τ ſm plurimū nō appent niſi ꝑ ꝯſtrictiones ſuffocātes: τ in ipſis quidē phlom̄ nō eſt ꝑſiderandus q: foꝛtaſſe ſiet fiſtule ex pcuſſiōe oſſis τ ex eis nō egredit̄ ſanguis niſi pauc̄. Iuuamētū vo phlomie ipſarū duarū erit in doloꝛe capitis τ in doloꝛ emigraneo τ opthalmia antiq̄ lachrymis τ pāno τ ſcabiei palpebrarū τ earū hoꝛdeoli τ nictilopis. Et tres vene pue q̄rū loc̄ ē poſt illū ubi eſt extremitas auris tangit cū puenit ad capillos. Et vna quidē harum triū eſt magis manifeſta q̄ phlomat i principio aq̄ τ cū caput ſtrōt recipit fumū. Et pp̄ter hoc ꝯferūt vlceribus auriū τ colli τ poſterioꝝ capitis. Et Ga. qd negat qd quidā dicūt q̄ due vene q̄ ſūt poſt aures phlomant ut qui ſilios ꝯgignūt ipſos nō gignāt. et ex venis iſtis ſunt quidē que ſūt due τ minuūtur in principio lepre τ foꝛtis ſquināntie τ coanguſtatione anhelit̄ τ aſmate acuto τ raucedīe uocis. Et in habēt apa in pulmōe τ diſnia q̄ ē ex multo ſanguine calido τ egritudib̄ ſplenis τ laterū. Et oꝝ ut dixi m̄ anteꝫ phlomo pilū hn̄te minuātur. Modus vo ligandi eas ē q̄ oꝝ trahere caput ad ꝯtrium ptis phlomie ut vēa extēdēdo fiat ſicut coꝛda: τ cōſideretur que pe ſit mag. e declināe τ fiat phlomia ex ꝯtrio partis illius. Oꝝ pterea ut eīus phlomia fiat i latitudie τ nō i lōgitudie ſicut fit i ſaphēa τ ſciatica. τ cū hoc toto oꝝ ut ipſius phlomia cadat i ei lōgitudine. Et ex eis ē vena que ē in lepore cui̅ phlomie locus eſt ipſius extremitas que digito preſſa ī duo partitur: vbi quidem ſic phlomat: ſed ſanguis qui ī de egreditur eſt paucus. Et ipſius quidez phlobotomia confert calidis τ turbationi oculorum τ hemoꝛroidibus τ botoꝛ que in naribus naſcuntur τ pruritui que ſit in eis. verūtamē plerūqz accidit ex eo coloris rubedo perſeuerans que ſimilat ſahafati τ eo nīſpx facies τ eſt ipſius impedimētum mai̅ ſine

ſtramento. Et ſūt vene qdē que ſunt ſub ſcele a parte nocte quarū phlomia cōfert egritudini oculoꝛū antique que eſt ex ſanguine ſubtili τ antiquis capitis doloꝛibus. Et ex eis ſunt vene que ſunt in labijs et ſūt quatuoꝛ τ ſuper vnūquodqz coꝝ exiſtit par que conferunt vlceribus oris τ alcola τ doloꝛibus gingiuarū τ earū apoſtematibus τ ipſarū laxitati τ vlceribus τ fiſtulis τ fixuris que ſunt in eis. Et ex eis eſt vena que eſt ſub lingua ſup occultum menti que minuitur in ſquināncijs τ apoſtematibus duarū amigdalarū. Et ex eis ſunt vene que ſunt ſub lingua τ exiſtentes ſuper ipſam linguā τ minuitur pp̄ter lingue grauitatē que eſt ex ſanguine: eaque quidem in longitudine ſunt minuende: q: ſanguinem conſtringere qui fluxit ex phlomia in latitudine facta eſt difficile. Et ex eis eſt vena alantifaca que inter mentū τ labiū eſt inferius que phlomat pp̄ter oris fetoꝛez. Et ex eis eſt vena ſurçule que phlomatur in medicationibus oris ſtomachi. Ex arterijs vo que ſunt in capite eſt arteria tēpoꝛis que quādoqz phlobotomatur τ quandoqz inciditur τ quādoqz extrahitur: τ q̄nqz aduritur. Et hoc ſit pp̄terea ut acuti rheumatiſmi τ ſubtiles ꝯſtringant q ad oculos deſcēdunt τ pp̄ter amplificationis principiuꝫ.

Et due arterie que ſunt poſt aures q̄ phlobotomātur pp̄ter ſpecies ophthalmie τ principium aque τ pannum τ nictilopas τ antiquū doloꝛem capitis. In earum tñ phlobotomia ſemp exiſtit timoꝛ τ cuz hoc tardatur ꝯſolidatio. Gal. quoqz dixit q̄ cuiuſdam in gula vulnerati arteriam pcuſſio parumper tetigit ex qua magna ſanguinis pars manauit: ſed Gal. ei ſubuenit cum medicamento turis τ aloes τ ſanguinis draconis τ myrrhe τ reſtrictus fuit ſanguis τ doloꝛ antiquus quē in exterioꝛe pte coxe poſterius cōſueuerat habere receſſit. Et ex venis que in coꝛpoꝛe phlobotomantur ſunt due vene ſuper ventrem quaꝝ vna ſup epar conſiſtit: τ altera ſuper ſplenē eſt poſita. Et phlomat dextra in hydropiſi τ ſiniſtra in egritudinibus ſplenis. Scito pterea q̄ phlobotomia duas habet hoꝛas: hoꝛā electā τ hoꝛā neceſſariā: hoꝛa vo electa eſt eius que eſt in lumine diei τ poſt digeſtiōis ꝯplementū τ ſuperfluitatū expulſionē: τ hoꝛa neceſſaria eſt hoꝛa q̄ fieri opoꝛtet τ q̄ tardari nō poteſt τ in q̄ res ꝓhibitoꝛia nō attendit. Scias etiā q̄ phlobotom̄ obtuſus ē magno impedimēto: qm̄ errat τ nō ꝯſequit. ſ. qd debz apa reſicit τ dolere. Cū ergo phlobotomo opatus nō manū ꝑcutiēdo impellas: ſed ſuauiter blandiendo et etiam furtim agas vt phlobotomi extremitas ad interioꝛa vene ꝑueniat: qm̄ ſi illud diuiter feceris ſepe caput phlobotomi tuus in venis occulta rumpetur fractura τ facit vt vena refugiat τ non vulnerabit venaz. Et ſi perfidioſe iniſteris vt cum eo phlobotomes augmentabis maliciam quapꝛopt exigiri debes qualiter phlobotomus ingrediat cutē anteqȝ cum eo phlobotomes: τ tum percuſſionem ſecūdare volueris ſi tibi neceſſariū fuerit. Tibi pterea cauere debes ne venā impleas τ ſāguinē ſiccez: qm̄ tūc

ſapius ⁊ remotis minus erit. Cumqȝ vena tibi rebel- lauerit vel occultauerit ⁊ ipſius repletio ſub ligatura nõ apparuerit ſolue ipſã ⁊ multotiẽs liga ⁊ iunge eã ꝯcãp rimando deſcẽde ⁊ aſcẽde donec eã manifeſtaſ ⁊ apparere facias. Et hoc quidẽ experieris cũ duobꝰ di gitis vtriſqȝ locoꝝ tãgẽs in quibꝰ ſcis venã exiſtẽ- dũ: ⁊ qñqȝ tangẽs vtriſqȝ ⁊ qñqȝ vno ipſoꝝ ⁊ cũ alte ro facies ſanguinem incedẽ donec altero cadẽte ipſiꝰ ſentias ſanguinis acceſſionẽ cũ ad ipſum pducaſ ſãguis ⁊ eiꝰ receſſionẽ cũ dimittiſ. Et ſcito ꝙ caput phlebomi hꝫ ſpaciũ in quo penetrat qḋ tñ nõ ẽ lõgũ ne ad ar- teriã aut neruũ penetret. Et ipſꝫ quidẽ pl'ꝫ ſpelleſ de bet cũ vena fuit magis ſubtilis. Oꝫ ãt ut phlebomi apprehẽſio fiat pollice ⁊ impudico ⁊ dimittatur in- dex ad palpandum: ⁊ ut in medio ferri fiat apprehẽ ſio pollice ⁊ non apprehendatur ſuperius qꝛ non bñ tenebiſ imo erit vacillãs. Cumqȝ vẽa remouẽdo ſe ad ptẽ vnã mutabiſ oppõas ei ligaturas ⁊ ſtrictu- rã ecõtrario ptis illiꝰ: ⁊ cũ remouẽdo ſe ad duas p- tes equaliſ mutabiſ nõ debebis eã i lõgitudie phlebo mare. Et ſcito ꝙ oꝫ ut ſtrictio ⁊ tẽpſtio ſint ſm q̃ntitatẽ diſpoſitiõis cutis in duritie ſui ⁊ groſſitie ⁊ ml'- titudie carnis ⁊ abũdãtia. Et oꝫ vt ẽt ligatura ſit p- pinqua. Cumqȝ ligatura venã occultauerit fac ſignũ ſup eã ⁊ caue tibi ne a ſigni rectitudie remoueaſ cũ ligaturã ſ facies ⁊ cũ hoc toto ſpelle phlebomũ. Cũ aũt vene declinatio ⁊ ipſius eleuatio tibi rebelles exti- terit ſinde locũ q eſt ſup eã in corpibꝰ macris ꝓpe ⁊ cũ vncino opare. Caſꝰ ṗtẽa ligationis ⁊ cõſtrictõis in ſcĩſura ꝓhibet venarũ ĩpletiõem. Cumqȝ volũeris lauare digito tuo tẽde cutẽ ut a rectitudie remoueatur foraminis: deĩn laua ⁊ exſicca ⁊ põe pãnũ cõuenientẽ ſup eã ⁊ dimitte cutẽ ut ad locũ ſuũ redeat. Et ſcito ꝙ multũ ſudãt cũ repletionis ẽ phlebomia idigẽs Et multotiẽs etiã hñti febrẽ ⁊ hñti dolorẽ capitis q ex ꝯſilio phlebomie cẽt medicãdꝰ ſupuẽit fluxꝰ vẽtris nãliter qui phlebomiã excuſat.

Ca. xxi. de ventoſis.

Ventoſe cutis ptẽ magis mũdificãt q̃ phlebo mia ⁊ plꝰ extrahũt ſanguinẽ ſbtilẽ q̃ groſ ſum. Et ipſarũ quidẽ iuuamẽtũ i corpibꝰ cõpoſitis groſſis ⁊ graſſiſ groſſũ hñtibꝰ ſanguinem ẽ paruum: qꝛ ex iſtis nõ extrahũt ſanguinem nꝫ extrahũt ſicut oꝫ: imo q ex eo vehemẽt ẽ ſubtilis ⁊ cũ difficultate: ⁊ in mẽbro vẽtoſo debilitatẽ efficiũt. Quidã aũt ꝑ- cipiũt vt vẽtoſe i pncipio mẽſis non apponant: qꝛ humores nõdũ ãmoti fuerũt neqȝ ebullierũt: neqȝ i fine mẽſis: qꝛ hũores tũc ſt minuti: ſꝫ i medio mẽ- ſis cũ hũores ſũt ebulliẽtes ⁊ in ſui augmẽto lumẽ in corpore lune augmẽtũ ſequẽtes: ⁊ augmentatur cerebꝛ in crementis ⁊ aqua in fluminibus acceſſionẽ ⁊ receſſionẽ habentibus. Ex ſuis vero horis in die melior eſt hora ſecunda ⁊ tertia: ⁊ oportet qui- dem vt a ventoſis ſibi quilibet caueat poſt balneũ niſi cuius ſanguis fuerit groſſus quoniã ipſe ſe prius balneari debet ⁊ vna hora maiori ⁊ poſtea vẽtoſas apponere. Plurimi autẽ hominũ abhorrẽt ven toſas in anterioribus capitis apponere ⁊ reperiunt in hoc ſenſum ⁊ intellectuꝫ impediri. Et ventoſe quidẽ ſuper nocrã que eſt in collo poſite nigre vice rie exiſtũt, ⁊ ꝯferũt ſupcilioꝝ grauitati ⁊ alleuiãt pal pebras ⁊ cõferunt ſcabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. Et ſu per alchend vicẽ tenẽt baſilice ⁊ cõferũt doloribus humeroꝝ ⁊ gule. Et ſuper alchada poſiteꝰ ſunt vi carie cephalice ⁊ conferũt tremori capitis ⁊ mem- bris que ſunt in capite ſicut facies ⁊ dentes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ naſus. Ventoſe aũt que no cre ſupponũtur obliuionẽ hereditare faciunt vera- citer ſicut quidaꝫ dixerũt quoniã poſterior pars ca pitis eſt locus cõſeruatiõis quẽ vẽtoſe debilitãt. Alchedie ṽo debilitãt orificiũ. Et ꝓpter alchedam quidẽ qñqȝ accidit capitis tremor: preſertim iis ꝙ vti- tur nos a nocra ⁊ ab alchedi parũ ꝑ aſcẽdamus niſi cũ fuerit neceſſarie ꝓpter fluxũ ſanguinis ex naſis: quia tũc cũ eis eſt deſcẽdẽdũ ⁊ nõ aſcẽdẽdum. Hec quidẽ vẽtoſe que alchedi ſupponũtur ⁊ inter duas ſpatulas cõferũt egritudinibus ſanguineis ⁊ ſpaſmo ſã guineo ⁊ aſmati ſanguineo: ſꝫ ſtomachũ debilitãt ⁊ cordis tremorẽ generãt. Et ventoſe quidẽ que cru- ribus ſupponũtur ſũt minutioni ꝓpinq̃ ⁊ mũdifi- cant ſanguinẽ ⁊ ꝓuocãt menſtrua. Et ei quidẽ que ex mulieribus albe exiſtũt ⁊ laxe ſanguinẽ hñtes ſub tilẽ ventoſe in cruribus poſite ſũt meliores q̃ phlebo mia que fit in ſaphena. Quidã preterea dixerũt ꝙ vẽtoſe ſuper occiput poſite ⁊ ſũmitatẽ capitis ꝯferũt amẽtie ⁊ ſcotomie ⁊ tardãt canos quẽadmodũ di- xerunt. In hoc conſideratio eſt habenda: nã iſtã in his operaſ corpibꝰ ⁊ nõ in aliis: qꝛ in plurimis cor- poꝝ feſtinare faciũt canos ⁊ ipediũt intellectũ ⁊ cõ- ferũt egritudinibꝰ oculi: ⁊ hec quidẽ eſt maior earũ vtilitas: qꝛ conferũt eoꝝ ſcabiei ⁊ bothor ⁊ ſimu- ſeragi ⁊ egreſſiõi vuee: ſꝫ intellectũ ipediũt ⁊ faciũt hereditare ſtupiditatẽ ⁊ obliuionẽ ⁊ maliciã cogita tionum ⁊ egritudines pmanentes ⁊ nocẽt aquam in oculo habentibus: niſi forſaſſe ſi hora ſe pacientia- rit qua illud fieri debet nõ ipediunt. Ventoſe autem ſub mento poſite proſunt dentibꝰ repletis ⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mundant caput ⁊ mãdibulas. Et ventoſe renibus ſuperpoſite conferũt apoſtematibus coxa rum ⁊ earũ ſcabiei ⁊ bothor ⁊ podagre ⁊ hemoroi dibus ⁊ elephantie ⁊ ventoſitatibus veſice ⁊ matri cis ⁊ pruritui dorſi. Cumqȝ vẽtoſe iſte fuerint cũ igne ſiue ſint cum ſcalpelatione ſiue abſqȝ ea iuua- bunt etiam in hoc: ſed ille quidẽ que ſunt cũ ſcalpe latõne ſunt fortiores parteqȝ in vẽtoſitate. Nam que ſine ſcalpelatione ſunt in remouẽdo vẽtoſitateſ frigidas ⁊ ut radicitus euellãt hic ⁊ ubiqȝ ſunt for- tiores. Ventoſe preterea in anteriori pte coxarũ te- ſticuloꝝ apoſtematibus cõferunt ⁊ vulneribus coxarũ ⁊ crurium. Et vẽtoſe poſteriori parte coxaꝝ ſuppoſite ꝓſunt apatibꝰ ⁊ exituris q̃ in natibꝰ ſũt. Et ventoſe poſite ſub poplite cõferũt pulſatiõi po- plitis q̃ ex calle gñaſ hñtibꝰ ⁊ exituris malis ⁊ vlce ribꝰ putridis i crure ⁊ pede. Et vẽtoſe ſup duas aſ- cabi ꝯferũt ꝓhibitiõi mẽſtruoꝝ ⁊ ſciatice ⁊ podagre Ventoſe aũt ſine ſcarificatõe qñqȝ ponũt ꝓpter ma-

nẽ a pte ſui motꝰ trahãt ſicut cũ mãmill' ſupponũt ideo ut curſus ſãguinis mẽſtrui retineaſ. Et qñqȝ que- runt ut apſa ꝓfũdaꝫ ad exteriora extrahãt: ideo ut medi camẽtũ ad ipſum perueniat. Et qñqȝ reqruntur ꝓpter ut apſa ad aliud mutet mẽbꝛ qḋ ignobiliꝰ in vicinitate exiſtit. Et qñqȝ reqritur ꝓpterea ut mẽbꝛ calefiat ⁊ ſãguis ad ipſum trahat ⁊ ipſiꝰ reſoluant vẽtoſitates. Et qñqȝ reqritur ꝓpterea ut mẽbꝛ ad ſuũ nãleꝫ lo cũ reducaſ a quo remotũ fuit ſicut fit in ruptura ingui nis. ⁊ qñqȝ reqrũtur ideo vt dolõ ſedeſ ſicut cũ ſuppo nunt vmbilico in dolore colice vehementer cogẽte ⁊ in vẽtoſitatibꝰ vẽtris ⁊ in doloribus mſicis q accũt apud motũ mẽſtruoꝝ ⁊ ꝓpe in adoleſcẽtibus ⁊ ſup laxitatẽ ptis exterioris coxe ſicut fit in ſciatica: ⁊ cuꝫ timeſ oſſis coxꝰ a ſictura ⁊ inter duas anchas pro ſũt duabꝰ anchis ⁊ duabꝰ ptibꝰ ſenioribꝰ coxaꝝ ⁊ hemoroidibꝰ ⁊ hñti rupturã inguis ⁊ podagricis Ventoſe quoqȝ ſup nates poſite a toto corpe trahũt ea a capite ⁊ ꝯferũt inteſtinis ⁊ menſtruoꝝ ſanãt cor ruptões ⁊ alleuiãt ꝑ eas corpꝰ. Et dicimꝰ quidem ꝙ in vẽtoſis cũ ſcarificatõe tria exiſtũt iuuamẽtã. Primũ coꝝ eſt euõis ex ipſo mẽbro: ⁊ ſcḋꝫ ẽ repo ſitionis ſbe ipſe ne euõnẽ hũoris q educiſ ſequendo eueſtit ⁊ iiiuꝫ eſt qꝛ nõ curaſ ut ex pncipalibꝰ mẽbris fiat eio. Scarificatio ṽo ẽ ꝓfũda ut ex ꝓfũdo trahatur. Locus pterea vbi vẽtoſe adhẽrẽt qñqȝ apãt ⁊ fit difficile ad ipſaꝫ remouẽdam. Pdimus ergo aut ſpongia in aqua tepida infuſa q̃ caliditati attineat ſiãt ⁊ cũ ea in circuitu fiat embroca. Et hoc qdeꝫ frequẽ ter ꝯtigit cũ ſup mãmillaꝝ ptes vẽtoſas ponimꝰ ut ſãguis mẽſtruoꝝ fluxus ⁊ ex naribꝰ arceatur: q̃obrẽ ſup ipſas mãmillas eas ponere nõ debemus. Cumqȝ locꝰ vẽtoſe iungeſ ꝓpe ipſam ſuſpẽde ⁊ nõ tardes ſꝫ ad ſcarificãdũ feſtina. Sitqȝ pma poſitio leuis ⁊ cito remoueaſ ipſa: deĩn ſm ordinẽ tardeſ ipſius remotio ⁊ tollerãtia. Et oꝫ qdeꝫ ut vẽtoſatꝰ poſt vnã horam cibeſ. Infans pterea in ꝫꝰ anno vẽtoſet ⁊ poſt trãſ- actis duobus annis: qꝛ prorſus non debet vẽto- ſari cũ eſt vnius ãni. In vẽtoſis quoqȝ fit ſecuritas ne mẽ ad ſferiora deſcẽdãt. Et cholericꝰ qdẽ vẽtoſa- tus poſt vẽtoſas comedere debꝫ grana malagrana- ti ⁊ ipſoꝝ ſuccũ ⁊ ſuccũ ſcariolæ: cum zuccaro: aut la- ctucas cum aceto.

Capitulum. xxij. de ſanguiſugis.

Indi dixerũt ꝙ in q̃rundã ſãguiſugaꝝ na- tura exiſtit vẽtoſitas: ab eis igiť caueñ. eſt q̃ ſũt ex gnẽ magno habẽtiũ capita ⁊ q̃ruꝫ colores ſũt antimoniales ⁊ nigre: aut q̃ꝝ color eſt viri dis: aut que ſunt ſanguiſugꝫ habẽtes ⁊ ſiſtes mezarieiꝫ ⁊ ſuper quas exiſtunt fila coloris azuli: ⁊ q̃ꝝ color ſi milis madion. In omnibꝰ .n. iſtis exiſtit vẽtoſitas ⁊ pueniũt ex eis apata ⁊ ſincopis ⁊ ſanguis fluxus ⁊ febris ⁊ laxitas ⁊ vlcera mala. Eas quoqȝ non ac- cipias ex aqs malis in qbus limus alnaceſ niger ⁊ cenoſus ⁊ morꝰ ſtatĩ turbat aq̃ ⁊ fetet: ſꝫ illas elige que ab aqs colligũtur cochalibꝰ tolubiata ⁊ i qbꝰ moriũtur rane. Ne ſꝫ attẽdas illud qḋ qdeꝫ dicunt ꝙ ſiũt in aqs vbi moriũtur rane ſunt malẽ. Sitqȝ earꝫ color ſilis rei ſup quã exiſtit viriditas ⁊ tẽdãt ſuper eas fila duo coloris arſenici hñtis. Et refle rotũde que ſunt coloris epatis. Et ille que ſimiles ſunt locu- ſte ⁊ que caude muris ſiles exiſtũt ⁊ minute ꝑua ha bentes capita: omniũ iſte digẽde ſunt. Et nulles ma gis digne q̃ hñtes vẽtres rubeos ⁊ dorſũ viride ⁊ ꝑcipue ſi ex aquis fuerint currẽtibus. Extractio ꝑte rea ſãguiſ a ſanguiſugis facta ꝓfundior eſt extractõ ne que fit cũ vẽtoſis. Et ipſe qdem anteq̃ ponantur q̃n ꝑ vnuꝫ diem colligẽde ſunt. Et ꝯſtrictõne faciendum eſt ut euomant donec qḋ in eaꝫ exiſtit vẽtribꝰ egrediaſ ſi hoc fieri poterit. Et i ipſꝫ paꝝ ſãguinis agni aut alterius rei ꝓiciaſ ut inde nutriant anteq̃ ponanſ: deinde ſumanſ ⁊ eaꝫ viſcoſitas ⁊ lordities cũ aliquo qḋ fit ut ſpongia mũdenſ. Locus ꝑterea vbi ſunt apponẽde cũ baurac laueſ ⁊ fricatione ru- bificetur poſtea q̃ voluntas apponẽdi ſãguiſugas affuerit in aquam ꝓiciant dulcem ⁊ emundẽt deĩ apponãt. Ex eo aũt qḋ eas efficit voluntarias ad ſe ſuſpendẽdũ eſt ut locus luto liniaſ aut ſanguine. Cumqȝ he fuerint plene ⁊ eas ꝓiicere volueris puluerizã ſup eas parũ ſalis aut cineris aut baurac aut ſe te cõbuſte aut lini aut ſpongie cõbuſte aut lane cõ- buſte ⁊ cadent. Et meliꝰ qdeꝫ ẽ ut poſtq̃ cadunt locus vẽtoſe ſugat ⁊ ex ſanguine loci parũper accipiatur ut moꝛſure ipſarũ malitia remoueaſ. Qḋ ſi ſan- guis nõ conſtringeſ galle combuſte aut calx aut ci- nis aut tegula cõbuſta ⁊ ſubtiliter pulueriꝫata ſup- ponaſ aut reliqua ab iſtis ex eis que ſãguinẽ ꝯſtrin gunt. Et hec qdem oportet ut ſint apud eũ parata qui ſanguiſugas apponit cũ ipſe ſe ſuſpendãt. Ap poſitio preterea ſanguiſugarũ confert egritudinibꝰ ſubcutaneis ſicut ſaphati ⁊ alcarabe ⁊ eis ſilia.

Capitulum. xxiij. de retẽtiõe eoꝝ q̃ euacuant.

Ea que euacuant retineñ aut ꝓpẽ materie inclinationẽ abſqȝ alia euacuatiõe: aut ꝓpẽ ſciuſationẽ cũ alia euacuatiõe: aut ꝓpterea ꝙ ipſamet euacuatio iuuatur: aut medicinis infrigi dantibꝰ: aut ſtipticis: aut viſcoſis: aut aduſtentibꝰ: aut ſtrictura. Et retentio quidem euacuatõis ꝓpẽ attractionem ſine alia euacuatione eſt ſicut appoſi- tio ventoſarum ſuper mãmillas facta ad hoc vt ſan guinis fluxus ex matrice prohibeatur. Sed melior attractio eſt cum qua exiſtit ſedatio doloris ſilique a quo trahitur. Et ea quidem que fit propter attractõ nem que eſt cuꝫ euacuatione eſt ſicut phlebotomia baſilice facta propter hoc ut retẽtio vomitus fluxui ventris: aut fluxus ventris vomitui: aut vtrorumqȝ retentio prouocatione ſudoris. Et euacuatõnis quidem iuuamentum eſt ſicut ſtomachi ⁊ inteſtino rum mundificatio ab humoribus viſcoſis maſ la- bere facientibus cum picra ⁊ ſicut ſtudium quod ad hibetur ad os ſtomachi mundificandum vomitu propter inclinationem materie vomitus manſiue. Et medicine quidem infrigidantes liquide congelant ⁊ orificia conſtringunt ⁊ coangustant. Et ſtiptice quideꝫ medicine materiam coartant ⁊ cannales cõ ſtringunt. Et viſcoſe quidem medicine oppilatio-

tus in claudēdū orificiis efficiunt q̃ ſi fuerint acute exſiccatiue plus opilabunt illud. Et adurētes quidē cortices efficiūt ut ſup claudēdo orificiū maneat ⁊ ipſum claudāt ⁊ cōfirmēt: ſed tñ caſū impedimētū timetur. Et hoc eſt quoniā poſſibile eſt ut cortex rūpat ⁊ eradicet ⁊ amplificatio foraminis augmētet. Et ex adurentibus quidē ſūt quedā in quib⁹ exiſtit ſtipticitas ſicut atramētū: ⁊ quedā in quibus nō ſicut calx nō extincta. Et adurētes quidē ſtiptice ſūt neceſſarie vbi voluntas eſt ut cortex ſit fixus: ⁊ alie ſūt neceſſarie vbi voluntas eſt ut cortex cito cadat. Et ei⁹ quidē q̃ ſit ſtrictura alia eſt cū clauſura foraminis ⁊ coartatione ad hoc ut ipſius ptes in vnū conducant ſicut conſtringit illud quod ē ſupra cubitū cū phlebotomator in baſilica errās percutit arteriam. ⁊ alia ē que ſit opilatione orificii vulneris ⁊ clauſure vie euacuanti ſicut pili leporis ī vulnus. Dicem⁹ ergo q̄ ſi ſāguinis curſus ex apertione orificiorū venarū fuerit ſtipticis medicabitur ut orificia venarum cōſtringant. Et ſi ex ruptura fuerit ſtipticis glutinoſis ſicut terra ſigillata. Et ſi ex corroſione fuerit eo q̄ carnem naſci facit cum eo qđ corroſionem abſtergit.

Capitulum.xxiiij. de ſanationib⁹ opilationū.

Opilationes aūt ſunt ex humorib⁹ groſſis aut viſcoſis aut multis. Et multorū quidē humorū quā cum eis alia nō fuerit cā malitie remouebit̄ extractione ipor̄ phlebotomia aut vētris fluxu facta. Et ſi groſſi fuerint indigebūt eis que reſoluūt. Et ſi fuerint viſcoſi ⁊ maxime ſi fuerint ſubtiles erūt eis neceſſaria ea que incidūt. Et tu quidē iam ſciuiſti dr̄iam int̄ groſſū ⁊ viſcoſū ⁊ q̄ eſt ſic differētia int̄ gluten liquidū ⁊ lutum: ⁊ groſſo quidē reſolutiuū eſt neceſſariū ideo ut ipſum attenuet ⁊ eius expulſio fiat facilis: ut viſcoſo inciſiuū eſt neceſſariū ideo ut int̄ ipſum ⁊ id cui adheſit penetret ⁊ int̄ ea ſeparationem faciat ⁊ ut ipſum in ptes ſecet fruſta: quā viſcoſius opilat ppterea quia adhēret ⁊ ppt̄ partiū ſuarū cōtinuationē. Oportet autē ut in reſolutione groſſi a duab⁹ cōtrariis caueatur rebus: quarum vna eſt reſolutio debilis que in ꝓprietate materiei augmentū efficit ⁊ ipſi⁹ locum augmētat ita q̄ ad reſolutionem non peruenit quare opilationem augmentat. Et altera eſt reſolutio fortiſſima qua eius ſubtile fit vapor ⁊ ſpiſſū ipſius fit lapis. Cum ergo reſolutio fortis eſt neceſſaria inuenitur lenificante ſubtili cum materia in qua non ſit groſſities: ſed ſimiliter calor temperatus qui iuuet in reſoluendo commiſcē: illud quod eſt opilatū.

Et ex opilationibus quidam peiores ſunt opilationes venarum: ⁊ deteriores eis ſunt ille que ſunt in arteriis: ⁊ adhuc peiores ſunt ille que in mēbris exiſtunt principalibus. ergo cum in aperitiuis ſtipticitas ⁊ ſubtilitas coniūguntur erit melius: quoniam ſtipticitas remouebit a mēbro ſubtiliatiui nocumē.

Ca.xxv. de medicationib⁹ apoſtematum.

Apoſtematum quedā ſunt calida: quedā ſunt frigida fluxa: ⁊ quedam ſunt frigida dura ⁊ ea ſunt duricies. Et ipſorum quidē cauſe aut ſunt primitiue aut antecedentes. Et antecedentes quidem ſunt ſicut repletio. ⁊ primitiue ſunt ſicut caſus aut percuſſio aut motus. Quedam vero que ſunt ex cauſis primitiuis quandoq̄ cum corporis repletione ſe repreſentant: ⁊ quandoq̄ eueniunt cum equalitate humorum. Et ea quidem que ſunt propter cauſas antecedētes aut primitiuas cū repletione corporis repreſentata: aut ſunt in membris que principalibus ſunt vicina ſicut euacuantia aut non ſunt: ⁊ ſi non ſunt nullo modo aliquid ex reſoluentibus eſt eis applicandū in principio. immo membrum expellens eſt meliorandum ſi ibi fuerit membrum expellens: aut totum corpus melioretur ſi non fuerit ibi membrum ſingulare quatenus ad ea perueniat quicquid refrenat ⁊ ad diuerſum trahit ⁊ ſtipticum efficit. Et tamen cum diuerſitate illius membri ſit attractio ad illud quod in alio latere diuerſo eſt poſitum propter exercitium ipſi⁹ aut propter rem ponderoſam ſuper ipſum delatā: nam multotiens a manu apoſtemoſa trahitur materia quando cū alia res defertur ponderoſa ⁊ hoc ſi vna tenetur. Oportet autem ut ſtiptica conſtrictiua repercuſſiua frigide complexionis pure exiſtant ſi apoſtemata fuerit acuta. Quod ſi apoſtemata fuerint frigida oportet q̄ aliquid ſint admixta in quo virtus ſit calida cum retentione ſicut ſquinantum ⁊ blacte bizantie. Cum autem maturare volueris minues retentiuum ⁊ admiſcebis ei quod ſit reſolutiuum donec ad ſtatum perueniat: tunc enim ipſa admiſcenda erunt equaliter. Cum autem declinatio fuerit non ſit ibi niſi quod reſoluat ⁊ laxum efficiat. Et oportet quidē ut illud quod frigida fluxa reſoluit ſit abſtergens ⁊ exſiccans: ⁊ hoc quidē plurimum inuenit̄ in calidis. Ea autem que propter cauſas accidunt primitiuas vbi non eſt humorum repletio medicari debent in principio rei cum eis que fluxa faciant ⁊ reſoluant: ⁊ ſi non cū eo qđ ſit ſicut illud quo primum medicatum fuit. Si vero membrum apoſtemoſum membri principalis euacuatorium fuerit ſicut loca glandoſa in collo q̄ ſunt in circuitu aurū cerebri: aut aſcelle cordis: ⁊ inguina epatis nullo modo erit ei applicandum aliquid quod refrenet: non ideo q̄ hoc non ſit medicamētum apoſtematum cōmune: quoniam hoc ipſorum medicamentum eſt. ſed quia nolumus ipſorum medicari apoſtemata: immo ſtudium ad hoc impedire ut ea augmentemus ⁊ materiam ad ipſa trahimus ⁊ non curamus ſi malitia in mēbro augmētata fuerit. non enim curamus niſi de eo quod mēbro principali eſt melius. Et timemus q̄ ſi materiā refrenauerimus redibit ad membrum principale ⁊ perueniemus inde ad illud quod emendare nō poterimus. Quapropter volumus ut malitia in membrum cadat ignobile cum principali contulerit mēbro ita ut ſtudiū impendamus in attrahendo materiam ad mēbrū ignobile ⁊ faciē ut ibi apertur. Et

ſi non eſt aliquis ſaltē cū ventoſis ⁊ emplaſtris attractiuis acutis. Cūq̄ ad collectionem peruenerit huiuſmodi apoſtema aut relinq̄ ab eis quouſq̄ aperiatur p ſe aut maturatiōnis adiutorio. Et quoniā indiget maturatiōe ⁊ ſectione ſit. Maturatio vero cōpletur ex eo in quo cū caloꝛe exiſtit opilatio ⁊ glutinatio ut per ipſam calor retineatur. Qui aūt maturationē efficit cū aliquo qđ ſit ſicut huiuſmodi maturatiuū attendere debes ut ſi videris calorē innatū debilem ⁊ q̄ membrum iam declinet ad hoc ut corrūpatur remoueas ab ea glutinoſa ⁊ opilatiua ⁊ ponas apertiua ⁊ ſcarificationē facias ꝯtinuē deinde adhibeas medicinas in quibus exiſtit reſolutio ⁊ deſiccatio ſicut de eis inueſtigabimus in libris particularib⁹. Mitiores preterea erit apoſtematis cōſiliū ⁊ erit noſtro neceſſariū trahē ipſū ad partē cutis ⁊ ſi nō cū alio ſaltē cū ventoſa ignita. In apoſtemate autē duro qđ ſtat⁹ terminum pertranſiit regula in eo eſt ut molliſicet: quouſq̄ cū eo in quo exiſtit caliditas ⁊ ſiccitas pura. Ideo ne qđ ex eo ſpiſſum eſt ppt̄ nimiā reſolutionē fiat lapis: immo totū ad reſolutionē preparatiōne ſit ſtatuta. ſup ipſum reſolutio fortior fiat: deinde ſi timet̄ ex reſolutiōe eius qđ reſoluit̄ ne qđ remanſit lapis fiat: reuertere ad mollificandū ipſum ſecūdo redeat ⁊ inceſſanter fiat hoc donec totū ſanatū mollificādo ⁊ reſoluendo vices ſuas vires. Inflaturas autē apoſtemata curant ex eo qđ calefacit ſubtiliatē ſue ſubſtantie propria ut ventoſitates reſoluat ⁊ poros amplificet: nam cū in apoſtematib⁹ inflatis eſt ventoſitatis groſſities ⁊ pororū clauſura.

Studiū quoq̄ eſt adhibendū in cōſumendo materiam ex q̄ ventoſus puenit vapor. Ex apoſtematibus preterea ſunt q̄ ſunt vlceroſa ſicut formica q̄ ſūt infrigidata ſicut phlegmon: ſz nō ſunt mollificanda: immo ſūt ſiccanda: et ſi propria q̄ ſunt apoſtemata ſunt mollificanda: quoniam accidens hoc iam ſuperauit ea: accidens enī eſt vlceroſitas de q̄ timet̄ q̄ accidat aut q̄ iā acciderit. Et vlceroſitatis quidē medicamentū eſt deſiccatio: ⁊ res ei magis contraria ē mollificatio. De calidorū autē apoſtematū materia minoranda eſt phlebotomia ⁊ ventris ſolutiōe. Et oportet ut ea habēs a balneo ⁊ vino ⁊ motibus corporis ⁊ cibis ſuperfluis ſicut ira ⁊ ſimilib⁹ caueat: poſtea in principio rei adhibeat ei qđ abſq̄ nimia ſuperfluitate repercutit ⁊ ꝓpter ſi in mēbro fuerit qđ ſit ſicut ſtomach⁹ aut epar.

Cūq̄ hora reſoluendi aduenerit nō debes dimittere quin ſtipticas medicinas bonū habētes odorē admiſceas ſicut in precedētib⁹ ubi narrauim⁹. Et epar quidē ⁊ ſtomach⁹ plus indigēt hoc q̄ pulmo. Oportet preterea ut mollificātia ſubtilia q̄ illis adhibent ſint medicine in quib⁹ exiſtit maturatio ⁊ ſint apoſtematib⁹ cōferentes ſicut ſolatrū ⁊ caſſiafiſtula. Solatrū namq̄ proprietatē habet reſoluēdi apoſtemata calida ⁊ q̄ ſunt occulta. Et ea quidē habenti nō eſt dand⁹ cib⁹ niſi ſubtilis ⁊ nō in hora paroxiſmi ſi ibi fuerit neq̄ in principio ſui niſi ppt̄ nimiā debilitatē fiat. Cū aūt ſinthoma ſuperuenerit ppt̄ collectionē apoſtematis interioris cū caſu virtutis in timē mortis exiſtit: quoniā virtus nō ſuſtentat̄ niſi nutrimēto ⁊ nutrimentū eſt res magis timoroſa: ergo ſi reſolutū fuerit valde bonū erit. q̄ ſi apta fuerint danda ſunt eis que leniunt ſicut aq̄ mellis ⁊ aq̄ zuccari: poſtea dent̄ eis q̄ ſtomachū maturēt cū ſiccitate: poſtea in fine rei non adhibeant niſi exſiccantia. Et tu quidē ſcies hec ex libro q̄ particularē egritudinū colligit ſiue declarationes. Et preterea cū in apoſtematib⁹ occultis q̄ ſub ventre exiſtūt cōtingit errorē quoniā quā nō ſūt apoſtemata rupture erit in ꝓtractione dolorum timor. Et plerūq̄ apoſtemata occulta nō exiſtunt in principio ſz in ipſo inceſſu ⁊ eſt in agitando ipſū timor.

Capitulum.xxvi. de ſectione.

Quū plagā ſanare volueris oportebit ut ſectio ſuccedat ſm rugas: collectiones q̄ ſūt vult⁹ in illo mēbro niſi fuerit reſectio ſicut eſt frons: quoniam ſi inciſio incedat ſm pcedit rugas ipſi⁹ collectiōes incidemus lacertos frontis ⁊ cadat ſupcilium. Et ſunt in mēbris rurſum quarū inciſio diuerſificat ab inceſſu villorum ſuorum muſculorum: oz ergo ut ſcias ex anatomia ſciat anathomiā neruorū ⁊ venarū ⁊ arteriarum ne errore ſcindat aliqđ ex eis. Et oportet etiā ut ſecum deferat ex medicis ſāguinē cōſtringentib⁹ ⁊ emplis dolorē ſedantibus ⁊ ruſtris q̄ ad hoc pueniunt: habeat ergo ſecū qđ ſit ſicut medicina Galieni ⁊ pilus leporis ⁊ tela aranee ⁊ albumē oui ⁊ ſerramēta quib⁹ adurit. Si enī hec ſanguis fluxit cōplicē ſiue ex errore ipſi⁹ proueniat ſiue accidēto ⁊ ut medicinas deferat q̄ fluxū faciūt. Cūq̄ cutura perforauerit ⁊ qđ in ea cōtinet extraxerit non debet ei adhibere olei neq̄ aqua neq̄ emplaſtri quo ſit olei neq̄ ſepū ſuper abūdans ſicut baſilicō: immo aliquid ſit ſicut emplaſtrū ex calcito qđ apponat cū eo indigebit ⁊ deſuper imponat ſpōgiā in vino ſtiptico infuſam.

Ca.xxvij. de egritudinibus corruptiōis membri ⁊ de inciſione.

Quū membrū ppt̄ malam cōplexionē cū materia aut ſine materia corrumpitur ⁊ non cōtulerit ei ſcarificatio neq̄ epithimari ex eo qđ cōferre cōſueuit de eis q̄ in libris particularib⁹ dicta ſunt eſt neceſſe ut caro corrupta que eſt ſuper ipſum remoueatur. Et melius quidem erit ut ſit ſine ferro ſi poſſibile fuerit: quoniā ferrū plerūq̄ inuenit tunicas muſculorū ⁊ venarū pulſantiū periculoſe. Quod ſi hoc nō cōtulerit ⁊ corruptio iam in carne proceſſerit neceſſe erit ut ipſa incidatur ⁊ ut locus inciſionis oleo feruēte aduratur. Et hoc enī prouenit ſecuritas ab acuitate malitie ipſius ⁊ reſtringit̄ ſanguinis exitus ⁊ naſcuntur ſup inciſionis locū caro ⁊ cutis extranea nō proportionalis: ſz res q̄ magis carni ſimil' exiſtit ppt̄ ſui duritiem. Cūq̄ incidendi voluntas aduenerit tenta prius erit immittēda in circuitu oſſis voluendo donec qđ ſane tenetur reperiat ⁊ vbi dolor ſit fortior cū tenta ibi immittitur: quoniā ē terminus ſanitatis: ⁊ vbicunq̄ inuenerit laxitatē ⁊ debilitatis retētionē totū erit ex collectiōe eius qđ eſt incidendum. Cumq̄ aūt perforatur illud quod circūdat os quod vis incidere ita q̄ foramina circūdent ipſum: ergo rumpatur p ipſa ⁊ incidatur ⁊ quandoq̄ ſerratur. Cūq̄ hoc facere volueris ſepara int̄ incidendū ⁊ perforandū ⁊ int̄ carnē viuā rodens. Si g⁹ ipſū os quā neceſſe ſcidēdū fuerit

eminens quod nõ poſſit apteri ita ut dꝫ neqꝫ ſit in eius rectificatiõe fiducia τ timeat ne corrũpat τ corrũpat illud qđ ẽ circa ipſo ſubſecutiõis curet ab eo aut ſcindẽdo deinde ligãdo τ ad ↄſumẽdũ gñõe illi(us) exſoluẽdo aut alijs igneis q̃ ſcãs demõſtrat. τ ſi ꝓpinqu(us) ſit ipſi τ mẽbro nobile q̃ ſit alibi ſicũ pãnis quibuſdã ab eo elõgabiũt ↄpoſitã medicinã. Et ſi os fuerit tale q̃le ẽ os coxe τ fuerit magnũ τ neruis τ arterijs τ venis ꝓpinquũ τ fuerit ei(us) corruptio multa dꝫ medicus ab eo fugere.

Capitulum. xxviij. de medicationibus ſolutiõis continuitatis ipſoꝝ vlcerum.

[S]Olutio ↄtinuitatis in magnis mẽbris medicat equatiõe τ ligatura ↄueniẽte q̃ i doctrina reſtaurationis dicta ẽ. τ ibi in ſuo loco poſita veniet cũ quiete τ cõditione cibi cõglutinatiui in quo habeat fiducia ꝙ ex ipſo nutrimentũ generat cartilagioſũ qđ labia fracture claudat τ i vnũ cõducat ſicut cib(us) q de extremitatib(us) ... In poſſibile eni(m) eſt ut os reſtauret τ ꝓpe in corporibus ↄſiſtentiã niſi ſm hũc modũ: qm̃ nullo modo redibit ad ↄtinuitatẽ. Et nos qđem de reſtauratiõe ſermone exquiſitũ loquemur i libꝛo particularib(us). Intẽto aũt in medicãdo ſolutionẽ ↄtinuitatis q̃ in mẽbris accidit molib(us) ẽ triũ principioꝝ curã habere.

Primũ eoꝝ ẽ qm̃ ſi cã fuerit ſita min(us) q̃ oꝫ ẽ retinere illud qđ fluit τ ↄſtrigẽ ei(us) mãz ſi ipſa fuerit currens. Et ſc'm ẽ fiſſurã ↄſolidare cũ medicinis τ cibis ↄueniẽtibus. Et tertiũ eſt putrefactionẽ ꝓhibere quãto plus fuerit poſſibile. Cũqꝫ ab vno triũ te excuſaueris redi ad cogitãdũ de duob(us) remanẽtib(us). Tu vero iam ſcis quõ illud qđ fluit retineatur: ſed ↄſolidatio fit adiũgendo labia ſi adiũgant τ exſiccãdo τ comedẽdo glutinatiua. Et ſcito ꝙ intentio i medicãdo vlcera ẽ exſiccatio: qđ ergo ex eis mũdũ fuerit tm̃ exſiccet. Et in illud qđ ex eis putridũ fuerit medicine acute corroſiue mittant ſicut calcantũ τ alzegi τ arſenicũ τ calx. que ſi nõ ↄtulerit neceſſari(us) eſt ignis τ medicina q̃ eſt ↄpoſita ex flore heris τ cera τ oleo: qm̃ ipſa flore heris mũdificat τ prohibet morſiõis ſuperfluitatem olei τ cere: ipſa ergo i hac re medicina exiſtit ꝓpria. Et dicem(us) ꝙ omnia vlcera aut ſũt ſimplicia aut ↄpoſita. Et ſimplicia quidẽ cũ fuerint parua τ nil ex eoꝝ humiditate corrodet tũc ↄiũgẽda erũt ipſoꝝ labia τ ligãda cuſtodiendo ne inter ipſa aliqđ olei aut pulueris cadat qm̃ ↄſolidabunt. Et ſi fuerit magnũ de cui(us) ſub a nil perditũ fuerit τ c(um) vna pe alij applicari põt. Magni vero cui(us) partes applicari nõ poſſũt ſiue ſit fiſſura ſiue ↄcauitas uel ſpaciũ plena ſanie τ iam aliqđ ex ſub a mẽbri perditũ eſt curatio ẽ exſiccatio. Si ergo illud qđ perditũ eſt tm̃ fuit cutis τ neceſſe erit ut cicatricẽ inducat. Et h qdẽ ꝑ ẽtiã cũ ſtipticis. τ ꝑ acctis qdẽ cũ calidis cuꝫ ex eis parꝫ qđ ſit adultũ ſupponet ſicut alzegi τ calcatuꝫ qm̃ magis iuuat i exſiccãdo τ magis producit cruſtã nã ſi multũ fuerit corrodet τ in vlcerib(us) augmentũ faciet. Si aũt illud qđ perditũ fuit fuerit caro ſicut ẽ in vlcerib(us) ꝓfundis non erit feſtinãdũ in cicatrizãdo

animo ꝑmo erit ſtudẽdũ ut caro in eis naſcat. Et caro qdẽ nõ gñãtur niſi ex eo cui(us) ſiccitas nõ multũ gradũ ꝑmũ tranſcẽdit: verũ tñ hic ꝑditiones attẽdẽ de quib(us) cura ẽ habẽda. Et ex eis ẽ ↄſideratio diſpoſitionis ↄplexionis mẽbri principalis τ ↄplexiõis vlceris: qm̃ ſi membrũ in ſui ↄplexiõe fuerit multe humiditatis τ vlcus nõ fuerit multe humiditatis ſufficiet ſiccitas pauca in ꝑmo gradu: qm̃ egritudo non multũ fuit elõgata a ſtu mẽbri. ſed ſi mẽbrũ fuerit ſiccũ τ vlc(us) humiditatis multe erit neceſſariũ illud qđ exſiccat in ſcđo gradu τ tertio ut reducat ipſm ad ſuã naturalẽ ↄplexionẽ. Et in ꝑtris qdẽ diſpoſitiõis erit equãda. Et ex eis ẽ cõſideratio ↄplexionis toti(us) corporis. nã cũ corpus fuerit multe ſiccitatis τ mẽbrũ augmẽtatũ in humiditate fuerit ſpacũ ſm corpus equale ex ꝓportiõe erit exſiccandũ. Et ſimiliter ſi corpus fuerit in humiditate augmẽtatũ τ mẽbrũ i ſiccitate τ ſi ambo ad augmẽtũ declinãt tũc ſi egreſſus fuerit ad humiditatẽ ampliori exſiccabit ſiccitate, τ ſi fuerit ad ſiccitatẽ minori exſiccabit ſiccitate. Et ex eis ẽ ↄſideratio virtus ſiccãtiũ: qm̃ licꝫ ex ſiccantibus carnẽ naſci facientib(us) exſiccatio fortis nõ queratur: ſed exſiccatio q̃ ſit tal' qual' eſt illa q̃ ꝓhibet mãꝫ q̃ deſcẽdit ad membrũ qđ ſit aptũ ad hoc ut carnis gñãtio ſit ex ea. multũ nã ea q̃rit in ſiccãtib(us) q̃ nõ ſũt ad hoc ut caro p ipſam gñẽtur: ſed ut cicatrizatio ſit ꝑ ea. Ex eo. n. q̃rit ut ſint plus abſtergẽtia τ magis lenitiua pl(us) q̃ ſiccatiua ex qb(us) nõ q̃rit niſi cicatrizatio τ ↄſolidatio τ ↄtinuatio. Et oẽs qdẽ medicine q̃ ſine mordicatiõe deſiccãt ſũt igredientes i gen(us) eaꝝ q̃ carnẽ naſci faciũt. Dẽ ꝑterea vlc(us) qđ in loco exiſtit nõ carnoſo ẽ inobediẽs ad h ut cito medicet et ſit rotũdũ. Medicinis aũt ſiccãtib(us) τ ſtipticis q̃ in vlcerib(us) occultis adhibẽtur ſũt medicine mũdificãtes ſicut mel τ medicine loco ꝓpe ſicut diuretica medicinis vlcera uiſ'toꝝ vrine curantib(us). Cumqꝫ cicatrizare voluerim(us) ponem(us) medicinas cũ ſtipticis aut ſua viſcoſas ſicut terra ſigillata. Et ſcito ꝙ q̃dã ſũt vlcera ſanitatẽ ꝓhibentia ex quib(us) eſt malitia cõplexionis mẽbri: quare ſtudere debes ut ipſm rectifices. Et malitia ↄplexionis ſãguis q ad ipſm aduenerit q̃re ſuccurrere dẽs cũ generatiõe boni chimi. Et multitudo ſãguinis q ad ipſm fluit τ hũectat ipſm cui ſuccurrere dẽs cũ euacuatiõe τ ſubtiliatiõe cibi τ faciẽdo ut exercitet ſi poſſibile fuerit τ oſſis corruptio qđ ẽ ſub eo τ qđ ei trãſmittit ſaniẽ. Et huiõi qdẽ curatio nõ eſt niſi oſſis ill(us) melioratio τ ipſi(us) fricatio ſi fricatio totã ipſi(us) corruptionẽ remouere poterit τ accipere ipſm τ incidẽ. Multotiẽs ꝑterea ẽ nc̃ꝛium medicandi vlcera ut ſcũ deſerunt emplaſtra attractiua ut eis fruſta oſſiũ τ res ẽ'nce carni inſite euellantur. τ ſi nõ ꝓhibebũt vlc(us) melioꝛari. Vlcera quoqꝫ nutrimẽto indigẽt ꝓpterea ut ↄſolidatio fiat: τ minoratiõe nutrimẽti ꝓpterea ut ſanies mã reſtringat. Et inter hec duo ↄ̃ria exiſtit diuerſitas: qm̃ ſanies debilitat: q̃re ↄfortare neceſſe ẽ τ multiplicat q̃re neceſſe eſt nutrimẽtũ ꝓhibere. Medic(us) ergo de hoc ſollicitus eẽ dꝫ. Cũqꝫ vlc(us) in principio fuerit nõ dꝫ eger bal-

neum ingredi neqꝫ ipſm aq̃ tãgere calida: qm̃ attrahet ad ipſm qđ in ↄpate augmentũ faciet: ſi cũ vlc(us) gẽuerit τ ſaniẽ fecerit fortaſſe tũc facile ſiet ei. Dẽ ꝑterea vlcus qđ cito reuertit poſtqꝫ carne repletũ ẽ et ↄſolidari dꝫ ẽ ut ſemita perueniẽdi ad fiſtulaꝫ. debes ergo ſꝑ inueri coloꝛẽ ſanie τ coloꝛẽ labioꝝ vlceris τc. ſi pus multiplicabit ſiue multiplicatiõe nutrimẽti ẽ ibi alſafe. Loq̃mur ergo nũc de curatiõe alſafe. Et ut ſciamus qm̃ ꝓpterea ꝙ alſafe ẽ cõtinuitatis ſolutio aut infra cutẽ ꝓfũdam: τ manifeſtũ ẽ ꝙ oꝫ ut ei(us) medicamina ſint fortiora q̃ ei(us) qđ diſcooptũ eſt. Et ꝓpterea ꝙ multũ ſanguis ad ipſm fluit eſt neceſſariũ illo qđ illũ reſolutio verſari oꝫ ut ei(us) reſolutio ſiccũ ita ſiccitate ut nõ reſonat qđ ibi ſubtile ẽ τ faciat lapideꝫ qđ ibi ſpiſſũ eſt. Cũqꝫ ex reſolutiõe pſecerim(us) illud qđ nob neceſſe ẽ debem(us) apponere ↄſolidatiuũ qđ ſit deſiccatiuũ ne ſit ſanies in ↄcauitate q̃ extrẽ nõ valeat τ fiat lapis τ poſtea q̃libet cũ putrefiat aut erodicetur τ redeat ↄtinuitatis ſolutio. Cũqꝫ aũt alſafe fuerit ꝓfũdior ſcarificabit locus ut medicamẽ magis penetret. In medicãdo aũt alſafe τ ↄuſionẽ leuium fortaſſe ſufficiet phlobotomia. ꝙ ſi alſafe fuerit in ꝑmis cũ ↄcuſſione medicet: ꝑ ↄcuſſio medicamentis ↄcuſſioni aptis donec ſit poſſibile medicari alſafe. Et alſafe qdẽ ſi magna fuerit medicabit cũ ſiccatiuis τ ſi fuerit parua vt punctura acus diuiditur eius ipſi natura ſi nõ fuerit venenoſa vẽdentur: aut ſuerit fortis doloris: aut ſi tetigẽt neruũ τ timeat inde ↄpacis gñãtio τ pulſatio. In ↄtuſione aũt ſufficit mollis ligatura nõ doloroſa τ ut ſup ipſam ponant medicamina ↄtuſioni apta. In his aũtẽ ſunt ſicut caſus τ ꝑcuſſio neceſſaria ẽ phlomia: ex parte diuerſa ſubtiliandũ eſt nutrimẽ τ diminuẽda ẽ caro q̃ ſunt ſicut ipſa. Et regẽd(us) ẽ ex apozimatib(us) τ potõib(us) ſcriptis ad hoc in libris particularib(us). Sermonẽ aũt in ſolutiõib(us) ↄtinuitatis ſcis in neruis τ oſſib(us) reſeruabim(us) poſterius ad libros particulares.

Ca. xxix. de cauterizatione.

[C]Auterizatio ẽ medicamẽ valde vtile iuuãs ad ꝓhibẽdũ ne corruptio ſpargat τ ad confortandũ mẽbꝛũ cui(us) cõplexionẽ volum(us) rectificare τ ad reſoluẽdũ materias corruptas in mẽbꝛo retentas τ ad reſtrigendũ ſanguis fluxũ. Res vero qua cauteriũ ſit melius ẽ aurũ: τ locus qdẽ q cauterizat aut ẽ manifeſtus τ ponit cauteriũ ſup ipſm ſenſibiliter aut ẽ ꝓfũdus intus in membꝛo ſicut in naſo aut in oꝛe aut in ano Et huiõi qdẽ forma indiget ſup quã ponat ꝙ ſit ſicut tale aut magra in aceto infuſa: poſtea ponant ſup ipſam pãni aq̃ roſacea vehemẽt infrigidati aut ſuccis aliqb(us) τ mittat in cãnalẽ ita vt loc(us) cauterizand(us) eius bucella fiat: deinde inmittat cauteriũ ꝓpterea vt ad locũ perueniet τ in circuitu nõ impediat τ ꝓpter cũ cauteriũ ſubtili(us) fuerit q̃ forme vacuitas ne lateribus forme obuiet. Cauterizatoꝛ ꝑterea ſibi caueẽ dꝫ ne fortitudo cauterizatiõis ipſius ad neruos perueniat neqꝫ ad coꝛdas neqꝫ ad ligamẽta. ꝙ ſi ꝓpter ſanguinẽ q fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio ſit fortis: ideo vt cruſta groſſitiẽ habeat τ ipſa

firmiter ne cito cadat qm̃ ex caſu cruſte cauterizationis ſcđ ꝓpterea vt carnẽ corruptã ꝓijciat τ vt ſanguinis fluxus ꝓhibeat perueniũ ad malũ deũ(?) eo qđ erat. Cũqꝫ cauterizaueris ꝓpterea vt carnẽ corruptã ꝓijcias τ terminũ ſani ſcire volueris erit tibi dela. Et fortaſſe neceſſariũ erit tibi cũ carne cauterizare oẽ qđ ẽ ſub ea τ ſuper ipſm motari donec totã ipſius deſtruat corruptio. Cũ ergo fuerit qđ ſit ſicut cranei ſubea ipſum operare ita vt cerebꝛo nõ obuiat neqꝫ ipſi(us) pãniculi corrigẽs: τ in alio oſſe ab ipſo nõ caueas ꝑquirere.

Ca. xxx. de ſedatiõne doloris

[I]Am ſciuiſti doloꝝ cauſas in duaſqꝫ ↄprehẽdi diuiſionib(us) .ſ. mutatiõe ↄplexionis ſubitoꝛe τ ſolutiõe ↄtinuitatis. poſtea ſciuiſti ꝙ poſtremũ diuiſionis eaꝝ perueniet ad malitiã ↄplexionis calide aut frigide aut humide aut ſicce abſqꝫ mã aut cũ mã chimoſa aut ad vẽtoſitatẽ aut aq̃a. Doloris ergo ſedatio ex ↄ̃rietate ꝑariũ eaꝝ erit. Et iam ſciuiſti q̃liter vniuſcuiuſqꝫ eaꝝ ↄ̃riũ ſit. τ ſciuiſti quõ malitia ↄplexionis τ aq̃a τ vẽtoſitas medicent. Et oĩs qdẽ doloꝛ q ſit foꝛtioꝛ interficit: qm̃ ex eo in ꝑmis accidit frigiditas coꝛpis τ tremoꝛ poſtea ſit pulſus paruus deinde deſtruit τ poſtea moꝛs. Et ad ſũmã id qđ doloꝛes ſedat ẽ aut id qđ ↄplonẽ mutat aut qđ ſtoluit mãꝫ aut qđ ſtupefacit. Et ſtupefaciens qdẽ remouet doloꝛẽ qm̃ deſtruit ſenſũ mẽbri. Sine vero ſenſũ non auferet niſi ꝓpter vnã duaſqꝫ cãꝝ: aut ꝓpter multã infrigidationẽ aut ꝓpter multaꝫ venenoſitatẽ q̃ eſt in ipſo ↄ̃ria bone ſitus mẽbri. Ea quoqꝫ q̃ fluxa faciũt ſũt ex ſũma eoꝝ q̃ molliũt reſoluũt q̃lia ſũt aneti ſemen lini τ meliloti τ camemilla τ ſemẽ apij τ amigdale amare τ oẽs res in ꝑmo gradu calide τ ꝓpe qm̃ fuerit cũ eo glutinãdi potẽtia ſicut gũmi prunoꝝ τ amilũ τ cerruſa τ crocus τ landanum τ alia τ amomũ τ caules τ napi τ apozima eoꝝ τ adipes τ iſopi ceratũ τ olea ſicut dicemus in antidotario τ vẽtre ſoluẽtia τ euacuantia quocũqꝫ mõ fuerint ſunt iſtius modi. Et fluxa qdẽ faciẽtia ſũt dãda poſt euacuantia ſi neceſſariũ fuerit euacuare donec materiã reſtringas q̃ ad membꝛa deſcẽdit. Et cũ illud totũ qđ aq̃a maturat aut qđ ea aperit. Ob(us) aũt ſtupefaciẽtib(us) foꝛti(us) ẽ opiũ Et ex eis ſũt poma mãdragoꝛ τ ei(us) ſemen τ coꝛtices radicis ipſi(us) τ papauer τ benge τ hyoſquiamũ τ ſolatrũ ſtupefaciens τ ſemẽ lactucaꝝ τ ex eis ſũt nix τ aq̃ frigida. In dolorib(us) ꝑterea multotiẽs accidit erroꝛ: qm̃ eoꝝ cauſe erũt extrinſece ſicut caloꝛ aut frig(us) aut ceruical' eminẽtia aut loci corruptio: aut caſus q ſit in ebrietate: aut alia ab his: τ q̃runt eoꝝ cauſe i coꝛpe τ perueniet erroꝛ: q̃ ꝓpterea ſcire debes hoc τ cognoſcere ſi eſt ibi repletio aut nõ: τ ſi ſunt ibi cauſe repletionis note: q̃nqꝫ etiam cauſa aduenit exteri(us) τ deinde interius ſit manifeſta: ſicut cum aliquis bibit aquã frigidã τ accidit ei foꝛtis doloꝛ i parte ſtomachi τ epatis. Et multotiẽs qdẽ nõ eſt multũ nc̃ria euacuatio τ ſibi ſimilia: qm̃ ſepe ſufficit ſibi balneũ τ foꝛtis ſomn(us) in eo. Et ſicut q comedit rẽ calidã τ infert ei foꝛtẽ capitis doloꝛẽ τ ſufficit ei aquã infrigidatã bibẽ

Et quoq; eſt res in q̃ fiducia eſt q̃ dolor ſe remo
neat aut tarde operans ita q̃ dolor ille vſq; ad horã
illã tollerari non põt ſicut euacuatio materie dolorẽ fa
ciẽtis colice retẽte in villis inteſtinorũ: aut cito operans
eſt: ſʒ ex ea timet finis vehementer malus: ſicut ſtupefa
ctio mẽbri dolẽtis in colica cũ medicis q̃ hoc operari
ſolẽt: et ſit medicus in hoc ambiguus. Debes ergo bo
ne menſuratõis fortitudinẽ huius: vt videas q̃ duorũ tpm
ſit lõgius: aut tps fixiõis virtutis aut tps doloris: et etiã
q̃ duarũ rerũ ſit ei dterior an dolor an malus finis q̃ ex
ſtupidatõe timet vt eligat ſtudiũ ei impendẽ qd ma
gis ẽ ipediẽs: forſitan eni ſi dolor remiſerit fortitu-
dine ſui et magnitudie inſiciet. Et ſtupidatio fortitũ
nõ inſiciet: ſʒ ex alia pte ipediet cuius ipedimentũ for
taſſe corrigẽ poteris et redibit fortitũ et tu redderis me-
dicina conueniẽte. Et ꝑter hoc totũ ſtupefaciẽtis cõple
xionẽ cõſiderare debes et ipſius q̃litatẽ et vt qd ex eo ẽ
facilius donetur et vt tribuas id qd ẽ cũ ſuis tyriacis cõ
poſitũ niſi res fuerit in arta q̃ fortẽ indigeat ſtupefa-
ctione. Sunt ꝑterea mẽbra de qbus nõ curam⁹: et ſi
eis ſuperponas narcotica: qm̃ nõ inde ad vehemẽt
malũ finẽ ꝑueniũt ſicut dentes cũ eis apponũt ſtupefa
ctiua. Et forſitan qdẽ etiã biberit medicus in hmõi ſicut
bibẽ qd ſtupefaciat ꝓpt dolorẽ oculi: qm̃ ex hoc mi-
nor malicia ꝑuenit oculo q̃ vt intimo ponat. Et for
taſſe facile erit corrigere maliciã q̃ ex potu aliis acci-
dit mẽbris. in eo aũt qd ẽ ſicut colica magnificatur
malus finis: qm̃ mãʒ augmẽtat frigus et cõgelatõeʒ et
clauſurã. Amplius ſtupefaciẽtia plerũq; ſedant do
lorẽ ꝓpterea q̃ dormire faciũt: qm̃ ſõnus ẽ vna ex cau
ſis ipſius ſedatõis doloris et ꝓpter qm̃ cũ eo ſedã fuerit fa
mes et in dolore mãli. Et ſtupefaciẽtia qdẽ cõpoſi
ta quorũ fortitudies alie debilitãt medicie ſicut tyriaca
ſũt magis ſecura quẽadmodũ filoniũ et trociſci qbus
nomẽ ponit ternariũ: ſʒ eorũ ſtupefactio ẽ debilior.
qd dt ex eis ẽ recẽs maioris ẽ ſtupefactõis. Et in an
tiquo fere nulla ẽ ſtupefactio et qd ẽ mediũ. Et ex
doloribus qdẽ q ſũt mitis fortitudinis et ſunt ad me
dicandũ faciles in qbuſdã hoĩs ſicut dolores vẽtoſi:
qm̃ quoq; ſedant et inflat vt ſup eos aq̃ calida eua-
cuet: verũtñ in hoc timor exiſtit vñ ab eo tibi cauere
debes: qm̃ plerũq; cũ erit aq̃ a et exiſtimabilẽ q̃ ſit vẽ
toſitas. Et ſi fortaſſe factũ fuerit ei embrocã ex aq̃ ca
lida et ꝑ̃cipue in ſui ꝑ̃ncipio ei affert magnũ malũ. et
ꝑter hoc quoq; ipedimentũ vẽtoſe efficit cũ vẽtoſita
tẽ reſoluere nõ poteſt et in q̃titate ipſius ſpacij augmẽ
tũ faciet. Et vaporatões etiã ſũt ex medicatõibus ven
toſitatũ. Ex eis qdẽ melior ẽ cũ q̃ ẽ id qd exſiccat ſicut
miliũ niſi in mẽbro fuerit qd illud tollerare nõ valet
ſicut oculus. Fiat ergo tũc vaporatio cũ pãnis. Ex
vaporatõibus etiã ſũt cũ oleo caleſcẽs fiũt. Et ex va
poratõibus qdẽ fortib⁹ ẽ vt ororborũ farina cũ aceto
coquat et poſtea ſiccet et fiat ex eo vaporatio. Et mi-
nor cũ ea ẽ vt furfur coquat ſicut hoc. Sal qd̃ vapor ẽ
pũgitiu⁹ ſʒ miliũ ẽ melior et debilior. Et plerũq; etiã
fit vaporatio ex aq̃ in vaſe poſita q̃ ẽ incolumis et le
uis: ſʒ operationẽ efficiet quã noiauim⁹ ſi illud nõ fue
rit obſeruatũ. Ventoſe etiã cũ igne ſũt iſtius modi et
ſũt fortes in ſedãdo dolorẽ vẽtoſũ. Et ſi eas itez ad
hibueris dolor penit⁹ deſtruet: verũtñ plerũq; ex
eis accidit illud qd ꝑuenit ex eo qd dixim⁹. Ex ſedã
tibus ꝑterea dolorẽ eſt mollitiẽ lõgo tpe incedere ꝑ
illud. qd in ipſo exiſtit ex vtute faciẽdi ſluxa. Et ſicut
adipes ſubtiles noti et olea q̃ noiauim⁹ et dulcis can
tilena et ꝓpter cũ ex ea ꝑuocat ſõn⁹. Et occupari in eo
qd gaudiũ efficit et doloris vehementiã ſedat.

Ca. xxxi. in quo ꝑ̃cipit a qbus curatõib⁹ incipiam⁹

q Uum inſimul cõiũguntur egritudines ab eo incipe
debem⁹ in q̃ vna horũ triũ ꝓ̃petas exiſtit.
Una eaꝝ ẽ q̃ alia ſanari nõ põt anteqũ iſta
ſanet ſicut apa et vlc⁹ cũ cõiũgunt: medicamur cũ apã
donec cõplexiõis malicia q̃ cũ eo venit remoueatur:
abſq; cuius ſanatõe vlcus ſanari nõ põt: poſtea me
dicamur vlcus. Et ſecũda eaꝝ ẽ cũ vna egritudo cã
fuerit alterius ſicut cũ accidit opilatio et febris: medi-
camur cũ opilatõez ꝑ̃us deinde febrẽ. Et ſi nob̃ ne
ceſſariũ fuerit opilatões apire cũ eo in quo aliq̃ exi
ſtit caliditas nõ curabimus de febre: et medicamur
qdẽ pulmonis apã cũ deſiccatiuis et nõ curabimus
de febre: qm̃ poſſibile ẽ vt febris remoueat cũ ipſius
remanẽte. Et cauſe qdẽ eius ſanatio ẽ exſiccatio q̃ fe
bri nocumentũ facit. Tertia vo cũ fuerit vna earũ
de q̃ maior ſollicitudo ſit hĩda: ſicut ſi cõiũgat ſyno
chus et paralyſis: medicamur enĩ ſinochũ extinguen-
do et phlobotomãdo: et de paralyſi nõ curabimus.
Cũ aũt egritudo et accñs cõiũguntur a ſanatõe egri
tudinis incipiemus. Et ſi accñs ſuperauerit tũc accidẽ
tis curã habebim⁹ et egritudinẽ nõ cõſiderabimus.
ſicut in colica dabimus ſtupefaciẽtia ꝓpterea vt dolo
ris fortitudo remoueat: ſʒ ipſi colice ipedimentũ fa
ciat. Et cũ hoc quoq; tardam⁹ qd facere debeamus
propter ſtomachi debilitatem aut propter ventris
ſluxum qui ꝓ̃ceſſit: aut propter precedentem nauſeam
Et quoq; nõ tardam⁹ ſʒ operamur et nõ totã remoue-
mus cãm ſicut in egritudine ſpaſmi: nõ enĩ totũ ex-
pellimus humorẽ: imo ex eo aliqd dimittimus vt
ipſum ſpaſmoſus remoueat motus ne humorẽ re-
ſoluat naturalem.

Operationis ſigillatio et grãꝝ actio.

f Iſt q̃ntitas huius nr̃i ſermonis cõpendioſi
de ꝑ̃ncipiis vniuerſalibus doctrine medi-
cinalis ſufficiens. Deinceps aũt labora
mus vt de ſimplicibus medicinis librũ cõponam⁹
ſi deus voluerit. Et ipſe quidem nos iuuabit cũ ſint
grates ſm̃ ſui innumerabiles miſericordias.

Expletus eſt liber ꝑ̃mus canonis quẽ ꝑ̃nceps
Abali Abinſceni de medicina edidit.

Incipit liber canonis ſecundus Auicẽne ver-
ba principis Aboali.

L Iborũ quos de medici
na ſpecificauimus ꝑ̃mus
eſt de iudiciis vſibus in
medicina ſecundus co-
rum eſt hic liber aggre-
gatus de medicinis ſingu-
laribus. Et nos quidẽ hũc
librũ in duos diuiſimus
tractat⁹. Quorũ ꝑ̃mus eſt
de canõib⁹ vſibus quos
ſcire oꝫ in re medicinarũ: et eſt ſcia virtutũ medicia
rũ in medicia. Et ſecũdus eorũ eſt de cognitõe vir-
tutũ medicinarũ particulariũ.

p Rimũ vo tractatũ i. vi. diuiſimus capitu-
la. Capitulum primũ eſt de cõplexionibus me
dicinarũ ſingulariũ. Ca. ij. ẽ de cognitõe
cõplexionũ mediciarũ ſingulariũ ꝑ experimẽtũ. Ca. iij
eſt de cognitõe cõplexionũ mediciarũ ſingulariũ
ꝑ rõem. Ca. iiij. eſt de cognitione operationũ virtu
tum medicinarũ ſingulariũ. Ca. v. eſt de iudiciis
accidentiũ mediciarum extrinſecus. Ca. vi. eſt de
collectiõe medicinarũ et cõſeruatõe ipſarũ.

i N ſecũdo aũt tractatu poſuimus medici
nas ſingulares in areol. In ꝑ̃ma nãq;
areola poſuimus noĩa medicinarũ ſingu
lariũ et cognitionẽ eẽntie ipſarũ. In. ij. areola de
claratiõnẽ bonitatis ipſarũ. In. iij. areola rememora
tionẽ qualitatũ et naturã ipſarũ. In. iiij. areola ꝓ
prietates operationũ earũ et diſpoſitiões ipſaruꝫ vſcꝫ
ſicut reſolutio et digeſtio et conglutinatio et ſtupefa-
ctio et que illis ſunt ſimilia ex operatiõibus quas i tra
ctatu primo diximus: et ꝓprietates alias ſi inſũt eis et
fecim⁹ earũ deſcriptionẽ cũ colore ut ſit facile ipſam
colligere. In areola. v. operatõẽ eaꝝ q̃ pẽdẽt ex de
coratiõe aut in cute ſicut remotio lẽtiginũ et albaras et
remotio pororũ et verrucarũ: aut in capillis ſicut cõ
ſeruatio ipſorũ et ꝓlõgatio et coloratio que in deco
rationẽ ingrediuntur: et ſignauim⁹ id totũ ſignis de-
pictis ut ꝑ illud facilis eius inquiſitio fiat in tabulis
donec colligãt oẽs medicine ſingulares q̃ in eis ca-
dũt velociter. In areola vi. operatões earũ in apo
ſtematibus et bothor. i. in puſis eminẽtiis que ſũt ſi
cut puſtule et terminauimus etiã oẽm ſpẽm dictã in
eis cũ colore ꝓprio vnicuiq; earũ. In areola. vij
ſimiliter vlcera et vulnera et fracturas depictas colo
ribus ſuis. In areola. viij. egritudines iuncturaꝝ
et neruorũ depictas ſimiliter. In areola. ix. egritu
dines mẽbrorũ capitis oẽs depictas ſuis coloribus
In areola. x. egritudines mẽbrorũ oculi depictas
ſimiliter ſuis colorib⁹. In areola. xi. egritudines
mẽbrorũ ſpecies depictas colorib⁹ ſuis. In areo-
la. xij. egritudines mẽbrorũ nutrimenti depictas ſu
is coloribus. In areola. xiij. egritudines mẽbro
rũ expulſionis depictas etiam. In areola. xiiij. fe
bres et que eis conueniunt depictas ſimiliter. In
areola. xv. ꝓpoſitionẽ medicinarũ ad venena. In
areola. xvi. ꝑmutationẽ earũ cuiq; cõicant in medi
cinã vnã omnes areole: et cuiq; non cõmunicant: et
forſitan non reperiuntur quedã niſi in quibuſdam
areolis. Cũq; cõplendo ex tabulis receſſero ex
ſignis virtutũ mediciarũ particulariũ ſigillabo tra-
ctatum ſecundũ: et tũc ſigillabo hunc librum ꝓcedẽ
do ab eo ad tertiũ librum.

Tractatus primus Capitulum primum de cõ
plexionibus medicinarum ſingularium.

I Am declarauimus in libro poſt in
tentiõem ſermonis noſtri. ſ. hec me
dicina eſt calida et hec medicina eſt
frigida et hec medicina eſt humida
et hec medicina ẽ ſicca. Et oſten-
dimus illic q̃ illud eſt ꝑ cõparatio-
nez ad corpora noſtra: et premiſimus q̃ oĩum com
poſitorũ mineraliũ et vegetabiliũ et viuentiũ elemen
ta ſunt materie. iiij. et q̃ ipſe cõmiſcentur adinuicẽ
et agunt in ſe donec cõſtant ſm̃ qualitatez: aut ſm̃
diuiſuz i eo qd inter eas eſt. Et cũ cõſiſtunt ſm̃ illud
eſt cõplexio vera: et q̃ complexio cũ eſt contenta in
cõpoſito preparat ipſum receptioni virtutũ quali-
tatum quarũ ꝓpriũ eſt ut ſint in ipſo. Et oſtendi
mus vniuerſaliter ſm̃ cõditiones quot diuiſiões ha
beat cõplexio et quid queritur ꝑ cõplexionẽ equalẽ
in hominibus: et quid ꝑ cõplexionez equalẽ in medi
cinis. Et oſtendimus q̃ ꝑ hoc nõ intelligit niſi q̃
corpus hoĩs cũ obuiat ei et agit ipſam calor inato
nõ preualet: ita ut in corpe hoĩs ꝓ̃imat infrigida-
tionẽ aut calefactionẽ aut humectationẽ: aut deſic-
cationẽ vltra eã que eſt in hoĩe. Nos tñ per illud
nõ ſignificauim⁹ q̃ cõplexio eius ſit ſimilis cõplexioni
hoĩs. Cõplexio nãq; hoĩs nõ eſt niſi in hoĩe. Et
ſcias q̃ cõplexio eſt ſm̃ duos modos. ſ. cõplexio
ꝑ̃ma et cõplexio ſecũda. Cõplexio itaq; prima ẽ ꝑ̃ma cõ
plexio ꝑueniẽs ab elemẽtis. Et cõplexio ſcda ẽ cõplexio
que ꝑuenit reb⁹ que in ſeipſis habẽt cõplexionem
ſicut verbigratia cõplexio medicinarũ cõpoſitarũ ut cõ-
plexio tyriace. vnaqueq; .n. medicinarũ ſingulariũ
tyriace cõplexionẽ hʒ ſibi ꝓpriã: deinde cõmiſcen
tur et cõponũt ita vt vniãtur et adueniat eis cõmixtio
et adueniat cõplexio ſecũda. Et hec quidẽ cõplexio
ſecũda nõ ẽ ita q̃ nõ ſit tota niſi ab artifice ẽ quã
doq; etiã a nã. lac enĩ cõmixtũ in vbertate eſt ex aquei
tate et caſeitate et butyroſitate. Et vnũquodq; horuꝫ
triũ eſt non ſimplex in natura: imo eſt cõmixtuꝫ
et habet cõplexionẽ ſibi propriam. Et hec quidem
cõplexio ſecũda eſt ex operatõe nature non ex ope
ratione artis. Cõplexio autẽ ſecũda ẽ ſm̃ duos mo
dos: aut cõplexio fortis aut complexio debilis.
Cõplexio vero fortis eſt: verbi gratia: ut vnũquod
q; ſimpliciũ aliis ſit vnitũ tali vnitõne ut eius ſepatõ
calori noſtro innato non ſolum ſit difficilis: imo ſit
aliqua cuius ſepatio calori ignis ſit difficilis ſicut cor
pus olei. Cõmixtio inter humiditatẽ et ſiccitatez

ipſius ad hoc peruenit vt igneitas deficiat in ſeparādo inter eas: imo cū igneitas aqueitatē ſoluit: vt cū ſublimari teneantur cū omnib⁹ partibus eius partes terree: quare nō valet efficere eaꝝ ſublimationem vt terree ſubſiſtant: ſicut potes illius ſimile videre in ligno: imo in plumbo ⁊ ſtagno. Cū ergo eſt complexio cuius firmitudo eſt hec firmitudo: tūc nō ē longe quin ſit cōplexio a ſeparatiōe ſimpliciū cuius calō innatus qui ē in nobis deficit: ⁊ quecūqꝫ ita ē: eſt cōplexio firma. Si ergo fuerit equalis remanebit in corpe equalis vſquequo reſoluat eius formā ⁊ corrūpat. Et ſi fuerit declinis ad dominiū remanebit in cōpe ſm ſuū dn̄iū vſqꝫ quo cōrūpat ei⁹ fōma. Et vniuerſaliter quidē nō puenit ab ea niſi opatio vna. Quā aūt cōplexio nō eſt firma: ſed debilis facilis ad diſgregationē tunc poſſibile ē ut eius ſimplicia ſeparentur cū noſtre nature operatio extiterit in ea ⁊ remoueantur vnū ab alio ⁊ ſint diuerſarū virtutū: ⁊ faciat vnū eoꝝ operationē vnā ⁊ aliud contrariā ipſius.

Et cū medici dicūt q medicine illius virtus eſt cōpoſita ex virtutibus contrariis nō oportet ut ipſi intelligant a ſeipſis ⁊ ut ab eis: q ſit ꝑs vna ferēs frigiditatē ⁊ caliditatē ſimul cōparēs vnaqueqꝫ earum ſingulariter ſicut ille que ſunt diuiſe: nā illud non ē poſſibile: ſꝫ ſunt in duabus ꝑtib⁹ eius diuerſis ex quibus ipſa eſt cōpoſita cū ſua ſingularitate. Et etiaꝫ non oꝫ ut exiſtimes q aliud genus medicinarum non ſit compoſitū ex virtutibus contrariis. quoniā omnes medicine ſunt cōpoſite ex virtutib⁹ cōtrariis: imo oportet ut intelligas ex hoc q ipſi ſignāt ꝑ illō q eſt actu habēs virtutes cōtrarias aut potētia cōpoſita actu: quoniā in ipſa ſunt ꝑtes diuerſe quarum vna non efficit in aliā actū integrū facientē totū ſimiliꝫ virtutū ſimilitudine cōpleta ⁊ nō adherēt ⁊ vniunt ita ut cū carū vna in ꝑte mēbri cōtinet conſequatur alterā cū ea cōtineri: quoniā ſi ipſa fuerit ſimilis virtutis nō diuerſificabit eius opatio in corpore penitus. Et ſi ē adherentiū ꝑtiū ⁊ diuerſarū virtutū poſſibile eſt etiā ut non diuerſificetur eius impreſſio in corpore: imo ſit ut cū pars ſimplicis in mēbro cōtinet conueniat ei quod ei adheret ex ſimplici alio ⁊ ꝑueniat ex eis operatio ⁊ impreſſio quā ad ipſum ducūt amboꝝ operationes in oībus ꝑtibus illius mēbri ſm qualitatē cū ſit cū vnaquaqꝫ partiū eius impedimentū a complemēto actionis eius fixuꝫ in ea: niſi ſit pars mēbri recipiēs ab vnoquoqꝫ duoꝝ ſimpliciū abſqꝫ alio ⁊ natura vtatur vno eoꝝ ⁊ alterū remouat: ⁊ hoc quidē eſt multotiēs. noſter tñ ſermo nō eſt in hoc: imo eſt in ſpecie que ē diuerſe impreſſionis propter rem in ſeipſa non propter rem in alia. Et illa quidē res eſt quoniā ſimpliciū eius cōmixtio eſt debilis recipiēs diſcretionē ⁊ ſimplicia eius ipſaꝫ cōmiſcentia ſunt debilia vbi recipiunt impreſſionem ab impreſſione noſtri caloris. Iſte autem medicine ſimplices quibus dicimus ineſſe virtutes contrarias ſunt in quibus non eſt illa cōmixtio vniuerſalis. De eis ergo alie ſūt que ſunt fortioris cōmixtionis ⁊ non

poſſunt decoctio ⁊ ablutio facere ſeparationē inter virtutes earū ſicut camemilla in qua eſt virtus reſolutiua ⁊ virtus ſtiptica: ⁊ cū coquitur in emplaſtris non ſeparantur ab ea vtreqꝫ virtutes. ⁊ alie ſunt in quibus decoctio ſeparare poteſt inter eas ſicut caules. ſubſtantia enī ipſoꝝ cōmixta eſt ex materia terrea ſtiptica ⁊ ex materia ſubtili abſterſiua nitroſa. Cū ergo coquitur in aqua reſoluitur ſubſtantia nitroſa abſterſiua ab ea in aqua: ⁊ ſubſtantia terrea ſtiptica remanet ⁊ fit aqua eius ſolutiua ⁊ corp⁹ ei⁹ ſtipticū ⁊ ſimiliter lens ⁊ fructus mandragore: ⁊ ſimiliter allei. in ipſo nāqꝫ eſt virtus abſterſiua ⁊ adultiua ⁊ humiditas grauis: ſed decoctio ſeparat inter eas: ⁊ ſimiliter cepe ⁊ raphanus ⁊ reliqua. Et propter hoc dicit q raphanus digerit ⁊ nō indigeritur. digerit enī ⁊ nō cū omnibus partibus ſuis ſed cum ſubſtantia ſubtili tñ que eſt in ipſo inobediēs virtuti digeſtiue viſcoſa. ſed illa ſubſtantia alia incidit viſcoſitatē. Et ex hoc capitulo ſunt alia inter quoꝝ ſimplicia ablutio ſeparare valet ſicut endiuia ⁊ plurima olerū. eius enī ſubſtantia eſt compoſita ex materia terrea frigida plurima ⁊ ex materia ſubtili parua: quare ſit eius infrigidatio cum materia parua ⁊ opilationū apertio ab ea ⁊ penetratio ipſius pluris cū materia altera: ⁊ plurimū huius materie ſubtile eſt expanſum ſuper ſuperficiem eius. Iam enim eleuata eſt ad ea ⁊ aſperſa ſuper ipſam: cuꝫ ergo abluitur cum aqua reſoluitur ⁊ non remanet ex ea aliquid vnde ſit curandum: ergo propter hanc cauſam preceperūt ne abluatur ſm legem ⁊ medicinā. Et hac de cauſa plurime medicinarū cū homo ſumit eas infrigidant vehementer: ⁊ cū ex eis fit emplaſtrum reſoluunt: verbi gratia ſicut coriandrum: cum enim ſumitur eius infrigidatio fortior ſit. Et cum ex eo fit emplaſtrū quādoqꝫ reſoluit: verbi gratia ſcrofulas ⁊ proprie permixtum cum ſanich: ⁊ illud ideo quoniam eſt compoſitum ex ſubſtātia terrea aquoſa multe infrigidationis ⁊ ex ſubſtantia ſubtili reſolutiua. Cum ergo ſumitur aduenit calor innatus ⁊ reſoluit ab eo ſubſtantiā ſubtilē ⁊ nō eſt plurime quantitatis: ita ut in complexione impreſſionē faciat: imo deficit ⁊ remanet ſubſtantia eius ſingularis vltima infrigidatione. Cum autē ex eo fit emplaſtrum videtur q ſubſtantia terrea nō penetret in poros neqꝫ efficit in eis impreſſionē omnino: ſed ſubſtantia ſubtilis ſecunda penetrat in eis ⁊ digerit. ſi ergo aſſociatur aliquid ex ſubſtantia frigida iuuat ad repellendū ⁊ vincit calorē innatū: ⁊ hoc quidē propinquū eſt ei quod oſtendim⁹ libro primo de ablutione cepe. cū ex ea fit emplaſtrum ⁊ de eius incolumitate cū comedit. ⁊ cū nos poſuerim⁹ vnā cum ea propinquā hanc oporteb it ut ſit hec inuentio nota certe. Et ex medicinis quidē ſunt in quib⁹ videtur eē due ſubſtantie diuerſe ſm nāꝫ abſqꝫ ꝑmixtione oīno. Et ex eis itaqꝫ ſunt que ſūt ſenſui apparētes ſicut ꝑtes citri. Et ex eis ſūt que ſunt magis occulte videl. q cortex ꝑilli ⁊ qđ ē ſup eius corticē ſit laxa

infrigidatōis ⁊ farina medulle q̄ eſt in ipſo ſit fortis calefactionis ita ut fortaſſe ſit medicina rubificans vlcerans ⁊ cortex eius ſit ſicut velamen diſtinguēs inter ea. Si ergo bibit nō tritū nō diminuit virtutes ſue corticis ut penetret virt⁹ medulle eius ⁊ qđ ē intra ipſm ad ſuū exterius: imo opat cum eo qđ ex ipſo apparet ex ſua muſcilagine. Et ſi cōteratur fortaſſe illud qđ dicit de ipſo q eſt venenum eſt ꝑꝑ apertionē medulle eius ⁊ ſui interioris. Et videtur qđ illud qđ ex eo eſt cōtritū diſtrūpat exituras. Et illud qđ eſt integruꝫ ex eo faciat eas crudas ⁊ refrenet eas ꝑꝑ hanc cauſam. Sufficiat quantitas hec in dando hanc radicem.

Capitulū .ii. de cognitione virtutum cōplexionum medicinaꝝ ſingulariū per experimentum.

Medicinaꝝ cognoſcunt virtutes ex duabus viis. vna earꝫ eſt ſemita experimēti. Et altera ē rōcinationis ſemita. Nos vero in experimēto ſmonē pmittemus. Dicimus ergo q experimētū ad cognitionē virtutis medicine cū fiducia non pducit niſi poſt obſeruationē ſeptem conditionum. Vna earꝫ eſt ut ſit medicina vacua a qualitate acquiſita ex caliditate accidētali aut frigiditate accidētali aut qualitate que accidit ei cū alteratione in ſua ſba aut vicinitate alterius. Aq̄ enīꝫ quāuis frigida ſit nā tñ cū caleſit calefacit dū ꝑmanꝫ calida. ⁊ euforbiū quāuis ſit nā calidū tñ cū infrigidat infrigidat dū ꝑmanet frigidū. ⁊ amigdala quāuis ſit eqlis ſubtilis tñ cū ſit rancida calefacit potētia. ⁊ caro piſciū quāuis ſit frigida tñ cū ſalitur calefacit potentia. Et ſcđa eſt ut illud in quo experit egritudinē habeat ſinglarem nam ſi egritudo eſt cōpoſita ⁊ in ea ſūt due res ſignātes duras curatōes cōtrias ⁊ experiat in ābabus medicina ⁊ cōferat neſcimus cām in illo vere: v̄bi gratia cū homo habet febrē phlaticam ⁊ dat ei in potu agaricus ⁊ remouet febris eius non oꝫ ut iudicemus agaricū eſſe frigidū qm̄ cōfert egritudini calide q̄ eſt febris: immo fortaſſe non cōfert niſi propterea q reſoluit materiam phlaticam ⁊ euacuat eandē: ⁊ cum deficit materia remouet febris phlatica. ⁊ hoc quidē vere eſt iuuamētū ꝑ ſe ꝑmixtū iuuamēto ꝑ accñs. ꝑ ſe qđ cū cōpatōne ad materiā ſꝫ ꝑ accidens cū cōparatione ad febrem. Et tertia eſt ut medicina ſit expta iam in duobus cōtrariis ita ut cum vtriqꝫ eoꝝ ſimul cōferat non iudicet q ſit cōtraria complexioni alicuius eoꝝ. ⁊ fortaſſe cōfert vni eoꝝ ꝑ ſe ⁊ alteri ꝑ accidens ſicut ſcamonea ſi experiamur ipſam in egritudine frigida non eſt longinquū quin conferat ⁊ calefaciat. Et cum experimur ipſam in egritudine calida ſicut eſt febris tertiana nō elōgat quin cōferat in euacuādo choleraꝫ. cū ergo ita ſit non acqrit nobis experimētū fiduciā caliditatis aut frigiditatis niſi poſtq̄ ſcimus q vnam duarū reꝝ efficit ꝑ ſe ⁊ efficit alterā ꝑ accñs. Et quarta eſt vt ſit virtus que eſt in medicina oppoſita ei qđ equatur ei de potētia egritudinis. Sūt enī medicine quedam quarū caliditas minoratur a frigiditate egritudinis alicuius: quare penitus in eā nō agit. ⁊ q̄ſqꝫ cū adminiſtrat in infrigidatōe aliq̄ leuiorē illa facit calefactionē. oportet ergo vt expiatur primo in debiliori. ⁊ ſm gradus fiat proceſſio paulatim donec ſciatur virtus medicine ⁊ non dubitetur.

Et quinta eſt vt obſeruetur tēpus in quo appareꝫ eius impreſſio ⁊ operatio: nam ſi in ꝑmis cū adminiſtratur apparet conſiderare facit q efficit illud ꝑ ſe. ⁊ ſi fuerit operatio que in ꝑmis apparet ex ea cōtraria ei que apparet in fine: aut in principio rei nō apparet ex ea operatiō: deinde in fine rei apparet ex ea operatio. tunc erit locus ambiguitatis ⁊ dubitationis fortaſſe enī efficit illud qđ operatur ꝑ accidens: qm̄ efficit in ꝑmis operationē occultam quā ſequit ꝑ accidens hec operatio alia apparēs. Et hec quidem dubitatio ē ⁊ ambiguitas ⁊ heſitatio in v̄tute medicine. Exiſtimatio vero q ei⁹ operatio nō ſit niſi ꝑ accidens qm̄ vigorat cū ei⁹ opatio nō apparet niſi poſt ſeparationē obuiationis mēbri. naꝫ ſi per ſe efficeret ꝑ ſe operaretur dum obuiaret. impoſſibile enī eſt ut deſtruat duꝫ obuiat ⁊ operetur dū nō obuiat. Et hoc quidem ē indiciū plurimū ſufficiēs. q̄ñqꝫ vero conueniens ē ut in quibuſdam corporib⁹ efficiat ſuā operationem que ē per ſe poſt operationem ſuā que eſt per accidens. Et illud ē cū iam acquiſierit virtuteꝫ extraneam vincētem v̄tutem naturalē ſicut aqua calida in preſenti enī calefacit. in die vero ſcđo aut in hora in qua remouet ab ea eius impreſſio accidētalis facit peruenire in corpore frigus procul dubio propter conuerſionem partiū peruenīt ad diſpoſitionem naturalem frigoris qđ debet habere. Et ſexta ē ut obſeruetur proceſſus operationis eius ſm aſſiduationē aut ſm plurimum. nam ſi non fuerit ita tunc proceſſio operationis ab ea eſt per accidens: quoniam res naturales procedunt a principiis ſuis aut ſemper aut ſecundum plurimū. Et ſeptima quidem eſt ut experimētum ſit in corpe hominis: nam ſi experiatur in corpore non hominis poſſibile eſt ut fallat duobus modis. vnus eoꝝ eſt qm̄ poſſibile eſt ut ſit medicina cōparata ad corpus hominis calida ⁊ cōpata ad corp⁹ leonis ⁊ equi frigida cum hec medicina eſt calidior homine ⁊ frigidior equo vel leone. ⁊ videtur ſm q exiſtimo q ſit reubarbarum frigidum cōparatum ad equum et ſit comparatum ad hominem calidum. Et ſcđm quoniam quandoqꝫ comparata ad vnum duorum corporū habet proprietatē quā non habet cōparata ad corp⁹ ſcđꝫ ſicut napellus cōpat⁹ enī ad corpus hominis habet proprietatem venenoſam quā non habet comparatus ad corpus turdi. iſti ergo ſunt canones quos obſeruare oportet in cognitiōne virtutū medicinarū ex via experimenti.

Ca. iii. de cognitione virtutum medicinarum ſingularium per ratiocinationem.

Cognitionis autem virtutum medicinarū ſingularium per ratiocinationem canōes. Alii ſumunt ex velocitate cōuerſionis earū ad ignem ⁊ calefactionē ⁊ ex tarditate cōuerſionis ipſarum. Et ex velocitate congelationis earū ⁊ tarditate congelationis ipſarum. Et alii ſumūt ex odoribus ⁊ alii ex ſaporibus. Et quādoqꝫ ſu

lucrant ex coloribus. τ quia ſumunt ex operationib⁹ τ virtutib⁹ notis ex quibus acquiruntur ſignificatões ſue manifeſte ſup virtutes ignoratas. Alia aũt prima ē quia rerum ſimiliū in cõſtitutiõe eſſentie .ſ. in raritate τ ſpiſſitudine quecūq; recipit calefactõez velocius eſt calidior. τ quecūq; recipit infrigidatõnē velocius ē frigidior. Et ex una earum in hoc ē quia res cum quecūq; calefit velocius alia agente exiſtente uno: quia in ſcđa eſt calidior alia τ nõ infrigidat eam niſi frig⁹ actõe. Cūq; aduenit caliditas exterior τ coniūgit ipſi virtus calida innata q̄ eſt in ipſa equal alii in cal exteriore τ ſuperflue illi in virtute q̄ eſt in ipſa τ fit calidior: τ ſm hoc cognoſces diſpoſitionē ei⁹ q̄ infrigidat velocius. Et poſt illud inducta cauſa ei⁹ eſt ſermo cõplexus de quo intromittit ſe ille qui loquit in pricipiis naturalibus preter medicū. Cum aũt una earum ē maioris raritatis: τ altera maioris ſpiſſitudinis. tūc. illa q̄ eſt maioris raritatis quãuis ſit ſimilis alii in frigiditate τ caliditate ipſius: tñ patit velocius ꝓpter debilitatez ſui corporis

Res aũt que ꝓpera ē ut cõgelent: τ ille que ꝓpriores eſt ut inflāmatur ignitãtur poſt eſt ut admiſce cõparent: ergo que cūq; eſt velocioris cõgelatõis: τ ei⁹ eſſentia eſt ſicut eſſentia alterius ē frigidior. τ quecūq; ē velocioris inflāmatõis: τ eius eſſentia ē ſicut eſſentia alterius ē calidior ꝓpter illud qd dixim⁹ prius. Nos enim non dicim⁹ q̄ res ſit calidior τ frigidior niſi cum cõparatõe ad impreſſionē caliditatis innate in ipſa q̄ eſt in nobis. Et cũ ipſa eſt longinquior a cõgelatõe τ velocior ad inflāmatõez. tūc indicam⁹ q̄ ipſa eſt in impreſſione a caliditate nr̄a innata illo modo. Principia vero iſta demõſtratõne oſtēſa ſūt ſicut oẽs in ſcientia nāli. Cum aũt due res diuerſificãtur in raritate τ ſpiſſitudine. deinde inuenit ſpiſſior ex eis inflāmatõis velocioris τ tardioris cõgelatõis. tūc indica ꝓcul dubio q̄ eſt calidioris ſbe. Et ſilr cum inuenis raram tardioris inflāmatõis tūc ſcias q̄ eſt fortioris frigoris. Si aũt inuenis rarā ex eis velocioris inflāmationis non cõuenit tibi ut iudicium des τ ponas ipſam ꝓpter hanc cām fortioris caliditatis. Fortaſſe enim raritas eſt cauſa in velocitate inflāmatõis ei⁹. ſicut ſi tu inuenis rarā ex eis velocioris cõgelatõis nõ cõuenit tibi oio ut des iudiciū τ ponas eã ſup hanc cām velocioris frigoris. Forſitan enim raritas eſt cā in velocitate cõgelatõis eius ꝓpter debilitatē corporis ipſius τ velocitatē paſſibilitatis ei⁹ ſicut vinū. Quis enim ipſum ſit calidioris cõplonis q̄ oleū de cucurbita tñ velocius cõgelat q̄ illud oleū. immo illud oleū denſat τ nõ cõgelat ſz vinum cõgelat. Rez enim quedam ſunt q̄ cõgelant abſq; cõdenſatõe. Et ſunt quedam earum q̄ cõdenſant abſq; congelatõe. huius aũt cognitio in ſciētia exiſtit nāli. Rez aũt recipiētium cõdēſatõez cum equantur in cõſtitutõe ſbe que magis recipit cõdenſatõem ex frigore eſt frigidior earum. Et plurime quidem res non cõgelant niſi in calore. Et res que ꝓprii eſt in calore cõgelari omnes reſolvuntur p frigus ſicut res q̄ cõgelātur ex frigore omnes reſolvūt calore. Calor aũt congelat ſiccitate τ frigus cõgelat ſpiſſitudine ſm ſententiā Galie. Veruntñ ſententia philoſophi primi diuerſa eſt ab ea in rememoratõe earum illius pſcrutatio in alia continetur ſcientia. Et cum ſint quedam earum medicinarum calidiores ſed ſunt groſſiores poſſibile eſt ut ipſe ſuſcipiant cõgelationem ſicut ſuſcipiunt ille que ſunt frigidiores eis ꝓpter groſſitudinem ſuam. Et cum ſint quedam frigidiores. nõ ſunt ſubtiliores poſſibile eſt ut ſuſcipiant inflāmationem. ſicut recipiūt ille que ſunt calidiores eis ꝓpter ſubtilitatem ſuā. Condenſatio aũt τ congelatio non ſignificant augmentū in caliditate neq; augmentum in frigiditate plurimeq; enim condenſat terreitas que eſt ex eis. et res ꝓpter multitudinem aqueitatis τ aereitatis rarificatur. Et multotiẽs accidit aereitati ut [illegible] τ cõuertatur in aqueitatē τ rarificet cõpoſitum τ fiat frigidū.

Et multotiens ſit alio reſolui aqueitas frigida ꝓpter igneitatem feruentē in eis τ cõuertit eam in aereitatē τ condenſat ipſam quēadmodū accidit ſpermati ex condenſatõe cum ergo ſepat ab eo calor igneus ſubtiliat τ non ꝓhibet terreitas que fit cum ea igneitas [illegible]: quare poſſe eſt ut ſit diuiſio prima vehementis caliditatis: τ non ꝓhibetur aqueitas quã cum ingrediatur aereitas nõ ſuperans virtutem ei⁹ τ ſit diuiſio ſcđa a vehementis frigiditatis aut igneitatis vincat ut ſit vehementis caliditatis valde. Ex aliis autem canonibus neceſſe eſt medicos rem unam ſcire: quia non eſt poſſibile ut ſapores dulcis τ amarus τ acutus ſint niſi in ſubſtātia calida: neq; ponticus ſtipticus τ acetoſus niſi in ſubſtātia frigida. Et ſimiliter odores boni acuti nõ ſunt niſi in ſubſtātia calida τ colores albi in corporib⁹ cõgelatis in quibus ē humiditas. Et colores nigri nõ ſunt niſi in ſubſtātia frigida. Et colores albi in quibus ē ſiccitas τ pulueriʒatio nõ ſūt niſi in ſubſtātia calida: τ nigri in virilis reb⁹ ſūt ecõtrario. Frig⁹ enim albificat humidam ſubſtantiam τ denigrat ſiccam: τ calor denigrat humidā τ albificat ſiccam. Et hoc quidem verum eſt τ neceſſarium. veruntamen hic eſt cauſa alia propter quam ſignificationes iſte quandoq; diuerſificantur: τ ꝓprie in odore τ colore: τ proprie in colore ſuo. Et illud eſt quod nos iam oſtendimus q̄ corpora medicinalia cõmiſcent ex elementis cõtrariis quãq; cõmixtione prima τ quãq; cõmixtione nõ prima. imo magis digna ut vocet complexio ſcđa. τ poſſibile ē ergo in hac cõplexione ſecūda ut uni duorum elemētorum iam aduenerit complexio qua mereat colorem aut odorem: aut ſaporē τ aduenerit ei illud qd iam meretur: τ ut alii elemēto iam aduenerit complexio diuerſa illi complonī: τ ſit poſſibile ut in ea mereantur colorem cõtrarium illi colori: aut odorem aut ſaporem cõtrarios primis. Et ſit poſſibile ut ea non mereat cõtrarium primo. qd ſi iam meret colorem cõtrarium illi deinde ſint equis quantitatis preuenit in cõmixto ſecundo color compoſitus ex duobus coloribus. τ ſi ſunt diuerſa cõtinet in ſcđo cõmixto color magis declinãs ad unum duorum colorum ſi aũt ſm non meret colorem oīo: τ ſimiliter odorem aut ſaporem τ ſint equalia qui in eis reperitur color eſt primus τ odor eſt primus. Et ſi ſint iam fracta ꝓpter cõmixtionem [illegible] aliis cõtrariis τ colori.

[illegible] nõ ſit impoſſibile [illegible] quia hoc etiam frigidi [illegible] colores [illegible] videtur verbigratia albus eſt poſſibile ut ſit virtus ei⁹ nõ virtus albi p hoc qd eſt albus [illegible] virtus alia oppoſita prime. Nam cum eſt corpus [illegible] colore [illegible] ut ſicut eſt equalis quantitatis [illegible] virtus [illegible] inter duas virtutes [illegible]. Si aũt eſt fortius plurimū coloratū eſt [illegible] virtuti cõtrarie virtuti corporis [illegible] τ eſt albedo verbigratia faciẽs neceſſariū ut ſit frigidū τ ipſum eſt calidū ſubito hoc eſt quia eſt equalis quantitatis. Cum aũt eſt verbigratia: hoc qd nõ habz colorē aut habz colorē cõtrariū [illegible] cõparatione ad illo pluime qualitatis τ virtutis nõ [illegible] paſſionē in colore alii⁹ alterius τ vincat illud virtute victoria vehementi ita ut ſit color eius quaſi non habeat virtutē innatā omnino. Cõſidera ambas [illegible] ſpeſſiões in lib. [illegible] cui ſi [illegible] duos [illegible] cuſodini [illegible]: ut ſint quaſi [illegible] una eſt [illegible] ex eis calefactõe in [illegible] τ ſcias non [illegible] neq; colorē eius neq; [illegible] a colore ſi eſt [illegible] colore. τ neq; videt niſi albedinē puram: τ nos quidē veraces erim⁹ [illegible] q̄ hec albedo eſt ſubſtantie frigide verbigratia ſi po[illegible] fuerimus q̄ hec eſt frigidā [illegible] q̄ hec ſubſtantia [illegible] frigida. Et illud ideo [illegible] color [illegible] corpora [illegible] ex parte unde eſt [illegible] color [illegible] virtute [illegible] ex eo: τ ſic [illegible] ut in [illegible] diſpoſitionē in albo [illegible] que eſt cõmixtioni que eſt in ultimo caliditatis: τ videtur q̄ ſit frigidū ſicut [illegible] albū. quemadmodū cum hoc eſt [illegible] ſimiliter quandoq; cõmixtio [illegible] τ eſt forma exiſtens hec forma. Verum quidem qualitatū ſenſatarū quedam ſunt digniores ut efficiatur in eas impreſſionē manifeſtam illud qd eis permiſcetur ex cõtrario τ dum [illegible] qualitates earū vere ſenſate τ non [illegible] in eis cõuertit earū ſunt [illegible] τ hoc quidem eſt in ſaporibus non ſm q̄ ſit neceſſarium ſz ſm q̄ eſt plurimū τ poſt ſapores eſt in odoribus τ poſt utroſq; eſt in coloribus τ in coloribus quidem eſt ſicut ſine fiducia cum eo. Et ex cauſis quidem in quibus ſapores vincunt odores in hoc capitulo eſt aduentus eorū ad ſenſum cum obuiatio [illegible] digniores ut perducant ex omnib⁹ partibus medicine virtutē. Sed odores τ colores in primum ſine obuiatione ſuorū corporū: quare poſſibile eſt ut perueniat ad ſenſum ex partibus habentibus odorem vapor ex ſubtili partiū ei⁹ τ inobedientes [illegible] vapor ſpiſſus [illegible] τ poſſibile eſt ut perueniat ad ipſum color manifeſti τ [illegible]. Et quoniam odores [illegible] ſignificans ſaporem ſic: odor dulcis τ acetoſus [illegible] tunc ſunt odores ſequentes ſapores [illegible] in ſignificatione ſūt plus veri [illegible] odores poſt colores. [illegible] hoc cõpoſitio [illegible]

[illegible] in [illegible] cum frigiditate ſuperflua. [illegible] error qui accidit in ſaporib⁹ cadit in parte frigoris [illegible] in latere caloris .ſ. ut inſis medicine ſapor ſignificans caliditatē cum ſit frigida: hec cum plus ē q̄ [illegible] ut medicine inſis ſapor ſignificās frigus cum ſit calida τ calor quia in pluribus diſpoſitionibus eſt fortioris impreſſionis τ manifeſtioris operationis τ magis penetrans. ſi ergo frigido ſit permutatū in complexione naturali calidum ſuma virtutis cuius ſit ſuma [illegible] genere frigus quod ei opponitur eſt dign⁹ ut appareat ei ſapor [illegible] ſaporē ipſius cum ſit calidum in omnibus diſpoſitionibus magis penetrans τ magis [illegible] τ dignius ut ſint ſapores τ odores. Et propter hanc cauſam nõ inuenis acetoſum aut ponticum in quo nõ eſt permixtio ſenſu q̄ ſit calidum ſm plurimū ſue cõplexionis ſicut inuenis amarū τ mordicatiuū frigidū ſm plurimū ſue cõplexionis. veruntamen hoc eſt plurimū τ illo pluris plurimitatis q̄ aliud: ſed nõ eſt neceſſariū. Et oportet ſcire nunc ſtatum oportet nunc ut narremus tibi illud qd dicunt medici de ſaporibus τ odoribus τ coloribus. Ipſi enim ponūt ſapores ſimplices nouē τ quis ſint [illegible] acto ſapores τ unus priuatus ſapore: τ ē inſipidus vel [illegible] ex quo cuius ſapor [illegible] nõ comprehenditur ſicut aque: ipſi enim nominãt ſaporē omne quod guſtu iudicatur [illegible] quod eſt [illegible] quod eſt priuatio nõ [illegible] omnino τ eſt illud quod nõ habet ſaporē τ eſt ſm duos modos .ſ. aut inſipidum primum ſaporē ſm virtutē aut inſipidū [illegible] ſenſū. Inſipidū ſic ſz [illegible] nõ [illegible] ſapor ſm virtutē. Et inſipidū apud ſenſū ē illud qd in ſeipſo hz ſaporē. Verum propter vehementiam ſue ſpiſſitudinis nõ reſoluitur ex eo aliquid qd lingue admiſceatur τ comprehendat ipſum. deinde cum ingeniatur ut reſoluantur partes eius τ ut ſubtilietur ſentit ſaporē ei⁹ ſicut as uſtum τ ferrū. lingua enim non conſequitur ex eis ſaporem quoniā non reſoluitur ex ſubſtantia eius [illegible] aliquid perueniens ad humiditatē poſitā in lingua que eſt media in ſenſu guſtus. Et ſi ingeniatur ut in partes minimas cõuertantur apparebit ei⁹ ſapor fortis. Sapores aũt ſunt octo quos ipſi dicũt q̄ ſunt vere ſapores poſt inſipidū. Et ſunt dulcedo amaritudo acuitas ſalſedo acetoſitas ponticitas ſtipticitas τ unctuoſitas. Et dicunt q̄ ſubſtantia ferens ſaporē aut eſt ſpiſſa terreitatis aut ſubtilis aut media τ q̄ virtus eſt calida aut frigida aut equalis. Spiſſa igitur terreſtris ſi eſt calida tunc eſt amara. τ ſi eſt frigida ē pontica. τ ſi eſt equalis tunc eſt dulcis. Et ſubtilis ſi ē calida tunc eſt acuta. τ ſi eſt frigida tunc eſt acetoſa. τ ſi eſt equalis tunc eſt unctuoſa. Et media in ſpiſſitudine [illegible] τ ſi eſt calida tunc eſt ſalſa. τ ſi eſt frigida tunc eſt ſtiptica τ ſi eſt equalis tunc dicunt quidam [illegible] inſipida [illegible] [illegible]

qd diximus in modo generationis eius: ⁊ sic cum salsum calefit a sole aut igne aut separatione aqueitatis frangentem virtutem caloris fit amarum ⁊ similiter deurit ex sal amarum validius est sale qd comeditur. Ponticum vero est frigidius deinde stipticum postea acetosum ⁊ propter hoc in omnibus fructibus qui dulcescunt pus [illegible] ponticitas vehementis infrigidationis. Cum ergo currunt in eis aqueitas ⁊ acredo itaut temperentur paulatim cum acredine ⁊ calefactione solis digestiua declinant ad acetositatem sicut acresta: ⁊ inter illud transeunt ad stipticitatem paulisper cum ponticitate: deinde permutantur ad dulcedinem cum agit in eis caliditas digestiua sicut vua. Et quandoque permutatur ex ponticitate ad dulcedinem absque acetositate sicut oliue. Acetosum vero quamuis sit minus frigidum quam stipticum tamen in pluribus est pluris infrigidationis eo propter sui subtilitatem ⁊ penetrationem suam. ponticum autem ⁊ stipticum sunt in sapore propinqua sed stipticum nō contrahit nisi qd de lingua manifestum est. ponticum vero contrahit et exasperat qd manifestum est ⁊ occultum. Et ex eis quidem q valent ad exasperationem. s. pontici eius est quod ipsum nō diuiditur propter sui spissitudinem in partes minimas velociter neque contrahitur ad inuicem velociter. Et propter has duas causas ipsarum est lingua separatur sensibiliter: quare diuersificatur propter stipticitatem suam in partibus eius ⁊ diuersificatur situs earum ⁊ exasperatur. Et ad illam diuersitatem iuuat diuersitas partium membri in porositate sua ⁊ sola continuationibus. Et ponticum quidem est subtilius ⁊ magis intrinsecum. Acutum vero ⁊ amarum sunt linguam radentia rationem: sed amarum nō radit nisi qd de lingua apparet. Acutum autem abradit ⁊ eius separatio est profunda quoniam est subtilis substantie profundans: sed amarum est grossis substantie sicce: ⁊ propter illud ipsius pars nō recipit putrefactionem ex qua animal generatur: neque putrefactione ipsius nutritur animal ⁊ propter siccitatem suam amarum qd abradit: abradit cum exasperatione aliqua. Ex eis autem que caliditatem acuti amari caliditate fortiorem efficitur est ipsius penetratio: quare vehementer incidit ⁊ vehementer resoluit ita vt corrodat ⁊ putrefaciat ⁊ perueniat ad hoc vt interficiat. Dulce vero ⁊ vnctuosum ambo dilatant linguam ⁊ leniunt eam faciendo currere illud qd frigus lenit ⁊ congelant absque resolutione ⁊ remouent ipsius asperitatem. verum vnctuosum facit illud absque calefactione manifesta ⁊ dulce facit illud cum calefactione. Et propter digerit dulce. plus dicunt medici. Dulce non factum est suaue vel delectabile: nisi quia taliter abstergit grossitudinem quod cum aptat ⁊ lenit eam ⁊ currere facit ipsam ⁊ remouet impedimentum congelationis eius absque incisione ⁊ separatione continuitatis ⁊ obuiatione laboriosa ⁊ neque calefacit eam calefactione nociua: imo delectabili sicut est delectatio aque temperate calide cum effunditur super corpus. Sermo vero differentie distinguens in hoc apud illum est qui est altioris gradus quam me dici. Et non oportet quidem vt sit illud quod est dulcius nutribilius neque illud qd est lenius [illegible] dulcius sit impossibile quia in omni [illegible] apud me dicos sit dulcedo aliqua [illegible]

aliis indiget conditionibus preter dulcedinem hanc.

Et vnctuosum comparatum est dulci. Oppositum vero qd ad vtrosque eorum communicatur comparatione caliditatis proportionalis conuertitur. s. ad dulcedinem eius est in initio sue substantie cum aqueitate ⁊ pauca acredine ⁊ conuertitur ad vnctuositatem cum est intentio sue substantionis cum aqueitate delectabili ⁊ permiscetur ei aereitas plurima cuius introitus ad aqueitatem sit vehemens.

Amarum autem ⁊ salsum linguam abradunt: verumtamen salsum abradit leuiter ⁊ lauat ⁊ nō exasperat ⁊ non iuuat ipsum ad illud aductus obuiationis sue vniformiter ad omnes partes eius cum equalitate propter sui subtilitatem sed ipsum vel ledit os stomachi. amarum vero abradit ita vt exasperet ⁊ iuuat ipsum ad illud diuersitas locorum suorum secundum quod diximus. Acutum vero ⁊ acetosum mordicant linguam: sed acutum mordicat eam vehementer cum calefactione. Et acetosum mordicat eam mediocriter absque calefactione. Et salsum quidem prouenit ex resolutione amari in insipido aquoso. cum ergo congelatur sicut aqua cineris fit salsum. Et acetosum prouenit ex conuersione dulcedinis cum diminutione caliditatis aut digestione ponticitatis cum augmento humiditatis ⁊ caliditatis: ⁊ eius substantia secundum summam reuertitur substantia humida. ⁊ sit dulce: substantia enim eius ad humiditatem pertinet. sed substantia amari ⁊ pontici ad siccitatem. Operationes vero dulcis sunt digestio ⁊ lenificatio ⁊ multiplicatio nutrimenti ⁊ natura diligit ipsum ⁊ virtus attractiua attrahit ipsum. Et operationes amaritudinis sunt abstersiua ⁊ exasperatio. ⁊ operatio ponticitatis est contractio si est debilis ⁊ expressio si fortior. Et operationes stipticitatis sunt peractio ⁊ inspissatio ⁊ induratio ⁊ retentio. Et operationes vnctuositatis sunt lenificatio ⁊ lubrificatio ⁊ coctio parua. Et operationes acuitatis sunt resolutio ⁊ incisio ⁊ putrefactio. Et operationes salsedinis sunt abstersio: ablutio: ⁊ exsiccatio: ⁊ prohibet putrefactionem. Et operationes acetositatis sunt infrigidatio ⁊ incisio. Et quandoque aggregantur duo sapores in substantia vna sicut est aggregatio amaritudinis ⁊ stipticitatis in licio ⁊ nolatur hec debilitas: ⁊ sicut aggregatio amaritudinis ⁊ salsedinis in lacubus: ⁊ nolatur turpitudo: ⁊ sicut aggregatio acuitatis ⁊ dulcedinis in melle cocto. ⁊ sicut aggregatio amaritudinis ⁊ acuitatis ⁊ stipticitatis in melongena. ⁊ sicut aggregatio amaritudinis ⁊ insipiditatis in endiuia. Et quandoque adiuuant se res que proueniunt ex duobus saporibus ad confortandum illud quod prouenire debebat ex vno sapore. Acuitas enim et mordicatio remanentes in aceto ex vino factum ipsum vehementioris infrigidationis quoniam acuitas ⁊ mordicatio aperiunt transitus ⁊ adiuuant ad penetrandum ⁊ non perueniunt in aceto ad hoc vt ipsum calefaciant ita quod inde sit curandum: ergo sit infrigidatio aceti magis profunda. Et quandoque iuuant se res que proueniunt ex duobus saporibus ad confringendum illud quod prouenit ex vno sapore sicut acetositas ⁊ ponticitas in acresta ponticitas enim ac[illegible] prohibet eius acetositatem ab infrigidationis vitium. Et quandoque efficitur

[illegible] qualitatum ⁊ quandoque est contraria. sicut est sicut subtilitas que associatur acetositati. ⁊ quidem est sicut subtilitas que associatur acetositati. ⁊ ponit infrigidationem eius magis profundantem. contraria vero est sicut spissitudo que associatur lacti acetoso ⁊ ponit infrigidationem eius breuiori spacio. Et ideo ⁊ quandoque accidit ut sint quidam sapores nō puri ⁊ deinde purificantur secundum tempus sicut aqua que [illegible] cum cum super ipsam prolongatur tempus purificatur eius acetositas propter multitudinem eius quod residet ex pontico ⁊ reliquis. Et quandoque accidit vt sint quidam sapores pari ⁊ permiscet eos tempus cum aliis sicut medicamentis cum ipsum amarum efficit ⁊ acuit augmentans acuitatem ⁊ amaritudinem. ⁊ sicut vigorat amaritudo temporis quam facit tempus ⁊ eius acuitas euphorbii nam ipse tempus in principio dat amaritudinem permixtam terrestri deinde incipit in ipsa puritatem ⁊ clarificatio [illegible] facere. Cum ergo permiscentur ponticum ⁊ amarum fit abstersio cum stipticitate ⁊ est conueniens consolidationi cicatricum in quibus est laxitas partium ⁊ conuenit omni solutioni cuius causa est oppilatio ⁊ confert splenis vehementer si amaritudo nō est in eo debilis ⁊ omnia quidem que sunt huiusmodi conueniunt stomacho ⁊ epati. Amarum enim absolutum ⁊ acutum absolutum nocent visceribus. Et si associatur eis stipticum conferunt. nam ipsa sua amaritudine mundant ⁊ cum eo qd est eis de stipticitate seruat virtutem viscerum. Et quandoque est in stiptico amaror: imo in stiptico in quo nō apparet multitudo amaritudinis virtus soluens choleram citrinam ⁊ aquositatem cum expressione ⁊ nō est in ipso virtus soluens phlegma vel colam: ⁊ propter hoc si stipticitas est fortior amaritudine ⁊ hoc est sicut absinthium. Omne autem dulce cum stipticitate visceribus est amicum quoniam est suaue ⁊ confortans etiam. Et prohibet exasperationem meri: quoniam est similiter [illegible]. Et omne exiccatiuum propter ponticitatem [illegible]: aut stipticitatem cum est in eo vnctuositas aut insipiditas aut dulcedo: ⁊ vtiliter qd prohibet mordicationem est generatiuum carnis. Si autem est stipticum cum acuitate ⁊ amaritudine: ⁊ est compositum ex substantia ignea ⁊ terrea est conueniens vlceribus ⁊ cicatricis in quibus est humiditas mala: ⁊ est conueniens valde ad consolidandum. Et quandoque fit compositio ex virtutibus istis secundum compositionem materierum certarum ⁊ saporem secundum ratiocinationem quam conditionauimus ante. Hec ergo sunt que diximus de saporibus ⁊ que sequuntur secundum ipsorum principia. Sermo autem verificans in his rebus est sapientie naturalis sed medico quantitas hec sufficit assumpta ex eis. Odores vero proueniunt a caliditate: ⁊ proueniunt a frigiditate: sed eorum olfactio ⁊ eorum sternutatio est caliditas secundum plurimum: quoniam causa plurima in propinquitate odoris ad virtutem odorandi est ipsa substantia vaporosa quamuis sit iam concessum quod sit secundum lenitam conuersionis aeris preter resolutionem alicuius rei ex parte odorem. verumtamen est primum secundum plurimum. Omnes ergo odores ex quibus est mordicatio aut declinatio ad latus dulcedinis sunt calidi. ⁊ reliqui ex quibus sentitur acetositas ⁊ charegiam rosalis omnes sunt frigidi. Et [illegible] redolentia secundum plurimum sunt calida nisi illa quibus associatur

atur rotalitas vt muscus ⁊ sedatio ipsius ⁊ [illegible] vt camfora ⁊ nenufar. Corpora enim amborum nō curantur ex substantia frigiditate associata odori vsque ad cerebrum. Omne ergo bene redolens est calidum: ⁊ similiter omne [illegible] quare propter illud sunt facientia dolorem capitis.

De coloribus iam locuti fuimus ⁊ fecimus te scire quod ipsi diuersificantur secundum plurimum ⁊ nō sunt sicut odores secundum plurimum sed ipsi demonstrant in intentione vna demonstrationem plurimam. Et est quidem eorum specierum vnius diuersificatio modi ⁊ quidam eorum sunt declines ad albedinem. Et quidam eorum declines ad nigredinem: ⁊ quidam eorum sunt declines ad tincturam rubeam aut viridem sicut ad albedinem declinantes si sunt in specie frigidi nam sunt frigidiores: ⁊ declinantes ad alia duo sunt minus frigidi. Et si nā trahit ad caliditatem tunc res est econuerso. Et hi quidem quandoque diuersificantur rebus. verumtamen illud qd est secundum plurimum est qd diximus ante. Loquimur ergo nunc de operationibus medicinarum singularium.

Capitulum. iiii. de operationibus medicinarum singularium.

Dicemus quod medicine simplices habent operationes vles: ⁊ operationes particulares ⁊ operationes similes vlibus. Operationes itaque vles sunt sicut calefactio ⁊ infrigidatio ⁊ expulsio ⁊ attractio ⁊ vlceratio ⁊ consolidatio. ⁊ que sunt similia illis. Et operationes particulares sunt sicut iuuamentum in cancro ⁊ iuuamentum in hemorroidibus ⁊ iuuamentum in ictericia ⁊ similia his. Et operationes que sunt similes vlibus sunt sicut prouocatio ⁊ solutio ⁊ que illis similia sunt. hec enim quamuis sint particulares: quia sunt operationes in membris proprijs ⁊ cum instrumentis propriis tamen sunt similes vlibus quoniam sunt operationes rerum quare iuuamenta ⁊ nocumenta sunt communia hoc quod patitur ab eis corpus totum nō per accidens. Nos vero non rememorabimur hic nisi operationum earum vniuersalium: ⁊ similium vlibus. Illarum itaque operationum alie sunt que sunt prime. Et alie sunt que sunt secunde. Et prime quidem sunt operationes quatuor que sunt infrigidatio calefactio humectatio ⁊ exiccatio. Secundarum vero alie sunt que sunt [illegible] eedem operationes: sed sunt mensurate aut [illegible] cum [illegible] additione aut diminutione sicut adustio ⁊ putrefactio ⁊ sicut congelatio. nam ille eedem sunt calefacientia ⁊ [illegible]: sed sunt mensurate ⁊ [illegible]. Et alie sunt que sunt operationes aliarum si [illegible] ab illis sicut stupefactio ⁊ [illegible] ⁊ attractio ⁊ lubrificatio ⁊ apertio ⁊ [illegible] ⁊ que sunt similia illis. vlibus vero similes sunt sicut [illegible] solo ⁊ prouocatio ⁊ sudoris eductio. Et omnes quidem quando loquimur de operationibus earum loquimur de [illegible] quod in [illegible] his. Dicimus ergo quod [illegible] medicine in [illegible] his alie sunt [illegible] notorie: ⁊ alie sunt odores ⁊ colores ⁊ alie sunt [illegible] famose quarum sunt subtilitas ⁊ spissitudo ⁊ [illegible] ⁊ viscositas ⁊ congelatio ⁊ [illegible] ⁊ [illegible] ⁊ oleaginositas ⁊ spongiositas ⁊ [illegible]. Medicina autem [illegible] est cuius proprietas est vt cum ea [illegible] que in nobis est. [illegible] in corpore [illegible] ⁊ hoc quidem medicina [illegible] sicut crocus ⁊ cinamomum. ⁊ [illegible] ipsius [illegible] quod omnes [illegible] ⁊ [illegible] mordicatiui [illegible] aut [illegible] mordicatiue. Et [illegible]

eſt illud de ſuis ꝓprietatibus ſicut cucurbita ⁊ gy‑
pſum. Per viſcoſam vero ſignificamus omnē me‑
dicinā cuius ꝓprietas eſt actu aut potētia que ē eius
operatio cum caliditas innata in ea ꝑ impreſſionem
efficit ut recipiat extenſionē ſuſpendendo ⁊ non ab‑
ſcindatur quādo extenditur. Et eſt illa cuius duabus
extremitatibus cum duo adhereant corpora ⁊ mouen‑
tur ad elongationē poſſibile ē ut cum eis moueatur
preter illud qd eſt inter eas abſcindatur ſicut mel. Et
pulueriʒabilis quidem eſt que in partes diuidit paruas
ꝓpter ꝓpinquitatem partium cum ſiccitate ſine cōge‑
latione ſicut aloes bonum. Et cōgelatiua ē illa cu‑
ius ꝓprietas eſt ut perueniat taliter qꝫ moueantur partes
eius ad dilatationem a quocūqꝫ loco ponitur. verum
tamen actu ē ſicca ſm ſuam figuram ⁊ ſuum ſitum ꝓ‑
pter cauſam frigidam valde ſicut cera: ⁊ vniuerſali‑
ter eſt cuius ꝓprietas eſt ut fluat: non tamē actu fluit.

Et medicina quidem decurrens ē medicina que
non firmatur ſm ſuam figuram ⁊ ſitum ſuū cum ſiſti‑
tur ſuper corpus durū ſed mouentur partes eius. ſepa‑
ratas ad inferiores in partibus ad quas earū decurſus eſt
poſſibilis ſicut fluxibilia oia. Et medicina mu[c]i‑
laginoſa eſt illa cuius proprietas eſt vt cum infunditur in
aqua aut in corpore aquoſo ſeparētur ex ea partes
permixte illi humiditati ⁊ perueniat ſubſtantia aggre‑
gata ex eis ad lubricitatē ſicut pſiliū ⁊ altea: ⁊ ſemia
mucilaginoſa ſoluit cū lubricitate niſi aſſentur ⁊ fiat
eorum mucilaginoſitas cōglutinoſitas ⁊ retineat. Et
oleagina eſt medicina in cuius ſubſtātia eſt aliquid vn‑
ctuoſitatis ſicut grana. Et ſpongioſa eſt medicina que
eſt ſicca in actu terrea cuius proprietas eſt: vt cum ob‑
uiat ei aqua aut humiditas liquida ꝓhibeatur aqua
in ipſa ⁊ penetret aqua in meatibus eius occultis ita vt
nō videatur ſicut calx nō extincta. In leui autē e gra‑
uiores eſt manifeſta. Medicinarum autē operationes
famoſarum oportet nos numerare ſm cōditiones pre‑
dictas: deinde conſequenter ponamus deſcriptiones ⁊
expoſitiones nominū earū ſm ordinē vnū. Dicitur
ergo medicina calefactiua ſubtiliatiua reſolutiua ab‑
ſterſiua carminatiua uel exiccatiua exaſperatiua api‑
tiua mollificatiua maturatiua digeſtiua inciſiua di‑
rumpens frangitiua ventoſitatis attractiua mordi‑
catiua rubificatiua pruritū faciēs: vlceratiua corro‑
ſiua aduſtiua: frangēs dirūpens: putrefactiua cau‑
teriʒatiua excoriatiua. Iſte ergo ſunt .xxij. operatiōes
Et eſt ordo alius. infrigidatiua cōfortatiua repercuſ‑
ſiua ingroſſatiua oppilatiua ſtuporē faciēs ſtupefactiua. Et iſte
ſunt ſex operationes. Et ē ordo alius humefactiua
inflatiua lauatiua ſordidatiua lubrificatiua planati‑
ua. Iſte itaqꝫ ſunt ſex operationes. Et ē ordo alius
deſiccatiua expreſſiua contractiua opilatiua glutina‑
tiua conſolidatiua generatiua carnis ſigillatiua.
Iſte ergo ſunt octo operatiōes. Et eſt aliud genus pro‑
prietatū ſm operationes earū pniciosa venenoſa ty‑
riaca bezahar. ⁊ earū ē ſolutiua prouocās ſudorē educ‑
tiua. Oēs ergo iſte ſūt .xliij. operatiōes quas eligimus
de ſūma operationū ꝓpe rationabiliū vel pauciū. ⁊
nos quidē narrabimus vnāquāqꝫ harū operationum

ſua deſcriptione. Calefactiua ē nota. Subtiliatiua
ergo eſt medicina cuius ꝓprietas ē ut ponat eſſentiam
humoris ſubtiliorē cū caliditate ſpūs ſicut yſopus et
alphaſce ⁊ camomilla. Reſolutiua vero ē medicina
cuius ꝓprietas ē ut ſeparet humorē faciendo ipſum
vaporē ⁊ extrahēdo ipſū a loco in quo fuit deinceps
ſcʒ partē poſt partē donec annihilatioē ſue operatiōis
ſubſtantiā illud qd ex eo remanet fortitudine ſue calidi‑
tatis ſicut caſtoreū. Et abſterſiua quidē eſt medici‑
na cuius ꝓprietas ē ut moueat humiditates viſco‑
ſas ⁊ cōgelatas ab orificijs pororū in ſuperficie mem‑
bri ita ut elonget eas a loco ſicut aqua mellis. Om‑
nis autē medicina abſterſiua cū ſit ſalſi leuis naturā ſʒ in ea
nō ſit virtus ſolutiua. Et oē amarū eſt abſterſiuū.
Exaſperatiua vero eſt medicina q ponit ſuperficiē me‑
bri diuerſarū partiū in latitudine ⁊ ꝓhibentes: aut ꝓ‑
pter fortitudinē ſtrictiōis ſue cū ſpiſſitudine ſubſtā‑
tie ſue ſm qꝫ premiſſū ē: aut ꝓpter vehementias ſue
acuitatis cū ſubtiliatiōe ſbe ſecat eā ⁊ deſtruit equa‑
litatem ꝓpter ſuā abſterſionē a ſuperficie aſperā in prin‑
cipio uel i radice plana per accſio: qm cū abſtergit a
mebris groſſe eēntie cuius ſuperficiē aſperas ⁊ per
ſitum ſitus diuerſus humiditatē viſcoſā currētē ſuper
eā ⁊ facientē peruenire ſuperficiē extraneā planā egredi‑
tur aſperas plurima ⁊ perdit. Et hec medicina ē ſicut
cotonia regia. Et magis manifeſta operatio ipſius ē ex
aſperādo nō ē niſi i oībus oſſibus ⁊ cartilaginibus ⁊ mi‑
nus manifeſta in cute. Apritiua autē eſt medicina cu‑
ius ꝓprietas ē ut moueat māim ex intrinſeco intra cōcaui‑
tatē meatuū ad exteriora: ut vniuerſe faciat cōcaui‑
tatē in meatuū aptā. ⁊ hec quidē eſt fortior abſterſiua ſicut
petroſelinū ⁊ ipſa quidē nō efficit hoc niſi qꝛ ē ſub‑
tilis ⁊ reſolutiua: aut qꝛ ē ſubtilis ⁊ inciſiua; ⁊ tu ſci‑
es intētionē inciſiue iā: aut qꝛ ē ſubtil ⁊ lauatiua. et
ſcies intētionē lauatiue poſt. Oē autē acutū ē apritiuū
⁊ oē amarū ſubtile ē apritiuū ⁊ oē ſubtile liquidū eſt
apertiuum cum ad caliditatem aut ad equalitatem
declinat: ⁊ oē ſubtile acetoſū ē apritiuū. Mollificati‑
ua vero medicina ē cuius ꝓprietas ē ut ponat eēntiā me‑
brorū habētiū ſpiſſos poros leniorē caliditate ⁊ hu‑
miditate ſua ⁊ accidit ex hoc ut poſt fiat latiores et
expulſio ſuperfluitatū que in eis cōtinentur facilior ſicut
ampliū de aneto ⁊ ſeie lini. Maturatiua vero ē me‑
dicina cuius ꝓprietas ē ut acquirat humori digeſtiōē
qm calefacit cū equalitate ⁊ in ipſa ē virtus ſtricti‑
ua retinēs humorē vſquequo digeratur ⁊ nō reſolua‑
tur laborioſe ⁊ ſeparetur humidū ipſius ab eius ſicco ⁊
eſt aduſtio qꝛ facit aduſtio ut ſeparet. Et digeſtiua
ē cuius ꝓprietas ē ut acquirat cibo digeſtionē ⁊ iā
iā ſciuiſti illud in his que preterierūt. Frāgens autē ve‑
toſitates ē illa cuius ꝓprietas ē ut eēntiā efficiat vēto‑
ſitatis ſubtilē aereā ꝓpter caliditatē ⁊ deſiccatiōem
ſuā: quare reſoluit ⁊ fugat ab eo i quo retēta erat ſicut
ſemē rute. Et inciſiua ē medicina cuius ꝓprietas ē ut
penetret ſubtilitate ſua in id qd ē inter duas ſuperficies
ſcʒ humoris viſcoſi ⁊ ſuperficiē in quā ē multiplicatus et re‑
moueat ipſū ab ea: ⁊ ꝓpter hoc adueniūt partibus eius
ſuperficies diuerſe operatiōis ꝓpt ea qd ipſa ſeparet eas q

re ſit facilis expulſio earū a loco i quo fixe erāt ſicut ſi‑
napis ⁊ oximel. Et inciſiua quidē oppoſita ē viſcoſe ſa‑
ciēn adherē. ſic reſolutiua ē oppoſita ingroſſatiue. et
ſubtiliatiua oppoſita ē inſpiſſatiue. Et nūerāti vnāquāqꝫ
earū ⁊ diffinienti ex ea que cōpar ē eis i rememora‑
tione ⁊ non eſt quidem conditionis inciſiue ut effi‑
ciat in eſſentiam humoris aliquid: ſʒ in continuatio‑
ne eius ⁊ fortaſſe ſeparat ipſum in partes: ⁊ vnaquecqꝫ
ipſarum eſt ſecundum ſimilitudinem eſſentie prime.
Attractiua vero eſt illa cuius ꝓprietas ē ut moueat
humiditates ad locum cui obuiat. ⁊ illud eſt ꝓpter
ſubtilitatem ſui ⁊ caliditatem ſuam ſicut caſtoreum.

Et medicina vehementis attractionis eſt ea cuius
ꝓprietas eſt ut moueat humiditates ⁊ extrahat eas ex
profundo ⁊ eſt cōferens valde ſciatice paſſioni ⁊ do‑
loribus inciſiuis profundarum emplaſtra poſt pur‑
gationes ⁊ per eam euelluntur ſpine ⁊ ſagitte ex locis
in quibus retinentur. Mordicatiua vero medici‑
na eſt in qua eſt qualitas penetratiua valde ſubtilis
faciens peruenire in continuitate ſeparationes plurimi
numeri modicam ſitus parue quantitatis quare vita
quecqꝫ earū non ſentitur ſingulariter ſʒ ſentitur totum
quaſi dolor vnus ſicut emplaſtrum ſinapis cū aceto
⁊ acetum ipſum. Sed rubificatiua eſt medicina cu‑
ius proprietas eſt ut calefaciat membrū cui obuiat
fortiter: ita ut ad ipſum vehementi attractione ſangui‑
nem attrahat peruenientem ad eius exteriora: ⁊ rube‑
faciat ipſum: ⁊ hoc eſt ſicut ſinapis ⁊ napellus ⁊ cala‑
mentum. ⁊ medicine rubificātes efficiunt operationē
cauteriʒationi propinquam. Pruritū autem faci‑
ens eſt medicina cuius ꝓprietas eſt ꝓpter acuitatē
⁊ calefactionem ſuam ut attrahat ad poros humorem
mordicantium pruritum facientem ⁊ non peruenientē
ad hoc ut exulceret. ⁊ quoniā adiuuant ipſum ſpine pilo‑
ſe duriorū corporum non ſentiate ſicut kebikengi.

Et vlceratiua quidem medicina eſt cuius ꝓprie‑
tas eſt ut conſumat ⁊ reſoluat humiditates continu‑
antes inter partes cutis ⁊ attrahat materiam malam
ad eam: ita ut perueniat vlcus ſicut anacardus. Sʒ
aduſtiua eſt medicina cuius ꝓprietas eſt ut reſoluat
ſubtile qd eſt in humoribus ⁊ membris ⁊ faciat re‑
manere cinereitatem eorū ſicut euforbium. Et cor‑
roſiua eſt medicina cuius ꝓprietas eſt ut reſoluat et
conſequatur ex eius reſolutione ⁊ vlceratione quare
minuat de ſubſtantia carnis minuitur ſicut flos eris.
Rumpitiua autem medicina eſt cuius ꝓprietas ē ut
cum humorem inuenit lapideum minoret partes ei‑
us ⁊ conterat eas ſicut ſaxifragia ſicut lapis iudaicus ⁊
ſeſeliqne. Putrefactiua vero eſt illa cuius ꝓprie‑
tas eſt ut corrūpat complexionem ſpūs peruenientis
ad membrum ⁊ complexionem humiditatis mēbri eius
cum reſolutione ita qꝫ non eſt conueniens ut ſit pars
illius membri ⁊ non perueniat ad hoc ut adurat ipſum
⁊ corrodat ⁊ reſoluat humiditatem eius. immo di‑
mittit in ipſo humiditatem eius corruptam in qua agit
ſimiliter calor innatus ⁊ putreſcit ⁊ huiuſmodi quidē ex‑
emplū eſt arſenicū ⁊ gūma rubee agreſtis. Caute‑
riʒatiua autē eſt medicina q carnem corrodit ⁊ cutim

aduritiua qꝫ indurat ⁊ exiccat eam ⁊ ponit ipſam quaſi
aduſtam: ⁊ fit ſubſtantia ſimilis cutis obſtaculū meatus
humoris currentis: aut excecatio ſ facit ipſius ⁊ nominatur
eſcara ⁊ adminiſtratur in retentione ſanguinis ex arterijs
capitis fluentis ⁊ his ſimilibus: ſicut dragantū ⁊ colca‑
tar. Excoriatiua autē eſt medicina cuius ꝓprietas ē
ꝓpter nimietatē ſue abſterſionis: ut abſtergat partes
cutis corruptas ſicut coſtus ⁊ ariſtologia ⁊ oē qd
cōferi morphee ⁊ panno ⁊ ſimilibus. Infrigidatiua
vero nota eſt. Et cōfortatiua eſt medicina cuius ꝓ‑
prietas eſt ut temperet eſſentiā mēbri ⁊ cōplexioem eius
donec ꝓhibeatur accipe ſuperfluitates accipit effuſas
⁊ impedimenta aut ꝓpter ꝓprietatē que eſt in ea ſicut
terra ſigillata ⁊ tyriaca: aut ꝓpter equalitatē cōplexionis
ſue que infrigidat illud qd fit calidum: ⁊ calefacit qd
eſt frigidum ſm qd viſum eſt gal. de oleo roſaceo.

Repercuſſiua vero medicina eſt cōtraria attractiue
⁊ ē medicina cuius ꝓprietas ē ꝓpt frigiditatē ſuā ut i
mebro faciat peruenire frigus ⁊ inſpiſſet ea ⁊ cōſtrin‑
gantur pori ipſius: ⁊ frāgat caliditas ſine attractiua
⁊ cōgelet illud qd ad ipſum currit ⁊ inſpiſſet ipſum ⁊ ꝓ‑
hibeat ipſum ne ad mebrū currat ⁊ ꝓhibeat mebrū a
receptiōe ipſius ſicut ſolatrū in apoſtematibus. Et ingroſ‑
ſatiua ē contraria ſubtiliatiue: ⁊ eſt medicina cuius
ꝓprietas ē ut faciat eſſentiā humiditatis groſſiorē: aut
cōgelādo ipſam: aut inſpiſſando: aut permiſcendo.
Crudū vero faciēs contraria eſt digeſtiue ⁊ maturati‑
uo: ⁊ ē medicina cuius ꝓprietas eſt ut ſua frigidita‑
te deſtruat operatioēm caloris innati ⁊ eā extranei in‑
cibo ⁊ humore ita ut remaneat indigeſtus ⁊ non cō‑
ctus. Stupefactiua eſt medicina frigida ex infri‑
gidatiōe cuiuſqꝫ in mebro facit peruenire ut ponat ſub‑
ſtantiam ſpūs deferentis ad ipſum virtutē motus ⁊ ſen‑
ſus frigidam in cōpoſitione ſua ⁊ groſſam in ſubſtantia
ſua qre nō vtitur eorū virtutes aiales: ⁊ reſoluit cō‑
plexio mebri ꝓpt illud: ⁊ non recipit impreſſionem
virtutū aialiū ſicut opiū ⁊ hyuſquamū ⁊ lactuca ⁊ pa‑
pauer nigrum ⁊ mādragora ⁊ ſimilia eis. Humectatiua
autē eſt nota. Et inflatiua eſt medicina in cuius ſub‑
ſtantia ē humiditas extranea groſſa in qua cū calor ſtima‑
tus operatur nō velociter reſoluit ſʒ cōuertit in vētoſitatem
ſicut ſunt faſeoli. Et omnia in quibus eſt inflatio ſūt
facientia viſa nocentia oculis. Et medicinis vero ⁊
cibis ſit quorum humiditatē paruas reſoluit digeſtio ad
vētoſitatē quare fit inflatio eorū in ſtomacho ⁊ reſolu‑
tio inflatiōis eorū in ipſo ⁊ in inteſtinis. Et ex eis ſunt
quorum humiditas ſuperflua q eſt in eis. ⁊ ē magna inflā‑
tionis nō patit in ſtomacho aliquid donec ad venas
vadat: aut nō patiunt in ſtomacho totaliter ſʒ pars eorū
⁊ remanet ex eis eā pars in venis. ⁊ ex eis ſūt q patiunt
totaliter in ſtomacho ⁊ cōuertunt in vētoſitatē: ſʒ nō
reſoluitur per ſeipſum ſua vētoſitas in ſtō immo penetrat
ad venas ⁊ vētoſitas eius remanet in ſtō. Et vlr quidē
cū omni medicina i q ē humiditas ſuperflua eēntia ꝓpt
illud qd ei permiſcet eſt ſicut ſiliʒinis ⁊ ſemē eruce.
Et oīs medicina cuius eſt inflatioē ea facit in venis ē
virtutis mebri inflatiua. Lauatiua vero ē oīs medicina
cuius ꝓprietas ē ut abſtergat nō dimittē agente in ipſa: ſʒ

ſtinc paſſionẽ quã ſimulat mor⁹. Et ſignifico p ſbutẽ ſpiſſicieꝫ hũiditatẽ: ꝛ p motũ ſignifico curſũ: currẽti enĩ ſbtile cũ vadit ſup orificia venarũ lenit hũiditas ſpiſſas ſupfluitates: ꝛ remouꝫ eas ſuo curſu ſicut aq̃ ordei ꝛ aq̃ cucurbite. Sordidus vo vlcera ẽ medicina humectatiua q̃ pmiſcet humiditatib⁹ vlcerum ꝛ facit eas plures ꝛ phibet deſiccatõem ꝛ cõſolidationẽ. Lubricatiua aũt eſt cuius ꝓprietas eſt vt humectet ſupficiem corpis obuiãtis meatui ꝛ refecti in ipo: ita vt remoueat ipm ab ea ꝛ faciat ptes eius ſubſequẽtes velociores curſus ꝓpter leuitatẽ eaꝝ acq̃ſitã p adunationẽ eius. deĩ mouet a loco ſuo grauitate ſua naturali ꝛ virtute expulſiua ſicut pma i ſolone ſua.

Plenatiua vero eſt medicina viſcoſa cui⁹ ꝓprietas ẽ vt diſtendat ſup ſupficiẽ mẽbri aſperi dilatatiõe plene ſupficiei ꝛ fiat manifeſtũ illi⁹ corpis p cõplanatõem aſperitatis: aut currat ad ipm humiditas dilatata hac extẽſione. Et deſiccatiua quidẽ medicina eſt q̃ conſumit hũiditates ſua reſolutiõe ꝛ ſubtiliatione.

Cõſtrictiua vo medicina ẽ q̃ facit euenire in membris plib⁹ ſupfluũ motũ currẽtẽ ad aggregatõeꝫ ut i ſpiſſentur in ſua ſbã: ꝛ opilẽtur meatus. Sed expreſſiua ẽ medicina ex q̃ ꝓuenit ꝓpterea q contrahit ꝛ aggregat ptes ad hoc ut neceſſario faciat puenire hũiditates ſbtiles ſtãtes in vacuitatib⁹ earꝫ ad expreſſionẽ ꝛ ſeparatõem. Opilatiua aũt ẽ medicina ſicca q̃ retinet ꝓpter ſui ſpiſſitudineꝫ ꝛ ſiccitatẽ aut propter ſuaꝫ agglutinationem in tranſitu. ꝛ facit euenire in ipo opilationẽ. Cõglutinatiua ẽ medicina ſicca in qua eſt humiditas pauca viſcoſa q̃ adheret ſuper orificia ꝛ opilat ea ꝛ tenet materiam currentẽ. Omnes aũt currẽtes ſubtiliã cũ in ipo opere ignis ſit conglutinatiuũ opilatiuũ retentiuũ. Conſolidatiua ẽ medicina q̃ exſiccat ꝛ ſpiſſat hũiditatẽ ſtantẽ inter duas ſuperficies vulneris propinquas ita ut cõuertãtur ad conglutinatõem ꝛ viſcoſitatem ꝛ adhereat vna earꝫ alteri ſicut ſanguis draconis ꝛ aloes. Carnis vo generatiua ẽ medicina cuius ꝓprietas ẽ ut pmutet ſanguinem ſuperuenientẽ vulneri i carne ꝓpterea q equat cõplonẽ eius ꝛ coagulat ipſũ cũ exſiccatione. Et ſigillatiua ẽ medicina exſiccatiua q̃ exſiccat ſupficiẽ vlneris ita ut fiat cortex ſuper ipam cuſtodiẽs ipam ex nocumentis uſq̃ quo generetur cutis naturalis. Et ẽ omnis medicina equalis in duab⁹ actiuis exſiccãs abſq̃ mordicatione. Medicina vero pnicioſa ẽ medicina que cõuertit cõplonẽ ad corruptiõeꝫ ſupfluã corrũpẽtẽ ſicut euforbiũ ꝛ opiuꝫ. Et venenũ eſt medicina q̃ corrũpit cõplonẽ ad corruptiõeꝫ nõ cũ contrarietate ſꝫ cũ ꝓprietate q̃ eſt in ipo ſicut napellus. Albezahar aũt ꝛ tyriaca ſũt oẽs medicine q̃r ꝓprietas ẽ ut cõſeruẽt ſanitatẽ ꝛ virtutẽ in ſpũ: ut ex eis expellat nocumentũ vẽeni a ſe ꝛ quaſi nomẽ tyriace artificialib⁹ dignius cõuenit. ꝛ nomẽ albezahar ſingularib⁹ cadentib⁹ ſm naturã dignius. Et videt q vegetabilia ꝛ mineralia ex artificialib⁹ dignius nomẽ tyriace ſumũt. mineralia nomẽ albezahar. ꝛ videt etiã q non ſit inter ea magna differentia. Solutiua aũt ꝛ ꝓuocatiua ꝛ ſudoris eductiua ſũt note. Omnis vero medicina in q̃ ſolo cõiũgit cũ cõtractiõe ſicut hermodactilus ẽ cõferẽs meatũ mate. in dolorib⁹ iuncturarũ qm̃ virtus ſolutiua incipit ꝛ attrahit mãꝫ ꝛ virtus contractiua incipit ꝛ cõtrahit meatũ materie q̃re non redit ad ipſum materia neq̃ ſuccedit ei alia. Omnis medicina reſolutiua in qua eſt contractio eſt equalis ꝛ confert mollificationi iũcturaꝝ ꝛ ſpaſmo eaꝝ apoſtematib⁹ phlegmaticis. ꝛ cõtractio ꝛ reſolo in vnaq̃q̃ earꝫ confert in exſiccando. Cũ ergo aggregantur contractio ꝛ reſolo ſit fortior ſiccitas. Medicine vero ſolutiue ꝛ prouocatiue ſm plurimuꝫ ſunt prohibentium opationuꝫ. nam ꝓuocatiue ſm plurimum exſiccant feceꝫ. Et medicine in quib⁹ aggregant virtus calefactiua: ꝛ virt⁹ infrigidatiua ſũt iuuatiue valde in opatiõib⁹ earꝫ qm̃ ad ſtatũ ſuũ puenũt qm̃ ipe ꝓpterea q attrahũt repercutiũt: ꝛ ꝓpterea q calefaciũt reſoluũt. Et medicine in q̃bus aggregatur virtus tyriace cum frigiditate ſũt iuuatiue cordis vehementer. Et ille in q̃bus aggregat virt⁹ tyriace cũ caliditate cõferunt frigiditati cordis plusq̃ alie.

Virtus autẽ que pẽdit ꝛ ponit vnaquaq̃ cõplexionem ad partem quam meretur: ita ut nõ ponat virtutem reſolutiuam in partem materiei que extenditur ad membrũ neq̃ infrigidatiuam in latere materiei effuſe ab eo eſt natura docta obedire creatori ſublimi ꝛ glorioſo.

Capitulũ quintũ de iudiciis quarundam medicinaꝝ extrinſecis.

Medicinis accidũt iudicia ſm diſpoſitiões q̃ eis eueniũt p artẽ. ꝛ ille quidem ſũt ſicut decoctio ꝛ conſtrictio ꝛ aduſtio cũ igne ꝛ ablutio ꝛ cõgelatio in frigore: ꝛ poſitio in ꝓpinquitate aliarũ medicinaꝝ. Sũt enĩ medicine quaꝝ iudicia alterantur p illud qđ eis accidit ex iſtis diſpoſitionibus: ꝛ qm̃ alterant earꝫ iudicia ꝓpterea q aliis permiſcentur medicinis quãuis de hoc loqui ſit conueniens in compoſitione medicinarum. Dicimus ergo q medicinarum ſunt quedam ſpiſſa habẽtia corpora q̃re ſuas virtutes in decoctiõe nõ amittũt niſi nimiuꝫ in decoquẽdo eas laboretur ſicut radix capparis ꝛ ariſtol. ꝛ zedoaria: ꝛ q̃ ſũt illis ſilia. Et earum ſunt quedam medicine equales quibus mediocris ſufficit decoctio: ꝛ ſi in eis violenter laboretur reſoluuntur earum virtutes. ꝛ recedent ſicut ſemina vrinam prouocantia ut ſiccados ꝛ ſibi ſimilia. Et ex eis ſunt medicine in quarum decoctione non perueniũtur ad decoctionem equalem: imo modica eis ſufficit decoctio: quare ſi addatur vltra feruorem primo ebullitio vna reſoluũtur earum virtutes: ꝛ ſeparentur cum decoctione ꝛ non remanet eis impreſſio ſicut epithymum. nam cum eius decoctio ſit multa deſtruitur ei⁹ virtus oĩno. Et ex medicinis ſunt quedam quarum virtus propter contritionem deſtruitur ſicut ſcamonea: quare oportet vt vicinia facilitate conterantur ne ex contritione caliditas eam conſequatur corrumpens eius virtutem.

Plumes petras ganarum ſũt huiuſmodi. ꝛ ipſaꝝ quidẽ reſolutio in humiditate conuenientior eſt q̃ contritio. Et oĩum medicinarũ quarũ contritiõe ſupfluẽ elaborat operatiões deſtruuntur. ſi enĩ quotieſcũq̃ minorat corp⁹ virtutẽ ſuã ſm quãtitatẽ ſuã ꝛ ſm proportionẽ minorationis ei⁹ ſeruat: imo poſſibile ẽ ut diminutio corpis perueniat uſq̃ ad terminũ. ne poſt ipſũ corpus aliquid ſue operationis que ſibi ꝓpria ẽ agat qm̃ nõ ẽ neceſſariũ qm̃ virtus alicuius corporis facit motũ aliquẽ: ut medietas illius corporis moueat illud quod eſt motũ ab eo omnino: ſicut decẽ homines mouẽt onus aliqđ in die vno p miliare vnũ. Nõ ergo ẽ neceſſariũ ut quiſq̃ moueat illud aliquãtulum neq̃ q ipm moueat p medietatẽ miliaris: neq̃ medietas illi⁹ oneris ita ſit ſe ſingularis ut quinq̃ ſingularẽ eũ aſſumãt ꝛ valeãt ipſi⁹ facere pmutatiõeꝫ. Immo poſſibile ẽ ut ſuſcipiẽs pmutatiõem nõ permutetur a medietate virtutis permut⁹ cũ ipſã eſt cũ ſingularitate id quod ẽ cũ totalitate ꝛ medietas ei⁹ nõ ſit recipiẽs a medietate illi⁹ qđ recipit in ſingularitate diſpoſitiõe qm̃ ẽ cõtinua cũ medietate altera nõ ſeparata ad hoc ut moueat ab ea ſingulariter: ꝛ ꝓp hoc quotieſcũq̃ minorat corp⁹ medicie ꝛ minorat virtus inueniẽt paciẽtẽ in minore ſibi ſũt. neq̃ etiã oꝫ ut hoc cũ quantitate ꝓportiõis ſue minorationis efficiat i paciẽte a tota eius operatiõem ſꝫ quibuſdã videtur q ꝓpter minorationem nõ deſtruat forma ꝛ virt⁹. ſꝫ eoꝝ verba i cõpoſitiõe ſũt viciniora ad hoc ut eoꝝ incredulitas ... res nõ ſumat. Et medicine quidẽ cũ aliquã operationẽ habẽt ſi in earũ contritiõe ſupfluẽ elaborat. poſſibile ẽ ut ad ſpẽm alterã operationis puertatur. ad verbi gratiam ſi potentes ſunt in euacuando humorẽ aut facẽt deficientes ſunt ad hoc ſiũt euacuãtes aquoſitatẽ ꝓpter caliditatem virtutis earũ: ꝛ qm̃ ipſe ꝓpter ſubtilitatẽ ſuã ſũt magis penetratiue. quare velociter puenũt ad mẽbꝝ aliud a membro in quo ſtãt cũ ſũt magne: ꝛ ꝓcedit operatio ab eis. ꝛ in ipſo ſicut narrat gal. ſibi accidiſſe. Inge enim ſupfluẽ contriui cyminũ q̃re pmutatũ ẽ ꝛ factũ eſt vrine ꝓuocatiuum cũ primo fuerit in natura ſui ſolutiuũ neceſſarie. Oꝫ ergo ut ad ſũmũ puenĩat i cõterẽdo medicinas ſubtilis ſubſtãtie. imo nõ oportet ut ad ſũmũ pueniat niſi cõterẽdo medicinas ſpiſſe ſbe ꝓpter cũ eſt volũtas ut earũ penetratio plurimũ ut ad ſũmẽ elongatiões ꝛ ſũt ſpiſſe difficilis motus ſicut medicie pulmonis cũ ſũt facte ex corallo ꝛ margaritis ꝛ lapide ſtomachi ꝛ quetiſis ꝛ ſilia. Iudicia vo aduſtionis ſunt iſta. na ex medicis ſũt quedã que aduruntur ut virtus earũ minoretur: ꝛ quedã ſũt q̃ nõ aduruntur ut virtus earũ augmẽtet. Et oẽs quidẽ medicine acute ſubtil' ſbe. aut cãlis cũ aduruntur minuitur earũ caliditas ꝛ ipſarũ acuitas ꝓpter illud qđ ex ſba ignea reſoluitur ... ſicut atramentũ ꝛ colcotar. Medicinis vo quarũ ſba ẽ ſpiſſa ꝛ ipſarum virtus ẽ nõ acuta neq̃ calida aduſtio acquirit virtutẽ calidã ſicut calx. ſilr enĩ ſunt lapides in quo nõ fuit acuitas: cũ ergo aduruntur ... Medicina vo ꝓpter vnũ quiſq̃ accidentiũ aduritur aut ut frangat de eius acuitate. aut ut acquirat acuitatem aut ſubtilietur ſba eius ſpiſſa: aut ut preparet ad conterendũ: aut ut deſtruat malitia que ẽ i eius ſba. Exemplũ primi eſt atramentũ ꝛ colcotar. exẽplũ ſcdi ẽ calx: exẽplũ tertij eſt ... ꝛ cornu ceruinũ qđ aduritur. exemplũ quarti eſt ſericũ. nã ipm adminiſtratur in confortando cor. ꝛ ſi adminiſtret incẽſũ ẽ etiam cõueniẽtius q̃ ſi adminiſtret aduſtũ. ſed qm̃ incẽſũ nõ ſequit minorationẽ prii ſufficiẽtẽ niſi cũ labore aduritur. exẽplũ quinti eſt aduſtio ſcorpionis in ſuceptione adminiſtrationis eius ad lapidẽ. Ablutiõis autẽ iudicia ſunt qm̃ remouet ab oĩ medicia illud qđ ei pmiſcet eſt de ſubſtantia acuta ſubtili. ꝛ ſedat illud ... ꝛ temperat ipſam. Et ſũt ex eis quas infrigidat poſt caliditatẽ ſupfluã. Et ꝓpterea ablutio ab omni medicina terrea remouet igneitatẽ quam ab aduſtione acquiſiuit ſicut calx ablata remanet eni temperata ꝛ aufert eius aduſtio. Et ſunt ex eis in quibus non eſt intentio eius in infrigidatione ſed in uno intentio eius eſt poſſibilitas minorãdi ptes earꝫ ita ut ad ultimũ finẽ pueniãt ſicut ablutio cutie in aqua. Et ex eis ſũt que abluuntur ut remoueatur ab eis virtus que nõ placet ſicut ſũmũ ... in abluẽdo lapidẽ armenũ ꝛ azulum ut ſeparet ab eis virtus nauſeatiua. Cõgelatõis aũt iudicia ſũt quoniã in omni medicina congelata virtus ſubtilis deſtruitur ꝛ additur frigus ſicut eſt frigide ſubſtantie.

Vicinitatis vero iudicia ſunt quoniam medicine aliquando acquirunt per vicinitatem qualitates extraneas ita ut reſoluantur earum operationes. Nã multe medicinarum frigidarũ ſiunt calide impreſſionis propterea q acquirunt ex vicinitate aſſe fetide euforbij ꝛ caſtorei ꝛ muſchi qualitatem validã.

Et plurime medicinarum calidarũ facte ſunt frigide impreſſionis ꝓpterea q̃ adepte ſũt ex vicinitate camfore ꝛ ſandali qualitatem frigidam. Oꝫ ergo ut ſcias hoc de eſſe medicinaꝝ ꝛ aliena genera diuerſa quarundam a vicinitate aliarum. Iudicia vero permixtionis ſunt quoniam medicinarũ operationes qñq̃ ſiunt fortes ꝓpter permixtiõem: ꝛ qñq̃ deſtruuntur ipſaꝝ operationes propter admixtioneꝫ ꝛ quandoq̃ rectificantur ꝛ remouetur ipſarum malitia. Exemplum primi eſt quoniã quedam medicine ſunt in quibus eſt virtus ſolutiua: ſꝫ tamen indigent virtute adiutrice tãtum in ipſaꝝ natura nõ ſit adiutorium forte. Cum ergo eis adiutorium aſſociatur operantur fortiter ſicut turbit. ineſt enĩ ei virtus ſolutiua: ſed ipſa eſt debilis quare reſoluere nõ poteſt. Euacuat ergo quod paciens eſt ex ſubtili phlegmate. Cum ergo ei aſſociatur zinziber ſoluit cum adiutorio ſue acuitatis humorem viſcoſum plurimum ... ꝛ ſit velocior eius ſolutio. Et ſimiliter epithymum tarde ſoluens eſt: cum ergo aſſociatur ei piper: ꝛ medicine ſubtiles ſoluit velociter quia ipſe adiuuant ipſum in ſoluendo. ſicut et reubarbaro eſt virtus cõpunctionis ſolutiua ſed tamẽ cum ei

virtus aperitiua minuens eius operationem. Si er go permiſceatur cum bolo armeno. aut cum acacia contrahit vehementer. Et quandoqꝫ permiſcentur ut penetrare faciāt ⁊ repellant ſicut crocus permiſce tur cum roſa ⁊ cāfora ⁊ corallo: ut faciat ea penetra re ad cor. Et quandoqꝫ permiſcent eas ꝓpter con trarium illius ſicut ſemen raphani permiſcetur cū ſubtiliatiuis ⁊ penetratiuis ut retineat ea in tpe tan to ſpacio quo cōpleatur in ipſo operatio que intē ditur: quia ipſe cū in tpe ſubtilitate ſua penetrāt per tranſeūt velociter ante cōplementum operationis: ſe men ergo raphani cōuenit ad vomitū quare ſigitur ad illud qḋ ad venas mouetur p contrariū. Ille autem q̄ deſtruitur ꝓpter cōmixtionem ſunt ſicut ſi ſunt due medicine vnā efficiētes operationē: ſꝫ du abus potētijs cōtrarijs: aut quaſi contrarijs: tunc bene aggregātur ſi cōtingat ꝙ vna eaꝝ antecedat ad operationē ſuā efficiet opationē: ⁊ ſi non antecedit vna eaꝝ ad aliā ꝓhibent ſe ſicut viola: eorum ſoluit leniēdo myrobolani ſoluūt exprimendo ⁊ inſpiſſan do. Cū ergo ſupueniūt materiei amboꝝ operatiōes deſtruūtur vel deſtruūt ſe ſi myrobalani antecedūt deinde cū ſupueniit viola nō ineſt alicui ipſoꝝ opatio. Et ſi antecedat viola ⁊ leniat deinde ſupueniāt my robalani ⁊ exprimant erit opatio fortior. Tertij ve ro exēplū ſūt aloes ⁊ bdelliū ⁊ dragagantū. Aloes enī ſoluit ⁊ mūdat inteſtina: ſꝫ tamē excoriat ⁊ ape rit venaꝝ orificia. Cū ergo aſſociat ei dragagantus ⁊ bdelliū cōiuuat dragagantū quod abradit aloe ⁊ cōfortat bdelliū venaꝝ ⁊ eſt incolume. Iſti vero ſunt canones ⁊ exēpla iuuantia ad cognoſcendas naturas medicinarū ⁊ eaꝝ adminiſtrationē.

Capitu. vi. de collectiōe medicinarū ⁊ ipſarū cō ſeruatione.

m Edicinaꝝ alie ſunt de plātis: alie de mine ris: alie de animalibꝰ. Earuꝫ vo q̄ ſunt de mineris meliores ſūt q̄ ſunt de mineris quibus cognoſcūtur ſicut calcadis cubaſtus atrā mentū carmenū: deinde ſūt mūde a permixtione ex traneiſſimo ſit illud quod collectuꝫ eſt in ipſa pura ſubſtantia de ſuo genere nō fractuꝫ in ſua colore et guſtu qui ſunt ei ꝓpꝛie. Eaꝝ vero que ſunt de plā tis: alie ſunt folia: alie ſemina: alie radices: alie virge: alie flores: alie fructus: alie gūmi: alie tota plāta ſūt eſt. Folia aūt colligere oportet poſtq̄ integre inci piunt habere quantitatē quā debēt ⁊ remanent ſm formā antequā ipſoꝝ color alteret ⁊ frangat. nedum ꝙ cadant ⁊ attrita ſint. Sed ſemina ſunt colligēda poſtq̄ ipſoꝝ terminus ſigitur ⁊ exiccatur ab eis cru ditas ⁊ aquoſitas. Et radices ſumēde ſunt cū caſus foliorum ipſe ē. Flores vo colligere oportet poſt aper tionem integrā ante extenuationē ⁊ caſū. Sꝫ vir ge ſunt colligēde cū iam ad integritatē peruenerint ⁊ nō inceperint extenuari ⁊ cōtrahi. Et fructꝰ qui dem ſūt colligēdi poſtq̄ finitur cōplementū eoruꝫ ⁊ antequā ſint pparati ad cadendum. Illud vo qḋ ſumitur totū oportet ut ſumatur ſm vigorē ſuum.

⁊ que ipſius ſemina terminantur ut dum ſūt adherentia. ⁊ quotienſcūqꝫ radices fuerint minus contracte ⁊ vir ge minus extenuate. ⁊ ſemina pinguiora ⁊ plus ple na: ⁊ fructus ſolidiores ⁊ ponderoſiores erunt me liores: ⁊ non excuſat magnitudo cum extenuatiōe ⁊ arefactione: ſed ſi eſt cum pondere eſt valde meli or. Ille preterea que in claro aere colliguntur ſūt meliores collectis in diſpoſitiōe humiditatis aeris ⁊ viciniate temporis pluuie. Silueſtres quoqꝫ omnes domeſticis ſunt fortiores ⁊ minoris quanti tatis ſm plurimum. ⁊ de ſilueſtribus montane ſūt fortiores. Et ille quarum collectionis loco ſunt ven toſa ſublimia ſunt fortiores alijs. ⁊ ille hoꝝ collecti onis quarum pluuia non defuit ſunt fortiores eis quibus defuit pluuia in tempore quo debuit. ⁊ ho rum hoc ſm plurimum ⁊ quotienſcumqꝫ fuerit ea rum color magis tinctus ⁊ ſapor magis apparens ⁊ odor fortior erunt fortiores in genere ſuo. Am plius herbe debilitantur poſt duos aut tres annos niſi medicine quarum que excipiuntur ſicut duo hellebori. ipſi enim ambo longiori tempore perma nent. Gumme vero colligende ſunt poſt conge lationem ⁊ poſt exiccationē preparatam puluerisa tioni. ⁊ virtus pluriumarū earum non remanet poſt tres annos ⁊ ꝓpter euforbij. veruntamen fortio rum cuiuſcunqꝫ ordinis ſpacium durationis pro longatur ſm ipſarum bonitatem. Cum autem re centes deficit fortis proculdubio ſint. ꝓpinqui vete ris debilia loco eius incontinentur. Illas vero que ſunt ex animalibus aſſumere oportet ex animalibꝰ iuuenibus tempore veris ⁊ eligantur animalia fa niora corpora habentia ⁊ integriora membra: ⁊ opor tet ut quicquid de eis tollitur tollatur cum decolla ta ſunt. ⁊ caueatur ne illud quod aſſumitur ſit ex aia libus mortuis ab egritudinibus vel accidentibus.

Iſti ergo ſunt canones vniuerſales quos apud medicum preparatos eſſe oportet in eſſe medicina rum ſingularium. Nunc vero in ſecundo tractatu incipere volo. Loquamur ergo de naturis medici narum ſingularium a nobis cognitarum. ⁊ earum quarum cognitio nobis poſſibilis erit conſequa tur earum impreſſiones: attendendo ſigna in eis vera. ⁊ dimittemus narrare medicinas de quibus nobis nouimus niſi nomina tm̄ ⁊ oꝛdinabimꝰ are olas predictas cum ſuis coloribus. Et ſignificabi mus in primis numerum egritudinum cuiuſqꝫ ta bule ⁊ ſm tincturam cuiuſcūqꝫ egritudinis cum vo luntate dei excelſi ⁊ bonitate ipſiꝰ auxilij.

Tractatus ſecundus libri ſecūdi verbo principis aboali.

ſ Iue ſignificauimus in tractatu primo ordinem areolarum que ordinātur inqua. Et nos etiam voluimus hic aſſer re illud qḋ ſignificant res cadētes in eis tincturas q̄ ſunt eis ꝓpria. Sed aliis ſunt opera q̄ ſunt poſt eas. ſ. que indiget diſtinctione capituloꝝ

et tincturaꝝ nō exiſtimes nos voluiſſe ſtudere in in ueſtigatōe numeri eiꝰ qḋ numeratumꝰ. nos eni nō ſecimꝰ illud: ſed attulimus qḋ inuenimus in capitu lis medicinaꝝ ſingularium quas narrabimus de iſ namentis ⁊ de iudicijs ſibi proprijs Et areola prima tus ſūme quā ingrediunt tincture eſt areola opatio num ⁊ ꝓprietatum.

ſ Ubtilis: ſpiſſa: viſcoſa: exiccatiua: ſubtilia tiua: inſpiſſatiua: cōglutinatiua: exaſperati ua: inuiſcatiua: ⁊ reſolutiua: abſterſiua: ap planatiua: apitiua: orificia venaꝝ: laxū faciēs: inciſi ua: diſrūpens ventoſitates: attractiua: mordicatiua repcuſſiua: mūdificatiua: ſedatiua doloꝝ ⁊ ē ꝓhibēs effuſionē materieꝝ: rubificatiua pruritū faciēs: vlce ratiua: corroſiua: aduſtiua: rectificatiua putredinis: putrefactiua: cauterizatiua: roboratiua: digeſtiua cru dū faciēs ſtupefactiua: opilatiua laxi ⁊ rari inflatiua lenitiua lubrificatiua: expſſiua: cōtractiua: extictiua: clarificatiua ſanguinis ſudoris ꝓuocatiua: retētiua ſā guinis retentiua ſudoris: laudabilē chimi: vitupabilē chimi: expulſiua nocumētū cibi miſſi nutrimēti pau ci nutrimēti cōfortās mēbra: cōfortās vlcera mali hu moris cōuertit ad malū humorē cōfert egritudibꝰ melic generat melancholiam generat cholerā citrinam generat phlā expellit nocumentū phlātis cōfert ſeni bus opationes extraneę: opatio eiꝰ in aere facit pe netrare ſolutius.

Areola decorationis.

m Undat: conturbat: remouet ſahafat: cōfert morphee ⁊ ſordibꝰ: ⁊ albaras facit ꝓuenī re albaras ſpetigini pāno lētiginibꝰ: facit euenire pannū ⁊ lētigines veſtigijs vlceꝝ veſtigijs va riolaꝝ fiſſuris labij fiſſurī faciei ⁊ capilloꝝ rubificat colorē cōfert fiſſuris pedū. Eradicat barulos verru cas odori aſcellaꝝ ⁊ corporis: lepre facit poſſidē lepꝛā extrahit ſurculos ⁊ ſagittas ⁊ ſpinas: ablnit dentes: eradicat dentes ⁊ odori nariū fetoris facit poſſidē fe torē anhelitꝰ: impiguatiua facit macreſcē: pediculꝰ facit pediculos: cōfert panaritio: dentibꝰ maturiꝰ vn guis tortis vnguibꝰ corroſis punctis albis in eis cu ſtodit mā̄millā ⁊ teſticulū facit bonū colorē: anheli tū efficit bonū: denigrat capillos: dealbat capillos: ꝓlōgat: magnificat: rubificat: cōfortat: increſpat: ap planat: findit: ꝓhibꝫ fiſſurā: tyrie alopitie: pſtratōi ꝓhibet caluitiū facit cadere facit caluitiū abradit fa cit naſci capillos.

Areola apoſtemati ⁊ bothoꝛ.

a Poſtematibꝰ calidis apoſtematibꝰ frigi dis apoſtematibꝰ intriſecis phlegmoni ⁊ apo ſtematibꝰ fluxus inflationi: cācro apoſtematibꝰ du ris ſcrofulis aſſudh adubelethi infioribꝰ heriſipile formice eſſere: deſudatōibꝰ: veſicis: igni perſico: pe ſtilētie ambulatiue: apoſtematibꝰ vlceroſis: alaſeph bothoꝛ: ⁊ lacteo: apoſtematibꝰ neruoꝝ: apoſtematibꝰ lacertorū apoſtematibꝰ q̄ ſunt ſub auribꝰ: apoſtematibꝰ ſub aſcellis ramici aquoſe ramici ex inteſtinis: ramici venenoſe: apoſte matibus epatis apoſtematibus ſplenis: apoſtemati bus ſtomachi: apoſtematibꝰ veretri: apoſtematibꝰ in ſicis: apoſtema tibꝰ veſice: apoſtematibꝰ mā̄millaꝝ: apoſtematibꝰ teſticuloꝝ: apoſtema tibꝰ renū: apoſtematibꝰ ſciaticis: generāt apoſtemata calida: generāt apoſte mata fluxa: generāt apoſtemata dura: generāt cancrū.

Areola vulneꝝ ⁊ vlcerum.

v Lceribꝰ ambulatiuis: vlceribꝰ malignis vlceribus vetuſtis: vlceribꝰ ſordidis: ſordi dat vlcera fiſtulē cōfert colubaſe cōſolidat: generat carnem deſtruit carnem augmētatiuā ſiggi lat confert ſcabei ⁊ pruritui ſcabiei: vlceroſe ſcabiei melancholice aduſtioni ignis: extionico: vlceribꝰ lacteis: puſtulē oris: putrefactiōi mēbroꝝ: igni perſico oſſibꝰ: lenit eſcaras infixas in mēbris.

Areole inſtrumentoꝝ iuncturaꝝ.

d Olori iuncturaꝝ duritia lacertoꝝ aſſaſe: al beih: contorſioni: contuſioni: laxitati do lori neruoꝝ duritiei iuncturarū. Egritudi ni iuncturarū frigide deſiccat neruos cōfortat neruos apoſtemati neruorum corroſioni neruoꝝ vlceribus neruorum nocet neruis doloribus dorſi ſciatice et neruorum nocet neruis doloribus dorſi ſciatice pa ralyſi tre mori ſpaſmo tetano alcuzez paralyſi tre mori diſlocationi ramicibus rupturis dolori diſlo cationis dolori pedis podagre facit egre corrices oſſium.

Areola membrorum capitis.

ſ Oda calide ſoda frigide emigranee galee nocet cerebro debili facit ſoda confortat ce put augmentū facit in cerebro purgat cerebrū reſol uit ventoſitates in capite aperit opilationes cerebri torture appl̄ic grauat caput facit ſubet facit ſomnuꝫ facit ſcotomiam tardat ebrietatē confert vertigini et ſcotomie confert ſubet confert melancholie ⁊ timo ri. confert manie confert epilepſie mouet epilepſiam timori puerorū in ſomno ⁊ aliorū. confert tremori confert phreneſi calide ſubet aſabari: congelationi confortat coſeruationē: facit poſſidere obliuionem: confert ebrietati: prohibet ebrietatē: confert dolori auris: confert ſonitui ⁊ tinnitui: confert ſurditati for ti ⁊ debili: cōfert catarro ⁊ corize confert fluxui ſan guinis ex naribus facit fluere ſanguinem ex naribꝰ. facit ſternutare remouet ſternutationē cōfert bothoꝛ oris ⁊ cula: confert egritudinibus oris: cōfert fluxui ſaliue: cōfortat dentes: cōfortat dolori dentiū: facilem efficit eradicatōeꝫ dentiū: cōfert natiuitati dentiū in fantiū facit cadē dētes: cōfert ſtuporis: cōfert apoſtematibꝰ linguæ: cōfert ranule: cōfert vlceribꝰ gingiuaꝝ: cōfert gin giuis ſanguineis furfuribus.

Areola membrorum oculi.

o Opthalmia calida opthalmia vetuſta: ſe bel vlcera lippitudini albe: altarfati: veſti gia viridia varietati albugīi. Extinire groſ ſitudini cornee lachrimis attrahit lachrimas: cōfor tat viſū: ꝓhibet catarrū apertioni: conſtrictioni ad fiſtule: vngule: lippitudini: cōſeruat ſanitatē oculi ſce bici ⁊ pruritui: ſilac: pilis impedientibꝰ: alimuſard: ul ceribus oculi.

Areola mēbroꝝ pectoris ⁊ anhelitus.

c Onfortat mēbra anhelitus: nocet mēbris anhelitꝰ cōfert apoſtematibꝰ veneriis anni

gādalarum et vulue: ſinantie: et ſquinantie: ſanguiſuge ī impedimētis anhelit⁹: aſmati dilationi anhelitus aſperitati pectoris: deſtructioni vocis: clarificat vocē facit bonā vocē tuſſi: tuſſi ſicce: tuſſi antiq̄ pleureſi peripnemonie ſaniei ſputo ſaniei: ethice: mūdificat vlcera velamis: ſputo ſanguis: dolori lateris: ſāguini ↄgelato in pulmōe: ↄfortat cor: rectificat intellectū: malitie ↄplexionis cordis calide malitie cōplexionis cordis frigide: ſincopi tremori cordis frigido tremori cordis calido aḡetib⁹ māmille facit abūdare lac.

Areola membrorum nutrimenti.

c Onfortat ſtomachū debilitat ſtōm degēit malā efficit digeſtionē diſrūpit deſiderium deijcit deſideriū: deſiderio corrupto mala ſtō cōfert ſingultui: nauſee facit nauſeā facit anguſtiā cruciationi facit cruciare mollificat ſtomachū apit opilationes epatis et ſtomachi ḡgat ſtomachū mordicat ſtōm lubricitati ſtomachi cōfert in ſtō facit ſiti ſedat ſiti inflat ſtōm: ſedat inflatōem ſtōi ↄfert dolori ſtōi aḡati ſtō: ↄfortat epar nocet epati ſiccitati epatis: dolori epatis opilatōni epatis facit epar poſſidere opilationē aḡati epatis calido aḡati epatis frigido duritiei epatis indurat epar debilitat epar icteritie citrine ictericie nigre facit poſſidere ictericiam hydropiſi aſcliti hydropiſi hiſpoſarce hydropiſi tympaniti facit poſſidē hydropiſim dolori ſplenis aḡati ſplenis inflationi ſplenis.

Areola membrorum expulſionis.

ſ S Oluit choleras ſoluit humiditatē et humores groſſos ſoluit melias ſoluit aquoſitatē ſoluit vētoſitatē ſoluit ſanguinē ſtringit cōfert ſolutioni fluxui ſanguis cū egeſtione facit excoriationē cholirice paſſioni facit poſſidere cholericā paſſionē lubricitati viſcerum tardat in inteſtinis dyſenterie et vlcerib⁹ inteſtinorum pūgitiuo dolori facit pūgitiuū dolorē tenaſmon colice frigide colice calide colice vētoſe colice aḡoſe aḡati inteſtinorum ileos vmib⁹ dolorib⁹ viſcerum fetori ſtercoris facit fetere ſterc⁹: prouocat vrinā: ꝓuocat mēſtrua: ꝓuocat vtrūq̄ retentioni vrine ardori vrine: diſtillationi vrine: lenitati vrine: mictui ſanguis mictui puris: ↄfortat renes nocet renib⁹ diabeti lapidi renū lapidi veſice aḡati veſice aḡati renū dolori renū vlcerib⁹ renū vlcerib⁹ veſice ſcabiei veſice et prurituí ei⁹ dolori veſice mollificationi veſice confortat veſicā nocet veſice dolori matricis retinet fluxū matricis mūdificat matricē retinet menſtrua. ↄfert aḡatib⁹ matricis duritiei matricis: coartationi oris matricis: precocationi orificij matricis calefacit matricē: ↄſtringit matricem: ↄfert ventoſitatib⁹ matricis: vlceribus matricis eminētie matricis ꝓhibet impregnationē facit hereditare ſterilitatē: ↄfortat embryonē: educit ſeriū: et deijcit ipm et interficit cū iuuat ad impregnandū facit egredi ſecundinam: facilem efficit partū: mūdificat prurientem: prouocat mēſtruā: retinet menſtrua: incitat appetitum coeundi multiplicat ſperma: minorat ſperma: minorat pollutionē: pollutioni plurime multiplicat polutionem erigit confert ſatyriaſi apoſtematibus veretri egreſſioni ani: confortat anum: confert apoſtematibus ani vlceribus ani: ragadijs ani fluxui ſanguinis ani: mollificationi ani: hemorroidibus ani.

Areola febrium.

f F Ebribus calidis: febrib⁹ antiquis temporalibus frigidis: febribus permixtis: tertiane cauſonidi ſinocho: q̄rtane: quotidiane peſtilentiali: ethice febrib⁹ ephimeris: febri dici opilatiue febri dici laborioſe febri dici apoſtemoſe: febri antique: medie tertiane permixte: tremori febri ſincopali.

Areoli venenorum.

t T Yriaca bezahar interficit venenoſa: expellit venenoſa venenū medicina ꝓtioſa tapello extremitati caude cerui: felli vipē hyoſquiamo nigro opio. beriz: lithargyrio ſagis cantarid ib⁹ ſtrāgulatori: leopardi: et ad thib: lepori marino interficit mures: morſui ſerpentis: vipere ſcorpioni rutele: aranee altarati inſectori vulturis: morſui canis: morſui hois: cani rabioſo draconi marino dannie mugali: ſagittis venificatis albeſal: ſagitte armene: felli leopardi.

De Aniſo Cap. i.

a A Niſum quid eſt. Eſt ſemen feniculi romani et eſt minoris acuitatis q̄ nabathi: et in ipſo eſt dulcedo et eſt acutius q̄ nabathi. Electio. Romanum ponderoſius eſt Natura. Inquit Galienus eſt calidū in ſecūdo ſiccū in tertio dixit Dia. eſt vtrūq̄ in tertio Opera. et pro. Eſt apertiuū cū ſtipticitate pauca et eſt ſedatiuū dolori et reſolutiuū ventoſitatū. et ꝓpe ſi aſſetur et in ipſo quidem eſt acuitas qua medicinis adurentibus fit vicinū. Vulnera et vlcera. Confert inflationi faciei et apoſtematibus extremitatū. Membra cap. Si ex eo fiat euaporatio: et naribus et vapor eius attrahat ſedat ſodā et vertiginem. et ſi teratur et miſceatur cū oleo ro. et diſtilletur in aurē ſanat qd accidit in interiori pte eius. et ſoda a cōpreſſione aut percuſſione et dolores etiam eius. Egritudines oculi Confert ſebel antiq̄. Membra anhelitus et pectoris. Prouocat lac. Mem. nu. Abſcindit ſitim factā ex humiditatibus baurachijs: et ↄfert opilatōi epatis et ſplenis gnātē ex hūiditatib⁹. Mē. ex. Prouocat vrinā et mēſtrua: et mūdat nificē a fluxui hūiditatū albarum et eſt motiuū coitus: et qn̄q̄ ↄſtrigit ventrē. Et adiuuat ipm ad illud eius ꝓuocatio et apit opilatōes renū et veſice et matricis. Febres. Cōfert antiq̄. Venena Expellit nocumētū venenorum et venenoſorum. Permutatō. Loco ei⁹ carui q̄ntū eſt ipſum.

De abſinthio. Cap. ij

a A Bſinthiū quid eſt. Eſt herba ſimilis folijs origani. Et in ipſo eſt amaritudo et ſtipticitas acuitas. Inquit hunain. Abſinthiū eſt plurium ſpecierum. Et ex eo eni eſt coraſcenū. et ex eo eſt orientale et alſemum de monte libeni et ſuſin et nabithi

et tarſenſe. et dixerūt alij antiquorum ſpēs eius quinq̄ ſunt: tarſenſe. et ſuſin. et nabathi. et coraſceni. et romanum. Et in nabathi qdem eſt bonus odor. et ad vltimū in ipſo ē ſubſtantia terrea qua contrahit et ſubſtantia ſubtilis qua ſoluit et aperit. et ē etiā ex ſpēb⁹ ſcepha et ꝓpter hoc vocauerūt ipm quidam ſapiētes ſcepha romanum et ei⁹ ſuccus eſt fortior folijs ipſius et ipſum eſt in cōparatione ſucci praſſij. Electio. Quod ex eo eſt melius eſt ſuſin et tarſenſe. et eſt mirabilis coloris et odoris aloes cum conteritur. et qd ex ipſo eſt recens et ſilueſtre. Rectificatio potiōis fit cū coraſceni. ʒ. iij. Natura. Eſt calidum in pmo. ſiccum in ſcdo. et ei⁹ ſuccus eſt calidior. et dicunt q̄dam ē ſiccum in tertio et eſt quaſi verius. Operationes et ꝓprietates. Eſt apertiuū et ſtipticum. et ei⁹ ſtipticitas eſt fortior ipſius amaritudine: ſed nabathium eſt fortioris ſtipticitatis et minoris calidicatis quapropter non ſoluit phlegma etiā ex ſtomacho neq̄ per ipſum fit iuuamentū in hoc: et eius operatio in phlegmate et melācolia: et in ipſo etiam eſt reſolutio. et ex ꝓpetatib⁹ eius eſt ut ꝓhibeat pannos a tineis et corruptione vermiū: et ꝓhibet encauſtrū ab alteratione et chartas a corroſione. In decoratione. Facit bonū colorem. Confert tyrie et alopitie: et remouet veſtigia ſb oculo et in alijs locis. et cōfert groſſitiei palpebrarū. Vulnera et vlcera. Cōfert duritieb⁹ intrinſecis i emplaſtro poſitū aut bibitum. Egritudines membrorum capitis. Exſiccat caput: et ipſius ſuccus facit ſodā et exiſtimo q̄ illud eſt ꝓpt ſuū nocumētum quod in ſtomacho facit. et vapor decoctiōis ei⁹ confert dolori auris. Et qn̄ bibit ante vinū confert ebrietati: et qn̄ ex eo fit emplm̄ interius in palato cōfert ꝓfocationi intrinſece: et cōfert apoſtematib⁹ que ſūt poſt ambas aures et confert dolori auris et fluxui humiditati: et confert apoplexie bibitum cum melle. Egritudines oculi. Confert ophthalmie antique et ꝓpie arabithicum cū ex eo fit emplaſtrū ſub oculo et panno. Et ſi ex eo fiat emplm̄ cū careno ſedat pulſationem oculi et apoſtemata ei⁹ et ↄfert pcuſſiōi in eo. Egritudines mēbrorum anhelitus et pectoris. Sirupus eius ↄfert tetano q eſt ſub hypocōdrijs. Egritudines membrorum nutrimēti. Reducit appetitum et eſt medicina mirabilis ad illud cum bibit decoctionis eius aut ſucci ipſius decem dieb⁹ ſcilicet quaq̄ die tres aureas. et ſirup⁹ ei⁹ ↄfortat ſtomachum: et efficit operationes altas. et cōfert icteritie et ꝓpie ſi bibant ſucci eius decem dieb⁹. ſ. quaq̄ die tres. ʒ. et ↄfert hydropiſi. et ſimiliter emplaſtrum factum ex eo cū ficubus et nitro et farina lolij. et eſt emplm̄ ſplenis etiam: et qn̄q̄ fit emplm̄ ambabus ex eo cum ficub⁹ et farina lolij et nitro: et interficit vermes ꝓpie cum decoquitur cū lentibus aut riſi et comedit. Succus eius ē malus ſtomacho: et ſemina eius etiā nocumentū facidt ori ſtomachi ꝓpie ꝓpter eius ſalſedinem preter nabathi. et qn̄ permiſcet cum ſpica vile ē dolori ſtomachi. et ſi emplm̄ fiat ex eo epati et ſtomacho et ilijs cōfert dolorib⁹ eorum. Epati quidem et ilijs cum oleo de alcāna facto cerato: et ſtomacho q̄dem cum oleo roſaceo aut ꝓmixtū cum roſis: et confert duritiei ipſorum. Egritudines membrorum expulſionis. Eſt ꝓuocatiuū vrine et mēſtruorum fortiter: etiā ſuppoſitū cum hydromelle. et ſoluit choleram. et neq̄ p ipm fit iuuamen in phlāte: nec etiam in illo qd fit in ſtomacho i inteſtinis. Sit quoq̄ potio eius infuſi aut decocti a quinq̄. ʒ. vſq̄ ad ſeptem. et pulueris ei⁹ ab vna. ʒ. vſq̄ ad. ij. ʒ. Et potus ſirupi eius etiā cōfert hemorroidib⁹ et ragadijs in anos et qn̄ coquitur ſolū aut cum riſi et bibit cū melle interficit vermes cum ſolutiōe vētris leui. et ſimiliter qn̄ coquitur cum lentibus. et eius quidem ſirupus confert oībus illis et mundificat venas ab humore cholerico et aquoſo: et ꝓuocat ipm. Febres. Confert antique et ꝓpie eius ſuccus ſicut ſucc⁹ eupatorij. Venena. Confert morſui draconis marini et ſcorpionis et morſui mugali: et hyuſquiamo cum vino et ſuffocationi fungorum: et ꝓpē cū bibit cum aceto et eius oleū confert cimicib⁹. et cū infunditur ꝓpie in aqua encauſtri non corrodunt mures librum.

Permutatio. Loco eius ponit polliū: aut ſceha armenū. et in cōfortando ſtomachum ex aſſaro quantum ipſum eſt cum medio pondere myrobalanorum.

De Acacia. Ca. iij.

a A Catia quid eſt. Eſt ſuccus alcharſſi exſiccatus: deinde in trociſcos mutatus. et in ipſa eſt mordicatio que ablutione remouetur: quoniam eſt compoſita ex ſubſtantia terrea ſtiptica: et ex ſubſtantia ſubtili ex qua eſt eius mordicatio que deſtruitur ablutione et propter ſuam acuitatem mordicat et infrigidat. Electio. Melior ex ea eſt que eſt melioris odoris viridis declinans ad nigredinem ponderoſior durior. Natura. Que ex ea abluta eſt: frigida eſt et deſiccata in ſecundo et non abluta frigida ē in primo: et eius ſiccitas eſt in termino ſecundi. Operationes et proprietates Eſt ſtiptica prohibens curſum ſanguinis. In decoratione. Denigrat capillos et colorem efficit nigrum bonum: et confert ſuſuris accidentibus ex frigore. Apoſtemata et bothor. Confert omnibus que diximus in myrto. et confert panaritio et cum albumine oui confert aduſtioni ignis et apoſtematibus calidis. Inſtrumenta iuncturarum. Prohibet mollificationē iuncturarum. Egritudines capitis. Confert vlceribus oris membrorum. Egritudines membrorum oculi. Confortat viſum et ſubtiliat ipſum: et non eſt conueniens oculo ex ea niſi abluta: et ſedat ophthalmiam et rubedinem que accidunt in eis: et ingreditur in medicinis vnguis. Egritudines membrorum expulſionis. Conſtringit naturam bibita et cliſterizata et pro emplaſtro poſita. Et confert dyſenterie et ſolutioni ſanguinee. et abſcindit fluxum matricis. et remouet eminentiam ani. et eminentiam matricis. et confert mollificationibus amborum.

De aſaro. Capitulum.iiij.

Aſarum quid eſt. Eſt herba habens folia et ſemina plurimarum radicum cuius nodus eſt tortus: et ſimul piperi boni odoris mordicantis linguã. et hʒ florem inter folia apud radicem ſuam cuius color ẽ purpureus ſimilis flori hyoſquiami. et radix quidẽ ipſius eſt magis iuuans quam aliquid quod ſit in ipſo et eius virtus ẽ virtus acori aut eſt eo fortior. Electio. Ex eo melius eſt qđ ẽ ſubtilis fortioris odoris. Natura. Calidũ eſt et ſiccum in tertio et dicitur quod eius ſiccitas ẽ maior ipſius caliditate. Operationes et proprietates. Aperit et ſedat dolores intrinſecos oẽs: et propter eius infuſio quã dicturi ſumus in capitulo hydropiſis: et ſubtiliat et reſoluit et calefacit mẽbra frigida et abſtergit. Inſtrumenta iuncturarũ. Cõfert ſciatice et dolori ancharũ antiquus: et propter eius infuſio pdicta in capitulo hydropiſis. Egritudines oculi. Confert groſſitudini cornee. Et propter eius infuſio pdicta in capitulo hydropiſis. Membra nutrimenti. Confert opilationi epatis et duritiei ipſius et conferũt icteritie et hydropiſi infuſionis eius tres aurei in.xij.cotulis muſti que poſt duos mẽſes colẽtur. et iuuamentũ in febribus ẽ maius: et confert duritiei ſplenis valde. Membra expulſionis. Prouocat vrinã et confortat veſicam et renes: et ſoluit ſicut helleborus albus in purgatione vẽtris: et eius quidẽ potio ſit ſeptem aureorum cũ aqua mellis: et in ſpermate augmentum efficit. Permutatio. Loco ipſius ponitur pondus ipſius et mediũ acori. et ſexta ponderis eius amomi.

De Abel. Ca.v.

Abel quid ẽ. Eſt fructus iuniperi ſilueſtris ſed tamẽ eſt vehementius niger: et eſt boni odoris et acuti. Arboris huius due ſũt ſpecies. Vna ſpẽs cuius folia ſicut folia cupreſſi nullas habẽt ſpinas. que dilatatur et nõ elongat. Et alia ẽ cuius folia ſũt ſicut tamariſci: et ſapor eius eſt ſicut cupreſſi: ſed ẽ ſiccior: et minus calida. et cum de ea aſſumit duplum cinamomi ponit loco eius. Natura. Dixerunt quidã quod ẽ calidus et ſiccus in tertio. Operationes et proprietates. Vehemẽtis ẽ reſolutionis et ineſt ei deſiccatio cũ mordicatione. et in ipſo eſt ſtipticitas leuis. et ponitur i oleis calefactiuis: et in oleis aromaticis. Et plurimi ponit in oleo qđ ſit ex pomẽdo. In vulneribus et vlceribus. Confert eius puluerizatio in herpete eſthiomeno et vlceribus putridis cum melle et prohibet ambulationẽ ambulatiue et vlcera denigrata: et quãdoque ſit ex eo emplaſtrũ quare nõ cõſolidat propter ſui mordicationẽ et propter vehemẽtiam caliditatis et ſiccitatis ſue: imo exiccat. Egritudines membrorum capitis. Cũ bulitur nux abel in oleo ſiſamino in cocliari ferreo donec nux nigra fiat et diſtillat in aurem cõfert ſurditati valde. Mẽbra expulſionis. Prouocat vrinã et mẽſtrua et eijcit fetum et educit ſanguinẽ. Permutatio. Loco eius ponitur caſſia lignea: et dicitur quod põdus eius de nuce cupreſſi: et dicitur quod põdus eius de foliis cupreſſi.

De adrumo. Ca.vi.

Adrumo. Natura. Eſt calidum et ſiccũ in tertio. Decoratio. Confert alopicie tritũ cũ aceto. Inſtrumẽta iuncturarũ. Linis eius cum aceto ſuppoſitus confert ſciatice. Membra expulſiõis. Inquit Dia. Cũ mulier tangit montanũ et ſibi ſupponit ſtatim facit abortum. Venena. Confert venenis omnibus et propter morſui.

De antimonio. Ca.vij.

Antimonium quid ẽ. Eſt ſubſtantia plumbi mortui et eius õnus ẽ ſimilis bruni plumbi aduſti. Electio. Quod ex eo bonum eſt: eſt laminoſũ fruſtis confractis cui ẽ ſplendor et cui nõ admiſcetur aliquid extraneũ et neque ẽ ſordidum et valde velociter frangitur. Natura. Eſt frigidum in primo: ſiccũ in ſcdo: et ẽ vehementioris deſiccationis quam atramẽtum rubeũ et ẽ ſyrium. Operationes et ppetates. Cõſtringit exiccat ſine mordicatione et abſcindit fluxum ſanguinis. Vulnera et vlcera. Confert vlceribus et deſtruit carnes additas et cõſolidat. et ponitur cũ adipe recente ſuper aduſtionem quare nõ vlcerat: et ſi vlcerat cõſolidat ipſam cum permiſcet cũ adipe et ceruſa. Membra capitis. Prohibet fluxum ſãguinis ex naribus qui eſt ex velaminibus cerebri. Mẽbra oculi. Conſeruat ſanitatẽ oculi et remouet ſordes vlcerũ ſuorum. Mẽbra expulſionis. Cũ ſuperponit cõfert fluxui ſanguinis matricis. Permutatio. Loco eius ponitur ſtãnum aduſtum.

De ammoniaco. Ca.viij.

Ammoniacũ quid eſt. Eſt gũma ſtorthut et nolatur quãdoque id quo aurũ adheret quãdo pergamena et mẽbrana et libri eo deaurantur. Eſt calidũ i fine tertij: et ſiccũ in primo. Operationes et ppetates. Eius reſolutio et exiccatio ẽ fortis. et nõ eſt mordicatio eius fortis: et ex ipſius quidẽ apertione peruenitur ad hoc ut faciat currere ſanguinem ex orificijs venarũ et ingredit in rectificatione ſolutiuorum et in ipſo eſt lenificatio et attractio. Apoſtemata et bothor. Linitur et ſit ex eo emplm et cõfert ſcrofulis: et duritiebus et apoſtematibus in principio paruis: et poſtea magnis ſine capite. Vulnera et vlcera. Confert vulneribus malis et corrodit carnem malam: et facit naſci carnem bonam. Inſtrumẽta iuncturarum. Confert dolori ſciatice et illorum: et ſticturarum bibitũ cũ melle aut aqua ordei. Et cũ ex eo ſit emplaſtrum cũ melle et oleo reſoluit duritiẽ iuncturarũ. Et cum pmiſcet cum aceto et baurach et roſis: et oleo de alcanna cõfert laſſitudini. Membra oculi. Lenit aſperitatẽ palpebrarum et ſcabiẽ et abſtergit albuginẽ: et confert humiditatibus oculi. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cõfert diſnie et difficultati anhelitus: et eius dilationi cũ tranſglutit cum melle aut aqua ordei: et mundat vlcera velaminis: et confert ſuffocationi quod eſt ex pphlegmate et cholera nigra. Mẽbra nutrimẽti. Cũ bibitur ex eo aureus cõfert duritiei ſplenis et duritiei epatis

et ſic cũ linitur cũ aceto et cõfert hydropiſi. Membra expulſionis. Prouocat vrinã ita vt ſanguinẽ mingere faciat. et interficit aſcarides et ſolutiõne educit et facit exire embryonẽ ſiue viuũ ſiue mortuum et prouocat mẽſtrua. Et linit ſuper duritiẽ teſticulorum cum aceto et lenit eos. Permutatio. Loco eius ponit ſordities aluearij apum.

De anidem. Ca.ix.

Anidem quid eſt. Ex ea eſt alba et nigra quod eſt fortior et hec nigra nõ egreditur in cibis. Et ipſius radix eſt propinquus ſapori aſtirgar et eius natura eſt acreſcẽs et aſtirgar eſt tarde digeſtionis et nõ eſt hoc in ordine eius quamuis ſit etiã digeſtionis valde tarde. Aſſe vero que eſt eius gũma ſingulare faciam aliud. et melius quidẽ eſt capitulũ vt adminiſtretur eius decoctio: aut in ipſius aceto quam corpus eius. Natura. Calida eſt et ſicca in tertio. Eſt ſubtiliatiua. Operationes et proprietates. Cũ corpus ex ea fricatur valde. Et radix eius inflat et cũ lacte eius trahit materias ad exteriora et proprie virtuoſe. Decoratio. Aufert ventoſitatẽ corporis. Et ſi ex ea fiat emplaſtrũ cũ oleo ſanat aggregationes ſanguinis ſub oculo. Apoſtemata et bothor. Confert dubellat intrinſecis. et cũ permiſcetur ipſa et radix cũ emplaſtris cõfert ſcrofulis. Inſtrumẽta iuncturarũ. Cũ pmiſcetur cũ oleo irino: aut oleo de alcanna confert doloribus iuncturarum propter. Membra nutrimẽti. Radix eius facit eructuare et ſtringit. venter eius eſt tarde digeſtionis: et digerit et calefacit ſtomachũ et cõfortat eũ et diſrũpit appetitũ. Membra expulſionis. Cũ decoquit cũ corticibus granatorum et aceto ſanat hemorroidas ani et prouocat et facit ſentire odorẽ ſtercoris et ventoſitatẽ exeuntem per anũ et eſt nociua veſice. Venena. Eſt bezahar venenis.

De aſtirgar. Ca.x.

Aſtirgar quid eſt. Rectius eſt vt eius acetũ adminiſtretur et eſt propinqua anidem in natura ſua ſed eſt calidior ea. Natura. Calida eſt et ſicca in fine tertij. Membra nutrimenti. Eius acetum eſt bonum ſtomacho: et purgat ipſum et confortat eũ: et diſrumpit appetitũ. Et corpus ipſius facit nauſeam mordicatione ſua: et tarda eſt mora ipſius in ſtomacho: et eius digeſtio in ipſo. Febres. Proprietas eius eſt iuuamentũ febris quartane.

De amirberis. Ca.xi.

Amirberis quid eſt. Eſt azararaſch: et ex eo eſt rotundũ rubeũ campeſtre. et nigrũ longũ aremoſum aut montanũ et eſt fortius. Natura. Frigidũ eſt et ſiccũ in fine tertij. Operationes et proprietates. Eſt vincens choleri vel [illegible] bothor. [illegible] calidis [illegible] emplaſtrũ ſuperpoſitũ. Mẽbra nutrimẽti. Cõfortat ſtomachũ et epar et abſcidit valde. Mẽbra expulſionis. Cõſtringit et cõfert [illegible] fluxui ſanguinis inferius.

De alaunoch et alabaſbar. Ca.xij.

Alaunoch et alabaſbar quid eſt. Vtrũque eſt plumbũ nigrũ in quo eſt ſubſtantia aquoſa multa quã cõgelauit frigus: et in ipſo ſũt aeritas et terreitas nõ vehementis multitudinis. Signũ aũt humiditatis eius ſicut exiſtimat Gal. eſt velocitas liquefactiõis eius et acreitas ipſius eſt vehemẽtia raritatis eius: et quod ipſum creſcit cũ diminuitur in humoroſitate terre et inflat: et eſt vehemẽter infrigidãs apoſtemata. Natura. Eſt frigidũ et humidũ in ſecundo. Apoſtemata et bothor. Siquis ex eo piſtillũ et tabula et fricatur vnũ cõtra aliud ſuper aliud cũ aliquo ex oleis et tunc illud qđ ex ipſo reſoluitur cõfert apoſtematibus calidis: et infrigidat ea: et ſaniosa ex ipſis ita quod curantur: et ligatur ex eo lamina ſuper ſcrofulas et glandulas et vlcera iuncturarum: et ipſarum glandulas et deſtruuntur. Vulnera et vlcera. Ipſius fricatio predicta et eius aduſtũ prope ablutũ cõfert vulneribus malignis et vlceribus cancroſis et vlceribus iuncturarum. Inſtrumenta iuncturarũ. Confert ipſius fricatio et aduſtio predicte vlceribus iuncturarum et ſi ſtricte ligatur ſuper tortiones iuncturarũ et ſuas glandulas liquefacit eas. Membra oculi. Quod ex ipſo aduſtũ eſt: eſt iuuatiuũ in vlceribus propter cũ ablutis et ſic opthalmie ſicce. Mẽbra anhelitus et pectoris. Qđ ex eo aduſtũ eſt: iuuatiuũ eſt vlceribus mammille et ſic eius fricatio et aduſtio predicte. Membra expulſionis. Confert hemorroidibus et ligatur lamina ſuper locũ renũ: et prohibet pollutionẽ frequentẽ: et ſedat deſideriũ coitus. et veretrum eorum cõfert vlceribus veretri et teſticulorum et apoſtematibus ipſorum.

De Aunieli Ca.xiij.

Aunieli quid eſt. Eſt oleum dulce valde ſpiſſum ſicut mel: et ſpiſſius eo extrahitur ex cruſta arboris que eſt in terra murzie dulcior et ſit ex eo oleũ ſi cum eo admiſcetur etiam oleum de flore eius: et nominatur aunieli et oleum mellis. Electio. Ex eo eſt melius quod eſt magis clarũ: et ſpiſſius et antiquius. Natura. Calidum eſt et humidum et ipſius caliditas plurima eſt humiditate eius. Vulnera et vlcera. Confert vulneribus vlceroſis ſi linitum. Inſtrumenta iuncturarũ. Confert doloribus iuncturarũ. Membra capitis. In ipſo eſt virtus faciendi ſubet: et facit pigritiam. Membra oculi. Conueniens eſt tenebroſitati oculorum cũ ex eo ſit collyriũ. Membra expulſionis. Tres. ʒ. ipſius cũ.ix. ʒ. aque ſolutiõe educit choleriũ et humores crudos: et faciũt pigritiã et moliſſiciũt. verũtamen nõ eſt ſollicitudo habenda: neque timendũ eſt ex eo qđ ipſum ſoluit quoniã eſt iuuatiuum cũ eo qđ ex ipſo apparet incolume. oportet tamẽ ne ſuper ipſum dormiat omnino.

De Agalugin. Ca.xiiij.

Agalugin quid eſt. Lignũ indum aut arabicũ boni odoris habens cutẽ cooperiam [illegible] in numero ſpecierũ que venduntur, et in ipſo eſt ſtipticitas cum amaritudine [illegible]

Membra capitis. Collutio oris facta ex ipſi⁹ decoctione odorē oris efficit bonū. Membra anhelitus ⁊ pectoris: Confert dolori pectoris ⁊ lateris. Membra nutrimenti. Confert dolori epatis. ⁊ ſurculus vnus ex eo confert viſcoſitati ſtomachi ⁊ debilitati ipſius. Membra expulſionis Cum bibitur aqua cōfert vlcerib⁹ inteſtinoꝝ, ⁊ dolori pūgitiuo, calido.

De Amgaſlem. Ca. xv.

Mgaſlem quid eſt. Eſt arbor locorum ruſticoꝝ nota Natura. Eſt frigida ⁊ ſicca Operatōnes ⁊ proprietates Eſt ſtiptica prohibens ſanguinē ⁊ ſpecies fluxus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet ſputū ſanguinis. Membra expulſionis. Prohibet fluxum matricis.

De Atharari. Ca. xvi.

Thararie quid eſt. Hec eſt medicina acuta que nō bibitur propter ſuam acuitatē ſed in epithymatibus adminiſtratur poſt fractionē ſue acuitatis. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca valde. Operationes ⁊ proprietates. Permutat complexionē malam frigidā ad complexionem malam calidam. Et neque ſit audax aliquis ſn per ipſum niſi epithymando. In decoratione. Confert panno. In apoſtematibus ⁊ bothor. Confert bothor lenibus. In vulneribus ⁊ vlceribus Confert ſcabiei vlceroſe ⁊ impetigini. In ſtrumenta iuncturarū. Emplaſtrū factū ex ea cōfert ſciatice.

De Azedarach. Ca. xvij.

Zedarach qd eſt Arbor nota hñs fructū ſilē nabach: ⁊ nominat eā inrechi. myrobalani: ⁊ in tabraſten ⁊ kien ⁊ tabich: ⁊ eſt arbor magna. ⁊ eſt ex magnis arboribus Natura. Quod eſt ſupra ipſam eſt calidū in primo: ſiccū in fine primi. Operationes ⁊ proprietates Eius ſuccus aperit opilatōes. In decoratione: Aq̄ foliorꝝ eius interficit pediculos ⁊ prolongat capillos ⁊ propter radices eius cū adminiſtrātur cū vino. Membra capitis. Eius flos aperit opilatōnes [illegible] cerebri. Membra anhelitus ⁊ pectoris Eius fructus nociuus eſt pectori valde: ⁊ eſt periculoſus. Membra nutrimenti. Eius fructus eſt malus ſtomacho ꝯturbans Febres. Dicit ꝙ decoctio corticū ei⁹ cū fumo terre ⁊ myrobalanis decoctis ꝯfert febrib⁹ phlaticis Venena. Succus extremitatū ei⁹ cū melle reſiſtit venenis oīb⁹: ⁊ ei⁹ fructus interficit forſitā. Permutatio Loco ei⁹ in elōgatiōe capilloꝝ ponitur folia canabis.

De auricula muris Ca. xviij.

Auricula muris quid eſt. Eſt herba cui⁹ virtus ſm Gal. eſt propinqua virtuti herbe q̄ vitrū abſtergitur. ⁊ hoc nomen abſolute eſt duab⁹ herbis quarū vna eſt quā nominat Galien⁹ ⁊ odoratur ex ea odor malus: ⁊ nō habet duriciem: ⁊ altera quam nominauit Dia: ⁊ exiſtimant ꝙ ſit ſimilis volubili: niſi quia minora habet folia comparata ad ipſam: ⁊ eſt herba expanſa ſuper faciem terre ſpinas habēs ſtipites domeſtica bona ſine odore: ⁊ nō habens ſaporē fortē azuli nō habens flores cui⁹ ſemē ſemini coriandri aſſimilatur ⁊ hirundines ex ipſo comedunt ⁊ eſt calida ⁊ propter eius origo non eſt niſi aquā. Inquit muſaibach iuuamentū eius eſt iuuamentū abſinthij. ⁊ eſt res q̄ non eſt inuenta in duabus plantis ſimul. Natura. Que ex eis nota ē ſm Galienū eſt frigida ⁊ humida in gradu primo ⁊ altera eſt ex ſūma medicinarum calidarū. Operationes ⁊ proprietates. In prima nō eſt ſtipticitas ⁊ altera eſt deſiccatiua ⁊ rubificatiua Vulnera ⁊ vlcera. Illa quam nominauit Dia. extrahit ſpinas ⁊ ſurculos: ⁊ facit adherere plagas. Membra capitis. Confert epilepſie bibita: ⁊ totaliter ſternutatione facta ex ea vehementer: ⁊ eius ſternutatio mūdificat cerebrum.

De abugiliſe. Ca. xix.

Bugiliſe quid eſt. Eſt lactuca aſini ⁊ nominatur etiam ſumarē ⁊ ſincarē. ⁊ eſt piloſa: ſpinoſa: aſpera: nigra: plana habens folia ſup radicē annexa ei. ⁊ ei⁹ radix in groſſitudie eſt digiti coloris rubei valde ꝯtingit cū tingit in eſtate. ⁊ ex ea eſt ſpecies alia citrina folia habens coloris rubei ⁊ eius ſpecies ſunt quatuor. Abugiliſe: inuiſam⁹ ameleniuſe: aniſubeſin Electio. Fortiores omnibus ſunt due pme ſpecies Natura. Dixit Gal. ꝙ ex abugiliſe eſt que eſt calida ⁊ ſicca. O. erationes ⁊ proprietates. Que ex ea nominatur abugiliſe eſt ſubtiliatiua cū ſtipticitate: ⁊ propter hoc eſt pōtica amara: ſed ponticitas eſt in reliquis magis apparēs. Relique vero due ſpecies ſunt acutiores primis: ⁊ fortioris caliditatis: ⁊ radix eius fortioris ē caliditatis q̄ folia. In decoratione Quando ſtilatur cū aceto confert morphee: ⁊ ipſa excoriat cutē: ⁊ eius folia ſūt debiliora radice eius. In apoſtematibus ⁊ bothor Prohibet radix abugiliſe que eſt ex eis cū farina ordei fracti heriſipilā: ⁊ ſimiliter radix ameleniuſe: ⁊ ipſa reſoluit ſcrofulas cū ſuperponitur eis cū adipe. In vulneribus ⁊ vlceribus

Ponitur cū cera ſuper vlcera oīa ⁊ aduſtionem ignis propter. Membra nutrimenti. Radix abugiliſe aptat ſtomachū ⁊ ei⁹ decoctio cū aq̄ alkararī valet ictericie ⁊ dolori ſplenis. Membra expulſionis Decoctio eius cū aqua alkarariſ: aut aq̄ chartami ꝯfert dolori renū ⁊ lapidi in renib⁹. Cū q̄ mulier ſibi ſupponit radicē eius abortū facit: ⁊ eius folia frixa cū vino ſtringunt ventrē: ſed abugiliſe reſoluit humores cholericoſ: ⁊ radix habentis citrina folia ex ea cū yſopo ⁊ ſinapi interficit vermes ⁊ educit eos. ⁊ ſimiliter aliūm aren abſolute que ex ea citrina eſt ⁊ reliqua ſed citrina eſt fortior [illegible] febres. Decoctio radicum abugiliſe cum aqua alkararia confert febribus [illegible] Venena.

Quando maſticantur ex citrina habente folia citrina rubei coloris ⁊ proijcitur ſup venenoſa interficit ea. ⁊ due alie ſpēs ꝯferūt morſure vipere bibite cū ſemine ⁊ ſpuitur.

De alnecinub. Ca. xx.

Lnecin⁹ qd eſt. Dicit ꝙ recitauimus de eo loquentur in caplo de mutaverdat nos autem ultim⁹ narrationē ei⁹ in hoc caplo: ut ſit magis nota: ⁊ magis famoſa. Natura. Dixerūt qdam ꝙ eſt frigida ⁊ ſicca: ⁊ dixerūt alij ꝙ ē calida ⁊ ſicca cū hoc. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt vehementis abſterſionis: ⁊ apud Dia. ē aduſtiua ⁊ putrefactiua. In decoratione. Abſtergit dētes fricando. Membra capitis. Dixerūt quidam ꝙ qū tenet in ore frangit dētes: ⁊ dixerūt alij ꝓpter ſua: aut ꝓpter venenū vipere quo multiplicat in locis in qb⁹ ipſa eſt: ⁊ hec qdam verba ſūt eius qui multa fabuloſe narrat: ⁊ nō cognoſcit de operatione veneni vipere cū poſitū eſt ad aliqd membrū nō efficit hanc operationem: ⁊ ꝓpter cum tēpus ſupra ipſum ꝓlongatum fuerit. Membra expulſionis.

Dicunt ꝙ cum ex ipſa adheret granum vnum in extremitate ſiringe annexū glutine romano ⁊ intromittitur in veſicā frangit lapidem. Sed hoc ē ex eis que a me elongātur. Venena. Eſt venenū mortale.

De armech. Ca. xxi.

Rmech qd ē. Eſt herba lameni boni odoris ſilis cinamomo groſſo. In decoratione efficit odorē ei⁹ bonū. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus calidis ꝓpter ſicut emplaſtrum ſuppoſita. In vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. Prohibet dilatationem vlceris: ⁊ cōſolidat ea ſiccādo ꝓpter deſiccationē que ē in ea ſine mordicatione ⁊ ꝓhibet putrefactionē mēbroꝝ. Membra capitis. Cōfortat cerebrum ⁊ ſtringit gingiuas ⁊ ꝯuenit egritudinibus oris. Membra oculi. Ex ea comeſtum confert opthalmie. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor ⁊ oīa viſcera. Membra expulſionis. Stringit [illegible]

De allabuch. Ca. xxij.

Llabuch qd eſt. Dicit ꝙ ē aladar. Dico aūt ꝙ ſiue nō ſit hoc allabuch aut ſit de veritate ꝯtinet ei ut dicem⁹ in caplo de lē. Et ē ex magnis arborib⁹: ⁊ forſitan ꝯmutat ad egyptū ⁊ alterat illic nā ei⁹. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Confert fluxui ſanguinis etiā ſi ſup mēbrū ponat. ⁊ abſcindit curſū.

De athamaret. Ca. xxiij.

Thamaret qd eſt. Eſt medicina inda eſſiciens peonie ꝯpationē. Mēbra capitis Ex folijs eius fiat epithima illi ad cui⁹ caput eleuat vapor: ⁊ ꝓhibetur epilepſia.

De alblage. Ca. xxiiij.

Lblage qd eſt. Eſt medicina marina ſilis alcot q̄ orit in vere. ⁊ ē ſilis etiā andacoche plumas hñs ſtipites. ⁊ ei⁹ ſemē eſt ſicut lenticule [illegible] nutrimēti. Confert ſpleni valde. Mēb [illegible] Prouocat vrinā.

De aſeſeni. Ca. xxv.

Seſeni quid eſt. Exiſtimo ꝙ ē paſtura camelorꝝ. Mēbra expulſionis. Mūdificat renes. Venena. Plurimū cōfert iuuamentum morſure canis rabioſi.

De algualen. Ca. xxvi.

Lgualen qd ē. Eſt herba ſilis lilio: ⁊ noiatur ꝓpter illud lilialis. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in primo. Operationes ⁊ proprietates. Deſiccat cum equalitate ⁊ abſtergit. In decoratione. Confert panno, ⁊ reſoluit totū illud cum equalitate. Venena. Gal. dixit ꝙ eſt iuuatiua propter morſure canis rabioſi ⁊ iam ſeruati ſunt multi ⁊ ꝓpter illud nominatur grece algualen.

De atratilus. Ca. xxvij.

Tratilus qd ē. Eſt medicina cognita cum choli. Natura. In ipſa ē parum infrigidationis ⁊ non eſt in ea ſtipticitas. Operationes ⁊ proprietates. Deſiccat cum equalitate ⁊ eius virtus eſt reſolutiua cum infrigidatione. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus emunctoriorum more emplaſtri ſuperpoſita ⁊ ſuſpenſa.

De ardifrigi. Ca. xxviij.

Rdifrigi qd eſt. Eſt herba ſilis capperi acuti odoris valde ⁊ grauis hñs fructū in tectis Natura. Dixit alkanzi ⁊ arabib ꝙ eſt fortior in natura ſua q̄ ſolatrum ⁊ alkekengi. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus intrinſecis ſm verba arabib, ⁊ potio ipſius ſit vſq; ad. ij. ℥. ⁊ liniatur ſuper apoſtemata calida extrinſeca: ⁊ erit mirabilis valde vbicunq; appoſita. Venena. Cum linitur ſuper puncturam veſpe ſanat illico.

De abutilon. Ca. xxix.

Butilon qd ē. Eſt plāta ſimilis cucurbite ⁊ dixit alkanzi ꝙ hoc nomine eſt nota. Vulnera ⁊ vlcera. Dicit ꝙ ē res magis iuuatiua vulneribus recentibus ⁊ conglutinat ⁊ conſolidat [illegible]

De aſio. Ca. xxx.

Sius quid eſt. [illegible] naſcit ſalſcinus flos nolatur aſius: ⁊ videtur ꝙ ſit eius generatio ex rore maris ⁊ imbre q̄ cadit ſup eū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Virtus eius ⁊ virtus floris eius eſt aperitiua carnis ꝯtinentis: putrefactiua parū cū liquefactione carnis putrefacte abſq; mordicatiōe. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit exituras more empl̄i ſuppoſita cū terebinthina aut pice. In vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. Vz vlcerib⁹ difficilib⁹ ⁊ antiqs ⁊ magnis ⁊ ꝓfūdis. In ſtrumis ⁊ iuncturaꝝ. Cū farina ordei ſuppoſita valet podagre: ⁊ qū ponūt extrema ei⁹ in decoctione ei⁹ iuuant. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Si tritū glutinat cū melle ꝯfert vlcerib⁹ pulmonis. Mēbra nutrimenti. Cū linit cū calce ⁊ aceto ſup ſplenem cōfert.

De [illegible]. Ca. xxxi.

Tuir. Natura. Calidū ē in ſcdo. humidū in primo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Incitat eū abſterſio vrine. In decoratione. Abſtergit morpheam fortiter.

De abſio. Ca. xxxij.

Bſius quid eſt. Eſt medicina carmeni ⁊ ꝯſicca. Natura. Calida ſubalis.

De magale. Ca.xxxiij.

Magalis qd eſt. Eſt duob⁹ modis: vnus coꝝ eſt cui⁹ flos ē citrin⁹: ⁊ ali⁹ cuius flos ē celeſtis. In vulneribus ⁊ vlceribus. Cōueniūt ambo vulnerib⁹ ⁊ ꝓhibēt ipſoꝝ aper-tionē: ⁊ extrahūt ſurculos ⁊ ſilia: ⁊ ꝓhibēt vlceratio-nem ⁊ ampliationem. Mēbra capitis. Si ex aqs ani-boꝝ fiat gargariſmus: ⁊ fiat caputpurgiū cum eis ꝓuocant phlegma pluri a capite ⁊ ſedant doloreꝫ mollem qui ē in parte illa. Mēbra expulſionis. Qñ bibitur cum vino cōfert dolori renū: ⁊ exiſti-mauerūt quidam ꝙ varia declināſ ad colorē cine-ris reducit aui ꝓminentē exterius ⁊ rubeū habēs florē augmētat ei eminentiā. Venena. Qñ bibit cū vino cōfert veneno vipere.

De abrich. Ca.xxxiiij.

Brich quid eſt. Eſt medicina perſica. Membra capitis. Eſt bona ſeruationi ⁊ rationi.

De anſid. Ca.xxxv.

Anſid qd eſt. Eſt ſpecies nenufaris indi. Natura. Dixit filius meſuihe: Eſt cali-da ⁊ ſicca.

De ardind. Ca.xxxvi.

Ardind qd ē. Eſt medicina ſiē cepe ſciſſā.

De aribut. Ca.xxxvij.

Aribut qd ē. Eſt medicina cabralis ꝗ aſſū-pta ē ex re q̄ aſſimulaſ oſtraco. Natura. Dixit Sal. Eſt frigidū in ſcdo oꝛ ſiccū in pri-mo: ⁊ ei⁹ fruct⁹ ē calidus ⁊ ꝯtractiu⁹ in ꝑncipio pri-mi: exſiccatiu⁹ in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Cōſeruat femur pueroꝝ ut nō orilſ pilli i ipo ſpa-cio lōgo. Mēbra nutrimēti. Fruct⁹ ei⁹ confert ictericie.

De adrumilon. Ca.xxxviij.

Adrumilon quid ē. Eſt medicia ꝗ noiatur biſēnis. [illegible] Natura. Eſt calida: ⁊ in ipa ſūt amaritu-do ⁊ ponticitas. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Ape-rit oppilatiōes viſcerū. Inſtrumēta iuncturarum. Confert dolorib⁹ iuncturaꝝ ⁊ tali.

De atinat. Ca.xxxix.

Atinat qd ē. Eſt medicina inda i virtute te-ſticuloꝝ vulpis. Et oꝫ ut ꝯſiderēt ita ut nō ſit atuit. Natura. Calida ē ⁊ humida. Mēbra expulſiōis. Augmētat coitū.

De ata. Ca.xl.

Ata qd eſt. Eſt arbor algarab dicta i caplo de gaim.

De anacardo. Ca.xli.

Anacardus qd ē: Eſt fruct⁹ ſilis oſſi dactili ⁊ medulla ei⁹ ē ſilis medulle nucis dulcis in quo nō eſt nocumētū: ⁊ cortex ipius eſt rarus frangibilis in cui⁹ cōcauitate eſt mel viſcoſū ha-bens odorē: ⁊ ſūt hoīes q ipm maſticāt ⁊ nō nocet eis ⁊ ꝓpter ꝗ nuce. Natura. Calidus ē ⁊ ſiccus in quarto. Operationes ⁊ ꝓprietates. Ei⁹ mel eſt vlceratiuū apoſtematū ⁊ adiuuāt liguinis ⁊ hūo-rum. Decoratio. Eradicat verrucas ⁊ aufert al-baras ⁊ eradicat barulos: ⁊ ſanat alopiciā ꝓ ſ[illegible] ⁊ Apoſtemata ⁊ bothor. Cōmouet cola. aſ a ia i. interiorib⁹. Inſtrumēta iuncturaꝝ. Cōfert frigo-ri neruoꝝ ⁊ coꝝ mollificationi ⁊ paralyſi ⁊ tremori. Mēbra capitis. Cōfert corruptiōi memorie cuꝫ eius cōfectio nota anacardinū ſumit. Sed tū ꝯue-nit alienationē ⁊ melancoliā. Mēbra expulſiōis. Suffumigant cum eo hemorroides ⁊ exiccant. Venena. Eſt ex ſūma venenoꝝ: ⁊ adurit hūores ⁊ interficit: ⁊ ei⁹ qdē tyriaca ē lac vaccinū butyro ſe-de extractoꝝ ⁊ oleū nucis eius frigit virtutē. Per-mutatio. Loco eius ponit quīcpliū ponderis ei⁹ de bondacha: ⁊ quarta pōderis ipi⁹ de oleo balſa-mi: ⁊ tertia pōderis ipius de napta alba.

De anate. Ca.xlij.

Anas. Natura. Calidior ē oībus aui-bus domeſticis: ⁊ dicit quidā ꝙ ipa calefa-cit infrigidatū: ⁊ facit calefactū poſſidere fe-brē. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eius pinguedo eſt maxima i ſedādo dolorē: ⁊ ſedando mordicationē in ꝓfundo corporis: ⁊ eſt melior pinguedinib⁹ aui-um ⁊ ei⁹ caro vētoſitatē diſſoluit ipius ſtomachi: ⁊ ē pluriū nutrimēti. In decoratione. Ei⁹ pigue-do clarificat colorē: ⁊ caro ipius impinguat. Mē-bra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Clarificat vocē. Mem-bra nutrimēti. Ei⁹ caro tardaſ in ſtomacho ⁊ eſt grauis: ⁊ ꝓpter caro anſeris. Sed leui⁹ qō ē in ipſa ⁊ melius ſunt ale. Cū aūt digeritur caro harū aui-um eſt nutribilior omnibus carnibus auiū. Mē-bra expulſionis. Augmentum efficit in coitu: ⁊ multiplicat ſperma.

De auellana. Ca.xliij.

Auellana qd ē. Eſt nota: ⁊ ei⁹ qdē terreitas maior ē terreitate nucis: ⁊ nutribilior nuce quā eſt magis ſolida. ⁊ minus vnctuoſa ⁊ tardioris digeſtionis. Natura. Declinis eſt ad [illegible] quacia ⁊ ſiccitatez parum. Operationes ⁊ ꝓprietates. Generatur ex ea cholera: ⁊ i ipa ē ſti-pticitas maior ꝙ in nuce: ⁊ in ipa ē inflatio: ⁊ gene-rat vētoſitates in vētre inferiori. Decoratio. Qō ex ea adustū ē tingit capillos. Mēbra capitis. Facit ſodā ⁊ aſſatur ⁊ comeditur cū pauco pipere ⁊ maturat corizam. Hyp. inquit: auellana in cere-bro facit augmentum. Membra oculi. Exiſti-mauerunt quidā ꝙ ipſa linita ſup verticē pueroꝝ varios habētiū oculos delet varietatez. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Comeſtū cū aqua meli ⁊ cō-fert tuſſi antique ⁊ adiuuat ad ſpuendū. Mēbra nutrimenti. Eſt tarde digeſtionis ⁊ excitat vomi-tum: ⁊ ē tardioris digeſtiōis ꝙ nux. Mēbra ex-pulſionis. Ei⁹ cortex ē ſtiptic⁹ ⁊ ſtringit ventrem. Venena. Cōfert venenis ⁊ morſibus ⁊ ꝑcipue cum ficub⁹ ⁊ ruta: ⁊ pūcture ſcorpionis.

De agno caſto. Ca.[illegible]

Agnus caſt⁹ qd eſt. [illegible] eſt fortaſſe ꝓ-pter ſui magnitudinē arbor: ⁊ naſcit i locis ꝓpinqs aqs: ⁊ ei⁹ qdē rami ſunt duri: ⁊ fo-lia ipſi⁹ ſunt ſicut folia oliue ſed ſūt leniora: ⁊ eius li-gnū nō ingrediſ in medicinā: ſed flos eius ⁊ folia ⁊ fructus. ⁊ in fructu qdem ei⁹ ⁊ in reliquis que ex ea

adminiſtrant eſt ſubtilitas ⁊ acuitas ⁊ ponticitas: et eſt infra rutā ſiccū. Natura. Calidus in primo eſt ⁊ ſicc⁹ in ſcdo. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt reſo-lutiuus ⁊ diſgregatiuus ventoſitatū. ⁊ in ipo eſt ap-tio cum ſtipticitate. Decoratio. Eſt mundificati-uus coloris. Inſtrumenta iuncturarum. Fit ex eo emplaſtrū cū folijs ſuis torſioni neruoꝝ ⁊ re-mouet laſſitudinez. Membra capitis. Facit ſo-dam ⁊ ſubet bibitus. ⁊ quādo fit ex eo emplaſtrum confert ſode: ⁊ cū illud quod ex eo eſt ſiccū comedit minus efficit ſodā. Membra anhelitus ⁊ pecto-ris. Eſt ex eis que multiplicant lac minorādo ſper-ma: ſitqꝫ eius potio. ʒ.ij. vſqꝫ ad. ʒ.i. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ⁊ opila-tiones ſplenis: ⁊ valde iuuat duritiē ⁊ cū bibit ex eo cū oxymelle quātitas. ʒ.ij. confert hydropiſi. Mē-bra expulſionis. Sedet in eius decoctione ꝓp do-lorez matricis ⁊ apoſtema eius. ⁊ bibitus cū menta ſtro ⁊ vapora⁹ deſiccat ſperma. ⁊ quādo aliquid ex ſtipitibus eius ſternit ſub dorſo ꝓhibet pollutionē ⁊ virge erectionē: ⁊ ſuffumigant mulieres cū vehe-mens deſideriū adeſt. ⁊ eſt ꝓuocatiuus: ⁊ confert ꝑ-cipue ſemen eius ſiſſuris ani. ⁊ fit ex eo emplaſtrum cū butyro duritiei teſticuli ꝑcipue cū ſemine eius. Venena. Confert morſui ſerpentis cū bibit ex eo. ʒ.i. ⁊ ſilr morſui canis ⁊ lupi ſuperpoſito empla-ſtro ⁊ ſuffumigatione facta ex eo ⁊ eius folia fugant venenoſa.

De alis. Capitulum.xlv.

Ale. Electio. Meliores autē ſunt ale gallinaꝝ: ⁊ ale anſerū ſūt bone digeſtionis ⁊ nutrimenti. ⁊ non ſunt leues niſi ꝓp mul-titudinē mot⁹ ⁊ exercitij ſui. ⁊ eaꝝ nutrimentū non multiplicaſ niſi ꝓp multitudiez carnis que eſt in eis. Apoſtēata ⁊ bothor. Dicit ꝙ qñ penne alarū miſcēt cū equalitate ſui de hyuſganio ⁊ algnaraſcen miſcēt cū equalitate ſui de hyuſganio ⁊ aduruntſ ⁊ terunſ ⁊ ponunſ in pane ſicut ſal: reſoluūt ſcrofulaſ in collo abſqꝫ ferro: ⁊ ſilr quādo pulueriza-tur ſup panem ⁊ comedit. Membra expulſionis. Df ꝙ panis factus cū eo qō dictū ē ſoluit valde.

De Acoro. Capitulum.xlvi.

Acorus quid eſt. Eſt radix plante que eſt ſiē papyrus ⁊ oriſ pluim eius in locis aquoſis ⁊ in aquis. ⁊ ſup hanc radicē ſunt nodi ad albedinem declinantes in qua eſt odor horribilis: ⁊ pax boni odoris ⁊ eſt calidus acutus. Gal. autez dixit ꝙ non adminiſtraſ niſi radix eius. ⁊ eius ꝟtus eſt ꝓpinqua virtuti ariſtologie ⁊ ireos. Electio. Melior ex eo eſt ille qui eſt ſpiſſior ⁊ magis ſolidi-us: ⁊ dulcior ⁊ melioris odoris. Natura. Cali-dus eſt ⁊ ſiccus in principio ſcdi uſqꝫ ad medium. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt aptiuus reſolu-tiuus inflationis ⁊ ventoſitatū ſubtiliatiuus: ⁊ abſtē-git ſine mōdicatōe apritiuus. ⁊ apud. Gal. eius odō non eſt niſi bonus: eſt ſm ꝙ nos ſentimus non bo-nus. Decoratio. Clarificat colorē ⁊ confert mor-phee ⁊ albaras. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Con-fert ſpaſmo ⁊ cōtritioni lacertoꝝ ⁊ decoctio ei⁹ cū eius embrocate ⁊ bibitū. Membra capitis. Confert dolori dentis valde ⁊ grauitati lingue. Membra oculi. Attenuat groſſitudinez cornee: ⁊ confert al-bugini: ⁊ ꝓpter in vtriſqꝫ ſuccus eius. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctio eſt bona do-lori lateris ⁊ pectoris. Membra nutrimenti. Confert dolori epatis frigido ⁊ confortat ipm. ⁊ cō-fert ſtomacho: confert duritici ſplenis: immo exte-nuat ſplenem multū ⁊ mundificat ſtomachū. Membra expulſionis. Confert dolori pungitiuo ventris ⁊ rupture, ⁊ eius decoctio valet ad dolorez matricis: ⁊ ꝓuocat vrinaꝫ fortiter ⁊ menſtrua ⁊ con-fert diſtillationi vrine ſm ꝙ dixerūt qdaꝫ ⁊ in coitu augmentū efficit ⁊ excitat deſideriū ipius. Et cō-fert dolori inteſtinoꝝ ⁊ rafure coꝝ frigidis. Vene-na. Confert puncture ꝟmiū venenoſoꝝ. Per-mutatio. Loco eius ponit in depelēdis vētoſita-tibus ⁊ iuuamēto qō facit epati ⁊ ſpleni eq̄le pond⁹ de cimino cū ʒ⁹ pōderis ſui de ariſtologia.

De Argento viuo. Capitulū.xlvij.

Argentū viuū quid eſt. Argentū viuū ali-ud eſt purgatū ex minera ſua: ⁊ aliud extra-hitur ex lapidibus minere ſue ſicut cū igne fit aurū ⁊ argentū. Lapis ꝟo minere ipius cū eſt purus ⁊ non ꝑmiſcenſ ei terra ⁊ lapides habz colo-rem vzifur. immo vzifur habz colorē eius ⁊ nō con-ſequiſ eū. Gali. quidē ⁊ alij exiſtimauerūt ꝙ ipm ſit arte factū ſicut lithargyriū: quā eſt extractū cū igne oportet ergo ut auꝝ ſit arte factū ſicut lithargyrium quā eſt extractū cū igne: ⁊ quā ſubſtantia eius eſt ſilis ſubſtantie vzifur. Exiſtimauit itaqꝫ ꝙ ipm non ſit niſi vzifur i vaſe linito luto ⁊ accēdit ignis ſup ipſū et ſubtimaſ. ſed non eſt ita: immo vzifur fit ex eo cū ſub-limatur deinde poſſibile eſt ut extrahaſ ex eo ſicut extra-hitur ex vzifur minerali qō eſt de ſubſtantia argēti viui. Natura. Eſt frigidū ⁊ humidū in ſecūdo. Operationes ⁊ proprietates. Sublimatū eſt ſtipticū. Decoratio. Quod ex eo extinctum eſt eſt medicamē pediculoꝝ ⁊ lendinum cum oleo ro. Vulnera ⁊ vlcera. Extinctum valet ſcabiei: cū oleo roſaceo aut cum medicinis ſcabiei ⁊ vlceribus malis. Inſtrumenta iuncturarum. Ei⁹ vapor facit accidere paralyſim ⁊ tremorem ⁊ recſat mēbra. Membra capitis. Fumus eius deſtruit auditū ⁊ fumus eius facit accidere fetorez oris cum tranſit per ipſum. Membra oculi. Fumus eius de-ſtruit viſum. Mēbra expulſionis. Dixit Pau-lus ex hominibus fuerunt qui biberunt extinctum in ileon. Venena. Argentum viuum ſublima-tū eſt interficiēs ꝓpt vehementem inciſionē. Et cura eius fortis ē bibere lac ⁊ vomere. ⁊ Galie. quidem dixit ꝙ non expertus ē illud in ipſo ⁊ dicūt quidaꝫ ꝙ extinctum interficit grauitate ſua. ipſuꝫ enim cor-rodit quod ſibi obuiat grauitate ſua. hoc autez ver-bum non eſt comprehenſum. ⁊ ipſum interficit ma-res: ⁊ ex fumo eius fugiunt vermes venenoſi ⁊ ſer-pentes.

De atramento Ca.xlviij.

Atramētum quid eſt. Differētia inter atra
a menta alba ⁊ rubea ⁊ citrina ⁊ virida: ⁊ in
ter colcotar ⁊ colcadis ⁊ calcantum ⁊ alſu
rie eſt ꝙ atramenta ſunt ſubſtantie recipientes ſolu
tionem permixte lapidibus nō ſuſcipientibus ſolu
tionem: ⁊ iſte ſunt ipſemet ſubſtantie recipientes ſo
lutionē que iam fuerunt liquide ⁊ congelauerunt ſe
alcolcotar ƀo eſt citrinū. ⁊ alcalcadis eſt albuꝫ. ⁊ al
calcantū eſt viride. ⁊ alſurie eſt rubeuꝫ. Et omnia
hec ſoluuntur in aqua ⁊ decoctione preter alſurie.
ipm enim eſt vehemētis corporeitatis ⁊ congelatio
nis: ⁊ viride ē vehementius congelatum ꝙ̄ citrinū
⁊ vehemētiores habet tunicas. ⁊ omne quideꝫ atri
mentum in natura eſt ſimile vni coꝝ colori cui⁹ aſ
ſimilatur. Galieni ƀo iam premiſſum eſt ad intelle
ctum ꝙ atrimentum rubeum gnātur ex colcotar: ⁊
vidit ſuper colcotar vna vice coopertum atrimento
rubeo pulueriꝫato: ſed in hoc ē conſideratio. Ele
ctio. Viride egyptiuꝫ ē fortius ꝙ̄ alkabruſi: ſꝫ in
egritudinibus oculi alkabruſi ē fortius. ⁊ non adu
ſtū eſt fortius ⁊ aduſtū eſt ſubtilius: ⁊ ſubtiliora eis
ſunt alcalcadis ⁊ viride. ⁊ equalius coꝝ eſt alcolco
tar. ⁊ groſſius coꝝ eſt alſurie ⁊ ꝓpter hoc non reſol
uitur in aqua. ⁊ virtus quidē atrimenti in quo ſunt
ſplēdores aurei ꝓpinqua eſt ƀtuti alcolcotar. ⁊ me
lius alcolcotar ē illud quod velociter frangit̄ ereꝫ
mundū non antiquū. Ex atrimento vero qđ in en
cauſtro ponitur qđ nominat̄ ſahira: melius ē durū
habens quaſi aureum ſplendorem: ⁊ virt⁹ eius ē ſi
cut alcolcotar. ⁊ melius alſurie eſt quod affertur de
egypto: ⁊ frangitur a nigredine: ⁊ eſt habens venas
pl'imas rancidi guſtus ſtiptici. ⁊ ſimilit̄ ei⁹ odora
tus. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccū in tertio. Ope
rationes ⁊ proprietates. Omnia ſunt adurentia
facientia prouenire cruſtam ſtipticam. Atrimentuꝫ
vero rubeum minus eſt mordicatiuum ꝙ̄ alcolco
tar: ⁊ atrimentū ad coria ſtiptici⁹ eſt omniū. ⁊ alcol
cotar eſt equalis ſtipticitatis. Apoſtemata ⁊ bo
thor. Alcolcotar ꝓhibet heriſipilaꝫ ⁊ apoſtēata
ambulatiua. Vlnera ⁊ vlcera. Omnia conferūt
ſcabiei humide ⁊ ſahafat. ⁊ ex colcotar quidem ex
alijs q̄ſq; fiunt licina ⁊ ponuntur in fiſtulis ⁊ extir
pant ventoſitatem. Inſtrumēta iuncturarum.
Alſurie cliſterizatur cum vino ⁊ confert ſciatice.
Membra capitis. Sufflatur in naribus propter
fluxum ſanguinis narium ꝓprie alcolcotar. ⁊ con
ferūt omnia herpeti eſthiomeno ⁊ apoſtematib⁹ ma
lis in gingiuis. ⁊ quando liniuntur cum melle inuol
uitur ipo ⁊ ponitur in aurem confert vlceribus au
ris ⁊ ſaniei in ipa: ⁊ ſimiliter quando cum ſufflato
rio in ea inſufflatur ⁊ ꝓhibet corroſionem dentiuꝫ
rubeū vero cognitū alſurie confirmat dentes ⁊ mo
lares motos. ⁊ atrimentum aduſtū quādo coniun
gitur cum hermodactilis: ⁊ ponitur ſub lingua cō
fert ranule. ⁊ ceratum factum ex eo ⁊ proprie ex ru
beo confert herpeti eſtiomeno in ore ⁊ nare ⁊ vlceri
bus eorum. Membra oculi. Alcolcotar pro
prie ⁊ reliqua communiter conferūt duritiei palpe
brarum ⁊ aſperitati earum. Membra anhelitus
⁊ pectoris. Deſiccat pulmonem ita ꝙ forſitā in
terficit. Venena. In ipſo eſt virtus venenoſa de
ſiccans pulmonem.

De arſenico Ca. xlix.

Arſenicū quid eſt. Aliud ē albū: ⁊ aliud ci
a trinū: ⁊ aliud ē rubeū. Electio. Meli⁹
ex rubeo eſt rubeuꝫ imbibitū rubedine ha
bens albares quod eſt aptum ſeri: ⁊ ſuo odore ſilit̄
odori ſulfuris. ⁊ melius ex citrino eſt quod eſt pul
uerizabile armenum aureum laminoſuꝫ ſubtile q̄ſi
ipm eſſet tale citrinū. Natura. Calidum ē in ter
tio: ſiccū in ſcđo. Omnia ſunt putrefactiua mor
dicatiua. ⁊ qđ ex eo rubeū eſt: melius eſt ꝙ̄ alcalca
dicus. Decoratio. Abradit pilos: ⁊ ē cum gum
ma pini cōueniens alopitie. Vulnera ⁊ vlcera.
Fit ex eo emplaſtrū cum adipe ſup vulnera. Apo
ſtemata ⁊ bothor. Cum adipe ⁊ oleo confert ſca
biei ⁊ ſaphati. humide ⁊ putredini ⁊ abſtergit ⁊ ad
urit cutem: ⁊ ꝯmiſcetur cum myrrha ad pediculos
⁊ veſtigia ſanguinis ⁊ cum pice veſtigijs vnguis: ⁊
quandoq; adminiſtratur cum oleo ad pediculos.
Membra capitis. Ceratum factum ex eo con
fert: ⁊ proprie ex rubeo: herpeti eſtiomeno in ore et
aure ⁊ vlceribus eorum. Membra anhelitus et
pectoris. Datur ad potandum inflatis cum ax
meli ⁊ hydromelle ⁊ aſſumitur cuꝫ gumma pini ad
tuſſim antiquam ⁊ ſputuꝫ ſaniei ⁊ ſanguinis. ⁊ quā
doq; ponitur in pillulis que ſunt ad aſma. Mē
bra expulſionis. Commiſcetur cum oleo roſaceo
ad bothor ⁊ hemorroidas in ano. Venena.
Quod ex eo ſublimatum eſt interficit: ⁊ album ex
eo interficit.

De ariſtologia. Ca. l.

Ariſtologia quid eſt. Inquit Dia. ex ea q̄dā
a eſt rotūda: ⁊ q̄dam longa: ⁊ quedā eſt ſilis
palmiti vitis rotunda q̄ dicitur femina: ⁊
eſt etiā ex longa ⁊ rotūda: ⁊ eſt femina cui⁹ folia ſūt
ſimilia folijs plante que dicitur ciſſus que eſt mane
ries volubilis: ⁊ eſt boni odoris cum acuitate ⁊ ad
rotunditatem declinans tenera: ⁊ habens ramos
plurimos ex vna radice longos. Et inter florē eius
eſt quidam rubeus fetide odoris pileatam habens
formam. longe ƀo ⁊ ē maſculus folia ſūt longiora:
⁊ vnuſq̄ſq; thyrſus hꝫ longitudinē vni⁹ palmi pur
pureū hñs florē fetidū ſup quē apparet ſile quidaꝫ
flori piri: ⁊ radix eius in lōgitudine ē vnius palmi:
⁊ groſſitudinē digiti hñs: ⁊ eius q̄ vitis palmiti ſimi
lis ē longe thyrſi ſunt parui ⁊ folia ſunt ſicut folia ſē
peruiue: ⁊ ei⁹ flos ē ſicut flos rute: ipſius radix ē ſu
perflue lōgitudinis: ⁊ groſſū hñs corticē quo vēdi
tores medicinaꝝ vtunt̄ i creatōe oleoꝝ. Natura.
Oēs ſpēs ei⁹ ſūt calide ad tertiū puenientes: ſicce i
ſcđo. Operationes ⁊ proprietates. Eſt abſterſi
ua apitiua ſubtiliatiua attenuatiua attractiua: extra
hit ſpinas ⁊ ſurculos: ⁊ longa ē dignior in naſcētijs
⁊ vlcerib⁹: q̄ꝛ eſt magis abſterſiua ⁊ calidior: ſꝫ i re
liquis operationibus rotunda: q̄ꝛ ē fortioris optōis
⁊ ſubtiliatōis. ⁊ virtus lōge ſimilis eſt virtuti rotunde
in calefactōe: imo forſitan ſupfluit ei niſi in ſubtilia
tione. Rotūda enī eſt ſubtilior ⁊ ꝓpt hoc ſedat do
lores vētoſitatū fortius. ⁊ tertia ē debilior ex eis. De
coratio. Cōfert morphee ⁊ abſtergit dentes ⁊ cō
fert ſordib⁹ eoꝝ ⁊ ꝓpe rotūda: ⁊ clarificat colorē.
Vulnera ⁊ vlcera. Eſt mūdificatiua vlceꝝ ſordi
doꝝ ⁊ malignoꝝ: ⁊ ꝯfert excoriationi: ⁊ generat car
nem ⁊ ꝓprie longa ⁊ prohibet fraudē vlcerū putri
dorū profundorū: ⁊ q̄n eſt cum ireos replet ea carne.
Inſtrumenta iuncturarū. Confert contritioni
lacertorū ⁊ ē cōueniēs epithyma ſuper podagrā et
proprie rotunda. ⁊ ipſam quidem bibit habens po
dagrā ⁊ iuuatur ab ea. Membra capitis. Mū
dificat ſordes auris ⁊ confortat auditū q̄n ponitur
in ipſa cum melle ⁊ prohibet ſaniem ſi generat̄ in ea
⁊ quando adminiſtratur cū pipere mundificat ſup
fluitates cerebri: ⁊ ipſa cōfert epilepſie ⁊ conſtringit
gingiuam. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eſt
bona aſmati ⁊ proprie rotunda ⁊ mūdificat pectus
⁊ pulmonē ⁊ confert dolori laterū bibita cū aqua: ⁊
rotūda in omnibus illis eſt fortior. Membra nu
trimenti. Bona eſt ſingultui ⁊ ſimiliter ſpleni
cū oxymelle. ⁊ quādoq; linitur ſuper ſplenē cū ace
to ⁊ confert etiam valde. ⁊ rotūda in omnibus illis
eſt fortior. Membra expulſionis. Quando ſu
mitur ex ea aur. ⁊ teritur ⁊ bibitur ſoluendo educit
humores phlegmaticos ⁊ cholericos ⁊ confert ſto
macho. ⁊ q̄n bibuntur longa rotūda cū myrrha et
pipere purgant ſupfluitates matricis parturientiuꝫ
⁊ prouocant menſtrua ⁊ extrahūt fetū. Febres.
Eſt bona rigori. Venena. Confert puncture
vermiū venenoſorum ſcorpionis ⁊ proprie longa.
Quidā aūt dixerunt ꝙ q̄n ex longa bibitur. ℨ. ij.
cū vino: aut emplaſtrū fit ex ea ꝯfert pūcture ōnium
venenoſoꝝ ⁊ venenis. Permutatio. Loco ro
tunde ponitur pondus equale zurūbet ⁊ tertia pon
deris de macis ⁊ medietas ſui pōderiſ de coſto: ⁊ lo
co lōge ponit̄ pōd⁹ eq̄le zurūbet ⁊ medietas ponde
ris ſui de pipere

De alcanna. Ca. li.

Alcanna quid eſt: nota eſt. Natura.
a Frigida eſt in ꝑmo ſicca in ſecūdo Ope
rationes ⁊ proprietates In ipſa eſt reſolutio
⁊ ſtipticitas ⁊ exiccatio ſine nocumēto ⁊ eſt reſoluti
ua ⁊ carminatiua ⁊ apitiua orificioꝝ venarū. ⁊ eius
oleū habet ƀtutē calefactiuam ⁊ lenitiuam. Apo
ſtemata ⁊ bothor. Eius decoctio confert apoſte
matibus calidis phlegmaticis propt̄ ſuā exiccatio
nē: ⁊ apoſtematibus inguinuꝫ Vulnera ⁊ vlcera
Eius decoctio confert aduſtioni ignis embroca
ta: ⁊ dicitur ꝙ efficit in vulneribus operationē ſan
guinis draconis: ⁊ ſuper fracturā oſſium ſola cū ce
rato. Inſtrumēta iuncturarū. Eius ſupremū cō
fert doloribus neruorū ⁊ ingredit̄ in emplaſtris pa
ralyſis ⁊ tetani: ⁊ ipſius oleū reſoluit laſſitudinē ⁊ lenit
neruos ⁊ confert fracture oſſium. Membra capi
tis. Linit̄ cū aceto ſupra frontē ad ſodā: ⁊ ſilr̄ cū a
ꝯfert vlceribus oris. Membra anhelitus ⁊ pecto
ris Conueniēs eſt pleureſi ⁊ ingredit̄ in emplaſtrū
ſquinantie. Membra expulſionis. Cōueniēs ē
doloribus matricis.

De Amomo. Ca. lij.

Amomū quid eſt. Eſt arbor ſiue botrus li
a gni ſicut rete inuolutū: ⁊ habet florē ſimileꝫ
hematiti in colore: ⁊ eius folia ſunt ſicut folia
vitis albe quoꝝ color eſt ſicut aurū: ⁊ color ligni ei⁹
eſt ſicut hiacynthi boni odoris: ⁊ eſt eius ſpecies vi
ridis ⁊ groſſa naſcens in locis humidis: ⁊ ei⁹ odor
eſt ſicut odor rute: ⁊ eſt ſpecies egyptiaca que nō eſt
longa neq; lata: neq; debilis: neq; grauis ad frāgē
dum imo vae cane: ⁊ eius odor exuberat ſuper triē
ſicū vie. Electio. Melius eſt primū aureū recēs
armenū amarū boni odoris: ⁊ ſm qđ habet viride
lignū eſt malū debilis coloris naſcēs in locis humi
factis ⁊ petroſis. ⁊ illo melius eſt tertiū illud quod ē
recens declinans ad albedinē ⁊ rubedinē: ⁊ ſpiſſum
planum ex toto ſum abſq; formoſitate ſolidum mor
dicatiuum acutū. pulueriꝫabile vero alienetur ⁊ eli
getur illud cuius virgulta ſunt ex radice vna nec ſit
adulteratū. Inquit Dia. ex eo meli⁹ eſt albū: aut ad
rubedinē declinans plenū ſemine ſicut botrus gra
uis odoris abſq; fetore vnius coloris nō diuerſum
mordicans linguam in quo nō eſt contractio Na
tura. Calidū eſt ⁊ ſiccū in ſecundo. Operatio
nes ⁊ proprietates. Subtiliat ⁊ maturat ⁊ in ipſo
eſt ſtipticitas: ⁊ virtus que eſt ſicut virtus acori imo
eſt vehementioris digeſtionis ⁊ maturatōnis. Et in
ipſo eſt ſtipticitas: ſed acorus eſt vehementius exſic
catius ꝙ̄ ipm. Apoſtemata ⁊ bothor. Matu
rat apoſtemata calida. Inſtrumēta iuncturarum
Eius decoctio bibitur ad podagrā ⁊ ſedetur in ea
etiaꝫ ad illud. Membra capitis. Grauat caput
⁊ facit ſodā ⁊ facit ſomnū. Et q̄dā dixerūt ꝙ q̄n ex
eo linitur frons remouet ſodā: ⁊ eſt ex inebriantib⁹
dormire faciētib⁹. Mēbra oculi. Fit embroca ex
decoctōe ei⁹ opthalmie calide. Mēbra anhelit⁹ ⁊
pectoris. Cōfert pleureſi frigide Membra nu
trimēti. Apit opilatōes epatis ⁊ bibit ei⁹ decoctō
ad egritudines epatis ⁊ eſt plurime digeſtionis ꝙ̄ a
corus. Mēbra expulſionis. Facit eis ꝓuocatio
nē mēſtruoꝝ ⁊ ꝯfert dolorib⁹ inficis ⁊ intrat in peſ
ſarijs inficis: ⁊ ſedet̄ in decoctōe ei⁹ ad dolorē renū
⁊ bibit ex eo ad dolorē renū ⁊ ad dolōes inficū oēs
Venena. Emplaſtrū factū ex eo cū bedarōgi
valet puncture ſcorpionis.

De aſſa. Ca. liij.

Aſa q̄d eſt. Duarū eſt ſpecierū: q̄rū vna ē fe
a tida: ⁊ alia eſt odorifera nō forē hñs odo
rē: ſꝫ calidior eſt fetida: ⁊ eſt herba vehemē
tis igneitatis in ſe tota. ⁊ pl'im quidē hui⁹ ſpēi ē car
mēſe. ⁊ ē gūma almaroth. Natura. Eſt calida i
ꝑncipio q̄rti ſicca in ſecūdo Operatōes ⁊ ꝓprietates
Frangit ventoſitates: ⁊ effugat eas propter ſuam
reſolutionē: ⁊ eſt cū hoc inflatiua incidit ⁊ reſoluit
ſanguinē ꝯgelatū in ventre. Decoratio. Cōfert

alopitie illinita cū aceto ⁊ pipere: ⁊ qñ adminiſtra
tur in cibarijs fac bonū colorē: ⁊ abſcidit verucas
que ſunt vt claui. Apoſtemata ⁊ bothor. Qñ in
ciduntur recte apoſtemata fraudulentia mordican
tia membra ⁊ ponitur aſſa ſuper ea conferūt: ⁊ ē bo
na in cura dubellet apparentiū ⁊ occultarū. Vul
nera ⁊ vlcera. Confert impetigini. Inſtrumēta
iuncturarū. Quando bibitur cū aqua granatorū
confert contritioni lacertorū ⁊ confert doloribus ner
uorū ſicut tetano ⁊ paralyſi: ſi accipiatur ex ea cumu
lus ſm qᵒ dicitur: ⁊ miſceatur cū cera: ⁊ deglutiatur
aut ſi bibatur cū vino ⁊ pipere ⁊ ruta. Membra
capitis. Implentur ea mole mote: ⁊ pmiſcētur cū
ture ⁊ ponitur ſuper dentē ⁊ efficit operationē peo
nie in epilē: ⁊ qñ ex ea fit gargariſmus eradicat ſāgui
ſugam gutturi annexam. Membra oculi. Eſt bo
na in initio aque alcofol facto ex ea cū melle. Mem
bra anhelitus ⁊ pectoris. Quando diſſoluitur in
aqua ⁊ fit ex ea gargariſmus ⁊ ſorbetur clarificat vo
cem ſtatim. ⁊ confert aſperitati gutturis antique ⁊ ſi
ſorbeatur cū ouis confert tuſſi antique ⁊ pleureſi fri
gide. ⁊ efficit operationem ſenugreci in apoſtemate
vuluē. Membra nutrimenti. Si adminiſtratur
cū ficubus ſiccis ꝯfert ictericie ⁊ ipſa quidem eſt ex eis
que nocent ſtomacho ⁊ epati Membra expulſio
nis. Confert hemorroidibus: ⁊ in coitu fortitudi
nē prebet: ⁊ puocat mēſtrua ⁊ vrinā: ⁊ cōfert dolori
veneris pungitiuo: ⁊ vlceribus inteſtinorū. ⁊ Gal. qᵒ
exiſtimatur in ipſa eē virtutē ſolutiuam pariter cū
ſtipticitate ſua. ſꝫ ſcitū eſt apud oēs qᵒ ipſa ꝯfert ſo
lutioni antiq frigide. Febres. Eſt bona febri qr
tane. Venena. Ponitur ſup morſuraꝫ canis ra
bioſi ⁊ vermiū venenoſorū: ⁊ ppe ſcorpionis ⁊ ru
tile ⁊ confert omnibus illis bibita ⁊ linita cum oleo
et expellit nocumentum ſagitte venenoſe. Per
mutatio. Loco fetide equale pondus ipſius de
odorifera ponitur ⁊ pondus ſemis de ſerapino et
tantūdem de maroth: ⁊ medietas ponderis eius de
gūma rute.

De acetoſa. Ca.liiij.

Acetoſa qd eſt. Alia eſt domeſtica. ⁊ alia eſt
ſiluestris. ⁊ ſiluestris quidē dicitur ſicla ſil
ueſtris ⁊ nō eſt in ſiluestri etiam ſicut dicūt
acetoſitas: imo forſitan eſt in quadam ex ea acetoſi
tas: ⁊ ſiluestris ē fortior in omni re. Natura. Fri
gida eſt in primo ſicca in ſecūdo ⁊ eius ſemen eſt fri
gidū in primo ſiccū in ſecundo. Operationes
⁊ proprietates In ipſa eſt ſtipticitas: ⁊ in inſipida
ex ea eſt reſolutio parua: ⁊ acetoſum eſt magis ſtipti
cū: ⁊ illa que nō eſt vehementis rubedinis plus nu
trit: ⁊ hec qdē eſt ſilis endiuie ⁊ oīs ſupat cholerā: ⁊
eius humor eſt laudabil Decoratio. Radix eius
cū aceto ꝯfert ſcabiei vlceroſe ⁊ excoriatōi vnguis ⁊
cū coqt cū vino ꝯfert emplaſtrū eius albaras ⁊ impe
tigini. Apoſtemata ⁊ bothor. Ex ea fit empla
ſtrū ſcroful ita qᵒ dicitur qᵒ ſi eius radix ſuſpēdat in
collo hñtis ſcrofulas iuuet ea. Vulnera ⁊ vlcera.
Eius radix cū aceto ꝯfert ſcabiei vlceroſe ⁊ impeti
gini ⁊ eius decoctio cum aq calida pruritui ⁊ ſilr ipa
met in balneo eſt vtilis Mēbra capitis Colluitur
cū ſucco eius ad dentē doloroſū: ⁊ ſilr cū decoctione
eius in vino: ⁊ ꝯfert apoſtematibus q ſūt ſub auribus.
Mēbra nutrimenti. Cōfert ictericie nigre cū vi
no ⁊ ſedat nauſeam: ⁊ comedit ppt deſideriū luti
Membra expulſionis. Ipſa ⁊ ſemen eius ſtrin
gunt ⁊ ppe eius q ex ea magna eſt: vñ qdē qᵒ in eius fo
lijs eſt lenitas qdā ⁊ in ſemine ipſius eſt ꝯſtrictio. Et di
xerūt qdā qᵒ in ſemine acetoſe nō frixo eſt lubricitas
⁊ lenificatio ⁊ radix eius trita ꝯfert fluxui mēſis ⁊ frā
git lapidem in renibus qñ bibitur in vino: ⁊ viſcoſi
tas q eſt in ipa ꝯfert raſure inteſtinorū q accidit ex ſic
citate ſuperfluitatis. ipſa enī cū iuuamento qᵒ confert
raſure lubrificat. Venena. Confert puncture
ſcorpionis ⁊ proprie ſiluestris: ⁊ ſi adminiſtretur ſe
men eius ante puncturam ſcorpionis non nocebit
eis punctura.

De aſino Ca.lv.

Asinus. decoratio. Cinis carnis aſini
⁊ epatis eius cū oleo valet ſuppoſitus ſiſſuris
frigoris. Apoſtemata ⁊ bothor. Cinis epatis
aſini cū oleo valet ſup ſcrofulas. Vulnera ⁊ vlce
ra. Sanat lepram. Inſtrumēta iuncturarū. Contra
cū ex ſiccitate: ſedent in iure carnis ⁊ fit iuuamentū:
⁊ etiā caro eius ē iuuatiua. Mēbra capitis. Epar
eius aſſatum ⁊ a ieiuno comeſtū ꝯfert epilepſie ⁊ ſilr
eius vngula aduſta ⁊ fit eius potio oī die duo cochlia
ria Mēbra expulſiōis. Df qᵒ eius vrina ꝯfert do
lori renū: ⁊ vrina ſiluestris frāgit lapidē in veſica ſꝫ
qᵒ dicit Gal:

De apio. Ca.lvi.

Apiū. Aliud eſt montanū: ⁊ aliud ſiluestre
aliō domeſticū: ⁊ aliud eſt qᵒ oꝛit in aqua
maius domeſtico: cuius virtus eſt ſicut virtus do
meſtici. ⁊ eius ſpēs ē alia q noiat ſumurion minus do
meſtico hñs crus ꝯcauū ad albedinē declinat: diuer
ſificatur etiā in regiōibus. eius enī aliud eſt romanū: ⁊
aliō ē aliud: ⁊ neqꝫ ē oino mōtanū petroſelinū imo
eſt aliud petroſiū. Electio. Fortius eſt romanū
montanū. Natura. Eſt calidū in primo ⁊ ſiccū
in ſecundo. Ruffus vō dixit qᵒ domeſticū ē humi
dū veritū radix eius ē ſicca cū ꝯueniētia Opatōes
⁊ pprietates Eſt reſolutiuū inflatōis: apitiuū opila
tionis faciēs ſudare ſedatiuū dolorū: ⁊ ſiluestre ē im
pediēs vlceratiuū. ⁊ qᵒ ex eo nutriuū eſt: ē magis cō
neniens calefactis. Decoratio. Siluestre ꝯfert
hñti alopitiā ⁊ fiſſuris vnguis ⁊ verucis ⁊ fiſſuris ⁊
frigoris ⁊ domeſtici cum oris odorem efficit bonū
valde. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit phle
gmatica in pricipio ⁊ dura ⁊ calida proprie quod
nominatur ſumurion. Vulnera ⁊ vlcera. Si
lueſtre vlcerat quando ex eo fit emplaſtrū: ⁊ ſilr cō
fert ſcabiei ⁊ impetigini ⁊ vulneribus vſqꝫ ad ſigilla
nonē ⁊ ppe ſumarion. Inſtrumēta iuncturarū. Su
murion ꝯueniētes ſunt oēs ptes eius ſciatice. Mē
bra capitis. Eſt malū epilepſie excitās epilepſiam
epilepticorū. ⁊ dicit qᵒ ſi ſuſpendāt radix eius in col
lo confert dolori dentis: veruntamen frangit ipſum.
Membra oculi. Apium domeſticū ingreditur
in emplaſtris dolorū oculi. Mēbra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Confert tuſſi ⁊ pprie ſumurion ⁊ aſmati ⁊
ſtricture anhelitus ⁊ difficultati eius. ⁊ apiū quidem
eſt ex emplaſtris apoſtematū mamille calidorum.
Mēbra nutrimēti. Confert epati: ⁊ ſpleni mo
uet eructationem ppter reſolutionē ſuam. ⁊ nō eſt
velocis digeſtionis ⁊ deſcenſionis: ⁊ in ſemine qdē
apij eſt aliquid qᵒ facit nauſeā ⁊ vomitū niſi aſſetur
Quidam aūt dixerunt qᵒ oēs ſpēs eius cōferūt ſto
macho. Et ruffus dixit: nō imo quandoqꝫ trahit
ad ipm humiditates malas acutas: ⁊ credit̄ qᵒ ex eo
in ſtomacho plongatur ⁊ facit nauſeā. veruntamen
romanū ſtomacho melius eſt. Et Gal. quidem di
xit qᵒ ipm eſt ex eis que cōueniēia eſt comedere cū
lactuca. Ipm tempat frigiditatē lactuce. ⁊ conue
niens eſt ut eius acceptio ſit poſt cibū: ⁊ ſemen eius
confert hydropiſi ⁊ mūdificat epar ⁊ calefacit ipm.
Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ men
ſtrua ⁊ eſt malum pregnantibus: ⁊ purgat renes: ⁊
veſicā: ⁊ matricē: ⁊ oēs ſpēs eius ⁊ partes ipſius cō
ferunt ⁊ ſemen eius ⁊ folia nō ſolum: ſed in radice eius
eſt ſolutio: ⁊ montanū frangit lapidem: ⁊ apiū qui
dem cōfert difficultati vrine: ⁊ expꝫ ſcaldinaꝫ ppe
ſumurion ⁊ replet humiditate acri matricē cum co
meſtio eius ē in conſuetudine. Quidam aūt dixe
runt apiū excitat coitū ita donec dixerūt oꝫ ut abla
ctans phibeatur ab acceptione eius: ut non corrumpat
patur lac eius ppter excitationē deſiderij coitus. ⁊ ro
manū quidē eſt bonum colon ⁊ veſice ⁊ renibus.
Venena. Eius decoctione cū lentibus fit vomitus
poſt potū venenū: ⁊ ſumurion ē ex eis magis conue
niēs. ⁊ quando ſcorpio pungit comedentem ipſū
fortior ſit res ppter id.

De azulo Ca.lvij.

Azul qd eſt. Virtus eius ē ſicut vinis eius quo
adheret aurū debilior parū ē. Natura
Eſt calidū in ſcdo: ſiccū in tertio. Opera
tiones ⁊ proprietates. Ineſt ei virtus eradicatiua
putrefactiua: ⁊ abſterſio eius cū acuitate ⁊ ſtipticita
te pauca: ⁊ in ipſo eſt aduſtio ⁊ vlceratio. Decora
tio. Deijcit verucas. Membra oculi. Bonoſ
efficit pilos palpebrarū ⁊ plongat eos: ⁊ eſt vltimū
ſicut dicitur in illo ppter ppzietatem que eſt in ipſo
⁊ dicitur ꝓterea qᵒ ipm vacuat humores malos p
hibentes oriri pilos bene. Membra anhelitus ⁊
pectoris. Confert aſmati. Membra expulſio
nis. Prouocat menſtrua ſufficienter bibitum ⁊
in matrice ſuppoſitum ⁊ ſolutione educit melanco
liam: ⁊ quicquid ſanguini ē cōmixtuꝫ in quo ē groſ
ſitudo: ⁊ cōfert dolori renuꝫ. ⁊ eius potio ē vſqꝫ ad
tiij kirmet. ⁊ vſqꝫ ad. ʒ. ij. ⁊ mediam permixtuꝫ me
dicinis.

De amigdalis Ca.lviij.

Amigdale quid ſunt: note ſunt. earum vn
ctuoſitas minor ē vnctuoſitate nucis: cum
tamen in eis ſit vnctuoſitas plurima cuius
cauſa rancidatur. Nux vero velocioris eſt digeſtio
nis q ipſe: ⁊ velocioris cōuerſionis ad choleram.
⁊ gūma quidem eius que dulcis eſt ſmi qᵒ quidā dix
ſſimāt ē ꝓxima diſpoſitionibus gūmi arabici. Na
tura. Que dulcis ē equalis eſt ad humiditatē pa
rum declinans: ⁊ amara ē ſicca in ſcdo. Operati
ones ⁊ pprietates. Gūmi amigdale amare con
ſtringit ⁊ calefacit: ⁊ in omnibus ſpēbus amigdale ē
mundificatio ⁊ abſterſio, ⁊ apertio. ſꝫ dulcis eſt plu
rimū debilior q amara in opatione ſua: ⁊ quā ē ſubti
liatiua. abſterſiua: ⁊ ē per accidens inflatiua. ⁊ dicit̄
qᵒ in ipſa oino non eſt ſtipticitas: ⁊ eius nutrimētū
eſt paruū. ſed ppzietas amare ē qᵒ ipſa non ſtringit
oino: ⁊ qᵒ ipſa interficit vulpem. ⁊ amara eſt medi
cina abſqꝫ nutrimento. Dulcis vero bonū prebet
nutrimentum medicū paruū. ⁊ oleum quidē amigda
larum dulcium ē corporis ipſius. Decoratio. Ama
ra conficit poſita ſuper pannū ⁊ lentigines ⁊ cicatri
ces ⁊ percuſſiones ⁊ applanat contractionem facie.
⁊ cū radix amare decoquit ⁊ linitur ſuper pannum eſt
medicina fortis. ⁊ comedere amigdalas dulces ſū
pinguat. Apoſtemata ⁊ bothor. Amara cū vi
no ē bona ad [illegible]. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur
tur cū melle ſup ambulatiua ⁊ eſt formicā ⁊ cuꝫ ace
to ⁊ vino ſuper impetiginē: ⁊ amara eſt magis vl
tima in oibus illis. Membra capitis. Sūt bo
ne valde dolori auris ⁊ ſonitui in ea: ⁊ proprie oleū
amare: ⁊ conterita cum ſua diſpoſitione. ⁊ cuꝫ caput
abluitur cum eis ⁊ cū vino purgat humiditatem ⁊
furfures: ⁊ faciūt ſōnum ⁊ cum amigdale amare bi
bitur ante vinum phibet ebrietatem: ⁊ ppzie. l. nu
mero. ⁊ arbor quidem amigdalarū amararum qū
optime teritur ⁊ permiſcetur cum aceto ⁊ oleo roſ.
⁊ ſit inde emplm fronti confert ſodē: ⁊ ſimiliter ole
um amigdalarum amararum confert ei. Mem
bra oculi. Confert viſui. Membra anhelitus
⁊ pectoris. Amigdale amare cum amulo tritici ſūt
bone ſputo ſanguinis: ⁊ conferunt tuſſi antique ⁊ aſ
mati ⁊ pleureſi: ⁊ proprie oleum amigdal. dulcium
⁊ ſanich de amigdalis confert tuſſi ⁊ ſputo ſangui
nis. Membra nutrimenti. Aperiunt opilatio
nes epatis ⁊ ſplenis ⁊ proprie amare. Ipſe namqꝫ
aperiunt opilationes accidentes in extremitatibus
venarum: ⁊ cum comeduntur recentes cum cortici
bus mūdificāt humiditates ſtomachi ſunt difficilis
digeſtionis ⁊ boni humoris ⁊ pauci nutrimenti: et
quando comeduntur cum zuccaro deſcēdūt velocit̄
⁊ cum ſanicħ ē cōmouēs choleraꝫ ſua dulcedine.
Mēbra expulſionis. Que amare ſūt aperiūt opi
lationes renū: ⁊ oleū amararū mūdificat renes ⁊ ve
ſicam: ⁊ frangit lapidē ⁊ pprie cum ireos bibitum.
⁊ qꝫqꝫ confert facto emplaſtro cuꝫ eo ⁊ oleo roſ. ⁊
cōfert doloribus matricis ⁊ apāribus eius calidis et
duricieb eius: ⁊ ſuffocationi ipſius ⁊ difficultati vrine
⁊ dolori renū ſupponitur: ⁊ prouocat menſtrua: et
dulces conferunt colice ppter ſuam abſterſionem
⁊ amare ſunt magis iuuatiue: ⁊ earum oleum eſt le
nius corpore earum. Venena. Conferunt mor
ſui canis rabioſi.

De aqua. Ca. lix.

Qua. Electio. Aquas bonas ⁊ laudabiles iā dixi in primo libro. Illic igit̄ ſciantur. male autē aque ſunt ſtantes: ⁊ que ſūt in lacunis ⁊ ſuper q̄s dominat̄ ſapor extraneus: ⁊ cō turbate ſpiſſe grauis ponderis: ⁊ que cito in lapidē cōuertuntur ⁊ ſuper quas natat ſpuma albe mala: ⁊ in quarū ſupremo cōgelat̄ res extranea mala. Et ſcias ꝙ nitroſitatis nocumēto in aquis ſuccurritur cū lacte ⁊ vino groſſo ⁊ amido. ⁊ meliꝰ ē cū vino ſubtili odorifero ⁊ antiquo crudos ⁊ cucumerib⁹ ſingularis ⁊ olerib⁹ ſoluētis ⁊ eius puocatiuis. Aquas do groſſas ↄturbatas rectificit ſubtiliatiua ſicut allea cepe porri ⁊ bibere vinū poſt eas remouet malitiam earū ⁊ ꝓprie ꝓmixtū ꝫ eis. Et aqua quidem aſpera nō eſt niſi aut groſſa: aut acuta aſtīctiua: ⁊ dicit̄ quādoq̄ȝ aqua aſpera illa que ad pendit̄ mūdificat illum qui ea abluit. Amarā autē rectificit dulcia. Et aquā ſalſaȝ rectificāt ⁊ dulcorant. ſyre ⁊ genera myrti ⁊ poma que dicunt̄ zaroꝛ ⁊ lauri calidū ⁊ ſimilia. Et aquā malas vniuerſaliter rectificat acetū. Natura. Aqua maris ē acris calida. aqua nitroſa ē calefactiua exſiccatiua: aqua enea et ferrea conferūt viceribus. Operationes ⁊ ꝓprietates. Aqua frigida nocet habētibus opilatiōes verū ipſa confert habentibus raritatē ⁊ curſū quicunq̄ȝ curſus fuerit: ⁊ ex quocūq̄ȝ mēbro fuerit: ⁊ eis qui habent egritudines cū eius: ⁊ confortat omnes virtutes in operationibus ſuis q̄ ſunt cū equalitate ſcilicet digeſtiuā: attractiuā: retentiuā ⁊ expulſiuā. Decoratio. Aqua marina confert fiſſuris accidentibus ex frigore antequā vlcerētur ⁊ necat pediculos ⁊ reſoluit ſanguinē congelatum ſub cute. et aque ſulfuree ſunt bone morphee ⁊ baras. Apoſtemata ⁊ bothor. Aque ſulfuree conferunt apoſtematibus iuncturarū ⁊ duritijs ⁊ verucis pendētibus. Vulnera ⁊ vlcera. Aqua dulcis ad bibēdū eſt mala vlceribus ꝓpterea ꝙ humectat ⁊ eſt diuerſa ei quod conuenit regimini vlcerū. Aque marine viſe cōfert prurītui ⁊ ſcabiei ⁊ impetigini. ⁊ aque ſulfuree etiā ſunt bōe impetigini ⁊ ſcabiei ſi ex eis fiat balneatio: ⁊ ſimiliter ſahafati. Inſtrumenta iuncturarū. Aqua marina ⁊ ſimiles cōferūt egritudinibus neruoꝝ ⁊ proprie quādo balneatio fit cū eis ſicē tremor ⁊ paralyſis ⁊ ſtupor ⁊ ſimiles. ⁊ aque ſulfuree etiā ſimiliter ⁊ cōferūt oībus doloꝛib⁹ iūcturarū ⁊ neruoꝝ frigidis: Membra capitis. Epileptici iuuant ab aqua tepida ⁊ leduntur ab aqua calida. Vapor āt maris ↄfert epilepſie ⁊ aqua aerea cōfert ori ⁊ auri. Membra oculi. Aqua aſpalti ē mala oculo. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Aq̄ frigida valde ē mala pectori quāuis aqua ē nociua cāne pulmonis ꝓpter humectationē que eſt in ipſa cū ipſa idigeat exſiccatiōe. aqua tepida ē bona apoſtematib⁹ gutturis ⁊ vue ⁊ pectoris. ex aqua marina fit embroca apoſtematib⁹ mamille: aqua nitroſa quiq̄ȝ confert pulmoni: aqua alumioſa cōfert ſputo ſanguinis: aqua ferri cōfert ſpleni ⁊ ſtomacho: ⁊ aqua erea ꝓxima eſt illi. Membra nutrimenti. Aqua frigida valde ꝓprie nocet habentibus opilationes aqua marina ⁊ ſiles male ſūt ſtomacho. Vapor aq̄ marine cōfert hydropiſi. aqua nitroſe q̄ſq̄ȝ cōfert ꝓpter nitroſitatē ſuā humido. aqua lumioſa cōfert vomitui ⁊ ꝓhibet ipſū. ⁊ ſilr aqua thermarū ſtiptice. aque ſulfuree ↄferūt apoſtematib⁹ ſpienis ⁊ doloribus eius ⁊ ſimilū epatis. Mēbra expulſionis.

Ex aqua marina fit cliſtere ad dolorē pungitiuū ventris ⁊ q̄ſq̄ȝ bibitur ⁊ ſoluit: deinde poſt ipſū bibitur ius galline ⁊ ſedat mordicatio eius: ⁊ aque aluminoſa ꝓhibet abortū ⁊ fluxū ſanguinis menſtrui. aque ſulfuree conferūt doloꝛib⁹ matricis. aqua frigida valde mala eſt colici ⁊ ſtrigit vētrē ⁊ ſedat motū ſpermatis ⁊ eius curſū. aqua ſalſa ſoluit: deinde ſtringit exſiccatione ſua. ⁊ oēs aque mineraliū faciunt vrine difficultatē ⁊ pruriendi ⁊ mēſtruo ſe pluribus earū ſoluit ⁊ exſiccat: ⁊ quedā earū ſicut aluminoſa ſtringit. ⁊ quādoq̄ȝ faciūt euenire lapidē in renibus ⁊ veſica ⁊ colica etiā. aque vero ferree ⁊ eree ſunt bone renibus ⁊ colice. ⁊ aque turbe faciūt euenire lapidē in renibus ⁊ veſica. ⁊ aqua quidē in qua extinguitur ferrū confert ſputo ſanguinis. Febres. Aq̄ ſulfuree ⁊ lutoſe ⁊ turbi dere ſalide faciūt accidē febres: ⁊ groſſe faciunt euenire quartanas. Venena

Ad morſum vipere ſedetur in aqua marina ⁊ iuuatur ab ea: ⁊ ſimiliter fit in reliquis vermibus perniſioſis.

De amilo. Cap. lx.

Milum. Natura. Frigidum eſt ⁊ ſiccū in primo. Operationes ⁊ proprietates. In ipſo ſunt mundificatio ⁊ lenificatio ⁊ oportet quidē ut vna pars amili coquatur cū triplo ſui de aqua. Decoratio. Cū croco ſuper poſitum panno delet ipſum. Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat vlcera ⁊ ſanat ea. Membra oculi. Prohibet curſū materierū ad oculū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit pectus ⁊ ſorbitione facta ex eo prohibet fluxū a pectore. Membra expulſionis. Amilū ſolū ⁊ cum lentibus ſtringit naturam ⁊ prohibet fluxū cholere.

De Ameos. Capitulum. lxi.

Meos quid eſt. In ipſo ē amaritudo parua ⁊ acuitas. Electio. Magis iuuatiui qđ eſt in ipſo eſt ſemen eius. Natura. Calidū eſt ⁊ ſiccū in 3°. Operationes ⁊ ꝓprietates. Aperit opilatōes. ⁊ in ipſo eſt cum exſiccatione lenificatio. Decoratio. Eius potus ⁊ linitū cum eo factū conuertūt colorē ad citrinitatē ⁊ ponitur i medicinis que ſūt ad morpheaȝ ⁊ albaras: ⁊ cōficit̄ cū melle: ⁊ ponit̄ ex eo emplaſtrū ſup occultationeȝ ſāguinis vbi eſt. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert ſaniei pectoris. Membra nutrimenti. Cōfert madefactōi ſtomachi ⁊ ſedat nauſeam ſtomachi ⁊ prouocat cū comedit̄ ⁊ ſubuerſionē eīe. ⁊ ē bonū epati ⁊ ſtomacho frigidis. Mēbra expulſionis. Valet ad bibendū cū vino: ⁊ ꝓuocat ⁊ comeditur ⁊ remouet difficultateȝ vrine: ⁊ excitat lapidem fractū ⁊ vſt mūdificat renes ⁊ veſicā: ⁊ confert ventoſitatibus ⁊ dolori ventris pungitiuo: ⁊ ſuffumigatur cū eo matrix cū gūmia pini ⁊ mundificat eam. Febres. Cōfert febrib⁹ antiq̄s. Venena

Decoctio ameos effundit̄ ſup mordicationē ſcorpionis ⁊ ſedat. Et bibit̄ ad puncturā vermiū venenoſoꝝ.

De artanita. Capitulum. lxij.

Rtanita quid eſt. Illud qđ de eo adminiſtrat̄ eſt radix eius: ⁊ eſt bucho marien. et nos quidem in ipſa locuti ſum⁹ ſm̄ verba Dia. ꝙ habet capita ſicut capita ciceris: ⁊ folia eius ſunt ſicē folia caulis. ⁊ eius radix eſt nigra ſilis radici rape. ſed hec ſpecies non eſt ſpecies que cognoſcitur in noſtro tpe nā que nunc artanita cognoſcit̄ eſt ſpīne ſpiſſe breues que habet radices q̄ lana lauat. ⁊ ꝓprietates quas narrauim⁹ ſunt ille. ⁊ videt̄ ꝙ ſit error tranſlatoris. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt inciſiuū reſolutiuūȝ. Inſtrumenta iuncturaꝝ.

Eſt bonū doloribus iūcturaꝝ ⁊ vtriuſq̄ȝ anche. Membra capitis. Facit ſternutationeȝ ⁊ vehementer aperit conſtrictōem narīū ⁊ opilationē colatorii. Membra nutrimenti. Confert ſingultui. Membra expulſionis. Eijcit fetuȝ. Venena.

Eius decoctio valet puncturis venenoſis: ⁊ ſilr ſirupus eius. Permutatio. Loco eius ponitur i aborsu ⁊ in iuuamēto qđ efficit in venenis pondus eq̄le de ariſtologia longa ⁊ ſemine citri ⁊ mētaſtro.

De Ambra. Capitulum. lxiij.

Mbra quid eſt. Ambra ſm̄ ꝙ exiſtimo eſt manatio fōtis in mari. Illud vero qđ dicit̄ ꝙ ē de ſpuma maris aut ſtercore animalis maris longinquū eſt. Electio. Melior ē griſia fortis aſſebeti. deīn varia poſt eā citrina ⁊ deterior eſt nigra: mala multotiens aſſumit̄ ex vētre piſcis q eam comedit ⁊ morit̄. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca ⁊ videt̄ ꝙ ſit caliditas eius in ſcđo. ⁊ ſiccitas ipſius in pmo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Confert decrepitis ſubtilitate ſue calefactōis. Decoratio.

De almendi eſt ſpecies que liuoris denigrat corp⁹ ⁊ ↄuenit ad conſequendum pncipia delinitionis. Membra capitis. Confert cerebro ⁊ ſenſibus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert cordi.

De aranea. Capitulum. lxiiij.

Ranea. Apoſtemata ⁊ bothor. Tela eius ſtringit fluxū ſāguinis qū ponit̄ ſuper vulnera. Vulnera ⁊ vlcera. Quando ponit̄ tela eius ſup vulnera: ꝓhibet ea ab aere ⁊ ſuper vulnera. Membra capitis. Quādo coquit̄ aranea tele groſſe albe cum oleo roſato ⁊ diſtillatur in aurem ſedat dolorem eius. Febres. Dixerunt quidam ꝙ tela aranee cum miſcet̄ quibuſdaȝ emplaſtris: ⁊ ponitur ſuper fronteȝ ⁊ tempora ſanat febrē tertianā: ⁊ exiſtimauerūt quidā ꝙ tela ſpeciei cuius tela eſt ſpiſſa alba quando ſtringit̄ in cute eius et ſuſpēdit̄ ſup collū aut adiutoriū ſanat febrē tertianā.

De Argento. Capitulum. lxv.

Rgentuȝ. Natura. Eſt infrigidatiuuȝ exſiccatiuū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Scoria eius eſt ſtiptica valde ⁊ in ipſa eſt attractio ⁊ exſiccatio. ⁊ quando permiſcetur cōfricatio eius medicinis alijs: ↄfert humiditatib⁹ viſcoſis. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt bonuȝ valde ſcabiei ⁊ pruritui. Membra capitis. Confricatio eius confert fetori oris cū ꝓmiſcet̄ permixtionibus alijs. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confricatio eius cū commixtionibus confert tremori cordis.

De Aloe. Capitulū. lxvi.

Loes quid eſt. Eſt ſuccus ↄgelatus inter rubedineȝ ⁊ citrinitateȝ exiſtēs. ⁊ eius aliud ē ſuccutrinū aliud arabicū: ⁊ aliud eſt ſemogeniū: ⁊ dixerūt quidaȝ ꝙ plāta eius eſt ſicut planta caulis: ⁊ non eſt ita. Electio. Illud quod meli⁹ eſt: eſt ſuccutrinū: cuius aqua ē ſicut aq̄ croci ⁊ odor eius eſt ſicut odor myrrhe. ſplendidum frangibile mūdū a gypſo: ⁊ arabicū eſt minus eo in citrinitate ⁊ ponderoſitate ⁊ in ſplendore. ⁊ viſcoſū ei⁹ eſt illud qđ dureſcit. ⁊ aliemegeniū ē fetidi odoris coopertum puc citrinitatis cui nō ineſt ſplēdor. Cūq̄ȝ aloes antiquat̄ fit nigrior. Natura. Eſt calidum vſq̄ȝ ad tertiū ſiccū in ſcđo: ⁊ dr̄ ꝙ ē calidū ⁊ ſiccū in tertio: ſȝ nō eſt ita. Operationes ⁊ ꝓprietates. Virt⁹ ei⁹ ē ſtiptica exſiccatiua corpis faciens ſomnum. ⁊ indū q gdē plimū eſt iuuamentū. eſt eni exſiccatiuū ſine mordicatōne: ⁊ in ipſo eſt ſtipticitas parua ⁊ de paucitate ei⁹ ē ꝙ ipſū nō mordicat vlcera mala. Decoratio.

Cū melle ſup veſtigia percuſſionis ↄfert ⁊ ↄſolidat panariciū vlceratū Et cū in vino ponit̄ ſup capillos cadētes ꝓhibet caſū eoꝝ. Aſafa ⁊ bothor. Cōfert apoſtematib⁹ ani ⁊ teſticuloꝝ: ⁊ ꝓpe aſāꝫb⁹ lacertorū q ſunt ab vtroq̄ȝ latere lingue cū eſt cū melle aut cū vino. Vulnera ⁊ vlcera. Et eſt ↄueniēs vlceribus difficil' ↄſolidatōis: ⁊ ꝓpe in ano: ⁊ virga: ⁊ nalo: ⁊ ori ⁊ fiſtulis. Inſtrumenta iuncturarū. Confert doloribus iuncturarū. Membra capitis.

Mundificat ſuperfluitates cholericas que ſūt in capite. ⁊ quando linitur ſuper frontem cum oleo roſaceo confert ſode ⁊ ſanat eam: ⁊ confert vlceribus naſi ⁊ oris: ⁊ eſt ex medicinis conferentibus cōtuſioni naſi ⁊ auris: ⁊ apoſtematibus lacertorum q ſunt in vtroq̄ȝ latere lingue linit⁹ cū vino ⁊ melle Et in medicina antiqua aloes ſolone educit cholerani nigram: ⁊ confert melācolie. ⁊ aloes quidem perſicum acuit rationem: ⁊ acuit os ſtomachi. Membra oculi. Confert vlceribus oculi ⁊ apoſtematibus eius: ⁊ doloribus eius ⁊ curſui lachrymalis anguli: ⁊ exſiccat humiditatem eius. Mēbra nutrimenti. Mundificat ſuperfluitates cholericas ⁊ phlegmaticas que ſunt in ſtomacho: et quando bibuntur ex eo duo cochlearia cum aqua frigida ⁊ tepida infringit appetitum falſum ⁊ corruptum. ⁊ eſt conueniens aduſtioni ⁊ inflationi faciens in vua ex caliditate colere in ſtomacho: ⁊ quando aſſumitur de eo in mane ⁊ ſero pillulē ꝓmixte cū rectificantib⁹ ipſm̄ ſoluit vētrē ⁊ non corrumpūt cibū: ⁊ q̄ſq̄ȝ confert doloꝛib⁹ ſtomachi in die vna. ⁊ aperit opilationes epatis: ſed ipſe ledit epar: et

gūſert icteritiā ſoluēdo ipſam. Mēbra expulſiōis. Aureus .ʒ.ſ. de eo cum aqua calida ſoluit: ꝛ tres aurei mundificant complete ꝛ temperate duo aurei cū aqua mellis educūt phlegma ꝛ cholerā ſolutione: ꝛ cū ponit in medicinis ſolutiuis expellit nocumentū earū a ſtomacho ꝛ ipſe eſt conuenientius ſolutiuis aliis ſtomacho. ꝛ ille qui eſt ablutus debilioris eſt ſolutionis. ſed eſt magis conferēs ſtomacho ꝛ permixtio ipſius cū melle minuit virtutē eius adeo ut forſitan nō ſoluat attrahēdo. ſed extrahat quod ei obuiat: cū tñ virtus eius qd purū eſt non penetret ad illa que in corpe ſunt longinqua imo nō ptranſeat epar. ꝛ qñ arabicus in potu ſumit ꝯturbat ꝛ ſanat dolorē ventris pūgitiuū ꝛ ſoluit ꝛ remanet virtus eius in tunicis ſtomachi in die vno ꝛ duobus diebus.

Dare aūt aloem in potu in diebus frigoris ē timoroſuꝫ: qñq3 enī educit ſanguinem ſolutiōe qualiſcūq3 ſit aloes: ꝛ quicūq3 aloes: ꝛ qñq3 ponit cū vino dulci ſup hemorroidas eminētes ꝛ fiſſuras ī ano ꝛ abſcindit ſanguinē currentē ex eis ꝛ ſanat apta ani et virge linitus cū vino. Qñ daī ad potādū in diebus frigoris timet ꝙ faciat ſolutiōe exire ſanguinē. Permutatio. Loco eius põit duplū ipſius de licio.

De arundine. Capitulum .lxviij.

Arundo. Natura: Eſt vehemētis infrigidationis ꝛ cinis eius eſt calidus. Operationes ꝛ ꝓprietates. In radice eius ē abſterſio pauca ſine acuitate. ꝛ in folijs ipſius etiaꝫ. Decoratio. Cortices ipſius ꝛ radix eius conferūt alopitie: ꝛ cortices ipſius ꝛ radix abſtergūt ſordes: ꝛ radix eius cū cepa ſilueſtri extrahit carni infixa. Apoſtemata ꝛ bothor. Ponūtur folia eius ſuper herſipilā ꝛ conferunt. Inſtrumēta iuncturarum: Sedat torſionē neruorū. Membra capitis. Lanugo que eſt flos eius quādo cadit in aurē facit euenire ſurditatē. qm̄ inuiſcat ꝛ non egreditur. Membra expulſionis. Prouocat vrinaꝫ ꝛ menſtrua. Venena. Cōfert mordicatiōi ſcorpionis.

De abrotano. Capitulū .lxix.

Abrotanū. Natura. Eſt calidū in primo ſiccū in ſecūdo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Eſt ſubtile amarū. ꝛ in ipſo ſit terreitas ꝛ ſubtiliatio. Inquit Gal. flos eius eſt magis ad finē deueniens ꝙ abſinthiū ꝛ in ipſo eſt apertio. Decoratio. Illud quod eſt aduſtū confert alopitie proprie: ꝛ cū alkerua aut oleo de raphano ꝛ abrotanū quidem confert ad hoc vt naſcatur barba que eſt tarde natiuitatis quando decoquitur cuꝫ quibuſdam oleis propt ſuam operationē ꝛ cōſtringit ſanguinē gingiue. Apoſtemata ꝛ bothor.

Reſoluit apoſtemata phlegmatica ꝛ cū decoquitur cū cydonijs ꝯfert apoſtematibus difficil reſolutionis. Vulnēa ꝛ vlcēa. Nō eſt ꝯueniēs vlceribus recētibus: imo mordicat ea. Inſtrūa iūcturaꝝ. Eius decoctio ꝯfert ꝯtraſioni neruoꝝ ꝛ ſciatice antiq̄ ꝛ difficili. Mēbra capitis. Qñ coquit cū oleo calefacit caput ꝛ remouet frigiditatē eius. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Eius decoctio confert difficultati anhelitus dilatiōis. ꝛ qd de eo meli eſt ē decoctio eius qd eſt in ipſo ſuperius. Membra nutrimenti. Quando decoquitur cū oleo calefacit ſtomachū ꝛ remouet frigiditatē eius. Membra expulſionis. Prouocat mēſtrua ꝛ extrahit fetū ꝛ frangit lapidē veſice ꝛ renū ꝛ oleū eius cōfert coartationi matricis ꝛ difficultati vrine. Febres. Cōfert frigori ꝙ ſi compimendo ex eo cū oleo fit vnctio.

Venena. Qñ bibitur cū vino cōfert venenis ꝛ qñ ſternitur interficit vermes venenoſos immo fugat eos.

De arbore marie. Ca.lxx.

Arbor marie quid eſt. Eſt buchormariem ꝛ iā dictū eſt de ea. ꝛ eſt triū ſpecierum. vna ſpecies eius ſine fructu ꝛ due cū fructu. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Confert corize frigide. Membra oculi. Confert deſcēſui aque in oculum.

De alumine Capitulū .lxxi.

Alumen quid eſt. Inquit Dia. ſpēs aluminis ſunt plurime. ſed ille que ex eis in curam medicine ingrediūtur ſunt tres: ſciſſū humidū ꝛ rotūdū. Sciſſū vero ē alumen: ꝛ eſt albū ad citrinitatē declinās: ꝛ ſtipticū in quo eſt acetoſitas ꝛ eſt quaſi ſit flos aluminis. ꝛ inuenitur ſpēs petroſa in qua nō inuenit ſtipticitas apud guſtū: ꝛ ipſum quidē nō eſt de genere aluminis. Natura. Eſt calidū ꝛ ſiccū ad tertiū. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. In ipſo eſt ꝓhibitio ꝛ exſiccatio: ꝛ ꝓhibet fluxum ois ſanguinis ꝛ ꝓhibet curſū ſupfluitatū ꝛ effuſionē carū ꝛ eius ſtipticitas maior eſt ſtipticitate bedeoard ꝛ ꝓprie corticis ꝛ radicis eius: ꝛ ſilr eſt fortius oi re. Decoratio. Cū aqua interficit alcarad et pediculos ꝛ fetorē oris. Vulnera ꝛ vlcera. Cū fece vini tantūdē aluminis deſiccat vulnera difficilia ꝛ herpetē eſthiomenū: ꝛ cū ſimili pondere ſui de ſale gēma corroſiuo: ꝛ aduſtioni ignis. Membra capitis. Eius decoctio cōfert qñ ex eo colluit os dolori dentiū.

De aneto. Capi.lxxij.

Aneti. Natura. Eius calefactio ē inter ſecundū ꝛ tertiū: ꝛ eius exſiccatio inter p̄mū ꝛ ſecundū: ꝛ quādo aduritur fit eius exſiccatio in ſecūdo. Operationes ꝛ ꝓprietates. Eſt maturatiuū frigidoꝝ humoꝝ: ꝛ ſedatiuū dolorum ꝛ carminatiuū ventoſitatū: ꝛ ſimiliter eius oleum ꝛ in ipſo eſt lenificatio vltima: ꝛ eius cōplexio ē ꝓpinqua maturatiuo apertiuo ꝛ quod ſiccū eſt vehementis eſt reſolutionis. Apoſthemata ꝛ bothor. Eſt maturatiuū apatū. Vulnera ꝛ vlcera. Eius cinis cōfert vlceribus tremulis. Inſtrumēta iuncturarū. Oleū eius confert doloribus neruoꝝ ꝛ ſimiliū. Membra capitis. Facit ſomnum ꝓprie ꝛ eius ſuccus confert dolori auris melācolice ꝛ exſiccat humiditatem auris. Membra oculi.

Aſſiduatio comeſtionis eius debilitat viſum. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Anetum ꝛ ſemē eius lac abundare facit ꝛ proprie in ſorbitionibus lenibus: que multiplicat lac. Membra. Inquit Galie. ꝛ nocet ſtomacho: ꝛ in ſemine eius ꝛ flore eſt vomitatio. Membra expulſiōis. Cōfert de

loli ventris punguitiuo ꝛ interficit ſperma qñ ſit eius ſteruꝫ ex eo: aut ſedet i ipſo. ꝛ eius ſemē abſcidit hemorroidas oris. ꝛ eius cinis ē bonus ano ꝛ virge ꝛ teſticulis.

De adipe. Ca.lxxiij.

Adeps. Natura. Adeps anatis ē calidior ꝛ ſiccior: deīde adeps caſtrati ꝛ adeps caſtrati decrepiti ē lenior. Operationes ꝛ ꝓprietates. Adeps anatis eſt ſubtilis valde: ꝛ ē calidior adipe galline: ꝛ adeps galli ꝛ adeps cerui ſunt vehemētis calefactionis: ꝛ adeps vacce eſt media inter adipem leoninā ꝛ caprinā: ꝛ adeps adip eſt ſubtilis: ꝛ adeps maſculi in omnibus eis eſt fortior. ꝛ adeps decrepiti ē melior: ꝛ adeps caprina ē magis ſtiptica omnibus: ꝛ adeps hircina ē vehemētioris reſolutionis. Decoratio. Adeps vrſi. ꝛ adeps anſeris cōferunt alopitie: ꝛ adeps aſini valet ad veſtigia cutis: ꝛ adeps anſeris valet ad fiſſuras faciei ꝛ labij. Apoſtemata ꝛ bothor. Adeps porci valet ad apoſtēata: ꝛ adeps leonis reſoluit duricies apoſtematum. Vulnera ꝛ vlcera. Adeps porcina valet ad aduſtionē ignis. Mēbra capitis. Adeps anſeris ſedat dolorem auris: ꝛ ſimiliter adeps vulpis. ipſa enim eſt innatiua ad illud valde: adeps galline confert aſpati lingue. Mēbra oculi. Adeps piſcis confert aque oculi: ꝛ acuit viſum cum melle: ꝛ adeps vipere recens confert panno ꝛ aque ꝛ ut nō naſcant pili euulſi ex palpebris: Inſtrumenta iuncturaꝝ. Adeps cerui confert ſpaſmo. Membra expulſionis. Adeps capria confert mordicationi inteſtinoꝝ quando adminiſtrat ꝛ confert vlceribus inteſtinoꝝ ꝙ adeps porcina. ꝛ illud eſt ꝓpter velocitatem congelationis eius. ſꝫ adeps porcina vehementius ſedat mordicatiōem: ꝛ adeps q̄ eſt in gibbo cameli ſuffumigata confert hemorroidibus ꝛ oēs adipes leues ſicut adipes galline ꝛ alioꝝ ꝯferūt doloribus matricis: ꝛ antique ſunt eis male: ꝛ ſilr adeps anſeris confert matrici. Venena. Adeps porcina ꝯfert pūcture omniū venenoſoꝝ: ꝛ adeps elephātis ꝛ cerui qñ fit ex eis linimentū fugāt venenoſa: ꝛ adeps caprina confert cantaridibus. Et caro cerui confert ſpaſmo.

De arbore cimicū. Capitulum .lxxiiij.

Arbor cimicum. Natura. Eſt frigida in p̄mo ꝛ ſicca in ipſo. Decoratio. Linit ſup excoriationē cum aceto. Vulnēa ꝛ vlcera. Conſolidat vulnera recentia. ꝛ linit ſuper excoriationē cū aceto ꝛ ſanat eam ꝛ inuoluitur cortex eius ſuper vulnera ꝛ conſolidat ea.

De alleo. Capitulū .lxxv.

Alleum quid eſt. Alleū aliud eſt domeſticuꝫ ꝛ eſt notum: aliud eſt alleuꝫ porrinū ꝛ aliud ſilueſtre: ꝛ in ſilueſtri quidem ſunt amaritudo ꝛ ſtipticitas. ꝛ eſt illud qd nominat alleuꝫ ſerpentis: porrinū aūt eſt cōpoſite virtutis ex alleo ꝛ porro. Natura. Eſt calefactiuū exſiccatiuū in tercio uſq3 ad quartū. ꝛ ſilueſtre plus illo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Reſoluit inflatiōes valde ꝛ eſt vlceratiuū aduſtiuū cutis ꝛ confert ad mutationē aquaꝝ.

Decoratio. Bibit decoctio montani ꝛ interficit lendes ꝛ pediculos ꝛ iungit ſup eos: ꝛ eius cinis qñ liniuntur cum melle ſup morphea ꝛ occultationes oculi confert ꝛ confert alopitie facte ex materijs putridis.

Apoſtemata ꝛ bothor. Aperit dubelle intrinſecas ꝛ cinis eius eſt conueniēs ſup bothor. Vulnera ꝛ vlcera. Exulcerat cutē ꝛ cinis eius cū melle ſuper impetiginē ꝛ ſcabieꝫ vlceroſaꝫ: ꝛ alleum quidem ſilueſtre facit cohercere vulnera fraudulēta qñ ponitur ſup ipſa recentia. Inſtrumēta iūcturaꝝ. Quando ex eo fit cliſtere confert ſciatice qñ ſolutione educit ſanguinem ꝛ humorē cholericuꝫ. Membra capitis.

Alleum facit ſodaꝫ: ꝛ decoquit alleuꝫ ꝛ aſſat ꝛ ſedat dolores dentiū ꝛ colluſio oris ex decoctione eius cōfert eid dolori dentiuꝫ: ꝛ ꝓprie quādo ꝯmiſcet ei olibanum. Membra oculi. Debilitat viſuꝫ ꝛ attrahit bothor in oculum. Membra anhelitus et pectoris. Clarificat vocē ꝛ guttur decoctuꝫ ꝛ confert tuſſi antique ꝛ doloribus pectoris ex frigore ꝛ extrahit ſāguiſugas ex gutture. Membra nutrimenti. Confert timori ꝛ ꝓprie decoctio q̄ criſtiani vtuntur que fit cū oliuis ꝛ nuce. Membra expulſiōis.

Quādo ſedet in decoctione folioꝝ allei ꝛ crurituꝫ eius prouocat vrinā ꝛ menſtrua: ꝛ extrahit ſecundinam. ꝛ ſilr quādo ſupponit ꝛ bibit. ꝛ ſilr cibus chriſtianoꝝ p̄dictus factus ex eo cōfert valde. ꝛ qñ terit de eo quātitas aurei cum aqua mellis extrahit phlegma ꝛ ipſaꝫ extrahit vermes ꝛ in ipſo eſt ſolutio nature: eius aūt opatio in coitu eſt: qm̄ ipſm ꝓp vehementiā ſue exſiccationis ꝛ reſolōnis qñq3 nocet. ꝙ ſi decoquat in aqua donec eius acuitas reſoluat non elongatur qm̄ ſit illud qd de eo remanet in elixatura eius pauce caliditatis qd nō exſiccat: ꝛ generat ex eo materia ſpermatis: ita ut ponat materias phlegmaticas in ꝯplexionibus phlegmaticis cinerē ꝛ non poſſit eas carminare. ꝛ quādo in venis conuertit in ventoſitates nō elongat qn adiuuet ad deſideriū coitus. Venena.

Confert puncture omniuꝫ venenoſoꝝ ꝛ morſui ſerpentū qñ bibit cum vino: ꝛ nos quidem iam expti ſumus illud: ꝛ ſilr morſui cāis rabioſi: ꝛ qñ ſit emplim ex alleo ꝛ folijs ficus ꝛ cimino ſuper morſum mugali confert.

De altea. Capitulum .lxxvi.

Altea quid eſt. Nomen [illegible] in greco deriuatum eſt ex noīe plurī[illegible]. Natura. Calida eſt cuꝫ [illegible]. Operationes ꝛ proprietates. In [illegible] ſunt lenificatiō: ꝛ maturatio ꝛ mollificatio ꝛ [illegible] ſemen ꝛ radix ipſius ſunt in virtute eius ꝛ [illegible] plurimū ꝛ exſiccatiua ſubtiliatiua. Decoratio. Linitur ſuper morpheam cum aceto: [illegible] in ſole ꝛ ſemen eius eſt fortius in illo. [illegible] ꝛ bothor. Mollificat apoſtemata [illegible] ea ꝛ reſoluit ſanguinea ꝛ maturat vulnera [illegible] cōfert apatibus ſitatis ꝛ ſcrofulis: ꝛ ſupponit [illegible] ad duritiē matricis ꝛ ponit cū camillibus ſup ſcrofulas. Inſtrumēta iūcturaꝝ. Sedat dolorē iuncturarū ꝛ ꝓprie cum adipe an-

ſoris. ⁊ confert ſciatice ⁊ tremori ⁊ attritioni medij lacertoꝝ: ⁊ extenſioni neruoꝝ. Mēbra capitis. Quādo ſit ex ea emplaſtrū ʒ confert apoſtematibꝰ que ſunt in glandibꝰ aurium. Membra oculi. Reſoluit tumorē ⁊ inflationē que ſiūt in palpebris. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert ſemen eius tuſſi calide antique ⁊ facile efficit ſputū: ⁊ prohibet ſputū ſanguinis cū virtute ſue ſtipticitatiſ que eſt in ipſo ⁊ conferunt folia eius apoſtematibꝰ mā mille ⁊ ponitur in emplaſtris pleureſis ⁊ peripneumonie. Mēbra nutrimenti. Eius gūma ſedat ſitim. Membra expulſionis. Decoctio radicis eius cōfert quādo bibitur ardori vrine ⁊ ardori in teſtinorū ⁊ etiā apoſtematibꝰ ani: ⁊ ſimiliter folia eiꝰ ⁊ ſimiliter ſolutioni male. ⁊ ſupponiī ſemē eius cuʒ gumma alborum ad duritiē matricis ⁊ coārtationem eius: ⁊ ſimiliter decoctio eius ſolūmodo: ⁊ mūdificat ſuperfluitates ſerarū ⁊ decoctio radicis eius qñ datur in potu cū vino ꝯfert difficultati vrine ⁊ lapidi: ⁊ propṫ ſemē eius ⁊ gūma eius retinet ventreʒ Venena. Quādo liniī cum aceto ⁊ oleo ꝓhibet nocumētū venenoſoꝝ vermiuʒ ⁊ confert decoctio eius cum aceto ꝯmixta aut vino puncture apis: ⁊ illud fit liniēdo ſicut exiſtimo.

De aphodillo. Capi. lxxvij.

Phodilus qd eſt. Folia eiꝰ ſunt ſicut porrū de ſceni: ⁊ habet crus planuʒ ſuper cuius caput eſt flos ⁊ habet radices longas rotundas ſicut glās ⁊ eſt acris. Na. Eſt calidꝰ ⁊ ſiccus. Quidā vero dixerunt ꝙ ē frigidus ⁊ humidus ⁊ elongati ſunt. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuus reſolutiuus: ⁊ propṫ radix eius et qñ terit fit calefactiuꝰ ⁊ exſiccatiuꝰ: ⁊ plꝰ eo radix eiꝰ ⁊ virtꝰ eius eſt ſicut virtus draconteę criſpe. Decoratio. Confert alopitie ⁊ ſerpigini ⁊ ꝓpṫ cinis radicis eius: ⁊ quādo linitur ad augmētū morphee albe ⁊ ſedet in ſole confert. Apoſtemata ⁊ bothor.

Radix eius cū fece vini pōit ſup apoſtemata glādioſa oīa: ⁊ ſup carbunculos ⁊ qñ ex ea fit emplaſtrum cum farina ordei confert in inceptione apoſtematum calidoꝝ. Vulnera ⁊ ulcera. Cuʒ poniī radix eius cū fece vini ſuper vlcera fraudulenta ſordida confert eis. Inſtrumēta iuncturarū. Confert contritioni lacertoꝝ ⁊ cōtorſioni. Mēbra capitis. Quādo diſtillat ſuccus eius ſolus: aut cuʒ ture ⁊ melle ⁊ myrrha ⁊ vino confert ſaniei in aure ⁊ quando diſtillatur in aurem diuerſam dolorimo ſanis confert. Membra oculi. In ſucco radicis eius eſt iuuamentum ad oculū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cū ſumitur in potu de eo pondus auſ. cū vino confert dolori vtriuſqʒ lateris ⁊ tuſſi: ⁊ eius radix cū fece vini eſt bona apoſtematibus mānille. Membra nutrimenti. Cōfert ictericie. Membra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ menſtrua: ⁊ eius fructus ⁊ flos qñ in potu dantur cum vino ſoluit: ⁊ ex radice eius cū fece vini fit emplaſtrū apoſtemati teſticulorum. Venena. Dantur de eo tres auſ. ad morſuʒ vermiū veneno ſorum: ⁊ quando dantur ad bibendū fructus ⁊ flos eius in vino confert magnifice mordicationi ſcorpionis: ⁊ habētis quadraginta quatuor pedes cū hec ꝙ ſoluit.

De aceto. Capi. lxxviij.

Ceti. Natura. Eſt compoſitū ex caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ ambe ſubſtantie ſunt ſubtiles: ⁊ frigida quidem eſt magis dominās: ⁊ illud in quo eſt acredo eſt calidum. ſi vero nō eſt frigidū ⁊ humidū: ⁊ decoctio minuit de eius frigiditate aliquid. Operatiōes ⁊ proprietates. Eſt fortis exſiccatiōis ⁊ ꝓhibet effuſiones materiei ad interiora: ⁊ ſubtiliat ⁊ incidit: ⁊ qñ bibit aut effundi tur ſup fluxū ſanguinis ſi eſt externus ꝓhibet ipſū ⁊ ꝓhibet apoſtema vbi eſt preparatio ut accidat et adiuuat ad digeſtionē ⁊ diuerſatur phlegmatis ⁊ ipſum eſt conferens cholericis ⁊ nocens melācolicis.

Decoratio. Linitur cū melle ſuper veſtigia ſanguinis ⁊ confert veri ipſius multitudo citrinat.

Apoſtemata ⁊ bothor. Prohibet aduentum apoſtematum: ⁊ ambulationē cancrenarū ⁊ ſanat heriſipilam comeſtū ⁊ bibitū: ⁊ linitum: ⁊ prohibet ambulationē apoſtematis omnis: ⁊ confert panarito ⁊ formice ⁊ heriſipile quando ex eo linuntur ⁊ prohibet ut non eueniat apoſtema. Vulnera et vlcera. Quādo poniī ſuper vulnera lana infuſa in aceto ꝓhibet ea apoſtemari ⁊ confert vlceribꝰ ambulatiuis ⁊ ſcabiei ⁊ impetigini ⁊ confert adustioni ignis velocius omni re. Inſtrumēta iuncturarū.

Eſt nociuum neruis ⁊ quādo embrocat ſuper podagra cū ſulfure confert. Membra capitis. Quādo miſcetur cum vnctio olei aut oleo roſaceo: ⁊ conquaſſat: ⁊ effunditur in eo lana nō abluta ⁊ ponitur ſuper caput confert ſode calide ⁊ fortitudini eius ⁊ ſimiliter embrocatio ex eo ⁊ oris collutio et ꝓpṫ cum alumine cōfert motui dentium: ⁊ vaporatio aceti calidi confert difficultati auditus ⁊ acuit ipſum: ⁊ aperit opilationē colatorij fortiter ⁊ reſoluit ſonum. Mēbra oculi. Linitur cuʒ melle ſuper occultationem ſanguinis que eſt ſub oculo ſed eius aſſiduatio debilitat viſum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Minorat vuā ⁊ abſcidit gargariſmus ex eo fluxū humoris ad guttur: ⁊ ſanat vuaʒ ꝙ cecidit ⁊ ſorbet ad ſanguiſugas ⁊ ad tuſſim antiquā aut difficultatē dilatatiōis calefactū. Mēbra nutrimēti. Eſt conueniēs ſtomacho calido ⁊ humido diſrumpens appetitū: ⁊ adiuuans ad digeſtiōem ⁊ totū illud eſt quia preparat ſtomachuʒ ⁊ vaporatio aceti reſoluit hydropiſim ſed eius aſſiduatio quoqʒ adducit ad hydropiſim. Mēbra expulſionis: Infrigidat matricē ⁊ fit cliſtere ex eo calefacto ⁊ ſale ad vlcera inteſtinoꝝ ambulantia poſt cliſtere lenitiuum. Venena. Effunditur ſuper morſus venenoſoꝝ ⁊ confert ei qui in potu ſumpſit opiū ⁊ hyoſquiamum: ⁊ aceti ſumptum de vita agreſti cum ſale cōfert morſui canis rabioſi ⁊ reliquis: ⁊ quādoqʒ bibitur calefactum poſt medicinas mortales et confert.

De auro. Capitulum. lxxix.

Auri. Natura. Eſt equale ſubtile.

Operationes et ꝓprietates. Limatura eius ingredit in medicinis melancholie et melius cauterium: ⁊ velocius ſanabile eſt qd fit cuʒ cauterio auri. Decoratio. Retentio ipſius in ore remouet fetorē oris ⁊ ingreditur limatura eius in medicinis alopitie ⁊ ſerpiginis liniendis ⁊ in eis que bibunt. Membra oculi. Confortat oculū in alcohol poſitū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert doloribus cordis ⁊ tremori ipſius ⁊ malitie aliei ⁊ ei qui ſolus loquitur.

De aromatico. Capitulum. lxxx.

Romaticū quid eſt. Dicemꝰ in capitulo calami aromatici. Membra nutrimēti.

Dicit ꝙ non eſt res melior eo ad aduſtionem ignis cū oleo roſarū ⁊ aceto. ⁊ confert apoſtematibus ſtomachi ⁊ epatis ⁊ hydropiſi.

De agarico. Capitulū. lxxxi.

Garicū quid eſt. Inquit filius. Meſangue eſt maſculus ⁊ femina: ⁊ eſt agaricū quod eſt ſimile radici anuiden: ʒ exterior ꝑo eiꝰ non eſt rara ſicut exterior pars radicis anuiden: et dixerūt quidem ꝙ generatur in arbore corroſa ſcdm ſem. rā putrefactionis ⁊ corruptionis ⁊ in ſapore eiꝰ ſunt acredo ⁊ ſtipticitas ⁊ eius ſubſtantia eſt aerea terrea ſubtilis. Electio. Illō qd ē meliꝰ ē albū velociter frāgibile poroſū valde plenū habēs extremitates in quibus amaritudine inuenit dulcedo ⁊ fractū habēs iuſta ſuppoſita ⁊ eſt femina. Illud vero qd ē maſculus non eſt bonum: ⁊ durū ⁊ nigrū ambo ſunt mala valde. Natura. Calidum in primo ſiccū in ſecundo. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt reſolutiuū in humorū groſſoꝝ apertiuū oīuʒ opilatiōnū ſubtiliatiuū. Et dixerūt qdaʒ in ipo eſt virtus ſtiptica ⁊ in principio guſtꝰ fuit ē eius dulcedo: deiñ amaritꝰ. Apoſtemata ⁊ bothor. Cōfert apoſtematibꝰ oībꝰ. Inſtrumenta iuncturarum. Datur in potu cū ſirupo acetoſo ad ſciaticā quia ex eis que mūdificant ſuperfluitates neruorum proprietate que eſt in ipſo ⁊ confert egritudinibꝰ lacertorū ⁊ caſui: ⁊ potio ex illo ſit tres kirates: ⁊ cū febris eſt febris tunc datur cum melicrato aut iuleb. Membra capitis. Confert pacientibꝰ epilepſiaʒ ⁊ mundificat ſuperfluitates cerebri ꝓprietate que ē in ipſo. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert aſmati ⁊ vlceri pulmonis qñ in potu datur cū rob ⁊ fit potio eius vſqʒ ad auſ. i. ⁊ qñ ex eo in potu datur tres anulūſat cuʒ aqua ꝯfert ſputo ſanguinis ex pectore. Mēbra nutrimēti. Cōfert ictericie ⁊ datur ad bibendū cū oxymelle ad apoſtema ſplenis ⁊ qñ ſolum maſticatur ⁊ degluttit cōfert dolori ſtomachi: ⁊ eructuatiōi acetoſe: ⁊ dat in potu de eo ad apoſtema epatis aureus. Membra expulſionis. Solutiue educit humores groſſos diuerſos melancolie, ⁊ phlegmatis ⁊ cholere rubee cū ſumitur ex eo ab auſ. i. vſqʒ ad .ij. ꝓpṫ cū mellicrato. ⁊ qñqʒ iuuat medicinas ſolutiuas ⁊ facit eas gueniire vſque ad extrema corporis ⁊ ꝓuocat vrinas ⁊ menſtrua ⁊ ſedat dolorem renū: ⁊ eius potio ad illud eſt aureus ⁊ confert pḟocationi matricis. Febres. Cōfert tremori ⁊ febribus antiquis groſſis cū bibitur ex eo aureꝰ cū vino: ⁊ vſqʒ ad drachmā. Venena. Quādo ex eo in potu dat cū vino uſqʒ ad auſ. ē magni iuuamēti ad illud: ⁊ fit ex eo empl̄m ad puncturā vermiū venenoſoꝝ frigidi. Capitulū de littera. B.

De blacte bizancie. Capitulum. lxxxij.

Lacte bizancie qd eſt. Sunt fruſta ſilia vnguibꝰ boni odoris aromatica que adminiſtrant in ſuffumigatiōibꝰ. Inqt Dia. eſt de genē oſtracoꝝ. Aſſumunt ex inſula q̄ ē in mari i. dic in loco eiꝰ vbi ē ſpica ⁊ ſunt ex eis que ſunt ex mari rubro. ⁊ alie ſunt babilonice nigriores que ⁊ ambe ſūt boni odoris. ⁊ exiſtimo ꝙ ille que ſunt de mari rubro ſunt ille que nominantur caroſcie. ⁊ dicit ꝙ ipſe ſunt adherentes carnis ⁊ cutis. ⁊ qñqʒ cadit aliquid de albedine: ⁊ plime eaꝝ ſunt mechie ⁊ extrahunt ex gedde. ⁊ iſte quidem medicant ⁊ purgātur ⁊ fiunt bone. Electio. Ex eis meliores ſunt ille que ad albedinem declināt inuēte in mari rubro ⁊ in alienē. ⁊ duobus maribus. ſed babilonice ſunt nigre parue valde: vēditores vero medicinaꝝ dicunt ꝙ bone ex eis ſunt duoꝝ mariuʒ deinde mechie. deinde algeddin. ⁊ forſitan aliquid cadit ex eis ad albedinem.

Natura. Calide ſunt ⁊ ſicce in ſecundo. ⁊ earuʒ ſiccitas forſitan vicina eſt tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Sunt ſubtiliatiue. Membra capitis.

Earum ſuffumigatio confert epilepſie. Mēbra expulſionis. Ipſaꝝ ſuffumigatio exſiccat illā que habet pḟocationē matricis. ⁊ cum bibunt cuʒ aceto mouent ventrē quodcūqʒ genus eaꝝ fuerint.

De ben. Capitulum. lxxxiij.

En quid eſt. Eſt ſemen magnū maiꝰ cicere declinans ad albedineʒ quandaʒ. ⁊ habet medullā leneʒ vnctuoſā. Natura. Calidū in tertio ſiccū in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt mundificatiuuʒ ⁊ ꝓpṫ ipſius medulla ⁊ inciſiuum humiditatū groſſaꝝ. ⁊ aperit cuʒ aceto et aqua opilationes viſceꝝ. ⁊ in arbore ipſius eſt amaritudo plus ⁊ ſtipticitas: ⁊ propṫ illud eſt in ipſo virtus cauterizatiua ⁊ eiꝰ cortex eſt ſtipticꝰ ⁊ oleū ipſius non enumeratur a ſtipticitate. ⁊ in ipſo toto ē abſterſio ⁊ inciſio. Decoratio. Semen eius cōfert lentiginibus magnis ⁊ paruis: ⁊ panno ⁊ morphee ⁊ veſtigijs vlcerum ⁊ ſimiliter eius oleum. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus duris omnibus cum ponitur in emplaſtris ⁊ verucis.

Vulnera ⁊ vlcera. Confert cum aceto vlcerationi ⁊ ſcabiei vlcerate ⁊ excoriationi. ⁊ confert bothor lacteis ⁊ ſahaſati. Inſtrumenta iuncturarum. Calefacit neruos ⁊ lenificat ſpaſmum ⁊ duritiem neruorum ꝓpṫ oleum eius. Membra capitis. Ꝯſtringit fluxum ſanguinis ſtipticitate ſua ⁊ ꝯgelat oleū eiꝰ dolori auris ⁊ ſonitui q̄ ē in ipſa, ꝓpṫ cū adipe anatis: ⁊ radicis eiꝰ ꝯfert dolori dentiū cū eo ex ea colluitur. Membra nutrimēti

ni. Confert duritiei epatis et ſplenis q̄n bibitur cū aceto mixtū ex eo pōdus duarū. ʒ. et q̄n conſūgitur frumento aut farina lini: et aqua alkaraſim aut farina herbi: aut lupini: et fit ex eo emplaſtrum ſpleni: et ipſum quidem eſt malum ſtomacho faciēs nauſeam: et ſi bibitur ex eo aureus. i. cū melle facit vomere fortiter et ſoluendo educit et ſimiliter eius fructus. Membra expulſionis. Aureus. ʒ. eius ſoluēdo educit phlegma crudū cū bibit cū melle: et ſimiliter eius oleum et ſimiliter cū ſupponit licinū infuſum in ipſo. Permutatio. Loco eius ponitur quantū ipſum eſt de rubea et medietas ſui de cortice caſie lignee et decima ponderis eius de macr.

De Bedeoard. Ca. lxxxiiij.

b Bedeoard quid eſt. Eſt ſpina alba: et ē ſimilis alhaſkeri. verūtamen eſt vehementius alba et habet lōgiores ſpinas: et ſimilantur ſpine eius folijs amomi. verūtamen ſunt ſubtiliores et vehementius albe. et eius quidem ſtipes q̄nq3 peruenit ad duos cubitos: et eius flos eſt purpureus et ſemen ipſius eſt ſicut ſemen cartami verūtamen eſt vehementioris rotūditatis. Natura. In radice eius eſt infrigidatio et exiccatio cū reſolutiōe quadā. Semē vero eius eſt calidū et ſubtile. et dixerūt quidā q̄ tota ē calida valde. Operationes et proprietates: In ipſa eſt virtus reſolutiua et aperitiua et propter hoc in ſemine eius ē in ipſa eſt retētio fluxus ſanguinis. et eius retētio ē equalis. Apoſtemata et dothor. Confert apoſtematibus phlegmaticis propter illud quod eſt in ipſo de reſolutione et cōtractione: quare fiat ex eo emplaſtrū et ex radice eius proprie. Inſtrumenta ſpiritus curarū. Confert ſpaſmo propter illud quod eſt de contractione equali cū reſolutione et ſemen eius cōfert infantibus quando bibūt ipſum propter corruptionē in morbus lacertorū. Mēbra capitis. Colluſio oris facta ex ſucco eius ſedat dolorē dentium. Membra pectoris. Confert ſputo ſanguinis et proprie eius radix. Membra nutrimenti. Confert debilitati ſtomachi et aperit opilationes. Membra expulſionis. Confert ſolutioni antique et precipue ſtomatice: et proprie radix eius et eſt prouocatiua. Febris. Valet febribus phlegmaticis lōgis et cuius cā eſt debilitas ſtomachi et oībus febribus antiquis. Venena. Confert ſi maſticet et poſtea ſuperponatur [illegible] puncture ſcorpiōis. Attrahit enī venenū: et ſi bibi[illegible] ſemen eius confert morſure venenoſo et repellit. [illegible] Permutatio. Loco eius in febribus ponitur [illegible] terre.

De B[illegible]o. C. lxxxv.

b Albſamus quid eſt. Eſt arbor egypti naſcēs in loco qui dicitur oculus ſolis tm̄: cuius folia et odor [illegible]: ſed tamen ipſa declinat ad albedinē et eius [illegible] eſt ſtatura arboris aulci: et eius quidē oleū eſt [illegible] ſeruſe ipſius et ſemen fortius ligno ipſius in o[illegible] modis eius. Eius vero oleū ſumitur ita ut incidat cū ferro poſt ortū aſcerabe: et aggregat quod de eis vadat cum cotto: et neq3 pertranſit in anno qd eſt inter quinq3 quadraginta vſq3 ad ſexaginta lib. Electio. Experientia olei ipſius eſt cōgelatio lactis ſtati cū ſup ipſū diſtillatur: et permixtio eius cū aqua: et inſpiſſatio ipſius et conſeruatio ſue ſoliditatis in aqua: et ablutio ipſius a corio et ſubtilitas odoris eius. Adulterat aūt cū oleo de pino: et oleo de maſtice: et cera diſſolutis in oleo de alcāna. Et quando ex eo melius eſt et recēs: groſſū aūt et vetus nō habet virtutē. Natura. Eius lignū eſt calidū et ſiccū in ſecūdo et ipſius ſemē eſt calidius eo parū et oleū eius eſt calidius vtriſq3: et eſt ī principio tertij calidū: et nō eſt in ipſo de calefactione quod exiſtimat. Operationes et proprietates Aperit opilationes et confert viſcerib9 groſſis. Vulnera et vlcera. Mūdificat vlcera proprie cū treos et extrahit fracturas oſſiū. Inſtrumenta ſpiritus curarū. Cōfert ſciatice bibitū et propter ſpaſmū bibitur eius decoctio. Membra capitis. Cōfert vlceribus capitis et mūdificat ipſū et cōfert epilentie frigide. Membra oculi. Abſtergit pannū eius ipſum et eius oleū. Mēbra anhelitus et pectoris Lignū eius et ipſius ſemen conferunt dolori vtriuſq3 laterū et confert aſmati groſſo et ſtricture anhelitus et dolori pulmonis: et cōfert ſemē eius peripneumōie frigide et tuſſi: et ſimiliter ipſius oleū. et ad ſūmū eſt iuuatiuū viſcerū que ſunt ſuper myrach et Mēbra nutrimēti. Confert debilitati digeſtionis et ipſius decoctio diſſoluit maliciā digeſtionis et mūdificat ſtomachū et confortat epar. Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā et cōfert dolori pūgitiuo. et confert dolorib9 matricis: et exiccat humiditates eius vaporatū et bibitū et cōfert frigori ipſius et extrahit embryonē et ſecūdinā et cōfert cū ex eo fit ſuffumigatio omnibus doloribus matricis et ipſius decoctio aperit os matricis: et ceratū ex ipſo cū oleo roſaceo et cera confert frigori matricis. et eſt iuuatiuū difficultati vrine. Febres. Eius oleū aufert rigores. Venena. Reſiſtit venenis et cōfert morſure vipere: et eius oleū confert hyuſquiamo cū bibitur cū lacte et venenoſis et proprie ſcorpionibus.

De Been. C. lxxxvi.

b Been quid eſt. Fruſta aſpera que ſunt radices ex ſiccitate cōtracte carnoſe et ſunt duarū ſpecierum quarū vna eſt alba: et altera eſt rubea. Natura. Calī ē et ſiccū in ſecūdo. Decoratio. Eſt impinguatiuū. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōfortat cor valde et cōfert tremori cordis. Mēbra expulſionis. Manifeſte augmētat ſperma. Permutatio. Loco eius ponitur quātum eſt ipſum cuderi: et medietas pōderis eius lingue auis.

De Berengeſif. C. lxxxvij.

b Berēgeſif eſt abrotanū: et eſt planta [illegible] abſinthio cui ieſt humidita[illegible] et eius quidē eſt vna ſpecies [illegible] habēs maiores et mino[illegible]: etiam ſunt ei folia minuta et vna ſubtilia albi coloris et apparet in eſtate. Inquit Gal. ſunt due herbe vicini ſaporis ſoiūt hoc nomine. Natura. Calida et humida eſt in primo.

Operatiōes et proprietates. Eſt ſubtiliatiua aperitiua valde cuius complexionem prohibet attractionē materierum ad mēbra. Membra capitis. Confert ſode frigide loco empli ſupppoſita et embrocata. et in aqua cocta ſit magis ſecura et confert opilationi narū et corize. Membra expulſionis. Frangit lapidē in renib9 et prouocat mēſtrua ſedēdo in eius decoctione: et confert vlcerib9 eius et eijcit ſcoriam et ſeruz: et confert corrugationi oris matricis. et aperit ipſum et diuretica eius bibita: et mox emplaſtri ſuppoſita et potu ex ea uſq3 ad. ʒ. v.

De Baurach. Capitulum. lxxxviij.

b Baurach quid eſt. Eſt fortius ſale: et ē ex genere virtutis eius: ſz ſtipticitas non ineſt ei et q̄nq3 adurituri in oſtraco ſuper carbones inflāmatos donec aſſetur. Electio. Ex eo meli9 eſt armenū leue laminoſū frangibile ſpongioſū3 albuz aut purpureū aut roſeū mordicatiuū. et cōparatio quidez aphricani ad reliqua baurach eſt comparatio baurach ad ſalē. ſz baurach non comedit niſi propter magnā cauſā. et ſpuma baurach eſt ſubtilior q̄z baurach: et in eius virtute. et ex ea melior eſt ſpuma marmorea facile frangibilis. Natura. Calidū et ſiccum in fine ſecundi. et eius ſiccitas forſitan declinat ad tertiū. Operatiōes et proprietates Abſtergit fortiter lauat et proprie aphricanū. et mundificat et excoriat et incidit humores groſſos. et in baurach quidez ē ſtipticitas pauca cuz abſterſione bona propter ſui ſalſedinē niſi in aphricāo. In eo enim nō eſt ſtipticitas: ſz eſt abſterſio pura multa. et in ſale eſt ſtipticitas. et nō ē in ipſo niſi reſolutio pura. Decoratio. Attenuat capillos puluerizatū ſuper eos. et q̄n ex eo fit emplaſtrū attrahit ſāguinē ad illud qd̄ apparet de corpore et facit ut color ſit bonus et confert. ſed forſitan denigrat eius plurima comeſtio colorem. Vulnera et vlcera Confert pruritui propterea q̄ reſoluit virt9 et proprie aphricanū cū aceto et cōfert etiā ſcabiei. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Fit ex eo ceratū paralyſi proprie poſtreme: et precipue cū iam declinat et confert corroſiōi neruoꝝ. Membra capitis. Confert ſurſuribus et cū ſpuma eius cū melle diſtillat in aurem mundificat et aperit et confert ſurditati. et cū vino aut cū ſirupo cū ipſo confert ſonitui. Membra nutrimenti. Eſt malū ſtomacho corrūpens ipſum et aphricanū cōmonet vomitū: et ſi nō faceret vomere eēt pl9 incidiuū humoꝝ ſtomachi q̄z reliqua baurach. Et ex eo quidē cū ficubus fit emplaſtrū hydropiſi et extēnuat eam Membra expulſionis. Soluit cū ſuperponitur: et q̄n comeditur cū ruta et cymino aut decoctione rute et anete ſedat dolorē ventris pungitiuū: et cū hoc et ſimilibus vincit ſalem et bibitū cū quibuſdaz medicinis interficientibus vermes educit eos et ſimiliter cū linitur ex eo venter et ſumē: et ſedet qui linitur eſt iuxta ignem interficit eos: et per hec ſimilia diſtinguitur inter ipſum et ſalem. Venena. Confert omne baurach et precipue aphricanū prefocationi fungoꝝ valde: ſiue ſit aduſtū aut non aduſtū et ſimiliter eius ſpuma et ponitur cum adipe aſini aut ſuis ſuper morſum canis: et bibitur cū aqua frigida propter potū cantaridaꝝ. et qd̄ ex eo nominatur baurach ſiue nitrum bibitur cuz anindē propter nocumētum ſanguinis tauri.

De bulbo. Capitulum. lxxxix.

b Bulbus quid eſt. Eſt cepe qd̄ comedit par uuz ſiue cepe narciſci: et eius folia ſunt ſimilia folijs porri: et ipſius roſa eſt ſimilis viole: et eſt quedaz eius ſpēs que commouet vomitū3. Quidam vero dixerūt q̄ ipſe eſt cepe azirt et dixerūt quidā alij non. ſz eſt de genere porri: et videt q̄ ſit anagallis permutemus ergo intentiōes ab hoc. Natura. Propinquus eſt nature cepe: et forſitan eſt ſiccus in primo cū humiditate ſuperflua. Operationes et proprietates. Eſt inflatiuus et ſedatiu9 et exaſperat linguā. Decoratio. Linit ſuper pannū3 proprie in ſole et confert: et ſimiliter confert veſtigijs vlceꝝ. et ē exaſperans palatū et linguaz. et linit cum vitello oui ſup verrucas et cum oxymelle ſup vlcera lenia. Vulnera et vlcera. Quādo aſſat cū capite piſcis et aloe: et ponitur ſuper vlcus menti eradicat ipſum. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Cum ex eo fit emplaſtrū cum aceto eſt conueniens attritioni medij lacertoꝝ: et fit ex eo emplaſtrum podagre et dolorib9 iuncturaꝝ. et fit ex ipſo ſolo emplaſtrum tortioni neruoꝝ: et eſt emplaſtrū vnguis et auris et ſimiliter et fit ex eo emplaſtrum cum ſaniep.
Membra capitis. Eſt medicamen ſurſurib9 et vlceribus capitis: et linit ſup plagas capitis que non ſunt fracte. et permiſcetur cū vitello oui et linit. Mēbra oculi. Solus adminiſtret et cū vitello oui et cū adiungit ei acetum eſt medicamen bonuz ad garab et apoſtematibus lachrymaliuz. Membra nutrimenti. Qui ex eo eſt dulcis et rubeus eſt bon9 ſtomacho et fit ex eo ēplaſtrū cū melle dolorib9 ſtomachi: et amarus eſt melior et digerit cibum et multiplicat eius nutrimentū in ipſo: licet non ſit nutrimentū ſuū laudabile et precipue eius qd̄ eſt crudū3 et qui non digerit pungit et inflat. Membra expulſionis. Excitat coitum.

De bugenis. Capitulum. xc.

b Bugenis quid eſt. magis qd̄ ex ea adminiſtrat eſt radix eius: et ipſa quidem habet gummi et ſuccum: et eius gūma eſt fortior ſucco ipſius et q̄nq3 permiſcetur cū oleo tamari et pauco vino et concutit donec groſſum fiat. et ſm quantitatem equalitatis quaz habet in groſſitie eſt eius bonitas. Natura. Eſt calida ita3 ſicca in ipſo.
Operationes et proprietates. Eſt reſolutiua.
Vulnera et vlcera. Abradit oſſa corrupta propter vehementiā deſiccatiōis et mūdificat vlcera. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Conueniens eſt neruis. Membra anhelitus et pectoris. Confert ſuperfluitatib9 groſſis in pectore: et cōuenit pulmoni et vlceribus eius bibita et ſuffumigata. Membra nutrimenti. Confert duritiei ſplenis.

De buſuro. Capitulum. xci.

b Buſuruz et baluuz quid ſunt Nota ſunt. Natura. Frigida ſunt et ſicca in ſcd̄o et

albuſurum magis eſt ſtipticus quã caſſab. Operationes τ proprietates. Inflant τ proprie cum poſt ipſa bibit aquã: τ cũ ſunt dulcia faciunt euenire rugitũ plurimũ. τ faciũt euenire opilationes in viſceribus. τ decoctio albuſuri ſedat inflationẽ cũ cõſeruatione caloris innati: τ plurimis vſus ambo℞ generat in corpe humores groſſos. Membra capitis. Albuſu℞ facit ſodã τ inebriat plũ τ ambo ſũt bona carni: q̃ eſt inter dẽtes τ gingiuas. Membra anhelitus τ pectoris. Ambo ſunt mala pectori et pulmoni. Membra nutrimenti. Preparãt ſtomachũ τ faciũt cõngere opilatões epatis τ ipſo℞ digeſtio eſt tarda: τ frangibile eſt minoris digeſtiõis τ nutrimẽtũ ipſo℞ eſt paruũ τ algelagueruiẽ minoris tarditatis. Mẽbra expulſionis. Vnũquodq; co℞ ſtringit ventrem ꝓprie cum miſcet cũ vino pontico aut cũ aceto: τ albala facit abundare lac τ qñ bibit cũ aceto pontico ꝓhibet fluxũ matricis. τ ꝓhibet fluxũ ſanguinis hemorroida℞. Febres. Vſus eo℞ plurimus facit cadere in tremorem τ horripilationem.

De buncho. Capitulum. xcij.

Buncha quid eſt. Eſt res delata de iamen

b Quidã aũt dixerũt ꝙ eſt ex radicib⁹ aniʒalez cũ mouet τ cadit. Electio. Meliꝰ eſt citrinũ τ leue boni odoris. Albũ vero τ g̃ue eſt malũ. Natura. Eſt calidũ τ ſiccũ in pmo ſm quoſdam eſt frigidũ in primo. Operationes τ ꝓprietates. Conſortat membra. Decoratio. Mundificat cutẽ τ exſiccat humiditates que ſũt ſub ea: facit odorem corpis bonũ. τ abſcindit odorẽ pſilotri. Mẽbra nutrimẽti. Eſt bonũ ſtomacho.

De batecha. Capitulum. xciij.

Batecha quid eſt notum eſt. Natura. Fri

b gida eſt in principio ſecundi: τ humida in fine eius τ cũ eius ſemen deſiccat nõ eſt humectatiuũ imo deſiccat in primo. τ eius radix eſt deſiccatiua. Operatões τ ꝓprietates. Que matura ẽ ſubtilis τ imatura eſt ſpiſſa. Batecha pterea ciner icia matura imatura exiſtit cucumeris: τ in ipſa ẽ aptio quocũq; modo ſit. Melo autẽ melioris eſt humoris q̃ reliqua: τ eius caro ẽ digeſtiua abſterſiua: τ ꝓprie eius ſemẽ. matura vero τ imatura abſterſiue ſunt abſterſiue. τ ſemen eius ẽ fortioris abſterſionis τ ipſa qdem cõuertit ad quẽcũq; humorẽ quẽ in ſtomacho inuenit: τ eſt ad phlegma vehementiꝰ declinis q̃ ſit ad cholerã: q̃ũ ergo ad melancholiã. melo vero non cõuertit velociter. Decoratio. Mũdificat cutem τ ꝓprie ſemen eius: τ illud qd eſt in interiori pte ipſius etiã confert pãno τ morphee τ furfuribus: τ ꝓpe quãdo cõficitur qd eſt eius interius ſi cui eſt cũ oleo d: frumento τ exſiccat in ſole. Mẽbra oculi. Fiat ut cortex eius fronti adhereat: τ ꝓhibet fluxũ ad oculũ fieri. Membra nutrimenti. Eſt vomitiua τ ꝓpe radix eius. Nam due. ʒ. eius cũ vino mouent vomitũ ſine labore cũ bibit ex eis obulus. Cũq; batecha non digerit bene gnãt cholericã paſſionem, melo aũt eſt tarde digeſtionis niſi quãdo comedit cũ ſeo quod eſt interius eius. τ ipſius qdem nutrimentũ eſt rectius τ eius humorẽ cõuenientior: oportet pterea ut cibũ ſequat aliũ. batecha enim ſi non ſeqtur aliquid aliud facit nauſeã τ vomitũ. poſt aũt ipm calefactus bibat oxymel: et humectatus olibanũ aut zinziber nutritũ τ vinum. Membra expulſionis. Prouocat vrinã quod ex eo matu℞ eſt τ crudum ipſius: τ cõfert lapidi in renibus τ veſica cũ eſt ipius τ ꝓpue lapidi renum. τ melo qdem eſt minoris ꝓuocatiõis τ eſt magis abſterſiuus τ velocioris deſcẽſionis ꝓcipue qui eſt mellis. Venena. Cũ corrũpitur in ſtomacho cõuertitur ad naturam venenoſam. oportet ergo ut cũ grauat extrahatur velociter.

De bule. Capitulũ. xciiij.

Bule quid eſt. Dixit alkanzi ꝙ eſt cucumer i

b dus. τ eſt ſimilis cucumeri capparis τ eſt amarus τ ſimilis zinziberi. Natura. Calidũ eſt τ ſiccũ in ſcdo. τ apud quoſdã in tertio. Operationes τ ꝓprietates. Eſt ſtipticus cõfortans viſcera. Inſtrumenta iunctura℞. Confert duritiei nervo℞ τ humiditati co℞ τ egritudinib⁹ ipſo℞ frigidis ſicut paralyſi τ tortura. Membra nutrimenti. Accẽdit ignẽ ſtomachi τ cõfert vomitui τ intrat in algeguarſet. Mẽbra expulſionis. Cõſtringit ventrẽ τ ſiccat τ vẽtoſitatẽ.

De bellíricis. Ca. xcv.

Bellirici qd ſunt. Sũt ꝓpinq nature emblic

c co℞: τ co℞ medulla ẽ dulci ꝓpinq̃ alabuch. Natura. Frigidi ſunt in pmo ſicci in ſecundo. Operationes τ ꝓprietates. In ipſis ẽ virtus ſubtiliatiua: τ virtus cõtractiua. Mẽbra nutrimenti. Conſortant ſtomachũ aptatõe τ aggregatione τ prohibent mollificationem eius τ humiditatem ipſius: τ nihil eſt qd ita preparat ſtomachũ ſicut ipſi. Membra expulſionis. Fortaſſe ſtringunt ventrem. τ apud quoſdam leniunt ventrem tãtum τ eſt manifeſtum: τ ipſi quidem conſerunt inteſtino recto τ ano.

De Bederẽzego. Ca. xcvi.

Bederẽzegun qd eſt. Natura. Eſt calida τ ſicca in ſecũdo. Opatões τ ꝓpetates. Confert omnibus egritudinibus phlegmaticis τ melancolicis. Decoratio. Efficit odorẽ oris bonum. Vulnera τ vlcera. Confert ſcabiei melancolice. Membra capitis. Confert opilationibus cerebri. τ remouet fetorem oris. Membra anhelitus τ pectoris. Lenificatiua eſt τ confortatiua cordis aufert tremorem cordis. Membra nutrimenti. Iuuat digeſtionem τ confert ſingultui. Permutatio. Loco eius ponitur in leniſicando pondus ipſius de ſeta τ due tertie ponderis ipſius de cortice citri.

De baurach kebuli Ca. xcvij.

Baurach kebuli qd eſt. Eſt ſemẽ ſeudinum

b aut indum: τ habet duas ſpẽs q̃rũ vna eſt parua abſq; rugis: τ alia magna cũ rugis: et earum melior eſt parua. Inſtrumẽta iuncturarum.

Eradicat phlegma ex iuncturis. Membra expulſiõis. Soluit phla ex inteſtinis vermes τ aſcarides: τ eſt in hoc valde bona.

De beheremigi. Capitulum. xcviij.

Beheremigi quid eſt. Eſt ex aromaticis. Operationes τ ꝓprietates. Reſoluit inflationẽ in omni loco eius embrocatio. Membra capitis. Eius flos ẽ bonus vẽtoſitatib⁹ groſſis in capite: τ cũ eius folia odoratur ſimiliter. Membra expulſionis. Soluit ventrẽ.

De buzeiden. Capitulum. xcix.

Buzeiden quid eſt. Eſt medicina lignea in

da in qua eſt virtus ſimilis virtuti been. Electio. Illa que ex ea bona eſt: ẽ alba groſſa maketrũ lincerũ aſpa. leuis do τ tenuis ligni: τ pau ex albedini ẽ mala: τ adulterãt eã cũ lanbati barbarica. Natura. Calida ẽ in ſcdo ſicca in primo. Operationes τ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiua. Inſtrumẽta iuncturarũ. Confert dolori iũcturarũ τ podagre. Membra expulſionis. Augmentat coitũ. Venena. Confert venenis.

De bukida Capitulum. c.

Bukida. Natura. Frigida eſt. Operatiões τ ꝓprietates. Eſt abſterſiua et ẽ in ipſa ſtipticitas τ i tecis τ i fructib⁹ eiꝰ eſt hũiditas. Decoratio. Abſtergit faciẽ. Vulnera τ vlcera. Ponit trita ſup vlcera τ ſcabiez τ cõglutinat plagas ꝓpter ſtipticitatẽ τ abſterſionez ſuã τ ꝓprie cortex arboris eius τ aſpergit cũ aqua ſua: τ fit embroca cũ decoctione radicis eiuſ τ foliorum etiã ipſi⁹ ſuper oſſa fracta. Membra expulſionis. Cortex eius groſſus ſoluit phla qñ bibit ex aur. cũ aqua frigida τ vino:

De bihar. Capitulum. ci.

Bihar quid ẽ. Eſt illa que vocat kenſez. ſ. oculus vacce: roſa eius citrini coloris: rubea i medio groſſior roſe camemille. Natura. Calida in ſecũdo ſicca in primo. Mẽbra capitis. Eius odor confert ventoſitatib⁹ groſſis in capite.

De buſiri Capitulum. cij.

Buſiri. Operationes τ ꝓprietates. Reſoluit ꝓprie cuius flos ẽ bene apparẽs et abſtergit cũ equalitate. Decoratio. Silueſtris hũs florẽ bñ apparentẽ rubificat capillos. Apoſtemata τ bothor. Decoctio folio℞ illi⁹ cõfert apoſtematib⁹. Vulnera τ vlcera. Cũ melle more emplaſtri ponit ſup vulnera τ vlcera. Inſtrumenta iuncturarũ. Eius decoctio cõfert attritioni lacerto℞. Membra capitis. Colluit os cũ decoctione eius ꝓpter dolorẽ dentiũ. Membra oculi. Eius decoctio confert opthalmie calide. Mẽbra anhelitus τ pectoris. Decoctio ipſius cõfert antique. Mẽbra expulſionis. Hũs folia alba: τ hñs folia nigra cõferũt ſolutiõi vetuſte.

De babeche. Capitulum. ciij.

Babeche quid eſt. Similis eſt virtuti lentiũ τ eſt difficilioris digeſtionis. Natura. Eſt equalis declinãs ad ſiccitatez. Operatiões τ ꝓprietates. Eſt ſtiptica ſicut lens τ generat melãcoliã. Apoſtemata τ bothor. Eſt bona vtriſq; τ fit ex ea emplm hernie τ rupture infantium. Membra expulſionis. Stringit ventrem

De beleeguaſcẽ. Capi. ciiij.

Beleeguaſcen quid eſt. Eſt coriãdrũ puteii: τ pſice eſt beleguaſcen: τ ſyriace ẽ capillus porcinus: τ arabice ẽ capillus alguli: τ eſt herba parua cui⁹ ortus ẽ in ſalub⁹ τ curſibus aquarũ τ fluminũ: τ ortus in puteis τ ẽ ſimilis coriandro humido: ſed eius thyrſi ad rubedinem τ nigredinẽ declinãt ſine ſtipite exiſtẽtes neq; habẽt florẽ neq; ſemẽ cuius virtus cito tollit. Natura. Salic. eſt equalis. Ego aũt dico ꝙ fortaſſe declinat ad caliditatẽ valde parũ τ ſiccitatẽ. Operationes τ ꝓprietates. Eſt reſolutiuus ſubtiliatiuus aperitiuus: τ in ipſo ẽ ſtipticitas ꝓhibẽs curſum: τ qñ permiſcet cibo gallo℞ τ coturnicũ facit eos fortes τ ad dimicandũ τ ad interficiẽdũ. Decoratio. Eius cinis cũ aceto τ oleo cõfert alopitie τ tyrie. τ ipſe cũ oleo myrtino τ vino ꝓlongat capillos: τ prohibet eo℞ caſum. Apoſtemata τ bothor. Confert alduhelle τ delet ſcroſulas. Vulnera τ vlcera. Cõfert fiſtulis τ vlcerib⁹ ſrandulẽtis τ humidis. Membra capitis. Eius cinis cõfert ſurfuribus. Membra oculi. Confert algarab. Membra anhelitus τ pectoris. Confert pulmoni purgando ipſum valde. Membra nutrimẽti. Confert cũ vino fluxui ſuperfluitatũ ad ventrez τ ſtomachũ τ cõfert dolori ſplenis τ cõfert icteritie. Mẽbra expulſiõis. Prouocat vrinã frãgit lapidẽ ꝓuocat mẽſtrua: τ extbit ſecũdinam: τ purgat mulierẽ ſeni: τ abſcidit fluxũ ſanguinis: τ apud plures ſtringit ventrẽ: τ ſm filiũ Meſeguer ſoluit. Venena. Ipſe cũ vino cõfert morſib⁹ ſerpentũ τ canis rabioſi τ venenoſis aliis. Permutatio. Loco eius in aſmate ponit pond⁹ ipſius de flore viole cũ medietate põderis ipſius de ſucco ligritie

De bedarungi Capitulum. cv.

Bedarungi quid eſt. Eſt ocymũ fluuiale et

b dicunt homines qdã ꝙ eſt bedarambina τ eſt aluch τ eſt notũ. τ oleũ eius in potentia eſt oleũ alcheiri veruntamẽ eſt debilius eo: τ in ipſo quidem ſunt virtutes cõtrarie. Natura. Calida ẽ in pmo declinãs ad ſcdm ſiccũ in pmo. τ in ipſo ẽ hũiditas ſupflua cui⁹ fortaſſis hũiditatis ſumma ad ſcdm declinat non in ſiba. Opationes τ ꝓprietates. In ipſo eſt ſtipticitas τ ſolutio contrahit enĩ niſi inueniat ſupfluitatẽ preparatez. Si autem inuenit humorem ſoluit: τ in ipſo ſunt reſolutio: τ digeſtio: τ inflatio τ velocitas ad putrefactionem: τ generat humorem malum melancholicuz τ eius ſemen confert ei in quo generat melancholia. Apoſtemata τ bothor. Cõfert qñ cũ aceto τ oleo roſ. linit ſup apoſtemata calida. Mẽbra capitis. Ei⁹ ſuccus diſtillatus cõfert fluxui ſãguinis ex naribus ꝓcipue cũ aceto vini τ canfora τ facto licinio τ intincto in ipſo et remouet ſtuporẽ dentiũ. τ eſt ex eis q̃

ſedant ſternutationē in ɔplexione vna ⁊ mouet eam in ɔplexione alia. Membra oculi. Confert pulſationi oculi mox emplaſtri ſuppoſitū: ⁊ facit ꝓuenire tenebroſitatē viſus conſeſtī: propterea quia cō mouet humiditatē eius: ⁊ conturbat eam: ⁊ eiꝰ ſuccus confortat viſum facto collyrio ex ea. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor valde ⁊ deſiccat pulmonē ⁊ pectꝰ ⁊ alcariaam ex aqua eiꝰ cōfert ſtricture anhelitus ⁊ eius aq̄ eſt bona ſputo ſanguinis ⁊ facit abundare lac. Membra nutrimenti. Difficilis eſt digeſtionis ⁊ putrefactionis velocis ⁊ eſt malū ſtomacho ꝓpter folia eius. Membra expulſionis. Cōſtringit ꝙ ſi inuenerit humorem ꝑparatū ſoluit ⁊ prouocat ⁊ nocet ano. ⁊ eiꝰ ſemen confert difficultati vrine. Venena. Ponitur ſuper puncturam veſpe ⁊ ſcorpionum ⁊ draconis marini.

De Bertanich. Ca. Lxi.

Ertanich quid eſt. Dicitur ꝙ eſt acor ⁊ di
b citur ꝙ eſt foliū qđ aſſimulatur folijs acetoſe ſilueſtris. verūtamen eſt vicinior nigredini ⁊ eſt groſſior. Operatiōnes ⁊ proprietates. Eius folia ſunt ſtiptica Vulnera ⁊ vlcera. Cōſolidat vulnera ⁊ vlcera. Membra capitis. Eiꝰ ſuccus eſt melior res vlceribus antiquis que ſunt in ore ⁊ alcola: ⁊ oportet vt fiat ex eo rob ⁊ confert alcola.

De Bilomon. Ca. Lxij.

Bilomon quid eſt. Eſt alſarſague ſilueſtris
b ⁊ eſt ex titimalis ⁊ eius ſemē eſt ſignū ſicut ſunt titimala. Membra expulſionis. Soluit.

De Bebilſi. Ca. Lxiij.

Ebilſi qđ eſt. Eſt illud qđ dr̄ papauer cor
b noſum ⁊ ſpumoſum ⁊ ipſm efficit opatōes ⁊ timali in ſolutōne ſua. Natura. Calidū eſt nimiū. Membra expulſionis. Soluit ſicut titimali.

De Benec guariden. Ca. Lix.

Enec guariden. Membra expulſionis.
b Cōfert doloribus matricū ⁊ renū poſtq̄ eius frangatur reſolutio cū oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui q̄re nō induratur ⁊ prouocat vrinā ⁊ menſtrua ⁊ facit abortū ⁊ cū corduneno vȝ hemorroidibus. Febres. Confert rigori. Venena. Confert venenis q̄ ſūt ex venoſis minoribꝰ. Permutatio. Loco eiꝰ ponit̄ choſſore.

De Baraſican. Ca. Lx.

b Araſican qđ ē. Eſt bedelkeſ ex cuiꝰ ſemine nigri armillas faciūt ⁊ eſt herba. Gal. calā in ꝑncipio ꝑmi: ſicca in ſecundo.

De bithar Ca. Lxi.

b Ithar qđ eſt. Eſt virga paſtoris: ⁊ nos qđ narrabimꝰ ꝓprietates virge paſtoris in capitulo de hain.

De Beuſderbendio. Ca. Lxij.

Euſderbendiū qđ eſt. Eſt collyriū albū al
b lanū de armenia. Apoſtemata ⁊ bothor

Adminiſtrat̄ in apatibꝰ calidis ⁊ bothor calidis. Inſtrumenta iuncturar̄. Fit emplaſtrū ex eo ſuꝑ podagrā calidam.

De Balauſtia Ca. Lxiij.

Alauſtia quid ē. Eſt flos granati ſilueſtris
b perſici aut egiptij: ⁊ ipſa quidem q̄nq̧ ē rubea ⁊ q̄nq̧ ē alba ⁊ q̄nq̧ ruſea: ⁊ ſucci eiꝰ natura eſt ſicut ſucci barbe hyrcini. Inq̄t paul'. Virtus eius eſt ſicut virtus pulpe granati. Natura. Frigida ē in fine ꝑmi: ſicca in ſecūdo. Opatiōes et ꝓprietates. Stiannatiua eſt ⁊ retinet fluxū omnē ſanguinis ⁊ generat melancholiam. Decoratio. Bona eſt gingiue ſanguinee. Vulnera ⁊ vlcera. Cōſolidat plagas ⁊ vlcera antiqua ⁊ alhocor ⁊ ꝑcuſſionē puluerizata. Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex ea emplaſtrū qđ adheret rupture. Membra capitis. Fortes efficit dentes motos. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet fluxū ſanguinis. Membra expulſionis. Stringit ⁊ confert vlceribꝰ inteſtinor̄ ⁊ fluxui matricis: fluxui ſanguinis eius. Permutatio. Loco eiꝰ ponit̄ cortex glandis ⁊ caput granati.

De butyro. Ca. Lxiiij.

Vtyrū. Natura. Calidū eſt ⁊ humidū
b in ꝑmo ⁊ eiꝰ gradꝰ in humiditate ē altior. Operationes ⁊ proprietates. Eſt maturatiuū reſolutiuū mollificatiuū ⁊ eiꝰ reſolutio eſt in corpibꝰ medijs nō duris ⁊ in corpibꝰ teneris eſt cū facilitate: ⁊ eiꝰ fumus exſiccatiuꝰ eſt ⁊ ſtringit facile ⁊ eſt ſedatiuꝰ dolor̄ interior̄ ⁊ materier̄ effuſar̄ ad mēbra. Decoratio. Linitur ex eo corpus ⁊ venter ⁊ nutrit ⁊ impinguat. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribus neruor̄ ⁊ implet vlcera ⁊ purgat ea.

Mēbra capitis. Bibuntur cū eo medicine que ſunt ad exituras velaminū cerebri ⁊ ad apoſtemata rad. cū auriū ⁊ narū ⁊ oris: ⁊ ad apoſtemata gingiue ⁊ ad cola: ⁊ linitur ex eo caro gingiuarū infantiū ⁊ fit facilis ortus dentiū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tuſſi ſicce ⁊ frigide ⁊ ꝓpter cū amigdalis ⁊ zuccaro: ⁊ ſimiliter in pleureſi ⁊ peripneumonia ⁊ ſputū facit facile ⁊ maturat: ⁊ ſimiliter cum oleo amigdalino eſt eius maturatio plima. Soluȝ a utē cū eſt eius mundificatio eſt minor maturatiōe eiꝰ ⁊ cū zuccaro eſt ecōuerſo: ⁊ ꝓhibet ſputū ſāguinis ⁊ ɔfert vomitui ſanguinis ⁊ ſaniei cū ex eo lambitur q̄ntitas. ℥.i.ſ. cū melle. Membra expulſionis. Lenificatiuū eſt pluſꝰ vſus eius ſoluit: ⁊ fit ex eo cliſtere ad apoſtemata calida ⁊ dura in inteſtinis: et matrice ⁊ teſticulis: ⁊ ponit̄ in medicis vulner̄ ⁊ vlcer̄ orificij veſice. Venena. Reſiſtit venenis ꝑcipue cū ex eo linit̄ morſus vipere.

De Barba ⁊ hyrcina. Ca. Lxv.

Arba hyrcina qđ eſt. In ipſa eſt parū cali
b ditatis ⁊ frigiditatis: ⁊ ita ꝙ tepefacit caliditatē eiꝰ ⁊ q̄ſi non ſit vehemētis frigiditatis: imo frigitas eiꝰ eſt in fine ꝑmi: ⁊ ſiccitas eiꝰ ē vehemens ꝑueniēs ad tertiū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſtiptica vſq̧ ad terminum: ⁊ radix eius eſt for

tis ſtipticitatis: ⁊ ponit̄ in tyriaca ad cōſtringenda membra ⁊ ſuccus eius eſt in ſtipticitate ſeminis roſarum. Vulnera ⁊ vlcera. Folia eius cū exſiccant̄ conſolidant ⁊ ɔferunt vlceribus antiquis: ⁊ eiꝰ flos in omnibꝰ illis eſt fortior. Membra capitis. Radix eius ē ex medicinis abſtergētibꝰ ſordities aurís ⁊ exſiccantibus vlcera eius ⁊ ɔferentibus odoratui. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Flos ⁊ folia ⁊ radix eius qđcūq̧ fuerit cū bibit̄ cū aqua ordei vlceribus pulmonis cōfert ⁊ ſuccus eius ſputo ſāguinis. Membra nutrimenti. Confortat ſtomachū ⁊ ꝓhibet effuſiones materierū ad ipſm: ⁊ ꝓpter ſuccus eiꝰ. Membra expulſionis. Eſt fortior medicina ad vlcera inteſtinor̄ q̄n bibit̄ flos eius ꝓpter aut ſuccus eiꝰ cū vino ad fluxū ſāguis ex matrice in modū emplaſtri ſuppoſitus aut bibitus.

De bdellio. Capitulum. cxvi.

Dellium iudaicū ⁊ bdellium mechinū qđ
b eſt. Bdelliū iudaicū aliud eſt ſiculū: ⁊ aliud arabicū qđ ē aliud a bdellio palmar̄ ſilueſtrium ⁊ ambo ſunt ex palmis ſilueſtribꝰ. Mechinū aūt ē ex fructu arboris palmar̄ ſilueſtrium. Electio. Melior duar̄ gūmar̄ ē illa que eſt varia clara ⁊ amari ſaporis: ⁊ eſt munda a lignis: ⁊ eſt facilis reſolōnis boni odoris: cuius fumus hȝ odorem picis ⁊ cū antiquat̄ bdellium iudaicū egredit̄ a lenificatione ad exſiccationē. Natura. Mechinum ē frigidum ⁊ ſiccū: ⁊ aliud ē calidū in fine ꝑmi lenitiuū ⁊ ꝓpter ſiculū ⁊ arabicum exſiccat tempꝰ. Operationes ⁊ ꝓprietates. Reſoluit ita ꝙ ſanguinem ɔgelatū ⁊ ē lenificatiuū maturatiuū diſrumpit ventoſitates. Et ſiculum eſt vehementis lenificationis ⁊ arabicū eſt ſiccius eo niſi recens. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata dura: ⁊ ꝓpter diſſolutū cū ſaliua ieiuni: ⁊ ſiſiſ reſoluit reliq̄ frigida. ⁊ mechium qđ non eſt ex fructu palmar̄ ſilueſtriū ⁊ eſt bdelliū iudaicū auſert ſcrofulas ⁊ bibit̄ decoctum ad apoſtemata intrinſeca ⁊ dura. Vulnera ⁊ vlcera. Linitū cum aceto ſuꝑ ſahaſat. Inſtrumenta iūcturar̄. Confert ɔtuſioni lacertor̄: et ſpaſmō ⁊ duritiei neruor̄ ⁊ coagulationi aliās ɔgelatum ipſor̄. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert doloribus cāne pulmonis: ⁊ apoſtematibꝰ eius ⁊ confert tuſſi antique ⁊ doloribuſ lateris: ⁊ arabicū confert apoſtematibꝰ epiglotis ⁊ gutturi. Membra expulſionis. Confert hemorroidibus bibitū ⁊ ſuppoſitū ⁊ ſuffumigatū ⁊ retinet ſāguinē ear̄ ⁊ confert lapidi renū: ⁊ q̄n ponit̄ in ſolutiuis ꝓhibet abraſionē inteſtinor̄ ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menſtrua: ⁊ de mechio etiā exiſtimat̄ ꝙ ipſm ꝓuocet: ſed non dubitat̄ q̄n ipſū ſtringat ⁊ frangat lapidē. Bdelliū vero arabicū clarū ⁊ rubeū q̄n terit̄ ex eo quātitas duorū aur. ⁊ bibit̄ cum aqua mellis minuit phlegma: ⁊ bdelliū vtrūq̧ reſoluit ramicē aque ⁊ apit os matricis clauſum ⁊ educit fetum: ⁊ mūdificat matricem ⁊ reſoluit apoſtemata ani ⁊ teſticulor̄. Venena. Confert morſibus venenoſor̄.

De butyro. Capitulum. cxvij.

Vtyrū nō recēs qđ eſt. Eſt faciēs opatōes
b butyri crudi ⁊ fortiꝰ in maturatione ⁊ mollificatione lenificatōe ⁊ calefactione. ꝑmittimus ergo de ipſo qđ dictū eſt in capitulo de butyro crudo in littera ſe: ⁊ adiungamus ad hoc. Natura. Calidū eſt in ꝑmo hūidum in ipſo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt maturatiuū reſolutiuū ⁊ ipſm quidem non opatur niſi in corporibus teneris medijs non in duris. Apoſtemata ⁊ bothor. Maturat apoſtemata ⁊ ꝓpter illa que ſunt in radice auris: ⁊ ꝓpter infantū ⁊ mulier̄: ⁊ neq̧ poteſt ſanare aliquid in corporibus duris. Membra capitis. Maturat apoſtemata que ſūt poſt aures in corporibus teneris humidis. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Lenit pectus ⁊ maturat ſuꝑfluitates in ipſo ꝓpter cum melle ⁊ zuccaro ⁊ amigdalis amaris. Membra expulſionis. Ipſum cum amigdalis q̄nq̧ ſtringit ventrē ꝓpter ſtipticitatem que eſt in ipſo ⁊ quādoq̧ ſoluit. Venena. Eſt tyriaca venenis in potu ſumptū.

De bitumine iudaico. Capitulū. cxviij.

Itumen iudaicū qđ eſt. Dixerunt ꝙ bitu
b men aliud eſt qđ manat de q̄buſdā montibus ⁊ aliud eſt ꝙ natat i q̄buſdā meatibꝰ aque: ⁊ nigr̄ q̄dem ē malū ſiſ picis: ⁊ eſt fruſtū nigr̄ leue ex quo cū maſticat̄ egredit̄ ſapor picis: ſȝ ipſm ē frangibile. Electio. Illud qđ melius ē purpureum clar̄ cū ſplendore forte pōderoſū. Nigr̄ vero ſordidum ē malū. Natura. Calidū eſt in 3ꝰ ſiccum ad ipſm. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Virtus eius ē ꝓpinqua virtuti picis: ⁊ ipſm cōfortat mēbra ⁊ liq̄facit ſanguinem ɔgelatū in ventre quādo bibit̄. Decoratio. Confert albedini vnguis linitum. Apoſtēata ⁊ bothor. Confert ſcrofulis. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur ſuꝑ impetigines ⁊ ſuꝑ apoſtematōem vlcerum ⁊ non gnerat ea apoſtemata. Inſtrumenta iuncturar̄. Eſt emplm podagre ⁊ bibit̄ ⁊ linitur ad ſciaticā. Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Confert tuſſi ⁊ vlceribus pulmonis ⁊ iuuat ad ſputendū ⁊ extrahit ſaniem ex pectore ⁊ confert apatibus ambar̄ amigdalar̄ ⁊ ſquinantie. Membra expulſionis. Confert duritiei matricis ⁊ q̄n ſupponit̄ fumus eius confert exitui matricis et doloribus eius: ⁊ quando fit cliſtere ex eo cū aqua ordei confert dyſenterie.

Capitulum de littera. C.

De coagulo. Capitulum. cxix.

Oagulū qđ ē. Coagula ſūt plurima ⁊ nos
c dicturi ſumus vnūqđq̧ coagulū in capitulo rememorationis animalis cuius eſt. Electio. Ex oīs melius ē in ſpecie coagulū leporis. Natura. Omnia ſunt calida ⁊ ſicca ignea. Operationes ⁊ ꝓprietates. Reſoluit omē cōgelatum ſāguinis ⁊ lactis caſeati: ⁊ humoris groſſi ⁊ coagulat omne liqdum ⁊ omne inciſiuū ⁊ ꝓhibȝ omnē fluxū ſāguinis: ⁊ curſū ſanguis mulier̄: ⁊ omne eſt ſubtiliatiuū: ⁊ non ē dubiū q̄n cū hoc ſit deſiccatiuū. Inquit Galie. non adminiſtretur quod

ex coagulis acutum eſt in loco vbi neceſſaria eſt cō/
ſtrictio. Mēbra capitis. Confert omnia cū bi
bitur epilepſie ⁊ ꝓprie camelinū. Mēbra anhe
litus ⁊ pectoris. Reſoluit ſanguinem cōgelatum in
pulmone. Mēbra nutrimēti. Reſoluit lac ca
ſeatum in ſtomacho cū bibit cum vino: ⁊ reſoluit ſā
guinem cōgelatū in ſtomacho: ⁊ eſt malū ſtomacho
Membra expulſiōis. Cū ſupponit pꝰ purga
tiōem menſtruoꝝ iuuat ad īpregnādum: ⁊ ſi bibatur
poſt purgationē iuuat ad impregnādū ⁊ cōfert pre
focationi matricis ⁊ ꝓprie coagulum, camelinum
⁊ cōfert vlceri inteſtinoꝝ ⁊ ꝓprie coagulū pulli eq
ni. Venena. Oia ſunt bezahar ⁊ conferunt hy
oſquiamo nigro ⁊ magis iuuatiua ad illud ſunt co
agula hedi ⁊ huuli ⁊ ceruoꝝ ⁊ huuli ⁊ agni: ſanant a
venenis: ⁊ in oībus oībus tres arculuſet. Sicq;
potio ipſoꝝ .x. kirat cū linimēto: ⁊ coagulū hedi eſt
bezahar euforbij. De citro Capitulum .cxx.

Jtrū quid eſt. Eſt notū. ⁊ oleū ipſius factū
ex eo ⁊ ex cortice eius ē forte: ⁊ factum ex
flore ipſius ē debilius in oī capitulo.

Natura. Cortex citri ē calidus in primo ſiccus i
fine ſecundi: ⁊ eius caro ē calida in primo ⁊ humi/
da in ipſo. Quidā autē dixerūt ꝙ ē frigida ⁊ hu
mida in primo ⁊ eius frigiditas magis: ⁊ ipſius ace
toſitas frigida eſt ⁊ ſicca in tertio: ⁊ eius ſemen ē ca/
lidū in primo ⁊ ſiccū in ſecundo. Operationes ⁊ ꝓ
prietates. Caro eius inflat ⁊ folia ipſius ſedāt infla
tionē ⁊ eius flos ē ſubtilior eis: ⁊ eius acetoſitas eſt
ſtiptica frāgēs cholerā rubeā: ⁊ eius ſemen ⁊ cortex
ipſius ſunt reſolutiua ⁊ cū ponit eius cortex in pan
nis ꝓhibet tineas: ⁊ eius odor rectificat corruptio/
nē aeris ⁊ peſtilētiā. Decoratio. Eius acetoſitas
abſtergit colorē ⁊ aufert pānū. ⁊ quod ex cortice eiꝰ
adustum eſt bonū ē albaras linitū: ⁊ decoctio eiꝰ bo
nū efficit odorē oris: ⁊ ē ipinguatiua corporis: ⁊ cō
tex eius retentus odorē oris bonū efficit ⁊ eius de/
coctio etiam ſimiliter cū tenetur in ore. Apoſte
mata ⁊ bothor. Acetoſitas eius valet impetigi
ni illinita. Inſtrumēta iuncturarū. Eius oleū
valet mollificationi neruorū ⁊ non fiat niſi ex corti/
ce eius ⁊ confert paralyſi ⁊ ipſius acetoſitas eſt ma/
la neruis. Mēbra capitis. Confert torture oris
Membra oculi. Fit collyrium cū acetoſitate
eius: ⁊ remouetur icteritia oculi. Membra anhe
litus ⁊ pectoris. Eius acetoſitas ſedat tremorē cō
dis calidū: ⁊ nutrimentū eſt bonū gutturi ⁊ pulmo
ni: ⁊ eius acetoſitas eſt mala pectori: ⁊ medulla citri
cū coquitur cū aceto ⁊ ponitur ex ea medietas alſa
draiati interficit ſanguiſugas trīgīta ⁊ eas edu
cit. Membra nutrimēti. Caro ipſius eſt mala
ſtomacho inflatiua tarde digeſtionis quā oꝫ n t co
medat cum aluminis ⁊ ſimiliter mixta cū melle ē ſa
nior: ⁊ magis recipiens digeſtionē niſi ſit plurima
⁊ eius quidē folia confortant ſtomachū ⁊ viſcera: ⁊
poſtea flos ipſius ⁊ cortex ipſius cū ponit in aba/
riſe ſicut ſemina que pro condimento ponuntur
ad iuuā digeſtionē. Ipſa tamē cortex nō digerit

ꝓpter duriciē ſui: ⁊ ipſius decoctio ſedat vomitum
⁊ rob eius eſt rob acetoſitatis preparat ſtomachum
⁊ aqua acetoſitatis eius valet icteritie ⁊ ſedat vomi
tum cholericum ⁊ facit appetitū: ⁊ oportet quidē vt
citrū comedatur ſingulare ꝙ non cōmiſceat cibo
ante ſe neq; poſt ſe. Mēbra expulſiōis. Eius
caro facit ventrem ſe poſſidere colicū: ⁊ ipſius ace/
toſitas retinet ventrem ⁊ confert ſolutioni cholerice
⁊ eius ſemen cōfert hemorroidibus: ⁊ in eius ſemi
ne eſt virtus ſolutiua: ⁊ ſuccus acetoſitatis eius ſe/
dat infirmitatē mulieris. Venena. Seminis
eius pondus ʒ. ij. cū vino melle ⁊ aqua calida illi
nitū reſiſtit venenis omnibꝰ: ⁊ proprie veneno ſcor
pionis bibitum aut linitū: ⁊ eius cortex ē vicinus illi
⁊ ſuccus corticis cōfert morſioni vipere bibitus: et
cortex eius pro emplaſtro ſuperpoſitus eſt vicinus
illi.

De ceruſa Capitulum .cxxi.

Eruſa quid eſt. Eſt cinis plūbi aut alan
noch ⁊ tamē ī ea que fit ex alannoch mul
tū elaboratur in adurendo. Fit alſreng. ⁊ acquirit
ſuperfluam ſubtiliationē. Quādoq; vero fiunt
omnes ceruſe cū aceto: ⁊ quādoq; cū ſalibꝰ: ⁊ quā
doq; fiunt pluribus modis ſm ꝙ ſcitur in libris
huius artis. Natura. Frigida ⁊ ſicca eſt in ſecū
do. Operationes ⁊ ꝓprietates. Que fit cū ace
to eſt vehementis ſubtiliationis ⁊ magis profūdās
⁊ in alia nō eſt vehemens ſubtiliatio ⁊ eſt glutinati
ua ⁊ ꝓprie alaſreng. Apoſtemata ⁊ bothor. Le
nificat apoſtemata dura ⁊ frigida. Vulnera ⁊ vlce
ra. Ponitur in emplaſtris ⁊ implet vlcera ⁊ ge
nerat in eis carnē ⁊ corrodit ⁊ ꝓprie alaſreng. carnē
malā ⁊ alaſreng. etiā fortior eſt in generatiōe carnis
Membra oculi. Confert bothor oculi. Mē
bra expulſionis. Eſt ex medicinis que conferunt
fiſſuris ani. Venena. Eſt ex venenis ⁊ expoſitō
rememorationis eius eſt in capitulo de venenis.

De camemilla Cap. cxxij.

Amemilla quid eſt. Ex ea eſt alia cuius
flos eſt citrinus: ⁊ alia cuius flos ē purpu
reus: ⁊ alia cuius flos eſt albꝰ ⁊ nota eſt. ⁊ folia quī
dem ipſius ⁊ flos reſeruantur ſi fiant ex eis trociſci.
⁊ eius radix deſiccat: ⁊ ipſa quidē eſt ſm Gal. pro/
pinqua virtuti roſe in ſubtiliatione ſua: ſed eſt cali
da: ⁊ eius caliditas eſt ſicut caliditas olei ſcilicet cō
uenientis. Natura. Calida ⁊ ſicca in primo. Ope
rationes ⁊ ꝓprietates. Eſt apertiua ſubtiliatiua
ſpiſſitudinis mollificatiua reſolutiua cum pauca
attractione: imo abſq; attractione ⁊ eſt hec eius ꝓ
prietas inter medicinas. Apoſtemata ⁊ bothor.
Sedat apoſtemata calida mollificādo ⁊ reſoluēdo
ipſa lenificat dura q̄ nō ſint ſtricta valde: ⁊ bibit ꝓ
opilata viſcerū. Inſtrumēta iuncturarū. Mol
lificat tetanū ⁊ confortat mēbra neruoſa oīa: ⁊ ē ex me
dicinis plus cōferētibus laxitudini q̄ relique: quia
caliditas eius ē ſimilis caliditati aīalis. Mēbra
capitis. Eſt confortatiua cerebri cōferēs ſode fri
gide ⁊ ad euacuādas materias capitis: quia reſoluit

abſq; attractiōe: ⁊ hec ē eius ꝓprietas ⁊ confert puſtu
lis oris: Mēbra oculi. Sanat aligarab diruptū
more emplaſtri ſuppoſita. Membra anhelitus ⁊
pectoris. Alleuiat ſputū. Membra nutrimenti.
Aufert icteritiam. Membra expulſionis.
Prouocat vrinam ⁊ egredi facit lapidem ⁊ ꝓprie q̄
ex ea eſt purpurei floris. ⁊ cū camomilla quidē va
porat veſica ꝓpter dolores frigidos: ⁊ prouocat mē
ſtrua bibita ⁊ ſedendo in aqua ipſius ⁊ educit em
bryonem ⁊ ſecūdinam ⁊ confert iliace. Febres.
Fit inunctio ex oleo eius in febribus periodicis ⁊ bibi
tur ꝓpter febres antiquas in fine earū ⁊ cōfert omni
febri abſq; forti acuitate cū apoſtema calidum non ē
in viſceribꝰ exiſtēs in ea. ⁊ quoq; confert apoſtemoſe
cū nō eſt calidū. ⁊ ē eius maturatio etiā cum iam fit
mata eſt digeſtio. Permutatio. Loco ipſiꝰ po
nit in confortatione cerebri ⁊ iuuamento qȯ confert
in ſoda berengeſif ⁊ eſt abrotanum.

De cepe. Capitulum .cxxiij.

Epe quid ē. Notum eſt: imo in ipſo ē acui
tas inciſiua amaritudo ſtipticitas. Come
ſtum vero ex eo qȯ ē longius ē acutius. Et
rubeum ē acutius albo ⁊ ſiccū humido ⁊ crudum aſ
ſato. Natura. Eſt calidum in tertio. ⁊ ē in ipſo hu
miditas ſuperflua. Operationes ⁊ ꝓprietates.
Eſt ſubtiliatiuū inciſiuū ꝓprie qȯ comedit ⁊ in ipſo
cū ſtipticitate quā habet ē abſterſio ⁊ apertio fortius. ⁊
in ipſo ē inflatio ⁊ in ipſo ē attractio ſāguinis ad exte
riora. quare rubificatiuū cutis. ⁊ in non cocto quidem
non generat nutrimentū de quo ſit curandū. ⁊ aſſa/
tum cū cepe minus ē inflatiuū eo qȯ eſt ſine cepe. ⁊
nutrimētū eius quod decoquit etiā eſt humor groſ/
ſus. Cepe propterea qȯ comedit ꝓprie confert nocumē
to aquarum. ⁊ ex eis que delent ſerpiginē eſt ipſm cū
proijcitur eis ſcopha. Decoratio. Rubificat fa
ciem ⁊ ſemen eius delet morpheam ⁊ cum fricat ex
eo in circuitu loci alopitie confert valde: ⁊ ipſm cū mel
le eradicat verrucas. Vulnera ⁊ vlcera. Aqua eiꝰ
valet vlceribus ſordidis: et confert cum adipe gal/
line excoriationi que fit ex calciamentis. Mēbra
capitis. Cuiq; fit caputpurgiū cū aqua ipſius ⁊ cō
fert capiti ⁊ mundificat ipſm. ⁊ diſtillat in aurem ꝓpt
grauedinem capitis ⁊ tinitū ⁊ putredinē in auribus
⁊ aquam. ⁊ eſt ex eis que faciūt ſodā. Et plurimꝰ eiꝰ
vſus facit ſaber. ⁊ ē ex eis que nocēt intellectui ꝓptēa
ꝙ generat humorē malū ⁊ ipſm multiplicat ſaliuā.
Membra oculi. Succus eius qȯ comedit cōfert
aque deſcendenti in oculum ⁊ abſtergit viſum: ⁊ ex ſe
mine eius fit alcofol cū melle ad albulam oculi.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Aqua cepe cum
melle confert ſuffocationi. Membra nutrimenti.
Silueſtre eſt difficilis digeſtionis: ⁊ quedam ſpecies
eius mouet vomitū: ⁊ qȯ ex eo comedit ꝓp ſuam cali
ditatē confortat ſtomachū debilem ⁊ facit appetitum: ⁊
qȯ bis decoctū eſt: eſt multi nutrimēti faciēs ſitim: ⁊
confert ictericis. Membra expulſionis. Aperit
orificia hemorroidarū. ⁊ omnes ſpecies cepe excitāt
coitum. ⁊ aqua quidē cepe coctū prouocat menſtrua

⁊ lenit naturam. Venena. Confert morſui canis
rabioſi cum linit ſup ipſm aqua eius: aut emplaſtat ex
eo cū ſale ⁊ ruta: ⁊ cepe qȯ cōedit expellit nocumentū
ventoſitatis venenoſorū: ⁊ dixerūt ꝙ ipſm generat in
ſtomacho humorē humidum plūs frangentē nocu
mentum venenoſorum.

De corallo. Capitulum .cxxiiij.

Orallus naſcitur in marib; q̄ ſunt in aphri
ca: ⁊ dicitur ꝙ ſi teratur ⁊ impleantur co
concauitates dentiū infirmorū eradicat eos
⁊ confortat gingiuas: ⁊ eſt ſummus in cōfortatione gī
giue. Et Gal. quidē exiſtimauit ꝙ cū ex corallo adu
ſto ⁊ abluto ſumit pondus ʒ. i. cū qua teritur pon/
dus denich gūmi arabice et conficit cum albumīe
oui ⁊ bibitur cū aqua frigida confert ſputo ſanguis
⁊ eius eleuationi ⁊ ſuo fluxui bene ⁊ ꝓprie corallus
rubeus: ⁊ confert omnibꝰ egritudinibus ſtomachi
ita vt ſuſpendat ſup ipſm directe. ⁊ dixit. Galie. Ego
expertus ſum ⁊ ſuſpendi in collo eius qui habebat do
lorem ſtomachi: ita vt eēt corallus ſup os ſtomachi
⁊ remotus fuit dolor. Cum ergo accepi ipſm rediit
ſicut expertus ſui lignum crucis in habente epilepſiā
⁊ q ſuſpēderit i collo ſuo dicbꝰ ſanitatis ſue corallū
rubeū ſecurꝰ erit a dolore ſtomachi. ⁊ ꝓpterea pen
dunt in collis puerorū. Quid ē. Notꝰ ē. Et corallꝰ
quidē aliꝰ ē albꝰ: aliꝰ rubeꝰ: ⁊ aliꝰ niger. Natura.
Frigidū eſt i primo: ſiccū in ſcdo. Operationes ⁊
proprietates. Stipticus ē ⁊ prohibet fluxum ſan
guinis: ⁊ eius exiccatio maior eſt q̄ ipſius conſtri/
ctio. nam eius exiccatio eſt vehemens. Vulnera ⁊
vlcera. Abſcindit carnem additam. Membra
oculi. Confortat oculum abſtergendo ⁊ exiccan
do humiditates infixas i eo: ⁊ ꝓpterea qȯ ē adustū ex eo
qȯ ē ablutū: ⁊ abſtergit veſtigia vlcerum ⁊ eſt cōue/
niens lachrymis. Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris.
Retinet fluxum ſāguinis ⁊ adiuuat ad expuēdū
⁊ ſimiliter niger ſcipue quod ex eo adustū ē ⁊ ablu
tum: ⁊ eſt ex medicinis cōfortantibꝰ cor ⁊ cōferētibꝰ
tremori cordis. Membra nutrimēti. Bibitur
cū melle ꝓpt apoſtema ſplenis ⁊ ē iuuatiuū eius.
Mēbra expulſiōis. Cōfert apertibꝰ inteſtinorū.

De cepe azir. Ca. cxxv.

Epe azir qd eſt. Eſt ſimilis cepe muris in vir
tute ⁊ ſapore ſuo: ⁊ adminiſtrat loco eiꝰ ſꝫ
eſt debilior eo. Mēbra expulſionis. Sedat dolo
res ſciaticis frigidos. Venena. Confert venenis
⁊ puncture ſcorpionis ⁊ rutile bibitū ⁊ more emple
ſtri ſuperpoſitū cū miſcet cū ficubus. Permuta/
tio. Quantū ipſm eſt de zedoaria ⁊ due tertie ipſiꝰ
de gariofilis.

De Caſtoreo. Ca. cxxvi.

Aſtoreū quid eſt. Eſt teſticulus aīalis ma/
rini: qȯ ſubmergit ⁊ inuenit par ſuſpēſū ex
radice vna ſicut duo fella vaccina exſicca/
ta ⁊ habet corticem ſubtilem qui quolibꝫ tactu fran
gitur. Electio. Electū ex eo eſt ꝙ duo teſticuli ſunt
ſimul adherētes pariter. aliud enim nō adulteratum eſt. ⁊
eius quidem adulteratio fit ex oppoponaco gūmi

confectis cum oleo ⁊ pauco caſtoreo: ⁊ deſiccatur i veſica. Qui aūt laborat accipe hoc mēbrū huiꝰ aia lis oportet ut cū ſindit cutem que ē ſupra ipm extra hat humiditatē cū eo qđ in ipo ꝯtinet: ⁊ ē humiditas ſicut mel: ⁊ exſiccet eā ſimul. Natura. Eſt ſubtilius ⁊ fortiꝰ omni quod calefacit ⁊ exſiccat. ⁊ oꝫ ut ſit calidū in fine tertij vſq̄ ad q̄rtū: ſiccū in ſecūdo.
Operationes ⁊ ꝓprietates. Reſoluit inflatiōes ⁊ quādo ex eo illinit calefacit corpus ⁊ res gūmoſa q̄ eſt in medio eiꝰ mordicatiua ē vehementis calefa ctionis. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſte matibꝰ calidis. Vulnera ⁊ vlcera. Confert vlce ribus pernicioſis. Inſtrumēta iuncturarū. Cō fert neruis ⁊ calefacit: ⁊ cōfert tremori ⁊ ſpaſmo hu mido: ⁊ alcuzez humido: ⁊ ſtupori ⁊ paralyſi.
Membra capitis. Confert obliuioni ⁊ litargie cum aceto ⁊ oleo roſaceo ⁊ ſubet etiam. ⁊ ſi ſit cum febre nunq̄ ſi bibatur cuꝫ melle ⁊ pipere confert ⁊ nō nocet: ⁊ ſit eius potio cochliarium ⁊ reſoluit ſpecies ſode frigide ⁊ ventoſe mox emplaſtri ſuperpoſitū euaporatum ⁊ confert ſurditati frigide. ⁊ neq̄ ē ali quid magis iuuatiuū ventoſitati in aure q̄ ipm cū ſit caſtoreo accipitur quantū eſt lens vna. ⁊ diſſolui tur in oleo nardino ⁊ diſtillatur in eaꝫ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Attractio per nares ex ſuffu migatione eius confert apoſtematibꝰ pulmonis et infirmitatibus. Membra nutrimenti. Bibitur cum aceto propter ſingultum ⁊ facit ſitim. Mem bra expulſionis. Delet dolores ventris pungiti uos bibitum cum aceto. ⁊ reſoluit ventoſitatem et prouocat menſtrua ⁊ extrahit ſecundinam cum bi bitur ex eo. ℥. ij. cum mentaſtro ⁊ melle poſt phle botomiam ſaphene. quoniā tunc prouocat ſine no cumento ⁊ extrahit fetum ⁊ remouet frigus matri cis ⁊ eius ventoſitatem ⁊ frigus teſticuli. Venena
Confert morſui venenoſorum paruorum: ⁊ ē ty riaca prefocationi ellebori ⁊ quod ex eo eſt variū declinans ad nigredinē eſt venenuꝫ. Eſt quādoq̄ interficit in die vna: ⁊ cadit qui ab eo euadit in bir ſen. Eius vero bezahar eſt acetoſitas citri ⁊ etiā ace tum de vino ⁊ etiam lac aſine. Permutatio.
Ponitur loco eius quantum ipſum eſt de acoro ⁊ quantum medietas ipſius de pipere.

De caſeo Ca. cxxvij.

Caſeꝰ quid ē. Caſeus q̄nq̄ fit ex lacte q̄nq̄ ex ſero: ⁊ ē ille q̄ noiat recocta. Natura. Recens ē frigidus ⁊ humidus i tertio ⁊ ſa ſitus antiquꝰ ē calidus ⁊ ſiccus in eo. In aqua ve ro caſei ꝓpterea q̄ in ipſa ſit nitroſitas acquiſita ex ſanguine primū ⁊ pars cholerica ē caliditas quedā
Electio. Melior eſt qui medius eſt inter illum qui extenditur ut viſcus ⁊ frangibilē. ambo eni ſūt mali ⁊ q̄ eſt ꝓuatus ſapore: ⁊ declinis ad dulcedinē ⁊ ſuauitatem equalis in ſale q̄ nō remanet in viſceri bus plurimū ⁊ factus ex aceto melior eſt eis. Et ſub tilitiua q̄dē augmētant maliciam eiꝰ: q̄ā faciūt ipꝫ penetrare ⁊ ipelliūt eū ⁊ caſeus caprarū que veſcunt ſubtiliatiuis melior eſt caſeo capraꝝ q̄ veſcitur nil ⁊ robelijs. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſo eſt abſterſio: ⁊ recens eſt nutritiuꝰ ⁊ impinguatiuū ⁊ comediſ poſt ipm nicl: ⁊ vetus ē calidꝰ abſterſiuꝰ mundificatiuus: ⁊ comeſtus facit cholericū humorē ⁊ ſaluꝰ nō vetꝰ eſt inter vtrūq̄. Aqua vero caſei im pinguat canes ⁊ nutrit eos: ⁊ in recocta ex ſūma ea ſeorum eſt virtus reſolutiua. Decoratio. Bibe re aquam caſei cū medicinis mūdificatiuis melan colie ꝯfert pāno: ⁊ recēs cocta cū tanto vino quātū ipſa eſt in cortice granati donec conſumatur ꝓhibet ſpaſmū faciei. ⁊ caſeꝰ q̄dē ſaluꝰ vetus extenuat.
Apoſtemata ⁊ bothor. Recens non ſaluꝰ ꝓhibꝫ aperiri plagas. Vulnera ⁊ vlcera. Vetus bonꝰ ē vlceribus malis et vulneribꝰ: ⁊ recens vulneribꝰ le uibus recentibꝰ. Recēs. n. fortior ē in hoc ⁊ ꝓhi bet apertionē eoꝝ ſcapue cū folijs dulb: ⁊ acetoſe ſil neſtris. ⁊ bibit eiꝰ aq̄ ꝓpt ſcabie. Inſtrumēta iun cturarum. Teritur vetus cū oleo aut cū aqua pe dum porcoꝝ ſalitoꝝ: ⁊ fit emplaſtrū ſuper duritiem iuncturarum. ⁊ extrahit ab eis ſicut gypſum ſine i pedimento: ⁊ eſt valde magni iuuamenti. Mem bra oculi. Ex non ſalito ⁊ ſalito fit emplaſtrum ophtalmie ⁊ extremitati palpebre percuſſe. Mē bra anhelitus ⁊ pectoris. Quando coquitur in aqua ⁊ datur in potu ablactantibus multiplicatur lac earum. Membra nutrimenti. Saluꝰ ē ma lus ſtomacho: ⁊ ſimiliter non ſalitus. In ſalito ve ro eſt aliquantula expulſio. ⁊ Dia. quidem dixit q̄ recens eſt bonus ſtomacho: ⁊ illud eſt ex eis in qui bus eſt ambiguitas. Salitus autem non vetus eſt intra eos: ⁊ eſt velocior in digeſtione q̄ ille: ⁊ velo cius deſcendit: recocta vero eſt minus nociua ſto macho q̄ caſeus nouus. Membra expulſionis
Generat lapidem in renibus ⁊ veſica: ⁊ proprie humidus ⁊ proprie qui comeditur cum ſeminibus penetrare facientibus. Non ſalitus vero lenit natu ram: ⁊ eius aqua ſoluendo educit choleram ⁊ adiu uat ipſam abſterſio eius propter nitroſitatem que ē in ipſa: ⁊ miſcetur cum melle ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina quidem que ex eo adminiſtratur fit ex illo qui fit ex lacte caprarum ⁊ ouium ⁊ caſeus qui dem confert vlceribus que ſunt in inteſtinis ⁊ pro prie aſſatus ⁊ prohibet ſolutionem. Et quandoq̄ teritur ille qui eſt aſſatus: ⁊ fit ex eo cliſtere cuꝫ oleo roſaceo ⁊ oleo: ⁊ confert ſurgenti ad aſcellandum cum ſanguine. Vena. Dicitur q̄ cum calamē to montano epithimatur ſuper venena.

De cinnamomo Ca. cxxviij.

Cinnamomū quid ē. Notū eſt ⁊ eiꝰ quidē eſt vna ſpēs bona ad aliquantulam decli nans nigredinē mōtana groſſa breuis: et ex eo eſt album latum inflatum frangibilem habēs radicem declinantem ad mollicieꝫ: ⁊ ſpecies nigra eſt plana pꝫ nodoſa. ⁊ eſt ex eo ſpēs odorē hns ſicut caſia lignea ad viriditatē declināns cꝰ cortex ē ſic cor tex aꝰ rubeꝰ. Et ē ex eis quoꝫ odrꝰ longo durat ꝑe ⁊ ꝓprie ſiteratur: ⁊ fiant ex eo trociſci cum vino

Cinamomi preterea eſt ſpecies q̄ noiat cinamomū mendoſū ⁊ habet odorē quendā ⁊ ē aſperū ⁊ ipiꝰ virtus eſt debilis ⁊ fit ex eo oleū. Electio. Me lius ē illud qđ ē boni odoris: ⁊ acutū h̄ ⁊ et ſaporē ſine mordicatiōe. ⁊ color eius paruus nō cōmixtus
Inquit Dia. Melius ē nigrū ad igneitatē ⁊ rube. dinē declināns planū ramos habēs ꝓpinquos ſub tiles in quo ſūt dulcedo ⁊ ſalſedo ⁊ mordicatio par ua: ⁊ nō ē valde frangibile. Et ex bonitate quidē ipſius ē ut vincat oēm odorē preter ſuū ⁊ nō ſentiaſ cū eo. Malū vō ē in quo ē odor myrti aut turis. aut ſalſedo: aut aliq̄ntuli mali odoris ⁊ albū fran gibile: ⁊ etiā cōtractū: ⁊ planuꝫ groſſe radicis ē ma lū. Eius aūt virtus cōſeruaſ ſi ex ipſo fiāt trociſci poſt cōtritionē: ⁊ ſi nō debilitaſ poſt ſpaciū. xv. an noꝝ ⁊ infra. Et oꝫ vt ex illo aſſumaſ qđ ſup vnam exiſtit radicē: ⁊ fractū eius ē falſificari aptū. Na tura. Calidū eſt ⁊ ſiccū in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Vltimū ē in ſubtiliatione attractiuū aperitiuū: ⁊ rectificās putrefactionē ⁊ oēm virtuteꝫ cōruptā: ⁊ oēm ſanioſitatē humoꝝ corruptorum. Oleū vero eius ē calidiſſimū valde reſolutiuū liquefa ctiuū. Decoratio. Poniſ ſup pānū ⁊ maculas lentiginoſas ⁊ cū aceto eſt ꝯueniēs bothor leui.
Vulnera ⁊ vlcera. Eſt cōueniēs ipetigini ⁊ vlceri bus. Inſtrumēta iuncturaꝝ. Oleū cinamomi ē mirabile in tremore. Mēbra capitis. Cōfert corize ⁊ eius oleū grauat caput ⁊ ipm mūdat ca put attrahēdo humiditates ex eo ⁊ eſt ex ſūma eo rū que ſedant dolorē auris ⁊ poniſ in medicinis eiꝰ
Mēbra oculi. Cōfert pāno ⁊ tenebroſitati co meſtū ⁊ collyrio ex eo facto: ⁊ liquefacit humidita tē groſſā oculi. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Eſt lenificatiuū ⁊ confert tuſſi ⁊ mūdificat quod eſt in pectore. Mēbra nutrimēti. Aperit opila tiōes epatis ⁊ ꝯfortat ipm: ⁊ ꝯfortat ſtomachū ⁊ de ſiccat humiditatē eius ⁊ ꝯfert hydropiſi. Mēbra expulſionis. Confert doloribꝰ matricū ⁊ renū: ⁊ apoſtematibꝰ eoꝝ poſtq̄ frangiſ eius reſolutio cū pauco oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui ut non ſupfluat ⁊ in duret: ⁊ ipm prouocat vrinā ⁊ mēſtrua: ⁊ facit abor tū ⁊ cū cōdimenti cōfert hemorroidibꝰ. Eiuſ vero oleū cōfert doloribus matricis q̄ñ frangiſ cū oleo ⁊ cera: ⁊ ſi nō indurat vehemētia ſue reſolutiōis vl tra hoc q̄ eo indigetur. Febres. Confert rigo ri ꝓprie eius oleuꝫ linitum. Venena. Confert morſui vermiū venenoſoꝝ: ⁊ fit ex eo emplaſtrū cū myrrha pūctuꝰ ſcorpiōis. Permutatio. Loco eiꝰ poniſ cortex caſie lignee ſtipticuſ: aut duplū ipſiꝰ de cubebe aut duplū eius ex beabel.

De cerebro. Ca. cxxix.

Cerebrū. Electio. Meliora eoꝝ ſunt cerebra volatiliū ⁊ ꝓprie mōtanoꝝ: ⁊ ex ce rebris quadrupedū cerebꝝ arietis deinde vituli. Natura. Frigidū ē ⁊ humidū. Opera tiones ⁊ proprietates. Generat phlegma ⁊ hūo res groſſos. Mēbra capitis. Cerebꝝ gallinaꝝ confert fluxui ſanguinis narium ex velamine: ⁊ cere brū cameli cū exſiccaſ ⁊ bibiſ cū aceto vini confert epilepſie. Membra nutrimēti. Ipſum facit nau ſeā apud digeſtionē ſuā ⁊ delet appetitū: ⁊ oportet quidē vt comedaſ cū ſeminibꝰ: qui aūt poſt cibum vomere vult ſumat ipm ſup cibū illū ⁊ eſt tarde di geſtionis inuolutiū faciēs ſtomachū. Membra ex pulſionis. Lenit ventrē ⁊ cerebꝝ animi eſt exſic cantis apoſtemati ani. Venena. Cerebella ſa lubria ſunt in hauſtu venenoꝝ ⁊ morſibꝰ animaliū cū comeduſ.

De croco. Capitulum. cxxx.

Crocus. Electio. Melior eſt recēs bo ni coloris ſubtilis odoris ſup cuiꝰ pilos ē paululū albedinis nō plurimū groſſꝰ ſa uus non velociter tingens nō muſcans neq̄ fran gitur. Natura. Calidus eſt in ſecūdo: ſiccus in primo. Operationes et ꝓprietates. Eſt ſi ꝑticꝰ reſolutiuus ⁊ maturatiuus ꝓpter illud quod in eo eſt de ſtipticitate eius glutinatiuus ⁊ eius caliditas eſt ſpata ⁊ eſt aperitiuus. Galie. vero dixit q̄ eius caliditas eſt fortior ſtipticitate ipſius: ⁊ eius oleū ē calefactiuū. Alkanzi ſquit ipſe nunq̄ alterat humo rē. Immo cōſeruat eū ſm equalitatē ⁊ rectific. ⁊ pu trefactū ⁊ cōſeruat viſcera. Decoratio. Poniſ ipſius colorem efficit bonū. Apoſtēata ⁊ bothor
Reſoluit apoſtemata ⁊ linitur ex eo heriſipila.
Membra capitis. Facit todā ⁊ ipſe nocet capiti ⁊ bibitur cū rob ad ebrietatē ⁊ ē faciēs ſomnū ⁊ obte nebrās ſenſus. Cū eni bibiſ in vino inebriat ita vt ad roona perducat ⁊ cōfert apoſtemati calido i au re. Membra oculi. Abſtergit viſū ⁊ prohibet fluxū ad ipm ⁊ valet ad pannum: ⁊ fit ex eo olcoſol ad varietatem acquiſitā in egritudinibus. Mem bra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor ⁊ ē lenifi catiuus: ⁊ odorat ipm hñs pleureſim ⁊ patiens bir ſen ut dormiat: ⁊ ꝓprie ipſius oleū. ⁊ facit anhelituꝫ facilē ⁊ confortat inſtrumēta anhelitus. Mēbra nutrimēti. Ipſe facit nauſeā ⁊ deiicit appetitū ꝓ pterea q̄ oppoſituſ ē acetoſitati que ē in ſtomacho ex qua ē appetitus: ſꝫ ipſe cōfortat ſtomachū ꝓpt illud quod in ipſo ē ex caliditate ⁊ preparatione ⁊ ſtip ticitate. ⁊ dixerūt quidā q̄ crocus ē bonus ſpleni.
Membra expulſiōis. Excitat coitū ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ confert duritiei matricis ⁊ eius conſtrictio ni: ⁊ vlceribus frandulētis ni ipſa cū adminiſtratur cum fauo: aut cū medulla cū duplo ipſius de oleo
Quidā autem dixerunt q̄ ipm in potu dederunt ad prolixum partū: ⁊ factus eſt partus ſtatim.
Venena. Dicitur q̄ tres aurei de ipſo interfici unt lenificando uel lenificando. Permutatio.
Simile pondus ipſius de coſto ⁊ quarta ponde ris eius de ſpica: ⁊ pondus ipſius de corticibus ca ſie lignee.

De colloquintida. Ca. cxxxi.

Colloquintida quid eſt. Colloquintida alia eſt maſculus ⁊ alia ē femina. Maſculus vō ē villoſus: ⁊ femina laxa alba facilis. Ele ctio. Que ex ea eligēda ē. ē alba vehemēter albedi nis lenis que enīꝫ ex ea ē nigra eſt mala: ⁊ dura mala ē

Et opoꝛtet qdē ut nō extrahat̃ cum colligitur eius pulpa ex ventre ipſius: imo dimittatur in ipſo ſicut eſt. ipſa enim debilitatur ſi fiat illud: ⁊ neqꝫ colligat̃ dū nō incipit in citrinitatē mutari. ⁊ nō expoliat̃ ab ea viriditas integre: ⁊ ſi nō tūc ipſa eſt nocēs ⁊ mala. Et dixerūt qdā oꝫ ut auferat̃ coꝛtex ⁊ ſemen eiꝰ. Et cum nō eſt ſuper arboꝛē niſi colloquintida vna eſt mala ꝑniciosa. ⁊ maſculus qdē villoſus foꝛtioꝛ eſt femina laxa. ⁊ oꝫ ut in eius cōtritione ad ſummū ꝑueniatur: ⁊ neqꝫ ſit aliqs contētus ꝙ ipſa ſit valde trita. pa s enim minima eius in ſenſu cum inuenit humiditatē inflatur ⁊ adheret partibus ſtomachi ⁊ inuolutionibꝰ inteſtinoꝛū ⁊ epoſtemat: q̄re opoꝛtet ut cū terit̃ hydromelle infundatur: ⁊ deinde ſiccet ⁊ conteratur. Et rectificatio quidem eius ⁊ expulſio ſine malitie ē cum dragaganto melioꝛ q̄ cum gūmi quā gūmi magis vincit foꝛtitudinē medicine. Natura. Calida ē in tertio: ſicca in ipſo. Alchindꝰ vero exiſtimauit ꝙ ipſa ſit frigida ⁊ humida: ⁊ elongatus eſt a veritate vehement̃. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt reſolutiua inciſiua attractiua ex lōginquo. Et eiꝰ qdem folia virida abſcindunt fluxuꝫ ſanguinis. Decoꝛatio. Fricatur ſuper lepꝛam ⁊ elephantiam. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Eius folia viridā reſoluūt apoſtemata ⁊ maturant ea. Inſtrumenta iuncturarū. Confert doloꝛibꝰ neruoꝛum ⁊ iūcturarum ⁊ ſciatice ⁊ podagre frigide. Membra capitis. Purgat cerebrum ⁊ decoquit radix eius cū aceto ⁊ colluit̃ ex ea os ad doloꝛē dentium: aut apitur ⁊ ꝓijcitur qḋ eſt in ipſa ⁊ cogitur acetū in ipſa cū cinere calido. ⁊ cū cogitur in oleo ē illud oleum diſtillatū ꝯferēs ſonitui in aure: ⁊ facit eradicationem dētiū facilē. ⁊ cū extrahit̃ illud qḋ eſt in colloquintida ⁊ implet̃ aceto: ⁊ decoquitur ſup cinerē ⁊ colluitur ex eo os: cōfert doloꝛi dētiū. Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cōfert euacuatio facta ꝑ eam dilationi anhelitus vehement̃. Membra nutrimenti. Radix eiꝰ ꝯfert hydropiſi: ⁊ ē mala ſtomacho. Membra expulſiōis. Solutione educit phlegma groſſū ex iuncturis ⁊ neruis ꝓpe ⁊ ſoluit etiā choleram: ⁊ confert colice humide ⁊ ventoſe ⁊ valde: ⁊ foꝛtaſſe ſoluit ſanguinē: ⁊ ſupponit̃ ⁊ interficit fetū ⁊ velocitate ſui exitus ex inteſtinis nō peruenit in ipꝛeſſiōibꝰ que timent̃ ex amaritudie ſua ⁊ cōfert egritudinibꝰ renū ⁊ veſice: ⁊ ipſius qdem potio ſit duo kermet. ſ. xij. kirat. ⁊ opoꝛtet ut ꝯterat̃ ⁊ quādoqꝫ extrahit̃ qḋ eſt in eiꝰ ꝯcauitate a ſupioꝛi pte et impleat̃ rob de vuis: aut vino veteri dulci ⁊ dimittit̃ die ac nocte. ⁊ qñqꝫ pōit̃ ſup cinerē ignis vſquequo calefiat ſatis ⁊ dat̃ in potu. Venena. Que colligit̃ viridis ſoluit ſupflue ⁊ facit vomere ſupflue ⁊ cōturbat ita ut foꝛtaſſe interficiat ⁊ dat̃ ad potandum cū equāli pōdere ſui de dragaganto: ⁊ ex ſingulari naſcēte ſup radicē ſuā ſolā foꝛtaſſe inficiūt duo danic: ⁊ ex ſemine ſuo ⁊ coꝛtice ipſiꝰ danic vnꝰ. ⁊ radix eiꝰ confert moꝛſui vipere: ⁊ ē ex medicinis magnis iuuantibꝰ ad puncturam ſcoꝛpiōis. Et qdā iā narrauit ꝙ vni arabū dedit i potu quē ſcoꝛpiōes i q̄tuoꝛ locis pupugerāt. ʒ. ex ea ⁊ ſanātꝰ ē ſtatī. ⁊ ſiliit cōficit̃ epithima factū ex ea. Permutatio. Loco eiꝰ pōnā alkerus. ⁊ dixerūt triplū eiꝰ de cucumere aſinino. ⁊ dī feniculū ſiccū in melle.

De cicere Ca. cxxxij.

Cicer qd ē. Aliud ē albū: aliud rubeū: aliud nigrū ut herbū. Et harꝫ ſpēꝛū aliud eſt domeſticū: aliud ſilueſtre. ⁊ ſilueſtre qdē ē melius ⁊ digeſtibiliꝰ ⁊ vehemētioꝛis calefactiōis: ⁊ efficacis opatiōnē domeſtici i potētia. Verū nutrimentū domeſtici ē meliꝰ nutrimēto ſilueſtris. Natura. Albū ē calidū ⁊ ſiccū i pmo. ⁊ nigrū ē foꝛtiꝰ. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Ambo ſūt iflatiua ⁊ lenitiua ⁊ ī ipſo ē inciſio: ⁊ nutrimētū qḋ ꝑbet ē foꝛtiꝰ nutrimēto fabarū: ⁊ magis ſolidū ⁊ neqꝫ ē aliqd i ſuis figuris qḋ magis ipſo nutriat pulmonē: ⁊ qḋ ex ipſo ē humidū pliꝰ ē generatiuū ſupfluitatū q̄ ꝙ ex eo ſiccū ē. Decoꝛatio. Abſtergit lētigines ⁊ coloꝛē facit bonū liniū ⁊ comeſtū. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Cōfert apoſtematibꝰ calidis ⁊ duris ⁊ reliqs apoſtematibꝰ q̄ ſūt ex eis in glādul. Vulnera ⁊ vlcera. Eiꝰ oleū ꝯfert ipetigini: ⁊ ipſiꝰ farina vlceribus frandulētis ⁊ cicerofis ⁊ pꝛuritui. Inſtrumenta iuncturarū. Cōfert doloꝛi doꝛſi. Mēbra capitis. Cōfert bothoꝛ humido i capite. ⁊ ꝯfert eiꝰ īfuſio doloꝛi molariū: ⁊ ꝯfert apoſtematibꝰ gingiue calidis ⁊ duris: ⁊ apoſtematibꝰ q̄ ſūt ſub auribꝰ. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoꝛis. Clarificat vocē ⁊ nutrit pulmonē meliꝰ q̄ res aliq̄: ⁊ ꝓpē hoc fiūt ex eo ſoꝛbitiōes. ſ. ex farina ciceris. Membra expulſiōis. Eiꝰ decoctio vtil eſt hydropiſi ⁊ ictericie ⁊ apiſ: ⁊ ꝓpē qḋ ē ut herbū: ⁊ nigrum opilatiōes epatis ⁊ ſplenis: ⁊ oꝫ ut cicer comedat̃ neqꝫ in pncipio cibi neqꝫ i fine ipſiꝰ: imo i medio eiꝰ. Mēbra expulſiōis. Decoctio nigri frāgit lapidē in veſica ⁊ renibꝰ cū oleo amigdalino ⁊ raphano ⁊ apio ⁊ totū qḋ ex ipſo ē expit fetū: ⁊ ē malū vlceribꝰ veſice et vehemēter addit in coitu: ⁊ ꝓpē hoc nutrit maſculina aīalia ⁊ camelos ⁊ eiꝰ infuſio facit erigere mēbꝛꝫ foꝛtiꝰ qñ bibit̃ cū vino a ieiuno: ⁊ totuꝫ lenit nām ⁊ aperit opilatiōes renū ⁊ ꝓpꝛie nigrū ⁊ qḋ eſt ut herbū. Et dixerūt qdaꝫ ꝙ qñ infundit̃ in aceto ⁊ aliqs ex eo comedit ieiunꝰ ⁊ moꝛat̃ ſup ipſm ꝑ mediū diē interficit vermes. Hip. dixit ꝙ i cicere ſūt due ſbe q̄ ſepant̃ cū decoctiōe q̄rū vna ē ſalſa ⁊ lenit nāт: ⁊ altera ē dulcis ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ dulcedo i ipſo ē inflatiua ⁊ exſiccat coitū.

De colūbis Ca. cxxxiij.

Columbe qd ſūt. In pullis qui volare nō pnt ē caliditas ⁊ hūiditas ſupflua. ſed ille que volant ſunt leuioꝛes. ⁊ oua earū ſūt calida valde. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. In pullis ē groſſitudo ꝓpē humiditatē ſupfluā. Mēbra capitis. Sāguis colūbe abſcidit fluxū ſāguinis nariū q eſt ex velamine cerebꝛi. Mēbra nutrimēti. Volātes ſūt leuioꝛis digeſtiōis ⁊ melioꝛis humoꝛis q̄ pulli: ⁊ oꝫ qdē ut calefacti comedāt eos cuꝫ acreſta ⁊ coꝛiandro ⁊ medulla citroli ⁊ eius oua ſunt mali ſapoꝛis.

De Canfoꝛa. Ca. cxxxiiij.

Canfoꝛa qd eſt. Canfoꝛe ſpēs ſunt alkanſuri ⁊ ariage deinde aelzeī ⁊ aleſcek variat̃ ⁊ ē illa que eſt ꝑmixta ex ligno ſuo ⁊ ex eo qḋ ſublimatū eſt ex ligno eius. Quidā aūt dixerunt ꝙ eſt arboꝛ magna faciens vmbꝛā hoibꝰ cui leopardi adherēt: nō ergo ꝑuenit̃ ad eam niſi in tpe noto ānī ⁊ eſt ſpōgioſa marina: hoc eſt ſm ꝙ exiſtimauerūt qdā. Lignū vō eiꝰ iam multotiens vidimꝰ: ⁊ eſt lignū albū frangibile leue: in cuiꝰ ramis qñqꝫ cōtinet̃ aliqd de veſtigijs canfoꝛe. Natura. Eſt frigida ⁊ ſicca in tertio. Decoꝛatio. Accelerare facit caniciem vſus eiꝰ. Apata ⁊ bothoꝛ. Pꝛohibet apoſtemata calida. Membra capitis. Pꝛohibet cū aceto fluxū ſan. ex naribꝰ: aut cū expꝛeſſione dactiloꝝ īmmaturoꝝ: aut cū aq̄ myrti: aut cū aq̄ albedarīg ⁊ ꝯfert ſode calide. Febꝛes. Facit vigilias ⁊ ꝯfoꝛtat ſenſus calefactoꝝ ⁊ confert alcola vehemēter.

Membra oculi. Confert in medicinis opthalmie calide. Membra expulſionis. Abſcidit coitū ⁊ generat lapidem renū ⁊ veſice: ⁊ ꝯſtringit fluxū vētris cholericū.

De camepitheos. Ca. cxxxv.

Camepitheos qd eſt. Stipites ⁊ floꝛes rubei declīues ad nigredineꝫ: ⁊ virides ſubtiles ⁊ eiꝰ flos eſt amari ſapoꝛis cū ſtipticitate pauca. ⁊ eius acrimonia eſt minoꝛ amaritudine ⁊ eiꝰ folia ſunt herbalia ſubtilia incedentia ſup terraꝫ ⁊ ſūt ſilia folijs alsbehar. verūtñ ſūt ſubtilioꝛa ⁊ molioꝛa ⁊ maioꝝ floꝝ q̄ ipſa: ⁊ eius floꝛes ſunt citrini.

Nā. Calidꝰ eſt in ſcdo ſiccū in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt apitiuꝰ abſterſiuꝰ: ⁊ eiꝰ abſterſio in mēbꝛis interioꝛibꝰ eſt maioꝛ calefactiōe ipſiꝰ ⁊ in ipſo eſt virtus ſolutiua. Apata ⁊ bothoꝛ. Ponitur ſup durities ⁊ ꝓpē duritiē māmillaꝝ ⁊ ꝓhibet inciſionē foꝛmice. Vulnera ⁊ vlcera. Cōſolidat vulnera cū melle facto emplaſtro ex eo ⁊ vlcera putrida. Inſtrumenta iūcturarū. Cōfert ſciatice ⁊ ꝓpē qñ bibitur cū aq̄ mellis. Et dixerūt qdā ꝙ qñ bibit̃ cū hydromelle. xl. diebꝰ ſanat ſciaticā ⁊ reſoluit duritiē podagre. Membra nutrimenti. Apit opilatōes epatis ⁊ eiꝰ egritudines ⁊ ſplenis ⁊ ꝯfert ictericie nigre cū bibitur. vij. diebꝰ ꝯtinuis. Membra expulſionis. Apit opilatōes matricis ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ menſtrua: ⁊ remouet difficultatē eiꝰ ⁊ ꝓhibet doloꝛes renū ⁊ ſupponit̃ cū melle: ⁊ mūdificat matricē: ⁊ qñ ex duobꝰ aūr. de eo cū ficubus aut melle fiūt collyria deponit phlegma ſufficient̃. Venena. Cōfert nocumēto veneni noīati ōſiſtō. Permutatio.

Loco eiꝰ ponit̃ medietas pōderis deſiſeleos ⁊ q̄rta pōderis ipſiꝰ de caſſea lignea.

Camedreos. Ca. cxxxvi.

Camedreos qd eſt. Stipites ⁊ folia frangibilia in groſſitudie myrti ⁊ maioꝛes ad viriditatē declīues. Et herba eiꝰ nominatur apud grecos quercꝰ terre: quā habet folia ꝑua ſilia folijs quercus amara: ⁊ eius radix declinat ad purpuratē. Electio. Opoꝛtet vt colligat̃ dū habꝫ ſemen. Natura. Inquit Gal. eſt calidus ⁊ ſiccꝰ in tertio eius tñ calefactio foꝛtioꝛ eſt deſiccatōe ipſiꝰ.

Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt apitiuꝰ inciſiuus ſubtiliatiuꝰ: ⁊ in ipſo eſt calefactio coꝛpoꝝ. Vulnera ⁊ ulcera. Cōfert cū melle vlceribꝰ antiquis. Inſtrumenta iuncturarū. Qñ qḋ ex eo recens eſt bibit̃: aut eiꝰ decoctio ꝯfert ꝯtritioni lacertoꝝ ⁊ eiꝰ ſirupꝰ ꝯfert ſpaſmo: ⁊ q̄nto plus antiquat̃ ē melioꝛ. Mēbra oculi. Fiunt ex eo pillule ⁊ exſiccant̃ ⁊ adminiſtrātur in vlceribus oculi. ⁊ ſilr eiꝰ decoctio in oleo aut qḋ ex eo tritū eſt ꝯfert fiſtul' lachꝛymalium.

Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cōfert tuſſi antiq̄.

Membra nutrimenti. Detumeſcere facit groſſitiem ſplenis: ⁊ ꝯfert ictericie nigre ⁊ habet ſirupū q ꝯfert malitie digeſtionis valde. ⁊ quāto magis antiquatur eſt melioꝛ ⁊ ꝯfert pꝛincipio hydropiſis.

Membra expulſionis. Pꝛouocat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ extrahit fetum. Venena. Fit ex eo emplaſtrū moꝛſibus vermium venenoſoꝛum. Permutatō. Loco eius ponuntur folia eupatoꝛij ⁊ ſcolopendrie.

De Candes. Ca. cxxxvij.

Candes qd eſt. De hoc qdē plinīū adminiſtratur radix ⁊ eſt notū. Natura. Eſt calidum ⁊ ſiccū in tertio perueniens ad quartum. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Eſt abſterſiuꝫ mundificatiuū vlceratiuū acre moꝛdicatiuum excitans vomitum incidit phlegma ⁊ choleram nigrā. Decoꝛatio. Abſtergit albaras ⁊ moꝛpheā. ⁊ pꝛopꝛie nigram. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Confert ſcabiei. Membra capitis. Facit ſternutatōeꝫ ⁊ eſt ex ſumma medicinarum mundificantiū aureꝫ ⁊ abſtergentiū ſoꝛdes que ſunt in ea: ⁊ de pꝛopꝛietatibus eius eſt reſolutio ventoſitatū ex naribus ⁊ cōfert alchaſem aperiendo opilatōnes coleatoꝛij foꝛtiter. Membra nutrimenti. Facit vomere foꝛtiter ⁊ ſoluit duritiem ſplenis. Membra expulſionis.

Eſt ſolutiuū ꝓuocatiuū vrine: ⁊ ſupponitur ⁊ pꝛouocat menſtrua ⁊ extrahit fetum ⁊ frangit lapidem.

Permutatio. Loco eius in vomitū ponitur nux vomica eiuſdem ponderis cum tertia ſui ponderis de pipere.

De Cubebis. Ca. cxxxviij.

Cubebe quid eſt. Eius virtus eſt ſimilis rubee. Veruntamen eſt ſubtilioꝛ. Natura.

Dixerūt qdā in ipſa ē cū caliditate v̄tus infrigidatiua ⁊ ē vere calida ⁊ ſicca ꝑueniēs vſqꝫ ad ſcdū. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt apitiua ſubtilis ad acuitatē declinis: ⁊ neqꝫ ꝑuenit ad hoc vt loco cinamomi ponatur. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt bona vlceribus putridis in mēbꝛis ⁊ gingiuis. Membra capitis. Eſt bona alcola putridis in oꝛe. Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Qñ tenetur in oꝛe clarificat vocē. Membra nutrimēti. Eſt foꝛtis in aperiendo opilatōes in epate. Membra expulſionis.

Mūdificat vrine vias ⁊ pꝛouocat arenoſam: ⁊ extrahit lapidē renū ⁊ veſice: ⁊ ſpūm maſticātis eā delectat eam qua vtitur

De cuſcute. Ca. cxxxix.

C Uſcute qd eſt. Res inuoluta ſup ſpinas et arbore ſimul villis: melius q̄ nō habet folia ſed habet flore paruū albū in quo ſunt amaritudo et ſtipticitas ſed qð in ipſo magis vicit ē ſubſtantia amara. Natura. Eſt calidū parūper in pricipio pmi ſiccū in fine ſecūdi: quis ipm ſit habens virtutes ↄtrarias. Operationes et ꝓprietates. Eſt mūdificatiuū et extrahit ſupfluitates ſubtiles ex venis et grauat in ſtomacho ꝓpt ſuā ſtipticitatē et mūdificat venas et extrahit ſupfluitates q̄ ſunt in eis cū facilitate lubrificās ſupfluitates ſubtiles. Membra nutrimēti. Confortat ſtomachū ꝓpe qð ex eo ſixū eſt. et qñ bibitur cū aceto ſedat ſingultū et aperit opilatōes epatis et ſtomachi et ↄfortat ea et ei⁹ aqua eſt mirabil' ad ictericiam: et ſucc⁹ ei⁹ qð de eo eſt ſilueſtre cū tenetur et ꝓijcitur ſuper vinū forē efficit ſtomachū debilem. Mēbra expulſionis. Eſt ipm qð mūdificat ſordes ventris ſemꝰ ꝓpterea q2 mūdificat venas et ꝓuocat vrinam et menſtrua et ↄfert dolori pungitiuo ventris et ſupponit et retinet fluxū ſanguinis: et qð ex eo frixū eſt ↄſtrigit et retinet fluxū matricis. Febres. Cōfert valde febrib⁹ antiqs ſemē eius et aq̄ ipſius.

De Cymino. Ca. cxl.

C Ymimū qd eſt. Eius aliud eſt karmeniū et aliud perſicū et aliud eniū et aliud nabatiū. Karmeniū vō eſt nigri coloris et perſicum eſt citrini coloris et perſicū eſt forti⁹ emino. nabatiū vō eſt illud qð inuenit in alijs locis. Et ex oib⁹ aliud eſt ſilueſtre: et aliud domeſticū. Silueſtris itaq3 acrimonia fortior eſt. Et de ſilueſtri qdē eſt ſpēs quedā cui⁹ ſemē eſt ſile ſemini lini. Electio. Karmeniū eſt forti⁹ q̄ perſicū: et pſicū forti⁹ alijs. Natura. Eſt calidū in tertio: ſiccū in ſecūdo. Operationes et proprietates. Expellit ventoſitates et reſoluit et in ipſo eſt inciſio et exſiccatio: in ipſo eſt ſtipticitas. Decoratio. Qñ lauatur facies ex aq̄ ipſi⁹ clarificat eam et ſilr ei⁹ vſus et acceptio eius cū menſura Ei⁹ nāq3 nimi⁹ vſus facit citrinat. Apoſtemata et bothor. Admiſtrat cū ceroto aut oleo et farina fabarū ſup apata in teſticul': imo cum oleo aut oleo et melle. Vulnera et vlcera. Conſolidat vulnera ꝓprie ſilueſtre cui⁹ ſemen eſt ſimile ſemini lini cū ex ea ſpicit ſup vulnera. Mēbra capitis. Qñ teritur cyminū cū aceto: et fit odoramentū ex eo abſcindit fluxum ſanguinis narium. Et ſilr cū ex eo intromittitur licinīū in nares. Membra oculi. Qñq3 maſticatur et miſcetur cū oleo et diſtillatur ſup vngulam. et ſup coagulatū ſanguinē ſub oculo et ↄfert. Et qñq3 maſticatur cū ſale et diſtillat ſputū ſup ſcabiem et iebel. et vngulam abſciſſam ꝓhibet adherentiā et ſuccus ſilueſtris abſtergit viſum et extrahit lachrymas et noiatur grece fumus. et ipm etiam ponit in cautericijs euulſionis pilo2 in oculo et nō naſcit. Mēbra anhelitus et pectoris. Qñ bibitur cū aceto mixto cū aq̄ ↄfert difficultati anhelitus ita dixit Gal. et anhelitui dilatōis et tremori cordis frigido. Mēbra expulſionis. Adminiſtratur cū oleo ſup apa teſticuli. et qñq3 adminiſtrat cū cerato: et qñq3 adminiſtratur cū oleo et farina fabarū et frangit lapidē et ꝓprie ſilueſtre: et confert diſtillationi vrine et minctui ſanguinis et dolori pungitiuo ventris et inflatōi et ſuccus ſilueſtris triti cū aqua mellis ſoluit ventrē. Inquit Ruffus. Cyminū nabatium ſoluit vētrē Karmenium vero non ſoluit: imo ſtringit et herba ſilueſtris prouocat choleram in vrina. Venena. Datur in potu cum vino ad morſum venenoſorum. et ꝓprie ſilueſtre cuius ſemen eſt ſimile ſemini lini.

De Carui. Ca. cxli.

C Arui qd eſt. Eſt ꝓximū diſpoſitionib⁹ aniſi. Natura. Calidū et ſiccū in ſecundo. Operatiōnes et proprietates. Expellit vētoſitates et exſiccat et nō eſt i ſubtiliatōe cymini. Membra anhelitus et pectoris. Confert tremori cordis. Membra expulſionis. Eſt bonū vērmibus: interficit eni eos.

De Cappare. Ca. cxlij.

C Apparis qd eſt. Eſt fruct⁹ et habet radicē et h3 fructū aliū q eſt ſic cucumeris nō capparis. et eſt acris calida q̄ ponit in muſto et ↄſeruat ipm ab ebullitione ſicut ſynapiſ. et ei⁹ radix ē amara acris. et quedam ſpecies eius eſt culzumia faciens in ore bothor vſq3 ad terminū quo veſicetur et apat gingiuā. Electio. Iuuamtius qð in ipſa ē ſunt cortices radicis ei⁹. Natura. Generata in terra calida eſt calidior. et calor toti⁹ et eius ſiccitas ē in ſecūdo. Operationes et ꝓprietates. Eſt reſolutiua et apitiua abſterſiua: et ipſi⁹ radix eſt iciſiua ſubtiliatiua mūdificatiua apitiua in cui⁹ cortice ſunt amaritudo et acrimonia et ſtipticitas et nutrimentum fructus ei⁹ eſt paruū ꝓcipue cū ſallit et qð ex ea ē humidū eſt magis nutritiuū q̄ qð ſiccū eſt. Apoſtemata et bothor. Ei⁹ radix reſoluit ſcrofulas et durities et admiſceat ei qð frāgit virtutē eius et folia ei⁹ iam experta ſunt ad illud. Vulnera et vlcera. Cortices radicis eius ponūtur ſuper fraudulētia et ſordida. Inſtrumenta iuncturar. Cortices radicis eius ↄferunt ſciatice et dolorib⁹ anche: et qñq3 fit cliſtere ex ſucco eius Et confert ei valde et confert paralyſi et ſtupori: et ſtringit membra propter ſtipticitatem que eſt in ipſa: et ſimiliter cōfert attritioni accidenti in capitibus lacertorum et in medio eorum. Membra capitis. Cortices radicis eius maſticate extrahunt humiditatem a capite: et ſedant dolorem frigidum in eo: et eius ſuccus diſtillatur in aurem propt vermes ipſius. Et quandoq3 ſtringit cortex radicis eius cum dente leſo et confert et ꝓprie cum eſt humida: aut folia eius: et ſimilr colluſio oris cum aceto in quo decoquit: aut vino aut quandoq3 cum aceto: et qñq3 cum vino. Membra anhelit⁹ et pectoris. Cōfert qð ex eo ſalitū eſt patiētib⁹ aſma. Membra nutrimēti. Ipa eſt res magis ↄferēs ſpleni et duritiei ei⁹ bibita et more emplaſtri ſuppoſita cū farina ordei et ficubus: et ꝓprie cortex radicis

eius et multotiens eu acuat complexionē grofſam melācolicā et ſuccedit ei lenitas. Mēbra expulſionis. Salutior educit hūorē cruduʒ groſſū et ꝓuocat menſtrua: et interficit ſerpētes et vermes in inteſtinis et ↄfert hemorroidib⁹: et augmentat coitū. Et qð ex eo ſalitū ē ante cibū ſumptū ſoluit. Venena. Eſt tyriaca.

De caule. Ca. cxliij.

C Aulis. Natura. Corpus humidius ē folijs et ſilueſtris calidior ē et ſiccior. et ipſe totus ē cal' dus i ꝓmo: ſicc⁹ in ſcdo. Et caulis quidem ali⁹ ē domeſtic⁹ et ali⁹ ſilueſtris: et alius marin⁹: et alius caulis aque. Silueſtris vero ē amarior acutior remotior ab hoc ut ſit cibus. Et decoctio quidem radicis caulis cum aqua granatorum eſt bona. Canabiſ ꝓterea ē groſſi nutrimēti ingroſſās ſanguinē3 cū nō diſſoluitur: et inflat vſq3 ad partes furcule et lateris: et facit doloroſū corpus et nō ē multiplicis ſicut ventoſitas. Operatiōes et ꝓprietates. Eſt maturatiu⁹ lenificatiu⁹ deſiccatiu⁹ ꝓprie qñ decoquit effunditur ab eo aqua prima. Et cinis quidem ſtipticum eius eſt fortis exſiccationis habet proprietatem in ſedatione doloris. et eius nutrimētum eſt paruum et humidius nutrimēto lentium et ſanguis eius eſt melius. Cum ergo coquitur cū carne pigui et gallinis fit bonus parum. Apoſtemata et bothor. Silueſtris et marinus et domeſticus maturāt phobotomatiōes et durities. Vulnera et vlcera. Conſolidat et prohibet ambulationē fraudulētie: et ponit cū albumine oui ſup ad uſtionem. Inſtrumēta iuncturarū. Cōfert tremori et qñq3 ponit cu3 fenugreco ſuper podagram: et embrocit decoctio ei⁹ ſup dolores iuncturarum. Membra capitis. Eius decoctio et ei⁹ ſemē retardāt ebrietatē: et ↄfert furfurib⁹. et qñ cū ſucco ei⁹ fit caputpurgiū purgat caput: et ex ꝓprietatib⁹ ei⁹ fit exſiccatio linguae et facit ſōnū. Membra oculi. Obtenebrat viſū cū hoc tū qȝ ponit in alcohol. Membra anhelitus et pectoris. Fit gargariſm⁹ cū ſucco ei⁹ aut decoctione ei⁹ cū oleo ſiſamino. et confert præfocationi et comeſtio ei⁹ clarificat vocē. Membra nutrimenti. Eſt malus ſtomacho: et ei⁹ ſucc⁹ cū vino de paſſis ↄfert ſpleni et ictericie: et ei⁹ cima ē tarde digeſtionis. Mēbra expulſiōis. Prouocat vrinā et mēſtrua et ei⁹ ſemē cū aqua lupinor interficit vermes et eius flos ꝓuocat menſtrua etiā. Cū ergo ſupponitur etiam ipſe et ſuccus ei⁹ cū farina ſcaleni interficit fetum. et qñ ſupponit eius ſemen poſt coitū corrumpit ſperma: et cinis radicis ei⁹ frāgit lapidē. Et caulis q eſt marinus declinat ad ſalſedinem et amaritudinē ꝓpter illud ergo lenit nām et ſoluit ꝓpe cū carne pingui: et folia ei⁹ ſunt ſicut folia ariſtol. qui ex vna radice oritur. Venena. Eius ſuccus cu3 vino ↄfert morſib⁹: et ē ↄferēs morſui canis rabioſi.

De coriandro Ca. cxliiij.

C Oriandrū quid ē. Aliud eſt humidum: et aliud ſiccum. Dixit Gal. q virtus eius eſt ↄpoſita et qð in eo dñatur ē terreitas qñq3 et aqueitas tepida. et in ipſo ē pōticitas parua aſtipticitate. Apud me vō aqueitas in ipſo frigida ē nō tepida oīno niſi ſit ꝓpt ſbam ſubtilē calidā pmixtā q̄ eius ſepatio ab eo fit velox. Et hunaim quide3 dixit etiam q Gal. remouet frig⁹ a coriandro contradicendo Dia. Ego aūt dico q teſtificati ſunt iam frigus eius Ruffus et Archigenes et alij ab eis. Natura. Frigidum ē in fine primi vſq3 ad ſecūdū ſiccum in ſcdo: et apud filiū vireḡ in tertio. Apud me vero ſiccum ē declinans ad caliditatē paruā. Sed Gal. in toto facit declinationē ad caliditatē: et fortius illud ē ꝓpt ſbam in ipſo ſubtilē quē reſoluitur: et nō remanet cū bibit: et tū nō o3 ut ſit multitudo ſucci eius interficiēs cū infrigidatione. Operationes et ꝓprietates. In ipſo eſt ſtipticitas et ſtupor: et ſuccus eius cum lacte ſedat oēm fortem pulſationem. Apoſtemata et bothor. Confert apoſtematib⁹ calidis cum aceto et cerula et oleo roſ. et cū melle et oleo ſicce et veſtigijs ignis pſici. Et cū farina fabarū qui ſanich: aut farina ciceris ſcrofulis: qñ pmiſcet cū eis ſucc⁹ eius. Inquit Gal. cū reſoluat ſcrofulas quō ergo ē frigidū. Et poſſibile qdē ē ut dicat ei ꝓpter ipſi⁹ ꝓprietatem: et qñ in ipſo ē ſba ſubtilis ꝓfundans penetrans et ꝓfundatur: et nō ꝓfundatur ſba frigida. ſed quando bibitur reſoluitur calidū velociter et remanet agens frigidū3 et dixit non ſanat ex heriſipila niſi quod infrigidatum eſt: aut permixtū humori melancolico aut phlegmatico. Mēbra capitis. Confert vertigini facte a vapore cholerico aut phlegmatico et epilepſie facte ex hoc: et eius ꝓprietas eſt prohibere vaporem a capite et propter hoc ponitur in cibo patientis epilepſiam ex vapore ſtomachi. et multitudo eius humidi: et ſicci pmiſcet ſenſum. Et quod humidum eſt facit ſomnum et prohibet fluxum ſanguinis: et puluerizatio ſicci et colluſio oris ex ſucco humidi confert ad cola. Membra oculi. Generat tenebroſitatem viſus et ſucc⁹ eius diſtillat⁹ ſedat pulſationē in oculo et ꝓprie cū lacte mulieris. et qñ ex folijs ei⁹ fit empliſm ꝓhibet fluxū materierū ad oculū. Mēbra anhelit⁹ et pectoris. Confert tremori cordis calido et potatur ex eo. ʒ. ij. cū aq̄ lingue arietis et retinet ſputū ſanguinis. Membra nutrimēti. Eſt tarde digeſtionis et ↄfortat ſtomachū calefactū: et qð de eo torrefactū ē ꝓhibet vomitū. Et dicit q ipm ſedat eructuationem accida3 poſt cibum: et ſi ita ē tunc facit illud ꝓpterea q ꝓhibet vaporem et motū3 eius. Mēbra expulſionis. Conſtringit ſemē eius torrefactū et dicit q ſemen eius cū rob ſolutiōe educit ſerpētes Et coriādrū quidē humidum cū melle et oleo ↄfert apoſtematib⁹ calidis teſticulo2. Et qð ex eo humidū eſt: et qð ſiccū frangit virtutem coitus et erectionē virge deſiccando ſperma. Venena. Cū ex ſucco bibitur circiter. ʒ. iiij. interficit qñ facit hōie3 perdere triſticiā et ſincopim: et nō o3 vt iter ut de eo multū ſumat.

De cane Ca. cxlv.

C Anis. Decoratio. Vrina canis adminiſtrat ſuper verucas et qð dicit de lacte ei⁹ q ipm abradit pilū: et ꝓhibet ortū pilorū

emulſoꝝ eſt varium ſm ꝙ exiſtimauit Gal. in locis pluribus. ⁊ Gal. quidē ſcripſit canones in qͥbꝰ dixit ꝙ ſanguis canis ꝓhibet ortum piloꝝ emulſoꝝ. Membra expulſionis. Inquit Gal. Deſtructꝰ eſt ſermo eius qui exiſtimauit ꝙ ſanguis canis extra hat fetum. Venena. Sanguis canis rabioſi cōſtcait morſui ipſius. ⁊ veneno legitur armene.

De carne. Ca. cxlvi.

Caro quid ē. Carnes bone ſūt caro omīne que cū caliditate ē ſubtil. ⁊ iuuencū tauroꝝ ⁊ capraꝝ: ⁊ carnes illoꝝ qui de eis ſūt gui ſūt magis ſuſceptibiles digeſtionis ⁊ ſubtilioris nutrimēti. Et hedina qdem ē minoꝝ ſuperfluitatum ꝙ arietina. Caro aūt lactētis a lacte laudabili ē bona. A lacte vero nō laudabili ē mala. Et caro decrepiti quod ē ex ouibꝰ ē mala. ⁊ ſiliter caro extenuati. ⁊ caro nigri eſt leuioꝛ ⁊ ſuauioꝛ: ⁊ ſimilr̄ caro maſculi: ⁊ rubea diuiſa ex aīalibꝰ plene pinguedinis: ⁊ alba ſūt leuiores ⁊ varia ē minoris nutrimēti: ⁊ natat in ſtō. Electio. Melioꝛ caro ⁊ digeſtibilioꝛ ē illa q̄ eſt circa os. Et dextra qdē leuioꝛ ē: ⁊ melioꝛ ē ſiniſtra ⁊ que ē in medio lacertoꝝ mundioꝛ ē carne neruoſa. Caro aūt laxa ſup quā nō eſt neruꝰ foꝛtaſſe eſt ſuauis ⁊ ꝓpꝛie que eſt ꝓpt generationē lactis ſicut caro mamillarum ꝓpter generationē ſaliue ſicut caro radicis lingue. Et eiꝰ quidē nutrimētū qn̄ digerit ē bonū: ⁊ i qͥbuſdā hoīs ē phlegmaticū. Multitudo vero nutrimēti eiꝰ nō eſt niſi multitudo nutrimēti reliquarū carniū. Et caro lacertoꝝum niſi caro mamille: ⁊ caro teſticuloꝝ galloꝝ. Minus vero bona ē que creata ē ad hoc ut ſit ſuſtētaculū ſicut que texit inter venas epatis ⁊ reliqua. ⁊ caro coꝛdis ⁊ radicū eiꝰ ſilis modo. ⁊ mamille quidē nutrimētū eſt bonū. Quod ſi in ea ē lac eſt groſſum. Teſticuloꝝ vero caro eſt melioꝛ aliis. Et volucris vero caro melioꝛ nō eſt ꝙ alduragi ⁊ gallinarū ⁊ ſubtilioꝛ carū ⁊ nō ſūt cum nutrimēto carniū alcubegi ⁊ athein ⁊ alderarim. Omnis preterea aīalis ſicce complexiōis caro parui ē melioꝛ ſicut caro hedi. Ipſa eni ē bona. Caprina vō non ē bona multū: ⁊ eiꝰ humoꝛ foꝛtaſſe ē malus valde. Hircina aūt caro ē mala abſolute. ⁊ caro luporū eſt mala. Et oēs volucres magne aquatice ⁊ hūtes colla longa ⁊ pauo ⁊ miluꝰ. ⁊ palumbes dure ⁊ alcata. ⁊ quoꝝ plurima generatio ē melācolia: ⁊ que eis ſunt ſimilia. ⁊ paſſeres oēs male ſūt. Alie vō auiū groſſarū magnarū exercitantiū ſunt boni chimi. Caro aūt ſilueſtris melioꝛ ē carne gazel cū ſua declinatiōe ad melācoliā. Chriſtiani vō dicunt ⁊ qui eos imitant ꝙ melioꝛ caro ſilueſtris ē caro poꝛci ſilueſtris. Nā cum hoc ꝙ ē leuioꝛ carnibꝰ domeſtici ē foꝛtis nutrimenti ⁊ plurimi: ⁊ ē velocis digeſtiōis: ⁊ ē melioꝛ ꝙ eſſe pōt in hyeme. Opoꝛtet pterea ut conſideretur in diſpoſitiōibus animalium etiam in etate ⁊ in loco ſui paſtus: ⁊ ſui exercitij ⁊ reliquoꝝ q̄ dicta ſūt in lacte. Natura. Caro auis oīno ſiccioꝛ ē carne quadrupedis: ⁊ caro vaccina ſiccioꝛ ē carne caprina. Caro aūt caprina ē ſicca ⁊ difficilioris digeſtiōis carne ouina. Et caro veterū ē groſſi nutrimēti ⁊ vehementis calefactionis. Leporis vō caro ē calida ⁊ ſicca: Carnes magnarū auiū ⁊ anſerū ⁊ ſimiloꝝ ē groſſa. Anatis vō caro ⁊ aquaticarū ē vehementis humiditatis ⁊ ē ꝓpinqua in hoc carni ouine. Et exiſtimauerūt quidam ꝙ caro ericij eſt humectatiua: ⁊ caro pinguis: ⁊ natium caro ē calida ⁊ humida. Operationes ⁊ proprietates. Caro eſt cibus confoꝛtans coꝛpus ⁊ ē cibus magis ꝓpinque conuerſionis ad ſanguinē ⁊ nutrimētū quidem eiꝰ q̄ in patella cocta eſt: ⁊ eius que aſſata ē eſt ſiccius: ⁊ nutrimētū eius q̄ elixata ē eſt humidiꝰ. Et eiꝰ quidē que cocta eſt cū ſeminibus ⁊ muri ⁊ ſimilibꝰ virtus eſt virtus ſeminum eius. Pinguedo autem ⁊ adeps ſunt mali nutrimenti ⁊ pauci ⁊ ſubleuant cibum ⁊ non ē conueniens ex eis niſi quantitas parua ſm menſuram que delectet. Salita vero caro quāuis in principio fuerit humida. tamen facta eſt deſiccatiua vehementioꝛem habens deſiccationem ꝙ omnis caro. ⁊ eius nutrimentum eſt paruum. Et caro quidē pinguis lenit ventrem cum paucitate ſui nutrimenti ⁊ velocitate ſue conuerſionis ad fumoſitatem et choleram ⁊ digeritur velociter. Et caro illoꝛum natium deterioꝛ eſt carne pingui. ⁊ eſt mala in digeſtione ⁊ nutrimento ⁊ eſt calidioꝛ ⁊ groſſioꝛ pinguedine. Caro vaccina plurimi eſt nutrimenti groſſa melancolica generis egritudines melancolicas. ⁊ que melioꝛ eſt eius eſt caro vituloꝛum. Carnem preterea vaccinā diſſoluit coꝛtices melonum. ⁊ melioꝛ quidem hoꝛa in qua comeditur eſt ver ⁊ principia eſtatis. Chriſtiani aūt ⁊ qui eos imitant dicūt ꝙ nō habēt cū groſſitudine ſua viſcoſitatē nutrimētū poꝛcineq̄ eiꝰ ſpiſſitudinē. Poꝛcelloꝛū autem caro parui eſt nutrimēti ꝓpt foꝛtitudinē ſue reſolutionis ⁊ vehementiam ſue humiditatis. Et caro quidem anatis ē plurimi nutrimēti: nō tamē exiſtit in bonitate nutrimenti gallinarum ⁊ ſiliū. ⁊ veteres carnē ſūt inanes: ⁊ epata earū ſunt bona ſuauia in cibo: ⁊ boni humoris. Caro alcecrach ē frāgitiua ventoſitatū. Et de carnibus longinquioꝛ ab hoc ut putreſiat ⁊ q̄ parum eſt pinguis eſt cuiꝰ ſbā eſt ſiccioꝛ. Decoꝛatio. Caro vaccina generat moꝛpheam. Adeps aſini ſilueſtris ē bona panno linita: ⁊ ſilr̄ adeps anatis impinguat: ⁊ illud qō eſt aduſtum de carne arietū linitū ſuper moꝛpheam eſt vtile: ⁊ qō aduſtū eſt de carne ranarū alopetie. Apoſtemata ⁊ boꝛhoꝛ. Caro vaccina generat cancrum: ⁊ ſilr̄ carnes groſſe ⁊ reſoluūtur apoſtemata dura eis. Vulnera ⁊ vlcera. Caro vaccina gnāt ſcabiē ⁊ impetiginē malas: ⁊ ſilr̄ carnes groſſe: ⁊ caro arietis aduſta linit ſup impetiginē conuenient. Inſtrumenta iuncturarum. Caro vaccina generat leprā ⁊ elephātiā ⁊ varices: ⁊ ſilr̄ carnes groſſe ⁊ pingues ⁊ alleliati moꝛe empli ſuppoſita eſt bona neruis inflatis. In iure carnis leporis ſedent podagrici ⁊ habentes doloꝛes iuncturarū: ⁊ eius opatio eſt proxima operationi iuris vulpis. Caro dannule adminiſtretur moꝛe emplaſtri ſup doloꝛes iuncturarū po-

ſita. caro doꝛſi aſini ſilueſtris cū oleo coſtino ⁊ emplaſtratur ad doloꝛes iuncturarū. Adeps aſini ſilueſtris cū oleo coſtino mollificata moꝛe emplaſtri ponitur ſuper doloꝛes doꝛſi ⁊ ventoſitatibus groſſis. Et caro vipere ꝯfert lepre ſm ꝙ dictū eſt in capitulo eius ⁊ caro ericij eſt bona lepre. Mēbra capitis. Caro vaccina ⁊ reliquē carnes groſſe male faciunt euenire alienatōez ꝓpt exſiccationē. Et caro dānule miſcetur cū vino ⁊ bibitur propt̄ lodā. Mēbra oculi. Cinis carnis arietū confert albugini oculi. ⁊ carnes lupoꝝ ⁊ habentiū roſtra ⁊ vngues conferūt oculo ⁊ confoꝛtant ipm. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cancer fluuialis confert extenuatis valde ⁊ carnes piſcoꝝ excitant preſocationē niſi acetoſe. Membra nutrimenti. Carnes groſſe ꝑdicte ingroſſant ſplenē: verū acetoſi vaccinū cū coꝛiandro ſicco ⁊ croco ꝓhibent curſum materiarū ad ſtomachū: ⁊ caro alcata ... in ſūma coctū q̄ cōferunt coꝛruptioni cōplexionis ⁊ hydꝛopiſi ⁊ opilationi ſplenis ⁊ epatis ⁊ ... eſt vtilis hydꝛopiſi ꝯgelate ... ꝯmouent ... hominum ſunt qui laudant carnes lupoꝝ ... ſtomachū ⁊ humiditatē ⁊ debilitat eū: ⁊ velocitas qdē digeſtionis ⁊ deſcēſionis ⁊ ambe tarditas nō ſunt ſm groſſitudinē cibi ⁊ ſubtilitatē eius. Caro eni poꝛci ſilueſtris ⁊ domeſtici ſm ꝙ dr̄ eſt velocis digeſtiōis ⁊ deſcenſionis ⁊ eſt foꝛtis nutrimēti viſcoſi ⁊ groſſi. ⁊ carnes ceruoꝛum cū groſſitudine ſua ſunt velocis deſcenſionis. ⁊ caro quidem ericij cū oxymelle confert hydꝛopiſi. ⁊ caro alcata ꝯfert opilationi epatis ⁊ debilitati eiꝰ ⁊ coꝛruptioni cōplexionis ⁊ hydꝛopiſi ⁊ carnes lupoꝝ ⁊ habentiū roſtra ⁊ vngues abhoꝛret ſtomachus. Membra expulſionis. Carnes vaccine ꝓhibent attractionē cholere ad ſtomachū. Caro leporis aſſata eſt bona vlceribus inteſtinoꝛū. Caro ericij exſiccata cū oxymelle eſt bona doloꝛi renum. ius galli decrepiti eſt bonū colice ⁊ egritudinibus melancholicis. ⁊ adeps aſini ſilueſtris cū oleo coſtino eſt bona doloꝛi renū ⁊ ventoſitatibꝰ groſſis ⁊ caro lupoꝝ ⁊ habētiū roſtra ⁊ vngues hemoꝛroidibus. Ius carnis vaccine acetoſum eſt bonū ſolutioni cholerice. abſcindit eni ipam ⁊ ſilr̄ ꝯgelatō carnis eius cū coꝛiandro ⁊ aceto ⁊ acetoſitatibꝰ ei ſilibꝰ ⁊ coꝛiandro ſicco ⁊ pauco croco: ⁊ ſilr̄ carnes auiū aſſate aut nō aſſate ꝯſtringūt ventrē ⁊ ꝓpe alcubegi ⁊ atelagi. ⁊ eis foꝛtioꝛ eſt alcata ⁊ alchancbiri: ⁊ ꝓpe cū elixatur ⁊ auſertur ab ea aq̄. caro aūt cameli prouocat vrinam: ⁊ carnes pingues vehementius leniūt naturā ꝙ alie. Febres. Caro vaccina ⁊ ceruoꝝ ⁊ hyrcoꝝ ſilueſtriū ⁊ magnarū auiū facit euenire febres quartanas. Venena. Caro dānule exſiccata cū vino in potu accepta ꝯfert venenis. Caro arietum aduſta ꝯfert moꝛſibꝰ ſerpentū ⁊ ſcoꝛpionū ⁊ algerarat: ⁊ cū vino canis rabioſi: ⁊ caro rane pūcture vermiū venenoſoꝝ.

De Chryſomilis. Ca. cxlvii.

Chryſomila. Electio. Melioꝛa ſūt armenia. nō cui cito aduenit eis coꝛruptio ⁊ acetoſitas: ⁊ cū ſumūtur chryſomila opoꝛtet vt accipiatur maſticis ⁊ aniſi equalr̄ pōdus. ʒ. i. vſq̄ ad. ʒ. ii. in vino puro: aut vino de paſſis: aut paru mellis. Natura. Sunt frigida ⁊ humida in ſecundo ⁊ oleū nucleoꝝ eſt calidū ⁊ ſiccū in ſecundo. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Coꝝ humoꝛ eſt velocis putrefactionis. Membra nutrimenti. Coꝝ infuſio ſedat ſitim. Et chryſomila qdē ꝯuenientioꝛa ſūt ſtomacho ꝙ pſica: ⁊ armenia nō coꝛrūpunt in ſtomacho neq̄ aceſcunt velociter. Ex eis vero q̄ coꝛ expellunt nocumentū eſt vt poſtea ſumantur aniſu ⁊ maſtix ... aut vino de paſſis ⁊ infrigidati cū melle puro. Membra expulſionis. Oleū nucleī ipoꝝ cōfert hemoꝛroidibꝰ. Febres. Generāt febres ꝓpt velocitatē ſue putrefactiōis. verū infuſio ſiccoꝝ ꝯfert febribus acutis.

De Calce. Ca. cxlviii.

Calx qd ē. Per calcē ſignificantꝰ cineritatem coꝛpoꝝ lapidoſoꝝ ⁊ oſtracoꝝ. Na. Illa qdē quā nō tetigit aq̄: ⁊ illa quā aq̄ tetigit cū remanet extincta duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ tūc nō adurit ... calefacit: ⁊ ablūta qdē ē ſicca. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Abſcidit ſāguis fluxū ⁊ ablūta eſt exſiccatiua ſine moꝛdicatiōe. ⁊ calx qdē qn̄ ablūta cū oleis ſit maturatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Coꝛrodit carnē addītā ⁊ ablūta ꝯſolidat ⁊ cōfert aduſtioni ignis valde.

De Cipero. Ca. cxlix.

Ciperus qd eſt. Eſt radix plante ſilis poꝛro ⁊ cepe ... etiam niſi q̄ eſt ſubtilioꝛ ⁊ longioꝛ in plibꝰ regionibꝰ. Verūtū meliꝰ eſt alcuſi. Et dr̄ ꝙ ciperum ... cū croco abradit pilos. Electio. Meliꝰ eſt illud qō eſt ſpiſſū graue difficile ad frāgendū aromaticū. cuiꝰ herba eſt boꝛealis: ⁊ cuiꝰ acredo eſt vehemēs. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. In ipſo eſt ſtipticitas pua ⁊ exſiccat ſine moꝛdicatiōe: ⁊ apit oꝛificia venaꝝ: ⁊ extenuat ventoſitates: ⁊ adurit ſanguinē ⁊ ponit in emplis. Decoꝛatio. Coloꝛē efficit bonū: ⁊ facit bonū odoꝛē oꝛis. ⁊ ... dr̄ abradit pilos. Apoſtemata ⁊ boꝛhoꝛ. Cōſolidat ea q̄ ſūt difficilis conſolidationis ⁊ fiſſa ⁊ putrida ⁊ coꝛroſa cū oleo de grano alchadra: Inſtrumenta iuncturaꝝ. Valet ad doloꝛē in ilijs: ⁊ ſtringit doꝛſū ⁊ neruos: ⁊ ipſiꝰ multitudo acquirit lepꝛam. Membra capitis. Confert putredini narium ⁊ oꝛis ⁊ alcola. ⁊ mollificationi gingiue: ⁊ augmentū efficit in ſernatione. Membra nutrimenti. Calefacit ſtomachum ⁊ epar. Membra expulſionis. Extrahit lapidem. ⁊ frāgit ipm: ⁊ confert diſtillationi vrine ⁊ debilitati veſice valde: ⁊ frigori eiꝰ vehementer. ⁊ ſilr̄ opatur in renibus: ⁊ cōfert frigori matricis valde ⁊ ꝯfert hemoꝛroidibus. Febres. Confert febribꝰ antiquis.

De Cupreſſo. Ca. cl.

Cupreſſus quid eſt. Nominatur in ſyria arboꝛ alte ⁊ romane cupreſſus: ⁊ in ſapoꝛe eius ſunt acredo ⁊ ſtipticitas paucar ⁊ amaritudo plurima ⁊ ponticitas eius eſt plus ꝙ amaritudo. ⁊

caliditas eius ⁊ acuitas est ſm quantitatē quaḡ vir tus in mēbris ꝓfundat. ⁊ facit ꝑuenire ſtipticitatez ſine mordicatione ⁊ diuerſificat a reliquis calefaciē tibꝰ quoniam non trahit. Natura. Calida ē in primo ſicca in ſecunda. quidā tamen exiſtimauerūt ꝙ eſt frigida valde ⁊ iudicauerunt ꝙ virtus eius eſt compoſita. ⁊ caliditas eius ē ſm quantitatem que facit penetrare ſtipticitatē ⁊ qua ſtipticitas eius profundatur ⁊ prouenit in mēbris. Operationes et proprietates. Folia ⁊ nux eius ſunt ſtiptica: et in ipſa eſt reſolutio ⁊ reſoluit humiditates. ⁊ nux quidem eius fortior eſt operatiōe q̄ folia ipſius: ⁊ in ipſa eſt vis faciendi adherere ⁊ abſcindit ſanguinem ita ꝙ remouet putredinē. Decoratio. Quādo decoquitur cum aceto ⁊ lupinis: ⁊ linitur ſuper vnguē remouet eius veſtigia. ⁊ eius folia delēt pannum et morpheam. Vulnera ⁊ vlcera. Folia eius recētia ⁊ nux eius conſolidant vulneraque ſunt in mēbris duris cū fuerint recenter collecta. ⁊ cōferūt formice ⁊ heriſipile ⁊ proprie cū farina ordei. Inſtrumenta iuncturarū. Nux ⁊ folia ipſius bona ſunt collo cū ex eis fuerit ipſi emplaſtrum ⁊ confert cum farina ordei ſuperpoſita heriſipile ⁊ ſimilibus. ⁊ confortant neruos ⁊ extenuant ramicē more emplaſtri ſuperpoſita: ⁊ roborant capillos mollificationem ⁊ ſtringūt eam. Mēbra capitis. Cū terit nux cupreſſi iuiuba cū ficubus ⁊ ponit licinium de eis in narem ſanat carnē additā. ⁊ decoctio eius cū aceto ſedat dolorez dentium. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Datur ad bibendū cum vino nux eius ad ſputum ſanguinis: ⁊ ad difficultatem anhelitus et anhelitum dilatationis ⁊ ad tuſſim antiquā. ⁊ ſimiliter eius decoctio. Membra expulſionis. Bibuntur folia eius cum vino ⁊ conferūt difficultati mingendi ⁊ curſui ſuperfluitatū ad veſicā. ⁊ conferūt etiā vlceribꝰ que ſunt in inteſtinis. Permutatio Loco eius ponitur medietas ponderis ipſiꝰ de cortice granati: ⁊ pondus ipſius de ſarcocolla rubea.

De Cancro. Capitulum. cli.

Cancer fluuialis quid ē. Notus eſt. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt difficilis digeſtionis ⁊ plurimi nutrimenti: ⁊ ipſuz quidem rectificat decoctio cuz nucis: ⁊ extrahit res acutas infixas carni ⁊ ſpinas. ſed marinus eſt ſubtilior. Decoratio. Cinis eius eſt bonus fixuris pedū ex frigore. ⁊ quod de eo adūſtuz ē ponitur in medicamentis morphee ⁊ panni ⁊ confert. Apoſtemata ⁊ bothor. Cancer fluuialis reſoluit apoſtemata magna quando ponitur ſuper ea. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Caro eius confert ptiſi: ⁊ proprie cū lacte aſine ⁊ ius ipſiꝰ etiaz. Mēbra expulſionis. Cinis eius ē bonus fixuris ani. Venena. Confert morſui ſcorpionū ⁊ rutele more emplaſtri ſuppoſitus aut comeſtus: ⁊ cinis eius cum melle confert ad morſū canis rabioſi bibitꝰ: ⁊ quīq̄ ſumit ex eo cū frumēto ad morſū canis rabioſi ⁊ ē notū. Et ſcies modū cure i capitulo de venenis. Et extimauerūt etiā ꝙ quādo cū bedaruugi approximat ſcorpioni morit ſcorpio.

De cancro. Ca. clij.

Cancer marinus quid eſt. Cū dicitur cancer marinus nolumus intelligere per hoc oēm cancrū maris. Immo ſpēm cancri qui ꝓprie hz oīa mēbra dura ut lapis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Qd de eo aduſtū eſt ſubtiliꝰ ē ⁊ [illegible] aduſtus. Decoratio. Qd d eo aduſtū ē abſtergit dētes. ⁊ delet pānū ⁊ lētigies. Vulnēa ⁊ vlcera. Quod de eo aduſtū eſt deſiccat vlcera ⁊ ꝯfert ſcabiei. Mēbra oculi. Prohibet lachrymas ⁊ reſoluit cū ſale vnguiā ⁊ fit ex eo collyriū: ⁊ fricatur cū eo ſcabies palpebrarū. Febres. Prohibet quartanā.

De Caryolocina. Ca. cliij.

Caryolocina quid eſt. Eſt complexque [illegible] plurimū [illegible]. Natura. Frigi [illegible] apud quoſdā [illegible].

De coturnicibus. Ca. cliiij.

Coturnices quid ſunt. [illegible] ſimul [illegible] ⁊ [illegible]. nō [illegible] comedunt helleborum [illegible] ſubſtantia carnē ē [illegible] nutrimenti carnē ab helleboro ē [illegible].

De Caſia. Ca. clv.

Caſia quid eſt. Dicitur ꝙ ē cortex radicis mori alcorni: ⁊ eſt ſpecierū plurium: quarū vna ē rubea boni ſaporis ⁊ odoris. Et altera ſpecies eius ē cuius ſapor ē ſapor ſpice: ⁊ eſt ſpēs nigra ad purpureitatez declinās cuius odor ē ſimilis ſandalo: ⁊ eſt ſpēs altera nigra horribilis odoris ſubtilis corticis ſiſſa: ⁊ ē ſpecies nigra ſubtilis cīne concaua. Et dixerūt quidā ꝙ inuenitur ſimile caſie qd conuertitur ad cinamomū: ⁊ dixerūt alij ꝙ inuenitur ſup arborē cinamomi caſia hmōi: ⁊ quāq̄ eſt cōmixta ipſi cinamomo ⁊ caſia exiſtit i virtute cinamomi ſed eſt debilior: ⁊ bona eſt illa que cōſequit cinamomū. Electio. Melior eſt illa que ē rubei coloris pura plana. longi ligni. groſſe cāne. ſubtilis foraminis. ſolida groſſa boni odoris que mōdicat linguā ⁊ ſtringit eā. Nigra vero eſt mala ⁊ qd de ea adminiſtratur ē cortex ipſius ⁊ in ligno eius nō ē bonitas. Natura. Calida ē ⁊ ſicca in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates. Eſt reſolutiua ventoſitatum groſſarum. ⁊ in ipſa quidem ſunt ſtipticitas ⁊ reſolutio cū acredine plurima. ſubtiliatio multa. ⁊ inciſio ꝓpter acredinez que ē in ipſa ⁊ adiuuat ſtiptica: ⁊ ſua reſolutione adiuuat ſolutiua. ⁊ ipſa cū eo qd eſt i ipſa de reſolutiōe ⁊ ſtipticitate ⁊ ſubtiliatione ꝯfortat mēbra. Apoſtēata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata calida ⁊ frigida in viſceribꝰ. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur cū melle ſup latera. Mēbra oculi. Ponit in medicinis oculi ꝓpter illud quod in ea ē de ſtipticitate ⁊ reſolutiōe. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert pectori. Mēbra nutrimēti. Sirupꝰ eius cōfert epati ⁊ vinū in quo caſia infūdit cōfert ſtomacho. Mēbra expulſiōis.

Prouocat vtraq̄ proprie in quocūq̄ corum ambor ſiuerit cauſa [illegible] groſſi ⁊ confert doloribꝰ renū

⁊ veſice. ⁊ qū fit inceſſimus in decoctione eius valet dilationi matricis: ⁊ eiꝰ induraciōi. ⁊ ſilit ſumꝰ eiꝰ ⁊ ſirupus eius. ⁊ vinū in quo ipſa infūditur eſt bonum difficultati vrine. ⁊ extimauerunt quidam ꝙ ipſa facit abortum. Venena. Datur in potū ad venenum tyrie.

De cydonio C. clvi.

Cydonium quid ē. Qm̄ abluitur cinis ramorū ⁊ foliorū eiꝰ ē ſicut tutia: ⁊ folia ipſius remanent ꝓpter pluritatem ſtipticitatis ⁊ rob pomorum aceſcit propter illud quod in ipſo eſt de humiditate aquea frigida. Electio. Aſſatum eſt melius ⁊ magis cōferens. ⁊ eius quidem aſſatio fit quoniam concauatur ⁊ deſciditur grana eius: ⁊ ponitur in ipſo mel: ⁊ linitur luto corpus eius ⁊ ponitur in cinere. Natura. Frigidum ē in fine primi ſiccū in principio ſcdi. Operationes ⁊ ꝓprietates.

Eſt ſtipticum confortatiuū fortē ⁊ flos eiꝰ etiam ſtipticus ē ⁊ ſimiliter oleū eius. Et dulce eſt minus ſtipticū. ⁊ ſemen eius ē lenitiuū ſine ſtipticitate. ⁊ ꝓhibet ipſm curſū ſuperfluitatū ad viſcera. Decoratio.

Retinet ſudorem ⁊ ꝯfert oleū eiꝰ fixure frigoris.

Apoſtemata ⁊ bothor. Cōfert oleū eiꝰ formice

Vulnera ⁊ vlcera. Oleum eiꝰ ē vtile vlceribus ſcabioſis. Inſtrumēta iuncturarum. Multitudo comeſtiōis generat dolorē neruorū. Membra oculi. Aſſatum ponitur ſup apate oculi calida.

Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Eius succꝰ cōfert dilatatiōi anhelitꝰ ⁊ aſmati. ⁊ ꝓhibet ſputū ſāguinis ⁊ ſemē eiꝰ ꝯfert aſperitati gutturis: ⁊ lenit cānā pulmonis ⁊ mucilago eiꝰ etiā humectat ipſaz cānā. Mēbra nutrimēti. Cōfert vomitui ⁊ ebrietati ⁊ ſedat ſitim. ⁊ ꝯfortat ſtomachū recipiētē ſuperfluitates ſirupus eiꝰ ⁊ ipſiꝰ infuſio. ⁊ qd de ipſo elixatū ē ⁊ ipſo vtitur in ſcda mēſa ſup vinū ⁊ ꝓhibet ebrietatem. ⁊ fit ex eo ſirupus cōfortans appetitum delectum valde ⁊ mortui ⁊ confortat ſtomachū. ⁊ prohibet vomitū phlatici. Membra expulſionis. Eſt ꝓuocatiuū ⁊ iā dictū eſt ꝙ illud eſt per accñs conſequens conſtrictionem eius: ⁊ illud quod cum melle elixatū eſt. eſt vehementius ꝓuocatiuum. verūtñ quīq̄ ſoluit vētrē ⁊ non ꝯſtringit ⁊ gnāt colicā ⁊ dolorē ventris pungitiuū. ⁊ cōfert dyſēterie ⁊ retinet fluxū mēſtruorum. ⁊ confert arſure vrine quando diſtillatur ſuccus eius aut oleum ipſius in virgam. ⁊ confert oleū eius renibꝰ ⁊ veſice. ⁊ quando aſſumitur poſt cibū ſoluit adeo ꝙ qñ plurimū ex eo ſumitur extrahit cibū an digeſtionez ⁊ cliſterizat decoctio eiꝰ ad eminētiam ani ⁊ matricis.

De croco hortulano Ca. clvij.

Crocus hortulanus. Natura. Eſt calidus i primo: ſiccꝰ in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſo ē ſtipticitas equalis cum maturatione. Decoratio. Mundificat pannum ⁊ morpheam. Vulnera ⁊ vlcera. Ponitur cum aceto ſuper impetiginem. Membra capitis. Ex croco hortulano ſilueſtri cum fit linimētum cum melle confert colla puerorum.

De calamento Ca. clviij.

Calamentum qd eſt. Eius aliud eſt fluuiale. ⁊ aliud mōtanū ſimile yſopo in ſapore ⁊ ſilit folia eius ſunt ei ſimilia. Et ē alia ſpēs eiꝰ q̄ noīatur alhaum. Et ē quedam ſpēs eius q̄ vocatur calamentū hirci. ⁊ virtꝰ eius eſt ſicut virtꝰ aliorum acris. ⁊ virtꝰ ſirupi ipſius ē ſilis virtuti ſirupi alhabaſe. ⁊ calamentū quidē eſt ſubſtantie ſubtilis et montanum fortius eſt fluuiali. Operationes ⁊ ꝓprietates. Subtiliat fortiter ſua acuitate ⁊ amaritudine ſui ⁊ ꝓprie ſilueſtre. ⁊ propter illud eſt rubificatiuū ⁊ vlceratiuuz cum bibitur ſolum ꝓuocat ſudorē. ⁊ calefacit vehemēter per id quod extrahit ex profundo corporis. ⁊ incidit ⁊ exiccat ⁊ calefacit valde. Decoratio. Qñ d. quitur ⁊ ꝓprie qd recens eſt cum vino: ⁊ fit ex eo emplaſtrum remouet veſtigia nigra a corpore: ⁊ occultationez que accidit ſub oculo. Vulnera ⁊ vlcera. Montanuz confert raſure inteſtinorū ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex decoctione montani ad pruritum ⁊ ſcabiē. Inſtrumēta iuncturarū. Potus decoctionis eiꝰ cōfert contractioni lacertorū in carnibus ⁊ extremitatibus ſuis. ⁊ quīq̄ fit ex eo emplm̄ ad ſciaticam ⁊ adurit ⁊ permutat complexionem: ⁊ extrahit ex profundo ⁊ qñ comeditur ⁊ bibitur poſt ipſum aqua caſei diebus continuis confert elephantie ⁊ varicibus. Et illud quod nominatur fel alhauium ⁊ qñ bibit ꝯfert ſpaſmo ⁊ linit ex eo podagra ⁊ ꝯfert ⁊ ſuffumigat cū eo ⁊ cōfert potus calamēti lepre nō reſolutione ſua tm̄. ſed ſua inciſione ⁊ ſubtiliatiōe etiā. Mēbra capitis. Succus eiꝰ interficit vermes in aure ⁊ in ipſo eſt virtus faciendi ſodā. Et mōtanum quidem cōfert viſceribus oris ⁊ extrahit ſuperfluitates ex vtriſq̄ naribus. ⁊ illud qd eſt aduſtuz de alhauium ſtringit gingiuas. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eius decoctio confert dilatationi anhelitus: ⁊ ē fortis in extractione humorū viſcoſorū ⁊ groſſorum ex pectore proprie cum comeditur cum ficubus. ⁊ confert dolori laterum. Et montanū quidez eſt fortiꝰ illo. ⁊ alhauiū facit illud totū. ſuper alhauiū vero rotat acetum ⁊ ſumitur acetū ex eo quod ē vicini temporis cum acetoſitate. ⁊ odorat ipſuz ſincopizatus ⁊ ſanatur ⁊ calamentum hirci confert tremori cordis. Membra nutrimenti. Cōfert paucitati appetitus ⁊ debilitati ſtomachi: ⁊ ꝓprie ſilueſtre ſingultui. ⁊ cōfert pacientibꝰ icteritiam cum abſterſione ⁊ apertione ſua ⁊ ſubtiliatione ſua melācolicā ⁊ cholericā. ⁊ ſilit decoctio eiꝰ. ⁊ quīq̄ fit balneatio ex decoctiōe mōtani ad illud ⁊ ſeparat icteritia: ⁊ cōfert hydropiſi quādo comeditur cum ficubus ⁊ in montano quidem eſt virtus faciendi appetitū cibi. ⁊ ſuccus eius eſt conferens hydropiſi etiam. ⁊ alhauium ſedat nauſeam: ⁊ fit ex eo emplm̄ cū croco ſuper ſplenem ⁊ extenuat eū. ⁊ ſilit calamētū hirci ⁊ ē vehemēter cōferens tremori cordis ſtomachi ⁊ ꝯturbatiōi ⁊ nauſee. Membra expulſionis.

Eiꝰ decoctio ꝓuocat vrinā ⁊ ꝯfert dolori pūgitiuo vētris ⁊ colirice paſſiōi. ⁊ qñ terit cū diſputatiōe ſua

aut decoquitur ⁊ bibitur cū melle interficit fetum ⁊ ꝓuocat mēſtrua: ⁊ q̄ñq̄ʒ facit vomere phlegma. ⁊ dixerunt quidam montanū abſcindit coitū ⁊ ꝓpter ſilueſtre ⁊ ꝓhibet pollutionem. Et ſilueſtre quidem ſoluit ventrem ſufficienter: ⁊ cōfert matrici: ⁊ interficit vermes precipue ſilueſtre. Et mōtanuʒ ſolutiōe educit choleram nigram: ⁊ ſic qđ de eo ſumitur in potu .xx. kirat cum iulebr: ⁊ illud q̄ñq̄ʒ operatur ſpēs calamenti ſilueſtris: omnia illa conſonantur quādo permiſcentur cū aceto ⁊ rob paucor: ⁊ rectius quidē eſt ut teratur ⁊ ſpargatur ſuper acetū ꝯmixtū cum aqua ⁊ ſale ⁊ bibatur: ⁊ illud quod nominatur albauid extrahit ſuperfluitates melancolicas ex via vrine. ⁊ calamētuʒ ſilueſtre q̄ñq̄ʒ operatur oīa illa. Febres. Bibitur decoctio eius ⁊ confert rigori. ⁊ ſimiliter inunctio ex oleo in quo ipſum eſt decoctū. Venena. Quādo bibitur aut ex eo fit empl̄m cōfert puncture venenoſoꝝ. ⁊ approximat liniri ex eo ī illo ope caueri ⁊ qui ꝯmiſcet ⁊ bibit cū vino expellit venena mortalia. Et ſuffumigatio ex folijs eius fugat omnes venenoſos. ⁊ qū ſternitur etiā ſilueſtre eſt bonuʒ puncture ſcorpiōis. Et mōtanū qū bibit ſuccꝰ eiꝰ cū decocto ꝯfert morſui lupoꝝ.

De cardamomo Ca. clix.

Ardamomū qd eſt. Aliud ē magnū ſicut cicer nigrū. Qo cū frangitur interiꝰ habet granū album mordicans linguā ſicut cubebe in quo ē aromaticitas. Et aliud ē paruū ſicut lens aromaticū etiā. Natura. Calidū ē ⁊ ſiccū i tertio. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. In ipſo cū calefactione ē ſtipticitas ⁊ ꝓpter in illo qđ habet caput ⁊ ꝓpter in capite ipſo. Membra nutrimenti. Cōfert vōitui ⁊ nauſee cū aq̄ maſticis ⁊ vtriuſq̄ʒ granati.

De cordumeni Ca. clx.

Ordumeni. Natura. Calidū ē ⁊ ſiccū in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ex rubificantibꝰ. ⁊ in ipſo eſt virtus liquefactiua. ⁊ proprietas eius eſt conſortare membra intrinſeca. Vulnera ⁊ vlcera. Confert ſcabiei et impetigini linitū cū aceto. Inſtrumenta iuncturarū. Cōfert egritudinibus neruoꝝ ⁊ dolori anche ex phlegmate. ⁊ ꝯfert paraliſi ⁊ ꝯuulſioni lacertorū. Membra capitis. Cōfert epilēſie bibitū in aqua. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cordumeni ē mūdificatiuū pectoris: ſedatiuū tuſſis. Membra expulſiōis. Confert dolori pūgitiuo vētris ⁊ vermibꝰ ⁊ aſcaridibꝰ. ⁊ cū vino dolori renū ⁊ difficultati vrine. ⁊ datur in potu de eo drakime vnū cū corti ce radicis lauri ad lapidē. ⁊ eiꝰ fumꝰ interficit fetuʒ. Venena. Confert mordicationi ſcorpionis ⁊ reliquis puncturis. Permutatio. Loco eiꝰ ponitur harmel ⁊ ſquinantum.

De calamo aromatico Ca. clxi.

Alamus aromaticus. Electio. Melior ē ille q eſt iacynthini coloris ꝓpinquos hñs nodos q in plurima frangitur fruſta. ⁊ cuiꝰ canna ē plena re ſili tele aranee. ⁊ i adminiſtratione eiꝰ ē acuitas. ⁊ eius ꝯtriti ē boni odoris ⁊ eſt declinans ad citrinitatē ⁊ albedinem. Natura. Calidus eſt ⁊ ſiccus vſq̄ʒ ad ſecundum. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiuus ⁊ in ipſo eſt ſtipticitas pauca cum acredine ⁊ in ſubſtantia eius ſunt terreitas ⁊ aereitas ⁊ ē bone conſeſtionis ad equalitatem pertinens. ſed eius exiccatio ē maior ⁊ i ipſo eſt ſubſtātia ſubtilis ſicut in reliqꝫ ſpēbus que ſunt ut pip ⁊ cinamomū. Decoratio. Confert occultationi ſanguinis mortui. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apata. Inſtrumēta iuncturarū. Cōfert contritioni lacertoꝝ. Mēbra oculi. Abſtergit viſum. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Fit cū eo euaporatio in trāſiectorio in gutture. ⁊ ꝯfert tuſſi ſolus. aut cū gūma ſolus albotin. Mēbra nutrimenti. Cōfert apati epatis ⁊ ſtōi cū melle ⁊ ſemine apij. ⁊ eſt valēs ad timorē. Membra expulſiōis. Prouocat ambo: ⁊ ipſe cū ſemine apij ꝯfert renibꝰ ⁊ diſtillatiōi vrine: ⁊ ꝯfert eiꝰ decoctio dolori inficis bibita: ⁊ ſedendo in ea: ⁊ bibitur cum melle ⁊ ſemine apij ad apoſtemata matricis.

De centaurea Ca. clxii.

Entaurea quid ē. Duarū eſt ſpecierū. ſ. maior ⁊ minor q naſcunt in fine veris: ⁊ folia ſūt ſiō ſalebil. Et groſſa duas hʒ ſpēs albā ⁊ citrinā in quoꝝ capitibꝰ ē viriditas. ⁊ plāta eius ē magna ſicut alnickeneſari. ⁊ ipſius potio ad febricitantes eſt vſq̄ʒ ad .ʒ. ij. herba vero eius eſt ſimilis alhamulegi montano ⁊ eſt farecon. ⁊ eius folia ſunt ſicut folia rute. ⁊ aſſumitur quandoq̄ʒ ſuccus ex ea que eſt viridis. ⁊ q̄ñq̄ʒ ex ea que eſt ſicca: decoquitur enim in aquā donec aqua eius virtutē aſſumat: deinde aqua illa rectificatur. Natura. Calida ē ⁊ ſicca in tertio. Operationes ⁊ proprietates. In ipſa ſunt abſterſio ⁊ ſtipticitas ⁊ acredo paruʒ dulcedinis ⁊ exiccatio: ⁊ eſt ſine mordicatione. ⁊ dicitur ꝙ ſi coquatur cum carne inciſa coniungit eam. Vulnera ⁊ vlcera. Que recens eſt mundificat vulnera ⁊ ſigillat vlcera antiqua. ⁊ que ſicca eſt ponit in emplaſtris ⁊ conſolidat fiſtulas ⁊ vlcera ꝓfūda: ⁊ vulnera mala. ⁊ quando replentur fiſtule de cētaurea ⁊ ligat rectificat earuʒ diſpoſitio. Inſtrumēta iuncturarū. Cōfert attritiōi in lacertis ⁊ ſanie in eis ⁊ minor ꝓpe. Et q̄ñq̄ʒ ꝯfert cliſtere factū ex ea ſciatice ⁊ doloribꝰ neruoꝝ ⁊ ꝯuulſiōi eoꝝ. ſʒ minor eſt magis iuuatiua ad oīa illa. Cū ergo illa ſoluit ſolutione educit aliqđ ſāguinis ſubito. ⁊ q̄ñq̄ʒ fit cliſtere ex cinere eiꝰ cū aq̄ ad illud. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Prohibet ſputū ſāguis ꝓpter ſuā ſtipticitatē ⁊ ꝯfert q̄ groſſa ē. ⁊ q̄ minuta difficultati anhelitus. ⁊ datur in potu de ea pōdꝰ .ʒ. ij. cū vino i pleureſi frigide ⁊ ſputo ſāguis. Mēbra nutrimēti. Cōfert opilatiōi epatis: ⁊ duritiei ſplenis. Mēbra expulſionis. Prouocat mēſtrua ⁊ expellit fetum ⁊ interficit vermes ⁊ ꝓuocat vrinaʒ ⁊ datur in potu de ea pōdus .ʒ. ij. ad dolorē vētris pūgitiuū. ⁊ dolorem inficis ⁊ ꝯfert colice. Et minoris quidē decoctio q̄ñq̄ʒ ſoluēdo educit cū phlegmate ⁊ crudo humore colerā. Et potꝰ duarū ſpēꝝ eiꝰ qū ſuꝑfluit educit ſanguinē ſole ⁊ ꝓpter minoris.

De cartamo Ca. clxiii.

Artamus quid eſt. Alius eſt domeſticꝰ: ⁊ alius ſilueſtris. Natura. Qui ſilueſtris eſt calidꝰ eſt in ſecūdo. ſiccꝰ in tertio. ⁊ noſtrus eſt calidꝰ in primo: ſiccꝰ in ſecūdo. Opa. ⁊ ꝓ. Oleū eiꝰ eſt propinquū oleo vrtice: verūtñ eſt de bilius q̄ faciunt carnē bonā ⁊ ſepant eiꝰ aquoſitatē. Et exiſtimauit muſata ꝙ ipſe reſoluit lac coagulatū ⁊ deſiccat lac ſolutū. ⁊ eſt ex eis q̄ caſeant lac currēs ⁊ nutrimētū eiꝰ eſt multe prauitatis. Mē. anheli. ⁊ pec. Mūdificat pectꝰ ⁊ clarificat vocē. Mē. nutri. Eſt malꝰ ſtomacho ⁊ ipſe caſeat lac in ſtomacho. Mē. expul. Cōfert colice ⁊ ſolutiōe educit phlegma adultū qū miſcet cū ficubꝰ aut melle. ⁊ ꝯfert coitui. Et oleū eiꝰ q domeſticꝰ eſt ſoluit ventrē ⁊ q̄ñq̄ʒ fit ſolutio ꝑ ipſum ſi ponat medulla granorū eiꝰ i iure: aut fiūt ex eo ⁊ ex amigdalis ⁊ melle pille. ⁊ ſic qđ de eis ſumit i potu pōdꝰ auꝛ. iiij. ⁊ qū ſumunt de medulla eiꝰ ⁊ coſto ⁊ amigdalis amaris tres anu ſat: ⁊ aliſi ⁊ nitri cuiuſq̄ʒ eoꝝ auꝛ. cū ficubꝰ ſiccis et melle ⁊ recipitur de eo nux: aut nuces due ſoluēdo educit aquoſitatē: ⁊ q̄ñq̄ʒ fit ex eo natif ad illud ⁊ eiꝰ ꝯfectiō eſt vt ſumat ⁊ ꝯmiſceat cū amigdalis excorticatis ⁊ aniſo ⁊ melle decocto naſſē ⁊ ſumat de eo ſparſim. ⁊ q̄ñq̄ʒ bibitur de medulla eiꝰ recēte .ʒ. xx. infuſe in lb. aq̄ cū .ʒ. x. penidiarū albarū tritarū ⁊ ſolutione educit phlegma. Venena. Conferūt folia ſilueſtris aut fructꝰ eiꝰ aut amboꝝ ꝯmixtio qū in potu tribuitur cū vino ad puncturā ſcorpiōis. Quidā aūt hoīes dixerūt ꝙ ſi morſus tenuerit in ore ſuo ſolia ſilueſtri ⁊ fructꝰ eiꝰ nō ſentiet dolorē: ⁊ qū ea a ſe ꝓiecerit redibit dolor.

De Chitran. Ca. clxiiii.

Hitran qd eſt. Eſt arbor q̄ noīatur alſcerbin ⁊ virtus fumi eiꝰ eſt ſicut virtus fumi picis ⁊ fit ex eo oleū cuiꝰ ſeparatio eſt cū lana ſicut ſepat ex pice. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in q̄rto. Opa. ⁊ ꝓ. Cōſeruat corpꝰ mortuū ⁊ rubificat ⁊ cauterizat. Decoratio. Cōfert lendinibꝰ ⁊ pediculis: ⁊ interficit vtroſq̄ʒ adeo ꝙ etiā in aīalibus. Vulne. ⁊ vl. Forte efficit carnē laxam: ⁊ ꝯfert ſcabiei vſq̄ʒ ad ſcabiem aīaliū. ⁊ ꝓpter eiꝰ oleū hñtibus q̄rtor ⁊ canibꝰ ⁊ camelis. Inſtra iūctu. Cōfert cōtuſioni lacertoꝝ ⁊ aggregationi puris ⁊ ſāguinis in eis. ⁊ eſt medicamen in elephantie ⁊ varicibꝰ deglutinū ⁊ linitū. Mē. cap. Eſt res maxima in ſedando ſodam frigidam linitum capiti. ⁊ diſtillat in aurē ⁊ interficit vermes auri: ⁊ diſtillat cū aq̄ yſopi i eā ad tynnitū ⁊ ſonitū. ⁊ diſtillatur de ipſo cum aqua yſopi in dentē doloroſū ⁊ ſedat dolorē eiꝰ. ⁊ confert dentibꝰ corroſis. Mē. ocu. Acuit viſum ⁊ abſtergit veſtigia vlceꝝ in oculo. Mē. anheli. ⁊ pec. Linitur ſuper guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores earū ⁊ confert deglutire ex eo. ℥. ſ. vlceribꝰ pulmonis ⁊ ſanat ea ⁊ confert tuſſi antique. Mēbra nutrimenti. Fructus arboris eiꝰ eſt ſtomacho malus. Mē. expul. Interficit vermes in viſceribus ⁊ prope cliſteri facto cū eo ⁊ interficit vermes oēs ⁊ ꝓuocat menſtrua ⁊ interficit fetū ⁊ corrūpit ſperma ⁊ qū linitur ex eo virga ante coitū ꝓhibet impregnationem. ⁊ fructus eius que noīatur ſcerbin eſt malus ſtomacho ⁊ confert diſtillationi vrine. Venena. Fit ex eo emplaſtrū ſuꝑ morſū ſerpentis habētis cornua. ⁊ datur cū vino ad potū leporis marini. et ſoluitur in adipe cerui ⁊ liniunt ex eo mēbra ⁊ non approximāt eis venenoſi vermes.

De coſto. Ca. clxv.

Oſtus qd eſt. Eius ſpēs ſunt tres. vna eaꝝ eſt arabicꝰ. ⁊ eſt albꝰ lenis aromaticus. Et ſecūda eſt indus q eſt magis lenis. Et iſte amarꝰ eſt ſpēs ſuis odoris q noīatur gariofilatus. et iſtarū ſpērū minor eſt ille cuiꝰ odor eſt odor pini. ⁊ eſt ad nigredinē tendens. Et q de iſtis ſpeciebus eſt romanus eſt ſimilis aſcaniri: ⁊ habʒ odorē lati. bonꝰ aūt coſtus q̄ñq̄ʒ falſificat cū radicibus enule duris ⁊ ꝓpter illud nō mordicat linguam neq̄ʒ habʒ odorē fortem. Electio. Melior eſt ille qui eſt albus recens plenus non corroſus: neq̄ʒ fetidi odoris mordicans ⁊ linguam ledens. deinde indus niger lenis ⁊ niger aſcēnius. ⁊ melior eſt marinus ſubtiles hñs cortices. Natura. Eſt calidus in tertio: ſiccus in ſecūdo. Opa. ⁊ pro. In ipſo ē qualitas amara ⁊ acris valde ⁊ caliditas ⁊ acredo adeo ꝙ ipſe vlcerat ⁊ confert omni membro qđ indiget calefactiōne ⁊ vt ex eo extrahatur humor ex profundo. Decoratio. Abſtergit pannū cutis linitus cum aqua et melle. Vulnera ⁊ vlcera. In ipſo eſt vlceratio. ⁊ ille qui eſt amarus exiccat vlcera humida. Inſtrumenta iuncturarū. Confert mollificationi neruorum ⁊ contritioni lacertorū. ⁊ eſt bonus ſciatice ſuperpoſitus vt emplaſtrū. Membra capitis. Cōfert lethargie. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert doloribꝰ pectoris. Membra expulſionis. Prouocat menſtrua bibitus ⁊ ſuffumigatꝰ in traiectorio: ⁊ interficit fetū: ⁊ ꝓuocat vrinam: ⁊ extrahit aſcarides ⁊ vermes ⁊ dat vires ad coitū. ⁊ ipſe ſupponitur ad dolores matricis ⁊ ꝯfert dolori matricis frigido bibitus ⁊ ſedendo in decoctione eius ⁊ monet naturam quando bibitur cum vino ⁊ ipſe non dat vires ad coitum niſi propter humiditatem ſuperfluam inflatiuam que eſt in ipſo. Febres. Confert rigori linitus cum oleo. Venena. Confert morſibus omnibus ſcilicet morſui vipere ⁊ alijs quando bibitur cum vino aut abſinthio. Permu. Loco eiꝰ ponitur piretri medietas ponderis ipſius.

De Crocoma. Ca. clxvi.

Rocoma quid eſt. Dicitur ꝙ eſt fex olei ō croco. Electio. Melior crocoma eſt illa que eſt boni odoris ponderoſa nigra in qua nō ſunt ligna: ⁊ qū ſoluitur tingit aquā colore croci ⁊ quando maſticatur tingit dentes tinctura vehementi remanente. Ope. ⁊ ꝓ. Eſt calefactiua maturatiua. Mē. ocu. Virꝰ eiꝰ ē abſterſiua oculi ⁊ oleū eiꝰ ꝯfert tenebroſitati eiꝰ. Mē. expul. Prouocat vrinam

De cambil. Capitulum.clxvij.

Ambil quid eſt. Semen eſt arenoſum qđ cooperit rubedo que eſt minor rubedine lapidis in felle bouis reperti. Natura. Calidū ꝛ ſiccum eſt in tertio. Operationes ꝛ ꝓꝑe tates. Filius meſangue inquit in ipo eſt ſtipticitas vehemens. Membra expulſionis. Interficit vermes ꝛ aſcarides ꝛ expellit eos.

De climia auri. Capitulum.clxviij.

Climia auri. Electio. Melior eſt illa q̄ aurea eſt ut cincinus glatiei cinericij coloris recens ꝛ laminoſa groſſior. Natura. Eſt eq̄l ad ſiccitatem declinans in tertio. Operationes ꝛ ꝓꝑietates. Ipſa ꝛ quod ablatum ē de ea ſūt ſubtiliora climia argēti. ꝛ in ipa eſt exſiccatō ꝛ abſterſio. Vulnēa ꝛ vlcēa. Implet vulnera ꝛ mūdificat ſordities eoꝝ. ꝛ corrodit carnes eoꝝ additas et incarnat vulnera fraudulenta. Membra oculi. Confert albugini oculi ꝛ initio aque ꝛ confortat oculum.

De climia argenti. Capitulum.clxix.

Climia argenti quid eſt. Quādoqꝫ aſſumiꝉ climia ex auro ꝛ argento. ꝛ qn̄qꝫ ſumiꝉ ex ere ꝛ ex marchaſita. ꝛ eſt fex que eleuaꝉ ſup locum in quo funditur aut fumus. ꝛ illud quod ſubmergitur eſt laminoſuꝫ. Natura. Eſt ꝓxima climie auri. ſed eſt frigidior. Operationes ꝛ ꝓprietates. In ipſa ſunt exſiccatio ꝛ abſterſio cuꝫ equalitate abſqꝫ mordicatione ꝛ ꝓꝑie qđ ablutum eſt de ea. ꝛ eſt conuenientior in emplaſtris ꝛ eius exſiccatō ꝛ abſterſio in corporibus tenipatis ſunt minus q̄ꝫ in duras habentibus carnes. Vulnera ꝛ vlcera. Confert vlneribus ꝛ vlceribus difficilibus ꝛ hūidis puluerizata in emplaſtris.

De calcanto. Capitulum.clxx.

Alcantū. Natura. Caliduꝫ eſt ꝛ ſiccuꝫ ad quartum. Operatōnes ꝛ ꝓꝑietates. Eſt exſiccatiuū induratiuū inſpiſſatiuū corpoꝝ ꝛ in ipo ſunt conſtrictio ꝛ aduſtio. Vulnera ꝛ vlcera. Confert fiſtulis naſi. Membra capitis. Prohibꝫ fluxum ſanguinis narium. ꝛ quādo de eo diſtillatur vna ſtilla diſſoluto in aq̄ in nares mūdificat caput. ꝛ radix eius eſt de ſūma medicinarum mūdificantiuꝫ aurem cōferens doloribus eius frigidis. ꝛ interficit vermes. Membra expulſionis. Datur in potu .ʒ. de eo cum melle ad vermes et aſcarides. Venena. Expellit nocumētum ſugoꝝ.

De colcotar. Capitulum.clxxi.

Olcotar quid eſt. Inquit. Gal. alcacadis quandoqꝫ cōuertiꝉ ꝛ fit colcotar. Natura. Eſt calidum ꝛ ſiccuꝫ in tertio. Operationes ꝛ ꝓꝑietates. In ipo ſunt aduſtio vehemens ꝛ conſtrictio curſuuꝫ ſāguineoꝝ ꝛ exſiccatio. ꝛ aduſtuꝫ eſt plime exſiccationis ꝛ minoris mordicationis ꝛ in ipo eſt cū ſtipticitate plima caliditas plurima. Apoſtemata ꝛ bothor. Confert formice ꝛ heriſipile quādo linitur cū aqua coriandri. ꝛ puluerizatur ſup fraudulentū ꝛ ambulatiuū. ꝛ adurit carnē additaꝫ ꝛ facit euenire eſcaram. Membra capitis. Confert fluxui ſanguinis nariuꝫ ꝛ apoſtematibus gingiue. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert apoſtemati gauonis. Membra oculi. Ponitur in alcofol ad abſtergendū ꝛ ſubtiliandū groſſitudinem palpebraꝝ. Membra expulſionis. Prohibet fluxū matricis.

De canebiri. Capitulum.clxxij.

Anebiri. Natura. Eſt caliduꝫ in pmo. Operationes ꝛ ꝓꝑietates. Eſt ſubtile abſterſiuuꝫ inciſiuū. Inqt. Paulus generat melancholiam ꝛ ꝓꝑie illud quod coquiꝉ cum ſale. Decoratio. Abſtergit pānum ꝛ morpheam. et ſm veritatē eſt res magis iuuatiua ad ſorditiem: cōmeſtum enim ꝛ ſuppoſitū ut emplaſtrū remouet ipſum in diebus paucis ꝛ hoc ſciuit arabes. Vulnera ꝛ vlcera. Quando ex folijs eius fit emplaſtruꝫ confert vlceribus fraudulentis in mamilla. Membra capitis. Cum ex eius radice fit caputpurgiuꝫ confert humiditatibus groſſis in cerebro. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Aperit opilationes pulmonis ꝛ mundificat ipm. Membra nutrimenti. Aperit opilationes apoſtematis ꝛ ſplenis. Membra expulſionis. Aqua eius ſoluit ventrem ꝛ eſt emplaſtrū ad hemorroidas. ꝛ remouet dolorē ventris pungitiuū ꝛ reſoluit duritiem matricis. ꝛ extrahit chimos groſſos malos. ꝛ aperit opilatiōes epatis ꝛ ſplenis. Venena. Alchanebiri eſt emplaſtꝫ conueniēs vermibus venenoſis omnibus.

De cuſo. Capitulum.clxxiij.

Cuſus quid eſt. Eius ſpecies ſunt tres. nigra. alba. ꝛ rubea ꝛ omnes ſunt acres ꝛ ſtiptice. ꝛ vna quidem ſpecieꝝ eius eſt qddaꝫ quod nominaꝉ laudanuꝫ. ꝛ ciſtus quidem in radice eſt laudanum aut aliud. ambo enim ſunt ꝓpinq̄rū diſpoſitionum. Natura. Natura eius ad caliditatem declinat. et forte in quibuſdam generibus eius eſt frigus. ſꝫ laudanū ipm eſt caliduꝫ in fine tertij. Operationes ꝛ ꝓprietates. Eſt nociuus neruis ꝛ in ipo ē ſtipticitas. ꝛ ꝓꝑe in folijs eius ꝛ in floribus ipius ē conſtrictio. Ille vo q̄ ex tota eius ſūma nominaꝉ laudanū eſt calefactiuus aperitiuus orificioꝝ venaꝝ lenificatiuus. Decoratio. Lachryma eius ē interficiēs pediculos abſterſiua. Laudanū aūt cū vino ꝛ oxymelle abſtergit veſtigia vlcerū ꝛ aſperitatem eoꝝ: ꝛ qn̄ miſceꝉ cū vino ꝛ myrrha ꝛ oleo de myrto ꝓhibet caſuꝫ capilloꝝ: verūtn̄ nō ꝑuenit ad hoc ut conferat eis q̄ ſūt ſicut alopitia qm̄ eius reſolutio ē pauca. Vulnera ꝛ vlcera. Decoctio eius cū vino confert plurimū vlceribus. ꝛ fit ex eo emplm̄ ꝛ confert ambulatiōi fraudulēti. ꝛ fit ex eo ceratū ad aduſtionē ignis. Inſtrumēta iūcturarū. Nocet neruis. Membra capitis. Qn̄ adminiſtraꝉ ſuccus eius cū oleo irino ꝛ melle ꝛ nitro ſoluit ſodā antiquā. Et qn̄ accipitur ſuccus eius q niger ē ꝛ calefit in cortice granati ꝛ diſtillaꝉ in aurē diuerſā ꝑti dentis doloroſi confert. Et ex caputpurgiū factū ex aqua eius ē bonū ad purgādum caput ꝛ ſanat curſū āntiquū ad aurē. ꝛ exſiccat vlcera

[illegible]. Me. in. [illegible] fit emplaſtrū ſplenis cū aceto confert. Me. expul. Qn̄ bibiꝉ tres aureis de flore albo cū vino confert dyſenterie. ꝛ bibat in die bis: ꝛ qn̄ fit ex eo qđ recens eſt emplaſtrū. et ex capitibus eius ꝓuocat menſtrua. Et qn̄ fit ex eo ſuffumigatio ꝓuocatoꝫ menſtruoꝝ ꝓhibꝫ impregnationē. Et ille qui paruus eſt cū ſupponiꝉ ex eo capitulo ꝓuocat menſtrua ꝛ extrahit fetū. Et ex laudano quidem fit ſuffumigatio ad fecundidatem. ꝛ vt [illegible] faciat. ꝛ flos eius ſtringit naturam. Venena. Qn̄ bibitur radix eius cū aceto ꝛ vino confert morſui tutele.

De Canabe. Ca.clxxiiij.

Anabes. Ope. ꝛ ꝓ. Semē eius fugat ventoſitates ꝛ exſiccat. ꝛ eſt difficiꝉ digeſtiōis ꝛ mali humoris ꝛ fortis calefactōis. ꝛ qđ frixū eſt: ē minoris nocumenti ſꝫ ſirupus acetoſus de zuccaro expellit eius nocumentū. Apoſtemata ꝛ bothor. Ex decoctiōe radicis eius q eſt ſilueſtris fit emplaſtrū apoſtematibus calidis ꝛ heriſipile. Membra capitis. Conferūt ſuccus eius ꝛ oleū ipſius dolori auris. ꝛ lauaꝉ cū ſucco folioꝝ eius caput ꝛ confert furfuribus. ꝛ ſemen eius facit ſodā ꝓpꝉ vehementiā calefactōis ꝛ vaporationē ipſius. Membra nutrimenti. Grana eius ſūt difficiꝉ digeſtionis. ꝛ ſunt mala ſtomacho. Membra expulſionis. Ex coitibus eius qn̄ plim ſumiꝉ [illegible].

De chimolea. Ca.clxxv.

[illegible] qd ē. Eſt laminoſa [illegible] [illegible] Et de ipſa ē q̄dā q̄ ſplēdorē nō habuit vel locū eſt frigibil. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert aduſtioni ignis ꝓpꝉ cū aq̄ ꝛ aceto. ꝛ qđ eſt ex ea aduſtū ē lotū confert vlceribus difficilibus ad incarnandū.

De Culcaſia. Ca.clxxvi.

Culcaſia qd eſt. Eſt planta in q̄ eſt aſſimilatō de aluſine. Na. Calida eſt ꝛ ſicca in pmo. Operationes ꝛ ꝓꝑietates. In ipſa eſt ſalſedo cū ſtipticitate. ꝛ partes eius nō ſunt ſiſſes ꝛ eſt cū inflatione pauca. Membra anheli. Fit ex ea gargariſmus cū lacte ꝛ ſale ipſius. ꝛ in egipto decoquiꝉ cū carne. ꝛ frigiꝉ cū oleo ꝛ eſt cibus illic. Membra nutrimenti. Solutōe educit aquā citrinā: ꝛ ꝓpꝉ ſemen eius ꝛ ſuccus ipſius ꝛ minoraꝉ ex ea vt nō debilitet. Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā ꝛ generat ſpmā: ꝛ expellit cholerā ꝛ aquoſitatē cū facilitate. ꝛ potus ipſius ſit ab vna tertia libre vnius vſqꝫ ad duas tertias libre.

Dochartā. Ca.clxxvij.

Darta. Natura. Calida eſt in pmo: ſicca in ſecūdo. Operatōnes ꝛ proprietates. Prohibet qđ aduſtū eſt de ea fluxū ſā. Apoſtēata ꝛ bothor. Qđ de ea aduſtū eſt ꝓhibet ſabafat. Mēbra capitis. Qđ de ea aduſtū ē ꝓhibet fluxū ſan. nariū.

De catal. Ca.clxxviij.

Ataꝉ qd ē. Eſt illud qđ dr̄ chryſolocina. Natura. Eſt calida ad ſecundū humida in ipo. Operatōes ꝛ proprietates. In ſemine eius eſt virtus lauatiua habentū cholerā.

De Cucurbita. Ca.clxxix.

Cucurbita. Natura. Eſt frī ꝛ humida in ſecūdo. Operatōes ꝛ ꝓꝑietates. Illa q̄ eſt cixata nutrit aliq̄ntulū. ꝛ eſt velocis deſcēſiōis ſi nō corrūpiꝉ ante digeſtionē ꝓpꝉ cibū aliquā. ꝛ nō generaꝉ ex ea humor malus: aut ſi corrūpiꝉ in ſtomacho ꝛ mutaꝉ ad humorē malū: eſt tarde ꝯuerſionis ſic reliqui fructus: ꝛ humor q ex ea generatur eſt inſipidus niſi dſcedat aliqd qđ ſibi ſit cōmixtū. nam ſi cū cydonijs commiſceatur humor eius eſt laudabil colericus: ꝛ ſiſr ſi aq̄ agreſte ꝛ aq̄ granati. verū nocumentū q ipſa affert colon duplicaꝉ. de ꝓꝑietate qdē eius eſt. q generatur ex ea nutrimētū homogeneū ei qđ ei aſſociaꝉ. Nā ſi co mediaꝉ cū ſinapi generaꝉ ex ea humor malus ſit [illegible] acris aut cū ſale generaꝉ ex ea humor ſalſus. aut cū ſtiptici generaꝉ ex ea humor ſtipticus. ꝛ eſt ōnino nociua quibus dn̄atur melancholia ꝛ phlegma ꝛ bona cholericis: ꝛ illa quidē que eſt romana non ingrediꝉ in medicinis neqꝫ aliqd imꝑmit infrigidationis neqꝫ calefactōis. ſꝫ qn̄qꝫ adminiſtraꝉ ꝓpꝉ delectationē. Membra capitis. Succus eius ſedat dolorē auris calidū. ꝛ ꝓꝑie cū oleo ro. ꝛ confert apoſtematibus cerebri ꝛ ſirſen ꝛ eſt conferēs dolori gutturis. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Sauich cucurbite confert tuſſi ꝛ dolori pectoris factis ex caliditate. Membra nutrimenti. Eius decoctio confert ſupfluitatibus calidis in ſtomacho ꝛ remouet eas ꝛ ſiſr vinū effuſū in vacuitatē eius deinde adminiſtratū: ꝛ fit ex ſucco eius caputpurgiū ad dolorē dentiū valde: ꝛ abſcindit ſitim. ꝛ eſt ex eis q̄ generāt [illegible] ſtomachi valde ſꝫ vt ſtomachis puerorū ꝛ adoleſcentū. ꝛ nō eſt medicamen nocumēti ſtomachi [illegible] vomitus. ꝛ nocumentū qđ affert colon maximū eſt. Mēbra expulſionis. Qn̄ eius aqua cogitur cū melle ꝛ poniꝉ in ipſe nitrū lenit ventrē. et ſiſr qn̄ ſepeliꝉ in prunis ꝛ decoqꝉ ſic eſt bibiꝉ eius aq̄ cū zuccaro ipſa vehemēter nocet inteſtinis ꝛ colon ꝓpꝉ. Febres. Cōfert febribus cholericis.

De Cucumere. Ca.clxxx.

Cucumer qd eſt. Semen eius eſt melius ſemine citroli. ꝛ ille q eſt melior ꝛ ſubtilior eſt maturus. Natura. Frigidus eſt ꝛ humidus ad ſecūdū. Operationes ꝛ ꝓꝑe. Sedat caliditatē ꝛ choleraꝫ. ſed eius chimus eſt malus preparatus ad putrefactionē. ꝛ excitans putrefactioneꝫ ꝛ febres prauas. batheca vero eſt velocioris corruptiōis q̄ꝫ ipſe. ꝛ in eo quidem qui maturus eſt eſt abſterſio. ꝛ ſemē eius eſt melius ſemine citroli. Citrolus vero velocioris ē digeſtionis ꝛ diſcurrit in venis crudus ꝛ generat febres chronicas cuiuſ quidem nocumentuꝫ expellit ameos a vehementia inflationis ſtomachi. Apoſtemata ꝛ bothor. Ponitur folia eius cū melle ſup ſcere phlegmaticū. Et confert ei. Me. ca. Qn̄ habētes ſyncopim calidam ipm odorant reuiuiſcit. Mēbra nutrimenti. Quando adminiſtraꝉ ſedat ſitim ꝛ eſt bonus ſtomacho. verūtn̄ ipſe raro digeriꝉ bn̄ ꝛ qui bibiꝉ de radice eius duo aureus cū hydromelle facit vomere humorem ſubtilē. Membra

De cambil. Capitulum.clxvij.

Cambil quid eſt. Semen eſt arenoſum qđ cooperit rubedo que eſt minor rubedine lapidis in felle bouis reperti. Natura. Calidū ⁊ ſiccum eſt in tertio. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Plures meſangue inquit in ipſo eſt ſtipticitas vehemens. Membꝛa expulſionis. Interficit vermes ⁊ aſcarides ⁊ expellit eos.

De climia auri. Capitulum.clxviij.

Climia auri. Electio. Melioꝛ eſt illa q̄ aurea eſt ut cincinus glaciei cinericij coloris recens ⁊ laminoſa groſſioꝛ. Natura. Eſt eq̄l' ad ſiccitatem declinans in tertio. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Ipſa ⁊ quod ablatum ē de ea ſūt ſubtilioꝛa climia argēti. ⁊ in ipſa eſt exſiccatō ⁊ abſterſio. Vulnēa ⁊ vlcēa. Implet vulnera ⁊ mūdificat ſoꝛdities eoꝝ. ⁊ coꝛrodit carnes eoꝝ additas et incarnat vulnera fraudulenta. Membꝛa oculi. Confert albugini oculi ⁊ initio aque ⁊ confoꝛtat oculum.

De climia argenti. Capitulum.clxix.

Climia argenti quid eſt. Quādoq; aſſumit̄ climia ex auro ⁊ argento. ⁊ q̄n̄q; ſumit̄ ex ere ⁊ ex marchaſita. ⁊ eſt fex que eleuat̄ ſup locum in quo funditur aut fumus. ⁊ illud quod ſubmergitur eſt laminoſuꝫ. Natura. Eſt ꝓxima climie auri. ſed eſt frigidioꝛ. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. In ipſa ſunt exſiccatio ⁊ abſterſio cuꝫ equalitate abſq; moꝛdicatione ⁊ ꝓpꝛie qđ ablutum eſt de ea. ⁊ eſt conuenientioꝛ in emplaſtris ⁊ eius exſiccatō ⁊ abſterſio in coꝛpoꝛibus tempatī ſunt minus q̄ in duras habentibus carnes. Vulnera ⁊ vlcera. Confert vl'neribus ⁊ vlceribus difficilibus ⁊ hūidis puluerizata in emplaſtris.

De calcanto. Capitulum.clxx.

Calcantū. Natura. Calidus eſt ⁊ ſiccuꝫ ad quartum. Operatiōnes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt exſiccatiuū induratiuū inſpiſſatiuū coꝛpoꝝ ⁊ in ipſo ſunt conſtrictio ⁊ aduſtio. Vulnera ⁊ vlcera. Confert fiſtulis naſi. Membꝛa capitis. Pꝛohibꝫ fluxum ſanguinis narium. ⁊ quādo de eo diſtillatur vna ſtilla diſſoluto in aq̄ in nares mūdificat caput. ⁊ radix eius eſt de ſūma medicinarum mūdificantiuꝫ aurem cōferens doloꝛibus eius frigidis. ⁊ interficit vermes. Membꝛa expulſionis. Datur in potu. ʒ. de eo' cum melle ad vermes et aſcarides. Venena. Expellū nocumētum frigoꝝ

De colcotar. Capitulum.clxxi.

Colcotar quid eſt. Inquit. Gal. alcacadis quandoq; cōuertit̄ ⁊ fit colcotar. Natura. Eſt calidum ⁊ ſiccuꝫ in tertio. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. In ipſo ſunt aduſtio vehemens ⁊ conſtrictio curſuuꝫ ſāguineoꝝ ⁊ exſiccatio. ⁊ aduſtiuꝫ eſt plime exſiccationis ⁊ minoꝛis moꝛdicationis ⁊ in ipſo eſt cū ſtipticitate plima caliditas plurima. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Confert foꝛmice ⁊ heriſipile quādo linitur cū aqua coꝛiandri. ⁊ puluerizatur ſup fraudulentū ⁊ ambulatiuū. ⁊ adurit carnē additaꝫ ⁊ facit euenire eſcaram. Membꝛa capitis. Confert fluxui ſanguinis nariuꝫ ⁊ apoſtemationibus gingiue. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert apoſtemati gauonis. Membꝛa oculi. Ponitur in alcofol ad abſtergendū ⁊ ſubtiliandū groſſitudinem palpebꝛaꝝ. Membꝛa expulſionis. Pꝛohibet fluxū matricis.

De canebiri. Capitulum.clxxij.

Canebiri. Natura. Eſt calidus in pꝛimo. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt ſubtile abſterſiuuꝫ inciſiuū. Inq̄t. Paulus generat melancholiam ⁊ ꝓpꝛie illud quod coquit̄ cum ſale. Decoꝛatio. Abſtergit pānum ⁊ moꝛpheam. et ſm veritatē eſt res magis iuuatiua ad ſoꝛditiem: cōmeſtum enim ⁊ ſuppoſitū ut emplaſtrū remouet ipſum in diebus paucis ⁊ hoc ſciunt arabes. Vulnera ⁊ vlcera. Quandō ex folijs eius fit emplaſtruꝫ confert vlceribus fraudulentis in māmilla. Mēbra capitis. Cum ex eius radice fit caputpurgiuꝫ confert humiditatibus groſſis in cerebꝛo. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Aperit opilationes pulmonis ⁊ mundificat ipm. Membꝛa nutrimenti. Aperit opilationes apoſtem. tis ⁊ ſplenis. Mēbꝛa expulſionis. Aqua eius ſoluit ventrem ⁊ eſt emplaſtrū ad hemoꝛꝛoidas. ⁊ remouet doloꝛē ventris pungitiuū ⁊ reſoluit duritiem matricis. ⁊ extrahit chimos groſſos malos. ⁊ aperit opilatiōes epatis ⁊ ſplenis. Venena. Alchanebiri eſt emplaſtꝝ conueniens vermibus venenoſis oībus.

De cuſo. Capitulum.clxxiij.

Cuſus quid eſt. Eius ſpecies ſunt tres. nigra. alba. ⁊ rubea ⁊ omnes ſunt acres ⁊ ſti[p]tice. ⁊ vna quidem ſpecieꝝ eius eſt q̄ddaꝫ quod nominat̄ laudanuꝫ. ⁊ cuſus quidem in radice eſt laudanum aut aliud. ambo enim ſunt ꝓpinq̄rū diſpoſitionum. Natura. Natura eius ad caliditatem declinat. et foꝛtaſſe in quibuſdam generibus eius eſt frigus. ſꝫ laudanū ipm eſt calidus in fine tertij. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt nociuus neruis ⁊ in ipſo ē ſtipticitas. ⁊ ꝓpꝛie in folijs eiꝰ ⁊ in floꝛibus ipiꝰ ē conſtrictio. Ille v̄o q̄ex tota eiꝰ ſūma nominat̄ laudanū eſt calefactiuus aperiuꝰ oꝛificioꝝ venaꝝ lenificatiuꝰ. Decoꝛatio. Lachꝛyma eiꝰ ē inficiēs pediculos abſterſiua. Laudanū aūt cū vino ⁊ oxymelle abſtergit veſtigia vlcerū ⁊ aſpꝛitatem eoꝝ: ⁊ qn̄ miſcet̄ cū vino ⁊ myrrha ⁊ oleo de myꝛto ꝓhibet caſuꝫ capilloꝝ: verūtn̄ nō ꝓuenit ad hoc ut ꝯferat eis q̄ ſūt ſicut alopitia qn̄ eiꝰ reſolutio ē pauca. Vulnera ⁊ vlcera. Decoctio eiꝰ cū vino ꝯfert plurimū vlceribꝰ. ⁊ fit ex eo emplm ⁊ ꝯfert ambulatiōi frauduletī. ⁊ fit ex eo ceratū ad aduſtionē ignis. Inſtrumēta iūcturarū. Nocet neruis. Mēbꝛa capitis. Qn̄ adminiſtrat̄ ſuccꝰ eiꝰ cū oleo irino ⁊ melle ⁊ nitro ſoluit ſodā antiquā. Et qn̄ accipitur ſuccꝰ eiꝰ q niger ē ⁊ calefit in coꝛtice granati ⁊ diſtillat̄ in aurē diuerſā pti dentis doloꝛoſi ꝯfert. Et caputpurgiū factū ex aqua eiꝰ ē bonū ad purgādum caput ⁊ ſanat curſū antiquū ad aurē. ⁊ exſiccat vlcera

[illegible]. Mē. ca. [illegible] emplaſtrū ſplen[illegible] cū aceto ꝯfert. Mē. expul. Qn̄ bibūt̄ tres [illegible] de floꝛe albo cū vino confert dyſenterie. ⁊ bibat in [illegible] ⁊ qn̄ fit ex eo qđ recens eſt emplaſtrū. et ex [illegible] eius ꝓuocat menſtrua. Et qn̄ fit ex eo ſuffumigatio pꝰ purgatōꝫ mēſtruoꝝ ꝓhibꝫ [illegible] Et ille qui paruꝰ eſt cū ſupponit̄ ex eo [illegible] ꝓuocat menſtrua ⁊ extrahit fetū. Et ex laudano [illegible] dam fit ſuffumigatio ad [illegible] ⁊ [illegible] faciat. ⁊ flos eius ſtringit naturam. Venena. Qn̄ bibitur radix eius cū aceto ⁊ vino ꝯfert moꝛſui rutele.

De Canabe. Ca.clxxiiij.

Canabes. Ope. ⁊ ꝓ. Semē eiꝰ fugat ventoſitates ⁊ exſiccat. ⁊ eſt difficil' digeſtiōis ⁊ mali humoꝛis ⁊ foꝛtis calefactōis. ⁊ qđ frixū eſt: ē minoꝛis nocumenti ſꝫ ſumptū acetoſitē de zuccaro expellit eiꝰ nocumentū. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Ex decoctiōe radicꝰ eiꝰ q eſt ſiluestris fit emplaſtrū ꝯferens ꝯ calidis ⁊ heriſipile. Membꝛa capitis. Conferunt ſuccus eiꝰ ⁊ oleū ipiꝰ doloꝛi auris. ⁊ lauat̄ cū ſucco foliꝝ eiꝰ caput ⁊ confert furfuribꝰ. ⁊ ſemen eius facit ſodā ꝓpt vehementiā calefactōis ⁊ vapoꝛationē ipiꝰ. Membꝛa nutrimenti. Grana eiꝰ ſūt difficil' digeſtionis. ⁊ ſunt mala ſtomacho. Membꝛa expulſionis. Ex comeſtiōe eiꝰ qn̄ plim ſumit̄ ipſū [illegible] ſpma. De chimolea. Ca.clxxv

Chimolea qd ē. Eſt lapis [illegible] marmoꝛ [illegible] ſplēdida [illegible] Et de ipſa ē q̄ddā q ſplēdoꝛē nō h3 ⁊ ē [illegible] locū eſt frigibil. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert aduſtioni ignis ꝓpt eā [illegible] ⁊ qđ eſt [illegible] aduſtū [illegible] ꝯfert vlceribꝰ difficilibꝰ ad incarnandū

De Calcatha. Ca.clxxvi.

Calcatha qd eſt. Eſt planta in q eſt aſſimilatō de abſinthio. Na. Calida eſt ⁊ ſicca in pꝛimo. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. In ipſa eſt ſalſedo cū ſtipticitate. ⁊ ptes eiꝰ nō ſunt ſicce ⁊ eſt cū inflatione pauca. Membꝛa anheli. Fit ex ea gargariſmꝰ cū lacte ⁊ ſale ipiꝰ. ⁊ in egipto decoquit̄ cū ea caro. ⁊ frigit cū oleo ⁊ eſt cibus illic. Membꝛa nutrimēti. Solutiōe educit aquā citrinā ⁊ ꝓpe ſemen eius ⁊ ſuccus ipiꝰ ⁊ minoꝛ eſt ex ea vt nō debilitet. Mēbꝛa expulſionis. Pꝛouocat vrinā ⁊ generat ſpma ⁊ expellit cholerā ⁊ aquoſitatē cū facilitate. ⁊ poſꝰ ipius ſit ab vna tertia libꝛe vnius vſq; ad duas tertias libꝛe.

De charts. Ca.clxxvij.

Carta. Natura. Calida eſt in pꝛimo: ſicca in ſecūdo. Operatōnes ⁊ pꝛopꝛietates. Pꝛohibet qđ aduſtū eſt de ea fluxū ſā. Apoſtēata ⁊ bothoꝛ. Qđ de ea aduſtū eſt ꝓhibet ſahaſat. Mēbꝛa capitis. Qđ de ea aduſtū ē ꝓhibet fluxū ſan. nariū. De carat. Ca.clxxviij

Carat qd ē. Eſt illud qđ dr̄ chryſolocina. Natura. Eſt calida ad ſecundū humida in ipſo. Operatōes ⁊ pꝛopꝛietates. In ſemine eiꝰ eſt virtus lauatiua habentiū cholerā.

De Cucurbita. Ca.clxxix.

Cucurbita. Natura. Eſt frīa ⁊ hūida in ſecūdo. Operatōes ⁊ ꝓpꝛietates. Illa q̄ eſt citrina nutrit aliq̄ntulū. ⁊ eſt velocis pꝛeceſſiōis ſi nō coꝛrūpit̄ ante digeſtionē ꝓpt cibū aliquē. ⁊ nō generatur ex ea humoꝛ mal' : aut ſi coꝛrūpit̄ in ſtomacho [illegible] humoꝛ malꝰ: eſt tarde ꝯſūptiōis ſic reliq fructꝰ. ⁊ humoꝛ q ex ea generatur eſt inſipidꝰ niſi ei aliqd q̄ſibi ſit cōmixtū. nam ſi cū cydonijs commiſceatur humoꝛ eiꝰ eſt laudabil' colericꝰ. ⁊ ſi ſi aq̄ agreſte ⁊ aq̄ granati. verū nocumentū q ipſa affert colon duplicat̄. de ꝓpꝛietate qdeꝫ eiꝰ eſt. q generatur ex ea nutrimentū homogeneū ei qđ ei aſſociat̄. Nā ſi comedat̄ cū ſinapi generat̄ ex ea humoꝛ malus ſi [illegible] acris aut cū ſale generat̄ ex ea humoꝛ ſalſus. aut cū ſtiptic generat̄ ex eā humoꝛ ſtipticꝰ. ⁊ eſt ōni no nociua quibꝰ dn̄atur melancholia ⁊ phlegma ⁊ bona cholericis: ⁊ illa quidē que eſt romana non ingredit̄ in medicinis neq; aliqd imꝓmit infrigidationis neq; calefactiōis. ſꝫ q̄n̄q; adminiſtrat̄ ꝓpt delectationē. Membꝛa capitis. Succus eiꝰ ſedat doloꝛē auris calidū. ⁊ ꝓpꝛie cū oleo ro. ⁊ ꝯfert apoſtematibꝰ cerebꝛi ⁊ ſirſen ⁊ eſt conferēs doloꝛi gutturis. Membꝛa anhelitꝰ ⁊ pectoꝛis. Sauich ex curbite confert tuſſi ⁊ doloꝛi pectoꝛis factis ex caliditate. Membꝛa nutrimēti. Eius decoctio confert ſuperfluitatibus calidis in ſtomacho ⁊ remouet eas ⁊ ſiſt' vinū effuſū in vacuitatē eius deinde adminiſtratū: ⁊ fit ex ſucco eius caputpurgiū ad doloꝛeꝫ dentiū valde: ⁊ abſcindit ſitim. ⁊ eſt ex eis q generant̄ [illegible] ſtomachi valde ſic vt ſtomachis puerorū ⁊ adoleſcentium ⁊ nō eſt medicamen nocumēti ſtomachoꝝ niſi vomitue. ⁊ nocumentū qđ affert colon [illegible] eſt. Mēbꝛa expulſionis. Qn̄ eiꝰ aqua coquitur cū melle ⁊ ponit̄ in ipſa nitrū lenit ventrē. et ſi qn̄ ſepelit̄ in pꝛunis ⁊ decoq̄t ſic eſt bibit eius aq̄ cū zuccaro ipſa vehemēter nocet inteſtinis ⁊ colon ꝓpt. Febꝛes. Cōfert febꝛibꝰ cholericis.

De Cucumere. Ca.clxxx.

Cucumer qd eſt. Semen eiꝰ eſt meliꝰ ſemine citroli. ⁊ ille q eſt melioꝛ ⁊ ſubtilioꝛ eſt maturus. Natura. Frigidus eſt ⁊ humidꝰ ad ſecūdū. Operationes ⁊ ꝓpꝛie. Sedat caliditatē ⁊ choleraꝫ. ſed eius chimus eſt malus pꝛeparatus ad putrefactionē. ⁊ excitans putrefactioneꝫ ⁊ febꝛes prauas barbecu vero eſt velocioꝛis coꝛruptiōis q̄ ipſe. ⁊ in eo quidem qui maturus eſt eſt abſterſio. ⁊ ſemē eiꝰ eſt melius ſemine citroli. Citrolus vero velocioꝛis ē digeſtionis ⁊ diſcurrit in venis crudus ⁊ generat febꝛes chꝛonicas cuius quidem nocumentuꝫ expellit amicos a vehementia inflationis ſtomachi. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Ponitur folia eius cū melle ſup ſcere phlegmatici. Et ꝯfert ei. Mē. ca. Qn̄ habētes ſyncopim calidam ipm odoꝛant reuiuiſcit. Mēbꝛa nutrimenti. Quandō adminiſtrat̄ ſedat ſitim ⁊ eſt bonꝰ ſtomacho. verūtn̄ ipſe raro digerit̄ [illegible] ⁊ qn̄ bibit̄ de radice eiꝰ duo [illegible] cū hydromelle facit vomere humoꝛem ſubtilē. Membꝛa

expul. In ipso sunt pvocatio τ lenificatio: τ confert dolorib⁹ testiculoꝝ τ est conueniēs vesice: sed est minor barbe eꝝ in pvocatione. Venena. Folia eius cōferūt morsui canis rabiosi.

De cucumere asinino. C. clxxxi.

Cucumer asininus quid est: est arbor cuius colligit succus hoc mō. Accipiunt eius fructus in fine estatis postq̄ est citrinus τ suspēdit in panno ut currat eius aqua τ coleṫ τ exsiccaṫ in scutella sup cinerē: τ poniṫ super tabula in vmbra. Electio. Bonus est ille qui est citrinus rectus sicut cucumer vel crescamaritudinis. Et bonus succus est ille qui est albus planus lenis qui est similis cepe τ sup quē iā preterijt annus. Natura. Est calidus et siccus in tertio. Opera. τ pprie. Est subtilis resolutiuus τ radix τ folia ei⁹ τ fructus ipsius abstergunt τ resoluunt τ exsiccāt τ cortex eius magis: τ vinus succi radicis τ folioꝝ ipsi⁹ est vna. Decoratio. Succus eius aut succus radicis τ folioꝝ ipsius cōfert icteritie. Et pulueriȝatio eius quod de ipso siccum est delet vestigia in cōsolidationibus nigra τ mundificat sordiciē faciei. Apost. τ bo. Cū fit ex radice ipsius emplm̄ cū farina ordei resoluit oē apostema phlegmaticū antiquū: τ ē dissruptiuū extituraꝝ pprie cū gūma alboti τ pprie succus eius. Pustule τ vlcera. Qñ pulueriȝatur qđ de eo siccum est sup scabiē τ impetiginē confert eis. Instr. iunct. Confert doloribus iuncturaruꝫ. τ eius decoctio clisteriȝata cōfert sciatice: τ fit ex eo emplastrū cuꝫ aceto sup podagrā. Mēbra capitis. Succus eius resoluit emigraneā grossā caputpurgio facto ex eo cū lacte. Et si liniant cū eo nares cuꝫ lacte euacuabit superfluitates plurimas. Et cōfert galeate passioni τ soda antique: τ succus quidē folioꝝ eius est debilior. Cumq̄ꝫ distillaṫ succus in aurē sedat eius dolorē. Mēbra anhe. τ pecto. Solutio cuꝫ succo eius facta vehementis est iuuamēti ei qui anhelitus malitiā hꝫ τ liniṫur palatū ad prefocationeꝫ phlegmaticā ex succo eius cuꝫ melle τ oleo. Membra nutri. Cōfert hydropisi extrahēdo aquositatem mirabiliter sine nocumēto qñ in potu daṫ de radice eius anulusat vnus τ semis. Et qñ decoquiṫ media lib. eius cū duobus sext vini τ daṫur in potu oī die tres anulusat vsq̄ꝫ ad. v. qñ assumiṫ ō radice ei⁹ anulusat. s. aut de cortice ei⁹ quarta anelinie in die facit vomeṙ phlā τ cholerā rubeā: τ bibiṫ cuꝫ aqua mellis: ꝯfert vehemēter τ manifeste: τ pvocat abo facile sine lesione τ nō ē sīō nociuus. Ex eis autē q̄ faciūt solutionē que eo fit bona est ut succo eius duplū salis admisceaṫ. deinde fiant inde pillule sicut herbus τ bibāntur cū aqua: in vomitu autē sumitur aliquid de eo dissolutū ꝫ aqua τ liniṫur ex eo radix lingue τ qđ sequiṫ ip̄ saꝫ. Et si vis ut velocius fiat τ fortius fiat illud ex eo cū oleo τ oleo de lilio. Et si superfluit detur in potu ei qui bibit vinuꝫ cuꝫ oleo qđ quiescere facit statī. Si autē nō confert detur sanich de ordeo cuꝫ aqua frigida τ aceto. Mēbra expul. Soleṫ educit phlā τ sanguinē e succus ei⁹.

puocat vrinā τ mēstrua τ eiectionē fetus suppositus. De cornu. C. clxxxij.

Cornu quid ē. Mēbra cap. Cornu cerui τ capre adusti abstergit dentes fortiter stringit gingiuā τ sedat dolorē gingiue si fiat τ orȝ in adureṫ donec albescat. Mēbra oculi. Cornu cerui adustū albificatū sicut sal ablutū prohibet materias ab oculo. Mēbra anhe. τ pect. Cornu cerui adustū ablutū sputo sanguiē ꝯfert. Mēbra nutri. Detumescere facit lactus τ nō nocet stō τ ꝯfert icterice. Membra expul. Cornu cerui adustū ablutū ꝯfert dysenterie.

De curace. Capitulum. clxxxiij.

Curacie quid est. Est vrtica.

De cusape Capitulum. clxxxiiij.

Alatu. Natura. Est debil caliditatis τ vehemētis siccitatis. Ope. τ pro. Generat insiam. Mēbra nutrim. Cōfert hydropisi. Mēbra expul. Cōfert soli vētris.

De coklo Capitulum. clxxxv.

Ciclū quid est: est aial marinū cuius vir⁹ ē ppinqua virtuti aialis castorei. Membra ca. Caro ei⁹ ꝯfert epilepsie. Mēbra expul. Cōfert prefocationi m̄ficiꝫ. De cubugi. C. clxxxvi.

Cubugi qđ est. Alimingi cōicat ei in forma sua. Na. Caro eius ē de laudabilioribus carnib⁹. Deco. Caro eius impinguat. Mēbra anhe. τ pec. Caro eius abstergit cor. Mēbra nutri. Confert caro alcubugi hydropisi τ ꝯfert stō. Mēbra expul. Caro eius ē leuis τ stringit τ augmētū facit in coitu.

De culbura Capitulum. clxxxvij.

Ambura. Mēbra nu. Qñ digeriṫ parit plurimā sed ē tarde digōis.

De cathimalkureis Capitulū. clxxxviij.

Athimalkureis: Dictū est in ca. de nuu. Membra expul. Est bonū vlcerib⁹ renū τ vesice. De calab Capitulū. clxxxix.

Alab quid ē: est alimes indū τ ē sīse seminibus τ mai⁹ aliquātulū ad cineritatē declinis. Na. Est frigidū in secūdo hūidū in primo. Mēbra nutri. Delet singultū. Mēbra expul. Frāgit lapidē renū τ vesice: τ ē bonū solutiōi vētris. De casiur Capi. cxc.

Asiur qđ ē: est alaseḋ: τ iā dictū ē de eo in ca. spume maris. De cor Capitulū. cxci.

Cor qđ ē: est alistiscat τ noiaṫ etiā alias alat. scꝫ viridis τ ē cib⁹ aialiū oium. Instrumēti. Oleū alcor est res magis ꝯferēs tremori τ remouet eū fm oēs. De cinere. C. cxcij.

Inis. Ope. τ p. Ois ē absterfiu⁹ exsiccatiu⁹ q̄uis diuersificeṫ τ ablutio minuit ei⁹ abstersionē τ acquirit ei glutinatōeꝫ τ exsiccatōeꝫ sine mordicatōe. Aq̄ vo cineris igredit medicinis putrefactiōib⁹. Et fortior earū ē cinis fici τ lacticinij: τ abstersio reliq̄ꝫ agri cicris τ siccitas sunt maiores q̄ istaꝝ duaꝝ: τ cinis almezerio ē absterfiu⁹ τ putrefactiu⁹ ꝫ cinis lignoꝝ stipticoꝝ sicut q̄rc⁹ τ reliquoꝝ

retinet sanguieꝫ. Aposte. τ Bothor. Cinis alathabaȝi sup scabiē τ impetiginē liniṫ τ confert. Membra ocu. Cinis almezerio acuit visuꝫ. Membra an. τ pec. Cinis almezerio cōfortificant τ pprie cum dyabyrundis.

De cera. Capitulum. cxciij.

Era quid est. Dicta est in capitulo de mūs. Membra expul. Addit in coitu τ pua cat. De capillis aigalis Capitu. cxciiij.

Apillus aiguāl qđ ē. Est plāta q̄ assimilat herba dicta fecanis τ folioꝝ ipsius ē iuī rubediueꝫ τ nigrediuē τ vene eius τ supma eius sunt plāta curuata. Natura. Est calidus τ siccus. Membra an. τ pec. Mūdificat pect⁹ τ pulmonē.

De capillis. Capitulum. cxcv.

Apilli. Natura. Capilli adusti sūt calefacitiui τ exsiccatiui fortī. Decoratio. Adusti abstergūt dentes: τ adhuc cor fac nasci capillos. Pustu. τ vlcera. Exsiccant capilli adusti vlcera humida τ sordida τ tremula fortiter. Mēbra capitis. Capilli adusti abstergūt dētes. Venena. Capilli hoīs cuꝫ aceto in moduꝫ emplastri ponuntur sup morsuꝫ canis rabiosi.

De casundar. Capitulum. cxcvi.

Asundar quid est. Malangue ingi est galange. Natura. Est calidū τ siccuꝫ. Operationes τ pprietates. Est resolutiuū liquefactiuuꝫ. Membra expulsio. Confert colice τ dolori renū. τ augmentuꝫ efficit in coitu. et plurimum pprietatis eius est in dolore renum.

De cassiafistula. Capitulum. cxcvij.

Assiafistula quid est. Alia est scobutia. alia egyptia. Electio. Melior est illa que sumit a cāna τ que est splendidior τ pinguior. Et melior cāna ipsius est illa que splendida est et plana. Natura. Est eq̄lis in caliditate et siccitate τ est hūida. Opera. τ ppte. Est resolutiua lenitiua. Apostemata τ bothor. Confert apatibus calidis in visceribus pprie gutturꝭ qñ ex ea fit gargarismus cū aqua solatri. τ liniṫ sup apata dura. τ cōfert eis. Instrumēta iūcturaꝝ. Liniṫ ex ea podagra τ iūcture dolorose. Membra an. τ pecto. Quādo dissoluiṫ manibus i aqua coriandri humidi cuꝫ spuma psilij. τ deinde fit ex ea gargarismus confert prefocationi. Membra nutri. Mundificat epar τ confert icteritie τ dolori epatis. Membra expul. Est lenificatiua ventris τ educit choleraꝫ adustā τ phlegma. τ soluit sine nocumento τ absq̄ sine mordicatione adeo q̄ ipsa est cōueniēs pregnātibus τ soluit eas. Permutatio. Loco ei⁹ poniṫ pondus. s. ipsius de terenjabin. τ tripli ponderis ipsius de carne passe. τ octaua pōderis ipsius de turbit. τ quīq̄ꝫ poniṫ loco passe liquiritia.

De carnub. Capitulū. cxcviij.

Arnub. Electio. Melior est illa que ē de semi alnabathia. Natura. Nabathia est vehemētioris siccitatis τ frigiditatis. Operationes τ pprietates. Illa que est de

semi ē exsiccatiua stiptica τ similiṫ fructus eius. veruntamē in ipsa est dulcedo τ cuꝫ hoc stringit. Et nabathia quidē est vehemētioris siccitatis τ exsiccationis ꝫ venena mordicat. Et nabathia comeditur humida τ ꝫ humor eius est granis malus. Decoratio. Quando fricaṫ verruce carnub nabathia immatura vehementer delet eas omnes. Membra capitis. Collutio oris ex decoctione eius est bona dolori dentiuꝫ. Membra nutrimēti. Illa que est de semi humida stomacho mala est τ non digeriṫ. τ sicca ē tardioris digestionis τ descēsionis. Inq̄t Gal. medulla huius fructus non defert ad regioneꝫ aliaꝫ et aliēnbus ē bona icteritie. Membra expulsionis. Exsiccatiua in decoctione eius facit cōfortat anū τ in ipsa ē pvocatio τ pprie que nutrita ē cū cōgelato vne. τ illa de semi que humida est soluit τ sicca stringit τ ꝯfert solutioni vētris. Et nabathia confert fluxui mēstruoꝫ superfluo comesta τ supposita. τ alij cunbat est bona dolori vētris pāginiuo τ solutioni.

De cubeza. Capitulum. cxcix.

Ubeze quid est. Est spēs malue. τ dicit gal. q̄ cubeze ē siluestris. τ muluchia ē domestica. τ cubeze qdeꝫ est species qdaꝫ q̄ dicit muluchia arborea. τ ipsa ē altea τ est olus iudaicuꝫ τ non ē longū quia sit spēs eius τ est melior que sit in ipsa. Electio. Siluestris ē subtilior τ siccior et fortitudo aquositatis domestice minoraṫ ex hūite ei⁹. Natura. Est frigida τ humida in pmo dicit q̄ domestica est calida τ sicca. τ huius qdeꝫ vbi dictor fuit. Paulus. τ videṫ q̄ fuit ei⁹ intētio ad olus iudaicū qđ ipm nomiat almuluchia. Opera. τ ppiae. In ipsa ē lenificatio τ ē subtilior q̄ atriplex: τ grossior sicca siluestri. τ subtilior τ siccior. τ dicimꝰ q̄ domestica calefacit pariper τ descendit velocit ppt humiditateꝫ τ viscositateꝫ suaꝫ. τ pprie cum alnuri τ oleo. τ est equalis digestionis. τ eius humiditas fm q̄ dicit est grossior humiditate lactuce. Inquit paulus. τ ipsa constringit τ carminat τ resoluit sine mordicatione. τ videṫ q̄ ipse voluit p illud olus iudaicū. Apa. τ bo. Ipsa ꝯfert formice τ herisipile folia siluestris cū oliuis ꝯferūt adustiōi ignis: τ sic ei⁹ decoctio embrocata. τ domestica qdē ꝯfert incepcōi apatis calidi τ additōi ei⁹. Vul. τ vl. Qñ masticaṫ cū sale cruda τ pōiṫ sup fistulas ꝯfert eis τ pprie pulis τ in oculo. Mē. ca. Fit ex ea emplastrum vlcerib⁹ capitis cū vrina τ ꝯfert eis valde τ masticaṫ ad cola. Mē. oculi. Qñ masticanṫ folia ei⁹ τ administranṫ ex eis cum pauco sale mūdificat fistulas oculi τ facit nasci carnē. Mē. an. Folia τ flos ei⁹ leniūt pect⁹. τ faciūt exuberare lac τ sedāt tussim euenientē a caliditate τ siccitate τ semen est illud qđ de ea ē meli⁹ in remouēdo asptatē pectoris. Mē. nu. Domestica ē mala stō. τ in ipsa ē aptio epatis. Mē. expul. Flos eius confert vlcerib⁹ renū. τ vesice bibitū cū oleo τ linitū. Et semē muluchie cōfert rasure τ vlcerib⁹ intestinoꝝ. τ rami alcubeze domestice ꝯferūt intestinis τ vesice leniendo naturaꝫ τ doloribus eorum τ illud qđ bibiṫ aq̄ eorum τ fit ex

ta ſirupus: et eius decoctio confert diuricidonē inſiſcis ſedendo in ea. et faciēdo cū ea enema. et in ipſa eſt virtus prouocās vrinaz. et de alcubeze quidem ſiluestri q cū ſole reuertitur ē que ſoluit humorem crudum et choleraz et quando ſupfluit violone educit ſanguinem. Venena. Folia eius ſedāt pīcturam veſpe more emplaſtri ſuppoſita et ppāe eum oleo: et ſimiliter bibitū ſemen eius et vomitū ſemp et ꝯfert morſui rutile.

De chancho. Capitulum.cc.

Zachum quid eſt. Dixerūt quidā qꝫ eſt vene. Et ipſa qd dicitū memirē. et dixerūt alij que eſt pusmemirē. et que magna ē alguardeſone. Opera. et ppāe. Eſt quoddam genus eius puū calidū vlceratiuū. Apoſte. et bothor. Ponit cū vino ſup formicā et confert. Vulnera et vlcera. Que pus ē eradicat ſcabiem. Membra capitis. Maſticat' radix et ſedat dolorē dentis. Membra oculi. Cū bibit ſuccus eius ſup prunas donec ad medietatē deueniat acuit viſuz. et qn exceſſit pullus hirūdinis affert ei mat hanc piſtam et reddit ad ipſum viſus et addit viſus eius: et ppter hoc nominatur hirundina.

De candcros. Capitulū.cci.

Anderos quid ē. Eſt triticū romanum. Natura. Eius nutrimentū eſt frigidius nutrimēto tritici et minoris nutrimēti et eſt cū hoc bone digeſtiōis plurimi nutrimēti fortis groſſi.

De cameleon. Capitulū.ccij.

Ameleon. Opera. et ppāe. Non bibitur in aliquo: ſz adminiſtratur exterius. et ē in ſūma abſtergētiū exterius. et in emplis laxificantiū et reſoluentiū. Decoratio. Linitur ſup morphea. Vulnera et vlcera. Linitur ſup ſcabiē et impetigenē: et fit ex eo emplm vlceribus corroſiuis. Mēbra nutrimēti. Dat in potu de radicib' albi et ſiſtherin i vino: et iuuat in his hydropiſiz. Membra expul. Radices albi interficiūt vermes. Venena. Quod nigrū eſt interficit.

De charathin. Capitulum.cciij.

Harathin. Natura. Oportet ſcire qꝫ extimo qꝫ ſit calidū. Vul. et vlce. Ex eo qd cōtritū ē fit emplm vulnerib' neruoꝝ et nō diſſoluit ab eis p tres dies et eſt iuuatiuū valde. Mēbra capitis. Eius decoctio cuz adipe anſeris cōfert dolori auris: et quando diſtillat cuz oleo ſup lanas dimittit a dente doloroſo. Membra nutri. Sanat qn bibit cū vino ab icteritia. Membra expul. Terit mixtū et dat ad bibendū cū vino et prouocat vrinaz et confert lapidi, illud etiam.

De cobzbague. Capitulum.cciiij.

Obzbague quid eſt. Eſt granū paruū ſile cardamomo qd affert de ſclauonia. Natura. Eſt calidū et ſiccū in tertio. Operationes et ppātates. Eius virtus ē virtus gariofili et abſtergit et ſubtiliat. et ē ſubtilius cardamomo. Membra nutrimenti. Eſt bonū ſtomacho et epati frigidis et ē melius ſtomacho q cardamomū et retinet vomitum.

De cauda equi. Capitulum.ccv.

Cauda equi quid ē. Eſt planta naſcēs in locis concauis et in vallibus habens ſtipites concauos ad rubedinē declinātes aſperos duros nodoſos cū nodis intrātibus capud nodoſi. Sunt ſicut folia ſignāt minuta ſpiſſa et aſperitate arbori cui approprinquat et inde generant ex ea extremitates plures ſicut cauda equi et habet radicē durā. Na.

Et frigida in primo et ſiccatiua ſecūdo. Opa. et p. Eſt ſtiptica et ppter ſicc' eius et eſt vehementis exſiccatiōis ſine mordicatiōe et eſt valde iuuatiua ad fluxum ſanguinis. Vul. et vlcera. Cōſolidat vlcera et vulnera mirabiliter. et ſi in eis ſunt nerui ꝯſolidat etiam. Inſtru. iunc. Confortat qn linitur cū ea emplaſtri mattiōne mediū facit opus ſic ex ea emplaſtrū inteſtinis. Mē. nutri. Cōfert ꝯtrib' ſtomachi et epatis et hydropiſi.

De cantaridibus. Ca.ccvi.

Cantaris. Natura. Dixerūt quidā qꝫ eſt ſupflue caliditatis: et dixerūt alij qꝫ eſt calida et ſicca in tertio. ſed primū eſt verius. Opa. et p. Eſt acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat verrucas ſiue et ſit ex ea ceratū et linit ex eo albedo vnguis et ꝯfert eius eradicatiōis vnguem mollificatū velociter qn ſit ex ea emplaſtrū: et remouet morphea et albaras linita cū aceto. et quādo ex ea trita cū ſinapi fit linimentum facit naſci capillos: et ſimiliter qn coquit cū oleo donec inſpiſſet. Apoſte. et bothor. Linit ſup apoſtemata ſcrofula et reſoluit ea. Vulne. et vl. Linit ſup ſcabiē et impetiginem. Membra oculi. Inquiſitum. Mēſangue. Ipſa incidit vngulam valde. Membra nutri. Parū de ea prouocat vrinā valde adeo qꝫ valet in hydropiſi. Membra expul. Paruz de ea prouocat vrinā valde. et parū de ea ē adiuuat medicinas prouocātes ad prouocādū abſqꝫ nocumēto et prouocat mēſtrua et facit abortū. Dixerūt quidā. Dat in potu vna earū ei qꝫ conqueritur de veſica ſua et nō confert in ea cura et ꝯfert et dant ſpōtu tres taſſuagi de ea et exulcerāt veſicā. Inquit Gal. qꝫ ipſa exulcerat veſicam ppterea qꝫ ſubtilitas acutas declināt ad eaz qb' corpus nō euacuat cū ꝯpetatur que eſt in ipſa.

De cola. Capitulum.ccvij.

Ola. Natura. Cola cutiū calida eſt et ſicca in primo. et cola piſciū minoris eſt caliditatis. vez eſt ſicca. Opera. et ppāe. Omni cole ineſt virt' glutinatiua exſiccatiua. Decora. Cola de piſcib' ponit in ſilipaſtrōib': et ponit in medicis albaras et quando aduritur cola de corijs et cola corij vaccini et lauat ſtat loco tutici curatione lēdini. Apoſte. et bothor. Cola de corijs linit ſuper ſahafat. et cōfert veſicis aduſtionis: et ſimilr cola de piſcibus. et cola de corijs vaccinis qn linit cū aceto ſuper impetiginē et ſcabiē excoriabilē cuz nō eſt vehementis ꝯſtrictiōis ꝯfert. et qn linit cū melle et aceto ſuper vulnera ꝯfortatis et ponit cola de piſcib' i emplis ſcabici vlceroſe, et confert. Mem. capi. Cola de piſcibus ponit in emplis vlcerū capitis et confert.

Mēbra anhe. et pec. Cola de piſcib' dat in potu cū aceto ad ſputū ſanguinis et ingreditur in ſorbitionib' que ſiūt ad ſputū ſanguinis.

Capitulū de littera. D.

De digitis citrinis. Ca.ccviij.

Igitur citrini quid eſt. Eius figura ē ſicut vola manus cōmixta ex citrinitate et albedine. et durs in q ē parū dulcedinis: et ex ea ē citrinū pus alteratiōe abſqꝫ albedine. Na. Eſt calida et ſicca i ſcdo fere. Ope. et ppū. Reſoluit inflaturas groſſas valde. Decoratio. Inest ꝯpactes mūdificādi cutē. Inſtru. iunctura. Confert mēbris neruoſis i ipedimētis ſuis. Mēbra capitis. Cōfert manie ppāe. Permutatio. Loco ei' i iuuamēto manie pōit quātū ipſa ē et tantum ex hezeriasē. cū duab' tertijs ipi' ō ſod.

De digitis hermetis. C.ccix.

Igitur hermetis quid ē: eſt flos hermodactili: et ei' virtus ē virtus hermodactili.

De durungi. C.ccx.

Durūgi quid ē. Herba lignea radicalis ex ſua quātitas eſt nodus pollicis vſqꝫ ad extremū vnguis et minus. hēs qd eſt intēr' albū: et qd eſt exterius cinericū declinās ad duritiē et ſimilitudinē. Na. Eſt calida et ſicca in tertio. Oper. et ppāe. Euacuat ventoſitates. Mēbra anh. et pec. Cōfortat cor et ꝯfert tremori eius valde. Mēbra expul. Diſſoluit ventoſitates que ſūt in matrice. Venena. Cōfert veneno ꝯpūcture vermiū venenoſoꝝ et ſcorpionū et rutile bibitū: et emplo facto ex ea cū ficub'. Permutatio. Loco eius ponit zurūbet equale pondus: aut due tertie ponderis ipſius de gariofilis.

De darſcicahā. Ca.ccxi.

Darſciſcahā quid ē. Eſt arbor groſſa hēs ſpinā qua vēditores medicinarū ſua vnguēta experiuntur et ē cōpoſita ex partib' diſſimilib'. Cortex nāqꝫ eſt acutus et eius flos ē calidus et ligni eius ē ponticū in quo ē frigiditas quedā: in ipſo etiā eſt virtus ꝯpoſita et in ipſo ē acuitas et ſtipticitas. Acuitate ergo ſua calefacit et ſua ſtipticitate infrigidat. Sunt aūt quidā qui dicūt qꝫ ipſa eſt radix ſpice indice ſz nō affirmat. Electio. Illa que ē bona ē grauis ſub cuius cortice egreditur rubeū ad purpureitatē tēdēs boni odoris et ſaporis. ſed alba priuata odore ē mala. Natura. Calida eſt in primo ſicca in fine ſecūdi vſqꝫ ad tertiū et dicitur in primo ſed ipſa eſt fortioris ſiccitatis q illud. quidā vero dicūt qꝫ eſt frigida. Ope. et propri. In ipſa eſt reſolutio et ſtipticitas reſoluit enī ventoſitates et retinet curſus et fluxus ſanguinis et rectificat putrefactionē. Vulnera et vlcera. Confert vlceribus ābulatiuis et putrefactis. Inſtru. iunctu. Confert ppāe mollificationi neruoꝝ. Membra capitis. Aldarſciſcahā eſt bonū fetori nariū et ſit ex ea licinium: et ex decoctione eius colluit os ppter colā: et cōſeruat dentes et cōfert valde. Membra anhelitus et pectoris. Aqua decoctiōis eius ꝯhibet ſputū ſanguinis ex pectore. Mēbra nutri.

Cōfert inflationi ſtō. Membra expulſionis. Eius decoctio cōſtringit ventrē et confert inflationi et difficultati vrine et ſuperponit et extrahit ſetum et pulueriʒatū ſuper vlcera caude et teſticuloꝝ et ꝯfert duriciei ipſoꝝ et ambulatiōi eoꝝ. Permutatio. Loco eius ponunt fructus alicbut due tertie pōderis ipſius et in iuuamēto neruoꝝ pōdus eius de aſſarō et medietas eius pōderis de durūgi.

De dalphin. Ca.ccxij.

Elphin quid eſt. Eſt genus ſile ordeo et lōgi' et ſtrictū' et magis ſolidū amarū. Na. Inquit ſib' Medigue qꝫ ē frigidū et ſiccū eſt qꝫ ipſum declinat ad caliditatē et ē ſiccū in tertio. Ope. et p. Eſt ſtipticū ꝯſtringēs vētrē: et cū eo qd ē in ipſo et ſtipticitate cōſeruat vinū de dactilis ab acetoſitate. Apo. et bo. In ipſo ē lenificatio bona duriciēb'. Mēbra capitis. Eſt faciēs icotomiā. Mēbra expul. Cōſtringit et valde ꝯfert dolorib' ani et mollificationi eius ſedēdo in ei' decoctione. Et qn ex eo ꝯficit pond' .ʒ.ij. cū oleo et triſiglaniū cōfert hemorroidib'. Venena. Cōfert venenis. Permutatio. Loco eius ponit in reſolutiōe duricieꝝ due tertie pōderis ſui de kur et medietas pōderis ipſius de abel. Verūtū in impregnatiōe nō adminiſtratur abel.

De dulb. Ca.ccxiij.

Dulb. Natura. Cortex et nux eius ſunt vehementis ſiccitatis et eſt frigidus in primo. Opera. et ppāe. Cortex et abraſio ipſius ſunt vehementis abſterſionis et deſiccationis: et fontibus eſt deſiccatiuus ſicut abel morientur ex folijs eius et abraſione eius: et cortex eius eſt vehementis exſiccationis. Puluis vero foliorum eius eſt fontibus et reliquis deſiccatiuus valde et melius eis. Decoratio. In cortice ē virtus abſterſionis et exſiccatiōis et quando ꝯfert albaras. Apoſte. et bothor. Cōferūt folia ei' ap̄tarib' phlaticis et apoſtematibus ſicturarū et genuū. Vulnera et vlcera. Cinis ipſius ponit ſup excoriationē et ſup vulnera putrida et ſanant: et cortex eius coct' cū aceto ꝯfert aduſtioni ignis. Inſtrumē. iūc. Eius folia dolorib' iuncturarū ſunt vtilia: et ap̄tarib' calidis i eis et ppāe geniculoꝝ. Mēbra capitis. Eius cortex decoct' cū aceto ē bon' dolori dentiū et puluis ei' ē melius audituī et auri. Mēbra oculi. Puluis foliorū eius nocet oculis. Verū ipſius folia humida cū lauātur et decoquūt et fit ex eis emplm retinēs fluxū ab oculo et ꝯferūt inflationi et optalmie. Membra anhe. et pec. Puluis ei' nociu' ē pulmoni et voci. Venena. Fruct' ei' recēs cū vino ꝯfert pūcture vermiū venenoſoꝝ. et ex nuce eius cū adipe fit emplm pūcture et morſui: et iā quidē dixim' qꝫ ipſe ē venenū ſcarabeis et ſcarabei moriūt ex folijs ei' et ex corticib' ei'.

De demeſt. C.ccxiiij.

Emeſt quid ē. Eſt arbor lauri et eius granū adminiſtrātur et folia: ſz grana ſūt meliora et fortiora eis que ſūt in ipſa. Verū cortex radicis de cuius operib' aliquid dicem' hic ſz oportet ... capitulo ... vbi loquemur

de lauro. Natura. Est calida in tertio: sicca in secundo. Instru. iun. Est bō mollificatiōi neruoꝝ
& paralysi & torture. Membra ca. Ob ex ea trita
est bonū est sternutationi. Mē. nu. Cōfert apo
stematibus epatis & splenis. Mēbra expulsionis
Confert colicis

De Deuler. Ca. ccxv

Euler qd est. Est herba cuius folia sunt silia
D foliis triticised sunt leniora: & fructus eius
habet velamina duo aut tria: & sup ipsa sunt qdā silia
pilis. & sumit succus eius & seruat & est melior herba
rū. Cala est in pmo: sicca in scdo. Opa. & p.
In ea sunt exsiccatio & resolutio Apa. & bo. Le
nit apata q̄ indurari incipiūt & phibet ipoꝝ duritiē
Deco. De pprietatib⁹ est vt deleat alopitiam.
Mē. ocu. Cōfert sigarib.

De Dirdar. Ca. ccxvi.

Dirdar quid est. Est arbor cimicū et q̄ egre
D diunī capita inflata sicut granata. in quib⁹
est humiditas q̄ fit cimices. Cū eni apiunt
egrediūtur cimices. & eius folia comeduntur virida sicut
olera. Ope. & p. In ipsa sunt stipticitas & absten
sio & cortex est stipticus. & radix est ei ppinq̄. De
coratio. Humiditas capitū eius abstergit faciem &
cortex eius cū aceto cū adhuc est humidū abstergit al
baras Vulne. & vl. Inuolūt cortex eius sicut ligamē
tū sup percussiōes & vulnera. & psolidat cū eis. Silr folia
eius & cortex & flos ipsius pueniūt vulnerib⁹. & silr illud
qd cadit de cortice eius & res q̄ ex ea cadit sicut farina et
phibet ambulationē fraudulētis: & ppe cū eis pō
dere sui de amilo pfecta cū decocto. Insti s. ictu.
Ex decoctiōe radicis & folioꝝ ipsius embrocantur
ossa fracta. Mē. expul. Qui ex eius cortice grof
so bibit aure⁹ cū decocto: aut aqua frigida expellit
phlegma.

Deindar. Ca. ccxvii.

Eindar qd est. Est ex genere. abel q̄ dicit
D pinus inda. & eius lignū silat ligno zuribz
In quo est acuitas pua & fita. deindar est
eius lac qd est calidū acutū faciēs sitim. Natura.
Ei⁹ siccitas ē in tertio maior caliditate ei⁹. Opa. &
p. In ei⁹ lacte est acuitas adherēs & in substantia
ei⁹ est stipticitas. Instrumenta iuncturarū. Bo
na est mollificationi neruoꝝ & paralysi & torture vitie
& neq est aliqd melius ea Mē. cap. Cōfert apo
stematib⁹ frigidis in cerebro & apoplexie & epilepsie
Mēbra nutrimenti. Lac eius facit sitim Mē.
expul. Frangit lapidem renū & vesice & retinet ven
trem. & remouet mollificationē ani sedendo in eius
decoctione.

De Dauco. Ca. ccxviii.

Daucus qd est Est semen baucie siluestri. de
D finctio vero esse eius dicet in capitulo bau
cie siluestris. Natura. Calidus in ter
tio: sicc⁹ in pncipio ei⁹. Opa. & p. Est aperitiu⁹
valde. Membra expulsionis Prouocat vrinā
& menstrua.

De Dende. Ca. ccxix.

Dende qd est. Que est semi ex ea est sic
D ci & alscartic est silis alkerue: rubea habens
pūcta nigra: & inda est minor alscarti & ma
ior alscartic. ei⁹ medulla est cineritia declinās ad citri
nitatē. & de pprietate ei⁹ ē q ipsi⁹ medulla minorat cū
tpe donec psumat. In terra vo sua magis remanet
Electio. Alscerti melior est & fortior inda & alscartic
est mala. tarde opatiōis faciēs turbationē & dolorē
pūgitiuū: & oportet vt excortices semina cū ferro & nō
tāgas labiis qm ipse delet eoꝝ colorē & facit ipsa albu
ras. & cū excorticat egredit ex cortice ei⁹ lingua pua
pria medicati graui oportet ergo vt relinqt illa lin
gua & accipiat medulla. Na. Est calida valde.
Decoratio. Euacuatio. Euacuatio facta cum
deinde mixta cū eo qd ipsi gūma psumat nigredinē
capilloꝝ. Membra expul. Soluit cū superfluita
te: & potio qdē eius est granū. i. s. & ipsa soluēdo nō
educit nisi humiditates & mediam & phlegma q̄ sūt in
iūcturis: neq bibitur nisi in regiōe frigida & neq bi
bit sola. qñq vo psumit aliquis dans ad bibendū
de ea q̄ preparata est duos danich. Et q est fortis cō
plexionis tolerās fluxū. Oportet ergo vt terat & p
misceat cū sarcocolla & aliquāto croco. Et si misceat
cū medicinis solutiuis nō oportet vt cū eis misceat
opiū: neq quibz medicis: imo oz vt misceat cū tali
quis est turbit & lac sic⁹ & succ⁹ absinthij & semē ni & .
kerskem grano duobus.

De Dinalaguadi. Ca. ccxx.

D Dinalaguadi qd est. Est plāta alhasce & gu
leror dicem⁹ ipm in capitulo de ge.

De Duragi. Ca. ccxxi.

Duragi qd est. Nota est. caro ei⁹ est melior
D carne pulloꝝ & alfaguakt & magis tēperā
ta & subtilior & siccior carne anadrogi & minoris cali
ditatis q̄ ipsa Mē. ca. Caro duragi in cerebro
& intellectu augmentū efficit. Mē. ex. Caro
duragi auget spma & coitū.

De Dechichila. Ca. ccxxii.

Dechichila qd est. Cortex indus stiptic⁹ val
D de. Opa. & pro. Est stipticus Mem
bra anhelitus & pectoris. Bon⁹ est spu
to sanguinis ex pectore & pleuresi & clarificat voce
Membra expulsionis. Confert vlceribus in
testinorum.

De Duruscaris. Ca. ccxxiii.

D Druscaris quid est. Res que voluitur su
per arborē antiquam que fert glandes: & si
milis est alarach minor tn̄ ea est minus frustulosa &
habet radicem intextam vt rete in qua est dulcedo
cū acuitate & amaritudo & stipticitas cū virtute pu
trefactiua Natura Est calida fortem habens ca
liditatē & siccitatē. Decoratio. Subtiliat capillos
& abradit eos: & delet eos propter suam putrefactio
nem & acuitatē. Instru. iun. Confert paralisi &
torture.

De Dragamo. Ca. ccxxiiii.

D Ragantū qd est. Est gūma alcided. Na.
Est frigidum ad siccitatem declinās. Operationes

& pprietates. Ei⁹ virt⁹ ē sicut virt⁹ gūmi. & in ipo ē
exsiccatio pauca q̄ est sicut illa q̄ ē in gūmi. Mē
bra ocu. Pōit i alcofol eo mō quo pōit gūmi.

De dracone marino Ca. ccxxv.

Draco marinus. Operationes & propri
D etates. Inquit Gal. scinditur & ponitur su
per morsum suū & confert.

De dhab Ca. ccxxvi.

Dhab qd ē. Dhab aliud ē a lacerto inuētio
D in regiōe nra q̄uis sit ei silis: & hēat dispo
sitiōes & virtutes ei proximas & aldhab qdē
raro ē nisi in regiōib⁹ arabū. Decoratio. Linit
stercus ei⁹ sup pānū & lēntigines & pfert. Mēbra ocu
li. Stercus eius confert albugini oculi: & confert
descensioni aque. De dhobohpa Ca. ccxxvii.
D Dhobohpa. Iā diximus i caplo de. k. kames
iuuamētū ipsi⁹ quod facit i podagrā & do
lore sicce iurarū. Cap. de littera. E.

De embilico Ca. ccxxviii.

Mbilic⁹ qd ē. Est nos⁹: & ē debilior miro
E bal. nutritius: & ē i coꝝ leuitate. Cūq i lacte
infūdit notat sirēble. Natura. Apud
iudeū ē calid⁹ & apud plures alioꝝ ē frigid⁹ i tertio.
& apud latrēk indū i ipo ē calefactio & forsitan dixe
est q ipse sicc⁹ ē parū hns frigiditatis. Opatiōes
& pprietates. Extingunt caliditatē sāguis. Deco
ratio. Fortes efficit radices capilloꝝ & denigrat ca
pillos. Instrumēta iuncturarū. Cōfert neruis
valde. Mēbra oculi. Cōfortat oculū. Mem
bra anhelitus & pectoris. Cōfortat cor & subtiliat
spm & intellectu pbet augmentū. Mēbra nutrimēti.
Cōfortat stomachū & pbet spm: sedat siti & vomi
tū & facit appetitū cibi. Mēbra expulsiōis. Cō
fortat anū & excitat coitū: & apud quosdā stringit vē
trē. Verū qd ex ipo nutritū ē lenit vētrē absq labo
re & pfert hemorrhoidib⁹ & soluit phla & similia.

De epythimo Ca. ccxxix.

Pithymū qd ē. Est semē & flos & stipites
E parui pfracti. & ē acutū calidū pūgitiui sa
poris sele hns rubea cui⁹ plāte dr ē sicut vir
ga albasce. verū albale. Electio. Qd ex eo bo
nū ē est creticū & hyerosolymitanū & ē declinās ad ru
bedinē: & qd ē vehementi⁹ rubeū & acutioris odoris
meli⁹ ē. Et meli⁹ ē illud qd affert de isula crete. & al
fert etiā ex hortis dom⁹ isaac: & ex aliis vicinis sibi
si rubedo ē fortior & silat semi cuscute. Natura.
Est calidū & siccū i tertio fm Gal. Et dixit huna q
est calidū tertio: siccū i fine pmi. Opatiōes & ppe
tates. Sedat iflationē & pueniūt psriccatib⁹ & lenib⁹
& remouet egritudines opilationū. Instrumēta
iūcturarū. Cōfert spasmo. Mēbra capit. Cō
fert melie & epilepsie. Mēbra nutrimēti. Cōfur
bat eos i quoꝝ pplexionib⁹ cholera rubea vicit & facit
eis nauseā. & ē ex eis q̄ sitire faciūt. Mēbra expul.
Potio epithimi sit. iiij. aur. bibat cū melle & sale
& soluēdo educit melācoliā fortiter & educit etiā phla.
Quidā vo dixerūt qd ex eo bibit sit vsq ad. ʒ. ij.
& soluēdo educit melius fortiter & educit etiā plegma.
Quidā vo dixerūt qd ex eo bibit sit vsq ad. ʒ. ij. et
decoctio sit vsq ad. iiij. aur. & oz vt voluat qd ex eo
bibit cū oleo amigdalino. & nō oz vt in decoquēdo
ipm multū elaboret. De ebeno Ca. ccxxx.

Benus qd ē. Est nota. Electio. Que
E ex ea melior ē est nigra cuius in q̄ nō sūt li
nee. & silat i suo tactu cornu tornatili: & est
valde cōpacta & solida i cui⁹ sapore ē mordicatio: &
cū ponit sup carbonē odorat ex eo odor bon⁹ acu
tus. Natura. Calida ē & sicca in scdo. Et existi
mat qdā q ipa cū caliditate extinguit caliditatē san
guinis. Operationes & proprietates. Fricat in
aqua sicut plures lapidū: & ē subtiliatiua & absterfi
ua. Mēbra oculi. Abstergit pānū oculi & albu
ginē: & ex ipsi⁹ fricatione fiunt collyria: & fit ex ea al
cofol i ad medicinas oculi pp̄ter vehementiā cōue
nientie ei⁹. & cum aduritur eius scratura super lapi
dem deinde abluitur confert vlceribus antiquis: &
ophthalmie sicce: & scabiei oculi. Membra expul
siōis. Dixit alchazi q ipa frangit lapidē in renib⁹: &
dicit q i ipsa ē resolutio inflationis vētris.

De eruca Ca. ccxxxi.

Ruca quid ē. Ex ea alia ē siluestris: & alia
E hortulana. Semē aūt eruce ē illud qd i de
coctione ponit loco sinapis. Natura.
Calida est i scdo: sicca in pmo: & i humida qdē ē humi
ditas in pmo. Operatiōes & proprietates. Est
aperitiua lenitiua. Decoratio. Aqua eruce cum
felle vaccino vestigiis vlcerū pfert: & semē ei⁹ aut aq
ipsius cū melle lēntiginib⁹. Membra capitis. Fa
cit sodā & ppe si comedat sola. lactuca vo remouet
nocumentū ab eo: & similiter endiuia & portulaca.
Membra anhelitus & pectoris. Facit lac abūda
re. Mēbra nutrimēti. In ipa ē digestio cibi.
Mēbra expulsionis. Siluestris facit abūdare vri
nā remouēs coitū: & faciēs ei erectionē: & ppe semē
eius. Venena. Qui comedit & bibit post eam vi
nū odoriferū est tyriaca morsui mustele.

De ebuc Ca. ccxxxii.

Lbuc qd ē. Est vizbuc: & ē subtilior q̄ ha
E sula Natura. Calida ē in pmo: sicca i
scdo. Opatiōes & pprietates. Est sbtil
Membra nutrimēti. Cōfortat epar & stomachū
frigida: & digerit cibū. De endiuia Ca. ccxxxiii.
Ndiuia qd ē. Alia ē siluestris: & alia hor
E tulana & ē duaꝝ spēꝝ: hns lata folia: & hns
stricta folia: & ipa pcedit cursu lactuce. verū
tn̄ sic dixerūt ē minor ea i suis opatiōib⁹: apud me
vo ambe vicīt eā lapando & i pstādo iuuamētum
opilationi epatis q̄uis minor ē ab ea in extinguēdo
& psolidādo. Electio. Magis iuuatiua ex eis epa
ti est q̄ ē magis amara. Natura. Endiuia frigi
da ē in pmo: & siccitas sicce ē in pmo: & humiditas hu
mida ē in fine pmi. & hortulana qdem ē frigidior &
humidior. & ei⁹ qdē amaritudo i estate sit fortis & de
clinat ad paruā caliditatē q̄ nō efficit impssionē. Sil
uestris vo ē minoris humiditatis: & est taraxacon.
Operationes & proprietates. Aperit opilatiōes

vlcerū ⁊ venarū. ⁊ in ipſa q̄dē eſt ſtipticitas aliquā tula ſed nō eſt vehemēs ⁊ ei⁹ aq̄ cū ceruſa ⁊ aceto ē mirabile epithima i infrigidādo illud cui⁹ infrigidatio q̄rit. Inſtrumēta iūcturarū. Fit ex ea emplm podagre. Mēbra oculi. Cōfert opthalmie calide. ⁊ lac q̄dē eādiuie ſilueſtris abſtergit albuginem oculi. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Fit ex ea cuȝ farina ordei empl̄ȝ trēori cordis ⁊ ꝯfortat cor. ⁊ quādo diſſoluitur calialiſtula i aqua eius: ⁊ ex ea fit gargariſmus confert apoſtematibus gutturis. Mēbra nutrimenti. Sedat nauſeam ⁊ excitationem cholere ⁊ confortat ſtomachum ⁊ eſt de melior ib⁹ medicinis ſtomachi i cui⁹ complexio eſt calida: ⁊ ſilueſtris quidem ē melior ſtomacho q̄ hortulana. ⁊ dicit ꝙ eſt ꝯueniens emplaſtrum opilationi epatis quocūq̄ modo fit. Calide q̄dē ē vehemēter cōueniens: ⁊ nō ē nocumētū ipſius frigide nocumentuȝ reliq̄rū ſpērū olerū frigidorum. Membra expulſionis. Quādo comedit cū aceto ſtringit vētrem ꝓ prie ſilueſtris. Febres. Confert quartane ⁊ febribus frigidis. Venena. Cū ponit emplaſtrū cū radice ſua ſup puncturam ſcorpionis ⁊ vermiū parnorum venenoſorum: ⁊ veſpe ⁊ ſerpētis gauiſſe vabras cōfert: ⁊ ſimiliter cum ſauich.

De epate Ca.ccxxxiiij.

Epar. Operationes ⁊ ꝓprietates. Humor gnāt⁹ ab epatib⁹ ē groſſius. Et ſani⁹ ex eis ē epar anatis pīguis ⁊ gallinarum pinguiū. Mēbra capitis. Epar capraꝝ ⁊ ꝓpe hircorum detegit eē epilepticū: ⁊ q̄ſi epileptic⁹ ipm̄ comedit icurrit epilepſiā. Epar ſtellionis ſup molares corroſos poſitū ſedat dolores eoꝝ. Mēbra oculi. Aq̄ epatis capri ꝯfert pāno comeſta ⁊ i alcoſol poſita: ⁊ iclinatio ſup vaporē ei⁹. Mēbra nutrimēti. Epar adib ꝯfert dolorib⁹ epatis oib⁹. Inq̄t Gal. Ego q̄dē poſui ipm̄ i medicamēto caparorū ⁊ non reperi ipm̄ augē iuuamētū vltra illud q̄ ex eo ſolet ꝓuēire. Ampli⁹ epar ē tardi īceſſus i ventis niſi epar anatis pinguis. Venena. Epar canis rabioſi ſi det in potu morſo ⁊ ꝯfert. Et iā dictū eſt q̄ ipm̄ ꝓhibet metū aque. ⁊ iā dixerūt p illud q̄dā eoꝝ ⁊ ſucrūt curati cū curationibus aliis.

De ere Ca.ccxxxv.

Es quid ē. Es aliud ē rubeū ad citrinitateȝ declinās. ⁊ ē alchabrıſi q̄ ē meli⁹: ⁊ aliud ē rubeū clarū. ⁊ aliud rubeū ad nigredinē declinās. ⁊ ē gen⁹ eris q̄ d̄r talacō. Et es q̄dē adultū ē acre in quo eiā ē ſtipticitas. Cūq̄ abluit ē medicamē bonū ad ſigillādū i corpib⁹ lenib⁹: ⁊ ſine ablutione ē meli⁹. Electio. Flos eris ſubtilius eſt ipſo. Natura. Calidus ē ⁊ ſiccus in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ere adulto ē ſtipticitas ⁊ acuitas ⁊ ꝯſolidatio. ⁊ ex eis q̄ de ipo dicunt ē ꝙ ſi cū ſorpicib⁹ de talacō fiat pillorum euulſio ꝓhibet ortū eoꝝ. Decoratio. Denigrat capillos. Vulnera ⁊ vlcera. Ipm̄ conſolidat vlcera maligna ābulatiua: ⁊ ꝓhibet ea ab ābulatione. ⁊ corrodit carnē augmētatā. ⁊ ablutū cōſolidat vulnera. ⁊ dicit ꝙ ſi liniat cum melle cōueniēs ē vlcerib⁹ duris adultis in corpib⁹ duris. Membra oculi. Acuit viſū ⁊ cōfert duritiei palpebrarum. Membra expulſionis. Soluit aquā citrinā q̄ſi bibit cū melle. ⁊ ſi ex eo liniatur palatū excitat vomitū. ⁊ potio quideȝ eius fit auſ. i. ſ. ⁊ cū ꝓhibit aquoſitatem abſq̄ nocumēto. Venena. Oportet quidem ut caueat viſus dimittēdi illud in quo eſt ſalſedo ⁊ amaritudo aut pinguedo ſicut ſūt olea ⁊ carnes aut acetoſitas aut deiectiō in vaſibus eris ⁊ bibendi ex eis. ipſa enī tranſmittit ꝓculdubio ꝯuiariā: ⁊ ꝯiar ē venenū.

De caſorbio Ca.ccxxxvi.

Euforbiū q̄d ē. Eſt gūmi calidū cui⁹ vir⁹ alteratur poſt tres aut q̄tuor annos: ⁊ q̄ antiquatur tēdit ad palliditatē ⁊ citrinitatē ⁊ ſi diſſoluit in oleo niſi cū difficultate: ⁊ racō ē ecōtrario ſilic⁹. ſed dixerūt q̄dam: ſeruat virtutē ſuā q̄ſi ponitur cū fabis excorticatis in vaſe. Electio. Qd̄ de eo bonū eſt recens ē clarum citrinū ad palloram declinās acuti odoris vehemētis acredinis. Aliud vo ab hoc ē adulteratum cū ſarcocolla ⁊ gūmi. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuum ⁊ hȝ virtutē ſubtilem adurētē abſterſiuam. ⁊ quod ē recens ē vehementioris calefactionis q̄ aſſa. cum tñ non ſit gūmi ſicut aſſa in calefactiōe ſua. Inſtrumēta iuncturarum. Miſcet cū q̄buſdā potiōib⁹ factis cū ſpēb⁹ q̄ ſūt ſicut piper ⁊ cinamomū ⁊ ſilia ⁊ cōfert ſciatice ⁊ eijcit ſorices oſſiū in die vna. vereȝ oportet ut minuatur caro que ē in circuitu oſſiū cū cerato repleto in vnguento ⁊ ꝯmēndo fungitur ex eo paralyſis ⁊ ſtupor ⁊ cōfert valde. Membra oculi. Cū ex eo fit collyriū eſt abſterſiuū ſed perdurat eius mordicatio tota die ⁊ ꝓpter hoc miſcetur cum melle ⁊ reliquis collyriis. Membra nutrimenti. Confert aque citrine ⁊ rigori renū ⁊ cōfert habētib⁹ colicā: ⁊ potio de eo cū q̄buſdā ſeminibus boni odoris: ⁊ aqua mellis triū auulnſar dixit alcanzi: ꝙ coartat os matricis vehementer adeo ut prohibeat medicinas abortum facientes eijcere fetum. Membra expulſiōis. Soluēdo educit phlegma viſcoſū retētū in vtriſq̄ anchis ⁊ dorſo ⁊ inteſtinis ſm̄ ꝙ dixerunt. Venena. Dixerūt q̄dā ꝙ ſi illi⁹ quē aliq̄s vermiuȝ venenoſorum pupugit cutis capitis ſcidat: ⁊ ꝙ eā ſeq̄tur vſquequo craneū appareat ⁊ ponatur in ea hoc gūmi tritum ⁊ ſuatur non aduenit ei nocumētum illi⁹. ⁊ etiam inficiunt tres. ȝ. eius in diebus tribus exulcerādo ſtomachū ⁊ inteſtina.

De equo Ca.ccxxxvij.

Equs. Operationes ⁊ ꝓprietates. Fertur ſtercus eius ꝯpatiōem ſtercoris aſini. Apoſtemata ⁊ bothor. Coriū pulli ſi adurat ⁊ liniat ex eo cū aqua ſuper bothor infrigidat eas. Membra capitis. Dicitur ꝙ additione ſ ſile q̄ ſūt in genu equi q̄ſi terunt ⁊ bibitur cum aceto ſanāt ſoda. Membra expulſionis. Coagulum equi ꝓprie conueniens ē fluxui antiquo ⁊ vlceribus viſcerum ⁊ fluxui.

De erugine ferri. Capitulum. ccxxxviij.

Rugo ferri. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt infrigidatio ⁊ ſtipticitas. Mēbra expulſionis. Confert fluxui ventris.

De ericio. Capitulū. ccxxxix.

Ericius quid ē. Silueſtris eſt notus: ⁊ mōtanus eſt aduldul hīs ſpinas ſagittales ꝓpinquus nature ſilueſtris uel terreni. Ille vo qui ē marinus ē ſpecies hūtū oſtraca. Operationes ⁊ proprietates. Eius adeps ꝓhibet effuſiones materierū ad uiſcera ⁊ ſimiliter eius epar ⁊ in cinere q̄dē terreni ⁊ marini ſunt abſterſio ⁊ reſolutio ⁊ acuitas ⁊ exſiccatio. Decoratio. Quod de ericio terreno ſalitū ē cōfert elephantie ⁊ caro eius qui terrenus eſt ꝯfert lepre ⁊ illud ꝓpter vehemētiā reſolutionis ⁊ exſiccatiōis ⁊ q̄ adultū eſt de cute ericij cōfert alopitie mixtū cū pice. Apoſtēata ⁊ bothor. Cutis ericij marini poſit i medicinis ſcabiei: ⁊ caro ei⁹ ꝯfert ualde ſcroful. Vulnera ulcera. Cinis cutis eius cōfert vlcerib⁹ ſordidis: ⁊ mūdificat carneȝ additā ⁊ caro ei⁹ cōfert ſcrofulis ualde ⁊ nodis pranis duris. Inſtrumēta iuncturaꝝ. Caro terreni ſalita cōfert paralyſi ⁊ ſpaſmo ⁊ egritudinib⁹ nervorum oibus ⁊ elephantie. Membra anhelitus et pectoris. Caro ericij cōfert extenuationi. Mēbra nutrimēti. Confert malitie ꝯplexionis: ⁊ q̄ de eo ſalitū ē cū oxymelle cōfert dolori renū ⁊ ē bonū hydropiſi. ⁊ ſimilit̄ eius epar exſiccatū in ſole ſuper pānū. Membra expulſionis. Erici⁹ terrenus ē bonus ſtomacho ⁊ lenit vētrē ⁊ ꝓuocat. Et caro ericij terreni ſalita cū oxymelle cōfert dolori renū. Et caro ericij terreni cōfert ei qui mīgit in lecto de pueris adeo ꝙ aſſiduatio comeſtiōis eius fortaſſe facit ut vrina cū difficultate egrediatur. Febres. Confert caro eius qui terrenus eſt febrib⁹ antiquis. Venena. Ericij caro cōfert morſui vermiū venenoſorum.

De enula. Capitulum. ccxl.

Enula quid eſt. Eius quidē ē hortulana: ⁊ eſt quedā ſpecies eius cui⁹ folia ſūt ab vno palmo uſq̄ ad cubitū vnū expāſa ſup terrā ſicut ſiſimber ⁊ folia lenna. ⁊ q̄ in ipſa magis eſt iuuatiuū eſt radix eius. Electio. Virtus ſirupi eius eſt fortis in operatiōibus ſuis: ⁊ melior nutritura eius ē cū aceto fracte caliditatis. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in ſecūdo: ⁊ in ipſa eſt humiditas ſuperflua: ⁊ ꝓpter illud nō calefacit corpus ſtatī cum ei occurrit. Operatiōes et ꝓprietates. Confert oībus leſionibus ⁊ dolorib⁹ frigidis ⁊ cō motionibus vētoſitatū ⁊ inflatiōis. Et in ipſa ē virtus rubificatiua ⁊ eſt in ea abſterſiua vltima. Inſtrumēta iuncturarū. Confert ſciatice ⁊ dolori iūcturaꝝ ⁊ emplaſtruȝ factū ex radice eius ⁊ ex folijs ipſius cōfert doloribus frigidis ⁊ cōruſioni lacertorum. Membra capitis. Facit ſodā: verūtñ ſoluit emigraneā phlegmaticā ⁊ ꝓprie ēbrocata. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Adiuuat ad expuēduȝ deglutita cū melle: ⁊ eſt bōe opatiōis q̄ admiſcet cū electuarijs mūdificātibus pect⁹. Et ē ex eis q̄ letificāt ⁊ cōfortāt cor ⁊ q̄ñq̄ fit ex ea vinū hoc mō. Sumit de ea auſ. l. ⁊ ponit i vi. anulnſar muſti ⁊ bibit p⁹ tres mēſes: ⁊ mūdificat pect⁹ ⁊ pulmonē. Mēbra expulſionis. Decoctio radicis eius ꝓuocat vrināq̄ ⁊ ꝓprie ſirupus eius. Et qui aſſuete vtit enula nō indiget ut mingat oi hora. Venena. Cōfert morſui venenoſorum vermiū ⁊ ꝓprie egyptia.

De hematite. Ca. ccxli.

Ematites quid ē: q̄ñq̄ȝ inuenit in mineris ⁊ q̄ñq̄ ſubaliātur aliqui in adurēdo magnete: ⁊ q̄ ꝓuenit inde ē ematites i opatiōibus ſuis. Electio. Melior aliceden igi ⁊ ille qui ē velociter frāgibilis equalis duritiei cui nō admiſcet ſordes ⁊ in quo ſunt vene. Natura. Nō ablut⁹ calidus eſt in primo ſiccus in ſecūdo ⁊ ablut⁹ eſt frigidus ad ſcdm̄ ꝓpter ablutiōem ſiccus in tertio. Operationes ⁊ proprietates. In ipſo ē ſtipticitas vehemēs: ⁊ apparet q̄ſi fricat i aqua donec in ipſa reſoluat eius ſordicies. Et eius virtus ē ꝓhibens ⁊ in ipſo ē calefactio quedā ⁊ ſubtiliatio ⁊ exſiccatio nulla. ⁊ dixerūt quidā ꝙ ipſe ē i virtute marchaſite ſed eſt ſiccior ⁊ minoris caliditatis preter in ſubtiliatione ⁊ abſterſione. Vulnera ⁊ vlcera. Adminiſtrat ſicut pulueriȝat ſup carnē additā ⁊ extenuat eā. Mēbra oculi. Abſtergit vlcera oculi ⁊ cōſolidat ea q̄ſi adminiſtrat cū albugine oui. Et q̄ñq̄ ꝯfert ſolus aſpitati palpebrarū: ⁊ ſi fuerit illic apoſtema calidū adminiſtret primo cū aqua: deinde inſpiſſet gradatī: aut ſpgat ſicut puluis ſup carnem additaȝ: ⁊ q̄ñq̄ cōfert vlcerib⁹ oculi ſolus. Mēbra expulſionis. Dat in potu cū vino ad difficultatē vrine ⁊ ad fluxū mēſtruorum. Et i ematite ē ꝓprietas rectificādi gonorreā.

De helleboro. C. ccxlij.

Elleborus quid ē. Ille qui niger ē ē fruſta inciſus: ⁊ eius acuitas ē fortior acuitate albi: ⁊ illi qui ipȝ colligūt preſeruāt ab ei⁹ nocumēto comedēdo allea ⁊ bibēdo vinū ⁊ folia quidē plāte eius ſūt ſilia folijs alduib: ſed ſūt vehemētioris nigredinis q̄ ipſa: ⁊ habet crus breue ad purpureitatē declinās: ⁊ eius figura eſt ſicut figura racemi. ⁊ in ipſa ē fructus ⁊ habet venas ſubtiles nigras ex cuiuſq̄ quarū radice ſicut duo capita ceparū egrediūtur ⁊ q̄ de ea adminiſtrat ſūt vene ille ⁊ ſunt in ſiccis. Electio. Melior eſt ille qui ē medius inter veterē ⁊ nouū: ⁊ groſſū ⁊ extenuatū habēs colorē cinericiū velociter frangibilis nō pōderoſus in cuius vacuitate eſt quidā ſimile tele aranee ſaporē habēs acutū ⁊ mordicās linguā: ⁊ bonū q̄ de eo adminiſtrat eſt ut aſſumat lignū paruū q̄ ē apud radicē eius ⁊ infundat parua aqua ⁊ excorticet ⁊ aſſumātur cortices illi ⁊ exſiccentur in vmbra ⁊ adminiſtrētur trili ⁊ cribellati ⁊ potio ei⁹ ſit tres kermet ⁊ meli⁹ ē ut in potu detur cū petroſelino ⁊ dauco ⁊ q̄ñq̄ dat ex eo uſq̄ ad auſ. ij. Natura. Calid⁹ ē ⁊ ſiccus uſq̄ ad ſecūdū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt reſolutiuus ſubtiliatiu⁹ ⁊ ē fortis abſterſionis adeo ꝙ corrodit carnē mortuā ⁊ q̄ſi naſcitur apud radicē vitis fit virtus vini eius ſolutiua. Et

de ꝓprietatib⁹ quidē hellebori ē ꝙ ipſe ꝑmutat cor
pus a ſua ꝯplexione ⁊ facit ipſum ꝯplexionem bonā
inueniſſē acquirere ⁊ multi ſūt qui helleboꝝ album
ſumūt ad vomēdū ⁊ non facit vomere ⁊ nō ſoluit
ſed facit illud qḋ facit vomitus ⁊ ſolutio. ⁊ conueni
entia eius ad viros ⁊ viragines mulieres ⁊ fortiōes
⁊ adoleſcētes ⁊ eos qui habēt carnes teneras in cor
pore ⁊ multitudinem ſanguinis eſt plurima ⁊ non
eſt ꝯueniens caſtratis neqꝫ mollibus ⁊ ipſe quidez
eſt conueniēs in martio: deinde in ſeptēbri: verūta
men oportet ut ante ipſum precedāt tres dies penit⁹
in quibus abſtineat a comeſtione ⁊ potatiōe groſſa
rū ⁊ ut adminiſtrētur ea que gaudere faciāt ⁊ dele
ctari ⁊ ut euomat: ⁊ ut eijciat poſt cenā duabus vici
bus aut tribus deinde aſſumat. Decoratio. Li
nitur ſuper morpheā cū aceto: ⁊ ſimiliter loca i qui
bus ſunt ſordes ⁊ ſilr ſup albā morpheā ⁊ eradicat
verrucas ⁊ euacuatio q̄ fit cū eo ꝯfert albaras ⁊ ſilr
albus. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur niger ⁊ alb⁹
cū lacte ſuper ſcabiē ⁊ ipetiginē cū aceto ⁊ ad exco
riationē linitus valet ⁊ fit cū eo euacuatio que fit cū
aceto ad excoriationē ⁊ ad fiſtulas duras ⁊ ꝯfert du
ritiei corꝝ ⁊ fiunt ex eo ſicut licinia ⁊ imittūtur fiſtulis
⁊ dimittunt ꝑ diē: ⁊ qn̄ extrahūtur ex eis eradicant
corpora earū. Inſtrumēta iūctu. Confert pa
ralyſi ⁊ dolori iuncturarū ⁊ euacuatio facta ꝑ ipſū
eſt medicamē corꝝ oīum forte. Mēbra capitis.
Qn̄ decoquit cū aceto ⁊ diſtillatur in aurē ſedat ſo
nitū: ⁊ qn̄ os colluit ex illo aceto ſedat dolorē den
tiū: ⁊ qn̄ diſtillatur decoctio eius in aurē debilis au
ditus ꝯfortat ipſū ⁊ ꝯfert melie que ē cū aliquis ſol⁹
aliena loquit ⁊ emigranee antique ⁊ egritudinibus
capitis. ſ. epilepſie ⁊ melie. Mēbra oculi. Con
fortat viſum quando ponitur in alcofol. Mem
bra expulſionis. Cōfert mlie ⁊ dn̄io eius ⁊ ſoluē
do educit ex toto corpore abſqꝫ horribilitate ⁊ ex
hit cholerā etiā ⁊ phlēa: ⁊ extrahit oēm ſupfluitatez
mixtā ſanguie: ita ꝙ ab extremitatib⁹ corporis et
a cute: ⁊ oꝫ ut fiat velocis ſolutionis cū ſcamonea ⁊
miſceat ei petroſelinū ⁊ daucus: ⁊ qn̄qꝫ dat i potu
hoc mō: infunditur in oxymelle aut vino dulci. et
dimittitur in ipſo aliquo ſpacio: deīde coquit vinū
illud cū lentibus aut cū ordeo aut gallina ⁊ ad ſor
bendū datur ius eius. ⁊ qn̄qꝫ admiſcet duob⁹ au
reis de eo quantitas triū anulūt de ſcamonea et
quādoqꝫ decoquit cū lentibus. Et iā quidē dictuz
eſt in tabulis ꝓprietatū de regimine eius qḋ oꝫ fie
ri in hoc loco etiā. Et ipſe ualde confert apātibus i
teſtinis ⁊ veſica: ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēſtrua. Per
mutatio. Loco nigri ponit mediū pōdus ipſius
de mezerion ⁊ due tertie pōderis eius de agarico.
Filius autē Meſangue dicit ꝙ loco eius ponitur
condes. De helleboro albo. C. ccxliij.

Ellebor⁹ albus quid eſt. Cortex corticū
ramorꝝ diuerſe figure ſilis rei veteri albe i
quo nō ē ꝗuitas: ⁊ ſiſtitur etiā radicib⁹ al
tex c⁹ amaritudo ē vehemētior amaritudie nigri. ⁊
eius plāta ē ſicut arnogloſſa: aut ficia ſilueſtris: ſ; ē
breuior ea ⁊ rubei coloris: ⁊ lōgitudo cruris eius eſt
vſqꝫ ad. iiij. digitos ꝯiūctos i latitudie ꝯcauū. ⁊ hꝫ
venas ꝑſimas a radice vna ꝓcedentes ſicut cepe et
naſcit in locis mōtuoſis: ⁊ colligit in tēpore meſſis
⁊ exſiccature. Electio. Ille qui eſt electus: ē pla
nā hñs ſupficiē cū equalitate albus velocit frāgibi
lis ꝑſima hñs ꝗna minuta nō mordicās linguam
ſtati vehemēter, ⁊ attrahit ſaliuā. Qui aūt vehemēt
mordicat ſtati ē pfocatiuus: ſ; opationes regimi
nū in ipſo ꝑdicte ſunt in ca. ꝓprietatū. Natura.
Calo ē ⁊ ſiccus i medio ſecūdi. Opati. ⁊ ꝓꝑie.
Albus ē vehemētioris amaritudinis ⁊ niger eſt ve
hemētioris caliditatis: ⁊ cū mus comedit ipſū mo
rit ⁊ ex idustria ꝓbat illud ⁊ comedit de ipſo mus
in ſauich ⁊ melle: ⁊ qn̄ coquit cū carne diſſoluit eā
⁊ debilitat eā: de ipſo vero ſciſſo ſumit. v. aur. ⁊ po
nunt in nouē. ℥. aque pluuial ⁊ dimittit in ea trib⁹
diebus ⁊ colat ⁊ fit tepida ⁊ bibit ⁊ h̄ ē infuſus: dei
de eſt ille qui eſt decoctus qui hoc mō ꝑparat libra
vna de eo inciſo in duob⁹ laſt aque pluuial poſita
tribus dieb⁹ infūdat ⁊ decoquit donec ei⁹ tertia ps
remaneat: deinde extrahit ab ea helleborus ⁊ ꝓijci
tur ſuper aquā mellis boni colati quantitas duaꝝ
lb. ⁊ inſpiſſat ⁊ ſumit ex eo cochelariū magnū ſicut
eſt: aut cū aqua calida ⁊ hoc eſt ſanū ⁊ tutū: deīde ē
cortex inciſus poſt ꝯfract⁹ in eo poſitus qḋ ſit ſicut
aqua ordei ut nihil remaneat in gutture ⁊ ſtō. dein
de eſt ille qui eſt puluerizat⁹ preparatus cū aqua melli
⁊ iſte ē ille qui plurimū nocet ꝓpterea ꝙ remāet i mea
tibus: quare oꝫ bibētē ipſum preparare res quib⁹ me
dicat ille qui forſitā incidit in ſpaſmū ſicut ius galli
ne ⁊ ſirupū de iſopo cū mētaſtro ⁊ ruta: ⁊ lentes et
olera boni odoris ſicut factū eſt de ciperis ⁊ lilio et
narciſco: ⁊ ut ſint apud eū acetū acuti odoris ⁊ po
ma ⁊ cydonia ⁊ panis calidus ⁊ vinū odoriferū et
medicamē ſternutatoriū ⁊ pēna ⁊ cōdiſi ⁊ aneti ⁊ le
ctus ſtratus ⁊ ventoſe diuerſe ⁊ qn̄ aſcellat cū faci
litate ſorbeat aquā frigidā ⁊ odoret odores bonos
⁊ cibetur ex eis quorꝝ chimus bonus ē. Et ſi iā acci
dit ei ſpaſmus ⁊ debilitas tūc detur ei panis fractus
in vino aut aqua mellis: ⁊ qn̄qꝫ eꝫ ut reiteret ⁊ cibe
tur pane iſuſo in aqua frigida: ⁊ ſi accidat ei ſingul
tus in medio opationis detur ei aqua melli in qua
decoctus ſit raphanus: ⁊ ſi medicina in ipſo nō mo
uet poſt aliquantulū ſpaciū bibat aquaz mellis cuz
aqua calida in qua decocta ſit ruta: aut detur ei in
potu aqua ⁊ oleū ⁊ vomat cuz penna intincta i oleo
de ciperis ⁊ de lilio ⁊ eleuetur in ſuſpēſorio: ꝙ ſi ac
ciderit ei ſicut prefocatiua ſumat in potu de deco
ctione hellebori quantitatem triū. ℥. illud eni ad
iuuat medicinā ⁊ remouet accidens. Si vero non
iuuerit faciat cliſtere acutū ⁊ in potu dent tres anu
lūt de eo: nō ut euomē faciat ſ; ut expellat ꝑfoca
tionē ⁊ fiat ut ſternutet cū ſternutatorijs ꝙ ſi ſingul
tus vomitu nō remouet adminiſtrem⁹ tūc vētoſas
ſuper ſpondiles magnas q̄ ſunt inter ſpatulas: ⁊ ſr

reliquas dorſi ſpondiles. Vento ſe enim equāt con
torſionem accidentez poſt ſing. litū. ⁊ iunge mem
bra ſpaſmata cum oleo vehemētis calefactionis et
cum aqua balnei ⁊ ſ ina: operat enī; in iſto capitulo
operationez nigri. Membra capitis. Quando
odorat ille q̄ puluerizat⁹ eſt exſiccat ſternutationem
Membra oculi. Acuit viſum. Membra nu
trimenti. Hellebor⁹ albus ꝯfortat fortiter: ſ; i ipſo
eſt timor: qn̄ ꝓuocat qn̄qꝫ vero ponit in pane ut uo
mere facit. ⁊ oportet ut illi in quo timet ut ꝑfocatio
nō in potu tribuat ſtomacho exiſtente vacuo hmōi
enī; debilis eſt. Venena. Interficit qḋ de eo ſu
ꝑſumi eſt homines: ⁊ eſt venenū canibus ⁊ porcis et
ſtercus bibētis interficit gallinas.

De eupatorio. Capitulū. ccxliiij.

Eupatoriū quid eſt. Eſt ex herbis aromati
cis ⁊ habet folia ſicut folia canabis: ⁊ flos
eius ſicut nenufar. ⁊ eſt illud qḋ adminiſtrat
⁊ ſuccus eius. Natura. Eſt calidū in ꝑmo ſiccū
in ſecūdo. Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Eſt ſubtilia
tiuū inciſiuū valde: ⁊ abſterſiuū ſine attractione: ⁊ ſi
ne caliditate manifeſta. ⁊ in ipſo eſt ſtipticitas pauca
⁊ pōticitas ⁊ amaritudo fortis ſic̄ ē amaritudo alo
es. Decoratio. Eſt bonuz initio alopitie ⁊ tyrie.
Vulnera ⁊ vlcera: Linit cū adipe veteri ſup vl
cera difficil ꝯſolidatōis ⁊ eius ſuccus ꝯfert ſcabiei ⁊
pruritui qn̄ bibit cū aq̄ fumi terre ⁊ oxymelle: ⁊ ſilit
flos eius, ⁊ ſuccus ipſius eſt fortior. Membra nu
trimenti. Confert doloribus epatis ⁊ opilati
onibus eius: ⁊ ꝯfortat ipſum: ⁊ ꝯfert duritiei ſplenis et
apoſtematibus epatis: ⁊ apātibus ſtomachi: ⁊ eius
herba ⁊ ſuccus ꝯferūt malitiei forme: ⁊ acritib⁹ hy
dropiſ. Membra expulſionis. Datur in potu
cū vino ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ inteſtinorꝝ. Febres. Cō
fert febribus chronicis ⁊ antiqs ꝓꝑe ſucc⁹ eius: ⁊ ꝓ
ꝑie cū ſucco abſinthij. Permutatiō. Loco ei⁹
ponit pondus de aſſaro ⁊ medietas ponderis ipſi⁹
de abſinthio.

Capitulū de lra. F. De fabis. Capi. ccxlv.

Fabe quid ſūt. Note ſunt: ⁊ alie ſūt egyptia
ce. ⁊ alie nabathie: ⁊ nabathie qdem ſunt
vehemētius ſtiptice ⁊ egyptiace ſunt hum
diores ⁊ minoris nutrimēti. virides vero ſunt pluriſ
me ſupfluitatis. ⁊ ſi non eſſet tarditas ſue digōnis: ⁊
multitudo inflatōis earꝝ nō eſſent minores in nutrien
do bn̄ q̄ pultes ordei: ſ; ſāguis earꝝ eſt groſſior ⁊ for
tior. Electio. Meliores ex eis ſunt groſſe albe q̄
a gurgulionibus nō pforant: ⁊ deteriores earꝝ ſunt
recētes. ⁊ earꝝ qḋ rectificatio ē ꝓlongatio infuſionis
earꝝ ⁊ bonitas decoctōis ⁊ comedere eas cū pipere
ſale ⁊ haſce ⁊ origano ⁊ ſimilibus cuz oleis Natu
ra. Proxime ſunt eq̄litati ſed ſunt declines ad fri
giditatē ⁊ ſiccitatē plus ⁊ in ipſis eſt humiditas ſup
flua ⁊ ꝓꝑie in viridib⁹. De veritate vero viridi uz
eſt ne iudicent frigide ⁊ humide. Quidaz autem qui
ponūt frigiditatē fabaꝝ in gradu ſcdo. moduz exce
dunt. Operatōes ⁊ ꝓprietates. Abſtergunt pa
nniculum ⁊ iflāt valde. ⁊ ſi earꝝ decoctio bn̄ fiat ⁊ liant ſi
cut pultes ordei tūc decoctio vehemēter iterata cum
aqua remouet earꝝ inflatōez. verꝝ cū fabe excorticant
⁊ moluni ⁊ decoquūtur in vaſe ſine motu minoratur
earꝝ inflatio: ⁊ q̄ ex eis frixe ſunt pauce ſūt infla tōis:
ſ; ſunt tardioris digeſtionis ⁊ cocte cū ſuis corticib⁹
ſunt plus inflatiue fortaſſe earꝝ farina eſt minoris in
flationis: ſ; earꝝ q̄ ſūt nabathie eſt virtus ſtiptica et
earꝝ cortex eſt fortioris ſtipticitatis et non abſtergit:
⁊ egyptiaca eſt ſtipticior omnib⁹: ⁊ in ipſa eſt abſter
ſio, ⁊ generat ex ea caro molli: ⁊ generāt hūores groſ
ſos. Hyp. quoqꝫ teſtificat⁹ eſt bonitatez nutrimenti
earꝝ: ⁊ ꝯſeruationem ſanitatis ab eis: ⁊ qn̄ ſcindunt
in duo media ⁊ ponunt ſup fluxuz ſanguis inciſio
nis valent. Et de ꝓprietatib⁹ qdem earꝝ eſt ꝙ abſci
dunt oua gallinaꝝ cū nutriunt ex eis ⁊ ꝙ faciunt vi
dere ſomnia cū alienatione ꝑturbata: ⁊ ꝙ faciunt ac
cidere pruritū ꝓꝑie recētes. Decoratio. Quan
do ex corticibus earꝝ fit emplaſtruz capillis ſubtiliat
eos: ⁊ qn̄ fit ex eis emplaſtꝝ ſup femur infantis pro
hibet ortum pilloꝝ: ⁊ ſilr qn̄ ſepe iterat ſup locū ra
ſum: ⁊ abſtergūt morpheaz in facie ꝑcipue cū corti
ce ⁊ pānum ⁊ lētigines ⁊ faciūt colorez bonum.
Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex eis emplaſtꝝ cuz vi
no ſup apoſtemata teſticuli. Vulnera ⁊ vlcera.
Confert vlcerib⁹ lacertoꝝ. Inſtrumēta iūcturaꝝ.
Cōfert ſpaſmo lacertoꝝ ⁊ moi emplaſtri ſ ponit
cū decoctione ſua podagre cū adipe porci. Mē
bra capitis. Faciūt ſoda ⁊ nocēt omnib⁹ qbus ac
cidit ſoda ⁊ res viridis q̄ eſt in cōcauitate earꝝ q̄ ſunt
egyptiace cuius ſapor eſt amarus cum terit ⁊ miſcet
cuz oleo roſ ⁊ diſtillat in aurez confert dolori eius.
Membra oculi. Ipſe cū melle ⁊ fenugreco mo
re emplaſtri ſuppoſite faciunt obſuſcationi oculi et
palpitationi: ⁊ ex eis cū ture ⁊ roſis ⁊ albugine oui
fit emplaſtꝝ exitui oculi ꝓꝑe qui eſt pupille. Mē
bra anhelitus ⁊ pectoris. Bone ſūt pectori ⁊ ſpu
to ſāguinis cōferūt etiā tuſſi: ⁊ ſi miſceant cū melle
⁊ farina fenugreci cōferūt apātibus gutturis calidis
⁊ duaꝝ amigdalaꝝ ⁊ earꝝ emplm eſt bonū apātibus
mamille ⁊ caſeitati lactis in ea. Membra nutrimē.
Sunt diffic l digeſtionis. ⁊ tarde deſcenſionis: ⁊
nō ſunt generatiue opilationū. Et decocte cū corti
cibus ſuis in aceto ꝓhibent vomitū. Mē. expul.
Que ex eis decocte ſunt cū aceto ⁊ aq̄ ꝯferūt ſolutōi
antiq̄: ⁊ cū ꝓꝑe fuerint cū corticib⁹ ſuis: ⁊ ꝯferūt dy
ſenterie ⁊ ꝓꝑe nabathie. ⁊ earꝝ ſauich ꝯfert ad illud
ſic̄ etiā earꝝ ſorbitio. Et earꝝ ſorbitio ꝯfert apāti teſti
culoꝝ ꝓꝑe decoctarū cū vino.

De Fece. Ca. ccxlvi.

Fex. Electō. Melior fex ⁊ ſanior eſt fex
vini veteri. deinde q̄ ſilis ē ei: ⁊ fex qdē ace
ti eſt vehemētis ꝟtutis. Et oportet vt adu
rat poſt ipi⁹ exſiccationē bn̄ ſic̄ adurit ſpuma maris
intreata linita ex luto aut olla. ⁊ finis adnſtiōil ei⁹ ē
vt albeſcat ⁊ pulueriçet: ⁊ ſilr oīs fex. Et oportꝫ qdē
vt oīs fex adminiſtret dū eſt recēns ⁊ fiat qḋ neceſſa
riū eſt de aduſtione ei⁹ ⁊ tūc adminiſtret. que eni ex ea
vetus eſt ē debil virtutis. Et oportꝫ qdē vt coopiat

in vase ⁊ nõ appareat aer⁊: ⁊ qñqȝ abluit sicut lauat tutia. Operationes ⁊ ꝓprietates. Fex aceti fortior ẽ alijs fecib⁹: ⁊ virt⁹ abstersionis ei⁹ est stiptica: ⁊ adustiua ⁊ putrefactiua ꝟtute alia. Decoratio. Que adusta est administretur in vngue albificata cuȝ gũmi pini ⁊ rectificat ipsum. Apostẽata ⁊ bothor.

Fex non adusta est bona inflationi sola: ⁊ cũ myrto etiam: ⁊ exiccat bothor cum quo sunt vlcera.

Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Fex non adusta extinguit inflationem capitis in quo constrictus est sanguis. Membra nutrimẽti. Fex non adusta prohibet fluxum materierum ad stomachum.

Membra expulsionis. Qñ exteri⁹ apponit̃ matrici emplastrũ ex fece nõ adusta ꝯfert fluxui sanguinis menstrui.

De fumo. Ca.ccxlvij.

c Amus qd ẽ. Est terre⁹ subtil: ⁊ diuersificat eius substantia. ⁊ omnes eius species sunt exsiccantes substãtia sua terrea: ⁊ est in eis igneitas pura. Electio. Fortior eoꝝ est fum⁹ alchitran. deĩ fum⁹ picis humide. deinde fum⁹ storacis postea myrrhe. deinde turis. postea terebinthine. et videtur ꝙ fum⁹ napte sit fortior omnib⁹. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Fumus est substãtia terrea subtilis digestiu⁹ resolutiu⁹. Membra oculi. Fum⁹ turis ⁊ fum⁹ terebinthine etiã ponunt̃ in medicamẽtis vlceꝝ oculi: ⁊ ꝓhibẽt ortũ piloꝝ additoꝝ ⁊ cursũ ⁊ corrosionẽ ⁊ hũiditates cũ quib⁹ nõ ẽ opthalmia ⁊ vlcera lachrymaliũ.

De flore eris. Ca.ccxlviij

f Los eris. Operatiões ⁊ proprietates: Est stiptic⁹ corrosiu⁹ mordicatiu⁹. Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnẽ additã. Mẽbra capitis. Ponit̃ in desiccatiuis vlceꝝ auris ⁊ qñ illo qd ex eo albũ ẽ terit̃ ⁊ sufflat̃ in aure delet surditatẽ antiquã ⁊ ex eo tãgit̃ palatũ cũ melle ꝓpt̃ apãta gule ⁊ vue. Membra expulsionis. Quatuor anulusat ei⁹ soluũt humorẽ grossũ ⁊ soluũt aquã citrinam ⁊ ponitur in exiccatiuis hemorroidarum ⁊ exituraruum ani.

De fistula pastoris: Ca.ccxlix.

t Fistula pastoris. Natura. Calida est ⁊ sicca ⁊ fortiũ in ꝑncipio secũdi: ⁊ dr̃ qñ resoluit augmentationẽ. Membra expulsionis. Expertus est Gal. ꝙ succ⁹ eius frãgit lapidẽ in renibus. ⁊ dixerunt qdã ꝙ ꝯfert vlceribus intestinorum ⁊ pungitiuo dolori ⁊ infirmitatib⁹ matricis ⁊ facit prouocationẽ vrineq; ⁊ confert fixuris.

Venena. Et aureus aut duo aurei in potu acce pti conferunt ei qui bibit leporem marinũ ⁊ opium ⁊ reliqua.

De frumento. Ca.ccl.

f Frumentũ. Electio. Meli⁹ est illud qd est mediũ inter duritiẽ ⁊ raritatẽ magnũ pingue recens planũ qd est inter rubedinẽ ⁊ albedinẽ. Frumentũ vero nigrũ est mali nutrimẽti. Natura. Est calidũ ⁊ tempatũ in hũiditate ⁊ siccitate ⁊ ipsi⁹ sauich declinat ad siccitatẽ. Operatiões ⁊ proprietates. Triticũ plurimi est nutrimẽti. Et frumentũ elixatũ est tarde digestionis inflatiuũ. veȝ ei⁹ nutrimentũ qñ digerit̃ est plurimũ. Et adermacha quidem est ꝓxima amilo sed est calidior ⁊ farina viscosa p naturã est nõ viscosa arte. Et neqȝ est viscosum natura sicut viscosum arte. Sauich ꝟetea tritici est tarde descensionis ⁊ plurimũ inflatiuũ indigens dulcedine faciente ipm descendere velociter ⁊ ablutiõe cũ aq̃ calida: ita vt remoueat̃ inflatio eius ⁊ humor sauich est paru⁹. Amilũ vero est frigidũ ⁊ humidũ viscosum: ⁊ frumentum est magis nutritiuũ corporis albus granis. Decoratio. Triticũ mũdificat facie ⁊ ei⁹ farina ⁊ amilũ cũ croco est medicamẽ panni. Mẽbra nutrimẽti. Sauich tritici ⁊ ordei grauat. Mẽbra expulsionis. Tritici crudũ ⁊ etiã decoctũ elixatũ nõ mollitũ: neqȝ fractũ: neqȝ coctũ ita vt sit puls ⁊ fractũ etiã siẽ qñ comedit̃ gñat vermes. Venena. Triticũ tritũ puluerizatũ sup morsum canis rabiosi ẽ iuuatiuũ.

De Fenugreco. Ca.ccli.

f Enugrecũ qd est. Notũ est. Natura. Calidũ est in fine ꝑmi siccũ in ꝑmo. Et nõ euacuat ex humiditate extranea. Operationes ⁊ ꝓprietates. Ei⁹ virtus est digestiua lenitiua. Et illud ꝓpt̃ illud qd in ipso aggregat̃ de caliditate cũ viscositate ⁊ ipsi⁹ viscositas ꝓhibet dominiũ nocumẽti caliditatis ei⁹ ⁊ ei⁹ caliditas opatur cũ facilitate. ⁊ ei⁹ humor est mal⁹ licet nõ sit pauc⁹. Decoratio. Ei⁹ oleũ qd fit cũ myrto ꝯfert capill ⁊ vestigijs vlceꝝ ⁊ ꝯfert fissuris frigidis p mucilaginositatẽ suam ꝓpe cũ oleo rosaceo: ⁊ ingredit̃ in medicinis panni: ⁊ facit colorẽ bonũ ⁊ alterat odorẽ oris ⁊ facit fetere odorẽ corporis ⁊ sudoris. Apostemata ⁊ bothor. Resoluit apostemata phlegmatica ⁊ dura ⁊ eius farina ad apostemata calida apparentia ⁊ occulta cũ nõ sunt inflãmata ſȝ sunt declinantia ad duritiem quandam ⁊ lenit dubellet ⁊ maturat ea.

Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert cũ oleo ro. adustioni ignis. Membra capitis. Mundat furfures ablutiõne capitis facta ex eo facit fodã capiti ⁊ proprie cum comedit̃ cum muri q̃uis sit cuȝ almuri min⁹ nocumentũ stomacho. Membra oculi. Decoctio fenugreci sanat atarasa. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Clarificat vocem ⁊ pulmoni tribuit aliquod nutrimentũ ⁊ lenit pectus ⁊ guttur ⁊ sedat tussim ⁊ disniã ⁊ ꝓprie quãdo coquit̃ cũ melle aut dactilis aut ficubus ⁊ melius est ut coniũgatur cuȝ dactilis carnosis ⁊ sumat̃ succus amboꝝ ⁊ misceat̃ cuȝ melle plurimo ⁊ sup prunas tempate calefiat ⁊ assumatur ante cibum tempore longo. Membra nutrimenti. Cum nitro emplastrũ factum ex eo confert spleni ⁊ eius decoctio cuȝ aceto debilitati stomachi. ⁊ ꝓprie qd ex eo recens est ⁊ eius electuariũ facit nauseam. sed acetum ⁊ muri expellunt nocumentũ cõmestionis eius. Membra expulsionis. Fit encatisma in decoctione eius ad apostemata matricis dolorem eius ⁊ coartationeȝ ipsius. ⁊ eius decoctio cum aceto conuenit vlcerib⁹ intestinoꝝ ⁊ similiter

[illegible] cũ aceto qñ comedit̃ [illegible]. Et decoctio ei⁹ cũ aqua calida est bona tenasmoni ⁊ solutioni. ⁊ ei⁹ oleũ est bonuȝ apostematib⁹ ani ⁊ clisterizat̃ etiã ad tenasmon ⁊ doloreȝ ventris pũgitiuũ ꝓprie cũ almuri ante cibuȝ ⁊ non mouet ad expellendaȝ fecem nisi ꝓpter suã acrimoniaȝ. ⁊ ꝓprie cũ melle non plurimo ut non mordicet forti: ⁊ eius decoctio cuȝ melle facit descendere humiditates grossas ab intestinis. ⁊ ꝓuocat vrinã et mẽstrua. ⁊ supponit̃ cũ adipe anatis ⁊ confert duritiei matricis ⁊ facit gñãtõeȝ matricis facilẽ cuius generatio ẽ difficilis ꝓpter desiccationẽ. ⁊ ẽ bonuȝ habẽtibus hemorroidas. facit fetere⁹ boni odoris. ⁊ facit fetere vrinas ⁊ sudoreȝ ⁊ non est sicut lapini in difficultate sal [illegible].

De Ferro. Capitulum.cclij.

f Erruȝ quid est. Est tres spẽs scoriarum, ⁊ [illegible] ⁊ [illegible]. Scoriarum erugo ẽ [illegible] nãle ⁊ [illegible] artificiale est, ꝑuruȝ ex [illegible] ⁊ scoria. [illegible] ꝓpinqua est scorie eris. Et ego qdeȝ scorie singulare faciã capitulũ in capitulo de. S. Operationes ⁊ ꝓprie. [illegible] stiptici est corrosiuũ ⁊ scoria ipius est debilior [illegible] eius ⁊ ipsa est fortioris exiccationis omni scoria. Decoratio. Erugo eius supposita [illegible] cũ vino est bona. Apostẽ. ⁊ bothor. Erugo ferri cuȝ vino sup herisipilã ⁊ bothor valet. [illegible]. Erugo eius cũ vino sup podagraȝ ꝯfert ei. Membra capitis. Quando terit̃ cũ aceto forti ⁊ cogitur in ipsa ẽ illud acetũ medicamen [illegible] aure. Membra pectoris [illegible] palpebraȝ ⁊ vngule. Membra nutrimẽti. [illegible] ⁊ aqua in qua extinguit̃ ferruȝ confert apostematibus splenis ⁊ mollificatiõi stomachi ⁊ debilitati eius. Membra expulsionis. In ei⁹ scoria est virtus soluẽs aliqua debilior ea que ẽ in scoria eris: ⁊ eius erugo est stiptica: q̃re supposita abscindit fluxũ sãguinis ex matrice: ⁊ eius erugo stiptica exiccat hemorroidas: ⁊ vinũ in quo extinguit̃ ferruȝ retinet solutioneȝ antiquã ⁊ dysenteriaȝ ⁊ cõfert mollificationi ani ⁊ insensibilitati vrine ⁊ fluxui mẽstruorum et confortat coytuȝ.

De fascolis. Capitulũ.ccliij.

f Ascoli. Natura. Rubei calidiores sunt eoꝝ. Filius. Mesangue ⁊ Arlaiants dixerunt ꝙ sunt frigidi ⁊ sicci: ⁊ apud me substãtia eoꝝ est sicca in qua ẽ hũiditas superflua ⁊ ipi ad caliditatem declinant. sȝ rubei sunt calidiores. Operati. ⁊ ꝓprietates. Sunt velocioris digestionis ⁊ egressionis q̃ fabe: ⁊ non sunt minus nutritiui eis. Et dixerũt ꝙ sunt minoris inflationis: ⁊ est in eo cõsideratio ⁊ verius ẽ ꝙ ipi sunt magis inflatiui q̃ est fabe: veȝ fabe sunt magis inflatiue eis: ⁊ humor fascoloꝝ ẽ hũid⁹ ꝓhibet ei⁹ ⁊ faciunt videre sõnia mala. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Sunt boni pectori ⁊ pulmoni. Membra nutrimenti. Generant humorem grossum: sed synapis prohibet nocumentuȝ eoꝝ: ⁊ similiter acetuȝ cũ sale ⁊ pipere et origano: ⁊ ut bibatur super eos vinũ passum purũ ⁊ qui cum aceto sunt [illegible] humiditatis.

Membra expulsionis. Prouocant menstrua ꝓprie rubei ⁊ ꝓpe cũ oleo de [illegible].

De fistula pastoris. Capitulũ.ccliiij.

f Fistula pastoris. Operationes ⁊ ꝓprietates. Virtus eius est virtus abstersiua. Apostemata ⁊ bothor. Resoluit apostemata fluxa ⁊ grauia in visceribus. Membra expulsionis. Confert lapidi renuȝ ⁊ frangit ipm. decoctio eius ⁊ radix ipsius cõfert vlcerib⁹ intestinoꝝ.

De felle. Capitulum.cclv.

f El. Electio. Fortiora fella q̃drupediũ sunt fel vaccinuȝ. deinde fel adulina ⁊ vrsi deinde capriuȝ post [illegible] ⁊ magis leonine felliuȝ auium est fel galli ⁊ [illegible]. Reliqua aũt fella auiũ sunt fortiora fellib⁹ q̃drupeduȝ qñ ꝯparat̃ rapaces eaꝝ cuȝ [illegible] ⁊ venãtes cum feris siluestribus: ⁊ fel qdeȝ forte valde viscosuȝ est fel rapaciũ ⁊ ꝓprie magnoꝝ. ⁊ deinde [illegible] est illud cuius color est [illegible] naturalis. Illud vo quod est ut [illegible] ⁊ quod est ut [illegible] sunt mala. ⁊ illud qd est pure rubeũ. Debilius aũt fellũ est fel porcinũ ⁊ fel qdeȝ [illegible] ⁊ piscis qui nominat̃ scorpio ⁊ testudinis est fortius fellibus q̃drupeduȝ. Ingt. Dia. [illegible] fellis ⁊ bulliat in aqua sm quantitatem q̃ homo tres eius [illegible] deĩ extrahat̃ ⁊ exiccet̃ in vmbra in qua nõ sit ros ⁊ reseruetur. Natura. Omnia calida sunt ⁊ sicca in q̃rto.

Operationes ⁊ ꝓprietates. Fel omne est calidũ abstersiuũ ⁊ diuersificat̃ sm masculũ ⁊ feminam ⁊ sm dispositionẽ [illegible] ⁊ [illegible] ⁊ dispõem saturitat ⁊ dispositionẽ genis ⁊ exercitij. Decoratio. Fel asini siluestris eradicat moꝝ ⁊ ꝯfert linituȝ sup vestigia apostematum ⁊ ponit̃ in emplastris herisipile et ꝓhibet ipsam. Vulnera ⁊ vlcera. Quãdo fel miscet̃ cuȝ nitro ⁊ gũmi pini ⁊ chimolea cõfert scabiei vlcerales ⁊ fel vaccinuȝ ponit̃ in emplastris conferẽtibus vulneribus que sunt ad herisipilã ⁊ dolorib⁹ vehementibus: ⁊ fel hyrcinuȝ eradicat carneȝ malã ⁊ necessitas quideȝ vlceꝝ in eis adhibeat̃ fel forte et debile [illegible] in duas horas ⁊ scdm [illegible] dificationeȝ ⁊ sordidationeȝ eoꝝ: ⁊ fel qdeȝ adib est bonuȝ vulneribus neruoꝝ in tempe frigoris ꝓhibet spasmuȝ ⁊ alcuȝeȝ qui timetur in similibus eoruȝ. Membra iuncturaruȝ. Fel hyrcinuȝ super elephantiam ⁊ varices confert ⁊ similit̃ fel asini siluestris ꝓprie ⁊ fel adib ꝓhibẽs spasmuȝ ⁊ alcuȝeȝ q̃ sequitur vulnera neruoꝝ ꝓpt̃ ex frigore. Membra capitis. Fel hyrcinuȝ ⁊ taurinuȝ conferunt vlceribus [illegible] in aure. Fel [illegible] cũ oleo [illegible] stillatur in aureȝ grauẽ ⁊ cũ qua est surditas ⁊ cum succo porri [illegible] ad sonitũ ⁊ ad grauitateȝ audit⁹.

Et fel bouinuȝ cũ nitro ⁊ chimolea ad furfures valet cũ lauatiõe capitis. Et dictũ est iam ꝙ quãdo fel adib labendo sumit̃ ꝓhibet epilepsiã ⁊ fel testudinis confert alcola [illegible] in oribus pueroruȝ sm ꝙ dicit̃. Et confert attractio odoris eius cum naribus epileptico. Et omne qdeȝ fel ꝯfert stricturis ne

rium aplicando valde opilationes que ſunt in colatorio. Membra oculi. Omne fel confert obſcuritati viſus. Et fel quidem rapatin propter ſiccitatem confert initio aque et dilatatione pupille: et neque procedit ut administret niſi poſt mundificationem corporis et capitis. Et fel magis conferens oculo ex quadrupedibus quidem eſt fel gazel. et auium quidem fel alcubugi. Et ex piſcibus fel alabut. Et fel caprinum confert cecitati et proprie mortuorum. Membra anhelitus et pectoris. Ex felle bouis linitur palatum cum melle ad ſuffocationem et ſimiliter ex felle teſtudinis. Membra expulſionis. Fel bouis tauri aperit oraficia hemorroidarum. Et omne quidem fel eſt ſolutiuum ita etiam quod fel porcinum: et quando cum eo linitur ſumen et ſupponitur et fel tauri cum melle linitur ad vlcera que ſunt in ano: et fit ex eo linimentum ad dolorem matricis et teſticulorum et ponitur ſuper apoſtemata oſcei. Venena. Fel hyrci ſiluestris eſt tyriaca morſibus venenoſis et ſimiliter fel tauri.

De fuligine. Capitulum. cclvi.

Fuligo. Electio. Melior eſt illa que eſt leuioris ponderis et magis intenſe nigredinis. Natura. Omnis eſt calida exſiccatiua niſi [illegible] la quam indi et Paulus numerant eam inter infrigidantia. Operationes et proprietates. Omnis eſt exſiccatiua. Apoſtemata et botor. Exiſtimant quidam quod inde ponitur ſuper apoſtemata calida et confert eis. Vulnera et vlcera. Illaque aſſumitur ex fumo lignorum pini cum gumma et bdellio ponitur ſuper adustionem ignis et dimittitur donec cadat.

De fiſtula. Capitulum. cclvii.

Fiſtula quid eſt. Duplices albi pilloſitates pilloſi ſed ſunt plures piloſi. immo ſunt toti quaſi pilloſi: et odor eius ſicut odor myrrhe. Natura. Eſt calida declinans ad aliquantulum aromaticitatem.

De furfure. Capitulum. cclviii.

Furfur. Natura. Calidus eſt et ſiccus in primo. Operationes et proprietates. In ipſo eſt abſterſio et lenificatio et mundificatio plurima: et furfur quidem eſt ipſius ſine ſimilone confert et reſoluit ventoſitates et phlegma. Apoſtemata et botor. Eſt bonum cum aceto ſuper initio apoſtematis calidi et madefit cum vino. et fit ex eo emplaſtrum ad apoſtema quod eſt in mamilla calfit et rarificat apoſtata phlegmatis et ventoſitatis. Vulnera et vlcera. Cum aceto ſolui ponitur ſuper vlcerationem ſcabiei facto emplaſtro ex eo calido. Membra an. et pec. Lenit pectus ſua abſterſione et propter ſorbitio aquatis eius cum zuccaro et oleo amigdalino et infunditur cum vino et confert apoſtemantibus mamille. Mem. expul. Mouet ſtercus ad expellendum quod in eis eſt et eius ſorbitio cum ſorbet lenit ventrem. Venena. Confert puncture ſcorpionis et ſerpentis morſui emplaſtrum ſuppoſitum.

De folio. Capitulum. cclix.

Folii quid eſt. Eſt proximum virtuti ſpice. Et eſt leuius et eius folia et rami ſicut ſicut ſcheclaberaz et habet florem ſranguleam quod naſcitur in terra indie: et ſunt ei aque in ſale in terris lacunalibus et proijcit ſuper faciem aque ſicut planta que nominatur lanticula aque abſque ſuſpenſione radicis: et quicque ligatur in loco cum filo et exſiccatur. et forſitan exiſtimauerunt quidam quod eſt folia neireidem inde propter ſimilitudinem quam cum ea habet in virtute ſua. et oleum vero eius virtutem habet olei alacuben et olei de croco: ſed eſt fortius. Electio. Melius eſt recens ad albedinem declinans quod non frangitur in minima: et eſt eius odor manifeſtus ut neireidem odor et non eſt limoſum neque ſalſum neque molliſicatum. Natura. Calidum eſt et ſiccum in ſecundo. Operationes et proprietates. Quando in pannis ſpargitur conſeruat eos a tineis. Deco. Odorem oris efficit bonum retentum ſub lingua. Apoſte. et botor. Decoquitur in aqua roſacea: et fit ex eo emplaſtrum ſuper apoſtemata calida per contritionem et eſt medicamen bonum apoſtatibus oculi calidis. Membra nutri. Eſt magis conferens ſtomacho et epati quam neireidem. Membra expulſionis. Ipſum vehementius prouocat vrinam quam neireidem. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipſius de maceratum etiam ſpica.

De ſalamaniſki. Capitulum. cclx.

Salamaniſki quid eſt. Dico quod ſalamaniſki eſt ocymum gariofilatum: nam ipſum eſt odoris ſimilis gariofilo et eſt magis quam maiorana et ſimbrium et minus acui. Me. cap. Aperit opilationes facientes in cerebro et ambabus naribus comeſtum et odoratum. Me. an. et pec. Confert tremori cordis accidenti ex phlegmate et trifera in corde conueniens. Me. expul. Eſt bonum hemorroidibus.

De ſu. Ca. cclxi.

S[illegible] quid eſt. Folia eius ſunt ſicut folia [illegible] habens folia et ſtipites et extenſa [illegible] cubiti et plus planum tenue: cuius ſuper [illegible] eſt groſſum proximus groſſitudini digiti purpureum habens nodos et habet florem ſimilem narciſo niſi maior eſt narciſo. Et in albo ipſius eſt quaſi purpureum: et inſeritur in radice ſua emittit ramos. Et in radice ſua eſt aromaticus odor et virtus eius eſt ſimilis ſpice et rebus plurimis. Na. Virtus radicis eius eſt aromatica et virtus eius eſt ſimilis ſpice calefaciens. Me. an. et pe. Confert dolori lateris. Membr. expul. Prouocat vrinam ſi bibatur ſicca et eius decoctio prouocat menſtrua. Et eius prouocatio maior eſt prouocatione ſpice inde et vomit et eſt ſic aliuectaſina in illo.

De ſuſel. Ca. cclxii.

Suſel quid eſt. Virtus eius eſt propinqua virtuti ſidali. Opa. et p. Eſt infrigidatiuum cum virtute ſtiptica. Apa. et bo. Eſt bonum apoſtematibus calidis groſſis. Me. ocu. Eſt conueniens ei qui habet inflationem in oculo ſuo.

De ſagenkeſt. Ca. cclxiii.

Sagenkeſt quid eſt. Dictum iam eſt de eo in capitulo de be.

De ſacl. Ca. cclxiiii.

Sacl quid eſt. Eſt fructus ſuper quem eſt cortex ſimilis in colore corticibus auellanarum. Et figura eius eſt ſicut fiſtici: et intra ipſum eſt granum pingue ſimile grano pini quod nominatur granum regum cuius color eſt inter album et nigrum et citrinum. Et eſt illud quod adminiſtratur et aſportatur de terra indie: et albel et alſci omnes calidi ſunt: et conferunt mollificationi neruorum et ventoſitatibus

hemorroidarum et ſanat eas. Et eſt medicina inda non in cuius virtus eſt ſicut virtus mandragore et pomorum eius. Membra capitis. Si fiat emplaſtrum ex eo confert ſoda.

De ſal. Capitulum. cclxv.

Sal. Natura. Calidus eſt in ſecundo et ſiccus.

De ſagara Ca. cclxvi.

Sagara quid eſt. Granum ſimile ciceri habens granum ſicut mahaleb et in concauitate eius eſt granum nigrum ſicut ſcheclenigi et aſportatur de alſickelach. Natura. Calidum eſt et ſiccum in tertio. Ope. et pprie. In eis eſt reſolutio et ſtipticitas. Mem. nu. Ponitur in medicinis rectificantibus ſtomachum et epar frigidum et expellit ventoſitatem ex ſe frigidam. Mem. expul. Confert ſolutioni frigide et conſtringit ventrem.

De ſulfulmune. Ca. cclxvii.

Sulfulmune quid eſt: Eſt radix piperis. Ope. et p. Dicitur quod proprietas eius eſt conferre doloribus frigidis et ſpaſmo valde. Inſtr. iunctu. Confert podagre. Membra expulſionis. Eſt ei proprietas ut inuamentum afferat colice et ventoſitatibus frigidis.

De ſchungo Ca. cclxviii.

Scungo. Oper. et pprie. Eſt vehementioris exſiccationis quam alcolcotar: quoniam hoc quod eſt minoris mordicationis et eſt ſubtilius. Vulne. et vlcera. Remouet ſcabiem.

De ſelire Ca. cclxix.

Selire quid eſt: Eſt albazeriſca et eſt vitis alba. Natura: Eſt calida et ſicca in tertio. Ope. et p[illegible]. Eſt acris mordicatiua abſtergit et exſiccat et ſubtiliat et calefacit temperate. Decoratio. Radix eius cum herbo et fenugreco abſtergit pannum et veſtigia nigra remanentia poſt vlcera: et ſimiliter quando coquitur cum oleo donec diſſoluatur et auferat occultationem ſanguinis ab oculo. Apoſt. et botb. Eius radix abſcindit verrucas et bothor leuia: et cum vino ſedat panaricium et reſoluit apoſtemata dura ſi diſrupit alchubelle: et ſi vnaquaque triginta dierum bibantur ex ea tres aureales cum aceto reſoluit apoſtemata ſplenis et emplaſtrum factum de ea cum ficubus etiam eſt conueniens ſpleni et ſedat panaricium quod ex eo fit emplaſtrum cum vino. Vulnera et vlcera. Ex radice eius fit emplaſtrum cum ſale ſuper vlcera mala et ponitur in emplaſtris corroſiuis carnis et ex fructu eius delinitur ſcabies vlceroſa et non vlceroſa. Inſtru. iunctur. Emplaſtrum factum ex radice eius cum vino extrahit oſſa et bibitur de ea quaque die aure. i. ad paralyſim: et ad attritionem lacertorum valet linita et bibita. Membra capi. Bibitur de ea omni die aure. et confert epilepſie et vertiginis et facit quidam [illegible] rationem accidere permixtionem. Membra anhelitus et pectoris. Quicquid aſſumitur de ea cum melle deglutiendum ad ſuffocatos et ad corruptionem anhelitus et ad tuſſim et ad dolorem lateris. Et qui bibunt ſuccum eius cum frumento decocto facit exuberare lac. Membra nutrimenti. Inquit Galie. comeſtio extremitatum eius in primis cum eleuatur confert ſtomacho cum ſua ſtipticitate et guſtus eius eſt inter paucam amaritudinem et acredinem. Membra expulſionis. Cortex huius plante in primis quando eleuatur comeditur et prouocat vrinam et ſoluit ventrem: et de radice eius aureus interficit fetum. Cum ergo ſupponitur extrahit fetum et mundificat matricem ſedendo in decoctione eius: et ſuccus eius ſolutione educit phlegma et eſt ex medicis bonis ſpleni. Venena. De radice eius aur. i. confert morſui vipere et ſimiliter puncture omnium vermium venenoſorum. Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipſius de durungi. et due tertie ponderis ipſius de macis.

De ſeſirchin Ca. cclxx.

Sirchin quid eſt: Eſt de genere alſeſire habens folia ſicut volubilis maiora et radix eius eſt nigra exterius et citrina interius. Operationes et proprietates. Eſt ſimilis alſeſire in operationibus ſuis: ſed eſt debilioris reſolutionis parumper. Inſtrumenta iuncturarum. Confert paralyſi etiam. Membra capitis. Cortex eius in primis cum eleuatur comeditur et confert epilepſie. Membra anhelitus et pectoris. Mundificat pectus. Membra expulſionis. Cortex alſeſirchin ſi comeditur cum eleuatur prouocat vrinam.

De ſagama. Ca. cclxxi.

Sagama dictum eſt in capitulo ha.

De ſeluzcharagi Ca. cclxxii.

Seluzcharagi quid eſt: Eſt arbor licij que habet fructum ſicut piper. Et licium quoque ſumitur ex eo et quoque ſumitur ex aderſeſcch: et arabicum eſt ſpecies altera: et virtus alſeluzcharagi propinqua eſt virtuti licij quod ex ea ſumitur eſt debilior parum. Decoratio. Conſortat capillos linitum. Membra nutrimenti. Decoquuntur rami eius cum aceto et bibuntur ad ſplenem et confert vlitine et ſimiliter icteritie. Mem. expul. Decoctio ramorum eius prouocat menſtrua et ſimiliter ipſa: et ſi de fructu eius bibatur pondus metalle ſoluendo educit humorem phlegmaticum plurimum.

De ſath Capi. cclxxiii.

Sath quid eſt: Eſt medicina turchiſa. Venena. Eſt bona ad potum hyaſquiami et puncturam vermium venenoſorum data in potu cum aqua frigida: et ſimiliter aucinabel confert et omnibus venenis.

De ſarſag Capi. cclxxiiii.

Sarſag quid eſt: eſt portulaca.

De ſungis Capi. cclxxv.

Fungi. Electio. Melior ſpecies eſt nota que nominatur alchelahe: nemini enim interficit. ſed aducit ex ea colerica paſſio et alii quidam qui ſunt ſicci minus ſunt mali. Natura. Frigidi ſunt in fine tertij: humidi in principio eius. Opera. et proprie. Generant humores groſſos malos. Eorum autem rectificatio eſt ut coquantur et ponantur cum eis pira humida et ſicca et orinum montanum et bibatur ſuper ipſos vinum purum. Membra capitis. Generant ſuffocationem et apoplexiam. Membra anhelitus et pectoris. Accidit ex illis quando [illegible] ſuffocatio et propter ex [illegible]. Mem.

nutri. Accidit ex illis qui nō interficiūt colica paſſio q̄ multiplicat̄ ⁊ ſunt difficilis digōis ⁊ mal̄ ti nutrimētu: ⁊ accidit ex mortiferis ſincopis ⁊ ſudō frigidus. Mēbra expulſio. Faciunt poſſidere difficultatē vrine. Venena. De eis ſunt qui ſūt mortiferi ⁊ ſunt illi q̄ naſcunt̄ in vicinitate ferri eruginoſi ⁊ rerū putridarū aliarū: aut in ꝓpinquitate manſionis reptiliū venenoſoꝝ: aut apud aliquā arborē quarū ꝓpriū eſt ut corrūpant fungos qui apud eas naſcuntur ſicut oliue. Et de ſignis quidē eorum eſt q̄ ſup eas humiditas ē viſcoſa putrefacta: ⁊ cito aduenit eis alteratio ⁊ putrefactio: ⁊ ꝓuenit ex ipſis ꝯſtrictio anhelit⁹ ⁊ ſincopis: ⁊ cura eoꝝ eſt cū inciſiuis ⁊ oxymelle cū calamēto ⁊ q̄ꝗ interficiunt ſtatim.

De fiſtico Capitulum.cclxxvi.

Fiſtici: Natura. Dicit̄ q̄ ē vehemētiōis caliditatis q̄ nux ⁊ amigdola: ⁊ ē calidū in fine ſecundi: ⁊ ē in ipſo hūiditas ⁊ extimauerūt quidā q̄ ē frigidū: ſ3 errauerūt. Opera. ⁊ ꝓpꝛie. Aperit opilationes epatis ꝓpter ſuā amaritudinē ⁊ aromaticā virtutē ſui ⁊ in ipſo ē pōticitas: ⁊ nutrimētū eius ē parū valde. Mēbra nutri. Eſt bonū ſtō ꝓpꝛie alcemiū ſiūe grano pini ꝓpter illud qd̄ ē in ipſo de amaritudīe cū ponticitate: ⁊ aperit opilatiōes epis ꝓpt amaritudinē ⁊ aromaticitatē ſuā cū ponticitate ⁊ mundificat ipm ꝓpꝛie ⁊ aperit meatus nutrimēti: ⁊ oleū eius confert dolori epis euenienti ex hūiditate groſſa. Inquit q̄dā. Nō inueni ipm faciēs in ſtō nocumētū multū neq̄ iuuamētū. Ego autē dico imo ꝓhibet nauſeā ⁊ ſubuerſionē ſtōi ⁊ cōfortat os eius. Mēbra expul. Nō leuit ventrē neq̄ cōſtringit. Venena. Confert morſui vermiū venenoſoꝝ ꝓpꝛie decoctū cū vino forti.

De ſcſcelis Capitulū.cclxxvij.

Eſcheſis qd̄ ē. Eſt aīal ſicut alcorat notū in ſcemi exīs in lectis: ⁊ videt̄ q̄ ſit illud qd̄ dicit̄ apud nos ſgil. Mēbra capitis. Qū bibit̄ cū aceto aut cū vino extrahit ſanguiſugā ex gutture. Mem. expul. Qū odorat̄ valet pꝛefocatiōi matricis ⁊ facit parere: ⁊ cum teritur ⁊ ponit̄ in foramīe virge ſanat difficultatē vrine. Febres. Qū de eis aſſumunt̄. vij. numero ⁊ ponūt̄ in faba ⁊ deglutiunt̄ anteq̄ inuadat febꝛis quartana conferūt. Venena. Qū deglutiunt̄ abſq̄ faba valēt ad puncturā vermiū venenoſorum.

De ſacaileſo Ca.cclxxviij.

Sacaileſus qd̄ ē. Dicit̄ q̄ ē ſpēs buchormarien: ⁊ ē genus hartanite. Ope. ⁊ ꝓpꝛie. Virtus eius ē mūdificatiua cū abſterſione ⁊ inciſione: ⁊ eſt calefactiua reſolutiua: ⁊ eſt ſudorē faciēs valde qū bibitur eius radix facit vertiginem ⁊ vigorat. Decoratio. Si bibātur de eo tres aur. nō ꝑtranſeuntes illud cū vino aut mellicrato ꝑmixto aqua ſanat ictericiā: ⁊ oꝫ tūc ut iaceat ⁊ coopiat̄ pānis pluribus ut ſudet vehemēter: ⁊ ſit ſudor coloris cholere ⁊ eius radix mundificat cutē ⁊ delet pannū ⁊ confert eius decoctio fiſſure accidēti ex frigore ⁊ ſimiliter eius oleū qd̄ calefit in eius radice tepefa

ctū ſup cinerē calīm. Apoſte. ⁊ bothor. Radix eius delet bothor ⁊ ſuccus eius reſoluit duricies et apata ſplenis ⁊ ſcrofulas ⁊ vulnera recētia aut ſiccus ⁊ aufert ſahafati cutē. Vulnera ⁊ vlcera. Qū puluerizat̄ radix eius cū aceto aut melle aut ſola ⁊ adminiſtrat̄ ſanat vulnera anteq̄ antiquēt̄. Et qū effūditur decoctio eius ſup caput eſt ꝯueniēs vlcerib⁹ que ſunt in ipſo. Iunctu. Confert torſiōi neruoꝝ ⁊ podagre: ⁊ totū illud opatur ſuppoſitū ut emplaſtrū. Mēbra capi. Qū puluerizat̄ cū vino inebriat magnifice. Et q̄ꝗ fit ex aqua eius caputpurgiū ad caput ꝯfortandū. Et qū effūditur decoctio eius ſup caput ē ꝯueniēs vlceribus que ſunt in ipſo ⁊ ſedat ſodā frigidā. Mēbra ocul. Aqua eius cū melle ē ꝯueniēs aque accītī in oculo ⁊ debilitati viſus ⁊ ſimiliter caputpurgiū ex ea factū. Mē. anhe. ⁊ pec. Dat quidā homīn qui in potū dant radicē eius pacientibus aſma. Mēbra nu. Fit emplaſtrū ex eo ſplenī cū aceto. Mem. expl. Qū bibit̄ cū hydromelle ſoluēdo educit phlā aquoſā ⁊ ꝓuocat menſtrua bibitū ⁊ ſuppoſitū. Et extimauerūt quidā q̄ ambulatio ꝑ ipm facit abortū: ⁊ qū ligat̄ in collo aut in actinorio ꝓhibet īpregnatiōē. Et ſuppōit̄ cū lana ut ſoluat vētrē ⁊ ſimilr qū linitur ex eo ſumē ⁊ mirach ⁊ illa leuit ventrē: ⁊ eijcit ſemī ⁊ interficit fetū fortiter. Et eius ſuccus ē fortior ī hoc. Et ſi miſceat̄ eius aqua cū aceto ⁊ liniatur ſup anū extra egrediētē reducit ipm ad interiora. Et ſuccus eius aperit orificia venarū que ſūt in ipſo ano: ⁊ radix eius ꝓuocat mēſtrua bibita ⁊ ſuppoſita: ⁊ ſi de radice eius bibantur. ʒ. v. cū melle ſoluunt fortiter. Sitq̄ potio eius vſq̄ ad. iiij. aur. Venena. Bibit̄ cū vino ad medicinas mortiferas ⁊ venena ꝓpꝛie ad lepus marinum.

De ſuca Capitulū.cclxxix.

Uca. Electio. Cōueniētius ē illud qd̄ fit d pāe adarmachſo ⁊ miēta ⁊ apio ⁊ n. ē ſicut illud qd̄ fit d maſſa pāe cocto ſic illud qd̄ fit de azyma. Opera. ⁊ ꝓpꝛi. Alſuca generat humorē malū ⁊ eſt mali nutrimēti: ⁊ nocumētū eius mēbꝛis aīalib̄ eſt ita q̄ ſi in ipſo infundit̄ur os elephantis lenit ipſū ⁊ fit artificiale operari in ipſo: ⁊ illud qd̄ fit ex pane ad armache ⁊ apio ⁊ mēta ē boni chymi ⁊ eſt conueniēs calefactis. Inſtrumenta iuncturarum. Nocet neruis valde. Membra capitis. Nocet velamini cerebri. Mēbra nutrimenti. Illud quod factū eſt ex adarmache eſt bonū ſtomacho calido. Membra expulſionis. Factū cū ordeo ꝓuocat vrinā ⁊ nocet renibus ⁊ veſice.

De ſaſuricon Ca.cclxxx.

Sauricon quid eſt. Eſt medicamen ad ſcabiē factū ex merdaſegi ⁊ duplo ipſius de calcadis tritis cū aceto vehementer forti ⁊ ponitur in vaſe nouo linito ex luto ⁊ ſepelitur in fumo. xl. diebus in tempore eſtiuo.

De feniculo. Ca.cclxxxi.

Eniculū ⁊ eſt perſice baraſine quid eſt. Illius virtus cuius ſemen ſimilatur ſemini

coriandri eſt ꝓpinqua ſiluestris: ſed ē debili⁹: verū tamē eſt fortius ſiluestri magno. Natura. Siluestre ē vehemētioris caliditatis ⁊ ſiccitatis: ⁊ ē in gradu tertio. Hortulani aūt caliditas eſt in ſecūdo. Ope. ⁊ ꝓꝛo. Aperit opilationes. Mēbra oculi. Acuit viſum ⁊ ꝓpꝛie gummi eius ⁊ cōfert initio aque ⁊ apud ipſius deſcenſum. Et democritus quidē extimauit q̄ venenoſi vermes paſcūt feniculi recentis ſemen ut eoꝝ viſus ꝯfortetur: ⁊ vipere ⁊ ſerpentes fricant oculos ſuos cum egrediuntur de cauernis ſuis poſt hyemē ſuper ipm ut illuminēt oculi. Membra anhe. ⁊ pec. Qd̄ humidū ē lacte uberare facit ⁊ ꝓpꝛie hortulanū. Mēbra nutri. Qū bibitur cū aqua frigida cōfert nauſee ⁊ inflationi ſtomachi: ⁊ eius digeſtio ē tarda ⁊ eius nutrimentū ē malum. Mēbra expulſio. Prouocat vrinā ⁊ menſtrua ⁊ ſiluestre ꝓpꝛie frangit lapidem ⁊ in terreno quidē ⁊ fluuiali ē iuuamētū ad renes et veſicā: ⁊ confert propꝛie illud qd̄ eſt ſiluestre diſtillationi vrine ⁊ mundificat fetus ⁊ qū comeditur ei⁹ radix cum ſcie ſuo ſtringit. Febres. Confert febꝛibus antiquis ⁊ datur in potu cū aqua frigida ⁊ ꝯfert nauſee in febꝛibus ⁊ inflatiōi ſtomachi ex eis. Venena. Confert eius decoctio cū vino morſui vermiū venenoſoꝝ ⁊ cū aqua: ⁊ teritur ei⁹ radix ⁊ ponitur ſuper morſum canis rabioſi ⁊ confert.

De fumo terre Capi.cclxxxij.

Umus terre. Electio. Melior eſt ille qui ē viridis recēs acutus amarus. Natura. Dicitur q̄ ē frigidus in pꝛimo ſiccus i ſecūdo. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Purificat ſanguinē ⁊ aperit ⁊ in ipſo eſt frigus ꝓpter illud quod in ipſo eſt de ſapore ſtipticitatis: ⁊ calor ꝓpter illud qd̄ in ipſo eſt de ſapore amaritudinis: ſ3 quaſi frig⁹ eius ē fortius. Vulner. ⁊ vlcera. Bibitur ad pruritū ⁊ ſcabiē. Membra capitis. Stringit linguā. Mēbra nutrimēti. Confortat ſtōꝫ ⁊ aperit opilationes epatis. Mēbra expulſionis. Lenit naturā ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ potio eius fit a pōdere. ʒ. x. vſq̄ ad lb. ſ. ⁊ vſq̄ ad duas tertias libꝛe cū zuccaro. Et de eo qui ſiccus ē cū medicinis in decoctione uſq̄ ad. ʒ. x. ⁊ de trito ſicut eſt a tribus uſq̄ ad vij. Permutatio. In ſcabie ⁊ febꝛib⁹ antiquis quantū eſt medium ponderis ipſius de ſene de mecha.

De ficubus Capitulū.cclxxxiij.

Icus quid eſt. Ficus in ſeipſa naturā hꝫ ⁊ folijs ⁊ lacti eius ineſt virtus lacticinij: et cū nō reperiūtur folia eius rami eius q̄ ſiluestris eſt decoquūtur ꝯfracti ⁊ contriti: ⁊ aſſumitur eoꝝ aqua: ⁊ de ea accipit̄ ſuccus ſicut accipitur in reliquis herbis: ⁊ gūmi quidē ficus nulli ſimulat̄ exiſtēs in opatiōib⁹ ſuis. Electio. Melior ē alba deinde rubea deinde nigra. Et qū vehemēter matura ē: ē melior ⁊ ꝓpꝛia ad hoc ut nō noceat. Et ſicca quidē ſuis operationibus eſt laudabilis: verūtamē ſanguis ex ea generatus nō ē bonus ⁊ ꝓpter hoc facit pediculos: verū ſi ſit cū nuce tūc eius chimus ſit bonus: ⁊ poſt nucē cū amigdala ⁊ lenior oībus

ē alba. Natura. Illa que ē humida eſt calida parūper: ⁊ que ē humida plurime ē aquoſitatis ⁊ parum ē medicinalis. Que vo imatura eſt: ē abſterſiua ad frigiditatē aliquantulū declināis niſi lac eius ⁊ que eſt ſicca ē calida in pꝛimo ⁊ in fine ipſius ē ſubtilis. Oper. ⁊ ꝓpꝛi. Que ē ſicca ⁊ ꝓpꝛie acris fortis ē abſterſiōis maturatiua reſolutiua: ⁊ carnoſa ē plurime maturatiōis: ⁊ in ipſa ſunt glutinatio ⁊ inciſio ⁊ ſubtiliatio: ⁊ ſiluestris ē acutior ⁊ fortior in hoc: ⁊ ficus quidē nutribilior ē reliquis fructib⁹ ⁊ que vehemētius ē maturatiōis ꝓpinqua ē ad hoc ut nō noceat ⁊ in ipſa ē inflatio: ⁊ q̄ꝗ egredit̄ que acris ē ⁊ ſicca de abſterſiōe ad vlcerationē ⁊ adeo ut ficus ⁊ folia eius cū decoquūt̄ cū radice alnezerion nigri ſit cura ſcabiei aīaliū: ⁊ ſuccus folioꝝ eius vehemētis ē calefactionis ⁊ abſterſionis. Et in ipſa quidē ē lenificatio vlcima ⁊ expellit ſuꝑfluitates ad cutē ⁊ facit ſudare: ⁊ in eius acceptiōe ē ſedatio caliditatis: ⁊ ſimiliter ſm̄ q̄ ego extimo ſicca etiā expellit ad exteriora ⁊ facit ſudare. Et lac quidē ei⁹ coagulat liquefactiōem ſanguinis ⁊ lactis ⁊ liquefacit cōgelatū. Et illa quidē que humida ē velocis ē nutrimēti ⁊ penetratiōis in ſtomacho ⁊ corpore toto. Nutrimētum vo ficus licet nō exiſtat in robore nutrimēti carnis ⁊ granoꝝ: ē tamen vehemētioris roboris q̄ nutrimētū oīum fructuū. Et virtus ſucci ramoꝝ eius anteq̄ frondeſcāt ꝓpinqua ē virtuti lacti eius. Et aqua quidē cineris ligni eius iterata in potu datur ad coagulatiōē lactis in ventre: ⁊ aqua cineris ligni quercus ꝓpinqua ē in intentiōe. Vinū vero ficus ē ſubtile mali humoris ⁊ ramis quidē fici ineſt tm̄ ſubtiliationis q̄ quādo caro coquit̄ cū eis diſſoluitur: ⁊ in immeꝫ quidē ē virtus attractiua ex profundo corporis ⁊ reſoluēdi illud quod attractū ē. Decoratio. Illa que ē imatura linit̄ ⁊ fit ex ea emplaſtrū ſuper hallem ⁊ verrucas ⁊ ſpecies ipſarū ⁊ morphea ⁊ ſimiliter folia eius. Et acceptio eius rectificat colorē corruptū cū egritudinē ⁊ apatū calidoꝝ mollit ⁊ maturat carbūculos ⁊ ꝓpꝛie cū ireos ⁊ nitro aut calce. Et cum cortice granati ponitur ſup panaritiū: ⁊ lac quidē alimmeiꝫ ꝯfert apatibus difficilis reſolutiōis ⁊ ſcrofulis ⁊ lentis: ⁊ ſimiliter decoctio alimmeiꝫ: ⁊ ꝯfert moro ⁊ ꝓpꝛie alimmeiꝫ. Et ſuccus folioꝝ eius abſcindit veſtigia alguaſſen. ⁊ cū cerato pōit̄ ſuper fiſſurā frigoris: ⁊ ſimiliter lac eius in oībus illis: ⁊ ē impinguatiua. Eius tn̄ impinguatio facile reſoluit̄ ⁊ ē faciens pediculos: ⁊ illud quidē ꝯtingit ab ea ꝓpter corruptionē humoris eius: ⁊ dicit̄ q̄ ipſa ē velocis expulſionis ad exteriora ⁊ ē conueniētis hōoris aīalibus. Apoſte. ⁊ bothor. Fit ex ea emplm̄ apoſtematibus duris ⁊ heriſipile decocta cū farina ordei. Et que imatura ē ponit̄ ſup morphea: ⁊ ipſa maturat carbūculos ⁊ facit accidere que humida eſt alhaſaf qū adminiſtratur ⁊ ꝯfert eius decoctio apatib⁹ gutturis ⁊ apatibus radicū aurū gargarizata ad illud cū cortice granati ⁊ panaritio cū penitho. Et ſicca quidē nocet apatibus epatis ⁊ ſplenis ꝓpter ſuam

dulcedinē: ⁊ quādo apoſtema ē durū nō nocet neq̄ ↄfert: verūtamē ſi ↄiūgatur cū ſubtiliatiuis ⁊ reſolutiuis ↄfert valde. ⁊ aliumeiʒ quidē vehemēter reſoluit apoſtemata difficilia. Uulnera ⁊ vlcera. Succ⁹ folioꝝ eius exulcerat ⁊ linitur decoctio eius cū ſpuma ſynapis ſuper ſcabiē ⁊ folia eius cōferūt impetigini. ⁊ folia eiꝰ ponūtur ſup eſſere: ⁊ ſup vlcera groſſarū humiditatū: ⁊ aqua quidē in qua iterat̄ cinis ligni eius ē corroſiua mūdificatiua vlcerū putridorū antiquoꝝ. Et ſi adminiſtret̄ cū cortice granati ſanat panericiū: ⁊ calcitū valet ad ulcera cruriū ſraudulēta. Et lac aliumeiʒ facit adherere vulnera. Inſtrumēta. Ponūtur cū imaturo ex eis ⁊ folijs folia papaueris: ⁊ ponūtur ſup cortices oſſiū: ⁊ aqua cineris ligni eius iterata effunditur ſup neruos dolorosos: ⁊ quādoq̄ datur de ea in potu quātitas vini .ʒ. ⁊ .ʒ. Mēbra capitis. Confert que humida ē: ⁊ que ſicca epilepſie: ⁊ diſtillatur eius decoctio cū ſpuma ſynapis in aurē in qua eſt tinnitus: ⁊ conferūt lac eius ⁊ ſuccus ramoꝝ ipſius anteq̄ frondeſcant cū ponunt in dente corroſo ⁊ confert eius adminiſtratio ſup apoſtemata que ſunt ſub aure qū fit ex ea emplaſtrū: ⁊ illa que ē imatura ſanat vlcera capitis puluerizata. Mēbra oculi. Lac eius cū melle cōfert pāno humido ⁊ inceptioni aque deſcēdētis ⁊ groſſitudini palpebrarū ⁊ ſcabiei earū ⁊ cū folijs eius fricatur aſpitas palpebrarū ⁊ ſcabies earū. Membra anhe. ⁊ pec. Confert que humida ē et que ſicca aſperitati gutturis: ⁊ ē ↄueniens pectori ⁊ caue pulmonis: ⁊ vinū ficus ꝓuocat mēſtrua ⁊ vrinā: ⁊ ſimiliter vinū eius cōfert tuſſi antique ⁊ doloribus pectoris ⁊ ↄfert apoſtematibus caue pulmonis.

Mēbra nutrimēti. Aperit opilationes epatis ⁊ ſplenis. Inquit Gali. Que humida ē mala eſt ſtō que ſicca ē non ē mala. Et qū comedit̄ cū alimēti mūdificat ſupfluitates ſtomachi: ⁊ eſt ex eis que interſecāt fitim que ē ex phlegmate ſalſo: ⁊ excitat ſitim que ē ex hydropiſi ꝓprie cū abſynthio: ⁊ ſimiliter bibere vinū eius ↄfert ſtomacho ⁊ incidit appetitū cibi. Et ficus quidē ē velocis deſcēſionis ⁊ velocis penetrationis ꝓpter ſuā abſterſionē. Et ſicca nocet epati ⁊ ſpleni apoſtematib⁹ ꝓpter ſuā dulcedinē: ſed ſi apoſtema ē durū non nocet neq̄ iuuat ⁊ adminiſtratio ipſius cū ſeminū adeſt ē mirabilis iuuamenti in aperiēdo vias cibi ⁊ ꝓprie cū nuce ⁊ amigdala cū tn̄ eius nutrimentū cum nuce ſit pluſq̄ amigdala. Si aūt comedatur cū ingroſſatiuis ſit tūc nocumentū eius maximū. Et aliumeiʒ ē mala ſtomacho qui nutrimentū ſed ē conferens duritiei in ſplene facto emplaſtro ex ea cū armoniaco: ⁊ oēs quidē ſpecies ficus ſunt incōuenientes curſui materierū ad ſtomachū. Mēbra expul. Confert renibuſ ⁊ veſice q̄ humida ē ⁊ q̄ ſicca. ⁊ iuuat ad tollerādū retentionē vrine ⁊ nō ē ↄueniēs curſui materieꝝ ad inteſtina: ⁊ ſuccus folioꝝ eius aperit oſficia venarū ani ⁊ q̄ humida ē lenit ⁊ ſoluit parūp ⁊ ꝓprie qū aſſūit de ea cū amigdalis ↄtritis: ⁊ ſimiliter duritiei matricis. ⁊ ſimiliter ſignificat cū nitro ⁊ cumino ⁊ aſſumatur ante cibū. Et ſupponitur lac eius cū vitello oui ⁊ mūdificat matricē ⁊ prouocat mēſtrua. Et ſi fit ex ea emplaſtrū ad matrices cum fenugreco: ⁊ ſi cū clyſteri ad dolorē ventris pūgitiuū ponitur cum ruta: ⁊ ſi eius quidē ⁊ ꝓprie lac ipſius trahit a renibus arenā quādo adminiſtrat̄ cū aqua calida: ⁊ quādo aſſumit̄ cū lacte eius diſtillato ſuper lac motū cū ramo eius paruper erit fortior in ſoluēdo ventrē ⁊ in mundificando renes: ⁊ datur in potu de aqua cineris ligni eius iterata ei qui habet ſolutionē ⁊ dyſenteriā .ʒ. i. ʒ. ⁊ cliſterizatur ex ea: ⁊ in virilibus diſpoſitionib⁹ miſcetur cū oleo: vinū autē ficus ꝓuocat ⁊ lenit: ⁊ eſt ꝓpter ſuam abſterſionē velocis deſcēſionis ex ventre ⁊ velocis penetrationis. Uenena. Lac eius cōfert puncture ſcorpionis iniunctū: ⁊ ſimiliter rutile ⁊ ſimiliter ponitur illa que ē imatura aut folia recentia ſuper morſuꝫ canis rabioſi ⁊ ↄfertur ſi fit ex ea emplaſtrū cū herbo ſuper morſum muſtele ⁊ ↄfert ⁊ aqua cineris eius iterata cōfert morſui tyriete in potu data ⁊ facta inunctione ex ea ⁊ aliumeiʒ ↄfert puncturis venenoſis bibita ⁊ linita.

De fece Capitulū .cclxxxiiij.

Ex. Electio. Melior eſt fex olei decocta grauis. Natura. Fex expreſſionis olei ē in primo caliditatis. Ope. ⁊ prop. Iā diximus q̄ fex olei decocta tingit linguā ⁊ dentes taliter q̄ ꝑdurat ſic tinctura ſex horis. Uulne. ⁊ vlce. Fex expreſſionis olei ē ex ↄſolidantibus vlcerū accidentiū in corporibus ſiccis.

De fermēto Ca. cclxxxv

Fermētū. Natura. In ipſo ē caliditas humiditas vero eius ⁊ ſiccitas ſunt ſʒ q̄ntitatē multitudinis ſalſedinis ⁊ nitroſitatis eius ⁊ paucitatis eoꝝ. Oper. ⁊ proprie. In ipſo eſt virtus abſterſiua ꝓpter ſalē ⁊ nitroſitatē ⁊ frumentationem: ⁊ in ipſo eſt virtus infrigidatiua ꝓpter ſuam acetoſitatē attrahentē materias ꝓfūdas aſt putridas ad exteriora corporis ⁊ reſoluit. Inſtrumētorum iuncturarū. Fit ex ea emplaſtrū ad dolorē qui eſt in inferiore parte pedis. Capitulū de litera. G

De glande Ca. cclxxxvi.

Glans quid ē nota eſt: ⁊ ē ſtipticaꝫ caſtanea minus ea ē ſtiptica. Quod vero i glāde vehemētius ē ſtipticū ē cortex eius q̄ ē cortex eius interior. Natura. Glans frigida ſtiptica eſt ⁊ ſicca ⁊ ſiccitas ipſius eſt in ſecūdo: frigiditas vero in primo. In caſtanea aūt ē parū caliditatis ꝓpter ſui dulcedinē: ⁊ folia quidē glandis ſunt vehementioris ſtipticitatis ⁊ minoris exſiccationis.

Operationes ⁊ ꝓprietates. In caſtanea ē abſterſio ⁊ in eis omnibus eſt inflatio in ventre inferiore ⁊ ſtipticitas ⁊ prohibet fluxū ſanguinis ⁊ ꝓprie cortex eius interior ⁊ ola conforant membra: ⁊ caſtanea quidem ē tarde digeſtionis: ſed eſt boni nutrimenti. Si ergo cū zuccaro miſceatur eius nutrimentū fit bonum. Gale. quoq̄ dixit q̄ eſt mirabilior omnibus granis adeo q̄ eſt proxima granis panis: verūtamen caſtanea ꝓpter illud qd̄ in ipſa ē ex dulcedie laudabilior eſt carni tū nutrimentū eius

in hominibus laudabile: ſʒ locuſtis ex nutrimento porcis laudat̄. Apoſtemata ⁊ bothor. Ipſa cū adipe hedi ⁊ porci ſalita ↄfert duritieb⁹ ⁊ fructꝰ qd̄ glādis ↄfert in principio apoſtematibus calidis. Uulnera ⁊ vlcera. Prohibz ambulatiōem alcula ⁊ vlcera ambulatiua qū aduritur ⁊ adminiſtrat̄. Folio preterea glandis cohererere facit plagas cū terūt ⁊ puluerizāt̄ deſup. Membra capitis. Facit ſoda ꝓplicatur q̄ coartat vaporē ↄſtringēdo nām. Membra an. ⁊ pecto. Cōfert ſputo ſanguinis. Membra nu. Cōfert humiditati ſtomachi. Membra expulſio. Cōſtringit ⁊ ↄfert dyſenterie ⁊ vlceribꝰ inteſtinoꝝ ⁊ fluxui ſanguinis ⁊ multiplicat vrinas. Uenena. Confert venenis venenoſoꝝ. Et decoctio qd̄ corticū eiꝰ cū lacte vaccino ↄfert veneno ſagittaꝝ armeniaꝝ: et caro quidē caſtanee eſt bona venenis.

De geloūz. Capitulum .cclxxxvij.

G

Eloū qd eſt. Nomē eſt: ⁊ ē granū pini maioris. Et ē melioris nutrimenti q̄ nuxꝫ ē tardioris digeſtionis. Et ē ↄpoſitū ex ſbā aq̄a ⁊ terrea: ⁊ acritas in ipſo eſt pauca. ⁊ oportet q̄dē ut ↄplementū ſermonis in ipſo requirat̄ i caplo de pino.

Natura. Eſt tēpatū ⁊ in ipſo tn̄ ē caliditas pua. Opera. ⁊ ꝓprie. Nutrimētū ꝓbet forte nō malū ⁊ rectificat humiditates cōtraptas in inteſtinis ⁊ ē tarde digeſtionis. Eius vero digeſtio rectificat̄ in īfrigidatis qd̄ cū melle ⁊ in calefactis cū taberzet et zuccāo ⁊ ꝓpt hoc auget bonitas nutrimēti eius. Eius vō qd̄ i aqua infuſū eſt delet acuitas ⁊ acrimonia ⁊ mōdicatio. ⁊ fit in vltima virtute nutriēdi ſtaut puūʒ in quo nō eſt nutrimentū puenit ad nutrimentū a mediatione: hoc aūt puūʒ ē granū pini qd̄ reperit̄ in omni regione. Inſtrumē. ⁊ iūcti. Sanat dolores neruoꝝ ⁊ dorſi ſciatice ⁊ valet mollificationi. Mēbra an. ⁊ pec. Magnū mundificat pulmonē ꝫ valde ⁊ extrahit qd̄ in ipſo eſt de ſanie ⁊ humoribꝰ groſſis. Membra expulſionis. Excitat coitū ⁊ ꝓpe qd̄ ex eo nutritū eſt ⁊ ↄfert ſaniei ⁊ lapidi in veſica.

Uenena. Cum ficubus et dactilis confert puncture ſcorpionis.

De gentina. Capitulum .cclxxxviij.

G

Entina quid eſt. Eius folia que ſunt iuxta radicē ipſius ſunt ſimilia folijs nucis: ⁊ folijs arnoglosſe ↄnucis ⁊ eiꝰ color eſt rubeus ⁊ ipſius mediū ⁊ extrema ſunt imbibita. Et eius crus eſt cōcauū ꝫ planum in groſſitudie digiti ⁊ lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ ⁊ ipſius folia adinuicē ſunt elongata: ⁊ fructus eius eſt in ſūis capitib⁹: ⁊ radix ipſius ē longa ſilis radici ariſtol. que oꝛit̄ in montibus ⁊ in vmbra: ⁊ in locis humidis corꝫ dicit̄ q̄ non nominat̄ gentianā niſi quia primus q̄ eā agnouit fuit gentiꝰ rex: ⁊ ipſa q̄dem creſcit in mōtibus altis. Ex ea vero aſſumit̄ ſuccus: ⁊ qū ipſa infundit̄ in aq̄ uſq̄ ad quīq̄ dies: deinde coquit̄ poſtea tranſmutando deſiccat̄: ⁊ deinde congelatur poſtea inſpiſſat̄ ſicut mel. Electio. Melior eſt romana: ⁊ ipſa eſt vehemētiꝰ rubea ⁊ durior ⁊ eſt ligni ⁊ vene ſicut groſſitudo digiti: ⁊ maius ⁊ minus ⁊ eius color eſt citriꝰ declināſ ad nigredinē. ⁊ q̄ ex ea fractū eſt eſt vehementiꝰ citrinum ꝓpinquūʒ reubarbaro. Natura. Calida eſt in 3ꝰ ſicca in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt apritiua ⁊ in ipſa eſt ſtipticitas: ⁊ eius radix vltima eſt in apritione ⁊ ⁊ ſubtiliatione ⁊ abſterſione. Decoratio. Radix eius abſtergit morphea ⁊ ꝓprie ſuccꝰ eiꝰ ꝓdictꝰ. Uulnera ⁊ vlcera. Eiꝰ ſanat plagas ⁊ vlcera corroſiua ⁊ ꝓprie ſuccus ꝓdictus. Inſtrumēta iuncturaꝝ. Bibunt ex eo .ʒ. ij. cum vino propt̄ torſionem neruoꝝ ⁊ eſt iuuatiua ei qui cadit ex loco alto. Membra oculi. Fit ex ea linimentūʒ opthalmie. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Duc. ʒ. ſucci eius ſunt boni pleureſi. Membra nutrimenti. Aptiua eſt opilationūʒ epatis ⁊ ſplenis ⁊ pondus .ʒ. ij. ex ea cum vino valet dolori epatis ſplenis ⁊ frigiditati ſtōꝛ ⁊ apoſtematibus eoꝝ ⁊ ſirupus radicum eius cōueniens eſt ſtomacho infirmo ex frigore. Membra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ menſtrua ⁊ ſupponit̄ radix eius ſicut collyriū ⁊ extrahit fetum ⁊ facit ipſm aboꝛtiri. Uenena. Eſt vltima medicina puncture ſcorpionis. Et pondus .ʒ. ij. ex ea cum vino cōfert puncture omniūʒ vermiū venenoſoꝝ ⁊ morſui canis rabioſi. ⁊ morſui omniūʒ lupoꝝ. Permutatio. Quantū ipſm eſt medietas eius ex aſſaro: et quantū medietas eius de radice capparis.

De gilbenec. Capitulū .cclxxxix.

G

Ilbenec quid eſt. Eius opatio eſt proxima opationi hellebori: quidā autē dixerunt eſt ſemen turbit nigri: ⁊ cortex radicis eius eſt turbit citrinum ⁊ dicit̄ in ſaid: verūtamen quod ex eo bonūʒ eſt eſt induʒ ⁊ eſt ſimile papyro. Inſtrumēta iuncturaꝝ. Quidā iam dixerunt ex eo ſpoſitum paralitico vſq̄ ad pondꝰ .ʒ. ⁊ vomuit ⁊ ſanatꝰ ē. Membra nutrimenti. Eſt vomitiuū ⁊ quādoq̄ eſt mordicatiuū propt̄ fortitudinem vomitꝰ. Mēbra expulſionis. Soluit ⁊ potio ex ipſo eſt medietas .ʒ. ſʒ .ʒ. eſt timoroſa. Uenena. In ipſo eſt virtus venenoſa.

De galerefrend. Capitulum .ccxc.

G

Alerefrend quid eſt. Res pineralis figure in cuius capite ſunt ſicut due ſpine: ⁊ dicit̄ etiā q̄ eſt ſimilis amigdale: ⁊ quādoq̄ ſin ditꝰ ⁊ ſperit̄. Membra expulſionis. Facit augmētum in coitu valde.

De geplin. Capitulum .ccxci.

G

Eplin quid eſt. Eſt lapis gypſi lamminoſus albus paruus cuius ſubtiliſas augmētatur cum aduritꝰ. Natura. Frigidus eſt ⁊ ſiccus. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt glutinatiuus ⁊ ponitur ſuper partes fluxūʒ ſanguinis ⁊ ſtringit ſcdm q̄ in ſuo dicit̄ capitulo: quoniam in ipſo eſt ſtipticitas cum glutinatione ⁊ eſt virtus faciēs adherere: ⁊ in ipſo eſt ſtipticitas cum viſcoſitate: et quādo aduritꝰ ſubtiliatur ⁊ additur eius exſiccatio.

Membra capitis. Linitur ex eo frons et ant coo periter eo caput ut pileo ⁊ retinet fluxū ſāguinis ex narib⁹: ⁊ qđ ex eo gypſatū ē etiā ſcipue cū bolo ar meno frixo ⁊ lentib⁹ mixtū: ⁊ ipm diſtillat cū aqua myrti ⁊ pauco aceto. Mēbra oculi. Miſcet cū albugine oui ut nō fiat lapis: ⁊ ponit ſup ophthal miam ſanguineam. Venena. Eſt ex ſumma venenorū ſuffocantium.

De gyps Ca.ccxcij.

g Ypſ quid eſt. Eſt ſicut gypſum.

De genſiſchini. Ca.ccxciij.

Enſiſchini qd ē. Eius virtus ē ſiſis virtuti ſeche cū vua lupina. Opatiōes ⁊ ꝓpe- g tates. Eſt mundificatiui aperitiuū ſedatiuum inflationis ⁊ vētoſitatū ꝓpie. Mēbra nutrimēti. Reſoluit humiditates viſcoſas i ſtomacho ⁊ ꝯfert ſtomachis infantū. Mēbra expulſionis. Confert ventoſitatibus matricum.

De gezar Ca.ccxciiij.

Ezar qd ē. Nota ē. Fom⁹ ſemen eius ē ſe- g men ſiluestris. Jngt Dia. Eſt vna ſpēs ei⁹ cuius folia ſunt minora folijs feniculi. ⁊ ē in eius forma: ⁊ eius crus peruenit vſq; ad quātitatē palmi. Et qđ eſt ſuperius eius ē citrina: ⁊ habet ſumitatem ſicut coriandrum ⁊ anetum: ⁊ habet fructum acutū albū boni odoris ⁊ maſticationis ⁊ naſcit in locis ſpacioſis ſolitarijs lapidoſis: ⁊ q̄ ex ea eſt hortulana ſimilat apio romano acuta adultius boni odoris. Et .3. folia ſunt ſicut folia coriandri cuius ſuperi⁹ ē albūm: ⁊ aneto ſilēs ſunt ſūitas ⁊ fructus eius: ⁊ habet ſicut capita nucis plena ſemine: qđ eſt ſicut cyminū in forma ⁊ acuitate ſua. Natura. Calida ē in fine ſcđi: humida in primo.

Vulnera ⁊ vlcera. Semē ⁊ folia ipſi⁹ cū teruūt ⁊ ponūtur ſuper vlcera corroſiua conferūt. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert pleureſi ⁊ tuſſi antique. Membra nutrimenti. Eſt difficilis digeſtionis ⁊ nutrita facilioris eſt digeſtionis ⁊ ꝯfert hydropiſi. Mēbra expulſionis. Sedat dolorē ventris pungitiuū ⁊ ꝓpie dauc⁹: ⁊ ꝓuocat vehemēter ⁊ ꝓpie ſiluestris ⁊ ꝓpie ſemen eius: ⁊ ſimiter ei⁹ folia: ⁊ excitat coitū ⁊ ꝓpie ſemē domeſtice. eſt enī vehementis inflatiōis: ⁊ ſemen ſiluestris nō eſt illi⁹ opatiōis. Si ſtiecakul ⁊ baucia ſiluestris numerētur in baucia tūc ipſa magis excitat coitum q̄ hortulana: ⁊ ꝓuocat menſtrua ⁊ vrinā ꝓpe ſiluestris bibita ⁊ ſuppoſita: ⁊ ꝯferunt ſemen ei⁹ ⁊ radix eius difficultati impregnationis.

De geguers Ca.ccxcv.

Eguers qd ē. Tres hꝫ ſpēs: ⁊ ſilak rizi i vir- g tute ſua. verūtñ rizi nutribilius ē: ⁊ panicū melius ē in oib⁹ diſpoſitionib⁹ ſuis: q̄ miliū: ſꝫ tñ eſt fortius ꝯſtrictiuū. Electio Coqtur cū lacte aut aq̄ furfuris ſiſe: ⁊ oleo amigdalino: ⁊ ꝓbet nutrimētum bonū. Natura. Frigidum ē ⁊ siccū in fine ſcđi. gdam aūt dicūt ipm eſſe calidum in pmo: ⁊ pmū ſanius eſt. Operationes ⁊ ꝓpietates. In ipſo eſt ſtipticitas ⁊ excitat ſine mordicatione: ⁊ ei⁹ vaporatio ē ſedans dolores. Cū vero nō digerit gnāt ſanguinē malum ⁊ nutrit minus q̄ grana reliq̄ ex quib⁹ fit panis. Et eius nutrimentū eſt paruū viſcoſum: ⁊ in ipſo ē ſubtilitas q̄dāꝫ ſicut exiſtimant gdaꝫ. Verūtñ cū coquīt cū lacte aut furfure ſiſe ⁊ fit ei⁹ nutrimētū boni ſcipue cum butyro aut oleo amigdalino. Mēbra nutrimēti. Eſt tarde digeſtionis in ſtomacho in ſua ſba ⁊ i ſuo pane. Mēbra expulſionis. Cū eo vaporat dolor vētris pungitiuus ⁊ ē ꝓuocatiuus.

De gallinis ⁊ gallo Ca.ccxcvi.

Alline ⁊ gallus. Jus gallorꝫ veterum an- g tiquorꝫ ꝓprietatem hꝫ quā dicem⁹. Modus đo quē Gal. narrat in decoctiōe eorꝫ eſt ut decollent poſtq̄ cibant ⁊ nutriūtur. fatigētur cum faciendo eos currere ⁊ cadāt ⁊ decollent: deinde extrahat qđ in ventrib⁹ eorꝫ eſt: ⁊ impleant ventres eorꝫ ſale ⁊ fumant ⁊ coquant cum .xx. kiſt aque vſquequo perueniant ad tres cotilas ⁊ bibatur totū in loco vno: poſtea addatur iam additū ⁊ ē illud quod dictum ſumus in loco. Electio. Ruffus gallorum melior ē ille qui non cantat adhuc: ⁊ gallinarum melior que nondū parit oua. antiqui vero ſunt mali. Natura. Adeps pullorū calidior eſt adipe gallinarum magnarum. Operationes ⁊ ꝓprietates. Teſticuli gallorum laudabiles: ſunt ve locis digeſtionis. Inſtrumēta iūcturarū. Jus gallorum prędictū ꝯuenit tremori ⁊ dolori iūcturarum: ſed oportet ut coquatur cū polipodio ⁊ aneto ⁊ ſale in .xx. cotilis donec remaneāt tres aut .iiij. Mēbra capitis. Caro gallinarum que ſunt pulle in intellectu augmentū efficit. cerebrū gallinarꝫ ꝓhibet fluxum ſanguinis nariū accidentē ex velaminib⁹ cerebri. Mēbra āhelit⁹ ⁊ pectoris. Jus gallorum prędictū cōfert aſmati. Caro gallinarum clarificat vocem. Jus galli vetuſtiſſimi cū aneto et cartamo cōfert oibus illis ⁊ iſſi debēgi pullorꝫ ſedat inflationē ſtomachi. Mēbra nutrimēti. Jus gallorum confert dolori ſtomachi ex ventoſitate.

Membra expulſionis. Jus galli veteris cum polypodio ⁊ aneto confert colice valde. Caro gallinarum que pulle ſunt augmentat ſperma. Et ius perdicum cum polypodio ſoluit melancoliam: et cum cartamo ſoluit phlegma. Quādoq; đo decoquitur cū medicinis ſtipticis ad dyſenteriam ⁊ cum lacte ad vlcera veſice. Venena. Galline ſciſſe ſuper cor ſuū aut gallus ponunt ſuper locum leſum a vermibus venenoſis ⁊ permutat quarū hora ⁊ prohibet nocumētū venenorꝫ: ⁊ in venenis bibitis etiaꝫ ſorbeatur eorū decoctio cum aneto ⁊ ſale ⁊ euomit.

De guaſmen Ca.ccxcvij.

Vaſmen qd ē. Eſt folium nil. Natura. g Eſt in fine pmi calidū: ⁊ in ſcđo ſiccum. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſo ſūt ſtipticitas ⁊ abſterſio. Decoratio. Tigit capillos.

De guers Ca.ccxcviij.

Uers qd eſt. Res rubea declināt ad pallo- g rē ſilis tincture croci ⁊ aſportat de iemē et dr q abradit de arbore ſua. Natura.

Calida eſt ⁊ ſicca in ſcđo. Operatio. ⁊ ꝓpie. Eſt ſtiptica. Decoratio. Confert pāno ⁊ lentiginibus. Cū ergo bibit cōfert ſordicie. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert bothor. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert ſcabiei ⁊ prurītui ⁊ ſahafati ⁊ impetigini.

De guarceen. Capitulum.ccxcix.

Varceen. Membra oculi. Sanguis g alguarceen ē bon⁹ vlceribus oculi. Mēbra nutrimēti. Caro eius difficil eſt digeſtionis. Mem. expulſi. Caro ei⁹ ꝯſtringit vētrē.

De guaril. Capitulum.ccc.

Varil quid eſt. Eſt maxima figurarꝫ algal- g gon ⁊ ſamābras lōgā hñs caudaꝫ: ⁊ punꝫ caput ⁊ non ē lacertus. lacert⁹ enī ñ eſt niſi raro eſt niſi in ruribus ⁊ caput ⁊ corpus ipius diuerſa ſunt alguaril ſed forſitan primus eſt ei in naturis ſuis. Natura. Caro ei⁹ calida eſt multū: Decoratio. Cōfert ſterc⁹ eius pāno ⁊ lētiginib⁹ ⁊ impinguant ſorit adeps ⁊ caro eius ⁊ ꝓpie quaſdam mulieres. Opera. ⁊ ꝓprietates. In ipſo ē virtus extrahens ſurculos ⁊ ſpinas. Apoſte. ⁊ bothor. Tritū ſtercus eius eradicat verrucas. Membra oculi. Stercus eius ſimile eſt ſtercori lacerti. valet enim ad albuginem oculi.

De guadai. Capitulum.ccci.

Vadai quid eſt. Eſt oſtracū. Operati. et g ꝓpie. Extrahit ſurculos ⁊ ſpinas. Decoratio. Qđ ex eo tritum eſt abſcidit verrucas ſſuſas ⁊ pendentes contritū.

De grano ben. Capitulum.cccij.

Ranū ben. Jam diximus opōnes eius in g caplō de. cum diximus ben.

De grano lauri. Capitulum.ccciij.

Ranū lauri. Ipſuꝫ ē gnū adeinceſt ⁊ eſt ſicut g auellana pua ⁊ cortex eius ad nigredinem tendit ſubtilis qđ cū ſꝑatur in duas ſeparates duras declines ad citrinitatē in gbus eſt paruꝫ boni odoris ⁊ nos dicem⁹ opōes ei⁹ i caplō đ gal.

De grano azelem. Capitulum.cccīiij.

Ranuꝫ azelem qd eſt. Dr pip nigꝫ ⁊ eſt g granū boni odoris ⁊ ſaporis ualde ⁊ orit i ꝑtibus ſceberazura. Natura. Eſt calidū in ſcđo humidū i pmo. Decoratio. Eſt impinguatiuū. Membra expulſionis. Augmentat ſperma.

De grano anſecē. Capitulū.cccv.

Ranū anſecē quid eſt. Eſt granū exiſtens g in q̄ntitate piſis ⁊ in colore eius. verū ñ ē facilius frāgibile: ſcindit a medulla vehemētis albedinis cuius odor eſt bonus. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccū in ſcđo. Membra nutrimenti. Eſt bonum ſtomacho frigido valde.

De grano nil. Capitulum.cccvi.

Ranū nil quid eſt. Eſt cartamum indū. g Electio. Melius ē eius ponderoſū plenū recens. Natura. Dixerūt qdaꝫ Eſt calidū ⁊ ſiccū ꝑueniens ad tertiū. Decoratio. Confert albaras ⁊ morphee albe. Membra nutrimenti. Eſt ꝯturbatiuū faciens nauſeaꝫ. Membra expulſionis. Solutione educit hūores groſſos. ſ. meliaꝫ ⁊ phlegma forit ⁊ vermes ⁊ aſcarides Permuta. Loco ei⁹ in ſolone ⁊ inuaniento in meſia ponit medietas pōderis de pulpa colloquintide cū ſexta pōderis ſui de lapide armeno.

De grano alſime. Capitulum.cccvij.

Ranū alſime quid eſt. Eſt arbor ſiluestris g ſm q̄ntitatem brachij hñs alba folia nō tñ vehemētis albedinis cui⁹ fructus ē ſicut pip vnctuoſus lacteus ⁊ dixerūt qdā. Eſt ſemen iameriona. Natura. Eſt calm parꝫ hñs humiditaē Decoratio. Eſt impinguatiuū. Membra nutri. Tardat eius digeſtio in ſtomacho ⁊ qñ digerit multiplicat ei⁹ nutrimētū. Membra expulſio. Augmentat ſperma ⁊ exſiccat coitū

De grano pini. Capitulum.cccviij.

Ranū pini qd ē. Granū pini ē minus ſi- g ſtico corticē hñs minutū frāgibilē rubeū ſindit a medulla alba vnctuoſa ſuauis. et h ſunt magna q̄ ſūt pini q̄ nolant diſſus: puū đo eſt granuꝫ triangulatū durioris corticis ⁊ acutioris medulle. ⁊ in ipſo eſt acrimonia ⁊ ponticitas ⁊ puuꝫ eſt melius ad medicinaꝫ q̄ ad cibum. Natura. Magnū eſt ſicut eq̄le ad caliditatē declinans ⁊ augmentat hūiditas ipius. Et puū eſt calidū ⁊ hūiduꝫ in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſo eſt maturatio ⁊ lenificatio ⁊ reſolutio ⁊ mordicatio ⁊ ꝓpie in recente: ſꝫ eius mordicatio delet ſi infundantur in aqua ⁊ ꝯplentur tunc eius applanatio ⁊ glutinatio q̄uis ſint ante illud ambo repta in ipſo integre ⁊ eius ſubſtantia eſt terrea aquea in qua eſt puū aeritatis. Decoratio. Eſt impinguatiuū. Inſtrumenta iuncturarꝫ. Granū pini magnuꝫ ꝯfert mollificationi ⁊ debilitati corporis comeſtum ⁊ exſiccat humiditatē corruptam que ē in eo. Membra anhelit⁹ ⁊ pec. Paruū ⁊ magnū ꝯfert mollificatōi humiditatibus pulmonis putrefactis: ⁊ puri ſāguinis fluxui ⁊ tuſſi: ⁊ ꝓpe cū rob recente ꝓpt amaritudinē paucā q̄ eſt in ipſo. Et qñ cogit cū vino dulci ē ad mundandū pus pulmonis bonuꝫ valde: ⁊ ſilr eius cortex ⁊ ligmuꝫ qñ ponunt in electuarijs. Membra nutrimenti. Quādo ex eo fit emplm cū abſinthio ſup ſtomachuꝫ ꝯfortat ipm. Et eſt difficil digeſtionis liniēs cibū: virt⁹ ei⁹ mordicat ſtōm niſi infundat in aq̄ calida. Comedāt ergo ipm calefacti cū tabarzet ⁊ infrigidati cū melle: ⁊ tūc digerit ⁊ fit bonū. ⁊ eſt bonū ſtomacho. Jngt. Dia. ē malū ſtomacho ſꝫ videt q nō f t ita niſi qñ adurit aut rancidat ⁊ q ſit infuſū bonuꝫ qñ rectificat eius corruptio. et frangit eius ventoſitas. Et qñ bibit cū portulaca ſedat eius mordicatio diotira ut nō ſit mordicās. Membra expulſionis. Augmentuꝫ facit in coitu pluſim cū comedit cū ſiſamo ⁊ tabarzet ⁊ melle ⁊ penidijs: ⁊ ſaturati ex eo puū faciunt dolorē ventris pungitiuū: ſꝫ eius tyriaca eſt granū granati amarꝫ qđ ingit poſt ipm: ⁊ ipm vehementer abſtergit hūiditates renū ⁊ veſice ⁊ ꝯfortat eos ad retentionē vrine: ⁊ ſanat diſtillationem ⁊ prohibet vlcera veſice ⁊ frangit

lapideȝ: ⁊ prouocat ⁊ confert ex eo cum abſynthio facto emplaſtro.

De grano alkilkil Ca.cccix.

g Ranū alkilkil qd eſt. Eſt ſicut piper albū maius cartamo nō pure rotundū: ⁊ frangitur a medulla vnctuoſa bōi ſaporis. Quidam aūt dixerunt eſt ſemē granati ſilueſtris: ⁊ dixerunt iſti eius radix eſt almuga. Inſtrumēta iuncturaȝ. Conforcat corpora mollificans. Operationes ⁊ proprietates. Quod ex eo frixum eſt eſt ſiccius. Decoratio. Eſt impinguatiuū. Mēbra capitis. Facit ſodam: ⁊ ꝓprie quando in ſecūda mēſa comeditur ſuper vinū. Membra nutrimenti. Plurimus vſus eius facit faſtidium ⁊ colicam paſſionē: ⁊ cum comeditur cum taberzet et zuccaro ⁊ melle digeritur ⁊ quod ex eo frixum ē eſt melius ⁊ non eſt eius humor malus: ⁊ paruū vehementer mollificat ſtomachum.

De grano viridi Ca.cccx.

g Ranū viride qd ē. In fructu eius ē ſtipticitas: ⁊ ipſius iuuamentum ſimile eſt iuuamēto maſticis: ⁊ eius gūma eſt melior gūmis poſt maſticē: ⁊ que ex ea magna eſt dicitur artharo: ⁊ eius quidem arbor noīatur albotin. Natura. Dixerunt quidā ꝙ in eius oleo ē lenificatio ⁊ ſtipticitas ſicut ē in oleo roſaceo. ⁊ veritas ē calefactio grāni viridis ē calefactio nō minor. eius vero exſiccatio dum perſeuerat humida ē parua: ⁊ cum exſiccatur ē in tertio: ⁊ eius gūma ē calida in qua ē ſiccitas pauca. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt calefactiuū lenificatiuū ⁊ mundificatiuū: ⁊ in ipſo ē ſtipticitas: ⁊ eius gūma ē plurime reſolutionis ꝙ maſtix: quū eſt amarior ⁊ in ipſa eſt parum ſtipticitatis: ⁊ ē fortis abſterſionis: ⁊ in ipſa ē apertio bona ⁊ maturatio ⁊ lenificatio: ⁊ extrahit ex ꝓfundo: ⁊ in pluribus horis ponitur loco maſticis ⁊ ſuffumigatio albotin elongat a nocumēto ſicut ſuffumigatio turis: ⁊ eius oleū eſt cōpoſitum ex virtutib⁹ tribus cum virtute cōſtrictiua ⁊ exiſtimauerūt qdā ꝙ in ei⁹ oleo ē lenificatio quedā. Decoratio. Abſtergit pānū ⁊ faciē: ⁊ viſc⁹ albotin ꝯfert ſciſſuris faciei. Apoſtēata ⁊ bothor. Eius gūma maturat exituras duras. Vulnera ⁊ vlcera. Abſtergit ſcabieȝ ⁊ impetiginem: ⁊ ingredit̄ eius gūma in emplaſtris ad purganda vlcera ⁊ exſiccat ſaniem ⁊ ſanat vlcera manifeſta: ⁊ confert pruritui vlcerum ⁊ ſcabiei vlceroſe ⁊ ſcabiei ⁊ bothor phlegmatice. Inſtrumēta iūcturaȝ. Ponitur eius oleū in oleis q̄ ſūt ad laſſitudinem ⁊ emplaſtris ad paralyſim ⁊ torturam. Membra capitis. Eius gūma cū melle ⁊ oleo ē bona humiditati auris. Mēbra oculi. Eius fumus egreditur in alcofol oculi ⁊ ꝯſeruatiōe capilloruȝ ⁊ medicamēto corroſionis palpebrarum. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert doloribus pectoris more emplaſtri ſuppoſiti ⁊ inunctiū: ⁊ ei⁹ gūma eſt bona vlcerib⁹ pulmōis ⁊ tuſſi antique deglutita ſola aut cū dulcibus. Mēbra nutrimēti. Iuuatiua ē ſplenis ⁊ ꝓpe ex albotin: ſȝ ipſa debet appetitū cibi: ⁊ ſiſr mūdificat epar. Membra expulſionis. Prouocat ⁊ excitat coitū: ⁊ gūma ei⁹ etiā ꝓuocat ⁊ lenit vētrē cū accipit̄ ex ea medietas vna aūr mix in ieiuno abſq; nocumēto: ⁊ mūdificat viſcera ⁊ abſtergit renes. Venena. Bibitur gūma eius ⁊ fruct⁹ ei⁹ cū vino ad morſum rutele.

De gento Ca.cccxi.

g Entum qd ē. Eſt teſſie ſcȝ gūma rute mōtane.

De gembut Ca.cccxij.

g Embut quid ē. Eſt roſa vinee ſic qdā ſapiētes dixerūt ⁊ ē alkarnub anabathiū: ⁊ de ipſo qdē iā dictū ē in capſo de cha. Natura. Eius frig⁹ ⁊ caliditas ſūt gua: ⁊ ē ſiccū in ſecūdo. Operationes ⁊ proprietates. Ei⁹ fructus vomitū facit ſine mordicatione. Membra expulſionis. Prohibet fluxū vētris. Venena. De coctio algembut interficit pulices.

De gramine Ca.cccxiij.

g Ramē. Vulnera ⁊ vlcera. Facit coherere plagas ſanguineas. Membra expulſiōis. Ei⁹ decoctio exhibit lapidē: ⁊ ſemē ipſi⁹ ꝓuocat ⁊ ꝯſtrigit.

De glutine Ca.cccxiiij.

g Lutē qd eſt. Iā locuti ſum⁹ de glutine albat ⁊ reſina pini: ⁊ reliqs i ſuo loco. Nā Glutē albat ē calidū: deīn glutē cupſſi deīde ē gūma pini. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt reſolutiuū ſȝ gūma pini ⁊ glutē cupſſi nō ſūt vehemētioris reſolonis ꝙ glutē albat q̄uis ſint calidiora eo.

De gallis Ca.cccxv.

g Alle. Electio. Meliores ſūt imature ⁊ ponderoſe dure. glauce do molles ſūt que ꝟtuſ ⁊ adurūt ſiꝑ prunas. Nā. Sūt frē i ꝑmo: hūide i ſcdo. Opa. ⁊ ꝓpe. Cōſtrictio earū ē vehemēs ⁊ ꝓhibet hūiditates a curſu: ⁊ ſba eaȝ ē fra ⁊ ſicca. Decoratio. Denigrat aq̄ eaȝ capillos. Vulnera ⁊ vlcera. Liniunt̄ cū aceto ſup īpetiginē ⁊ auferūt eā: ⁊ ſi puluis eaȝ ſternat̄ ſup carnē additā remouet eā. Mēbra capitis. Prohibēt curſū hūiditatū corruptarū ad liguā ⁊ gingiuā ⁊ ꝯferūt cola: ⁊ ꝓpe inſātib⁹: ⁊ ꝓpe cū aceto ⁊ ꝯferūt cū ponunt̄ in corroſiōe dentiū. Mēbra expulſiōis. Spargit̄ puluis earuȝ ſup aqu i ⁊ bibit̄ ad vulnera inteſtinoȝ ⁊ ad fluxum antiquū: ⁊ ſimiliter quādo ponitur in medicinis cōueniens eſt ad hanc operationem.

De galia Ca.cccxvi.

g Alia qd ē. Galia vera ē ſiuia facta ex ſbūcis. nūc aūt qm̄ illud ē difficile ſiūt pōd⁹ ipſoȝ de gallis: ⁊ albella ⁊ fit ſm ꝙ fit alrimek. Natura. Que pura ē: ē cala i ꝑmo: ſicca i ſcdo: ⁊ aromatica cala ē i ſcdo. Opa. ⁊ ꝓp. Eſt ſtiptica ꝯfortās viſcera: ⁊ i aromatizata ſūt aptio et reſolo. Inſtru. iūctu. Eſt bona dolori neruoȝ. Mēbra expulſiōis. Exiſtimauerūt qdā ꝙ galia aromatica augmētū efficit i coitu ⁊ ſtrigit vētrē ⁊ cōfert fluxui.

De gūmi Ca.cccxvij.

g Ummi. Electio. Qd meli⁹ ē ē arabicū purū parū hñs ligni. Natura. Spēs gūmi oēs calide ſūt. Operatiōes ⁊ ꝓpe.

Eſt ſtipticū ⁊ glutinatiuū cū exſiccatiōne ⁊ glutinatione: ⁊ gūmi qdē acatie eſt fort⁹ valde: ⁊ ponit ꝓpt hoc in medicis tyriace. Mē. an. ⁊ pe. Lenit tuſſim calidā ⁊ expellit nocumentū vlcerū pulmonis ⁊ clarificat vocē. Mē. nu. Cōfortat ſtomachū.

De Garioſilo. Ca.cccxviij.

g Arioſilus quid eſt. Eſt ſicut ſambuc⁹: ſȝ eſt nigrior: ⁊ qui maſculus eſt: eſt ſicut nucle⁹ oliue ⁊ longior ⁊ vehementius niger: ⁊ eſt fructus arboris in inſula indie: ⁊ glutē ipſius exiſtit in virtute glutinis albotī. Electio. Ille qui ē melior eſt ſimilis nucleo ſicco ſuauis odoris ⁊ acuti. Natura. Calidus eſt ⁊ ſiccus in tertio. Decoratio. Corporis odorē bonū efficit. Mē. ocu. Abſtergit viſum ⁊ confert panno. Mē. nu. Cōfortat ſtomachū ⁊ epar ⁊ cōfert vomitui ⁊ nauſee.

De Galbano. Ca.cccxix.

g Albanū quid eſt. Eſt duaȝ ſpēȝ: vna ſpēs eius eſt ꝙ eſt ſpumoſum leuis pōderis vehementioris albedinis ⁊ altera eſt eius qd eſt ſpiſſius ⁊ grauius. Electio. Melius amboȝ eſt illud qd eſt ſpiſſius. Natura. Eſt calidū in ſecundo: ⁊ exſiccatiuū in tertio. Operationes ⁊ ꝓpetates. Virtus eius eſt lenitiua reſolutiua carminatiua ventoſitati: ⁊ eſt ex eis que corrūpunt carnem ⁊ in ipſo ſunt calefactio ⁊ inflāmatio ⁊ attractio ⁊ reſolutio. Decoratio. Eradicat lentigines. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus bothor ⁊ ſcrofulis. Vulnera ⁊ vlcera. Linitur ſuper vlcera lenta cū aceto. Inſtru. iun. Confert laſſitudini ⁊ alcuzeȝ ⁊ ſpaſmo lacertorū. Mēbra capitis. Cōfert ſode ⁊ epilepſie: ⁊ qū epilepticus ipm odorat reuiuiſcit: ⁊ ꝯfert ſcotomie: ⁊ confert dolori morſalis ⁊ denti corroſo ſubito: ⁊ confert dolorib⁹ frigidis in aure ⁊ reſoluit apoſtemata ei⁹ ⁊ dolores ipſi⁹ ſine impedimēto: ⁊ illud qū ſoluitur in oleo de lilio ⁊ tepidū fit ⁊ diſtillatur in aurē. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert aſmati ⁊ tuſſi antique. Mēbra expulſionis. Prouocat menſtrua fortiter ⁊ extrahit fetus ⁊ facit eos abortiri ſuppoſitum ⁊ confert præfocationi matricis bibitū cum vino: ⁊ remouet difficultatē vrine. Venena. Eſt tyriaca venenis que imbibunt ſagittas qū bibitur cū vino ⁊ venenis ſerpētiū ⁊ ſcorpionū ⁊ fumus eius fugat venenoſos vermes: ⁊ cū fit ex eo linimentū non approximant ei qui linitus eſt: ⁊ qū ex eo fit linimentū cū ſacudaliō ⁊ oleo interficitur ille qui de vermib⁹ venenoſis ei qui linitus eſt appropinquat. Et ipſū quidem omni veneno reſiſtit minime tamen ꝙ ſit reſiſtētia ſerapini. Permuta. Loco eius ſerapinum ponitur.

De granato Ca.cccxx.

g Ranatū. Natura. Illud quod eſt dulce eſt frigidū ad primū ⁊ humidū in ipſo: ⁊ acetoſum eſt frigidū ⁊ ſiccū in ſecundo. Oper. ⁊ ꝓpie. Acetoſum reprimit cholerām ⁊ ꝓhibȝ curſum ſupfluitatū ad viſcera: ⁊ ꝓpe vinū eius ⁊ in omnib⁹ ſpeciebus ei⁹ vſq; ad acetoſum eſt abſterſio cū ſtipticitate. Apo. ⁊ bo. Grana granati cū melle liniūtur ad panaritiū. Vulne. ⁊ vl. Grana granati cū melle liniūtur ad vlcera fraudulēta: ⁊ ei⁹ capita ad vulnera cū caliditate ⁊ ꝓcipue adueſta. ⁊ balauſtie qdē cū caliditate ſuā faciūt adherere vulnera. Et dulce qdē lenificat ⁊ totū ipſi⁹ eſt parui nutrimenti ⁊ eſt bonū. Muzū verō quoq; eſt magis iuuatiuū ſtomacho ꝙ poma ⁊ cydonia: ſȝ ei⁹ gnū ē malū ⁊ qd de pub⁹ eius eſt magis ſtipticū ſūt capita ⁊ grana ei⁹ ſtiptica ſūt ſiue ſint grana dulciū aut nō dulciū. Mē. ca. Grana granati cū melle ꝯferūt dolori auris: ⁊ ſūt linimentū ulcioris nariū ⁊ ꝯferūt grana granati cū melle ꝯtrita ⁊ cōmixta cola linita. Et ſi grana dulcia decoquūtur cū vino: deinde terātur ſicutiunt ⁊ fiat ex eis emplaſtrū auri ꝯfert apparet ei⁹ bene. Et vinū granati ⁊ rob ei⁹ ꝯferunt ebrietati ⁊ rob acetoſi ꝓpe ⁊ ꝯfert cholē. Mē. ocu. Succ⁹ acetoſi ꝯfert vngule. Mē. an. ⁊ pe. Acetoſū exaſperat pect⁹: ⁊ dulce lenit ipm ⁊ cōfortat pect⁹: ⁊ qū dant in potu grana granatoȝ in aq̄ pluuiali valent ad ſputū ſan. ⁊ ipm totū ꝯfert tremori cordis ⁊ abſtergit os ſtomachi. Mēbra nutrimenti. Granatū muzū ꝯfert inflatiōi ſtomachi: ⁊ dulce eſt ꝯueniens ſtomacho ꝓpt illud qd eſt in ipſo de ſtipticitate ſubtili: ⁊ acetoſū nocet ſtomacho. ⁊ cum hoc mala granata ſunt mala ſtomacho. Et ei⁹ ſauich eſt ꝯueniens deſiderio ꝑgnantiū ⁊ ſūr rob ei⁹ ꝓpie acetoſi. ⁊ vt fugat febriens de ipſo poſt cibū ſuū ⁊ ꝓhibeat eleuationē vapoȝ eſt meli⁹ ꝙ vt bibatur ipm ⁊ ſubleuent matie ab inferiorib⁹. Mē. ex. Acetoſū ē plume ꝓuocans vrinā ꝙ dulce ⁊ ambo ſūt ꝓuocatiua. ⁊ grana granaticū melle ꝯferūt vlcerib⁹ ani: ⁊ qd acetoſum eſt nocet ſtomacho ⁊ inteſtinis: ⁊ ei⁹ ſauich ꝯfert ſolutiōi cholerice ⁊ ꝯfortat ſtomachū: ⁊ cortex radicis granati cū vino extrahit vermes ⁊ aſcarides ⁊ aſſumit̄ cū ſua diſpoſitiōe aut ſumit̄ ei⁹ decoctio. Febres. Granatū muzū ꝯfert febrib⁹ acutis ⁊ inflationi ſtomachi ſed dulce multotiēs nocet acutas habentibus febres.

De Galanga. Capitulū.cccxxi.

g Alanga quid eſt: Fruſta inuoluta rubea ⁊ nigra meliori be ⁊ eſt caluruda iṗſum. Natura. Eſt calidum ⁊ ſiccum in ſecundo: Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſubtile reſolutiuū ventoſitatū. Decoratio. Odorem oris efficit bonum. Membra nutrimenti. Eſt bonum ſtomacho ⁊ eſt digeſtiuū cibi. Membra expul. Confert colice ⁊ dolori renum ⁊ adiuuat ad coitum. Permutatio. Loco ei⁹ ponitur kerſatgerioſilatum.

De Gubera. Ca.cccxxij.

Gubera. Natura. Frigida eſt in primo ſicca in fine ſecūdi. Operationes ⁊ proprietates. Retinet omnem fluxum. ⁊ eſt minoris conſtrictionis ⁊ ſtipticitatis ꝙ ſirur ⁊ repugnat cholere effuſe ad viſcera: ⁊ quādo ipa adminiſtrat̄ in ſecunda menſa retardat ebrietatem. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert tuſſi calide. Membra nutri. Retinet vomitū. Mem. expul.

Confert raſure cholerice τ retinet ventrem τ vomi
tū τ ſiſt'zarur τ confert multitudinem vrine.

De Guaſmeo. Ca.cccxxiij.

Gaſmeū qd eſt. Eſt foliū nil. Nā. Eſt
g calidū in fine pmi: ſiccū in ſcđo Ope-
rationes τ pro. In ipo ſunt ſtipticitas τ abſterſio
Decoratio. Tingit capillos.

De Gagate. Ca.cccxxiiij.

Agates qd eſt. Lapis leuis hñs odorem
aſpalti. Inſtru.iun. Confert podagre Mē.
ca. Qñ ſuffumigatur ex ipſo epilepticus confert
ei. Membra expulſionis Confert pfocatio-
ni matricis. Venena Effugat fumus eius ver
mes venenoſos.

De Galim. Ca.cccxxv.

Alim. Decoratio. Eſt boni odoris
g Operatoēs τ proprietas. Eſt exſiccatiuū
ꝯgelatiuū lactis τ in ipſo ē paꝝ acuitatis τ
ꝓhibet eruptionē ſanguinis. Vulnera τ vlcera
Confert aduſtioni ignis.

De Gulume. Ca.cccxxvi.

Gulume qd ē. Eſt quoddā gen⁹ tuberꝝ τ fū-
g goꝝ qđ exſiccat τ coartat ſic̄ cartilago cu-
ius figura eſt ſicut figura vaſis parui cōtra
eū q pāno lauant: τ ingredit in acetoſū: τ ineſt ei ſua
uitas ſicut eſt ſuauitas cartilaginū τ plus. Natu-
ra. Nō exiſtit in frigore reliquoꝝ tuberū neqꝫ eſt
mali humoris ſicut tubera τ exiſtit in ſapore ei⁹ car
noſitas quedam τ aquoſitas.

De Garab. Ca.cccxxvij.

Arab quid eſt. Adminiſtratur cortex eius
g τ adminiſtrat gūma eius τ ingredit cū in-
ciſione τ generat ſup ipſam borach boni
τ eſt de melioꝛib⁹ ſpecieb⁹ borach ad comedendū
Operatōnes τ ꝓprietates Flos ei⁹ τ folia ipius
τ amboꝝ ſuccus ſūt ex exſiccatiuis ſine mordicatōe
τ in ipſa eſt ſtipticitas: τ eius cortex eſt in virtute ei⁹
ſed eſt ſiccior. Et ex folijs qdē eius ſumitur ſuccus τ
reſeruatur τ exſiccat ſine mordicatione. Decora
tio. Cinis arboris eius cū aceto exſiccat verrucas
τ incidit eas ſiue ſint inuerſe ſiue nō inuerſe: τ cortex
radicis eius ingreditur ad linimentū capilloꝝ.
Vulnera τ vlcera. Cortex τ folia eius trita qñ po
nūtur ſup inciſionē τ vulnera recentia conferūt.
Inſtrumenta iuncturarū Decoctio eius eſt em
broca boni padagre Membra ca. Qñ diſtilla
tur ſuccus folioꝝ eius cū oleo roſ. bulito in cortice
granati in aurē confert dolori auris: τ ſilr cortex ei⁹
humidus qñ fit ex eo illud τ eius decoctio eſt ablu-
tio furfurū. Membra oculi. Abſtergunt gum
ma τ flos ei⁹ obſcuritatē viſus. Mēbra anhelit⁹
τ pectoris. Fructus eius confert ſputo ſanguinis:
τ cortices eius etiā. Mē.nu. Succ⁹ eius extra
hit ſanguiſugas.

De gal'a. Ca.cccxxviij.

Alia. Apoſtemata τ bothoꝛ. Galia le-
g nit apoſtemata dura. Membra capitis.
Diſſoluitur in oleo de ben aut keiri τ diſti-
latur in aurē doloroſam τ ei⁹ odoramentū confert
epileptico τ apoplectico τ viuificat eos τ ſedat ſodā
frigidā: τ qñ datur de ea in vino inebriat. Mem.
anhe. τ pect. Odor galie confortat cor. Mem
bra expulſionis. Agalia ꝯfert doloꝛib⁹ matricis
frigidis ſuppoſita τ apatib⁹ ei⁹ oris τ pbleāci τ p
uocat menſtrua τ facit matricē deſcendere ꝓ ſocatoꝝ
τ inclinatā τ mūdificat eā: τ preparat ipāꝫ ad impgna
tionem. Capitulū de litera. H

De homine. Ca.cccxxix.

h Omo Deco. Dr ꝙ ſpma hois abſter
git morphe τ ſilr ſal vrinaꝝ infantiū aſſā
ptus in oꝛe abſtergit pānū τ forſitan ei⁹ ſterc⁹ ꝯfert
ſordiciei Apa. τ bo. Fex vrine hois ſedat heriſi-
pilā ſm ꝙ dr τ ſilr ei⁹ ſterc⁹ calidū: τ cinis capilloꝝ
ipſius ſanat bothoꝛ: τ qñ pmiſcet cū butiro ꝓhibet
apata ambulatiua. Vul. τ vl. Ei⁹ vrina abſtergit
ſcabiē vlceroſā τ pruritū τ ꝓhibet ſerpiginē τ ipetigi
nē τ ꝓpe ſpma ei⁹ ꝯfert ipetigini Inſt. iūc. Dr ꝙ
ſan. mēſtru⁹ ſedat dolorē podagre τ ſilr ſpma hois
τ lac ei⁹ cū opio τ cū cera τ oleo. Mē.ca. Adu
ſtio capilloꝝ ei⁹ cū oleo ro. diſtillat i aurē: τ dens do
lens ſedat ſm ꝙ dixerunt. Et ſaliua ieiuni extrahit
vermes ex aure: τ os hois aduſtū dat in potu epile
ptico: τ ſordities auri hois ꝯfert emigranee. Mē.
ocu. Vrina ei⁹ qñ cogit cū melle i vaſe eneo abſter
git albuginē ocli τ ꝯfert palpitatōi τ aduſtio capillo
rū ei⁹ cū lith argirio ꝓhibet ſcabiē τ pruritū in oclo
Mē. an. τ pe. Dr ꝙ vrina infantū cū bibit ꝯfert
difficultati anhelit⁹ τ diſtillatōi ei⁹ τ eſt curatō mala
τ lac mlieris ꝯfert valde i ꝯ ūptōes τ ē cura leporis
marini. Mē.nu. Dicunt ꝙ lac mulieris ſedat
mordicationē ſtomachi: τ ꝙ alcaraiatū vrine ei⁹ cō
fert ictericie ꝓpt cū aq̄ mellis τ aq̄ aceti: τ ſimilit
ſterc⁹ ei⁹. Membra expulſi. Lac hois ꝓuocat
vrinā τ dū ſi ſupponat ſiguis mēſtru⁹ pur⁹ ꝓhibꝫ
impregnatōez. Lac mlieris ꝯfert vlcerib⁹ matricis
τ vulnerib⁹ eius embrocatū τ ſuppoſitū. Et vrina
hois dī ablandē ſolonē τ purgare nuricē ſm q̄nti-
tatē duaꝝ tertiaꝝ libre decocta cū porris. Febres.
Sterc⁹ ſiccū cū melle aut vino qñ bibit i febrib⁹ pio
dicis ꝓhibꝫ earꝫ piodū. Venena. Lac mlieris
eſt tyriaca leporis marini. Et dentes hominis triti
τ pulueriʒati ſup morſuram vipere aut aduſti τ pul
ueriʒati. τ ſterc⁹ ei⁹ pulueriʒat ſup morſurā hois et
ei⁹ ſputū dū ē ieiun⁹ interficit ſcorpiones τ ſerpētes

De olere aliameni. Capitulum.cccxxx.

Lus aliameni qd eſt. Scdm Dia. In ipo
nō eſt virtus medicine olo. Et ē aquoſū ſicut
atriplex qđ ſaporē nō habꝫ. τ in hoc plus
abūdat oib⁹ olerib⁹. τ ē vehementioris humiditatis
q̄ lactuca τ cucurbita. τ eius nutrimentū eſt paucū
τ eius penetratio nō eſt velox ꝓpterea ꝙ penit⁹ ui-
troſitate puatū ē. Natura: Ingt. Gal. Frigidū τ
hūidū eſt in ſcđo. Apo. τ bothoꝛ. Fit ex eo ēplꝫ
apatibus calidis. Vuln. τ vlce. Fit ex eo empla
ſtꝝ ex radice ei⁹ ancillino vlceri. Mē.ca. Permiſcet

ſius ſuccus cum oleo roſaceo: τ confert ſode acci-
denti ex aduſtione ſolis. Mēbra anhelitus τ pe-
ctoris. Confert tuſſi τ ſedat eam τ ꝓpr decoctū
eiꝫ cum oleo amigdalino τ aqua granati dulcis. τ ſimi
liter ſedat inflātion calidam.

De herba iudaica Ca.cccxxxi.

Erba iudaica. Natura. Caliditas ei⁹
h eſt ſupra equalitatem τ ē herbū. Si calidū
in principio p̄mi: ſiccum in ſcđo.

De hezeriſſen Ca.cccxxxij.

Ezeriſſen quid eſt. Fructus eius ē ſimilis
h cibam ſtachi: τ vtuntur ipo pcpiratores co
riorum: τ quandoqꝫ ſunt apud eos qui fa
ciunt ſirupū ex ipſo fructu groſſa ſimilia fructis per
ſici ſiccis. Et eſt in pncipio ſue maſticationis ranci-
dum: deinde apparet ei amaritudo: τ loquemur de
eo exquiſite in capitulo de ſcire.

De hircoman Ca.cccxxxiij.

Ircomā quid eſt. Eſt granū cuius virtus
h eſt ſicut virtus ordei: imo ipſe eſt medium
inter triticum τ ordeum: τ ipſius ſemich et
paleas eius magis ſunt ſtiptice q̄ ſemich ordei τ ei⁹
paleas. Natura. Eſt equale declinās ad humi
ditatem. Operationes τ ꝓprietates. Exſiccat
ſine mordicatione: τ in ipſo eſt reſolutio τ ſtiptici-
tas ſimul.

De heliſſides Ca.cccxxxiiij.

Eliſſides quid ē. Succus plante que di
h citur herba hircina. Et eius ſuccus eſt fri
gidus τ ſtiptic⁹: τ dicit in caplo barbe hir
cine. Natura. Declinat ad ſiccitatem.

De hernue Ca.cccxxxv.

Ernue quid eſt. Eſt ſimile piperi niſi quia
h citrinari appropinquat boni odoris ſimi
le xiloaloes quod fertur de regione ſcla-
uoꝝ. Natura. Eſt equale. Mēbra nutrimē-
ti. Confortat ſtomachum τ digeſtionē.

De hearſclo Ca.cccxxxvi.

Earſclus quid eſt. Eſt lactuca aſini q̄ dicit
h in caplo de chꝛa. Natura. Eſt frigida
τ humida τ in ipſa eſt exſiccatio τ calefa-
ctio parua. Operationes τ ꝓprietates. In ipſa
eſt ſtipticitas.

De heſtedeen Ca.cccxxxvij.

Eſtedeen quid eſt Lignum indum notū
h Inſtrumenta iuncturarū. Eius ꝓprie-
tas eſt iuuamentū fōte podagre.

De haaſce Ca.cccxxxviij.

Aaſce quid ē. Eſt herba hñs florē album
h declinantē ad rubedinē τ comas ſubtiles
plurimas ſimiles comē ſquinanti aut cala-
mo aromatici. τ flos ei⁹ ē flos rotundus. Et folia
ei⁹ parua ſubtilia plurima. Et ſup ipi⁹ extremitatē ſūt
capita parua purpurea. Dia. dicit ē arbor cui⁹ ſpine
ſūt parue in circuitu ſūt folia parua ſubtilia q̄ pluri
mū naſcit ſup lapides. Natura. Calida ē τ ſic-
ca puenies vſqꝫ ad tertiū. Ruffus vo ingt. Eſt ſicci
or calamento. Opatiōes τ ꝓprietates. Eſt reſolu-
tiua τ inciſiua ita ut etiā ſāguinē ꝯgelatū incidat τ reſol-
uat: τ ē calefactiua ita ut ei⁹ ſirup⁹ ꝓhibeat horripi
latōez hyemis. Decoratio. Reſoluit verrucas.
Apoſtemata τ bothoꝛ. Fit ex ea emplm cū aceto
apatib⁹ ꝓ phlacis recētib⁹. Inſtrumēta iūctura-
rū. Bonū ad debilitatē neruoꝝ. Et cū ſemich τ vi
no fit ex ea emplm ſup ſciatica: τ ſirup⁹ ei⁹ ꝯfert do-
lorib⁹ q ſūt ſb hypocōdriis. Mēbra oculi. Mi
ſcet cū cibo τ ſuat virtutē viſus: τ remouet ei⁹ debilita
tē. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Mūdificat pe-
ct⁹ τ pulmonē τ adiuuat ad ſputādū: τ ſedat doloꝛē
hypocōdrioꝝ τ pulmōis cocta τ deglutita cū mel-
le τ ꝓpt ſuā exſiccatōez ꝓhibet ſputū ſāguis. Mē
bra nutrimēti. Adiuuat digeſtionē τ ei⁹ ſirup⁹ re
mouet maliciā digeſtōis τ pūctiuā appetit⁹ Mē
bra expulſionis. Prouocat vrinā τ mēſtrua. τ ſo
lutioē educit humores. Et cū bibit ex ea qđ eſt int. ʒ. ij.
vſqꝫ ad. iiij. ſoluēdo educit phlā abſqꝫ īpedimēto
ſufficiēti. Permutatio. Ponit loco ei⁹ origa-
nū mōtanū: τ dī epithymū τ haſce loco ei⁹.

De halck Ca.cccxxxix.

Alck qd ē. Qui ſiluſtris ē tractat ēpſime
h Et domeſtic⁹ ēpſime aquatis: τ viſci ē fbe
hūide: τ ei⁹ ſtas nō ē plima τ ſube ſicce ei⁹
ſtas nō ē pauca. Natura. Halck ſm Dia. duas
hꝫ ſpēs q̄ ſūt ſfe τ ſicce. Alij aūt dixerūt ꝙ ē calid⁹
i pncipio pmi: τ ſicc⁹ i pmo. Et ē magiſtie halck nſe
tre. Operationes τ ꝓprietates. In ipo ē ꝓhibitio
effuſiōis materiā ꝓpt ſuā ſtipticitatē τ maturatio et
lenificatio. Apoſtemata τ bothoꝛ. Prohibet
accidē apata cala τ effuſionē materieꝝ τ ē bon⁹ apa
tib⁹ gutturis. Vulnera τ vlcera. Cōfert vlcerib⁹
antiqs τ putridis i carne cū melle. Mēbra capi-
tis. Eſt bon⁹ vlcerib⁹ gigiue putridis. Mēbra
oculi Intrat ſucc⁹ ei⁹ i alcoſol. Mēbra anhelit⁹
τ pectoris. Cōfert apatib⁹ circūdātib⁹ lacertos gut
turis. Membra expulſiōis. Augmētū efficit in
coitu τ frāgit lapidē renū τ veſice: τ ſilr ei⁹ ſucc⁹ τ cō
fert difficultati vrine τ colice. Venena. Duc. ʒ.
fruct⁹ ſiluſtris morſui vipꝛe: τ duc. ʒ. ei⁹ cū vino ve
nenis ꝑnicioſis ꝯferūt: τ ex decoctiōe ei⁹ aſpgit lo-
cus τ interficit pulices. De harmel Ca.cccxl.

Armel qd ē. Nota ē. Operationes τ ꝓ
h prietates. Eſt inciſiua τ ſbtiliatiua. In-
ſtrumēta iuncturaꝝ. Eſt bona dolori iū
cturaꝝ τ ſciatice cū deſup linit. Mēbra capitis.
In ipa ē vt⁹ faciēs ebrietatē q̄ ē ſic ebrietas vini vbi
gſa. Mēbra oculi. Dia. dixit ꝙ ipa trita cū mel
le τ vino τ felle alcubugi τ gallinaꝝ: τ aq̄ ſeniculi ē
ꝯueniēs debilitati viſus. Mēbra nutrimēti. Fa
cit nauſeā fortē Membra expulſionis. Prouo
cat vrinā τ menſtrua cū virtute bibita τ linita: τ con
fert etiā colice ventoſe bibita τ linita.

De hairit Ca.cccxli.

Airit qd ē. Eſt medicina inda ſilis hermo
h dactilo albo. Natura. Calida ē τ ſicca
in ſcđo. Inſtrumēta iuncturarū. Pon⁹
ꝯfert podagre τ dolori iūcturaꝝ. Membra expul

ſtõis. Soſoc educit phl'a ⁊ bilo⸗ ⁊ crudã ⁊ vmes ⁊ aſcarides ⁊ humores groſſos.

De harſalo Ca. cccxlij.

Arſalã qd ẽ. Eſt q̃dã ex ſpẽb⁹ alcãkar.
h Natura. Eſt ſpata ad caliditatẽ declinãs
humida ad ſcđm ꝑueniẽs. Alcãzi inqt: eſt ſiccã ⁊ hũida. inqt muſaia. Eſt ſic aliq̃s⁹ in opatõib⁹ ſuis calĩ ⁊ hũida i pmo. alij vo dixerũt q̃ ẽ cala in pmo: hũida i ſcđo. ⁊ iã ꝓpata fuit. S. q̃ ipa ẽ apud eũ calida in ſcđo. apud me vo ẽ q̃ ei⁹ gnã plima ſũt diuerſaꝝ nãrã. Operatiões ⁊ ꝓpzietates. Mũdificat pãnũ ⁊ exſiccat ⁊ i ipa ẽ ſubtilitas. Alcãzi dixit q̃ ipſe gnãt melãcoliã ⁊ elõgat⁹ ẽ. Decoratio. Cõfert linita alopitie: ⁊ aqua eius necat pediculos capitẽ abluto ex ea: ⁊ remouet fetorẽ aſcellaꝝ ⁊ ꝑ ꝑ vocationẽ ſuã vrinã fetidã: ⁊ cũ ſua ꝓprietate quã hʒ i ſe. Apoſtemata ⁊ bothoz. Reſoluit apata dura. Vulnera ⁊ vlcera. Aq̃ ei⁹ ꝯfert pruritui duro ſicco. Mẽbra capitis. Aq̃ ei⁹ delet furfures Mẽbra nutrimẽti. Facit nauſeã ⁊ ꝓpe monta na ⁊ ꝑcipue radix ei⁹ ⁊ ei⁹ gũmi ẽ alcãkar: ⁊ de ipſo loquar poſtea i caplo de kef. Mẽbra expulſiõis Addit in coitu: ⁊ addit i ꝓuocatiõe vrine: ⁊ exhibit vrinã fetidã ⁊ lenit nãm ⁊ reducit phl'as: ⁊ multotiẽs ꝯſtringit ventrem qñ bibit cum vino.

De handacocha Ca. cccxliij.

Andacocha qd ẽ. Ex ea alia ẽ ſilueſtris: ⁊
h alia ẽ domeſtica: ⁊ alia ẽ egyptiaca: ⁊ fit ex
ei⁹ ſemine panis. Natura. Inqt filius Iuragi. Calida ẽ ⁊ ſicca i fine ſcđi. Inqt fili⁹ Meſã que calida ẽ in medio ſcđi. Et videt q̃ domeſtice caliditas ſit ꝓpinq̃ in fine pmi. Operationes ⁊ ꝓprietates. Domeſtica ẽ eq̃lis abſterſionis ⁊ exſiccationis: ⁊ i ſilueſtri ẽ ſtipticitas cũ calefactiõe: ⁊ ei⁹ oleũ valet ad vẽtoſitates groſſas. Decoratio. Silueſtris ꝯfert pãno: ⁊ ſilr domeſtica. Vulnera ⁊ vlcera. Succ⁹ domeſtice cũ melle mũdificat vlcera. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Ei⁹ oleũ ẽ bonũ dolorib⁹ iũcturaꝝ ex vẽtoſitate: ⁊ apud timorẽ ſciatie: ⁊ iã ſanati ſũt ꝑ eo q̃dã. Mẽbra capitis. Facit ſodã. Et qñ fit caputpurgium ex ſucco ei⁹ ꝯfert ei q cadit ex epilẽſia. Mẽbra oculi. Succ⁹ domeſtice ꝯfert ſlongini oculi: ⁊ pãno ipſius ⁊ ꝓprie cum melle. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert dolori lateris ex phl'ate. ⁊ ꝓpe ſilueſtris. ⁊ facit accidere dolorẽ gutturis ⁊ ſuffocatiões: ſʒ nocumẽto ei⁹ ſuccurritur cũ coriãdro ⁊ lactuca ⁊ endiuia. Membra nutrimẽti. Cõfert dolori ſtõi frigidi ⁊ ventoſitati ⁊ ei⁹ oleũ ꝯfert pncipio hydropiſis. Mẽbra expulſionis. Prouocat vrinã ⁊ mẽſtrua ⁊ ſilueſtris cũ vino. ⁊ ſemine molochie ẽ bona dolori veſice. et ei⁹ oleũ vtile ẽ dolori inteſtinoꝝ ⁊ dolori mrici. ⁊ ſilueſtris ꝯfert colice paſſiõi ⁊ ꝯſtrigit vẽtrẽ ⁊ ipa ⁊ ſemen ei⁹ excitat coitũ. Febres. Dicit ut hũa terciană i potu ſumat tria ex folijs ei⁹ aut tria ex granis ipſius ⁊ alterabũtur circuit⁹ febris. ⁊ quartane q̃uor ex qb⁹ illoꝝ duoꝝ voluerit. Venena. Qñ aſpgit aq̃ ei⁹ ſup pũcturã ſcorpionis ſedat dolorẽ ſtatĩ ⁊ ſi aſpgit ſup mẽbrũ ſanũ ꝯ excitat mordicationẽ ⁊ dolorẽ: ⁊ eius ſemen ẽ fortius in curatione pũcture ſcorpionis.

De hauro romano Ca. cccxliiij.

Auri romanũ qd eſt. Nolat achireſa.
h Natura. Calefacit vehemẽter in tertio ⁊ exſiccat in pmo. ⁊ ei⁹ flos ẽ vehemẽtiore calefactiõis: ⁊ ipi⁹ gũmi ẽ vilis i calefactiõe. Mẽbra capit. Ei⁹ fruct⁹ cũ aceto ꝯfert epilẽſie.

De halecch Ca. cccxlv.

Alecch qd eſt. Dixerũt q̃dã q̃ ẽ balauſtia
h alba. ⁊c. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Nocet neruis ⁊ facit euenire ſpaſmũ.

De herba viri Ca. cccxlvi.

Erba viri qd ẽ. Hec ẽ herba q̃ vitriũ ablui
h tur. Opatiões ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt ſtipticitas cũ humiditate: ⁊ facies adherẽ lenificatiua mũdificatiua. Apoſtemata ⁊ bothoz. Sedatiua ẽ apatũ ⁊ dat in potu folia ei⁹ ad heriſipilã ⁊ adhuſtionẽ ignis ⁊ ꝑcipue apata phl'matica. ⁊ ei⁹ ſucc⁹ cũ ceruſa de plũbo ponit ſup heriſipilã ⁊ formicã. ⁊ fit ex ea gargariſm⁹ ad apata ãbaꝝ amigdalarũ. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Cũ aceto ſuppodagri ponit. Membra capit. Ei⁹ ſucc⁹ cũ oleo roſaceo ꝯfert dolori auris: ⁊ ex ſucco ei⁹ cũ pollice ponit i palato ad apata ãbarũ amigdalaꝝ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Sorbet ſucc⁹ ei⁹ ad tuſſim antiquã. Membra expulſionis. Remouet hemorroidas.

De harbaro Ca. cccxlvij.

Arbarũ qd ẽ. Et dicit angul⁹ ſemẽ ei⁹ triã
h gulatũ ẽ ſicut lancea; ⁊ ei⁹ folia ſũt triãgula
lata ſilia folijs ſcolopendrie. Natura. Domeſtice caliditas ẽ pauca: ⁊ ſilueſtris caliditas eſt in ſcđo. Vulnera ⁊ vlcera. Cõſolidat recẽs vulnera. Mẽbra nutrimẽti. Ei⁹ cortex cũ aceto ſup ſplenẽ ꝯfert ⁊ ei⁹ folia ſicca qñ i potu ſumũt ſanãt ſplenẽ. Mẽbra expulſiõis. Prouocat ꝓpe folia illi⁹ cui⁹ folia ſũt ſimilia folijs ſcolopendrie.

De halibio Ca. cccxlviij.

Alibiũ qd ẽ. Planta q̃ nolat albien: qñ ei
h ineſt ꝓprietas ſanãdi apata emũctorij more emplaſtri ſuppoſita ⁊ ſuſpẽdat: ⁊ ꝓpter h nolat albiẽ. Et ẽ ꝯpoſitaꝝ virtutũ ſic roſa. Natura. In ipa ẽ vt⁹ infrigidatiua cũ acrimonia q̃ ẽ in ea. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Eſt reſolutiua ⁊ i ipſa ẽ vtus ifrigidatiua ꝑpatiua. Apoſtẽata ⁊ bothoz Sanat apata accidẽtia i emũctorio cũ ſuſpẽdit ſu ꝑ ipa nedũ ſi more emplaſtri ſupponat.

De haze Ca. cccxlix.

Aze qd ẽ. Eſt zuſere. ⁊ ẽ aldinerugine. Et
h iam diximꝰ de ipa in his q̃ preterierũt.

De halaſo Ca. cccl.

Alaſũ qd eſt. Eſt medicina armena. ⁊ dr
h etiã perſica: ⁊ dixerũt aliq̃ui q̃ eſt fortior eo forbio: ⁊ cum eius potu augmentatur ſupra. ʒ. interficit. Natura. Calida eſt: ⁊ ſicca in quarto. Operationes ⁊ proprietates. Eſt adhuſtiua ſaporis mali. Membra nutrimenti.

Et adurẽs ſtomachũ ⁊ faciẽs vomitũ

De Hauro. Ca. cccli.

Aurũ quid eſt. Dicitur q̃ gũmi eius q̃ ex
h hac arbore ẽ romanũ: ⁊ ẽ karabe. Et nos qđ
de karabe ſingulare faciem⁹ caplm. Na. Eſt eq̃lis ad ſiccitatẽ declinans ꝑ modũ. Ope. ⁊ ꝑ. Eſt mũdificatiua ⁊ eius ſemẽ ſubtili⁹ eſt: ⁊ nõ eſt vehemẽtis caliditatis. Inſtru. iunctu. Auf. ex fructu ipſi⁹ arboris cõfert ſciatice ⁊ emplaſtrũ factũ ex folijs romane cũ aceto confert dolori podagre. Mẽ. ca. Tepefit ſucc⁹ folioꝝ eius ⁊ diſtillat in aurẽ ⁊ ſedat dolorẽ eius ⁊ fructus ei⁹ confert epilepſie. Mẽ. oculi. Ex eius fructu cũ melle fit alcofol ⁊ eſt ꝯfortatiui oculi Membra expul. Auf. ex fructu ei⁹ cõfert diſtillationi vrine: ⁊ auf. ex fructu eius cũ aceto poſt purgationẽ menſtruoꝝ ꝓhibet impgnationẽ ⁊ ſilr folia eius.

De Harbe Ca. ccclij.

Arbe qd eſt. Nota eſt. Mẽ. ocu. Dr
h q̃ eius ſanguis ꝓhibet pilos oculi euulſos
oriri. Venena. Dr q̃ ei⁹ ouũ eſt venenũ
ꝑnicioſũ: ⁊ nos dicturi ſum⁹ illud in li. iiij.

De Herbo. Ca. cccliij.

Herbũ qd eſt. Dixerunt q̃dã q̃ eſt granũ
h nam⁹ q̃ almelic in magnitudine lentis nõ
eſt cõpreſſione rotundã ſʒ lateratũ. Et ei⁹ color eſt inter cinericiũ ⁊ citrinũ: ⁊ ipſi⁹ ſapor eſt inter ſaporẽ ſiliqꝫ ⁊ lentis qđ comedunt boues ⁊ nutriũtur ipſo. Aliq̃ vero exiſtimant q̃ eſt granũ ſilr granorũ cuiuſdã apud me vero eſt almelic: ⁊ ꝓpe illud qđ eſt ſilueſtre. Herba ꝑrerea q̃cq̃ eſt albũ declinc ad citrinitatẽ: ⁊ q̃cq̃ eſt rubeũ. Inqt Dia. Herba eius eſt paruã habens folia ⁊ ſemen eius eſt in ſiliquis. Natura. Eſt calidũ in pmo vſq̃ ad ſcđm ⁊ ſiccũ in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuũ ligatiuũ ⁊ ineſt ei humor malus et ipſius rectificatio eſt ſicut rectificatio lupinoꝝ. qđ autẽ de ipſo declinat ad albedinẽ minus eſt medicinale q̃ rubeum. Cum ergo decoquitur bis deſtruitur eius abſterſio ⁊ remanet terreitas ipſi⁹ quare nutrimentũ prebet ſtatim. Decoratio. Linitũ ſup morpheam pannum ⁊ lẽtigines ⁊ cicatrices eſt bonũ ⁊ colorẽ efficit bonũ: ⁊ fit ex eo ſaniſch: ⁊ dat de eo extenuatis ſic nux: ⁊ remouet extenuatio ⁊ ei⁹ decoctio ponitur ſup fiſſuras frigoris ⁊ pruritũ ei⁹ accidentes manib⁹ ⁊ confert lactee. Apoſtemata ⁊ bothoz. Lenit durities ⁊ mãmillarum duritiem propriẽ. Vulnera ⁊ vlcera. Mundificat vulnera cum melle. Et confert ſaphati ⁊ lenit durities vlcerum mortificantium carnem ⁊ membrũ: ⁊ cõfert igni perſico ⁊ mellino. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert duritiei mammillarum: ⁊ facile efficit ſputum ſaniei groſſe. Membra expulſionis. Plurimus vſus ipſius facit mingere ſanguinem propter fortitudinem ſue ꝓuocationis ⁊ ſoluit naturam. Et quando cum aceto miſcetur ⁊ bibitur confert difficultati vrine ⁊ ſedat tenaſmon ⁊ dolorem pungitiuũ ventris. Venena. Fit ex eo emplaſtrũ cum vino ſuper morſum vipere ⁊ morſũ canis rabioſi ⁊ hois ieiuni.

De Hermodactilo. Ca. cccliiij.

Ermodactilus qd eſt. Eſt radix plante ha
h bentis roſas albas ⁊ citrinas. Et aperit in
primis cũ aperiũtur flores ⁊ exiſtit in planiciebus montiũ etiam in angulis coꝝ: ⁊ folia eius expanſa ſunt ſup terrã. Electio. Melior eſt alb⁹ in introitu: ⁊ inter⁹ durus ad frangendũ. Et niger ⁊ rubeus ſunt mali ambo. Natura. Calid⁹ eſt ⁊ ſicc⁹ ꝑueniens ad ſecundũ. Et in ipſo eſt humiditas ſuperflua. Et exiſtimauerunt q̃dã q̃ in albo eſt caliditas ſubtilis ⁊ in alijs vtus fortis ⁊ ſi nõ ſolueret. Et exiſtimauerũt alij q̃ ſi eſſet calidus mordicaret viſcera penitus: ſed in ipſo nõ eſt mordicatio penitus. Et exiſtimauerũt alij q̃ eſt calidus valde. Opa. ⁊ ꝑ. Cũ ipſo eſt virtus ſolutiua. Et ſi ſit in ipſo ſtipticitas. Vulne. ⁊ vl. Albus eſt bon⁹ vlcerib⁹ antiq̃s Inſtru. iun. Confert podagre ⁊ ſedat dolorẽ ſtatim more emplaſtri ſuperpoſitus. Et cũ ex eo miſ totiens fit emplaſtrũ indurat apoſtemata in lapideã naturã conuertit: ⁊ eſt conferẽs tyriaca oib⁹ doloribus iuncturarum: ⁊ ꝓpriẽ in hora fluxuum. Mẽbra nutrimenti. Eſt malus ſtomacho debilitans eũ: ⁊ rube⁹ ⁊ niger retinent medicinas ſolutiuas in ſtomacho: ⁊ attribuit nocumentũ maximũ. Mẽ. ex. In ipſo eſt virtus ſolutiua ⁊ efficit augmentũ in coitu ꝓpriẽ cum zinziber ⁊ mentaſtro ⁊ cymino. Venena Rubeus ⁊ niger ſunt venenũ Permu. Loco ei⁹ ponit in dolorib⁹ iũcturaꝝ pondus eius de folijs alcanne: medietas ponderis ipſius de bdellio vario.

De heiren. Capitulum. ccclv.

Eiren. Opi. ⁊ ꝓprie. Eſt reſolutiuũ.
h Membra capi. Cõfert egritudinib⁹ frigidis in cerebro ⁊ ꝓhibʒ corizã frigiditatis. Mẽbra oculi. Aqua eius acuit viſum.

De hauſegi. Capitulum. ccclvi.

Auſegi qd ẽ. Eſt rubus ⁊ i cõcauitatibus
h fruct⁹ a q̃b⁹ ꝓcedit ſtipes quo tenet ſunt
folia. Apo. ⁊ bot. Folia omniũ ſpeciꝝ ei⁹ ꝯferũt heriſipile ſuppoſita ut emplm.

De hauſuro. Capitulum. ccclvij.

Auſurũ qd eſt. Arbor arabica armena: ⁊
h eſt vnũ de laticinijs. Et q̃daꝫ dixerunt q̃
de ſuꝑ eſt quedã ſpẽs interficiens ſedentes in vmbra eius. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca ad tertiuꝫ ⁊ ſiccitas ipſius eſt in quarto. Operatio. ⁊ ꝓprietates. Et in ipſa eſt ſtipticitas tempata. Apoſtemata ⁊ bothoz. Conferunt ſaphati linita ⁊ impetigini. Vul. ⁊ vlce. Linit cũ melle ſup alcola i ore infãtiũ ⁊ remouet Membra expul. Soluit ventrẽ ⁊ debilitat viſcera. Venena. Quedã ſpecies eius eſt que nocet ſedenti in vmbra eius ⁊ q̃cq̃ interficit eum ⁊. Caueatur ergo ab eo ⁊ lactis eius tres. ʒ. interficiunt in duobus diebus frangẽdo ep⁊ pulmonem.

natio eius facit ſudore vehementē. ⁊ hec eſt habens fo-
lia alba q̄ ſeruus nō habz ⁊ dr maſcul⁹. ⁊ q̄nq; fit ex ea
ad expellēdas vigilias. ⁊ ad attrahēdū ſōnū ſirup⁹
⁊ remouet vigilias ⁊ ē vt ponat ex corticib⁹ radicū
eius tres cuatuz in metrolijs vini dulcis ⁊ bibunt ex
co itres ammalias. Et q̄nq; decoquūt cortices etiam i
vino donec aſſumat vinū fortitudiēz ei⁹ ⁊ admiſtrat
ex eo ad hoc vt faciat ſubet pl⁹. ⁊ ad hoc vt dormi-
re facit min⁹. Et q̄dā medicoꝝ faciūt vicatē eo ſedē
in aq̄ vehementē ſſa donec ſanet. Et exiſtio q̄ intētō
in hoc ē aggregatio caſtitatis. Membra oculi.
Eius lachryma i medicinis oculi ſedat dolorē ſup-
flui ⁊ fit ex folijs ei⁹ ēt emplm. Membra nutri.
Sumit ex lachryma ℥ eius .i. cū melicrato. ⁊ vo-
mitu educit cholā ⁊ phlegma ſicut helleborus.
Mēbra expulſionis. Supponitur medictas auul⁹
ex lachryma eius ⁊ puocat ⁊ extrahit fetū. Et ſemē
mādragore mūdificat matricē q̄n bibit. ⁊ ſi miſceat
cū furfure qd̄ ignis non tetigit ⁊ ſupponat ipm̄ mu
lier abſcindet fluxū matricis. Lac mādragore ſol-
uendo educit phlegma ⁊ cholam. Cū eni q̄s pu
er mādragorā errando aſſumit accidūt ei vomitus
⁊ ſolutio ventris ⁊ fortaſſe morit. Venena. Cum
melle ⁊ oleo ponit ſup puncturas. Et dixerūt q̄ ꝓpe
ſpecies q̄ videt habere folia alba. veruntn̄ folia eius
ꝑua ſūt bezahar vue lupine ꝑuinoſe: ⁊ illā q̄ ex ea ꝑ
niciosa eſt antecedūt accidēta ſſocationis matricis ⁊
rubedo faciei ⁊ exitus oculoꝝ ⁊ tumor faciei ēt ac ſi
eſſet ebrius. Cuius q̄dem cura ſunt butiꝝ ⁊ mel ⁊
vomitus.

De eo quo aurꝝ adheret. Capitulū. cclxix.

D quo aurꝝ adheret quid ē. Hoc nomē cō-
uenit ammoniaco de quo iā nos locuti ſu-
mus. Et q̄nq; cōuenit cuidaz rei que fit ex
vrina infātū mota in mortario ereo cū aceto in ſole
donec coagulet. Et q̄nq; eſt ex minera. generat eniz
ex materia ex vapore ⁊ reſoluit in aq̄ calida. deīn co
agulat. Et hoc eſt illud de quo nūc loquimur. Ele-
ctio. Ciez mūdū ⁊ ꝓpe tertiū: ⁊ artificiale eſt for-
tius ⁊ ſubtili⁹ deīn minerale aduſtum. Natura.
Calidūz eſt valde. Opationes ⁊ ꝓꝑetates. Eſt
abſterſiuū ꝯſtrictiuū calefactiuū putrefactiuū ſubti-
liatiuū mordicatiuū paꝝ reſolutiuū cū fortitudine ⁊
eius reſolō ē vehementior mordicatione ei⁹: ⁊ ſimi
lit ei⁹ deſiccatio. Et ipm diſſoluit abſq; mordicatōe
plūima: ⁊ qd̄ de eo ē artificiale ē vehemētius exſiccatio
nis ⁊ minoris mordicationis ꝑꝑ ſubtilitatē ſuā ad-
ditam. Cūq; minerale adurit augmentat ei⁹ ſubti-
litas: ⁊ eſt perueniens ad ſūmū in his capitulis.
Vulnera ⁊ vlcera. Eliquat carnē: ⁊ eſt medicamē
optimū vlceribus difficil' cōſolidationiſ. Membra
nutrimēti. Eſt deſiccatiuū conſtrictiuuz.

De Junipero. Capitulum. cclxx.

t Juniperus quid eſt. Eſt cypſſus ſilueſtris
⁊ eius q̄dem: alia eſt ꝑuatalia magna. Et
arbor multiplicat in terris romanorū ⁊ in
occidente ⁊ aſſumūt ex ea ligna ad fabricas magnas
Natura. Eſt clinans ad caliditatē ⁊ ſiccitatez.

⁊ ſemen eius calidiſſimum in primo ſiccum in ſcdo.
Operationes ⁊ proprietates. Eſt calefactiuū ꝯ
ſtrictiua carminatiua: ⁊ in fructu ei⁹ cū hoc ē ſti pticitas
⁊ nō ē ſtipticitas i reliqs partib⁹ arboris ei⁹. Juua
menta iuncturaꝝ. Eſt bona attritioni lacertorū.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eſt bona dolo
ribus pectoris ⁊ tuſſi. Membra nutrimenti.
Mundificat ⁊ aperit opilationes in eis. ⁊ eſt bona
ſtomacho bibita ⁊ ad inflationem in ipſo. Mem
bra expulſionis. Prouocat ambo ⁊ eſt bona ſuf
focationi matricis ⁊ doloribus eius. Venena.
Expellit nocumentum puncture vermium veneno
ſoꝝ ⁊ ſuffumigatio ex qualibet eaꝝ ⁊ ex qualibet par
te arboris eius facta effugat vermes venenoſos.

De Jujubis. Capitulum. cclxxi.

j Jujube. Electio. Meliores ſunt maio
res eaꝝ. Natura. Frigide ſunt in pri-
mo equales in ſiccitate ⁊ humiditate: ⁊ ſūt
declināntes parꝝ ad humiditatem. Operationes ⁊
ꝓprietates. Confert acuitati ſanguinis calidi et ex
iſtimo q̄ illud eſt ꝓpterea q̄ ingroſſant ſanguinem
⁊ viſcoſum faciūt ipm. ⁊ illoꝝ exiſtimatio qui putāt
q̄ ipſe clarificent ſanguinē ⁊ lauent eum ē exiſtima-
tio corrupta ad quam ego non declino: ⁊ nutrimen
tum eaꝝ ⁊ digeſtio ſunt difficilia. ⁊ ſumo quidem i eis
bonus eſt ille quem dixit Gal. Non reperi iujubas
in conſeruanda ſanitate ⁊ remouēda egritudine ali-
quid operantes. ſed reperi eas difficilis digeſtioniſ
⁊ pauci nutrimenti. Membra anhelitus ⁊ pecto-
ris. Confert pectori ⁊ pulmoni. Membra nutri
menti. Sunt male ſtomacho difficilis digeſtiōis.
Membra expulſionis: Exiſtimant quidem q̄
conferunt dolori renum ⁊ veſice.

De Interfectore adib. Capitulū. cclxxij.

i Interfector adib. Operationes ⁊ ꝓpri
etates. Virtus eius eſt virtus ſtrangula-
toris leopardi niſi quia eius proprietas ē
in abidem.

De Interfectore canis. Capitulū. cclxxiij.

i Interfector canis. Membra capitis.
Facit accidere fluxum ſanguinis narium.
Membra anhelitus et pectoris. Facit
accidere ſputum ſanguinis. Venena. Interficit
canes velocit ⁊ facit euenire in hominibus fluxū ſan-
guinis nariū ⁊ ſputum ſanguinis.

Capitulum de littera K.

De Karabe. Capitulū. cclxxiiij.

k Karabe quid eſt. Gūma ſicut ſandaraca
tendens ad citrinitatem ⁊ albedinez ⁊ per
nietatem ⁊ quandoq; declinat ad rubedi-
nem que attrahit paleas ⁊ fra cturas plantaꝝ ad ſe ⁊
⁊ propter hoc nominatur karabe. i. rapiens paleas
perſice. Et ipſa quidē compoſita. eſt ex aqueitate te
pida ⁊ terreitate ſani ſubtilitatis: ⁊ eſt gūma arboris
que dicit nux romana que eſt compoſita ex terreita
te ſubtili ⁊ aqueitate ſicca. Natura. Eſt calida pa
rumper ſicca in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates.
Eſt reſtrictiua ⁊ ꝓpie ſanguinis cuiuſcūq; loci

fuerit ⁊ eius virtus eſt ſimilis virtuti floris ſue arbo
ris ſcz floris paucio: ſed eo ē frigidior. Apoſtema-
ta ⁊ bothor. Dixerunt quidam q̄ ſuſpendatur ſu
per apoſtemata calida ⁊ confert eis. Mēbra capi
tis. Retinet fluxum ſanguinis nariū ⁊ deſcendēs
ris a capite ad pulmonē. Mēbra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Karabe confert tremori cordis cum bibit
ex eo mediētas aur. cum aqua frigida: ⁊ prohibet
ſputum ſanguinis valde. Mēbra nutrimenti.
Retinet vomitum ⁊ prohibet materias malas a ſto
macho: ⁊ cum maſtice confortat ſtomachū. Mē
bra expulſionis. Retinet fluxum ſanguinis ex ma
trice ⁊ ano ⁊ fluxum ventris ⁊ confert tenaſmoni.

De karmezik Ca. cclxxv.

k Karmezik q̄d ē. Eſt fruct⁹ tamariſci de quo
iam locuti ſumus in capl'o de tamariſco
Natura. Eſt frigidus in primo: ſiccus
in ſecundo.

De kuſcle Ca. cclxxvi.

k Kuſcle quid ē. Eſt lignuz ſicut rubea quod
nigredo cooperit. Natura. Eſt cali-
dum ⁊ humidū in terminis pmi. Opa
tiōes ⁊ ꝓꝑetates. Eſt glutinatiuum ⁊ frangit vir-
tutem medicinarum acutarum ſicut gūmi. Deco
ratio. Eſt impinguatiuum.

De kemelio Ca. cclxxvij.

k Kemeliuz quid ē. Eſt ſpēs mezerion nigra
mortifera: ⁊ ē eciā notum nomine hameli-
um. Et nos quidem iam diximus ipſum
in capitulo de ha.

De kebikengi Ca. cclxxviij.

k Kebikengi quid ē. Eius ſpēs ſūt q̄tuor di-
xit Dia. Una ſpēs eius ē cuius folia ſunt ſi
milia folijs coriandri: ſed ſunt latiora ⁊ fo-
lijs eius ad albedinem declinantia. ⁊ flos eius ē ci-
trinus: ⁊ q̄nq; ē purpureus cuius lōgitudo perue
nit vſq; ad duos cubitos: ⁊ eius radix ē non groſ-
ſa: ⁊ ipſi⁹ radix ē alba: ⁊ habet virgulta ſimilia vir-
gultis hellebori: ⁊ oritur in ripis curſus aquarum:
⁊ eſt ſpēs eius alia fortius cinericia q̄ illa: longiorē
habēs radicem: folia habēs regulas que nominatur
lupin⁹ ſilueſtris: ⁊ ē alia parua valde aurei coloris.
⁊ quarta ē ſilis tertie: veruntamen flos eius ē albus
lacteus. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in tertio.
Operatiōes ⁊ ꝓꝑetates. Oēs ſūt calide acute vl
ceratiue abſterſiue excoriatiue mordicatiue cutis fa
cientis pruritum. Decoratio. Folia ⁊ ſtipites ei⁹
anteq̄ deſiccent eradicāt albaras ⁊ albedinem vn-
guium. Apoſtemata ⁊ bothor. Eradicat ſcabiē
⁊ ſanat verrucas ⁊ que ſūt vt claui ⁊ glandulas pen-
dentes quib⁹ nocet frig⁹. Vulnera ⁊ vlcera. De
coquit ⁊ embrocatur ſaſat cum aqua eius tepida ⁊
confert. Mēbra oculi. Eius radices ſunt exſic
cantes ſternutationib⁹ fortibus: ⁊ qd̄ ex eis tritum
ē confert percuſſionibus dentium.

De kekengi Ca. cclxxix.

k Kekengi quid ē. Virtus eius ē ꝓxima virtu
ti vue lupine: ⁊ ꝓpe virtus foliorum eius.
Natura. Eſt frigida ⁊ ſicca ſſ' ſecūdū plurimū.
Vulnera ⁊ vlcera. Duo ſucco cōſeruat vlcera
⁊ decidit durities fiſtularum ⁊ vlcera auris antiqua.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert aſmati
⁊ inflationi ⁊ difficultati anhelitus. Membra nu
trimenti. Confert icterisie. Mēbra expulſiōis.
Confert vlceribus viarum vrine.

De kankezred Ca. cclxxx.

k Kankezred quid ē. Eſt gūma alcozol. ⁊ iā
dictum ē de eo qd̄ eſt kurket. Natura.
Eſt calidum ⁊ ſiccum in ſecundo.

De kuſſberkuſti Ca. cclxxxi.

k Kuſſberkuſti q̄d ē. Eſt ſilis folijs inuolutis
adinuicē quoꝝ numerus ſm plurimū eſt
v. ⁊ inuoluūtur ſup radicem vnā: ⁊ ei⁹ co-
lor ad nigredinem declinat ⁊ citrinitatem: ⁊ nō ha-
bet plūm ſaporem: ⁊ dixerūt quidaz q̄ ē albarſekar
Alij vero dixerunt q̄ virtus eius eſt ſicut virtus al-
barſekar ⁊ hoc eſt ſanius. Natura. Eſt calidus
⁊ ſiccus in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates.
Eſt ſubtilis.

De kildaru Ca. cclxxxij.

k Kildaru quid eſt. Eſt alarazi. ⁊ nos quidē
loquemur de ipſo in ſequentibus in capi-
tulo de ſin.

De kemeſcir Ca. cclxxxiij.

k Kemeſcir q̄d ē. Eſt i diſpoſitōib⁹ alicuiꝰ rizi
ipm ē fortius plurimuz: Natura. Eſt
calidū ⁊ ſiccū in tertio ꝺnole. Operatio
nes ⁊ proprietates. Eſt liquefactiuū reſolutiuum
Membra expulſiōis. Prouocat vrinā ⁊ men
ſtrua: ⁊ eijcit fetū virtuoſe: ⁊ virt⁹ ei⁹ i hoc ꝯparē nō
hz: ⁊ neq; hz ꝯparē ſoluēdo aquoſitatē.

De komidenē Ca. cclxxxiiij.

k Komidenen quid ē. Eſt granum qd̄ me-
dici laudāt. Mēbra expulſiōis. Pro-
uocat vrinā ⁊ mēſtrua ⁊ calefacit vuluam
valde ⁊ ſoluit ſaniem ⁊ aquam.

De kruzanguen Ca. cclxxxv.

k Kuzanguen quid ē. Eſt nomē herbe ⁊ exi
ſtimo q̄ kruzanguen ē lingua bouis per-
ſice. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
Proprietas ei⁹ ē letificare ⁊ triſticiā remouere.

De karon Ca. cclxxxvi.

k Karon quid ē. Eſt lignū indum cui⁹ allatio
ad terrā nr̄az multiplicat. nō ergo ꝯlōgat
q̄n ſit almugat indū. Juuamēta iunctu
rarū. Eſt magni iuuamenti in negotio fracture et
torſionis ⁊ diſlocationis.

De kalia Ca. cclxxxvij.

k Kali. Natura. Semen ⁊ radix ei⁹ cale
factiua ſūt. Et ſemen ipſi⁹ eſt calefactiuū et
exſiccatiuū in ſcdo. Opatiōes ⁊ ꝓꝑeta-
tes. Expellit ventoſitates ⁊ aperit. Membra nu-
trimenti. Eſt maturatiuū digeſtiuū reſolutiuū vē
toſitatis ꝓcipue in ſtomacho ⁊ ꝯfortat ipm. Mē
bra expulſionis. Pōdus. ʒ. i. ex eo ſolōne educit
humidi ⁊ aſcarides ⁊ puocat menſtrua ꝺnole. i. ſemē

nus. Venena. Cōfert pūcture vermiū veneno-ſorū.

De kuzhenden Ca.cccLxxxviij.

Azkenden qd ē. Eſt res lenis ſicut albu-
k naſ lutea: ⁊ in rakia noiaſ ſtercꝰ colūbarū
⁊ in baldach: ⁊ i egypto noiaſ kenden.

Electio. Que ex ea melior ē barbarica ē: ſcd̄ rakia eſt debiſ. Natura. Eſt calida ⁊ hūida i pmo: et dicit ꝙ īfrigidat parūper: ſ; nō eſt firmatū. Operationes ⁊ ꝓprietates. Exſiccat ⁊ in ipſa ē extiſio ⁊ dixer̄t qdam ꝙ ipſa incidit ſāguinē: ⁊ ex ꝓprietatibus qdam eiꝰ ē ꝙ aſſumātur .x. lib. mellis: ⁊ .xx. lib. aque ⁊ iniicie ex ea ⁊ cōmiſcetur bene ⁊ cooperitur vas ⁊ fit vinū ſtatim. Decoratio. Impinguat. Mēbra expulſionis. Augmentum efficit ſ coitu.

De kebenzkeleuz Ca.cccLxxxix.

Ebenzkelenz qd ē. Quiddā ē de gnē tube
k rū ſolidū adunatū in magnitudine teſticu
li. veritūr ē verucatū hn̄s verucas ꝓſtidas qđ naſcit in arena ſicut naſcūtur tubera ⁊ fungi ſua ue valde quod in noſtra terra multiplicat in locis que ſūt vltra flumū: ⁊ in corazeni etiā: ⁊ nos qdem non audiuimus ab aliquo vnquā ꝙ tantū inferat nocumentum quātum fungi ⁊ tubera. Cumq; ipſorum ſapor tuberū ſapori comparatur eſt parūper declinans ad dulcedinem. Natura. Habet frigiditatem maiorē frigiditate reliquorum tuberum ⁊ fungorum: ⁊ neq; ē vacuum ab humiditate extranea cum ſiccitate ſubſtantie. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt extinguens groſſum.

De kerſe aromatica Ca.cccxc.

Erſe aromaticū quid ē. Eſt cortex groſſus
k colorē hn̄s purpureū qđ hꝫ ſaporē gario-
fili abſq; dulcedine cinamomi quāuis ſit dulcius ꝙ gariofilus: ⁊ ē debilius in operationibꝰ ſuis ꝙ gariofilus. Natura. Eſt calidum ⁊ ſiccū in ſecūdo.

De kerſe cinamomi Ca.cccxci.

Erſe cinamomi qd ē. Dicit ꝙ eſt de cina-
k momo. ⁊ dicit ꝙ eſt alterius generis. ⁊ ipſū
qdem eſt durum ſicut cinamomū: de ipſo
ſit eſt quoddā qđ nō durēſcit: ⁊ de ipſo qđ ē lineatū. ⁊ aliud ē album frangibile velociter: ⁊ ipſum quidem cinamomum ē debilius: ⁊ dictum eſt de ipſo in capitulo cinamomi.

De keiken Ca.cccxcij.

Eiken quid ē. Eſt gūma horribilis ſapo-
k ris ⁊ aſportatur de regiōe occidētis ⁊ exi-
ſtimauerūt qdam ꝙ eſt ſandaraca: ſ; nō ē firmū: ⁊ quidā qdem ſuffumigat ex eo cū myrrha ⁊ ſtigia. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipm ē nutrimentū paruū. Decoratio. Mūdificat vlcerū veſtigia velociter: ⁊ in ipſa ē extenuatiua virtus qū quaq; die bibūtur de ea tres quarte. ʒ.i. cū oxymelle aut aqua. Membra capitis. Nihil equiparat ei in remouēdo dolorē dentiū ⁊ ſaniem gingiue. Mēbra oculi. Acuit viſum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert aſmati cum melle ⁊ viuni ex lactitea. Mēbra nutrimēti. Qui de eo bibit tribus diebꝰ cū oxymelle extenuat ſplenem valde. Mēbra expulſionis. Prouocat menſtrua cū aqua mellis.

De kotto Ca.cccxciij.

Ottum. Natura. Semen eiꝰ ē calefa-
k ciuū lenitiuū. Membra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Grana eiꝰ ſūt bona pectori ⁊ tuſſi. Mēbra expulſionis. Semina eiꝰ ſūt lenitiua vētris: ⁊ ſuccꝰ folior̄ eiꝰ ꝯfert ſolutioni puerorū.

De kecid Ca.cccxciiij.

Ecid qd ē. De gūma eius dictū eſt i capitulo
k de ketitꝰ qdem gūma ē dragagantum.
Natura. Eſt frigidum ⁊ ſiccum.

De kali Ca.cccxcv.

Ali. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt cali-
k dū aduſtiuū abſterſiuū corroſiuū fortꝰ ꝙ
ſal. Decoratio. Confert morphee. Vulnera ⁊ vlcera. Confert ſcabiei ⁊ corrodit carnē additam.

De kilomea Ca.cccxcvi.

Imolea quid ē. Laminoſa ē ſicut marmor
k alba ſplēdida bona in ſapore ſuo ē canſo-
reitas: ⁊ de ipſa ē quedā que ſplēdorē non habet ⁊ ois velociter ē frangibilis. Vulnera ⁊ vlcera. Confert aduſtioni ignis ꝓpe cum aqua ⁊ aceto. Et qđ ex ea ē aduſtum ⁊ lauatum confert vlceribus difficilibus ad incarnandum.

Capitulum de litera L.

De lepore ſiluestri Ca.cccxcvij.

Epus ſiluestris quid ē. Coagulū huiꝰ le-
k poris facit oia que diximꝰ in capitulo de coa
gulis ſubtiliꝰ ⁊ meliꝰ: ⁊ meliꝰ operationis additiot. Natura. Frigidus ē ⁊ ſiccus. rectificatio ē cum melle. Electio. De eo qui in domibꝰ nutrit aduſto ſumit in potu medietas. ʒ. Decoratio. Eius ſanguis mundificat pannum. Et cinis capitis eiꝰ etiā ē medicamen bonum habēti alopitiem ⁊ ꝓpe marini. Cūq; venter leporis ſumitur ſicut eſt cum viſceribꝰ ⁊ frigendo ſuper ſartaginem aduritur. eſt medicamen originis pilorum ſuper caput cum conteritur ⁊ admiſtrat cū oleo roſaceo. Inſtrumēta iūcturar̄. Eiꝰ cerebrū aſſatum cōfert tremori accidenti ex ſucceſſione egritudinis. Mēbra capitis. Cum inungitur gingiue infantis ex cerebro ipſius ꝓprietate que ē in ipſo velociter exeūt dentes: ⁊ facile exeunt ſine dolore. ⁊ ſimiliter cum ſoluitur cum butyro veteri aut recenti aut melle. ⁊ cum bibitur eius coagulum cum aceto confert epilepſie. Mēbra nutrimēti. Mundificat ſtomachum. Mēbra expulſionis. Coagulū eius cum bibitur tribus diebus cū aceto poſt purgationem menſtruor̄ prohibet impregnationē: ⁊ mūdificat hūiditatē currētem ex matrice. Et ſanguis quidem leporis frixus confert dyſenterie ⁊ apoſtemati inteſtinorū ⁊ ſolutioni antique. Venena. Coagulum leporis cum aceto eſt tyriaca ⁊ bezahar venenis: ⁊ ſanguis leporis frixus aufert venenum ſanguine armene.

De locuſtis Ca.cccxcviij.

Darſte. Electio. Ex eis ſunt meliores
l groſſe que alas non habent. Decoratio
Pedes earū eradicāt verrucas ſm ꝙ dicit. Membra nutrimenti. Sumūt ex rotūdis earū .xij. grana. ⁊ abiiciunt capita ⁊ extremitates earū. ⁊ ponūt cū eis parū myrti ſicce. ⁊ bibunt ꝓpter hydropiſim ſic ſunt. Membra expulſio. Conferunt guttatione vrine. ⁊ quādo cū eis fit ſuffumigatio ꝯferūt difficultati eius. ⁊ ꝓpue in mulieribꝰ ⁊ fit cū eis euaporatio hemorroidibꝰ. Venena. Groſſe que alas ñ habēt aſſant ⁊ comedunt ꝓpter pūcturā ſcorpionis.

De lepore marino. Capitulum.cccxcix.

Epus marinus qd eſt. Eſt animal oſtraciū
l luteū declināſ ad rubedinē aliquātulam
in ſuꝑiores cuius ſunt quedā ſimilia folijs alkermes. Decoratio. Eius ſāguis eſt calidus mundificans morpheā ⁊ pannū. Et eius caput aduſtum generat pilos in alopitia ꝓpe cum adipe vrſi ⁊ myrria valde. Cum ergo ex eo fit emplaſtrum ſicut eſt abradit pilos. Membra oculi. Abſtergit viſū more emplaſtri ſuppoſiti. ⁊ ſicut collyriū. Venena. Numerat inter venenoſas medicinas q̄ interficit cū vlceratione pulmonis.

De longo pipere. Capitulum.cccc.

Ongū piper quid eſt. Res que ſicut digiti in
l figura floris ſalicis qui cecidit. ſ; ipſm ē minus ⁊ eſt durū ſolidum. ⁊ ſapor eius in acuitate proximus eſt ſapori piperis ⁊ eſt primus fructꝰ piperis. qua propter eſt humidus ⁊ comedit ⁊ nō mōdicat in primis guſtum. Electio. Bonū eſt illud quod non eſt fractū ⁊ non diſſoluit in aqua tepida etiam ſi in ipſa remaneat tota die. ⁊ eſt ſimile piperi in ſapore ſuo. Natura. Calidum eſt in tertio ſiccū in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt reſolutiuū ⁊ remouet egritudines frigidas. Membra oculi. Cum aqua epatis caprini aſſati confert panno oculi. Membra nutrimenti. Digerit ⁊ facit appetitum ⁊ confortat ſtomachum. Membra expulſionis. In ſpermate facit augmentum ⁊ valet ut zinziber.

De Licio. Capitulum.ccccj.

Licium quid eſt. Magis vincens ſm exi-
l ſtimationē ē qđ indum eſt. ⁊ eſt ſuccus al
phelu zaharagi ⁊ falſificat ita ꝙ latet ꝓbos medicos. ⁊ illud fit cū ſucco alzerele. coquit enim in aqua donec coaguleſ ⁊ virtus eius eſt ꝓpinqua ſubſtantie ignee ſubtili ⁊ terree frigide. Qđ aūt de mecha eſt. eſt res artificialis. Electio. Indū eſt fortius ꝙ illud de mecha in re capillorū ⁊ confortatiōe eorū ⁊ illud de mecha in apoſtematibus eſt fortius. Natura. Eſt temperatum in caliditate ⁊ frigiditate ⁊ ſiccū in ſcdo. Opationes ⁊ ꝓprietates.

In indo eſt reſolutio ⁊ ſtipticitas parua. ⁊ cōfert omni fluxui ſāguinis. ⁊ eius reſolutio eſt plurima ſtipticitate ipſius ⁊ eſt in ſcdo in reſolutione. ⁊ eſt ſtipticitas eius minor exſiccatione ipſius ⁊ in ipſo eſt virtus ſubtilis. Decoratio. Rubificat capillos ⁊ confortat os ⁊ ꝓprie indum ⁊ ſanat pānū ⁊ confert omne licitū panaritio. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus fluxis ⁊ formice. Vulnera ⁊ vlcera. Confert vero vlceribus fraudulentis. Inſtrumenta iuncturar̄. Conſtringit hec membra.

Membra capitis. Induꝫ confert fluxui ſanie ab aure ⁊ vlceribus eius ⁊ cū eo tangit palatū ꝓpter alcola ⁊ ſanat ⁊ vlcera gingiue. ⁊ egritudines eiꝰ curat. Membra oculi. Cōfert opthalmie ⁊ abſtergit corneā ⁊ remouet pannū eius ⁊ ſanat ſcabiē oculi. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Induꝫ in potu dat ad ſputum ſanguinis ⁊ ad tuſſim. Mēbra nutrimenti. Bibit induꝫ ⁊ ꝓhibet ictericiā nigrā ⁊ ſplenem. ⁊ ſimiliter licium. ⁊ ipſius arbor operat illud ⁊ confert fluxui ſtomatico. Membra expulſiōis.

Confert fiſſure ani ⁊ bibit aut ſupponit ſolutione antique. ⁊ ei que eſt ex debilitate ſtomachi ⁊ dyſenterie. ⁊ prouocat menſtrua ⁊ eius fructus recens ſoluēdo educit phlegma aquoſum ⁊ cōfert vlceribꝰ ani. ⁊ prohibet ſciaticam ⁊ confert hemorroidibus.

Venena. Eius fructus confert pnitioſis. ⁊ indū dat in potu ad morſū canis rabioſi. Permutatio. Loco eius ſeluzaharagi equale pondus. Et aggregatis ſaufel ⁊ ſandalo equale pōdus ipſius.

De Lacerto. Capitulum.ccccij.

Acertus quid eſt. Eſt alhab ⁊ eius natura
l vicina eſt nature ſtellionis. ſ; eſt meliꝰ ſtel
lione ꝓpter illud quo nutritur. Membra oculi. Eius ſtercus albugini ⁊ pruritui confert et acuit viſum.

De Limacia. Capitulum.ccccij.

Imacia quid eſt. eſt ex ſūma oſtracor̄:
l Operationes ⁊ ꝓprietates. Extinguit ſā
guinem. Membra oculi. Eius ſtercus aduſtum confert vlceribus oculi.

De Lapide iudaico. Capitulum.cccciiij.

Apis iudaicus quid eſt. Eſt lapis ſicut
l nux paruus ad longitudinem paucam de-
clinans proximus figure amigdale aut dactile quem ſecant linee in ſuis extremitatibus. ⁊ linee alie latitudinales et equidiſtantes quare ſe ſecant et remanent ex eis ſicut ſquame parue lucide. Membra nutrimenti. Debilitat ſtomachum ⁊ non conuenit ei ⁊ deiicit appetitum. Membra expulſiōis.

Confert lapidi renum ⁊ extrahit ipſm. ⁊ potio eiꝰ ſit decem aualiſat cum aqua calida. ⁊ dixerunt qdā ꝙ ipſe confert lapidi veſice. ſ; non eſt ita. ⁊ ipſe eſt ex eis que abſcindunt ſanguinem ani.

De Lapide veſice. Capitulum.ccccv.

Apis veſice. Membra expulſionis.
l Dicit ꝙ ipſe frangit lapidem renum ⁊ veſi-
ce. Gal. vero dixit ꝙ nihil horū eſt.

De Lapide ſpōgie. Capitulum.ccccvi.

Apis ſpongie quid eſt. Eſt lapis inuentus
l in corpore ſpongie. Membra expulſio-
nis. Frangit lapidem renum.

De Lapide lacteo. Capitulum.ccccvij.

Apis lacteus quid eſt. Cum iſte lapis frica

tur cum aqua egreditur ex eo quoddam quod eſt ſi
cut lac. hic quidem lapis eſt cinericij coloris dulcis
ſaporis. et terit cum aqua et ſeruat quod reſoluet ex
eo in pyxide plumbi. Natura. Eſt temperatus.
Apoſtemata et bothor. Confert initio apoſte-
matum calidorum. ſed non peruenit ad hoc ut tale iuua
mentum conferat apud ſtatum ipſorum quo conſequa
tur ſanitas. Membra oculi. Ex fricatione eius
cum aqua fit alcohol. et prohibet curſum ſuperfluitatum
ad oculum. et ulcera accidentia in ipſo.

De Lapide molari. Capitulum.ccccviij.

Apis molaris. Apoſtemata et bothor.
Uapor aceti ab eo prohibet fluxum ſangui-
nis et apoſtemata calida.

De Lapide in quo acuit. Capitulum.ccccix.

Apis in quo acuit. Decoratio. Frica-
tio eius ſuper mamillam et teſticulum po-
nitur ut non magnificent. Apoſtemata et
bothor. Fricatio eius bona eſt apoſtematibus
mamille calidis.

De Lapide alagi. Capitulum.ccccx.

Apis alagi. Operationes et proprietates.
Exſiccat et abſtergit et retinet ſanguinem.
Uulnera et ulcera. Prohibet fluxum ſan
guinis ex uulneribus et ulceribus.

De Lapide alkali. Capitulum.ccccxi.

Apis alkali quid eſt. Eſt lapis qui habet fricatio-
nem ſuperflue dulcedinis: verum eſt ſicut lapis lacteus
in omnibus ſuis operationibus. Natura.
In ipſo eſt caliditas quedam et habet uirtutem aſcendenti.

De lapide lune. Capitulum.ccccxij.

Apis lune quid eſt. Ipſe dicitur ſplendor lune et in
uenitur apud augmentum lune et inuenitur in terra
arabum leuis. Operationes et proprietates.
Suſpenditur ſecundum quod dicitur ſuper arborem et fructificat.
Membra capitis. Sanat epilepſiam et ſuſpenditur ſu
per epilepticum qui ſecundum terminum aſſumitur ab ea.

De lapide ſemeito. Capitulum.ccccxiij.

Apis ſemcitus quid eſt. Iſte lapis in operatio
nibus ſuis eſt ſicut hematites: ſed eſt minor.

De lapide nigrorum. Capitulum.ccccxiiij.

Apis nigrorum quid eſt. Lapis qui deſertur ex
nigris declinans ad citrinitatem fricatur et egre
ditur ex eo fricatio mordicans linguam ſimili
lacti. Membra oculi. Mundificat pannum oculi
cum non eſt cum apoſtemate et opthalmia: et confert veſtigijs ul
cerum in eo et eradicat ungulam lenem.

De lapide afrogion. Capitulum.ccccxv.

Apis afrogion. Operationes et proprietates.
Exſiccat cum ſtipticitate et mordicatione et reſo
lutione. De lapide ſerpentis. Ca.ccccxvi.
Apis ſerpentis. Membra expul. Dicitur
quod ipſe frangit lapidem in veſica. ſed Gal. negat
illud. Uenena. Dicitur quod ipſe confert ſua
ſuppoſitione morſui ſerpentis. Inquit Gal. Retulit illud
quidam homo verax.

De lapide qui extinguitur in oleo.
Capitulum.ccccxvij.

Apis qui extinguitur in oleo. Operationes et pro-
prietates. Lapis iſte extinguitur oleo et inflatur
aqua. Uenena. Ex lapide iſto fugiunt
vermes venenoſi.

De lapide ancſch. Capitulum.ccccxviij.

Apis ancſch. Membra nutrim. Eſt iuua
tiuus ſtomacho valde. Et Gal. quidem dixit quod quando fit ex
eo ſuſpenſorium equidiſtans ſtomacho et ſuſpenditur
confert meri et ſtomacho. De lapide alcſckiſa
Capitulum.ccccxix.

Apis alcſckiſa. Membra pectoris. Con
fert apoſtematibus et ulceribus que ſunt in uua valde.

De lapide armeno. Capitulum.ccccxx.

Apis armenus quid eſt. In ipſo eſt aliquantulum
azuli coloris. ſi non eſt in colore azuli et non eſt
in eius ſoliditate. ſed eſt in eo arenoſitas quedam
et quandoque utuntur eo tinctores et pictores loco azuli et eſt leis
tactus. Membra nutri. Eſt malus ſtomacho et il
le qui eſt ablatus non facit nauſeam. et in diſpoſitionibus eſt malus
ſtomacho. Membra expul. Soluendo educit me
lancholiam fortius quam lapis azuli. et iam contenti ſunt eo et
dimittunt helleborum nigrum propter illud quod inueniunt in eo
ad egritudines melancholicas.

De luto ſigillato. Capitulum.ccccxxi.

Utum ſigillatum quid eſt. Hoc lutum affertur de ter
mino rubeo qui nominatur lacuna: et non nominatur
lacuna niſi quia ipſa eſt terra plana profunda in
qua non eſt herba omnino neque lapis. Et iam retulit mihi
quidam probus ore qui vidit eam. hoc autem lutum dicitur lutum
diuinum. Et illud ideo. quoniam primus qui ipſum accepit fu
it mulier diuina in diebus. ſ. preteritis. et ipſum quidem di
citur magra diuina. quoniam ipſa vero eſt magra quam di
uina que nominabatur bartamiſe accipiebat et ad ciuitatem
deferebat et ponebat in aqua et fiebat ſicut puls et di
mittebat ipſum poſt motionem fortem quieſcere donec
reſidebat et effundebat ab ea illam aquam et accipiebat
rem groſſam et proijciebat eam et utebatur quod ex ea
pingue erat et viſcoſum. et faciebat ex eo lutum ſicut ce
ra. Apud. Dia. vero eſt lutum ſpelunce illius loci con
fectum cum ſanguine hyrcorum. et ipſum quidem quando-
que adulteratur ita ut penitus non cognoſcatur. Electio.
Melius eſt illud quod non habet odorem niſi odo
rem aluminis et retinet ſanguinem cum currit ex ore et an
nectetur lingue et pendet ex ea. Operationes et
proprietates. Inquit. Paulus. Non eſt medici
na magis abſcindens ſanguinem quam ipſum. et eſt forti
us quam lutum ſeminis ita quod membra non tollerant for
titudinem eius cum habent apoſtema calidum pro
pter teneritatem: immo ſentiunt ex eo aſperitatem quandam
et eſt infrigidatiuum glutinoſum. Apoſtema. et bo
thor. Confert in principio apoſtematum calidorum.
Uulnera et ulcera. Conſolidat vulnera recen
tia et ulcera difficilia et prohibet ulcerationem aduſti
onis et ſanat ulcerationem eius. Inſtrumenta
iuncturarum. Conſeruat membra apud caſum
et reſtaurat et prohibet effuſionem materierum ad ma
nus et pedes et prohibet corroſionem. Membra
capitis. Prohibet catarrum et prohibet curſum oris

et gingiue. Membra anhelitus et pectoris. Con
ſeruat viſcera apud caſum et confert extenuationi. et etiam
ſputo ſanguinis propterea quod exſiccat ulcus pulmo
nis. Membra expulſionis. Confert raſure inteſti
norum maligne bibitum et cliſterizatum: et proprie
poſt cliſterizationem cum hydromelle decoctum ad pu
ritatem: deinde aqua ſalis. Uenena. Reſiſtit ve
nenis et morſibus bibitum cum vino: et linitum cum ace
to. Et quod ex eo purum eſt cum bibitur non ceſſat
facere nauſeam: et facit venenum vomitu exire. et pro
prie cum ante ipſum bibitur. Inquit Gal. medica-
men gargariſmatis facit ex eo expertus ſum in le
pore marino et cantaridibus. et inueni ipſum vomi
tu educens ea ſtatim. Et iam quidem expertus ſui
ipſum in morſu canis rabioſi cum vino et liniui ipſum
ſuper morſum vipere cum aceto: et poſui ſuper ipſum
poſt linimentum folia ſcordeon aut centauream.

De luto abſolute Ca.ccccxxij.

Utum abſolute. Natura. Lutum omne
infrigidatiuum eſt. Operationes et pro-
prietates. Eſt deſiccatiuum abſterſiuum. et
lutum quidem calidum terre ſolaris eſt deſiccatiuum
corporum laxorum abſque mordicatione propter ſuam
glutinoſitatem: et cum ei non admiſcetur niſi adu
ſtum quod eſt ſicut teſte et parietes aduſti in ſole tunc
in ipſo eſt virtus reſolutiua: quod ſi vice alia lauetur fit
deſiccatiuum cum equalitate in caliditate et frigidi
tate ſubtile. Decoratio. Conſtringit carnem la
xam. Apoſtemata et bothor. In cerato ponitur
pter ſcrofulas et durities. Membra nutrimenti.
Ex luto terre ſolaris liniuntur hydropici et ſpleneti
ci et iuuantur manifeſte et ſanat carnem multotiens.

De luto armeno Ca.ccccxxiij.

Utum armenum quid eſt. Eſt lutum rube
um declinans ad cineritium notum et ale-
num eſt ei propinquum in operatione. Na
tura. Frigidum eſt in primo: ſiccum in ſecundo.
Operationes et proprietates. Retinet ſanguinem quo
niam eius exſiccatio eſt in ultimo. Apoſtemata et
bothor. Confert apoſtematibus peſtilentialibus
bibitum et linitum et prohibet ambulationem putre
dinis membrorum. Uulnera et ulcera. Mira
bile eſt in re vulnerum. Membra capitis. Pro
hibet catarrum et confert cola. Membra anheli
tus et pectoris. Eſt bonum ſputo ſanguinis et pthi
ſim prohibet propterea quia exſiccat ulcus pulmonis
et eſt cura ſtricture anhelitus ex catarris. Membra
expulſionis. Eſt bonum ulceribus inteſtinorum et ſo
lutioni et fluxui ſanguinis matricis. Febres Con
fert febribus ethicis et peſtilentialibus proprie. et plures
quidem iam ſanati ſunt ex peſtilentia magna propter
conſuetudinem bibendi ipſum in vino ſubtili. Et ſi bi
bitur in febre peſtilentie neceſſarium eſt ut vinum per
ducat ipſum ad cor et miſceatur vinum illud cum
aqua roſacea. De luto ſamio Ca.ccccxxiiij.

Utum ſamium quid eſt. Inquit Galie. nos
utimur eo ex hoc quod nominatur ſtella ſamia.
Ego autem dico quod hoſtuſ videtur quod illud ſit
talk: verum de talk iam dixerunt veridici quod ipſum
inuenitur in terra grecorum in inſula cypri. Ope
rationes et proprietates. Lutum ſamium dixit Gal.
eſſe ſicut ſigillatum in retentione ſanguinis et rebus
alijs: et eſt pluris acritatis quam ſigillatum. Quapropter
eſt leuius: immo eſt vehementius lenitatis: et eſt tenacius et
viſcoſius quam ſigillatum: ſed ſigillatum eſt fortius eo.
Natura. Hoc eſt viſcoſum tenax glutinatiuum
non indigens ablutione et infrigidatio eſt parua. et de
datio plurima. Apoſtemata et bothor. Pro
hibet apoſtemata calida in inceptione et bothor ve
hementius quam reliqua luta et confert apoſtematibus ma
millarum. Et ſi infundatur non ſentitur in eo aſperi
tas calefaciens ſicut ſentitur ex ſigillato. Uulnera
et ulcera. Et propter vehementiam ſue tenacitatis
non confert ulceribus aduſtionis ignis ſicut ſigilla
tum. Inſtrumenta iuncturarum. Confert in prin
cipio podagre linitum. Membra capitis. Con
fert apoſtematibus que ſunt poſt aures. Membra expul. Con
fert eruptioni ſanguinis a matrice: et egreſſioni ſan
guinis cum egeſtione.

De luto quod comeditur Ca.ccccxxv.

Utum quod comeditur. Operationes et pro
prietates. Eſt opilatiuum corruptiuum com
plexionis. verum ipſum confortat os ſtoma
chi: et delet eleuationem cibi: et cum hoc ego non di
ligo ut adminiſtretur. Et habet proprietatem in pro
hibendo vomitum. Quod autem in ipſo dicitur de
bonitate anhelitus eſt ſecundum comparationem deſide
rantium ipſum et delectantium in ipſo propter illud
quod accidit de gaudio per acquiſitionem eius quod
deſiderat.

De luto terre maſticis Ca.ccccxxvi.

Utum terre maſticis. Operationes et proprieta
tes. Eſt abſterſiuum lauatiuum generat l
uum carnis.

De luto cretico Ca.ccccxxvij.

Utum cretici. Operationes et proprieta
tes. Eſt plurime acritatis: et eſt ſimile reliquis
lutis predictis. verum eſt debilius reliquis et ab
ſtergit abſque mordicatione et debilitat leſus. Mem
bra oculi. Confert ulceribus eorum et inflationi eorum.
Membra expulſionis. Alleuiat pruritionem ſecundum quod
dicitur et conſeruat pendentes ſuſpenſum ſuper eas.

De luto kimolea Ca.ccccxxviij.

Utum kimolea. Operationes et proprie
tates. Quod de eo purum eſt plurimi exiſtit iu
uamenti: et in ipſo eſt infrigidatio et reſolo: ſed
cum lauatur deſtruitur eius reſolutio. Apoſtemata et bo
thor. Cum aceto ponitur ſuper apoſtemata que ſub ſtomacho
ſunt. Uulnera et ulcera. Prohibet initium aduſtio
nis ab ulceratione. De luto vitis Ca.ccccxxix.

Utum vitis. Operationes et proprietates.
Exſiccat non longe a mordicatione et in ipſo
eſt aliquantulum reſolutionis.

De luto magra Ca.ccccxxx.

Utum magra. Electio. Melius eſt bal
dagdium purum non permixtum brumi

declinās ad rubedinē. Et illud ē quod dicitur perſice culſara. Opationes ⁊ ꝓꝓrietates. Exiſtimauit paulus ꝙ ipſum ē in operationibus ſtipticitatis ⁊ exiccationis melius ꝙ̄ ſigillatum. Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat vlcera. Membra expulſiōis. Interficit vermes ⁊ ſorbeť ſuper oua ſorbilia ⁊ retinet naturā ⁊ confert valde.

De lacticinio Ca.cccccxxxi.

Lacticiniūꝫ quid eſt. Eſt omnis plāta q̄ hꝫ lac acutum ſolutiuū inciſiuūꝫ aduſtiuū ex eo autem famoſa ſunt ſeptem alhaſir ⁊ alſcebraꝫ ⁊ alcibe ⁊ hartanite ⁊ almenieth ena ⁊ almezerion ⁊ pentaphili qđ ē hñs folia qnq̄ʒ. oīa v̄o ſūt mortifera. Plurima v̄o intentio in eis eſt in lacte ipſoꝝ: ⁊ inueniūtur quedam lacticinioꝝ ſpēs que ſūt preter hec famoſa ſicut quedaꝫ ſpecies auricule muris. ⁊ quedam ſpēs volubilis ⁊ porulaca agreſtis ⁊ reliqua. lac autem lacticinij abſolute eſt lac alcibe ⁊ videtur ꝙ ſit illud quod nominatur tyriaca alkarnem ⁊ albuſcugi. Et dixerunt etiam ꝙ lacticinia ſūt ſeptem genera ad vltimum lacticinium quod dicitur maſculus: ⁊ nomen eius eſt karakius ⁊ poſt ipſum omnes ſunt femine: ⁊ eorum fortius eſt quod ſimilatur myrto ⁊ noīatur buraſtius: deinde eſt arboreum generatum inter lapides: deinde illud quod aſſimilatur citrolo: ⁊ nominatur caurapeſcias. i. ſcirū deinde albas littoreum qđ noīatur marinum: qm̄ naſcitur in ipſo. Et dixerunt vice alia lacticiniorum fortius ē maſculus predictus: ⁊ radix eius longior ē cubito ad rubedinem declinans plena lacte. ⁊ eius rami ſunt ſimiles ramis oliue: ſed ſunt longiores ⁊ ſtrictiores ⁊ radix mōtana: ⁊ orit̄ in altis locis aſperis montanis. Femine aūt que etiā nominatur nucalis. Planta eius ē ſicut planta herbe muris: ſed eſt maior ⁊ fortior ⁊ capita folioꝝ ſūt ſpinoſa ⁊ egrediuntur ex radice eius ſtipites longitudinem palmi habētes. ⁊ fructificat vno anno ⁊ nō fructificat alio ⁊ fructus iſte mordicatiuus ē lingue ſilis nuci ⁊ ē infertius primo in faciēdo vomitum: ⁊ origo ē origo maſculi. Marinum aūt qđ dicitur panaris ū habet ſtipites palmorū declinantes ad rubedinem prepa ratos ſup quos ſunt qnq̄ʒ aut ſex folia ſubtilia par ua longa pariſper: ⁊ eius fructus ē ſicut herbum et ſunt eius folia ſimilia folijs lini ⁊ eius capita ſūt dupla rotunda ⁊ flores ipſius albi ⁊ dixerunt hoc ē lacticinii quod dicitur almeſenis quod ē porculaca. ſed eius folia ſunt plurima: ſed ſunt ſtrictiora ⁊ vehementius rotunda ex cuius radice egrediuntur ſtipites rubei pleni lacte quorū numerus ē. iiij. aut. v. et ipſi ſtipites habent comas ſicut anetum: ⁊ in ipſis ē fructus eius: ⁊ eius origo ſunt domus deſerte circuitus ciuitatum ſm̄ plurimū. Scirum autē habet ſtipitem in menſura vnius palmi ⁊ maiorem: ⁊ ſunt folia eius ſimilia folijs cupreſſi ⁊ pini: ſed ſunt ſubtiliora ⁊ humidiora. Petroſum autē quod noīatur arboreum habet folia ſicut folia myrti parua: ⁊ ſicut folia lacticinij maſculi ⁊ ipſū ſupremū habet humida ⁊ plurimas habet comas: ⁊ hoc ē ſpecies lactici nij alia ſilis citrolo ⁊ radix eius ⁊ folia ipſius ſoluūt omnem aquoſitatē. Electio. Fortius quod ē in lacticinijs ē eorum lac: deinde ſemen: poſtea radix deinde folia: quādo dicit lac lacticinij ē lac alcibe.

Natura. Eius lac ē calidum ⁊ ſiccum in quarto. Reliqua vero ipſius ſunt in ſecundo vſq̄ʒ ad tertium. Operationes ⁊ ꝓꝓrietates. Eſt vlceratiuum interfectiuum. Cumq̄ʒ in lacunam ponitur piſces omnes eleuantur ſuper aquam. Decoratio.

Eradicat mora ⁊ verrucas ⁊ alchandiꝫ. ⁊ carnes augmentatas in lateribus vnguis. Et eius lac abradit pilos cum liniatur ex eo ⁊ ponitur in ſole: ⁊ qui naſcuntur poſt illud ſunt debiles. ⁊ cuꝫ iteratur nō naſcuntur omnino. ⁊ quandoq̄ʒ permiſcetur cum oleo ut frangatur eius malitia ⁊ adminiſtratur ad abradendum. Vulnera ⁊ vlcera. Ex eius radice cum aceto liniuntur duricies que ē in circuitu fiſtularum ⁊ reſoluit eam: ⁊ eradicat impetiginem ⁊ ē cōueniens vlceribus putridis ⁊ corroſis cuꝫ ponitur in aceto ⁊ ſcabiei melancolice igni perſico ⁊ herpeti eſtiomeno ⁊ cancrenis. Membra capitis. Eius lac diſtillatum ſuper dentem corroſum frangit ipſum ⁊ deijcit ipſum. ⁊ quandoq̄ʒ ponitur cum alkitran ut ſit magis frangens virtutem eius. ſed melius eſt ut ſanus locus ei uniatur cera: deinde diſtilletur in ipſum poſt illud lac. ⁊ quando eius radix in aceto decoquitur ⁊ ex eo os colluitur ſedatur dolor dentium. Mēbra oculi. Lac eius eradicat vngulam. Mēbra expulſionis. Eradicat hemorroidas: ⁊ ſoluit phlegma ⁊ aquoſitatem. ⁊ ſi diſtillētur ex lacte eius due gutte aut tres ſuper ficum ⁊ deſiccet ⁊ aſſumatur ſoluit ſufficienter. Et ſimiliter in ſauich ⁊ pane: ⁊ quando bibitur ⁊ ē purum tunc eſt melius ut aſſumatur in cerato aut in cera ⁊ fauo ut non vlceret os ⁊ guttur: qñq̄ʒ autem aſſumuntur ſtipites lacticinij humidi ⁊ torreſcunt ſuper concham oſtraci paulatim ⁊ teruntur ⁊ datur ex eis quātitas duorū karmet cum ſauich ⁊ effunditur deſuper aqua ⁊ bibitur: eius nāq̄ʒ ſtipites ſicci debiles valde ſunt. Et ſpeciei quidem que noīatur caruption ſtipites aſſumunt̄ ⁊ in vmbra ſiccātur de quibus cortices aſſumūtur: ⁊ accipiuntur ex eis nouem karmet ⁊ infunduntur in vino veteri die ⁊ nocte: deinde colatur ⁊ ſit tepiduꝫ: poſtea bibitur ⁊ ſoluit abſq̄ʒ impedimēto. Permutatio. Loco eius ponit̄ in euacuando aquoſitatem ⁊ phlegma triplum ponderis eiuſ deirecos ⁊ due tertie ponderis ſui.

De laudano Ca.cccccxxxij.

Laudanum quid ē. Eſt humiditas pēdēs in pilis caprarum paſcentiū ⁊ barbis earū cum paſcunt plantam que nominatur ciſus. Cadit enim ſuper eam ros ⁊ aggregat̄ in ea humiditas ⁊ ꝯmiſcetur ille ros reſudationi folio rum illius plante. Cum ergo inficiuntur eo pili caprarū ⁊ ſuſpēditur in eis aſſumitur ab eis laudanum: et illud quidem quod purum eſt ē quod pēdet in barbis earum in pilis earum qui a terra eleuati ſunt. ⁊ malum eſt quod pendet in partibus inferioribus

earū qm̄ ꝯmiſcet ipſum cū arenis ⁊ terra. Electio. Melius ē illud qđ eſt pingue ponderoſū ⁊ cabroſi boni odoris qđ ad citrinitatē declinat: ⁊ in quo nō eſt arenoſitas ⁊ reſoluitur totū in oleo: ⁊ ex quo nō remanet fex. Nigrū vero piceū eſt nō bonum.

Natura. Eſt calidū in fine primi ſiccū in ſecūdo ⁊ dixit alkanzi ꝙ ē frigidū ⁊ ſtipticū ſꝫ nō ē ita. Qđ adē ē in regionib⁹ meridionalibus ē calidi⁹.

Ope. ⁊ prop. Eſt ſubtile valde ⁊ eſt in ipſo pauca ſtipticitas: ē maturatiuū humiditatū groſſarū viſcoſarū quas cū equalitate reſoluit in quo eſt virtus attractiua ⁊ ē calefactiuū apertiuū orificioꝝ venaruꝫ ⁊ ingreditur in ſedatione doloꝝ. Decoratio.

Facit naſci pilos ⁊ inſpiſſat eos prolongat eos: ⁊ cōſeruat ꝓꝓriecū oleo myrtino ⁊ cū vino ⁊ non facit hoc niſi quoniā ipſū ē ſubtile ⁊ ꝓfundat̄ reſolutiuū ⁊ mūdificat corruptionē corrodētē carnē ⁊ attrahit humiditatem: attrahit enī materiā bonā ad pilos: verū ipſum nō valet conferre ad caluiciē cū incipit ⁊ caluitiei loꝝ cū apparet cutis ⁊ fluxui capilloꝝ. ⁊ ſi peruenit ad hoc ut ſaluet alopitiā: quoniaꝫ materia alopitie non reſoluitur niſi virtute que ē ſupra virtutē reſolutionis eius ⁊ virtute ſubtiliore magis vacua ſtipticitate eius. Vulne. ⁊ vlce. In carageniis laudanū ꝯſolidat vlcera dure ꝯſolidationis. Mēbra cap. Diſtillat̄ cū oleo ro. in aurē doloroſam ⁊ ingreditur in medicinis ſoda ⁊ pulſationis. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tuſſi. Membra expul. Reſoluit apoſtemata matricis ſuppoſitū in peſſario ⁊ extrahit fetū mortuū ⁊ ſecūdinā ſuffumigatione facta ex eo in traiectorio ⁊ cū bibit̄ cū vino antiquo cōſtringit ventrē ⁊ ꝓuocat vrinā.

De lubue. C.cccc.xxxiij.

Lubue qđ ē: Eſt arbor ſigie. Arbor lubue ē magna cuius folia ⁊ lignū ſūt ſimilia arbori cydonioꝝ ⁊ hꝫ fructū albū ſimilē galle: ⁊ in ipſo ē granū pingue. Et illud qđ ē in ipſa ē melius ex quo exprimitur oleū ⁊ cortex huius arboris ē ſtorax ſiccaꝫ ⁊ eius aqua accipit̄ cū inciditur ita ut exeat ⁊ ē mel lubue. Et illud quod egredit̄ ex granis eius dicitur ſcire gū ſtoracis ſicce: ⁊ gūma eius ē ſtorax heremitarū ⁊ ē gūma alba. Quid ē lubue ē ſtorax: ⁊ dicit̄ illa que liquida ē mel allubue ⁊ ſtorax: ⁊ ē lachryma arborū que ē ſicut cydonioꝝ. Et nos quidē iā diximus in ca. ſtoracis illud qđ diximus ⁊ nos reiteramus illū ſermonē quāuis in eo ſit iteratio: Et iā dicit̄ ꝙ ē oleum arboris alterius romane. Electio. Meliorū ſpecierū ſtoracis ē illa liquida per ſeipſā mellina gūmoſa boni odoris ꝓueniēs ad citrinitatē ⁊ nō ē nigra furfurea. Et qñq̄ʒ inuenit̄ de ea liquida ſimilis ſaniei: ⁊ qñq̄ʒ adulterat̄ cū oliuis ⁊ melle. ꝓijcit̄ enī in eis in ſole deinde exprimitur.: Natura.

Calida ē in primo ſicca in ſecūdo. Opera. ⁊ proprieta. Ineſt ei virtus maturatiua lenitiua valde calefactiua reſolutiua ⁊ eius fumus ē ſimilis fumo olibani ⁊ in ipſo ē ſtupefactio nature ⁊ eius oleum quod ex ea fit in ſecunium lenificat fortiter: ⁊ eius fumus ē ſicut fumus olibani. Apoſtem. ⁊ bothor.

Confert durities in carne ⁊ liniuntur ſuper bothor humidū ⁊ ſiccū cū oleis. Vulnera ⁊ vlcera. Liniatur ſuper ſcabiē ſiccā ⁊ humidā ⁊ ē epithima bonū ſuper eam. Inſtrumenta iuncturarū. Confortat mēbra ⁊ prohibet ſpaſmū ⁊ contractionem iuncturarū bibita ⁊ linita ⁊ ponitur in oleis lenitudinis. Mem. capi. Retinet quod ex ea humidum eſt ⁊ quod ex ea ſiccū ē catarrū ſuffumigatum ad corizaꝫ ē vtilius: ⁊ in ipſa ē virtus faciēs ſubire precipue in oleo eius. Membra anhe. ⁊ pectoris.

Confert tuſſi antique ⁊ phlegmati ⁊ dolori gutturis ⁊ clarificat vocē arteriaci cū lenitate vehementi. Mēbra nutri. Digerit. Membra expulſionis. Lenit ſubtiliter ⁊ prouocat vrinam: ⁊ ꝓuocat menſtrua cōuenienter bibita ⁊ ſuppoſita ⁊ lenit durities matricis: ⁊ ꝙ ex ea ſiccum ē ſtringit ventrē ⁊ cuꝫ ex ſtorace aut ex liquida bibitur aū. f. cū equali pondere de gūmi amigdalarū ſoluit phlā viſcoſū abſq̄ʒ impedimento. Permutatio. Loco eius ponitur equali pōdere caſtoreū ⁊ duplū eius de oleo ſiſamino.

De lacca. C.cccc.xxxiiij.

Lacca quid ē. Dixerūt quidā de quibus eſt Paulus ē hec gūma herbe ſimilis myrrhe boni odoris ⁊ oportet quidē ut adminiſtretur cū cautela. Alij vero errauerūt ⁊ dixerūt hoc ē karabe. Et dixerūt quidā ꝙ hec ē lacca. verū lacca in pleriſq̄ʒ ꝓprietatibus ē in virtute karabe.

Decoratio. Eſt extenuatiua virtute vehemēti. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Confert tremori cordis. Membra nutrimēti. Cōfert epati ⁊ cōfortat ipſum. ⁊ cōfert ictericie ⁊ hydropiſi ⁊ doloribus epatis.

De Lehibach. C.cccc.xxxv.

Lehibach quid ē: Eſt arbor rara habens roſas boni odoris parū quas apes paſcūt ⁊ videtur ꝙ ſit arbor que nominat̄ ſarrara quāuis illud non vere ſcio. Et eius quidem virtus ē ꝓportionalis praſſio: veruntamē ē debilior ipſo ⁊ ē lacticinium. Natura. Eſt calida in ſecūdo. Et dicit̄ ꝙ ē calida ⁊ ſicca uſq̄ʒ ad quartū. Operationes ⁊ ꝓꝓrietates. Cū proijcitur ex lacte eius in gurgite piſciū aliquid ſuper aquā eleuat eos. Membra nutrimenti. Facit virtuoſe vomere. Membra expulſionis. Soluēdo educit aquam.

De Luhebat barbarica. Ca.cccc.xxxvi

Luhebat barbarica quid eſt. dicit quidam ꝙ ē ſicut ē hermodactili ⁊ affertur de partibus aphrice ⁊ adulterantur cū eo hermodactili.

Natura. Calidū eſt ⁊ ſiccum in ſecundo. Membra expulſionis. Mouet coitum.

De lingua auis. C.cccc.xxxvij.

Lingua auis. Natura. Eſt calida i tertio humida in primo. Operationes et proprietates. Eſt in folijs eius conſtrictio ⁊ mundificatio ⁊ vis conſolidandi. Vulnera ⁊ vlcera.

Folia eius conſolidant ⁊ vlcera humida carne replent. Inſtrumenta iuncturarum. Contra

eius cū aceto ſup conſtrictionē lacertoꝝ poſiti con
ferunt. Membra anhe. ⁊ pec. Confert tremo
ri cordis. Mēbra expulſionis. Addit in coitu
Permutatio. Loco eius in moncād o coitum
ponitur equale pondus de nuce excorticata ⁊ pon
dus eius de tuberi rubeo.

De lingua bouis. C.cccc.xxxviij.

Lingua bouis quid ē. Herba lata habens
folia ſicut almau ⁊ cāna ei⁹ ē plana ⁊ rami
canne eius ſunt ſicut pedes locuſtarū ⁊ color eius
ē ex viridi ⁊ citrino. Electō. Oportz ut admini
ſtretur illa que ē coruſceni groſſa hās folia ſup quo
rū faciem ſunt puncta quē ſunt radices ſpinarum ⁊
piloꝝ exeuntiū ab ea. Que autē in hac terra repe
ritur ⁊ qua vtuntur medici plurimū eius ē gen⁹ al
marū: ⁊ non ē in lingua bouis ⁊ neqꝫ confert utin
namen illius eſt. Natura. Proxima ē equali
tati in calore ad caliditatē enim declinat paruū ⁊ ē i
fine primi in humiditate. ⁊ que ſicca ē ⁊ ē minoris hu
miditatis: Et dixerūt aliqui ꝙ eſt frigida ⁊ humida
in fine ſecūdi. Sed illud ē longinquū. Opera
tiones ⁊ ꝓprietates. Cinis eius que adufta ē re
mouet alcula que ſunt in infantibus ⁊ ſedat infla
tionē oris: ⁊ ſimiliter ipſamet: ſed ipſa ē debilior.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eſt lenitiua cō
fortatiua cordis bona meſie ex ſollicitudie ⁊ tremo
ri cordis in vino ⁊ diſpoſitioībus melancolicis: ⁊
quidā in potu eā tribuunt ad tremorem cordis cali
dū cū luti armeni pondere. ij. ʒ. ⁊ cōfert tuſſi ⁊ aſpe
ritati canne ⁊ ꝓprie cū coquitur cū hydromelle et
zuccaro.

De lingua arietis. Ca.cccc.xxxix.

Lingua arietis quid eſt. Eſt duoꝝ generū
ſcilicet parua ⁊ magna. Inquit Dia. ipſa
nominat plurium coſtarū. ⁊ habet ſeptē coſtas. Et
folia quidē magne maiora ſunt folijs parue ⁊ eius
ſubſtātia ē ꝯpoſita ex aqueitate ⁊ terreitate: ⁊ aquei
tate quidem infrigidat: ⁊ terreitate cōſtringit.
Elec. Earūmag lunaria eſt maior ⁊ fruct⁹ quidē
⁊ radix ſunt ꝓpinqui natura folijs. Verū ſunt ma
gis ſicci ⁊ minus frigidi. Natura. Eſt radix ei⁹
ſiccior ⁊ minus humida: ⁊ frigus eius ē minus ſtu
pefactione ipſius; ⁊ ſiccitas eius ē infra ipſius mor
dicationē: ⁊ ꝓpter illud eſt vitima ad vlcera ⁊ ē ſub
tilis: ⁊ proprie cum ſiccatur Inquit Galie. Eſt frigi
da ⁊ ſicca in tertio. Operationes ⁊ ꝓprietates.
Folia ipſius ſunt conſtrictiua repercuſſiua cum
aqueitate frigida ⁊ ꝓpter illud ſunt vincentia curſū
ſanguinis ⁊ ſiccitas eius non eſt mordicatiua: ⁊ pro
pter illud eſt iuuatiua ad conſolidanda vlcera anti
qua ⁊ recentia: ⁊ neqꝫ eſt aliqd melius ea ⁊ lea ē ap
tio propter abſterſionem que eſt in ea. Sed ⁊ radix
eius ſuſpenditur ſuper collum habentis ſcroſulas
Apoſtemata ⁊ bothor. Eſt bona apoſtema
tibus calidis ⁊ aduſtioni ignis: ⁊ formice ⁊ fere et
heriſipile ⁊ apoſtemātibus radicum auris ⁊ ſcrofu
lis. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt bōa vlceribus frau

dulentis ⁊ igni perſico ambulatiuis ⁊ vlceribus an
tiquis ⁊ vulneribus profundis ⁊ eſt ſubtilis vniuer
ſaliter in his capitulis ⁊ confert cum kimolea ⁊ ce
ruſa que ponitur ſuper heriſipilam. Inſtrumēta
iūcturarum. Fit ex ea emplaſtrum ad elephantiā
⁊ prohibet augmentum eius ⁊ ipſam decumleſcere
facit. Mēbra capitis. Confert dolori auris
ex caliditate ⁊ decoctio radicis ore ea colluto cōfert
dolori dentis ⁊ pulmentū lentium in quo ponitur
ipſa loco ſicle confert epileptie: ⁊ quando diſtilla
tur ſuccus foliorum eius in aurem illius qui dolo
rē patit auris ſedat dolorē: ⁊ qñ maſticat radix ei⁹
aut colluit os ex ſucco ipi⁹ ſedat dolorē dētiū ⁊ ſiſtit
aqua foliorū eius ſanat alcula. Membra oculi
Confert opthalmie ⁊ diſſoluuntur collyria op
thalmie cum ſucco eius ⁊ conferunt. Membra
anhelitus ⁊ pectoris. Semen eius confert ſpu
to ſanguineo ⁊ pulmentum lentium in quo poni
tur ipſe loco ſicle confert aſmati. Mēbr. nutri
mēti. Radix ⁊ ſemē ⁊ folia ipſius ſunt bona in cu
ra opilationum epatis ⁊ renum ⁊ ex ea quidem de
coquitur pulmentum lentium ⁊ ponitur ipſa loco
ſicle ⁊ confert hydropiſi. Membra expulſiōis
Confert vlceribus inteſtinoꝝ ⁊ ſolutioni aquo
ſe potus ſeminis eius ⁊ cliſterizatio cū ſucco ipſius
⁊ fluxum ſanguinis ⁊ hemorroidarūz retinet: ⁊ bi
buntur folia eius cum vino ad dolorem veſice ⁊ re
num. Febres. Dicitur ꝙ confert febri trian
gule ſcilicet tertiane: ⁊ ꝙ oportet ut ad tertianam bi
bantur tres radices eius in. ʒ. iiij. ʒ. vini commixtis
⁊ ad quartanam quattuor radices eius ſimiliter.
Venena. Ponitur cum ſale ſuper morſuz
canis rabioſi.

De Lingua. C.ccccxl.

Lingua quid eſt: Subſtantia compoſita
ex carne laxa in qua penetrant vene ⁊ ner
ui ⁊ lacerti: ⁊ humor eius eſt humidus.

De lucharidis. C.cccc.xli.

Lucharidis quid eſt: Eſt lapis egyptius
quo fullones vtuntur in dealbatione pan
norum laxus qui in aqua velociter ſolui
tur. Operationes ⁊ proprietates. Eſt glu
tinatiuus exſiccatiuus abſqꝫ mordicatione ſtiptic⁹
prohibet fluxum materierum ad membrum.
Vulnera ⁊ vlcera. Eſt iuuatiuum vulnerum
⁊ vlcerum ⁊ proprie in membris lenibus. Mem
bra oculi. Confert fiſtulis ⁊ ingreditur in medici
nis vlcerum oculi. Membra anhelitus ⁊ pecto
ris. Eſt bonus ſputo ſanguinis. Membra
expulſionis. Confert ſolutioni antiqꝫ ⁊ dolori
veſice: ⁊ ſupponitur ⁊ ad abſcindenduz fluxuz ſan
guinis.

De Luf. C.ccccxlij.

l Uf quid eſt. Alia eſt plana: ⁊ alia eſt criſpa
ſed criſpa eſt calidior ea que dicitur luf ſer
pentis ⁊ plana. ⁊ in plana quidem eſt ter

reitas plurima: quapropter minoratur eius abſter
ſio ab abſterſione criſpe ⁊ ſi ambe ſunt abſtergētes.
Inquit Dia. Folia eius ſunt ſimilia folijs diacoruz
⁊ minora propter diuerſitatē veſtigioꝝ leis ⁊ radix
eius eſt ſicut radix medicine ꝑdicte ſimilis piſtello
mortarij ⁊ fructus eius eſt citrinus. Criſpa autē eſt
ſicut oliua. Natura. Plana eſt calida in fine ꝑ
mi ⁊ ſicca: ⁊ criſpa in fine ſecundi ⁊ in calefactione ⁊
fortius qd eſt in ipſa eſt ſemen eius ⁊ iuuantu⁹ qd eſt
in ipſa eſt radix eius. Operationes ⁊ proprieta
tes Eſt aperitiua opilationū inciſiua humorū groſ
ſorū viſcoꝝ cū equalitate ⁊ in ipſa eſt abſterſio. ⁊ cri
ſpa quidem in oibus iſtis eſt fortior ꝙ alie ⁊ proꝑe
plana terrea. Decoratio. Radix criſpe abſter
git pannū ⁊ morpheam ⁊ lentigines paruas ⁊ ma
gnas ⁊ proꝑe cū melle ⁊ linitur cū vino ſup fiſſuras
frigoris. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſte
matibus indigentib⁹ abſterſione. Vulnera ⁊ vlce
ra. Permiſcetur radix ei⁹ ⁊ proꝑe radix criſpe cū
vite alba ⁊ ponit in emplaſtris fraudulētis Et illa in
qua eſt humiditas eſt conuenientior vulnerib⁹ ꝙ ſic
ca que eſt acutior ꝙ illud quo indigetur in vulneri
bus Et qñqꝫ contuſa ſumitur loco licinij emplaſtri
ad omnia vlcera in fiſtulas conuerſa ⁊ fiunt ex radi
ce eius glandes ad fiſtulas. Et folia ei⁹ ſunt bō vul
neribus mal. Inſtrumenta iuncturarū. Radix
alluf cum ſtercore vaccino valet ſuper podagram ⁊
contuſionē lacertoꝝ. Membra capitis. Succ⁹
vue eius que eſt domeſtica confert dolori auris. Et
qñ ponitur in aures cū oleo roſaceo ꝓhibet corro
ſiones ⁊ cancrū factū in eis. Et cū accipitur ſuccus
vue luf ſerpentis que eſt ſuper eius extremitatem ⁊
quando miſcetur ſuccus eius cum oleo ⁊ diſtillatur
in aurem ſedat dolorem. ⁊ radix quidem eius eſt ex
medicinis abſtergentibus ſordes eius exſiccantib⁹
vlcus eius conferentibus auditui. Et ſemen luf ſa
nat hemorroidas que ſunt in naribus ita ꝙ cance
roſitatem earum immo cancrum ipſum ⁊ conſiliuz
eſt vt ponatur in naribus cum lana. Membra
oculi. Confert radix eius vlceribus oculi. Mē
bra anhelitus ⁊ pectoris. Facit ſpuere ⁊ conuenit
aſmati ⁊ dilationi anhelitus ⁊ coquitur in aqua ali
quotiens donec remoueatur medicinalis vis eius.
deinde comeditur in dilatatōe anhelitus ⁊ in aſma
te antiquo. ⁊ radix eius facit illud. ſed in criſpa for
tius. Membra nutrimenti. Ex eius cōmeſtio
ne generatur humor groſſus. Mēbra expulſio
nis. Criſpa mouet coitum in vino ⁊ mūdificat re
nes ⁊ confert hemorroidibus. ⁊ dicitur ꝙ cū ex fru
ctu criſpe ſumitur triginta numero cū aceto mixti
aut vino eijcit fetū. Et qñqꝫ ſupponit glās ex ea fcā
⁊ facit abortū ⁊ qñqꝫ facit abortū odoramentū hu
ius plante apud areſactionem floris eius: ⁊ quan
doqꝫ prouocat vrinam Venena. Cūqꝫ fricatur
radix eius ſuper corpus non mordet ipſuz vipera.

De Luminio. Ca.ccccxliij.

l Liminium quid eſt. Fructus eius eſt ſtipti
cus. Membra expulſionis. Confert
ſolutioni ventris ⁊ ſanguinis ⁊ datur ad hoc in vi
no: ⁊ ſimiliter fluxui ſanguinis ⁊ potio eius eſt hec
ſumeſi.

De lacte. Ca.ccccxliiij

Lac quid eſt. Lac ex tribus compoſitū eſt
l ſubſtantijs: aqueitate ⁊ caſeitate ⁊ butiroſi
tate. ⁊ in vaccino quidem multiplicatur bu
tiroſitas. Lac vero camelarum partui vicinarū mi
nus habet butiroſitatis ⁊ caſeitatis: ⁊ eſt ſubtile val
de. ⁊ lac aſinarum etiam minus exiſtens butiroſum
eſt ſubtile. Caprarum vero lac eſt temperatum ⁊ lac
ouium eſt groſſum valde. Et lac vaccinum eſt pin
guius ⁊ groſſius. Equarum vero lac eſt ſicut lac ca
melarum partui vicinarum ſubtile aquoſum.
Electio. Lac quod melius eſt omnibus eſt lac
muliebre. ⁊ lac melius eſt quod ex vbere ſuggendo
bibitur: aut ſicut mulgetur: ⁊ melius ipſius eſt quod
eſt vehementis albedinis equalis eſſentie quod ſu
per vnguem diſtillatum figitur: ⁊ nō currit. ⁊ eſt pa
ſtus animalis ipſius planta bona. ⁊ non eſt in ipſo
ſapor extraneus declinās ad acetoſitatem aut ama
ritudinem aut acredinem aut odor extraneus hor
ribilis. Et oportet vt adminiſtretur ſtatim vt mulge
tur antequā conuertatur. Et lac quidē omnis anima
lis cuius pregnatio eſt prolixior pregnatione mulie
rum eſt malum quapropter proportionale eſt illud
quod eſt proximum ſicut vaccinum. Natura.
Aqueitas eſt calida ⁊ butiroſitas ad equalitatem
tendit. licet ad caliditatem declinet. Et lac acetoſum
eſt frigidum ⁊ ſiccum. Operationes ⁊ proprie
tates. Aqueitas eius eſt ſubtiliatiua lauatiua ſo
lutiua. Et in ipſa non eſt mordicatio. Et lac quidem
eſt nutrimentum ⁊ equat chimos ⁊ confortat corp⁹
⁊ abluit. Et quando bibitur cum melle mundat vi
cera interiora ab humoribus groſſis ⁊ maturat ea
⁊ lauat: ⁊ eſt boni chimi. ⁊ facit exuberare ſanguinē
augmentum faciens in cerebro: ⁊ proprie lac mulie
bre. ⁊ lac quidem eſt propinque digeſtionis ⁊ quo
modo non cum ſit generatuz ex ſanguine quod eſt
in ſummo digeſtionis cui ſuperuenit digeſtio que
dam alia ꝙuis fit ex membro quod ad frigus de
clinat. non eni nutritur ab eo donec fiat in diſpoſi
tione cibi qui indiget diſpoſitione plurima ⁊ clarifi
catione poſt clarificationem. immo quando domi
natur ei caliditas bona reducit ipſuz ad naturam ſā
guinis equalem velociter. O ꝙ boni eſt quod ruf
fus dixit de eo. ⁊ ſi non ei contradicat ⁊ propter de
clinationē ſuam ad frigus aliquod nocet phlegma
ticis: quoniam caliditas eorum non conuertit ipm
ad ſanguinē ſicut oportet. ⁊ corpus vtitur ipſo ante
ꝯuerſionē ei⁹ ꝓpter ꝙ ē ei ꝓpinquū ⁊ ꝓpt hoc ꝯfert
habentibus cōplexionez calidam ⁊ ſiccam cum in
ipſoꝝ ſtomachis nō eſt cholera. Amplius lac cum
corporibus proportionalitates habet quarū cauſe
non comprehenduntur. Illum adit qui bibit lac
poſt ipſum quieſcere oportet vt non corrumpatur

et nō accedat. verū oportet vt nō ſup ipſm dormiat neq̧ ſuſcipiat ſup ipſm cibū aliū donec deſcēdat: ⁊ ē magis ꝯueniēs ꝯſiſtētib⁹ calidam habentib⁹ cōplexionē. Nam cōuertitur in ipſis ad cholerā: ⁊ confert ſenib⁹ etiam propterea ꝙ humectat ⁊ remouet pruritū qui eis eſt proprius: ſed oportet vt iuueniū ad ipſm digerendū cū melle ⁊ multotiēs quidē incipit lac ſoluere ⁊ extrahere ſuperfluitates que ſunt in partibus inteſtinoꝝ. deinde incipit nutrire ⁊ expanditur in corp⁹, ⁊ retinet naturā: ⁊ eſt inflatiuū quouſq̧ fermētare incipiat ⁊ eſt compoſitū ex ſoluente qḋ eſt eius aqueitas ⁊ conſtringēte qḋ eſt caſeitas ipſi⁹. Et coloſtra eſt tarde digeſtiōis ⁊ groſſi humoris ⁊ tarde deſcenſionis. Mel vero ipſam rectificat ⁊ acquirit ex ea corpus nutrimentū plurimū ⁊ acetoſū crudi humoris: ⁊ qḋ decoctū eſt ⁊ propter qḋ eſt groſſius eſt magis conſtrictiuū ⁊ omne quidē lac facit poſſidere opilationes ⁊ proprie in epate niſi lac camelarū fetarū ⁊ aſinīnū ꝓpter paucitatē caſeitatis ei⁹ ⁊ abſterſionē aqueitatis ipſi⁹: ⁊ ꝯfert materieb⁹ que offendunt ad mēbra interiora ⁊ ledunt ea ſua acuitate ⁊ mordicatiōe debilitat enī eas quā lauat ipſas vltra ablutionē aq̄ ꝓpter abſterſionē que eſt in aqueitate ſua: ⁊ non eſt in aq̄. ⁊ equat equalitatē earū ita vt conuertant ⁊ fiant ſimilis membrorū: deinde glutinat eas ſup ipſm. ſ. int membrū ⁊ inter humorē malū: non ergo obuiat ei humor nudo. Et ipſm nocet habētib⁹ fluxū ſanguinis. Lac preterea nō eſt bonū viſcerib⁹: ⁊ lac caprarū eſt min⁹ nocens viſcerib⁹ q̄ aliud. Nam plurimū eius quo paſcitur eſt conſtrictiuū. Ouinū vero lac acetoſum eſt ecōtrario: ⁊ nō eſt laudabile ⁊ in ipſo ē inflatio. Et lac quidem in ſua ſubſtantia eſt velocis conuerſionis ⁊ propter ad caliditatē ⁊ neq̧ eſt aliqd nocibilius corpori q̄ lac malum. Et lac quidē aſinarū eſt aquoſum ⁊ lac ſcrofinum aquoſum eſt nō maturum. et lac vernale eſt aquoſum comparatum ad eſtiuū. ⁊ ſimiliter lac animal cui⁹ paſtus eſt ripa aut terra limoſa quā plante veris ſunt aquoſe cōparate ad plantas eſtatis. Et quanto magis ingredit vel accedit eſtas ad autūnū tanto lac fit magis groſſum: ⁊ qḋ melius eſt: eſt illud quod eſt in medio eſtatis: verūtamen timet in ipſo ꝙ calor ipſum cōuertat poſtq̄ potens fuerit. Illud vero nō timetur in vere. Vaccinū preterea eſt plurimi butiri: ⁊ ouinū plurimi eſt caſeitatis ⁊ butiroſitatis ſed caſeitas in lacte camelino eſt pauca poſtea in lacte equino: deinde aſinino. ⁊ propter hoc raro caſeatur in ſtomacho ⁊ ſuperioribus ventris plus q̄ aliud. Et in lacte quidē camelino eſt ſalſedo propterea quia diligunt acetoſum ⁊ hoc ē melius lac ⁊ cū hoc dicitur ꝙ eſt vehementis tarditatis in ſtomacho ⁊ ſuperiorib⁹ vētris. Et ſcias ꝙ lac diuerſificat ſm ſpēs aīalium ⁊ ſm etatē ſi eſt parui aut magni aut mediocre ⁊ ſm formā ſi eſt lenis carnis aut dure pingue aut extenuatū albū aut aliū habens colorē: ⁊ debili⁹ quidem lac ſm ꝙ dr̄ eſt lac albi coloris ⁊ eſt velocioris deſcenſionis.

Decoratio. Plimus vſus lactis generat pediculos ſm ꝙ quidam exiſtimauerūt ⁊ nō elongatur verū ipſm abſtergit cicatrices fedas in cute ſimiliter ⁊ et colorē efficit valde bonū bibitū. verū ipſum facit multotiens accidere ſordes niſi lac camelarū recenter fetarū. ex ipſo enī raro inueniuntur ſordines: ⁊ quā bibit cū zuccaro colorē efficit valde bonū ⁊ proprie mulierū ⁊ impinguat ēt ita ꝙ aqua caſei impinguat habentes cōplexiones calidas ⁊ ſiccas cū ſoluuntur potu eius ꝓpter ſuam cauſam ⁊ nō impinguat eos niſi ꝓpterea ꝙ humectat ⁊ extrahit humorē malū q̄ re rectificat nutrimentū. Et lac quidē alrasb cū ſcoria impinguat illos velociter. Aqua vero caſei delet pānū ⁊ cicatrices limitū ⁊ quīq̧ confert eis bibitū. Apoſtemata ⁊ bothor. Multotiens ſanant illi quibus accidunt apoſtemata mala ⁊ carbunculi ⁊ almeſcere ⁊ ſcabies ⁊ prurius bibitione lactis cū in complexionibus eorū non fuit qḋ corrūpat ipſum ⁊ cōuertat ad cholerā. Et lac quidem nociuū eſt habentibus apoſtemata intrinſeca. Vulnera ⁊ vlcera.

Lac rectificat vlcera intrinſeca per hoc ꝙ lauat ⁊ ꝙ glutinat ⁊ ꝙ mundificat. ⁊ cū non eſt in cōplexione qḋ corrumpat ipſum ⁊ ad cholerā ꝯuertat confert hiſtib⁹ vlcera. ⁊ aqua qdē caſei cū myrobolanis ⁊ ſcabiei eſt cōueniens. Inſtrumenta iuncturarū

Lac malū eſt neruis ⁊ hñtib⁹ egritudines neruorū ꝓpter frigidas ⁊ phlaticas. Mēbra capitis

Lac caprinū confert catarris ⁊ retinet eos ⁊ ipſoꝝ acredinē meliorat Et confert vlcerib⁹ palati ⁊ lac eſt cura obliuionis ſicce ⁊ triſticie ⁊ alienatiōis. Et lac quidem nocet dentib⁹ ⁊ corrodit eos ⁊ ꝯcauat ⁊ ꝯſumit eos: ⁊ propter cū dens eſt frigide cōplexionis ⁊ laxas efficit gingiuam. imo oportet vt poſt ipſum colluat os cū melle ⁊ vino ⁊ oxymelle. Lac aſininū ſm ꝙ dr̄ cū colluitur ex eo os confirmat dentes ⁊ gingiuam ⁊ nō eſt conueniēs hñtib⁹ ſoda ⁊ vertiginē ⁊ tynnitū ⁊ propter dormire ſup ipſm ⁊ vniuerſaliter nocet debilia habentia epata ⁊ capita. Mē. ocu. Lac facit euenire tenebroſitatē viſus ⁊ caliginē. verūtn̄ cū mulgetur in oculo confert opthalmie ⁊ nocumēto materierū calidarū effuſarū ad oculum ⁊ aſperitati. Et ſimiliter quā ꝯmiſcet cum albumine oui ⁊ oleo roſaceo crudo ⁊ ponit ſup oculū ⁊ confert emulſio ei⁹ in ipſo intarſacti. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

Lac aſininū ⁊ caprinū bona ſunt tuſſi ⁊ extenuationi ⁊ ſputo ſan. ſm ꝙ ſignificat locus eius. Et lac ouinū iuuatiuū eſt ſputo ſan. Et iterū lac eſt ex medicinis vlcerū pulmōis ⁊ extenuationis ⁊ confert ore colluto ex ipſo ⁊ gargariçato prefocationi ⁊ ſquinantie ⁊ apoſtematibus vue ⁊ amigdalarū. verūtamen eſt nociuū habentibus tremorem cordis humidū quocunq̧ modo ſit ex ſanguine aut phlegmate. Et lac qḋ camelarū nouiter fetarū ꝯfert aſmati ⁊ frequētie ſpiritus. Et lac eſt conuenientius pectori q̄ capiti ⁊ ſtomacho. Mēbra nu. Lac facit poſſidere opilationes in meſeraicis. ⁊ aqua caſei confert icterície. ⁊ lac caprinum ⁊ lac camelarum recenter fetarum ambulantium ⁊ lac aſinarum confert hydropiſi ⁊ cōferūt omnia illa duritiei ſplenis. Lac camelarū nouiter fetarū cū oleo de alcāna eſt conueniens

duritiebus intrinſecis ⁊ facit euenire inflationem in ſtomacho ⁊ dolorē ⁊ propter coloſtra ⁊ ambo cōmouent ſingultū ⁊ eructationē fumoſam propter lac: ⁊ nocet ſplenetico ⁊ epatico ⁊ indigētib⁹ regimine ſubtiliatiuo niſi lac camelarū fetarū: ipſm enī confert egritudinib⁹ plurimis ſplenis ⁊ epatis ⁊ renouat epata. Et lac camelarū nouiter fetarū ꝯfert hydropiſi valde ⁊ propter quā bibit cū vrina camelarū nouiter fetarū arabicarū ⁊ exiccat deſideriū cibi ⁊ facit tuſſim. Et lac quidē acetoſum eſt tarde digeſtionis valde ⁊ eſt crudi humoris. verū ſtomach⁹ calidus naturalr̄ aut accidentalr̄ digerit ipſm ⁊ iuuat cū ipſo ⁊ nō eructuat ſumoſe ꝓpter ablutionē butiri ab ipſo. Membra ex. Aq̄ caſei ſoluēdo educit cholerā aduſtā. ⁊ cū epithimo ſoluit meliaꝫ aduſtā. Et lac facit euenire lapidē ⁊ lac qdē decoctū donec ꝯſumat ei⁹ aqueitas ꝯſtringit ventrē ⁊ retinet fluxū ſan. ꝑ inferiora. Et lac qdē camelarū nouiter fetarū ꝓuocat menſtrua. Et illud de quo extractū eſt butirū eſt bonū ſolutioni cholerice: ⁊ ſit cliſtere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera inteſtinorū ⁊ matricis. Lac caprinū valet vlcerib⁹ veſice ⁊ lac ſuccurrit nocumēto coitus ⁊ vigorē fert ad coitū ⁊ facit ꝓuenire inflāmationē in viſcerib⁹. Propterea lac groſſū excitat cholerā ⁊ generat lapidem ⁊ coloſtra propter: ⁊ lac qdē excitat coitū ita ꝙ etiam lac acetoſum ⁊ meliꝰ in corporib⁹ calide cōplexiōis hoc facit propterea ꝙ humectat ⁊ ꝙ inflat ⁊ ſepe lenit vētrē ⁊ proprie lac equinū camelinū ⁊ aſininū deinde lac vaccinū poſtea lac caprinū ⁊ quāto plus minuitur aqueitas ⁊ quāq̧ ſoluit vētrē multitudo ipſi⁹ quā nō digerit. Et ſal quidē iuuat ad ſolutionē ipſi⁹ ⁊ ad ſolutionē aque lactis. Decoctū vero ⁊ in quo extincti ſunt carbones ⁊ calefactū cū lapidib⁹ ignitis ⁊ laminis ferri procul dubio vētrē ꝯſtringit. Et lac quidem confert raſure inteſtinoꝝ. Et lac acetoſū cōſtringit fluxū cholericū ⁊ ſanguineū: ⁊ lac quidē camelarū recenter fetarū confert hemorroidib⁹: ⁊ quā lac ponitur ſup apoſtemata ani ⁊ vlcera ei⁹ ⁊ apoſtemata femoris ⁊ vlcera ipſius confert ⁊ ſedat dolorē accidentē in his membris. Febres. Lac caprinū ⁊ lac aſininū ſūt bona ethice ſm ꝙ determinatur in loco ſuo. Et lac acetoſum multotiēs expellit febres ethicas quā aufert eius butirū ⁊ fuerit ita ꝙ bene digerat. Lac vero recenter mulctū groſſū multotiens facit incurrere febres ⁊ nō oportet approximare ei patientē febrē penitus. Venena Lac confert potui medicinarū mortaliū ⁊ ei qui ſumpſit in potu leporē marinum ⁊ gūmam rute agreſtis ⁊ hyuſquiamū ⁊ benz ⁊ propter q in potu ſumpſit cantarides ⁊ leporē marinū ⁊ gūmam rute agreſtis ⁊ helleboꝝ ⁊ ſtrāgulatorem adip ⁊ leopardi ⁊ oēs medicinas putrefactiuas: ⁊ eſt cura ei⁹ q in potu ſūpſit benz. reducit enī ipſm ad rationē ſuam.

De lampade alcutrub. Ca. cccc.xlvi

Lampas alcutrub quid eſt. Eſt planta proxima yſopo. Electio. Quod de ea adminiſtrat eſt ſemen ipſi⁹. Natura. Eſt calda in primo ſicca in ſecundo ⁊ eſt in fine ſecundi. Ope. ⁊ p. Eſt aperitiua ⁊ magis dominans in ea eſt ſtipticitas ⁊ abſcindit fluxum quocunq̧ modo ſit.

Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat. Membra capitis. Fit ex ea emplaſtrum ⁊ abſcindit fluxū ſanguinis. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Prohibet fluxum ſanguinis. Membra expulſionis. Confert vlceribus inteſtinorum cliſteri facto ex ea.

De lilio. Ca. cccc.xlvij.

Liliū quid eſt. De ireos quidem ſam diximus. Et in lilio quidem hortulano eſt terreitas ſubtilis acquirens amaritudinem ⁊ in ij do eſt aqueitas equalis cōplexionis. Nam ⁊ ſa. Albū hortulanū qḋ nominat liliū azeth ē calidum ⁊ ſiccū in ſecundo: ireos vero ſilueſtris eſt vehementioris exiccationis. Operationes ⁊ pro. Radix eius eſt abſterſiua deſiccatiua equalis: ⁊ radix eius eſt magis abſterſiua. Et oleū eius eſt vehementioris reſolutiōis ⁊ lenificatiōis ſiue ſit aromatizatū ſiue nō ſit aromatizatū: ⁊ ireos quidē in oib⁹ illis eſt fortior ⁊ eſt ſtipticus cū hoc: ⁊ in ipſo eſt virtus ſanādi dolores ⁊ putrefactiōes. Deco. Cōfert pāno ⁊ lentiginib⁹ ⁊ propter radix ei⁹ ⁊ mundat faciē abluendo ⁊ reddendo terſam ⁊ remouet ꝯtractiōes eius. Apoſtemata ⁊ bothor. Si terantur folia et ſemina multū ⁊ fiat ex eis emplaſtrū ſup heriſipilaꝫ cū vino confert ei valde: ⁊ ſimiliter ſup apoſtemata phlegmatica immatura ⁊ ſcabiem vleroſam ⁊ eſcaras ⁊ ſahaf ⁊ propter cū permiſcemus ea alijs medicinis.

Vulnera ⁊ vlcera. Radix eius confert aduſtioni aque calide quā exiccatiua ⁊ eſt mollificatiua abſterſiua cū equalitate ⁊ ſimiliter folia eius decocta ⁊ ꝯſolidat. Et melius quidē eſt vt ſit adminiſtratio ei⁹ cū oleo roſaceo. Succus vero ireos ⁊ reliquoꝝ decoquitur in aceto ⁊ melle ⁊ in vaſe ereo ⁊ valet ad vlcera antiq̄ ⁊ vulnera. Et domeſticū quidem eſt melius medicinarū que ſunt aduſtioni aque calide. Inſtrumenta iuncturarū Eſt bonū inciſionib⁹ neruorum.

Membra capitis. Ex decoctione radicis ei⁹ ſit oris colluſio ad dolorē dentiū ⁊ propter eius qḋ ſilueſtre eſt. Et oleū quidem eius eſt conueniēs vlceribus capitis ⁊ furfuribus eius ⁊ quā diſtillatur in aurem ſedat dolorē eius ⁊ ſonitū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert radix eius anhelitui dilatationis ⁊ propter ireos. Mēbra nutrimenti. Cōfert ſpleni ⁊ eſt malū ſtomacho propter oleum eius.

Membra expulſionis Oleū eius eſt reſolutiuū aperitiuū lenitiuū duritiei matricis ⁊ bibitū ⁊ ſimiliter ... Et ſimiliter quā decoquitur radix eius cū oleo roſaceo ⁊ nō eſt ei par in egritudinibus matricis ⁊ ſimiliter oleū yrinū ⁊ extrahit ſecū ⁊ confert dolori ventris pūgitiuo. Et ſi decoquatur radix eius ſolis cū aceto aut vino. Et ſi cum ſemine hyuſquiami ⁊ farina tritici ſedat apoſtemata calida accidētia teſticul. Et quā bibitur ex oleo eius. ℥. ſ. ſoluit ⁊ eſt conueniēs habentibꝰ ileos cholericū. Oleū vero irinum aperit orificia venarū hemorroidarū ⁊ ſimiliter radix lilij quocūq̧ modo ſit. Venena. Confert punctura vermiū ...

et nõ acceſcat. verũ oportet vt nõ ſup ipſm dormiat neq ſuſcipiat ſup ipſm cibũ aliũ donec deſcẽdat: ⁊ ẽ magis ↄueniẽs ↄſiſtẽtibꝰ calidam habentibꝰ cõplexionẽ. Nam cõuertitur in ipſis ad cholerã: ⁊ confert ſenibꝰ etiam propterea ꝙ humectat ⁊ remouet pruritũ qui eis eſt propꝛius: ſed oportet vt inueniat ad ipſm digerendũ cũ melle ⁊ multotiẽs quidẽ incipit lac ſoluere ⁊ extrahere ſupfluitates que ſunt in partibus inteſtinoꝝ. deinde incipit nutrire ⁊ expanditur in corpꝰ, ⁊ retinet naturã: ⁊ eſt inflatiuũ quouſq fermẽtare incipiat ⁊ eſt compoſitũ ex ſoluente qð eſt eius aquoſitas ⁊ conſtringẽte qð eſt caſeitas ipſiꝰ. Et coloſtra eſt tarde digeſtiõis ⁊ groſſi humoꝛis ⁊ tarde deſcenſionis. Mel vero ipſam rectificat ⁊ acq̃rit ex ea corpus nutrimentũ plimũ ⁊ acetoſũ crudi humoris: ⁊ qð decoctũ eſt ⁊ ꝓpꝫ qð eſt groſſius eſt magis conſtrictiuũ ⁊ omne quidẽ lac facit poſſidere opilationes ⁊ ꝓpꝫ in epate niſi lac camelarũ fetarũ ⁊ ſimiliũ ꝓpꝫ paucitatẽ caſeitatis eiꝰ ⁊ abſterſionẽ aqueitatis ipſiꝰ: ⁊ ↄfert materiebꝰ que offendunt ad mẽbra interioꝛa ⁊ ledunt ea ſua acuitate ⁊ moꝛdicatõe debilitat enĩ eas qñ lauat ipſas vltra ablutionẽ aq ꝓpꝫ abſterſionẽ que eſt in aqueitate ſua: ⁊ non eſt in aq. ⁊ equat equalitatẽ carũ ita vt conuertant ⁊ fiant ſimilis membꝛo: deinde glutinat eas ſup ipſm. ſ. int membrũ ⁊ inter humoꝛẽ malũ non ergo obuiat ei humoꝛ nudo. Et ipſm nocet habẽtibꝰ fluxũ ſanguinis. Lac preterea nõ eſt bonũ viſceribꝰ: ⁊ lac caprarũ eſt minꝰ nocens viſceribꝰ q̃ aliud. Nam plimũ eius quo paſcitur eſt conſtrictiuũ. Ouinũ vero lac acetoſum eſt ecõtrario: ⁊ nõ eſt laudabile ⁊ in ipſo ẽ inflatio. Et lac quidem in ſua ſubſtantia eſt velocis conuerſionis ⁊ ꝓpꝫ ad caliditatẽ ⁊ neq eſt aliqd nocibilius corpoꝛi q̃ lac malum. Et lac quidẽ aſinarũ eſt aquoſum ⁊ lac ſcrofinum aquoſum eſt nõ maturum. et lac vernale eſt aquoſum comparatum adeſtiuũ. ⁊ ſimiliter lac animal cuiꝰ paſtus eſt ripa aut terra limoſa qm̃ plante veris ſunt aquoſe cõparate ad plantas eſtatis. Et quanto magis ingredit vel accedit eſtas ad autũnũ tanto lac fit magis groſſum: ⁊ qð melius eſt: eſt illud quod eſt in medio eſtatis: verũtamen timet in ipſo ꝙ calor ipſum cõuertat poſtq̃ potatũ fuerit. Illud vero nõ timetur in vere. Vaccinũ preterea eſt plimi butiri: ⁊ ouinũ pluriſe eſt caſeitatis ⁊ butiroſitatis ſed caſeitas in lacte camelino eſt pauca poſtea in lacte equino: deinde aſinino. ⁊ ꝓpꝫ hoc raro caſeatur in ſtomacho ⁊ ſuperioꝛibus ventris plus q̃ aliud. Et in lacte quidẽ camelino eſt ſalſedo propterea quia diligunt acetoſum ⁊ hoc ẽ melius lac ⁊ cũ hoc dicitur ꝙ eſt vehementis tarditatis in ſtomacho ⁊ ſuperioꝛibꝰ vẽtris. Et ſcias ꝙ lac diuerſificat ſm ſpẽs aĩaliũ ⁊ ſm etatẽ ſi eſt parui aut magni aut mediocre ⁊ ſm formã ſi eſt lenis carnis aut dure pingue aut extenuatũ albũ aut aliũ habens coloꝛẽ: ⁊ debiliꝰ quidem lac ſm ꝙ dr̃ eſt lac albi coloꝛis ⁊ eſt velotioꝛis deſcenſionis.

Decoꝛatio. Plimus vſus lactis generat pediculos ſm ꝙ quidam exiſtimauerũt ⁊ nõ elongatur verũ ipſm abſtergit cicatrices fedas in cute linitũ: et coloꝛẽ efficit valde bonũ bibitũ. verũ ipſum fac multotiens accidere ſoꝛdes niſi lac camelarũ recenter fetarũ. ex ipſo enĩ raro tumentur ſoꝛdities: ⁊ qñ bibit cũ zuccaro coloꝛẽ efficit valde bonũ ⁊ ꝓpꝫ mulierũ ⁊ impinguat ẽt ita ꝙ aqua caſei impinguat habentes cõplexiones calidas ⁊ ſiccas cũ ſoluitur potu eius ꝓpꝫ ſuam cauſam ⁊ nõ impinguat eos niſi ꝓpterea ꝙ humectat ⁊ extrahit humoꝛẽ malũ q̃re rectificat nutrimentũ. Et lac quidẽ alrarb cũ ſcoꝛia impinguat illos velociter. Aqua vero caſei delet pãnũ ⁊ cicatrices linitũ ⁊ q̃nq confert eis bibitũ. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Multotiens ſanant illi quibus accidunt apoſtemata mala ⁊ carbunculi ⁊ almeſcere ⁊ ſcabies ⁊ prurinus bibitione lactis cũ in complexionibus eoꝝ non fuit qð coꝛrũpat ipſum ⁊ cõuertat ad cholerã. Et lac quidem nociuũ eſt habentibus apoſtemata intrinſeca. Vulnera ⁊ vlcera.

Lac rectificat vlcera intrinſeca per hoc ꝙ lauat ⁊ ꝙ glutinat ⁊ ꝙ mundificat. ⁊ cũ non eſt in cõplexione qð coꝛrumpat ipſum ⁊ ad cholerã ↄuertat confert hñtibꝰ vlcera. ⁊ aqua qdẽ caſei cũ myrobolanis ⁊ ſcabiei eſt cõueniens. Inſtrumenta iuncturarũ

Lac malũ eſt neruis ⁊ hñtibꝰ egritudines neruoꝝ ꝓpꝫ frigidas ⁊ ꝑhlaticas. Mẽbꝛa capitis

Lac caprinũ confert catarris ⁊ retinet eos ⁊ ipſoꝝ acredinẽ melioꝛat. Et confert vlceribꝰ palati ⁊ lac eſt cura obliuionis ſicce ⁊ triſticie ⁊ alienatõis. Et lac quidem nocet dentibꝰ ⁊ coꝛrodit eos ⁊ ↄcauat ⁊ ↄſumit eos: ⁊ ꝓpꝫ cũ dens eſt frigide cõplexionis ⁊ laxaꝫ efficit gingiuam. imo oportet vt poſt ipſum colluat os cuꝫ melle ⁊ vino ⁊ oxymelle. Lac aſininũ ſm ꝙ dr̃ cũ colluitur ex eo os confirmat dentes ⁊ gingiuam ⁊ nõ eſt conueniẽs hñtibꝰ ſodã ⁊ vtiginẽ ⁊ tynnitũ ⁊ ꝓpꝫ doꝛmire ſup ipſm ⁊ vniuerſaliter nocet debilia habentia epata ⁊ capita. Mẽ. ocu. Lac facit euenire tenebꝛoſitatẽ viſus ⁊ caliginẽ. verũtñ cũ mulgetur in oculo confert opthalmie ⁊ nocumẽto materierũ calidarũ effuſarũ ad oculum ⁊ aſperitati. Et ſilr̃ qñ ꝑmiſcet cum albumine oui ⁊ oleo roſaceo crudo ⁊ ponit ſup oculũ ⁊ confert emulſio eiꝰ in ipſo interfecti. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis.

Lac aſininũ ⁊ caprinũ bona ſunt tuſſi ⁊ extenuationi ⁊ ſputo ſan. ſm ꝙ ſignificat locus eius. Et lac ouinũ iuuatiuũ eſt ſputo ſan. Et iteꝝ lac eſt ex medicinis vlcerũ pulmõis ⁊ extenuationis ⁊ confert oꝛe colluto ex ipſo ⁊ gargariçato pꝛefocationi ⁊ ſquinãtie ⁊ apoſtematibus vue ⁊ amigdalarũ. verũtamen eſt nociuũ habentibus tremoꝛem coꝛdis humidũ quocunq modo fit ex ſanguine aut phlegmate. Et lac qð camelaꝝ nouiter fetaꝝ ↄfert aſmati ⁊ frequẽtie ſpiritus. Et lac eſt conuenientius pectoꝛi q̃ capiti ⁊ ſtomacho. Mẽbꝛa nu. Lac facit poſſidere opilationes in meſeraicis. ⁊ aqua caſei confert ictericie. ⁊ lac caprinum ⁊ lac camelarum recenter fetarum ambulantium ⁊ lac aſinarum confert hydropiſi ⁊ cõferũt omnia illa duritiei ſplenis. Lac camelarũ nouiter fetarũ cũ oleo de alcãna eſt conueniens

duritiebus intrinſecis ⁊ facit euenire inflationem in ſtomacho ⁊ doloꝛẽ ⁊ ꝓpꝫ coloſtra ⁊ ambo cõmouent ſingultũ ⁊ eructuationẽ fumoſam ꝓpꝫ lac: ⁊ nocet ſplenetico ⁊ epatico ⁊ indigẽtibꝰ regimine ſubtiliatiuo niſi lac camelaꝝ fetaꝝ: ipſm enĩ confert egritudinibꝰ plimis ſplenis ⁊ epatis ⁊ renouat epata. Et lac camelaꝝ nouiter fetarũ ↄfert hydropiſi valde ⁊ ꝓpꝫ qñ bibit cũ vrina camelarũ nouit fetarũ arabicarũ ⁊ exiccat deſideriũ cibi ⁊ facit tuſſim. Et lac quidẽ acetoſum eſt tarde digeſtionis valde ⁊ eſt crudi humoꝛis. veꝝ ſtomachꝰ calidus naturalr̃ aut accidentalr̃ digerit ipſm ⁊ iuuat cũ ipſo ⁊ nõ eructuat fumoſe ꝓpꝫ ablutionẽ butiri ab ipſo. Membꝛa ex. Aq̃ caſei ſoluẽdo educit cholerã adultã. ⁊ cũ epithimo ſoluit meliaꝫ aduſtã. Et lac facit euenire lapidẽ ⁊ lac qdẽ decoctũ donec ↄſumat eiꝰ aqueitas ↄſtringit ventrẽ ⁊ retinet fluxũ ſan. ꝑ inferioꝛa. Et lac qdẽ camelarũ nouiter fetarũ ꝓuocat menſtrua. Et illud de quo extractũ eſt butirũ eſt bonũ ſolutioni cholerice ⁊ fit cliſtere ex lacte nouit mulcto ad vlcera inteſtinoꝝ ⁊ matricis. Lac caprinũ valet vlceribꝰ veſice. ⁊ lac ſuccurrit nocumẽto coitus ⁊ vigoꝛẽ fert ad coitũ ⁊ facit ꝓuenire inflãmationẽ in viſceribꝰ. Preterea lac groſſũ excitat cholerã ⁊ generat lapidem ⁊ coloſtra ꝓpꝫ: ⁊ lac qdẽ excitat coitũ ita ꝙ etiam lac acetoſum ⁊ melr̃ in coꝛpoꝛibꝰ calide cõplexiõis hoc facit propterea ꝙ humectat ⁊ ꝙ inflat ⁊ ſepe lenit vẽtrẽ ⁊ ꝓpꝛie lac equinũ camelinũ ⁊ aſininũ deinde lac vaccinũ poſtea lac caprinũ ⁊ q̃nto plus minuitur aqueitas ⁊ q̃nq ſoluit vẽtrẽ multitudo ipſiꝰ qñ nõ digerit. Et ſal quidẽ iuuat ad ſolutionẽ ipſiꝰ ⁊ ad ſolutioneꝫ aque lactis. Decoctũ vero ⁊ in quo extincti ſunt carbones ⁊ calefactũ cũ lapidibꝰ ignitis ⁊ laminis ferri procul dubio vẽtrẽ ↄſtringit. Et lac quidem confert raſure inteſtinoꝝ. Et lac acetoſũ cõſtringit fluxũ cholericũ ⁊ ſanguineũ: ⁊ lac quidẽ camelarũ recenter fetarũ confert hemoꝛꝛoidibꝰ: ⁊ qñ lac ponitur ſup apoſtemata ani ⁊ vlcera eiꝰ ⁊ apoſtemata femoꝛis ⁊ vlcera ipſius confert ⁊ ſedat doloꝛẽ accidentẽ in his membꝛis. Febꝛes. Lac caprinũ ⁊ lac aſininũ ſũt bona ethice ſm ꝙ determinatur in loco ſuo. Et lac acetoſum multotiẽs expellit febꝛes ethicas qñ aufert eius butirũ ⁊ fuerit ita ꝙ bene digerat. Lac vero recenter mulctũ groſſũ multotiens facit incurrere febꝛes ⁊ nõ opoꝛtet approximare ei patientẽ febꝛẽ penitus. Venena Lac confert potui medicinarũ moꝛtaliũ ⁊ ei qui ſumpſit in potu leporẽ marinum ⁊ gũmam rute agreſtis ⁊ hyuſquiamũ ⁊ benꝫ ⁊ ꝓpꝫ q in potu ſumpſit cantarides ⁊ lepoꝛẽ marinũ ⁊ gũmam rute agreſtis ⁊ helleboꝝ ⁊ ſtrãgulatoꝛem adip ⁊ leopardi ⁊ oẽs medicinas putrefactiuas: ⁊ eſt cura eiꝰ q in potu ſũpſit benꝫ. reducit enĩ ipſm ad rationẽ ſuam.

De lampade alcutrub. Ca. cccclvi

Lampas alcutrub quid eſt. Eſt planta proxima iſopo. Electio. Quod de ea adminiſtrat eſt ſemen ipſiꝰ. Natura. Eſt calida in primo ſicca in ſecundo ⁊ eſt in fine ſecundi. Ope. ⁊ p. Eſt apertiua ⁊ magis dominans in ea eſt ſtipticitas ⁊ abſcindit fluxum quocunq modo fit.

Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat. Membꝛa capitis. Fit ex ea emplaſtrum ⁊ abſcindit fluxũ ſanguinis. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Prohibet fluxum ſanguinis. Membꝛa expulſionis. Confert vlceribus inteſtinoꝝ cum cliſteri facto ex ea.

De lilio. Ca. cccclvij.

Lilũ quid eſt. De ireos quidem iam diximus. Et in lilio quidem hoꝛtulano eſt terreitas ſubtilis acquirens amaritudinem ⁊ humiditas eſt aqueitas equalis cõplexionis. Natura. Albũ hoꝛtulanũ qð nominat liliũ azath ẽ calidum ⁊ ſiccũ in ſecundo: ireos vero ſilueſtris eſt vehemẽtioꝛis exſiccationis. Operationes ⁊ pro. Radix eius eſt abſterſiua deſiccatiua equalis: ⁊ radix eius eſt magis abſterſiua. Et oleũ eius eſt vehementioꝛis reſolutõis ⁊ lenificatõis ſiue ſit aromatizatũ ſiue nõ ſit aromatizatũ: ⁊ ireos quidẽ in oibꝰ illis eſt foꝛtioꝛ ⁊ eſt ſtipticus cũ hoc: ⁊ in ipſo eſt virtus ſedãdi doloꝛes ⁊ putrefactiões. Deco. Cõfert pãno ⁊ lentiginibꝰ ⁊ ꝓpꝫ radix eiꝰ ⁊ mundat facieꝫ abluendo ⁊ reddendo terſam ⁊ remouet ↄtractiões eius. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Si terantur folia et ſemina multũ ⁊ fiat ex eis emplaſtrũ ſup heriſipilaꝫ cũ vino confert ei valde: ⁊ ſilr̃ ſup apoſtemata phlegmatica immatura ⁊ ſcabiem vlceroſam ⁊ eſcaras ⁊ ſab al. ⁊ ꝓpꝫ cũ permiſcemus ea alijs medicinis.

Vulnera ⁊ vlcera. Radix eius confert aduſtioni aque calide qñ exſiccatiua eſt mollificatiua abſterſiua cũ equalitate ⁊ ſilr̃ folia eius decocta ⁊ ↄſolidat. Et melius quidẽ eſt vt ſit adminiſtratio eiꝰ cũ oleo roſaceo. Succus vero ireos ⁊ reliquoꝝ decoquitur in aceto ⁊ melle ⁊ in vaſe ereo ⁊ valet ad vlcera antiq ⁊ vulnera. Et domeſticũ quidem eſt melius medicinarũ que ſunt aduſtioni aque calide. Inſtrumenta iuncturarũ Eſt bonũ inciſionibꝰ neruoꝝ.

Membꝛa capitis. Ex decoctione radicis eiꝰ fit oꝛis colluſio ad doloꝛẽ dentiũ ⁊ ꝓpꝫ eius qð ſilueſtre eſt. Et oleũ quidem eius eſt conueniẽs vlceribus capitis ⁊ furfuribus eius ⁊ qñ diſtillatur in aurem ſedat doloꝛẽ eius ⁊ ſonitũ. Mẽbꝛa anhelitꝰ ⁊ pectoꝛis. Confert radix eius anhelitui dilatationis ⁊ ꝓpꝫ ireos. Mẽbꝛa nutrimenti. Cõfert ſpleni ⁊ eſt malũ ſtomacho ꝓpꝛie oleum eius.

Membꝛa expulſionis Oleũ eius eſt reſolutiuũ apertiuũ lenitiuũ duritiei matricis ⁊ bibitũ ⁊ intuitum. Et ſilr̃ qñ decoquitur radix eius cũ oleo roſ. ⁊ nõ eſt ei par in egritudinibus matricis ⁊ ſilr̃ oleũ yrinũ ⁊ extrahit fetũ ⁊ confert doloꝛi ventris pũgitiuo. Et ſi decoquatur radix eius ſolũ cuꝫ aceto aut cum ſemine hyuſquiami ⁊ farina tritici ſedat apoſtemata calida accidẽtia teſticul. Et qñ bibitur ex oleo eius. ℥. ſ. ſoluit ⁊ eſt conueniẽs habentibus ileos cholericũ. Oleũ vero irinum aperit oꝛificia venaꝝ hemoꝛroidarũ ⁊ ſilr̃ radix lilij quocũq modo fit. Venena. Confert punctura ꝑmiſſionem ...

ſcorpionis ipſm: ⁊ ſuccus eius ⁊ ſirupus ⁊ ſemẽ ipſi⁹ bibita ꝯferũt oĩb⁹ punctur is ⁊ oleũ eı⁹ eſt tiriaca coriandri ⁊ fungoꝝ

De Liquiritia. Ca. cccc.xlviij

Liquiritia. Natura. Radix eius tẽperata eſt ⁊ ſi declinat ad aliqd declinat ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ. Apo. ⁊ bothor.

Succus eius confert panaritiũ ⁊ ſilr radix eius.

Vulnera ⁊ vlcera. Eius ſuccus valet ad vulnera

Membra oculi. Radix eius confert vnguli ⁊ ſuccus eius eſt fortior. Mẽ. an. ⁊ pe. Lenit canñam pulmonis ⁊ mũdificat eã ⁊ confert pulmoni ⁊ gutturi ⁊ clarificat vocẽ. Mẽbra nutrimenti.

Sedat ſitim propter humiditatem ſuam ⁊ ſimiliter confert inflationi ſtomachi. Mẽbra expulſionis. Confert ardori vrine ⁊ valet ad vlcera renuꝫ ⁊ veſice ⁊ ſcabiei ipſi⁹. Febres. Confert febribus antiquis.

De Lente. Ca. cccc.xlix.

Lens quid eſt. Lentis eſt quoddã gen⁹ qđ comedit ⁊ eſt notũ. Et eſt aliud gen⁹ ſilueſtre malũ ⁊ eſt lens amara ⁊ manifeſte caliditatis inq̃ eſt ſiccitas ⁊ paruꝫ ſtipticitatis ⁊ eſt ſm ꝙ dixit Dia. herba longa pluriũ ſtipitũ ſubtiliũ ramoꝝ colorẽ habentiũ cidonij lõgioꝝ ⁊ ſtrictiorũ in quib⁹ eſt aſperitas quedam ⁊ ſunt declines ad albedinẽ. Electio. Melior eſt illa que eſt velocius maturã ⁊ eſt alba lata ⁊ qñ cadit in aq̃ nõ denigrat eaꝫ ⁊ oportet vt bene maturet in decoctiõe. Natura. Gal. viſum eſt ꝙ ipſa eſt equal in caliditate ⁊ ſiccitate puta eſt decliuis ad caliditatẽ ⁊ propt illud nõ infrigidat apud cõmeſtionẽ ſui. neqꝫ deſcendens

Operatiões ⁊ ꝓprietates. Eſt inflatiua ⁊ compoſita ex virtute conſtrictiua ⁊ abſterſiua ⁊ facit videre ſomnia mala. ⁊ ſtipticitas corticis ei⁹ eſt plima ⁊ in ipſa tota eſt inflatio plima ⁊ inſpiſſat ſanguinẽ ⁊ nõ currit in venis ⁊ ipſa minorat vrinã ⁊ mẽſtrua propt illud ⁊ generant ex ea humor melancholic⁹ ⁊ egritudines melancholice: ⁊ forſã kiſt ordei eſt ei ꝯtrariũ ⁊ qñ aggregat ex cõmixtione eoꝝ nutrimẽtũ valde bonũ ⁊ forſaſſe erit ex ſũma melioꝝ nutrimentoꝝ ⁊ oportet qdẽ vt ſit kiſt ordei min⁹ q̃ntitate lentis. ⁊ lentis etiam cũ ſicla nutrimentũ eſt laudabile: qñ ſunt contrariarũ diſpoſitionũ que ambe ſunt tẽperate. ⁊ ponitur in ipſa ordeũ ⁊ mentaſtrũ ⁊ deterius qđ decoquit cũ lẽte nenkeſin. Et oportet quidẽ vt ꝓijciant ſup vnã eminam lentis nouẽ emine aq̃ ⁊ decoquant valde. Apo. ⁊ bo. Qñ decoquit cũ aceto ⁊ fit ex ea emplaſtrũ reſoluit ſcrofulas ⁊ apoſtemata dura. Et ipſa quidem cũ repercuſſione eſt aggregatio ſaniei ⁊ ipſi⁹ multitudo generat cancrum ⁊ apoſtemata dura que noiat ſuſid⁹. Vulne. ⁊ vl.

Qñ coquitur cũ aceto replet vlcera ꝓfunda ⁊ eradicat ſordes vlceꝝ ⁊ minorat ſordities eoꝝ ⁊ ſi fuerit magna tunc apponãt cũ eis que ſunt magis ſtiptica ſicut ſũt cortices granatoꝝ ⁊ reliq̃. Et cũ aq̃ marina ad herpetẽ eſtiomenũ ⁊ formicã ⁊ fiſſuras accidentes ex frigore. Inſtr. iuctu. Eſt mala neruis ſed ſi ea cũ ſaniek ponit emplaſtrũ ſup podagrã cõfert ⁊ multitudo eius facit poſſidere lepram. Mẽbra oculi. Plus q plimũ ei⁹ cõmeſtione videtur viſus obtenebrari ꝓpt vehementiã exſiccatiõis ei⁹. Et qñ ex ea fit emplaſtrũ cũ corona regia ⁊ cydonio ⁊ oleo roſaceo ſanat apoſtemata oculi calida. Mẽ. an. ⁊ pe.

Fit ex ea emplaſtrũ decocta in aqua maris ſuper apoſtemata mãmille facta ex ꝯſtrictione ſanguinis ⁊ lactis. Mẽbra nutri. Eſt difficil digeſtionis mala ſtomacho ⁊ generat inflationẽ ⁊ grauat. Et qñ excorticant de ea. xxx. gran. ⁊ degluntiuntur conferunt ſolutioni et ſm ꝙ dicit mollificationi ſtomachi. Et non oportet quidem vt lenti admiſceatur dulcedo. Ipſa enĩ tunc faciet poſſidere opilatiões plurimas in epate. Et ex eis que ſunt neceſſaria in eſſe lentis eſt ꝙ ipſa eſt iuuatiua hydropiſis ⁊ videtur hoc ꝓpt exſiccationẽ eius. Mẽbra expulſionis. Qñ decoquitur abſqꝫ cortice ſuo ſtrigit ventrẽ aut cũ cortice ſuo qñ decoquitur cũ aqua ⁊ expellitur ab eo aqua prima: illa nãqꝫ prima aqua ſoluit ventrẽ. Et decocta quidem cum cortice proiecta aqua magis eſt ſtrictiua q̃ʒ excorticata quoniã in coctione ipſius eſt virt⁹ ſtipticitatis valde vehemens. ⁊ fit fortior ſtrictura ei⁹ ventris quãdo decoquitur cũ endiuia ⁊ lingua arietis ⁊ portulaca ⁊ caꝫ ſicla que nominatur nigra propter vehementiam ſue virtutis aut cum roſa aut cũ aliquo ſtipticorũ poſtq̃ʒ bene ſit elixata ante illud ⁊ ſic nõ mouebit ventrem. Et ex ea fit emplaſtrum cũ melicrato ⁊ cydonio ⁊ oleo roſaceo ad ani apoſtema. Et ſi fuerit maximũ cum eo quod eſt magis ſtipticum Et lens qdẽ ſilueſtris ⁊ eſt lens amara ſoluit ſanguinẽ. Et lens minorat vrinam ⁊ menſtrua propterea quia ipſa inſpiſſat ſanguinẽ ⁊ nõ ꝓuocat penitus. nõ ergo approximet ei habens leſionẽ in vrina ex parte diſtillatõis ſed amara facit ambo deſcẽdere ⁊ ꝓuocat vrinam.

De Lana. Ca. cccc.l.

Lana. Vulnera ⁊ vlcera. Adueſta ꝯfert vlcerib⁹ ⁊ carni addite

De Lupino. Ca. cccc.li.

Lupinus quid eſt. Eſt granum ꝯpreſſe figure amari ſaporis percuſſum in medio ⁊ eſt faba egyptiaca. Electio. Silueſtris eſt fortior in omnib⁹ que narrantur de operibus ei⁹ ſed eſt minor. Natura. Eſt calidus in primo ⁊ ſiccus in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates.

Eſt ſtipticus cum virtute. Et lupinus in quo eſt amaritudo abſtergit ⁊ reſoluit ſine mordicatiõe de quo inquit Gal. Lupinus a quo ablata eſt amaritudo eſt groſſus ⁊ non eſt longum quin ſit glutinatiuus ⁊ non remanet in eo abſterſio ei⁹. ⁊ ex toto quidem eſt malus difficilis digeſtionis generans humorem crudum in venis qñ nõ digerũt ipſm bñ. Ille vͦo qui cum bonis cõditus eſt plurimi ẽ nutrimẽti. Et qñ ei⁹ decoctio fit bona ⁊ digeritur eſt nõ mali humoris ⁊ in ipſo ſũt ſiccitas ⁊ viſcoſitas. Et ipſe quidem infundit vt ei⁹ amaritudo remoueatur per inde decoquitur ⁊ penitus eſt medicine propinquior

q̃ cibo. Decora. Subtiliat capillos ⁊ abſtergit panũ ⁊ morphea ⁊ veſtigia ⁊ occultationẽ ⁊ bothor ⁊ abſtergit faciem ⁊ ꝓpter quãdo decoquitur cum aqua pluuiali donec diſſoluat ⁊ cõfert adminiſtratio libre decoctione eius ad albaras. Apoſt. ⁊ bot.

Cõfert bothor in facie ⁊ vlceribus ⁊ apoſtematibus calidis ⁊ ſcrofulis ⁊ duricieb⁹ aut cum aceto ⁊ melle aut ſicut oꝫ in vnoquoqꝫ corpore. ⁊ eius decoctio quãdo funditur ſuper cancrenas cõfert corruptioni eoꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Confert ſcabiei ita ꝙ ipſe cũ radice almezerion nigri remouet ſcabiẽ beſtiarũ ⁊ cõfert herpeti eſtiomeno ⁊ albaras ⁊ vlceribus malis ⁊ frandulẽtis ⁊ ſedat farina ei⁹ aut farina ordei dolorẽ vulnerũ ⁊ cõfert igni pſico.

Inſtru. iunctu. Fit ex eo emplaſtrũ ſuper ſciaticã ⁊ ꝯfert. Mẽb. ca. Farina eius ꝯfert vlcerib⁹ capitis humidis. Mẽbra nutri. Aperit opilationes epatis ⁊ ſplenis ⁊ ꝓpter qñ decoquit cũ aceto ⁊ melle ⁊ ruta ⁊ pipere. Et ille qui amaritudinẽ non habet ſedat nauſeam ⁊ dirũpit appetituꝫ ſed ille cuius amaritudo egredit ẽ difficilis penetratiõis.

Membra expul. Extrahit vermes ⁊ aſcarides decoctus ⁊ linitus ſuper ſumẽ ⁊ deglutitus cũ melle aut potatus cũ aceto cõmixto. Et cõfert doloribus mulierũ ⁊ ꝓuocat mẽſtrua ⁊ extrahit fetus cũ ruta ⁊ pipe ſuppoſitus ⁊ bibitus ⁊ qñqꝫ ſuppõitur cũ ruta ⁊ melle ⁊ aceto. Et ſimiliter ꝓuocat vrinam ⁊ in ipſo eſt conſtrictio vẽtris. dulcoratus vero ſm ꝙ quidã dicũt neqꝫ ſoluit neqꝫ ſtringit.

De lactuca. C. cccc.lij.

Lactuca quid ẽ: Illa que ẽ ſilueſtris i virtute exiſtit papaueris nigri. Natura. Gal. nõ eſt in frigiditate eius que hortulana ẽ applicatio ad vltimũ ſed ẽ ſicut frigus aque lacune. Et humiditas eius eſt groſſior humiditate ſicle ⁊ atriplicis ⁊ ſubtilior humiditate malue. Et dicit ꝙ ipſa ẽ in humectatione ⁊ exſiccatione inter caules ⁊ atriplices ⁊ blites: dico aũt ꝙ ille qui dixit ꝙ ẽ frigida i tertio iudicauit de ipſa ꝙ ẽ mali nutrimenti ⁊ pauci ⁊ nõ ẽ ita ⁊ videt ꝙ ipſa ſit in ſcdo. Operationes ⁊ propri. Nõ ẽ in ipſa abſterſio neqꝫ ſtipticitas neqꝫ ſolutio ꝓpter eius acuationẽ ſuã a ſalſedine ⁊ ponticitate ⁊ reliquis. Sanguis vͦo ex ea generatus ẽ melior ſanguine generato ex oleribus: ⁊ nutribilior ẽ illa que eſt elixata ⁊ ipſa ꝯfert diuerſitati aq̃rũ: ⁊ illa quidẽ que nõ ẽ abluta eſt melior. Ablutio ei addit enĩ inflationẽ ⁊ ſilr oĩbus oleribus frigidis ⁊ ẽ velocis digeſtionis: ⁊ qñ adminiſtrat in medio vini ꝓhibet egritudines ebrietatis: ⁊ illa quidem que ẽ ſilueſtris in virtute exiſtit papaueris nigri.

Apo. ⁊ bo. Cõfert apoſtematib⁹ calidis ⁊ heriſipile ſimul qñ vtraqꝫ nõ fuerit magna ⁊ vehemẽtia

Vulne. ⁊ vlcera. Eſt emplaſtrũ ꝯueniẽs ſuper cõbuſtionẽ. Mẽbra ca. Facit ſomnũ ⁊ remouet vigilias elixata ⁊ cruda ꝯfert aliẽationi ⁊ aduſtioni ſolis in capite ⁊ ẽ medicamẽ opilationis in narib⁹ facte. Mẽbra oculi. Lac eius que ſilueſtris eſt abſtergit vlcera cornee. Et lac domeſtice ꝓpinquũ ẽ ei ⁊ ex ea fit emplũm opthalmie calide. Et lac ſilueſtris cõfert fiſtulis lachrymalibus ⁊ aſſiduatio comeſtionis eius obtenebrat oculũ. Membra an. ⁊ pec. Addidit lacte. Mẽb. nutrimẽti. Confert tuſſi ⁊ caliditati ſtõi ⁊ inflationi eius. Et hortulana quidẽ ẽ bona ſtõ ⁊ ẽ velocis digõis ⁊ acceptio eius cũ aceto facit appetitũ ⁊ cõfert eius comeſtio iteritie. Mẽbra expul. Eius ſemẽ exſiccat ſperma ⁊ ſedat deſideriũ coitus ⁊ cõfert multitudini pollutionis ⁊ opus eius minus ẽ in illo q̃ʒ ſemẽ eius. ⁊ de lacte quidẽ lactuce cũ in potu datur medietas. ʒ. cum aqua ⁊ melle ſolutiõne educit cholerã aquoſã. Et lac hortulane ꝓpinquũ ẽ lacti ſilueſtris. Ipſa vͦo lactuca nõ ſtringit neqꝫ ſoluit qñ nõ eſt ſalſa neqꝫ pontica neqꝫ abſterſiua ſed ẽ ꝓuocatiua. Et ſilueſtris quidẽ lac ꝓuocat mẽſtrua. Venena. Lac ſilueſtris in potu datur morſui rutele ⁊ ſcorpiõis.

De Lactuca aſini. C. cccc.liij.

Lactuca aſini quid ẽ. Eſt ſicut folia lactuce ſubtilia pluſ numeri ad nigredinẽ ꝺclinãtia plus piloſa ⁊ folia eius radici adherẽtia ab ea grauia ⁊ color radicis eius ad rubedinẽ eſt declinis ⁊ tingit terrã ⁊ manũ colore rubeo ⁊ oritur i terra rubea bona ⁊ ẽ ex ſubſtãtia aquea ⁊ terrea ⁊ eſt aſinier ⁊ iã dictũ ẽ de ea. Electio. Citrina ẽ fortior ⁊ alba ẽ aquea debilis. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca in ꝓncipio ſcdi. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiua aperitiua ⁊ qđ de flore eius eſt ſiccũ ẽ fortius in illo. Et natura quidẽ radicis eius ẽ ꝓxima nature ſeminis ei⁹: ſed radix ẽ fortior ⁊ ꝓpter ſicca Inquit paul⁹. ⁊ in ipſa ẽ virtus attractiua ex ꝓfundo adeo ꝙ extrahit ſurculos. Apo. ⁊ bothor. Confert apoſtematibus duris vbicũqꝫ ſint.

Vulnera ⁊ vlcera. Qñ ex eo fit ceratũ ꝯſolidat et ſimiliter aqua eius in cerato. Inſtr. iuncturaruꝫ.

Eſt notũ emplaſtrũ ſup podagrã ⁊ ſimiliter cum aceto ſuper ſciaticã. Mẽbra capitis. Succus eius eſt mũdificatiu⁹ capitis facto caputpurgio ex eo ⁊ adminiſtratur cũ melle in cola ⁊ confert linitũ. Membra oculi. Qđ de ea ſiccũ eſt mũdificat veſtigia remanẽtia in oculo ⁊ groſſitudinẽ extremitatũ palpebrarũ. Mẽbra nutrimẽti. Mũdificat epar ⁊ que cũ aceto cõdita ẽ valet ad ſplenem comeſta ⁊ vt emplaſtrum ſuperpoſita. Mẽbra expulſionis. Prouocat menſtrua fortiter ⁊ interficit embryonẽ viuuꝫ ⁊ extrahit fetũ mortuuꝫ ⁊ confert apoſtematibus duris in matrice ſuppoſita ⁊ ſedendo in aquã eius ⁊ ẽ res magis ꝓuocans mẽſtrua ⁊ magis conueniens. Et qđ de ea in vltimo adminiſtrat eſt aureus bibitus ⁊ ſuppoſitus. Et adminiſtratur cũ cerato ſuper ragadies ani.

De Lentiſco. C. cccc.liiij.

Lentiſcus quid eſt. Eſt notus. Et rob quidem lentiſci ⁊ gũma eius deferunt ad mechani ⁊ nominatur hoc nomine. Natura. Calida eſt in tertio humida in primo.

Ope. ⁊ propri. Eſt abſterſiua reſolutiua attractiua ex ꝓfundo corporis. Eſt gũma ⁊ gũma ei⁹ ẽ gũ

cens in arbore alkenken ⁊ eſt ſicut laudanū in poten
tia ⁊ boni odoris ⁊ ingredit̄ in odoramentis mulie
rū in baleꝑ. Mē. cap. Rob lentiſci ꝯfert valde
fluxui oris ⁊ vlceribus eı⁹. Mē. expul. In ipſa
ē virtus ꝯſtrīgēdi vētrē. De lauro. C.cccclv.

Laurus quid ē: Granū eius ē ſm figuram
auellane gne ſup qḋ ſunt cortices nigri ſb
tiles qḋ ꝯpreſſione frāgit̄ in duas ptes q̄
ſunt grani nigri ptī declines ad citrinitatē boni ſa
poris ⁊ eius odor ē redolēs: ⁊ eius folia ſūt ſicut fo
lia myrti p̄ter ꝙ ſunt maiora ⁊ cı⁹ fructus eſt ru
beus. Ipſa vero oritur in locis montuoſis ⁊ virt⁹
eius ē in folijs ⁊ fructu. Natura. Grana eı⁹ ſūt
calidiora ⁊ cortices eius ſūt minoris caliditatis ⁊ eſt
oīno calida ⁊ ſicca in ſcđo. Opera. ⁊ propriet.
In granis eius ē mollificatio ⁊ in ipſa tota ē cale
factio. Et grana eius ſūt calidiora folijs ipſius ⁊ ca
lefactio partiū ipſius ⁊ exſiccatio earū ē fortis ſꝫ gra
na ſunt vitia ⁊ cortex ē debilior ⁊ minoris caliditā
tis ⁊ eius oleū ē calidius oleo nucis. Decoratio.
Linitur ſup morphea cū vino. Apo. ⁊ bothor.
Confert cū pane ⁊ ſauich apoſtematib⁹ calidis.
Inſtru. iūctu. Confert dolorib⁹ neruoꝝ oīb⁹
⁊ eius oleū reſoluit laxitudinē. Mem. capi. Re
ſoluit ſoda ⁊ eius oleū etiā ⁊ ſimiliter ambo faciunt
ad dolores auris frigidos elongationē audit⁹ ⁊
ꝯferūt tinnitui ⁊ catarro. Mēbra an. ⁊ pec. Cō
fert ſtricture anhelitus ⁊ difficultati dilatatiōis deglu
tita cū melle aut cū rob ⁊ ſimilit̄ curſui ſuperfluitatū
ad pulmonē ⁊ ſūit ex ea looch cū melle ad vlcēa pul
monis ⁊ anhelitū dilatatiōis ⁊ ꝓpꝛie ex granis eı⁹
Mēbra nutri. Oleū eius ꝯfert dolori epatis qū
bibit̄ cū vino odorifero ⁊ ſimiliter cortex eius: vez
ipſa grana ſūt mollificantia ſtōm ⁊ cōmouētia vo
mitū. Mēbra expul. Eius oleū facit nauſeam
⁊ facit vomitū ⁊ in ipſa ē ꝓuocatio mēſtruoꝝ ⁊ vri
ne: ⁊ decoctio folioꝝ eius ꝯfert egritudinib⁹ veſice
⁊ matricis adeo ꝙ ſedēdo in ea ⁊ potio eius ad ſo
lutionē ſit. ℥. ij. cū aqua mellis ⁊ oxymelle. Et quā
do de cortice eius bibit̄ aur. frangit lapidē ⁊ inter
ficit fetū ꝓpter ſuā amaritudinē additam ſup ama
ritudinē additā alioꝝ ⁊ ſit potio. ix. kerateꝝ. ⁊ grana
eius frangūt lapidē etiā. Febres. Oleū eius cō
fert horripilationi vnctū. Venena. Confert
mordicationi ſcorpionis cū vino ⁊ rob ⁊ eſt bona
veſpe ⁊ api qū pungunt ⁊ oīno eſt tyriaca venenis
bibitis oībus. Permu. Loco eius ponit̄ fo
lia ſiſimbrij. Capitulū de littera. M.

De meliloto. C.cccclvi.

Miloti quid ē: Flos plante coloris pa
lee in quo ē lunaris figura cum raritate
ſua quandā habēs duritiē. Et ex eo q
dē aliud ē albū ⁊ aliud citrinū. Electō
Ex eo melius ē quod ē durius ⁊ cuius color de
clinat ad albedinē parūper ⁊ ſapor ipſius amarior
ſentitur ⁊ cuius odor ē manifeſtior. Inquit Dia.
Melius ex eo ē illud in quo eſt croceus color ⁊ eſt
acutioris odoris quāuis odor ipſi ipſius ſit princi
pio ſit paruus ⁊ debilis ⁊ ſit in colore eius color fe
nugreci. Natura. Eſt calidū in primo ſiccum in
eodē. Et ad vltimū ē ꝯpoſitū ⁊ caliditas ipſius ē
dn̄antio: frigiditate ipſi⁹. Inquit Dia. Eſt equa
le in frigiditate ⁊ caliditate. Ope. ⁊ p. In ipſo
eſt ſtipticitas pauca cū reſolutione ⁊ ꝓpter illud di
gerit. Inquit Dia. Eſt liquefactiuū ſuperfluitatū. Et
dixerūt alij eius ſuccus cū careno ſedat dolores ⁊
eſt reſolutiuū ſubtiliatiuū ⁊ cōfortatiuū mēbrorum
Apoſte. ⁊ bothor. Cōfert apatibus calidis ⁊ du
ris ꝓpꝛie cū careno ⁊ etiā permixtū cū vitello oui ⁊
farina fenugreci ⁊ ſeie lini ⁊ papaueris ſm loca.
Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert ulceribus humidis ⁊ ꝓ
pꝛie meliloto linitum cū aqua ⁊ cū aliquo deſiccati
uoꝝ appoſito cū eo quod ſit ſicut galle ⁊ lauā lene ⁊
lentes. Mēbra cap. Cōfert apatibus auriū et
dolori auriū ſuppoſito emplaſtro ex eo cū carēo
⁊ reliquis que dicta ſunt. ⁊ diſtillatio facta in eis ex
ſucco eius: ⁊ eius iuuamētū in doloribus ē velo⁹
Ex ipſo quoqꝫ fiunt embroce ⁊ ſedant ſoda. Mē
bra oculi. Cōfert apatibus oculi facto emplaſtro
ex eo cū careno ⁊ cū eis que dicta ſunt. Mēbra
expul. Confert apatibus ani ⁊ teſticuloꝝ facto
emplaſtro ex eo cū careno ⁊ cum eis que dicta ſunt
de cocto cū vino. De myrto. C.cccclvij.

Myrtus quid eſt. Nota ē: Et ipſa ē amariſſim
do cū ſtipticitate ⁊ dulcedine ⁊ frigiditate
ꝓpter ponticitatē ſuā: ⁊ ipſius bunchū eſt
fortius ⁊ fiunt ex eo trociſci cū ſirupo ſtiptico. Et in
ipſa quidē eſt ſubſtantia terrea ⁊ ſubſtantia ſubtilis
pauca: ⁊ ipſius quidē bunchū ē quiddā ſup virgul
tū eius in colore virgulti eius hñs formā plante uel
vole manus ⁊ figurā eius: Et in oleo ipſius ſūt oia
iuuamēta que dicuntur. Electio. Fortior ⁊ que
ad nigredinē declinat ⁊ ꝓpꝛie rotunda hñs folia ⁊
precipue mōtana ex ea tota. Et flos eius melior eſt
albus ⁊ ſuccus fructus eius ē melior: ⁊ eius quidez
ſuccus cū veteraſcit debilitat̄ ⁊ ſit cortex: ideoqꝫ oꝫ ut
ex eo trociſci fiant. Natura. In ipſa ē caſimꝰ ſb
tilis: ⁊ magis dn̄ans in ipſa ē frigiditas ⁊ eius qui
dē ſtipticitas ē maior frigiditate eius. Et videtur ꝙ
eius frigiditas ſit in primo ⁊ ſiccitas ipſius in termi
no ſecūdi. Operatiōes ⁊ ꝓpꝛie. Retinet ſolutio
nē ⁊ ſudorē ⁊ oēm fluxū ſanguinis ⁊ oēm curſum
ad mēbrū ⁊ quādo cū eo fit fricatio in balneo con
fortatur corpus ⁊ deſiccantur hūiditates que ſunt
ſub cute: ⁊ embroce quidē decoctionis eius cū ſu
per oſſa effundūtur velocius fit ipſoꝝ reſtauratio:
⁊ quod ex ea aduſtū ē loco tutie pōit̄ ad hoc ut bo
nus fiat odor corporis ⁊ cōfert oī fluxui ſanguinis
linitū ⁊ loco emplaſtri ſuperpoſitū ⁊ bibitū ⁊ ſimili
ter eius rob ⁊ rob fructus ⁊ eius ꝯtractio fortior eſt
infrigidatiōe eius. Et ipſius quidē nutrimētū ē par
uum: ⁊ in ſirupis quidē nō ē qui cōſtringat ⁊ ꝓhi
beat dolores pulmonis ⁊ tuſſi p̄ter ſirupū eius.
Decoratio. Eius oleū ⁊ ſuccus ⁊ decoctio ipſi⁹
confortant radices capilloꝝ ⁊ prohibent caſum eo
rum ⁊ denigrant eos ⁊ ꝓpꝛie ipſius ſemina.
Et decoctio ſeminū eius in butyro ꝓhibet ſudorez
⁊ vreſicat raſurā venenum ⁊ folia eius ſicca ꝓhi
bent ſudorē aſcellarū ipſius cū in loco tunc ponitur
⁊ confert panno. Apoſte. ⁊ bothor. Sedat apa
ta calida ⁊ heriſipilā ⁊ formicā ⁊ bothor ⁊ vlcera et
qḋ ſit ſuper ambas volas ⁊ aduſtionez ignis cum
oleo ⁊ ſimilit̄ eius ſirupus ⁊ emplaſtrū factū cū oleo
⁊ cū vino poſt ipſius cōminutionem cū eis: ⁊ ſimilit̄
eius oleū ⁊ vnguētū facto ex ipſius oleo ⁊ cōfert ip
ſius ſuccus cū proijcitur ſup panaritiū ⁊ ſimiliter et
raſū ex eo. Et cū decoquitur etiā eius fructus cū vi
no ⁊ ſit ex eo emplaſtrū ſanat vlcera que ſunt in am
babus volis manuū ⁊ in vertigo pedib⁹ ⁊ aduſtio
nē ignis ⁊ prohibet eos a veſicatione ⁊ ſit eı⁹ cinis
cū cerato. Inſtr. iuncturarū. Emplaſtrū factuz
ex fructibus eius decoctis cū vino ē ꝯueniēs mol
lificationi iuncturarū. Mēbra capitis. Retinet
fluxū ſanguinis ex narib⁹ ⁊ abſtergit furfures ⁊ ex
ſiccat vlcera capitis ⁊ vlcera auris ⁊ ipſius pus cum
ex ipſius aqua in ipſam diſtillat̄: ⁊ cōfert ipſius ſiru
pus mollificationi gingiue ⁊ eius folia cuꝫ in vino
decoquūtur ⁊ ſit inde emplaſtrum ſedāt ſoda vehe
mēter. Mēbra ocu. Sedat opthalmiā ⁊ exitum
oculi ⁊ cū coquit̄ cū ordeo ſanat eoꝝ apata ⁊ ipſius
cinis ingreditur in medicinis vnguile. Mē. anhe
li. ⁊ pec. Confortat cor ⁊ aufert tremorē cordis ⁊
ꝯfert ſuccus ipſius tuſſi ꝓpter dulcedinē ſuā ⁊ reti
net ventrē ſuccus eo ſi ē ſolutus ſua ſtipticitate ⁊ cō
fert fructus ipſius ſputo ſanguinis ⁊ etiā ipſi⁹ rob
ſimiliter. Mēbra nutri. Confortat ſtōm ꝓpꝛie
rob eius ⁊ ſemina ꝓhibent curſum ſuperfluitatū ad
ſtomachū. Mēbra expul. Succus fructuū eı⁹
ē ꝓuocatiuus ⁊ ipſum ei confert ardori vrine ⁊ veſi
ce ⁊ ē bonū in ꝓhibēdo ꝓuocationē menſtruorū
Et eius aqua ſtringit naturā ⁊ retinet ſolutionē cho
lericā ⁊ meſicam linita. Et ipſa cū oleo ſiſamino ex
pulsit phlegma ⁊ cū ſolutione emittit ipſm. Et de
coctio fructuū eius cōfert fluxui humiditatū matri
cis ⁊ cōfert emplaſtro inde facto hemorroidib⁹ et
confert apati teſticuli ⁊ eius decoctio confert exitui
ani ⁊ matricis. Venena. Confert morſui rutele
⁊ ſimiliter fructus eius cū potatur cū vino ⁊ ſimilit̄
puncture ſcorpiōis. De melongena. C.cccclviij.

Melongena quid ē. Nota ē. Electio.
Que ex ea ē antiqua ē mala. Et eius nā ē
ſicut friti eius: recēs vero ē ſanior. Na
tura. Secūdū illud meſengue ē frigida: verūtamē
verū eſt ꝙ virtus ipſe dominans ē caliditas ⁊ ſicci
tas in ſecūdo ꝓpter amaritudinē ⁊ acuitatem ipſi⁹
Ope. ⁊ propri. Generat melancholiaz ⁊ gene
rat opilationes. Decoratio. Corrūpit colorem
⁊ denigrat ſuperficiē corporis ⁊ citrinat colorem:
que ex melongenis ſunt parue comeduntur excori
ate ⁊ ipſe quidem faciunt poſſidere pannū. Apo
ſtemata ⁊ both. Generat ſoda ⁊ opilatiōes ⁊ fa
cit multiplicare triſticiam in eis. Membra nutri
mēti. Generat opilationes cancros ⁊ durities et
ſep̄ꝰ. Mēbra capi. Generat opilationes epa
tis ⁊ ſplenis niſi illa que cocta ē in aceto ipſa cui ape
rit opilationes epatis fortaſſis. Membra nutri
mēti. Generat hemorroidas verūtamē ſi ex capi
tibus eius in vmbra ſiccis ⁊ contritis ſiat epithima cō
fert hemorroidib⁹. Et melōgena quidē nō hꝫ ꝓ
portionē ad ſtringēdū aut ſoluēdū verūtamē cum
coquitur in oleo ſoluit ⁊ in aceto ſtringit.

De mace. C.cccclix.

Macis quid ē: Eſt ſimilis folijs compoſitis
venoſis ſiccis declinās ad rubedinē ⁊ citri
nitatē ſicut cortex ⁊ ligna ⁊ folijs mordicāt
linguā ſicut cubebe. Filius meſangue: cortex nucis
muſcate. De maſtiacha. C.cccclx.

Maſtiacha quid ē: Eſt ſimilis virenti nere
muſe ſꝫ ē ſubtilior eo. Natura. Inquit
Paulus ē equalis: Et dixerūt alij eſt cali
da ⁊ ſicca in ſecūdo ⁊ nō eſt dubitatio quidē in cali
ditate ⁊ ſiccitate ipſius. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates.
Reſoluit inflationē ⁊ in ipſa ē ſtipticitas. Apoſt.
⁊ bothor. Reſoluit durities groſſas cū ponitur
in cerato. Decoratio. Oris odorē bonū efficit
Membra capitis. Ex eo cū oleo violaceo fit
caputpurgiū ad ſoda facta ex ventoſitatibus groſſ
in capite ⁊ ad emigraneā. Mēbra nutri. Cōfor
tat epar ⁊ ſtōm. Membra expul. Cōſtringit ſſi
aci ⁊ ꝯfert dyſenterie ⁊ ē bona matrici.

De myrobalanis. C.cccclxi.

Myrobalani qd ē: Eoꝝ alij ſunt citrini ima
turi: ⁊ alij ſunt nigri indi ⁊ ſunt illi qui vlti
mi ſūt in maturitate ⁊ ſūt pinguiores: ⁊ alij ſūt kebu
li qui ſunt maiores oīum: ⁊ alij ſunt ſinij qui ſūt mi
nimi ⁊ leuiores. Electio. Meliores ſunt citrini
vehementis citrinitatis ⁊ declines ad viriditatem gra
ues groſſi duri: kebuli aūt ſunt meliores qui ſunt gra
uiores ⁊ ſubmerguntur in aqua ⁊ ſunt declines ad
rubedinē: ⁊ ſinij meliores ſūt illi qui roſtrū habent
Natura. Dicit̄ ꝙ citrini calidiores ſūt nigris ⁊
dicit̄ ꝙ indi ſunt minoris frigiditatis q̄ꝫ kebuli. Et
oēs quidē ſūt frigidi in primo ſicci i ſecūdo. Ope
rationes et proprietates. Oēs extinguūt cholerā
⁊ conferūt ei. Decoratio. Nigri clarificāt colo
rē. Apoſtemata ⁊ bothor. Myrobalani oēs
ꝯferūt lepre. Membra capitis. Kebuli ꝯferunt
ſenſibus ⁊ ſeruationi ⁊ rationi ⁊ conferūt etiā ſoda
Membra oculi. Citrini valent oculo molli
ficato ⁊ conferunt materieb⁹ que currūt facto ex eis
alcofol. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfe
rūt tremori cordis ⁊ triſticie ex amore bibiti.
Membra nutrimēti. Cōferunt dolori ſplenis
⁊ cōferūt nutrimēti inſtrumētis omnib⁹ ꝓpꝛie am
bo nigri. Ambo enim mūdificant ſtomachum to
taliter preparando ipſum mūdificādo ⁊ exſiccādo.
Et citrini quidem optime preparant ſtomachum
⁊ ſimiliter nigri. Et ſinij ſunt debiles in eo ꝙ agunt
⁊ kebuli. Et in kebulis quidē eſt vis faciēdi nauſeaꝫ
⁊ kebuli ꝯferūt hydropiſi. Membra expulſio
nis. Kebuli ⁊ indi friti cuꝫ oleo ſtringunt ⁊ eiūt

ui ſoluunt cholerā ⁊ parū phlegmatis. Et nigrī ſol uūt melancholiam ⁊ conferunt hemorroidibus et kebuli ſoluūt melancholiā ⁊ phlegma. Et dicitur φ kebuli conferunt colice: kebulorum autem po tio ad ſoluendum infuſorū ſitīs. v. ʒ. vſqꝫ ad. ʒ. ix. ⁊ nō infuſorū vſqꝫ ad. ʒ. iij. ⁊ dico φ ſit vſqꝫ ad plus De citrinis vero quandoqꝫ ſumitur in potu vſqꝫ ad. x. ⁊ plus tritis īfuſis in aqua. Febres. Cō ſeruat kebuli ſebribus antiquis.

De muſcho. C. cccclxij.

Muſchū quid ē. Fluuiale ē aqueū ⁊ terreū ⁊ marinū eſt vehementioris ſtipticitatis ſed muſchū petroſū ē furfur lapidum ⁊ nos iā diximus. Natura. Eſt frigidū. Operatio nes ⁊ ꝓprietates. Retinet ſanguinē ēm ol loco lini tū ⁊ marinū vehementius. Apoſtema. ⁊ bothor. Ponitur ſup apoſtemata calida ⁊ herſipilā ⁊ for micā ⁊ ſimiliter quod ē uſtentes muſchū cū ſauich Inſtrumenta iuncturarum. Sup podagram calidā ⁊ dolores iūcturarū calidos valet ⁊ qū ſerua in oleo antiquo lenit neruos. Membra expul ſionis. Fit ex eo emplaſtrū ramici inteſtinorū ⁊ deturneſcere facit eā ⁊ glutinat.

De mādragora. C. cccclxiij.

Mandragora quid ē. Nota ē nos iā pſcru tati ſuīm⁹ eius narratiōem in capitulo de iabrol. Natura. Scdm me ē frigida vſqꝫ ad tertiū ⁊ humida.

De muſcho. C. cccclxiiij.

Muſchus quid ē: Muſchus ē follicul⁹ ani malis ſicut gazel ipſe niſi quia habet duos dentes albos flexos ad interiora ſicut duo cornua Electio. Melior ē ſm ſuam minerā antebium ⁊ dē ſinio alcalnet deiū urgiūdchi ind⁹ marin⁹ ⁊ ex parte paſſus φ paſcit viriqꝫ been ⁊ ſpicā deide al maru. Et melior ex parte coloris ⁊ odoris ē potua lis citrinis. Natura. Eſt calidus ⁊ ſiccus in ſe cūdo: ⁊ quod ex eis ſiccū eſt apud quoſdā ē maius. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſubtilis ꝯfor tatiuus. Decoratio. Vaporat quando ponitur in cibo. Mēbra capitis: Quando fit capus purgiū ex muſco cū croco ⁊ pauca cāfora confert ſoda frigide. ⁊ ſolus etiā ꝓpter illud quod in ipſo ē de reſolutione ⁊ virtute ⁊ ipſe confortat cerebrum temperatū. Membra oculi. Confortat oculum ⁊ exiccat humiditatē eius ⁊ abſtergit albuginē ſub tilē. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Cōfortat cor ⁊ ſanat tremorem cordis ⁊ melancholiam ex ſolliciitudine. Venena. Eſt tyriaca venenorū ⁊ prope napelli.

De maſtice. C. cccclxv.

Maſtix quid eſt: Alius eſt romanus albus ⁊ alius eſt nabathi ad nigredinē declinās ⁊ arbor quidē eius eſt compoſita ex aquei tate pauca ⁊ terreitate plurima ⁊ eſt ſubtilior ⁊ ma gis iuuans φ olibanum. Electio. Melior eſt ille qui eſt albus magnus mundus. Et eius rectifi catio eſt reſolutio ipſius ⁊ dimiſſio in aceto per ali quos dies deinde exiccatur. Natura. Cali dus eſt ⁊ ſiccus in ſecūdo ⁊ eſt minoris ſiccitatis ⁊ caliditatis ⁊ exiccationis φ olibanum: ⁊ in arbore quidem eius non eſt infrigidatio ⁊ calefactio vehemēs ⁊ ī ipſo eſt calefactio maior quam ea que eſt in arbo re eius. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſti pticus reſolutiuus ⁊ omnes partes eius ⁊ arboris ſue ſunt ſtiptice. Et eius quidem compoſitio eſt ex ſubſtantia aquea tepida ⁊ ſubſtantia terrea. Et radi ces eius ⁊ cortices radicū eius ponuntur loco aca cie ⁊ hypociſtidos ⁊ loco eius ⁊ ſimiliter ſuccus folio rum eius. Et ex fructu quidem eius fit oleum vehe mentis ſtipticitatis. Galie. autem videtur videre in omnibus partibus eius cū ſtipticitate lenificatiōem ⁊ ſimiliter ſit olera eius. Nabathi vero qui trahit ad nigredinē ſtipticitas eſt minor ⁊ exiccatio ē ma ior ⁊ ē magis cōueniēs in eo φ neceſſe ē reſoluī for titer. Et totum quod in ipſo eſt de ſtipticitate ⁊ leni ficatione ⁊ exiccatione ē ſine īpedimento ⁊ ē ſubtile valde ⁊ liquefacit ꝓpter ſuā ſubtiliationē ⁊ lenifica tionē ⁊ caliditatē ſuā ſubtilē phyſa ⁊ ē cū hoc minoris acuitatis ⁊ ſpiſſitudinis φ relique gūme. Deco ratio. Ponit in dentifriciis ⁊ in gomaris ⁊ facit poſſidere pulchritudinē. Apoſtema. ⁊ bothor. Confert ꝓpter illud φ in ipſo ē de ſtipticitate ⁊ le nificatione apoſtematib⁹ viſcerū. Et nigrū naba thi ē cōuenientius duricieb⁹ intrinſecis ⁊ nigrū cō fert apoſtematibus formicalib⁹. Vulnera ⁊ vlce ra. Prohibet ſuccus eius ⁊ decoctio foliorū ipſi us ambulatiua ulcera ⁊ oleū arboris huius confert ſcabiei ita φ ſcabiei pecudū ⁊ canū. Et effunditur de coctio foliorū ⁊ ſuccus ſuper ulcera ⁊ generat car nem: ⁊ ſimiliter ſuper oſſa fracta ⁊ reſtaurat. Mē bra capitis. Maſticatio ipſi⁹ extrahit phlegma ex capite ⁊ mūdificat ipſum ⁊ ſimiliter collutio oris ex eo facta cōfirmat dentes ⁊ gingiuas. Mem bra oculi. Adherēt eo pili inuerſati. Membra anhe. ⁊ pectoris. Confert tuſſi ⁊ ſputo ſanguinis ⁊ ꝓprie decoctio radicis eius ⁊ corticis eius. Mēbra nutrimēti. Cōfortat ſtomachū ⁊ epar et inteſtina ⁊ cōfert apoſtematib⁹ inteſtinorū. Et deco ctio radicis eius ⁊ corticis ipſius ꝯfert fluxui ſangui nis ſtomachi ⁊ aperit appetitū ⁊ ſtōm efficit bonū ⁊ mouet eructuationē ⁊ liquefacit phlegma eius et ꝯfert apoſtematibus ſtomachi ⁊ epatis ſtatim. Membra expulſionis. Cōfortat epar ⁊ inteſtina ⁊ ꝯfert epaticis eorū ⁊ decoctio radicis eius ⁊ corti cis ipſius confert fluxui ſanguinis p inferiora ⁊ dy ſenterie ⁊ raſure. Et ſimiliter ipſa folia fluxui ſangui nis matricis ⁊ oībus dolorib⁹ matricis ⁊ curſui hu miditatis earū malo ⁊ augmēto matricis ⁊ ani: ⁊ ſi militer oleū arboris eius ⁊ ſeminis eius ꝓuocat mē ſtrua.

De mu. C. cccclxvi.

Mu quid ē. Eſt fruſta diuerſe figure ſ coloris agarici ⁊ hꝫ puluerem trahēs ad ſtipticita tem ⁊ amaritudinem ⁊ ē boni odoris pū gēs linguā ⁊ ē radix plāte: ⁊ nō eū adminiſtrat de eo niſi radix eī⁹ ⁊ multiplicat in ira megdena. Electio.

Melius ē illud qd ē albū magnū mūdū. Et ipſi⁹ quidem rectificatio ē reſolutio ipſius ⁊ dimiſſio eī⁹ in aceto p aliquot dies: deinde exiccatio ipſi⁹. Natu ra. Eſt calidum ⁊ ſiccū in tertio ⁊ in ipſo ē humidi tas extranea non natura inflatiua. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtile abſterſiuū aperiuū ſiſe ſpice & dantur: verū ipm ē fortioris calefactiōis ⁊ ſtiptici tatis. Inſtrumēta iūcturarū. Cōfert bibitū ⁊ li nitū dolorib⁹ iūcturarū. Membra capitis Fa cit ſoda plurim⁹ vlius eī⁹ ꝙ illud ꝓpi ſuperſtuitatē hu miditatis eī⁹ ꝯgelatur in ipſo. Mēbra expul. Cō fert difficultati vrine bibitū ⁊ mox emplī ſuppoſitū ⁊ ſiſit dolorib⁹ veſice ⁊ ꝯſtrictioni ſuperfluitatis in ea ⁊ ꝓuocat menſtrua ⁊ cōfert dolorib⁹ matricis: ita φ encathiſma in aqua eius. ⁊ ꝯfert dolori pūgitiuo ven tris ⁊ rugitui ⁊ inflationi.

De mezerion Ca. cccclxvij.

Mezerion quid ē. Eſt lacticiniū magnum qd ē duorum modorū vnū eorum eſt magna habens folia ſubtilia: ⁊ alterum eſt parua habens folia ſpiſſa ⁊ hoc ē deterius amborum. Et qd nigrū ē pernitioſum. Electio. Melius me zerion ē in quo ſūt folia plurima ⁊ ſimilia foliis oli ue ⁊ ſubtiliora. Qd vero folia parua habet que ſūt criſpa ē malum: ſed quandoqꝫ malitia almezerion frangitur cum reſolutione. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccum in quarto. Operationes ⁊ proprietates: Eſt acutum mundificatiuum excoriatiuum: ⁊ eius acrimonia eſt vehemens. Decoratio. Omnes ſpecies adminiſtrātur ad morpheam ⁊ ad albaras ⁊ ad lentigines linite exterius: ⁊ qñqꝫ admiſcetur ei ſulfur in ipſo. Vulnera ⁊ vlcera. Omnes ſpēs eius adminiſtrantur ad impetiginem ⁊ vlcera ſordi da cum melle ⁊ eradicant cortices propter illud qd ē in eis de ſubſtantia reſolutiua corroſiua: ⁊ ſimilit exiccant ſcabiem. Mēbra capitis. Colluit os cū decoctione eī⁹: ⁊ ꝓpe decoctiōe nigri: ⁊ ſedatur dolor dentis. Et qñqꝫ aliquid eis adheret cum pi pere ⁊ fruſto ſaui ſuper dentem corroſum ꝓpter do lorē. Mēbra nutrimenti. Nocet epati valde.

Mēbra expulſionis. Soluēdo educit aquā et ꝓpe qd accipit humidū hora ſui floris. Et⁹ aūt acui tas frangit ſi infūdat in aceto deinde exiccet. Et ex eo quidem infuſo in potu ſumāt ſex auf. decocto in lib. et. 5. aque donec de ea remaneat medietas ⁊ qr ta ⁊ bibit: ⁊ ſolutiōe educit lumbricos ⁊ aſcarides ⁊ ꝓprie aſcumeſi ⁊ in decoctione calamēti mōtani. Et qñqꝫ ſumitur. ʒ. xxij. de eo ⁊ poſite in duobus vr ceis vini dimittitur ſic duob⁹ mēſib⁹: deinde colā tur ⁊ poſt dimittitur duobus mēſib⁹ deinde dātur in potu ad hydropiſim ⁊ ad purgationē mulierum q̄ pepernt ⁊ cōferūt: Et eī⁹ decoctio cōfert difficul tati vrine vehemētī. Et dixerūt φ ipm etiā ſolutiōe educit melācoliam ⁊ humores phlegmaticos ⁊ ꝓpe qū miſcet cū duplo abſinthij: ⁊ qdā quātū ipſum ē Et qdam eorū ſunt qui aſſumūt de eo auf. cū duplo ipſius de abſinthio cōfecto cū melle decocto ⁊ faci unt ex eo collirīa, ⁊ oꝫ qdem ut ſi ſit ad ſoluēdum aquam citrinā admiſceātur ei alia ſoluētia q ipſam ſoluūt. Et ſi q̄ritur ut eo ſoluat melācolia fiat ex eo ſiſit ⁊ miſceat ei qd ſoluat melācoliā. Venena. Mezerion bibit cum vino ad morſū vermiū vene noſorū ⁊ ꝓprie nigri venenū mortiferū. Et qū miſ cetur cū ſauich ⁊ cōiungitur cū aqua ⁊ oleo interfi cit mures ⁊ canes ⁊ porcos. ⁊ qd de eo interficit ho mines ē pondus. ʒ. ij. interficit enim cum ſyncopi ⁊ vomitu ⁊ ſolutione.

De maru Ca. cccclxviij.

Maru quid ē. Dicunt indi φ eſt ſpecies plu res. Eſt enim quedam ſpecies eius que eſt boni odoris ⁊ eſt maruiacor ⁊ calidior et ſiccior. Eſt ſpecies alia que ē minoris odoris ⁊ dici tur ſumuſe ⁊ eſt calida ⁊ lenis. Et tertia ſpecies no minatur almaru albumi que ē temperata ⁊ in ipſa ē virtus lenificatiua. Et ē exiſtimo φ illa in qua eſt vir tus lenificatiua eſt lingua bouis. Et eſt alia ſpecies que nominatur marumeus ⁊ eſt calida ⁊ ſicca ſubti liatiua. Et eſt ſpecies que nominatur merſcebar ⁊ ē frigida ſm φ dicit narrator eius. Natura. Eſt calidum ⁊ ſiccum in ſecundo. deinde diuerſificantur Operationes ⁊ proprietates. Omnes ſpecies ſunt rarificatiue ſubtiles reſolutiue inflationum et phlegmatis aperitiue opilationum vbi ſunt. Membra capitis. Diſtillatur cum aqua lactis in aurem doloroſam. Et merſcebar quidem confert ſodie calide ⁊ ⁊ relique ſpecies almaru conferunt ſodie frigide: ſed quod de eo odoriferum ē facit ſo dam proprie quando odoratur ſuper vinum. Membra nutrimenti. Reſoluit phlegma ex ſto macho ⁊ confert dolori ſtomachi ⁊ confortat ipm. Membra expulſionis. Confortat inteſtina: ⁊ ſemen eius cum frigitur confert raſure inteſtinorum ⁊ dyſenterie ⁊ ſi non frigitur ſolutione educit phle gma.

De marmacora Ca. cccclxix.

Marmacora quid eſt. Nota eſt. Et flos qui dem eī⁹ ē cinericius ad duritiem declinās ⁊ eſt boni odoris qui de eo eſt aromati cus. Natura. Inquit Dioſc. Marmacora eſt calidior maiorana ⁊ fortior: ⁊ eſt calida in tertio ſic ca in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſubtilis reſolutiua ſedatiua ventoſitatum aperitiua opilationū phlegmaticarū vbi ſūt. Mēbra capi tis. Inebriat velociter cū ponitur in vino ⁊ facit ſodā odorat⁹ eī⁹ vltime: verū reſoluit odorat⁹ eius ⁊ multitudo ipſius ⁊ declinatio ſup cerebrū ipſius oēs vapores ⁊ ſoda frigidos ⁊ ē ſiſis ſecha in illo.

Mēbra nutrimenti. Cōfortat ſtomachū ⁊ ape rit opilatiōes viſcerū ⁊ exiccat humiditatē ſtomachi

Mēbra expulſiōis. Confortat inteſtina.

De mugath Ca. cccclxx.

Mugath qd ē. Dixerūt qdā φ ē vene grana ti ſilueſtris: ſꝫ nō ē ꝯueniēs hoc φ dixerūt quoniam ſemen eius ē conueniens coitui ⁊ mouet ipm fortiter: Natura. Eſt calidū perueniēs ad tertiū ⁊ humidū in ſecūdo. Operationes ⁊ ꝓpe.

Eſt ꝯfortatiuũ membroꝝ. Decoratio. Eſt in pinguatiuũ. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Confert cum eo eſt emplm tõſioni ⁊ fracture ⁊ attritioni lacertoꝝ ⁊ diſlocationi ⁊ cõfert podagre ⁊ ſpaſmo ⁊ ẽ bonum inſtabuch ⁊ duritiei iuncturaꝝ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Lenificatiuũ ẽ duritieꝝ que ſũt i gutture ⁊ pulmone. Membra expul. Mouet coitũ ⁊ ꝑ[illegible] ſemen eius.

De merdeſen. Capitulũ.cccclxxi.

Erdeſen qd eſt. Merdeſẽ eſt plũbũ adu-ſtũ ⁊ qñqꝫ fit abſqꝫ plũbo ⁊ puenit ad ſummũ rectificationis ipſius aut qa decogt in aceto aut vino puro: deĩ aduriĩ vice vna aut duabus: aut aduriĩ ſup pannos ⁊ auferĩ ab eo qð ſup ipſum eleuat ⁊ decogtur cũ aqua ⁊ frumẽto ⁊ cum ordeo donec ſindat ⁊ remouet ab eo frumentũ: ⁊ illa aqua deinde decogtur cũ aqua recenti donec purificet deinde ſubmergit ab illa aqua. Fit hoc decem viciens deinde mũdificaĩ cum ſale multotiens ſi ꝯtſcis ⁊ quãdoqꝫ fit aliud. Natura. Inqt Sal. Declinat eſt ad exſiccationem ſꝫ eſt debilis exſiccationis ⁊ infrationis. Apud alios vero eſt declinãs ad aliquantulũ frigoris ⁊ i eſt abſtẽtiuũ. Et illud quod eſt ablutũ ẽ pculdubio frigidũ. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ꝯſtrictiuũ ⁊ exſiccatiuũ ⁊ abſtergit parũper cũ ſtipticitate ⁊ glutinatõe ⁊ ſubtiliat groſſum ⁊ ſtipticitas ⁊ abſterſio ipſius ſũt pue. Et ipſum quidẽ eſt materia emploꝝ. Aggregat cui medicinas ⁊ frangit ſupfluitatez reſolonis ⁊ corroſionis ⁊ ſtipticitatẽ eiũ. Decoratio. Efficit odorẽ corporis bonũ ⁊ aſcellaꝝ ⁊ ꝓhibet raſurã coxaꝝ ⁊ abſtergit pãnũ ⁊ cicatrices vnguis nigras ⁊ ſãguinez mortuũ ⁊ ꝓpe illõ qð eſt ablutũ ⁊ delet veſtigia varioloꝝ ⁊ ꝓhibꝫ ſudorem. Vulnera ⁊ vlcera. Creat carnẽ in vlceribꝫ ꝑ accidẽs ſed Sal. Eſt ex eis qui dicũt ꝙ ipſum non mũdificat ⁊ nõ ſordidat ⁊ nõ generat ⁊ non corrodit ſꝫ eſt materia emploꝝ ⁊ ꝯfert raſure īteſtinoꝝ ⁊ cauſat almagabi ⁊ coxaꝝ. Membra oculi. Illud qð de eo eſt albũ ablutũ ponĩ in alcohol ⁊ abſtergit oculum. Mẽbra expulſionis. Si bibaĩ ꝓhibꝫ vrinã. Et miſcentẽ qð in regione nr̃a dant ipſꝫ in potu ꝓpĩ fluxũ ventris ⁊ vlcera inteſtinoꝝ ⁊ qñqꝫ ꝓijcit ipſum in vaſis aque ⁊ minuiĩ eius nocumentum. Venena. Eſt pnicioſũ retineĩ vrinã ⁊ inflat ventrem ⁊ dat emũctoria ⁊ ꝯſtringit linguã ⁊ ſfocat et ſtringit anhelitum.

De meſcatramaſcir. Capitulum.cccclxxij.

Eſcatramaſcir qd eſt. Stipites ſiles alicehaſcebrã ſicco eo ex quo non aſſumitur in pncipio eius ſapor: plñius neqꝫ odor deinĩ ſuccedũt amaritudo ⁊ acuitas. Et qñ paſcunt ipſum pecudes facit emulgere ſãguinẽ ⁊ excuſat a calamẽto: imo eſt eo fortius plimũ. Et eſt duaꝝ ſpẽꝝ quarũ vna eſt meſcatrameſar veꝝ et altera eſt mendoſũ falſum ⁊ eſt ei ſimile. veꝝ habet diſpoſitões debiliores diſpoſitionis illius. Natura. Eſt calm ⁊ ſiccum ad tertiũ pueniens. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Ipſũ extrahit humiditates viſcoſas ex pectore ⁊ pulmone. Membra nutrimenti. Stringuis eiꝰ confert cõturbationi ⁊ nauſee. Mẽbra expulſionis. Prouocat mẽſtrua fortiĩ ⁊ vrinã ita ꝙ facit mingere ſãguinẽ ⁊ extrahit fetum bibitũ ⁊ ſuffumigatum ⁊ ſuppoſitũ ⁊ eius ſirupꝰ ꝓuocat ſanguinez partus.

De veum. Capitulũ.cccclxxiij.

Eum qd eſt. Mũ pur eſt piperis domorum apũ in quibꝰ faciũt oua ⁊ pulloꝝ ⁊ adducũt eis mel. Et mũ quidẽ nigrũ ẽ ſordes feneſtraꝝ intrinſecaꝝ ⁊ forinſecaꝝ. Natura. Eſt ſubtile. Operationes ⁊ ꝓpꝛie. Eſt lenitiuũ ⁊ replet vlcera ſordities ⁊ humectat ꝑ accõs qſi conglutinat ⁊ opilat poros: ⁊ ẽ materia emploꝝ infrigidãtiũ ⁊ calefaciẽtiũ omniũ ⁊ nõ eſt dubitatio qui in eo ſit maturatio qua ⁊ aliquantulũ reſolonis ꝯſimilitudine reſolutionis mellis. Et in mũ qð nigro qð eſt ſordes feneſtraꝝ forinſecaꝫ eſt attractio vehemens ex ꝓfundo. Attrahit enim aſcellas que carni infixe ſit ⁊ ſpinas. ⁊ in ipſo ſunt ſubtilitas ⁊ mũdificatio paucã ⁊ lenitas vltima. Apoſtemata ⁊ bothor. Lenit duritiẽ apoſtemati. Vulnera ⁊ vlcera. Lenit cicatrices ⁊ implet vlcera ſordida ⁊ nigra ⁊ extrahit ſurculos ⁊ ſpinas. Inſtrumẽta iuncturaꝝ. Lenit neruos. Mẽbra capitis. Mum nigꝝ ſui odoris fortitudine facit ſternutationẽ. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert aſpitati pectoris linitus et deglutitus ꝓpꝛie ⁊ qñqꝫ cõcutitur cũ oleo violaceo ⁊ ꝓhibet lac coagulari in mãmillis ablactantium. Membra expulſionis. Bibunĩ de eo.x.roſeti in quibuſdã ſorbitionibus de milio ⁊ rizi ad vlcera inteſtinoꝝ. Venena. Dicit ꝙ ipſum extrahit venena ⁊ poniĩ ſup vulnera ſagittaꝝ venenoſaꝝ: linitur ⁊ non nocet.

De magnete. Capitulũ.cccclxxiiij.

Agnetes quid eſt. Eſt lapis qui attrahit ferrum cũ ergo aduriĩ fit hematites ⁊ virtus eius ſicut virtus illius. Electio. Melior ẽ niger i habitus rubedine purus in quo nõ eſt pulueratio. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuus mũdificatiuus. Membra expulſionis. Datur in potu ad bibitionẽ limature ferri cũ retineĩ in ventre ſcoria ferri. Ipſa enim extrahit ipſam ⁊ aſſociaĩ ei apud exitum. Et dicit ꝙ quãdo in potu ſumunt ex eo tres anulaſſar cũ mellicrato educit ſolutione humorem groſſum malum.

De marchaſita. Capitulum.cccclxxv.

Archaſita qd eſt. Eſt plimũ ſpecierũ: alia enim eſt aurea ⁊ alia argentea ⁊ alia erea ⁊ alia ferrea. Et omnis ſpẽs ſimulaĩ ſubẽ cui cõparaĩ in colore ſuo. ⁊ ꝑ ſe qdam noiant eam lapidem adeſtẽni. ſ. lapidem luminis ꝑꝑ iuuamẽtũ qð viſui affert. Natura. Calida eſt in ſcdo ſicca in tertio. Opera. ⁊ ꝓprietates. In ipſa ẽ cõſtrictio ⁊ calefactio ⁊ maturatio ⁊ reſolutio ⁊ abſterſio ⁊ eſt virtus eius fortis: veruntamẽ dum eius cõſtrictio nõ bene ſit non appet eius iuuamentũ. Decoratio. Confert quando linitur cum aceto ſup morpheam ⁊ alboras ⁊ lentigines ⁊ reſoluit humiditatẽ i[illegible] ſub cute ⁊ ſubtiliat capillos ⁊ criſpat eos. Apoſtemata ⁊ bothor. Cũ pmiſcet cũ gũma pini cõfert apoſtematibꝰ duris ⁊ reſoluit ea ⁊ poniĩ in emplis reſolutis ꝓpĩ illud ꝙ in ipſa eſt de reſolutione ⁊ maturatione. Vulnera ⁊ vlcera. Cũ gũma pini ꝯſolidat vlcera ⁊ eradicat carnem augmentatã. Inſtrumenta iūcturaꝝ. Reſoluit qð aggregaĩ in ptibus lacerti de materia ſſũ ſanici. Mẽbra capitis. Dicit ꝙ i ſuſpendaĩ ſup collũ infantis non timebit. Membra oculi. Abſtergit oculũ ⁊ confortat ipſum aduſta. ⁊ non aduſta.

De magneſia. Capitulum.cccclxxvi.

Agneſia qd eſt ẽ in diſpõnibꝰ marchaſite ⁊ eſt melior ea.

De maiorana. Capitulum.cccclxxvij.

Aiorana. Natura. Eſt calã ⁊ ſicca in ʒꝰ

Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliĩ reſolutiua apitiua cũ fortitudine ⁊ vnus olei eius eſt calefactiua ſubtiliatiua acuta. Decoratio. Aq̃ eius ponit in ventoſis ⁊ poniĩ ſup membꝝ poſt exploneꝫ ventoſationis: ꝓhibꝫ. n. albedinẽ q̃ accidit a carataſtionibus poſt vẽtoſatõeꝫ. Et qð ex ea ſiccũ eſt liniĩ cũ melle ſup nigredinez ſãguis ⁊ viriditatẽ eiꝰ ⁊ proprie ſub oculo. Apoſtemata ⁊ bothor. Eſt epithima ſup aſpara ꝓhlatica. Inſtrumẽta iūcturaꝝ. Poniĩ in ceratis ⁊ liniĩ ſup tortionẽ neruoꝝ ⁊ confert dolori inguinuꝫ ⁊ ſilr cũ melle ad laxitudineꝫ. Et oleũ eiꝰ etiã eſt medicamẽ palyſis declinãtis colli ad poſteriora ⁊ reliquie palyſi. Membra capitis. Apit opilatões cerebri ⁊ ꝯfert emigraneã ⁊ ſoda ⁊ huĩtani ⁊ ſoda melice ⁊ ventoſitatibus groſſis ⁊ dolori auris embrocata ⁊ diſtillata: ⁊ poniĩ in ipſa cotnuꝫ infuſũ in oleo maiorane ⁊ confert opilationi eius. Membra nutrimenti. Cõfert decoctio eiꝰ initio hydropiſis. Membra expulſio. Cofert decoctio eiꝰ difficultati vrine ⁊ dolori vẽtris pũgitiuo ⁊ oleũ eius calefacit ⁊ ſubtiliat ⁊ ꝯfert coartatõi matricis deducẽti ad ſfocationem ipſius. Venena. Ex ea cũ aceto fit empl̃m ad pũcturam ſcorpionis.

De mumia. Capitulum.cccclxxviij.

Umia qd eſt. Ipſa ẽ in virtute picis ⁊ aſpalti cõmixtoꝝ ⁊ natura vtroruqꝫ. verũtñ eſt vltima ⁊ amplũ eſt eius iuuamentũ. Natura. Eſt calida in ſcdo. Opatio. ⁊ ꝓpetates. Eſt ſubtiĩ ⁊ reſolutiua. Apoſtemata ⁊ bothor. Cõfert aſpatibus ꝓhlaticis. Inſtrumenta iūcturarũ. Eſt bona doloribꝰ deſiccatõis ⁊ fracture ⁊ caſus ⁊ pcuſſionis ⁊ palyſi ⁊ torture bibita ⁊ cuꝫ compreſſione inuncta. Mẽbra capitis. Cõfert emigranee ⁊ ſoda frigide ⁊ epilepſie ⁊ vtigini ⁊ fit caput purgiũ ex ea ſcdm q̃titatẽ vniꝰ grani cũ aqua maiorane ⁊ i aurẽ poniĩ doloroſã vnũ granũ cũ ſãbacino ⁊ ad fluxũ ſanici ⁊ ex auri poniĩ de ea q̃tũ ẽ vnũ granum ordei cũ oleo roſaceo ⁊ aqua acreſte cũ licinio. ⁊ ad grauitateꝫ lingue kirat vnũ cũ decoctione origini pũci. ⁊ ad galeatam paſſioneꝫ ⁊ ad ſodã antiquaꝫ granũ vnũ cũ grano vno caſtorei cũ oleo de ben facto caputpurgio. Membra anhelitus et pectoris. Prohibꝫ ſputũ ſãguinis ex pulmone: Siqꝫ qð de eo in potu ſumiĩ quãtum ſunt tria grana ordei i vino ꝯmunĩ. Et iam qdem experta eſt kirat ad ſfocationes cũ oxomelle. Et ad dolorẽ gutturis kirat cuꝫ rob de moris aut decoctõe lenticule ⁊ ad tuſſim tanngi cũ aq̃ iuiubãꝝ et aqua ordei ⁊ ſebeſtẽ tribus diebus ꝯtinuis cũ eſt ieiunus. Et ad tremoreꝫ cordis kirat cũ aqua cymini ⁊ ameos ⁊ carui. Membra nutrimenti. Et ad debilitatẽ ſtomachi kerates cũ aqua cymini ⁊ ameos ⁊ carui. ⁊ ſimiliĩ ad nauſeaꝫ ꝓhlaticã ⁊ ad caſũ ſup pectus ⁊ ſtomachuꝫ ⁊ epar kirat cũ duobus danich de luto armeno ⁊ danich vno croci in aqua ſolatri aut caſiefiſtule ⁊ ad ſingultũ granũ vnuꝫ cũ decoctõe ſeminis apij. Et ad dolorem ſplenis kirat cũ aqua zuccari. Membra expulſionis. Eſt bona ad vlcera q̃ ſũt in foramine virge ⁊ veſica ⁊ bibiĩ de ea quãtitas kirat cũ lacte ⁊ ſi aliqð de ea miſceaĩ cũ farla ⁊ ſuppõiĩ ꝯfert paucitati tollerã. ie ad retentionem vrine. Venena. Et ad venena duo grana cũ decoctione baſce ⁊ alãnitudẽ ⁊ ad ſcorpioneꝫ kirat cũ vino puro et ad puncturã eius kirat cũ butyro vaccino.

De myrrha. Capitulum.cccclxxix.

Yrrha qd eſt. Eſt gũma currens ſup arborem in iamenĩ que di mitniĩ donec congeletur deinde colligiĩ ſicẽ galbanuꝫ ⁊ oppona cũ in terra noſtra. Et eius quideꝫ alia eſt pura ⁊ alia eſt adulterata. Electio. Melior eſt illa que ad albedinem declinat ⁊ rubedinẽ non cõmixta ligno ⁊ cuius arbor eſt boni odoris. Quandoqꝫ vero adulteratur cum quodã lacticinio pnitioſo ⁊ fit ipſa pnitioſa ⁊ hoc qdẽ lacticiniũ nominaĩ alſeriſius ⁊ ẽt eſt arbor pnitioſa. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in ſcdo. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt apitiua reſolutiua ventoſitatũ ⁊ in ipſa ſunt ſtipticitas ⁊ adherentia ⁊ lenificatio ⁊ eius fumus eſt cõueniens ei cui ipſa cõuenit ſꝫ eſt vehementioris exſiccationiſ ⁊ eſt ſubtilis abſqꝫ morditatione ⁊ eſt homogeneoſitas fumi olibani ⁊ poniĩ in medicinis magnis propĩ multitudinem ſui iuuamenti. ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ ita ꝙ ipſa retinet mortuum et cõſeruat ipſum ab alteratõne ⁊ fetore ⁊ extrahit ſupfluitates crudas. Illa vero que aſportatur de dita eſt vehementioris calefactionis ⁊ maturationis ⁊ lenificationis. Decoratio. Quando miſceĩ cũ oleo myrtino ⁊ laudano iuuat ad ꝯfortãdũ capillos ⁊ ad inſpiſſandũ eos ⁊ abſtergit veſtigia vlcerum ⁊ oris odorem bonũ efficit qñ in ipſo retinetur ⁊ remouet fetoreꝫ oris ⁊ illinitur ꝑmixta cum vino ⁊ alumine ſup aſcellas ⁊ remouet fetorem earuꝫ. ꝑ mixta cũ melle ⁊ caſia lig. illinitur ſuper verrucas. Apoſtemata ⁊ bothor. Cõfert apoſtematibus ꝓhlegmaticis. Vulnera ⁊ vlcera. Cõſolidat ⁊ coopit oſſa nuda ⁊ admiſceĩ raſ cum aceto ſup impetiginem ⁊ ſanat vulnera putrefacta. Membra iuncturaꝝ. Ipſa pmixta cum carne oſtraconũ illiniĩ ſup cartilagines leſas ſicut eſt auris ⁊ reliqua. Membra capitis. Inquit Sal. odor myrrhe lenis facit ſoda neruum patiẽtibꝰ ſoda ⁊ ip-

ſa eſt ex medicis proprijs cum memithe ⁊ opio ⁊ caſtoreo q̄ cōferunt cōtuſioni auris ⁊ facit ſcotomiam ⁊ ſonū: ⁊ colluitur ex ea os cū vino ⁊ oleo ⁊ ꝯfirmat dentes valde ⁊ cōfortat eos ⁊ ꝓhibet corroſionē eorū ⁊ ꝯſtringit eos ⁊ remouet humiditatē eorū ⁊ ſpargit̄ ſuper vlcera capitis ⁊ exſiccat ea: ⁊ adminiſtratur cū caſtoreo ⁊ memithe ⁊ opio ad vlcera auris dolo roſe ⁊ ad ſaniem. Et liniunt̄ ex ea nares ambe ad fluxus antiquos ⁊ conſtringit eos ⁊ q̄nq̄ȝ fit caputpurgiū cum pōdere danich de ea ⁊ mūdificat cerebrū.

Membra oculi. Abſtergit albuginē ipſius ⁊ cōfert aſpitati palpebrarꝫ ⁊ reſoluit ſaniem in oculo abſq̄ȝ mordicatione: ⁊ q̄nq̄ȝ reſoluit aquā in principio ſui deſceſus cū eſt ſubtilis. q̄ aūt fortior eſt in alcofol eſt illa que eſt adulterata cū lacticinio. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eſt bona tuſſi antique humide ⁊ aſmati ⁊ anhelitui dilatationis ⁊ doloribus lateris ⁊ clarificat vocē ⁊ totū illud ꝓpter ſuā abſterſionem ſubtilem abſq̄ȝ aſperitate ⁊ ponit̄ ſub lingua ⁊ tranſglutit̄ aqua eius ad aſpitatē gutturis. Membra nutrimēti. Cōfert myrrha pura mollificatōi ſtomachi ⁊ aq̄ citrine ⁊ inflatione in ſtomacho.

Membra expulſionis. Prouocat mēſtrua ⁊ ꝓpter cliſterizata cū aq̄ rute ⁊ aq̄ abſinthij aut aq̄ lupinorꝫ ⁊ extrahit fetū ⁊ vmes ⁊ aſcaridei ꝓpter ſuā amaritudinem ⁊ lenit coartationē oris matricis ⁊ ſumit̄ in potu q̄utitas fabe de ea ad vlcera inteſtinorꝫ ⁊ raſurā ⁊ colonē. Febres. Faba de ea accepta cum pipere ⁊ aqua ad initiū rigoris ꝓhibet ipſm. Venena. Dat ad bibeū. ad pūcturas ſcorpionū cum vino. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̄ medietas pōderis ſui de pipē nigro ſm̄ qd̄ dī ſȝ nihil eſt.

De muram. Capitulum.ccccLxxx.

Murā q̄d eſt. Eſt fructus arboris q̄ comedit̄ cum tñ ſit vehemens pōticitas in ipſo ⁊ ſuꝑflua. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt ſtipticitas ⁊ exſiccatio. Vulnera ⁊ vlcera. Qd̄ de cortice eius aduſtū eſt cū aq̄ ſuꝑ ſcabiem vlceroſam ponit̄. Et ipſa penitus ſtipticitatis vehementia cū ſeccura eſt q̄ fructus ei⁹ ꝯſolidat vulnera groſſa.

Venena. Si ſuccus almurā cū vino bibatur aut ex eo fit emplim̄ ꝯfert morſui vipere. Et dicit̄ q̄ ſerratura ligni eius inficit quando bibitur.

De memithe. Capitulū.ccccLxxxi.

Memithe q̄d ē. Eſt ſilē glādib⁹ citri colorū ad nigredīeȝ dclināꝰ facit̄ frangibile: ⁊ in ipſo ē amaritudo ⁊ ſba aq̄a vl'trea ⁊ ſrital aq̄a n̄ ē vehemēs ſȝ ſīc lactaꝝ ⁊ ei⁹ ꝑncipiū eſt herba que eſt in mēbige ⁊ in litoribus ſceni ⁊ eſt manifeſti odoris ⁊ amari ſaporis ⁊ crocei ſucci. Natura. Eſt frigida ⁊ ſicca in ꝑmo. Operationes ⁊ ꝓpeta. Stipticitatē habet multam. Apoſtemata ⁊ bothor. Cōfert apatibus calidis groſſis ⁊ ſanat heriſipilam non fortē magnā in corporibus duris non paruam in corporibus teneris quoniā in eis ē ſuꝑflue exſiccationis. Membra oculi. Confert in medicinis opthalmie in principio.

De mahaleb. Capitulum.ccccLxxxij.

Mahaleb. Electio. Melior eſt que ē albi coloris purus. Natura. Eſt calid⁹ in primo ⁊ non eſt vehementis ſiccitatis. Operationes ⁊ proprietates. Eſt abſterſiuus ſubtilis reſolutiuus ſedatiuus dolorum. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Eſt bonus doloribus qui ſunt i alijs ⁊ dorſo. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert ſincopi bibitus cū aqua mellis. Membra expulſionis. Confert colice ⁊ lapidi in renibus ⁊ veſica.

De magra. Capitulū.ccccLxxxiij.

Magra. Electio. Melior eſt rubida ⁊ q̄ creſcit ⁊ augmentat̄ in aqua. Natura. Eſt frigida in primo ſicca in ſcd̄o. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt glutinatio ⁊ ſtipticitas. Membra nutrimenti. Cōfert doloribus epatis. Mēbra expulſionis. Eſt fortior in conſtrictione ventris q̄ȝ lutum ſigillatum ⁊ interficit vmes.

De mehenbethene. Capitulū.ccccLxxxiiij.

Mehenbethene quid eſt. Eſt illud quod dicit̄ granum regiꝫ ⁊ arbor eius nominat̄ in terra noſtra aſuber ⁊ folia eius ſunt ſimilia piſci in longitudine vnius digiti. fructus eſt ſimilis auellane maiori ⁊ quandoq̄ȝ eſt minor et habet in flore cuiuſq̄ȝ fructus tria grana. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in tertio. Inſtrumenta iuncturarum. Suaſione confert doloribus iūcturaꝝ ⁊ podagre ⁊ ſciatice. Membra nutrimenti. Confert hydropiſi ⁊ facit vomere fortiē ⁊ neq̄ȝ conuenit ſtomacho

Membra expulſionis. Soluit ſicut lacticinia ⁊ decoquūt̄ folia eius in iure galli decrepiti ⁊ confert colice ⁊ ꝓuocat. ⁊ quādo ex granis eius ſumunt̄. vij grana aut. vi. ⁊ fiunt pillule aut bibuntur ita q̄ inde non fiunt pillule, deinde poſtea potatur aqua frigida ſolutione educit cholam ⁊ phlegma. Et ſepe q̄ȝ ſumūtur in potu de eis. x. grana ex ſuis granis magnis ⁊. xx. grana ex ſuis granis paruis. Cūq̄ȝ voluntas adeſt vt ⁊ eius ſolutio magis ad ſūmū perueniens ſit bona eius maſticatio. Et quando eſt voluntas ut ſit eius ſolutio lenior deglutiatur cum ſua diſpoſitione.

De maroth. Capitulum.ccccLxxxv.

Maroth quid eſt. Eſt radix aniuden ⁊ eſt minus aſſa in virtute ⁊ iuuamento. Et iam quidem dictum eſt in capitulo aniuden illud quod oportet permutari ad maroth. Operationes ⁊ proprietates. Eſt lenificatiua maturatiua.

Membra nutrimenti. In ipſa eſt difficultas digeſtionis ⁊ nocet ſtomacho niſi ſit frigida quoniā tūc confortatur ipſa.

De meleȝ. Capitulum.ccccLxxxvi.

Meleȝ quid eſt. Eſt ſilis in omni re albotis triāgulate forme ad citrinitatem declinans boni odoris. Arboris eius alia eſt domeſtica tria hñs folia ⁊ alia ē ſiluestris ⁊ egyptia ⁊ ex ea fit panis ⁊ videt̄ q̄ ſit ipſa alharba. Natura. Domeſtica eſt tpata ⁊ ſilueſtris eſt in ſcd̄o in caliditate ⁊ ſiccitate. Opera. ⁊ ꝓpeta. Domeſticā q̄ hȝ ſua folia ē fortis exſiccatiua paꝛūper ⁊ ſilueſtris eſt fortior.

De Melguab. Ca.ccccLxxxvij.

n Melguab quid eſt. Eſt medicina de ſceni ⁊ cognoſcitur illic hoc noīe ⁊ eſt lignū ſicut nodi punctati ⁊ eſt declīue ad nigredinem parūper. Inſtru.iun. Auf.i. de eo cū mellicrato acceptus ꝯfert attritioni lacertoꝝ.

De Muredaſcon. Ca.ccccLxxxviij.

n Muredaſcon q̄d eſt. Eſt flos ⁊ ſtipites ſubtiles frangibiles ad cinereitatē ⁊ citrinitatem declinans. ⁊ eius virtus eſt ſicut bedeoard apud quoſdam: ⁊ eſt de eo qui eſt vehementi⁹ declinis ad albedinem: ⁊ eſt de eo qui magis eſt declinis ad citrinitatē. Inquit filius meſue: eſt ſicut bedeoard ⁊ dixit q̄ eſt myrthus ſilueſtris. ⁊ dixerūt alij q̄ eſt ſpēs romana. Et dixit alcanzi eſt in virtute abſinthij romani: ⁊ vehemēti⁹ ſtiptic⁹. Natura. Eſt calid⁹ ⁊ ſicc⁹ in ſcd̄o. Mē. ca. Cōfert ad ſodā ⁊ humiditates in cerebro. Mē. nu. Confortat ſtomachū ⁊ epar ⁊ ꝯfert caſui ſuꝑ viſcera. Mē. ex. Supponit̄ ad vermes ani.

De melha. Ca.ccccLxxxix.

m Melha quid eſt. Eſt ſicut ramus: ⁊ folia eius ſunt ſicut folia oliue ⁊ latiora ⁊ comedūtur ſicut olera. Opa. ⁊ ꝑ. In ipſo ſunt ſalſedo. ⁊ ſtipticitas ⁊ humiditas cruda que inflat.

Mē. an. ⁊ pe. Auf. i. cū mellicrato exuberare facit lac. Mēbra nutrimenti. Auf. cū mellicrato ſedat dolorē ventris pungitiui.

De memirē. Ca.ccccxc.

n Memirē quid eſt. Eſt lignū ſicut nodi declinans ad nigredinē in quo eſt reflexio parua ⁊ eſt calidius q̄ȝ vene tinctorꝝ. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccū in fine ſecundi. Opa. ⁊ ꝑ. Eſt abſterſiuum mundificatiuū. Decoratio. Abſtergit albedinem vnguiū. Membra capitis. Eius ſuccus extrahit humiditatē groſſam ex capite ⁊ mundificat ſuperfluitates cerebri: ⁊ radix eius cōfert dolori dentium. Mēbra oculi. Mundificat albuginem in oculo ⁊ acuit viſum cum ex eo fit alcoſol ⁊ abſtergit humiditatem groſſam: ⁊ proprie ſuccus eius. Membra nutrimenti. Radix eius cōfert ictericie. Membra expulſionis. Confert dolori ventris pungitiuo: ⁊ in ipſa eſt ꝓuocatio.

De nichezeregi. Ca.ccccxci.

n Nichezeregi quid eſt. Eſt arbor ſicut arbor ſcebran. verumtamen eſt longior in cuius color eſt cinereitas ad citrinitatē declināꝰ Quidam vero homines numerauerunt ipſam inter lacticinia. Natura. Calida eſt in tertio: ſicca in eodem. Operationes ⁊ proprietates. Quando de ea aliquid proijcitur in gurgitem inebriat piſces ⁊ eleuat eos. Inſtrumenta iuncturarum.

Confert podagre ⁊ dolori ſcie ⁊ iuncturaꝝ ⁊ dorſi ⁊ anche: ⁊ deſtruit ventoſitates quando ponitur in medicinis ſolutiuis. Membra expulſionis. Solutione educit humores groſſos ⁊ phlegma.

De meliſe. Ca.ccccxcij.

n Meliſe quid eſt. Eſt proximus ſubſtātie fabarum. Et melior horum viſus eius eſt citrus Natura. Eſt temperatus in humiditate ⁊ ſiccitate: ille qui eſt excorticatus eſt temperat⁹ ⁊ nō excorticatus ad ſiccitatem declinat quoniam in cortice eius eſt ponticitas. Operationes ⁊ proprietates. Non ineſt ei inflatio fabarum q̄uis ſit in ipſo inflammatio quedam immo eſt in ipſo minor q̄ȝ in eis ⁊ non eſt abſterſio fabarum in ipſo. et neq̄ȝ eſt in ipſo frigus lenticule. Et quando cum eo ponitur parum cariami rectificatur eo. Inſtrumenta iuncturarū. Eſt emplaſtrum iuuatiuum ad dolorem membrorꝫ. Iuncturarū ꝓpter cū vino vue ⁊ vino decocto cū croco ⁊ ſuꝑ contuſionē ⁊ intrinſecā carnis rupturā. Membra nutrimenti. Chymus eius eſt laudabilis ⁊ proprie excorticati ⁊ non eſt in ipſo tarditas deſcenſionis fabarum. Et quando decoquitur cū oleo amigdalino dulci eſt laudabilioris humoris. Membra expulſionis. Qn̄ decoquit̄ in aqua poſt aquā in q̄ decoctus eſt expulſaꝫ ab eo ſtringit naturā ꝓpter cū ſit acetoſa cū granis granati ⁊ ſumach ⁊ in ipſo eſt nocumentū coitus ſm̄ q̄ dixerunt quidam.

De manna. Ca.ccccxciij.

m Manna quid eſt. Eſt omnis ros cadens ſuꝑ lapidem aut arborē ⁊ fit dulcis ⁊ coagulatur ſicut mel: ⁊ exſiccatur ſicut gūma quemadmodū tereniabin ⁊ alſi cracoſt. ⁊ mel aſporatum de terra cuſuram ſilueſtri. Et nos quidem iam diximus vnūquodq̄ȝ in ſuo ca⁰. Et ipſm aſſumit de natura ei⁹ ſuꝑ qd̄ cadit virtutē ⁊ adiūgit illā ad id qd̄ exigit lenitas ⁊ dulcedo ſui.

m De mulucbia. Ca.ccccxciiij.

m Mulucbia quid eſt. Eſt malua. ⁊ nos quidē perſcrutabimur eius rememorationem in capitulis de. k. Natura Frigida eſt in ꝑmo humida in ſcd̄o. Mēbra nutrimenti. Apit opilationem epatis.

De muſa. Ca.ccccxcv.

m Muſa quid eſt: nota eſt. Opera. ⁊ ꝑ. Nutrit velociter ⁊ eſt lenificatiua: ⁊ multitudo eius generat opilatōes ⁊ addit in cholera ⁊ phlegmate ſm̄ cōplexionem. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert aduſtioni gutturis ⁊ pectoris

Mē. nu. Stomacho ꝯuenīēs ē ⁊ mltitudo ei⁹ ſtomacho eſt grauis valde. Et oportꝫ q̄dē vt ſumat poſt ipſaꝫ calefact⁹ oxymel cū ſemib⁹ ⁊ infrigidatus mel. Membra ex. Augmentū efficit in ſꝑmate ⁊ ꝯuenit renib⁹ ⁊ ꝓuocat vrinam.

De medulla. Ca.ccccxcvi.

m Medulla. Electio. Conuenientior ē medulla vitulorum ⁊ cerui: deinde tauri ⁊ poſtea caprarū: deinde ouiū. Et medulla q̄ȝ hircorꝫ cū teſticul' ⁊ taurorꝫ ꝓpter nō caſtratorꝫ ē magis ſicca. Et medulla extremitatū eſt magis pinguis

Opa. ⁊ pro. Eſt calefactiua lenitiua abſterſiua multi nutrimenti ſi digeratur. Apoſtemata ⁊ bothor. Eſt bona duritiebus ⁊ lapidoſitati que eſt ſicut medulla vitulorum ⁊ cerui non ſicut medulla

hircoꝝ ⁊ ſilueſtrium hircoꝝ. Florum enim ſic ea ē ⁊ neqꝫ ē bonum in ea. Membra nutrimenti. Conturbat ſtomachum ⁊ delet appetituꝫ ⁊ opoꝛtet ut comedatur cuꝫ piperibꝰ ⁊ ſeminibus. Mēbra expulſiōis. Supponitur ex medullis laudabilibus peſſarium in matrice ⁊ confert duritiei eiꝰ. Uenena. Dicitur ꝙ linimētum ex ea ⁊ ꝓpꝛie ex medulla cerui fugat vermes venenoſos.

De muri Ca.cccclxxvij.

Uri. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccum per
m ueniens ad tertium. Filius meſauge inquit: ex piſcibus factum ē minoris caliditatis ⁊ ſiccitatis ꝗꝫ ꝙ ex oꝛdeo: ſꝫ ego illud non credo. Opatiōes ⁊ ꝓpꝛietates. Abſtergit humoꝛes groſſos ⁊ lenit ⁊ exſiccat: ⁊ in ipſo ē ſtipticitas ⁊ mūdificatio phlegmatis. Decoꝛatio. Oris odoꝛeꝫ bonum efficit. Uulnera ⁊ vlcera. Eſt bonū vlceribus putridis: ⁊ factum ex piſcibus ⁊ carnibus ſalitis ꝓhibet ambulationem fraudulentis. Inſtrumenta iuncturarū. Confert doloꝛi anche ⁊ ſciatice. Mēbra oculi. Fit ex eo alcofol in pꝛincipio variolarum ⁊ pꝛohibet bothoꝛ ab oculo. Membra nutrimenti. Confert ad humiditatem ſtomachi ⁊ abſtergit humiditates a viſceribus. Membra expulſiōis. Ponitur in enemate colice ⁊ enemate mundificationis vlcerum abꝛaſionis pꝛopꝛie Uenena. Confert moꝛſui canis rabioſi.

De maſal Ca.cccclxxviij.

Aſal. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt
m malum habentibus melancoliam valde. Et cum decoquitur cū carne pingui rectificatur parumper. Membꝛa nutrimenti. Eſt nocitiuum ſtomacho. Membꝛa expulſionis. Nocitiuum eſt ano.

De menta Ca.cccclxxix.

Enta. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in ſe-
m cundo ⁊ in ipſa ē humiditas ſuperflua. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. In ipſa ē virtus calefactiua ſtiptica pꝛohibens ⁊ eſt ſubtilioris ſubſtantie olerum que comedūtur. Cūqꝫ fruſta ipſius in lacte dimittūtur non caſeatur. Et cum bibitur ex ea eius ſuccus cum aceto abſcindit curſum ſanguinis ab interioꝛibus. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Fit ex ea cum ſanich emplaſtrum ad dubelet: ⁊ ipſa quidem non ē ſimilis mentaſtro quoniāꝫ in mentaſtro non ē ponticitas: ⁊ ſunt in ipſo reſolutio ⁊ calefactio ⁊ exſiccatio ſuperflua p iedientes. Membꝛa capitis. Ex ea fit emplaſtruꝫ fronti ad ſodam ⁊ pꝛopꝛie cum ſanich de oꝛdeo ⁊ fricatur cū illo aſperitas lingue ⁊ remouetur ⁊ ſuccꝰ eius miſcetur cum mellicrato ⁊ diſtillatur in aurem doloꝛoſam. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Pꝛohibet fluxum ſanguinis ⁊ ſputum eius ⁊ coagulationem lactis in mamillis moꝛe emplaſtri ſuperpoſita ⁊ ſedat coꝛum apoſtemata. Membꝛa nutrimenti. Confoꝛtat ſtomachum ⁊ calefacit ipſum ⁊ ſedat ſingultum ⁊ digerit ⁊ pꝛohibet vomitum phlegmaticū ⁊ ſanguineum ⁊ confert ictericie ⁊ pꝛopꝛie ſirupus eius: Membꝛa expulſionis. Adiuuat ad coitum pꝛopter inflationem que eſt in ipſa ⁊ humiditatem hoꝛmalenam que non eſt in mentaſtro ⁊ opilat vaſa ſpermatis ⁊ interficit vermes: ⁊ quando ſupponitur ante hoꝛam coitus pꝛohibet impꝛegnationem. Et quando bibuntur de ea fruſta cum granis granati ſedat coliricam paſſionem. Uenena. Confert moꝛſui canis rabioſi ⁊ ē pꝛopꝛia ad illud.

De melle Ca.d.

El quid ē. Mel ē ros occultus cadēs ſuꝑ
m floꝛes ⁊ ſuꝑ reliq̄ qꝺ colligūt apes ⁊ ē vapoꝛ q eleuat ⁊ ꝯuertit ⁊ maturat i aere ⁊ cōuertit ⁊ igroſſat i nocte ⁊ mel factū cadit: ⁊ qñqꝫ cadit mel ſic ē circa caſurā. diuerſificat aūt ſm ea ſuꝑ q̄ cadit que ſūt arboꝛ ⁊ lapis ⁊ manifeſtū ipſiꝰ colligūt hoies. Qꝺ nō occultū ē colligūt apes ⁊ exiſtimo ꝙ apū laboꝛ in ipo aliquā hꝫ impꝛeſſionē q̄ gdē ipm nō colligūt niſi ut eo nutriant ⁊ ipm reponūt. Et mellis ē genus acre venenoſū. Electio. Melius mel ē illud ꝙ ē vere dulcedinis boni odoꝛis ꝺeclinās ad acredinē ⁊ ad rubedinē. ⁊ ꝙ ē ut palea in coloꝛe quod nō ē ſubtile ⁊ viſcoſum qꝺ non abſcinditur. ⁊ melius ē vernale: deinde eſtiuum. hyemale aūt ē malū. Natura. Mel apū ē calidū ⁊ ſiccū in ſecūdo. Et pōt eſſe tarbarzet: ⁊ mel taberzet ⁊ de cānis ē calidū in ꝑmo: ſed nō ē ſiccum: ⁊ pōt eſſe ut ſit humidū in ꝑmo. Operatiōes ⁊ ꝓpꝛietates. Uirtꝰ eius ē abſterſiua aperitiua oꝛificioꝝ venarum reſolutiua humiditatū ⁊ expellit humiditates ex ꝓfundo coꝛpoꝛis ⁊ ꝓhibet putrefactionem ⁊ coꝛruptionem carnis. Decoꝛatio. Linimentuꝫ factū ex eo ꝓhibet pediculos ⁊ lēdines ⁊ interficit ābos Et cū coſto ē linimētum panno ꝓpꝛie antiquum ⁊ mel cū ſale ē cōueniens veſtigijs percuſſionis melōgenis. Uulnera ⁊ vlcera. Mundificat vulnera ſoꝛdida ꝓfunda ⁊ ꝙ coctuꝫ ē donec ingroſſetur facit adherere vlcera recētia: ⁊ qñ coqtur cum aceto ſanat impetiginē. Membꝛa capitis. Admiſcet ei ſalgēma ⁊ diſtillat tepidū in aurē ⁊ mūdificat eaꝫ ⁊ exſiccat eā ⁊ ꝯfoꝛtat auditū: ⁊ olfactꝰ eiꝰ qꝺ ē acre ⁊ venenoſū aufert rationē. quomodo ergo eius comeſtio. Mēbꝛa oculi. Mel abſtergit tenebꝛoſitatem viſus. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Tāgere cū ipſo palatū ⁊ gargariſmuꝫ facere ſanat ꝓiocationē ⁊ ambas amigdalas. Membꝛa nutrimēti. Aqua mellis cōfoꝛtat ſtomachū ⁊ facit appetere cibū. Mēbꝛa expulſionis. Mel cānarum lenit vētrē ⁊ mel tabarzet. Et mel cuiꝰ ſpuma nō ē eiecta inflat ⁊ ſoluit vētrē ⁊ ſi auferat ſpuma ipſius minoꝛat illud. Et decoctū nō mouet ventrē: imo qñqꝫ ſtringit phlegmaticos ⁊ nutrit plurimū: ⁊ decoctū cum aqua ꝓuocat vrinā plurimū. Et dico ꝙ mel ⁊ eiꝰ aq̄ ſi inuenerint ꝑparationē cibi ut penetret ſtringunt ⁊ ſi viderint motū ⁊ paucitatē ꝑparatiōis cibi ad penetrādū ſoluūt. Uenena. Si bibat mel calefactū cū oleo roſaceo ꝯfert moꝛſui vermiū venenoſoꝝ ⁊ ei q bibit opiū: ⁊ deglutitio ipſiꝰ ē cura moꝛſus canis rabioſi. Et radix fungi perniecantis: ⁊ illud

qꝺ eſt decoctuꝫ confert venenis ⁊ qui p ip ſunt vomit ſanatur. Et mel acre cuius odoꝛ facit ſitire ⁊ ipſiꝰ comeſtio facit poſſidere ablatiōem rōnis ſubito et ſudoꝛē frigidū. Et eius cura ē comeſtio piſcis ſaliti ⁊ bibere aquā mellis ⁊ vomere cū eo.

De mure. C.di.

Us. Decoꝛatio. Sāguis eius eradicat verrucas: ⁊ ſtercꝰ muris ſuꝑ alopitiā cōfert ⁊ ꝓpꝛie linitū cū cepe ⁊ pꝛopꝛie illud quod eſt aduſtum. Mēbꝛa capitis. Qñ aſſat ⁊ ſiccatur ⁊ dat ad comedēdū infanti abſcindit fluxum ſaliue ab oꝛe eius. Mēbꝛa expulſionis. Si bibat ſtercus muris cū ture ⁊ aqua mellis frangit lapidē. Et ſi ſupponat collyriū eius ſoluit ventrē pueri ⁊ quādo decoquitur cū aqua ⁊ ſedet in ea qui difficultatē patit vrine cōfert ei. Uenena. Cōuenerūt hoīes in hoc ꝙ qñ finditur ⁊ ponitur ſuꝑ puncturā ſcoꝛpionis ſanat eā.

De moꝛis. C.dij.

Ori quid ē. Moꝛi ſunt due ſpecies vna earū eſt alſirſedu quod ē dulce ⁊ currit ſm ſemitā ficus in maturatione ſꝫ ē deterioꝛis nutrimēti ⁊ minoꝛis ⁊ ſiccioꝛis ⁊ magis deſtruens ſanguinē ⁊ deterius ſtomacho. Reliquas vero ſicꝰ diſpoſitiones hꝫ: ⁊ ē tamē inferius ea: Amarū autem quod noiatur moꝛū de ſceni ſic nūc illud ꝺ quo plurimū loquit. Quod igit imaturū ē cū exſiccat ſtat loco ſumach. Natura. Dulce ē calidum ⁊ humidū ⁊ acetoſum aſſceni ē ad frigiditatē ⁊ humiditatē decline. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. In ipſo ē ſtipticitas ⁊ infrigidatio. ⁊ ſuccus moꝛi ē ſtipticus ⁊ ꝓpꝛie quādo decoquitur in vaſe ereo ⁊ ꝓhibꝫ fluxum materierū ad mēbꝛa: ⁊ quod imaturū eſt pꝛopꝛie ⁊ imaturum eſt ſicut ſumach. Decoꝛatio. Qñ coquūtur folia eius ⁊ folia vitis ⁊ folia vitiſ nigre ⁊ folia ficus nigre cū aqua pluuie denigrant capillos. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Acetoſū retinet aꝑa oꝛis ⁊ gutturis ⁊ folia eius ſunt vltima ad ſquinantiā ⁊ pꝛefocationeꝫ. Uulnera ⁊ vlcera. Qꝺ acetoſū eſt confert vlceribus fraudulentis. ſ. ſiccuꝫ ipſius ⁊ ſuccus eius. Membꝛa capitis. Rob eius acetoſum ē conferēs bothoꝛ oꝛis. Et decoctio radicis eius mollificationi dentiū. Et collutio oꝛis ex ſucco folioꝛum acetoſi. ⁊ decoctio radicis eius eſt bona denti doloꝛoſo. Mēbꝛa nutrimenti. Moꝝ eſt malū ſtomacho coꝛrūpitur eniꝫ in eo ꝓpꝛie alſirſedu. Et qñ non coꝛrumpit in ſtomacho alſirſedu velociter nō nocet. Et oꝫ quidē ut comedantur omnes ſpecies eius ante cibū ⁊ recipiantur in ſtomacho in quo nō ſit coꝛruptio. Illud vero de ſceni non nocet ſtomacho cholerico ⁊ nō eſt in ipſo de mala conuenientia ſtomacho quod ē in ſirſedu quāuis ſit in ipſo malitia: ⁊ nō ē nauſea i ipſo ⁊ nutrimentū eius ē paruū ⁊ facit appetituꝫ cibi ⁊ facit ipſum lubꝛicū ⁊ extrahit ipſū velociter ⁊ omnino deſcenſus eius a ſtomacho ſit velociter ſꝫ eiꝰ deſcenſus ex inteſtinis ē tardus. Mēbꝛa expul. Moꝛi quod ſalitū eſt ⁊ exſiccatū retinet vētrē vehementer ⁊ cōfert dyſenterie. Et lachꝛima quidē moꝛi ſoluit ⁊ in coꝛtice eius ſunt mundificatio ⁊ ſolutio. Et ſolutio eius ē plurima: ⁊ in moꝛo quidem dulci ē velocitas deſcēſionis aut ꝓpter ſuaꝫ humiditatē aut ꝓpter acredinē ei admixtā. Inquit Archigenes ē tarde egreſſionis ⁊ ē pꝛouocatiuuꝫ. Exiſtimo aūt acetoſū eſſe ⁊ cū hoc ꝙ eſt i ipſo de natura ſolutiua pꝛohibet quādoqꝫ ſolutionē antiquaꝫ ⁊ vlcera inteſtinoꝝ ⁊ pꝛopꝛie quod exſiccatū ē. ⁊ in oībus quidem ſpeciebus moꝛi ē pꝛouocatio vrine Et moꝝ de ſceni quāuis velociter a ſtomacho egrediatur ipm tamē ē inteſtinis tardum. Uenena. Coꝛtex arboꝛis moꝛi ē tyriaca hyuſquiami. ⁊ quando bibitur de ſucco folioꝝ eius. ʒ. ſ. confert moꝛſui rutele ⁊ lenit naturā lubꝛicitate ſua ⁊ inflatione.

Capitulū de littera. N.

De napello. C.diij.

Apellus quid ē. Uenenū pnicioſum.
Natura. Eſt in ſūmo caliditatis ⁊ ſiccitatis. Decoꝛatio. Delet albaras linitū ⁊ bibitū etiā cū ex eius geguerſicet in potu ſumit ⁊ ſimiliter cōfert lepꝛ. Ope. ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt venenū deſtruēs bibētem ſe: maioꝛ vero potio ipſius ē medietas. ʒ. i. ſm me minus hoc interficit. Tyriaca vero eius ē mus napelli ⁊ ipſe quidē ē mus q eo nutritur. Coturnices vero ex eo cibantur ⁊ nō moriuntur. Et ex omnibus confectionibꝰ dyamuſchū ei reſiſtit.

De napello moyſi C.diiij.

Apellus moyſi quid ē. Inquit ioannes eſt herba naſcēs cū napello ⁊ quecūqꝫ ei appꝛopinquat non creſcit arboꝛ eius: ⁊ ē maioꝛ tyriaca napello: ⁊ in ipſo ſunt oīa iuuamēta que ſunt in napello ⁊ albaras ⁊ lepꝛa. Napellus vero moyſi ē animal ⁊ ſimilatur illi ⁊ moꝛatur in radice napelli ſicut mus. Decoꝛatio. Confert albaras. Inſtrumenta iuncturarum. Confert lepꝛe. Uenena. Eſt tyriaca omni veneno ⁊ vipere

De nuce. C.dv.

Ux quid ē: nota ē: ⁊ ē calida cuius tyriaca ē cum datur calefactis oxymel ⁊ habentibus debilem ſtomachū mira cū aceto.
Natura. Calida ē in tertio ſicca in ꝑncipio ſecūdi Et eius ſiccitas ē minoꝛ caliditate ipſius: Et in ipſa ē humiditas groſſa que deletur cū antiquatur. Operationes ⁊ ꝓpꝛietates. In ipſa eſt ſtipticitas plurima ⁊ folia ⁊ coꝛtex ipſius oīa ſunt ſtringentia fluxuꝫ ſanguinis. Et coꝛtex eius aduſtus ē deſiccatiuus ſine moꝛdicatiōe. Oleū vero vetuſte ē ſicut oleū vetus ⁊ abſterſio antique ē foꝛis. Decoꝛatio Ex recētibus fit emplaſtrū ſuꝑ veſtigia ꝑcuſſionis. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Maſticata medulla eiꝰ ponitur ſuꝑ aꝑa melancholicum vlceroſuꝫ ⁊ ꝯfert Uulnera ⁊ ulcera. Eius gūma confert vlceribꝰ calidis: ſparſa ſuper ea in emplaſtris. Inſtr. iunc. Cum melle ⁊ ruta ꝯfert toꝛſioni neruoꝛum. Membꝛa capitis. Facit ſoda ⁊ diſtillat ſuccus foliꝝ in aurē ⁊ confert ſaniei i au. ⁊ dicit alcanzi ꝙ ipſa grauat linguā ⁊ ē faciens bothoꝛ in aure. Membꝛa oculi Eius oleū confert herpeti eſtio-

meno ⁊ heriſipile ⁊ fiſtulis in partibus oculi.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Succus corticū
eius ⁊ rob ipſius prohibet preſocationē ⁊ nocēt muſ
ſi. Et oleū antiquarū facit euenire dolorē gutturis:
⁊ ex oibus quidē ſpeciebus nucis dixit alcanzi fieri
emplaſtrum mānulle apoſtemoſe ⁊ ꝓpꝛie ex regali
magna. Membra nutrimēti. Eſt difficilis dige
ſtionis ⁊ mala ſtomacho ſed nutrita ⁊ recēs ē meli
oꝛ ſtomacho ⁊ minoris nocumēti ⁊ illud qn̄ frāgit
a duobus corticibus ſuis. Et nux quidē nutrita cū
melle ꝯfert ſtomacho frigido. Dico aūt ꝙ nux nō
ē non cōueniens niſi ſtomacho calido tantū.
Membra expulſiōis. Facit bothoꝛ ⁊ ſedat dolo
rē ventris pungitiuū ⁊ retinet precipue frixa. Et eiuſ
cortex retinet fluxū ſanguinis menſtrui ⁊ que nutri
ta ē confert renibus frigidis valde ⁊ cinis corticis
eius prohibet menſtrua cū vino ⁊ ſuppoſitus. Et
quādo comediſ cuȝ mari ſoluit: mulſus vero viſus
eius educit vermes paruos ⁊ aſcarides. Et ē ex eis
que cōferūt oꝛbo. Venena. Eſt cū ficubus ⁊ ru
ta medicina oibus venenis: ⁊ ex ea cū cepe ⁊ ſale fit
emplaſtrū ſuper morſū canis rabioſi ⁊ reliquorum

De nuce muſchata. C. lvi.

Ux muſchata quid ē. Eſt nux quantitatis
galle facile frangibilis ſubtilis corticis bo
nū habens odorē acutum. Natura.
Dixit muſa. ē calida ⁊ ſicca in fine ſecundi.
Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa ē ſtipticitas.
Decoratio. Confert lentiginibus ⁊ odorē oris
bonū efficit. Membra oculi. Confert allebel ⁊
confortat viſum. Membra nutrimenti. Cōfor
tat epar ⁊ ſplenē ⁊ ſtomachum ⁊ ꝓprie os eius.
Membra expulſionis. Conſtringit ⁊ prouocat
⁊ confert difficultati vrine. Et cum in oleis ponitur
confert doloribus ⁊ ſimiliſ in peſſarijs ⁊ prohibet
vomitū. Permutatio. Loco eius poniſ ſpice
equale pondus.

De nuce hendē. C. lvij.

Ux hendē quid ē. Eſt terra granoſa ſicut
cicer alba declinās ad citrinitatem que ex
portatur de barcha ⁊ ex cotaſceni ex qua
cū melle fit vinū. Natura. Inquit Paulus hȝ
virtutē infrigidatiuā extinctiuā ⁊ exſiccatiuā parūꝑ.
Operationes ⁊ proprietates. Abſcindit fluxuȝ
ſanguinis. Decoratio. Impinguat. Vulne. ⁊
vlce. Sanat impetigines. Mēbra expulſionis
Excitat coitū.

De nuce cupreſſi. C. lviij.

Ux cupreſſi. Vulnera ⁊ vlcera. Eſt em
plaſtrū rupture.

De nuce indica. C. lix.

Ux indica quid ē: Eſt neregil. Electio.
Que ex ea bōa ē: ē recēs vehemētis albe
dinis ⁊ aqua que ē in ipſa ē ſuauis: ⁊ cū in
ipſa nō inuenitur aqua ſignificaſ ꝙ ē antiqua: et oȝ
quidē ut ab eo tollaſ cortex medulle eiꝰ. Natura
Calida ē in principio ſecūdi ſicca i pꝛio: ⁊ i ipſa qui
dē ē hūiditas ſupflua de qua curaſ. imo que ex ea vi
ridis ē: ē hūida i pꝛimo. Ope. ⁊ p. Eſt genera
tiua nō mali nutrimēti. Inſtrumēta iūcturarum
Oleū veteris neregil ꝯfert doloribꝰ doꝛſi ⁊ genicula
rū. Mēbra nu. Grauis ē ſtomacho ſȝ cū pau
co nocumēto ſuo ē boni nutrimēti ⁊ cortex medul
le eius nō digeritur ergo nō auferaſ. ⁊ oȝ ut poſt ip
ſum non ſumatur cibus niſi poſt horā. eius aūt ole
um recēs melioris chimi ē ꝙ butyrū: nō eni lubri
ficat ſtōm neqȝ mollificat ipm. Membra expul
ſionis. Augmētat in coitu: ⁊ eiꝰ oleū ē bonū he
moroidibꝰ ⁊ ꝓpꝛie oleū antique ꝓcipue cū oleo de
chryſomiſ cū in potu ſumiſ ex vnoquoqȝ coꝝ auf.
Et cū antiquaſ interficit aſcarides ⁊ ꝟmes ⁊ ſolutio
ne educit eos cōcſta.

De nuce romana. C. lx.

Ux romana quid ē noiaſ acrulex. Natu
ra. Calefacit vehemēter in tertio ⁊ deſic
cat in pꝛimo. Et eius gūma ē viſia in calē
faciēdo. Membra capitis. Eiꝰ fructꝰ cū aceto
ꝯfert epilepſie.

De nuce tamariſci. C. lxi.

Ux tamariſci qd ē: ē alcharmezuth. Nā
In caliditate ē quaſi equaſ aut in pꝛīcipio
pꝛimi: ⁊ eius exſiccatio ē in fine primi aut
vltra ipſum: ⁊ apud quoſdā coꝝ ē frigida i pꝛimo.
Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt bōa ad abſcin
dēdū fluxū ſanguis. Mēbra capi. Colluit cuȝ
ea os cū aceto ad dolorē dētiū. Mēbra nutrimē
ti. Decoctio eiꝰ cū aqua ⁊ aceto valet duritiei ſple
nis.

De nuce mathel. C. lxij.

Ux methel qd ē: ē venenū ⁊ ē ſtupefactiua
ſiſis nuci ſup quā ſūt ſpie groſſe breues ⁊ ē
ſiſis nuci vomice ⁊ eiꝰ ſemē ē ſiſe ſemini citri. Ope
ra. ⁊ p. Eſt ſtupefactiua. Membra ca. Facit ſu
bet ⁊ ē mala cerebro: ⁊ pōdus danich. iꝰ. ex ea ine
briat. Venena. Eſt inimica cordi: ⁊. ȝ. i. ex ea ſū
pta ē venenū dici ſue.

De naſturtio. C. lxiij.

Aſturtiū quid ē notum ē: ⁊ virtus eiꝰ ſiſis
ē virtuti ſinapis ⁊ ſeminis raphani coniū
ctoꝝ. Et dicitur ꝙ ſinapis ⁊ ſemen eruce
coniuncta ⁊ folia eius minorātur in opatiōibus ſu
is ab eo ꝓpter ſuā humiditatē ⁊ cū deſiccantur ſūt
propinqua ſimilitudini eius ⁊ forſaſſe conſequitur
ipſum. Natura. Calidū ē ⁊ ſiccū ad tertiū per
ueniens. Operationes ⁊ proprietates. Eſt reſo
lutiuū maturatiuū cuȝ lenitate ⁊ exſiccat putredinē
vacuitatis ventris. Decoratio. Retinet capilloſ
cadentes bibitū ⁊ linitū. Apoſtema. ⁊ bothoꝛ.
Eſt bonum apoſtematibus phlegmaticis ⁊ carbū
culis emplaſtro facto ex eo cū aqua ⁊ ſale. Vulne
ra ⁊ vlcera. Confert ſcabiei vlceroſe ⁊ ſpetigini ⁊
cū melle mellino ⁊ eradicat ignē perſicū. Inſtru
menta iuncturarum. Cōfert ſciatice bibitū ⁊ em
plaſtro facto ex eo cū aceto ⁊ ſauich de ordeo: ⁊ qn̄
ꝙ fit cliſtere ex eo ſciatice. ⁊ ꝯfert ꝓpꝛie cū ſoluēdo
educit aliqd cui admixtus ſit ſanguis ⁊ ꝯfert omni
mollificatōi neruoꝝ. Membra anhelitus ⁊ pe
ctoris. Mūdificat pulmonē ⁊ cōfert aſmati ⁊ po
nitur i medicinis aſmatis ⁊ i ſorbitiōibꝰ q̄ fiunt aſma
ti ꝓpter illud qđ ē in ipſo de incidēdo ⁊ ſubtiliatione
Mēbra nu. Calefacit ſtōm ⁊ epar ⁊ confert groſ
ſitiei ſplenis ⁊ propꝛie quando ex eo fit emplaſtrū

cum melle ⁊ ē malū ſtomacho: ⁊ videſ ꝙ ſit ꝓpter
vehementiam mordicationis ſue ⁊ ipſum facit cibi ap
petitum. Et qn̄ bibitur ex eo hecſuneſi facit vomere
choleram rubeā ⁊ educit eā ſolutione ⁊ faciūt illud
tres q̄rte. ȝ. i. Membra expulſionis. Augmētū
efficit in coitu ⁊ ſoluēdo educit vermes ⁊ prouocat
menſtrua ⁊ eijcit fetum ⁊ quod ex eo frixū ē retinet
⁊ ꝓpꝛie cum non teritur. deſtruitur enim eius viſco
ſitas contritione ⁊ confert colice. Et cum bibuntur
ex eo trito. ȝ. iiij. uel. v. cum aqua calida ſoluūt na
turā ⁊ reſoluūt ventoſitates inteſtinorum. ⁊ dicunt
qdam ꝙ babylonicum: cum ex eo bibiſ hecſunēſi
ſoluendo educit coleram ⁊ facit vomitū eam exire
⁊ facit illud vſqȝ ad tres quartas. ȝ. Venena.
Cōfert puncture venenoſoꝝ vermiū bibitum ⁊ mo
re emplaſtri ſuperpoſitum cum melle ⁊ cum ex eo
ſuffumigatur effugat eos.

De narciſco Ca. lxiiij.

Arciſcus quid ē. Eſt notus. Opatiōes
⁊ ꝓpꝛietates. Eius radix extrahit ex pro
fundo ⁊ abſtergit eleuat ⁊ exſiccat: ⁊ eiꝰ ole
um eſt in diſpoſitionibus olei ſambacini ſed eſt de
bilius. Decoratio. Radix eius extrahit ſpinas
⁊ ſtipites ⁊ proprie cum farina lolij ⁊ melle. Et nar
ciſcus quod abſtergit pannum ⁊ morpheam ⁊ pro
pꝛie radix eiꝰ cū aceto ⁊ cōfert radix eius alopitie.
Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Radix eius conficitur cū
melle ⁊ herbo ⁊ rumpit aldubellet difficilis matu
rationis ⁊ ex radice eius fit emplaſtrum apoſtema
tibus neruoꝛuȝ. Vulnera ⁊ vlcera. Deſiccat vul
nera ⁊ facit ea cohercere vehementer ita ꝙ ſectioneȝ
corde ⁊ trita cuȝ melle ꝯfonert adustioni ignis ⁊ vul
neribus neruorum ⁊ vlceribus profundis: ⁊ ſi mi
ſceatur cum herbo ⁊ melle mundificat ſordes vlce
rum. Inſtrumēta iūcturarum. Confert oleum
eius neruis ⁊ ex radice eius fit emplaſtrum apoſte
matibus neruorum ⁊ duritiei ſiue cōtractioni ⁊ no
dationi ipſorum ⁊ doloribus iuncturarum. Mē
bra capitis: Aperit opilationem cerebri etiam cō
fert ſode humide ⁊ melancolice ⁊ ſimiliter eius ole
um: ⁊ ē magis conueniens ⁊ facit ſodā capitibus ca
lidis. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Eius ole
um reſoluit apoſtemata dura ⁊ frigida in velamine
quādo comprimendo vngitur ſuper pectꝰ. Mē
bra nutrimēti. Radix eiꝰ qn̄ comediſ ſicut ē exci
tat vomitū ⁊ ſimiliſ ſuccus eius. Mēbra expul.
Cōfert doloribꝰ matricis ⁊ veſice ⁊ qn̄ bibuntur ex
eo. iiij. ȝ. cum aqua mellis eijcit fetus viuos ⁊ mor
tuos: ⁊ oleū eiꝰ apit coartationeȝ oris mfricis ⁊ con
fert doloribꝰ eiꝰ.

De nereiden Ca. lxv.

Ereiden diceſ in capitulo de ſpica: ⁊ ipſa ē
ſpica romana.

De nil Ca. lxvi.

Il quid ē. Eius aliud ē domeſticū: ⁊ aliud
ſilueſtre cuiꝰ operatio ē operatio domeſti
ci. Natura. Calidū ē in pꝛimo ſiccum
in ſecūdo. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſti
pticum ⁊ ꝓhibet fluxum ſanguinis: ⁊ qđ ē domeſti
cum exſiccat ſoluit ſine mordicatione: ⁊ in ſilueſtri ē
acuitas ⁊ ē vehementioris exſiccationis ⁊ eſt̄ ſil mūm
ex ꝓfūdo. Decoratio. Abſtergit pānū ⁊ mor
phea ⁊ ꝯfert alopitie. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ.
Nil domeſticū facit apoſ ⁊ ꝯfert exituris maſ in mē
bris duris ⁊ vlū ꝯuenit oī apati in ꝓncipio ⁊ ſormi
ce ⁊ heriſipile ⁊ adminiſtraſ cū farina ordei ſup ea.
Vulnera ⁊ vlcera. Cōſolidat vulnera calida in
corporibꝰ duris ꝓpꝛ fortitudineȝ ſue exſiccationis.
hoc qdē fructꝰ domeſtici efficit. Et ſilueſtri qdē eſt
acuitas ⁊ ē bonū vlceribꝰ putridis ⁊ ē mirabiſ opa
tionis in eis: ſȝ domeſticū ē meliꝰ in cura vlcerū ꝓ
pter paucitatē ſue acuitatis ⁊ ꝯfert vlceribꝰ putridiſ
⁊ eſt mirabilis operationis cuȝ melle tritū ſup adu
ſtionē ignis ⁊ vlcera neruoꝝ ⁊ extrahit ſpinas ⁊ fur
culos ꝓpꝛie cum farina lolij. Membra anheli
tꝰ ⁊ pectoris. Confert tuſſi pueroꝝ vehemēti q̄ fa
cit eos vomē: ⁊ ſuccꝰ eiꝰ etiā vlceribꝰ pulmonis ⁊ cō
fert ſuccꝰ eiꝰ etiā pleureſi melancholice. Mēbra
nutrimenti. Confert ſpleni ⁊ ꝓpꝛie ſilueſtre.

De neſrin Ca. lxvij.

Eſrin quid ē. Eſt ſicut ſambachus in ꝟtu
te ſed ē debilior eo ⁊ ſicut narciſcꝰ ⁊ oleum
eius eſt ꝓximū virtuti olei ſambaci ſed eſt
debiliꝰ. Natura. Calidus ē ⁊ ſiccꝰ in tertio.
Operationes ⁊ proprietates. Ōis ſpēs eiꝰ ē mū
dificatiua ſubtiliatiua ⁊ flos eiꝰ ē magis appropria
tus i hoc. Inſtrumēta iūcturarū. Cōfert frigori
neruoꝝ. Mēbra capitis. Interficit ꝟmes in au
re ⁊ ꝯfert tinnitui ⁊ ſonitui ⁊ cōfert dolori dentium.
Et ex ſilueſtri qdē liniſ frons ⁊ ſedat ſode. ⁊ ſpecies
ipſius aperiūt opilationes narium. Membra an
helitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert apatibus gutturis ⁊ ami
gdalarū. Membra nutrimenti. Qn̄ de eo bibiſ
tur. iiij. auf. ſedat vomitū ⁊ ſedat ſingultū ⁊ ꝓpꝛie ſil
ueſtre.

De nemen Ca. lxviij.

Emen quid ē. Eſt ſiſimbrium. Natura.
Calidū ē in ſecūdo ſiccū in ꝓmo reſiſtens
putrefactionibus. Opationes ⁊ propꝛie
tates. Interficit pediculos. Apata ⁊ bothoꝛ.
Cōfert apatibꝰ frigidis ⁊ phlegmoni vehemētis duriti
ei. Mēbra capitis. Decoquitur cū aceto ⁊ miſcet
cū oleo roſaceo ⁊ confert obliuioni qn̄ liniſ ex eo ca
put ⁊ ſimiliter cōuulſioni ſenſus ⁊ lethargie ⁊ kara
bito ⁊ decoquitur cum aceto ⁊ ponitur cum oleo ro
ſaceo ſuper tempora ⁊ confert ⁊ fit emplm̄ ex folijs
ſilueſtris ſuper caput ⁊ frontē ad ſodā ⁊ confert.
Mēbra nutrimenti. Cōfert ſingultui cū ex eo bi
biſ cū vino: ⁊ ſemen eiꝰ ē fortius ⁊ ꝯfert apatibꝰ epa
tis frigidis. Membra expulſionis. Cōfert ver
mibus ⁊ aſcaridibꝰ ⁊ extrahit fetum mortuū ⁊ pro
uocat vrinā ⁊ ꝓpꝛie petroſinū ⁊ illud qđ eſt ſilue
ſtre quando bibitur cum vino prohibet diſtillatio
nem vrine ⁊ extrahit lapidem ⁊ confert dolori ven
tris pungitiuo cum vino etiam. Venena. Con
fert puncturis ⁊ ex eo fit emplaſtrum puncture veſ
pe ⁊ bibitur ad puncturam eius pondus. ȝ. ij. de eo
cum oxymelle.

De Nenufare. Ca.dxix.

n Enufar quid eſt. Quidā vocant ipſm Gal. caulem aque ⁊ nominat granū cuiuſ granū ſponſi ſm ꝙ dicitur: ſed in ipſo eſt contra rietas. Et radix quidem nenufaris indi exiſtit in iudicio mandragore. Electio. Fortius eſt illud qđ habet albam radicem. eſt enī fortius eo quod habz radicē nigram ⁊ eius ſemen eſt fortius ſemine ipſi⁹ Natura. Flos eius eſt frigidus ⁊ humidus in ſecūdo. ⁊ ſirupus eius eſt vehementis extinctionis. ⁊ natura indi eſt natura mandragore. Operationes ⁊ proprietates Eius ſirupus eſt ſubtiliatiuus valde. Decoratio. Radix ei⁹ ſuperpoſita morphee cū aqua cōfert ⁊ proprie nigra ⁊ radix eius cū pice ſuper alopitiam vtilis eſt proprie nigrū radicis eius. Apoſtemata ⁊ bothor. Radix eius confert bothor ⁊ apoſtematibus calidis ⁊ apoſtemati ſplenis. Vulnera ⁊ vlcera. Semen ⁊ radix ipſi⁹ conferunt vl. eribus. Membra capitis. Facit ſomnū ⁊ ſedat ſodam calidam cholericam: ſed tamen debilitat. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

Sirupus eius eſt bonus tuſſi ⁊ pleureſi. Membra nutrimenti Confert radix eius apoſtematib⁹ ſpleni bibita ⁊ vt emplaſtrum ſuperpoſita. Mēbra expulſionis. Minuit pollutionē ⁊ frangit deſideriū coitus cū de eo bibitur. ʒ.i. cū ſirupo de papauere ⁊ ꝯgelat ſperma cū proprietate que eſt in ipſo ⁊ prope radix eius ⁊ confert radix eius ſolutōi antique ⁊ vlceribus inteſtinorū ⁊ confert radix eius doloribus veſice in modū emplaſtri ſuperpoſita. Semen vero eius eſt fortius in omni re ita ꝙ prohibet dolores veſice ⁊ fluxū menſtruorū. ⁊ radix eius qđ citrinū eſt ⁊ ſemen eius qñ bibūtur cū lacte multotiens ꝯferūt curſui humiditatis antique ex matrice: ⁊ ſirupus eius lenit ventrem. Febres. Sirupus eius confert febribus acutis ⁊ eſt vehementis extinctionis.

De Neremiſch. Cā.dxx.

n Eremiſch quid ē. Eſt flos ⁊ cortex ⁊ capita ſimulatur macis: ſed eſt minus rubeus ad citrinitatē declināſ: ⁊ eſt aromaticus ⁊ habet parū pōticitatis: ⁊ appropinquat neridez in virtute. Natura. Eſt calidus ⁊ ſiccus in tertio.

Operatiōes ⁊ proprietas. Eſt ſubtilis reſolutiu⁹ Mēbra nu. Eſt bonus ſtomacho ⁊ epati frigidis: ⁊ confert ſicut eſt iuuamentū ſpec. Permutatio. Loco eius ponitur q̄rta pōderis ipſi⁹ de zinziberis ⁊ medietas pōderis ei⁹ de ſiſticis: ⁊ ſexta pōderis ipſi⁹ de ſpica.

De Nerikas. Ca.dxxi.

n Erikas quid ē. Eſt medicina acuta ⁊ in vētre eſt pulpa viridis ⁊ ſtiptica ⁊ cū oleo ꝓuocat ſudorē. Operationes ⁊ ꝓprietates. Inſufflatur in nares ⁊ abſcindit fluxū ſan. narīū. Mē. an. ⁊ pe. Medulla eius prohibet fluxum antiquū. Venena Qñ linitur cū vino ꝯfert morſui vipere.

De nitro. Ca.dxxij.

n Itrū qđ eſt Eſt baurach armeniū: ⁊ de ipſo qđ iam dictū eſt.

De Nerſceſcendaru. Ca.dxxiij.

Eriſceſcendaru quid eſt. Exiſtimo ꝙ in ipſo eſt ꝑmutatio in arabico: ⁊ eſt berſceſcendaru p be nō p niz: ⁊ eſt virga paſtoris.

De Nabach. Ca.dxxiiij.

n Abach. Natura: In ea que eſt humida ⁊ que ſicca exſiccatio eſt ⁊ ſubtiliatō. Et illud eſt in omnibus partib⁹ ſue arboris ⁊ ſuffumigatio quidē alſadar eſt vehementis ſtipticitatis. Operatiōes ⁊ ꝓprietates Eſt ſtiptica ⁊ ꝓpe eius ſauich. Decoratio. Prohibet caſum capillorū ⁊ ꝓlongat eos ⁊ confortat ⁊ le. iū ipſos. Et gūma quidē ſedat delet furfures ⁊ ſuperfluitates minutas que ſunt cū eis ⁊ bonificat capillos. Apoſtemata ⁊ bothor. Folia alſadar leniūt apoſtema calidū ⁊ reſoluūt ipſum. Membra anhelitus ⁊ pe.

Gūma alſadar delet furfures ablutōe facta cum ea. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Folia ei⁹ conferunt aſmati ⁊ egritudinib⁹ pulmonis. Mē. nu.

Confortat ſtomachū. Membra expulſiōis.

Stringit naturā ⁊ ꝯfert fluxui ſanguinis ⁊ menſtruū ⁊ nō menſtrui ⁊ vlcerib⁹ inteſtinorū ⁊ ꝓpe ei⁹ ſauich ⁊ ꝯfert ſolutōi facte ꝓpt debilitatē ſtomachi ⁊ ſit clīſter ex decoctōe alſadar: ⁊ bibit ad has egritudines ⁊ fluxū mēſtruis. ⁊ iudiciū ei⁹ q̄ recens eſt eſt iudicium ei⁹ quod eſt homogeneū cū ea de cydonijs ⁊ zarur ⁊ pomis ⁊ piris. nā qđ de ea eſt eq̄le ſtringit: ⁊ q̄ nō eſt matura ꝓpterea ꝙ nō digerit ⁊ ꝙ expellit cū materia excitat colicā paſſionē.

De nucleis. Ca.dxxv.

n Vcleus. Operationes ⁊ pro. In ipſo eſt ſtipticitas ⁊ glutinatio. Vulnera ⁊ vlcera Qđ ex eo aduſtū eſt ꝯfert vlcerib⁹ fraudulētis. Mē. ocu. Aduritur ⁊ extinguitur ⁊ abluitur ⁊ fiat in alcoſol loco tutie: ⁊ retinet pilos palpebrarū ⁊ facit eos naſci cū neridem: ⁊ eſt bonū vlcerib⁹ oculi ⁊ omni pilorū.

De Naham. Ca.dxxvi.

n Aham qđ eſt. Quidā medicorū magnifice laudauerūt carnē ei⁹ Natura. Dixerūt qdā medicorū ꝙ caro ei⁹ eſt calida pinguis facit deſiderare cibū ⁊ ꝯfortat corp⁹ ⁊ eſt ei ꝯueniēs qū digerit. verūtn̄ ipſa eſt debil ⁊ vacua groſſa ⁊ nō digeritur. Membra expulſionis. Augmentū efficit in coitu. De Nigella. Ca.dxxvij.

n Igella. Natura Eſt cal'a ⁊ ſicca in 3°. Ope. ⁊ ꝓprie. Eſt acris ſciſſiua ꝓhſans abſterſiua ⁊ reſoluit ventoſitates ⁊ inflationē ⁊ eius mundificatio eſt vltima. Decoratio. Abſcindit verrucas inuerſas ⁊ colorē pallidū ⁊ morpheam ⁊ baras prope. Apoſtemata ⁊ bothor. Ponit cū aceto ſup bothor lenes ⁊ reſoluit apata ꝓhlatica et dura. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit cū aceto ſup vlcera phlegmatica ⁊ ſcabiē vlceratā. Mē. capitis.

Confert coriza propter ſiccitatē ⁊ poſita in pāno lineo ⁊ ligata ⁊ linitur ſuper frontem illius qui habet ſodam frigidam. Et qñ infunditur in aceto per noctem. deinde teritur in mane ⁊ fit ex ea caputpurgium ⁊ tunc inſtruitur adeo ſit preſtius vt ipſum nauibus ⁊ attrahēdo odorē confert doloribus antiquis in capite ⁊ tortura ⁊ eſt ex medicinis aperientib⁹ vel de opilationē que eſt in colatorio. ⁊ decoctio ei⁹ cū aceto confert dolori dentiū cariatorum colluto: ⁊ proprie cum ligno pini. Mēbra ocul. Qñ creatur in ſit caputpurgiū cū oleo ireno ꝓhibet initiū aque:

Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert etiam dilatationi anhelitus qñ bibitur cū nitro. Membra expulſionis. Interficit vermes ⁊ aſcarides etiam ſi linceatur ſuper ſumez ⁊ prouocat menſtrua Et quando adminiſtratur aliquantis diebus ⁊ datur in potu cū melle ⁊ aqua calida ad lapidē in veſica ⁊ in renib⁹ confert. Febres. Reſoluit febres phlegmaticas ⁊ melancholicas propter ⁊ remouet eas. Venena. Eius ſuffumigatio fugat vermes venenoſos. ⁊ exiſtimauerūt quidam ꝙ de ea multitudō interficit ⁊ eſt ex eis que conferūt ad morſū rutele qñ de ea bibitur aur.

De nitre. Ca.dxxviij.

n Ix. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt inueniſ la ſenibus ⁊ eis in quib⁹ generant humores frigidi Membra capitis. Aqua niuis ſedat dolorē dentiū calidū. Inſtra ſictu. Nix eſt nocina neruis ꝓpterea ꝙ coartat vapores calidos currentes in eis ⁊ retinet eos ne ſoluantur.

Mē. nu. Eſt nociua ſtomacho ꝓpe illi in quo ꝑuāt humores frigidi. Et aq̄ niuis quoq; facit ſiti propterea ꝙ coadunat caliditatē.

Capitulū de litera. O

De opio. Ca.dxxix.

n Opiū quid eſt. Eſt ſuccus papaueris nigri ⁊ egiptij ipſm ſeminant. Et eius quidez potio nō additur ſuper duos danich. Quidā vero fit opiū cum ex ſemine lactuce agreſtis: ⁊ eſt ſtupefactiuū debile ſubtile opiū Preterea aſſat ſup laminam ferream ignitam ⁊ ſit rubeū. Electio. Qđ ex eo eligitur eſt eſt grauitas acuti doloris frangibile ⁊ facile reſoluitur in aqua ⁊ nō congelatur in liquefactione ⁊ reſoluitur in ſole ⁊ nō extinguit candelā cū ex eo inflatur. Citrinū autē tingens aquam aſperū debilis odoris clari coloris. hoc tale eſt falſificatū cū memithe: ⁊ quoq; adulteratur cū lacte lactuce ſilueſtris: ⁊ eſt debilis odoris ⁊ adulteratur cū gummi ⁊ eſt ſplendidū clarū valde. Natura. Frigidum eſt ⁊ ſiccū in quarto. Operationes ⁊ pro.

Eſt narcoticū ſedatiuū oīs doloris ſine ſit bibitū ſiue linitum. Et potio ipſius ſit quantitas lenticule magne. Apoſtemata ⁊ bothor. Confert apoſtematibus ⁊ ꝓcipue calidis. Vulnera ⁊ vlcera In ipſo eſt exſiccatio vlcerū. Inſtrumenta iuncturarū. Permiſceatur cū vitello oui aſſati ⁊ liniatur ex eo podagra: ⁊ tunc ſedatur dolor ⁊ prope cū lacte.

Mēbra capitis Facit dormire etiam ſi ſupponatur cū licinio aut abſq; licinio: ⁊ ſedat etiam cū inſtillatur contritū in oleo roſaceo in aurē infirmā cū myrrha ⁊ croco: ⁊ ſedat ſodam antiquā ⁊ ſanat ex ea. Et ipſm eſt ex eis q̄ deſtruit intellectū ⁊ ſenſuz

Mē. ocu. Sedat dolores ophthalmie ⁊ apoſtemata ei⁹ cū lacte mulieris. Preter aūt antiquo ꝓfuerunt q nō fuerūt eo vſi in ophthalmia ꝓpt nocumētū qđ viſui infert. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

Sedat tuſſim ꝯtinuam ⁊ plurimū ſedatur eo illa q̄ ex eo clamoſa eſt. Mēbra nutrimenti. Stomachus quoq; iuuat eo ⁊ aggregat ⁊ illud cū eſt latus ex calore ⁊ humiditate. Et in pluri⁹ diſpoſitiōibus cū bibitur ſolus abſq; caſtoreo deſtruit digeſtionē aut diminuit eā valde. Membra expulſi. Retinet ſolutionē ⁊ confert dyſenterie ⁊ vlceribus inteſtinorū. Venena Interficit congelando virtutes ⁊ extinguendo calorē innatū. ⁊ eius quidem tyriaca eſt caſtoreū. Permutatio. Loco ipſius ponitur triplum ſeminis hyuſquiami ⁊ duplum ei⁹ de ſemine mandragore.

De ouis. Ca.dxxx.

o Va nota ſunt. Electio Meliora ex eis ſunt oua galline recentia. Et melius qđ in eis eſt vitellus: ⁊ melius eorū artificiū eſt vt nō cū alio congelentur. Poſt aūt oua galline ſunt oua auiū que curſu ei⁹ ꝑcedunt ſicut stenderam et adoram ⁊ alcubegi ⁊ atenugi. oua vero anatis ⁊ ſimiliū ſunt mali humoris. Natura: Sunt ad eq̄litatē tendentia ſed eorū albumen ad frigiditatē ⁊ vitellus ad caliditatē: ⁊ ambo ſunt humida ꝓcipue albumen. ⁊ ex eis ſicciora ſunt oua anſeris ⁊ ſtrucij.

Oper. ⁊ ꝓprie. In ipſis eſt ſtipticitas ⁊ proprie in vitello eorū aſſato. eorū aūt albumē ſedat dolores mordicatiuos propter ſui glutinationē ⁊ quoniam ipſum tenetur ⁊ remanet quare nō mouetur velociter ſicut lac magis congelata vero ſunt tardioris digeſtionis ⁊ plurimi nutrimenti. ⁊ meliora eorū ſunt ſorbilia cocta in aqua ⁊ ſūt melioris penetratōis. Decoratio. Fiat epithima ex albumine eorū ⁊ tunc ꝓhibebit corruptionē coloris a ſole ⁊ remouet eam ⁊ cū vitellus aſſatur ⁊ teritur eſt epithima vtile panno ⁊ nigredi. Oua autē auis tarde ſunt tinctura bona ſm ꝙ dicitur ⁊ experitur hora qua preparata ſunt ad illud cū filo lane penetrante in eis ⁊ dimitti donec cōſideretur an nigreſcat. ⁊ ſimiliter oua alodoc ſm ꝙ dicitur. Apoſtemata ⁊ bothor. Ponuntur in emplaſtris apoſtematū ⁊ in cliſteribus propter vlcera ⁊ apoſtemata ⁊ liniūtur ſuper heriſipilam cū oleo. Vulnera ⁊ vlcera. Conferunt exiturīs ani ⁊ pectinis ⁊ aduſtioni ignis. viuere eis cū lana ⁊ conferunt ad vlcera: ⁊ ſimiliter in aduſtione aque etiam

Inſtru. iun. Ambo leniūt neruos ⁊ conferūt omnibus doloribus iuncturarū. Membra ca.

Ponitur in medicamentis abſcindentibus fluxum ſanguinis panniculi cerebri ⁊ conferūt corize ⁊ vitellus oui galline confert apoſtematibus calidis in aure. Et dicitur ꝙ oua teſtudinis ſiluestris conferunt epilepſie. Mē. ocu. Ipſorū albumen ſedat

doloꝛē oculi ꝛ vitellus cū croco ꝛ oleo roſaceo con fert percuſſioni oculi valde. Et cū ex eo fit emplaſtrū cū farina ordei ꝓhibet fluxū ab oculo. ꝛ ſi ſr linit cū mīe ſup frontē ꝓpꝛ fluxū oculi. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Conferūt aſperitati pectoris ꝛ guttur ſorbita ex eis ꝛ tuſſi ꝛ pleureſi ꝛ ethice ꝛ raucedini vo cis ex caliditate ꝛ ſtricture anhelitus ꝛ ſputo ſangui nis ꝓpꝛie cū ſorbetur vitellus eoꝝ tepidus. Et oua quidem teſtudinis ſilueſtris experta ſunt tuſſi infan tium. Mēbra nutrimenti. Cocta ſicut ſunt in aceto ꝓhibent effuſionē materierū ad ſtomachū et inteſtina ꝛ ꝓhibēt aſperitatē meri ꝛ ſtomachi: ꝛ q̄ ex eis ſunt aſſata ꝑmutant ad fumoſitatē. Membra expulſionis. Cocta ſicut ſunt in aceto ꝓhibent flu xum ventris ꝛ dyſenteriam ꝛ ipſoꝝ vitellus confert vlceri renū ꝛ veſice ꝛ ꝓcipue ſi ſorbeat crudus. Et q̄ ex eis ſunt aſſata ſup cinerē ſine fumo ꝯferūt ſolutio ni ventris ꝛ dyſenterie qñ comedūtur cū aliquibus ſtipticis ꝛ aqua agreſte ꝛ conferūt aſperitati inteſtinoꝝ ꝛ veſice. Et ex albumine quidē ipſoꝝ fit cliſtere cum melliloto ꝓpꝛ vlcera inteſtinoꝝ ꝛ putrefactionem eoꝝ ꝛ conferunt excoriatiōi ani ꝛ pectinis Et ſuppo nitur licinīū infuſum in eis ꝛ in oleo roſaceo ꝓpꝛ apoſtemata ani ꝛ percuſſionem eius. ex albumine ꝑ terea ouoꝝ fit peſſariū cum oleo de alcanna ꝛ cō fert vlceribus matricū ꝛ lenit matricem. ꝛ qñ ſorbet ſicut eſt crudū confert fluxui ſanguinis ꝛ mictui eiꝰ Ampliꝰ oīa oua ꝓcipue oua paſſerū augmentū fa ciunt in coitu. Et dꝛ ꝙ cū oua anſeris miſcent cum oleo ꝛ diſtillant tepida in matricē ꝓuocāt mēſtrua poſt q̄tuoꝛ dies.

De oppoponaco. Ca. dxxxi.

Oppoponacū quid eſt. Arboꝛ eſt que nō eleuatur a terra ꝛ ſilantur ipſiꝰ folia folijs ficus vehemētis viriditatis rubea inciſas habentia ptes rotūdas. Et eiꝰ crus eſt ſicut cucume ris ſup qḋ ſunt pili pulueruleti ꝛ eius folia ſūt par ua valde ſuper cuius extremitatem eſt coꝛona ſimil coꝛone aneti ꝛ eius flos eſt citrinus ꝛ folia floris ſūt boni odoꝛis ꝛ vene ipſius ſunt plīme que ramifican tur a radice vna groſſum habente coꝛticem. ꝛ in eiꝰ odoꝛe eſt grauitas. eius autē gūma extrahitur cum inciſione ſue radicis in pꝛimis cū apparet: ꝛ quādo fricatur eſt eius inciſio ſm coloꝛem croceum. Que autem huic ſpeciei ſilatur numeratur de ſpeciebꝰ op poponaci. Sed crus eſt minus quod eleuatur vno cubito deinde ramificatur ſicut folia feniculi. ſed eſt debilius ꝛ etiam mucharī. chubꝛir cuius folia ſunt ſicut folia camenille albe: ꝛ quod eſt ſupꝛa ipſum ē aureum. Electio. Quod in radice eius melius eſt eſt illud quod eſt album moꝛdicans linguam in quo non eſt contractō boni odoꝛis: ꝛ ex fructu eius melius eſt illud quod eſt ſuper crus ꝛ terminum me dium. ꝛ quod ex gumma eius eſt meliꝰ eſt illud qḋ eſt valde amarum intrinſecus album ꝛ extrinſecus croceum frangibile quod diſſoluitur in aqua. Ni grum vero lene eſt adulteratum cum ammoniaco.

Natura. Calidum eſt ꝛ ſiccum in tertio. Ope rationes ꝛ ꝓpꝛietates. Eſt reſolutiuum vento ſitatum lenificatiuum abſterſiuum. Apoſtemata ꝛ bothoꝛ. Lenificat duritiem ꝛ quod ſuper ipſum eſt lenificat valde bothoꝛ. Vulnera ꝛ vlcera. Eius radix eſt ad medicandum oſſa fracta ꝛ cum melle eſt conueniens vlceribus antiquis ꝛ ignipꝑ ſico ꝛ quod ſuper ipſum eſt etiam vulneribus ꝛ boꝛ thoꝛ. Et ad ſummum omnes partes eius conferūt vlceribus fraudulentis. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Bibitur cū aqua aſkaratin ꝛ cum vino ꝓ pter attritionem lacertoꝝ ex ꝑcuſſione. Quidā ve ro dixerunt ꝙ eſt malum neruis. ꝛ videtur ꝙ ſit ma lū neruis ſanis ſine humectatiōe: ꝛ eſt conferens ſcia tice ꝛ bibitur ad ipſum ſuccus eius etiam ꝛ remo uet laſſitudinem ꝛ confert doloꝛibus iuncturarum omnium ꝛ podagre moꝛe emplaſtri ſuperpoſitum. Membra capitis. Confert coꝛroſioni dentium cum ex eo implentur ꝛ ſedat doloꝛes eoꝛum ꝛ con fert ſode ꝛ epilepſie ꝛ matri infantium. Mem bra oculi. Acuit viſum quando ex eo fit colli rium. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Ex fo lijs eiꝰ fit emplaſtꝝ ſuper doloꝛes lateris. Oppopo nacum quoqꝫ confert doloꝛi vtrozumqꝫ laterum ꝛ tuſſi cum ſunt frigidi. Membra nutrimenti. Eius ſuccus confert duritiei ſplenis moꝛe empla ſtri ſuperpoſitū ꝛ bibitus cum aceto. ponuntur enī ex eo. x. aure. in duobus vrceolis muſti ꝛ clarifica tur poſt duos menſes: ꝛ cōfert ſpleni valde. Et mu ſtum hoc confert hydꝛopiſi. Membra expulſio nis. Lenit duritiem matricum ꝛ confert guttatio ni vrine ꝛ auellana vna ex eo bibitur cum aqua ca lida ꝛ ad ꝓuocandū vrinam ꝛ menſtrua ad ma tricem frigidam: ꝛ eius etiam fructus abundare fa cit menſtrua: ꝛ ꝓpꝛie cum abſinthio ꝛ interficit fe tum: ꝛ ꝓpꝛie radix eius. Ipſa namqꝫ aboꝛtum fa cit ſuppoſita ꝛ bibita. Et confert pꝛefocationi matri cis ꝛ extenuat ventoſitatem ꝛ duritiem eius. Et con fert colice ꝛ ſoluēdo educit humoꝛem crudum ꝛ cō fert pꝛuritui veſice. Febꝛes. Bibitur cum aqua karatin ad rigoꝛes ꝛ febꝛes periodicas. Venena. Ex eo cum pice fit emplaſtrum ꝛ adherentes tum bonum moꝛſui canis rabioſi ꝛ cum ariſtolog. ad puncturas bibitum eſt tyriaca: ꝛ ſimiliter eiꝰ ſuc cus. Permutatio. Loco eius ponitur ficus. ꝛ exiſtimo ꝙ ammoniacum eſt ei ꝓpin quum.

De Oleandro. Ca. dxxxij.

Oleander quid eſt. Eius alia eſt ſilueſtris ꝛ alia fluuialis. Silueſtris vero folia ſunt ſi cut folia poꝛtulace. ſed ſunt ſtrictioꝛa: ꝛ eiꝰ thyrſi ſunt longi expanſi ſunt ſuper terram ꝛ apud folia ſunt ſpine ꝛ naſcitur in domibus deſertis. Flu uialis autem oꝛitur in ripis fluuioꝛum cuius thyrſi a terra eleuantur ꝛ ſpine eius ſunt occulte ꝛ ipſiꝰ fo lia ſunt ſicut folia ſalicis ꝛ folia amigdali lata et eſa poꝛis valde amari: ꝛ ſuperioꝛa cruris eiꝰ ſunt groſ

ſiora inferioꝛibus ipſius cuius flos eſt ſicut roſa ru beus bonus valde viſu: ipſum egreditur quidam ſimi le pilis ꝛ eius fructus eſt durus apertus plenus re que eſt ſicut lana. Natura. Calida eſt in tertio ſicca in ſecundo. Operationes ꝛ ꝓpꝛietates. Eſt reſolutiua valde ꝛ ex eius decoctione ſternuntur domus ꝛ interficit pulices ꝛ vermes terraneos. Apoſtemata ꝛ bothoꝛ. Ponunt folia eius ſuper apoſtemata dura ꝛ ſunt in eis iuuamenti valde ma gni. Vulnera ꝛ vlcera. Bona eſt pꝛuritui ꝛ ſca biei ꝛ excoꝛiationi ꝛ ꝓpꝛie ſuccus folioꝝ eius. In ſtrumēta iuncturaꝝ. Doloꝛi doꝛſi antiquoꝛ ꝛ genu culi valet moꝛe emplaſtri ſuppoſita. Membra ca pitis. Flos eius facit ſternutationem. Venena. Eſt venenū ꝛ quandoqꝫ miſcet cum vino ꝛ ruta ꝛ potatur ꝛ liberat a venenis vermiū venenoſoꝝ. Ego tamen dico ꝙ eſt in hoc timoꝛoſū ꝛ ipſa ꝛ eius flos ſunt venenum hominibus ꝛ beſtijs ꝛ canibus. verūtamen confert cū bibit cū vino decocta cū ruta ſcdm ꝙ dicitur.

De oleo. Capitulum. d. xxxiij.

Oleum. Oleum de balſamo iā dictum eſt. Oleū vero de kerua ꝛ oleū de raphano ſt ſimilis virtutis. Sunt eniz ambo reſolutiā ſz ipſoꝝ foꝛtius eſt oleū de kerua ꝛ oleū de raphano eſt calidum ꝛ eſt ſimile oleo antiquo. Natura. Calidū eſt ꝛ ſiccum in tertio. Oleū de lilio ꝛ oleum ſambacinū calida ſunt in tertio. Oleū de vrtica ꝛ ole um de cartamo calida ſunt in pꝛimo. humida in ſcdo. Oleū aūt de narciſſo calidū in ſcdo humidū in pꝛi mo. Oleū de keiri eſt calidum ꝛ humidū in ſcdo. ꝛ ſimiliter oleum de ben. ꝛ ſilr oleū amigdalinū ama rum. Oleum de extremitatibus vitis ꝛ almahum et mandragoꝛaꝝ ꝓxima ſūt in īfrigidatione ꝛ ſtipti citate ꝛ oleum de cidonijs etiam: ꝛ oleū camemilli num calidum eſt cum equalitate ꝛ oleū anetinum ſi mile eſt ei ſz eſt eo calidius ꝛ oleum narciſcinū ꝓxi mū eſt in virtute ꝛ operatione olo anetinio ſz eſt acu ti odoꝛis ꝛ non eſt conueniens hominibꝰ eo modo quo oleū anetinum. In oleo vero violaceo nō eſt ſti pticitas ſz eſt in ipſo infrigidatio quedā. Oleū vero ruttaceū eſt reſolutiuū. Nos aūt non dicemus hic artificiū oleoꝝ. imo dicemꝰ ea in antidotario. Et nos etiā non dicemus olea compoſita ex medicinis pluribus ſicut oleū coſtinū ꝛ oleū de darſiſabā co rū compoſitionem ꝛ coꝝ iuuamenta niſi in antido tario. Operationes ꝛ ꝓpꝛietates. Oleū ami gdalinum ꝛ ꝓpꝛie amaꝝ ē aperitiuū. Et in oleo d̄ pomis ꝛ cidonijs ꝓpꝛie eſt ſtipticitas ꝛ infrigidatō. Oleum vero camemillinum ſedatiuū eſt doloꝛum ablatiuū ſpiſſitudinum reſolutiuū vapoꝛum. Et oleum de lilio eſt liniuū confoꝛtās membra ꝛ cō foꝛtat ea ꝛ infrigidat ea plusqꝫ illud de cidonijs et pꝛohibet materias aduenientes. Et oleum de ruta eſt reſolutiuū inflationis valde ꝛ eſt ſicut oleū lau rinum ſz eſt calidius eo ꝛ ambo ſunt ſedatiua dolo rum antiquoꝝ ꝛ reſolutiua ventoſitatum. Oleum de coſto iuuat in diuerſitatibus diſpoſitionū pellē

ie ꝛ eſt ꝑoleum valde ꝛ aeris bonum. Decoꝛatio. Oleum laurinum alopitie eſt vtile. Oleum myrtinum conſtringit oꝛigines capilloꝛum ꝛ cōfoꝛ tat eos denigrat: oleum coſtinum conſeruant iuuen tutem in capillis. Oleum amigdalinum cum mel le ꝓpꝛie amarum ꝛ radix lilij ꝛ cera liquefacta cō ferunt aragdani in facie ꝛ panno ꝛ veſtigijs ꝛ ſimili bus ꝛ confert quando linitur cū decocto ſup ſqua mas ꝛ furfures. Oleum de kerua eſt bonū de len tiginibus ꝛ panno. Et oleum de fenugreco eſt bo num coloꝛi coꝛrupto ꝓpꝛie eſt in albis oculoꝝ. Apoſtemata ꝛ bothoꝛ. Oleum amigdalinum confert apoſtemati mammille. Oleū de lilio du ritiem antiquam reſoluit. Vulnera ꝛ vlcera. Oleum de kerua valet bothoꝛ groſſo ꝛ ſcabiei. Et de fenugreco ſabafati. Oleum myrtinum con fert vlceribus oleū de coſto remouet ſcabiem ꝛ pꝛu ritum velociter. Inſtrumenta iuncturarum. Oleū amigdalinum confert ſinguetū. Oleum camemillinū confert laſſitudini ꝛ oleum de lilio et ꝛ oleum de aneto ꝛ etiam ei quem frigus leſit. Membra capitis. Oleum amigdalinum cōfert ſode ꝛ pulſationi auris ꝛ tinnitui ꝛ ſibilationi in au re oleum amigdalinum amarum plurimi eſt iuua menti ſubtile ꝛ plurimi iuuamenti ipſius eſt in aure ꝛ opilationibus eius ꝛ tinnitui ipſius ꝛ vermibus fa ctis in ea. ꝛ oleum roſaceum eſt valde bonum infla mationi cerebꝛi ꝛ pꝛincipio appꝛitionis apoſtematū ꝛ augmentum efficit in virtutibus cerebꝛi ꝛ in intel lectu ꝛ eſt declinē ad equalitatem. Et ꝓpter hoc dixit. Gal. ꝙ ipſum calefacit coꝛpus vehementius frigi ditatis ꝛ infrigidat calidum. Et magis vincens ex iudicio eius apud me eſt ꝙ coꝛpoꝛa calida que ipſum temperat plura coꝛpoꝛibus frigidis que ipſum calefa cit. oleum laurinum ꝛ oleum ruttaceū ſunt bona do loꝛibus capitis antiquis ꝛ oleū de fenugreco cōfert furfuribus oleū de kerua confert alopitie ꝛ vlceribꝰ in capite ꝛ apoſtematibus faciei in eo ꝛ doloꝛi auris. Membra nutrimenti. Oleum amigdalinū ē bonum ſpleni ſed grauat ſtomachū. Membra expulſionis. Oleum de vrtica ꝛ oleum de ſemine croci hoꝛtenſis ſoluit ventrem ꝛ ꝛ oleum roſaceū quandoqꝫ ſoluit. ſ. cum inuenit materiam que i get lubꝛificatione. ꝛ quandoqꝫ retinet ſolution in cholericam. oleū de kerua ſoluit ꝛ educit aſcarides oleum amigdalinum eſt bonum doloꝛibus renum ꝛ difficultati vrine ꝛ lapidi ꝛ doloꝛibus veſice ꝛ ma tricis ꝛ pꝛefocationi matricis. Et oleū de lilio par tum efficit facilem ꝛ ſedat doloꝛes matricis bibitū ꝛ peſſarizatum. Et in omnibus illis oleis oleū de fenugreco iuuatiuum eſt ꝛ etiam duritiei matricis et dubellā eius ꝛ difficultati partus. Oleum de kerua confert apoſtematibus ani ꝛ pungitiuo doloꝛi ma tricis ꝛ eius conuerſioni. Febꝛes. Oleū camemil linum in febꝛibus pꝛolixis melius eſt oleo roſaceo. oleū anetinū bonū ē rigoꝛi. Permutatio. Ponit loco olei de balſamo myrrha liquida aut eqle pōdus olī adeſiq̄ cū medio pōdere de olo alimegil ꝛ q̄ꝫ

ea pſiderata loco de oliua antiquo ꝛ permutatio olei leucini eſt pix humida. Et permutatio olei de vatica eſt oleum de cartamo: ſed eſt debilius eo. Et loco olei de aicina ponitur oleum ſiſamiuum. Et loco olei roſacei oleum nenufarinum ꝛ oleum violaceum. Et loco olei de keirua oleum raphaninum ꝛ oleum lini pater conuerſionem in oleo de lino.

De oliuis. Ca. dcxxxiiij.

Liue quid eſt. Oleum quoq̄ exprimitur ex oliuis immaturis. ꝛ quoq̄ exprimitur ex oliuis vltime maturis. Et oleum omphacinum eſt illud quod expreſſum eſt ex immaturis. Et quoq̄ exprimitur ex oliuis rubeis medijs inter immaturas ꝛ vltime maturas cuius operatio eſt inter illas duas res: oleum preterea quoq̄ fit ex oliuis domeſticis: ꝛ quoq̄ ex oliuis ſiluestribus. Oleum vero vetus in empla ſtris in virtute eſt olei de keirua ꝛ olei de raphano ꝛ de lilio: ſed eſt calidius ꝛ eſt propinquum operationi ipſorum. Cumq̄ aliquis vult adurere ramos oliuarum ꝛ folia earum oportet vt liniantur cum melle. Electio. Oleum ſanis melius eſt omphacinum ꝛ melior gumma ipſius eſt gumma ſiluestris que mordicat linguam. Si cui non mordicat linguam nunc non eſt pſicuum in ipſa. Natura. Omphacinum frigidum eſt ꝛ ſiccum in primo. Ruffus vero in ipſo dixit eſſe humiditatem ꝛ oleum de oliuis vltime maturis eſt calidum commenſurate ꝛ declinat ad humiditatem. Quod ſi ſane eſt temperatum in humiditate ꝛ ſiccitate ꝛ minus calidum: ꝛ vt oliue mature ſunt calide ꝛ earum oleum ad humiditatem declinat: temperate ꝛ immature ſunt frigide ꝛ ligna ꝛ folia earum ſunt frigida. Cum autem antiquatur oleum omphacinum valde fit in natura olei de oliuis dulcibus. Operationes ꝛ proprietates. Omnes olei ſpecies corpora confortant: nociui aliquid ꝛ ſunt extinctiue. Et oleum quidem de oliuis ſiluestribus decoquitur in vaſe ereo donec coaguletur ꝛ fit proximum virtuti lycij. Et aqua de oliuis ſalitis fortior eſt aqua oliuarum in mundificatione. Et oleum quidem ſanis melius eſt oleum omphacinum. olei vero antiqui acuitas non conſequitur mordicationem. Et oliue quidem ſunt ex eis que nutriunt parũper. Decoratio. Folia oliuarum ſiluestrium bona ſunt panaricijs ꝛ prohibent ſudorem inunctis. oleum de oliuis ſiluestribus eſt ſicut oleum roſaceum in plurimis intentionibus ꝛ conſeruat capillos ꝛ prohibet velocitatem caniciei cum adminiſtratur omni die. Et folia quidem oliue decoquuntur in aqua acreſte donec fiant ſicut mel ꝛ liniuntur ſuper dentes corroſos ꝛ euellit eos. Apoſtemata ꝛ bothor. Et ſiluestres herisipilam formicam ꝛ ſcere ꝛ aſpata calida ſoluunt ꝛ humiditas currens a ſanguine cum inflammatur conuenit ſcabiei ꝛ impetigini. Et fex olei eſt medicamen aſpati calidorum in glandulis ꝛ proprie cum folijs ſuis. Vulnera ꝛ vlcera. Oleum de oliuis ſiluestribus expreſſum de immaturis: confert vlceribus humidis ꝛ ſiccis ꝛ ſcabiei. Et folia oliuarum ſiluestrium herisipile vlceribus ambulatiuis ꝛ fraudulentis ꝛ ſordidis ꝛ formice ꝛ ſcere. ꝛ cum permiſcetur fex olei cum ramicleta ſanat ſcabiem ita quod etiam beſtiarum ſcabiei conuenit proprie in infuſione lupinorum. Cum ex oliuis de aqua conditis cum aqua ꝛ ſale fit empla ſtrum ad adustionem ignis non veſicatur. ꝛ purgat vlcera ſordida. Et gumma oliuarum ſiluestrium confert ſcabiei ꝛ vlceribus ꝛ impetigini ꝛ ponitur in emplaſtris vulnerum. Inſtrumenta iuncturarum. Aqua oliuarum ſalitarum clyſterizatur ad ſciaticam. Et oleum abiectum eſt conueniens doloribus neruorum ꝛ ſciatice. Et oleum vetus confert podagricis cum liniuntur ex eo. Membra capitis. Oleum oliuarum ſiluestrium eſt ſicut oleum roſaceum in iuuamento ſuo ſoda. ꝛ aſſimiliter ſuccus ſiluestrium ꝛ exſiccatur ꝛ fiunt ex eo trociſci ꝛ reſeruantur ad curandum fluxum aurium. Et oleum de oliuis ſiluestribus confert gingiue ſanguinee colluendo os ex eo ꝛ confirmat dentes motos ꝛ gumma ſiluestrium confert dolori dentium corroſorum quando implentur ea. Et oleum de ſcorpionibus eſt ex ſubtilioribus medicinis dolori aurium diſtillatum. ꝛ oliuarum ſiluestrium folia bona ſunt cum maſticantur. Membra oculi. Fit collyrium ex antiquo acuendo ſanat oculum ꝛ fex eius ponitur in medicinis oculis ꝛ folia earum adusta ponuntur loco tutie oculo. Et gumma earum antiqua confert panno ꝛ albugini ꝛ groſſitudini eius ꝛ groſſitudini cornee ꝛ ſuccus foliorum earum egreſſioni oculorum ꝛ vlceribus cornee ꝛ fluxibus. ſed domeſtica ſunt conuenientiora oculo quam ſiluestria. ꝛ gumma earum etiam abſtergit oculum ꝛ ſordes vlcerum eius ꝛ abſtergit aquam ꝛ albuginem. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Oliue nigre cum flore ſuo ſunt ex ſumma vapor qui ſit aſmati ꝛ egritudinibus pulmonis. Membra nutrimenti. Fex olei vtilis eſt ſuper ventrem hydropiſis ꝛ oliue quidem cum diſpoſitione ſua ſunt difficilis digeſtionis. Et groſſe earum ſalite ſubleuant appetitum ꝛ confortant ſtomachum ꝛ que ſunt in hyſſopo temperatum. Et acetoſe magis receptibiles ſunt digeſtionis quam omnes ꝛ velocius: ꝛ etiam oleum omphacinum bonum eſt ſtomacho. Membra expulſionis. Conteruntur cum muri ante cibum ꝛ lauantur ꝛ aſſumuntur ℥.9. cum aqua calida aut aqua ordei ꝛ ſoluunt: ꝛ coquuntur cum ruta ad dolorem ventris pungitiuum ꝛ vermes: ꝛ conferunt colice apoſtemoſe: ꝛ fit ex eo cliſtere vlceribus inteſtinorum coli ꝛ facte ex fece ꝛ ſupponitur ſuccus earum fluxui matricis ꝛ fluxui ſanguinis eius: ꝛ fit ex eis emplaſtrum cum farina ordei ad curſum antiquum. Et oleum vetus preparatum cum aqua acreſte confert cum ex eo fit cliſtere vlceribus aut intrinſecis ꝛ ſimiliter matricis. Et earum gumma prouocat vrinam ꝛ extrahit fetum. Venena. Cum oleo ꝛ aqua calida fiat nauſea ꝛ rumpit virtutem venenorum. Gumma oliuarum ſiluestrium numeratur inter medicinas mortiferas.

De olibano. Ca. dcxxxv.

Libanum quid eſt. Notum eſt. Et ipſum quidem alteratur cum gummi ꝛ gumma pini: ſed olibanum inflammatur. gumma vero pini fumat ꝛ non inflammatur ꝛ ſimiliter omne adulteratum non inflammatur. Et olibanum quidem quoddam eſt quod eſt indicum ad viriditatem declinans: ꝛ quoddam eſt rotundum quod colligitur quadratum: deinde concutitur in vaſe donec rotundum fiat ꝛ volubile: ꝛ hoc quando inueteratur fit rubeum: ꝛ de eo eſt album leue humidum ſicut maſtix. quandoq̄ vero ex olibano adminiſtratur in medicis mixtum ꝛ cortex ꝛ fumus ꝛ pices arboris eius omnes ꝛ proprie folia. Electio. Melius eſt maſculum album rotundum interius tenax ꝛ aureum cum frangitur. Natura. Cortices eius ſunt exſiccatiui in ſecundo ꝛ ſunt parum frigidiores olibano. Et olibanum calidum eſt in ſecundo exſiccatiuum in primo ꝛ cortex eius exſiccatiuus eſt in termis ſecundi. Operationes ꝛ proprietates. Non ineſt ei exſiccatio fortis neq̄ ſtipticitas niſi debilis ꝛ exſiccatio corticibus eius in eſt: ꝛ in ipſo quidem eſt maturatio ꝛ non eſt in cortice eius acuitas ꝛ neq̄ corrodit carnem ꝛ retinet ſanguinem. plurimus vero vſus eius adurit ſanguinem ꝛ fumus eius eſt vehementioris exſiccationis ꝛ ſtipticitatis. Quidam autem dixerunt rubeum eſt magis abſterſiuum albo: ꝛ virtus minuti eſt debilior virtute olibani. Decoratio. Ponitur cum melle ſuper panaritium ꝛ delet ipſum ꝛ eius cortices ſunt boni veſtigijs vlcerum ꝛ confert cum aceto ꝛ oleo linitum dolori qui nominatur compoſitus ꝛ eſt dolor ex quo proueniunt in corpore ſicut verruce cum quadam re que eſt ambulatio ſicut formice. Apoſte. ꝛ bo. Cum chimolea ꝛ oleo roſaceo ponitur ſuper apoſtemata calida in mamillis ꝛ ingreditur in emplaſtris remouentibus apoſtemata vlcerum. Vulnera ꝛ vlcera. Conſolidat valde ꝛ proprie vulnera recentia ꝛ prohibet fraudulenta dilatari ꝛ ſuper impetiginem ponitur cum adipe anatis: ꝛ cum adipe porci ſuper vulnera oſtracata: ꝛ ſuper fiſſuras frigoris ꝛ eſt conueniens vlceribus factis ex adustione. Membra capitis. Confert ſenſui ꝛ conforta ipſum ꝛ quidam ſolum ſunt quibus precipitur vt ex infuſione eius ieiuni aſſuefacte in potu ſumant ſed eius plurimus vſus facit ſoda ꝛ lauat ex eo caput ꝛ quandoq̄ miſcetur cum nitro ꝛ mundificat furfures ꝛ exſiccat vlcera eius ꝛ diſtillatur in aurem doloroſam cum vino. ꝛ quando permiſcetur cum oleo aut pice aut vino de vuis paſſis confert contritioni circuitus auris linitum ꝛ abſcidit fluxum ſanguinis narium ꝛ cum qui eſt ex veſſie ꝛ eſt ex medicinis conferentibus putritioni auris. Membra oculi. Conſolidat vlcera oculi ꝛ replet ea ꝛ maturat aſpata antiqua in eo. ꝛ iterum fumus eius confert aſpati calido ꝛ abſcindit curſum humiditatum que ſunt in oculo ꝛ conſolidat vlcera mala ꝛ prohibet cicatricem in oculo. Membra anhe. ꝛ pec. Quando permiſcetur cum chimolea ꝛ oleo roſaceo prohibet apoſtemata calida que accidunt in mamillis mulierum ꝛ ingreditur in medicamentis canne pulmonis. Membra nutri. Retinet vomitum. Et cortices eius confortant ſtomachum ꝛ ſtringunt eum ꝛ eſt magis calefaciens ſtomachum ꝛ in digeſtione magis iuuans ꝛ cortices magis colligunt ſtomachum mollificatum. Membra expulſionis. Retinet fluxum ventris cum ſanguine ꝛ fluxum ſanguinis ex matrice ꝛ ano. Et confert dyſenterie ꝛ prohibet expanſionem vlcerum malignorum in ano cum ex eo fit licinium. Febres. Confert febribus antiquis phlegmaticis ſi eius vſus cum vino plurimus ſit interficit ꝛ ſimiliter cum aceto.

De origano. C. dcxxxvi.

Riganum quid eſt. Eius potentia ſicut haſce ꝛ ſirupus eius eſt ſicut ſirupus alhaſce. Electio. Quod fortius exiſtit ſiluestre eſt. Natura. Eſt calidum ꝛ ſiccum in ſecundo. Ope. ꝛ proprietates. Eſt reſolutiuum carminatiuum ſubtiliatiuum ꝛ eſt vehementis abſterſionis ꝛ in ipſo eſt acuitas ꝛ illud propter illud quod eſt in ipſo de virtute adurente. Decoratio. Eſt bonum concauationi dentium. Inſtrumenta iuncturarum. Confert doloribus vtriuſq̄ anche. Membra ca. Maſticatur ꝛ ſedat dolorem dentis ꝛ ſanat inguinum fluxum propter virtutem ſuam adurentem. Membra anhelitus ꝛ pec. Oleum eius confert pectori ꝛ pulmoni. Membra nutrimenti. Confert epati ꝛ ſtomacho. Membra expulſionis. Prouocat vrinam ꝛ extrahit vermes ꝛ aſcarides.

De oſſibus. C. dcxxxvij.

Oſſa. Operationes ꝛ proprietates. Oſſa aduſta ſunt exſiccatiua reſolutiua. Decoratio. Dicitur quod calcaneus porci quando ex eo fit linimentum ſuper albaras confert. Inſtrumenta iuncturarum. Dicitur quod oſſa hominis conferunt in potu data dolori iuncturarum. Membra ca. Dicitur quod hominis oſſa in potu probantur ad epilepſiam. Inquit Galienus. Fuit homo qui ſecrete dabat hoc in potu ꝛ auferebat eorum epilepſiam ꝛ eſt exiſtimatio illius hominis. Mem. nutri. Dicitur quod calcaneus hirci cum oxymelle confert ſplenem. Membra expul. Dicitur quod calcaneus hircinus excitat coitum ꝛ crura vaccina aduſta abſcindunt fluxum ſanguinis ꝛ ſolutionem ventris.

De oſtraco. C. dcxxxviij.

Oſtraci. Operationes ꝛ proprietates. Caro oſtraci ſiluestris cum teritur ꝛ linitur ex ea corpus deſiccat fortiter ꝛ quod de oſtraco purpureo aduſtum eſt virtutem habet carminatiuam abſterſiuam ꝛ virtus eius eſt virtus ardens cito ꝛ in toto ipſius eſt attractio eorum que carni infixa ſunt ꝛ oſſium quando adminiſtratur cum diſpoſitione ſua. Decoratio. Omnes tunice oſtraci ꝛ cortices ipſius cum aduruntur abſtergunt morpheam ꝛ ſimiliter oſtracum cum diſpoſitione ſua extrahit aſcellas magnas carni infixas. Et oſtracum purpureum cum decoquitur cum oleo ꝛ inungitur capillis ex eo retinet caſum eorum. Apoſtema. ꝛ bothor. Viſcoſitas limacearum que nominatur virus earum cum olibano ꝛ aloe ꝛ myrrha conquaſſata donec fiat in ſpiſſitudine mellis exſiccat aſpata accidentia in radice auris: ꝛ ſi inuenit humiditatem profundam in ea extrahit eam ꝛ ſanatur ab ea. Vulnera ꝛ vlcera. Quod de oſtraco purpureo aduſtum eſt abſtergit vlcera ꝛ conſolidat ea ꝛ mundificat ea ꝛ quod de eo aduſtum eſt cum ſale confert aduſtioni ignis puluerizatum deſuper ꝛ dimiſſum donec exſiccetur ꝛ totum quod aduſtum eſt de oſtraco confert ſcabiei. Et oſtracum quidem cum carne ſua confert vulneribus ꝛ proprie illis que ſunt ſuper neruos contritum cum ture ꝛ myrrha ꝛ poſitum ſuper ea ꝛ ſimiliter cum puluere mollificatum. Et Galienus quidem expertus eſt limacias ſicut ſunt. Inſtrumenta iuncturarum. Sedat dolorem colice podagre ꝛ apoſtematum eius ꝛ fit emplaſtrum ex eo ſicut eſt ſuper omnia apoſtemata iuncturarum. Membra capitis. Quod aduſtum

ta ponderis ſit de oliva antiquo ⁊ ꝑmutatio olei ſeſa mini ē pix liquida ⁊ permutatio olei de yxatica ē oleū de cartamo: ſed ē debilius eo. ⁊ loco olei de ſicima ponitur oleum ſeniſiciminum. ⁊ loco olei roſacei oleum nenufarinū ⁊ oleum violaceum. ⁊ loco olei de keruà oleum raphaninū ⁊ oleum lini preter conuerſionem in oleo de lilio.

De oliuiſ. Ca. dxxxiiij.

Liue quid ē. Oleū qđ exprimitur ex oliuis imaturis. ⁊ qđ exprimitur ex oliuis vltime maturis. Et oleū omphacinū ē illud quod expreſſum ē ex imaturis. Et qđ exprimit ex oliuis rubeis medijs inf imaturas ⁊ vltime maturas cui⁹ operatio eſt inf illas duas res: oleū preterea qđ ſit ex oliuis domeſticis: ⁊ qđ ex oliuis ſilueſtribus. Oleum vero vetus ī emplaſtris in virtute ē olei de keruà ⁊ olei de raphano ⁊ de lilio: ſed ē calidius ⁊ ē ꝓpinquū operationi ipſorum. Cūq̄ aliqs vult adurere ramos oliuarū ⁊ folia earum oportet ut liniātur cū melle. Electio. Oleū ſanis meli⁹ eſt omphacinū ⁊ melior gūma ipſius ē gūma ſilueſtris q̄ mordicat linguā. ſi cui non mordicat linguā tūc non ē ꝓficuū in ipſa. Natura. Omphacinū frigidū eſt ⁊ ſiccū in ꝑmo. Ruffus do in ipſo dixit eē humiditatē ⁊ oleū de oliuis vltime maturis ē calidū cōmenſurate ⁊ declinat ad hūiditatē. Qđ ſi ſanū eſt tēperatū in humiditate ⁊ ſiccitate ⁊ min⁹ calidū: ⁊ vltime oliue mature ſunt calide ⁊ earū oleū ad humiditatē declinat tꝑatā ⁊ imature ſūt frigide ⁊ lingua ⁊ folia earū ſūt frigida. Cū aūt antiquat oleū omphacinū valde ſit in nā olei de oliuis dulcibus. Operatiōes ⁊ ꝓꝑetates. Oēs olei ſpēs corpora ꝯfortant: moni aliquid ē ſūt extincine. Et oleū qdē de oliuis ſilueſtrib⁹ decoquitur in vaſe ereo donec coagulet ⁊ ſit ꝓximū virtuti licij. Et aqua de oliuis ſaluis fortior ē aqua oliuarū in mūdificatiōe. Et oleum quidē ſanis melius ē oleū omphacinū. olei vero antiqui acuitas nō cōſequitur mordicationē. Et oliue quidē ſunt ex eis que nutriūt parūper. Decoratio. Folia oliuarū ſilueſtrium bona ſūt paronichijs ⁊ ꝓhibēt ſudorē ipſiucta. oleū de oliuis ſilueſtribus ē ſicut oleū roſaceū in plurimis intētionib⁹ ⁊ conſeruat capillos ⁊ ꝓhibet velocitatem canicieiquum adminiſtrat omni die. Et folia qdē oliue decoquūtur in aqua acreſte donec ſiāt ſicut mel ⁊ liniūtur ſuper dentes corroſos ⁊ euellit eos. Apoſtemata ⁊ bothor. Et ſilueſtres heriſipilā formicam ⁊ ſorte ⁊ apata calida ſoluūt ⁊ humiditas currens a ſanguis caꝫ cum inflāmatur ꝯuenit ſcabiei ⁊ ipetigini. Et fex olei ē medicamē apatū calidorū in glādulis ⁊ ꝓprie cū folijs ſuis. Vulnera ⁊ vlcera. Oleum de oliuis ſilueſtrib⁹ expſſum de imaturis: cōfert vlceribus humidis ⁊ ſiccis ⁊ ſcabiei. Et folia oliuarum ſilueſtriū heriſipile vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ fraudulētis ⁊ ſordidis ⁊ formice ⁊ ſorte. ⁊ cū ꝑmiſcet fex olei cū camelcaita ſanat ſcabiē ita q̄ etiā beſtiarum ſcabiei conueniat ꝓprie in infuſione lupinorum. Cum q̄ oliuis de aqua cōditis cum aqua ⁊ ſale ſit empla

ſtrum ad aduſtionē ignis nō velicatur. ⁊ purgat vlcera ſordida. Et gūma oliuarum ſilueſtrium confert ſcabiei ⁊ vlceribus ⁊ impetigini ⁊ ponitur in emplaſtris vulnerum. Inſtrumēta iuncturarū. Aq̄ oliuarum ſaliturum clyſterizatur ad ſciaticaꝫ. Et oleum ablutum ē conueniens doloribus neruorum ⁊ ſciatice. Et oleum vetus confert podagricis cum liniātur ex eo. Membra capitis. Oleū oliuarū ſilueſtriū ē ſicut oleū roſaceum in iuuamēto ſuo ſode. ⁊ aſſumit ſuccus ſilueſtrium ⁊ exſiccat ⁊ fiunt ex eo trociſci ⁊ reſeruant ad curandū fluxum aurium. Et oleū de oliuis ſilueſtribus confert gingiue ſanguinee colluēdo os ex eo ⁊ cōfirmat dentes motos ⁊ gūma ſilueſtrium confert dolori dentiū corroſorum qui implentur ea. Et oleum de ſcorpionibus ē ex ſubtilioribus medicinis dolori auriū diſtillatum ⁊ oliuarum ſilueſtriū folia bona ſunt ore maſticata. Mēbra oculi. Fit collyriū ex antiquo acutbro ſanati oculi: ⁊ fex eius ponitur in medicinis oculi: et folia earum aduſta ponitur loco tutie oculo. Et gūma earū antiqua confert panno ⁊ albugini ⁊ groſſitudini eius ⁊ groſſitudini cornee ⁊ ſuccus foliorū earū egreſſioni oculorum ⁊ vlceribus cornee ⁊ fluxibus. ſed domeſtica ſunt conuenientiora oculo q̄ ſilueſtria. ⁊ gūma earum etiā abſtergit oculum ⁊ ſordes vlcerū ei⁹ ⁊ abſtergit aquā ⁊ albuginē. Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Oliue nigre cū ſlore ſuo ſūt ex ſūma vapore q ſiūt aſmati ⁊ egritudinib⁹ pulmonis. Membra nutrimenti. Fex olei vetus ē ſup vētrē hydropiſi: ⁊ oliue qdē cū diſpoſitiōe ſua ſunt difficil digeſtiōis. Et groſſe earū ſalite ſublevāt appetitū ⁊ ꝯfortant ſtomachū ⁊ quā ſit ꝑ dolorē ſtipticum. Et aceto ſe magis receptibiles ſūt digeſtionis q̄ oēs ⁊ velocius: ⁊ etiā oleū omphacinū bonum ē ſtomacho. Mēbra expulſionis. Comedātur cū muri ante cibū ⁊ leniūt: ⁊ aſſumūtur: ℥. 9. cū aq̄ calida aut aqua ordei ⁊ ſoluūt: ⁊ coquūtur cū ruta ad dolorē vētris paſſione iliaca ⁊ vermes: ⁊ cōferūt colice apoſtemoſe: ⁊ fit ex eo cliſtere vlcerib⁹ inteſtinoꝝ colice ſacte ex fece ⁊ ſupponit ſacc⁹ earū fluxui matricis ⁊ fluxui ſanguinis ei⁹: ⁊ fit ex eis emplaſtrū cū farina ordei ad curſū antiquū. Et oleū vetus preparatum cū aqua acreſte cōfert cū ex eo fit cliſtere vlceribus ani intrinſecis ⁊ ſimiliter matricis. Et earum gūma ꝓuocat vrinā ⁊ extrahit ſeni. Venena. Cū oleo ⁊ aqua calida fiat nauſea ⁊ rumpit virtutē venenorum. Sūma oliuarum ſilueſtrium numeratur inter medicinas mortiferas.

De olibano Ca. dxxxv.

Libanū quid ē. Notū eſt. Et ipm qdem alterat cū gūmi ⁊ gūma pini: ſꝫ olibanū inflāmat. gūma do pini fumat ⁊ nō inflāmat ⁊ ſiliꝯ omne adulteratū nō inflāmat. Et olibanū qdē quoddā ē qđ ē indū ad viriditatē declinet ⁊ quoddā ē rotūdū qđ colligitur quadratū: deinde concutitur in vaſe donec rotūdū fiat ⁊ volubile: ⁊ hoc qn̄ inueterat fit rubeū: ⁊ de eo ē albū leue humidum ſi cut maſtix. quandoq̄ vero ex olibano adminiſtrat in medicis mixtū ⁊ cortex ⁊ fum⁹ ⁊ ꝑtes arboris ei⁹ oēs ⁊ propꝛie folia. Electio. Melius ē maſculū albū rotundū interius tenax ⁊ aureū cū frangit. Natura. Cortices eius ſūt exſiccatiui in ſecundo ⁊ ſūt parū frigidiores olibano. Et olibanum calidū ē in ſecūdo exſiccatiuū in pꝛimo ⁊ cortex eius exſiccatiuus eſt in termis ſecundi. Operationes ⁊ proprietates. Nō ineſt ei exſiccatio fortis neq̄ ſtipticitas niſi debilis ⁊ exſiccatio corticibus eius in eſt: ⁊ in ipſo quidē ē maturatio ⁊ nō ē in cortice ei⁹ acuitas ⁊ neq̄ corrodit carnē ⁊ retinet ſanguinē. plurimus vero vſus eius adurit ſanguinē ⁊ fumus eius ē vehemētioris exſiccationis ⁊ ſtipticitatis. Quidā aūt dixerūt rubeū ē magis abſterſiuū albo: ⁊ virt⁹ minuti ē debilior virtute olibani. Decoratio. Ponit cū melle ſuper panariciū ⁊ delet ipſū ⁊ eius cortices ſunt boni veſtigijs vlcerū ⁊ cōfert cū aceto ⁊ oleo linitū dolori qui noiatur cōpoſit⁹ ⁊ ē dolor ex quo ꝯueniāt i corpore ſicut verruce cū quadam re que ē ambulatio ſicut formice. Apoſte. ⁊ bo. Cū chimolea ⁊ oleo roſaceo ponit ſuper apoſtemata calida in māmillis ⁊ ingredit in emplaſtris remouētibus apoſtemata viſcerū. Vulnera ⁊ ulcera. Cōſolidat valde ⁊ ꝓpꝛie vulnera recētia ⁊ ꝓhibet fraudulēta dilatari ⁊ ſuper ipetiginē pōitur cū adipe anatis: ⁊ cū adipe porci ſup vulnera oſtracata: ⁊ ſuper ſiſſuras frigoris ⁊ eſt cōueniēs vlcerib⁹ factis ex aduſtione. Membra capitis. Confert ſēnui ⁊ cōfortat ipſū ⁊ quidā homines ſunt quibus pꝛecipitur ut ex infuſione eius ieiuni aſſuefiāt in potu ſumāt ſꝫ eius plurimus vſus facit ſoda ⁊ lauat ex eo caput ⁊ quādoq̄ miſcet cū nitro ⁊ mūdificat furfures ⁊ exſiccat vlcera eius ⁊ diſtillat in aurē doloroſā cū vino. ⁊ qn̄ ꝑmiſcet cū oleo aut pice aut vino de vuis paſſis cōfert ꝯtritioni circulus auris linitū ⁊ abſcidit fluxū ſanguinis nariū ⁊ cū qui ē ex vēlie ⁊ ē ex medicinis ꝯferētib⁹ perioni auris. Membra oculi. Conſolidat vlcera oculi ⁊ replet ea et maturat apata antiqua in eo. ⁊ ſiccū fumus ei⁹ confert apati calido ⁊ abſcindit curſū humiditatū que ſunt in oculo ꝯſolidat vlcera mala ⁊ ꝓhibet eā cruꝫ in oculo. Membra anhe. ⁊ pec. Quādo ꝑmiſcetur cū chimolea ⁊ oleo roſaceo ꝓhibet apoſtemata calida que accidūt in māmillis mulierū et ingreditur in medicamētis canne pulmonis. Mēbra nutri. Retinet vomitū. Et cortices eius ꝯfortant ſtomachū ⁊ ſtringūt eū ⁊ ē magis calefaciēs ſtōm ⁊ in digeſtione magis ꝓuidē ⁊ cortices magis colligūt ſtōm mollificatū. Mēbra expulſionis. Retinet fluxū ventris cū ſanguie ⁊ fluxū ſanguinis ex matrice ⁊ ano. Et cōfert dyſenterie ⁊ ꝓhibet expanſionē vlcerū malignorum in ano cū ex eo fit clyſtere. Febres. Confert febribus antiquis phlegmaticis ſi eius vſus cū vino plurimus ſit interficit ⁊ ſimiliter cum aceto.

De origano. Ca. dxxxvi.

Riganū quid eſt. ē in potentia ſicut haſce ⁊ ſirupus eius ē ſicut ſirupus alphaſce. Electio. Qđ fortius exiſtit ſilueſtre ē. Natura Eſt calidum ⁊ ſiccū in ſecūdo. Ope. ⁊ ꝓꝑetates. Eſt reſolutiuū carminatiuū ſubtiliatiuū ⁊ eſt vehementis abſterſionis ⁊ in ipſo ē acuitas ⁊ illud ꝓpter illud quod ē in ipſo de virtute adurētē. Decoratio. Eſt bonū concauationi dentiū. Inſtrumenta iuncturarum. Confert doloribus vtriuſq̄ anche. Membra ca. Maſticatur ⁊ ſedat dolorem dentis ⁊ lauat linguā fluxam ꝓpter virtutē ſuā adurentē. Membra anhelitus ⁊ pec. Oleū eius confert pectori ⁊ pulmoni. Membra nutrimēti. Confert epati ⁊ ſtomacho. Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ extrahit vermes ⁊ aſcarides.

De oſſibus. Ca. dxxxvij.

Oſſa. Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Oſſa aduſta ſunt exſiccatiua reſolutiua. Decoratio. Dicit q calcaneus porci quando ex eo fit linimētū ſuper albaras confert. Inſtru. iunc. Dicit q oſſa hoīs cōferunt i potu data dolori iuncturarū. Mēbra ca. Dicit q hoīs oſſa in potu dantur ad epilepſiā. Inquit Gale. Fuit hō qui ſecrete dabat hoc in potu ⁊ auferebat eorū epilepſiā ⁊ eſt eſtimatio illius hominis. Mem. nutri. Dicitur q calcaneus hirci cū oxymelle auſert ſplenē. Mēbra expul. Dicitur q calcane⁹ hircinus excitat coitum ⁊ crura vaccina aduſta abſcindunt fluxum ſanguinis ⁊ ſolutiōem ventris.

De oſtraco. Ca. dxxxviij.

Oſtracū. Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Caro oſtraci ſilueſtris cū terit ⁊ linit ex ea corp⁹ deſiccat fortiter ⁊ q de oſtraco purpureo aduſtū ē virtutē habet carminatiuā abſterſiuam ⁊ virtus eius ē virtus ardēs cito ⁊ in toto ipſi us eſt attractio eoꝝ que carni infixa ſunt ⁊ oſſiū qn̄ adminiſtrat cū diſpoſitione ſua. Decoratio. Omnes tunice oſtraci ⁊ cortices ipſi⁹ cū aduruntr abſtergunt morphee ⁊ ſimiliter oſtracū cū diſpoſitione ſua extrahit aſcellas magnas carni infixas. Et oſtracū purpureū cū decoquit cū oleo ⁊ inungiuntur capilli ex eo retinet caſum eoꝝ. Apoſtema. ⁊ bothor. Viſcoſitas limaciarū que noiantur virus earū cū olibano ⁊ aloe ⁊ myrrha cōquaſſata donec fiat in ſpiſſitudine mellis exſiccat apata accidentia in radice auris: ⁊ ſi inuenit humiditatē ꝓfundā in ea extrahit eā ⁊ ſanatur ab ea. Vulnera ⁊ vlcera. Quod de oſtraco purpureo aduſtū eſt abſtergit vlcera ⁊ cōſolidat ea ⁊ mūdificat ea ⁊ qđ de eo aduſtū eſt cū ſale cōfert aduſtioni ignis pulueriſatū deſup ⁊ dimiſſū donec exſiccetur ⁊ totū qđ aduſtum ē de oſtraco confert ſcabiei. Et oſtracū quidē cū carne ſua confert vulneribus ⁊ ꝓpꝛie illis que ſunt ſuper neruos contritū cū cera ⁊ myrrha ⁊ poſitū ſuper ea ⁊ ſimiliter cū puluere thuris. Et Galienus qdeꝫ expertus ē limacias ſicut ſunt. Inſtrumē. iuncturarum. Sedat dolorē colice podagre ⁊ apoſtematū eius ⁊ fit emplaſtrū ex eo ſicut ē ſuper oia apoſtemata iuncturarum. Membra capitis. Quod aduſtum

ē de oſtraco purpureo abſtergit dentes ⁊ precipue
qđ aduritur cū ſale: ꝙ ſi oſtracū teraſ ſicut ē cū ace-
to abſcindit fluxū ſanguinis nariū. Membra ocu
li. Quādo ablui quod aduſtū ē de omni oſtra-
co cū carne ſua ⁊ poniſ in alcofol delet groſſitudinē
palpebrarū ⁊ albuginē in oculo ⁊ pānū. ⁊ quando
aduritur caro eius qđ noiaſ lacalis antiqui ⁊ miſce
tur cū alkitraz ⁊ teritur ⁊ diſtillaſ ſuper palpebram
nō pmittit pilos naſci, ⁊ viſcoſitas que ē ſuper illud
quod ſilueſtre ē facit coherere pilos pmutatos ſup
palpebras. Et viſcoſitas limaciarū que; d: cia ē, cū
cū ex ea linitur frons prohibet materias ad ocu-
lū effuſas ⁊ facit pilos etiā adherere ſuper palpebraſ
Membra nutri. Caro oſtraci qđ noiatur carafis
ē bona ſtō ⁊ carneſ oſtracoꝝ nō decocte aqua neqꝫ
aſſate ſedant dolorē ſtomachi. Oſtracū purpurarū
qū bibitur cū aceto extenuat ſplenē: ⁊ quādo fit em
plaſtrū ad hydropiſim ex oſtraco nō ſepetur donec
minoret eā: ⁊ oꝫ ut dimittaſ donec cadat p ſe ⁊ oſtra
cū ſilueſtre ē fortius in illo ꝓpter vehementiā exſicca
tionis: Membra expulſionis. Caro purpurei
nō lenit naturā ⁊ caro oſtraci noiati ſentalis cū eſt
recēs lenit ventrē ⁊ proprie ius eius ⁊ ſimiliter ius p
noꝝ oſtracoꝝ. ⁊ quando matricis prefocationē ha
bētes ex oſtraco ſuffumigantur purpureo iuuātur
⁊ hoc ſuffumigari extrahit ſecūdinā. Et ſuffumiga
tio eius quod ē aromatici odoris ⁊ albelili ⁊ perſici
qđ eſt ſup litora eiā cōfert in prefocatione matricis
⁊ excitat epilepticos etiā ⁊ ipſo ē caſtoreitas, ſ odo
re. Et oſtracū ꝓuocat menſtrua ſuppoſitū. Inquit
⁊ illud qđ nominaſ caugilel ē abſterſiuū cū aduriſ
ſicut ē. ⁊ permixtū cū cinere gallarū viridium ⁊ pi
pere albo confert vlceribus accidētib⁹ in inteſtinis
dū recētia remanent ⁊ nō putreſcunt magnifice. Et
pondus quidē cineris oſtraci ſit quattuor pites ⁊ gal
larū ꝫ due ⁊ piperis ꝫ .i. puluerizetur ſuper cibum
⁊ in vino detur ad potandū. Venena. Confert
rato eius morſui canis rabioſi.

De ordeo. C.dxxxix.

Rdeū quid ē. Eſt notū. ⁊ ſiligo ē ſpecies ſi
ne cortice: ⁊ eius operatio ē ꝓpinqua ope
rationi ipſius. Natura. Eſt frigidū ⁊ ſiccū in p-
mo. Operationes ⁊ ꝓprietates. In ipſo eſt ab
ſterſio ⁊ eius nutrimentū minus ē nutrimēto tritici.
Et aqua ordei ē nutribilior ſaiuch ipſius. Et abo
frangit acuitatē humoꝝ ⁊ aqua ordei alſelech ē hu
midior. Et eſt aqua ordei inflatiua. Decoratio.
Super pānū adminiſtraſ de eo epithima calidum
Apoſte. ⁊ bothor. Fit ex eo decocto cū aqua ſi
cut ſorbitiōes cū pice ⁊ colophonia emplaſtrū ſup
apoſtemata dura ⁊ ſolo ⁊ cū furfure ſuo ſup aꝑata
calida. Vulnera ⁊ vlcera. Cū fit, linimētum ex
eo cū aceto forti ⁊ poniſ more emplaſtri ſuper ſcabi
em vlceratā ſanat eā. Inſtrumēta iūcturarū. Fit
ex eo ēplaſtrū cū cydoniis ⁊ aceto ſup podagrā et
ꝓhibet fluxū humiditatū ad iuncturas. Mem
bra anhelitus ⁊ pec. Aqua eius ꝯfert egritudibus
pectoris ⁊ qū bibiſ cū ſele feniculi, facit abundare

lac ⁊ fit emplm ex farina eius ⁊ melliloto ⁊ cortice pa
pauers ad dolorē lateris ⁊ aqua eius ē mala ſtō:
Me. expul. Eius ſauich retinet ventrē ⁊ ſimiliter
decoctio ſauich eius ⁊ furfur eius ꝓuocāt vrinam
ſed aqua furfuris tritici quādo bibiſ eſt vehemētio
ris ꝓuocationis. Febres. Aqua eius ē infrigi-
datiua humectatiua febriū: in caſis quidē pura ⁊ i
frigidis cū apio ⁊ feniculo. Et daſ in potu etiā illō
qđ coctū ē cū ficub⁹ pmixtū cū mellicrato ad febreſ
phlegmaticas.

De ohalmari. C.dxl.

Halmarī qd ē. Eſt ſcarhelabrā albūcis
Nā. Inquit filius melanguei ipo ē cali
ditas ⁊ ſiccitā i ſcđo. Et plūs hoium. dixit
ꝙ ē ſtruiraī eius caliditate calefacit⁹ ſi ſedaſ ſꝫ iudiciū
frigoris eius ē i primo: ſꝫ qđ verius ē ē ꝙ virtus eius
ē ꝯpoſita ex caliditate cū frigiditate ⁊ poſſe ē ut ſit fri
giditas in ipſo vincēs. Opera. ⁊ ꝓp. Cōfert ca
lefactis ⁊ proprie qū moraſ ſup ipm aqua roſ.
Vulnera ⁊ vlcera. Fit ex eo emplaſtrū aduſtioni.
Membr. aica. Confert valde ad cola albumarni
⁊ aperit opilationes cerebri. Mēbra expul. Aīs
tacimi datur in potu ſemē frixum ad fluxū ventris
antiquū cū oleo roſaceo ⁊ aqua frigida.

Capitulū de littera. P.

De prunis. C.dxli.

Runa quid ſunt. Nota ſūt. Electio
Illa que habent colorē palee ſūt forti
ora nigris. Et citrina fortiora rubeis
⁊ alba ſunt magis grauia parue ſolutionis: Et ar
mena ſunt meliora oibus ⁊ vehemēti⁹ ſoluentia ⁊
meliora ſūt magna pinguia. Natura. Frigida
ſunt in principio ſecūdi humida in fine tertij. Ope
ra. ⁊ propri. Eius gūmi ē ſubtiliatiua inciſiua ⁊ glu
tinatiua ⁊ in damaſcēis ē ꝯſtrictio ⁊ ſtipticitas apđ
Dia. nō apud Gal. ⁊ in crudis que nō ſūt matura
⁊ ſtipticitas ⁊ eoꝝ nutrimētū ē paucū. Comedant
aūt ante cibū ⁊ bibat qui humectat⁹ ē poſtea aquā
mellis ⁊ vinū de paſſis. Vulner. ⁊ vlcera. Eius
gūmi conſolidat vlcera ⁊ cū aceto abſcindit impe-
tiginē ⁊ proprie ſi fuerit cū ea mel aut zuccarum et
precipue in pueris. Membra capitis. Cū ex fo
liis prunorum colluitur os ꝓhibet fluxum fieri ad
vtraſqꝫ amigdalam ⁊ vuā. Membra oculi. Ei⁹
gūmi confortat viſum cum fit ex eo collyrium.
Membra anhelitus ⁊ pectoris. Muza ex eis ſe
dant inflāmationē cordis. Membra nutrimenti
Que dulcia ſunt ex eis mollificāt ſtomachū humi
ditate ⁊ infrigidant eū ⁊ penitus nō ſunt ei cōuenie
tia: muza vero ex eis fortius reſiſtunt cholere ꝗ̄ il-
la. Membra expulſionis. Que ex eis ſunt dul
cia vehementius ſoluendo educūt cholerā ⁊ humi
da etiam ſunt vehemētioris ſolutiōis ꝗ̄ ſicca ⁊ eoꝝ
ſolutio fit ꝓpter viſcoſitatem eoꝝ. Damaſcena autē
ſtringunt ventrem ſm quoſdam: ⁊ ſilueſtribus eūꝫ
nōdum ſunt decocta valde eſt ſtipticitas ab omni-
bus cōceſſa. Inquit Galie. Errauit Dia. in verbis
ſuis cum dixit damaſcena conſtringunt imo ſoluūt
⁊ gūmi eoꝝ frangit lapidem veſice ⁊ eoꝝ aqua pro

uocat menſtrua ⁊ quāto plus ſūt minora tanto pl⁹
eſt eoꝝ ſolutio minor. De pſilio. Capit. d.xlij.

Sillū quid eſt. ē duoꝝ coloꝝ hyemale ⁊
eſtiuū ⁊ potio cuiuſlibet illoꝝ ſit pondus
.ʒ.ij. Electio. Melius eſt illud quod ē
magis groſſum quod ſubmergitur in aqua. Na-
tura. Eſt frigidū ⁊ humidum in ſecūdo. Opera
tiones ⁊ ꝓprietates. Quod ex eo frixum ē inuo-
lutum in oleo roſaceo ſtipticum eſt ⁊ ſedat dolores
more emplaſtri ſuppoſitum cum aceto. Apoſte-
mata ⁊ bothor. Adminiſtraſ conquaſſatū cū ace-
to ſup apoſtemata calida ⁊ formicā ⁊ heriſipilam ⁊
ꝓprie que ſunt ſub aure ⁊ ſunt phyſatica. Inſtru-
menta iuncturaꝝ. Fit ex eo emplaſtꝝ torſioni ner-
uoꝝ ⁊ hoꝝ ſpaſmo ⁊ podagre ⁊ doloribus iunctu-
raꝝ calidis cum aceto ⁊ oleo roſ. Membra capi
tis. Qui ex eo ſupponit ſuo capiti emplaſtꝝ con-
fert ſoda eius calide. Membra anhelitus ⁊ pecto
ris. Lenit pectus. Membra nutrimenti. Ei⁹
mucilago cum oleo roſaceo confert ſiti vehementi
cholerice. Membra expulſionis. Eius qđ frixū
eſt pondus. ʒ.ij. inuolutum in oleo roſaceo ſtringit ⁊
cōfert dyſenterie ⁊ ꝓprie infantiū ⁊ quod ex eo mu
cilaginoſum eſt ⁊ ipſa mucilago eius cum oleo vio-
laceo ſoluūt. Febres. Bibatur ⁊ tunc ſedabit in
flāmationem febrium acutaꝝ

De portulaca. Capitulum. d.xliij.

Ortulaca quid eſt. Nota eſt. Electio.
Succus eius eſt illud quod in ea ē magis
vltime operationis. Natura. Frigida
eſt in tertio humida in fine ſcđi. Opationes ⁊ ꝓ-
prietates. In ea eſt ſtipticitas ⁊ prohibet fluxum
ſāguinis ⁊ fluxus antiquos ⁊ ipſius nutrimentū eſt
paruū illaudabile ⁊ eſt reſiſtēs chole valde. De-
coratio. Ex ea fricant verruce ⁊ eradicat eas ꝓprie
tate ſua non qualitate. Apoſtemata ⁊ ⁊ bothor.
Fit ex ea ēplꝫ apatib⁹ calis in qb⁹ timeſ putrefactio ⁊
heriſipila. Membra capitis. Cōfert bothor in
capite ablut o ex ea capite cōmixta cuꝫ vino ⁊ delet
ſtuporem dentiū ꝓpterea ꝙ lenit aſperitatē ⁊ ſedat
ſoda calidā pulſatiuaꝫ. Membra oculi. Confert
ophthalmie ⁊ ingrediſ in alcoſol ⁊ nimius vſus eius
facit accidere damnū in oculo. Membra anheli-
tus ⁊ pectoris. Eius ſuccus ꝓhibꝫ fluxū ſāguinis
ꝓpter virtutem ſuam ponticā. Membra nutrimē
ti. Cōfert iflāmationi ſtomachi bibita ⁊ more em
plaſtri ſuppoſita ⁊ confert epati inflāmato ⁊ ꝓhibet
vomitū cholicū ⁊ debilitat appetitū. Mēbra expul
ſio. Fit ex ea cliſtē dyſēterie iteſtinoꝝ ⁊ ſoloni colice
⁊ cōfert doloribus renū ⁊ veſice ⁊ vlcerib⁹ eoꝝ ⁊ ab-
ſcidit ſm pliū deſideriū coit⁹. ⁊ exiſtimauit fili⁹ meſ
gue ꝙ augmētū faci coitu. ⁊ vl ꝙ ſit illō i ꝯplone ca
lida ⁊ ſicca i ipa retinꝫ fluxū mēſtruoꝝ ⁊ cōfert vlce-
rib⁹ inficis ⁊ ꝯfert aq eius hemorroidib⁹ ſāguinis
⁊ eius ſuccus extrahit aſcarides. Et ſi aſſet portula-
ca ⁊ comedaſ abſcidit ſolonem. Febres. Con-
fert febribus acutis.

De polypodio. Capitulum. d.xliiij.

Olipodiū qd ē. Eſt lignū cinericiū nodo-
ſū declinās ad rubedinē ⁊ nigredinē parū
per minutos hns ramos ſicut vmis plumo
rū pedū. Et i ſapore ipſius ē dulcedo cū ſtipticitate.
Dixerūt qdā ꝙ naſcit ſup arborē i nemore ⁊ dixerūt
ꝙ naſcit ſup lapidē. Electio. Melius ex eo ē ꝙ
ē ſiſticū interius groſſū ſicut ſinularis ⁊ declinās ad
rubedinē ⁊ claritatē ſolidū recēs in quo ē amaritu
do occulta ⁊ bonus ſapor cū pōticitate ⁊ in eius ſa-
pore ē ſapor gariofil. Natura. Calid ē in ſcđo ſic-
cū i ꝫ⁹ vltimū i exſiccatōe. Opatōes ⁊ ꝓpe. Eſt
reſolutiuū vētoſitatū ⁊ hūiditatū. Inſtru. iunctu.
Emplꝫ factū ex eo ꝯfert torſioni neruoꝝ. Mē-
bra expulſio. Soluēdo educit ꝯſiliam ſine pūctio
ne ⁊ ſoluit flegma ⁊ chimū aquoſū ⁊ decogſ in iure
galloꝝ ⁊ iure piſciū ꝓpt colicā aut in iure oleꝝ. Si
ergo ſpgiſ radix eius ſup aquā alkaratis ⁊ bibiſ ſol
uit cholerā ⁊ phlā. Et potio qdeꝫ eius ſit. vi. kermet
kermet eni eſt. vi. kerates imo ſit vſqꝫ ad. ij. ʒ. Et oꝫ
ut bibaſ cū ſirupo de melle mixto cū aqua ⁊ ante ip
ſū aliquid de therachis in decoctione vſqꝫ ad iiij.
Permutatio. Loco eius pōit epithymum ⁊ mediū
um ponderis ipſius de ſale indo.

De papyro. Capitulū. d.xlv.

Apyrus qd ē. Et ex ipa quidē ſūt charte ⁊
ipa qđ i potētia ē charta ⁊ qđ ex ea aduſtū
ē vehemētioris ē exſiccationis. Natura.
Eſt frigida ⁊ ſicca. Opationes ⁊ ꝓpetates. Cōfert
fluxui ſāguinis ⁊ ꝓhibet eū ipſius cinis. Vulnera
⁊ vlcera. Pulueriзaſ ſup vlcera recētia ⁊ conſoli
dat ea: qñqꝫ vero infundiſ in aceto ⁊ exſiccaſ ⁊ intro
mittiſ fiſtulis oibus ⁊ vlcerib⁹ ābulatis ⁊ vulnerib⁹
Membra capitis. Eius cinis confert corroſioni
oris. Membra an. ⁊ pecto. Ei⁹ cinis retinet ſpu
ti ſanguinis. Membra expulſionis. Sumiſ ⁊
inuolui lino ⁊ dimittaſ donec exſiccet. deiñ poniſ
ſup hemorroidas ⁊ confert eis.

De polio. Capitulum. d.xlvi.

Olium qd eſt. Eſt ſpecieſ de ſecha in qua ē ca
liditas ⁊ acuitas pauca. ⁊ qđ ex eo min⁹ eſt
ē acuti⁹ ⁊ amari⁹ ⁊ ſūt in eo thyrſi ⁊ flores
⁊ ipꝫ ē piloſū albū decliue ad citrinitatē vſqꝫ ad mē
ſurā palmi plenū ſeie: ⁊ ei⁹ caput ē ſicut ſpera, quo ſūt
ſicut pili albi grauis odoris cū ꝗdā aromaticitate. mi
nus aūt ē debili⁹ qđ et ē amaꝝ ⁊ in ipo ē acuitas ꝗdāꝫ
⁊ mōtanū ē min⁹. Natura. Minus eſt calm in
ꝫ⁹ ſiccū i ſcđo: et maius eſt calidū et ſiccum in ſcđo.
Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt aperitiuū ſubti
liatiuū ⁊ ꝓprie min⁹ ē ad aperiēd. opilatōes intrinſe
cas. Vulnera ⁊ vlcera. Conſolidat quod ex eo
viride eſt plagas recentes ⁊ proprie maius: ⁊ quod
ex eo eſt ſiccum vlcera fraudulenta precipue minus
ſiccum. Membra capitis. Facit ſoda capitis.
Membra nutrimenti. Ipſum cum aceto eſt epi-
thima conueniens apoſtematibus ſplenis ⁊ duri-
ciei ipius ⁊ nocet ſtomacho ⁊ confert ictericie nigre
⁊ ꝓpe decoctio eius qđ ex ipſo maius eſt ⁊ confert
hydropiſi ⁊ ē vſt malū ſtō. Mēbra capitis. Pro

nocet vrinam ⁊ menſtrua ⁊ ſoluit vētrē ⁊ ꝯfert aſcaridib⁹. Febres. Confert febribus antiquis. Venena. Cōfert pūcture ſcorpionis ⁊ decoctō matoris morſui ӯmiū venenoſoꝝ omniū ⁊ eo ſuffumigaſ ⁊ ſternil ⁊ fugat venenoſa minora. Permutatio. Loco eius ponīl in extractione ӯmiū ⁊ puocatione vrine ⁊ mēſtruoꝝ pondus eq̄le ꝺ lignis granati viridib⁹ ⁊ tertie due pōderis ipſius de corticib⁹ lignoꝝ caſie lignee.

De pellibus. Capitulum.dxlvij.

Elles. Electio. Meliores ex eis ſunt pelles lactātiū ꝓpter humiditatem ipoꝝ. Nutrimētuꝫ eaꝝ eſt parū viſcoſum ⁊ ꝓpinquū eſt in viſcoſitate ex diſpoſitionibus ſuis nutritio pedū: ⁊ raſura q̄dē pellis caprine cū ponīl ſup curſū ſāguis retinet eū. Decora. Pell' vipē adusta ⁊ linita ſup alopitiaꝫ cōfert. Apata ⁊ bo. Dicil φ pellis equi q̄ eſt in aqua cū ponīl ſup bothor infrigidat ipm. Vulnera ⁊ vlcera. Ponīl cinis pellis mulaꝝ ⁊ ſiliū ſup aduſtionē ignis ⁊ vlcera calida cū non ſūt cū apoſtemate ⁊ eſt medicamē excoriationi pedū ex calciamento ⁊ coxaꝝ ⁊ fiſtulis. ⁊ pell' recens ouis ſup percuſſionem ponīl in hora ⁊ ꝓhibꝫ nocumentū ex ea ⁊ eſt ꝯueniens vlcerib⁹ fraudulentis ⁊ ſcabiei ⁊ prurituí. Membra nutrimenti.

Pellis intrinſeca que eſt in ſtomachis auiū ⁊ in gutture eaꝝ pcipue galloꝝ qñ ſiccal ⁊ teril ⁊ bibitur cū vino confert dolori ſtomachi. Venena. Dicil qꝺ recens pellis calida capre quando ponitur ſup morſum vipere attrahit venenum.

De pice. Capitulum.dxlviij.

Ix qd eſt. Eſt duaꝝ ſpecieꝝ: vna ē marina nigra liquida q̄ ponil in ēplſis ⁊ eſt de genere picis: ⁊ alia eſt montana ſilueſtris: ⁊ ſilueſtris alia ē liquida ⁊ eſt ex arbore alienibut ⁊ modis alijs pini: in pma vero eſt ſpecies humida deīn deſiccal cū decoctione. ⁊ plūm qdeꝫ ipſius eſt ex iem but ⁊ eſt arbor cadim korofe. Oleuꝫ vero picis proximū eſt alchyrā. Et eius oleū fit ut diſtillentur ius humidū vbi decoquil vt deſiccel aut ſuſpēdal ſuper ipm lana ⁊ madefiat ex vapore eius ⁊ cū madefacta fuerit exprimal in vaſe alio. Cum aūt ſit poſſibile ut diſtillel in cucurbita ⁊ alembico melius ꝙ illo modo ⁊ magis ſeruatur illud qꝺ ſublimal. Operatōnes ⁊ ꝓprietates. Eſt maturatiua humoꝝ groſſorū abſterſiua calefactiua: ⁊ humida eſt vehementius maturatiua ⁊ ſicca fortius eſt deſiccatiua ⁊ ponitur ī emplaſtris. Decoratio. Extirpat albedinē vnguis ⁊ extrahit ſanguinem ad membra ⁊ impinguat ea ꝓprie cum iteratur eius adherentia ⁊ euulſio ſubito cū violentia ⁊ linil ſup fiſſuras pedū ⁊ reliquoꝝ membroꝝ ut ſanat eas. Et emplaſtꝝ factum ex ea facit naſci pilos in alopitia. Apoſtemata ⁊ bothor. Lenit apata dura ⁊ ꝓprie hūida ⁊ admiſtral cū farina ordei ſup ſcrofulas: ⁊ ꝓhibet cū pmiſcel ſulfuri aut cortici arboris alienbut ambulationem formice ⁊ ꝓhibet exituras glandulaꝝ omniū. Vulnera et vlcera. Delet impetiginē ⁊ generat carneꝫ in vulneribus profundis ꝓprie cū puluere turis ⁊ cū melle ⁊ mūdificat vlcera corruptaꝝ hūiditatū ⁊ ſicca in hoc ⁊ in vulneribus ē vehemētioris exſiccationis.

Inſtrumenta iūcturaꝝ. Cōfert apatibus in lacertis. Membra capitis. Sicca ⁊ humida bona eſt vlcerib⁹ capitis. Membra oculi. Fumus picis bonū efficit marginē ⁊ facit oriri pilos palpebraruꝫ ⁊ ꝓhibet lachrymas eius ⁊ implet vlcera in oculo ⁊ confortat viſuꝫ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tuſſi frigide ⁊ ſicce ⁊ ꝓprie cum amigdalis ⁊ zuccaro ī pleuſi ⁊ peripneumonia ⁊ fac ſputum facilē ⁊ maturat ⁊ ſimilil cū oleo amigdalino ē eius maturatio plurima. Sola vero cum eſt tunc eius mundificatio eſt minor maturatione eius ⁊ cū zuccaro eſt econtra. Et ꝓhibet ſputum ſanguinis ⁊ ꝓhibet ſputū ſaniei cū lambil ex ea quātitas .ʒ. ⁊ .5. cū melle. Ex pice aūt humida qñ linil palatum ē vtilis ſuffocationi. Membra expulſionis. Lenificatiua eſt ⁊ plimul vſus eius ſoluis ⁊ fit ex ea clīma ad apoſtemata calida ⁊ duris in inteſtinis ⁊ matrice ⁊ teſticul. Et ponil in medicinis vulneꝝ orificij veſice. Et qñ linil pix ſuper fiſſuras ani ſanat eas.

Venena. Reſiſtit venenis ⁊ confert cum linitur ſuper morſum vipere.

De porro. Capitulum.d.xlix.

Orrum quid eſt. Porri aliud eſt ſcemiū et aliud eſt nabathiū. ⁊ aliud eſt qꝺ dicil porrū ſilueſtre. Et eſt illud qꝺ eſt inl poꝛꝝ ⁊ alleuꝫ qꝺ eſt melius in medicina quā in cibo ſꝫ nabathiū magis ingreditur in curationib⁹ quā ſcemiuꝫ.

Natura. Nabathiū eſt calidum in tertio ſiccuꝫ in ſcꝺo. Et ſilueſtre eſt calidius ⁊ ſiccius ⁊ ꝓpl illud eſt deteri⁹. Decoratio. Scemiū cū ſumach confert verrucis. Apoſtemata ⁊ bothor. Scemiuꝫ cū ſumach delet aſſere. Vulnera ⁊ vlcera. Scemiū cum ſale cōfert vlceribus fraudulētis. Et qꝺ ex eo eſt ſilueſtre vlcerat corpus. Membra capitis. Abſcindit fluxum ſanguinis ex naribus et ſuffumigatur ex ſemine eius cum alchitran dens in quo eſt vermis ⁊ interficit vermē ⁊ eijcit illū ⁊ ipſius comeſtio facit ſoda ⁊ fac imaginari ⁊ vidēſōnia mala ⁊ ipſius cin is cum oleo roſaceo ⁊ aceto vini ē conueniēs auri doloroſe. Et ē ex eis que corrumpūt gingiuam ⁊ dentes ⁊ findit eos ⁊ proprie ſcemium. Membra oculi. Nocet viſui. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cum aqua ordei confert aſmati facto ex materia groſſa ⁊ ꝓprie nabathium ⁊ ꝓpe cuꝫ melle ⁊ confert ad apoſtemata pulmonis ⁊ maturat ea ⁊ datur ex ſemine eius .ʒ. cum equali pōdere ſui de granis myrti ad ſputum ſanguinis.

Membra nutrimenti. Eſt malum ſtomacho ⁊ ſilueſtre eſt deterius domeſtico quoniam eſt amarius ⁊ acutius ⁊ magis mordicatiuuꝫ ipoꝝ ⁊ poꝛꝛum qꝺ totum eſt inflatiuū. oportet ergo ut elixetur in duabus aquis quia alleuiatur inflatio ⁊ nocumentum ipſius. Ruffus vo dixit quod ipſum abſcindit eructuationem acetoſam ⁊ eſt vniuerſaliter tarde digeſtionis. Membra expulſionis. Prouocat vrinam ⁊ menſtrua proprie nabathium ⁊ ſilueſtre. ⁊ nocent ambo veſice ⁊ renibus vlceratis: ⁊ cōfert hemorroidibus quod ex eo elixum eſt comeſtuꝫ ⁊ more emplaſtri ſuperpoſitum ⁊ cōmouet coitum. ⁊ ſi ſemīl eius ſemē torrefactū cuꝫ granis myrthi ad tenaſmū ⁊ ſanguinē ani: ⁊ ſedel in decoctōe folioꝝ ei⁹ cū aqua ⁊ cōfert coartatōi matricis ⁊ duritiei que ē in ipſa. decoctio radicis eius cū iſſideheger cum oleo de cartamo aut oleo amigdalino aut ſiſamino confert colice ⁊ eius ſuccus ſiccus eſt ex ſūma coꝝ q̄ ſoluūt ſanguinē. Venena. Succ⁹ eius cū melicrato eſt conueniēs morſibus.

De piris. Capitulum.dl.

Ira quid ſūt. In ipſis ſunt ſeruitus ⁊ agreſtes: ⁊ in noſtra q̄deꝫ terra eſt ſpēs que dicil ſcenabaud ⁊ habet magnaꝫ capacitatē ⁊ eſt vehementis rotunditatis ⁊ ſubal corticis boni coloris q̄ſi parū ⁊ q̄ſi ipꝫ ſit ad ſuc. ant coagulatꝰ cōgelata plīm: ſed non propter ſpiſſitudinem ſub e boni odoris valde. quod cum ab arbore ſua cadit ſup terram deſtruil ⁊ iſta ſunt in quibus non eſt nocumentum de ſpēbus piroꝝ. Natura. Pira que nominanl ſemina ſunt frigida in p̄mo ſicca in ſecundo ſenabaud vero ꝑ parte hūida. Operationes ⁊ ꝓprietates. Omnes ſpēs eius ſunt ſtiptice intrantes i emplaſtris retentionis materieꝝ. Et quādoqꝫ abſtergunt parūper ⁊ coꝝ humor eſt plurim⁹ ⁊ laudabilior humore pomoꝝ ſcꝺm quod dixit ruffus. Ea aūt que dicta ſunt ſenabaud in terra coraſceni abſqꝫ alijs ſunt leuitiua nature ⁊ boni chimi valde.

Vulnera ⁊ vlcera. Cōſolidāt vulnera ꝓpe ſilueſtria exſiccata. Membra nutrimēti. Sunt ꝓparātia ſtomachū ⁊ abſcidūt tuſſim ⁊ ſedant colicam.

Membra expulſionis. Conſtringūt ventrem ꝓpe que ſunt exſiccata ⁊ in piris q̄dem eſt ꝓprietas faciendi euenire colicam quia oportet ut bibal poſt ipſa hydromel cū ſpēbus que ſūt ut pip ⁊ cinnamomuꝫ ⁊ his ſimilia. ⁊ coꝝ rob confert fluxui ventris cholerico. Venena. Cinis ſpēi coꝝ vehementis ſtipticitatis ⁊ tarde maturationis eſt cura fungoruꝫ mortificantiū. Et quādo coquūtur iſti fungi cū piris minoral nocumentum ipoꝝ.

De pedibus. Capitulum.d.li.

Edes. Operationes ⁊ ꝓprietates. Generat hūorē viſcoſū non groſſuꝫ ſꝫ ipe ē laudabil' ⁊ paucaꝝ ſupfluitatū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tuſſi calide proprie cum pultibus ordei. Membra nutrimenti. Boni ſunt digeſtionis boni chimi viſcoſi non groſſi. Et ſignificatio bonitatis digeſtionis coꝝ ē velocitas inflationis ipoꝝ et diſſolutōis in decoctōe. vez coꝝ nutrimentum non eſt nimiū. Membra expulſionis.

Soluūt cum viſcoſitate que eſt in eis.

De palma.

Capitulum.d.lij.

Alma quid eſt. Eſt arbor dactiloꝝ nota et omnes ptes ei⁹ ſūt ſtiptice ⁊ fructo dactiloꝝ tam ꝑterijt. De petroleo. Capitu.d.liij.

Etroleum quid eſt. Albū note ſpeciei eſt et nigꝝ eſt colamentū picis babylonice ⁊ reliquaꝝ. Natura. Calidū eſt ⁊ ſiccuꝫ vſque ad quartum. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtile ⁊ ꝓprie albū reſolutiuuꝫ liquefactiuuꝫ aperitiuū opilationum. Inſtrumenta iūcturaꝝ. Confert doloribus anchaꝝ ambaꝝ ⁊ doloribus iūcturarū ⁊ ꝓprie albū. Membra capitis. Petroleū variū cōfert doloribus auris frigidis. Membra oculi. Confert albugini oculi ⁊ aque deſcēdenti ⁊ nigꝝ ex eo ciam. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert aſmati ⁊ tuſſi antiq. bibil cuꝫ parꝫ ex eo cū aqua calida. Membra expulſionis. Sedat doloreꝫ ventris pūgitiuuꝫ ⁊ vētoſitates. Et qñ fit ex eo linimentum inſſicit ӯmes ⁊ ꝓprie nigꝝ. ⁊ comedere pōdus .ʒ.i. de eo fugit vētoſitatē veſice ⁊ frigus matricis. Venena. Cōfert pūcture epithymatis.

De penthaphilone. Capi.d.liiij.

Enthaphilon quid eſt. Eſt nominatur quinqꝫ folia. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſortis exſiccationis ſine acuitate ⁊ aduſtione ⁊ mordicatione. ⁊ fit ex eo emplīm ad fleruꝫ ⁊ ſedat ipm. Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex eo empl ꝫ ad dubeller ⁊ ſcrofulas ⁊ durities ꝓhiſicas ⁊ panaricios. Venena ⁊ vlcera. Decoratio radicis ei⁹ valet ad vlcera ambulatiua ⁊ qꝺ de eo decoctū eſt cum aceto ad formicā. ⁊ confert in herſipila ⁊ panaricijs ⁊ ſcabie. Inſtrumenta iūcturaꝝ. Cōfert doloribus iūcturaꝝ ⁊ ſciatice ⁊ cōfert ramici bibitus ⁊ more empl ſuppoſitus. Membra capitis. Decoctio radicis eius valet ad linguā doloroſam cum fit ex ea emplaſtꝝ ad colla. Et folia eius cū vino ad epilepſiam valēt bibita .xxx. diebus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Fit gargariſma cum decoctione eius ad aſpitatem gutturis. ⁊ ſuccus radicis ei⁹ ad dolorem pulmonis. Membra nutrimenti.

Succus radicis eius valet ad dolorem epatis ⁊ ictericiā cum bibil p aliquot dies cum ſale ⁊ melle et potio eius ſit tres anulus. Membra expulſio. Confert radix eius ſoloni ⁊ vlceribus inteſtinoruꝫ ⁊ hemorroidibus ⁊ ſilr decoctio radicis ei⁹. Febres

Folia eius cū a... aut cum vino ꝯferūt quartane ⁊ quotidiane. Venena. Succus radicis ei⁹ eſt medicina perniτioſa.

De piſcibus. Capitulū .d.lv.

Iſcis. Electio. Meliores piſces ſunt illi qui non ſunt magni valde neqꝫ habentes carnem durā neqꝫ ſiccam ⁊ in quibus non eſt piguedo ita φ quaſi frangatur neqꝫ mucilago et in quib⁹ nō eſt malus ſapor vel odor ⁊ quoꝝ ſaporē ſuauis ſapores ſunt conuenientes. ⁊ q ſunt pingues non ſupfluam pinguedinē habentes neqꝫ groſſam neqꝫ ut ſepum neqꝫ acre. ⁊ illi quibus non cito aduenit fetor cū ab aqua ſeparantur. ⁊ eligil quideꝫ ex piſcibus duram carnē hñtib⁹ ille q eſt minor. Et ex habentibus mollem carneꝫ ille qui eſt maior ad terminum aliquem. Et ille qui habet duram carnem ſalitus melior eſt eo qui eſt recens In generi

bus autem aſaboth ſunt meliores deinde elabani poſtea almerenuſe ⁊ alſceba. marini nō ſūt mali ſꝫ molles ⁊ pingues ambo ſūt groſſi: alchanabab autē almerenuſe ⁊ alcurſur ſunt boni valde. In locis autē in q̄bus morant̄ eſt electio. q̄m illi q̄ morant̄ in locis petroſis ſūt meliores deinde in arenoſis ⁊ aq̄s dulcibus currentib⁹ in q̄bus non ſūt ſordes ⁊ non ſūt limoſe neq; lacunales neq; cāpeſtres ⁊ nō ſūt de lacunis paruis que flumina non inbibūt ⁊ in q̄bus nō ſunt fontes. ⁊ piſces quidē marini ſūt laudabiles ſubtiles. Et melior ſpēs eoꝝ ē illoꝝ q̄ nō ſūt niſi in mari ⁊ pelago ⁊ illi qui morant̄ in aquis diſcoopertis flatui ventoꝝ ſuper ſe ſunt meliores eis qui ſūt econtrario ⁊ illi qui morantur in aquis multaꝝ agitationū ⁊ vndaꝝ ſunt meliores ⁊ vehementiori indigent exercitio q̄ꝫ illi qui habitant in aquis ſtantibus. Et piſces q̄ꝺ marini ſunt optimi ſubtilis carnis p̄cipue cum ipoꝝ habitatio eſt in littoribus petroſis aut arenoſis: ⁊ pelagi quidē qui ſunt de mari plurimi ſunt exercitij. Et illi qui vadūt de mari ad flumina dulcia quoꝝ curſui cōtraria exiſtit aqua natura eoꝝ ſūt ſubtiles ⁊ plurimi exercitij. Scdm cibū aūt: illi qui cibant̄ herbis bonis ⁊ radicibus plātaꝝ ſunt meliores hiis qui comedunt ſordes q̄ ꝓijciunt̄ in ciuitatibus ad loca infuſionū ⁊ radices plātaꝝ malaꝝ quamuis ſit in vltimo boni ſaporis. Modus v̄o melior in quo piſces comedunt̄ eſt: aliſſidabegi: deinde illoꝝ qui ſunt aſſati ſup teſtam. Frixi vero ſūt cōuenientes habētibus fortē ſtomachū ⁊ cū ſenib⁹. ⁊ aſſati q̄ꝺ ſūt nutribiliores ⁊ tardioris deſcēſionis ⁊ elixati ſūt econtrario. Et melior ip̄oꝝ decoctio ē ut coquat̄ aqua donec ferueat deinde ꝓijciant̄ in eā. Saliti aūt ſūt meliores qui ſunt recentes deinde illi qui ſūt ꝓpinqui termino quo ſūt ſaliti: ⁊ meliores iſtoꝝ ſūt illi qui ſunt conditi cum aceto ⁊ cū rebus cōdientib⁹ cibaria: ⁊ aq̄ q̄dem in q̄ elixant̄ piſces ſaliti ⁊ ꝓprie aliernii ſūt vehemētis mūdificationis ⁊ ponit̄ in cliſteribus exſiccatiuis.

Natura. Omnis piſcis frigidus ē ⁊ humid⁹. veꝝ q̄ꝺ piſces ſunt calidiores ſm cōparatōem ad ꝯplonem piſciū ſic alcuſeigi ⁊ aliernii ⁊ almerēnegi. Et saliti q̄ꝺ ſūt calidi ⁊ ſicci ⁊ q̄nto pl⁹ antiq̄nt̄ tāto pl⁹ in ābob⁹ augmētatur. Et aqua q̄dē piſciū ſalitoꝝ ſilis eſt almuri in diſpoſitiōn. h⁹ ſuis. Opatōes ⁊ ꝓꝓtates. Qui ſūt recentes generant phl'a aquoſū ⁊ mollificāt neruos ⁊ non ſūt conuenientes niſi ſtomacho calido valde ⁊ ſāguis eoꝝ ad ſubtilitatē declinat. ⁊ cutis piſcis qui nominat̄ ſakiaſon ⁊ eſt in ptib⁹ domus oratorie cū cinis puluerizat̄ in oculis aīaliū delet eoꝝ albuginē ⁊ ſpēs quidē piſciū ſalitoꝝ extrahūt ea que infixa ſūt in carne ex locis in quibus tenent̄ ⁊ ꝓprie aliarie. Vulnera ⁊ vlcera. Capita ſemeros aduſta eradicant carnem additam in vlceribus ⁊ ꝓhibent earuꝫ ambulationeꝫ ⁊ eradicant verrucas ⁊ mori. ⁊ aqua piſciuꝫ ſalitoꝝ confert vlceribus putridis ⁊ abluit ea ſanie. ⁊ piſciculi ſunt boni in curis vlcerum putridorum. Inſtrumenta iuncturaꝝ. Quando cliſterizatur cū ſucco ſalitoꝝ multotiēs confert valde dolori anche. Et qui recentes ſunt mollificant neruos.

Membra capitis. Piſces parui quos illi de ſetmi nominant aſir cum collinūt os habentes alcola frandulentes ex almuri q̄ꝺ fit ex eis conferunt ⁊ cū alredradu vinus approximat̄ capiti paciētis ſeda ſtupefacit ipſum ut ne ſentiat ſoda. Membra oculi. Cum cuti ſua confricantur palpebre ſcabioſe ⁊ cōferi. Et cutis eius aduſta etiam ingreditur in medicinis oculi ⁊ alcofol facto ex eo cum ſale delet vngulam ⁊ comeſtio tureſule cum eſt recens acquirit cecitatem oculo imo omnes piſces. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Aliarie recens mundificat cannam pulmonis. ⁊ clarificat vocem ⁊ ſimiliter ſalit⁹. Et capita piſcium ſalitoꝝ exſiccatoꝝ conferunt vite apoſtemoſe. ⁊ gluten quidē piſciuꝫ ponitur in ſōditionibus ⁊ ꝓhibet fluxum ſanguinis. Mēbra expulſionis. Venter ſacadieon lenit ventrem cuꝫ difficultate ſue digeſtionis. Et caro aliarie lenit ventrem ⁊ omnia iura piſcium leniunt ventreꝫ: ⁊ capita piſciculoꝝ ſalitorum ⁊ conditoꝝ ſūt medicamē bonū ſicut eni ⁊ cauſigi ꝓprie ⁊ tehcal ⁊ almerenuſegi ⁊ alcauſigi ⁊ aliarie omnes augmentant coituꝫ. Et omnis piſcis recens comeſtus dum eſt calidus auget in coitu. Venena. Capita ſumeros ſalitorū aduſta ponunt̄ ſup morſū canis rabioſi ⁊ puncturam ſcorpionis ⁊ cōferunt ⁊ ſimilit̄ omnes piſces ⁊ iura eoꝝ ⁊ ius omnis piſcis confert in venenis bibitis ⁊ puncturis. ⁊ piſcis qui nominat̄ cataras ius bibitum ⁊ vomitus poſt ipm multotiens ꝓuocat⁹ ſm continuatōem confert morſui ſerpentis cornuti ⁊ canis rabioſi.

De piretro. Capitulum. d.lvi.

Piretrum quid eſt. Plurimū quod de hac plāta adminiſtrat̄ eſt radix eius. Electio. Melius eſt illud q̄ꝺ acutū eſt ⁊ mordicatiuū lingue ⁊ magnitudo eius eſt ſm quantitatē digiti. Natura. Exiſtimauit q̄dam eoꝝ in quib⁹ non eſt viſus q̄ eſt frigidū ſubtile: ſꝫ ipm non eſt niſi calidum ⁊ ſiccū in tertio. Opationes ⁊ ꝓꝓta. Extrahit phlegma maſticatuꝫ ⁊ virtus eius eſt aduſtiua ⁊ prouocat ſudorem cum ex eo cū oleo abſtergendo inungit̄ corpus. Decoratio. Si miſceat̄ cum oleo abſtergendo inungit̄ ex eo ⁊ prouocat ſudoreꝫ. Inſtrumenta iūcturaꝝ. Fricatio facta ex eo ⁊ decoctione ipius ⁊ oleo eius cōfert mollificationi neruoꝝ antique ⁊ ſtupori eoꝝ ⁊ ꝓhibet generatōeꝫ alcuzeꝫ ab eo a quo generat̄ alcuzeꝫ. Membra capitis. Vehementer aperit opilationes colatorij eo conſtrictionem narii. ⁊ eius decoctio confert dolori dentium ⁊ proprie frigido ⁊ eius acetum confirmat dentes motos ſi decoquatur cum aceto ⁊ teneatur in ore. Febres. Quando fricatur cum eo corpus ante paroxiſmuꝫ rigoris cum oleo cōfert rigori facto cum febre ⁊ abſq; febre.

De penidijs. Capitulum. d.lvij.

Penidij. Natura. Calidi ſunt ⁊ humidi in pmo: ⁊ ꝓpe albi ⁊ ſūt humidiores alijs. Operation. ⁊ pro. Sunt groſſiores zuccaro. Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Sunt boni tuſſi. Membra expulſionis. Sunt lenitiui ventris.

De pipere. Ca. dlviij.

Piper quid eſt. Inquit Gal. primus cū eleuatur fructus eſt longū piper: deinde ſeparat̄ in grana piperis: ⁊ ꝓpter hoc eſt longū piper humidius: ⁊ ideo corrodit ⁊ mordicat parū p⁹ principiū ſui guſtus. Et radix ei⁹ eſt ſimilis coſto nigro ſed eſt vehementius acris. Et albū eſt debilioris caliditatis ⁊ humiditatis. Quidam vero dixerūt q̄ nigrū iam exſiccatū eſt ⁊ cecidit v̄tus acuitatis ei⁹ et remanſit in albo quod nō puenit ad vehementiam exſiccatōis. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccū tendens ad quartū. Operationes ⁊ ꝓpetat. In ipſo eſt attractio ⁊ reſolutio ⁊ abſterſio ⁊ maſticatur cū vua paſſa ⁊ eradicat phlegma viſcoſum. Et eſt ex ſedantiis doloꝝ ⁊ calefacit neruos ⁊ eſt conueniēs ſanis. Decoratio. Ipſum cū nitro abſtergit morphea ⁊ extenuat cū nitro. Apoſte. ⁊ bothor. Ipſum cū pice reſoluit ſcrofulas. Inſtrumenta iuncturarum. Calefacit neruos ⁊ lacertos adeo q̄ in hoc aliud nō eſt ei par. Membra capitis. Cū aceto confert dentibus. Membra oculi. Cōfert albugini poſitū in alcofol ⁊ abſtergit. Membra anhelitus ⁊ pecto. Cū adminiſtrat̄ in electuarijs eſt ꝯueniens tuſſi ⁊ dolorib⁹ pectoris: ⁊ eſt ꝯueniēs cū melle poſitū in palato ad ſquinantiam ⁊ mūdificat pulmonē. Membra nutrimenti. Eſt digeſtiuū faciēs appetitū ⁊ bibit̄ cū folijs lauri recētib⁹ ⁊ ꝯfert dolori vētris pungitiuo ⁊ inflatōi: ⁊ ē cū aceto bibitū ⁊ linitū bonū aſanib⁹ ſplenis. Et albū magis ꝯueniēs ē ſtomacho ⁊ vehemētius ꝯfortat ipm. Et lōgū pip facit cibū deſcēdere facile. Membra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ eijcit fetū: ⁊ poſt coitū corrūpit ſemen cū fortitudine: ⁊ paucū ei⁹ ꝓuocat vrinā ⁊ multū eī ſoluit ventrē ſm ꝯtrariū ſcamonee ⁊ eſt exſiccatiuū ⁊ conſumit ſperma. Longū v̄o pip ⁊ albū augmentū efficit in coitu ꝓpt humiditatē ſuā ſupfluam. Et cū bibitur cum melle ⁊ folijs lauri recentibus ꝯfert dolori vētris pūgitiuo. Febres. Fricādo fit inūctio ex ipſo cū vnguēto ⁊ ꝯfert rigori. Venena. Ponit̄ illud q̄ꝺ ē albū in tyriacis: ⁊ ſilr. longū piper. ⁊ confert morſui venenoſorū vermiū limitum cum oleo.

De pipere aque. Ca. dlix.

Piper quid eſt. Eſt herba que eſt vt olus naſcens in aqua: ⁊ approximatur ei in guſtu ſuo ſapor piperis ſed non eſt ei acuitas piperis. Operatōes ⁊ proprietates. Calefacit ſufficienter ſed minus q̄ꝫ piper.

De Petroſelino. Ca. dlx.

Petroſelinū. Dictū ē in ca⁰. de apio.

De Praſſio. Ca. dlxi.

Praſiuꝫ quid eſt. Eſt herba amari ſaporis. Natura. Inq̄t Diabalius: Nō ſunt calefactio eius ⁊ exſiccatio ipius fortes. Alij aūt dixerūt q̄ eſt calidū in tertio: ſiccū in ſecūdo. Opa. ⁊ p. Eſt apitiuū abſtergit ⁊ liq̄facit ⁊ reſoluit ⁊ incidit. Membra capi. Eius ſucc⁹ cōfert dolori auris antiquo ⁊ mūdificat ⁊ apit meatus auditus ⁊ tēnio uel antiquū dolorē eius. Mē. ocu. Succus eius cū melle eſt conueniēs ad acuendū viſum. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Mundificat pectus ⁊ pulmonē productōne ſputi. Mēbra nutrimenti. Eſt apitiuū opilationū ⁊ i epate ⁊ ſplene ⁊ renibus. Membra expul. Prouocat menſtrua ⁊ mundificat matricē. Venena. Fit ex eo emplaſtrū cū ſale ad morſum canis rabioſi.

De Peonia. Ca. dlxij

Peonia q̄d ē. Ei⁹ alia eſt maſcul⁹: ⁊ alia ē femina. Maſculus quidem radices habet albas groſſas vt digitus ſtipticū habentes guſtum: ⁊ femina habet radicem in plurimas partes diuiſam ⁊ ramos. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca vehementer. Opa. ⁊ p. In ipſa ſunt exſiccatio ⁊ ſtipticitas cū reſolutione ⁊ apertione ⁊ ſubtiliatione ⁊ inciſione ⁊ abſterſione. ⁊ quando maſticat̄ vna hora apparet poſt eam in ipſa acuitas ad ſtipticitatem declinans. Decoratio. Abſtergit veſtigia nigra in cute. Inſtrumenta iuncturarū. Confert podagre. Membra capitis. Confert epilepſie adeo q̄ etiam ſuſpenſa. ⁊ iam quidem experta ē ei⁹ appenſio ⁊ inuenta eſt prohibere epilepſiam q̄ꝫdiu remanet ⁊ cū eius ablatione compertū eſt redire epilepſiam. Et iudeus quideꝫ inquit. Suffumigatio facta cū ſemine eius confert demoniacis ⁊ epilepticis ⁊ ſanat eos: ⁊ ſimiliter ſi ſumatur fructus eius ⁊ bibatur cum melle roſ. confert vehementer Ego autē dico q̄ forſitan hec eſt ſpecies peonie romane. nam illa que ex india fertur ad nos non habet magnum effectum in hoc capitulo. Et bibuntur ex ſemine ei⁹ xv. grana cum mellicrato aut vino ⁊ conferunt incubo valde. Mē. nu. Retinet naꝫ q̄n decoquit̄ cū ſirupis ponticis ⁊ prohibꝫ materias effuſas ad ſtomachū ⁊ ſemē ei⁹ ꝯfortat ſtōꝫ ⁊ ſedat dolores eius ⁊ mordicationem eius. Et confortat radix eius ictericiā ⁊ aperit opilationem que eſt in epate. Membra expulſionis. Prouocat vrinam ⁊ quando bibitur cum vino ⁊ prouocatiuis mouet menſtrua ⁊ potus eius prouocat vrinam etiaꝫ. Et quando ſumuntur de ſemine. xv. grana cum mellicrato conferunt praefocationi matricis: ⁊ ſi bibantur. xij. grana eius cum vino abſcindunt fluxum ſanguinis. Et quando in potu datur ſems de radice eius quantitas amigdale mūdificat eas a ſuperfluitatibus partus prouocatiōe educēme ſupfluitates. ⁊ confert de radice eius quantitas auellane dolori renum et veſice: ⁊ decoctio eius cuꝫ vino ſtringit ventrem ⁊ prouocat.

De Pino. Ca. dlxiij

Pinus quid eſt. De grano autem pini iam diximus in capitulo de h̄a. ⁊ nos nolum⁹ niſi vt loquamur de reliquis partibus arboris pini. Electio. Virtus corticis maioris fortior eſt ⁊ cortex eius que nominatur ſuſi eſt debilior. Operationes ⁊ proprietates. n

cortice eius eſt ſtipticitas plurima ⁊ omnis que eſt in ipſa exiſtit in virtute cantaridis. Vul. ⁊ vl. Cortex eius confert vlceribus corticalibus. Et in ipſo eſt virtus conſolidatiua ⁊ in cortice ipſius eſt de ſtipticitate que peruenit ad hoc vt ſanat abraſionem quando ſuper eam ponitur vt emplaſtrum. ⁊ puluerizatio corticis confert aduſtioni aque calide ⁊ folia eius faciunt cohere vulnera puluerizata: ⁊ cortex eius eſt conueniens loco percuſſionis ⁊ conſolidat: ſed folia eius ſunt conuenientiora ad illud quando ſunt humidiora. Membra capitis. Gargariſmus factus ex decoctione radicis eius attrahit phlegma plurimum.

Decoctio corticis eius cum aceto eſt conueniens quando colluitur ex ea os ad dolorem dentium: ⁊ quando ponitur in eo acetum ⁊ ex eo fit gargariſmus attrahit phlegma plurimum. Mem. ocu. Fumus eius confert caſui palpebrarum ⁊ corroſioni anguli lachrimalis. Me. an. ⁊ pe. Granum eius confert tuſſi antique. Me. nu. Cortices foliorum eius quando bibuntur conferunt dolori epatis. Membra expulſionis. Granum eius retinet menſtrua ⁊ fructus cum ſemine cucumeris in vino prouocat ⁊ confert vlceribus in renibus ⁊ veſica: ⁊ cortex eius retinet ventrem etiam. Venena. Vermis viridis que eſt in pino eſt in natura cantaridis.

De pupilla oculi. Ca. dlxiiij.

p Upilla oculi quid eſt. Eſt eruca aquatica: ⁊ dicitur etiam apium aque ⁊ eſt boni odoris: ⁊ ortus eius eſt in aque ſtantibus. Operationes ⁊ proprietates. Eſt calefactiua reſolutiua. Membra expulſionis. Prouocat menſtrua ⁊ vrinam, ⁊ frangit lapidem in renibus ⁊ veſica ſi comedatur cruda aut elixata ⁊ confert vlceribus inteſtinorum.

De paſto columbarum ⁊ cameloꝝ. Ca. dlxv.

p Aſtus columbarum ⁊ cameloꝝ quid eſt. Eſt herba habens granum ſicut granum myrthi ⁊ eſt ei proximum. verumtamen eſt minoris caliditatis vehementioris cineritatis ipſo ⁊ ſimiliter in medulla eius in colore ⁊ guſtu leui excorticate in qua eſt aliquantulum dulcedinis. Natura: Eſt calida in primo: humida in ſecundo. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſubtilis ⁊ non nocet camelis qui paſcuntur ipſam. Vene. Eſt venenum omnibus venenoſis. Decoratio. Eius decoratio denigrat capillos.

De pede locuſte. Ca. dlxvi.

p Es locuſte quid eſt. Currit curſu oleris ſalmenti. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Datur cibus ex eo ⁊ confert extenuationi. Febres. Iuuamentum decoctionis eius eſt ſicut iuuamentum chryſolocanne ⁊ reliquoꝝ in febribus quartana ſinocho ⁊ hemitritico.

De pede cornino. Ca. dlxvij.

p Es corninus. Membra expul. Radix huius herbe cum decoquitur confert ſolutioni antique. Et dixerunt Paulus ⁊ alij quod confert colice etiam ⁊ efficit operationem hermodactyloꝝ abſque nocumento.

De pulmone. Ca. dlxviij.

p Ulmo. Operationes ⁊ proprietates. Eius nutrimentum eſt paruum declinans ad phlegmaticum: ⁊ in hoc eſt conſideratio. Vulnera ⁊ vlcera. Pulmo arietis ſanat excoriationem calcanei ex calciamento quando ſuper ipſam ponitur calidus. Membra nutrimenti. Eius digeſtio eſt facilis. Membra expulſionis. In ipſo eſt conſtrictio ventris.

De pomis. Ca. dlxix.

d Oma. Elec. Magis temperata ſunt alcemia ⁊ illa que ſunt inſipida ſunt mala ⁊ parui iuuamenti ⁊ non agunt aliquid ⁊ ſimiliter immatura.

Natura. Illa que ſunt contracta ſunt frigidiora humidiora propter illud quod eſt in eis de aquoſitate. ⁊ pontica et ſtiptica ⁊ acetoſa ſunt frigida groſſa: ⁊ dulcia ſunt aquea ⁊ ſunt decliuiora ad caliditatem quam alia quamuis magis dominetur in eis ſit frigus ⁊ ſunt diuerſa: ⁊ ſimiliter folia eoꝝ ⁊ arbores ſunt diuerſa. Et omnino illud quod in ſubſtantia dominatur eſt humiditas ſuperflua frigida ⁊ fortaſſe illa que ſunt vehementis dulcedinis in caliditate vel ſunt temperata aut declinant ad eam. Operationes ⁊ proprietates. In ipſis eſt prohibitio ſuperfluitatum ⁊ proprie in folijs eoꝝ. ⁊ in pomis quidem eſt inflatio ⁊ proprie in eis que non ſunt dulcia ⁊ illa que ſunt pontica ⁊ ſtiptica ſunt aqua ⁊ terrea. Et dulcia ſunt aquea ⁊ inſipida ſunt aquea valde ad partem humiditatis ſuperflue decliuia: ⁊ propter hoc ſeruet eoꝝ ſuccus velocius ⁊ mel conſeruat ſuccum eoꝝ: ⁊ generatur quod ex ponticis ⁊ ex eis que ſunt ſtiptica humor terreus. ⁊ acetoſa et immatura generant phlegma ⁊ putredines ⁊ febres propter aſperitatem ſui humoris ⁊ ſue cruditatis: ⁊ que recipiunt putrefactionem. humor vero acetoſoꝝ eſt ſubtilior humore ſtipticoꝝ. ⁊ vinum quidem pomoꝝ ⁊ reliquoꝝ antiquum melius eſt quam recens propter reſolutionem vaporum malorum ab eo. Apoſtemata ⁊ bothor. Conferunt folia eoꝝ ⁊ ſuccus eoꝝ inceptioni apoſtematum caloꝝ. Vulnera ⁊ vlcera. Folia ⁊ cortices eoꝝ conſolidant ⁊ ſimiliter ſuccus eoꝝ que ſunt ſtiptica. Iuncture. Aſſiduatio comeſtionis pomoꝝ facit euenire dolorem neruorum ⁊ proprie vernalis. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

Confortant cor proprie odorifera ⁊ ſcemi ⁊ odorifera dulcia ⁊ acetoſa. Et ſi ſit illic anguſtia ex caliditate ſunt magni iuuamenti ⁊ eoꝝ ſauich etiam. Me. nu. Confortant debilitatem ſtomachi ⁊ que ſtiptica ſunt conferunt ſtomacho ſi eſt cum caliditate aut humiditate ⁊ ſimiliter pontica ⁊ acetoſa conferunt debilitati ſtomachi ſi eſt in ea humor groſſus frigidus valde propter ſuam groſſitudinem. ⁊ aſſantur quidem in paſta ⁊ conferunt paucitati appetitus. ⁊ ſauich pomoꝝ confortat ſtomachum ⁊ prohibet vomitum. Membra ex. Dulcia ⁊ acetoſa quando in ſtomacho inueniunt humorem groſſum quandoque deponunt ipſum in egeſtione ⁊ ſi eſt vacuus retinent: ⁊ ea que in maſſa aſſata ſunt conferunt ad vermes ⁊ dyſenteriam. Et que ex eis ſunt conuenientiora dyſenterie ſunt pontica ⁊ eoꝝ ſauich niſi conuertat ipſa lenitas zuccari. Febres. Quandoque generantur ab illis que ſunt immatura febres plurime propter aſperitatem ſui humoris. Venena. Conferunt venenis ⁊ ſimiliter ſuccus ⁊ folia ipſoꝝ.

De Papauere. Ca. dlxx.

p Apauer quid eſt. Papaueris ſunt ſpecies hortulana ⁊ campeſtris: ⁊ ſimiliter eſt nigrum ⁊ ſpecies cornuti quod eſt marinum ⁊ fructus eius eſt curuus ⁊ ſpecies ſpumoſi heracliienſis. Electio. Quod melius ⁊ ſanius eſt eſt album. Et oportet quidem vt terantur capita papaueris

cuius quod ſpecierum recentium fiunt ex eis trociſci ⁊ reſeruentur ⁊ adminiſtrentur. Natura. Hortulanum eſt frigidum et ſiccum in ſecundo ⁊ nigrum in tertio ⁊ dicitur quod vſque ad quartum. Operationes ⁊ proprietates. Species papaueris ſunt infrigidatiue ⁊ non eſt in ipſo glutinatio de qua ſit curandum. Et illud quidem quod eſt nigrum eſt ingroſſatiuum infrigidatiuum exiccatiuum. papauer marinum cornutum cuius fructus eſt curuatus ſicut cornua tauri eſt abſterſiuum inciſiuum ⁊ eſt vehementis abſterſionis. Et flos quidem campeſtris mundificat veſtigia vlcerum in oculis animalium. Apoſtema. ⁊ bothor. Linitur ſpecies eius preter marinum ſuper heriſipilam.

Vulnera ⁊ vlcera. Folia cornuti valent ad vlcera ſordida ⁊ corrodunt carnem additam propter ſuam abſterſionem ⁊ eradicant eſcaras ⁊ ſimiliter flos eius ⁊ non eſt conueniens vlceribus manifeſtis propter ſuperfluitatem ſue abſterſionis. Et ex campeſtri quidem fit emplaſtrum cum oleo ſuper vlcera ⁊ eradicat ea. Inſtru. iuncturarum. Linitur cum ſale ſuper podagram ⁊ confert ei ⁊ quando decoquitur radix papaueris campeſtris in aqua donec conſumatur medietas ⁊ datur in potu confert ſciatice.

Membra capitis. Facit ſomnum ⁊ proprie illud quod nigrum eſt ⁊ eſt ſtupefactiuum ⁊ in licinio ſupponitur ⁊ facit dormire ⁊ prohibet catarrum ⁊ cum habenti vigilias fronti ex eo emplaſtrum ſupponitur iuuatur valde ⁊ ſimiliter quando embrocatur decoctio eius. ⁊ cum ex ſpumoſo fit vomitus bibito ſecundum quantitatem extuthe in mellicrato iuuantur ipſo epileptici. Et oleum eius cum oleo ro. eſt conueniens ſoda quando ex eo inungitur caput: cum tamen ab eo abſtinere quantum plus poſſibile eſt ſit ſimilius: et quandoque diſtillatur eius decoctio in aurem fortis dolori et ſedat dolorem eius. Membra oculi. Adminiſtratur illud quod frigidum eſt in doloribus oculi vehementibus apud neceſſitatem ſed in ipſo eſt cautela obſeruanda. ſicut diximus in opio. Membra anhelitus ⁊ pectoris.

Confert tuſſi calide ⁊ fluxibus ad pectus ad ſputum ſanguinis. Et ſumitur ex eo loch conferens tuſſi calide valde ⁊ proprie quando miſcetur cum acatia ⁊ ſucco barbe hircie. Filius vero meſangue inquit. Semen nigri mundificat pectus: corticis autem manifeſtior diſpoſitionum eſt quod adiuuat ad ſpuendum ⁊ in toto ſemine eſt mundificatio. Membra nu. Confert humiditatibus ſtomachi. et quando radix eius quod marinum eſt. ſ. cornutum decoquitur in aqua donec medietur aqua confert egritudinibus epatis ⁊ illi in cuius ventre eſt humor groſſus. Et ſemen ſpumoſi facit vomere. ⁊ dicitur ſimile etiam huic in campeſtri. Membra expulſionis. Album ⁊ nigrum quando teruntur multum ⁊ dantur in potu cum vino nigro ⁊ pontico ſedant fluxum ventris antiquum: ⁊ natura quidem eius non eſt vacua a virtute ſolutiua ⁊ cum hoc reſolutiua re ſoluitur ex decoctione eius vehementi quando fit cliſtere confert dyſenterie. ⁊ quando bibitur ſemen eius cum ſtrapo cartami lenit ventrem ⁊ quando in potu datur de ſpumoſo quantitas extuthe vnius in mellicrato facit vomere ⁊ ſoluit ſemen ſpumoſi phlegma ⁊ humorem crudum ⁊ ſimiliter ſemen ſpecierum egyptij datur ad bibendum in natis ⁊ tri. ſemen eius quod domeſticum eſt cum melle augmentat ſperma.

De perſicis. Ca. dlxxi.

Erſica. Natura. Sunt frigida in fine ſecundi humida in primo infra tamen finem eius. Operationes ⁊ proprietates. Que ſunt humida velocis ſunt putrefactionis lenitiua ⁊ in ipſis eſt ſtipticitas aliquantula ſed eis ſtipticiora ſunt ea que ſunt inciſa exiccata ⁊ in ipſis eſt prohibitio curſus ⁊ immatura ſunt ſtiptica etiam. Decoratio. Abſcindunt folia eius quoniam ex eis fit linimentum odorem pſilotri. Membra capitis. Diſtillatur ſuccus foliorum eius in aurem ⁊ interficit vermes ⁊ confert oleum eoꝝ emigranee ⁊ doloribus auris calidis ⁊ frigidis. Membra nutri. Matura ſunt bona ſtomacho ⁊ in eis eſt virtus faciendi appetitum cibi. Et oportet quidem vt non comedantur poſt alium cibum quando corrumpuntur poſt eum ⁊ corrumpunt ipſum ſed precedant ante cibum. ⁊ que ſicca ſunt ſi tarde digeruntur ⁊ non ſunt boni nutrimenti quamuis ſunt plurimi nutrimenti. Membra expul. Fit ex eis ⁊ folijs ipſoꝝ emplaſtrum ſumini ⁊ interficit vermes ventris ⁊ ſimiliter ſi bibatur ſuccus eoꝝ ⁊ que ſunt eorum ſuperiora ⁊ folioꝝ ipſoꝝ. Et illa que matura ſunt leniunt ventrem ⁊ immatura ſtringunt: ⁊ dixerunt quidam quod ipſa addunt in coitu ⁊ videtur quod illud ſit in corporibus ſiccis ⁊ calidis.

De pane. Ca. dlxxij.

Anis quid eſt. Oportet vt ſit panis mundatus ſalitus maſſam habens confectam fermentatus coctus bene in tannor vltime vna nocte permanens. Et non comedatur calidus ſicut eſt. Panis. n. calidus non eſt apud naturam receptibilis: ⁊ acceptio eius qui eſt de furno ⁊ reliquoꝝ ſibi ſimilium eſt mala. ⁊ panis de ſimula eſt melior eo qui eſt de farina ⁊ quanto plus fuerit mundior oportet vt fermentetur ⁊ diminuatur donec conſequatur plurimum. Et conficiatur maſſa ipſius plurimum ⁊ panis quidem furni non eſt ſicut panis altanor ſi ſuſcipiet decoctionem ab vtroque latere: ⁊ panis de patella eſt crudus interius: ⁊ ablutus quidem eſt infrigidatiuus ⁊ eſt pauci nutrimenti ⁊ natat in ſtomacho ⁊ eſt conueniens calefactis ⁊ non generat opilationes ⁊ non calefacit. Modus vero ablutionis eius eſt ut ſumatur medulla panis que iacuit vna nocte ⁊ infundatur in aqua calida: deinde effundatur ab eo aqua que ſuper ipſam natat ⁊ renouetur ſuper ipſum aqua donec ab eo remoueatur virtus fermenti ⁊ reliquoꝝ ⁊ conſequatur finem ſue inflationis. Electio. Panis de ſimula nutribilior eſt quam alius ⁊ eius nutrimentum eſt melius ſed eſt tardioris penetrationis ⁊ aldarmach ſequitur ipſum in pluribus diſpoſitionibus. Opirus vero qui eſt plurimi furfuris velocis eſt penetrationis ſed eſt minoris nutrimenti ⁊ deterioris. Et ille qui non decoquitur bene eſt plurimi nutrimenti ⁊ ſimiliter panum habens fermenti ſed eius nutrimentum oppilat niſi illos qui ſunt plurimi exercitij ⁊ panis de patella eſt huius generis. eius namque pars interior raro decoquitur bene. Et panis quidem ablutus parui eſt nutrimenti elongatus a ſimilaginco leuis digeſtionis ⁊ ponderis. Et panis frumenti raro in iudicio exiſtit optimi. Et panis alcatail generat humorem groſſum ⁊ aſſatus eſt inflatiuus tarde digeſtionis ⁊ qui melior de eo eſt eſt ille qui eſt mixtus cum oleo amigdalino: ⁊ oportet quidem ut eius exiccatio ſit in vmbra: ⁊ panis

factus cū lacte plurimi ē nutrimenti ⁊ tarde deſcē-
ſionis ⁊ eſt opilatiuus. Et emplaſtrū quidē factum
ex pane calidius eſt emplaſtro facto ex frumēto.
Decoratio. Panis qui ē de frumēto nouo im
pinguat velociter. Apoſtema. ⁊ bothor. Pāis
de frumēto cum mellicrato ⁊ ſuccis conuenientibus
benus ē apoſtematibus calidis lenit eaꝫ ea ⁊ infri
gidat. Uulnera ⁊ ulcera. Cū panis decoquit
cū aqua ⁊ ſale ⁊ infundit ex eo impetigo confert.
Mēbra nutrimenti. Panis calidus facit ſitim
ſua caliditate ⁊ natat propter ſuam humiditatem
vaporoſā ⁊ faciat velociter ꝓpter illō: ⁊ calidꝰ qdē
ē velocis digeſtionis ⁊ tarde deſcēſionis. Mēbra
expul. Pāis optiꝰ ē lenitiuꝰ nature ⁊ aldarmach
ſtringit ⁊ fermētatꝰ lenit ⁊ azimus ſtringit ventrē et
ille qui ē in patella coctus ē ex eis que ſtringūt ⁊ pa
nis antiquus ſiccat ſtringit ſi nō admiſcet ei aliud ⁊
panis alcatait ventrem ſtringit ⁊ panis ſubtilis plus
ꝙ̄ ille qui eſt de ſimula.

Capit. de littera. Q.

De quinꝫ folio. C. dlxxiij.

Uinꝫ folia quid ē. Eſt pentaphilon
⁊ iam dictū eſt de ipſo.

Capitulū de littera. R.

De rizō. C. dlxxiiij.

Rizon quid ē. Natura. Eſt calidū
⁊ ſiccū ⁊ ſiccitas ipſius ē manifeſtior ca
liditate ſua: verūtamē quidā dicūt ꝙ ē
calidius frumento. Operationes ⁊
ꝓprietates. Nutrimentum prebet multū ad quan
dā ſiccitatē declināo. ⁊ cum decoquit cū lacte ⁊ oleo
amigdalino maius dat nutrimētū ⁊ melius: ⁊ remo
uetur ab eo exſiccatio ⁊ cōſtrictio quaꝫ facit ⁊ ꝓpe
cū infunditur nocte vna in aqua furfuris. Et ipſuꝫ
ē ex eis que tarde infrigidātur ⁊ in ipſo ē cōſtrictio
Membra expulſionis. Decoctū cū aqua ſtrin
git vſqꝫ ad terminū ⁊ decoctū cū aqua ⁊ ſpermate ef
ficit augmētū ⁊ neqꝫ ſtringit niſi preparet frixione i
cortice ſuo: ⁊ ſtudeat in deſtruēdo aquoſitatē eius ⁊
ꝓpterea qd infuſū eſt in aqua furfuris ꝓpter quaꝫ
deſtruitur eius ſiccitas.

De roſis Capitulum. dlxxv.

Roſa quid ē. Eſt virtutis cōpoſite ex ſubſtā
tia aquea ⁊ terrea ⁊ in ipſa ſunt acuitas ⁊ ſti
pticitas ⁊ amaritudo cū ſtipticitate ⁊ pauca dulcedi
ne ⁊ in aqueitate paruī caliditatis cāret ꝓpter quaꝫ
ē dulcis ⁊ amara. ⁊ in ipſa ē ſubtilitas faciens ipſius
ſtipticitatē penetrare quare accidere facit corizā. Et
virtus quidē amara in ipſa remanet dū ē recēs: cū
aūt ſiccat minoratur eius amaritudo ⁊ ꝓpter hoc
que recēs eſt ſoluit cū pondus. ʒ. x. ex ea in potu ſu
mitur: illa vero que noiatur roſa fetida ē calida ⁊ eſt
radix eius ſicut piretrum aduſtiua. Natura.
Dixit Galie. ꝙ roſa non eſt vehemētis frigidita-
tis comparatione ſui facta ad nos ⁊ dixit oportꝫ ut
ſit frigida in primo. Ego aūt dico ꝙ eius ſiccitas ē
in principio ſecūdi precipue in deſiccata. Opera
tiōes ⁊ ꝓprietates. Eius exſiccatio eſt fortior ſua
ſtipticitate ſui ſaporis ⁊ ē aperitiua valde ⁊ ſedat mo
tum cholere ⁊ eſt ſemen eius fortius ſtipticū quod
ē in ipſa ⁊ ſimiliter pili qui ſūt in medio eius. ⁊ in to
to ipſiꝰ ē confortatio mēbroꝝ interioꝝ ⁊ eius ſtipti-
citas non pertranſit cū reſolutione. Et ſicca quidem
ē magis ſtiptica ⁊ frigidior. Et iā dicit ꝙ in ea ē vir
tus extrahens ſurculos ⁊ ſpinas ⁊ reliqua carni in-
fixa. Et eius ſuccus bonus ē ex ungulate. ſ. albis ab-
ſciſſi unguibus ⁊ exſiccat in vmbra. Decoratio.
Rectificat fetorē ſudoris quādo in balneo admini
ſtratur. Ex ea quoqꝫ fiūt ablutiōes ſm hunc modū
Sumūt roſa cui ros nō aduenit ⁊ dimittūt donec ex
tenuetur: deīde ſumunt ex ea. xl. aure. ⁊ ex ſpica bo-
ni odoris. l. aure. ⁊ ex myrrha. vi. aure. ⁊ ſiūt rotū tro
ciſci parui: quādoqꝫ vero addūt i eis coſti ⁊ lilij am
boꝝ ana. ʒ. ij. ⁊ qnqꝫ ponūt eos mulieres in maſili
⁊ abluunt malū odorē ſudoris. Apoſt. ⁊ bothor.
Dixerūt quidā ꝙ ipſa abſcindit verrucas omnes
quādo adminiſtratur trita ⁊ quādo roſa coqꝫ ⁊ teri
tur ⁊ nō exprimitur ⁊ fit ex ea emplīm apoſtemati-
bus calidis ſoluit ea ⁊ ſimiliter confert heriſipile.
Uulnera ⁊ ulcera. Confert vlceribus precipue ab
raſionibus in coxis ⁊ in ancha ⁊ generat carnem in
profundis. Et dixerūt quidā ꝙ ipſa extrahit ea q̄ i
fixa ſunt in carne ⁊ ſpinas trita. Membra capitis
Sedat ſoda qd ex ea humidū ē: Et decoctio aque
eius ⁊ oleū eius faciūt ſternutationē cū odoratur.
Et dixerūt quidā ſternutatio ex ipſa fit ꝓpterea qꝛ
retinet vaporē: ⁊ forſan illud etiā eſt ꝓpter virtutē
ſuam abſterſiuā ⁊ per ꝓhibitiōem in cerebris habē
tibus ſubtiles ſuperfluitates: ⁊ ipſamet facit ſternu-
tare illū cuius cerebrū ē calidū ⁊ eius ſemen ſtringit
gingiuas ⁊ ſimiliter ſuccus eius cū decoctio. ꝓ cōfert
etiam dolori aurū. Mēbra oculi. Sedat dolo
rē in oculo ex caliditate ⁊ ſimiliter decoctio ⁊ ſicca ē
conueniens groſſitiei palpebrarū cū ex ea fit alcofol
⁊ ſimiliter eius oleum ⁊ ſuccus ipſius. ⁊ ipſa quideꝫ
non confert opthalmie niſi cum ex ea abſcindūtur
additamenta ipſius alba. Membra anhelitus ⁊
pec. Cum aqua roſacea bibitur confert ſincopi
⁊ eius ſuccus. ſed eius virgula eſt bona ſputo ſan-
guinis ⁊ ſimiliter capita ipſius. Mēbra nutrimē
ti. Aqua roſ. eſt bona capiti ⁊ ſtomacho ⁊ confor
tat que ex ea nutrita ē cum melle ſtomachū ⁊ eſt ge
lemabin ⁊ iuuat ad digerendū. Et roſa quidē ⁊ eius
ſuccus conferunt humoroſitati ſtomachi. Oleū ue
ro roſaceum extinguit inflationem ſtomachi. Et ſi-
militer epithima factū ſtomacho ex roſa ipſa ⁊ eius
ſirupus confert ei qui in ſtomacho mollificationeꝫ
habet. Mēbra expulſionis. Sedat dolorem
aut linita ſuper eū cum penna ⁊ dolorem matricis
ex caliditate ⁊ ſimiliter decoctio que fit ex ſicca ⁊ cō
fert doloribus recti inteſtini. Et fit cliſtere ex deco
ctione eius vlceribus inteſtinorūꝫ ⁊ ſimiliter ſirupꝰ
eius bibitur ad illud. dormire vero ſup locuꝫ ex ea
ſtratum abſcindit deſiderium. Et ſi recēs eſt forſaſ-
ſe ſoluit ſi ſumat pondus. ℞ ʒ. ex ea decies. Sicca
vero non ſoluit: ⁊ oleum roſ. ſoluit ventrem.

De renibus Ca. dlxxvi.
Renes quid ſūt. Non ſūt laudabiliores ex
f eis ſūt renes hedi lactentis. Natura.
Sūt eq̄les ad ſiccitatē declinātes. Opera
tiones ⁊ ꝓprietates. Parui ſunt nutrimēti ⁊ hu-
mor eorū ē malus: ⁊ laudabiliores eoꝝ ſūt renes he
di. Mēbra nutrimenti. Sunt difficil digeſtio-
nis ⁊ horridi ſaporis.

De rob Ca. dlxxvij.

Rob. Membra anhelitus ⁊ pectoris.
r iuuat ad ſpuendū ⁊ ponit in ſirupo de pa
pauere uoto. Mēbra expulſionis. Cō-
fert dolori renū ⁊ veſice.

De ruta Ca. dlxxviij.

Ruta quid ē. Silueſtris vehementioris ē ni-
r gredinis ꝙ̄ alharmel. Electō. Cō
uenientior ruta ē domeſtica q̄ naſcit apud
arborē fici. Natura. Humida calida ē ⁊ ſicca i
ſecūdo. Et ſicca ē calida ⁊ ſicca in tertio. ſicca vo ſil
ueſtris ē calida ⁊ ſicca in quarto. Operationes ⁊
ꝓprietates. Eſt inciſiua ⁊ reſolutiua carminatiua val
de mūdificatiua venarum vlceratiua ſtiptica. De
coratio. Cū nitro ponit ſup morpheam albam et
ſup verrucas ⁊ moꝝ. ⁊ remouet odorē alleorū ⁊ ce-
parum: ⁊ cōfert alopitie. Apoſtemata ⁊ bothor.
Silueſtris quādo terit ⁊ fit ex ea emplīm mēbro
ſuper quod ē apoſtema calidū cōfert. ⁊ qū ponit ſu
per ſcrofulas gutturis ⁊ aſcille reſoluit eas: ⁊ gūma
eius ē fortior in omnibus aliis: Uulnera ⁊ vlcera.
Ponit cū butyro ⁊ melle ſup ipetiginē ⁊ cū aceto
⁊ ceruſa ſup formicā ⁊ heriſipilā ⁊ ſanat antiquam.
Inſtrumenta iuncturarū. Cōfert paralyſi ⁊ ſciati
ce ⁊ doloribꝰ iūcturarū bibita ⁊ more emplaſtri ſu-
ꝑpoſita cū melle. Mēbra capitis. Aufert odo-
rem alleoꝝ ⁊ ceparuꝫ ⁊ fit ex ea emplaſtrū cū ſauich
ad ſodā antiquā. Et qnqꝫ fit ex ea emplīm cuꝫ aceto
in naſo ad fluxū ſanguinis nariū ⁊ retinet ipm. Et
ſuccus eius calefactus i cortice granati diſtillatur in
aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ ſedat dolorē ⁊ tinnitū ⁊ ſoni-
tum ⁊ interficit vermes ⁊ l miſcitur cū ea vlcera capitis
Membra oculi. Ipſa acuit viſū ⁊ ꝓprie ſuccus
eiꝰ cuꝫ ſucco feniculi ⁊ melle collirio facto ex ea aut
cōeſta: Et qnqꝫ fit ex ea emplīm ſup pulſationē ocu
li. Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Decoctio eiꝰ
que hūida ē cū aneto ſicco cōfert dolori pectoris et
difficultati anhelitꝰ ſm teſtimoniū ruffi. Mēbra
nutri. Fit ex ea ēplꝫ cū ficubꝰ ad hydropiſiꝫ hypo
ſarchā ⁊ dat in potu vinū in quo decoqtur ruta etiā
Et qui de ſemine eius bibit ab vna. ʒ. vſqꝫ ad. ʒ. ij. ad
ſingultū phlegmaticū ſedat ipm. Et ipa qdē digerit
⁊ facit appetitū cibi ⁊ cōfortat ſtomachū ⁊ ſplenē.
Mēbra expulſionis. Exſiccat ſperma ⁊ abſcindit
ipm ⁊ deijcit deſideriū coitus ⁊ ꝯcubitꝰ ⁊ vtraqꝫ ſpe
cies eiꝰ ſtringit ⁊ ſedat dolorē pūgitiuū. Et fit ex ea
cliſtere cū oleo ad dolores colice ⁊ ponit cuꝫ melle
ſup vlcera ani ⁊ bibit cū oleo ⁊ bibit ꝓpter vermes
⁊ ambe ſpecies expellunt ſuperfluitates corporis cuꝫ
ꝓuocatione ⁊ ſiliter retinēt egeſtionē. ⁊ fit ex ea em
plaſtrū cū folijs lauri ſuper teſticulos ad apoſtema
ipſorum. Febres. Et ſiliter cōfert rigori come-
ſtio ipſius ⁊ inunctio ex oleo eius. Uenena. Re
ſiſtit venenis ⁊ bibat q̄ ſibi timet ne i potu ſumat ve-
nenum ⁊ pūgi a venenoſis de ſemine eius pondus
ʒ. i. cū folijs ſuis cū vino ⁊ proprie ſi bibitur cū nu-
ce ⁊ bolo omnibus contritis ⁊ comeſtis. ⁊ plurimum
ipſius ſumere de ſilueſtri ē pernitioſum.

De rubo Ca. dlxxix.

Rubus qd ē. Dixerūt qdā ꝙ ē alhauſegi ⁊
r eſt qdā ſpēs eius que nominat rubus car
nis: ⁊ habet fructū qui ē ſicut oliua haben
tem interius lanā. Electio. Succus eiꝰ coagula
tus cū exſiccatione in ſole forti. Natura. Eſt fri
gidus ⁊ ſiccus ⁊ i fructu eius maturo ē caliditas q̄-
dam. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſtipticꝰ
deſiccatiuus cū omnibus partibꝰ ſuis: ⁊ folia eiꝰ ſūt
minora in hoc ꝓpter ſuā aqueitatem. Decoratio.
Decoctio ſtipituꝫ ⁊ folioꝝ eius tingit capillos.
Apoſtemata ⁊ bothor. Prohibet ex folijs eius
emplaſtrū ambulationem fraudulētis ⁊ formice et
eſt bonū ſup heriſipilam etiā ⁊ eius humor eſt groſ
ſus. Illud enī quod de eo exſiccatū ē ſtringit mani
feſte ⁊ ſiliter flos eius. ⁊ i radice quid ē rubi ē ſubtili
tas cum ſtipticitate ⁊ ꝓpter hoc frangit lapidem.
Uulnera ⁊ vlcera. Confert vlceribꝰ que ſunt ſup
caput ⁊ ꝯſolidat vulnera. Mēbra capitis. Qū
maſticātur folia eius ſtringūt gingiuā: ⁊ ſanāt alco
la ⁊ ſimilit fructꝰ eius maturus ⁊ ſuccꝰ fructꝰ eiꝰ ⁊ fo
liorū ipſius ſanat dolores gingiue ⁊ ſuccꝰ folioꝝ eiꝰ
ſanat os calidū: ⁊ folia eius ſanant vlcera capitis: ⁊
multitudo fructꝰ alhauſegi facit ſodā. Membra
oculi. Cōfert exiture oculi. Membra anhelitꝰ
⁊ pectoris. Cōferūt partes eius ſputo ſāguinis.
Membra nutrimenti. Ex folijs eiꝰ fit emplīm ſto
macho debili recipiēti mās ⁊ ꝯfortat eū. Mēbra
expulſiōis. Stringit vētrē ⁊ rubꝰ qdē carnis cuꝫ
accipit a fructu eiꝰ lana q̄ ē in eo ⁊ decoqtur ſtringit
eius decoctio vētrē ⁊ abſcidit curſū hūiditatis anti
que ex matrice ⁊ cōfert hemorroidibꝰ natis in ano
ex qbus currit ſanguis facto ex eo emplō. Et ipſe ⁊
flos eius cōferūt vlceribꝰ inteſtinoꝝ ⁊ ſolutiōi ⁊ frā
gūt lapidē ſubtilē in eis. Uenena. Eſt ꝯueniens
morſui aialis quod noiatur kerites.

De rubea tinctorū Ca. dlxxx.

Rubea tinctoꝝ qd ē. Eſt pontici ſaporis.
r Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Abſtergit cū eq̄
litate ⁊ pōit ſup ipetiginē cū aceto ⁊ ſanat
eā. Et linit etiā cū aceto ſup morpheā albaꝫ ⁊ ſanat
eā: ⁊ mūdificat cutē ab oī veſtigio. Inſtrumēta iū
cturarum. Dat i potu cū mellicrato ⁊ ꝯfert ſciati-
ce ⁊ paralyſi q̄ ē cū nocumēto i vtriſqꝫ laterībꝰ ⁊ i ſeſu
⁊ dat i potu de ea. ʒ. i. cū duabꝰ. ʒ. ranedſceni ad ꝑ-
cuſſionē ⁊ caſū cū vaſe vno terreo de vino paſſulaꝝ
Mēbra nutrimenti. Dat i potu fructꝰ eiꝰ cū oxy-
melle ad apata ſplenis ⁊ mūdificat epar ⁊ ſplenē et
apit opilatiōes eoꝝ ⁊ ē ei proprietas in hoc. Mē
bra expulſionis. Prouocat vrinā adeo vehemē

ter ꝙ qñqȝ facit mingere ſanguinē. Et oportet ut q
eum bibit quaqȝ die balneet. Et qñ ſupponiſ prouo
cat mēſtrua ⁊ extrahit fetum. Venena. Stipites
eius cū folijs ſuis ꝯferūt morſui venenoſoꝝ õmiū.

De raphano Ca.dlxxxi.

Aphanus qd ē. Fortius qḋ eſt in ipſo ē ſe-
r men ipſius: deinde cortex eiꝰ: poſtea folia
ipſius: deinde caro eiꝰ. Et oleū qdem eius
exiſtit in virtute olei de kerua niſi q: ē vehemētioris
caliditatis ipſo ⁊ ſilueſtre in oībꝰ narrationibꝰ cōi-
cat ei: ſed ē fortius eo. Electio. Fortius qḋ ē in
ipſo ē ſemen eius: ⁊ ille qui ē magis ſpatus eſt ille q
eſt elixatus. Natura. Lignū eius ē calidum in
pmo ⁊ hūidū: ⁊ ſemē eius ē calidū in tertio. Ope
rōes ⁊ ꝓprietates. Gnāt ventoſitates: ſed ſemēciꝰ
ipſas reſoluit ⁊ i ipſoꝝ ſubtiliatio fortis ⁊ ꝓpē i ſemi
ne eius ⁊ qui ē ſilueſtris ē inflatiuus. Et ille qui ē eli
xatus ē nutribilior ꝓpē ſeparationem illiꝰ ab eo qḋ
eſt medicinale. Et nutrimētum qdē eius ē phlegma
ticum ⁊ paucū cum hoc. Et in ipſo ē ſubſtantia que
velox ē ad putrefiendum ⁊ illud ꝓpter illud qḋ in
ipſo ē de nocumētis: folia aūt vernalia qñ elixātur
⁊ comedūtur cū oleo ⁊ almuri nutriunt plus q̄ ra
dix. Decoratio. Si miſceaſ cum oleo farina lo-
lij facit naſci pilos in alopicia. Et qñ fit ex eo empla
ſtrum cū melle eradicat veſtigia accidētia ſub oculo
que ſūt cū occultatione: ⁊ ꝯfert ſemē eius lentigini-
bus factis in mēbris ⁊ reliquis coloribus extraneis
⁊ veſtigijs ⁊ ꝑcuſſionibus ⁊ pānoꝛ ⁊ ipſū cum condi
ſi linitū remouet morphea̅ nigraȝ ꝓprie in balneo.
Et ipſe multiplicat pediculos in corporibꝰ. Apo
ſtemata ⁊ bothor. Cū farina lolij adhibitus bo-
thoꝛ lenibus abſtergit eas. Vulnera ⁊ vlcera.
Qñ ex eo fit ēplaſtrū cū melle eradicat vlcera frau-
dulenta ⁊ vlcera lenia: ⁊ ſemē eius cū aceto eradicat
vlcus cācrenarū integre ⁊ ſimiliſ opatur ſup ipeti-
ginem. Inſtrumēta ſiicturarū. Semē eiꝰ expel
lit pulſationē que ē in iūcturis ⁊ ē bonū dolori iun
cturarum valde. Mēbra capitis. Nocet capiti
⁊ dentibꝰ ⁊ palato: ⁊ ſuccꝰ eiꝰ ⁊ oleū ipſius cōferunt
ventoſitatibus i aure valde. Mēbra oculi. No
tauꝰ ē oculo verūtā abſtergit ipm qñ in eo diſtillaſ
aqua eius ⁊ delet veſtigia q̄ ſūt in oculo ſub lachry-
mali. Inquit filiꝰ meſangue folia eius acuūt viſum

Membra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Qui ē elixatus ē
cōueniens tuſſi antique vetuſte ⁊ chymo groſſo ge-
nerato in pectore ⁊ ipſe cōfert ſffocationi accidenti
ex fungis mortiferis. Et ſi decoquaſ cum oxymelle
deinde fiat ex eo gargariſmus confert pffocationi
accidēti ex fungis mortiferis. Et in ipſo cum hoc eſt
nocumentū gutturis ⁊ ē addens in lacte. Mēbra
nutrimenti. Eſt malus ſtomacho faciēs eructua-
re. Et poſt cibū lenit ventrē ⁊ facit cibū penetrare et
ante cibū facit natare cibum ⁊ nō quieſcit ⁊ propter
hoc facilem efficit vomitū ⁊ ꝓprie cortex eius cum
oxymelle ⁊ cōueniens lateri ⁊ ſpleni ſuperpoſitꝰ ut
emplaſtrum. Et ſemen eius cū aceto facit nauſeā val
de ⁊ reſoluit apata ſplenis. Filius vero meſangue di

xit. Si comedatur poſt cibū digerit ⁊ ꝓprie folia
eius. Et aqua folioꝝ eius aperit opilationes epatis
⁊ remouet ictericiā. Et dixerūt qdam folia eius di-
gerunt ⁊ corpus facit ei nauſeā: ⁊ ſemen ipſius reſol
uit inflationē in ventre ⁊ facit faciē ⁊ groſſionē cibi
⁊ facit appetitū ⁊ auſert dolorē epatis ⁊ aqua eiꝰ eſt
bona hydropiſi. Venena. Confert morſui vipe
⁊ cū vino morſui comuteriū. Et ſemen eius cōfert
venenis ⁊ vermibꝰ venenoſis. Et ſi ponaſ fruſtū eiꝰ
ſuper ſcorpionē moritur ⁊ aqua eiꝰ expta ē in hoc ē
fortior. Et ſi momorderit aliquē ſcorpio qui raphe
nū comedit non nocebit ei.

De rehan capitulū d.lxxxij.

Ehan. Membra expulſionis. Cōfert
r hemorroidibꝰ.

De rehan ſalamōica Ca.dlxxxiij.

Ehan ſalamonica qd ē. Inuenitur in monti
r bus ſpahan ⁊ ē ſilis aneto hūido. Et dicitur
ꝙ folia eiꝰ ſūt ſicut malua: ⁊ poma eiꝰ ſūt
parua ⁊ inuoluiſ ſup arborē ſicut volubil. Et vſ ꝙ
ſit in ipſo diuerſitas ⁊ vſ ꝙ ſermo ſcōs ſit innuens
ad hoc ꝙ ipſa ē plāta q̄ noiaſur haſaruȝ. Vulgꝰ eū
exiſtimat ꝙ ē rehan ſalamonica. Operationes ⁊
ꝓprietates. Eſt ſubtilis exiccatiua reſolutiua.
Apoſtemata ⁊ bothor. Cōfert poſita cū aceto ſu-
per heriſipilā ⁊ liniſ ſup apata phlegmatica. Vul
nera ⁊ vlcera. Liniſ cū aceto ſup vlcera ambulati
ua. Inſtrumēta iūcturarū. Liniſ ſup podagrā
⁊ confert ei ⁊ ē eius ꝓpetas. Membra capitis.
Cōfert torture. Membra expulſionis. Suppo
niſ cū oleo roſaceo ad dolorē matricis. Venena.
Liniſ ſuper mordicationē ſcorpionis.

De roba Ca.dlxxxiiij.

Oba qd ē. Eſt auellana indica ⁊ ē fructus
r magnus i magnitudine auellane ſilis pa-
pauero ⁊ ſeparaſ a grano ſicut neregil.
Natura. Eſt calida ⁊ ſicca. Apata ⁊ bothor.
Eſt epithima ſup ſcrofulas cum aceto cōueniēs.
Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert ſcabiei ⁊ prurituī. In
ſtrumēta iūcturarum. Diſrūpit vētoſitates ipedi
entes i dorſo. Mēbra capitis. Fit ex ea capit-
purgiū ad torturā ⁊ plurimū ꝯfert ei. ſiliſ cōfert emi
granee ⁊ ſode. Et ē caputpurgiū ꝯferens epilepſie ⁊
ſcotomie ⁊ manie melācolice. Et iā qdē expꝉtū eſt ca
putpurgiū eiꝰ in tortura tribꝰ diebꝰ ⁊ fecit currē hūi
ditatē ex naribꝰ: ⁊ fecit fluere phlegma plimū: ⁊ re-
mouit egritudinē i tribꝰ diebꝰ. Et oȝ ut patiens tor
turā moret in domo tenebroſa: ⁊ ꝯfert vētoſitatibuſ
crudis. Mēbra oculi. Cōfert aq̄ in oculo alco
fol facto ex ea ⁊ ꝓpe ſuccus minoris eiꝰ vētoſitati al
ſebel ⁊ pāno ⁊ caputpurgio facto ex ea cuȝ aq̄ ame
raci ⁊ fit ex ea alcofol cū antionio tōtos hūtibꝰ ocu
los. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Daſ i potu
de radice eiꝰ pōdꝰ. ʒ. ij. cū vino ad pleureſiſ ſtraȝ ⁊ aſ
ma ⁊ tuſſim antiquā ⁊ ſputū ſāguis ex pectore ꝓpē
illud qḋ i ipa ē de ſtipticitate. Mēbra expulſiōis
Cōfert colice paſſiōi ⁊ daſ de eo in potu pōdus. ʒ.
ij. ad anū ⁊ dolorē inficis. ⁊ peſſariuȝ ſuppoſitū de

eo qḋ ex ipſa fricāt oē diſſolutū eſt, ꝓuocat menſtrua
⁊ extrahit fetū: ⁊ ſilr ſuccus eiꝰ ⁊ ſolutōe educit cho-
leram nigrā ⁊ phlegma ⁊ aquoſitatē etiā ⁊ cholerā
ex corpe toto abſqȝ difficultate ita ꝙ ſanat albaraſ ⁊
remouet eā ⁊ ictericiā ⁊ pānū ⁊ ſilia ⁊ ſſoluit colicā ⁊
eiꝰ potio ē triū kermet ⁊ kermet ē ſex kerates Et bibē
cū vino dulci aut oxymelle ⁊ datur cū petroſe lino ⁊
dauco ⁊ ſcamonea mouet eiꝰ ſolutionē qñ ipſa ad
miſceſ ⁊ ꝯfortat ipſam ⁊ q̄ntitas eiꝰ eſt cū vnoquoqȝ
auf. ipiꝰ ponanſ tres annulas de ſcamonea ⁊ qñqȝ
aſſumitur de ea pondus. ʒ. ij. ⁊ teritur ⁊ ponitur cū
vino dulci aut in oxymelle ⁊ dimittiſ aliquanto ſpa
tio deinde coquitur vinū illud cū lentibꝰ aut ordeo
cū carne galline ⁊ daſ ad ſorbendū iusꝰ eiꝰ ⁊ miſceſ
ei de ſcamonea. Febres. Cōfert febribꝰ q̄rtanis
Venena. Eſt tyriaca morſui ſcorpionis ⁊ rutele
Et qdā ſtudēt ad hoc vt fumāt de cortice eiꝰ ſup lor
ſicut lens ⁊ ꝓijciant in fiſſuram puncture.

De Reubarbaro. Ca.dlxxxv.

Eubarbar. Electio. Qñqȝ adulteraſ
r hoc mō. decoqſ ⁊ aſſūiſ eiꝰ aquoſitas: de-
ſiccaſ ſuccꝰ eiꝰ: deinde exiccaſ ſubſtāntia eiꝰ
pꝰ illud ⁊ vēdiſ ſic eſt verū ipm eſt tunc ſpiſſiꝰ ⁊ ve-
hementius ſtipticum ⁊ purū: eſt vehemētiꝰ ⁊ rarum
⁊ minus ſtipticū: ⁊ eſt crocee tincture. Ope. ⁊ p.
Subſtantia arboris eius eſt cōmixta ex aqueita-
te ⁊ aereitate: ⁊ in ipſo eſt terreitas amara ꝓpē actio-
nē agueitatis in ipm: ⁊ ſilr eius mollities ⁊ ſtiptici-
tas ſunt ex terreitate eiꝰ: ⁊ ſeqſ ipm in ſtipticitate eiꝰ
terreitas: imo eſt iuuamentū in ea ⁊ cōpletur eiꝰ opa
tio cū qualitate ſue terreitatis: ⁊ qḋ de ipſo purū eſt
eſt minus ſtipticū. Decoratio. Confert panno
⁊ veſtigijs remanētibꝰ ſup cutes qñ liniſur cū aceto
⁊ euacuatio cū eo. Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex
eo emplaſtrum cū quibuſdam humiditatibus ad a
poſtemata calida. Vulnera ⁊ vlcera: Confert pe
tigini epithimati cū aceto. Inſtr̄a iūctu. Cōferi
valde caſui ⁊ percuſſiōi. Et inquit alcanzi potio eiꝰ
ſit. ʒ. ij. in vino permixto ⁊ ꝯtuſiōibꝰ qñ datur in po
tu cū vino odorifero: ⁊ ſilr qñ inūgitur ex oleo eius
ad ꝯtuſionē lacertoꝝ ⁊ dolorē eoꝝ extenſione ⁊ con
fert rupture. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Con-
fert aſmati ⁊ ſputo ſanguinis. Membra nutrimen
ti Eſt ꝯferēs epati ⁊ ſtomacho ⁊ debilitati amboꝝ
⁊ doloribꝰ eoꝝ ⁊ doloribꝰ intriſecis ⁊ ſingultui ⁊ ru
pture ⁊ extenuat ſplenē. Membra expulſionis.
Confert a derebſt dolori pungitiuo ventris ⁊ diſen
terie ⁊ dolori renū ⁊ veſice ⁊ doloribus matricis ⁊ flu
xui ſanguinis. Febres. Confert febribꝰ antiqs ⁊
hūtibꝰ ꝑiodos Venena. Confe. i morſui õmiū
venenoſoꝝ ⁊ ſerpētis. ⁊ q̄ntitas potꝰ eiꝰ eſt ſicut q̄n-
titas potus agarici.

De Rameh. Ca.dlxxxvi

Ameh. Natura. Eſt frigida ⁊ ſiccaꝛ
r Operationes ⁊ pro. Eſt ſtiptica exic-
catiua ſubtiliatiua ꝯſtrictiua ꝓhibēs effuſiōes matc
rierū ⁊ ſedat caliditatē Mē. nu. Cōfortat ſtoma
chū qñ in potu daſ cū aq̄ myrthi. Membra ex-
pulſiōis. ꝯſtringit ventrē.

De Ratinigi. Ca.dlxxxvij

Atinigi qd eſt Noiaſ coloſonia ⁊ ē gūma
r pini. ⁊ noiaſ aboꝛ eiꝰ i ſcemi alberē. Nā
Eſt calida ad tertiū: ⁊ ſicca in pmo. Ope
ratiōes ⁊ proprietas: Generat carnē corpoꝝ tene-
rorū ſȝ cōmouet dolores in corpibꝰ teneris: ⁊ qñqȝ
ſanat ea vlcera cū balauſtijs ⁊ venis ⁊ ſilibus.

De Ribes. Ca.dlxxxviij.

Ibes qd eſt. Ineſt ei virtus acetoſitatiſ citri
r agreſte. Natura Eſt frigida ⁊ ſicca in
ʒꝰ. Operationes ⁊ proprietates Eſt
extinctiua ⁊ abſcindit ſanguinē ſedatiua caliditaſ et
ꝯfert apatibꝰ peſtilentie q̄ ſubito interficiūt. Mē.
ocu. Acuit viſū, qñ fit alcoſol ex ſucco eiꝰ. Mē.
ex. Cōfert ſolutōi cholice. Apa. ⁊ bo. Cōfert
varioliſ ⁊ morbillo ⁊ apoſtematibꝰ peſtilentialibus
⁊ peſtilentie.

De Rachamat. Ca.dlxxxix.

r Achamat. Mē. ca. Diſtillaſ fel eiꝰ cū
oleo violaceo i latē diuiſo ad emigraneā ⁊
diuerſo ad dolores auri. ⁊ fit ex eo caputpurgiū tuſſi
tibus aut diſtillaſ i auribꝰ ipoꝝ ꝓpē illud qḋ in eis ē
de vētoſitatibꝰ pueroꝝ. Mē. ocu Fit alcoſol ex
felle eiꝰ ad albedinē oculi cū aq̄ frigida. Mē. ex.
Dſ ꝙ ſtercꝰ eiꝰ eijcit fetū vaporatū. Venena.
Ingt filiꝰ alpatrich. Eiꝰ fel exiccaſ in vaſe vitri i vm
bra: ⁊ fit ex ea alcoſol in latē morſus vipe. ſȝ non cre
do illud: ⁊ qdā dixerūt ꝙ exptū fuit ad venenū ſcor
pionis ⁊ ſerpētis ⁊ vipe maioris ⁊ iuuat: ⁊ videtꝰ mi
hi ꝙ liniendo factū eſt.

De Raſas. Ca.dxc.

Aſas qd eſt. Iam dictū eſt in caꝰ. de plum
r bo: ⁊ hoc eſt ſtannū. eiꝰ aūt ceruſā ⁊ ſpēs fa
ciendi eā dicemꝰ in antidotario. Elec.
Qḋ in eo ſubtile eſt qḋ eſt aduſtū eſt ⁊ ceruſa: ⁊ oȝ
vt timeaſ odor eiꝰ cū aduriſ Natura: Eſt frigidū
⁊ hūidū. Operatiōes ⁊ ꝓprietates In eo qḋ eſt
aduſtū eſt lenificatio, ſubtiliatio ⁊ reſolutio ⁊ interfe
ctio ſan. Et eius ceruſa eſt glutinatiua infrigidatiua
cuiꝰ virtus eſt virtus tutie aduſte. ⁊ ſcoria quidē ra-
ſas eſt in ſilitudine virtutis raſas aduſti. Apoſte-
mata ⁊ bothor Qñ fricaſ cū vino aut oleo aut ali
quo ſuccoꝝ frigidoꝝ ꝯfert apatibꝰ. Vulnera ⁊ vl
cera. Cōfert vlceribꝰ fraudulētis, ⁊ ambulatiuis ⁊
ceruſa replet vlcera ⁊ glutinat ea Venena Qñ fri
catur eiꝰ ceruſa ſup puncturā ſcorpionis marini ⁊
draconis marini ꝯfert. ⁊ oportet vt timeaſ eiꝰ odor
apud aduſtionem.

De Rahadar. Ca.dxci.

Ahadar. Mēbra capitis Dſ ꝙ ra-
r hadar poſitꝰ ſup caput patiētis ſodā remo
uet ſodā. Gal. vero ingt. Exiſtimo ꝙ ipſe
facit illud dū eſt viua. mortua enī iam expertus ſui
⁊ nihil inueni.

De Reiben. Ca.dxcij.

Eiben qd ē. Eſt lapis q eſt ſic ſicer. Nā
r Eſt frigidꝰ ⁊ hūidꝰ in ſcaldo. Opa. ⁊ p.

Exſic at ⁊ abſtergit: ei⁹ virt⁹ ꝓxia eſt virtuti canceri Membra oculi. Acuit viſum.

De Rubien. Ca. dxciij.

r Ubien. Operationes ⁊ ꝓpꝛtat. Eſt cō ueniens cib⁹ ſʒ ſalit⁹ antiqu⁹ gn̄āt meliam. Membra expulſionis. Augmentū eſt/ ciet in coitu.

De Rebithe. Ca. dxciiij

r Ebithe. Natura. Fili⁹ meſaugue ingt Eſt calidioꝛ q̄ rubien. Membra ex. ex/ citat coitum.

De Rambar. Ca. dxcv

r Ambar qd eſt. Eſt alcoꝛ. ⁊ iam diximus de ea.

De ranis. Ca. dxcvi.

r Ana. Opa. ⁊ p. Cinis rane qñ ponit ſup locū ſanguis retinet ei. Decoꝛatio

Et ipſa qñ decoq̄t cū ſale ⁊ oleo ē ſm q̄ d̄r bezahar lepꝛe ⁊ venenoſoꝝ 9mū cōmeſta Iuſtīa ſtic. Ei⁹ ius ↄfert apoſtematib⁹ cordarū qñ ſup ea effundit. Mē. ca. D̄r q̄ ex ſucco rane fluuialis colluit os ad doloꝛē dentiū ⁊ ſedat ſi ē in ea qd̄ ē in ea. ⁊ coꝛp⁹ rane ⁊ ꝓpꝛe pinguedo ei⁹ ē ex eis q̄ faciley dentiū eradicatōꝝ faciūt. Et exiſtimo q̄ hec ē petroſa nō domeſtica. hec enī ſpēs ē ex eis q̄ teſtant medici ⁊ expimētatoꝛes cōmitis eijcere dētes, aliiū qñ ipſam ſumūt in cibo ⁊ in paſtu. Venena. Si q̄s comedit ſāguinē ei⁹ aut coꝛp⁹ ipſi⁹ apoſtemat coꝛp⁹ ei⁹ ⁊ fit ipſi⁹ coloꝛ plūbe⁹ ⁊ expellit ſpma donec moritur: ⁊ d̄r q̄ qñ coq̄t cū ſale ⁊ oleo ⁊ comedit ē ſit bezahar lepꝛe ⁊ 9mib⁹ venenoſis.

Capitulum de littera. ſ.

De ſquilla. Ca. dxcvij.

ſ Quilla qd eſt. Eſt cepe muris q̄ ſic noiat ꝓptea q̄ ipſa inficit murē: ⁊ ē penetratiua acuta foꝛtis. ſʒ decoctio ⁊ aſſatio frāgit ei⁹ foꝛtitudinē. Et foꝛma ipſi⁹ cū aſſata ē eſt foꝛma piſci deſiccati ⁊ coloꝛ ei⁹ ē citrin⁹ declināſ ad albedinē ⁊ ex ea ē gen⁹ venenoſū moꝛtale. Et exiſtimauerūt qdā q̄ ipſa ſit napell⁹ ꝓpter quoddā ſignū qd̄ in ea repit ſed errauerūt. Electio. Que ex ea bō eſt ē foꝛtis coloꝛis ſplendida in cui⁹ ſapoꝛe ē dulcedo cū acuitate ⁊ amaritudine Natura. Cala ē in 3⁰. ſicca in termīs ſecūdi. Opa. ⁊ p. Eſt reſolutiua attractiua ſanguis ad exterioꝛa ⁊ ſupfluitatū adduſtiua viceratiua ſubtiliatiua valde chimoꝝ groſſoꝛū inciſiua cū 9tute vltra 9tutē ſue calefactōis. Et ipſi⁹ acetū ↄfoꝛtat coꝛp⁹ debile ⁊ acqrit ei ſanitatē.

Decoꝛatio. Eradicat 9rucas illinita cū oleo ⁊ gūma pini: ⁊ facit pilos naſci in alopitia ⁊ tyria illinita ⁊ fricata ⁊ fiſſuris calcanei ꝓpꝛe. Et ſirup⁹ eius et ipſi⁹ acetū bonū efficiūt coloꝛē. Vulne. ⁊ vl. Deſiccat vlcera exterioꝛa ⁊ nocet vlceribus viſceꝝ comeſta ⁊ exulcerat fricata. Inſtrumenta iuncturarum Nocet neruis ſanis parūper conferēdo doloꝛib⁹ neruoꝝ ⁊ iūcturarū ⁊ paralyſi ⁊ ſciatice ꝓpꝛie: ⁊ ſilr eius acetū ⁊ ſirupus ipſius. Membra capitis.

Confert ſode ⁊ melancholie ⁊ cōſtringit ei⁹ acetū gingiuas ⁊ ↄfirmat dētes motos ⁊ ↄfert fetoꝛi oris.

Mēbra oculi. Ei⁹ cōmeſtio acuit viſū. Membra anhelitus ⁊ pecto. Cōfert aſmati valde ⁊ tuſſi antiq̄ ⁊ aſpitati vocis ⁊ potant ex ea tres aurileſ at cū melle ⁊ ↄfoꝛtat guttur ei⁹ acetū ⁊ cepe ipſi⁹ Mē. nu. Cōfert duritiei ſplenis ⁊ ↄfoꝛtat ſtomachū et digeſtionē ⁊ ↄfert ſubleuatōi cibi. Et ſilr acetū eius ⁊ ſuccus ipſius bibitū ꝓpt ſplenē dieb⁹. xl. Et d̄r q̄ ſi ſuſpēdat ſup illū q̄ hʒ ſplenē dieb⁹. xli. liq̄ſacit ipſi⁹ ſplenē ⁊ ↄfert hydropiſi ⁊ ictericie. Membra expulſionis. Pꝛouocat vrinā foꝛtit ⁊ ſilr ei⁹ acetū, ⁊ ſirupus ipſi⁹ ↄferūt difficultati vrine ⁊ ꝓuocāt menſtrua donec etiā faciant aboꝛtū. ⁊ ſilr acetū ⁊ ſirupus ei⁹ ↄferūt ſ̄focat ōi m̄ficis ⁊ ſoluit groſſos hūoꝛes ꝓcipue qd̄ ex eo aſſatū eſt aggregata cū ſcrupulo ſal ⁊ ei⁹ potio ſit duoꝝ mithꝛ arabeni cū ē ieiun⁹ ⁊ ſilr qd̄ ex eo eſt dixatū, ⁊ ei⁹ ſemē bene tritū ⁊ poſitū in vaſe ſicco ⁊ pmixtū cū melle ⁊ cōmeſtū leuit naturā ⁊ cōfert doloꝛi ani ⁊ m̄fici ⁊ ſtomachi ⁊ ↄfert doloꝛi pūgitiuo. Febꝛes. Acetū ei⁹ ↄfert tremoꝛi antiquo

Vene. Cū ſuſpēdit ei⁹ totū ſup poꝛtas ſm q̄ d̄r ꝓhibet venenoſa ab eis: ⁊ ē tyriaca venenoſis: ⁊ interficit mures. Permutatio. Loco eius qntū ipſa ē de coꝛdumeni. Et loco qntū ipſa eſt in tertia ipſi⁹ acoꝛi ⁊ tertia ipſius amomi.

De ſquinanto ⁊ floꝛe ei⁹. Ca. dxcviij.

ſ Quinantum ⁊ flos eius quid eſt. Ex eo aliud eſt arabicum ⁊ boni odoꝛis: ⁊ aliud eſt qd̄ ē minimū agrimū ⁊ ē dur⁹ ⁊ ē groſſū ⁊ ē terreū ⁊ nō hʒ odoꝛē. Ingt Dia. Squinantū eſt duaꝝ ſpēꝝ: vna eaꝝ eſt q̄ nō hʒ fructū: ⁊ altera q̄ hʒ fructū nigrū. Electio. Meli⁹ ex eo ē arabicū rubeū foꝛtioꝛis odoꝛis: ſʒ illud qd̄ eſt ſupꝛa ipſm ad aliq̄ntulā declinat rubedinē: ⁊ cū ſūdit ſit purpureū moꝛdicans linguam ⁊ adurens eam ſua acuitate.

Na. In agrimio ē virtus infrigidatiua: ⁊ apud ſiliū virez q̄ totū ē frigidū: ⁊ ei⁹ radix ē vehemētioꝛis ſtipticitatis: ⁊ eius flos calefacit parūper: ⁊ ei⁹ ſtipticitas ē minoꝛ calefactōe eius: ⁊ foꝛtaſſe ē arabicū: ſʒ in ſua natura eſt calidū ⁊ ſiccū in ſecūdo. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. In ipſo eſt ſtipticitas: quapꝛopter confert ei⁹ flos fluxui ſanguinis vndecūq̄ ⁊ in eius oleo ſunt reſolutio ⁊ contractio: ſed ipſius radix eſt foꝛtioꝛ in hoc ⁊ conſtringit naturam: ⁊ in ipſo ſunt digeſtio ⁊ lenificatio. Et oꝛificia venaꝝ aperit ⁊ ſedat intrinſecos doloꝛes ⁊ pꝛopꝛie in matrice ⁊ reſoluit ventoſitates. Vulnera ⁊ vlcera. Eius oleum confert pꝛuritui ita vt illud etiam agat in animalibus. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Confert apoſtematibus calidis eius decoctio ⁊ duritiebus intrinſecis bibitū ⁊ ſuperpoſitū pꝛo emplaſtro ⁊ decoctū in apoſtematibus frigidis in viſceribus. Inſtrumenta iuncturarū. Confert laceratis ⁊ ſpaſmo cū ex eo bibit q̄rta aur. cū pipe. Et ipſm remouet laſſitudinē. Mēbꝛa ca. Grauat caput ꝓpꝛe illud qd̄ ex eo ē agrimū: ſʒ minutū ei⁹ facit ſodā ⁊ groſſioꝛis ſemen facit doꝛmire ⁊ ſtupefacit ⁊ totum ipſius ↄfoꝛtat carnē rubeam q̄ eſt int gingiuaſ ⁊ deſiccat humiditatē earū. Et eius flos purgat caput. Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cōfert doloꝛi pulmonis: ⁊ ei⁹ flos ſedat doloꝛes: purgat caput: ↄfert ſputo ſanguinis. Membra nutrimenti. Ei⁹ radix ↄfoꝛtat ſtomachū ⁊ facit appetitū ⁊ ſedat nauſeam accepto aureo ex ea ⁊ ꝓpꝛe cū pōdere ſui ex pipe: ⁊ ipſi⁹ flos ſedat doloꝛē ſtomachi ⁊ ↄfert apatib⁹ ei⁹ ⁊ apatib⁹ epatis. Mēbꝛa expulſionis. Cōfert doloꝛibus m̄ficis ꝓpꝛe ⁊ encatiſma in decoctiōe eius apatib⁹ m̄ficis calidis. Et ſilr̄ cū diſtillat in eā aut vapoꝛat aq̄ ei⁹ ⁊ frāgit lapidē ⁊ ſtringit nām ꝓpꝛe qd̄ ex eo ē agrimū. Et abſcindit fluxū ſāguis nariū m̄ficis: ⁊ ꝓpꝛe ei⁹ flos ⁊ cōfert doloꝛi renū ⁊ fluxui ſāguinis ipſoꝝ: ⁊ cū bibit ex radice eius aur. cū pipere ↄfert hydropiſi. ⁊ ipſius flos cōfert apoſtematibus ani.

Venena. Spēs eius groſſa cum ex folijs eius recentibus que ſūt iuxta radicem fit emplaſtrū ē iuuatiua moꝛſure venenoſoꝛum.

De ſarcocolla Ca. dxcix.

ſ Arcocolla qd ē. Eſt gūma arboꝛis ſpinoſe ⁊ i ipſa ē amaritudo. Electio. Que ex ea bona ē ē illa q̄ ad citrinitatē declinat ⁊ ē ſilis olibano. Natura. Dicūt qdā q̄ ē calida in ſcdo: ſicca i pmo. Ingt fili⁹ iuregi ē calida valde. Operatiōes ⁊ ꝓpꝛetates. Eſt glutinatiua et ꝓpt hoc ↄſolidat ⁊ creat carnē ⁊ adminiſtrat in emplaſtris. ⁊ i ipſa qdem ē virt⁹ adherere faciēs opilatiua ⁊ alia amara ⁊ ꝓpt hoc in ipſa ē digeſtio ⁊ reſolutio. Decoꝛatio. Caluiciū facit potus eius frequēs ⁊ ꝓpꝛe ſenib⁹. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Sedat apoſtemata oia moꝛe emplaſtri ſuperpoſita.

Vulnera ⁊ vlcera. Coꝛrodit carnē moꝛtuā ⁊ cōſolidat plagas recētes ⁊ reſtaurat ↄroſionē: ⁊ adminiſtrat reſolutio ei⁹ ⁊ reſolutio radicis ei⁹ deſiccata ↄfert ad illud ſilr. Membra capitis. Si licinium ſumat ⁊ melle illinitū voluat in ſarcocolla puluerizata ⁊ mittat in aurē ex q̄ egredit 9tus ſanat hoc facto p aliquot dies. Membra oculi Cōfert opthalmie ⁊ lippitudi, ꝓpꝛe ⁊ fluxui oculi ⁊ ꝓpꝛe nutrita cū lacte aſine ⁊ educit lippitudinē ex oleo. Mēbꝛa expulſiōis. Soluit hūoꝛē crudū ⁊ phlegma groſſum ⁊ ꝓpꝛe ex ancha ⁊ iuncturis.

De ſtoꝛace Ca. dc.

ſ Toꝛax qd ē. Dixit Dia: q̄ ipſa ē ſpēs ſtoꝛacis: ⁊ apud quoſdā ē gūma oliue: ⁊ ipſi⁹ quidē ſuffumigatio ponit loco ſuffumigationis turis i oi re. Electio. Melioꝛ ex ea ē q̄ ē acutioꝛis odoꝛis. Natura. Eſt calida i tertio: ſicca i pmo. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Lenificatiua ē valde. Inſtrumēta iūcturarū. Permiſcet cum medicinis laxitudinis. Membra capitis.

In ipſa ē 9tus faciendi ſubet ⁊ grauat caput ⁊ facit ſodā ⁊ cōfert coꝛize ⁊ catarro. Mēbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Cōfert tuſſi ⁊ raucedini vocis. Mēbꝛa expulſionis. Eius oleum confert duritiei matricis ⁊ pꝛouocat menſtrua: ⁊ aperit matricem ⁊ cū tranſglutitur cum aliquanta terebinthina lenit naturam.

De ſticados Ca. dcj.

ſ Ticados qd ē. Eſt plāta habēs ſpicam ſicut ſpica grani oꝛdei: ſed ei⁹ folia ſunt longioꝛa: ⁊ in ipſo ſunt ſtipites cineritij ſicut in epithymo ⁊ ē ſine ſemine acutus cū amaritudine pauca compoſitus ex ſubſtantia terrea frigida et ignea ſubtili. Natura. Eſt calidus in pmo: ſicc⁹ in ſecūdo. Opationes ⁊ ꝓpꝛetates. Reſoluit et ſubtiliat amaritudine ſua: ⁊ ſilr eius ſirupus ⁊ aperit opilatiōes ⁊ abſtergit: ⁊ in ipſo quidem eſt ſtipticitas pauca ⁊ confoꝛtat coꝛpus ⁊ viſcera ⁊ pꝛohibet putrefactionem. Inſtrumēta iūcturarum. Eius decoctio ſedat doloꝛes neruoꝝ ⁊ iuncturarum ⁊ lateꝛum: ⁊ ipſius ſirupus ē res magis iuuatiua egritudinū frigidarū i neruiſ: q̄re opoꝛtet ut aſſidue vtat eo q̄ debiles hʒ neruos ⁊ q̄ ex frigiditate in ipſis patitur. Mēbꝛa capitis. Cōfert melācholie ⁊ epilepſie. Mēbꝛa nutrimēti. Cōturbat illū i cui⁹ ↄplexione cholera dn̄atur ⁊ facit eū vomere ⁊ ē ex eis q̄ faciūt ſitim. Membra expulſionis. Confoꝛtat iſta vrine ⁊ ſoluēdo educit phlegma ⁊ melācoliā. Gal. 9o nō dixit hoc eē eius: ⁊ vltima quidem potio ipſi⁹ ē. xij. keſumē cū vino puro ⁊ oxymelle ⁊ modico ſale.

De ſpongia maris Ca. dcij.

ſ Pongia maris qd ē. Coꝛpus marinū laxum rarū ſicut filtrū. ⁊ dicit q̄ hʒ animal motū in eo cui adheret ⁊ nō ſepat ab eo.

Electio. Illa q̄ ē recēs ē foꝛtioꝛ ⁊ vehemētioꝛis exſiccatiōis ꝓpt foꝛtitudinē nature maris. Natura.

Eſt calida in pmo: ſicca in ſecūdo: ⁊ ipſi⁹ lapis eſt ei ꝓpinquus ⁊ min⁹ calidus. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Foꝛtis ē exſiccatiōis ꝓpꝛe q̄ ex ea ē recēs qñ adurit cū oleo. Et ſilr ei⁹ cinis cōfert diruptiōi ſanguinis ꝓpt inciſionē aut aptionē. inflāmat enim ex ea ignis ſup locū ⁊ cauterizat cū hoc q̄ ipſa ē ſba retinēs ſāguinē: ⁊ etiaʒ ſiūt ex ea licinia ⁊ in oꝛificijs venarū ponūtur ⁊ retinēt ſāguinē ⁊ fluxū ſanguinis ⁊ ei⁹ lapis ſubtiliat abſq̄ calefactiōe ⁊ exſiccat ⁊ abſtergit. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Exſiccat apoſtemata phlegmatica. Vulnera ⁊ vlcera. Infunditur in aceto ⁊ ponitur ſup plagas ⁊ ↄſolidat ⁊ decoquitur cū melle ⁊ conſolidat vlcera ꝓfunda ⁊ ſimiliter ponitur ſicca ſuper ipſa aut infuſa in aq̄ aut in vino ⁊ exſiccat humida antiqua. Membra anhelit⁹ ⁊ pectoꝛis. Cum ſpōgia adurit cū oleo ē cōueniens curationi ſputi ſāguinis. Mēbꝛa expulſionis. Lapis i ea inuent⁹ frāgit lapidem veſice apud alios a Ga. Gal. enim ab hoc elongat ut virt⁹ eius ad veſicam penetret: ſed ad lapidē renum.

De ſtinco Ca. dciij.

ſ Tincus quid eſt. Eſt quarū aquatiens qui in ripis nili egypti capit. ⁊ dicitur q̄ eſt de natura alchinſa: quoniam cum parit extra aquam ⁊ creatur extra eſt ſm foꝛmam alchinſa.

Electio. Qui ex eo eſt melioꝛ eſt ille qui in vere capitur ⁊ in hoꝛa q̄ ſeruet ad coitū ⁊ q̄ ex eo ē maioꝛ ē melioꝛ: ⁊ magis pinguis eſt melioꝛ: ⁊ ex membꝛis

eius meli⁹ ē ſumē. Inſtrumēta iuncturarū. Cō fert egritudinib⁹ frigidis neruis. Mēbra expulſiōis. Eius ſal excitat coitū quāto plus caro eius ꝛ ꝓprie caro ſeminis ꝛ que ſequitur renes ꝛ ꝓprie adeps eorum.

De ſpinachijs Ca. dciiij.

Spinachia. Natura. Frigida ſūt ꝛ hūida in ſine pmi. Operationes ꝛ ꝓprietates. Sunt leniſicatiua ꝛ ipſius nutrimētū meli⁹ ē nutrimento chryſolocāne: ꝛ dico ꝙ i ipſis eſt virt⁹ abſterſiua lauatiua ꝛ vincunt choleram. Et forſitan refugit ſtomachus a iure eoꝝ ergo auferantur a iure ſuo ꝛ comedant. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert anhelitui ꝛ pectori ꝛ pulmoni calido. Inſtrumenta iuncturarū. Cōferūt doloribus dorſi ſanguineis. Membra expulſionis. Leniſicatiua ſūt ventris.

De ſcolopēdria Ca. dcv.

Colopendria dicetur in capitulo de ſin. ſi deus voluerit.

De ſemine lini Ca. dcvi.

Semen lini qd ē. Virt⁹ eius ē ꝓxima virtuti ſenugreci. Natura. Calidū ē i pmo ꝯmēſuratū i hūiditate ꝛ ſiccitate: ꝛ d̄r qdē ꝙ decoctio lini ē decoctio recentis eius: in ipſo eni ē hūiditas ſupflua. Operationes ꝛ ꝓprietates. Eſt maturatiuū abſtergit ꝛ inflat ꝓpt hūiditatē ſuā ſupfluā ita ꝙ illud qd ex eo frixū ē etiā hoc agit cuꝫ ſtipticitate in frixo manifeſta ꝯmēſurata ꝛ i nō frixo manifeſta pmixta cū leniſicatione ꝛ ē ſedatiuū dolorum min⁹ ꝗ camomilla. Decoratio. Ex ipſo fit emplm cū nitro ꝛ bolo pāno ꝛ bothor leni ꝛ cōfert ꝯtritioni vnguiū ꝛ ſiſſuris ꝛ fracturis carū cū pmiſcei cū eq̄li mēſura naſturtij ꝛ ꝯficit cū melle. Apoſtemata ꝛ bothor. Lenit apoſtemata calida exteriora ꝛ interiora: ꝛ aꝑa qd ē poſt aures cum aq̄ cineris ꝛ aꝑata dura. Inſtrumēta iūcturarū. Prohibet ſpaſmū ꝛ ꝓꝑe ꝯtractionē vnguiuꝫ cū pmiſcet cū cera ꝛ melle. Membra capitis. Ei⁹ ſuffumigatio cōfert corize ꝛ ſiſr ſuffumigatio ipſi⁹ lini. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert tuſſi phlegmatice ꝛ ꝓꝑe qd ex eo aſſatū ē. Membra nutrimenti. Malū ē ſtomacho ꝛ difficilis digeſtionis ꝛ pauci nutrimēti. Mēbra expulſionis. Qd ex eo frixū ē ꝯſtringit vētrē ꝛ nō frixū ē ꝯmēſuratum ꝛ ei⁹ ꝓuocatio ē debilis ſꝫ cōfortat cū aſſatiōe: ꝛ qū ſumit cū melle ꝛ pipere mouet coitū: ꝛ ex decoctione ipſi⁹ fit peſſariuꝫ matrici ꝛ ſedatur in ea ꝛ iuuat ca'a mordicatione q̄ eſt in ipſa ꝛ aꝑanb⁹: ꝛ ſiſr in inteſtinis: ꝛ ab ea fit iuuamētū ad vlcera veſice ꝛ renū: ꝛ ex decoctiōe q̄dē ſeminis lini cū fit cliſtere cū oleo roſaceo magnificat iuuamētū ei⁹ in vlcerib⁹ inteſtinoꝝ.

De ſalina Ca. dcvij.

Aliud. Electio. Fortis opatiōis ē illa q̄ eſt ſamelici ꝛ ieiuni ꝛ ꝓprie c⁹ ꝯplexio ē calida. Decoratio. Ualet ad ipetiginē Mēbra oculi. Confert palpitationi palpebre albugini. Uenena. Interficit venenoſa omnia ꝛ ſerpentem ꝛ ſcorpiones.

De ſtercore aialiū Ca. dcviij.

Sterc⁹ aialiū. Decoratio. Sterc⁹ adib ꝯfert lētiginib⁹ magnis ꝛ pāno ꝓpt ſuam abſterſionē. ꝛ ſterc⁹ cameli ꝛ mundificat ꝛ deſtruit verrucas etiā q̄ magne ſūt. Membra capitis. Sterc⁹ adib ꝯfert furfurib⁹ ꝓpt ſuā abſterſionē: ꝛ ſterc⁹ cameli abſcindit fluxū ſāguis ex narib⁹ ꝛ qū bibit cū medicinis epilepſie ꝯfert. Membra oculi. Sterc⁹ adib abſtergit albuginem oculi. Uulnera ꝛ vlcera. Sterc⁹ cameli reſoluit bothor ꝛ vlcera: ꝛ ſiſr ſterc⁹ pecudis ſup mellinū. Apoſtemata ꝛ bothor. Sterc⁹ capraꝝ reſoluit ſcroſulas forti: ꝛ ſiſr ſterc⁹ cameli ꝛ ſterc⁹ pecudis heriſipile. Inſtrumēta iūcturarū. Sterc⁹ cameli ſedat dolores iūcturarū ꝛ aꝑata carū. Membra expulſionis. Sterc⁹ capraꝝ ſiccū cū lana ꝓhibet fluxuꝫ matricis. Uenena. Rectificat ſterc⁹ capraꝝ decōquēdo. ℥. ex eo cū v. alſacralati vini nigri ꝛ recēs ex eo ē. ꝛ fit ex eo ēplꝫ morſui vipe faciēns ſiſr: ꝛ ſtercus pecudis adnſtū ꝑcipue ꝯfectū cū aceto linit ſup morſū canis rabioſi.

De ſanguine draconis Ca. dcix.

Sanguis draconis ꝛ ē ſcem qd ē. Eſt ſucc⁹ rube⁹ not⁹. Natura. Nō ē ei⁹ caliditas multa. ꝛ dicit q̄dā ꝙ ē frigid⁹. ei⁹ vo ſiccitas ē in ſcdo. Opatiōes ꝛ ꝓpetates. Eſt ꝯſtrictiuus ꝛ ꝓhibet fluxū ſāguis. Uulnera ꝛ vlcera. Glutinat vlcera ꝛ plagas recētes. Mēbra nutrimenti. Cōfortat ſtomachū. Membra expulſionis. Cōſtringit ꝛ ꝯfert dyſenterie ꝛ ſiſſuris ani. Permutatio. Loco eius ſm ꝙ extimāt q̄dā ponitur lactuca in oībus opibus eius.

De ſanguine Ca. dcx.

Sanguis qd ē. Sāguis hoīs ꝛ ſāguis porci ſūt ſiſes i oi re: ꝛ carnes amboꝝ ſūt ꝓxie in oi re ita ꝙ q̄dā fuerūt q vēdebāt carneꝫ hoīs ac ſi eēt caro porci ꝛ occultatū fuit illud vſque quo iucti fuerūt digiti hoīs i ea. ꝛ dixerūt q̄dā ꝙ q experiri volūt aliqd i ſāguine hoīs expiat illud i ſanguine porci. nā lꝫ ſit debilioris vtutis ſāguis hoīs tn̄ ē ei ſiſis. ꝛ nos q̄dē iā ſcribem⁹ nūc q̄ dicta ſūt de ſāguine: ſꝫ pſima eoꝝ ſūt de qb⁹ nō curat: ꝛ ſūt q̄dā de qb⁹ curat. Electio. Oportet ut ſāguis q̄ i medicinis admiſtrat ſit aſſūpt⁹ ex aialib⁹ ſanis in cui⁹ colore nō dñet humor neq̄ putredo. Operationes ꝛ proprietates. Sāguis eq̄ ē aduſtiu⁹ ꝛ putreſactiu⁹: ꝛ tot⁹ ē debil digeſtiōis ꝑcipue q̄ groſſus ē. Decoratio. Sāguis leporis calid⁹ ſupponit morphee ꝛ pāno ꝛ ꝯfert eis: ſāguis veſptiliōis ſm ꝙ d̄r ꝓhibet ortū piloꝝ ꝛ nō ē ei veritas. ſāguis vo ranarū viridiū ꝛ ſāguis alhclē ē magis ꝓhibēs. Et ſanguis veſptilionis ſm ꝙ d̄r ꝯſeruat māmillā ſm diſpoſitionē ſuā ſꝫ nō verificatur. Apoſtemata ꝛ bothor. Sāguis leporis maturat aꝑata calida cito. ꝛ ſiſr ſāguis hirci admiſtrat poſt ꝯgelationē: ꝛ ſanguis mēſtru⁹ ſm ꝙ d̄r linit ſup heriſipilā. Et ſāguis tauri calid⁹ ſup aꝑata dura: ꝛ ſāguis leporis calid⁹ ſuper apoſtemata calida lenit. Inſtrumēta iuncturarū. Dicitur ꝙ ſanguis menſtruus diſtillatur ſup podagrā calidus ꝛ confert ei: ſanguis colūbe ꝛ guarāſcen ꝛ turturis diſtillatur calidus ſuper excoriationē ꝯtritā ꝛ doloroſam ꝛ ꝓhibet generari apoſtema quod ꝓuenit a caſu cum cōmiſcetur cū oleo roſaceo tepido. Dixit Gal. illud ē propter tēporem qualitatis ſue non ꝓpter rem aliam: ꝛ ſi dimittatur ꝛ adminiſtretur loco eius oleum roſaceū efficit operationem eius: ꝛ ſimiliter dicitur in ſanguine colūbarum ꝛ gallinarum: ſanguis vero aſini prohibet fluxum ſanguinis narium ex velamine cerebri: ꝛ ſanguis teſtudinis ſilueſtris ſanat epilepſiam cum vino. ꝛ ſimiliter ſanguis agni: ꝛ dicitur ꝙ ſanguis cameli cōfert epilepſie. illud vero non ē verum. dixit Gal. quoniam ipſe non eſt cum inciſione forti. ego autem dico forſitan ſi illud verificatur cum experimento non cōparatur ad virtutem apparentē: imo ad proprietatem que ē in ipſo. Membra oculi Sanguis guarā ꝛ lacerti cōfortat viſum: ſāguis alhardē ꝓhibet oriri pilos in palpebris: ꝛ ſimiliter ſanguis ranarum viridiū ſm ꝙ dicit: ſed experimētum nō verificauit illud. ſanguis colūbe ꝛ alguarāſcen ꝛ turturum ꝛ ꝓꝑe ſanguis venarum alc. diſtillatur ſuper tarſatis: ꝛ ſimiliter ſanguis alſahakir ꝛ ſimiliter ſi diſtillētur radices pēnarum ſanguinee hariūdinū ſuper eam: ꝛ dixit Gal. ſine illo ē excuſatio.

Membra anhelitus ꝛ pectoris. Sāguis bubonis valde cōfert aſmati ꝛ ſimiliter ius ei⁹ ꝛ caro ipſi⁹ ꝛ dixerūt quidam ꝙ ſanguis veſpertilionis conſeruat māmillā ita ut remaneat ſtans ꝛ non ē ei radix. Ex ſanguine autē hedi recente anteq̄ congeletur ſi accipiat. ℥. ꝛ commiſceat cū aceto ꝛ bibat in trib⁹ diebus caleſactū q̄dam teſtificati ſunt ꝙ cōfert ad hoc. Membra expulſionis. Sāguis mēſtru⁹ ſuppoſitus ꝓhibet impregnationē ſm ꝙ q̄dam extimauerunt: ſanguis hirci ꝛ capre ꝛ cameli exſiccatus ꝛ frixus retinet fluxum ſanguinis ꝛ ſanguis capre quādo bibit cum melle cōfert dyſenterie: ꝛ ſanguis hirci exſiccatus frangit lapidem renū. Uenena. Sanguis hirci ꝛ cameli ꝛ leporis frixus confert nocumēto ſagitte armene qū bibitur cū vino: ꝛ ſiſr ſanguis canis ꝛ etiā ſanguis canis rabioſi ſm ꝙ dicitur vulgariter cōfert morſui canis rabioſi ꝛ proprie dioſcorides.

De ſperago Ca. dcxi.

Speragus qd eſt. Natura. Eſt equalis apud Gal. Dixit eni ꝙ in ipſo nō ē caleſactio neq̄ infrigidatio apparens niſi in petroſo. Ego aūt dico nō elōgat a caliditate ꝛ quāto pl⁹ incipit indurari roborat caliditas ꝛ appet ſup ipm veſtigiū titimaloꝝ mordicās valde. Opationes ꝛ ꝓpetates. Uirt⁹ ei⁹ abſterſiua apit opilatiōes oīuꝫ viſcerū ꝓꝑe epis ꝛ renū ꝛ i ipſo ē reſolutio ꝓꝑe i petroſo. Inſtrumēta iūcturarū. Bibit eius decoctio ꝓpt dolorē dorſi ꝛ ſciatice. Mēbra capitis. Decoctio ei⁹ ꝛ ꝓꝑe radicis ei⁹ qū cogitur cū aceto ꝛ ſiſr ipſa radix ꝛ ſemē ei⁹ bona ſūt oia dolori dentium. Mēbra nutrimenti. Aperit opilatiōes epatis ꝛ cōfert ictericie ꝛ in ipſa ē virt⁹ faciēdi nauſeaꝫ. Mēbra expulſiōis. Extimauit ruffus ꝙ ipſe ſtringit ꝛ forſitan illud ē ꝓpt ei⁹ ꝓuocationē. Alij vero dixerūt ꝙ eius lenit. plures vo dixerūt ꝙ ipſe ꝯfert colice phlegmatice ꝛ vētoſe: ꝛ decoctio radicis eius ꝓuocat vrinā ꝛ ꝯfert difficultati vrine ꝛ augmētat in ſpermate ꝛ coitu: ꝛ ꝯfert difficultati ipregnationis: ſiſr ſemē eius qū ſupponit ꝓuocat mēſtrua ꝛ apit opilationes ſplenis. Uenena. Qui coquitur cū vino cōfert puncture rutele. Et eius decoctio ſm ꝙ dicit interficit canes.

De ſordicie Ca. dcxij.

Sordicie. Natura. Sordities aluearia caleſactiua ē in fine ſcdi: ꝛ melior ex ea ē viridis ꝛ ſordities balnei q̄ ē in parietib⁹ ei⁹ ē caleſactiua cū eq̄litate ꝛ ſordities luctātiū etiā ꝓxima ē ſorditici balnei. Luctantiū vo ſordities duas hꝫ ſpēs. Una earū ē que aggregat in corporib⁹ eorū. qūq̄ eni iuungit oleo ꝛ permiſcet pulueri. Et ſecūda ē illa q̄ ꝯgregatur ſup parietes ex vaporib⁹ et ſudorib⁹ eorū ꝛ q̄ ꝯgregat ſup terrā ludi. Operationes ꝛ proprietates. Ambe ſūt reſolutiue maturatiue cū eq̄litate. Sordities vo aluearia abſtergit cū equalitate ꝛ attrahit valde. Et oēs extrahūt ſurculos ꝛ ſpinas. Decoratio. Sordities auris cōfert panaritio ꝛ linit ſup fluxum labij. Apoſtemata ꝛ bothor. Reſoluit exituras. ſordities luctātiū ē bona aꝑatib⁹ māmille ꝛ ſordities balnei veſicis. Uulnera ꝛ vlcera. Sordities parietū luctātiū ē vtilis vlcerib⁹ ſenū ꝛ caſuris. Sordities aluearia abſtergit ipetiginē valde. Inſtrumēta iūcturarū. Sordities corpoꝝ luctātiū vtil ē ſciatice cū ponit ſuper eā ſpiſſa ſic̄ emplm ꝛ ꝯfert duritieb⁹ in ficis.

De ſpuma maris Ca. dcxiij.

Spuma maris qd ē. Spēs ei⁹ ſūt quinq̄. Spōgioſa in figura ſua: rancida in odore ſuo ſiſis odori piſciū graui ꝛ ē ſpiſſa littoroſa maris ꝛ ſpongioſa lenis longa lenis teololij odoris: ꝛ roſea ꝛ purpurea ſiſis lane ſordide lenis: ꝛ q̄nta habet formā fungi exteri⁹ plana: interi⁹ aſpera q̄ nō habet odorem. Natura. Calida ē ꝛ ſicca in tertio. Opatiōes ꝛ ꝓpetates. Mūdificatiua ē ſorditici abſterſiua aduſtiua: ꝛ tertia ē ſubtilior alijs. Decoratio. Aduſta ꝛ ꝓꝑe tertia facit alopicie. Et fungat adminiſtrat in abraſione piloꝝ ꝛ cōfert morphee. Et due q̄dem ſpongioſe ingrediūtur in ablutionibus ꝛ in medicinis bothor lactei ꝛ panni ꝛ veſtigioꝝ in facie ꝛ reliq̄ in abraſione pilorum.

Membra capitis. Et plana ē magis cōueniēs abſterſioni dentiū: ꝛ ē vſr vehemētis abſterſiōis dentiū. Aꝑata ꝛ bothor. Plana ē conueniens apoſtematibus q̄ ſūt ut claui ſuppoſita ꝛ roſea ſcroſulis. Uulnera ꝛ vlcera. Conferunt ſcabiei vlceroſe ꝛ impetigini ꝛ ꝓprie ſpongioſa. Inſtrumēta iūcturaꝝ. Roſea valet podagre cū cera ꝛ oleo roſaceo. Membra nutrimenti. Roſea confert difficultati vrine ꝛ ad purgandam arenam que eſt in

veſica ⁊ dolori renum.

De ſtercore Ca. dcxiiij.

Tercus. Stercora diuerſificantur ſm̄ diuerſitates ſpēcierum animalium: imo q̄nq; diuerſificātur ſm̄ diuerſitatem indiuiduorum ſpēci vnius ⁊ ꝓprie hoīuz. Stercus anatis non adminiſtrat̄ ꝓpter ſuperfluitatez caliditatis ſue. Et ſtercus accipitris ⁊ criſtatele ⁊ baſilicō ⁊ reliquorum rapaciū raro adminiſtrātur: q2 ſuperflua ſūt valde.

Natura. Nullū ex ſtercorib⁹ ē infrigidatiuum neq; humectatiuum. Et ſterc⁹ colūbaruz ē calidiſſimū ſtercorꝫ que adminiſtrant̄ ⁊ eorum que in domibus nutriūtur minoratur a ſtercore earum que paſcunt. Operationes ⁊ ꝓprietates. Sterc⁹ caprarum ⁊ ꝓprie montanarū adminiſtrat̄ in curſu ſanguinis: ſterc⁹ aſini aduſtū ⁊ non aduſtuz in oī curſu ſanguinis. Stercus colūbarū ē ex rubificantib⁹: ⁊ cū farina ordei ē reſolutiuū. ſterc⁹ caprarū aduſtuz ſit ſubtilius ⁊ nō calidius. Decoratio. Sterc⁹ ouiū cū aceto ē conueniēs verrucis formicalibus ⁊ que ſunt ut claui ⁊ ut mora. Et ſtercus locuſtarū cōfert pāno ⁊ morphee: ⁊ ſimilit̄ ſtercus turdorꝫ comedentiū riſi: ⁊ ſilīter ſterc⁹ lacerti ⁊ ſtelliōis ⁊ facit colorem bonū. Stercus caprarū ⁊ ꝓprie mōtanaruz aduſtū ꝯueniēs ē alopitie: ⁊ ſilīter ſterc⁹ talpe ē magni iuuamēti. Stercus colūbarū ē ex medicinis bonū facientib⁹ colorem: ſterc⁹ lacerti abſtergit pānū ⁊ expertum ē. Apoſtemata ⁊ bothor. Sterc⁹ vaccinū cū aceto ſup exituras calidas poſitum ſedat eas: ſtercus caprarū ⁊ ſtercus ouiuz cum aceto ſup aduſtionem ignis cū cera ⁊ oleo roſacco ꝯueniens eſt. ſtercus colūbarū cū melle ⁊ ſemine lini vtile eſt eſcare ignis pſici ⁊ aduſtioni ignis. ſterc⁹ caprarum valet excoriatiōi: ſterc⁹ colūbarū ⁊ ſterc⁹ auis turdi valet impetigini: ⁊ ſilīter turdorꝫ comedentiū riſi.

Ulnera ⁊ vlcera. Sterc⁹ canis ab oſſib⁹ ꝯnuit⁹ cū melle ꝯfert vlcerib⁹ antiquis. Inſtrumēta iūcturarum. Ex ſtercore vaccarū fit emplm̄ ſup ſciaticā ſtercus caprarū ꝓprie mōtanarū cum adipe porci podagre ſuppoſitum ꝯueniens ē ⁊ ſup ſciaticā: ſtercus porci ſiccū cū aceto bibitur ad infirmitatem lacertorū ⁊ cum cerato ponit̄ ſup torſionem in neruis ⁊ ſup durities omnes: ſtercus colūbaruz ſup dolores iūcturarū ꝯueniens ē: ſtercus capraruz eſt ex eis q̄ ſunt experta duritieb⁹ iūcturarū ⁊ apātib⁹ earum ꝓprie cū aceto ꝯmixtum ⁊ ē ex experimētis Gal. et ſimilit̄ cū farina ordei: ⁊ eſt ei cuius caro ē durior et ſpiſſior magis ꝯueniens. Mēbra capitis. Stercus aſini odorat̄ ad fluxum ſāguinis narinꝫ fortem aut exprimitur hūitas eius i narem ⁊ retinet: ⁊ ſterc⁹ colūbarum cōfert ſahaſati. Ingt Gal. Cū adminiſtratur ſterc⁹ colūbarū nutritarū in domo cū ſemine eruce in ſoda que noīat̄ galea ē vtile. Stercus vaccinū apoſtematibus q̄ ſunt poſt aures conuenit.

Membra oculi. Stercus ſtellionis ⁊ lacerti ⁊ crocodili valet albugini oculi: ſtercus hirundinū mirabile ē in hoc iā expertus ſū ipm̄. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Sterc⁹ porcinū cū aqua ⁊ vino ꝯfert ſputo ſanguis ⁊ dolori lateris: ſterc⁹ canū oſſa comedētiū cū digito in palato ponit̄ ad ſquinātia: ⁊ ſilīter ſterc⁹ infantiū ita ut q̄nq; excuſet a phlebotomia. ſꝫ oportet ut infās cibet pane cuꝫ lupinis ut minoret̄ fetor: ſtercus vaccinū ē ex eis que dātur pulmoni in ptiſi ⁊ ſilibus. Mēbra nutrimenti.

Stercus caprarū ⁊ ꝓprie mōtanarū ad ictericiaz bibitur cū quibuſdā ſpēb⁹ q̄ ſunt ut piper ⁊ cyminū ⁊ ſilia ⁊ ē exptum ⁊ ꝯfert hydropiſi mox emplaſtri ſuppoſitū ⁊ bibitū: ſed empl̄m ex eo ⁊ epithima ſiāt in ſole. Mēbra expulſionis. Ex ſtercore tauri fit ſuffumigatio emūctie mficis: ſterc⁹ caprarū ⁊ ꝓprie mōtanarū bibit̄ cū aliquibus ſpeciēb⁹ q̄ ſūt ut pip ⁊ cinamomū ⁊ ꝓuocat mēſtrua ⁊ facit abortuꝫ ⁊ reſoluit duritiē ſplenis. ⁊ qō ſiccū ē teritur ⁊ ſupponit fluxui ſanguis ex mfice ꝓprie cū ture ⁊ ē expertū: ſterc⁹ gallinarū valꝫ colice ⁊ ſterc⁹ adib cōuenit etiā colice q̄ nō ē ex apāte bibitū in aq̄ aut decoctū aut in decoctiōe ſpēcierum q̄ ſūt ut pip ⁊ cinamomuꝫ ⁊ reliq̄ q̄ aſſumuntur ex ſpinis. aut emplāta eleuata a terra albuꝫ in quo ſūt oſſa ita ut ſuſpēdatur in pelle arthib ſalita aut i licinio de lana ouis euadēt arthib aut cute cameli. aut ſic fecit Gal. cū poſuit ipm̄ in vaſe argenteo. Et oꝫ qdē ut apud iliū ſuſpēdat̄ ⁊ ꝯfert colice ⁊ cū bibit ⁊ adminiſtrat̄ i hora genis ei⁹ ꝓhibet ipſam ſm̄ q̄ teſtificat⁹ ē Gal. oīo aūt gradari ordīat cum lenitate ꝓhibendo. ſterc⁹ arachamati fac̄ abortū ſuffumigādo. ſterc⁹ muris cū ture bibitū frāgit lapidē ⁊ ſupponit̄ ⁊ ſoluit vētrem infātiū. Et ſterc⁹ colūbarū ꝯfert dolori colice cū adminiſtrat̄ in cliſteri. ⁊ ſtercus canis comedētis oſſa ꝯfert ſolutiōi ⁊ vlcerib⁹ inteſtinorꝫ cliſterizatū aut bibitū in lacte decocto cū ferro aut lapidib⁹ ſuppoſitū. ſterc⁹ elephātis ſm̄ q̄ dr̄ ꝓhibet ipregnatiōnē. Uenena. Stercus caprarꝫ ⁊ ꝓpe montanarꝫ decoctū cū aceto ⁊ bibitum confert puncture vermiū venenoſorum imo cōfert teſte Gal. morſui vipere. Et ſtercus aſini paſcētis ſiccū cū vino ſpūcture ſcorpionis ē valde bonū ſtercus gallinarum tyriaca ē fungis ſtrāgulantib⁹ exptum ē ⁊ facit ſpuere humorē viſcoſū groſſuꝫ ⁊ ī ſtercore capraruꝫ ē virtus attractiua: attrabit enim venenū veſpe. ſtercus tauri ꝓprie effugat vermes venenoſos ⁊ cimices quando cuꝫ eo ſit ſuffumigatio.

De ſemperuiua Ca. dcxv.

Emperuiua quid ē. Eſt ſuchurium ⁊ dicetur in capitulo de ſin.

De ſerpēte Ca. dcxvi.

Erpens qd ē. Os ex ſerpente coctum eſt cum aq̄ ⁊ ſale ⁊ aneto adminiſtrat̄: ⁊ addit̄ ei q̄nq; oleū. Et adminiſtrat̄ ei⁹ ſal q̄ ē in v̄tute carnis ⁊ adminiſtrat̄ cutis eius. Nos v̄o ſerpētum ſpecies in libro quarto dicem⁹. Electio. Ei⁹ caro melior ē caro feminē. Et melior cutis ei⁹ ē cutis maſculi. Natura. Exſiccatio i carne ei⁹ ē fortis: ſꝫ calefactio nō ē vehemēs. ⁊ ei⁹ cutis ē vehemēter exſiccatōis ēt. Opa. ⁊ pp. Proprietas carnis ei⁹ ē q̄ ipſa fac̄ penetrare ſupfluitates ad cutē ⁊ ꝓpe cū hō nō ē mūdificatus. euidē ei accit ex cōeſtiōe ei⁹ ꝯtinua teſtudo eius magna quā equit: ⁊ exiuit caro ei⁹ tota ꝯuerſa in pediculos: ⁊ caro quidē eius cū in vſu hr̄ ꝓlongat vitā ⁊ cōfortat virtutē ⁊ ꝯſeruat ſenſus et iuuētutē. Decora. Comeſtio eius facit pediculos ⁊ corrūpit ꝓpterea q: expellit ſupfluitates ad cutē ⁊ ꝯfert lepre magnifice: ⁊ cū adminiſtratur in alopitia magnū affert iuuamētū. Apo. ⁊ both. Caro ⁊ ius eius poſt pſcīſiōem extremitatū ſuarū prohibēt augmētationē ſcrofularū ⁊ ſimilit̄ eius cutis. Inſtrumēta iūcturarū. Eius ius poſtq̄ ex capite ⁊ cauda ipſius ꝓpe mēſurā q̄tuor digitorꝫ abſciſſuz fuerit ⁊ decoquit̄ ſm̄ q̄ diximus cū ſorbet̄ ⁊ ſilr̄ ei⁹ caro cū comedit̄ ꝯfert dolorib⁹ iūcturarꝫ neruorꝫ ⁊ ſilr̄ ei⁹ cutis. Mē. ca. Cū cutis eius cogtur i vino ⁊ diſtillat̄ in aurē ſedat dolorē eius ⁊ colluitur os ex aceto in quo cutis eius decoquit̄ ad dolorē dētiū cutis aūt eius melior ē cutis maſculi. Et Gal. qdē exiſtiauit q̄ qui accipiūtur fila plurima ⁊ ꝓprie tīncta ex ſanguīe muricis ⁊ ſtrangulat̄ eis vipa ⁊ īuoluitur vnū eorū circuitu colli hntis apāta vue ⁊ gutturis appet ex eo iuuamētū maximū ⁊ mirabile.

Mēbra oculi. Ius ſerpētis ⁊ caro eius pdicta cōfortāt viſū. Et ꝯuenerūt qdā q̄ adeps vipe ꝓhibꝫ deſcēſū aque in oculū ſꝫ hō nō audet facere illud.

Uul. ⁊ vlce. Findit̄ ⁊ ponit̄ ſup morſū vipere ipſ⁹ ⁊ ſedat dolorē.

De ſpodio. C. dcxvij.

Podiū quid ē. Radices cānarū aduſte: dr̄ enī q̄ ipſe adurūtur ꝓpter fricatiōem ſuarū extremitatū cū vētus eas pflat.

Natura. Frīm ē in ſcđo ⁊ ſiccū i tertio. Ope. ⁊ p. In ipſo ē ſtipticitas pauca ⁊ ꝑparatio ⁊ paruꝫ reſolutiōis ⁊ ei⁹ inflatio ē plīma ⁊ eius reſolutio eſt ꝓpter amaritudinē paucā in ipſo. Ex reſolutiōe igitur eius ⁊ ſtipticitate fit exſiccatio fortis ⁊ ē ꝯpoſitarꝫ virtutū ſicut roſa. Mē. ca. Cōfert alcola ⁊ melācolie ꝓuēiēti ex ſollicitudīe. Mē. ocu. Spodium ꝯfert apātib⁹ oculi calidis. Membra anhel. ⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ ꝯfert tremori ei⁹ calo ⁊ ſyncopi facte ex effuſiōe chole ad ſtōm bibitū ⁊ linitū ⁊ ꝯfert melie ex ſollicitudine ⁊ terrore de preteritis ⁊ timori de futuris. Mēbra nutrimenti. Cōfert tuſſi ⁊ iflāmationi ſtōi ⁊ debilitati ei⁹ ⁊ ꝓhibet effuſiōeꝫ cholere ad ipm̄ ⁊ ꝯfert ꝯturbatōi. Mēbra expu. Prohibet ſolutiōem cholicā. Febres. Cōfert febribus acutis.

De ſplene. C. dcxviij.

Plē. Elec. Melior ſplenū ē ſplē porci cū hoc tū ē mali chimi. Ope. ⁊ ꝓpe. In ipſo ē ſtipticitas q̄dā ⁊ gnāt ſanguinem melācoli. Mē. nu. Eſt tarde digeſtiōis ꝓpter ſuā ſtipticitatē.

De ſābuco. C. dcxix.

Ambuc⁹. Na. Alba ē calidior citria ⁊ citria purpurea ⁊ ē vlr̄ calida ⁊ ſicca i tertio. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiua humiditatū ⁊ ꝯfert ſenib⁹ eius oleuꝫ.

Decoratio. Delet pānū qō ex ea bīidū ē ⁊ qō ſic eū ⁊ facit poſſidere rubedinē multitudo odorantiū eius. Inſtr. iunc. Eius oleū ꝯfert egritudib⁹ frigidis in neruis ⁊ ſenib⁹. Mēbra ca. Ei⁹ odō fac̄ ſodā veniēti cū hoc reſolutiō odī facit a phīaſte qui odorat: ⁊ puriē oleū eius facit fluere ſanguineꝫ ex naribus calefacti cū ipm̄ odorat.

De ſulfure. C. dcxx.

Ulfur quid ē: notū ē. Natu. Calidū eſt ⁊ ſiccū ad quartū ꝯueniēs. Ope. ⁊ proprie. Eſt ſubtiliatiuū attractiuū. Deco. Eſt ex medicinis albarás ꝓprie qū nō tangit ipm̄ ignis. ⁊ qū miſcet̄ cū gūma albori eradicat veſtigia q̄ ſūt in vnguibus: ⁊ cū aceto pōit̄ ſup morphea. Apo. ⁊ bothor. Ponit̄ ſup aduſtionē ⁊ vlcerationē ⁊ abſtergit ipetiginē ⁊ ꝓprie cū viſco albarꝫ ⁊ ꝓprie etiā cū aceto ⁊ cū nitro ꝓpter pauritū lauatur ex eo corpus. Inſtrumē. iunctura. Ipm̄ ē cū nitro ⁊ aq̄ ſup podagrā linimētū ꝯueniēs. Mē. ca. Reſtringit corizā ſuffumigatū ⁊ adminiſtrat̄ cū aceto ⁊ melle ſup ꝯtritionē auris.

De ſaliua. C. dcxxi.

Aliua quid ē: Diuerſificat̄ ſm̄ ſpēs ⁊ ſm̄ cōplexiones ſingularū ⁊ virtus ei⁹ oīno ē maturatiua reſolutiua. Deco. Abſtergit pannū ⁊ lentigines ⁊ ſanguinē mortuū. Uulnera ⁊ vlcera. Fricatur ipetigo cū ſaliua hoīs ieiuni ⁊ cū phora. Mēbra capitis. Saliua ieiuni cū diſtillat̄ in aurē leſā a v̄mibus interficit eos ⁊ educit eos ſtatī. Uenena. Saliua reſiſtit venenis. Et cū ieiunus expuit ſup ſcorpionē multotiēs morit̄.

De ſtaphiſagria. C. dcxxij.

Taphiſagria quid ē: eſt vua paſſa montana ⁊ ē grana capitis ⁊ in mōte libano inuenitur de ea plurimū ⁊ ē granū nigrū ſicut ciceris nigrū. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in tertio.

Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt aduſtiua corroſiua acuta ⁊ acris. Decoratio. Interficit pediculos ⁊ ꝓprie cū arſenico ⁊ confert alopitie antique linita. Uulnera ⁊ ulcera. Staphiſagria cū arſenico aut ſola ponitur ſup ſcabiē ⁊ excoriationē.

Mem. ca. Maſticat̄ ad extrahēdū phelgma et humiditatē ex cerebro ⁊ coquitur in aceto ⁊ colluitur ex eo os ad dolorē dentiū ⁊ humiditatē gingiue ⁊ ſanat cum melle alcula mali. Membra nutrimenti. Bibunt̄ de ea .xi. grana cū mellicrato ⁊ facit vomere chimū viſcoſum. Mēbra expul.

In bibitiōne ipſius eſt timor: ipſa enim vlcerat veſicaꝫ ſed quando fuerit cū rectificantibus ⁊ cum quantitate temperata mundificat eam.

De ſtorace. C. dcxxiij.

Torax quid ē. Dixerūt: ſtorax humida alia eſt que extrahitur per ſeipſā gūma: et alia eſt que extrahitur cū decoctione: per ſe aūt extracta ē citrina ⁊ quādo antiquatur declinat ad aureum colorem ⁊ eſt abundans: ſed que extrahitur ex cortice ē nigra: ⁊ illō ideo qm̄ extrahit̄ cum decoctione corticis illius arboris: ⁊ quod extrahitur eſt ſtorax humida ⁊ quod remanet ſicut fex ⁊ vinacia eſt ſicca. Operationes ⁊ ꝓprie. Iaꝫ diximus de virtute humide ⁊ ſicce q̄ in eis ſit

ſtictiuus ⁊ exſiccatiõ ⁊ dixerūt quidā ꝙ eſt calida et
ſicca ⁊ remouet humiditatē ex cerebro ⁊ mūdificat
ipſm ſed hoc ē contrarium ei quod creditur in ipſa
quoniā ipſa facit ſoda. Membra nutri. Sicca
confert humoroſitatibus ſtõi. Mēbra expul.
Stoꝛax ſicca retinet ventrē.

De Sale Capitulū.dcxxiiij.

Sal quid ē: In ſale ſunt amaritudo ⁊ ſtipti
citas ⁊ ſal quidē eſt pꝛoximus baurach: ⁊
alius eſt raro frangibilis ⁊ alius ē cauatus: ⁊ alius
ē ſalgēma qui eſt ſicut criſtallus: ⁊ alius ē napticus
niger cuius nigredo eſt ex parte napticitatis que ē
in ipſo qui cum tam diu ſuffumigatur donec ab eo
napticitas remoueatur remouet ſicut ſalgēma: ⁊ ali
us ē indus qui eſt niger nō nigredine napticitatis q̄
ſit in ipſo ſed ꝓpter ſbaꝫ ipſius: ⁊ marin⁹ quidē cū
aque obuiat: illico liqueſit ⁊ nō ē ita terrenus. Nā.
Eſt calidus ⁊ ſiccus in ſcđo ⁊ quāto plus ē amarioꝛ
tāto plus ē calidioꝛ. Operatiōes ⁊ pꝛopꝛietates.
Eſt abſterſiuus reſolutiuus ꝯſtrictiuus exſiccatiu⁹
cui⁹ foꝛtitudo opationū ē ꝓpter reſolutiōeꝫ ⁊ ſtipti
citatē ſuā ⁊ ē diſruptiuus vētoſitati ⁊ ille qui ē adu
ſtus vehemētioꝛis ē deſiccatiōis ⁊ reſolutiōis ⁊ ipſe
ꝯfert putrefactioni ⁊ ꝯfert humoꝝ groſſitiei: ipi⁹ āt
flos eo ē ſubtilioꝛ ⁊ illo qui ē aduſtus ⁊ puluis eius
ē ipi ꝓpiquus ⁊ ābo reſoluunt pluſq̄ꝫ ſal ⁊ ſūt ꝯſtri
gentes minus: ⁊ cauat⁹ eſt mioꝛis reſolutiōis ⁊ nu
mus ſubtilis niſi ſit pauci ſapoꝛis ſicut aluitoſus: ip
ſe eni ē ſtipticus reſolutiuus ⁊ cauatus qñ lauatur
multotiēs exſiccat ſine moꝛdicatione: ⁊ frāgibilis ē
magis abſterſiuus ⁊ qñ admiſcet cibis frigidis diſ
ſoluit eoſ. Salgēma vō effugat vētoſitates ⁊ niger
ē foꝛtioꝛis reſolutiōis ⁊ oēs iſti liquefaciūt hūoꝛes
cōgelatos ⁊ amarus ē vehemētioꝛis reſolutiōis ⁊
calefactionis. Decoꝛatio. Sal aduſtus mundi
ficat dentes a lapidibus ⁊ remouet nigredinem ſan
guinis vbicūq̄ꝫ ē linitus ⁊ eius vſus cū melle bonū
efficit odoꝛē. Apoſtema. ⁊ bothoꝛ. Ex ipo cuꝫ
melle ⁊ paſſis ē emplaſtrū ꝯueniēs carbūculis ⁊ cū
mentaſtro ⁊ melle apātibus phſaticis ⁊ ꝓhibꝫ foꝛ
micā a dilatatōe. Vulnera ⁊ vlcera. Coꝛrodit car
nē additā tioꝛoſā ⁊ ꝯfert ſcabiei vlceroſe ⁊ ipetigini ⁊
ex ipſo cū aceto ⁊ oleo fit delinitio iuxta ignē vt ſu
dare faciāt ⁊ ſedat pꝛuritū ⁊ ꝓpꝛie phſaticū ⁊ cū oleo
ſup aduſtionē ignis ⁊ ꝓhibet veſicatiōem ⁊ ꝓpꝛie
ille qui ē baurachi⁹ ⁊ aphꝛicanus. Baurachiꝫ vero
nō cōſequūtur aliquē ſalē in adiuuādo ⁊ exſiccādo
ſal eni vehemēti⁹ reſoluit ⁊ exſiccat illud qđ ē ex hu
miditate: deīn foꝛtius adunat ⁊ foꝛti⁹ ꝯſtringit illđ
qđ remanet i ptib⁹ mēbri. Inſtrumenta iunctu.
Cū farina ⁊ melle ponit ſup toꝛſionem neruoꝝ ⁊ fit
emplſm ex eo podagre ⁊ miſcet cū oleo ⁊ fit ex ipſo
iunctio cōpꝛimendo ad laxitudinē. Membra ca
pitis. Linit ex eo cū pulpa colloquītide bothoꝛ
capitis. ⁊ ſalgēma quidē acuit ſenſū ⁊ ſal cōſtringit
gingiuā mollificatā ⁊ ꝓpꝛie ſalgēma ⁊ cū aceto con
fert doloꝛi auris moꝛe emplſi ſuppoſitus. Mem
bra oculi. Coꝛrodit carnē additā in palpebꝛis et
vngulā ⁊ flos eius ꝓpꝛie ꝯfert pāno ⁊ albugini ocu
li: ⁊ ex ſale quidē cū oleo ⁊ melle fit emplſm ſup ocu
lū ⁊ reſoluit offuſcationē ſanguis cōgelati i ipo.
Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Ex eo q̄ ē napti
cus linit palatū cū melle ⁊ aceto ⁊ ꝯfert ſquināte ⁊ apa
tibus vue ⁊ gingiui. ⁊ ſalgēma quidē ⁊ napticus ⁊ re
lique ſpēs ſalis incidūt phlegma vitreū ⁊ viſcoſū in
pectoꝛe. Mēbra nu. Sal iuuat ad vomitū ⁊ ꝓ
pꝛie napticus ⁊ ſalgēma eius ꝓpꝛie ⁊ ꝯfert doloꝛib⁹
ſtõi frigidis. Mēbra expulſionis. Sal ois faci
lē efficit ſupfluitatis egreſſiōem ⁊ deſcēſiōem cibi: ⁊
napticus expellit phlā putridū ⁊ aquā ⁊ cholerā
meſicā cū pōit i enematibus. ⁊ niger qui ē vehemē
tis nigredinis qui nō ē pꝛopꝛie napticus ſolutione
educit phlegma ⁊ meſiaꝫ: ⁊ ſal amarus cuā ſolutōe
educit meſiaꝫ foꝛtī. Et ſalgēma educit phlā crudū
foꝛtī ⁊ ſoluit meſiam: ⁊ ſal quidē ipe vtilis ē ad dy
ſenteriā ⁊ adiuuat medicinas ſolutiuaſ ad eradicādū
meſiam ⁊ hūiditates viſcoſas de partib⁹ mēbꝛi: et
cū mentaſtro mōtano ⁊ butyꝛo ⁊ fermēto ꝯfert apa
tibus teſticuloꝝ phſaticis ⁊ ſiſr cū mentaſtro ⁊ mel
le ⁊ cōfert vlcerib⁹ virge. Venena. Fit ex eo em
plſm cū ſemini lini ad puncturā ſcoꝛpionū: ⁊ cū mē
taſtro mōtano ⁊ iſopo ⁊ melle ad moꝛſū coꝛnute: ⁊
cū aceto ⁊ melle ad moꝛſum hōīs .xliiij. ⁊ veſpe. et
cū oxymelle nocumēto opij ⁊ fungoꝝ moꝛtiferoꝝ.

De ſerratura. C.dcxxv.

Serratura. Natura. Nā ei⁹ ē ſicut ar
boꝛis ipi⁹. Operationeſ ⁊ ꝓpꝛietates.
Serratura coꝛroſiōis ē mūdificatiā. Et ieſt ei reſo
lutio ⁊ exſiccatio ſi fuerit i arboꝛe ipſi⁹. Vulnera ⁊
vlcera. Serratura ligni coꝛroſi cōſolidat ⁊ ꝓpꝛie q̄
eſt accepta ex arboꝛib⁹ ſtipticis ſicut quedā genera
ſpinarū. ⁊ deinde aggregat cū tanto guſo quātū ip
ſa ē cū vino ⁊ adurit deīn terit: nā cū ſpargit ſup vl
cera foꝛmicalia confert eis.

De ſale āmoniaco. C.dcxxvi.

Sal āmoniacus. Electio. Ille ē melioꝛ
qui ē ut boꝛax clarus cryſtallin⁹. Nā.
Calid⁹ eſt ⁊ ſiccus in fine tertij. Ope. ⁊ pꝛopꝛie.
Eſt ſubtiliatiuus liquefactiuus. Membꝛa oculi.
Cōfert albugini oculi. Mēbꝛa capitis. Cōſtri
git vuā que caſū patit ⁊ cōfert ſquinantie.

De ſandaraca. C.dcxxvij.

Sandaraca. Natura. Calida ē ⁊ ſicca i
ſecūdo. Ope. ⁊ pꝛo. In ipſa ē ſtiptici
tas ⁊ pꝛopꝛietas retinēdi ſanguinē ⁊ luctatoꝛes ipa
vtuntur ut leues ⁊ foꝛtes fiant ⁊ nō incurrant diffi
cultatē anhelitus. Decoꝛatio. In ipſa ē virtus
macredinē faciendi valde quādo bibūtur de ea q̄q̄ꝫ
die tres quarte. ʒ.i. in aqua ⁊ oxymelle. Vulnera
⁊ vlcera. Deſiccat fiſtulas quādo cū ea ſuffumiga
tur. Membꝛa capitis. Eius fumus ꝓhibet ca
tarros ⁊ ipſius iuuamētū in ſedando doloꝛē denti
um vehemētius eſt ⁊ magnū valde neq̄ꝫ aliquid iue
nitur compar ei in hoc ⁊ rectificat gingiuā. Mē
bꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Pꝛohibet tremoꝛē coꝛ
dis ſicut karabe ⁊ ꝓhibet fluxuꝫ ſanguinis ⁊ ꝓhi

bet ſalma humidā ſua exſiccatione: ⁊ ſimilit vtunt
ea luctatoꝛes vt difficultatē anhelitus nō incurrāt.
Mē.nu. Datur de ea in potu ſpleneticis ⁊ ꝯfert
Mē expul. Eſt bona ſolutiōi antique ⁊ fum⁹ ei⁹
ꝯfert hemoꝛroidib⁹. De ſarace. C.dcxxviij.

Sarac qđ ē: eſt illud qđ perſice noīatur chil
darn ⁊ fruſta radicis eius ſunt cōpoſita ex
partib⁹ ſup quas ſūt coꝛtices que velocit
ab eis tolluntur: ⁊ eius quidē alius ē maſculuſ ⁊ ali⁹
femia ſꝫ maſculus ē foꝛtioꝛ. Natu. Calid⁹ ē ⁊ ſic
cus in ſecūdo. Opera. ⁊ p. Exſiccat ſine moꝛdi
catione ⁊ in ipſo ē amaritudo ⁊ ſtipticitas. Vulne
ra ⁊ vlcera. Conſolidat vulnera. Membꝛa ex
pulſionis. Interficit vermes ⁊ aſcarides ⁊ pꝛo
pꝛie cū ſirupo mellis: ſitq̄ꝫ potio ipſius pōdus auf
iiij. ⁊ ꝓpꝛie cū ſcamonea aut helleboꝛo: ⁊ oꝫ quidā
ut comedant ante ipſius potionē allea. ⁊ ſiſr interfic
ſeni. De ſulen. C.dcxxix.

Sulen quid ē: ē medicina romana. Na.
Calia ē ⁊ ſicca apud quartū. Ope. ⁊ p.
Adurit cutē. Mēbꝛa ca. Cōfert toꝛtu
re cū fit caputpurgiū ex vno grano ipſius cū aqua
ſicle. Membꝛa oculi. Rarificat apata palpe
brarū ⁊ inflat ea ⁊ apata accidētia ſub oculo.

De ſcoꝛdeon. Ca.dcxxx.

Scoꝛdeon qđ ē alleū agreſte min⁹ plm q̄ꝫ
boꝛtulanuꝫ: ⁊ hꝫ folia ⁊ crus longū ſup
qđ ē flos albus: ⁊ ipi⁹ quidē rememoꝛatio iā anceſ
ſit in ca. num. Natura. Calidū ē ⁊ ſiccū ad q̄r
tuꝫ puenieus. Operatiōes ⁊ pꝛopꝛietates. Eſt
ſubtile aperitiuū abſterſiuū. Vulnera vlcera. Cō
ſolidat vulnera magna ⁊ fraudulēta. Inſtr. iūct.
Eſt bona attrinomi neruoꝝ.

De ſadar Capitulū.dcxxxi.

Sadar quid ē: dixim⁹ diſpoſitiōes eius vbi
diximus nabach.

De ſpolio ſerpentis Capitulū.dcxxxij.

Spoliū ſpētis: dictū ē de eo in ca. d ſpēte.

De ſedeguaran. C.dcxxxiij.

Sedeguarā. Na. Frigidū ē in ſecundo
ſiccū in tertio. Ope. ⁊ pꝛopꝛie. Retiet
ſanguinē. Decoꝛatio. Pꝛohibet caſū capil
loꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ ponit pōdus
eius de ſeluzaharā: ⁊ tertia pōderis ipi⁹ de radice
cāne. De ſiſeleos Capitulū dcxxxiiij.

Siſeleos quid ē: eſt alaniudē romanū ⁊ eſt
ſimile alaniudē: verūtū eſt lōgius eo parū
per ⁊ ē vehemētius albū. Natura. Ca
lidū eſt ⁊ ſiccū in ſecūdo. Operationeſ ⁊ ꝓpꝛieta
tes. Eſt ſubtiliatiuū reſolutiuū mūdificatiuū car
minatiuū ⁊ ſimiliter radix eius ⁊ ſemē ipſius ſūt ſe
datiua doloꝝ interioꝝ. ⁊ liquefacit phlegma ꝯgela
tū. ⁊ de ipſo quidē datur in potu aīalibus ⁊ multi
plicat partus ipſoꝛum ⁊ bibit in vino ⁊ ꝓhibet fri
gus ⁊ nocumentū ipſius in itinere ⁊ ꝓpꝛie cū piper
Inſtrumēta iuncturarū. Cōfert doloꝛib⁹
doꝛſi. Mēbꝛa capitis. Confert valde ſoda.
Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert aſmati
⁊ difficultati anhelitus ⁊ anhelitui dilatātionis et
tuſſi antique ꝓpꝛie ⁊ radix ipſius ⁊ ſemē eius ſimul
⁊ quādo cōficitur radix eius cū melle ⁊ deglutitur
mūdat pectus ab humiditatib⁹ viſcoſis. Mem
bra nutrimēti. Reſoluit inflationē ⁊ ſedat dolo
res viſcerū ⁊ digerit radix eius ꝓpꝛie cibū ⁊ ē bonū
ſtomacho. Mēbꝛa expulſionis. Reſoluit do
loꝛē pungitiuū ventoſum ⁊ facilē efficit partū in oi
bus aīalibus ⁊ remouet difficultatē vrine ⁊ reſoluit
doloꝛes matriciſ ⁊ pꝛefocatiōem eius ⁊ cōfert dolo
ribus viſcerū. ⁊ ſuccus cruris hui⁹ plāte ⁊ ſemē ipi
us cū ſunt recētus ⁊ bibūtur ex eis tres eaululat cū
arob. x. diebus ſanant doloꝛē renū ⁊ ē iuuatiuum
penitus renum.

De ſirengi Capitulū.dcxxxv.

Sirengi quid ē: eſt pꝛoximus virtuti alſede
nigi imo ē foꝛtioꝛ. Natura. Frigidus ē
⁊ ſiccus. Operatiōes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt ſtiptic⁹
⁊ in ipſo ē ex ceruſa frigus: verū ſubtilioꝛ plm exi
ſtens ꝓhibet fluxus. Vulnera ⁊ vlcera. Poni
tur in cerato ſup aduſtionē ignis. Mē. expulſio
nis. Pꝛohibet fluxū ſanguinis.

De ſcamonea Capitulū.dcxxxvi.

Scamonea quid ē: Succus volubilis cu
iuſdā cuius virtus uſq̄ꝫ ad .xxx. perdurat
annos. Elec. Melioꝛis ꝓpꝛietatis ē illa q̄ eſt va
ria ad albedinē declināſ ⁊ ē q̄ſi ſit fragmētū oſtraci
⁊ ē pulueriſabilis velociter ſolubilis varia que cum
reſoluitur in aqua facit ipam ſicut lac: ⁊ melioꝛ qui
dē qua ē vtendū ē que aſſatur i pomo: ⁊ cū qua ad
miſcetur aqua apij qm̄ remouet eiuſ malitia: ⁊ aliaſ
makam quidē ē mala: q̄ñq̄ꝫ vero rectificat ſcamo
nea cū aſſatur in pomo ꝑparato in maſſa ⁊ piniſce
tur cū aniſo ⁊ dauco ⁊ ſoluit cuꝫ oleo amigdalino.
Natura. Calida ē ⁊ ſicca in tertio: ⁊ eius calitas
maioꝛ ē ſiccitate ipſius. Operatiōes ⁊ p. In ip
ſa ſunt reſolutio ⁊ abſterſio ⁊ ē inimica ſtomacho ⁊
epati. Decoꝛatio. Mūdificat moꝛphꝫ ⁊ alba
ras ⁊ pannū. Vulnera ⁊ ulce. Qñ decoquit cuꝫ
melle ⁊ paſſis ⁊ fit ex ea emplſm ſup vulnera reſol
uit ea. Apoſtema. ⁊ bothoꝛ. Ponitur cū aceto
ſuper ſcabiē vlceratā. Inſtrumenta iuncturaruꝫ.
Cum aceto ⁊ ſauich ponitur ſuper doloꝛes iunctu
raꝝ ⁊ anche moꝛe emplaſtri. Membꝛa capitis.
Radix eius ⁊ ſuccus radicis ipſius ponitur ſuper
ſodam antiquā cū aceto ⁊ oleo roſaceo: ⁊ quando
ipſa ſcamonea admiſcetur eis ambobus ⁊ ponitur
ſuper caput eius qui habet ſoda anteq̄ꝫ ſanat cum
Membꝛa anhe. ⁊ pec. Eſt ex eis que nocent coꝛ
di. Membꝛa nutrimenti. Nocet ſtomacho et
epati valde ſed eius malitia frāgitur cū aſſatione ⁊
ſemine apij: ⁊ ipſa quidē eſt cōturbatiua ⁊ facit nau
ſeam ⁊ deſtruit appetitū cibi ⁊ facit ſitim. Mem
bꝛa expulſionis. Solutione educit cholerā foꝛtit
ipſa vero in regionibus diuerſificatur adeo ꝙ ego
vidi in quibuſdā libris medicoꝝ doſim eius pluri
mi ponderis. Et etiā ipſa nocet inteſtinis ⁊ ſupponi
tur ad aboꝛtū ⁊ quādo ex radice arboꝛis eius bibit

pondus aurei ſoluit cholerā citrinā ⁊ phlegma. Et dixerūt quidā quando ex ſcamonea bibit̄ plurima quantitas ⁊ ſuperflua ⁊ eſt medietas .ʒ. retinet pmū deinde ꝯturbat ⁊ facit nauſeā ⁊ ꝓuocat ſudorē frigidū: deinde quādoqꝫ aduenit eius ſolutio cū ſuperfluitate ⁊ ē interficiēs: ⁊ dixerūt quidā ꝙ quādo ex antiqua ſumitur quantitas pua ꝓuocat ⁊ nō ſoluit ⁊ potus ipſius cū aloe ē minor ad iſta ⁊ ſimilit̄ cum lupinis ſalitis ⁊ ſeminib⁹ redolētib⁹ ⁊ qñ ſupponitur in lana interficit fetū: ⁊ cū eius nimem⁹ maliciā rectificamus eā quoniā conficim⁹ ipaꝫ cū aqua cydoniorum acetoſoꝝ ⁊ pomoꝝ aut aqua roſ: ⁊ quādoqꝫ ponit̄ in ipſa ſumac ſm quantitatē qua poſſit cōfici ⁊ fiunt inde trociſci ſubtiles ⁊ exſiccantur in vmbra ⁊ adminiſtrant̄ ſm quantitatē neceſſariā. Venena. Confert pūcture ſcorpionū ⁊ bibita ⁊ linita.

De ſerapio. C.dcxxxvij.

ſ Erapinū quid ē. Serapinum ē gūmi arboris in qua non ē iuuamētū ſed in gūmi eius: ⁊ dicitur ꝙ ē quedā ſpecies galbani que reſoluitur ⁊ fit ſerapinū. Electio. Melior duarū ſpecierū ei⁹ ē illa que ē ſpiſſior ⁊ clara cuius ps interior ad rubedinem declinat ⁊ exterior ad albedinē ⁊ reſoluitur velociter in aqua non ſicut adulteratū cū galbano quāuis galbano albo ſit ſilē: et qđ melius ē de eo ē illud de ſabano. Nat. Calidū ē in tertio ſiccū in ſcdo. Opera. ⁊ ꝓꝓ. Eſt reſolutiuū ſubtiliatiuū carminatiuū calefactiuū abſterſiuū. Inſtru. iunctur. Cōfert paralyſi ⁊ rupture lacertoꝝ ⁊ cordarū coxū ⁊ ſoluit materias q̄ ſunt in vtriſqꝫ anchis cliſterizatū ⁊ bibitū ⁊ ſimilit̄ doloribus iuncturarū malis. Mēbra capitis. Reſoluit ad ſoda frigidā ⁊ ventoſā ⁊ cōfert epilepſie. Membra oculi. Confert obſcuritati oculi in alcoſol ⁊ groſſitudini pulpebrarū ⁊ veſtigijs in oculo ⁊ eſt de melioribus medicinis que ſunt ad aquā deſcendē ē in oculū ⁊ ſi teratur cū aceto ⁊ ponat̄ ſuper ordeolū delet ipꝫ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert dolori pectoris ⁊ lateris ⁊ tuſſi antique ⁊ bibuntur cū aqua rute expreſſe tres quarte ʒ.i. ad maliciā anhelitus ⁊ ipꝫ mundificat pect⁹ fortiter ⁊ extrahit hūores crudos. Mēbra nutri. Confert hydropiſi ⁊ extrahit aquā citrinā. Mem. expul. Confert colice bibitū ⁊ cliſterizatū ⁊ dolori vētris pūgitiuo ⁊ extrahit lapidē ex ambobus ⁊ augmētū efficit in coitu ⁊ confert doloribus matricum ⁊ quādo bibit̄ cū oxymelle ꝓuocat menſtrua ⁊ interficit fetū: ⁊ ipm quidē lenit ventrē cū facilitate ⁊ extrahit humorem viſcoſū ⁊ aquā citrinā. Febres. Confert febribus periodicis. Venena. In vino datur ad bibēdum ad pūcturam vermiū venenoſorū ⁊ ad oīa venena mortifera: ⁊ eius opatio ē fortiō operatione galbani: ⁊ quādoqꝫ cōfert delinitū ī oībus locis. Permutatio. Loco eius ponit̄ gūmi cedri: ⁊ dixerunt gummi pini maſculi ⁊ dixerunt pondus ipſius ⁊ mediū de oppoponaco.

De ſcolopendria. C.dcxxxviij.

Colopendria quid ē. Dicit̄ ꝙ eſt planta petroſa que naſcitur in loco plurimoꝝ fontium: et dixerūt quidā ꝙ eſt ſpecies ſilique ⁊ dicitur aliud. Natura. Calida ē in primo ſicca in ſecundo. Operationes ⁊ ꝓprie. Eſt ſubtilis reſolutiua ⁊ in ipſa nō eſt plurima caliditas. Membra nutri. Cōfert ſpleni magnificeꝙ̄ cui ſumit̄ caꝫ oxymelle facto ex aceto in quo decocta ſunt folia eius .xl. diebus delet ſplenē: ⁊ confert ſingultui ⁊ icteritie. Mēbra expul. Frangit lapidē in renib⁹ ⁊ veſica et dicit̄ ꝙ ſuſpēſa ad collū ꝓhibet impregnationē.

De ſithal. C.dcxxxix.

Ithal quid ē: ē ex ſubſtātia calā acri. Na. Eſt calā ⁊ acris cū equalitate. Apoſt. ⁊ bothor. Folia eius rūpūt aldubelles ⁊ reſoluūt ea in diſpoſitione principij eoꝝ: ⁊ que recens eſt maturat apoſtemata inobedientia maturationi. Vulnera ⁊ vlcera. Que recēs ē eradicat ſcabiē vlceratam. Mēbra oculi. Ponit̄ in medicinis acuētib⁹ viſum. Membra anhel. ⁊ pec. Dicit̄ ꝙ ē optima medicina tuſſi ⁊ anhelitui dilatatiōis adeo ꝙ ex ea fit ſuffumigatio ⁊ ꝯfert.

De ſciſarō. C.dcxl.

Ciſaron quid e: eſt ligni viſus ⁊ eſt in ipſo amaritudo ⁊ ſtipticitas. Natura. Calidū eſt ⁊ ſiccū in ſecūdo. Oper. ⁊ ꝓꝓe. In ipſo eſt reſolutio ⁊ ſtipticitas pauca. Mēbra nutrimēti. Decoctio radicis eius confert dolori ſtomachi. Mēbra expul. Decoctio radicis ei⁹ ꝓuocat.

De ſumio. C.dcxli.

Umium quid eſt. Eſt curati albani in aquis ſtantibus ⁊ in ipſo ē bonus odor: ⁊ dicetur in ca. caſ. Mēbra expulſionis. Medulla eius decocta ⁊ non decocta cōfert lapidi: ⁊ prouocat ⁊ confer dyſenterie.

De ſcucuto. C.dcxlij.

Cucuū quid ē: dicitur ꝙ eſt ſemperuiua: ⁊ dicitur ꝙ eſt ſpecies ſeminis mādragore ⁊ dicitur aliud: ⁊ eſt duarū ſpecierū quarū vna eſt petroſa: ⁊ alia non eſt petroſa. Natura. Ob ī ea magis dominatur ē frigus ⁊ ſiccitas ⁊ in ipſa eſt humiditas calida tēperata ⁊ ſubtilitas ⁊ inciſio ⁊ viſcoſitas ⁊ neqꝫ habet odorē ⁊ habet dulcedinē quādā: ⁊ aqua eius attrahit ſputū ⁊ aggregando parteſ carnis in vaſe facit rē vnam. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt equalis ⁊ ſubtilis ⁊ incidit ⁊ viſcoſitatē ceparū reſoluit ⁊ aliquid ē in ipſo per quod aggregat ⁊ cōſtringit. Inſtrumē. iuncturarū. Decoctio eius confert attritioni neruorum ⁊ lacertoꝝ in medio eoꝝ ⁊ in extremitatib⁹ ipſorū ⁊ recens conſolidat. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Sanat aſperitatem pectoris ⁊ gutturis: ⁊ ꝓhibet ſputum ſanguinis ⁊ in aqua mellis mūdificat pulmonē. Membra expulſionis. Cōfert vlceribus inteſtinoꝝ ⁊ abraſiōi ⁊ rupture inguinis aquoſe ⁊ doloribus renū ⁊ retinet fluxū ſanguinis menſtrui. Permuta. Loco ei⁹ ponit̄ ſucc⁹ folioꝝ lactuce, aut aqua ſolatri.

De ſumach. C.dcxliij.

Umach qđ ē: aliō ē coraſcēi: ⁊ aliud ē ſemē min⁹ coraſcēo rubei lētis ſimilidieꝫ hñs ⁊ ē

cōueniēs ei cui ꝯuenidit acacia ⁊ roſā: ⁊ qñ decoq̄t̄ cū aq̄ deinde ei⁹ decoctio inſpiſſat̄ ſic̄ mel ꝯuenit ei cui ꝯuenit bnū. Natura. Eſt frigidū in ſecūdo: ſiccū in ʒ°. Operationes ⁊ proprietates. Eſt ſtipticū ꝯſtrictiuū ꝯfortatiuū, ⁊ acetū ē ſubtili⁹ eo ⁊ ꝓhibꝫ fluxum ita ꝙ qdā dicūt ꝙ appenſū retinet illud ⁊ ꝓhibet attractionē cholere ad viſcera. Deco. Decoctio ſumach quo tinctores vtūtur ⁊ corioꝝ prepatores denigrat capillos. Apa. ⁊ bo. Fit ex eo emplaſtrū ſup pcuſſionē ⁊ ꝓhibet apata ⁊ viriditatē et ꝯfert panaritio ⁊ ꝓhibet additionē apatū. Vul. ⁊ vlce. Prohibet ambulationē fraudulentis. Inſtrumenta iuncturarū. Embrocatur ex decoctiōe ei⁹ coriſio ⁊ nō apal. Mē. ca. Prohibet ſaniem auris. ⁊ gūmi ei⁹ qñ ponit̄ in corroſionē dentiū ſedat dolorē eoꝝ. Membra nutrimenti. Preparat ſtomachū ꝯfortans ipm ⁊ ſedat ſitim ⁊ facit appetitū acetoſitate ſua ⁊ ſedat nauſeam cholericam.

Mēbra expulſionis. Conſtringit ⁊ retinet mēſtrua ⁊ fluxū ⁊ ꝓhibet raſurā ⁊ cliſterizat̄ ad dyſenteriā ⁊ curſū mficis ⁊ hemorroidas.

De ſicla. Ca.dcxliiij.

ſ Icla qđ ē. Eſt duarū ſpēꝝ: vna ē nigra pp vehementiā viriditatis: ⁊ altera ē illa que ē nota. Natura. Apud quoſdā eſt calā ⁊ ſicca in pmo: ⁊ ſm veritatē eſt cōpoſitaꝝ virtutū: ⁊ apud quoſdaꝫ eſt frigida: ⁊ nō eſt dubiū qn in ei⁹ radice ſit humiditas. Operationes ⁊ proprietates. In ſicla eſt virtus baurach ſubtiliatiua: ⁊ in ipſa ē reſolutio ⁊ apertio fortior reſolutōe atriplicū ⁊ lenificatō: ⁊ in ea q̄ eſt nigra eſt ſtipticitas ⁊ ꝓpe cū lētib⁹. ⁊ bauracitas que eſt ī ipſa ē reſolutiua ⁊ terreitas ē ꝯtractiua ⁊ totū elixatū ē mali chimi ⁊ totū ei⁹ ē pui nutrimēti ſicut reliq̄ olera. Decora. Prohibet ſuccus eius ⁊ decoctio folioꝝ ei⁹ fixuras frigoris ⁊ ꝯfert alopitie ⁊ ꝯfert panno cū ex folijs ei⁹ adminiſtrat̄ emplaſtrū poſt ablutionē loci cum nitro ⁊ qñqꝫ abſcindit verrucas ſuccus ei⁹ ⁊ interficit pediculos. Apoſte. ⁊ bothor. Ex ea elixata fit emplaſtrū apatib⁹ ⁊ reſoluit ⁊ maturat ea. Et ꝯfert moro emplaſtro fcō ex ea reſolutōe ſua. Vulnera ⁊ vlcera. Folia ei⁹ bona ſunt decocta aduſtioni ignis ⁊ ꝯferūt impetigini linita cū melle. Mē. capitis. Ex aq̄ ei⁹ cū felle gruis fit caputpurgiū ⁊ delet torturā ⁊ valet ad vlcera nariū. ⁊ ei⁹ aq̄ tepida diſtillat̄ in aurē ⁊ ſedat dolorē ⁊ lauat̄ caput cū aq̄ ei⁹ ⁊ aufert furfures. Mēbra nutrimenti. Radix ei⁹ eſt mala ſtomacho faciens nauſeam ⁊ plimū illi⁹ ē ꝓpē bauracitatē eius mordicatiuam ⁊ eſt mali chimi ⁊ lauat bauracitate ſua adeo vt mordicet ſtomachū fortis ſenſus: ⁊ eius nutrimētū eſt paucū ⁊ apertio ei⁹ ē pua ⁊ ad opilatōes epatis fortior ē apriōe malue ꝓpe cū ſynapi ⁊ aceto ⁊ ſilr̄ etiā ſpleni: ⁊ oportet vt comedat̄ cū muri ⁊ cū ſpecieb⁹ q̄ ſūt ad cōdienda cibaria. Membra expulſionis. Dr̄ ꝙ illa q̄ eſt nigra ſtrigit ⁊ ꝓpe cū lētibus. ſꝫ nō eſt dubiū qn elixata, piecta ei⁹ aq̄ cū patella in furno ponit̄ ꝯſtringat ⁊ fit cū ea cliſtere ad extrahendū fecē ⁊ totū ei⁹ generat inflationē ⁊ rugitū ⁊ dolorē vētris pūgitiuū: ⁊ ē bona colice cū aſſumit̄ cū ſpecieb⁹ ꝯdictib⁹ ⁊ muri.

De ſtinco. Ca.dcxlvi

ſ Tincus qđ ē. Eſt guarl de nilo q capit̄ in egipto. ⁊ exiſtimauerūt qdā ꝙ ſit de partu crocodili in cāpo. Electio. Meli⁹ qđ ē in ipſo ē illud qđ eſt in pte renū. Membra expulſionis. Coitū auget coitū adeo vt nō ſedetur niſi ſorbitōe iuris lactucarū ⁊ lentiū.

De ſeneſten. Ca.dcxlvij

ſ Eneſten ⁊ nominatur mukeita. Natura Sunt quaſi temperate. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Sunt lenitiue. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Leniunt pectus ⁊ guttur. Membra nutrimenti. Sedant ſitim: ⁊ ꝓprie ſemen eius cum ſaczenea. Mēbra expulſionis Leniunt ventrē.

De Semabras. Ca.dcxlviij.

ſ Emabras. Decoratio. Fit ex eo emplaſtrū ſup ſpinas ⁊ ea q̄ carni ſūt īfixa ⁊ ſup verrucas ꝯtrito: ⁊ extrahit eas ⁊ ſup ea q̄ ſūt vt claui ⁊ euellit. ⁊ dr̄ ꝙ illud qđ de eo ſiccū eſt cum cōmiſcetur cū oleo facit naſci capillos ſuper tineam.

Membra capitis. Dr̄ ꝙ epar ipſi⁹ ſedat dolorē molaris dētis. Mēbra expulſ. Vrina ei⁹ ⁊ ſanguis ipſi⁹ mirabil̄ iuuamēta ſunt in ruptura infantiū cū ſedent in decoctōe ei⁹. ⁊ qñqꝫ ponit̄ in vrina ei⁹ ⁊ in ſanguine ipſi⁹ aliqđ de muſco ⁊ ponit̄ in vga infātis ⁊ fit vltimi iuuamēti in ruptura. Venena. Findit̄ ⁊ ponit̄ ſup pūcturā ſcorpionis.

De Spica. Ca.dcxlix.

ſ Pica qđ ē. Spica ē due ſpēs: quaꝝ vna ē ſpica aromatica ⁊ ē ſpica muri: ⁊ altera eſt nereidē ⁊ ē ſpica rōna. ⁊ alithjtia nobilior ē inda ⁊ ſyria in omnibus proprietatibus ſuis niſi in prouocatione ⁊ alithjtia eſt in virtute proxima ſyrie: ⁊ ei⁹ qdem arbor parua ē ⁊ euellit̄ cum luto ſuo ⁊ egredit̄ q̄ qñqꝫ adulterat̄ cū planta q̄ eſt ſibi ſimil̄. Inter eas vero diſcernitur qm̄ planta illa eſt horribilis odoris. ⁊ nereidē preterea quedam eſt montana cuius folia ſunt ſicut folia croci hortulani: ⁊ ſilr̄ ſtipites ei⁹ ſꝫ ſūt citrini plani nō in modū retis inuoluti plures habet radices. ſ. duas aut plures ⁊ non habet eius neqꝫ fructū neqꝫ florē. Electio. Inquit Dia. melior eſt cuius pili ſunt plēs ⁊ declināt ad rufedinē ⁊ eſt boni odoris ſicut cipi ⁊ pua ſpica mordicans linguam. ⁊ hec eſt ſira. inda vero eſt debilior ⁊ lōgior ⁊ plus omni ſpica inuoluta horribilis odoris ⁊ rumpitur velociter cum ſummis ſuorum villorum ⁊ cadit ex ea puluis niger magnus ⁊ adulteratur quia decoquitur poſt infuſionem cum aqua calida: deinde fit grauis cum antimonio poſtea venditur. ipſum vero ſignant eius albedo ⁊ color antimonij ⁊ debilitas virtutꝭ eius ⁊ debilitas ſaporis ipſius ⁊ odoris. nigra vero inda melior eſt rubea. ⁊ nereidē quidē melior eſt illa que eſt recens boni odoris plēs hꝫ radices groſſa que nō frāgit̄. illa vō que habet eius declināſ ad albedinem: ⁊ ꝓpe in medio

ſui nõ ẽ aliquid ꝓpe q̃ ẽ horribił odoris. Natura. Calida ẽ in ꝑmo: ſicca in ſcd̃o. Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Eſt apiũa reſolutiua: ⁊ in inda qdem ẽ ſtipticitas plima ⁊ caliditas eius minor eſt ſed ẽ leuis ⁊ i ꝑmis qñ guſtatur ẽ rancida: deinde ꝓcedit ex ea caliditas ⁊ acuitas: ⁊ ex ſpica aromatica ſit puluis ꝓhibẽs ſudorem plimũ. ⁊ lauti qdem ſpi ce ẽ abluens corp⁹: ⁊ ẽ bonũ ad bonũ odorem faciendũ. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata ⁊ bothor. Membra capitis. Prohibet rheumatiſmos ⁊ cõfortat cerebrũ. Mẽbra oculi. Facit naſci pilos in palpebris qñ ponitur in alcofol ⁊ trahitur radi⁹ inuolutus in puluere ſup palpebras: ⁊ neridẽ ẽ fortior in hoc ſm ꝙ exiſtimo. Membra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert tota tremoricordis ⁊ mũdificat pect⁹ ⁊ pulmonẽ ⁊ ꝓhibet effuſionẽ materierũ ad ea ⁊ fluxus. Mẽbra nutrimenti. Aperit opilationes epatis ⁊ ſtomachi ⁊ cõfortat ea ⁊ ꝯferũt oẽs icteritie ⁊ ꝓhibẽt effuſiões materierũ ad ſtomachũ ⁊ ſedant mordicationẽ eius ⁊ qñ bibit q̃cũq; ſpẽs ipſius fuerit cũ vino cõfert ſpleni. Mẽbra expulſionis. Oẽs ꝓuocãt ⁊ aliſphitia ẽ fortior qm̃ ẽ calidior ⁊ minoris ſtipticitatis ⁊ ꝓhibẽt apata matricis oia ſedẽdo in ea ⁊ confert dolorib⁹ renũ ⁊ prohibet curſũ materierũ ad inteſtina ⁊ habet ꝓprietatem in retinẽdo fluxũ ſupfluũ a matrice.

De ſauich Ca. dcxlix.

Auich quid eſt. Jam dictum eſt in capitulo tritici ⁊ ordei. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert pectori ⁊ pulmoni.

De ſiſamo Ca. dcl.

Siſamum qd ẽ. Eſt ſemẽ pluris vnctuoſitatis q̃ reliq̃ ſemina: ⁊ ꝓpt hoc rancidũ ſit facile. qdã aũt dixerũt ꝙ eius oleũ non cõfert niſi melãcolicis ut eos ipinguet ⁊ humectet: verũ ſimũ quidem ẽ gen⁹ quoddã ſiſami abhorabil ſaporis. Electio. Corp⁹ ei⁹ ẽ fortior oleo ipſius. Natura. Calidũ ẽ in medio ꝑmi: hũidũ in fine ei⁹. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt glutinatiuũ lenificatiuũ eq̃lis calefactiõis: ⁊ ſilit oleũ ei⁹ ⁊ decoctio ipſius: ⁊ ẽ mollificatiuũ: ⁊ i oleo ei⁹ ẽ groſſitudo ⁊ qd torrefactũ ẽ minoris ẽ nocumẽti. Decoratio. Reſoluit viriditatẽ ꝑcuſſiõis ⁊ ſanguinẽ cõgelatũ ⁊ cõfert fiſſure ⁊ aſpitati melãcolicoꝝ bibitũ ⁊ linitũ: ⁊ ẽ ipinguatiuũ ⁊ ꝓpe excoriatũ ⁊ ꝓlõgat capillos ⁊ ꝓpe ſucc⁹ arboris ei⁹ ⁊ folioꝝ ipſi⁹ ⁊ lenit eos ⁊ remouet furfures: ⁊ oleũ eius quo decoqtur myrtus cõſeruat capillos ⁊ facit eos fortes ⁊ duros. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apata calida. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit ſup aduſtionẽ ignis: ⁊ oleũ ei⁹ bibitũ aufert pruritũ phyſicũ ⁊ ſanguinẽ ꝓpe cũ infuſione aloes ⁊ aq̃ vue paſſe. Inſtrumẽta iuncturarũ. Ex eo fit emplm̃ ad groſſitudinem neruoꝝ. Membra capitis. Cõfert oleũ eius cũ virtute roſe ſode aduſtiue: ⁊ ſucc⁹ arboris eius ſanat furfures. Membra oculi. Cõfert ſuppoſitũ pulſationi oculi ⁊ apati ei⁹. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Eſt bonũ ꝯſtrictiõi anhelit⁹ ⁊ aſmati. Mẽbra nutrimẽti. Eſt malũ ſtomacho faciẽs nauſeã ꝓſternẽs deſideriũ faciẽs velocit: ſʒ qñ comedit cũ melle remouet ei⁹ malitia ⁊ iuuat ei⁹ digeſtio ⁊ mollificat viſcera: ⁊ qd torrefactũ ẽ ẽ minoris nocumẽti ⁊ ei⁹ nutrimẽtũ ẽ vnctuoſũ valde: ⁊ i ipſo ẽ virtus faciendi ſitim: ⁊ fit velox eius deſcẽſio cũ cortice ſuo. cũ aũt excorticat tardat ei⁹ deſcẽſus. Mẽbra expulſiõis. Cõfert inteſtino colõ: ⁊ infuſio qdẽ ſiſami ẽ vehemẽs i ꝓuocatiõe mẽſtruoꝝ adeo ꝙ ipſa eijcit fetũ ⁊ qñ frãgit ⁊ comedit cũ ſemine papaueris ⁊ ſemine lini cũ eq̃litate augmẽtat ſpma ⁊ coitũ. Venena. Cõfert morſui canis rabioſi ⁊ ſerpẽtis lẽticularis.

De ſacundulion Ca. dcli.

Acidulion. Apata ⁊ bothor. Ponit cũ ruta ſup formicã ⁊ ad fiſtulas. Mẽbra capitis. Suffumigat cũ eo patiens ſubet ⁊ ꝯpmẽdo inuigit ex ipſo cũ acetoſa hñs karabitũ ⁊ lethargiã ⁊ diſtillat ſucc⁹ hũidi i aurẽ ſanioſã ⁊ ꝯfert valde ſode. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cõfert difficultati anhelit⁹ ⁊ aſmati. Membra nutrimenti. Cõfert radix ei⁹ dolorib⁹ epatis ⁊ ꝯfert icteritie. Membra expulſionis. Soluẽs educit phlegma ⁊ ꝯfert ſlocatiõi m̃ricis.

De ſafid Ca. dclij.

Afid. Natura. Calidũ ẽ ⁊ ſiccũ i tertio Operationes ⁊ ꝓꝑetates. Eſt mordicatiuũ acre. Venena. Cõfert venenis oib⁹

De ſemurion Ca. dcliij.

Emurion qd ẽ. Eſt apiũ ſilueſtre ⁊ iã dcm̃ ẽ de eo.

De ſquilla Ca. dcliiij.

Quilla qd ẽ. Eſt cepe muris: ⁊ ei⁹ folia ſũt ſicut folia lilij: ⁊ hʒ oleũ ad nigredinẽ declinãs. Natura. Eſt calidũ ⁊ ſiccũ i ſcd̃o. Opatiões ⁊ ꝓꝑetates. Eſt inciſiuũ ⁊ i ipſo ẽ viſcoſitas aduſtiua. Decoratio. Ponit ꝯfectũ cũ melle ſup alopitiã ⁊ ſerpiginẽ. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Si⁹ acetũ exaſpat guttur ⁊ indurat carnẽ ipſius ⁊ ẽ bonum aſmati ⁊ orꝫmoni ⁊ tuſſi antique.

De ſolatro Ca. dclv.

Olatri. Electio. Meli⁹ qd de ipſo administrat ẽ hñs folia viridia ⁊ citrinũ ſemẽ: ⁊ ẽ gnoꝝ ſpẽrũ. Natura. Frm ẽ in ꝑmo ſiccũ i ſcd̃o: ⁊ ſtupefactiuũ ẽ frm ⁊ ſiccũ i tertio. Operatiões ⁊ ꝓp. Dormitatiuũ ẽ inſtantiuũ ꝯſtrictiuũ: ⁊ ẽ qddã gen⁹ ipſius ſtupefactiuũ faciẽs ſõnũ ſicut opio in ꝓpetatib⁹ ſuis niſi q: ẽ debili⁹ eo: ⁊ ẽ qddã genus ei⁹ ꝙ ẽ mortale. Apata ⁊ bothor. Eſt emplm̃ bonũ ap atib⁹ calidis oib⁹ intriſecis ⁊ extriſecis: ⁊ bibit aq̃ ei⁹ ad apata calia intriſeca ⁊ ponit aq̃ ei⁹ cũ ceruſa ⁊ oleo roſ. ſup heriſipilã ⁊ formicã more ẽplr̃ ⁊ cortex radicis ei⁹ ẽ vehemẽtis exſiccatiõis. Mem. ca. Si bibat ex eo qd ẽ ſtupefactiuũ vltra. xij. gña facit euẽire maniã: ⁊ qñ ex aq̃ ei⁹ fit gãgariſma ꝯfert apati b⁹ ligue: ⁊ ſi bibat ex cõtice radicis põd⁹ auř. cũ vino attrahit ſõnũ. ⁊ cũ ſolatrũ optie terit: ⁊ fit ex eo emplm̃ capiti ſanat ſodã: ⁊ reſoluit apata radicis auris ⁊ apata velamiũ cerebri: ⁊ ꝯfert diſtillatũ dolori auri.

Mẽ. ocu. Sanat fiſtulas oculi lachrimal fruct⁹ ⁊ ſucc⁹ ſpẽrũ e⁹ vſq; ad illam q̃ facit ſomnũ: cũ fit ex ea alcofol ꝯfortat viſũ. Mẽ. ex. Semen ſtupefactiuum eſt prouocatiuum vrine renum ⁊ veſice omnes ſpẽs cũ ſupponũtur abſcindũt abſcindũt fluxum mẽſtruoꝝ ⁊ ẽ ex eis q̃ infrigidãt ⁊ ꝓhibẽt pollutionẽ. ⁊ ẽ ſpẽs ſolatri ꝑter alkekẽgi ⁊ ꝑter ꝯhortulanũ ⁊ ꝑter ſtupefactiuũ ꝑdictũ qñ comeduntur ex eo iiij. auř. interficiũt. ⁊ aq̃ folioꝝ ei⁹ facit poſſidẽ maniã ⁊ nõ ẽ in eo iuuamentũ ſolatri niſi ad emplaſtrũ faciendũ.

De ſcorpionib⁹. Ca. dclvi.

Corpiones. Mẽ. ca. Oleũ ſcorpionũ ꝯfert dolorib⁹ auris valde.

De ſudore. Ca. dclvij.

Udor qd ẽ. Eſt aqueitas ſanguis cui plus cholericũ ẽ admixtũ: ⁊ oportʒ vt adminiſtret dũ nodũ ẽ exſiccat⁹: imo dũ in eo ẽ hũiditas: ⁊ ipſe qdẽ magis ẽ digeſt⁹ q̃ vrina ẽ eni ſupfluitas vnctuoſitatũ ⁊ hũiditatis poſt digeſtionẽ vltimã ⁊ ẽ vrina ſcd̃e digeſtiõis ſupfluitas. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt magis digeſt⁹ q̃ vrina ⁊ diuerſificat ſm aſalia ⁊ in ipſo ẽ reſolutio nõ pauca. Apoſtemata ⁊ bothor. Sudor athletarũ ꝯfert apatib⁹ inguinis imo reſoluit ea. Mẽ. an. ⁊ pe. Sudor ſicc⁹ luctantiũ cũ oleo de alcãna ponit ſup apata mãmille ⁊ reſoluit ea: ⁊ cũ oleo ro. ad ꝯgelatõꝫ lactis i mãmilla. alteratio do magne ⁊ alteratio que fiunt cũ centaurea maiore ⁊ minore.

De Sandalo. Ca. dclviij.

Andalus. Elec. Dixerũt. S. ⁊ fili⁹ me ſangue rube⁹ ẽ fortior: ⁊ dixerũt alij alb⁹ ẽ fortior. Natura. Eſt frigid⁹ in fine ſecũdi vſq; ad tertiũ ꝑueniẽs ſicc⁹ in ſecũdo. Opa. ⁊ ꝓ. Prohibet attractionẽ ⁊ ꝓpe rube⁹. Apo. ⁊ bot. Reſoluit apoſtemata acuta ⁊ ꝓpe rube⁹ ⁊ linit ex eo heriſipila. Mẽ. ca. Cõfert ſode. Mẽ. an. ⁊ pe. Cõfert tremori cordis acciditi in febre linit⁹ ⁊ bibit⁹. Mẽ. nu. Cõfert debilitati ſtõi calli bibit⁹ ⁊ linit⁹. Febres. Cõfert febrib⁹ calis ⁊ ꝓpe alb⁹.

De Sapone. Ca. dclix.

Apo. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt vlceratiu⁹ putrefactiu⁹. Mẽ. ex. Reſoluit colicã ⁊ ſoluit humorẽ crudum.

De Sahane. Ca. dclx.

Ahane. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt abſterſiuũ exſiccatiuũ mali hũoris. Vul. ⁊ vl. Fac poſſidẽ ſcabiẽ ⁊ pruritũ. Inſtrumenta iuncturarũ. Cõfert dolori anche phyſico. Membra capitis. Remouet fetorẽ oris factũ ex ſtõ ⁊ corruptõꝫ ei⁹ ⁊ abſtergit hũiditatẽ ſtõi ⁊ exſiccat eũ.

De Safurubũ. Ca. dclxi.

Afurubũ qd ẽ. Eſt rauis c⁹ nomẽ ẽ hoc nomẽ in frantia.

De Sarſar. Ca. dclxij.

Arſar qd ẽ. Eſt ferꝫ. Mẽ. ca. Qñ cogl cũ oleo aut infũdit i ipſo deĩn cogl ⁊ diſtillat i aurẽ remouet dolorẽ ei⁹ ⁊ pulſatõꝫ ipſi⁹.

De ſalal. Ca. dclxiij.

Alal qd ẽ. Eſt ſalix.

De Sakalk. Ca. dclxiiij.

Akalk qd ẽ. Voiat ſakalk anchamẽ ⁊ ẽ roſa rubea vehement. Natura. Eſt calida in ſecũdo hũida in ipſo. Opatiões ⁊ ꝓpetates. Eſt abſterſiuus reſolutiua. Inq̃t Gal. ẽ abſterſiua lauatiua attractiua apitiua reſolutiua. Decoratio. Denigrat capillos mixta cũ corticib⁹ nucis ⁊ qñ adminiſtrant folia ei⁹ ⁊ ſtipites ipſi⁹ ſicut ſũt aut decocta cũ ſorbitiõe ordei ⁊ decoquitur ꝓuocãt lac. Apoſtemata ⁊ bothor. Linitur ex decoctiõe ei⁹ ſup apata q̃ nõ ſũt dura ⁊ fit enaciatio ꝑ eã ſup carbũculos ⁊ bothor calas. Vulne. ⁊ vl. Illud qd ſiccum eſt ꝯfert vlcerib⁹ ſordidis ⁊ incarnat ea ex excoriatõe ⁊ in ipſa mũdificat vlcera ꝯferẽs excoriatiõibus ⁊ ſcabiei vlceroſe. Mẽ. ca. De ei⁹ ſucco fit caputpurgium ad purgãdũ caput ⁊ cerebꝫ: ⁊ ei⁹ radix maſticat ad extrahẽdas hũiditates a capite. Mẽ. ocu. Succ⁹ eius ꝯfert tenebroſitati oculi ⁊ viſus ⁊ albugini ei⁹ ⁊ veſtigijs vlceruꝫ. ⁊ qñ decogt cũ vino ⁊ fit inde emplaſtꝫ ſanat apata dura in aſpetibus oculi. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Si coq̃nt folia ei⁹ cũ ſuis ſtipitib⁹ ⁊ cũ ſuccis ordei ſorbilib⁹ ⁊ comedat: facit abũdare lac. Membra expulſionis. Prouocat menſtrua.

De Sehedenigi. Ca. dclxv.

Ehedenigi qd ẽ. Eſt ſemen arboris canabis. ⁊ nos quidem iam locuti fuim⁹ de canabe: oportet ergo vt cõiungam⁹ inter cõſiderationẽ que eſt in vtriſq; capitulis ſimul. ⁊ de ſehedenigi quidem aliud eſt hortulanũ notũ: ⁊ aliud eſt campeſtre. Dumaꝫ vero dixit ꝙ arbor cãpeſtris egredit in deſertis ſm q̃ntitatẽ cubiti: ⁊ ſup folia ei⁹ dñatur albedo: ⁊ ei⁹ fruct⁹ ẽ ſicut pip ⁊ ſilat ei⁹ granũ grano aſſimati qd eſt granũ de quo exprimitur oleũ. ⁊ nos iam locuti fuim⁹ de grano aſſimati. Natura. Eſt calidũ ⁊ ſiccũ in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Canabis campeſtris reſoluit ventoſitates ⁊ exſiccat fortiter ⁊ humor eius eſt paucus malus. Apoſtemata ⁊ bothor. Canabis campeſtris qñ ei⁹ radix decoquitur ⁊ fit ex ea emplaſtrũ apoſtematibus calidis in locis duris in quibus ſũt chimi viſcoſi ſedat caliditatẽ ⁊ reſoluit duritiem. Mẽbra ca. Facit ſodã ſua caliditate ⁊ eius ſuccus diſtillat ad dolorẽ auris opilatiuũ ⁊ ad humiditatẽ auris ⁊ ſimiliter oleum eius: ⁊ folia eius eradicãt furfures in capite. Membra oculi. Obtenebrat viſum. Membra nutrimenti. Nocet ſtomacho. Mẽbra expulſionis. Exſiccat ſperma: ⁊ lac quidem aſſehedenigi campeſtris ſoluit cum facilitate: ⁊ media libř. de ſucco eius reſoluit duritiem conſtrictionem ⁊ ſolutione educit phlegmata ⁊ choleram ⁊ procedit ſm ſemitam ſeminis croci hortulani in conſtrictione.

De Seiteragi. Ca. dclxvi.

Eiteragi qd eſt. Eſt ille q ẽ ind⁹ ẽ fruſta ligni pua ſubtilia ⁊ cortices ſic gariofili. ⁊ illeq eſt fruct⁹ declĩat ad rubedinẽ ⁊ nigredinẽ. ⁊ alſeitaragi qdẽ orit i ꝑtib⁹ antiq̃s ⁊ vbi nõ mingit ⁊ hꝫ folia ſicut ſũt folia naſturtij. ⁊ leſtare ſũt folia plima ⁊ minora

⁊ augmentaꝛ minoꝛatio adeo ut foꝛſitan nõ appeat ⁊ non ſit in eo odoꝛ ⁊ eſt ſicut naſturtiuꝫ cuius ſapoꝛ ⁊ odoꝛ ſiſani coꝛdumeni ⁊ folia eius ſũt ipſi ſimilia. Natura. Eſt calidus ⁊ ſiccus in fine ſcdi. Operatões ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt acut⁹ apiũnus: ſilꝛ eniꝫ ſapoꝛ ⁊ odoꝛ: coꝛdumeni ⁊ ſilr virtus eius. Decoꝛa.

Cõfert linitus cũ aceto ſup moꝛpheã albã ⁊ albaras. Uulnera ⁊ vlcera. Liniꝛ ſup excoꝛiatõem ⁊ ſcabiem cũ aceto ⁊ eradicat eã. Inſtrumẽta iũctu. raꝝ. Bibiꝛ ad doloꝛẽ iũcturaꝝ ⁊ ꝯfert. Mẽbꝛa nutri. Liniꝛ ſup ſplenẽ ⁊ extenuat ipſm. Membꝛa expul. Suſpẽdiꝛ eius radix ſup aurẽ eius qui habet doloꝛẽ veſice ⁊ ſedat ipſm ſm ꝙ dicit. Permutatio. Loco eius ponitur rubea.

De ſcelem. Capitulum .d.clxvij.

Celem. Natura. Sal. ponit ꝙ eſt in pꝛĩcipio calefactõis. Opatio. ⁊ ꝓpꝛia. Eſt ſubtile abſterſiuũ reſolutiuũ. Decoꝛatio. Liniꝛ ſup moꝛpheam cũ ſulfure ⁊ ꝯfert. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Reſoluit apata ⁊ ſcrofulas cũ ſemine lini ⁊ diſrũpit ea cũ ſtercoꝛe colũbino ⁊ ſemine lini. Uulnera ⁊ vlcera. Liniꝛ illud qḋ oꝛiꝛ cũ tritico ſup vlcera ⁊ puluerizaꝛ ſup ea ⁊ ꝯfert ⁊ liniꝛ ſuper impetiginẽ. ⁊ qñqꝫ poniꝛ ſup vlcera cũ coꝛticib⁹ raphani ut emplm ⁊ ꝯfert. Inſtrumẽta iũcturaꝝ.

Decoqꝛ cũ mellicrato ⁊ fit inde emplm ſciatice. Membꝛa capi. Sedat ſcotomiã. Mẽbꝛa ex.

Quãdo fit ex eo euapoꝛatio adiuuat ad ipꝛegnãdum ⁊ ꝓpꝛie cum oꝛdeo.

De ſcecha. Capitulum .d.clxviij.

Cecha qd eſt. Secha ſũt due ſpẽs: vna eaꝝ eſt ſpinoſa habens folia ſedꝛeia ꝯcauũꝫ ligniũ ⁊ nõ adminiſtraꝛ niſi in ſuffumigatione ⁊ alia habet folia ut tamariſcus: ⁊ repiꝛ ei ſpẽs tertia que noiaꝛ ſbũ armena citrina ⁊ noiaꝛ abſynthiũ marinũ. Electio. Melioꝛ eſt armena. Natura.

Eſt calida in ſcḋo ſicca in 3°. Opatio. ⁊ ꝓpꝛie. Omnes ſpẽs ei⁹ ſũt incaſiue reſolutiue vẽtoſitatũ et in ipſa eſt ſtipticitas minoꝛ ſtipticitate abſynthij: ⁊ ei⁹ calefactio minor ẽ caliꝺitate ipſius ⁊ amaritudo ẽ maioꝛ ⁊ in ipſa eſt ſalſedo. Deco. Ei⁹ cinis cũ oleo aut oleo amigdalino linit⁹ ꝯfert alopitie: ⁊ ei⁹ cinis cũ oleo facit naſci barbã q̃ tardaꝛ. Apata ⁊ bo. Sedat apata ⁊ carbũculos. Uulnera ⁊ vl. Pꝛohibet herpetẽ eſtiomenũ. Membꝛa capi. Facit ſoda. Membꝛa ocu. Fit vapoꝛatio ex aq̃ ei⁹ inclinãdo caput ad opthalmiã ⁊ reſoluit eã. Membꝛa an. ⁊ pectoꝛis. Cõfert difficultati anhelitus. Mẽbꝛa nutrimẽti. Nocet ſtõ ⁊ ꝓpꝛie tertia. Membꝛa ex. Extrahit vmes ⁊ aſcarides ⁊ interficit eos ⁊ ꝓuocat mẽſtrua ⁊ vrinaꝫ ⁊ eſt foꝛtioꝛ abſynthio i vno. Febꝛes. Et eius oleũ ꝯfert frigoꝛi rigoꝛis.

Uenena. Cõfert pũcture ſcoꝛpionum ⁊ tutele ⁊ venenis. De ſcimiar. Capitulũ .d.clxix.

Cimiar qd eſt. Eſt lactuca aſini hñs folia que ſũt ſicꝫ folia lactuce acuta: ⁊ eſt ſpinoſa ad nigredinẽ declinãs: ⁊ in eſtate rubeſit ei⁹ lignũ ſicut ſãguis ita ꝙ tingit manũ. Electio. Folia eius ſũt debilioꝛa que ſunt in ipſa: Natura. Fra ẽ ⁊ ſicca in pmo vſqꝫ ad ſcḋm. Opatio. ⁊ pꝛopꝛie. Illa q̃ noiaꝛ acuthia ẽ ſtiptica ⁊ in ipſa ẽ amaritudo. ⁊ illa q̃ noiaꝛ ſuluſia eſt vehemẽtioꝛis ſtipticitatis: ⁊ illa que noiaꝛ anulus vehementioꝛis eſt q̃ ille ⁊ eſt acrioꝛ: ⁊ illa q̃ nomẽ non habet ꝓpinq̃ ẽ ei ⁊ in omnib⁹ eis eſt ſtipticitas ⁊ exiccatio ⁊ qñ miſcetur cũ oleo ⁊ fit iunctio ex ipſa ꝯpmẽdo facit ſudare.

Deco. Linita ꝯfert moꝛphee ⁊ icteritie. Apata ⁊ bothoꝛ. Fit ex ea emplm ſcrofulis cũ adipe et liniꝛ ſup excoꝛiatõem ⁊ cũ farina oꝛdei ſup heriſipilam ⁊ pꝛopꝛie ſpecies que nominatur anulus. Uulnera ⁊ vlcera. Incarnat vlcera quando in cerato adminiſtratur. Membꝛa capitis. Eſt res que magis confert doloꝛi auris. Membꝛa nutrimenti. Confert icteritie bibita pꝛopꝛie acuthia ⁊ pꝛopꝛie doloꝛibus ſplenis ⁊ coꝛtices eius pꝛeparant ſtomachum. Membꝛa expulſionis. Quando in potu datur de ea que nomen nõ habet aureus .i.ʒ. cum coꝛdumeni aut iſopo ⁊ naſturtio extrahit vermes ⁊ aſcarides: ⁊ illa que nominaꝛ acuthia confert doloꝛi renuꝫ. Uenena. Illa que nominaꝛ anulus confert moꝛſui vipere valde quando adminiſtraꝛ ut emplaſtꝝ ⁊ bibita: ⁊ illa que nomen non habet eſt illi pꝛopinqua.

De ſcel. Capitulũ .d.clxx.

Cel quid eſt. Eſt medicina inda ſimilis .ʒʒ. Natura. Calida ẽ. ⁊ ſicca in 3°. Opatões ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt amara ſtiptica acuta diſrumpit ventoſitates ⁊ eſt in virtute mellis ⁊ ei eſt reſolutio mirabilꝛ ⁊ ſubtiliatio. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Confert venenis ꝯtritõibus.

De ſucaram. Capitulũ .d.clxxi.

Ucarã qd ẽ. Ingt Dia. Crus hui⁹ plante ẽ ſicꝫ crus ferule ⁊ folia ei⁹ ſũt ſicꝫ folia cucumẽis ⁊ hꝫ floꝛẽ albũ ⁊ ſem ſicꝫ aniſũ. ruffus vo dixit folia ei⁹ ſũt ſicꝫ folia mãdragoꝛe ⁊ minoꝛa ⁊ vehemẽtioꝛis ciſnitatis ⁊ radix ei⁹ ẽ minuta fructũ ñ hñs: ⁊ ſemẽ ei⁹ exiſtit i coloꝛe ameos: ſꝫ ẽ mai⁹ eo ſine ſapoꝛe ⁊ ſine odoꝛe ⁊ habet mucilaginem. Ingt meſaia. ẽ q̃dam ſpẽs albes ⁊ nõ bñ dixit: ego aũt dico ꝙ i libꝛis iuẽtũ fuit ꝙ ẽ euſoꝛbiũ in greco ⁊ trãſlatũ fuit ʒuccarã ⁊ iã trãſlatũ fuit albes: ⁊ qñqꝫ .n. pꝛopoꝛcionãꝛ ad euſoꝛbũ accñtia abiles ⁊ hoies diuerſificãꝛ in eis. Natu. Frm ẽ ⁊ ſiccũ in 3° uſqꝫ ad q̃rtũ. Operatio. ⁊ ꝓpꝛia. Pꝛohibet fluxũ ⁊ cõgelat ſãguinẽ ⁊ ſtupefacit. Deco. Qñ liniꝛ ex eo ſup locũ euulſionis piloꝝ ꝓhibꝫ ſfritare ſua naſci pilos ⁊ fit ex eo emplm mãmille ⁊ non magnificaꝛ. Apoſtemata ⁊ bothoꝛ. Succus eius ſedat heriſipilaꝫ ⁊ foꝛmicaꝫ. Inſtrumenta iũcturaꝝ. Liniꝛ ſup podograꝫ calidam. Membꝛa ocul. Succus eius adminiſtratur in doloꝛibus oculi. Mẽbꝛa capitis. Succ⁹ ei⁹ ẽ bonus hũiditatibus q̃ accñt in aure. Membꝛa anhelitus ⁊ pecto. Fit ex ea emplm mãmille ⁊ ñ magnificaꝛ ⁊ ꝓhibet exuberatiõnẽ. Mẽbꝛa ex. Retinet mẽſtrua ⁊ cõfert doloꝛi matricũ: ⁊ fit ex eo emplm teſticulo ⁊ nõ magnifi. cat: ⁊ inungitur ex eo mẽbꝛa ſpẽrmatis: ⁊ ꝓhibet pollutionẽ. Uenena. Eſt venenũ moꝛtale. ⁊ ei⁹ cura ẽ vinũ purũ.

De ſecacul Ca. dclxxij.

Secacul. Natura. Eſt calidũ in ſcḋo ad hũiditatẽ quidã tẽdẽs: Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. In ipſo ẽ lenitas ⁊ vt⁹ ei⁹ qḋ nutrimẽ ẽ ẽ ſicut vtus baucie. Mẽbꝛa expulſionis. Excitat appetitũ coitus. Permutatio. Loco eius ponitur buzeiden.

De ſcehemenigi Ca. dclxxiij.

Cehemenigi qd ẽ. Eſt turaſabꝛã cãpeſtre. Natura. Calidũ ẽ ⁊ ſiccũ i tertio. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. Eſt reſolutiuũ ⁊ ſubtiliatiuũ valde: ⁊ qñ poniꝛ ſub ceruicali infãtiũ ꝯfert ſtuoꝛi oꝛis eoꝝ. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Cõfert paꝛlyſi linitũ ⁊ caputpurgio ex eo facto cũ vino. Mẽbꝛa capitis. Qñ fit caputpurgiũ ex aq̃ ei⁹ mũdificat cerebꝝ ⁊ ꝯfert etiã toꝛture ⁊ epilepſie bibitũ cũ vino. Mẽbꝛa nutrimẽti. Cõfert hũiditatibus ſtomachi ⁊ ſtuoꝛi oꝛis infãtiũ qñ poniꝛ ſup capita eoꝝ ſm ꝙ exiſtimarunt q̃dam: Membꝛa expulſionis. Cõfert ventoſitatibus.

De ſuchaba Ca. dclxxiiij.

Uchaba. Mẽbꝛa capitl. Cõferũt ipſa ⁊ radix eius ⁊ fructus ipſius doloꝛi vue. Membꝛa nutrimenti. Cõfert ſtomacho ⁊ epati. Mẽbꝛa expulſionis. Decoctio radicis eius ꝓhibet fluxũ mulierũ ⁊ ipſa ſuppoſita ⁊ encatiſmate facto in ea ꝯfert apatibus ani. Febꝛes. Cõfert febꝛibus antiquis ⁊ ꝓpꝛie infantiũ.

De ſcebꝛã Ca. dclxxv.

Cebꝛa quidẽ. Oꝛiꝛ in hoꝛtis hñs cãnã ſubtilẽ eq̃lẽ: ⁊ hꝫ pilos: ⁊ folia ſũt ſicꝫ tarcõ ſm ꝙ exiſtimo ⁊ hꝫ lac. Electio. Illud q̄ḋ meli⁹ ẽ eſt leue ad rubedinẽ declinãs ſicꝫ cutis inuoluta ſubtilẽ hñs coꝛticẽ: ⁊ illud qḋ ẽ cũ duab⁹ cãnis ⁊ ẽ leuis carnis ⁊ groſſũ pꝛe rubedinis ⁊ duruꝫ: ⁊ qḋ ẽ ut ſitũ ẽ malũ ⁊ pſicũ ẽ malũ: ⁊ non oꝫ ut aliqd de eo adminiſtreꝛ. Natura. Ingt humai: ẽ calidum in pꝛincipio ſcḋi: ſiccũ in fine tertij. lac vo ei⁹ ẽ vltimũ in ambob⁹ ſilꝛ imo i q̃rto gdu. Operationes ⁊ pꝛopꝛietates. In ipſo ſũt ſtipticitas ⁊ acuitas ⁊ diſruptio oꝛificioꝝ venaꝝ ⁊ illud ẽ vnũ ꝓpꝛ qḋ repelliꝛ: et qñ rectificaꝛ nõ ẽ iuuamẽtũ i eo i ſuo loco ꝓpꝛ illud qḋ diximus ⁊ ẽ ex eo toto nocuũ ⁊ ꝓpꝛie ꝯplonib⁹ calidis. Mẽbꝛa capitis. Lac ei⁹ adiuuat in eradicando dẽtes. Mẽbꝛa nutrimenti. Nocet ſtõ et epati ⁊ daꝛ ad bibẽdũ in curatiõe hydꝛopiſis. ⁊ oꝫ q̃dẽ ut pꝛius infũdaꝛ i ſucco endiuie ⁊ feniculi ⁊ ſolatri trib⁹ dieb⁹: deide exiccet ⁊ fiãt inde trociſci cum modico ſal indi ⁊ turbit ⁊ myrrobala. aut aloes ⁊ erit foꝛtis iuuamẽti. Mẽbꝛa expulſionis. Solutiõe educit melãcoliã ⁊ phlã ⁊ aquã. ⁊ antiqt⁹ q̃dem fuit ei⁹ adminiſtratio ꝯſueta in ſolutiuis: deinde fuit dimiſſũ ꝓpterea qꝛ nocet coitui ⁊ ſpermati ⁊ qꝛ diſrũpit venas ani. ⁊ qñ rectificaꝛ nõ ẽ iuuamẽtũ in ipſo: ⁊ illud iõ qm eius rectificatio fit hoc mõ: infũdiꝛ nõ ꝯtritũ in lacte recẽter mulcto die ⁊ nocte ⁊ renouaꝛ illud multotiẽs ⁊ illud ẽ ex eis q̃ debilitãt ipſꝫ ⁊ deſtruũt opationẽ ei⁹ i hũoꝛib⁹ maꝛ. Qui vo excuſatõnẽ nõ inuenit qn ipſo vtaꝛ pmiſceat ipſi aniſũ ⁊ feniculũ ⁊ cyminuꝫ: ⁊ qḋ de eo in potu ſumiꝛ ſit ab vno danich vſqꝫ ad q̃tuoꝛ: ⁊ h̃ qdẽ de herba eius: in lacte vo ipſi⁹ nõ ẽ bonitas: ⁊ nõ vꝛ mihi ꝙ ſit in potu dãdũ: ⁊ cũ ei⁹ ſolutio ſupfluit ex eis q̃ ipſaꝫ abſcindũt ẽ ſedere i aq̃ frã: ⁊ qñ in potu daꝛ colice bibitur cũ ãmoniaco ⁊ bdellio ⁊ ſerapino ⁊ modico ſtercoꝛis adſb narrato in caplo colice. Febꝛes. Repelliꝛ ꝓpterea qꝛ gnãt febꝛes. Uenena. Põd⁹ ʒ.ij. de ea interficit.

De ſceigen Ca. dclxxvi.

Ceigen qd ẽ. Eſt nap⁹ q iã dict⁹ ẽ aũ i cap. de lem.

De ſcerbin Ca. dclxxvij.

Cerbin qd ẽ. Eſt arboꝛ alkitran: ⁊ nos q̃dã iã locuti ſum⁹ de alkitrã. Nũc vo narremus opatiões q̃ ſũt ꝓpꝛie arboꝛi ipſius: ⁊ hec q̃dẽ arboꝛ ẽ de gnẽ arboꝛis pini ⁊ hꝫ fructũ ſimilẽ fructui cupꝛeſſi: ſed ẽ minoꝛ eo ⁊ hꝫ ſpinas: ⁊ ẽ duarum ſpẽrũ: quarũ vna ẽ longa: ⁊ altera curta. Operatiões ⁊ ꝓpꝛietates. In coꝛtice hui⁹ arboꝛis ẽ ſtipticitas. Mẽbꝛa capitis Si qs de fructu h⁹ arboꝛis plimũ aſſumit facit ſodã ꝓpꝛ calefactioneꝫ ⁊ ꝓpterea qꝛ cõicat ſtomacho i moꝛdicatiõe quã ei facit: ⁊ qñ colluit os ex aceto in q̃ decoquuntur folia ei⁹ ſedat doloꝛẽ dẽtiuꝫ. Membꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Fruct⁹ eius ꝯfert tuſſi. Membꝛa nutrimenti. Fruct⁹ ei⁹ ẽ malus ſtomacho moꝛdicans ipſm. ſed ipſe ꝯfert epati. Membꝛa expulſionis. Ei⁹ fruct⁹ ꝯfert diſtillatiõi vrine: ⁊ ſi bibaꝛ cũ vipe ꝓuocat vrinã: ⁊ qñ ex coꝛtice ei⁹ fit ſuffumigatio extbit fetũ ⁊ ſecũdinã: ⁊ qñ bibiꝛ ſtringit vẽtrẽ: ⁊ qñqꝫ ſtringit vrinã. Uenena. Datur in potu fruct⁹ eius cũ vino ad potũ lepoꝛis marini. ⁊ ſi miſceaꝛ cũ adipe cerui ⁊ inungatur ex eo coꝛpus nõ appꝛoximant ei vermes venenoſi.

De ſcenefchic Ca. dclxxviij.

Cenefchic qd ẽ. Eſt ſilꝛ abꝛotano i vtute. Natura. Eſt calidũ ⁊ ſiccum in ſcḋo. Mẽbꝛa capitis. Cõfert epilepſie: ⁊ abſcidit fluoꝛẽ ſaliue currẽtis ⁊ ꝓpꝛie ex oꝛibus pueroꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ in iuuamẽto qḋ fit epilepſie ⁊ alijs poniꝛ ſãſucus.

De ſincudo Ca. dclxxix.

Ucudus. Natura. Uirtus eius ẽ calida. Opationes ⁊ pꝛopꝛietates. Bibiꝛ ei⁹ ſucc⁹ ad doloꝛes. Decoꝛatio. Recẽs cũ vino liniꝛ ſup moꝛpheã. Uulnera ⁊ vlcera. Facit coherere vlcera antiq̃ ⁊ puluerizaꝛ ſup carnẽ additã. Inſtrumẽta iũcturaꝝ. Liniꝛ cũ aceto ſuper podagram: ⁊ fit ex eo ceratum ad doloꝛẽ doꝛſi.

Mẽbꝛa anhelitus ⁊ pectoꝛis. Fiant ex eo cum dulcibus bucelle ad tuſſim. Membꝛa nutrimenti. Bibũtur ex eo. ʒ.ij. cũ hydꝛomelle ad moꝛdicatione ſtomachi. Mẽbꝛa expul. Due .ʒ. cuꝫ hydꝛomelle valẽt ad dyſẽteriã ⁊ difficultati vrine: ⁊ cũ mulier ſubijcit ſibi ipſũ ꝓuocat mẽſtrua.

De ſpina alba. Capitulum. d. clxxx.

Spina alba qd eſt. Bedeoard. Natura. Frigida ē ꝛ ſicca in primo. Inſtrumenta iũcturaꝝ. Eius decoctio ↄfert inſtrumentis iũcturaꝝ ꝛ podagre. Membra nutri. Confert mollificationi ſtomachi.

De ſpina indica. Capitulum. d. clxxxi.

Spina indica. Natura. Eſt calida. Opatio. ꝛ ppeta. Eſt ſubtiliatiua reſolutiua. Inſtru. iũcturaꝝ. Cōfert alcuzez Membra capi. Colluit os ex decoctiōe eius ad dolorez molariū. Membra anheli. ꝛ pectoris. Confert ſputo ſanguinis.

De ſpina egyptia. Capitulū. d. clxxxij.

Spina egyptia: Natura. Eſt frā in primo ſicca in ſcdo. Opationeſ ꝛ pprieta. Eſt abſterſiua abſcindēs catarros. Uulnera ꝛ vlcera. Radix eius ꝛ ppue ſemē vehementius ſūt ↄſolidatōis. Membra an. ꝛ pecto. Confert apoſtemati gutturis. Membra nutrimenti. Confert apoſtemati ſtomachi.

De ſynapi. Capitulum. d. clxxxiij.

Synapis. Natura. Calida eſt ꝛ ſicca vſqȝ ad q̄rtū. Opatiōes ꝛ pprieta. Incidit phlā ꝛ oleū eiꝰ eſt calidius oleo raphani. ꝛ fugiunt ex fumo eius ōmes venenoſi. ꝛ illa q̄ ē ſilueſtris generat hūorē malū ꝛ in ipa ſūt abſterſio ꝛ reſolo: ꝛ qđ hoies cōedūt folia eiꝰ ꝛ radicē ipiꝰ ꝛ elixata Decoratio. Mūdificat faciē ꝛ auffert occulatōez ꝛ veſtigia ſanguis mortui. ꝛ ſilueſtris eſt emplm bonū fortitici ꝛ exiccat linguā ꝛ ↄfert alopetie. Apoſtemata ꝛ bothor. Reſoluit aþata calida ꝛ oē aþa antiquū ꝛ ponit cū caulibꝰ ſup ſcrofulas. Uulnera ꝛ vlcera. Cōfert ſcabiei ꝛ ipetigini. Inſtru. iũctu. Cōfert dolori iũcturaꝝ ꝛ ſciatice. Mēbra capi. Mūdificat hūiditates que ſūt in capite ꝛ fit ex ea emplm capiti eiꝰ q patit lethargiā: ꝛ aq̄ eius diſtillet ad omnē dolorē auris ꝛ molaris ꝛ ſilr eiꝰ oleū ꝛ ppue qñ decoquit in ea aſſa: ꝛ ē de medicis apientibꝰ colatorij opilationē: ꝛ dixerunt qđ ꝙ ſi bibat a ieiuno itellectū efficit bonū. Membra ocu. Adminiſtrat in alcofol ocuř ad pānū ꝛ aſpitatē. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Si terat ꝛ bibat cū aq̄ mellis aufert aſpitatē antiquā in cāna pulmonis. Membra nutrimēti. Extenuat ſplenē ꝛ fač ſitim. Mēbra expulſio. Cōfert ꝑfocatōi matricis ꝛ fač deſideriū coitus. Febres. Confert febribus periodicis antiquis

De ſträgulatore adib. Capitulū. d. clxxxiiij.

Trangulator adib qd eſt. Pfocat adib ꝛ porcos ꝛ canes ꝛ ē ꝑfocatiuus ꝛ non adminiſtratur interius neqȝ exterius.

De ſtrangulatore leopdi. Capitulū. d. clxxxv.

Trangulator leopdi quid ē. Suffocat leopardos ꝛ linces ꝛ reliqua: ꝛ nō adminiſtrat intus neqȝ extra: ꝛ dicit ꝙ quando approꝑinquat ſcorpioni ↄgelat eam. Uenena. Ipſe interficit adib: ꝛ iam dictū ē de eo.

De ſalice. Capitulum. d. clxxxvi.

Salix qd ē. Qñqȝ egredit ex folijs eiꝰ qñqȝ ſindunt gūmia fortis. Operationes ꝛ pprietates. Fructus ꝛ folia eius ſūt ſtiptica ſine mordicatōe: ꝛ ē in eis exiccatio ſufficiēs. Et cinis eius ē vehemētis exiccatōis: ꝛ qñ ex eo fit emplaſtꝝ retinet fluxū ſanguinis: ꝛ qñqȝ ſindunt folia eiꝰ ꝛ egredit gūmia ab ea vehemēs abſtēſionis ſubtiliatia. Decoratio. Eius cinis eradicat verrucas linitus cū aceto. Uulnera ꝛ vlcera. Fit ex eo emplaſtꝝ ad vulnera magna ꝛ ppē ex fructu eius ꝛ folijs eiꝰ ꝛ cinis eiꝰ remouet formicā qñ linit cū ea cū aceto. Membra capitis. Qđ ē eius ſupius ꝛ aq̄ eius ſūt ſedātia ſoda: ꝛ nō ē aliqđ magis vtilius q̄ſ ſuccus folioꝝ eius in cura ſanici q̄ currit ex aure. Membra oculi. Ponunt fructus ꝛ aqua eiꝰ ſup ꝑcuſſionē pupille: ꝛ eius gūmia ↄfert valde viſui debili. Membra nutrimenti. Aq̄ eiꝰ ↄfert opilationi epatis ꝛ ictericie. Mēbra expulſionis. Fructus eius confert hūtibus fluxum ſanguinis.

De ſcarabeo. Capitulū. d. clxxxvij.

Carabeus. Membra capitis. Oleū in quo frigit valet ad dolorē auris qñ in eaȝ effundit: ꝛ ſimilit corpus eius quod optime contritum eſt.

De ſcoria. Capi. d. clxxxviij.

Coria. Electio. Scoria fortioris exiccatōis eſt ſcoria ferri. Natura. Scoria ferri eſt ſicca in 3ꝰ: ꝛ ſcoria eris ē ei ꝓpinq̄ reliquē vero ſcorie ſunt minus calide. Operationes ꝛ pprietates. Omnes ſūt exiccatiue: ꝛ que fortioris eſt exiccatōis eis oibus eſt ſcoria ferri: ꝛ omnes exiccant hūitates. Apoſtemata ꝛ bothor. Scoria ferri reſoluit apoſtemata calida. Uulnera ꝛ vlcera. Scoria argēti cōfert ſcabiei ꝛ ſahafati ꝛ conſolidat vlcera ꝛ ꝓhibet fluxū hemorroidaꝝ ꝛ fiſtulaꝝ. Membra oculi. Scoria ferri confert aſperitati palpebraꝝ: ꝛ ſcoria ſtāni cōfert vlceribꝰ oculi ꝛ in hoc loco merdaſengi. Membra nutrimenti. Scoria ferri ↄfortat ſtomachū ꝛ exiccat ſupfluitates eius ꝛ remouet mollificatōez eius qñ in potu dat in vino antiquo aut bibit cū vino. Membra expulſionis. Scoria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidaꝝ ꝛ ppue qñ ſedet in vino antiquo ei admixto: et ꝓhibet impꝰgnationē ꝛ abſcindit fluxū ſāguinis mēſtrui ꝛ eſt in eo vtilitas ꝛ ſilr in vrina: ꝛ coartat anū linita. Uenena. Scoria ferri cū oxymelle confert nocumēto medicine que nominatur conitum.

Capitulū de lrā. T. De tri. Capi. d. clxxxix.

Tri qd eſt. Eſt ſicut corrigie factū ex azymo qđ cogit in aq̄ cū carne ꝛ ſine carne ꝛ noiat in terra noſtra ruſnc. Natura. Eſt calidū ꝛ hūiditas eius ē ſupflua. Opationes ꝛ pprietates. Nō eſt dubiū qn ſit tarde digeſtionis ꝛ deſcēſionis a ſtomacho: qñ eſt azymū nō fermentatū ꝛ coctū ſine carne eſt leuius apud quoſdaȝ ſȝ fortaſſe res nō eſt ſm ꝙ dīit: ꝛ qñ cū eo ꝑmiſcet piperis paꝝ ꝛ olei amigdalinū rectificatur eiꝰ diſpoſitio paꝝ ꝛ ē

digeritur multiplicatur eius nutrimentū valde. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Confert pulmoni remouendo tuſſim ꝛ ſputum ſanguinis ꝛ proprie quando decoquitur cum portulaca. Membra expulſionis. Eſt lenificatiuuȝ ventris.

De Therebinthina. Ca. dcxc.

t Terebinthina. Dicitur in capitulo de grano viridi.

De Tarcon. Ca. dcxcj.

Tarcon qd eſt. Eſt notū. Et dixerūt ꝙ piretrū eſt radix altarcon montani. Natura.
t Manifeſtū eſt ꝙ ē calidū ꝛ ſiccū in ſecūdo Quis ſit in ipſo virtus ſtupefactiua: qdā vo dixerūt de quibꝰ nō eſt curandū ꝙ ipm ē frigidū ꝛ ſiccū. Operationes ꝛ proprietates Eſt deſiccatiuū humiditatum ꝛ exiccatiuum earum: ꝛ in ipo ē infrigidatio q̄dā. Mēbra ca. Cōfert cola cū maſticat ꝛ tenet in ore. Mē. an. ꝛ pe. Facit accidere dolorē gutturis. Mēbra nu. Eſt difficiř digeſtionis Mē. ex. Abſcidit deſideriū coeundi.

De Taraxacon. Ca. dcxcij.

Taraxacon qd ē. Notū ē. eſt ſpēs endiuie.
t Natura. Frigus eiꝰ ē plꝰ hūiditate ipiꝰ cū hoc ꝙ in ipſa ē hūiditas. Opa. ꝛ p. Eſt infrigidatiua ſpirituū. Mē. ocu. Eiꝰ lac abſtergit albuginē. Mēbra nutrimenti. Eiꝰ ſuccꝰ ↄfert hydropiſi valde ꝛ apit opilatōes epatis. Uenena. Reſiſtit venenis: ꝛ ex ea fit emplaſtrū ad puncturas ꝛ ppē ad pūcturā ſcorpionis.

De Tamariſco Ca. dcxciij

Tamariſcꝰ. Opatiōes ꝛ pprietates. In
t ipo ē ſtipticitas ꝛ abſterſio ꝛ mundificatio abſqȝ exiccatōe vehemēti: ꝛ eiꝰ aq̄ ē abſterſiua deſiccatiua cꝰ abſterſio ē plꝰ exiccatōe eiꝰ: ꝛ ipiꝰ exiccatō ē cū ſtipticitate: ſȝ ē fructꝰ eꝰ vehemētior ſtipticitatis: ꝛ in tamariſco qdē eſt ſubtilitas pauca ꝛ in reliqs rebꝰ alijs adminiſtrat loco galle viridis. Decoratio Eiꝰ decoctio adminiſtrat in embrocа ad pediculos ꝛ inficit eos Apoſtemata ꝛ bothor Ex eiꝰ folijs fit emplaſtrū ſup aþata fluxa. Uulne. ꝛ vl. Eiꝰ fumꝰ exiccat vlcera humida ꝛ variolas ꝛ ſ ꝑgit qđ ex ea trīt ē ꝛ cinis eiꝰ ſup aduſtionē ignis ꝛ vlcera humida ꝛ fructus eiꝰ ꝛ cinis ipiꝰ exiccant vlcera difficilia ꝛ corrodunt carnē additā. Mē. ca. Decoctio folioꝝ eiꝰ cū vino ↄfert dolori dentiū colluto ore ex ea ꝛ ꝓhibȝ corroſionē eoꝝ ꝓpē fructus eiꝰ Mē. ocu. Eiꝰ fructꝰ ſtat loco licij ꝛ galle ꝛ in egritudibꝰ oculi Mē. an. ꝛ ꝑ e. Cōfert ſputo antiquo ꝛ ꝓpē fructꝰ eiꝰ. Membra nutrimenti. Eius rami diſſoluti in aceto ↄferūt ſpleni emplō ex eis fcō: ꝛ ad ſplenē bibit vinū in quo decocta ſūt folia eiꝰ ꝛ ipiꝰ virgulta: ꝛ faciūt ſplenetici ex ligno eius vaſa Mē. ex. Cōfert ſolutōi antiq̄ ꝛ ſedet in decoctōe eiꝰ ad curſū mſtrūs ꝛ ſupp oīt gūū eiꝰ ei ꝛ bibit fructus eiꝰ etiā. Uene. Cōfert fructꝰ eiꝰ morſui vipere

De Tarathit. Ca. dcxciiij

Tarathit qd ē. Fruſta ligni nodoſi groſſitudinē digiti hñtia ꝛ eiꝰ lōgitudo ē minor ꝛ plūmū eius eſt ſtiptici ſaporis ꝛ ē cinericij coloris. Et virtus eius eſt ſicut virtus balauſtie: ꝛ dr ꝙ ipſe affertur ex rumbꝰ. Operatiōes ꝛ pprietates. Eſt ſtipticus ꝛ ꝓhibēs motū ſanguis in membris oibꝰ Inſtrā iũctu. Confortat iũcturas mollificatas Membra nutrimenti. Confert mollificationi ſtomachi ꝛ epatis Membra expulſionis. Stringit ꝛ retinet fluxū ſan. ꝛ deſcenſionem ſanguinis in egeſtione ꝛ dyſenterie bibitū in lacte caprarū decocto. Permutatio. Medietas pōderis eius de cortice oui aduſto abluto ꝛ ſexta pōderis eiꝰ de galla ꝛ decima pōderis de gūmi arabico.

De Talk. Ca. dcxcv.

Talk qd ē. Dixerūt qdā ꝙ in bibitōe eius ē
t timor ꝓpt illud qđ in ipſo eſt ex retētione ſui cū ptibꝰ ſtōi ꝛ villoſitate eius ꝛ cū gutture ꝛ meri: ꝛ qñ neceſſariū ē vt ſoluat ſoluat in panno in quo ponātur fruſta glaciei aut lapides ꝛ ꝑcutiat donec reſoluat: ꝛ ſi fuerint lapides neceſſariū eſt vt ſubmergantur in aquā ꝛ ſi voluerit hō dimittat ipȝ in panno: deinde excutiat ipm in vaſe ꝛ accipiat qđ excuſſū eſt vt vtatur eo cū aqua gūmie ꝛ erit bonum ſue intentioni. Electio. Qđ ex eo calcinatū eſt ē fortius ꝛ ſubtilius. Natura. Frigidū eſt in ꝑmo ſiccū in ſecūdo. Operationes ꝛ proprietates Stipticū eſt ꝛ retinēs ſanguinē: ꝛ adminiſtratur in pſilotro ſicut exiſtimauit Paulus ꝛ alij vt ſit eiꝰ deſiccatio maior: ipſuȝ enī nō adurit ignis niſi cū arte. Apoſtemata ꝛ bothor. Prohibet apoſtemata mām̄illarū ꝛ teſticuloꝝ ꝛ que poſt aures ſunt ꝛ reliquarū carniū laxarū in ꝑncipio. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Retinet ſputū ſanguinis cū aqua plantaginis. Membra expulſionis. Retinet ſanguinē mſtrūs ꝛ ani bibitū: ꝛ qđ ex eo ablutū ē ꝛ linitū ↄfert dyſenterie.

De Taliſafar. Ca. dcxcvi.

Taliſafar qd ē. Eſt cortices indi in quibꝰ eſt
t ſtipticitas ꝛ acuitas ꝛ odoris boni parū et in ipſis ē ſubſtantia terrea plūma ꝛ ſubtilitas pauca. Natura: Apud Gal. nō eſt oſtenſuȝ ipſos hře caliditatē neqȝ frigiditatē de q̄ ſit curandū: Quidā aūt dixerūt ꝙ ſunt calidi ꝛ ſicci in ſecūdo: Operatōnes ꝛ proprietat. In ipſis ſunt ſtipticitas ꝛ exiccatio fortes ꝛ reſolutio: ꝛ ſunt cōpoſiti ex ſubſtantijs ꝑlibꝰ: ꝛ terreitas in eis ē plus. Membra expulſionis. Confert dyſenterie ꝛ vlceribꝰ inteſtinoꝝ ꝛ fluxui ſanguinis matricis ꝛ ani: ꝛ ↄferunt hemorroidibus.

De Tariſilon. Ca. dcxcvij.

Tariſilon qd ē. Plāta naſcēs in vere ꝛ flos
t eiꝰ ē ſilis croco hortulano. Uene. Decoctio eiꝰ cū effundit ſup morſū vipe ſedat dolorem eius. Et ſi effunditur ſup mēbꝝ ſanū facit in ipſo ↄtingere ſile illi qđ contingit ex morſu vipere de dolore.

De Tuberibus. Ca. dcxcviij.

t Tubera qd ſūt. Sūt ex ſubſtātia frea plus ꝛ aquea minꝰ: ꝛ in ipſis ē acreitas ꝛ ſubtili

tas pauca ⁊ ſũt p̃uata ſapore. Elec. Melioꝛ eoꝝ
arenoſa alba in quib⁹ nõ ẽ odoꝛ mal⁹ ⁊ q̃ ex eis ſũt
ſicca deterioꝛa ſũt hũida. ⁊ illa qdẽ q̃ elixant poſt ex-
coꝛiationẽ ⁊ ſciſſionẽ cũ cultello cũ aq̃ ⁊ ſale: deinde
coquũt cũ oleo ⁊ almuri ⁊ ſpẽb⁹ ꝯdiẽtib⁹ aut aliis
ſunt melioꝛa: ⁊ deterioꝛa eoꝝ gnã ſũt fũgi ⁊ ꝓpe cũ na
ſcũt ſub arboꝛib⁹ ⁊ in t̃ra mala. Ope. ⁊ p. Sũt
groſſa valde ⁊ h̃bent nutrimentũ groſſum melicũ ⁊
nõ appropinq̃t eis in hoc aliqd: ⁊ eoꝝ qdẽ tyriaca
ſũt vinũ purũ ⁊ ꝯdiẽtes ſpẽs: ⁊ ſi elixent: deĩ coq̃nt
cũ eis generat nutrimentũ groſſũ nõ malũ: verũtñ
ſapoꝛẽ nõ h̃nt. Inſtra iũc. Timet ex eis paraliſis.
Membra capitis. Timet ex eis appoplexia.
Membra oculi. Eoꝝ aq̃ ſicut ẽ abſtergit oculũ: ⁊
hoc qdã laudauerũt ⁊ ꝯceſſit illud Muſaia medic⁹
⁊ alij. Mẽ. nu. Sũt tarde digeſtiõis ipediẽtis
euacuatia ſtomachũ groſſi chimi. Gal. vo i quodã lo
co ait nõ ſũt mali chimi. Mẽbra expul. Faciũt
incurrere colicã ⁊ difficultatẽ vrine.

De tinctura. Ca. dcxcix.

Inctura qd ẽ. Electio Melioꝛ ẽ illa q̃ ẽ
leuioꝛis põderis ⁊ magis intẽſe nigredinis
Natura Dis ẽ cal'a ⁊ exſiccatiua niſi in-
da q̃ñ indi ⁊ paul⁹ numerãt eã int̃ infrigidãtia.
Opera. ⁊ p. Dis ẽ exſiccatiua. Apo. ⁊ bo.
Exiſtimauit qdã q͛ inda ponit ſup apoſtemata cali
da ⁊ ꝯfert eis. Vulnera ⁊ vlcera. Illa q̃ aſſumit
ex fumo ligni pini cũ gũma ⁊ bdellio ponit ſup adu
ſtionẽ ignis donec cadat.

De teſtudine. Ca. dcc.

Eſtudo. Mẽ. capitis. Sãguis ei⁹ q̃ ſil
ueſtris ẽ iam dictũ ẽ q͛ ꝯfert epilepſie adhe
rens: ⁊ fel teſtudis valet ad cola ⁊ diſtillat
in nares epilepticoꝝ Membra anhelitus ⁊ pecto
ris. Dũ ei⁹ valet ad tuſſim infantũ ⁊ fel ipſi⁹ illi
nitũ ad ſcrofulas. Venena. Illa q̃ ẽ marina cũ
coagulo eſt bona moꝛſui vermiũ venenoſoꝝ ⁊ ei q
bibit lacticinium.

De Tamarindis. Ca. dcci.

Amarindi. Electio. Meliores ſunt te
neri recẽtes q nõdũ ſeneſcũt ⁊ nõ exſiccant
⁊ quoꝝ acetoſitas ẽ vã Nã. Frigidi ſũt
⁊ ſicci in ſecũdo Opa. ⁊ p. Sũt ſolutiui ⁊ ſũt me
lioꝛes prunis ⁊ minoꝛis hũiditat̃. Mẽ. nu. Cõ
ferũt naſcitudini vomit⁹ ⁊ ſiti i febrib⁹ ⁊ ſtrigũt ſtõm
mollificatũ ex naſcitudine vomit⁹ Mẽbra expul.
Solutõe educũt cholerã: ⁊ potio ex decoctõe eoꝝ
ſit propinq̃ medie libre. Febres. Conferũt febrib⁹
hritiũ ſyncopĩ ⁊ ꝯturbatõez ⁊ ꝓpe cũ neceſſe ẽ nãz
linire.

De Tuderi. Ca. dccij.

Uderi qd ẽ. Inqt Dia. ẽ herba h̃ñs folia
ſilia folijs praſſij ⁊ radicẽ q̃drata ⁊ eius ra
dix mẽſurã h̃z medij cubiti: ⁊ h̃z capita in
quib⁹ ſũt ſemina lõga nigra ⁊ eſt hec vſitata tuderi.
Silueſtris vo ſemẽ ẽ rotundũ. Natura. Cal'a ẽ
in ſecũdo: humida in p̃mo Operatões ⁊ pꝛoprie
tates. Ineſt ei acredo naſturtij: ⁊ in ipſa ẽ vlceratõ

Apoſtemata ⁊ bothoꝛ Cõfert cãcris q nõ ſunt
vlcerati linita cũ aqua mellis: ⁊ ꝯfert oib⁹ apoſtatibus
duris ⁊ fit ex ea emplaſtrũ ſup tumoꝛẽ. Inſtrumẽ-
tum. Fit ex ea emplaſtrũ ſup duritiẽ podagre.
Membra capitis. Confert apoſtib⁹ radicũ auriũ
Mẽ. ocu. Cũ ex ea fit collyriũ cũ melle mũdifi
cat vlcera oculi. Membra anhelitus ⁊ pect. Ad
iuuat q̃ñ ponit in electuarijs in expuẽdo humores
poſtq̃ꝫ infundit ⁊ bulit in aq̃: deinde ponit in vaſe ⁊
aſſat. Membra expulſionis. Adiuuat in colica
⁊ ꝓpe in decocto qḋ ẽ ex vino.

De Tenub. Ca. dcciij.

Enub qd ẽ. Arboꝛ nota ⁊ cauſt ẽ ſpẽs eius
⁊ caſmecoꝛas ẽ ſemẽ arboꝛis ei⁹ ⁊ pix ſilue
ſtris ex ea aſſumit. Operationes ⁊ ꝓpe
tat. Semen aũt ei⁹ caſmecoꝛas: ⁊ virt⁹ ipſi⁹ ẽ ſtiptica
ca ⁊ ſubtil' calefa tõis. Apoſte. ⁊ bothoꝛ. Ex fo
lijs hui⁹ arboꝛis fit emplaſtrũ apoſtematib⁹ calidis
Vulnera ⁊ vlcera. Folia ⁊ ſemen ei⁹ q̃ñ miſcet cũ
adipe anſeris ⁊ merdaſengi ⁊ cũ farina turis cõferũt
vlcerib⁹ manifeſtis: ⁊ cũ ꝓmiſcet cũ cera ⁊ oleo myr
thino ꝯfert vlcerib⁹ teneroꝝ corpoꝝ ⁊ oib⁹ vlcerib⁹
recẽtib⁹ calis: ⁊ coꝛtex ei⁹ ẽ ꝯueniẽs vlcerib⁹ puluer
zatus: ⁊ q̃ñ adminiſtrant folia ei⁹ ſup vlcera recẽtia ꝓ
hibẽt coꝛruptiõez eoꝝ. Membra capi. Colluit
os ex ea ⁊ decoctiõe ei⁹ ⁊ ꝓpe cũ aceto ad doloꝛẽ dẽ
tiũ: ⁊ q̃ñ ſcindit lignũ ei⁹ ⁊ coqt in aceto ad illud
Membra oculi. Fum⁹ eius in alcofol confert
oculo. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoꝛis. Semen ei⁹
qḋ ẽ caſmecoꝛas adiuuat ad ſpuendũ ex pectoꝛe: et
gũma qdẽ tenub maximi ẽ iuuamẽti ad tuſſim anti
quam valde: ⁊ ẽ ſpẽs picis. Membra nutrimen
ti. Confert ad ea pondus auf. cum aqua mell' ad
epar leſum. Membra expulſionis. Si bibatur
ſtringit ⁊ retinet ventrem.

De Tereniabin. Ca. dcciiij

Ereniabin quid ẽ. Hic ẽ ros q plũm cadit
in coꝛaſceni ⁊ in locis qui ſunt vltra fluuiũ
⁊ plimũ caſus eius in regione noſtra ẽ ſup
lapidẽ. Electio. Melioꝛ ẽ recens albũ. Na-
tura. Eſt equale ad caliditatẽ ꝯueniens. Ope
rationes ⁊ pꝛoprietates. Eſt leuitiuũ ꝯueniẽs ad
abſtergendũ Mẽ. an. ⁊ pe. Confert tuſſi ⁊ lenit
pectus. Mẽbra nutrimenti Sedat ſitim Mẽ
bra expulſionis Solutõe educit cholerã faciles
ei⁹ ſolũ cũ ꝓꝓrietate q̃ ẽ in ipſo ⁊ ei⁹ qdẽ potio ẽ auf.
x. vſq̃ ad. xx. auf.

De Tutia. Ca. dccv.

Utia qd ẽ. Origo Tutie eſt fumus qui ele-
uatur vbi purificatur es a lapidibus qui ei
admiſcentur ⁊ a ſtagno qui ei admiſcetur ⁊
q̃ñ ſublimatur climia: ⁊ illud qḋ ſublimatur eſt tutia
bona ⁊ quod reſidet inferius eſt climia que nomina
tur ſuccudus. tutia vero alia eſt alba: ⁊ alia eſt citri-
na: ⁊ alia ad rubedinem declinans. ⁊ inda quidẽ eſt
illud quod in ablutione tutie aggregatur ſicut fex
ſub aqua qua ipſa abluitur ⁊ illud eſt ſuccudus: dif
ferentia vero inter ſuccudũ ⁊ tutiã eſt q͛ tutia ſub

limat ⁊ illud nõ ſublimat ſꝫ remanet inferius in cã-
minibus p qḋ currit es ⁊ hoc ẽ ſicut climia eris ⁊ q̃ñ
hoc ſublimat ſublimat ex eo tutia. Electio. Me
lioꝛ eſt alba volatilis: deĩ citrina: deĩ que habꝫ co
loꝛẽ ſtiticoꝝ alcarmenũ: ⁊ illa que eſt minus vetuſta
omnib⁹ eſt melioꝛ. Natura. Frigida eſt in p̃mo
ſicca in ſcḋo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt deſic
catiua ſine moꝛdicatione: ⁊ illa q̃ ẽ abluta eſt melioꝛ
deſiccãtiũ. Decoꝛatio. Cõfert lẽdinibus. Vul
nera ⁊ vlcera. Illa q̃ eſt abluta ꝯfert vlcerib⁹ ita q͛
vlceribus canceroſis. Mẽbra oculi. Cõfert do
loꝛi oculi ⁊ ꝓhibet ſupfluitates fraudulẽtas coarta-
tas in venis oculi penetrare in tunicas ꝓpe illa que
ẽ abluta. Mẽbra expulſio. Cõfert vlcerib⁹ ani
⁊ teſticuloꝝ ⁊ apoſtematibus eoꝝ.

De tincar. Capitulũ. d. ccvi.

Incar quid ẽ. Aliud ẽ minerale ⁊ aliud ẽ
artificiale ⁊ dicit capiſtꝝ auri. Mẽbra ca
pitis. Cõfert doloꝛi molaris ⁊ coꝛroſiõi
dentium ſua pꝛoprietate.

De taſmarach. Capitulum. d. ccvij.

Aſmarach. Natura. Calid ẽ ⁊ ſiccuꝫ.
Opationes ⁊ ꝓpeta. Eſt ſtipticũ foꝛtil.

De tinſa. Capitulum. d. ccviij.

Inſa. Membra oculi. Stercus eius
confert albugini oculi. Venena. Fit em
plaſtꝝ ex adipe eius ſup moꝛſũ ipſius ⁊ ſe-
dat doloꝛ eius ſtatim.

De tembul. Capitulum. d. ccix.

Embul. Natura. Frigiduꝫ ẽ in p̃mo
ſiccũ in ſcḋo. Opationes ⁊ ꝓprietates.
Eſt ſtipticũ exſiccatiuũ. Membra capit.
Cõfortat carnẽ que ẽ inter dentes ⁊ maſticãt ipm
indi ad illud ſemp. Membra nutrimenti. Con
foꝛtat ſtomachuꝫ ⁊ ꝓpt illud maſticãt ſemp indi.

De teſiſie. Capitulum. d. ccx.

Eſiſie qd eſt. Eſt gũmia rute agreſtis ⁊ iam
dictũ eſt in the. Electio. Non ꝯfert ni-
ſi que ẽ recẽs ⁊ cũ ſup ipſaꝫ ꝑtranſit annus de
bilitat. ⁊ ñ ẽ in ipſa iuuamẽtũ ꝓpt reſoluõnẽ hũidita
tuꝫ que ſũt in ipſa ſupfluaꝝ. Natura. Eſt calida
valde aduſtiua foꝛtis calefactionis ⁊ exſiccationis
⁊ in ipſa eſt hũiditas ſupflua extranea cauſa cuius ñ
moꝛdicat ſtatiꝫ. Opatões ⁊ ꝓprietates. Eſt mun
dificatiua ſolutiua maturatiua diſruptiua ⁊ ꝓpt hũidita
tẽ ſuã ſupfluã nõ adurit niſi poſt hoꝛã ⁊ ẽ ex eis q̃ at
trahũt vehementer ⁊ violẽter ex ꝓfũdo coꝛpis: ſꝫ p⁹
ſpaſmũ ꝓpt hũiditatẽ ſuã ſupfluã: ⁊ nõ eſt ei par in
alterãdo ꝯplonẽ ⁊ caſitatẽ. Decoꝛatio. Facit na
ſci pilos ⁊ ꝯfert alopitie valde ⁊ raro iuenit par ei in
illo: ⁊ iam dixim⁹ adminiſtratõem ei⁹ in cap. ipſius. ⁊
ꝯfert occultationi ſãguinis: ſꝫ nõ dimittit ſup ipſam
pter hoꝛã: ⁊ ſimilit ꝯfert veſtigijs ⁊ pãno ⁊ albaras
Inſtrumẽta iũctu. Inũgit cũ ꝯpſſione ſup mol
lificationẽ neruoꝝ ⁊ ſup podagrã ⁊ ſup iũcturas fri
gidas ⁊ cliſterizat cũ ea ad arteticã. Mẽbra an. ⁊
pecto. Cõfert ſputo ſanliei ⁊ difficultati anhelitus
⁊ ꝯfert doloꝛi amboꝝ latez ⁊ ꝓpe doloꝛi ipſoꝝ anti-

quo linita ⁊ ut emplm ſuppoſita ⁊ cũ ea euacuãdo ⁊
adiuuat ad expuẽdas ſupfluitates linita ⁊ ſubtilita-
te repta in adminiſtrãdo eaꝫ in clarijs. Membra ex
pulſio. In radice eius ⁊ coꝛticib⁹ ipſius et lachry
me eius eſt ſolutio. Febres. Sumant de coꝛtici
bus eius tres auf. ⁊ de ſuccis tres anuluſat ⁊ de la-
chryma eius auf. ij. ⁊ cũ multiplicat eius vſus no-
cet. Permutatio. Loco eius ponunt due tertie
põderis eius de dragante ⁊ ĩña eius de euſoꝛbio.

De turbit. Capitulũ. d. ccxi.

Urbit. Electio. Melius eſt albuꝫ viſi-
bilit ⁊ contritũ habens foꝛamina que ſunt
ſicut cãna ſubtilis foꝛaminã ⁊ planũ velocit
frangibile ⁊ nõ eſt groſſuꝫ ⁊ ipm coꝛrodit ⁊ debilita
tur: ⁊ leue valde ⁊ pfoꝛatũ eſt debile: ſꝫ eius rectifica
tio eſt ut fricet coꝛtex eius cinericius donec remane
at albus ⁊ cõmiſcat quod de eo contritum eſt cum
oleo amigdalino. Operationes ⁊ ꝓprietates.
Acquirit vſus eius ſiccitatem ⁊ exſiccatiõem in coꝛ-
poꝛe: quoniã extrahit humiditates ſubtiles ⁊ ꝓpterꝫ
hoc adminiſtrat cum oleo amigdalino. Inſtru-
menta iuncturaꝝ. Confert egritudinibus neruo-
ruꝫ. Membra expulſionis. Solutione educit
phlegma plim: ⁊ ſoluit aliquid ex humoꝛibus adu
ſtis paruiper ⁊ hoc quãdo aſſumit tritũ ꝫ decoctum
vero econtrario. inquit. Meſangue. ſolutiõe educit
humoꝛes viſcoſos groſſos: ⁊ dixerũt quidam ſolu
tione educit humoꝛem crudũ ex anchis. ⁊ quod ve
rius ẽ: ẽ q͛ ſolutione educit phlegmã ſubtile ⁊ ſi con
ficet cuꝫ ziniibere ⁊ eo quod habet acuitatẽ virtu
tis educit groſſum ⁊ crudũ humoꝛem. Solũ vero
non ſoluit groſſum niſi inueniat in ſtomacho fixuꝫ
⁊ in inteſtinis: ſitq̃ꝫ potio eius vſq̃ ad. ʒ. ij. ⁊ in deco
ctionibus vſq̃ ad. iiij.

De turſie. Capitulum. d. ccxij.

Urſie quid eſt. Eſt ãmoniacũ ⁊ iã dictũ eſt
de eo i caplo alit. De tubel. Ca. d. ccxiij.
Ubel qd eſt. Foꝛtius tubel ẽ tubel ferri: de-
inde eris ⁊ ẽ illud qḋ cadit ex ꝑcuſſione ſup eũ: ⁊ om
ne quidẽ ẽ exſiccatiuũ: ⁊ iã qḋ dictum eſt de eo.

De thymo. Capitulum. d. ccxiiij.

Hymũ. Natura. Semen eius eſt foꝛ-
tis caliditatis. Membra expulſionis.
Pronocat ⁊ extrahit embꝛyonem moꝛtu
um ⁊ ſolutione educit ſanguinez ⁊ humoꝛẽ cholicã
Et potio eius ſit medietas. ʒ ⁊ extrahit vermes.

De thell. Capitulum. d. ccxv.

Hail qd ẽ. Dicit q͛ ẽ thealdeken. Natu-
ra. Frigida ẽ ⁊ ſicca in p̃mo: ⁊ ꝓpe radix
ei⁹ recẽs. Opatões ⁊ ꝓpeta. Virt⁹ ei⁹
ẽ ſtiptica: ⁊ in ipſa ẽ moꝛdicatio ⁊ ꝓhibet eius ſucc⁹
attractiõez materiez ad viſcera. Vulnera ⁊ vlcera.
Cõfert vulnerib⁹ recentibus q̃ñ ponit ſup ea ⁊ ꝓ-
prie radix eius ⁊ in ipſa eſt ꝯſolidatio. Membra ca
pitis. Pꝛohibꝫ catarros oẽs. Membra oculi.
De ſucco eius ⁊ ipſa decocta in vino ⁊ melle i pon
dere eq̃li ſtiptũ ponit in medicamine quod ad ocu-
li eſt bonũ ⁊ illius qḋ medicamis ꝯpoſito ẽ h̃. Su

mitur ſuccus ⁊ quātū eſt medietas eius de myrrha ⁊ tertia eius de pipere ⁊ tertia ipſius de olibano ⁊ ꝑmiſcent ⁊ ē medicamen bonū ⁊ oportet qḋ ut reponat in vaſe ereo. Membra nutrimenti. Abſcindūt ſemen ⁊ radix eius vomitum. ⁊ ꝓhibet attractionem fieri ad ſtomachū ⁊ ſemē ſtiūs oio ē ↄueniens ſtomacho. Membra expulſionis. Semē eius deglutitū eſt ꝓuocatiuū ⁊ diſruptiuū lapidis ꝓpt illud quod in ipſo eſt de ſiccitate aut amaritudine: et ſimilr̄ radix eius ⁊ decoctio eius confert vlceribus veſice.

De thelſie. Capitulum.d.ccxvi.

Thelſie quid eſt. Jam dictū ē in the. ⁊ iam diximus eam.

De teſticulo vulpis. Capitulū.d.ccxvij.

Teſticulus vulpis qd eſt. Eſt qdaz bonuz dulce. Natura. Eſt calid᷒ in ꝑmo hūidus in ipſo ⁊ in ipſo eſt hūiditas ſupflua. Inſtrumenta victurarū. Confert ſpaſmo ⁊ tetano qui ſunt in poſteriorib᷒ ⁊ palyſi. Membra expulſionis. Facit appetitū coitus ⁊ adiuuat ad ipſm et ꝓpṙe cum vino: ⁊ ſtat loco ſtinci.

De teſticulo canis. Capitulū.d.ccxviij.

Teſticulus canis quid eſt. Eſt ſicut teſticulus vulpis ⁊ eſt duarū ſpēꝝ: vna earū eſt minor ⁊ ē hūs mollitiē ⁊ eſt duoꝝ parium quoꝝ vnū par eſt inferius ⁊ aliud par eſt ſurſum ⁊ vnū eoꝝ eſt molle ⁊ alterū eſt plenū ⁊ eſt ſpēs maior: ⁊ in ſpecie maiore eſt hūiditas ſupflua. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata phlegmatica. Vulnera ⁊ vlcera. Mundificat vlcera ⁊ ꝓhibet formicā dilatari ⁊ aperit fiſtulas ⁊ incarnat vlcera fraudulēta corroſiua. Membra capitis. Cōfert alcola. Membra expulſi. Qn̄ vir maiorē eoꝝ ſūit fit maſcul᷒ fortior. ⁊ ſi mulr̄ ſumat debiliorē fit magis fēia: ⁊ dicit ꝙ ille q eſt hūid᷒ fac̄ augmētū in coitu ⁊ ſiccus abſcindit ipſū ⁊ vnuſquiſq; eoꝝ deſtruit alterius opōnē ⁊ iaz dictum eſt totum illud in maiore ⁊ minore.

De teſticulo. Capitulū.d.ccxix.

Teſticul᷒ qd ē. Eſt de genere carnis moll. Electio. Melior teſticul᷒ ē illius cui᷒ bonus ē teſticulus: ⁊ q eſt adoleſcens ⁊ teſticul᷒ qui ē magnorū hircoꝝ ⁊ que eis ſilant de arietibus ⁊ tauris non digerūt: ⁊ n̄ ē ſicut teſticulus galloꝝ ꝑcipue impinguatoꝝ: nā ipſe ē bonus valde. Opatio. ⁊ ꝓpꝛieta. Nō habet bonitatē nutrimenti mamillaꝝ niſi teſticulus galloꝝ impinguatoꝝ: ipſe nāq; eſt boni nutrimenti plurimi: ⁊ omnes ſpēs teſticuli qn̄ digerunt ꝓpṙe que non ſunt difficilis digeſtōnis plurimi nutriūt. Membra nutrimenti. Plurimi ipoꝝ ſunt difficilis digeſtionis plurimi nutrimēti ⁊ ꝓpe qui ſunt de aialib᷒ magnis groſſe carnis.

De teſta. Capitulū.d.ccxx.

Teſta. Opatōes ⁊ ꝓprietates. Eſt exſiccatiua abſterſiua ⁊ ꝓpṙe teſta olibani: ⁊ ſubtilior quidē teſta eſt teſta cancri marini ⁊ tegula qdem eſt in virtute folij. Decoratio. Teſta cancri marini eſt exſiccatiua ⁊ abſtergit pānū et enuigines. Apoſtemata ⁊ bothor. Fit ex teſta ceratum ſup ſcrofulas. Vulnerā ⁊ vlcera. Emplīm factū ex teſta ē fortis ↄſolidatiōis: ⁊ ↄfert vlceribus ⁊ ipſa abſtergit ſcabiē ⁊ ꝓpṙe teſta cancri marini. Inſtrumenta victurarū. Teſta olibani. Lingit ſup podogram. Membra oculi. Confert cum ſale marini lino vngule.

De thalio. Capitulum.d.ccxxi.

Thaliū quid eſt. Dictū eſt de eo in capitulo deſtructōe. De littera. D. De vinee. Capitulum.d.ccxxij.

Sumec quid eſt. Cortices tenues ſubtiles circuuoluti ſup arborē ſerentē glādes ⁊ pinum. ⁊ nucem. ⁊ habet odor eius bonum. Electio. Que ex ea bona eſt: ē alba ⁊ nigra mala ē. Natura. In ipſa eſt frīitas pauca ⁊ ad debilitatē declinans ⁊ ſtipticitas equalis: exiſtimauerūt qdā ꝙ eſt calida in pṙimo ⁊ ſicca in ſcdo. Jnqt Alcanzi. Eſt frigida vehemētis ſiccitatis. Opationes ⁊ ꝓprietates. Ineſt ei virtus ſtiptica ⁊ reſolutiua ſimilis: ⁊ lenificatio: ⁊ ꝑcipue que ē de pino ⁊ eius ſtipticitas eſt equalis. ⁊ aromaticū eius apit opilatōes ⁊ ſtringit carnes mollificatas. Apoſtemata ⁊ bothor. Linit ſup apoſtemata calida ⁊ ſedat ea ⁊ reſoluit duritiēs ⁊ ſedat apoſtemata carnoſa fluxa. Inſtrumēta victurarū. Cadit inūctōib᷒ laxitudinis ⁊ reſoluit duritiē victurarū ⁊ ſimilr̄ eius decoctio. Membra capitis. Cū infūdit in vino facit dormire potātē ipſm. Membra oculi. Abſtergit viſuz. Membra an. ⁊ pecto. Cōfert tremori cordis. Membra nutrimenti. Retinet vomitū ⁊ ↄfortat ſtomachū ⁊ remouet iſtationē eius ꝑcipue ei᷒ infuſio in vino ſtiptico. ⁊ ↄfert dolori epatis debil. Membra expulſio. Apit opilatōes epatis ⁊ matricis ⁊ qn̄ ſedet in aqua eius ↄfert dolori matricis: ⁊ ꝓuocat mēſtrua. Permutatio. Pōdus ipſius de cordumeni.

De vehuē. Capitulum.d.ccxxiij.

Chuen qd eſt. Ex ea alia ē alba ⁊ alia citrina ſ; alba ē fortior: ⁊ eſt virge minute ſuper quas ſūt flores minuti alba habētes folia ſilēs floribus maro acuti odoris ⁊ ſaporis. Natura. Eſt calida in 3᷒ ſicca in ſcdo. Opationes et ꝓprietates. Eſt digeſtiuā ⁊ apitiua opilationū: ⁊ ſi ea que eſt rubea eſt ſtipticitas ⁊ ꝓhibitio ſpēꝝ ſolutionis cū eo qḋ in ipſa eſt de reſolutōe: ſ; eius ſtipticitas ē ꝓpṙ ipſius exſiccationē ⁊ eſt ꝓuocatiua ſudoris: ⁊ ſilr̄ eius oleū inūctū ⁊ apit oriſicia venaꝝ reſolutiuū ſubtiliatiuū. Electio. Recens viridis. Apoſtemata ⁊ bothor. Reſoluit apoſtemata calida in ſtomacho ⁊ ſāguinē ↄgelatū in ipſo ⁊ ↄfert apoſtematibus frigidis. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert fiſtulis ⁊ excoriat cortices ⁊ vlcera ⁊ confert vulnerib᷒ neruoꝝ. Inſtrumenta victurarū. Cōfert torſioni neruorū cū in decoctione ipſius infūdit ſpongia ⁊ ponit ſup eos. Membra capitis. Facit ſubet ⁊ cuz odorat hūidū eius facit dormire ⁊ eius oleū confert doloribus auris. Membra anhelitus ⁊ pecto. Cōfert aſmati cum bibit ſicca ſicut bibit epithymū. Membra nutrimenti. Mala eſt orī ſtomachi veritatē reſoluit ⁊ exſiccat qḋ ad ipſm attrahit: ⁊ reſoluit ſāguinē cōgelatū in eo. Membra expulſionis. Prouocat fortiter ⁊ reſoluit ſāguinem congelatū in veſica cū aqua mellis ⁊ frāgit lapidem. ⁊ qn̄ bibit cū flore ſuo: ⁊ cū eo qḋ eſt ſup ipſm in vino ꝓuocat mēſtrua ⁊ ſilr̄ ſuppoſitoriū olei eius: ipſ; enim fortiter ꝓuocat ⁊ ſuppoſitoriū olei ei᷒ etiā reſoluit duritiē matricis ⁊ apit opilatōem matricis. ⁊ ipſa qdem bibit ſicca in oxymelle ſicut epithymuz ⁊ ſoluit meſſam ⁊ phlegma et cōfert apoſtematibus ani calidis: ⁊ apit hemorroidas ipſa ⁊ eius oleū ⁊ cōfert ramici ex aqua poſtq; ſcindit: ⁊ ↄfert colice ⁊ dolori veſice ⁊ duritiei ſplenis.

De vine. Capitulū.d.ccxxiiij.

Vne quid eſt. Eſt plurium ſpēꝝ ſubtilior earū eſt alba ⁊ noiat ſtercus paſſeꝝ ⁊ calidior earū eſt viridis. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiua mūdificatiua apitiua. Membra expulſio. Pōdus. 3. 5. ipſius reſoluit difficultatē vrine. ⁊ pōdus. 3. v. deijcit ptuz viuū ⁊ mortuū ⁊. 3. 5. ꝑ ſiccū uſq; ad. 3. i. ꝓuocat mēſtrua: ⁊ pōd᷒. 3. iij. ſoluēdo educit aquoſitatē hydropiſis. Venena. Pōdus. 3. x. ei᷒ eſt venenū ꝑniciolū ⁊ ex ſuffumigatiōe ei᷒ q̄ ex ipſa eſt viridis effugiunt venenoſa parua.

De vrtica. Capitulū.d.ccxxv.

Vrtica qd eſt. Color ſeīs eius ē ſilis colori pori ſ; tn̄ eſt minus ⁊ ſubtilius ⁊ nō ē i ei᷒ lōgitudie ⁊ mordicat qḋ ei obuiat ita ꝙ ē ſt inteſtina. Natura. Vrtica ⁊ ſemē eius ſūt calida i ꝑncipio tertij: ⁊ ſicca in ſcdo: ſ; ſemē eſt minoris ſiccitatis q̄ ipſa. Opatio. ⁊ ꝓpṙe. Eſt attractiua vlceratiua reſolutiua ⁊ in v̄tute aduſtiua. ⁊ ſūt qdā q dicūt calefactōez eius nō eſſe fortē: ſ; in ipſa qdez ē v̄t᷒ apitiua: ⁊ in ipſa eſt abſterſio fortis. ⁊ in ipſa non eſt mordicatio vlceꝝ: ⁊ qn̄ cū carne coquit caro ſoluit iſt vrticā ⁊ opōnem eius. Apoſtemata ⁊ bothor. Emplīz eius cū raphano diſrūpit dubellet ⁊ ↄfert eis ⁊ confert duruneb᷒ ⁊ cōfert ſemē eius cancro in emplō: ⁊ ſimilr̄ eius cinis. Vulnera ⁊ vlcera. Eius cinis cū ſale cōfert vlceribus q̄ accidit a morſura canū ⁊ vlceribus malignis ⁊ cancro. Inſtru. victu. Emplaſtꝝ ex ea cū ſala confert torſioni neruoꝝ. Membra capitis. Eius folia cōtrita abſcidūt fluxū ſanguinis ex narib᷒ ⁊ ſemē eius ↄfert ſtricture narium ⁊ apit opilatōes colatorij fortiter ⁊ ex ſemie eius factuz emplīm fac̄ eradicatōez dentiū facilē: ⁊ emplīm ex ea ↄfert apoſtematibus que ſūt poſt aurē ⁊ eſt abſterſiuuz. Mēbra anhelitus ⁊ pecto. Qn̄ bibit cū aqua ordei mūdificat pectus ⁊ cū decoquit folia eius in aq̄ ordei educit hūores groſſos q ſūt in pectore: ſ; ei᷒ ſemē eſt fortius ⁊ ipſm remouet aſma ⁊ ipſam dilatationē ⁊ frīam pleuſim. Membra expulſi. Excitat coitū ꝓpṙe ſemen eius cū vino ⁊ apit oriſiciū matricis: quia matrix recipit ſpma. Et ſimilr̄ ſi comedat cū cepis ⁊ ouis ⁊ qn̄ ſupponit cuz myrrha ꝓuocat mēſtrua ⁊ apit matricē ⁊ ſilr̄ ſi bibit ei᷒ decoctō cuz myrrha: ⁊ folia ei᷒ recētia educūt mſicē exeūtē loco emplī poſita ⁊ ſoluēdo educ̄ phlegma ⁊ hūorē crudum ſua abſterſione n̄ cū v̄tute ſolutiua q̄ ſit in ipſa: ⁊ oleū ei᷒ pl᷒ ſoluit phlegma q̄ oleū cartami ⁊ decoctio foliorū cū oſtracis lenit vētrē ⁊ ſi vis ut ipſa facili᷒ ſoluat accipe medullā ſemis eius ⁊ ↄtere ipſam cū ſaucb ⁊ ꝓijce eā in vīo ⁊ bibe eā: ⁊ oꝫ ut poſt ei᷒ hauſtū bibatur aliqd de oleo roſ. ne aduraṫ guttur bibentis: ⁊ qn̄q; fiūt ex ipſa collyria cū melle ⁊ ſupponūt ⁊ ſoluūt.

De viola. Capitulū.d.ccxxvi.

Viola quid ē. Notū ē eius effectus: ⁊ opō radicis eius ē vicina opōni ipſius. Natura. Frigida eſt ⁊ hūida in ꝑmo: ⁊ dicūt qdaz ꝙ ē calida in ꝑmo: ſ; in frīitate folioꝝ eius nō eſt dubitatio. Opatio. ⁊ ꝓpṙe. Dicit ꝙ ipſa gnāt ſanguinē equalem. Apoſtemata ⁊ bothor. Sedat apoſtemata calida more emplaſtri ſuppoſita cū ſaucb de ordeo et ſimilr̄ eius folia. Vulnera ⁊ vlcera. Viola epithymata bona eſt ſcabiei. Membra capitis. Sedat ſoda ſanguineā odorata ⁊ illita. Membra oculi. Cōfert opthalmie calide. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert tuſſi calide ⁊ lenit pect᷒ ⁊ ꝓpṙe que ex ea ↄfecta eſt cū zuccaro ⁊ ipſius ſirupus cōfert pleūi et pulmoni ⁊ eſt melior q̄ iulcb in hoc cap. Mēbra nutrimēti. Valet inflatōi ſtōi. Mēbra expulſio. Sirupus eius cōfert dolori renū ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ q̄ ex ea ſicca eſt ſoluēdo educ̄ cholerā. ⁊ ipſius etiā ſirupus lenit naturam cū facilitate ⁊ confert eminentie ani.

De vrina. Capitulum.d.ccxxvij.

Vrina quid eſt. Nota ē. Electio. Ex vrinis iuuatiuis magis ē vrīa cameli arabici qui eſt anheglib. Et vrina hoīs ē debilior vrinis tn̄ ea ſunt debiliores vrine porcoꝝ domeſticoꝝ caſtratoꝝ. ⁊ eis fortiores ſunt antiq̄: ⁊ vrina quidem caſtrati omnis generis eſt debilior ⁊ ex vrinis magis abſterſiua eſt vrina hoīs. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca. Operatōnes ⁊ proprieta. Omnes abſtergunt: ⁊ vrina quidez hoīs ponitur cū cinere vitis ſuper locū flux᷒ ſanguinis ⁊ ſiſtitur. vrina vero cameli ↄfert furfuribus ablutōne facta ex ea. ⁊ ſimilr̄ vrina tauri. Decoratio. Abſtergit morpheam.

Vulnera ⁊ vlcera. Vrina aſini confert vlcerib᷒ ambulatiuis ⁊ humidis. ⁊ vrina hoīs etiam proꝑe antiqua ⁊ ↄfert excoriationi ⁊ pruritui ⁊ albaras: ⁊ precipue cū nitro ⁊ aqua aceto ſe: ⁊ fex vrine ponitur ſuper herſipilam ⁊ confert: ⁊ confert linita ſcabiei ⁊ ſahafat ⁊ vlceribus verminoſis ⁊ vlceribus pedū ſuper mingitur ⁊ dimittitur donec ſanentur. Inſtru. vi. Confert doloribus neruoſis: ⁊ precipue vrina caprarum domeſticarum ⁊ montanarum: ⁊ propṙe ſpaſmo ⁊ extenſioni: ⁊ ſimiliter fit caputpurgium extenſioni. Membra capitis. In vrina tauri cum diſſoluitur myrrha ⁊ diſtillatur in aurē ſubtiliter ſedat dolorē eius: ⁊ ſimiliter vrina caprarum ſola ⁊ cū myrrha: ⁊ vrina hominis antiqua ꝓhibet fluxum putredinis ab aure: ⁊ vrina cameli cōfert fetori narium ⁊ aperit opilationes colatorij cuz vehementi virtute. Membra oculi. Coagulatur in vaſe ereo ⁊ confert albugini ⁊ ſcabiei: ⁊ proꝑe vrina puerorum ⁊ ſimiliter cocta cum porris.

Membra anhe. ꝛ pecto. Urina iſentiū lactētiū ꝯfert dilatatōi anhelit⁹. Mēbra nutri. Quidaꝫ homo ſpleneticus ſōniauit ꝙ ꝑcipiebat ei in ſomno ut vrinam ſuam biberet omni die ter ꝛ ſanaret: q ex ꝑtus eſt illud ꝛ iuenit mirabile. ꝛ vrina gō hoīs ꝛ vrina cameli ꝯfert hydropiſi ꝛ ea ſimul ſplen ꝑcipue cū lacte cameli: ꝛ vrina capraꝝ valet hypoſarche caꝝ ꝑcipue q̄ ſūt montane ꝛ ꝑcipue cū ſpica boni odoꝛis ꝛ ſilr vrina antiq̄ poꝛcoꝝ in huiuſmōi eſt bona cum vino foꝛti. Mēbra expulſio. Urina poꝛci frangit lapidē in renib⁹ ꝛ veſica ꝛ ꝓuocādo educē ex ambobus: ꝛ vrina aſini ꝯfert doloꝛi renū: ꝛ vrina hoīs decocta cū poꝛris ꝯfert doloꝛib⁹ matricū qñ ſedent in ea mſeres vnaq̄q; gnoꝫ dieꝫ ſemel. Uenena. Urina hoīs ꝯfert moꝛſui vipe bibita ꝛ effūdit ſuper eā ꝛ ꝓpꝛie vipe petroſe ꝛ cuꝫ nitro ſup moꝛſū canis rabioſi ꝛ omni moꝛſui ꝛ puncture valet ꝛ que ex ea antiqua eſt confert venenis oībus ꝛ lepoꝛi marino.

De viſco. Capitulū.d.ccxxviij.

Viſcus quid ē. Eſt notus: ꝛ eī⁹ gō fructus eſt ſilis ciceri nigro nō ꝑincē rotūditatis virgulatus frāgibilis ex quo manus inuiſcant. Cuius aūt minera ē arboꝛ ferēs glādes ꝛ malus ꝛ pirus in quo ſūt ꝟtus aerea ꝛ aquea mūltiplicate valde. Electio. Qui ex eo bonus ē. eſt recēs plan⁹ coloris puri interius viridis exterius terit ꝛ lauatur dein decoq̄t. Natura. Nō calefacit niſi poſt morā lōgā ſicut gūma ruce agreſtis ꝛ eſt debilioꝛ ea in hoc ꝛ i ipo qdēꝫ ē hūitas ſupfluens nō digeſta ꝛ ē calid⁹ ꝛ ſiccus in 3⁹. Opatio. ꝛ ꝓꝑetates. Eſt reſolutiuus reſoluit enim hūitates groſſas ex ꝓfundo ꝓter foꝛtitudieꝫ ꝟtutis attractiue ꝛ lenit. ꝛ dixerūt qdā: ñ mcit ei opō in hūitatib⁹ tenuibus. Decoꝛatio. Eradicat vngues malos cū ſup eos ponit cū arſenico. Apata ꝛ bothoꝛ. Reſoluit apata ſſa ꝛ ꝓꝑe ꝯfoꝛtatus cū calce ꝛ confert ſyrie ꝛ ſiliabus noctis.

Uulnera ꝛ vlcera. Lenit vlcera antiqua ꝛ vlcera mala. Inſtru.iūcturaꝝ. Lenit iūcturas cū tāta cera q̄ntus ipe ē ꝛ ſuo eq̄li pondere de reſina pini. Membra capitis. Cōfert apatibus ſſis poſt aures mixtus cū gūma pini ꝛ cera. Membra nutri. Extenuat ſplenē cū ponit ſup ipm cuꝫ aliquibus rebus ipm confoꝛtantibus ſicut eſt calx.

De vermic. Capitulū.d.ccxxix.

Ermis quid eſt. Eſt ꝟmis grane ꝛ eſt ꝟmis tinctoꝝ cuius virtus eſt ſicut virtus ceruſe. veruntamē eſt ſubtilioꝛ ꝛ magis vadens in ꝓfundūꝫ: qdam aūt dixerūt ꝙ colligit hic vermiculus ex rebus plibus ita ꝙ colligit ex arboꝛibus glādes ferentib⁹. Natura. Uermiculus grane recēs inflatiuus ē: ꝛ in ipo ſiccitas ē q̄ntitatē hūs.

Opatio. ꝛ ꝓpꝛie. Uermicul⁹ graue q eſt vermis tinctoꝝ ē purpureus ꝛ exſiccat ſine moꝛdicatione. ꝛ Gal. qdem dicit ꝙ in ipo eſt ſtipticitas tpata. Uulnera ꝛ vlcera. Uermiculus grane ꝯfert vulnerib⁹ nervoꝝ tritus cū vino aut aceto cū melle. Dicit autē ꝙ ꝟmis pluriū pedū q moꝛat ſub lagenis ſm ꝙ dicit cū bibit ex eo aut. remouet ſpaſmū ꝛ alcuzeꝫ nocentes. Membra capitis. Uermis pluriū pedū q ē ſub amphoꝛis qñ terit cū coꝛtice granati ꝛ cuꝫ oleo roſ. ꝛ diſtillat in aurē ſedat doloꝛē. Membra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Uermis rubeus q ē ſub vrceis aque qui habet pedes plimos ꝛ cuꝫ tāgit rotundat qñ cū eo tāgit palatū cū melle valet ſſocatōibus ꝛ ſilr cū comedit ꝯfert aſmati ꝛ dilatatiōi anhelit⁹ ſm ꝙ dicit. Mēbra nutri. Predictus hūs plures pedes ꝯfert icteritie bibitus cū vino. Membra expulſio. Uermis pluriū peduꝫ q eſt ſub ciſternis ꝛ vrceis bibitus cū vino eſt bonus difficultati vrine. Uenena. Uermis oleꝝ ꝯtrit⁹ linit ſup pūcturā vermium venenoſoꝝ ꝛ confert ei.

De viſitr. Capitulum.d.ccxxx.

Ziſur quid ē. Dixerūt quidā ꝙ eius virtus eſt virtus ceruſe ꝛ dixerūt alij virtus eius ē virtus alſcedenegi. Natura. Uerius ē ut ſit calidus ꝛ ſiccuꝫ ꝛ ut quaſi ſint ambo in fine ſis quod aūt dicit ꝓter hoc eſt dictū p ignoꝛantiam. Operationes ꝛ ꝓpꝛietates. Apud quoſdā ei⁹ ſtipticitas ē foꝛtioꝛ q̄ ipi⁹ acuitas ꝛ apd alios ei⁹ acuitas eſt foꝛtioꝛ ſtipticitate ipius. Uulnera ꝛ vlcera. Conſolidat vulnera generat carnē in vlceribus ꝛ ꝓhibet aduſtionem ignis ꝛ oſtracoſitatem. Mēbra capitis. Pꝛohibet coꝛroſioneꝫ dentium.

De vitro. Capitulum.d.ccxxxi.

Vitrū quid eſt. Uitruꝫ inter lapides eſt ſicut ſtultus inter homines: declinat eni ad omnem tincturam ꝛ tingit ea ꝛ frāgitur ꝛ abſcīditur cum eo. Natura. Calidū eſt in pꝛimo ſiccum in ſcdo. Decoꝛatio. Abſtergit dentes ꝛ facit oꝛiri pilos ꝛ quādo cum oleo ſambacino miſcet. Operationes ꝛ ꝓpꝛietates. In ipo eſt ſtipticitas ꝛ ſubtilitas. Membra capitis. Mūdat furfures quādo cū eo fit ablutio ꝛ abſtergit dentes. Membra oculi. Abſtergit oculū ꝛ delet eius albugineꝫ ꝛ aduſtum eſt foꝛtius. Membra expulſionis. Quod ex eo tritū eſt ꝛ aduſtū confert valde lapidi veſice ꝛ renum cuꝫ bibit cum vino.

De vua paſſa. Capitulum.d.ccxxxij.

Uua paſſa dicet in capitulo de vua.

De ventre. Capitulum.d.ccxxxiij.

Enter. Operationes ꝛ ꝓpꝛieta. Parui eſt nutrimenti mali chimi ꝛ ſimilit quod ſimilat ei ex viſceribus q̄tus eius bona fiat digeſtio. veruntamen pluris eſt nutrimenti q̄ pulmo: ventres autē auiū quādo digerunt ſunt melioꝛis nutrimēti ꝛ plurimi ꝛ ꝑcipue ꝛ gallinaꝝ ꝛ anſerum. Membra nutrimenti. Eſt tarde digeſtionis.

De vite. Capitulum.d.ccxxxiiij.

Vitis quid ē. Inqt Dia. vitis ſilueſtris ꝛ montana habet ramos lōgos ſilēs illis quos facit vitis: ꝛ eaꝝ folia ſunt ſicut folia vue lupine domeſtice: ſꝫ ſunt latioꝛa ꝛ flos eius piloſus ē. ꝛ fructus eius eſt ſicut vua qui fit rubeus apud maturationem ꝛ granum eius eſt rotundum ꝛ comeduntur folia ei⁹ ſtatī cū naſcūt. Opera. ꝛ ꝓꝑe. Cinis ramoꝝ eius ponit in medicinis cauteriꝫantibus et

oleū vitis eſt ſicut oleū roſ: veruntamē nō ē in eo ill⁹ ſubtilitas: ꝛ oleū qdē muſti ē ſedatiuū ꝛ calefactiuū ꝛ flos ſilueſtris eſt vehemētis ſtipticitatis. Decoratio. Lachꝛyma eius valet ſuper verrucas foꝛmicales: ꝛ vitis quidē ſilueſtris abſtergit pānū ꝛ lentigines ſed domeſtica ē debilis: ꝛ lachꝛyma ſilueſtris foꝛtioꝛ ē eradicat pilos cū oleo ꝛ ꝓpꝛie que aſſumitur ex ramis eius recentib⁹ cū inflāmat ꝛ oleū eius eſt foꝛti⁹ oībus oleis. Uulnera ꝛ vlcera. Lachꝛyma vitis ē bona ſcabiei ꝛ ipetigini ꝛ fructus vitis ſilueſtris ꝓhibet apoſtemari vulnera. Inſtr.iunct. Cinis vinacie eius qd remanet cū aceto ꝯfert toꝛſioni nervoꝝ: ꝛ cinis ramoꝝ eius cū oleo ponit ſup cōtuſionē lacertoꝝ ꝛ mollificationē iūcturarū ꝛ cuꝫ bibitur cinis eius ꝓpter calū ꝛ oleū muſti ē bonuꝫ doloꝛibus lacertoꝝ ꝛ nervoꝝ ꝛ laxitudini. Mēbra ca. Folia eius ponūtur in emplaſtro ad ſoda calidā: ꝛ radix vitis nigre ꝛ albe ꝛ ſilueſtris ē ex ſumma medicinarū abſtergētiū ſoꝛdes auris ꝛ ē ex medicinis cōferētibus ſurditati: ꝛ coꝛtex eius que ſilueſtris ē cū melle ſanat gingiuā ſanguineā. Membra oculi. Folia vitis cū ſaniō oꝛdei mox emplaſtri ſuppoſita oculo ꝓhibent fluxus ad ipm.

Mē.anhe. ꝛ pec. Succus folioꝝ domeſtice confert ſputo ſanguinis ꝛ ſimiliter fructus ſilueſtris bibitus. Membra nutrimēti. Empl̄ꝫ factū ex folijs ꝛ filis eius cū ſaniō oꝛdei valet ſup apata ſtōi ꝛ inflāmonē eius ꝛ ſuccus folioꝝ eius cōfert doloꝛi ſtomachi ex caliditate ꝛ qñ bibitur radix eius cum aqua ſilueſtri aut vino ꝯfert hydropiſi ꝛ ſolutione educit aquā: ꝛ fructus vitis ſilueſtris ē bonus ſtōi et nauſee ꝛ cōturbationi ꝛ aceoſitati cibi. Mē. expul. Succus folioꝝ eius ē cōueniēs dyſenterie ꝛ doloꝛi ani ex caliditate ꝛ eius lachꝛyma q̄ ē ſicut gūma bibit cū vino ꝛ frangit lapidē ꝛ cinis eius qd remanet poſt expꝛeſſionē cū aceto ponit ſup hemoꝛroidas ꝛ moꝛa: ꝛ fructus eius bon⁹ ē ano ꝓuocat eni ꝛ ſtringit. Uenena. Cinis eius qd remanet ē tyriaca moꝛſui vipe.

De volubili. C.dccxxxv

Volubilis. Natura. Eſt equalis ad caliditatē quādā declināns ꝛ ſiccitatē plurimā: ꝛ ē lenificatiua ꝛ apud alkāzi ē frigida.

Ope. ꝛ pꝛopꝛie. Eſt reſolutiua apertiua: ꝛ nota q̄ nōiat ſunis papaueri ꝯſtat ex terreitate ꝯſtrictiua ꝛ aqueitate lenitiua ꝛ acredine ignea: ſꝫ exſiccatio deſtruit aqueitē eius ꝛ in ipſa ē mūdificatio. Decoratio. Lac volubilis magne abradit pilos ꝛ interficit pediculos. Uul. ꝛ vl. Folia funis paupaueꝝ recentia ꝯueniētia ſunt vlceribus magnis ꝛ cōſolidant ea decocta in vino ꝛ ex eis emplſm factum ſuppoſitū aduſtioni ignis ꝛ ꝓpꝛie cum cerato ꝛ ad hoc nō eſt ei par. Mē.ca. Diſtillat ſuccus eius i aurē doloꝛoſam cū cotto ꝓpꝛie cū oleo roſ. ꝛ ꝓpꝛie cū ē apa calidū ꝛ cōfert ſoda antique: ꝛ ſuccus eius cōfert materiei attracte ad aurē ſi ē antiqua et vlceribus antiquis in ea. Mēbra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Eſt bona pectoꝛi ꝛ pulmoni ꝛ mundificat aſma. Mēbra nu. Aperit opilatiōes epatis et folia eius cum aceto ſunt bona ſpleni. Membra expul. Aqua eius ſoluēdo educit choleram aduſtam ꝛ quādo nō decoquitur ē foꝛtioꝛ: ꝛ ē quedā ſpecies volubilis mala ſolutione educēs ſanguinē.

De virga paſtoꝛis Capitulū.dccxxxvi

Virga paſtoꝛis quid ē: Eſt albatbat ꝛ ē maſculus ꝛ femia: ſꝫ maſculus ē foꝛtioꝛ. Opera. ꝛ p. In ipſa ē ſtipticitas: ſꝫ ps aquea in ipſa ē plurima: ꝛ ꝓpter multitudinē repulſionis materierū effuſarū exiſtimāt ꝙ ē exiccatiua ꝛ ſimiliter pꝛohibet fluxū. Apoſtem. ꝛ bothoꝛ. Fit ex ea emplaſtrū phlegmoni ꝛ heriſipile ꝛ foꝛmice ꝛ ē valde conferēs apoſtematibus vlceratis. Uulnera ꝛ vlcera. Conſolidat vulnera recētia. Mēbra ca. Succ⁹ ei⁹ interficit vermes auris ꝛ exſiccat vulnēa eius. Mēbra anhe. ꝛ pectoꝛis. Aqua eius cōfert ſputo ſanguinis. Mē.nutri. Fit ex ea ēplaſtrū ad inflationē ſtōi infrigidata. Mēbra expulſiōis. ꝓhibꝫ fluxū ſāguinis ex matrice ꝛ ſanat vlcera inteſtinoꝝ. ꝛ Dia. quidē exiſtimauit ꝙ ipſa ꝓuocat vrinā ꝛ ſanat illū qui retinet eam ꝛ nō pōt mingere.

De vua. C.dccxxxvij.

Va. Electio. Alba laudabilioꝛ ē q̄ nigra cū equantur in reliquis pꝛopꝛietatib⁹ ſuis. ſ. ſpiſſitudinis ſubtilitatis ꝛ dulcedinis ꝛ reliquoꝝ ꝛ dimiſſa poſt collectionē duobus diebus aut tribus melioꝛ ē collecta in eadē hoꝛa.

Natura. Coꝛtex vue frigidus eſt ꝛ ſiccus.

Operatiōes ꝛ ꝓpꝛietates. Collecta in eadem hora ē inflatiua: ꝛ ſuſpenſa donec deſumeſcat coꝛtex eſt boni nutrimenti ꝛ eſt confoꝛtans coꝛpus ꝛ eius nutrimentū eſt ſimile nutrimento ficui i paucitate malitie ꝛ ē plurimi nutrimenti quāuis ſit minus nutrimento ficuū ꝛ matura minoꝛis eſt nocumētu q̄ non matura: ꝛ quādo nō digeritur vua eius nutrimētū ē crudum: ꝛ nutrimētū quidē vue cum ſua diſpoſitione plus eſt nutrimento ſucci eius: ſed ſuccus ei⁹ ē velocioꝛis penetrationis ꝛ deſcenſionis: ꝛ vuā ſtipticā ſperatur ꝙ reſoluat appenſio. Aceto ſa vero non eſt ita. Mēbra nutrimē. Uua paſſa ē amica epati ꝛ ſtomacho. Mēbra expulſionis. Uua ꝛ vua paſſa cū ſuis interioꝛibus bone ſūt doloꝛibus inteſtinoꝝ: ꝛ vua paſſa cōfert renibus ꝛ veſice: ꝛ vua quidē in eadē hoꝛa collecta mouet vētrē ꝛ inflat: ꝛ oīs vua nocet veſice.

De venis tinctoꝝ. C.dccxxxviij.

Vene tinctoꝝ. Natura. Sunt calide et ſicce declinantes ad ſecundum. Opera. ꝛ pꝛopꝛietates. In ipſis ē abſterſio foꝛtis. Mēbra capitis. Confert earum maſticatio doloꝛi dentium. Membra oculi. Succus earū eſt bonus in acuēdo viſū ꝛ abſtergēdo qd eſt coꝛā pupilla de aqua ꝛ albugine. Mēbra nu. Cōfert icteritie facte ex opilationib⁹ ꝛ ꝓpꝛie cū aniſo ꝛ vino albo.

De ventrib⁹. C.dccxxxix.

Ventres. Ope. ꝛ pꝛopꝛietates. Uētres auiū pluris ſūt nutrimēti ꝛ illi q ſūt gallinaꝝ

non digerũtur velociter. Mẽbra nutrimenti. Exiſtimauerũt q tunica interior ventriũ exiccata confert ori ſtomachi ⁊ dolori eius. Filius meſau gue. ⁊ proprie ventriſ galli.

De vulpibus. C. dccxl.

Vlpes. Operationes ⁊ proprietates. In ipſa ẽ reſolutio ⁊ eius pellis ẽ calidiõ pelliũ: ⁊ eius quidẽ pelle iuuantur humectati propter ipſius reſolutionẽ. Inſtr. iunc. Cũ vulpeſ coquitur in aqua ⁊ embrocãtur iũcture dolorose ex ea confert vehemẽter: ⁊ ſimiliſ oleum qñ viua de coquitur in ipſo: imo hoc ẽ valde fortius: ⁊ oꝫ quidẽ ut prolongetur eius ſeſſio in ipſo: ⁊ melius ẽ ut ſit poſt euacuationẽ ⁊ purgationẽ ut nõ attrahat cũ fortitu dine ſue acuitatis ⁊ reſolutiõis hũores ad iũcturas ⁊ quãdo euacuatur corpus poſt illud nõ attrahit ad iũcturas aliqd: q ſi reſideat erit leue: ⁊ ſilr adepſ vulpis quãdoqꝫ attrahit aliquid plus eo qđ reſoluit: ⁊ quãdoqꝫ decoquit in ipſo decollata: ⁊ quecũqꝫ ambarũ adminiſtretur reſoluit illud qđ ẽ in iun cturis. Mẽbra capitis. Eius adeps ſedat dolo rẽ auris quãdo in ea diſtillat. Mẽbra anhelitus ⁊ pec. Eius pulmo ſicc⁹ cõfert aſmaticis valde: cui⁹ potio eſt pondus. ʒ. i.

De veſpertilione Capi. dccxli.

Veſpertilio qđ ẽ. Dicit q ſceirazirac eſt lac eius ⁊ dicit q eſt vrina eius. Natura. In ſceirazirac ẽ abſterſio ⁊ vehemẽs calefactio. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Vnguẽtuꝫ veſpertili onis ꝓhibet mãmillas puellarũ a magnificatiõe: ⁊ ꝓhibet ortũ piloꝝ ſm q dicitur ſꝫ nõ ẽ verum. Mẽbra oculi. Cerebrũ eius cũ melle ꝯfert prĩci pio aque deſcendentis in oculum ⁊ eius cinis acuit viſum. ⁊ ſceirazirac confert vngule.

De Vbere Ca. dccxlij.

Vber. Natura. Eſt frigidũ ⁊ ſiccuꝫ ꝓpter neruos plures qui ſunt in ipſo. Electio. Nutrimentũ vberis pleni lacte qñ digeritur ꝓpinquũ eſt nutrimento carnis: ⁊ illud ẽ melius in quo ẽ lac ⁊ quod ẽ alaſceguecati qñ ipſe velociter faciũt deſcẽdere ipſꝫ: ⁊ ẽ de animali bone carnis boni humoris groſſi fortis.

De vngula Capitulũ dccxliij.

Vngula quid eſt. Decoratio. Cũ ex cinere vngule caprine cũ aceto liniſ alopitia cõfert valde. De littera. X.

De xiloaloe. C. dccxliiij.

Xiloaloes. Electio. Melior ſpẽs xiloaloes eſt almundiliuꝫ: ⁊ aſportatur de medio regionis indie ſm quoſdaꝫ: deinde eſt illud quod dicitur indũ ⁊ ẽ montanũ ⁊ ſuperfluit ſuper almũdiluũ qñ nõ generat pediculos ⁊ eſt magis dans odorẽ pãnus. quidã tamen homines ſunt qui non diſcernunt inter mũdiluũ ⁊ indum bonũ. ⁊ de melior i xiloaloe ẽ alſemẽdri quod ẽ de abſterſione indi: deinde alcumari qđ eſt de abſterſiõe indi: poſtea alſenaſuũ: ⁊ eſt ſpẽs ter tia: ⁊ poſt illud eſt alhenliũ alſebriũ ⁊ alkadiuꝫ ⁊ al ſiniũ ⁊ nominatur alcaſumurõ ⁊ eſt bonũ dulce: ⁊ inferius illo eſt algeliu ⁊ almenali ⁊ algnaſi ⁊ alratac ſed almũdiliũ totũ eſt bonũ: deinde meli⁹ de alſemẽduri ẽ varium põderoſuꝫ ⁊ durũ plurimũqꝫ groſſũ in quo nõ ẽ albedo ⁊ remanẽſ ſup ignẽ: quidã vero extolliũt nigrũ ſuper variũ: ⁊ melius alcumari ẽ nigrũ mundũ ab albo ponderoſũ remanẽs ſuper ignẽ groſſũ plurime aque: ⁊ vniuerſaliſ meli⁹ xiloaloes ẽ illud quod magis ſubmergiſ in aqua: natãs vero ẽ priuatũ vita ⁊ ſpũ ⁊ malũ: ⁊ xiloes quidẽ ẽ vene arboris que eradicãtur ⁊ ſepeliuntur in terra donec cariẽ lignũ ⁊ cortex putreſcãt ⁊ remanet xiloaloes purũ. Natura. Calidũ ẽ ⁊ ſiccũ in ſecũdo ſicut exiſtimo. Operatiões ⁊ proprietates. Eſt ſubtile aperitiuũ opilationũ frangitiuũ ventoſitatũ. remouẽs ſuperfluitates humiditatũ ⁊ confortat viſcera ⁊ prohibet iram. Decoratio. Maſticatio eius facit oris odorẽ bonum. Inſtrumẽta iũcturarũ. Confortat neruos ⁊ acquirit eis vnctuoſitatẽ ⁊ viſcoſitatẽ ſubtilem. Membra capitis. Xiloaloes confert cerebro valde ⁊ cõfortat ſenſus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor et letificat ipſum. Membra nutrimenti. Si bibaſ de xiloaloe pondus. ʒ. i. ſ. remouet humiditatẽ putrefactam ſtomachi ⁊ confortat ipſꝫ ⁊ epar. Membra expulſionis. In ipſo eſt virtus conſtringens naturã: ⁊ confert dyſenterie meſice.

De littera. Z.

De zedoaria Ca. dccxlv.

Zedoaria quid eſt. Portiones ſimiles ariſtologie. minores tamen ea ⁊ eſt in ſua virtute: ⁊ melior quidem eſt illa que cum napello creſcit: ⁊ eius vicinitas debilitat plãtum napelli. Filius meſaugue dixit q ipſa in operatione ſua ẽ ſicut durũgi. veruntamen eſt debilior ea. dico aũt q ſi ipſe voluit ꝑ hoc q zedoaria eſt debilior ea tũc iam errauit ſm q exiſtimaui. ⁊ ſi voluit per hoc q durungi eſt durior tunc non elõgatur illud. Apud me vero conſtat q filius meſaugue um huiuſmodi diſcretionem expertus eſt habuit in hac conſideratione electionem pertinentem pectori firmo propter ſermonem eius. ⁊ iam ſciuerunt q zedoaria reſiſtit napello: quomodo ergo eſt debilior durungi. Venena. Eſt tyriaca venenoſoꝝ omniũ vipe napelli ⁊ alioꝝ. Permutatio. Triplũ põderis zurũbet ꝓ vno tyriace.

De zinzibere. Ca. dccxlvi.

Zinziber qđ ẽ. Notum eſt: ⁊ ſimile eſt piperi in naturis ſuis: ſed non ineſt ei in naturis ſuis ipſius ſubtilitas: ⁊ accidit ei vt corrodatur propter humiditatem ſuam ſuperfluam ⁊ propter illud calefactio eius durabilior eſt calefactõne piperis ⁊ illud eſt propter ſpiſſitudinem ſuam etiã ſicut in naſturtio ⁊ ſynapi ⁊ gũma rute agreſtis.

Natura. Calidum eſt in fine tertij ſiccum in ſecundo: ⁊ in ipſo eſt humiditas ſuperflua ⁊ nutrimẽnum calidum eſt ⁊ ſiccuꝫ ⁊ non eſt in ipſo multitudo humiditatis ſuꝑflue. Operationẽ ⁊ ꝓprietates.

Eius calitas eſt fortis ſꝫ non calefacit niſi poſt ipſe ꝓpter illud quod in ipſo eſt de hũitate ſuꝑflua ſꝫ ei⁹ calefactio eſt fortis. ẽ leniti uũ reſolutiuũ inflationis cũ ergo nutrit cum melle accipit qđdã humiditatis eius ſuꝑflue ⁊ exiccat pl'im eius. Membra capitis. Augmentũ efficit in ſeruatõe ⁊ abſtergit hũiditatem oris ⁊ confert apoſtematibus gutturis ⁊ capitis. Membra oculi. Abſtergit tenebroſitateꝫ oculi ꝓpter hũiditatem ſuam facto ex eo alcofol et bibitum. Membra nutrimenti. Digerit ⁊ cõuenit frigiditate epatis ⁊ ſtomachi ⁊ exiccat humoroſitatem ſtomachi ⁊ qđ accidit in eo ex hũiditatibus ⁊ cõmeſtione fructuũ. Membra expulſionis. Excitat coitũ nutritum ⁊ non nutritũ ⁊ lenit vẽtrem leniter. Dixit alcanzi imo retinet. ego aũt dico cum fuerit a malitia digeſtionis ⁊ lubricitate hũoris viſcoſi. Venena. Confert venenis vermium venenoſorum.

De zurumbet. Capitulum. d. ccxlvij.

Zurumbet quid eſt: Eſt herba ſilis cipero ſed eſt maior ⁊ minus odorifera. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in 3°. Opatões ⁊ ꝓpt. Reſoluit vẽtoſitates. Decoratio. Eſt impinguatiua ⁊ abſcindit odorẽ vini ⁊ alienoꝝ ⁊ ceparum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Letificatiua eſt cordis. Membra nutrimenti. Recipit vomitũ. Membra expulſionis. Stringit naturã ⁊ confert ventoſitatibus matricũ. Venena. Confert mordicationi venenoſoꝝ õmiũ valde ita ut ꝓpinquũ ſit zedoarie. Permutatio. Poniſ loco eius in venenoſis quãtuꝫ ipſa et medietas eius de durungi ⁊ due tertie ponderis ei⁹ de taraxacõ ſilueſtri ⁊ medietas ponderis eius de granis citri.

De zinzibere canino. Capitulũ. d. ccxlviij.

Zinziber caninũ qđ eſt. Eſt olus notũ ⁊ eſt ſicut pip aque ⁊ eius folia ſunt ſicut folia ſalicis niſi quia ſunt magis citrina ⁊ eius virgulta ſunt rubea habentia ſaporẽ zinziberis ⁊ ipſuꝫ interficit canes. Natura. Calidũ eſt in ſcđo ſiccũ in primo. Decoratio. Recẽs contritũ cuꝫ ſemine ſuo abſtergit veſtigia que ſunt in facie ⁊ pãnuꝫ ⁊ lentigines antiquas. Apoſtemata ⁊ bothor. Recens reſoluit apoſtemata dura quando teriſ ⁊ ſemen eius cũ fit ex eo emplaſtꝝ ſimiliter.

De zarnabo. Capitulũ. d. ccxlix.

Zarnabũ quid ẽ. Arbor magna ⁊ nõ fructificans exiſtens in monte libano de ſcemi cuius folia adminiſtranſ: ⁊ eius virgulta ſũt virgulta ꝑua rotunde figure inter groſſitieꝫ magne acus qua ſubſellia ſuũtur ⁊ groſſitieꝫ calãi cuꝫ quo ſcribitur nigra ad citrinitatem declinantia que non habet multum ſaporem neqꝫ odoreꝫ: ⁊ paꝝ odoris quem habent eſt bonũ ⁊ eſt odor citri ⁊ virtus eius eſt virtus nucis mus ſꝫ eſt ſubtilior ea parũꝑ: ⁊ quãdoqꝫ ſtat loco cinamomi. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca in ſcđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt ſtipticitas ⁊ reſolutio ventoſitatũ. Membra capitis. Fit ex ea caputpurgiũ cũ aqua ⁊ oleo roſ. ad ſoda frigidam. Membra nutrimẽti. Cõfert epati ⁊ ſtomacho infrigidatis. Membra expulſionis. Stringit ventrem.

De ziniar. Capitulum. d. ccl.

Ziniar quid eſt. Spẽs faciendi ziniar ſunt cũ exraſpatiõe eris in fece aceti ⁊ roratõe lia ture ei⁹ cũ aceto ⁊ ſepultura ipſius in loco hũoroſo. ⁊ inclinaſ vas ereũ ſup vas in quo eſt acetũ ⁊ dimittitur quouſqꝫ in ipſo fiat ziniar: deiñ fricaſ ziniar ex ea ⁊ ꝑmiſceaſ cũ ſale ãmoniaco: ⁊ ſepultura ei⁹ in loco hũoroſo eſt nota. ⁊ fit ex ea ziniar ſpẽs ſubtil valde. Aſſumiſ enim acetũ ſublimatũ ⁊ ponitur in mortareo ereo cũ piſtello ex ere ⁊ ſine intermiſſione teriſ in ſole calido eſtiuo donec exaſpeſ deiñ ponũt in ipſo alumen ⁊ ſal cũ menſura ⁊ ſine intermiſſione teriſ: cũqꝫ ꝯficiſ illud qđ teriſ ⁊ exiccaſ aſpgunſ ſuper ipſm acetũ ⁊ vrina infantiũ ⁊ teriſ ⁊ dimittiſ in loco humoroſo. deiñ aggregaſ ⁊ exiccaſ ⁊ qñqꝫ inueniſ ziniar quod generaſ ſup lapidem in mineris eris. ⁊ qñqꝫ inueniſ aliqd ex eo in mineris. Electio. Illud quod eſt melius ẽ minerale ⁊ fortius quod ẽ aſſũptuꝫ ex corijs ⁊ ere aduſto ⁊ acetoſũ eſt leuius eo qđ factũ eſt cũ ſale ãmoniaco. Natura. Calidũ eſt ⁊ ſiccũ ad quartũ ꝑueniens. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuũ corroſiuũ carnis dure ⁊ lenis ſimul acutum: ſꝫ ceratũ ꝓpat ipſuꝫ ⁊ facit ipſm deſiccatiuũ ſine mordicatõe. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua ⁊ ꝯſolidat cũ cerato. ⁊ mũdat vlcera ſordida: ⁊ ipſꝫ cũ aceto alibati ⁊ aceto. eſt medicamẽ ſcabiei vlceroſe ⁊ albaras ⁊ morphee. Membra capitis. Al ziniar aſſũptũ cũ ſale ãmoniaco ⁊ alumine ⁊ aceto cũ teriſ ⁊ ſufflatur i narib⁹ ⁊ impleſ os aqua ut non ꝑueniat ad guttur ꝓhibꝫ fetorẽ nariũ ⁊ vlcera mala in ipſis. ⁊ ziniar ferrũ cuꝫ aceto ſtringit gingiuas ⁊ fit ex ipſo ceratũ ad apoſtemata gingiuaꝝ. ⁊ ſilr ziniar ereũ. Membra oculi. Prohibet groſſitudinẽ palpebraꝝ ⁊ eaꝝ inflatõeꝫ ⁊ abſtergit oculũ ⁊ poniſ in medicinis vlceꝝ oculi ⁊ ꝓuocat lachrymas valde. cũqꝫ ziniar adminiſtratur in alcofol rectius eſt ut oculus vaporet ſpongia infuſa in aqua calida. Membra expulſionis. Poniſ in medicinis hemorroidaꝝ ⁊ fit ex ipſo ãmoniaco licinũ ⁊ adipleſ eo hemorroides.

De zufere. Capitulum. d. ccli.

Zufere quid ẽ. Arbor cuius granũ ſimile ẽ alaminden que dicitur albaze ⁊ ẽ ſimiliſ rute ⁊ dicitur diarugiua. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca. Operationes ⁊ proprietates. Reſoluit inflationem. Membra expulſionis. Radix eius ⁊ ſemẽ in exiccatione ſpermatis ſũt ſimilis virtutis cuꝫ ruta. Venena. Confert puncture ſcorpionis bibita ⁊ linita.

De zeriderarti. Ca. dcclij.

Zeriderarti. Inſtrumenta iunct. Cõfert ſciatice. Membra expulſionis. Aq̃ folioꝝ eius cuꝫ rob confert difficultati vrine ⁊ menſtruoꝝ ⁊ extrahit ſanguinem congelatũ in veſica. Venena. Confert morſui veneno

non digerũtur velociter. Mẽbra nutrimenti. Exſtimauerũt q tunica interior ventriũ exſiccate confert ori ſtomachi ⁊ dolori eius. Filius meſauegue. ⁊ proprie ventriſ galli.

De vulpibus. C.dcccxl.

Vulpes. Operationes ⁊ proprietates. In ipſa ẽ reſolutio ⁊ eius pellis ẽ calidiõ pelliũ: ⁊ eius quidẽ pelle iuuantur humectati propter ipſius reſolutionẽ. Inſtr. iunc. Qñ vulpeſ coquũtur in aqua ⁊ embrocãtur iũcture dolorose ex ea confert vehemẽter: ⁊ ſimilit oleum qñ viua decoquitur in ipſo: imo hoc ẽ valde fortꝰ: ⁊ oꝫ quidẽ ut plongetur eiꝰ ſeſſio in ipſo: ⁊ melius ẽ ut ſit poſt euacuationẽ ⁊ purgationẽ ut nõ attrahat cũ fortitudine ſue acuitatis ⁊ reſolutiõis hũores ad iũcturas ⁊ quãdo euacuatur corpus poſt illud nõ attrahit ad iũcturas aliqd: q ſi reſideat erit leue: ⁊ ſilr adepſ vulpis quãdoq attrahit aliquid plus eo qđ reſoluit: ⁊ quãdoq decoquit in ipſo decollata: ⁊ quecũq ambarũ adminiſtretur reſoluit illud qđ ẽ in iũcturis. Mẽbra capitis. Eius adeps ſedat dolorẽ auris quãdo in ea diſtillat. Mẽbra anhelitus ⁊ pec. Eius pulmo ſiccꝰ cõfert aſmaticis valde: eiꝰ potio eſt pondus. ℥.i.

De veſpertilione Capi. dcccxli.

Veſpertilio qđ ẽ. Dicit q ſceiraziraceſt lac eiꝰ ⁊ dicit q eſt vrina eius. Natura. In ſceiraziracẽ abſterſio ⁊ vehemẽs calefactio. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Vnguẽtuꝫ veſpertilionis ꝓhibet mamillas puellarũ a magnificatiõe: ⁊ ꝓhibet ortũ piloꝝ ſm q dicitur ſꝫ nõ ẽ verum. Mẽbra oculi. Cerebrũ eius cũ melle ꝯfert pricipio aque deſcendentis in oculum ⁊ eius cinis acuit viſum. ⁊ ſceiraziracconfert vngule.

De Vbere Ca. dcccxlij.

Vber. Natura. Eſt frigidũ ⁊ ſiccuꝫ ꝓpter neruos plures qui ſunt in ipſo. Electio. Nutrimentũ vberis pleni lacte qñ digeritur ꝓpinquũ eſt nutrimento carnis: ⁊ illud ẽ melius in quo ẽ lac ⁊ quod ẽ alaſeguecati qñ ipſe velociter faciũt deſcẽdere ipſꝫ: ⁊ ẽ de animali bone carnis boni humoris groſſi fortis.

De vngula Capitulũ dcccxliij.

Vngula quid eſt. Decoratio. Cũ ex cinere vngule caprine cũ aceto linit alopitia cõfert valde. De littera. X.

De xiloaloe. C. dcccxliiij.

Xiloaloes. Electio. Melior ſpẽs xiloaloes eſt almundiliuꝫ: ⁊ aſportat de medio regionis indie ſm quoſdaꝫ: deinde eſt illud quod dicitur indũ ⁊ ẽ montanũ ⁊ ſuperfluit ſuper almũdiluũ qñ nõ generat pediculos ⁊ eſt magis dans odorẽ pãnis. quidã tamen homines ſunt qui non diſcernunt inter mũdiluũ ⁊ indum bonũ. ⁊ de melior i xiloaloe ẽ alſemẽdri quod ẽ de abſterſione indũ deinde alcumari qđ eſt de abſterſiõe indi: poſtea alſenaluũ: ⁊ eſt ſpẽs terſiꝫ poſt illud eſt alhetiluũ alſebriũ ⁊ alkadiuꝫ ⁊ alſiniũ ⁊ nominatur alcaſumurõ ⁊ eſt bonũ dulce: et inferius illo eſt algelim ⁊ almentali ⁊ alguaſi ⁊ albrũtac ſed almũdiluũ totũ eſt bonũ: deinde meliꝰ de alſemẽduri ẽ varium põderoſuꝫ ⁊ durũ plurimeq groſſũ in quo nõ ẽ albedo ⁊ remanẽt ſup ignẽ: quidã vero extollũt nigrũ ſuper variũ: ⁊ melius alcumari ẽ nigrũ mundũ ab albo ponderoſũ remanẽs ſuper ignẽ groſſũ plurime aque: ⁊ vniuerſalit meliꝰ xiloaloes ẽ illud quod magis ſubmergit in aqua: natãs vero ẽ priuatũ vita ⁊ ſpũ ⁊ malũ: ⁊ xiloes quidẽ ẽ vene arboris que eradicãtur ⁊ ſepeliuntur in terra donec earũ lignũ ⁊ cortex putreſcãt ⁊ remanet xiloaloes purũ. Natura. Calidũ ẽ ⁊ ſiccũ in ſecũdo ſicut exiſtimo. Operatiões ⁊ proprietates. Eſt ſubtile aperitiuũ opilationũ frangitiuũ ventoſitatũ remouẽs ſupfluitates humiditatũ ⁊ confortat viſcera ⁊ prohibet iram. Decoratio. Maſticatio eius facit oris odorẽ bonum. Inſtrumẽta iũcturarũ. Confortat neruos ⁊ acquirit eis vnctuoſitatẽ ⁊ viſcoſitatẽ ſubtilem. Membra capitis. Xiloaloes confert cerebro valde ⁊ cõfortat ſenſus. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confortat cor et letificat ipſum. Membra nutrimenti. Si bibat de xiloaloe pondus. ℥.i.ſ. remouet humiditatẽ putrefactam ſtomachi ⁊ confortat ipſꝫ ⁊ epar. Membra expulſionis. In ipſo eſt virtus conſtringens naturã ⁊ confert dyſenterie meſice.

De littera. Z.

De zedoaria Ca. dcccxlv.

ȝ Edoaria quid eſt. Portiones ſimiles ariſtologie. minores tamen ea ⁊ eſt in ſua virtute. ⁊ melior quidem eſt illa que cum napello creſcit: ⁊ eius vicinitas debilitat plãtam napelli. Filius meſauegue dixit q ipſa in operatione ſua ẽ ſicut durũgi. veruntamen eſt debilior ea. dico aũt q ſi ipſe voluit ꝑ hoc q zedoaria eſt debilior ea tũc iam errauit ſm q exiſtimauit. ⁊ ſi voluit per hoc q durungi eſt durior tunc non elõgatur illud. Apud me vero conſtat q filius meſauegue um huiuſmodi diſcretionem expertus eſt habuit in hac conſideratione electionem pertinentem pectori firmo propter ſermonem eius. ⁊ iam ſciuerunt q zedoaria reſiſtit napello: quomodo ergo eſt debilior durungi. Venena. Eſt tyriaca venenoſoꝝ omniũ vipe napelli ⁊ alioꝝ. Permutatio. Triplũ põderis zurũbet ꝓ vno tyriace.

De zinzibere. Ca. dcccxlvi.

ȝ Inziber qđ ẽ. Notum eſt: ⁊ ſimile eſt piperi in naturis ſuis: ſed non ineſt ei in naturis ſuis ipſius ſubtilitas: ⁊ accidit ei vt corrodatur propter humiditatem ſuam ſuperfluam ⁊ propter illud calefactio eius durabilior eſt calefactiõne piperis ⁊ illud eſt propter ſpiſſitudinem ſuam etiã ſicut in naſturtio ⁊ ſynapi ⁊ gũmi rute agreſtis.

Natura. Calidum eſt in fine tertij ſiccum in ſecundo: ⁊ in ipſo eſt humiditas ſuperflua ⁊ nutrimẽtum calidum eſt ⁊ ſiccuꝫ ⁊ non eſt in ipſo multitudo humiditatis ſupflue. Operationeſ ⁊ ꝓprietates.

Eius calitas eſt fortis ſꝫ non calefacit niſi poſt tpe ꝓpter illud quod in ipſo eſt de hũitate ſupflua ſꝫ eiꝰ calefactio eſt fortis. ẽ lenitiuũ reſolutiuũ inflationis cũ ergo nutrit cum melle accipit qddã humiditatis eius ſupflue ⁊ exſiccat pſim eius. Membra capitis. Augmentũ efficit in ſeruatõe ⁊ abſtergit hũiditatem oris ⁊ confert apoſtematibus gutturis ⁊ capitis. Membra oculi. Abſtergit tenebroſitateꝫ oculi ꝓpter hũiditatem ſuam facto ex eo alcofol et bibitum. Membra nutrimenti. Digerit ⁊ cõuenit frigiditate epatis ⁊ ſtomachi ⁊ exſiccat humoroſitatem ſtomachi: ⁊ qđ accidit in eo ex hũiditatibus ⁊ cõmeſtione fructuũ. Membra expulſionis. Excitat coitũ nutritum ⁊ non nutritũ ⁊ lenit vẽtrem leniter. Dixit alcanzi imo retinet. ⁊ go aẽ dico cum fuerit a malitia digeſtionis ⁊ lubricitate hũoris viſcoſi. Venena. Confert venenis vermium venenoſorum.

De zurumbet. Capitulum. d. cccxlvij.

Vrumbet quid eſt: Eſt herba ſilis cipẽo ſed eſt maior ⁊ minus odoriſera. Natura. Eſt calida ⁊ ſicca in ȝ°. Opatões ⁊ ꝓpẽ. Reſoluit vẽtoſitates. Decoratio. Eſt impinguatiua ⁊ abſcindit odorẽ vini ⁊ alienoꝝ ⁊ ceparum. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Letificatiua eſt cordis. Membra nutrimenti. Recipit vomitũ. Membra expulſionis. Stringit naturã ⁊ confert ventoſitatibus matricũ. Venena. Confert mordicationi venenoſoꝝ õmiũ valde ita ut ꝓpinq ſit zedoarie. Permutatio. Ponit loco eius in venenoſis quãtuꝫ ipſa et medietas eius de durungi ⁊ due tertie ponderis eiꝰ de taraxacõ ſiluẽſtri ⁊ medietas ponderis eius de granis citri.

De zinzibere canino. Capitulũ. d. cccxlviij.

Inziber caninũ qđ eſt. Eſt olus notũ ⁊ eſt ſicut pip aque ⁊ eius folia ſunt ſicut folia ſalicis niſi quia ſunt magis citrina ⁊ eius virgulta ſunt rubea habentia ſaporẽ zinziberis ⁊ ipſuꝫ interficit canes. Natura. Calidũ eſt in ſcđo ſiccũ in primo. Decoratio. Recẽs contritũ cuꝫ ſemine ſuo abſtergit veſtigia que ſunt in facie ⁊ pãnuꝫ ⁊ lentigines antiquas. Apoſtemata ⁊ bothor. Recens reſoluit apoſtemata dura quando terit ⁊ ſemen eius cũ fit ex eo emplaſtꝝ ſimiliter.

De zarnabo. Capitulũ. d. cccxlix.

Arnabũ quid ẽ. Arbor magna ⁊ ñ fructificans exiſtens in monte libano de ſcemi cuius folia admiſtrant: ⁊ eius virgulta ſũt virgulta pua rotunde figure inter groſſitieꝫ magne acus qua ſubſellia ſuũtur ⁊ groſſitieꝫ calãi cuꝫ quo ſcribitur nigra ad citrinitatem declinantia que non habet multum ſaporem neq odoreꝫ: ⁊ paꝝ odoris quem habent eſt bonũ ⁊ eſt odor citri ⁊ virtus eius eſt virtus nucis mus ſꝫ eſt ſubtilior ea parũ: ⁊ quãdoq ſtat loco cinamomi. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca in ſcđo. Opationes ⁊ ꝓprietates. In ipſa eſt ſtipticitas ⁊ reſolutio ventoſitatũ. Membra capitis. Fit ex ea caputpurgiũ cũ aqua ⁊ oleo roſ. ad ſoda frigidam. Membra nutrimẽti. Cõfert epati ⁊ ſtomacho infrigidatis. Membra expulſionis. Stringit ventrem.

De ziniar. Capitulum. d. ccl.

Ziniar quid eſt. Spẽs faciendi ziniar ſunt cũ exaſpatiõe eris in fece aceti ⁊ roratõe liture eiꝰ cũ aceto ⁊ ſepultura ipſius in loco hũoroſo. ⁊ inclinat vas ereũ ſup vas in quo eſt acetũ ⁊ dimittat quouſq in ipſo fiat ziniar: deiñ fricat ziniar ex ea ⁊ ꝯmiſceat cũ ſale ãmoniaco: ⁊ ſepultura eiꝰ in loco hũoroſo eſt nota. ⁊ fit ex ea ziniar ſpẽs ſubtilſ valde. Aſſumit enim acetũ ſublimatũ ⁊ ponitur in mortareo ereo cũ piſtello ex ere ⁊ ſine intermiſſione terit in ſole calido eſtiuo donec exaſpet deiñ ponit in ipſo alumen ⁊ ſal cũ menſura ⁊ ſine intermiſſione terit: deinde ꝯficit illud qđ terit ⁊ exſiccat aſpgunt ſuper ipſm acetũ ⁊ vrina infantiũ ⁊ terit ⁊ dimittit in loco humoroſo. deiñ aggregat ⁊ exſiccat ⁊ qñq inuenit ziniar quod generat ſup lapidem in mineris eris. ⁊ qñq inuenit aliqd ex eo in mineris. Electio. Illud quod eſt melius ẽ minerale ⁊ fortius quod ẽ aſſũptuꝫ ex corijs ⁊ ere adusto ⁊ acetoſũ eſt leuius eo qđ factũ eſt cũ ſale ãmoniaco. Natura. Calidũ eſt ⁊ ſiccũ ad quartũ ꝑueniens. Operationes ⁊ ꝓprietates. Eſt abſterſiuũ corroſiuũ carnis dure ⁊ lenis ſimul acutum: ſꝫ ceratũ ipat ipſu ⁊ facit ipſm deſiccatiuũ ſine mordicatõe. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet vlcera ambulatiua ⁊ ꝯſolidat cũ cerato. ⁊ mũdat vlcera ſordida: ⁊ ipſꝫ cũ aceto albari ⁊ aceto. eſt medicamẽ ſcabiei vlceroſe ⁊ albaras ⁊ morphee.

Membra capitis. Alziniar aſſũptũ cũ ſale ãmoniaco ⁊ alumine ⁊ aceto cũ terit ⁊ ſufflatur i naribꝰ ⁊ implet os aqua ut non ꝑueniat ad guttur ꝓhibꝫ fetorẽ nariũ ⁊ vlcera mala in ipſis. ⁊ ziniar ferrũ cuꝫ aceto ſtringit gingiuas ⁊ fit ex ipſo ceratũ ad apoſtemata gingiuaꝝ. ⁊ ſilr ziniar ereũ. Membra oculi. Prohibet groſſitudinẽ palpebraꝝ ⁊ eaꝝ inflatõeꝫ ⁊ abſtergit oculũ ⁊ ponit in medicinis vlceꝝ oculi ⁊ ꝓuocat lachrymas valde. cũq ziniar adminiſtratur in alcofol rectius eſt ut oculus vaporet ſpongia infuſa in aqua calida. Membra expulſionis. Ponit in medicinis hemorroidaꝝ ⁊ fit ex ipſo ãmoniaco licmiũ ⁊ adipiſcit eo hemorroides.

De zuſere. Capitulum. d. ccli.

Vſere quid ẽ. Arbor cuius granũ ſimile ẽ alaminden que dicitur alhaze ⁊ ẽ ſimilẽ rute ⁊ dicitur diarugina. Natura. Calida eſt ⁊ ſicca. Operationes ⁊ proprietates. Reſoluit inflationem. Membra expulſionis. Radix eius ⁊ ſemẽ in exſiccatione ſpermatis ſũt ſimilis virtutis cuꝫ ruta. Venena. Confert puncture ſcorpionis bibita ⁊ linita.

De zeriderarct. Ca. dcclij.

Zeriderarct. Inſtrumenta iunct. Cõfert ſciatice. Membra expulſionis. Aq foliorum eius cum rob confert difficultati vrine ⁊ menſtruoꝝ ⁊ extrahit ſanguinem congelatũ in veſica. Venena. Confert morſui veneno

ſoꝛ vermiũ;:

De zarur. C.dccliij.

Zarur quid ē: Alzarur alia ē noto ꝛ noiatur triangulus latinoꝝ: ꝛ zarur ē ſpecies quã noiant greci teſelimõ ꝛ ſentabinũ: ꝛ q̃ſq; noiant eã malũ ſiluestrē. Arboꝛ eni eius ſilis eſt arboꝛi maloꝝ ita ꝙ etiã in folijs ſuis niſi q: ē minoꝛ ꝛ eſt ſapoꝛis pontici. Ope. ꝛ pro. Eſt ſtiptica que eſt magis ſtiptica q̃ algobera vincēs cholerã ꝛ retinet curſus plus oī fructu. Mēbra capitis Teſelimon eſt faciēs ſoda. Mēbra nutrimenti. Teſelimon eſt mala ſtõ. Membra expulſionis. Stringit ꝛ retinet vrinam.

De zeduar. C.dccliiij.

Zeduar quid ē. Inquit Dia. eſt algeduar ſm ꝙ exiſtimo. De zaharat. C.dcclv.

Zaharat quid ē. Eſt planta cui⁹ vna ſpēs folia hꝫ ut lenticula ꝛ tyrios erectos ꝛ lenia folia ꝑuas radices ꝛ naſcitur in terra ſalſa expoſita ſoli ꝛ in ipſius ſapoꝛe ē ſalſedo: ꝛ altera eſt ſimil' camepitheos ꝛ ē melioꝛis coloꝛis ꝛ puritatis. Virt. ꝛ uice. Eſt cõſolidatiua coꝛum Membra capitis. Subtiliat ſupfluitates ita ꝙ ſecũda confert epileptie bibita cũ oxymelle.

De zinzania. C.dcclvi.

Zinzania quid ē: Dico ꝙ zinzania ab omnibus dicitur ſm duas res: vna eorũ ē granũ ſimile frumēto ex quo hoīes faciũt panem: ꝛ dicit ꝙ zinzania ē plurima: ꝛ quidã alij noiant rem quandã inebriantē malã que in granis ꝑuenit: ſed loqui de hoc ē preter illud in quo ſumus. Electõ. Melioꝛ eſt illa que ē leuis ponderis nõ vetus neq; frangibilis ſed ē viſcoſa cũ maſticat' declinãs ad rubedinē ꝛ in ipſa ē põticitas parua.

De zuccaro. C.dcclvij.

Zuccarũ quid ē. Arũdo zuccari in natura exiſtit ꝛ ē vehemētioꝛis exſiccatõis q̃ ipſꝫ.

Natura. Frigidius ē tabarzed ꝛ ē ſubtilius: ꝛ vniuerſaliter ē calidũ in fine primi: ꝛ antiquũ declinat ad ſiccitatē in primo ꝛ ē humidũ in ipſo: ꝛ quãto magis antiquatur tãto plus exſiccat. Opera. ꝛ ꝓprietates. Eſt lenificatiuũ abſterſiuũ lauatiuum ꝛ ſulimentũ ē magis lenitiuũ ꝛ ꝓprie alſenidſino mel arundinis ꝛ zuccaruꝫ non ſunt inferioꝛa melle in abſtergendo ꝛ mũdificando: ꝛ quãto plus antiquatur zuccarũ tanto fit ſubtilius. Membra oculi. Aſſumptũ ſicut gũma ab arundine abſtergit oculũ. Membra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Lenit pectus ꝛ remouet ipſius aſperitatē. Mēbra nutrimenti. Eſt bonũ ſtomacho in quo non generatur cholera: ipſũ eni lenit ꝓpterea q: ad cholerã conuertitur ꝛ ē aperitiuũ opilationũ: ꝛ in ipſo ē virtus faciens ſiti minoꝛē tamē ſiti quã facit mel ꝓprie antiquũ: ꝛ etiã antiquũ generat ſanguinē ſeculentũ ꝛ abſtergit phlegma ſtomachi: ꝛ in arundine quidē zuccari ē iuuamentũ ad vomitũ. Membra expulſionis. Soluit ꝛ ꝓprie illud quod ſup arūdinē inuenitur ſicut ſal: ꝛ ſulimentũ quidē ꝛ rubeũ vehementioꝛis ſunt lenificatiõis: ꝛ q̃ſq; inflat ꝛ quãdoq; ſedat inflationē ꝛ ſm quidē cũ oleo amigdalino confert colice.

De zuccaro alhuſar. C.dcclviij.

Zuccarũ alhuſar quid ē. Mãna cadens ſuper alhuſar ꝛ eſt ſicut fruſta ſalis: ꝛ in ipſo quidē ē cũ abſterſione ꝛ reſolutione ponticitas et amaritudo: ꝛ de ipſo aliud ē tamenũ albũ ꝛ aliud ē agizium ad nigredinē declinãs. Operatiões ꝛ ꝓprietates. Eſt abſterſiuũ cũ ponticitate in ipſo.

Membra oculi. zuccarũ alhuſar acuit viſum

Membra anhelitus ꝛ pectoꝛis. Confert pulmoni. Membra nutrimenti. Confert hydropiſi cũ lacte camelē nouiter ſeto: ꝛ non facit ſicut reliqué ſpecies zuccari quoniã eius dulcedo ē parua ꝛ ē bonum ſtomacho ꝛ epati. Membra expulſionis. Confert renibus ꝛ veſice.

Explicitus ē liber ſecundus de medicinis ſimplicibus.

Tabula

a
Aniſum i.
Abſinthium ij.
Acatia iij.
Aſarum iiij.
Abel v.
Adrimis vi.
Antimonium vij.
Ammoniacum viij.
Aminden ix.
Aſtirgar x.
Anirberis xi.
Alaunoch ꝛ alahabar xij.
Aumeli xiij.
Agalugin xiiij.
Angarien xv.
Atharachic xvij.
Azedaracth xviij.
Auricula muris xviiij.
Abugiliſe xix.
Almeſu xx.
Armech xxi.
Allabuch xxij.
Athamaract xxiij.
Albiage xxiiij.
Alcieni xxv.
Alguaſen xxvi.
Atratiſus xxvij.
Ardriſingi xxviij.
Abutilon xxix.
Aſis xxx.
Alnit xxxi.
Abſius xxxij.
Anagalis xxxiij.
Abaich xxxiiij.
Auſid xxxv.
Ardind xxxvi.
Aribut xxxvij.
Adrumilon xxxviij.
Ainnat xxxix.
Ara xl.
Anacardus xli.
Anas xlij.
Auellana xliij.
Agnus caſtus xliiij.
Ale xlv.
Acros xlvi.
Argentum viuum xlvij.
Atrimentum xlviij.
Arſenicum xlix.
Ariſtologia l.
Alcanna li.
Amomum lij.
Aſſa liij.
Acetoſa liiij.
Alinus lv.
Apium lvi.
Alaut lvij.
Amigdale lviij.
Aqua lix.
Aniſum lx.
Ameos lxi.
Anula lxij.
Ambra lxiij.
Aranea lxiiij.
Argentum lxvi.
Aloe lxvij.
Arundo lxviij.
Abrotanum lxix.
Arboꝛ marie lxx.
Alumen lxxi.
Anetum lxxij.
Adeps lxxiij.
Arboꝛ cimicum lxxiiij.
Allium lxxv.
Altea lxxvi.
Aphodilus lxxvij.
Acetum lxxviij.
Aurum lxxix.
Aromaticum lxxx.
Agraricum lxxxi.
Aſparagus lxxxi.

b
Lacte bizantie lxxxij.
Ben lxxxiij.
Bedoart lxxxiiij.
Ballamus lxxxv.
Been lxxxvi.
Berengeſil lxxxvij.
Baurach lxxxviij.
Bulbus lxxxix.
Bugenis xc.
Buſſurunt xci.
Buncum xcij.
Batheca xciij.
Bule xciiij.
Belliriei xcv.
Bederenzegunt xcvi.
Bauracktebuli xcvij.
Beherenugi xcviij.
Buzenide xcix.
Bukida c.
Bibar ci.
Buliri cij.
Baheke ciij.
Beleguaſcen ciiij.
Bedarungi cv.
Benhaniki cvi.
Bilomon cvij.
Bebilili cviij.
Beuerguariden cix.
Baraſican cx.
Bithar cxi.
Benſderbendium cxij.
Balauſtia cxiij.
Butyrum cxiiij.
Barbahircina cxv.
Bdellium cxvi.
Butyrum recens cxvij.
Bitumen iudaicum cxviij.

c
Oagulum cxix.
Citrum cxx.
Ceruſa cxxi.
Camomilla cxxij.
Cepe cxxiij.
Coꝛallus cxxiiij.
Cepe azir cxxv.
Caſtoꝛeum cxxvi.
Caſeus cxxvij.
Cinamomum cxxviij.
Cerebrum cxxix.
Crocus cxxx.
Colloquintida cxxxi.
Cicer cxxxij.
Columbe cxxxiij.
Canfoꝛa cxxxiiij.
Camepitheos cxxxv.
Camedreos cxxxvi.
Cundes cxxxvij.
Cubebe cxxxviij.
Cuſcute cxxxix.
Cyminum cxl.
Capparis cxlij.
Caulis cxliij.
Coꝛiandrum cxliiij.
Canis cxlv.
Caro cxlvi.
Chryſomilla cxlvij.
Calx cxlviij.
Ciperum cxlix.
Cupreſſus cl.
Cancer fluuialis cli.
Cancer marinus clij.
Cryſolocanna cliij.
Coturnices cliiij.
Caſia clv.
Cydonium clvi.
Crocus hoꝛtulanus clvij.
Calamentum clviij.
Cardamomum clix.
Coꝛdumeni clx.
Calamus aromaticus clxi.
Centaurea clxij.
Cartamus clxiij.
Chitrus clxiiij.
Coſtus clxv.
Crocoma clxvi.
Cambil clxvij.
Climia auri clxviij.
Climia argenti clxix.
Calcantum clxx.

ſoꝛ vermiũ:

De zarur. C.dcclij.

Zarur quid ẽ: Alzarur alia ẽ nota ⁊ noia-
tur triangulus latinoꝛ: ⁊ zarur ẽ ſpecies
quã noiant greci teſelimõ ⁊ ſentabinuz: ⁊
quiq3 noiant eũ malũ ſilueſtrẽ. Arboꝛ eni eius ſilis
eſt arboꝛi maloꝝ ita q2 etiã in folijs ſuiſ niſi q2 ẽ mi
noꝛ ⁊ eſt ſapoꝛis pontici. Ope. ⁊ ꝓo. Eſt ſtipti
ca que eſt magis ſtiptica q̃ algobera vincẽs chole
rã ⁊ retinet curſus plus oĩ fructu. Mẽbra capitiſ
Teſelimon eſt faciẽs ſoda. Mẽbra nutrimenti.
Teſelimon eſt mala ſtõ. Membra expulſionis.
Stringit ⁊ retinet vrinam.

De zeduar. C.dccliiij.

Zeduar quid ẽ. Inquit Dia. eſt algeduar
ſm q2 exiſtimo. De zaharat. C.dcclv.
Zaharat quid ẽ. Eſt planta cui9 vna ſpẽs
folia hz ut lenticula ⁊ tyrlos erectos ⁊ le-
nia folia ꝑuas radices ⁊ naſcitur in terra
ſalita expoſita ſoli ⁊ in ipſius ſapoꝛe ẽ ſalſedo: ⁊ alte
ra eſt ſimil' cãmepitheos ⁊ ẽ melioꝛis coloꝛis ⁊ pur
purietatis. Uul. ⁊ ulce. Eſt cõſolidatiua eoꝛum
Membra capitis. Subtiliat ſuꝑfluitates ita q2
ſeccida confert epilepſie bibita cũ oxymelle.

De zinzania. C.dcclvi.

Zinzania quid ẽ: Dico q2 zinzania ab om
nibus dicitur ſm duas res: vna earũ ẽ ḡ-
nũ ſimile frumẽto ex quo hoies faciũt panem: ⁊ di
cũt q2 zinzania ẽ plurima: ⁊ quidã alij noiant rem
quandã inebriantẽ malã que in granis ꝑuenit: ſed
loqui de hoc ẽ preter illud in quo ſumus. Electõ
Melioꝛ eſt illa que ẽ leuis ponderis nõ vetus
neq3 frangibilis ſed ẽ viſcoſa cũ maſtical. declinãs
ad rubedinẽ ⁊ in ipſa ẽ põticitas parua.

De zuccaro. C.dcclvij.

Zuccarũ quid ẽ. Arũdo zuccari in natura
exiſtit ⁊ ẽ vehemẽtioꝛis exſiccatõis q̃ ip3.
Natura. Frigidius ẽ tabarzed ⁊ ẽ ſubtilius: ⁊
vniuerſaliter ẽ calidũ in fine primi: ⁊ antiquũ. decli
nat ad ſiccitatẽ in primo ⁊ ẽ humidũ in ipſo: ⁊ quã
to magis antiquatur tãto plus exſiccat. Opera.
⁊ ꝓprietates. Eſt lenificatiuũ abſterſiuuz lauati
uum: ⁊ ſulimenũ ẽ magis lenitiuuz ⁊ ꝓprie alſenid
ſimo mel arundinis ⁊ zuccaruz non ſunt inferioꝛa
melle in abſtergendo ⁊ mũdificando: ⁊ quãto plus
antiquatur zuccarũ tanto fit ſubtilius. Membra
oculi. Aſſumptũ ſicut gũmi ab arundine abſter
git oculũ. Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Le
nit pectus ⁊ remouet ipſius aſperitatẽ. Mẽbra
nutrimenti. Eſt bonũ ſtomacho in quo non ge-
neratur cholera: ipſũ eni lenit ꝓpterea q2 ad chole
rã conuertitur ⁊ ẽ aperitiuũ opilationũ: ⁊ in ipſo ẽ
virtus faciens ſiti minoꝛ ẽ tamẽ ſiti quã facit mel ꝓ
ꝓie antiquũ: ⁊ etiã antiquũ generat ſanguinez ſecu
lentũ ⁊ abſterg it phlegma ſtomachi: ⁊ in arundine
quidẽ zuccari ẽ iuuamẽtũ ad vomitũ. Membꝛa
expulſionis. Soluit ⁊ ꝓprie illud quod ſuꝑ arũ
dinez inuenitur ſicut ſal: ⁊ ſulimenũ quidẽ ⁊ rubeũ
vehemẽtioꝛis ſunt lenificatiõis: ⁊ q2ſiq3 inflat ⁊ qũ
doq3 ſedat inflationẽ ⁊ ipſum quidẽ cũ oleo amigda
lino confert colice.

De zuccaro alhuſar. C.dcclviij.

Zuccarũ alhuſar quid ẽ. Mãna cadens ſu
per alhuſar ⁊ eſt ſicut fruſta ſalis: ⁊ in ipſo
quidez ẽ cũ abſterſione ⁊ reſolutione ponticitas et
amaritudo: ⁊ de ipſo aliud ẽ iamenũ albũ ⁊ aliud ẽ
agizium ad nigredinẽ declinãs. Operatiões ⁊ ꝓ
ꝓietates. Eſt abſterſiuũ cũ ponticitate in ipſo.
Membra oculi. zuccarũ alhuſar acuit viſus
Membra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Confert pul
moni. Membra nutrimenti. Confert hydro
piſi cũ lacte camele ꝓ uiſer ſete: ⁊ non facit ſicut re
lique ſpecies zuccari quoniã eius dulcedo ẽ parua
⁊ ẽ bonum ſtomacho ⁊ epati. Membra expulſio
nis. Confert renibus ⁊ veſice.

Explicitus ẽ liber ſecundus de medicinis ſimpli
cibus.

Tabula

a
Aiſum j.
Abſinthium ij.
Acacia iij.
Aſſarum iiij.
Abel v.
Adrimis vi.
Antimonium vii.
Amoniacum viii.
Aminden ix.
Atirgar x.
Anirberis xi.
Alannoch ⁊ alahabar xii.
Anneli xiii.
Agalugin xiiii.
Angarien xv.
Atharachic xvii.
Azedaracth xvij.
Auricula muris xviij.
Abugiliſe xix.
Almeſu xx.
Armech xxi.
Allabuch xxij.
Athamaract xxiij.
Alblage xxiiij.
Aleſeni xxv.
Alguaſen xxvi.
Atratiſus xxvij.
Ardriſingi xxviij.
Abutilon xxix.
Aſis xxx.
Anuit xxxi.
Abſius xxxij.
Anagalis xxxiij.
Abaich xxxiiij.
Anſid xxxv.
Ardind xxxvi.
Aribut xxxvij.
Adrumilon xxxviij.
Atimat xxxix.
Aea xl.
Anacardus xli.
Anas xlij.
Auellana xliij.
Agnus caſtus xliiij.
Ale xlv.
Acros xlvi.
Argentum viuum xlvij.
Atrimentum xlviij.
Arſenicum xlix.
Ariſtologia l.
Aloeana li.
Amomum lij.
Aſſa liij.
Acetoſa liiii.
Aſinus lv.
Apium lvi.
Abel lvii.
Amigdale lviii.
Aqua lix.
Anilum lx.
Ameos lxi.
Anula lxii.
Ambꝛa lxiii.
Aranea lxiiii.
Argentum lxvi.
Aloe lxvii.
Arundo lxviij.
Abꝛotanum lxix.
Arboꝛ marie lxx.
Alumen lxxi.
Anetum lxxii.
Adeps lxxiii.
Arboꝛ cimicum lxxiiii.
Alleum lxxv.
Alica lxxvi.
Aphodilus lxxvii.
Acetum lxxviii.
Aurum lxxix.
Aromaticum lxxx.
Agraricum lxxxi.
Aſparagus lxxxi.

b
Lacte bizantie lxxxii.
Ben lxxxiii.
Bedoart lxxxiiii.
Balſamus lxxxv.
Been lxxxvi.
Berengail lxxxvii.
Baurach lxxxviii.
Bulbus lxxxix.
Bugenis xc.
Buſſurum xci.
Buncum xcii.
Bathecca xciii.
Bnle xciiii.
Belliricí xcv.
Bederenzegum xcvi.
Baurackebuli xcvii.
Beherenugi xcviii.
Buzenide xcix.
Bukida c.
Bihar ci.
Buſirl cii.
Baheke ciii.
Beleguaſcen ciiii.
Bedarungi cv.
Benhaniki cvi.
Bulomon cvii.
Bebiſili cviii.
Bauecguariden cix.
Baraſican cx.
Bithar cxi.
Beniderbendium cxij.
Balauſtia cxiij.
Butyrum cxiiii.
Barbahircina cxv.
Bdellium cxvi.
Butyrum recens cxvii.
Bitumen iudaicum cxviii.

c
Oagulum cxix.
Citrum cxx.
Ceruſa cxxi.
Camomilla cxxij.
Cepe cxxiij.
Corallus cxxiiii.
Cepe azir cxxv.
Caſtoꝛeum cxxvi.
Caſeus cxxvij.
Cinamomum cxxviij.
Cerebꝛum cxxix.
Crocus cxxx.
Colloquintida cxxxi.
Cicer cxxxij.
Columbe cxxxiij.
Canfoꝛa cxxxiiij.
Camepitheos cxxxv.
Camedreos cxxxvi.
Cundes cxxxvij.
Cubebe cxxxviij.
Cuſcute cxxxix.
Cyminum cxl.
Capparis cxlij.
Caulis cxliij.
Coꝛiandrum cxliiij.
Canis cxlv.
Caro cxlvi.
Chꝛyſomilla cxlvij.
Calx cxlviij.
Ciperum cxlix.
Cupꝛeſſus cl.
Cancer fluuialis cli.
Cancer marinus clij.
Cryſolocanna cliii.
Coturnices cliiii.
Caſia clv.
Cydonium clvi.
Crocus hoꝛtulanus clvii.
Calamentum clviii.
Cardamomum clix.
Coꝛdumeni clx.
Calamus aromaticus clxi.
Centaurea clxii.
Cartamus clxiij.
Chitran clxiiii.
Coſtus clxv.
Crocoma clxvi.
Cambil clxvii.
Climia auri clxviii.
Climia argenti clxix.
Calcantum clxx.

Colcotar clxxi
Cancbiri clxxij.
Cuſus clxxiij.
Canabs clxxiiij.
Chimolea clxxv.
Culcaſia clxxvi.
Charta clxxvij.
Cataf clxxviij.
Cucurbita clxxix.
Cucumer clxxx.
Cucumer aſininus clxxxi.
Cornu clxxxij.
Curacis clxxxiij.
Cataui clxxxiiij.
Cokinum clxxxv.
Cubugi clxxxvi.
Cambura clxxxvij.
Cathimikurcis clxxxviij.
Calab clxxxix.
Cainſar cxc.
Cot cxci.
Cinis cxcij.
Cera cxciij.
Capillus algul cxciiij.
Capillus cxcv.
Caſurudar cxcvi.
Caſſia fiſtula cxcvij.
Carnub cxcviij.
Cubeze cxcix.
Caucum cc.
Canderos cci.
Cameleon ccij.
Charatin cciij.
Cobzbague cciiij.
Cauda equi ccv.
Cantaris ccvi.
Cola ccvij.

d Digiti citrini ccviij.
Digiti hermetis ccix.
Durungi ccx.
Darſiſicahan ccxi.
Dehin ccxij.
Dulb ccxiij.
Demeſt ccxiiij.
Deuſer ccxv.
Dirdar ccxvi.
Deindar ccxvij.
Daucus ccxviij.
Dende ccxix.
Dimaraguadi ccxx.
Duram ccxxi.
Dediſiſa ccxxij.
Durulatarar ccxxiij.
Dragantum ccxxiiij.
Draco marinus ccxxv.
Dhab ccxxvi.
Dhabobs ccxxvij.

e Emblicus ccxxviij.
Epithymi ccxxix
Eruca ccxxx.
Elbue ccxxxi.
Endiuia ccxxxij.
Epar ccxxxiij.
Es ccxxxiiij.
Euforbium ccxxxv.
Equus ccxxxvi.
Erugo ferri ccxxxvij.
Ervus ccxxxviij.
Enula ccxxxix.
Eupatorium ccxl.

f Agaric. ccxli
Fabe ccxlij.
Fex ccxliij.
Fumus ccxliiij.
Flos eris ccxlv.
Fiſtula paſtoris ccxlvi.
Frumentum ccxlvij.
Fenugrecum ccxlviij.
Ferrum ccxlix.
Faſcoli ccl.
Fiſtula paſtoris ccli.
Fel cclij.
Fuligo ccliij.
Fiſtula ccliiij.
Furfur cclv.
Folium cclvi.
Falmamiſki cclvij.
Fu cclviij.
Fuſel cclix.
Fungenkeck cclx.
Faci cclxi.
Fal cclxij.
Fagara cclxiij.
Fulfulminus cclxiiij.
Feſurigum cclxv.
Feſire cclxvi.
Feſireſim cclxvij.
Fagama cclxviij.
Felnzcharegi cclxviij.
Faih cclxix.
Farſach cclxx.
Fungi cclxxi.
Fiſticum cclxxij.
Feſeſilis cclxxiij.
Facaileſus cclxxiiij.
Fuca cclxxv.
Faſuricon cclxxvi.
Feniculum cclxxvij.
Fumus terre cclxxviij.
Ficus cclxxix.
Fex cclxxx.
Fermentum cclxxxi.

g Lans cclxxxij
Geloum cclxxxiij
Gentiana cclxxxiiij.
Gilbenec cclxxxv.
Geſereſrend cclxxxvi.
Geplin cclxxxvij.
Gyps cclxxxviij.
Genſiſimi cclxxxix.
Gezar ccxc
Geguers ccxci
Galline et gallus ccxcij.
Gauſmeim ccxciij.
Guers ccxciiij.
Guareſcenc ccxcv.
Guarin ccxcvi
Guadai ccxcvij.
Granum ben ccxcviij.
Granum lauri ccxcix.
Granum azelē ccc.
Granum aneſeen ccci.
Granum nil cccij
Granum aſune ccciij
Granum pini ccciiij
Granum alkikel cccv.
Granum viride cccvi.
Gentum cccvij
Gembut cccviij
Gramen cccix.
Gluten cccx.
Galla cccxi
Galia cccxij
Gömi cccxiij
Gariofilus cccxiiij
Galbanum cccxv.
Granatum cccxvi
Galanga cccxvij
Gubera cccxviij
Guaimeton cccxix.
Gagates cccxx.
Gallim cccxxi.
Gareb cccxxij
Galia cccxxiij

h Artanita cccxxiiij.
Hebenus cccxxv.
Hematites cccxxvi
Helleborus cccxxvij
Helleborus niger cccxxviij
Homo cccxxix.
Halit cccxxx.
Herba iudaica cccxxxi.
Hezeriaſcen cccxxxij
Hareoman cccxxxiij.
Heuſiſtides cccxxxiiij
Hernue cccxxxv.
Hearſclus cccxxxvi.
Heſdeen cccxxxvij.
Haaſce cccxxxviij.
Halek cccxxxix.
Harmel cccxl.
Haltit cccxli.
Harſaſum cccxlij.
Handacocha cccxliij.
Haurum romanum cccxliiij.
Halcech cccxlv.
Herba viri cccxlvi.
Harbatum cccxlvij.
Hakbium cccxlviij.
Haze cccxlix.
Haſaſum cccl.
Haurum cccli.
Harbe ccclij.
Herbum cccliij.
Hermodactilus cccliiij.
Heiren ccclv.
Hauiegi ccclvi.
Hauſurum ccclvij.
Hirundam ccclviij.
Hyuſquiamum ccclix.

i Reos ccclx.
Iumar ccclxi.
Iumeiz ccclxij.
Iar fluminis ccclxiij.
Ieſus ccclxiiij.
Ipericon ccclxv
Iſopus humida ccclxvi.
Iſopus ſicca ccclxvij.
Iabzol ccclxviij.
Id quo aurum adheret ccclxix.
Iuniperus ccclxx.
Iuinbe ccclxxi.
Interfector adib ccclxxij.
Interfector canis ccclxxiij.

k Arui ccclxxiiij.
Karabe ccclxxiiij.
Kamezik ccclxxv.
Kniſcie ccclxxvi.
Kemilium ccclxxvij.
Kebikengi ccclxxviij.
Kekengi ccclxxix.
Kenkezred ccclxxx.
Kuſtberkuſti ccclxxxi.
Kildaru ccclxxxij.
Kemeſcir ccclxxxiij.
Koamidenen ccclxxxiiij.
Keuzeuguen ccclxxxv.
Karon ccclxxxvi.
Keihn ccclxxxvij.
Kuzkenſtien ccclxxxviij.
Kebenzkeſenz ccclxxxix.
Kerſe aromaticum cccxc.
Kerſe cinnamomi cccxci.
Keiken cccxcij.
Komum cccxciij.
Keted cccxciiij.
Kali cccxcv.
Kimolea cccxcvi.

l Epus ſilueſtris cccxcvij
Locuſte cccxcviij.
Lepus marinus cccxcix.
Longum piper cccc.
Licium cccci.
Lacertus ccccij.
Limacia ccccij.
Lapis iudaicus ccccij.
Lapis veſice ccccv.
Lapis ſpongie ccccvi.
Lapis lacteus ccccvij.
Lapis moralis ccccvij.
Lapis in quo acuitur ccccix.
Lapis alagi ccccx.
Lapis alkali ccccxi.
Lapis lune ccccxij.
Lapis ſemelius ccccxiij.
Lapis nigrorum ccccxiiij.
Lapis aſrogion ccccxv.
Lapis ſerpentis ccccxvi.
Lapis q extinguit i oleo ccccxvij.
Lapis aneſeb ccccxviij.
Lapis alcieſiſa ccccxix.
Lapis armenus ccccxx.
Lutum ſigillatum ccccxxi.
Lutum abſolute ccccxxij.
Lutum armenum ccccxxiij.
Lutum ſaminuz ccccxxiiij.
Lutum qd comedit ccccxxv.
Lutum maſticis ccccxxvi.
Lutum creticum ccccxxvij.
Lutum chimolea ccccxxviij.
Lutum vitis ccccxxix.
Lutum magra ccccxxx.
Lacticinium ccccxxxi.
Laudanum ccccxxxij.
Lubuc ccccxxxiij.
Lacca ccccxxxiiij.
Lehibach ccccxxxv.
Luhabaibarbarica capitulum ccccxxxvi.
Lingua auis ccccxxxvij.
Lingua bouis ccccxxxviij.
Lingua arietis ccccxxxix.
Lingua ccccxl.
Luchar idis ccccxli.
Luf ccccxlij.
Luminium ccccxliij.
Lac ccccxliiij.
Lampas alcutrub ccccxlvi.
Lilium ccccxlvij.
Liquiritia ccccxlviij.
Lens ccccxlix.
Lana ccccl.
Lupinus cccclij.
Lactuca aſini cccclij.
Lactuca cccclij.
Lentiſcus cccclv.
Laurus

m Milotum ccccl vi.
Myrtus ccccl vij.
Melongena ccccl viij.
Macis cccclix.
Mulaiaba cccclx.
Myrobalani cccclxi.
Mulſchum cccclxij.
Mandragora cccclxi.
Mulſchus cccclxiiij.
Maſtix cccclxv.
Mu cccclxvi.
Mezerion cccclxvij.
Maru cccclxviij.
Marmacora cccclxix.
Mugarb cccclxx.
Merdeſen cccclxxi.
Meſcitrameſir cccclxxij.
Mum cccclxxiij.
Magnes cccclxxiiij.
Marchaſita cccclxxv.
Magneſia cccclxxvi.
Maiorana cccclxxvij.
Minima cccclxxviij.
Myrrha cccclxxix.
Muran cccclxxx.
Menuthec cccclxxxi.
Mahaleb cccclxxxij.
Magra cccclxxxiij.
Mehēbethene cccclxxxiiij.
Maroth cccclxxxv.
Meſcim cccclxxxvi.
Melguab cccclxxxvij.
Murcdaſcō cccclxxxviij.
Melha cccclxxxix.
Memirē ccccxc.
Megezcheregi ccccxci.
Meiſce ccccxcij.
Manna ccccxciij.
Mnlchia ccccxciiij.
Muſa ccccxcv.
Medulla ccccxcvi.
Muri ccccxcvij.
Maſal ccccxcviij.
Menta ccccxcix.
Mel d.

Mus dij.
Morum dij.

n Apellus diij.
Napellus moysi diiij.
Nux dv.
Nux muſchata dvi.
Nux benden dvij.
Nux cupreſſi dviij.
Nux indica dix.
Nux romana dx.
Nux tamariſci dxi.
Nux methel dxij.
Naſturtium dxiij.
Narciſcus dxiiij.
Nenden dxv.
Nil dxvi.
Nefrin dxvij.
Nemen dxviij.
Nenufar dxix.
Neremiſch dxx.
Narikas dxxi.
Nitrum dxxij.
Nericeiendern dxxiij.
Nabac dxxiiij.
Nucleus dxxv.
Naan dxxvi.
Nigella dxxvij.
Nix dxxviij.

o Lus iameni dxxix.
Opium dxxx.
Ous dxxxi.
Oppoponacum dxxxij.
Oleander dxxxiij.
Oleum dxxxiiij.
Oliue dxxxv.
Olibanum dxxxvi.
Origanum dxxxvij.
Oſſa dxxxviij.
Oſtracum dxxxix.
Ordeum dxl.
Obalmaran dxli.

p Runa dxlij.
Pſilium dxliij.
Portulaca dxliiij.
Polipodium dxlv.
apyrus dxlvi.
Polium dxlvij.
Pelles dxlviij.
Pix dxlix.
Porrum dl.
Pira dli.
Pedes dlij.
Palma dliij.
Petroleum dliiij.

Pentaphilum dlv.
Piſces dlvi.
Piretrum dlvij.
Penidij dlviij.
Piper dlix.
Piper aque dlx.
Petroſelinum dlxi.
P aſſiuſ dlxij.
Peonia dlxiij.
Pinus dlxiiij.
Pupilla oculi dlxv.
Paſtus camelorum et columbarum dlxvi.
Pes locuſte dlxvij.
Pes corninus dlxviij.
Pulmo dlxix.
Poma dlxx.
Papauer dlxxi.
Perſica dlxxij.

q Uinqz folium dlxxiij.

r Izum dlxxiiij.
Roſa dlxxv.
Renes dlxxvi.
Rob dlxxvij.
Ruta dlxxviij.
Rubus dlxxix.
Rubea tinctorum dlxxx.
Raphanus dlxxxi.
Reban dlxxxij.
Rehan ſalamonica dlxxxiij.
Roba dlxxxiiij.
Reubarbarum dlxxxv.
Ramech dlxxxvi.
Ratienigi dlxxxvij.
Ribes dlxxxviij.
Rachamat dlxxxix.
Reſas dxc.
Rhadat dxci.
Reiben dxcij.
Rubien dxciij.
Rebithe dxciiij.
Ratuba dxcv.
Rana dxcvi.

ſ Quilla dxcvij.
Squinantum dxcviij.
Sarcocolla dxcix.
Storax dc.
Sticados dci.
Spongia maris dcij.
Suncus dciij.
Spinachia dciiij.
Scolopendria dcv.
Semen lini dcvi.

Saluia dcvij.
Stercus animalium dcviij.
Sanguis draconis dcix.
Sanguis dcx.
Speragus dcxi.
Sorduies dcxij.
Spuma maris dcxiij.
Stercus dcxiiij.
Semperuiua dcxv.
Serpens dcxvi.
Spodium dcxvij.
Splen dcxviij.
Sambuchus dcxix.
Sulphur dcxx.
Salina dcxxi.
Staphiſagria dcxxij.
Storax dcxxiij.
Sal dcxxiiij.
Serratura dcxxv.
Sal ammoniacus dcxxvi.
Sandaraca dcxxvij.
Sarax dcxxviij.
Sulen dcxxix.
Scordeon dcxxx.
Sadar dcxxxi.
Spolium ſerpentis dcxxxij.
Sedeguaran dcxxxiij.
Siſeleos dcxxxiiij.
Sirengi dcxxxv.
Scamonea dcxxxvi.
Serapinum dcxxxvij.
Scolopendria dcxxxviij.
Subal dcxxxix.
Seſaron dcxl.
Sumum dcxli.
Sucutum dcxlij.
Sumach dcxliij.
Sicla dcxliiij.
Suncus dcxlv.
Seneſten dcxlvi.
Semabras dcxlvii.
Spica dcxlviii.
Sanich dcxlix.
Siſamum dcl.
Sacundulion dcli.
Saſid dclij.
Semurion dcliij.
Squilla dcliiij.
Solatrum dclv.
Scorpiones dclvi.
Sudor dclvii.
Sandalus dclviii.
Sapo dclix.
Sabane dclx.
Saſurrubum dclxi.
Sarſar dclxij.
Saſaf dclxij.

Sakik dclxiij
Schedenigi dcliiij.
Seitaragi dclxv.
Scelem dclxvi.
Secha dclxvij.
Scimiar dclxviij.
Secl dclxix.
Sucaram dclxx.
Stecacul dclxxi.
Sechemenigi dclxxij.
Suchaha dclxxiij.
Seebran dclxxiiij.
Selgen dclxxv.
Secrbin dclxxvi.
Seneſchic dclxxvij.
Sucudus dclxxviij.
Spina alba dclxxix
Spina indica dclxxx.
Spina egyptiaca dclxxxi.
Sinapis dclxxxij.
Strangulator adip dclxxxiij.
Strāgulator leopardi dclxxxiiij
Salix dclxxxv.
Scarabeus dclxxxvi.
Scoria dclxxxvij.
s Ri dclxxxviij.
Terebinthina dclxxxix.
Tarcon dcxc.
Tararacon dcxci.
Tamariſcus dcxcij.
Tarathit dcxciij.
Talck dcxciiij.
Taliſafar dcxcv.
Tariſilon dcxcvi.
Tubera dcxcvij.
Tinctura dcxcviij.
Teſtudo dcxcix.
Tamarindi dcc.
Tuderi dcci.
Tenubj dccij.
Tereniabi dcciij.
Tutia dcciiij.
Tincar dccv.
Talmaraſch dccvi.
Tinia dccvij.
Tembut dccviij.
Teſſie dccix.
Turbit dccx.
Turlie dccxi.
Tuhel dccxij.
Thymū dccxiij.
Teil dccxiiij.
Theſiſe dccxv.
Teſticul⁹ vulpis dccxvi.
Teſticulus canis dccxij.
Teſticulus dccxviij.
Teſta dccxix.
Thaliū dccxx.

v Snee dccxxi.
Uachē dccxxij.
Uinea dccxxiij.
Urtica dccxxiiij.
Uiola dccxxv.
Urina dccxxvi.
Uiſcus dccxxvij.
Uermis dccxxviij.
Uziſur dccxxix.
Uitrum dccxxx.
Uua paſſa dccxxxi.
Uenter dccxxxij.
Uitis dccxxxiij.
Uolubilis dccxxxiiij.
Uirga paſtoris dccxxxv.
Uua dccxxxvi.
Uene tinctor dccxxxvij.
Uentres dccxxxviij.
Uulpes dccxxxix.
Ueſpertilio dccxl.
Uber dccxli.
Ungula dccxlij.

x Iloaloes dccxliij.
z Edoaria dccxliiij.
Zinziber dccxlv.
Zurumbet dccxlvi.
Zinziber caninū dccxlvij.
Zarnabum dccxlviij.
Ziniar dccxlix.
Zuſere dccl.
Zeriderac dccli.
Zarur dcclij.
Zeduar dccliij.
Zabarar dcclvij.
Zinzania dcclv.
Zuccarum dcclvi.
Zuccarū abuſar dcclvij.

.747.
Deo gratias.
Semp[er] Amen

Dictio pꝛima de vniuerſis egritudinibus capitis tertij libri canonis in medicina. Tractatus primus de anatomia cerebri ⁊ diſpoſitionibus eius. De vtilitate capitis ⁊ partibus eius. Ca.i.

Inquit Galienus. Intentio in creādo caput nō eſt cerebrum neq₃ auditus neq₃ odoratus: neq₃ guſtus neq₃ tactus. Hec enī mēbra ⁊ virtutes ī aīalibus reperiūtur capite carētibus. Sed intentio in ipſo eſt bōitaſ diſpoſitionis oculi in ipſiꝰ cōuerſione que ei creata eſt: ut oculus hēat eleuatōeꝫ ⁊ ſubleuationē ſup oīa mēbra corpis i oībus ptibꝰ. Cōpatio nāq₃ oculi ad corpꝰ ē ꝓpinqua ꝯpatiōi ſpeculatoris ad exercitū. Et locoꝝ quidē q ſpeculatoribus eſt melioꝛ ⁊ ꝯueniētioꝛ locꝰ eſt altꝰ. Et iterū oī oculo nō eſt neceſſariū creare caput abſolute: ſꝫ aīali lenē habēti oculū: cuiꝰ oculꝰ idiget multa cautela ⁊ loci affirmatōe. nā pluribꝰ aīalibꝰ capitibus priuatis duo ſūt creata additamēta a corpoꝛe ſublimata ſup que oculi eoꝝ decēter cōſtituti ſūt: vt ipſorū vnuſq₃q₃ ſpeculationē ⁊ ſublimationē ſuo hēat viſui. Ampliꝰ in ꝯuerſionibꝰ oculi ipſoꝝ nō ē caput creare neceſſariū ꝓpter duritiē nuche ipſiꝰ. Et neq₃ caput ē neceſſariū creare niſi aīalibꝰ quoꝝ oculi capacitate indigēt: ⁊ quibus neruos aducire neceſſe ē ꝓpter diuerſitatē motū nuche ⁊ palbebrarū: nā huiuſmodi nō ē ꝯueniēs mēbꝝ vnū elongatū gracile: ⁊ nos quideꝫ ꝑſcrutabimur illud in .c. de oculo. Partes vero capitis eſſentiales ⁊ q̄ eas ſequūt ſūt capilli: deinde cutis poſtea caro deiñ pāniculꝰ: poſtea cranceū: deinde pāniculꝰ durus: poſtea pāniculus ſubtilis noiatus ſecūdīa deide cerebꝝ. ſ. ſba eiꝰ ⁊ vētres ipſiꝰ ⁊ illud qđ in eis exiſtit: poſtea duo pāniculi ſub eo: deide rete poſtea os qđ ē cebri baſis.

De anatomia cerebri. Ca.ij.

Cerebri aūt hoīs anatomia ē hec. Cerebꝝ enī diuidit i ſbāꝫ velatinā ⁊ ſbāꝫ medullarē ⁊ vētres in ipſo ſpū plēos. Nerui vero ſūt ſicut vergulta ab eo ꝓdeūtia non tm̄ ſm q ptes ſbe ipſius ꝓprie. Et totū quidē cerebꝝ in ſui longitudine mediationē hēt penetrātē in ipſiꝰ ſiphac ⁊ medullā eius ⁊ eius vētres ꝓpt illud qđ i parilitate anterioꝛe ſolū ſenſui magis apparēs. Cerebri vo ſba creata ē frigida ⁊ humida: frigida quidē ne ipm inflammaret multitudo q̄ ei aduenit ex fortitudinibꝰ motuū neruoꝝ ⁊ poſſeſſionibꝰ ſenſuū ⁊ motibꝰ ſpiritus in alterationibꝰ imaginatiuis ⁊ cogitatiuis ⁊ memorialibus: ⁊ ut eo ꝑpetur ſpūs a corde egrediens ⁊ ad ipm penetrās in duabꝰ venis aſcēdētibꝰ ab eo ad ipſū. Et hūidū quidē creatū ē vt ipm motus nō exſiccent: ⁊ ut eius figura ſit bona. Et creatū eſt pingue ⁊ molle eius quidē piguedo ē ut ſit qđ ex neruis orit viſcoſū. ⁊ lenitatis quidē cām dixit. G. ſ. ipſo exiſtere vt eiꝰ figura bona fiat ⁊ ipſiꝰ alteratio cū imaginationibꝰ: lene eiꝫ alterationes faciliꝰ ſuſcipit. hoc ergo eſt qđ ipſe dixit. Dico aūt creatū ē lene ut ſit pingue ⁊ vt nutrimētū qđ neruis ꝯdari tribuit duris ſit bonū. nerui etiā ex cerebro nutriūtur ⁊ nucha. Ampliꝰ ſba dura nō augmētat durū q̄n ad ipm augmentat lene. Et ut in eo qđ ab ipſo orit ſit flexibilitas cū quedā ab eo oriētia indurari apđ ſuas extremitates ſit neceſſe ꝓpter illđ qđ rememoraturi ſumꝰ de neruoꝝ iuuamētis: ⁊ ꝓpterea q ipſi naſcētibꝰ indurari neccariū eſt ſm gradus. ⁊ qꝛ ipſorū durities ē durities flexuoſa oꝫ ut ſba originis eius ſit ſba flexuoſa ⁊ pinguis. pingue .n. ⁊ viſcoſū lene ē ꝓculdubio ⁊ ēt vt ſpūs qui ipm circūdat ⁊ q motus velocitate indiget ſit humiditate ſuſtentatꝰ ⁊ rurſū ut ipſius raritate alleuiet. qđ .n. in membris durū ē grauius ē leni humido raro. Verūtamē cerebri ſba etiam in lenitate ⁊ duritie inequalis exiſtit nā ps eius anterioꝛ ē lenioꝛ ⁊ ipſius ps poſterioꝛ eſt durioꝛ ⁊ inter duas ptes gradibꝰ velamis duri cuius rememorabimur in ipſo in ſequētibꝰ diſtictum eſt. Anteriꝰ aūt cerebrū nō ē factū lene niſi qm̄ plurimū neruoꝝ ſenſus ꝓprie q ſūt viſꝰ ⁊ auditꝰ orit ex eo. Sēſus enī ſpeculatoꝛ ē ⁊ ſpeculatoriſ inclinatio ad ptē anterioꝛē ē dignioꝛ. ⁊ plurimū neruoruꝫ motus orit ex poſtrēo ipſius. Et ex ipſo orit nucha que ē eius nūcius ⁊ vicariꝰ in curſu dorſi ⁊ vbi neceſſariū ē ex ipſa oriri neruos fortes. Nerui aūt motus indigent duritie ſupflua q̄ nō indigent nerui ſēſus: ſꝫ lenitas ē eis ꝯueniētioꝛ eiꝰ .i. nuche. igit oꝛigo facta ē durioꝛ. Velamē aūt in ipſo .ſ. cerebro nō gradatī exiſtit: niſi ut ſit dria ⁊ dicit ut ſit lene ſeparatū a cōtactu duri: ⁊ māifeſtū quidē ē q in ipſo accidit mſtū. Pret hāc vo reflexionē ſtēt iuuamēta alia nā vene ad cerebrum deſcēdētes ⁊ in ipſo diuiſe aliquo egent cui innitant ⁊ eas fortes faciat. Poſita ē ergo reflexio hec ſubſtētaculū earū. Et ſub poſtremo quidē huius reflexiōis ⁊ in poſterioribꝰ eius ē torcular qđ ē ſanguinis effuſio in amplitudie quadā que ē ſicut lacuna ⁊ ex ipſa quidē in ea ramificātur vene in quibꝰ ſepat ſanguis ⁊ cerebri ſbe aſſimilatur: deiū vene ſuis orificijs ſugēdo eā exſiccāt: et ad duas venas ipam cōiūgūt: ſicut rememoraturi ſumꝰ i illiꝰ anatomia. Et ex hac qdē reflexiōe puenit iuuamētū ad hoc vt ligamētoꝝ velamis adhērentis cerebꝝ ſit origo i ꝓquidiſtātia ꝯmiſſure crāei q̄ ē coꝛā ipſo. In anterioꝛe pretēa cerebro oriūt duo additamēta mānillaria quibꝰ fit odoratꝰ q̄ quidē a lenitate cerebri parū differūt ſꝫ poſtea ꝯſeqt eā neruoꝝ durities. Amplius totū cerebꝝ duobꝰ coopit pāniculis: quoꝝ vnus ſubtilis ſequit ipm ⁊ alter ſpiſſus ſequit os: qui quidē duo creati ſunt vt ſint duo diſtinguentia inter cerebꝝ ⁊ os ⁊ ut cerebrū ſubſtantiā oſſis nō ꝯtingat ⁊ ne ad ipm ex oſſe nocumēta pueniat. hic aūt tactus non accidit niſi diſpoſitionibus additiōis cerebri in ſubſtantia ſua aut in dilatatione que ei accidit ſucceſſione ꝯſtrictionis. Cerebrū preterea quādoq₃ eleuatur ad cranēū cum quedeꝫ adſunt diſpoſitiones: ſicut vocẽ

ſortes. ergo ꝓpter hmōi iuuamēta inter cerebꝛū ꝫ τ
os cranei duo ponūt diſtinguētia media inter ea in
lenitate τ in duritie τ duo quidē ponūtur ne ſit illō
cuiꝰ obuiatio oſſi nō eſt bōa abſqꝫ medio illud idē
cuiꝰ obuiatio cerebro ē bōa abſqꝫ medio ſꝫ diſtin
cti eſt int ea. eſt ergo cērebro ꝓpinquꝰ ſubtilis τ oſſi
ꝓpinquꝰ eſt ſpiſſus τ cū hoc ſunt ſicut iuuamē vnū
hic aūt pānicꝰ preter qd̄ eſt cerebri iuuamē eſt liga
mētū venarū que ſūt in cerebro quietarū τ pulſanti
um. τ eſt ſicut ſecūdina ſeruās ſitū venarū in ipſo
textarū. Quapropter ingredit etiā cerebri ſbaꝫ i lo
cis multis cōmiſſurarū eius τ tēdit ad vētres ipiꝰ
τ peruenit apud poſtremū ſecū ꝓpterea ꝙ nō eget
eo ꝓpter ſui. ſ. poſtremi duritiē. pānicꝰ uo ſpiſ
ſus cerebro nō heret neqꝫ ſubtili ita vt in oi loco ſit
decenē ſitū ſuper ipm. ſed ē ab eo eleuatꝰ τ int ipos
quidē nō ꝯtinuant niſi vene penetrātes in ſpiſſo τ ꝑ
uenientes ad ſubtilē ſpiſſus aūt vadit ad craneū cū
ligamētis pāniculāribus ortis e ſpiſſo ſtringētibꝰ
ipſū ad cōmiſſuras ne ſup cerebꝛū vehemēt grauet:
τ hec quidē ligamēta ex cōmiſſuris eleuātur vſqꝫ ad
exteriora cranei τ oriūtur illic ita ut ex eis texat pan
niculus cranei cooperiēs τ ꝑ illud affirmat ligamē
tum panniculi ſpiſſi etiā cū craneo. Cerebꝛū preterea
in longitudie ſua tres hꝫ vētres τ ſic vnuſqſqꝫ vent
in ſui latitudie duas hꝫ ꝑtes. Et anterior quidēꝫ ꝑs
ſenſibilis eſt ſeparatiōis in duas ꝑtes dextrā τ ſini
ſtrā: τ hec ꝑs iuuat ad odoratū τ ad expulſionē ſu
ꝑfluitatū cū ſternutatiōe τ ad ꝑtiendū plurimū ſpi
ritus ſenſibilis τ ad operatiōes virtutū formatiua
rū que ſūt de virtutibus apprehenſionis interioris

Vent antē poſtremꝰ eſt etiā magnꝰ quoniam ip
ſe iplet magni mēbri vacuitatē τ qm̄ eſt principium
magne rei. ſ. nuche τ ex eo partit pluꝫ ſpūs motiui
τ illic quidē ſūt virtutis ſeruatiue operatiōes ſꝫ tamē
eſt minor anteriore: imo cuiuſqꝫ duorꝫ vētriū ante
rioris τ cū hoc minorat gradatī vſqꝫ ad nuchā. τ i
ſpiſſat vſqꝫ ad duritiē. Mediꝰ aūt vent eſt ſicut trā
ſitus a ꝑte anteriore ad ꝑtē poſteriorē τ eſt ſicut. dei
lix ſitus inter eos τ ipſe quidē ꝓpter illud magnifi
ficat τ elōgat qm̄ eſt reddēs de magno ad magnū
τ ꝑ ipm cōtinuat ſpūs anterior cū ſpū poſteriore τ
ꝑuenit ad amplitudinē curuitatū memorialiū ꝑdi
ctarū τ principiū huius vētris primū coopit: ita ꝙ
vī illud qd̄ eſt interius ſicut ſpericū τ ꝑ id quidem
eleuat ut ſit tranſitus: τ cū hoc elongat rotunditate
ſua a nocumētis τ fit fortis ad tollerādū qd̄ ſup eū
ſuſtentat de velamie. qd̄ eſt ſm gradus τ illic cōiun
guntur duo vētres cerebri anterioris ita ꝙ ſeparāt
a poſteriore in hoc trāſitu τ ille quidē locꝰ noiatur
coniūctio duorꝫ ventriū: τ hic idē tranſitus eſt. vent
Et qm̄ tranſitus deferēs a formatiōe ad ſeruationē
eſt melior locus cogitationi τ imaginatiōi ſm ꝙ ſci
uiſti. Qd̄ aūt vētres iſti ſint loca earū opationū ſig
nificat ex nocumētis que accidūt eis. deſtruit. n. cū
nocumēto cꝰqꝫ ꝑtis eiꝰ opō aut ingreditꝰ i ipa leſio. et
ꝑ ānicli ſbtilis ꝑs coopit τ coopit vētrē cēbri vſqꝫ
ad cāhaduti vel occiput ſilr ꝙ ē tunica. duritiea vo
eiꝰ qd̄ ē pꝰ illud ſufficit ipi loco cooptura velamis.
Cōmiſſuratio aūt q̄ ꝯſiſtit in vētribꝰ cēbri ē ut ſpūs
aialis in ſba cēbri trāſitū hēat ſicut in vētres eiꝰ cū
nō oi hora ſit vent dilatatus τ aptus τ ſpūs aialis
ſit paucꝰ vbi vel inquātū vētres nimō apiūt. τ etiā
qꝛ ſpūs alteratio parū cōplet a cōplexiōe q̄ ē cordis
vſqꝫ ad cōplexiōeꝫ q̄ eſt cēbri niſi in ipſo fiat eiꝰ de
coctio aſſūpta ex eius cōplexiōe τ ē qꝛ in primis cū
ad cerebꝛū ꝑuenit vadit ad vacuitatē eiꝰ primā vt in
ipſa cogat: deinde penetrat ad vētrē mediū τ aug
mētat in ipſo decoctio poſtea ꝯplet eius decoctio
in vētre poſteriore. Decoctio vo optima fieri non
poſſet niſi ꝑ ꝯiūctionē τ cōmixtionē τ penetratio
nē in ꝑtibus coctī ſicut eſt diſpō cibi in epate ſm ꝙ
narraturi ſumꝰ in his que expectamꝰ. Cōmiſſura
aūt anterior. s plura hꝫ ſingularia q̄ꝫ ꝯmiſſura po
ſterioris qm̄ ꝓportio ꝯmiſſure ad cōmiſſurā ē ſicut
ꝓportio mēbri ad mēbꝛū ſere τ cū gdē minorat. po
ſterioris ab anteriore inuenit ꝯmiſſura. Et int hūc
vētrē τ vētrē porē ſub eis ē locꝰ q ē ꝑtitio duarꝫ ve
narū magnarū ad cēbꝛū aſcēdētiū quarū remēora
turi ſumꝰ in ramis ipaꝫ ex qbꝰ texit ſecūdia ſb cē
bro τ illi quidē rami imixti ſūt corpi de genere glā
dularū iplēti qd̄ ē inter eos τ ſuſtinet eos, ſicut ē di
ſpoſitio in reliqs ꝑtibꝰ venoſis. vacuitas. n. q̄ int
eas cadit eadē ꝓprietas ē ut etiā ipleat carne glādo
ſa τ iſte gdē glādule figure ramorꝫ ꝑdictorꝫ figurāt
ſꝫ formā ꝑtitiōis narrate quēadmoꝫ eius rami aut
ꝑtitio rememorata a ſtricto incipiūt τ iāpluꝰ finiūt
faciēs dilatatiōeꝫ. ſilr caput hꝰ glādule ſcili ē pinea
alis forme cuiꝰ caput ē ſequēs initiū ꝑtitiōis deſup
τ incedit cū eo tēdēs vſus finē eiꝰ vſqꝫ ad ꝯplemen
tū iuſpēſiōis ramorꝫ τ ē illic ꝯtextū ſꝫ ſiſiudieꝫ tex
ture ſecūdie τ regeſcit in ipo τ ꝑs cēbri ꝯphendētis
ſup hūc vētrē mediū eſt ꝯcauitas eiꝰ. Et ipiꝰ ꝑtes q̄
ſūt deſup ſūt vmicularis forme ꝯmiſſure ex cōmiſ
ſuris poſitis i lōgitudie ſui ligate ad inuiceꝫ vt poſ
ſit extēdi τ ꝯhi ſicut vmis reuolutꝰ τ ſupꝰ eiꝰ iteri
us coopmī ē pāniculū q cooperit cēbꝛū vſqꝫ ad po
ſteriorē τ ē ꝯpoſitū cū duobꝰ additamētis cerebri
rotūdis ꝯprehēſis longitudie ſicut due corꝫ vicine
ad cōtactū elōgate ad ſepandū ligamētis q̄ noiant
corde vt ab eis nō remoueātur vt cū vermis extēdi
tur τ eius latitudo ꝯſtringit ꝯprimat hec duo addi
tamēta vſqꝫ ad cōiūctioneꝫ τ opilet meatꝰ τ cū cō
trahit ad exꝑmēdū τ augmētat latitudo elongetur
ad ſeparādū τ apiat meatꝰ qd̄ autē de eo ſequit po
ſteriꝰ cerebꝛū ē minꝰ τ ꝑuenit ad aliquātā vacuitatē
vel ꝯcauitatē τ ſiſtit in poſteriori cerebro ſicut ex co
intrās in introitu: τ eius quidē anteriꝰ eſt latꝰ ipi
us poſteriore ſm formā quā cēbꝛū tollerat duo vo
predicta additamēta noiantur vualia: τ i ipſis gdē
nunq̄ꝫ ꝯmiſſure ſiūt ſꝫ ſūt lenia vt ipſorꝫ ꝯſtrictio et
coopimētū ſint fortiora: τ ut ipſorꝫ obediētia ad mo
tionē ꝑꝑ motū aliꝰ rei ſit magis ſilis obediētie rei
ipiꝰ vniꝰ. Expulſio preterea ſupfluitatū cerebri duoſ
hꝫ meatꝰ quorꝫ vnꝰ ē i vētre anteriore τ apd̄ terminū
cōem qui ē int ipm τ illū q ē poſt eū τ alt ē in vētre

medio. poſterior vo vēter meatū ſingularē nō hꝫ:
τ illō ē ideo qm̄ i poſtremo poſitꝰ ē: τ ēt ē ꝑuꝰ ꝯpa
ratiōe ſui ad ſteriorē nō tolerās foramia τ inuerſatō
nē. mediꝰ vo meatū hꝫ cōieꝫ iter ipꝫ τ ſe τ hoc ꝑꝑe
Nuche quoqꝫ duo facti ſūt exitus ꝑ quos q̄dam
eiꝰ ſupfluitates reſoluūt τ expellūt. τ iſti duo meatꝰ
cū icipiūt ex duobꝰ vētribꝰ τ penetrāt ēt i ipm cere
bꝛū τ trāſuerſāt vſus obuiatōꝫ apud trāſitū vnū ꝓ
ſūdū cuiꝰ ꝑncipiū ē velamē ſubtile τ eiꝰ poſtremū ē
eiꝰ iſeriꝰ τ ē apud velamē durꝫ τ eſt ſtrictū. ſiē caput
roſe icipiēs ab āplo rotūdo vſqꝫ ad ſpūꝫ ꝑueniēs
qua ꝑꝑ noiat caput roſe: τ noiat ēt iſuſoriū. Cū er
go penetrat i pāniculū durꝫ obuiat illic meatui i glā
dula q̄ſi ſperā ꝯpſſa a duabꝰ lateribꝰ oppoſitis ſu
ꝑiꝰ τ iferiꝰ: τ ſūt iter pāniculū durꝫ τ meatū palati
deide repit illic trāſitꝰ q ē i ꝯcauitatibꝰ colatorij i ſu
premo palati. De ſermōe vniuerſali de egritudi
nibꝰ capitis τ faciētibꝰ egritudies in ipſo. Ca. iij.

Oportet te ſcire ꝙ egritudies numerate oēs
accidūt capiti. Verūtamē noſtra itentio hic
cū dicimꝰ: caput ē cerebꝛū τ ipſius velamina:
ad capillorꝫ vero egritudines hic non declinamus
in hac hora. Dicemus ergo ꝙ cerebro accidunt
ſpēs malitie cōplexionis octo. ſ. ſingulares τ cōpo
ſite facte cū mā aut vaporoſa: aut habēti ſubſtātiaꝫ
τ multiplicant i ipſo egritudines humiditatis in oi
enim cerebro in principio creationis humiditates
ſupflue exiſtūt: aut ex eo qd̄ acqiunt a matrice: aut
poſtea quas mundare neceſſe eſt. Nā ſi purgate nō
ſūt magnificātur ide res. Et ex tota aut in corpore
cerebri: aut in venis eiꝰ aut in velaminibꝰ ipiꝰ τ ac
cidunt ei egritudines ꝯpoſite aut i quantitate ſicut ſi
ſit minꝰ q̄ꝫ oꝫ. aut i figura: ſicut ſi ſit eiꝰ figura mu
tata a curſu naturali τ accidat ide leſio i opatiōibꝰ
ſuis aut cauſales ſiue meatꝰ ipiꝰ: τ vaſa ſint oppila
ta: τ oppilatio ſit aut i vētre anteriore aut vētre po
ſteriore: aut i vtriſqꝫ vētribꝰ ſimul diminuta: aut in
tegra: aut i venis: aut i arterijs: aut i originibꝰ ner
uorꝫ: aut diſlocent ligamēta velaminū eiꝰ aut cadat
ſeparatio inter velamina ipſius. Et accidunt egri
tudines ei continuitatis propter reſolutionē ſingu
laris in ipſo aut in arterijs: aut in venis ipſius aut i
velaminibus eius: aut in craneo. Et accidūt ei apo
ſtemata: aut in ſuba ipiꝰ cerebri: aut in pāniculo eꝰ
ſubtili τ ſpiſſo: aut i rete vniꝰ: aut i pāniculo extriſe
co: τ totū hoc a materia humorū calidi aut frigidi:
τ ex frigidis quidem putrefactis ꝯſequūt apoſtema
ta calida frigidi τ quieti faciūt apata que nominari
oꝫ frigida. Et tu quidē nō repies aliquā egritudi
nē cerebri: niſi redeūtē ad iſtas aut ꝯtigētē ex iſtis.

Egritudines preterea cerebri alie ſūt ꝓꝑe ipſius:
aut ſiūt ꝑꝑ cōitatē: τ quādoqꝫ magnificat res i egri
tudinibꝰ cōitatis i ipſo adeo vt ſiūt egritudies ꝓꝑe
ꝑnitioſe: multotiēs enīꝫ expellunt ad ipſuꝫ i egritu
dinibꝰ pleureſis τ ſynāc mē ꝑfocātes τ ꝑnecantes:
τ ſepe perueniūt ipm ad apoplexiaꝫ ꝑnicioſaꝫ ꝑꝑ no
cumentum aliud immembro communicante.

De ſignificationibꝰ ex quibus oportet cognoſce
re diſpoſitiones cerebri. Cap. iiij.

Principia ex qbus ꝑuenis ad cognitioneꝫ di
ſpoſitionū cerebri ſūt ex opationibꝰ ſenſibili
bus τ moralibus. ſ. memoria τ cogitatione: τ
formatione τ vtute mentis τ perſcrutatiōe. Et ope
rationibꝰ mobilibꝰ: τ ſunt opatiōes vtutis mouē
tis mēbra mediātibꝰ lacertis. Et ex q̄litate ſupflui
tatū euacuatarꝫ ab eo i ſubſtātia ſui τ colore τ guſtu
. ſ. acuitate ſua τ ſalſedine τ amaritudie τ iſipiditate.
Et ex quātitate ipſarꝫ in ꝑuitate τ multitudie τ ſlu
xibilitate ſua τ ex ipſarꝫ retētiōe oino. Et ex hoc ꝙ
aeres τ cibi ei cōueniūt τ diuerſificāt ei τ nocēt ipſi.
Et ex magnitudine capitis: τ ex paruitate eius τ ex
bonitate figure eiꝰ predicte i. c. de oſſibus τ malitia
ipſius: τ ex grauitate capitis τ leuitate eius. Et ex
diſpoſitione tactus capitis τ ex diſpoſitione coloris
eius: τ coloris venarum ipſius. Et ex vlceribus τ
ex apoſtematibus que in cute eius accidunt. Et ex
diſpoſitione coloris oculorum τ venarum ipſorūꝫ
τ ſanitatis τ egritudinis eorum τ tactus ipſorum ꝓ
prie. Et ex diſpoſitione ſomni τ vigiliarum. τ ex
diſpoſitione capillorum in quantitate ſua ſcilicet pa
ucitate τ multitudine τ groſſitie τ ſubtilitate τ quali
tate ſubfigura ipſorum. in criſpitudine τ planitie τ
colore eorum in nigredine τ albedine τ caſtaneitate
τ velocitate ſuſceptionis canicici τ tarditate. Et i ꝑ
ſeuerantia ſm diſpoſitionē ſanitatis aut remotionē
ab ea cū ſciſſiōe ipſorꝫ aut caſu: aut depilatione τ reli
qs diſpoſitiōibꝰ ipſorꝫ. Et ex diſpōne colli i groſſi
tudine τ ſubtilitate ſua τ ſanitate ipiꝰ τ multitudine
caſus apatū τ ſcrofularꝫ i ipſo τ paucitate ipſorꝫ. Et
ſilr ex diſpōne vue τ duarꝫ amigdalarꝫ τ dentiū τ ex
diſpoſitione vtutū τ opationū i mēbris neruoſis
cōicātibꝰ cerebro q̄ ſūt ſicut matrix τ ſtōus τ veſica
Significatio aūt ſm cōitatē ē ſm duos mōs vnus
eorꝫ ē ex diſpōne mēbri cōicātis cerebro i eo qd̄ ac
cidit cerebro: τ ſcd̄us ē ex diſpōne mēbri cuiꝰ cōica
tiōe cerebꝛū iſirmat τ igrū ꝙ mēbꝛū ſit τ qd ſit i ipſo
τ quō ꝑuenit ad cerebꝛū. Et ex iſtis gdē ſignificati
onibus ſignificāt diſpōnes q̄ ſunt ꝑſentes τ ille q̄ ſūt
future τ nōdū ſunt ꝑſentes ſicut ex lōgitudine triſti
tie τ otrbilitatis ſignificantur mſia τ almutil τ alcu
tub euenientes ex proximo: τ ex ira que intentionē
non hꝫ epilepſia: aut mſia aut mania: τ ex riſu abſqꝫ
cauſa congelatio aut amentia.

De ſignificationibus vniuerſalibus operationū
cerebri. Cap. v.

Significatio quideꝫ aſſumpta ex genere ope
rationum cū ſunt ſane adiuuat ad ſignifican
duꝫ cerebri ſaluteꝫ. Et ſi ſunt leſe ſignificant
leſionē i ipſo. Leſiones āt opationū quēadmodū
expoſuimꝰ ſūt tres q̄ ſūt debilitas: mutatio: τ ꝑmu
tatio: deide deſtructio. Et ſmo gdē vniuerſalis in
ſignificatiōibꝰ opationū ē ꝙ ipſarꝫ diminutio τ de
ſtructio ſiūt ꝑꝑ frigus τ groſſitiem ſpūs ex humidi
tate τ nō ſiūt ex caliditate niſi magnificet τ ꝑueniat
ad hoc vt deijciat vtutē: ꝑmutatio aūt τ q̄ſi motui cō
parant ſiunt ex caliditate τ ſiunt ex ſiccitate.

De ſignificationibꝰ ſumptis ex operationibus animalibus ⁊ moralibus ⁊ motis. Cap.vi.

Hiis operationes ingreditur leſio ſcḋm ꝙ cognoſcitur deſtructionis: aut debilitatis: aut ꝑmutationis. verbigratia: in ſenſibus quidē ⁊ incipiamꝰ a viſu qm̄ viſum ingreditur leſio aut vt deſtruat̄: aut debilitet̄: aut vt in ipſo ꝑmutatio fiat ⁊ mutet̄ a curſu nāli ⁊ imaginet̄ ꝙ nō inueni exteriꝰ ſicut phātaſie ⁊ cimices ⁊ pili ⁊ fumꝰ ⁊ reliq̄. Ex his enī nocumētis cū nō ſūt ꝓpa oculo ſignificat̄ leſio ī cerebro ⁊ phātaſie ēt quādoq̄ ſuo colore ſignificāt. Q̄ð ſi aliq̄s dixerit q̄n̄ phātaſia alba ſigt̄ phl'a dn̄iari q̄ð ē frigidū cū vos cōpaueritis ꝑmutatiōez ad calorē. Dicemꝰ ꝙ illud ē ꝓ cōplexionē nō ꝓ accidētia materiez q̄ accidat vl' accidāt v̓tuti ſāe ītegre cum caliditate innata. Et in auditu q̄dez ſicut ſi debilitet̄ ⁊ nō audiat niſi q̄ð ꝓpinquū eſt ⁊ forte: aut permutetur ⁊ audiat q̄ð nō reperitur exterius ſicut ſonum ſiſēm ꝑcuſſioni aq̄: aut ꝑcuſſioni malleoruz aut voci tympanoꝝ: aut ſono folioꝝ arboꝝ: aut ſufflatiōi ventoꝝ: aut reliq̄s: ⁊ ſignificēt̄ ꝑ illud: aut cōplexio ſicca ꝑſens ī parte medij cerebri: aut ſignificent̄ ꝑ illud vētoſitates ⁊ vapores ī ipſo retenti: aut ad ipſuz aſcēdētes ⁊ reliqua de quibus ſignificatio habet̄: aut deſtruat̄ omnino. Debilitas v̓o ⁊ d̓ſtructio fiunt ꝓ multitudinē frigoris: ⁊ quod aliquis audiat q̄ſi audiat ex longinquo fit ꝓ humiditatem.

Q̄ð aūt fit ī odoratu ē q̄r ꝑuat̄: aut q̄r debilitat̄ aut permutat̄ ⁊ ſentit odores qui nō reperiunt̄ exterius fetidos aut non fetidos ⁊ ſignificat ſcḋm plurimum humorem retentum in cerebro facientem ipſos ſi nihil ꝓpriū fuerit cū ſtrictura nariū. Guſtus āt ⁊ tactꝰ hoc curſu ꝓcedūt: niſi q̄a ipſoꝝ mutatio a curſu nāli ſcḋm plm̄ ſignificat corruptionē propriaz in inſtrumētis ipſoꝝ propinq̄s ⁊ ſcḋm nimiā cōionē cerebri: ⁊ ꝓpe ſicut quādo ē cōe ſicut ſtupor toti corpori. Et ſenſus q̄dē cōicāt ī ſpē d̓bilitatis ⁊ fortitudis ſignificātes diſpōnē ī cerebro ꝑſeuerātē q̄ ē perturbatio ⁊ claritas. nō ē enī oīs debilitas cū ꝑturbatione: qm̄ quādoq̄ ē d̓bilitas cū claritate ſicut hō ſi videat aliq̄d ꝓpīquū ⁊ ꝑui radij bene ⁊ clare ⁊ videat res paruas: deīde cū elōgat̄: aut m̄ltiplicāt ipſaꝝ radij deficiat: nā perturbatio ⁊ claritas quādoq̄ ſūt ſil' ī debilitate: ⁊ claritas quādoq̄ ē ꝓculdubio cū v̓tute. Verū perturbatio ſemꝑ ſignificat māz ⁊ claritas ſignificat ſiccitatē: ⁊ hec q̄dē ꝑturbatio forſaſſe ſubito fi|gitur ⁊ ē ex ea oppilatio ⁊ ſignificat m̄ām vaporoſā in venis cerebri ⁊ rete eiꝰ. Judiciū aūt de ſignificationibus haꝝ leſionū eſt: qm̄ q̄ ꝓcedit curſu ꝑmutationis ſcḋm plurimū ſeq̄tur cōplexionē calidaz ⁊ ſiccaz. Et q̄ currit curſu diminutiōis ⁊ debilitatis ſcḋz plurimū ſeq̄tur frigus. Et debilitas ⁊ d̓ſtructio ſequūt̄ frigus: niſi ſint cū vehemēti apparitione corruptionis ⁊ caſus virtutis: tunc enim forſaſſe illō plm̄ erit ex caliditate. Verū caliditas cōueniēs ē v̓tutibꝰ cōparata frigori dū nocumentū cōplexionibus ab ea nō magnificat̄. Et eiꝰ corruptio v̓tutis diminutionem poſſidere facit. Oportet ergo vt nō cōſideras tūc ī iſtis ſignificationibꝰ imo caueas ſignificatiōes alias ꝑdictas cuiuſq̄ duaꝝ ſignificationū complexionū. Et deſtructio q̄dē quādoq̄ ſignificat feſtinationē cāꝝ diminutionis ſi fuerit ꝓ cām cerebri ⁊ ſi fuerit ꝓ nocumētū ī iſtrumētis corruptionis ⁊ inciſionis ⁊ oppilationis: ⁊ vniuerſaliter remotiōis a bonitate ſua ꝓ nocumentū: aut ꝓ cām ī ipſo mēbro ſenſibili. Ex mēbris aūt ſenſibilibus q̄ð ē valde cerebro propinquū nocumentum ab ipſo recipit niſi nocumētū ſit in ipſo cōmune ſicut auditꝰ ⁊ odoratꝰ. plm̄ enī nocumēti ipſiꝰ q̄ð purgatione ⁊ cōplexionis cōmēſuratione nō remouet̄ ē ex cerebro: qua ꝓ reliq̄ ſenſus cū ſuis ledunt̄ ſenſatis nō ſignificāt nocumētū ī ipſis caliditatis aut ſiccitatis nō ꝑuenientiū ad hoc vt virtutē ꝓſternāt. Auditꝰ aūt ⁊ guſtus ſcḋm plurimū ſignificāt ꝙ illa cōplexio ē ī cerebro. De operationibꝰ v̓o moralibꝰ ſciēdū ē: qm̄ fortitudo meditationis ⁊ ꝑſcrutatōis ſignificat fortitudinē cerebri oīno ⁊ earuz debilitat̄ ſignificat leſionez fortitudinis ī ipſo: q̄re oꝫ vt demonſtret̄ q̄ operationū ſit leſa: ex ipſis enī ē corruptiōis virtutis imaginationis ⁊ formationis ⁊ eiꝰ vel eaꝝ nocumentū.

Hec nāq̄ virtus cū eſt fortis iuuat ad ſignificandaz anterioris cerebri ſanitatē. hec aūt v̓tus nō eſt fortis niſi qū hō bene pōt ſeruare forma ſenſatoruz vt pote figuraꝝ ⁊ ſculpturaꝝ ⁊ moꝝ ⁊ guſtuū ⁊ vocū ⁊ modulationū ⁊ reliquoꝝ. Eſt enī aliq̄s hoīuz cui ieſt v̓tus integra ſcḋm hoc caplm̄ adeo vt q̄ ex geometris optimus ē: conſiderat ſimul figuram lineatam ⁊ ſignet̄ ī ipſiꝰ aīa ſimile illi ⁊ eiꝰ littet̄: ⁊ nāret q̄ōnē vſq̄ ad finē ipſiꝰ nō īdigens iterata cōſideratione in figura. Et ſimiliter ē diſpoſitio quoꝝdā ſcḋm cōparationē ad modulationes ⁊ diſpō quoꝝdā cum cōparatiōe ad guſtus ⁊ reliq̄noꝝ: ⁊ ex hoc capitulo pēdet bonitas cognitōis pulſus. ipſa enī īdiget imaginatiōe forti figurata in aīa ex tactis. Huic āt v̓tuti cū accidit nocumētū: aut deſtruitur oꝑatio ⁊ nō remanet in ipſa forma imaginationis ſenſate pꝰ remotionē eius a proportione q̄ eſt inter ipſaz ⁊ ſenſū cū eā ſentit aut debilitat̄ ⁊ minuit̄ aut mutatur a curſu naturali: aut imaginetur q̄ð non eſt ſignificat eiꝰ debilitatem. Minutio vero eius ⁊ deſtructio operationis ipſius ſcḋm plurimum ſignificāt ſuperfluitatem frigoris aut ſiccitatis in anteriore cerebro: aut humiditatis. ſed frigus eſt cauſa eſſentialis ⁊ due relique ſunt cauſe per accidens quoniam afferunt cauſa. ⁊ mutatio operationis eius ⁊ permutatio ipſius ſignificant ſuꝑfluitatē caliditatis: ⁊ hec quidem oīa ſunt ſcḋm plurimum rei ⁊ ſcḋm ꝙ dictum eſt in virtutibus ſenſibilibus. Et hec egritudo quandoq̄ accidit ſana intelligentia vel ratione: ita vt perfecte ⁊ cōplete cognoſcant pulchrum ⁊ fetidum: ⁊ ſint eorum verba cuz hominibus ſana. ſed imaginantur quoſdam preſentes q̄ exterius non reperiuntur ⁊ imaginantur voces tympaniſtaruz ⁊ reliqua ſicut narrat Gali. accidiſſe Abrachi medico. Et ex ipſis eſt corruptio in virtute cogitationis ⁊ imaginationis. ſ. aut deſtructio: ⁊ noīatur hec dilectio rōis aut debilitas ⁊ noīat̄ amētia. ⁊ eaꝝ ꝑncipiū ē frigꝰ anterioris cerebri: aut ſiccitas: aut hūiditas eiꝰ: ⁊ illō plurimū ſcḋz ꝙ dictū ē aut ē mutatio ⁊ ꝑmutatio: ita vt ſit ī eiꝰ cognitiōe regimētū ⁊ rectū faciat: dicēdo ꝙ ſi ē rectū: ⁊ noīat̄ cōmixtio rōis ⁊ ſignificat aut aꝑata: aut māz cholericā calidā ⁊ ſiccā: ⁊ ē demoniū lupinum aut eſt ꝑmixtio eius cum m̄ā aut mā melācholica ⁊ eſt eius ꝑmixtio cuz malitia exiſtimationis ⁊ cum cogitatiōe abſq̄ cōphēſiōe. Q̄ui āt ex illis moꝛibꝰ ad timorē declinior ē: ē magis ſignificatiuꝰ frigoris ⁊ ex eis decliuior ad audaciā ⁊ iraz ē magis ſignificatiuꝰ caloris ⁊ ſcḋm diās que ſūt iter eos ⁊ nos poſtea afferemꝰ eas. Et forſitā erit illud ꝓ cōicationē mēbri alteriꝰ: ⁊ illud q̄dē cognoſcet̄ ſignificationibꝰ ꝑticularibꝰ q̄s poſtea narrabimꝰ. Et vlr̄ cū cogitationes plurimū mouēt̄ motibꝰ m̄ltis ⁊ ꝑmutāt̄ ⁊ variāt̄ tūc illic ē caliditas. Et quādoq̄ ēt accit ꝑmutatō cogitationis ī egritudibꝰ ſſre māē cuz a caliditate non euacuant̄ ſicut cōmixtio rōis ī lethargia: ⁊ ex ipſis ē leſio ī v̓tute memorie. ſ. aut vt d̓bilitet̄ aut vt d̓ſtruat̄ ſicut narrat. G. ꝙ peſtilētia ꝑuenit ī ꝑte ethiopie q̄ eis accit ꝓ cadauera multa relicta pꝰ forte pliuz: ⁊ ꝑuenit peſtilētia illa vſq̄ ad terrā grecoꝝ: accit ergo eis vt cā illiꝰ tātū caderet obliuionis donec eis adueniret diſpō ſcḋm quā hō nois ſui ipſiꝰ obliuiſceret̄ ⁊ filij ſui. Et plm̄ q̄dē accit debilitas ī memoria ꝓ corruptionē ī poſtremo cerebro ex ſſitate: aut humiditate aut ſiccitate: aut ꝓ euz q̄ ꝑmutat̄ ⁊ accit ei vt rememoret̄ eiꝰ q̄ð nūq̄ ei adeſt. ⁊ ſignificat cōplexionē calidā abſq̄ m̄ā: aut cū mā: ſꝫ mā ſicca ad illud ē magis ꝯueniēs: ⁊ illud ē totū cū ꝯplō nō ſuꝑfluit ⁊ virtꝰ nō cadit. Dicamꝰ aūt nūc ſmonē cōiūctū ꝙ deſtructio haꝝ oꝑationū q̄n̄z fit ꝓ dominiū frigoris: aut ī corpore cerebri: ⁊ ē ex eo q̄ð dominat̄ ſuper cerebꝝ: aut ſuꝑ vētres eiꝰ: ⁊ quādoq̄ fit ꝓ frigꝰ cū humiditate: ⁊ quādoq̄ affert ipſaz ſiccitas ⁊ ſimilit̄ eaꝝ debilitas. ipſaꝝ aūt mutatio fit ꝓ apoſtemata aut cōplexionē cholericā: aut m̄licā: aut corpꝰ aduenis. Et ſignificatio diſpoſitionū ſomnioꝝ ē ex eo q̄ð oꝫ adiūgi hoc loco. plm̄. n. viſionis reꝝ citrinaꝝ calidaꝝ ſignificat dominuz cholere: ⁊ ſimilit̄ plm̄ viſionis reꝝ cuiq̄ cōplexioni ꝓportionaliū q̄s numerare nō ē neceſſe: ⁊ ſomnia q̄dē ꝑmutata ſignificant caliditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ ſimilit̄ apparet ī egritudibus acutis cerebri. Et ſimiliter ſunt ſomnia tribulia ⁊ illa quorum non recordatur ſignificant frigiditatem ⁊ humiditatem ſcḋm plurimum.

De ſignificatione oꝑationū motiuaꝝ ⁊ quod eis ſimilatur ex ſomno ⁊ vigilia. Cap.vij.

Significationū aūt aſſumptaꝝ ex genere operationū motiuaꝝ deſtructio ⁊ debilitas ſignificant humiditatē ſuꝑfluā ī iſtrumētis ipſarū ſubtilē plurimā ⁊ ſignificāt ī quocūq̄ mēbro fuerit leſionē ī cerebro. Verūtamē eis magis ꝓpriū ē ꝙ ī toto corpore fiēt ſic ē apoplexia aut ī ꝑte vna ſic ē paralyſis ⁊ tortura laxa. Et q̄n̄z cōueniūt ambe ad ſignificandū deſtructionē: ⁊ debilitatē caliditatis cerebri aut ſiccitatis in ipſo: aut in aliquo membrorum longinquoꝝ ab eo: vez illō erit poſt egritudines plurimas paulati ⁊ paulati ſcḋm dies: q̄ð aūt ī vno membro fit ſicut mollities ⁊ ſiſia eiꝰ: q̄ꝛ ē ꝓ egritudines ꝓprias illiꝰ mēbri: ⁊ quādoq̄ ē ab expulſione ſuperfluitatis cerebri ad ipm̄. Eaꝝ vero mutatio ſi ē ſubito ſignificat hūiditatē: ⁊ ſi ē paulati ſignificat ſiccitatē. ſ. ī iſtrumētis. q̄ aūt cerebro ꝓpa ē ſicut mutatio motuū epileptici quādo adeſt epilepſia q̄ ē ſpaſmus cōis: ⁊ ipſa q̄dē nō fit niſi ab hūiditate qm̄ ipſa fit ſubito. aut cōicatione mēbri alterius ſcḋm ꝙ declarauī ē: ⁊ ſignificat opilationē nō ꝑfectā: ſicut tremor capitis. oīa enī hec ſignificāt māz groſſaz ī illo latere cerebri: aut debilitatē: aut ſiccitatē ſi fuerit pꝰ egritudines antecedētes ⁊ ſi fuerit coꝝ aductꝰ paulati ⁊ paulati. De eis aūt q̄ ſūt ī mēbris a cerebro lōgīnqoribꝰ ſmo ē illō q̄ð diximus multotiens. Et oēs iſti motꝰ egrediūt̄ a curſu nāli: ⁊ diximus etiaz ꝙ ſi homo īpiger ē ad motꝰ cōplexio cerebri eiꝰ in ꝑncipio eſt calida ⁊ ſicca. ꝙ ſi ē decliuius pigritie ⁊ laxitati: tūc eius ꝯplō ē frigida ⁊ hūida: ⁊ cū habet egritudinē ⁊ motꝰ ipſiꝰ ꝑtinēs ē ad īgerudinē tunc ē calidus: ⁊ ſi geri attinet ⁊ v̓tus nō ē vehemētis caſus: tūc declinat ad frigus. Et ex eis q̄ huic capitulo ꝓportionāt̄ ē ſignificatio diſpōnū ſōni ⁊ vigiliaruz. Scias ergo ꝙ ſomnꝰ ſēꝑ ſeq̄t̄ malitiā ꝯplōnis humide laxe: aut frigide ꝯgelatis motū v̓tutū ſenſibiliū: aut vehemētem ſpūs aīalis reſolutionē propt̄ ſuꝑfluitatē motꝰ: aut ꝓ ipulſionē v̓tutū ad īteriora vt mā digerat̄ ⁊ ipellat̄ cū eis ſpūs aīal' ꝓ cōſecutionez quēadmodū fit pꝰ cibū. Sōni aūt cauſa q̄ nō ſcḋm curſū naturalē ꝓcedit neq̄ ſequit̄ laborez ⁊ motū ē humiditas ⁊ congelatio. ꝙ ſi non cadunt cauſe congelationis ⁊ ſignificationes nō ſignificant ſuꝑfluitatē frigoris de q̄bus rememorabimur tunc cauſa eiꝰ ē hūiditas. Ampliꝰ non oīs hūiditas facit ſomnū: ſenū enī cū hūiditate ꝯplexionū ipſoruz ꝓlōgant̄ vigilie. Et. G. q̄dē vl' ꝙ illud ē ex qualitatibꝰ hūiditatū ipſaꝝ nitroſaꝝ. Ipſe enī vigilare faciunt ꝓ nocumētū q̄ð cerebro īferūt. Verūtamē ſiccitas ſcḋm oēm diſpōnē vigilare ꝓculdubio facit.

De ſignificatiōibus ſumptis ex diminutiōe operationum naturalium ex eo q̄ð expellitur ⁊ ex apoſtematibus ⁊ vlceribus ⁊ ex capillis. Cap.viij.

Significationes aūt accepte ex genere operationū naturaliū apparēt vtpote ex ſuꝑfluitatibus ꝑ ipſaꝝ diminutionē ī quantitate ⁊ qualitate eaꝝ: ⁊ ꝑ ipſaꝝ ꝓhibitionē. Eaꝝ vero expulſio fit ex palato ex naſo ⁊ aure: ⁊ ex eo ꝙ apparet ſuper capite de vlceribꝰ ⁊ bothor ⁊ apoſtematibꝰ: ⁊ ex eo q̄ð oꝛit̄ de capillis. Capilli eī oꝛiūt̄ ex ſuꝑfluitatibꝰ cerebri. Et ex capillis q̄dē ſumit̄ ſignificatio ex velocitate oꝛtꝰ ipſoꝝ: aut tarditate ⁊ reliq̄s diſpoſitionibus q̄s iā nūerauimꝰ. Rememoremur ergo vte ſignificationū expulſionū ſuꝑfluitatuz a ſemitis ꝑdictis. Iſte q̄dē ſuꝑfluitates cū m̄ltiplicant̄ ſignificāt mās ꝑdictas: ⁊ ſignificāt cām quare ſuꝑfluitates in mēbro m̄ltiplicant̄ quēadmodū ſciuiſti ⁊ ꝙ expulſius nō ē debilis. Cū aūt ꝓhibent̄ aut minorantur

r inuenitur cum hoc aut grauitas: aut punctio: aut
m ordicatio: aut extẽſio: aut pulſatio: aut reuolutio
r tinnit⁹ ſigñ oppilatõз r debilitatẽ ṽtutis expulſiue
r repletionẽ. Gen⁹ ṽo ei⁹.i. ſupfluitatis ſignificat
qm̃ mordicatiua aut pungitiua adu ſtiua parue grã
uitatis citrinãs colorẽ faciei r oculi ſignificat q̃ mã
ẽ cholerica. Et pulſatiua grauis rubificãs colorẽз
faciei r oculi iflãs venas ſignificat q̃ ipſa ẽ ſangui-
nea r laxatiua faciens pigritiã cũ q̃ mutat color ad
plũbeitatẽ: r ducẽs ad ſomnũ r dormitationẽ ſigni
ficat qm̃ ipſa ẽ phlḡatica. Qñ ṽo color obfuſcatur in
diſpõe illa r corrũpit cogitatio r caput ẽ minoris
grauitatis: r ſomnus cũ hoc nõ ẽ d̃ñans r nõ ſunt
reliq̃ ſigna ſignificat q̃ ipſa ẽ melãcholica. Qd̃ ſi
aliqd̃ ipſoꝝ ẽ cũ tinnitu r reuolutiõe r permutatio
ne loci ſignificat q̃ mã generat vẽtoſitatẽ r iflationẽ
r vaporẽ: r q̃ habet caliditatẽ i ipſa agentem. Qd̃
ſi adeſt ſupfluitatum retẽtio cum leuitate capitis ſi
gnificat ſiccitatẽ abſolutẽ: r hoc qdẽ cap. qd̃ attuli-
mus ẽ propriũ quãtitati: vel qualitati expulſionis r
prohibitionis. Qualitas autẽ eius eſt ſicut ſi tẽdit
ad citrinitatẽ r ſubtilitatẽ r caliditatẽ r exuberatio
nẽз venarum ſignificat q̃ ipſa eſt ſanguinea. Et ſal
ſa r dulcis cũ priuatione reliquoꝝ ſignorum: Aut
nitroſa frigidi tactus ſignificant phlã in quod agit
ebrietas. Et iſipida groſſa frigidi tact⁹ ſignificat q̃ ẽ
phlã crudũ: r iſte qdẽ ſt̃ ſignificatõẽs q̃litatis expul
ſiue in colore ſuo r guſtu r tactu r ſubſtantia.

Odoris ṽo ei⁹ ẽ qm̃ putredo odoris r acuitas e⁹
ſignificant caliditatẽ. Et priuatio odoris fortaſſe fri
giditatẽ nõ tamẽ ſicut p̃ma ſignificat caliditatem: q̃
autẽ pendẽt ex eis q̃ apparent in cute capitis. Et q̃
ſeqt cũ ex vlcerib⁹ r bothor r apoſtematib⁹ ſignifi
cant ſm̃ plm̃ mãs q̃ fuerũt r expellunt: r nõ ſignifi-
cant diſpõnẽ cerebri i illa hora manifeſte niſi forſitã
ſint in augmẽto. Tu autẽ ſciuiſti cãs apoſtematuз
calidoꝝ r frigidoꝝ r duroꝝ r cãs corroſionũ r vlce
ruз perãbulantiũ r getoꝝ r reliquoꝝ ex his q̃ dicta
ſunt. nõ ſunt ergo tibi difficiles cognitiones eoꝝ ſ̃з
diſpoſitiõẽs capitis etiã. Et iã etiã ſciuiſti i li. primo
cãs euẽt⁹ capilloꝝ: r ſciuiſti cãm criſpitudĩs ipſorũ
r planitiei r multitudĩs r velocitatis canitiei r tardi
tatis eius. Et nos quideз docebim⁹ r cãm ſciſſionis
ipſoꝝ r caſus eoꝝ in capitulis proprijs. Cogno-
ſces ergo ex eis qualitatẽ ſignificationũ capilloꝝ: r
nos qdeз deferemus illud vſq̃ ad illum locum fu-
gientes mui plicationem r elongationem.

De ſignificatiõib⁹ ſumptis ex ꝯueniẽtia r diuerſi
ficatõẽ r velocitate paſſionuз r tarditate. Cap. ix.

Signa aũt aſſũpta ex genere ꝯueniẽtie r diuer
ſificatiõis r velocitatis paſſionuз r tarditate
ei⁹ ſunt hec. Cõueniẽtia aũt r diuerſifican
tia ĩpoſſibile ẽ qn aut mutent in diſpõne in qua po-
ſitus nihil de ſanitate negat q̃ ipm̃ tenet: aut i diſpo
ſitione in q̃ eſt ei⁹ exitus a ſanitate r mutat ei⁹ com-
plexio a nã. Cõueniẽtia ergo ei⁹ in diſpõne ſanita
tis q̃ ipm̃ tenet ẽ aſſimilatõ ꝯplexiõis ei⁹ ꝯplexio igi
tur ipſi⁹ cognoſcit ex illo: qd̃ aũt diuerſificat ab eo in
diſpõne illa eſt ꝯtrã ꝯplexiõis ipſi⁹. In diſpoſitiõe
aũt i q̃ fit eius exit⁹ a ſanitate r mutat eius cõplexio
ab ipſo iudiciũ ẽ ecõtrario. Nos qdẽ iã diximus i eo
qd̃ ẽ p̃teritũ de dictis vniuerſalib⁹ q̃ ſanitas i cor
poribus oĩb⁹ nõ ẽ ſm̃ ꝯplexionẽ vnã: r q̃ poſſibile
eſt vt ſit ſanitas corporis a ꝯplexiõe cui⁹ ſimilis eſt
ex eo qd̃ affert egritudinẽ corpori alteri ſi habẽt illã
cõplexionẽ. Veruntamẽ oз vt ꝯſideret qd̃ ſit e⁹ diuer
ſuз in extremitate alia etiaз ſicut diuerſificat ei hoc i
hac extremitate. ita vt extimatiõe ſciat quãtitas cõ
plexiõis quã hз. due ei extremitates ſimul ſũt diuer
ſe ĩpedientes ꝑculdubio: r nõ ẽ ꝯueniẽs ſanitas aliq̃
ex eq̃litate: niſi diũ ñ vehemẽt ſupfluit. Et cerebꝝ q
dẽ qd̃ ꝯplexiõis calide maliciã hẽt iuuat aere ffo r
cibis r odorib⁹ ffis: ſiue ſint hõi ſicut cãfarati ſãdo
lini r nenufarini r eis ſimiles ſiue fetidi ñ hõi: ſicut
linioſi r aluſtiati: r iuuat mĩgliate ꝝ gete. r q̃ habз
maliciã ꝯplexionis ffe iuuat eo qd̃ ẽ illi⁹ ꝯtrũ. iuuat er
go aere calido r odorib⁹ calis r lenificãtib⁹ r calefa-
ciẽtib⁹ r exercitijs r motib⁹. Et q̃ hз maliciã ꝯplo-
nis ſicce ledit eo qd̃ ex ipſo euacuat. r qd̃ hз maliciã
ꝯplõis hũide iuuat eo qd̃ ex ipſo euacuat. r minuit
ab eo. Significatiõẽs ṽo velocitatis paſſionũ ei⁹
ſic ſi velocit̃ calefiat. aut velocit̃ iffet ſũt iſte. Qd̃. n.
calefit velocit̃ ſignificat caliditatẽ ꝯplonis ſm̃ ꝯditi
ones p̃dictas i libro vniuerſali: r ſilr̃ qd̃ velocit̃ ifri-
gidat. r ſilr̃ quod velocit̃ exſiccat. illud ei qñз fit pp
puitatẽ hũiditatis ipſi⁹. r qñз fit pp ſubtilitatẽ hũi-
ditatis ipſi⁹: aut pp caliditatẽ ſue cõplonis. Veruntã
mẽ diſtia iter ea ẽ qm̃ cũ primo repiunt reliq̃ ſigna ſic
citatis cerebri ſicut vigilie r reliq̃ de qb⁹ rememora
bimur i cap. ſignoꝝ ꝯplexionũ cerebri: r hoc ſm̃ eſt
qm̃ ſiccitas nõ accidit ei niſi i horis q̃ ſũt apud mo
tũ laborioſuз aut caliditatẽ fortẽ: aut qd̃ ꝑcedit cur
ſu ei⁹ ex cauſis ſiccitatis p̃dictis. amplius ſi nõ affuerit
ei i reliqs horis ſignificatio ſiccitatis Cuз eo ṽo qd̃
fit pp caliditatẽ ꝯplonis ei⁹ ſunt reliq̃ ſigna calidita
tis i ꝯplone. Qd̃ aũt velocit̃ hũectat qñз fit pp ca
liditatẽ ſubſtãtie ei⁹: r qñз fit pp frig⁹ ſubſtantie ipſi
us r qñз fit qm̃ ꝯplexio ſubſtantie ipſius radicalis
fuit humida: r qñз fit quoniã ꝯplexio ſubſtantie ei⁹
radicalis fuit ſicca. q̃ ſi fuerit ex caliditate erunt illic
ſigna caliditatis. amplius erit illa humectatio nõ ex
eo qd̃ ſemp eſt: ſed ipſa erit ſucceſſiua caliditatis ſu-
pfluẽ cadẽtis i cerebro r attrahẽtis humiditates ad
ipſuз que ipſuз iplebunt: deide ſi remanſerit cõplo
calida vincens ſuccedet ſiccitas r cũ diminutione: r
ſi humiditates vicerit fiet cerebꝝ frigidũ r humidũ
r ſi eq̃bunt ꝑueniet ſm̃ plm̃ putredo r egritudines
putride r ap̃ata: qm̃ hec hũiditas nõ ẽ innata. ꝯuer
tit ergo in ea caliditas innata. Veruntamẽ nõ ꝯuerti
tur i ipſa niſi cõuerſione extranea q̃ ẽ putredo: Qd̃ ſi
fuerit putredo pp cõplexiõis frigiditatẽ nõ erit eue
t⁹ hũiditatis ſubito: ſз ſm̃ dies deide eueniet hũecta
tio r fiet cũ velocitate. r erunt ſigna frigiditatis cere
bri repta. Quod ſi illud fuerit pp humiditatem ce-
rebri ipſius erit velocitas in illo ꝓpter vnaз duaꝝ
rerum: aut quia humiditas facit frigus: r frigus ca-

pit virtutẽ digeſtiuã mutilẽ illo qd̃ puenit ad ce-
rebꝝ de nutrimẽto r ꝑperat hũectatio. Cũ ergo p
uenit frigus illud ſubito hũectatio p⁹ ipm̃ ſeqt ſubi
to: r cũ illo accidũt opilatiões i meatib⁹ accidit vt
ſupfluitates remaneant: deinde erit h̃ ſp̃ r inſeparabile ei
nõ erit ex eis que ſũt raro. Eius aũt qd̃ fit pp cere
bri ſiccitatẽ cũ eſt deſiccatio adueniẽs ſubito cũ ſic-
citas accit vno momẽto r ẽ cũ ſignis ſiccitatis p̃di-
ctis: r eſt ſilis ei q̃ ꝑueñit a caliditate niſi i eo i quo am
bo diuerſificat ex ſignis caliditatis r ex ſignis ſicci-
tatis. iſte ergo ſũt ſignificatiões aſſũpte ex velocita-
te paſſionũ. r nõ oз vt velocitas paſſionũ mutet ꝓ
pter debilitatẽ ṽtutũ nãliũ p̃cipue i hũectatõe quã
do vel qm̃ debilitas ṽtutũ naturaliũ ſeqt harũ vnã
cãrũ. Diſtia aũt ꝯueniẽtia r diuerſificãtia nõ ſumũt
ex q̃litatib⁹ imo ſumũt ex formis r motib⁹ queãd
modũ videm⁹ hñtes egritudinẽ q̃ noiat oũi elige
re reſupinatiõeз de reliqs ſitib⁹ dormitatõis ſue.

De ſignificatiõib⁹ ſũptis ex p̃te mẽſure capi. c. x.

Ognitio ṽo facta ſm̃ puitatẽ capis r magni
tudinẽ ei⁹ ẽ q̃ oз te ſcire qm̃ cũ puitatis capit
i creatura ẽ paucitas mãe ſicut cũ magnitudĩs ei⁹
ẽ mẽ multitudo. i. mãei ſp̃matis p̃tre i p̃tuõe q̃ ca
pit ẽ nãlis. Amplius ſi fuerit materiei paucitas cum
fortitudĩe virtutis formatiue p̃me erit bone forme i
r erit min⁹ malũ eo qd̃ puitati capitis adiũgit figu
re maliciã in creatura. Qd̃ ſignificat debilitatẽ ṽtu
tis ſm̃ q̃ ipm̃ nõ eſt expers malicie in forma cẽbri et
debilitate virtutis r ꝯſtrictõe meat⁹ ṽtutis moralis
r nãlis vel aĩal: q̃pp phyſionomici dicũt q̃ hic hõ
ẽ p̃fidus timid⁹ velocis ire heſitãs in reb⁹. Et. G.
qdẽ dicit q̃ caput puũ oĩno nõ vacat a ſignificatõe
malicie forme cẽbri. Et q̃ magnũ caput nõ hз aliĩ
duã ſignificatõeз bõitatis diſpõis cẽbri duз ñ ſunt
ei cõpares bonitas figure r groſſitudo colli r ãpli
tudo pectoris: ipſe eñi ꝯſequũt magnitudinẽ dorſi r
coſtarũ ſequẽtiũ magnitudinẽ nuche r ei⁹ fortitudi
nẽ q̃ ꝯſequũt fortitudinẽ cerebri. Cuз. n. multitudi
materiei cõpar exiſtit fortitudo virtutis formatiue
caput eſt ſm̃ hãc formã. Ex eis aũt q̃ illõ ſignificãt ẽ
vt illic ſit ꝓportiõalitas reliquoꝝ mẽbroꝝ: q̃ ſi cuз
eis ꝯpar fuerit ipſoꝝ debilitas erit male figure debi
lis colli pui dorſi: aut erũt leſa r que eo ꝯtinẽt r ab
eo oriũtur ſз q̃ qñq̃ accit ex augmẽto capitis i ma
gnitudĩe q̃ nõ ẽ ſз mãm pueris qb⁹ accit apto ca
pitis r magnitudo ei⁹ q̃ nõ ſũt i nã imo ſз lenitatem
egritudĩs: r cũ in ipſo ẽ multitudo materiei aſcẽdẽ
tis r ſilr̃ accit adultis ex dolorib⁹ capitis p̃uis: et
qñq̃ accit vt ſyncipũt mĩorei r ipſe planũ fiat cũ ele
uat heriſipula ſup cerebꝝ. Iã ergo ſcis ſignificatõẽs
puitatis capitis r magnitudĩes ei⁹. Et ex ſignis bo
nitatis quidẽ cẽbri ẽ vt nõ patiat ex vaporib⁹ vini
r q̃ cũ eis narrabim⁹ r q̃ patit ex ſubtilitate r calidi
tate eius etiã vt addat mens eius.

De figura capitis. Ca. xi.

Significatõẽs ṽo figure ei⁹ ſũt ille. iã enim
docui te in capitulo oſſis capitis q̃ ſit nãlis
figura capitis r q̃ ſit mala r q̃ figure malicia cũ ac-
cidit alicui p̃ti capitis ledit ꝑculdubio ꝓprietatẽ
operationũ illi⁹ p̃tis cẽbri de q̃ dixi. G. q̃ almuzaſa
ta r quadrata ſũt vituperabiles ſp̃: r eminẽtia extrẽ
tatũ eſt vituperabil̃ niſi cũ ſit in ipſo fortitudo ṽtutis
formatiue. ſ. ſi ſit ſupabũdans in opatõib⁹ ſuis r ſi
gnificãt etiã fortitudinẽ h⁹ virtutis forma colli r ip
ſius quãtitas r pectus.

De ſignificatõib⁹ ſũptis a grauitate r leuitate ca
pitis caliditate r frĩitate r ex dolorib⁹. C. xij.

Significatõẽs aũt ſũpte ex grauitate capitis r
leuitate ei⁹ ſt qm̃ grauitas capitis ſp̃ ſignifi
cat mãm i ipſo ſз mã cholerica facit grauitatẽ mĩo
rẽ r aduſtiõem vehemẽtiorẽ r melãcholica fac̃ gra
uitatẽ maiorẽ illa r ſiccitatẽ magnã. Et ſãguinea fa
ci⁹ grauitatẽ fortiorẽ q̃ ille r pulſationẽ r dolorẽ i
radicib⁹ oculi ꝓpt penetratõem chimi cali r rube
dinem r iflãmatõem i venis vehementiorẽ. Et phle
gmatica facit grauitatẽ maioreз q̃ oẽs alie r dolo
rẽ mĩorẽ q̃ ſanguinea r cholerica r ſomnuз maio
rẽ q̃ melãcholica r tarditatẽ ad cognitionem r pi
gritiã r paucitatẽ agilitatis. Significatõẽs vero aſ
ſũpte ex caliditate r f̃itate. ſ. q̃ ex eis tangit caput i
ſeipſo et q̃ tangit aliud exterius non occultantur ti
bi calidũ qdẽ ſignificat caliditatẽ ſi p̃ſeuerauerit cõ
plexionalẽ r ſi accidit r nocet accidẽtalẽ r ſilr̃ eſt iu
diciuз frigidi ſm̃ eius ꝯſiderationẽ. r ſimiliter eſt iu
diciũ aridi et ſicci ſm̃ ſuã ꝯſideratõem ſi non vene
rit exterius exaſperans r areſaciens. Et ſimilr̃ ẽ hu
midũ ſi non fuerit calor iterius ſeparãs. Et dolores
qdem corroſiui q̃ imaginari faciũt i capite hõis iceſ
ſus. ſ. alicuius rei cum corroſiõe r mordicatõne ſig
nificãt materiã calidam r pulſatiui ſignificãt ap̃a ca
lidũ et ſimilit̃ ſubitat ſignificatio eoꝝ ꝯcomitantiaз
febris r grauati r ꝯpreſſiui ſignificãt materiaз frigi
dã r extenſiui materiã vẽtoſã r p̃mutatio ſubitat il
lud: et dolor q̃ eſt ſicut p̃cuſſio cũ malleo ſignat ſiẽ
oniз et emigraneã tẽporalẽ. Et dolores etiã ſignifi
cãt p̃te ſua ſicut dolor q̃ ẽ ꝓpt cõtinuitatẽ ſtõi fit ſз hũc
modũ r q̃ ẽ ꝓpter cõtinuitatẽ epis fit ſm̃ formã aliam
queãdmodũ narrabitur et cũ hoc qñq̃ ſignificant
ſm̃ ſuã p̃ſeuerãtiã. dolor. n. cũ p̃ſeuerat i anteriore
capitis parte et poſteriore ei⁹ ſignificat cũ parte ſua
cerebrum.

De ſignificatio
nibus mẽbroꝝ que ſunt in cerebro ſicut propagi
nes vt oculus et lingua vua colli et nerui. Ca. xiij.

Significatio aũt oculi q̃ ẽ de ſũma illoꝝ eſt
ex diſpõe venarũ ei⁹ et ex diſpõe grauitatis
et leuitatis ipſius et ex diſpõe coloris eius
i citrinitate ſua aut i obfuſcatõe ſua aut plumbeitate
aut rubedie ei⁹ et diſpõe tact⁹ ei⁹ et oĩa illa valde vi
cina ſũt i ſignificatõe ei⁹ qd̃ ẽ i ipſo cerebro. Et qñq̃
ſignificatur per illud qd̃ fluit ab eo de lachrimis r
lippitudine: et qd̃ accidit ipſi ex clauſura et palpita
tione et ex diſpõibus oculi que ꝯſiderãtur ſm̃ pro
funditatẽ et exitũ eius ad exteriora et magnitudinẽ
et paruitatem et infirmitates et dolores. Nam ſi
oculus ſiccatur ſignificat ſiccitatem cerebri: et flu
xus lippitudinis et lachrimarum cum non ſit ꝓpt

egritudinē in ipſo oculo ſignificāt hūiditatē añrio
ris cerebri ⁊ magnitudo vēarū oculi ſignificat cale-
factionē cerebri in ſb̄a ⁊ fluxꝰ lachrimarū abſq; mā-
feſta ſignificat in egritudībꝰ calidis inflāmationē
cerebri ⁊ apaſata eius ⁊ ꝓprie cū currūt ex vno ocu
loꝝ ⁊ cū lippido pupillā tegere incipit ſicut tela ara
nee: deinde adunaſ tūc ē morti ꝓpīquꝰ. Et oculꝰ q
remāet apertus ⁊ nō mouetſ ſicut fit ī carabito ⁊ qñq;
in lethargia ⁊ q̄ claudiſ ⁊ fit apertio difficiſ ſicut fit ſʒ
plurimas vices ī lethargia ⁊ fit etiā in carabito apō
reſolutionē virtutis ſignificat leſionē magnā in ce-
rebro: plurimū aūt mobilis ſignificat inflāmatōēʒ
⁊ caliditatē ⁊ demoniacū: ⁊ adherēs ſuo intuitu vni
loco q̄ ē alcubeſemati ⁊ terrefactꝰ alienatiōēʒ ⁊ me
lācholiā. Et qñq; ſignificaſ ex motibꝰ eius errorē ce
rebri ex crudelitatibꝰ ire ⁊ anguſtie ⁊ tioꝛiſ ⁊ ꝯcupiſ
cētie. ⁊ ad exterioꝛa exiēs ſigt apaſata ⁊ repletionē va
ſoꝝ cerebri. ⁊ ꝓfundus ſignificat reſolutiōēʒ plimā
ſb̄e cerebri ſicut accidit in vigilijs ⁊ alcutubut ⁊ ꝯcu
piſcētiā quāuis eoꝝ forma diuerſificeſ ī hoc quēad
modū diſtinguemꝰ in locis ſuis ⁊ ſilr qñʒ ſignificat
ꝯgelationē cerebri ⁊ eius morē. Significatiōēs aūt
aſſūpte ex diſpōnibꝰ ligue ſūt ſicut q̄ ligue mutō-
nēs coloꝛ ſignificat cerebri diſpōnē quēadmoduʒ
ſua albedie ſignificat lethargiā. ⁊ citrinitate ſua ꝑrio
⁊ nigredie ſua ſo carabitū ⁊ ſicut ſignificat dñio ci
trinitatis ſup ſe aut viriditate vēarū q̄ ſūt ſb̄ ea cadu
catiōēʒ ꝓprie ⁊ nō ē quidā ſignificatio ex coloꝛe lin
gue ſicut ſignificatio ex coloꝛe oculi. nam illud ve
hementiorem habʒ cum cerebro proprietatem co
loꝛe aūt lingue qūq; ſignificāſ ſtōi diſpōēs. Verūtñ
cū ſciſ q̄ leſio ē ī cerebro ñ elōgaſ ſignificatio ab eo.
Aſſūpte aūt ex coloꝛe faciei ſūt ꝑſes. ⁊ tu q̄dē ſcis ſi
gnificatiōēs coloꝝ ꝯplonū. ex eiꝰ āt piguedie ⁊ ma
cie ſūt q̄r eiꝰ piguedo ſignificat dñium cholere ⁊ eiꝰ
macies cū tenebroſitate ſignificat dñiuʒ ſiccitatis me
lācholie ⁊ inflāmatio modica ſigt dñiuʒ aquoſita-
tis in ſanguie victo poſtq; ñ fuerit iſte diſpōēs dñij
pricipales: ⁊ poſtq; ſcīueris q̄ egritudo nō ē ī coꝛ-
poꝛe mutās formā niſi in latere cerebri. Aſſūpte vō
ex diſpōe colli ſūt qm̄ ſi ē foꝛte ⁊ groſſū ſigt foꝛtitu-
dinē virtutis cerebri ⁊ eius abūdantiā ⁊ ſi ē curtuʒ
⁊ ſubtile ecōtra. ⁊ ſi ē ꝑparati ad recipiēdū ſcrofulas
⁊ apaſata tūc cū in hoc nō eſt debilitas in ipō ⁊ tūc ēt
qm̄ vacuū ē ab illo nō eſt cū in hoc foꝛtitudo eiꝰ ve-
rūtñ cū in hoc ē debilitas virtutis digeſtiue que eſt
in cerebro ꝓpē aliquā ſpēm ꝯplōis q̄ narrabimꝰ
⁊ foꝛtitudo virtutis expulſiue ꝑtes eni colli recipiūt
qd̄ cerebꝝ expellit ⁊ carnes molles glādoſe q̄ ſūt in
ipſo. Et ſilr ē ēt diſpoſitio ſignificationū aſſūptarū
a diſpōe vue ⁊ duarū amigdalarū ⁊ etiā dētiū. Aſſū
pte vō ex diſpōe mēbꝛoꝝ neruoꝝ intrīſecoꝝ ſūt ⁊ ſe
mita iudicioꝝ cōitatiſ. Neceſſariū. n. ē vt cerebro ⁊
nu: he cōicēt ſicut cū leſiōēs ſup ea ꝑſeuerāt aſſerūt
cerebꝛo ſpēm egritudiſ q̄ ē in eis. ⁊ qñq; aduēit eis
illud ex cēbꝛo ⁊ neruiſ q̄dē cū foꝛtes ſūt ⁊ ingroſſāſ
⁊ vic iparū ſūt foꝛtes q̄ eis create ſūt ꝑncipales ſig
nificāt foꝛtitudinē ⁊ ꝯrūi illꝰ ſigt ꝯtrarū eius.

De ſigñoē cōi mēbꝛoꝝ q̄bꝰ cōicat cerebꝝ. C. xiiij

Um mēbꝛa cerebꝛo cōicantia foꝛtia exiſtūt
tūc cerebꝝ ē foꝛte. ⁊ ſi ꝑlimas hʒ leſiōēs ꝑp
cās māifeſtas eis aduēientes tūc cerebꝝ de
bilitaſ aut lediſ. Et foꝛtaſſe ſūt opatiōēs ille ī mēbꝛiſ
alijs ꝓpter cōitatē virtutū cerebri ſicut ī ꝯtigit vt nō
vadat eger ad vrinā ⁊ egeſtionē idigēs eis ꝑp ꝑuati
onē ſenſus ſicut accidit in lethargia ⁊ clauſura ocu
loꝝ vigilatiua. Aut ꝓpter grauitatē motꝰ ſup ipm
ſicut in eis ⁊ in carabito. Et ſicut defectꝰ trāſglutiēdi
⁊ ſoꝛbēdi in ſerac. i. qñ aqua ingrediſ tracheā arte
riā in iſtis egritudibus ⁊ ſicut ſignificatiōēs anheli
tus. Anhelitꝰ. n. qñq; abſcīdiſ ⁊ deſtruiſ ꝑ cām leſi
onis q̄ eſt in cerebꝛo ꝑuenietis ad velamē ⁊ mēbꝛa
anhelitꝰ ⁊ eius multitudo ⁊ magnificētia ſūt magiſ
ſignificātia ſibare ⁊ ſtrictura ⁊ ꝑuitas eiꝰ ſūt magis
ſignificātia doꝛmitationē vigilatiuā ⁊ lethargiam.

De ſigñoē mēbri cꝰ cōitate cēbꝝ patiſ. C. xv.

Voniā ſtōus ē ex mēbꝛis ꝑlim cōicatōe ſuis
ledētibꝰ cerebꝝ. tūc oʒ vt ſignificeſ illud ex
diſpōe deſiderij ⁊ digeſtiōis ⁊ eructatiōis
⁊ rugitꝰ ⁊ diſpōe ſingultuſ ⁊ nauſee ⁊ diſpōe trēoꝛiſ
ſtōalis. In qualitate vero hoꝝ hʒ ſtōm ꝯſidereſ vbi
loquemur de ſtō. Et ſigtur ēt ex diſpōe vacuitatis
⁊ replenōis. Cōitas. n. cēbri cuʒ ſtō cū ē repletꝰ aut
hʒ inflāmatōēʒ appet in diſpōe replenōis eiꝰ ſʒ eiꝰ
cōitas cū ipſo ꝑp caliditatē ⁊ cholerā rubeā ⁊ dolo
res ipſoꝝ qui fiunt inde: ⁊ ex foꝛtitudine caloꝛis ap
paret in diſpōe vacuitatis. ⁊ pleriq; fit ex repletōis
eā ad equādā ꝯplexionē ⁊ opilandū iter vapoꝛē ca
lidū ⁊ cerebꝝ ⁊ ꝓprius ſignificaſ illd̄ ſm̄ locū dolo
ris ī pꝛīcipio ſui ⁊ ipſius nauſione. Egritudies. n. cē
bri cōicatiōe ſtōi ſcās tā ſigt doloꝛ cū incipit a ſynci
pite. deinde effūdiſ ad illud qd̄ ē inter vtraſq; ſpatu
las ⁊ fit foꝛtioꝛ apud caput. ⁊ qñq; egrotat caput in
cōicatione epatis ⁊ eſt tūc declinatio doloꝛis ad de
xtrā ſicut qñ fit cōicatio ſplenis ⁊ declinatio doloꝛis
ad ſiniſtrā. Et qñq; multiplicaſ cōicatio cerebri cuʒ
mirac: ⁊ cū eo qd̄ eſt corā ſeraſiſ. ē ergo doloꝛ decli
nius ad anterioꝛa valde. Et qñq; cōicat matrici et
fit cū egritudinibus matricis ⁊ eiꝰ ſignificationes
dicte ſūt ī. c. ipſius ⁊ ſiſtitur doloꝛ ī vertice ſyncipitiſ
Plurie aūt ꝯmunitates cerebri cū mēbꝛis eueniūt
ꝓpter vapoꝛes ad ipm aſcendentes: ⁊ via quidem
aſcenſionis ipſoꝝ aut ē illud qd̄ ē corā anterioꝛe aſe
ralis: ⁊ ſētit ī pꝛimis extēſiōēʒ eiꝰ ad ſupioꝛa: ⁊ ēextē
ſio vt coꝛda ⁊ pulſatio ī venis iuxta ipaʒ ⁊ ſentit ꝑn
cipiū doloꝛis anterius. aut illud qd̄ ſequiſ partem
colli ⁊ ſentit pꝛincipiū doloꝛis poſteriꝰ ⁊ tendūtur
vt coꝛda vene ⁊ arterie poſite poſite poſterius ⁊ ſen
tit illic pulſationē. Cūq; conſideraueris accidens
mēbri cōicantis opoꝛtet ne accidēs ſit illi mēbꝛo in
ſeipſo ſed propter cōitatem ſuam q̄ hʒ cerebꝛo et
nō propter cōitatem cerebri cū ipſo. Cum enim ſi
gnificetur ex nauſea q̄ egritudo cerebri ſit propter
ſtomachi communitatem tunc non elongatur qui
erretur ⁊ ſit egritudo hec in cerebꝛo ꝑrius ⁊ ſit oc
culta ⁊ nec apparet nauſea in ſtō niſi ꝓpter cōitatē
ſuā cum cerebꝛo in egritudie occulta cum qua eſt.

Opoꝛtet ergo vt redeas ad pꝛīcipia q̄ tibi dedi in
libris pꝛimis quibus cognoſcas egritudines pꝛīci
pales ab egritudinibꝰ cōicatōis.

De ſignis cerebri ī ſua ꝯplexiōe equali. Ca. xvi.

Erebꝝ in ſua cōplexiōe eq̄le ē id qd̄ ē foꝛte
in opatiōibꝰ ſenſibilibꝰ ⁊ moꝛalibꝰ et mobi
libꝰ ⁊ cōmēſurati ī expulſiōe eiꝰ qd̄ ab eo
expellit: ⁊ in ipſiꝰ retētiōe ⁊ foꝛte ad reſiſtendū acci
dētibꝰ ipediētiuʒ aſſerētibꝰ. Capillos hñs in pue
ritia glaucos: ⁊ ī adoleſcētia igneos ⁊ rubeos ⁊ ad
nigredinē declinātes: circa cōplemētū creatiōis et
augmēti medios inter criſpitudinē ⁊ planitiē ⁊ ipō
rū oꝛtus ⁊ tēpus naſcēdi eoꝝ eſt in ſua hoꝛa ⁊ ipō
rū canities nō eſt feſtina neq; tarda ab hoꝛa nālī: ⁊
calūitiū nō cito ei aduenit. De ſignis ꝯplōnū
maloꝝ eueniētiū ex cōceptione. Ca. xvij.

Ixit ē G. q̄ caliditas gnāt rōis ꝑmixtiōēʒ
⁊ alienatōēʒ. i. ſtoliditatē. ⁊ nos iſtis adiun
gamꝰ ſubitationē ⁊ velocitatē caſus initioꝝ ⁊ ꝑmu
tatiōis volūtatū. Et q̄ frigiditas gnāt ſtoliditatem
⁊ quietē motꝰ ⁊ nos adiūgamꝰ iſtis tarditatē intel-
lectus ⁊ excuſatōēʒ cogitatiōis ⁊ pigritiā. ⁊ q̄ ſicci-
tas facit vigilias ⁊ ipſā ſignificāt vigilie. ⁊ nos q̄deʒ
in hoc ꝯditionemꝰ vel ſtatuamꝰ q̄ nō ſit ab hūidi
tatibꝰ nitroſis ⁊ nō ē cū grauitate in cēbꝛo ⁊ aſſidua
tiōe euonis ſupfluitatū ⁊ reliqs ſignificatiōibꝰ hūi
ditatis. Hūiditas. n. ſalſa ⁊ nitroſa teſte ipſo. G. fa
cit ſōnietatē ſicut in ſēibꝰ. Hūiditas vō facit ſōnū
ꝓfundū: ⁊ tu ſtatue cū aīa tua ꝯditionē p̄dictā. ⁊
G. q̄dē viſū ē q̄ ſignificatio ad oñdēdū q̄ ꝯplio ē
dñans ſine mā ē pꝛiuatio fluxꝰ ſupfluitatū cū ſigni
ficatōe malitie ꝯplōis. Significatio vō q̄ ipſa diſe
tur cū mā ē fluxꝰ ſupfluitatū. ⁊ nos qd̄ ꝑſcrutemur
⁊ dicamꝰ q̄ ſi nō ſint opilatiōēs ⁊ debilitas virtutis
expulſiue ⁊ illꝰ ſignificatio ē q̄ p̄diximꝰ ꝑſecimus
Significatiōēs vō cerebri cālē ꝯplexiōis ſūt veloci
tas oꝛtus capilloꝝ in ꝑncipio natiuitatis aut ī vētre
nigredo ipoꝝ in ꝑncipio ⁊ denigratio eoꝝ pꝰ glau-
cedinē velox ⁊ criſpitudo eoꝝ ⁊ ſimilia ⁊ velocitas
repletōis capitis ⁊ ipiꝰ grauitas ex cāis eueniētibꝰ ſic
odoꝛibꝰ ⁊ ſilibꝰ ⁊ leſio eiꝰ ab odoꝛibꝰ calidis: ⁊ pau
citas viuis ſōni cū leuitate eiꝰ: ⁊ apertio venarū oculo
rū ⁊ acuitas ipſoꝝ ⁊ velocitas ꝑmutatiōis ī cōſilijs
⁊ volūtatibꝰ ſicut ē diſpō infantiū: ⁊ ſignificat illud
tactus ⁊ rubedo coloꝛis ⁊ decoctio ſupfluitatū effu
ſarū ⁊ expulſarū ⁊ qualitas iparū in ſb̄a cū ꝯpatōe
ad alias. Significatiōēs vō ꝯplōis frigide ſunt
augmētū expulſiōis ſupfluitatū ſm̄ q̄ ex ꝯditōe p̄
dictū ē: ⁊ planicies capilloꝝ ⁊ paucitas nigredis eoꝝ
⁊ velocitas canitiei ⁊ velocitas paciēdi ex nocumē-
tis ⁊ multitudo rheumatiſmi eius ad palatū ⁊ acci-
dētiū coꝛrige ꝓpter leuē cām ⁊ occultatio venarū ī
ocul. ⁊ multitudo ſōni ⁊ eiꝰ foꝛma ē ſilis foꝛme doꝛ
mitātis: tardꝰ ē palpebꝛarū motꝰ ⁊ ē ſubtilitas ſm̄
volūtates ſicut eſt diſpoſitio ſenū. Sicce vō ꝯplōis
ſignificationes ſūt mūdificatio meatuū ſupfluitatū
⁊ claritas ſenſuū ⁊ potētia ī vigilādo ⁊ foꝛtitudo ca
pilloꝝ ⁊ velocitas natiuitatis ipoꝝ ꝓpter fumū cō-
plexiōis in etate ꝑma ⁊ velocitas calūitiei ⁊ criſpitu
do capilloꝝ. Sʒ hūide ꝯplexiōis ſignificatiōēs ſūt
planicies capilloꝝ ⁊ tarditas natiuitatis ipſoꝝ ⁊ tar
ditas calūitiei ⁊ ꝑturbatio ſenſuuʒ ⁊ multitudo ſup-
fluitatū eius ⁊ rheumatiſmꝰ ⁊ ꝓfūditas ſōni ſubet
Calide ⁊ ſicce ꝯplexionis ſignificatiōēs ſūt ꝑuatio
ſupfluitatū ⁊ claritas ſēſuū ⁊ potētia vigilādi ⁊ pau
citas ſōni ⁊ velocitaſ oꝛtus capilloꝝ ī pꝛīcipio ⁊ foꝛ
titudo ipſoꝝ ⁊ nigredo ⁊ criſpitudo eoꝝ ⁊ in ſta cal
uitiei velocitas ⁊ caliditas tactꝰ capitis ⁊ ipſiꝰ ſicci-
tas cū rubedie manifeſta in ipſo ⁊ in oculo. Et per-
mutatio in volūtatibus ⁊ velocitas in eis ⁊ foꝛtitu-
do intellectus ⁊ memoꝛie ⁊ velocitas in eis opatio
nū animaliū. Significatiōēs vero cōplexionis cali
de ⁊ hūide ſūt illic. nā ſi cōplexio illa nō eſt valō re
mota ab equalitate coloꝛ eſt bonus: ⁊ vene ſūt ma-
nifeſte ⁊ tactus eſt calidus ⁊ lenis ⁊ ſupfluitates ſūt
plures ⁊ magis cocte ⁊ capilli plani declinātes ad
glaucedineʒ abſq; velocitate calūitiei ⁊ calefactio ⁊
hūectatio ſūt ei veloces. Qđ ſi ab ea ſūt elōgata
erit egrotatiuū recipiēs caſus calidi ⁊ ſri ⁊ egritudi
nes putridas in ſb̄a ſua velociſ ⁊ erit ſenſus illꝰ cu-
ius eſt cēbꝝ grauati ⁊ ꝑturbati ⁊ oculi eiꝰ debiles ⁊
neq; abſtiebit a ſōno ⁊ videbit ſōnia ꝑmutabilia.
Significatiōēs aūt cōplexiōis frigide ⁊ ſicce ſūt iſte
nā caput eſt frigidi tactꝰ abiectꝰ coloꝛ vene ſūt ī ip-
ſo occulte ⁊ in oculis tardus capilloꝝ oꝛtꝰ ⁊ ſūt ca-
ſtanei ⁊ ſubtiles tarditas calūitiei ꝓpꝛie ſicut nō eſt
magis dominās eius ſiccitas q̄ frigiditas ⁊ noceſ
frigidis ſm̄ ꝯditiōēs p̄dictas ⁊ ſenſus ſūt clari in
infantia ſua ⁊ cū ꝓcedit in etate debilitaſ velociſ ⁊ ſe
neſcit ⁊ apparet ſpaſmꝰ ⁊ ꝯtractio in partibꝰ capi-
tis eius ⁊ fit ſanitas inſtabilis. Qñq;. n. eſt leuitas
capitis ⁊ viarū apertio ⁊ qñq; eſt ecōtrario. In cō
plexiōe aūt frigida ⁊ hūida eſt hō multi ſōni ⁊ pꝛo
fundus ī ipſo maloꝝ ſenſuū piger tardꝰ multe eua
cuatiōis ſupfluitatū ex capite ⁊ ſignificat ipam tar
ditas calūitiei ⁊ velocitas euētꝰ rheumatiſmoꝝ.
Aparū vō ſignificatiōēs ⁊ reliquoꝝ dicemꝰ ī diſtin
ctiōibꝰ. De ſignis cꝰ cuiq; egritudis capit. C. xviij

Oc capl'm ⁊ qd̄ ē añ ipm ſūt ſic ꝯcl'o pꝛīnci
pioꝝ que dedimꝰ de diſpoſitionibꝰ ſignifi
cationū capitis ⁊ oʒ quidē vt has ſignifica
tiōēs ſeruemꝰ ī memoꝛia ⁊ nō ſit neceſſariū reitēare
in vnoquoq; capitulo ī quo loquemur de egritu-
dinibꝰ partiū capitis. Nō ſi iterabimꝰ eas ī aliquo
a. iterabimꝰ eas vt ſit adiuuās ad qualitatē redeū
di ad hos canōēs in. c. alijs in q̄bus ſi ꝯtēti erimꝰ
ſm̄ q̄ erit de eis qd̄ attulimꝰ in illo. c. vno. Et ſiliſ
oʒ vt aīam tuā ſup illud q̄uieſcere facias de reditōe
ad canones vſq; in curis ꝑticularibꝰ capitis niſi in
quo in vniuerſalibus non eſt dictū ⁊ eſt neceſſarius
ipm dicere in ꝑticularibus.

De ſignis magne cōplexiōis calide ſine mate-
ria. Ca. xix.

Pꝛiam ſignificat inflāmatio ⁊ pꝛiuatio gra
uitatis ⁊ vigilie ⁊ inquietudo in motibꝰ ⁊ ꝑ
mutatio in imaginationibus ⁊ agitatio ⁊ ve

locitas in ira ꝛ rubedo oculoꝝ ꝛ iuuamētū ab īfri-
gidātib⁹ ꝛ nocumētū a calefaciētib⁹.

De ſignis male cōplexiōis frigide ſine mā. C.xx

Enuſ frig⁹ cū priuatiōe guſtans ꝛ pigritia ꝛ
tepiditaſ ꝛ albedo colōis faciei ꝛ oculi ꝛ di
minutio ī imaginatōib⁹ ꝛ declīatio ad ſo-
rē ꝛ iuuamētū a calefaciētib⁹ ꝛ nocumētū ab īfrigi
dātib⁹. De ſigis male ɔplxōis ſicce ſine mā. Ca.xxi.

Euitas ꝛ antecessio ... ꝛ deſiccatio
ſtricture ꝛ dīutum vigiliarum.

De ſignis male ɔplxōis hūide ſine mā. Ca.xxij.

Igritia ꝛ tepiditas cū prauitate grauedis ꝛ
paucitas flux⁹ ei⁹ qd effluit aut ipi⁹ cōlitas
ꝛ ſupfluitas obliuiōis ꝛ dīuiz ſōni.

De ſignis ɔplxonū ɔpoſitarū abſqʒ mā. Ca.xxiij.

Ommixtio ſignoꝝ duarū ɔplxionū. ꝛ ſigni
ficaſ diuiz calidtatis cū ſiccitate p vigilias
ꝛ ɔmixtionē rōis. ꝛ ſup. dūuiz frigiditatis
cū ea p diſpōem ſimilē egritudi q̄ noiaſ ɔgelatio et
foꝛſitā aduenit ei diūum qdē hūiditatis cū caliitate
ꝛ ſignificaſ ex diuio ſoni q nō ē pp foꝛtes ſubʒ.i.foꝛ
tes ꝓfūdatiōes ſoni. Et diuiz ſiccitatis cū hūiditate
p ſonū a ſubeti ꝛ adiūge ad illō qd attulim⁹ de reli
quis ſignis cōpoſitis ꝛ ſignificatōib⁹ ſingularū.

De ſignis dñij materierū calidarū. C.xxiiij.

Olerice qdē grauitas nō ſupflua ꝛ mōdi
catio ꝛ inflāmatio ꝛ aduſtio vehemēs ꝛ ſic
citas ꝛ ſtrictura narū ꝛ ſitis ꝛ vigilie ꝛ citri
nitas coloꝛis faciei ꝛ oculi ꝛ rubedo coloꝛis. In ſā
guinea quidē ſigt ipm augmētū grauitatis ꝛ foꝛtaſſe
aſſociat expulſationē ꝛ ē cū eo inflatio faciei ꝛ ocu
loꝝ ꝛ exuberatio venarū ꝛ foꝛtis ſōn⁹ ſubet.

De ſignis diūij materierū frigidarū. Ca.xxv.

Rig⁹ ſenſatū ꝛ lōgitudo leſionis ꝛ ei⁹ aſſi
duatio ꝛ paucitas rubediſ colōis ꝛ facies ꝛ
oculi ſt cū pigritia ꝛ tepiditate ꝛ albedo co
loꝛis faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ puitas citrinitatiſ coꝝ cū gra
uitate ſenſata. Verūtū illa grauitas cū mā phlatica
ē maioꝛ ꝛ cū pigritia ꝛ tarditate ꝛ nimietate ſubʒ ſō
ni ꝛ obliuiōe ꝛ plūbeitate colōis ī facie ꝛ ocul. ī me
lācholica vō ē grauitaſ minoꝛ ꝛ ſūt vigilie plēs ꝛ ali
enatō ꝛ cogitatio cōꝛrupta ꝛ tenebroſitas colōis fa
ciei ꝛ oculoꝝ. De ſigis apatū calidoꝝ. C.xxvi.

Ebris iſepabiſ ꝛ grauitas ꝛ pulſatio ꝛ dolō
puenīēs ad radices oculoꝝ ꝛ foꝛſitā ad ex-
terioꝛa exibit cū eo oculi ꝛ pmixtio rōis et
velocitas pulſ⁹ ꝛ caliitas. Qd ſi fuerit ī ipo cerebro
erit pulſus decliuis ad vndoſū. ꝛ ſi fuerit ī velami-
nib⁹ erit doloꝛ foꝛtioꝛ ꝛ pulſus erit decliuis ad ſerri
nū. De ſignis apatū phlaticoꝝ. C.xxvij.

Bliuio ꝛ ſōn⁹ nimi⁹ ꝛ multitudo grauita-
tis ꝛ pulſus vndoſ⁹ ꝛ lax⁹ ꝛ excitat⁹.

De ſignis apatū melācholicoꝝ. Ca.xxviij.

Igilie ꝛ alienatio ꝛ grauitas ſēſata ꝛ duriti
es pulſ⁹. ꝛ nos qdē dixim⁹ illō c⁹ nos opō
tuit rememoꝛari hō d ſignificatōib⁹ debilitatiſ
cerebri ꝛ ſōnitudis ei⁹ ꝛ ſigis hūoꝛis ī ipo dñanṫ ꝛ ſi
gnificatōib⁹ egritudinū ei⁹ ꝓpriarū. ꝛ q̄ ſt pp cōitatē
ɔiūctes ī eo qd allaturi ſum⁹ de h̄ in.c. de ſoda. ſi-

ſic ergo regraſ: qm̄ ī locō illo aſſerē ꝛ ex eo pmitte-
m⁹ nos ad reliq̄ ca. De cāonib⁹ vlib⁹ curat. c.xxix

Vʒ māʒ cūare voluēim⁹ ɔtēplamur tūc ſi ſig
nificatio oſīdit ſāguinē cū ipa abūdāte eē ꝛ ī
ſāgnie ñ ē diminutio q̄cūqʒ ſit mā incipiem⁹ a phlo
mia cephalice ꝛ vēarū capis p̄dcarū i.e. phlomie
ſicut vēarū frōtis ꝛ naſi ꝛ vēarū ptis auris ꝛ oʒ ut ſi
at carū phlomia ī ɔria pte dolōis q ſi res ē magna
ē ſang. diſoſ mim⁹ qdē ꝛ nō decliam⁹ niſi ad dimi
nutiōeʒ ꝛ ſi alij ēt dñet hūoꝛes tñ ab ea icipim⁹ qm̄
phlomia ē cōis hūoꝝ eūo. Qd ſi mā fuerit ſāguis
tm̄ ſufficiet phlomia ɔpleta. i. ſola. ꝛ ſi fuerit hūo-
res alij ɔſiderabim⁹ tūc ſi ē cū cōitate coꝛpis tot⁹
eūabim⁹ coꝛpus totū deiñ intēdem⁹ ad caput ſolū-
mō. ꝛ admiſtrabim⁹ eūantia q̄ ſūt ei ꝓpa ad hoc tñ
nō penit⁹ erim⁹ auſi niſi p⁹ coꝛpis tot⁹ eūatiōeʒ ſi
fuerit ī coꝛpe hūoꝛ ꝛ totū illō facien⁹ ſi ſciuerimus
māʒ ī ipo eē decoctā. ꝛ illud qd cognoſciſ teſtio ei⁹
q ex ipo educiſ ſi nō fuerit ſubtile valde aut valde
groſſū. Et ſi egritudo iā puenerit ad ſtatū ꝛ nos iā
ꝓceſſim⁹ cū digōe q̄ ſit ī vnctōib⁹ ꝛ ēbrocis ꝛ ēpliſ
digeſtiuis eūabim⁹ ex capite ꝓprie p gargariſmū ſi
nō timuerim⁹ nocumētū in pulmōe ꝛ flux⁹ eūati p
gargariſmū ñ fuerit de gnē hūoꝛis acuti ꝛ mōdica
tiui ꝛ hō ñ fuerit ſuſceptibiſ egritudinū pſmōis ꝛ ſu
erit ei potētia cauēdi a fluxu rei male ad pulmōem
aut fuerit diſpō capis ī maioꝛis ſollicitudis ei de diſ
pōe pulmōis. Et admiſtrabim⁹ ēt odoꝛifera aptiua
ſternutationū faciētia ꝛ capꝑurgia. ſ. pulueres vſ liq⁹
res q p nares mittūſ ꝛ ēbrocas q̄ mās d capite dpo
nāt. ꝛ qñqʒ fiēt ēt ēpſa capiti p⁹ abraſiōeʒ capitis
ex medicis ſoluētib⁹ gen⁹ hūoꝛis q ē ī ipo cū nō ti
muerim⁹ ex illis ēpſis coꝛruptōeʒ ɔplxōis ꝛ ɔſili ſu
erim⁹ q mā effuſa faciſ fuerit ad eūandū: ꝛ cū hoc
cauebim⁹ ne eūantia addētia vel adherētia ex ea ſol
uāt q ſubtile ē, ꝛ reticaſ groſſū. Via aūt q̄ ad hāc itē
tionē puenian⁹ ē vt eūem⁹ p⁹ lenificationē factaʒ
cū lenificātib⁹ digeſtis. Quādōcūqʒ ergo eūationē
admiſtrauerim⁹ ipam ſeq faciem⁹ lenificatiōeʒ. Et
cauebim⁹ ī eūonib⁹ hūoꝝ acutoꝝ ī qb⁹ ꝓculdubio
neceſſarie ſt medicie eē ī qbuſdā hoꝛis ſicut ſt hiere
ꝛ ſcāonea ꝛ turbit cū ſticados ne p⁹ ɔtigat malitia
ɔplxōis calē. Verū elaboꝛabim⁹ ad hoc vt ñ rēane-
at poſt eas illō ꝛ illō ē vt ſuccurrāuſ ſeſoni ſēe p eaſ
ꝛ eūoni puenīēti p gargariſmata ꝛ reliq̄ cū ēpſis in
ſtatis ꝛ vt caueam⁹ coꝝ admiſtratiōeʒ niſi p⁹ ſiducī
am ſūptā ex cōſuetudie egri q illō qd ipe bibit d h̄
ſoluit ipm ꝛ eūat ita ne ſit potio nfa ei cā ad pniticʒ
aut coꝛruptionē q ſi hūoꝛes fuerit nō digeſti digeſ
mus ꝑus vtraſqʒ ptes coꝝ ſicut rememoꝛabimur: ꝛ
ſi humoꝛeſ fuerit aſcēdētes a latē aut coꝛpe toto tra
hem⁹ ad ɔtrariū ſic ſi fuerit ex īferiorib⁹ coꝛpis toti
us admiſtrabim⁹ cliſtere ꝛ ſuppōitoꝛia ꝛ ligabim⁹
extrēa ꝛ pꝛopꝛie pedes vel eniplſa ſuppōem⁹ extre-
mis ꝛ eūabim⁹ mēbꝛa. vtputa ſi fuerit ſtōus cū hiē
rapicra aut ſplē cū eo qd ei ē ꝓpꝛiū ꝛ ſilr vnūqdqʒ
mēbꝝ ꝛ regem⁹ totū ſm regimē ſuū qd ē ei ꝓpꝛiūʒ
Iſti ergo ſūt canones vles de eē materierū ꝛ que-
cūqʒ mā eūata ſit: tūc ſi cauſa ipſius ꝓuenit malitia

ɔplxonis medicabimur p ɔtriū. Ex eo aūt ī quo māe
hūoꝛū diuerſe q̄ ſūt ī capite cōicāt ſm itētionē caute
rizantiū ē vt fiat cauteriū vbi puenīūt index ꝛ anula
ris menſurando ab extremitate naſi: aut vbi puenit
medietas fili cui⁹ lōgitudo ē ab aure ad aureʒ capi
te ꝑus raſo. Nunc ad diſtinguenduʒ redeamus.
Si ſanguis qdē in toto ē coꝛpoꝛe ꝛ ī capite mā exu
berans ɔtinet phlebotomicē cephalica. Sʒ ſi nōdū
ɔtinet ſʒ ē in hoc vt contineat minaſ nigra. i. media
que matrix dicit: ꝛ ſi timet cōpꝛehēſio anteq̄ icipiat
puenire ad hoc vt ɔtineaſ ſicut ſi contingat p cām at
trahentē humoꝛes ī circuitu capitis ex caliditate ex
trinſeca aut pcuſſione: aut reliqs phlometur baſili-
ca: ꝛ ſi vis vt extrahaſ plus illo phlebotoma ſaphe
naʒ. Et crurib⁹ vētoſas appone ſupꝛa calcaneū paꝝ
ꝛ phlebotoma venā pedis. Et ſi fuerit pp cōitatem
membꝛi phloma venā vtriſqʒ cōem. ſi vis eūare ex
ambob⁹ ſimul ꝛ materia eſt geta. ꝛ ſi vis trahere ad
partē cum eūone mēbꝛi cōicātis phlebotoma venā
cōicantem mēbꝛo accidēti cū egritudine ꝛ cadat in
ɔtrio ptis capitis. Amplius cuʒ puenis ad caput ſo
lū: aut ſanguis a pꝛincipio rei ſolūmō ē ī ipſo. tunc
ſi qd fuerit cadēs in velaminib⁹ extriſecis cranei ſʒ
q rememoꝛabimur ī egritudinib⁹ pticularib⁹: aut
egritudo ſentiſ ꝓpinqua ɔmiſſuris ꝛ vis curā facilē
appone vētoſaʒ nuche. q ſi ē pꝛofunda aut non ſe
paraſ eius attractio ad exterioꝛa cranei phloma ve
nā frontis ꝓpꝛie ſi doloꝛ ē poſteri⁹. ac p⁹ acceptati
onē quidē ſanguinis ſumātur eūantia q̄ ſūt ex my-
robalāis ꝛ ſuccis fructuū ꝛ ſi remanet neceſſitas a d
miniſtretur cliſtere. Et ſi egritudo fuerit pꝛaua ſicut
v.b.gratia apoplexia ſanguinea phlebotoma ex gui
dē. i. vena q̄ ē in vno latere colli. Digeſtiua vero ſi
mā fuerit phlatica. aut meſia ſunt manēs medicina
ruʒ q̄ in eius digōne adminiſtrantur in quibus ē ſub
tiliatio ꝛ inciſio ꝛ reſolutio vtputa amaracū ꝛ folia
lauri ꝛ ſicca. i. ſticados arabicū ꝛ abꝛotanū ꝛ ſqnan-
tuʒ ꝛ camemilla ꝛ meliloti ꝛ anetū ꝛ polypodium
ꝛ epytimū q̄ magis pꝛopꝛie melancholie ꝛ alaſce ꝛ
iſopus ꝛ ſaudenegi ꝛ ruta ꝛ alberēgeliſ ꝛ oē in quo
eſt virtus reſoluendi. Et nos quidem iam ſcripſim⁹
ea in tabulis reſolutōis ꝛ digeſtionis medicina ꝛ ca
lidaꝝ licet ſit ɔpꝛehenſio regiminis ī phlegmatica ꝛ
melancolica diuerſa pp illud qd dicem⁹: ꝛ oʒ vt ad
gradus haꝝ medicinaꝝ pueniaſ p quātitatē materi
ei. nā ſi fuerit multe quātitatis ꝛ vehemētis q̄litatis
ponem⁹ medicinas calidas foꝛtes ita vt ſint ī q̄rto
gradu ſicut piretꝝ ꝛ euſoꝛbiū ꝛ reliq̄ niſi timeaſ ebulli-
tio materieꝝ ꝛ illud qdē ē ſi fuerit mſta valde ꝛ time
m⁹ q cū ipa caleſiet augmētabiſ ei⁹ totalitas ꝛ faci-
et extēſionē doloꝛoſā ꝛ apa. Illic. n. oʒ vt icipiam⁹
ꝛ eūem⁹ ex ea aliqd deide reſiduū de coq incipiat.
Recti⁹ ēt qd ē ī digōne hūoꝝ māifeſte cruditatis ē
vt ſit cura ex ēpſis de medicis eq̄lis calefactiōis. Et
adminiſtra getē ꝛ ligationeʒ vt digeraſ mā facile. q ſi
fuerit pauce quātitatis ꝛ fuerit debilis q̄litatis cōtē
ti erim⁹ eis ī qb⁹ nō multa exiſtat calefactio ſm ſub
tiliationē q̄ ſunt ī gradu pꝛimo. ꝛ ſi fuerit media me

diſs. Qd ſi materie melāncholice fuerit nō erim⁹ cō
tenti iſtis medicinis ita vt in deſiccatione addam⁹ ꝛ
ꝑcipue ſi fuerit melācholica ꝓpter naturā imo ſi ſit
aduſta. Sʒ īdigebim⁹ ī maturatiōe materiei melan
cholice lenificatione ꝛ hūectatiōe pꝛoculdubio de
ide ſuccedam⁹ cū maturatis reſolutiis ſubtilis reſo
lutionis q̄ ſunt ī gradu ſecūdo ꝛ tertio. ꝛ melius ē vt
continges lenificātia ꝛ hūectantia cū calidis īciſiuis
reſoluētib⁹. Materie vero calē digōnē faciūt me-
dicine cū aggregatiōe ſue ſubſtātie ꝛ aptōe cū hoc ꝛ
īciſiōe. Et iſta qdē ſunt īfrigidātia ꝛ hūectātia ī qb⁹
eſt abſterſio ꝛ ablutio ſicut aqua ordei ꝛ lac capꝛaꝝ
recēter mulctū lac tñ vitet q virtutis debilitatē cuʒ
ſoda habuerit ꝛ digeſtiua q̄ ſūt cū iſtis ɔditionibus
Et vtaſ aqs ī qb⁹ decocta ſunt folia ſalicū ꝛ viole ꝛ
nenufar ꝛ virga paſtoꝛis ꝛ herbe ſfe oēs deſcripte ī
tabulſ ſuis q̄ ſūt medicinaꝝ ſingulariuʒ mixte cū ali
quāto aceti vt eas ꝓfundet ꝛ v̄tutes eaꝝ penetrare
faciat quod ī eis fuerit paꝝ groſſiciei addanſ came
milla ꝛ malua. Et ſi tūc egro vigilie affuerit ꝛ volun
tas fuerit ne vigilet ponanſ coꝛtices ī eis papaueris
Dico ēt q acetuʒ ē cōe oībus materijs. Eius. n. īfri-
gidatō poſe eſt vt leui cū frangatur. Ampli⁹ rema
neat ꝓfūdatō eius cuʒ medicis ꝛ ipſius īciſio hoc
qdē ē cuʒ amiſtraſ ī materijs ſfris. In maturatōe au
teʒ materierūʒ calidaꝝ nō eligaſ ſupꝛa ipm. Et olea
calida oīa dicta ī antidotario q̄ ſūt ex oleis odoꝛi
feris ꝛ floꝛib⁹ ꝛ plantis igrediunſ ī digōne ſſarū q
ſi materia fuerit vehemētis ſſatis aut multe quātita
tis aut difficiſ reſolutōis tūc olea adhibēda ſunt q̄
ſūt facta cū gūmis calis ꝛ ſpēb⁹ foꝛtib⁹ odoꝛiferis ꝛ
oleū de behē ꝛ ſambacinū ꝛ de narciſco ꝛ lilio ꝛ ʒa
farano ꝛ lauro ꝛ amaraco ꝛ de duabus ſpicis: aut
oleū oliue ī quo decocta ſūt ruta hūida aut calamē
tū: aut anetū hūidū aut camemilla hūida ꝛ his ſilia
de qb⁹ rememoꝛabimur ī antidotario ꝛ illic collige
illud. Oleū ēt balſami pp ſuā ſubtilitatē velociter re
ſoluiſ ꝛ nō mīnꝰ ꝑbet iuuamētū ī epithiando ꝛ iiun
gēdo ɔuenīēs ſue foꝛtitudi. Et nos qdē maſtiei op
ponim⁹ eūando ꝛ trahēdo ſm ɔtriū ꝛ faciēdo vtrū
qʒ ſiſ. Attractio vō ad ɔtriū ē attractō q̄ ſit ad man⁹
ꝛ ad pedes. ꝛ illō iuuat ipoꝝ fricatō cuʒ ſale ꝛ oleo
vio. aut oleo camemillio ſʒ ɔplxonē ꝛ ex eo qd ī ipa
egritudie admiſtrauim⁹ nos ē exercitium ī quo ſer
natur caput ita vt nō moueaſ cū coꝛpe ꝛ nō mouen
tur niſi īferioꝛa tñ ꝛ ē exercitiū ī quo hō ſuſpēdiſ in
fune aut pēdet ex piete ꝛ retineſ ſupioꝛa coꝛpis eius
ꝛ nō ceſſat mouēdo pedes ꝛ ſequitur ipm ꝛ hoc poſt
eūonē. Fricatō vō extrēitatū ꝛ eaꝝ ɔſtrictō a ſupioꝛi
b⁹ ad īferioꝛa ꝛ h⁹ ī ꝓpe cū cibari debet. Et qñʒ pur
gatur caput ſoluʒ leui exercitio ſicut fricatōe ꝛ com
pꝛehenſione donec ad pectinanduʒ puenit ꝛ admi
ſtratōe odoꝝ excitantis ꝓpꝛie ſicut ſit ī fine lethargie.
Res autez aggregans duo regia ſimul ſūt cliſtere ꝛ
ſuppoſitoꝛia ꝛ diuretica ꝛ ſudoꝛem ꝓuocātia ſecun
dum materiam et virtutem et omnia que numerata
ſunt ī antidotario. Solutiua aūt q̄ eūant caput cū
cōitate coꝛpoꝛis ſt pille de hieris et pille cochie ꝛ

pillē de ſticados: ⁊ iſte q̄dē ꝯuenientiores ſũt hũorib⁹ aduſtis i q̄b⁹ dn̄at cholera ⁊ i q̄b⁹ cũ hoc ē groſſitu do imo ſũt ſicē cõicãtes cholericis ⁊ phlaticis: ⁊ oib⁹ illis forti⁹ ē iſuſio aloes q̄ fit cũ aq̄ endiuie: ⁊ ꝓpē ei⁹ q̄d ē forti⁹ ex eo: ⁊ ē illa q̄ ſcripta ē i ãtidotario: aut īfuſio ō hiera: ⁊ vomit⁹ ex oxymelle cũ ſe. atriplicis

Decoctio ṽo myrobalanoꝝ ⁊ prunoꝝ ⁊ fumiſt. ⁊ ſirup⁹ de fructib⁹ ⁊ ſirup⁹ vio. ⁊ decoctio caſſie fi. ⁊ q̄ ſunt iſtis ſilia facta fortia cũ ſcamõea ⁊ reliq̄s ſm̄ diſpõnē corporis: ⁊ vacuitatē ipſi⁹ a febre ei⁹ aut eſſentiã ei⁹ i ea ſm̄ diſpõnē etatis ⁊ v̄tutis ⁊ hoꝝ ſimiliũ ſũt ꝯueniẽtia hũorib⁹ cholicis ſubtilib⁹. Hec hiera G a. ⁊ pillē fcē cũ lapide lazuli: ⁊ helleboro ſm̄ ꝙ rememorabimur ꝯueniũt hũorib⁹ groſſis ⁊ melancholicis. Et ſilr oē i quo recipit ſticados. Et vtriq̄ ẽt ꝯuenies ē vomit⁹ fact⁹ ex potu oxymelli ⁊ ſemine raphani ⁊ pulpa colloq̄ntide cũ reliq̄s medicis vomẽtib⁹ hũores viſcoſos ex eis q̄s terminauim⁹ ⁊ dixim⁹ ⁊ reliq̄ ꝯpoſita diſticta i ãtidotario ſm̄ ꝙ ipſe ꝑdices hũt. Peius ē q ꝯſt cũ hiera ⁊ turbit ⁊ epithymo ⁊ agarico ⁊ caſtoreo ⁊ q̄ illis ſũt ſilia ⁊ pillē magne: deīde hiere: deīde duo helli: niger melancholicis ⁊ alb⁹ phlaticis cũ cautela ⁊ tiore ⁊ lapis lazuli ⁊ lapis armen⁹ abſq̄ cautela ⁊ tiore. Et oꝫ vt incipiam⁹ a debiliore ⁊ gradati ꝓcedam⁹ donec ſciam⁹ ex diſpõne egritudis ꝙ ipa iã ē abſciſſa. Solutiua ṽo facilia ad purgãdũ caput vl̄ alleuiaret ſũt ex q̄b⁹ ſumũtur piſlula magna vt puũ põd⁹ opationem efficiat ſufficiẽtē cũ mora ⁊ n̄ noceat ꝑ puitatē ſuã iteratõ ⁊ dormiat ſup ipſã ne dſtruãt mot⁹ ⁊ vigilie e⁹ opationē. Et cauõ q̄d i eis ē aloes ⁊ hiera deīde cadit i eis maſtix ad ꝯfortãdũ ſtõꝫ ⁊ recipiũt i eis myrobal̄ vt ꝓhibeãt vaporē acutũ calm̄ ſũt i ſtõ gnãt a capite. ꝙ ſi volũtas adeſt vt hũores cholici educãt ſit i eis iuuamẽtũ cũ ſcamõea ⁊ ſilib⁹ ei. Et fortaſſe vſur ſcão neē cũ aloeticis admiſtratis ꝑ purgatõeꝫ ipi⁹ cerebri aut ſtõi ſi egritudo cerebri ē cũ e⁹ cõitate ꝓhibꝫ eaꝝ calefactõeꝫ ſupfluãꝑ ſupfluitates moi ipaꝝ: ⁊ excitat eas abbreuiatas a ꝯplemẽto purgatõis eo ꝙ iuuat ad purgãdũ. Qd̄ ſi volũtas adeſt vt iuuamẽtũ fiat i extractõe hũoꝝ phlaticoꝝ iuuet cũ pſpa colloq̄ntide ⁊ cũ. ꝫꝫ. ⁊ turbit ⁊ ſticados. Et ſi adeſt volũtas vt fiat h i hũorib⁹ melice iuuẽt cũ pauco helleb ⁊ epithio ⁊ polypodio ⁊ eis ſilib⁹. Et ſũt pillē magne diuerſaꝝ dſcriptionũ q̄s repies i ãtidotario ⁊ ſcies ipſaꝝ iuuamẽtũ ⁊ ipſaꝝ dcoctionē ide. Ex mũdificatiuis ãt q̄ capiti ſũt ꝓpa ſũt gargariſmata i q̄b⁹ oibus almuri ſit admiſtratũ. Qd̄ ſi hũores fuerint cholerici puri n̄ vtaris i ipaꝝ mũdatõe gargariſmate timẽdo deſcẽſũ ipſoꝝ ad pect⁹ cũ iã adepti ſint ſupfluã acuitatē ex medicis purgãtib⁹ acutis. Nã ſubtiliãtia cholericos cũ facilitate ⁊ ſbtilitate ⁊ q̄ ſũt eq̄lis ꝯplonis n̄ multũ agũt i gargariſmate. Qd̄ ſi aliq̄d hoꝝ ē iuuãs tũc oxymel de ſemib⁹ cũ ẽdiuia ſolũmõ. Et oxymel ſq̄lliticũ ⁊ oxymel recipiẽs ſcãoneã ⁊ aq̄ lupuli ⁊ aq̄ prunoꝝ: ⁊ ſir⁹ viol. ⁊ tamaridi cum pauco ſcẽonee ⁊ q hui⁹ curſu ꝓcedũt. Qd̄ ſi hũores cholerici fuerit cũ groſſitie tũc gargariſma fiet cũ almurie

aloe ⁊ hiera: ⁊ oxymel ō ſemib⁹: ⁊ ſq̄llitico dũ hiera ⁊ vt ꝯfortet illõ cũ ſcãonea ⁊ pauco turbit: ⁊ ſupra illud nihil addat. Qd̄ ſi hũoꝛs fuerit groſſi phlatici tũc addat ſupra illõ pulpa collo. ⁊. ꝫꝫ. ſticados ⁊ turbit ⁊ hiera archigẽis ⁊ buſut⁹. ⁊ fortaſſe idigebis vt cũ eis admiſtres ſynapi ⁊ piretꝫ ⁊ pip cuꝫ maſtice ⁊ vis ꝑ illõ fortitudinē opatiõis medicie cũ fuerint hũores vehẽtis fortitudis: ⁊ ſimilr fortaſſe facis maſticat piſtꝫ ⁊ pip. ⁊. ꝫꝫ. ⁊ acoꝝ ita vt pucīat ad vltimũ ad ſtaphiſagriã: ⁊ q̄ eis ſũt ſimilia. ⁊ iſtis q̄nꝫ admiſcẽt ſbtiliãtia ſicē iſop⁹ ⁊ cinamomũ ⁊ caſſialignea origanũ ⁊ cortices radicũ capparis mitaſtꝫ. ⁊ q̄ coꝝ curſu ꝓcedũt. Sternutatoria aũt q̄ ꝯueniũt hũorib⁹ cholericis ſũt ſicē vapor aceti i quo paꝝ caſtorei diſſolutũ ē odor ſocangi acuti acetoſi. Et phlegmaticis ꝯduiſ ⁊ pip ⁊ cepe ⁊ alleũ ⁊ ſynapis ⁊ naſturtiũ ⁊ baurac ⁊ q̄ curſu coꝝ ꝓcedũt. Ex iſtis medicis cũ q̄ aſſumim⁹ ẽplaſtra ⁊ accipim⁹ ex eis epithiata ſuꝑ tpa. Caputpurgioꝝ ãt alia ſuũt vt ꝑ ea pueniat inſtatio ⁊ hũectatio ⁊ alia vt reſolõ ⁊ alia vt ꝯfortatio. Cũq̄ caputpurgia admiſtras reſoluẽtia ꝯfortantia grad⁹ i ipoꝝ admiſtratõe obſua. admiſtra itaq̄ ea ꝑma vice cũ oleo ro. ⁊ lacte ⁊ q̄ tali curſu curſt: ⁊ vice ſcõa cũ exꝑſſiõe ficie ⁊ ſilib⁹ ⁊ tertia ẽt vice cũ aq̄ amaraci ⁊ ſilib⁹. Qd̄ ſi ꝑncipiũ mẽi ⁊ vapoꝝ n̄ eſt niſi a ſtõ atẽde ſbaꝫ hũoris i ſtõ ꝯprehẽdi q̄ ꝯphibẽdẽs ꝑ ea q̄ ſcies i. c. egritudinũ ſtõi ⁊ cuõnis e⁹. Cũ ãt mã dſcẽdẽs ē vapores aut vẽtoſitates retẽti oꝫ vt eos reſoluas cũ aq̄ i q̄ dcocta ſit ſcecha ⁊ epithymũ ⁊ alhaſce ⁊ medicie ꝑdcē i. c. ſuis ⁊ diſtillet ẽt oleũ ſãbacinũ ⁊ laurinũ ⁊ amaracinũ i aure. Cũ ãt corpus cerebri vis ꝯfortare ⁊ ꝓhibē hũores cholicos ne a ſtõ ad ipꝫ aſcẽdãt ⁊ ab eis q̄ ſequũt ipꝫ oꝫ vt ipm̄ cibes fructib⁹ acetoſ ⁊ ꝓpē granatis acetoſis ⁊ põis ⁊ piris ⁊ acreſta ⁊ ꝓpē p⁹ cibũ. Curatõ ẽt ſua i oppilatiõib⁹ ſit cũ ẽbrocis apitis ſp. ⁊ oꝫ vt ſit effuſio ois ẽbroce admiſtrata i oĩ accidẽte a loco alto vt e⁹ v̄t⁹ pſm̄ ꝓlũdet ⁊ caꝑ ꝑparet vt cadat ſr ſyncip ſupra poſteriorē capis ptē ⁊ ſibra dura ⁊ ſint ẽt maſticatões ⁊ pillē ō ſetat ⁊ oĩa ſſoluẽtia. Et ſi egritudo fuerit vẽtoſitas i ſtõ purga: deide affer oleũ ro. dulce cũ aq̄ dcoctõs radiciũ: ⁊ fenugreci ⁊ cordumẽi ⁊ his ſilib⁹: aut affer oleũ cũ iſuſiõe aloes: aut cũ cordumẽi ⁊ his ſilib⁹. Cũ aũt curas apata caſa oꝫ vt i eis icipias ꝑus cũ eo q̄d repellit q̄d ſit ex iſſantib⁹ ꝑdẽis mixtũ cũ aceto ⁊ aq̄ ro. niſi illic fuerit dolor vehemẽs: tũc eni aliẽa acetũ: ⁊ cadat i eis admiſtratio oleũ ro. īfrigidatũ ſufficiẽter nõ tñ ſupflue ꝯq̄ſſatũ cũ aceto miſto: aut pauco i frõte ⁊ capite: ⁊ aq̄ vue lupine ⁊ ſauſei ⁊ croco ⁊ licſmẽthe ⁊ bolo armẽo ⁊ lẽtib⁹ excorticatis ⁊ ſilib⁹: ⁊ aq̄s i q̄b⁹ cocta ſũt ſtiptica iſta: ⁊ ex calis ſtipticis ꝯfortatis i q̄b⁹ ẽt ſit ꝯpõ i cõmixtõe coꝝ frigoris ſicē aluthuli. Alleuiatõ ṽo a medicis vehẽtiſ ſtis ſcis ex eis q̄ ſũt ſicē papauer ⁊ opiũ ⁊ reliq̄ n̄ ē tibi nẽria ſi apd̄ vehẽtē neceſſitatē ⁊ fortē dolorē. Et cãomilla q̄d frãgit aliq̄d ex acuitate narcoticoꝝ i epithiatib⁹. Vomit⁹ ṽo eſt ex eis i q̄b⁹ n̄ ſit iuuamẽtũ i curi egritudinũ capitis niſi fiat ꝑ cõitatẽ

materiei in ſtõ ⁊ melior mõꝝ expulſionis eius ē võitus. Inq̄t G. nõ ē diſpõ ſoda i vehementi neceſſitate narcoticoꝝ ſicē diſpõ colice. Colice eni dolor q̄nq̄ ꝑuenit ad hoc vt ꝑimat. ſꝫ ſoda non ē hic i vehemẽti neceſſitate narcoticoꝝ ſm̄ pſm̄. ꝙ ſi mã non fuerit vehementis acuitatis adminiſtrabis aq̄ fructuũ ſtipticoꝝ ꝑdictoꝝ: deinde vteris maturatis remẽoratis i materijs acutis: poſtea admiſtrabis i quo ſit parũ reſolõnis: ſicē aq̄ i q̄bus decocta ſunt ordeũ fractũ ⁊ radices myrti. Et ex oleis oleũ camemilinũ recens ſolũ: aut mixtũ cũ oleo ro. ſꝫ acuitatē egritudinis ⁊ ſubſtãtiã materieꝝ ⁊ ꝓpinquitatē tpis ſtat⁹. ⁊ p⁹ ipm̄ ex aq̄s i q̄bus cocta ſunt radices apij ⁊ feniculi ⁊ furfur cũ ſemib⁹ ſuis ⁊ fenugrecuꝫ ⁊ malua ⁊ corona regia ⁊ altẽe alba. Et ex oleis oleum anetinũ ⁊ ſilia ẽt dũ pueniat ad ſtatũ ⁊ reſoluat tẽ. ⁊ ẽt ẽpla que ſiunt ex iſtis. Euãntia ãt neceſſaria antecedat i eis ſcõm mãm. Et admiſtrẽt i cibando habẽte ⁊ apata cholerica ꝓpe medicie leues hũide. In apatib⁹ ṽo ſtis icipiat ꝑio ſicē i alijs cũ ciõne ⁊ admiſtrem⁹ in eis illud i quo recipit oleũ ō kerua ⁊ oleũ amigdalarum amaraꝝ ⁊ picra: ⁊ alijs ſilia: ⁊ reliq̄s potiõib⁹ notis cũ aq̄s radicũ. Et ꝯtẽti ſum⁹ ex apocruſticis oleo ro. i ꝑn. rei ⁊ miſce cũ eo ſubtiliãtia ſicē alhaſce ⁊ calamẽtũ ⁊ caſtoreũ ꝓpē: deide admiſtra ſq̄llam ꝓpē ⁊ acetũ ei⁹ faciẽdo ẽpſm̄ aut gargariſmũ ſi fuerit illud poſſibile. Et fortaſſe ſumẽt in potu caſtorei duas tertias aur. ⁊ ꝓpē patiẽtes lethargiã. deide adminiſtra maturantia i q̄b⁹ ſit mollificatio ⁊ paꝝ reſolutõis vel reſũptõis: de q̄bus ꝑdcm̄ ē. deide poſt illud ⁊ ap ſtatũ admiſtra apud vtraſq̄ res ſil̄. i. ſtas ⁊ caſas mollificãtia. Et ſit admiſtratio ſtoꝝ mollificantũ itegre ⁊ reſoluẽtiũ cõfortatioꝝ ex ẽplis aq̄s ⁊ oleis. Et ſcias ꝙ ois q ꝯq̄rit ō egritudie ſta in capite nocet a vio: ⁊ mora i balneo. ⁊ ois q hẽt egritudinem in velaminib⁹ cerebri ledit ab aqua frigida vehemẽter. Curationes aũt malitie compl̄ois calide ſolũ ſiũt cũ eo i quo ē īfrigidatio ex herbis ⁊ oleis ſtis iſſatis: ſicē oleũ ro. ⁊ nenufarinũ ⁊ viol̄. ⁊ elegãtius illis ē oleũ ro. ⁊ oleũ de ſe. cucurbite ⁊ citroli: ⁊ de ſe. lactuce ⁊ oleũ de ſe. papaueris: ⁊ fortaſſe vtunt oleo de ſe. hyuſq̄ami cum vehemens eſt dolor. Et melius ex iſtis oleis eſt cui⁹ radix expreſſa eſt ex oliuis que cruditati attinent non ſalitis ⁊ folia eius in quo creata ſunt multiplicant ⁊ ē recẽs herbas vero ⁊ q̄ herbaꝝ curſu ꝓcedunt noſti oia. ⁊ ipſe q̄dē ſunt ſicut lactuca ⁊ portulaca ⁊ raſura cucurbite ⁊ que ſũt illis ſilia: ⁊ ẽt folia nenufaris: ⁊ virga paſtoris ⁊ ſempuiua ⁊ aqua citroli ⁊ cucurbite ⁊ ſanie ordei cum aceto ⁊ aq̄ ro. ⁊ cãfora. ⁊ ſandalo ⁊ acatia ⁊ linimentum cum oleo ro. ⁊ aceto. Et nõ ptranſeat illud vſq̄ ad ea i q̄b⁹ eſt vis narcoticandi ⁊ congelãdi ſpũꝫ niſi ꝑ vehemẽteꝫ neceſſitatē. Inquint: ⁊ nõ oꝫ q̄dē vt acetũ ſit vehẽtis acuitatis ⁊ vinoſitatis: nã i ipſo exiſtit nocumẽtũ. Et ex illis q̄dē ſũt mucilago pſilij cũ aceto ⁊ aq̄ coriandri ⁊ folia ei⁹. Et oꝫ vt alienes hec empl̄a ⁊ epithiata a poſteriore cerebro q̄d ē neruorum origo. hec eni nõ iuuant cerebrũ niſi ex via cõmiſſure q̄ ē i ſyncipite ⁊ ꝯtiſſure coronalis ex via aũt poſterioris cauendũ eſt ne ꝑueniat ad ipſum cerebꝝ ⁊ corrũpat orĩ neruoꝝ. Ex eis autem q̄b⁹ ſit curatio ē vt olfaciant odores ſtos ⁊ fiat eis caputpurgiũ cũ iſtis oleis ⁊ exꝑſſionib⁹. Et ſint cibi ex lẽtib⁹ dixatis ⁊ ex faſeolis ⁊ ordeo fracto ⁊ ſpinachijs ⁊ chryſolocãna ⁊ ciceribus fractis ⁊ q̄ illis ſunt ſilia. Et ſternant iſte herbe ⁊ folia i mãſiõe ei⁹: ita vt ſint i domo i q̄ ſtrati ſũt rami iſſantes. ⁊ q̄ſq̄ ꝑcipit vt in ea ſint ſcẽſebraꝫ ⁊ folia alcanne. ⁊ exiſtimo ꝙ rectius ē vt ſit ꝓpinquũ i eo ex ſcẽſebraꝫ q̄d ē aſꝑũ aq̄ ſta. Et ſilr iuuant cũ fructus ſti ⁊ glaties ⁊ aq̄ copioſe. Qd̄ ſi n̄ iuueneris cũ calitate ſiccitatē: ſꝫ humiditatē abſq̄ mã: ⁊ hoc valde paꝝ ē in egritudinib⁹ cerebri: tũc facies epithiata ex aq̄s fructuũ i q̄b⁹ ē ſtipticitas quẽadmodũ dixim⁹: ⁊ ꝑcipue in ꝑncipio apatũ calidoꝝ. Et oꝫ q̄d vt oẽs iſti ꝓhibeãtur a motib⁹ aialib⁹ ⁊ itriſecis ⁊ agitatiõe pupille in ſuis aſpectib⁹: ⁊ alienentur ab aſpiciendo colores. ſ. diuerſos ⁊ picturas: ⁊ ſimiliter eorum auditus regantur. Qd̄ ſi eſt malitia complexionis frigide adminiſtra emplaſtra ⁊ aquas ſumptas ex medicinis calidis predictis: ⁊ olea predicta proprie oleum rutaceum calefactum: ⁊ ſi neceſſarium fuerit vt in ipo addat ꝯfortatio admiſceat ei euforbiũ. Et ſilr oleuꝫ laurinũ ⁊ amaracinũ: ⁊ his ſimilia. ⁊ ſi cuꝫ hoc melãcholia: ⁊ mſia ē uãlis: aut phlatica calefac ipꝫ cũ hũectatõe ſꝫ ſi fuerit aduſta aliena q̄d deſiccat aut calefacit: ⁊ ſis ꝯtẽt⁹ hũectatõe ex lactib⁹ ⁊ oleo vio. ⁊ ẽbrocis ⁊ ẽplis ⁊ cibis. Qd̄ ſi cũ frigiditate ē ſiccitas aggrega ẽt iter hũectationē ⁊ calefactionē. Et ſi cuꝫ frigiditate ē humiditas admiſtra euacuãtia ꝑdicta ⁊ medicias i q̄b⁹ ē deſiccatio cũ caliditate ō illis q̄s tibi dixim⁹ in tabulis. Et oꝫ vt tu ſcis ꝙ liquida admiſtrẽt ſup caput diſtillãdo ſicē dixim⁹: ⁊ adminiſtrant retẽta i retẽtõe ſcã ex paſta aut lana īfuſa q̄ caput coronat: ⁊ ſit ipſoꝝ effuſio ab eo q̄d ē corã anteriore pte ſyncipitis. Et q̄d ex eis ē lene n̄ oꝫ vt linimẽtũ ei⁹ ſup ipm̄ dimittat ſꝫ lauet: ſꝫ nõ dimittat ipꝫ i retentione coronali tpe multo: ſꝫ remouet q̄ſi ipm̄ velociter putreſcit. Et melius hoc ē vt admiſtret p⁹ abraſiõꝫ: ⁊ ſilr oia emplaſtra ⁊ vnctiões. Cũq̄ cibas patiẽtes egritudines capitis materiales frica extrema ⁊ exicca lat⁹ capitis ⁊ ꝯforta cũ apocruſticis.

Tractat⁹ ij⁹ de dolorib⁹ capitis q ſunt ſpẽs ſode.

Capitlm primũ ſermonis vniuerſalis de ſoda.

ſ Oda ē leſio i mẽbris capitis. Ois autem leſionis cã ē mutatõ cõpl̄onis: aut eius diuerſitas: aut eſt ſolutio ꝯtinuitatis: aut aggregatio amboꝝ ſil. Mutatio autē cõplonis eſt vna de ſexdeci notis q̄ꝫuis hũida non faciat dolorē niſi ſit cũ mã mota ad ſolutionē ꝯtinuitatis. Et ꝯtinuitatis ſolutõ nota ē: ⁊ ei⁹ ſpẽs ſcõm cãs ipſius ſũt note. Duaꝝ ṽo cãꝝ doloris ꝯiũctio ſimul ē i apatib⁹. Et apata ſicut noſti nuẽtas habent ſpẽs: ⁊ coꝝ ſpẽs ſũt q̄tuor. Et oia illa q̄ñdoq̄ ſiũt i ſbã cerebri ipſi⁹. Et q̄ñdoq̄ ſiũt i velamĩe circũdante ipſuꝫ. Et q̄ñdoq̄ ſiũt i duob⁹ velamib⁹ circũdãtib⁹ ipꝫ.

Et quãdoq3 fiũt ĩ venis. Et quãdoq3 ĩ pãniculo ex
tri'eco a craneo ꝑꝑ illõ qḋ ẽ iter eã ⁊ de ſuſpẽſorijs ꝓ
dc̃is ĩ anatomia narrata. Et quãdoq3 fit cũ ledens
qḋcũq3 hoꝝ mẽbroꝝ fuerit cã mãſiua ĩ mẽbro ipo
Et quãdoq3 fit ꝑꝑ cõitatẽ nõ ĩ tegrã: aut mẽbri inter
qḋ ⁊ mẽbra capitis ↄtinuaſ mediatõe neruoꝝ ſicut
ſtõi ⁊ matricis ⁊ velamis ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ ſi fuerint
aut mẽbri inẽ qḋ ⁊ cerebꝝ ↄtinuaſ ĩuolutõe venaꝝ ſcã
ex vẽis ⁊ arterijs: ſicꝫ cordis ⁊ epis: ⁊ ſplẽis aut mẽbri
vicinãtis ei alia vicinitate: ſicꝫ pulmo poſit⁹ ſub eo ⁊
adducit ei nocumẽtũ: aut mẽbri cõicãtis mẽbro vno
mõ ⁊ cerebro alio mõ: ſicut cõitas ei⁹ cuꝫ renib⁹ in
dolorib⁹ ipſoꝝ aut ꝑꝑ cõitatẽ corpoꝛis ſicut fit ꝑꝑ
febres. Que ãt ẽ cũ cõitate quãdoq3 fit cũ ꝑiodiſ ⁊
paroxiſmis ſm̃ ꝑiodos ⁊ ꝑoxiſmos cãe q̃ fiũt ĩ mẽ-
bro cõicãte: ſicꝫ q̃ fit ꝑꝑ cõitatẽ ſtõi: cũ ẽ ꝑꝑ effuſionẽ
materieꝝ cholericaꝝ ⁊ aliaꝝ ad ipm̃ cũ ꝑiodis ſicut
q̃ fit cũ ꝑiodis augmẽti ſpẽrũ febriũ: ⁊ ſoda qdẽ di
uidiſ alio mõ. Nã ex ipſa ẽ c⁹ cã ẽ aliq̃ ſpẽrũ ꝑmiti-
naꝝ: ſicut ſoda ebrietatis: nã diũ ꝑſeuerat ſoda ebrie
tatis: ⁊ nõ ſit fixa ꝑꝑ fixionẽ cãe augmẽtatiõis illa ge
neraſ ex ea: ⁊ ſicut ſoda ꝑꝑ cõcẽtionẽ rei calide ſicut
alleoꝝ ⁊ reliquoꝝ. Et ex ipa ẽ c⁹ cã ẽ antecedẽs iam
collecta: ⁊ ẽ mãſiua ⁊ manet ipſa ꝑꝑ eã. Et quãdo
q3 ẽ accidẽs: deĩde fit egritudo. ⁊ cũ remanet egritu
do poſt febres acutas nũciat egritudĩes cerebri ⁊ ſi
gnificat dẽcẽtiã nãe ab expulſiõe materiei ꝑcã fluxu
ſanguis ꝑ nares ⁊ reliq̃s. Ex egritudib⁹ ſunt qb⁹
nũciaſ ſuber: aut apoplexia: aut demoniũ aut molli
ties: aut ſurditas ſm̃ ſubſtãtiã materiei ⁊ ſm̃ motuꝫ
ei⁹. Soda quoq3 diuidiſ ſꝫ loca ſua: quãdoq3 eni
ẽ ĩ vno lateꝝ capitis: ⁊ q̃ ex ea ẽ ↄſuetudiaria nomiaſ
emigraneã: ⁊ quãdoq3 ẽ ĩ anterioꝛe capite ⁊ quãdo
q3 ẽ ĩ poſterioꝛe capite: ⁊ quãdoq3 totũ caput ↄtinꝫ
Et q̃ ex ea ẽ ↄſuetudiaria ĩſeparabilis nomiaſ ouũ ⁊
nux cui⁹ aſſimulatõ ẽ ouo armoꝝ ꝙ ſuꝑ totũ caput
cõꝓhẽdit. Et ſoda ẽt diuerſificaſ ſm̃ foꝛtitudinẽ ⁊
meditationẽ ⁊ debilitatẽ. Soda. n. alia eſt valde foꝛ
tis ita vt cũ obuiat ſyncipiti infantis lenia habentis
oſſa ſeparat ipm̃ ⁊ frãgit ↄmiſſuꝝ ei⁹: ⁊ alia ẽ q̃ ẽ de
bilis ſicut pl'm̃ fit ĩ lethargia. Et dbiſ qḋ alia ẽ q̃ ẽ ĩ
ſeꝑabilis: ⁊ alia ẽ q̃ ẽ nõ ĩſeꝑabiſ. Et quãdoq3 ſoda
cui⁹ cã ẽ dbiſ accĩt qbuſdã ⁊ n̄ alijs; accĩt ergo ei c⁹
cerebri ſẽſus ẽ foꝛtis: ⁊ n̄ accĩt ei cui⁹ cerebri ſẽſus ẽ
debiſ: ⁊ viſ qdẽ c⁹ cerebri ſẽſus ẽ foꝛtis ipe ẽ apt⁹ vt
recipiat ſodã ex oĩ cã faciẽtẽ ſodaꝫ ⁊ ſi debiliteſ. Et
oĩno tũc cerebꝝ velociter recipit faciẽtia ſodã aut ꝓ
pter debilitatẽ ſuaꝫ: ⁊ tu qdẽ iaꝫ ſciuiſti ĩ vlib⁹ ꝙ de
bilitas ſeqͥſ maliciã ↄplõnis: aut ꝑꝑ foꝛtitudinẽ ſui
ſẽſus ⁊ lediſ ab oĩ cã ⁊ ſi ſit leuis. Et iteꝝ ſoda alia ẽ
cui nõ ſũt accidẽtia: ⁊ alia ẽ q̃ ad accidẽtia ꝑducit ꝑ
tib⁹ capitis ꝓpria: ſicut ſi ꝑueniat ex foꝛtitudine do
loris apoſtema ĩ ꝑtib⁹ capitis. ⁊ alia q̃ ꝑducit ad ac
cidẽtia ꝑueniẽtia ad mẽbra: ſicut ei⁹ leſio ⁊ nocumẽ
tũ ⁊ ꝯpatio ei⁹ ꝑueniat ad radices neruoꝝ ⁊ ꝑueni
at ſpaſm⁹: aut ꝑueniat idẽ aliqḋ ad ſtõm: ⁊ ↄtingat
caſus deſiderij ⁊ ſingulꝰ ⁊ nauſea ⁊ debilitas digõ
nis ⁊ ſilia. Et ſcias ꝙ ſoda tẽpoꝛalis aut ſit ꝓpter

ꝑhſa: aut ꝑꝑ mltaꝫ. aut dbilitatẽ capitis: aut ex ꝯpa
te ĩcipiẽte ĩdurari: aut iã ĩdurato: ⁊ ẽ illud qḋ pl'imũ
ẽ. Et ſoda qdẽ ⁊ oẽs egritudĩes diuerſificanſ. quã
doq3 eni egritudo ẽ ſalua: ⁊ ſalua qdẽ ẽ in q̃ nõ ꝓhi
bet de regimĩe eius qḋ ei ſit neceſſarium in ſeipſa ⁊
alias ẽ q̃ n̄ ẽ ſalua. imo ẽ habẽs ſociũ ⁊ foꝛtaſſe ꝓhi
beſ ex regimĩe ſuo neceſſario ſicut ſi ſit ſoda ⁊ rheu-
matiſm⁹ tũc ſit ↄtrꝰ rheumatiſm⁹ ſoda ĩ neceſſitate
regiminis quã hꝫ. Soda quoq3 diuidiſ quãdoq3 ſꝫ
alia ↄſideratiões. Soda. n. alia ẽ q̃ accĩt ſubito ſano
nõ habẽti egritudinẽ. Et alia ẽ q̃ accĩt habẽti apo-
ſtemata ⁊ laboꝛes. Et ex coꝛpoꝛib⁹ qdeꝫ ſunt q̃dã
q̃ ſunt ꝓparata ſode vt ſunt coꝛpoꝛa que habent ca
put debile ⁊ mẽbra digeſtiua debilia q̃re in eis plu
rim⁹ generaſ vapoꝛ effundens ad ſtõs eoꝝ hũoꝛes
cholericos facientes ſodaꝫ. Et iteꝝ ĩ receptis ſunt
quedã que faciũt ſodã iaꝫ ꝑdicta ĩ tabulis medicis
rum ſingularium. Et oĩa aleſemiati ſunt facientia ſo-
dam. ⁊ ꝓpe caſſia lignea. ⁊ coſtus ⁊ zafaran ⁊ cina
momũ ⁊ amomũ. Et oĩa cromata ſunt facientia ſo
dãm ſiue ſit calida ſiue frigida. Verũtamẽ cuꝫ ſucce
dunt expelluntꝫ. ſ. cum ꝑcedit illud qḋ nocet eã cali-
ditate vapoꝛis ſui. ⁊ ſuccedit ei ꝙ vapoꝛẽ faciſ frigidã
aut ecõuerſo. Cũ ãt leſio ſit n̄ q̃litatẽ ſolũ ſꝫ quãtita-
te. tũc n̄ ↄfert iſtoꝝ ſucceſſio imo nocet. Et ſoda ffa
quãdoq3 mltiplicaſ ↄſtricta ĩ hyeme. Et q̃ndo eſtas
fuerit ſeptẽtriõaſ paꝝ pluuioſa. Et q̃ndo autũnus ẽ
meridiõaſ pluuioſ⁹ mltiplicaſ ſoda ĩ hyeme. Soda
ṽo pl'imũ ſit ꝑꝑcꝫ ꝙ arterie auferũt capiti vapoꝛes
fraudulẽtos. De ſoda ſcã ex malitia ↄplõis. Ca. ij.

Fferam⁹ itaq3 ſermonẽ exponẽtẽ vnãquãq3
haꝝ ſũmaꝝ. Et hꝫ ẽ diſtĩctõ ꝑma. Dicam⁹ g⁹
cõplõnis qdẽ ſũma ẽ. qm̃ a ↄplõne calã. ⁊ a
ↄplõne ffa. ⁊ a ↄplõne ſicca quãdoq3 cõtigit doloꝛ
ſꝫ ꝙ ſciuiſti ĩ ꝑncipijs vniuerſalib⁹. Quis ſit diſpõ
ĩ ↄplõne ſicca ſꝫ ꝙ ſciuiſti paꝝ faciẽs doloꝛẽ. Et cõ
plõ qdẽ hũida ſm̃ ꝙ ẽ ↄplõ hũida. n̄ efficit doloꝛẽ
niſi illic ſit mã hũida faciẽs doloꝛẽ ex ꝑte euapoꝛa
tiõis aut euẽt⁹ vẽtoſitatis faciẽtis ſolutionẽ ↄtinui-
tatis. Et calã qdẽ ⁊ ſicca ⁊ ffa ⁊ ſicca doloꝛẽ faciunt
vtriſq3 q̃litatib⁹. ⁊ faciũt ẽt doloꝛẽ motu ſoluẽte cõ
tinuitatẽ. Calida ṽo ⁊ hũida. ⁊ ffa ⁊ hũida nõ faci
unt doloꝛẽ niſi vñ ſũt calide ⁊ frigide. ⁊ n̄ vnde ſũt
hũide niſi ſm̃ modũ ꝑdictũ. Et ↄplexiõis qdẽ ca
lide cã. aut ẽ mã calida ſãguĩea. aut ẽ cholerica aut
ẽ ↄpoſita acuẽs iſlãmãs faciẽs q̃litate ſua ĩpreſſionẽ
aut ẽ cã ei⁹ vẽtoſitas. aut vapoꝛ calid⁹. aut ẽ cã eius
mot⁹ calefaciẽs coꝛpoꝛe⁹ aut aĩalis ſm̃ ꝙ ſciuiſti
ex diuiſione ei⁹ ĩ reb⁹ vniuerſalib⁹. aut ei⁹ ẽ cã ſicut
obuiatio ignis. aut aduſtio ſolis. aut acceptio cibi
calefaciẽtis aut medicine calefacientis. aut vicinitas
mẽbroꝝ quoꝝ cõitate iã calefactũ ẽ. Et cãe qdẽ cõ
plexionis frigide faciẽtes ſodã ſunt oppoſite iſtis:
q̃rũ numerus ẽ apud te. Et cãe ſicce. aut ſunt exſic
cãtia exteri⁹ reſolutiõe ⁊ aduſtiõe ſicut dies canicu-
lares. ⁊ emplaſtra calida. aut rubedinẽ faciẽtia nãl
ter. aut accidẽtaliter ⁊ nõ ſubito ꝓhibentia cibũ pe
netrare ad caput. ⁊ ſiccanſ mẽbra ipſius p̃mo aut

ꝑꝑ abſciſſionẽ poſt⁹ ⁊ reſolutionẽ hũiditatũ ꝑncipa
liũ: aut deſiccãtia interi⁹ reſolutõe aut eũone coꝝ aut
q2 eoꝝ dt⁹ ẽ deſiccatia ⁊ q2 nutrimẽtũ ex eis fũn ẽ
ſiccũ aut pauce hũiditatis: aut vicinitas mẽbroꝛuꝫ
iã ſiccoꝝ ⁊ ipſoꝝ cõitas ⁊ mot⁹ aĩales ⁊ coꝛpoꝛei ſu
ꝑflui deſiccãtes ⁊ ꝑ ſemitã eũonis ⁊ reſolutõis. Et
ſiſr coitus exuberatio ⁊ flux⁹ ſan. ⁊ exercitiũ foꝛte.
Et euacuãtia quidẽ alia ſũt euacuãtia in mẽbris q̃
ſũt alia a mẽbris capitis quib⁹ caput cõicat ſicꝫ eua
cuãtia vl'ia ex toto coꝛpe aut euãtia ꝑticularia eua
cuantia ex vno mẽbro ⁊ alia ſũt eũantia ĩ mẽbꝛiſ ca
pitis ſicut rheumatiſm⁹ ⁊ catarrus ⁊ fluxus ſan. ex
naribus ⁊ ſpẽs eductiõis acquiſite ꝑ caputpurgia ⁊
ſternutatoꝛia ⁊ gargariſmata ⁊ ex cauſis ſiccitatis ẽ
abſciſio materieꝝ hũiditatis quãuis nõ ſiat eũone
ſicut ieiuniũ ⁊ dimiſſio cibi aut eius p̃uatio.

De ſpẽb⁹ ſode facte ꝓpẽ ſolõnẽ ↄtinuitatꝭ Ca. iij.

Ontinuitatis ſolutio qñq3 accĩt in velami
nib⁹ cẽbri qñq3 accĩt in ſubã ipius ⁊ qñq3
accidit in vẽis ⁊ ſcidũtur. Et qñq3 fit ſicꝫ ſcĩſ
ex motib⁹ vapoꝝ ⁊ vẽtoſitatũ incipiẽdo aut ꝓpter
opilatiõeꝫ ⁊ qñq3 fit ꝓpter hũoꝛẽ coꝛruſiuũ ⁊ qñꝫ
fit ex ꝑcuſſiõe aut caſu aut interius inciſiõe. Que ãt
fit interi⁹ foꝛtaſſe nõ repleſ carne ſꝫ remãet vlcero-
ſa ledẽs caput ⁊ ꝑſeuerat faciẽs ſodã. percuſſio aũt
caſus qñq3 ſũt leuis adiutoꝛij ⁊ curanſ ⁊ qñq3 ꝑue
niũt ad hoc ut cerebꝝ ꝓpterea ꝑmuteſ ⁊ ꝑeat. Qui
dã ṽo medici indi dixerũt ꝙ qñꝫ eſt cã in ſoda ṽ-
mes gnãtur ĩ ꝑtib⁹ capitis motu ſuo ledẽtes. Et q
dã remouerũt hoc ſꝫ nõ eſt neceſſariũ vt remoueaſ
nã vermes multotiẽs naſcũſ in anterioꝛe capite ſuꝑ
locũ qui ẽ in ſtrictura nariũ ⁊ poſſibile ẽ vt naſcanſ
apud velamina ⁊ ſi raro ↄtingat.

Diſtinctiõi ſpẽrũ ſode facte ab apãte. Ca. iiij.

Poſtema a quo ꝓuẽit ſoda qñq3 ẽ in ve-
laminib⁹ cerebri ⁊ qñq3 eſt calm ⁊ vocatur
ſirſen ⁊ qñq3 eſt ffm ⁊ noiaſ lethargia. ſ. ob
liuio ⁊ qñq3 eſt ↄpoſitũ ⁊ noiatur diſpõ habentis
doꝛmitioneꝫ vigilatiuã: ⁊ quãdoq3 eſt durum. Et
qñq3 fit in ipſo cerebro ⁊ ſbã eius. ⁊ eſt aut calidꝫ
phlegmõ aut heriſipila aut frigidũ. ⁊ huius diſtin
ctio eſt ex⁹ eis que tibi aduenient vicinitus. ⁊ hoc mſ
otiẽs reſoluiſ ſi contigat vt egrediatur in aure ⁊ re
liquis pus aut ſanies aut materia aquoſa.

De qualitate accidẽte ſode ex materijs Ca. v.

Scim⁹ ꝙ materie ſũt cãe ſoda aut ꝑ ſe aut
ꝑ accñs. que ãt ſũt ꝑ ſe ſũt qm̃ mutaſ ↄple-
xio per ſe aut ſoluiſ ↄtinuitas ꝑ ſe. Cõplõ ãt
nõ mutaſ ꝑ ſe niſi ſm̃ duos mõs aut ꝑ vicinitateꝫ
aut ꝑ ꝑmutatiõeꝫ. ꝑ vicinitatẽ qdẽ qm̃ ſit hũoꝛ cõ-
mixtus frigid⁹ aut calid⁹. ⁊ calefacit aut infrigidat
⁊ cũ ſeꝑat hũoꝛ ab eo qḋ ei cõmixtũ eſt finiſ ⁊ euãeſ
cit ⁊ nõ facit moꝛã de q̃ cureſ. Que aũt ẽ ꝑ trãſitio
nẽ ſit qm̃ hũoꝛ iã fixit ĩpreſſionẽ ⁊ affirmauit eã et
quãuis ſeꝑeſ eũone ⁊ reſolutõe tñ remãet q̃litas fi
xa. Sꝫ ſpãrũ eẽntia ſit cã ſode ꝑ ſe ſm̃ ſemitã ſolu-
tõis ↄtinuitatis qm̃ illõ mouet eas ⁊ ſeꝑat moꝛdica
tionẽ ⁊ coꝛroſiõe ſua. ⁊ pl'm̃ quidẽ ſit ſoda ꝑ motio

nẽ ſi vẽtoſitates excitãt ⁊ illõ qdẽ pl'm̃ facit mãtie
ſtẽ q̃s ꝑcuſſit calõaſ q̃ nouiſ ſcẽ ſũt cãe aut cibi ꝑmi
xti caliditaſ. Moꝛdicatiõ ãt ⁊ coꝛroſiue ſũt hũoꝛes cali
Soda ãt ſcã ab eis ꝑ accñs ẽ cũ accĩt opilatio ꝓpẽ
ꝯpa aut nõ ꝑꝑ ꝯpa ⁊ opilatõeꝫ ſeqͥſ mutatio ↄplõ
nis ſicut ſciuiſti ⁊ ipaꝫ ſeqͥſ ſolõ ↄtinuitatis. ⁊ illud iõ
qm̃ mãe q̃ñ nã mouet ĩ coꝛpe aut mouꝫ ſꝫ ſemitaꝫ
expulſiõis aut ſꝫ ſemitã ſeꝑatõis ⁊ diuiſiõis nutri
mẽti. ⁊ hoc qdẽ n̄ ſit niſi ex trãſitib⁹ nãlib⁹: q cũ opi
lanſ ꝓhibẽt ⁊ cũ dilatanſ reſiſtũt ⁊ reſiſtẽtia qdẽ facit
extẽſiõeꝫ. Extẽſio ſciſ ſolẽꝫ ↄtinuitatis. Et opilatio q
dẽ qñq3 accĩt ĩ ſubſtãtia cerebri ⁊ qñꝫ ↄtigit ĩ vẽis q̃
ſũt ĩ ipo ⁊ qñq3 fit ĩ artijs ei⁹ ⁊ qñꝫ ↄtigit ĩ vtriſq3 q̃
ſũt in velaminib⁹ ipi⁹. ⁊ opilatio qñq3 accĩt ab hũoꝛi
b⁹ aut ꝓpter viſcoſitatẽ aut eoꝝ groſſitudinẽ aut ꝑꝑ
eoꝝ mltitudinẽ: viſcoſitas ṽo nõ repiſ niſi ĩ phl'ate
⁊ groſſitudo ẽt ẽ ĩ phl'ate ⁊ mel'a. ⁊ phl'a qdẽ opilat
viſcoſitate groſſitie ⁊ multitudie ⁊ mel'a opilat groſ
ſitie ⁊ multitudie. Et cholera opilat multitudinẽ et
ſiſr ſanguis. Soda quoq3 cretica ẽ de gnẽ ſode c⁹
cauſa ẽ motus nãlis ſm̃ ſemitã ſeꝑationis ⁊ ſoda q̃
fit ꝑ ſucceſſiõeꝫ digõis cibi ẽ d gnẽ ſoda cui⁹ cauſa
eſt mot⁹ nãſ ſm̃ ſemitã expulſiõis. Cõprehẽſiõi ãt
matie ĩpediẽtis ĩ mẽbro oꝫ nos rememoꝛari ĩ. c. ꝑn
cipioꝝ vliũ poſtq̃ ſciuerim⁹ ꝙ ipſa aut ẽ antiquẽ
ↄprehẽſiõis ⁊ retẽtiõis aut ẽ cibaſ. ſ. gnãta ĩ illa ho
ra a cibo gnãtio cibi mali ĩ ſbã ſua ⁊ q̃litate ſua cuꝫ
coꝛruptiõe in ipo cibo ⁊ oꝛdie ſuo aut q̃ntitate ſua
aut digõe ſua aut reliq̃s mõis coꝛruptiõis ſue ꝑdi-
ctis ĩ. c. ſuo. ⁊ ex hoc gnẽ ẽ ſoda coꝛruptiõis alleoꝝ
⁊ cepe ⁊ ſynapis: ⁊ ſoda ebrietatis ⁊ ſoda ab accep
ceptõe ffoꝝ ⁊ oꝫ qdẽ vt rememoꝛemur motuũ ma
terieꝝ ĩ mẽbris ex ꝑncipijs vliũ. Et vẽtoſitas qdẽ
ex ſũma ẽ materieꝝ faciẽtiũ ſodã ⁊ facit ſodã extẽſio
ne. ⁊ illud ẽ cũ trãſit⁹ nãſ ei ↄſtrigiſ creat⁹ ſtrictioꝛ q̃
oꝫ ei in hoꝛa ſua: aut ingͥt vt faciat ꝑuentre trãſitũ
nõ nãlẽ. Et vapoꝛ eciã ex tota illa ſũma agit aut q̃li
tate ſua aut ↄꝑhẽſiõe hũoꝝ ĩ locis ſuis ⁊ mouet eoſ
⁊ vẽtoſitates quidẽ ⁊ vapões qñq3 gnãnſ ĩ coꝛpe
⁊ in cẽbro ipo: ⁊ qñꝫ odoꝛãdo attrahũſ ab extioꝛi-
bus aut adueniũt ex ꝑtib⁹ poꝛoꝝ: deĩn retinent in
cerebro ⁊ faciũt ſodã: ⁊ ex hoc gnẽ ẽ ſoda fetõis ⁊
ſoda boni odoꝛis. Et ſcias ꝙ vẽtoſitates phl'ice et
vapoꝛes phl'atici ſũt q̃uanti ⁊ tardi mot⁹ retẽti. Et
mel'ici ſũt faciẽtes triſticiã ſixi mioꝛis q̃ntitatis ⁊ de
terioꝛis q̃litatis. Acuti ṽo hũoꝛes nõ excitãt vẽto-
ſitates ſꝫ vapoꝛes. Et vapoꝛeſ qdẽ ſãguinei ſũt dul
ces mioꝛis nocumẽti ſua q̃litate q̃ vapoꝛes alij ſꝫ
ſua quãtitate magis nocẽt ⁊ cholerici ſũt acuti iſlã-
mãtes.

De ſpẽb⁹ ſode facte ꝑ cõitatẽ. Ca. vi.

Oda facta ꝑ cõitatẽ: alia eſt q̃ ẽ cũ cõitate
abſoluta ⁊ alia q̃ ẽ cũ cõitate nõ abſoluta.
Cõitas ṽo abſoluta eſt ut ad ꝑtẽ cerebri ex
mẽbro cõicãte nihil ꝑueniat coꝛpoꝛeũ ꝑenit⁹ niſi ip
ſũ nocumẽtũ. ⁊ cõitas nõ abſoluta eſt vt ad ſbãm
cerebri ex ipſo mẽbro ꝑueniat materia humoꝛoſa
aut vapoꝛ. Prime aut partis ſũt ſpẽs ſode facte
ut tetano ⁊ ſpaſmo: ⁊ extentione: ⁊ ventoſitatibus

gibboſis. ⁊ doloribꝰ ſicturarū ⁊ ſicut q̄ fit i podag
⁊ ſciatica fortibꝰ. Et forraſſe aduenit ex q̄litatibꝰ cōi
bus: qualitas ſimplex q̄ ē ex q̄litatibꝰ nālibꝰ: aut q̄
litas extranea nō ꝓportionata calido neq; ſ̄ro ſicut
q̄litates venēoſe ⁊ forraſſe i aliquibꝰ mēbris erit hu
mor venenoſus male ſb̄e cuiꝰ qualitas aduenit. et
forraſſe ex materiebꝰ adueniēt materie extrāee in na
turis ſuis. ⁊ forſitā nocebūt fortitudīe ſuarū q̄litatū
aut augmēto ſuarū quātitatū. ⁊ forraſſe erit ipediēs
ūnā extranea generata in quibuſdā mēbris genera-
tione extranea corrupta ſicut fit in ſ̄focatiōe matri-
cis: aut fit ei cui tp̄e coitus elōgatū ē aut euenit i mi
rac eius humor malꝰ aut in aliqua extremitatū ſua
rū. ⁊ q̄nq; fit q̄litas ipediēs aduenies ad ꝯprehen
dēdū māꝫ ledēte etiā: ⁊ illō ē ſ̄ʒ duos mōs quoꝝ
vnꝰ ē vt corrūpat illa q̄litas qō inuenit i ꝑtibꝰ cēbri
de materiebꝰ hōis aut qō ad illas ꝑuēit de cibo bo
no. ⁊ ſcōꝰ ē ut penat cerebꝝ receptibilē materieꝝ
malarū. ⁊ hec receptio ē ſ̄m duos mōs. vnꝰ coꝝ
ēſt receptio ab attractiōe eius ſicut ſi caleſiat cerebꝝ
⁊ attrahaſ ei a quo cerebꝝ caleſiat. ⁊ ſcōus ē recep-
tio a debilitate reſiſtentie. ⁊ iā ſciuiſti in pꝛīcipijs ꝙ
cū membꝝ debilitaſ recipit qō ei aduenit ex mate-
rijs. Et cōitas quidē q̄ eſt cū toto corpe aut ē ꝓpter
qualitatē expanſā in toto corpe aut ꝑꝑ māꝫ expan
ſam in toto corpe ſicut fit i febribꝰ ⁊ ſoda cretica eſt
ꝓpter illā. Cū aūt ſebribꝰ acutis ſoda fit forior eiꝰ
fortitudo ē ſignū malū imo ꝑnitioſū: cū reliqua ma
la ſigna ei cōparia ſūt: ꝙ ſi ſingularis fiat ſignificat
criſim ventură ⁊ fluxus ſanguis ⁊ naribꝰ ⁊ q̄nq; ſig
nificat criſim vomitu. Mēbroꝝ aūt cōicantiū ꝑmū
⁊ dignꝰ coꝝ eſt ſtōus: q̄nq; eni in ſtō ſuꝑfluūt hūo
res: aut generātur in ipſo: aut ad ipm̄ effundūtur
materie colerice ſ̄m ꝑiodos aut abſq; ꝑiodis aut ē
creatio cholere ita ut effundaſ cholera ex vaſe ſuo
ſpiſſo ſiue ſubtili ad ſtōm ſ̄m ꝙ expoſuimꝰ i.c. ſuo
aut retinētur in ipſo vētoſitateſ: aut eleuāſ ex ipo va
pores ⁊ fit ſoda. ⁊ ebrietas facit ſodā cū euapoꝛatio
ne ⁊ velociter aduenit ei frigꝰ ꝓpter reſolutionē ꝑ-
tiū eius. Et matrix ē ex eis quibꝰ cōicat cerebꝝ for
titer: ⁊ mirac etiā ⁊ epar. ⁊ ſplen ⁊ velamē ⁊ renes ⁊
extremitates oēs ⁊ ꝑtes dorſi. Primū ergo qō cere
bro cōicat eſt illud qō ipm̄ circuit de pāniculo coo
periente cranei. Et plurimū qdē fit ſoda cōitatis
apud ꝑutrtatōeꝫ materiei ſ̄patū mēbroꝝ interioꝝ
cōicantiū cū mouētur ad ſuꝑiora.

De ſermone vniuerſali de ſignis oſtendētibus
ſpecies ſode ⁊ modos eius. Ca.vij.

Oda quidē facta a cāis extrinſecis factis ſi
cut ꝑcuſſiōe aut caſu aut cōcurſu rerū cali-
darū aut ſ̄rarū aut diebꝰ cāicularibꝰ delic
cātibus: aut vētis bñ redolētibꝰ aut fetidis aut retē
tione vētoꝝ in naribꝰ ⁊ aure: ſignificaſ ex inuētiōe
earū ꝙ ſi earū obliuiſcaſ redeaſ ad ipoꝝ veſtigia ⁊
elaboretur in earū ſignificatō: ſ̄m ꝙ nos iā decla-
rauimꝰ. Illa aūt que fit a debilitate ſignificat eiꝰ
excitatio cū ꝑua vel q̄libꝫ cā: ⁊ cū ꝑturbatōe ſenſuū
⁊ inuētiōe ipedimēti i opatiōibꝰ cēbri. ⁊ illaꝫ q̄ fit a
fortitudīe ſenſus cēbri ſignificat velocitas patiendi
a ꝑua cā in cerebro ſenſata. ſ. ex vocibꝰ ⁊ odoribꝰ
⁊ reliquis ſ̄ʒ ſenſus ē bonꝰ cerebri ⁊ mētꝰ ſūt mun
di ⁊ opatiōes cerebri ſūt nō leſe. Oēs aūt q̄ ſūt a
cāis mālibꝰ cōicāt in fece inuēte in hūiditate naris
Et cū fuerit ex mā acuta ⁊ fuerit cū fece rubedo ⁊ ca
liditas ⁊ ꝓprie in ea q̄ ē ex materijs groſſioribꝰ: for
taſſe aſſociabiſ ei pulſatio. ſed hūiditas naris q̄nq;
minoraſ cū fuerit materie groſſe. Et ſiccitas quideꝫ
ſtricture nariū in h mōi ſoda nō ſignificat ꝑuatiōeꝫ
materierū cū grauitas ei aſſociaſ. Cholerica ēt pro
prie ē cū mordicatōe ⁊ aduſtiōe vehemēti ⁊ pūctōe
⁊ q̄nq; fit illō i ea forꝰ q̄ʒ in alijſ cū ſiccitate ſtricturꝫ
nariū ⁊ ſiti ⁊ vigilijs ⁊ citrinitate coloris ⁊ ḡuitas i
ea ē mior. Frias aūt ſignificāt frigꝰ ⁊ tpa ⁊ color. et
ſi illic fuerit repletio ⁊ ſacietate nauſeatiua ſignificāt
eas deſtructio deſiderij ⁊ pigritia. Et mās hūidas
ſi ſ̄c ſint aut cale ſignificāt ſubet. Phlegmatice āt
⁊ melācolice nō vehemēter dolorē faciūt. Et cū ma
terijs quidē ſiccis minoraſ grauitas ⁊ multiplicātur
vigilie: ſ̄c aūt vacue ſūt ab inflāmatōe. ⁊ multiplica
tur cū eis cogitatio corrupta ⁊ obtenebraſ color.
Aliqñ v̄o ſignificaſ ois hūorꝫ colorē faciei ⁊ ocu-
loꝝ ⁊ forraſſe fit diuerſitas in paucitate. Cā aūt in
hoc aut ē expulſio hūoris inflāmati ad oculuꝫ: aut
cōſtrictio i ipſo aut attractio materieꝝ calerū abſq;
materiebꝰ dolorē faciētibꝰ ſ̄ūs vſq; ad ꝑtē oculoꝝ
⁊ faciei ꝑꝑ dolorē. nā cū dolor ingrediſ mēbrū at-
trahit ad ipm̄ ⁊ ad illud qō ē ei vicinū: plurimū aūt
attrahiſ ad mēbꝝ in hac diſpōe illud qō eſt ſangui
⁊ q̄nq; attrahiſ aliud. Cū ea v̄o que facta ē a vēto-
ſitatibꝰ minoraſ grauitas ⁊ multiplicaſ extēſio. Et
forraſſe eſt cū pūctōe ⁊ forraſſe cū corroſiōe. In vē
toſa quidē nō ē grauitas. Vētoſā aūt vaporoſā ſig-
nificat q̄nq; ſonitꝰ ⁊ tinitus ⁊ forraſſe exuberāt cuꝫ
ea quidē multi. ⁊ q̄nq; multiplicaſ cū ea ꝑmutatio
ſcʒ doloris de loco ad locū: ⁊ qñ multiplicaſ vapor
fit pulſatio forior capitis ⁊ imaginaſ imaginatōes
corruptas ⁊ aſſociaſ ei ſcotomia ⁊ vertigo. Signa
aūt facta a cōplexiōibꝰ puris ſūt retentio illarū cō
plexionū cū ꝑuatione grauitatis: ⁊ ſiccitas in ſtri-
ctura nariuꝫ: ſiccitas eni ſtricture nariū eſt ſignifica
tio ꝓportionalis iſtī. In calidis quidē ſentit eger ip
ſe ⁊ ſentit tangens caput eiꝰ caliditatē ⁊ inflāmatio
nē: ⁊ eſt illic rubedo oculi ⁊ iuuaſ ab infrantibꝰ ⁊ fri
gore. In frigidis vero eſt res ecōtrario ⁊ nō eſt i ſa
ciebꝰ coꝝ extenuatio maciei neq; rubedo coloris ⁊
neq; fit dolor ſuꝑfluꝰ ⁊ ſi fit ꝑualis. Siccitas vero ſi
gnificat preceſſio cāonuꝫ aut exercitioꝝ aut vigilia
rū plurimarū: aut coitus aut anguſtia ⁊ ꝓprietas
ipſarū eſt vt augmētētur cū iteratiōe aliꝰ hoꝝ. Fcā
aūt ꝓpter cōitatē ꝯtingit ⁊ deſtruiſ ⁊ fit fortis ⁊ de-
bilitaſ ſ̄ʒ ꝙ accīt in mēbro cōi ex dolore aut deſtru
ctiōe aut fortitudīe aut debilitate ꝙ ſi nō fuerit ꝑꝑ
cōitatē erit in reliqs opatiōibꝰ cerebri nocumētū ſi
cut tenebroſitas in oculis ⁊ grauis ſōnuſ ⁊ ḡuitas ꝑ
ſeuerās cū bōitate diſpōis reliquoꝝ mēbroꝝ. Cū
q; nocumētū ē i ipis velamībꝰ cēbri ⁊ ē. forte ſigni

ficat illud aductꝰ doloris vſq; ad radices oculoꝝ
Et ſi nocumētū ē i pāniculo extrīſeco: aut i loco alio
nō ꝑueniet dolor ad oculos: ſed cutis capitis tacta
dolet. Factā v̄o ex cōitate ſtōi ſignificāt inuētō
anguſtie ⁊ nauſea ⁊ paucitas deſiderij: aut eius de-
ſtructio: aut malitia digōis. aut paucitas eius: aut
ipſius deſtructio pꝰ inuentionē ſignificatiōnꝫ āxece
dēnū. Et qū ē ꝑꝑ effuſionē materieꝝ ad ipʒ fit forti
or: qū vacuitaſ adeſt ⁊ ſuꝑ ſōnū ⁊ ſolitā. Et forraſſe
ſoda fit ꝑꝑ cāꝫ i cerebro: ⁊ facit in ore ſtōi iſtas diſ-
pōnes: ⁊ ipedimēta ſ̄m ſemitā cōitatis ſtōi cū cere-
bro: nō ſ̄m ſemitā ꝑncipiū ex ſtō ⁊ cōicatione cere-
bri. Oʒ ergo vt ꝑſeueres i cogitatione huiuſmōi: ⁊
cognoſcas diſpōes vniuſcuiuſq; duoꝝ mēbrorum
i ſeipſo: ⁊ rōcinādo diſtiguas āteccdēs ab eo ꝙ eſt
āteceſſū. Ex eis v̄o q̄ illud ſignificat de ſtō proprie
ſunt diuerſitas diſpōis in digōe ⁊ abſq; digōne: ⁊
diuerſitas diſpōis in vacuitate ⁊ repletione. Nam
dolor ſtōi ſi ē ex cholā excitaſ quādo ē vacuitaſ. Et
ſiē ex hūore ſ̄ro ē minor i vacuitate: ⁊ ſedat ipſum
fames. Et q̄nꝫ fameſ excitat ex ipo vaporē ⁊ ipedit.
Veꝝtn̄ cū hoc comeſtio nō integre ſedat ipʒ multoti
ens ⁊ forraſſe ſedat eā: ſʒ raro. Inter inflāmationē
v̄o aduſtionē diſtinguit eructuatio. Et tu quidem
cognoſces ſignificatiōeſ eructuatiōis in ſuo loco: ⁊
ſilr deſtiguūt iter eas reliq̄ ſigna quoꝝ rememorabi-
mur in ca. ſtōi. Et q̄ñdoq; ſignificat illō qō vomi
tu expellit: vel egrediſ. Et ſignificat illud diuerſitas
diſpōis in ſoda ſ̄ʒ diuerſitatē diſpōis reliquoꝝ q̄
ſtō ſuꝑueniūt. Et niſi qdē homies ſi ad quoꝝ ſtōs
cholā effūdiſ. Et qū ſoda excitaſ ⁊ comedūt aliqd
qeſcat. Illud igī ē ſignificatio ꝙ ipa eſt ꝑꝑ cōitateꝫ
ſtōi: ⁊ ꝑꝑ hoc qeſcūt ſi cholāꝫ euomūt: ⁊ ſignificati
ones ſignificāt illud: ſʒ ⁊ illud q̄ñdoq; ſignificaſ ex
ꝑte doloris: qō ei fit cū cōitate ſtōi ꝑlerūq; icipit i āte
riori ꝑte ſyncipitis: ⁊ forraſſe declinat ad mediū ſyn
cipitis: deinde remouet. Et illa q̄ fit ex epate decli
nat ad latꝰ dextrū. Et q̄ fit ex ſplene decliat ad la
tus ſiniſtrū. Et q̄ fit cā mirac declinat ad iteriora
valde. Et q̄ fit cā matricis exiſtit i margine ſynci
ꝑitis: ⁊ fit plurimū eius pꝰ partū: aut abortum: aut
menſtruoꝝ retentiōeꝫ: aut ipſoꝝ paucitatē. Si-
gna aūt q̄ dicta ſūt de ſoda a vermibꝰ generata ſūt
ea que Iudeus dixit. Inquit ei ſigna ſode facte ex
vermibꝰ ſunt vt corroſio ſtōi fortis: ⁊ fetō odoris: ⁊
fit ſoda forior cuꝫ motu: ⁊ eius ſedatio ē cū quiete
Que aūt fit ex renibꝰ ⁊ mēbris dorſi eſt declinis
ad poſteriora valde. Que āt eſt ꝑꝑ cōitatē doloꝝ
euenientiū i mēbris alijs fit cū excitatione coꝝ: ⁊ qū
ipſi fiunt fortiores. Que v̄o ē cū febribus ⁊ criſi-
bus fit cū eis: ⁊ qeſcit cū eis: ⁊ debilitatur eaꝝ qete
⁊ debilitate. Et quādoq; etiā ſignificat ipſā albedo
vrine cū fortitudine febris ꝑꝑ declinatiōeꝫ humoꝝ
cholericoꝝ ad ſuperiora. Et multotiēs ſūt reſ ſb
ſtantes cū ſoda: ꝓpea ꝙ apiūt viā vapoꝝ ad cere-
brū: ⁊ ſi ſunt nō calide ſiē oximel: ⁊ ſimiliter ē diſpō
emigranee. Et regimē quidem ſubelliānū: nocitiuū
ē ei quibꝫ ſodaꝫ cā cibi groſſi ꝓpi cholerā. Et for-
taſſe augmētaſ ſoda i ſeipſa ꝓpter vehemētiā dolo
ris ſui attrahit vehemētia doloris eius augmētuꝫ
in ipſo:

De ſignis nūciatiuis ſode i egritudinibus. c. viij.

v Rina ſimul vrinus aīnoꝝ ſignificat ꝙ ſo-
da fuit: aut fit aut ē exiſtēs: aut erit. Et ſilr
albedo vrine ⁊ ſubtilitas eius i febribꝰ ⁊
horis criſis ſignificāt permutationē materierum
ad caput: ⁊ illud quidē ē ex eis q̄ ꝓcul dubio faciūt
ſodā.

De regimine vniuerſali in ſoda. c. ix.

t Ū ſcis ꝙ ſoda ē exemplū reliquis egritudi
nibus in neceſſitate abſciſſionis ſue cāe ⁊
oppoſitione ei cū cōtrario. Et pꝰ hoc ſcis
ꝙ ex rebꝰ in rememoratione ſoda iuuantibꝰ ē pau
citas comeſtionis ⁊ potus ⁊ ꝓhē vini ⁊ multitudo
ſomni. Veꝝtamē nimis paruitas comeſtionis i ſo-
da calida nocumētū affert augmētū in ipſa faciens

De ſoda tēporali. ca. x.

a Nihil ē adeo ꝯueniēs ſode tēꝑali ſiē tranq̄
litas: ⁊ dimiſſio totius qō mouet ſiē coitꝰ
⁊ cogitatōis ⁊ reliquoꝝ. Et oʒ vt ſoliciteis
i curatione cholericaꝝ ex ea i attractione materieꝝ
ad inferiora ſalē cū cliſteribꝰ callis. Et oʒ qdē vt ꝯ-
fortes donec fit poſſe eas eiare a ꝑtibꝰ capis ⁊ ſtōi.
Ex rebꝰ fortibus v̄o in attractiōe māe ſoda ad infe
riora i vigilāte ex ſoda ē fricatio pedū. multotiēs
ei dōmit ſuꝑ ipaꝫ patiēs ſodā: ⁊ quādoq; fit eius
aſſiduatio i pedibꝰ donec reſoluiſ ſoda. Si āt vis
vti epithimatibus ⁊ emplis: ⁊ egritudo ē fortis tēꝑaſ
calida ſiue ſ̄ra: oʒ vt caput radaſ. Illud ei ē magis
iuuatiuū ad hoc vt medicine v̄tus in ipo penetret.
Et ex eis q̄ ad hoc iuuāt ē coronatio ſyncipitis: aut
cū maſſa: aut cuꝫ lana vt res ſubtiles q̄ ſ̄t ipʒ effū-
dāſ retineāſ a curſu: ⁊ cerebꝝ eaꝝ ꝯpleat exuccatōꝫ
⁊ earum virtutem non expoliet aer velociter. Fi-
lagorꝰ dixit ꝙ phlōmia vene frontis: ⁊ ventoſas ap
ponere capiti: ⁊ in inferioribus extremitatibus: ⁊
poſitio earum in aqua calida ⁊ deambulatio ꝑua
⁊ dimiſſio ciborum inflantiū ⁊ vaporoſoꝝ tarde
digōnis iuuāt valde ei q vuult vt eiꝰ ſoda recedat ⁊
nō reuertaſ ad eū. Ego āt dico ꝙ q̄ñdoq; effūdi
mus aquā calidā ſuꝑ extremitateſ patiēs ſodā ⁊ aſſi
duamꝰ illud ⁊ ſētit ꝙ ſoda ex capite ad eiꝰ extrema
deſcēdit cū qua deſcēſione reſoluiſ. Et ſcias qō cibi
acetoſi nō ꝯueniūt patiētibꝰ ſodā niſi ſoda q̄ ē ꝓpī
cōitatē ſtōi q: cibus ille eſt de genere coꝝ que ꝑpa
rāt os ſtōi ⁊ ꝯfortāt ipm̄ ⁊ ꝓhibēt effuſionē māeꝝ
ad ipm̄. Qū aūt ſode tēporali aſſociaſ ex leſione
accīs ipediēs decliaſ i mo regie ad illud qñ forraſ
ſe erit illud accidēs cū augmēti i ipo cui illud acci-
dēs accīt ſiē vigilie qū accidūt deꝰ ꝑꝑ ſodā: deide ſi
unt fortes ſūt ex cāis augmētandi ſodā. Oʒ ergo vt
ipm̄ embroces cū aliquibus q̄ ſūt ſiē oleū de cucur-
bita ⁊ oleū de ſalicibꝰ ⁊ oleū nenufarinū ⁊ ſicut lac
odoriſicatū cum aſſora ⁊ reliqs. Et q̄ñdoq; eſt tibi
neceſſariū vt pauꝑ ſtupefacias: ⁊ dormire faci-
as. In oi āt ſoda cui aſſociaſ rheumatiſmus nō

declīes ad īfrigidādū caꝑ ⁊ humectādū cū oleis ⁊ ſimi-
bus. Sꝫ fuge ad cīandū ⁊ ſtringendū extremitates
⁊ fricandū eas ⁊ ponendū ī aq̄ calida. Qū aūt vis
ſup caput ponere aliquid cuiꝰ virtus penetret ad in
teriora capitis nō ē tibi neceſſariū niſi anteriꝰ cerebꝝ
ſicut ſciuiſti: ⁊ vbi ē ꝯmiſſura coronalis ⁊ apud ſynci
pit: apud vtraſqꝫ enī ꝯſiderās de penetratiōe eiꝰ qđ pe
netrat. In poſteriore vero cerebro qm̄ os qđ ipſm̄ ꝯti
net ē duriꝰ illo nō penetrat illud qđ ad cerebꝝ pene
trare ē neceſſe. qꝛ ſi ī hoc elaboraꝶ nō ꝑueniet ideꝫ iu
uamētū qđ addat ſup illud quo iuuatiuū ſit. ſis aūt
ꝯtētꝰ pte anteriore ⁊ tōſione ſyncipitis. Et qū hoc ē
qm̄ ſi medicina fuerit īſtans affert a pncipio neruoꝝ
⁊ origini nuche nocumētū quo nō īdigemꝰ. So
da āt ꝑcuſſiua apāꝝ ībꝰ calis aſſociaꝶ ⁊ ſitis ⁊ ē q̄ſi ſiē
pulſās. qꝛ ſi cū ē calīa admiſtra ī frigidātia ī qbꝰ ē le-
nitas. Et vīc ēt vētoſis nocere ⁊ appoſitiōe ſanguiſſu
garū ſup vtriūqꝫ tp̄s. ⁊ ligatiōe extremitatū. Si aūt
ſīa ē declina ad illud qꝛ carminat ⁊ ꝑmiſce cū eo ēt in
quo ſit vis ꝯfortādi ⁊ frigus aliqđ ſicut ſi miſceaꝶ cūꝫ
oleo roſ. ruta aut mēta. Qui ergo hꝰ ī ſoda adeo ſit
fortis vt ī pueris adhoc deueniat qꝛ ipoꝝ ꝯmiſſuras
diſrūpat laudāſ ī curis ipoꝝ vene ꝯtrite vehemēter
⁊ ꝯmixte cū oleo roſ. ⁊ aceto līnite: poſtqꝫ admiſtra
tur capitis ablutio cū aq̄ ⁊ ſale. Qū aūt vteris ca
putpurgijs reſolutiuis ꝯfortatiuis ſcđaꝫ vtaris eis
ſcđm qꝛ dictū ē ī canone. Et tibi qđē ꝯuenit ne declīes
ad narcotica q̄ntū potes. Veruntamen nos ipoꝝ
mōs dicemus in ca. ſcđātiū ſoda cū ſtupefactione.

Et ſcias qꝛ vomitus non eſt de curis ſode cū ſtu-
pefactiōe. Sed vehementer noceret patienti ei niſi
ſit cauſa ſtō: ⁊ communitate ipſius qm̄ vomitu iu-
uatur. Et ſoda quidem q̄ fit in poſteriore capite ſi
nō fuerit febris cura ē eius cū decoctionibus ꝑ ꝯius
ſcđm quantitatem virtutis deinde phlebotomia. Qui
aūt inuenit ſodā in capite ſuo ꝑmutari ꝗn̄ frigꝰ ſe-
dat fortiſſā phlebotomie ⁊ ventoſe ſūt ei neceſſarie vt do
loris aſſiduatio in capite ſuperfluitates euenire non
faciat.

De cura ſode cale abſqꝫ materia: aut aduſti
one ſolis ⁊ reliquis ex materia calida: aut ſangui-
nea. Capitulo. xi.

Intētio in curatione hꝰ ī ſode ē in ſtatio Et in
ea quidem q̄ eſt incipiens nihil magis iuuat
ūum ē q̄ꝫ oleo roſ. purum infſatū ſup caput
effuſuꝫ. Et melius hoc eſt vt ſyncipiti circūdeꝶ parie
te pꝛedicto ⁊ neqꝫ oportet ſicut ſciuiſti vt ī poſterio-
re capite fatigeris. Qđ ſi olēū roſ. ſolū non confert
ꝯmiſceanꝶ ei expſſiones herbaꝝ ⁊ ſpērū plītaꝝ ſtaꝝ
Et q̄ꝫdoqꝫ forſitā nil magl iuuat ipaꝫ q̄ꝫ facere egro
caputpurgium cuꝫ lacte aut oleo roſ. aut violato
infſatis ſup nuīē ⁊ ꝯueniēs ē vt oleo roſ. cuꝫ aceto
miſceaꝶ: acetū ei iuuat ad penetrandū ſꝫ ꝯditiones
pꝛedētas ī canone. Et q̄ꝫdoqꝫ iuuat potatio aceti cū
multa aq̄ miſti vehementer. Eius āt q̄ fit aduſtiōe
ſolis q̄ ē de hac ſūma curatio ē hec ēt addita: cautela
in ꝯmēſuratione aeris: ⁊ infſationē ipſius ⁊ reditiōe
ad loca ſīa ⁊ admiſtratione ēpſoꝝ ⁊ ēbrocarū ⁊ vn-

ctionū ex oleis q̄ oīa ſūt ſīa ⁊ nā ⁊ infſata niue ⁊ ſiſi-
attractionū p nares ⁊ ēbrocaꝝ ⁊ odoramētoꝝ ⁊ iā
ſciuiſti illud. Et tibi quidē neceſſariū ē vt ī hoc ⁊ ī
alijs alienes totū qđ mouet impetuoſe ex vocibus
⁊ multitudine cogitationis: ⁊ coitus ⁊ famis.
Ex illa qdē q̄ ē ex aduſtiōe ſolis qū in ſui pꝛincipio
conſideraꝶ facile mutaꝶ. Qū aūt negligitur ⁊ tardaꝶ
nō eſt longum quin eiꝰ cura excuſetur: aut difficilis
fiat: aut aduēiat ei ſupfluitas ꝑpetua. Et multotiēs q
dē accit ex ſole ſoda nō ex h qđ calefacit tm̄: ſꝫ ex h
qđ eleuat vapores ⁊ mouet hūores graues. Cū hꝰ ī
itaqꝫ nō ē excuſatio ab euāūtiōibꝰ ſcđm modos pdictos
Et q̄ꝫdoqꝫ ēt in ea ī q̄ vapores nō eleuāſ nꝫ hūores
mouēſ ē neceſſitas euāūtionis ⁊ illud qdē qū ſētiſ reple
tio ⁊ timeſ in ipſa m̄āei attractio ad locū doloroſuꝫ
ſcđm qđ ſciuiſti ex pꝛincipijs. Illic. n. ſi obliuio adſit
euāūtionis hūoris dominātis nō erit ſecuritas qn̄ ipe
dimētiſit agilitas. Qū āt caput vehemēt īflāmaſ
ī ſpēbꝰ ſode cale ⁊ calefit valde ⁊ trāſgreditſ terminuꝫ
ſumāſ fauic ordei ⁊ pſiliū ⁊ miſceāſ cū aq̄ vegepaſto
ris ⁊ ſiſicnſ ⁊ fiat ex eis capiti emplīm. In ea vero q̄
ſcđa ē a m̄ā calīa ſāguinea oꝫ vt īcipiaꝶ a phlebotomia
vēaꝝ aſeid. qꝛ ſi ei illa q̄ viſ nō ſeqūſ ⁊ remāet modꝰ
eiꝰ cū diſpōne ſua ⁊ vene exuberāt viſ ⁊ vides ī capi
te ⁊ ī facie ⁊ ocul' repletiōeꝫ māifeſtā oꝫ vt phlebomē
tur vene: q̄ꝝ minutiōe cerebꝝ euacſ: ſicut phlebomia ve-
naꝝ q̄ ſūt ī nare cuiuſqꝫ lateris. Et minutio vene q̄
ſit ī frōte. ipa n. āqꝫ ē vēaꝝ: eiꝰ phlebomia plimū egritu
dies capitis extirpat. Et oꝫ qdē vt ī hoc doloris pe
ātēdaꝶ. Vñ q̄ ſi fuerit lateris poſterioris vena q̄ ē late
ris āterioris minuet. Et ſi fuerit lateris āterioris vēa
q̄ ī pte eiꝰ opponiſ minuet. Qū āt ī pte oppoſita de
ſunt vene vētoſas loco phlebomie pone. Et Arte-
ſagarꝰ iā dixit qꝛ ſi illud nō ſufficit oꝫ vt vētoſe ſup
alchecl ponāſ: ⁊ ſi ſanguis multꝰ inde extrahaꝶ ⁊ locꝰ vē-
toſaꝝ ſalerato aſpgaſ: ⁊ loco lana ſuppōaſ īfuſa in
oleo ⁊ imane ſupponaꝶ ei medicamē vineratiꝫ. Et
illud qđ nō ē ī hoc eodē inō ī oībꝰ ſpēbꝰ ſode ꝗaſ
ex m̄ā fraudulēta q̄literciqꝫ ſit m̄ā. Et q̄ꝫdoqꝫ ēt
cōfert plimū ī hac ſpē ſode ⁊ q̄ h mō currit phlo-
mia ſaphene ⁊ crurū vētoſatio. Et hoc qdē ē ipoꝝ
regimē ex pte phlebotomie. Qūqꝫ illic aliqđ m̄āei
cholerice ſēūſ ⁊ nō ē malū ipaꝫ euāre cū eo qꝛ m̄āſ
leniat: lubricē m̄āſ cū eo qđ ī. c. ſoda cholerice di-
cemꝰ. Et oꝫ vt lenificatio m̄āe vlt ꝑſeueret ſicut cū iure
amelegueiari ⁊ de pullis ⁊ iure de lēūbꝰ ⁊ almelea. ſ.
almes abſqꝫ corpe ipoꝝ: ⁊ vt eger nutriaꝶ cibis ī ſīa
tiuis gn̄atiuis ſāguis ſīi trahētis ad ſiccitatē ⁊ groſ
ſitiē aliquātulū: declinēt ad ſtipticitatē ſicut q̄ ſīt cum
ſumac ⁊ ḡnatis ⁊ lētibꝰ cū aceto ⁊ cicere fracto niſi
tiaꝶ ſiccitas m̄āe. Et tu qđ ad curandas capitis cer
tudies lenificatione m̄ālū m̄āe īdiges ſicut ī hac diſpō
ne. Supeſt ergo tibi vt hec ſtiptica rēpes cū m̄āna
⁊ ſiracoſt ⁊ oībꝰ q̄ reſoluūt cū lētitate. Et oꝫ vt cibi
iſti ſint bōi chimi. Et tu minora ſcđm q̄ntitatē coꝝ ⁊ nō
fiat ex ipis repletio. Et qū ad miſtras embrocas
⁊ vnctiōes adminiſtra ex eis eas ī qbꝰ ſit īſtans ⁊ ī q̄-
bus nō ſit humectatio fortis: ſꝫ ſit ī eis repcuſſio aliq̄

ſtipticitas aliqua ſicut ē aqua ḡnatoꝝ ⁊ expſſiones
ſīe ſtiptice fructuū ⁊ folioꝝ ⁊ radicū ⁊ mucilago pſi
liij cū aceto ⁊ aqua virge paſtoris. Cura āt ſode
ex m̄ā cholica ē hec: Vñ ſi cū ea vides aliquātulꝫ
motū ſāguis cura ē vt ſāguis ꝑ eius euāet: ⁊ ſi non
īcipiaꝶ ab euāātiōe ſicut cū myrabolānis ſi nō fuerit fe-
bris: ⁊ ſi nō cū lubricātibus ⁊ cū eis ī quibꝰ nō ſit
expſſio ⁊ aſpitas fortis: ſicut cū ſciracoſt ⁊ ſir. de fruc
tibus ⁊ aqs lupuli. Et q̄ꝫdoqꝫ ēt euaꝶ cū fumoterre
⁊ cliſteribꝰ lenibꝰ. Et ſi m̄āe cholerice fuerint groſſe
⁊ fuerit ībibite ī tunicis ſtō: ita vt nꝫ vōitu expellātur
nꝫ lubrice ſiāt ſolutiuis lubricatis nēcſiū erit euāre
cū hiera picē. cū ſcamonea ſcđm deſcriptiones dictas
aut augmētare eā ⁊ afferre eā ſup lubricātia: aut euā
aut ſi erre eā cū decoctione myrobal. ſꝫ qꝛ videbis ī
antidotario. deīd ꝑmuta ꝯplonē cū eo ī quo ſit ī fricād
⁊ humectatio corpis qdē cū cibꝰ ⁊ ſirupis vł potibus
⁊ capitis qđ ī ipſo ſolū eā fuerit cū curis pdictis in
canone ⁊ cū oī quo malitia ꝯplonis cale ⁊ ſicce cu-
raſ: ⁊ ſcđm eās cōes calo ⁊ cōes ſicco. Et ex epithia
tibus qđ ꝯferētibꝰ ſoda ſi troc. de croco: ⁊ vigilijs
ēt ꝯferūt. Quoꝝ deſcriptio īcipit: ℞. croci aure. vij.
myrrhe aure. ij. ex pꝛeſſionis acreſte calcadis gūmi
oīuꝫ triū aure. i. ⁊ mediū. alumis lameni aure. viij.
colcotar aure. v. medicine iſte bene puluerizate cuꝫ
vīo pōtico tēperēſ ⁊ ex eis troc. īformēſ. Qūqꝫ ne-
ceſſarij fiūnt vnꝰ coꝝ ſoluaꝶ ī aceto mixto cū aq̄ roſ.
⁊ liniaꝶ ſup vtriūqꝫ tp̄s. Et ſodā qđ calaꝫ ī febribꝰ
multiplicat vſus epithimanū vapores exire nō ꝑmit
tētiū ⁊ ſanat eā attractio aceti ⁊ aqua roſ. per nares

De cura ſode frigide abſqꝫ m̄ā aut cū m̄ā phleg
matica aut melācholica. Caplm̄. xij.

Confert illi vaporatio cū eo qđ calefacit ac
tu ex pānis calefactis ⁊ ex milijs calefactis
⁊ ſale calefcō. ⁊ miliū qđ ē ſōtiliꝰ ⁊ magis
eq̄le: qm̄ꝫ vero oēs eos iuuat ⁊ ꝑpe q ex eis ſī ꝯgelāt
qū coꝝ corpa ſī nuda ⁊ nō ſētiſ ī aliquo coꝝ mo-
tꝰ hūoꝝ ſi ipoꝝ capita ī ſole denudēt poſitoꝝ ī oriē
te eiꝰ viſꝫ quo ſanēſ ⁊ coꝝ ſoda reſoluaꝶ. ⁊ ꝯgelato qđ
ꝑ ētriū ē vt eiꝰ cibꝰ melior ſit: ⁊ ipſiꝰ n̄ā ſoluatur: ⁊ ſi ñ
cū alio ſaltē cū cliſteris ⁊ ſepeſ inē ipꝫ ⁊ inē motꝰ cor
poreos ⁊ aniales ⁊ cogitabiles ⁊ ꝓhibeaꝶ poꝰ ſis
⁊ īndicaꝶ ei exire extra ꝑp frigus. Et oēs qđ q ha-
bēt ſodā ex frigore pꝰ purgationē ſi ea īdigēt iuuāt
vnctiones ⁊ caputpurgia ⁊ ſuctiones naribꝰ ⁊ odo
rariſta ⁊ ēbroce ⁊ ēpſa calefaciētia rememorata. Et
ex illis qđ q̄ eos iuuāt ē bibere vinū odoriferꝝ ſōtile
forte cū ſenibꝰ. ſ. cū eis q̄ ſī vt ſemē apij ⁊ ſemē feni
culi ⁊ ſe. bautie ⁊ aniſi ⁊ cymīnū ⁊ dauci ⁊ petroſe
līnū ⁊ q̄ taliter currūt. nā hec nos ſecuros faciūt hūo
res ī ſtō ꝯphēdi ad feruorē faciēdū paratos. Et qū
ſirmꝰ febrē nō hꝫ ⁊ timeſ vt fortis fiat. Et iuuāt eos
ēplm̄ de ſinapi: ⁊ oīa ēpla rubificātia ⁊ ꝑpe q̄ꝫdo ī
eis recipiūſ ſynapis ⁊ gūmi rute ſilueſtris ⁊ epithia
ſēm ex cinere ⁊ aceto iā expertū ē. Et ſiſr vene cū oleo
amigdalino amaro tnū ex ⁊ totū illđ ſit pꝰ abraſiōeꝫ
⁊ comeſtio alleoꝝ ēt ē ex eis q̄ ꝯferūt ſode ſīe. Cu
ratio autem ſode ſīe cū m̄ā phlegmatica ē vt euāet corpꝰ

ſi hūor ī eo fuerit cōcīāſ: deīde admiſtreſ cibi m̄oꝝa
tio ⁊ eiꝰ ſubtiliatio ⁊ admiſtreſ ſcia q̄ nō faciūt ſodā
⁊ adminiſtreſ ſubtiliatiua vel maturatiua ⁊ euāatiua
determinata īcipiendo a minimo: deīde ſiāt cure alie
narrate ī canōe: ⁊ admiſtreſ āt q̄ coꝝ dolores ſedāt
⁊ omnia qbꝰ neceſſariū ē vti ī cura ſīe ⁊ humidē. Et
adminiſtreſ tyriace ꝯfecte ī ſeptiana ſet. In cura
autem ſode ſīe cum m̄ā melīca oꝫ ī ea āt ſcđm ſꝫ qꝛ docꝫ
ē ī canone de phlebomia ſi neceſſaria ē ꝑpꝫ qꝛ ſāguis
ē vicēs ⁊ corruptꝰ. Et euāatio ſꝫ ſuoſ ſcđm pꝰ digeſti
ua ꝯtīnua deīde ꝑmuta ꝯplonē vijs pdictis: ⁊ admi
ſtra qđ generet ſāguinē ſubtilē laudabilē humidū te
nuē Et ſcđm eo qdē eiꝰ ꝯpletꝰ ē ī ipo. Ex eis āt q̄ ipſi
mīſā ꝯferūt ſi q̄ꝫna garioſiloꝝ. Et nos rememoratur
ēt h qđ dixit Archigenes ī. c. phlebotomie alche-
cli ⁊ nos ī attulimꝰ illud.

De modis epithimāī ꝯferētiuꝫ ſode ſīe. Ca. xiij.

Incipiaꝶ a raſiōe capitis pꝰ: deinde ſumāſ
i aure. euforbij ⁊ aure. baurac ⁊ aure. de ſe.
armel. ⁊ duo aure. ſiluſtris rute ⁊ duo aure.
ſynapis ⁊ terāſ ⁊ tēpēſ cū aq̄ amaraci ⁊ liniaꝶ caꝑ ex
eis. Et ex bōis epithiatibꝰ ē hoc ℞. piperis aure. i.
fecis olei de croco aure. ⁊ mā. euforbij recētis aure
i. ſtercoris columbini aure. ij. coniungantur om-
nia poſt contritionem cum aceto forti: deinde linia
tur ex eo locus rubificandus. Et iteꝝ epithia ex eu-
forbio ⁊ ſale ⁊ baurac. Et etiam euforbio ⁊ aloe
⁊ myrrha ⁊ gūmi arabico ⁊ caſtoreo ⁊ croco ⁊ ani
ſo ⁊ ſarcocolla ⁊ coſto ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithia cū
aqua rute. Et epithiatibꝰ bonis omni egritudi-
ni nuche ⁊ emigrance frigide eſt vt liniaꝶ locus cum
lapide egyptiaco quoniā eſt vehemētis iuuamenti
Et ēt piperis al. croci āboꝝ. ℥. ij. euforbij. ℥. i. ſterco
ris colūbini ſilueſtris pōdꝰ. ℥. ſ. miſceāſ cū aceto ⁊
liniaꝶ īde frigidos. Et iteꝝ aloes myrrha euforbiū
coſtareū epithimū coſtus piretrū piper liniantur
cum vīo antiquo. Et etiā medicamē aliud ſtercꝰ
colūbaꝝ ⁊ ē valde forte. Et iteꝝ piperis ꝯmixtiōis
croci. ſ. troc. de croco pdcī amboꝝ aure. ij. euforbij
aure. ſ. ſtercoris colūbaꝝ aure. i. ⁊. ſ. ꝑpēſ cū aceto
ſꝫ q̄ntitatē neceſſitatis. Et iſte qđ medicie q̄ꝫdoqꝫ
admiſtrāſ ꝯq̄ſſate cū ſībaco ⁊ ꝯmixtiōe lactis: aut
albedie oui q̄ꝫdoqꝫ pure ⁊ gradus illoꝝ ſī diuerſi.

De modis caputpurgioꝝ iuuātiū ſode ſīe. C. xiiij

Ex eis ē caputpurgiū de nigella pdcēꝫ ī ſingu
e laribꝰ. Et ex eis ē qđ ſit ex mumia cū ca-
ſtoreo ⁊ muſcho. Et exiſtimauerūt q̄dā
qꝛ qđ ſit caputpurgiū ex ſeptē folijs origani ⁊. vij. gutt
ſynapis tritis cū oleo viol. ē iuuās. Et cū vero q̄ ſ ē
expta ē vt ex muſcho ⁊ ſigia ⁊ ſībaꝝ ꝯmixtis q̄ntitas
lētis vnꝰ ſumaꝶ exīde caputpurgiū ſiat ī oī hora.
Et ex eiſ quibus ad illud ſit caputpurgiū ⁊ calefaci
unt ⁊ euāant eſt oleum de pulpa coloquintide: aut
oleū in quo ſoluta ē expſſio cucumeris aſinini. Et
ex eis qđ q̄ quedam exiſtiant eſt vehementis iuua-
minis ad illud ē vt ſumatur expreſſio folioꝝ cauli
expreſſorum ſine aqua ⁊ fiat caputpurgium cum
eo diſtillādo ī dextris guttas ī nare quin ē ieiunus

declies ad īfrigidādū caꝑ ⁊ hūectādū cū cibis ⁊ ſilibus. Sʒ fuge ad cōiandū ⁊ ſtringendū extrēitates ⁊ fricandū eas ⁊ ponendū i aq̄ calida. Qū aūt vis ſup caput ponere aliquid cui⁹ virtus penetret ad interiora capitis nō ē tibi neceſſariū niſi anteri⁹ cerebꝝ ſicut ſciuiſti: ⁊ vbi ē ꝯmiſſura coronalis ⁊ apud ſyncipit: apud vtraſq̧ eni ꝯſidis de penetratiōe ei⁹ qḋ penetrat. In poſteriore vero cerebro qm̄ os qḋ ipm̄ ꝯtinet ē duri⁹ illo nō penetrat illud qḋ ad cerebꝝ penetrare ē neceſſe. ꝙ ſi i hoc elaboraꝝ nō ꝑueniet ide iuuamētū qḋ addat ſup illud quo iuuamētū fit. ſis aūt ꝯtēt⁹ pte anteriore ⁊ tōſione ſyncipitis. Et qm̄ hoc ē qm̄ ſi medicina fuerit īfrās affert a pncipio neruoꝝ ⁊ origini nuche nocumētū quo nō īdigem⁹. Soda aūt pcuſſiua ap̄a: ib⁹ calis aſſociaꝝ ⁊ ſiis ⁊ ē q̄ſi ſic pulſās. ꝙ ſi cā ē cala admiſtra i frigidātia i qb⁹ ē lenitas. Et vlc ēt vētoſis nocre ⁊ appoſitiōe ſanguiſſugarū ſup vtrūq̧ tpꝰ. ⁊ ligatiōe extremitatū. Si aūt fra ē declina ad illud ꝙ carminat ⁊ pmiſce cū eo ēt in quo ſit vis ꝯfortādi ⁊ frigus aliqḋ ſic ſi miſceaꝝ cuʒ oleo roſ. ruta aut mēta. Qū ergo h⁹ i ſoda adeo fit fortis vt i pueris adhoc deuēiat ꝙ ipoꝝ ꝯmiſſuras diſrūpat laudāꝝ i curis ipoꝝ vene ꝯtrite vehemēter ⁊ ꝯmiſce cū oleo roſ. ⁊ aceto linite: poſtq̄ admiſtratur capitis ablutio cū aq̄ ⁊ ſale. Qū aūt vteris caputpurgijs reſolutiuis ꝯfortatiuis ḡdati vtaris eis ſm ꝙ dictū ē i canone. Et tibi qdē ꝯuenit ne declies ad narcotica q̄ntū potes. Verūtamen nos ipoꝝ mōs dicemus in ca. ſedātiū ſoda cū ſtupefactione.

Et ſcias ꝙ vomitus non eſt de curis ſode cū ſtupefactiōe. Sed vehementer noceres patienti eā niſi ſit cauſa ſtōi: ⁊ communitate ipſius qm̄ vomitu iuuatur. Et ſoda quidem q̄ fit in poſteriore capite ſi nō fuerit febris cura ē eius cū decoctionibus p ans ſm quantitatem virtutis deinde phlebotomia. Qui aūt inuenit ſodā in capite ſuo pmutari quā frig⁹ ſedat forſitā phlebotomie ⁊ ventoſe ſūt ei neceſſarie vt doloris aſſiduatio in capite ſuperfluitates eiiciat non faciat.

De cura ſode cale abſq̧ materia: aut aduſtione ſolis ⁊ reliquis ex materia calida: aut ſanguinea. Capitulo. xi.

[I]ntētio in curatione h⁹ i ſode ē infriatio. Et in ea quidem q̄ eſt incipiens nihil magis iuuatiuum ē q̄ oleo roſ. purum infriatū ſup caput effuſuʒ. Et melius hoc eſt vt ſyncipit circūdeꝝ pariete predicto ⁊ neq̧ oportet ſicut ſciuiſti vti poſteriore capite fatigeris. Qḋ ſi oleū roſ. ſolū non confert ꝯmiſceanꝝ ei expſſiones herbaꝝ ⁊ ſpērū plātaꝝ frāꝝ. Et q̄ndoq̧ forſitā nil magis iuuat ipaʒ q̄ facere egro caputpurgium cuʒ lacte aut oleo roſ. aut violatio infriatis ſup nuchē ⁊ ꝯueniēs ē vt oleo roſ. cuʒ aceto miſceaꝝ: acetū ei iuuat ad penetrandū ſʒ ꝯditiones predcās i canone. Et q̄ndoq̧ iuuat potatio aceti cū multa aq̄ mixti vehemēter. Eius aūt q̄ fit aduſtiōe ſolis q̄ ē de hac ſūma curatio ē hec ēt addita: cautela in ꝯmēſuratione aeris: ⁊ infriatione ipſius ⁊ reditiōe ad loca fra ⁊ admiſtratiōe ēplō aū ⁊ ēbrocarū ⁊ vnctionū ex oleis q̄ oīa ſūt fra ⁊ nā ⁊ infriata nūc ⁊ ſilr attractionū p nares ⁊ ēbrocaꝝ ⁊ odoramētoꝝ ⁊ iā ſciuiſti illud. Et tibi quidē neceſſariū ē vt i hoc ⁊ i alijs alienes totū qḋ mouet impetuoſe ex vocibus ⁊ multitudine cogitationis: ⁊ coitus ⁊ famis.

Ex illa qdē q̄ ē ex aduſtiōe ſolis qū in ſui principio conſideraꝝ facile mutaꝝ. Qū aūt negligitur ⁊ tardaꝝ nō eſt longum quin ei⁹ cura excuſetur: aut difficilis fiat: aut aduēiat ei ſuꝑfluitas ꝑpetuā. Et multotiēs qdē accīt ex ſole ſoda nō ex h qḋ calefacit tm̄: ſʒ ex h qḋ eleuat vapores ⁊ mouet hūores getos. Cū h⁹ i itaq̧ nō ē excuſatio ab eiōnib⁹ ſm modos pdictos. Et q̄ndoq̧ ēt in ea i q̄ vapores nō eleuāꝝ nʒ hūores mouēꝝ ē neceſſitas eiōnis ⁊ illud qdē qū ſētiꝝ repletio ⁊ timeꝝ in ipſa māei attractio ad locū doloroſuʒ ſm qḋ ſciuiſti ex pncipijs. Illic. n. ſi obliuio adſit eiōnis hūoris dominātis nō erit ſecuritas qn ipe dimēti ſit agilitas. Qū aūt caput vehemēꝝ īflāmaꝝ i ſpēb⁹ ſode cale ⁊ calefit valde ⁊ trāſgrediꝝ īminuʒ ſumāꝝ ſauic ordei ⁊ pſiliū ⁊ miſceāꝝ cū aq̄ v́getpaſtoris ⁊ īfrienꝝ ⁊ fiat ex eis capiti emplm̄. In ea vero q̄ fca ē a mā cala ſāguinea oʒ vt icipiaꝝ a phlotomia vēaꝝ aſcid. ꝙ ſi ei illa q̄ viꝰ nō ſequiꝝ ⁊ remāet mod⁹ e⁹ cū diſpōne ſua ⁊ vene exuberāt vlr ⁊ vides i capite ⁊ i facie ⁊ ocul' repletiōeʒ māifeſtā oʒ vt phlomētur vene: q̄ꝝ minutiōe cerebꝝ eiicit: ſic phlebotomia venaꝝ q̄ ſūt i nare cuiuſq̧ lateris. Et minutio vene q̄ ſit i frōte. ipa nāq̧ ē vēa: c⁹ phlebotomia plīmū egritudies capitis extirpat. Et oʒ qdē vt i hoc doloris po anēdaꝝ. Vñ ſi fuerit lateris poſterioris vena q̄ ē lateris āterioris minueꝝ. Et ſi fuerit lateris āterioris vēa q̄ i pte ei⁹ opponiꝝ minueꝝ. Qū aūt i pte oppoſita de ſunt vene vētoſas loco phlebotomie pone. Et Arteſagar⁹ iā dixit ꝙ ſi illud nō ſufficit oʒ vt vētoſe ſup alcheel ponāꝝ: ⁊ ſāguis mlt⁹ īde extrahaꝝ ⁊ loc⁹ vētoſaꝝ ſalecrito aſpgaꝝ: ⁊ loco lana ſuppōaꝝ īfuſa in oleo ⁊ imane ſupponaꝝ ei medicamē vlneratiʒ. Et illud qḋ nō ē i hoc codē imo i oīb⁹ ſpēb⁹ ſode ꝓpaꝝ ex mā fraudulēta q̄litercūq̧ ſit mā. Et q̄ndoq̧ ēt cōfert plīmū i hac ſpē ſode ⁊ q̄ h uiō currāt phlebotomia ſaphene ⁊ crurū vētoſatio. Et hoc qdē ē ipoꝝ regimē ex pte phlebotomie. Qūq̧ illic aliqd māet cholerice ſētiꝝ ⁊ nō ē malū ipaʒ eiiare cū eo ꝙ nām leniat: lubrice mām cū eo qḋ i. c. ſoda cholerice dicem⁹. Et oʒ vt lenificatio nāe vlr pſeueret ſic cū iure alneſeguciati ⁊ depauis ⁊ iure de lētib⁹ ⁊ almedea. ſ. almes abſq̧ corpe ipoꝝ: ⁊ vt eger nutriaꝝ cibis i frātiuis gnātiuis ſāguis frī trahētis ad ſiccitatē ⁊ groſſitiē aliquātulū: declinēt ad ſtipticitatē ſic q̄ ſit cum ſumac ⁊ gnatis ⁊ lētib⁹ cū aceto ⁊ cicere fracto niſi tieaꝝ ſiccitas nāe. Et tu qḋ ad curandas capitis egritudies lenificatione mlt̄ā nāe idiges ſic i hac diſpōne. Supeſt ergo tibi vt hec ſtiptica tēpes cū māna ⁊ ſiracoſt ⁊ oīb⁹ q̄ reſoluūt cū lēitate. Et oʒ vt cibi iſti ſint bōi chimi. Et tu minora d q̄ntitate coꝝ ⁊ nō fiat ex ipis repletio. Et qū ad miſtras embrocas ⁊ vnctiōes adminiſtra ex eis eas i qb⁹ ſit īfriano ⁊ i qbus nō ſit hūectatio fortis: ſʒ ſit i eis repcuſſio aliq̄

ſtipticitas aliqua ſicut ē aqua ḡnatoꝝ ⁊ expſſiones ſpēꝝ ſtiptice fructuū ⁊ folioꝝ ⁊ radicū ⁊ mucilago pſilij cū aceto ⁊ aqua virge paſtoris. Cura aūt ſode ex mā cholica ē hec: Vñ ſi cū ea vides aliquātuluʒ motū ſāguis cura ē vt ſāguis prius eiiceꝝ: ⁊ ſi non īcipiaꝝ ab eiatiōe ſic cū myrabolāis ſi nō fuerit febris: ⁊ ſi nō cū lubricantibus ⁊ cū eis i quib⁹ nō ſit expſſio ⁊ aſpitas fortis: ſic cū ſciracoſt ⁊ ſir. de fructibus ⁊ aqs lupuli. Et q̄ndoq̧ ēt eiiaꝝ cū fumoterre ⁊ cliſterib⁹ lenib⁹. Et ſi māe cho lice fuerint groſſe ⁊ fuerit ibibite i tūicis ſtōi: ita vt nʒ vōitu expellātur nʒ lubrice ſiāt ſolutiuis lubricatis nc̄ariū erit eiiare cū hierapicā. cū ſcamonea ſm deſcriptiones dictas aut augmētare eā ⁊ afferre eā ſup lubricātia: aut eiiare ⁊ afferre eā cū decoctione myrobal. ſʒ ꝙ video i antidotario. deīd pmuta ꝯplōnē cū eo i quo ſit i frātō ⁊ hūectatio corpis qdē cū cib ⁊ ſirupis vl potibus ⁊ capitis qḋ i ipſo ſolū eā fuerit cū curis pdictis in canone ⁊ cū oī quo malitia ꝯplōnis cale ⁊ ſicce curaꝝ: ⁊ ſm eās cōes calo ⁊ cōes ſicco. Et ex epithimatibus qḋ ꝯferētib⁹ ſoda ſit troc. dē croco: ⁊ vigilijs ēt ꝯferūt. Quoꝝ deſcriptio icipit: ℞. croci aure. vij. myrrhe aure. ij. expreſſionis acreſte calcadis gūmi oīnʒ triū aure. i. ⁊ mediū. alumis iameni aure. viij. colcotar aure. v. medicine iſte bene pulueriʒate cuʒ vio pōtico tēperēꝝ ⁊ ex eis troc. iformēꝝ. Qūq̧ neceſſarij fiūnt vn⁹ eoꝝ ſoluaꝝ i aceto mixto cū aq̄ roſ. ⁊ liniaꝝ ſup vtrūq̧ tpꝰ. Et ſodā qḋ calaꝝ i febrib⁹ multiplicat vſus epithimatū vapores exire nō pmittētiū ⁊ ſanat eā attractio aceti ⁊ aqua roſ. per nares

De cura ſode frigide abſq̧ mā aut cū mā phlegmatica aut melācholica. Caplm. xij.

[C]onfert illi vaporatio cū eo qḋ calefacit actu ex pānis calefactis ⁊ ex milijs calefactis ⁊ ſale calefcō. ⁊ miliū qḋ ē ſbtili⁹ ⁊ magis eq̄le: qn̄ʒ vero oēs eos iuuat ⁊ ꝓpe q ex eis ſit ꝯgelati qū eoꝝ corpa ſit mūda ⁊ nō ſētiꝝ i aliquo eoꝝ mot⁹ hūoꝝ ſi ipoꝝ capita i ſole detiudēꝝ poſitoꝝ i oriēte e⁹ vſʒ quo ſanēꝝ ⁊ eoꝝ ſoda reſoluaꝝ. ⁊ ꝯgelato qḋ n ēriū ē vt ei⁹ cib⁹ minoreꝝ: ⁊ ipſi⁹ nā ſoluatur: ⁊ ſi ñ cū alio ſaltē cū cliſteri: ⁊ ſepeꝝ inꝝ ipʒ ⁊ inꝝ mot⁹ corporeos ⁊ aīales ⁊ cogitabiles ⁊ ꝓhibeaꝝ pot⁹ frīs ⁊ inidicaꝝ ei exire extra pp frigus. Et oēs qḋ q habēt ſodā ex frigoꝝ p⁹ purgationē ſi ea idigēt iuuāt vnctiones ⁊ caputpurgia ⁊ ſuctiones narib⁹ ⁊ odoramēta ⁊ ēbroce ⁊ ēpla calefaciētia rememorata. Et ex illis qḋ q̄ eos iuuāt ē bibere vinū odoriferꝝ ſbtile forte cū ſemib⁹. ſ. cū eis q̄ ſit vt ſemē apij ⁊ ſemē ſenicali ⁊ ſe. baucie ⁊ aniſū ⁊ cyminū ⁊ daucū ⁊ petroſelinū ⁊ q̄ talr currūt. nā hec nos ſecuros faciūt hūores i ſtō ꝯphēdi ad feruorē faciēdū paratos. Et qū īfirm⁹ febrē nō hʒ ⁊ timeꝝ vt fortis fiat. Et iuuāt eos ēplm̄ d ſinapi: ⁊ oīa ēpla rubificātia ⁊ ꝓpe q̄ndo i eis recipiūꝝ ſynapis ⁊ gūmi rute ſilueſtris ⁊ epithima fcm̄ ex cinere ⁊ aceto iā expt̄ū ē. Et ſilr vene cū oleo amigdalis amaro inūcꝝ ⁊ totū illō fit p⁹ abraſiōeʒ ⁊ comeſtio alleoꝝ ēt ē ex eis q̄ ꝯferūt ſode frē. Curatio autem ſode frē cū mā phlatica ē vt eiiceꝝ corp⁹ ſi hūor i eo fuerit cōiūcꝰ: deīde admiſtreꝝ cibi minoratio ⁊ ei⁹ ſubtiliatio ⁊ admiſtreꝝ ſcia q̄ nō faciūt ſodā ⁊ adminiſtreꝝ ſubtiliatiua vel maturatiua ⁊ eiiatiua determiata icipiendo a minimo: deīde fiāt cure alie narrate i canōe: ⁊ admiſtreꝝ ēt q̄ eoꝝ dolores ſedāt ⁊ omnia qb⁹ neceſſariū ē vti i cura frē ⁊ hūide. Et adminiſtreꝝ tyriaca ꝯfecta i ſeptiana ſeꝝ. In cura autem ſode frē cum mā mlīca oʒ i ea ēt ſcāꝝ ſʒ ꝙ dcʒ ē i canone de phlebotomia ſi neceſſaria ē ꝓpea ꝙ ſāguis ē vicēs ⁊ corrupt⁹. Et eiantia ſʒ ſuos qd⁹ p⁹ digeſtiua ꝯtinua deīde pmuta ꝯplōnē vijs pdictis: ⁊ adminiſtra qḋ generet ſāguinē ſubtilē laudabilē hūidū temnē Et ſmo qdē iā ꝯplet⁹ ē i ipo. Et eis aūt q̄ ipſi mihi ꝯferūt ſi ḡna gariofiloꝝ. Et nos rememoremur ēt h qḋ dixit Archigenes i. c. phlebotomie alchedi ⁊ nos iā attulim⁹ illud.

De modis epithimāt ꝯferētiuʒ ſode frē. Ca. xiij.

[I]ncipiaꝝ a raſiōe capitis p⁹: deinde ſumāꝝ aure. euforbij ⁊ aure. baurac ⁊ aure. de ſe. armel. ⁊ duo aure. ſilueſtris rute ⁊ duo aure. ſynapis ⁊ teraꝝ ⁊ tēpēꝝ cū aq̄ amaraci ⁊ liniaꝝ caꝑ ex eis. Et ex bōis epithiatib⁹ ē hoc ℞. pipis aure. i. fecis olei de croco aure. ⁊ triā. euforbij recētis aure i. ſtercoris columbini aure. ij. coniungantur omnia poſt contritionem cum aceto forti: deinde liniatur ex eo locus rubificandus. Et iteꝝ epithia ex euforbio ⁊ ſale ⁊ baurac. Et etiam euforbio ⁊ aloe ⁊ myrrha ⁊ gūmi arabico ⁊ caſtoreo ⁊ croco ⁊ aniſo ⁊ ſarcocolla ⁊ coſto ⁊ ture ⁊ fiat ex eis epithia cū aqua rute. Et epithiatib⁹ bonis omni egritudini nuche ⁊ emigrance frigide eſt vt liniaꝝ locus cum lapide egyptiaco quoniā eſt vehemētis iuuamenti.

Et ēt pipis al. croci āboꝝ. ʒ. ij. euforbij. ʒ. i. ſtercoris colūbini ſilueſtris pōd⁹. ʒ. ſ. miſceāꝝ cū aceto ⁊ liniaꝝ īde frigidos. Et iteꝝ aloes myrrha euforbiū coſtareū epithimū coſtus pirētrū piper liniantur cum vio antiquo. Et etiā medicamē aliud ſterc⁹ colūbaꝝ ⁊ ē valde forte. Et iteꝝ pipis ꝯmixtiōis croci. ſ. troc. d croco pdcā amboꝝ aure. ij. euforbij aure. ſ. ſtercoris colūbaꝝ aure. i. ⁊ ſ. ꝑpēꝝ cū aceto ſʒ q̄ntitatē neceſſitatis. Et iſte qḋ medicie q̄ndoq̧ adminiſtrāꝝ ꝯq̄ſſate cū ſābaco ⁊ ꝯmixtiōe lactis: aut albedie oui q̄ndoq̧ pure ⁊ gradus illoꝝ ſit diuerſi.

De modis caputpurgioꝝ iuuāti ſode frē. C. xiiij.

[E]x eis ē caputpurgiū d nigella pdcʒ i ſingularib⁹. Et ex eis ē qḋ fit ex mumia cū caſtoreo ⁊ muſcho. Et exiſtimauerūt qdā ꝙ qḋ fit caputpurgiū ex ſeptē folijs origāi ⁊. vij. ḡnis ſynapis tritis cū oleo viol. ē iuuās. Et eū vero q̄ ſit expta ē vt ex muſcho ⁊ ſigia ⁊ ābra ꝯmixtis q̄ntitas lētiſ vni⁹ ſumaꝝ exīde caputpurgiū fiat i oī hora.

Et ex eiſ quibus ad illud fit caputpurgiū ⁊ calefaciunt ⁊ eiiant eſt oleum de pulpa coloquintide: aut oleū in quo ſoluta ē expſſio cucūeris aſinini. Et ex eis qḋ q̄ quedam exiſtiant eſt vehemētis iuuamēntis ad illud ē vt ſumatur expreſſio folioꝝ caule expreſſorum ſine aqua ⁊ fiat caputpurgium cum eo diſtillādo i die tres guttas i nare quam ē tenuius

deide p^9 horã ꝯñter adhibeaꝫ oleũ viol. ⁊ ſorbeatis
eſſedia mñ. e vnctuoſitatis. Et ex eis q̃ cõueniũt
huic mõ ẽ vt ſumaꝫ fell' tauri citrini põd^9. ʒ.iiij. ⁊ muſc
põd^9. ʒ.ij. muſchi. ʒ.i. ⁊ caſoꝛ medietatẽ. ʒ. ⁊ fiat ca
putpurgiũ cũ eo. Et iteꝝ ſumaꝫ gũmi rute agreſt'
aũi. i. radicis lilij melt' collat'ana aure. i. ⁊. ʒ. ꝯiũgaꝫ
oĩa cũ expreſſione cicle ⁊ diſtilleꝫ i nares. Et ẽt ca
putpurgiũ iuuãs buchoꝛmarieꝫ ſicci aure. iiij. b au
rac ſumac ãboꝝ aure. iiij. teraꝫ bene ⁊ in nares cũ cã
na iſtilleꝫ ⁊ eger caput ſuũ eleuet ⁊ foꝛtiꝫ narib^9 attra
hat. Et iteꝝ nigelle aure. iiij. expreſſionis cucumeri
aſinini aure. ij. ſalis ãmoniaci aure. ij. miſceãꝫ cum
oleo de alcãna ⁊ oleo cucũeris aſinini ⁊ liniaꝫ ex eis
loc^9 intus i narib^9 ⁊ eger narib^9 foꝛtiꝫ ſuggẽdo an
helitũ trahat. Quãq p^9 horã ex capite res multa
deſcẽderit tũc laueꝫ caput cũ aq̃ calida. De mõis
oleoꝝ q̃b^9 inungiꝫ cap cũ q̃ patiꝫ ſodã frigidã. C.xv.

c Onſecit ei oĩa olea calida i q̃b^9 cocta ſũt ea q̃ ſũt
ſicut aneti ⁊ calamẽti ⁊ amaraci ⁊ ſtechas ⁊ ſiſi
ber ⁊ ruta ⁊ folia lauri ⁊ ea q̃ iã dixim^9 i ſmõ
ne. Diſpõ vero olei balſami ẽ quã iã ſciuiſti illic ⁊ h
ẽt ꝯueniẽs ẽ caputpurgijs ⁊ diſtillationib^9 in aure.
Inſufflatio ꝯferẽs illi q̃ hꝫ ſodã tpalẽ. ℞. expreſſio
nẽ cucũeris aſinini. buchoꝛmarien nitrum teranꝫ
⁊ i nares inſlãtur. Aut nigella ⁊ expreſſio cucũeris
aſinini. Aut nigella ⁊ paꝝ gũmi rute agreſtis.

De cura ſode ſicce ſine materia. Ca.xvi.

l Aſicca q̃ð q̃ fit cũ mã cholica aut ſãguie ſer
mo iam pterijt ⁊ neq̃ reſtat ſmo niſi i ſoda
ſicca ſine mã. Principiũ ergo cure ei^9 ẽ re
gere egꝝ cũ cibis hũectatiuis bõi chimi ⁊ ꝓpe mlti
nutrimẽti ſicut vitellus oui ⁊ ſicut ius galloꝝ vel pulloꝝ
pinguiũ ⁊ cubugi ⁊ taberſ ⁊ ſoꝛbitiões pigues cuꝫ
oleis hũidis deide declineꝫ apte calidi ⁊ ſũ ad illõ q̃ð
ẽ ꝯuenientius. Ex eis q̃ð q̃ ꝯferũt ẽ admiſtratio
caputpurgioꝝ hũidoꝝ cũ oleis laudatis ſicut oleum
amigdalinũ amaꝝ ⁊ oleũ de cucurbita ⁊ reliq̃. Q̃ð
ſi aliq̃d ex hoc neceſſariũ ẽ ad ꝯplonẽ eãdẽ cũ in
ſſatione ⁊ calefactiõe miſceaꝫ cuꝫ eo aliq̃d ex olleis
eq̃ãs ipm. Et foꝛtaſſe ſiccitas facit euenire i ſbaꝫ
cerebri diminutionẽ manifeſtã ⁊ pparabit ipm do
loꝛib^9 opoꝛtebit ergo illic vt admiſtreꝫ caputpurgia
ex medullis i pon datis q̃ ſit extracte ex crurib^9 oui
um ⁊ vituloꝝ ⁊ piguedib^9 gallinaꝝ ⁊ thacim ⁊ cata
rĩ ⁊ exterco ex vaccaꝝ ⁊ capraꝝ. Et ex eis q̃ eos iu
uant ẽ capiti apponere ẽplm ex pthelude ſubtili ſco
ex ſila tritici ⁊ ſila oꝛdei ſꝫ neceſſitatẽ ⁊ zuccaro albo
⁊ oleo amigdalino aut de cucurbita aut effuſio ſub
tilis ex eo ſup ſynciput. Et q̃ñdoq̃ fit margo cũ co
ronatione ex maſſa pp id q̃ð effũdiꝫ ſup caput.

De cura ſode ab apoſtemate. Ca.xvij.

e Uniuſq̃ autẽ ſpeciei ſode facte ab apatibus
curã in capitulo ſingulari dicemus.

De cura ſode oppilatiõis Ca.xviij.

c Ura ſode oppilationis ẽ cũ maturatione per
ea q̃ ſcis: deinde eũonẽ poſtea cũ vſu aſabaia
ret deinde cũ reſolutione p ẽbrocas ⁊ ẽpla ⁊
odoꝛamẽta ⁊ gargariſmata. poſtea cuꝫ maturatio
ne deinde fiat adminiſtratio: deinde reſolutio do
nec remoueaꝫ ⁊ iã ſciꝫ q̃litas illi^9 in loco ſuo. Q̃ð
ſi in capite ẽ ꝯplo calida: aut pp oppilationẽ groſſam
curatio tibi fit difficilis: oꝫ vt admiſtres ꝓpionẽ ſa
ciẽtia deide q̃ñ excitaꝫ ſoda aut nocumẽtum capitis
ꝓpea q̃ curatio ſit cũ calo ſuccurre illi cũ iſtãtib^9
cũ q̃b^9 ẽ mollificatio i q̃b^9 nõ ẽ ſtipticitas: p^9 ea cõ
gelat reitera ⁊ nõ ceſſes faciẽdo donec oppilatio apꝫ
atur. Et hoc totũ iã dixim^9.

De cura ſode ⁊ venis ⁊ vapoꝛib^9 detẽtis i capi
te p cauſam extrinſecã. Ca.xix.

q Ue aũt facta ẽ a vẽtis groſſis medicãda ẽ cuꝫ
hieris pmũ deide cũ alienatione totꝰ q̃ð va
poꝛat ⁊ iſlat ſicut nux ⁊ dactili ⁊ ſynapis ſine
ſit calim ſiue ſim ⁊ admiſtreꝫ ẽbroce ⁊ ẽpla predcã ⁊
odoꝛamẽta ⁊ caputpurgia narrata i canone: ⁊ odo
ret caſtoꝛeũ ⁊ muſchũ ꝓpe. Et ſi cũ ẽ ieiun^9 igredia
tur balneũ ꝯfert i h^9 i cap. Q̃ð ſi ipoꝝ pncipiũ a
ſtõ fuit in ipoꝝ cura admiſtreꝫ eũãtia pdictũ. Et p
pte ea quoꝝ deſcriptiones recipiũt oleũ de keruã ⁊
ci^9 loco recipiũt oleũ antiq̃ũ ⁊ vtaꝫ diacimio ⁊ que
taliter currũt de q̃b^9 rememoꝛabimur i cura egritudi
nũ ſtõi ⁊ ꝯfert caput p^9 curã ei^9 cũ oleo myrtio ⁊ lau
danino ⁊ oleo de lilio ⁊ expreſſione cupreſſi ⁊ alchet
heb ⁊ capi: ⁊ i quo ẽ calefactio ⁊ ſtipticitas ⁊ adhi
beaꝫ ẽt ſcarificatio i extrẽitatib^9 vt trahaꝫ ad ꝯtrium
ei^9. Q̃ñtũ vero eã q̃ fit a vapoꝛib^9 ſi fuit ei^9 gnãtio
i ipo capite ⁊ eger nõ inuenerit i ſtõ ſuo iſlationẽ ⁊ ru
gitũ neq̃; i h augmẽtaꝫ ⁊ minuiꝫ pp repletiões ⁊ ieiũo
nes ⁊ pp cibos vapoꝛoſos ⁊ pauci vapoꝛis: cura eſt
ẽbroce carminãtes note ⁊ ꝯfoꝛtatio capitis cũ ẽplis
reſolutiuis ⁊ i q̃b^9 ſit ſtipticitas pua ⁊ odoꝛamenta
ſubtiliatiua ⁊ i eis ẽ ſufficiẽtia. Si ãt fuerit i ſtõ tũc
ex eis q̃ ipi ꝯferũt ẽ illud q̃ð ſtõm ꝯfoꝛtat ſicut maſtix
gelenĩabi. deinde diacimini ⁊ q̃ ſũt illis ſilia. Q̃ñ
q̃ cib^9 recipit i ſtõ ⁊ icipit vapoꝛare ⁊ faciat ſodã re
cipiaꝫ p^9 ipm muſilago pſilij. ⁊ coꝛiandrũ ſiccũ cuꝫ
zuccaro. Et ſi timeꝫ frig^9 ſtõi ex mucilagine pſilij ad
miſtreꝫ mucilago ſcis lini cũ coꝛiãdro ſicco ⁊ ꝯfoꝛta
caput cuꝫ eo q̃ð ſcis poſtq̃ ipam curaueris ⁊ ſeda
ueris cũ eo q̃ð oꝫ vt ipa ſedeꝫ ex ẽbrocis ⁊ odoꝛamẽ
tis narratis. ⁊ ꝓpe cũ amaraco ⁊ foꝛtaſſe eni ipm ſo
lũ erit cã liberationis itegre ⁊ vtere attractõe ad ꝯtrã
rium. Q̃ñ ergo ſcẽris q̃ i mã vapoꝛoſa ſit calitaꝫ
ſupfluitas p id q̃ð inueniꝫ de ſignis calitatis alienaꝫ
ſubtiliãtia miſce calefactionis vehemẽter ſicut eufoꝛ
biũ ⁊ reliq̃ imo icipies pꝛio attrahere ad ꝯtrũ ⁊ pur
gare cũ gargariſmis ⁊ admiſtrab ẽbrocas tẽpatas i
balneo. De cura ſode veniẽtis ex vẽto qui pe
netrauit ad interioꝛa capitis. Ca.xx.

q Uã ãt ſoda capitis fit ex vẽtoſitate itrãte extri
ſec^9 ꝯſidereꝫ h an ſit vẽt^9 calidus eſtiualis aut
frigus hyemale. deinde ꝯſidereꝫ loc^9 itroit^9
ipi^9. Nã ſi ẽ calidus ⁊ ei^9 itroit^9 ẽ auris diſtilleꝫ i ea
oleũ cãmomillinũ tepidũ: aut oleũ alkeiriniũ: aut olꝫ
anectinũ ꝯq̃ſſatũ cũ pauco oleo roſ. Et ſilr ſi fue
rit ei^9 itroit^9 naſus diſtilleꝫ illo i nares. Et admiſtra
ẽbrocas cũ eis q̃ facile reſoluũt ex eis q̃ diximus.

Q̃ð ſi malitia ꝯplonis ei ſuccedit calida cũ eo q̃ð fa
cile ẽ mediceꝫ ⁊ icipiaꝫ ab eo q̃ð ẽ paꝝ ſꝫ. Si ãt nõ
iuuat augmenteꝫ: q̃ ſi frigida fuerit põcs oleũ ad
q̃ñcũq̃ haꝝ duaꝝ extremitatũ neccũ fuerit ipꝫ ad
miſtrare calidũ: ⁊ i ipſo ſit caſtoꝛeũ ⁊ muſchus. Et
nũoꝛa ⁊ multiplica ſꝫ q̃ñtitatẽ neceſſitatis: ⁊ admi
ſtra ẽbrocas ⁊ ẽplaſtra pdcã ſꝫ illõ reſolutiua cali
da: ⁊ aliena totũ q̃ð iſlat ⁊ ſtrigit nãm.

De cura ſode cõtigẽtis ex vapoꝛib^9 malis adue
nientib^9 capiti exterius. C.xxi.

c Tilr ſi cure vapoꝝ maloꝝ extriſecus adue
niẽtiũ: ⁊ q̃ñdoq̃ ſi frigidi raro tamẽ ſicut
vapoꝛes locoꝝ almutakaregi limoſoꝝ: ſꝫ
plurimũ vero ſi calidi: quos q̃ð reſolue cũ ẽbrocis tẽ
patĩ ſi ex eis plimũ retineaꝫ ⁊ imagineꝫ ſcotomiam
⁊ vtiginẽ: ⁊ narib^9 attrahãꝫ odoꝛes tẽpati bõi ſicut
roſe ⁊ olei e^9 ⁊ nenufaris ⁊ viol. q̃ ſi vehemẽs ſentiꝫ
calidas cãfoꝛe ⁊ ſãdalẽ ⁊ admiſtreꝫ ablutio capitis
i balneo cũ aq̃ calida ⁊ malua. Fũs vero ꝯferũt odo
res muſchi ⁊ caſtoꝛei ⁊ illõ ſufficit. Si ãt vapoꝛeꝫ
ſint fumoſi neccãria ẽ hũectatio foꝛtis cũ oleis pdic
tis cũ iſtãtib^9 d ctminatis: ⁊ igenieꝫ vt nares ablu
ãꝫ cũ h^9 i oleis ⁊ narib^9 ex eis foꝛtiꝫ ſugaꝫ trahẽdo
ad ſũoꝛa: ⁊ ſuãdo illo i ipſis deĩi effluẽ diminuatur
poſtea remoueꝫ op^9 illud aſſidue. Et ſilr cũ aq̃ ro. ⁊
aq̃ de ſalicib^9 ⁊ aq̃ cucurbite ⁊ ſi vapoꝛes haꝝ aq̃rũ
pſima fiat iclinato. q̃ ſi ex eis ipedimẽtũ malitie cõ
plonis genereꝫ: ſicut fit ex fumo ſulfuris ⁊ fumo arſe
nici ⁊ ſimiliũ admiſtreꝫ cãfoꝛa i oleo cucurbite: vt
hũectet vnũ ipoꝝ ⁊ ifrigidet alteꝝ. Et ſilr admiſtreꝫ
cãfoꝛa i olõ lacuce ⁊ olõ viol. Et ſterne locũ totuꝫ
ex foliis ſalicis ⁊ odoꝛiferis humectãtib^9.

De cura ſode ꝯtigẽtis ex odoꝛib^9 bõis. Ca.xxij.

c Aq̃ð q̃ fit ab odoꝛib^9 bõis ſicut calidi ⁊ no
cẽt calitate ſua ñ ſiccitate tñ: cureꝫ odoꝛib^9
bõis fris: ſicut ſi nocumẽtũ ꝯñs ſit ex odoꝛe
muſchi ⁊ croci cureꝫ cũ cãfoꝛa ⁊ ſandalo. Et ꝯñs ex
cãfoꝛa cureꝫ cũ muſcho ⁊ croco: ⁊ ſi fuerit ẽt nocen
tes cũ h cũ deſiccatiõe ⁊ ſiccitate tũc cura erit vt nõ
ſis ꝯtẽt^9 i cura nocumẽti muſchi vbigratia: ſꝫ ſi eſt
poſſe ſuccurre cũ caputpurgio ex oleis hũectãtibus
ifrigidatis q̃ñ iã ſufficiet ⁊ ſi nõ ſaltẽ cũ cãfoꝛa i eis
diſſoluta ⁊ ſilr ecõuerſo.

De cura ſode ꝯtigẽtis ex odoꝛib^9 fetidis. C.xxiij

f Uere vero ex odoꝛib^9 fetidis cura ẽ cũ bõis
oppoſitis e^9 i ꝯplone: ⁊ ſi i illis odoꝛibus
fuerit dſiccatio igẽieꝫ vt ſit odoꝛes illis op
poſiti humectãtes ſicut odoꝛes nenufaris ⁊ violis. ⁊
ſalicis ⁊ ad h ẽ oleũ. ſ. oleũ ſalicũ bonũ habẽs ꝓpe
tatẽ ꝯ oẽs odoꝛes oppoſitos odoꝛib^9 bõis ⁊ feti
dis caliditate nocẽtib^9 tẽperãdi ⁊ humectãdi.

De cura ſode ex ebrietate. Ca.xxiiij.

i N ſoda autẽ ꝯtigẽte ex ebrietate i pmis oꝫ
vt admiſtreꝫ ſtõi purgatõ: aut võitu ſcõ cũ
oxymelle ⁊ ſe. raphani: aut oxymelle cum
aq̃ tepida: aut cũ võitibus leuibus ⁊ medijs d illis
quos i ãtidotario faciem^9. q̃ ſi võit^9 nõ fuerit obe
diẽs ⁊ timeꝫ e^9 adminiſtratio ſolues cũ hiera ꝯfoꝛ
ta cũ ſcamõea ne e^9 moꝛa ꝓlõgeꝫ. q̃ ſi tibi fuerit ali
q̃d ꝓhibẽs ab adminiſtratione e^9 q̃ð ẽ caliꝫ pp egri
tudinẽ calam: ſolues cũ decoctiõe myrobalanoꝝ
aut ſirupo d fructib^9 ſolutiuo. Et ſi oĩa abhoꝛruerit
h^9 i ſolutiua ſolues cũ aq̃ vtroꝛũq̃ gnatoꝝ cũ pul
pa ſꝫ q̃ dicem^9 i ãtidotario vigoꝛata cũ ſcamonea
parũp: ⁊ nõ timeas pp̃ ipſi^9 calitatẽ. Et ſi ẽ aliquid
q̃ð ſupeſt ab eũãtib^9 cuiuſq̃ mõi fuerit fac eos doꝛ
mire quouſq̃ digeraꝫ q̃ð i eoꝝ ſtõis ꝯtineꝫ d vino.
Et iſtõ q̃ð appet ex coloꝛe vrie ⁊ e^9 tictura. Et fri
ca pedes eoꝝ cũ ſale ⁊ oleo viol. ⁊ ſi ipoꝝ extrẽita
tes effundaꝫ oleũ camemillinũ. Deide fac eos igre
di balneũ: ⁊ vt capita ipſoꝝ inũgaꝫ oleo roſ. iſtato
nõ tamẽ vehemẽti. Et cibẽt lẽtib^9 ⁊ acreſta ⁊ ſilib^9
Et i caulib^9 q̃ð ẽ ꝓpetas qua vapoꝛeꝫ a capite ꝓhi
beꝫ. S. igr ſi cibas illos pull' colũbaꝝ nõ erras. Et
vſ q̃ cã ſit ſubtilitas ſãguis ex eis gnãti ⁊ foꝛtitudo
e^9 ad reſoluẽdũ vapoꝛes. Et oꝫ vt eiſ tribuas fruct^9
ſtipticos: ⁊ vt ſit pot^9 aq̃ ⁊ nõ aliõ niſi ſtõus fuerit
debilis ⁊ timeꝫ ipſi^9 laxitas: tũc ei ꝓhibe eos a multi
tudine pot^9 aque frigide: ⁊ pota eos aq̃ gnati aceto
ſi ⁊ ribes ꝓpe: ⁊ rob e^9 ⁊ a ceroſitate citri ꝓpe ⁊ rob
ipi^9 ⁊ cydonioꝝ ⁊ maloꝝ ⁊ trãſglutire coꝛiãdrũ ſic
cũ cũ zuccaro ſꝫ põd^9: ⁊ põd^9 ꝯfert eiſ: deide fac eos
doꝛmire ⁊ geſcẽ q̃ñ ẽ radix i cura ipi^9. q̃ ſi pp hoc
nõ geſcũt reitera illõ eãd die ⁊ i mane. Et põc cibũ
ipoꝝ q̃ hꝫ ifrigidationẽ ⁊ hũectationẽ ⁊ ſubtiliatio
nẽ ſicut ẽ vitell^9 oui: ⁊ ſup eos ſũde aq̃ꝫ calidaꝫ ⁊ miſce
reſolutiõis Et admiſtra eis ſõnũ iquãtũ poteſ. deiñ
q̃ñ remoueꝫ nauſea ſi fuerit ⁊ remanet ſoda abſcide
oleũ roſ. ab eis: q̃ñ nocituũ ẽ eis p^9 illõ q̃ñ p^9 fue
rit neccãriũ ad ꝯfoꝛtãdũ cap ⁊ ꝓhibẽdũ vapoꝛẽ. Et
q̃ñdoq̃ remoueꝫ i ſtãti ⁊ oꝫ vt ſtatĩ admiſtres oleũ
camemillinũ loco ei^9 fricãdo ad reſoluẽdũ. q̃ ſi pp
illõ nõ remoueaꝫ adhibeaꝫ oleũ de lilio q̃ñ ipꝫ eſt
vltimũ ⁊ expti. Ampli^9 q̃ñ ebrietas icipit alleuiꝫ
ari ⁊ deſcẽdẽ fac eos ãbulare paulatĩ ⁊ paulatĩ. Et
ciba eos tũc carnib^9 piſciũ petroſoꝝ ⁊ teſticul' galloꝝ
⁊ pullis cũ herb frigidis. Et oꝫ q̃dẽ ne ſup cibum
ãbulẽt: ſꝫ p^9 tres hoꝛas. Et vſiter meli^9 ẽ vt ꝯſidẽs
digẽſtionẽ eoꝝ cũ ſõno aut q̃ete lõga donec ſtõus parũ
p alleuieꝫ. Deide admiſtreꝫ oxymel zuccarinũ ſi fue
rit calefacti: aut mellinũ ſi fuerit hũectati ⁊ ifrigidati
⁊ redi ſup fricationẽ pedũ ſuoꝝ: deide ãbulẽt nõ la
boꝛioſe: aut moueãꝫ alio motu nõ laboꝛioſo: ⁊ ſm
q̃ oꝫ eos a puro aceto ⁊ almuri [illegible] q̃ ſi ab
ſtinẽ nõ potuerit vtaꝫ eo q̃ð nõ ẽ acutũ. Quãq paꝝ
feceris eos ãbulare admiſtra eis tinã ⁊ balneũ: dei
de ad vltimũ oꝫ vt eos iſſidas cũ ẽbrocis eq̃lis re
ſolutiõis ⁊ cibes eos carnib^9 leuib^9. Medicamẽ
optimũ ebrietati: ℞. ſcis ẽdiuie ſcis caulis berberis
mũdati ex ſcie ſuo ⁊ ſumac ⁊ lẽtiũ ⁊ exco ꝛticataꝝ ro
ſaꝝ ſpodij oĩuꝫ eq̃ aliq̃ ꝯmiſceãꝫ oĩa ⁊ bibaꝫ ex eis
pondus triũ. ʒ. cũ tyriaca vel ebirata cãfoꝛe ⁊. ℥. aq̃
granati: aut aque ribes: aut ac ceroſitatis citri ⁊ rob
eius.

De cura ſode eueniẽtis ex coitu. C.xxv.

h Et ſoda accit q̃ð pp ſiccitatẽ quã ipe facit

ipſū poſſidere. Et ei⁹ cura ē quā dixim⁹ i.c. curōis ſode ſicce. Poſtq̄ ōdies cū hūectātib⁹ ꝑꝑ repletio nē i corpe cui ſup̄uēit mol⁹ coit⁹ ꝯpoſit⁹ ex corporeo ⁊ aīali ⁊ elevat vapores fraudulētos. Oꝫ.n. vt cui ill' ō accit ſucceſſiōe coit⁹: aut q̄ repletionē hꝫ icipiat pmū a minimōe: aut cū ſolutiōe ſi vnaq̄q̄ fuerit neccaria: aut vna eaꝝ: deide ꝯfert cerebꝝ cū oleis ꝯfortatiuis: ſicˀ oleo ro. aut oleo myrtio ⁊ nutriat e⁹ q̄ ſi velocis digōnis ⁊ bōi chimi ⁊ remoueāt coituꝫ. ꝙ ſi nō iuēit ei⁹ excuſationē nō coeat: dū ē ieiun⁹.

De cura ſode ſcē ex ꝑcuſſiōe: aut caſu ⁊ regimine ei⁹ cui accidit ꝯmotio cerebri ⁊ vulnus. Cap. xxvj.

Poꝛtet vt ſit tua voluntas ⁊ finis rei tue ⁊ tua itēno i eo q̄ hꝫ ſodā eueniētē a caſu aut ꝑcuſſiōe ad hoc vt dolorē ſedes q̄ntū poteſ ⁊ elōges māꝫ q̄ntū potes a loco leſo: aut cū eiōne: aut attractiōe ad ꝯ̄riū vt nō apoſtemeſ. Et medica plagā ſi acciderit vt carne repleaſ: ſꝫ nō ē poſſe vt cā ne repleaſ malitia ꝯplōnis manēte: qꝛ oꝫ vt i ipſi⁹ incarnatiōe ꝯplōnē ꝑtis ei⁹ tēpes. Et ſcias qꝛ ſi i illo q̄ hꝫ hoc ipedimētū appet febꝛis ⁊ ꝯturbaſ itellect⁹: tūc iā icipit apari. Primū ergo qȯ te oꝫ facere i ei⁹ cura ē phlomia cephalice: aut nigre vt apano ꝓhibeaſ. Si aūt illic ē repletio oꝫ vt vtaris cliſterib⁹ acutis ſaltē cū pulpa collogntide. Verūtamē ſi hūerit febꝛē: tūc cliſteria cōbis. ꝙ ſi cliſtere ñ ꝯuēit vt euict cū aliquo qȯ ſit ſicˀ pilule chochie ſi febꝛē nō hūerit. ꝙ ſi hūerit calorē q̄ febꝛe ſit mioꝛ nō ꝑmittas ipſorum potionē: neceſſaria ē eni cūatio vt ſecureſ apa. Deide oꝫ vt ꝯſideres. Nā ſi illic fuerit vuln⁹ oꝫ vt mediceſ ꝑus. Et neceſſariū ē tēperare locū i cōplōne ſua donec recipiat curā. Qȯ ſi nō fuerit ēplaſtreſ loc⁹ ex eo qȯ locū ꝯfortent ſicˀ ſūt ēpla quoꝝ aq̄ ſūt ſicˀ aq̄ myrti ⁊ ſalicis: ⁊ quoꝝ olea ſūt oleū myrtinū ⁊ liliaceū ⁊ ro. Et eoꝝ ꝑmixtiōes ſūt i qb⁹ ē ſtipticitas ſubtilitas ⁊ reſolutio pauca: ſicˀ roſa ⁊ meliloti ⁊ calam⁹ aromatic⁹ ⁊ camemilla ⁊ boliū armenū ⁊ aluſiamēt cū vīo odorifero. Et foꝛtaſſe cōtēt⁹ eris oleis ex eis ⁊ recte agit q̄ eis vtiſ tepidis. Et foꝛtaſſe dolō ⁊ dioꝛ apatis faē neceſſariū vt paruꝑ iſſcial: ⁊ oꝫ vt caueſ balneū ⁊ vinū ⁊ ira ⁊ cibi vapoꝛoſi ⁊ calefacientes. Qȯ ſi loc⁹ icipit apari tūc neceſſe ē adminiſtrare ſtiptica foꝛtis ſtipticitaſ ⁊ iſtatiōis ſicˀ cōtices granati ⁊ balauſtias ⁊ lētes ⁊ roſas ēbrocādo caꝑ ex aquis eoꝝ ⁊ faciēdo ēplm ex fece ipſoꝝ: deide p⁹ illō fiat ꝑmutatō ad illō i quo cū hoc ſit ſubtilatio: ſicˀ cupſſus ⁊ mirica ⁊ cydōia ⁊ olibanū. Et cū ꝑcuſſio fuerit ꝯmouēs caꝑ oꝫ tūc vt icipias dare ad potādu ſticados cū aq̄ aut ſir⁹ melli o: ipſi.n. cū eo liberanſ.

Et ſcias qm̄ qñ leſio ꝑuenit ad velamē cerebꝛi ē in ipſa timoꝛ. Et qñ egrediſ ꝑꝑ ꝑcuſſionē ſāguis ex cerebꝛo oꝫ vt patiētē potes cerebell' gallinaꝝ q̄ntum poſſe ē: deide potet ſup illō aq̄ granati acetoſi: ⁊ qñ ſoluiſ apoſtema multiplica potū cerebelloꝝ vſq̄ ad tres dies ⁊ poſt phlebotomiam.

De cura ſode ſcē a debilitate capitis. Cap. xxvij.

Jus cura ē ꝑmutatio malitie ꝯplōnū quā hꝫ ⁊ ipſi⁹ ꝯfoꝛtatio cū cib⁹ odoꝛiferis ꝯfortātib⁹ caꝑ i qb⁹ ē ſubtiliatio ⁊ ſtipticitas cū aggregatiōne cauſaꝝ motiuaꝝ. Et multotiēs qȯ cū agēs ꝯpar cāe paſſiue ōbili ē aggregatō hūoꝝ maloꝝ calorū i ſtō. Oꝫ ergo vt euacueſ ꝑ id qȯ ē eis ꝯuēiēs: ⁊ vt afferaſ cib⁹ adiūgēs ad īmunū ei⁹ qȯ ab eo reſoluit ōt⁹ reſolutiua ⁊ ſuſcipiēs digōnē. Et ſi nō reperiūſ vtreq̄ ꝓprietates poſtreme eligaſ melioꝛ eaꝝ. Et melioꝛ q̄dē hoꝛa i q̄ cibād⁹ ē: ē poſt itroitū balnei. Et oꝫ vt ſructꝰ eoꝝ cenas: ⁊ vt ipſoꝝ cibi ſint ſicˀ capparis ⁊ oliue cū caſeo vt ꝯfoꝛteſ oſ ſtōi eoꝝ. Hyp. āt ꝯceſſit eis i potu vinū abſolute. Et Gal. elegit vt ſit mixtū: aut ſubtile: ⁊ vt aggregenſ vtraq̄ ⁊ ſumaſ cū pane.

De cura ſode ſcē a foꝛtitudie ſēſ⁹ cerebꝛi. C.xxviij.

Jus cura ē vt ſēſus paruꝑ fiat piger cū cib q̄ nutrimētū cerebꝛi igroſſēt ſicˀ caꝑ aſſumptio cū frumēto ⁊ oꝛdeo ⁊ carnes bouīe ſi digō ē foꝛtis aut cib ſcis cū lactuca ⁊ poꝛtulaca ⁊ caro piſciū. Et qñ adminiſtras ſtiq̄ narcotica: ſicˀ ſirupū ō papaueꝛ ⁊ ſicˀ ſeſi lactuce: ⁊ qñ ſit ide epithĭa.

De cura ſode que facta eſt accidens in febꝛibus ⁊ egritudinibus acutis. Cap. xxix.

Ui⁹ alia ē q̄ accidit cū foꝛtitudie egritudis ⁊ ei⁹ ꝑoxiſmo deide remoueaſ. Et aliq̄ ē q̄ rēanet poſt remotionē egritudis: aut eradicationē ei⁹ ꝑoxiſmi: ⁊ illa qȯ q̄ erea accit i febꝛibus q̄ñdoq̄ igetat egꝝ adeo donec i eā ei⁹ q̄ ē febꝛis augmētū faciat. Et ipam q̄ñdoq̄ ſignificat albificatio vrine ſubito: ⁊ ei⁹ alteratio i ſimilitudinē vrine aſinoꝝ q̄ñdoq̄ ſignificat cēntiā ſuā i diſpōne: ⁊ q̄ñdoq̄ ſignificaꝝ reſolutionē: oꝫ ergo vt redeaſ ad reliq̄ſ ſignificatiōes. Cura āt ei⁹ ꝯueniēs ē alraſiꝫ i oleo omphacio cui⁹ acceptio ſit cū oleo ro. aut oleū ro. cū ſale ꝯq̄ſſatū cū aceto ⁊ tepidū i hyeme ⁊ i lenitate febꝛis ifrigidatū i eſtate ⁊ i foꝛtitudie febꝛis. Et ad ipſaꝫ iuuat ēbꝛoca ex decoctione oꝛdei ⁊ papaueris ⁊ roſaꝝ ⁊ violaꝝ ſi vapoꝛes nocent ſua acuitate. ꝙ ſi ſua nocēt multitudie: tūc nihil hoꝝ facias imo eūa ⁊ adminiſtra qȯ cū facilitate reſoluat: ſicˀ oleū i quo cocte ſūt balſaita ⁊ ūga paſtoꝛis ⁊ maioꝛana cū virga paſtoꝛis ſi vis reſoluere: ita ꝙ qbuſdā āntiquoꝝ viſū ē vt camemilla epithicē. Qȯ ſi narcotica ⁊ ſōnifera tibi neceſſaria ſūt ꝑꝑ doloꝛis vehemētia vtere eis cū cautela ⁊ tiore. Et q̄ñdoq̄ ꝓhibeſ eleuatio materiei i ipſa cū ſauie ⁊ pſilio i ꝑncipio: ⁊ dēt i potu ē: ⁊ q̄ñdoq̄ ꝓhibeſ coriādꝝ ⁊ oleū ro. Et q̄ñdoq̄ vētoſaſ i ipaꝫ. In ligatiōe āt extrēitatū ⁊ ipſaꝝ fricatiōe ⁊ adminiſtratiōe regimīs ebꝛij ē rectitudo ꝯuēiēs valde. Qūq̄ extrēitatū ligatōe vteris oꝫ vt ꝯpmas eas qñ ſit fricatio i aq̄ calā. Et ſi nō ſedaſ ꝑꝑ oīa illa radaſ caput ⁊ ēpleſ cū camēilla ⁊ malua ⁊ viola ⁊ alathaſech ꝑmixtis ⁊ illud q̄dē poſt raſionē capitis: ⁊ q̄ñdoq̄ īdigem⁹ vētoſis ⁊ ſāguiſugis. Et q̄ñdoq̄ remanet ſoda poſt febꝛē ⁊ poſt egritudies acutas. Et ipſius q̄dē cura. ē ifrigidatio ciboꝝ ⁊ coꝝ hūectatio Et ꝯfoꝛtatio capitis ex oleo ro. cū camemillino ⁊ vt eſſūdaſ ſuꝑ vtraſq̄ manus ⁊ vtroſq̄ pedes aq̄ calabis i diemane ⁊ ſero ⁊ inūgaſ cū oleo viol: deinde iuueſ cū exiguitib⁹ q̄ñdo appet declinatio māifeſta

De cura ſode cretice. Cap. xxx.

In ſoda q̄dē cretica ꝯſidereſ an īfirm⁹ ineniat nauſeā ⁊ ſubuerſionē aie ⁊ tremorē in labeo ⁊ ūrigies. Et vlter ſigna declinatiōiſ nāe cū mā ad ſuꝑioꝛa: ⁊ tūc iuueſ cū vomitu ſcō ex oxymelle calefacto cū lenitiuis frigidis. Et an ineniat rugit⁹ ⁊ iflationē i vtriſq̄ laterib⁹ ⁊ vlt' ſigna declinatiōis nāe cū mā ad iferioꝛa. Et tūc iuueſ ſolutione ⁊ ſuꝑ lenificationē nāe cū lubꝛicatiuis lenib⁹. i. cū ſir⁹ de ꝑunis ⁊ ꝑunis ifuſis i iuleb poſt incīſionē vt intumeſcat ⁊ bibat violas ⁊ ſirupū de tamarindis ⁊ xiraſſer non pondus magnum: ſed q̄ntitas eius ſit .ʒ. v. ⁊ que curſu illoꝝ currūt: aut vtrum ineniat grauitatē i ꝑtibus renū ⁊ ſub coſtis dorſi ad poſterioꝛa tēdētē. Et vlt' ſigna declinatiōis materie ad vias vrine ⁊ mediceſ cū diureticis: ſicut cū oxymelle cui ſuꝑinnaſ pondus duaꝝ .ʒ. ſe. melonū ⁊ citroli ſe. mediāo: ⁊ cibeſ cidonijs quoniā ꝓhibent vapoꝛes exuberationē faciūt. Aut vtrū ineniat radios ⁊ rubedinē i oculis ⁊ imagines citrinas ⁊ elōgetur hoc: ⁊ non fluat ſanguis ex narib⁹: tūc cū aceto fiat ſternutatio ⁊ cū eius vapoꝛe: ⁊ i naribus iſuffletur ⁊ ꝯmoue .i. naſus ei⁹ cū aliqbus aſꝑſis: aut opponat oculos ſuos radio ſolis ſi poſſibile eſt ſubito ⁊ intueaſ ipſū: deide dimitte ipſū. Et ſi inuenerit pulſuꝫ vndoſuꝫ ⁊ inenērit lenitatē i cute adminiſtrētur vnctiones fricando ⁊ bibēdo ⁊ ſuꝑ caput: ⁊ oꝫ vt ſint tēperate. ꝙ ſi inenerit ſimilitudinē moꝛdicationis ⁊ doloꝛis laſſitudinis ſub aure ſua: aut aſcella ſua: aut inguine ſuo fiāt ſuper ea emplaſtra calida attractiua ſicut menta ⁊ apium cum butyro āntiquo. Et foꝛtaſſe indiget vt ventoſe abſque ſacrificatione apponantur vt materia ex cerebꝛo expellatur ad illud ad qȯ declinat ⁊ apoſtemetur.

De cura ſode q̄ ōꝫ fieri cū ūmitu. Cap. xxxi.

Poꝛtet vt purgatio fiat cū purgatiōe coꝛpoꝛis ⁊ cerebꝛi ⁊ deiñ fiat caputpurgiū cū hierapigra pauca. Et fiat illō i ebdomada aliquotiēs: ⁊ adminiſtrēt oēs medicie q̄ dicēti c. dſe toꝛe narui. Et oīa q̄ ūnicēs i vētre necāt ſicˀ expſſio foliouꝝ pſici ⁊ expſſio radicis moꝛi ⁊ aloes. Et utatur ſternutatoꝛiis ⁊ caputpurgijs purgātib⁹ cerebꝛuꝫ.

De cura ſode q̄ excitaſ ſucceſſiōe ſōni ⁊ doꝛmitōnis. Ca. xxxij.

Poꝛtet vt cū ea purgeſ coꝛp⁹ ⁊ caput ꝑ ea q̄ ſcimiſti. Et adiuuat ad ipaꝫ vt tēꝑib⁹ ⁊ frōti fiat emplꝫ ex cinere ⁊ aceto: ⁊ cuꝫ eo meliꝰ oꝛ ē cinis de lignis fici.

De regie ſpēꝝ ſode ſcē ꝑ cōitatē. Ca. xxxiij.

Poꝛtet vt ſoliciteris i oīb⁹ ſpēb⁹ ſode ſcē ꝓpter cōitatē mēbꝛoꝝ ō illˀ mēbꝛis. Et vt ea eiīces cū eis q̄ ſūt eiſ ꝓpa: ⁊ vt ipſoꝝ ꝑmutes ꝯplōnē. ⁊ cū hoc cōfoꝛtes caꝑ cū ꝯfoꝛtatiuis vt nō recipiat ſi fuerit i ꝑncipiis cū frigidiſ ſicˀ olō roſ. ⁊ aceto p⁹ illō āt ſi mā fuerit calā ⁊ q̄ntitas calā facias illō idē op⁹ ſꝑ. Et ſi fuerit frigida ꝑmuta te ad oleū camēillinū cū olō myrtio: aut olm i quo diſſoluaſ gūmi cupſſi: aut ſit ſcꝫ cū folijs cupſſi ⁊ expſſiōe e⁹ ⁊ tamarici. Qūꝫ op⁹ mēbri explenerīs ꝯſideꝛa an accidens ꝯuerſiōe fiat egritudo ipa. Et an fiat cā ſoda fixa i capite. Et tu qȯ cognoſces māꝫ ⁊ q̄ntitatē: ergo fac qȯ ſcis. Et illa qȯ q̄ ꝑꝑ cōitatē crurī ⁊ habens eam ſentit quaſi aliquid eleuetur ex crure ſuo oꝫ vt ſi illic ſit ꝛpletio māifeſta phlomeſ ſaphēa: aut vētoſēt crura ⁊ purgeſ e⁹ coꝛp⁹ cū ſtōatico. ⁊ ſi nō fuerit ibi repletio manifeſta ſtrigant duo crura vſq̄ ad iguina ⁊ fiat fricatio in pedibus eius cum ſale ⁊ oleo de keiri. Et ſi ſcitur locus ex quo incipit cauterizeſ ⁊ adminiſtreſ ſuꝑ ipſū medicamē vlceratiuuꝫ vt vlceret ⁊ apiat. Cura vero ſpeiei ſode ſcē cū vapori aſcēdētiū ex mēbꝛis coꝛpis ad caꝑ: ſi cā fuerit vapoꝛes aſcēdētes ē vt ſumaſ āte ꝑiodū fruct⁹. ꝙ ſi nō fuerit ꝑſētes aq̄ ſia q̄ntis ſit ieiun⁹. Et ō fructib⁹ cōuenientioꝛa ſūt cydonia. Et coriādꝝ ē ex eis q̄ in ipſa iuuāt ⁊ ē ex eis q̄ ꝓhibet eleuationē vapoꝝ. Et ſimiliſ ē diſpoſitio ei⁹ q̄ ſit ꝑꝑ cōitatē epatiſ. Et iuuāt ad illud ꝓpe diuretica vel exuberātia ⁊ emplatio epatiſ ⁊ emplis q̄ materiā retinēt. Cura aūt ſpēi ſode ſcē ꝑꝑ cōitatē ſtōi: cui⁹ cauſa ē debilitas ſtōis ⁊ ꝓpe debilitas oꝛis eius vt ſuſcipiant materias: ⁊ coꝛrumpantur in ipſo chimi. Et illud ſecundū plurimum non excitatur niſi ſecundum vacuitatem ē: eſt vt degluciat bucellas infuſas in aqua acreſte ⁊ aqua viriuſq̄ granati ⁊ que illis ſūt ſimilia: aut in rob fructū ſtipticoꝛum boni odoꝛis. Et vt ſoꝛbeat ſoꝛbitiones panicis: aut farine tritici toꝛrefacte cū aliquo qȯ ſit ſicut granū granati ⁊ ſimilia. Qūi cū hoc multiplicaſ ꝯfoꝛtaſ os ſtōi ad hoc vt faciat illud. Qūq̄ nauſeā iuēit eger ⁊ euomat cholaꝫ effuſā ⁊ quieſcet. Et ſi ſtōus cū hoc fuerit ſtrus adminiſtrēt hec ſciāta cū aleſeniati boni odoꝛis acutus aut fiat ei iuleb cū aleſeniati ⁊ tiīgat bucellas i eo qȯ inde ſcꝫ ē epati. Et ſi acetoſitaſ ⁊ moꝛdicatio nō ꝯuenit ei ⁊ excitāt ipſi⁹ nocumētū ſit cōtēt⁹ bucellis i iuleb aut puro: aut cū aleſeniati ſꝫ ꝙ eius eſt neceſſitas ⁊ ꝫ hō multū mutaſ. Si āt ſoda icipiat ⁊ deglutiat bucellas: aut ſoꝛbeat ſoꝛbitione ⁊ qñ ſēſit deſcēſionē ſui cibi ⁊ digōnē eius ſumat aliquid de illis in quibus eſt ſtipticitas ſicˀ ſunt bucelle panis in rob fructuū: aut ipſos fructus: aut panem cum capparibus: aut oliuis. In ea aūt q̄ fit cauſa hūoꝝ i ipſo primū qȯ oꝫ ē vt icipiat cū purgatione ⁊ poſt illud ⁊ cū ea vt nutriaſ cib⁹ [illegible] ib⁹ facilis digeſtiōis laudabilib⁹ bo[illegible] deide detinet cū eq̄litate ſua ad illud qȯ ē neceſſariū ⁊ ſint cib i eis reſolutio ⁊ digō ⁊ ſolu[illegible] ⁊ ſi nō ineniūſ la⁹ ⁊ generātio ſāguīs bōi ꝯpes g[illegible] aliqū: eligat laudē ⁊ generātionē bōi ſāguinis p[illegible]⁹ illis vel ſuꝑ eas. Et meli⁹ illo ē vt ſit poſt itroi[illegible] balnei. Et iſtis q̄dē neceſſariū ē vt deſiccēſ eoꝝ hūiditates ⁊ ipſoꝝ vapoꝛes.

Et ſi hūoꝛes ſūt q̄ [illegible] cura cū eo qȯ te docuit canone cū curis ꝯfoꝛtādo cerebꝝ cū oleo ro. aut cū oleo myrtino. Si aūt hūoꝛes ſūt phlātici [illegible] i qbuſ excitāſ vētoſitates [illegible]: tūc adminiſtra vomit⁹ q̄ ſūt foꝛtioꝛes ⁊ ſubtiliātias: ⁊ ſi non remoueſ hieras magnas cū decoctiōe epithymi. Et ad illud q̄dē iuuat ſciſſio duaꝝ arteriaꝝ tēpoꝛis: aut duo cauteria

ſenia ſup tpa:ita vt nõ aduraſ caput ⁊ ſit ſtrictio ſup
duas arteriaſ. Et arterie qdẽ radicatiꝰ extrahũtur
aut ſcidãſ ⁊ cauterizãſ. Et ↄueniẽs cauterizatio ẽ vt
arteria diſcooꝑiaſ ⁊ cauterizeſ ipſa arteria ita vt ve-
ſtigiũ eiꝰ non cadat ſup cutẽ. Et cauteria qdẽ ſint ſicͨ
acꝰ ignite:verũtamẽ q̃tũ poſſibile ẽ vitet ⁊ maxĩ i
eſtate vitet. Et oꝫ vt eiꝰ cibꝰ ſit ſorbitiões ⁊ nõ maſti
cet aliqd viſq; ad decẽ dies. Et ſit hora comeſtiõis
eiꝰ i eſtate frigida. Et oꝫ ẽt vt nõ multiplicet ſmõeſ
Et ſilr vt ſtiptica ſup arterias adhereãt cũ qbꝰ mi-
ſceãſ ſarcocolla ⁊ crocꝰ. Et nos narrabimꝰ illud in
antidotario. Et q̃ñdoq; põiſ ſup eas plũbũ ⁊ ſtrigi
tur cũ vitta vt nõ pulſẽt ⁊ faciãt dolorẽ ⁊ ſilr lignũ.
Cauterizatio ãt fortis q̃ i iſtis dcã ẽẽ vt tria ponãſ
ſup mediũ capitis ⁊ duo ſup duo tpa ⁊ vnũ ſup nu
chã apd̃ poſteriorẽ ꝑtẽ capitis. Et oꝫ vt alienetur
vinũ ſꝫ oĩꝫ diſpõnẽ. Si ãt cã ẽ vapores aſcẽden
tes ex ſtõ:tũc ẽ cura ſꝫ oĩa q̃ ꝑcipimꝰ i cura ſode fa
cte ex vaporibꝰ aſcẽdẽtibꝰ ad cerebꝝ ex mẽbris alĩ
is. Et hꝰ qdẽ generĩ ẽ cura ſode q̃ excitaſ potũ aq̃
Hoc.n.ẽt ſit ꝓꝑ debilitatẽ ſtõi. Et melior cura eiꝰ eſt
vt hñs eã potet paꝝ vini odoriferi ⁊ ↄmiſceat cum
eo aq̃ ſuã quã bibit:⁊ vt nõ ipediat os ſtõi. In regi
mine vͦ eiꝰ q̃ ſit cõitate renũ ⁊ mirac ⁊ mĩicis ⁊ reli
quoꝝ ſuffic̃ q̃ ꝑmiſimꝰ i ꝑncipio vĩsi ⁊ de ſoda fe-
briũ iã diximꝰ. De cura grauitaſ capitꝭ. Ca.xxxiiij

a D ipſaꝝ iuuant euantia ⁊ vſus alſcebari. Et
ſi ſãguinea fuerit eiꝰ cura erit cũ phlomia:ac
inde minuaſ vena frontis ⁊ ꝓꝑe ſi fuerit g̃-
uitas poſteriꝰ. Et ẽt minuãſ vene colli ⁊ due arterie
q̃ ſũt pꝰ aures ⁊ ꝓꝑe ſi fuerit g̃uitas in anteriorĩbꝰ.
De ſoda q̃ noiaſ ouũ ⁊ cauthari. Ca.xxxv.

b Ex ſpẽs ſoda noiaſ ouũ ⁊ cauthari ꝓꝑ ſuaꝫ
ↄꝓhenſionẽ ſup totũ caput ẽ ſoda ↄꝓhen-
dẽs mãſina fixa cronica. Cuiꝰ prauitas ex
citaſ oĩ hora ẽt a ꝑua cã motꝰ ⁊ potationis vini et
receptõis vaporoſi. Et excitat ipſam vox fortis. Et
quãdoq; excitat ipſã vox media ita vt ei hñs odio
hẽat vocẽ ⁊ lumẽ ⁊ ꝑmixtõem cũ hõibꝰ: ⁊ diligat
ſolitudinẽ ⁊ tenebras ⁊ qetẽ ⁊ reſupinatõem. Et ipſi
qdem diuerſificãt i eo qd̃ eos ledit ex cãis ꝑdictis.
Quidã.n.eoꝝ ledũſ ab aliqua ipaꝝ:⁊ quidam ab
alia nõ leduntur:⁊ ſentit oĩ hora q̃ſi caput eiꝰ malleo
ꝑcutiaſ aut attrahaſ tractõe aliq̃:aut ſcidaſ ſciſſiõe
aliq̃:⁊ ꝑuenit dolor eius viſq; ad radices oculorum.
Et. G. qdẽ põit allatorẽ hꝰ egritudinis debilita
tẽ cerebri aut fortitudinẽ ſẽſus eiꝰ. Et cã eiꝰ gnã
tiua ẽ hũor malus:aut aꝑa calidũ aut ſim ſꝫ q̃ plu
rimũ ſit ab aꝑate melãcolico aut diuro. Et plimũ
qdẽ ſit i medio velaminis qui extrãſeci a cranco:aut
itriſeci. Et tu iã ſciuiſti q̃ q̃ñdo cãe ſũt aꝑa aut aliud
⁊ nõ ẽ niſi in velamie itriſeco i cranco ſẽtiſ dolor ex
tẽſus viſq; ad oculũ. Et q̃ſi pãniculus ille ↄꝓhen
dit ſup neruũ motiuũ ↄcauũ extẽdiſ ps eiꝰ viſq; ad
pupillaꝫ. Et qũn ẽ i velamine extriſeco ſentiſ do-
lor tactu manꝰ. Et patiẽs odit caſũ tractꝰ laborio-
ſi ſup eaꝫ. Et multotiẽs ↄtigit ab egritudinibꝰ an
tecedẽtibꝰ q̃ debilitauerũt ſubam cerebri ⁊ velamina

ipſiꝰ itriſeca ⁊ extriſeca ita vt ledaſ motibꝰ ꝑuis q̃ ſũt
ex motibꝰ corporis aialibꝰ ⁊ vaporalibꝰ et moti-
bus extrinſecis ⁊ recipiat ſuꝑfluitates ledẽtes.
Medicoꝝ vͦ qdam nõ obſuãt in ouo hãs ↄdiĩ
tõẽs:imo dicũt ouũ oẽm dolorẽ ↄꝓhẽdẽtem ſuper
totũ cap̃ ex͂ cranei ⁊ itra. Et ſit eiꝰ cã ex vaporibus
ſtõi aut vaporibꝰ capitis:aut mãc aut phlegmõ in
ipſo cerebro aut velamibꝰ eiꝰ ⁊ ſit cũ g̃uedie ⁊ pulſa
tiõe aut herſipila ⁊ ſit cũ iflamatõe ⁊ mordicatõe
abſq; multa g̃uedine. aut ab hũoribꝰ alijs ſi nõ fue
rit herſipila. Et ſint illic ſigna hũoꝝ frigidoꝝ ⁊ me-
dicaſ totũ ſꝫ modũ ſuũ:verũtamẽ nomẽ oui i dita
te ↄuenit apud ꝑandẽtes medicos ẽ ſm qd̃ ẽ ꝑ ↄdiĩ
ones ꝑdcãs. De cura. Ca.xxxvi.

f I ſciuerimꝰ q̃ illic ẽ ſanguis ꝑlimꝰ:⁊ q̃ eſt
cũ pria:aut cã motiua eiꝰ ẽ ſãguis phlõmia.
Qd̃ ſi ſigna exiſtãt q̃ hũores ſi frigidi ⁊ tps
ſm egritudinẽ ẽ elõgatũ:⁊ tu iã admiſtraſti i ꝑnci-
pio ẽt qd̃ repellit:tũc vtere ẽbrocis ex aqs i qbus re
ſoluẽtia modice ſint calefaciẽtia cũ repcuſſiõe mo
dica ⁊ ſtipticitate:ſicͨ flos ſignãti ⁊ camemilla ⁊ mẽ-
ta ⁊ reliq̃ q̃ ſciuiſti in canone. Et q̃dañ ꝓcede ad for
tiora ⁊ eia cũ eis q̃ euenuit ⁊ adminiſtratio pilſ. de
aloe ⁊ maſtice ẽ de eis q̃ multũ ↄferũt i ea:⁊ fiat illd̃
i oĩ tertia nocte:vtaſ chochijs i aionibꝰ ſuis ſi ne-
ceſſitas ẽ vt deſ eis fortiores. Et ſiat eger i potu de
coctõem caſſiefiſtule cũ.iiij.aure.olei d̃ keruã. Et
ſcias q̃ cũ purgaſti ſup eſt tibi vt ↄfortes cerebrum
⁊ velaia eiꝰ cũ aliqbꝰ q̃ ipm cõfortant ex eis q̃ ſciui-
ſti. Et ex ipſis qdẽ ſũt odorifica muſcħ ⁊ ambra ⁊
cãforã ẽt illis ↄmixte. Et q̃ñdoq; ꝑmiſcent cum eis
aloẽ vt ↄiũgant cõfortatõne reſolutiõem. Et adhi-
be ei ẽplã cala ⁊ ſtuporẽ iferentia q̃ ſciuiſti. Qñ er-
go declinat admiſtra balneũ ⁊ empla ↄfortantia.
Qñ ãt i ꝑncipio ꝑſeuerat ⁊ ſcis q̃ mã ẽ cala tunc
forſitam declaratũ ẽ tibi ⁊ ſciuiſti illud in canone re
giminis cerebri. Et frequẽter potaeũꝫ medulla caſ
ſiefiſtule cum oleo amigdalino diebus frequẽtibꝰ.
Et quandoq; iuuat eos caputpurgiũ cũ mumia in
oleo viola. Et ſcias q̃ ouũ antiquũ tpale non eradi-
cat niſi qd̃ ẽ fortis reſolutionis ⁊ calefactionis. Et
quandoq; iuuat eos ſi fiat eis caputpurgiũ ex troc.
ſtelle ⁊ ſcelite ⁊ dianuſcho ⁊ que procedunt curſu
eorum diſſoluto quodcunq; eorum fuerit in lacte
lactantis puellam: ⁊ proprie quum dolor ſit fortis
⁊ vincant vigilie. Phlomia vero ⁊ cauterizatiõ
arteriarum ⁊ earum inciſio in cauthari ſunt ſcdm
q̃ fuerunt in ſoda antiqua. Cibus autem ſit quod
non vaporat de eis que ſciuiſti ita vt perueniaſ ad
lẽtes cũ oleo amigdalino dulci ⁊ ſimiliter ius faba
rũ:⁊ nõ ẽ malũ vt cibẽſ q̃ ex eis ſunt ifrigidãtia cum
hꝰ i ꝓꝑ ꝑuitatẽ vaporis eoꝝ. Epithimata ãt oꝫ vt
declinẽt q̃ñdoq; ad illud qd̃ parũ ꝑ ſtupefacit. ſed
ſit maior intẽtio reſolutio. Et ex iſtis quidẽ epithi-
matibꝰ eſt opiũ ⁊ ſanguis draconis ⁊ crocus ⁊ te-
rebinthia:fiat ex eis epithima ⁊ liniatur ex eis tem
pus viſq; ad tps apud neceſſitatẽ idigẽtẽ ſtupefacti
one. Et ex eis eſt crocus ⁊ galle ⁊ troc. ſtelle. Nam

qũ ex illo liniẽſ tota frõs erit iuuãs. Et tu qdẽ reddiſ
ad antidotariũ ⁊ ad tabulas medicinaꝝ ſingulariũ.
De emigranea. Cap.xxxvij.

e Migranea ẽ dolor i vna medietate capitis
exitatꝰ. Et. G. diffinuit eã dicẽs q̃ ipſa eſt
ꝑuulator medꝰ. Cuiꝰ qd̃ cã q̃ñꝫ ẽ itra cra
neũ ⁊ q̃ñdoq; ẽ i pãniculo cooꝑiẽte craneũ. Et plim
qdẽ ſit i lacertis tpis.qd̃ ãt ẽ exteriꝰ q̃ñdoq; ꝑuenit
ad hoc vt nõ toleret tactũ. Et mãe ſi ꝑuenientes ad
locũ eiꝰ ex venis:aut arterijs extriſecis:aut ex cere-
bro ipſo ⁊ velamibꝰ eiꝰ:⁊ eleuaſ plim illiꝰ ex via com
miſſuraꝝ. Et q̃ñdoq; ſit ex vaporibꝰ expulſis a toto
corpe aut mẽbro illiꝰ ꝑtis. Et emigꝛanea qdẽ ſꝫ pluꝫ
ẽ habẽs ꝑiodos. Et ipſa qd̃ nõ ſit niſi ſꝫ domiatio-
nẽ hũoꝝ:⁊ nõ ſit emigꝛanea q̃titatẽ habẽs ex malitia
ↄplõnis ſingularis. Et illa qdẽ q̃ ſit ex hũoribus ſit
q̃ñdoq; ex hũoribꝰ calis:⁊ q̃ñdoq; ex hũoribꝰ maſ
frig:⁊ q̃ñdoq; ex vẽtoſitatibꝰ:⁊ q̃ñdoq; ex vapõibꝰ.
Et tu iã ſciuiſti ſig̃. Veritatẽ iuciõis cũ ſia g̃ne cũ ca-
leſcõne ⁊ extẽſiõꝫ ꝑꝑiq̃ꝫ. Et cũ cala calefactõꝫ tactꝰ
⁊ pſſatiõꝫ i tpibꝰ ⁊ gerẽ cũ ſtrãtibꝰ:⁊ ẽt q̃ cũ fia ſẽ-
tiſ frigꝰ:⁊ cũ cala ſẽtiſ calor ⁊ illd̃ ꝑ vehemẽtiã dolo
ris. De cura. Cap.xxxviij.

e Ius cura ẽ phlomia ſꝫ q̃ ſciuiſti i ouo ⁊ re
liqs ⁊ ꝓꝑe vene frõtis ⁊ tpis ⁊ ſolutio ⁊ cliſte
ria ⁊ attractio ⁊ totũ cũ eo qd̃ ↄnẽit ipſi ſm
q̃ tibi ꝑceptũ ẽ i canõe. Et ex eis qdẽ q̃ ↄfert calide
ẽ infuſio aloes i aq̃ ẽdiuie dcã i ãndotario eꝰ potõ ſit.
iter. ʒ.i.⁊.vi:ʒ. Et i ipſa ↄfert phlomia frõtis ⁊ ve-
ne naſi valde. Qñ ꝑiodꝰ ad ẽ oꝫ vt purget cõꝑus
ãte ipſꝫ ⁊ ꝑmuteſ ↄplexio pꝰ purgationẽ. q̃ ſi mã fu
erit calida pões narcotica ſup tpa ſicͨ opiũ ⁊ cõtices
mãdragoꝛe ⁊ ariete ⁊ hyuſgamũ ⁊ cãphorã ⁊ ifrigi
dabis locũ ſm q̃ ſciuiſti de qbꝰ dcm̃ ẽ i canone. Et
q̃ñdoq; iuuaſ ex icauſtro ſcriptoꝝ linito ſup ꝑtẽ i q̃
ẽ emigranea. Ex epithimatibꝰ frõtẽ habẽtiũ emi
granea ẽ crocꝰ. Et iuuaſ ex ẽplaſtro facto ex ruta ⁊
mẽta cũ vino ⁊ oleo roſ. Et ſimilr epithiãte ex troc.
pauli dictis i ãndotario. Et ſimilr admiſtratiõe em
plaſtroꝝ de qbꝰ ẽ hoc baccaꝝ lauri:folioꝝ rute ãbo
rũ ptes eq̃les:ſynapis ꝑtẽ mediã ↄiũgãſ cũ aq̃ ⁊ ad
miſtrẽſ. Et qd̃ magis ↄfert ei ẽ cerotũ ſcm̃ ex cãtari-
dibꝰ ⁊ poſitũ ⁊ dimiſſũ donec locũ veſicet: aut ex gũ
mi rute agreſtis:qm̃ ipſꝫ ẽ vlceratiuũ ⁊ enũciat iuua
mẽtũ cauterizatõis. Qd̃ ſi mã fria fuerit vehemẽtius ſit
tatis nimis facies ẽplaſtratiõnẽ ex euforbio ⁊ ſyna-
pi ⁊ piretro ⁊ ſimilibꝰ. Egritudo ãt cꝰ tps ꝓlõgatũ
ẽẽ fia ſꝫ diſpõnẽ ⁊ idigꝫ reſolutõe ⁊ qd̃ calefaciat
cũ fortitudie. Et epithiata qd̃ ⁊ ẽbroce cõia ⁊ ꝓꝑria
emigꝛance dcã ſi i ãndotario illa ergo admiſtrẽſ. Qñ
q̃ epithiata admiſtras qũ tu iã euacueris ex cõꝑe ⁊
purgaueris:tũc ꝓcede ũgẽdo lacertos tpis i ꝑte
doloris digitis tuis ⁊ cũ mãdili aſꝑſo caput horã pl
odi deide liniſ. Et qñ neceſſariũ ẽ ſtupefacẽ qñ dolor
pulſatiuꝰ ſit fortior ẽ ↄfert linire ſi arterijs i tpe qd̃
ẽ corã loco opiũ cum ſarcocolla ⁊ ſtipticũ ⁊ ſtrigaſ
plũbũ:aut lignũ ſi ipſꝫ decẽẽ poſitũ ⁊ vt ꝓhibeat pul
ſatiõeꝫ fortẽ faciẽtẽ dolorẽ pulſatiuũ:quẽadmoduꝫ

oſtẽdimꝰ i hĩs q̃ ꝓceſſerũt i canõe d̃ cauterizatione.
Quidã ꝑtea medici narrauerũt medicamẽ emigꝛance
tꝑalis exceptũ iuuatiuũ acceptũ a mulieṙ. Et illd̃ qd̃
ẽ vt decoquãſ radices cucũeris aſinini ⁊ abſinthiũ in
oleo ⁊ aq̃ donec diſſoluãſ ⁊ ẽbroceſ ps doloroſa ex
aq̃ ⁊ oleo calidis ⁊ fiat ẽplaſtꝝ ex fece. Et mulier qd̃
illa quotiẽs admiſtrabat hoc ſanabat emigꝛaneã ſiue
eſſꝫ cũ febre ſiue ſine febre. Et ex ẽplaſtris qd̃ nõ eſt
ſicͨ ẽplaſtꝝ ſynapis. Qñꝫ egritudo ꝓlõgata ẽ fac
ẽplaſtra ex gũmi rute agreſtis ⁊ corticibꝰ radicis ca
paris:⁊ ſqũlla ⁊ euforbio tritis ⁊ ↄmixtis cũ vĩo odo
rifero:ẽ ei medicamẽ magnũ ↄferẽs ei. Et ex eis qbꝰ
iuuaſ ẽ vt icipiãt ⁊ igrediãſ balneũ ⁊ multiplicẽt in-
clinatiões ſup aq̃ calidã:deide fiat eis caputpurgi
um ex oleo ſiſticio. Illd̃.n.ſopit dolorẽ illico. Am
pliꝰ colligãſ dſcriptiões ſcriptẽ i ãndotario ⁊ ſingu
laria dclarata i tabulis medicinaꝝ ſingulariũ.

Tractatus.iiij.de apoſtematibus capitis ⁊ ſolutio
ne continuitatis eius. Et continet.xiiij.capitulo

Sermo vlis d̃ karabito q ẽ aꝑa capitis ſirſẽ.ca.i.

d Icit karabitꝰ aꝑa calidũ i velamie ce
rebri ſubtili ⁊ groſſo abſq; corpe q̃-
uis corpi ipſiꝰ q̃ñdoq; accidat aꝑa.nõ
.n.quẽadmõꝫ qdã eſtimant medi-
coꝝ q̃ cerebꝝ ipſꝫ nõ aꝑat:veꝝ hoc ẽ
qd̃ dicũt. Nã qd̃ ẽ lene ſicͨ cerebꝝ ⁊ du
rũ ſicͨ oſſa nõ ⁊ extẽdiſ ⁊ qd̃ nõ extẽdiſ nõ aꝑat. Hic
ãt ſmo ẽ erroneꝰ:⁊ illd̃ iõ qm̃ lene viſcoſũ extẽdiſ ⁊
oſſa ẽt aꝑant. Et. G. illd̃ ↄfeſſus eſt. Et nos mõſtra
bimꝰ ſmoneꝫ d̃ eo i ca. dentiũ:imo dicimus q̃ oẽ
qd̃ nutriſ extẽdiſ ⁊ augmẽtaſ cũ nutrimẽto. Et ꝓꝑ hoc
ↄcedẽte.ẽ q̃ extẽdiſ ⁊ augmẽtaſ cũ ſuꝑfluitate:⁊ illd̃ ẽ
aꝑa. Et illd̃ ẽ q̃m ſi cerebꝝ q̃ñdoq; aꝑaſ tẽ karabitꝰ
⁊ ſirſẽ eſt nomẽ ꝓpriũ aꝑatis velamibꝰ cerebri qñ eſt
calidũ:lꝫ i qbuſdaꝫ locis q̃ñdoq; cõcedaſ ẽt dici de
aꝑate ſbe cerebri:⁊ eſt vſus ꝓprius huiuſmodi verũ
tamẽ tranſũptũ eſt ex noie accidentis qd̃ ipſꝫ comi-
taſ:⁊ eſt alienatio itellectꝰ ꝑmixtio cũ caliditate adu
rente ⁊ nomen accidentale cadit ſup hoc accidens:
⁊ artificiale ſup hoc aꝑa. Et actio qd̃ hec ſimilis eſt
ꝑmutatiõi noĩs accidentis qd̃ eſt ſubet ad egritudi-
neꝫ facienteꝫ ipſꝫ ⁊ ſignificantẽ ipſꝫ q̃ eſt ſirſen cerebri
⁊ eſt illd̃. Quidaꝫ aũt hoĩes ſũt q ꝑnoĩa ignorantes
exiſtimant q̃ birſẽ ſit nomẽ aꝑatis hꝰ. Et q̃ ſirſẽ ſit
leuꝰ ipſo.lꝫ nõ ẽ ita. Naꝫ birſẽ ẽ dictio ꝑſica:bir.n.
ẽ pectꝰ ⁊ ſen ẽ aꝑa. Et ſirſẽ ẽt ẽ ꝑſica:ſir.n.ẽ caput ⁊
ſẽ ẽ aꝑa ⁊ egritudo. Et ſirſẽ qd̃ ſcm̃ i febribꝰ: aut
ſcm̃ ꝓꝑ hũores i ore ſtõi aꝑatos:⁊ ẽ illud qd̃ ẽ ꝓꝑ
aꝑata i ꝑtibꝰ capitis extriſecis aut ẽ i pãniculo extriſ
ſeco. Et ſirſẽ ſcm̃ cũ birſẽ ẽ illud qd̃ ſit ꝓꝑ cõtactꝰ
velamis.ſ. diaphragmatis ⁊ aꝑa eiꝰ ⁊ reliquoꝝ la-
certoꝝ pectoris:⁊ ſcꝫ i aꝑate veſice ⁊ mĩicaſ ⁊ ſtõi ⁊ ꝓꝑ
ſimilitudinẽ cadẽtẽ i hoc noie narratiũ narratiões
diuerſificanſ ſicͨ diuerſificanſ narratiõe narrantium
lethargiaꝫ q̃ ẽ ſirſẽ ſcm̃ q̃ noiaſ oblitio. Sirſẽ autẽ
veꝝ ſm vſũ artificiale ẽ illud qd̃ diximꝰ. Et q̃ñdo
q; aꝑaſ cũ ipſo ſba cerebri ſm q̃ diximꝰ i cõicatiõe
⁊ ꝑmutatiõe ⁊ illud ẽ vehemẽs malũ ꝑuſis i q̃rto: q̃

lenia ſup tpa:ita vt nõ aduraƚ caput ⁊ ſit ſtrictio ſup
duas arteriaſ. Et arterie gdē multotiēs extrahūtur
aut ſcidūƚ ⁊ cauterizāƚ. Et ꝯueniēs cauterizatio ē vt
arteria diſcoopiaƚ ⁊ cauterizeƚ ipſa arteria ita vt ve-
ſtigiū e⁹ non cadat ſup cutē. Et cauteria gdē ſint ſic
ac⁹ ignita: verūtamē ꝗñ poſſibile ē vitet ⁊ maxīe ī
eſtate vitet. Et oꝫ vt ei⁹ cib⁹ ſit ſorbitiões ⁊ nõ maſti
cet aliqd vſqꝫ ad decē dies. Et ſit hora comeſtiõis
ei⁹ ī eſtate frigida. Et oꝫ ēt vt nõ multiplicet ſmōeƚ
Et ſilr vt ſtiptica ſup arterias adhereat cū qb⁹ mi-
ſceāƚ ſarcocolla ⁊ croc⁹. Et nos narrabim⁹ illud in
antidotario. Et ꝗ̃doqꝫ pōiƚ ſup eas plūbū ⁊ ſtrigi
tur cū vitta vt nõ pulſēt ⁊ faciāt dolorē ⁊ ſilr lignū.
Cauterizatio āt fortis q̄ ī iſtis dcā ē ē vt tria ponāƚ
ſup mediū capitis ⁊ duo ſup duo tpa ⁊ vnū ſup nu
chā apd̄ poſteriorē ptē capitis. Et oꝫ vt alienetur
vinū ſꝫ oēꝫ diſpōnē. Si āt ei ē vapores aſcēden
tes ex ſtõ: tūc ē cura ſꝫ oīa q̄ pcipim⁹ ī cura ſode fa
cte ex vaporib⁹ aſcēdētib⁹ ad cerebꝝ ex mēbris ali
is. Et h⁹ gdē generiſ ē cura ſode q̄ excitaƚ pom aq̄
Hoc.n.ēt ſit pp debilitatē ſtõi. Et melior cura ei⁹ eſt
vt bēns eū potet paꝝ vini odoriferi ⁊ ꝯmiſceat cum
eo aq̄ſ ſuā quā bibit: ⁊ vt nõ īpediat os ſtõi. In regi
mine v̄o ei⁹ q̄ ſit cōitate renū ⁊ mirac ⁊ miſcis ⁊ reli
quoꝝ ſuffic̄ q̄ pmiſim⁹ ī pncipio vlīi ⁊ de ſoda fe-
bꝛili iā dixim⁹. De cura ḡuitaƚ capit: Ca.xxxiiij.

a D ipſaꝫ iuuant eiiantia ⁊ vſus alſcebari. Et
ſi ſāguīca fuerit ei⁹ cura erit cū phlomia: de
inde minuaƚ vena frontis ⁊ ꝓpē ſi fuerit ḡ-
uitas poſteri⁹. Et ēt minuāƚ vene colli ⁊ due arterie
q̄ ſūt p⁹ aures ⁊ ꝓpē ſi fuerit ḡuitas in anterioꝛib⁹.

De ſoda q̄ noīaƚ ouū ⁊ cauthati. Ca.xxxv.

b Ex ſpēs ſoda noīaƚ ouū ⁊ cauthati pp ſuaꝫ
ꝯphenſionē ſup totū caput ē ſoda ꝯphen-
dēs māſiua fixa cronica. Cui⁹ prauitas ex
citaƚ oī hora ēt a pua cū mot⁹ ⁊ potationis vini et
receptõis vaporoſi. Et excitat ipſam vox fortis. Et
quādoqꝫ excitat ipſā vox media ita vt ei hēns odio
hēat vocē ⁊ lumē ⁊ pmixtōem cū hōib⁹: ⁊ diligat
ſolitudinē ⁊ tenebras ⁊ qetē ⁊ reſupinatōem. Et ipſi
qdem diuerſificāƚ ī eo qd̄ eos ledit ex cāis pdictis.
Quidā.n.eoꝝ ledūƚ ab aliquā ipaꝝ: ⁊ quidem ab
alia re leduntur: ⁊ ſentit oī hora q̄ſi caput ei⁹ malleo
pcutiaƚ: aut attrahaƚ tractōe aliq̄: aut ſcidāƚ ſciſſiōe
aliq̄: ⁊ puenit dolor eius vſqꝫ ad radices oculorum.
Et. G. gdē pōit allatorē h⁹ egritudinis debilita
tē cerebꝛi aut fortitudinem ſēſus ei⁹. Et cū ei⁹ ḡnā
tiua ē hūor malus: aut apa calidū aut ſīm ſꝫ ꝙ plu
rimū ſit ab apate melācolico aut duro. Et plimū
qdē ſit ī medio ꝯ velaminis qui extrāſeci a cranco: aut
ītriſeci. Et tu iā ſciuiſti ꝙ ꝗ̃do cāe ſūt apa aut aliud
⁊ nõ ē niſi in velamie ītriſeco ⁊ craneo ſētiƚ dolor ex
tēſus vſqꝫ ad oculū. Et qm̄ panniculus ille ꝯphen
dit ſup neruū motiuū ꝯcauū extēdiƚ ps ei⁹ vſqꝫ ad
pupillaꝫ. Et qm̄ ē ī velamine extriſeco ſentiƚ do-
lor tactu man⁹. Et patiēs odit calli tract⁹ laborio-
ſi ſup eaꝫ. Et multotiēs ꝯtigat ab egritudinib⁹ an
ce.lētib⁹ q̄ debilitauerūt ſubam cerebꝛi ⁊ velamina

ipſi⁹ īriſeca ⁊ extriſeca ita vt ledaƚ motib⁹ puis q̄ ſt
ex motib⁹ corporis cibalib⁹ ⁊ vaporalib⁹ et moti-
bus extrinſecis ⁊ recipiat ſupfluitates ledētes.
Medicoꝝ v̄o qdam nõ obſuāt in ouo has ꝯditi
tões: imo dicūt ouū oēm dolorē ꝯphēdētem ſuper
totū cap̄ cū crancū ⁊ itra. Et ſit ei⁹ cā ex vaporibus
ſtõi aut vaporib⁹ capitis: aut māe aut phlegmõ in
ipſo cerebro aut velamib⁹ ei⁹ ⁊ ſit cū ḡuedie ⁊ pulſa
tiōe aut heriſipila ⁊ ſit cū iſlamatōe ⁊ mordicatōe
abſqꝫ multa ḡuedine. aut ab hūorib⁹ aliis ſi nõ fue
rit heriſipila. Et ſint illic ſigna hūoꝝ frigidoꝝ ⁊ me-
dicaƚ totū ſꝫ modū ſuū: verūtamē nomē oui ī vita
te ꝯuenit apud pādētes medicos ē ſm qd̄ ē p ꝯditi
ones pdcās. De cura. Ca.xxxvi.

f I ſciuerim⁹ ꝙ illic ē ſanguis plim⁹: ⁊ ꝙ eſt
cū pria: aut cū motiua ei⁹ ē ſāguis phlōma.
Qd̄ ſi ſigna extitēt ꝙ hūores ſī frigidi ⁊ ipſe
ſm egritudinē ē elōgatū: ⁊ tu iā admiſtraſti ī pnci-
pio ēt qd̄ repellit: tūc vtere ēbrocis ex aqs ī qbus re
ſoluētia modice ſint calefaciētia cū repcuſſiōe mo
dica ⁊ ſtipticitate: ſic flos ſqnāti ⁊ camemilla ⁊ mē-
ta ⁊ reliq̄ q̄ ſciuiſti in canone. Et q̄dam ꝓcede ad for
tiora ⁊ eūa cū eis q̄ euenūt ⁊ adminiſtratio pilī de
aloe ⁊ maſtice ē de eis q̄ multū ꝯferūt ī ea: ⁊ fiat illd̄
ī oī tertia nocte: vtaƚ chochiis ī eiōnib⁹ ſuis ſi ne-
ceſſitas ē vt dēt eis fortiores. Et ſūat eger ī potu de
coctōem caſſiefiſtule cū.iiij.aure.olei d̄ kerua. Et
ſcias ꝙ cū purgaſti ſup eſt tibi vt ꝯfortes cerebꝛum
⁊ velaia e⁹ cū aliqb⁹ q̄ ipm cōfortant ex eis q̄ ſciui-
ſti. Et ex ipſis gdē ſūt odoriſera muſchi ⁊ ambre ⁊
caſfore ēt illis ꝯmixte. Et ꝗ̃doqꝫ pmiſceat cum eis
aloē vt ꝯiūgant cōfortatōne reſolutiōem. Et adhi-
be ei ēplā calā ⁊ ſtuporē iferentia q̄ ſciuiſti. Qd̄ er-
go declinat admiſtra balneū ⁊ empla ꝯfortantia.
Qū āt ī pncipio pſeuerat ⁊ ſcis ꝙ mā ē calā tunc
fortitam declaratū ē tibi ⁊ ſciuiſti illud in canone re
giminis cerebꝛi. Et frequēter pota euꝫ medulla caſ
ſiefiſtule cum oleo amigdalino diebus frequētib⁹.
Et quandoqꝫ iuuat eos caputpurgiū cū mumia in
oleo viola. Et ſcias ꝙ ouū antiqū tpale non eradi-
cat niſi qd̄ ē fortis reſolutionis ⁊ calefactionis. Et
quandoqꝫ iuuat eos ſi fiat eis caputpurgiū ex troc.
ſtelle ⁊ ſcellite ⁊ dianiſcho ⁊ que procedunt curſu
eorum diſſoluto quodcunqꝫ eorum fuerit in lacte
lactantis puellam: ⁊ proprie qum dolor ſit fortis
⁊ vincant vigilie. Phlomia vero ⁊ cauterizatõ
arteriarum ⁊ earum inciſio in cauthati ſunt ſcōm
ꝙ fuerunt in ſoda antiqua. Cibus autem ſit quod
non vaporat de eis que ſciuiſti ita vt perueniat ad
lētes cū oleo amigdalino dulci ⁊ ſimiliter ius faba
rū: ⁊ nõ ē malū vt cibēt q̄ ex eis ſunt īfrigidātia cum
h⁹ ī pp pulſatē vaporis eoꝝ. Epithimata āt oꝫ vt
declinēt ꝗ̃doqꝫ ad illud qd̄ parūp ſtupefacit. ſed
ſit maior intētio reſolutio. Et ex iſtis quidem epithi-
matib⁹ eſt opiū ⁊ ſanguis draconis ⁊ crocus ⁊ te-
rebinthia: fiat ex eis epithima ⁊ liniatur ex eis tem
pus vſqꝫ ad tpe apud neceſſitatē īdigērē ſtupefacti
one. Et ex eis eſt crocus ⁊ galle ⁊ troc. ſtelle. Nam

qū ex illo liniet tota frōs erit iuuās. Et tu qdē reddi
ad ātidotariū ⁊ ad tabulas medicinaꝝ ſingulariū.

De emigranea. Cap.xxxvij.

e Migranea ē dolor ī vna medietate capitis
excitat⁹. Et. G. diffiniuit eā dicēs ꝙ ipſa eſt
dñiatoꝛ medi⁹. Cui⁹ qd̄ cā qn̄ꝫ ē itra cra
neū ⁊ ꝗ̃doqꝫ ē ī pāniculo coopiēte craneū. Et plim
qdē ſit ī lacertis tpis. qd̄ āt ē exteri⁹ ꝗ̃doqꝫ puenit
ad hoc vt nõ toleret tactū. Et māe ſi puenientes ad
locū ei⁹ ex venis: aut arteriis extriſecis: aut ex cere-
bro ipſo ⁊ velamib⁹ ei⁹: ⁊ elevaƚ plim illi⁹ ex via com
miſſuraꝝ. Et ꝗ̃doqꝫ ſit ex vaporib⁹ expulſis a toto
corpe aut mēbro illi⁹ ptis. Et emigranea qdē ſꝫ plꝫ
ē habēs piodos. Et ipſa qd̄ nõ ſit niſi ſꝫ domiatio-
nē hūoꝝ: ⁊ nõ ſit emigranea ꝗ̃titatē habēs ex malitia
ꝯplōnis ſingularis. Et illa qdē q̄ ſit ex hūoribus ſit
ꝗ̃doqꝫ ex hūorib⁹ calis: ⁊ ꝗ̃doqꝫ ex hūorib⁹ malī
friis: ⁊ ꝗ̃doqꝫ ex vētoſitatib⁹: ⁊ ꝗ̃doqꝫ ex vapōib⁹.
Et tu iā ſciuiſti ſigā. Verūtamē iuēis cū ſiā getē cū ca-
leſcōne ⁊ euectiōꝫ ꝓpiqꝫ. Et cū calā calefactōꝫ tact⁹
⁊ pſſanōꝫ ī tpib⁹ ⁊ getē cū ifrānib⁹: ⁊ ēt qr cū fiā ſē-
tiƚ frig⁹: ⁊ cū calā ſētiƚ calor ⁊ illd̄ ap vehemētiā dolo
ris. De cura. Cap.xxxviij.

e Ius cura ē phlōmia ſꝫ ꝙ ſciuiſti ī ouo ⁊ re
ligs ⁊ ꝓpē vene frōtiſ ⁊ tpis ⁊ ſolutio ⁊ cliſte
ria ⁊ attractio ⁊ totū cū eo qd̄ ꝯuenit ipſi ſm
ꝙ tibi pceptū ē ī canōe. Et ex eis qdē q̄ ꝯfert calide
ē īfuſio aloes ī aq̄ ēdiue dcā ī ātidotario c⁹ potō ſit.
liter. ℥.i.⁊.vi: ℥. Et ī ipſa ꝯfert phlomia frōtis ⁊ ve-
ne naſi valde. Cū piod⁹ ad ē oꝫ vt purgeƚ cōpus
āte ipſꝫ ⁊ pmuteƚ ꝯplexio p⁹ purgationē. ꝙ ſi mā fu
erit calida pōes narcotica ſup tpa ſic opiū ⁊ cōticem
mādragore ⁊ anetū ⁊ hyuſqamū ⁊ cāphorā ⁊ īfrigi
dabis locū ſm ꝙ ſciuiſti de qb⁹ dcm̄ ē ī canone. Et
ꝗ̃doqꝫ iuuāƚ ex icauſtro ſcriptoꝝ linito ſup ptē ī q̄
ē emigranea. Et ex epithimatib⁹ frōtiū habētiū emi
granea ē croc⁹. Et iuuāƚ ex ēplaſtro facto ex ruta ⁊
mēta cū vino ⁊ oleo roſ. Et ſimilr epithiate ex troc.
pauli dictis ī ātidotario. Et ſimilr admiſtratiōe em
plaſtoꝝ de qb⁹ ē hoc baccaꝝ lauri: folioꝝ rute ābo
rū ptes eq̄les: ſynapis ptē mediā ꝯiūgāƚ cū aq̄ ⁊ ad
miſtrēƚ. Et qd̄ magis ꝯfert ei ē ceratū ſcm̄ ex cātari-
dib⁹ ⁊ poſitū ⁊ dimiſſū dōec locū veſicet: aut ex ḡiū
mi rute agreſtis: qm̄ ipſꝫ ē vlceratiuū ⁊ enūciat iuua
mētū cauterizatōis. Qd̄ ſi mā ſiā fuerit vehemēs ſti
tatis nimis facies ēplaſtratiōnē ex euforbio ⁊ ſyna-
pi ⁊ piretro ⁊ ſimilib⁹. Egritudo āt c⁹ tpe ꝓlōgatū
ē ē ſiā ſꝫ diſpōnē ⁊ idigꝫ reſolutōe ⁊ qd̄ calefaciat
cū fortitudīe. Et epithiata qd̄ ⁊ ēbroce cōia ⁊ ꝓpria
emigranee dcā ſī ī ātidotario illa ergo admiſtrēƚ. Qū
qꝫ epithiata admiſtras qū tu iā euacueris ex cōpe ⁊
purgaueris: tūc ꝓcede ſtrīgēdo lacertos tpis ī pte
doloris digitis tuis ⁊ cū mādili aſpſo caput hora pi
odi deide liui. Et qū neceſſariū ē ſtupefacē qū dolor
pulſatiu⁹ ſit fortior tūc ꝯfert linire ſī arteriis ī tpe qd̄
ē cora loco opiū cum ſarcocolla ⁊ ſtipticū ⁊ ſtrigāƚ
plūbū: aut lignū ſī ipſꝫ decēt poſitū ⁊ vt ꝓhibeat pul
ſatōeꝫ fortē faciētē dolorē pulſatiuū: quēadmoduꝫ

oſtēdim⁹ ī his q̄ pceſſerūt ī canōe d̄ cauterizatione.
Quidā pterea medici narrauerūt medicamē emigranee
tpalis exceptū iuuatiuū acceptū a muliere. Et illd̄ qd̄
ē vt decoquāƚ radices cucumeris aſinini ⁊ abſinthiū in
oleo ⁊ aq̄ donec diſſoluāƚ ⁊ ēbroceƚ ps doloroſa ex
aq̄ ⁊ oleo calidis ⁊ fiat ēplaſtꝝ ex fece. Et mulier qd̄
illa quotiēs admiſtrabat hoc ſanabat emigraneā ſiue
eſſꝫ cū febre ſiue ſine febre. Et ex ēplaſtris qd̄ nõ eſt
ſic ēplaſtꝝ ſynapis. Qūꝫ egritudo ꝓlōgata ē fac
ēplaſtra ex ḡiūmi rute agreſtis ⁊ corticib⁹ radicis ca
paris: ⁊ ſqlla ⁊ euforbio tritis ⁊ ꝯmixtis cū vīo odo
rifero: ē eī medicamē magnū ꝯferēs ei. Et ex eis qb⁹
iuuāƚ ē vt īcipiāt ⁊ īgrediāƚ balneū ⁊ multiplicēt in-
clinatiōes ſup aq̄ calidā: deide fiat eis caputpurgi
um ex oleo ſiſticio. Illd̄.n.ſopit dolorē illico. Am
pli⁹ colligāƚ d̄ſcriptiōes ſcripte ī ātidotario ⁊ ſingu
laria d̄clarata ī tabulis medicinaꝝ ſingulariū.

Tractatus.iij.de apoſtematibus capitis ⁊ ſolutio
ne continuitatis eius. Et continet.xiiij. capitulo

Sermo vlīs d̄ karabito q ē apa capitis ſirſē.ca.i.

d Icit karabit⁹ apa calidū ī velamie ce
rebri ſubtili ⁊ groſſo abſqꝫ corpe ꝗ̃-
uis corpi ipſi⁹ ꝗ̃doqꝫ accidat apa. nõ
.n. quēadmoꝫ qdā exiſtimant medi-
coꝝ ꝙ cerebꝝ ipſꝫ nõ apaƚ: verꝫ hoc ē
qd̄ dicit. Nā qd̄ ē lene ſic cerebꝝ ⁊ du
rū ſic oſſa nõ ⁊ extēdiƚ ⁊ qd̄ nõ extēdiƚ nõ apaƚ. Hic
āt ſmo ē errone⁹: ⁊ illd̄ iō qm̄ lene viſcoſū extēdiƚ ⁊
oſſa ēt apanƚ. Et. G. illd̄ ꝯfeſſus eſt. Et nos mōſtra
bim⁹ ſmoneꝫ d̄ eo ī ca. dentiū: imo dicemus ꝙ oē
qd̄ nutriƚ extēdiƚ ⁊ augmētaƚ cū nutrimēto. Et pp hoc
ꝯcedēte ē ꝙ extēdiƚ ⁊ augmētaƚ cū ſupfluitate: ⁊ illd̄ ē
apa. Et illd̄ ē qm̄ ſi cerebꝝ ꝗ̃doqꝫ apaƚ tē karabit⁹
⁊ ſirſē eſt nomē ꝓpriū apatis velamib⁹ cerebꝛi qd̄ eſt
calidū: lꝫ ī qbuſdaꝫ locis ꝗ̃doqꝫ cōcedaƚ ēt dici de
apate ſbe cerebꝛi: ⁊ eſt vſus ꝓprius huiuſmodi verū
tamē tranſūptū eſt ex noīe accidentis qd̄ ipſꝫ comi-
taƚ: ⁊ eſt alienatio itellect⁹ pmixtio cū caliditate adu
rente ⁊ nomen accidentale cadit ſup hoc accidens:
⁊ artificiale ſup hoc apa. Et actio qd̄ hec ſimilis eſt
pmutatiōi noīs accidentis qd̄ eſt ſubet ad egritudi-
neꝫ facienteꝫ ipſꝫ ⁊ ſignificantē ipſꝫ q̄ eſt ſirſen cerebꝛi
⁊ eſt illd̄. Quidaꝫ aūt hoīes ſūt q pnoīa ignorantes
exiſtimant ꝙ birſe ſit nomē apatis h⁹. Et ꝙ ſirſe ſit
leui⁹ ipſo. ſꝫ nõ ē ita. Naꝫ birſē ē dictio pſica: bir.n.
ē pect⁹ ⁊ ſen ē apa. Et ſirſē ēt ē pſica: ſir.n. ē caput ⁊
ſē ē apa ⁊ egritudo. Et ſirſē qd̄ ſcm̄ ī febrib⁹: aut
ſcm̄ pp hūores ī ore ſtõi [illegible]: ⁊ ē illud qd̄ ē pp
apata ī ptib⁹ capitis extriſecis aut ē ī pāniculo extri
ſeco. Et ſirſē ſcm̄ cū birſē ē illud qd̄ ſit pp cōitateꝫ
velamis. ſ. diaphragmatis ⁊ apa ei⁹ ⁊ reliquoꝝ la-
certoꝝ pectoris: ⁊ ſcꝫ [illegible] ⁊ mirac ⁊ ſtõi ⁊ pp
ſimilitudinē cadētē ī hoc noīe narrātiū narratiōes
diuerſificanƚ ſic diuerſificanƚ narratiōe narrantium
lethargiaꝫ q̄ ē ſirſē ſm ꝙ noīaƚ obliuio. Sirſē autē
verꝫ ſm vlū [illegible] ē illud qd̄ dixim⁹. Et ꝗ̃do
qꝫ apaƚ cū ipſo ſba cerebꝛi ſm ꝙ dixim⁹ ī cōicatiōe
⁊ pmutatiōe ⁊ illud ē vehemēs malū pmis ī ārto: ꝙ

ſiꝑ̄z ꝑtráſit euadet. Et plimi gᷓ q mozitˀ ex birſen
mozıūt ꝓꝑ ipedimētū in ſpū. Et aꝑa h̄ hꝫ loca di-
uerſa ſꝫ ꝑtes cerebri diuerſas. Et qn̄doqꝫ cóicát in
iꝑo due ꝑtes ⁊ cóicát loca oia: ⁊ plim qn̄ fit nó ſtat
eiꝰ aduētꝰ niſi i eo qd̄ ſeqˀ vacuitatē anterioꝛē ⁊ i eo
qd̄ mediatˀ. Et eiꝰ gᷓ ꝑncipiū ē ſáguis aut citrina
choſa pura aut rubea pura aut aduſta trahēs ad ni
gredinē ⁊ ē vehemēs mali. Et q̄ſi n̄ fit ſꝫ pliꝫ niſi a ſā
guie cholico ꝑl aꝑa phlematicū aut a citrio. Et q̄ſi
nó finitˀ niſi ſudoꝛe aut fluxu ſáguis ex naribus. Et
mltotiēſ aꝑaˀ velamī ⁊ vene q̄ ſt exterioꝛa capitˀ ita vt
foꝛtaſſe apiātˀ ꝯmiſſure. Et illd̄ gᷓ ex quo fit ꝑmixti
onis róniſ ꝯpoſita ex fletu ⁊ riſu hoꝛa pꝰ aliā ē mali
⁊ qn̄ ē ꝑmutatio ē ꝑipneumóia qm̄ ſigt̄ foꝛtē caloꝛē
hūoꝛis. Et ſilr̄ ſi ꝑmutetˀ ad nó verꝫ. Et qn̄ accit vt ꝑ
ſeueret ḡuitas i ꝑtibꝰ capitis ⁊ pulmóis deide ſuꝑ
uenit ſpaſmꝰ ⁊ vomitꝰ ⁊ erugo eris viridis moꝛtˀ i-
firmꝰ i hoꝛa ſua. Et plurioꝛ moꝛa eiꝰ ē vnꝰ dies aut
duo dies ſi v̓tꝰ fuit foꝛtis. Ex ſpēbꝰ v̓o karabitꝰ in
qua maioꝛ ē fiducia ē illa i qua eger recoꝛdatꝰ eiꝰ cū
quo alienauit pꝰ alleuiatioñē ſue febꝛis. Et qn̄do acci
dit ei res riſus ardāti ē egritudo i q̄ hō ſēꝑ ridet ē ſi
gnificatio laudabilˀ. Qui ergo laboꝛat hūs ſirſē ⁊
euomit cholāꝫ rubeā ⁊ ē debilˀ moꝛitˀ ea die aut foꝛtis
⁊ ꝓlóngatˀ duobꝰ diebꝰ. Et nullus gᷓ viſus ē habēs
aꝑa i ꝑtibꝰ cerebꝛi cuiꝰ vrina fuerit aquoſa q euaſce
rit. Et karabitꝰ gᷓ multotiēs reſoluit ꝑ emoꝛꝛoi-
das. qn̄ fluūt. Et qn̄doqꝫ ītatˀ ⁊ mutatˀ i lethargiā: ⁊
qn̄doqꝫ liberatˀ ab eo ⁊ cadit i ethicā: aut fit demoni
acus ⁊ mltotiēs ꝑmutatˀ nó verꝫ i verꝫ. Et ſenes gᷓ
raro euadūt ab egritudie karabitꝰ. Quidā v̓o me
dicoꝛ extimāt ꝙ qn̄doqꝫ accit egritudo ſilis kara-
bitui abſqꝫ febꝛe ſignis vacuitatē aꝑatiſ dicūt. n. qm̄
ſit foꝛtis igētido ⁊ oſcitatio ⁊ habēs eā nó toleratˀ q
ei ē ⁊ foꝛtaſſe ſaliēdo aſcēdit parietes ⁊ eiꝰ rixa ſit foꝛ
tis ⁊ ſtrigere ipiꝰ anhelitꝰ ⁊ ſitis eiꝰ. Et qn̄ bibit aq̄
ſtrāgulatˀ ea ⁊ expellit ipāꝫ. Et dicūt qd̄ ē ꝑnecās ea
die ſꝫ plim Et qn̄doqꝫ extenditˀ vſqꝫ ad q̄tuoꝛ dies ⁊
ab ea nullus euadit pꝰ illd̄ ſꝫ accit vt ipoꝛ facies ni
greſcāt ⁊ ligue ⁊ ſint ipoꝛ oculi ꝯgelati: ⁊ diſpōnes
eoꝛ ſint ſicut diſpōnes timētiū: deide ipoꝛ leniūtur
motꝰ ⁊ cadūt eoꝛ v̓tutes ⁊ pulſus ⁊ moꝛiūtur. Et
plēs moꝛtes ipoꝛ ſt cū ſtrāgulatióe ⁊ vides eos cur
rētes deide vides pꝰ illud eos ſtatī cadere ⁊ moꝛi
Et dico ego nō ē lōge q̄n cā i hoc ſit ꝓꝑ cōitatē cere
bꝛi cū aliquo mēbꝛo nobili ſicˀ mēbꝛo anhelitus qn̄
accit eis ſpaſmꝰ magnꝰ; aut coꝛruptio alia ſicˀ ſtrāgu
latio ⁊ ꝑueniat ad cerebꝛū ⁊ ꝑmutet ⁊ coꝛrūpat ipm
⁊ ꝑmiſceat itellectū ⁊ faciat ſitiꝫ ꝓꝑ deſicatioñē ꝑtiū
capitis ⁊ gutturis.

De ſignis eiꝰ cōibꝰ. Ca.ij.

Signa aūt cōia ſpēbꝰ ipiꝰ veris ſt iſta. Aliena
tio ſuꝑfluit qn̄doqꝫ abſcidiſˀ alia vice ⁊ abho
minatio loq̄le ⁊ ꝑigritia ab ea ⁊ ꝑmixtio intel
lectꝰ ⁊ plim hoꝛ circa q̄rtū dieˀ ⁊ igſitio extremitatū
⁊ extremoꝛ frigꝰ ⁊ agitatio ⁊ ſpūs agitatꝰ nō oꝛdia
tus ſed ē magnꝰ ⁊ extētio oſſiū pectoꝛis ad ſuꝑioꝛa
multa ⁊ tremoꝛ mēbꝛoꝛ cū iꝑo ⁊ anteqꝫ nūciat ip
ſū, Et qn̄doqꝫ ē cū eo ſōnꝰ ingeꝰ ⁊ excitātˀ ab iꝑo ⁊
clamāt ⁊ qn̄doqꝫ doꝛmiūt ⁊ qn̄doqꝫ vigilāt: ⁊ eſt eoꝛ
ſonꝰ ſm plim agitatꝰ ꝯmotꝰ cū phātaſijs ⁊ ſomnijs
coꝛruptis terribilibꝰ ⁊ eiꝰ excitatio ē ꝑmixta cū vo-
cibꝰ. Et ſūt illic inuerecūdia ⁊ audacia ⁊ ira vltra ꝯ
ſuetudinē ⁊ abhoꝛrent radios ⁊ auertūt ſe ab ipſis
⁊ agitātˀ ligue eoꝛ vehemētˀ: ⁊ ſtrigūt eaſ: ⁊ qꝛ̄ꝫ aꝑan
tur. Et multotiēs abſciditˀ eoꝛ vox ⁊ deſiderāt aq̄ ⁊
bibūt ex ea paꝛ nō multiplicātˀ ⁊ nꝫ ipſā ē deſiderāt
plim. Et plim īfrigidātˀ eoꝛ extremitates abſqꝫ fri-
goꝛe extrinſeco faciēte hoc. Ipſoꝛ āt vrine ſunt
declinātes ad tenuitatē ⁊ ſubtilitatē. Et ipoꝛ pul
ſus ſt duri ꝓꝑ eſſētiā aꝑatis i mēbꝛo neruoſo duro
Et ꝓꝑ duritiē vene ⁊ debilitatē virtutis ad ꝯꝑmēdā
māīm ſētis i pulſibꝰ eoꝛ v̓tutē aliquā vſquequo; ap
ꝓpinquēt tremoꝛi: qm̄ ſiccitas aggregat ⁊ ſtrigit
⁊ ſt ꝑtes ꝯſtrictionis ⁊ dilatationis velocioꝛes: ⁊ cū
ſua v̓tute nō eſtātˀ ab vndoſitate q̄dā: qm̄ cerebꝛꝫ
ē ſbā hūida. Et qn̄doqꝫ accit pulſibꝰ eoꝛ vt dilatētˀ
aliquotiēſ ⁊ magnificētˀ ꝓꝑ neceſſitatē ⁊ vt frequētes
fiant ⁊ diuerſificētˀ i ꝑtibꝰ loci ⁊ tremāt: ⁊ illd̄ gdem
ē ex eis q̄ nūciāt ſyncopi niſi ſit genus tremoꝛis ⁊ di
uerſitatē ⁊ tremoꝛē faciāt duritieſ venaꝛ ⁊ foꝛtitudo
virtutis: qm̄ tūc nō nūciāt illd̄ ⁊ qn̄doqꝫ accidit pul
ſui ipſoꝛ vt fit ſpaſmꝰ ⁊ nūciat ſpaſmū. Qūꝫ vi-
des ſig̃ egritudinū acutaꝛ ⁊ febꝛes prauas ⁊ ſtrigitˀ
nā: tūc illd̄ nūciat ſirſē. Et ē q̄ſi ex nūcijs foꝛtibꝰ: ⁊
ꝑcedit karabitꝰ obliuio rei ꝓꝑinq̄ ⁊ triſtitia ſine cā
⁊ ſōnia mala ⁊ ſoda multa: ⁊ ḡuitas ⁊ repletio ⁊ an
cedūt ipſū ſꝫ plim citritas faciei ⁊ vigilie ꝓlixe ⁊ ſō-
nꝰ iqetꝰ. Et accidētia h̄ ſt foꝛtioꝛa dū māc pꝰ euerāt
i mīnē ꝑueniēdi ad caput ⁊ reuoluūtˀ i venis ſuis ⁊
ſubtiliātˀ. Et qn̄ appꝛopinquāt ei: ⁊ biberit cerebꝛū
māꝫ inueniūt pꝛīcipiū doloꝛis i poſterioꝛe ꝑte capi-
tis apud locum in quo eſt coniunctio colli ⁊ capitiſ
⁊ pꝛopꝛie in colerico. Et quum incidunt in ipſum
⁊ apoſtematū cerebꝛū deſiccātur pꝛimū oculi eo-
rū vehemētˀ: deide accidunt lachꝛyme ⁊ ꝓꝑe ex vno
oculoꝛ. Et multotiēs accit vt vene ipſoꝛū foꝛti af-
ficiātˀ rubedie: ⁊ quādo ſuccedūt ei diſtillatiōes ſan
guis ex naribꝰ ⁊ pleriqꝫ fricāt oculos ſuos ⁊ decli
nāt ad qetē ⁊ regē i maioꝛi ꝑte coꝛpis niſi i manibꝰ
qm̄ cū eis foꝛtaſſe ignūt ⁊ colligūt villos ⁊ fit illud
pl̄ꝫ cū clauſióe oculoꝛ. Et qn̄doqꝫ fit cū pupillatióe
⁊ q̄rela: ⁊ qn̄doqꝫ pigri ſūt i loquēdo māifeſte nō
addētes ſt motū ligue: ⁊ qn̄doqꝫ accit eis diſtillatio
vrine cū cognitione ipoꝛ: aut abſꝫ cognitióe ⁊ ē in
febꝛibꝰ de ſignificationibꝰ foꝛtibꝰ ꝙ ſirſē ē ꝑſēſ. Et
obliuiſcūtˀ doloꝛis ſi ē i mēbꝛis ipſoꝛ: imo ſi aliqd
de mēbꝛis ipoꝛ doloꝛoſis ipetuoſe tāgitˀ nō ꝑcipi
ūt ipſū. Nos v̓o addimꝰ ⁊ dicimꝰ ꝙ qn̄do aꝑa fit
i ꝑte anterioꝛe coꝛrūpit imaginē. Qui ergo ē illud
īcipiūt colligere villos ex veſtibꝰ ⁊ paleas ⁊ q̄ ſunt
ſilia illis ex parietibꝰ ⁊ imaginātˀ aliq̄s phātaſias q̄
nō inueniūtur. ꝙ ſi fit i medio coꝛrūpit cogitatióeꝫ
turbati eo qd̄ agit ⁊ loqˀ cū alienatióe plima: ⁊ qn̄
cadit in eo quod ē coꝛā poſterioꝛe obliuiſcitur eius
quod videtˀ ⁊ agit in diſpoſitione ita vt quandoqꝫ
petat aliqd ⁊ pꝛeſētetˀ ei ⁊ nō recoꝛdetˀ ſe q̄ſiuiſſe illd̄
⁊ pl̄ꝫ petat pelutꝫ vt migat i iꝑa ⁊ ponatˀ coꝛā iꝑo ⁊
obliuiſcatˀ eiꝰ. Si aūt aꝑa cóꝓꝛehendat ſuꝑ ꝑtes
oēs apparēt hec oia ſigna. Et ſi cū eo aꝑetˀ cere-
bꝛū rubea fit ipiꝰ facies ⁊ oculi ⁊ exeūt oculi exteriꝰ
vehemētˀ ⁊ ſūt rubei ſi mā faciēs aꝑa ſit ſanguis aut
citrini ſūt ſi mā faciēs aꝑa ſit choſa pura. Facti
vero ex humoꝛibꝰ ꝓꝑ cōitatē ſigt̄ euētus eiꝰ ſubito
⁊ ꝯſequētia malitie diſpōnis mēbꝛi alteriꝰ ⁊ ꝑotiſ-
mus q ē i exacerbatióe foꝛtitudinis eiꝰ ⁊ minuitˀ cū
diminutióe i diſpōe alteriꝰ ⁊ augmētatˀ ipiꝰ augmē
tatione. Et ſcōm ē a ſirſen cerebꝛi accit paulatī paula
ti ⁊ ſeqˀ vl adheret: ⁊ ſigna ſirſē vi iſeꝑabilia antece
dūt deide accit egritudo. Nō verꝫ āt ꝑcedūt egritu
dines alioꝛ mēbꝛoꝛ deide apparēt ſigna eiꝰ. Facti
aūt ex ꝑtibꝰ velamis diſtiguētis ⁊ lacertoꝛ pectoꝛis
antecedūt ſigna birſē ⁊ pleureſis q̄ ſūt doloꝛ pugi
tiuꝰ i latere apd̄ anhelitū ⁊ ſtrictura anhelitꝰ ⁊ pul
ſus ſerinꝰ ⁊ tuſſis plim ſicca. deide hūectatˀ ſm plim
⁊ expuit ⁊ fit cū febꝛe ꝯtinua cuiꝰ plim caloꝛis tendit
ad ꝑtes pectoꝛis. Et i v̓o ad ꝑtes capitˀ cū quo mlˀ
tiplicatˀ extēſio oſſiū pectoꝛis ad ſuꝑioꝛa ⁊ ꝓꝑuꝰ fit
eis ſenſus doloꝛis ſuꝑ v̓tice nō ꝯpꝛehēdēs. Et nō ſi
unt ſigna ꝑdcā eiꝰ i eo ꝙ ꝑterijt foꝛtia ⁊ multa ⁊ eiꝰ
ſpūs fit diuerſus debilitatˀ. n. qn̄doqꝫ ⁊ fit frequēs ⁊
magnificatˀ ⁊ alia vice ⁊ fit ei ſiſis ⁊ ꝑuꝰ ⁊ debilˀ plus
Et fit qn̄doqꝫ ſicˀ icus. Sꝫ i karabito v̓o fit ſpūs ma
ioꝛ imo fit magnus. Et duo gdeꝫ ſirſen cōicāt i foꝛ
titudine hūoꝛ. Verūtamē ſirſē ſequēs differt a ſirſen
v̓o i hoc qd̄ ſequitˀ i foꝛtitudie ſua foꝛtitudineꝫ ſe. ⁊
alleuiari cū alleuiatione ſe. Cū eo āt qd̄ fit ꝓꝑ hu
moꝛē in oꝛe ſtōi ſentit moꝛdicationē i oꝛe ſtōi ⁊ nau
ſeā ⁊ ſiti ⁊ amaritudinē oꝛiſ. Et ſcōm ꝓꝑ aꝑa mem
bꝛoꝛū ⁊ alioꝛū ſcitˀ ꝓꝑ illud qd̄ apparet de diſpōni-
bus eiꝰ. Qm̄ dū nō ſūt apparētes ⁊ manifeſte non
ducit ad ꝑmixtionē intellectꝰ ⁊ ſirſen manifeſtū.
Et nūc quidē remoueremˀ ſignoꝛ ſpēi v̓i ſirſē. Dice-
mus ergo ꝙ ꝑmā ſignoꝛ facti a ſanguie ē ꝙ cōicās
accidentium eiꝰ pꝛedictoꝛ cōium accidit cū riſu ⁊
accidūt ei diſtillatióes ſāguinis ex naribꝰ ⁊ magni
ficatˀ eiꝰ ſpūs ⁊ diſtillāt oculi eiꝰ ⁊ lippitudinē patiū
tur ⁊ nō ſūt vigilie q̄ accidūt ei cū hoc ſuꝑflue ⁊ eſt
aſꝑitas ligue in iꝑo tēdens ad rubedinē declivē ad
nigredinē deinde nigreſcit ⁊ fit lingua in iꝑo grauis
Et qn̄doqꝫ pigreſcit a locutione ꝓꝑ grauitatē ligue
Et ſūt phātaſie eiꝰ q̄s videt rubee: ⁊ vene frontis ⁊
oculoꝛ eiꝰ ſt plene. ⁊ accit eis frequētia ſedēdi ⁊ ſtā
di abſqꝫ neceſſitate quā ide hꝫ. Qd̄ aūt ſit ex cho
lera rubea pura vigilare plim facit ⁊ alienātur cū eo
oculi valde ⁊ exaſꝑatur lingua foꝛtiter ⁊ citrinatˀ ꝑꝰ
deinde nigreſcit ⁊ febꝛis fit foꝛtis. Et mltiplicantˀ de
ſideriū ⁊ amoꝛ tergēdi oculos ⁊ imaginātur q̄dam
tēdentia ad citrinitatē ⁊ igreditur i moꝛes eoꝛ rapa
citas ⁊ meſie ꝓꝑeras ⁊ audacia i diſceptādo ⁊ ē q̄ſi
i foꝛma eiꝰ q vult litigare: ⁊ attenuātur nares eoꝛ ⁊
ꝓꝑꝛie ipſaꝛ extremitates. Et accit eis i frōtibꝰ ſuis
attractio frōtis ad ſuꝑioꝛa. Eius āt qd̄ fit ex cho-
lera aduſta ⁊ ē illud qd̄ ꝑimit ſigna ſt ꝙ cōitas acci
dentiū accit cū demonio ⁊ rixa, ⁊ ſpūs magnificatˀ ⁊
magnificatˀ ingſitio. Et ſūt oculi eoꝛ ꝯturbati ⁊ eiꝰ
cū ē cibare ⁊ ē quaſi ipſa. Signa v̓o ꝑmutationis
eiꝰ ſūt iſta. Nā ſi ꝑmutatˀ i lethargiā ⁊ illd̄ ē qd̄ i eis
expectat: vides oculos ꝓſūdari i clauſióe cū lachꝛi
mis ⁊ ſaliua currit ⁊ pulſus tardatˀ ⁊ leuis fit. Si
gna v̓o ꝑmutatióis eiꝰ i ſacaculos ē aꝑa cerebꝛi ſūt
ꝙ apparēt ſacaculos ſig̃ ⁊ occultatˀ nigredo ocloꝛ
⁊ apparet albedo qn̄doqꝫ ⁊ nō diligit doꝛmire niſi
reſupinꝰ ⁊ inflatˀ vētˀ eius. Et extēdunt oſſa pectoꝛis
eꝰ. ⁊ multiplicantur tremor mēbꝛoꝛ eius. Et ſigna ꝑ
mutationis eius in ethicā ſt ꝓfunditates ocloꝛ ⁊ ſe
datio febꝛis ⁊ nigredo coꝛpoꝛis ⁊ paruitas pulſus
et duricies eius. Signa v̓o ꝑmutationis eꝰ i ſpaſ
mū nos afferemꝰ i ca. ſpaſmi.

De cura ſpēꝛ eꝰ. Ca.iij.

Omnium q̄dē ſpēꝛ eiꝰ v̓aꝛ ē phlebotomia ex
cephalica ⁊ egreſſio ſáguis aliq̄tula: imo
multa valde. Et icipiatˀ i hoc loco ſicˀ icipiūtˀ
hūoꝛes ſi nihil foꝛe fuerit qd̄ ꝓhibeat. Et oꝫ vt fiat
eꝰ phlebotomia cū cautela i cognoſcēdo diſpōnē ipſiꝰ ex
ſyncopi ſi accit i ipſā: aut ſit ei vicinꝰ ⁊ retineatˀ ſan-
guis cū ſyncopis adeſt ꝓꝑinqtas ⁊ ingenietˀ in co-
gnitione illiꝰ. Nā i eis nō apparet diſpō icolumita
tis a diſpōne lipotimie multū manifeſte: ſed plus
qn̄doqꝫ ſignificat ipſā. Nā qn̄ tremit ⁊ decēdit ⁊ di
uerſificatˀ abſqꝫ oꝛdie ita vt incipiatˀ vnā magnā ⁊ aliā
ꝑuā ſigt̄ ꝓꝑiqtatē ſyncopis. Et opoꝛtet vt ſit caute-
la in ligatione vite ſuper ipſaꝫ ita vt ſit firmata quā
motus ipſius ⁊ agitatio irrationabiles non ſoluāt.
Quandoqꝫ enī ſoluit eam ⁊ eijcit per ſeipm ꝓꝑter
imaginationē coꝛruptam ducentē eū ad illud. De
ide pꝰ hoc phlebotoma venas frōtis ſi virtus fuerit foꝛ-
tis ⁊ fecerit opoꝛtere illud diſpō ⁊ foꝛtitudo egritu
dinis ꝙ ſi v̓tꝰ ⁊ diſpōnes nō ꝯſentiunt vt fiat phlebo
tomia eiꝰ vſis ⁊ ex manibꝰ eius aut nō ē tibi poſſe ha-
bere manus eius ⁊ qd̄ additˀ ei ex hoc ducit ipm ad
iquietudinē ⁊ rixā foꝛtē tūc phlebotoma eū in fronte.
Et pone ſuꝑ caput eiꝰ i ꝑncipio oleū roſ. cū aceto i
ſtatū niue ⁊ reliq̄ q̄ numeraui tibi ex expſſionibꝰ in
ſtantibꝰ. Et cholicꝰ quidē iuuatˀ ſi fiat capiti eiꝰ em
pl̄ꝫ ex folijs ſūticis valde. Et fac eū qeſcere i domo
tēꝑata i aere puro i quo nō ſunt picture neqꝫ foꝛme
Nā ipſe diligit inueri imaginationes eaꝛ: ⁊ illud ē
ex eis q̄ ledūt cerebꝛū eiꝰ ⁊ velamia iꝑius cerebꝛi. Et
oꝫ vt in domo eiꝰ ⁊ iuxta iꝑꝫ fit [illegible] redolētˀ
tuni frigidoꝛ ſicut neufar viola roſa ⁊ cāfoꝛa q̄ nu
merauimꝰ tibi i canone. [illegible] ei amicos ſu-
os pꝛudētes ſibi caros ⁊ m[illegible] eiꝰ ⁊ ex quo
verecūdetˀ ⁊ ceſſet ꝓꝑ iꝑꝫ a ſua ꝑmixtione ⁊ agitatio
ne q̄ ei nocēt. Et ſtude vt ipm facias doꝛmire ⁊ vt
fiat hoc aliqd opij ducitˀ cornibꝰ frontis eius ap-
ꝓꝑinq̄ ⁊ naſo ipſius ſi virtus ē foꝛtis ⁊ ſi nō caue
qm̄ illd̄ eſt ꝑimenis imo ſine opio ſit ꝯtētꝰ. Sꝫ admi
ſtra qd̄ fit ſicˀ ſirꝰ de papauere. Et fac ēpl̄ꝫ capiti eiꝰ
ex lactuca ⁊. Et ponatˀ ſe. papaueris ⁊ aq̄ oꝛdi. Ve
rūtamē rectiꝰ ē vt expellas ꝑ phlebotomiā ſi tolerat eā hoꝛa
⁊ nō fuerit i poſtremo eiꝰ timoꝛ: fac illd̄ i ꝑncipio duo
bus diebꝰ aut tribꝰ diebꝰ. Ampliꝰ cū phlebotomatˀ ſi eſt

poſſe nō ꝑ̄ciat: dōec nō remāeat i corꝑe ſāguis q̄ꝰ
ꝯfortet nā ad reſiſtēdū vaporibꝰ ⁊ dſectuſ nutrimē
ti ſi feceris hora illō oportere. Et poſtq̄ₓ phlōma
tieris eū: tūc oₓ vt ipꝫ cliſterizes cliſteri valō leni ſicut
oleū roſ. cū aq̄ ordei ⁊ aq̄ ⁊ oleū ꝙ ſi eges eo ⁊ ꝙ ſit
fortiꝰ hoc poſtq̄ₓ ſit i gdu lenitaꝭ fac ⁊ trahe mā ad
īferiora oīno fricatiōe pedū ⁊ religa ⁊ fūde ſup eos
aq̄ₓ calaꝫ imo ligādo ⁊ ſtrigēdo ⁊ ponēdo vētoſas
ſup eos ⁊ ꝓpē i diſpōne deſcēſiōis. ⁊ q̄ñtas fortitu
dinis febris ſi adeſt ei illō q̄ñdoq̄ₓ facit opōtere ꝑ̄nci
pio egritudis diſpōnis vt ponāſ vētoſe i loco q̄ dr̄
chedē. Et ꝑ̄mo icipe nutrire ipꝫ ſbtili nutrimēto
ita vt ſis ꝯtētꝰ oxymelle deīde poſt hoc die vno aut
duobꝰ ꝑ̄muta ipꝫ ad aq̄ₓ hordei ſubtilē cū oximel
le deīde ad groſſā ⁊ ꝯſidera i hoc vtutē ⁊ egritudinē
⁊ quotiēs videris accīa egritudis fortiōa icipe i ꝑ̄n
cipio a ſubtiliatiōe cibi m̄lta niſi vtutis caſus ꝯtrat.
Tūc. n. nutriāſ. Et aliēa eos ab aq̄ vehemētis frigo
ris ꝓpē ſi ſuit i velamie diſtīguētē apa aut in viſceri
bꝰ. Et ſic videb egritudinē decliare q̄dā i nutrimē
to ꝓcede aut ex ipo adde ⁊ pōe vt ipꝫ ſit ex cucurbi
ta ⁊ h erbis ſtis ⁊ almes ⁊ q̄ñis ſtis aut eſſitiati: aut
accroſū cū fructibꝰ ſtis ⁊ i hac hora īuuāſ pane ſile i
fuſo i aq̄ ſta ⁊ iuleb īfrigidato cū niue vehemēt. Et cꝫ
qō vt i ꝑ̄ncipio admiſtres repcuſſiua pura niſi ſit de
genere magno ex quo apiant vene q̄ ſt eē caput cuꝫ
cōitate velamis. Illic. n. oꝫ te icipe ab eo in quo ſit
paꝝ mollificatōis ⁊ ſedatiōis doloris deide ſtiptici
tate. Et ſit tibi ſecuritas multa i cliſteribꝰ deinde ad
miſtra ſm plurimū ēbrocas i frōtes nō cū ſtiptici
tas Et miſce in eis parum papaueris vt dormire faci
as paꝝ camemille & vt reſiſtat papaueri ⁊ reſoluat
reſolutione modica. Qñq̄ₓ egritudo fuerit finita
his medicamibꝰ ⁊ remāſerit alienatio: tūc mulge ſup
caꝑ lac ex vbere ⁊ mamilla. Si vtꝰ qō i ipo ē fortis
lac capraꝝ. Et ſi debiſ qō fuerit lac mulieꝝ ⁊ oī mul
ſioni morāti ſup ipꝫ vna hora fac ſuccedere ablutio
nē cū ēbrocis eq̄libꝰ i qbꝰ ponāſ viole ⁊ radicis lilij
⁊ camemilla cū reliq̄s iſtaꝭ ſic videb i antidotario.
Qō ſi egritudo ꝓlōgaſ ⁊ nō remoueſ medicialibus
iſtis aut q̄ñis ē faciēs ſubeth ⁊ ꝑtrāſierit īminū
ꝑ̄ncipij ⁊ qes i ea fuerit maior motu. tūc aliena ei:
ea q̄ vehemēter iſtant ⁊ ꝓpē papauer ⁊ adde ei i em
brocis tūc poſt ſeptimā balſāitā ⁊ mētaſtrū ⁊ rutaꝫ
⁊ expreſſionē mētē ⁊ mellilotū ⁊ pōe ſup caput mu
cillagines ſe. lini cū oleo ⁊ aq̄ ⁊ vnge corꝑꝰ cū oleo
calefacto aſſidue. Qñq̄ₓ videris ꝙ virtꝰ ꝓſeruaſ
pꝰ lōgitudinē egritudiꝭ ⁊ poſtq̄ₓ ꝑtrāſierit ſeptima
nā ⁊ qō ē ſupra ipꝫ tibi iuēſt vt potes ipꝫ paꝝ vini ꝑ
mixti. Et multotiēs accit ei vomitꝰ ⁊ iuuaſ eo. Et q̄ñ
doq̄ₓ potāſ quidā ipoꝝ aqua ꝑmixta cū oleo. Et ſit
ipſoꝝ vomitꝰ facilis ⁊ hūectāt eos. Et cū nō minu
gūt ꝓp defectū intellectus ⁊ dbilitatē ſenſus inūge
eorum veſicas cū oleo tepido. Et melius eſt oleum
de oliuis aut embroca ipſos cū aqua calida. ⁊ aqua
in qua cocta ſit camemilla: deinde ſup eas cōprime
donec vrina prouocetur. Et ſis ſollicitus cum hoc
ex eis oī hora ⁊ ꝯprime veſicas eorum: omni ho

ra ſperans in ipſo vrinam prouocari. Si autē illud
non reſpondet adminiſtra embrocas ſm ꝙ dictuꝫ
eſt. Et oportet vt ſtringas eos ligando ſi inueneris
eos multiplicare permutationem ⁊ agitationē: ⁊ le
duntur ab eis vehementer ⁊ propter cū phlomas
eos ⁊ ſaſſura nondum eſt conſolidata. Amplius
quum procedunt in declinatione ⁊ exitu a fortitudie
egritudinis ꝑlurimū rege eos regie conualeſcentium ⁊
adhibe eis reſtaurantia lenia ⁊ aliena ipſos ab acri
bus ⁊ ventis malis ⁊ calidis ⁊ canicularibus diebꝰ
⁊ ſole vt nō icurrāt recidiuā. Qñ vis āt eos balnea
re bālnea ipſos in aquis ſapidis balneationibus le
nibus vt facias eos dormire. Nā in dormitione eo
rum conſiſtit iuuamentum ꝑlurimū. Et ciba eos carni
bꝰ lenibꝰ. Et h̄ qdē ē ſermo vniuerſalis i cura ipo
rū. Eiuſ vero qō diuerſificat aliud ē cholicū aliud ē
ſanguineum. Cholericum enim indiget in ſui cura
eductione chole cuꝫ ſolōne plurima ⁊ phlōmia mi
nore: ⁊ ſit qō ſoluendo educit cholam ex eo: potius
ex lubricantibus ſubtilibus predictis expurgātibꝰ
ſanguinem ⁊ ubi ineſt vt ponas in eis fumum terre
ſi ſciueris ꝙ natura obediens ſit ſecūdum omnē diſ
poſitionem. Et q̄ñdoq̄ₓ ponunt in eis ſcamoneam
qui confidunt de obedientia nature ſm conſuetudi
nem egri ⁊ cholicus qū phlomaſ nō ſequaſ ꝓpinq
tatē ſyncopis. Sed phlometur phlōmia bona cū
cautella idne habita. deinde ſolutione cūetur. Et ēt
conueniēs eſt vt ponas cibos eius frigidos ⁊ humi
dos. Cibi autē ſanguinei ſint frigidi ⁊ ꝑtrāſit vt ſint
ſtiptici q̄ñdo facta eſt cūo ex ſolōne ⁊ cliſteribꝰ ⁊ cibi
ſint ſicut qui fiūt cū agreſta ⁊ ribes ⁊ granatis ⁊ cy
donijs ⁊ pomis. Cholico aūt non conueniunt iſti.
Sed q ſunt ſicut q fiunt ex cucurbita ⁊ alchelkeu. ſ.
facto ex hordeo excoriato ⁊ q̄ fiunt ex ſpinachijs ⁊
atriplicibꝰ ⁊ almuiati. Et ē q ſit ex almes ⁊ ſimilibꝰ
illis. Et eorū acetoſitas ſit ex aceto ⁊ zuccaro aut ex
pōmis ⁊ que ſunt eis ſimilia. Et ſcias ꝙ cholicus
indiget extinctiōe plus ⁊ ſanguineꝰ reſolutōe plus.
Et in cholico non timeſ oīs cautella inſidationis q̄
timeſ i ſāguineo ⁊ nō alienaſ aq̄ frigida oīno. Et oꝫ
vt ꝑlurimū ſis ſollicitus i ſōno ipoꝝ. Et illud erit ſic em
brocē hūectantes: ⁊ cū adminiſtratione oleꝝ: ſicut oleū
lactuce ⁊ cucurbite ⁊ q̄ ipſis ſimulātur faciendo ca
put purgiū. Et in chola q̄ ē aduſta multiplicet ſtudi
um cū hūectātibꝰ, ⁊ cū adminiſtratione enematū īfri
gidātiū ⁊ humectantiū in eis q̄ñtū poſſe eſt.

De phlegmōe accidēte ipſi ſbē cerebri. C. iiij.

P Lurimū qō accit ex ſāguie putrido apānte
cerebꝝ Et q̄ñdoq̄ₓ ſepat ꝯmiſſuras ⁊ rariſi
cat ⁊ forſitā capꝰ cū ea diſrūpiſ ⁊ ſcidiſ ⁊ dolor
cū ipſa ſit fortis ⁊ oculi fiūt rubei exeūtes valde ⁊
maxille valō rubeſcūt. Et qñꝫ accit cū ea ſpaſmꝰ ⁊
q̄ñdoq̄ₓ accidūt vōitꝰ ⁊ nauſea ꝓp cōitatē ſtōi ⁊ decli
naſ ad reſupinatiōēꝫ valō ſꝫ ꝯ̄r tū ꝯſuete reſupina
tiōis ⁊ ſm diuerſitatē ordis. Et ē ſm ꝑlurimū ꝑ̄necās
i trio. Si āt ipꝫ ꝑtrāſierit fiducia hr̄. Et ſcias ꝙ egri
tudo nō ē vehemēs ꝑ̄ua: aliogn mēbꝝ nō tolerat ip
ſā cū hac eſſentia ⁊ cuꝫ hac ſublimitate. Et ipſius

qō cura ē cura ſirſē ⁊ fortior. Et ꝯfert ei phlōmia ve
ne q̄ ē ſub ligua vehemēter. ⁊ illud poſt phlōmiā ve
ne cōis ⁊ venaꝝ aliaꝝ. De heriſipila ⁊ ipe
tigie accidētibꝰ i cerebro ⁊ vſacro. Ca. v.

Q Uādoq̄ₓ ēt accidūt i ipo cerebro heriſipila
⁊ vſacro ⁊ ſit dolor fortiſ ⁊ iſlātio vehemēs.
In facie vō q̄ñdoq̄ₓ accit frigꝰ ꝓp occultatōēꝫ calita
tis ⁊ citritans ꝓp illō ⁊ ꝓpē i oculis deide caleſit ſu
bito ⁊ rubificaſ. Verūtamē ſm ꝑlurimū ſit tēdēs ad citri
nitatē ⁊ frigꝰ; ⁊ ē ſiccitas vehemēs i ore. Et cū eis nō
ē tūni ex ſubꝫ q̄ñtū accit i phlōne. verūtamē acciden
tia i eis ſt īmbēliora ⁊ fe. ē fortior ⁊ eaꝝ cura ē cura ſi
baſ. Et ꝑlurimū eꝰ ꝑ̄necat i ꝫꝰ. Si āt nō iterficit i tertio
euadit. Et pueris qō q̄ñdoq̄ₓ accidit heriſipila i cere
bro ⁊ ꝓlūdaſ cū ipa ſyncipus ⁊ oculi ⁊ minoraſ ocuꝰ
⁊ ꝯſiccaſ totū cōpꝰ. Medicēſ ergo ex vitello oui ⁊
oleo ro. iſrāto ⁊ ꝑmutato oī hora ⁊ cū expſſiōibꝰ ⁊
herbis hūidis ⁊ fris ſup caꝑ ꝓpē cū cucurbita ⁊ cō
ticibꝰ melōis ⁊ cucumeris. De ſibare. Ca. vi.

D Icit ſibar demōiū ſupfluū accidēs cū ſirſē
caſo cholico ita vt hō cū hoc ꝙ hꝫ ſirſē alie
net ꝓp demōiū agitatiuū. Et cuꝫ karabito
qō puro ſit alienatio ⁊ rōis ꝑmixtio ⁊ nō ē cū ipo d
mōiū: ſi āt ē dmōiū ē ſibare. ⁊ ē ēt q̄ſi mālia ꝯpoſita
cū karabito ſic karabitꝰ ē q̄ſi media ꝯpoſita cū apa
te caſſo ⁊ fe. Et multotiēs qō āteceditur i ipa dmōiū: d
īde ſuccedūt ei apa ⁊ fe. Et nō ſit ſibare niſi qū kara
bitꝰ ē a chola ru. pura ⁊ aduſta. Nā cū ipa ad cere
brꝝ ipelliſ cū ꝑ̄ncipio ſue applicatōis fac ꝓuenire de
mōiū: ⁊ cū ipo aut pꝰ ipꝫ ꝓuēit apa: ⁊ ē cā ſibaſ. In
karabito āt ē dmōiū accidēs ab apate ⁊ i ſibaſ apa
⁊ dmōiū ꝓueniūt ſil a mā: neq̄ₓ vnū eoꝝ ē rā alterꝰ
ex quo aliud inciat: ſꝫ ſi q̄ñdoq̄ₓ fiat vnūqōq̄ₓ ipſoꝝ
cā additiōis alterꝰ. Qñq̄ₓ ſibaſ icipit apparere vigi
lie ſt ꝓlixe ⁊ ſōnꝰ igetꝰ ⁊ tūmō ē i ſōno ⁊ oſcitatio ⁊
ſpūs magnꝰ ⁊ frequēs ⁊ oblimio ⁊ reſpōſio nō ſilis
īterrogatiōi ⁊ oculi rubeſcūt ⁊ ipoꝝ agitatio adeſt ⁊
grauitas ē i eis ⁊ ſt q̄ſi lupi. Et q̄ñdoq̄ₓ ē i eis ſm ꝙ
dixinꝰ citrinitas ⁊ ſit illic ſēſibilitas extēſiōis apud
ſpōdiles ⁊ dolor ꝓp eleuatiōēꝫ vaporis ⁊ fiat ēt in
eis curſus lachrymaꝝ inolūtarie ex vno oclo. De
īde qū ſiſtiſ egritudo iduraſ fe. ⁊ exaſpaſ ligua ⁊ ſic
caſ: deide i poſtrēo ipſiꝰ geſcit motꝰ palpebraꝝ ꝓp
dbilitatē ⁊ grauitas motꝰ ꝓuēit vſꝫ ad moru palpe
braꝝ ⁊ remanꝫ ex dmōio aliēatio iterciſa cū defectu
ſmōis ⁊ paucitate ipſiꝰ ⁊ ſm hoc ꝓuēit colligē ꝑlurimū
villos ⁊ paleā. Et i pulſu ſit augmētū dbilitatis ⁊ mi
noratiōis ⁊ duricies ꝓp ſiccitatē. Et q̄ñdoq̄ₓ ſit ſiba
re q̄ nō ē ſimpler pura. Et ipſoꝝ diſpōnes diuerſi
ficāſ i ſmōe ⁊ memoria ⁊ motibꝰ: pleriq̄ₓ. n. fiūt or
diati ⁊ pleriq̄ₓ iordiati. Et ipſiꝰ qō cura ē cura ſirſē
cholici cū addiōe i hūectādo mſra. ⁊ oꝫ vt extrēoꝝ
ligatio aſſiduet. De lethargia q̄ ē ſirſē frigidum
eꝰ iterꝑtatio ē oblimio. Cap. vij.

L Ethargia dr̄ apa phlā cū facta ſit a cranei
⁊ ē ſirſē phlatici. Et ꝑlurimū qō eꝰ ſit i meati
bꝰ ſbē cerebri abſq̄ₓ velamibꝰ ⁊ vētriculſ ſbē
cerebri q̄ñ phla raro agregaſ ⁊ penetrat i pānicſos

cerebri ꝓp ipſoꝝ duritiē nꝫ i ſbā cerebri ꝓp ipſiꝰ vi
ſcoſitatē ſicut ēt pleureſis ſm ꝑlurimū eſt cholica ⁊ raro
ſit phlatica ꝓp ꝑuitatē penetratiōis phlatis i ſbāꝫ ſt
fachiā. i. ſiſac neruoſā durā. ſꝫ ſit poſſe vt fiat illud in
paucis ambaꝝ poſſe ē ei vt cadat hoc apa i ſbā cere
bri ⁊ i eꝰ velamibꝰ. Et hec qō egritudo noiaſ noie
ſui accidēt. Verūtamē lethargia vult ē oblimio: ⁊ hāc
egritudinē cōitaſ oblimio: ⁊ ꝓp noiē eꝰ erant i ipſa:
plures medicoꝝ ignorātes ꝙ itētio i ipſa ē egritudo
ſcā ex apate ſtido: imo exiſtimāt ꝙ egritudo i ſeipſa
ſit oblimio. Et ꝙ qdā medici ſt q noiant lethargiaꝫ
oē apa ſꝫ i cerebro ſiue ſit melācholicū ſiue ſit phla
ticū. Verūtamē plures āntiquoꝝ phlaticuꝫ hoc noie
approbauerūt ⁊ tūc ē vt i ipſo noies vtriq̄ₓ: ⁊ huiꝰ
qō egritudis ꝑ̄mā ꝑ̄pinq̄ ē mā e ſadur. ſꝫ ē vehemēsꝰ
ꝯfirmata. Et hec egritudo generaſ ab oī quo gene
raſ humor phlaticꝰ: ⁊ i quo ſt vaporatio ⁊ putrefactō
Quapꝓpꝫ ꝑlurimū generaſ a cōeſtiōe cepaꝝ. ⁊ generaſ ex
replectiōe i mā ſtōi: ⁊ mltitudie potꝰ ⁊ multitudine
cōeſtiōis fructuū. De ſignis eꝰ. Cap. viij.

F Iunt ſoda lenis ⁊ febris lēta: necāria. n. ē fe
bris i oī apate ſcō ab humore putreſcō. ⁊ ꝓp
hoc ſepaſ a ſubeth. Verūtamen ipſa ē lēta
q̄ñ mā ē phlatica. Et h̄ qō fe. q̄ñdoq̄ₓ n ſētiſ cū ea ⁊
ſit talis ſubeth q̄ñis. Sic. n. habēs eā apit oculū ſic
claudit ⁊ ſit cū ea oblimio. Et ſpūs ē rarꝰ ⁊ tardꝰ val
de ꝓbiſ. Et ſit q̄ſi cū ſtrictura ſpūs paꝝ ꝑ ⁊ cū ſputo
⁊ multa oſcitatiōe ⁊ aptiōe oris ⁊ ipſiꝰ clauſiōe: ⁊ q̄ñ
doq̄ₓ remanꝫ eꝰ os pꝰ oſcitationē apeꝰ ꝓp oblimi
onē ꝙ oportet eū ipſū claudere: ⁊ ꝓp pigritiaꝫ ab
ea ⁊ ſi velit ipſū claudere. Et adeſt ei ſingultꝰ ꝓp cōi
tatē ſtōi. Et albedo i ligua ⁊ pigritia i reſpōſiōe ⁊ in
motu palpebraꝝ ⁊ ꝯmixtio itellectꝰ. Et ego ſꝫ ꝑlurimū
ē hūida ⁊ ſiccaſ leuit ⁊ tēperate. Et vrina ē ſic vrina
aſinoꝝ. Et q̄ñdoq̄ₓ accit ei tremor ⁊ ſudor extremita
tū. Et ſt cū diuerſitate habētiū karabitū. ipſi eni i
lectis ſuis ꝑ̄cipitati iacēt: karabitiū vō habētes eleuā
tur. Et pulſuſ ipoꝝ ſt magni multū rari tardi tremu
li vndoſi ſimiles pulſibꝰ ꝑipneumonicoꝝ. Verūta
mē ſt minoꝝ latitudis ⁊ lōgitudis ⁊ tardiores ⁊ for
tiꝰ rari: ⁊ minoꝝ diuerſitatis: q̄ñ nocumētū cordis
ab ea ſcm ē minꝰ. Et cadit i pulſu eꝰ cadēs i medio
plꝰ: q̄ñ vtꝰ vitalis i ipſa ē ſanior: ⁊ febris cū ea ē mi
nor ꝓp lōgitudinē ipſiꝰ a corde. Sꝫ eꝰ oblimio eſt
maior: q̄ñ mā hec ē i ipſo cerebro ⁊ i ꝑipneumonia
eleuaſ ex apē pulmōis. Qō ſi melicū dicaſ lethar
gia ſt eꝰ ſigna ꝙ dolor ſit fortior ⁊ fiūt cuꝫ ea ira ⁊
alienatio ⁊ oculi ſt apti inuētes i vno loco. Et quꝫ
lethargia ē i ſbā cerebri ſubet ē fortior ⁊ difficultas
motuū ē maiō: ⁊ albedo ligue ē i ipa valde vehemēs
⁊ oculi ad exitū ⁊ tēdūt ⁊ difficultas motus ⁊ dolor
ad laxitatē tēdūt. Si āt ē i velamibꝰ dolor ē fortior:
⁊ motꝰ ſt leuiores. Et accit i eis mltotiēs retētio vri
ne ꝓp oblimionē ⁊ ꝓp dbilitatē lacerti vrinaſ. Et
ſignis āt iceſſus hois ad lethargiaꝫ ē mltitudo me
moris capitis cū pigritia ⁊ q̄ñitate. Qñq̄ₓ fortio
ra fiūt accidētia lethargie ⁊ mltiplicaſ ſudor: valde ē
tūc ꝑ̄timēs ꝓpꝫ ea ꝙ ſudor deijcit vtutē. Et qū ipſa di

latat ⁊ fit dolꝰ ⁊ declinãt accidẽtia tũc tẽdit ad ſalu-
tẽ ⁊ ꝓpe ſi apparẽt aꝑata pꝰ autẽ ꝓlim.u. criſis eꝰ
ſit per eam. De cura. Cap.ix.

Si nõ fuerit qḋ ꝓhibeat phlomẽ puis: dei
de adminiſtra eis cliſteria acuta ⁊ attrahat
mã ad iferiora. Et fac eũ vomere cũ penna
ſynapi ⁊ melle illinita. Et fac eũ quieſcere i domo lu-
minoſa: ⁊ ꝓhibe ipm ne i ſubet ꝓfũdeſ aſſidue exci-
tãdo ipʒ. Et i pncipio rei repelle mãʒ cũ oleo ro.
⁊ aceto. Deinde pꝰ duos dies a pncipio ſui miſceat
eis caſtoreũ ⁊ ſit acetũ ſqlliticũ. Et nõ potes aq̃ ſta
ipm niſi parũ ⁊ i pncipio ꝓpe. Et apud ſtatũ eiꝰ ⁊
ꝓpe i fine ſui ⁊ ꝓhibe illḋ. deide iũge cõpꝰ eiꝰ oleo
⁊ nitro. ⁊ ſe. vrtice ⁊ laureole ⁊ pipe ⁊ piretro ⁊ ſimili
bꝰ. Et adminiſtra ẽbrocas fortis reſolutiõis ⁊ odora
mẽta ⁊ ſternutamẽta ⁊ gargariſmata ſubtiliatiua i qbꝰ
ſit baſce ⁊ iſopꝰ ⁊ calamẽtũ ⁊ origanũ. Et gargariſma
ta cũ melle ⁊ ſqlla ⁊ reliqs q̃ ſciuiſti i canone. Et quʒ
ſqllã ſup caput eiꝰ adminiſtraſ ꝓpe hũidã valde eã iu
uat. Et adminiſtra ẽt reliq̃ rubificãtia ſup caput ⁊ lini
mẽtũ fac ex ſynapi. Et frica extremitates eiꝰ ⁊ ꝓpri
me eas donec rubeſcãt ⁊ doleãt qm̃ ẽ magni iuuamẽ
ti ⁊ fiat illud aſſidue. Qũ ãt i ſubet ꝓfũdi ſtãt extẽ-
de capillos ipoꝝ ⁊ euelle quoſdã eoꝝ: ⁊ pone ẽt apõ
nocrã vẽtoſas multas cũ igne abſqʒ iciſiõe. Et forte
iciſio tibi neceſſaria ẽ qñ ẽ neceſſitas eũonis ſãguis.
Et qũ nutris nutri eos cũ aliqbꝰ q̃ ſunt ſic aq̃ lupio-
rũ ⁊ aq̃ ciceris cũ ordeo fracto. Qũqʒ eos cibaue-
ris ꝓprime extrẽã ipoꝝ aliqbꝰ horis vt vapor ad ſu
piora nõ trahat. Qḋ ſi tibi nẽcũ fuerit pp egritu
dinis lõgitudine vt potes ipʒ ſolutiuo ⁊ ꝓpe q̃ñdo
cũ ipo appet tremor pota ipm duabꝰ tertijs aũ. ex
caſtoreo cũ pauca ſcamõea q̃ ſit minꝰ põdere vniꝰ
danic. Et ſi timeſ ſupfluitas febris alieua ſcamoneã
⁊ ſis ꝯtẽtꝰ caſtoreo ⁊ pmutatiõe complexiõis abſqʒ
eũone. Et melior eũonũ illa ẽ q̃ ſit cũ cliſteri. Si aũt
alia fuerit tibi nẽria da ei ad potãdũ hierepicre põ
dꝰ. ʒ.i. q̃rtã. ʒ.i. ḋ pulpa collognitide ⁊ tribꝰ. ʒ. my-
robalanoꝝ ⁊ danic uno maſticis: ⁊ ſi febris nõ ẽ ve
hemẽtis caloris ⁊ ꝯfidis ꝙ ſoluat. ꝙ ſi nõ ꝯfidie pp
illud fac ei ſuppoſitoria aut collyria vt duc cãe ad il
lud faciẽdũ ſe iuuẽt: deide excita ipʒ ⁊ pcipe ei vt ꝑ-
muteſ ad egerẽdũ. Et quʒ ei accit obliuio vrine ⁊
ſtercõris ẽbroca vtraqʒ eũũ ctoria ⁊ vẽtrẽ cũ aqs in
qbꝰ cocta ſint camemilla ⁊ meliloti ⁊ viola ⁊ radi-
ces lilij ⁊ ꝯpme veſicã vt vrinã emittat. Deide qñ
finiſ egritudo adminiſtra reſtauratiua ⁊ fac eũ tolera-
re ſminũ exercitij pni ⁊ adhibe ei regimẽ ꝯualeſcẽtiũ.

De aqua intra craneum. Cap.x.

Q[ue]onĩã q̃ñdoqʒ aggregãt hũiditates aquo
ſe itra craneũ ⁊ extra ipſũ. nũc ſi fuerit extra
craneũ ſignificabit eas qḋ ꝓpiqʒ dicemꝰ.
Et ſi ſũt itra craneũ ⁊ locꝰ eaꝝ ſupra pãniculũ durũ
⁊ ſentit eger grauitatem interius: ⁊ fit cum ea diffici-
lis clauſio oculi: immo non eſt poſſibilis ⁊ hume-
ctantur oculi valde ⁊ lachrymantur aſſidue ⁊ ſtant
aperti intuentes in vnum locum. Cura. Et in hu-
iuſmodi non eſt ingenium.

De apoſtematibus que ſunt extra craneum ⁊ aq̃
extra caput ⁊ etas. i. infantium. Cap.xi.

Q[ua]ndoque accidunt in velaminibus que
ſunt extra caput apoſtemata calida ⁊ frigi
da. Et quandoque accidit ⁊ proprie infã
tibus egritudo que eſt congregatio aque in capite.
Et quandoque etiam accidit in maioribus. Et hec
quidem egritudo eſt humiditates retente inter cra-
neum ⁊ cutem ⁊ inter duos panniculos extrinſecoſ
⁊ accidunt inflatio in loco capitis ⁊ fletus ⁊ vigilie.
Infantibus quidem accidit illud ſecundum plu-
rimum cum obſtetrix errat ⁊ cõprimit caput ⁊ ſepe-
rat ipſum ⁊ aperiuntur orificia venarum. Et currit
ad illud qḋ eſt ſub cute ſanguis aquoſus. Et quan-
doque ſunt humores alij ab humiditatibus aquo-
ſis. Qḋ ſi color cutis eſt cum diſpoſitione ſua ⁊ cutiſ
eſt eleuata cõpreſſa expulſa tunc eſt aqua in capite.
Et ſi color eſt mutatus ⁊ tactus diuerſus ⁊ eſt ibi
fortitudo ⁊ ꝓhibitio ad expellẽdũ ⁊ ſẽtit mordicatõ
⁊ dolor: tũc ibi ẽ aꝑa extra craneũ. Infãtibꝰ aũt ⁊
alijs qñ ẽ aꝑa i capitibꝰ eoꝝ ⁊ hoc plurimũ nõ fit
niſi īfãtibꝰ. tũc oʒ vt cognoſcas an ſit multa an ſit ex
pulſa ab exterioribꝰ ad iteriora violẽt. Nã ſi taliter
fuerit nõ medicaſ. Si ãt fuerit pauca ⁊ retẽta iter cu-
tẽ ⁊ craneũ: tũc fac aut ſciſſurã vnaʒ i latitudie aut ſi
fuerit multa tũc fac ſciſſuras duas ſe ſe ſecantes: aut
tres ſciſſuras ſecãtes ſeſe ſi fuerit plurima ⁊ eijce qḋ ẽ i
ipo: deide ſtringe ⁊ liga ⁊ ſuppõe ei vinũ ⁊ oleũ vſqʒ
ad tres dies: poſtea ſolue ligaturã ⁊ medica cuʒ vn
guẽtis ⁊ licinijs ſi eis idigueris ⁊ filo ⁊ puluerizatõe
ſi illḋ ſuffic: ⁊ nõ idiges vnguẽtis. Et ſi carnis gene
ratio tardeſ pcipiſ vt os leuiſ radaſ vt caro naſcaſ.
Si ãt aq̃ fuerit valde pauca ſufficit tibi vt reſoluaſ
hũor aquoſꝰ cũ ẽplis. Que ãt ex aꝑatibꝰ extrĩſecis
ſit calida ⁊ q̃ ſit a cognoſces tactu ⁊ color ⁊ ꝯueniẽtia
eiꝰ qḋ ad ipaʒ ꝑuẽit. Et i oĩbꝰ qdẽ ſẽtit dolorẽ ꝯpri
mẽtẽ craneũ ⁊ qũ tãgis iuẽis dolorẽ. Et cura ipm
medicamĩe leuior ex cura ſirſẽ: ita tamẽ ꝙ tu ſis ſecu-
rꝰ i adminiſtratiõe fortioris i ipo. Et vẽtoſe qdẽ i ipo
ꝯferũt plꝰ minutiõe. In natas ãt īfãtiũ oʒ vt lactãs
aq̃ꝫ potet ordei aut aq̃ꝫ ſaniceiꝰ ſi īfãs ſolutionẽ ha
buerit ⁊ īfãti deẽ ad potãdũ tũc aliquãtulũ ſpodij tõ
refacti ⁊ ſe. portulace torrefacti. Solutõ ei i hac egri
tudie ẽ mala ⁊ lactãti iterdicaſ balneũ ⁊ ponatur ſup
ſyncipit eiꝰ viola īfrigidata. De ſubet aſahari quã
qdã medicoꝝ nominant ſuchoſ: ſʒ nõ ẽ ipa imo ſu
choſ ẽ ſpẽs ꝯgelatiõis. Cap.xij.

H[ec] egritudo ẽ egritudo ſir'emitati ꝯpoſita ex
ſirſẽ calo ⁊ ſfo: qm̃ aꝑa ẽ ſcm̃ ex duobꝰ hũo
ribꝰ ſil. ſ. phlẽ ⁊ cholerica. Et eiꝰ qdẽ cã ẽ
repletio q̃ꝫ generat guloſitas ⁊ multitudo cõeſtiõis
porꝰ ⁊ ebrietaſ. Et vtriqʒ qdẽ hũores q̃ñdoqʒ equãt
⁊ q̃ñdoqʒ vnꝰ ipſoꝝ vincit ⁊ vincunt tũc eius ſigna.
Si ergo phlegmaticus vicit noiaſ ſubet vſara. Et ſi vin
cit choleric noiaſ ſahara ſubetia: ⁊ qñ ꝯueniũt in
egritudie vna cũ nũero vt vnuſqſqʒ eoꝝ ipugnẽt alte
rũ ⁊ q̃ñdoqʒ vicet phla ⁊ q̃ñdoqʒ cholera. Et facit
quid ẽ phla i ipſa ſubet q̃ñdoqʒ ⁊ grauitatẽ ⁊ pigri-

tiã ⁊ clauſionẽ oculoꝝ. Et difficile ſit eis reſpõde-
re ad illud qḋ q̃riſ ab eo. Et ẽ ipſius reſpõſio reſpõ-
dẽo tardãti ⁊ cogitãti. Et cholera qdẽ i ipa efficiſ
īquetudieʒ ⁊ alienatõem ꝯtinuã ⁊ palpitatõnem. Et
nõ pmittit ipm ꝓfũdari i ſubet: imo eius ſubet ẽ ſu
bet q̃ excitaſ quũ excitaſ. Et qũ phlma vicit gnãt
ſubet ⁊ clauditſ palpebra qũ apiſ. Et qñ vincẽ cho
lera excitaſ ⁊ alienaſ ⁊ puẽitad motum ⁊ apit oculũ
abſqʒ palpitatõe ⁊ nõ claudit: imo ipiꝰ ſupior extre
mitas attrahitſ ſic accit patiẽti ſirſen. ⁊ dẽſiderat reſu
pinari ⁊ eiꝰ reſupinatio ẽ nõ nãlis: ⁊ iflãmaſ ipiꝰ fa
cies ⁊ declinat ad viriditatẽ ⁊ rubedinẽ ſm ꝙ i do-
minatõe diſpõnum eiꝰ trahiſ palpebra eiꝰ ad ſupi
ora ⁊ clamat. Et qũ apit oculũ ſuũ ẽ ipius aptio ſicẽ
aptio habẽti ſubet ⁊ ꝯgelatõeʒ abſqʒ palpitatione.
Qũ ãt loqſ eiꝰ ſmo nõ ẽ ordiatꝰ ⁊ ſtrangulaſ ab aq̃
ita vt plm redeat aq̃ ex naribꝰ eiꝰ: ⁊ ſitr ſtrangulaſ a
ſorbitiõibꝰ. Et h̃ qdẽ ſigna ſt mala. Et multotiẽs ac
cidit i ipa retẽtio vrie ⁊ egẽſtis ⁊ paucitas vtriuſqʒ. ⁊
accit eis ſtricta ſpẽs. Et q̃ñdoqʒ ſilaſ i pluribus di
ſpõnibꝰ pfocatõi mẽicis. Veruntamẽ facies i pfoca
tõe mẽicis ẽ cũ diſpõue ſua ⁊ adſunt reliqua ſigna
pfocatõis dcã i. c. ſuo: h̃ ãt poſſibile ẽ vt in ea aliqd
loq̃ndo eger ãnũciet ⁊ ſi pcipiſ vt itelligat. In ea ãt
eꝰ matrix pfocata ẽ nõ ẽ poſt aliḋ dũ i pfocatõe pſe
uerat. Et h̃ qdẽ egritudo ſilis ẽ letargie: ſʒ nõ dif-
fert ab ea. qm̃ facies nõ ẽ cũ diſpõe ſua ſic ẽ i patiẽ-
te lethargiã. Et itẽꝝ eis adſũt vigilie ⁊ aptio oculorũ
abſqʒ palpitatõe ⁊ febris ẽ i ipa fortior. Et ſilaſ ka-
rabito: ſʒ tamẽ differt ab eo: qm̃ ſubet i ipa ẽ maior
⁊ aliẽatio minor. Et pulſus qdẽ eius ẽ velox ⁊ fre-
q̃ns pp aꝑa ⁊ pmixtiõeʒ ꝯgelatiuã q̃ diuerſificaſ a
pulſu lethargie. Et ẽ latꝰ ⁊ breuis pp phla ⁊ aꝑa ſu
niʒ: q̃ diuſificaſ a karrabito: ⁊ ipꝰ qdẽ breuitas eſt
pp latitudieʒ ſui. ãplīꝰ ẽ fortior pulſu lethargie ⁊ de
bilior pulſu karrabiti. Et fit pulſus nõ extenſus ra
rus valde ſpaſmoſus ſicẽ fit i pfocatõe mẽicis. Sʒ
vtꝰ i ipa nõ remanʒ nʒ egrediſ ab ordie oĩ illo egreſ
ſu ſic ſit i pfocatõe mẽicis: imo vtꝰ cadit ⁊ pulſus fit
freq̃ns. De cura. C.xiij.

C[ur]a ãt cõis ẽ phlomia ſic ſcis: deide cliſte-
ria i quoꝝ attractõe ⁊ lenitate addis ſʒ q̃ñti
tatẽ i qua iuẽis mãʒ ſʒ ſigna pdcã. ita vt cognoſcas
an vicat cholera vel phla. Et cibꝰ ẽt ꝓhibeaſ ſm
ꝙ fit i karrabito ⁊ ꝓpe ſi eiꝰ cũ ſũit iſtitudo cibi.
Quapp qũ cũ fuerit multitudo cibi fac egꝝ vomẽ ⁊
purga ſtõm ipiꝰ. Si ãt cũ eiꝰ ſũit ebrietas nõ cura
biſ oĩo dõec abſcidaſ ebrietas: deide ſit ꝯtẽtꝰ hũec
tãtibꝰ cap ipiꝰ. deide ad vltimũ curẽſ eo quo cura
tur finis ebrietati. Et ipiꝰ qdẽ ſpẽs cõicant i ẽbro-
cis ⁊ ẽplaſtris ⁊ ſternutatorijs pdictĩ ⁊ eũonibꝰ ſb
ſtilibꝰ cũ eo qḋ bibiſ ⁊ cliſterizaſ ſicut ſcis. Et iſte qḋ
medicie i ipa nõ ſint i termio ſtĩtati q̃ pcipiſ i karra-
bito nʒ i termio calefactõis q pcipiſ i lethargia ſed
ſint ꝯpoſita ex eis ⁊ vicat i eis illḋ qḋ oʒ ſʒ ꝙ appet
ꝙ aliqs duoꝝ hũoꝝ ſit magis abũdãs. Et tibi qdẽ
iã pmiſſũ ẽ i canõe totũ qḋ oʒ facẽ i hꝰ i. Et opʒ vt
põas i ẽbrocis eiꝰ ſi fuerit cholẽa ſupabũdãs folia
ſalicis ⁊ violas ⁊ radices lilij ⁊ ordeũ cũ camenulla ⁊
corõa regia ⁊ aneto. Et q̃ñdoqʒ das i potu ſiripũ ḋ
papauẽ ſi nõ timeſ ꝙ ſupueniat ei dñiũ phlatis. Et i
tẽtio qdẽ q̃ ei i potu tribuiſ ẽ vt dormiat. Quod ſi
vtreqʒ mẽ ſint eq̃les adde i his haſce ⁊ amaracum.
Et ſi phla eſt ſupabũdans adde i eis folia lauri ⁊ ru
tã ⁊ mẽtaſtrʒ ⁊ iſopũ ⁊ caſtoreũ ⁊ origanũ. Et ſimiliſ
ẽ diſpõ i ẽplis ⁊ enematibꝰ ſʒ hũc canonẽ. Et tibi q
dẽ ẽ poſſe colligẽ ea ex ãtidotario. In fine ãt egri-
tudis ⁊ poſtq̃ꝫ declinauerit īfirmitas tũc aliẽa ab eo
ẽbrocas frigidas ⁊ ſis ꝯtẽtꝰ ſubtiliatiuis q̃ ſcis: deide
de balnea ipm ⁊ rege cũ regimine conualeſcentiũ.

De plaga ⁊ iciſiõe cutĩ capitĩ ⁊ curatõe. C.xiiij.

S[ol]utio eueniẽs i capite. aut ẽ in cute ⁊ carne
aut i oſſe: aut mãifeſta: aut i ſimaci: aut ita ꝙ
oſſa īde eẽtrhẽda ſt aut ſimac ⁊ ex ſiac ẽ alfutu
rati ⁊ ẽ vt exhuberet velamẽ ad exteriora ⁊ aꝑet ⁊ i-
pingueſ ⁊ fiat ſicut ſutturati. Et ex eis eſt q̃ fit in dura
mẽe ⁊ i ſuatiua: ⁊ i eis ẽ timor ⁊ i vulneribꝰ qdẽ pue
niẽtibꝰ ad pãniculũ cerebri accit laxitas i latere vul-
neꝝ ⁊ ſpaſmꝰ i oppoſito eiꝰ. Et qũ iciſio nõ puenit
ad vẽtres ſʒ ad ſminũ velamis ſubtil ẽ magis icolu
mis. Qũ võ iciſio puenit ad cerebrũ appet febris
⁊ vomitꝰ chole ⁊ nõ ẽ ex eis q̃ ſanaſ: niſi raro. Et
ꝓpinquor ad icolumitatẽ qdẽ iciſio ẽ q̃ cadit ad ſum
rati duoꝝ vẽtriũ anterioꝝ. Qũ. n. cito ſuccurris ei
ꝯtinuaſ. Ille võ q̃ i duobꝰ vẽtribꝰ poſterioribus
fuerit ſũt prauiõres. Et ea q̃ fit i medio prauior ẽ ea q̃
fit i poſteriore ⁊ remotior vt redeat ad diſpoſitionẽ
nãleʒ niſi ſit valde pua. Et pncipiũ quidẽ ꝯſiſtit i
ẽplis ⁊ erit eiꝰ i rectificatio velociter. In cura võ
ꝯſiſtit pncipiũ ad ꝓhibẽdũ aꝑa cũ eo qḋ tolerat diſ
poſitio. Diſtinctionẽ võ medicaminis vulneris
plagatiui qḋ ẽ in cute ⁊ carne dicemꝰ vbi vlcerũ re-
memorabimur i lib. iiij. ⁊ dicemꝰ curã fracture q̃ eſt
ex eis i. c. fracture ⁊ reſtaurationis. Et medici i fra-
ctura cranei i q̃ eẽtrhẽda ſũt oſſa: habẽt duas itẽtiões
Intẽtio. n. quorũdã ẽ vt declinẽt ad medias ſedati
uas q̃ dolorẽ vehemẽt queſcere faciũt ⁊ itẽtio ẽ alioꝝ
qbꝰ vĩ ꝙ adminiſtrãde ſt medicie vehemẽtĩ deſiccatõis
⁊ adminiſtrãt poſt iciſionẽ fracti eradicatõnem ſecũ ⁊
extractionẽ facture eꝰ medicinaſ attractiuas i vnguen-
tis ⁊ alijs ſupra locum ſupra ipʒ exterius exiſtentes
epithimate ex aceto ⁊ melle. Et h̃ mõ ꝑ manꝰ hoꝝ
poſterioꝝ puenit maior icolumitas q̃ꝫ ꝑ manꝰ hoꝝ
⁊ illud qdẽ nõ ẽ mirꝝ. G. enim dixit ꝙ ꝯplo oſſis ⁊
panniculi ẽ ſicca.

Tractatꝰ q̃rtꝰ de egritudibꝰ capitis ⁊ pluris no-
cumẽto ipiꝰ i opatõibꝰ ſẽſus ⁊ motꝰ. Et continet
cap. De ſubet ⁊ ſono. C.i.

D[ic]ãt ſubet ſõnꝰ ſupfluꝰ ⁊ q̃uis. Nõ tamẽ
oĩs ſupfluꝰ ⁊ q̃uis ſʒ ille cꝰ q̃uitaſ ẽ i mã
⁊ q̃litate ſiſt: ita vt ipiꝰ ſpaciũ ſit ꝓlixiꝰ ⁊
cꝰ eleuatio fortior ⁊ debiliteſ excitatio ipi
us ab eo. Si ãt excitaſ tũc ſõnus eꝰ ẽ nãlis i q̃ntitate
⁊ q̃litate ſua. Et eiꝰ qdẽ aliꝰ ẽ q̃uis aliꝰ ẽ ſubet ꝓ-
fũdꝰ. Sõnꝰ ãt vẽr ẽ recitꝰ ipẽs aĩal ab iſtis ſẽſuũ
⁊ motuum ad principiũ cum quo pnãter ipſorum
iſtẽa ab exitu operatiõis i ipiꝰ niſi que neceſſaria ſt
ad hoc vt vita permaneat ⁊ illa ſunt ſicut inſtẽa ipſ

Et ſonus quidē nālis abſolute ē cuius reddit⁹ ē cū ꝓfundatōe ſpūs vitalis ad interiora: vt digerat cib⁹ quē in ipſo ſequit ſpūs aialis ſicut fit i mortib⁹ corpoꝝ ſubtiliū ꝑmixtoꝝ ꝓpter neceſſitatē vacuita tis: ꝛ qd ē ēt pp quietem eius ꝛ vt ſpūs adiūgat ſibi ptem eius quo nutriat ꝛ ſubſtenteur ꝛ agmētetur ſubſtantia illius: ꝛ recipiat reſtauratōem eius quod ex ipſo i vigilijs ſoluit. Et huic quidē ꝓpinquus ē q̄ accīt ei q̄ ſanitati vicinus ē ab egritudie ſua. Accidit. n. ei ſōnus ꝓfūdus ꝛ ſignificat ſedatiōez egritudis eius: ipe tamē in ſanis nō ſignificat bonitatē.

Et quādoqꝫ ēt accit ſonus h⁹ i generis ei qui eſt cūatus medicīa plīm ꝛ ſōnus ille ꝯfert ei reddās ipſum ꝟtutiſue. Et plīm accit ſōnus non abſolute naturalis ꝛ ille quidē ē reddit⁹ q̄ fit ad ꝑncipiū ꝓpt ſuperfluitatē reſolutionis ſpūs ꝛ nō tolerat ei⁹ ſba dilatōem ꝓpter defectum ſui augmenti ſup illud qd ſufficit applicationi cā reſolutiōis facte ex motu. ꝓfundatur ergo ſicut fit in diſpōe laboris ꝛ exercitij fortis. Et illud fit pp cūationem ſupfluā accidentē ſpūi aiali. Nā igi fit ꝯrupta ad recipiendum quod ē in ſba ei⁹ niſi ꝯſequatur ipſa ex nutrimento ſuſtentaculū. Dīa ꝟo iter ipm ꝛ illū q̄ ē ante ipſum ē ſicut differētia int petitōem cibi a corpe ſano vt ſit locus reſolōnis nālis exeo ꝛ petitōem cibi a corpe debilitato a ſolutione ꝛ fluxu ſanguis. Primus. n. duoꝝ ſōnoꝝ petit reſtauratōem reſolutionum vigiliaꝝ ꝛ ē res nālis. Et ſcdͣs petit reſtaurationem reſolutōis laboris ꝛ nō ē nālis. Et quādoqꝫ accit ſōnus nō nālis abſolute ꝛ ē vt ſit redditus ſpūs aialis ab inſtrumentis pp cām infrigantem ſubſtāne ſpūs ꝯriā aut extrinſecus aut ex medicinis infrigidātib⁹ ꝛ inſtrumēta adipiſcitur frig⁹ incōueniens penetratōi ſpūs vitalis in eis ſcdͣm modum ſuū renouantē infuſionē ſpūs i eis adunati corrumpentis ꝯplōnem quā recipit ꝟtutē aialem. ſ. ſpūs a ꝑncipio quare reſiduū redit ꝓfundū pectoris ꝛ fit piger ad dilatōem pp frigus ꝯplexionis ꝛ hoc eſt ſtupor. Et quādoqꝫ ēt accit pp cām humectantē inſtrumenta ꝛ perturbatōem ſbam ſpūs ꝛ oppilantem viā eius ꝛ laxantē ſbam neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ et mollificatio quā ſeqtur oppilatio ꝛ coopimentum que ꝓhiberet ſpm penetrare: qm̄ ſpūs ipius ſba iaꝫ eſt ē ingroſſata ꝛ ꝑturbata. Et qm̄ inſtrumēta ei⁹ iā ſunt corrupta p̄ hūiditatē ꝛ laxitatē eoꝝ ſimul. Et iſte ē ſonus ebrietatis: ꝛ accit qd eſt huic accidēti ꝓximū pp nimiā ſtōi repletionem ꝛ ꝓlixitatem timore cibi i ſtō: hoꝝ aūt ſubet remouet vomitū. Et he due cāe qū firmātur ſūt cā qua plīm accit ſubet. Quādoqꝫ ē adunatur frigus ꝛ iuuat ipm humiditas ſimul in cauſis ſōni: veruntamen cā aūs tūc ē ex frigore ꝛ iuuat ipm humiditas. Sicut aggregant i vigilijs caliditas ꝛ ſiccitas ꝛ ē cā ꝟa ipſa caliditas quā iuuat ſiccitas. Subet ꝑterea ſūt cāe alie ex q̄bus eſt vehemētia potiſſimoꝝ febris ꝛ eueniūs naturē cum cōmtia ſup ſuā egritudinē ꝛ ipius ꝯplionē ſub mā ꝛ ſeqtur ipam ſpūs aialis ſicut dictū eſt ꝛ ꝓpter ſimā febris ē frigida phlātica, ꝛ ipa quidē nō calefacit niſi cū putredie. Et quādoqꝫ fit pp malitiam humoꝝ ꝛ vapoꝝ aſcendentiū ad interius cerebri a ſtō aut pulmone in egritudinibus ſuis ꝯ reliquis mēbris. Et quandoqꝫ fit ex multitudie vermium ꝛ aſcaridū. Et quādoqꝫ fit ex coartatione cerebri ipius ſub oſſe cranei: aut lēſiua ei⁹: aut cortice ipius qū cerebro aduenit ꝑcuſſio ꝛ vehementior eueniū ad faciendū ſubet apud inciſionem ē vehemētior eorum ad faciēdū ſubet apud cōpſſionē. Et quādoqꝫ fit pp vehementē dolorē ꝑcuſſiōis eueniētis lacertis ipis: aut ſcdͣm cōitatem leſionis in ore ſtōi aut in matrice quare ꝯpatitur ex eo cerebrum ꝛ oppillat vias ſpūs ſenſibilis taliter ꝙ cum ea fit difficilis motus ſpūs ad ꝓcedendū. Et quandoqꝫ fit pp vehementē debilitatē ſpūs ꝛ reſolutōez ipſius quare fit difficilis eius dilatatio. Et quoniam ꝑmi ſenſuū qui ꝑuantur in ſōno ꝛ ſubet ſūt viſus ꝛ auditus: oꝫ tūc vt ſit ipedimentū in ſubet i anteriore cerebro. Et pp cōitatē cōrruptiōis imaginatōis. Nā ſi nō eēt cōitas anterioris cerebri ꝛ non accideret nocumētū niſi poſteriori pti nō oporteret v viſui ꝛ auditui ꝯueniret ꝑuatio. Neqꝫ eēt ſon⁹ imo eēt deſtructio motus ꝛ tact⁹ ſolūmodo ꝛ eēnt ſenſus reliqui cū diſpōnibus ſuis ſicut ꝯtingit i egritudinib⁹ ꝯgelationis ꝛ ſoebos. Et nō eēt nocumētū qd ſubet affert ſenſui vltra nocumētū qd īfert motui. Nā ipe deſtruit ſenſum omnino ꝛ non penitus deſtruit motum: remanet enim incolumitatis in anhelitu. Et opꝫ quidē vt oppilatio ꝓueniens in ſubet ſit ꝯpleta nꝫ cū mlta ſpiſſitudie ꝛ ſi nō fiet nocumētū i anhelitu. Oīs aūt ſubet ex ꝯplōne pendēs ē pp frig⁹ ꝑmo et pp hūiditatē ſo. Amplı⁹ quādoqꝫ fit ꝑmutatio ad ſubet ſicē ex pipneumonia ꝛ pleureſi ꝛ ſilib⁹. Et q̄dā hoīuꝫ ſūt quoꝝ hūores dū ſedent ſūt fracti nō nocentes qꝛ coopit eos dormitatio. Cūqꝫ ſe ꝓſternūt ꝓfūdat calor ītus ꝛ ſeruent ꝛ excitāt vapores cerebri qꝛ ſōn⁹ nō ipm coopit ꝛ ꝑcipue i eo q̄ nō eſt ſicce ꝯplōnis. Cū ergo multiplicant coopiture ſōni idicat egritudies. Et ſic aq̄ granatoꝝ tardante in ſtō retinet vapores ꝛ liberat a vigilijs. Et nos qd iā diximꝰ qualr oꝫ eſſe formā iacentēz ſup cibū. Nūc ēt dicem⁹ ꝙ vſus reſupinationis multotiens ledit dorſū ꝛ laxat ipm. Cui⁹ qdez cura eſt vſus ſurgendi plurim⁹. Ex ſōno ꝑterea i ſole timet capiti. Et q̄ fit i luna fac poſſidere ſcreatū ſāguis q̄ fit cū raſeatiōe: ppea ꝙ lūa mouꝫ hūores. Et cā qd ſonit⁹ guttaris eſt cooptura oris cāne qꝛ ſpūs nō egredit niſi i voce hūiditatis.

De ſignis ſpecieꝝ ſubet. C. ij.

ſ I aūt ſubꝫ fit ex frigore puro extriſec⁹ eius ſigna ſūt vt fiat pp ſucceſſionez frigoris vehemētis aduenient capiti exteri⁹ aut pp frig⁹ itra corp⁹ ꝛ cerebꝝ ꝛ nō īuenit i facie iflāmatio neqꝫ i palpebris ēt eſt color viridis ꝛ pulſus eſt extenſus tendens ad duritiez cū raritate vehemēti. Et ſi ſubet fit ex frigore pot⁹ alicui⁹ medicinaꝝ narcoticaꝝ q̄ ſūt opiū ꝛ hyuſqm⁹ ꝛ radix mendragore ꝛ ſe. mādragore ꝛ nux metel ꝛ ſilr ꝛ lac i ſtō acetoſū ꝛ coriandꝝ hūidū ꝛ ſe pſilij multū ſignificat ſignis q̄ dicemus de vna q̄qꝫ eaꝝ i. c. de vēnis. Et vt ſubet fiat cū alijs accidētib⁹ ꝑfocatiōis ꝛ viriditatis extrēitatū ꝛ ſtitate eaꝝ ꝛ aꝑate ligue ꝛ ꝑmutatōe odōis ꝛ fit pulſus cū caſu formicās debilis nō cū raritate imo frequēs habēs freqntiā vermiculoſi fōmicās. Et ſi fuit rar⁹ non ei ordo nꝫ fortitudo: imo redit ex raritate ad ſpiſſitudiēz ꝛ ex ſpiſſitudie ad raritatē. Sciaſ ergo ꝙ ſi aliqd horꝫ i potu ei datū ē aut ipe p ſe bibit ꝛ me dicet totū illd cū eo qd dicem⁹ i. c. de venenis. Sūt aūt qd q̄ dicit ꝙ ſubet frigoris puri eſt lenior ſubet materiei hūide. Sꝫ ſermo ille nō ē vehemēter ſan⁹ imo quādoqꝫ ē fortis valde. Et oēs qdē ſpēs ſubet ſūt ex frigore cerebri i ſba ſua aut pp medicinā ebibitā ſeqtur corruptio i cogitatiōe ꝛ memoria. Qd ſi ſubet ſit ex hūiditate pura ſūt ei⁹ ſigā vt nō videāt ſigā ſanguis nꝫ ꝯuita phlātis. Si aūt fiat ex phlāte ſcil illd ex ꝑcedēti repletiōe ꝛ nimia ſtōi ſacietate ꝛ multitudie pot⁹ ꝛ lenitate pulſ⁹ ipi⁹ ꝛ fluctuatiōe cū latitudine ꝛ ſcit ex ꝓfūdatione ſubet ꝛ grauitate ipi⁹ ꝛ albedine coloris i facie ꝛ oculis ꝛ ligua ꝛ capitis ꝛ inflatōe i palpebꝛ ꝛ ſtate tact⁹ ꝛ regimie ꝑcedēti ꝛ etate ꝛ regiōe ꝛ reliqs. Ex ſanguie ꝟo fact⁹ ſcit ꝯuitate i flatione venaꝝ q̄ dicūtur guidē ꝛ rubedine oculoꝝ ꝛ maxillaꝝ ꝛ rubedie lingue ꝛ ſēſu caliditatis i capite ꝛ ſilib⁹ illis q̄ ſciuiſti. Et ſi cū hoc ſanguis ꝛ phlā ꝯiūgantur aggregatiōe aꝑatū videbis ſigna karabiti ꝛ lethargie ꝛ ſubet ſabari. Qd ſi cā in ipo fuerint vapores expulſi ex corpe i febrib⁹ ꝛ ꝓprie apd dolorē pulmonis ꝛ aꝑa i ipo noiatū pipneumōia aut vapores ſtōi ſcias totū ſuis ſignis. Nā ſi eſt ex ſtō ꝑcedūt ipm ꝟtigo ꝛ ſcotomia ꝛ tinnit⁹ ꝛ vomitus ꝛ phātaſie ꝛ ē leuis apd famē ꝛ augmētat apud repletionē. Si ꝟo ē ex pte pulmōis ꝛ pectoris ꝑcedūt ipꝫ dolor grauis ꝛ dolor i ptib⁹ pectoris ꝛ ſtrictura ſpūs ꝛ tuſſis ꝛ accidentia pleureſis ꝛ pipneumonie. Et ſilr ſi fuerit ex epate ꝑcedūt ipm ſignificationes egritudinis in epate. Et ſi eſt ex matrice ꝑcedūt ipꝫ egritudines matricis ꝛ eius replectio. Qui aūt fit ex ꝑcuſſiōe ſcā ſup halhenia aut ſup tēpora ſcit ſuis ſigtionib⁹. Et dīa qdē inter ſubet ꝛ apopliaꝫ ē qd habēte ſubet poſſe ē itelligere ꝛ excitari ꝛ ſūt mot⁹ ei⁹ leuiores ſenſib⁹ ſuis. Apoplecticus aūt ꝑuat ſenſu ꝛ motu oī. Et oino dīa inter habētē ſubet ꝛ illū in quo ē maleſactio pp debilitatez cordis ē ꝙ pulſus habēns ſubet eſt fortior ꝛ ſilior pulſibus ſanoꝝ. Et pulſus habētis ſyncopi eſt debilior ꝛ durior ꝛ ſyncopis ꝓuenit paulatī cū mutatione coloris tendēns ad citrinitatē ꝛ ad ſilitudinez coloris mortuoꝝ ꝛ iſtantur extrema. In ſubet aūt non alterat color faciei niſi ad illud qd ē bonū ꝛ nō extricatur fruſtū faciei ꝛ naſi nꝫ mutat a forma dormientū niſi ꝑuo tumore ꝛ iflatōe. Et dīa qdē iter hūtē ſubet ꝛ illā cui⁹ matrix ē ꝑfocata: ē ꝙ poſſe ē ꝙ ſi hūs ſubet itelligat ꝛ loq̄t ſi ꝑcipit. Illa vero cuius matrix ē pxefocata itelligit cū difficultate ꝛ nō loquit penit⁹ ꝛ ē mot⁹ ꝛ ꝓprie mot⁹ colli ꝛ capitis ꝛ pedū facilior i eo q̄ hꝫ ſubet ꝛ ſēſus ꝛ apio palpebraꝝ facilior i habētib⁹ matricē ꝑfocatā ꝛ ē ꝑfoca in matricis cū eueniēs ſubito ꝛ idicat poteſtate ſui ꝛ finit aut minorat ꝛ ſubet extēdit ꝛ fit itroit⁹ i ipo in ꝓfūdatione q̄dati ꝛ icipit a ſōno q̄ui niſi cā eis ſit frig⁹ ſubito eueniēs aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

De cura ſubet ꝛ ſōni grauis ſcī i febrib⁹ C. iij.

ſ Ubet āt q̄ accit ab egritudie exiſtēte i aliqb⁹ mēbris. Seruita cura ē ꝓuenire ad mēbrū illud cū regimie vt purget ꝛ remoueat qd i ipſo ē ꝛ ꝯfortatio cerebri ita vt māꝫ nō recipiat. Et illud qdē ꝟbigratia ſit cū oleo roſ. ꝛ aceto pluris ne oleū dormire faciat ꝛ ꝑcipue qū ipꝫ ē ſolū cū expſſionib⁹ fructuū ꝯfortātiū ꝛ p⁹ illud adhibeant embroce i ſtatiue. Deinde fiat ꝑmutatio ad reſolutiua ſi fuerit i cerebro retētū aliqd ꝛ tu qdē iā ſciuiſti oia illa i canone. In eo aūt q̄ fit i ſebribus ꝛ i pricipio pxodoꝝ oꝫ vt icipiatur a ligatiōe extrēitatū ꝛ a motu ſternutationū aſſidue ꝛ odoramēto aceti ꝛ vaporis ei⁹ ꝛ vnctione capitis cū oleo roſ. ꝛ aceto plurimo aut aq̄ acreſte aut aq̄ granati ꝛ ſtipticoꝝ. Ille aūt q̄ fit propter potū narcoticoꝝ curetur ſm illud narcoticū ꝛ det ergo ad potan. tyriaca ipius qd dicturi ſum⁹ i libro. iiij. Subet aūt facti ex frigore extrinſecus adueniēte cura ē pot⁹ tyriace ꝛ mitridati ꝛ diamuſchi ꝛ ēbrocet caput cū aqs i quib⁹ cocta ſūt ruta ꝛ caſtoreū ꝛ piretrū ꝛ vngat caput cū oleo de bē ꝛ oleo ve duab⁹ ſpicis cuꝫ caſtoreo ꝛ ſqlla ꝛ oleo muſcellino ꝛ oleo coſtino cuꝫ caſtoreo. Et ſilr adhibeant ēpla facta ex caſtoreo ꝛ ſqlla ꝛ muſcho ꝛ ſint caſtorei ptes. ij. ꝛ ſqlle ps. i. ꝛ muſchi q̄ntitas ꝑua ꝛ odoret muſchū aſſidue ꝛ vtat eis q̄ dicta ſūt in calefactione ꝯplōnis cerebri. Sꝫ ē labor abſqꝫ falſitate in illo aūt q̄ fact⁹ ē pp dominiū ſanguis oꝫ vt incipiat a ꝑblomia cephalice ꝛ vētoſis cruruꝫ aut ꝑblia ſaphene ꝛ vtat cliſteri tpato ꝛ ſbtiliatiōe cibi ꝛ vtat eo qd torrefactū ē. Illū aūt q̄ fact⁹ ē pp dominiū hūiditatis pure q̄ nō ē cū mā oꝫ vt curetur cū ēplis factis ex caſtoreo ꝛ flore ſqnati ꝛ coſto ꝛ vnge cupreſſi ꝛ ſauina ꝛ euforbio ꝛ piretro ꝛ deſiccetur cibus ꝛ alienēt olea ꝛ ēbroce niſi cū cautella: humectatio. n. q̄ ē i oleis q̄ndoqꝫ vincit ꝟtutē medicinaꝝ niſi ſit valde forma. Et oꝫ vt admiſtratio fiat vnctionis capitis ꝛ rubificationis ei⁹ ꝛ ordinationis muſchi. Et ſi fuerit humiditas cū mā phlātis oꝫ vt cūes cū cliſteri forti ꝑus ꝛ igeniet vt euōat ꝛ pſꝫ ei⁹ qd ex phlāte ē in ſtō oꝫ vt euōat cū eo qd phlā incidit ex eis q̄ dicemus i loco ſuo ꝛ admiſtra ēbrocas ꝛ digeſtiuas ꝛ fōtes ꝛ capitpurgia ꝛ ſternutatoria gargariſmata ꝛ ea q̄ ſciuiſti i canone ſic tibi ꝑterijt. Et ex cura ē vt eger audiat res q̄ ꝯtriſtant ipm: triſticia. n. in h⁹ i egritudinib⁹ i q̄bus debilitat cogitatio ꝛ extinguit ē ex eis q̄ ꝯmouet aiam ꝛ reducit eā ad rectitudinē. Et ex medicis qdē vigilare facientib⁹ ē epithia ſcꝫ cū calcāto ꝛ abſtertio faciei cuꝫ aceto ꝛ ꝯſtrictio extremitatū iferioꝝ ꝛ admiſtratio ſternutatorioꝝ.

De vigilijs ꝛ ſahara. C. iiij.

Igilia qdē ē diſpō aialis qū effūdit ſpūs aialis ad inſtrā ſenſus ꝛ mot⁹ vt eis vtat. Sahara ꝟo ē ſupfluitas i vigilia ꝛ egreſſus a rena

turali. ⁊ ei⁹ q̄d cū cōplonalē caliditaſ ⁊ ſiccitaſ pp̄ ignei
tatē ip̄ſe ⁊ morā ſp̄ ad exiſtētiā ⁊ caliditas vehemēti⁹ ē fa
ciēs ſahara ⁊ auri⁹ faciēs. Et ſahara q̄d q̄n q̄ fit ex
nitroſitate hūiditatū occul. ate i cerebro aut pp̄ dolo
rē ⁊ cogitatiōes cōes. Et ē ſahara cui⁹ cā ē lumē ⁊ lo
ci illūinatio q̄ſi pueñt i h⁹ i aliq̄s p̄parat⁹ ſahat ⁊ ē ſa
hara q̄ ē pp̄ malinā diḡōis ⁊ mltitudinē replōni'. ⁊
ē ſahara q̄ fit cū ei⁹ q̄d iſlat ⁊ cōmouet hūores ⁊ ſon
nia ⁊ ſto ze i ſōno ſūt ſabe ⁊ ſilia. Et ē ſahara q̄ fit i fe
brib⁹ pp̄ eleuatōēs vapoꝝ ſiccoꝝ mordicatoꝝ ad ce
reb:. Et doloꝝ q̄d g decrepit accit ex ſahara ē pp̄ ni
tro'itatē hūoꝝ eoꝝ ⁊ ſalſedinē ip̄oꝝ ⁊ ſiccitatē ſb̄e ce
rebri eaꝝ ⁊ ē ſahara q̄ fit cū apa̅te melici aut cācero
ſi i p̄tib⁹ cerebri. Et dī q̄ ille i quo ſahara fit formis
deide accit ei tuſſis mo:tī. Et nos q̄dē iā diximꝰ i. c.
ſōni q̄d oportuit nos dicere. De ſignis. C. v.

Signa igit ei⁹ q̄ fit a ſiccitate pura ſine mā ⁊ nō
ſocia caliditati ſūt leuitas capitiſ ⁊ ſēſuū ⁊ ſiccitaſ
oculoꝝ ⁊ ligue ⁊ nariū ⁊ q̄ nō ſētit i capite ca
loꝝ nꝫ frig⁹. Ei⁹ v̄o q̄ fit ex caliditate ⁊ ſiccitate ſigna
ſūt iuētio ſignoꝝ ſiccitatis cū iſlāmatiōe aduſtiōe. Et
q̄nꝫ ē cū ſiti ⁊ aduſtiōe i origīe oculoꝝ. Et ei⁹ q̄d q̄ fit
ex nitroſitate hūoꝝ ſiḡ ſūt hūectatiōis iuētio i nari
b⁹ ⁊ lippitudo ocloꝝ ⁊ ſēſibilitas guttatis p̄te ⁊ ve
locitas excitatiōis apd ſōnū cū ſaltu. Et iſtud q̄d
ſignificaſ ex regimie p̄terito ⁊ etate. Et ei⁹ q̄d q̄ fit
ex illumiatione loci aut ex cibo. Signa ei ſūt cāe ei⁹
Ei⁹ v̄o q̄ ē ex apate melico ſigna ſūt p̄dicta mltoti
ens. Sꝫ ei⁹ q̄ ē ex dolore aut cogitatiōib⁹ cōib⁹
⁊ febrib⁹ acutis ſiḡ ſūt ei⁹ cāe. De cura. C. vi.

Oportet q̄d vt habēs illā cui⁹ cā ē ſiccitas vta
tur cibo hūido ⁊ balneis tp̄atis, p̄p̄e q̄ ſi ip̄ꝫ
balneū nō facit dōmire tñ nō ē tp̄ati corpis ⁊
nō hōc cōplōnis ⁊ nꝫ ē ſ pauciṫate ſiccitatis aut p̄ſēte
hūoꝝ maloꝝ quos balneū eleuat ⁊ oꝫ vt deſerat co
gitationē ⁊ coitū ⁊ laborē ⁊ vtaſ q̄ete ⁊ trāq̄llitate ⁊
aſſiduitate iunctiōis capitiſ cū oleis hūectatiuis p̄
dictis ⁊ emulſiōe lactis ſup caput ⁊ ēbrocis hūectati
uis p̄dictis ⁊ attractiōe i narib⁹ oleoꝝ ⁊ caputpur
gijſ ip̄oꝝ ⁊ diſtillatiōe eoꝝ i aure, p̄p̄i olei nēufarini
⁊ p̄cipue faciēdo caputpurgiū ⁊ i fricatiōe ſſenioꝝ pe
dū. Ei⁹ v̄o q̄ ē ex caliditate q̄ hoc regimē ē cū ad
ditiōe ſcā i regimie haꝝ medicinaꝝ ⁊ admiſtratio. v̄
bi gr̄a raſure cucurbite ⁊ portulace ⁊ mucilagis pſi
lii ⁊ virge paſtoris ⁊ ſempuiue ⁊ ſiliū. Et ex inmoc
tiuis ē ſōn⁹ ſuauis ſub eū quo nō ē hezeze ⁊ ſit ei⁹
cāus breuis aut ſi ſit cū hezeze ſit eq̄lis ⁊ pp̄ illud ſo
nu⁹ arboꝝ ⁊ aq̄ facit dormire. Ei⁹ v̄o q̄ ſcā ē ex do
lore regimē ē ſedatio doloris. Et ip̄i⁹ cura ē cū eo
q̄d p̄p̄ū ē vnicuiq̄ dolorī i. c. ſuo. Facta v̄o i febrib⁹
m̄l onēs hūū dati poti adiciatur puꝝ ⁊ faē dormi
re. Et oꝫ vt habēs eū vtaſ ablutiōe faciei ⁊ ēbrocā ⁊
vnctiōe tp̄is ⁊ frōtis cū oleo de papauere ⁊ lactuca
⁊ vt pōatur i ſorbitiōib⁹ ip̄i⁹ ſemē papaueris albi.
Et q̄n doq̄ ſtupefacit ex narcoticis quoꝝ deſcriptio
nes ſūt i antidotario ⁊ troc. de citro p̄dicti i. c. de ſo
da cāſa q̄ diſſoluit i exp̄ſſione papaueris aut aq̄
roſ. in q̄ coctū ē papauer: aut aq̄ lactuce ⁊ ſimil' eo

frōs cōferūt. Et ex eis q̄dē q̄ ad illō expta ſūt ē vt ſumāt
caſſia lignea ⁊ opiū ⁊ crocus ⁊ diſſoluāt i oleo roſ.
⁊ abſtigāt ex eis nares. Et ſilr̄ epitima ſcā ex coctis
h⁹ papaueris ⁊ radicib⁹ mādragore ſi vtraq̄ tp̄e ⁊
et odoratur ex eis: Et q̄ ſumit ex iſtis q̄ntitatē vnius
grani orobi dormit ſōnū tp̄atū. Qd ſi hūor ad
ip̄m aſcendēs fuerit groſſus fiat emplim fronti eiꝰ
ex meliloto cū camemilla ⁊ robub. Et ex eis q̄d
q̄ dormire faciūt ſcbriētes ⁊ alioſ ē vt exuberātes hō
bēti ſahara ligēt cū ligamie faciēte dolorē ⁊ corā
ip̄is ponaſ lāpas ⁊ p̄cipiaſ p̄ſentib⁹ vt mltiplicēt cō
fabulatiōes ⁊ ſmones. Deide ſoluāt ligature rep̄ē
te ⁊ reōucaſ lāpas ⁊ p̄cipiaſ ſibi exhibētibus, vt taceāt re
pēte ⁊ tñ dormiēt. In ea aūt q̄ ſcā ē ex hūiditate nitro
ſa ſal'a pp̄ nitro'itatē ⁊ ſalſedinē oꝫ vt acceptio ois
acuti ⁊ ſalſi alienet ⁊ cibet cū habēs piſcib⁹ petroſis
⁊ carnib⁹ ſubtilib⁹ ſurabegeti cum pauco ſale ⁊ cibet
cū pullis ex ſcheba ⁊ aſſidue fiat iunctio capitiſ cuꝫ
oleis ſuauib⁹ tepidis. Qūq̄ h ſpēs ſahare accit in
etate ſeniū cui⁹ cura ē prauia. Veritatū oꝫ vt cū ha
bēs vtaſ ēbroca ex aq̄ i q̄ cocta ſit ordeuꝫ ⁊ came
milla ⁊ alhacuē ⁊ nō aliud oī nocte faē. n. bene dor
mire. Et ſilr̄ odorēt narib⁹ ſcā ex oleo alhacuē aut
oleo irrino aut oleo d̄ croco. Et q̄n doq̄ oꝫ vt in
potu tribuam⁹ habēti ſaharā ſup̄flūā v̄nū cui⁹ ſīcō
reſolo ceratoria ⁊ ſiſia ex opio vt faciat ip̄ꝫ dormire
ei v̄o q̄ ſi hꝫ ſaharā cū h⁹ i ſup̄fluitate ſufficit vt labo
ret exercitet ⁊ balneet. deīn an cibū bibat aliq̄ntulū vi
ni ⁊ cōedat cibū q̄ dormiat i hōa. De leſiōe ſēſ⁹. c. vij.

Pēs nocumēti ſenſus cōtigēns i opationib⁹
cerebri ſūt pp̄ duas cāe ⁊ cognoſcit trib⁹ mo
dis. Qn̄. n. ſēſus hoīs ē i colūs ⁊ imagīatio
formaꝝ reꝝ i ſōno ⁊ vigilijs ē ſana deide ſi res ⁊ diſ
poſitiōes q̄s videt i vigilijs ſuis: aut i ſomno ſuo ex
eis de q̄bus poſſe ē ip̄m p̄ponere ⁊ remonēt ab eo ⁊
q̄ audit eaſ ⁊ teſtificaſ nō remanēt apd eū tñ leſio il
la ē i mēoria ⁊ i poſteriore cerebro. Qd ſi i hoc nō ē
ipedimētū, ſꝫ loq̄t ea q̄ nō ſūt dicēda ⁊ dicit ab eis a q̄
b⁹ timē nō oꝫ ⁊ putat eē bonū q̄d nō dꝫ putari bo
nū: ⁊ ſpat q̄d non ē ſpandū ⁊ igrit q̄d igrēdiū nō ē
⁊ facit q̄d faciēdū nō ē ⁊ ē potēs ſuare ea quoꝝ vult
recordari tñ leſio ē i cogitatiōe ⁊ i p̄te media cerebri
Si v̄o ip̄i⁹ mēoria ⁊ ip̄i⁹ loquella ſūt ſic eē debēt
⁊ nō cōtigit in eis q̄ agit ⁊ loq̄t cōtrarii rectitudini ⁊ ima
gināt res ſenſibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt ſigularia
mendoſa ⁊ ignes ⁊ aq̄s aut reliqua mendoſa aut
debilit imaginat formaſ reꝝ i ſōno ⁊ vigilijs tñ leſio
ē i imagīatiōe ⁊ i vētre anteriore cerebri. Et ſi aggre
gāt duo ex illis aut tria tūc leſio ē i duob⁹ vētribus
aut trib⁹. Et ſi cogitatio iſirmet ⁊ accidat i eo abbre
uiatio pp̄ cōtrariē leſiōis i mēoria p̄cedētis p̄mū faci
li⁹ ē q̄ ſi iſirmet cogitatio ⁊ ſeq̄t eā egritudo mēorie
Et q̄d eiq̄ hoꝝ ē declinās ad diminutionē tñ egri
tudo ē ex frigore. Et q̄d eiq̄ ē decliue ad p̄mutatio
nē ⁊ agitationē ē ex caliditate. Et q̄d exiſtiauerit q̄ de
clinatio ad diminutionē ē pp̄ diminutionē ſb̄e cere
cebri. Et hoc q̄d nō ē iā q̄q̄ apud me. Cā v̄o ei⁹
aut ſit i p̄mis i ip̄o cerebro aut ē ex mēbro alio. Et

q̄n doq̄ ē ab extrīſecis ſicut pcuſſiōe aut caſu. In
curis āt oꝫ te eē ſolicitū ſm̄ p̄ncipia q̄ dixi i canone
Et collige i tabul' egritudinū mēbroꝝ capitis in libro
ij. medicias ad oia illa' adiutiuas q̄b⁹ in eis vteris ⁊
cōſiderabis q̄ ex eis ⁊ q̄ ex cibis ledūt eos q̄ aliquā
eos i eis ⁊ ideo eas cōſiderab eos a cib q̄ eos ledūt in
ip̄is. De p̄mixtiōe ſenſus ⁊ alienatiōe. Ca. viij.

Permixtiōis v̄o ſenſus ⁊ aliēatiōis declaratio
ē q̄n q̄ fit pp̄ cerebꝝ ip̄ꝫ ē aut ex cholera nigā
aut ex ſanguie calido iſlamato: aut ex cholera
citrina aut ex cholera rubea aut ex calore puro aut
ex vapore calido. Et illa q̄d ſūt ex illis q̄ deſcēdūt q̄ ce
rebri mā ſp̄us innati p̄uat p cui⁹ ſuc poſſibile ē rō
ni viā ſuā ſuare. Et ſcā pp̄ mēbri aliud: aut corp⁹
ē q̄ fit pp̄ ſtōm aut os ei⁹ aut mirac aut pp̄ matricē
aut pp̄ totū corp⁹ ſicut i febrib⁹. Et totū illō ē pp̄ qua
litatē purā veniētē ad ip̄ꝫ ſicut eleuat a digitis pedūꝫ
⁊ manuū q̄n doq̄ apant ⁊ a mēbris corrupte cōplexio
nis apario aut pp̄ vaporē calidꝫ cholere ⁊ p̄hlāte iaꝫ
putridi ⁊ acuti. Et p̄mixtio rōis magis iocūdus ē
q̄ ē cū riſu ⁊ q̄ ē ſꝫ q̄etē ⁊ deterior q̄ ē cū agitatiōe ⁊
rixa ⁊ audacia. De ſignis. C. ix.

Cias q̄ ois dolor vehemēs d̄ quo patiēs nō
cōq̄rit ⁊ i quo nō ſētit p̄mixtionem ⁊ vrina ole
aginia ſignt in febribus: p̄mixtionē rōnis.
Que v̄o fit ex melācolia ē cū triſtitia ⁊ aliēatōe ma
la aut cū ſignis melie quoꝝ in. c. ip̄i⁹ rememorabi
bimur. Et ſi media ē cholica ē cū luxuoſitate ⁊ auda
cia. Et ſi ē melācolia ſāguinea ē illic leuicia ⁊ riſus
cū ex vberatōe vēꝫ. Fcā āt a cholera citrina ē cū
iſlāmatiōe ⁊ caliditate ⁊ rixa, ⁊ malitia moꝝ ⁊ agitatio
⁊ agitatiōe vehemēti ⁊ imaginatiōe ignis ⁊ ſcintilla
rū ⁊ aduſtiōe oculoꝝ iterioꝝ ⁊ citrinitate coloris ⁊ i
ſlāmatiōe capitis ⁊ extēſiōe cutis frōtis ⁊ p̄fūdatio
ne oculoꝝ ⁊ ſaltu ad oppoſitū. Et i illa q̄dē q̄ fit ex
magis rubea ſūt acīa iſta vehemētioꝝ ⁊ p̄uerſa. Et h⁹ i
q̄dē generis ē p̄mixtio q̄ fit i febrib⁹ ⁊ plurimū fit in
peſtilēnalib⁹. Cū ea aūt q̄ ſcā ē ex caliditate ⁊ ſicci
tate puris nō ſit q̄uuus nꝫ ſiḡ materieꝝ p̄dcāꝝ i cāo
ne ⁊ i capitulis p̄cedētib⁹. Facta āt ex p̄hlāte iā pu
trefacto ⁊ acuto hūtib⁹ accit vt eis adſit cū p̄mixtiōe
ſeueritas ⁊ vt eleuāt ſupcilia ſua manib⁹ ſuiſ oī hora
⁊ vt ip̄oꝝ cap̄ q̄ueniſ ⁊ patiāſ ſubet pp̄ ſbaꝫ frigoris
ſicut p̄miſcēt eoꝝ rōnes pp̄ accidētia caliditatis. Et iſti
q̄d nō ſepāt ab eo q̄d tenent ⁊ plurimū q̄d accit eis
vt exiſtimēt ſeip̄os beſtias ⁊ aues. Et vlī q̄d p̄mix
tio rōnis cū accit a caliditate ſicca tūc ip̄ꝫ ſiḡ vigilie
aut a caliditate hūida ſanguis aut a p̄hlāte putrefacto
tūc ſiḡt ip̄aꝫ ſubet. Illa v̄o cui⁹ cā ē vapor aſcen
dēs ex mēbro cognoſcit ex diſpōe illi⁹ mēbri dolo
roſi ſi fuit mēbri: aut tot⁹ corpis ſi fuerit cōphēdēs
ſicut i febrib⁹ cōtinuis ⁊ cognoſcit an ē pura aut ē
mā aut vapor. Et ſigna q̄d oīuꝫ illoꝝ p̄dcā ſunt i. c.
de ſoda. De cura. C. x.

Cura āt q̄ melie adhibet dicem⁹ i. c. melie. In
cura āt p̄mixtiōis facte ex ſanguie oꝫ icipe
re a p̄hlōmia ⁊ ab oib⁹ q̄ tēpant ſanguinēꝫ ⁊
ip̄ꝫ iſlant ⁊ ei⁹ ēētiā rectificāt. Ei⁹ v̄o q̄ facta ē ex

citrina aut rubea cura ē vt incipiaſ ⁊ cibet ⁊ p̄mutet
cōplexio aut corpis tot⁹ aut capitis, p̄p̄e ⁊ adminiſtrē
tur īfrigidationes ⁊ humectationes p̄dicte i canōe ⁊ ad
miſtrēt emplaſtra p⁹ raſionē capilloꝝ ⁊ ſi cōtrariaſ ⁊
ſomnꝰ fiat regatur a regimine. Et ex eis q̄d q̄ cōueni
unt p̄mixtioni ſenſus cholere ē ceratū infiatum ex
oleo roſ. ⁊ acetoſyncipiti ſuppoſitū ⁊ oleum vio. ⁊
lac ſi nō fuerit febris aut oleū roſ. ⁊ papauer cū cau
tella repercuſſionis vapoꝝ. Qūq̄ vigilie adſūt tñ oia
epitimata nō ſūt iuuātia ⁊ q̄n doq̄ faciūt eū poſſi
dere cōſtrictionē caliditatis q̄ nō faciaſ caputpur
giū ⁊ faciaſ augmentū i attractione, imo cōſequenſ
adhibe cliſtere lenitiuū. In ea autē q̄ fit pp̄ mem
bri communitatē vtere capitis cōfortatione ⁊ ei⁹ in
flatione ⁊ attractione ad cōtrariū ⁊ hoc totū quidēꝫ
iam ſcis ex canonib⁹ p̄teritis vniuerſalibus ⁊ p̄ticu
larib⁹. Qūq̄ cū caliditate ⁊ rōnis p̄mixtione nō
ſūt debilitas ⁊ ſigna apatū oꝫ vt patiēs alapis ceda
tur vehemēter ⁊ quandoq̄ neceſſaria eſt pcuſſio vt
ad ip̄m ip̄ſius redeat ratio ⁊ quandoq̄ oportet vt
caput eius ſm̄ crucē cauterizetur ſi nihil aliud cōfert
Et ex rebus ip̄ſi cōferētibus ē vt fundatur ſup capi
ta ip̄oꝝ decoctio pedū ⁊ capitū ⁊ multotiens ſanat
eos aliſſur q̄ ex eo bibūt ⁊ comedūt ip̄ſum dieb⁹
aliquibus ſicut eſt aut i aliquo alio fructuū ex dulci
bus inter ea q̄ cooprit ⁊ faciūt nō apparere.

De ſtoliditate ⁊ amētia. C. xi.

Differētia inter p̄mixtionē rōnis ⁊ ſtoliditatē
⁊ amētiā q̄uis ſint duo ipedimēta rōnis ⁊ ſit
cauſa faciens cōiungere vtrāſq̄ ſimul cadēs in
ventre medio cerebri ē q̄ p̄mixtio ſenſus eſt leſio in
opationib⁹ cogitationis vꝫ mutationē. Stoliditas
v̄o ⁊ amētia ſūt leſio ſm̄ diminutionē aut deſtructi
onē ⁊ diſpō ſimilis fatuitati ⁊ p̄hātaſie. Et tu q̄dēꝫ
iā ſciuiſti q̄ ſpēs opationū ſūt tres. Huiuſmodi
aūt egritudinis cāe aut ſūt ſrītas pura aut cū ſiccita
te cōprehēdēs ſup vētrē mediū cerebri i lōgitudine
dieꝝ ⁊ ſpatij aut ſrītas cū aliquo p̄hlāt̄ico i vacuita
tibus vaſoꝝ cerebri. Et cū in hoc nō eſt nocumētū
ex ſrītate ⁊ nō ex caliditate niſi q̄ hoc nocumētūꝫ
ē deſtructio ⁊ diminutio q̄ caliditas ē faciēs cogi
tationē q̄ ē vn⁹ ex motib⁹ ſp̄us quo mouet ab ante
riore p̄te cerebri vſq̄ ad ei⁹ poſtremā ⁊ econtrario
Et caliditatē q̄dē eleuat ſp̄ior⁹ ⁊ tunet ip̄aꝫ. Et cōgela
tio p̄hibet ip̄aꝫ. Quapp̄ poſita eſt cōplexio h⁹ i p̄tis
cerebri decliuis ad caliditatē ⁊ poſita ē in medio vt ſit
ei redit⁹ ab imaginatione ad memoriā. Et tu q̄dē iā
ſciuiſti imaginationē ⁊ memoriā i loco ſuo. Hec
āt egritudo curaſ calefactiōe cerebri ⁊ hūectatione
ip̄i⁹ ſi fuerit cū ſiccitate aut reſolutiōe ei⁹ q̄d ē i ip̄
ſo ⁊ eiſionib⁹ cū medicinis magnis ⁊ vomitu facto
cuꝫ oximelle ſi ſit aut ſe. rhaphani q̄ fuerit a mā
⁊ oꝫ vt ex illo perueniaſ ad exercitādū cor cū medici
nis ſibi p̄p̄is ſicut ⁊ diamuſchū ⁊ muthridatū eiuſ
fara ⁊ his ſilia ⁊ nō oꝫ vt p̄lōgem⁹ ſmonē i hoc. c.
Iā eni ſciuiſti modū ſimilē h⁹ regiminis i canonib⁹
in eo q̄d pteritū. Et oꝫ q̄dēꝫ vt hoſpitiū ei⁹ dom⁹
luminoſa ſit. Et vniuerſaliter q̄dē vigilie ⁊ ſahara ⁊

ſubtilatio cibi ꝛ paucitas ipſi⁹ ꝛ declinatio ad ꝯplo nē ſiccioꝛē ꝛ ſbtiliationē ſanguis ad rpandū ipaꝫ ꝛ paucitas ipi⁹ ꝛ calefactio ei⁹ ita qḋ nō ſit vehemēs ebulitio ꝛ calefactio. imo ſit caliditas ſbtilis nō feruēs Dec.n.ex eis ē q̄ rectificāt ſenſū ꝛ mūdāt ipm. Et nihil ē magis inimicū ſēſui q̄ȝ repleō ex cibis ꝛ hūidi tarib⁹. Et ſiccitas nocet ſēſui nō vnde ē diminutio ſȝ vnde ē ſupfluitas i velocitate mot⁹ aut vnō ē pau citas ſpūs vehemēter aut ei⁹ reſolō cū aliq̄to mo tu.

De corruptione memorie. C.xij.

· ı Pſa ē ꝯpar ſtoliditati niſi q̄ ē i poſteriori ce bro qm̄ ē diminutio i aliq̄ opationū poſteri oris cerebri aut deſtructio i oib⁹. Et ca⁹ q̄ dē ei pma apō. G.ē ſtitas aut pura aut cū ſiccitate ꝛ nō ipmit i illa ſile aut cū hūiditate ꝛ nō ſuat qḋ i pſſū ē i ea. Sȝ ſi ē cū ſiccitate, ſigm ipaꝫ vigilie ꝛ in ſōnietates. Nā ſuat res pteritas ꝛ nō ē potēſ ſuare res momētaneas illi⁹ hore. Et ſi ē cum hūiditate ſi gnificat eā ſubet ꝛ qḋ pterea penit⁹ nō ſuat. Et for tiā ſeruat ea q̄ ſūt illi⁹ hore ꝛ momētāea ſpatio ma loꝛ q̄ȝ pterita. Et ſi fuerit illic ſtitas pura erit ſtu poꝛ ꝛ vtigo. Et foꝛtaſſe erit ex ſiccitate cū caliditate ꝛ erit cū eo pmutatio ſenſus. Et illud qdē ē aut i illa pte cerebri ipi⁹ aut i vētre ipi⁹ aut i vaſe ei⁹. Et q̄ȝ doq̄ȝ fit pp hūores ꝛ malitiā ꝯplōnis ipoꝝ puenie tē ad cerebrū. Et qdā ātiquoꝝ iā dixerūt hoc ꝛ ē ex eis q̄ teſtificata ſūt ꝛ expta. Et obliuio qdē ꝛ cōrup tio memorie ſȝ plm nō accidēt niſi ex ſtitate ꝛ hūi ditate. Quādoq̄ȝ fit tamē ab apatib⁹ cerebri ꝛ ꝓpe ſtis. Et ſcias qḋ obliuio q̄ȝdo accit cū ſanitate nū ciat egritudies cerebri ꝓpinq̄s ſicut aploplexiā epile pſiā ꝛ lethargiā.

De ſignis. C.xiij.

o Poꝛtet vt cognoſcas illud ex canonibus iā dictis ꝛ non iteres eos i oi hora.

De cura. C.xiiij.

ı Illa aūt q̄ ſepata ē a caliditate ꝛ ſic ē facilioris cure. Et h⁹ i qdē cura ē cū eo qḋ dēȝ ē miſtori eius. In ea vō q̄ ſcā ē a ſiccitate nuda oȝ egrū nu triri ex cibis hūectatib⁹ rpatis ꝛ vt admiſtres exer citiū ptiū capitis cū fricatione ꝛ ꝯpſſiōe ſcā cū pan nis aſpis ꝛ motionē manuū ꝛ pedū ꝛ vlr exercitiū qḋ nō ſit forte: ſȝ ſit ſm q̄ntitatē q̄ ſiat fames ꝛ ꝓue niat augmētū cibi ꝛ quietem ꝛ ſomnum ꝛ balneum ꝛ calefactionē cū ēplis calefaciētib⁹ notis quoꝝ re memōrationē nō iterami⁹ ꝛ cū vētoſis ſup cap̄ abſq̄ȝ ſcarificatiōe ꝛ cū medicis rubificātib⁹ ꝛ foꝛtaſſe ne ceſſe erit vt plm ſit poſteri⁹ vbi collū iungit cranco ꝛ admiſtrēt aq̄ i qb⁹ cocta ſūt camomilla ꝛ meliloti ꝛ pedes capraꝝ ꝛ ex oleis oleū de lilio ꝛ narciſco ꝛ kieri. Qḋ ſi ſūit a mā habēte ſtitatē ꝛ hūiditatem eū a ipȝ p⁹ digōnē cū eo qḋ ſcis. Et habitet i domo multi lumis. Et icipiat pmū ab eiantib⁹ q̄ ſit facilio ra ſicut hiera ꝛ pulpa collogntide ꝛ caſtorei. Deide gradati ꝓcedas ad hieras magnas poſtea admini ſtret ſi cōfidis qḋ nō ē malitia ꝯplōnis calē ꝯfectio nē anacardinā qm̄ ē foꝛtior i ꝯfortatiōe ſēſus ſuffi cienter faciēte acqrere ſeruationē iuuatiſſimā ſerua tionis ꝛ admiſtrāt reliqua digeſtiua ex rubificātib⁹ ꝛ gargariſmis ꝛ odoramētis et q̄ ſcis ꝛ nō feſtīes in deſiccatione ei⁹ ſȝ gradatī ꝓcede. Et caue ne deſic catio tua ꝯſequat finē hūiditatū pncipaliū ꝛ ſeq̄t eā ſtitas ꝯplōnis. Illḋ.n.ē ex eis q̄ i obliuiōe augmētū pbēt. Et oȝ vt alienēt a ſe ebrietatē ꝛ ſuflatiōnē vē toꝝ ꝛ replōnē ꝛ alienēt ab abſolutiōe cū aqua peni tus cala qdē pp illud qḋ ē in ea de mollificatiōe ꝛ a ſta qdē ppea qḋ ſtupefacit ꝛ nocet ſpiritui ſenſus. q̄ ſi eis accit repletio ſbtiliet regimē p⁹ ipam. Oȝ ergo vt alienēt a cib retētiuis ꝛ ſ̄uatis ꝛ vaporoſis Replō vō ex vino ſcā nocet valde ſed paꝝ dilatat aliū ꝛ ꝯfortat ipm ꝛ facit ipȝ bonū ꝛ excuſat a mul tiplicatiōe aq̄. Et⁹.n: multiplicatio ē res magis no cēs eis ꝛ dormitio multa i meridie. Et vlr ſōn⁹ mul tus nocet multū ꝛ ꝓpe ſup replōnē pliaȝ. Supflui tas quoq̄ȝ vigiliaꝝ reſoluit ſpȝ ꝛ debilitat eū. Et cū hoc replet cerebrū vapoꝛib⁹. Et ex eis qḋ expta ſūt acoꝛ⁹ nutrit⁹ ꝛ pip lōgū nutrimi ꝛ inētā ſi māifeſte addētia inſuatiōe. Et medicamē h̄ exptū ꝛ ei⁹ qḋ cō fectio. ℞. olibāi cipi pipis croci mirrhe ptes eq̄les ꝯ emiſceat. Sumāt oi die pondus .ȝ.i. ꝛ hoc ēt iaȝ ex p tū eſt: piperis ptes.ii.cymini mīdē zuchari albi p tes.iii. ꝛ expti ēt oīm̄ die i ieiūo potare i ipa olibāi. iii.quartas aur. ꝛ pipis quartā ꝛ iteꝝ cymini ptes v. piperis.i.acor .ii.caperi.ii.myrobalī.ni.ii.mellis a nacardi .i.mellis duplū oīuȝ. Et oȝ vt redeas ad medicinas ſigulares ſcriptas i li.ii. ꝛ capꝛ loc⁹ ē in tabulis egritudinū capitis. Et oȝ vt ſit hoſpitiuȝ huius domus i qua ſit lumē plm. Scā vō ab apati b⁹ cerebri curat cū eo qḋ dictū ē in karabito ꝛ in le thargia. ꝛ ſubet aſathari.

De corruptione imaginationis. C.xv.

ı Pſa cidē cognoſcit i ſignis naratis i aliis capitulis: veniti ē i anterioꝛe pte cerebri ꝛ eius corruptio aut ē vt imaginet qḋ nō eſt ꝛ videat res qb⁹ non eſt inentio: ꝛ illud eſt pp dñiū cholere i añriore pte cerebri aut pp dñium malitie ꝯplōnis cale abſq̄ȝ mā: aut vt minuat imaginatio ꝛ debilitet ab imaginando res imaginabiles ꝛ nȝ vi det viſiones ꝛ ſōnia niſi paꝝ ꝛ obliuiſcat coꝝ ꝛ obli uiſcat formaꝝ ſenſataꝝ qualit ſūt ꝛ nȝ imaginetur eas. Et eius qdem cā eſt eadē cā q̄ eſt diminutionis mēorie. Veruntamē plurimū corruptōis mēorie non fit niſi a ſtitate ꝛ hūiditate. Et paucitas ipi⁹ fit a ſic citate: ꝛ res h̄ ē ecōuerſo. Veruntamē h̄ iſtēm lene cre atū ē vt velociter fiat ipſſio ei⁹ qḋ imaginat ꝛ illud duꝝ vt ſolutio ipi⁹ difficilis fiat ab eo qḋ i ipo ē im pſſū pp res cadētes i ipo eōtro. Et corruptio qdeȝ mēorie cadit i duab⁹ dictionib⁹ ſēſatoꝝ ꝛ i corrup tione ꝯpoſitiōis coꝝ ꝛ corruptio imagīatiōis cadit ſicut i ſēſatis ꝛ formis ipoꝝ. Et hoc qḋ ſcit ex arte alia Qḋ āt magi ſignātū ē q̄ egritudo ē ex hūiditate aut ſiccitate ē diſpō ſōni ꝛ vigiliaꝝ ꝛ diſpō ſiccitatis oculoꝝ ꝛ nariū ꝛ hūiditatis coꝝ. Et diſpō coloris ligue ꝛ hūiditat ei⁹ aut ſiccitat ipi⁹. Et q̄ȝdo ē egri tudo corruptiōis imaginatiōis ñ ipi⁹ diminutio ni es ſufficiētes ad cognoſcēdū eā ēt qm̄ ē a melächolia aut chola aut ꝯplōne cala ſingulari pp illud qḋ dēm ē ꝛ ſcāl. Cure āt illi⁹ ſūt ſm curas q̄ ſūt i egritudini b⁹ pteritis: veruntamē oȝ vt mā ſit i pnib⁹ pncipioꝝ ſēſus ꝛ ſi neceſſaria ē fricatio aut vētoſaꝝ appoſitio ſiat in anterioꝛe parte cerebri.

De mania canina. Cap.xvi.

e Xpoſitio manie ē demoniū lupinū. Canīa vō ē ſpēs ei⁹ exiſtēs cū ira pmixta tripudio ꝛ igſitiōe corrupta pmixta peritiōi quēad modū ē ex naturi canū. Et ſcias q̄ materia faciēs demoniū lupinū ē i ſb amāe facientis meliam: qm̄ vtreq̄ȝ ſt meliēe: veruntamē cū faciēs demoniū ē me lia aduſta ſcā aut a chola aut melia q̄ ē deterior ꝛ fa ciēs meliā ē melia nālis multa aut aduſta. Sȝ ē ſcā a phlāte: aut ſāguie dulci: tamē paꝝ fit a ſāguie adu ſto. Si āt fiat ab ipa melia tūc plm qñ fit melia nō ē niſi mania cū ſua applicatiōe i āteriore pte cerebri ꝛ ſba ei⁹ qm̄ ipi⁹ applicatio ad cerebꝝ ē ſic applicatō materiei karabiti. Et melia qdē ē cō malitia exiſtia tiōis ꝛ cogitatiōe cōrupta ꝛ tioꝛ ꝛ qete ꝛ nō eſt i ipa agitatio vehemēs. Mania vō tota ē agitatio ꝛ ſalt⁹ ꝛ igſitio ꝛ iupoſitas ꝛ aſpect⁹ cui aſſilat aſpect⁹ hoiſ imo res cui magis ſilis ē aſpect⁹ lupoꝝ. Et differt ab vna ſpē karabiti cui eā habēs i dimonio aſſilat. Quū cū hac egritudie nō ē febris ſm plm. Sȝ kara bit⁹ nō eiat ab ipa. Canina āt ē ſpēs manie i q̄ eſt aſſociatio vehemēs ꝛ amicitia cū obediētia ꝛ ꝯueniē tia ſil. Et i ipa qdē nō ē credulitas ꝯtētiōis q̄ ē i ma nia ꝛ ē q̄ſi ad ſāguineā ꝓpigor. Hec aūt egritudo plm accit i autūno pp malitiā hūoꝝ. Et q̄ȝdoq̄ȝ mlt tiplicat i vere ꝛ i eſtate ꝛ ē ei excitatio ap ſtatū ſepten triōis pp deſiccatiōeȝ ſeptētriōis. Et hāc qdē egri tudinē plm nō reſoluūt niſi hemorroides ꝛ varices. Et qñ accit ſucceſſiōe ei⁹ hydropiſis ſoluit eā cū hu miditate ſua ꝓpter qñ ei⁹ cā ē caliditas epatis ꝛ ipſius ſiccitas ꝛ multotiens accidit hec egritudo propter communitatem ſtomachi quam vomitus ſanat.

De ſignis manie vniuerſalib⁹ ꝛ ſpēꝝ ei⁹. Ca.xvij.

ſ Igna itaq̄ȝ vlia ei⁹ ſt q̄ mutatio opationuȝ moraliū ꝛ mobiliū ē mutatō pdēa. Signa vō idicātia ipaȝ ſt ſicut icub⁹ cū caliditate cere bri ꝛ ſic ſi repleāt pedes ſāguie ꝛ fiāt rubei aut coagu let ſāguis i mamilla mulieris ꝛ ſignificat mot⁹ cor ruptiōis ſāguis. Et pmū q̄ȝdoq̄ȝ ſignificat q̄ ſcā ē cū cōruptōis ſāgis i rh̄bro i quo caloꝛ inat⁹ nō ē foꝛtis regēs ſāguinē bene imo corrūpit i ipo ſanguis aliq̄ corruptiōis ſpecie. Et qum accit ſignū pmū i fine manie foꝛtiū ſignificat ipi⁹ reſolutionē ſignificatōe variciū. Et multotiēs accit mania i egritudib⁹ acuti ſignificās criſiȝ: ergo ſi reliq̄ ſigna ei⁹ iuētiōeȝ atte ſtēt ſignificat q̄ criſis erit bōa. Et q̄ȝdoq̄ȝ ē vehemētia manie ſignific is criſiȝ ipi⁹ manie. Et ſignū qḋ ſa cit ex melia aduſta a melia ē q̄ ei⁹ dmoniū ꝛ lupino ſitas ei⁹ ſiūt cū cogitatiōe ꝛ qete ſpatio aliquo. Dei de qñ mouet ꝛ logt icipit ratiocinari cogitans: po ſtea qñ iterat ſup eū nō ē poſſe euadē ex ea nȝ facē ille ipm. Et ē extenuatio corpis i ipo vehemētior ꝛ colō ad nigredinē declinior ꝛ ſōnia deterioꝛa: ꝛ q̄ȝdoq̄ȝ vo mit aliqd acetoſū ex quo ebullit ira. In ea vō q̄ ē ex melia cholica ſiūt pmutatiōis ad ꝯcēptiōeȝ velo ei⁹ ꝛ qes ab ea veloci⁹ ꝛ nō recōdat ꝯcēptōis ꝛ odij ſic recōdat ei⁹ pm⁹ aut nilorat ei⁹ qes ꝛ multiplicat mot⁹ ipi⁹ ꝛ ira ꝛ agitatio ei⁹.

De cura. Cap.xviij.

ſ I replōnē vides hūoꝝ phloma. Et ſi videſ dominium cholere i cōpe p vrinā ꝛ aliq̄ ſi gna eūa cū decoctiōe epithimi: aut decoctiōe myrobalis .ſi eſt cholera melicholica. Et ſi ē melan cholia pura fōtaſſe neceē erit tibi vt eūes cū epithimi puri pōdē triū.ȝ.cū oxymelle ꝛ pilulis de azulo: De ide vēi ad cap̄ ꝛ eūa ſi ē ibi repletio ſāguica: aut me lícholiā ſāguiea ex vēis q̄ ſt ib ligua. Et aſſidua ipi⁹ eūatiō em cū his pilulis. Quaꝝ ꝯfectio: ℞. hierepi cre epithimi ſticados oiuȝ triū āna ptē.i.ſcamonee myrobalis. āboꝝ āna ptē.ſ.fiāt ex ea pilule magne. Et p⁹ vniuerſalē eūōnē i noctibus ſepatis ſumat ex eis q̄q̄ȝ nocte pōd⁹.ȝ.ij. Et ex eis q̄ ꝯfeit ad illḋ ſt pi lule ſtulſmōi: epithimi polypodij āboꝝ āna.ȝ.v. la pidis armēi myrobalis. kebu. āna.ȝ.i.ſticados.ȝ. x ſalī idi pulpe collogntiḋ āboꝝ āna.ȝ.iiij. belliri.em bli.aſce.helle.ni. oiuȝ āna.ȝ.iij. ſbit.ȝ.xx.ꝯficiant cū oxymelle mellio ꝛ admiſtrēt. Et fiant gargariſmata cū oxymelle ſcamōceato ꝛ nō ſupflue vtaris de pilu lis de ſceibar. Sȝ vtē eis tāto tpe quo aſſidue inenit i eis lenitas. Quū āt malitiā ꝯplexiōis calide ſētis ab ſcide eas. Et p⁹ purgatōeȝ pueī ad iſtatōeȝ ꝛ hūec tatōeȝ cū ēbrocis ꝛ aliis. Et fōtaſſe neceū erit vt i die gnges ēbrocēt ꝛ liniāt capita ipoꝝ ex decoctōe pedū ꝛ capitū ꝛ mulgeat ſup ipa lac ꝛ ponat ſup ea butyꝝ crudū. Sitq̄ȝ itētio tua i hūectādo maiō itētōe tua i iſtando veruntamē ſi nō inēis medicis vehemētis hu mectatōis niſi ſtitas pōe cū eis camamillā. Et fōtaſ ſe nēariū erit tibi vt eos dōmire facias medicamē tri bue eis i potu. Dabis ergo ei ad bibēdū. cū aq̄ ḡna toꝝ dulciū vt hūectȝ: aut cū ſirupo de pauis vt lini at: aut cuȝ aq̄ ordei ꝛ embroca eos cum aqua ordei ꝛ cum aqua i q̄ coctū ſit papauer vt dormiāt: veꝝ re ca⁹ ē vt pōas i eo paꝝ camalle ꝛ emulge ſup cap̄ lac ꝛ olea iuuātia ad illḋ ſt bōa. Et qñ admiſtraueri em brocas ꝛ caputpurgia ꝛ olea hūectātia: igenia vt dō miāt p⁹ ea ſm diſpōem q̄ ſit ſōn⁹ ex ēbrocis ꝛ oleis faciētib⁹ ſubȝ ꝛ ꝓpe oleo ex lactucis. Et i potu tri bue eiſ qḋ hūectat ſicut aq̄ ordei. Et nō des eis ad po tādū aliqd qḋ currat curſu oxymellis ꝛ i quo ſit ſbti liatio ꝛ dēſiccatio ꝛ iciſio. Et quotiēs videris nāȝ du rā cliſteriza iſirmū vt nō eleuēt ad cap̄ vapores ꝯpe diētes ex fece. Et oȝ vt i age ipoꝝ des eis i potu ra dices feni.ſiluſtis ꝛ ſe.ei⁹ ꝛ radicē vitis albe ꝛ ē alſeſi re qm̄ ſt iuuatiua. Sitq̄ȝ ſpoꝝ ex eis potio q̄q̄ȝ die aur.i⁹. Si āt ea nō biberit abſcōde illa i cibis eoꝝ. Et corē iſirmo ſedeat de quo deſcēdetꝛ ꝛ quē timeat ꝛ ſtrigāt coxe ꝛ crura ei⁹ ſp vt aſſidue vapoꝛ ad iſerio ra trahat. Qḋ ſi timet qḋ ſcapos ledāt ligēt ſōtit ꝛ in tromittāt i cabiis ꝛ ſuſpēdāt i ſuſpēſiōe eleuato qḋ ē ſicut argeatū. Et oȝ vt ſint cibi coꝝ hūidi ſm oēȝ hūi ditatē. veruntamē oȝ ne cū ſua hūiditate ſint ex eis q̄ oppilatiōes venire faciūt ſicut amilū ꝛ q̄ ſimilia ſūt ei. Illḋ.n.valde nocet eis ꝛ nō det ipis qḋ plm ꝓuo

cat vrinā. Illō.n.i ipis nocet. Et reliq̃ cure ipoꝝ in q̃b⁹ oȝ vt sibi timeāt ꝛ sibi caueāt sunt cura melie ꝛ nos rememorabimur e⁹ i suo c⁹. Quādoq; declināt nō ē malum ad potādū dec eis vinū plm cōmixtū. Nā illō huectat eos ꝛ dormire fac. De mania. C.xix.

D Icit melia mutatio existimationum cogitationū a cursu nāli ad corruptiōeȝ ꝛ ad tiorē ꝛ ad maliciā pp̄ ɔplonē melicā faciētē siluestrē spm̄ cerebri iteri⁹ ꝛ faciētē ipm timidū pp̄ tenebras ipi⁹ sic tenebre extrīsece sollicitāt ꝛ timere faciūt ꝑm q̄ ɔplō frītatis ꝛ siccitatis ɔ̄ria ē spūi obilitās ipȝ sic complō caliditatis ꝛ hūiditatis vt ɔplō vini ē ɔueniēs ꝛ ɔfortās. Quādoq; melia ɔponit cū rixa ꝛ saltu ꝛ scin tillis ꝑmutat ꝛ noiat mania. Et nȝ dr̄ melia nisi c⁹ euēt⁹ ē a chola ni. nō adusta. Et melāchōlie q̃deȝ cā aut ē i ipo cerebro: aut ex̄ cerebꝝ Et illa q̃ ē i ipso cerebro: aut ex malitia ɔplonis frē ꝛ sicce sine mā ꝑmutātē sbāȝ cerebri ꝛ ɔplonē sp̄s lūinosi ad tenebras: aut ē cū mā. Et illa q̃ ē cū mā aut ē cū mā q̃ ē i vēis vēiēs ad eas ꝛ ex loco alio ꝛ ɔuertit i eis ad cholāȝ ni. pp̄ adustionē ei⁹ q̄ i eis ē ꝛ fit fex ꝛ h̄ ē plȝ: aut ē mā ibibita i corpe cerebri ꝛ ē ipediēs cerebꝝ q̄litāte ꝛ sbā sua ꝛ effūdit i vētres. Et multotiēs fit ꝑmutatio ex epilepsia. Illi v̄o c⁹ cā ē ex̄ cerebꝝ cōicat rex aliq̃ ex q̄ ad cerebꝝ hūor eleuat: aut vapor tenebrosus. Est ergo res illa: aut i toto corpe qū ei dominat ɔplō melica. Aut splē qū i ipo retinet melia ꝛ nō pōt ipāȝ purgare aut ɔfect⁹ ꝛ nō pōt trahē ni grā ex sāguie: aut q̄ i ipo ꝓueit apa: aut nō ꝓueit: sȝ nocumētū aliud. Aut pp̄ vehemētiā caliditatis epatis. Aut ē res illa ipsū mirac qū i ipo adunant sup fluitates nutrimēti ꝛ vapores itestinoꝝ ꝛ adurūt hūores ipsi⁹ ꝛ ɔuertūt i gen⁹ melie ꝛ faciūt euenire apa: aut si nō faciūt euenire eleuat ex eis vapor tenebrosus ad cap̄ ꝛ noiat hec iflatio mirachia ꝛ melia mirachia. Et ipa q̃dē multotiēs eleuat ab apate porꝛ tenarioꝝ epatis ꝛ adurit sanguis mirac: ꝛ ē illō qd̄ Gal. posuit cām i melia mirachia. Et teophilo qd̄ vr̄ q̄ ei⁹ cā ē vehemētia caliditatis epatis ꝛ itestinoꝝ. Et q̃dā alij ponūt cāȝ i ea oppilatiōes q̄ fiūt i mesaraicis. Et si nō fit apa. Significat ergo q̄ ponit cām i illo oppilatiōeȝ i mesaraicis ꝛ si nō fit apa q̄ nutrimētū ipoꝝ nō penetrat ad venas ꝛ accit ei corruptio. Et significat q̄ dīc illud eē pp̄ apa lōgitudinē retētōnis cibi i eis crudi cū disp̄ōne sua. Et h⁹ apa ꝑȝ plm nō fit calm. Sȝ nȝ ē illic fe. ꝛ sitis ꝛ vomit⁹ choleꝝ. Et q̄ndoq; ē cā gnātiōis ei⁹ aer exterior. Et p̄ncipium q̃dē gnātiōis ē i cerebro qū i stō est apa calm ꝛ adurit vapor ei⁹ i hūiditatib⁹ cerebri. Aut ē i miice aut i reliq̄s mībris capiti cōicantib⁹. Ei⁹ v̄o q̄ fit a frītate ꝛ siccitate sine mā: cā ē malitia ɔplonis melice i corde cū mā aut sine mā cui cōicat i ipa cerebꝝ: q̄m sp̄s aialis ɔtinu⁹ ē spūi vitali. ꝛ ē ex sbā ipi⁹ q̄r ɔplō e⁹ corrupta melica corrūpit ɔplexione cerebri ꝛ ɔuertit ad melāchōliā Et q̄nq; fit pp̄ eās alias iflāntes ꝛ exiccātes n̄ ex corde solū: qū tn̄ nō sit possibile vt fiat absq; cōitate cordis: imo fortasse magnitudo cāe i ipo erit ex corde. Et pp̄ h̄ nc̄riū ē vt cōseq̄t cura cordis cū cura cerebri i hac egritudie. Et scias q̄ sanguis cordis qñ ē sb⁹ sbtilis clar lectificās resistit corruptōi cerebri ꝛ lectificat ipȝ: imo nō ē mirꝝ si fit ꝑȝ plurimū p̄ncipiū illi⁹ ex corde: sȝ nō ɔfirmet h̄ egritudo nisi i cerebro: nō ei ē nouū ꝛ lōgiquū mirꝝ si cordis ɔplexio plm corrūpat ꝛ seq̄t eā cerebꝝ ꝛ corrūpat cerebri cōplexio ꝛ sequatur eam cor ꝛ corrūpat ɔplō sp̄s i corde ꝛ fiat siluētis ꝛ corrūpat qd̄ ex eo penetrat ad cerebꝝ ꝛ iuuat cerebꝝ ad se corrūpēdū. Et q̄ndo accit i fine egritudinū malitū ꝛ ꝓpe acutaꝝ mlia ꝛ ē signū mortꝭ ꝛ tūc accit hōi illi vt recordet mortis ꝛ mortuoꝝ plm. Et vir q̃dē cholera ni. multiplicat ꝛ gnāt q̄ndoq; cā i mībri op̄atis nutrimētū qd̄ ē epar qū adurit sanguis: aut obilitat ab expulsiōe supfluitatis melice ꝛ ē min⁹. Et q̄ndoq; mībri qd̄ ē cīatoriū cholei nigre ꝛ ē splē qū obilitat i duab⁹ reb⁹ q̄ꝝ vna ē attractio fecis sāguis ꝛ cineritatis e⁹ ab epate. Et altera ē expulsio supfluitatis q̄ ex eo ad ipȝ trahit ad locū q̄ ē ꝑparat⁹. Et q̄ndoq; gnāt cholera nigra i mībro alio aut pp̄ vehemētiā adustiōis nutrimēti e⁹: aut cā ɔfect⁹ ipi⁹ ab expulsiōe supfluitatis nutrimēti sui q̄r isoluit e⁹ sbtile ꝛ fit fex spissū ipi⁹ melicholicū: aut pp̄ vehemētiā iflatiōis ꝛ ɔsiccatōis e⁹ qd̄ ad ipȝ ꝑueit. Et q̄ndoq; ēt fuit cā i gnātōe e⁹ ibi gnātiui cholere nigre. Et q̃busdā medicoꝝ visū ē q̄ melicholia ɔtingat a ɔmōio. Sȝ nos nō curam⁹ qū physicā docem⁹: si illō ɔtigat a ɔmōio aut nō ɔtigat postq̄ dicim⁹ q̄m si ɔtigat a ɔmōio suffic̄ nob̄ vt ɔuertat ɔplexionē ad cholerā ni. ꝛ fit cā e⁹ ꝓpiq̄ cholera ni. deinde fit causa illius cholere nigre demonium aut nō demonium. Ex causis vero fortibus in generatiōe melancholie est superfluitas tristitie ꝛ timoris. Et oȝ vt scias q̄ cholera ni. faciēs melicholiā q̄ndoq; ē cholera ni. nālis: aut phlegma qū ɔuertit i cholerā ni. pp̄ spissitudinē: aut pp̄ aliquā adustionē q̄uis h̄ fit paꝝ ꝛ raꝝ: aut sāguis qū pp̄ decoctionē ɔuertit absq; adustiōe vehemēti. Quādo: āt cholericus q̄ itipo cadit: adustio vltā fac maniā ꝛ nō ē ɔtēt⁹ sup melācholiā. Et vnaqueq; spēꝝ cholē ni. qū i cerebro est ex casu mō p̄dicto fac melāchōliā. Veritā tn̄ q̃dam eaꝝ cū melicholica effic̄ maniā. Illa v̄o q̄ ē magis i columnis ē illa q̄ fit ex fece sāguis ꝛ cū q̄ fit gaudiū. Et melicholia q̃dē plurimū isoluit ꝑ hemorroidas ꝛ varices. Et q̄ndoq; minorat gnātio h⁹ egritudis in albis ꝛ pigūib⁹ ꝛ multiplicat i brunis ꝛ pilosis extenuatis ꝛ durā carnē habētib⁹. Et multiplicat gnātō ipsius i eo cui⁹ cor est vehementer calidū ꝛ cerebꝝ ipi⁹ ē hūidū: q̄r fit caliditas cordis e⁹ gnātiua cholera ni. i ipo ꝛ hūiditas cerebri ipi⁹ susceptiua ipsiōnis e⁹ qd̄ gnāt i corde ipi⁹. Ex eis v̄o q̄ ad ipm sūt ꝑparati sūt trauli ꝛ syllabā multotiēs ipetētes āteq̄ dictiōes ꝓferāt liguas habētes lenes ꝛ oculos mobiles q̄ꝝ facies sūt vehemētis rubedis ꝛ bruni ꝛ pilosi ꝛ ꝓpe i quoꝝ pectorib⁹ sūt pili nigri ꝛ grossi quoꝝ vene sūt āple ꝛ labia grossa. Oīm q̄dā ipoꝝ sūt significationes caliditatis cordis ꝛ q̄dā significatiōes hūiditatis cerebri: ꝛ plurimū sūt q̄ appet phlegmatice. Et hec q̃dē egritudo pl⁹ accit i viris: sȝ i mulierib⁹ ē deterior ꝛ multiplicat i iuuēib⁹ ꝛ senib⁹ ꝛ minorat in hyeme ꝛ multiplicat i estate ꝛ autūno: ꝛ q̄ndoq; excitat in v̄e plurimū q̄m ver eleuat hūores ꝛ ꝑmiscet eos sāguini. Et q̄nq; ē e⁹ excitatio cū ꝑiodis i q̃b⁹ excitat chola ni. ꝛ seruet ēt. Et ad illā ēt q̄ ꝑpat⁹ ē melācholie cito ꝑueit ipa qū affuit ei tior aut āgustia aut isōnietas aut retinet in ipo ɔsuetudo curs⁹ sāguinis aut vōit⁹ melic⁹ aut reliq̄. De signis spēꝝ ei⁹. C.xx.

S Ina p̄ncipij melie sūt existiatō mala ꝛ tior sine cā ꝛ velocitas ire ꝛ dilectio solitudis ꝛ tremō ꝛ vertigio ꝛ sōit⁹ ꝛ tinit⁹ ꝛ ꝓpe i mirac. qū aūt ɔfirmata ē tior ꝛ malitia existiatiōis ꝛ āgustia ꝛ sollicitudo: ꝛ alīeatio ꝑmonis ꝛ fastidiū pp̄ multitudinē vētositatis ꝛ spēs tioris ex eis q̄ nō sūt: aut sūt ꝛ plurimū tioris e⁹ ē ex eis q̄ nō timēt ꝑȝ ɔsuetudinē. Et spēs q̃dē iste sūt idefinite. Quidā ei coꝝ timēt casū celi sr̄ se: ꝛ q̃dā coꝝ timēt q̄ trā absorbeat eos: ꝛ q̃dā timēt latrōes. ꝛ alij timēt ne lup⁹ ad eos igrediat. Et q̄ndoq; res ꝓpe habēt i h⁹ ipssionē. Et qū h⁹ q̄ndoq; imagināt res corā oculis suis q̄ nō sūt sane. Et q̄ndoq; imagiāt seipos ficos reges aut lupos aut ɔmōes aut aues aut istra artificalia. Ampli⁹ q̃dā coꝝ sūt q̄ ridēt ꝛ ꝓpe quoꝝ melicholia ē sāguiea q̄m imagināt qd̄ placȝ ꝛ ɔlectat eos. Et q̃dā sūt q̄ plorāt ꝛ ꝓpe quoꝝ melicholia ē melāchōlia pura. Et q̃dā coꝝ sūt q̄ diligūt mortē. Et q̃dā q̄ eā ab horrēt. Sig̃ v̄o e⁹ q̄ i cerebro ē sūt ꝓpe supfluitas cogitatōis ꝛ assiduatō sollicitudis melāchōlice ꝛ assidu⁹ aspect⁹ ad rē vnā ꝛ ad terrā ꝛ significāt ipāȝ colō capitis ꝛ faciei ꝛ oculoꝝ ꝛ nigredo piloꝝ ꝛ capitis ꝛ grossitudo coꝝ ꝛ antecessio isōnietatis ꝛ cogitationū ꝛ mora i sole ꝛ q̄ sūt milia sūt istis ꝛ egritudies cerebri atecedētes ꝛ vt assūt signa q̄ dicem⁹ i mībris cerebro cōicātib⁹ ꝑueta ꝛ vt nō appeat iuuamētū qū mībꝝ illō medicat: sȝ remāeat ꝛ vt sint accidētia valde magna. Ei⁹ āt q̄ fcā est cōitate tot⁹ corpis ē nigredo corpis: ꝛ ei⁹ arefactō ꝛ retētio ei⁹ qd̄ eūat ex splene ꝛ stō ꝛ qd̄ eūat cū ꝑiodis ex ano ꝛ mēstruis ꝛ multitudo piloꝝ corpis ꝛ vehemēs nigredo ipoꝝ ꝛ ātecessio ciboꝝ maloꝝ ꝛ melācholicoꝝ ꝛ quos te docuim⁹ i lib. ij. Et egritudies q̃dē q̃b⁹ succedit melāchōlia sūt sic febres tpales ꝛ ꝑmixte. Veꝝ signa e⁹ q̄ fcā ē ex splene sūt multitudo ɔsiderij pp̄ effusionē cholē ni. ad stōȝ ꝛ cū paucitate digōis pp̄ frītatē ɔplexiōis ꝛ multitudo rugit⁹ lateris sinistri ꝛ iflatio splēis: ꝛ illō qd̄ ē qd̄ nō ab eis separat. s. replectio vehemēs pp̄ iflatiōeȝ: ꝛ q̄ndoq; ē cūȝ ea fe. q̄rtana ꝛ nā ē lēis ꝛ q̄ndoq; mōdicatio cholē ni. fac nisi sit mania. Signa āt e⁹ q̄ ē ex stō sūt iuētio signoꝝ apātis stōi remēoratoꝝ i cap. de egritudib⁹ stōi ꝛ augmēto egritudis cū satietate nauseatiua ꝛ replexiōe ꝛ i hora digōis. Et multotiēs excitant cū ea apd̄ cōestionē vsq; quo digerāt dolores: deide quiescūt apd̄ digōnē. Si āt ē calidū significāt ipȝ iflāmatio i mirac ꝛ sitis: ꝛ plurimū melicholiā habēs ē splenetic⁹. Signa v̄o mirachie sūt q̄uitas i mirac ꝛ attractio ad supiora ꝛ nausea iseꝑabilis ꝛ malitia aie ꝛ corruptio digōnis ꝛ eructuatio acetosa ꝛ spūtū hūidū ꝛ rugit⁹ ꝛ exit⁹ vētositatis ꝛ iflatio ꝛ vt icipiat dolorē i stō: aut dolorē iter vtrasq; spatulas ꝛ ꝓp̄cp⁹ cibū vsq; quo digerat ꝑfecte: ꝛ q̄ndoq; euōit phlegma cholericū: ꝛ q̄ndoq; euōit phlegma acetosum ɔgelās dētes. Et accidūt ei accidētia ex acceptiōe cibi: imo p⁹ ipȝ ꝑ hora aliq̄s: ꝛ erit egō e⁹ phlegmatica cholerica: ꝛ alleuiat pp̄ digōnis bōitatē ꝛ augmētat diminutiōe ipi⁹ ꝛ p̄cedit plurimū ipāȝ apa i mirac aut ē cū ea ꝛ icipit tremō plurim⁹ i mirac i q̃busdā horis. H̄ āt egritudo augmētat cū satietate nauseatiua ꝛ velocitate digōnis. Et dicim⁹ q̄ cholera ni. faciēs melicholiā qū ē cū sāguie ē cū gaudio ꝛ risu ꝛ nō cōicat ipāȝ tristitia vehemēs. Si aūt ē cū phlegmate ē cū pigritia ꝛ paucitate caliditate ꝛ q̄ete: ꝛ ē cū cholera ē cū agitatōe ꝛ lesiōe ꝛ demonio ꝛ ē similis manie. Et si fuit cholera ni. pura tūc cogitatio i ipa erit pluria ꝛ audacia erit min⁹ nisi moueat ꝛ rixet ꝛ hȝ odiū cui⁹ nō obliuiscit. De cura. Cap. xxi.

O Portet vt cura e⁹ fieri icipiat anteq̄ ɔfirmet q̄m facilis ē i p̄ncipio ꝛ ꝑua prauā ꝛ difficilis qū ē ɔfirmata. Et nc̄riū qd̄ ē vt ꝑȝ oēȝ dispōeȝ aia ipi⁹ lectificet ꝛ iocūdet. Et leda et i locis tpatis ꝛ hūectet aer hospitij ei⁹ ꝛ odorificet sternēdo odorifera i ipo. Et vniuersalit oȝ vt sp̄ olfaciat odores bonos ꝛ flores bōi odoris. Et iuuat cibos laudabilis chimi hūectatiuos valde. Et fiat augmētū i h̄ vt corp⁹ ei⁹ teneresicat cū cibis ɔueniētib⁹ ꝛ balneo ante cibū. Et effūdat sup cap̄ ipi⁹ aq̄ tepida nō vehemētis caliditatis: q̄nq; ex balneo egredit si paꝝ sitis hȝ nō ē malū si paꝝ aq̄ potet ꝛ admistret fricatio teneꝝ faciēs p̄dcā i cap. d̄ ɔseruatiōe sanitatis. sitq; studiū tuū i hūectatiōe ipi⁹ supra studiū tuū i ei⁹ calefactōne q̄ntū possibile ē ꝛ alienet a se coitū ꝛ sudorē vehemētē: ꝛ alienet fabas ꝛ carnes salitas ꝛ lētes ꝛ caule⁹ ꝛ vinū gros. ꝛ nouū ꝛ oē sal ꝛ oē salsū ꝛ acre ꝛ acutū ꝛ oē qd̄ ē vehemētis acetositatis. oȝ aūt vt sumat pingue ꝛ dulce ꝛ quum volūtas adest vt dormiant non brocēt coꝝ capita nisi cū aq̄ papa. ꝛ camemil. ꝛ alba coē. Sōn⁹ ei ē ex ɔueiētiorib⁹ curis coꝝ. Veritamē succurrat eū eo qd̄ tantū afferat eis salutis q̄ntū nocumētū papauer attribuit. Si aūt melicholia fuit ex malitia ɔplexiōis sigularis frē aut sic. sufficiet vt admistres calefactōeȝ cordis cū lectificantib⁹ ꝛ medici s d̄ mus. ꝛ tyriaca ꝛ mithridato ꝛ similib⁹: ꝛ cura cap̄ cū eis q̄ dc̄a sūt i cap. d̄ stoliditate. Et q̄ ex ea fortis ē accidēs successiōe alti⁹ egritudis calide facilis cur ē ita vt ē brocatōib⁹ imoueat. Si aūt ē mā melicholica ɔfirmata i cerebro tūc thesaur⁹ cur ipi⁹ ē tres res Prīa caꝝ ē aīo matici ꝛ fortasse erit ꝑ clistē ꝛ vōitū nisi i illo c⁹ stōus ē obilis. illū ei nūq̄ i hac egritudie vomē facias neq; ēt i mirachia. Et 2ª ē vt admistres ei aīone hūectatōeȝ assidue cū ē brocūs ꝛ oleis calidis. Et pōas i eis ex medicis sic camomillas ꝛ anetū ꝛ melilotū ꝛ radicē lilij vt nō igrosset hūor pp̄ resolutionē purāȝ i q̄ nō ē leuitas nȝ grossitudo vt hūectēt ꝛ nō sūt i eis resolutio. Qd̄ si cholera ni. ē elongata a caliditate iuter est vt addas scebam ꝛ folia lauri

ꝛ calamētū cū hūectatiōe: ꝛ nō cures et admiſtra
cibos gnātiuos ſāguinis laudabilis ſicut piſces pe
troſos ꝛ carnes laudabiles ꝑdictas. Et i gbuſdam
hoꝛis vinū albū pmixtū ꝑter antiquū ꝛ forte. Et ter
tia ē vt admiſtres ꝯfortationē cordis ſi ſētit ꝯplōnē
frigidā cū letificātib⁹ calis. Et ſi ſētit ꝯplexionē ð cli
nātē ad calitatē cū letificātib⁹ tpatis ꝛ ſi calitas eſt
valde fortis tūc admiſtra letificātia ſīa multe frigidi
tatis ꝛ illud gdē ſcias ex pulſu. Incipiam⁹ aūt di
ſtīguere regimia iſta et dicam⁹. Eūo qð ita faciēda ē
nā ſi vides venas plenas qualitercūqꝫ ſit tūc chola
ni. eſt ſāguinea. phlōma igr̄ ex nigra imo oꝫ ſꝫ oēꝫ
diſpōnem vt phlōmia incipias niſi tioꝛ vehemētis
debilitatiſ aſſūit. Et ſcias ꝙ mē ſūt pauce ꝛ ſūt i cere
bro tm̄ ꝙ tūc ſiccitaſ dñatur ſup ꝯplexionē. Ampli
us ſi phlōmas ꝛ iuenis ſāguinē ſbtilē nō retieas ſā
guinē pp̄ h̄ qm̄ multotiēs i ipa ꝑcedit ſubtilis. Et
ſilr̄ oꝫ vt āplifices phlomiā vt nō eſſluat qð ſbtile ē
vt augeaſ malitia ꝛ retieaſ groſſū. Et ꝯſidera qð du
oꝝ lateꝝ capitiſ ſit ḡui⁹ phlōmia cephalicā q̄ ſeqt̄ ipꝫ
Et qn̄doqꝫ necc̄riū erit tibi vt phlomes baſilicā ꝛ aū
phlomiā venaꝝ frōtis mone plus qū i vēis ſiḡ cōia
Deide ſi iuenis hūorē melācholicū ꝛ declinē ad
frig⁹ eūa cū pilulis factis ex epithimo ꝛ aloe ꝛ hel
leboro ni. ꝛ icipe a digōne. Ampli⁹ eūa i principio
rei cū medicinis lenibus i gb⁹ recipiuſ epithimū ꝛ
pulpa collognitið ꝛ ſcāo nec paꝝ deiñ cū de coctiōe
i q̄ ſit epithimū ꝛ agaricū. Pⁿea ſi nō ꝯferūt admi
ſtra hieras magnas deide ſi p⁹ illð idigeas eūone
admiſtra helleboꝝ cū tioꝛe ꝛ cautella ꝛ lapidē lazuli
ꝛ lapidē armenū ꝛ pillulas fcās ex eis ſine timoꝛe ꝛ
cautella. Et mltotiēs gdē iuuat eos admiſtratio ha
rū medicinaꝝ ꝑdictaꝝ i aq̄ caſeī ſm̄ aſſiduationē ꝛ
minoꝛationē phlātis ex medicīa ſi ergo nō ꝯferunt
reitera iteꝝ ꝛ i oī hebdomada eūa vice vna cū pilul
ſubtilib⁹ medijs ꝛ iterⁿ ſpatiū illud admiſtra triferaꝫ
epithimi. Exptū nāqꝫ ē potare eos triferā epithimi
ſm̄ hūc mōꝫ. ſumāſ triſere. ʒ. iij. epithimi. ʒ. i. hiere
ʒ. ſ. ꝛ i oī menſe eūa cū aliq̄ foꝛti ex hieris magnis ꝛ
pilulis magnis dōec iuenias egritudinē iā rēotā.
Et admiſtra ēt vomitū ꝑpe ſi vides i ſtō aliqd qð i
egritudie faciat augmētū ꝛ ſi nō ē egritudo vehemē
tis debilitatis ꝛ oꝫ vt fiat vomit⁹ cū aq̄ i q̄ cocta ſint
calamētū ꝛ raphāi ſemen ꝛ recipiat exꝓſſionē rha
phāi i q̄ no iſixus ē helleboꝛ⁹ ꝛ dimiſſus aliqð die
b⁹ donec curat i ipo vt⁹ eſ⁹ cū oximelle ꝛ ſiāt hūc
eū lē raphanū iſuſū i oximelle ſitqꝫ q̄ntitas oximel
lis triū ſextarioꝝ ꝛ q̄ntitas exꝓſſiōis ei⁹ ſextarij i⁹ ꝛ
augeaſ illud ꝛ minaſ ſꝫ q̄ntitatē vtutis ſi aūt vtutis
times d ebilitatē ꝫ aliena helleboꝝ. Qūqꝫ purgatie
ris itende ad coꝛ eū eis q̄ multotiēs dixim⁹. Et hec
gdē trifera epithimi ex pta ē in hoc ca. qū ergo ātiq̄
tur egritudo admīſtra vomitum cum helleboro ꝛ
adminiſtra maſticationes gargariſmata nota: ꝛ
ꝛ adminiſtra odoramenta bona ꝛ muſchum ꝛ ābrā
ꝛ aleſeniari ꝛ xilo aloē. Et ſi mā fuerit declīuis ad
hoſam citrinā eūa cū decoctione epithimi ꝛ pilulis
ſtōaticis. tpatis ꝛ ex eis gdē q̄ eūant cholaꝝ aduſtā

ſunt ea q̄ dicūſ i capitulo ſuo. Et tu quidēꝫ adde
in hūectādo ꝛ minora ex calefactiōe q̄ntitis nō ſit ti
bi excuſatio ꝛ camemilla ꝛ q̄ ſūt i ei⁹ virtute qꝛ ad
miſtras ēbrocas nō ē vis admiſtrandū iſtantia pu
ra ſup caput. Quidā āt antiquoꝝ medicoꝝ lauda
uerūt i h⁹ i loco vt ſumat ex aloe oī die i ieiuno ali
quātulū aut deglutiat i die aq̄ꝫ i qua cocta ſūt apſin
thij. ʒ. iij. ꝛ. x. kerates exꝓſſionis apſinthij diſſolu
ti i aq̄ ꝛ laudauerūt vt ſorbeat oī nocte acetū forte ꝛ
p̄cipue acetū ſquilliticū. Nos autē timemus in eo
malitiā ſqlle ꝛ aceti i hac egritudine niſi aſſit fiducia
ꝙ mā ſit gnāta ex chola aduſta qm̄ ē caſa nā tūc ac
tū ē magis iuuatiuū cū alijs reb⁹ ꝛ ꝑcipue ſqlliticuꝫ
ꝛ oximelle factū cū oximelle ſqllitico ꝛ ſilr̄ acetum
i quo ponit poliū mōtanū aut ariſtol. Et qn̄doqꝫ ēt
iuuat acetū qū egritudo ſit cū eōitate ſplenis ꝛ mā
ē i ipſo. Et oꝫ vt fiat bon⁹ odoꝛ ei⁹ cū ꝯpoſitis cū
lib⁹ i quibus recipiuntur cāfora ꝛ muſchus ꝛ oleuꝫ
vio. ꝛ ſit multū vincēs cū odoꝛe ſuo ſiccitatē cāfore
muſchi ꝛ odoramēta frigida reliq̄ bene redolentia
hūida ꝛ ꝓpꝛie nenufar. Qð ſi cā i melia ſūt apa in
ſtō ꝛ viſcerib⁹ aut ꝯpſo caſa in eis aduſta ſuccurres
illi cū eis q̄ iſtant caput ꝛ hūectant ipſa ꝫ ꝛ cōfoꝛtāt
vt nō recipiat qð ꝑuenit ad ipſum ab alijs. Et ſi
fuerit cā in mirac ꝛ iueniuntur vētoſitates ꝛ rugit⁹
ꝛ his ſimilia qm̄ illð eſt apa in mirac calim cura ipꝫ
ꝛ reſolue cū eis q̄ ſūt neceſſaria ð gbus dictū ē in. c.
de apāib⁹. ꝛ cōfoꝛta caput ꝛ inunge ipſum in oleis
confortatiuis ꝛ humectatiuis ꝛ admiſtra ventoſas
cū ſcarificatione cūando ſanguinē ꝛ nō calefacias i
h⁹ i diſpōne epar imo tibi attinet vt ipm̄ infrigides
qū iuenis ipſū calim adurentē ſan. ſua calitate ꝛ con
forta ſplenē ꝛ pone ſup mirac vētoſas ꝛ medicamē
de ſynapi ꝛ ſilia vt nō mittat ſplen ad cerebrū mām
Et ſi ſūt mirac ſic ꝯplōnis iſlātis ipſum ꝛ non ſūt
ibi apa neqꝫ iſlatio dabis ei ad potan. aq̄ꝫ decoctio
nis apſinthij ꝛ ſuccū eius ſm̄ qð dictū ē ꝛ embroca
ſtōm ipius cū embrocis calis ꝑdictis ꝛ fac ei em
plꝫ cū empſis ꝛ admiſtra in eis ſemē agnicaſti ꝛ ſemē
rute ꝛ radicē lilij ꝛ etiam herbā marie. ꝛ retine em
pſm ſup ipm̄ tēpoꝛe longo. deinde qū ipſū retinue
ris pōas vētoſas ſup locū ꝛ ſup eū ſit cotuꝫ in ſuſū
aqua caſa ꝛ oleis aut lana carminata aut ſpongia ꝛ
confert vſus empſi ꝛ ſynapi ſup ipm̄ ꝛ ſup illud qð
eſt inter duas ſpatulas ꝛ empſa dicta in antidotario
Et cōfert vt ponātur ſup ipſum vētoſe abſqꝫ ſcalpel
latione niſi illic ſit apa aut doloꝛ ꝓhibēs illud. Et
multotiēs gdē neceſſariū ē vt ad potandū detſ me
lācholia iſlatiua ſemē apij ꝛ cyminū ꝛ aniſū ꝛ ſirra
pi i quib⁹ ſemina iſta decoquātur ꝛ ruta ꝛ ammeum
imo qn̄doqꝫ neceſſariū tibi erit vt admiſtres ſemen
rute ꝛ agnicaſti ꝛ multotiēs idiget mirachia ātiqua
vomitu cū helleboro albo. Et oꝫ plurimū i melia
mirachia vt rectificeſ epar ne ex eo gnētur chola ni
ꝛ mltotiēs iuuat hūtes meliaꝫ mirachiā ēt vt admi
ſtres iſtantes vt ſūt hūectātes ꝛ oppoſite pp̄ cholaꝫ
ni. ꝛ qꝛ ipe ſūt ꝓhibitionē faciētes i gnātiōe vētoſi
tatis ꝛ vapoꝛis q̄ vtraqꝫ ipediūt ſua eleuatiōe ad ca

put. Si tam̄ ē iuuamētū cū ſtō nō ē ide iuuamentū
veꝝ abſcindēs egritudinē. Sꝫ ex ſtō qū ē hūidū nō
gnātur chola ni. ꝛ abſcidiſ mā ei⁹. Naꝫ ēt vapoꝛat
mā ꝯphēſa ꝛ fiducia ē ꝙ mā doiabiſ ei ꝛ ſcaſicabit
eā. Et ſcias ꝙ regim̄ groſ. gnātiuum phlātis foꝛ
taſſe leſiſtit cholē ni. ꝛ regim̄ ſubtiliatiuū pp̄ illð qð
efficit ex aduſtiōe facile nocet ꝛ foꝛtaſſe iuuat ipm̄.
Nō ergo ſeducat te iuuam̄ quoꝛūdaꝫ pp̄ ꝓpla qð
ibi eūant vomēdo aut egerēdo nā illð nō ē pp̄ eūonē
phlātis iuuātē ipos imo qm̄ mltitudo ꝛ ꝯprehēſio
hūoꝝ ad inuicē rēoueſ ab eis veꝝ iuuam̄ eēntialiter
eſt eūo cholē ni. Et canon gdē curatiōis melie ē
vt ꝑuenias vſqꝫ ad vltimū i hūectatiōe ꝛ cū hoc nō
minuas i eūone cholē nigre. Et quotiēſcūqꝫ corrū
piſ cib⁹ i vētrib⁹ hñtiū meliaꝫ duc eos ħ vt ipꝫ eua
cuāt ꝛ ꝓpꝛie qū ſentiūt acetoſitatē i oꝛe. Oꝫ. n. vt tūc
ꝓculdubio eos vomere facias ꝛ ꝓhibe eis ne cōe
dāt p⁹ cibū illuꝫ aliū ꝛ admiſtra electuaria ꝯfortan
tia os ſtōi ꝛ caueāt ab igreſſu balnei ꝛ ab itromiſſi
one cibi ſup cibū iā corruptū. Et oꝫ vt meliaꝫ hñ
tes i aliquo ſint occupati quocūqꝫ mō ſint ꝛ vt eis ſit
pñtes de gb⁹ verecūdēſ ꝛ cū gb⁹ gaudēſ ꝛ vinū albū
eq̄le potēt pmixtū parūp. Et occupēſ ēt cū cātilenis
ꝛ letificātib⁹ nihil. n. ē eis nocibilius q̄ꝫ tioꝛ ꝛ ſollici
tudo. Et mltotiēs qð iuuāt eos accidētia eueniētia
ipſiſ vt timeāt aliqd ꝛ occupēſ ea cogitatiōe ꝛ facere
vt ipſi a cogitatiōe remoueāſ ē cura ei⁹ optia. Qð ſi
cā fuerit ꝓuocatio retēta mēſtruoꝝ aut ei⁹ qð p anū
egrediſ aut reliq̄ ꝓuocabis illud. Et aūt accit ca
lius deſiderij tūc egritudo ē mala ꝛ ſiccitas ē extenſa
Et qū accidit i corpoꝛib⁹ coꝝ vlcera ſignificāt ꝙ
moꝛs ē ꝓpīq̄. Et i cuiuſcūqꝫ corpe ſūt chola nigra
mobilis erit magis ſuſceptibiliſ cure q̄ꝫ ille cui⁹ cho
lera nigra nō ē mobilis. Et qū eius chola nigra ap
paret i egeſtiōe ꝛ vōitu ꝛ vria. ꝛ i coloꝛe cutis et lēti
ginib⁹ ꝛ pāno ꝛ vlcerib⁹ ꝛ ſcabie ꝛ varicib⁹ ꝛ elefā
tia ꝛ curſu ei⁹ qð ex ano ꝓfluit tūc illud ſignificat ꝙ
ipa recipit diſcretionē a ſāguine. Qūqꝫ aliqd coꝝ i
eis apparet ē ſignū bonitatis. Et qū aliqb⁹ ipoꝝ
accit ſpaſm⁹ p⁹ ſolutionē ꝛ eūonē tūc ipi ſūt digniο
res illa q̄ꝫ alij pp̄ ſiccitatē ipoꝝ. Oꝫ ergo vt i aq̄ te
pida ſedeāt vt cibēſ pane i fuſo i iuleb ꝛ pauco vino
ꝛ deſ eis i potu aq̄ mixta. Deide doꝛmiāt ꝛ p⁹ ipm̄
balneēſ deiñ cibēſ qū egrediūſ. De cucubut. c. xxij.

ſ Pecies ē melie plurimū eueniēs i februario
q̄ facit vt hō diligat fugere ab oīb⁹ viuis ꝛ cu
piat a ꝓpiq̄re mōrtuis ꝛ ſepulchꝛis cū malitia
formarū ōis repēte eis euenictis. Et ē ꝓceſſio habētis
eā nocturna ꝛ ipi⁹ ocultatio ꝛ egreſſio diurna. Et to
tū illð facit diligēdo ſolitudinē ꝛ elōgationē ab hoi
bus ꝛ cū hoc nō quieſcit i loco vno plus vna hoꝛa
imo nō ceſſat diſcurere ꝛ ambulare iceſſiōe diuerſa
ignoꝛās quo vadat cauēdo ſibi ab hoīb⁹ imo quā
doqꝫ nō cauet ſibi ab eis negligēs pēit⁹ illuc ꝛ paꝝ
diſcernēs illð qð videt ꝛ ei ſit ꝑſēs ꝛ cū hoc ipe ē in
vltimo. gētis ꝛ ſollitudinis ꝛ q̄rimonie ꝛ cautelle.
Et coloꝛ ē citrin⁹ faciei ligua ſicca ſitiēs ꝛ ſup crura
ipſius ſūt vlcera q̄ nō ꝯſolidanſ. Et ei⁹ gdē cā eſt

corruptio mãe melice ꝛ multitudo motus pedū eius
qꝛ mãe ad ipos deſcēdūt ꝛ ꝑcipue qꝛ ē hoꝛa offēdēs
ꝛ occurrit pedib⁹ illi⁹ aliqd aut ipm̄ moꝛdet canis
ꝛ ſit illud cā vt effūdaſ mltitudo mãeꝝ ad crura ei⁹
qꝛ ſūt i eis vlcera ꝛ qn̄do rēanet ſꝫ diſpōnē ſuā ꝛ di
ſpoſitionē cāꝝ ſuaꝝ nō ꝯſolidaſ. Et ſit ſicc⁹ viſus ei⁹
nꝫ lachꝛimāſ oculi ipi⁹ ꝛ ei⁹ oculi ſūt debiles ꝛ ſub
merſi ꝛ totū illud ē pp̄ ſiccitatē oculoꝝ ꝯplexionis
ipi⁹. Et ħ nꝫ noiaſ cucubut niſi ꝓpea ꝙ eū habens
fugit abſqꝫ oꝛdie ꝛ qm̄ ei⁹ iceſſio ē diuerſa. Ignoꝛat
ergo q̄ ꝑte icedit ꝛ ē q̄ſi fugiēs ab idiuiduo appente
ei. Nā ipe pp̄ paucitatē ſue ſeruationis ꝛ defectū re
cutificatiōis ꝯſilij ſui recipit i ꝑte ſua moueri obuiās
alij i diuiduo qꝛ iteꝝ fugit ad ꝑtē aliā ꝛ cucubut gdē
ē beſtiola exiſtēſ i ſupficie aqꝫ q̄ ſup eā mouet diuer
ſis motib⁹ ſine oꝛdie. Et q̄cūqꝫ hōa aliqd accit ei fu
git ex eo qð ipi accit deide appet. Et dī beſtiola alia
nō geſcēſ ꝛ dī eē maſculus ex ſaal ꝛ dī eē vulpis ha
macu: veruntam̄ magis ſilia noſtro loco ſūt duo pri
us dicta. Et eā qð h⁹ egritudis ē cola aduſta ꝛ me
lācolia De cura. Ca. xxiij.

c Ura h⁹ egritudis ē cura ipius melie dum
ē ex colā aut melia aduſta. Et oꝫ vt i eius
phlōmia ad h⁹ ꝑueniaſ vt ſāguis plimus
ex eo egrediaſ ꝛ malefactiōi ꝓpinqu⁹ fiat. Et regaſ
cibis laudabilibus ꝛ balneis bonis. Et deſ ei ad po
tādū aq̄ caſei trib⁹ dieb⁹: ꝛ p⁹ illud eūeſ hūoꝛ cū hi
era Archigēis: deiñ igenieſ vt doꝛmiat: deide coꝛ e⁹
ꝯfoꝛteſ p⁹ eūonē cū tiriaca ꝛ q̄ curſu ei⁹ ꝑcedūt ꝛ cū
hoc valde hūecteſ ꝛ ēbroceſ cū iſtātib⁹ vt nō aggre
geſ calefactō illaꝝ medicinaꝝ q̄ nēcīe ſūt motib⁹ ex
citatiuis: verūtñ neēe ē vt calefiat coꝛ ei⁹ cū eo qð
ipm̄ ꝯfortat ꝛ hūecteſ coꝛp⁹ ipius ꝛ fiat vt doꝛmiat
ꝛ tēpeſ ei⁹ ꝯplexio. Cōplemētū vo cure ei⁹ ē dōitatio
plurima ꝛ vt deſ ei i potu epithymū quādoqꝫ vt qe
ſcat ei⁹ nā ꝛ abſcidaſ ei⁹ cogitatio. Et qū i ipa nō cō
ferūt medicam̄ ꝛ cura flageleſ: ꝛ fiat vt doloꝛē ſētiat
ꝛ ꝑcutiaſ caput ei⁹ ꝛ facies ipius ꝛ cauterizeſ ei⁹ ſyn
ciput qm̄ ſanaſ: ꝙ ſi redeat redeaſ De iliſ ei. c. xxiiij.
Ec egritudo ē ſolicitudo melīconica ſimil
melancolie i q̄ hō ſibi iā duxit icitatōe cogi
tatiōis ſue ſup pulchꝛitudie q̄rūdā formaꝝ
ꝛ figuraꝝ q̄ i ſūt ei. Deiñ adiuuat ipꝫ ad illð deſideri
uꝫ ei⁹ ꝛ nō ꝯſeqſ. Et ſigna qð inuſ ſūt ꝓfūditas ocu
loꝝ ꝛ ſiccitas ipoꝝ ꝛ ꝑuatio lachꝛymaꝝ niſi qū fle
tus adeſt ꝛ mot⁹ ꝯtinu⁹ palpebraꝝ riſibilis q̄ſi aſpi
ciat aliqd pulchꝝ delectabile aut audiat rumorem
iocūdantē: aut letificeſ. Et eſt ſpe eius plurime
interſectiōis ꝛ reuerſionis ꝛ ſit multe eleuatiōis ꝛ al
teraſ diſpō ipi⁹ ad riſū ꝛ letitiā ꝛ triſtitiaꝫ ꝛ fletū cū
amoris cantilenas audit ꝛ ꝑcipue qū ſit remēoꝛatio
repudij ꝛ elōgatiōis. Et ſūt oīa mēbꝛa ei⁹ areſcā pt
oculos qm̄ ipi ſī cū ſua ꝓfūditate q̄ues magne pal
pebꝛe ſūt groſſe pp̄ vigilias ipi⁹ ꝛ ploꝛatū eius q ſit
cū ſingultu ꝛ euapoꝛāt ex capite ei⁹ ꝛ ei⁹ iguris nō ē
oꝛdo. Et pulſus ipi⁹ ē pulſus diuerſus abſqꝫ oꝛ
dine oīo ſic ē pulſus habētiū tediū. Et ei⁹ gdē pul
ſus ē diſpō ipi⁹ alteraſ qū ſit remēoꝛatio ei⁹ qð dili

gıt ꝓpe ⁊ q̄ obuiat ei ſubito. Et poſſibile ē ex h̄ ſi-
gnificare q̄ ſit ille ꝗ diligit̄ quē nō ↄfitet̄ ipſe. Cogni-
tio .n. ei᷒ qd̓ diligit̄ vna viaꝝ cure ipſi᷒ ingeniū i h̄ ē vt
noīa plura noīent̄ iterādo multotiēs ⁊ ſit man᷒ ſup
pulſū ipſi᷒. Quūq̄ ꝑ illō diuerſificat̄ diuerſitate ma
gna ⁊ ſit ſilis interſcīo deīn ſtatur ⁊ experit̄ illō multoti
ens ſcit̄ q̄ illō ē nomē ei᷒ qd̓ diligit̄ deīde ſilr reitēo
rent̄ figura ⁊ māſio ⁊ illo i quo valet ⁊ artes ⁊ gen᷒
⁊ regiones ⁊ cōpet̄ ad nom̄ ei᷒ qd̓ diligit̄ vnūquodq̄
eoꝝ ⁊ ſuet̄ pulſus ita vt q̄ alterat̄ apd̓ reitēratio
nē vni᷒ rei multotiēs aggregēt̄ ide ꝓperātes ei᷒ qd̓ di
ligit̄ ex noīe ⁊ ex eo in quo ꝑualet ⁊ cognoſcit̄ illud
Nos .n. experti ſum᷒ illō ⁊ inuenim᷒ iuuamentū i facie
do moꝝ in illo. Ampli᷒ qū nō inuenit̄ cura niſi re
gimē ↄiūctionis iter eos ſꝫ modū ꝑmiſſiōis fidei ⁊
legis fiat ⁊ nos qd̓ iā vidim᷒ cui reddita ē ſal᷒ ⁊ vi᷒
⁊ rediit ad carnē ſuā qū iā ꝑueniſſet ad areſactionē
⁊ ꝑtrāſiſſet ipſā. Et tolerāſſet egritudines ꝑuas an
tiq̄s ⁊ fe. lōgas ꝑ debilitatē ꝑ v̄tutis ſēaꝫ nimie-
tatē iliſci. Nā qū ſēſit applicationē ei᷒ qd̓ diligebat
euanuit qd̓ hēbat i breui tp̄e ⁊ exiſtimauim᷒ mirabi
le eē ⁊ ſignificauim᷒ obediētiā nāe meditationib᷒.

De cura. Cap. xxv.

C Onſidera an ei᷒ diſpō ꝑuenerit ad adustio-
nē hūoris ꝑ ſig̃ q̄ noſti ⁊ eūa deīde admiſtra
eis ſomnū ⁊ hūectationē ⁊ nutrimētū ipſoꝝ
cū laudabilib᷒ ⁊ fac ipſos balneari ſm ↄditionē hu
mectationis notā Et ſit caſus eoꝝ i diſceptationib᷒
ipſoꝝ ⁊ occupatiōib᷒ ⁊ ↄtrouerſiis ⁊ vlr i reb᷒ nego
cioſis illō .n. facit eos forſan obliuiſci dilectationis
eoꝝ aut ingeniet̄ vt ipſi diligāt aliud ab eo qd̓ diligūt
qd̓ ſit ex eis q̄ lex ꝑmittit. Deinde cogitatio ipſoꝝ a
ſo abſcidat̄ anteq̄ ↄfirmet̄ ⁊ p᷒q̄ obliti fuerit ꝑni
Si aūt ille ꝗ diligit fuit ex rōnalib᷒ tūc adhortatio
⁊ correctio ⁊ vituperatio illi᷒ ⁊ coartatio illi᷒ ⁊ trāſfor
matio ad ipſū qd̓ illō qd̓ hꝫ nō ē niſi ſollicitudo me
lācholica ⁊ ꝑcuſſio demōis erūt ex eis q̄ multū iuua
būt v̄ba .n. i hoc .c. ↄferūt. Et ēt vetule ad eū icitent̄
vt vituperēt illō qd̓ diligūt ipſi ⁊ reitēorēt ei᷒ diſpō
nes ⁊ narrēt ei res aliq̄s de ipſo ex qb᷒ horrorē icur
rat ⁊ narrēt ei de ipſo vituperatiōes miſtas. Hec .n. ſūt
ex eis q̄ ſedāt plꝫ q̄uis ſit ex ex eis q̄ alios ↄſolēt. Et
ex eis q̄ ad illos iuuāt ē vt narrēt iſte vetule formas
ei᷒ qd̓ diligit i ſilitudinib᷒ fetidis ⁊ aſſimilāt̄ ſibra
facici ei᷒ cū narratiōib᷒ horribilib᷒ ⁊ aſſiduēt illō ⁊
ꝑſeuerāt i ipſo. Hec .n. ſūt ipſaꝝ opa ⁊ ſūt ꝑudētiōes
i hoc vīndis niſi mollib᷒. Ipſis nāq̄ ieſt ars nō bre
uior arte vetulaꝝ ⁊ ꝑpea poſſe ē eis vt inueniāt q̄lr ꝑ
mutēt amorē diligētis ad illō qd̓ nō diligit̄ q̄datiꝫ.
Deīde abſcidāt op᷒ ſuū anteq̄ ↄfirmet̄ amor ſcdūs
Et ex occupatiōib᷒ p̄dictis corruptio puellaꝝ ⁊ pluri
mus ↄcubit᷒ ipſaꝝ ⁊ renouatio ipſaꝝ ⁊ delectatio cū
ipſis. Et qd̓ hoīes ſūt quos ſanat letitia ⁊ audit᷒ cātı
lene ⁊ qd̓ ſt quos illō augmētat̄ iliſci. Et poſſe ē vt ſit
illud venatio aut ſpēs ludi ⁊ dignitates aſſūpte ex re
gib᷒ ⁊ ſilr ſpēs triſtitie magne oīa ſt ſanātia. Et for
taſſe nēriū erit vt iſti regnāt regimie hūitū meliam ⁊
i anīa ⁊ aleniūbut ⁊ vt eūent̄ hūores eoꝝ p̄dcī cū hı

eris magnis ⁊ hūectēt̄ cū eo qd̓ decꝫ ē ex hūectātib᷒
⁊ illud ē cū ꝑmutāt̄ cū morib᷒ ſuis ⁊ ſanitate corpo
rū ſuoꝝ ad ſilitudinē ipſoꝝ. Tractat᷒ q̄nt᷒ de egri
tudinib᷒ cerebri i opatiōib᷒ mot᷒. De v̄tigie. c. i.

V Ertigo ē vt habēti ipſā imagiēt̄ q̄ res ſup
ipſū voluāt̄ ⁊ q̄ ei᷒ cerebrū ⁊ corp᷒ ipſi᷒ re-
uoluāt̄ q̄ nō regit ſe ita vt firmetur imo ca
dit ⁊ multotiēs qdē abhorret voces ⁊ accit ei ex obui
atione ſui ipſi᷒ ſicut illud qd̓ accit ei ꝗ reſoluit̄ ſupſe ipſū
multotiēs cū velocitate. Nō .n. fugit ſedēs aut ſtans
aut apit oculos. Et illud ē ꝑpea q̄ accit ſpiritui vē
trib᷒ cerebri ei᷒ ⁊ i venis ⁊ arteriis ei᷒ ex obuiatiōe
ſui ipſi᷒ illō q̄ accit ei qū reuoluit̄ reuolutiōe ↄtinua
Et dr̄ia qdē iter v̄tiginē ⁊ epilepſiā ē q̄ v̄tigo q̄n-
doq̄ manet tp̄e aliquo. Epilepſia v̄o fit repēte ⁊ ca
dit eā habēs ſiſes ⁊ ſanat̄. Vertigo aūt eſt vt qū hō
ſtat vel ſurgit obtenebrent̄ ei᷒ oculi ⁊ eradicat̄ ad hoc
vt cadat. Et q̄ ex ea fortis ē ſilis epilepſie veruntamē
nō fit cū ſpaſmo ſicut fit epilepſia. Et hec qd̓ v̄tigo
q̄n doq̄ accit hōi ꝑpea q̄ reuoluit ſe ipſū a reuoluūt̄
vapores ⁊ ſp̄s i ſe ipſo ſicut reuoluūt̄ vas ↄtinēs ſuper
aq̄ tp̄e aliquo ⁊ q̄ſi reuoluūt̄ ſp̄s imagiat̄ hō q̄ res
ſtoluat̄. Nā eq̄le ē ſiue diuerſificet̄ ꝓpoꝛtio ꝑtiū ſp̄s
ad ptes mūdi ↄtinētis ipſū ex pte ſp̄s ſiue diuerſifice
tur illō ex pte mūdi qū fuit ſēſibilitas ꝑ eas ⁊ ſūt re-
uolutiōes q̄ ſūt ꝑ oppoſitionē. Nā qū ſēnēs mo-
uēt̄ ꝑmutāt̄ oppoſita ſicut qū mouēt̄ ſēſati. Et qd̓ v̄ti
go q̄ndoq̄ fit ꝑ ↄſideratonē ēt ad res q̄ voluūt̄ ita
vt infiagt̄ forma illa ſēſata i aīa. Et ꝑ hoc di q̄ dēt
opationes ſēſibiles pedēt ex iſtis corpeis patiētib᷒
Quoꝝ ꝑm᷒ ⁊ digni᷒ ē ſp̄s ſenſibil̄ ⁊ rēanet i ipſo ab
oī ſēſato forma ipſi᷒ p᷒ ei᷒ ſepatonē qū ſēſatū ē fōte
Dē .n. ſēſatū nō ſuffic̄ i iſto ſēſibili niſi formā q̄ ē ſi
bi ſilis. Deīde firmat̄ forma illa ⁊ euaneſcit cū q̄ntita
te receptiōis iſti᷒ ⁊ fortitudie ſenſati ei᷒ v̄o expō i ſci
ētia ↄtinet̄ nāli. Et q̄nicūq̄ fuit corp᷒ debili᷒ erūt
paſſiōes iſte fortiōes ſicut ſegris. Egritudo .n. plꝫ i h̄
ſeq̄t̄ elōgationē ita vt appeat eis ſp̄ q̄ reuoluāt̄ cū ꝑ
uo motu ipſoꝝ. Nō .n. idigēt i motu ⁊ iungat̄ eis q̄ri
n᷒ i motu vehemēter ꝑſeuerēt ꝑ debilitatē ipſoꝝ: Nā
ſp̄ū eoꝝ accidūt nocumētū ⁊ paſſio ⁊ ↄmotio. Et q̄n
doq̄ qd̓ v̄tigo ex cāis corpeis aut p̄ſētib᷒ i vacuita
te cerebri ↄtētis i eo ex vaporib᷒ ꝑuēiētibus i v̄tis q̄
ſt i ipſo ⁊ i neruis aut ex hūorib᷒ ↄtētis in ipſo ois ge
neris ꝗ i ipſo euaporāt̄ cū ꝑuo motu aut caliditate. Qū
ergo mouēt̄ vapores illi mouēt motu ſuo ſp̄ū aialē
ꝗ nō digerit̄ ⁊ rectificat̄ niſi i v̄tis illis. Deīde rege-
ſcit i ſb̄a cerebri poſtea diſpgit̄ neruis ad cōp᷒ aut
ꝑ debilitatē vaporū ſetētoꝝ i ipſo aſcēdētiū ad ip
ſū ex locis aliis deīde ↄſequētiū i ipſo remanētiū in
ipſo ab egritudie acuta aſcēdēte: aut egritudie frigi
da. Et erūt vētoſitates iflatie q̄s mouebit v̄t᷒ digeſti
ua ⁊ reſolutiua ⁊ q̄nꝫ fit ñ ꝑ motū vaporū i cerebro
ſꝫ ꝑ malitiā ↄplōi ſb diuerſe i ipſo ex q̄ ↄſeq̄t̄ excitatio
mot᷒ agitabilis i ſp̄ū nō cū motore corporeo ꝑmu
ſcēte ipſū ex vapore aut alio ſicut accit illō ex motu di-
uerſo ꝑuenīēte ex aq̄ ⁊ igne qū aggregāt̄. Et q̄ndoq̄
fit ex motore ſp̄ūs extern᷒ ſicut ꝑcuſſiōe capitis ⁊ fractio

ne cranei ita vt ↄp̄mat̄ cerebrū ⁊ ſp̄m q̄etū ⁊ ſequāt̄
ipſum mot᷒ diuerſi circulares, vnd̓ ſi ſicut accit i aq̄ ex
ꝑcuſſiōe q̄ui ſup eā aut caſus v̄beratiōis fortis ſup
dorſū ipſi᷒. Reuluūt .n. vnde ei᷒ ⁊ cal᷒ v̄bigia i aere
Sꝫ corp᷒ aereū ē dign᷒ iſtꝫ tm̄ nō ſētit̄. Et q̄ndoq̄
fit ex vaporib᷒ aſcēdētiū ad cerebrū i diſpōne ſuaꝝ
aſcēſionū ⁊ ſi nō ſit q̄ntū i ſb̄a cerebri nꝫ retētū i ipſo
antiq᷒. Nā qū ad ipſū aſcēdūt mouēt ipſū ⁊ q̄nq̄ fit
a ſenſibus ipſoꝝ ad ipſū aut i trāſitib᷒ neruoꝝ ⁊ ē ex ſtō
⁊ cirſellis aut mediāte ſtō ⁊ veſica ⁊ matrice ⁊ velami
ne qū eis aduenīūt egritudies aut mouēt̄ hūores q̄
ſūt i eis: Illud .n. pliſ fit ex ſtō ⁊ p᷒ ipſm ex matrice
recipiēte ſupfluitates aut i venis ⁊ arteriis aut ocu-
lis aut māſeſtis. Vaporis āt mā q̄ndoq̄ ē cholā ⁊
q̄ndoq̄ ē phlā ⁊ v̄tigo qdē phlā ſilis ē epilepſie. Et
multotiēs fit ↄtinuitas ſcotomie ⁊ v̄tiginꝫ ſicut accit
qū ē vacuitas ⁊ fames q̄buſdā hoīb᷒ ⁊ ꝓpe eis ꝗ fa
mē nō tolerant ei ꝑpea q̄ os ſtōi eoꝝ ledit̄ cui cere
brū coīcat ⁊ q̄ndoq̄ fit v̄tigo ⁊ ſcotomia ſꝫ ſenitatē
erit̄. Et v̄tigo qd̓ frequās ⁊ ꝓpe i decrepitis nūci
at apoplexiā ⁊ ſilr v̄tigo eueniēs ſucceſſiōe ſtopōis
cōitat̄ ſb̄āi. Et q̄ndoq̄ ſoluit v̄tiginē ſoda accitis

De ſignis ei᷒. C. ij.

F Acta āt ex reuolutiōe
hois ſup ſe ipſā aut ↄſideratiōe ipſi᷒ ad res re
uolutas ⁊ lunnioſas qū nō ſedet nota ē ꝑ ſe-
ipſā ⁊ ſimilit̄ q̄ fit a ꝑcuſſiōe aut caſu. In ea aūt q̄
fit a retētiōe māeꝝ vapōoſaꝝ p̄cedētiū i cerebro aut
ḡnātaꝝ i ipſo cerebro ē egritudo aſſidua ⁊ nō ſequēs
egritudinē i aliqb᷒ mēbris ⁊ nō ē excitata nō replo
ne ⁊ ſedata cū vacuitate ⁊ q̄ndoq̄ antecedunt ipſam
dolores capitis ⁊ ſonit᷒ ⁊ tinnit᷒ ⁊ ḡuitas ē i capite
⁊ inuenit tenebroſitatē i vi᷒ ſuo fixā ⁊ inuenit i ſēſib᷒
abbreuiationē ita vt ſit i guſtu ⁊ odoratu ⁊ ſētit i ar-
teriis anteriorib᷒ pulſationē vehemēter ⁊ inuenit ḡuita
tē i odoratu ⁊ ſi fuit hūor ꝗ ē i cerebro aut i aliis mē
bris hūor ex quo excitāt̄ vapores phlātica erit ḡui-
tas ⁊ rior vel tumor ⁊ multitudo ſōni ⁊ ſig̃ phlema
tis p̄dcā in canone ⁊ ſi fuit cholera erit vigilie ⁊ in
flāmatio ſine multidie ḡuitatis ⁊ imagiationes citri
ne aurec. Et ſi fuit ſanguis erūt vene iflate ⁊ facies
⁊ caput ⁊ oculi rubei ⁊ calide ⁊ erūt ḡuitas ⁊ ſōn᷒ ⁊
laſſitudo ⁊ pulſatio. Et ſi fuit a melia erit ḡuitas cū
q̄ntitate ⁊ erūt vigilie ⁊ imaginatiōes lamiaꝝ ⁊ capi
li nigri ⁊ cogitatio corrupta ⁊ reliq̄ ſig̃ p̄dcā. Qd̓ ſi
ei᷒ cā fuit a ſtō erit cū deſtructiōe deſiderii aut ipedi
mēti i ipſo aut corruptiōe i digōe ⁊ tremore cordis ⁊
laſſitudie ſp̄s ⁊ erit ꝑmutatio i ſtō ⁊ decliatio nocu-
mēti ad anteriorē ꝑtē cerebri ⁊ mediā ipſi᷒ ⁊ nō elon
gat̄ q̄n ꝑueniat ipſi᷒ ad poſteriorē ⁊ diuerſitas diſpō
nis ſcitis q̄ndoq̄ .n. ſedat̄ ⁊ q̄ndoq̄ augmētat̄ ſm re
plexionē ⁊ vacuitatē. Et fit ſucceſſiōe ſacietatis nau
ſeatiue a cibo p̄terite ⁊ iuēit ēt dolores i ſtō ⁊ iflāma
tionē i q̄buſdā horis ⁊ fit i via cōitatis neruoꝝ ⁊ iue-
nit ante ipſā ⁊ apud ei᷒ reuerſionē i poſtrēo ipſi᷒ do
lorē p᷒ ſynciput apd̓ origiē ꝑis ſexti i ꝑtib᷒ colli.
Et ſi ē ex matrice p̄cedūt ipſā p̄focatio matricis ⁊ retē
tio ſp̄matis ⁊ mēſtruoꝝ ⁊ apa i ipſa. Et ſimilit̄ ſi ē
ex veſica. Et ſi ē ex p̄ncipio mēbroꝝ oīū aut ex ori-

gine nutrimēti qd̓ ē epar aut ex origie ſp̄s ꝗ ē cor ⁊ e᷒
trāſit᷒ i venis ⁊ arteriis oris ex eis aut i illis q̄ ſūt p᷒
aurē aut i illis q̄ ſūt i collo. Et illi᷒ qdē ſignū ē vt ſit
cū pulſatiōe vehemēti ⁊ tēſiōe vt corde venaꝝ q̄ ſūt i
collo ⁊ vt nō inueniat dolorē de quo ſit curādū i col
lo ⁊ mēbris ei᷒ nꝫ i reliq̄s venis ⁊ qū vides arterias
exariſceas extēſas apd̓ collū ⁊ alleuiat̄ cū manu ma
pulſū ꝓhibēs aut ligamētis latinoꝝ aut plūbo aut
linis ſup ipſm ſtiptica p̄dicta tūc ſcias q̄ curſus ē in
eo ⁊ ſi nō tūc ē i aliis ⁊ ſimilit̄ expire in aliis q̄ ſi nō
inuenis tūc ē i viis ꝓſūdis. Illa v̄o ꝗ fit a mā ↄple
xionis diuerſe ſcit̄ ꝑ leuitatē cerebri ⁊ ꝑuātionē cāꝝ
p̄dictaꝝ ⁊ caſus frigoris aut caloris repēte exterius
aut ex receptis ifrigidātib᷒ ⁊ calefaciētib᷒ ſubito ⁊
ſeq̄tur eā v̄tigo. Scotomiā v̄o habēs nō tm̄ in
uat̄ a vino q̄ntum a potu aq̄. Et ſcias q̄ ſcotomia ⁊
v̄tigo qū ꝓlōgant̄ tūc egritudo ē frigida ⁊ ſigna qd̓
cretice manifeſta ſunt.

De cura. Ca. iij.

F Acta qd̓ a reuolutiōe hois ſup ſe ipſū ⁊ ↄſide
ratiōe ei᷒ ad reuolutiōes aut ↄſideratiōes ex
loco alto curat̄ cū q̄te ⁊ trāquillitate ⁊ ſōno
ſi nō cito ſedat̄ ⁊ ſumat ſtiptica acetoſa ⁊ frangat bu
cellas in eis ⁊ ſumat ipſas Que v̄o facta ē a ſangui
ne aut hūore ↄtēto in corpore curat̄ phlebotomia
ex cephalica. Deīde ex vena q̄ta q̄ ē p᷒ aurē. Eſt .n.
optima i curatiōe oiū ſpecieꝝ v̄tiginis mālū ⁊ q̄n-
doq̄ cauterizat̄ ⁊ ꝓpe in ea cui᷒ cā ē aſcenſio vapo
rū ex corpe i q̄cūq̄ via eleuant̄. Vētoſe quoq̄ ↄferūt
nocrati ſuppoſite ⁊ etiā ſup caput. Si aūt fuerint
cum ſanguine humores diuerſi aut cauſa eius fue-
rint humores preter ſanguinem tunc icipiantur ad
euādū cum pilulis hiera aut infuſione aloes. Si fu
erit hūores calidi aut decoctiōe mirobalis citrinoꝝ
aut decoctione epithymi ⁊ pilulis ſtomaticis ſi fue
rit diuerſi ⁊ p᷒ aiones admiſtret̄ cliſtere cū aqua cē
tauree ⁊ colloquintide. Deīde vētoſet̄ ſup nucham
⁊ caput p᷒ ꝑueni ad gargariſmata ⁊ caputpurgia ⁊
attractiōes odoꝝ narib᷒ i qb᷒ ſūt muſchus ⁊ caſto-
rei ⁊ nigella ⁊ amaracū. Quūq̄ p oxym᷒ excitat̄ tē
adiuua cū fricatiōe iferioꝝ extremoꝝ. Et ſi fuit cau
ſa i hoc ex ſtō ⁊ hūorib᷒ in ipſo admiſtra vomitū cū
aq̄ i q̄ ſūt anetū ⁊ rhaphan᷒ ⁊ pōatur i ipſa mel ⁊ ſal
⁊ reliq̄ vomitiua ꝑpata. Deīde cāa cū cochiis ſi v̄t᷒
fuit fortis aut cū pilulis de picra ⁊ infuſiōe aloes ſi
v̄t᷒ fuit min᷒ fortis ⁊ ſcias ſi hūores ſūt cholera pu
ra tūc eniꝫ cū decoctiōe mirobalis. cū fumoterre. Et
illo qd̓ ſcies ꝑ ſignificatōes p̄dcās i h̄ .c. ⁊ i .c. de ſtō
Et ſi cauſa fuit i aliis mēbris curabis totū cū eoq̄d
oꝫ vt ↄfortabis caput in p̄ncipio ſui cū oleo roſ. cū
aceto ⁊ oleo camemillino ⁊ p᷒ ↄfirmationē cū oleo
camelllo ſigulari: Qū ergo ſcit̄ q̄ mā ē i capite tm̄
ponant̄ vētoſe ſup caput ⁊ nocrā ⁊ phlōmet̄ vena q̄
ē p᷒ aurē ⁊ admiſtret̄ aſcibarei ⁊ gargariſmata ⁊ ē-
broce ⁊ attractiones odoꝝ narib᷒ ⁊ caputpurgia p̄
dcā ⁊ q̄ ſilia ſūt illis ſm mās ſꝫ q̄ ſciuiſti i canone ⁊
ſi cā ē malitia ↄplexionis diuerſe oꝫ vt ſcias cauſam
ei᷒ ⁊ ſigna ꝑ ea q̄ ſcis: ⁊ cura ꝑ ↄtrariū vt tēpet̄ ↄple

ꝑo nālis. Et ſi cā ē ꝑcuſſio aut caſus curet̃ ꝑus cū eis q̄ dicēt̃ i capitulis ſuis. Si ergo ſanat̃ ⁊ remanet ṽtigo curet̃ ṽtigo cū eis q̄ ſūt oſtēſa. Et oꝫ qdē vt ha bēs ṽtiginē alienet a ſe ↄſiderationēꝫ ad oēm rē cito reuolubilē ⁊ alienet̃ ab aſpectu ꝓfūditatū ſoueaꝝ ⁊ ṽticū mōtiū ⁊ colliū ⁊ ſupficieꝝ ſupmaꝝ. Scotomiā vō ⁊ ṽtiginē factas ꝑꝑ vacuitatē ſtōi ſedat acce ptio buccellarum infuſarum in rob fructuum ſupti oꝛum ⁊ aquis ipſoꝛum ⁊ ꝓpꝛie acreſte.

De alme ⁊ eſt palpitatio. Cap.iiij.

Oſpoꝛ qdē accit ex pte multiplicatiōis re plectōis ⁊ ſimiliū i lacertis ⁊ venis diſpō q̄ ē ſic̄ laſſitudo ꝑꝑ quā extēdūt̃ vene ⁊ mul tiplicat̃ oſcitatio ⁊ alaꝝ extēſio ꝑꝑ multitudinē ven toſitatis ⁊ vapoꝛis ⁊ cuꝫ ea rubificant̃ facies ⁊ oculi ⁊ ꝓuocat inuolutioneꝫ ⁊ extēſionē: ⁊ cū illud i hoīe multiplicat̃ ſignificat replectiōeꝫ. Oꝫ ergo vt euacuet̃ humoꝛ ſanguine⁹ ⁊ cholerie⁹ ⁊ adminiſtret̃ aq̄ ſrā. Illud eni q̄ñdoq̄ꝫ ſedat eaꝫ i diſpōne ꝑꝑea q̄ tēpat ebullitionē. acoꝛi quoq̄ꝫ i ē ꝓꝑetas remouēdi ipam qū maſticat̃ aut puluerizat⁹ ſumit̃ ⁊ bibit̃. Et foꝛſitā qꝛ eo qḋ reſoluit vētoſitateſ dominantes. Et ſimilit̃ ſuccaꝝ cū coꝛiādro. Et balneatoꝛeſ ſanāt habētē eā cōſtrigēdo manū ſup venas ⁊ ſup duas appopleti cas donec hōi eueniat quaſi ſyncopis ⁊ foꝛtaſſe cū eo qḋ expnūt de ſpū aſcēdente ad cerebꝝ omnimo da foꝛtitudie dominante materieb⁹ cū reſolutiōe. Et cū ipſo qdē ē cautela adhibēda. Et oꝫ ne man⁹ ſup venas teneant̃ ea q̄ñtitate quaꝫ homo non tole rat vt in ipſo eius ſpiritus retineatur.

De incubo ⁊ nominatur ſtrangulatoꝛ: arabice ve ro alhodilem ⁊ alcharon. Cap.v.

Incub⁹ aūt ē egritudo i qua hō ſētit qū i ſōnū igredit̃ phātaſma graue ſup ſe cadēs ⁊ cōpmēs ipꝫ ⁊ anguſtiat̃ ei⁹ ſps ⁊ iterſecat̃ vox ipi⁹ ⁊ mot⁹ ei⁹ ⁊ foꝛtaſſe ſſocat̃ ꝑꝑ oppilatiōes poꝛoꝝ: ⁊ qū ab ipo ſepat̃ excitat eū ſubito. Et eſt anteceſſoꝛ vni⁹ trium egritudinū aut apoplexie aut epilepſie aut manie: ⁊ illud qdē qū fuerit ex materie h⁹ ↄpmētib⁹ ⁊ nō fuerit ex cauſis alijs nō materialꝫ. Ei⁹ vō cā ſm plim ē vapoꝛ materieꝝ groſſarū ſan guineaꝝ aut phlaticaꝝ aut melicaꝝ eleuatus a cere bro ſubito i diſpōne qetis mot⁹ vigiliaꝝ reſoluen tis vapoꝛē ⁊ cū reſolutiōe ois hūoꝛis cōicitus ipꝫ.

De ſignis. Cap.vi.

Signa āt ois hūoꝛis māifeſta ſūt p canōes antecedētes. Et q̄ñdoq̄ꝫ fit ex frigoꝛe vehe mēti inueniēti caput ſubito ap ſōnū qꝛ ↄpri mit ipm ⁊ igroſſat ⁊ ↄtrahit ⁊ efficit i ipſo phātaſias illas ſubito. Et illud qdē nō fit niſi ꝑꝑ debilitatē ce rebri ſua caliditate: aut malitia ↄplonis quaꝫ hꝫ.

De cura. Cap.vij.

Cura ei⁹ ē phlomia ⁊ ſolo vētris cuꝫ eo qḋ totū hūoꝛēꝫ educit: ⁊ ſi hūoꝛes ſint multi ⁊ groſſi ↄfert hō ſolatiuū. Cui⁹ ↄfectio. ℞. euſoꝛbij q̄ñtitatē.ʒ.i. cū tria pte.ʒ. ď ſcamōea ⁊ q̄rta .ʒ. ď pulpa colloqntide ⁊ duob⁹ danich aniſi ſi ṽt⁹ fūit foꝛt: ⁊ ſi nō cū pilulis ď azulo aut pilulis ſtōati cis ⁊ epithimo ⁊ hieris magnis. ſ. hiera cucumeris alminu ⁊ hiere ruffe ꝓpē. Deide ↄfoꝛta cap cuꝫ eo q̄ ſciuiſti ex alione. Et ex eis q̄ iuuāt ad hoc ē vt grana peonie i potu ſm ↄtinuitatē ſumāt. Si āt cū iſpo ē frig⁹ inueniēs cap ⁊ faci ipo hāc phātaſiā oꝫ vt olea calia adminiſtres calefaciētia ſtiptica ⁊ ēpla rubificantia ⁊ reliq̄. Et nō oꝫ vt ꝓlōgem⁹ ſmoneꝫ i ipo q̄ꝛ iā ꝓceſſit qḋ excuſat.

De epilepſia. Cap.viij.

Epilepſia ē egritudo ꝓhibēs mēbꝛa aīalia ab opatiōib⁹ ſēſus ⁊ mot⁹ ⁊ erectiōis nō integre. Et illḋ ē ꝑꝑ oppilatiōeꝫ ↄtigētē. Poſꝫ vō ei⁹ ē ſpaſm⁹ vlis accitis ex nocumēto adueniēte vētri culo aīterioꝛi cerebri qꝛ fac ꝓuenire oppilatiōem nō ↄpletā. Et ꝓhibꝫ trāſitū ṽtuti ſēſ⁹ ⁊ mot⁹ i eo ⁊ i mē bꝛis integre fieri abſq̄ꝫ iterfectōe vtr ⁊ ꝓhibꝫ a poſ ſibilitate erigēdi: ⁊ nꝫ poſſe ē hōi vt cuꝫ eo remaneat erectio cōpoꝛis. Et q̄ñ ois ſpaſm⁹ quēadmoduꝫ oſtēdi fit aut a replectōe aut a ſiccitate aut a ↄtractiōe ꝑꝑ cāin ipediētē tūc ſilr epilepſia. Veruntamē nō fit a ſiccitate q̄ñ epilepſia fit ſubito: ſꝫ ſpaſm⁹ ſicc⁹ nō fit ſubito: ⁊ q̄ñ cerebꝝ ex ſiccitate ſua nō ↄſeqt̃ vt ſpaſ met̃ niſi qn moꝛiat̃ coꝛp⁹ ꝑus. Tūc reſtat vt ei⁹ q dē cā ſit aut ↄtractio cerebri ad expellēdā rē ipedien tē q̄ ē aut vapoꝛ aut q̄litas moꝛdicatiua aut hūecta tiua male ſbē: aut humoꝛ faciēs euenire oppilatio nē ⁊ ſpa mū nō integꝝ i vētriculis cerebri ⁊ pncipijs originis neruoꝝ. Et q̄ñdoq̄ꝫ fit illud ex humoꝛe ꝑꝑ motū vndoſū ↄtigētē i hūoꝛe aut ꝑꝑ ebullitionē ca liditatiſ ſupfluē i eo qḋ accit ex oppilatiōe qꝛ ṽt⁹ ſen ſus ⁊ mot⁹ nō ptrāſit ſuo nāli trāſitu. Et foꝛtaſſe ei⁹ anteceſſiōe nō ↄplet aliqd cū q̄ñtitate aliā qꝛ nō ꝓpri uant̃ mēbꝛa ſēſu ⁊ ṽtute mot⁹ integre. Aut ꝑꝑ venaꝫ groſſiū retētū i trāſitib⁹ ſps ſꝫ q̄ viſū ē ꝓhō magno Ar. Et vidit ipaꝫ eē vnā cāꝫ epilepſie: ⁊ qū ibi fue rit hūoꝛ oppilās tūc cerebꝝ cū h̄ āt ↄtrahet̃ vt expel lat illud qḋ ipedit ſic̄ accit ſtō ex ſingultu ⁊ nauſea ⁊ ſic̄ accit ex tremoꝛe qū ē ↄtractio ⁊ ↄpſſio pncipii in expulſiōe mēbꝛoꝝ ei⁹ qḋ ipſa expellūt. Et qū cere bꝝ ↄtrahit mot⁹ ei⁹ diuerſificat̃ ⁊ ſeqt̃ ipm ↄtractio neruoꝝ i facie ⁊ alijs ⁊ diuerſificat̃ mot⁹ ipſoꝝ. Et ſanitas qdē aut ↄtigit ꝑꝑ expulſionē hūoꝛis ⁊ ꝑꝑ re ſolutiōeꝫ vētoſitatis aut ꝑꝑ expulſionē ipediētis.

Spaſmi āt deſcēdētis ad mēbꝛa qb⁹ aſſociat̃ epilep ſia cā ē q̄ñ mā q̄ ꝑuenit ad cerebꝝ aut nocumētū qḋ ipm comitat̃: comitat̃ neruos ēt qꝛ ē ipſoꝝ diſpō: diſpō ei⁹. Et illud ē ꝑꝑ tres cās. ſ. qꝛ nerui ſequūt̃ ſbāꝫ cerebri ⁊ ledunt̃ ab eo quo ipſū ledit̃: ⁊ coꝝ replectio ex hūoꝛe expulſo ad ipos i pncipio ipſoꝝ fac̄ vt aug mētet̃ eoꝝ latitudo ⁊ abbꝛeuiet̃ eoꝝ lōgitudo. Et epi lepſia qdē nō ꝓcedit curſu ſpaſmi nec curſu laſſitatꝫ ⁊ efficit ↄtractionē cerebri ⁊ abbꝛeuiationē ⁊ nō fac̄ mollificatiōeꝫ ⁊ dilatatiōeꝫ niſi qꝛ cerebꝝ adminiſtrat̃ i hoc expulſionē alicui⁹ rei a ſeipſo expulſio vō nō ↄplet̃ ⁊ pficit̃ niſi ↄtractiōe ⁊ expſſiōe. Si āt ſpaſmo māli cōfert febꝛis. Sꝫ epilepſia eſt ſpaſmus materi alis. Et ap ata q̄ñ apparēt i ipſa foꝛtaſſe reſoluūt eā ⁊ minuūt mām ei⁹: ⁊ multotiēs qdē pmutat̃ melīs ad epilepſiaꝫ. Et multotiēs quideꝫ mutatur epilep

ſia ad meliaꝫ. Quidā āt hoīes exiſtimāt q̄ q̄ñdoq̄ꝫ ē epilepſia q̄ nō ē a mā. Si ergo ſignificāt p hoc q̄ cā i eo ē vapoꝛ aut q̄litas nocēs cerebꝛo ⁊ fac̄ i ipo ↄ̄ ctiōeꝫ ꝑdictā tūc ſmo ipoꝝ iūctiōeꝫ hꝫ. Si aūt ſigi ficāt q̄ cā illi⁹ ē ip a ↄplo pura qū ē i cerebꝛo ⁊ effic̄ epilepſiā tūc illḋ ē qḋ modū nō hꝫ q̄ñ qū q̄litate il la affectū fuerit cerebꝝ opoꝛtebit vt ſit epilepſia inſe pabilis ei ⁊ nō ſit ex eis q̄ ſepant̃ i diſpōne. Veꝝ cau ſa epilepſie ē ex eis q̄ ſubita ſūt ⁊ ſepant̃ i diſpōne: aut vicit ⁊ iterfic̄. Et ſilr nō ē q̄litas pura in ipo cere bꝛo ſine mā: aut q̄litas adueniēs ei ⁊ reſcidit ⁊ fit illḋ ex mēbꝛo alio ꝓculdubio. Spuma vō accidēs in epilepſia ē ꝑꝑ agitatiōeꝫ mot⁹ ſps ꝑꝑ ſſocatiōem ei⁹. Et illa agitatio ē ꝑꝑ agitatiōeꝫ ſpaſmi: ⁊ in apo plexia qdē accit ſſocatio ꝑꝑ violētiā anhelitus. Et epilepſia qdē ē q̄ſi ſpaſm⁹ ꝓꝑus pmū cerebꝛo. Et ſpaſm⁹ epilepſia ꝓꝑa pmū mēbꝛo alicui. Et motus ſternutatiōis ē q̄ſi mot⁹ epilepſie leuis. Et epilepſia q̄ſi ſternutatio mīta ⁊ fōtis. Verūtamē plim expulſio nis ſternutatiōis ē ad ptē āterioꝛē ꝑꝑ foꝛtitudinē ṽ tutis ⁊ debilitatē materiei. Et expulſio epilepſie ad q̄ñcūq̄ꝫ ptē fuerit ē facilioꝛ ⁊ poſſibilioꝛ. Et oꝫ qdē vt ↄphēdat̃ qḋ dcm ē. Qm̄ qū epilepſia ē i ipo cere bꝛo tūc cā i ipo ē mā ꝓculdubio faciēs vētoſitatē re tētā i meatib⁹ ſēſus ⁊ mot⁹ aut replet vtroſq̄ꝫ vētri culos āterioꝛes cerebꝛi ipletiōe aliq̄. Et h̄ qdē mā aut ē ſāguis dn̄ans ⁊ plim⁹ aut phlā aut melia aut choła ⁊ ē ꝑua valde, ⁊ p⁹ ipā i paucitate ē ſāguis pu r⁹. Sāgis aūt cui⁹ ↄplo ad ↄplonem chole nigre ⁊ phlatis iclinat̃ cētia multotiēs fit cā: verūtamē cau a pluria ē hūiditas denudata ⁊ declinata ad cholāꝫ nigrā. Et plim eni quꝫ accit epilepſia accit a phlate. Et Hyp. qdē dixit q̄ plurime oues patiūt̃ epilepſiā ⁊ q̄ñdo a cerebꝛis ſuis anatomatizāt inuenit i eis hūi ditas mala fenda. Et ois cā epilepſie cerebꝛi ↄperat̃ ad dbilitatē digōnis i ipo. Nō ergo eiat̃ qn aut ſit i ſbā cerebꝛi ⁊ velamib⁹ ei⁹ ⁊ ē deterioꝛ: aut ſit i p vētri culis ipi⁹ ⁊ ē leuioꝛ. Et epilepſia melica foꝛtis ē dte rioꝛ. Qū ergo phla ſit pl⁹ tūc melia magis oppilat trāſit⁹ ſps. Et illa q̄ apḋ quoſdā ꝓpo noīe dr̄ mīr puerop iterfec̄ multū: ⁊ q̄ñdo ↄtinuāt paroxiſmi epi lepſie iterfic̄. Epilepſia āt cui⁹ cā ē i mēbꝛo alio fit aut qꝛ eleuāt ab ipo ad cerebꝝ vapoꝛes ⁊ vētoſitates le dētes q̄ñtitate ſua vt ex eis aggreget̃ ſm ſemitam aſcēſiōis aliqd. Deide p⁹ illud īpulſet̃ ⁊ fiat mā ha bēs eēntiā faciēt̃ eēntia ſua: aut eo qḋ ex ipſa gnāt̃ ď vētoſitate: aut qꝛ ad ipm eleuat̃ vapoꝛ. aut vētoſi tas ipediēs nō q̄ñtitate: imo q̄litate aut cōgelatiōe aut aduſtiōe aut vētoſitate: aut malitia ſbē: aut qꝛ ele uat̃ ad ipm q̄litas pura mī: aut qꝛ eleuat̃ ad ipm qḋ ipedit duob⁹ modis. Mēbꝝ aūt ex quo eleuāt va poꝛes ad cerebꝝ faciētes epilepſiā multiplicatū i ipo aut ē totū coꝛp⁹ aut ſplē aut ſtōs aut mirac ⁊ ↄtin git illud ēt i reliq̄s mēbꝛis. Illud aūt qḋ ipedit va poꝛē male ſbē ⁊ q̄litatis ⁊ ē i toto coꝛpoꝛe ⁊ ita vt ſit i digitis pedis ⁊ man⁹: ⁊ fit cā illi⁹ retētio ſāguinis aut hūoꝛis i trāſitu cui iā accit oppilatio ⁊ abſcindit̃ ab eo caloꝛ inat⁹ ⁊ moꝛat̃ i ipo ⁊ putreſcit ⁊ ↄuertitur ad malā q̄litatē. Et ꝓcedit ex eo ſm deglutitiōeꝫ i p mis mā vapoꝛoſa aut q̄litas vētoſa: aut fit caſus ſu p ipm quoꝛūdā venenoꝝ ⁊ iprimit i neruis ſic̄ iprimit pūctura ſcoꝛpiōis ſup neruos. Et expellit̃ ei⁹ ve nenū mediātib⁹ neruis ad cerebꝝ ⁊ ledit ipm qꝛ ↄ̄ nenū medi hꝫ ex eo ⁊ ſpaſmat̃. Et agitat̃ motus ei⁹ ſic̄ accit ſtō qū recipit qḋ hꝫ moꝛdicatiōeꝫ vacu⁹ ſm q̄ īncurrit⁹ ipm i ſingultu. Et quum eēntia oꝛis ſtōi ē foꝛtis ſēſus ⁊ ſingult⁹ qdē ē ſpēs ſpaſmi. Qū ergo accit cerebꝛo ab huiuſmodi cā ſpaſm⁹ ⁊ ↄtractio ⁊ abbꝛeuiatio tūc ipſum ſequitur contractio omnium neruorum ⁊ ſpaſm⁹ ipoꝝ. Et. G. qdē ď ſeipſo narrauit q̄ accit ei ſingult⁹ qū recipit diapipon ⁊ p⁹ ipm bibit vinū ꝑꝑ ipectiuitū oꝛis ſtōi cuꝫ acuitate ⁊ nos ēt teſtifica mur i alio qḋ illi ē ꝓximū. Et. G. qdē ⁊ alij retule rūt ⁊ nos p⁹ ipm teſtificamur illud qḋ multotiēs ſē tit epileptic⁹ eleuari aliqd ex pollice pedis ſui qḋ eſt ſic̄ vētoſitas ſrā. ⁊ tēdit ṽſus cerebꝝ ipi⁹. Qū ergo p uenit ad coꝛ ⁊ cerebꝝ ipi⁹ icurrit epilepſiaꝫ. Et. G. qdē dic̄ q̄ qū ligat̃ crus ei⁹ ligatiōe foꝛti ante paro xiſmū ipi⁹ ꝓhibet̃ illud aut alleuiat̃: ⁊ nos teſtifica mur nos vidiſſe res mirabiles h⁹ capli. Et qdā eo rū q̄ñdoq̄ꝫ cauterizāt ſup pollicē ſuū. Et qdā ſup di gitos pedis ⁊ vapoꝛ illi⁹ ptis retēt⁹ ē ⁊ ſanati ſūt.

Ex hoc aūt.c.ē epilepſia q̄ accit ꝑꝑ vermes aut aſca rides. Et qdāmod⁹ epilepſie ē ↄpoſit⁹ cū ſyncopi: qꝛ foꝛſitā exhibūt medici ď.c. epilepſie: veꝝ i ipo ē ⁊ ē ſpēs ei⁹. Et ipm nomināt ſſocatiōeꝫ matricis: ⁊ eſt q̄ q̄ñdo mulieri accit vt ei⁹ mēſtrua retineant̃ i non ſua hoꝛa: aut ↄſtrigāt qū retinēt ab ea ꝑꝑ dimiſſiōeꝫ balnei ↄuertit̃ illḋ i matrice ſua ad q̄ñtitatē veneno ſaꝫ ⁊ ad ſūt ei mot⁹ ⁊ vapoꝛatiōes: aut cum ꝑiodis: aut ſine ꝑiodis qꝛ accit vt eleuet̃ vapoꝛ ei⁹ ad coꝛ ⁊ ad cerebꝝ ⁊ icurrit epilepſiaꝫ mulier. Et ſilr q̄ñdoq̄ꝫ ↄuenit hōi vt i vaſis ſuis ſemialib⁹ aggreget̃ ſpma plim ⁊ coꝛrūpat̃ ⁊ iſſet ⁊ ↄuertat̃ ad q̄litatē veneno ſaꝫ ⁊ accit ei ſilē ipi⁹. Et ſilr aduenit mulieri ꝓgnāti epilepſia i ipꝛegnatiōe. Quicq̄ꝫ deponit ⁊ eiīat mām il lā mēſtrualē remouet̃ illud. Et nob qdē narrata ſu it epilepſia icipiēs a ſpōdilib⁹ ⁊ epilepſia icipiens a ſpatula ⁊ reliq̄s. Illa aūt q̄ fit ex mirac ⁊ ex ſtō ꝑꝑ nau eatiuā ſatietatē fac̄ poſſidere oppilatiōes i ve nis qꝛ ipe nutrimētū laudabile nō ſuſcipiunt ⁊ coꝛrū piti eis humoꝛ: aūt remanet i ipis nutrimētū lauda bile coartatū ꝑꝑ oppilatiōes qꝛ coꝛrūpit̃ ⁊ multo i ens redit ad ſtōm coꝛrupti ⁊ coꝛrūpit cibū bonum laudabilē. Et multotiēs accit ꝑꝑ reuerſionē illi⁹ coꝛ rupti ad ſtōm vomit⁹ cibi idigeſti. Veꝝ ſm q̄ñcūq̄ꝫ diſpōnē ſit epilepſia cū cōitate aut abſq̄ꝫ cōitate pn cipiū epilepſie ꝓpiquū ex cerebꝛo ē. i. aut ex vētricu lo ei⁹ anterioꝛe aut ex vētriculis alijs cū eo q̄ñ pmū nocumētū quo ipedit ↄtigit i ſēſu viſus ⁊ audit⁹ ⁊ in motib⁹ laceꝛtoꝝ faciei ⁊ palpebꝛaꝝ q̄ñtus reliq̄ ſēſ⁹ ⁊ mēbꝛa mobilia i nocumēto cōicāt. Niſi nō cōica rēt i nocumēto reliq̄ vētriculi nō deſtrueret̃ itellect⁹ nꝫ lederet̃ eleuatiōe anhelit⁹. Et epilepſia vō ſm plim antecedit ſpaſm⁹. Deide p⁹ ipm fit epilepſia. Et illḋ ē q̄ñ ſi ↄfirmat̃ ſpaſm⁹ ē epilepſia. Et qū expellit̃ cā.

ipediés: aut reſoluit vẽtoſitas redeũt opatões ſenſi
biles ⁊ motiue. Et q̃ƺdoqƺ qdẽ appet hũoꝛ expulſus
viſibilr̃ i vtriſqƺ narib⁹ ⁊ i gutture. Et multotiẽs ſit
epilepſia ſine ſpaſmo ſẽſato. Et illõ iõ qꝛ mã faci
ens ip̃az ẽ ſubtilis ⁊ opaƚ cũ repletiõe nõ cũ malitia
vehemẽti. Epilepſia ṽo pl'm accit iſãtib⁹ pp hũidi
tates ipoꝝ: ⁊ plerũqƺ appet i eis pmũ cũ naſcuƚ. Et
q̃ƺdoqƺ ſit p⁹ pubertatẽ. Si ergo i regimine ipoꝝ ſit
rectitudo rẽouet ⁊ ſi nõ rẽanƺ. Et oƺ qõ vt ſtudiũ i
pẽdaƚ ad h̃ vt illõ remoueaƚ ab eis ante pubertatẽ.
Pueri ṽo ab h̃ ſt remotiores qb⁹ i ptib⁹ capitl' ac
cidũt vlcera ⁊ ap̃ata ⁊ ad ẽ flux⁹ nariũ. Et equũ qõ
ẽ vt ille i cui⁹ cerebꝛo ẽ hũiditas i pncipio creatiõis
purget: ⁊ plerũqƺ purgaƚ i matrice: ⁊ qñqƺ purgaƚ
p⁹ natiuitatẽ. Si. n. ñ purgaƚ nõ erit excuſatio qn i
currat epilepſiã. pluries ãt epilepſie q̃ pueris ɔtingũt
cura q̃ƺdoqƺ alleuiaƚ ⁊ remoueƚ cũ pubertate qñ ip
ſi nõ adiuuat malitia regimis ⁊ dimiſſio curẽ. Epile
pſia ãt q̃ƺdoqƺ accit adoleſcẽtib⁹. Si ergo fuit p⁹.
xxv. ãnos pp egritudinẽ i cerebꝛo ⁊ ꝑhe i ſba ipius
erit cõtraria: ⁊ nƺ ſepabiƚ ⁊ erit finis actiõis cure i eis
alleuiatio a prauitate ipi⁹ ⁊ tarditas poriſmi e⁹. Et
Hyp. qõ dixit q̃ epilepſia remanet cũ eis vſqƺ quo
moriaƚ. Senib⁹ ãt paꝝ aduẽit epilepſia oppilati
ua. Et eis mouẽtes epilepſiã plerũqƺ adiuuãt cãe
extriſece ſicut imoderãtia cibi ⁊ pot⁹ ⁊ ſacietas nauſea
tiua. Et ſicut moꝛa pl'ima i ſole pp qõ capiti attrahiƚ
ex materijs: ⁊ illõ qõ ẽ ppea q̃ ꝑhibƺ dilatari mãs
i ptib⁹ coꝛpoꝛis q̃ mouet eas ad ſupioꝛa. Et cõi⁹
plurim⁹ ẽ ex cauſis ei⁹. Et ex cauſis ipi⁹ ſt dĩuie ⁊ q
es ⁊ paucitas exercitij. Et ex cauſis ei⁹ ẽ exercitiũ
ſup repletionẽ ppea q̃ hũoꝛes pp ipm mouẽt q re
ſoluũƚ nõ itegre ⁊ iplẽt vacuitateƺ. Ex cauſis ipius
ẽ illõ qõ dĩbilitat coꝛ ex timoꝛe aut euẽtu tumult⁹ ⁊
vocis ſubito. Et ex cauſis ei⁹ ſt ieiuniũ habẽtis ſto
machũ dĩbilẽ: ⁊ potatio vini puri ẽt ppea q̃ ipedit ſto
machũ: ⁊ cãe qdẽ iſte remote faciũt eas ꝓpiq̃s. Nos
ṽo ponem⁹ his cauſis caplm ſingulare. Et dĩ q̃
qñ epileptic⁹ iduit coꝛiũ caþnũ ſicut excoꝛticanũ ẽ re
cẽs ⁊ dimittaƚ i aq̃ icurrit epilepſiã. Et ſilr qñ ſuffu
migaƚ cũ coꝛnu caþno ⁊ myrrha ⁊ albaſce. Epile
pſia aũt multotiẽs reſoluiƚ pp febꝛes q̃s tolerat ha
bẽs eã ⁊ ꝑhe q̃ ſũt lõge. Et q̃rtana ꝑhe pp vehemẽti
am lõgitudis ſue ppea q̃ digerit mãm melicã dõec
reſoluaƚ ⁊ tremoꝛ foꝛtis q ſit i febꝛib⁹. Tremoꝛ enĩƺ
excitat vehemẽt qõ i cerebꝛo ɔphẽſũ ẽ d ſupfluitati
b⁹. Sudoꝛ ãt iuuat tremoꝛẽ ſua expulſiõe: ⁊ quẽad
modũ apoplexia ɔuertiƚ ad paralyſiƺ ſilr pl'm epile
pſie ɔuertiƚ ad paralyſiƺ. Quidã aũt exiſtimant q̃
phlatice aſſociãƚ tremoꝛ ⁊ agitatio qꝛ phlã nõ ɔſe
qƚ i ſpiſſitudie ſua vt oppilet meatus itegre. Melia
ṽo itegr̃ oppilat qꝛ i ipa accit parua agitatõ. Et alij
exiſtimãt q̃ ei⁹ cũ q̃ multiplicaƚ agitatio foꝛtiũ cã ẽ
humoꝛ puc q̃ƺtitatis aut pauce penetratiõis i meati
b⁹ qꝛ ponũt ⁊ ecõuerſo. Null⁹ ṽo vtroꝛũqƺ ꝑmo i
eo ẽ dĩterminat⁹. Ingt Ruff⁹ qñ appet albaras in
ptib⁹ capitis epileptici ſignificat reſolutiõeƺ coꝛrup
tiõis epilepſie ⁊ ſanitatẽ. Et multotiẽs qõ reſoluiƚ epi

lepſia ad paralyſim ⁊ ad meliã. Epilepſie ꝑparatiõ
accit epilepſia ꝑhe hũidis pp etates ſuas ſicut iſãtib⁹
⁊ pueris ⁊ hũectatis pp regim̃ ſuũ: ſicut q nauſeatiuaƺ
ſacietatẽ ɔſueſcũt ⁊ illis q ihitãt terrã venti meridio
nalis quoniam iplet caput humiditate. Epilepſia
ãt mulieꝝ ⁊ iſãtiũ ⁊ oĩuƺ quoꝝ ſãguis ẽ pauc⁹ ẽ pua
pp ɔſtrictionẽ venaꝝ. De ſignis ipecieꝝ ei⁹. Ca. ix.

D Icim⁹ q̃ ex ſignis cõib⁹ pſitib⁹ ipẽꝝ epile
pticoꝝ ſt citrinitas ligue ipſoꝝ ⁊ viriditas
venaꝝ q̃ ſt ſub ea: ⁊ pl'm qdẽ antecedit eam
mutatio coꝛpoꝛis a ɔpſone ſua ⁊ g̃uitas i capite, ⁊ ꝑ
h̃e qñ iraſciƚ aut accit iflatio i vẽtre ⁊ ãtecedũt eã co
artatio i motu ligue ⁊ ſõnia coꝝ mala ⁊ obliuio aut
pauoꝛ ⁊ tioꝛ ⁊ foꝛmido ⁊ accit ei vt loq̃ƚ ſcdm ɔſtrictõ
pectoꝛis ⁊ ira ⁊ acuitas. Nõ oĩs ṽo ei⁹ ſpẽs ſcipit
curã ⁊ q̃ ex ea magis ẽ icedẽs: ẽ illa ex q̃ ꝓuenũt ṽti
go: ⁊ agitatio pl'm foꝛtis. Deide ſequũƚ eã qes foꝛtẽ
addita vehemẽti additõe nocumẽti i ſpũ q̃ ſignificaƚ
multitudinẽ materiei ⁊ dĩbilitatẽ ṽtutis. Qñ autẽ
volueris ſcire ſi egritudo ẽ i cerebꝛo aut i mẽbꝛis ali
is itẽde an ſemp iuenias g̃uitatẽ i capite ⁊ ṽtigieƺ ⁊
tenebꝛoſitatẽ i oculis ⁊ g̃uitatẽ i ligua ⁊ ſẽſib⁹ ⁊ agi
tationẽ i motib⁹ ⁊ curuitatẽ i facie. Qũqƺ illõ iuene
ris cũ pmixtiõe i itellectu ⁊ obliuiõe aſſidua ⁊ amẽ
tia aut ſtoliditate ⁊ nõ ẽ g̃uitas ⁊ minuiƚ ꝑm fluxum
vẽtris cũ eo qõ ɔtigũ ex lenitate nature ⁊ cũonibus
tũc iudica q̃ illõ ẽ ex cerebꝛo tñmõ. Amph⁹ ſi nõ
iuenis i mẽbꝛis neruoſis ⁊ i ſplene ⁊ epate neqƺ i aliq̃
extremitatũ ⁊ iuncturis nocumẽti nƺ eger ſẽtit aliqd
eleuari ad caput ex loco certificaƚ apud te qõ ipedi
mẽtũ ẽ ex cerebꝛo. Signa aũt epilepſie leuioꝛis ſũt
vt ſint accidẽtia magis ſana ⁊ vt habẽti ip̃aƺ cito re
deat ratio ⁊ verecũdet qñ ſanaƚ: ⁊ vt velociƚ aduẽiat
ei icolumitas ſua ⁊ ꝑhe cũ ſternutatoꝛijs ⁊ attracti
onib⁹ odoꝝ p nares ⁊ ex eis q̃ mouẽt nocumẽtũ ⁊
ex eis q̃ igrediũƚ i guttƚ aut q̃ vomere faciũt. Signa
vero ei⁹ q̃ grauioꝛ ẽ ſũt difficultas eo ſpũs ⁊ ꝓlixitas
agitatiõis: deide lõgitudo ɔgelatiõis p⁹ ip̃aƺ ⁊ pa
ucitas euaſiõis p⁹ attractionẽ odoꝝ narib⁹ ⁊ ſter
nutatoꝛijs. Et minoꝛ iſtaꝝ ẽ aut i q̃ elõgaƚ agitatio
⁊ nõ elõgaƚ ɔgelatio: aut i q̃ ꝓlõgaƚ ɔgelatio: ⁊ mi
noꝛaƚ agitatio. Et ſignũ ei⁹ cui⁹ cã ẽ ex ventoſitate
groſſa i ip̃a gnãta ẽ vt nõ iueniaƚ cũ ea nƺ ꝓpter eaƺ
grauitas: imo iueniaƚ ſonit⁹ ⁊ extẽſio nƺ ſit ſpaſmus
ei⁹ foꝛtis. Et ſigna ei⁹ c⁹ cã ẽ phlã ſunt vt ſit ſaliua
ei⁹ cala ſpumoſa groſſa multa ⁊ ſit i vrina ei⁹ aliqd
ſile vitro liq̃facto. Et multiplicẽƚ i ipõ pauoꝛ ⁊ tioꝛ
⁊ pigritia ⁊ g̃uitas ⁊ obliuio. Et q̃ƺdoqƺ cognoſciƚ
ex re vomit⁹ ⁊ coloꝛe ſpume ⁊ ex coloꝛe ẽt ſãguinis.
Et q̃ƺdoqƺ cognoſciƚ ex etate ⁊ regiõe ⁊ ex cauſis p̃
teritis de cibis ⁊ regimie. Et ex eis qdẽ q̃ eã ſignifi
cãt ſt qes ⁊ trãqllitas ⁊ coloꝛ faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ reliq̃
q̃ ſcimiſti i canone. q̃ ſi phlã cũ h̃ erit crudũ ſim erit
obliuio ⁊ ſtoliditas ⁊ g̃uitas capitl' ⁊ cõpoꝛis ⁊ ꝓfũ
ditas ſõni pl⁹ ⁊ erit epilepſia magis laxãs ⁊ dĩbilitãs:
⁊ h̃ ſpẽs ẽ mala valde. In ea ṽo q̃ ſca ẽ a phlãte ſal
ſo ẽ ſõni ꝓfũditas minoꝛ ⁊ frig⁹ cerebꝛi leui⁹ ⁊ mot⁹
ſanioꝛes. Signa aũt ei⁹ c⁹ cã ẽ cholã nigra: i q̃ſiẽ

melia aut ſilis ſanguini nigro: aut acuta: aut aduſta
aut acetoſa ex q̃ ebullit terra. Et ſt nature habẽtium
eã decliueo ad pmixtionẽ i ſuo ſẽſu ⁊ ad diſpõnẽ q̃
eſt ſicut melia nƺ iteller⁹ eoꝝ mũdãt qñ ſepaƚ ⁊ ſigni
ficaƚ ẽt melia ex coloꝛe faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ ex ſiccitate
nariũ ⁊ ligue ⁊ regimie q̃ntitio melie. Si ergo fuit
melia ſex ſãguis nãlis erit epilepſia cũ laxitate ⁊ pau
citate ꝑmõis ⁊ cũ qete: ⁊ erit habẽs eã habẽs cogita
tiões qetas. Et ſi fuerit melia de generẽ cholẽ aduſte
⁊ ẽ acuta tũc ei⁹ pmixtio erit demoniã ⁊ cũ multitu
die ꝑmonũ ⁊ vocũ ⁊ ei⁹ epilepſia erit agitabilis ⁊ le
uis remotiõis: ⁊ q̃ƺdoqƺ erit cũ febꝛe ⁊ p̃cipue qum
fuerit melia ei⁹ ſubtilis. Si aũt fuerit ex melia ſãgui
nea erit ei⁹ diſpõnes cũ riſu. Et tu qdẽ cognoſcere
potes iſtaƺ melie ex vomitu. Nã ſi ẽ ſilis feci ſãguis
tũc ẽ melia nãlis. Et ſi ẽ ſilis feci vini ẽ melia aduſta:
aut ſi ẽ aſpa tũc ẽ ſtiptica ⁊ ſignificat fiñẽ ſitatis ⁊
ſiccitatis ei⁹: aut ẽ acetoſa ſubtilis cũ ſpuma ⁊ tunc
ebullit ſup terrã: aut ſi nõ ẽ acetoſa ẽ ſpiſſa nõ habẽs
ſpumã. Signa ãt ei⁹ c⁹ cã ẽ ſãguis ſũt iſta. Nã di
co q̃ ſi ſãguis faƚ epilepſiã cũ ebullitiõe ⁊ motu abſ
qƺ q̃ƺtitate nõ appet ei magna opatio i coloꝛe ⁊ exu
beratõe alĩquidẽ: nƺ ẽ diſpõ ꝑfocatõis i hoꝛis i qb⁹
ẽ epilepſia nƺ appet ex ea g̃uitas ⁊ ſtoliditas ⁊ lati
tas ⁊ multitudo ſputi ⁊ mucilaginis ſicut apparẽt cum
phlãte ⁊ ẽ cũ calitate ⁊ rubedie i oculis ⁊ vapoꝛe ſu
p cap̃ ſãguineo. Si ṽo cũ q̃ƺtitate faciat cũ ſignis ſã
guinis ẽ exuberatio i guidẽ ⁊ antecedit diſpõ q̃ ẽ ſicut
ꝑfocatio. Signa aũt epilepſie q̃ ẽ pp mãƺ cholicã ⁊
illud qõ ẽ ꝑm min⁹ ſũt vt ſint nocumẽti ⁊ tribulatio
ab ip̃a vehemẽtioꝛa: ⁊ ſpaſm⁹ i ea ſit minoꝛ ⁊ ſpatiũ e⁹
breui⁹. Mot⁹ ṽo ſt i ea foꝛtioꝛis agitatiõis ⁊ ip̃am
qdẽ ſignificãt mot⁹ vomit⁹ ⁊ iflãmatio ⁊ vehemẽtia
pmixtiõis rõis ⁊ citrinitas coloꝛis ⁊ oculoꝝ. Ei⁹
ṽo cui⁹ cã ẽ ex ſtõ ſigna ſt tremoꝛ i oꝛe ſtõi ⁊ p̃cipue
qñ tardaƚ cib⁹ ⁊ ɔcuſſio ⁊ tremoꝛ ⁊ ɔmotio qñ ẽ epi
lepſia ⁊ voces ⁊ rugit⁹ ⁊ p̃cipue i pncipio euaſiõis.
Et ſũt cũ ea ſolutio ſtercoꝛis ⁊ exuberatio vrie ⁊ ſp
matis qõ euenit pp ãplexũ mulierũ ⁊ viri ſine coitu
⁊ ſpmatis cuƺ coitu ⁊ tremoꝛ coꝛdis ⁊ ſoda foꝛtis ⁊
leuitas epilepſie aut ip̃i⁹ remotio cũ admiſtratione
vomit⁹ ⁊ diſpõnes ſignificãtes coꝛruptioneƺ ſtõi ⁊
augmẽtũ epilepſie ⁊ ſũt pp lenimẽti ſtõi ⁊ purgatiõeƺ
ipi⁹ ⁊ q̃ƺdoqƺ iterficit h̃ pp frequẽtiã pìodoꝝ. Ex
eo itaqƺ ẽ vt humoꝛ q eſt in ea agat multitudie ſua ⁊
multitudie vapoꝛis ſui. Et hic hũoꝛ ẽ phlaticus ꝑm
pl'm ⁊ q̃ƺdoqƺ admiſceƚ ei ali⁹. Et ſigna ei⁹ qdẽ ſt vt
accidat epilepſia i hoꝛis repletiõis ⁊ ſacietatis nau
ſatiue ⁊ alleuieƚ qñ vacuitas ad ẽ ⁊ qñ venƚ ſolutĩ ci
bũ ⁊ ſit ꝑm iteratiõeƺ frequẽtẽ nauſeatiue ſacietatis.
Si ergo fuerit pmixtio cũ illo materie cholerice iue
niet ſiti ⁊ iflãmatiõeƺ ⁊ moꝛdicationeƺ ⁊ aduſtionẽ.
Et ſi fuerit cũ illo melicolia multiplicabiƚ ei⁹ deide
riũ i plurib⁹ diſpõnib⁹ ⁊ ſentiet guſtũ acetoſũ ⁊ ge
neraƚ ab eo cogitatio ⁊ vt ſolus loq̃ƚ ſcdm q̃ƺuis ꝑm
q̃ ſignificatiões phlogmatice ſt domiatioꝛes. Et ex
eo ẽ vt hũoꝛ q i ip̃a ẽ agat malitia ſui nõ multitudie
ſua. Et ſigna ei⁹ ſt vt epilepſia fiat i hoꝛis vacuitatis

Et qñ mã iuenit os ſtõi vacuũ ⁊ abſcindaƚ epilepſia
cũ cibo ɔueniẽte laudabili. Si ṽo hũoꝛ fuerit cali
dus de genere cholere cognoſces ipm p ſignificati
ones q̃s diximus. Qõ ſi ẽ ex mirac ei⁹ ſigna ſt ruct⁹
acid⁹ ⁊ iflatio ⁊ rugit⁹ faciẽs doloꝛẽ tarde gẽis ⁊ i
flãmatio i mirac. Et q̃ƺdoqƺ excitaƚ cuƺ ea doloꝛ iuẽ
vtraſqƺ ſpatulas p⁹ aſſũptiõeƺ cibi pauci nõ qeſcẽs
niſi apud ei⁹ digõnẽ: deide redit p⁹ aſſũptiõeƺ cibi
pauci nõ qeſcẽs niſi apud ei⁹ digõnẽ. Qñ ṽo accit
ꝑm vacuitatẽ nõ accidit niſi cuƺ duritie nature ⁊ de
ſtruiƚ lenitate nature. Et ꝑhe ſi tu iuenis extẽſiõeƺ i
mirac ad ſupioꝛa ⁊ tremoꝛẽ. Et iſtis qdẽ accit vomi
t⁹ cibi idigeſti pp illud q d diximus de reuerſiõe cibi
ipoꝝ coꝛrupti ⁊ oppilatiõib⁹ viaꝝ ei⁹. Ex illa itaqƺ ẽ
qñ eſt vapoꝛ mirac faciẽs epilepſiã cholericus ⁊ co
gnoſcaƚ illud pp iflãmatiõeƺ ɔtigẽtẽ ex coꝛpoꝛe ⁊ p
mixtionẽ rationis declinãtẽ ad rixã ⁊ ad iquiſitiõeƺ.
Et ex illa ẽ cui⁹ vapoꝛ ẽ melicolic⁹ ⁊ ꝓueniũt cũ eo
rami melicolie ⁊ timoꝛ ⁊ vt ſol⁹ ſcdm loq̃ƚ ⁊ vt pauoꝛ
tenebꝛoſus pp tenebꝛoſitatẽ materiei: ⁊ accit ex ea d
lectatio moꝛtis ⁊ odiũ ipi⁹ ⁊ tioꝛ ⁊ reliqua q̃ i melin
cholia dcã ſt. Illa ṽo cui⁹ cã ⁊ pncipiũ ſũt ex q̃ƺe
aut ex toto coꝛpoꝛe ſignificãt coloꝛ ⁊ capilli ⁊ ſiccitas
cutis ⁊ arefactio ei⁹ cũ nigredie: aut ipſius laxitas ⁊
pĩguedo: aut ei⁹ marcies ⁊ roris multitudo vapoꝛis
ſanguis. ⁊ ſignificat ipm pulſus ⁊ vrina ⁊ diſpõ ci
boꝝ p̃cedẽtiũ ⁊ regiminis p̃teriti ⁊ ſignificat ip̃aƺ retẽ
tio ei⁹ qõ euaƚ ex ſtõ ⁊ matrice ⁊ venis ⁊ reliqs. Si
aũt ẽ ſanguinea tẽdẽs ad aduſtionẽ vides rubedinẽ
coloꝛis ⁊ inundationẽ vene ⁊ riſum apud caſum.
Si aũt fuerit cholerica aut phlagmatica aut melin
cholica cognoſces p ſigna ei⁹ p̃dicta. Illa ṽo cui⁹
cauſa ẽ matrix ꝓculdubio ẽ cũ retẽtione mẽſtruoꝝ
aut ſpmatis aut hũiditatũ effuſaꝝ ad matricẽ quã q
dẽ p̃cedũt doloꝛ i pectine ⁊ i vtriſqƺ iguinib⁹ ⁊ ptib⁹
doꝛſi ⁊ grauitas i matrice. Illa vero cuius cauſa eſt
ſplen cognoſciƚ quoniaƺ egritudo ẽ melicolica ⁊ ſẽ
titur doloꝛ i latere ſplenis ⁊ ẽ cũ ea iflatio ſplenis ⁊
durities ei⁹: aut cũ rugitu i latere ipſius ⁊ cũ cõſtate
coꝛpoꝛis ad ipſũ ſecãdũ plurimũ. Ei⁹ aũt q̃ ẽ ex
materia venenoſa eleuata ab aliquo mẽbꝛoꝝ mediã
tib⁹ neruis pncipium autẽ ẽ extriſecũ ⁊ ſigna illi⁹ ſt
manifeſta ſicut punctura ſcoꝛpionis aut rutele aut ve
ſpe qum aliquid hoꝝ accit neruis. Aut itriſecũ ⁊ ſen
tit qõ eleuatur vapoꝛ ex eo ad caput quo obtenebꝛa
tur viſus et cadit. Et membrum illud aut eſt pes
aut manus aut doꝛſum aut pectẽ aut aliquid ex vi
ſceribus ſicut ſtomachus ⁊ matrix. Signa vero
eius que fit ex vermibus ſunt curſus ſaliue ⁊ caſus
vermium ⁊ aſcaridum.

De cauſis mouẽtibus epilepſiaƺ. Ca. x.

P Ermutatio ad aerẽ ẽ iuuãs ad epilepſiã ſicut
q̃dã cãe remouẽtes pmutatiõeƺ ad aerem
ɔferũt ei. Et oĩs caloꝛ ſupflu⁹ ſolaris aut igneus ⁊
oẽ frigus ⁊ coit⁹ plurim⁹. Et epilepſiaƺ qdẽ ɔmouƺ
multitudo pluuiaꝝ ⁊ vẽti ſeptentrionales ⁊ meridi
onales ſimul. Septẽtrionales qdẽ qꝛ ɔpmũt mãs ⁊
ꝓhibet eas reſolui: ⁊ meridionalis qdẽ ⁊ regiones

mēdi iō alēs ꝓpter qr mouēt hūores ⁊ iplēt cerebꝫ ⁊ ſubtiliāt eos ⁊ eleuāt eos ad ipꝫ ⁊ excitat i hyeme multotiēs: ſic excitat i ſeptētrione ⁊ tantūmo ꝓpter corruptōeꝫ hūoꝝ ⁊ minorat i regionib⁹ ſeptētrionalib⁹: imo paꝝ ſit q̄n niſi cū fuit fortis nō accidet: Et odoꝛs boni q̄nqꝫ mouēt cū aliquo motu ⁊ ſpeculatō motuū velociū ⁊ circulariū ⁊ ſpeculatō ab alto ⁊ longitudo moꝛ i balneo ⁊ balneā an̄ digeſtionē et effuſio aq̄ calē ſup caput. Et aſſūptio ei⁹ qō gnāt ſāguinē vaporoſū feculentū aut tenebroſum ſic vinū feculentū ⁊ antiquū ēt ꝓpter nocumētū ſuū ⁊ nouuꝫ qō nō ē clarificatū ⁊ nō ē tranſmutatū ⁊ puꝝ nocumētū faciens i cerebro: ⁊ apiū ꝓpe ſua ꝓprietate quā hꝫ i ea ⁊ lentes ꝓpter qr generāt ſanguinē melācū niſi cōmiſceāt ordeo ꝯfracto et fabe ⁊ allea q iplēt caput vapore et cepe ſilr q̄n eaꝝ ſba ꝯuertit ad hūiditatē malā et lac ēt et dulcia et plīm pinguedinis i cibo et oē groſum et iflatiuū et ſtipticū et ſim et oē calīn et acutū: et nauſea ſi ex eis q̄ mouēt epilepſiā ꝓpter q̄ eleuāt hemores et mouēt eos ad ipaꝫ et repletō ſtōi a cibo et malicia digōnis. Et vigilie et paſſiones aīales fortes ex triſticia ira et timore et ꝑmutatiōes ſenſibiles fortes ex auditu vocum magnaꝝ ſic tonitrui et ꝑcuſſionis tympani et rugit⁹ leonis et vocū duraꝝ ſic vocis nolaꝝ ⁊ ſtridoꝝ ēt ſic ſtridoꝛis porte acute: ⁊ ſilr ex viſu ſplēdoꝝ lumioſoꝝ ſic fulguris rapiētis viſū ⁊ ſplēdoris oculi ſolis ⁊ extractu motuum vētoꝝ fortiū ſic motuū vētoꝝ turbinū. Et q̄ndoqꝫ excitat epilepſia exercitio ſup repletionē ſiue fiat ad reſolonē faciēdā ſiue nō ⁊ coitu ⁊ medicis epilepſiā faciētib⁹. Medicinas āt epilepſiā faciētes iaꝫ dixim⁹ ⁊ illas q̄ detegūt epilepſiā i tabulis egritudinū capitꝫ cū ſignis ſic ſuffumigatio cū galbāo ⁊ myrrha ⁊ cornu caꝑno ⁊ comeſtio epat hirci ⁊ olfatus odoris ipi⁹ ⁊ ſilr qū ponit myrrha i nare eius.

De cura. Cap. xi.

Ponet qdē vt epilepſia q̄ ē i īfantib⁹ curet ita vt nutrituri lactētꝫ rectificet ⁊ fiat ꝯueniens ad calitatē ſubtilē cū bonitate chimi ⁊ lactās alienet a ſe oē qō gnāt lac aquoſū aut corruptū aut groſſū ⁊ ꝓhibeat ſibi coitū ⁊ ipꝫ gnationē Et oꝫ vt hic īfās alienet ab oī re i q̄ ē tioꝛis ſubitatio ⁊ coartatio ſic ſūt voces magni ſenſus vt vox tympāi ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolaꝝ ⁊ vox vociferantiū. Et vt alienet a vigilijs ⁊ iſōnietate ⁊ ira ⁊ tioꝛe ⁊ frigore vehēti ⁊ caloꝛe forti ⁊ malīa digōnis. Et ⁊ inhibeat ei exercitiū ante cibū lene ⁊ iterdicat ei mot⁹ p⁹ cibū. Et ſi tolerauerit aīones q̄ fiūt medicis euacuātibus phla ſubtile fiat illud. Et eos qdēꝫ iuuat vt q̄ndoqꝫ euomāt cū aq̄ mellis: ⁊ vt potēt zuccaꝝ ro. ⁊ mel ro. ⁊ olfaciāt rutā ⁊ reliq̄ ſubtiliātia. Nā olfacē odoramēta q̄ dixim⁹ fortaſſe excuſāt laborē i eis. Amplius cōe ē oib⁹ epilepticis vt vtāt cibis laudabilibus qb⁹ i ē hūectatio laudabilis nō ſuꝑflua ⁊ vt caueāt ſibi a repletiōe ⁊ vt ſe cuſtodiāt a malīa digōnis. Et illud ē ſi ſūt ꝯſueti ⁊ nō ſequūt ꝯpleſtuū refectiōis. Et ille cui⁹ ꝯſuetudo non tolerat vt ſemel reficiat diuidat cibū ſuū q̄ ē maior refectiōe ſua i tres ptes ⁊ ſūat duas tertias i pradio ⁊ tertiā ei⁹ i cena p⁹ exercitiuꝫ ſubtile. Et nꝫ multū vtat vino q̄n ipm vehemēt replet cerebꝫ. Deīde ſi excuſari nō pūt q̄n ipo vtantur: vtant vino pauco antiquo clarificato declināte ad pōticitatē. Et ex reb⁹ qdē eis nobilioꝛib⁹ ē potus ſucceſſione balnei ⁊ frig⁹ repētinū. imo oꝫ vt caput muniat ab oī caloꝛe ſuꝑfluo: aut a frigoꝛe ſuꝑfluo ⁊ i balneo nō faciat morā. Et epileptico qdē neceſſariuꝫ ē vt alienet a ſe carnes groſſas oēs ⁊ forꝫ nutrimēti ⁊ piſces oēs: imo carnes oiuꝫ q̄drupedū magnoꝝ ⁊ ſit ꝯtēt⁹ pullis ⁊ duragi ⁊ atabīꝫ ⁊ ꝑuis auib⁹ domeſticis ⁊ ſilueſtrib⁹ ⁊ canabit ⁊ turturib⁹ ⁊ hedis ⁊ capreolis ⁊ leporib⁹. ⁊ iā dixi q caro porci ſilueſtris valde iuuatiua ē ei ⁊ laudant carnes caꝑne ꝓpter illud qō i eis ē de ſiccitate ⁊ paucitate hūectatiōis ſic vituꝑantur eis dulcia ⁊ pīguia ⁊ ſilia. Et alienēt a ſe oia olera vſqꝫ ad atriplices ⁊ blites nedū allea ⁊ ꝓpe apiū: ⁊ enī ē ei ꝓprietas ꝯmouēdi epilepſiā. Si āt excuſari nō pōt admiſtret ei fumuſterre ⁊ endiuia ⁊ eis qdē ꝓcedit lactuca. Ego vō nō plīm ei laudo ⁊ ꝓceditur eis coriādꝫ ꝓpter qr ꝓhibet vaporē a cerebro. Ego vō vituꝑo eis ipm ⁊ ei⁹ multiplicationē niſi i ſāguinea ⁊ cholica ⁊ aq̄ ꝓ ſicle elixate i aq̄ ꝯdite cū oleo ⁊ almuri ⁊ q̄ currūt curſu ei⁹ ſi ei⁹ acceptio ātecedit cibū ꝓpter lenificationē nature ꝓcedit. ⁊ ruta ē ex ſūma herbaꝝ q̄ ꝯferūt ſuo odore olfacta. Et qꝛ anetū ⁊ ruta i cibis ipoꝝ ponūt ꝯferūt. Et oꝫ vt alienēt a ſe fruct⁹ oēs hūidos ⁊ oēs fruct⁹ groſſos niſi quoſdā ſtipticos ſup cibū q̄ntitate alleuiatiōis pauce vt roborēt os ſtōi ⁊ deponāt cibū ⁊ lenificet nā ⁊ ꝓhibeant vaporē. Et oꝫ vt vitēt oēs cibos q̄ſues q ſūt ſicut napi ⁊ raphan⁹ ⁊ caules ⁊ baune. Et oꝫ vt alienēt a ſe oē acre vaporoſū: ⁊ ſynapi qdē ē ex ſūma coꝝ q̄ ipediūt ſua vaporatiōe ⁊ trāſmiſſiōe ſuꝑfluitatū ad ipm ⁊ reductiōe caꝝ v ſus illud: ⁊ q̄ ꝑcutit cerebꝫ: nꝫ ſua acuitate. Et alienēt a ſe ebrietatē ⁊ euflationem vētoꝝ ⁊ repletionē. Et deuitēt ablutionē cū aq̄ penitꝰ: cū calā qdē ꝓpter illud qō i ea ē de laxitate: ⁊ cū ſta ꝓpter q ſtupefacit ⁊ nocet ſpūi ſenſibili. Cū ſi epileptico accidērit repletio cibi euomat ⁊ ſubtilieſ regimē p⁹ ipm. Et oꝫ vt alienēt a ſe cibos deſiccatiuos q̄uatiuos ſtupefactiuos vaporatiuos. Repletio vō vini valde nocet: ſꝫ paꝝ ex ipo ſūptū dilatat aīaꝫ ⁊ cōfortat ſpm ⁊ acuit ipm ⁊ excuſat a multitudie aq̄. Multiplicatio. n. ei⁹ ē nocibilioꝛ res. Et multū dormire poſt meridiē nocet: ⁊ vlr ſōn⁹ mult⁹ nocet ⁊ ꝓpe ſup replōnē multā: ⁊ ſuꝑfluitas ēt vigiliaꝝ debilitat ſpm ⁊ reſoluit ipm: ⁊ cū hoc iplet cerebꝫ vapore. Primū aūt epilepſie regimē ē alienatio cauſarū vomitū epilepſiā q̄s dixim⁹ ⁊ qes ⁊ trāqllitas ſūt magis eis ꝯueniēs. q ſi exercitiū neceſſariū fuerit p⁹ aīonē ⁊ mūdificatiōeꝫ corpoꝛ q̄n̄ ꝓceſſit rememoratio opōtebit vt admiſtret ſup repletionē exercitiū nō ꝯſequēs laxitudinē: deīde q̄eſcat poſt exercitiuꝫ ⁊ ſtudeat vt caput ſuū ſit eleuatū ⁊ caueat ne ipm pēdere faciat inq̄ntū poſſe ē nꝫ moueat ipm plīm: quia multitudo materieꝝ ad ipm trahat: ⁊ oꝫ vt moueat īferiora q̄ ipe mouet ſuperiora. Ex eis vō q̄ mām ad

inferiora trahūt ē fricatio corporis q̄dam fcā a ſuperiorib⁹ ad īferiora icipiēdo a pectore ⁊ qō ſeqt ipm cū pannis aſperis fricando donec rubeſcant. Deinde gradatim deſcēdat vſqꝫ ad crura: ſitqꝫ ois fa forti ex ꝑnia ⁊ ſit caput i diſpoſitōnib⁹ eleuatū ⁊ p⁹ illud ſtrīgat ei decubulano. Sꝫ oꝫ vt cū q̄eſcere facias i loco exercitij ſui vt redeat ad ipm ei⁹ ipe ⁊ q̄eſcat eius agitatio: ⁊ ipe qdē nō ſeꝑat a loco ſuo niſi poſt illud. Cū ergo attracte ſūt materie oēs ad īferiora ꝓcedatur tūc ei mūdificatio ⁊ ſolutio ventris ⁊ vt fricet caput ⁊ ut pectiēt ipm q̄ calefiat cū ipo ⁊ ꝑmutet ei⁹ cōplexio. Et ex eis qdē q̄ ipm iuuāt ſūt vētoſe ſup capite poſite ⁊ cauteriū ſup ipꝫ calefaciēdo cerebꝫ: p⁹ mūdificatōeꝫ vō ⁊ ſolonē vētris ⁊ qetē aliqb⁹ dieb⁹ nō ē malū ſi igrediat balneū: ⁊ ſi vētoſe ponāt ſup illō qō ē ſub hypocōdrijs ⁊ oſſib⁹ pectoris ei⁹ ⁊ calefiat caput ei⁹ cū eo qō ſciuiſti. Et q̄nꝫ ponit p⁹ paroxiſmū pila cadēs īter dētes ei⁹: ⁊ ꝓpe ex pillis vitre indeat os ei⁹ aptū ⁊ oꝫ vt icipias curare ſm eū: deinde ſtēde i purgādo caput cū gargariſmis attractiuis: Si āt illō accit cū ꝑiodis ⁊ multiplicat cū multitudie humoꝝ euīet cū appētē ⁊ educat hūor q i ipo dn̄at ſꝫ q dicturi ſum⁹. Et ſi nō fiūt qō ꝓhibeat ipm amminutōe phlōmet: ipi⁹. n. phōmia i vē ⁊ ꝓpe in pedib⁹ ē ex eis q̄ ipi ꝯferūt ſup ipaꝫ nō ſeqt īflatio cerebri ei⁹ ſm q dicturi ſum⁹. Cūqꝫ hora paroxiſmi pertrāſit ⁊ tu potes facē vt ipe euomat pēna cū oleo de lilio inucta i orē ipius miſſa ⁊ ꝓpe ſi ſtō fūit i hoc introit⁹ vt vomat hūiditatē iuuabit eo tūc: lꝫ miſtēdo vomit⁹ noceat epilepſie cerebri. Et ex deglutiētib⁹ i diſpōne epilepſie ⁊ i alijs ſūt oſſa ⁊ caſtoreū i oximelle de melle. Et īſufflatiōib⁹ āt i epilepſia ſūt pulpa collogntide cucumer aſinin⁹ ⁊ ei⁹ ſucc⁹ ⁊ ſalum ⁊ mōtac⁹ ⁊ nigella ⁊ ſilla ⁊ hellebor⁹ al. ⁊ ꝯdiſi ⁊ pip ⁊ zinziber ⁊ myrrha ⁊ euforbiū ⁊ caſtoreū ⁊ ſticados ſeꝑati ⁊ ꝯuicti ⁊ oſſa fetida ⁊ pix ſicca ⁊ alkitraꝫ. Et vaporatiuis ē peonia ⁊ ex odoramētis ē ruta i hora epilepſie ⁊ i hora qetꝫ. Et eis vō q̄ iohānit⁹ eligit ē gūmi rute acreſt ꝑmixta cū faria ordei ⁊ aceto d vino ex quo fiāt forme maloꝝ ⁊ aſſiduet odorē caꝝ. Et ex ſirupis ē oxymel ſqlliticuꝫ ꝓpe qō ſingulis diebus i potu ſumat. ⁊ ſilr ſir⁹ de abſinthio ⁊ apozima iſopi cū origano ⁊ oximelle ſqlitico ſūptū i potu hyeme cū aq̄ cala ⁊ i eſtate cū aq̄ frigida. Et ex vnctiōib⁹ q̄ eis ſūt bone ſūt cū eis q̄ dicta ſūt medulla cruriū cameli cū oleo roſ. ſup tpa ⁊ ꝯmiſſuras ⁊ pect⁹. Suſpēſionis vō peonie iuuamētū iā expiſſit antiq i epilepſia. Et vꝫ qō illud ſit magis ꝓpū illi q̄ ē de romania hūide. Et ex medicinis qdē q̄s ſēꝑ i potu ſumere oꝫ ſūt agaric⁹ ⁊ ſiſeleos ⁊ radix ariſtol. ro. Et ex peonia oi hōa i potu tribuat cū aq̄ ⁊ iā ꝯuenerūt q potare oi die bōdacatē mithridati duab⁹ vicib⁹ mane ⁊ qū vadit dormitū ē q̄ſi ex eis qb⁹ iā plures ſanāt. Et qō voluīt vt eis i potu tribuat ex ſpūa maris oi die bis ⁊ ex polio mōtano cū ꝓprietate ſua i ea ⁊ albaſcē ēt ⁊ ex eis q̄ ipos iuuāt ē medicamē de ſqlla h⁹ ſiat ſqlla ⁊ ponat i vas vitreū d terra i quo mel fuit ⁊ caꝑ ei⁹ ſtrigat ligamēto forti deīde cū corio groſſo cooꝑiat ⁊ dimittat. xl. dieb⁹ quoꝝ ꝑm⁹ ſit an̄ ortū aſchere. xx. dieb⁹ ⁊ ponat vas expoſitū meridiei ⁊ ꝑmutet oī hora ꝓpinq̄ vt ſit illud qō ex caloꝛe ꝑūb⁹ ei⁹ aduenit cōtis applicationis. Deīde aſꝑgat os vaſ ⁊ iucies ſqllā iā decoctā ⁊ diſſolutā. ipaꝫ igit̄ exꝓme ⁊ ſume ſuccū ei⁹ ⁊ ꝑmiſce ipꝫ cū melle ⁊ ſūat i potu oī die q̄ntitas cochliari vni⁹. Si āt hora feſtinat coq̄t ſqlla i aq̄ ⁊ aceto ⁊ fiat īde oximel melliuū. Et ex medicinis qō bōis ē vt ſumāt ſiſeleos aur. iij. baccaꝝ lauri ⁊ ſilr ariſtol. ro. radic. peonie ſboꝛ aur. ij. caſtorei. troſicoꝝ ſqlliticoꝝ ſboꝝ aur. i. miſceat cū melle deſpumato ⁊ admiſtret oī die cū oximelle. Et eis ēt q̄ eos iuuāt ē ꝑmutatio i regiōib⁹. ꝑmutatio. n. i regionib⁹ donec aer īueniat ꝯueniēs de ſiccis ſubtiliās ē ſicut ꝑmutatio i etatib⁹ ex īfantia i adoleſcētiā i iuuamēto epilepticoꝝ. Cū ergo accit epilepſis tortuoſitas mēbri aut ſpaſm⁹ ei⁹ cētur fricatiōe cū oleo ⁊ aq̄ tepida ⁊ ꝯpſſione forti. Et qū fuerit epilepſia cū cerebri tūc meli⁹ ē vt euiet cū helleboro ⁊ cū eis q̄ ſūt talia ⁊ pulpa collogntide ⁊ ſcamonea ⁊ hiera ⁊ decoctione agarici faciēdo ſolutionē p⁹ ſolutionē i āno. Qūꝫ neceſſariū ē vt phlōmia ex quocūqꝫ hūore fit oꝫ vt nō ſolū fiat phlomia immo fiat ex duab⁹ cephalicis ſūt ⁊ ſeqt phlomia vene q̄ ē ſub lingua ⁊ q̄nꝫ vētoſat ſup collū vt mā i ebdomada trahat a cerebro ſi illic nō fiūt ex ꝯplone cerebri ⁊ debilitate ipi⁹ qō ea ꝓhibeas ⁊ q̄nꝫ tibi neceſſariū ē vt phlomiā multiplices. Cū ergo illud feceris opoꝛtebit vt q̄eſcere facias ꝑ hebdomadā. Deīde ſolue cū potōnib⁹ ⁊ cliſterib⁹ fortib⁹ q̄ ſit cētaurea ⁊ pulpa collogntide ⁊ kerua ⁊ reliqs. Deinde fac q̄eſcere p⁹ pone vētoſas apud elkeel ⁊ caput ⁊ nocram colli ⁊ ſup crus. Deīde fac eū q̄eſcere poſtea ſolue ⁊ nō ceſſes ꝓcedere ſꝫ qetē ⁊ iterationem vſqꝫ quo purget ⁊ admiſtrent p⁹ illud gargariſmata ⁊ caput purgia ⁊ q̄ purgāt caput ſolūmo cū eis q̄ ſciuiſti q̄ qꝫ fit eis caputpurgiū cū ſiſeleos poſtea cū ſeebebic ⁊ cū aq̄ amaraci ē iuuamētū. Et oꝫ qdē vt occurrat paroxiſm⁹ cū mūdificatione ſtōi ⁊ ſi poſſe fūit ei vt euomat ante cibū ⁊ ꝓpe ab eis q̄ ſūt vt piſces ſaliti ⁊ alia erit iuuatiuū. Et p⁹ illud totū ꝑmuta ꝯplonē cerebri cū ꝯfortatiuis calefaciētib⁹ exemplis ex ſynapi ⁊ q̄ taliter ꝓcedūt ex eis q̄ docui te ⁊ notaui tibi ⁊ fac eū odorare rutā. ⁊ oꝫ ne labores i ipo cū calefaciētib⁹ ⁊ ꝑmutātib⁹ ꝯplonē ſubito imo q̄dam in hoc ſcede ſi aūt īde nocumētū acciderit i opationib⁹ ſuis tūc q̄eſce. Meli⁹ aūt quo purgat illa cui⁹ cā ē phla ē hiera ⁊ pulpa collogntide ⁊ hiera hermetis ēt. Nā ſi vtat hiera hermetis oī die pōdere. ʒ. ʒ. mane ⁊ pōdere. ʒ. ʒ. in ſero magnificat ei iuuamētū ipi. Cū ſi cū phlāte ē replō vīs tūc phlomia ſꝫ q narrauim⁹ ē ei iuuatiua ⁊ ſilr eaō cū turbit ⁊ agarico ⁊ ſticados ⁊ hiera ruffi ꝓpe. Melia vō ſoluit cū eis q̄ ſūt ſic decoctio epithimi ⁊ helleboris ⁊ lapis azuli ⁊ lapis armen⁹ ⁊ ſticados ⁊ polypodiū ⁊ myrobal. Ex vnctionib⁹ medulla cruris cameli cū oleo roſ. ſup collū ⁊ tpa ⁊ pect⁹. In epilepſia vō cholica oꝫ vt ſit ſollicitudo cū īflatione ⁊ humectatiōe ⁊ ꝓprie

cū cliſterib⁹. Si āt ē aduſta tūc eſt in iudicio melle aut iter cholerā ⁊ meliā ⁊ ea q̄ noiata ē mī infāuum fortiā ē de genere cholerice apud quoſdā: ⁊ ꝓpter illō ꝓcipiūt i cura ipi⁹ vt adminiſtrēt rina ⁊ caput purgia fia ⁊ hu. ⁊ effuſio lactis ſup cap̄ ⁊ vtat hūectatōe corporis. Et ſi ē infāis ꝓcipiūt vt deī i potu lac tīti ipz ꝙ lac ipi⁹ iſtet ⁊ ꝓcipiūt vt in domo ipa fia ſubitanea i hitēt: ⁊ vī ꝙ ſit hoc apd eos epilepſia ſi baria aut mania. verūtñ h⁹ i nois viſus ñ ē famoſus apd ōidicos medicos. Et qñ aliqbus mēbris epilepticī accidūt tortuoſitas aut ſpaſm⁹ iuuat ea fricatio cū oleo ⁊ aq̄ tepida ⁊ vt i eis toleret ꝯpreſſio. Qñ vo ē epilepſia ex ſtō tūc ꝯueniētiora qb⁹ fit cūo ſūt pulpa collogntide ⁊ ſticados ⁊ fiat i ano illō multotiēs. Et oꝫ qd p⁹ mūdificatōeꝫ ſtōi: vt aſſiduevtātur ꝯfortatiuis ⁊ ñ tribuat eis niſi cibi velocis digōnis boī chimi ⁊ reducit ſʒ ꝙ narrauim⁹ i loco ſuo Impēdat ergo ſtudiū i ꝯſeruādo bōitatē digeſtionis: ⁊ oꝫ vt dimittāt ſtōm vacuū tpe lōgo. Illi vo q̄ ex ea excitat ſm famē ſuccurat cū eo qd dictū ē in ca. epilepſie ⁊ reliquor. In hac vo q̄ fit cū eleuatione alic⁹ rei ex mēbro oꝫ vt liget ſ illō mēbr: qñ paroxiſm⁹ adeſt: ⁊ fortaſſe ꝓhibet paroxiſm⁹: ⁊ eiiciet hūor q ē i mēbro aut p eiātia ſcita ſi iā ꝑducit ad ipm vt⁹ eiionis: aut eū vlceratōe ⁊ eductōe puris i hora geſtis cū medicis q̄ vlcerāt ⁊ plus faciūt currere ⁊ cum aduſtiōe māe ſic ē epithymia de gūmi rute ſilueſtris ⁊ euforbio ⁊ reliqs. Et has qd medicinas cognouiſti ex tabulis libri ſi. Et fortiā oportebit vt i eis eueniat gradus admiſtrādi cātarides ⁊ alkekenez ⁊ ſtercus accipitris ⁊ anacardos ⁊ reliq̄. In illa āt q̄ a toto corpore eleuat dicit qdā ꝙ ſi nō eēt timor in phlōmia duar arteriar apopſicar nō i eo ꝙ non poſſibilis ſit retētio ſanguis ſʒ ꝑp frig⁹ qd accit cerebro ⁊ abſciſſionē ſpūs ⁊ ſeqt eā apopſia eēt i ea ſanitas integra illi⁹ q patit epilepſiā cū cōitate corporis ⁊ ꝑp illō qd ad cerebr aſcēdit ex eo. ⁊ nos qd diximus ſi hoc nō ē poſt i cuiuſqꝫ arteriar aſcēdētiū ſciſſione hic timor nō exiſtit nō ē longe qn magnificet multitudo iuuamenti.

De apoplexia. Ca. xij.

a Apoplexia ē ocioſitas mēbror a ſēſu ⁊ motu ꝑp oppilationē ꝯtingentē i vētriculis cerebri ⁊ i curſib⁹ ſpūs ſēſibilis ⁊ motiui. Naꝫ ſi cū anſer eo iſtā mot⁹ ⁊ anhelit⁹ ⁊ debilitāt nō fit facilis anhelit⁹ imo illic ē ſpuma ⁊ ē hñs viciſſitudines ſi: ut ſtrāgulatio aut ſicut vox ſtrāgulati. hec ergo ē praua ſignificās defectū virtutis mouētis mēbra anhelit⁹. Et ea qd prauior ē vt nō appareat anhelit⁹ ⁊ ſpuma nꝫ vox ſtrāgulati. Si āt nocumētū nō magnificat i anhelitu ⁊ ptranſit i anhelitu ⁊ ptrāſit i gutture ipi⁹ qd imittit neqꝫ egredit p nares tūc ꝙ tūis ipa ſit q̄ maior fiducia hʒ ꝙ alia tñ nō eiiat a timore magno Et. Hy. qd dixit ꝙ qñ apopſia ē fortis habēs eā nō ſanat: ſi ē debilis ei⁹ ſanatio nō eſt facilis hec vo oppilatio fit aut ꝑp clauſionem aut ꝑp replōnē. Clauſio aūt ē vt ad cerebr motu ꝑueniat qd ipſū dolore faciat aut ipediat ⁊ moueat motu ꝯtētiōis ab eo aut ſit q̄litas ꝑueniēs ad ipm ſtipās cū faciēs igroſſatiua ſuis naturis: ſic frig⁹ forte. Replēio vo aut ē replēs aſpans aut ē nō aſpans. Replēo vo aſpans ē vt illic ꝯiceat mā ⁊ oppilet ex pte extēſiōis ⁊ ē ex ſpēb⁹ apoplexie ꝑueniēs ⁊ eqle eſt. tūc ſit mā calida: aut ſit ſria. Que vo ē abſqꝫ aſpate ⁊ ē ea q̄ ē ſʒ plꝫ aut ē i ipo cerebro ⁊ cū ꝓpīqtate ſua in meatib⁹ ſpūs ad cerebr. Et illa q̄ ē i meatib⁹ ſpūs i cerebro aut ē hūor ſanguineus effuſus ad vētriculos cerebri ſubito. aut ē hūor phlātic⁹ ⁊ ē ſupabūdans ⁊ mult⁹. Illa aūt q̄ ē i meatib⁹ ſpūs ad cerebrū ē qñ opilāt arterie ⁊ vene ⁊ vehemētia replōnis ⁊ multitudie ſanguis ⁊ ſpūs nō hʒ trāſitū qi nō morat vſqꝫ quo ꝓfocet. Et accit ex illo eīqd accit qñ ſtrigunt due vene apoplectice ex caſu ſenſus ⁊ mot⁹. Nā qñ illi ſile accit ex eā ꝑ miſia efficit qd ē ſile illi actioni. Hec ergo ſūt ſpēs apoplexie ⁊ cāe ipi⁹. Sʒ fortaſſe qñdoqꝫ dicūt apoplexiā ⁊ ſignificāt p eā palyſiꝫ cōmunē ābor later ⁊ ſi ſit mēbra corpis ſana. Et quādoqꝫ dicūt mollificatōꝫ ptis apoplexiā illi⁹ pt. Et illud qd i ſmonib⁹ Hyp. iā ꝑuenit: Aliquādo aūt accit vt hō apoplexiā icurrat ⁊ nō ſit dīa īter ipm ⁊ mōtuū ⁊ nō appeat i ipo aliqd anhelit⁹: deide remiſſicit ⁊ ſanat. Et nos plurios eor vidim⁹ quor diſpō hec erat: ⁊ i iſtis qdē anhelit⁹ nō apparet: ſʒ ipſor pulſus nō integre cadit. Et vī ꝙ calor inatus i eis nō vehemēter idiget eiōne ⁊ expulſione vaporis famoſi a ſe anhelitu magno ꝑp illud qd accidit ei ex frigore: Et ꝑp h voluit vt tardet ſepultura dbi gui ex mortuis: dōec ꝓpēdat diſpō: ⁊ neqꝫ ſit min⁹ ſeptuagita duab⁹ horis. Apoplexia vo reſoluit ſʒ pl⁹ ad palyſiꝫ: ⁊ illud iō qm̄ qñ nā deficit ab expulſione māei ex vtriſqꝫ laterib⁹ ſil expellit eā ad vnuꝫ duor later qd magi ē ſuſceptibile egritudīs ⁊ qd eorū ē debili⁹ ⁊ facit ipaꝫ penetrare i vacuitatib⁹ meatuū elōgādo eā a cerebro ⁊ vētriculis ipſius. Significat vo ꝙ oppilatio i apoplexia ꝯphēdit ſup vētriculos qm̄ ſi eſſet i vētriculo poſteriore ſolūmō nō opōteret vt ocioſitas ſēſus eēt i añriore pte capitis. Hy. vo igt cui accit dū ē ſan⁹ dolor repēte in capite ſuo deide icurrit apoplexiaꝫ tūc ipe morit ante ſeptimū diē niſi accidat ei febris ⁊ ſit ſpes vt cū caire ſoluat ſuꝑfluitas. Et ſcias qd plꝫ accidit apoplexia habētib⁹ etates ⁊ corpa ⁊ regiunia hūida ꝓpe cū ē ibi cū hūiditate frig⁹. Si āt accidit cū caliditate ꝯplōnis ⁊ ſiccitate ipi⁹ tūc res ē praua. Egritudo. n. ꝯtra ꝯplōni ñ accit niſi ꝑp magnā cām. Et ꝯplō qd ab h elōgata ē vt eā toleret. Apoplexia vero raro accit a caliditate. Qñ āt dilatat mā palyſ i vtriſqꝫ laterib⁹ ꝓuenit apoplexia ſic qñ ꝯſtrigitur mā apopſie ad latus vnū accit palyſiꝫ. plim vo cāe apopſie exiſtit in ambob⁹ vētriculis poſteriorib⁹. Qñqꝫ cū apopſia fūit febris, tūc illud erit aſpa ſm plurimum. Illi vero qui plurimum vtuntur phlōmia propter melicum ſanguinē iſti āt multitudie qd phlōmie iuuāt ſʒ in fine deficiūt qm̄ icidūt apopſiā ⁊ ſimilia ei. Preceptio vo apopſie ꝑiodice cū acceptatiōe mediciar caliar ē feſtiatio faciēs hūores tardos velocit moueri ꝑiodor aut apopſie iudiciū iaꝫ dixim⁹: inde ergo legatur.

De ſignis. Ca. xiij.

b Differētia iter apopſiā ⁊ ſubet ē ꝙ apoplectic⁹ clamat ⁊ ei⁹ anhelitū nocumētū igredit: ſʒ ſubet patiēs nocumētū nō ē ita ⁊ habēs ſubet gradatī ꝓcedit de ſōno graui ad ſubet apopſico vo accit illud ſubito. Apopſia ꝑterea añcedūt ſoda ⁊ inflatio guidē vtigo ⁊ ſcotomia ⁊ tenebroſitas viſus ⁊ tremor i toto corpe ⁊ ſtridor dētiū i ſōno ⁊ grauitas ⁊ pigritia. Et multotiēs qdē ē ei⁹ vrina vaporoſa ⁊ nigra ⁊ in ipo ē ſedimē terreū ⁊ furfureū Illā vo q̄ ē a q̄libet ꝑcuſſiōe aut caſu aut cōitate mēbri cognoſces ex ꝑncipijs q̄ tibi iterata ſūt. Que āt ē ex cā te nō eiiat a ſe. ꝓcedēte ſigna q̄ dixim⁹ cpaūb⁹. Et illā qd q̄ ē ex ſanguie ſignificāt ſigna ſanguis ꝑdicta multis vicib⁹ ⁊ ē facies rubea ⁊ oculi rubei valde ⁊ guidē ⁊ vene ceruicis ſūt extēſe ⁊ plene ⁊ ſpaciū phlōmie ē elōgatū ⁊ fuit antecedēs receptio ei⁹ qd generat ſāguinē. Illā vo q̄ ex phlāte ē ſignificāt color ⁊ forma oculi ⁊ hūoroſitas nariū ⁊ reliq̄ q̄ dca ſūt. Qñ ergo ſeni acciderit vtigo ꝯcomitās iterata: tūc illud nūciat apopſiaꝫ

De cura. Ca. xiiij.

c Cura qd ei⁹ q̄ ſca ē ex leſiōe extriſeca ē regimē illius cauſe ꝑmitte. Et illi⁹ q̄ fit ex cōitate ē regimē mēbri cui cōicat cū eo qd ꝑterijt tibi in canone ⁊ ꝑterijt tibi i caplis alijs. Regimē vo illius q̄ fit ex ſanguine ē phlōmia i hora illa ⁊ emiſſio multi ſanguis. Sanat. n. i diſpōne ⁊ p⁹ phlōmiā tūc cliſteriza cū eo qd ſciuiſti de cliſterib⁹ vt depōat mā a capite. ⁊ ſi nō ſilia regimē ipſius: ⁊ ſis ꝯtēt⁹ i ea iuleb ⁊ aq̄ ordei ſubtili ⁊ aq̄ caſei ⁊ fac ipſuꝫ olefacere qd ꝯfortat cerebr ⁊ nō calefacit cū eo qd docuiſte. Si cū ea vo q̄ ſca ē ex phlāte iueniūt ſigna ſāguis phlōmet ēt deinde cliſterizet cū cliſterib⁹ fortib⁹ ⁊ ſupponat collyria fortia i qb⁹ ponūt gūme ⁊ fel bouinuꝫ poſtea bibat qd ſoluit ſi i ipo ptrāſit ex pillul i q̄r potū hʒ fiducia ſic pillule de euforbio. Et fiāt p⁹ illud ſup caput ipi⁹ ⁊ mēbra vaporatiōes calefacientes ⁊ embroce facte ex aqs i qb⁹ cocte ſūt herbe calefaciētes ſic anetū ⁊ ſceha ⁊ amaracū ⁊ folia citri ⁊ calamētū ⁊ alhaſce ⁊ iſop⁹ ⁊ mellilotū ⁊ origanū ⁊ abrotanū Et cū oleis i qb⁹ ſit vt⁹ calefaciēs ſic ē oleū d ruta ⁊ ſit iā diſſolutū i ipo piretr ⁊ caſtoreū ⁊ opopōacum ⁊ galbanum ⁊ inunge totum corpus ipſius ex oleo in quo ſit ſulfur. Si autem vaporationes fuerint ex gariofilis ⁊ alhel ⁊ mace ⁊ nuce muſchata ⁊ a coro erit rectum. Et fricentur pedes eius cum olo caſo calefacto ⁊ aq̄ ca. ⁊ iungāt ſpōdiles ex ſigia ⁊ euforbio. ⁊ pōe ſup ꝑncipiū nuche ſynapi ⁊ ſapinū ⁊ caſtoreū ⁊ euforbiū. Et ex oleis qd q̄ ſit eis bōa ſit oleū cucumeris aſi. ⁊ oleū rute ⁊ oleū ſq'liticū factū ex oleo āntiquo: aut i quo ſit iſuſa ꝑp hūectatōeꝫ xl. dieb⁹ aut i quo ſit cocta: ita vt ſumāt olei kiſti. ⁊ ſqlle. ℥. ij. i quo coq̄t adeo vt diſſoluat. Et ſilr oleū de piretro ſʒ vtroſqꝫ mōs ꝑdcōs. Et recti⁹ qd ē vt q̄ocūqꝫ ſit oleū qd eis admiſtras iſpiſſes cū cera donec ſiet vt adhereat. ⁊ oꝫ qd vt icipias a debiliore vnctionū ſi ꝯfert: ⁊ ſi nō adde ⁊ ꝑmuta te ad illō qd eſt forti⁹. Et nō ē malū p⁹ eiionē ipi⁹ cū cliſterib⁹ ⁊ ſimilib⁹ vt narib⁹ ipi⁹ aliqd approximet ⁊ ꝓpe ꝯdiſi ⁊ caputpurgia fortia ⁊ olea ꝯfortatia: ⁊ ignitū ferrū ⁊ oppōe ipꝫ capiti ipi⁹: ⁊ vt capiti ipi⁹ ēplꝫ apponat ex ēplis reſoluētic⁹ q̄ ſciuiſti. Et ſi ē poſſo faceū vomere cū pēna imiſſa gutturi ipi⁹ illiniata olō d lilio aut oleo ſiplici. Et ꝓpe qñ exiſtimat ꝙ i ſtō aut i ore ipſi⁹ ſit replō ⁊ iā ꝓceſſit eā faciās nauſeatiua a cibo ꝯfert. n. h ei vehemēt. Et i vōitu qd alio exiſtit iuuamētū. Nā nauſea ⁊ volūtas vomēdi calefaciūt capit ei⁹ q hꝫ apopſiā ſriaꝫ ⁊ hūidā. Et oꝫ qd vt ipi⁹ vētoſitates reſoluas cū eo qd eas educit: qm̄ cū h inueūt alleuiatōꝫ ⁊ qñdoqꝫ icipit ad h vt pila i ore ei⁹ pōatur cui⁹ añceſſit remēoratio vt ñ deſtruāt dētes ipi⁹ adiuicē. Et oꝫ qñ par eiomerit i potu fiāt olei de kerua decocti cū ruta oī die. ℥. ij. cū aq̄ d radicib⁹ ⁊ q̄dam ꝓcedat dōec bibat q̄qꝫ die. ℥. v. Et ſi poſt ē p⁹ eiionē ſumāt q̄ntitatē bōdacate vni⁹ ex tyriaca ⁊ mithridato ⁊ ex ſcelite ⁊ alauiabele ⁊ ſagzenee ⁊ q̄ ſūt ſilia ill. Et de ſiplicib⁹ caſtorei aut. i. cū aq̄ mellis ⁊ oxymelle āt mellio qñ bibit bakila vna. Pot⁹ āt eor ſit aq̄ mellis pura aut cū aleſēiāt ſʒ neceſſitatē. Et qñ videris alleuiatōꝫ fac gargariſmata ⁊ ſternutatōes ⁊ pōe vētoſas ſup colliū ⁊ nuchā cū iciſiōe aut ſiñ inciſiōe ſʒ cās māei: ⁊ adhibe eis cās ꝯualeſcētiū i armatu: deide fac eos balneari p⁹ tres hebdomadas ⁊ vnge eos i die balnei cū oleis calefaciētib⁹. Et ex gargariſmatib⁹ qd eis ꝯferētib⁹ p⁹ purgatōꝫ vleꝫ ē dcoctio iſopi ⁊ alhaſce ⁊ calamētī ⁊ orgāi ⁊ his ſiliuꝫ i aceto cui admiſcet mel ⁊ āt aq̄ i q̄ elixāt piretr ⁊ ſtaphiſagria ⁊ baurac ⁊ roſe ⁊ ſūac. ⁊ terāt ⁊ ꝯmiſceant ⁊ fiāt cū eis collyria: deiñ admiſtrēt maſticatiōe ex eis aut gargariſmata i decoctiōe iſopi cū maſtice. Et ex eis qd q̄ illi iuuatiua ſūt qñ fiūt ſic illud ſit pip lōgū ⁊ pip nigr ⁊ ſynapiſ ⁊ calamētū. Et ex eis q̄ maſticāt ſit calamētū. ⁊ ſtaphiſagria ⁊ pip ⁊ amaracū ⁊ ſynapis ſigillatī ⁊ ꝯiūcti ⁊ ꝑmiſceat eis ſic roſa ⁊ ſūac ſi neceſſariū ē ⁊ acor⁹ ē q̄ eis iuuāt i h. ca. ⁊ ꝯfortat e⁹ ipſſio. Et ꝯfert eis iunctio cū oleis calīs ꝯfortātib⁹ ſpūꝫ q ē i neruis ⁊ ſbaꝫ neruor ⁊ reſoluētib⁹ ſiſlutates i qb⁹ nō ē labor ſic ē oleū d lilio: ⁊ p⁹ ipꝫ oleū amaricinū ⁊ oleū camemillinū ⁊ ācītinū ⁊ oleū d ſqnāto ⁊ pōe ſup cap̄. Iōm. n. ē i quo fiducia hūidae i re capitis ⁊ ꝓpe poſtq̄ iā aſſūpſerit vtutē iſopi ⁊ orgāi ⁊ calamētī ⁊ alhaſce ⁊ ſiliū. Cibi āt hñtiū apopſiā ſūt ſubtiliores cibis hñtiū epilepſiā. ⁊ recti⁹ qd ē vt ſis ꝯtētus i eis i matutinis pane ſolo. Et panis qd cū ficub⁹ ſiccis ē bon⁹ eis. Et pot⁹ ſup cibū ē ex rea⁹ magis nociuus eis. Qñ āt volūtas adeſt vt cenēt nō ē malū ſi ante ipſā premittas exercitiū leue ⁊ moueant mēbra laxata motu aliquo. Et quꝫ aliqd ſumūt nō dormiāt ſup ipꝫ velociter: ſed expectāt aliquātulū dōec deſcēdāt ⁊ digeratur digōne aliqua. nec etiaꝫ plurimum vigilent. Illud enim iuuat cerebrum e reſoluit ex cibis vaporem non digeſtuꝫ prohibentem digeſtionez. Quidā vo dicunt eis eſſe

bonum oꝛigani cū lētibꝰ ⁊ vue paſſe ⁊ amigdale ⁊ ficus q̄ ſūt ex fructibꝰ cōuenientibus eis. Vinū āt nouū nō eſt cōueniēs eis propter illud qḋ in eo ē ď ſuperfluitatibꝰ, ⁊ antiquū propter illud ꝙ ī eo ē de velocitate penetrationis ad cerebꝛū ⁊ declinationis eius. Sed magis cōueniēs vinū ē eis illud qḋ ē inter vtrūqꝫ. Cū apoplecticꝰ febꝛicitat fac moꝛā in re ipiꝰ donec diſcoopiat̄ foꝛtaſſe. n. ē caꝰ. Sitqꝫ moꝛa vſqꝫ ad ſeptuagīta duas hoꝛas. Si aūt ita nō ē ſed febꝛiſ ē propter apā ⁊ putredinē tūc ē moꝛtiferū. Et ſcias ꝙ apoplia ⁊ palyſis ↄſtrigūt meatꝰ cibi qꝛ nō ſūt medicine faciētes eiionē eūantes ex nuā faciēte ipas ꝓpe. Dictio ſcḋa de egritudibꝰ neruoꝝ q̄ ē tractatus vnꝰ. Ca. i. de egritudinibꝰ neruoꝝ.

N Eruoꝝ quidē ipſoꝝ regimē ⁊ diuiſionē ⁊ figurā ⁊ anatomiā ⁊ naturā iā ſciuiſti. De egritudinibꝰ ṽo ipſoꝝ ſcias ꝙ ſūt tres egritudinū ſpēs. ſ. ↄplonalis īſtrumētalis ⁊ ſolutio ſingularitatis. Et apparet qḋ leſio opationibꝰ ſuis nālibꝰ ⁊ ſenſibilibꝰ ⁊ motis. Motus ṽo laboꝛioſi ī faciēdo egritudines neruoꝝ itroitū magnū habēt ſupꝛa illud qḋ ī alijs ē. Ipſi nāqꝫ ſunt inſtrumenta motus. laboꝛioſi vero motus ſūt ſicut extenſio cum fune ⁊ eleuatio rei grauis. Et oē in quo eſt extenſio ⁊ eleuatio ⁊ contractio: Significationes autem ī diſpōnibꝰ eoꝝ ſumūs ī opatiōibꝰ ſenſus ⁊ motꝰ ⁊ ex tactu ⁊ lenitate ⁊ duritie ⁊ ex coitate cerebꝛi ⁊ ſpōdiliū cū eis ⁊ ex doloꝛibꝰ ⁊ materiis q̄ ſūt ꝓpꝛie neruis. Et plima qḋ ſigna qbus ꝑuenit ad cognitionē diſpōnū cerebꝛi ſūt ex nocumento opationū ⁊ ex tactu. Cū aūt dubitat̄ ď aliq̄ egritudinū neruoꝝ an ſit hūida an ſicca ↄſideret̄ q̄lr ipſa accidit. Nā ſi ſubito accidit nō ē dubitatio qn ipſa ſit hūida. Et ēt ex hoc ꝑ mēbꝛū vnctionem deſiccat̄ Nā ſi ipſa velociter excitat nō ē dubitatio qn ipa ſit ſicca qū mēbꝛū ſit calefactū calefactiōe extranea: Exercitiū ṽo pꝰ purgationē meliꝰ ē illud qḋ ꝑmutat ↄplonē. Et vnicuiqꝫ mēbꝛo ſcḋm ſe ipm. Et oꝫ qḋ vt a faciliori icipias ⁊ gradatī ꝓcedas ad illud ī quo ſit ṽtus equalis. Modus ṽo cure ī purgatione neruoꝝ ⁊ ꝑmutatiōe ↄplonis eoꝝ, ē qm̄ plim eiꝰ qḋ eſt neceſſariū euacuare ab eis vlr ex materijs nō ē niſi ex fētis. Et euantia qḋ eos ſūt māe foꝛtes ſic̄ pulpa collognitide ⁊ helleboꝛū ⁊ ꝓpe al. qū vōitꝰ ſit eo ⁊ euſoꝛbiū ⁊ allaſaiz ⁊ ſapinū ⁊ reliq̄ gūme foꝛtes ⁊ hieꝛ magne ⁊ foꝛtes. Et ex ſubtilibꝰ q̄ eos euant ſē balneū ſiccū ⁊ exercitiū tēpatū. Ipſoꝝ ṽo ↄplonē ꝑmutātia ſūt ea q̄ dicta ſūt in ca. de cerebꝛo ⁊ ꝓpe ea ī quibꝰ ē vnctuoſitas ⁊ ē oleū vnctuoſū ⁊ cū adipes admiſtras ſint adipes lupoꝝ. Feces q̄noꝝ oleoꝝ calidoꝝ ſicut fex olei oliuaꝝ ⁊ fex olei ď lino ſūt ↄuenientes egritudinibꝰ neruoꝝ fētis ⁊ ↄgruētes duritiei ipſoꝝ ⁊ oleū de coſto ⁊ oleū de andacoca ſūt vehemētis ꝓpetatis cū neruis deide ēbꝛoce ⁊ expreſſiones ſcḋm ↄplones eoꝝ. Verūtamē oꝫ vt ipa ſint ī rectificatione ↄplonis neruoꝝ foꝛtioꝛa valde ⁊ vt ad penetrādū taliter ꝑparent quis ↄſequāt̄ reſolonem

coꝛpoꝛis ⁊ poꝛoꝝ apartionē foꝛtiter. Et ſcias ꝙ intētio ī curandis pluribus neruoꝝ egritudinibꝰ ē intētio poſterioꝛis ꝑtis capitis niſi q̄ ī facie ſūt. Deide pꝰ illud extēdat̄ neruꝰ q mouet illud mēbꝛū cuiꝰ infirmꝰ eſt neruꝰ. Et neruis qdē nocēt res qḋ ⁊ iuuantur a rebꝰ quibuſdā quaꝝ multotiēs rememoꝛati ſumꝰ. Quarū q̄dā ſūt ī tabulis mediciaꝝ ſingulariū. Et illḋ qḋ nō attēdit̄ niſi ī diſpōnibꝰ ⁊ egritudinibꝰ ſuis q̄ ſunt ī eis magis ꝓpꝛie. Res itaqꝫ neruos ↄfoꝛtātes ex eis q̄ ī potu ſumūtur ſūt acoꝛus nutritus ⁊ caſtoꝛeū ⁊ ḡna pini magna ⁊ cerebꝛū lepoꝛis aſſatū ⁊ ſticados ꝓpe. Cuiꝰ quidē potio ſit omni die pōdus. ʒ. i. ī pilulis redactū aut cū ſirupo melino ⁊ iuuāt eos exercitiū tempatū ⁊ olea calīa. Res vero neruis nocētes ſūt coitꝰ plurimꝰ ſupfluꝰ ⁊ ſōnus ſup repletionē ⁊ potus aq̄ fēe ↄgelate ⁊ multe ebꝛietas ⁊ vinū plim ꝓpter vehemētiā moꝛdicationis vini ⁊ reſolutionē ⁊ acetoſitatē iſtantē cū hoc ⁊ ledit eos omne acetoſū ⁊ ſtipticū ⁊ iſtatiuū ī potētia ⁊ phlomia pluria eis nocet. Et nos qdē in hoc tractatu rememoꝛari volumꝰ egritudines neruoꝝ ↄplonales ⁊ oppilatiuas. Ipſoꝝ ṽo apa ⁊ vlcera tardabimꝰ vſqꝫ ad libꝝ q ſeqt̄ libꝝ hūc. Et ſcias qḋ aqua fēa nocet neruis ꝑpea ꝙ facit eos deficere a digōne hūiditatū q̄ ſūt ī eis quare ī hūoꝛē ī digeſtū ꝑmutāt Et ſcias ꝙ agaricꝰ ↄfoꝛtat neruos calefaciēdo ⁊ purgando. Ca. ij. de paralyſi ⁊ mollificatiōe.

P Aralyſis quāqꝫ dicit̄ ſermōe abſoluto ⁊ quāqꝫ dicit̄ ſermone ꝓpꝛio dictio ṽo palyſis ſcḋm ītentionē abſolutā ſignificat illud qḋ ſignificat mollificatio ī quocūqꝫ mēbꝛo ſit. Paralyſis ṽo ꝓpꝛia ē illḋ ꝙ de mollificatiōe eſt cōe vni duaꝝ ꝑtiū coꝛpoꝛis ī lōgitudie. Alia. n. ē ī ꝑte icipienda a ceruice ⁊ ſūt facies ⁊ caput ſil' ſana. Alia ē q̄ ī tota ꝑte currit a pede. lingua ṽo arabica palyſ ſignificat hāc itētionē. palyſ. n. quāqꝫ ꝑuenit ī lingua ipſorū ad ꝑtē ⁊ medietatē. Quāqꝫ palyſis accipit̄ cū intētione mollificationis abſolute tūc cū ea ē illud qḋ cōicat vtriſqꝫ lateribus ſil' exceptis mēbꝛis capitis qbꝰ ſi cōicaret eſſet apoplia ſicut ex ea qḋ vni digito ꝓpꝛiū ē. Et ſimi ē ꝙ deſtructio ſēſus ⁊ motus ſit qm̄ ſpūs ſēſibilis aut motiuꝰ aut retinet̄ a penetratione ad mēbꝛa aut penetret: ſꝫ mēbꝛa nō ſuſcipiūt eiꝰ ipſſionē ꝑꝑ ↄplonis coꝛruptionē. Cōplo aūt coꝛrupta aut ē calīa aut eſt fēa aut hūida aut ſicca. Et vr̄ qḋ ꝙ calīꝫ nō ꝓhibet ipꝛeſſionē ſenſus ī eis dū nō ↄſeqt̄ ſinē quēadmodū vides in hūnibꝰ extenuationū ⁊ ethicis. In ipis. n. cū caliditate eoꝝ nō deſtruit̄ motus ipſoꝝ Et ſiccū ēt ꝓpinquū ē iudicio ipſius. Cōplo ṽo q̄ ꝓhibet a ſēſu ⁊ motu ſcḋm plim ē fēa ⁊ hūida ⁊ illud qḋ nō ē lōginquū. Frigidū: n. ↄtrariū ē ſpūi ⁊ nocet ei ⁊ nō ē longinquū qn hūiditas faciat mēbꝛū ꝑparatū ſtupefactiōi. Et ex cāis. n. deſtructionis motꝰ ſūt fētas ⁊ hūiditas abſqꝫ mā veruntamē illud ē ex eis qbꝰ ſuccurrere ē facile cū calefactiōe. Et ē ſic̄ illḋ qḋ ſi cōicat plime ꝑti coꝛpis aut vni lateri ipiꝰ abſꝫ latere alio imo ſi neceſſariū fuit accidet vni mēbꝛo eī illiꝰ ſcḋm ꝓpoꝛtionē vt ſit palyſis ⁊ mollificatio pli

ma q̄ ſit ꝑꝑ retētionē ſpūs. Cā ṽo retētiōis ē oppilatio aut ſeꝑatio poꝛoꝝ ⁊ trāſituū ꝑducētium ad mēbꝛa cū ſectiōe. Oppilatio āt aut ē ſcḋm ſemitā rei aggregatis ābas res ⁊ ē apa: ⁊ tūc ē cū mollificatiōis ⁊ palyſ faciēs abſciſſiōem ſpūs a mēbꝛis ↄtrictio poroꝝ aut repletio aut apa: aut ſolutio ſingularitatis Poꝛoꝝ āt ↄtrictio quādoqꝫ accit ꝑꝑ ligaturā ligantis extēriꝰ q̄ ē ex eis q̄ ꝑole ē remoueri: ⁊ ē mollificatio illa ⁊ deſtructio ſenſus ⁊ motꝰ res accidētalis q̄ remouet̄ quādo reſoluit̄ ligatura. Et quādoqꝫ ſit ex ↄpꝛeſſiōe vehemēti ſic̄ accidit apḋ ꝑcuſſionē aut caſuꝫ. Et ſic̄ accit qū declināt̄ ſpōdiles ⁊ rūpāt̄ ad vnā duoꝝ lateꝝ dextꝝ aut ſiniſtꝝ ↄpꝛimūt neruos exeuntes a ſe ī ꝑte illa: aut ad āteriōa aut ad poſteriōa. Sꝫ ad āteriōa ⁊ poſteriōa accit ex eis ītētio nō coartatio qm̄ occurſus ſpōdiliū duobꝰ lateribꝰ āte ⁊ retro nō ſūt ſup exitū neruoꝝ ſꝫ qḋ ſciuiſti niſi ex duabꝰ ꝑtibꝰ āterioꝛe ⁊ poſterioꝛe. Et quāqꝫ ↄtrahūt ꝑꝑ groſſitudinē ſbie mēbꝛi. Replō ṽo oppilatiā ē ex materijs hūidis currētibꝰ qbꝰ mēbꝝ humectat̄. Et currūt in vacuitates oīuꝫ mēbꝛoꝝ aut ſtāt ī ꝑncipijs mēbꝛoꝝ aut ramis neruoꝝ. Et quāqꝫ ſit ī via ſpūs currētis ex eis. Apa ṽo quādoqꝫ accit ī oꝛiginibꝰ neruoꝝ ⁊ ramis ipſoꝝ ⁊ oppilat tranſitꝰ. Inciſio āt q̄ neruis accidit q̄ in longitudie ē nō nocet ſēſui ⁊ motui ⁊ q̄ eſt in latitudine ꝓhibet ſēſū ⁊ motū a mēbꝛis q̄ ibibūt ex meatibꝰ q̄ ſunt ↄtinui inē ipſam ⁊ villū tūc incaſū Et ſcias ꝙ nucha ſilis ē cerebꝛo ī diſpoſitiōibꝰ ſuis ad duas diuiſiōes: ſꝫ ſenſus caſ nō diſcernat. Quoniā nō erit ita illud qū ꝑcedat ēt a duabꝰ diuiſionibꝰ cerebꝛi: nō ergo elongat̄ qn ſuet nām vnius duoꝝ lateꝝ purgādo ⁊ expellat mām ad latꝰ qḋ ē debiliꝰ ⁊ qḋ ē magis ſuſceptibile materiei ꝑmū. Et cui accit ꝑcuſſio ⁊ ictus. ⁊ ad qḋ expellit̄ ſupfluitas lateris cerebꝛi qḋ ipꝫ ſeqt̄. Et nō ē mirādū ſi egritudo ſit ꝓpꝛa vni lateri abſqꝫ alio latere. Nā. n. ꝑcepto ſui creatoris iā diſcernit qḋ ē ſubtiliꝰ hic. ⁊ in qdē recoꝛdare hꝰ ex ꝑncipijs q̄ tibi dedimꝰ ī lib. i. Et ſcias ꝙ multotiens expellit̄ mā hūida ad extremitates ꝑꝑ diuiā calitatis ī coꝛpe: aut motu ſubito ex timoꝛe: aut pauoꝛe: aut ira aut delitijs: aut anguſtia. Et ſcias ꝙ qū leſio ⁊ materie q̄ faciūt palyſim ſūt ī vno latē ventriculoꝝ cerebꝛi cōicat lateri coꝛpis toti ⁊ lateri faciei cū eo. Et ſilr ſi ſunt ī meatibꝰ latis vniꝰ quēadmōm ſi eēnt ī duobꝰ lateribꝰ vētriculoꝝ cerebꝛi: aut ī meatibꝰ eēt apoplexia. ſi aūt ſūt apud oꝛiginē nuche coꝛpus totū eēt palyticū ꝑt mēbꝛa faciei. Et quāꝫ accidit cū hoc ſtupoꝛ ī cute capitis ſi ꝓhibet̄ tranſitꝰ ſenſus qm̄ cuti capitis aduenīūt nerui ſenſibiles ex ceruice: quēadmodū oſtēdimꝰ. Si āt ſūt ī latere oꝛigis nuche cōicat lateri toti excepta facie. ꝙ ſi ſūt deſcendētes ab oꝛigie ſubmergēdo aut ī latē vno mollificat̄ ⁊ palyticū ſit q̄ ď ſeqt̄ illud ex mēbꝛis quoꝝ nerui ſūt ex vno qḋ ſi nō fuerit ex nucha imo ex neruis mollificat̄ qḋ ē ꝓpꝛiū illi neruo ſiue ſit ī toto neruo aut ī medietate eiꝰ: aut ī ꝑte eiꝰ mollificat̄: qḋ mouet illḋ qḋ ſeqt̄ ipm ꝑꝑ illud qḋ vēit ad ipꝫ de illo leſo ꝑꝑ māꝫ ⁊ reſolutionē ſingl'aris: aut apa. Paralyſ ṽo q̄dā

ē q̄ eſt criſ colice. Et multotiēs remanet cū ea ſēſus qm̄ mā ē cū ea ī neruis motꝰ ⁊ nō ſenſus. Nā qdāꝫ āntiquoꝝ dixerūt ꝙ qū colica aliqbꝰ ānis cōicat inēficit plimos. Et q euadit: euadit cū palyſi eueniēti ei. quaſi eiꝫ nā expellit illam mām que eſt adueniēs neruis ⁊ reducit eā ad exterioꝛa ⁊ eēt maximū vt cū ſudoꝛe denūciaret. Retinet̄ ergo ī neruis: ⁊ facit palyſiꝫ. Et multociēs qḋ accit vt ī hac ſit affirmatio ſēſus cū diſpōne ſua. Et ē palyſ q̄ ē criſ ī egritudibꝰ acutis q̄ ꝑmutat̄ mā ad neruos. Et illud qdē ē quū nā nō pōt ꝑꝑicatē aut debilitatē itegre euare: qꝛ remanet reſiduū māeꝝ ī ꝑtibꝰ cerebꝛi ⁊ remanet poſt ſtatū ſoda ⁊ ḡuitas capitis. Deide expellit ipſā nām expulſiōe grauitatis nō expulſiōe euonis itegre: qꝛ accidit palyſ ⁊ ſilia. Et palyſ ꝙ plim accidit ī foꝛtitudine frigōis hyemis. Et quāꝫ accidit ī regiōibꝰ meridionalibꝰ eis q iā ꝑuenerūt ad ānos. l. ⁊ vltra ſcḋm ſemitā fluxuū expulſoꝝ ex capitibꝰ eoꝛū ꝓpterea ꝙ meridionalis vētꝰ plim replet caput. Paralytici āt pulſus ē debilis tardꝰ ⁊ rarꝰ. Nā qū egritudo frangit ṽtutē debilitat̄ pulſus ⁊ ſit frequēs ⁊ eueniūt viciſſitudines ſine oꝛdine. Et vrina ſcḋm plim ſit ī eis alba. Et quāꝫ ſit ī eis valde rubea ꝑꝑ debilitatē renū in diſcernēdo ſāguinē ab aquoſitate aut debilitate vēarū ab attractiōe ſāguis aut ꝑꝑ doloꝛē q foꝛtaſſe ē cū eis: aut ꝑꝑ egritudinē aliā eis ꝓpiquā. Et quāꝫ accit vt ſit latꝰ ſanū palyſ iſlāmatū acſi eēt ī igne. Et alteꝝ palyticū ſrīm acſi eēt ī niue. Et ſūt pulſus duoꝝ laterū diuerſi. Eſt. n. pulſus lateris ſrī deiectꝰ ad hoc ꝙ indicia eiꝰ fēa cogūt ipm: ⁊ quāꝫ ꝑuēit ad hoc vt oculus minoꝛet̄. Et qḋcūqꝫ mēbꝛoꝝ mollificatoꝝ ⁊ palyticoꝝ ſcḋm coloꝛē reliq coꝛpis exiſtēs non minoꝛat̄ nꝫ extenuat̄ ē de quo maioꝛ hūida ē fiducia q̄ꝫ illud qḋ ē diuerſū ab hoc. Ad palyſim ꝑterea fit mutatō ex epilia ⁊ apoplia ⁊ colica. Et ex ꝓuocatiōe ↄtricis ⁊ febꝛibꝰ ↄpalibꝰ ſcḋm ſemitā criſ. Et palyſ eueniens a remotiōe ſpōdiliū moꝛtifera ē ſcḋm plim. ⁊ illa q̄ ē ab ictu nō ↄtrahēte neruos vehemēt̄ quāꝫ ſanat̄. Si āt ſupfluat nō ē ſpes vt ſanet̄. In illa āt ī q̄ ē ſpes oꝫ icipe a phlomia. Et iā qdē dixīmꝰ q̄lr dilatet̄ mā palyſ ad apopliam ⁊ ecōuerſo. Ca. iij. de ſiguis.

I Liā āt q̄ ē a toꝛtuoſitate: aut caſu: aut ꝑcuſſione: aut ſectiōe eā ſignificat: quāꝫ nō occultat̄ eā ī ſectiōe qū ī neruus ē ꝓfundꝰ. Ipaꝫ ṽo ſignificat qꝛ ſubito accit ⁊ nō ↄfert ei regimē. Que āt curā recipit ē ea q̄ nō ē a ſectiōe: ſꝫ ē cū apate ⁊ ſilibꝰ. Et ſi ē cū apate calīo tūc extēſio ⁊ doloꝛ ⁊ febꝛis ſignificāt eā. Et ſi ē ab apate duro ſignificat ipſā tactus ⁊ ↄſideratio ſenſibilis ī neruis ⁊ doloꝛ āteceděſ Nā ſcḋm plim accidit ꝑ ipſā toꝛtuoſitas aut apa calīn Si āt ē ab apate fluxo tūc ſignificatio ē difficilis. Verūtū ſcḋm q̄ſdā diſpōes nō euat̄ a doloꝛe pauco ⁊ caliditate ⁊ a febꝛe leni ⁊ ab augmēto doloꝛis ⁊ eius diminutiōe ſcḋm motꝰ ⁊ cibos ⁊ eiꝰ euētꝰ nō ſit ſubito imo ſcḋm dies. Et ex oībꝰ iſtis eger ſentit apud volūtatē motꝰ q̄ſi ſit aliqd ꝓhibēs ī illo eodē loco. Paralyſim āt hēns ſciām ab hūiditate expanſa ī toto mēbꝛo palytico. Facit̄ ṽo a groſſitudine neruoꝝ ſigni

ficat difficultaſ reuerſiōis mēbꝛi a ↄ̄ctiōe q̄ laborat
in ipſo eger ſicut ē ei poſſeant faceret illud aliꝰ ad di
latatiōez ⁊ mollificatōz ⁊ nȝ ſūt mēbꝛa leuiaſic i pa
lyſi abſoluta. Et ſi mā ē cū ſanguie ſignificat eā gui
dē ⁊ vene ⁊ oculꝰ ⁊ repletio pulſus ⁊ ſignificatōes ꝑ
dicte multotiēs. Si vͦo ē ex hūiditate nuda ſignifi
cant eā albedo ⁊ mollities multa. Et ſi fit ſucceſſiōe
colice ⁊ febꝛiū acutaꝝ ſignificāt eaȝ colica ⁊ febꝛes
acute. Et ſi ē eiꝰ cā malitia ↄplōnis ſingularis frē, aut
hūide nō accidit ſubito nȝ ſunt illic ſigna alia ⁊ indi
caſ de ipſo ꝑ tactū ⁊ ꝑ res agētes i mēbꝛū. Et dī ꝙ
qū vrina īfantis ē viridis nūciat palyſiȝ aut ſpaſmū

Cap.iiij. de cura.

Poꝛtet vt ſit ītētio tua i egritudinibꝰ neruo
rū.v.ſ. ſtupoꝛe ⁊ ſpaſmo ⁊ tremoꝛe ⁊ palyſi ⁊
ſalui ītētio poſterioris cerebꝛi. Et nō ꝓperes
i vſu medicinaꝝ fortiū i ꝑncipio rei imo tarda vſqȝ
ad q̄rtū ⁊ ſeptimū. ꝙ ſi egritudo fuerit fortis vſqȝ ad
q̄rtūdecimū. Et in hac q̄dē hoꝛa ſis ↄtētus rebꝰ ſub
tilibꝰ ex his q̄ leniūt ⁊ digerūt ⁊ ſoluunt ⁊ cū cliſteri
bus nō ē malū in hac hoꝛa. Deide poſt illud eūa cū
euacuationibꝰ foꝛtibꝰ. In regie āt cibādi eos oȝ vt pa
lytico in ꝑmis cū appetitus ↄtentꝰ aq̄ hoꝛdei ⁊ aqua
mellis duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ ſi tolerauerit virtꝰ vſqȝ
ad quartūdecimum. Et ſi nō tolerauerit virtꝰ ciba
eū carnibꝰ auium leuibꝰ. Et ſtude vt facias eū pati
famem ⁊ ciba eū ſiccis cibis. deinde fac eū longā to
lerare ſitim. In menſibꝰ vͦo ſcāidis iuuat euȝ vti me
dulla nucleoꝝ pini magne ꝓpter ✝c. Et ſcias ꝙ aqua
melioꝛ ē ei q̄ȝ vinū. Vinū.n. mās in neruis penetra
re facit ⁊ ꝑl'm qd ipſius q̄nqȝ acceſſit i coꝛpoꝛibꝰ eo
rū ⁊ fit ace. Acetū vͦo eſt ex rebꝰ que neruis ſunt no
biliores. Illa āt q̄ eſt a toꝛtuoſitate ⁊ coartatiōe cu
raſ eū eo qd determinauimꝰ in.c. toꝛtuoſitatis ⁊ cō
ꝑſſionis poſtea. Si āt eſt a ꝑcuſſione aut cāu tūc eiꝰ
cura ē praua. Eius tn̄ cura ſm oēm diſpōnem ē vt
ↄſidereſ an illa toꝛtuoſitas euēire faciat apā q̄ attra
hat māȝ: ⁊ cureſ tūc eū eo qd ↄuenit ei. Et oȝ vt po
nanſ medicine in cura illiꝰ i quocūqȝ loco acciderit
ſup loca ꝑcuſſioniſ ⁊ ſup ꝑncipiū ex quo egrediunſ
nerui mouētes mēbꝛū palyticū. potio āt medicina
rū ſup mēbꝛ ꝑalyticū ē ex eis q̄ nō afferūt iuuamē
tū de quo ſit curādum. Et tibi q̄dez ineſt cognoſcē
originē neruoꝝ ⁊ eq̄le eſt ſiue ītentio i medicina ſit
ꝓhibitio apatis aut ſit itentio in ea mollificatio: aut
ſit ītētio i ipſa calefactio ⁊ ꝑmutatio ↄplōnis. Et foꝛ
taſſe neceſſariū erit ponē iuxta mēbꝛū ꝑcuſſum ⁊ apo
ſtum incipiēs reſolui vētoſas cū hentes ſanguinē ab
eo ad ꝑtē aut ad illud qd appet de coꝛpoꝛe. Si autē
fuerit egritudo ipſa palyſis occulta facta ꝑꝑ molli
ficatiōȝ neruoꝝ: Tūc illud qd ē neceſſariū poſt regi
men cōe ē cōtras māei cū eo qd dſcripſimꝰ ⁊ diffini
uimꝰ i cūone ipſaꝝ māeꝝ ſubtiliatū ſine additiōe ⁊ di
minutione. Et melioꝛa quidem quibus euacuen
tur ſunt pillule d euſoꝛbio ⁊ pillule de albicuneſtre
⁊ pill. de ſectaram ⁊ pille fetide ⁊ hiera hermetis ⁊
vomitus cū helleboꝛo albo cū diſpōne ſua aut cuȝ
expreſſiōe raphani i quo ſit virtꝰ eiꝰ. Et ſilr reliq vo
mitꝰ ↄferūt eis. Et q̄nqȝ ſit ſupfluitas i hoc ⁊ i potu

del tyriaca pondꝰ.ſ. danich. deide addaſ paulatī
paulatī nȝ augeaſ ꝫ.ȝ.i. Et q̄nqȝ admiſtret ei ſiſami
decoctū. q̄nqȝ vͦo datur oxymel cū ſua diſpōne
⁊ oppoponacū cū ſua diſpōne cū ſirupo de melle.
Et eiꝰ q̄dē potio ſit q̄ntitas bakilleon ⁊ ↄfert eis. Et
oȝ q̄dē vt cliſterizent enemanibꝰ foꝛtibꝰ ⁊ collyria foꝛ
tia ſupponaſ ⁊ iclineſ eoꝝ māe ad īferiōa ⁊ ipoꝝ ſpō
diles iungant ex oleis foꝛtibꝰ. Et ↄferūt eis vnctiōes
calide ex oleis ⁊ empla rubificantia quoꝝ rememo
ratio ē iterata multis vicibꝰ ⁊ ꝓpe cū deſtruit ſēſus
⁊ tradit qd lilij ē ex medicis bone rubificatiōis frica
do cū ipſa ſm mōm iungēdi eis. ꝑterea ↄfert poſitō
vētoſaꝝ ſup capita lacertoꝝ abſqȝ incīſiōe. Sȝ poſt
eāonem ꝑpea ꝙ calefacit lacertos ⁊ foꝛtaſſe neceſſa
ria erit ic̄iſio aliq̄. Et oȝ vt vētoſe ſtricta hēant capi
ta ⁊ ſuſpēdātur cū igne multo ⁊ ſuctiōe foꝛti ⁊ labo
rioſa ⁊ remoueātur velociſ. Qū ergo vētoſe adhibē
tur oȝ vt ſepatim ponātur ſup loca plīma ſi mollifi
catio ē plīm ſepata: ⁊ ſi nō ē plīma ponāt ↄiunctim ⁊
vtere ſup ea pꝰ illō pice ⁊ gūma pini. Et admiſtra
ſup ea ēpla cala rubificātia ſicut ēplm de farina ge
⁊ lilio cū melle. Emplm quoqȝ de ſynapi ē ex eis q̄
ipi ↄferūt. Et tu qd ꝑmuta oē qd ē debile ad hoc vt
rubificet ⁊ vt veſicet: ⁊ ēplm de ſceitarā marie ↄfert
palyſi iuuamē ⁊ ē apud plīmos eoꝝ excuſans a gū
ma rute agreſtis ⁊ ſynapi. Emplm quoqȝ de gūma
rute ſilueſtri ē iuuās ⁊ ꝓpe cū nitro ⁊ ſulfure ⁊ frica
tio cū oleo ⁊ nitro ⁊ ſulfuro ⁊ aq̄ ſulfurea ⁊ aq̄ mari
na ⁊ embꝛoce ſubtiliatiue ↄferūt. Q̄nqȝ ſenſus ē de
bilis foꝛtaſſe emplm foꝛte nocet ⁊ non ſentit illud ⁊
educit illud ad leſionē ⁊ vlceratōȝ foꝛtē. oȝ ergo vt
oī cuſtodia ab illo caueaſ ⁊ vt ↄſidereſ diſpō ipꝛeſſi
onis ēpli. Nā ſi rubificat ⁊ inflat ⁊ cutē nō ꝑtranſit ⁊
ſepaſ ↄpſſiōe digitoꝝ ſubtili ⁊ albificaſ locꝰ eiꝰ: tūc
impꝛſſio nō ꝑtrāſiuit cutē. ⁊ ſi rubificatio ē magis ſi
xa ⁊ caliditas magis appens tūc remoue. Modꝰ vͦo
cognoſcēdi hoc ē vt auferas ēplm oi hoꝛa ⁊ ↄſidēs
diſpōnē. Si ergo neceſſaria ē ablatio īmoue. ⁊ ſi ne
ceſſaria ē iteratio itera. Et ſcias ꝙ īſufflatio ex ↄdiſi
i naribꝰ eoꝝ valde ↄfert. Et ſilr q̄ ſūt ei ſilia q̄ſi pur
gāt cerebꝝ ⁊ ↄuenit mās faciētes egritudinez a ꝑte
egritudīs: ⁊ vinū āntiquū paꝝ valde ↄfert egritudibꝰ
neruoꝝ oibꝰ. Plm vͦo ex eo ſūptū ē res nocibilioꝛ
neruis. Et admiſtratio aceti nutriti ē ex eis q̄ eos iu
uant. Et ſilr q̄dā i oꝛdineſ i potādo hieraſ ⁊ ſunt per
mixte cū aliquo qd ſit ſicē caſtoꝛeū donec ꝑueniāt ad
hoc vt exide i potu ſumāt pondꝰ.ȝ.vi. pꝰ.ȝ.i. Et ſilr
potꝰ aleī d keruacū aq̄ de radicibꝰ iuuat valde. Qui
dā vͦo hoīuȝ ſūt q palyſiȝ curāt dādo i potu oi die
au.i. de hiera cū au. pipis ⁊ ſanaſ. Et oȝ vt qū ali
q̄d iſtoꝝ ſumūt i potu ſi potēt aqȝ vt ꝓlōgeſ eiꝰ mo
ra i ſtō: ⁊ foꝛtaſſe moꝛaſ tota die deide opaſ. Q̄nqȝ
vͦo ſumūt i potu pipis au.i. cū au.i. caſtoꝛei. Et ſi
lis qd nō ē aliq̄d ita ↄferēs vt tyriaca ⁊ mitridatum
⁊ ſcelite ⁊ almēthē. aſſa quoqȝ fetida vehemētius iu
uamētū ē bibita vel linita ⁊ ꝓpe qū bis i die ſumiſ ⁊
ē bōdaca inda. Q̄nqȝ mēbꝝ redit ad ſe oȝ vt ipȝ ex
erciteſ pꝰ illō ⁊ ↄſtrigas ⁊ dilates ipȝ vt ad integrā re
deat ſanitatē: ⁊ ipi qd q̄nqȝ iuuāt a ſc. ⁊ iuuāt voci

bus ⁊ locutiōibꝰ alijs ⁊ pꝰ eāones ⁊ inunctiōes ab eis
qbꝰ vtiſ iuuaſ balneo lōgo ſicco aut balneis, ⁊ i fi
ne rei ⁊ pꝰ eāones ⁊ vbi neceſſariū ē ſoluere oȝ vt nō
ſint reſoluētia cū lenificatiōe pura: ſȝ cū aliq̄ntula
ſtipticitate. Qua ꝑꝑ oȝ vt reſolō fiat cū aliqbꝰ q̄ ſint
vt aniſū ⁊ ſquia ⁊ caſtoꝛeū ⁊ ſpunāndū ⁊ q̄ ſūt ſimilia
his ex cauſis ſtipticis. Habētes vͦo illā q̄ facta ē pꝰ
colicā iuuat medicamā factā ex nuce romana ſcriptū
i antidotario: ⁊ iuuāt eos olea q̄ nō ſūt violēte vtu
tis ⁊ multe ↄpōnis: ſȝ ſit ſicē oleū de lilio ⁊ oleum de
duabꝰ ſpicis ⁊ oleū de narciſco ⁊ oleū de oliuis ⁊ ex
ꝑtū ē oleū de nuce idica ⁊ oleū de narciſco. ⁊ factū cū
gūma albotī vtrūqȝ ſit acceptū iuuatiuū ē ſua ꝓpeta
te. Q̄nādoqȝ vͦo iuuāt plꝯes eoꝝ cū eis q̄ īfrigidāt ⁊
ↄfoꝛtāt ⁊ ꝓhibēt māȝ. Et qū medicaſ calis augmētaſ
egritudo. Et illō iō q̄ſi māa ſbtil' dilataſ ꝑ ea pl'ȝ. Qū
vͦo mēbꝝ īfraſ ↄfoꝛtaſ mēbꝝ a frigoꝛe ⁊ minoꝛaſ q̄nti
tas māei ⁊ ꝑuenit ad hoc vt euaneſcat ⁊ nō oȝ vt in
eoꝝ calefactiōe ꝑueniaſ. Sȝ ē neceſſariū vt ſint me
dicīe ↄfoꝛtate cū aliqbꝰ q̄ ſint ſicē camemilla ⁊ meliſo
tū ⁊ amaracū ⁊ mīta ⁊ calamētū ⁊ ↄmiſceāſ eis allea ⁊
ē illō qd aliq̄d īfiatōiſ hēat ſicē ſuccꝰ liquiritie ⁊ factū en
diuie ⁊ reliq̄. Hec.n. qū admiſtrāſ iuuāt valō. Que
vͦo a ſectiōe fcā ē curā nō hȝ. Illa vͦo q̄ fcā ē a ↄplōe
fca cū calefaciētibꝰ notis curaſ. Et illa cuiꝰ cā ↄplō
nis ē potꝰ aq̄ mīte ſic vtaſ balneo multo ſicco. Et ſci
as ꝙ q̄ndo aggregant palyſ ⁊ febꝛis in aliquo tunc
oximel cum zuccaro roſ. eſt conueniens medicamē
in illa hoꝛa.

Cap.v. de ſpaſmo.

Spaſmꝰ ē egritudo neruoſa q̄ mouēſ lacer
ti ad ꝑncipia ſua ⁊ iobediētes ſſt i dilatatōe.
Eoꝝ itaqȝ alij remanēt ſm ſuaȝ diſpōnē ⁊
nō dilataſ: ⁊ alij eoꝝ facile redeūt ad dilatatiōȝ ſuaȝ
ſicē fit i oſcitatōe ⁊ ſingultu. Cauſa vͦo i ipō aut ē mā
aut eā abſqȝ materia ſicē caliditas ⁊ ſiccitas. Et mā q
dē ſpaſmi ſȝ plm ē phlagmatica ⁊ q̄ndoqȝ ē melica
⁊ q̄ndoqȝ ſanguinea: ⁊ aliō ē i apātibꝰ lacertoꝝ quȝ
reſoluit mā faciēs apā cū vlcē villi nerui ⁊ augmētaſ
i latitudīe ſua ⁊ minoꝛaſ a ſua lōgitudie. Et mā q̄dez
oīs ſpaſmi mālis effectiua aut ē ↄꝑhēdēs ſup lacertū
totū: ⁊ illō ē qū ſpaſmꝰ ē ſine apāte: aut ē ↄꝑhēſa in
loco vno quē reliq̄ ꝑtes ſequiſ ſicē fit a ſpaſmo facto
ꝑꝑ apā a mā effuſa ꝑꝑ ꝑcuſſiōez aut abſciſſiōez: aut
ꝑꝑ cām aliā ex cāis apātis. Et nō eſt qd longinquȝ
q̄n ſpaſmꝰ ſit eueniēs a vētoſitate īflatiua ſpā. Ipē
n. ē ex eis q̄ plm accidit ⁊ remouēſ in hoꝛa. ſpaſmꝰ
vͦo mālis multociēs accidit ſm ſentitā ꝑmutatiōis
materiei ſicē accit i ſucceſſiōe ſināie ⁊ ſucceſſiōe plen
reſis ⁊ ſucceſſiōe ſirſē. Ex ſpaſmo āt q fit ꝑꝑ ꝑuatiōȝ
māei ⁊ hūiditatis ⁊ diuū ſiccitatis accit vt ↄ̄hantur
longitudo ⁊ latitudo eq̄liter. Colligiſ ergo ad ſe ipȝ
ſicut ē diſpō coꝛi poſiti in ignē: ⁊ tu q̄dē ſcis diſpō
nes coꝛdaꝝ eē ꝙ ipſe elōgant in hyeme ꝑꝑ hūecta
tiōez ⁊ abbꝛeuiant i eſtate ꝑꝑ dſiccatōȝ ⁊ ſilr nerui ⁊
q̄nȝ fit ſpaſmꝰ q ad mām nō ꝓpoꝛtioāſ euēiens eā
rei īpediētis a q̄ nerui fugiūt ⁊ ↄgregātur ad expellē
dum ipſā: ⁊ eā illa aut ē doloꝛ ex eā doloꝛē faciēte.
Et multotiēs ē ex hūoꝛe calō moꝛdicatiuo. Aut q̄li

tate venenoſa ꝑueniēte ad cerebꝝ ⁊ ad neruos ſicut
accit ei quē pupugit ſcoꝛpio ſup neruos: aut ꝑꝑ q̄li
tatē nō venenoſā ſicut qū ſpaſmꝰ accit ab īfrigidatōe
vehemēti i ↄgregāte neruū ⁊ lacertū ⁊ īſpiſſante ipm
⁊ ↄ̄hitur ad caput ſuū. Sicut.n. mollificatio q̄n di
uerſificaſ i mēbꝛis ſȝ ꝑncipia mēbꝛoꝝ ⁊ ſilr ſpaſmꝰ
⁊ rō i ambobꝰ ē vna i eo qd fit ſ̄ ceruicē ⁊ i anterioꝛ ꝑte
⁊ poſterioꝛ ⁊ i ꝑte q̄ ē ſ̄ ceruicē. ſpaſmū āt ex replōne
hūidi cā ēentiaſ aut ē fritas aut hūiditas ⁊ fritas ad
iuuat ſm ↄgelatōȝ ipſiꝰ ⁊ eiꝰ groſſitiē q: nō ſit dilata
tio aut ſiccitas, ⁊ caliditas iuuat ſ̄ ↄſecutiōȝ ꝑ īſolutiōȝ
hūiditatis. Mā vͦo faciēs ſpaſmū nō efficit ſpaſmū
⁊ mollificat niſi ꝑꝑ ſuā groſſitudinē. ⁊ q: nō ē īgreſſa
ſba villi ꝑuo itroitu quo īuueſ. ſȝ ē coārtata i foꝛami
bꝰ. ⁊ ſic qd ſpaſmꝰ ē epilia mēbꝛi ſicē epilia ē coꝛpis
totiꝰ. Dīa vͦo int vtrūqȝ ē ⁊ cōitas ⁊ ꝓpetas. epilia
n. plꝫ reſoluiſ velociſ ⁊ fit cū ꝑiodis. reliq̄s āt duas
ſcies ex ſpaſmo hūido ꝑ illō qd accit lactētibꝰ ꝑꝑ vi
citatē mamille ⁊ hūectatōȝ lactoſitatiſ i cōdiſ ⁊ ↄgela
tōez lactis i eis. ⁊ qū vētres ipoꝝ ↄſtrigūſ ⁊ i vigilijs
ipoꝝ ⁊ multitudie fletꝰ ipoꝝ: ⁊ ſpaſmāſ ēt in febꝛibꝰ
ſuis q̄uis ſit leues. Et vir īfātibꝰ facilis ē caſus i ſpaſ
mū ꝑꝑ debilitatē vtutis cerebꝛoꝝ eoꝝ ⁊ mēbꝛoꝝ ipo
rū ⁊ lacertoꝝ eoꝝ. ⁊ fit faciliſ eoꝝ exitꝰ ab ipō ꝑꝑ foꝛ
titudinē vtutū epatū ipoꝝ ⁊ coꝛdiū eoꝝ: ⁊ q̄m hūo
res eoꝝ nō ſūt iobediētes vehemētis groſſitudis. Et
ꝑꝑ h̄ liberāſ a ſpaſmo ſicco velociter ꝑꝑ hūiditatez
ↄplōnū ſuaꝝ ⁊ hūiditatē cibi eoꝝ. In pueribꝰ vͦo
nō ē faciſ aliq̄ duaꝝ reꝝ. qū tn̄ q̄ndoqȝ accit īfāti
bꝰ ſpaſmꝰ malus ſucceſſiōe febꝛiū acutaꝝ ⁊ qū eo ſit
ſigna q̄ dicemꝰ ex quo raro euadūt. Ille vͦo q ſeptē
trāſit ānos nō ſpaſmaſ niſi ꝑꝑ febꝛē valō prauā. Eſt
ꝑterea ſpaſmꝰ q accit ꝑꝑ tioꝛē ⁊ cās dilatatiuas ſum
merſas ſb itoꝛ ⁊ faciūt ſeq lacertoſ motoſ ad ꝑncipia
ſua ſȝ ſuas foꝛmaſ. ⁊ ē ſpaſmꝰ q ↄtigit ꝑꝑ ſuſtētatōȝ
factā ſup aliō mēbꝛoꝝ qd ē ↄ̄ctū ad qd fit effuſio ⁊ re
tineſ in ipō aliquātulū ⁊ ſup foꝛmā ↄſtrictiōis ſue.
Et q̄ndoqȝ ē cū eo accidēs faciēs illō aut fit vt vt ipȝ
fecerat pōdꝰ q̄ue: aut fit vt obdoꝛmiſcat ſi lectū duꝝ
⁊ h̄ qd ē ex eis q̄ ꝑ ſe rēouēſ q̄nȝ ē h̄ ſtupoꝛ aduēiēs
mēbꝛo ꝑꝑ replōnē ex mā effuſa coartāte ſpūȝ moti
uū ⁊ ꝓhibēte penetratōez eiꝰ q: nō ē poſſe vt moueat
ad dilatatōez faciēdā: ⁊ qū reddit vtꝰ ⁊ ↄfoꝛtaſ mā
fit dilatatio: ⁊ q̄nȝ fit ex extēſione illiꝰ ſiſe. Et h̄ q̄dē
plꝫ fit pꝰ ſōnū apō excitatōȝ qū rēanēt mēbꝛa ↄ̄cta
nec extēdūſ ēt q̄ſi ſpūs i ſōno fit grauioꝛ pigrioꝛ ⁊ nō
fit aſſiduꝰ i faciēdo dilatatōȝ ꝑꝑ declīatōȝ ſuā ad itio
rē ꝑtē. ſpaſmꝰ āt ſiccꝰ aliꝰ ē q fit ſucceſſiōe febꝛiū adu
rētiū ⁊ ꝓpe i febꝛibꝰ ſirſē: ⁊ ſucceſſiōe motuū labo
rioſoꝝ coꝛpoꝛaliū ⁊ aīaliū eiꝰ ſicē ſſt vigilie ⁊ āguſtia ⁊
tioꝛ ⁊ ille ē ex eis qbꝰ fit euaſio. Et ē aliꝰ ſpaſmus q
accit i febꝛibꝰ eā hoc ⁊ nō ē vehemēter malus: ⁊ eſt
ille q fit ꝑꝑea ꝙ ipſe faciūt currere aliq̄ mās in ner
uis ⁊ lacertis ⁊ ꝓpter qū coꝛpꝰ ē plenū: ⁊ quādoqȝ
accit illō i eis ꝑꝑ cōuatē oꝛis ſtōi ⁊ remouet ipȝ vo
mitꝰ: ⁊ talis q̄lis ē iſte ſpaſmꝰ ex febꝛibꝰ nō eſt illiꝰ
prauitas ē malitie eꝰ ē ille q ē i febꝛibꝰ ſpalibꝰ i qbꝰ
deſiccāſ nerui ⁊ lacerti: imo cerebꝝ ⁊ ↄſumūtur hu

miditates inate ⁊ fit ſpaſmꝰ. Et plerūq; ē ex hoc. c. q fit ⁊ deſtruit velocit. Et cū in ipſo ē ſiccitas cerebri ꝑꝑ debilitatē quā ſequit lacertoꝝ ſiccitas. Nā qñ minima cū deſiccatiua cerebro adueñt reducit ad ſe humiditates a neruiſ. Deide qñ nā ſollicitat vt cerebro hūiditatē acqrat ſufficiētē redeūt mēbra ⁊ fiūt inobediētia dilatatiōi cū ꝑceptiōe. Et qñdoq; accit ex vehemētia frigoris. Multotiēs. n. accit ſpaſmus ꝑꝑ frīitatē cerebri ⁊ cōicit ei lacerti. Et ſpaſmus qdē impediēs ē hꝰ i factꝰ a ſiccitate: ⁊ ē ſpaſmꝰ cū ſiccitate factꝰ: q ē cū ſpē ꝯgelatiōis hūiditatis: ⁊ minorat eiꝰ q̄ntitas ⁊ iſpiſſat vehemēt q̄ mēbꝝ ſpaſmat: ſic accit ex vehemētia frigoris ⁊ ſic accit ei q bibit medicinas narcoticas vt opiū. Spaſmꝰ vō factꝰ ꝑꝑ medicinas ē ſic ſpaſmatio potꝰ vini. Fit. n. ſpaſmꝰ pꝰ ſolutionē ꝑꝑ ſiccitatē. Et fit ēt ſpaſmꝰ ante ipſaꝫ ꝑꝑ ꝯrietatē ⁊ vētoſitatē eiꝰ q̄ neruū vehemēt icurrūt leſiōꝫ cū q̄ ꝯhūt. Et huiꝰ qdē generis ſūt ſpaſmꝰ eiꝰ qui euomit hūorē q ē vt herugo eris nocentē ori ſtōi: ⁊ ſpaſmꝰ factꝰ ꝑꝑ fortitudinē ſēſꝰ oris ſtōi qū ad ipꝫ expellit chola. Et ſpaſmꝰ factꝰ ꝑꝑ egritudinē cerebri ⁊ nūcis ⁊ egritudibꝰ ſuis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ. Et ſpaſmꝰ factꝰ a pūctura ſcorpiōis ⁊ rutele ⁊ ſerpētis ſup neruū: aut ſectōe eueniēte neruis aut corroſiōe. Et factꝰ ab egritudīe i ore ſtōi ⁊ nūcibꝰ ⁊ membris neruoſis ⁊ vicis iſtis ē ſpaſmꝰ aūcedēs ꝑꝑ vmes.

Preterea ē ſpaſmꝰ q ē i labio ꝓpꝰ ⁊ palpebra ⁊ ligua: ⁊ ſcit q eiꝰ cā ē ex ipſo cerebro. Et qñ corpꝰ in ſpaſmo declinat ad anteriora tūc ſpaſmꝰ ē i lacertis añterioribꝰ. Et qñ ad poſteriora tūc ſpaſmꝰ ē i lacertis poſterioribꝰ. Et qñ ad vtraq; ſil tūc egritudo ē i vtriſq; ſil ſic i palyſi qñq; fit ſpaſmus adeo fortis vt ceruix torqat ⁊ dētes ſtrideāt. Qñ āt aliqs morit ex ſpaſmo corpe ipiꝰ calo tē illud ē ex eis q̄ ꝑſocādo i terficiūt ⁊ nꝫ ſuffocādo iterfic niſi q̄ lacertꝰ anhelitꝰ ſpaſmat ⁊ deſtruit motꝰ eiꝰ. Et oīs qdē ſpaſmus ſequēs vulnꝰ ē mortalis.

Cap. vi. de ſignis.

[P]Ulſus ſpaſmatoꝝ ē extēſus ⁊ diuerſus i ſitu aſcēdēs ⁊ dimittēs ſic ſagitte euadentes ex arcu ſagittarij: ⁊ diuiſificat motꝰ ꝑcuſſionū eꝰ i velocitate ⁊ tarditate. Et vena qdē ē calā ⁊ magiſ calefacta reliqs mībris. Et ē corpꝰ vene collectū non ſic ē collectio venaꝝ i rigore: ⁊ nꝫ ſic illō qd coarctatū ē ſic fit ꝓp durinē vene ꝑꝑ lōgitudinē egritudis aut qd ſcrū ē i dolore viſceꝝ: ſꝫ ſic ē aggregatio partium iteſtini: extēſi ab extremitatibꝰ ſuis. ⁊ ego dicā ſigna doloris i ſpaſmo paꝝ pꝰ. Spaſmū vō facti a repletione ſigna ſūt q ꝓueñt ſubito ⁊ nō bibit velocit. qd ſup ipm ponit ex oleo niſi iā aduenerit ei calitas ꝓpinq tpis. A ſiccitate vō facti ſigna ſūt q fit paulati ⁊ paulati ſucceſſiōe egritudinū euacuantiū qdcūq; genꝰ fuerit ⁊ eūonis medicinaꝝ: aut colirice paſſionis aut eūonis p ſe. Factū vō a nocumento cognoſces p cauſas extriſecas: ⁊ ea q̄ bibūt ſic euforbium ⁊ helleborꝰ ⁊ reliq. ⁊ ſic qñ nocumētū ē ex ſtō: ⁊ cōicat ei cerebꝝ: deīn neruū ſētit aū illō ſollicitudinē ⁊ anguſtiā ⁊ obſidionē ſtōi: ⁊ qñ repit illud tpe ſpaſmi ⁊ qñ ē ille ſpaſmꝰ ſucceſſiōe vomitꝰ q ē ſic ſuccꝰ pori aut erugo eris. Et ſilr ille q fit ꝑꝑ fortitudinē oris ſtōi. Quotiēs. n. effūdit ad ipm nīā ſpaſmatur ꝓ hūs ipm. Vel ꝑcedit ipm nocumētū i ore ſtōi ⁊ mordicatio: ⁊ qñ accit ſilr illi i egritudibꝰ matricis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ qū fortes ſūt. Et fit cū dolore vehemēti ⁊ ꝑꝑ nocumētū māifeſtū i illo mībro anteceſſis ſpaſmi. In reliqs vō ſpaſmis aut fit dolor cum eo aut fit dolor ꝯtīgēs a ſpaſmo nō ſpaſmꝰ ꝯtingēs a dolore. Factꝰ aūt ab apāte cognoſcit p ea q̄ dixīmꝰ. Et ex ſignificatiōibꝰ qdē ſignificātibꝰ aduētū ſpaſmi ē puitas pulſus ⁊ ipſiꝰ raritas ꝑmū: deinde eiꝰ ꝑmutatio ad illud qd dictū ē. Et multotiēs rubificat facies ⁊ apparet i oculis ꝯtortio ⁊ iclinatio ⁊ i anhelitu iterſectio ⁊ diſnia. Et qñ accit riſus nō ſm̄ radicē: ⁊ ꝯſtrīgit nā ⁊ deſiccat ⁊ vria ēt multotiēs retinet ⁊ multotiēs nō retinet ⁊ egredit ſic aquoſitas ſāguis. ⁊ hꝫ āpullas: ⁊ accit ei ſingultꝰ ⁊ vigilie ⁊ ſoda ⁊ tremor ⁊ dolor ſub iūcturis ⁊ ꝑcipue ſub iūctura ceruicis ⁊ iter ſpatulas ⁊ ꝓp iūcturā alchati ⁊ alhoſos ſub illa. Spaſmū vō ꝯtīgētē cū febris ſignificāt ⁊ nūciāt ipꝫ i febribꝰ ꝯtorſio i oculo ⁊ rubificatio i extremitate oculi ⁊ i circuitu ⁊ ſtridor dētiū ⁊ nigredo ligue ⁊ ꝯſtrictio cutis capitis. Et rubedo vrine ꝑmū: deīde eiꝰ albedo ꝑꝑ eleuatiōꝫ māei ad cap ⁊ pulſatio tꝑoꝝ ⁊ venaꝝ capitis. Et qñdoq; deſiccant in eo venit aut ſpaſmat. Hyp. qdē dicit q ſi accidat fe. pꝰ ſpaſmū meliꝰ ē q̄ ſi accidat ſpaſmꝰ pꝰ febrē. Cuiꝰ itētio ē q qū fe. ſupuenit ſpaſmo hūido ſoluit eum. Spaſmꝰ vō q ꝓuenit ex febre ē ſiccꝰ q raro recipit curā ⁊ accit ei ante ipꝫ timor i ſōno ⁊ ꝯuerſio colorꝭ ad rubedinē ⁊ viriditatē ⁊ plūboſitatē ⁊ ꝯſtrictio nature. Et vria qdē cruda i febre ⁊ rigor cū eis aſſociātur ſudor i capite ⁊ tenebroſitas i oculis ſignificant ſpaſmū cuꝰ cā ē dubellati i viſceribus. Si aūt ſpaſmꝰ ē cū fe. ⁊ nō ē de fortitudie illiꝰ fe. ⁊ lōgitudie tēporis eiꝰ vt adurat hūiditates ⁊ finiat eas tūc ille ē de genere eiꝰ cū quo nō ē illa ſiccitas tota. Ex ſignis vō malis i ſpaſmo ē vt multiplicet vētoſitas i mībris ⁊ ꝓpe qñdo cū eo iſtat venē ⁊ ꝑcipue qñdo ē in ꝑncipio ſui. Et vria acuta i ſpaſmo ⁊ tetano ē mala ſignificās q cā ē calitas pura. ⁊ qñdo cū ſpaſmo ſit pulſatio ⁊ ſaltꝰ tūc illo ē ſignū malū. Pulſatio nāq; vnā duaꝝ reꝝ ſignificat aut apā i viſceribꝰ magnificans pulſatōꝫ aut extenuatiōꝫ i eis q̄ appet pulſꝰ magnꝰ q ē ꝑꝑ ꝑcuſſionē magnā. Qñ āt iinātie māe dclināt ad neruos vt ad ipos ꝑmutate faciāt euenit ſpaſmū ſigficat illud apno ſpaſmi i pulſu. Et qñ pleureſis declīat cū mā ſua ad illud ſigficat illud fortitudo ꝯſtrictōis anhelitꝰ: ⁊ nꝫ fe. ē valde fortis. Et qñ ꝑmutat mā ſirſē ad aliud icipit cū timore ⁊ mltitudie palpitatiōis ⁊ ſtridore dētiū: deide torquet oculꝰ: deinde apparet ſpaſmꝰ.

Cap. vij. de cura.

[I]N eo qdē q factꝰ ē a ꝑcuſſiōe oꝫ vt admiſtret ēbroce q̄ laxāt facte ex hordeo fracto ⁊ camemilla ⁊ malua ⁊ farina fenugreci ⁊ q̄ illiꝭ ſit ſimilia. Et nos qdē iā oſtēdimꝰ i canōe locū admiuīſtratōis eaꝝ. Factꝰ vō a nocumēto ſi fuit ꝑꝑ potū alicuꝰ rei tūc curet cū eo qd cognoſcet i ca. de venēis.

Et ſi fuerit cū fe. curet cū hūectatiōe vehemēti cerebri ⁊ neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ cū mollificatibꝰ vehemētis hūectatiōis q̄ docui te ⁊ hēat in domo ſtā. Et ſi fuerit ꝑꝑ dolorē poſt q̄ ſcaueris qs ſit ⁊ abſcide cāꝫ ipiꝰ. Et ſi ē ꝓpter pūcturā curet qd ipam facit cū eo qd dicet i ca. de pūcturis. Et ſi ē ab apāte curet cāꝫ eo qd dicemꝰ i cura apāu neruoꝝ. Si āt ē a ſiccitate eiꝰ cura ē prauā. Vel ꝯueniētior eiꝰ cura ē una ⁊ inūctio ex oleo hūido pꝰ ipaꝫ ⁊ eiꝰ iteratio pꝰ ipaꝫ mltotiēs ⁊ illud qñ nō ē cū fe. vbi nō itermittit olo ⁊ aſſidue fac illud in oibꝰ iūcturis. Si āt poſſe ē vt tina fiat ex lacte fiat. Et ſi nō ex aqs i qbꝰ decocta ſint folia ſalicis ⁊ hordeū fractū ⁊ viola ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ carroli aut fiat tina tota ex ſucco cucurbite aut ſucco cucumeris: aut fit totū illud ex aq̄ roſ. i q̄ decoctū ē aliqd horꝝ aut aqua melōis iduant aqua ſalicis ⁊ q̄ ſūt ſilia illis. Et qñ feceris eis clīſteria ex iſtīs exꝑſſionibꝰ ⁊ oleis ⁊ aliqbꝰ diſſolutis hūectātibꝰ i pīguātibꝰ erit vehemētis iuuamis. Et admiſtret ſup iūcturas ⁊ ſup originē lacertoꝝ olea faciēdo vnctionē pꝰ vnctionē cū ſtudio cerebri: ⁊ iſtimo deīi potu lac recēter mulctū ſꝫ menſurā cōueniētē ſi nō fuerit febris ⁊ aqua hordei ⁊ aq̄ cucurbite ⁊ aqua melonis idiuiieb. ſiue fuerit febris ſiue nō fuerit. Si ergo miſceat cū aliquo hoꝝ paꝝ vini albi vt penetrat faciat erit ꝯueniēs. Et ſilr ſint aq̄ ipiꝰ mixte cū aliq̄ pte vini. Et oꝫ vt aſſidue fiat ei cura hec ꝓpter q moueat aut exercitio adhereat. Et ſi ē poſſibile vt totū corpꝰ eiꝰ ſubmergat i oleo tepido fiat. Et fiat eicaputpurgiū cū hūectātibꝰ q̄ ſūt ex oleis ⁊ ſuccis ⁊ humectet caput eiꝰ cū eis q̄ ſciuiſti. Et oꝫ vt ſit firma ſtatio i pſilio ⁊ oleo roſ. Et ex eis qd q̄ ipos iuuāt ē vt i potu ſumāt ſerenia bi ⁊ ꝓpe iſtātes. Qd ſi nō fuerit lactētes. Et ſi hūs ſpaſmū hūidū debilꝭ fuerit vtutis nō abſcidāt ab eo carnes ſicce ſic carnes minutariꝫ auiū ⁊ eubugi ⁊ kerubin ⁊ alceiꝫ. Et ſi nō fuerit eius vtus debilꝭ ſint abi eiꝰ pāis cū melle ⁊ aq̄ ciceris cū aneto ⁊ ſynapis ēt nutrita cū oleo ⁊ pōat i eo qd ipe recipit pip. Cibꝰ aūt hūiuſ ſpaſmū ſiccū ſit totū qd hūectat ⁊ lenit ⁊ oēs ſorbitiōes pingues lenes ſcte ex aqua hordei ⁊ oleo amigdalio ⁊ zuccaro bono ⁊ aqua carnis aſſūpta ex carnibꝰ agnoꝝ ⁊ hedoꝝ ⁊ qñq; ponāt ex oleribꝰ hūectātis qd frāgit nocumētū carnis ſi fuerit illi calitas. q ſi cū illo paꝝ vini miſceat vt ipꝫ penetrare faciat nō erit lōginqū a rectitudine ⁊ ꝓpe qū non fuerit calitas ſupflua: ⁊ ſilr ſi miſceat vinū cū aqua quā bibit. Cura vō fiat ita. Si n. ē hūidus oꝫ vt curet cū euacuātibꝰ: ⁊ purgātibꝰ fortibꝰ ꝑdcīs qñ dixīmꝰ eūonem hūoris groſſi ex neruis cū ſolutis ⁊ clīſteribꝰ acutis. Et ſi tu videris ſigna ſāguis dominātia māifeſta valde phlōia ꝓmo ⁊ ꝓpe ſi cū eꝰ ē repleo ⁊ potatio vini plimi. Et nō ꝯhas totū qd neceſſariū eſt ex ſāguie cuꝰ extractio ē ꝑꝑ ſpaſmū aut egritudinē aliā ſignificantē eius extractionē: imo retinē ex eo aliqd vt reſiſtat ſpaſmo ⁊ reſoluat reſolutiōe motuū ſpaſmi. Et ex eis cura ſit ſubmerſio i aqs thermaꝝ ⁊ ceſſio i pellibꝰ vulpiū ⁊ lupoꝝ q̄ dicet i capitulo doloꝝ iūcturaꝝ: qñ iuuāt. Et ſilr inūctio cū adipibꝰ lupoꝝ ⁊ oleo d lilio ſi nō fuit febris: ⁊ ſilr decoctio catuloꝝ canū ⁊ ceſſio in aqs i qbꝰ decocte ſūt medicie ſbtiles ſic abrotanū ⁊ folia radicis nici: ⁊ calamꝰ aromaticꝰ ⁊ folia lauri ⁊ linimētū factū ex radice ſpice iudaice ⁊ ſemie ſpine albe ⁊ ſemie ſpice egyptiace ⁊ ſucco cētauree minoris ſigillatiꝫ ⁊ ꝯpoſite. Et ſcias q lōgitudo ſpatij more i tina ſiue ſit aqua ſiue aliud ē ex eis q̄ nocēt ꝑꝑ mollificationē vtutis. Tu āt pōe mltitudinē numeri loco lōgitudis ſpatij ⁊ fac ipꝫ ſedere bis i die. Ex his āt q̄ iuuāt habētē ſpaſmū cōeꝫ q noiat tetanꝰ ⁊ tetanū factū a mā ē vt ſubito i aqua demergat frā: ſꝫ q dixit Hyp., Nā corpis exteriora i pūſſāt ⁊ inatꝰ calor i iferioribꝰ claudit q̄ ꝯfortat ⁊ reſoluit mā. nō ē tamē decorꝰ tolerās hoc a tio ſtātu: ſꝫ corꝰ forte ſirmū carnoſū qd vlcera nō hꝫ ⁊ i eſtate. Polices. n. ꝑ hoc iā euaſerūt. Ille qd q vult vētoſis ſup locū ad quē ꝑtes corde extēdūt oꝫ vt vtat ſine ſcarificatione ſi res ē leuis, ⁊ ſi nō ē ita oꝫ vt fiat ſcarificatio: ē. n. mortalis ſi nō ſcarificet tūc ⁊ nocēt quādoq; attrahēdo mām: vētoſa aūt loca ſūt i collo ⁊ ſpōdilibꝰ dorſi aut ab vtroq; latere ꝯtres lacerti pectoris: ante veſicā vō ſup renes nō facimꝰ illud niſi qū tiemꝰ ⁊ miſerēdo volumꝰ vt ſanguis egrediat. Et oꝫ vt vētoſas mltotiēs nō admiſtres nꝫ ſubito ſilr ⁊ loca vētoſaꝝ cuſtodiant ⁊ ꝯſeruet vt corpꝰ nō iſſēt ⁊ ex curis eiꝰ ē vt applanet qd ſpaſmatū ē leniē. Et ex cura eiꝰ ꝯtīgente ſm̄ nāꝫ ē euētꝰ febris acute ⁊ ꝓpterea dixit Hyp. vt ſi accit fe. pꝰ ſpaſmū meliꝰ ē q̄ ꝯ accidat ſpaſmꝰ pꝰ fe. quartana quoq; ꝯfert ad illud ꝑꝑ ꝯcuſſionē tremoris eiꝰ ⁊ ꝑꝑ multitudinē ſudoris eꝰ. Et cui accit quartana raro accit ei ſpaſmꝰ. n. i ſecurꝰ ē ab eo. Et ex curis qd mirabilibꝰ expti ſpaſmo ē vt pōat ſup mēbrū ſpaſmoſū rē ꝯſtrictꝰ cū piguedie ſua. dīu dimittat ſup ipꝫ dōec ſiccet ⁊ mutet cū alio. In ſpaſmo ꝑterea toti cōi corpi ꝯfert ēt liētio cerebri ēt cū purgatiōe facta ſternutatorijs magnifice. Et i eis ēt exptū eſt vt ex lana plin mollificēt eis ſuſpēſoria: q̄ a collo ad vtrūq; brachiū ꝓtēdāt ſup q̄ oī hora oleū calīn aſpgat. Balneū quoq; ſiccū magnifice iuuat eos ⁊ vt iclinet ſup lapides ignitos ſup quos aſpgat vinū ⁊ vt ſudēt cū eo coopimētis. Et ex ēplis qd bonis ē ēplm factū ex ſtorace liqda ⁊ euforbio ⁊ caſtoreo ⁊ cera citria ⁊ oleo de lilio ⁊ ēpla dicta i antidotario ⁊ adipes ⁊ reliqua. Et inūctio ex fece olei ſiſamini ⁊ olei ſe. lini ⁊ ſpūa fenugreci: ⁊ ex vaporibꝰ bonis ē ſal calefactꝰ poſitꝰ ſup extū neruoꝝ. Et ex eis qd q̄ i potu ſūpta afferūt fe. ſūt caſtoreū ⁊ aſſa fetida ꝑmixta cū melle accepta ſꝫ q̄ntitatē nucis: afferūt. n. febrē ⁊ reſoluit ſpaſmꝰ illico. Et ſilr oleū de kerua ⁊ aqua melliꝰ cū aſſa fetida ⁊ decoctio carpobalſami. Et eis q̄ valde ꝯferūt ipis ē i potu ſumere tyriacaꝫ ⁊ ꝯfectiōes magnas Et qñq; ꝯfert ſumere diuretica. Hec preterea melia expta ē. In potu ſumāt ex radicibꝰ cotti. ʒ. xx. decoctas i duabus lib. aq̄ dōec tertia remaneat ex qua potent fortiter ℥. iiij. tepidas cū. ℥. ij. olei amigdalini. Illuc. n. cōfert ⁊ ꝓprie in ſpaſmo q ē i poſterioribus: ⁊ quan

doꝗ decoquunt loco radicis dotti carpobalſami.ʒ.x.⁊ ē eiꝰ potio.℥.ij.⁊ ſilr calamīti agreſte. Et ex eis q̄ veheſitis ſūt iuuatiui ē ſumere in potu caſtorei,⁊ oppoponaci ex qbꝰ q fortis ē bibat aur.i.⁊.ʒ.ʒ.i.⁊ cuſtodi tūc ſtōm qm̄ ipe p illud tūc debilitat vehemēter. Et aſſa ēt fetida ſūpta ſm ꝗtitatē ſe.orobi in ꝗtitate.iiij.ʒ.⁊ medie mellis ⁊ āmoniaci: ſilr bibat coctū,⁊ decoctio iſopi ⁊ aniudē ⁊ aq̄ caſtorei. Sunt .n. plimi iuuatiui ⁊ minimi nocumēti. Sitqꝫ potion ex eo ꝗtitas duoꝝ cochliarioꝝ viſqꝫ ad tria dei ad potaū. plibꝰ vicibꝰ: ⁊ ſit ꝗtitas i eo qð bibit ꝗtitas ꝑdicta: ⁊ nimꝰ qdē nocumētū fit i ipſo ſi ſit pꝰ cibuz quocūqꝫ mō ſit. Nō ē eni i ipſo timor: ⁊ ex cura qð eiꝰ ē vt inūgat ex oleis fortis reſolonis ꝑdictis ſicut oleo cucumeris aſi.⁊ oleo de keiua ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de coſto cū caſtoreo ⁊ piretro: ē.n. valde iuuatiuū ⁊ rem diſſolutꝰ ⁊ oleū narciſcinū ⁊ oleuz qð eſt hꝰ.i. ℞. olei vtriuſqꝫ ſpice kiſt.i.cere.℥.ij.olei de berberis kiſt.i.polij armōi ſtoracis maſticis oīuz ante. ℥.i.gariofil.euforbij āboꝝ ante.aur.iiij.ſpice.℥.i. olei balſami.℥.i.cōmiſceant.⁊ ex illis q̄ ꝯferūt eis ē vt adminiſtret emplm̄ de euforbio ⁊ ē iuuatiuū valde In eo aūt qð lactātibꝰ ex ſpaſmo accit ſint ꝯtēte vt ipſaꝝ iūcturis apponat emplm̄ ex melle cū quo ꝯfecta ſint crocus ⁊ radix lilij ⁊ aniſū ita vt ſit plm̄ coꝝ radix lilij pꝰ aniſū ⁊ ſit ex croco res pua. ⁊ ꝯſueſcāt ponere mēbra ſua i aq̄s i qbꝰ decocta ſint camemilla ſenugre cū ⁊ meliloti. Et qm̄ ꝯfert oleū camemillinū ſolū. Vinū aūt paucū ꝯfert hn̄tibꝰ ſpaſmū hūidū: reſoluit.n. ipſz ſic febris. Plz ergo ē vna ex cāis eiꝰ.⁊ oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊ ſi cibū parump. Et ſcias ꝙ qū ſpaſmꝰ ē cōis corpi exceptis mēbris faciei: tūc medici itēdūt cū emplīs ⁊ vnctiōibꝰ ſpōdiliū colli. ⁊ qū ē i mēbris faciei tūc medici itēdūt cerebro Et cū huiꝰ ſi ſpaſmꝰ ē ex cōitate ſtōi ⁊ vides ſigna ꝑdicta: tūc icipe ⁊ fac hominē illū mouere. Forſitāſſe eni mouet cholerā acutaz aut humorē putridā ⁊ liberabit i hora.

Cap.viij. de tetano.

TEtanꝰ ē egritudo officialꝭ ꝓhibēs virtutem motiuā a ꝯctiōe mēbroꝝ ꝯ quoꝝ aptitudie ē vt ꝯhāt pp nocumētū i lacertis ⁊ neruis. Dictiōe vo alcuzē vtūt i ſignificatiōibꝰ diuiſis: aliqū .n. dicūt cuzē ⁊ ſignificāt p ipz illū q incipit a lacertis furcule ⁊ extēdit eos ad añriora ⁊ poſteriora: aut in vtraſqꝫ ptes ſil: ⁊ qm̄ dicūt cuzez omnem tetanuz. Et quandoque dicunt cuzem ſpaſmum oculi,ꝓpt ⁊ qm̄ ſignificat p ipz tetanū q ē duo ſpaſmi aut duo tetani poſteriꝰ ⁊ añriꝰ. Et ꝗdoqꝫ appropriāt noie alcuzez illð qð ē ex frigore pp frigꝰ ꝯgelatiuū. tetanꝰ āt ſꝫ vitatē ē ꝯriꝰ ſpaſmo ⁊ igreditꝭ i genꝰ ſpaſmi itroitu ꝯrioꝝ i genere vno ⁊ coꝝ ꝯpatio ad cāz vnā ē eueniēs caſu ꝯrioꝝ. Veruntamē ſpaſmꝰ fit ad ptem vnā. Qū ergo duo ſpaſmi i duabꝰ ptibꝰ ꝯrijs aggregāt fit tetanꝰ quēadmodū accit ei q hꝫ ſpaſmū ante ⁊ retro ſil. Accit.n. ei ex duobꝰ motibꝰ ꝯrijs i mēbrꝭ uis vt extēdāt. Quāqꝫ tetanꝰ iſte ſit duo ſpaſmi dupli oꝫ vt acutior ſit ſpaſmo ſimplici: ⁊ erit eius criſ velocior. Et hic qdē duplꝰ nō ē ex duobꝰ ſpaſmis: ſmo ex duobꝰ tetanis. Et nꝫ euacuat ſpaſmꝰ iu plimo duaꝝ reꝝ a dolore vehemēti. Cāe aūt cuzez ſilēs ſt cāis ſpaſmi ſm modū vnū ⁊ diuerſe ſt ab eis ſm modū aliū. Eaꝝ aūt ſilitudo cū eis ē qm̄ cuzez quādoqꝫ fit ex repletōe ⁊ ꝗdoqꝫ fit ex ſiccitate: ⁊ ꝗdoqꝫ fit pp nocumētū ꝯſeqnēs mēbra neruoſa: ⁊ īterdū fit ex apātibꝰ. Diuerſitas vo eiꝰ ab eo ē qm̄ ſpaſmꝰ niſi raro fit a vētoſitate: alcuzez āt plꝫ fit a vētoſitate extēſiua: imo alcuzez q ē ꝯpoſitꝰ ex duobꝰ ſpaſmis qūqꝫ fit plm̄ ex vētoſitate qū dominat i corpe. Et ē h egritudo puerſa. Qū āt ſpaſmꝰ ſingularis accit i mēbro vno ex vētoſitate nō ē prauꝰ: ⁊ illð lō qm̄ iſtð fit pp dominiū vētoſitatis i toto corpe. Et quādo cū ſpaſmo ſingulari domiat vētoſitas ē illic timor ⁊ ſignū mortis. Qualr ergo erit duplꝰ. Et diuerſificat aliomodo: ⁊ ē qm̄ cā i ſpaſmo mālr ē vt cadat i loco nerui ſꝫ formā ꝓhibitiōis dilatatiōis: qm̄ extendit villū i latitudie: aut ꝯſtrigit eū ad radicē ſuaz ⁊ ſpaſmat. Cā vo i cuzez mālr ē qm̄ caſus eiꝰ ē ꝯtrio: aut.n. hūiditas faciēs cuzez currit ſꝫ latitudinē i ramis villi. Deide ꝯgelat ⁊ remanet ſꝫ duritiē ⁊ ſit diffical eiꝰ reditꝰ ad ꝯctionē. Aut cadit ſubito ⁊ iplet villuz ꝑter ꝙ diuerſificet eiꝰ cā ex cā villi: imo cadit ſm extēſionē villi ⁊ dilatat ꝑter ꝙ i lōgitudie minuat: ſed ipa ſuat lōgitudinē iplēs foramia. Materia aūt faciēs ſpaſmū i neruis ē diuerſitas i ramis neruoꝝ nō penetrās i eis penetratiōe ſilī nꝫ penetratiōe plima. Et vī ꝙ fit trāſitꝰ materiei alcuzez q ē ſꝫ hūc modū ſilis trāſitui mē mollificatiōis. Veruntamē illa mā ſbtilis ē laxū faciēs: ⁊ h qdē ꝯgelata ē dura non pmittēs mēbꝝ reflecti ⁊ ꝯhi. Aut erit mā i cuzez: deide cadit i medio lacerti ⁊ corde aut nerui: veruntamē i ꝑncipio ſui trahit neruū aut cordā i lōgitudie ⁊ nō pōt ꝯhi nꝫ penetratiōe plimi: ⁊ vī ꝙ ſit tranſitꝰ mē: aut erit illic apa aut mā cadit i ramis villi: ita ꝙ qū mēbꝝ ꝯhet neceſſariū erit vt pp ipaz ꝯhat villꝰ ⁊ ledat colore. Cauſa aūt dolorē faciēs ledēs ē mā aut nō mā cadēs i ꝑncipijs lacertoꝝ aut cordaꝝ ⁊ fugiūt ab ea ſꝫ lōgitudie ſic accit ſpecies cuzez ſucceſſiōe vomitus laborioſi ⁊ eſſionis pp leſionē exiſtētē i cordis ⁊ i neruis leſis a ſtō. Hoc qdē ⁊ ſi cā i cuzez ſit ſiccitas: fit qm̄ lacerti ꝯhunt i latitudie niſi pp reſolutiōez hūiditatū angiſtātē lōgitudinē ⁊ ꝯhūt ex ea tranſitꝰ i qbꝰ penetrat vtꝰ motiua ⁊ debilitat a pmutatiōe mēbroꝝ ad ꝯctiōz ⁊ ꝓpe qū adiuuat duritiēs ꝯtigēs a ſiccitate ad inobediēdū. Spaſmꝰ vero ſiccꝰ ſimilis illi quādoqꝫ ꝯtrahit i lōgitudine ⁊ latitudine ſimul ſm ſemitaz equalitatis. Qua pp ſiccꝰ ſpaſmꝰ deterior ē alcuzez ſicco. Et ſic mollificatio accit pp ſectiōz ſimilit tetanꝰ: ⁊ quādoqꝫ fit vt qū plaga accit elōget lacertꝰ ſm ꝯtractionē. Et ex alcuzez quādoqꝫ accit aliqd magnū forte pp cām fortē ⁊ mām fortē plurimū. Et ꝗdoqꝫ ꝯtigit ſcðz mōz tetāꝰ ſpaſmꝰ ſtupor repletꝰ oppilās vias ſpiritus: ⁊ remanent mēbra extēſa ⁊ nō dilatantur ad hoc: ſicut remanēt mēbra cōtracta ⁊ non extenduntur ad hoc vt inueniat ſpiritus viam ⁊ tranſitum. Et hoc quidem plurimuz fit poſt ſomnum: quoniam ſpiritus in ipſo intentus

eſt ad interiora ſicut diximꝰ i ſpaſmo. Et quādoqꝫ accidit pp formā nō naturalē icōueniētē ꝯriā accidentē lacertis ⁊ mioraꝫ vtus eiꝰ ⁊ facit dolorez nō tolerantē vt remoueat: qꝫ remanet ſꝫ illā figurā ſicut q a fune ledit: aut eleuat aliqd graue: aut affert ſup dorſū ſuū pōdus graue: aut dormit ſup terrā ⁊ terra ledit lacertos eiꝰ ⁊ ꝯhit eos: aut accit ei caſus aut pcuſſio ꝯterēs lacertos: aut iectio aut aduſtio ignis faciens eos dolere: qꝫ deficiūt a ꝯctiōe: ⁊ qm̄ ē cū h mā effuſa ad eos: aut vētoſitas groſſa gnāta in eis: aut aſcēdit ad eos extēdēs ipos. Et quēadmōz ſpaſmꝰ ꝓprius mēbris faciei ē malus ſimiliter tetanꝰ quando ꝯſeqtur palpebrā aut linguā aut labiū ſolūmō. Et quādoqꝫ ꝯtingit ſpēs alcuzez mali ſicci quē ꝑcedūt febres iſepabiles cū igētudie ⁊ fleu ⁊ alienatiōe ⁊ color ſit citrinꝰ pp eas ⁊ deſiccat os ⁊ labiuz ⁊ denigrat lingua ⁊ ꝯſtringit nā ⁊ ex aſpat cutis ⁊ extēditur. Ois āt cuzez a ꝑcuſſiōe cui aſſociant ſingultꝰ ⁊ pūctio ⁊ pmixtio ⁊ deſtructio rōnis ē mortalis: adueniū.n. lacertis deſiccatio ⁊ ebulitio hūiditatis coꝝ donec extendūt eos i lōgitudie deide ſeruat illud in eis cū deſiccatiōe vltima ſeruāte iflāmationē. Alcuzez ꝑterea multotiēs accit iſantibꝰ ⁊ ſit facilis in eis ꝗto plus ſūt minores ſm ꝙ dictū ē in ſpaſmo. Et qm̄ antecedūt alcuzez plurimꝰ ſaltꝰ corpis ⁊ ꝗuitas ipius ⁊ grauitas ſermonis ⁊ durities in lacertis ⁊ in ptibꝰ ſpōdiliū viſqꝫ ad alhoſos ⁊ difficultas deglutiendi ⁊ pruritꝰ ⁊ qū ſcalpit nō delectat vel deſiccat ide. Quæ vrina ē ſicut putredo ⁊ virꝰ ⁊ ē horripillatio ⁊ tenebroſitas i viſu ⁊ ſudor i capite ⁊ ceruice ſignificat extēſionū i vtriſqꝫ lateribus futurā. qm̄ hꝰ i putredo multiplicat i eis niſi purget iferius integre imo aſcēdat ex ea aliqd i eis ⁊ exinde ad cerebrū ⁊ ledat ipm ⁊ frāgat corpꝰ. Quæ alcuzez cōis incipit elandit os ⁊ rubificat facies ⁊ fit dolor fortior: ⁊ fit ne ſit ꝯuciēs ꝙ ipe ſorbꝫ ⁊ mltiplicat palpitatio ⁊ lachrimāt oculi. Et dña qdē iter tetanū ⁊ ſpaſmū i ꝑncipio ſui ē ꝙ ſpaſmꝰ incipit in lacertis cum motu. Tetani vero principium in lacertis ē cū quiete. Et qm̄ ꝯtingit pmutatōz fieri ad tetanū ex ſināria ⁊ pleureſi ⁊ ſirſē ſꝫ ꝙ fit i ſpaſmo. Et quādoqꝫ mltiplicatur i regionibꝰ meridionalibꝫ pp repletōz ⁊ motū hūorū ⁊ ꝓprie i phlanis. ⁊ quādoqꝫ accidit i regiōibꝰ ſeptētriōalibꝰ pp retētōz ſupfluitatū ⁊ ꝓpe mlieribꝰ qm̄ ipe ſt debiliū mēbroꝝ.

C.ix. de ſignis.

SIgnū quidē tetani abſolute eſt vt nō ſint lacerti reſpōdentes ad ꝯctionū. Alcuzez vo ſignū ſi ē in anterioribꝰ ē qm̄ hō ē ſic ꝑfocatus ſuffocatā habēs faciē ⁊ oculos. ⁊ qm̄ imaginat ꝙ ipe rideat pp extēſionē lacertoꝝ faciei eiꝰ. ⁊ ē cap eiꝰ ꝯtractū ad anteriora procedēs cū extēſiōe oculorū qꝫ aſpicere nō pōt. Et quādoqꝫ nō pōt mingere pp extēſiōz lacertoꝝ vētris ⁊ debilitatē expulſiue. ⁊ quādoqꝫ mingit abſqꝫ volūtate qm̄ lacertꝰ veſice eꝰ ē extenſus nō cōtractꝰ: ⁊ quādoqꝫ mīgit ſanguinez pp rupturā venaꝝ propter vehemētiā coartationis ⁊ quādoqꝫ accit ei ſingultus. Et ſi alcuzez ad poſteriora ē trahit caput ⁊ ſpatulas ⁊ lacertos tractiuos ad poſteriora. Et quādoqꝫ accit illud ad poſteriōs pp extēſionē lacertoꝝ vētris cū cōitate extenſionis lacertoꝝ ſicterís ⁊ nō pōt retinere qð ē in inteſtino recto ⁊ nꝫ pōt deponere qð ē in inteſtinis gracilibꝰ. Et ābo quidē cōicant i prefocatiōe aut ſocietate ⁊ vigilijs ⁊ dolore ⁊ aquoſitate vrine ⁊ multitudine iflammationū vētoſitatis i ea ⁊ caſu i lectis. Signa āt humidi ⁊ ſicci ⁊ apoſti ⁊ facti a leſione ſūt ſm regulaz q̄ dicta ē i ſpaſmo. Et mltotiēs qdē accit eis colica pp frigꝰ ſi egritudo fuerit frigida.

Capi.x. de cura.

EAlē ē cura quē ē ſpaſmi. Veruntamē vētoſarū vſus ſup mēbra hic plus fiat ꝗ̄ in ſpaſmo. Et illud ideo vt reducat calor. Sitqꝫ cum ſcarificatiōe ꝓprie ſup neruos colli ⁊ ſpōdiliū ⁊ ſcereſil. Ex eis vo q̄ obſeruāda ſūt i patiēte cuzez ē vt quādo eiꝰ corpꝰ īdat pp doloris vehemētiaz aut ex medicina nō dimittat vt iſſatio ei ſupueniat qm̄ ipſū ledit. Sꝫ oꝫ vt deſiccet cū lana iſuſa: ⁊ qm̄ fit vt ſedeat i oleo calefacto qm̄ ē fortis reſolutiōis. ex opp opōaco quoꝫ i potu det viſqꝫ ad.ʒ.i. ſm virtutē ⁊ ex aſſa fetida etiam. Alcuzez preterea dignior eſt vt in curādo ipm incipiat ꝗ̄ ſpaſmꝰ qm̄ alcuzez eſt ledēs prefocās itrinſecus. Ex eis vo q̄ dicuntur valde eē iuuatiua i cura alcuzez ⁊ ſpaſmi ē vt feruēat ſuccꝰ aceti ⁊ mittat i ipo catulꝰ habōi aut catulꝰ cāſant milus vulpis ⁊ coquat donec diſſoluatur deinde infundat in ipo eger bis. ⁊ ſimiliter cōfert eis inunctio ex pinguedine aſini ſilueſtris ⁊ adipe leonis ⁊ adipe vrſi ⁊ cerui ⁊ alchitiboa ſingulariter aut cū medicis. Et confert eis enema ex oleo rutino cum caſtoreo ⁊ centaurea: ⁊ ſimiliter ſuppoſitoria mordicatiua calida in quibus ſunt baurac ⁊ pulpa colloquintide ⁊ que ſunt ſimilia illis. ꝙ ſi nimietate ſua adurunt fiat cliſtere poſtea cum lacte aſine ⁊ vnctio renum ſigulariter cuꝫ aliqua predictarum pinguedinum: ⁊ ex rebus magis conferentibus tetano frigido humido ē caſtoreum quare oportet vt aſſiduetur. Cumqꝫ habentes cuzez cibantur nō oportet vt trāglutiant ex cibis niſi buccellaz valde paruā: ⁊ vt ſorbeant pultes ſubtiles valde quoniā tranſglutire eſt eis peruerſum ⁊ fit inde ſpuma in naribꝰ eorum: ⁊ cōmouentur quare illud augmētat coꝝ egritudinē Nos āt dicemꝰ medicinas q̄s i potu ſumāt ⁊ ex quibus coꝝ mēbra abſtergant ⁊ ipſoꝝ nares in antidotario. Et ſilr vnctiones cōferētes eis ſicut oleū de alcāna ⁊ reliq̄ q̄ dicta ſūt: ⁊ ſimilit capiūpurgia ⁊ ſternutatoria: ⁊ ſternutatoriū eiꝰ meliꝰ ē ſtorax almuſceme cū quibuſdā oleis. Febris vo q̄ naturaliter accit ē melior cura ei qui ex eo eſt humidus.

Ca.xi. de tremore ⁊ ſignis ſpēꝝ eius.

TRemor eſt morbus officialis eueniēs pp deſcētū virtutis motiue a motu lacertoꝝ ſꝫ cōtinuitatē cōp grauitati cōpi itromitēti ſua motōe motōz volūtariā qꝫ ꝯmiſcet motꝰ volūtarij cū motibꝰ nō volūtarijs. ⁊ ē nocumētū i virtute motiua ſic ſtupor ē leſio in ſenſibili. Huiꝰ autez cā: aut ē in virtute: aut i iſtro: aut i vtriſqꝫ ſil. In vtute vero qū debilitat ppea ꝙ accit ſior vel pp applicatōz reī

doqꝫ decoquūt loco radicis cotti carpobalſami.ʒ. x. ⁊ ē ei᷒ potio.ʒ.ij. ⁊ ſilr calamītū agreſte. Et ex eis q̄ vehemētis ſūt iuuamēti ē ſumere in potu caſtoreū ⁊ oppoponacū ex qb᷒ q fortis ē bibat aur.i.⁊.ʒ.ʒ.i.⁊ cuſtodi tūc ſtōm qm̄ ipe p illud nūc debilitat vehemēter. Et aſſa ēt fetida ſūpta ſm q̄ntitatē ſe.orobi in q̄ntitate.iiij.ʒ.⁊ medie mellis ⁊ āmoniaci: ſilr bibat coctū ⁊ decoctio iſopi ⁊ aniudē ⁊ aq̄ caſtorei. Sunt .n. plimi iuuamēti ⁊ minimi nocumēti. Sitqꝫ potion ex eo q̄ntitas duoꝝ cochliarioꝝ vſqꝫ ad tria dei ad potari. plib᷒ vicib᷒: ⁊ ſit q̄ntitas i eo qd bibit q̄ntitas ꝑdicta: ⁊ nun᷒ qdē nocumētū fit i ipſo ſi ſit p᷒ cibuꝫ quocūqꝫ mō ſit. Nō ē eni i ipſo timor: ⁊ ex cura qd ei᷒ ē vt inūgat ex oleis fortis reſolonis ꝑdictis ſicut oleo cucumeris aſi. ⁊ oleo de keiua ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de coſto cū caſtoreo ⁊ piretro: ē.n. valde iuuatiui ⁊ ren diſſolut᷒ ⁊ oleū narciſcinū ⁊ oleuꝫ qd eſt h᷒i. ℞. olei vtriuſqꝫ ſpice kiſt.i.cere.ʒ.ij.olei de berberis kiſt.i.polij amōi ſtoracis maſticis oiuꝫ ante. ʒ.i.gariofil.euforbij āboꝝ ante.aur.iiij.ſpice.ʒ.i. olei balſami.ʒ.i.ꝯmiſceant. ⁊ ex illis q̄ ꝯferūt eis ē vt admiſtret emplm de euforbio ⁊ ē iuuatiuū valde. In eo aūt qd lactātib᷒ ex ſpaſmo accit ſint ꝯtēte vt ipſaꝝ iūcturis apponat emplm ex melle cū quo ꝯfecta ſint crocus ⁊ radix lilij ⁊ aniſū ita vt ſit plm coꝝ radix lilij p᷒ aniſū ⁊ ſit ex croco res pua. ⁊ ꝯſueſcāt ponere mēbra ſua i aqs i qb᷒ decocta ſint camemilla fenugrecū ⁊ melilotū. Et q̄ꝫ ꝯfert oleū camemillinū ſolū. Vinū aūt paucū ꝯfert hūtib᷒ ſpaſmū hūidū: reſoluit.n.ipꝫ ſic febris. Pōꝫ ergo ē vna ex cāis ei᷒. ⁊ oꝫ vt eger ex veteri bibat ⁊ ſi cibū parump. Et ſcias q̄ qū ſpaſm᷒ ē cōis corꝑi exceptis mēbris faciei: tūc medici itēdūt cū emplis ⁊ vnctiōib᷒ ſpōdiliū colli. ⁊ qn̄ ē i mēbris faciei tūc medici itēdūt cerebro. Et cū hui᷒ ſi ſpaſm᷒ ē ex cōitate ſtōi ⁊ vides ſigna ꝑdicta: tūc icipe ⁊ fac hominē illū mouere. Forāſſe eni mouet cholerā acutaꝫ aut humorē putridū ⁊ liberabit i hora.

Cap.viij.de tetano.

Tetan᷒ ē egritudo official' ꝓhibēs ꝟtutem motiuā a ꝯctiōe mēbroꝝ ꝺ quoꝝ aptitudie ē vt ꝯhāt pp nocumētū i lacertis ⁊ neruis. Dictiōe ꝟo alcuzē vtūt i ſignificatiōib᷒ diuiſis: aliqū .n. dicūt cuzē ⁊ ſignificāt p ipꝫ illū q incipit a lacertis furcule ⁊ extēdūt eos ad añriora ⁊ poſteriora: aut in vtraſqꝫ ptes ſil: ⁊ q̄ꝫ dicūt cuzeꝫ omnem tetanuꝫ. Et quandoque dicunt cuzem ſpaſmum oculi ꝓpᷓe ⁊ q̄ꝫ ſignificat p ipꝫ tetanū q ē duo ſpaſmi aut duo tetani poſteri᷒ ⁊ añri᷒. Et q̄ndoqꝫ approprīāt noīe alcuzeꝫ illd qd ē ex frigore pp frig᷒ ꝯgelatiuū. tetan᷒ āt ſꝫ ꝟitatē ē ꝯri᷒ ſpaſmo ⁊ igredit i gen᷒ ſpaſmi ītroitu ꝯrioꝝ i genere vno ⁊ coꝝ ꝯpatio ad cāꝫ vnā ē eueniēs caſu ꝯrioꝝ. Verūtamē ſpaſm᷒ fit ad ptem vnā. Qn̄ ergo duo ſpaſmi i duab᷒ ptib᷒ ꝯrijs aggregāt fit tetan᷒ quēadmodū accit ei q hꝫ ſpaſmū ante ⁊ retro ſil. Accit.n.ei ex duob᷒ motib᷒ ꝯrijs i mēbrīs vt extēdāt. Q̄nqꝫ tetan᷒ iſte fit duo ſpaſmi dupli oꝫ vt acutior ſit ſpaſmo ſimplici: ⁊ erit eius criſis velocior. Et hic qdē dupl᷒ nō ē ex duob᷒ ſpaſmis:

ſmo ex duob᷒ tetanis. Et nꝫ euacuat ſpaſm᷒ iu pliño duaꝝ reꝝ a dolore vehemēti. Cāe aūt cuzeꝫ ſiles ſt cāis ſpaſmi ſm modū vnū ⁊ diuerſe ſt ab eis ſm modū aliū. Eaꝝ aūt ſilitudo cū eis ē qm̄ cuzeꝫ quādoqꝫ fit ex replēe ⁊ q̄ndoqꝫ fit ex ſiccitate: ⁊ q̄ndoqꝫ fit pp nocumētū ꝯſeqnēs mēbra neruoſa: ⁊ iterdū fit ex apāib᷒. Diuerſitas ꝟo eaꝝ ab eo ē qm̄ ſpaſmus niſi raro fit a vētoſitate: alcuzeꝫ āt plꝫ fit a vētoſitate extēſiua: imo alcuzeꝫ q ē ꝯpoſit᷒ ex duob᷒ ſpaſmis q̄nqꝫ fit plm ex vētoſitate qū dominat' i corꝑe. Et ē h egritudo ꝑuerſa. Qū āt ſpaſm᷒ ſingularis accit i mēbro vno ex vētoſitate nō ē prau᷒: ⁊ illo iō qm̄ iſtd fit pp dominiū vētoſitatis i toto corꝑe. Et quādo cū ſpaſmo ſingulari domiat vētoſitas ē illic timor ⁊ ſignū mortis. Qualr ergo erit dupl᷒. Et diuerſificat aliomodo: ⁊ ē qm̄ cā i ſpaſmo mālī ē vt cadat i loco nerui ſꝫ formā ꝓhibitiōis dilatatiōis: qm̄ extendit villū i latitudie: aut ꝯſtrigit eū ad radicē ſuaꝫ ⁊ ſpaſmat. Cā ꝟo i cuzeꝫ mālī ē qm̄ caſus ei᷒ ē eꝯrio: aut.n. hūiditas faciēs cuzeꝫ currit ſꝫ latitudinē i ramis villi. Deide ꝯgelat ⁊ remanet ſꝫ duritiē ⁊ fit difficil' ei᷒ redit᷒ ad ꝯctionē. Aut cadit ſubito ⁊ iplet villuꝫ ꝑter q̄ diuerſificet ei᷒ cā ex cā villi: imo cadit ſm extēſionē villi ⁊ dilatat ꝑter q̄ i lōgitudie minuat: ſed ipa ſuat lōgitudinē iplēs foramia. Materia aūt faciēs ſpaſmū i nēuis ē diuerſitas i ramis neruoꝝ nō penetrās i eis penetratiōe ſili nꝫ penetratiōe plima. Et vl̄ q̄ fit trāſit᷒ materiei alcuzeꝫ q ē ſꝫ hūc modū ſilis trāſitui mē mollificatiōis. Verūtamē illa mā ſbtilis ē laxū faciēs: ⁊ h qdē ꝯgelata ē dura non pmittēs mēbꝝ reflecti ⁊ ꝯbi. Aut erit mā i cuzeꝫ: deide cadit i medio lacerti ⁊ corde aut nerui: verūtamē i ꝑncipio ſui trahit neruū aut cordā i lōgitudie ⁊ nō pōt ꝯhi nꝫ penetratiōe plimi: ⁊ vl̄ q̄ fit tranſit᷒ mē: aut erit illic apa aut mā cadit i ramis villi: ita q̄ qū mēbꝝ ꝯhet neceſſariū erit vt pp ipaꝫ ꝯhat vill᷒ ⁊ ledat colore. Cauſa aūt dolorē faciēs ledēs ē mā aut nō mā cadēs i ꝑncipijs lacertoꝝ aut cordaꝝ ⁊ fugiūt ab ea i lōgitudie ſic accit ſpecies cuzeꝫ ſucceſſiōe vomitus laborioſi ⁊ eiōnis pp leſionē exiſtētē i cordis ⁊ i neruis leſis a ſtō. Hoc qdē ⁊ ſi cā i cuzeꝫ ſit ſiccitas: fit qm̄ lacerti ꝯhunt i latitudie niſi pp reſolutiōeꝫ hūiditatū anguſtitatē lōgitudinē ⁊ ꝯhūt ex ea tranſit᷒ i q b᷒ penetrat ꝟt᷒ motiua ⁊ debilitat a ꝑmutatiōe mēbroꝝ ad ꝯctiōꝫ ⁊ ꝓpē qū adiuuat duritiē ꝯtigēs a ſiccitate ad inobediēdū. Spaſm᷒ vero ſicc᷒ ſimilis illi quādoqꝫ ꝯtrahit i lōgitudine ⁊ latitudine ſimul ſm ſemitaꝫ equalitatis. Qua pp ſicc᷒ ſpaſm᷒ deterior ē alcuzeꝫ ſicco. Et ſic mollificatio accit pp ſectiōꝫ ſimilit tetan᷒: ⁊ quādoqꝫ fit vt qū plaga accit elōget lacert᷒ ſm ꝯtractionē. Et ex alcuzeꝫ quādoqꝫ accit aliqd magnū forte pp cām forē ⁊ mām forē plurimū. Et q̄ndoqꝫ ꝯtigit ſcdꝫ mōꝫ eueniēt᷒ ſpaſmi ſtupor replet᷒ oppilās vias ſpiritus: ⁊ remanent mēbra extēſa ⁊ nō dilatantur ad hoc: ſicut remanēt mēbra cōtracta ⁊ non extenduntur ad hoc vt inueniat ſpiritus viam ⁊ tranſitum. Et hoc quidem plurimuꝫ fit poſt ſomnum: quoniam ſpiritus in ipſo inuentus

eſt ad iteriora ſicut dixim᷒ i ſpaſmo. Et quādoqꝫ accidit pp formā nō naturalē icōueniētē ꝯriā accidentē lacertis ⁊ minorat ꝟtus ei᷒ ⁊ facit doloreꝫ nō tolerantē vt remoueat: qr̄ remanet ſꝫ illā figurā ſicut q a fune ledit: aut eleuat aliqd graue: aut affert ſup dorſū ſuū pōdus graue: aut dormit ſup terrā ⁊ terra ledit lacertos ei᷒ ⁊ ꝯhit eos: aut accit ei caſus aut ꝑcuſſio ꝯterēs lacertos: aut ſectio aut aduſtio ignis faciens eos dolere: qr̄ deficiūt a ꝯctiōe: ⁊ q̄ꝫ ē cū h mā effuſa ad eos: aut vētoſitas groſſa gnāta in eis: aut aſcēdit ad eos extēdēs ipos. Et quēadmōꝫ ſpaſm᷒ ꝓprius mēbris faciei ē malus ſimiliter tetan᷒ quando ꝯſeqtur palpebrā aut linguā aut labiū ſolūmō. Et quādoqꝫ ꝯtingit ſpēs alcuzeꝫ mali ſicci quē ꝑcedūt febres ieꝑabiles cū igenudie ⁊ fletu ⁊ alienatiōe ⁊ color fit citrin᷒ pp eas ⁊ deſiccat os ⁊ labiuꝫ ⁊ denigrat lingua ⁊ ꝯſtringit nā ⁊ ex aſpat cutis ⁊ extēditur. Ois āt cuzeꝫ a ꝑcuſſiōe cui aſſociant ſingult᷒ ⁊ pūctio ⁊ ꝑmixtio ⁊ deſtructio rōnis ē mortalis: ad ueuit.n. lacertis deſiccatio ⁊ ebulitio hūiditatis coꝝ donec extendit eos i lōgitudie deide ſeruat illud in eis cū deſiccatiōe vltima ſeruāte iflāmatione. Alcuzeꝫ ꝑterea multotiēs accit iſātib᷒ ⁊ fit facilis in eis q̄to plus ſūt minores ſm q̄ dictū ē in ſpaſmo. Et q̄ꝫ antecedit alcuzeꝫ plurim᷒ ſalt᷒ corꝑis ⁊ g̃uitas ipius ⁊ grauitas ſermonis ⁊ durities in lacertis ⁊ in ꝑtib᷒ ſpōdiliū vſqꝫ ad alhoſos ⁊ difficultas deglutiendi ⁊ prurit᷒ ⁊ qū ſcalpit nō delectat vel deſiccat ide. Q̄ꝫ vrina ē ſicut putredo ⁊ vir᷒ ⁊ ē horripillatio ⁊ tenebroſitas i viſu ⁊ ſudor i capite ⁊ ceruice ſignificat extēſionū i vtriſqꝫ lateribus futurā. qm̄ h᷒i putredo multiplicat i eis niſi purget iferius integre imo aſcēdat ex ea aliqd i eis ⁊ exinde ad cerebrū ⁊ ledat ipm ⁊ frāgat corp᷒. Q̄ꝫ alcuzeꝫ cōis incipit claudit os ⁊ rubificat facies ⁊ fit dolor fortior: ⁊ fit ne ſit ꝯueniēs q̄ ipe ſorbꝫ ⁊ mltiplicat palpitatio ⁊ lachrimāt oculi. Et dña qdē iter tetanū ⁊ ſpaſmū i ꝑncipio ſui ē q̄ ſpaſm᷒ incipit in lacertis cum motu. Tetani vero principium in lacertis ē cū quiete. Et q̄ꝫ ꝯtingit ꝑmutatōꝫ fieri ad tetanū ex ſināria ⁊ pleureſi ⁊ ſirſē ſꝫ q̄ fit i ſpaſmo. Et quādoqꝫ mltiplicatur i regiōib᷒ meridionalib᷒ pp repletōꝫ ⁊ motū hūorū ⁊ ꝓprie i phlāticis. ⁊ quādoqꝫ accidit i regiōib᷒ ſeptētriōalib᷒ pp retētōꝫ ſupfluitatū ⁊ ꝓpē mlierib᷒ qm̄ ipe ſt debiliū mēbroꝝ.

C.ix. de ſignis.

Signū quidē tetani abſolute eſt vt nō ſint lacerti reſpōdentes ad ꝯctionē. Alcuzeꝫ ꝟo ſignū ſi ē in anteriorib᷒ ē qm̄ hō ē ſic ꝑſocatus ſuffocatā habēs faciē ⁊ oculos. ⁊ q̄ꝫ imaginat q̄ ipe rideat pp extēſionē lacertoꝝ faciei ei᷒. ⁊ ē caput ei᷒ ꝯtractū ad anteriora procedēs cū extēſiōe oculorū qr̄ aſpicere nō pōt. Et quādoqꝫ nō pōt mingere pp extēſiōꝫ lacertoꝝ vētris ⁊ debilitatē expulſiue. ⁊ quādoqꝫ mingit abſqꝫ volūtate qm̄ lacert᷒ veſice ei᷒ ē extenſus nō cōtract᷒: ⁊ quādoqꝫ migit ſanguineꝫ pp rupturā venaꝝ propter vehemētiā coartationis ⁊ quādoqꝫ accit ei ſingultus. Et ſi alcuzeꝫ ad poſteriora ē trahit caput ⁊ ſpatulas ⁊ lacertos tractiuos ad poſteriora. Et quādoqꝫ accit illud ad poſteriora pp extēſionē lacertoꝝ vētris cū cōitate extenſionis lacertoꝝ ſicteris ⁊ nō pōt retinere qd ē in iteſtino recto ⁊ nꝫ pōt deponere qd ē in iteſtinis gracilib᷒. Et ābo quidē cōicant i ꝑfocatiōe aut ſocietate ⁊ vigilijs ⁊ dolore ⁊ aquoſitate vrine ⁊ multitudine iflammationū vētoſitatis i ea ⁊ caſu i lectis. Signa āt humidi ⁊ ſicci ⁊ apoſi ⁊ facti a leſione ſūt ſm regulaꝫ q̄ dicta ē i ſpaſmo. Et mltotiēs qdē accit eis colica pp frig᷒ ſi egritudo fuerit frigida.

Capi.x.de cura.

Talē ē cura quē ē ſpaſmi. Verūtamē vētoſarū viſus ſup mēbra hic plus fiat q̄ in ſpaſmo. Et illud ideo vt reducat calor. Sitqꝫ cum ſcarificatiōe ꝓpᷓe ſup neruos colli ⁊ ſpōdiliū ⁊ ſcerelſ. Ex eis ꝟo q̄ obſeruāda ſūt i patiēte cuzeꝫ ē vt quādo ei᷒ corp᷒ indat pp doloris vehemētiaꝫ aut ex medicina nō dimittat vt iſſratio ei ſuperueniat qm̄ ipſū ledit. Sꝫ oꝫ vt deſiccet cū lana iſuſa: ⁊ q̄ꝫ fit vt ſedeat i oleo calefacto qm̄ ē fortis reſolutiōis. ex opp opōaco quoꝫ i potu dei vſqꝫ ad.ʒ.i. ſm virtutē ⁊ ex aſſa fetida etiam. Alcuzeꝫ preterea dignior eſt vt in curādo ipm incipiat q̄ ſpaſm᷒ qm̄ alcuzeꝫ eſt ledēs ꝑfocās itrinſecus. Ex eis ꝟo q̄ dicuntur valde eē iuuatiua i cura alcuzeꝫ ⁊ ſpaſmu ē vt ſeruet ſucc᷒ āeti ⁊ mittat i ipo catul᷒ rabōi aut catul᷒ cāiſ aut mlus vulpis ⁊ coquat donec diſſoluatur deinde infundat in ipo eger bis. ⁊ ſimiliter cōfert eis inunctio ex pinguedine aſini ſilueſtris ⁊ adipe leonis ⁊ adipe vrſi ⁊ cerui ⁊ alchitiboa ſingulariter aut cū medicis. Et confert eis enema ex oleo rutino cum caſtoreo ⁊ centaurea: ⁊ ſimiliter ſuppoſitoria mordicatiua calida in quibus ſunt baurac ⁊ pulpa colloquintide ⁊ que ſunt ſimilia illis. q̄ ſi nimietate ſua adurunt fiat cliſtere poſtea cum lacte aſine ⁊ vnctio renum ſingulariter cuꝫ aliqua predictarum pinguedinum: ⁊ ex rebus magis conferentibus tetano frigido humido ē caſtoreum quare oportet vt aſſiduetur. Nunqꝫ habentes cuzeꝫ cibantur nō oportet vt trāglutiant ex cibis niſi buccellaꝫ valde paruā: ⁊ vt ſorbeant pultes ſubtiles valde quoniā tranſglutire eſt eis peruerſum ⁊ fit inde ſpuma in narib᷒ eorum: ⁊ cōmouentur quare illud augmētat eoꝝ egritudinē. Nos āt dicem᷒ medicinas q̄s i potu ſumāt ⁊ ex quibus eoꝝ mēbra abſtergant ⁊ ipſoꝝ nares in antidotario. Et ſilr vnctiones cōferētes eis ſicut oleū de alcāna ⁊ reliq̄ q̄ dicta ſūt: ⁊ ſimilit capitpurgia ⁊ ſternutatoria: ⁊ ſternutatoriū ei᷒ meli᷒ ē ſtorax almuſceme cū quibuſdā oleis. Febris ꝟo q̄ naturaliter accit ē melior cura ei qui ex eo eſt humidus.

Ca.xi. de tremore ⁊ ſignis ſpēꝝ eius.

Tremor eſt morbus officialis eueniēs pp defectū ꝟtutis motiue a motu lacertoꝝ ſꝫ cōtinuitatē cōp grauitati cōpi itromittēti ſua motōe motōꝫ volūtariā qr̄ ꝯmiſcēt mot᷒ volūtarij cū motib᷒ nō volūtarijs. ⁊ ē nocumētū i virtute motiua ſic ſtupor ē leſio in ſenſibili. Hui᷒ autē cā aut ē in ꝟtute: aut i iſtrō: aut i vtriſqꝫ ſil. In ꝟtute vero qū debilitat ppea q̄ accit tior vel pp applicatōꝫ rei

abſciſſe terribilis ſicut aſpectus ex loco alto: aut ambu
latio ſuper pietē: aut potatio coram eo ex quo aliquis decū
dat ⁊ quod timet: aut reliquū ex quibus ꝯhūt vtutes aialeſ:
aut āguſtia aut tribulatio aut gaudiū aut deſideriū.
Propter ordies motuū vtutis accit tremor in ner
uis: ⁊ ſit illud qm̄ ſac ꝯtigere diuerſitatē i motu ipſi
us. Ex ex cauſis ga eius ſm ſemitā debilitatis vtu
tis ē multitudo coitus poſt refectiōꝫ ⁊ repletiōꝫ. Qui
aūt factus ē ab iſto ē qn̄doqꝫ vt mollificatiōꝫ aliqn̄
icurrāt nerui pp quā nō ꝯſeqr̄ palyſis: qr̄ nō retinēt
apud motionē ſicut ē apud potū multū ⁊ ebrietatē fre
quētē ⁊ multitudinē potus aque ſic: aut potu eius nō
i ſua hora: aut vt i mēbris ꝯtigat oppilatio pp reple-
tionē plurimā ꝓueniētē a cāis notis ſicut ē ſacietas nau-
ſeatia ⁊ dimiſſio exercitij: qr̄ pp eas vtutes pfecte nō
penetrāt. Et mā quidē ſic: aut ē patiēs i membris i q
b⁹ ipa mouet: ⁊ qn̄doqꝫ cū via penetratōis: ⁊ qn̄doqꝫ
cū via phibitōis: aut nō ē patiēs oio: ⁊ aliud quidē
ſit vt iſtē ſm ipꝫ aliqn̄ icurrat dſiccatiōꝫ ⁊ nō obediat
refectōi obediētia facili. Cōitas vo ē vt i iſto acci-
dat nocumētū pueniēs ad h̄ vt noceat vtuti quēad
modū aduenit ei frig⁹ vehemēs extriſec⁹: aut ē pū
ctura aialis: aut ex hūore: aut ex calore vehemēti ſicut
ab aduſtiōꝫ ⁊ alia. Et aduenit cū eis vtuti ipedimē
tū aut aduenit virtuti ſm ſuā ſingularitatē ipedimē
tū ſuū qd̄ ē ſibi ꝓpriū. Et mēbro ſm ſuā ſingularita
tē aduenit ipedimentū ſibi ꝓpriū ⁊ ꝯiunant duo
nocumēta iſt. Tremor aūt qn̄doqꝫ ē i oībus mēbris
Et qn̄doqꝫ i corpore. Et qn̄doqꝫ ē i capite ſolū ſꝫ ap
plicatiōꝫ nocumēti ad lacertū vnū ſine lacertoꝝ alio.
Et qn̄doqꝫ ſit tremor i vtriſqꝫ manib⁹ ⁊ nō ꝯpedib⁹
aut qm̄ cā nō ē i origie nuche: ſꝫ i ramis penetranti
bus ad manus neruoꝝ. aut qm̄ cā ē i origie nuche:
ſꝫ expellit eā ad ꝓpiquiora loca ⁊ ꝓpinquius lat⁹ ⁊
nā fuat nuchā ne penetret cā illa i ipſa ⁊ ꝯſeqr̄ finem
ſuū: aut qm̄ ſpūs motiuus i iferiorib⁹ corporis ē for
tior ⁊ magis vigens ſꝫ neceſſitatem illoꝝ mēbroꝝ qꝫ
habēt de ſuo ſitu qr̄ nō patiūt vehemeter a cāis q̄ nō
ſūt valō vtuoſe. ꝙ ſi patit iſtē ꝯfortat ei⁹ ſupanō.
Man⁹ aūt nō ē ita: ⁊ cā quidē dominās i euētu tremo
ris ſuri ē frig⁹ debilitās neruos ⁊ ſpūꝫ ſiū: aut hūidi
tatis faciētis palyſiꝫ. Et. Hyp. quidē id dixit. Cui⁹
accit i ſe. cauſō ide tremor tūc ꝯſue pimitrio reſoluit
eaꝫ ab ipo. G. qd̄ ꝯcedit hūc aphoris. veritatē nō
ē ex eis q̄ moꝫ nō habent. Et ſcias ꝙ tremor magis p
ueriſus ē a ſiniſtro icipit Et tremor quidē i ſenib⁹ medi-
camine nō rēouet. Signa vo ſūt cauſe predicte ⁊
ſūt ē manifeſte.

Ca. xij. de cura.

H Ac qd̄ i alijs feciſti ca. ex aptiōe oppilatio
nū ⁊ deſtructiōe mollificatiōis ⁊ cāl one ⁊ cō
fortatiōe neruoꝝ ⁊ hūectatiōe ſi nēcitas ei⁹
ē i tremore ſi ē pp debilitatē ab egritudie ⁊ calefactiōe
ē ſi ē cū ſtate repētina aut ſbſbira ⁊ ꝯbſſiōe ⁊ fricatio
ne ⁊ expulſiōe ſi ē nēcaria ⁊ ſꝫ qd̄ oſtēdim⁹ i cāone
Et balneū i aq̄ maris ⁊ balnea ſicut q̄ ſūt ex aq̄ nitri ⁊
arſenici. ⁊ aſpolti ⁊ ſulfuris ⁊ aqua maris ſūt iuuati
ua ē. Et ſi ē cā ei⁹ frig⁹ vaporatiōes ex nitro ⁊ ſyna
pi ⁊ iunctio cū oleo coſtino. Et ſi ē cauſa ei⁹ potus
mīti vini cēſa ⁊ admiſtra oleū cucumeris aſinini ⁊ q̄
talit ꝓcedāt ⁊ aſſidua iunctionē cū oleo canabino
Oleū pterea de andacoca ꝓpetatē hꝫ i h̄ mirabilē.
Et ſilr ſi ē plni fiat ex hūida ſolūmō. Si aūt ē ex hu
morib⁹ i bibitis aut groſſis aut ꝯfirmaſ egritudo ad
miſtret poſitio vētoſaꝝ ſup ſpōdilē pmā ⁊ ſedeat iu
na olei caleſcā ⁊ iūrib⁹ aialiū pdictis i ca. de paliſi.
⁊ ſpaſmo ⁊ alcuzeꝫ: ⁊ iſine rei detī i potu caſtorei in
ſirupo mellio aut cū hieris magnis ⁊ detī i potu pil
lule facte ex ruta ⁊ ſcolopēdria. Et iuuāt quidē ex cere
bro leporis valde qr̄ ex ipo comedāt aſſato. Et ex
eis quidē cū tremulo ꝯferūt ē vt bibant ſirupū mel
litū cū aqua iqua decocta ſint ſeis malue ⁊ folioꝝ
dunnchiū. ℥. v. ⁊ ſilr ſumāt i potu ſuccū eupatorij
cū aqua ⁊ velociter vtanſ cū ipa mollificatis. Et ſi
tremor ē i capite ꝓpē id expertū ē eis ſticados pond⁹
ʒ. i. aut. ij. ſolū cū hiera picra: vel ex q̄ facte ſūt pillu
le: aut i ſirupo mellino. Et ex eis quidē iaꝫ expertū eſt in
potu ſumē pilulas cochias. ij. ʒ. ⁊. v. oīb⁹. x. dieb⁹
ſeī. Et oꝫ vt vt cib⁹ ſit velocis digōnis: ⁊ vinū quidē
eis nocet ⁊ ſilr aq̄ ſic: ⁊ q̄ ex aquis eſt ei melior ⁊ mi-
noris nocumēti ē aq̄ pluuialis ⁊ ſilr oī egritudi ner
uoſe ⁊ leduntur multidie phlonie.

Cap. xiij. de ſtupore.

Sue h⁹ diſtictōis ſtupor iſi. ē diuerſus: plim
enī poſt dictio ſtupōi ſynomya dictōi palyſi
Nos vo ⁊ plimi hoīum vtiſ ea ſm hūc mo
dū. Et quidē ſtupor ē morb⁹ officialis faciēs cuēire i
ſenſu tactuali nocumētū. ſ. aut deſtructiōꝫ aut dimi
nutōꝫ cū tremore ſi ē debiliſ: aut mollificatōꝫ ſi ē cō
firmat⁹ qm̄ vtus ſenſibilis nō ſolū phibet a pene-
tratiōe: ſꝫ ē motiua phibet ſic expoſui multotiēs qꝫ
uis i quibuſdā hōis iueniat ſtupor abſqꝫ difficultate
mot⁹ pp diuerſitatē neruoꝝ mot⁹ ⁊ ſenſus. Cā. n. ſtu
poris: aut ē ex pte vtutis qm̄ debilitaſ ſicut i febribus
fortib⁹ ⁊ acutis ducētib⁹ ad ſtuporē. Et ſicut i illo qui
paſſur⁹ eſt ſyncopim dari ⁊ apō ꝓpiquatē mortis:
aut ex pte inſtrī qm̄ corrūpit ei⁹ ꝯplexio pp frig⁹ ve
hemēs ex potu medicine aut ex pūctura aialis ſicut ſcor
piōis aſſici: aut tactu piſcis q noiaſ berille ⁊ ſac cō
tingere illō groſſitudinē i ſpū q ē iuſtū vtutis aut
debilitatē: aut corrūpit ei⁹ ꝯplōnē pp calorē vehemē
tē ſicut quē mors ordit ſpēs: aut ī mā ſit i balneo vehe
mētis caliditatis: aut i febrib⁹ incēſiuis: aut pp groſſi
tiē ſbe neruoꝝ: qr̄ ſpūs in ipa nō penetrāt bn̄. Et pp
hoc ꝯtingit in tactu pedis cū ꝯpatōe ad tactū man⁹
ſicut ſtupor: aut ſit pp oppilatōꝫ ex hūorib⁹ groſſis. ſ.
aut a ſanguine aut a phlāe aut melia. ⁊ qm̄ꝫ poſſibi
le ē vt ſit ex cholera: aut pp oppilatōꝫ ⁊ ex coārtatōe
ꝯpatis ⁊ extiture: aut coartatiōe vehemēti ⁊ ligatura
⁊ coartatiōe ſitus volucre neruos: aut p accidēs for
te aut pp dolorē cū quo effūdit ad mēbꝝ ſāguis aut
hūor nō plimū oppilās trāſit⁹: ⁊ h⁹ plimū ē a ſan-
guine. Et pp hoc cū pmutaſ ſitus ei⁹ ⁊ remouet ⁊ re
cedit ab eo qd̄ ad ipm̄ ē effuſū redit ſenſus. Et qm̄ꝫ
accit illud ex ſiccitate ⁊ exiccatōe ⁊ oppilaſ meatus
pp collectiōem villi ⁊ ei⁹ coopturī ⁊ hoc ē malum
Et qm̄ꝫ accit oppilatio pp mollificatiōꝫ ſtaꝫ ab hūi

ditate ꝯplexiōali abſqꝫ mā ⁊ ſeqt illā mollificatiōeꝫ
clauſio meatuū. Cāe vo ſtupōis quiqꝫ ſi i ipo ce-
rebro ⁊ tūc ſi ē vlis cōis cōpori toti ē mōtalis Et qꝫ
doqꝫ ſi i nucha: ⁊ qm̄ꝫ ē ei⁹ pncipiū ex ſpōdili ⁊ qm̄ꝫ
ē i ramis neruoꝝ. Qū ergo pſeuerat ſtupor ⁊ ꝓlō
gaſ pducit ad mollificationē. Stupor pterea nūciāt
apoplexiā ⁊ epilepſiā ⁊ ſpaſmū aut alcuzeꝫ aut paly
ſiꝫ cōeꝫ. Et oīs quidē ſtupor oīs mēbri qui pſeuerat ⁊
ſit fortis nūciat palyſiꝫ aut ſpaſmū aduenientē ei. Et
ſtupor faciei nūciat torturā. Et plin quidē ſuccedit pi
pneumonie ⁊ pleſi ⁊ ſirſē ſto ſtupor. Et ſcias ꝙ qūꝫ
ſtupor pſeuerat ⁊ nō remouet ipm̄ cāo deide ſucce-
dit vtigo nunciat apoplexiā. Et ſcias ꝙ ſemē croci
hortēſis poſitū i enemate calefacit neruos.

Cap. xiiij. De ſignis ⁊ cura.

S Ignificat igitur ſignificāt
ergo illō ex eis augmētū ſtuporis cū additōe
caꝝ ⁊ ei⁹ diminutionē. Et cura quidē ē ſm ꝙ
dixi ē i tremore eadē. Veritamē ſi fuerit a ſāguie ⁊
extit ſignificatōes repletōis venaꝝ ⁊ iflatio quidē ⁊
grauitas cōporis ⁊ ſōn⁹ ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ ⁊
reliquā tūc phlebotomādo ꝓſequē. Nā multotiens
remouet ſtuporē ſola ⁊ cū rectificatōe regis ⁊ alleui
atiōe cibi. Qū ergo appet ſtupor i aliquo mēbroꝝ
pp cāꝫ añcedētē aut pmitiuā ſicut frig⁹: aut aliō eue-
niēs i pncipio neruoꝝ oꝫ vt ñ ſis ꝯtēt⁹ curatōe loci
ſꝫ ſit oīs cura i pncipio vie ad ipꝫ. Et ex curī qd̄ ꝯfe
rētib⁹ ſtupōi ē exercitiū illi⁹ mēbri ⁊ aſſiduatō mot⁹
ei⁹.

Cap. xv. De tortura faciei.

T Ortura ē morb⁹ officialis i facie pp quā trahit
ps faciei ad ptē nō nālē ⁊ alteraſ fora ei⁹ nā-
lis: ⁊ remouet bōitas obuiatōis vtroꝝqꝫ la
bioꝝ ⁊ alioꝝ palpebraꝝ ex pte. Et ei⁹ quidē cā ē aut
mollificatio aut ſpaſm⁹ lacertoꝝ palpebraꝝ ⁊ faciei
Tu aūt iā ſciuiſti eos ⁊ ſciuiſti ipoꝝ originē. A molli
ficatiōe vo ſca ē qm̄ quū declinat ad ptē trahiſ cū ea
ps ſa ⁊ mollificat eā ⁊ mutat eā a forma ſua ſi fuerit
fortis: ⁊ ſi debilis mollificaſ ſola. Et apud quoſdā
ſi ē i latere mollificatio ē attractio tortū: ſꝫ nō eſt ꝯce
dēdū. Et ex eis quidē ē pulſus. Hec aūt ſca a molli
ficatiōe ē pp cāis mollificatiōis nūeratas. Fca aūt a
ſpaſmo ⁊ ē ea q̄ ꝯtigit ſm plim ē qm̄ quū ps ſpaſmaſ
ſtupeſit ps ſa q̄ ſeqt ipaꝫ. Et cā quidē i ipa ē cā q̄ ē in
ſpaſmo qd̄ dīt dcm̄ ē i ca. ſpaſmi ſicut ſicut ſūt i febribuſ
acutis ⁊ aīonib⁹ ⁊ ex fluxu vētris ⁊ vōitu ⁊ ex fluxu
ſāguis ex narib⁹ ⁊ alijs ē pnitioſū. Quidā vero di
xerūt ꝙ lat⁹ egꝝ ē i tortura lat⁹ qd̄ ſanū vr̄ qm̄uis cū
ſit i ipo: ⁊ lat⁹ ſanū nuſtrat attractionē ipis ⁊ eqt.
Hoc aūt nō ē veꝝ ſm plim. Anatomia enī ⁊ qd̄ ſciui
ſti de diſpōne lacertoꝝ faciei ſac te cognoſcē corrup
tiōeꝫ ei⁹ ⁊ caſus h⁹ cōis: ⁊ qm̄ ſēſus i ipa eoꝝ deſtru
itur a latere torture. Et plurib⁹ quidē hoīꝫ accit ea
i lacertis colli ⁊ ē ex ſūma ſuffocationū ⁊ aducit eis
ide tortura ⁊ aducit eis palyſis ē extendēs vſqꝫ ad
man⁹ qm̄ lacerti ex quo hauriūt lacerti colli vtureꝫ
motiuā origo ē ē ex ſpōdilib⁹ colli. Oīs aūt tortu
re extēſe vſqꝫ ad. vi. mēſes fortaſſe nō ſpaſ rectificatio
Et ſcias ꝙ tortura colli plim nūciat palyſiꝫ: imo mlt
totiēs portēdi apoplexiā. Cōſidera ergo an aſſocie
tur ei accidētia epilē ⁊ appoplexie qr̄ icipe ab cāone
forti. Quidā aūt exiſtimauerūt ꝙ i patiētib⁹ tortu-
rā timet mōs ſubitanea vſqꝫ ad. iiij. dies coꝝ. Si aūt
ptrāſeūt eos euadūt: ⁊ vī ꝙ ſit illō cū epilepſie forti
quā tortura nūciat.

Cap. xvi. de ſignis.

S Unt vt accidāt iflāmatio ⁊ ſputi emiſſio ex la
tere ⁊ nō retinet ſaliua ptis: ⁊ multotiēs ꝯſeq
tur cū ipa ſoda ⁊ ꝓpē ea q̄ ē ſpaſmoſa. Co-
gnitio aūt q̄ duaꝝ ptiū ſit leſa, ē ꝙ quā ipa extendit ⁊
rectificaſ manu: redit⁹ alteri⁹ ſꝫ nāꝫ ad figurā ſuā ē
facilis. Signa aūt i tortura mollificatiua ſi qm̄ mo
t⁹ ē debilis ⁊ ſēſus ſi turbati ⁊ ſētit i cute lenitatē ⁊ in
lacertis. Et nꝫ ſētit extēſionē ⁊ ē palpebra iferior de
merſa ⁊ vī medietas pāniculi q ē ſup palatū qd̄ ē ex
pte illi⁹ oculi mollificata ⁊ humida laxa ⁊ appet ꝙ
medicet hō ⁊ haſpiciat ad iferiora. Et cū i hoc ē aū
cōitas h⁹ pāniculi cū pāniculo extriſeco vie lingue
ſecāte palatū i lōgitudie ⁊ ē cōicās ei ⁊ ē cutis decli-
nās a ptib⁹ colli ⁊ elōgaſ i eis ⁊ difficilis ſit reditus
ipi⁹ ad eas. Signa aūt ſpaſmoſe ſi qm̄ ſēſus ſi turba
ti ſm plim ⁊ cutis extēſiōeꝫ hꝫ cū q̄ deſtruūſ ruge ⁊
lacerti faciei ſi duri ⁊ mioraſ ſaliua ⁊ ſputū ſm plim
⁊ ē dclinatio cutis ad ptes colli pl⁹: ⁊ reditio ei⁹ ab
eis ſit difficilior. ſigna aūt ei⁹ q̄ ē ex ſpaſmo hūido
⁊ ſicco ſūt ea p q̄ cognoſcāt: ⁊ ex ſignis quidē euēt⁹ tor
ture ē ꝙ hō iuenit dolorē i oſſib⁹ faciei ſue ⁊ ſtupo-
rem in cute ſua ⁊ multitudinem ſaliue eius.

Cap. xvij. De cura.

S Ollicitudo ē ⁊ itētio vt nō moueaſ tort⁹ vſqꝫ
ad. iiij. ⁊. vij. Et cibet ē cū eo qd̄ ſbtiliat ſicut
aq̄ ciceris cū oleo: ⁊ nō dſiccet cū dſiccatiōe
mellis ⁊ pullis columbaꝝ. Qd̄ ſi natura fuerit ſicca
moueaſ i die ſo cū cliſteri vehemētis lēitatis qm̄ ē cō
ueniēs. Intēdē aūt ad gargariſmata i pncipio ē no-
cēs: ⁊ qm̄ꝫ attrahit qd̄ ē ꝓpiqū ⁊ nō reſoluit cruduꝫ
⁊ ſpaſm⁹ i pm̄ is ſit fortis. Et nꝫ facias cāonē cū de
bilib⁹ nō ſufficiētib⁹ dōec digō aliq̄ vice fiat. feſtia-
tio aūt ad medicinā acutā exiccat mām ⁊ mīorat eā
⁊ dſiccat neruos ⁊ dbilitaſ opō medicie i ea: imo ab
ſtie. Et oꝫ quidē vt cures palyſiꝫ aut ſpaſmū ſicut ſcis ſꝫ
ꝙ ptinet. Iā aūt expertū ē ꝙ ſi tort⁹ oī die pōd⁹. ʒ. ij.
ex hiera hermetiſ bibat p mēſē ꝯtinuū totaē efficiet ipi
ſiōeꝫ. Qd̄ aūt expertū ē vt bibat oī die ē vt ex. ʒꝫ. ⁊ ac
coro ꝯfectis cū melle ſiat mane ⁊ veſpe ꝯtinuatē nu-
cis. Et oꝫ ne abſcidaſ ab eo aq̄ mellis. Quidā aūt
medici idi dixerūt ꝙ ex pſectiōib⁹ qb⁹ tortura me-
dicaſ ē vt approꝑet mēbꝝ leſū ⁊ cap cū carne ſilueſtri
elixata: ⁊ vī ꝙ melior ſilueſtris ad h̄ ſit lep⁹ ⁊ alcubi-
bos ⁊ vulpis ⁊ hirci ſilueſtris ⁊ cerui ⁊ aſini ſilueſtreſ
⁊ q ſi miores araba abſqꝫ gazellis ⁊ q̄ ſic ꝓcedāt ex
his q̄ carne ſua nō calefaciunt. Et oꝫ ſi ſic egritudo
hūida vt ligeſ ps i q̄ ē morbi pncipiū ſm ſolaꝫ nālē
Si aūt ē ſpaſm⁹ icipe pmū ab ei⁹ lenificatiōe: deide
ab ipi⁹ reſolōe. Qd̄ ſi iuēis ſiḡ ſanguinis phlomia
venā q̄ ē ſb ligua ⁊ ſuppōe vētoſas ſpōdilib⁹ pmis
abſqꝫ ſcarificatiōe. Et nō ē dubiū qn mlt tortuꝝ fa-
ciēs vētat ex pncipijs neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ faciei: ⁊ pp

hoc diligit vt medicie rubificātes supponant̄ spōdilibꝰ ceruicis ꝛ sup mandibulā ēt qꝛ plurimi villi sint veniētes ex eis ad lacertos q̄ sūt i facie. Lacerti vō aciei nō sūt ex illa sūma. Et eoꝝ regim̄ ē purgatio anterioris ptis cerebri ꝛ siłr vaporatio sicca sup spōdiles ꝛ mādibulā iferiorē ꝛ fricatio capitis ēt ꝓpe sup famē vehemētē. Et ex eis ēt q̄ iuuāt torturā ē assiduatio ablutiōis faciei cū aceto: ꝛ dlinire loca ꝑdicā cū aceto: ꝛ ꝓpe qꝛ i ipo coquunt̄ subtiliatiua: ꝛ si ē acetū i quo dcocta ē synapis ē mirabile. Et vt iclinet̄ sup dcoctiōꝫ scebi ꝛ abrotāi ꝛ alharmel ꝛ lauris ꝛ siliū: ꝛ assumāt̄ sb eo q̄ sint sic̄ tamarisci ꝛ albetil. Qñ ergo medicie nō ꝯferunt: fiat cauteriū sup venaꝫ q̄ ē pꝰ aurē eiꝰ. Et oꝫ vt iūigat̄ ei vti gargarismo plusq̄ aliis ꝛ admistrēt̄ masticabilia ꝛ ꝓpe acorꝰ ꝛ nux muschata ꝛ piretꝝ. Et ex eis qbꝰ imasticatiōe vtit̄ sīt myrabalāi nigri: ꝛ oꝫ vt retineat̄ masticabile i pte lesa ꝛ sit i domo tenebrosa. Et fiat ei aut cū zeboti: aut expssiōe canapis: ꝛ amaraci ꝛ sicle aut aq̄ oppoponaci cū oleo d lilio aut euforbio q̄ntitas lētis cū lacte mulieris. Et curet̄ caꝑ cū eis q̄ ipꝫ purgāt d qbꝰ diximꝰ i canōe egritudinū capitis cuiusq̄. Et ex caputpurgiis exptis ei est auellana indica ꝛ ꝓpe cōtex eiꝰ supior ꝛ auricula muris ꝛ expssio cucumeris asinini ꝛ ciclamīs: ꝛ qñ miscet̄ illa cū eis q̄ cū sternutatiōe calefaciūt sic̄ castoreū ꝛ nigella ꝛ reliq̄. Dignꝰ vō quo fit caputpurgiuꝫ ē auricula muris ꝛ qñ caputpurgiū fit pōdē. ʒ. ij. ex aq̄ eius cū danich oppoponaci. ʒ. s. olei ꝯfert: imo sanat. i. v. diebus. Et q̄ndoq̄ ꝑcipiūt̄ itueri specula vt sit sp eoꝝ itētio i rectificatiōe faciei. Et specula ꝯueniētiora eis q̄ sunt ꝓpa i vidēda facie ꝛ sūt illa q̄ d calibe sūt facta. In sātibꝰ āt qñ aducit̄ tortura i fine vis det̄ i potu triferaꝫ miorē aliq̄bꝰ diebꝰ vsq̄ ad. vij. dies ꝛ cibꝰ sit aq̄ ciceris.

Cap. xviij. de saltu ꝛ signis eiꝰ.

Altꝰ ē motꝰ lacertosꝰ: ꝛ qñ mouet̄ cū eis cutis q̄ eis adheret: ꝛ ipe qd ē ex vētositate grossa iflatia. Significatiōes āt q̄ ipse sit ex vētositate sūt velocitas resolutiōis: ꝛ q̄ nō ē nisi in cōporibꝰ fūis ꝛ cāis fūis ꝛ potibꝰ rex frāꝝ ꝛ sedāt cū calefaciētia: sꝫ significatiōes q̄ ipe sit lacertosus carnosus neruosus sūt qdē qñ i pte q̄ ē lenis sic̄ cerebꝝ nō retinet̄ vētositas. Et siłr i ea q̄ ē dura sic̄ os. Sed accit̄ fm plm ei qd ē mediū i duritie ꝛ lēitate. Et cāe qdē saltꝰ ex accitibꝰ aīalibꝰ plm ꝛ ꝓpe i gaudio: ꝛ multotiēs accit ex tristitia ꝛ ira ꝛ reliqs qñ motus spūs qñ resoluit māis i vētositates. Et scias q̄ saltꝰ qñ cōis ē cōpori nūciat appoplexiā ꝛ cū ē: ꝛ qñ ꝑseuerat i mirac nūciat melā ꝛ epiliā. Et qñ ꝑseuerat i facie nūciat torturā. Et saltꝰ q̄ ē sb sceribꝰ qñ significat apha i vlamibꝰ qñ ē d cōitātibꝰ ipꝫ.

C. xix. d cu.

Aporet cū vaporatiōibꝰ calefaciētibꝰ. Illud eni remouet ipm. Et si nō vtē oleis resolutiuis icipiēdo a dbiliorbꝰ: ꝛ ꝑuenit ad illud qd ē fortꝰ nam remouet: ꝛ si nō solutiuū i potū da: ꝛ assidua pꝰ illud medicias calefaciētes. Castoreo quoq̄ cū sābaco iē ꝓpetas i h ca. Et nꝫ dēt aq̄ ꝯgelata ꝛ vinū multū ꝛ qd iflatōꝫ hꝫ ꝛ iflatōeꝫ: ꝛ ipiꝰ qdē cura ē ꝓpiq̄ cure ipiꝰ siłūi. Cōpleamus ergo sermonē d egritudibꝰ neruoꝝ hic ꝛ simꝰ ꝯtenti his q̄ sūt sēsuales ꝛ motiue ꝛ siluales. De apatibꝰ vō ꝛ solutiōibꝰ ꝯtinuitatis ꝛ reliqs tardabimꝰ sermonē vsq̄ ad q̄rtū librū si deꝰ voluerit.

Fen tertia de dispositionibus oculorum.

Capitulum. i. de anatomia oculi.

Irtꝰ visiuum ꝛ mā spūs visibilis ꝓcedit ꝛ penetrat ad oculū ꝑ viā duoꝝ neruorū cōcauoꝝ quos nouisti ꝑ anatomiā. Qñq̄ nerui ꝛ pāniculi q̄ eis associant̄ ad orbitā descēdūt dilatat̄ extremitas cuiusq̄ eoꝝ ꝛ replet̄ ꝛ āpliat̄ ita q̄ ꝯpꝛehēdit hūores q̄ sūt i pupilla quoꝝ medꝰ ē glatialis ꝛ ipe qdē ē hūor clarꝰ sic̄ grādo. Glatialis vō ē rotūdꝰ cuiꝰ minuit rotūditatē ꝯpssio ipiꝰ ab āteriore pte eiꝰ. Et ipe qdē ꝯpmit̄ vt i eo iformatio ꝯueniētior sit q̄ntitatis ꝛ habeāt pua q̄ visꝰ fectōeꝫ magnā i q̄ fōmet. Et ꝑꝑ hoc eiꝰ positi emū parūp ꝯstrictū ē vt ipius coop̄tura i corporibꝰ fiat bōa q̄ ipm dglutiuit ꝛ sūt ꝓfūda ꝛ dilatata a ꝯstricto: vt ꝛ ipa bene coop̄iant eū. Et hic qdē hūor positꝰ ē i medio: qñ est dignior locis q̄ sūt cū custodia. Sꝫ ꝛ pꝰ ipm ē hūor altꝰ adueniēs ei ex cerebro vt n utriat ipm. Int ipm eni ꝛ sāguinē puꝝ ē gradatio. Hic aūt hūor siłis est vitro liq̄facto ꝛ color vitri liq̄facti ē clarꝰ ꝛ declinat ad puā rubedinē: clarꝰ vō ē qñ nutrit claꝝ: pue āt ē rubedīs qñ ē ex sba sāguis. Et ipe nō ꝯuertit̄ ad similitudinē eiꝰ qd nutrit̄ integre: ꝛ qdē hūor nō ꝑuenit ab eo nisi qꝛ mittit ei sāguinē a cerebro mediāte reti: qꝛ oꝫ vt seq̄t̄ ptē eiꝰ. Et hic hūor eleuat̄ ad medietatē posterioris ptis glatialis vsq̄ ad maiorē circuitū q̄ ē i ea. In anteriori pte ē altꝰ hūor siłis albugini oui ꝛ noiat̄ albugineꝰ ꝛ ē sic̄ supfluitas ad subd glatiali ꝑueniēs: sꝫ supfluitas clari clara ē: sꝫ positꝰ est anteriꝰ propter cām antecedenteꝫ ꝛ propter causam q̄ ē sicut ꝯpletiua. Cā aūt antecedēs est quoniā ps supfluitatis opposita ē pti nutrimēti: ꝛ cā ꝯpletia ē vt q̄ndet̄ dlatio lumīs sup glatialeꝫ ꝛ sit ei sic̄ clypeꝰ. Amplꝰ extremitas nerui ꝯphēdit vitreū ꝛ glatialē vsq̄ ad īminū q̄ ē int glatialē ꝛ albugineū ꝛ īminꝰ aꝑ quē ꝑuenit vitreꝰ ē aꝑ coronā sic̄ rete ꝯphēdit venationē: q̄ꝑꝑ noiat̄ retia. Et nascit̄ ex ipiꝰ extremitate tela aranea ex q̄ generat̄ tunica sbtilis cū q̄ penetrāt future ptis secūdie quā noiabimꝰ: ꝛ illa qd tunica distiguit̄ iter secūdinā ꝛ iter albugineū vt inter sbtile ꝛ spissū sit sepatoriū aliqd ꝛ vt aducat̄ ei nutrimētū ab anteriore pte ipiꝰ penetrās ad ipꝫ a retia. ꝛ secūdia sbtilis nō fuit sic̄ tela aranee nisi qꝛ si eēt spissa erecta i facie glatialis nō elōgaret̄ q̄n acciderent ex ea ꝑꝑ suā spissitudinē vel alteratiōeꝫ eiꝰ qd velaret lum̄ a glatiali ex via albuginei. Extrēitas āt pāniculi sbtilis i ꝑ lēt ꝛ textē ex vēis sic̄ secūdia: qñ ipa facē penetrare nutrimētū fm vtutē. Verꝝ non ē necēū vt sint oēs ptes eiꝰ ꝑpate ad iniuamētū nutribilis. sꝫ ꝑs postreā q̄ noiat̄ secūdia. Illd āt qd ptrāsit illā tunicā ad āteriora i spissat̄ ꝛ fit tūica vsq̄ ad grossitudinē aliquā habēs colorē celestē iter albedinē ꝛ nigredinē vt ꝯgreget visū ꝛ vt equet lum̄ oppōe sua qua cooꝑit visū aꝑ latitudinē idigēte tenebris ꝛ ꝯpōne luminis ꝛ tenebraꝝ: ꝛ vt distignat iter hūores ꝛ inter forte vehemētis duritiei ꝛ siłr sic̄ mediatrix iusticia ꝛ nutriat corneā cū eo qd aducit ipia secūdia: ꝛ ipiꝰ qd ꝯphēsio nō ꝯplet̄ ab anteriori pte eiꝰ vt nō ꝓhibeat aduētū formaꝝ: sꝫ dimittit i anteriori pte sui fenestrā ꝛ foramē: sic̄ reliq̄t i vuea qñ remouet̄ suspēsio riū ipiꝰ ab ea: ꝛ i illo qd foramie cadūt aduenietia. Qñ ergo ꝯstrigit̄ ꝓhibet̄ visus ꝛ i anteriore pte hꝰ tūice vueal ē rugositas vbi obuiat glatiali vt sit magis similis raro leni: ꝛ vt minor et tactꝰ eiꝰ. Durior vō ptiū eiꝰ ē anterior ps eiꝰ vbi obuiat tunice cornee dure: ꝛ vbi finit̄ vt sit illud qd ꝯphēdit foramē duriꝰ. Et forsitā qdē ē plenū hūiditate ꝑꝑ iuuamētū ꝑdcm ꝛ spū qd significat extenuatio q̄ est corā foramie aꝑ ꝓpiq̄tatē mortis. Secūdꝰ vō pāniculꝰ est strictꝰ valde vt sit bona retētio eiꝰ. Et noiat̄ postremū ipiꝰ tūica dura: ꝛ eiꝰ anterior ps ꝯphēdit totā pupillā ꝛ fit pua vt nō ꝓhibeat̄ visus. Et ē ꝑꝑ illud i colore cornu subtilitati limatiōe ꝛ abrasiōe ꝛ noiat̄ ꝑꝑ illud cornea. Clarior aūt ptiū eiꝰ ē illa q̄ ē anterior ꝛ ē fꝫ vtutē sic̄ ꝯpōita ex tūicis sbtilibꝰ quattuor q̄ sīt sic̄ cortices suppōiti vt si excorticet̄ vnꝰ eoꝝ non fiat cōe nocumētū: ꝛ d ea ē q̄ oppōit̄ foramī: qñ ille locꝰ ē magis idigēs fortitudie ꝛ tutela. Tertiꝰ vō ꝯphēdit lacertū motꝰ pupille ꝛ iplet totꝰ carne alba ꝛ pigui vt leniat oculū ꝛ palpebraꝫ: ꝛ ꝓhibeat eos exiccari ꝛ vocat̄ totū eiꝰ ꝯiūctiua. Lacertū aūt mouētē oculū iā diximꝰ i anatomia. Palpebre vero create fuerūt vt expellāt qd ad oculū volat ꝛ descēdit ad ipm d capite: ꝛ vt equēt lum̄ sua nigredine: ꝛ cū eis qdē pōit quoddā siłe pāniculo q̄ simulat̄ cartilagini vt eoꝝ statio sup ipm sit bōa ꝛ nō cadāt ꝑꝑ dbilitatē eiꝰ i quo fixi sūt: ꝛ vt lacertꝰ apiēs oculuꝫ hēāt sustētaculū sic̄ os vt bōa fiat eiꝰ motio. Partes aūt palpebre sūt coop̄torium: deide vna duaꝝ tunicaꝝ pāniculi: deide eiꝰ adeps: postea lacertꝰ eius: deide tunica postrema ꝛ ē h supior. Inferior vero ex ptibꝰ deest lacertꝰ. Et locꝰ qdē i cuꝰ scissiōe est timor ē ex eo qd seq̄t̄ anteriorē ptē eiꝰ apd initiū lacerti.

Cap. ij. d cognitiōe dispōuꝫ oculi ꝛ ꝯplexionū eꝰ ꝛ sermone vniuersali de egritudinibus eius

Ognitio illiꝰ ē ex tactu eꝰ ꝛ ex motu eꝰ ꝛ ex venis eiꝰ ꝛ ex figura ipiꝰ ꝛ ex colore eiꝰ ꝛ ex q̄ntitate ipiꝰ: ꝛ ex opatiōibꝰ suis ꝓpis ꝛ ex dispositiōibꝰ eꝰ qd currit ab eo ꝛ dispōibꝰ passionū eꝰ. Cognitio aūt illiꝰ ex tactu eiꝰ ē qñ iuēit euꝫ tactꝰ calidū aut frīꝫ aut duꝝ aut siccuꝫ aut lenē aut hūidū: sꝫ cognitio illiꝰ ex motu eꝰ ē vt ꝯsideres an motꝰ ipiꝰ sit leuis ꝛ sigificabit caliditatē aut frītatē qd tactꝰ discernet ipiꝰ an sit grauis ꝛ sigificabit frītateꝫ aut hūiditatē. Illiꝰ vō cognitio ex vēis eꝰ ē vt cognoscas an sint grosse ꝛ āple ꝛ significat illd hūiditatē eꝰ an sint sbtiles ꝛ stricte ꝛ significāt siccitatē eꝰ: aut plene ꝛ significat multitudie māꝫ i ipo. Cognitio vō illiꝰ ex colore ipiꝰ ē qñ color significat hūorē dn̄antē ꝓporionalē. s. rubeꝰ ꝛ citrinꝰ ꝛ plūbeꝰ ꝛ fuscꝰ. Sꝫ cognitio illiꝰ ex figā ipiꝰ ē qñ bōitas sue figē sigificat fortitudinē eꝰ i catōe ꝛ malitia sue figuē significat ꝯrietatē illiꝰ. Dispō āt magnitudis eiꝰ ꝛ puitatis ipiꝰ ē fꝫ q̄ dictū ē i capite. Illiꝰ vō cognitio ex opatiōibꝰ eiꝰ ꝓpis ē qñ si ipe videt ocłm a lōge ꝛ ex ꝓ piquo siłr. ꝛ nō ledit̄ ab eo qd ad ipꝫ redit a visibilibꝰ fortibꝰ ē fortis ꝯplōis ꝛ equalis ꝛ si ē debilis visꝰ ꝛ fꝫ ꝯriū illiꝰ tūc i ꝯplōe eꝰ ꝛ i catiōe ē corruptio. ꝛ si ipe nō ē ipotēs i ꝯphēdēdo ꝓpinquum quāuis sit paruū ꝛ ē ipotēs i ꝯphēdēdo lōgiqū tūc spūs eꝰ ē clarꝰ sanꝰ puꝰ. Et dīt medici qñ nō ē sufficiēs dilatatōi egrediēti ꝑꝑ sbtilitatē sui. Et sigificāt ꝑ illō radiū quē credūt eē d sūma spūs ꝛ qd egredit̄ ꝛ obuiat visibili. Et si nō ē ipotēs i ꝯphēdēdo lōgiqū: ꝛ si appropiquat ei illō qd ē puū nō videt ipꝫ: ꝛ si recedit ab eo fm q̄ntitatē lōgitudīs videt ipm tūc spūs eꝰ ē mltꝰ ꝯturbatꝰ nō clarꝰ nꝫ sbtilis imo hūidꝰ ꝛ eꝰ ꝯplō ē hūida. Et dicūt medici qñ nō sbtiliat̄ nꝫ clarificat̄ nisi motu lōgo. Et qñ ꝓcedit radiꝰ i motu sbtiliat̄ ꝛ attenuat̄: ꝛ si dbilitat̄ i vtrisq̄ dispōibꝰ tūc eꝰ spūs ē puꝰ ꝛ libidꝰ. Cognitio āt illꝰ ēt ex dispōe eꝰ qd ab eo currit ē qñ si ipe ē siccꝰ ꝛ nō facit lippitudieꝫ olo tūc ipe ē siccus: ꝛ si facit lippitudinum superflue tunc ipe est hūidꝰ valde. Ex dispōe aūt passionē eꝰ qñ si ipe ledit̄ a calore ꝛ sanat̄ a frigore: tūc ipe hꝫ malitiā ꝯplōis calie. Et si ledit̄ a ꝯrio tūc ipe ꝯriū hꝫ. Et scias q̄ medꝰ i oī dispōne haꝝ spēꝝ ē equalis nisi sīflꝰ i dispōe visꝰ: ipe ei ē equalis. Oculo ꝑterea accidūt oēs spēs egritudinū. s. māles ꝛ puē ꝛ ꝯposite ꝛ istāles ꝛ cōes. Et oculo qd i dispōibꝰ suis q̄ ei accidūt i forā palpitatōis ꝛ clausiōis ꝛ aptiōis ꝛ coloꝝ ꝛ lachrymis adsīt indicia pēdētia ex egritudibꝰ acutis: ꝛ oꝫ vt igrat̄ ab eis. Amplꝰ egritudies ocłi qñ sīt ꝓpe: qñ sīt cū cōitate. ꝓpiqꝰ vō qd ei cōicat ē cebꝝ ꝛ caꝑ ꝛ velamia extēiora: ꝛ intiōra deīn stōus. Et oīs egritudo ocłi q̄ fit ꝑ cōitatē vl iniū extioꝝ ē magis salua.

C. iij. d sigis dispōnū ocłi.

Igna generatiōis egritudīs oculi cū cōitate cerebri sūt vt sint i cerebro q̄dā significatiōes nocumētoꝝ suoꝝ ꝑdicte. Nā si mediator fuerit velamia itrīseca videbit lesionē ꝛ dolorē incipere a ꝓfundo oculi. Et si fuerit mā calā inueniet sternutationē ꝛ pruritū i naso. Et si fuerit frigida sentiet cursū frigidū. Et raro qdē erit hec cōitas cū malitia ꝯplonis singularis. Qd si fuerit cōitas cū velaminibꝰ extrisecis: ꝛ si fuerit materia eueniēs ab eis sentiet extēsionē icipiētē i frōte ꝛ vēis extrisecis ꝛ apꝑebit nocumētū i eo qd seq̄t̄ palpebrā magnā. Et si fuerit cū cōitate stōi erūt sigā ꝑdicta i ca. d cōitate cerebri cū stō. Et si fuerit illic phātasie cā stōi minorabūt̄ vacuitate ꝛ multiplicabunt̄ i saturitate. Signa vō egritudīs materialis īq̄ntū ē i ipso oculo sūt qñ sanguineā significat grauitas ꝛ rubedo ꝛ lachryma ꝛ iflatio ꝛ exuberatio venaꝝ ꝛ pulsatio tēpoꝝ ꝛ glutinatio ꝛ lippitudo ꝛ caliditas tactus: ꝛ proprie quādo cum eis associantur signa sanguinea capitis.

hoc diligit vt medicīe rubificātes ſupponant̄ ſpō/dilibꝰ ceruicis ⁊ ſup mandibulā ēt qm̄ plurimi villi ſunt veniētes ex eis ad lacertos q ſūt i facie. Lacerti ṽo acici nō ſūt ex illa ſūma. Et eoꝝ regim̄ ē purgatō anterioris ptis cerebri ⁊ ſilr vaporatio ſicca ſup ſpōdiles ⁊ mādibulā iferiorē ⁊ fricatio capitis ēt ꝓpē ſup famē vehemētē. Et ex eis ēt q̄ iuuāt tortura3 ē aſſiduatio ablutiōis faciei cū aceto: ⁊ oliuire locā ꝑ diā cū aceto: ⁊ ꝓpē qm̄ i ipo coquunt̄ ſubtiliatiua: ⁊ ſi ē acetū i quo ꝺcocta ē ſynapis ē mirabile. Et vt iclinet̄ ſup ꝺcoctiō3 ſceba ⁊ abrotāi ⁊ alharmel ⁊ lauris ⁊ ſiliā: ⁊ aſſumāt̄ ſb eō q̄ ſint ſicē tamariſci ⁊ albetil. Qm̄ ergo medicīe nō ꝯferunt: fiat cauteriū ſup venas q̄ ē pꝰ aurē eiꝰ. Et o3 vt iūigat̄ ei vti gargariſmo pluſq3 aliis ⁊ admiſtrēt̄ maſticabilia ⁊ ꝓpē acorꝰ ⁊ nux muſchata ⁊ pireꝝ. Et ex eis qbꝰ i maſticatiōe vtit̄ ſt myrabalāi nigri: ⁊ o3 vt retineat̄ maſticabile i pte leſa ⁊ ſit i domo tenebroſa. Et fiat ei aut cū zeboti: aut expſſiōe canapis ⁊ amaraci ⁊ ſicle aut aq̄ oppoponaci cū oleo ꝺ lilio aut euforbio ꝗ̄ſtitāſ lētis cū lacte mulieris. Et curet̄ cap̄ cū eis q̄ ip3 purgāt ꝺ qbꝰ dixim̄ꝰ i canōe egritudinū capitis cuiuſq3. Et ex caputpurgiis exptis ei eſt auellana indica ⁊ ꝓpē cōtex eiꝰ ſupior ⁊ auricula muris ⁊ expſſio cucumeris aſinini ⁊ ciclamis: ⁊ q̄ū3 miſcet̄ illa cū eis q̄ cū ſternutatiōe calefaciūt ſicē caſtorēū ⁊ nigella ⁊ reliq̄. Dignꝰ ṽo quo ſit caputpurgiū3 ē auricula muris ⁊ qm̄ caputpurgiū ſit pōdē. ℥.ij. ex aq̄ eius cū danich oppoponaci. ℥.ß. olei ꝯfertiſſimo ſanat. i. v. diebus. Et q̄ndoq3 ꝑcipiūt̄ iueri ſpecula vt ſit ſp eoꝝ itētio i rectificatiōe faciei. Et ſpecula ꝯueniētiora eis q̄ ſunt ꝓpa i vidēda facie ⁊ ſūt illa q̄ ꝺ calibe ſūt facta. In ſātibꝰ āt qm̄ aduēit tortura i fine vis ꝺet̄ i potū triſeraz miorē aliqbꝰ diebꝰ viſq3 ad. vij. dies ⁊ cibꝰ ſit aq̄ ciceris.

Cap. xviij. de ſaltu ⁊ ſignis eiꝰ.

Altꝰ ē motꝰ lacertorꝰ: ⁊ q̄ū3 mouet̄ cū eis cutis q̄ eis adheret: ⁊ ipe qd ē ex vētoſitate groſſa iflatiā. Significatiōes āt q ipſe ſit ex vētoſitate ſt velocitas reſolutiōis: ⁊ q nō ē niſi in cōporibꝰ frīs ⁊ cāit frīs ⁊ potibꝰ reꝝ frāꝝ ⁊ ſedāt cū calefaciētia: ſ3 ſignificatiōes q ipe ſit lacertoſus carnoſus neruoſus ſūt qdē qm̄ i pte q̄ ē lenis ſicē cerebꝝ nō retinet̄ vētoſitas. Et ſilr i ea q̄ ē dura ſicē os. Sed accīt ſm plurī ei qd ē mediū i duritie ⁊ lēitate. Et cāe qdē ſaltꝰ ex accītibꝰ aialibꝰ plurī ⁊ ꝓpē i gaudio: ⁊ multotiēs accīt ex triſticia ⁊ ira ⁊ reliqs qm̄ motus ſpūs q̄ū3 reſoluit māſ i vētoſitates. Et ſcias q ſaltꝰ qm̄ cōis ē cōpori nūciat appoplexiā ⁊ cū ē: ⁊ qm̄ ꝑſeuerat i mirac nūciat meliā ⁊ epiliā. Et qm̄ ꝑſeuerat i facie nūciat torturā. Et ſaltꝰ q ē ſb ſceraſſ q̄ū3 ſigificat apā i vlamibꝰ qm̄ ē ꝺ cōitātibꝰ ip3. C. xix. ꝺ cu.

Aporet cū vaporatiōibꝰ calefaciētibꝰ. Illud eni remouet ipm. Et ſi nō vtē oleis reſolutiuis icipiēdo a ꝺbilioribꝰ: ⁊ ꝑueniē ad illud qd ē fortꝰ nam remouet̄: ⁊ ſi nō ſolutiuū i potū da: ⁊ aſſidua pꝰ illud medicias calefaciētes. Caſtoreo quoq3 cū ſābaco iē ꝓpetas i h ca. Et n3 ꝺēt aq̄ ꝯgelata ⁊ vinū multū ⁊ qd iflatō3 h3 ⁊ iſtratōe3: ⁊ ipiꝰ qdē cura ē ꝓpiq̄ cure ipiꝰ ſiliū. Cōpleamus ergo ſmonē ꝺ egritudibꝰ neruoꝝ hic ⁊ ſimꝰ ꝯtentis his q̄ ſūt ſēſuales ⁊ motiue ⁊ ſimales. De ſpāibꝰ ṽo ⁊ ſolutiōibꝰ ꝯtinuitatis ⁊ reliqs tardabimꝰ ſermonē viſq3 ad q̄rtū librū ſi deꝰ voluerit.

Fen tertia de diſpoſitionibus oculorum.

Capitulum. i. de anatomia oculi.

Irtꝰ viſiuum ⁊ viā ſpūs viſibilis ꝓcedit ⁊ penetrat ad oculū ꝑ viā duoꝝ neruorū cōcauoꝝ quos nouiſti ꝑ anatomiā. Quūq3 nerui ⁊ pāniculi q eis aſſociant̄ ad orbitā deſcēdūt dilatat̄ extremitas cuiuſq3 eoꝝ ⁊ replet̄ ⁊ āpliat̄ ita q ꝯprehēdit hūores q̄ ſūt i pupilla quoꝝ mediꝰ ē glacialis ⁊ ipe qdē ē hūor clarꝰ ſicē grādo. Glacialis ṽo ē rotūdꝰ cuiꝰ minuit rotūditatē ꝯpſſio ipiꝰ ab āteriore pte eiꝰ. Et ipe qdē ꝯpmit vt i eo ifōratio ꝯueniētior ſit q̄ntitatiſ ⁊ habeāt pua q̄ viſꝰ ſectiōe3 magnā i q̄ ſormet. Et ꝑꝑ hoc eiꝰ poſt emū parūꝑ ꝯſtrictū ē vt ipius coopṫura i corporibꝰ fiat bōa q̄ ipm ꝺglutiūt ⁊ ſūt ꝓfūda ⁊ dilatata a ꝯſtricto: vt ⁊ ipa bene cooperiant eū. Et hic qdē hūor poſitꝰ ē i medio: qm̄ eſt dignior locis q̄ ſūt cū cuſtodia. S3 ⁊ pꝰ ipm ē hūor alꝰ adueniēs ei ex cerebro vt nutriat ipm. Int ipm enī ⁊ ſāguinē puꝝ ē gradatio. Hic aūt hūor ſilis eſt vitro liq̄facto ⁊ color vitri liq̄facti ē clarꝰ ⁊ declinat ad puā rubedinē: clarꝰ ṽo ē qm̄ nutrit claꝝ: pue āt ē rubedis qm̄ ē ex ſba ſāguis. Et ipe nō ꝯuenit̄ ad ſimilitudinē eiꝰ qd nutrit̄ itegre: ⁊ qdē hūor nō ꝑuenit ab eo niſi q2 mittit ei ſāguinē a cerebro mediāte reti: q2 o3 vt ſeq̄t ptē eiꝰ. Et hic hūor eleuat̄ ad medietatē poſterioris ptis glacialis viſq3 ad maiorē circuitū q̄ ē i ea. In anteriori pte ē alꝰ hūor ſilis albugini oui ⁊ noiat̄ albugineꝰ ⁊ ē ſicē ſupfluitas ad ſubā glaciali ꝑueniēs: ſ3 ſupfluitas clari clara ē: ſ3 poſitꝰ eſt anterꝰ propter cām antecedente3 ⁊ propter cauſam q̄ ē ſicut ꝯpletiua. Cā aūt antecedēs eſt quoniā ps ſupfluitatis oppoſita ē pti nutrimēti: ⁊ cā ꝯpletiā ē vt q̄det̄ dilatio luminis ſup glaciale3 ⁊ ſit ei ſicē clypeꝰ. Amplꝰ extremitas nerui ꝯphēdit vitreū ⁊ glacialē viſq3 ad ſminū q ē int glacialē ⁊ albugineū ⁊ ſminꝰ ap quē ꝑuenit vitreꝰ ē ap coronā ſicē rete ꝯphēdit venationē: q̄ꝑꝑ noiat̄ retia. Et naſcit̄ ex ipiꝰ extremitate tela aranea ex q̄ generat̄ tunica ſbtilis cū q̄ penetrāt future ptis ſecūdie quā noiabimꝰ: ⁊ illa qd tunica diſtiguit̄ iter ſecūdinā ⁊ iter albugineū vt inter ſbtile ⁊ ſpiſſū ſit ſepatoriū aliqd ⁊ vt aduēiat ei nutrimētū ab anteriore pte ipiꝰ penetrās ad ip3 a retia. ⁊ ſecūdia ſbtilis nō fuiſſ ſicē tela aranee niſi q2 ſi eēt ſpiſſa erecta i facie glacialis nō elōgaret̄ qn accideret ex ea ꝑꝑ ſuā ſpiſſitudinē vel alteratiōe3 eiꝰ qd velaret lumē a glaciali ex via albuginei. Extrēitas āt pāniculi ſbtilis iꝯlet̄ ⁊ texit̄ ex vēis ſicē ſecūdia: qm̄ ipa facit penetrare nutrimētū ſm ꝺutatē. Et eꝝ non ē necēū vt ſint oēs ptes eiꝰ ſꝑ ate ad inuaſſiuū nutribilis. ſ3 ps poſtrēa q̄ noiat̄ ſecūdia. Illd āt qd ꝯtrāſit illā tunicā ad āteriora iſpiſſat̄ ⁊ ſit tunica viſq3 ad groſſitudinē aliquā habēs colorē celeſtē iter albedinē ⁊ nigredinē vt ꝯgreget viſū ⁊ vt equet lumē opōē lua qua coopit viſū ap latitudinē idigēte tenebris ⁊ ꝯpōne luminis ⁊ tenebraꝝ: ⁊ vt diſtignat iter hūores ⁊ inter fortē vehemētiās duritiei ⁊ ſtet ſicē mediatrix iuſticia ⁊ nutriat corneā cū eo qd aduēit ipi a ſecūdia: ⁊ ipiꝰ qd ꝯphēſio nō ꝯplet̄ ab anteriori pte eiꝰ vt nō ꝓhibeat aduētū formaꝝ: ſ3 dimittit i anteriori pte ſui feneſtrā ⁊ foramē: ſicē reliqt̄ i vuea qm̄ remouet̄ ſuſpēſoriū ipiꝰ ab ea: ⁊ i illo qd foramie cadūt aduenientia. Qm̄ ergo ꝯſtrigit ꝓhibet viſus ⁊ i anteriore pte hꝰ tunice vucat̄ ē rugoſitas vbi obuiat glaciali vt ſit magis ſimilis raro leni: ⁊ vt minoret̄ tactꝰ eiꝰ. Durior ṽo ptiū eiꝰ ē anterior ps eiꝰ vbi obuiat tunice cornee dure: ⁊ vbi finit̄ vt ſit illud qd ꝯprehēdit foramē duriꝰ. Et forſitā qdē ē plenū hūiditate ꝑꝑ iuuamētū ſꝑdcōm ⁊ ſpū qd ſignificat extenuatio q̄ eſt corā foraminē ap ꝓpiqtatē mortis. Secūdꝰ ṽo pāniculꝰ eſt ſtrictꝰ valde vt ſit bona retētio eiꝰ. Et noiat̄ poſtremū ipiꝰ tunica dura: ⁊ eiꝰ anterior ps ꝯphēdit totā pupillā ⁊ ſit pua vt nō ꝓhibeat viſus. Et ē ꝑꝑ illud i colore cornu ſubtilitati limatiōe ⁊ abraſiōe ⁊ noiat̄ ꝑꝑ illud cornea. Clarior aūt ptiū eiꝰ ē illa q̄ ē anterior ⁊ ē ſ3 ꝺutē ſicē ꝯpōita ex tunicis ſbtilibꝰ quattuor q̄ ſt ſicē cortices ſuppōiti vt ſi excorticet̄ vnꝰ eoꝝ non fiat cōe nocumētū: ⁊ dē ea ē q̄ oppōit̄ foramē: qm̄ ille locꝰ ē magis idigēs fortitudie ⁊ tutela. Tertiꝰ ṽo ꝯphēdit lacertū motꝰ pupille ⁊ iplet̄ totꝰ carne alba ⁊ pigui vt leniat oculū ⁊ palpebraz: ⁊ ꝓhibeat eos exiccari ⁊ vocat̄ totū eiꝰ ꝯiūctiua. Lacertū aūt mouētē oculū iā diximꝰ i anatomia. Palpebre vero create fuerūt vt expellāt qd ad oculū volat ⁊ deſcēdit ad ipm ꝺ capite: ⁊ vt equēt lumē ſua nigredine: ⁊ cū eis qdē pōit̄ quoddā ſilē pāniculo q ſimulat̄ cartilagini vt eoꝝ ſtatio ſup ipm ſit bōa ⁊ nō cadāt ꝑꝑ ꝺbilitatē eiꝰ i quo fixi ſūt: ⁊ vt lacertꝰ apiēs oculu3 hēat ſuſtētaculū ſicē os vt bōa fiat eiꝰ motio. Partes aūt palpebre ſūt coopṫoriū: deide vna duaꝝ tunicaꝝ pāniculi: deide eiꝰ adepſ: poſtea lacertꝰ eius: deide tunica poſtrema ⁊ ē h ſuperior. Inferior vero ex ptibꝰ deeſt lacertꝰ. Et locꝰ qdē i cuiꝰ ſciſſiōe eſt teꝝ mior ē ex eo qd ſeq̄t̄ āteriorē ptē eiꝰ apd initiū lacerti

Cap. ij. ꝺ cognitōe diſpōū3 oculi ⁊ ꝯplexionū eꝰ ⁊ ſermone vniuerſali de egritudinibus eius

Ognitio illꝰ ē ex tactu eꝰ ⁊ ex motu eꝰ ⁊ ex venis eiꝰ ⁊ ex figura ipiꝰ ⁊ ex colore eiꝰ ⁊ ex q̄ntitate ipiꝰ: ⁊ ex opatiōibꝰ ſuis ꝓpis ⁊ ex diſpoſitiōibꝰ eꝰ qd currit ab eo. ⁊ diſpōibꝰ paſſionū eꝰ. Cognitio aūt illꝰ ex tactu eiꝰ ē qm̄ iuēit eu3 tactꝰ calidū aut frū3 aut duꝝ aut ſiccū3 aut lenē aut hūidū: ſ3 cognitio illꝰ ex motu eꝰ ē vt ꝯſideres an motꝰ ipiꝰ ſit leuis ⁊ ſigificabit caliditatē aut ſrītatē qd tactꝰ diſcernet ipiꝰ an ſit grauis ⁊ ſigificabit ſrītate3 aut hūiditatē. Illꝰ ṽo cognitio ex vēis eꝰ ē vt cognoſcas an ſint groſſe ⁊ āple ⁊ ſignificat illd hūiditatē eꝰ an ſint ſbtiles ⁊ ſtricte ⁊ ſignificāt ſiccitatē eꝰ: aut plene ⁊ ſignificat multitudie mā̄ i ipo. Cognitio ṽo illꝰ ex colore ipiꝰ ē qm̄ color ſignificat hūorē dn̄antē ꝓportionalē. ſ. rubeꝰ ⁊ citriꝰ ⁊ plūbeꝰ ⁊ fuſcꝰ. S3 cognitio illꝰ ex figā ipiꝰ ē qm̄ bōitas ſue figē ſigificat fortitudinē eꝰ i cātōe ⁊ malitia ſue figē ſignificat ꝯrietatē illꝰ. Diſpō āt magnitudis eiꝰ ⁊ puitatis ipiꝰ ē ſ3 q dictū ē i capite. Illꝰ ṽo cognitio ex opatiōibꝰ eiꝰ ꝓpis ē qm̄ ſi ipe videt oculū a lōge ⁊ ex ꝓpiquo ſil. ⁊ nō ledit̄ ab eo qd ad ip3 redit a viſibilibꝰ fortibꝰ ē fortis ꝯplōis ⁊ equalis ⁊ ſi ē debilis viſꝰ ⁊ ſ3 ꝯtrū illꝰ tūc i ꝯplōe eꝰ ⁊ i cātiōe ē corruptio. ⁊ ſi ipe nō ē ipotēs i ꝯphēdēdo ꝓpinquum quāuis ſit paruū ⁊ ē ipotēs i ꝯphēdēdo lōgiqū tūc ſpūs eꝰ ē clarꝰ ſanꝰ puꝰ. Et dīt medici qm̄ nō ē ſufficiēs dilatatōi egrediēti ꝑꝑ ſbtilitatē ſui. Et ſigificāt ꝑ illd radiū quē credūt eē ꝺ ſūma ſpūſ ⁊ qd egredit̄ ⁊ obuiat viſibili. Et ſi nō ē ipotēs i ꝯphēdēdo lōgiquū: ⁊ ſi appropiquat ei illd qd ē puū nō videt ip3: ⁊ ſi recedit ab eo ſm q̄ntitatē lōgitudis videt ipm tūc ſpūs eꝰ ē mltꝰ ꝯturbatꝰ nō clarꝰ n3 ſbtilis imo hūidꝰ ⁊ eꝰ ꝯplō ē hūida. Et dicūt medici qm̄ nō ſbtiliat̄ n3 clarificat̄ niſi motu lōgo. Et qm̄ ꝓcedit radiꝰ i motu ſbtiliat̄ ⁊ attēuat̄: ⁊ ſi ꝺbilitat̄ i vtriſq3 diſpōibꝰ tūc eꝰ ſpūs ē puꝰ ⁊ turbidꝰ. Cognitio āt illꝰ ē ex diſpōe eꝰ qd ab eo currit ē qm̄ ſi ipe ē ſiccꝰ ⁊ nō facit lippitudie3 oio tūc ipe ē ſiccus: ⁊ ſi facit lippitudinum ſuperflue tunc ipſe eſt hūidꝰ valde. Ex diſpōe aūt paſſionē eꝰ, qm̄ ſi ipe ledit̄ a calore ⁊ ſanat̄ a frigore: tūc ipe h3 malitiā ꝯplōis calīe. Et ſi ledit̄ a ꝯrio tūc ipe ꝯriū h3. Et ſcias q mediꝰ i oī diſpōne haꝝ ſpēꝝ ē equalis niſi ſiſluꝰ i diſpōe viſꝰ: ipe ei ē equalis. Oculo ꝑterea accidūt oēs ſpēs egritudinū. ſ. mālēs ⁊ puē ⁊ ꝯpoſite ⁊ iſtrāles ⁊ cōes. Et oculo qd i diſpōibꝰ ſuis q̄ ei accidūt i forā palpitatōis ⁊ clauſiōis ⁊ aptiōis ⁊ colore ⁊ lachrymis adſt iudicia pēdētia ex egritudibꝰ acutis: ⁊ o3 vt igrat̄ ab eis. Amplꝰ egritudies oculi q̄ū3 ſt ꝓpē: q̄ū3 ſt cū cōitate. ꝓpiqꝰ ṽo qd ei cōicat ē cerebꝝ ⁊ cap̄ ⁊ velamia extēiōa: ⁊ intiōa deīn ſtōm. Et oīſ egritudo oculi q̄ ſit ꝑ cōitatē vlāimū extioꝝ ē magis ſalua.

C. iij. ꝺ ſigis diſpōnū oculi.

Igna generatiōis egritudis oculi cū cōitate cerebri ſūt vt ſint i cerebro q̄dā ſignificatiōes nocumētoꝝ ſuoꝝ ꝑdicte. Nā ſi mediatorꝝ fuerit velamia itriſeca videbit leſionē ⁊ dolorē i cipere a ꝓfundo oculi. Et ſi fuerit mā̄ calā inueniet ſternutatiōnē ⁊ pruritū i naſo. Et ſi fuerit frigida ſētiet curſū frigidū. Et raro qdē erit hec cōitas cū malitia ꝯplōnis ſingularis. Qd ſi fuerit cōitas cū velaminibꝰ extriſecis: ⁊ ſi fuerit materia eueniēs ab eis ſentiet extēſionē icipiētē i frōte ⁊ vēis extriſecis ⁊ ꝑcipiebit nocumētū i eo qd ſeq̄t̄ palpebrā magnā. Et ſi fuerit cū cōitate ſtōi erūt ſigā ꝑdicta i ca. ꝺ cōitate cerebri cū ſtō. Et ſi fuerit illic phātaſie cā ſtōi minorabūt̄ vacuitate ⁊ multiplicabunt̄ i ſaturitate. Signa ṽo egritudis materialis i q̄ntū ē i ipſo oculo ſūt qm̄ ſanguineā ſignificat grauitaſ ⁊ rubedo ⁊ lachryma ⁊ iflatio ⁊ exuberatio venaꝝ ⁊ pulſatio tēpoꝝ ⁊ glutinatio ⁊ lippitudo ⁊ caliditas tactus: ⁊ propter quādo cum eis aſſociantur ſigna ſanguinea capitis.

Phlegmaticā vo ſignificāt ḡuitas vehemēs ⁊ rubedo occulta cū plūboſitate q̄dā ⁊ ↄglutinatio ⁊ lippitudo ⁊ tumor: ⁊ paucitas lachrymaꝝ. Cholericā aūt ſignificāt pūctura ⁊ iſlāmatio cū rubedie ad citrinitatē tēdēte q̄ nō ē ſicē rubedo ſāguinea ſubtilitas ſanguis acuti ⁊ puitas ↄglutinatōis ⁊ caliditas tact⁹. Sʒ melāchōlicā ſignificāt ḡuitas ⁊ obfuſcatio ⁊ puitas ↄglutinatiōis. Cōplexiōes vo puras ſignificāt puano grauitatis cū exiccatiōe ⁊ inēriōe ſignificationū q̄s pdixim⁹ i ca. cognitiōis. Unicuiqꝫ aūt egritudinū iſtaꝝ aliū ⁊ cōium aduenit capitulum.

Cap. iiij. ð curatōib⁹ vniuerſalib⁹ egritudinū ocli.

Cure oculi ſt oppoſite egritudib⁹ oculi. Et qm̄ egritudies ſt aut mālēs: aut pure aut ↄpoſite aut ſolutio ↄtinuitatis. Tūc cura oculi aut eſt mūo ⁊ igredit i ipoʒ regim̄ ap̄atū aut regimē ↄpſois aut rectificatio ſoīe ſicē i egreſſiōe aut ↄſolidatio ⁊ icarnatio. Ab oculo vo euānt mē: aut ſm ſemitā reſolutiōis ab eo. Cōuerſio aūt ex eo ē pma ex corpore ſi ē īpletū: deide ex cerebro cū eo qð ſciuiſti ð mūdificatiuis cerebri: deide pmutatio ab eo p viā naſi ⁊ p venas ppiq̄s oculo ſicē ſt due vene lachrymarū extractio aūt ex eo fit p medicias educentes lachrymas. Complexionis aūt pmutatio iuuaſ medicīſ ꝓpriis ēt. Sʒ ſolo ↄtinuitatis i ipo adueniēs curaſ per medicias q̄ habēt exiccationē nō plurimā. Et qū ſt cū elōgatiōe a mordicatiōe: ⁊ tu ſcies has medicias ex ſmone noſtro ð ophtalmia ⁊ reliqs egritudibus mālib⁹ i oculo. Et oʒ vt ſcias ꝙ i egritudib⁹ mālib⁹ i oculo ē neccīuʒ vt admīſtreſ mīoratio nutrimēti ⁊ acceptio ei⁹ qð gnāt hūorē laudabilē ⁊ alienatio oīs vaporoſi ⁊ oīs cui⁹ mala ē digō. Et qū mā ꝓcedit ex mībro itēde i phlomādo illud mībꝝ: ⁊ qum mā aduenerit ex velaīe extriſeco admīſtrabis vētoſas ⁊ admiſtrabis apocruſtica ſup frōtē. Et quoꝝ ſūma ē cortex batheke ad calidā ⁊ calcadis ad friaʒ. Uene aūt q̄ phlomāſ pp oculū ſt ſicē cephalica: deīn de vene q̄ ſt i ptib⁹ capitis. Que ergo i āteriorib⁹ ſt magis iuuatiue i pmutatiōe faciēda ex loco: ⁊ q̄ ſūt poſteri⁹ ſūt magis iuuatiue i attractiōe. Et ſcias ꝙ illð qð accit i oculo ex mēſtis ⁊ idiget pmutatiōe e⁹ ab eo ad mībꝝ aliud tūc illð ad qð recti⁹ pmutaſ eſt naris. Et illð cū nō fuerit i via effuſiōis ad oculū. ⁊ h̄ qð pmutatio nō fit niſi pp caputpurgia ⁊ odoramēta pdcā i locis alijs vbi dixim⁹ doloris capitis regimē. Medicia aūt oculi alie ſūt pmutātes ↄplōnē: ⁊ ſūt aut i frīdātes ſicē ſucci ſolatri ⁊ vge paſtoris ⁊ aq̄ endiuie ⁊ aq̄ lactuce ⁊ aq̄ ro. ⁊ ſucc⁹ ēt ⁊ mucilago pſilij: ⁊ alie ſunt calefaciētes ſicē muſch⁹ ⁊ pip ⁊ accor⁹ ⁊ memitē ⁊ ſilia. ⁊ alie ſūt exiccatiue ſicē tutia ⁊ antimoniū ⁊ climia ⁊ de ſūma eaꝝ ſūt ↄſtrictiue ſicē ſicē memithe ⁊ aloes ⁊ alfeluzabaragi ⁊ croc⁹ ⁊ roſa. Et alie ſūt leniētes ſicē lac ⁊ dfricatio lazuli ⁊ albugo oui ⁊ mucilago. Et alie ſūt maturatiue ſicē vene ⁊ aq̄ fenu greci ⁊ croci ⁊ alrob ⁊ ꝓpē illð i quo iſūdaſ panis. Et alie ſunt reſolutiue ſicē ſarcocolla ⁊ aq̄ feni. ⁊ alie ſūt ſtupefactiue ſicē ſucc⁹ pomoꝝ mandragore ⁊ papaueris ⁊ opiū. Et ſcias ꝙ qm̄ cū egritudie oculi fuerit ſoda tūc oʒ vt icipias i cura ſode ⁊ non cures anteq̄ ipam remoueas. Et qū caūo ⁊ mūdificatio ⁊ regimē ↄueniēs nō iuuāt ſcias ꝙ tūc i oculo ē cōplō mala: aut mā mala iuiſcata i tunicis corrūpens nutrimētū penetrās ad ipm aut illic ē debilitas i cerebro: aut loco i quo expelliſ flux⁹ ad oculum:

Cap. v. De rememoratione conſeruationis ſanitatis oculi ⁊ eorum que nocent ipſius.

Portet i pmis vt ille q laborat i ↄſeruādo ſanitatē oculi tueaſ cū a puluere ⁊ fumo ⁊ aerib⁹ egrediētib⁹ ab eq̄litate i caliditate ⁊ frīgitate ⁊ a vētis crudis ⁊ a venenoſ. Et nō aſſiduet iueri res vnaʒ a q̄ nō auertaſ ⁊ ex eis a qb⁹ oʒ vt vere cuſtodiaſ ē multitudo flet⁹. Et oʒ vt mioreſ aſpect⁹ i litis vel lineis ſubtilib⁹ niſi iterdū ſm lenitaʒ exercitij: ⁊ nō ꝓlōgeſ ſomn⁹ eius ſup collū. Et ſcias ꝙ multiplicatio coit⁹ ē nocibilior res oculo: ⁊ ſilr multiplicatio ebrietatis ⁊ repletiōis cibi ⁊ etiaʒ ſōnus ſup repletionē. Et oēs cibi ⁊ potus groſſi: ⁊ oia vaporem emittētia ad cap̄. Et ð ſūma eoꝝ ē oē qð hʒ acuitatē ſicē porrū ⁊ andacoca. ⁊ oia q̄ exiccāt ſupflue ð quoꝝ ſūma ē ſal mult⁹. Et oia qb⁹ gnāſ vapor mult⁹ ſicut caulis ⁊ lēs. Et oia q̄ diximus i areolis medicinaꝝ ſingulariū q̄ ſūt ꝓpoꝛtionata ad h̄ ſūt nociuua oculo. Et ſcias ꝙ multitudo vniuſcuiuſqꝫ duoꝝ. ſ. ſōni ⁊ vigiliaꝝ ē vehemēter nociua oculo ⁊ magis cōueniēs ei ē tēperamētū vniuſcuiuſqꝫ eoꝝ. Res aūt q̄rū viſus ↄfert oculo ⁊ ↄſeruat vtutē ei⁹ ſūt ea q̄ fiunt ex antimonio ⁊ tutia ſicē ſpes tutie nutrite cū aq̄ ſanſuci ⁊ aq̄ feni. ⁊ facere collyriū oi hora ex aq̄ feni ē mirabile ⁊ magni iuuamēti ⁊ iſtatio ḡnati dulcis ē mirabilis ēt. ⁊ puluis fact⁹ ex ḡnatis vtriſqꝫ cū pullpis ſuis decoctis iteriorib⁹ cū melle ⁊ ſicut ſcies illð i loco ſuo. ⁊ ex eis aūt q̄ abſtergūt oculū ⁊ acuūt ipſʒ ē ſubmergi i aq̄ clara ⁊ apire oculū i ipa. Reꝝ aūt viſui nocibiliū alie ſūt opatiōes ⁊ mot⁹ ⁊ alie ſūt cibi ⁊ alie ſūt diſpōes ↄuerſiōis i cibis. Opatiōes aūt ⁊ mot⁹ ſūt ſicut oia q̄ exiccant ſicut coit⁹ plimus. ⁊ lōgitudo aſpect⁹ ad luminoſa: ⁊ legere ſubtilia ſupflue: Mediū cui i eo ↄfert: ⁊ ſilr opatio puoꝝ. Et ſōnus ſup repletionē ⁊ cenaʒ: imo oʒ illū q i viſu hʒ debilitatē expectare donec digō fiat: deide dormire. ⁊ oīs repletio nocet ei. ⁊ oē qð exiccat nāʒ nocet. ⁊ oē qð ſanguinē turbidat ſiue ſit de reb⁹ ſalſis ſiue acutis ſiue alijs nocet ei. Et ebrietas nocet ei. Uomitus aūt confert ei inq̄tuʒ mundificat ſtomachum ⁊ nocet ei inquantum mouet mā s cerebri ⁊ expellit eas ad ipm: ⁊ ſi non fuerit excuſatio qn fiat: tūc oʒ vt fiat p⁹ cibū ei cū facilitate. Et balnatio nocet ei ⁊ ſomnus ſupflue nocet ei ⁊ fletus plurimus ⁊ multitudo phlomie ⁊ ꝓpē cū vētoſis ↄtinuis nocēt. Cibi vero ſalſi ⁊ acres ⁊ vaporoſi qui ledunt os ſtōi ſūt cepe ⁊ porri ⁊ allea ⁊ bedarungi ↄmeſta ⁊ oliue mature ⁊ anetū ⁊ caulis ⁊ lens. Cōuerſio aūt i cibis ē vt ita comedatur ne eorum digeſtio corrumpatur ⁊ multiplicetur ipſorum vaporatio ſecundum ꝙ in loco ſuo demonſtrabitur. ⁊ ego iam perueniam illic ⁊ tu ſcies illud in tractatibus huius tertij li.

C. vi. de ophthalmia ⁊ cōturbatione.

Ophthalmia alia ē va ⁊ alia ē ei ſilis q̄ noiaſ ↄturbatio ⁊ vacillatio ⁊ ipa calefacit ⁊ humectat qū accit oclo ex cāis extriſecis faciētib⁹ i ipo bothor ⁊ rubificātib⁹ eū ſicē ſol ⁊ ſoda aduſtia ⁊ ephimera aduſta ⁊ puluere ⁊ fumo ⁊ frigor i qb⁹ dāſ horis pp ↄſtrictōʒ ipi⁹ ⁊ pcuſſionē pp ↄmotōm ab ipa ⁊ vēto pcelloſo pp ſuā prauitatē. Illi⁹ vo vo n⁹ ipſius lenis ē aſſociata cāe q̄ nō ita rēanet p⁹ ipaʒ vt de ea ſit curādū: ⁊ ſi nō medicaſ rēouet cū rēotōe cāe multotiēs: ⁊ noiaſ grece tarantis. Qð ſi cā corporea aut extriſeca iuuenit mālē pmā poſſe erit tūc vt velociter pmutet i apa māifeſtū ⁊ veꝝ. Sicut mutāſ febres ephimē i alias febres. Qū āt pmutaſ ⁊ ē i pncipio pmutationis noiaſ grece aphrih ē. Et de ſpeciebus gdē ophthalmie ē q̄ ſeqſ ſcabiē i oculo cui⁹ cā ē ſcalptura oculi q̄ i pricipio rei ꝑdit curſu ↄturbatiōis: ⁊ nʒ aduenit ei⁹ cura niſi p⁹ ſcabiei fricatōm. Ophthalmio vo oio ē apa i ↄiūctiua: ⁊ alia qð ē q̄ ē apa ſiplex nō ptrāſiēs īmiuū: ⁊ plerūqꝫ ē i eo venarū exuberatio ⁊ curſus ⁊ dolor. Et alia ē q̄ ē magna ptrāſiēs īminū i magnitudie i q̄ ſupabūdat albugo ſup pupillā ⁊ tegit eā ⁊ ꝓhibet clauſionē ⁊ noiaſ chimoſis ⁊ apð nos dʒ alguardaneſi q̄ plm accit infātib⁹ pp multitudinē māꝝ eoꝝ ⁊ debilitatē oculoꝝ ipoꝛū: ⁊ ipa gdē nō fit a mā cāla tm̄ imo ⁊ a phlatica ⁊ melica. Et qm̄ ophthalmia va eſt apa in pupilla ſequēs ↄiūctiuā ⁊ oē apa aut ē a ſanguie aut cholera aut phlāte aut melia aut vētoſitate tūc ſilr ophthalmie ñ euaſ cā ab vna iſtaꝝ cāꝝ. Et qm̄ʒ hūor apans gnāſ i ipo. ⁊ qm̄ʒ ē adueniēs ei a cerebro ſʒ ſemitā catarri p viā velamis extriſeci coopiētis cap̄ aut p viā velamis iriſeci ⁊ oio a cerebro ⁊ ptib⁹ ipi⁹. Nam cū i cerebro aggregāſ mē plurime ⁊ repletio tūc vix euadit oculus qui ophthalmiā icurrat niſi fortis fuerit valde. Et qm̄ʒ ſūt arterie q̄ effūdūt ad ipʒ ſupfluitates ſuas: qū ſūt ſupfluitates i ipis multiplicate: ſiue ſint arterie itrinſece ſiue extrinſece. ⁊ qm̄ʒ mā nō ē eueniēs ei a pte alioꝝ cerebri ⁊ capitis. ſʒ aduenit ei a pte alioꝝ mībroꝝ: ⁊ ꝓpē qū oculū iā ↄſecuta ē malicia ↄplōnis ⁊ debilitauit eū ⁊ fecit ipʒ ſuſceptibilē nocumētoꝝ ⁊ ē ad quē effūdūſ ſflluitates. āplı⁹ ð ſpēb⁹ ophthalmie ē q̄ hʒ piodū poxiſmū ſʒ piodū effuſiōis mē ⁊ piodū hoi gnātōis e⁹. ⁊ violētia qð dolori i ophthalmia aut ē pp hūorē mōdicatiuū corrodentē tunicas aut pp hūorē plm extēſiuū: aut pp vaporē groſſū ſm raritatē ⁊ idē ē raritas in dolore. Et mē qð illi⁹ ſicē ſciuiſti: aut ſūt ex corpore: aut ex capite ipo: aut ex vēis q̄ oculo afferūt māʒ malā caliʒ aut friaʒ. Et qm̄ʒ ſūt i oculo ipo: ⁊ illud ſi accidat tunicis oculi corruptio ↄplōnis pp hūorē retētū i eis aut ophthalmiā veniētem ſup eas, ⁊ ↄuertit totū qð aduenit ei de nutrimēto ad corruptionē. Et ille cui⁹ ſūt oculi exteri⁹ ꝓueniētes ē ſuſceptibilior magnitudinis ophthalmie ⁊ fortioris ei⁹ pp hūiditatē ipoꝝ oculoꝝ ⁊ aptione poroꝝ ipoꝝ. Et qm̄ʒ gdē multiplicaſ lachrime ſicē i ſpēb⁹ ophthalmie pp puatōʒ digeſtionis. Et mltotiēs reſoluiſ ophthalmia cū ſolatiōe naē. Et ſcias ꝙ malitia ophthalmie ē ſʒ q̄litatē mē ⁊ magnitudo ei⁹ ſm q̄titatē ipi⁹. Et ſcias ꝙ in regionib⁹ meridianis multiplicaſ ophthalmia ⁊ remouet velociter. Sʒ aduēt⁹ ei⁹ in ipis plm ē pp curſum mēꝝ eoꝝ ⁊ multitudinē vapoꝝ cāꝝ. ſanitas vo ei⁹ i ipis velox ē pp raritatē poroꝝ mēbrorūʒ eoꝝ ⁊ ſolutōʒ nāꝝ ipoꝝ. ꝙ ſi ſubito ſupueniat ei frigus fit difficiſ ipoꝝ ophthalmia ⁊ ꝓhibet hūorē ei⁹ a curſu. In regiōib⁹ āt frīs ⁊ tēporib⁹ frīs minoraſ ophthalmia ſʒ ē praua: ⁊ prauitas q ð ei⁹ i eis ē pp gelē hūoꝝ i ipis ⁊ ↄgelatōʒ eoꝝ. eius vo prauitas ē qm̄ qū ↄprehēdūſ in mībro nō reſoluūſ velociſ pp coartatiōez meatuū: q̄ extēdūſ magnifice dōec accidat vt ex eis ſūdaſ ſiphac. Qūʒ pcedit hyēs ſeptētrionalis. ⁊ ſeqſ ipaʒ ver meridionale pluuioſū ⁊ eſtas pluuioſa multiplicaſ ophthalmia. Et ſilr quādo hyēs ē calida ⁊ meridiana repleſ corp⁹ hūiditatib⁹: ⁊ deinde ſeqſ eā ver ſeptētrionale tunc ↄſtringit eos. Et eſtas qð borealis mltiplicat ophthalmiā ⁊ ꝓpē p⁹ hyemē meridianā. ⁊ qm̄qꝫ mltiplicaſ ēt i eſtate cui⁹ ver fuit meridianū ⁊ ſicca hyēs ⁊ ſeptētriōalis. et tu qð ↄſidera corpa dura ſʒ regiōes ſeptētrionales. ⁊ corpora lenia ⁊ rara ſm meridionales regiones: ⁊ ſicē regiōes calē faciūt ophthalmiā ſilr balneū valde calidū qū homo ipm igrediſ ꝓculdubio facit ophthalmiā. Et ſcias ꝙ qnādo adeſt ophthalmia ⁊ oculi diſpō nō mutaſ ↄīs cū cura recta ⁊ purgatiōe vltima. tūc cā ei⁹ ē mā retēta i oculo corrūpēs nutrimētū: ⁊ catarr⁹ ex cerebro ⁊ capite ſʒ ꝙ declarauim⁹ i illis q̄ ſūt pmiſſa.

C. vij. de ſignis.

Scias ꝙ doloꝝ q i oculo ↄtigūt alij ſūt mordicatiui ⁊ alij corroſiui ⁊ alij extenſiui. Et mordicatiui qð ſignificāt corruptōʒ q̄litatis mē ⁊ acuitate ipi⁹. Et extēſiui ſignificāt mltitudinē ei⁹ aut vētoſitatē. Et ophthalmia velocioris ſtat⁹ ē i q̄ lachrime magis currūt ⁊ q̄ acutiorē hʒ mordicationē: ⁊ tardioris ē q̄ ē magis ſicca. Et lippitudo qð ē ſignificatio va mutatiōis aut groſſitiei mēi. Lippitudo nāqꝫ q̄ ē velox cū lenitate acciūtiū excepta ḡuitate oculi ē ſignificatiua groſſitudis mēi. Et illa cui aſſociaſ mafatio: ⁊ cū q̄ ē ocli exiccatio i initio paruꝑ ⁊ reſoluiſ velociſ ē laudabilis: ⁊ illa cui⁹ ḡui ē puū raro ē ſignificatiua oculi bōitatis. Prauitas āt ḡui maturatōis ſignificat tarditatē. Qūʒ palpebre ↄglutināſ incipiūt tūc iā maturationis adeſt ꝓpinquitas: ſicē dū pſeuerat curſus aquoſus ē initiū adhuc. Poſt h̄ āt dicam⁹ ꝙ cōturbatio cognoſcit lenitate ſui ⁊ cāſui ⁊ q̄titate apatis pmitiui. Et ophthalmiā qð q̄ ē cū cōitate capitis ſignificat ſoda ⁊ ḡuitaſ capiti. Nā ſi via fluxus a cerebro ad oclʒ nō ē niſi pp velamē extriſecū coopiens cap̄ frōs ē extēſa ⁊ vene exteriores ſūt plene: ⁊ ſilr iſlatio icipit venire ad palpebrā ⁊ in frōte ſt rubedo ⁊ pulſatio. Et ſi ē pp velamē itrinſecū nō appet illud ⁊ appet ſternutatio ⁊ prurit⁹ i naſo ⁊ palato. Et ſi ē cū cōitate ſtōi aſſociaſ ei nauſea ↄturbatio ⁊ ſignū illi⁹ ē hūor i ſtō. Sāguineā vo ophthalmiā ſignificant color oculi ⁊ erubatio venaꝝ ⁊ pulſatio tēporꝝ ⁊ reliq̄ ſigna ſāguis i ptib⁹ cerebri: ⁊

ꝙ nõ lachrymat plꝫ ſꝫ lippitudinẽ patit: ⁊ ꝯglutinat
apđ ſõnũ. Cholericã ãt ſignificat pũcta vehemẽs ⁊
dolor aduſtiꝰ vehemẽter ⁊ rubedo pua ⁊ lachrymę
ſbtiles acute. ⁊ qꝛ̃ꝫ exulcerat: ⁊ qꝛ̃ꝫ criat lachrymis
ſic ẽ cũ ſanguiñ ⁊ nõ ꝯglutinat apđ ſõnũ. Et hꝰ gñ
gñeris ẽ q̄dã rubedo adueniẽs oculo ⁊ ẽ de ſũma ꝯ
pſonũ peſſimaꝝ ⁊ qꝛ̃ꝫ cauterizat oculuꝫ ⁊ exulcerat
ipꝫ faciẽs exulceratõꝫ motiuam ⁊ ãbulatiuã. Oph
thalmie p̄õe ꝯſile ẽ genꝰ puritũ ⁊ exiccatiuũ cuꝫ
puitate rubedis ⁊ puitate lippitudis: ⁊ ñ appet aꝑari
ipiꝰ q̄ntitas ð q̄ ſit curãdã nꝫ curſus ⁊ ẽ ex mã pua
acuta. Sꝫ phlãticã ſignificãt q̄ntitatis vehemẽs ⁊ caſi
tas pua ⁊ rubedo debil: imo i ea vicẽs ẽ albedo ⁊ ſi
lippitu. ⁊ ꝯglutiatio apđ ſõnũ ⁊ ẽ cũ iflatõe ⁊ cõicat
ei facies ⁊ color. Qđ ſi eiꝰ pncipiũ ẽ ſtõus aſſociat ei
nauſea. ⁊ platica qđ qꝛ̃ꝫ ꝯſeq̃t hoc vt i ipa excreſcat
ꝯiũctiua ſup nigꝝ pp magnitudinẽ aꝑatis vepũ nõ
ẽ mãifeſte rubedis nꝫ vehemẽtis: nꝫ ſũt cũ ea lachry
me ſꝫ lippitudo. Melicã vo ſignificãt q̄ntitas cũ offu
ſcatõe ⁊ exiccatio ⁊ pſeuerãtia ⁊ puitas ⁊ ꝯglutiatõis
Cũ vẽtoſa ãt ẽ extẽſio tm̃ ſine q̄ntitate: ⁊ nꝫ ẽ curſꝰ. ⁊
qꝛ̃ꝫ rubedinẽ fac̃ euẽire extẽſio.

Capitulum. viij. de cura ꝯturbatiõis.

i

N cura ꝯturbatõis ⁊ ophthalmie leuis q̄ cur
ſu eiꝰ ꝓcedit qꝛ̃ꝫ cãe ſufficit abſciſio. ſ. ſi fuerit
cã iuuatiũ a repletõe ſãguis aut alteriꝰ cum
euõne. ⁊ qñꝫ ſuffic̃ ſedatio motꝰ eiꝰ ⁊ diſtillatio lacti
aut albugis oui: aut alteriꝰ rei i ipo. Et ſi ꝯturbatio
fuerit ex pcuſſiõe diſtillet i oculũ ſãguis colũbe cali
dus aut aliꝰ aut ex ſãguie ſuiipiꝰ. ⁊ qꝛ̃ꝫ ſuffic̃ euapa
re ipꝫ cũ ſpõgia aut lana ifuſa i oleo roſ. ⁊ decoctõe
lactis aut decoctõe lẽtis: aut diſtillet i ipꝫ lac mlꝛis
ex mãilla calidũ. ꝙ ſi illõ nõ ꝯfert tũc decoctio fenu
greci ⁊ ſicſal. Illi vo q̄ ex frigore accĩt ꝯfert balneuꝫ
ſi nõ fuerit ſcã apa. ⁊ nõ fuerit caput ⁊ corpꝰ ĩpleta ⁊ ꝯ
fert ei vapatio cũ decoctõe camẽille ⁊ vinũ ſbtile pꝰ
iij. hõas a cibo: ⁊ ſõnꝰ lõgꝰ pꝰ vinũ ẽ ex curis iuuãti
bꝰ ſiue ſit ex ſole aut frigoꝛ aut alijs. Et ophthalmia
qđ cuiꝰ cã ẽ ſcabies ⁊ ẽ leuis fricet ſcabies i pnis: ð
ide curet ophthalmia. ⁊ qꝛ̃ꝫ remouet pꝰ fricatõꝫ ſca
biei p ſeipaꝫ. ꝙ ſi magna fuerit nõ tolerãs ꝓpigtatẽ
ꝑpatõis fricatõis admiſtret ſbtiliatio ⁊ lẽificatio ⁊
mũdificatõ ita vt fiat ophthalmia obediẽs ⁊ tolãt il
le vicitatẽ ⁊ il regiũ mũdificatõis ⁊ fricatõis. C. ix. ð
cura cõi ſpẽꝝ ophthalie ⁊ effuſiõe fluxuũ ad oculũ.

Anõ cõis i regie ophthalmie mãl ⁊ iliq̃ꝝ egri
tudinũ oculi mãlũ ẽ mioꝛatio cibi ⁊ ipiꝰ exic
catio ⁊ electio eiꝰ qđ gnãt hũorẽ laudabilẽ: ⁊
alienatio oĩs euapoꝛoſi ⁊ aliẽatio oĩs rei que ẽ male
digõis ⁊ alienatio coiꝰ ⁊ motꝰ: ⁊ applandatiõis q̄
ẽ a vino ⁊ alienatio comeſtiõis acetoſi ⁊ ſalſi ⁊ aceti
Et aſſiduatio lenitãis nãe ⁊ phlomia ex cephalica
ẽ ꝯueniẽs oibꝰ ſpẽbꝰ eiꝰ. Et oꝫ qđ vt viſus patiẽtis
ophthalmiã ñ cadat ſ albedinẽ ⁊ ſup radicos imo
ſit qđ ſubſteruit ei ⁊ quo ipe circũdat nigꝝ ⁊ viride.
⁊ ſup faciẽ eiꝰ ſuſpẽdat pãnꝰ penitꝰ niger appẽs ocu
lo eiꝰ. Et niger qđ ſit in diſpõne egritudis: ⁊ celeſtis
iu diſpõe ſanitatis. ⁊ oꝫ vt ſit domꝰ in q̄ hitat ad te
nebroſitatẽ declinãs. Et oꝫ vt ad ipm attrahat ſõnꝰ

Eſt eni medicamẽ bonũ ⁊ expedit ne pili ꝑmittant
ꝓlõgari qꝛ̃ valde ſũt nociui ophthalmie niſi fuerit
pili i radice ſolui. illud eni ꝯfert inq̃ꝫ exiccãt humi
ditates attrahẽdo ad nutrimẽtũ coꝝ. Et qñ corpꝰ eſt
mũdũ ⁊ hũor faciẽs ophthalmiã ẽ effuſus i venis.
⁊ ex gnẽ ſanguis groſſi ⁊ ꝓpe i fine ophthalmie tũc
balneatõis ĩpreſſio i ſubtiliãdo mãm: ⁊ potꝰ vini pu
ri ad repellẽdũ ipſã ⁊ euãndũ ſũt iuuãtes. Et balneũ
qđ poſt euonẽ ẽ meliꝰ medicaꝝ ad ophthalmiã: ⁊
ꝓpe ſi fuerit vapatio ſedãs dolorẽ. Et ex eis q̄bus
nꝫ regiũ eẽ i ophthalmia ⁊ reliqs egritudibꝰ oculi
mãlibꝰ ẽ eleuatõ puluinaris ⁊ cautela deſcẽſiõis eiꝰ
Et oꝫ vt ex toto elõget oleũ a capite patiẽs ophthal
miã qꝛ̃ ipm ẽ magis vehemẽtis nocumẽti ⁊ diſtil
latio olei ⁊ ſit oleũ roſ. i aurẽ ẽ valde magni nocumẽ
ti. ⁊ qñq̃ magnificat ophthalmiã adeo vt ſtrigat tu
nicas. Qđ ſi fuerit mã ꝓcedẽs ex mẽbro tũc oportebit
vt euẽt mẽbꝝ illud ⁊ trahat ad ꝯtriũ ptis cũ q̄lꝫ re. ſ.
p cliſtere aut phlomiã ⁊ alia. Et foꝛtaſſe nõ ſufficit
phlebotomia ex cephalica ⁊ ex neceſſaria phlo
botomia artẽie tpis ⁊ auris ad abſcidẽdũ viã p quã
aducit mã: ⁊ illõ qñ mã aducit oculo p arterias ex
triſecas. Qñq̃ volũtas adeſt icidẽdi arterias capi
tis oꝫ vt radat caput ⁊ ꝯſideret q̄ illaꝝ ꝑuaꝝ arteriaꝝ
ſit magis pulſans ⁊ maior ⁊ calidior ⁊ icidat ⁊ pucia
tur ad finẽ i eiꝰ attractõe ſi ẽ ex eis q̄ icidũt. ⁊ ſũt pue
nõ magne. ⁊ qñ icidit illa q̄ ẽ ſup tpꝰ oꝫ vt liget i pri
mis: deide abſcidat poſtq̄ eligit illud cuiꝰ p̄terijt re
memoratio. ſ. vt ſit poſt euonẽ ⁊ abſcidat maior mi
noꝝ ⁊ calidior eaꝝ: ⁊ oꝫ añ inciſiõeꝫ vt ſtrigat qđ ẽ
i ea iſeriꝰ cũ filo firmo i lõgitudie ⁊ dimittat ligatu
ra in ipa. deide icidat qđ ẽ poſt ipſam: qꝛ putreſcit lꝫ
auferat ſtrictura: ⁊ ipa qđ ẽ neceſſaria i ea q̄ ẽ maxia
In pua vo ſufficit vt ꝓfũde ſcarificet q̄teñꝰ currat
qđ i eo eſt de ſanguie. Illud. n. qꝛ̃ꝫ ꝓximũ ẽ iuua
mẽto vẽtoſaꝝ in nocra ⁊ poni ꝯſanguiſſugarũ ſup
frontẽ. Et qñ nõ ſufficit illud qđ ſit fiat phlomia ex
lachrymali i ãgulo ⁊ ex vẽa frontis qꝛ tũ vẽtoſe no
cere ſunt vltimi iuuamẽti. Qñq̃ ꝓlongat egritudo
admiſtrẽtur ſief in qbꝰ ponũtur ea vſtũ attrimentũ
vſtũ: ⁊ qꝛ̃ꝫ ſufficit facere alcohol ex aloe ſolo. Et qñ
ꝓlõgat ophthalmia ⁊ ñ iuuat ab aliquo tũc ſcias
ꝙ in tunicis oculi ẽ mã mala corrũpens nutrimen
tũ ſupueniẽs ei: q̄ recedẽs ꝯfuge ad aliqđ qđ ſit ſic
abluta tutia ꝑmixta lẽtinis ſicut ceruſa ⁊ climia au
rea abluta ⁊ amillo ⁊ pauco gũmi. ⁊ qꝛ̃ꝫ cauteriuꝫ
ſup vticẽ neceſſariũ vt retineat catarrꝰ. Qñ q̃ꝫ. n. eiꝰ
pſeuerãtia ẽ pp pſeuerãtiam catarri. Qñ aũt iuiuuꝫ
eſt ex velaminibꝰ intriſecis tũc cura eſt difficilis niſi
ſit eiꝰ reſolutio ſcdm euãntia foꝛtia cũ admiſtratõe eni
ploꝝ ꝯfoꝛtantiũ caput cognitoꝝ ad hãc rem. Sicut
ẽ ẽplꝫ ſcm de ſpica ⁊ roſa ⁊ acacia cũ aq̄ coriãdri hũi
di ⁊ ipo coriãdro viridi ⁊ ſicco cũ pauco croco di
miſſum ſ locũ vna hora aut duabꝰ: deĩn remoueat
Et qꝛ̃ꝫ admiſtrãt i ea glutinatiua ⁊ ꝯmẽſuratia mẽ
rũ acutaꝝ. ⁊ gnã lactis ſũt ex ſũma coꝝ ⁊ nõ eſt ꝯue
niẽs vt dimittat diſtillatio eiꝰ i oculo ope lõgo: imo
oportet vt remoueatur ⁊ renouetur omni hora. Et
de eis eſt albugo oui: ⁊ non eſt neceſſarium in ipſis

vt remoueat: imo ſi dimittat horis aliqbꝰ non noceꝫ
⁊ eſt laudabilior i hoc lacte ⁊ ſi ſit lac magis abſter
ſiuũ: ⁊ albumẽ qđ oui aggregat cũ lenificatõe ⁊ ap
planatõe ſua ſi nõ adheſit ⁊ nõ ſtrixerit poros. Et
decoctiõe fenugreci aggregat cũ lenificatõe ſua ⁊ ma
turatiõe ſua vt faciat planũ ⁊ ſedet dolorẽ ⁊ oleũ ro.
ẽ huiꝰ generis. Et pãtꝰ oꝫ vt nõ ſit i medicis admi
ſtrata i oclo ⁊ ꝓpe i ophthalmia aſpitas nꝫ q̄ntitas ſa
poris acetoſi aut acuti. Et oꝫ qđ vt ꝯhat valde q̄te
nꝰ ipiꝰ rẽoueat aſpitas: ⁊ q̄nto tibi plus ẽ poſſ vt ſis
ꝯtẽtꝰ iſipidis odore puaſ: nã illõ ẽ bonũ: iterdũ vo
admiſtrant caputpurgia mũdificatia ⁊ q̄ eoꝝ curſu
ꝓcedũt exiũtia eis q̄ p nares mãi ptẽ extrahũt ⁊ de q
bꝰ tũc nõ tĩet ꝙ ad ocłꝫ aliã trahãt mãꝫ gargariſma
ta quoꝫ admiſtrãt i ea. Et de medicaĩtis qđ iuuati
uis ẽ vapoꝛatio ex aq̄s tepidis cũ ſpõgia ⁊ lana. Et
qꝛ̃ꝫ admiſtratio ſel ſca aut bis ſatis ſufficit. ⁊ qꝛ̃ꝫ eſt
neceſſariũ vt plꝰ iteret ſꝫ foꝛtitudinẽ ophthalmie ⁊ eiꝰ
debilitatẽ. qũꝫ i aq̄ q̄ ſit vapoꝛatio meliloti ⁊ fenugre
ci fuerit decoctio erit vtilis i ꝯferẽdo. Iuuãt p̄terea ſi
frõtẽ linĩãt app ocruſtica ⁊ ꝓpe qñ via effuſiõis mãi
ẽ velaꝝ extriſecũ. Et h qđ appocruſtica ſũt ſic coꝛti
ces batheke ꝓpe ⁊ ſic ſiet memithe ⁊ ſic ſcluzabara
gi ⁊ aloes ⁊ ſemẽ roſ. ⁊ crocꝰ ⁊ ſarcocolla ⁊ q̄ ſũt ſic
aq̄ ſolatri ⁊ aq̄ vge paſtoꝛis ⁊ ſilir rãnꝰ ⁊ ſemẽ oꝛdei
⁊ ſolatrũ ⁊ cydoniũ. Qđ ſi ſupfluitas ſũt vehemẽtis
caſatis ⁊ tẽuitatis admiſtrẽt epithiata vehemẽtis ſtip
ticitatis ſic de gallis ⁊ balauſtijs ⁊ tribul. Et emplꝫ
ex eis curſibꝰ fluxuũ adhibitis hꝫ mariaꝫ efficaciaꝫ
⁊ h qđ cũ mã fuerit calã. Sꝫ ſi fuerit ſcã tunc ſiãt ex
eis q̄ exiccãt ⁊ ꝯſtrigũt ⁊ ꝯfoꝛtãt ſibi cũ calefactõe
ſic epithimata ex ſãbaco ⁊ ſinſure ⁊ baurac. Et oꝫ q
dẽ vt oclus aſſidue mũdificet ⁊ lippitudine ex lacte
diſtillatio i ipm ⁊ lana ipꝫ albumie oui. Qđ ſi tactꝰ
fuerit neceſſꝰ opoꝛtebit vt ſit cũ ſalcitate. Et oꝫ ſi ſũt
ophthalmia vehemẽs vt ſiat phlomia vſq̄ quo tiea
tur lippoꝛõis. Sãguis nãq̄ emiſſis plimi ſanat i ho
ra. Et oꝫ iõq̃ poſſ ẽ vt retardet i ophthalmia col
lirioꝝ admiſtratio vſq̄ ad tres dies ⁊ ſufficiat regi
mẽ p̄dcm ex euãtiõibꝰ ⁊ attritõe materieꝝ ad extrẽa
⁊ i hoꝛa quã dixímꝰ locoꝝ ⁊ diſpõnũ. Deide ſi poſt
illud admiſtret collyriũ ñ erit malũ: pleriq̄ ei ſana
tur ab ophthalmia his rebꝰ abſq̄ cura alia. Natu
re vo lẽitas ẽ res q̄ ei ẽ neceſſaria: imo ãt ẽ neceſſariũ vt ſo
lutiõe educat hũor dñans ſanguini pꝰ phlomiã.
Et i vapoꝛatiõe qdẽ nõ exiſtit bõitas ante mũdifica
tionẽ nꝫ i balneo. Et qũꝫ ſit illud cũ attrahẽdi mãm
plimã coopiẽtẽ tunicas oculi. Et oꝫ vt i pncipio nõ
admiſtrẽtur iſpiſſatiua foꝛtia ⁊ q̄ ſũt vehemẽt ſtipti
ca: qꝛ iſpiſſãt tunicas ⁊ ꝓhibãt reſolonẽ ⁊ magnifi
cãt dolorẽ: ⁊ ꝓpe qñ doloꝛ fuerit foꝛtis. Et ea ãt q̄
debilit ꝯſtrigũt i pncipio nõ ſufficiũt ad ꝓhibẽdaꝫ
mãꝫ ⁊ nocẽt pp iſpiſſatiõeꝫ tunicaꝝ ⁊ ꝯſtrigũt mãꝫ i
eis ꝙ ſi aliqđ hoꝝ ꝯtigeret ſuccurrere cũ vapoꝛatõe
ex aq̄ calã ſep ⁊ ſolũ collyriũ albũ diſſolutũ i aq̄ meli
liloti ẽ ꝯueniens foꝛtꝰ nãq̄ illo cũ repletione capitis
qꝛ̃ꝫ ẽ ei nociũ. Reſolutiua vo in pncipio ophthal
mie vehemẽter deuita: ⁊ plꝫ ẽ neceſſaria pꝰ iſta ſtiptica

⁊ ꝓpe qñ eis narcotica ſũt admixta diſtillatio aque
zuccari ⁊ aq̄ mellis i oclo. Qđ ſi ꝑuenit ex iſtis ꝯmo
tio egritudis ĩtrabis eã qñ eo i quo nõ ſit iſpiſſatio
aq̄ ſuccurrẽdũ ei. Et oꝫ vt ĩtẽdas ante h ad mũdifi
catiõnẽ lippitudis cũ facilitate ⁊ nõ noceas oculo.
i lippitudis nãq̄ mũdificatiõe ẽ doloris alleuiatio
⁊ abſterſio ocli ⁊ medicis adeſt poſſibilitas opandi
⁊ quãdoq̄ doloris vehemẽtia facit neceſſariã ſtupefa
ciẽtiũ adhibitionẽ ſicut ſucci pomoꝝ mãdragoꝛe ⁊
lactuce ⁊ papaueris ⁊ aliq̄ſimile aq̄ ſumac. Expelle
ergo illa q̄ntũ potes. ꝙ ſi aliqđ eoꝝ adminiſtres pp
neceſſitatẽ admiſtra ipꝫ ſꝫ cautelã. Et ſi poſſ ẽ tibi vt
ſis ꝯtẽtꝰ cũ albũie oui ꝯquaſſati cũ aq̄ i qua papa
uer ſit decoctũ fac ⁊ foꝛtaſſe opoꝛtebit vt põas cuꝫ
eo fenugrecũ vt iuuet ad ſedãdũ doloꝛẽ ex pte reſo
lutiõis ⁊ reſoluat ãt ⁊ rẽoueat nocumẽtũ ſtupefactio
nis. ꝙ ſi mã ẽ ſubtilis ⁊ coꝛroſiua nõ ẽ malũ apud
me vti opio ⁊ ſtupefactiuis: ipꝫ nãq̄ ẽ ſanãs eã ⁊ ñ
ſuccedit doloꝛ q̄ntũ opoꝛteat credere. ꝙ iõq̃ viſui
nocet ẽ malũ. veꝝ opio i doloꝛibꝰ a mã coꝛroſiua ꝓ
uenientibꝰ nõ ẽ malũ apđ me vti ipꝫ ei ſanat celeriter
Et cura qđ moꝛdicatiõis ẽ ex glutinatia ⁊ inſpiſſatia ⁊
ſbtiliatia. Et cura extẽſiõis ẽ cũ mollificatiõe ocli ⁊
reſolutiõe p ea quoꝝ vniuſq̄ꝫ diximꝰ i oculo ſuo ⁊
ꝑmutatõe mãi. Qñ ãt egritudo ſit cronica tũc ẽ phlo
mia faciẽda ex lachrimalibꝰ ⁊ phlomã deſiſtit ĩbe ar
terie q̄ ſt pꝰ aures. Et oꝫ vt patiẽs ophthalmiã ⁊ pa
tiẽtes rhecũatiſmos ad oclos deuitẽt queãdmõꝫ ĩut
toꝛtẽs dixims iunctionẽ capitis ⁊ diſtillatõeꝫ alicuiꝰ
olei i aurẽ. Et pãtꝰ cura ophthalmie ẽ ſic cura reli
quoꝝ aꝑatũ ex repcuſſiõe pmo ⁊ reſolõne. ij. Veni
ti exigit pp ſibꝝ ipꝫ ſtillua facilitas ⁊ ẽ vt illõ qđ re
pellit ⁊ repcutit ⁊ ſbtiliat ⁊ qđ reſoluit ⁊ abſtergit nõ
ſit laboꝛoſi tactꝰ ledẽs ſẽſũ faciẽs euenire aſpitateꝫ.
Et illud qđ nõ ꝯplet niſi ſit ſtipticitas eiꝰ qđ refrẽat
tẽpata. ⁊ moꝛdicatio eiꝰ ꝙ reſoluit leuis pua: imo ẽ
meliꝰ vt ſit i illo exſiccatio ſine moꝛdicatiõe: ⁊ vt vio
lẽtia laboꝛis eiꝰ frãgat p illud qđ eis admiſcet ð eis
q̄ ſũt albumẽ oui ⁊ lac mulieris miſtũ ſi ꝯfricationeꝫ
collyrij quo ſit alcohol. qñ ãt mã iã ẽ euãta ⁊ doloꝛ
nõ ẽ i ſũmo laboꝛis admiſtra collyriũ nolatũ vniꝰ
diei ꝯmixtũ cũ eo qđ ſit ſic vitellus oui: ⁊ nꝫ ẽ lõgiu
qñ gn ſanet ſirmꝰ i die ſuo ⁊ igrediat balneũ ſequẽ
ti. Sic q̄ illud qđ ſufficit ad reſoluẽdũ reſiduũ mãi
ſic ẽ collyriũ ð ſpica. Et quãdoq̄ hoꝛa fac̃ neceſſariũ vt
facias ipꝫ odoꝛare de collyrio aliſtiptatũ i die pmo
rẽ modicũ. ⁊ addas i die. ij. ð eo ⁊ erit cũ eo ſalus.
Qñq̄ꝫ mã ſit praua i ophthalia añcedẽs ad diſſol
uẽdũ tũc ſõſitũ ẽ aliqđ qđ ſit ſiĉe ſucco cucũeri aſinini.
C. x. ð cura ophtal. calẽ cholice ſãguĩee ⁊ heriſipile.

r

Egimẽ cõe ophthalmie cꝰ cã ẽ mã cholica
aut ſãguĩea ẽ phlomia ⁊ euo. Nã ſi cã fuerit
ſãguis calefactꝰ cholicꝰ aut colã ſola ꝯfert cũ
phlomia euo ex decoctõe myrobal. ⁊ qꝛ̃ꝫ põit i ipa
turbit. Qđ ſi cũ ea fuẽit aliquãtulũ groſſitiei et ſciue
ris ꝙ mã ſit i hibita i velamibꝰ cerebri ꝯfortabis eã
cũ hierapicra. Et foꝛtaſſe ſufficit i hꝰ i ifuſio aloes et
ſi illic fuẽit caſitas erit aq̄ i q̄ ipe ifũdet aqua endiuie

aut aq̄ pluuialis aut ſlle albe. Et oꝫ qdē vt i initio fiat
in ipo ēplm oculo ex infraſcis q̄ ſunt expſſiões ſic ex
pſſio ligne arietis ⁊ expſſio folioꝝ ſalicis ⁊ mucilagi
nes ⁊ diſtillatio eaꝝ i ipſo: deīn albumē oui cuꝫ lacte
aſine: aut ſolū: deīde collyriū albū ⁊ reliq̄ collyria q̄
remēorabimur i apocruſticis. ⁊ nꝫ in eis ſinē ⁊ ꝯſeq̄
ris pp̄ quē tunice inſpiſſanꝉ ⁊ māe ꝯſtringanꝉ ⁊ do
loꝛ foꝛtioꝛ fiat. Qūqꜫ repuleris mām p̄ aīonē ⁊ at
tractionē ⁊ apocruſtica nūc gradatiꝫ tēdas ⁊ ad ma
turatia: ⁊ ſint in p̄nis mixta cū apocruſticis. Eſt er
go i p̄mis ꝯueniēs coꝝ ꝯmixtio cū aliquo qḋ ſit ſic
aq̄ roſ. Et i generib⁹ qdē lactis ē vt⁹ maturatiōis ⁊
i mucilagine pſilij ē cū repcuſſiōe maturatio q̄dam
⁊ mucilago ſeis cydonij ē vehemētioris maturatiōis
q̄ ipſa. Et aq̄ fenugreci bona maturatōi ē ſedatiua
doloris: ⁊ ē maturatiuoꝝ digniō vt ab ea icipiaꝉ. ⁊
nō ē in ipſa attractio. Et ſi eſt necāriū igroſſare ali
q̄d ex illo fiat cū ciraginib⁹ aut ifrigidare fiat cū ſuc
cis. Et iā expt⁹ ē ſuccus arboris q̄ grece noiaꝉ acha
tan ⁊ ſyriace aſel i p̄ncipio ophtalmie calide ⁊ iſla
matōis eī⁹: ⁊ fuit ꝯueniēs cū ꝓpetate forti. Et ſucci
qdē iſti qn̄qꜫ coagulanꝉ ⁊ reſeruanꝉ. Poſtea tranſi
ab h⁹ i ad decoctiōꝫ meliloti in q̄ ſit diſſoluta ſacro
colla alba ꝓpe nutrita cū lacte mulieris ⁊ aſine. Qū
qꜫ deſcēdere icipit adde i admiſtratōe reſoluētium
qḋ ſit forti⁹ ſic ſarcocolla i aq̄ fenu greci ⁊ feniculi. ⁊
vapoꝛatio ex aq̄ i q̄ decocta ſit croc⁹ ⁊ myrrha: ⁊ ad
miſtra balneū ſi ſcieris q̄ cerebꝝ ſit mūdū. ⁊ da in
potu p⁹ cibū p̄ aliq̄s horas aliq̄d vini āniq̄ puri i p̄
ua q̄ntitate. nā balneū p⁹ ipꝫ i aq̄ calida ⁊ vapatio
ſi fiat erit illḋ iuuatiū: ⁊ admiſtratio eūantia collyrio
rū narratoꝝ i ātidotārio ad deſcēſiōꝫ ophtalmie ⁊ ſi
ne eī⁹. q̄ ſi mā fuerit ſanguinea adhibebis vētoſas
poſt phlomiā ⁊ aſſiduabis fricatōꝫ extremitatū ⁊ ꝯ
ſtrictōꝫ eaꝝ pl⁹ q̄ꝫ i aliis ⁊ admiſtrabis i p̄ncipio rei
ſuccos p̄dictos. Deide admiſceb̄ ei medullā panis
poſtea infunde panē illū i alrob ⁊ p̄miſcebis i ipo ⁊
foꝛtaſſe opꝛtebit vt p̄miſceas cū illo parū p̄ opij ſi foꝛ
tis fiat doloꝛ. Qḋ ſi mā fuerit colerica euāb p⁹ phlo
miā cū eo qḋ educit cholerā. Et admiſtrab̄ balneū
ex aq̄ dulci. Et qn̄qꜫ ꝯueniēs erit effundē aquā frigi
dā ei ſup caput ⁊ oculū: ⁊ qn̄ꝫ lauaꝉ facies ex aq̄ fri
gida cui admiſceꝉ paꝝ aceti ⁊ ꝯfert. Et oꝫ vt choleri
ca ſit maioꝛ audacia in admiſtratione ſtipticoꝝ i p̄n
cipio ſine ſupfluitate ⁊ i admiſtratiōe collyrioꝝ ſtip
ticoꝝ diſſolutoꝝ i ſuccis. In eriſipila āt q̄ ē ex ſūma
illi⁹ oꝫ vt admiſtrēꝉ poſt euātiōē eū cōſolutiuis ⁊ cly
ſteri ⁊ empla facta ex ſcoꝛtic̄ib⁹ granatoꝝ de coctis
ſup p̄unas ⁊ tritis cū alrob aut mel ⁊ aſſidue fiat ei
euapoꝛatio cū ſpōgea calida ⁊ facere ēplm ex farina
oꝛdei ⁊ fumēti decocta cū ſirupo mellis aut cū ra
dice lilij trita ꝯfoꝛteꝉ ꝯfert ei. Et oꝫ vt aſſidue ablnaꝉ
ocul⁹ ⁊ aſſidue ifrigideꝉ ⁊ hūecteꝉ. Sꝫ ſufficiētia ifri
gidāntib⁹ ē ex eis q̄ tardāt ⁊ hebetāt. Et qn̄ reſoluiꝉ
egritudo ⁊ remāet caliditas fac ēplm ex vitello oui
aſſati ⁊ ꝯtriti cū croco ⁊ melle ⁊ reliq̄s q̄ ſcripta ſunt
ad herīſp̄ilā i antidotario.

Ca. xi. de cura ophthalmie frigide.

i N ophthalmia frīa a māiis frīs oꝫ vt euacueꝉ
hūoꝛ ſīus: ⁊ qn̄ꝫ ē necēriū iteraꝉ ſiue ſit potio
ſiue iectio ſiue gargariſmatio. ⁊ vt ſit uſū cu
re a repcuſſiuis q̄ nō ſit iſrātia valde. Sꝫ ſint illa i
qb⁹ ē ſbtilatio ſic myrra ⁊ ſarcocolla. Et ſi admiſtra
ueris collyriū de ſpica cū aq̄s ꝯmēſuratis erit ꝯue
niēs ⁊ ſi i tunicis pupille nō fuerit nocumētū facies al
cohol ex aq̄ i q̄ bulita ſint croc⁹ ⁊ calcadis ⁊ mel.
Et oꝫ vt liniaꝉ i p̄ncipio frōs ⁊ calcadiū: ⁊ ꝓpe cū via
māei ē p̄ velamē extriſecū. ⁊ ſilr̄ n̄ ē malū ſi abluat fa
ciē ex aq̄ i q̄ diſſoluiꝉ calcadis ⁊ ꝓpe q̄ via māe ē ex
velamie extriſeco. Et ſi liniāꝉ palpebꝛe i p̄n. ex tyria
ca ⁊ ſulfure ⁊ arſenico ē bonū. ⁊ pot⁹ tyriace ēt ꝯfert.
Et iā qḋ expta ſt i hoc folia alkekēgi ꝯtrita ⁊ ꝯmixta
cū aneto ⁊ folia malue decocta i vīo. nos v̄o dicem⁹
i antidotario troc. ꝯueniētes ad liniēdas palbebꝛaſ
⁊ aq̄ qḋ fenugreci ⁊ mucilago ſe. lini ē ex eis quoꝝ
diſtillatio i oculū paneꝉ ophtalmiā friaꝫ ꝯfert ⁊ p⁹
illḋ collīriū lēitiuū ⁊ collyriū rubeū mai⁹ ⁊ collyriū
alraigene ⁊ ſarcocolla diſſoluta i ſucco folioꝝ cap
paris. Et ēplm ex foliis cappis ſolū. Et ꝯfert oibus
iſtis regimē ſubtile ⁊ admiſtratio balnei ⁊ vini puri
albi.

Ca. xij. de cura alguardenegi.

o Phthalmie v̄o q̄ fcā ē guardenegi: cura eſt
eūō p̄ phlomiā ⁊ vētoſas: ⁊ nꝫ ē ubi nēcariū i
cidē arteriā. Qḋ ſi fuerit ophthalmia caſa ⁊ euaue
ris ex toto coꝛpe ⁊ ex vēis capitis ⁊ vētoſaueriſ opꝛte
bit vt admiſtres ſic collyriū albū de repcuſſiuis ⁊ ſic
ſucc⁹ lētiuū fri. Empla v̄o exterioꝛa ſt ſic croc⁹ ⁊ fo
lia coꝛiādri ⁊ melliloti cū vitello oui ⁊ pāe iſuſo in
rob vue. Et qn̄ꝫ ē necāriū vt eis admiſceaꝉ de narco
ticis aliq̄d. ⁊ liniſſita ēt ſint ex h⁹ i ⁊ ex memithe ⁊ li
tio ⁊ aloe. Et ex eis qḋ q̄ expta ſt ad eā ē vitell⁹ oui
cū adipe vaſi de qb⁹ fiaꝉ ſic ēplꝫ ⁊ ſupponaꝉ ſup ocu
lū: ⁊ qn̄ doloꝛ ſit foꝛtis iſundaꝉ i pp̄ uuis vue. Deīn
ꝯteraꝉ cū vitello oui ⁊ ſuppōaꝉ oculo. Qū āt doloꝛ
ſit foꝛtioꝛ iſūdab croc⁹ cōtrit⁹ cū lacte ⁊ ſucco coꝛian
dri ⁊ diſtillet i oclm. Quidā v̄o diligūt i guardene
gi vt admiſtrēꝉ cure extriſece ⁊ ſufficiat diſtillatio la
ctis trib⁹ dieb⁹ i oclm ſi diſpō illḋ toleraueri. Et il
li qḋ q̄ alcochol admiſtrāt iā expti ſt in guardenegi
ad doloꝛē vlceratiuꝫ vt fiat alcochol ex ſacrocolla ⁊
croco ⁊ ſicꝉ memithe ⁊ opio. Qḋ ſi fuerit guardene
gi p⁹ ophthalmiā grāꝫ groſſā purgab̄ cū hieri necē
rio ⁊ admiſtrab̄ mutilagies lēificātes fcās ex ſucco
cauꝉ aut aq̄ decoctōis eī⁹. Et qn̄ꝫ erit tibi necēriū vt p̄
miſceas eas cū aq̄ ſolatri. ⁊ qn̄ꝫ erit tibi necēriū vt p̄
miſceas eas cū myrrha ⁊ ſarcocolla.

Capi. xiij. de cura ophthalmie ventoſe.

o Phthalmia āt vētoſa curaꝉ cū ebꝛocis ⁊ va
poꝛatōib⁹ ⁊ balneis: ⁊ vapoꝛatō qḋ ex miliij
ē iuuātioꝛ vapoꝛatōūꝫ q̄ fiūt ei. Quidā v̄o p̄ſūptuo
ſi qn̄ꝫ audēt admiſtrare narcotica ꝑ doloris vehe
mēti⁹ ⁊ ide vt ſedeꝉ i hoꝛa. ſꝫ ipſe excitaꝉ p⁹ hoꝛā ve
hemēti⁹ q̄ꝫ p⁹ fuit ꝑpea q̄ ꝓhibꝫ reſolui vētoſitatē.

C. xiiij. d̄ ſmōe vſū d̄ medicis ophthalmie viſitatis.

c Ollyriū qḋ albū: nā ipm ē ꝯglutiatiuū iuſta
tiui: ſedatiuū doloris rectificatiuū hūoris ⁊
moꝛdicatiuū. Qūꝫ admiſceꝉ ei opiū ⁊ ſit vehemēti⁹
ſedatiuū doloris ſꝫ foꝛtaſſe nocꝫ viſui ⁊ ꝓlōgat egri
tudinē pp̄ ſtupefactōꝫ ⁊ cruditatē quā fac̄ ⁊ ex eis q̄
ꝓcedūt ſuo curſu. Et troc. roſ. ē maxi iuuamēti i in
flāmatōe ⁊ doloꝛe ⁊ ē maioꝛ ⁊ minoꝛ. Et iā qḋ iuēies
i ātidotario trociſcos ⁊ collyria h⁹ gnēis. Et iuēies
i cabul oculi medicinaꝝ ſinglariū repcuſſiua ſic mer
daſēgi ⁊ dꝛagagāti ⁊ liciū ⁊ roſa ⁊ amioniū ſafanū
⁊ acatia ⁊ mēithe ⁊ ſandalū ⁊ galle ⁊ lutū ſigillatū ⁊
reliq̄ ſucci ⁊ gūmi ⁊ reliq̄. Et de ſinglarib⁹ qḋ q̄ ma
turāt māes groſſas ſt ſic myrrha ⁊ croc⁹ ⁊ olibanū ⁊
ſpica ⁊ caſtoreū ⁊ paꝝ eris rubei ⁊ aloes ꝓpe ⁊ amo
mū ⁊ coꝛnu cerui aduſtū. Mēſurare āt hūoꝛē cū eo
qḋ ē frigidi⁹ ⁊ cū eo qḋ ē calidi⁹ ē illḋ qḋ p̄tiet ad i
duſtriā artificialē i p̄ticularib⁹. Reliq̄ v̄o p̄ iſta exp
ta dicā i ātidotario. Et ex repcuſſiuis exptis ad ve
hemētiā doloris ⁊ māꝫ groſſā ē encauſthe ⁊ aleſcheſe
ti cū melle puro ⁊ aq̄ fenugreci: p̄ ōaꝉ i āgul lachꝛy
malib⁹ cū ſtilo. Sꝫ d̄ ꝯpoſitis ſt ſic collyriū aſthicam
⁊ rubeū lenitiuū ⁊ collyriū de ſcedēigi mai⁹ ⁊ troc. d̄
ſemib⁹ ex ſūma coꝝ ſt bōi vſue. Tractat⁹ ſcōus d̄
reſiduis egritudib⁹ eī⁹ qḋ de oclo appet ⁊ plm eī⁹ ē
d̄ egritudib⁹ ꝯpōnis ⁊ ꝯtiuitatis.

Ca. i. de veſicis.

Ontigit i oclo veſice aquoſe i qbuſdā cō
ticib⁹ cōnee q̄ ſt q̄tuoꝛ tunice. Et h̄ qḋ aquo
c ſitas coartaꝉ iī duos cōtices hoꝝ. iiij. ⁊ c⁹
qḋ loc⁹ ꝓculdubio diuſificaꝉ ⁊ q̄ ē ꝓfūdiō
coꝝ ē d̄terioꝝ. ⁊ diuiſificaꝉ ſꝫ augmētū ⁊ diminutiō eꝫ eū
q̄ntitate. Et diuerſificaꝉ pp̄ ſuū coloꝛē ⁊ eēntiā ſuā. ⁊
qn̄ꝫ diuiſificaꝉ pp̄ ſuauitatē ſuā ⁊ acuitatē ſuā ⁊ cōꝛo
ſiōeꝫ ſuā. Et q̄cūqꜫ caꝝ ē ad coꝛticē p̄nuū ē mala niḡ
qm̄ illa ꝓhibꝫ viſū a ꝯphēſiōe vuee ⁊ ꝓfūda ꝓhibꝫ
a ꝯphēſiōe ipi⁹: qm̄ radi⁹ ē remotioꝛ ad hoc vt ipſā
faciat p̄uiā q̄ſ vt alba. Et pſima aquoſitas acuta eſt
mala: qm̄ ledit cū extēſiōe ⁊ coꝛroſiōe ſil ⁊ ois qḋ q̄
ē copioſioꝛ ē pl⁹ extēſiua ⁊ pl⁹ dilatās ⁊ coꝛrodēs.
Que aūt ex ea oppōiꝉ foꝛamē nocꝫ viſui ꝓpe qm̄ ē
coꝛroſiua ⁊ vlceratiua.

Ca. ij. de cura.

Cura ipſius dn̄ ē p̄ua ē cū medicis exiccatis ⁊
c. cū eis q̄ ſt ſic iſidicamē d̄ luto ꝯpatū ad ſamioſ
⁊ ē vt ſumāꝉ luti ſamij toꝛrefacti. ℥. iij. ⁊ tutie
℥. i. ⁊ climie lauate ⁊ ātionij abluti āboꝝ an̄. ℥. ij. ⁊
ſcoꝛie eris ablute. ℥. iij. opij. ℥. iij. gūmi. ℥. iiij. terāꝉ
cū aq̄ pluuiali ⁊ fiāt ex eis collyria ⁊ admiſtrētur cū
aq̄ fenugreci. Et qn̄ multiplicaꝉ cureꝉ cū ferro.

Ca. iij. de exituris oculi ⁊ coꝛnee.

e Xiture ocli gnāꝉ ſm̄ plm ab hūoꝛib⁹ acutis
aduſtis ⁊ ſt ſeptē ſpēs. q̄tuoꝛ a ſſficie coꝛnee
q̄s G. noiauit vlcera: ⁊ accit pp̄ eas aſpitas. Poꝛis
caꝝ ē vlc⁹ ſilis fumo exūs ſup nigꝝ ocli expāſa occu
pās locū magnuꝫ ⁊ noiaꝉ alhaſſuc: ⁊ foꝛtaſſe noiaꝉ
chetemō. Deide ē ſpēs alia ⁊ ē ꝓfūdioꝛ ⁊ ē vehemē
ti⁹ alba ⁊ minoꝛis ꝓfūditatis vel q̄ntitatis ⁊ noiaꝉ nu
bes: ⁊ foꝛtaſſe noiaꝉ ēt chetemō. Et deide ē ſpēs tria
coꝛōalis ⁊ ſt coꝛonā nigredis q̄ qn̄ꝫ occupat d̄ albo
ꝯtīctiue aliq̄d: ⁊ vſ q̄ ē ſup pupillā albū ⁊ q̄ ē ſt ꝯtī
cti⁹ rubea. Et q̄rta noiaꝉ aduſtiua ⁊ noiaꝉ ēt lano
ſa ⁊ exiſtit i eo qḋ appꝛet d̄ pupilla aceſi lana pauca
ſup ipꝫ. Et tres ſt ꝓfūde q̄ꝝ vna noiaꝉ ānulū ſbmer
ſam hn̄s ꝓfūditatē: ⁊ ē vlc⁹ ſtrictū ꝓfūdū mūdū. Et
ſa noiaꝉ iſlimie. i. vngula ⁊ ē minoꝛis ꝓfūditatis ⁊ la
tioꝛis occupatōis. Et tria ē vlc⁹ qḋ noiaꝉ alſicumie. i.
⁊ aduſtiuū ⁊ ē ēt vlc⁹ ſoꝛdidū hn̄s cruſtas i cui⁹ mū
dificatōe ē tioꝛ. hūiditas. n̄. currit p̄ coꝛroſiōeꝫ p āni
cloꝝ ⁊ cō rūpiꝉ cū ea ocul⁹. Ulcera v̄o i oclo fiūt aut
ſucceſſiōe opthalmie: aut ſucceſſiōe bothoꝛ pp̄ p̄cr
cuſſiōem. Et multotiēs qḋ ē p̄ncipiū vlceris iteri⁹ ⁊
diſrūpiꝉ ad extioꝛa ⁊ ecōuerſo.

Ca. iiij. de ſignis.

Signa vlceris i eo qḋ d̄ oclo appet ſt qḋ ē pū
ſ ctū albū ſi ē ſup pupillā ⁊ rubeū ſi ē i ꝯiūcti
ua ⁊ ē cū eo doloꝛ vehemēs ⁊ pulſatio. ⁊ qn̄qꜫ
ē ſanies q̄ iueniꝉ i eo qḋ ſuppōiꝉ alba ſignificat do
loꝛē debilē ⁊ pulſatōꝫ foꝛtē. Si v̄o fuēit citrina ⁊ fu
ſca aut ſubeāꝉ erit illo leuioꝛ: ⁊ ſi fuerit rubea tē doloꝛ
erit leuioꝛ valde.

Ca. v. de cura vlceris.

Cum fuerit vlc⁹ i oclo dextro doꝛmiat ſup ſini
q ſtrū: ⁊ qn̄ꝫ fuēit i ſiniſtro doꝛmiat ſſ dextꝝ. Et
oꝫ vt ſbtiliet ēgimē i p̄mis. Qū ergo diſrūpiꝉ
vlc⁹ d̄ dieꝉ ēgimē ad extremitates ⁊ ad pullos ⁊ n̄ d̄bi
liteꝉ ⁊ nō ꝯſolideꝉ vlc⁹ ⁊ mltiplicēꝉ ſſfluitates coꝛpis
eī⁹. ⁊ oꝫ vt n̄ repleaꝉ ⁊ n̄ clāet nec ſternutet q̄ntū poſſe
ē nꝫ igrediaꝉ balneū niſi p⁹ maturatōꝫ egritudis. ſi
āt igrediaꝉ necēiū ē ei vt n̄ ꝓlōget moꝛā: ⁊ itēdat i mū
dificādo caꝑ ⁊ ſtōꝫ cū euātis trahētib⁹ ad iferioꝛa. ⁊
ſilr̄ ꝯfert i eis vētoſatō ſt eī⁹ plm ⁊ phlomia ſaphene
⁊ aſſiduatio ſoloꝛis vētris oib⁹. iiij. dieb⁹ cū eo qḋ
educē ſſfluitatē acutā ſbtilē ex d̄coctiōib⁹ ⁊ iſuſiōib⁹
⁊ ſi fuēit h̄ ophthalia cureꝉ p⁹ cū aīoue p̄dcā i. c. ſuo
⁊ cū medicis ⁊ ꝯiūgaꝉ iſ ſedatōꝫ dolōis ⁊ ꝯſolidatōꝫ
vlceꝝ cū eis q̄ ſt ſic collyriū aneſeſtigi ⁊ alſeuſi ⁊ ceru
ſa ⁊ diſtillatio lactis mlieris i oclo. ⁊ ſi fuerit h̄ curſ⁹
p̄miſceaꝉ ei illḋ qḋ hꝫ v̄tutē ꝓhitiuā. ⁊ ad ſūmū caū.
elcōis īdiciaꝝ i ipo ē: qm̄ oꝫ vt eligaꝉ oē qḋ exiccat
abſqꜫ moꝛdicatōe. Et ſi caloꝛ foꝛtis fiat tē admiſtra
collyriū alſedenigi lenitiuū ⁊ collyriū olibāinū ē val
de iuuatiuū ⁊ de collyriis qḋ iuuatis ē collyriū ſeta
licū ⁊ comis ⁊ ſi fuerit curſ⁹ collyriū darniu⁹ ⁊ enclu
dion. ⁊ ſi fuerit curſ⁹ cū acuitate collyriū i quo pōiꝉ
myrrha ⁊ ſpica celtica. Qḋ ſi i vlcerib⁹ fuerit ſoꝛdeſ
tū eū ſirupo d̄ melle: aut cū aq̄ fenugreci cū aliquo
rū collyrioꝝ p̄dcōꝝ: aut cū mucilagie ſe. lini: aut cū
lacte mlieris. ⁊ ſi fuēit coꝛroſio vehemēs necēiū erit ad
miſtrare darcamenlō. Et qn̄ mūdificaꝉ vlc⁹ rēde ad
d̄ ſiccatia abſꝫ moꝛdicatōe ſic collyriū d̄ olibāo ⁊ ſic
olibauū ipꝫ neſeſtegi ⁊ ceruſa ⁊ plūbū aduſtū ablu
tū ⁊ collyriū albū ⁊ collyriū albebar: ⁊ ſimilr̄ cinis
oſtraci ablut⁹ cū albumie oui: aut cinis oſtraci ma
gni ablut⁹ cū eq̄li mēſura ſui de ſedēigi. Deſcriptio
collyrij luberis ⁊ ē foꝛte. ℞. climie. x. ⁊. vij. aur. ce
ruſe ablute. ℥. i. amili ⁊ opij ⁊ dꝛagagāti oīum ana
auꝉ. ij. terāꝉ ⁊ friceꝉ cū aq̄ pluuiali ⁊ ꝯficiāꝉ cū albūi
ne oui. Aliḋ eiuſdē nois ⁊ ē foꝛte. ℞. climie aduſte ⁊
ceruſe ablute. ℥. viij. myrrhe auꝉ. vi. plumbi aduſti
abluti aur. i. aſſi auꝉ. vi. plūbi aduſti abluti ⁊ talkam
boꝝ ana. ʒ. iiij. dꝛagagāti. ʒ. viij. terāꝉ cū aq̄ ⁊ ꝯficiāꝉ
cū albūine oui.

Ca. vi. de rupturis coꝛnee.

q Aliādoq̄ꝫ fit a ruptura ꝓcedēte ⁊ qñꝫ fit a cā ex
triſeca ſicut ꝑcuſſiōe aut caſu diſrūpēte: ⁊ tūc ap
pet vuea. ꝙ ſi illō qḋ de ea appet ēt res modi
ca noiat formicalˀ ⁊ almuſaragi ⁊ ꝗnatil: ⁊ illō ē ſm
magnitudinē ⁊ ꝑuitatē. Si aūt ē augmētatio illa vt ap
peat i ea ꝗnū vue noiat vue. Et q̄ ē maior noiat veſi
cal. ſi aūt egrediat vuea valde ita vt ſepat ī palpebraſ
⁊ coopturā noiat clauaꝉ. ⁊ qñ albificat vuea nō ē ci
ſiitas. Et ſcias ꝙ qñ cornea rūpit i lōgitudiē nō vꝫ al
bedo: ſꝫ vꝫ ſciſſura ⁊ ē q̄ſi ſpeculator iā ſic dōgatꝰ. Et
poſſē qḋ ē vt hoc declaret mō māifeſtiore. ⁊ dicat ꝙ
ruptura qñꝫ fit i oibꝰ ꝑtibꝰ cōnee ⁊ cornic. eiꝰ ⁊ ē emi
nētia ḋ ſba vuee: ⁊ qñꝫ fit i q̄buſdā ꝑtibꝰ cornee: ⁊ ē
eminētia ex ea ſpiſſa: ⁊ ē aꝑ corroſiōeꝫ quorūdā cor
ticis eiꝰ ⁊ aſſilat veſicis: ſꝫ differt a veſicis mollibꝰ ⁊
duris qm̄ ꝑꝑ veſices molles ⁊ duras fiūt i albedine
ocli rubedo ⁊ lachrymie ⁊ pulſatio ⁊ frāgit ſb radio
ſꝫ nō ē ita h̄. Eminētia ḋo q̄ fit ꝑꝑ fracturā cornee i
omnibꝰ ſuis corticibꝰ: aut ē cū aꝑtiōe totiꝰ vue: aut
cū q̄dā ꝑte eiꝰ. Eiꝰ aūt ſpēs ſt q̄tuor ꝑua ꝗnatil ⁊ for
micalis q̄ qñ mioꝛat ſiſat veſice molli vecliſe duꝉ. Et
ſepat ab eo: qm̄ ē ſm colorē vuee i nigredie ⁊ viditā
te ⁊ colore mīdio ī eas. ꝙ ſi differat colō eiꝰ a coloꝛ
tūice vue ēt veſica ē: ⁊ qñꝫ ḋificat ꝑ ꝯſideratōꝫ i re eꝰ
Si vꝫ circūdās i radice eiꝰ res alba ſicut libꝰ: ⁊ illō qḋ
nō ē niſi extrēitas rupture cornee ⁊ albificat ſꝫ ꝯſoli
datōeꝫ. Et ba ē illa q̄ꝫ ꝓdixim ⁊ noiauimꝰ vueā. Et
tīa ē maior illa ⁊ ꝓhibꝫ coopturā. ⁊ dꝉ veſicaꝉ. ⁊ cla
uaꝉ ⁊ q̄rta ē q̄ſi ipſa ſit ex ꝗnē veſicaꝉ. ḋūni ē chrōica
ꝯiūcta cū eo qḋ egredit ex cōnea ꝑcedēs ab ipo ⁊ dꝉ
ōbiclāri: ⁊ ē ſiſat āmule ſuſiꝯiūcte cū ſuſo. C. vij. ḋ cu.
q Qꝫ ꝑſeuerat i via ꝗnatōis eiꝰ. Cura ē cura vl
cer ⁊ bothor ſm qḋ dixim ꝙ idigēt mūdifi
catiōe corꝑis q̄liſcūq̄ꝫ ſit egritudo cuando ꝑ
phlomiā ⁊ ſoloně: ⁊ pꝰ eiatōꝫ admiſtret balnai ex
aq̄ ḋ ci: ⁊ ꝓpe qñ ē i ꝯploñe acuitas ſi qḋ mōet i ae
re balnei niſi paꝝ. Et uꝫ ēt mltiplicet ſbmerſiōꝫ capi
tis ſui i aq̄ ſōtis: ſiue ſit cala ſiue ſit frā ⁊ nꝫ admiſtrē
tur olea ſit caꝑ. Quid. i. n. illoꝝ mittūt māꝫ ad oclm
ꝑꝑ reſolonē māei inētē i cerebro ⁊ attrahūt qḋ nō ē
i ipo: ⁊ exꝓmūt ipꝫ ꝑꝑ iſpiſſatōeꝫ poroꝝ reſolonis
Qñ ergo nō inēit vacuū currit ad extrēitates cerebri
⁊ oꝫ qḋ vt cibi ſint bōi chimi tēꝑati ſīt hūidi ⁊ reliqū
cōpꝰ ſilꝛ. Et dū ꝑſeuerat i ꝑnci. oꝫ vt maturet ⁊ curet
cura vlceꝝ. Qñ aūt vlcerat tūc admiſtrēt i ꝑmis ſt ipaꝫ
empla ſtiptica cū abſterſiuis ſicut cydōia ⁊ lētes deco
cta cū me. le ⁊ ſicut aq̄ ꝗnati ⁊ oliue. ⁊ vitellꝰ oui ⁊ cro
cus ⁊ ꝗnatū mūꝫū decoctū cū pauco aceto ⁊ aqua
acreſſe ⁊ diſcoctū: deide fiat ēplꝫ: aut ſi tolerat diſtil
let i aculū cū amilo ⁊ ſilibꝰ. Qñ aūt ſit ropta curetur
cū cura ruptura. Formicalis ḋo curet cū ꝓhibitis
ſtipticis ⁊ cū vapatōibꝰ cū aceto ⁊ aq̄ ⁊ vio pōtico
aut cū aq̄ i q̄ bulliuit roſa ⁊ ſiat alcohol. Et ex colly
rijs ſtipticis: ⁊ ex medicis qḋ iuuatiuis i ipa ſūt ſuc
cus folioꝝ oliue ⁊ ſuccꝰ virge paſtoris. Et ex mīdicis
ſingularibꝰ ſtipticis ſt ſpica ⁊ roſa ⁊ plūbū adūſtū ⁊
chimolea ⁊ tra ſigillata ⁊ ceruſa ⁊ alcohol ⁊ gallaꝝ
ꝑtes due: deinꝫ āniōnij ꝑtes. x. ⁊ ex collyrijs collyriū

hamir ⁊ hādimut ⁊ bediū de ſiſeles ⁊ collyriuꝫ ara
bicū. Et ex eis q̄ ſūt fortia ē collyriū berdene triſdea.
⁊ qñ ex eo diſtillat aliqd liget frōs ⁊ dormiat reſupi
nꝰ. Collyriū forte ad illud: cinis ſuſoꝝ i quo purga
tur es ⁊ crocꝰ ⁊ amili ⁊ dragagāti ꝯficiāt cū albūi
ne oui gallie nati ea die: ⁊ qñꝫ pōit i ea lapis iamēi.
collyriū domū ⁊ ē collyriū bdeiū ꝯferēs ſpēbꝰ bothō
ꝑ. āſtionā adūſti abluti. iiij. aur. ceruſe plūbi aduſte
ablute. vij. aur. liiij idi. xvi. aur. ſpice. viij. aur. polij
ij. aur. cliſtre aduſte ablute aur. viij. acatie citie. xx.
aur. caſtōei aur. vij. tīidē aloes gūmi arabici. xx. au
re. terāt cū aq̄ pluuiali ⁊ fiāt collyria. Et ſciat ꝙ ucri
uꝫ ē tibi qñ icipit vlcꝰ i eminētia vt faciat adherē ocu
lo ligaturā q̄ ſuſtētet ⁊ reſupiatio: illi ḋo q̄ ē clauati
nō ē cura. ⁊ q̄dā ꝑꝑ pulchritudinē dliqūt ⁊ abſcidūt
eminētiā ex vuea cū muſaragei: ſꝫ rectiꝰ ē vt nō mo
ueat: ⁊ forſſe ei effūdet mā ⁊ ꝑmutabit ad oculuꝫ
alterum. Ca. viij. de bothor i oculo.
q Qod ē aūt ſup corneā tēdit ad albedinē. ⁊ qḋ
ē ſup ꝯiūctiuā ē tendens ad rubedinem.
Ca. ix. de cura:
p Phlomia ⁊ diſtilatio ſāguis i oculū ſm qḋ di
cemꝰ i. c. altarſati: ⁊ vapatio oculi cū lana īfu
ſa i albūine oui ꝯq̄ſſati cū aceto ⁊ oleo roſ. ⁊ diſtilla
tio lactis in quo poniſ ſemē almaru ⁊ collyriū alu
ber ⁊ collyrium dinacon.
Ca. x. de ſanie in ſiphac.
h Et ſanies ꝯtiet ſb cornea: aut i ꝓfūdo: aut i ꝓ
pinquo ⁊ ſiſat locꝰ cornee vngule: ⁊ qñ corro
dit cū ea ꝑs noiat calcatarem. Ca. xi. de cura.
d Dixit paulꝰ: curat cū eis q̄ ſūt ſicut ſirꝰ ḋ melle ⁊
ſuccꝰ fenugreci ⁊ collyriū ḋ olybdo: aut apia
tur cū melliloto ⁊ mucilagie ſe. lini ⁊ raphano
hūido decocto ſi nō ꝓhibebat ophthalmia. Et mū
dificet cū eis ſūt ſicut q̄ collyriū ḋ myrrha ⁊ ſumulter
re. Et ſi nō fuerit vlcꝰ admiſtra hoc collyriuꝫ calca
dis croci āboꝝ aū. ℨ. i. myrrhe. ʒ. i. ſ. ⁊ mellis. lib. i.
Et ēt medicamen magnetis factum ad vngulam. Et
etiaꝫ medicamē de luto ſamio ꝓdicto i. c. de veſicis.
Ca. xij. de cācro in oculo.
p Curinū accit i cornea dolor vehemēs ⁊ extē
ſio ī vēis oculi ⁊ pūctura fortis q̄ ledit ipſe ⁊ ꝓ
ꝓe cū mouet hūis ipm ⁊ rubedo i tunicis oculi ⁊ ſo
da ⁊ caſus appetitꝰ cibi ⁊ ledit ab oi i quo ē caliditas
⁊ ex eis i quoꝝ ſalute nō ē ſpes q̄uis ſit ſpes i ſedati
oue eiꝰ. Et nō facit dolorē cācer i aliquo mēbroꝝ q̄
ſint ſicut dolor eiꝰ qñ accit i oculo. Et admiſtratio qḋ
mediciaꝝ calaꝝ ē ex eis q̄ ledūt pacietē ipm ⁊ augēt
dolorē intolerabilem. Ca. xiij. de cura.
ſ Ʒ nō fuerit excuſatio cure eiꝰ tūc ſi iteo ſedatō
doloris ⁊ mūdificet corꝑꝰ ⁊ ꝑs capiti ab hūoꝝ
ꝯturbatio ⁊ nutriat cib bōi chimi triticeis i q
bꝰ nō ē calefactio ⁊ potꝰ lactis ꝯfert ei. ⁊ oꝫ qḋ vt ad
miſtret i ipo albumē oui cū meliloto ⁊ aliqd ḋ croco
⁊ collyriū albū ⁊ oē collyriū factū ex eis q̄ ſt ſicut āilū ⁊
ceruſa ⁊ gūmi ⁊ opiū ⁊ oia i qbꝰ ponūt reliq̄ lenien
tia ⁊ ſtupefaciētia ⁊ collyriū ſamurdū ⁊ collyrium
mcburiū ⁊ ceratū factū ex vitello oui ⁊ oleo roſ.

Ca. xiiij. de garab ⁊ aꝑoſtibꝰ lachrymalium.
q Qñdoq̄ꝫ egredit i lachrymalibꝰ angul oculi
extura. Et qñꝫ ē dura q̄ tactu mouet ⁊ nō rū
pit ⁊ ē de ꝗnē glādulaꝝ: ⁊ plimū malie eiꝰ qḋ vꝫ emi
nētia i lachrymalibꝰ ⁊ iuenit cū exꝓſſiōe ⁊ dolet eiꝰ
expſſio ⁊ mltiplicat cū ea ophthalmia. ⁊ qñꝫ ē extu
ra bothoꝛat faciēs collectiōeꝫ ⁊ diſrūpit ⁊ qñ rūpit
facit fiſtulā ſm plm. Et abe cōicāt i hoc ꝙ vnaq̄q̄ꝫ
caꝝ mouet ſub tactu ⁊ ſubmergit cū exꝓſſiōe ⁊ aug
mētat qñ diminuit ⁊ qñꝫ ex ſba eiꝰ bothor ē eiꝰ aug
mētū i ꝓfūdo: q̄ꝛ eiꝰ eminētia extiꝰ nō appet: veꝝ ipſā
ſignificat pruritꝰ ⁊ qñꝫ manꝰ iuēit eē aꝑ ꝯpſſiōꝫ vi
cinā. Et garab qḋ ē fiſtula adueniēs i āgulis ocli do
meſticis. ⁊ plꝫ qḋ eiꝰ ſuccedit exiture ⁊ bothor appē
tibꝰ i loco. Deide rūpit ⁊ fit fiſtula: ⁊ extura illa añ
q̄ꝫ rūpat noiat hakilꝰ. Et qñ illud ſībꝝ ē ſbtilis ſbe
vꝫ ab iterioꝛ eiꝰ vſq̄ꝫ ad ipſiꝰ exteriꝰ ſicut pāniꝰ quē tue
nis a latē oſſis naſi ⁊ a latē eiꝰ qḋ appet de oclo. Qñ
ergo rūpit remanet ſanioſa difficilis ꝯſiictiōis: qm̄
mībꝝ ē hūidū ⁊ cū hūiditate ſua mouet ſꝑ ⁊ ꝑꝑ hoc
fit fiſtula. Et eiꝰ qḋ ruptura qñꝫ ē ad extiora: ⁊ qñꝫ
ad iterioꝛa: ⁊ qñꝫ ē ruptura eiꝰ ad ābo latera ſiꝉ ⁊ nuꝉ
totiēs fit eiꝰ ruptura ad naſū ⁊ currit ad ipꝫ. Et qñꝫ
ꝯſeq̄t malia ſaniei eiꝰ ad oſ ⁊ corrūpit ipꝫ ⁊ denigrat
⁊ corrūpit cartilagines palpebꝛe ⁊ iplet oclm ſaie q̄
egredit ad ꝯpſſionem. Ca. xv. de cura:
a Algarab ē egritudo chrōica ⁊ q̄ ē ex ea leuior
ē illa q̄ ē recēs. Nā q̄ recēs ē curat cū medicis
facilibꝰ q̄s dicemꝰ. chrōice ḋo cura ē i ea cau
teriū qḋ narrabimꝰ: aut qḋ ſtat loco eiꝰ ſicut die bar
dich. Incipiat ergo ⁊ fricet fiſtula pāno: deide fiat
licīniū cū diebardich ⁊ ipleat. Quidā aūt exiſtiauerūt
ꝙ qñ mūdificat ab eo caro mortua: deide ſbmerga
tur cottū cū aq̄ ſiliq̄ꝝ nabati ⁊ itromittat i ipa cōfert
vehemēt. Et ſiq̄s vult admiſtrare medicinā abſꝫ cau
terio tūc meliꝰ ē vt exꝓmat dōec egrediat qḋ ē i ipa ḋ
ide abluat cū vio ſtiptico diſtillato i ipſa: ⁊ ſi fuerit
paꝝ ⁊ nō egredit dimitat vſꝫ ad duos dies aut tres liga
ta dōec aggreget aliqd q̄ꝫtitatē hūis: ḋūi exꝓmat pꝰ
lauet ḋūi diſtillet i eā collyriū algarab qḋ Mahōet
filꝰ zacharie ſibi ꝯpat ⁊ ꝓpe qḋ ex eo diſſolutū ē in
aq̄ gallaꝝ ⁊ mīliō qḋ diſtillator ē diſtillatō q̄ fit pꝰ di
ſtillatiōꝫ iterueniēte hora int oēs duas diſtillatiōes.
Et ḋ mīlioꝛ qḋ ꝑgit eꝰ ē vt mīſuret eꝰ ꝓfūditas ꝯtēta.
Deīi inoluat radiꝰ cotto ſbmerſo i mīdicis ⁊ pōat
i ipa: ſiue ſit mīdicia currēs ſiue puluis. Et oꝫ qñ ad
miſtrat mīdicam̄ vt ſtrigat cū pāno ⁊ adbibeat q̄es.
Et ḋ collyrijs qḋ exꝑti ē vt ſumāt arſēici rubei ⁊ atri
mēti ⁊ cātaridāꝝ ⁊ calcis ⁊ ſal āmōiaci ⁊ alumis ꝑtes
equales aggregent ⁊ terāt cū vria pueri ⁊ ſiccēt ⁊ ad
miſtrēt ſicca. Qñꝫ ḋo ꝯfert i ꝑncipio ſui ⁊ añ eruptiō
nē vt ſuꝑpōat ei atrimēti ⁊ pōat ſuꝑ ipaꝫ armōiacū
⁊ mīrubegi ⁊ ſilr nux rāzida ⁊ oē qḋ ē fortis reſolutō
nis. Et qñꝫ terūt folia rute dōeſtice cū aqua cicris. ⁊
ponūt ſuꝑ hakilꝰ añq̄ꝫ ꝯſequat os ⁊ pꝰ ꝯſecutōꝫ eiꝰ
ꝯſolidat ipm ⁊ rectificat carnē. Sꝫ mordicāt i ꝑnci
pio qñ ponūt: deīi nō mōdicāt. Et qñ fit garab ſcias
ꝙ cauō ē i ipo vt mūdificet i ꝑmis deīi curet. Et ex

eis q̄ mūdificāt ipſaꝫ ē vt ſumat lanugo arūdis iuē
ta i īterioꝛe ꝑte eiꝰ: ⁊ ꝓpe ꝓpiqua radici eiꝰ q̄ q̄ꝫdā
hñt groſſitudinē ⁊ ſbmergat i melle ⁊ adhibeat al
garab ⁊ mūdificabit ipꝫ. Deide lauet locꝰ cū ſpōgia
īfuſa i aqua mellis: ⁊ qñꝫ ſeq̄t illō ſꝑ. ſ. lanugo arū
dis ſicca ſolo ſine mīdicia alia exiccāte ⁊ ſufficiē. Et ex
exꝑtis qḋ ē ſief memithe ⁊ crocꝰ cū aqua altaraxacō
⁊ ſine ceſſatōe ꝑmutet. Et ex eis ē vt terāt limacie cū
oſtracis ſuis ⁊ ꝑmiſceāt eis myrrha ⁊ aloes ⁊ admi
ſtrēt. ⁊ ē ex eis q̄ ꝯferūt i egritudie ⁊ ē ad hoc pauca
⁊ nō ē aggregata: ⁊ quandoq̄ꝫ ꝯfert i ea qñ ē vlcꝰ. ⁊
ex eis ē guadai adūſtū ⁊ crocꝰ ⁊ taraxacō ſiccū cum
aqua ſumac ſola. Et ex mirabilibꝰ i ipa ſt folia rute
cū aqua ꝗnatoꝝ ſuppoſita ei. Et ḋ ꝓꝑetate eiꝰ ē ꝙ ꝓ
hibet remanē veſtigiū ſedū. Et oꝫ vt nō cures ḋ mō
dicatōe eiꝰ. Et ex eis qḋ q̄ rūpūt exiturā ē ēplꝫ ex pa
ne cū ſemie maru ⁊ olibāo cū lacte muliebri: aut cro
cꝰ cū aqua crucei: aut myrrha cū ſtia ſui ḋ gūmi ara
bico ꝯfecta cū felle vaccino ⁊ āſtectat ſuꝑ ipaꝫ ⁊ non
moueat donec ſanet eā. Et ex medicis algarab ē vt
fiat licīniū ex flore eris ꝯgelato cū bdellio ⁊ āmōia
co ⁊ exiſtiauerūt idi ꝙ mes maſticaū ſanat eā: ⁊ exi
ſtiauerūt q̄dā eoꝝ ꝙ myrrha ſola ſanat eā qñ ſt ipaꝫ
pōitꝫ ⁊ ex plibꝰ exꝑtis i ipa ē vt ſūat venaꝝ ꝑs ūa et
ameos due ſtie ꝑtis vnꝰ ⁊ terāt pulueriꝫādo ⁊ pul
ueriꝫēt i ipa ⁊ ēt medicam̄ ꝯpoſitū ex liaſa eri ⁊ alu
mie ⁊ ſale āmōiaco ⁊ ꝯfert ei ſandes: ⁊ ex medicis vl
timis ē vt ſumāt atrimēti ⁊ aloes ⁊ ſarcocolle ⁊ corti
ces radicis turis ꝯtriti ⁊ memithe ꝑtes eq̄les terant
⁊ cribellēt ⁊ ponēt i lachrymali ⁊ aloes ſolūmō cū
corticibꝰ turis ēt. ⁊ ꝯſidera reliq̄s medicias dcās i
ātidotario ⁊ ꝓpe medicamē acutū viride: ⁊ conſi
dera medicias tabulaꝝ mediciaꝝ ſingulariū. qñ aūt
ꝯſeq̄t os ⁊ nō iuuat medicis: tūc necē ē ipam ſcidere
⁊ detegē a ſuo intiore ⁊ aſſumē carnē mortuā ſi fue
rit donec ꝑueniat ad os: ⁊ eiꝰ qḋ regimē pꝰ illo eſt
ſm tres mōs. Si os ē ſanū fricet nigredo ſi appet i
ipa ⁊ ſoluat aliqd ex medicis ꝯſolidatis ⁊ ſuꝑpōat
⁊ liget ⁊ dimittat diu. ⁊ ſi res fuerit maior iſta: tunc
nečiariū ē cauteriū ⁊ qñ nečariū ē ut i oſſe corrupto
fiat forami. Et itēdat cū hoc vt fiet cauteriū q̄ꝫ ꝓfū
diꝰ pōt i iſimo ꝯcauitatis nō declinādo ad naſū nꝫ
ad oclm ⁊ eleuet ꝯiūctiua ad latꝰ naſi i ꝓfūdo ita vt
qñ ꝑforat locꝰ vio foramie aut foramibꝰ ꝑuis tribꝰ
⁊ penetrat ⁊ currit ſāguis ad ꝑtē oris ⁊ naſi: fiat tūc
cauteriū vltimū cū fiducia vt nō ꝑueniat ad ꝑtē ocu
li: īmo oꝫ vt tegat oclis vitie ḋīi cauteriꝫet ⁊ pulueriꝫēt
i ipo medicie ⁊ liget cū pāno. ⁊ qñꝫ excuſat cauteriuꝫ
a foramie ⁊ fit ſufficiētia i ipo q̄ꝫtū poſſe ē: ⁊ medica
mē qḋ alreſiū ē ex medicis bonis i illo. c. Et oꝫ qñ
fit cauteriū vt pulueriꝫet i ipo medicam̄ ⁊ pōat ſuꝑ
ipm oculū ſpōgia ifuſa aq̄ ifrata aut maſſa ſubtili i
frata niue ⁊ quotiēſcūq̄ꝫ vult calefieri roretur ea.
C. xvi. ḋ additiōe cārnis lachrymalis ⁊ diminutiōe eiꝰ
q Qñdoq̄ꝫ magnificat caro hec adeo vt ꝓhi
beat viſū. ⁊ qñꝫ minuit valde ⁊ occultat adeo
vt ꝓhibeat lachrymas: ⁊ plurimū eiꝰ ꝯtigit
ab errore medici in ſcidēdo vngulā. additio ḋo ea

raſ medicis iciſióis ⁊ nó fiat radicit⁹ ⁊ pnũciãt lachry
me. Diminutio ãt pueniés ex iciſióe curá nó hʒ. Qḋ
ſi fuit ex pte alia: qñdoqȝ poſſibile erit vt cureſ medicis gḡ
natis carnis i qb⁹ ſũt ſtipticitas ⁊ exiccatio. Sicut me
dicine fcẽ ex aloe ⁊ memithe ⁊ croco ⁊ vino ⁊ veſigi
cũ vio: ⁊ aloes ſolũ qñdoqȝ pulueriʒaſ ſup lachry
mali ꝯfert ⁊ vinũ ipm ꝯfert ꝓpᵗ quando ꝺcoqˀ i
ipo illḋ qḋ hʒ ṽtutẽ ꝯſtrictiuã. C.xvij. ḋ albugie ocli

f Dicas ꝙ albugo i oculo alia ẽ ſubtilis ꝓue
niés i ſupficie apparente ⁊ noiaſ nebula ⁊
alia ẽ groſſa ⁊ noiaſ albugo abſolute.

Capitulum.xviij.decura.

c Ꝫ⁹ qḋ q̃ ſbtile ẽ ex ea: i corpib⁹ eueniés teneris
oʒ vt aſſidueſ vaporatio cũ aqs calis ⁊ balne
is i aq̃ calia. Deinde admiſtreſ fricatio ſp. Et
q̃ndoqȝ ꝯfert ei ſucc⁹ floꝝ papauis ruffi ⁊ ſucc⁹ cen
taur ꝯmioris. Et iteꝝ vẽaꝝ ps vna ⁊ amcos due ite
ꝑtes vni⁹ fiat ex cis puluis: ⁊ form⁹ eo ẽ vt ſumaſ ſar
cocolla zuccar tabarzet ſpũa maɾ ariſtol. ⁊ baurac.
⁊ fiãt cũ eis alcohol. Et ex eis q̃ ꝯfert ſt alcohol aſtu
metó ⁊ alcohol alubar forte ⁊ aſtaticó ⁊ targamati
cũ. In chróica ṽo groſſa ⁊ ſta i corpib⁹ groſſis oʒ
vt admiſtreſ lenificatio albugis cũ vaporatióib⁹ ⁊
lenificatóib⁹ ⁊ balneatóib⁹ ṗdcis. Et ſunt collyria ꝑ
dca qb⁹ fit alcohol diſſoluta i aq̃ acori: aut i aq̃ ſaliſ
gẽme fricati ⁊ fiãt cũ eis alcohol i balneo: ⁊ ſi nó ꝓfe
cerit balnea admiſtreſ alcohol cũ alkitrã cũ crevito
ex qb⁹ fiat collyriũ ⁊ ẽt collyriũ ḋ cõnib⁹ cerui ⁊ ẽt
alcohol ex ſtercore lacerti ſolo: aut cũ maſaciũa aut
ere aduſto aut cũ ſale gẽma torrefacto. Et form⁹ iſto
ẽ ſterc⁹ hirũdinũ cũ ſiſamis ⁊ melle ⁊ ſterc⁹ ſeme be
ſtras: fiat alcohol ex eis mane ⁊ ſero. Et ex eis qḋ q̃
ſt tẽpata ẽ ſcch a aduſtũ cũ cãcro mario ⁊ climia au
ri. Et ſi albugo ẽ ꝓfũda admiſtra mẽithẽ ⁊ alſegi ⁊
myrrhã ⁊ ſterc⁹ lacerti eq̃lr ⁊ medicam̃ magnetis ḋ
ſde i.ca. ḋ ũgla. Et q̃ndoqȝ admiſtreſ tincture tigẽteſ
albugnẽ ḋ qb⁹ ẽ vt ſumaſ caducaꝝ roſe gnatoꝝ ꝑ
uoꝝ ⁊ acatie ⁊ calcadis ⁊ gũmi oiuʒ ana. ℥.i. dũmo
nij gallaꝝ āboꝝ aũ. ʒ.iij. diſſoluãſ cũ aq̃. ⁊ ſi nó iueniſ
roſa gnati ſũaſ cõtex ei⁹: aut cap ei⁹: aut pãnicul⁹ ſb
aldib⁹ q ẽ iter gña ei⁹: ⁊ iteꝝ gallaꝝ ⁊ acatie āboꝝ. ʒ.
ij. calcadis. ʒ.i. fiat ex eis tictura ⁊ ex tincturis ẽ alco
hol h⁹ i plũbi aduſti abluti croci gũmi oiuʒ aũ. auꝛ
ij. cineris furni fuſióis eris abluti cũ aq̃ pluuiali auꝛ
ij. ſco: ie eris ablute auꝛ. ʒ. fiat ex eis alcohol. Aliud
boni i vitio: colcotã gallaꝝ viridiũ āboꝝ ana. i. auꝛ
iiij. reſoluaſ cũ aq̃ ⁊ admiſtreſ mltis vicib⁹. Aliḋ gal
laꝝ acatie amboꝝ ana. ptẽ. i. calcanti ptẽ. ʒ. erantur
cũ aqua ſachaí cahenemẽ. Cap.xix. de ſebel.

f Sebel ẽ pãnicul⁹ accidẽs oclo ex iſlatóe vẽaꝝ
e⁹ appentiũ i ſupficie ꝯiũctie ⁊ cõnec ⁊ texiſ q
d. i ſeo qḋ ẽ ſi eas ſicut fum⁹. Et e⁹ qḋ cã ẽ reple
tio ſtlaꝝ vẽaꝝ: aut a materijs currẽtib⁹ ad eã p vias
pãnicli exterioris. vl ꝑ viã pãnicli iteriſeci ꝑꝑ repletóeʒ
ca: vini ⁊ debilitatẽ ocli. Quãdoqȝ ṽo accidũt ex ſebel
prurit⁹ ⁊ lachryme ⁊ pãnicul⁹ ⁊ nocumẽti ex lumie
ſolis ⁊ lunis cãdele ⁊ debilitaſ viſ⁹ ex ea: qm̃ ipedit
⁊ iſert ei eſtuatióʒ: ⁊ nocet ei oẽ qḋ ei ſuppóiſ: pl'ʒ ṽo
accit oclo pãnicli ſebel vt fiat mior ⁊ mior ẽ corp⁹ pu
pille ei⁹. Et ſebel qdẽ ẽ ex egritudib⁹ q̃ hereditant ⁊
ꝑmutanſ de vno ad alium. Cap.xx. de ſignis.

f Signa ſebel e⁹ ꝑncipiũ ẽ velamẽ extẽ ſt ea q̃ mſ
totiés diximꝰ ḋ exuberatióe vẽaꝝ exterioꝝ ⁊
rubedie faciei ⁊ pulſatóe vehemẽti i tpib⁹ ⁊ in
venis cornee. ⁊ ſigna alteri⁹ ſũt q̃ ſt ꝯria iſtis i eo qḋ
declarabitur tibi in canone. Cap.xxi. de cura.

o Ponet vt abhõ. ⁊ at cũ ea oia q̃ abhõret hiſ
fluxũ ad oclm i. ſũt ea q̃ diximꝰ i ꝑmis ⁊ nó
iterabim⁹ ea nũc. Et vt vtaſ ḋ cũtis euacuati
catis ea q̃ diximꝰ. Et vt vtet olea ⁊ ẽpla ſupeũſ ⁊ ea
purpurgia: ſ: ei diximꝰ i ea ẽt. abhõrẽt ei qd ipſa in
ea ẽt Sʒ ego nó video malũ i viſũ coꝝ qũ cap ẽ mũ
dũ. Et. S. qḋ ꝯceſſit vt i potu viniũ dareſ ⁊ ſiſt vt p⁹
ipʒ dõmiret qũ eẽt mũd⁹: ⁊ ñ eẽt mã i corpe ⁊ capi
te e⁹: ⁊ vſ ꝙ h ſit ꝯueniés i ſebel leui. In ea ṽo q̃ ſor
tis ẽ nó ẽ exceptio a collectóe. Et melior qḋ collectó
ẽ vt penetrẽt fila mlta ſb vẽis: ⁊ qñ adunata ſũt tra
hãt ad ſupiora vt eleueſ ſebel. Deide colligaſ cũ un
chradhi acuti capitis ad icidẽdũ ne remaneat aliqḋ.
Deiñ admiſtreſ reguẽ ꝓhibẽs adherẽtiã dcaꝝ i ca.
de ũgla. Et q̃ndo dolet ocul⁹ ex ꝑparatióe collectióis
ñ abſcidaſ ab eo vitell⁹ oui. Illḋ. n. ſanat ipʒ. ⁊ p⁹ il
lḋ admiſtreſ collyriũ rubeũ ⁊ viride vt reſoluaſ reſi
duũ ſebel ⁊ mũdificeſ ocul⁹. Et meliorꝰ qḋ horaꝝ ad
collectóʒ e⁹ ſt ver ⁊ autũn⁹: veꝝ ſt p⁹ mũdificatióʒ ⁊
aióne: qm̃ qũ ẽ aũ aióne doló ḋclare fac ſup fluita
tes ad oclm. Medicie ṽo ꝯferẽtes ad ſebel ñ ꝯferũt
niſi recẽti ſʒ plʒ. Et ex eis ṽo q̃ expta ſt ẽ vt ſũaſ cor
tex oui recẽtis ſicut cadit a gallia ⁊ ferueat aceto. x. die
b⁹. Deide coleſ ⁊ exicceſ i ũbra ⁊ teraſ ⁊ fiat cũ eo al
cohol. Et ex eis qḋ q̃ ſt expta ẽ alcohol ocli cũ cunẽ
cui adiũcta ẽ marchaſita. ⁊ ex eis q̃ expta ſũt ẽ alco
hol ocli cũ vria i q̃ diminuit liatura eris cipri die vna
Et ex ꝯpoſitis collyriũ aſtaticó ⁊ rubeũ acutũ ⁊ viri
de ⁊ tarchimiticó ⁊ collyriũ ruſatigi ⁊ medicam̃ ma
gnetis ṗdcm: oia illa ſt i antidotario ⁊ collyriuʒ de
alumie ⁊ balauſtijs. Et qñdo ꝯp ẽ ſebel ſcabieſ expti
ẽ collyriũ ſumac ſolũ: ⁊ quãdo póiſ i ipo paꝝ gũmi
arabici ⁊ ſarcocolle ⁊ fit ex eo alcohol abſcidit ei ſe
bel ⁊ remouet ſcabiẽ. Cap.xxij. de vngula.

e Sit additó ꝯiũctie ⁊ velamis ꝯtinẽtis oclʒ ici
piẽs ſʒ plʒ lachrymali ⁊ currẽs ſp ſt ꝯiũctiuã
Et quãdo tegit cõnea ⁊ inadit eã ita ꝙ coopit
foramẽ. Et ei⁹ qḋ q̃dã ẽ q̃ ẽ durior: ⁊ q̃dã ẽ q̃ ẽ lenior.
Et quãdoqȝ ẽ citri coloris: ⁊ quãdoqȝ ẽ rubei coloris
⁊ quãdoqȝ ẽ fuſci coloris. ⁊ ẽ ẽt ũgula e⁹ vicitas cũ ꝯ
iũctiua ẽ vicitas adherẽtie q̃ velociſ denudaſ qualʒ
ſuſpẽſióe. ⁊ ẽ alia e⁹ vicitas ẽ vicinitas vnitióis ⁊ idi
get excoriatione. Cap.xxiij. de cura.

m Elior cura e⁹ ẽ denudató cũ ferro ⁊ ꝓpᵗ e⁹ q̃ ẽ
lẽiſ. Dui ṽo denudató qm̃ ñ ẽ faciſ ꝑduc ad no
cumẽti. Et oʒ vt eleueſ cũ ũcinis: ſuſpẽſio ei e⁹ i ciſio
nẽ facilẽ effic. ꝙ ſi ꝓhibeaſ excorieſ cuʒ capillo: aut
ſico penetrãte ſb ea cũ acu: aut radice pẽne ſbtiſ ⁊ il
lḋ qḋ ñ ẽ necẽriũ niſi i ſuo loco autonob⁹ ꝙ ſi ñ ſuffiẽ
necẽaria ẽ excoriatio ſbtil cũ ferro nó acuto. Et oʒ vt

eradiceſ qñtũ poſſibile ẽ pꝰ qḋ accidat carni lachrymaſ.
Et accidat lachrymis curſ⁹ ⁊ color qḋ diſtiguiſ iuẽ
ābas. ⁊ qũ abſcideris ũglaꝝ diſtillab i oclʒ cyminũ
maſticatũ cũ ſale. Deiñ ſbũcies mõdicatói ei⁹ cũ vi
tello oui: ⁊ oleo ro. ⁊ vio. ⁊ qm̃ ñ admiſtras diſtillatóʒ
cymi maſticati cũ ſale adhẽt ꝯiũctia palpebre. ⁊ ꝑꝑ
h⁹ oʒ vt moueat eger oclʒ ẽt oi hora dũi p⁹. iij. dieſ
admiſtreſ collyria acuta vt reſiduũ extirpet. Admi
ſtratio ṽo mediciaꝝ i ipa ẽ res q̃ ñ nimũ vʒ i vngula
q̃ ẽ groſſa ⁊ cũ hoc ipa nó euacuãſ a nocumẽto pu
pille acuitas ſua. Neceſſariũ ei ẽ vt ipſe ſit vehemẽtius
abſterſióis ꝯmixte cũ putrefactiuis. Et ex collirijs q
dẽ expti ẽ collyriũ antaricó ⁊ collyriũ ceſaris ⁊ ba
ſilicó acutũ ⁊ ruſcẽnũ ⁊ diuaricó. ⁊ oia iſta ſcripta
ſt i ãtidotario. Et ad eã qḋ expti ẽ vt ſumaſ eris vſti
⁊ calcadis ⁊ fel hirci ptes eq̃les ⁊ fiat ex eis collyriũ
Et vt ſũaſ calcadis ⁊ ſaliſ gẽme āboꝝ aũ. ps. i. gũmi
medietas ptis. fiat collyriũ cũ vio aut es vſtũ ⁊ cal
cadis cortices radices capparis ⁊ ſal ãmóiac⁹ ⁊ fel
hirci aut vacce cũ melle: aut mel ſolũ cũ felle caprio
aut magnetis ⁊ floris eris ⁊ magre ⁊ ãmoniaci oiuʒ
aũ ptes. ij. ⁊ croci ps. i. ⁊ vnicuiqȝ. ℥. illi⁹ admiſceaſ
cotyla. i. mellis: ⁊ ẽt ex calcãto ⁊ ſale ãmoniaco fiat
alcohol: ẽ ei myrabile. ⁊ ex eis q̃ ad ũgulã ſũt expta
⁊ ẽ ꝓpiqũ ipſióĩ denudatióis ẽ vt ſũaſ teſta cãnoꝝ
⁊ fricẽ ab ea linimẽti ⁊ ꝯteraſ mltũ. ⁊ p⁹ illḋ ꝯmiſceaſ
cũ oleo ḋ ſeib⁹ cucurbite ⁊ ꝯteraſ ſil. Deiñ mittaſ ra
di⁹ i cute ⁊ accipiaſ cũ eo medicam̃ ⁊ friceſ cũ ipo vn
gula aſſidue oi die mltotiés: ſbtiſiat ei eã ⁊ recedʒ cũ
ea. Et oʒ qdẽ vt icliceſ aũ mediciaꝝ ad miſtratóʒ ſup
vaporẽ aq̃ calẽ tandiu donec caleſiat ocul⁹ ⁊ rubifi
ceſ facies aut igrediaſ balneũ. Qñʒ ṽo ꝯfert i vngu
la leui vt teraſ tus ⁊ iſũdaſ i aq̃ calia tandiu donec ſup
ipſum vna hora pertranſeat ⁊ coletur ⁊ fiat cum ip
ſo alcohol. Cap.xxiiij. de altarfati.

e Sit pũctũ ſãguis recẽs rubei aut ãtiq nĩõtui
aut ſbrubei: aut nigri currẽtis a qbuſdã ve
nis ruptis i oclo ꝑꝑ ꝑcuſſióʒ ṽbigiã: aut cã
alia ꝑꝑ quaꝝ rũpunſ vene ex repletóe ⁊ ap atib⁹: ita
vt rũpãſ in ipſa: ⁊ ex ſũma eaꝝ ſũt clamor ⁊ mot⁹ la
borioſus. Et qñʒ ẽ ex feruore ſanguis i vẽis: ⁊ qũqȝ
ꝯuenit a caſu ꝑcuſſiuo fracta ſubtiſ in pupilla ⁊ ru
ptura q̃ ẽ in ꝯiũctiua ẽ ſalubrior. Ca.xxv. ḋ cura

d Iſtilleſ ſup ipm ſanguis colũbe aut turturis
aut azfagachit aut alguarazẽ ⁊ ꝓpᵗ ḋ ſb pẽna
Qḋ ſi fuerit i ꝑncipio ꝑmiſceaſ ei aliqḋ de repcuſſi
uis ſicut ẽ lutũ dcm chimolea ⁊ lutũ dictũ armenũ. in
fine ṽo ei⁹ ꝯmiſceaſ cũ reſolutis vſqȝ ad arſeuiaũ cũ
cũ luto ſigillato: Et qũqȝ curaſ cũ lacte mlieb̃ri cũ
ture ⁊ aq̃ ſaſ ⁊ ꝓpᵗ i aq̃ diſſoluta ſũt ſal gẽma et ſal
armoniacũ: ⁊ ꝓpᵗ qm̃ póiſ i ipa illḋ cũ ture ⁊ diſtil
laſ ex eo i oculũ. ⁊ collyriũ diuaricó ꝯfert ei valde.
⁊ medicamẽ ſuũ ex lapide lazuli ⁊ pipis ⁊ ſarcocol
le ꝑub⁹ eq̃lib⁹ ⁊ arſenici qñtũ oia: ⁊ qñʒ admiſceſ ei
ſalgẽma ⁊ fit ex eis collyriũ: ⁊ qñʒ fit ei ẽplʒ ḋ foris
cũ kali vſto cũ vio aut aceto: ⁊ ſilr ex ſtercore colũ
bino cũ aceto aut vio: aut fit ẽplm ex paſſis enuclea
tis ſolũ cũ aceto. ⁊ reliq̃ q̃ dcã ſt adhibeaſ ⁊ ꝓpᵗ cũ
fuerit apa. Et ſilr caſe⁹ recẽs ⁊ paꝝ ſalit⁹ ⁊ corticeſ
rhaphai ⁊ mellilotũ cũ ſãguie dracóis ⁊ radice lilij
⁊ croco ⁊ lẽtib⁹ cũ oleo roſ. ⁊ vitello oui: ⁊ reclina
tio fiat ſup aquã i qua decocta ſt iſopũ ⁊ origanũ: ⁊
vapor ei ex eo ſola: aut cũ aceto i quo decoqũſ cinis
aut mẽta: aut iſuſióe olib ai cũ aloe: aut cũ aqua cro
ci ſilueſtris: aut iſuſióe croci: aut decoctióe camemil
le ⁊ mellilotí: aut ſucco eoꝝ aut decoctóe folioꝝ cauſ
⁊ fiat emplm ex folijs caulis decoctis ⁊ ꝯtritis: Forti
ṽo ⁊ antiquo aut fiat emplm ex ſynapi ꝯtrito ꝯmi
xto cũ duplo ſui de carne fic⁹: aut arſenico fricato
cũ lacte: aut fiat ei emplm ex cinere decocto in vino:
aut amcos ⁊ iſopo cũ lacte vaccino: Qḋ ſi cũ tarfa
ti acciderit rupſa i ꝯiunctiua maſticeſ cyminũ ⁊ ſale
⁊ diſtilleſ ſaliua i ipo: ⁊ folia ſalicis ꝯfert ei valde qñ
ex eis fit emplm. Ca.xxvi. ḋ lachrymis.

h Ec egritudo ẽ vt ſit oculi ſp humidi humiditate
aquoſa: ⁊ qũqȝ currũt lachryme. Et eaꝝ qdẽ alie ſt
natiue: alie accitales: ⁊ de accitibus ſt q̃ ſt iſepabi
les i ſãitate: ⁊ ſt alie ſeq̃ntes egritudinẽ q̃ remoueſ ſi
remoueaſ egritudo ſicut fit i febrib⁹. Cã ãt i accitalib⁹
ẽ debilitas retẽtie aut digeſtiue decoq̃ntis: aut dimi
tio lachrymaſ i nã: aut ꝑꝑ admiſtratóʒ medicie acu
te: aut ſucceſſióe iciſióis vngle. Et ꝑncipiũ qḋ illius
humiditatis ẽ cerebꝝ ⁊ curſus ei⁹ ad oculũ i vna dua
rũ viaꝝ ṗdictaꝝ mltociẽs. Que ãt natie ſt aut ꝑꝑ ra
dicatóʒ iciſióis lachrymaſ nó ſanãt. Et curſus qḋ la
chrymaꝝ q fit i febrib⁹ ⁊ i egritudib⁹ acuti ⁊ ẽ ſine cã
ẽ ꝑꝑ nocumẽti cerebri ⁊ apa cerebri. ⁊ qñʒ accidũt i
febrib⁹ vigilatis q̃ ſt ex febrib⁹ ephimeris: aut febri
b⁹ putridiſ ſãguis: ⁊ qñʒ mltiplicaſ curſ⁹ lachrymaꝝ
i frigore: Et iſte oẽs q̃ ſt de gnẽ eaꝝ q̃ accidũt velociſ
remoueſ ſeq̃ntes egritudinẽ ſi remouent: remoueſ
cum ea. Ca.xxvij. de cura.

c Anḋ i cura eaꝝ ẽ admiſtratio mediciaꝝ eq̃lis
ſtipticitatis. Eaꝝ ṽo q̃ ſcẽ ſt ſucceſſióe iciſióis
vngle aut corroſióe ei⁹ ꝑ medicinã cura ẽ plius curi
n⁹ ⁊ troc. de croco ⁊ collyriũ ḋ aloe ⁊ collyriũ ḋ cro
co cũ bẽgi: ⁊ vt fiat alcohol ſup lachrymale ipm cũ
turſ: aut fumo ei⁹ ꝓpᵗ ⁊ cũ aloe ⁊ mẽithe ⁊ croco ꝙ
ſi iã finita fuerit ⁊ ad finẽ puenerit ñ naſceſ vnqȝ. Il
la ãt q̃ ſcã ẽ nó ab iciſióe vngle cũ tutia ⁊ cũ alcohol
de tutijs. Et ꝓpᵗ ſicut cũ alcohol de tutia ṗdcó i. c. de
albugie ⁊ oib⁹ collyrijs viſcoſ ſicut ẽ collyriũ albũ de
ſacrocolla ⁊ collyriũ de aſtaticó ⁊ reliq̃ q̃ dcã ſt i an
tidotario. Et ex eis q̃ expta ſt i eis ẽ medicam̃ ſcʒ ex
aq̃ gnatoꝝ acetoſoꝝ cũ medicis. Et illi⁹ qḋ ꝯfectio
ẽ vt decoqˀ li. i. ex eo vſqȝ ad medietatẽ. Deide ponãſ
i ipo aloes chotrẽſis ⁊ licij ⁊ ſeliũ harigi ⁊ croci ⁊ ſi
ſe memite oiũʒ aũ. aur. ij. ⁊ muſchi. ij. danic: ⁊ mãe
at ſub ſole. xl. dieb⁹ vaſe vitreo clauſo. Et ex eis q̃ ex
pta ſt i ipſ ẽ igredi balneũ i iciũio ⁊ mõari i ipo ⁊ di
ſtilare acetũ ⁊ aq̃ i oculũ mltociẽs. Ille ṽo q̃ ſt nati
ue recipiũt curã difficilr. C.xxviij. de ſtraboſitate.

q Uãdoqȝ fit ſtraboſitas ꝑꝑ molliſicatóʒ quo
rundã lacertoꝝ mouẽtiũ illḋ qḋ apparet de oclo
⁊ decliat ab aſpectu illi⁹ ptſ ad ptẽ ei oppoſitã
⁊ qñʒ fit a ſpaſmo alic⁹ coꝝ: ⁊ decliat oc us ad ptẽ ei⁹

UNIVERSIDAD PROVA BIBLIOTECA DE ZARAGOZA

Et ꝯtractio ſit: quãq; fit ab hũiditate: ⁊ quãq; fit a ſicci tate: ⁊ ſic accit i febrib⁹ acutiſ. Et illa q̄ ē i q̃ ſpaſm⁹ lacer ti ē cã ñ fit niſi a ſpaſmo lacẽti motiui. ſpaſm⁹ ei ei⁹ ē q̃ facit euẽire i oclo ſtraboſitatē ⁊ nocumẽtũ. Spaſm⁹ āt lacerti ꝯtinẽtis i radice ñ facit appere nocumẽtũ imo ꝯ fert valde. Et mĺtotiẽs q̄ꝺ accit ſtraboſitas p⁹ q̃ſdã egritudieſ cerebri ſicut epilepſiã ⁊ carabitũ ⁊ vertiginē ⁊ ſiles iſtis ⁊ accit p⁹ aduſtionē ⁊ ſiccitatē aut repletōz. Et ſcias ꝙ ꝯtortio ocli ad ſꝑiora aut ad īferiora ē illō q̄ꝺ facit vidē rē vnã duas res: ſ; ad duo latera ñ īfert viſui nocumẽtũ ꝺ quo ſit curãdũ. Ca.xxix. ꝺ cura.

l ¶Iſ vo ñ ſanat niſi i diſpōne īfãtie valde hũi de: quã; ei ſpat vt ſanet ⁊ ꝓpe qñ ē recēſ. i hoc ei oz vt equet cũa ⁊ pōat cãdela i pte oppoſi ta ſtraboſitati vt laboret ſꝑ aſpect⁹ ad eã. Et ſilr oz vt liget filũ rubeũ cũ re rubea oppoſitũ pti ſtraboſi tati. aut ſuſpẽdat aliqd rubeũ ap̄ tpſ oppoſitũ: aut aurē ⁊ totũ illō fiat ita vt ei⁹ aſpect⁹ ipz ꝯſeqt̄ ⁊ vide at illō cũ ꝑuo labore. Quã; ei ꝯfert ille labor i equan do oclm ⁊ emiſſo ſãguis ē ex eis q̃ faciũt aſpēz rēm. Illi āt qb⁹ accit illō poſtq̃ magni ſit ⁊ ſenes ⁊ ē cã e⁹ mollificatō aut ſpaſm⁹ hũid⁹ oz vt vtat mũdificatōe cerebri cũ euãtib⁹ q̄ dixim⁹ cũ hieris magis ⁊ ſilib⁹ eis ⁊ ſbtiliatōe regis ⁊ admiſtratōe balnei ⁊ reſolōe: ⁊ ꝺ medicis q̄ꝺ iuuãtib⁹ i ſtraboſitate ē vt fiat eis ca putpurgiũ cũ ſucco folioꝝ oliue. Qꝺ ſi fuit e⁹ euẽt⁹ a ſpaſmo ex ſiccitate tē oportebit vti ēbrocis hũecta tis. ⁊ qñ ñ affuit febris ſũat i potu lac aſininũ cũ ole is valde hũectatis: ⁊ pẽit⁹ oz vt hũectat coꝝ regũi. Et oz vt diſtillet i oclz ſãguis turturis ⁊ vt fiat ẽplm ex albũie oui ⁊ oleo roſ. ⁊ pauco vīo ⁊ liget. fiat il' ꝺ diebus pluribus. Cap.xxx. de exitu oculi.

l ¶Nterdũ accit egreſſio aut ꝑꝑ vehemẽtiã īflatō nis ocli ꝑꝑ grauitatē ⁊ repletiōz ſuã aut ꝑꝑ ve hemẽtiã coartatiōis ei⁹ ad exteriora: aut ꝑꝑ vehemẽtē mollificatōz ſuſpẽſiōis ſue ⁊ lacertoꝝ ſuſtiñ ſuſpẽſionē ei⁹ p̄dictã. Et illa q̄ꝺ q̄ accit ꝑꝑ vehe mẽtiã īflatōis ocli ⁊ repletōz ei⁹: aut ē a mã plima ip ſo oculo īflatiua aut hũorosa hũida: ⁊ quã; ē repletō ꝓpa i ipō. Et quãq; ē cũ cōita cerebri corꝑis ſicut q̄ꝺ accit apō retētōz mẽſtruoꝝ. et illa q̄ꝺ q̄ ē ꝑꝑ vehemē tē coartatiōm ei⁹ ad exteriora ñ ē niſi apō ſꝑocatio nē: ⁊ ſicut qñ ſoda ē vehẽs. ⁊ ſicut fit apō tonitruũ ⁊ clamorē ⁊ mulierib⁹ p⁹ ꝑtũ vehemẽtē ⁊ tenaſmō. Et quã; ē cũ h̄ ex mã ꝺclināte ad oclz ēt qñ ñ ē mũd⁹ ꝑ t⁹. Et quã; ē ex corruptōe ꝯmixtōis ſct⁹ aut mōte e⁹: aut putrefactōe e⁹. ſcđ āt ꝑꝑ mollificatōz lacẽti: qm̄ lacert⁹ ꝯtinẽs neruũ ꝯcauũ qñ mollificat ñ ſubſiſtet oclz: ſ; ꝺclinat ad exteriora. Et egreſſio quãq; ē ex mol lificatōe lacerti tm̄: ⁊ ñ ꝺſtruit viſ⁹: ⁊ quãq; ē cũ actōe e⁹ ⁊ ꝺſtruit viſ⁹. Et quãq; egrediūt ābo ocli i eis q̃ ſũt ſicut ſꝑocatōes ⁊ apẽta velãinũ cerebri i ꝑipneũonia ⁊ ē cã i illo coartatō. Et quã; ē cã i illo īpletō ēt: ⁊ mĺ totiẽs fit illud cũ ſãguinitate īpediēte ⁊ faciente apo ſtema i cornea. Capitulum.xxxi. de ſignis.

q ¶Unq; ē ex mã plima aggregata i pupilla: tē il lic ē cũ egreſſiōe magnitudo. Et qñ ē ex coar tatōe quã; ē illic magnitudo ſi adiuuat cã mã Et quã; ñ ē magnitudo. Et i ambab⁹ diſpōib⁹ ſcilꝫ emĩſio expulſa retro a poſteriorib⁹ ⁊ cognoſcit ei⁹ cã. Cũ illa āt q̄ ē ꝑꝑ mollificationē lacerti nō magni ficat pupilla neq; ſentit ẽtio vehemẽs ab īteriorib⁹ ⁊ ē pupilla cũ hoc eſtuans. Cap.xxxij. de cura.

e ¶Greſſiōi vo leui ſufficit vita repellẽs ad īterio ra ⁊ ſōn⁹ ſꝫ reſupinatiōz ⁊ exiccare cibũ ⁊ ꝑ uitas mot⁹ ⁊ aſſiduatō clauſiōis. Qꝺ ſi medi caꝝ īdigeat adiutorio adhibeat collyriũ ꝺ ſumac. Que vo fortis ē ⁊ ex ca tē ſi illic ē mã īdiget mũdifi catiōe ei⁹ a corꝑe ⁊ capi: ⁊ cũ eo q̄ꝺ ſcis ex ſolutiuiſ ⁊ phlomia ⁊ vētoſis ſuꝑ ambo tpa ⁊ collyrijs acutis. Et pẽit⁹ q̄ꝺ ſolutō vētris ē ex reb⁹ magis iuuãtib⁹ ſpẽs ei⁹. ⁊ ſilr poſitio vētoſaꝝ ſuꝑ colliũ. Et oz vt aſſi duet vaporatō i ꝑncipio cũ lana īfuſa i aceto ⁊ ēbro cet facies cũ ſrĩa aqua. ⁊ ꝓpe i qua ꝺcocta ſit ſtiptica ſicut cōtices granatoꝝ ⁊ ſẽtices ⁊ ſicut papaũ ⁊ ẽdiuia ⁊ v gapaſtoris. ꝙ ſi ñ fuit a repletōe ꝯfert h̄ regimē i oī hora. Et ſi fuit illic repletō oportebit vt reſoluat i ꝑn cipio mã cũ reb⁹ cognitis. Et ſi fuit a mollificatiōe tē oportebit vt admiſtres hieras magnas ⁊ garga riſmata ⁊ odoramẽta ⁊ ſuffũigatiōes cognitas: ⁊ p⁹ illa admiſtra ſtiptica fortitudinē faciẽtia. Illa vo q̄ ē apō ꝑtũ ſi ē a paucitate curſ⁹ ſanguis pariẽtiũ aut corruptiōe ſct⁹ ꝓuoca mẽſtrua ⁊ extrahe ſetũ. Et ſi ē a coartatōe tm̄ tē adhibe ſtiptica. Et ex medicis q̄ꝺ ꝯferẽtib⁹ i egreſſiōe ⁊ eminẽtia ē vt fiat ẽplz ex farīa fabaꝝ cũ roſis ⁊ ture ⁊ albũie oui ⁊ ēt nuclei dacti loꝝ aduſti cũ ſpica ſit bōi eminẽtie ⁊ egreſſioni.

Cap.xxxiij. de ꝓfunditate oculi ⁊ eius ꝑuitate.

l ¶Llud fit i febrib⁹ ⁊ ꝓpe i vigilatiuis ⁊ ſucceſſi one eiõni ⁊ īſomnietatis ⁊ ãguſtie ⁊ triſtitie. Et i illa q̄ꝺ q̄ vigilatiua ē ocul⁹ ſōnifer⁹ grauis difficilis mot⁹ i palpebris ⁊ nō i pupilla. Et i angu ſtia ē gcta pupilla. Quidã aũt dixerũt ꝙ accit qbuſ dã hoib⁹ diuerſitas duoꝝ lateꝝ faciei i frigore vehe menti ⁊ calore vehementi. Accidit ergo oculo qui ē in parte frigida profundatio ⁊ paruitas.

Cap.xxxiiij. de varietate oculi.

v ¶Iriditas aũt accit aut ꝑꝑ cãm q̄ ē i tũicis aut ꝑꝑ cãz q̄ ē i hũorib⁹. Et cã qdē i hũiditatib⁹ ē: qm̄ ſi fuit glatialis i ipō plurie q̃titatis ⁊ al bugine⁹ clar⁹ ⁊ ſit⁹ ei⁹ ꝓpīqu⁹ ad exteriora ⁊ equalis q̃titatis ⁊ pauc⁹ erit ocul⁹ vari⁹ viridis ꝓpe ſi non fuit ex tũica ꝓhibitio. Et ſi i hũiditatib⁹ fuit ꝯturba tio ⁊ glatialis fuit ꝑu⁹ ⁊ albugine⁹ plurim⁹ obtene bratio fiet ſicut ē obtenebratio aq̄ ꝓfũde. Et ſi fuit gla tialis ꝓfũd⁹ erit ocul⁹ niger. Cã aũt i tũicis ē vuea. Nã ſi ipſa vuea fuit nigra erit ocul⁹ ei⁹ cũ ei⁹ niger. Et ſi fuit viridis fiet ocul⁹ viridis. Et vuea q̄ꝺ fit vi ridis: aut ꝑuatione digōnis ſicut plãta. Nã i ꝑncipio cũ naſcit nō ē apparẽtis tincture: imo declinat ad albe dinē. Deinde ipa cũ digōne fit viridiſ. Et ꝑꝑ hãc cau ſaz ſũt oculi īfãtiũ virides ⁊ varij. Et hui⁹ qdē varie tas fit ſm̄ hũiditatē vltimã: Aut ꝑꝑ reſolutionē hu miditatiſ quã ſeqt̄ tinctura qñ ē digeſta valde ſicut plan ta qñ reſoluit ei⁹ hũiditas īcipit albificari. Et hec q dē viriditas ē a ſiccitate dominãte. Et īfirmoꝝ qdē oculi ⁊ ſenũ varij ſũt ꝑꝑ hãc cãm: qm̄ i ſenib⁹ mĺti plicat hũiditas extranea ⁊ reſoluit innata. aut erit il lic color eueniẽs i creatiōe nō ꝓpea ꝙ ipſe adueniat vuee qñ nō ꝑns fuerit: ⁊ fit quãq; ꝑꝑ claritatē hũidi tatis ex q̄ creata ē: ⁊ quãq; fit ꝑꝑ vnũ duoꝝ: quãq; ac cidit in ꝑncipio create. Et ſcit illud bonitate viſus ⁊ malitia ei⁹. Et viriditas qdē alia ē nãlis ⁊ alia ē ac cidẽtal. Uarietas aũt ꝓuenit ex aggregatōe cãꝝ ni gredis ⁊ cãꝝ viditatis: ⁊ ꝯponit ex eis res inẽ nigre dinē ⁊ viditatē q̄ ē varietas. Et ſi eēt varietas ꝑmiti ua ſm̄ q̄ꝺ exiſtimauit Empedocles eēt oclis viridis le ſus ꝑꝑ ſuũ defectũ ab eq̄litate q̄ ē īſtrm̄ viſus. qdã aũt nigri minorãt a viridib⁹ i viſu cũ viditas nō eſt ꝑꝑ nocumẽtũ i ipis. Et cã in hoc ē qm̄ nigredo q̄ ē cã albuginei ꝓhibet penetrationē formaꝝ coloꝝ cũ declaratiōe: ꝓpea q̄ ꝯtria ē ꝑuitati. Et illud eſt ſicut illud q̄ꝺ ē ꝑꝑ ꝯturbationē hũiditatis: ⁊ ſilr ſi fuerit cã ꝑꝑ multitudinē hũiditatis: nã ſi ē multitu do ēt nō ridet motui palpitatōis ⁊ egreſſiōi ad ante riora ita ꝙ inde ſit curandũ. Et ſi oculus fuerit viri dis ꝑꝑ ꝑuitatē hũoris albuginei erit magis videns in nocte ⁊ in tenebris q̃ in die ꝑꝑ illud q̄ꝺ accidit ꝺ motu luminis mãe ꝑue: ⁊ īpedit a declaratiōe. h⁹ eni motus deficit a declaratiōe reꝝ ſicut deficit a decla ratiōe eius q̄ꝺ ē in tenebris poſt lumē. Niger vero cã hũiditatis viſus in nocte ē minor ꝓpea ꝙ illud ī diget palpitatiōe ⁊ motiōe materiei ad exteriora. Et mã plima ē grauior q̃ pauca. niger āt ꝑꝑ tũicã aggre gat viſũ vehementer. Ca.xxxv. de cura.

l ¶Am exptũ ē alcohol ex bēgi ſiccũ decoq̄t in aq̄ donec fiat ſicut mel ⁊ fiat inde alcohol: aut ſũat antimonij ſaphani pōdus.iij.ʒ. margaritaꝝ muſci cãfor oliuz ana pōdus danich: fumi lãpadis olei aut oliuaꝝ croci āboꝝ ana.ʒ.i. aggregēt oīa te rēdo ⁊ admiſtrent: ⁊ croc⁹ ipſe ⁊ olei ei⁹ ē ex eis q̄ denigrãt pupillã. ſilr ſuccus ſolatri aut ſumat ſucci tribuloꝝ pōꝺ.ʒ.ij. ⁊ gallaꝝ aduſtaꝝ pōdus.ʒ.i. olei de nucleis oliuaꝝ denigrataꝝ ſuꝑ arborē ⁊ olei ſiſa mini nō excorticati āboꝝ ana pondus.ʒ.i. decoq̄n tur lento igne donec nigreſcãt ⁊ fiat inde alcohol. ⁊ ex eis que ſũt exꝑta ē vt aduratur auellana ⁊ ꝑmiſceãt cũ oleo ⁊ vngat vtex infantis viridis: ⁊ etiã vt imit tat radius in collognitida hũida ⁊ fiat inde alcohol ita ꝙ illud denigrat pupillã cati. Et ſilr cortices a uellane ꝯtriti: aut ſumat acatie pars.i. gallaꝝ ſexta partis: aggregēt illud cũ aqua floꝝ papaueris ruffi ⁊ ſuccus ipſius ⁊ fiat ex eo diſtillatio. ⁊ ſilr ſuccus bengi ⁊ ſuccus corticis granatoꝝ.

Tractatus tertius de diſpoſitionibus palpe brarum ⁊ que comitantur eas.

Capitulũ.i. de pediculis in palpebris.

m ¶Ateria pediculoꝝ eſt humiditas plims quam expulit natura ad partem cutis. Et virtus pręparatiua generationis eo rum eſt caliditas non naturalis. Et ille cui plurimũ accidit illud ē ille qui ē plu rime varietatis in cibis ſuis ⁊ qui exercitij ⁊ imũd⁹ ⁊ neq; vtitur balneo. Ca.ij. de cura.

i ¶Ncipe a mũdificatiōe corꝑis ⁊ capitis ⁊ ꝑtis oculi cũ eo quod ſciuiſti ⁊ ꝓpe cũ gargariſma te facto ex aceto ⁊ ſynapi ⁊ admiſtret ablutio oculi ⁊ embrocatio ipſius ex aqua maris ⁊ aq̄s ſal ſis ⁊ ſulphureis: ⁊ liniantur pili palpebre ex medi camine facto ex alumine ⁊ medietate ipſius de mē buzegi. ⁊ quãdoq; addit eis aloes ⁊ baurac āboꝝ ana ꝑs.ſ. Et meli⁹ qdē eſt vt ſit illud quo ꝯficit ace tũ ſquilliticũ: ſed almēbuzegi cũ bauracē medicamẽ bonũ. Ca.iij. de ſilac ⁊ eſt grece anuſeme.

ſ ¶Ilac quidem eſt groſſities in palpebris ꝓue niens a materia groſſa male diſpoſitionis ni troſa ꝓpter quam rubee fiũt palpebre. Et ca dũt pili ⁊ adducit vlcerationē partium in quibus fi xi ſũt pili ⁊ ſequit eã corruptio oculi. ⁊ plurimũ acci dit ſucceſſione ophthalmie. Et de ipſa quidē alia ē recens: ⁊ alia eſt antiqua mala.

Capitulum quartum de cura.

i ¶N recẽti qdē ꝯfert facē ẽplm ex lẽtib⁹ deco ctis cũ aq̄ ro. ⁊ facē emplm ꝺ portulaca ⁊ en diuia cũ oleo ro. ⁊ albumie oui ⁊ admiſtret totũ illud nocte ⁊ ingrediat balneũ p⁹ ipam aut ſu mant lentes excorticate ⁊ ſumac ⁊ pulpa granatoꝝ ⁊ roſe ⁊ conficiat illud totũ cũ alrob in nocte ⁊ bal neetur mane. ⁊ aſſiduatio balnei eſt ex rebus magiſ ꝯferentibus ei. In antiqua vo ⁊ chronica oportz vt crura vẽtoſent ⁊ phlebotoment vene frõtis ⁊ ad miniſtret aſſiduatio balnei. Ex medicamẽtis aũt q̄ ponẽda ſũt in ea vt ſũat eris vſti medietas.ʒ.i. dra gãti.iij. piꝑis croci ana.ʒ.i. terant cũ vino pontico donec fiãt ſicut mel ſubtile ⁊ admiſtrent i exteriōib⁹ palpebre. In ea aũt queſit ſucceſſiōe ophthalmie: eſt exptũ collyriũ ſm̄ hũc modũ dragãti attrimenti ⁊ croci ⁊ ſpice oīuz ana ꝑs.i. Sumant de ſedenigi x. partes: fiant collyria ⁊ fricent ex eis palpebre.

Capitulũ quintũ de geſſe palpebraꝝ

e ¶St vt accidat palpebris difficultas motus ad claudẽdũ qñ ſũt apte ⁊ ad apiendũ quz ſũt clauſe cũ dolore ⁊ rubedine ſine hũidi tate ſm̄ plm ⁊ ꝯſeqt̄ eas plurimũ vt nō obediãt ad apiendũ cũ exſiccatiōe apud ſomnũ ⁊ plurimũ q̄ꝺ ipſius nō ē niſi fruſtis lippitudinis ſeꝑatis dure ſic ce: neq; ē cũ ea curſus niſi ꝑ accidẽs: qm̄ ē ex ſiccita te aut hũore viſcoſo declinãte ad ſiccitatē valde ſed quãq; ē dolor ⁊ rubedo. Illa vo q̄ fit a fricatōe ſine materia fluẽte ad ipſam noiat ſiccitas oculi: ⁊ multo tiẽs eſt illic cōplexio calida ⁊ materia plurima groſ ſa indigens euacuatione. Ca.vi. de cura

o ¶Portet vt aſſiduet vaporationē oculi cũ ſpō gia infuſa in aqua tepida ⁊ aſſidue vtatur bal neo cũ aqua dulci equali ⁊ ponat ſuper ocu lum apud ſomnũ albumen oui conquaſſatũ cum oleo ro. ⁊ aſſidue faciat ſudare caput cũ hũectatiuiſ ⁊ oleis embrocis ⁊ caputpurgijs hũectãtibus cum oleo vio. ⁊ neunſarino ⁊ reliquis. Et ſi ſignificaue rint diſpōnes ꝙ cũ ſiccitate ſit mã cholerica ſoluẽs cũ volubili qm̄ in ipſa ē ꝓprietas. Et ſi exiſtat ꝙ il lic ſit mã groſſa exiccata indigẽs ꝯſolutōe reſoluat cũ

mucilagine fenugreci ⁊ mucilagīe ſeis lini acceptis cū lacte. Iſte.n. ſbc qñ ponitur ſuꝑ oculū auferūt algeſie ⁊ cōant hūoꝛē. Et ex eis que ad eā expta ſūt: ſūt adeps galline ⁊ mucilago ſe. lini ⁊ cera ⁊ oleum roſ. ponaſ illud deſuꝑ ſemꝑ: ⁊ in palpebris adminiſtreſ qd attrahit lachꝛymas ſicut collyriū arſaſtrati Plimū.n. ꝯfert in māli chꝛonica adminiſtratio alcohol ꝓuocātiū lachꝛymas. ipam.n. reſoluūt māꝫ groſſam ⁊ faciūt eā currere ⁊ attrahūt ex hūoꝛibus ſubtilibꝰ illud qd lenit eā ⁊ reſoluūt ipm ſua reſolutione. Ca. ſeptimū de groſſitudine palpebꝛaꝝ

e Gritudo eſt ſeqns febꝛē: ⁊ qñqꝫ faciūt ipaꝫ poſſidere linimēta ſcā ſuꝑ collū eius. Et cura eſt alcohol factum ex lapide lazuli ⁊ lapide armeno: ⁊ ex nucleis dactiloꝝ aduſtis ⁊ ſpicis duabus ⁊ adminiſtratio balnei aſſidua ⁊ alienatio vini. qñqꝫ vō fricatur plm cū radio ⁊ collyrio rubeo leni: ſed fricatio cū zuccaro qñqꝫ excitat ⁊ attrahit. Ca. octauū de inflatione palpebꝛe.

a Ccidit ꝓpter materias ſubtiles ⁊ vapoꝛes ⁊ ꝓpter debilitatē digeſtionis ⁊ malitiaꝫ eius ſicut fit in febꝛibus vigilatiuis ⁊ in vigilijs. Et quandoqꝫ fit in pꝛincipio hydropiſ ⁊ cacaſie ⁊ ꝓpter apaſa hūida ſicut peripneumonia et lethargia. Et qñ accidit ꝯualeſcentibus īdicat multotiens ꝯuerſionē: ⁊ ꝓpꝛie qñ in eis ē reliquoꝝ mēbꝛoꝝ inflationis ꝓuatio ⁊ remanēt ipſe excitate ⁊ inflate: Et cura eius eſt abſciſſio cauſe ⁊ vapoꝛatio.

De grauitate in palpebꝛis. Capitulū nonuꝫ.

q Uandoqꝫ fit ꝓpter inflationē ⁊ cās eius ⁊ quādoqꝫ fit ꝓpter debilitatē virtutis et caſū eius in ethica: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpꝛ groſſitudinē ⁊ alſarnac ⁊ ſimilia: ⁊ quandoqꝫ accit grauitas ⁊ mollificatio in pꝛincipio paroxiſmoꝝ febꝛiuꝫ.

Capitulum decimū de iuiſcatione palpebꝛaꝝ apud lachꝛymalem ⁊ alibi.

q Uandoqꝫ accidit palpebꝛe vt ꝯglutinetur aut cū concauitate aut cū coniūctiua aut cū coꝛnea aut cū vtriſqꝫ: ⁊ quandoqꝫ fit ī vno duoꝝ laterum lachꝛymalis: ⁊ quandoqꝫ fit ꝑueniēdo ad mediū: ⁊ quandoqꝫ fit cōis. Et cā qdē in ea aut eſt vlcera accidentia aut ruptura faciēs alcohol qū colligit ex oculo ſebel ⁊ detegit vngulam ⁊ fricat ex palpebꝛa ſcabiē vlrinie ſicut diximus: et nō ꝯſiderat oī hoꝛa illud qd oꝫ ꝯſiderare ī ipo donec accidit ut ꝯglutinetur. Ca. xi. de moꝛo.

e St caro puſtuloſa addita in oculo: Qd ſi fuerit apud lachꝛymalē tūc rectius erit vt incidaſ: deinde cura algarab adhibeaſ aut cureſ cū alcohol baſilicon ⁊ medicamīe violſ. ⁊ medicamentis vngule: ⁊ ꝓpꝛie cū collyrio de arſenico. ⁊ ſi fuerit cū albedie ⁊ nigredie: tūc cura eiꝰ erit cura ūgule. C. xij. ð īuerſatōe palpebꝛe ⁊ ē aſcera

e Jus ſpēs ſūt tres. Una eaꝝ ē vt ꝯbꝛaſ palpebꝛa ⁊ nō coopiat albū: ⁊ illud aut eſt a creatiōe aut ē ꝑ incisionē venientē palpebꝛis: ⁊ noīatur oculus hꝰ oculus lepoꝛinū. Et ſcda ſpēs ē media ⁊ ē vt nō coopiat ꝑtē albi ⁊ noīaſ abbꝛeuiatio palpebꝛe. Et cā eiꝰ ē ꝑma: veꝝ ē minoꝛ illa. ⁊ tertia ē vt nō coopiat palpebꝛa ſuꝑioꝛ īferioꝛē: Et illud fit aut ex glandula: aut ex naſcentia carnis additeque iā ē aut incipit aut ſpaſmo accidēte palpebꝛe ex vlcere ꝯſolidato ſuꝑ ipm nō ꝑmittente vt palpebꝛa ſuꝑioꝛ coopiat inferioꝛē: ⁊ qñqꝫ fit illud totū ex ſpaſmo lacertoꝝ circūdantiū palpebꝛam:

Ca. xiij. de grandine.

e St humiditas ingroſſata ⁊ in lapidē ꝯuerſa in interioꝛe parte palpebꝛe. ⁊ qñqꝫ fit in albedine ſilē grādini. Ca. xiiij. ð cura

a Dminiſtreſ ſuꝑ eo linimentū cum aceto ⁊ ſoꝛdibus vlceꝝ ⁊ reliquoꝝ. ⁊ quādoqꝫ adduaſ eis oleū roſ. ⁊ gūmi albotin ⁊ ſarcocolla: aut liniſ cū āmoniaco ꝯtrito cū aceto ⁊ cinere ⁊ aſſa fetida. ⁊ linimētū aureiſꝰ dcm̄ i. c. oꝛdeoli. C. xv. ð oꝛdeolo:

o Rdeolū ē apa longū apparens ſuꝑ extremitatē palpebꝛe ſilē oꝛdeo in figura ſua. et eius mā ſm plm eſt ſanguis dominans.

Capitulum. xvi. de cura.

c Ureſ cū minutiōe ⁊ eūoue ꝑ picrā ſꝫ qꝫ ſcituſti: deinde ſumaſ aliqd de oppoponaco ⁊ reſolnaſ in aq̄ ⁊ liniaſ ex eo locꝰ qm̄ ē bonū valde: ⁊ ꝯferūt ei vapoꝛationes ex adipe diſſoluto: aut farina oꝛdei cū galbano: aut fermentū: aut panis calefactꝰ iteratus ſuꝑ ipm ⁊ euapoꝛationes cū cauda muſcaꝝ habētiū capita abſciſſa: aut cum aq̄ in qua oꝛdeū bulinit: aut ſāguis colūbe: aut ſanguis alguere ſcē ⁊ turturis: aut ſumāſ baurac ⁊ galbani multū ⁊ ꝯmiſceāſ ābo ⁊ ponāſ ſuꝑ oꝛdeolū: ⁊ epithima anrcicſus. ℞. olibani myrrhe āboꝝ ana ꝑtē. i. laudani q̈rtā ꝑtē. exere alumis baurac armeni oiuꝫ ana medietatē ꝑtis aggregenſ cū fece olei de lilio ⁊ liniaſ ſuꝑ ipm. Ca. xvij. de alſarnac.

a Lſarnac ē additio māe pinguis ꝯtingens in palpebꝛa ſuꝑioꝛe ⁊ grauaſ palpebꝛā ab aptione ⁊ facit ipam quaſi mollificatā ⁊ eſt ꝯiūcta nō mota ſicut nodus. Et plm qdem accidit infantibus ⁊ humectatis in qbus multiplicanſ lachꝛyme ⁊ ophthalmie: Ca. xviij. de ſignis.

e T ex ſignis eius ē qm̄ qū tu tangis inflationē digitis duobus deinde ſepas eos eminētia in medio eius exiſtit. Ca. xix. ð cura.

c Ura manus ē cura eiꝰ ⁊ ipſius modꝰ ē vt ſedeat eger ⁊ teneaſ caput eius tractum ad ſuperioꝛa: ⁊ tendaſ in ipſo cutis frōtis ad oculum ⁊ eleuatur palpebꝛa ⁊ accipiat eā medicus inter duos indices ⁊ medium ſuum ⁊ cōpꝛimat parū ⁊ aggregabitur mā ꝯpꝛeſſa ad illud qd eſt inter duos digitos ⁊ ille q caput tenet trahat cutē ex medio ſupercilij. Qñqꝫ apparuerit eminētia īcidat cutē ab ea ſufficiēti ſectione ⁊ ſubtili nō ꝓfunda. Cautela nāqꝫ in hoc ē neceſſaria ⁊ vt inciſionē faciat pꝰ īciſionē tunꝰ ē qꝫ vt vnā ſubito audēdo faciat inciſionē. Qñqꝫ apparet per inciſionē pꝛimam bonum eſt: ⁊ ſi non in anatomia additio fiat donec appareat: tūc ſi inuenerit eam ſeparatā ſuꝑ manum ſuam inuoluat pannum lineum ⁊ accipiat alſarnac ſeparādo ipſā a dextra ⁊ a ſiniſtra. Et ſi remāſerit reſiduum nō obediēs ei pulueriꝫet aliquantulū ſalis ſuꝑ ipſū vt coꝛrodat ipſuꝫ. Et ſi fuerit in tunica ⁊ vehemētis adherentie accipiat illud quod de ea ſeparatum eſt ⁊ dimittat aliud ⁊ non inuadat ipſuꝫ: ſed cōmittat rē ſuā reſolutioni ſalis qui pulueriꝫaſ ſuꝑ ipſū. Deide īponaſ ſuꝑ ipſū pannū īfuſuꝫ aceto. Qñqꝫ mutatiuuꝫ affuerit ſecūde diei ⁊ ſecuritas fuerit ſanguinis curet ipſū cuꝫ medicinis ꝯglutinatiuis ⁊ ſint ī eis lirium ⁊ ſieſ menithe ⁊ crocus. Quādoqꝫ aūt iuadit partē eiꝰ que non ſeparaſ detegēdo ⁊ excoꝛiādo cū inciſione ⁊ penetrat cuꝫ hamis ſuper ipſa: ⁊ mouet a dextra ⁊ a ſiniſtra donec ſeparaſ. aut facit illū cū ſimo pēne. Et oꝫ vt cautela adhibeaſ ī perfoꝛando ab eo ita vt nō tēdat in pꝛofundū. foꝛamē aūt ſi tēdit palpebꝛā cū vehemētia vel ſit proceſſus ī foꝛamine tamdiu donec incidaſ cutis panniculi que eſt ſub ea nocet: ⁊ īcipit apparere adeps loci īciſi quādo compꝛimitur digitis qui ipſaꝫ circūdant ī circuitu cutis extēſe: ⁊ pꝛouenit doloꝛ vehemēs: aut apa calidū: ⁊ remanēt relique dure ꝓfunde q̄ ſūt deterioꝛes qꝫ ſarnac. Et foꝛtaſſe īcidiſ de lacerto retinēte oculum aliquid ꝯueniēs ⁊ debilitaſ palpebꝛa ab apertiōe. Recētes vero q̄ debilis ē plurimū ſanāt medicine reſolutiue abſqꝫ operatiōe manus. Cap. xx. de ſulatī.

e St caro mollis. eueniēs ī īterioꝛe ꝑte palpebꝛe a q̄ nō ceſſat fluere ſāguis rubeꝰ ⁊ niger ⁊ viridis. Cuiꝰ qdē cura ē mūdificatio cū exiccatiuis coꝛroſiuis ⁊ collyrijs acutī. Qñqꝫ ſu ſati coꝛroſiua fuerit adminiſtrabis tūc pulueres ⁊ collyria q̄ carnis ſūt generatiua: ſintqꝫ ex eis q̄ ī vlceribus palpebꝛaꝝ dnr. Et ad vltimū cura pꝛuritꝰ ⁊ ſcabiei foꝛtiū curet. Cap. xxi. de lapidoſitate.

l Apidoſitas ē apa puū ſāguineū ⁊ vnt ī lapidoſitatem a quo quādoqꝫ liberaſ manꝰ opatio: deīn adhibeāſ medicie vlceꝝ oculi Ca. xxij. ð vlceribꝰ palpebꝛaꝝ ⁊ rupturis eaꝝ cura.

a Dmiſtreſ ſuꝑ ea emplm ex lētibꝰ ⁊ fiſticis ⁊ coꝛticibꝰ granatoꝝ decoctis cū aceto. Qñꝫ ceciderit coꝛtices: ⁊ coꝛroſio deſtructa fuerit adminiſtrabis ſuꝑ ea vitellū oui cū croco: qm̄ ipe ꝯſolidat. Et ſi volueris adminiſtrabis deſuꝑ collyriū de olibāo ⁊ collyriū aluber cū collyrio aſtaricō ⁊ rubeo lēi. Rupture aūt palpebꝛe recipiūt ꝯſolidationē ⁊ curanſ cura rupturaꝝ cutiū dicta ī capitulo ſuo.

Ca. xxiij. de ſcabie ⁊ pꝛuritu.

c Jus cā ē mā ſalſa nitroſa ex ſanguie calido aut hūido: aut hūoꝛe alio acuto faciēs prouenire pꝛuritū pꝰ: deīde ſcabiē. Cuiꝰ qdeꝫ plm ſuccedit vlceribꝰ oculi ⁊ īcipit egritudo pꝛiꝰ cū pꝛuritu puo: deīde fit aſpitas ⁊ rubificāt palpebꝛa: deide fit vt granuꝫ fici ⁊ vlceroſa poſtea adueniunt grana dura qū vehemētia ſciſſionis adeſt ī pꝛuritu ⁊ apatione. Capitulū. xxiiij. de cura eius.

c Um ſcabiei aſſociaſ ophthalmia cura pꝛiꝰ ophthalmiā: deīde ꝓcede ad ſcabiē poſtqꝫ nō dimiſeris rē ophthalmie: ⁊ ſūr ſi diſpō ⁊ īndiciū ſi ē egritudo alia. Nā oꝫ vt tu vehemētioꝛa eaꝝ diligēter attēdas. Qñqꝫ videris vlcerationē ⁊ apa caue ne adminiſtres medicia acutas ⁊ ſilia eis niſi pꝰ ꝯſecutionē cū falcitate ad poſſibilitatē. Nā tu trahes cū medicinis aquā vehemētē. In ſecunda vero ⁊ tertia ſpēꝫ predictaꝝ neceſſaria ē fricatio: aut cū ferro: aut cū medicinis fiat fricatio ex eis q̄ ſūt ſicut ſpuma maris ⁊ ꝓpe generis eiꝰ quod nomiatur caſuri: aut cū folijs fici: aut cū fricatōe ex ſedenigi ⁊ croco ⁊ marchaſita fiat ex eiſ collyriū ⁊ fricet cū eo. Illius aūt q̄ curā recipit cū medicinis ⁊ ē illa q̄ nō cōſeqꝛ gradū ſcdm et tertiuꝫ ſpecieꝝ pꝛedictaꝝ. Initiū cure ē aſſiduatio eūonis ⁊ ꝑlomie ⁊ ſi nō plus ſaltē bis in mēſe: ⁊ phlomia lachꝛimaliū poſt phlebotomiā vlem ⁊ aſſiduatio balnei ⁊ alienatio pulueris ⁊ fumi ⁊ vociferationis ⁊ cautela vehemētie ſtricture colli ⁊ coartationis capitis ⁊ furoꝛis ⁊ ire ⁊ multitudinis loquele ⁊ applanationis puluinaris ⁊ ꝓlongationis iacēdi ſuꝑ faciē ⁊ oium q̄ aſcēdere faciunt materias ad ſuꝑioꝛa ⁊ trahūt eas ad faciē. Et ꝯfert in pꝛincipio ſui qdē collyriū rubeū lene ⁊ pꝰ ipſum collyriū viride lene. Quod ſi fuerit foꝛtioꝛ illa tunc acutis vnoquoqꝫ eoꝝ ē ꝑ pharmaticō ⁊ collyriō ariſtratis ⁊ collyriū de croco. Et qñꝫ curaſ cuꝫ felle hirci ⁊ felle poꝛci cū ſale armoniaco ⁊ tucia ⁊ ere aduſto ⁊ calcadis ꝯiūctiꝫ ⁊ ſepati ⁊ baſilicon ⁊ collyrium granatiuū ſi bōa: ⁊ medicamē ariſtratis ē valde bonū. Et ex medicis ꝯferētibꝰ ē medicamē hꝰ: ℞. carabe ꝑtē. i. coꝛticis granatoꝝ ꝑtes. ii. ꝯficiāſ cum melle: aut aloes ꝑtē. i. ſalis ermoniaci ꝑtē. 5. ꝯficiāſ cū melle ⁊ adminiſtreſ. Et iteꝝ ſumāſ eriſ vſti. xvi. aur. piꝑis. viij. aur. climie. iiij. aur. myrrhe croci āboꝝ an̄. aur. ij. floꝛis eris. v. aur. gūmi. xx. aur. teranſ: ⁊ miſceāſ ſic ſcis cū aq̄ pluuiali. C. xxv. ð tremoꝛe.

a Lintiſac ē apa cū pꝛuritu. Et qñꝫ ē illō qd in ipo diūaſ vētoſitas. Et qñꝫ ē ſuꝑfluitas ſubtiſ phlamia. ⁊ qñꝫ eſt ſuꝑfluitas aquoſa. Et qñꝫ ē ſuꝑfluitas melanconica. Ca. xxvi. de ſignis.

q Uod vētoſum ē qñꝫ accit ſubito ⁊ dclinat ad ꝑtē lachꝛymalē ⁊ ē ſic quē pungit muſcha in illo loco ⁊ accit ī eſtate ⁊ ſenibꝰ ⁊ nō ē grauitaſ Phlaticum.n. eſt frigidꝰ ⁊ grauius ⁊ ſnat veſtigium ꝯpꝛeſſionis vna hoꝛa. Sed in aquoſo nō remanet veſtigiū impꝛeſſiōis ꝑ hoꝛā neqꝫ doloꝛ ē cū eo. Et melāconicū ſm plm̄ cōīcat palpebꝛe ⁊ oculo ⁊ ē cū duricie ⁊ extēſione cōſeqntibus ſuꝑcilia ⁊ maxillarū ſūmitatē ⁊ nō ē cū eo doloꝛ de quo ſit curādum ⁊ ē coloꝛ eiꝰ fuſcus: ⁊ plm eiꝰ accit pꝰ ophthalmiam ⁊ poſt varíolam.

Capi. xxvij. de cura.

p Oꝛtet vt incipias ꝑnum ⁊ euacues coꝛpꝰ ⁊ mundifices caput. Etenī qꝫ fuerit ad phlā decliuius adminiſtra emplaſtrum ex folijs malue. Et foꝛtioꝛa eius ſunt olea alkerua coꝛtrita ⁊ permixta cum aceto ⁊ vapoꝛationem ex ſpongia infuſa aceto ⁊ aqua calida: ⁊ etiam fiat linimentum ex aloe ⁊ ſeluꝫabaragi ⁊ ſieſ menithe ⁊ ſauſel ⁊ croco cum aqua ſolatri.

Ca. xxviij. de multitudine palpitationis.

m Altitudo palpitatiõis fit ex re cadēte i ocu lo leui: ⁊ quādo fit ex ſiccitate. Et quādoq; multiplicat̃ i habētib⁹ tetanū ⁊ in pparans ad ipſum. Et indicat in egritudinibus acutis tetanū ⁊ ſpaſmum.

Cap.xxix.de caſu pilorum.

c Adūt pili oculi ex cā materiei: aut cā loci. Et ē cā qdē materiei aut qm̄ replēt pediculis ſicē fit i fine egritudinū acutaꝝ paruarū: aut qm̄ corrūpūt pp illud qd̄ admiſcet eis qū naſcū tur ſic accit i alopitia: ⁊ ē vt ſit i iterio pte palpebre hūiditas acuta aut materia nitroſa ſalſa nō apparē te i palpebra nocumēto ſenſibili: ſed ipſa nocet pilis. Qui aūt ē cā loci ē qm̄ illic ē nocumētū manifeſtū. ſ. aut durities ⁊ groſſitudo: ⁊ nō iuenit vapor a quo generat̃ pil⁹ tranſitū: aut aſpa ⁊ corroſio ⁊ ſignificat ipſaȝ rubedo ⁊ mordicatio vehemens ⁊ dolor.

Capitulum.xxx.de cura.

i In illo qui eſt cauſa loci cura nocumentuȝ quod eſt in loco ſm q̄ dicitur in cura cuiuſq; capituli eius in loco ſuo. Et in illo cuius cauſa eſt priuatio materiei curetur prius corpus per ea regimine largo ⁊ cibatiõe: ⁊ adminiſtra medicinas trahentes materiam pilorum ad palpebras per ea que dicturi ſumus: ⁊ que ſūt dicte in antidotario: ⁊ in areolis medicinarum ſingularium. Et in eo qui eſt cauſa materiei corrupte adminiſtra purgationem capitis ⁊ mundificationem membri: deinde cura medicamento pilorum. Alcohol autē iuuatiua ad illud ſunt lapis armenus ⁊ lazuli. Et ex compoſitis alcohol de nucleis dactiloꝝ ex laudano dictum in antidotario: aut ſumatur de dactilis in ſaturis aduſtis.iij.ȝ.⁊ duarum ſpicarum.ȝ.ij.fiat ex eis alcohol: ⁊ ex eis que experta ſunt eſt vt terat̃ ſpica nigra ⁊ antimonium ⁊ adminiſtrentur cum raſo. Et etiam fiat alcohol ex ſtercore muris aduſto ⁊ non aduſto cū melle: ⁊ proprie aſulalij: aut ſumat̃ terra in qua naſcitur vitis cum croco romano ⁊ ex alſaluli partes equales ⁊ adminiſtretur ex eis alcohol. Et ex eis que reperta ſunt ad illud ex eiſ cū quo ſunt prurītus ⁊ rubedo: ⁊ corroſio eſt vt decoquatur granatum cum ſua totalitate ⁊ partibus ſuis in aceto vſquequo diſſoluatur ⁊ annectetur ſuper locum. Et omnia quidem viſcoſa conferunt ⁊ ad illud etiā climie colcotar atramenti partes equales ſumantur ⁊ terantur ⁊ adminiſtrentur.

Capitulum.xxxi.de pilis inuerſis ⁊ additis.

e Ex eis que experta ſūt eſt vt ſumat̃ ſtercoris leporini aduſti pōd⁹.viij.ȝ.⁊ ſtercoris hircini pondus.iij.conterantur: ⁊ adminiſtret̃ ex eis alcohol. Aut fiat alcohol ex muſcis habētib⁹ capita abſciſſa exiccatis. Aut aduratur auellana ⁊ teratur ⁊ conficiatur cum adipe caprino: aut adipe vrſi ⁊ liniatur ex ea locus: naſci eniȝ facit pilos: ⁊ cū hoc denigrat eos. Et etiam ſumatur antimonij aduſti pars.i.⁊ piperis pars vna ⁊ plumbi aduſti abluti.iiij.croci partes.iiij.⁊ duarum ſpicarum.iij.partes ⁊ nucleorum dactiloꝝ aduſtorum partes.ij.conterantur ⁊ fiat ex eis alcohol. Et ad vltimā cura horum pilorum eſt vnus modorum.v.adherentie ⁊ cauterium ⁊ ordo cum acu ⁊ abbreuiatio palpebre cū ſectiõe ⁊ euulſio prohibitiua. Inuiſcatio autem ē vt elevetur ⁊ equentur cum maſtice ⁊ gūmi pini ⁊ gūmi ⁊ viſco ⁊ āmoniaco ⁊ glutino qd̄ egredit̃ de vētrib⁹ oſtracoꝝ ⁊ aloe ⁊ ſarcocolla ⁊ dragagātio ⁊ ture diſſolutio cū albugine oui. Et ex inuiſcatiuis bonis ē vt inuiſcet̃ cū oleo de ſceni: ⁊ melior ea ē cū colla caſei quā nos diximus i antidotario. Cura vero q̄ fit acu ē vt ac⁹ pēetret ab iteriore pte palpebre ad exteriorē vbi ē pilus: deīde ponat̃ pilus i foramine ei⁹ ⁊ egrediat̃ ad lat⁹ aliud ⁊ ſtringat̃ pilus: ⁊ ſi ſit difficilis introitus pili in foramine acus ponatur in foramine acus extremitas capilli mulieris ⁊ trahat̃ ac⁹ ex illo latere. Deinde ponatur capillus in foramine ei⁹ ⁊ egrediat̃ ex alio latere. Et ſtringat̃ capillus donec remāeat ſilis anſe a latere itrīſeco: ⁊ ponat̃ i ipſa pilus ⁊ extrahat̃. Et ſi neceſſaria fuerit iteratio acus qrat̃ loc⁹ ali⁹. Secūdatio nāq; pforationis acus dilatat foramē ⁊ nō retinet pilū. Sectio aūt ē vt abſcidatur origo ei⁹ ex palpebra. Quidā vo pcipiūt vt ſi datur loc⁹ cognominat⁹ egena ⁊ ē apō extremitatē oculi: deīde ꝯſolidet ⁊ naſcet̃ ſup ipſū caro addita ⁊ cōtī pilū ⁊ nō pmittit ipſuȝ iterari. Cauteriū aūt qd̄ melī⁹ ē: ē vt fiat cū acu habēte caput curuatū: cui⁹ caput igniat̃ ⁊ extēdat̃ palpebra ⁊ cauterizet̃ cū eo loc⁹ pili ⁊ nō redibit. Et quādoq; neceſſarie ſūt iterationes bis aut ter ⁊ nō redibit poſt illud penit⁹. Euulſio āt ꝓhibitiua ē vt euellat̃. deīde ponat̃ ſup locū medicine ꝓhibitiue natiuitatis piloꝝ: ⁊ ꝓprie ſuper palpebrā q̄ ſūt d eis q̄ dicte ſt i areolis medicinaꝝ ſingulariū ⁊ dicemus eas in capitulo pilorum additorum.

Capitulum.xxxij.de pilis additis.

n Naſcūt ex multitudie hūiditatis putride aggregate i palpebris ocli. C.xxxiij.d cura.

c Cura ei⁹ ē mūdificatio capitis ⁊ corporis ⁊ oculi cū eis q̄ ſcis: deinde adminiſtra alcofol acuta mūdificātia palpebrā ſicut abiſalicō ⁊ ruſcenū ⁊ collyriū rubeū acutū: ⁊ viride acutū ⁊ collyriū de myrobal. ⁊ ꝓprie ſi fuerit illic lachryme aut aliqd accidētiū hūoꝝ acciderit. Qd̄ ſi nō ſufficerint curā adhibe euulſiõis euellant̃ ⁊ liniant̃ ſuper originē coꝝ ſanguis critij ⁊ fel damaꝝ ⁊ arietū ⁊ fel vulturis ⁊ fel caprinum. Et quādoq; pmiſcent̃ fella iſta ⁊ ſanguines cū caſtoreo: ⁊ fiūt ex eis collyria ſicē ſquame piſcis ⁊ adminiſtrāt̃ qū neceſſitas icūbit diſſoluta ſaliua homis. Qui vo eo vtit̃ media hora expectet ſup ipſū. Et ex curis qdē bonis eſt vt ſumat̃ fel critij ⁊ fel vulturis ⁊ caſtoreū ſȝ equalitatē: aggregētur cū ſāguine colūbe ⁊ fiant inde troc. Et ex eiſ que narrāt̃ ſūt ſāguis tincoe ⁊ ꝓpe ſāguis tincoe canīs ⁊ ſāguis ranaꝝ. Veritatē experimētū nō verificauit illud. Et rectī⁹ qdē ſm q̄ exiſtimāt ē, vt miſceat̃ cuȝ alkitrā. Et ex eis āt q̄ narrāt̃ ē vt adminiſtret̃ fel vulturis cū cinere ⁊ ſale āmoniaco ⁊ ſucco pori: ⁊ proprie quādo ponit̃ i ſartagine ſup ignē donec ꝯmiſceat̃ ⁊ equent̃. Et ſi fuerit cinis oſtracoꝝ erit melior ⁊ rubigo ferri heruginoſi cū ſaliua hoīs ē vtilis. Quis dolorē faciat. Et ex eis qdē q̄ ſūt experta ē tinea cū ſale āmoniaco: ⁊ ꝓpe cū vngula aſini aduſta cuȝ aceto forti. Et ſilr ſpuma maris cū aqua pſilij. Qū.n.ſuppoſita ſit ⁊ īfrigidat̃ loc⁹ eo nō naſcunt̃ ibi pili.

Cap.xxxiiij.de inuiſcatione palpebrarum.

f Fit illud ſm plurimū poſt ophthalmiam. Oȝ ergo vt adminiſtrēt̃ ſarcocolle ⁊ zuccari taberzet ptes equales: ſpume maris quarta ptis: terantur ⁊ puluerizentur ſuper locum.

Tractatus quartus de diſpoſitionibus virtutis viſibilis ⁊ operationibus eius.

Cap.i.de debilitate viſus ⁊ nocumento eius.

d Debilitatē viſus ⁊ eius nocumētū efficit aut ꝯplexio cōis i corpore ſiccitatis dominātis humoroſe: aut ꝯplexiõalis ſine mā: aut vapor eleuat⁹ ex corpore aut ſtō. ꝓpe: aut frig⁹ habēs māȝ: aut nō habēs māȝ: aut pp dūtī caſtitatis mālis aut non mālis: aut ē ſequēs eām i cerebro ipo egritudinū cerebri notaꝝ q̄ ē i ſbā cerebri: aut in pte tota anteriõe ſicē ꝯpſſio aut pcuſſio accidēs ei: quare nō videt ocul⁹ aut i pte anteriore ei⁹. Et plīn qdē ei⁹ ē hūiditas dominās aut ſiccitas accidēs ſucceſſiõe egritudinū ⁊ motuū ſupfluoꝝ corporeoꝝ ⁊ aialiū ⁊ eūonū ſupfluaꝝ pp quas cadit virt⁹ ⁊ reſoluit̃ mā. Aut ē pp rē appropatā ipſi ſpiritui viſibili ⁊ ſibris q̄ ipſū ſeqt̃ ſicē neruo ꝯcauo ⁊ ſicē hūorib⁹ ⁊ tunicis. Et ſpiritui qdē viſibili quādoq; accit vt multiplicet̃ ⁊ accit ei vt ſubtiliet̃. Et quādoq; accit ei vt igroſſet̃. Et accit ei vt minoret̃. Multiplicatio āt ē melior res ⁊ magis iuuatiua. Et ſubtilitas qdē plīn accit ex ſiccitate. Et quandoq; fit ex vehemētia ſepatiõis accidētis qū ſol aſpicit ⁊ reſplēdētis ⁊ ſiſia. Et quādoq; pducit aggregatio valde ſupflua ad coartatiõȝ reſoluētē: ⁊ iſpiſſat̃ ea pmū: deīde ſubtiliat̃ valde ſecūdo: ⁊ iſtud ē ſicē accidit apud lōgā morā i tenebris. Et groſſitudo fit ꝓpter hūiditatē ⁊ fit pp aggregationē vehementē nō ita vt pducat ad vīcēdū ꝯplexiõe ſubtiliante. Et quādoq; ē cā i eis cadēs i initio creatōis. Et quādoq; ē pp vehemētiā ſiccitatis ⁊ mītitudinē pp eūonij: aut debilitatē aīrioꝝ cerebri validā. aut prauitatē egritudinū ⁊ ꝓpīgtatē mortis quādo reſoluit̃ ſpūs. Debilitas āt ⁊ nocumētū q̄ ſt pp tūicas. Et plꝫ coꝝ ē pp tūicas extriſecas ſine ꝓfūdis: aut ſūt cā ſbſtātie tūice aut ſūt cā trāſit⁹ q ē i ea. Et q̄ ſūt pp tunicā ipſā ſunt pp ꝯplexionē malā. Et plīn ei⁹ ē retētio vaporis i ea aut ſuperfluitas humiditatis permixte ei aut exiccatio ⁊ ſiccitas ⁊ nigrificatio ⁊ corrugatio accidentes ei ⁊ proprie vlcere ⁊ cornee: aut corruptio ſuperficiei eius pp ipreſſionē vlceꝝ apparentiuȝ aut oculoꝝ aut tolerantia ophthalmie plurime: aut ferentis puictatē eius: aut color extrane⁹ intrans eam ſicut accidit cornee ictericia ex citrinitate: aut in tarfati ex rubedine: aut denudatio colōis nālis ſicē illud qd̄ accidit cornee ⁊ addit puictatē ⁊ firmitudinē ad hoc vt lumen vincat ipſum ⁊ ſepet ſpūm viſibilē. Et quādoq; accit exiccatio ⁊ calefactio pp coherētiā firmā aeris ⁊ luminis cū humorib⁹: aut ſeperatio eaꝝ pp corroſionē accidentē: quare nō gradat̃ lumē i penetrādo in eis: imo ſubito penetrat i glatialē integre: aut pp ortū pāniculi ſup eas ſicē in vngula: aut inflatiõe ⁊ groſſitie venaꝝ eaꝝ ſicē in ſebel. Accidens autē foraminī ⁊ trāſitui: aut ē q: ſtrīgitur ſup ra nālem pp cās quas dicturi ſumus i capitulo ſuo: aut dilatatur aut oppilat̃ integre aut non integre. Sicē qū ē deſcenſus aque. ⁊ nos qdē dicem⁹ iſta capitula oīa ſigillatim. Facta autē propter humores ē: quoniā glatialis qdeȝ q ē vnus coꝝ mutat̃ ab eſſentia ſua equali ⁊ ingroſſat̃. aut ei⁹ ſubtilitas ē fortis ⁊ fit ipedit⁹ a delatione luminis ⁊ coloris luminoſi ſup ſe. Et ex albugineo qdē quoniā multiplicat̃ valde: aut igroſſat̃ ⁊ fit illud cā ad minorādeȝ puietatē ſuā aut pp hūiditatē ⁊ vapores q pmiſcent̃ ei: aut mutant alterantes eius puietatē. Vapores.n.⁊ fumi extrāei extrinſeci nocent ei equaliter ergo intrinſeci. Et oīa grana vaporoſa inflatiua ſunt grauatiua viſus. Nocumētū.n.qd̄ viſui aduenit ex vitreo nō ē primitiuum: imo non nocet viſui niſi inquātum nocet glatiali ⁊ conuertit eius eſſentiā ab equalitate pp cibū nō equalē quē ei defert. Nocumētū āt qd̄ ſit pp neruū eſt qm̄ accidit ei oppilatio: aut accidit ei apaant ruptura.

Cap.ij.de ſignis.

i In eo qd̄ qd̄ ē cōitate corpis ſignū ē illud qd̄ dedim⁹ qd̄ ſignificat ꝯplonē tot⁹ corporis. Et illō qd̄ fit cōitate cerebri ē qm̄ illic ē aliqd̄ ſignoꝝ ſignificantiū nocumētū i cerebro cū hoc vt ſint relīq ſenſus leſi cū illo. Illud.n.fiduciā facit cōitatis cerebri. Et qm̄q; approprīat̃ viſui plīmū ꝓpe tatū ei⁹ ⁊ cū odoratu ſine auditu: ſicut pcuſſio coartatiua qm̄ cadit i pte āterio cerebri. Et qm̄ ē audit⁹ cū ſua diſpōe ⁊ remanet ocul⁹ apt⁹ ⁊ nō pōt claudi palpebra ſup ipm: verū non videt. Et ſignū qd̄ ipſi ſpūi approprīat̃ ē: qm̄ ſi ſpūs eſt ſubtilis ⁊ ē paucus videt rē ex ꝓximo ſine pſcrutatiõe ⁊ nō videt qd̄ elōgatū ē ſine pſcrutatiõe. Verū eius ſubtilitas qū eſt ſupflua nō figit rē luīnoſā valde imo fugat eā lumē clarū ⁊ ſepat eam. Et ſi eſt groſſus ⁊ plurim⁹ nō deficit ei perſcrutatio intuēdo lōginquū ⁊ nō pſcrutat̃ viſionē ꝓpīq. Et cū in hoc apō loqntes de radio ē q̄ viſus non fit niſi egreſſiõe radij ⁊ qū obuiat ei qd̄ videt: ⁊ qd̄ mot⁹ vadens ad locū lōginqū ſubtiliat groſſitiē eius ⁊ equat eētiam ipſius quēadmoduȝ h⁹ i motus reſoluit ſpiritū ſubtilem: q: forſitā non opat̃ aliqd. Et apud illos q dicūt pūtū veh̄ēformat̃ videndi ⁊ reliq̄ ē qd̄ glatialis mor⁹ fit fortis qm̄ videt illud qd̄ elōgat̃. Et illud ē ex eis q̄ ſubtiliāt ſpm̄ groſſū hītantem i ipſo: ⁊ reſoluit ſpūm ſubtilē ⁊ ꝓprie paucū. Verificatio āt certioris i his duob⁹ ſermonib⁹ ptinet ad ſapientes nō medicis. Cognitio vo illi⁹ ex diſpōne tunicaꝝ hūoꝝ ꝓfundoꝝ ē ex eis q̄ ſunt prava qū nō ē res alia niſi ipſa. Qm̄ȝ āt recurrit ad diſpōnē coloris tunicaꝝ ⁊ hūoꝝ ꝓfundoꝝ: ⁊ ad diſpōem iflatiõis eaꝝ ⁊ extēſionis ⁊ corrugationis ⁊ extenuatiõis ipſaꝝ ⁊ diſpōnis puitatis oculi ꝓpter puitatē ipſius ⁊ diſpōnē cui⁹ qd̄ ſpgit̃ ſup ipȝ d hūiditate. Et imaginat̃ de ſilitudinε iris aut vi i ipo

de ſiccitate ⁊ ꝯturbatõe q̃ manifeſta ẽ exterꝰ. ⁊ forſi taꝫ nõ apparet cũ eo hõculi vel hõniculi: ⁊ ẽ forma aſpiciẽtis i ipꝫ: ⁊ q̃ndoq; ſignificat ſꝫ diſpõnẽ cõnee. Et q̃ndoq; ſignificat ſꝫ diſpõnẽ albuginei. Et ille cꝰ ẽ videt ſp int̃ oculos ſuos ſic̃ nebulas. Si aũt vides ꝯturbatiõꝫ corã foramie vñ ⁊ non ſit reliq̃ ptes corꝯturbate ſignificat ꝙ ꝯturbatio ſit i albugineo: ⁊ ꝙ nõ ẽ clarꝰ. Et ſi ꝯturbatio ẽ cõis ptibꝰ cornee nõ ẽ dubiũ qn ipa ſit i cornea. Sed remanet dubitatio an ipa ſit ſilr i albugineo an nõ. Et accit q̃ndoq; albugineo ſiccitas. Et accit q̃ndoq; ex illa ſiccitate vt aggregẽt i ea q̃dã ptes eiꝰ ⁊ nõ fiat pũie qĩ vĩ coram eis feneſtra aut feneſtre. Et q̃udoq; ẽ illud pp veſtigia vlceꝝ exiſtẽtia i cornea occulta faciẽtiũ imaginari imaginatiões qĩ errat i eis: ⁊ exiſtiat ꝙ ſũt imaginatões aq̃ ⁊ nõ ſũt. De ꝯſtrictõe ãt ⁊ dilatatiõe ⁊ aq̃ ⁊ diſpõne nerui poſterꝰ loquemur. Et ſcias ꝙ oĩs corruptio exiſtẽs a ſiccitate ſit fortis qñ vacuitas ad ẽ apõ exercitiũ reſolutiuũ ⁊ apõ cũones i hora meridiei ⁊ ex hũiditate ecõtrario. Cap.iij. õ cura.

SI fuerit cã õbilitatis ſiccitas iuuat hũectantibꝰ ⁊ aq̃ caſei ⁊ emulſiõe lactis ſup caput ⁊ potu eiꝰ ⁊ ponãt olea hũectãtia ſup caput ⁊ ꝓpe qñ fuerit illõ i ꝯualeſcẽtibꝰ: ⁊ ꝯferũt ei ſõnꝰ ⁊ requies ⁊ caputpurgia hũectãtia: ⁊ ꝓpe oleũ de nenufare: ⁊ eiꝰ q̃ i tunica exiſtit cura eſt praua. Qõ ſi fuerit ab hũiditate admĩſtrabis tũc illud reſoluit pꝰ cũones. Uomitꝰ aũt q minĩꝰ ẽ ex eis ẽ q̃ ꝯferũt ⁊ ꝓpe ſenibꝰ: ſed laborioſus nocet valde. ⁊ gargariſmata ⁊ ſternutatiões ⁊ ſternutamẽta ꝯferũt. Et ex cũonibꝰ iuuatiuis i hoc ẽ oleũ õ kerua cũ iſuſiõe aloes. Et adminiſtratio eiꝰ qõ ꝓhibet vaporẽ a capite ſic̃ triſere: ⁊ ꝓpe apõ ſõnũ ꝯfert ẽt ⁊ iuuat exercitijs extremitatũ ⁊ ꝓpe extrẽitatũ iferioꝝ. Et ſilr oꝫ vt admĩſtret fricatio eaꝝ. Si ãt cã fuerit i ea groſſities eiꝰ curet cũ medicinis abſterſiuis p̃dictis arcis oculi. Et oꝫ quãdo admĩſtras medicĩas acutas vt vtaris cũ eis medicĩs ſtipticis Et ex rebꝰ qdẽ iuuatis i hoc ẽ tutia abluta nutrita cũ aq̃ ſanſuci aut cũ aq̃ feniculi: aut aq̃ albedarũgi ⁊ ſucco praſſij ⁊ aſſiduatio alchol cũ litio cõfert oculo valde ⁊ ꝯſeruat ṽtutẽ eiꝰ vſq; ad tp̃s lõgũ ⁊ facere alcohol ex fricatiõe myrobal. cũ aq̃ roſ. cõfert valde quãdo ẽ hũiditas cũ calitate ⁊ prurĩtu. ⁊ ex alcohol ꝯferẽtibꝰ i huiuſmodi ca. ẽ ex fellibꝰ qñ ſũt ſinglaria ſic̃ fel alcubugi ⁊ fel tauri ſaboth ⁊ auis frãgẽtis os: ⁊ tauri ⁊ vrſi ⁊ leporis ⁊ vulturis ⁊ gruis ⁊ hirundis ⁊ paſſeris ⁊ vulpis ⁊ adib ⁊ cati ⁊ canis leporarij ⁊ arietis ſilueſtris. Et felli auis turde i, ẽ ꝓ ꝓ̃etas valde mirabil. Et ꝯpoſita ẽ ex oleis qdẽ iuuatiuis ſũt ſic̃ oleũ õ kerua ⁊ oleũ õ narciſco ⁊ de grãis lauri ⁊ oleũ raphanĩnũ ⁊ oleũ õ fenugreco ⁊ oleo õ lilio ⁊ oleũ ſanſucinũ ⁊ oleũ camomillinũ ⁊ oleũ ala coen. ⁊ facere alcohol cũ aq̃ albedarũgi ꝯfert. Et ex medicamẽtis bonis m̃ſuratis ẽ vt adurãt due nuces ⁊. xxx. ex nucleis myrobal. citrinoꝝ ⁊ terãt ⁊ ꝓijciãt ſup eos pipis aduſti au̾. i. ⁊ fiat ex eo collyriũ. Et ex medicĩs iuuatiuis ẽ vt ſumat ſuccꝰ granati muzi ⁊ decoquat vſq; ad medietatẽ ⁊ remoueat ab igne ⁊ miſceat cũ eo medietas ipſiꝰ õ melle ⁊ ponat ſub ſole ⁊ admĩſtret. Et ſilr ſi ſumat aq̃ duoꝝ granatoꝝ ⁊ ponat ſub ſole duobꝰ mẽſibꝰ i eſtate ⁊ colet ⁊ ponant i ea aloes ⁊ lõgi piperis ⁊ ſalis ãmoniaci. ⁊ quãdoq; ſit ſine ſale ãmoniaco ptes eq̃les terãt oĩa valde ⁊ ꝓij. ciãt ſup lib. eiꝰ. ʒ. iij. ex eis ⁊ reſeruet. ⁊ q̃̃to plꝰ antiquat tãto ẽ melꝰ. Et ex iuuatis cũ hoc ẽ chelidonia ⁊ acorꝰ cũ chelidõia quãdo terit ſic̃ alcohol. Et facere alcohol ex aq̃ cepe cũ melle iuuatiuũ ẽ Et collyrium qdẽ felliũ ẽ forte: ⁊ fella qdeꝫ ſilueſtria ſũt ſic̃ fel accipitris ⁊ vulturis: aut ſumat tabula ⁊ piſtillũ quoruꝫ ãbo ſint ex ere rubeo ⁊ diſtillẽt ſup eã ſtilla aceti ⁊ ſtilla lactis ⁊ ſtilla mellis: deĩde terat donec nigreſcat illõ ⁊ fiat ex eo alcohol. Et ſcias ꝙ aſſumere carnẽ aſſidue ſiue ſit aſſa: ſiue elixa ẽ ex eis q̃ ꝯferũt ⁊ ꝯfortãt viſũ valde: ita ꝙ remouet õbilitatẽ antecedentẽ. Et ſiqs põt ſumere carnẽ vipaꝝ õcoctã ſꝫ modũ quo õcogt i tyriaca: ⁊ ſm modũ quo diſtiguit i capſo õ lepra ꝯſeruat ſanitatẽ oculi vltie. Et ex medicinis q̃ ſenibꝰ bõe ſũt ⁊ ei cuiꝰ viſus õbilitat ex coitu ⁊ alijs ẽ tutie nõ ablute. vi. partes ⁊ vini q̃̃tuꝫ ſufficit ⁊ olei õ balſamo plꝰ tutie ſꝫ q̃̃titatẽ qua ꝯuenit terat tutia ⁊ ꝓijciat ſup ipaꝫ oleũ balſami: deinde vinũ ⁊ terat ſic̃ oꝫ ⁊ reponat medicamẽ õ quo dĩ ꝙ tãti exiſtit iuuamĩs ꝙ oleũ tale effic̃ ne ei noceat i corpꝰ ſolis aſpicere. ℞. lapidis ſẽticis ⁊ lapidis magnetis ⁊ lapidis hatis ⁊ ẽ alumẽ bonũ ⁊ ſedinebis ⁊ calamẽti ⁊ ſucci ⁊ ꝯdiſi oiuꝫ ante. ptẽ. i. fellis vulturis ⁊ fellis vipere amboruꝫ ante partẽ. i fiat ex eo alcohol. Et admiſtratio pectiatõis ſup caput iuuatiua ẽ: ⁊ ꝓpe ꝯfert ſenibꝰ: qĩ oꝫ vt admĩſtret oĩ die multotiẽs: qm̃ attrahit vapores ad ẽriora ⁊ mouet eos a pte oculi. Et igredi aquã claraꝫ viridẽ ⁊ ſubmergi i ea ⁊ aprire ãbos oculos i ea ſm quãtitatẽ qua poſſe ẽ ex eis q̃ ſeruãt ſanitate oculi ⁊ ꝯfortãt ipſũ: ⁊ ꝓpe i iuuẽtute. Et oꝫ ꝓpe eũ q ꝯq̃rit õ vaporibꝰ ſtõi ⁊ cui nocet hũiditas vt vtat añ cibũ õcoctõe abſithij ⁊ oxymelle ſq̃llitico ⁊ oĩ qõ lẽit ⁊ icidit ſupfluitates q̃ ſũt i ſtõacho.

Cap.iiij. de rememoratiõe reꝝ viſui nocentium.

REx ãt viſui nocẽtiũ alie ſt opões ⁊ motꝰ ⁊ alie ſt cibi: ⁊ alie ſt diſpõ ꝯuerſiõis i cibis. Opatiões aũt ⁊ motꝰ ſũt oĩa q̃ exiccãt ſicut coitꝰ multꝰ ⁊ ꝓlixitas aſpiciẽdi anitẽtia ⁊ legere minuta ſupflue ⁊ mediũ i eis ẽ iuuatũ ⁊ ſilr actiões minute ⁊ ſõnꝰ pꝰ replõnẽ: imo oꝫ illũ q ſuo i viſu õbilitatẽ hꝫ expectare donec digerat cibꝰ eiꝰ Et oĩs repletio nocet ei ⁊ oẽ qõ exiccat nãꝫ ⁊ oẽ qõ turbat ſãguinẽ ex rebꝰ ſalſis ⁊ acutis ⁊ alijs nocet ei ⁊ ebrietas nocet ei. vomitꝰ ṽo ꝯfert ei iq̃̃tũ purgat ſtõm ⁊ nocet ei iq̃̃tũ mouet mãs cerebri expellẽdo eas ad ipm. Et ſi fuerit neceſſariꝰ oꝫ tũc vt fiat pꝰ cibũ ⁊ cũ facilitate ⁊ balneũ noceꝫ. ⁊ ſõnꝰ ſupfluꝰ nocet ⁊ fletꝰ vehemẽs ⁊ mltitudo phlomie: ⁊ ꝓpe cũ vẽtoſis ꝯtinuis. Cibi ṽo q nocẽt. ſũt ſalſi ⁊ acuti ⁊ vaporoſi ⁊ oĩs q noceꝫ ori ſtõi. Et vinũ groſſũ turbatũ ⁊ poꝝ ⁊ cepa ⁊ bedarũgi cõeſtũ ⁊ oliue matuĩ ⁊ anetũ ⁊ caules ⁊ lentes. Cap.v. de nictilopa.

ESt vt euaneſcat viſus i nocte ⁊ videat i die ⁊ debilitat i lũie eiꝰ. Et cã q̃dem eiꝰ ẽ hũores oculi ⁊ groſſities coꝝ: aut hũiditas ſp̃s ⁊ groſſities eius. Et plm qõ accit hñtibꝰ oculos nigros nõ virides ⁊ ꝑuitati pupille ⁊ cui multiplicat colores ⁊ anfractuoſa i oculis ſuis. Hoc. n. ſignificat paucitatẽ ſp̃s viſibilis i creatiõe ſua. Et qñ hoc ẽ cã pp egritudinẽ in ipo oclo. ⁊ qñq; ſit pp cõitatẽ ſtõi ⁊ cerebri ⁊ cognoſcit illud p ſigna q̃ ſciuiſti. Ca.vi. de cura.

SI illic fuẽit mltitudo phlõma cephalicã ⁊ angulos lachrymales ⁊ admĩſtrent reliq̃ cũantia nota ⁊ iterent ⁊ qñq; cũat cũ ſcamonea ⁊ caſtoreo ⁊ ꝯfert. Et i potu dat añ cibũ vinũ paucuꝫ vetꝰ ⁊ dat in potu poſt digõnem itegrã. Et ex medicinis digeſtiuis vel expertis ẽ illud qõ currit ex epate caprino diuiſo cũ cultello: ⁊ poſito ſup prunas. Naꝫ qũ currit accipit de eo qõ currit ⁊ pulueriʒat ſr ipꝫ ſal idus ⁊ lõgũ pip ⁊ fit ex eo alcohol. ⁊ qñ pfluerizant ſup ipꝫ medicie qñ ſupponit prunis: ⁊ fit declinatio ſup vaporẽ eiꝰ ⁊ cõedit õ carne eiꝰ aſſata: ⁊ illõ ẽ iuuatiuũ ⁊ qñ icidit faciẽdo ſcctõꝫ latitudinalẽ ⁊ ponit ex eo ſtratꝰ vnꝰ: ⁊ ex pip e lõgo ſtratꝰ vnꝰ ⁊ ponũtur ſtratꝰ inferior ⁊ ſũor ex epe ⁊ aſſat in tamor ⁊ nõ ꝑuẽit ad vltimũ: deide ſumit ⁊ colat ex eo aquoſitas ⁊ fit cũ ea alcohol. Et ſilr leporis ⁊ ſilr collyriuꝫ factũ ex longo pipe: ⁊ illud qõ ẽ ſm hãc deſcriptõeꝫ longi pipis. ʒꝫ. ſpice ptes eq̃les fiat ex eis alcohol. Et fella ẽt iuuatiua ſt ⁊ ꝓpe fella hircoꝝ arietũ montanoꝝ: ⁊ ſilr alcohol cũ olõ balſami ꝯq̃ſſata cũ o opio: ⁊ ex pipibꝰ tribꝰ ꝯmixtis ſic̃ pluis iuuatiuus ẽ valde. ⁊ ſilr alumẽ egyptiacũ ⁊ alcohol cũ melle ⁊ aq̃ feniculi oleo ſubmerſo ſup ipo ſpatio longo eſt valde iuuatiuũ. Et fortꝰ eo ẽ mel qñ in eo ẽ virtꝰ aluminis ⁊ ſal armoniaci ⁊ alcohol factũ ex ſãguibꝰ aialiũ calaꝝ ꝯplõnũ ꝯfert. Et ꝯfert alcohol ex ſucco cucumẽis aſi. ꝯq̃ſſato cũ ſe. porulace ⁊ collyriũ alcali ⁊ collyrium floris eris ꝯfert ei ⁊ ſtercus lacerti ⁊ ſtinci ⁊ ſumãt fell hedi ps. i. pipis ptes. ij. armõiaci ptes iij. conficiãt cũ melle ⁊ admĩſtrẽt ei. Et ꝯfert ei phlõmia vene lachrymalium.

Ca.vij. de alihar ⁊ ẽ vt non videat in die.

CAuſa alihar ẽ ſubtilitas ſp̃us ⁊ paucitas eius multa qĩ reſoluit cũ luie ſolis ⁊ adunat i tenebris. Et qñ ẽ cã alihar pua: qĩ videt i tenebris ⁊ vmbra die ⁊ nocte ⁊ debilitat in lumine.

Capi.viij. de cura.

ESt additio i hũectatiõe ⁊ igroſſatiõe ſanguinis. Ca.ix. de imaginatõibus.

SUnt colores q ſentiũt coram viſu acſi ipſi ſint mixti i aere: ⁊ cã i eis ẽ ſtatio rei nõ ꝑuie inter glacialẽ ⁊ int̃ ea q̃ vidẽt. Et illa res aut ẽ ex eis quoꝝ ſilr nõ ꝯphendit i ꝯſuetudibꝰ oĩo: ⁊ nꝫ ꝯprehendit ipm niſi q ẽ fortis viſus egrediẽtis a ꝯſuetudine i ꝯphẽdẽdo aut ẽ ex eis q̃ ꝯphẽdit viſus qñ medius fit ⁊ nõ ẽ i fine acuitatis: ſꝫ ẽ ſꝫ ſemitã ꝯſuetudis. Et intẽtio p̃mi eſt: qm̃ qñ viſus ẽ fortis ꝯprehẽdit debile ⁊ occultũ ex rebꝰ q̃ volãt i aere ꝓpe viſũ q̃ ſt ex formis a qbꝰ aer nõ cũat ⁊ reliq̃ qĩ appent ei: ⁊ pp ſuã ꝓpiq̃tatẽ quã hñt cũ aere nõ viſicat eas: ⁊ ſilr cũ ſũt in iferiore pte pp veſtigia vaporꝝ ꝑuoꝝ nõ cũant ex eis ꝯplõ ⁊ nã oĩo. Uerũtñ hec duo occultãt a viſibus q̃ nõ ſunt i vltio acuitatis ⁊ nõ imaginant niſi ei q eſt vehemẽtis acuitatis i viſu: ⁊ iſta ſũt ex eis q̃ nõ ꝯparant ad nocumẽtũ. Diuiſio ãt alia aut exiſtit i tunicis: aut exiſtit i hũoribꝰ: ⁊ illa q̃ exiſtit i tũicis ẽ vt ſit ſup tunicã corneã veſtigiũ occultũ valde qõ remanſit a variol. aut ophthalmia ⁊ bothor: aut alijs: ⁊ ñ appet oculus exterꝰ ⁊ appet oculo iterius p pea ꝙ ſit ꝑuꝰ locꝰ i quo ẽ. Occultant ergo pp ipꝫ ex eo qõ ſentit ⁊ aere ꝑuo ptes viſe magne ſm q̃̃titatẽ q̃ ſi ſꝫ ṽitatẽ exterꝰ repta foret: eſſet ps illa ꝑua magna ps formaꝝ eius q̃ ſunt i foramie vuee. Illa aũt q̃ exiſtit ex hũoribꝰ ẽ ſm duas ptes: qm̃ aut iaꝫ ꝯuerſa ẽ ſba eiꝰ in hũiditatẽ ex eo qõ ẽ extũꝰ ad ipa ad qõ iã ꝯuerſa ẽ ſba hũiditatis ipſius: aut accidit ꝑti eiꝰ malitia cõplõnis alterãs colorẽ eiꝰ ⁊ remouens ꝑuitatẽ eius: qĩ nõ ꝑua ſit illa q̃̃titas eiꝰ pp frigꝰ aut hũiditatẽ aut caliditatẽ. ſm illã igit q̃̃titatẽ apparet i ipſo aeritas. Et ex ꝓpetate aeritatis ẽ vt qñ ꝑmiſcet hũiditati ſubtili ꝑuie faciat ipſã lactei coloris: ⁊ faciat ipſam videri nõ ꝑuã aut pp ſiccitatẽ iſpiſſãtẽ ⁊ aggregãtẽ valde: ſꝫ erit illud qõ ꝑuenit ei ex ea i alio. Ergo nõ cũat q aut ſit accidẽs nõ fixũ ⁊ ẽ ex gnẽ vaporꝝ q eleuant ex corpe toto: aut ex ſtõ. aut ex cerebro: ⁊ quꝫ ſũt ſubtiles ꝑueniũt ⁊ reſoluũt. ⁊ ſic ſit criſibꝰ ⁊ poſt vomitũ ⁊ poſt irã: aut ſit fixũ i eo ⁊ porrẽdit acꝫ. Et iſte qõ imaginatões qñ diuerſificãtur in q̃̃titatibꝰ ſuis ⁊ ſunt ꝑue ⁊ magne. Et qñq; diuerſificant i eẽntijs ſuis ⁊ ſũt groſſe ⁊ ſubtiles occulte ⁊ qñ diuerſificant in ſitibꝰ ſuis ⁊ ſũt rare ⁊ qñ ſpiſſe nebuloſe. Et qñ diuerſificant in figuris ſuis ⁊ ſũt granoſe ⁊ ſunt cimicales ⁊ ſũt muſcoſe ⁊ ſũt filoſe ⁊ capillares cum longitudine. Ca.x. de ſingulis.

SIgna ꝫ eaꝝ q̃ ſunt ex acuitate ſenſus ſũt vt ſint leues nõ ſꝫ mõm vnũ ⁊ figurã vnã ⁊ aſſociat hõi aliquo tpe ſanitas ſui viſus p̃ter ꝙ illa imaginatio ſeqt ipm. ⁊ illã q̃ ſit pp corneã ſignificat cã eius p̃dicta: ⁊ vt figat aliquo tpe nõ addens ⁊ nõ ꝑducẽs nocumẽtũ in oculo p̃ter ſe. Et illa q̃ ſit ex cã in albugineo ẽ vt ſit tpe lõgo ⁊ nõ ꝑducet ad nocumẽtum magnũ ⁊ ſit aut ſucceſſiõe ophthalmie acute aut ſucceſſiõe cãe infrigidãtis aut calefacientis: ⁊ ẽ ex eis q̃ ſenſu ſciunt ⁊ ꝓpe qñ inuenit cornea terſa clara in q̃ nõ eſt aſperitas aliquo mõ: amplꝰ ẽ res fixa ⁊ non addit neq; ꝑducit ad nocumẽtũ magnũ. Illa ãt q̃ ſit pp vapores ſtõmaticos ⁊ cõporeos cognoſcitur ꝓpea ꝙ ipſa ꝯmouet cũ vaporoſis: ⁊ apud replõnẽ ⁊ digõnẽ ⁊ apõ motꝰ ⁊ ṽtiginẽ ⁊ ſcotomiã ⁊ nõ morat ſm diſpõnem vnaꝫ augmẽtat ⁊ minuit ⁊ non approꝑat oculo vni: imo ſit i ambobꝰ oculis. Qñ cũ ea eſt nauſea verificat eius ſignificatio: ⁊ qñ ẽ vomitꝰ ⁊ cũo cũ picra: ⁊ ſubtiliatio nutrimẽti ⁊ ſtudiũ in digõne remouẽt ⁊ minorant eã. Et tu qdẽ iam ſciuiſti in. c. debilitatis viſus ſigna eiꝰ cuiꝰ ẽ cã ſiccitas albuginei aut aliud. Et qñ ꝯtinuat ſanitas oculi ⁊ incolumitas eiꝰ q hꝫ imaginatiões ſex menſibꝰ ẽ ſm plꝫ i ſecuritate. Et imaginatões q̃ ſt accidentes aq̃

nō ceſſant gradatim in ↄturbatōe viſus vſq̧ quo deſcēdit cū eis aq̄ ſubito ⁊ raro ꝑtrāſit. vi. mēſes. Quū āt vides imaginatōes remoueri ⁊ redire ⁊ addi ⁊ diminui ſcias ꝙ ſi nō aquoſe. Quūq̧ aquoſaꝝ tꝑs ꝓlōgat ⁊ nō ↄtinuat in debilitate viſus ſcias ꝙ ipſe non ſunt aquoſe.

Ca. de cura ſ̄m ōis imaginationū ⁊ initio aque.

Rimū imaginatōis ē vt tu vēias ad curā eaꝝ q̄ aquā poꝛtēdūt. Reliqs āt eaꝝ q̄ ſūt ex ſiccitate ↄferūt qūʒ hūectātia nō: ſʒ ſi ſint ab hūiditate. ⁊ alie q̄ ſi a ſiccitate ↄferūt eis oīa alcofol q̄ abſtergūt In poꝛtēdētib⁹ vō aquā oʒ vt icipias ⁊ mūdifices coꝛp⁹ ⁊ ꝓ pe ſtōcū. Deinde vēias ad mūdificandū caput cū gargariſmis ⁊ caꝑpurgijs ⁊ maſticatōib⁹ Et ſternutatōib⁹ vō inq̄tū purgat ſpal iuuamētū. Et ex pte laboꝛioſi motus eaꝝ timet ex eis mot⁹ aq̄ ⁊ ꝓpe ſi ē cadēs ſub neruo ⁊ ꝓpe ipm. Et ſcias ꝙ hicrapicra ē mirabilis iuuamēti in eis: ⁊ ſilr pillule auree ⁊ medicamēta in q̄bus ponunt cētaurea ⁊ cucumer amar⁹. Et tu q̄dem iā ſciuiſti i capitulis cure capitis ⁊ mūdificatōis ei⁹ illud qđ te oʒ attendere. Et oʒ vt ſit mūdificatio p hierā picram: aut pillulas aureas ſ̄m ſemitā mūdificatiōuʒ freq̄ntiū valde. Et nʒ vtaris medicis ſolutiuis ⁊ abſterſiuis faciēdo alcohol niſi poſt mūdificatiōeʒ. Et ↄfert in pꝛincipio aque phlomia arteriaꝝ poſt aurem. ⁊ oʒ q̄dem vt incipias pmo a medicis lenitis ſicut feniculū cū melle ⁊ olo. Et ſicut dī ꝙ odoꝛamētū ſāſuci ↄfert ei quo timet deſcēſuʒ aque in oculis ſuis: ⁊ ſilr olfatio oculi ipſi⁹ ⁊ dī ꝙ appoſitio ſanguiſugaꝝ ſup tpa ↄfert in initio ſui. Et qūʒ ↄfert alcohol cū ſeie alkeieni: ⁊ dī ꝙ ipm remouet aquā ⁊ reſoluit aquā ⁊ ꝙ ipm ē vl timū. Deīde ꝑueniat gradati ad medicias ↄpoſitas ex ſerapio ⁊ ſilib⁹ ſibi. Et ex illis ē medicamē qđ recipit ſerapinitres ptes aſſe fetide ⁊ hellebori albi anī boꝝ aā. x. mellis. viij. cotilas. Et ex eis q̄ valde exꝑta ſunt ē vt ex capite hirūdinis aduſto cū melle fiat alcohol ⁊ collyriū aſtiticū: ⁊ oīa ſella ṗdicta i. c. debilitatis viſus. Et foꝛti⁹ iſtis ē collyriū de fellib⁹ almaraſtani ⁊ ēt alcohol anuid⁹ ⁊ alcohol dictū in antidotario cū felle teſtudis ⁊ medicamē oribaſij cum aq̄ fenuculi: aut collyriū ſāſuci ⁊ alſer⁹ ⁊ almerunij: ⁊ oleū balſami ↄfert i eis. Et ex eis q̄ ↄferūt in initio aq̄ ē vt ſumat fel guarſcn ⁊ fel ſabot ſani coꝛpis ⁊ ponant i vaſe ereo ⁊ dimittat ꝓpe. x. dies vſq̧ ad. ij. ſeptimanas. Deīde ſumātur myrrhe ⁊ croci tritoꝝ ⁊ fel teſtudis ſiluēſtris ⁊ olei balſami oīum aā pond⁹ ʒ. i. ꝑmiſceāt oīa ⁊ aggregent oīa vtrie vt fiat cuʒ eis alcohol. ⁊ ēt accipiat hellebōi ps. i. ⁊ aſſe fetide ps i. ⁊ ſerapini q̄nta ⁊. x. ptis ⁊ ē. ʒ. tres decime ptiſ: fiat ex eis collyriū ⁊ fiat alcohol cū eo. ⁊ iterū hellebori al. ⁊ pipis ps. i. ⁊ armōiaci. iij. ptis fiat ex eis collyriū cū ſucco raphāi ⁊ adminiſtrent. ⁊ oʒ vt vitet cibos ⁊ piſces ingroſſātes ⁊ vapoꝛatiuos ⁊ potū plurimie aq̄ ēt ⁊ vini freq̄ntiā phlomie ⁊ vētoſaꝝ: imo poſtponat illud q̄tū poſſe ē: ⁊ niſi tact⁹ neceſſitatis cogat ad illud: ⁊ ſit credulitas ꝙ ſanguis ſit plūm calidus.

Ca. xij. de alintiſar.

Lintiſar ē vt fiat foꝛamē vuee lati⁹ q̄ʒ ē i nā. ⁊ qūʒ ſit illud ſucceſſiōe ſolū ꝑꝑ cām ꝑmitiuam ex ꝑcuſſiōe aut caſu. ⁊ qūʒ ſit ꝑꝑ cās exiſtes i ipa pupilla: ⁊ illō ē i albugineo: aut i vuea. Albuginē⁹ nā qū hūectat ⁊ mltiplicat ↄꝑmit vueā ⁊ mouet eā ad dilatatōʒ. albuginei vō ſiccitas nō facit dilatiōeʒ p ſe: ſʒ ꝑ accidēs. ſ. inq̄tū ſeq̄tē ſiccitas vuee. ⁊ vuea ipſa ſi deſiccat aut extēdit ad extrēitates ſuas ſic extēdūt coꝛia pfoꝛata qū exiccāt: accit ei vt dilatet ſic dilatant foꝛamia illoꝝ coꝛioꝝ: ⁊ ꝓpe qū cōpꝛimitur ab hūiditatib⁹. Et qūʒ accit ei illud ex hūiditate intrāte ſbām ei⁹ ⁊ addēte i ſpiſſitudinē ipſi⁹ ⁊ extēdēte eā ad groſſitiē: q̄ accit foꝛamē vt dilatet. Et qūq̧ accit illud ꝑꝑ aꝑa extēſiuā ꝑueniens i ea. ⁊ qūq̧ eſt amplitudo oculi nālis ⁊ nocʒ viſui. Videt. n. res minoꝛes q̄ʒ oʒ vt videant. Et qūʒ ē accidētalis: ⁊ qūʒ ē ita: ⁊ qūq̧ ↄſeq̄t ad hoc vt nō videat aliq̄d. Mltotiens. n. dilatatur oculus adeo vt dilatatio ↄſequat coꝛnea ⁊ nō remaneat viſui aliq̄d de quo ſit curādū Et illa q̄ eſt ex ꝑcuſſiōe aut caſu nō hʒ curam.

Ca. xiij. de ſignis.

Am dixim⁹ ea in caplo debilitatis oculi.

Ca. xiiij. de cura.

Lla q̄ nālis ē curā nō hʒ. Et illi q̄ ē ex ſiccitate ↄfert hūectatio oculi cū hūectatis ṗdictis Et illi q̄ ē ex hūiditate ↄfert phlomia ſi i coꝛpe ē multitudo ⁊ ēt phlomia lachꝛymaliū venaꝝ cūat ex loco ⁊ confert ei. Et ſilr phlomia venaꝝ tꝑoꝝ ⁊ inciſio eaꝝ ⁊ eūones q̄s ſciuiſti ⁊ effuſio aq̄ ſalſe ⁊ ſalite ſup caput ꝓpe mixte cū aceto. Et nō oʒ vt multiplicent cūones cū ſolutis ⁊ debilitet virt⁹ ⁊ nō eūet ꝙ q̄ntū imo qūʒ ſufficit ei cūo oīb⁹. x. dieb⁹ cū. ʒ. ⁊. ʒ. de pillulis cochijs: ⁊ cib⁹ ſit aq̄ ciceris cū oleo ſiſamio ⁊ fiat alcohol oculo alteri cū tutia: ⁊ nō dilatet ſic p̄ximus. ⁊ oʒ vt admiſtres alcofol ṗdicta i. c. imaginatiōum ⁊ aq̄ ⁊ ↄferūt ei vētoſe ſup collū: ꝑꝑ illud qđ in eis ē de attractiōe ad poſterioꝛa. Illō āt quo vtēdū ē: eſt i cura ei⁹ q̄ facta ē ſucceſſiōe ꝑcuſſiōis ē vt fiat phlomia: deīn vētoſet caput poſtea admiſtra īfrigidātia. Et fiat ēplʒ ex farina fabaꝝ ſine coꝛticib⁹ ſuis ⁊ farina oꝛdei cuʒ aq̄ folioꝝ ſalicis: aut aq̄ endiuie: aut lana īfuſa i vitello oui cū oleo ro. aut pauco vīo ⁊ diſtillet in oculū ſāguis turturū ⁊ pulloꝝ: ⁊ in die tertio diſtillet i ipm lac ⁊ alcofol q̄ ſunt foꝛtioꝛa: ⁊ ꝑenit⁹ plʒ cure ei⁹ ē ex gnē cure ꝑ atuʒ caloꝝ. Et p⁹ adminiſtret collyrium frūm ex turis ⁊ croci ⁊ myrrhe oīuʒ aā. pte. i. ⁊ arſenici pte. ʒ. Medicamē iuuatiuū omoꝛoneſ ⁊ ē dilatatio fellis hedi ⁊ fell' gruis āboꝝ aā. aur. ij. croci. ʒ. i. pipis. clxx. grana: ſucci ligricie v. aur. ⁊ tria armoniaci. ij. aur. mellis ſ̄m q̄ntitatē neceſſitatis: ⁊ fiat ex eis alcohol ⁊ terat cū aq̄ feniculi ⁊ ↄficiat cū melle ⁊ ad illā q̄ facta ē ex ꝑcuſſiōe medius aur. terat cū ſucco raphani vſq̧ quo ſiccet ⁊ adminiſtret cū eo ſicco alcohol: ⁊ ēt fellis hirci aur. i. ſtercus lacerti ⁊ ſtellionis ſicci aur. i. ⁊. ʒ. nitri. ʒ. aur. piperis fellis gruis āboꝝ aā. aur. ij. croci aur. i. armōiaci aur. ʒ. hellebori albi aur. i. terāt ēt cū aq̄ feni. ⁊ miſceant cum melle.

Ca. xv. de ↄſtrictiōe pupille.

Onſtrictio ē vt ſit foꝛamē ſtrict⁹ q̄ʒ ↄſuetum fuit. ⁊ ſi ē nālis ē laudabilis: ⁊ ſi ē accītalis ē delioꝛ q̄ʒ dilatatio: ⁊ qūq̧ ꝑducit ad opilationē: ⁊ ei⁹ cā ē aut ſiccitas vuee coꝛrugātis aggregātis eā ⁊ ↄſtrīgētis foꝛamē: ⁊ accidit ↄſtrictio aut opilatio aut hūiditas extēdēs vueā a laterib⁹ ad mediū ⁊ ↄſtringēs foꝛamē: ⁊ accit ſic illō qđ accit cribris q̄ madefiunt ⁊ mollificāt ⁊ extēdūt i ptes: aut ſiccitas vehemēs albuginei: q̄ mioꝛat ⁊ ſeq̄t ipʒ tunica ad detumeſcēdū ⁊ aggregationē diuerſā diſpōni extr⁹: ⁊ plūm accidit hoc accidēs a ſiccitate.

Ca. xvi. de ſignis.

Am diximus ea in ca. debilitatis oculi.

Capi. xvij. de cura.

Jus qđ ↄ ſicca ē cura ſūt hūectātia q̄ ſunt ex diſtillatōib⁹ ⁊ caputpurgijs ⁊ ēbꝛocis factis ex ſuccis hūidis ⁊ reliqs ſicut ſcis ⁊ cibi leues ⁊ pingues in hoꝛis ſuis. ⁊ ſi nō in venis neceſſitatē vtēdi aliquo i alio ſit cū moſaliq̄ ꝑꝑ attractōʒ materi humide ad oclm. ⁊ oʒ vt admiſtret fricatio capitis ⁊ faciei ⁊ oculi ↄtinua breui tpe ⁊ totū id vt attrahat: nā admiſtratio hūectātiū pure qūq̧ nocet ēt. Et qū admiſtras alcofol attractiua itera tūc hūectatiua: ei vō q̄ hūida ē ↄferūt alcofol ṗdicta cognita in. c. debilitatis viſus ⁊ aq̄ ⁊ imagina tōnū ⁊ ex eis ē collyrium h⁹ deſcriptōis floꝛis eris armoniaci āboꝝ aā. ps. i croci ps ⁊ tertia: aloes. v. ptes: muſci medietas ptis fiat ex eis collyriū. ⁊ iteꝝ armoniaci aū. ij. floꝛis eris aur. iiij. ſtercoꝛis lacerti aur. iij. croci aur. ij. gummi aur. i. ↄficiāt cū melle ⁊ admiſtrent ⁊ etiā pipis ⁊ armoniaci āboꝝ aā. ptes. ij. olei balſami nona ptis i⁹ croci ps. i. reſoluat armoniaci in aq̄ feniculi ⁊ ꝓijciantur ſup ipm oleū balſami ⁊ ↄficiant cū melle: hoc nāq̧ ē valde bonū.

Capi. xviij. de aqua.

Eſcēſus aq̄ ē egritudo opilatiua ⁊ ē hūiditas extranea ſtās in foꝛamie vuee inter humoꝛeʒ albugineū ⁊ ſiphac ⁊ coꝛneā q̄ ꝓhibet penetrare foꝛmas ad viſū: ⁊ ipſa qđ qūʒ diuerſificat in q̄ntitate ⁊ diuerſificat i q̄litate. Ei⁹ āt diuerſitas i quātitate eſt qū qūʒ ē plūma ſ̄m ↄꝑatōʒ ad foꝛamē: q̄ opilat totū foꝛamē ⁊ nō videt ocls aliq̄d: ⁊ qūʒ ē pauca ſ̄m ↄꝑatōʒ ad ipm: q̄ opilat ptē ei⁹ ⁊ dimittit ptē ei⁹ dētectā. Illō ergo qđ ex viſibilib⁹ coꝛā pte opilata exiſtit nō ↄꝑhēdit viſus: ſed ↄꝑhēdit illō ē coꝛā parte diſcoopta: ⁊ qū ↄꝑhēdit viſus alic⁹ rei medietatem aut ptē ei⁹ ⁊ nō ↄꝑhēdit reliquū niſi ꝑmutatōe pupille: ⁊ foꝛtaſſe ↄꝑhēdit ipam integre vice vna ⁊ nō cōꝑhēdit ipam integre vice alia ⁊ illō ꝑꝑ ſitū ei⁹: nam cū ꝑuenit cū integritate ſua coꝛā opilato nō ↄꝑhendit ex ea aliq̄d. ⁊ qū ꝑuenit cū itegritate ſua coꝛā diſcoopto ↄꝑhēdit ipam totā: ⁊ hec qđ opilatio diminuta qūʒ cadit ad lachꝛymalē ſupi⁹ ⁊ ad lachꝛymalē inferi⁹: ⁊ qūʒ ↄuenit vt ſit aliq̄d i anulo medij foramis ⁊ ꝙ ipm circūdat diſcooptū. ⁊ tūc q̄dē nō videt de oī re niſi latera ⁊ nō videt mediū ei⁹: imo videt i medio ei⁹ ſic feneſtrā aut apturā: ⁊ itērū illi⁹ eſt ꝙ nō videt iʒ imagiat tenebꝛas. Diuerſitas vō illi⁹ i q̄litate qūʒ ē i eēntia qū alia ē ſubtilis clara q̄ nō retinet lumē ⁊ ſolē: ⁊ alia ei⁹ ē groſſa valde ⁊ qūʒ ē i coloꝛe q̄ʒ alia ē aeree coloꝛis ⁊ alia ei⁹ alba ē gipſei coloris: ⁊ alia ei⁹ alba ē margaritae: ⁊ alia ei⁹ alba declinat ad viditatē ⁊ viditatē intēſam ⁊ aureitatē: ⁊ q̄dā ē citrina: ⁊ q̄dā ē nigra ⁊ q̄dā ē cineritia. Et illa qđ q̄ ē magis receptibilis cure ex pte coloꝛis ē aerea ⁊ alba margaritalis q̄ ad viditatē declinat paꝝ ⁊ ad cineritatē viridē cū intēſiōe. Gen⁹ aūt gypſeū ⁊ vide ⁊ nigꝝ plūbeū vehemētis nigredis ⁊ citrinū nō recipiūt curā q̄ ſit cū acu. Et ex ſpēbus q̄dē ei⁹ q̄ ē groſſa ē q̄dā ſpēs que qūq̧ ſit dura valde ita vt egrediat ad hoc vt ſit aqua ⁊ neq̧ ē ei cura. ⁊ illa q̄dem q̄ magis ſuſceptibilis ē cure ex pte eēntie ē ſubtilis q̄ qū tu eā ↄꝑſſeris ⁊ ſup ipam digitis tuis ↄꝑſſionē feceris ſeparabit velocit: deīn redibit ⁊ aggregabit. h⁹ nāq̧ ablatio cū inſtio auferēdi aquā ſepat. Alexan h⁹ expientie aſſiduatio ē ex eis q̄ ↄturbāt aquā ⁊ faciūt curā cū inſtio difficilē. ⁊ qūq̧ experit illud alio mō: ⁊ ē vt ponat ſup oculū cotū ⁊ inſflet in ipſuʒ vehemēter: deinde auferat ⁊ ↄſideret velocit an videat in aqua mot⁹. nā ſi vī tūc iā apta ē vt cū inſtio curetur: ⁊ ſilr ſi clauſio oculi facit dilatationē vehementē alteri⁹. Et illā q̄ poſt caſū aut egritudinē cerebꝛi accidit ſit difficilis ſanitas eius.

Ca. xix. de ſignis.

Jgna poꝛtēdētia aquā ſūt imagiatōes ṗdcē q̄ nō ſūt a cāis alijs: ⁊ nos q̄dē iā expoſuim⁹ eē eaꝝ in. c. imaginationū ⁊ ꝙ accidit cū eis ↄturbatio ſenſibil ⁊ ꝓpe qū ē in vno oculoꝝ ⁊ ꝙ imaginat ei res luīoſe ſicut cādele duplices. Int aquā vō ⁊ opilationē intrinſecā diſtat: qm̄ qū vn⁹ duoꝝ oculoꝝ ↄꝑmit dilatat alter in aqua: ſed nō dilatat alt in opilatōe: ⁊ illud qm̄ cā in illa dilatatōe ē exꝑſſio ſpūs q ē in oculo ↄꝑſſo ad alteꝝ cū foꝛtitudine. ſed qū inuenit opilationē poſteri⁹ non penetrat ⁊ hoc ſ̄m plurimū rei ⁊ in fine dilatat in alēo niſi aqua ſit vehementis groſſitudis. ⁊ ſi nō fuerit opilatio: ſed in alintiſar eſt aliquid de hoc.

Ca. xx. de cura eius.

Go qđ iā vidi hoieʒ de his q ad ↄꝑhēſionē redeūt ⁊ intellexi cui aq̄ iā acciderat q curauit ſeipm cū eūonib⁹ ⁊ abſtinētia cibi ⁊ mioꝛatōe cibi ⁊ alienatōe iurtū hūectātiū ⁊ fuit ↄtētus aſſatis ⁊ frixis ⁊ admiſtratōe alcofol reſoluētiū ſubtiliātiū ⁊ rediijt ad ipʒ viſus ē bū ⁊ ſ̄m vitatē qū ſuccurrit a q̄ i ꝑn. ſui ↄfert i ea regimē. Illi āt q̄ ↄfirmata ē nō eſt ↄueniēs niſi cura cū inſtio Oʒ ergo vt repellat habēs eā replōʒ ⁊ vinū ⁊ coitū ⁊ ſit ↄtēt⁹ comedere ſemel ī meridie: ⁊ fugiat piſces ⁊ fructus ⁊ carnes groſſas ꝓpe. Vōit⁹ aūt q̄ʒuis ↄferat ex pte mūdificatōis ſtōmi ē nocitiu⁹ in ꝓpetate aq̄. Et nos qđ iā docuimus canones curatōis ei⁹ cū medicis i. c. imaginationū Et nūc dicam⁹ res exptas: ⁊ ex eis ē vt ſumant granoꝝ lauri excoꝛicaꝝ. x. ptes ⁊ gūmi pars. i. terāt cū vrina pueri nō polluti ad aquā ⁊ ad debilitatē viſus cū aqua pura ⁊ admiſtrent ei cū qui nō videt: cōficiant cū felle vipere ⁊ melle ⁊ fiat cū eo alcohol: eſt enī valde bonū. Dico aūt ꝙ experti ſūt hoies veraces fel vipere ⁊ nō egit operationē vēeni oīo: ⁊ hoc experimentū ex eis ē a q̄bus cauēdi minuit neceſitas

Aliud expimentū bonū ſucci granatoꝝ acetoſoꝝ ab ſuſula moadis ⁊ camedrei coralli oīuʒ aus aur .i.cō. ficiant cū melle feniculi. In regie aūt cure q̄ fit cū in ſtrō oʒ vt ante ipaʒ ꝑcedat mūdificatio corꝑis ⁊ ca pitis ꝓpe ⁊ fiat phlomia ſi necaria fuerit: deīn obſ uet ne illi q cū inſtro ē curādus hēat i oclo rupturā ⁊ caueat ne accidat i tūicā apā: aut ſit aſſuetꝰ pati tuſſiʒ aut ſit vehemētis rixe ⁊ velocis ire: nā rixa ⁊ ira ois ſūt ex eis q̄ mouēt ad ꝓfūdū vel redditū: ⁊ oʒ vt fu giāt vinū ⁊ coitū: ⁊ cū hoc nō oʒ vt admiſtreī cura cū inſtrumēto niſi pꝰ q̄ aq̄ ſtetit ⁊ deſcēderit qd deſ cēdē vult ex ea ⁊ ingroſſata fuerit eēntia eiꝰ parūp: ⁊ hoc ē illud qd vocaī ꝯplemētū: ⁊ ꝯpſſio gō ſubito fcā ⁊ phlomia nocet: ⁊ cibꝰ eiꝰ ſit aq̄ ciceris ⁊ cōſti tuaī locꝰ ad quē moueat curās cū inſtro ſub oclo ⁊ ſilr multotiēs fueīt ex pn. ⁊ qū volūtas adeſt vt fiat cura cū inſtro pmittiī hūti aquā vt nutriaī piſcibus recēntibꝰ ⁊ cibi hūectatis pmutatis ⁊ admiſtreī aliqd ex eis q̄ reſiſtūt nocumēto aq̄: deīn fiat cura cū inſtru mēto: ⁊ ad vltimū ſi aq̄ fuerit ſubtil valde aut groſ ſa valō nō obedit cure cū inſtro: ⁊ qū volūtas ē fa ciēdi ꝑcipiaī iſirmo aſpicē ad lachrymalē dōeſticū ⁊ ad naſū ⁊ ꝯſueī fm illā figurā ⁊ nō ſit inſ feneſtrā neqʒ i loco vehemētis lūis valō: deīn ꝓcedat artifex ⁊ icipiat ⁊ pforet cū mucadahati ⁊ vadat inī duas tūicas vſqʒquo ſit corā foramie: ⁊ iueniī illic ſicē ſpa ciū ⁊ ſinuoſitas. āplꝰ ex artificibꝰ ē q attrahit almata cadahati ⁊ itromittit i eū caudā almuhec ⁊ ē alēdū vſqʒ ad īminū foramis vt ꝑpter extremitati acute al muhec trāſitū: ⁊ vt aſſueſaciat egꝛ patiā: deīn intro mittit almuhec vſqʒ ad īminū diſſinitū ⁊ ſuſpendit cū eo aquā ⁊ nō ceſſat deponē eā dōec clarificeī ocu lus ⁊ occulteī aq̄ pꝰ corneaʒ de ſubtꝰ: deīn dimittit almuhec i loco ſuo aliquātulo tpe vt ſtet aq̄ in loco illo: deīn declīat ab eo almuhec ⁊ ꝯſiderat an rede at: tūc ſi redit iteī regimē donec ſit ſecurꝰ. Et ſi aq̄ nō obedit vt currat ad ptē ad quā decliat ⁊ ſepat ipaʒ i ea: qd ſi videris eā redire i diebꝰ i qbꝰ curas: reduc almuhec i illo eod forale. ipm.n. remāet ⁊ nō ꝯſoli daī. ⁊ qū ad foramē currit ſāguis: oʒ vt deſcēdē faci ant eā ēt ⁊ ſi dimittaī remanē illic ⁊ ꝯgeleī ⁊ nō ſit ei cura. Qn̄qʒ curā cū inſtro opatꝰ fuerit: pōe ſup ocu lū cui adhibita ē cura cū inſtro vitelluʒ oui ꝯq̄ſſato cū oleo vio. ⁊ cū cotto: ⁊ oʒ vt opileī ſanꝰ ēt vt ſi mo ueaī ⁊ ſequaī eū iſirmꝰ: ⁊ fac eū dormire ſup colluʒ tribus diebus in tenebris. Et qn̄qʒ necarie ſūt itera tiōes plime hꝰ emplatōis: ⁊ ꝯſuatōes hꝰ ꝑpamēti v reſupinatōes p vnā hebdōadā: ⁊ illo gō qū illic fuerit apā aut ſoda aut aliō veꝛ apā facit eē necariū ſolonē ligatiōis fortis ⁊ mollificatōʒ eiꝰ. Et penitꝰ meliꝰ ē vt ꝯſeruet eger ꝑpatōʒ ſuā vſqʒquo remo ueaī dolor ⁊ nō ſoluaī ligatura niſi i oibꝰ tribꝰ die bus. ⁊ oʒ gō vt fiat vaporatio i tpe ſolonis cū aqua roſ. ⁊ aqua ſalicis aut cū aqua cucurbite aut aqua ꝟge paſtoris ⁊ ſibi ſilibꝰ. Et boies gō hūt vias di uerſas i exercēdo curā aq̄ q̄ fit cū inſtro ita ut qdaʒ ſint q diſrūpūt iſeriorē ptē cornee ⁊ extrahūt aquā p eā: ⁊ hoc ē i quo ē timor qm̄ cū aqua qn̄ eſt groſſa e ꝛredit albugīeus.

Ca.xxi. d deſtructōe viſus

d

Eſtructio viſus qn̄qʒ accidit ex cāis debilita tis viſus qū ſupſunt qʒ ꝯſiderētilic. Nos ꝟo iteꝛ dicamꝰ ⁊ dimittamꝰ qd eſt cū cōtate cerebri ⁊ alio ꝛ: qm̄ illud illic itellectū ē. deſtructio vi ſus aut fit ptibꝰ oculi manifeſtis i ſuis ſubīis icolu mibus: aut fit illud qū iā acciderit eis nocumētū ſen ſibile aut nō ſenſibile ⁊ q̄ tūnē coꝛ ꝑcedūt. Noſter ꝟo fm o ē ꝺe ꝑmomā ſi parietes oculi appētes fu erint incolumes in ſubſtātijs ſuis: ſed iā accidit eis nocumētū ex pte alia nō māfeſta hōibꝰ ⁊ vulgo: tē aut erit foramē fm diſpōnē ſanitatis ſue: aut erit il lic opilatio aquoſa: aut erit opilatio nō illic: immo in neruo ꝯcauo: aut pp rē cadentē in foramie eius: aut pp coopꝛimētū acciēs ex ſiccitate aut mollificati one: aut apātibꝰ i lacertis ſuis ꝯpſſis in ſcāpis: aut ſeqī ꝯplonē accitē āteriori cerebro fm qꝫ expoſui mꝰ in his q̄ ꝑterierūt: aut accit ei atritio: aut glacia li accidet remotio ab oppōne foramis: aut erit cor ruptio ꝯplonis eiꝰ ⁊ nō erit ꝯueniēs vt ſit inſtm vi ſus: ⁊ plm qd accit pp hūiditatē dñantē ſup eā val de: aut pp ſiccitatē vincētē ſup ipm: qī colligiī in ſe ipm ⁊ corrugaī ⁊ noiaī hec egritudo glaucoma ⁊ ſi ē ei medicamē ⁊ fit oculꝰ pp eā variꝰ multoꝛ gnēꝛ aut nō erit foramē icolumē: ſed aut erit tam ꝯſecuta ex eo dilatatio i vleo ſinē: aut erit ꝯſecuta ipm ꝯſtri ctio coopture.

Ca.xxij. de ſignis.

ſ

Igni aūt aq̄ ⁊ dilatatōis ⁊ ꝯſtrictōis ⁊ reli quoꝛ ē illō qd diximꝰ i.c. ſuo. Cā ꝟo i ca q̄ fit in neruo ꝯcauo ē illō cuiꝰ ꝯpſſio fit difficil p ſigna ꝑdcā i.c. aq̄. Sʒ diſtinctio rei i ipo ē difficil ⁊ forte ꝯphēdiī ſapia. Et qū illic fuerit pulſatio ⁊ rubedo tūc exiſtia qꝫ illic ſit apā frigidū. Et ſi fuerit gūitas vehemēs ⁊ oculus hūidꝰ valde: tūc mā erit hūida valde. Et ſi fuerit oculus ſiccus tūc mā erit melica. Et qū accidit ſup caput ꝑcuſſio aut caſus fa ciēs exire oculū ꝑus: deinde ſeqī illud ꝓfūdatio eiꝰ ⁊ deſtructio viſus: tūc exiſtia qꝫ neruꝰ oculi iā attri tus ē.

Ca.xxiij. de diminutiōe radij.

l

Llud ē ex eis q̄ ſignt calefactōʒ ſpūs ⁊ eius inflamationē ⁊ eiꝰ corroſionē ⁊ idicat plm ka rabitꝰ niſi ſit pp ſcabiē palpebraꝛ: ⁊ eiꝰ cura eſt qd noſti.

Ca.xxiiij. de alchumar ⁊ albedine vincēte.

q

Uandoqʒ accidit ex luie vincēte aut albedine qū aſpectus aſſiduaī in niue vt nō videat ni ſi paꝛ ⁊ videat illud ex ꝓximo ⁊ nō videat illud ex lōginquo pp debilitatē ſpūs: qn̄qʒ aſpicit colores imaginaī qꝫ ſup eos ſit albedo.

C.xxv. de cura

p

Recipiaī vt aſſidue iſpiciat colores virides ⁊ celeſtes ⁊ ſuſpēdat colores nigros corā vi ſu. qd ſi iā aggregatū fuerit cū nocumēto niuis pp ſuā albedinē nocumētū eiꝰ pp frigꝰ ipſiꝰ diſtilletur i oclo aq̄ in q̄ decocta ē palea tritici tepida vt nō no ceat. ⁊ qn̄qʒ fit alcohol cū melle ⁊ ſucco allei ⁊ etiaʒ qn̄qʒ apiī oculꝰ ſup vaporē vini diſtillati ſup mola rē: aut vaporaī ocls cū vino puro: aut inclinaī ſup vaporē aq̄ in q̄ decocta ſūt papauer ⁊ reſoluētia i ſ tilia cognita ſicut iſopus ⁊ meliloti ⁊ camemilla ⁊ ſimilia.

Fen.iiij. de diſpōnibꝰ auris. ⁊ eſt tractatus vnus.

Ca.i. de anatomia auris.

a

Uris ē mēbrū creatū auditui ⁊ ſcitū eſt ei oſtractū anfractuoſū vt ſentiat oēs voceſ ⁊ faciat tinitū eaꝛ necariū ⁊ foramē icipi ens in oſſe petroſo iuolutū āfractuoſum vt ſit anfractuoſitas eiꝰ elongās ſpatiū aeris ad inte riora cū abbreuiatiōe ſub eo ad qd ſi ſcitū eēt foramē penetrās directe abbreuiareī ſpaciū ad ipm vt non ſubito ꝑueniat ad iteriora eiꝰ calor ⁊ frigꝰ ſupflua i mo eueniāt ſup ipʒ gradata ad ipm. Et foramē gō au ris ꝑuenit ad ꝯcauitatē in q̄ ē aer ſtās ⁊ ſupficies eiꝰ dōeſtica ē ſtrata villis nerui auditꝰ ꝑueniētis a pari quito qd ē ex pibꝰ neruoꝛ cerebri: ⁊ ſupflua duricie ſructꝰ ē durꝰ vt nō ſit debilis paſſibil a ꝑcuſſione ae ris ⁊ q̄litate eiꝰ. Qū ergo ꝑuenit vnda vocalis ad il lud qd ē illic ꝯphēdit eā auditꝰ. Et hic gō neruꝰ i di ſpōnibꝰ auditꝰ ē ſicut glacialis i diſpōnibꝰ viſus ⁊ re liqua mēbra auris ſūt ſicē reliq̄ q̄ circundāt glacialē ex tunicis ⁊ hūoribꝰ q̄ ſunt create pp glacialē vt ſer uiant ei ⁊ cuſtodiāt ipm ⁊ adiuuent eū. Et aſſamac ē ſicē foramē vuee. Et creata ē auris cartilaginoſa: qm̄ ſi foret creata cornea aut pānicularis nō ſuaret figu rā formicis ⁊ anfractuoſitatis q̄ eſt ira. ⁊ ſi crearetur oſſa lederet in oī caſu. Sʒ creata ē cartilaginoſa hñs cū ꝯſeruatōe figure lenitatē ⁊ reflexionē. Et create aures ſt i lateribꝰ: qm̄ anteriꝰ fuit ꝯueniētiꝰ viſui pp illud qd ſciuiſti i oculo: ergo obſeruatio hēa fuit ⁊ creata ē ſub tonſura capilloꝛ i hoīe vt nō ſit ſub teg mento capilloꝛ ⁊ tegmēto iuncturaꝛ. Et huic qdeʒ mēbro accit ſpēs egritudinū: ⁊ qīʒ ſūt dolores eiꝰ ꝑnitioſi ⁊ multotiēs accidūt ei ſpēs egritudinum.

Ca.ij. de ꝯſeruatōe ſanitatis auris.

o

Porꝫ vt in aure intēdaī ⁊ caueaī vt nō ledāt eā calor ⁊ frigꝰ ⁊ res extranee nʒ eā ingrediaī aliqd aq̄ꝛ ⁊ aialiū ⁊ mūdificenī ſordes eiꝰ: deīn oʒ vt aſſidueī diſtillatio olei de amigdalī amaris i ea oī hebdomoda ſcli: ē.n. mirabile. Et oʒ vt cuſtodiātur ne generētur i ea apāta ⁊ bothor ⁊ vlcera: qm̄ ſunt corrūpētia aurē. Et ſi timeī qꝫ ei accidat bothor ad miſtreī i ea diſtillatio ſieī memithe i aceto. Et i diſtil latiōe memithe i oī hebdomoda ſemel ē ſecuritas a fluxu qd deſcēdit ad ipm. Et ex eis gō q̄ nocēt auri ⁊ reliqs ſēſibꝰ ſūt faſtidiū ⁊ repletio: ⁊ ꝓpe ſōnꝰ ſup replonē.

Ca.iij. de nocumētis auditus.

n

Ocumēta auditꝰ ſūt ſicut reliquaꝛ opōnum ⁊ illud ē qm̄ nocumētū ois opōnis ē vt dſtrua tur opō ⁊ ſit loco eiꝰ hec deſtructio auditꝰ aut minua tur ⁊ ſit vice eiꝰ hec vt minuaī auditꝰ: qī nʒ ſubtilr p ſcruteī nʒ audiat niſi ex lōginquo: aut altereī: ⁊ ſit vi ce eiꝰ vt audiat qd non audit: ſicē ē illud qd accit i au re ex ſonitu ⁊ tinitu ⁊ ſibilo. Et ſcias qꝫ nocumētuʒ auditꝰ aut ē ab origie ⁊ ē ſurditas aut tararē aut gua crē natiua: aut ē accītale. Et itentio gō ſurditatis eſt ꝑter itentiōem tararē. Surditas nam ē vt pōs itriſe ca ſamac creata ſit ſurda in q̄ nō exiſtit ꝯcauitas itri ſeca quā ꝑdiximꝰ q̄ ē ſicut vuea cōphendēs aerem geniū q audit voces ſua vndoſitate. Tarar ꝟo ⁊ gua cre ſunt vt nō pp eas nocumētū ꝯcaīt ꝑuatōeʒ iēſus ⁊ nō elōgaī qn guacre ſit ſicut deſtructio cōicans ſo liditati. ⁊ nō ſit illi ꝯcauitas: ſʒ neruꝰ nō affert virtutē ſenſus: ⁊ tarar ē ſicut diminutio abſqʒ deſtructōe: aut ꝯuēiant fm ꝯuerſiōʒ i ſignificatōe. Et tarar gō mul totiens accit ſucceſſiōe vomitꝰ ⁊ ē facilis remotōis. Et deſtructio gō auditꝰ alia ē natiua nāī ⁊ cui nō ē cu ratio: ⁊ ſilr ſpēs alguacre ⁊ altarar. Et alie ſūt natie nāles q̄ curatōʒ nō hñt ⁊ alia ē accidentalis ſʒ eius ſpaciū ē elongatū ⁊ ē cronica: ⁊ illa ērē ꝓpinq̄ deſpa tioni ⁊ difficilis cure. Recēs āt ꝓpinq tpis q̄ ē ex ta rar ē recipiēs curā. Ueniūt cāe illiꝰ qn̄qʒ ſicuʒ cōtate membri: ſicut que ſūt ex cōtate cerebri. aut quorun dā membroꝛ ei vicinoꝛ ſicut accit qū ꝑmū naſcunī dentes: ⁊ ſicē accit apud dolores dentiū. Et qn̄qʒ ſūt pp nocumētū ꝓpum in auditu aut i neruo aut i fo ramine. Et nocumēta gō auditꝰ aut ſunt ꝯplonalia aut iſtāſtia aut reſolutiua ſingularitatis. Nocumen tum ꝟo i neruo auditꝰ qīʒ accit pp oēs cās egritu dinū ꝯſiliū ptium in ipſo inſtālium ⁊ ſolutiōis ꝯtinui tatis. Et egritudines gō ſiliū ptiū in ipſo ſunt vna queqʒ ſpēꝛ malitie ꝯplonis ſingularis ⁊ cōpoſite: ⁊ plm eius ē ex frigore: ⁊ qn̄qʒ fit vnaqueqʒ eaꝛ abſqʒ mā. ⁊ qn̄qʒ fit cū mā melica aut cholerica aut phlē tica ex phlāte crudo aut ventoſa. ⁊ multotiēs qdem retinetur fluxus vētris cholericꝰ ⁊ ſuccedit ei ſurdi tas ⁊ nō elongaī qn ſilr in alijs curſibꝰ ꝯtingat fm nām: ⁊ retinētur ⁊ ꝓhibētur nō in hora ſua. Inſtā les ꝟo i neruo ſunt ſicē oppilatio quā fecit hūor: aut ſanies: aut apā qd eſt dubellati aut apā calīm aut du rū aut coopꝛimētum ſordicici: aut tremulū: aut iſfla tio. Et diſſolutio ſingularitatis i ipſo qīʒ fit ex vlce re: aut ex corroſiōe. Plm ꝟo eiꝰ q̄ fit pp trāſitū ē pp cām intrinſecā: aut propter cām extrinſecam: ⁊ in ⁊ intriſeca quidem eſt ſicut verruca aut apā: aut caro addita: aut ꝟmis ⁊ plm eiꝰ eſt ſordes: aut hūor groſ ſus viſcoſus: aut ꝯgelatio ſāeī ex apāte rupto. extri ſeca ꝟo ē ſicē arena: aut lapis aut nucleꝰ igrediēs eaʒ aut ꝯgelatio ſāguis cꝰ q̄dā pōs fluxit ab aure ⁊ pōs eiꝰ remāſit. Et illō gō qīʒ accit ſubito. ⁊ qīʒ accit paula tim. Nocumētū ꝑterea auditꝰ qīʒ accit fm ſemitaʒ criſiū ⁊ fm ſemitā pmutatōis: mā ē i fine egritudinū acutaꝛ. Et qīʒ remanet poſt receſſionē ſe. grauitas capitis: ⁊ qīʒ fit nocumētū qd ē hꝰ capiti: aut fm ſe mitā accidētis ſepabilis ſicē recedit apud motꝰ criſ: aut fm ſemitā accidētis fixi vt ipm ſit ipſa met expul ſio criſ. ſ. vt criſ iā expulerit mām ad ptē auris ⁊ fir mauerit eā in ipſa nō ꝑpea tñ qꝫ iuenerit eā fm ſemi tā vltimitatis. Et mltotiēs gō poꝛtēdit hoc accideſ vomitū aut fluxū ſāguis nariū: ⁊ mltotiēs deſtruit ipſum fluxū vētris.

Ca.iiij. de ſignis eoꝛ.

ſ

Ectū gō cōtate cerebri ſignificat diſpōne i re liqs exiſtēs ſenſibꝰ ⁊ cōtas auditꝰ cū eis i ea ⁊ cōtraī ꝟtutū motiue eēt. Et ſignificatio magis ſigni ficatiuꝰ eius ē cōtas lingue ⁊ ꝓpe eā ē ſucceſſione ſtriem: ⁊ ſucceſſiōe cōmixtiōis intellectꝰ ⁊ poſt nocu mentū cerebri ꝯplone ⁊ reliq̄ eoꝛ q̄ dicta ſt i.c. egri

tudinē cerebꝛi: ⁊ ſamis ⁊ ſanitas trāſitꝰ auditꝰ ⁊ ipſe
ꝓpinquū pſeuerātie ſanitatis auditꝰ ari. Et ſi cā ē du
bellati: aut apa calīm in ipſo neruo ſignificāt ipāz fe
breſ cū quibus ſūt hoꝛripilatio ⁊ tremoꝛ ⁊ cōmittant
ipm febꝛes ⁊ pmixtio itellectꝰ ⁊ alienatio ⁊ i ipſo ē ti
moꝛ niſi apiat ꝙ ſi nō fuerit pp apa in ipo neruo nō
oportebit vt ſit febꝛiſ niſi ſit ꝟ3 iudiciū febꝛis dici: ⁊ erit
extēſio ⁊ doloꝛ ⁊ grauitas ⁊ pulſus. i doloꝛ vo ⁊ gra
uitate cōicāt oia q̄ ſi ex apate ⁊ mā vbicūqʒ ſint. Qd
ſi cā fuerit vētoſitas ſignificabūt ipam ſonitꝰ ⁊ tinitꝰ
⁊ qd erit nō ꝯpar grauitati ⁊ ſi ē vlcꝰ ⁊ botoꝛ ſignifi-
cat ipſam pꝛuritꝰ cū doloꝛe. Oppilatio vo mltotiēſ
fit ſine grauitate: ⁊ qn̄ʒ fit cū grauitate. Et qn̄ non ē
grauitas ⁊ ē nocumentū ⁊ nō ē illic malitia ꝯplionis
vicentis tūc ē ex oppilatione. Et regimen anceden
qn̄qʒ ſignificat ipſaʒ. ⁊ ſi oppilatio ē ex carbūculo ⁊
ſililbꝰ ſignificat ipſam pulſatio: ⁊ ſi ē ex ſanguie ſigni
ficat cam curſus ſanguinis antecedēs. Et illam q̄ ē ex
malitia ꝯplonis ſingularis ſignificat doloꝛ in pfūdo
ſine grauitate ⁊ nō eſt extēſio. Et ſi ē frā ledit a fris ⁊
fit foꝛtioꝛ in frigidioꝛibꝰ ptibꝰ diei. Et ſi ē calā ē ecō
trario ⁊ ſentit inflātōēʒ ⁊ moꝛdicatiōem. Et ſi illic ē
mā ſentit cū hoc grauitas: ⁊ ꝓpe cū ꝓſternit in oīo
nem. Et eiꝰ qd ē a ſiccitate ſignū ē vt ſit poſt vigilias
⁊ ieiunnū ⁊ cū detumeſcētia faciei ⁊ ocli. Et illō cuiꝰ
cā eſt vmis ſignificat aſſiduatio ꝯmotiōis cū exitu
vmis in quibuſdam hoꝛis. Ca.v. de cura.

Dicamꝰ pmū ꝙ oꝫ vt ſint oia q̄ diſtillāt i aurē
tepida nō frā nʒ calā. Et hoc dictū eſt vle dei
de diſtinguantꝰ rē in ipſo. In eo qd qd choli
cū eſt oꝫ vt euiet chola cum ſolutio vētris. Plin.n.
accit i ipſo ſolutio nāe ⁊ remouet cū ea ſurditas ſicut
multotiēs accit fluxus cholericꝰ ⁊ retinet. ⁊ accit in-
de ſurditas. Qd ſi illic ē calitas tm̄ tūc infrāntibꝰ cu
retur ex oleis ⁊ alijs: aut cū ſucco granati cuiꝰ ſuccꝰ
reducat in coꝛtice ſuo cū aliquantulo aceto ⁊ ture ⁊
oleo roſ. decoq̄t donec ſtet ⁊ diſtillet in cā ⁊ diſtillet
i ipſā aq̄ lactuce aut aq̄ ſolatri. Illi āt qd ſcm̄ ē ſrigo
re ⁊ mā frā ꝯferunt oia olea calā in quibus diſſolutuʒ
ē caſtoꝛeū ⁊ ꝓpe oleū balſami ⁊ coſti ⁊ oleū amigda
laꝝ amaraꝝ ⁊ ſuccus abſinthij ⁊ oleū camēllinū cū
adipe vaccino ⁊ felle taurino: aut oleū ſiſaminum i
quo decocta ſint pulpa colloquntide aut radices eiꝰ
Et qn̄ʒ ꝯfert in ipſo vrina tauroꝝ qn̄ in ea diſſoluit
myrrha ⁊ ponitur diſtillatio ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſi.
Et totū illud fiat poſt euōnē māei frē ſi fuerint coar
tata cū euatiuis q̄ ſciuiſti i cōibꝰ coꝛpi ⁊ ꝓpe ptibus
capitis: ⁊ poſt admiſtratiōʒ embꝛocaꝝ q̄s ſciuiſti ei
⁊ ꝓpe illa in qua ponunt folia lauri ⁊ grana eiꝰ ⁊ ex
ercitiū ē vehemētis iuuamis in illo ⁊ ſilr vociferatio
vehemēs in aure ⁊ clāgoꝛes bucciuaꝝ ⁊ ſilia. Et qn̄ʒ
ponitur in aure caput ēbube vt ad ipam pueīre fa-
ciat vapoꝛē decoctionū reſoluētiū. Et ꝯfert oibus il
lis ſuccꝰ rute cum melle ⁊ caſtoꝛeo ⁊ oleo anetino ⁊
vrina caprina ⁊ felle eiꝰ ⁊ ꝓpe cum galbano. Et ex
eis q̄ expta ſunt in hoc ē vt ſumat caſtoꝛei pondꝰ. ʒ.
iij. ⁊ nitri pondus. ʒ. i. ⁊. ß. ⁊ fiant ex eis q̄ſi troc. ⁊ ad
miſtrent diſtillando ⁊ in alia deſcriptiōe hellebꝛi

tres q̄rte. ʒ. i. ⁊ nitri. ʒ. iij. Et ēt ſumātur ꝯdiſi ⁊ ꝯroci
caſtoꝛei oīum ptes ptes eq̄les: baurac ptes q̄tuoꝛ.
diſſoluant cū vino ⁊ admiſtrēt: aut aloes ⁊ caſtoꝛeū
⁊ pulpa colloquntide ⁊ euſoꝛbiū ⁊ fel vaccinū. Et iam
expta ſunt oleū raphāinū ⁊ oleuʒ de ſtaphiſagria ⁊
fuerūt vehemētis iuuamis aut ſuccꝰ abſinthij aut de
coctio ipſius: aut ſuccꝰ raphāi cū ſale ⁊ ꝓpe qn̄ ē in
fuſio ⁊ oppilatio. ⁊ iā exptum ē in hoc vt fiat licīnū
ex ſynapi ꝯtrito cū ficibꝰ. ⁊ qn̄qʒ addit i ipſo nitrū.
Et diſtillare aquā marinā i eam ē iuuatiuū. Et helle
boꝛus niger ⁊ fella ſunt iuuatiua ⁊ ꝓpe fel caprinū
cū oleo ro. Quidā āt exiſtimauerūt ꝙ qn̄ bulit iuni
perus i oleo ſiſamino in cochliario ferreo tādiu do
nec denigret iuniperꝰ ē diſtillatio ꝯferens ſurditati.
Et ex eis qd q̄ ad illud ꝯferūt ē oleū anetinū ⁊ lauri
nū ⁊ de lilio ⁊ nardinū cū caſtoꝛeo aut ſpuma abſin
thij: aut ſucco rute. Et facti cā ſiccitatis cura ē adhe
rere balneo ⁊ cibo ⁊ vino hūectatiuo ⁊ effuſio olei
eq̄lis ⁊ aque tepide ſup caput ⁊ caputpurgiū cū eis
q̄ ſunt ſicut oleū nenuarinū ⁊ de ſalicibꝰ ⁊ de ſcie cu-
curbite ⁊ alijs. Factū cā oppilatōnis curet cū eis q̄
dicunt in. c. de oppilatōe ⁊ ꝯferūt ei ſuccꝰ granoꝝ
canabis: ⁊ ſuccꝰ colloquntide hūidus ē iuuamētuʒ
valde bonū. Et qn̄ accit tarax ſubito ꝯfert in ipſa aq̄
in q̄ decoq̄t abſinthiū aut ſuccꝰ abſinthij ⁊ miſceat
cū eo fel tauri: aut fel ſabot aut fel teſtudiſ aut fel tau
ri cū oleo roſ. aut helleboꝛꝰ cū aceto aut ſpoliū ſpē
tis. Et in facto ſucceſſione ſode ꝯferūt aq̄ raphani ⁊
oleū roſ. ⁊ caſtoꝛeū cū granis lauri cū oleo roſ. Et
i eo qd factū ē ſucceſſiōe ſirſen oꝫ vt icipiat ab euōne
cū hirapicā: deinde diſtillet in aureʒ caſtoꝛeū cū oleo
coſtino ſolo: aut raphaninum. aut oleū amigdali-
num dulce: ⁊ oleum ro. ⁊ laurinū aut caſtoꝛeū cum
oleo ro. Et ex pillulis exptis ei qd fit ex oppilatione
⁊ hūoꝛe ⁊ ventoſitate ē vt ſumant turbit. ʒ. xx. ⁊ col-
loquntide. ʒ. x. ſarcocolle. ʒ. ij. ⁊. ß. ⁊ aloes. ʒ. vij. my-
robal. ʒ. x. fiant ex eis pillule ⁊ deglutiant. Sitqʒ po
tio eaꝝ pondus. ʒ. i. Et dicamꝰ ſicut a capite iterātes
vbū: ꝙ ex medicis cōibus oibꝰ illis q̄ facta ſt ex gra
uitate auditꝰ ⁊ doloꝛe eiꝰ ⁊ vētoſitate ipiꝰ ſonitu ⁊ ti
nitu eiꝰ cā māe frē ⁊ frigoꝛis poſt purgatōēʒ capitis
ſūt vt diſtillet in aurem baurac cū aceto ⁊ melle ⁊ fel
ouiū cū oleo de oliuis ⁊ vino: aut cū oleo amigdali
no amaro ⁊ aq̄ poꝛri aut cū aq̄ cepe cū melle aut lac
mulieꝛe ⁊ medicie cōes dicte in. c. doloꝝ ⁊ due gut-
te diſtillate ⁊ kitrano mane ⁊ veſpe: aut helleboꝛꝰ al
bus ⁊ niger cū quibuſdā oleis: ⁊ ꝓpe cū oleo de lilio
aut aq̄ aniſi: aut aq̄ abſinthij ⁊ aqua coꝛticis raphāi
⁊ ſilr oleū decoctiōis ſpolij ſpētis: aut granoꝝ lauri
aut euſoꝛbiū ⁊ caſtoꝛeū cū vnguēto aut oleū balſāi:
aut naptha aut ſumat gluttis alimbat. ℥. i. olei alkei
ri. ℥. ij. ⁊ olei āigdalaꝝ amaraꝝ. ß. ℥. i. bulliant oia
ſil ⁊ admiſtrēt ex eis tres ſtille mane ⁊ ſero. ⁊ ſilr mel
ſtoꝛacis cū oleo alkeiri: ⁊ ſilr aq̄ folioꝝ colloquntide
recentiū ⁊ ſiccas dragōtee ⁊ albezothaſen ſūt valō
vehemētis vtutis ⁊ medicine cōes dicte in. c. doloꝝ.
Qd ſi infantibꝰ hec accidāt curant cū oleo de decē
in quo decocta ſunt ruta ⁊ maioꝛana ⁊ etiam ſaluie

maſticationis oꝛdei cū ſale gēma ſolit: ⁊ ex vapoꝛa
tionibus iuuatiuis ē aqua calā cū decoctiōe camo
mille ⁊ aneti ⁊ folioꝝ lauri ⁊ ſambuci ⁊ alfabaca ſicca
⁊ pireti vapoꝛ: ēt ea collū ⁊ inferioꝛa auris: ⁊ ſimilit
embꝛoce pdicte i ca. capitis ⁊ ponant vdamia ⁊ op
ponāt cū deſcenſiōe ſua auri ⁊ igrediat vapoꝛ eiꝰ p
ipſam: ⁊ in euōne qd hūitū tarax ꝯueniētius eſt vt
multiplicet nūerꝰ eiꝰ ⁊ minoꝛet quātitas eiꝰ oī vice
q̄tenꝰ ꝯſeruet vtꝰ ⁊ ꝓueniat maturatio. Factū autē
pp apa cura cū eo qd ē ex calo ⁊ qd ex frigido cū eo
qd ſcis. Ca.vi. de doloꝛe auris.

Doloꝛ auris aut fit a malitia ꝯplonis: aut fit
cā apatis: aut bothoꝛ: aut fit cā ſolonis con-
tinuitatis: ⁊ malitia cōplexionis aut calā ſine mā ſic
illa q̄ ē cā aeris calidi aut vēti calidi ⁊ ꝓpe qn̄ fit p
mutatio ad ipm a frigoꝛe ſubito: aut fit ablutio cū ʒ
aq̄ calā ⁊ ingrediet ex ea i aurē: aut cū aliq̄ aq̄ꝝ in q
bus dn̄at vtꝰ calā: aut ē calā cū mā ſāguinea aut cho
lerica frā ſine mā: imo pp aliquā cāꝝ ꝯtiaꝝ cāis pdi
cāis aeris aut vēti frōꝝ. Et ꝓpe qn̄ ad āboꝰ coꝝ per
mutatio ſit a caloꝛe ſubito aut aq̄ frē aut aq̄ i q̄ dn̄at
aliqd frm aut frā cū mā: aut vētoſa frā aut hūoꝛoſa
viſcoſa. Factꝰ aūt cā apatis ⁊ bothoꝛ aut ē pp apa
calidū ⁊ frm. Factus vo cā ſolutiōis ꝯtinuitatis ē ſi
cut q fit a vētoſitate extēſiua aut vlceribꝰ aut exitu-
ris aut catarris. Et ex ſūma qd cāꝝ doloꝝ auris q
fiūt a ſolutōe ꝯtinuitatis ē vētoſitas gnāta in ipſa:
aut aqua q̄ ingredit eā: aut aial vadēs ad ſuniac ip
ſiꝰ aut vmis gnātꝰ in ea. ⁊ qn̄qʒ fit ſucceſſione caſuſ
aut pcuſſionis. ⁊ pueꝛſioꝛ doloꝝ auris eſt ille qui ē
ex apate calō pfūdo ⁊ illō ē cū febꝛe iſepabili ⁊ ꝓpe
qn̄ pducit ad ꝯmixtionē intellcāis. Qn̄ aūt ē doloꝛ
i cartilaginibꝰ extrinſecis nōē illic vehemēs doloꝛ
nʒ vehemēs timoꝛ. ſʒ ille q in pmis dictꝰ ē qn̄ʒ ſubito
interficit ſicut interficit apoplexia ⁊ ipſe ē magis inter
ficiēs adoleſcētes q̄ſ ſenes ⁊ velocius interficit eos:
qn̄ʒ iterficit in. vij. In ſenibꝰ vo mltotiēs puēit ad
pus hoc apa: ſʒ pueros plm̄ iterficit an̄ ſuppuratōʒ
Si āt ſupparat ⁊ aſſūt ſigna laudabilia ſpat euaſio
Doloꝛ pterea auris qn̄qʒ ē cū pꝛuritu ⁊ qn̄qʒ ē ſine
pꝛuritu. ⁊ nos qdē iā diximꝰ de pꝛuritu in aure ca-
pitulū in ſuo loco. Ca.vij. de ſignis.

Signa quidem ſunt ſicut predicta ſigna in ca
pi. tarax. Ca.viij. de cura.

Opoꝛtet vt ꝯſerues canonem in diſtillādo id
qd diſtillat in aurē ⁊ ē vt ſit nō vehemētis ca
liditatis aut frigiditatis. qd ſi cā fuerit repletio coꝛ
poꝛe ex capite vt euēs ptē capitis ex gnē illiꝰ replōis
calida nāqʒ ſi ē cū phlomia ⁊ euōe q̄ fit cū mūdi-
ficantibꝰ cap a mā calā ſm̄ ꝙ ſciuiſti: ⁊ ſi hūmoꝛ eſt
groſſus viſcoſus tenax cū pillulis aſſcibar pdcis et
gargariſmate. ⁊ ſi ē tenax fixꝰ in tpe auri oꝫ vt admi
ſtres poſt ſolutionē ⁊ medicinas lenitiuas. Deinde
intēde vice alia cū eo qd euāt ipm ex mēbꝛo. Si aūt
cā ē caliditas ſupflua oꝫ vt infrigides cerebꝝ cū exti
guētibus cognitis pdictis in ca. cerebꝛi ⁊ vt diſtil-
les in aurē oleū ro. tepidū aut albumē oui. qd ſi do
loꝛ ē vehemēs pmiſce cū eo cāfoꝛā. Et qn̄ʒ ē oleum

vis. cū cāfoꝛa magis ſedatiuū doloꝛis q̄ oleū roſ.
pp mollificatōʒ q̄ ē in ipo: ⁊ ēt diſtillet in aurē col-
lyria ſedatiua doloꝝ oculi cū albumie oui ⁊ ſilibus
albūini nāqʒ oui ſoli inē ꝓpetas mirabilis. ⁊ lac cū
aq̄ ſolatri ⁊ aqua coꝛiādri ⁊ meliꝰ qd lac qd mulget
⁊ ē calidū ex vbere ē iuuatiuū ⁊ bulli vmes terreſtres
in oleo ro. ⁊ diſtilla i aurē: aut coquātur limacie in
oleo amigdalino ⁊ diſtillet i eā: aut decoquat oleū
ro. i aceto vini qd ſit triplū ipiꝰ donec acetū ꝯſūat
⁊ remāeat oleū: ⁊ admiſtret illō diſtillādo. ē. n. iuua
tiuū valō pulſatōi. ⁊ ſimil ſr oleū ſe. cucurbite ⁊ oleū
nenufarinū ⁊ oleū ō ſalicibꝰ ⁊ ſimilia. ⁊ ſimilit ſuccꝰ
q aſſilat ſucco cucurbite q fit ex coꝛpe eiꝰ ⁊ folijs ip
ſiꝰ: ⁊ ſilr ēpla iſrāntia exteriꝰ. q dā āt dixerūt ꝙ aq̄ vo
lubilis valō bona ē ibꝰ diſpōe ⁊ ſuccꝰ ſe. canab hu
midi: ⁊ qnʒ foꝛtioꝛes ſūt pulſus ⁊ doloꝛ ⁊ timet ex
eis ſpaſmꝰ nō ē excuſatio a mollificatiuis: ⁊ n̄ ē ali-
qd ſicut butyꝝ vaccinū āntiquū calefactū: ⁊ qn̄ʒ in ipſo
excuſat laboꝛē itromiſſo ēbube i aurē igenioſe fabri
cate ſup cucumāt i qua ē aqua calida vt ꝓueniat va-
poꝛ ad aurē. qn̄ʒ. n. ſedat ⁊ excuſat ab alijs ⁊ excu-
ſat a narcoticis ⁊ ꝓpe qn̄ ē aqua i qua decocta ſt ea
q̄ mollificāt cū facilitate ⁊ ē ēt pmixta cū aliquo ho
rū q̄ ſtupefaciāt: qn̄ʒ necāriū ē aliqd narcoticū ma
gis i colīic ē ſicut mēithe cū aliquāto opio: terat ⁊ mi
ſceat cū lacte mulieris ⁊ diſtillet i aurē. Et ſi fuerit cā
itroitꝰ aq̄ in ipm curet cū eo qd dicet i. c. ſuo. ⁊ ſi fue
rit cā ſiitatis fixa in pfūdo vel exteriꝰ: opoꝛtebit vt
fiāt diſtillatōes ex oleis calidiſ ſicut oleū rutaceū ⁊ oleū
ane. ⁊ oleū de ſpica rōana ⁊ oleū laurinū ⁊ oleū al-
hacuē ⁊ oleū balſāi ⁊ oleū ō alkerua ⁊ q̄ ſt illis ſimi
lia: aut ſicut oleū i quo ōcoq̄t alleū ⁊ colat: aut oleū i
quo ōcoq̄t pip ⁊ euſoꝛbiū ⁊ caſtoꝛeū: aut galie q̄ti
tas danic. i. i aureo ō bē aut oleū aliō ex oleis calis
arōaticis: ⁊ qn̄ʒ potat hūs doloꝛē vinū puꝝ foꝛte ⁊
doꝛmit ⁊ qn̄ excitat nō hʒ leſionē aliquā: ⁊ ſi ē cā in
ipo ex vēto frō: ꝯfert ei illō qd dicemꝰ i. c. ſonitꝰ ⁊ ti
nitꝰ ⁊ qd dicemꝰ i. c. eiꝰ: ⁊ cꝰ cā ē hūoꝛ tenax ⁊ cꝰ cā ē
frigꝰ ⁊ cā eis q̄ ꝯueniūt ad illō ē vt ipleāt vētoſe aq̄ ca
lida ⁊ applicēt i circuitu auris ⁊ vt diſtillēt i eā ruta
⁊ amomū cū melle aut abꝛotanū ⁊ ſāſucꝰ i oleo ō li
lio aut caſtoꝛeū cū eis pꝰ q̄ ōcoquūt i eo ⁊ colat aut
nitꝝ ⁊ acetū ⁊ oleū ro. aut ſuccꝰ amigdolaꝝ. ⁊ ſi ne-
ceſſariū fuerit illō qd ē foꝛtiꝰ tūc qd ſit ſicut euſoꝛbiuʒ
⁊ caſtoꝛeū cū oleo coſtino aut coſtū marinū ⁊ ariſto-
logia ⁊ qn̄ʒ ꝯfert i eo vapatio cū milijs ⁊ filtro cale-
factō. ⁊ ſi cā fuerit i eo bothoꝛ tēc cū eo dicemꝰ i. c. de
bothꝛ auris. Et ſi cā fuerit i ipo vmis i ipa gnātꝰ tūc
cū eo qd dicemꝰ i. c. vmis gnāti i aure: ⁊ ſi fuerit cā
i ipo itroitꝰ aq̄ ⁊ lapidis tēc cū eo qd dicemꝰ illic: ⁊ ſi
cā fuerit apa calʒ pfūdā qd ē tioꝛoſū pp ꝓpiquitatē
ſui ad cerebꝝ vſʒ quo ad collectōʒ ꝓueniat ⁊ ſuppura
tōʒ: tēc pꝰ phlomiā ⁊ euōnē oꝫ vt admiſtres lēitia i p
mis ⁊ iſtantia ⁊ ꝓpe lac mulieris vice pꝰ vicē vſʒ ad
diē. iiij. ⁊ ſilr oleū ro. decoctū i aceto pdcm̄ i pmis ⁊
diū mucilaginē ſeugreci pꝰ mucilaginē ſe. li. ⁊ muci
laginē ſe. almarii i aq̄ lac. ⁊ aq̄ volubilē ē ex eis q̄ ꝯfe-
rūt ibꝰ hoꝛa. ⁊ i ipo qd iā exptū ē ſiſamū ꝯtinū: deinde

adminiſtrent ſp vaporationes cū oleo declināte ad
caliditatē aliquantulā: ꝛ oꝫ vt ſit oleū dulce ꝛ ſit cuꝫ
hoc tepidū in quo infūdat cottū inolutū in extremi
tate radij ſubtilis ꝛ ponat in aurem vice ꝛ fiat ēplm
exterius cū lenitiuis maturatis. Si aūt dolor nō fue
rit vehemēs qū tranſiuerit pncipiū oportebit vt di
ſtillet in aurē adeps vulpis vel lacerti aut baſilicum
cū oleo ro. vel oleo de alcāna: aut adeps anatis aut
adeps rachamati: aut emplm ex adipibus gallineꝛ
anatis. ꝛ qū nō ē aṗa vehementis caliditatis admi
niſtra in ipſo medicamen factū ex adipe caṗno liq̄
facto ꝛ pmixto cū ptibus equalibus mellis ꝛ alrob
ꝛ iſopi quoꝝ vnūqdqꝫ ſit equale illi adipi ꝛ pone in
aurē. ꝛ ex eis que ſūt fortiora illo, ꝛ maturāt cū vnu
te ē iſtud: ℞. litargirij ceruſe āboꝝ ana. ℥. i. turis ꝛ
pulueris molendini ꝛ gūme pini oīum ana. ℥. iiij.
olei. lb. i. adipis porcini aut caṗni recētis lb. ij. ſucci
ſe. lini quantū ſufficit fiat ex eis emplm ꝛ fortaſſe in
digebis narcoticis: adminiſtrabis ergo ſm modū
quē dicemus. Et qū ꝯuertit ad ſaniē admiſtra ſpu
mā ſe. lini cū oleo ro. aut oleo camemillino ꝛ reliq̄
que dicemꝰ in ca. ſuo. Si aūt aṗa ē extra aurē ē pau
ci timoris ꝛ medicat cū farina ordei ꝛ emplaſtꝝ fcm̄
ex farina fabaꝝ ē bonū valde: ꝛ faria fabaꝝ ꝛ came
milla ꝛ viola ꝛ farina hordei ꝛ malua ꝛ mellilotum
terant ꝛ cribellent ꝛ infūdant aqua tepida ꝛ oleo vi
ol. ꝛ qūqꝫ ſufficiūt ſolatꝝ ꝛ farina tritici ꝛ oleū ſiſa
minū. In bothor aūt que ſūt in aure qūqꝫ ſuffic̄ la
bor ꝛ decoctio ficuū cū tritico qū diſtillat in aurem
aut ponit liciniū in ipſam ex ea: ꝛ qūqꝫ ſedat dolorē
admiſtratio ēbube ſm modū quē pdiximꝰ: ꝛ qūqꝫ
ſufficit in ſtupefactiōe ꝛ ſedatiōe doloris illd qd di
ximꝰ poſt dictū embube in hoc. c. Et ex medicinis q
dē cōibꝰ ad dolores auris ꝛ ṗṗe illū q declinat ad
frigꝰ ē oleū ōphacinū i quo bulit ſcarabeꝰ: aut lum
brici terreſtres: aut vmiſ q ē ſub vrceo aq̄: aut fel piſ
cis cū rachamati aut gruis aut oleū ſcorpionū: naꝫ
ē iuuatiuū valde aut aq̄ ſāſuci recentis aut decoctio
folioꝝ algarab ꝛ corticis eiꝰ aut decoctio lūbricorū
terreſtriū iā cocta colata in q̄ diſſoluat adeps anatis
ꝛ ſi fuerit frigꝰ vehemēs decoq̄nt i ipa fel tauri i oſo
alkeiri viſqꝫ quo exiſtiet q fel iā reſolutū fuerit ꝛ fini
tū. Deīn reponat illd ꝛ admiſtret diſtillādo. ē. n. mi
rabile. Et qūꝫ neceſſariū ē i curatōibꝰ doloꝝ vehe
mentiū i aure admiſtrare narcotica. Et ſit illd aliqd
ex filōio cū lacte: ꝛ ſilr troc. croci ꝛ troc. ſtelle ꝛ opiū
ꝛ caſtoreū ꝛ crocꝰ cū lacte mulieris. Et oꝫ vt poſtpo
nat illd viſqꝫ quo timeat ſyncopis: ꝛ ṗṗe qū fuerint
humores frigidi. Illud enī nocet eis valde. Quod
ſi accidat nocumentū ex eīs narticoꝝ adminiſtra ca
ſtoreū poſt illud ſolū. Et qūqꝫ fiunt troc. ex caſto
reo ꝯtrito vltime. Deinde ṗqcat ſup ignē opiū ꝯtri
tū: deinde fiūt ex eo troc. cū vino puro. Et ſi fuerit il
lic vlcus valde doloroſū: tūc adminiſtra licinium ꝛ
opium cū lacte: aut ſumantur. xx. amigdale excor
ticate ꝛ opij ꝛ baurac ꝛ turis oīnꝫ ana. ʒ. i. ſ. terātur
ꝛ puluerizaut cū aceto ꝛ exſiccent. ꝛ qū neceſſe fue
rit infundant oleo ro. ꝛ diſtillentur. ꝛ ſi fuerit illic ſa
nies loco aceti ſit vinū aut mel aut oxymel.

Ca. ix. de ſonitu ꝛ tinnitu ꝛ ſibilo.

Hec diſpoſitio eſt vox quā hō inceſſanter au
dit exterius: ꝛ eius opatio ad auditū eſt com
paratio imaginationū ꝛ tenebraꝝ quas vidꝫ
hō abſqꝫ cauſa exterius ad oculū. Et qm̄ vocis cā
eſt inūdatio accidens in aere que puenit ad ſenſum
tūc oꝫ vt ſit in hoc accidēte in quo ē ſermo ſonitu ꝛ
tinnitu motus aeris: ꝛ qū nō ſit ille aer exterius tūc
eſt aer interior. ꝛ aer quidē interior ē vapor effuſus i
ꝯcauitatibus. Et hec inūdatio aut ē occulta a q̄ for
taſſe nō puenit vapor effuſus in ventribus, aut eſt
maior illa: Qd ſi fuerit occulta ex genere illiꝰ cuius
euacuatio ſit difficilis ꝛ accidat in quibuſdā horis
vt audiatur a tali qualis ipſa ē ſonitus ꝛ tinnitꝰ ꝛ nō
accidat in quibuſdā alijs: tūc illud aut eſt ṗṗt acui
tatem ſenſus in quibuſdā coꝝ ꝛ non in alijs: aut ſm
cōparationē quā diximus in imaginando. Imagi
nationes aūt ṗṗter debilitatē eiꝰ qi patitur a quali
bet inūdatione ſicut accidit debili frigus a quolibꝫ
frigore aut calor a quolibet calore. Et ſpēs quidem
debilitatis ſūt que ſciuiſti ex ſpēbus male cōplexio
nis. Et ſi ē ſupra occultā ꝛ ſupra illā in qua diuerſiſi
cant fortis ꝛ debilis: tūc cū eius ē inuētio eius q re
mouet vaporē inūdantē ei ſupra motionē ꝛ inūda
tionē ꝯſuetā: ꝛ inūdans vapore aut ē vētoſitas gene
rata in pte capitis mota in ipſo: aut ē ſonitus ſaniei
qui fortaſſe generat in ipſa ꝛ feruor puris in ptibus
eius: aut motꝰ ventoſitatis accidētis multotiens in
meatibus eiꝰ ſicut fit in febribus: aut repletio ſuper
flua in corpore ꝛ ṗṗe in capite ſicut fit poſt ebrieta
tē plimā: aut agitatio tendēs verſus cerebꝝ ṗṗe ſicut
fit poſt motū laborioſū: aut caſus aut pcuſſio ꝛ qūꝫ
fit illud nō ṗṗter agitationē motus imo ṗṗter ma
teriā viſcoſam reſolutā in vētoſitatē paucā ꝛ aſſidua
tur illud. Et qūqꝫ fit ṗṗter vehementiā famis ꝛ illd
ē ṗṗter agitationē cadentē i humoribꝰ ſparſis i cor
pore geſcētibus in ipſo. Et qū nō inuenit nā cibū ali
quē ꝯuertit ad eos ꝛ reſoluit ipſos ꝛ mouet eos. Et
qūqꝫ accidit ſonitus poſt medicinas quaꝝ ṗpetas
ē vt reijciāt hūores ꝛ vētoſitates i ptibꝰ cerebri. ꝛ cū
hꝰ ſonitus qūqꝫ ē ex aure ipſa: ꝛ qūꝫ ē cū coītate mē
broꝝ alioꝝ mittētiū has vētoſitates ad ipſam.

Capi. x. de ſignis.

In illo qdē q ē ꝯtinuꝰ ꝛ aſſiduꝰ cū ē aliqd ſtaus
in ipſo cerebro. Si āt geſcit: deīn exiccat pꝰ
repletōꝫ aut vacuitatē aut motū aut qū calor ſit for
tis aut frigꝰ tūc ē p coītatē. Amplꝰ forma vocis ſigt
ipſam: ē. n. qūꝫ q̄ſi ſit vox rei aſcēdētis ad ſupiora ꝛ
plm eiꝰ ē cū coītate corpis aut ſtōi aut q̄ſi vox q̄ re
ſoluit ſup ſeipam: aut ſic fragor arboꝝ ꝛ ſigt illd ab
ſcōſionē vētoſitatis: ꝛ ſi illic ē febris aut dolor pdu
cēs ad timorē tūc ſigt collectōꝫ purulētā: ꝛ qū eius
ꝯſtrictio ē ſm ſenitā gnātōis pꝰ gnātōꝫ occultā ꝯti
nuā tūc ē pp hūorē viſcoſū. Illā āt q ē pp acuitatē
ſenſus ſigt defectꝰ cāꝝ vētoſitatis repletiōis ꝛ mūdi
ficatio auditꝰ ꝛ eiꝰ excitatio ab ieiuniū ꝛ vacuitatē.
Fcūs aūt a ſiccitate ē pꝰ euiones ꝛ febres: ꝛ fcm̄ a de

bilitate ſcies p ſup fluitates: ꝛ qūꝫ ē cū ꝯplone cala ꝛ
fit ſubito cū iflāmatōe ex ſia ē ꝯtrio. C. xi. d cura.

Portet vt oēs iſti vitent ſolē ꝛ balneum labo
rioſum ꝛ vomitū ꝛ clamorē ꝛ replonē ꝛ vt lēi
ſit nās ſuas. In eo vo q ſit pp coītatē oꝫ vt ſit inten
tio mēbri facientis ipm ꝛ ṗṗe ſtōi: qi mūdificet i intē
dat cerebꝝ ꝛ auris qi ꝯfortet cerebꝝ qdeꝫ cū aliquo
qd ſit ſicut oleuꝫ myrthinum ꝛ aur. cum eo quod ſit
vt oleum amigdalinum ꝛ ſiſia. ꝛ conſideretur i hoc
ad ꝯplonē pmā: ꝛ inuēdat illd qd adiuuat illā ſm ca
nones cognitos. ꝛ ſilr fcm̄ a repletiōe ꝛ oꝫ vt mūdi
ficet corpꝰ ꝛ caput cū eo qd ſcis ꝛ ſubtiliet regimē.
Creticꝰ āt nō oꝫ vt remoueat qm̄ remouētur cū re
motione febris. In eo āt q factꝰ ē pp velocitatē ſen
ſus ſunt qdā hoīes q pcipiunt vtēdū eē ſtupefaciēti
bus ſicut oleo roſ. decocto cū aceto cuiꝰ eē pdictuꝫ
eſt cū pauco opio: aut mixto cū oleo de bēgi ꝛ hyuſ
qami ꝯtrito cū caſtoreo. Et ꝯueniētꝰ qd pceperunt
ē vt ſumātur gūa pini ꝛ caſtoreū cum olo ꝛ ꝯterant
in aceto ꝛ diſtillent. factus aūt a pure curet curatiōe
aṗatis ꝛ puris. Factꝰ āt in ꝯualeſcentibꝰ quoꝝ ꝯplo
ē ſicca ſi cū eius fuerit ſiccitas curet cū curatiōe ꝛ hu
mectatiōe cū oleis tpatis declinātibꝰ ad frigus: aut
calorē ſm neceſſitatē. Si aūt cū fuerit debilitas: tūc
admiſtra illud qd temperet ꝯplonē accitalē ex diſtil
lationibꝰ pdictis. In eo vo q factus ē pp māterm ex
pulſam ad ipam i diſpōne ſirſen: aut hūorē groſſuꝫ
viſcoſū admiſtra oīa pdcā i. c. doloris ꝛ tarar. Et ex
eis q̄ ṗpa ſunt illi q ſuccedit ſirſen ꝛ febri ṗṗe ē ſuc
cus abſinthij cū oleo ro. aut cū aceto ꝛ oleo de lilio
qm̄ eſt medicamē bonū. Ei aūt q fit ab hūore viſco
ſo ſſo approprīat troc. exptus. ꝛ ē vt ſumāt hellebo
ri al. ptes. iij. ꝛ croci. v. ꝛ nitri. x. ꝛ fiant troc. ꝛ admi
ſtrent. Et ex medicis cōibꝰ aggregatis ad illum exp
tis q ē a debilitate: ꝛ ad illum q ē ab oppilatiōe aut
humore ē vt ſumant gariofiloꝝ ꝛ ſe. porri āboꝝ aū.
ʒ. ſ. muſchi dane. i. ꝛ diſtillētur cū aq̄ ſanſuci ꝛ rute
aut cū vino. Et ſilr cū decoctiōe folioꝝ pini ꝛ decocti
one folioꝝ alzizar ꝛ dcoctiōe folioꝝ lauri. ꝛ oꝫ vt alie
net in oībꝰ eius cena. Quidā aūt antiquoꝝ ſapienti
um dixerūt nō ē aliqd magis ꝯferēs ſibilo q̄ medi
camē alfandenigi dcū ad memoriā. Nā ipm ē ma
gis iuuatiuū qd creauit deus ad illud. Et ꝯfert ei di
ſtillatio fcā ex iſopo cū folijs pini ꝛ granis lauri: et
attēde qd dictū ē in. c. tarar ꝛ doloris ꝛ curis cōibꝰ
ꝛ ṗṗe frigidis. C. xij. d cure ſaiei ꝛ puri vlceꝝ i aur.

Qod in pmis oꝫ pmittē ē ſubtiliatio cibi ꝛ ad
miſtratio carniū ꝛ oleꝝ ex qbus gnāt humor
bonus dulcis laudabilis ꝛ inclinatio regis ad illd
qd oꝫ ex tpata q̄litate. Qd ſi ꝯplo facit neceſſariū vt
ſumat aqua hordei ꝛ ſibi ſilla fiat ꝛ leuitas exercitij
ꝛ inclina māterm ad naſū ꝛ os cū ſternutatōibꝰ ꝛ gar
gariſmis. Amplꝰ nō pūt eē vlcera q ſint appentia
ſenſui: aut ſint pfūda ad q̄ nō peruenitur ſenſu. Que
igit ex eis māifeſta ſūt cū aceto abluit ꝛ aq̄ aut oxy
melle ꝛ aq̄ aut vino aut decoctiōe mellis cū roſis ꝛ
myrto. ꝛ poſt illud ſuffiet in aures illud qd exiccat
ſic dragāt aduſtū ꝛ ſilia: ꝛ qūqꝫ qd ꝯfert ſanioſe ꝛ
purulēte oleū d ſe. canab: ꝛ melꝰ ē vt ū repcutiantur
nꝫ ṗhibeat dū nō ſupfluit imo oꝫ ut abluat ꝛ regat
aliquo qd ſit ſic aq̄ ro. ꝛ oleo ro. ꝛ ēt ex ſucco folioꝝ
oliuaꝝ cū melle admiſtrēt diſtillatōes. pfūda vero
alia ſūt ṗṗinq tpis ꝛ alia ſūt crōica. ſꝫ ea q̄ ſt ṗṗiq
tpis curēt cū eis q̄ ſūt ſic ſief mēithe cū aceto aut col
lyriū ro. ꝛ myrrha ꝛ aloes i melle aut vio ponāt in
aurē. ꝛ qūꝫ ꝯfert diſtillatio aq̄ vuee acerbe i ipa, ꝛ p
hec qū pōit mel cū ea: ꝛ ſilr ſucꝰ folioꝝ ſalicis aut d
coctio coꝝ: aut aluis ſamēi aduſti ꝛ myrrhe āboꝝ. ʒ
i. terāt cū melle ꝛ ponāt i lana aut ſāguis draconis et
ſpūe maris ꝛ ſarcocolle ꝛ baurac armēi ꝛ myrrhe ꝛ
turis ꝛ ſief mēithe ptes eq̄les puluerizēt ſup liciniū
inolutū ſr radiū īfuſū melle ꝛ ponāt i aurē: qd ſi do
lorē hūerit curet cū ſcoria ferri ꝯtrita i ea multotiēs ꝛ
miſceat cū eo qd exiccat ꝛ ſedat dolorē ꝛ illd ē ſic ad
miſtratio olei amigdali cū myrrha ꝛ aloe ꝛ croco.
ꝛ qūꝫ nec̄iuꝫ ē vt pmiſceat cū eo paꝝ opij admiſtra
tio mdicamis capitel ē iuuatiua ēt. Exptū nāꝫ ē cū
eo qd i ipo ē ex exiccatōe cui aſſociat vtꝰ ſedatia do
loris. Et ꝯferūt ēt i hꝰ ꝯpoſita q̄ diximꝰ i antidotario
Et ꝯferūt ei troc. andarō. Et ꝯfert vt ſumat ex nucle
is myrobal. ꝛ gall aduſtis ꝯiūctis cū oleo alkerua ꝛ
fece, ꝛ ꝯfert ei ēplm d ceruſa ꝛ ēplm baſilicō ꝯmixta
ꝛ diſtillata. Ea vo q̄ chronica ſt pfūda antiq̄ ſōmer
ſa ſt valde mala. Et qūqꝫ pducūt ad dregēdū os: ꝛ
ſignificant ipa diſtillatio meatuū ꝛ multitudo ſaniei
fende: qi idigēt eis q̄ ſt ſic alkitran pmixtū cuꝫ melle
ꝛ ſic fel cornu ꝛ teſtudis ꝛ eaꝝ admiſtratio cum lacte
mulieris: aut cordumeni ꝛ nitꝝ mixta cū ficubꝰ mū
datis a gūnis ꝛ fiat ex eis liciniū ꝛ admiſtret pꝰ mūdi
ficationē ſordis ꝛ ſilr i medicis. Et ex medicis forti
bꝰ i hꝰ caplo ē ſcoria eris cū arſenico ꝛ melle ꝛ ace
to: aut rubigo ferri aut ſcoria ferri ipiꝰ frixa ꝯtrita ſic
puluis pꝰ frequētē frixionē multotiēs ſcāꝫ cū aceto
vini donec fiat ſic mel ꝛ diſtillet i aurē. et qūꝫ ē nec̄riū
ēplm d flore eris: ꝛ illd ē qū antiquat ꝛ ſordidat. Et
ex eis q̄ ſt media i hoc caplo ē aluiſi aduſtū cū eq̄li
tate ſui d melle. Et qū addit i ipo dactilꝰ: ꝛ fortior il
lo ē ꝯpoſitio hꝰ i floris eris corticū eris āboꝝ aū. ʒ.
iiij. ſucci porri. ℥. i. mellis puri. ℥. i. admiſtret. Quꝫ
aūt multiplicat pꝰ valde: tūc nec̄ria ē admiſtratio li
cinij in felle taurino ſōmerſi: aut diſtillatōes ex vria
īfantiū. Et fortꝰ eo ē ſcoria ferri abluta ꝛ frixa i ſarta
gine multotiēs qū dcoqt i aceto ꝛ admiſtrat. Et qū
cū pure antiquo fūit dolor fūde i aurē vinū puꝝ cō
quaſſatū cū oleo roſ. aut cū aq̄ porri: aut cuꝫ aqua
piſcis ſaliti. Et qūꝫ dolor fac nec̄ria eē aloe ꝛ opiū ꝛ
crocū: ꝯmiſcant cū melle ꝛ ponant i eaꝫ. Et qū vide
ris humiditatē retineri pp medicias ṗhibitiuas exic
catiuas: tūc fūde i aurē oleū roſ. vt cadat cruſta: dein
poue i eaꝫ qd gnāt carnē: ꝛ oꝫ penitꝰ ne vtꝰ retineat
imo ṗhibeat natiuitas eiꝰ ꝛ exiccet vlcꝰ ipiꝰ. Et plu
res qdē calidoꝝ medicoꝝ iplēt aurē purulētaꝫ pan
no ṗhibēdo curſū ſaniei ab ea: ꝛ ṗhibent īfirmum
dormire i illo latere vt non inueniat ſanies meatuꝫ:
quare egredit ad hoc vt declinet verſus carnē mollē
q̄ eſt i radice auris: ꝛ fac euenire apoſtema ꝛ pforant

ipſm poſt maturationē ⁊ curant ipſm ⁊ ſanabit curſu ſa niei ab aure.

Ca.xiij. de eruptōe ſanguis i aure

Quandoqʒ ē ſpēs eiꝰ aliqua q̄ ꝓcedit curſu flu xus ſanguis narīū in hoc qḋ ē creticꝰ: ⁊ qñqʒ ē a repletione ꝑducente ad abſciſionem vene aut abſciſionē eius aut apertionē ipſius: ⁊ qñqʒ eſt a caſu aut ꝑcuſſione.

Ca.xiiij. de cura.

Cauteriꝰ qdē nō ē ꝯueniēs vt reſtrīgat ſi nō ꝑducat ad debilitatē ⁊ ſyncopi. Aliꝰ ṽo reſtrīngat aut cū ſtipticis aut cū cauterizantibꝰ aut cum infrantibꝰ. Stiptica ṽo ſūt ſicut decoctio gallaꝝ cū aqua aut aceto ⁊ decoctio ſēticis: ⁊ qñqʒ miſcet cū ea ex vino āntiquo aut aceto. ⁊ ſilr ſiet mēthe ⁊ licinii ⁊ decoctio folioꝝ arboꝛis maſticis aut gūma de cocta cū aceto ⁊ exp̄ſſa. Infrantia ṽo ſt ſic ſuccꝰ virge paſtoꝛis ⁊ arnogloſſe cū vino aut fiet menthe ⁊ opii. Cauterizātia ṽo ſt ſic ſuccus albedarūgi: ⁊ ex eis q̄ ſūt mirabilia valde ē coagulū lepoꝛinū cū aceto: aut succꝰ poꝛri cū aceto: ⁊ ex eis q̄ ſūt exꝑta ad illud ē vt ſumāt duo renes tauri ⁊ aliqḋ adipis ſaliri Deide aſſēt media aſſatōe ⁊ exp̄mātaq̄ eoꝝ in aurē

Ca.xv. de cura ſoꝛdis ⁊ oppilatōis facte in aure.

Cura qdē eiꝰ ē leuis vt diſtillet i eā oleū amigdalinū de oliuis amaris mōtanis ꝓp̄e in nocte: ⁊ patiēs igrediat balneū ⁊ pōat aurē ſuꝑ ſrā calāz vt liq̄fiat ſoꝛdes: ⁊ qñqʒ ꝯfert ei īſufflatio atrimēti i ea: ⁊ ēt coꝛdūeni aur. i. baurac armēi. ʒ. aur i. ficuū albaꝝ q̄ntū ſufficit ad ꝯficiēdū ea. fiat ide hic niui: aut fūdat i ea. ʒ. ℥. fellis capꝛi cū oleo ⁊ praſſiū ꝯtritū aut aqua praſſij aut ſoluat baurac cū aceto ⁊ dimittat dōec qeſcat ablutio eiꝰ. ⁊ miſceat cū oleo ro. ⁊ diſtillet: aut miſceat baūrac cū ficubꝰ ex qbus eiecta ſūt grāna ⁊ fiāt grāna pua ⁊ ponāt i aurē ⁊ i die tertio extrahāt. aſſociabūt. n. ei ſoꝛdes plīma ⁊ ſuccedit ei leuitas māifeſta: ⁊ qñqʒ ponūt in ea coꝛdūeni ⁊ vtrica. Et ex eis q̄ ſūt foꝛtioꝛa illis ē ſuccꝰ folioꝝ colloquintide tritoꝝ diſtillatꝰ: ⁊ ſumāt baurac ⁊ aſenicū equalit ⁊ ꝯficiāt cū melle ⁊ liq̄fiāt cū aceto ⁊ diſtillēt i aurē ⁊ expectet pꝰ vna hoꝛa. deide abluāt auri cū aq̄ mellis aut cū aqua calā. ⁊ licinijs qdem foꝛtibꝰ non vtaris niſi pꝰ eiōnē. Et ex eis ē licinīū īfuſū i pice ⁊ oleo camemillino ⁊ oleo nardino. Quidā āt experti fuerūt q̄ caſtoꝛa vehemēter ꝯfert altarax ⁊ vī ſit tarax cholice. ⁊ ex eis qdē q̄ exꝑta ſūt ē oleū d̄ ſcoꝛpiōibꝰ ipſm. n. ſanat ſurditatē. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad oppilatōꝫ vētoſam ſoꝛdis ē licinīū ſcīn ex naſturtio ⁊ baurac: ⁊ adhereat auri tribus diebꝰ. Deinde extrahat ⁊ egredient ſoꝛdes plīma: ⁊ ſilr ſunt licinia cuʒ melle.

Capi.xvi. de oppilatiōe accidente in aure.

Quandoqʒ fit hec oppilatio ſicut q̄ ē ꝑꝑ pāniculum creatū ſuꝑ foramē. Et qñqʒ fit ꝑꝑ ſoꝛdē: ⁊ qñqʒ fit ꝑꝑ carnē cōgelatam. Et qñqʒ fit ꝑꝑ carnē additā ⁊ v̄rucā. Et qñqʒ fit ꝑꝑ lapidē aut nucleuꝫ cadentē in eam: aut aīal intrans in eam ⁊ moꝛit. Et qñ eſt ex hūoꝛe groſſo viſcoſo oppilante foramen: aut meatuꝫ nerui ⁊ ſētit hō acſi auris eiꝰ ſit ſemꝑ oppilata. Et qñqʒ accīt illud poſt ventum vehemētē.

Ca.xvij. de cura.

Illa qdeꝫ q̄ ē ex pānicùlo aut carne oppilāte meatū in initio creatōis ē difficilis qz qñ eſt ꝑfunda: ⁊ manifeſta ē facilis. Ad intrinſecā ṽo ingeniū inuenit cū inſtr̄o minuto ſecāre ipā m: deīn ꝓhibet ꝯtinuitas ſm q̄ i ꝑ̄rio dicturi ſumꝰ. Et ſi ē manifeſta oꝫ vt ſcindat cū cutello ſpinoſo quo icidūt hemoroides naſi: deide tenta vt bucella ponat ſi quā puluerizatū ſit colcotar: aut q̄ ꝓcedūt curſu eiꝰ q̄ ſt ex eis q̄ ꝓhibēt naſcituitatē carnis. q̄ ſi oppilatio fuerit ex re fixa i ea oꝫ vt diſtillet i aurē qḋ ſit ſic oleū ro. ⁊ de lilio aut de alſbachi: Et ſi qḋ fixū ē: ⁊ ſicut aīal moꝛtuū i carē effūdat i eā ex olīs aliqḋ qḋ eā apiat deide extrahat cū mūdatario auris facile. In ſcā āt ab oppilatōe ꝑꝑ carnē additā aut v̄rucā oꝫ vt abluat cū aq̄ cala d̄ nitro. ⁊ diſtillēt i eā es vſtū ⁊ arſēicū rubeū trita cū aceto valde ita vt adurat carnē: ⁊ de ide cura vlcꝰ. Et iā dictū ē q̄ aſſiduatio effuſiōis fellis poꝛci valde ꝯfert ei. Et ad illud qdem qḋ imaginatur hō q̄ auris eius ſit oppilata ꝯfert diſtillatio olei de lilio aut fellis tauri i ſucco ſicle ⁊ ſucco ſe. canabis. Et ſucco colloquītide ſē ꝓprietas iuuādi ad oppilatiōꝫ auris. Si aūt oppilatio ē ſoꝛdities curet cū eo qḋ diximꝰ i. c. oppilationis ex ſoꝛditie: ⁊ ex eis q̄ ꝯferūt oppilatiōi ex ſoꝛdicie. q̄ medicina ꝑſtare tribꝰ diebꝰ i aure ⁊ reliqs ē tēta fcā ex naſturtio ⁊ baurac q̄ tribꝰ diebꝰ auri adhereat: deinde extrhat. Et ex eis q̄ ſūt foꝛtioꝛa illo ⁊ mūdificāt neruū ēt ſūt troc. d̄ helleboꝛo quoꝝ deſcriptio. ℞. helleboꝛi al. aur. iij. nitri aur. xvi. croci aur. iij. ꝯtrigāt ⁊ terant cū aceto ⁊ fiāt ide troc. Deide qñ ē necīū ſoluant i aceto ⁊ diſtillēt. i aurē: ſūt eni mirabiles valde. In oppilatiōe ṽo q̄ fit i creatura: ⁊ ē vt creet auris nō ꝑfoꝛata: aut i creatiōe iteriꝰ ē oppilata iā exꝑit opatiōe manꝰ: ita vt ꝑueniat ad diſcooperiēdū ⁊ ꝑfoꝛandū vſqʒ ad ſamac iterioꝛē: ⁊ qñqʒ ꝯferūt: ⁊ qñqʒ nō ꝯferunt.

Cap.xviij. de attritiōe accidēte auri ⁊ ꝑcuſſione.

Hypocras qdē viſū ē vt nō curet cū aliquo ſꝫ illis q fuerūt poſt ipſū viſū vt illud curet. Et ex eis qbꝰ ipſi curauerunt eſt vt ſumantur acatia ⁊ myrrha ⁊ tus ⁊ fiat ex eis linimentum cum aceto ⁊ albumine oui aut medulla panis cum melle.

Capitulum. xix. de pꝛuritu auris.

Fumat aq̄ abſinthij ⁊ fūdat i eā cū aliqbꝰ oleis: aut buliat abſinthiū cū oleo ⁊ diſtillet i eā

Cap.xx. de introitu aq̄ in aurem.

Ingredit aqua in aurē qñqʒ nō effundit eā ille qui balneat aut abluit ⁊ ledit ⁊ quādoqʒ apoſtemat radix aurium ⁊ vehemente icurrit doloꝛem.

Capitulum. xxi. de cura.

Ex eis q̄ ꝯferūt ad illḋ ē cū embuba ita ſugatur ⁊ extrhat ſbito: deide fūdat i eā oleū amigdalinū dulce. Et qñqʒ extrhit eā tuſſis ⁊ ſternutatio: aut lignū de aneto: aut ſciſſio papyri ſm q̄ntitatē palmi fꝰ. Inuoluat itaqʒ ſuꝑ vnā extremitatuꝫ eiꝰ q̄ntū ē tertia ſui de cotto ⁊ ſūmergat i oleo ⁊ igenioſe extremitas alīa i aurē mittat cū eo cū quo igenia: a ē i ea ⁊ iaceat ille cuiꝰ ē auris: ⁊ altera extremitas i qua cotū iſlāmet igne ⁊ dimittat iſlāmari vſqʒ quo ꝑueniat caliditas ad iterioꝛa auris: ⁊ tūc extrhat ⁊ egrediat ſubito: qz egredient cū ea qḋ i aure ē ex aqua Et ex eis q̄ iuuāt ad illud: ⁊ ꝓp̄e i ꝑncipio ē vt ſumat ſclizatoꝛiū aliqḋ ⁊ ipleat cū eo auris: deīn ꝯuertat ſuꝑ eā ille cuiꝰ ē: ⁊ ſit ſaliēs dōec egrediat totuꝫ: ⁊ qñqʒ ēt extrhit cū ſclizatoꝛio. Intromittit cui caput eius ⁊ extrhit ipiꝰ ꝑpēdicularis: qz extrhit cū ea aq̄. Et qñqʒ excuſat i ea q̄ pauca ē effuſio oleoꝝ ⁊ effuſio lactiū tepidoꝝ ꝯtinue ⁊ ꝓp̄e qñ remanet doloꝛ ⁊ remouet eā. Et ſi dolet illud vehemēter vapoꝛet auris cū coꝛticibꝰ papaueris ⁊ meliloto ⁊ camemilla ⁊ viol. ⁊ malua ⁊ ſemine lini ⁊ faria oꝛdei cū lacte mulieris.

Ca.xxij. d̄ itroitu aīaliū i aure ⁊ gnatōe v̄miū i ea.

Quandoqʒ accīt ꝑꝑ itroitū puoꝝ aīaliū i aurē vehementia doloꝛis cum anxietate ⁊ motus ſm q̄ntitatem animalis. Cum verme vero ſentitur agitatio.

Capitulum. xxiij. de cura.

Et ex eis q̄ oībꝰ illis cōicāt ē diſtillatio alkitrā i aurē. Ipſm. n. ſtati ſedat motū aīalis i ea ⁊ interficit ipſm i ꝓximo ⁊ ꝓp̄e paruū. Et ſilr diſtillatio ſucci cucumeris aſinini ſoliꝰ: aut cū ſcamonea ⁊ ſilr ſūt ſulfur ⁊ ariſtol. lōga ⁊ calcadis. Et ex bōis ē vt diſtillet i eam qḋ fluit a carne vaccina aſſata. Et qñqʒ ꝯfert illi vt accipiat ēt oleū ⁊ ſumat i aurē ⁊ ſedeat i ſole patiēs. Et ſuccoꝝ melioꝛ ⁊ ꝓp̄e ad v̄mē ē ſuccꝰ radicis cappar ⁊ ſuccꝰ radicis alſarſadab ⁊ ſuccꝰ folioꝝ alcok ⁊ ſuccꝰ radicis pꝛunoꝝ ⁊ ſuccꝰ pſicī ⁊ ſuccꝰ abſinthij: aut cētaureę: aut praſſij. ⁊ ſuccꝰ folioꝝ alboꝛi viridiū ⁊ ſimilr ⁊ folioꝝ aloes ⁊ ꝓp̄e qñ decoqt cū aceto ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſinini ⁊ ſuccus hellebori al. ⁊ decoctio eiꝰ ⁊ epithymi aut ſuccꝰ mētaſtri cū ſcamōea: aut ſuccꝰ alſcea: aut ſuccꝰ almarmacoꝛ: aut aq̄ mellis cū aliquo iſtoꝝ. Et ſilr ſuccꝰ raphani ⁊ ſuccꝰ cepe: ⁊ ꝓp̄e alazir ⁊ ſemē eiꝰ aut ſemen cepe cū aq̄ mellis: aut aliqḋ felliū: ⁊ ꝓp̄e qñ calefit i ꝯcauitate q̄nati cū pulpa ſua. Et ſilr decoctio granoꝝ capparis recētiū: aut ſuccꝰ eiꝰ ⁊ ſuccus lupinoꝝ aut aloes cū aq̄ tepida: aut coſtū tritū multū aut piretꝝ Et oīa h i v̄me ſt magis iuuatiua ⁊ foꝛtioꝛa. Et ex eis q̄ exꝑta ſt ad v̄mē ē vt ſumāt vini. ʒ. ij. ⁊ mell. ʒ. iij. ⁊ olei ro. ʒ. i. miſceat cū albumie duoꝝ ouoꝝ ⁊ fiāt tepida ⁊ ponāt i aurē i lana iſuſa ex aq̄ ipleat auris ⁊ cubitet ſe ſuꝑ eā q̄ reloſꝰ ⁊ ñ doꝛmiat: deīn ſubito rapiat qz v̄mis mltotiēs egredit ſubito. Et qñqʒ ꝯfert nocumēto v̄mis effuſio ſucci oleādri aut rubi: aut abſinthij: aut d̄coctio coꝝ: aut tritura coꝛticis radicis caparis: aut almarmacoꝛ cū aq̄ ſāſuci: aut vrīa āntiq̄.

Capitulū. xxiiij. d̄ apātibꝰ q̄ accidūt i radice aur.

Ex apata ſt ex genē apatū accīntiū in carnibꝰ mollibꝰ: ⁊ ꝓp̄e i carnibꝰ glandulofis ⁊ noiat veditꝰ ⁊ noiat naſcētia auriſ. Et foꝛtaſſe ꝯſeqt qñqʒ ex vehemētia doloꝛis eiꝰ vt iterficiat Et hꝰ qdē mltotiēs ꝓcedit ꝯmixtio itellectꝰ ⁊ ipſm apa ſcīn i ſamac plꝰ iterfic adoleſcētes q̄ꝫ iuuenes qñ ē i ſenibꝰ leniꝰ. Sꝫ adoleſcētes ſt calidioꝛi ꝯplōnis ⁊ mā apatū coꝝ doloꝛoſoꝝ ē acute q̄litatis ⁊ vehemētiꝰ doloroſa ⁊ minꝰ tolerāt vſqʒ quo collectōꝫ faciat. Et apatū q̄ fiūt ſb oꝛigie auris magis icolume ē illḋ qḋ eſt ſm ſenitā criſis bōe.

Cap.xxv. de ſignis.

Illud qdē qḋ ē a criſi cū qua nō ē ſignū maturatōis: aut ꝓcedit hoꝛa criſ ē malū. Et h apata oīo qñqʒ fiūt a mā ſāguinea: aut cholica: ⁊ qñqʒ fiūt a melīa: aut a phlāte. Et ſignificāt illḋ qḋ ſāguineū ē rubedo ⁊ q̄uitas ⁊ expulſio eiꝰ ad ꝯpſſionē ⁊ ꝯſtrictio i meatibꝰ. Et ſignificat cholicū: ⁊ ſcīn a ſanitate ſubtili doloꝛ moꝛdicatiuꝰ fiſtuloſꝰ ſine q̄uitate ⁊ ñ ꝯſtrigit meatꝰ. Sꝫ ē cū iſlāmatōe vehemēti. Et phlaticū ē cū tremulitate ⁊ lenitate ⁊ paucitate rubedis. Et melīcū ē cū duritie ⁊ paucitate doloꝛis.

Capitulum. xxvi. de cura.

Et ē ex eis i qbꝰ ſm pl̄m oꝫ vt itēdat i iſrigidatiōe ⁊ attractiōe eiꝰ nō i repletiōe ipiꝰ cum ſit mā effuſa ad ipſm ſupfluitas mbꝛi ꝑncipal: ⁊ ꝓp̄e i criſibꝰ egritudinū eiꝰ ſic illḋ qḋ accīt criſi lethargie mltotiēs: ⁊ nos qdē iā innuimꝰ ad cognoſcēdū h oci libꝛo vſūi. Oꝫ ergo ne itēdas ad curā eiꝰ i q̄ntū exigit curā apoſā adhibēdo ſtiptica ⁊ apocruſtica i ꝑncipio: deīn ꝯpōnē regis: deīn reſolutioneꝫ pura: imo oꝫ vt icipias ⁊ ꝓp̄e qñ accīt i febꝛibꝰ cum doloꝛe capitis. ⁊ adiuues ad extrhēdū mām ad apata cū oī igenio ēt cū vētoſ ſi ñ fūit velocis attractōis ⁊ oꝫ vt mioꝛes mām cū minutiōe ſi ipa fūit necīa. Si aūt vehemētis fūit aduētꝰ ⁊ attractiōis dimitte eā ſꝫ māꝫ ſuā vt ñ faciat euenire doloꝛē vehemētē quo febꝛis duplicet: imo oꝫ vt ſis ꝯtētꝰ ſi fūit illic doloꝛ vehemēs eo qḋ mollificat ⁊ ſedat doloꝛē qḋ ſit ex eis q̄ ſt calā ⁊ hūida. Et ſi fūit initiū eiꝰ cū doloꝛe vehemēti ſis ꝯtētꝰ vapoꝛatione cū aqua ſtā pura: ⁊ ſi fūit leuis ſis ꝯtētꝰ vapoꝛatiōe camemille: aut medicamine althacue: aut diaqlon ⁊ emplo menthe: ⁊ ſi non fūit vehemētis lenitatis ⁊ apparuerit ei caput tūc adminiſtra illud qḋ ē iñ glutinationē ⁊ carminationē ⁊ qḋ ē magis ꝯferēs ⁊ magis maturās. Et huiuſmōi ē ſic faria tritici ⁊ lini cū ſirupo mell: aut aq̄ fenugre. ⁊ malue ⁊ camomille. q̄ ſi exiſtimat q̄ ñ reſoluat: imo ſuppurationē faciat tūc necīū ē in ipſo vt extrhat pꝰ aut cū reſolutiōe ſubtili ſi ē poſſe aut laboꝛioſa: ⁊ ēt cū iciſiōe ⁊ ſucciſiōe. et ex eis q̄ extrhūt pēitꝰ ab ipſo pꝰ ſectionē aut aptionē ē medicamī. Et ex eis q̄ ſunt ꝯueniētia i hac egritudīe cū ſua attractiōe ⁊ reſolutione ſua ⁊ ꝓꝑetate ſua ē ſtercꝰ capꝛinū ⁊ adeps anſeris ⁊ gallie: ⁊ ē ex eis ē noꝛa ⁊ kach ⁊ adeps vaccinꝰ nō ſaliꝰ. In egritudīe āt āntiqua necīa ſt cinis oſtracoꝝ ⁊ alguadachi cū melle ⁊ adipe āntiquo aut ſumātur ſicꝰ ⁊ coquāt cū aqua maria aut admiſtret āmoniacū ſolū: aut cū allio: ⁊ ſilr pix liqda ⁊ bdelliū cuꝫ ſoꝛdibus aluearioꝝ ⁊ ſtoꝛax liqda ⁊ medulla cerui. Si aūt fiāt ſcrofule ⁊ ſigant tūc accipe empl̄m cuiꝰ elemēta ſūt huiuſmodi viſcꝰ alboꝛi ⁊ pix ⁊ grāna lauri ⁊ ſtaphiſagria ⁊ gūmi ⁊ cymīnū ⁊ piꝑ ⁊ radices ſerpētaria ⁊ galbanū ⁊ coꝛiādꝝ ⁊ coꝛdumeni ⁊ cinis cōbuſtis radicis capparis ⁊ piretri ⁊ ſtercꝰ ouiū ⁊ ſtercꝰ capꝛinū ⁊ adeps ⁊ ꝓp̄e adeps poꝛcinꝰ ⁊ capꝛaruꝫ ⁊ hircoꝝ montanoꝛum ⁊ ꝓp̄e melicolichoꝛum: ⁊ ſimiliter cerebella gallinarum ⁊ alcaubugi ⁊ vaccaruꝫ cerebella ⁊ ꝓp̄e illuſtrium. Et olea ad illud

quidē qđ ē calidioris materiei cū oleo ro. ⁊ viol. Et ad illud qđ ē frigidioris materiei cuȝ oleo de lilio ⁊ ancino ⁊ camemillino ⁊ de kerua. Et ɔferūt huis apostematibus q̄ difficilia sūt emplastrȝ de resina.

Cap. xxviij. de tremore auris ex vocibꝰ magnis.

Aūsa ī ipo existit debilitas virtutis aialis q̄ ē ī cerebro aut aduenientis ad auditū: q̄re est necīa cura cerebri cū eo qđ ɔfortat ipȝ ȝ ꝗ sciuisti.

Fen quinta de dispositionibus nasi.

Tractatus primꝰ de olfatu ⁊ nocumentis ipsius ⁊ currentibus sicut fluxus.

Capitulum primum de anatomia nasi.

Omprehēdit anatomia ossiū eiꝰ ⁊ cartilaginū eiꝰ ⁊ lacertū mouentiū extremitatē eiꝰ. Et illa sūt ex eis q̄ibꝰ iā expediuimꝰ. Et eiꝰ quidē meatꝰ ambo penetrant vsq̄ ad colatoriū posituȝ sub duobꝰ corporibꝰ cerebri similibꝰ duobꝰ capitibꝰ mamille ⁊ velamē cerebri illic pforatū ē coraȝ foramie colatorii vel ipm penetrat odori. Deinde est via q̄ penetrat ad guttur. Et anatomia istius quo fit odoratꝰ. Et illi quidē sūt duo additamēta mamillaria q̄ sūt ī anteriori cerebro ⁊ extendūt a duobꝰ vētribꝰ anterioribꝰ cerebri ⁊ ꝓpter illud colant supfluitates ī illo foramie ⁊ ex duabꝰ extremitatibꝰ eiꝰ recipiūt cerebꝛ ⁊ duo additamēta nata ex eo odorē cū attractiōe aeris attractio vt ɔseruet aer calorē natū ī ipo sicut pulsus. Odorat° vero augmētatur apud clamorē ⁊ apud ꝓuocationē aeris ⁊ eius ad supiora. Et ī duabꝰ quidē extremitatibꝰ nasi sūt duo transitꝰ ad duos lachrymales: ⁊ ꝓpter hoc gustat sapor alcohol ī lingua: q̄litas vero odoratꝰ iā dicta ē ī capitulo virtutū: sȝ ꝗ odoratꝰ fit ī aere cū passiōe ipsius aut ɔclatiōe ipsiꝰ: aut ꝓpter vaporē q̄ resoluitur: illud est qđ principes phie: ⁊ recipiat medicꝰ ꝗ odor est in radice per conuersionem aliquaȝ in aere sm viaȝ ɔclationis. Deinde adiuuant ipsuȝ acuitas vaporis ex eo qđ habet odorem.

Cap. ij. de naso.

Am diximꝰ anatomiaȝ nasi ⁊ iuuamētū ipiꝰ ⁊ lacertū mouētiū ambas nares eiꝰ ī eis q̄ preterierūt. Et nūc quidē nobis necessariū ē vt dicamꝰ egritudines eiꝰ ⁊ cās eaȝ ⁊ signa ⁊ curatiōes ipaȝ.

Ca. iij. de q̄litate viaȝ administratiōis medicinaȝ nasi

Lias ꝗ curatiōes nasi alie sūt qbꝰ nō ē ꝓprius vsus nisi ꝑ viā nasi sicut gargarismata ⁊ linimēta super caput. Et alie sūt q̄ approximant cū eis vapores ⁊ odoramēta. Et sicut caputpurgia ⁊ sūt corpora humida q̄ distillant ī nasū. Et alie sūt suctiones naribꝰ q̄ attrahūt ad nasuȝ cū attractiōe aeris. Et alie sūt insufflatiōes ⁊ sūt res sicce puluerizate subtilissime vt insufflētur ī nasū: ⁊ oȝ vt insufflēt ī cannulā. Et ille cui aliqđ caputpurgiū fit: rectiꝰ quidē ē vt os aq̄ īpleat ⁊ ꝑcipiat ei vt recipiat ⁊ ɔuertat caput suū ad posteriora: deinde distillet ī nasū eiꝰ caputpurgiū. Et oȝ vt naribꝰ sugat oē qđ ponit ī nasū ad supiora oīno ita vt faciat operationē suā. Et multotiēs quidē succedit medicinis acutis distillatis ī naso ⁊ insufflatis ī ipo mordicatio vehemēs ī capite. Et q̄n sedat ꝑ seipsū: ⁊ q̄n indiget medicamie quo sedet. Et rectiꝰ ē vt sit sup caput qđ fit caputpurgiū ex aq̄ acuta mordicatiua primꝰ spōgias ī aq̄ calida. Et q̄n fricat cū spōgia ī lacte multo sup ipm: aut oleo qđ sup ipm cadit sicut oleo de granis cucurbite ⁊ oleo ro. ⁊ oleo de salicibus. Et ꝗ caputpurgiū suaȝ pficerit operatiōȝ tūc ɔsequēt ipȝ distillando ī nasuȝ lac cū aliquo oleorū frigidoꝝ.

Cap. iiij. de nocumento odoratus.

Ocumēta īgrediūt odoratū sicut īgrediūt reliq̄s operatiōes: impossibile enī nāq̄ ē qn odoratꝰ aut destruat aut debilitet: aut mutet aut corrūpat. Et destructio quidē eiꝰ ⁊ ipiꝰ debilitas sūt ꝑ duos modos: aut .n. destruit ⁊ nō sentit odores: aut debilitatur ⁊ sentit aromaticū ⁊ fetidū sensu debili. Et corruptio ⁊ mutatio eiꝰ ēt sūt sm duos modos: vnꝰ eoꝝ ē vt odorat odorē fraudulētū ⁊ vt nō sit iuuēꝰ. Et secūdꝰ ē vt sētiat odores q̄ boni nō sūt bonos sicut ille q̄ sentit odorē stercoris boni ⁊ abhorret aromaticum. Et cā quidē hoꝝ nocumētoꝝ aut ē malitia ɔplexionis singularis: aut ē humor malꝰ existēs ī anteriori pte capitis ⁊ ī duobꝰ vētribꝰ q̄ sūt ī ipo: aut ī ipsis duabꝰ rebꝰ similibꝰ duobꝰ capitibꝰ mamille: aut oppilatio in osse pforato ab humore. aut a vētositate: aut ab apostemate aut a cācro: aut a natiuitate carnis addite: aut oppilatio ī velamie qđ ē supra ipm. Et multotiēs quidē ē sed ex malitia ɔplexiōis singularis puenīes ex medicinis administratis ⁊ distillatiōibꝰ distillatis: quare calefiūt ɔpliō aut stupefiūt ⁊ infrigidant aut faciūt accidē illis aeres supflue qualitatis. Et q̄n fit ex percussiōe aut casu faciēte īgredi sup os nocumētū.

Ca. v. de signis.

Uando accidit hoī vt non ɔprehēdat odores ⁊ accidit illic cursus superfluitatū secundū ɔsuetudinē tunc non ē oppilatio ī colatorio. Si aūt inuenit ꝓhibitio penetratiōis respirationis in naso ⁊ nasitas ī loquela tunc illic est oppilatio in ipsis alchaeilim: ⁊ quando retinet cursus non fit propter malitiā ɔplexionis cerebri: aut paucitate supfluitatis eius: ⁊ ē illud qđ est super colatorio aptuȝ tunc illic est oppilatio profunda. Et si cursus est adueniens secundum ɔsuetudinem ⁊ non est oppilatio sub alchaeilim ⁊ eis que sequuntur ea tunc nocumētuȝ est ī cerebro. Cognosce ergo ɔplexiōes eiꝰ ⁊ opatiōes ipsius ⁊ dispositiōes eius ꝑ ea que iā docuimus. Et similiter si ē debilitas ī odoratu ⁊ diminutio tunc si inuenit odor putridus ⁊ naribꝰ fugit fetor tunc causa in ipso est humor hoꝝ locoꝝ putridus. Et significat cū simili eius qđ sciuisti. Et quādo odorat infirmus in egritudinibus acutis odores non ɔsuetos neq̄ vitiatos neq̄ ab aliquo habēte odorem presentē: ⁊ cū hoc sentit odorē qui est sicut odor picis aut lini infusi: aut butyri: aut alterius: ⁊ sunt illic signa mala: tunc moꝛs prouenit.

Cap. vi. de cura.

I causa eius ē malitia ɔplexiōis tunc oȝ vt curet cū ɔtrario ⁊ sedet anterior pars cerebri cum embrocis ⁊ odoramentis ⁊ suctionibus que fiunt naribus ⁊ epithymatibus ⁊ emplastris predictis in capitulo curationum capitis.

Et plīm quidē accidit ex malitia ɔplonis ⁊ est vt sit ɔplo firmata ī duobꝰ vētribꝰ anterioribꝰ solis: aut ī ipsis mamillaribꝰ additamētis: ⁊ medicine magis iuuātes q̄d illis sūt caputpurgia facta ex oleis calidis ī qbꝰ dissoluta sūt euforbiū ⁊ castoreū ⁊ muschꝰ. Si aūt causa ī ipo ē humor existens ī vētribꝰ cerebri significat illū ꝑ illud qđ dictū ē ī capitulo egritudinū cerebri ⁊ cās eoꝝ. Si ē humor dominās ī toto corpore: aut cerebro cū eo qđ educit illū humorē ab eo ex hiera ⁊ gargarismis ⁊ caputpurgiis ⁊ suctiōibꝰ q̄ fiūt naribꝰ ⁊ odoramētis subtiliatiuis ⁊ similibꝰ illis q̄ iaȝ sciuisti: ⁊ si phlebotomia necīa ē fiat ⁊ redi ī oībꝰ illis ad ꝑncipia datā ī cura cerebri. Et si cā ē oppilatio ī osse pforato qđ nocet colatorio administra embrocas aptitudines ꝑdictas ī capitulo curationuȝ capitis: embrocet ergo ex eis ⁊ detineat sup vaporē eaꝝ ⁊ naribꝰ sugat ex eis ī quibꝰ dissoluta sūt ɔditū ⁊ pip ⁊ oppoponacū. Et oȝ vt vētose capiti adhibeat pꝰ illud ⁊ fiat gargarisma ex rebꝰ aperitiuis calidis. Et ex eis quidē q̄ experta sūt ē nigella infusa ī aceto aliq̄bꝰ diebꝰ: deinde ɔteratur cū eo bn ⁊ miscetur cū oleo. Deinde distillet ī nasuȝ ⁊ naribꝰ sugat q̄nto plꝰ poss ē ad supiora ⁊ q̄nq̄ terit sicut puluis: deinde terit cū oleo antiquo pꝰ terit vice alia donec fiat puluis subtilissimꝰ. Et ex eis q̄ experta sūt ē vt sumat arsenicū rubeū ⁊ mentastrȝ ⁊ terat illa valde ⁊ sumergant ī vrina cameli arabici ⁊ ī sole ponat totū illud ⁊ resoluat oī die bis. Et q̄nq̄ medicamē exiccauerit vrinam iterū sup ipaȝ vrina noua: deinde vaporet nasus cuȝ pōdere. ȝ. i. ex eo deinde fricet ex oleo ro. Et q̄nq̄ lauda ad oppilationē vētosam caputpurgiū ex oleo amigdalino amaro mōtano: aut insufflet alharmil ⁊ piper albū mixta cū ipo. Quidā aūt dixerūt ꝗ cōtex pulmonis q̄n exiccat ⁊ terit ⁊ insufflat puluis eiꝰ ī nasuȝ ē iuuatiuꝰ. Si aūt causa ī ipo ē hemorroides curet cura hemorroidaꝝ. Ille aūt q̄ sentit odorē ⁊ nō sentit fetida nō cesset sibi facere caputpurgiū cū castoreo multotiēs vsq̄quo rectificet eiꝰ dispō.

Cap. vij. de fluxu sanguinis ex naribus.

Luxus sanguis ex naribꝰ q̄n fit distillādo. Et q̄nq̄ fit fluendo cū velocitate vehementi aut cū diuisiōe sanguis feruētis cū vētositate ⁊ q̄nq̄ fit ꝓpter eruptionē extremitatis venaꝝ cerebri ⁊ arteriaruȝ eiꝰ ⁊ ē sm plīm nō recipiēs curā: ⁊ plīm ipiꝰ fit succesiōe euētꝰ fodā ⁊ infirmitatis ⁊ egritudinis acute aut successiōe casus aut passione. Et sequit ipm accidentia corruptiōis opationū cerebri ꝑ cōtinuū ⁊ q̄n ē ꝓpter vapores calidos eleuatos: ⁊ ille quidē q̄ fit ex arteriis discernit ab eo q̄ fit a venis subtilitate sua ⁊ rubedine ⁊ caliditate sua: ⁊ q̄nq̄ fit rediēs cū piodo: ⁊ q̄nq̄ fit cadens subito. Et cursus quidē sanguis ex naribus ē ex dispōibꝰ q̄ ɔferūt ⁊ nocēt: nā q̄ inuenit successiōe eiꝰ leuitatē capitis pꝰ repletiōȝ ⁊ equalitatē coloris post rubedinē vehemētē ⁊ equalitatē sole pꝰ inflatiōȝ iuuat eo ꝑcipue ī egritudinibꝰ acutis ⁊ ī apatibꝰ intrinsecis ⁊ ꝓpe sanguineis ⁊ cholericis ī cerebro: deinde ī epate postea ī velamie postea ī pulmōe. Iuuatiuū .n. fluxꝰ sanguis ex naribꝰ ī pleureti plꝰ ē q̄ fit ī pneumonia. Et fluxꝰ quidē sanguis nariū cū magna ē in egritudinibꝰ acutis multotiēs ⁊ ꝓpe ī eis q̄ sūt sicut variole ⁊ morbilli. Et si in mīꝰ fit succedit ei lenitas nō ɔuenies aut plūbositas aut obfuscatio ex citrinitate ⁊ nigredine ⁊ extenuatio ptrāsiens inuiuit ⁊ infrigidāt extrema. Quo sm retineat .eiꝰ cū sinis est nocuꝰ: ⁊ ī illo cuiꝰ color ɔuertit ī citrinitatē dominatur cholera citrina ⁊ sedat cū extractiōe sanguis minus: ⁊ in illo cuiꝰ color ɔuertit ad obfuscatiōȝ dūat ī cholera nigra. Et isti duo vehemēt ledūt ꝑ id qđ minuit ex sanguine. Et vir quidē ille ī quo supfluit fluxꝰ sanguis ex naribꝰ ē sm timorē debilitatis epatis ⁊ hydropisis ⁊ reliquoꝝ: ⁊ corpus vehementius pars sūt fluxui sanguinis nariū sicut cholerica ⁊ citrina sanguis subtilis ⁊ iuuat ex eo q̄ spasmus ē. Et fluxꝰ sanguis nariū significatores hȝ sicut splendor apparēs in virtutes oculis ⁊ lineas albas ⁊ rubedo ⁊ citrinitas ⁊ ꝓpe pꝰ fodā ⁊ reliq̄ q̄ distinximꝰ vbi locuti fuimꝰ de egritudinibꝰ acutis ⁊ crisibus eaꝝ. Et q̄nq̄ significat fluxū sanguis nariū ⁊ dispōnes eiꝰ sm dispōnes egritudinū acutaꝝ ⁊ eaꝝ crises ⁊ iā diximꝰ illud in loco ꝓprio sibi.

Ca. viij. de curatiōibus.

Etinēri qđ ⁊ sic ei q̄ accidit ex seipso via ē vt nō curret donec stringat aut sentiat casus virtutis. Et q̄n ɔsequūt .iiij. li. ex eo: ⁊ oȝ vt nō retineat donec vehemēt supfluat. Reliq̄ vero curēt cū medicis retinētibꝰ fluxū sanguis nariū. In eo q̄ factꝰ ē ꝓpter ꝑparatiōȝ corporis ⁊ caliditatē eiꝰ oȝ vt assiduet eius colere ex eo ⁊ ɔmēsuratio sanguis eiꝰ cū cibis ⁊ potibꝰ. Et phlebotomia qđ ē melior res q̄ retinet fluxꝰ sanguis nariū q̄n fit phlebotomia subtilis ex latere equali donec cōtingat syncopis ⁊ ꝓpe q̄n ɔtingit syncopis. Medicie vero ɔstrigētes fluxū sanguis nariū aut sūt vehemētis stiptictatis: aut sūt vehemētis infrigidatiōis: aut sūt vehemētis glutinatiōis ⁊ ingrossatiōis ⁊ coagulatiōis: aut sūt acute cauterizatiue: aut sūt medicie habētes ꝓprietatē eiꝰ: aut sūt medicine aggregātes duas intētiōes aut tres. Medicine vero stiptice sūt sicut succꝰ barbe hirci ⁊ sicut acatia ⁊ sicut balaustie ⁊ lētes ⁊ galle: ⁊ sicut succꝰ folioꝝ sēticis ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ cydōioꝝ ⁊ virge pastoris. Infrigidantes vero sūt sicut opiū ⁊ cāfora ⁊ semē hyusquiami albi ⁊ semē lactuce ⁊ succꝰ lactuce ⁊ salicis ⁊ aq̄ folioꝝ palme ⁊ alkakile ⁊ arnoglosse: oīa nō decocta. Glutinatiue vero sūt sicut puluis molēdini ⁊ farina turis cauterizātes aūt sūt sicut atrimētū ⁊ colcotar: ⁊ q̄n iste cauterizatiue administrāt oȝ vt administrēt cū cautela. Ipse nāq̄ q̄n faciūt cadere crustā q̄ cū cadit attrahit deteriꝰ q̄ pꝰ. Ille aūt qbꝰ inest ꝓprietas sunt sicut stercꝰ asini ⁊ aq̄ albedarigi ⁊ aqua mente.

Ca. ix. de cura leuis fluxꝰ sanguinis.

Aputpurgia qđ sic fit: sumat aq̄ floꝝ palme ⁊ acatie ana ȝ. ȝ. cāfore. g. i. ⁊ destillent ī nasū. ⁊ ex eis ēt ē aq̄ floꝝ palme cū barba hirci ⁊ cāfora. Et ēt aq̄ floꝝ cū succo porri. Et ēt aq̄ salicis ameri distillet in nasum ⁊ aq̄ coriādri. Et ēt succus camemille cū sua dispōne nō decoctus ēt aqua cucumeris ⁊ cāfore: ⁊ ēt succꝰ albedarigi cum cāfora ⁊ succꝰ arnoglosse cū sigillata ⁊ cāfora: aut succꝰ virge pastoris cū eis. Et ex eis q̄ iā vidi ī hoc capitulo

ē ſuccꝰ ſtercoꝛis aſini recētis. Si āt ſāguis multitudinē ſēſeris tūc flos eris i aceto īfuſꝰ diſtillet paulatī ⁊ ēt adminiſtra caputpurgiū ex triſera baluſtie cōtrite optīe cū aq̄ plātagīs ⁊ ēt aq̄ i q̄ diſſolutū ē opiū. Et n̄ oꝫ vt ſit ſupfluitas i eſſūdēdo aquā vehemētis īfrā tōis foꝛtaſſe.n. coagulabit ſāguinē ⁊ ꝯgelabit ipm̄ i pānicul is cerebri. Et h̄ ſt caputpurgia ſcripta i antidotario innatina valde. Tēte aūt ita ſint: fiat tenta ⁊ ſubmergat i encauſtro ⁊ puluerizet ſup ipꝫ dragāti dōec oīa ꝯmiſceāt: deīn mittat i naſū: ⁊ ēt ſūat ſuccꝰ folioꝝ vrtice ⁊ colcotar ⁊ pili lepoꝛis ⁊ ſtercꝰ aſini ſic cū aut hūidū ⁊ ſuccꝰ poꝛri ⁊ olibanū ⁊ fac ex eis tētā. Et ex eis q̄ ſt expta ē tēta fcā ex lirio ido aduſto ⁊ aq̄ bedarūgi. Et ēt tēta ex puluē molēdini ⁊ farīa turī ⁊ aloe cū aceto ⁊ albumīe oui: ⁊ ēt tēta fcā ex dragāto ⁊ charta ꝯbuſta ⁊ cōtice turis cū aq̄ albedarūgi ⁊ ēt tēta iſuſa aq̄ roſ. ⁊ ſūmerſa i colcotar ⁊ aloe: aut tēta īfuſa aq̄ poꝛri ſup quā ē puluerizata mīta ꝯtrita: aut tēta ex ſpōgia ⁊ pice liq̄ta ſūmerſa i aceto ⁊ fac tētā ex cādela alcoꝛrob: aut tela aranee cū colcotar ⁊ dragāto ⁊ floꝛe eris: aut ſit tēta fcā ex pilis lepoꝛi carminatis ſūmerſis i ture ⁊ aloe ꝯfectis cū albumīe oui. Et ēt tēta ex dragāto aduſto duabꝰ ptibꝰ opij pte i. aggregēt oīa ⁊ terant cū aceto. Et tēta ex coꝛticibꝰ oui aduſtis ꝯmiſceāt cū ēcauſtro ⁊ gallis. Ex iſufflatiōibꝰ vō ē licinū idū aduſtū. Et ēt rane aduſte iſufflate i naſū: ⁊ ēt puluis molēdi aut ira teſte albe: aut noꝛa: ⁊ ēt cōtices turis ⁊ charte ⁊ dragāti ptes equales ſuffleēt i naſū. Et ēt coꝛtices fructꝰ aldulb exiccati ⁊ ꝯtriti oꝫ vt accipiat illō cū ſūmerſiōibꝰ ſup lanā. Et accipiat lanugo ipiꝰ ⁊ pōat i vrceis nouis cū tra ſua. ⁊ ſi ē cū eis īraſiguiſ ē meliꝰ ⁊ ſtrīgat caput eius dōec ſiccet i ūbꝛa ⁊ terat qū necitas fuit ſic atōi q̄ apparēt i radio ſol ⁊ ſufflet i naſū ⁊ ꝯſtriget ſāguis ſtatī aut coꝛtices oui ꝯtriti ⁊ ēt calā aroatici ⁊ ſe. lilij ⁊ ſe. roſe ⁊ garioſil oīuꝫ aū. ʒ.ꝭ. myrrhe ⁊ gallaꝝ amboꝝ aū. ʒ.ꝭ. paꝝ muſchi ⁊ cāfoꝛe ⁊ ſufflēt i naſū diebꝰ ꝯtinuis ⁊ qū iſufflat iſufflatio i ipꝫ tūc ꝯſtrigat naſus vna hoꝛa ⁊ expuat illud qd̄ dſcēdit ad os. Et oꝫ vt ſit iſufflatio i ēbuba vt ꝓhibeat exuberatiōem fluxꝰ ſāguis nariū. Ex linimītis vō ⁊ effuſiōibꝰ ē linimētū ſup frōtē hꝰ i. ℞. ſucci folioꝝ ſalicis ⁊ folioꝝ vitis ⁊ folioꝝ myrti ⁊ aq̄ roſ. iſcent oīa ⁊ apponāt frōti cū pāno lini: ⁊ ſilr̄ fiant ex oībꝰ medicis ſtis ſtipticis ⁊ ſtupefacītis notis diſſolutis cū ſuccis ifrātis ſtipticiſ ſic ē ſuccꝰ extremitatū ſalicis ⁊ ſēnicis ⁊ ramoꝝ vitis ⁊ folioꝝ piri ⁊ cydōij ⁊ vge paſtoꝛis linimīta ⁊ ēpla. Odoꝛamīta vō ſint ſic ſtercꝰ aſini recēs. Sꝫ ipletōeſ ita ſt: iplet.n. cū capite cāne. aut cū capitibꝰ palmaꝝ ſilueſtriū ⁊ diſtillat cū cotto papyri: aut cū cotto re liquoꝝ q̄ egrediūt ex plātiſ. In eo āt q̄ p̄rauioꝛ ē illo ⁊ factꝰ pp̄ feruoꝛē ⁊ caliditatē vehemētē: aut eruptionē arteriaꝝ necēria ē phlomia cephalice q̄ ſeq̄t illā narē mīma valde ⁊ necērie ſt vētoſe ſup poſterioꝛē ptē capitis cū ſcarificatōe leui ⁊ ſup mamillā q̄ ſeq̄t eā fiat ſuſpēſio eiꝰ ſine ſcarificatiōe. Et qn̄ꝫ oꝫ vt ertrahat ſanguis p phlomiā vſq̄ ad ſyncopī ⁊ ex cephalica ⁊ ex vena ſpatule q̄ ē poſteriꝰ: qm̄ ē magis vtilia q̄ꝫ phiboꝫ ſāguinē eleuari ad caput. Ipa tñ vſq̄ qū ad ſyncopi pducē ſedat ſtatī ⁊ illō i fluxu ſāguis nariū vehemētis velocitatis: imo oꝫ vt ſuccurrat i hoꝛa qū ſentit vehemētis fluxꝰ ſāguis nariū ⁊ velocitatis eiꝰ añq̄ cadat vtꝰ. Sꝫ ſi n̄ fuit velox vehemētiaꝫ ſuis gratiā ⁊ fuit cū poꝛtīmo opoꝛtebit tē vt fiat phlomia paulati vicibꝰ ꝯtinuis. Et qū phlomia pueīt ad finē ſufficiētē oꝫ vt fiat pmutatio ad iſpiſſādū ſāguinē cū eo qd̄ iſtat ipꝫ ⁊ cū eo qd̄ ipm fac frigidū ꝙñuis n̄ iſtet cū eo qd̄ ſit ſic lutitudo. Vētoſa vō ſāgui diſtanti reſiſtēt n̄ valet: imo oꝫ i pmis vt phlomia p euectiōes paulatī minuat: dein pōat vētoſa. ⁊ poſitio vētoſaꝝ ſup epar ſi fluxꝰ ſāguis nariū ē a dextr̄ ⁊ ſup ſplenē ſi ē a ſiniſtra ſup ābo ſimul: ſi ē ab āobꝰ lateribꝰ ē ex nobilioꝛibꝰ curatiōibꝰ ⁊ ēt oꝫ vt ſtrigāt extrēa ita vt ē teſticuli viroꝝ ⁊ mamille mulieꝝ. Et ꝯſtrictio āboꝝ auriū ē valde vtilia. Et oꝫ vt adminiſtret ēbroca mīti cū aqua ſra. Et qñq̄ necēriū ē vt ſedeat hī i aqua ſra iſtata cuꝫ niue dōec viridia fiāt eiꝰ mēbꝛa. Et qñq̄ necēriuꝫ ē vt caput eis gypſet cū gypſo īfuſo aqua: aut gypſo īfuſo i aceto ⁊ vt effūdāt ſup caput ipiꝰ aq̄ iſtate cū niue dōec ſtupeſiat. Et qn̄ꝫ n̄ inēſt i ipo excuſatio a tentibꝰ foꝛtibꝰ factis ex floꝛe eris ⁊ al. aq̄ albedarūgi cū cāfoꝛa: ⁊ amina pura ex q̄ pōdē dāchiꝰ fiat caputpurgiū: ⁊ ad minꝰ ꝯuēit vt teneat aquā fraꝫ ꝯgelatā i oꝛe ſuo. Et ſcias q̄ qñq̄ viuit hō i fluxu ſāguis narū vſq̄quo egredit ex eo vltra. xx. lib. vſꝫ ad. xxv. lib: dein moꝛit. Et qñq̄ ſyncopis ex qua cadit eſt cā ad ſcidēdū ipꝫ. Cibi vō ſunt illi q̄ fiūt ex lētibꝰ cū ſumac aut aceto: aut acreſta: aut ſilibꝰ illis. Et caſeꝰ recēs hūidꝰ ē ex cibis ꝯuēiētibꝰ patiētibꝰ fluxū ſāguis nariū. Et ſilr̄ lac dcoctū dōec igroſſet ⁊ oua elixata. ei q̄ pparat ad fluxū ſāguis nariū pp̄ cholāꝫ ſāguiſ ſui qū n̄ acetoſa qñq̄ nocēt patiētibꝰ fluxū ſāguis nariū pp̄ icīſionē ⁊ ſbtiliatiōꝫ q̄ ē i eis. Et ꝯgregatio gd̄ expiētiū exiſtiat q̄ cerebella gallinaꝝ ſt ex meliōribꝰ cibis imo ex melioꝛibꝰ medicis ei q̄ hꝫ fluxum ſāguis nariū ex caſu aut pcuſſione. Vēꝝ oꝫ vt ex eis plm̄ ſūat aut fiat ei cibꝰ ꝯtinuꝰ. Vinū āt ꝯfert inq̄ntū ꝯfoꝛtat ⁊ nocet inq̄ntū excitat ſāguinē. qū ergo idiget ipo inq̄ntū ꝯfoꝛtat ꝯmiſce ipꝫ parūp. Et qū n̄ ē necēriū neq̄ fluxꝰ ſāguis nariū fac caſu vtutis ꝓximū tē nō des ipm i potu. Et oꝫ vt obſeruet ne vimitat aliqd̄ eiꝰ dſcēdē ad vētrē ⁊ iſtet ſtōm ⁊ dbilitet pulſū ⁊ excitet ſyncopī. Et ſi aliqd dſcēdit oꝫ vt dū i ſtō pmanet euomat ⁊ pcipiat illō cū ſētit eiꝰ dſcēſus ad ſtōꝫ. Nā ſi ipꝫ ptranſierit opoꝛtebit vt fiat cliſtere vt velociter egrediatur ⁊ non remaneat in ſtomacho.

Cap. x. d regie coꝝ q̄ faciūt fluxū ſanguis nariū.

Neceſſitas qñq̄ fac eē recttū vt fiat fluxꝰ ſāguis nariū: ⁊ ꝓpꝛie i egritudibꝰ cerebri: ⁊ pp̄ hoc antiq̄ fecerūt iſtiꝫ faciēs fluxū ſāguis nariū p cutiēdo naſū ⁊ curauerūt plurias egritudies idigētes i ſui ſanatiōe ſāguis nariū curſu. Et ex regie gdē i faciēdo fluxū ſāguis nariū ē ꝯmotio fcā cū extrēitatibꝰ plāte lenis tactꝰ: ⁊ ꝓpe eiꝰ q̄ naſcit ſup lignū ſignati ſic flos ⁊ ē ſic aranee tela: ⁊ collyrio fcō ex eo qd̄ ē i ſupma pte ſignāti ⁊ mītaſtro cāpeſtri: ⁊ fcō ex medicis acutis ſic ꝯdiū ⁊ ſtaphiſagria ⁊ euſoꝛbio ꝯfecti cū felle vaccino.

Cap. xi. de coꝛiza ⁊ catarro.

Hec egritudines cōicantes ſūt i hoc q̄ vna queq̄ caꝝ ē curſus materiei ex cerebro. Et ex gdā hoiuꝫ ſūt q̄ approprāt noie catarri illud qd̄ deſcēdit ad guttur ⁊ noie coꝛize qd̄ deſcendit ex via naſi. Et gdaꝫ hoies ſūt q̄ noiant totū illō catarrū. Et noiant coꝛizā qd̄ deſcēdit ex via naſi ſubtile ⁊ acutū frequēs ⁊ ꝓhibēs odoꝛamētū eſſaluꝫ ad oculi ⁊ cutē faciei ⁊ peruīꝰ ad anterioꝛa membꝛa faciei. Et catarrꝰ ſpargit ad palatū ⁊ ad pulmonē ⁊ ad meri ⁊ ad ſtōm ⁊ qn̄ꝫ viceraꝫ ⁊ vmbilotiēs ꝯmouetur eo appetitꝰ caninꝰ. Et qn̄ꝫ deſcēdit i neruis vſq̄ ad lōginquioꝛa mēbꝛa: ⁊ qn̄ꝫ generāt ex eo ſināces ⁊ peripneumonia ⁊ pleureſis ⁊ extenuatio ꝓpꝛie ⁊ pcipue qū catarrꝰ ē acuꝰ ⁊ calidꝰ ⁊ doloꝛes ſtōi ⁊ fluxus vētris ⁊ raſura iteſtinoꝝ qū ē ſalſus aut acetoſꝰ ⁊ generat ex eo ēt colica ⁊ ꝓpe mucoſa q̄ cruda eſt. Et cā oīuꝫ illoꝝ aut ē caliditas ꝯplexiōalis ꝓpe: aut extriſeca ex ſole aut venenit aut olfatu medicinaꝝ caleſaciētiū ſic muſchi ⁊ croci ⁊ cepe: aut frītas ꝯplexionalis ꝓpe aut eueniēs extriſecꝰ ex aere frigido: aut ſeptētriōe ⁊ ꝓpe qū diſcooꝑit caput ad vtrolq̄ pcipue hoꝛa qua rarificat cerebꝝ ex balneo aut exercitio aut ira aut cogitatiōe aut aliꝭ. Et quādoq̄ꝫ accit ex phlobotomia rarificatio q̄ pparat coꝛpꝰ ad recipiēdū caloꝛē aut frigꝰ: qꝛ accit catarrus ⁊ pcipue pꝰ phlobotomiā plurimā. Et ſilr̄ ex malitia ꝯplexiōis calide q̄ accit alicui coꝛpoꝛi. Et qū frigiditas ꝯplexionalis fit foꝛtis ⁊ fīgit i ea ſic fit i ſenibꝰ vt q̄ ipſe nō digerit niſi ipi pueniāt ad vltimū finē i ſanitate ꝯplexionis ⁊ caliditatis eiꝰ. Et q̄ cerebro frigido qū aduenit nutrimētū debilitat i ſenibꝰ ⁊ i habētibꝰ dbile cerebꝝ: qꝛ nō digerit i ipo qd̄ ad ipꝫ penetrat pp̄ debilitatē ſuā ⁊ ſupfluit quare deſcēdit. Et factꝰ gdē a frigoꝛe plurimꝰ ē q̄ factꝰ a caloꝛe. Et habētes ꝯplexionē calidā vehemētꝰ ſūt pparati ad recipiēdū cās extriſecas faciētes coꝛizā q̄ habentes ꝯplexiones fras ⁊ hūidas. Et hñtes ꝯplōnes calās i ſeipis plus ſūt ſecuri ne accidat eis ex cāis coꝛpoꝛis q̄ hñtes ꝯplōnes frās. Cerebrū.n. frīm nō digerit illud qd̄ p̄uenit ad ipm ex nutrimēto ⁊ nō reſoluit qd̄ ad ipſum aſcēdit ex vapoꝛibꝰ. Cōuertūt ergo ſupfluitates nutrimēti ⁊ ꝯponit vapoꝛes ſic ꝯuertit i alembico illō qd̄ aſcēdit ad ipm ex cucurbita: qꝛ aſſidui ſūt i ipſo fluxꝰ ⁊ catarrꝰ gdē qñq̄ ē groſſus ⁊ qñq̄ ē ſubtilis aquoſus: ⁊ qñq̄ ē calidꝰ acuꝰ ⁊ ſalſus aut mali ſapoꝛis: ⁊ qn̄ꝫ calidꝰ moꝛdicatiuꝰ. ⁊ qñq̄ eſt frīs. Et catarrꝰ qd̄ frīs maturat febꝛe: calidꝰ vō nō iuuat febꝛe. Et catarri gdē egritudines catarri multiplicant qū flat vētus ſeptētrionalis: ⁊ ꝓpe poſt auſtrinum. Et multiplicāt ēt in hyeme: ⁊ ꝓpe cū fuerit eſtas pꝰ ipam ſeptētrionalis pauce pluuie ⁊ autūnus auſtrinus pluuioſus. Et qñq̄ multiplicāt catarri i hyeme ⁊ ꝓpe ēt regiōibꝰ meridionalibꝰ pp̄ repletiōꝫ capitiſ. Inq̄t Hyp. pluribꝰ coꝝ qbꝰ accidūt catarri non accidit ſplen. Inq̄t G. qm̄ plurimū q̄ egritudineꝫ hꝫ in mēbro vno iuuāt alia mēbꝛa hꝫ incoluīa. Dico āt foꝛtaſſe qm̄ pparatꝰ catarris ſubtilioꝛes hꝫ hūioꝛes. Et ſic cūꝰ hūoꝛes igroſſant nō pparat catarris multuꝫ. et qū ſoda ē ꝯueniēſ catarro addit i eo cū attractiōe.

Ca. xii. de ſignis.

Signū catarri acuti calidi ſi ē coꝛizalis ē rubedo faciei. ⁊ oculoꝝ ⁊ moꝛdicatio eiꝰ qd̄ currit ⁊ ſubtilitas eiꝰ ⁊ caliditas tactꝰ eius. ⁊ qñq̄ accit cū eo febꝛis ⁊ n̄ iuuat ea. Et ſi ē i gutture acuitas eiꝰ qd̄ deſcēdit ad guttur ⁊ vehemētia aduſtiōis eius attractio ipſius ⁊ ſubtilitas eiꝰ cū inflatiōe ſentit qū ipm naſcit ⁊ ſignificat ipm ſpūtū ad citrinitatē declināte ⁊ rubedinē. Et ē hic ēt oppilatio q̄ꝫ ⁊ naſitas ⁊ cōmotio acuta. Frigidi āt catarri ſignū ē frigꝰ eiꝰ qd̄ currit ſi ē i naſo ⁊ ꝯmotio i naſo cū tēſio frontis ⁊ vehemētia oppilatiōis ⁊ naſitas. Et qn̄ꝫ ſignificat ipm groſſitudo māei: ⁊ ſi ē ad guttur frigꝰ eiꝰ qd̄ naſcit ⁊ albedo ipſius ⁊ iuuamētum a febꝛe ſi accidat.

Capi. xiii. de cura.

Cura catarri ē ꝯphēſa in accidētibꝰ diminutionis materiei ⁊ oppōne cauſe faciētis ⁊ ſccatōe curſus aut ꝯuictuatiōe eiꝰ aut motꝰ ipſius ad partē aliaꝫ ⁊ ſucceſſiōe ꝓhibitōis eiꝰ ex quo foꝛſitā gnāt ſic chaſim in naſo ⁊ vlcera ſup narē: aut ſic aſpitas gutturis ⁊ tuſſis ⁊ vlcera pulmōis ⁊ q̄ ſeq̄t ea ⁊ apa. Et ea oīa indigēt repulſiōe faſtidij ⁊ dimiſſione replōnis ⁊ cibo ⁊ vino: ⁊ ſternutatio eſt nociua in pn̄. aduētus catarri ⁊ coꝛize ꝓhibēs maturationē hūoꝝ ꝯtētoꝝ in cerebꝛo q̄ nō maturāt niſi cuꝫ gete ⁊ cū hoc ipa trahit ad ipm ſupfluitates alias ⁊ ē pꝰ maturationē vltimi iuuamēti valde pp̄ illō qd̄ euacuat de ſupfluitatibꝰ maturis. ⁊ oꝫ gdē ne patiens catarꝝ ⁊ coꝛizā repleat vētrē cibis qꝛ repleat caput eiꝰ: ⁊ vt aſſiduet calefactōꝫ capitis ⁊ elōgatiōeꝫ eius a frigoꝛe ⁊ minuat ipm a ſeptētrione ⁊ ꝓpe pꝰ auſtꝝ. Auſter eīꝫ replet ⁊ rarificat ē ſeptētrio cōſtringit ⁊ exp̄mit ⁊ minoꝛet potū aq̄ ꝯgelate nꝫ doꝛmiat i die ⁊ ſitiat ⁊ famē patiat ⁊ vigilet q̄ntū pōt qm̄ ſunt i initū cure ⁊ incipiat a fluxu vētris ⁊ extractiōe ſanguinis: deinde a fluxu ventris pꝰ ipam. Bonū.n. ē ſi necitas idiget ābo ſil. ⁊ raro gdē adminiſtrat phlomia ⁊ ꝓpe i pn̄. niſi ſi n̄ toleret illō pp̄ multitudinē: ⁊ meliꝰ ē dimittē ipaꝫ ⁊ n̄ phlomat dū nō accit a tuſſi Si aūt tuſſis ē pui ſputi necēaria ē pua phlomia leuis renouās nūcꝫ ppea foꝛſitā q̄ fac necēarias eē iterationes: ⁊ adminiſtret ſirꝰ d papauere ſi aſſūt vigilie: ⁊ zuccaꝝ ſi nō ſt vigilie: ⁊ cliſtere attrahit ſupfluitates ⁊ tn̄ leni viā cū eo qd̄ ſit ſic aq̄ oꝛdei vt faciat penetrare eas: ⁊ qū iueniāt cū catarro pūctio i mamillis ſignū q̄ mā declinat ad latꝰ. Fiat ergo inceptio cū phlomia ⁊ ſuffumigatōibꝰ: ⁊ qñq̄ accit febꝛis ⁊ pillule gdē ad tuſſim ꝯueniētes ſūt ad aſpitatē pectoꝛis nō ad mās capitis ⁊ oꝫ ēt vt toleret ſitim ⁊ frāgat eā cū ꝯmixtiōe ſirupi de papauere ⁊ aq̄: ⁊ ſi voluerimꝰ cōfoꝛtare pectꝰ tūc aqua oꝛdei ⁊ ſanie. ⁊ qū cū catarro fuerit tuſſ nō balneet: ⁊ illi i quo pſeuerāt catārī eſtate ⁊ hyeme pillule cochie ſt ex curis magis iuuatis ⁊ motꝰ mēbꝛoꝝ iſerioꝝ ē valō iuuatiuꝰ ad catarros

pp attractõz materiez ad iferiora. Deĩ adminiſtra qd̃ narraſ ex vaporatõib⁹ ⁊ ſuffumigatõib⁹ cũ obſ uatõe ne adminiſtreſ ſup repletiõz. Et ille q̃ ↄſuet⁹ eſt pati catarrũ qñz ꝓhibet aduẽtũ catarri ſuo ſubito i troitu ad ſudãdũ i balneo añ aduẽtũ catarri. Et oz ſm diſpõez vt regaſ cũ eleuatõe capitis ⁊ deuet pu l uinar ⁊ ñ reſupinatio fiat i ſõno. Materia aũt dimi nutio ẽ cũ adminiſtratõe mũdificatõis capitis. In ca ſa qd̃ cũ phlebotomia ⁊ ſolone vẽtris educẽte humores calidos ⁊ cliſterib⁹ trahẽtib⁹ mãz ad iferiora. Et ifra qd̃ cũ medicis ſoluẽtib⁹ phlã ex capite q̃ ſt ex eis q̃ bibũt ⁊ qb⁹ fiũt cliſteria. Et ad ſũmũ oz vt minoꝛet comeſtionẽ ⁊ potũ aq̃ ⁊ repellat eũz oĩ die ⁊ nocte ⁊ remouebiſ. Oppoſitio aũt eãe efficiẽtis calĩ qdẽ ẽ vt ſit ſollicit⁹ i ifrigidando caput cũ eo qd̃ ẽ ifrigidans frigidũ potẽtia ſicut itroit⁹ balnei dulcis oĩ mane qñ ẽ ieiun⁹ ⁊ effuſio aq̃ ſup extremitates ⁊ inũctio capi tis ⁊ extremitatũ ⁊ lumis ⁊ ani ⁊ teſticuloꝝ ⁊ q̃ ſũt in circuitu eoꝝ cũz oleo viol. Et embroce adminiſtratio ex ordeo ⁊ papauere ⁊ violis ⁊ camemille: ⁊ effuſio fortiter ifrigidãtiũ actu ſup caput ⁊ declinatio cũ ci bis ad illđ qd̃ alleuiat ⁊ iſſat ⁊ hũectat ⁊ adminiſtratõ mellis roſ. oĩ die. Sz ſiẽ ẽ ſollicitudo qñ icipit com motio ⁊ ſternutatio i calefaciẽdo caput ⁊ vaporãdo ipz cũ pãno calefacto vſqꝫ quo ſentiat calorẽ iã pue niſſe ad cerebꝝ ⁊ ↄſeruãdo caput ſz illã ſũmã ⁊ qñz neceſſarium ẽ vt fiat vaporatio. cum ſale ⁊ miliis. ⁊ qñqꝫ ſit vaporatio cũ aq̃s calis i fine quo poſſẽ eas tolerare. Et adminiſtreſ i eis ẽbroce maturatiue reſo lutiue ⁊ inũctio extremitatũ cũ oleis calis ſicut ẽ oleũ anetinũ ⁊ oleũ camemillinũ ⁊ ſanſucinũ. Et forti⁹ il li⁹ ẽ oleũ rutacenũ ⁊ oleũ d̃ ben ⁊ oleũ d̃ lilio ⁊ oleũ laurinũ. Inũgãſ eis teſticuli ⁊ q̃ ſequũſ eos ⁊ an⁹ ⁊ ſumẽ ⁊ extremitates ⁊ laueſ caput cũ ſapone ↄſtãti nopolis. Oleũ v̄o iḡtũ potes fac ne tãgat caput ni ſi ſi nõ iueneris excuſatiõnẽ ita vt idigeas ifrigida tiõe fixa: aut calefactiõe: ⁊ ſit p⁹ euacuatiõnẽ ⁊ vt ad miniſtreſ ſup caput ⁊ frõtẽ linitura ex ſynapi ⁊ coſto ⁊ ſilib⁹ ⁊ ablue ipm cũ aq̃ saponis ⁊ ſilib⁹ ⁊ vt declinẽ cũ cibis ad illđ qd̃ alleuiat ⁊ ſubtiliat ⁊ calefac ⁊ exic cat cũ hoc vt ex eo liniaſ pect⁹. Et qñqꝫ neccĩa ẽ ad miniſtratio medicinaꝝ rubificãtiũ ita vt i eis accipianſ ſterc⁹ colũbinũ cũ ſynapi ⁊ fic⁹ ⁊ mentaſtꝝ ⁊ gũma rute agreſtis: imo adminiſtratio cauterij ⁊ ad vltimũ calefactio capitis ⁊ ipſi⁹ exiccatio ↄferũt ⁊ expellũt id qd̃ accit. Et oz i hoc catarro vt nõ igrediaſ balne um ante maturationẽ: imo adminiſtreſ vaporatiões ſicce. Et ex eis q̃ ↄferũt i eo ẽ odoramẽtũ muſchi ⁊ ſi milit̃ ipletio auris ex lana ifuſa i oleo calõ calefacto vſqꝫ ad terminũ. Abſciſſio aũt curſus ſit cum garga riſmis laudabilib⁹ frigidis ↄgelatiſ ſicut gar garizmate ex aq̃ ſta ⁊ aq̃ roſ. ⁊ aq̃ lẽtis ⁊ aq̃ coriãdri ⁊ aq̃ i q̃ d̃ cocti ſũt cortices papaueris ⁊ aq̃ ḡnatoꝝ ẽt: ſta qdẽ ad calĩ ⁊ calã ad fim. Et ſicut linimẽtũ gutturis cum vino i quo ẽ ↄtrita myrrha: ⁊ ꝓprie in frigido ⁊ ſilr retẽtio auellanaꝝ i ore factaꝝ ex opio ⁊ ſtorace ⁊ tu re ⁊ croco ꝓter q̃ deglutiat aquẽitatẽ eaꝝ ⁊ ſint ſiru pi q̃ habẽt ꝓpetatẽ i hoc ſicut ſir⁹ de papauere puris

ad calidũ ⁊ ſir⁹ de papauere fact⁹ cũ decoctiõe in q̃ poſita ſunt ſicut myrrha ⁊ croc⁹ ⁊ alia ex eis q̃ dicturi ſum⁹ i antidotario ad frigidũ: ⁊ nõ oz vt i potu det ſirup⁹ d̃ papauere niſi i pncipio vt ꝓhibeat a pecto re qñqꝫ retineſ ⁊ neccĩũ ẽ ſputũ ñ ẽ ↄueniẽs iſte ſir⁹: ⁊ ſic vapores retinẽtes adminiſtrati ita q̃ itrẽt cheruis ſim retinẽtes vaporẽ. Et illi qd̃ vapores ſũt ſicut v̄nix ad calidũ ⁊ ſim ſimul: ⁊ ſicut nigella ad ſim vaporata aut odorata. Et coſt⁹ ẽt ⁊ nigella frixa qñ odoraſ li gata i pãno lineo ſt iuuatiua valde. Et ſimilr ſuffu migatio oĩs nolata cochla. Et ſimilr vaporatio vi ni aut mellis ſup lapidẽ molare ignitũ. Et ex eis q̃ iuuãt ad illud ẽ ſuffumigatio cũ ture ⁊ xiloaloe cru do ⁊ v̄nice ⁊ coſta ⁊ ſtorace. Tamariſc⁹ aũt ⁊ roſa ad calĩ. ⁊ ſilr tabarzet ⁊ ſabe ⁊ ordei iſuſi i lacte aceto ſo vaccino de quo butyꝝ ẽ extractũ ꝓpe ⁊ zuccaꝝ ⁊ cãfora ⁊ furfur iſuſũ i aceto ex eis ſiat ſuffumigatio ad calĩ: ⁊ ſilr vaporatio aceti a lapide molari igni to abluto mũdificatio. Equatio aũt cẽtriẽ ẽ ſicut admi ſtratio clarioꝝ ⁊ receptio dragagãti: aut ḡnoꝝ cydo nij i ore vt pmiſceaſ groſſitudo eoꝝ ſubtili quod de ſcẽdit ⁊ igroſſet ea ⁊ diſcẽdat ⁊ nõ inuiſcet ad ꝓfundũ ⁊ fiat cũ ea facile ſputũ ⁊ adminiſtratio ei⁹ qd̃ ſubtili at illđ ita vt nõ noceat ſua groſſitudine ⁊ viſcoſitate ſua. Et qñ catarr⁹ ẽ frigid⁹ nõ ẽ ↄueniẽs itroit⁹ bal nei añ maturatiõz. Et ſi ẽ calid⁹ pp illđ nõ erit mul tũ malũ: imo iuuabit. Attractio v̄o ei⁹ ad ptẽ aliã ẽ ſicut illđ quo vtiũſ qñ timeſ q̃ catarr⁹ diſcẽdat ad gut tur ẽ ext̃hiſ ad naſũ cũ ſternutatõib⁹ ⁊ oĩb⁹ q̃ mordi cãt nares: ⁊ ſicut illđ quo facis oẽm catarꝝ currere ad iferiora ex adminiſtratiõe vẽtoſe ſup nucham: ⁊ ſilr icli natiões ſup ẽbrocas fcãs ex odoriferis attrahẽtib⁹ mãz ad ptẽ naſi. Anteceſſio aũt ẽ ſicut q̃ cuſtodiũſ gut tur ⁊ pulmo a nocumẽto ſuo: ⁊ plures eis ẽ cũ cibis. In ca lido qd̃ ẽ cũ inũctiõe pectoris ex oleo violꝝ ⁊ accep tio aq̃ d̃ ordei cũ aqua viol. nutrita ⁊ aqua ḡnatoꝝ dul ciũ. Et adminiſtratio ſorbitiõis fcẽ ex amilo ⁊ farina ordei ⁊ fabaꝝ cũ lacte amigdaloꝝ ſi nõ ẽ febris. Nocz. n. lac ſi ad ẽ febris ⁊ adminiſtratio electuarioꝝ leniẽtiũ ſto rũ ⁊ ſirupoꝝ d̃ iſopo ſtoꝝ. In ſto v̄o ſicut inũctio pe ctoris cũ oleo viol. ⁊ d̃ bẽ ⁊ adminiſtratio ſorbitionũ ſtaꝝ leniẽtiũ ſicut triticũ cũ melle ⁊ ſicut furfur tritici cũz oleo amigdalino ⁊ melle ⁊ ſicut panis cũ rob: ⁊ admi ſtratio electuarioꝝ leniẽtiũ calidoꝝ ⁊ ſirupoꝝ ⁊ ꝓpe q̃ fci ſt ex iſopo caloꝝ: ⁊ ẽt iſopi ipſi⁹ cũ ſtorace ⁊ po t⁹ aq̃ calide ẽ iuuatiu⁹ i catarris maturãs eos ⁊ ex pellẽs ab eo qd̃ ſeqĩ ipos ex febris anhelit⁹ maturã do illđ qd̃ diſcẽdit ⁊ leniẽdo. Et vinũ qd̃ nõ ẽ ↄueni ens eis: Et qñqꝫ ↄuenit vt ↄferat eis hoc i pncipio: p⁹ maturatiõz aũt illđ qd̃ ↄmẽſuratũ ẽ ↄueniẽs. ẽ oz vt ſit i illa diſpõne ẽt ad calidũ cholericũ pruritũ. Et pigula qd̃ mali odõis ꝓhibẽt maturatõz i ſbtili pn cipio. Tractatus ſecundus de reliquis diſpo ſitionibus naſi. Cap. i. de fetore naſi.

Cauſa fetoris i naſo: aut ſi vapores putri di aſcẽdẽtes ad ipm ex ptibus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ſtõi aut humor putrefact⁹ in circuitu oſſiũz alchiaſim q̃ ſi oẽt acutus

faceret euenire vlcera: ſz ipſe ẽ putridus fetidi odo ris. Et qñz puenit odor ei⁹ ad ſupiora ⁊ ſentit odora mẽto ſuo: aut humores putreſacti i vẽtre: aut i cerebro tetonãt i añrioꝝ pte ei⁹: aut i ea pte ſui quã ſequit malus erit putrefactio ⁊ corruptio accidẽs illis oĩb⁹ bus oĩb⁹ q̃ꝝ curatio ẽ difficilis: aut hemorroidas in naſo putrefactas. Ca. ij. de cura.

Porteꝛ vt pcedat mũdificatio ei⁹ qd̃ ẽ aggre gatũ ab humore malo ſi ẽ i alio loco q̃ꝫ i chala ſim ⁊ ꝓfundo ei⁹: imo ẽ in ſtõ ⁊ cerebro. Dei de adminiſtreñ medicie narrate q̃ ſiũt extẽtis ⁊ caput purgijs ⁊ iſufflatõib⁹ ⁊ reliqs: ⁊ nũc expte i hoc. Et recn⁹ qdẽ ẽ vt ablnaſ añ eas cũ vino. Deĩ ex illis tẽ tis adminiſtreſ tenta ex myrrha ⁊ ãmomo: ⁊ acatia fcã cũ melle: aut myrrha ⁊ ãmomo aut myrrha cũz oleo de neridẽ: ⁊ tente plime diuerſitatis fcẽ ex iſtis medicis ſz diuerſitatẽ ponderis: ⁊ ſi cipei ⁊ ſpica ⁊ roſa ⁊ ancirin ⁊ calam⁹ aromatic⁹ ⁊ ãmomũ ⁊ gari oſil. ⁊ myrt⁹ ⁊ aloes ⁊ roſa. ⁊ aliqd ex ſale ↄſtricte aut ſepate. Et tẽta iſuſa i triplicato ſubtili ſup quã pulue rizeſ ſubtilis plũis fact⁹ ex gariofil ⁊ cipi ⁊ ramic ⁊ laudani ptib⁹ eq̃lib⁹: ⁊ ẽt myrti calami aromatici ni ſtri roſ. naſ. oĩum añ. ʒ. i. myrrhe galloꝝ ãboꝝ añ. ʒ. ʒ. muſchi canforæ ãboꝝ añ. g. iiij. cümie ⁊ ſalis gẽme ãboꝝ añ. kirat. iiij. adminiſtreſ ex eis tenta: ⁊ ex caput purgijs caputpurgiũ cũ ſucco mẽt aſtri: ⁊ meliora caputpurgia ⁊ magis iuuatia ⁊ ex eis ſt vrine aſino rũ. Ille. n. nũqꝫ fallunt. Et ex expimẽtis bonis ẽ vt reſoluãſ troc. aldaracarõ recepti i tyriaca i vino ⁊ di ſtilleſ i naſũ qñ ſanat ⁊ decoctio aldariſſahã cũ vio odorifero ẽ bona valde. Adminiſtreſ ergo aliqb⁹ die bus ⁊ narib⁹ attrahaſ. Et ex linimẽtis ẽ vt liniaſ illđ qd̃ ẽ interi⁹ ei⁹ cũ colcotar ⁊ ẽt folia ſanſucterãſ cũ aq̃ ⁊ liniaſ ex eis naſus: ⁊ hoc medicamen karitim ⁊ ẽ myrrhe. iiij. ʒ. ⁊ due tertie: caſie lignee. ʒ. i. ⁊. vi. ar moniaci tñ idẽ ↄficiãſ cũ melle. Et ex iſufflatõibus ẽ vt iſufflet i eo mẽtaſtrũ ipm aut helleborus alb⁹ ⁊ oſtracũ aduſtũ. Et ex medicamie pdicto in fine tẽta rũ ẽ ſufflet xilobalſam⁹ in naſo. Et ex attractõib⁹ cũ narib⁹ ex eis q̃ ſunt expte ẽ decoctio aldariſſahan cũ aq̃ aut vino ⁊ adminiſtreſ dieb⁹ aliqb⁹. Et ex eis q̃ expta ſũt i cura ei⁹: ⁊ ꝓpe qñ ẽ i cerebro: aut anterioꝛe pte ei⁹ putredo ſt duo cauteria a dextra pte calue ⁊ ſi niſtra ei⁹ corã aurib⁹ q̃ ſequũtur ad altõ tpa: aut caute riũ vnũ ſup mediũ capti. C. iij. de vlcerib⁹ i naſo.

Uãdoqꝫ gnãnſ i naſo vlcera: ⁊ ex vaporibus acutis aut malis: aut catarris acutis: ⁊ ſũt aut fetidi putridi: aut cruſte: aut vlcera ⁊ bothor: aut vlcera pura: ⁊ ſunt aut appentis aut intrinſeca. Capi. iiij. de cura.

Naſus ẽ mẽbꝝ humidi⁹ aure ⁊ ſicci⁹ oclo. Qua re oz vt ſit cura vlceris ei⁹ ↄtria cure vlceꝝ au ris oculi: oz ergo vt ſint medicie exiccãtes vlcera na ſi maioris exiccatõis q̃ꝫ medicine exiccãtes vlcera au ris ⁊ vehemẽtioris exiccatiõis q̃ꝫ medicine exiccan tes vlcera oculi. Ulcera. n. naſi indigent re que ſit in tẽtio cuẽtus exiccatiõis. Amplius ſi cũ fuerit mãe currentes: aut vapores aſcẽdentes ſiccut aũ cũ ãio

ne eoꝝ ⁊ attractiõe ipſoꝝ ad ptem aliam ſm q̃ ſcis Et ad ſũmũ neccĩũ ẽ vt exiccet caput ⁊ ↄfortet cũ eo qđ ſcitiſti. Deinde intẽde i narib⁹ ⁊ ſcias q̃ oẽs me dicine ſimiles i hemorroidib⁹ ⁊ alarnabet ex eis q̃s dicturi ſum⁹ ſunt iuuatiue ẽt i vlcerib⁹ qñ ſunt fortis ⁊ qñ feruent cum mucilaginib⁹: ⁊ ex eis q̃ liniãſ illis donec leniantur ↄueniẽt oĩb⁹ vlcerib⁹ ſicut ẽt. Sic ca v̄o vlcera curant cũ vlcera currẽtur cum vnctiõe fcã ex cera cui admixtũ eſt quantũ ẽ mediocre ei⁹ de medulla cruris vacci diſſoluta cũz aliquo qđ ſit ſicut oleum nenufarinũ ⁊ ſiracinũ. Et ↄuenientius apud me ẽ oleũ ro. ⁊ ꝓpe fcm ex oleo ẽphacino ⁊ cũ cu retur cum vnctiõe fcã ex oleo vio. cũ dragagãto: aut pauca ſpuma pſilij ⁊ maluẽ: ⁊ ẽt ↄtenta infuſa in iſo po. Et qñqꝫ ↄfert phlebotomia vene in extremitate naſi poſt cephalicã ⁊ vẽtoſa nocrati ⁊ ſolutio vẽtris. Ul cerum aũt ad q̃ currit mã acuta aut mala fetida cura ſit difficilis ⁊ neccĩa ẽ cãio. Et qñqꝫ idigeat ſolutõe vẽ tris ex hieris q̃ ſũt magne. Et oz vt aſſidueſ ablutio eoꝝ cũ nitro ⁊ ſapone ⁊ ꝓpe q̃ ↄpat⁹ eſt alcalidi ⁊ ſa pone ↄpatio ad ↄſtãtinum. Deĩ adminiſtreſ medici ne vehemẽtis exiccatõis ex qb⁹ ẽ hoc. ℞. corticis eris ⁊ calcadis ⁊ arſenici rubei ⁊ citrini oĩum añ pte. i. cõ terant ⁊ infundanſ i felle tauri aliqb⁹ dieb⁹ donec ru beſcant i eo ⁊ adminiſtrent. Et qñqꝫ addeſ i eis ãmo mũ ⁊ myrrha ⁊ mãſtix ⁊ praſſiuni ⁊ croc⁹ ⁊ alumẽ oĩum pe. i. Et medicamẽ Ruffi expũ ⁊ ẽ vt ſumanſ cipeꝝ ⁊ alumen ⁊ galle ⁊ myrrha ⁊ croc⁹ ⁊ arſenicũ ⁊ adminiſtrent. Ulcera aũt vehemẽtis doloris curanſ cũ plũbo vſto abluto ⁊ ceruſa ⁊ merdaſengi: fiat ex eis emplm cum oleo ro. ⁊ cera. Ulcerum autem bo tororum cura ſit cum oleo myrtino ⁊ merdaſen gi ⁊ aqua ro. ⁊ pauco aceto ẽplo fcõ ex eis. Ulcera v̄o mãifeſta cũ hoc ẽplo cura ceruſe li. i. merdaſẽgi ſcorie plũbi vſti ãboꝝ añ. ℥. iij. miſceanſ cũ vino ⁊ oleo myrtiõ. Et ex mdicis qdẽ cõib⁹ ẽ vt ſumaſ gra natũ acetoſum ⁊ decoqĩ in vaſe ereo donec pueniat ad medietatẽ ⁊ liniatur ex eo tenta: deinde adminiſtreſ: ⁊ ex eis qb⁹ curanſ ſunt troc andaron qñz iſuſi i vi no ⁊ qñqꝫ infuſi i aceto ⁊ aq̃ ſz qđ vĩ. ⁊ ex emplis q̃ dẽ bonis ẽ vt ſumãſ ſcoria plũbi ⁊ vinũ vet⁹ ⁊ oleũ myrtinũ ⁊ aggregẽſ oĩa terẽdo ſup ignẽ leuẽ accẽſũ ⁊ moueãſ donec igroſſẽt ⁊ ſuẽt i vaſe ereo Et plũbũ vſtũ ẽ in iudicio ſcorie plũbi: ⁊ oz vt adminiſtreſ ſucc⁹ ſicle ſolus aut cũ medicinis qñ eſt valde iuuatiu⁹.

Ca. v. de cura vlcerũ que noĩantur vlcera dulcia.

In principio qdẽ ſufficit oleũ ro. ſolũ aut ce ra ⁊ adeps gallinace⁹. Et fortius illo ẽ ẽplm de ceruſa ⁊ pcipue ẽplm mixtũ cũ mucilagie ḡnoꝝ cydonij: ⁊ ſi exiccatiõis additio querit ponaſ i ipſo ſcoria argẽti: ⁊ qñz ↄfert ſola cũ oleo lentiſcino qñ aũt egritudo parũp ſit fortior adminiſtra hoc ẽplm ℞. ceruſe li. i. merdaſengi. ℥. iij. plũbi aduſti abluti ↄtriti cũ vino. ℥. iiij. fiat ex eis vnguẽtũ cũ oleo myr tino ⁊ aceto. Qñ aũt egritudo ſit chronica ⁊ fortis val de fiat vnguẽtũ h⁹: ℞. merdaſẽgi. ℥. iiij. rute pãidie ʒ. iiij. aluminis. ʒ. ij. fiat ex eis vnguẽtum cũ oleo lentiſcino ⁊ aceto. Et forti⁹ eo eſt iſtud: ℞. dragaganti ⁊ cal

canti ⁊ myrrhe oīum aā.ptes.vij.calcadis.vi.ptes aluminis iamēi gallaꝝ ſcoꝛie eris oīuʒ aā.ptes .iiij.muric ptē .i.⁊.ſ.aceti li.i.⁊.viij.℥.coq̄t i vaſe ſeneo donec fiant i ſbā mellis ⁊ fiat ide linimētum.

Ca.vi.de oppilatiōe in chaiaſim.

o Oppilatio i chaiaſim ētres retēta i aīrioꝛe pte eiꝰ ita vt ꝓhibeat trāſitū ex gutture ad naſum ⁊ ex naſo ad guttꝰ: ⁊ qñʒ ē hūoꝛ viſcoſꝰ ⁊ tenax ⁊ qñʒ ē caro nata: ⁊ qñʒ ē cruſta. Ca.vij.de ſignis.

h Ec oppilatio facit naſitatem ita φ ꝓhibet ſuperfluitateʒ effuſionis ad hoc vt ībibaſ i chaiaſim: q̄ facit tinitum factum ex eo.

Ca.viij.de cura.

s Umanſ lētis amare.ʒ.i.caſtoꝛei.ʒ.ſ.opij croci āboꝝ aā.kirat.i.myrrhe.ʒ.ſ.fiāt ex eis pillule ⁊ fiat ex eis caputpurgiū cū aq̄ ſāſuci hūidi.⁊ mltotiēs qḋ idiget diſpō opatōe manꝰ ⁊ raſiōe naſi cū radio ꝓpe naſi quo poſis ē raſio. Raſio igr̄ non ceſſet donec mūdificeſ: ⁊ qñqꝫ egredieſ cū raſione res pſima de cꝰ ſūma mirabiſ ḋō. Foꝛtaſſe.n. cōſeq̄tur medicatatē libꝛe: ſi āt nō adiuuat illud fiat qḋ dicemꝰ in.c.hemoꝛꝛoidarum.

Ca.ix.de cura moꝛbi qui ē ſicut in equis.

e Ex curis eiꝰ ē vt fiat caputpurgiū ⁊ gargariſmꝰ cū medicamie hꝰ i decoquāſ galle ꝯtrite cum aq̄ granati dulcis ſubmerſi donec bibāt ipſm deinde exiccētur ⁊ cū eo miſceaſ.li.ſ.turis aut ſacrocolle ⁊ ꝯficiaſ vice alia cū aq̄ ḡnati in q̄ cocte ſūt galle ⁊ admiſtreſ faciēdo caputpurgiū ⁊ guargariſmuʒ diebꝰ aliqbꝰ. Et ex eis qbꝰ curaſ ē vt pōaſ i naſo tincar cū cera ⁊ oleo ⁊ fiat hoc ſine iternuſſiōe donec ſanetur. Ca.x.de ꝯſtrictōe naſi.

m Elius ⁊ laudabiliꝰ ē vt ipleaſ iteriū s: deiñ eq̄ſ exteriꝰ ⁊ extrahaſ ex eo quo plenꝰ ē paulatiʒ donec equeſ. Linimēta ḋo iuuatiua i hoc q̄ oꝫ ponere ſup fracturā ſunt parū aloes ⁊ croci ⁊ mellis ⁊ myrrhe ⁊ ramraec ahogilia muſchata ⁊ lutū armenū: ⁊ lutū armenū romanū ⁊ malua ⁊ laudanuʒ ⁊ liniant cū aqua alatel ⁊ aqua tamariſci. Uerum nos foꝛtaſſe reiterabimus relatōem huius capli in libꝛo fracture ⁊ reſtaurationis. Ca.xi.de hemoꝛꝛoidibꝰ ⁊ alarnabet i naſo.

h Emoꝛꝛoides qḋ ſunt carnes addite naſcētes ⁊ qñʒ ſūt carnes molles al.⁊ nō ē i eis doloꝛ ⁊ iſte ſūt facilis cure. Et qñʒ ſūt rubee aut fuſce vehemētis doloꝛis: ⁊ iſte ſūt difficilis cure: ꝓcipue qñ ex eis currit ſanies fetida. Et qñʒ ē ex eis illud qḋ ē cancer coꝛrūpens figurā naſi ⁊ doloꝛē faciēs cū extēſiōe ſua vehementi: ⁊ ille eſt q eſt fuſci coloꝛis male gnātōis valde i ꝓfunditate pſima cuiꝰ via ē blandimētū ſine inciſione ⁊ raſione. Uerꝫ inter cancꝝ ⁊ hemoꝛꝛoides malas diſtat: qm̄ caro nata ſi ē pꝰ egritudines i capite ⁊ catarros ē hemoꝛꝛoides. Et ſi nō ē ſm̄ illō imo accit poſt claritatē naſi ⁊ ꝓuatiōeʒ curſus ē cancer: ⁊ ꝓpē ſi fuerit aū aduentū eius i cerebꝛo egritudines melice ⁊ fuerit ꝓncipiū eiꝰ ſicut cicer aut auellana ⁊ icepit augm̄tari ⁊ accit in palato duricies. Et cācer qḋ vt in pliꝰ ē nō hñs ſaniēs ⁊ curſū ad palatuʒ: imo ē ſiccus durus. Et hemoꝛꝛoides qñqꝫ elōgant ⁊ fiunt hemoꝛꝛoides pendētes.⁊ qñqꝫ elōgantur adeo φ ex naſo egrediūt ⁊ palato: ⁊ oēs medicine q̄ ꝯferūt alarnabet ꝯferūt hēoꝛꝛoidibꝰ.⁊ qñʒ neceſſariū ē vt frangat coꝝ ḋtus. Ca.xij.de cura.

q Uecūqꝫ illoꝝ ſūt ex diuiſiōe pma icidunſ cuʒ cutello puo: deiñ radunſ cū raſoꝛio multuʒ. Et q ſunt ex diuiſiōe ſcḋa medīꝰ ē vt coquātur aut cū medicis q̄s dicturi ſumꝰ: aut cū igne: aut cuʒ cauterio puo ſubtili ⁊ icidaſ cū raſoꝛio extꝛhēdo qḋ i naſo ē ex additōibꝰ ⁊ ſupfluitatibꝰ. Et medīꝰ qḋ raſoꝛiū ē illud qḋ eſt vt embula: deinde effundanſ nares poſt illḋ acetū ⁊ aq̄. Qḋ ſi melioꝛeſ pꝰ ipꝫ anhelitꝰ ⁊ remoueaſ oppilatio bonū ē: ⁊ ſi non tūc iā remanēt ex eis in ꝓfūdo relīq̄: tunc ergo neccāriū eſt vt admiſtreſ ſerra filoſa. Et eiꝰ ēt modus ē vt ſumanſ fila ex capillis: aut ſeta ⁊ ligēſ ita vt ligatura illa fiat ſicut ſera hñs dentes ⁊ imittaſ i acum de plūbo incuruata itromittēdo p naſum dōec egrediaſ ad palatū: deiñ ſerreſ cū ea reſiduū carnis extrahēdo eam ex duobꝰ laterībꝰ ſic ſit cum ſerra. deide accipe ēbulam ex plūbo aut ex pēna ⁊ volue ſup eam pannū ⁊ pulueriza ſup eū medicinas hemoꝛꝛoidaꝝ: ſic medicamē de chartis ⁊ medicamē andaron ⁊ reliq̄ q̄ dicemꝰ pꝰ ⁊ itromittimꝰ ipam in naſum vt remaneat locꝰ anhelitꝰ aptus. Et qñqꝫ ſit raſoꝛiū ſicut luna: ſꝫ ē vt ēbula poſſē ē vt ꝯſequanſ eo volūtaſ ex mūdificatiōe. Et qñ admiſtranſ in hemoꝛꝛoidibꝰ iſtēn iciſionis ⁊ abꝛaſiōis ⁊ medicīe coꝛꝛoſiue oꝫ vt ſternutetur pꝰ illud dōec deſtruaſ oīs putredo ⁊ fatura. Medicine ḋo qbꝰ curanſ ille q̄ ex eis leues ſunt ſic tenta ſcā ex cōtice ḡni ꝯtrito cū aq̄ dōec ꝯficiāſ ⁊ admiſtretur illud ſine ceſſatiōe. Eſt.n.exptū ſꝫ ex lardi iuuamēti aut tēta ex viſne viridi pura: aut ex pulpa colloquintide: aut ex nuce cupſſi cū aliq̄nto ficuū admiſtretur aliqbꝰ diebꝰ: aut tēta ſubmerſa i ſucco ozimi ſolū: aut ſūmerſa i aq̄ eiꝰ deiñ pulueriʒeſ ſup ipaʒ ſuccū: aut in vino ⁊ pulueriʒeſ ſup eā tritū ozimuʒ: aut ex ꝯgelato aq̄ vtriuſqꝫ ḡnatoꝝ ꝯtritoꝝ cuʒ coꝛtice ⁊ pulpa aut tēta cū melle ⁊ oleo ro.iterata i die aliqbꝰ vicibꝰ aut iſufflatio ex arſenico ⁊ calcāto ꝯtritis cum aceto ⁊ exiccatis. Medicie ḋo qbꝰ ille curāſ q̄ chꝛonice fiunt ſūt tēte ⁊ pulueres ⁊ vnguēta ſcā ex eīſ q̄ ſūt ſic alumē ⁊ myrrha ⁊ es vſtū ⁊ coꝛtices eris ⁊ radix lilij albi ⁊ calcātū ⁊ colcotar ⁊ attriſtū ⁊ nitrū fiant ex eis cū vino: aut aq̄ ozimi: aut aq̄ āboꝝ ḡnatoꝝ cū pulpis ⁊ coꝛticibꝰ tenue: aut iſufflatōes admiſtrētur. Si āt nō ꝯferūt fiat tēta ex hꝰ i aq̄s ſup quā pulueriʒeſ res pſima ex calcadis ⁊ colcotar ⁊ alcali ⁊ floꝛe eris ⁊ attramēto ⁊ alumine ſm̄ eq̄litatē. Et rectꝰ qḋ eſt vt admiſtrenſ poſt inciſiōeʒ. Si ḋo illō nō adiuuat tūc admiſtreſ alchalidicon. Et iā dictū ē φ ſemē ſpētarie ſanat hemoꝛꝛoidas naſi: ⁊ ſi fuerit canceroſe tunc expꝛimaſ vua q̄ ſup extremitatē laſ ſpentis: ⁊ bibaſ ide lana ⁊ intromiſſa in āhas nares deſtruet carnē additā ⁊ cancꝝ. Alarnabet ḋo ē rectius vt curetur cura manꝰ. Et illud qḋ poſt diminutōʒ repletiōis a coꝛpe ⁊ capite. Si āt fuerit lenis admiſtrabis

ex medicinis vlceꝝ medicinas foꝛtes ſic inſufflatōʒ factā ex aluminis ⁊ myrrhe amboꝝ ana pte.i. colcotā gallaꝝ amboꝝ ana pte.ſ.ſufflenſ in ipſo aut fiat ex eis tenta ⁊ medicamē qḋ. G. eligit ē vt ſumaſ aqua duoꝝ ḡnatoꝝ expſſoꝝ cū coꝛticibꝰ ⁊ pulpis ſuis ⁊ ḋcoctoꝝ decoctōe pauca: deiñ ponāſ in vaſe plumbi deinde ſumāſ ſcope ⁊ terāſ tādiu donec fiāt ſic maſſa ⁊ imbibaſ ex tāta quātitate ſucci āboꝝ ḡnatoꝝ q̄ſtū ſiāt lente. Deinde fiāt ex eis collyria lōga ⁊ itromittanſ i naſū īfirmū ⁊ dimittāſ i ipo pꝰ q̄eſcat in q̄buſdā hoꝛis ⁊ extrahanſ a naſo ⁊ liniatur naſus tunc ⁊ palatū cū ſucco amboꝝ ⁊ pſeueret ſm̄ hoc regimē. Eſt eni iuuamētū vlceꝝ ⁊ hemoꝛꝛoidaꝝ: ⁊ ex eis qḋ iuuamētis ē φ ipm nō efficit doloꝛē de quo ſit curamē. Et qñʒ aggregaſ illō ex tribꝰ ḡnatis pontico et acetoſo ⁊ dulci. Si ergo hemoꝛꝛois fuerit foꝛt̄ dura addaſ ex acetoſo.⁊ ſi fuerit pſime hūiditatū addaſ ex pōtico. Quidā ḋo coꝝ q pꝰ. G. fuerūt addiderūt qñʒ i ipo paꝝ ⁊ colcatā ⁊ ſalis armōiaci ⁊ floꝛiſ eriſ. Et ex eis q̄ cōferūt eis ē medicamē citrinū ⁊ medicīne acute coꝛroſiue ipoꝝ ſufflate i ipo: ⁊ qñ apaſ dimittaſ donec q̄eſcat: poſtea admiſtreſ cera ⁊ oleū: ⁊ mel: deiñ remoueſ inſufflatio pꝰ remoueſ dimiſſio ſine ceſſatione ⁊ fiat illud donec cadāt ⁊ xilacaracte ⁊ nabitie hūide iā expte ſūt: nā qñ ipſe iplenſ lana ⁊ itromittūt in naſū coꝛrodūt alarnabet ſic coꝛrodūt verrucaſ ⁊ nux cupſſi ē iuuatiua etiā.⁊ ex eis q̄ expti ſumus ē vt teraſ atrimētū viride ſicut alcohol ⁊ ſufflet in naſo mane ⁊ ſero ſanat eni: ⁊ qñ abſcinditur alarnabet tūc ex medicis ꝓtinētibꝰ ſanguinē eius ē lutū infuſū cū aq̄ ſcā ēt ita vt fiat lutū groſſū ⁊ iſrēt valde ⁊ liniaſ eo naſus. Ca.xiij.de ſternutatōe

s Ternutatio ē motꝰ ꝓpe cerebꝛi ad expellendū hūoꝛē aut mām aliā cū auxilio aeris naribus attracti ſubito p viam naſi ⁊ oꝛis.⁊ ſternutatio qdē cerebꝛo ē ſic tuſſis pulmōi ⁊ eis q̄ ſeq̄ūſ ipm. Quidā aūt exiſtimauerit φ cerebꝝ nō reddit ad ſternutationē niſi qñ ꝯuertiſ hūoꝛ nociuꝰ i aereʒ ⁊ extrahit eū cū aere naribꝰ attracto.⁊ illud nō ē neceſſariū: imo nō idigēt aere in hoc niſi vt ſit coꝛpus plenū aere cuiꝰ attractio ad ptē hūoꝛis ſit continua. Cū ergo ꝯpmiſ aer totus motu lacertoꝝ pectoꝛis ⁊ velaminis laboꝛioſo expelliſ ab interioꝛibꝰ ad exterioꝛa cogit cū feſtinatiōe ptes ſuas lōgioꝛes ex pectoꝛe ad extrā ⁊ ē adiutꝰ ad expulſionē ⁊ ad victoriā qm̄ ipm comitaſ ꝯmotio aeris q ſeq̄ſ ipꝫ ⁊ adiuuat ḋtutē expulſiuā ad icidendā mām ⁊ expellendū eā. Et ſternutatio quidē ē nociua valde in ꝓn. catarri ⁊ coꝛiʒe pp ⁊ receitatē qētis quā hꝫ hūoꝛ in quo q̄riſ maturatio. Et qñqꝫ multiplicaſ in febꝛibꝰ ⁊ eis ſimilibus tūc qḋ deijcit ḋtutē ⁊ replet caput ſupfluitatibꝰ ⁊ qñʒ excitat febꝛibꝰ ſchotomiā: q̄re oꝫ vt ſit feſtinatio i retētōe eiꝰ vt nō attrahat ſingultū nocētē ꝯmotiōe ſua: ⁊ ſternutatio qdē ē q̄ accit in ꝓn. poꝛiſimorū febꝛiū. Indi ḋo exiſtiauerūt ⁊ nō exceſſerūt ḋitatē φ ꝯuenientioꝛ ſituū capitis ſternutātis i ea ē vt ſit ante ipm nō iuēs oppōnē foꝛme nʒ ſit ꝯuerſū: nō ergo ꝯſeq̄ſ cū malitia: ⁊ ſternutatio quidē ē ex rebus magis iuuatiuis ad exiccandū caput qñ mā aut eſt pauca q̄ expelli poteſt q̄ſuis non ſit matura: aut eſt ventoſa q̄ſuis ſit plurima: aut ē vapoꝛoſa: nam ſternutatio ē ex rebꝰ magis valētibꝰ ad repletionē vapoꝛoſam in capite aut ē groſſa q̄ nō ē digeſta. Si āt ē plus hoc tūc ſiḡt foꝛtitudinē cerebꝛi: ⁊ pp hoc ille cuiꝰ moꝛs ē ꝓxīa nō pōt ſternutare: ⁊ ille cui ex eis adhibenſ ea q̄ ſternutare faciūt ⁊ nō ſternutat non ſpaſ vt ſaneſ vnq̄: ⁊ ipſa ē ex eis q̄ adiuuāt ad expellēdas ſupfluitates retētas ⁊ faciūt ptū facilē ⁊ egreſſionē ſecūdine ⁊ ſedāt ḡuitatē capitis. Uerꝫ ipſa nocet ei in cuiꝰ capite ē mā que indiget q̄ete ad hoc vt mutareſ ⁊ vt nō caleſiat illud qḋ ſeq̄t eā ⁊ vt nō moueaſ timēdo φ attrahaſ ad ipſam aliud ab ipa ⁊ ipa ē nociua ēt ei in cuiꝰ pectoꝛe ē mā plurima aut cruda. Ca.xiiij.de medicis ꝓhibētibꝰ ſternutatōʒ

e Ex eis q̄ ꝓhibēt ſternutationē ſūt oleū ro.et oleū de ſalicibꝰ q̄ vehemēt ſedāt eā: ⁊ qñqꝫ ꝓhibeſ ſi foꝛbitio calīs foꝛbeaſ aut balneeſ caput aqua ⁊ effundaſ oleū calidū in ambabꝰ auribꝰ ⁊ reſupinatio ſup puluinar cuī poſitū ſub collo.⁊ odoꝛamentū pomoꝝ ⁊ neſri ⁊ ſilr odoꝛamētū ſpōgie marine ē ex eis que abſcidūt eā: ⁊ cogitatio ⁊ ſollicitudo coꝝ p que remotio ſit ab ea ⁊ p q̄ ipa reſcindit: Infantes ḋo iuuāſ eo qḋ fluit ex renibus ſanis poſitis ſup ignē ⁊ aſſatis ⁊ ſumāſ āteq̄ coquaſ ⁊ accipiaſ illud qḋ currit ex eis ⁊ naribꝰ ſugaſ aut fiat ex eo capūtpurgiū: Et ex eis q̄ ipſam ꝓhibēt eſt vehementia tolerātie i ipa ⁊ vt retineaſ ⁊ ē medicamē ſufficiēs eis q̄ ē debilis: ⁊ ex eis q̄ ꝓhibēt ipſam eſt fricatio oculi ⁊ auris ⁊ extremitatū ⁊ palati ⁊ foꝛtitudo oculi ⁊ vehemētia eiꝰ ⁊ eructuatio ⁊ palpitatio aſpectus ad ſupioꝛa ⁊ īuolutio ⁊ pmutatio ⁊ iūctio lacertoꝝ cū oleis hūectantibꝰ ⁊ ꝓpe lacertoꝝ mādibulaꝝ ⁊ ꝓcipue ꝓhidatio ſōni ⁊ timoꝛ excitationis ꝓcedentis ⁊ cautela a puluere ⁊ ſomno.

Capitulum.xv.de facientibus ſternutationē.

s Sunt helleboꝛus al.⁊ caſtoꝛeū ⁊ condiſi ⁊ pipꝝ ⁊ ſynapis: aggrega ea aut ſingulariter accipe ⁊ cū pēna appone ea in naſo: aut accipiātur piretꝝ ⁊ gallia ꝯtrita ⁊ ruta ſilueſtris ⁊ aloes ⁊ ex eiſ fiat limentū. leuia ḋo ſternutationē facētia ſūt opiū qñ odoꝛaſ ⁊ ſtipites albedarū gi ⁊ ariſto. ⁊ roſa cuʒ ſuis pilis: ⁊ ipa ē ex eis q̄ faciūt ſternutare calefcōs ⁊ linimentū interioꝛis ptis naſi ex medicamine ſternutationis ꝓuocatiuo rectꝰ ē q̄ſ iſufflatio eius in ipſum. Capi.xvi.de rebus quē cadunt in naſo:

f Ternuteſ habēs id cū aliqbꝰ medicis ⁊ intromittanſ in os eius ⁊ narē ſanā: qñʒ ſternutauerit egredieſ ex ea res: ⁊ iſta ſūt q̄ſi ex eis q̄ꝝ relatio pterijt. Capitulū.xvij.de deſiccatiōe naſi.

q Uandoqꝫ fit pp caliditatē: ⁊ qñqꝫ fit pp ſiccitatē vehemētē: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter humoꝛem viſcoſum quo exiccatur: ⁊ curatio vniuſcuiuſqꝫ eorum eſt manifeſta. Et res magis iuuatiue in ipa ſūt olea ⁊ ſucci frigidi ⁊ humidi ⁊ extractio humoꝛis ſi fuerit poſt lenificationē eius cū aliquo oleo aut ſucco ita vt nō egrediaſ illud cuiꝰ non queriſ egreſſio

Ca.xviij.de pruritu naſi.

q Uandoq; ſit pp vaporē calidū aūt pp catarrū calidū ſi ē aut pp catarrū ſoꝛtis curſus ꝙuis ſit ſicus. τ qn̄q; ſit pp bothoꝛ. Et qn̄q; ſit pp motū flux⁹ ſanguis narium τ ē ex ſignis criſis τ ex ſignis varioląꝝ τ moꝛbilli ſm̄ rq; ſaces in loco ſuo. Et cura vniuſcuiuſq; eoꝝ ē cū eo qđ ſcit̄ ex ꝓncipijs ſacile. Fen ſexta de diſpōnib⁹ lingue τ oris τ eſt tractat⁹ vn⁹.

Ca.i.de anatomia oris τ lingue

Lingua eſt membꝝ neceſſariū ad hoc vt ꝑueniat cibus ad ꝯcauitatē īferiorē τ cōicat i hoc vt ꝑueniat ad ꝯcauitatē ſupioꝛē τ ꝯfert in expulſiōe ſupfluitatū aggregatāꝝ in oꝛe ſtōi qñ elōgat̄ τ ſit difficilis eāꝝ expulſio ad īferioꝛa. τ ē vas vſe mēbꝛoꝝ locutionis in homine τ vociferatōis in reliqs aīalibus vociferātib⁹ ex ſufflatione. Et lingua q̄ ē mēbꝝ cū⁹ ē ex illis ꝯuerſionis cibi maſticati τ īciſio vocis τ extractio lrārū τ ad ipſam ꝑtinet diſcretio guſt⁹. Et cutis ſupficiei ei⁹ inferioris ē ꝯtinua cū cute ſtōi τ īterioꝛe pte ſtōi. Et cutis ſtrata ē diuiſa in duo media coꝛā ꝯmiſura neruali: τ īnt̄ illa duo ē cōitas i ligamētis τ ꝯtinuatione τ tu iā ſciuiſti lacertos ei⁹ motiuū τ ſenſibilē. Et melioꝛ linguāꝝ ſm̄ potētiā bn̄ loq̄ndi ē illa q̄ ꝯmēſurata ē in lōgitudie τ latitudine ſua q̄ ē ſubtilis apud extremitatē ſuā exterioꝛē. Et qñ lingua ē magna τ lata valde: aut ꝑua ſic ſpaſmata hūi eā nō ē potēs loq. Et ſuba qđ lingue ē caro mollis alba quā coopuerūt vene ꝑue intrātes ſanguinē rube ex caloꝛe ei⁹ quare alie ſūt vene τ alie ſūt arterie. Et i ipa ſūt nerui pluſs ꝓcedētes ex neruis .iiii. venientib⁹ ad ipam quos iā diximꝰ i anatōia neruoꝝ: τ in ipa ē ex neruis τ vēis vltra ꝙ ēdat̄ eē i ſuo ſiti: τ ſb ea ſt duo orificia q̄ ſbo ingredit̄ ſtilus τ ſūt fontes ſaliue que ad carnē ꝑueniūt glondoſaz que ē in radice ei⁹ τ noiant̄ gnātiue ſaliue. τ iſti duo fontes noiant̄ duo hauritoria ſaliue ꝯſeruātes roꝛē lingue: τ pāniculus qdē q̄ ē in circuitu eius ē ꝯiūct⁹ cū pāniculo toti⁹ oris τ vſq; ad meri τ ſtōm. Et ſub lingua ſūt duo vene magne virides ex qbus ꝓcedūt vene plures τ nominēt̄ duo ranine.

Ca.ij.de egritudinibus lingue.

q Uandoq; accidūt lingue egritudines facientes nocumentū in motu eius: aut ita vt deſtruatur aut debilitet̄ aut mutet̄: τ qn̄q; accidunt ei accidentia facientia nocumētū ei in ſenſu tactus τ guſtus ita vt deſtruat̄ aut debilitet̄ τ mutet̄. Et qn̄q; deſtruit̄ vnus duoꝝ ſenſuū ei⁹ ſine alio ſic guſt⁹ ſine tactu ꝓpēa q̄ egritudo potētiā hꝫ eūandi nocumentū cū debilioꝛe duaꝝ virtutū. Et egritudo qđ qn̄q; ē malitia ꝯplonis: τ qn̄q; ē officialis: aut ex magnitudine aut ꝑuitate aut coꝛruptōe figure aut coꝛruptōe ſit⁹ q̄ nō dilatat̄ ꝓus nꝫ ꝯſtringit̄: aut ex reſolutiōe ſingularis ꝯpoſiti. Et qn̄z ē egritudo ꝯpoſita ſi erit vnū aꝑatū: τ qn̄z ē nocumentū in ipſo ramo nerui q̄ ē ꝓpri⁹: τ qn̄z ledit̄ ēt cū cōitate ſtōi: τ qn̄z per cōitatē pulmonis τ pectoris. Et lingue qdē cōplo qñq; ſignificat̄ ex pte ſapoꝛis vincētis i ea ex eo qđ ſētit̄ ſiſe acetoſitati aut dulcedis: aut īſipiditati aut amaritudini: aut abomiatōi gnāte a putredine aut ꝓnticitate aut ſtipticitati. Cōſignificatio tn̄ ex ei⁹ coloꝛe τ ex eo qđ īuenit i ſapoꝛe qn̄z ꝑtranſit ipaꝫ vſq; ad egritudines pl'es alioꝝ mēbꝛoꝝ. Rubedo nāq; ei⁹ τ ꝓpe cū aſpitate ſigt̄ apa ſanguinea i ꝑtib⁹ capitis τ ſtōi τ cpis: τ albedo ipius qn̄qꝫ ſigt̄ frig⁹ ſtōi τ cpis: τ dūuꝫ phlātis in capite. Et qn̄z ſigt̄ ictericiaꝫ ſi coloꝛ coꝛpis eſt diuerſus: τ ſapoꝛ eius ſigt̄ hūoꝛē dominantē in coꝛpe toto aut ſtō τ capite. Et qn̄z ſignificatio ei⁹ bī ex pte humiditatis τ ſiccitatis ſue. τ ſiccitas quidē ſentit̄ ſm̄ duos mōs: quoꝝ vn⁹ ē cū claritate ſupficiei lingue: τ hec ē ſiccitas leuis. τ ſcđa ē cū curſu hūoꝛis ꝓhidi viſcoſi q̄ ē in ipa quā caloꝛ iā exiccauit. τ hoc non ſigt̄ ſiccitatē in ſuba: imo humiditatē viſcoſam aggregatā in ea: aut ex catarro: aut ex vapoꝛibus groſſis ſpiſſis. Et hoc ē ex eis que faciūt errare medicos q qñ cognoſcunt ex infirmo diſpōnē exiccatōis oꝛis nō diſcernūt int̄ modū q̄ ē ante ipam τ int̄ eā: τ aſpitas qdē ſequit̄ ſiccitatem τ planities ſequit̄ hūiditatē. Et qn̄q; ſigt̄ lingue diſpō ex diſpōne motus eius apud loq̄lā τ ex diſpōne diminutiōis ei⁹ τ leuitatis ipſius τ diſpōne groſſitiei ipſi⁹ ita vt minuat̄ oī hoꝛa τ ḡuet̄ mot⁹ ei⁹: τ ſigt̄ repletionē ſanguis aut hūiditatis: τ qn̄q; ſigtur eius diſpō ex apatib⁹ τ bothoꝛ q̄ accidūt i ea: Et ibi qđ poſſe erit exponere mōs ſignificationū ex hac acceptōe p⁹ ꝙ ꝯphenderis ꝓncipia vlia iā ꝓterita τ ꝑticularia q̄ oſtēdi.

Ca.iij.de curatiōib⁹ lingue

q Uandoq; ē curatio eius cū cōitate quā habet cū capite aut ſtō ꝑ id qđ rectificat̄ ſbo: τ ē ex eis quoꝝ vnūqđq; ſciuiſti in ſuo caplo. Et qn̄q; ē curatio ipſius cura ꝓpa cū potiōib⁹ eūantibus fluxū vētris q̄ ſūt magis iuuatiue ꝙ illa q̄ vomitū faciūt τ ꝑmutāt ꝯplonē aut ſtipticis aut reſolutis īciſiuis ſubtiliatis q̄ꝫ qñ bibūt̄ ꝟtutes ad ipaꝫ ꝑueniūt: τ oppoꝛtunis qdē bibūt̄ h⁹ i p⁹ cibū. τ qn̄z curat̄ collutōibus oꝛis τ fricationibus τ gargariſmis τ oleis τ pillulis retētis in oꝛe factis ex ſpēb⁹ q̄ hūt ꝟtutes ꝓdictas ſm̄ nēcītatē: τ melius qdē eſt vt ſumāt̄ ꝯſiſe. τ oꝫ vt caueat̄ i admiſtratōe mediciaꝝ oꝛis τ lingue qñ fuerit ex gnē eaꝝ q̄ nocēt gutturi τ pulmoni vt nō attrahat̄ aliqd ex curſu eaꝝ ad ipſa.

Capitulū.iiij.de coꝛruptione guſtus.

n Ocumentū ingredit̄ in guſtu ex trib⁹ modis τ totū illud eſt qn̄q; cū cōitate τ qn̄q; ꝓpter egritudinem ꝓpꝛiam ex malitia ꝯplonis aut egritudine officiali: aut cōi: τ ſignificatur per illud qđ inuenimus.

Ca.v.de cura.

c Ura ei⁹ ſi ē cū cōitate ē vt cognoſcas diſpōnē cerebꝛi τ rectifices eā cū eis q̄ te docuimus in ca. egritudinū cerebꝛi: aut diſpōne ſtōi: et tūc ſi eā fuerit replo τ hūoꝛ mal⁹ opoꝛtebit vt eūet̄. Nā ſi fuerit acut⁹ eūet̄ cū eo qđ ſit ſit vt hierapicre: aut pillulis cochijs τ pillulis factis ex ſcamonea et pulpa collo quintide τ ſale naptico: τ ſi fuerit groſſus tūc opoꝛtebit vt eūet̄ cū hieris: τ admiſtrent̄ gargariſmata dicta i. c. mollificatōis lingue τ cibet̄ patiēs cibis acuitis ſicut cepis τ allieis τ ſynapi τ aceto.

Ca.vi.de mollificatiōe lingue τ grauitate eiuſdez τ deſtructiōe introit⁹ in ſermonem.

l Ingue mollificatio ē ex ſūma ſpēꝝ nocumētoꝝ lingue ꝓdictoꝝ i eis q̄ ꝓteriērūt. Et eā qđ nota qn̄q; ē ex humiditate ſanguinea aut aquoſa. Et qn̄z eſt pp cām ꝓuiā i cerebꝛo. Et qn̄z ē pp cām in lacerto mouēte eā: aut ramo veniēte ab ipſo ad eā. Et tu ſcies q̄ ſit cū cōitate cerebꝛi τ q̄ ſit abſq; cōitate ex eis i qb⁹ īuenit̄ diſpō in reliqs mēbꝛis acgrētib⁹ ex cerebꝛo ſenſum τ motū. Et qn̄q; ſignificat q mā ſit ſanguinea rubedo lingue τ caliditas ei⁹. Et qn̄z ſignificat q mā ſit ſubtilis aquoſa multitudo curſus ſaliue ſubtilis τ paucitas iuuamēti ex reſolutiuis τ iuuamentū ab eo i quo ē ſtipticitas. Et qn̄q; ꝑuenit mollificatio lingue ad hoc vt ꝓuer loq̄lam: aut ſiat difficilis vt altercēt τ ex ea qđ eſt alſeſe τ altete. Et ex pueris ſunt quoꝝ qdā ſpatiū defect⁹ a locutōe ꝓlōgant. Et ex eis qđ q vtunt̄ tārā in locutōe ſua eſt aliqs cui qñ accīt egritudo calida ſoluit lingua ei⁹ pp liq̄factōꝫ hūiditatis ānexe cū lingue receꝑte i radice nerui ei⁹ τ pp hoc ſit puer alcata: τ qñ ſit adoleſcēs τ tēpat̄ hūiditas ei⁹ ſit loq̄ns expedite.

Ca.vij.de cura.

o Poꝛtet vt mūdificet̄ coꝛp⁹ cū hiera minoꝛe: deinde cū hieris maioꝛib⁹: deiī itēdat̄ ꝑs capitis cū medicis ſibi ꝓpꝛis. Et ſi exiſtimat̄ q cū hūiditate vīcet̄ ſanguis phlomet̄ vene lingue τ vētoſet̄ mētū. Deiī curet̄ cū gargariſmis τ fricatōe ligue τ aſſiduatōe mot⁹ ei⁹ poſt eūonē. Et tu qđ iā ſciuiſti duo ꝓꝛima capla in regis egritudinū capitis. Medicine vo ꝓpꝛe loco q̄ ſunt ſm̄ plim eē ſt ille q̄ ſunt cuꝫ reſolutiuis īciſiuis τ ſubtiliatiuis τ gargarizatio cuꝫ aqs eaꝝ τ ēpla ſcā cū eis q̄ ſt ſic origanū τ halaſce τ ſynapis τ pireꝫ τ coꝛtices radicis capparis: imo ſic τ ꝯdiſi τ totū illō cū eo qđ ſit ſic almaru τ acetū ſqlliticū. Et qn̄z iuuat̄ ex fricatōe lingue ſcā cum ſale armoniaco τ cū .ꝫꝫ. τ cepe ita vt ex ea currat ſaliua plīma τ oxymel ſqlliticū qñ admiſtrat ad gargarizādū aut ad colluēdū os ꝯfert valde τ accoꝛ⁹ ē bon⁹ mollificatōi lingue τ ḡuitati ei⁹. Et qñ mollificatio ſit vehemēs τ ꝓhibet locutōeꝫ tūc ſumat̄ aliqd euforbij τ ꝯdiſi τ aſſiduet̄ fricatio lingue τ radicis ei⁹ cū ipſis. Et oꝫ vt ponāt̄ iſte medicie τ eaꝝ ſiles ſup colluꝫ ēt. Et qn̄z ſiunt ex iſtis medicis τ ſilib⁹ eis pille cōfecte cū eis q̄ ꝓhibeāt eas a velocitate reſolōnis ſicut eſt laudanū τ dragagantū τ gūma pini τ gūme viſcoſe. Deſcriptio pillāꝝ q̄ tenāt̄ in oꝛe ſub lingua mollificatōi τ caſui ei⁹: glutinis alibat. ʒ.ij. aſſe fetide. ʒ.i. ſiant ex eis pille ſicut cicer τ tenent̄ ſub lingua. Et ex eis q̄ expta ſunt i hoc. c. ē gargariſm⁹ ex ſale armoniaco τ pipere τ piretro τ ſynapi τ baurac τ .ꝫꝫ. ſtaphiſagria τ origano τ ſanſuco τ ſale naptico terant̄ τ cribellent̄ τ fiat cū eis gargariſm⁹ in aq̄ calida dieb⁹ ꝯtinuis. Et ex electuarijs q̄ indi dixerūt ad hanc rez valida ē electuariū cui⁹ deſcriptio ē hec: cymini nigri cymini kermeni cinapi groſſi ſalis indi oiuꝫ an. aur. ʒ. pip. lon. g. c. pipis. g. cc. zuccari ſextaris. viij. ſextari⁹ ē. ʒ. vi. ʒ. ſumat̄ ex eo oī die. Et qñ reſolutiua nō valuerint τ exiſtimaueris q hūiditas ſit ſubtilis τ currens adiuua te cū reſolutiuis ſtipticis ſicut aldarſiſa hanc ꝑmixtā cū roſ τ ſicut ē ſlos ſgnānicuꝫ ſpodio. Et multotiēs qdē ꝯfert ei ꝯfricatio lingue cū acetoſ ſtipticis. Ipſe. n. vehemēter faciūt cū reſolutiōe ſaliue τ curſu ei⁹ ſm̄ acetoſitatē ſicut lac acetoſū τ ſic ſuccus fructuū q nō ſt maturati. Et qñ puer tardat̄ ad loq̄ndū oꝫ vt aſſiduet̄ mot⁹ lingue ei⁹ τ fricatio ipi⁹ τ currat ſaliua ex ea. Et ꝯfert in hoc ꝓpe qñ adminiſtrant̄ i fricatōe ei⁹ mel τ ſalgēma τ oia q̄ dcā ſt i capitulo cure hūiditatis ligue. Et ex eis que mouēt linguas eoꝝ τ ſoluūt eaſ eſt violenter facere eos loqui.

Ca.viij.de ſpaſmo lingue.

ſ Paſm⁹ lingue qn̄q; ſit ex hūiditate viſcoſa tendēte lacertos ei⁹ in latitudine. Et qn̄q; ſit ex medica ꝯſtrigente τ qn̄q; i egritudib⁹ acutis accit ſpaſm⁹ in lacerto lingue ſm̄ viā exiccatōis ſiccitatis. Et ſpaſmus ēt qn̄q; facit ꝓpe nocumentum in ſermone.

Ca.ix.de cura.

n On elongat̄ cura ſpaſmi lingue i canōe a cura ſpaſmi vlīs ꝓdicta in fen ꝓꝛima h⁹ libri: ſꝫ ſm̄ viā ꝓpꝛiāꝫ cura ei⁹ ē ſm̄ qđ accit. Et ſūma illi⁹ ſt vapoꝛatōes radicis colli cū eis q̄ ſt ſicut camemilla τ coꝛona regia τ ſarſaſa τ ſanſuc⁹ τ anetū ſigillatim τ ꝯiunctī: τ iſti gargariſmi cū oleis eaꝝ τ ipletio oꝛis ex aqs eaꝝ τ ſint tepide. Deiī retētio eaꝝ i eo ſpatio aliquo τ admiſtratio lotōis oꝛis lacte ex oleis calidis τ dulcib⁹ reſolutiuis τ ſemib⁹ ſic ſenugregū τ q̄ ſūt eis ſilia. τ cū fuerit in febꝛib⁹ ſint olea adminiſtrata ſic oleū vio. τ oliuꝫ de cucurbita τ alkerua τ ſalicib⁹ tepidis. Et oꝫ vt embꝛocēt̄ loca ꝓdicta cū aq̄ tepida τ ſuccis hūidis tepidis.

Ca.x.de magnitudie ligue.

q Uādoq; ſit magnitudo ligue a ſanguie diſtante. et qn̄z ſit ab hūiditate plīma phlatica mollificatiua exiccatiua. Et qn̄q; magnificat̄ plūs ita vt egrediat̄ ex oꝛe τ nō capiat eam. Et h⁹ qdē magnitudinis relatōem ſingularē facim⁹ in ca. apatis pp illud qđ ei ꝓꝓꝛium eſt ex diīa.

Capitulum.xi.de cura.

ſ Anguinea qđ τ facta ex mā calida curat̄ ſi aſſiduat̄ eius fricatio cum īciſiuis acetoſ τ ſtipticis ſicut ribes τ acetoſitas citri. Et ſcā ex hūiditatib⁹ ſi aſſiduet̄ eius fricatio cū ſale armoniaco τ ſale cū cepis τ aceto poſt eūones: aut accipiant̄ .ꝫꝫ. τ pip τ lōgū pip τ ſalgēma τ terant̄ bn̄ τ fricet̄ cū eis lingua q̄ reuertet̄ ad mēſurā ſuam τ egredict̄ qđ de ea exiuit τ mollificatio qdeꝫ lingue qñ accit pueris ſufficit in ea ſollicitudo cuſtodie τ cibatio ex paſſerib⁹ τ volatilib⁹ āmbulatiuis. Quidaꝫ hō iā vētoſat⁹ fuit τ ꝑcuſſus eſt cū ſcalpello villus nerui in ſpondilib⁹ pāniculi ꝯiūcti cum lingua q̄ mollificata ē lingua.

Ca.xij.de abbꝛeuiatiōe lingue.

q Uandoq; accit ꝯtinuatōi ligamēti qđ eſt ſub capite lingue τ extremitati ei⁹ abbꝛeuiatio τ nō ꝑmittit linguam dilatari. Et qn̄q; accit ſm̄ ſemitam ſpaſmi.

Ca.xiij.de cura.

p Ꝛea qdem q̄ ſcā ē cū ſpaſmi iā dcīi eſt. Eius vo q̄ ſcā ē cū abbꝛeuiatiōe ligamenti cura ē

incisio illius ligamenti ex latere extremitatis eius paruũ ꝛ ſuccurre loco cũ dragãto aduſto vt abſcindat ſanguinẽ. ꝛ ſumma q̃ neceſſaria ẽ ex inciſiõe eius in ſolutõe linguae ẽ vt ſiccent ad ſuperiora palati ꝛ vt egrediatur ex ore ꝛ ſi non audet incidere ipſũ cũ ferro pauẽdo ꝛ timendo effuſiõem ſanguinis plurimi traſeat ad hoc vt intromittat ſub ligamẽto acũ cũ filo ꝛ diſrũpat abſq̃ inciſione ꝛ ponat ſup mẽbꝛ q̃ phibeat cõglutinatõẽ. Et ſi medicine cauterizãtes attractiue ꝛ ſi ſbtiliat i inciſione eius cũ cautela venaꝝ q̃ ſũt ſub lingua ne adueniat eis inciſio ꝛ nõ adueniat curſus ſanguinis plurimi.

Ca. xiiij. de apãtibus lingue.

q Uãdoq̃ accĩt lingue apãta calia ꝛ apãta mollia phlãtica ꝛ apãta dura ꝛ cancer. Et ſigna eorum illoꝝ manifeſta erũt qñ redieris ad illud qđ dictũ ẽ in ſignis apãtũ. Et qñ apat lingua pp potũ venenoꝝ ſicut fungoꝝ ꝛ opij. Ca. xv. de cura.

s Poſtemata qdem calia curant in pmis cum phlõmia ꝛ ſolutõe ventris: ꝛ illud melius eſt in apãtibus lingue q̃ vomitus. Et qñq̃ non excuſant a phlomia venaꝝ que ſũt ſub lĩgua. Dein detineant ſub lingua ſua qđ eſt pncipiũ eoꝝ ſuccuꝫ endiuie ꝛ ſuccum lactuce ꝓpe ſuccuꝫ ſolatri proprie ꝛ lac acetoſum ꝛ aqua roſ. ꝛ aquã i qua decocte ſũt roſe ꝛ ſuccus virge paſtoris ꝛ fricet cum pſiciis hũidis qñ ſunt vehemẽtis iuuamẽti ad illud. Si at nõ reſoluant ꝛ nõ apiant indigent ad vltimũ maturantiis reſolutiuis qbus fiat gargariſmꝰ ſicut cum melle ꝛ lacte ꝛ ſicut decoctio radicũ lilij ꝛ ſicut decoctio ſiccum ꝛ fenugreci ꝛ decoctio paſſularum ꝛ feniculi ꝛ potꝰ hierepicre vt ſoluat mã ab ore ſtõi: ꝛ ſint cibi ex gnẽ eoꝝ q̃ maturant ꝛ reſoluũt ſicut illi q fiunt ex caulibus ꝛ atriplicibꝰ cum oleo ſiſamino. Et ſi apeſiant admiſtrent ſtiptica in ore ſicut decoctio ſumac ꝛ myrti ꝛ lentiũ ꝛ folioꝝ oliue ꝛ vinũ ponticum. Et qñq̃ valet ad illud vnguentũ fcm̃ ex ſucco ſolatri ꝛ oleo ro. ꝛ lentibꝰ excoꝛticatis ꝛ roſ. Si at apa ẽ mollẽ phlaticum tũc cõfert ei vt apari calido in quo ẽ vlcimꝰ ſtatꝰ eius cõburat radix feni. ꝛ anacardi. Et qñ in hꝰ i fiunt caputpurgia i qbuſdam apãtibꝰ calis i qbꝰ ẽ groſſitudo cũ hoc medicamie. ℞. croci ꝛ hierepicre ſboꝝ an. ptẽ. i. caſore ꝛ muſchi ẽboꝝ an. iij. ptẽ. ʒ. ius zuccari tabarzet ptes. i. ꝛ .ſ. reſoluat ex eo toto põdus danic. ius in lacte puelle ꝛ fiat ex eo caputpurgiũ. Inqt G. apata fuit lingua cuiuſdã hoĩs apate magno q erat ſexagenarꝰ ꝛ nõ fuerat cõſuetꝰ phlõmari: qꝛ nõ phlõmaui eũ: ſꝫ feci eũ potare pillulas cochias: ꝛ vt lingua eiꝰ inuolueret emplis frisvolui. Sed ipſe erat ſtultꝰ inobediẽs medico ſuo: vidit itaq̃ in viſiõe illa nocte vt teneret i ore ſuo ſuccũ lactuce qđ ꝛ fecit ꝛ ſanatꝰ ẽ integre ꝛ fuerit cõueniẽs illud ꝛ mirabile. Qđ ſi apa fuerit duꝝ tunc oportebit vt ſubtilietur regimẽ ꝛ cibꝰ fiat bonꝰ ꝛ euacet hũoꝛ cum hieris magnis pdictis i caplis pdictis. Et adminiſtrentur gargariſmata ſubtiliatiua ꝛ teneat in ore infuſio fenugreci ꝛ decoctio eiꝰ cũ ficubꝰ ꝛ granoꝝ lauri cuꝫ paſſis mundificatis ꝛ teneatur in ore lac mulieꝛis ꝛ aſininum ꝛ caprinum ꝛ etiã decoctio dactiloꝝ ꝛ ſiccuum cũ vino dulci ꝛ vinõ de vuis ꝛ cũ melle caſſie ſi. ꝛ aſſiduet lenificationem naturé cum eis que ſunt vt hiere parue ꝛ caſſiafiſtula.

Ca. xvi. de alchael in locutione.

f Iam dixim᷑ q̃daꝫ q̃ opꝫ dici de ea i. e. mollificatiõis lingue. Nunc aũt dicamꝰ qp cauſe ꝛ reliq̃ nocumẽta locutiõis qñq̃ fiunt ex nocumẽto i cerebro ꝛ i ptibꝰ neruũ veniẽtis ad linguam ꝛ mouẽtis eã. Et qñq̃ fiunt i ipſo neruo: ꝛ qñq̃ fiũt in lacerto ipſo. Et illud iõ qꝛ alchael aut ẽ ſpaſmꝰ aut tetanꝰ aut duricies: aut mollificatio ꝛ abbreuiatio ligamẽti aut nodatio a plaga cõſolidata: aut apa duꝝ. Et qñq̃ fit illud ſicut ſcis ex hũiditate ſmplici. Et qñq̃ fit ex ſiccitate. Et qñq̃ fit nocumẽtũ in locutione ex pte apatũ: aut apa vlceꝝ accĩtiũ i lingua ꝛ ptibꝰ eiꝰ. Et qñq̃ accĩt pp ſirſen pp expulſionẽ ſupfluitatis ex cerebro ad neruos: ꝛ febribꝰ acutis pp exiccatiõẽ eaꝝ. Et qñ ẽ lingua i hoc vt demũciat ſpaſmata ꝛ ẽ rariſſimũ: ꝛ hoc ẽ ex nocumẽtis accĩtibus ab origine. Et qñq̃ fit nocumentũ i ſmone pp eis lacertoꝝ epiglotis qñ ſũt extẽſi ꝛ mollificati. Et hoĩ qđ qñ ẽ difficilis vociferatio i pncipio rei qꝛ laborat i mouẽdo lacertos pectoris ſui ꝛ epiglotis ſue: ita qp nõ tolerat laborẽ ipꝫ illi lacerti: qꝛ ſũt inobediẽtes: qꝛ ergo reſpirat i initio dictõis ſue: ꝛ ſmonis currit poſt illud. Et oꝫ qdem vt hꝰ ipõ pꝛepet ſe ad loq̃ndũ cũ reſpiratione magna ꝛ motu pectoris magno: imo feſtinet in ipa velociter: nã qñ ille aſſuefecit illud facilis fit elocutio ꝛ cõſuefecit facilitatẽ i ipa. Reliquoꝝ vo nocũꝝ curatões iam dicte ſunt i caplis ſuis. Et facio qđ poſt ſirſen cõfert qñ phlõmia duarum venarum que ſunt ſub lingua valde.

Ca. xvij. de ranula.

e Et ſũt glãdule dure extrĩs ſub lingua cuius colorẽ ſũt colori cõpoſito ex colore ſupficiei lingue ꝛ venaꝝ que ſunt in ea ꝛ ẽ ſimilis rane ꝛ cũ eius eſt hũiditas viſcoſa.

Capitulo. xviij. de cura.

c Expiant in ipſa medicine coꝛroſiue incĩſiue reſolutiue in qbꝰ ẽ ſupflua exiccatio ſicut ſal armoniacꝰ ꝛ acetũ ꝛ ſal ꝛ fricatio cũ floꝛe eris ꝛ dragãto. Qđ ſi non cõferant admiſtrent medicine acute ſicut medicamen andaron, ꝛ medicamen alcarion medicamẽ oui hũidi dcm̃ in antidotario ꝛ adminiſtratio phlõmie ſub lingua ꝛ medicĩe foꝛtes vt alcola adminiſtrẽt. Si aũt nõ valuerit nõ erit excuſatio ab opõne manꝰ. Et ex medicinis laudatis in ea eſt vt ſumant origanum perſiccuꝫ ꝛ coꝛtices granatoꝝ ꝛ ſal ꝛ fricetur cum eis lingua infantis patiẽtis ranulam qꝛ ſanat eis. Et ex eis que expta ſunt in ea ſunt dragantũ aduſtũ hermodactili cõmixta cum albumine oui ꝛ poſita ſunt ſub lingua.

Ca. xix. de aduſtione lingue.

q Uandoq̃ accĩt illud eũ caliditatis in ore ſtõi aut cerebro q̃ nõ puenit ad hoc vt fit febris: aut cũ receptõis rerum acutarũ aut ſalſarum: aut amarũ aut dulciũ aut pp ſitim vehementem. Et qñq̃ fit pp cauſas maiores illis ſicut febres acutas ꝛ apa

interioꝛa. Et cura ſuꝰ i ſũma ẽ qꝛ oꝫ vt ꝓhibeat q̃ d hoc cõquerit ꝛ ꝓpe q ẽ ex egris ne dormiat ſup collũ ꝛ aſſidue vitet oſcitatiõe. Et cõtiaſcat i adminiſtratione pillaꝝ factaꝝ ex ſeminibꝰ barbe ꝛ candi ꝛ citrolo ꝛ cucurbite ꝛ cucumeris ꝛ tereniabi: ꝛ ſilibus illis. Et teneat i ore nucleos prunoꝝ ꝛ tamarindi ꝛ zuccaꝝ albaizeꝫ ꝛ mucilagines ſiones ꝛ ſuccos infrigidãtes ꝛ humectãtes. Et cõuenit vt ſup ipaꝫ fiat abſterſio ſi ẽ illic hũoꝛ viſcoſus. Deide iungat ꝛ colluatur os cũ oleis ꝛ mucilaginibꝰ ꝛ ſuccis ꝛ adipe vo ſimili. Et qdẽ hoĩes ſũt q curãt illud fricãdo cũ mẽta.

Cap. xx. de cura fiſſuraꝝ in lingua.

m Mcilago pſilij teneat in ore ꝛ trãſgluciat eã ꝛ ſumat crura ꝛ pedes ꝛ oua mollia cocta i aqua. Et ex eis q̃ experta ſũt i eis ẽ butyꝝ recens: ꝛ ex eis fruſtũ cucumeris ꝛ ſebeſtẽ.

Cap. xxi. de deiectione lingue.

q Uãdoq̃ fit ꝓpter apata eiꝰ magna: ꝛ qñ fit a perfocationibꝰ. Deijcit. n. nã aut volũtas linguã vt aperiat meatꝰ anhelitꝰ.

Cap. xxij. de bothoꝛ in ore ꝛ cura eiꝰ.

p Plurimũ qdẽ patit os bothoꝛ pp ſtationẽ caliditatis i ptibꝰ ſtõi ꝛ capitis ꝛ vapoꝛum Et qñ fit i febribꝰ. ꝛ iã dictuꝫ eſt qp qñ apparet i febribꝰ acutis bothoꝛ niger in lingua moꝛit infirmꝰ in die ſo. Singularia vo iuuatiua i bothoꝛ in principio rei qñ ẽ neceſſitas infrigidatiõis ꝛ exiccationis ſũt ſicut myrobal. ꝛ galle ꝛ ſcia roſe ꝛ amidũ ꝛ fructꝰ tamariſci ꝛ ſief. memithe ꝛ dragagantuꝫ ꝛ balauſtie ꝛ duo ſandali ꝛ roſe ꝛ ſpodiũ ꝛ ſumac ꝛ lẽtes ꝛ lutũ armenũ ꝛ capita granatoꝝ ꝛ coꝛtices glãdiũ ꝛ cimia ꝛ fauſel. Et ſucci ſri tũc ſuccꝰ lactuce ꝛ ſolatri ꝛ ſuccꝰ vge paſtoris ꝛ poꝛtulace ꝛ extremitates vitis. Et pſimoꝝ qđ infãtiũ ſanat bothoꝛ cũ zuccaro tabarzet ꝛ caſoꝛa. Cala vo q̃ ſũt neceſſaria i fine rei ſũt ſicut chelidonia ꝛ darſiſahã ꝓpꝛie ꝛ coꝛticis nucis muſchate ꝛ ciperꝫ ꝛ crocus ꝛ nux cupſſi ꝛ bugloſſa ꝛ piretrũ ꝛ garioſil. ꝛ mẽtaſtrũ ꝛ gallia. Ex medicinis ſoꝛdidis ꝛ ſtercus canis. Et qñ neceſſarium ẽ i eis q̃ ſũt vlcerate arſenicũ. ꝛ ad eas quidẽ q̃ ſũt groſſa iã expta ſũt decoctõis darſiſahan. ℥. i. ꝛ venaꝝ. ℥. ſ. celidonie. qnta pe. ℥. aloes pondus. ʒ. ij. croci aur. i. ꝛ ſiſr aq̃ i qua decoquitur garioſil. ꝛ nucis muſcate ꝛ darſiſahã ptes eq̃les aut ꝓpinque: ꝛ ſi incipiũt bothoꝛ ſuppurari tũc foꝛtaſſe ẽ neceſſariũ vt appropiquẽt eis mucilagies facte ex eis q̃ ſũt ſicut ſemẽ lini cũ ficubꝰ ꝛ butyro ꝛ farina frumẽti ꝛ ſemẽ maru ꝛ fumꝰ terre ꝛ ſemẽ malue ꝛ iſta ſcia eadẽ ꝛ farina oꝛdei ꝛ lacia ſiniuꝫ ſolũ: aut cũ aliquo iſtoꝝ. ꝛ qñ idigẽt dcoctõe ſcis lini cũ ficubꝰ ꝛ butyro ꝛ farina frumẽti ꝛ mẽt aꝛ fenugreco. Quidã vo ſublimium medicoꝝ dixerũt: nõ ẽ aliqđ magis vltimũ quã oleũ de ſgnanto i curãdo bothoꝛ oris tepidũ i ore.

Ca. xxiij. de alcola ꝛ vlceribꝰ malignis.

a Alcola eſt vlcus extrĩs i cute oris ꝛ ligue cuꝫ expãſione ꝛ dilatatione: ꝛ qñ accĩt infãtibꝰ plim: immo qđ pluim accĩt nõ accĩt niſi eis pp malitiã lactis ꝛ malitiã digẽnis eiꝰ i ſtõis poꝝ: ꝛ qñ accĩt ex oĩ hũoꝛe ꝛ cognoſcit ex coloꝛe ſuo. Albũ. n. ẽ phlaticũ ꝛ generat ex phlate ſalſo i pluribus. Et citrinũ ẽ choliicũ ꝛ ẽ vehemẽtioꝛis iflãmationis quã alia. Et nigrũ ẽ melicũ. Et rubeũ claꝝ ẽ ſãguineum: ꝛ malignꝰ oĩbus ẽ melicũ. ꝛ qñ fit cũ apate ꝛ qñ fit ſingulare. Et oẽ vlcus eueniẽs i ſupficie oris ẽ velox ad dilatandũ ꝓpterea qp nõ deficit ei caliditas iſeparabilis ꝛ cutis hũida lenis. Et de cõſuetudine qdẽ. G. ẽ vt noiet eã colabã dũ i ſupficie pſeuerãt: qñ putreſcũt ꝛ ſubmergũt nõ noiat eã colabã immo vlcera maligna: ꝛ ſũt illa q̃ idigent medicinis cauterizatiuis. Et qñ multiplicat alcola qñ multiplicantur pluuie ꝛ multiplicitur i febribꝰ peſtilẽtialibus.

Ca. xxiiij. de cura.

o Opoꝛtet vt inceẽdat pmo hũoꝛ dñans faciens alcola ꝛ euacet ex coꝛpoꝛe toto ꝛ ẽ dñans deide ex vẽis q ſũt ſub mento: ꝛ ex eis q̃ ſũt i ſabaric. Phlõmia nãq̃ cõfert oĩbꝰ egritudĩbꝰ oris calis. Deide adminiſtrent medicĩe bothoꝛ aleſ pdicte ita vt curẽt foꝛtia ꝛ plime humiditatis ꝛ acuta ꝛ ſaniõſa cũ foꝛtibꝰ ꝛ debilia cũ debilibꝰ. Et qñ vlcera pueniũt vſq̃ ad os tũc neceſſaria ſũt valde foꝛtia ſicut aldidicõ cũ acatia plima. Et oꝫ vt alienet olea oĩa vſq̃ ad oleũ de oliuis. Medicine vo colligãt ex medicinis bothoꝛ ſrĩs ꝛ calis q̃s dixim᷑ i ca. pꝰ: ꝛ i qbꝰ ſunt ſtipticitas pauca ꝛ iſſatio: deide ille q̃ reſoluũt vſq̃ ad os tũc neceſſe ſũt. Et i illis q̃ declinãt ad rubedinẽ ꝛ citrinitatẽ oꝫ vt addãt i inſſatione medicĩe. Reliq̃ vo idigẽt i pꝛimis eis q̃ exiccãt ꝛ abſtergũt cũ q̃litate ſua eq̃li in initio rei: deide eis q̃ exiccãt ꝛ reſoluũt cũ foꝛtitudine ꝛ obſuſcitas in oĩbꝰ illis. In pueris eni oꝫ vt ſint medicine eoꝝ debilioꝛes ꝛ vt lac eoꝝ rectificet. In magnis vo oꝫ vt ſint medicine eoꝝ foꝛtioꝛes. Et pueris qñ cõferũt cibi ſolũ. Si ãt nõ ſũt comedẽtes oꝫ vt q̃ eos lactãt cibẽt eis. Medicine vo cõueniẽtes alcola q̃ ſũt acuta ſũt ſicut maſticatões folioꝝ rubi ꝛ ſicut lẽtes cũ aceto ꝛ oẽs medulle qñ pmiſcẽtur cũ cydonijs ſũt iuuatiue ꝛ ꝓpꝛie medulla cerui ꝛ vituli ꝛ poma ſtiptica ꝛ zarur ꝛ cydonia ꝛ iniube ꝛ extremitates vitis ꝛ citroli oꝛnlãi ſiccati ꝛ farina lẽtiũ ꝛ farina rizi. ꝛ foꝛtioꝛa illis puluis factꝰ ex gall ꝛ ſpodio ꝛ roſ ꝛ acatia ꝛ ſilibꝰ illis. ꝛ celidonie cũ ſtipticis ſeſt vtꝰ mirabiꝉ i cola ꝛ caſoꝛa ẽ vehemẽtis iuuamẽti i cola. In vtriſq̃ vo ſris adiuuãte cuꝫ abſterſiuis exiccatiuis ꝛ ꝓpe i phlaticis ꝛ cũ reſolutiuis foꝛtis reſolutionis ꝛ exiccationis: ꝛ ꝓpꝛie i melãcolicis ſicut ẽ farina herbi ꝛ mel cũ gallis. ꝛ raſura pgamenũ ẽ vehemẽtis iuuamẽti i hoc ꝓpe i pueris qñ miſcet cũ aceto ꝛ malignis dragantũ cum aceto. Et qñ ſũt coꝛroſiua mala tũ neceſſaria ẽ adminiſtratio ſtoꝛis eris cũ colcotar ꝛ gallis ꝛ rob: aut gallaruꝫ ꝛ aluminis ꝛ balauſtie ptes equales adminiſtratio trociſcoꝝ buxus aut alcohol tarcamaticõ cũ ſucco ſtiptico ſicut ſuccus acreſte. Et ſicut medicine cões aut ex alumie ꝛ gallis cõtritis aut puluerizato ꝛ puluis fricetur cũ eis os multũ. Et galle quidẽ cõferũt oĩ cola maligno ꝛ ꝓpe qñ coquunt cũ aceto ꝛ ſale. Et fit cũ eis collutio oris i cola pueroꝝ. Et cinis almezeriõ

inciſio illius ligamēti ex latere extremitatis eiꝰ parūp ⁊ ſuccurre loco cū dragāto aduſto vt abſcindat ſanguinē. ⁊ ſūma q̄ neceſſaria ē ex inciſiōe eiꝰ in ſolutōe lingue ē vt ſlcenat ad ſupiora palati ⁊ vt egrediat ex ore ⁊ ſi non auderit incidere ipȝ cū ferro pauēdo ⁊ timendo effuſiōem ſanguis plurimi trāſeat ad hoc, vt ītromittat ſub ligamēto acū cū filo ⁊ diſrūpat abſq̄ inciſione ⁊ ponat ſup mēbꝝ q̄ ꝓhibeat ꝯglutinatōȝ. Et ſi medicīe cauterizātes attractiue ⁊ ſi ſbtiliat i inciſione eiꝰ cū cautela venaꝝ q̄ ſūt ſub lingua ne adueniat eis inciſio ⁊ nō adueniat curſus ſanguis plurimi.

Ca. xiiij. de apoſtatibus lingue.

Quādoq̄ accīt lingue apoſtata calīa ⁊ apoſtata mollia phlegmatica ⁊ apoſtata dura ⁊ cancer. Et ſigna omnium illoꝝ māifeſta erūt qū redierit ad illud qđ dictū ē in ſignis apoſtatū. Et qn̄ȝ apoſt lingua ꝑꝑ potuȝ venenoꝝ ſicꝰ fungoꝝ ⁊ opij.

Ca. xv. de cura.

Apoſtemata qđem calīa curant in ꝑncipiis cum phlebotomia ⁊ ſolutōe ventris: ⁊ illud melius eſt in apoſtatibus lingue q̄ vomitus. Et qſq̄ non excuſant a phlebotomia venaꝝ que ſūt ſub ligua. Deīn detineant ſub lingua ſua qđ eſt ꝑncipiū coꝝ ſuccuȝ endiuie ⁊ ſuccum lactuce ꝓpe ſuccuȝ ſolatri ꝓprie ⁊ lac acetoſum ⁊ aqua roſ. ⁊ aquā i qua decocte ſūt roſe ⁊ ſuccus virge paſtoris ⁊ fricent cum pſilis humidis qn̄ ſunt vehemētis iuuamēti ad illud. Si āt nō reſoluant ⁊ nō apiant indigent ad vltimū maturatiuis reſolutiuis qbus fiat gargariſmꝰ ſicut cum melle ⁊ lacte ⁊ ſicut decoctio radicꝭ lilij ⁊ ſicut decoctio ſicuum ⁊ fenugreci ⁊ decoctio paſſularum ⁊ feniculi ⁊ poſtꝰ hierepicre vt ſoluat mā ab ore ſtōi: ⁊ ſint cibi ex gnē coꝝ q̄ maturant ⁊ reſoluūt ſicut illi q̄ fiunt ex caulibus ⁊ atriplicibꝰ cum oleo ſiſamino. Et ſi apeciant adminiſtrent ſtiptica in ore ſicut decoctio ſumac ⁊ myrti ⁊ lentiū ⁊ folioꝝ oliue ⁊ vinū ponticum. Et qn̄q̄ valet ad illud vnguentū fcm̄ ex ſucco ſolatri ⁊ oleo ro. ⁊ lentibꝰ excorticatis ⁊ roſ. Si āt apoſ ē molle phlegmaticum tūc ꝯfert ei vt apoſati calido in quo ē vltimꝰ ſtatꝰ eius ꝯburat radix feni. ⁊ amueczat. Et qn̄ȝ in hꝰ i fiunt caputpurgia i qbuſdam apoſatibꝰ caliſ i qbꝰ ē groſſitudo cū hoc medicamie. ℞. croci ⁊ hierepicre ſboꝝ an̄. ptē. i. caſore ⁊ muſchi ēboꝝ an̄. iij. ptē. ȝ. ius zuccari tabarzet ꝑteȝ. i. ⁊ ȝ. reſoluat ex eo toto pōdus danic. ius in lacte puelle ⁊ fiat ex eo caputpurgiū. Jnqt G. apoſata fuit lingua cuiuſdā hoīs apoſate magno q̄ erat ſexagenariꝰ ⁊ nō fuerat ꝯſuetꝰ phlebotomari: qr̄ nō phlebotomaui eū: ſȝ feci eū potare pillulas cochias: ⁊ vt lingua eiꝰ inuolueret emplis frigidis voluit. Sed ipſe erat ſtultꝰ inobediēs medico ſuo: vidit itaq̄ in viſiōe illa nocte vt teneret i ore ſuo ſuccū lactuce qđ ⁊ fecit ⁊ ſanatꝰ ē integre ⁊ fuerit cōueniēs illud ⁊ mirabile. Qđ ſi apoſa fuerit duꝝ tunc oportebit vt ſubtiliet regimē ⁊ cibꝰ fiat bonꝰ ⁊ eiicī humor cum hieris magnis ꝑdictis i capitulis ꝑdictis. Et adminiſtrentur gargariſmata ſubtiliatiua ⁊ teneat in ore īfuſio fenugreci ⁊ decoctio eiꝰ cū ficubꝰ ⁊ granoꝝ lauri cuȝ paſſis mundificatis ⁊ teneatur in ore lac muliebre ⁊ aſininum ⁊ caprinum ⁊ etiā decoctio dactiloꝝ ⁊ ſicuum cū vino dulci ⁊ vino de paſſis ⁊ cū melle caſſie ſi. ⁊ aſſiduet lenificationem nature cum eis que ſunt vt hiere parue ⁊ caſiafiſtula.

Ca. xvi. de alchael in locutione.

Jam diximꝰ q̄dā q̄ oportuit dici de ea i. e. mollificatiōis lingue. Nunc aūt dicamꝰ q̄ carentia ⁊ reliq̄ nocumēta locutiōis qn̄q̄ fiunt ex nocumēto i cerebro ⁊ i ꝑtibꝰ neruī venientis ad linguam ⁊ mouētis eā. Et qn̄q̄ fiunt i ipſo ramo: ⁊ qn̄q̄ fiūt in lacerto ipſo. Et illud iđ qđ alchael aut ē ſpaſmꝰ aut tetanꝰ aut durities: aut mollificatio ⁊ abbreuiatio ligamēti aut nodatio a plaga ꝯſolidata: aut apoſa duꝝ. Et qn̄q̄ fit illud ſicut ſcis ex humiditate ſmplin. Et qn̄q̄ fit ex ſiccitate. Et qn̄q̄ fit nocumētū in locutione ex pte apoſtatū: aut apoſa vlcerꝝ accīdētiū i lingua ⁊ ꝑtibꝰ eiꝰ. Et qn̄q̄ accīt ꝑꝑ ſirſen ꝑꝑ expulſionē ſupfluitatis ex cerebro ad neruos: ⁊ febribꝰ acutis ꝑꝑ exiccatiōȝ eaꝝ. Et qn̄ȝ ē lingua i hoc vt dominetur ſpaſmata ⁊ ē rariſſimū: ⁊ hoc ē ex nocumētis accītibus ab origine. Et qn̄q̄ fit nocumentū i ſmone ꝑꝑ cāis lacertoꝝ epiglotis qū ſūt extēſi ⁊ mollificati. Et hoī gđ qn̄ȝ ē difficilis vociferatio i ꝑncipio rei qū laborat i mouēdo lacertos pectoris ſui ⁊ epiglotis ſue: ita q̄ nō tolerat laborē ipȝ illi lacerti: q̄ ſūt inobediētes: qū ergo reſpirat i initio dictiōis ſue: ⁊ ſmonis currit poſt illud. Et oȝ qđam vt hꝰ i hō ꝑpetſe ad loq̄ndū cū reſpiratione magna ⁊ motu pectoris magno: imo feſtinet in ipſa velocitate: nā qū ille aſſueſcit illud facilis fit ei locutio ⁊ ꝯſueſcit facilitatē i ipſa. Reliquoꝝ vero morbꝝ curatōes iam dicte ſunt i capitulis ſuis. Et facio qđ poſt ſirſen ꝯfert qn̄ȝ phlebotomia duorum venarum que ſunt ſub lingua valde.

Ca. xvij. de ranula.

Et ſillis glādule dure exīs ſub lingua cuius color ē ſillis colori ꝯpoſito ex colore ſuperficiei lingue ⁊ venaꝝ que ſunt in ea ⁊ ē ſimilis rane ⁊ cū eius eſt humiditas viſcoſa.

Capitulo. xviij. de cura.

Experiant in ipſa medicine corroſiue incīſiue reſolutiue in qbꝰ ē ſupflua exiccatio ſicut ſal armoniacꝰ ⁊ acetū ⁊ ſal ⁊ fricatio cū flore eris ⁊ dragāto. Qđ ſi non ꝯferant adminiſtrent medicine acute ſicut medicamen andaron, ⁊ medicamen alcarion medicamē oui humidi dcm̄ in antidotario ⁊ adminiſtratio phlebotomie ſub lingua ⁊ medicie fortes vt alcola adminiſtrēt. Si aūt nō valuerit nō erit excuſatio ab opōne manꝰ. Et ex medicinis laudatis in ea eſt vt ſumant origanum perſicum ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ ſal ⁊ fricetur cum eis lingua infantis patientis ranulam qm̄ ſanat eis. Et ex eis que expta ſunt in ea ſunt dragantū aduſtū hermodactili cōmixta cum albumine oui ⁊ poſita ſunt ſub lingua.

Ca. xix. de aduſtione lingue.

Quandoq̄ accīt illud cū caliditatis in ore ſtōi aut cerebro q̄ nō ꝑuēit ad hoc vt fit febris: aut cā receptiōis rerum acutarū aut ſalſarum: aut amararū aut dulciū aut ꝑꝑ ſitim vehementem. Et qn̄q̄ fit ꝑꝑ cauſas maiores illis ſicut febres acutas ⁊ apoſa

interiora. Et cura eiꝰ i ſūma ē qm̄ oȝ vt ꝓhibeat q ē hoc ꝯquerit ⁊ ꝓpe q ē ex egris ne dormiat ſup colliū: ⁊ aſſiduet vti ꝯcitatiōe. Et ꝯueſcat i adminiſtratione pillaꝝ factaꝝ ex ſeminibꝰ batthe ⁊ candi ⁊ citrolo ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris ⁊ tereniabi: ⁊ ſilibus illis. Et teneat i ore nucleos prunoꝝ ⁊ tamarindi ⁊ zuccaꝝ albaiȝeȝ ⁊ mucilagines notas ⁊ zuccos infrigidātes ⁊ humectātes. Et ꝯuenit vt ſup ipaȝ fiat abſterſio ſicē illic humor viſcoſus. Deide iungat ⁊ colluatur os cū oleis ⁊ mucilaginibꝰ ⁊ ſuccis radipevo ſitalii. Et qdē hoīes ſūt q̄ curāt illud fricādo cū mēta.

Cap. xx. de cura fiſſuraꝝ in lingua.

Mucilago pſilij teneat in ore ⁊ trāſglutiat eā ⁊ ſumat crura ⁊ pedes ⁊ oua mollia cocta i aqua. Et ex eis q̄ experta ſūt i eis ē butyꝝ recens: ⁊ ex eis fruſtū cucumeris ⁊ ſebeſtē.

Cap. xxi. de deiectione lingue.

Quādoq̄ fit ꝓpter apoſa eiꝰ magna: ⁊ qn̄ȝ fit a perfocationibꝰ. Deijcit. n. nā aut volūtas linguā vt aperiat meatꝰ anhelitꝰ.

Cap. xxij. de bothor in ore ⁊ cura eiꝰ.

Plurimū qđē patit os bothor ꝑꝑ ſtationē caliditatis i ꝑtibꝰ ſtōi ⁊ capitis ⁊ vaporum. Et qn̄ȝ fit i febribꝰ, ⁊ iā dictuȝ eſt q̄ qū apparet i febribꝰ acutis bothor niger in lingua moritur infirmꝰ in die ſo. Singularia vero iuuatiua i bothor in principio rei qū ē neceſſitas infrigidatiōis ⁊ exiccationis ſūt ſicut myrobal. ⁊ galle ⁊ ſcia roſe ⁊ amilū ⁊ fructꝰ tamariſci ⁊ ſief. memithe ⁊ dragagantūȝ ⁊ balauſtie ⁊ duo ſandali ⁊ roſe ⁊ ſpodiū ⁊ ſumac ⁊ lētes ⁊ lutū armenū ⁊ capita granatoꝝ ⁊ cōtices glādiū ⁊ climia ⁊ fauſel. Et ſucci frī tūc ſuccꝰ lactuce ⁊ ſolatri ⁊ ſuccꝰ vge paſtoris ⁊ portulace ⁊ extremitates vitis. Et ꝑlimoꝝ qđ infātiū ſanat bothor cū zuccaro tabarzet ⁊ caſora. Cāſa vero q̄ ſūt neceſſaria i fine rei ſūt ſicut chelidonia ⁊ darſiſahā ꝓprie ⁊ corticis nucis muſchate ⁊ cipeꝝ ⁊ crocus ⁊ nux cupſſi ⁊ bugloſſa ⁊ piretrū ⁊ gariofil. ⁊ mētaſtrū ⁊ gallia. Et medicinis ſordidis ⁊ ſtercus canis. Et qn̄ȝ neceſſarium ē i eis q̄ ſūt vlcerate arſenicū. ⁊ ad eas quidē q̄ ſt groſſa iā expta ſūt decoctōis darſiſahan. ℥. i. ⁊ venaꝝ. ℥. ſ. celidonie. gnta ꝑs. ℥. aloes pondus. ȝ. ij. croci aur. i. ⁊ ſitr aq̄ i qua decoquūtur gariofil. ⁊ nucis muſcate ⁊ darſiſahā ꝑtes eq̄les aut ꝓpinque: ⁊ ſi incipiūt bothor ſuppurari tūc fortaſſe ē neceſſariū vt appropiquēt eis mucilagīes facte ex eis q̄ ſūt ſicut ſemē lini cū ficubꝰ ⁊ butyro ⁊ farina frumēti ⁊ ſemē maru ⁊ fumꝰ terre ⁊ ſemē malue ⁊ iſta ſcia eadē ⁊ farina ordei ⁊ lac: aſininuȝ ſolū: aut cū aliquo iſtoꝝ. ⁊ qn̄ȝ īdigēt decoctōe ſcis lini cū ficubꝰ ⁊ butyro ⁊ farina frumēti ⁊ mēta ⁊ fenugreco. Quidā vero ſublimium medicoꝝ dixerūt: nō ē aliqđ magis vltimū quā oleū de ſgnanto i curādo bothor oris tepidū i ore.

Ca. xxiij. de alcola ⁊ vlceribꝰ malignis.

Alcola eſt vlcus exīs i cute oris ⁊ lingue cuȝ expāſione ⁊ dilatatione: ⁊ qn̄ȝ accīt infātibꝰ plurimū: immo qđ plurimū accīt nō accīt niſi eis ꝑꝑ malitiā lactis ⁊ malitiā digōnis eiꝰ i ſtōis poꝝ: ⁊ qn̄ȝ accīt ex oī humore ⁊ cognoſcit ex colore ſuo. Albū. n. ē phlegmaticū ⁊ generat ex phlegmate ſalſo i plibus. Et citrinū ē cholericū ⁊ ē vehemētioris īflāmationis quā alia. Et nigrū ē melicū. Et rubeū clarꝝ ē ſāguineum: ⁊ malignꝰ oibus ē melicū. ⁊ qn̄ȝ fit cū apoſate ⁊ qn̄ȝ fit ſingulare. Et oē vlcus eueniēs i ſupficie oris ē velox ad dilatandū ꝓpterea q̄ nō deficit ei caliditas ſeparabilis ⁊ cutis humida lenis. Et de cōſuetudine qdē. G. ē vt noiet eā colahā dū i ſupficie ꝑſeuerāt qn̄ȝ putreſcūt ⁊ ſubmergūt nō noiat ea colahā imo vlcera maligna: ⁊ ſūt illa q̄ idigent medicinis cauterizatiuis. Et qn̄ȝ multiplicat alcola qū multiplicantur pluuie ⁊ multiplicatur i febribꝰ peſtilētialibus.

Ca. xxiiij. de cura.

Oportet vt inceđat primo humor dn̄ans faciens alcola ⁊ eiiciat ex corpore toto ⁊ ē dn̄ans deide ex vēis q̄ ſūt ſub mēto: ⁊ ex eis q̄ ſūt i labiis. Phlebotomia nāq̄ ꝯfert oibꝰ egritudibꝰ oris caſis. Deide adminiſtrent medicie bothoralē ꝑdicte ita vt curēt fortia ⁊ plime humiditatis ⁊ acuta ⁊ ſanioſa cū fortibꝰ ⁊ debilia cū debilibꝰ. Et qn̄ȝ vlcera ꝑueniūt vſq̄ ad os tūc neccia ſūt valde fortia ſicē alcidicō cū acatia plima. Et oȝ vt alienet olea oia vſq̄ ad oleū de oliuis. Medicine vero colligūt ex medicinis bothor frīs ⁊ caliis q̄s diximꝰ i ca. pꝰ: ⁊ i qbꝰ ſunt ſtipticitas pauca ⁊ iſfētio: deide ille q̄ reſoluūt vſq̄ ad os tūc neccie ſūt. Et i illis q̄ declināt ad rubedinē ⁊ citrinitatē oȝ vt addāt i inflatione medicie. Reliq̄ vero īdigēt i primis eis q̄ exiccāt ⁊ abſtergūt cū q̄litate ſua eq̄li in initio rei: deide eis q̄ exiccāt ⁊ reſoluūt cū fortitudine ⁊ obfuſcātas in oibꝰ illis. Jn pueris eni oȝ vt ſint medicine coꝝ debiliores ⁊ vt lac coꝝ rectificet. Jn magnis vero oȝ vt ſint medicine coꝝ fortiores. Et pueris qn̄ȝ ꝯferūt cibi ſolū. Sed āt nō ſūt comedētes oȝ vt q̄ eos lactāt cibēt eis. Medicine vero ꝯuenientes alcola q̄ ſūt acuta ſūt ſicē maſticatōes foliorū rubi ⁊ ſicut lētes cū aceto ⁊ oēs medulle qū primi ſcētur cū cydonijs ſūt iuuatiue ⁊ ꝓprie medulla ceruī ⁊ vituli ⁊ poma ſtiptica ⁊ zarur ⁊ cydonia ⁊ iniube ⁊ extremitates vitis ⁊ citroli ornulāi ſiccati ⁊ farina lētiū ⁊ farina rizi. ⁊ fortiora illis puluis factꝰ ex gall ⁊ ſpodio ⁊ roſ ⁊ acatia ⁊ ſilibꝰ illis. ⁊ celidonie cū ſtipticis ſeſt vtꝰ mirabil i cola ⁊ caſora ē vehemētis iuuamēti i cola. Jn vtriſq̄ vero frīs adiuua te cuȝ abſterſiuis exiccatiuis ⁊ ꝓpe i phlegmaticis ⁊ cū reſolutiuis fortis reſolutionis ⁊ exiccationis: ⁊ ꝓprie i melācolicis ſicut ē farina herbi ⁊ mel cū gallis. ⁊ raſura ꝑgameni ē vehemētis iuuamēti i hoc ꝓpe i pueris qū miſcet cū aceto ⁊ malignis dragantū cum aceto. Et qū ſūt corroſiua mala tūc neceſſaria ē adminiſtratio floris eris cū colcotar ⁊ gallis ⁊ rob: aut gallaruȝ ⁊ aluminis ⁊ balauſtie ꝑtes equales adminiſtratio trociſcoꝝ buxus aut alcohol tarcamaticō cū ſucco ſtiptico ſicut ſuccus acreſte. Et ſicut medicine cōes aut ex alumie ⁊ gallis ꝯtritis aut pulueriȝato ⁊ puluis fricetur cū eis os multū. Et galle quidē ꝯferūt oī cola maligno ⁊ ꝓpe qū coquunt cū aceto ⁊ ſale. Et fit cū eis collutio oris i cola pueroꝝ. Et cinis almezeriō

hȝ ꝓpꝛietatē mirabilē ī cola magno. Et ē ex medicis cōibꝰ ſpeciebꝰ alcola. Et ſilr alumē pulueriȝatū ex aq̄ crea ⁊ fex aduſta. Alcola vͦo medico nigro cōfert vt liniat cū melle cui admixte ſit paſſe enucleate ⁊ aniſuȝ. Si aūt illic fuit apa ē tūc admīſtret h vnguētum aq̄ alberugi ſacraiari vinū olei ro. ſacraiati medietas croci pōdus duoꝛ aurī. fiat ex eis vnguentum.

C.xxv. de multitudine ſputi ⁊ viſus eiꝰ in ſōno.

m Alcotiés accit ex multitudine caliditatis ⁊ hūiditatis ⁊ ꝓpē i ſtō. Et q̄ꝛ fit ꝑpter victoriā caliditatis ſoliꝰ ſic accit ieiuno aut ꝑpter ſuitatē cibi: aut coꝛꝛuptionē eiꝰ ex ſputo aſſiduo vſq̄ quo comedat ⁊ queſcat illud ab eo. Et quādoq; accidit ex frigiditate ⁊ phlāte.

C.xxvi. de cura.

ſ I fuit ex caliditate tūc opoꝛtebit vt phlomet baſilicā pꝰ ⁊ adminiſtrēnur alrobub aceto ſa ⁊ ſtiptici fructꝰ ex vino veteri cū cōmixtione plurima. Et ſit cibꝰ ex piſcibꝰ ⁊ carnibꝰ leuibꝰ ſic carnibꝰ hedi ⁊ volatiliū. Et aſſiduet collutionē oris cū decoctionibꝰ ſtipticis factis ex lētibꝰ ⁊ ſumac ⁊ ſilibꝰ. Et ſi fuit ex frigoꝛe ⁊ phlāte adminiſtra vōitū cū eo qd ſciuiſti i oi hebdomada duabꝰ vicibꝰ aut tribꝰ ⁊ detꝰ ei ad potādū oi hebdomada ſcḋ h medicamē. Rx. hierepi. pōdus .ʒ.ij. ſalis idi pōdus duorū danic. aniſi ⁊ ameos ābor aū.i. danic. detꝰ i potu cū cirupo acetoſo de melle ⁊ de ſcibꝰ: ⁊ adminiſtrētur pꝰ illud tyriaca ⁊ electuaria calida. Cibi aūt eiꝰ ſit pulli colūbar cocti cū blacū ſpēbꝰ q̄ ſūt vt pip ⁊ ſynapis ⁊ allea ⁊ ſumat i ſenis toꝛtellas cū almuri: nabati: deinde traſgluriat aquā calidā ⁊ fricet gigiuas ſic oñdi. Et ex medicis ⁊ curis cōibꝰ ⁊ bōis ē vt ſumat oi die pōdus .ʒ.i. ſalis triti nō ſubtiliter cū endiuia humida: deīde admīſtret triſera, ⁊ aſſiduet adminiſtrationē fricatiōis gigiuaꝝ. Et iā expꝰtus ē mus aſſatus ⁊ iuentū ē iuuamētū eiꝰ ⁊ ꝓpē i pueris.

C.xxvij. de abſciſſione odoꝛum hoꝛribiliū ex comeſtis.

c Onfert ad illud maſticatio rute ⁊ maſticatio folioꝝ rubi ⁊ collutio oris pꝰ eas cū aceto ſqllitico ⁊ adminiſtratio cipi ⁊ ȝedoarie in oꝛe.

C.xxviij. de ſputo ſāguinis ex oꝛe.

ſ I ē exitus eiꝰ ex ſb̄a oris ⁊ cute ipius tūc cura ipꝫ cū troc. ꝑdictis i ca. albothoꝛ ⁊ aliis i decoctione ramoꝝ vitis ⁊ ꝑputioꝝ eiꝰ eſt iuuamētū maximū. Si aūt i aliis fuerit locis nos iaȝ ei ſingulare fecimꝰ capitulū: immo capitula.

Cap. xxix. de fetoꝛe oris.

a Ut eiꝰ principiū ē gingiua ꝑꝑ putredinē q̄ ē in ea: aut ꝑꝑ mollificatione q̄ acci[illegible] ut putrefactionē i radice dētiū: aut i ipo dēte aut ē ꝑncipiū eiꝰ cutis oris ꝑꝑ ꝯplōneȝ malā i ea q̄ alterat humiditatē. Et plm huiꝰ ꝯplonis ē caliduȝ: aut fit vt ſit eiꝰ principiū ſtōus ꝑꝑ hūoꝛē putridū in oꝛe ſtōi aut cholicū aut phlaticū. Et q̄ꝛ fit ex ꝑtibꝰ pulmonis ſicut accidit in habentibus ptiſim.

Capitulū. xxx. de cura.

i Illis q ē ex gigiua ⁊ carne q̄ ē inter dētes rubea oꝫ vt intēdat i mūdificatiōe dētiū ſp ⁊ ablutiōe eoꝝ cū aceto ⁊ aq̄. ſi ergo valuerit illud bū erit. ſi aūt nō valuerit imo fuit illic ſuꝑfluitas putrefactionis tūc opoꝛtebit vt maſticet pꝰ illō fructū tamariſci ⁊ piretꝝ ⁊ rutā ⁊ foliū ⁊ xiloaloes ⁊ maſticē ⁊ coꝛtices citri ⁊ gariofilū ⁊ vt ponat ſuꝑ gigiuā aloē ⁊ myrrhā ⁊ āboꝝ ſilia ⁊ vt colluat os cum aceto ſqllitico ⁊ vt fricet cū aniſo ⁊ vino ⁊ paſſo dulci. q ſi fuit foꝛtioꝛ illo admīſtret maſticatio ſtaphiſagrie ⁊ expulſio ſaliue. Si aūt nō cōfert ⁊ appet putrefactio manifeſta ſumat dragiū aduſti ps.i. ⁊ radicū lilii ⁊ croci āboꝝ aū. ps.ſ. ꝯficiat cū melle ⁊ fiāt troc admīſtrēt ⁊ colluat os pꝰ ipos cū aceto puro ⁊ mixto cū aq̄ roſ. Aut ſumat medicamē foꝛtiꝰ iſto ⁊ eſt ꝑgameni aduſti ʒ.iij. feniculi .ʒ.ij. ⁊ .ſ. galic ſumac. ʒʒ. pipis aduſti trociſcoꝝ alcādidicō oiuȝ aū .ʒ.ij. fiat ex eis fricatio ⁊ linimētū ⁊ pōatur ſuꝑ ipꝫ pānus lineꝰ ⁊ alcali ſolū q̄ ponit ſuꝑ putrefactionē eradicat eā ⁊ deiicit ipā ⁊ facit naſci carnē bonā. Et ex eis q̄ expta ſūt ad illud ē acatia arſenicū citrinū arſenicuȝ rubeū calx alumē: fiant ex eis tro. cū aceto: deīde terātur cū aqua mellis aut decoctiōe ſēis iuniperi: ſed ſi fuerit putrefactio in ipo dēte tūc medicatiō ipiꝰ erit fricatio eiꝰ ſi fuerit i extremitate: aut limatura eiꝰ cū lima aut eradicatio dētis ſi fuit putrefactio ſequēs radicē dētis. Si aūt fuerit illic i gingiua mollificatio ⁊ fuerit cū i euētu putrefactionis tūc cura ipꝫ ꝯſtringēdo ipā cū eis q̄ ſūt i ca. mollificationis gigiue.

Si aūt eſt humoꝛ cholicꝰ putrefactus i ſtō aut i toto oꝛe tūc nō ē aliqd magis cōferēs ei quā chryſomila hūida i ieiunio: ⁊ ſilr albatecka aut citroli aut ꝑſica ſi aūt chryſomilla ꝑſitia nō fuerit ⁊ ꝑſica hūida adminiſtret īfuſio eoꝝ q̄ ex ipis inciſa ſūt ⁊ exiccata i ieiunio ⁊ ꝓpē exiccata chryſomila. Et ex eis q̄ iuuāt ad illud ē admīſtratio ſanic cū zuccaro ⁊ aq̄ niuis ⁊ adminiſtratio pillaꝝ alocticaꝝ q̄s dicemꝰ i ātidotario ⁊ ſit cibꝰ eiꝰ oē lanās i ſtans nō ꝯuertibile i cholerā. Si aūt ē hūoꝛ phlāticꝰ admīſtret hiere mūdificātes os ſtōi dicte i ca. oris ſtōi: ⁊ admīſtrēt triſera minoꝛ ⁊ .ʒʒ. nutriū ⁊ ſubtilis puluis aloes ꝓpē ⁊ ſit cibus eiꝰ patelle ⁊ minoꝛet potū aq̄ ⁊ abhoꝛreat fructꝰ ⁊ olera hūida ⁊ aſſumat fricatiōes ſuos ex arboꝛibꝰ amaris ſic alcheric ⁊ oliue. Et ex medicinis q̄ iuuāt eos ē vt ſumāt oi mane ex foliis myrti cū eq̄li menſura ſua de paſſis enucleatis ad magnitudinē nucis: aut ſilr ipiꝰ ex nuce cupreſſi ⁊ iuniperi cū paſſis: ⁊ ꝯferūt eis grana pini ⁊ pille de gariof. ⁊ ē deſcriptio earum. Rx. gariof. galange amboꝛum ana .ʒ.ſ. muſchi camfoꝛe amboꝛum aū.i. danic.i. piretri .ʒ.i. aloes .ʒ.iij. ſynapis .ʒ.i. fiant pillule cum vino. Et medicine quedā ſimplices ex parte ſunt ſicut tus ⁊ xiloaloes idū ⁊ cinnamum groſſum ⁊ coꝛtices citri ⁊ roſa ⁊ canfora ⁊ ſandal ⁊ gal. ⁊ cubebe ⁊ maſtix ⁊ macis ⁊ nux muſchata ⁊ radix aladkir ⁊ alarmec ⁊ aluſen ⁊ blacte bizantie ⁊ cardomomum ⁊ agnus caſtus ⁊ folia citri ⁊ ſpica ⁊ alneremiſck ⁊ .ʒʒ: ⁊ reliqua que inueniuntur in arcoliis ſingularium. Et ea quibus medicine conficiuntur ſunt mina ⁊ ſerum ⁊ ſuccus citri.

Capitulo. xxxi. quando os remanet apertū.

o S remanet apertū aut ꝑꝑ vehemētē neceſſitatē ſpiritꝰ mixtiui i ſlatiōis: aut ꝑꝑ ꝯſtrictionē ⁊ ꝑſocationē: aut ꝑꝑ debilitatē lacertoꝝ oris quare nō efficiūt operationē ſuaȝ i ſōno ⁊ illud ē in egritudinibus acutis malum: melioꝛa autem loca ad diſtinguendum coloꝛes dentium ſunt loca aliat ⁊ qum dicentur egritudines acute.

Fen. vij. de diſpoſitionibꝰ dentiū ⁊ ē tractatꝰ vnꝰ.

Capitulum primum de ſermone dentium.

i Am ſciuiſti quod locuti ſumus de dētibꝰ ⁊ anatomia eoꝝ ⁊ iuuamēto ipſoꝛum. Oꝫ ergo vt tu attēdas qd dicit illic ⁊ ſcias q dētes ſūt ex ſūma oſſiū qbꝰ ieſt ſenſus ꝑꝑ illō qd ꝯēit ad eos ex neruis ⁊ cerebro ꝓcedētibꝰ lenibꝰ. Et q̄ dolēt ſentiūt illud qd accit ex eis ⁊ ꝑcuſſiōi ⁊ ſaltu: ⁊ q̄ꝛ ſentiūt fricationē ſuā ⁊ ꝯmotionē ſuaȝ. Et q̄ꝛ accidūt i eis egritudies mollificatiōis ⁊ fiſſure ⁊ eradicatiōis ⁊ augmēti ⁊ alteratio coloꝛis i ſb̄a ſua ⁊ i epithimatibꝰ ꝯpoſitis ſuꝑ eos. Et accidunt eis coꝛroſio ⁊ putrefactio ⁊ fractura. Et accidūt ei doloꝛes vehemētes ⁊ fricatōes. Et accidūt eis ſtupoꝛ ⁊ ē ſpēs doloꝛ eiꝰ. Et accidit eis defectus a maſticatiōe dulcis ⁊ acetoſi ⁊ noceri a caloꝛe ⁊ frigoꝛe ⁊ ꝑuitas tolerātie ad obuiādū vni amboꝝ aut vtriſq;. Et q̄ꝛ ei accidūt ſpēs apāti: ⁊ illud qdē nō ē mirꝝ. Omne eni qd recipit extēſionē cū augmēto ꝑ triſtā nō elōgat qn recipiat extēſionē cū ſuꝑfluitate aū ſi nō reciperēt mās penetrātes i eis augmētarent eos nō fierēt virides ⁊ denigrarēt. Illud eni eſt ꝑꝑ penetrationē ſuꝑfluitatū i eis. Et dētes quidē creati ſūt recipiētes augmēti ⁊ additiōes ſꝑ vt ſit eis illō loco eiꝰ qd ꝯteritū q dēs oppoſitꝰ loco eius q cecidit ⁊ eradicatꝰ ē augmētat i lōgitudie quȝ fit additio ꝯueniēs ei: ⁊ nō opponit ei ꝯtritio. ⁊ ſcias q dētiuȝ ꝯplexiōes q̄ꝛ ſignificāt ex gigiua. Et coloꝛ eiꝰ ſi ē citrina ē cholica ⁊ alba ē phlatica ⁊ rubea ē ſāguinea: ⁊ ſi eſt ad ſuſcitatem ⁊ nigredinem eſt melancholica.

Ca. ij. de conſeruatione dentium.

q Ui vult vt incolumes ſint ſui dētes oꝫ vt obſeruet. vij. res. Ex qbꝰ eſt vt ſibi caueat a freq̄nti coꝛruptiōe cibi ⁊ potꝰ i ſtō ꝑꝑ rē i ſb̄am eius: ⁊ eſt vt ſit recipiens coꝛruptiōeȝ velocit ſic lac ⁊ piſces ſaliti ⁊ piſces ꝑui aut ꝑꝑ malitiā regis ſue acceptatōis ex eis q̄ iam dicta ſūt in locis ſuis. Et ex eis ē vt nō nitatur multis vicibꝰ vomere ⁊ ꝓpē qū eſt illud qd euomit acetoſum. Et ex eis ē vt vitet maſticatōeȝ oīs viſci: ⁊ ꝓpē qū eſt dulce ſicut ꝯfectio de melle ⁊ ſicꝰ viſcoſe. Et ex eis eſt deuitatio ⁊ frāgēdi duꝝ ⁊ ex eis eſt deuitatio ꝯgelantiū. Et ex eis ē deuitatio ois rei q̄ ē vehemētis frigoꝛis ⁊ ꝓpē poſt calidū ⁊ ois vehemētis caloꝛis ⁊ ꝓpē frigꝰ. ⁊ ex eis ē vt aſſiduet mūdificatiōꝫ eiꝰ qd ingredit dentes abſq; ꝑſcrutatiōe multa ⁊ cōſuetudine vſq; ad hoc vt noceat carni rubee ⁊ carni q̄ eſt iter dentes ⁊ moueat eā aut moueat dētes. Et ex eis eſt deuitatio reꝝ nocentiū dentibꝰ ꝓprietate ſui ſicut poꝛri. Ipſi eni vehemēter nocent dentibꝰ ⁊ gingiue ⁊ reliqua q̄ dicta ſūt in ſingularibꝰ. Fricatiōes aūt eoꝝ oꝫ vt admīſtrent cū equalitate ⁊ nō fiat i eis ꝑſcrutatio tanta vt deſtruat hūiditas eoꝝ ⁊ aquoſitas ⁊ ꝑparet eos ad recipiendū fluxꝰ ⁊ vapoꝛes aſcēdentes a ſtō: ⁊ fiat cū ad timoꝛē: ⁊ q̄ adminiſtrat fricatio cū equalitate abſtergit dentes ⁊ ꝯfoꝛtat eos ⁊ cōfoꝛtat carnem rubeā ⁊ ꝓhibet lapides ⁊ facit bonū oſtis odoꝛē: ⁊ melius qdē lignū ad fricatiōem faciendam ē illud in quo ſūt ſtipticitas ⁊ amaritudo. ⁊ oꝫ vt conſuefcat fricatiōem dentiū q̄ vadit doꝛmitum cū oleo. Sitq; illud oleū aut ſicut roſ. ſi ē neccaria infrigidatio: aut ſicut oleū de benet neridē ſi neccaria ē calefactio. ⁊ q̄nq; neccria eſt ꝯpoſitio. ⁊ melius qdeȝ eſt vt fricet ꝑus cū melle ſi ē illic frigus: aut cum zuccaro ſi ē declinatio ad frigꝰ: aut paruȝ caloꝛis. vnū quodq; aūt āboꝝ congregat ꝓprietates laudabiles abſterſiōis ⁊ albatiōis ⁊ impinguatiōis ⁊ mūdificationis ⁊ ſed zuccaꝝ in hoc toto eſt inferius melle: ⁊ ſi terit a taberzet ⁊ cum melle miſceat abſtergit: ⁊ mūdificat ⁊ ſtringit gingiuā: deinde oꝫ vt ſequatur ipm oleū. Et ex eis q̄ cōſeruāt ſanitatē dentiū ⁊ vt colluatur os in mēſe bis cū vino i quo decocta eſt radix ſtani: eſt enim ꝑueniens ad vltimū i faciēdo bonum odoꝛem: ⁊ nō aduenit facienti illud doloꝛ dentiū: ⁊ ſilr caput lepoꝛis aduſtū qū fit cū eo fricatio. Et ſilr ſal cōfectus cū melle quando adurit aut nō adurit ſed aduſtus ē melioꝛ. Et oꝫ vt ex eo fiat auellana ⁊ ponat in panno ⁊ fricētur cū ea dētes. Et ſilr fricatio cū lupinis ⁊ ſilr alumē iameni cum aliquantulamy riba ⁊ ꝓpꝛie alumē aduſtū cū aceto. Et quando iuuant dētes iſtis medicinis oꝫ vt admīſtret pꝰ eas mel ⁊ fricatio cū eo fiat aut zuccaru: deinde adminiſtretur fricatio cū oleis ſm q narrauimus. Et quando dens ꝑparatus ē fluxibus oꝫ vt teneatur i oꝛe decoctio rerum ſtipticaꝝ diu ⁊ aſſiduetur medicamē de alumine ⁊ ſale aduſtis ſuꝑ ipſum.

C. iij de ſermone vniuerſali ⁊ cura dentium

m Edicine dētium alie ſūt conſeruatiue ⁊ alie ſūt curatiue. Et q̄ꝛ ſb̄a dētiū ē ſicca: tūc medicine cōuenientes q̄ cōſeruāt ſanitatē ⁊ reducūt eos ad illud qd oꝫ ſm plm ſūt medicie exiccatiue. Calidis autē ⁊ frigidis idigēt qū accit vnā duarū qualitatū a naturali ꝯplone iā plm receſſiſſe. Uehemētioꝛes igitur mediciarū ꝯuenientiū ad ſanitatē dētiuȝ ſūt exiccatiue ꝯmēſurate i duabꝰ q̄litatibꝰ. Et ois medicina dētis ē exiccatiua niſi illa q̄ nō ē dētis: q̄ eſt dens: imo ꝑꝑ accñs qd ei accit. ⁊ ex exiccatiuis quedā ſūt frigide. ⁊ medicinaꝝ dētiū melioꝛ ē illa q̄ aggregat ad arefactionē ⁊ exiccationeȝ ⁊ abſterſionē ⁊ reſolutionē ſuꝑfluitatis ſi ad dētē eſt expulſa cū eq̄litate ⁊ ꝓhibitionē mē q̄ ad ipm attrahitur cū exiccatiuis frigidis. Et illa q̄ ad aliquantulū frigoꝛis declinat q̄ nō obſtupeſcere facit dentes ſua acetoſitate aut ponticitate ſua ſic ē obſtupefactio acreſte ⁊ acetoſitatis citri ⁊ ſūt galla ⁊ canfoꝛa ⁊ ſcandali ⁊ roſa ⁊ ſemē eius ⁊ balauſtie ⁊ ſanguis draconis ⁊ fructus tamarici ⁊ galle ⁊ karabe ⁊ margarite ⁊ ſumac ⁊ farina oꝛdei ⁊ coꝛtex arboꝛis mori ⁊ folia tamariſci ⁊ radix acetoſe. Et calide que ſūt vſq; ad termi

num. Alie ſūt quarū calor ē ī ſbā ſua. Et alie ſūt ǭꝝ
calor ē acqſitus. Et alie q̄ ſūt ad terminū in ſbā ſua ſi
ſicut ſal adustuz ⁊ ſecha adustū ⁊ cinamomū ⁊ ſto-
pus ⁊ flos ſquinãti ⁊ fructus capparis ⁊ ſortꝰ eo eſt
cortex radicis eiꝰ ⁊ xiloaloes ⁊ muſchus ⁊ capillus
veneris crudus ⁊ adustus ⁊ folia cypſſi ⁊ iuniperi ⁊
foliū ⁊ cornua cerui adusta ⁊ nō adusta ⁊ mentaſtꝛ
⁊ cinis eius ⁊ maſtix ⁊ dragagantū adustuz ⁊ cinis
baurac ⁊ aristo.ro. ⁊ cinis corticis vitis ⁊ cinis ca-
pitis leporis ⁊ dactili adusti. Et calide cū virtute ac
quiſita ſūt ſicut cinis gallarꝫ nā qñ extinguitur cum
aceto ē ad equalitatē ppinquꝰ ⁊ cinis ramorꝫ vitis
⁊ cinis cine ⁊ que ſūt eis ſilia. Equales vͦo ſūt ſicut
cornua cerui adusta q̄ lauātur ⁊ ſicut murꝛe adusta
⁊ ſicut cortices arboris pini ⁊ ex eis ſunt medicine
venientes ex via cōpoſitiōis: ⁊ ſunt ſicut farina ordei
q̄ pmiſcentur cum ſale ⁊ ſero: deinde adurūt ⁊ da-
ctuli pfecti cū alkitran ⁊ adurūtur donec fiant carbo
nes ⁊ deinde effūdunt ſup eos ſerꝫ. Et ex fricatiōibꝰ
exptis eſt dentifriciū exptū qd̄ recipit cornu cerui ⁊
foliorꝫ cypſſi āborꝫ aā.ʒ.x.nucis dulb cū diſpōne
ſua.ʒ.v.radices pentaphilon.ʒ.x.capilli ve.adusti
ʒ.v.roſarum mundatarꝫ a capitibus ſuis.ʒ.viij.ſpi
ce.ʒ.ij.pterant bñ ⁊ fiat ex eis dētifriciū. Dētifriciuz
bonū. ℞.cornu cerui adusti cīezi cypſſi roſarꝫ ſpice
aristo.oīuz ana.ʒ.i.ſalis gēme.ʒ.q̄rtā ptē: fiat ex eis
dētifriciū: ⁊ dicemꝰ eciā dētifricia i.c.q̄ ſequit̃ ⁊ dē-
fricia alia in ātidotario. Incipiāmꝰ itaq; ⁊ dicamꝰ
ꝙ curatio cū exiccatiuis ē curatio ſicut ſcis ꝯueniēſ
⁊ cū calefactiuis ⁊ īfrigidatiuis ē curatio q̄ ē neceſſa
ria qñ ſit vehemēs receſſio ab equalitate ꝓpa: ⁊ me
dicine quidē dētales alie ſūt dentifricia ⁊ alie ſūt ma
ſticatōes: ⁊ alie ſūt linimenta: ⁊ alie ſunt que vt pa-
ſtilli ponūt ſup dētes aut ſup mādibulā: Et alie ſūt
ſucci ⁊ alie ſunt fricatōes: ⁊ alie ſūt res implentes ⁊
alie ſūt vaporatōes: ⁊ alie ſunt cauterizātes ⁊ alie ſūt
eradicatiue: ⁊ alie ſūt ſuffumigationes: ⁊ alie ſūt ca
putpurgia: ⁊ alie ſunt diſtillatōes in aure: ⁊ alie ſūt
eſtantes māni cū phlomia aut ventoſis ex ꝓpinquo
ribus locis. Et ex medicinis dentiū q̄dā ſūt que ſūt
reſolutiue. ⁊ quedā q̄ ſunt inſtatiue: ⁊ quedā q̄ ſunt
narcotice: ⁊ narcotice quidē q̄ admiſtrant̃ in den-
tibus ſunt res longinquiores a timore. Uerꝫ earꝫ mi
tiplicatio quandoq; corrumpit ſubſtantiā dentiū:
⁊ ſimiliter medicine vehemētis reſolutionis ⁊ cale-
factionis oꝫ vt nō adminiſtrent̃ niſi qñ ē neceſſariū
⁊ ſunt ſicut pulpa collogntide ⁊ hellebo ris al. ⁊ cu
cumer aſininus ⁊ reliqua: ⁊ oꝫ vt caueat̃ caſus ali-
cuius earꝫ ⁊ narticorꝫ ad ventrē. Et ſimiliter multo
tiens eſt neceſſariū pforare dentē cū pforatorio mi-
nuto vt p ipſm exiccet̃ mā nocitiua ⁊ vt inueniāt me
dicine tranſitum ad pfundū eius. Et acetū q̄dē quā
uis ſua cētria noceat dentibꝰ tñ qñq; ponit̃ i medi-
cinis dentiū inſtantibꝰ ⁊ calefacientibus ſil. Juſtan
tibꝰ q̄dē qñ īfrigidat ſua ſbā ⁊ nō penetrat. In cale-
facientibꝰ vͦo qñ penetrat. ⁊ qñ adiuuat cū īciſiōe
ad reſoluēdū. Eius vͦo nocumētū ē tūc fracti cū me
dicis dētiū q̄ eis admiſcēt. Ca.iiij.ō dolōe dētiū.

Cias ꝙ dētes qñz dolēt pp cām doloroſam
exiſtem iſbā ipſorꝫ ſm qd̄ ꝓpoſuimꝰ in eis q̄
pterierūt. Et qñq; eſt pp cāz doloroſā exiſtē
in neruo q ē in radice eorꝫ. Et qñq; eſt pp cām do-
loroſaz exiſtem i gingiua ⁊ apa ⁊ additiōem carnis
nate i ea recipientē mām: aut pp mollificatōez eius
q̄ recipit mās malas ⁊ putreſcunt i ipa ⁊ nocent dē
tibus ⁊ cū ponit̃ ſup dentes ꝯmotos. Et qñz ſit diffi
cile plibꝰ hoībꝰ ꝯſiderantibꝰ in dentibꝰ ſuis doloro
ſis diſcerere iñt eos ⁊ ſpēs cure ipſorꝫ ſunt diuerſe. Do
lorꝫ vͦo dētiū cāe aut ſūt malitia ꝯplexiōis pure ex fri
gore: aut calore ⁊ exiccatio pp puſtiōꝫ nutrimēti ſicͭ
in ſenibꝰ eſt infra pdictatiōem ſm qd̄ ſcies in loco
ſuo: aut ē cum mā aut ventoſitas. Et mā q̄dē aut fa
cit dolorem cum multitudine aut groſſitie: aut acui
tate. Et qñq; ē mā apans dentem ipm: ⁊ qñz ē cor
rodēs: ⁊ qñz facit naſci vermē. Et māei pncipiū aut
ē ex ſtō aut ē ex capite: aut ē ex vtriuſq; locis ſimt. ⁊
ſi fuerit totū corpꝰ plenū illa mā tē curſꝰ ex corpe ad
dētes ꝑit ex his duabꝰ vijs. Et qñz dolēt dētes i ſe
nibꝰ acutis ſm ſentiū cōitatis i malitia ꝯplexiōis.
Et qñ accidunt ſub aliquo dentiūz corroſio dolor
⁊ pulſatio tūc i radice eiꝰ ē ſupfluitas ſi maturat̃ cu-
rēt ergo apata ⁊ dolor ⁊ eradicet.

Cap. de ſignis.

Portet vt attēdas ⁊ ꝯſideres an cuz dolore
dētis ſit apoſtema i gigiua aut in partibꝰ eiꝰ.
ſi ergo inuenies apoſtema i gigiua exiſtimabis
⁊ iudicabis ꝙ fortaſſe cā nō erit i ipſo dēte. Et ſimili
ter ſi fuerit ꝯpſſio ſup ipſā gigiuā. ſi aūt nō inueneris
apoſtema i gigiua tūc cā alia ē i ipſo dēte: aut ē i ner
uo q ē in radice eius. Naz ſi ſenſeris apoſtema i dē
te aut corroſionē: tūc cā erit i ſubſtātia eiꝰ. Et ſilr cū
ſenties leſionē q̄ extendit̃ ſm longitudinē i dēte. Si
aūt nō ſentit̃ leſio niſi i pfundo tūc cauſa ē i neruo q
eſt in radice eius: ⁊ ꝓpe qñz inuenit̃ dolor expanſus
in carnibus rubeis: aut in mandibula ⁊ ſentit̃ ſicͭ ſtu
pefactio in dente. Et tu quidē ſignificabis ꝯplexio-
nes calidas frigidas p ea q̄ ſciuiſti: ⁊ ſiccas p diminu
tiōes dentis ⁊ ꝯmotionē eiꝰ. Et ſignificabis vētoſi-
tatē cū pmutatiōe doloris extēſi ⁊ humorē groſſuz
cū ſubmerſiōe ⁊ mora doloris abſq; caliditate ⁊ fri
giditate apparentibus valde. Et humorē acutū ſan
guineū aut cholericū cū velocitate nocumēti qd̄ ſcur
rerit ab eo qd̄ fac̄ dolorē ⁊ ptrāſitionē exiſtēte i dolo
re ⁊ alteratiōe coloris ad ſimilitudinē humoris ⁊ ca
liditate acuta quꝫ tāgit. Et ſcias ꝙ initiū humoris ē
ex cerebro aut ſtomacho ex repletiōe quā inuenies
ex vno eorꝫ aut āmbobꝰ. Cū aūt cā doloris ē i gigiua
nō ſuffic̄ eradicatio: ⁊ nō ē neceſſaria penitꝰ: ſi ē i dē
te remouet̃ dolor cū eradicatiōe. ⁊ qñ ē i neruo qñz
remouet̃ cū eradicatiōe ⁊ qñz nō remouet̃. Et nō re
mouet̃ q̄dē niſi ꝓpterea ꝙ materia quā nā ⁊ medici
na reſoluere querūt inuenit locū ampliū i quo expellit̃
qñ prius fuerit pforata retēta cū dēte. C.vi.ō.cura.

Si dolō q̄dē fuerit cōitate ſībā tūc īcipe a mū
dificatiōe ſībā cōicātis cū phlomia ⁊ vētris
ſolutiōe cuz eo qd̄ fit ſicͭ hiera ⁊ pulpa collo-

quītide: aut ſcamōea: aut ſicͭ inſtalt eucs aut cum gar
garīſmis mundificantibus caput: aut cauſa ē i capi
te. Cū aūt illic fuerit apa ſēſibilē i gigiua ⁊ carnibꝰ
rubeis: tunc oportebit vt īcipias cuz phlobotomia
⁊ ſcarificatiōe ſm vīntē ⁊ ꝯditōes: ⁊ vt teneat in ore
in pricipio i oībꝰ eis īfrigidantia q̄ ſūt ex ſuccis ⁊ dē-
coctiōibus ⁊ ſimilibꝰ factis fortibꝰ ex canforā abſq;
ſupfluitate in ſtipticitate. Et multotiens quidez ſuf-
ficit vt ſis cōtēt̃ ex oleo roſ. ⁊ maſtice ⁊ oleo om
phacino aut ex oleo qd̄ fit ſicͭ oleum myrtinū: ⁊ con
fert ad illd̄ vt ſumant̃ vinū paſſularꝫ vetꝰ ⁊ oleū roſ.
crudū decoquat̃ cuz vino i quo ſint paſſule decocte
decoctione bona ⁊ teneat̃ in ore. Deinde poſt illud
gradatī ordinet̃ ad reſoluētia ⁊ maturātia ⁊ caueat̃
vt nō currat ex aliquo forti eorꝫ aliq̄d ad ventrē. Et
ordinet̃ ēt gradatī ad euacuationē ex ipſo ſībro ita vt
mittant̃ ad radices dētiū ſanguiſſuge: aut phlomet̃
vena que ē ſub lingua: aut vētoſet̃ ſub mēto cū ſciſſio
ne. Qd̄ ſi dolor vehemētior fuerit tūc oꝫ vt adhereat
ſup radicē dentis pirētꝫ cū caſtorā ⁊ reiterent̃ ambo
quotiēs reſoluunt̃. Et ſi addit̃ vehemētia doloris neceſ-
ſariū eſt multotiēſ admiſtrare opiū cū oleo roſ. Sz
quotiēſcūq; inuenit̃ excuſatio ab illo dimittere ipm
eſt melius: imo oꝫ vt admiſtret̃ maturatio. Cū aūt
cā ē i ipſo dente aut in neruo ⁊ non eſt materia: imo
malitia ꝯplexiōis curet̃ cū medicis dentiū que ei op
ponunt̃ notis. Si aūt cā eſt i malitia ꝯplexiōis eius
⁊ debilitatis eius ꝯplexiōis ſup calidū colluat os ex
oleo ſicͭ ꝯplonis tepido: deīde fiat frigidū actu. Et
ſi cā malitie ꝯplonis eiꝰ ē ꝯplo ſup ſtm admiſtret̃ lo
co illiꝰ ex oleis calidis ſicͭ ē oleū de neriden ⁊ oleum
deben ⁊ ꝯprimat ſup vitellū oui aſſatū calīn: aut ſu-
p panē calīn: ⁊ qñz ꝯfert̃ ābo regimia i vnaq̄q; ſpe
cierꝫ malitie ꝯplonis pdicta. Si aūt cā eſt pura ſicci
tas tūc ꝯfert ei vt fricet̃ cū eis q̄ ſūt ſicͭ butyꝛ ⁊ adepſ
anatis. Si vͦo ē cū materia quecūq; ſit materia acu
ta aut groſſa aut multa oꝫ vt euacuet̃ ſm ꝙ i ipa ē.
⁊ oꝫ vt pꝰ incipiat̃ in pncipio cū eis q̄ infrigidāt ⁊ re
pellūt i oībus illis: q̄ui s ſit illōi materia calida plꝰ
neceſſariū: in groſſa minus. Et ex rebꝰ q̄dē fortibꝰ
ad repellēdū ⁊ ꝓpe i materiebꝰ frigidis ē alumē adu
ſtū ⁊ exiccatū cū aceto cū eq̄li menſura ſui ſalis q̄ ābo
ſint trita valde. deiñ admiſtrent̃: deinde colluat̃ os
poſtea cū vino. Et ex eis que cōueniūt ad repellēdū
ſunt galle. Qd̄ ſi materia fuerit calida curet̃ cū ſucc
īfrigidatiuis ⁊ fiat pparatio i equatiōe eiꝰ. Si aūt il
lud nō valet pparatio ſit aut i reſolutiōe eiꝰ: aut i ip
ſiꝰ ſtupefactiōe. Et ſi materia fuerit groſſa aut pluri
ma: pparatio ſit pꝰ illd̄ qd̄ diximꝰ excuſatiōe initij
cū reſolutiuis etiā: ⁊ meliꝰ ē vt ſit collutio oris cum
aceto ⁊ oleo ro. Ipa ei qñz attrahit humiditates radi
cales pꝰ ſupfluitates. Et qñz eſt neceſſariū vt aggre
gent̃ ad reſolutiuas medicie ſtiptice qñ ſībꝫ ē ſiccū
Qd̄ ſi cauſa ē vētoſitas tunc curatio fiat cum reſolu
tiuis que dicemus: ⁊ proprie ſerapino ⁊ galbano ⁊
granis alharmel.

Cap. vij. de medicis reſolutis.

Edicine admiſtrate in doloribꝰ dentiū indi-
gentibus reſolutione: alie ſūt colluſiones oris in qui
bus omnibus oportet vt teneant̃ i ore ſpatio longo
ſicut acetū in quo coctum eſt ſpolium ſerpentis: aut
acetū in quo decocta ē collogntida: ⁊ eſt fortis iuua
menti valde. ⁊ qñ frigus eſt manifeſtū: tunc ſit cū vi
no aut ariſtol. aut piretro aut aſſa fetida cū ſynapi:
aut cortices capparis aut cortices pini aut mētaſtꝛ
aut folia oliub ⁊ poliū ⁊ cortices raphani cuz aceto
aut aq̄. Et ſilr folia lauri ⁊ git: ⁊ ſilr ſuſtes allei cū pi
retro: aut acetū i quo ponit̃ ꝯdiliū teneat̃ i ore: aut pi
retꝛ ⁊ fructꝰ tamariſci i aceto: ⁊ ad dolorē ſambucus
aut radix cucumeris aſi. ⁊ eius ſuccꝰ i aceto: aut cuz
harmel q̄ ſint decocte in aceto aut ſerapinuz. Et ad
dolorē pulſatiuū decoctio gallarꝫ crudarꝫ cū aceto
⁊ ſolatrum cū aceto ⁊ bengi cū aceto ⁊ cornua cerui
adusta decocta in aceto ſqlliritico trita ⁊ ꝯfecta i oxi-
melle. Et alie ſunt gargariſmata cū ſimilibꝰ eorꝫ q̄ p
diximꝰ ō colluſiōibꝰ oris. ⁊ ex eis ē vt decoquat̃ paſ
ſe mōtane ⁊ allea in aqua ⁊ fiat ex eis gargariſma ⁊
dimittat̃ os apertū ⁊ curat ſaliua pluria. Et alie ſūt
maſticationes accepte ex medicis pdictis ⁊ ſimilibꝰ
eis. ex illis ē vt ſumat̃ mētaſtꝛ mōtanū ⁊ piretꝛ ⁊ pi-
per al. ⁊ myrrha ⁊ ꝯficiant̃ cū carne paſſularꝫ ⁊ fiāt
ex eis auellane ⁊ maſticet̃ ex eis oī die auellana vna.
Et alie ſunt linimēta ⁊ epithimata ⁊ rorātōes ⁊ em-
plaſtra facta ex medicinis reſolutiuis notiſ: ⁊ ponūt̃
i eo qd̄ hꝫ eſſentiā tenacē. Et empl̄a facta ex medicis
reſolutiuis notis ſicͭ ē mel aut kitrā: aut aliq̄d diſſo-
lutū i aqua qua reſoluunt̃ aut ꝯficiunt̃ cū aqua ſola:
aut accipiat̃ furfur recēs ⁊ liniat̃: aut ſumat̃ pulſati-
no ſynapi tritū ſolū: aut cuz aſſa fetida: aut accipiat̃
ſulfur recēs ⁊ cū aſſa vel ſaggenea ⁊ ponat̃ ſup radi-
cē dētis. Et ex eis q̄ ſūt expta ē vt ſumat̃ medulla nu
cleorꝫ pſici ⁊ q̄ñ eſt medicatus eius ō piper ⁊ ꝯficiaꝫ
cū kitrā ⁊ fricet̃ cū eis dens aut nigella ꝯtrita ⁊ ꝯfec-
ta cū oleo applicet̃ ⁊ liniat̃ cū ea: ⁊ ex eis q̄ ſūt expta
eſt vt ſumat̃ pipis ⁊ piretri ⁊ ſtaphiſagrie ⁊.ʒʒ.oim.
aā.pe.i.baurac armeni pe.i.⁊.ʒ.terant̃ bene ⁊ fricē
tur cuz eis dentes ⁊ gingiua: qñ ſūt vehemētis iuua
menti. ⁊ qñz barbe ſit emplm̄ cū eis q̄ ſūt ſicͭ malua
⁊ camemilla ⁊ anetum ⁊ ſemē lini ⁊ decoctio aneti ⁊
oleū eiꝰ ⁊ admiſtrant̃. ⁊ q̄dē G. exiſtimauit ꝙ ex par
ticulis qñ ponit̃ ſup dentē doloroſū corroſuz ſe
dat̃ dolor eius. Et alie ſūt vaporatiōes exteriꝰ adhi
bite: ⁊ oꝫ vt admiſtrēt̃ aut añ cibū duabꝰ horis: aut
poſt ipm. iiij. horis: ⁊ horꝫ eſt neceſſitas pp vehemē
tiā doloris: ſicͭ ſi fiat vaporatio cū ſale ⁊ miliō: aut cū
oleo calefacto: aut cū cera liq̄da. ⁊ qñz vaporat̃ bar
ba faciēdo vaporationē pꝰ vaporationē vt ad ipaꝫ
trahat̃ mā. Cū ei apat̃ barba ſedat̃ dolor ⁊ ꝓpe qñ
coquit̃ dēs cū oleo feruēte i illa hora. Et alie ſūt cau
terizantes: ⁊ regimē quidē cauterij eſt ſicut vt decoq̄t̃
oleū cū aliquibꝰ medicis reſolutiuis ſup pdictis ſo
lū ⁊ qñ ſumit̃ acꝰ ⁊ ignit̃ ⁊ ſubmergit̃ i illo oleo ⁊ fit
vt penetret i vacuitatē ambule ingenioſe ſup dētem
doloroſū donec pueniat ad dētē ⁊ cauterizet ipm: ⁊
qñz ponitur i circuitu eiꝰ cera: aut maſſa: aut aliq̄d
aliud diſtiguēs iter dētez ⁊ iter dētes q̄ ſūt i circuitu

eiꝰ ⁊ carnes rubeas. Et iuuamentū qḋ hꝫ ad ſilū i quo mā ē i ipſo dēte ē plin. Et qz diſtillaꝛ i cambuba ciū oleū feruēs poſt ignitū ꝑdictū. ⁊ oleū qdē oliue eſt ꝯueniēnꝰ oleis reliq̄s. ⁊ qz neceſſariū ē i cauteriza tiōib' vt ꝑforeꝛ dēs ꝑforatorio minuto vt penetreꝛ in ipſo vrꝰ cauterizatiua. ⁊ qn̄ nō valēt curatōes caute rizeꝛ dēs cū acu ignita totiēs donec ꝑueniat ad vlti muz i cauterizatiōe eiꝰ: ⁊ forte ſedabiꝛ dolor ⁊ frā geꝛ dēs. Et alie ſūt fricatiōes accepte ex eis quoꝝ ꝑ ſerijs narratio. ⁊ ꝫ. qdē cū melle ē fricatio iuuās ⁊ ē acetū ⁊ ſal ⁊ ē acetū ⁊ pulpa collognitide ⁊ piretꝝ ⁊ aliq̄ſūt ſumꝰ ⁊ ſuffumigatiōes. Et i eis melius ē vt fiāt i traiectorio. ⁊ qz ſuffumigaꝛ ex reſolutiuis ſicū venis collognitide aut granis eius: aut granis ſyna pis: aut vngula aſini aut ſemie cepe: ⁊ ꝓpe ad õmē aut folijs myrti cū polio: aut folijs rute: aut piretro. Et alie ſūt caputpurgia reſolutiua ſicū aq̄ cucumeris aſi. ⁊ succꝰ radicis ſicle ⁊ ſeſſiſala ⁊ aq̄ ſanſuci: Et alie ſūt diſtillatiōes i aurē q̄ ſequiꝛ dolorē ſicū ſi admiſtrēꝛ iſta caputpurgia diſtillata i aure: aut ſuccꝰ capparis hūidi. Et alie ſūt ipletiōes corroſiōis ſi fuerit cū do loris ex corroſiōe: ⁊ oꝫ vt ſubtileꝛ ⁊ ſi ipleaꝛ cū labo re ⁊ vehemētia addēte i dolore ſicū galia cuꝫ cipis aut cū maſtice: ⁊ fortior illo ē aſſafetida cū ſerapino: aut nigella trita cū oleo aut pip: aut fex aduſta: aut euſo bij: aut piretꝝ: aut ipleaꝛ ex medicamie medulle pſil coꝝ ꝑdcō: imo ipleaꝛ calidꝰ cū frīs ⁊ frīꝰ cū calidis.

Cap. viij. de medicinis ſtupefactiuis.

Quandoq ꝫ admiſtranꝛ ſm mōs ꝑdictos i re ſolutiōe: veꝝ meliꝰ ē vt ſint delinite: aut anne xe aut iplētes quum tñ qz admiſtranꝛ vt ſint maſticatiōes ⁊ ſuffumigatiōes. Et ex eis itaq ꝫ ē vt ſu maꝛ ſeminis hyuſqami al. ⁊ opij aſtoracis ⁊ galbāi oiuꝫ añ. pōdꝰ. ʒ. ij. pipis ⁊ aſſefetide de ſcenī āboꝝ. ʒ. i. fiat ex eis collyriū cū coagulato vue ⁊ ponaꝛ ſup dētē doloroſū: aut ſumanꝛ opij ⁊ caſtorei ptes eq̄leſ Et diſtilleꝛ ex eis. g. i. aut. g. ij. i oleo roſ. i aurē vbi ē dolor aut ſumaꝛ qḋ adhereat ex radice mādragore: qꝛ eni ſedat ipm: aut ſumaꝛ ſm q͞ oſtēſuꝫ ē ex mō ſuffumigatōis cū ſemine hyuſqami al. aut ꝯcoquaꝛ radix mādragore ſolā: aut cū hyuſgamo al. cū vio ⁊ teneaꝛ i ore. Et qz danꝛ i potu ē narcotica ſicū filo niū: potat eni ipm q de dēte ſuo ꝯquerit ⁊ accipit ex ipſo i ore ſuo ⁊ dormit ⁊ maturaꝛ egritudo eiꝰ ⁊ qeſcē dolor eiꝰ. Et ex eoꝝ ſumaiq̄ ſtupefaciūt abſq ꝫ nocu mēto ē aq̄ ifrigidata cū niue i vltimo ⁊ poniꝛ i ore ac ceptio pꝰ acceptionē donec ſtupefiat dēs: quare qe ſcit dolor oio: cū tūis qz ſit addens in ꝑncipio.

Cap. ix. de dente commoto.

Quandoq ꝫ ꝯmoueꝛ dēs ꝑꝑ cām ꝑmitiuā ex ca ſu aut ꝑcuſſione. Et qz ꝯmoueꝛ ex hūiditate mollificāte neruū ꝯſtrigēt. Et qz ē dēs cum hoc pīguis: deīde extenuaꝛ. Et qz ꝯmoueꝛ ꝑꝑ cor roſionē accidētē origini dētiū ⁊ amplificat eam: aut ſubtiliat dētē p illud qḋ minuiꝛ ex eo ⁊ nō faē dolere adurē. Et qz ꝯmoueꝛ ꝑꝑ demīutionē accidētium dētib' ꝑꝑ ſiccitatē dominātē: ſicū accidit dētibꝰ ꝯua leſcentium ⁊ ſenum ⁊ eis qui famem tolerant vehem tem ꝯtinue ⁊ abbreuiatur ab eis nutrimentū. Et quā do que cōmouetur propter abbreuiationem carnis aliquamur.

Cap. x. de cura.

Portet vt deuitet maſticationē cū illo dente ⁊ minoret locutionē. ⁊ nō tāgat ipſū manu nꝫ lingua ⁊ penitus dimittat maſticationē ⁊ intē dat ad ſorbitionē q̄ntū pōt. Qḋ ſi cū fuerit corroſio cureꝛ corroſio ⁊ reliqua. Et ſi cū fuerit demīutio ſuc curraꝛ cū cibarijs quꝫ tñ hoc ſit ex eis quoꝝ obuia tio eſt difficilis. Deide cū ꝑdcēntibꝰ cureꝛ faciēdo vt adhereāt ⁊ fricando ⁊ diſtillando in aurem ſicū eſt oleū roſ. ⁊ de ſalicibꝰ ⁊ ſuccus folioꝝ ſolatri imo cū ſtipticis. naꝫ ſi ē ꝑꝑ demīutionē dentis nō valēt ci baria: qn̄ ipſa fortiū nō ipīguāt ipm velociter: imo oꝫ vt cureꝛ cū ſtipticis frīs. Et ſiſr ſi accidat a ꝑcuſſio ne. Si aūt ꝑuenit ab hūiditate mollificante oꝫ vt cu reꝛ cū ſtipticis calefaciētibꝰ ⁊ admiſtrenꝛ ſtip tica o pilatiua ex medicinis dentiū colluendo os ⁊ frican do calefactis: ſicū collutio oris ex aqua i qua decocta ſunt aſedar paꝝ ⁊ folia cupreſſi aut paſſuꝫ i quo de coctuꝫ eſt alumē cū medicamine ſui de ſale: aut cuꝫ aqua i qua decoctuꝫ ē ſerapinuꝫ. Et ex adherētibꝰ ē vt ſumanꝛ alumis. ʒ. ij. ſalis. ʒ. i. ꝯnectanꝛ ſup radicē dentis aut cortices eris cū oleo ⁊ radicis lilij ⁊ corti cis cupſſi oim añ. ʒ. iiij. ⁊ alumis ꝑs. i. ⁊ ſumanꝛ cine ris tamariſci ⁊ ſalis equalr: aut cornu cerui aduſti ⁊ ſalis ꝯfectoꝝ cū melle aduſtoꝝ ⁊ myrrhe aduſte oīꝫ añ. ʒ. x. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ ſpice ⁊ maſticis oīꝫ añ. ptes. ij. rute ſicce ⁊ ſumac ⁊ balauſtie oīꝫ ptes. iij: fiat ex eis dētifriciuꝫ ⁊ qḋ adhereat: ⁊ ē ſtiptica ꝑmixta cū aloe ⁊ colcotar ⁊ climiac. Dētifriciū ꝯueniens ad hoc cap. ⁊ ad alia ciperi ⁊ roſaꝝ ⁊ ſpice armoniace ⁊ ſalis gemme ⁊ carmezit ⁊ cornu cerui aduſti partes equales. Et ad aliud qḋ eſt cauſa diminutionis car nis gingiuarum ſumantur alumen iameninum ⁊ ſilo aloes aduſtum ⁊ ciperi ⁊ ſumac ⁊ balauſtie.

Cap. xi. de perforatione ⁊ corroſione dentium.

Ccidit illud ex hūiditate putrefacta i eis. In tētio i cura corroſiōis ē ꝓhibere additionem eiꝰ qḋ corrodit: ⁊ illud ſit cum mūdificatiōe ſbe corrupte ⁊ reſolutiōe materie ledētis illā ⁊ ꝓhi bitiōe dētis ne recipiat illaꝛ mās ⁊ ꝯuerſiōe illaꝝ ma terieꝝ ab eo cū eīonibꝰ ſi eis idigeꝛ. Et medicie ꝓhi bitiue corroſiōis ſūt exiccatiue. ſi aūt ē fortis indiget fortibꝰ vehemētis exiccatiōis ⁊ calefactiōis. ⁊ ſi ē de bilis ſufficiūt i eo exiccatio ⁊ ſtipticitaſ ſicū liniū ⁊ myr tus ⁊ ſpica celtica: ⁊ ipſaꝝ admiſtratio ſit ex modis quos ꝑdiximꝰ. ⁊ emplm eiꝰ ex cap. ipletiōis. Ex il lis cui ē vt ipleaꝛ cū galia ⁊ cipis: aut galia ſola: ꝓhi bet eni corroſionē ⁊ ſedat dolorē: aut ipleaꝛ maſtice ⁊ cipiſ ⁊ myrrha aut ſtorace au galˀ vidibꝰ ⁊ litio: aut ſtōrace ⁊ opio aut galbāo aut ſulfur citrio ⁊ litio aut viſco albori ⁊ pipe aut cū galia aut albori ⁊ ſitaſtro aut cum nigella contrita ⁊ confecta cum aceto ⁊ mel le: aut cum ſulfur replendo aut liniendo: aut cum ꝫ. decocto cum melle: aut cum aceto: quoniaꝫ ipſꝫ eſt vltimū ad hoc aut aſſa fetida: aut cum alkitram aut cū aſſa fetida ⁊ armōiaco: aut aſſa fetida ſola ⁊

bulliat cū cera vt nō reſoluaꝛ: Eſt eni vehemēs ad ſe dādū dolorē aut cera ſola: aut cū medicis aut cū li tio ⁊ dragagāto. ⁊ iā expta ē cāfora i iplēdo ⁊ ē iuua tiua i ipſa vlcime cū ꝓhibitiōe additōis corroſioniſ ⁊ ſedat dolorē. Et oꝫ vt adiuues te cū eis q̄ ꝑteriēt i cap. doloris dētiū. Et qz admiſtrenꝛ i hoc epithi mata ex caſtorei ⁊ piretri ⁊ opij ⁊ galbani ꝑtibꝰ eq̄li bꝰ ⁊ pipere ⁊ cardomomo cum melle: aut piretro ⁊ myrre cū melle ⁊ granis alcadra viridibꝰ cū melle aut vinū bonū cui ſupfūdiꝛ acetū feruēs: aut epela cere: aut ſulfure cū equali menſura lilij aut pipere ⁊ lacte titimali aut baurac ⁊ piretro aut galbāo ⁊ ſeie hyuſqami al. aut ſtorace ⁊ opio. Medicaꝫ bonuꝫ. ℞. baurac ⁊ albēgi āboꝝ añ. ptes. ij. piretri piperis āboꝝ ptē. i. epithimi ptes. iij. ponanꝛ ſup locum. Et itēꝝ. ℞. capitū granatoꝝ ⁊ piperis ⁊ ſeminis iunipe ri oim añ. ptē. 5. ⁊ qz admiſtraꝛ iplēdo ex eo ⁊ epi thimādo. Et qz poniꝛ ſup locū calidū ꝯforte aut ſu riſticō: aut calcis ptes. ij. ⁊ ſalis armoniaci ⁊ alumi nis ⁊ myrrhe ⁊ gallaꝝ ⁊ acatie ⁊ ireos oīuꝫ añ. ꝑs. i. ⁊ ordeū aduſtū ⁊ ſpuma maris. Et qz addiꝛ in eo galbanū. ⁊ qz iuuaꝛ collutionibꝰ oris retētis i ore magnifice ſi ꝯcoquaꝛ radix capparis cū aceto donec ꝯſumaꝛ medietas aceti ⁊ teneaꝛ i ore. Et admiſtrēꝛ di ſtillatōes i ipſa corroſiōe ſicū arſenicū diſſolutū i oleo ferueat ⁊ diſtilleꝛ i corroſū Et ex eis que iuuāt ē vt di ſtilleꝛ in latere dentis corroſi oleum roſ.

Cap. xij. de ruptura dentium ⁊ coꝝ corroſione.

Tīcū i hoc fꝫ pluꝫ ē ꝯuerſio ꝯplōnis eiꝰ ad hu miditatē. ⁊ qz eſt cū i ipſo vt exiccaꝛ ſiccitate vehemēti: ſꝫ dīa ē manifeſta demīutio ⁊ ꝯtra riuꝫ eiꝰ. Et ſi eſt illic ſignificatio alteratiōis coloris ſignat ꝯploeꝫ hūidā habētē māꝫ.

Cap. xiij. de cura.

Et curatio ꝑma ē ꝓhibitio materie ⁊ mūdifi catio dētis cuꝫ ſtipticis fortibꝰ ꝑdictis. ⁊ alu men qdē ē fortis ipreſſiōis i hoc ⁊ ſi ſunt cale faciētes cū hoc nō ē caꝝ labor vanus ſicū eſt helleb rus niger mixtus cum melle. Si vero eſt a ſiccitate cu ra eius eſt cura ſiccitatis.

Ca. xiiij. de alteratione coloris dentium.

Quādoq ꝫ fit illud ꝑꝑ alteratiōeꝫ eiꝰ qḋ coopit eos ⁊ linimento. ⁊ facit accidere pānū. Et qz fit lapis in dentiū radicibꝰ cuiꝰ eradicatio ē difficiꝛ. ⁊ qn̄ fit ꝑꝑ māꝫ malā penetrātē in ſbā dentis, ⁊ alte rāt ea q̄ corrūpit colorē eius ꝯuertendo ad coloreꝫ indōgie ⁊ ſilium ꝑter q͞ ſit ipm pannus.

Capi. xv. de cura.

Rimo qḋ cureꝛ cū eo qḋ abſtergit ⁊ mūdifi cat ſicut ſpuma maris ⁊ ſal ⁊ naſturtium mini cinis oſtracorū ⁊ cinis radicis cāne ⁊ ariſtol. ro. ⁊ ordeū aduſtū ⁊ ſalgēma q̄ oia ſint ſm eq̄les p tes: ⁊ ſi vis adde i eo oſtracū limaciaꝝ aduſtuꝫ: aut ſumaꝛ abrotani aduſti ⁊ pipis āboꝝ añ. ꝑs. i. armo niaci ptes. iij. ⁊ folij. ij. ⁊ gypſi aduſti. x. ptes teranꝛ ⁊ admiſtrenꝛ: ⁊ ſi fuerit ſupflua tūc flos eris cū melle ⁊ ex eis q̄ albificant in diſpōe eſt tritura cauni de ſce ni: aut tritura vitri: aut maſacūe ⁊ alſūbedig ⁊ lapi dis adamāq. Scdo ꝯo cureꝛ cū eo qḋ reſoluit māꝫ ⁊ extrahit eā aut abſtergit eā ſicut pip ⁊ mēraſtꝝ ⁊ co ſtus ⁊ ariſtol. ro. ⁊ aſſa fetida ꝑmiſceꝛ cū abſterſiuis ꝑdictis: ⁊ ſicū ē dentifriciū qḋ diximꝰ añ: aut hoc dē tifriciū bonū: ℞. radicis ariſtol. ptē. i. cornu cer. vini aduſti ptes. ij. maſticis ptes. iij. olei ro. ptes. v. terāꝛ ⁊ admiſtrenꝛ. Aliud. ℞. abrotani ⁊ ſalis torre facti ⁊ li lij oium añ. ptes. iiij. cipi ptes. v. ſpice ptes. i. pipis ptes. vi. Aliud re. ſalis q tādiu aduſtus fuerit donec fuerit vt carbo ptes. iij. folij ptes. ij. ⁊ ſpice ptē. i. Et itēꝝ cineris oſtracoꝝ ptes. iiij. ro. ſiccaꝝ ptes. v. cipi ptes. iij. floris hyuſqami ptem. i.

Ca. xvi. de facilitate originis dentium.

Quādoq ꝫ accit infantibꝰ vt dentiū coꝝ natiuitaſ ſit difficilis. Et qn̄q ꝫ cōiceat ei ſolo ventris. qꝛ neceſſariū ē vt ꝯmēſureꝛ cū epithimatibꝰ ſup vētrē ⁊ ſuccis ꝑparatis ⁊ retētiōe coꝝ. Et ē necīriū vt liniant cū collyrijs ꝑdictis in libro vij. Et ex eis quibus or tus dentium ſit facilis ē fricatio cum adipibꝰ ⁊ cere bellis ⁊ ꝓpe cerebro leporis extracto ex capite eius poſt decoctionē: aut cū alcanna ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iam dictum eſt q͞ lac caninū confert in hoc vehementi cū ꝓprietate ſua. Et ſi dolor vehemētior fiat: liniaꝛ cū ſucco ſolatri cū oleo ro. calefacto: Et oꝫ vt ꝓhibeatur maſticatio ſup rem que hꝫ eſſentiā tenacē: imo oꝫ vt nutrix itromittat digitū ſuū in ore eius: tūc qn̄ incipit dolere ꝓpter ortū dētiū ⁊ fricet gingiuā eiꝰ vehemēter vt curet ab ea hūiditas exvia gingiue: deinde fricet cū medicis ꝑdictis. Qūq ꝫ dentes parūp apparēt: oꝫ vt emplm capiti ⁊ collo ⁊ mandibulis cū lana ſubmerſa in oleo ⁊ diſtilleꝛ eiā in aure eius oleū. Et nos iam ꝑmiſimus tale quale eſt capitulū in hoc libro primo.

Ca. xvij. de regimine eradicationis dentiū.

Quoniā qn̄q ꝫ aduenit ex dente doloroſo vt nō recipiat curā oio: ⁊ fit vt quotieſcūq ꝫ ſeda tur nocumentū quo lediꛝ in ꝓximo redeat. Amplius ſit vicinitas eiꝰ reliq̄s dētibus nocumētū ꝑꝑ illud qḋ ex ipſo ptrāſit ad eos ⁊ nō iueniꛝ ad eiꝰ rectificatōꝫ ſemita: tūc cura eiꝰ ē eradicatio. Et ipſe qdē qz eradicaꛝ cū tenalijs poſt detectōꝫ ab eo qḋ teneꛝ cū radice eiꝰ: ⁊ oꝫ vt atēdas ante eradicatiōeꝫ ⁊ ꝯſidera an egritudo ſit in ipſo dente. Naꝫ ſi nō fue rit nō oportebit vt eradiceꛝ ⁊ nō eradiceꛝ qn̄ cū fue rit i gingiua: aut fuerit i neruo q ē ſub dēte. Illud. n. q̄uis dolorē parūp alleniet: nō tñ ipm deſtruit im mo redit. Et nō qdē alleniat ipm niſi ꝑꝑ illō qḋ re ſoluit ex mā tūc ⁊ cū eo qḋ ꝑuenit ad ipm ex medici nis. Et in eradicatiōe illoꝝ dentiū q nō ꝯmouenꛝ eſt timor ex qbuſdā nocumētoꝝ pliūmoꝝ. qñqꝫ. n. dete giꛝ a mādibula ⁊ putreſcit ꝑs ſubē eiꝰ ⁊ excitat dolo rē vehemētē: ⁊ qz excitat dolorē oculi ⁊ febrē. qūq ꝫ ergo ſciueris q͞ eradicatio ē difficilis: aut non tole rat eā īfirmꝰ tūc nō erit rectū vt moueaꛝ cū vehemētia illud naꝫ ē ex eis q̄ i dolore augmētū faciūt qn̄ tamē ꝯueniēs ē qz ſi fuerit egritudo ꝑꝑ cām in dētemaꝫ ſi ꝯmoueaꛝ reſolueꛝ mā ſub ipſo ⁊ ſedaꛝ dolor. Qūz ꝯo eradicaꛝ cū medicis ⁊ rectiꝰ qdē eſt vt incidatur

i circuitu dẽtis cũ pbolino ⁊ admiſtret ſup ipꝫ medi camẽ. Et ex illis ẽ vt ſũantur cortices radicis mori ⁊ piretrũ ⁊ terãt i ſole cũ aceto forti donec fiat torũ ſicut mel: deinde liniat cũ eo radix dẽtiũ i die tribus vicib⁹: aut terat piretrũ ⁊ i aceto ſub ſole dimittat .lx. dieb⁹: deĩde diſtillet ſup illud qḋ iciſum ẽ ⁊ dimittat vna hora: aut horis duab⁹: ⁊ qñ̃ īcẽſit ſan⁹ cera bene: deĩde extrahit q̃ eradicat: aut ponit loco piretri radix cucumeris aſi. aut linit cũ arſenico trito cũ aceto qm̃ mollificat eũ: aut ſumãt ſeminis vaticẽ ⁊ galbani ptes eq̃les: aut vatica ⁊ de ture duplum ei⁹ ⁊ ponat ſup radicẽ dẽtis ei⁹ ⁊ quãdoq; feruet cũ folijs fici: qm̃ ipm frãgit eũ ⁊ radicat ipꝫ cũ facilitate: ⁊ fex aceti ipi⁹ ẽ mirabilis. Et quandoq; ſumant cortices mori ⁊ cortices capparis ⁊ arſenicũ citrinũ ⁊ piretrũ ⁊ vene ⁊ radices collognitide ⁊ ſiſamũ ⁊ cõficiãtur cũ aq̃ aneti aut cũ aceto forti ⁊ dimittant tribus dieb⁹: deĩn liniãtur: aut ſumãtur vena ꝫ citrinarũ ⁊ cortices mori ãbor an ps .i. vt arſenica. citrini ptes .ij. ⁊ ꝯficiãt cũ melle ⁊ ponant i circuitu dentis tori⁹: qm̃ eradicat eũ: deĩde ſumãtur radicis abrotani ⁊ lactis titimalli ptes .ij. ꝯficiãtur cũ melle ⁊ ponãtur ſup ipm: ⁊ ſi dẽs ẽ debilis liq̃fiat cera cũ melle in ſole ⁊ ⁊ diſtillet ſup ipſa oleũ ⁊ pcipiat vt maſticet eũ.

Cap. xviij. de fricatione dẽtis corroſi ⁊ ẽ ſic eradicatio ſine dolore.

Conficiatur farina cuꝫ lacte titimalli ⁊ põatur ſup ipꝫ aliq̃b⁹ horis. qm̃ frãget ⁊ oꝫ vt ponãt i ipo folia volubilis maioris acute ⁊ adeps rane arboree ẽ icaſin⁹ fractin⁹: ⁊ ẽ rana viridis q̃ hoſpitat i plãtis ⁊ arborib⁹ ⁊ aſcẽdit ex arbore ad arborem.

Cap. xix. de vermibus dẽtium.

Sumãt ſẽis hyuſq. al. ſẽis porri ãborꝫ aĩ p'tes .iiij. ſe. cepe ptes .ij. ʒ. ꝯficiant cũ adipe capꝛino ꝯtrito: ⁊ fiãt ide pille quaꝝ vnaq̃q; ſit ʒ .i. ⁊ fiat ſuffumigatio ex vna pillaꝝ cũ coopꝛtura capitis ⁊ cũ traiectorio. C. xx. de cũ ſtridoris dẽtiũ.

Stridor dẽtiũ i ſono fit pp debilitatẽ lacertorꝫ mãdibularꝫ ⁊ ẽ ex eis ſic ſpaſm⁹ ⁊ accĩt iſãtib⁹ multotiẽs ⁊ rẽouet qñ fiũt pubercs. Et quãdo multiplicat ſtridor dẽtiũ ⁊ ſonit⁹ eoꝝ in ſõno idicat epilepſiã: aut apoplexiã aut ſpaſmũ: aut ſignificat vermes i vẽtre. Et ille q ẽ ex vermib⁹ ẽ habens viciſſitudines.

Ca. xxi. de cura.

Coꝫ vt curet patiẽs illud cũ mũdificatiõe capitis ⁊ iunctiõe colli ex oleis calis odoriferis in quibus eſt virtus ſtiptica

Ca. xxij. de dente qui elongatur.

Porret vt ſiuat digitis aut iſtro ꝯſtrictiuo deide limet cũ lima. poſtea ſumãtur grana lauri ⁊ alumẽ ⁊ ariſtol. lon. ⁊ fricetur cum eis.

Ca. xxiij. de cõgelatione dentium.

Congelatio eſt ſtupor quidã accidens dẽti. Et illud ẽ propter cauſaꝫ retentam ⁊ eſt aut ſtiptica aut põtica ⁊ quandoq; eſt propter illud qḋ occurrit dẽti adueniens extrinſec⁹ aut ſtans ⁊ quãdoq; fit ꝓpter illud qḋ eleuatur ad cõceſtõ quũ fuerit illic humor acetoſus, ⁊ quandoq; ſeqtur imaginatio exiſtimatiua quũ pꝛeſẽs eſt ille qui maſticat acetoſũ maſticando cũ tranſmiſſione.

Capitulũ. xxiiij. de cura.

Confert ei maſticatio portulace valde aut ſemis portulace ꝯtriti ⁊ iſuſi cũ aq̃ aut glutinis alibat aut amigdalis: aut nucis regalis ⁊ alneregil ꝓpe: aut auellana aut oleũ õphacinũ fricãdo: aut fex olei ingroſſati i vaſe ereo cũ melle in ſole aut ſup igneꝫ: ⁊ collutio oris cũ lacte aſinino ⁊ oleo tepido: aut cordumeũ cũ vino ⁊ grana lauri ⁊ ariſtol. lõ. aut aſſa fetida: aut lac titimali ⁊ ſqlla ⁊ ſal ꝓpterea q2 oppoſitus ẽ acetoſitati ꝯfert valde ſtupefactioni.

Capi. xxv. de hebet dẽtiũ ⁊ cura eius.

Sit vt dens nõ toleret aliqd ſm neq; calꝫ nꝫ durꝫ. Et plm ei⁹ ẽ ex frigore ⁊ ẽ pcedens dolorẽ dẽtiũ. Et qñ ei i hoc ẽ frig⁹ adminiſtra grana lauri ⁊ alumẽ ⁊ ariſtol. lon. ⁊ vaporatiõnẽ aſſiduã cũ vitello oui q̄ ſi cũ illa nõ ſedet fricet cũ hierapi. Si ãt nõ valet nũc tyriaca ⁊ oleũ ſympinũ ẽ iuuatiuũ valde. Alkitrã ꝯfectũ calefactũ qũ eo multotiẽs inungit fricando ẽ iuuatiuũ valde. Si ãt cã fuerit oppoſi caſa ⁊ eſt raro ſignificabit ipſaꝫ colore gingiue ⁊ tact⁹ ei⁹ ⁊ tact⁹ dẽtiũ: q2 oportebit vt aſſiduet fricatio dentiũ cum oleo roſ. tepefacto in quo ſint canfora ⁊ ſandali ⁊ adminiſtrent mucilago pſilij ⁊ maſticatio portulace: aut ſeminis propꝛie.

Cap. xxvi. de cura debilitatis dentium.

Confert ei ſtiptica pdicta ⁊ galle aduſte ex tincte i aceto ⁊ grana myrti albe ⁊ ſal torꝛ ſcrũ ⁊ extictũ i aceto ⁊ alramich ⁊ vinũ ſtiptiũ ⁊ dẽtifrica ſtiptica. Dẽtifriciũ bonũ: ℞. cipi. ʒ. iij. myrobalanoꝝ citrinoꝝ enucleatoꝝ. ʒ. v. ciñani groſſi. ʒ. xv. cinnamomi. ʒ. iij. alumis. ʒ. ij. piretri. ʒ. vij. ſalis ãmõiaci pipis lõ. galie croci oĩum aĩ. ʒ. i. ſalis. ʒ. v. ſumac pparatoꝝ corij. ʒ. ij. fruct⁹ tamariſci. ʒ. iij. cardomomi. iiij. ariſtol. ʒ. xvi. balauſtie. ʒ. iiij. terãt oĩa ⁊ aggregẽt. Dẽtifriciũ bonũ. ℞. ſãdali rubei eucube ſauſel oĩuꝫ aĩ. ʒ. xv. cinami groſſi. ʒ. v. cinamõi. ʒ. ij baki. ʒ. iiij. ꝯficiãt cũ amilo tritici. Dentifriciũ ad hãc rẽ bonũ ſũat kiſt. ordei terat ⁊ iuoluat melle aut kitrã pauco ſanuo ⁊ fiãt troc. ĩde ⁊ ſubmergat charta ẽ pãno ⁊ põãt ſi lacertulũ poſitũ i radice furni. Donec ei⁹ color denigrat extrahat ⁊ accipiat ex eo ps .i. ⁊ ex mixtura xiloaloes ⁊ balauſtijs ⁊ cipis ⁊ cortice gnati ⁊ ſale ex oĩb⁹ aĩ. ps .i. terãt ⁊ fiat ex eis dentifriciũ. Et quandoq; ſumuntur ordei aduſti narrati partes xx. ⁊ ciperi ⁊ ſauſel ⁊ alkar mezi. omnium. aĩ. partes iiij: ⁊ ʒʒ. pars .i. fiat ex eis dentifricium.

Fen. vij. ð diſpõib⁹ gĩgiuaꝝ. ⁊ ẽ tractat⁹ primus.

Capitulum primũ de egritudinibus gingiuaruꝫ.

Gingiue accidũt apoſtemata vel cũ materiei deſcẽdẽtis ad ipaꝫ ſꝫ plꝫ ex capite. Et qñ̃ ẽ pp cõitatẽ ſtõi. ⁊ qñ̃ accidũt ei apata i initio hydropiſis ⁊ acciũt maline forũe pp illõ qḋ ad eã eleuat ex vapori b⁹ corruptis. Et ſignificat genus

maſcip colorẽ ⁊ tactũ. Et qñ̃ ſi ex eis manifeſta recẽtia velocia ad ſuſcipiẽdã curã ⁊ profũda ad ſuſcipiẽdũ curã tarda. ⁊ qñ̃ ſunt eã ſe.

Capitulum. ij. de cura.

Si materia ẽ ſupfluitas calida tũc adminiſtra eiſationẽ ⁊ phlebota maliheric. ⁊ cura in pncipio cũ collutiõib⁹ oris ifrigidãtib⁹ ⁊ fit i eis ſtiptici tas ſicẽ aq̃ roſ. ⁊ lac acetoſũ ⁊ aq̃ myrti ⁊ aq̃ foliorũ ſtipticoꝝ ſioꝝ ⁊ decoctio balauſtiaꝝ ⁊ aquarnogloſſe ⁊ iſuſio glãdiũ ⁊ ſucc⁹ portulace. deĩde p⁹ illõ fiat oris collutio cũ oleo omphacio ⁊ oleo arboris maſticis ⁊ oleo myrtio i vnaq̃q; vncia põat maſtix aut oleo i quo bullierit maſtix ⁊ ſicce roſ. aut oleum roſ. i quo bulita ſint ſpica ⁊ roſe ſicce ⁊ maſtix: ⁊ oleum qdẽ arboris maſticis hꝫ ṽtutẽ vehemẽtẽ i ſedando dolores gĩgiue ⁊ ꝓpe recẽs. reſiſtit eni ⁊ nõ exaſpat ⁊ magis ꝓpꝛiꝫ iuuatiuũ ei⁹ ẽ i diſpõne doloris. Deĩde p⁹ illõ adminiſtrẽt q̃ ſunt ſicẽ ſucc⁹ ireos hũide. facit eni currere ſãguinẽ ⁊ facit gelare: aut ſucc⁹ folioꝝ oliue: aut fex vini: aut ſucc⁹ ruteꝛ aut oleũ alabaſtri al cadra bullitũ cũ aq̃ i q̃ ſint folia ei⁹ aut decoctiõe ariſtol. Si ãt apa ẽ calm ⁊ pſũdũ ⁊ noiat berules nõ reſoluit cũ medicis: imo fit puruleũ. Et qñ̃ idiget cura man⁹. ⁊ qñ̃q; ſba ei⁹ puenit ad creãdũ carneꝫ nouã. Qñ ergo puruleũ fit adminiſtra ſup ipm florẽ eris ⁊ gallas: aut corticẽ eris ꝯtritũ cũ aceto diebus aliq̃b⁹ ⁊ ſurie aduſtũ aut gallas cũ aceto: Qñ ãt gĩgiua nõ ceſſat ſuppurari ⁊ apat ⁊ nõ ſanat idigꝫ cauterio. Et medi⁹ ẽ vt ſumat oleũ ferueẽs cũ lana inoluta ſup extremitatẽ tẽte ⁊ totiẽs fiat dõec detumeſcat gĩgiua ⁊ ꝯſtrigat. Si ãt apoſtema fuerit ex hũidita te ſupflua oportebit i pncipio vt colluat os cũ oleis calidis ⁊ cũ melle ⁊ oleo ⁊ rob. deinde adminiſtrent reſolutiua fortia pꝛedicta multotiens.

Cap. iij: de gingiua ſanguinea ⁊ cura eius.

Confert ei alumẽ extictũ cũ aceto cũ duplo ipſius ex ſale ⁊ cũ ſurie tãto q̃ñ ipꝫ ẽ ⁊ medietas ei⁹ ſpſũ ſup eaꝫ: ⁊ ẽt adurant tarac ſalita vſq; quo fiãt ſicẽ carbo ⁊ ſumãt ex cinere eoꝝ pars .i. ⁊ ex roſis ſiccis ptes .ij. ⁊ iteꝝ ſumat myrti ⁊ lẽtiũ aduſtaruꝫ amboꝝ aĩ. ps .i. ſumac ⁊ ſurie ãboꝝ aĩ. ptes .ij. floꝝ ſquinanti ptes .iij. ⁊ ꝯmiſceant ⁊ adminiſtrent.

Capi. iiij. de fiſſuris gingiuarum.

Curritur i cura eoꝝ curſu fiſſuraꝝ labij.

Capitulum. v. de vlceribus gingiue corroſione eius ⁊ fiſtulis eius.

Ulcera gingiue alia ſunt pura ⁊ alia ſunt incipientia putreſieri: ⁊ alia ſunt incipientia corrodi.

Capitulum. vi. de cura.

Uroꝝ qḋ cura: cura ẽ alcola. Ea ṽo q̃ putreſieri icipiũt oꝫ vt curẽt cũ eis q̃ ſt ſicẽ olea calia ⁊ ſemẽ iunipi ⁊ tribuli. ſi ergo iuuãt erit bonũ ⁊ ſi nõ ſumat gallaꝝ ps .i. ⁊ myrrhe ps .ʒ. aggregẽt cũ oleo roſ. ⁊ adminiſtrẽt. Et ex ſpẽb⁹ qdẽ collutionũ oris iuuatis ẽ collutio oris cũ aceto ſqllitico ⁊ collutio oris cũ lacte aſinio ⁊ collutio oris cũ decoctiõe folioꝝ oliue ⁊ decoctiõe roſaꝝ ⁊ lẽtiũ ⁊ gallaꝝ ⁊ capitũ roſaꝝ ⁊ granatoꝝ. Corroſiua ãt ſi ſit ꝓfũda in ipſa oꝫ vt curẽt cũ alcadicõ ꝓpo eis dicto i. antidotario ⁊ ſilr ſiſtulis. deide ſpargãt ſup ea medicine ſtiptice. Et ex eis q̃ ſit expta ẽ hoc. ℞. tribuloꝝ fruct⁹ tamariſci piretri oĩuꝫ. ʒ. iij. chelidonie. ʒ. i. myrobal. citrinoꝝ roſaꝝ ſiccaꝝ ãboꝝ aĩ. ʒ. ij. fabaꝝ ⁊ ſalis ãmõiaci ⁊ cucube ⁊ ſpume maris oĩum aĩ. ʒ. ʒ. balauſtiaꝝ ⁊ croci ãboꝝ aĩ. ʒ. iiij. cãfore. ʒ. iiij. fiat ex eis dẽtifriciũ: ⁊ ẽt dẽtifricia i q̃b⁹ recipiũt ariſtol. ⁊ colcotar ⁊ ſcorie ⁊ arſenica. In medijs ãt ſumãt piretri ⁊ radicis lilij ãboꝝ aĩ. ps .i. ſumac ⁊ gallaꝝ nõ pforataꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ alumis oĩuꝫ aĩ. ʒ. ij. terant ⁊ fiat ex eis dẽtifriciũ ⁊ adminiſtret i medicis inter corroſa ⁊ fiſtulas. Et ſilr ex balauſtijs ⁊ ſquãma ferri puluerizet gĩgiua ⁊ retineãt i ea. Deĩde colluat os cũ aceto ſqllitico aut aceto i quo decocta ſũt folia oliue ⁊ ẽt adminiſtret filoniũ i loco corroſo qm̃ ẽ bonũ: aut diacalcitum ⁊ ꝯfectiões ꝓhibẽtes putrefactionẽ reſoluẽtes illõ quod puẽit ex ea. Et ex eis ẽ ꝯfectio ð armel. Si ãt nõ valet nũc neceſſariũ ẽ alcadico. Et ex eis q̃ approximãt ei ẽt ẽ vt ſumãt alumis ⁊ calcis ⁊ gallaꝝ ⁊ duoꝝ arſenicoꝝ ptes eq̃les accipiat ex eo dãc .i. p⁹ ꝯtritionẽ vehemẽtẽ ⁊ fiat cũ eo fricatio fricãdo bene. Deĩde expectet ſup eã vna hora. Poſtea colluat os cũ oleo roſ. qñ̃ põit i ipſo acatiaꝫ ⁊ ẽ ꝯueniẽs vt fiant ex eo troc. ⁊ deſiccẽt ⁊ reſeruẽt ad neceſſitateꝫ. ⁊ qñ̃ ſufficiũt duo arſenica ⁊ calx ⁊ acacia ⁊ fiunt ide troc. Et qñ̃ ꝯfert cauteriũ pdictũ: ⁊ ex eis q̃ delicuit corroſionẽ ⁊ faciũt naſci carnẽ ſanã: deĩ adminiſtret dẽtifriciũ ex gallis cũ tria pte myrrhe. Creat. n. carnẽ ⁊ ꝯſtrigit gĩgiuã. Et phlebotomia aliheric ꝯfert i eis.

Cap. vij: de augmento gingiue ⁊ cura eius.

Cura ei⁹ pꝛedicta ẽ in capitulo de fetore oris.

Capitulum. viij. de diminutione carnis gingiue ⁊ cura.

Sumãt turis maſculi ⁊ ariſtol. ro. ⁊ ſãguis draconis ⁊ ſarie herbi ⁊ radicis lilij ptes eq̃les ꝯficiãt p⁹ ꝯtritionẽ cũ melle ⁊ aceto ſquillitico ⁊ adminiſtrẽt fricãdo. ⁊ ſarie herbi. ʒ. x. ꝯficiãt cũ melle ⁊ fiãt ide troc. ⁊ ponãt ſup lacertulũ: aut teſtã poſitã i iferiori pte furni dõec puẽiat ad hoc vt ꝯterãt ⁊ fortiã adurãt: ⁊ ſup id quod adurit ⁊ ꝯterit ꝓiciãt ſanguinis draconis. ʒ. iiij. ⁊ turis maſculi q̃ñ ipꝫ ⁊ ariſtol. ro. ⁊ ireos ãboꝝ aĩ. ʒ. ij. ⁊ fiat ſꝫ modũ pdcm̃.

Cap. ix. de cura mollificationis gingiue.

Si quidem fuerit parua tunc ſufficiet in ea collutio oris cum aqua in qua decocta ſũt ſtiptica calida vel frigida ſm complexionem. Et ex eis que ſunt vehementis iuuamenti in hoc eſt alumen decoctum cum aceto. Si autem fuerit plurima tunc rectius erit in ea vt incidatur ⁊ dimittatur ſanguis currere ⁊ expꝛimatur qḋ egreditur ex eo. deinde colluatur os poſt ipſam cum decoctione ſtipticorum ſm modum predictum in eis que preterita ſunt. Et ex eis que ſunt conuenientia ad illud ex decoctionibus eſt vt ſumantur fructus tamariſci. ʒ. iij. ⁊ foliorum alcanne. ʒ. ij. tepefiant ⁊ adminiſtrẽtur aut ſumãtur baulaſtiaꝝ ⁊ corticis gnatoꝝ aĩ. vi. ptes ⁊ teraniabi ⁊ alumis iamẽi aĩ. iij. ptes ⁊

roſaꝝ ꝛ ſdāc albegdedi añ. viij. ptes ꝛ ſpice aroma-
tice ꝛ floꝝ ſquinãti añ. partes. x. fiat ex eis linimẽtũ ꝛ
ꝙ adhereat. ꝛ phlebotomia aliq̃ñ eis ꝯfert ei. ꝯfe-
ctio linimẽti ꝯueniẽtis ad illud qḋ admiſtraṫ p⁹ colli-
tionẽ oris. ℞. roſaꝝ cũ capitib⁹ ſuis pipis añ. ptes.
viij. corticis gīadinũ balauſtiaꝝ granoꝝ myrti viridũ
añ. iiij. ptes ſiliq̃ꝝ nabati ſumach mũdati alramich
v. ptes: aut loco alramich myrti. viij. ptes. Et q̃z
ꝯfert tãgere palatũ cũ hiera minori ꝛ colluere os ex
ea cũ aceto ſqlitico ꝛ admĩſtratio aliuſſui fortium.

Cap. x. de cura carnis addite gengiue.

p Onaṫ i ea calcãtũ ꝛ myrrha q̃m purgaṫ eaꝫ.

Cap. xi. de labijs ꝛ egritudinibus eorum.

Uo labia creata ſunt ad cooperiẽdũ os ꝛ dẽ-
d tes ꝛ ad decorẽ ꝛ ad retinẽdũ ſaliuã: ꝛ i homi-
nib⁹ ad loquẽdũ. Et creata ſũt ex carne ꝛ ner-
uis que ſunt partes lacertorum qui continent ea.

Cap. xij. de fiſſuris labiorum.

Edicine quidem quibus indigetur in curatio-
m ne fiſſuraꝝ ſunt ille que ad e iccationem ꝛ ſti-
pticitatem aggregant lenificationem.

Capitulum. xiij. de cura.

Edicie ꝯferẽtes ad illud, ꝛ ex illis ẽ dragagãtũ
m q̃n tenetur i ore ꝛ ꝯmouet ligua. Et ex regimine
iuuãte i ipa ẽ inunctio ſeruis ꝛ aui: ꝛ vt liniaṫ
ſup eas butyꝝ recẽs. Et ex eis ẽ fruſtũ cucumeris ſu-
p aliud aut liniaṫ ſup eas aq̃ ſeneſtẽ aut aq̃ ordei aut
mucilago pſilij. Et ex piguedib⁹ ſũt butyꝝ ꝛ medul-
la ꝛ adipes vituloꝝ ꝛ anſeꝝ cũ melle aut oleuꝫ alba-
bac alkadra: aut oleũ roſ. ꝛ i quo ſũt albumẽ oui ꝛ
farina ꝛ ꝓpe faria herbi ꝛ cerati: ꝛ q̃z põit i ipo mer-
daſẽgi. Et ex medicis exptis ẽ illud qḋ recipit gallaſ
ꝯtritas cũ ceruſa plũbi amilũ ꝛ dragagãtũ cũ adipe
gallie. Et ẽt galle ꝯtrite cũ ſiſamio ꝛ ẽt maſtix ꝛ viſc⁹
alboti ꝛ iſop⁹ ꝛ mel ꝛ fiat ex eiſ vnguẽtũ. Et iteꝝ mer-
daſẽgi ꝛ ſedie ꝛ venaꝝ vitis oiuꝫ pṫs. 5. d hẽnigi pṫs. 5
vngule caprine aduſte croci amboꝝ añ. ptes. iij. can-
fore. vi. ptes gũmi ptes. vi. cere. xvi. ptes oleũ roſ. ꝛ
ẽt ãbra ſoluta cũ oleo balſamio: aut olei de ben: aut
olei de citro. iiij. ptis ſumaṫ ꝛ admiuiſtreṫ in ipſis ce-
ratum ꝛ fiṫ cibi ei⁹ pedes ꝛ extrema ꝛ oua ſorbilia.

Cap. xiiij. de apoſtemate labiorum ꝛ cura.

Poꝛtet vt icipiaṫ i eis cũ cõne hũoris domi-
o nãtis: deiñ admiſtreṫ medicine locales. Apa-
ta ṽo ſi ꝓxime poſitiõis ex indicio apatũ gin-
giue ꝛ cura fortior partiꝑ ẽ magis nẽcria. medicine
ṽo locales ad vlcera ſumũṫ ex ſtipticis ſiẽ myrobal-
ð lirio ꝛ ſeie roſe ꝛ nuce cupſſi ꝛ radicib⁹ vitl. Et q̃z
ponũṫ i eis ð hẽnigi ꝛ vngule capric aduſte ꝛ capilli
aduſti ꝛ fumi⁹ aggregat⁹ ꝛ viuet. Olea ãt q̃ admiſtrã-
tur i eis ſt ſiẽ oleũ ð chryſomil ꝛ oleũ ð nuce indica.

Capitulum. xv. de hemorroidibus labiorum.

I ãt i eis ſt hemorroides ſẽ ex eis q̃ ꝯferũt eis
f iẽ ſqume ferri ꝛ m erdaſẽgi ꝛ ceruſa ꝛ croc⁹
ꝛ alumẽ ſm ptes equales ſũpta ex qb⁹ fiat vn-
guẽtũ cũ cera ꝛ oleo nucis idice ꝛ oleo ro.

Capitulum. xvi. de tremore labiorum.

p Turinũ accit cũ cõitate ꝯus ſtõ ꝛ ꝓpt q̃m in-
ea ẽ nauſea: aut mouet ǭſi ad expellẽdũ aliqḋ, cũ vo-
mitu ꝛ ꝓpe i egritudib⁹ acutis ꝛ horis criſis: ꝛ q̃z
ẽ cũ cõitate neruoꝝ aduenientũ ad ea a cerebro ꝛ tun-
c ea cũ cõitate quã certoꝝ hꝫ cũ eis.

Sen. ix. de diſpoſitõib⁹ gutturis ꝛ ẽ tractat⁹ vn⁹.

Capitulum. i. de anatomia gutturis.

Er guttur intelligim⁹ ſpatiũ in quo
ſũt meat⁹ anhelit⁹ ꝛ cibi. Et de eo
p ſũt additio q̃ ſũt vua ꝛ amigdale ꝛ
galſamac Et tu qḋ iã ſciuiſti ana-
tomiã meri ꝛ anatomiã epiglotis.
Uua ṽo ẽ ſbã carnoſa pẽdẽs ſup
ſupmũ ptẽ epiglotis ſiẽ vdaſti. Et
ei⁹ gdẽ iuuamẽtũ ẽ q̃datio aeris vt nõ pcutiat ſuo fri-
gore pulmonẽ ſubito ꝛ vt ꝓhibeat puluerẽ ꝛ fumũ:
ꝛ vt ſit pcutiẽs vocẽ q̃ ꝯforet ꝛ magnificet q̃ſi ipa ſit
porta cuſtodiẽs ſup exitum vocis q̃titate ſua ꝛ ꝑꝑ
hoc nocet ei⁹ iciſio voci ꝛ ꝑparat pulmonẽ ad reci-
piẽdũ frig⁹ ꝛ nocumẽtũ ei⁹ ꝛ tuſſiꝫ ab eo. Due vero
amigdale ſt due carnes nate i radice ligue tẽdẽteſ ad
ſupiora ac ſi ipe ſint. ij. auricule pue ꝛ ſi carnoſe ner-
uoſe ſiẽ due glãdule vt ſint fortiores ꝛ ãbe ſũt ex mõ-
ſuo ſiẽ due radices duaꝝ auriũ ꝛ ſiẽ itineris ad meri
q̃rũ ãbaꝝ iuuamẽtũ ẽ vt adiuuẽt aerẽ apõ caput cãne
ſiẽ arca ꝛ vt nõ expellaṫ aer penit⁹ q̃n ſit attractio cõ-
dis ꝛ deficiat aial. Algalſamac ṽo ẽ caro pãniculo-
ſa ãnexa palato ſub vua pẽdẽs coopiẽs caput cãne
ꝛ ſupra galſamac ẽ alſaic ꝛ ẽ os habẽs quattuor late-
ra duo ſuperius ꝛ duo inferius. Canue vero meri
anatomiam dicemus poſterius.

Cap. ij. de egritudinibus membrorum gutturis.

q Uãdoq̃ accidũt i vnoquoq̃ iſtoꝝ egritudi-
nes ꝯpoſitis ꝛ apoſtẽata ꝛ reſolutio ſigſaris.

C. iij. ð cibo q̃uo ſit ſtrãgulatio ꝛ ſiẽ q̃ curaṫ cura ẽ⁹.

Uãdoq̃ aliqḋ figiṫ magnitudinẽ hñs oꝫ vt
q icipiaṫ ꝛ ꝑmaṫ collũ ꝛ qḋ ẽ iter vtraſq̃ ſpatu-
las adhibẽdo pcuſſionẽ p⁹ pcuſſionẽ. Si ãt
nõ ſuffiẽ adiuuet vomitu. Et q̃ſq̃ eſt in hoc timor.

Cap. iiij. de ſpinis ꝛ que curſu eius procedunt.

N ſpinis gdẽ ꝛ fruſtis ligni ꝛ oſſis ꝛ q ſt illis
i ſilia oꝫ vt ꝯſideret tẽ ſi ſẽſ⁹ ꝯphẽderit ea aut pẽ-
na aut curuitas caizarã: aut corda arc⁹ dupla
tẽ expellaṫ cũ ea aut extrahaṫ ꝛ ſi ẽ iſtrũm ꝯphẽdẽs ſpinã
recipiẽs eã tẽ rectior ẽ ei⁹ attractio ſm ꝙ narrabo.
Si ãt ſẽſ⁹ dſiẽ tẽ oꝫ vt p⁹ ipa ſorbeat ſorbitiões viſco-
ſe. Si ãt nõ valet excitẽṫ ſingult⁹ ꝛ vomit⁹ cũ digiſ
ꝛ cũ pẽna ꝛ mdicamie. Et ex eis q̃ expta ſt ẽ vt bibat
oi die. ʒ. i. naſturtij ꝯtriti cũ aqua cala ꝛ euõat: Ipꝫ
eni expellit qḋ retiet. Et mel⁹ gdẽ ẽ vt euõat p⁹ cibũ
ſuũ cũ aqua: ꝛ quẽdoq̃ ligaṫ cũ filo ſotiṫ ꝛ egrediṫ ꝛ
dglutiṫ deide extrahiṫ ꝛ egrediṫ qḋ retẽtũ ẽ. Et ſiſr ficus
ſicce ligate cũ filo q̃ñdo paulatĩ maſticaṫ ꝛ deide de-
glutiṫ. Et quãdo fit gargariſm⁹ cũ rob vue in quo
decocte ſũt fic⁹ ſicce eẽ qḋ iſtitũ ẽ mouet a loco ſuo.
Et quãdoq̃ exteri⁹ appõit eniplm gutturi i quo ſũt
maturatio ꝛ apto ſbtilis vt apiaṫ loc⁹ ꝛ egrediaṫ ſpi-
na ꝛ que cur. ĩ eius procedunt per ſe. Et ſimilr hñt

eſt epliin ſcũ ex farina ordei cuꝫ oleo ꝛ aqua tepida.

Ca. v. de ſanguiſugis in gutture.

q Uãdoq̃ ꝯtigit vt ſint q̃dã aq̃ hñtes ſanguiſu-
gas paruas occultas q̃ꝝ occultatio difficilir ſacẽ
euenit ab eis q̃ eã glutiunt. Et q̃z pẽdet i manifeſto
gutturiſ: ꝛ q̃z ſuſpẽdiṫ i iferiorẽ pte meri: ꝛ q̃z que
ſũt ad ſtõm: ꝛ q̃z ẽ pua ꝛ aſpiciẽs nõ videt ſuſpẽſio-
nẽ ei⁹. Cũ ṽo pcrãſit ſup illud h tra ð q̃ curaṫ ꝛ ſugit
ex ſanguine q̃titatẽ magnaꝫ ereſcit corp⁹ ei⁹ ꝛ appa-
ret q̃titas. Ca. vi. de ſignis.

a Cadit ei i quo ſuſpẽdiṫ ſanguiſuga triſtitia ꝛ an-
guſtia ꝛ ſputũ ſãguis. Cũ ergo videſ ſaniẽ ſpu-
entẽ ſanguinẽ ſubtilẽ: aut ſpuentẽ ipm q̃nq̃: tũc ꝯſi-
dera diſpõnẽ gutturis eius fortaſſe cui in ipſo ẽ ſan-
guiſuga. Ca. vij. de cura.

q Uãdoq̃ curaṫ illa q̃ viſu ꝯphẽdiṫ curatõe ac-
ceptõis ꝛ ablatõis ſꝫ qḋ narrabim⁹. Et q̃z
curaṫ cũ medicis gargariſmatũ ſi fuerit ꝓpe guttur
ꝛ vaporꝝ. Et ex eis ſũt q̃dã cũ caputpurgijs ſi fuerit
pcliuis ad naſuꝫ: ꝛ cũ eis q̃ vomitu ꝛ vẽtris ſolone
educit ðmes. ꝛ q̃ eis ſt ſilia ſi fuerit ſtãs i pſũdo ꝛ in
ſtõ. Et q̃z igeniaṫ aliõ igeniũ ei. idẽ ẽ vt ſubmergat
ſe hõ i aq̃ cala: aut moreṫ i balneo calo ꝛ ꝓpe p⁹ al-
lea q̃ aſſũpſit. Deiñ nõ ſit deſes idefineṫ aquã ſtraꝫ i-
ſtraui i ore ſuo aſſumere hora poſt horã dõec deſcẽ-
dat ſãguiſuga q̃ i ipſo ſuſpẽſa ẽ fugiẽs a calore decli-
nãs ad ptẽ frigoris. Si ãt nẽcriũ fuerit vt ipſe expe-
ctet ſt alõ: ẽ eni regimẽ valde bonũ i extrhẽdo ipam.
Et iſtotiẽs qḋ ꝯfert ẽ ea vt ſit ꝯtẽt⁹ cõmeſtiõe alleo-
rũ ꝛ moꝛa i ſole tenẽdo os aptũ corã aq̃ frigida iſtri-
gidata. Et q̃dã hoies ſũt q in potu tribuũt hñti ſan-
guiſugã alleſchis: ꝛ exiſtio ꝙ ſint ſpẽs cimicũ rubeo-
rũ ſãguiſucoꝝ ſimĩ tachis debiles hñtũ cutes quos
forſitan deſtruit tact⁹. Et ſi fuerit faciṫ deniẽ potu cũ
aceto ꝛ vino: aut ſuffumigeṫ ex eis guttũ cuꝫ traiecto-
rio: ꝛ fortaſſe ipſi ſũt q noiant in terra nr̃a alchabe-
bil. ꝛ pcuti ſolitũ cũ ſorbet q̃nq̃ extrahit eã ex guttu-
re ꝛ ꝓpe cum ſale. Ex gargariſmis ṽo ẽ gargariſma
qḋ ſit cũ aceto ꝛ gargariſma de ſynapi cum duplo
ſui de baurac: aut ſynapi cũ equalitate ſui de nigella
aut cum aceto vini in quo decocta ſunt allea ꝛ ſcilla
ꝛ lupini ꝛ colloquintida ꝛ ſirace: aut aceto vini ſm
q̃titatẽ duaꝝ. ℥. i quo ponãtur baurac. ʒ. iij. ꝛ ſalis
armoniaci ꝛ alleoꝝ duo dentes: ꝛ gargariſmati qḋ
cũ ſucco folioꝝ ſalicis ineſt ꝓpetas in extrhẽdo ipam
ꝛ ſiſr gargariſmati ex aceto ꝛ aſſa fetida aut kitran ꝛ
aq̃. Cum aũt iam puenerit in ſtõ oportebit vt in potu
ſumat de hoc medicamine. ℞. ſcilla abrotani apſin-
thij nigelle lupinoꝝ coſti naſturtij mentaſtri alkabu-
li ſtirace olum añ. pond⁹. ʒ. ij. cuꝫ aceto ſcõmixto: ꝛ
ẽt cibeṫ hñs eã alleis ꝛ cepis ꝛ porris ꝛ calamẽto flu-
niali hũido aut ſynapi ꝯdito ꝛ oĩ calido acuto de-
inde euomat poſtea ſi facilis fuerit ei vomit⁹: ſi aũt
fuerit non facilis tunc res ſalute acute. Et cũ ei⁹ ſuſpẽ-
ſio fuerit i naſo ꝛ diligiṫ eius caſus fiat caputpurgiũ
cum aceto ꝛ nigella ꝛ ſucco cucumeris aſinini ꝛ hel-
leboro. Cũq̃ acciderit vt abſcindaṫ: tũc ſibi caueat
ille in quo fuit a clamore ꝛ loquela. Si ãt currat ſan-
guis aut euomat ipm vel ſolutõe educat cum curet
totũ cũ eo qḋ ſcies i. c. ſuo. Et hermodactili qdẽ hñt
ꝓprietatẽ expellẽdi illõ. Mod⁹ ãt quo icipiṫ cũ iſtrõ
chirurgico ẽ vt ſiẽt ille q ꝓ eglutiuit ſanguiſugã in ſo-
le ꝛ aperiat os ſuũ ꝛ ꝑmaṫ linguã ei⁹ ad inferiora cũ
extremitate iſtrĩ chirurgici qḋ eſt ſicut cochleariũ.
Cũq̃ videtur ſanguiſuga ponatur iſtrũm chirurgi-
cum in radice colli ei⁹ vt non incidaṫ: ꝛ hoc qdem i-
ſtrumentũ ẽ iſtrũm quo remouẽtur hemorroides.

Ca. viij. de ſuffocationibus alhaba.

p Reſocatio ꝛ ꝓhibitio penetratõis anhelit⁹
ad pulmonẽ ꝛ cor: eſt res accñs ex cãis plu-
rimis ſicut potu medicinaꝝ ſſocatiuaꝝ ꝛ medicinaꝝ
venenoſaꝝ ꝛ ſiẽ ꝯgelatione ſanguis i qbuſdã viſceri-
bus. Illa ãt de q̃ nõ loquemur ẽ illa q̃ ẽ ꝑꝑ cãm ac-
cidentẽ in ipſo iſtrũo anhelit⁹ ex ꝓpinquo epiglotti
ꝛ apãt aut coopertura: aut pigritia drũnis a motione
iſtrĩ attractionis aeris. Et tu quidẽ ſcis ꝙ apa opi-
lat meat⁹ vicini ſui. ꝛ ꝙ coartatio mẽbri vicini opi-
lat meat⁹ vicini. Et ſcias ꝙ lacert⁹ mouens mẽbra
motus attrahendi aerem ad ea eſt lacert⁹ epiglotis
quẽadmodũ dicturi ſum⁹ i. c. anhelitus cum deficit
a motione ſua ꝛ opatione ſua ꝑꝑ ſiccitatẽ ꝯgregatã
ſup hũc lacertuꝫ q eſt in anteriore parte epiglotis ꝛ
q̃ ſequitur ipam: aut ꝑꝑ mollificatõeꝫ: aut ꝑꝑ ſpaſ-
ma aut ꝑꝑ nocumẽtũ aliud nõ eſt poſſe giali vt anhe-
let q̃tũs meatus non ſit opilat⁹. Coopertura aũt ꝑꝑ
coartationẽ vicini q̃z accit ꝑꝑ remotionẽ ſpõdiliũ
que ſunt in initio colli ad iteriora cã pcuſſionis aut
caſus: ꝛ nõ hꝫ curatiõem: aut ꝑꝑ apa i lacerto ſpon-
diliũ ꝛ ligamẽtis exiſtãti i certo meri ꝛ ligamẽtis ei⁹
cũ cõitate. Et ꝑꝑ aliquã cãꝫ q̃ trahit eas ad iteriora
aut ꝑꝑ ſpaſma q accit i eis ẽt attrahẽdo eas: ꝛ dete-
rior eis eſt ſiccat: aut ꝑꝑ aliud nocumẽtũ neruoꝝ ꝑꝑ
qḋ fit. Et illud qḋ plim accit infantib⁹ ꝑꝑ lenitatem
ligamẽtoꝝ coꝝ. Que aũt eſt maioris timoris eſt illa
que eſt in ſpõdili ſcda ꝛ que ſunt ſup ipam ꝛ q̃ ẽ ſub
illa eſt magis ſalua. Et fortior ea ẽ illa q̃ eſt in ſpon-
dili prima. Ipſa eni eſt fortior ꝛ acutior eaꝝ q̃ ſunt i
c. vicinitas. Illam aũt q̃ fit cũ vermiũ dicemus in. c.
difficultatis trãſglutiẽdi. Diuiſio aũt apatis ſm mẽ-
bra apoſtemoſa eſt q̃dripartita. Aut eni erit apa in
lacertis extrinſecis epigloti declinib⁹ ad interiora ꝛ
iferiora ita vt ſit apa apparens ꝛ appeat ei⁹ rubedo
in añriore pte colli aut pectoris aut thoracis. Aut
erit i lacertis extrinſecis ab ea. Sed in illis que ſunt
ad poſteriora ꝛ lacertiſ meri ita vt ſint apa ꝛ rubedo
eius ꝛ color ipſius apparentia int⁹ i ore: ꝛ q̃z pueñit
ad ſpondiles ꝛ nucham cũ cõitate. Aut erit i lacertiſ
intrinſecis meri ꝛ que ſequitur ipm ꝛ ſtringit anhe-
litum ꝑꝑ vicinitatẽ ꝛ non apparens ſenſui. Aut erit
in lacertis intrinſecis in epigloti ꝛ i pãniculo veſtiẽ-
te eã: ꝛ ẽ deteri⁹ q̃tuor ꝛ ipm nõ apparet ſenſui ẽt. ꝛ
aliq̃ñ aggregat ex illis apatibus numer⁹ duoꝝ aut
triũ. Cã ṽo hoꝝ apatũ q̃z ẽ cã alioꝝ apatũ. Et q̃ñ
eſt ꝑꝑ quoſdã cibos q ſunt ꝓpĩ i faciẽdo aſtringere
iſta apata ſiẽt eſt andach oca ꝛ dĩ ꝙ ei⁹ tyriaca eſt la-
ctuca ꝛ endiuia. ꝛ q̃z nõ ẽ cũ repletõis i toto corpe

ſmo ē corp⁹ mūdū ꝛ nec̄ ſupabūdat ſuꝑfluitas ni
ſi ī ībꝫ vicīs mēbꝛis gutturi ꝛ facit euēire apa. Et
ſi diuidit hoc apa. ꝛ dr̄ ꝙ aliud ē appens ſēſui exti⁹
cū aſpicit̄ īterioꝛ ps gutturis īteri⁹: ꝛ aliud ē qḋ nō ē
appens ſenſui: ꝛ aliud ē in meri. Et aliud ē īti⁹ ī epi
gloti ꝛ nō ꝯſpicit̄ illud niſi cū caſu lingue poſt apti
onez oris cū fortitudie cū ꝯpreſſione ligue ad īferio
ra. Et hec qdem apata qn̄q̄ accidūt ex ſanguine. ꝛ
qn̄ꝫ ex cholera rubea: ꝛ qn̄ꝫ accit ex phlate. ꝛ plur̄ p̄
focatōis ei⁹ ēt cū coopertura lacerti gutturis. Ext p̄
focatōib⁹ qdē phlatica ē magis incolumis ꝛ cu⁹ ſa
natio ē velocioꝛ ꝛ facilioꝛ: ꝛ qn̄ꝫ ꝓlongat̄ .xl. dieb⁹
Et phlatica qḋ alia ē cui⁹ gnātio ē ex phlate viſcoſo
groſſo ſtō. ꝛ alia ē cui⁹ gnātio eſt ex plate ſubtili ca
lido ꝛ cū h⁹ ī deſcēdit phla a capite: ꝛ ipm qdē non
deſcēdit niſi ex caplec ſm plim rei ūic poſt ē vt deſcē
dat ad lacertos ſupioris ptis epiglotis pp grauita
tem ſuā aut puitatē penetratiōis ſue: ꝛ raro qdē ac
cidit ex melia. Et dicit qdā ꝙ ſi accit oio qn̄ melie
minorat̄ effuſio ab aliquo mēbro ad aliud mēbrum
ſubito: vez nō elongat̄ cū raritate illi⁹ qn accidat ſu
bito aut paulatiz: deinde p̄focat. ꝛ qn̄q̄ ꝑmutat̄ ex
apate calido ꝛ ſm oēm diſpōnem ꝛ eſt mala. Et oē
apa p̄focatiuū aut īterficit aut ꝑmutat̄ mā eius: aut
collectiōem facit: ꝛ ſuppurat̄. ꝛ qn̄ꝫ apant̄ interius
ceruice: ſꝫ nō ꝑuenit ad hoc vt p̄focet. Et p̄focatiuum
malū faciēs neceſſarium vt ſit aſſiduatio apertionis oris
ꝛ ꝓiectiōis lingue noiat̄ caninū. qn̄ꝫ eni dr̄ illud de
ſectio ī lacerto īntriſeco ī epigloti ꝛ qn̄ꝫ de eo qḋ acci
dit ī duab⁹ ſpēb⁹ lacerti ſimil̄. Et qn̄q̄ de illo qḋ ac
cidit ex remotione ſpondilium. Et qn̄q̄ ꝑmutat̄ ſinā
tia ad ꝑipneumoniā qn̄ expellit̄ mā ad pulmonē: ꝛ
qn̄q̄ ꝑmutet̄ ad ptē cordis ꝛ īterficit. Et qn̄ꝫ ad ſtō
effundit̄. Et ois ſinātic⁹ q moꝛit̄ ſpaſmat̄ ī ꝑmis.
Et p̄focatio qdem canina qn̄q̄ īterficit īnt ꝑmum
diē ꝛ q̄rtum. Et qn̄q̄ multiplicant̄ ſinances ꝛ caruꝫ
filia ī vere hyemali: cum ergo p̄focatio fortioꝛ fit an
helit⁹ ponit̄ attractiu⁹ in quo ſit inanitū motione
pulmonis. Et fit neceſſariū multotiens mouere pe
ctus cū pulmone velociter ꝛ freq̄nter, ſi adiuuerit vir
tus ꝛ nō fuerit anhelit⁹ coꝛ inflatio. Et qn̄q̄ accidit
p̄focatio in febrib⁹ acutis ꝛ conſtrictis ꝛ qn̄q̄ por
tendit ī eis variolas. ꝛ ſilr doloꝛ gutturis ī eis q̄uis
non ſit p̄focatiuum. ꝛ accidentia p̄focatiōis ī acutis
febrib⁹ ſunt mala valde: qn̄ in eis eſt neceſſitas an
helitus vehemēs: ꝛ qn̄ accit ī die criſis ē timoroſuz
ꝛ ꝑiculoſū. Nā criſis cū apatib⁹ p̄focatiuis ē ꝑiculo
ſa ꝓculdubio.

Ca.ix. de ſignis.

Uictio cōis oībus ſpēbus p̄focationū ē cō
ſtrictio anhelitus ꝛ ꝙ os remaneat apertum
ꝛ difficultas deglutiendi vt qn̄q̄ ꝑueniat pa
tiēs ad hoc vt bibat aquā ꝛ egrediat̄ ex naribus ei⁹
ꝛ exit⁹ amboꝝ oculoꝝ ꝛ egreſſio lingue ī ea q̄ vehe
mēs ē cū debilitate mot⁹ eius. ꝛ qn̄q̄ peruenit illud
plim ad hoc vt ſit loquela eius ſpēi que dr̄ ꝙ ille lo
quitur cum narib⁹ ꝛ ē vere ecōtrario ei⁹. Ille vo q ad
hāc ꝯpatur ī ꝯſuetudine holum nō eſt niſi hñs na
res opilatas. Ipſe ergo vere non loq̄t ex naribus.

Doloꝛ āt nō ſit fortis ī phlatica ꝛ dura ꝛ ſit fortis in
calida. Cū ergo vehemētioꝛ fit doloꝛ: tunc qn̄ꝫ iſta
tur collū totū ꝛ facies ꝛ pēdet lingua. Et magis ſuo
lumis decollatio ē illa cum qua anhelit⁹ nō ſit diffi
cilis. Et pulſus qdem hntū p̄focatōez in principio
ſui ē freq̄ns diuerſus. deinde fit puus rarus ꝛ cōica
tione apoſtemoſū in hoc ꝙ ſenuit aut cū viſu aut cū
tactu: ita vt ſentiant̄ membra meri ꝛ epiglotis dura
ꝛ extenſa: ꝛ ſic hñs eū quaſi decidens vomere. Et
cū remotione quidez ē attractio colli ad interioꝛa ꝛ
abſciſſio vbi remouētur ſpondiles ꝛ qn̄ tāgit̄ dolet
Et ſi iacet ſup collū ſuum non delectat aliqd ꝙ ipſe
deglutiat oio. Et differentia quidem inter cōſtricti
onē anhelitus factaz cū decollationis. ꝛ factaz cū pe
ripneumonie ē: quoniā ille qui ē in ꝑipneumōia
non p̄focat ſubito: ſed hec ſubito qn̄q̄ p̄focat. Et
differūt apa ī epigloti ꝛ apa meri: ē: qn̄ cū deglutire ē
poſſe ꝛ anhelit⁹ ē ꝓhibit⁹ tūc apa ē ī epigloti: aut ſi ē
ecōuerſo tūc apa ē in meri. Et qn̄q̄ magnificat̄ epi
glotale adeo donec ꝓhibeat deglutitionē. Et qn̄q̄
magnificat̄ meriale adeo ꝙ ꝓhibeat anhelitū ꝛ nō
ꝯſtringit anhelitū aliqo apatū meri niſi qḋ ē ī ſupꝛe
mo eius: qḋ vo ē ſub hoc non ꝓhibet anhelitū q̄uis
difficilis fiat ꝛ ꝯſtringat̄: qn̄ nō ꝑuenit ad hoc
vt ꝯprimat cānam ꝛ extremitatē eius: ꝛ vt non īgre
diatur in eā aer oio cū q̄ apa ē ī meri ꝛ ī lacertis in
triſecis nō manifeſtat̄ ſenſui q̄uis ligna palato ad
hereat vehemēter. Et dīa īter apa malū qḋ nō ſanat̄
ꝛ apa qḋ nō eſt cū illa malitia: imo eſt in poſtremo
lacerti meri. ē qn̄ vr̄ ꝙ nō cū eo ꝯſtringat̄ anhelit⁹
niſi cū eſt deglutio. Et illud ē malū qḋ eſt intus ī epi
gloti ꝛ nō apparet ſenſui exteri⁹ ex eo aliqd niſi īteri
us cū īſpicit̄ ei⁹ guttur: ſꝫ eſt ꝓfūdū. deīn illō qḋ nō
vr̄ īteri⁹ ꝛ vr̄ exteri⁹. Prefocatio āt mala feſtinat ad
ꝓhibēdū anhelitū. Et qn̄ reſupinat̄ patiēs ꝛ ꝓhibe
tur anhelit⁹ oio. Et qn̄ nō reſupinat̄ anhelit⁹ fit diffi
cilis. Et ipſe āt aſſidue extēdit collū ꝓ expediēdo ad ſpi
ritū ꝛ reuoluit̄ cū inclinatōe ꝛ diligit expāſionē ꝛ non
pōt iacē. Et qn̄ꝫ ꝑcūt ꝯſtrictio anhelit⁹ ꝛ neceſſitas
extrahēdi vapoꝛē fumoſū ad hoc vt educat vr̄ ꝙ ef
ficit āhelitū hūiditates ad exterioꝛa ī anhelitū ꝛ ap
paret ſpūs: tūc nō ē ſpes ī ipſo ꝛ nō oꝫ vt curet̄. Cuꝫ
tū qn̄ꝫ accidat vt p̄focat⁹ ſpiret aliqn̄: deīn ſanet̄. Et
illud ē cū illic fuerit fortitudo ꝛ appetit⁹ ꝛ nutrimen
tū. Cū āt facies ei⁹ fit viridis ꝛ denigrāt̄ ſin⁹ oculo
rū ipſi⁹ tūc ipſe moꝛit̄. Et ſilr qn̄ minorat̄ pulſus ꝛ in
ſtrant̄ extrēa ꝛ groſſitudo qḋ ligue ꝛ ipſi⁹ denigratio ſt
ex ſignis malis. et qn̄ ē cū p̄focatōib⁹ mal̄ febris ve
hemēs tūc moꝛs feſtinat qn̄ ſe. facit egrū idigere ſpe
lūa magno: ꝛ iā dictū ē ī ſignis moꝛtis velocis. ꝙ ſi
go p̄focatōez pariē ꝛ alterat̄ coloꝛ poſtremū ei⁹ a ru
bedine ſua ꝯſueta ad albedinē aut ad viriditatē ꝛ ſu
dant ꝯcelle ꝛ īguina ei⁹ ſudoꝛe ſtō tunc ipſe moꝛit̄
ī vno dieꝝ. Signa vero ſpei ſūt ſi ꝑmutatur rubedo
ad exterioꝛa: multotiēs eni aperiūt tunc oculos ſuos
ꝛ ſanant̄. Et ſilr qn̄ alterant̄ coꝛ anhelit⁹ ꝛ incipiūt
anhelare anhelitū breui. Et illō iō qn̄ ipſi ī diſpōne
vehemēte icipiūt ad anhelitū lōgū vt ipm paulatī

iterare faciāt. Cū aūt abbꝛeuiatur tūc iaz remouet̄ cū
p̄ paraſe ad lōgitudinē ꝛ redeūt mēbꝛa ad diſpōnez
nālē. Et ſilr qn̄ accit apa ī latere oppoſito ſperat̄ cuꝫ
eo reſolutio aliq̄. Sig̃ āt ꝑmutatiōis ſinātie ſūt vt
videant̄ ī apate detrimētū ꝛ reſolutio abſq̄ apertione
ad exterioꝛa cū mollificatiōe ſua. Deide oꝫ vt ꝯſide
ret̄ pulſus. Naz ſi ſit vndoſus magn⁹ ꝛ accidat cuꝫ
eo tuſſis tūc ipa ꝑmutat̄ ad ꝑipneumoniā. ſi vo pul
ſus ē ſpaſmoſus tūc ipſa ꝑmutat̄ ad ſpaſmū. Et ſi debi
litatur pulſus valde ꝛ minorat̄ ꝛ fit rar⁹ ꝛ ꝯmouet̄ tre
moꝛ cordis ꝛ reſoluit̄ īnat⁹ calōꝛ ꝛ accit ſyncopis tūc
mā eſt effuſa ad partē cordis. Si aūt accidit doloꝛ
ī ſtō ꝛ nauſea: tūc iaz effūdit̄ ad ſtōꝫ. Collectionis
aūt ſignū ē qn̄ īueniūt̄ lenitas pauca cū ꝑmiſſiōe q̄rti
diei. Et qn̄ꝫ accidit ſinantie q̄ facit apparere rubedi
nē in collo ꝛ ꝑ pectoris vt generēt heriſipila. Et
illud ē ſm duos modos: aut pp reditionez mē ad
interioꝛa coꝛporis: aut pp ꝯūonē materiei. Si aūt eſt
pp ꝯūonē tūc ē ī q̄ ē ſpes ꝛ alleuiat̄ cū ea anhelitus ꝛ
aliud eſt malū. Et ſigna quidē eius q̄ ſanguinea ē ſt
ſigna ſanguinis notū rubedo ligue ꝛ faciei ꝛ oculo
rum ꝛ tinctio ſapoꝛis ſanguinis. ſ. ſal dulcedinis:
aut ſilis ſapoꝛis vini ꝛ doloꝛ vehemēs extēſiu⁹ ꝛ ꝯſtri
ctio anhelit⁹ vehemēs. Et ſig̃ choꝛice ſt inflatio ꝛ caliditas
ꝛ triſtitia vehemēs ꝛ ſitis vehemēs ꝛ doloꝛ vehemēs
moꝛdicatiu⁹ ꝛ amaritudo ꝛ ſiccitas ꝛ vigilie: ꝛ ſi cō
ſtrīgēdo anhelitū ꝯſecutionē euenitē ex ſanguine
Et qn̄ꝫ ſignificāt ipam coloꝛ lingue: ꝛ aduſtio loci ꝛ
acuitas ipi⁹ ꝛ ē qn̄ ſit ī loco aliqd acutū moꝛdicati
uū. Et doloꝛ choꝛice mīoꝛ ē doloꝛe ſanguīs. Et ſig̃
qḋ phlatice ſt ſalſedo aut ſapō bauracū caliditate
ꝛ viſcoſitate qn̄ ſꝫ phlegma ē cōꝛuptū ꝛ putrefactū
Et qn̄ꝫ ſignificant ipaꝫ albedo coloꝛis ligue ꝛ faciei
ꝛ paucitas ſitis ꝛ iflāmationis: ꝛ qn̄ꝫ ꝓſternit̄ ligua
cū mollificatione ꝛ raro accidit cū ea ap ī glādulis
ꝛ qn̄ꝫ ē doloꝛ cū ea paru⁹ aut ꝑuatus: ꝛ nō ſūt cū ea
febꝛes ꝛ ꝓlōgat̄ ſpaciū ei⁹ vſq̄ ad .xl. dies ꝛ qn̄ niſi
hñs cū poſſe ē cū deglutio: qn̄ penetrat deglutitū ī
moꝛitē ꝛ ſig̃ melācholie ſt duritiēs ꝛ ſapō acetoſita
tis ꝛ pōticitatis ꝛ ꝙ accit paulatī: ꝛ qn̄ꝫ ē ꝑmutata ex
apate calido ꝛ ſigna facte a ſiccitate mēbꝛoꝝ ſpūali
uꝫ q̄cūq̄ fuerit ſūt paucitas hūiditatis ī oꝛe ꝛ iuua
ri ex aq̄ calida ſtatī cū eo qḋ hūectat ꝛ mollificat. Et
ſcias ꝙ qn̄ꝫ accit ligue doloꝛ p̄ueniēs ſine vno aut
duob⁹ ī gutture ei⁹ ꝛ ſignificat petroſaꝫ ſuꝑfluitatē
ī ꝑtib⁹ gutturis.

C.x. de ſmōe vlī de curis apatū accītiū ī ꝑtib⁹ gutturis ꝛ epiglotis ꝛ glādulis circū
dātib⁹ ea ꝛ vue ꝛ gallematis ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ.

Poꝛtet vt cadat ī p̄ncipio vniuſcuiuſq̄ ſtoꝛū
mā faciēs illud cū phlobomia ꝛ ſolōne vētris. ꝛ
vt trahat̄ materia ad ptē diuerſaz ſalitē cū vē
toſis poſitis ſuper loca longinqua oppoſita ei ꝛ li
gatione extremitatū doloꝛoſa. Et vt icipiat̄ ī ea cuꝫ
medicis ſtipticis ꝯmixtis cū eis q̄ habēt par abſter
ſionis ſicut iulep. ꝛ melioꝛes eo ſūt coꝛtices nucis: deide
rob mori. Et ſcias ꝙ icoeptio gargariꝫandi cū aceto
qn̄ icipit paſſio vue aut ſinātia ē ex eis q̄ repellūt ꝛ ꝓ
hibēt attractionē hūiditatis plurime ꝛ ē cū eo ꝓhi
bitio ei⁹ ꝙ euenit. Et de iſtis qdē medicinis ſūt ſiē

alumē ꝛ galle ꝛ balauſtie ꝛ ſumach q̄ūata decocta vſq̄
ad ſolutionē ꝛ fiat ex eis qḋ deglutiat̄. Et ex eis q̄ iu
uāt ad illud ē vt radat ſyncipu ꝛ liniat̄ cū ſucco aca
tie ꝛ hoc ī principio. Deinde gradatio fiat ad ma
turatiua: deinde fiat gradatio ad apertiua foꝛtia
vſque ad gradum ſalis ārmoniaci ꝛ pireti ad ea que
dicturi ſum⁹. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad hoc ē ſternutare
cū eis q̄ ſūt ſicut ꝯdiū ꝛ coſtus ꝛ folia oleandri ꝛ ſan
tuc⁹. ꝛ ex reb⁹ expꝛtis q̄ faciūt ſua ꝓpꝛiete ī apatib⁹
p̄focationū ꝛ vue ꝛ ābaꝝ amigdalaꝝ ꝛ oio oīuꝫ mē
broꝝ gutturis iuuamētū maximū eſt vt ſumat̄ fila ꝛ
ꝓpꝛie tincta cū muríce marino ꝛ p̄focet̄ cū ea vipa
deīde circūdet̄ eis collū ei⁹ q hꝫ aliqd hoꝝ apatū.
Illud eni ꝯfert ei iuuamētū mirabile bonū ꝑdūcēs
q̄uia ē ei⁹ qḋ timet̄. Et lac quidē ē ex medicinis ſub
limibus ī p̄ncipio ꝛ ſtatim ꝓpea ꝙ repellit ꝛ lenit ꝛ ſe
dat doloꝛē. Et oꝫ vt ꝯſpiciant ī admiſtrādo ea q̄ ſtri
gūt ꝛ reſoluūt aut maturant: ꝛ ꝯſiderēt ad diſpōnez
coꝛpis ī lenitate ꝛ duritie ſua ꝛ ꝯfortet illud ꝙ ē foꝛ
te ī duritie ꝛ leniat̄ ī lenitate: ꝛ ſilr obſeruet etas ꝛ tō
pus ꝛ ēpe ꝛ cōſuetudo. Et qn̄ꝫ appꝛopinq̄t apa vue
ꝛ ambaꝝ amigdalaꝝ ꝛ mollificatio eaꝝ cū īciſione.
Et ego qḋ ambab⁹ ſingulare faciā capitlm. Et ex mo
dis curationis ē ꝯpꝛeſſio ſup locū. Et ei⁹ loca ſūt tria
vnus coꝝ ē cū remouēt ſpōdiles. Et ſ⁹ eſt ex apati
bus vue ꝛ ambaꝝ amigdalaꝝ īdigētiū ſublevatiōe
ſua: aut caſu ambarū ad ſupioꝛa. Et 3⁹ ē ī apatib⁹
phlaticis cū cōſtringuntur ambo meat⁹ ꝛ iuuamētū
ꝯpꝛeſſione ſꝫ mūdificationē ipoꝝ ꝛ ſbtiliatiōꝫ ipoꝝ

Ca.xi. de cura decollationū ꝛ p̄focationum ꝛ omnis ſuffocationis ex oī cauſa.

In cauſa qḋ oꝫ vt īcipiat̄ cū phlobomia ꝛ ſi ex
trahat̄ ſanguis plurimus ſubito: ꝛ ꝓpe cū
iam inceperit virt⁹ debilitari: immo ſumā
tur ī oī hoꝛa. ꝛ .x. ꝛ .x. vſq̄ ad diē tertiā cū ſeparatiōe i.
b⁹ ꝯtinuis. Si aūt debilitari nō īcipit tūc oꝫ vt ſine
ceſſatione extrahat̄ ſanguis vſquequo appeat ſynco
pis ī foꝛti. Et oꝫ vt declinet cū ſeparatiōe vtūs ꝯſuati
onē vtutis ꝛ expulſionē ſyncopis. Syncopis. n. cū
accit cadit vt⁹ ei⁹. qt aggregant̄ ei difficultas anhe
lit⁹ ꝛ caſus vtutis. Et ꝓpē idicit̄ eis vt minoꝛēt cibuꝫ
neceſſario aut voluntarie ꝛ p̄cipue ſi ſūt febꝛis. Et qn̄ꝫ
oꝫ vt attēdat ī re phlobomie res aliā q̄ ē magis integra
qn̄ qn̄ꝫ ē cū oſtūꝫ ſanguinis ī p̄focatione retētū ꝛ p̄
cipue ꝯſueti ſic ſanguinis mēſtrui ꝛ ſanguis hemo
roidaꝝ. Deīn h⁹ ī quidē oꝫ vt ſit phlobomia ſ latere tra
hēte māꝫ ad ptē a q̄ cadit retētio ſic neceſſaria ē ſꝫ phlo
mia ſaphene ꝛ vēroſe crurū. Cū. n. egredit̄ ſanguis
plurim⁹ tūc qn̄ꝫ iedit̄ accītia ſtatiꝫ ꝛ qn̄ꝫ neceſſaria eſt
iteratio ī mane. Et ſm vtutē diſpōnis cū diſpoſitio
tolerat expulſionē phlobomie vſq̄ ad maturationeꝫ
tūc illud ē meli⁹ ad ſꝫ vt remaneat vtus in coꝛpoꝛe ꝛ
cadat cū ō ipi⁹ materiei egritudis ꝛ ſufficiat emiſſio
frequēs ī dieb⁹ cū .x. pōderib⁹ ſanguinis. aut. v pō
derib⁹ ꝛ fit facilis anhelit⁹. Et ſilr cū gargariſmata
poſtpōant̄ ſi ē illic repletio ꝛ fuerit gargariſmata do
loroſa timēdo attractionez: imo adminiſtrēt̄ gargari
ſmata p⁹ mūdificationē. Et decollatiōis qḋ ē ſpēs q̄

dā exiſtens ī fine algalſamati. Cū ergo fit phlomia
ante declinationē egritudinis deſcēdit ad locū ꝓfo
catū. Et multotiēs qdē ſcīt cū eo hora ꝓfocationis
ex ꝓncipio ꝛ augmēto ꝛ ſtatu ꝛ declinatione ꝛ diſpo
ſitione ꝛ deglutitionis ꝛ augmēt. difficultas: aut ca
ſus ei⁹ ꝛ declinatio ipſi⁹ ꝛ dū ꝓcuerat ī augmēto ꝛ
nō ē neccīm vt fiat phlomia vltima: imo ſufficiat il
lud qḋ diximꝰ. Et cū ſināncia ē nō cū cōitate repletio
nis ī corpore toto: imo ē ſuꝑfluitas ī pte gutturis tm̄
ꝛ nō ſentit excrētio pertāſit vt nō fiat phlomia: ſummo
elōgatio fiat ab additōe cibi ꝛ reſolōnis faciēdū eē ne
ceſſariā cibitionē plimā. Et ꝓhibeat nutrimēti vt ſit
cor⁹ ei⁹ vacēs ſanguis ei⁹ nutrimēto ꝛ ꝯuertēs ipſū a
pte apoſtematis qſi fiat ei iobediēs ſāguis: deīde vadat ſꝫ
reſolutionē ꝛ maturationē. Nā ū phlomia fiat tunc
forſitan nō tolerabit illud ꝛ nō erit excuſatio cibatio
nis ꝛ ī cibatiōe ē labor ꝛ ꝓpē cū nō deglutit. Et non
poſtpōat phlomia vene q̄ ē ſub ligua: imo oꝫ vt īci
piat illud ſaltē ī eadē die imo ſaltē ī diſpōne ſeꝑatio
nis ꝓdicte. ꝛ ꝓpē cū fuerit vene q̄ ſūt ſub ligua exten
ſe. Et qm̄ neccīa ē phlomia alguidegi ꝛ qm̄ neccīa ē
ſcalpellatio ligue ipſi⁹. Et neccīe ſūt vētoſe cruris: qm̄
ſūt ꝯferētes valde. Et illū qdē q ꝯſuet⁹ ē icurrere ſy
nāces oꝫ vt phlomet anteq̄ accidāt cū vł repletio ꝛ
cū ē ver. ꝛ ex eis qḋ q̄ ſūt vehemētis iuuamīs ē īceptio
ad adminiſtrationis cliſteriorū fortiū valde niſi ſebris
ꝓhibeat: tūc. n. oꝫ vt ſit ꝯtētus cliſterib⁹ lenib⁹. Cli
ſteria nāqꝫ fortia ꝛ collyria ſūt ī hoc maximi iuuamē
ti. Et oꝫ vt ēbrocēt extrīa ꝛ circūdet collū lana ꝛ ꝓ
pē lana ſuccida ꝗ ſit īfuſa ſiue ī oleo oliue: aut ī oleo ca
memillio. Ipſa. n. eſt lenificatiua ꝛ ſedatiua doloris.
Deīde ī poſtrēo ipſi⁹ admiſceāt ei attractiua cū non
ꝯferūt iſta: ꝛ ſūt ſicut baurac ꝛ ſynapis ꝛ coſtus ꝛ caſto
reū ꝛ ſulfur ꝛ vnguētū forte rubificās ꝛ ēt mel ana
cardi ꝛ oē qḋ veſicat. Et oꝫ vt ſit ꝯtētū ī cibis ſuis vſqꝫ
ad diē tertiū oximelle: aut ſirupo d̄ melle: deīde gra
datio fiat ad aquā ordei cū qbuſdā medicis delecta
bilib⁹: deīde ad vitellū oui: poſtea cū facilis fit ꝺglu
tio admiſtrent ſorbitōes ex alcidaros. Et ī fine ei⁹ fi
ant ſorbitiones ex maturatiuis: deīde reſolutis. Et
cū deglutio fit difficilis ponāt vētoſe ſuꝑ collū apd̄
ſpōdilē ſecūdā cū ſuctione aut igne vt dilatet meat⁹
paulati ꝛ ꝺglutiat illud qḋ ſorbet ex cibis. Cūqꝫ illō
ꝯplicuerit remoueāt vētoſe ignite: aut cadūt ꝑſe ꝑas
Et nō ē malū ſi ſcalpellet ēt et egrediat ſanguis illic
ꝛ ex halacdā: deīde veutoſet vētoſa vna ſuꝑ caput ꝛ
ponāt ēt ſuꝑ mētū vētoſe ſb̄ gutture ꝛ illō fiat poſt
q̄ abſcidit mā: Dīa. n. hec trahūt materiā ad diuer
ſas ptē ꝛ minorāt eā ꝛ ſilr illud ē meli⁹. ſimilit ponā
tur ſub mamillis ꝛ ſuꝑ alchel ꝛ nō ē malū īromit
tere aliqd qḋ mūdificet ex alkeizarā ꝛ eis ſilib⁹ ſuꝑ
qḋ coctū ſit iuolutū: mūdificatio nāqꝫ dilatat. ꝛ qm̄
īromitāt ī gutture cānula facta de auro aut argēto
aut ſilib⁹ ābob⁹ adiuuādo ad īſpirādū. ꝛ ſilr qm̄ ſor
tiō ſit ꝯſtrictio ñ ē excuſatio qn vētoſe pōant ſꝫ collū
Et qm̄ ꝯfert in dilatatiōe deglutionis ꝛ anhelit⁹ cō
preſſio ſpatulaꝝ cū fortitudie. Medicie āt ī ꝓncipio
ſūt ſtiptice ꝛ ꝓpē ſāguinea: ꝛ meliora qḋ ſtiptica ſīt
q̄ habēt cū ſtipticitate ſua ſbāꝫ ſubtilē q̄ ſubintrāt.
Et ex reb⁹ qḋ quas extrahit expimētū ē q̄ ī ſtiptici
ꝑmixta ꝯpoſita magis ſūt iuuatiua q̄ ſingularia ſim
plicia: ꝛ qm̄ dolor ſit fortior ī ꝓncipio ret: q̄re neceſ
ſariū ē vt ſtipticis admiſceāt aliqd qḋ ſedet dolorē ꝛ
leniat ſicut ē ſirup⁹ viol. ꝛ penidij ꝛ lac caſſiu ꝛ mucila
go ſe. lini ꝛ alrob. ꝛ qm̄ multiplicāt effuſio quare nō
ē excuſatio qn reſolutiua eis admiſceant. Et qm̄ nō ē
mā plurima ī effuſione ꝛ apā nō ē forte. Incipiēt er
go ꝛ adminiſtrēt galic ꝛ ſal āmoniac⁹ ꝛ qm̄ ꝓhibēt cū
fortitudine ꝛ reſoluūt cū fortitudine. In cholerica
vero oꝫ vt ſit plurimū itētionis conuerſū ad īfrigidā
dum cū eo qḋ facit ſtipticū. Et quādoqꝫ admiſtrāt
linimēta ꝛ quādoqꝫ admiſtrāt ī ea ꝛ ī oī calida gar
gariſmata ꝛ īſufflant īſufflationes tā ꝫ ſufflatorio ꝛ
puluerizationes. Et ex eis ē gargariſm⁹ fact⁹ cū oxi
melle ꝛ aq̄ ꝛ aceto. Ipſe. n. ē maximi iuuamīti in ini
tio cale ꝛ ſicce ꝛ cū rob. moroꝝ ꝓpē ſiluetriū: deīde
cū eo ī quo ñ ē zuccaꝝ vł mel. ꝛ adminiſtrēt ī ꝓncipio
puꝝ ꝛ ꝯfortet cū ſtipticis q̄ ſūt de genere ſucci ſūac ꝛ
acreſte ſiccaꝝ ꝛ ſicut ſūt balauſtie ꝛ ī h⁹ī qḋ nō ponāt
mel niſi vt mūdificet nō vt ꝯfortet: ꝛ ſilr decoctio al
kelte cū melle aut d̄coctio ſumac cū coagulatō vue
Et forti⁹ illo ē ſuccus nucis recētis. qm̄ ipſe ē ex me
liorib⁹ medicis hor apāti ꝛ ſucc⁹ roſe recentis. Et
rob papaueris qm̄ pmiſcet cū ſtipticis ē vehemētis
iuuamīti ī initio. Et forti⁹ illo ē d̄coctio myrrhi ī ꝓgrā
diū ꝛ aqua coriādri ꝛ ſumac ꝛ aq̄ corticū nucis ꝛ aq̄
myrti ꝛ aqua lētiū decoctaꝝ valde ꝛ cydonia valde
ſtiptica ꝛ ſorbe ꝓpē. Et alumē tamen hꝫ ꝓprietatē ī
hoc. Et ēt īſufflet ī gutture īſufflatio ex ſemine roſe ꝛ
ſumac ꝛ balauſtijs ſm̄ ptes equales ꝛ camfore modi
ca. Et chole adhibeat ſucc⁹ oleoꝝ ſtoꝝ ꝑmixt⁹
cū eo qḋ hꝫ ſtipticitatē aliqꝫ ſicut ſucc⁹ ꝟge paſtoris ꝛ
ſucc⁹ ſolatri ꝛ ſucc⁹ ramoꝝ vitis. Et ex cōibus inter
eas in ꝓncipio ſūt ſemē roſe ꝛ ſemē portulace ꝛ mu
cilago pſilij ꝛ amili ꝛ ſpodiū ꝛ ſumac ꝛ dragagātū
ꝛ camfora ex qb⁹ fiūt pille ꝯpacte ꝛ teneāt ſub ligua.
Cū ergo abſcidit attractio oꝫ vt miſceāt cū rob mo
roꝝ myrrha ꝛ croc⁹. myrrha. n. ꝓhidat cū virtute
ſue ſtipticitatis ꝛ ſue reſolutionis ꝛ facit crocū ꝓue
nire ad ꝓfundū ꝛ aggregant ad maturationē facien
daꝫ. Si āt videris ipſaꝫ declinare ad duriciē pmiſce
cū moris aliqd ex baurac. Cū āt appropinquat ſta
tus: aut ꝓuēit ī ipa oꝫ vt admiſtrēt eā qb⁹ ē ſedatio
ꝛ lenificatio: ſicut lac mulctū ī quo diſſoluāt ſquame ca
ſiei. ꝛ oleū ī rob moroꝝ: aut decoctio ficuū ꝛ ſenugre
ci: aut rob myrrhi cū rob aut ſucc⁹ vitis cum melle
aut rob. aut bdellium arabic ī quo diſſoluūt: aut rob
vue qm̄ ē iuuatiuū valde ꝛ aq̄ radicis ī qua decocta
ſūt paſſe ꝛ fenugrecū ꝛ dactili ꝛ ſic⁹ ꝛ myrrha ꝛ cro
cus ꝛ cinamomū gargarizata cū oximelle ꝛ aqua
mellis. Et admiſtrēt emplā ēt ad maturādū ſicut ēplꝫ
alſei ꝛ diſtillatio olei roſ. ī aur. ē iuuatiua ī hac hōa
Et qm̄ videſ q non maturat ꝛ vides duritiē oꝫ vt ad
miniſtres ī medicie eſ⁹ cauſas. Cū āt maturatio iā
adeſt tūc ſtude ī aptione apatis cū gargariſmate qḋ
ꝯiūgit īter aptionē ꝛ lenificationē ſicut q̄daꝫ medi

cine acute in lacte qbus fit gargariſmus: ꝛ ſi ē appa
rens ꝛ elongat tp̄s ꝛ nō diſrūpit nō ē mala admini
ſtratio ferri. Et ex medicinis ꝯpatis cū inceptiōe ad
diſruptionē ē decoctio ficuū cū fenugreco ꝛ dactil
ꝛ decoctio lentiū cū roſ. ꝛ rob ligritie ꝛ ſeīt almaru
ꝛ poſt illud fiat gradatio ad illud qḋ ē fortius: q̄re
miſceantur cū rob moroꝝ baurac ꝛ myrrha ꝛ dra
gagantū ꝛ etiā ſemē almaru diſſolutū ī lacte caprino
ꝛ olea diſſoluētia ꝛ ꝓpē cū melle ꝛ galia ꝛ fiat ex eiſ
gargariſmus: ꝛ ex eis q̄ ſūt ſicut aq̄ mellis in q̄ d̄cocta
ſūt ficus ꝛ galamentū ꝛ ſanſuc⁹ ꝛ alumē ꝛ menta ꝛ
ſiſimbꝝ ꝛ radix lilij ꝯiūctim ꝛ ſeꝑati. Et coſto ꝛ ꝓpē
marino ineſt iuuamētū maximū in h⁹ī hora. Et in
d̄ſtate ſtati p⁹ abſterſionē integrā ꝛ p⁹ maturatiōꝫ
ꝯpletā ꝛ aptiōnē cū eis q̄ ſūt ſicut baurac ꝛ nitꝝ ꝛ aſſa
fetida ꝛ myrrha ꝛ pip ꝛ caſtoreū ꝛ ſterc⁹ hirūdinū ꝛ
ſterc⁹ adib ꝛ fiat ex eis gargariſm⁹ cū rob moroꝝ:
imo cū ſale āmoniaco ꝛ piretro ꝛ ſeīe albarmel ꝛ ſy
napis: aut ſeīe raphāi cū aq̄ ꝛ oximelle. Et admini
ſtrent ex eis īſufflatōes: ꝛ īſufflatio ſalis armōiaci
ē faciēs gelcere. Cū ergo declinat egritudo admi
ſtra vinū ꝛ balneat ꝛ embrocas. Cōfectio pillularū
iuuātiū in ſtatu. ℞. radicis lilij. iiij. ptes: aſſe fetide
medietatē partis: colligant cū ſucco caulis aut coa
gulato vue. Ex curatōe vo phſatice ē vt int⁹ in gut
ture īromittat ꝟga mollificata torta ſuꝑ quā īuolu
tus ſit pānus quo liniat apā ꝛ quo mūdificet hūidi
tas. Et ei quidē q̄ ē antiq̄ aſſa fetida ꝛ cinamomū ꝛ
ſoluat venē cū cochijs ꝛ hiera ꝛ ſilibus. Et cliſteri
zet cū cliſterib⁹ valde fortib⁹. In cura āt melācho
lie ex medicis magis ꝯferentib⁹ ei ē medicamen al
harmel gargarizatū ꝛ linitū exteri⁹ ꝛ interi⁹. Ex me
dicinis vo q̄ hñt ꝓprietatē ꝛ ꝯueniētes ſūt in oī ho
ra ē ſtercus canis albū ꝛ adib albū: ꝛ hoc mō colli
git. Cuſtodiat canis ne aliqd comedat niſi oſſa tātū
donec ſtercus eijciat albū: qḋ parui exiſtat fetoris.
ꝛ ſilr ſterc⁹ hoīs ꝓpē infātis: ꝛ oꝫ vt ſollicitudo ſit
ita vt illud quo cibat ſit cū quātitate q̄ digerat: ꝛ qḋ
ex eo melius ē: eſt panis lupinoꝝ ſm̄ quātitatē pua
ꝛ ꝓpotu tribuat poſt ipm̄ vinū vet⁹: deinde ſumat
ſterc⁹ ei⁹ ꝛ exſiccet: ē. n. pauci fetoris ꝛ ſi cū pāe deſi
derat aliqd aliud: tūc dent ei cibi bone digōnis bōi
chimi ꝛ ale ꝯpſonis cū eq̄litate ſicut carnes gallie ꝛ ꝑ
dicis ꝛ extremitates capraꝝ. Hec. n. cū bōitate di
geſtiōis educūt fecē pui fetoris: ꝛ ex medicis qḋ ſua
ꝓprietate faciētib⁹ ſūt hirūdines aduſte. decollāt. n.
ꝓus ꝛ currit ſāguis ſuꝑ alas ipſaꝝ: deiñ puluerizat
ſuꝑ eas ſal ꝛ ponūt ī vrceolo linito ꝛ ſi ſgacaꝑ ſe⁹ ꝛ
ponāt ī furno ꝛ vt ponāt ī vitreato vaſe linito luto ſa
piētie ē recti⁹ ap̄ me: ꝛ ſilr ſterc⁹ hirūdinū aduſtum
cū fortitudie. ꝛ qm̄ linit ēt palatū ex felle taurino
cū melle ꝛ felle teſtitudiſ ꝛ flor eris ꝛ capitib⁹ piſciculoꝝ ſoli ꝛ ꝓpē vua ꝛ linit ēt paulatiꝫ hūiis ſināciā ſa
le cū melle ꝛ aceto ꝛ oleo. ꝛ ſilr apā vue ꝛ ſilr admi
niſtrent gargariſmata cū oximelle in quo decoctiꝫ
ē ſeīt raphani. Et colcotar qdē ꝛ calcadis ābo ſūt
bona apati domonis: ꝛ ex ꝯpoſitis ſūt medicamen
mori cū myrrha ꝛ croco: ꝛ medicamē hirūdinuꝫ ꝛ
medicamē albarmel ꝛ medicamē corticis nucis re
centis ꝛ trociſci ādaroſiꝫ: ꝛ medicamē h⁹ī. ℞. ſterco
ris canis al. aduſti in teſta ꝛ ꝓter teſtā. ℥. i. pipis. ʒ.
ij. gallaꝝ aduſtaꝝ corticis g̃natoꝝ carnis ſimij ꝛ iu
is ꝛ adhoba oiūm ā. ʒ. i. myrrhe coſti āboꝝ ā. ℥.
ʒ. īſufflet aut liniat cū melle ꝛ ēt in fine ei⁹ ꝛ ī hora
vehemētie adminiſtrat ſterc⁹ pueri ex pane lupinoꝝ
ꝛ ſterc⁹ canis ꝛ hirūdinū aduſti ꝛ ſal armoniacus.
iteret hoc in die multotiēs. Qm̄ vo apat lingua ꝓ
focatiuā ꝛ indiget forſitan curatōe ipſi⁹. ſꝫ nos iā
locuti ſum⁹ de apatib⁹ lingue: ꝛ illō qḋ qḋ huic lo
co ꝓprium ē neccīm ex eo redire ad illō qḋ illic dcm̄
ē. ſ. vt ingeniet p⁹ phlomiā in attrahēdo materias
ad inferiora: ꝛ qm̄ ſit illud ī loco hoc cum hiera pi.
hꝫ. n. ꝓprietatē in deponēdo hūores q ſūt coraꝫ ſuꝑ
mo oris ſtōi ꝛ meri ꝛ gutturis: deiñ adminiſtrēt ſuꝑ
ipm̄ infrānia ꝛ repercuſſiua ſicut ſucc⁹ lactuce: ꝛ ē me
dicina hñs ꝓprietatē quā ſigt viſio iuuamētū ei⁹: de
inde ſi neccīa ē reſolutio ſubtilis fiat. Ex eis āt q̄
ꝯferūt in regiē ei⁹ q̄ ē ꝓp ſpōdiles ē vt ingeniet in cō
ꝓſſione loci cū facilitate ad poſteriora: forſitan eīm
reuertet ſpōdilis: ꝛ illa qḋ ꝯpſſio qñqꝫ fit cū inſtrō
ꝛ cū digitis ꝛ inueniūt qm̄ ꝑ illud reges. inſtrm̄ vo
ē res ſilis freno qḋ ī gutture intromittāt ꝛ expellit qḋ
ē int⁹ in gutture ad exteriora. Cōpreſſio āt valde ē
nociua in apatib⁹. Cūqꝫ ſināces vehemētiores ſūt
ꝛ nō valēt medicine ꝛ credit q ꝓditio futura ſit illō
ꝑ qḋ ſpat euaſio ē ſciſſio cāne: ꝛ illud ē cū ſciſſiōe li
gamētoꝝ q̄ ſūt int duos ānulos cāne: ꝓter qḋ reci
piat aliqd d̄ cartilagine: ita vt ꝑ illud anhelet: deiñ
ſuāt qm̄ expletū fuerit regimē apatis ꝛ medicet ꝯſa
nabit. Et modus qdē curatōis ei⁹ ē vt tēdat caput
ad poſteriora ꝛ teneat ꝛ ſuāt cutis ꝛ abſcindat. Et
qḋ d̄ eo recti⁹ ē: eſt vt ſuāt cutis cū vicino ꝛ elōget:
deiñ diſcoopiat a cāna ꝛ findat qḋ ē int duos ānu
los cāne coraꝫ fiſſura cutis: deiñ ſuat ꝛ ponat ſuꝑ ea
ipſam puluis citrin⁹: ꝛ oꝫ qdē vt duplicent duo la
bia fiſſure cutis ſolū ꝓter q ꝯtingat cartilago ꝛ pau
niculi in aliquo: ꝛ hoc ē indiciū h⁹ fiſſure q̄uis nō
cadat ad hāc intētionē: nā ſi exiſtimat q in illis eīdē
ligamētis ſit apa ꝛ nocumētū nō oꝫ vt admiſtret ſciſ
ſio. Cū āt ſyncopis ſuꝑuenerit egro ꝛ timet q cō
pleatur ꝓfocatio incipiat a cliſteribus fortibus. Et
phlomet vena q̄ eſt ſub lingua: ꝛ phlomet vena frō
tis ꝛ appendant ventoſe ſuꝑ collū ꝛ ſub mēto cum
inciſiōe aut abſqꝫ inciſiōe. ꝛ ſi fuerit cū ꝓfocationis
eius ꝛ ſyncopis ei⁹ ſubmerſio: tūc ꝯuertat vt currat
aq̄: deinde ſuffumiget cū eo qḋ hꝫ fortitudinē ꝛ
odorē bonū donec reuiuiſcat. Oportet āt vt ille q
euaſerit a ſuffocatiōe vehemēti phlomet ꝛ cliſterize
tur ꝛ ſorbeat aliquibus diebus ſorbitiones ex fari
na ciceris ꝛ lac: aut aquā carnis in q̄ diſſoluti ſunt
panis ꝛ vitellus oui. Et ſcias q oīs qui hꝫ dolorē
gutturis meli⁹ ē fugere ſermonē ex quocūqꝫ dolor

Ca. xij. de vua ꝛ ambabus amigdalis.

Quis qm̄ accidit catarr⁹ apoſtemās eas: ita
vt ꝓhibeat anhelitū. Et qm̄ mollificat vua
ꝓter apa ꝛ idiget eō qḋ ꝯſtrigit eā ꝛ exſiccet ex
mā ipſam ꝛ qñqꝫ indiget inciſiōe. Et appropinq̄t

curatiõi ꝓfocationũ. Et curet̄ in ꝑncipio cũ linimē
tis in qb⁹ ſit facilitatis obſuatio ⁊ admiſtret̄ cũ pē
na: digiti nãq; in nõ ſua hora qñq; laborē afferunt
Et i illa q̄ mag̃ ē ⁊ puc iſt iuuatõis admiſtret̄ põtica.
Inflãmate vo ɔuciēs ē illo q̄d ē vehēētius iſtratõis
ſicãq̄ ſolatri ⁊ ſic ſeñ roſe ⁊ folia ei⁹: vtriſq;.n. ieſt
opatio fortis. ⁊ ex eis q̄ ſũt fortiora i hoc.c.ſt gũmi
arabicũ ⁊ dragagãti ⁊ ſarcocolla ⁊ neſciēgi linita ⁊
ēt balauſtie pcī.ij. alumis ps.i.ɔterāt ⁊ cribelēt cũ
orali ⁊ admiſtret̄ cũ ſpatula hũte caput icſſũ i lanã
dūē: ⁊ qñq; addũt i eis croc⁹ ⁊ caſora ⁊ admiſtrãt li-
niēdo ⁊ ēt galle trite cũ aceto ⁊ liniũt cũ pēna: ⁊ iteꝝ
aq̄ ĝnati acetoſi cũ ſtipticis ⁊ ēt lapis ſedēgi ⁊ ēt la-
pis corroſiue adult⁹: ⁊ ille q noiaſ acheſes ⁊ lapis
alaſurigie ⁊ ſpodiũ ⁊ luũ ſigillatũ ⁊ armeniũ ⁊ rob
acreſte ⁊ fruct⁹ ſpine egyptiace ⁊ alumē iamēi ⁊ ſeñ
roſe. Sumiãl ex eis ſic ē illud. Et ſuffumigatio cũ ra
mis anethi ē ex eis q̄ ɔſtringũt vuã valde: ⁊ ēt ſucc⁹ ĝ-
nati dulcis ɔtriti cũ cortice ſuo cũ ſexta ſui de melle
fact⁹ viſcoſus iſpiſſat⁹ eſt linimẽtũ bonũ: ⁊ oꝫ vt qñ
gargariſma ſit cũ ſtipticis aſſiduet̄ gargariſma cum
aq̄ calã: illud.n. ꝑpat ipſam vt i eo ſtiptica opent̄: ⁊
lenit ipſam ⁊ ꝓhibet ſtiptica idurare ipſam: qd ſi ſti-
ptica eã acgrē faciũt duritiē ⁊ coartationē doloroſaꝫ
admiſtra i ea mucilagĩes ⁊ gummi arabici ⁊ draga-
gantũ ⁊ amilũ ⁊ ſarcocollã ⁊ ſerũ malue ⁊ aquã fur
furis ⁊ ordei: ⁊ fiat vt ſtet ſucc⁹ extēuatũ rãni cũ gn
ta ſui de melle ⁊ aq̄ mixtũ qꝛ ē linimẽtũ bonũ: ⁊ oꝫ
vt cũ gargariſma ſit ex ſtipticis aſſidue fiat añ illud
gargariſma cũ aq̄ calã aut dcoctõe roſaꝝ ⁊ ſumac
cui⁹ ſexta ps ſit melli: dcoq̄t ⁊ iſpiſſet̄ ⁊ liniat̄ exteri⁹
cũ eo qd hꝫ exſiccatõꝫ ⁊ ſtipticitatē fortē ſic qd ſit cũ
gallis ⁊ alumie iameni. ⁊ ſal qd ē illud qd ē ꝑtermit
tēdũ añ oia illa. Melice vo gallaꝝ imaturaꝝ nucis
atriſiti ru. ſumac oĩuꝫ añ. ptes.iij. ⁊ ſtia ſalis torre-
facti.xx. ptes ſumãt ⁊ admiſtrent̄. Medicamē bo-
nũ in diſpõnib⁹ ⁊ horis: ℞. alumis iamēi ptes.iij
roſ. ptes.ij. coſti ptē.i. admiſtret̄ ēpĩm cũ pēna vt
ꝑueniat ad vuã. Medicamẽ bonũ ad horã ſuã: ℞.
ſucci ĝnati cũ cortice ſuo ⁊ iſpiſſet̄ cũ gnta ſui d mel
le ⁊ liniat̄ cũ eo ⁊ ēt alumis ptē.i. ſalis armõiaci ptē
⁊.ſ. gallaꝝ imaturaꝝ ſtiã ptis dragãti.iij. ptes. ⁊ qñ
ꝑuenit ſtat⁹ aut appropinq̄t admiſtra myrrham ⁊
crocũ ⁊ apeꝝ ⁊ q̄ ſũt eis ſilia ⁊ darſiſahã ꝓpe ⁊ flo-
rē ſgnãti ⁊ ramos balſami ⁊ ãluſaēt admiſtret̄ liniē
do ⁊ aq̄ eoꝝ gargarizent̄ ⁊ ꝓpe qñ admiſtrat̄ in eis
gargariſma dcoctiõis radicis lilij ⁊ ſe.ro. cũ melle.
Et diſtillet̄ oleũ amigdalinũ i aures i oi hora qꝛ
ē iuuatiuũ. Si āt collectio fiat i vtriſq; amigdalis ⁊ i
eis q̄ ſequũt̄ ea admiſtra dcoctõe ꝑdcas i ca. ſuãtie
qd ſi dolor ꝑſeuerat ⁊ nõ ſedat̄ reuertēdũ ē ad ſolut
onē vētris. Si vo ꝑ hoc ñ ɔplet̄ ea admiſtra ea q̄ ſũt
fortis reſolutiõis ſic ē ſucc⁹ cucũeris aſinini ⁊ cētau
rea ⁊ nitꝝ rubeũ cũ melle aut ſolũ. ⁊ ſi idureſcit apa
⁊ ꝓlõgat̄ nõ ē aliqd ei ita ɔueniēs ſic aſſa fetida: cũ
ergo icip ſubtiliari i loco vno ⁊ groſſat̄ in loco alio
tūc icidat̄ ⁊ q̄ñ poſſe ē vt expellas illud ⁊ facias illi
ēpĩm cũ ſale amõiaco ⁊ mittas ipm ei cũ cochliario
qd ē ſic frenũ ⁊ ē inclı⁹: ⁊ ñ oꝫ vt icidat̄ niſi cũ radici

ei⁹ adducit extenuatio: qꝛ i ea ē timor magn⁹. Gar-
gariſma exſiccãs vlcera apati ganonũ ⁊ purgãs ea
℞. lētiũ balauſtiaꝝ ⁊ ãboꝝ añ. ptes.v. ſief mēithe cro
ci coſti oĩuꝫ añ. ptē.i. coq̄nt̄ i aq̄ ⁊ ſũat̄ ex dcoctiõe
coꝝ pſ.i. ⁊ miſceat̄ cũ medietate ſui d rob mõi ⁊ q̄rta
ſui d melle ⁊ fiat cũ ea gargariſma. C.xiij. d cãu vue

q Uãdoq; cadit vua i febre ⁊ qñq; cadit ſine fe-
bre: ⁊ ei⁹ caſ⁹ ē vt tēdat̄ ad iferiora ita vt ñ re
deat ad locũ ſuũ: ⁊ qñq; necẽariũ ſit dglutientē
ɔpmē digitis ſuis donec traſgluciat. C.xiiij. d cura

ſ I ſũt illic caliditas ⁊ rubedo ꝓhlomã: diñ ad-
miſtra gargariſmata ꝑdicta in capl'is ꝑdictis
ſic gargariſmata cũ aceto ⁊ aq̄ ro. deĩn fricet̄
cũ roſ ⁊ ſandalis ⁊ balauſtijs ⁊ caſora ⁊ rob d mo
ris ꝓpe i inſtro ſili freno: ⁊ oꝫ vt fiat cũ facilitate q̄n
to magis ē poſſe: ⁊ ſi ñ ſũt caliditas illic ⁊ rubedo ad-
miſtra gargariſma cũ oxymelle ⁊ ſynapi ⁊ almuri ⁊
alnabati ⁊ fricet̄ cũ inſtro ꝑdcõ: ⁊ medicamẽ quo fri
cat̄ ē illud qd ſit ex gallis ⁊ moris ɔtritis. Et fortior
curatio ē vt ſubleuet̄ cũ iſtro ad ſupiora extēdendo
ad exitiora cũ medicis ſtipticis ⁊ ꝑmittis cũ reſolu
tiuis ſm q oꝫ. Et qñq; ꝑmũit̄ cũ digitis linitis ex eis
q̄ ſũt ſic rob moroꝝ ⁊ nucũ ⁊ aliꝫ oꝝ. Et ex medicinis
bonis ad eleuãdnm ſũt balauſtie ⁊ alumen ⁊ camfo
ra ⁊ exbonis in eleuatione vue eſt gallia cum ſale ar
mõiaco ſed gallia eſt ſubtilior poſtquam non fuerit
illic nocumẽtũ ex cõe ⁊ repletõe. Cũ ergo ſtat fac gar
gariſmũ cũ aq̄ ſalſa vtendo gargariſmate p⁹ gargꝫ
riſmaꝝ ⁊ ex eis q̄ experta ſt ad illd ē vt ſũat̄ ſeſe ro. me-
dietas libræ: ſucci barbe hircine.iij. ʒ. dcoq̄nt̄ i mel
le aut vino qꝛ ē forti⁹: ⁊ iſtãtũ qd vuas qñq; eleuãt
galle adulſte cũ aceto ⁊ ꝓpe qñ liniũt ex eis coꝝ ſyn
cipita. C.xv. d ſmõe vti ⁊ iciſiõe vue ⁊ vtriuſq; aigdale

o Ponet vt i vua ɔſideret̄ ei⁹ ſubtiliatio ⁊ dem
initio ⁊ ꝓpe in iferiori pte ei⁹: ⁊ ſi igroſſat̄ ex
tremitas ei⁹ ⁊ reſudat ex ea ſic pus tūc ē melī
or hora ⁊ tūc incidat̄ cũ ferro ⁊ cũ medicis cauteri-
zantib⁹. Et fiat ꝓſeruatio cũ ſolone vētris ſubtili ꝑ
cedẽte ipſam ⁊ euacuatiõe corpis a repletõe ſi fuerit in
ipſo ex ſanguie aut alijs. Inciſio nãq; cũ repletõe ē
timoroſa: illi⁹ aũt inciſio q̄ ſubtilis ē ⁊ lõga ſicut cau-
da muris eq̄tis ſup liguã ſine repletõe aut rubedie
aut nigredie ē ꝑui timoris. Et mod⁹ qdē inciſionis
ei⁹ ē vt ꝑmat̄ lingua ad iferiora ⁊ ſit poſſe accipe vuã
cũ inſtro ⁊ premat̄ ad inferiora ⁊ ñ radicit⁹ incidat̄
imo dimittat̄ ex ea aliqd: nã ſi tu abſciderīs eã ex pa
lato ſanguis fortiſ nõ abſcindet̄ olo cũ tñ ñ oꝫ vt i
cidat̄ res pua ⁊ ſit nocumẽtũ ⁊ remaneat cũ diſpõne
ſua: imo oꝫ vt icidat̄ q̄titas quam addit ſup nãm.
Cũ aũt ē rubea apoſſa tūc ei⁹ iciſio ē timoroſa. ⁊ qñq;
manat ſanguis ⁊ ñ abſcidit̄ ꝑp aliquam medicinaꝫ
Ex medicis aũt icidētib⁹ eam ſũt aſſafetida ⁊ alimh
iamẽi q̄ ſine intermiſſiõe ponant̄ ſup radicē ei⁹ qꝛ
icidũt eam ⁊ faciunt ipſam cadere. Et ex medicinis
facientibus ipſam cadere cum cauteriis eſt ſal armo
niac⁹ cũ aſſafetida ⁊ atriſitis ⁊ oꝫ vt medicie iſte ſup
vuam annexe teneant̄ cum inſtro narrato ⁊ teneãt̄
hora vna ita q nõ degluciat donec agant in eaꝫ: de
inde iterant̄ vſq; quo nigreſcat vuam ſi denigratur

cadet p⁹ tres dies ſm pſum. Et oꝫ vt ſit ille q curat̄
decliuis ad iferiora hñs os aptũ ita vt currat ſaliua
ei⁹ ⁊ nõ retineatur i ore ipi⁹. Due vo amigdale ſu-
ſpēdant̄ cũ vncino ⁊ trahant̄ ad exteriora q̄ñto plus
poſſe ē pꝛeter q cũ eis attrahãt̄ tunice ⁊ abſcindant̄
cũ rotunditate deſup radicē apud quartã lõgitudi
nis cũ iſtro iciſionis ꝑter q permutet inſtrm ⁊ inci
dat̄ vna p⁹ alteraꝫ p⁹ obſeruationē ɔditionum ꝑdi
ctarũ i colore ⁊ q̄titate eaꝝ. Cũq; ceciderīt ex eis q
abſcindit̄ dimittat̄ ſanguis currere ſm q̄titatē medi
ocrē. Et ſit patiēs decliuis ſup faciē ſuaꝫ ne ſanguis
ingrediatur guttur ei⁹. Deide colluat os ex aceto ⁊
aqua iſtatis vt cãomat ⁊ tuſciat vt mũdificet̄ icri⁹
ãis: deide ponat̄ ſup eaꝫ qd abſcindit ſanguinē ſic
colcotar ⁊ alumē ⁊ draganti ⁊ gargarizet cũ deco-
ctione lenticis ⁊ folioꝝ myrthi ⁊ ſicetpida.

C.xvi. de rememoratione nocumẽtoꝝ iciſionis.

e X eis ē nocumẽtũ vocis, ⁊ ex illis ē detectio
pulmonis frigori ⁊ calori ⁊ fac accidere pul
ſum ab oi frigore ⁊ calore ⁊ nõ tolerat ſitiꝫ.
Et ex illis ē detegere ſtõꝫ malitie ɔplonis ⁊ cũ paru
ãra ex vētoſitate ⁊ puluere ⁊ eis ſilibus. Et plurimi
coꝝ iſrigidant aerē tēperatũ ⁊ i pectorib⁹ plurimoꝝ
eorum figitur frigus i pulmone ipſoꝝ donec mori
untur. Et qñq; accit ex eis ſputũ ſanguinis ⁊ nõ reiicit
Ca.xvij. de cura ſputi ſanguinis ex iciſione vue ⁊
vtriuſq; amigdale.

o P oꝛtet vt ponãtur ventoſe ſuper collum ⁊
mamillas ⁊ fiat ꝓhlomia: et vt fiat regimen
cũ phlobotomia venarum inferiorum com
municantiũ ſicut aſcellaꝝ ⁊ eis ſimiliũ itendēdo ad
attrahendũ. Singularia aũt ſanguinē retinētia ⁊ li
niniēta admiſtrata ad illud ſunt ſicut atrimentum
quo fiat linimentũ aut puluerizet̄ atrimẽtum ſuper
ipm ⁊ iſrigidantia actu ſicut nix ⁊ ſucci ffri ſtiptici no
ti: ſicut ſuccus acreſte ⁊ pampini vitis ⁊ ribes ⁊ ſola
trũ ⁊ aq̄ cydonioꝝ acetoſoꝝ. Et ex rebus expertis q̄
habēt ꝓpetateꝫ in hoc capitulo. Et oꝫ vt admiſtret̄
in diſpõne medicamē qd teſtatus ē ſapiēs noiatus.
Diogenes ⁊ ē alcuezric. Et etiaꝫ ſuccus arnogloſſe
cũ admiſtrat̄ ꝓpe cũ troc. ⁊ karabe ⁊ luto ſigillato.
Et oꝫ vt admiſtret̄ cũ eis calidũ aliqd: imo ſtꝫ actu
Calidũ.n. cũ eo qd attrahit deſtruit opatõeꝫ medi
cine. Fen.x. de diſpõnibus pulmonis ⁊ pectoris ⁊
ē tractat⁹ gnt⁹. Tractat⁹.i. de pꝛincipijs ⁊ anhelitu

Ca.i. de anatomia epiglotis ⁊ cãnue pulmonis

c Anna quidē pulmonis ē mēbrũ
ɔpoſitũ ex cartilaginibus plurib⁹
q̄ ſunt circuli ⁊ partes circuloꝝ q̄ꝝ
alie alijs ɔtinuantur. Que ergo ex
eis obuiant meatui cibi q ē poſte-
rius ⁊ ē meri ſūt ſūt diminute ⁊ ꝓ-
plas ſēicirculo ⁊ poſita ē abſciſio eaꝝ ad meri ⁊ ɔtin
git meri d ea corp⁹ pãniculoſũ ñ cartilaginoſũ: imo
ſba ei⁹ cartilagioſa ad añriora poſita ē. Et ɔponit̄
hec cartilagies ex ligamẽtis q̄ pãniculus tegit: ⁊ ɔphē
dit oia illa ſiliter⁹ pãniculus lēis ad ſiccitatē ⁊ duri
tiē dclinãs aliq̄ñtulũ: ⁊ ſilr ēt exteri⁹ ⁊ cap ei⁹ ſupi⁹ qd
ſequit̄ os ⁊ epiglotiꝫ. Et extrēitas ei⁹ iferior diuidit̄ i

duas ſectões. Deide diuidit̄ i ſectões currētes i pul
mone vicinãtes ramis vēaꝝ pulſatiliũ ⁊ qetaꝝ. ⁊ ꝑue
nit eaꝝ ꝑuſio ad orificia valde ſtrictõa q̄ꝫ orificia coꝝ
q̄ ſilant̄ eis ⁊ currũt cũ ipis. Ei⁹ igit̄ creatio facta eſt
ex cartilagine vt iueniat̄ i ea aptio ꝑdicta ⁊ ne leniat̄
faceret eã idigere coopturã ⁊ vt ſit duricies ei⁹ tutã
ipi cũ ſit ei⁹ ſit⁹ ad anteriora: ⁊ vt ſit duricies ei⁹ cã ad
hoc vt ꝑueniat vox: aut adiuuet eã. Et facta ē ei⁹ cõ
poſitio ex cartilaginib⁹ pluib⁹ ligatis cũ pãnicul' vt ſit
ei poſſe extēſio ⁊ ɔtractio apd attractõeꝫ aeris ⁊ reſpi
rationē ⁊ ñ doleat ex ꝑcuſſionib⁹ q̄ accit ei deſub⁹
⁊ ſupra. Et ex attractionib⁹ q̄ accit ei ad extēſioneꝫ
ei⁹ ⁊ vt cũ nocumētũ accit ñ dilaet ꝫ ɔñguatet̄. Et
ſca eſt rotũda vt ſit ſecurior ⁊ magis icolumis ⁊ nõ
minuat̄ ab ea qd de ipo tãgit meri niſi vt cõpriat bu
cellã trãſeuntē ipꝫ: imo ꝑuenit ex facie ei⁹ cũ extēdit
meri ad ãplitudinē ⁊ ſit ɔcauitas ei⁹ tc q̄ſi adiuuãs
meri cũ icipit meri extēdi ad ipſaꝫ ⁊ penetrat i ipꝫ ⁊
ꝓpe i deglutõe ne ɔiũgat̄ anhelitui: qꝛ deglutitio
necẽriũ fac vt coopiat̄ cãna pulmõis ſupi⁹ vt ñ igre
diat̄ eã cib⁹ trãſiēs ſup eam ⁊ ſit coopertura ei⁹ cũ ſup
poſitõe cartilagini ſtantiũ ſup meatũ. Et ſilr eius q̄
noiat̄ nõ hñs nomē. ⁊ cũ ſit deglutitio ⁊ vomit⁹ ei⁹
idigētes coopturã i hoc meatu ñ ē poſſe vt ſint cũ ſit
anhelit⁹. Et creata ē ꝑp vociferationē res q̄ noiat̄ li
gua fiſtule ɔſtricta apud extrēitatē cãne: deide dila
tat̄ apud epiglotũ: q̄ icipit ex amplitudie ꝑueniēs
ad ɔſtrictionē. deide ad ſpaciũ ãplũ ſic ē i fiſtula qꝛ
neceſſariũ ē voci ɔſtrictio vt reticat̄. ⁊ h⁹ i qd corpis
ſilis ligue fiſtule ꝓpetas ē vt ɔiũgat̄ ⁊ dilatet̄ vt fiat
ꝑ illd ꝑcuſſio vocis. Duritiei vo pãniculi q tegit eã
interi⁹ fuit vt reſiſtat ſolus catarris ⁊ ſputis malis ⁊
vapori fũoſo redeũti ex corde: ⁊ vt non molliſicet̄
ꝑcuſſione vocis. Ei⁹ aũt diuiſio i ꝑmis i duas ptes
fuit: qꝛ pulmo hꝫ duas ptes .ſꝫ ei⁹ ramificatio cuꝫ
venis getis fuit vt ex eis accipiat nutrimẽtũ. Cõſtri
ctio aũt orificioꝝ coꝝ fuit vt miſceret̄ i eis reſpiratio ar
teriarũ veniētiũ ad cor vt ñ penetret i eis ad ipꝫ. Nã
ſi penetraret faceret ꝑuenire ſputũ ſãguis. hec ē ergo
forma cãne pl'monis. Epiglotis aũt ē iſtrꝫ ad cõ-
plēdaꝫ vocē vt teneat̄ anhelit⁹. Et i interiori pte ipi⁹
ē corp⁹ ſile ligue fiſtule: ⁊ iaꝫ diximꝰ ipm ⁊ cũ eo qd
apponit̄ ipſi ex palato ⁊ ē ſile additioni q̄ claudit ca
put fiſtule ɔplet̄ vox. Et epiglotis qd ē coartata cuꝫ
cãna ɔſtricta cũ meri. Cũ ergo meri appetit deglu
tire ⁊ declinat ad iferiora ꝓpter attractionē bucelle
coopitur epiglotis ⁊ eleuatur ſurſũ ⁊ coartat̄ coop
tura q̄rūdã ſuaꝝ cartilagiũ cũ alijs q̄ extēdunt̄ pã
niculi ⁊ lacerti. Cũq; cib⁹ ꝑtrãſit meatũ meri ſũt ori
ficiũ epiglotis ⁊ cãne adhęrētes palato ſupi⁹ qꝛ nõ
eſt poſſibile vt igrediat̄ ipſaꝫ ex eo qd cõprehēſuꝫ ē
apud meri aliqd: quare ꝑtranſeat ipm cib⁹ ⁊ pot⁹
ita qd nõ cadit ad cãnaꝫ aliquid niſi i quibuſdã ho
ris in quibus feſtinat deglutitio anteq̄ compleatur
motus iſte: aut accidat cibo motus propter meri cõ
turbatũ: qꝛ nõ ceſſat nã laborare in expulſione eius
cũ tuſſi. Et nos qdē iaꝫ diximꝰ anatomiaꝫ cartilagi
nũ epiglotis ⁊ lacertoꝝ ei⁹ i ꝑmo libro. Pulmo āt

ẽſt compoſitus ex ptibus q̃ꝶ vna ẽ cãna: ⁊ ſcḋa eſt
rami arterie venale: ⁊ tertia ẽ rami ꝓculdubio quos
cõiungit caro mollis rara aerea ⁊ creata ex tenuiore
ſanguine ⁊ ſubtiliore: ⁊ illud ẽ cuiꝰ nutrimẽtũ eiꝰ. ⁊ ẽ
plꝫ nitẽtiũ mollis ⁊ rarꝰ ad albedinẽ declinãs ꝓ
pᷓter in pulmõibꝰ aialiũ quoꝝ integra ẽ creatio: ⁊ crea
tus ẽ rarꝰ vt in ipſo accipiat aer ⁊ digeratᷣ in eo ⁊ ex
pellat ſupfluitas eiꝰ ab eo ſicut creatũ ẽ epar cũ cõ
paratõe ad cibũ: ⁊ ẽ hñs duas diuiſiões: quaꝝ vna tẽ
dit ad dexterã ⁊ altera ad ſiniſtrã. ⁊ ſectio qḋẽ ſini
ſtra duos hꝫ ramos: ⁊ ſectio dextra tres hꝫ ramos
⁊ iuuamẽtũ pulmõis i oĩo ẽ attractio aeris: ⁊ iuuamẽtũ
attractõis aeris ẽ ꝓparatio aeris cordis pluris qȝ ipꝫ
quo idiget in pulſu ſuo: ⁊ iuuamẽtũ hꝰ i ꝓparatõis ẽ vt
ſit aiali cũ ſubmergit in aq̃ ⁊ qñ emittit vocẽ longã
ↄtinuã ipedientẽ ipm ab acceptione aeris: aut cũ ab
horret eiꝰ attractõꝫ ꝓpter diſpõnes ⁊ cãs ducẽtes ipꝫ
ad illõ ex fetore aut alio aer ꝓparatus quẽ aſſumit cor.
Et iuuamẽtũ hꝰ aeris ꝓpati ẽ vt tẽperet ſua cuẽtatõe
caliditatẽ cordis ⁊ vt reſtauret ſpm̃ cũ ſuba q̃ ẽ ma
gis vincẽs in ↄplõne eiꝰ pter q̃ſſolꝰ aer ſic exiſtimãt
qdã ↄuertat ⁊ fiat ſpũs ſicut nõ ſola aq̃ nutrit mẽbꝛ
Uerũ vnũquodq; coꝝ aut ẽ ꝑs nutrimẽti aut ẽ faci
ens penetrare lubricitate. Sed aqua ẽ ad nutrimẽ
tũ corporis ⁊ aer ẽ ad nutrimentũ ſpũs: ⁊ vnũqḋq;
duoꝝ. ſ. nutrimẽtũ corpis ⁊ ſpũs ẽ corpus ↄpoſitũ
nõ ſimplex. Sed iuuamentũ extractõis ſupfluitatiſ
aduſte ſpũs ⁊ ẽ eius fumoſitas ⁊ pulmõis eſt ad in
troitũ aeris fri. Iſte nãq; attractꝰ iã ꝓculdubio cõ
uerſus ẽ ad calefactionẽ qꝛ nõ ↄfert in tpando ſpm̃
Ramificatio aũt venaꝝ ⁊ cãne in pulmone fuit qm̃
cãna ⁊ arteria venalis cõicant in nutriẽdo pulmo
nẽ ex ſanguine digeſto claro veniẽte ex corde. Car
nis aũt iuuamẽtũ ẽ vt opilet rimas ⁊ ↄiũgat ramos
ſed eiꝰ raritas ẽ vt rectificet attractionẽ aeris. Non
enĩ ẽ vt nõ penetret aer niſi in cãna tm̃: imo qꝛ̃ꝫ eua
dit ad corpus pulmõis ex eo: ⁊ in hoc ẽ apertio in
multiplicatiõe ⁊ vt adiuuet etiã in ↄſtrictione ad ex
pulſionẽ. Eſt ergo ꝓparatus duobꝰ motibus ⁊ ꝓpter
hoc ↄpiſ pulmo cũ ſufflatõe. Eius aũt albedo ẽ ꝓpter
dñiũ aeris ſup illud quo nutrit ⁊ ꝓpter plimã eiꝰ fri
giditatẽ. Eius partitio in duas ptes ẽ vt non ceſſet
anhelitus ꝓpter nocumentũ adueniẽs vni duaꝝ ptiũ
⁊ oĩs ramus ẽ ramificatꝰ ꝓpter illud in duos ramos
Quintus aũt q ẽ in latere dextro eſt lectꝰ ſubſtratꝰ
vene q̃ noĩat ↄcaua ⁊ nõ eſt eiꝰ iuuamentũ in anhe
litu plꝫ. Et qm̃ cor magis fuit decliue parũ ad ſini
ſtrã additũ in pte ſiniſtra q̃ occupat ſpaciũ pectoris.
Et nõ ẽ bonũ vt pulmõi ſit in latere dextro additio
exiſtẽs venis ſubſtrata: qm̃ iã cecidit neceſſitas eiꝰ. ⁊
pulmonẽ qḋẽ coopit pãniculus neruoſus vt ſit ſm̃
qḋ ſciuiſti ſenſus aliq̃s aliquo mõ: ⁊ ſi ẽ intrãs tm̃ ẽ
coopiens quãuis ipſe pulmo ſit ſubſtratꝰ cordi le
niens ⁊ eiꝰ iuuamentũ. Pectus quoq; diuiſum eſt
in duas ↄcauitates inter q̃s diſtinguit pãniculus orꝰ
ex oppõne mediatõis thoracis: ⁊ nõ ẽ tranſitus ab
vna duaꝝ ↄcauitatũ ad alterã: ⁊ iſte pãniculus ẽ in
veritate duo pãniculi ⁊ eſt ↄiunctꝰ in poſteriore pte
ſuicũ ſpõdilibꝰ ⁊ ſupius vt deſcẽdat ĩbas furculas

⁊ intẽtio in creãdo eos fuit vt ſi pectꝰ habẽs duos
vẽtriculos q̃tenꝰ ſi eueniat vni eoꝝ nocumẽtũ ſufficiat
alter ad faciẽdũ anhelitũ ⁊ eiꝰ intẽtõꝫ: ⁊ ex iuua
mẽto eiꝰ ẽ ligatio meri ⁊ pulmõis ⁊ mẽbroꝝ pecto
ris adinuicẽ. Uelamis at iã diximꝰ formã ⁊ iuuamẽtũ
eiꝰ in anatomia lacertoꝝ. ipm̃. n. in vitate ẽ vnꝰ la
certoꝝ ⁊ ẽ ex tribꝰ tunicis q̃ꝝ media ẽ corda q̃ ↄſolet
eiꝰ opatio: ⁊ tunica q̃ ẽ ſupra ẽ ſic fũdamẽtũ ⁊ baſis pã
niculi pectoris q̃ interiꝰ coopiũt ipm̃: ⁊ tunica iterior ẽ
ſic illa ſiphac: ⁊ i velamie qḋ duo ſũt foramia quo
rum maior ẽ tranſitus meri ⁊ arterie magne: ⁊ per
minꝰ ẽ tranſitus vene q̃ noiat alhabari ⁊ ẽ vehemẽ
tis ſuſpẽſionis cũ ea ⁊ incarnationis.

Ca. ij. de ↄplõnibꝰ pulmõis ⁊ ſignis diſpõnũ eiꝰ.

d Icamꝰ itaq; q̃ ↄplõnẽ calidã ſignãt amplitudo
pectoris ⁊ magnitudo anhelitꝰ: ⁊ qꝛ̃ꝫ duplat
exſufflatio ⁊ vox ⁊ opatio eiꝰ ⁊ q̃ paꝝ nocet
ab aere fro ⁊ q̃ plꝫ a calo: ⁊ q̃ accñtaliter cedat aer
frus abſꝫ potu multotiẽs ⁊ accit ei plꝫ iflãtio ⁊ tuſſis
Frigẽ vo ↄplõnẽ ſignãt puitas pectoris ⁊ puitas anhe
litꝰ ⁊ vox ⁊ acuitas ĩboꝝ: ⁊ q̃ nocet ab oĩ fro ⁊ mul
titudo gñatõis phlatis i ipo: ⁊ multotiẽs qḋ duplat
eo anhelitꝰ ⁊ adueniũt ei alma ⁊ tuſſis. Cõplõnẽ aũt
humidã ſignãt multitudo ſupfluitatũ ⁊ raucedo vocis
⁊ ſtertitio ⁊ ꝓpter cũ fuerit cũ mã ⁊ fuerit decliuis ad
ſupiora ⁊ defectꝰ ab eleuatõe vocis nõ ꝓpter ĩbilitatẽ
corpis. Siccã vo ↄplõnẽ ſignãt paucitas ſupfluita
tũ ⁊ aſpitas vocis ⁊ ſilitudo eiꝰ cũ voce grui: ⁊ qꝛ̃ꝫ
ẽ illic diuia ꝓpter vehemẽtiã ſpiſſitudis. Unaq̃q; aũt ẽ
haꝝ ↄplõnũ qꝛ̃ꝫ ẽ pulmõi nãl ⁊ qꝛ̃ꝫ ẽ ei accñtal: ⁊
coicãt i aliquo ⁊ differũt i aliquo. Illa at i qbꝰ cõicãt
ſũt ſigñ pdcã niſi illa q̃ excipiemꝰ pꝰ. ſꝫ ea i qbꝰ diffe
rũt ſũt duo. vnũ coꝝ ẽ qm̃ cũ ↄplo ẽ nãlis ſignũ iaꝰ
ẽ ſtãs ſm̃ nãꝫ: ⁊ ſi ẽ accñtal ẽ ei ſignũ accñtale: ⁊ iam
adueniẽs ei niſi ſit ſignũ ĩ gnẽ coꝝ q̃ non accidũt niſi
nã tm̃. qm̃ tẽ ſignũ ẽ nãle cuiꝰ ſilẽ ẽ magnitudo pec
toris aut puitas eiꝰ. Et ſcias q̃ magis ꝓpe ſignifica
tiões eiꝰ ſm̃ diſpõnes pectoris ⁊ pulmõis ẽ anhelitꝰ
i ſũitate ſua ⁊ q̃litate ſua ⁊ magnitudie eiꝰ ⁊ puitate
ipiꝰ: ⁊ facilitate ipiꝰ ⁊ eiꝰ difficultate ⁊ fetore ⁊ bõita
te odoris eiꝰ ⁊ reliq̃s diſpõnibꝰ eiꝰ. Et ſilr vox ẽ in
hꝰ ĩre ſic illõ qḋ ſigt illa q̃ ſtrãgulata ẽ cũ nocumẽtũ
ſit i lacertis dilatãtibꝰ: ⁊ rauca cũ nocumẽtũ ſit i lacer
tis ↄſtrictis cũ nocumẽtũ ẽ i lacertis. ⁊ ſilr tuſſis ⁊ ſpu
tũ ⁊ pulſus. Et iã dclarata ẽ tibi q̃litas ſigonũ anhe
litꝰ ⁊ q̃litas ſigonũ vocis ⁊ q̃litas ſignificationũ tuſ
ſis ⁊ q̃litas ſignificationũ ſputi. Pulſus at ⁊ qḋ ipe
ſigt ſꝫ ↄplõnes ⁊ egritudines iã ſciuiſti. Et pulmo
qḋẽ vicinat cordi ⁊ ſignificatões diſpõnũ eiꝰ ſunt
ſup ipm̃ fortiores: ⁊ pulſus ẽ magis ſignificatiuus
eiꝰ qḋ ſeq̃t ramos neruoꝝ pulmõis: ⁊ tuſſis ẽ ma
gis ſignificatiua illiꝰ qḋ ſeq̃t cãnã ⁊ carnẽ pulmõis
⁊ ſenſibilitas grauitatis ẽ ſignificatio ꝓpa q̃ mate
ria ẽ i pãniculis ⁊ lacertis: ⁊ cũ nõ ſpuit niſi cũ tuſſi
leui tũc mã ẽ ꝓpinqua ſupficie cãne ⁊ ei qḋ ſequitur
ipm̃. Et ſi nõ ſpuit niſi cũ tuſſi plima tũc mã ẽ ꝓfun
da ⁊ ẽ longinq̃. Et qꝛ̃ꝫ aſſociãt nocumẽtis mẽbroꝝ
pectoris ſigna mẽbroꝝ lõginquoꝝ: ſic ṽrigo i apoſtemati
bus velamis ⁊ ſic rubedo faciei i apoſtematibꝰ pulmõis

Cap. iij. de apoſtematibꝰ accidentibꝰ pulmoni.

p Ulmõi qꝛ̃ꝫ accñt apoſtemata approp̃ata mẽbris p
tiũ ſiliũꝫ ⁊ egritudies officiales ⁊ ꝓpter opilatõ
i venis ſuis ⁊ partibꝰ cãne ipiꝰ: ⁊ ꝓpter i venis
groſſioribꝰ ⁊ i raritate corpis eiꝰ. ⁊ qꝛ̃ꝫ fiũt ꝓpter cãs
opilatiuas intra ipm̃ vſq̃quo ꝑueniat ad coopertu
raꝫ ⁊ egritudies cõcs. Et qꝛ̃ꝫ multiplicãt egritudies
pulmõis i hyeme ⁊ autũno ꝓpter multitudinẽ catarri
⁊ ꝓpter i autũno pluuioſo pꝰ eſtatẽ ſiccã ſeptẽtriona
les. ⁊ aer frigidꝰ nociuꝰ ẽ pulmõi niſi ſit a calore leſꝰ
vehemẽti. Et multotiẽs qḋẽ ꝓducũt egritudies pul
mõis ac egritudies epatis ſic ꝓducũt vehemẽtia frigidita
tis eiꝰ ⁊ vehemẽtia caliditatis eiꝰ ad hydropiſiꝫ ⁊ ſi
militer velaminis.

Cap. iiij. de cura pulmõis.

a Ttẽde qḋ dicit i ca. aſmatis ⁊ anhelitꝰ ⁊ pmu
tet ad illud ex eo qḋ cõicat ei in cãis egritudi
nũ. ⁊ qꝛ̃ꝫ excitat pulmo cũ eo qḋ ẽ ſic eleuatõ
vocis ⁊ ſic anhelitꝰ exſufflatõis ⁊ ſimiliter p illõ ſupflui
tates eiꝰ. Et admiſtratõi qḋẽ mediciaꝝ pectoris ieſt
ꝓpa formaꝝ ei vt admiſtrent ſcꝫ pille ⁊ etiã plibꝰ
retinẽdo ea i ore ⁊ deglutiẽdo qḋ reſoluit ex eis pau
latĩ vt ꝓlõget ſpatiũ i ore eaꝝ i ꝑtrãſeũdo cãnã ⁊ rei
terẽt ⁊ ꝑueniãt ad cãnã ⁊ pulmonẽ: ⁊ ꝓpter cũ dormit
reſupinꝰ ⁊ hũectat lacertos oẽs q ſequũt pulmonẽ ⁊
⁊ cãnaꝫ eiꝰ. ⁊ propiquior modus declinationis ſu
perfluitatum pulmonis eſt latus qḋ meri ſequitur q̃
ꝓpter iuuat vomitũ plꝫ cũ nõ eſt ibi qḋ prohibeat.

C. v. ĩ mãijs ſiccis i pulmõe ⁊ iudicijs eaꝝ i curatõe.

m Aterie q̃ ↄtinẽt i pulmõe qꝛ̃ꝫ ſt ex gnẽ ſãguiſ: ⁊
qꝛ̃ꝫ ſt ex gnẽ humiditatis: ⁊ qꝛ̃ꝫ ſt ex gnẽ ſani
ei ⁊ ſimĩ cale ⁊ ſubtiles. Et mãs qḋẽ ſiccas i pul
mõe qꝛ̃ꝫ ẽ difficile ſputẽ: qꝛ nõ adheret ei vẽtoſitas ex
pellẽs eas cũ tuſſi: imo rũpit humiditas ſup vẽtoſita
tẽ: qꝛ aduẽit ei vẽtoſitas ĩ eradicãs: ſꝫ ad vehemẽtiaꝫ
multitudis eiꝰ cũ ſt humores pectoris groſſi nõ ꝑueĩas
ad vltimũ i exſiccãdo: imo ſis occupatꝰ cũ lenificatio
ne ⁊ icĩſiõe cũ reſolutiõe mãi. Et ſit itẽtio maior dua
rũ reꝝ ibi iciſio aut ſit ſtudiũ cũ iciſiõe plꝰ q̃ȝ ſit cũ
reſolutiõe. Et admiſtra i oĩbꝰ illis medicis aq̃ȝ mellis
ẽ enĩ faciẽs eas penetrare ⁊ lenificat ⁊ abſtergit.

Capi. vi. de medicinis pectoris ſingularibus: ⁊
compoſitis ⁊ de forma adminiſtrationis earum.

m Edicie pectoris ſũt medicie q̃ mũdificãt pectꝰ
⁊ ſũt ſm̃ ordies. Ordo pmꝰ ẽ ſic faria fabarũ
⁊ aq̃ mellis ⁊ ſe. lini aſſũ ⁊ amigdale ⁊ vinũ dul
ce. nã ipm̃ vehemẽt apit opilatiões pulmõis ſic ipm̃
vehemẽt gnãt opilatiõem epis quẽadmodũ ſcies in
ca. epis. Et ex ſris ſe. cucumeris ⁊ bacche ⁊ cucurbi
te. butyri vo cũ ſolũ admiſtrat maturatio eiꝰ ẽ plꝰ q̃ȝ
eiꝰ mũdificatio. ſi aũt degluciat cũ melle ⁊ amigdal
amaris ẽ eiꝰ maturatio mior ⁊ mũdificatio iaꝰ ma
ior. Et fortꝰ illo ẽ glutinũ alboti ⁊ amigdalea maſ
⁊ oxymel ſquilliticũ ⁊ fenug. ⁊ olibanũ ⁊ dactuli hierõ
hũt fortitudinẽ i hac itẽtiõe. Et fortiora illis ſũt cy
minũ ⁊ pip ⁊ herbꝰ ⁊ radix lilij ⁊ radix oppopõaci
⁊ caſtoreũ cũ melle ⁊ ſquilla aſſata ↄtrita ⁊ ↄfecta cum
melle ⁊ cẽtaurea maior ⁊ ariſt. ro. ⁊ nigella ⁊ oĩs q̃ ẽ
ſb vrceis cũ deſiccat ſup teſtam ſup prunas: aut i fur
no dõec albeſcat ⁊ ↄmiſceat cũ melle. ⁊ ſilr caula cũꝫ

põit i medicis ⁊ aq̃ eiꝰ eſt vehemẽtis iuuamẽti ⁊ alfe
med ẽ ex ſũma eoꝝ q̃ faciũt facile ſputũ ⁊ fiſticos eſt
valde iuuatiuũ ⁊ ꝓpter crudũ: ⁊ pꝰ ipm̃ illõ qḋ nõ eſt
elixatũ niſi elixatura. i. ⁊ crocꝰ ↄfortat illẽ a anhelitꝰ ⁊
facile effic ſputũ valde: ⁊ medicie qḋ iſte ſt ↄueniẽtes
ebibite ⁊ ſt ↄueniẽtes vt ẽ plꝫ ſuppoſite. Ex medicis at
ↄpoſitis ſt pille platõis ⁊ ſt pille ĩ ſtorace ⁊ ſirꝰ ĩ iſo
po cũ diſcriptõibus diuerſis ⁊ medicamẽ andrõachi
⁊ medicamẽ aſclepiadis ⁊ medicamẽ G. ⁊ ſirupi ĩ pa
pauere cũ diſcriptiõibꝰ: ⁊ medicamẽ mãmꝰ ⁊ medica
men anacardi cũ myroba. ⁊ ex eis q̃ faciũt ſputẽ hu
mores groſſos ⁊ ſanie ẽ medicamẽ qḋ ſt. ſapini ⁊
myrrhe ãboꝝ añ. aur. i. cordũeni aur. ij. opij ⁊ caſto
rei ãboꝝ añ. aur. i. ↄficiãt cũ vino dulci: ⁊ cuiꝰ potio ẽ. ſ
aur. ⁊ ex eis q̃ expta ſt ẽ medicamẽ qḋ ſtr olibdi. iiij.
myrrhe. ij. cũ. iiij. ℨ. rob: coq̃t cũ melle ⁊ ↄglutiant
aut ſuccꝰ caul cũ eq̃li põdẽ mellis: aut decoctio eiꝰ: de
coq̃t ãbo dõec coagulẽt ⁊ ſit ignis carbonũ: ⁊ etiaꝫ
myrrha ⁊ pip ⁊ ſe. vrtice ⁊ ſapinũ ⁊ ſynapis: ſumãt
⁊ fiãt ex eis pille ⁊ det i potu ex eis mane ⁊ veſpe ꝓpter
ſõnũ: ⁊ et ſynapis. ʒ. i. baurac. ix. kirat ſucci cucume
ris aſi. kirat. i. ⁊. ſ. ⁊ iſt potio vna educẽs ſupfluitates
pulmõis ⁊ mũdificat ſine leſiõe. Et ex medicis fortibꝰ
ẽ vt ſũat naſturtiũ ⁊ ſynapis ⁊ ſe. vrtice ⁊ ſuccꝰ cucu.
aſi. ⁊ aniſi ↄiũgat totũ illõ cũ melle ⁊ ↄficiat cũ eo. ⁊
ex ↄtrictis declinãtibꝰ ad caliditatẽ ẽ vt ſũant fenug. ℨ
i. ſe. lini. ℨ. i. ſ. herbi. ℨ. i. eiꝰ qḋ ẽ int gna cotti. ℨ. ſ.
ſucci ligritie. ℨ. ij. inoluãt oĩa oleo aigdalio ⁊ ↄiũgã
tur cũ melle. ⁊ iteꝝ ſeuclẽ ⁊ ficꝰ al. ⁊ paſſe enucleate ⁊
radix lilij ⁊ ca. ve. decoq̃t i aq̃ vehemẽt ⁊ det ex ea ad
potãdũ. ⁊ ſi i hac aq̃ decoq̃t polypodiũ ⁊ turbit erit
iuuatiuũ valde. Et ſcias q̃ multotiẽs retinet aliquid
i pectore ⁊ ẽ recipiẽs vt expuat niſi vtꝰ eiꝰ ab eo de
biliteẽ: ⁊ tũc qḋẽ oꝫ vt adiuuet cũꝫ ſternutatione.

Cap. vij. de ſermone vniuerſali de anhelitu.

a Nhelitꝰ ↄpletur duobꝰ motibꝰ int quos ſũt
due more ſm̃ q̃ res ſe hꝫ i pulſu: niſi qꝛ motꝰ
anhelitꝰ ẽ voluntariꝰ q põt alterari cũ volũta
te a curſu naturali ⁊ pulſꝰ ẽ naturalis purꝰ. Et itẽtio
qḋẽ i anhelitu ẽ vt ipleat pulmonẽ aere fro dõec ꝓ
pet ꝓpatio cordis ⁊ nõ ceſſet cor ſumere ex eo aereꝫ
frigidũ ⁊ reddat ipſi vaporẽ fumoſũ ad hoc vt acci
dãt illi attractiõi due res: q̃ꝝ vna ẽ ↄuerſio ipſiꝰ a fri
ditate cũ calẽfactiõe eiꝰ qḋ ei vicinat ⁊ eiꝰ qḋ ei ↄmi
ſcet. ⁊ altera ẽ ↄuerſio ipſiꝰ claritate ſua ꝓpter q̃ ad
miſcet ei vapor fumoſꝰ: tũc enĩ remouet ab eo itẽtio
q̃ ſit ↄueniẽs ad hoc vt extẽdat pulſꝰ ab eo: qꝛ neceſ
ſaria ſit eiꝰ eductio ⁊ ꝑmutatio ipſiꝰ. Et iter duas ſũt
ſt due more: ⁊ eiꝰ qḋẽ itroitꝰ ⁊ ẽ attractio aeris: fit cũ
dilatatiõe pulſꝰ pulmõis ſequẽs motũ corpoꝝ qbꝰ
circũdat. Et anhelitꝰ qḋẽ apoſtemate ẽ illõ qḋ educit
⁊ ap medicos ⁊ i põne q̃ ẽ iter eos qꝛ̃ꝫ ẽ illõ qḋ edu
cit ſic ẽ ap cõitatẽ: ⁊ qꝛ̃ꝫ ẽ hoc totũ ſic pulſꝰ ap cõi
tatẽ ẽ motꝰ dilatatiuꝰ: ⁊ ap medicos i ipo ẽ poſitio
ꝓpa ſm̃ ſpẽꝫ notã. Et motꝰ anhelitꝰ eq̃lis naturalꝰ
vacui a nocumẽto ↄplet motũ velamis. ſi aũt idiget
additiõe fortitudis ꝓpter illud qḋ nõ igredit niſi cum
labore: aut vt ↄfortat anhelitus ad extrahendaꝫ in
flationẽ: cõicat velamẽ i hoc adiutoriũ lacertoꝝ pe

ctoris oium: ita q̄ ſubmoꝝ eius aut ſaltem quorūdā īferioꝝ eiꝰ nō. Si aūt ē neceſſariū vt ſecet iſtas: aut generet ex eo locutio nō ē excuſatio qn̄ adminiſtratio ſit lacertoꝝ lingue. ⁊ qm̄ ē neceſſariū ī eis adminiſtrare lacertos labioꝝ. Et queadmodū ī pulſu ē magnꝰ ⁊ pꝰ ⁊ lōgꝰ ⁊ breuis ⁊ velox ⁊ tardꝰ ⁊ calidꝰ ⁊ frigidꝰ ⁊ frequens ⁊ rarus ⁊ fortis ⁊ debilis ⁊ itercisꝰ ⁊ ꝯtinuꝰ ⁊ ſpaſmoſꝰ ⁊ tremulꝰ ⁊ pꝑ repletionis venaꝝ ⁊ multe caꝝ ⁊ reꝝ illaudabiliū: ⁊ omnibꝰ illis ſūt cauſe: ⁊ omnibꝰ illis ſunt ſignificationes ſꝫ res ſuas. ⁊ ē eis diuerſitas ſꝫ ꝯplexiones etates ⁊ genera ⁊ accidētia corpora ⁊ aīalia. ſimiliter anhelitui ſūt iſte res nūerate ⁊ q̄ ſūt eis ſīlia. ⁊ vnaqq̄ʒ res eaꝝ hʒ cāmꝰ ⁊ oīs res ex eis hʒ ſignificatōʒ. Anhelitꝰ igr̄ aliꝰ ē magnꝰ ⁊ aliꝰ eſt pꝰ: ⁊ alius ē lōgꝰ: ⁊ aliꝰ ē breuis: ⁊ aliꝰ ē velox: ⁊ aliꝰ ē tardꝰ: ⁊ aliꝰ ē rarus: ⁊ aliꝰ ē frequēs ⁊ aliꝰ ē ſtrictꝰ: ⁊ aliꝰ ē latꝰ: ⁊ aliꝰ ē facilis: ⁊ aliꝰ difficilis: ⁊ aliꝰ ē fortis: ⁊ aliꝰ ē debilis: ⁊ aliꝰ ē calidꝰ: ⁊ aliꝰ ē frigꝰ: ⁊ aliꝰ ē eq̄lis: ⁊ aliꝰ ē diuerſus. Et ex ſpēbꝰ quarūdā anhelitꝰ ſūt q̄ hn̄t nōia ꝓpa ſicut anhelitꝰ itercīſus ⁊ ꝑpatꝰ ⁊ anhelitꝰ duplus ⁊ anhelitus ſuffocatus ⁊ anhelitus violētꝰ ⁊ hn̄s ſtritat vel fetorēʒ ſicut ē ī apoplīa ⁊ ſīlibꝰ. Et nocumēta q̄ accidūt ī mēbris anhelitꝰ ⁊ ī ꝑncipiis coꝝ ⁊ ī eis q̄ cōicāt eis cū vicinitate. Et mēbra quidē anhelitꝰ ſūt epiglotis ⁊ pulmo ⁊ cāna ⁊ vene nō pulſatiles ⁊ arterie ⁊ velamē ⁊ lacerti pectoris ⁊ pectus ipſū. Nā nocumētū qm̄ ſit ī ipo pectore qd̄ ē debile ⁊ pū ⁊ aduenit ei ꝑ illud ī anhelitu nocumētū. Eoꝝ autē ꝑncipia ſūt cerebꝝ ipſū ⁊ nucha etiā: qm̄ ipſe ē origo velaminis. naſcit eī pl'ʒ eiꝰ ex pari quarto neruoꝝ nuche ⁊ ꝯtinuātur ei rami quidā a ſexti ⁊ nerui ad ipſū venientes.

Mēbra autē cōicantia cū vicinitate ſūt ſicut ſtōus ⁊ epar ⁊ matrix ⁊ ſtīa ⁊ reliqua viſcera. Et illa nocumēta aut ſunt malitia ꝯplōis ſuccedēs calida aut frīa: aut humida: aut ſicca q̄cūq̄ eaꝝ ſit pura: aut cū mā hūoris retēti vel effuſi ad ipſū plimi: aut viſcoſi aut groſſi ⁊ ſanies ⁊ pus ſūt ex ſūma eiꝰ: aut vētoſitate: aut vapore: aut egritudo officialis ex paraliſi ⁊ ſpaſmo aut reſolutō ſinglaris ex ſciſſione: aut putrefactiōe: aut vlceratiōe: aut corroſiōe: aut ex apoſteīo: aut calo: aut duro: aut doloīs. Et tu quidē ſciuiſti ꝑ illō qd̄ nārraui tibi q̄ āhelitꝰ ē fortis ſignificatio ⁊ currēt pulſus poſtq̄ tu obſuaſi eo ꝯſuetudinē: ſic neceſſe ē tibi vt obſerues rē naturalē ꝯſuetā i pl'iu ēt.

C. viii. d̄ āhelitu mā. ⁊ puo ⁊ cāis ⁊ ſignificatōibꝰ eꝰ

Anhelitꝰ magnꝰ ē āhelitꝰ q recipit aerē valde pl'ʒ ſupra equalē: ⁊ ē ille cū quo dilatant mēbra anhelitꝰ ī ptibꝰ oībꝰ ſ'abūdant ꝑ magnitudinē eiꝰ qd̄ attrahit. parui aūt ⁊ cōſtricti diſpō ē ī hoc ꝯrārio ꝑ puitatē eiꝰ qd̄ attrahit ⁊ ſilr̄ ī pte extractiōis. Cāe vo anhelitꝰ magni ſunt cāe pulſus magni. ſ. tres ꝑdicte. Et exiſtiat a quibuſdā q̄ pꝰ ē ille q ꝯplet motu velaminis nō. ⁊ illō nō ē verū abſolute: nā ꝯtuus qm̄ ſit ille q ꝯplet motu ſolꝰ velais pꝰ qm̄ nō ē ille eq̄lis. Eq̄lis eī nō eget motu niſi velais qn̄ velamē ē fortis v̄tutis. Et qm̄ ē āhelitꝰ pꝰ ꝯtuus mēbra pectoris oīa mouentur qm̄ ſūt oīa debilia. Nō eī ſufficit velamē ſolū ad āhelitū q ē neceſſarius nꝫ ſi neceſſarius ē equalis: imo ē neceſſariū vt oīa ei aſſocient. Amplꝰ nō ē oībꝰ ſufficiētia ī attractione aeris ⁊ eiꝰ eductōe aeris oībꝰ qd̄ ſit ſimile ei qd̄ ē a velamine ſolo ſi ē icolume ⁊ ſanū ⁊ forte qm̄ nō eſt nꝫ vnū ex illis mēbris ſufficiēs ad dilatatiōʒ integraꝫ nꝫ illius q̄ntitatis: vt qm̄ illi aggregant adiuto mū iterꝰ ꝓuēiat ex oībꝰ dilatatio pulmōis equalis ſufficiēs ⁊ illō ē ꝑ debilitatē v̄tuti: aut ꝯſtrictiōʒ meatuū ſicut accit ī ꝑipneumōia. veꝝ oʒ vt ſit magitudo āhelitus ꝯpata cū quātitate eiꝰ qd̄ d aere ipo exercet recepto ⁊ eo q redit ⁊ nō ꝯplet illud niſi motu oīm lacertorū pectoris ⁊ coꝝ q̄ ſequūt eos deīn nō ꝓuenit doec ſit motꝰ oīm illoꝝ q̄ ī ipo mouētur motus oīm lacertoꝝ. Ipſe eī ē āhelitꝰ magnꝰ: imo nō niſi qn̄ ad ipſū mouēt oēs motu q ē viuus ī dilatatiōe ⁊ ꝯſtrictiōe operando in aere plano. ⁊ parūꝰ ē ſm̄ oppōnē eiꝰ. Et qm̄ ꝯſeqt ex vehemētia motus mēbroꝝ anhelitus ad attrahēdū aerē vt fiat motus dilatando ī anterioribꝰ vſq̄ ad furcbulas: ⁊ poſterius vſq̄ ad os duaꝝ ſpatulaꝝ: ⁊ ī lateribꝰ vſq̄ ad maxillā ꝑtē carnis ſpatule ⁊ qm̄ iuuant naribus: imo inuenit eis vtruſq̄ ī plurībꝰ diſpōībꝰ. qm̄ vo diuerſificat diſpō ī ꝯſtrictiōe ⁊ dilatatiōe ex pte magnitudinis ⁊ puitatis. qm̄ eī ē dilatatio maior: ⁊ qm̄ ꝯſtrictio ⁊ motus: ⁊ qm̄ ſꝫ quācūq̄ qualitatē q̄ maiorē hʒ neceſſitatē equatiōnis cū introitu ⁊ dilatatione ē additꝰ. ⁊ qualitas q̄ indiget equatiōe cū introitu ⁊ dilatatiōe ex pte magnitudinis ⁊ puitatis: ⁊ fortaſſe dilatatio q̄cūq̄ eaꝝ eſt magis neceſſaria eſt motus qui tenet eam magis additus. nam ſi eſt neceſſitas expulſionis vaporis fumoſi plurima propter multitudinem quantitatis eius aut acuitatē qualitatis ipiꝰ ē ꝯſtrictio exſufflatia. Et ſi neceſſitas exſufflatia: ⁊ ſi ē neceſſitas extinguendi ignē inflāmatū ē dilatatio magā. Et qn̄ ꝯtingit ī hōie vt nō ſit magne attractiōis aeris: imo pue: deīn ſit magne extractiōis ſpūs vel anhelitꝰ eſt illud ſignificatio q̄ caliditas inata ē diminuta ⁊ extranea intrās ē addita.

Et ē in hoc q̄ hec oīa mēbra laborioſa motu affligūt ſūt q̄tuor: Ipa eī aūt ſūt ita ꝑ cāʒ magne neceſſitatis q̄ ē ꝑ inflātōʒ caliditatis ī ptibus cordis ⁊ pulmōis: aut ꝑ cāʒ debilitatis ī ipſ lacertis motꝰ aut ꝑ cōtrarē ꝑncipioꝝ ſicut ē ī fine ethice ⁊ ptiſiꝰ ⁊ ī collectiōe mēi qm̄ ipa debilitat v̄tutē: aut ꝑ egritudinē iſtri eī ꝓpā: aut ꝑ cōtrarē eiꝰ ꝑdcāʒ ī eo qd̄ ꝑtiſit ex ſpaſmo accīte eī aut malitia ꝯplis aut apate aut dolore aut alia re: aut ꝑ ꝓhibitiōeʒ ī lacerto accītē a dilatatiōe ſicut ē repletio ī ſtō a cibo: aut vētoſitas cū ꝑtrāſit finiū qm̄ ſepat int velamē ⁊ dilatatiōʒ q̄ nō dilatat ipſū ſolū: aut ꝯſtrictiōʒ meatuū q ſūt epiglotis ⁊ rami cāne ⁊ artie ⁊ q ꝯtinuāt eis ex meatibꝰ anhelitꝰ ſicut raritas q̄ ē ī pulmōe: qm̄ ipſe iplet hūoribꝰ aut multiplicāt ī ipo opilatiōes: aut accit ī ipo apa: ⁊ iſti quidē ſicut pacientes aſma ⁊ hn̄tes ſamē ⁊ ꝑipneumōici aut ꝑ negligētiā cū neceſſitate aut paucitate neceſſitatis ita vt ꝓlōgat ſpaciū int duos āhelitꝰ ⁊ ſit neceſſitas anhelitꝰ magni reſtaurāt illō qd̄ accit ex negligētia ſicut pulſꝰ pn̄tis ꝑmixtiōʒ rōnū cū nō hʒ vehemētē corꝰ ſitatē qm̄ īpedit ab eo. deīn viciat in ipo: ⁊ ex ſūmat hꝰ ī neceſſitatis ē magnitudo anhelitꝰ qm̄ multiplicat ī ipſo vapores fūoſi ꝓculdubio ⁊ negligit anhelitū a volūtate excitāis āhelitꝰ vſq̄ quo multiplicat cū ipo neceſſitas: q̄ egredit ꝓculdubio magnꝰ. Et ſilr̄ ē pulſus ꝯplo cordis cꝰ nō ē cū illo colore recipiētis āhelitum: q̄ expedit ad horā neceſſitatis ⁊ reſtaurat cum magnitudine qd̄ deficit cuꝫ expulſione.

Ca. ix. de ſignis anhelitus.

f Signa qbꝰ diſcernūt int cās motꝰ ſūt: qm̄ ſi illō fuerit cū neceſſitatis ⁊ v̄tꝰ fuerit fortis erit āhelitus plūmꝰ ī introitu ipiꝰ: ⁊ ex īſufflatiōe eiꝰ erit tacꝰ. anhelitus calidus inflatꝰ ēt magnus ſignificās caliditatē ⁊ erūt ſigna iſflatōis repta ī pectore ⁊ facie ⁊ oculis ⁊ ſigna ī colore ſuo ⁊ aſpitate ſua ⁊ ī reliqs. Si aūt nō fuerit ita ⁊ v̄tꝰ fuerit nō deiecta ⁊ q̄ſi nō fuerit poſſibilis ei dilatatio itegra tūc cā ꝯſtrictiōis erit ī re ⁊ recorꝑ q̄ nūerauimꝰ. Si aūt mēbra oīa laborauerint: aut mouent pꝰ ea nō fuerit mota motu de quo ſit curādū nꝫ extēdūt dilatatiōe itegra: ſicut cū conat aliqs qd̄ nō ē ⁊ inuīt oī niſu ſup ābas nares ⁊ nō fuerit illic apō reddituū exſufflatio: tūc v̄tꝰ motiua q̄ ē ī lacertis erit leſa. Et qm̄ ꝯſtrictio ē ex hūiditate ī cāna ⁊ q̄ ſequūt ipſā ē cū ſignis ī āhelitu ſonꝰ eiꝰ q ſtertit ⁊ ē neceſſitas excreatōis ⁊ ē additio ſigni ſup ſignū ꝯſtrictōis tota lē. q̄ ſi illud nō fuit erit cā magis inobediēs hac. Cū ergo aduēit ꝯſtrictio ſterilis ſubito: tūc iā currit ad pulmonē mā ex catarro: aut currit ad pulmonē pꝰ deīde ad cānā: ſo ſanies ⁊ pus ex aliquo membro ſubito.

Ca. x. de anhelitu vehementi.

Et ille ex cuiꝰ magnitudie v̄tꝰ laborat illic ſit ſua coartatōe ad itroitū ⁊ ad exſufflandū cū exitu: q̄ eſt cū magnitudine fortitudo.

Ca. xi. de anhelitu alto ⁊ ſubtili.

c Et ſpēs āhelitꝰ magni ī quo neceſſarius ē motꝰ ſupioꝝ lacertoꝝ pectoris. ⁊ nō ꝓuēit neceſſitas ī ipſo ad mouēdū velamē ⁊ īferiores lacertos pectoris. Et iſte quidē āhelitꝰ ſepius accit ī febribꝰ peſtilentialibꝰ.

Ca. xii. de āhelitu puo.

c Cognitio cāꝝ eiꝰ ē ꝑ cognitōʒ cāꝝ magni ſꝫ ſemitā oppoſitōis: qm̄ ſepat dolor int mēbra anhelitꝰ ⁊ int motꝰ eoꝝ: ⁊ qm̄ minorat anhelitus cū doloris: ⁊ qm̄ minorat anhelitꝰ ꝑ ꝯſtrictiōʒ ⁊ qm̄ aſſociat ei raritas ſigāt mortificatōeʒ nāe ⁊ qm̄ aſſociat ei freq̄ntia ſignificat dolorē ī mēbris āhelitꝰ ⁊ q̄ ſequūt ea ex ſtō ⁊ eis ſīlibꝰ ſicut vlcera coꝝ ⁊ apata ipoꝝ. Signa cāꝝ āhelitꝰ pui oppoſitaꝝ cāis anhelitus magni nō ſūt ſꝫ oppoſitōʒ. Ipm aūt cuiꝰ puitas ē ꝑ dolorē nō ꝑ ꝯſtrictiōʒ ſigāt intētio doloris: ⁊ q̄ hn̄s dolorē ī tolerat dolorē ⁊ expectat ſꝫ ipſū poſſe ē ei vt magnificet anhelitū ſuū: ⁊ cū hoc qm̄ accit ī ter ſepatōes anhelitꝰ eius anhelitus magnꝰ ad quē neceſſitas adducꝰ ad tolerādū dolorē: aut adducit neceſſitas ī ipſo negligētiaꝫ doloris. ⁊ factꝰ a ꝯſtrictiōe ē ꝯrario totꝰ illius.

Ca. xiii. de anhelitu longo.

e Et ille in quo ꝓlongat ſpaciū motꝰ aeris ī attractiōe ipius ⁊ eiꝰ reditu vt poſſit v̄tꝰ operari in aere plano. Et qm̄q̄ ꝓhibet magnū ⁊ velocē dolor aut ſtrictio. ⁊ ponit lōgus ī ꝯplemēto eiꝰ vt ꝯſeq̄tur qd̄ attractū eſt ſm̄ q̄ntitatem magni ⁊ velocis.

Ca. xiiii. de anhelitu breui.

e Anhelitꝰ breuis diuerſus ē a longo ⁊ qm̄ aſſociat ei freq̄ntia ē cā eiꝰ dolor in inſtro anhelitus ⁊ q̄ ſequūt ipſū. ⁊ qm̄ aſſociat ei raritas ſigāt mortificatōʒ inati caloris.

C. xv. de āhelitu veloci.

a Anhelitꝰ velox ē ille ī quo ē motꝰ ī ſpatio breui cū ꝯſecutiōe neceſſitatis nō ſicut breuis ⁊ puus ⁊ cā in ipſo ē vehemētia neceſſitatis cū nō cōſeqt ī ipo ſufficiētia magnitudis: aut qm̄ neceſſitas ē ſupra illō qd̄ magnitudo ad ipſā ꝯphēdit: aut qm̄ magnitudo ſepat ſicut dictū ē in pulſu in illa ſepatiōe aut ī inſtro: aut ī v̄tute: ⁊ qm̄ ē velocitas ī vno duoꝝ motuū pluſq̄ ī alio ꝑ ſilitudinē cāe predicte in anhelitu magno.

Ca. xvi. de anhelitu tardo.

c Et ꝯrꝰ veloci ⁊ cāe eiꝰ ſūt ꝯrie cāis ipſius. Et qm̄ tardat ꝑ dolorē qm̄ neceſſe ē vt mēbꝝ anhelitꝰ moueat cū facilitate ⁊ ſpacioſitate.

Ca. xvii. de anhelitu frequenti.

Et anhelitꝰ int quē ⁊ int illū q ē aū ipſū abbreuiat tpa. Et ex cāis eiꝰ ē vehemētia neceſſitatis quando nō ſufficit magnitudo ⁊ velocitas quoniā ipſa ē maior q̄ ſit illud qd̄ ꝯphenſum ē ad ipſam cū eis: qm̄ minor ea ē ꝓhibitio ex dolore aut apate: aut ꝯſtrictiōe ꝑ mās plimas: aut coartatōʒ: aut effuſionē puris in ſpacio pectoris aut aliquā cāꝝ ꝯſtrictōnis. Et tu quidē diſcernes int illū q accit cū neceſſitatis ⁊ illū q accit cū doloris ⁊ alioꝝ ex eis q̄ ꝑterita ſūt tibi ī. c. magnitudis. Et anhelitus freq̄ns ſꝫ qd̄ teſtat de eo hyp. facit ſeq nocumētū ꝑ exſiccatiōʒ pulmōis ⁊ deſtructiōeʒ inſtri ⁊ anhelitꝰ in eis q̄ ipſm ſequitur.

Ca. xviii. de anhelitu frigido.

f Significat mortificatōʒ v̄tutis ⁊ extīctiōʒ caliditatis innate ⁊ ꝯuerſiōʒ ꝯplonis cordis ad frigiditatē. ⁊ ē deteriꝰ ſignū ī egritudibꝰ acutis: ⁊ ꝓpter qm̄ cū eo ē paritas ī ſpa: nā tūc ꝯplet ſignificatio eiꝰ ſꝫ reſolutōʒ inati caloris.

C. xix. d̄ āhelitu fetido.

e Et itrās ī fetore oris: ſꝫ ſepat a reliqs ſpēbꝰ fetoris oris: qm̄ ī illis ſpēbꝰ q̄ñq̄ euētat fetor in diſpōne q̄ nō eſt anhelitꝰ: ⁊ ſigt hūores putrefactos ī mēbris anhelitus. ſ. aut cānā: aut pulmone cū in eis putreſit humor aut materia.

Ca. xx. d̄ ꝑmutatōibꝰ q̄ currūt int anhelitū magnū ⁊ anhelitū velocē freq̄ntē ⁊ anhelitū ꝯrios eoꝝ.

i Iam ſciuiſti q̄ qn̄ neceſſitas addit magnificatur āhelitꝰ: ſꝫ ſi addit plus fit velocior: q̄ ſi additur plus fit freq̄ns. ſi aūt redeat neceſſitas minuit pꝰ freq̄ntia: deīn velocitas. poſtea magnitudo. Et ſilr̄ qn̄ minuit deſideriū ⁊ ꝓhibitio ⁊ qn̄ deficit reditio ī interioribꝰ ꝑmis tribꝰ iuenit raritas pꝰ deīnde tarditas poſtea magnitudo: q̄ ē egritudo a nāla ad puū minꝰ q̄ ad tardū ⁊ ad ābo minꝰ q̄ ad rarū. Et ſi tu experieris iſta in dilatatiōe ⁊ ꝯſtrictiōe ſilr̄ ſm̄ diuerſitatē duaꝝ neceſſitatū ꝑdictaꝝ declarabit tibi diuerſitas in additione ⁊ diminutiōe. Cū eī ei ē magis ducens in dilatatiōe ad additiōʒ ē tps qd̄ ē ante dilatatōʒ breuiꝰ. ⁊ qn̄ eſt ſilis illi cāe ī ꝯſtrictiōe ē tps quietis q̄ ē ante ꝯſtrictiōʒ breuiꝰ ⁊ āhelitꝰ freq̄ns: vel ſeqt apa calidum aut conſtrictionem ab opilatione.

C.xxi.ꝺ anhelitu mouẽte pulmõez vl' motio pulmõis.
Ste anhelitꝰ ſignificat debilitatẽ ṽtutis: aut
i ꝯſtrictiõʒ vehemẽtẽ ꝑfocatiuã i decollatiõe:
aut collectiõʒ materiei aut effuſiõʒ humoris.
Cap.xxij de ſmõe vniuerſali malitie anhelitꝰ.
Malitia anhelitꝰ cõicat diſpõibꝰ egredientibꝰ a nã
m i anhelitu quã nõ ꝯſequũt accidẽtia ſana: imo
accidẽtia egra ipedictia ⁊ illa ſt ſic difficultas
anhelitꝰ ⁊ ꝯſtrictio anhelitꝰ duplatio anhelitꝰ ⁊ itercī-
ſio anhelitꝰ ⁊ anhelitꝰ ꝑ partꝰ. Et qñqꝫ accidit pp ſpẽs
malitie ꝯplonis repletiõis: aut pp opilatiõem ⁊ vi-
cinitatẽ coartatõis ſpatii ⁊ dolores a motu ꝓhibẽ-
tes ⁊ pp vlcera in velaie ⁊ ptibus pectoris: ⁊ pp caſū
ṽtutis ex egritudibꝰ attritũ faciẽtibꝰ ⁊ febribꝰ acutis
⁊ peſtilẽtialibꝰ ⁊ venẽis ebibitis. Et ois qdẽ malitia
anhelitꝰ aut ipſiꝰ ꝯſtrictio: aut difficultas eiꝰ pp mãʒ
addit apud reſupinatõʒ ⁊ ẽ media apud dormitiõʒ
ſup latꝰ: ⁊ alleuiat cũ ſup vẽtrẽ iacet aliqs: ⁊ i ꝑfoca
tiuo itrĩſeco ꝓhibz apud reſupinationem omnino.
Ca.xxiij.de conſtrictione anhelitus.
Onſtrictio anhelitꝰ ẽ vt nõ iueniat aer in quo
exercitatio ſit cũ anhelitu meatũ i pte ſui motꝰ
niſi ſtrictũ in quo nõ penetret niſi paulatim.
Et eiꝰ cãe aut ſt ſpata i illis meatibꝰ. q̃ ſt epiglotis ⁊
cãna ⁊ rami eius ⁊ arterie i ipa rari tate pulmonis. ⁊
corpe ipiꝰ. Et de ſpatibꝰ eiꝰ qð vehemẽtiꝰ opilat anhe
litũ ẽ illud qð ẽ durũ. Et humores plimi i ipo aut groſ
ſi aut viſcoſi: aut aquoſi aggregati i pulmõe: aut co
optura acciñs ei ex coartatiõe vicina ex ſpate in epe
aut ſtõ aut ſplene: aut humores effuſi i ſpatio pp hy
dropiſim: aut alia ſicut fit ex aptiõibꝰ: ſpatii i vẽtre
iferiore nõ pmittẽtibꝰ fieri dilatatõez: aut ſpiſſitudo
ex ſiccitate aut ſtipticitate: aut frigore aduẽiẽte pulmõi
⁊ velamine: aut exſiccitate i neruis ⁊ velamine ⁊ ẽ me
liꝰ vt noiet difficultas anhelitꝰ: aut a vapõibꝰ fũoſ cõ
ſtrigẽtibꝰ itrĩſecꝰ anhelitũ i locis ſtrictis. Et qñz ẽ cã eiꝰ
ꝯſtrictio pectõis: ⁊ vt nõ iueniãt mbra dilatãtia anhe
litũ vbi expãdẽt. Et qñz fit cã criſ ⁊ ſignũ eiꝰ qñ decli
nãt mẽ ad īferiora. Et qñz fit difficultas anhelitꝰ ⁊ ꝯſtri
ctio eiꝰ pp curſũ mẽꝝ ab ſpatibꝰ itrĩſecis ꝑmutatis ad
ptes capitis ⁊ idicat ſpata pꝰ aures ſi res fũit magis
icolũis: aut i cerebro ſi fuerit grauior.
Capitulum.xxiiij.de ſignis.
Poſtquã ꝑfocatiõꝝ rememoratio iã ꝑterijt ti
a bi. Signũ ṽo ſpatis qð fit i pulmõe ipo eſt do
lor grauis ⁊ i lacertis: ⁊ in velamibꝰ pectoris
eſt dolor pũgitiuꝰ intrĩſecꝰ ⁊ ẽ fortior ⁊ vehemẽtior
⁊ extericꝰ ẽ debilior i cartilaginibꝰ pulmõis ẽ dolor
i quo ẽ ꝯſtrictio: ⁊ qñz pduc̃ ad tuſſiz. ⁊ ſi fuerit ſpa
calidũ febris. ⁊ ſigna ꝑfocatiui nõ fit ꝙ vehemẽs ap
reſupinatõʒ. Signa at humoꝝ ſi ſt in cãna ſũt ſputũz
⁊ deſideriũ tuſſiẽdi ⁊ iuuare ea cũ manatõe rei cum
aliquãtula tuſſi ⁊ cũ ſtertitõe. ⁊ ſi ſt in pulmõe ẽ illa di
ſpõ ſilr: niſi q: tuſſis icipit loco magis ꝓfũdo ⁊ nõ ẽ
ſtertitio niſi ſʒ q̃titatẽ eiꝰ ꝙ manat ex eo qð ſpuit. et
ſi ſt i ſpatio tũc iã ꝑmutat ex latere ad latꝰ cũ alñatõe
iacẽdi: deĩñ egrediũt cũ ſputo. ⁊ ñ ẽ i ipo cũ ꝯſtrictõe
anhelitꝰ tuſſis ꝺ q̃ ſit curãdũ. C.xxv.ꝺ diuiſitate anheli.
Anhelitꝰ diuerſus fit cũ cãis q̃ ſt ſic cãe diuer-
a ſitatis pulſus ⁊ ẽ eiꝰ diuerſitas ordiata ⁊ inor
dinata. Ca.xxvi.de anhelitu duplo.
e Et ex ſpẽbꝰ diuiſis ẽ anhelitꝰ i quo ꝯplet di
latatio aut ꝯſtrictio duobꝰ motibꝰ iter quos
ambos ẽ mora ſic ẽ anhelitꝰ pueri cũ plorat. nã fit i eo
ꝯpleſſio qñ dilatat ⁊ mutatio qñ ꝯſtrigit. Et eiꝰ cã aut
ẽ caliditas multa q̃ nõ iuuat eo qð attrahit. imo eiꝰ ex
teſio facit necẽitatẽ i additõe: aut ẽ debilitas i inſtro an
helitꝰ noto faciẽs necẽitatẽ geniti anhelitu: aut ẽ mali-
tia ꝯplonis deijciẽs ṽtutẽ aut exſiccãs: aut i durities i
ſtrm: ⁊ ẽ plũ: aut ẽ dolor i ipo aut i vicinis eiꝰ ſpaꝫ
⁊ vicini ſt ſic velamẽ ⁊ ep ⁊ ſplẽ: ſʒ ep ẽ vehemẽtioris
cõicatiõis q̃ ſplẽ: aut eſt egritudo officialis ex eis q̃
iã nũerare ſt multis vicibꝰ: aut ẽ multitudo ſpaſmi pte-
riti aut futuri. Et iſte anhelitꝰ ẽ ſignũ malũ i egritudi
bꝰ acutis ⁊ febribꝰ. Cũqꝫ at accit ex frigore tũc ipeꝫ
ex eis q̃ ſanat febris. Ca.xxvij.de anhelitu pauco.
Et vt ſit nocumẽtũ i medietate pulmõis ⁊ ſit
e medietas alia icolũis: qr ẽ anhelitꝰ medietas an
helitꝰ icolũis. Ca.xxviij de anhelitu difficili.
e Et vt ſit exercitatio i aere labor: ſiue ſit ſtrictu
ra: ſiue nõ ſit ſtrictura. Et cã in ipſo ẽ nocumẽ
tũ mbroꝝ anhelitꝰ ſm qð dcm̃ ẽ i alijs. ⁊ qñz ẽ pp inſla
matõʒ igneã dñantẽ cordi. ⁊ fit pp frigꝰ mortificãtẽ
ṽtutẽ motiuã aut ipediẽs eã ſic accit cũ ẽ frigꝰ velati
ſic frigꝰ ex aere aut frigꝰ ẽpſo poſito ſr ipʒ pp cãʒ i ipo
niet aut pp cãm i ſtõ ⁊ epe ⁊ cadit ipʒ i vicitate illiꝰ
ẽpli ⁊ inflat: qr nõ fit bona eiꝰ dilatatio: ⁊ qñz fit pp
oppilatõʒ ſpẽ quã retiet pulmo attrahẽs aerẽ ⁊ idiget
labõe dõec inflet: ⁊ iſte ẽ diuerſꝰ pp ꝯſtrictõʒ. ⁊ qñz
ẽ opilatio ſpa. ⁊ qñz fit pp medicinaz ſolutiuã mo
uentẽ ⁊ nõ ſoluẽtem: aut pp cliſtere acutũ nõ ſoluẽs
Et ſilr qñ ꝑ phlomia i plureſi nõ ꝯſeqt necẽitatẽ. Et vos
qdẽ vt legat illud qð ſcripſimꝰ i fine ſmonis uſi in
ꝯſtrictiõe anhelitꝰ hic etiam.
Ca.xxix.de preparatiõe anhelitus.
p Reparatio anhelitꝰ ẽ anhelitꝰ q nõ aduẽit ha
bẽti ipm niſi ꝑpeꝛ erecq̃ ⁊ extẽdat collũ ſuum
extenſiõe tendente ad ſupiora: qr apit pp illud mea
tꝰ ⁊ nõ põt decliare collũ ſuũ: qm ꝯſtringit ſr ipʒ an
helitꝰ ſic ꝯſtrigit ſr trahẽtẽ collũ ſuũ ad poſteriora
⁊ ſilr nõ põt decliare pectꝰ ⁊ dorſũ ad poſteriora. ⁊
qñz remouet hec ꝑpatio: ⁊ ꝓpe cũ reſupinat accit ei
vt coopiant ex ipa pte pulmõis. ſ. q̃dã earꝫ cũ qbuſ-
dã qr opilant meatũ: qm ipſe i initio i hꝰ i ẽ opilatus
in plibꝰ ⁊ in ipſo nõ ẽ aptio niſi pua quã deſtruit de
cliatio ptiũ q̃rudã ſr alis: qr opilãt meatꝰ. Et qñz fit
illa opilatio accñs i febribꝰ ⁊ ſilibus pp vapores de
clinãtes ⁊ humiditates reſolutas. Et qñqꝫ fit in ṽtute
pp humores iplentes ⁊ opilantes ⁊ ſpata: aut qñ lacer
ti ſũt mollificati. Cũ ergo ñ deſcẽdũt ad ptẽ pedis
imo deſcẽdũt ad ptem dorſi ⁊ pectoris coartantur.
Sermo vniuerſalis de diſpõnibus anhelitus.
Ca.xxx.de anhelitu erectum.
Eleri qdem idigẽt eductiõe ſupfluitatũ filoſo
p rũ necẽitate vehemẽti: qm digeõ i eis ẽ plurima ⁊
magis aſſidua, ⁊ iã ẽ vehemẽs valde: quoniã

ipſi ſũt ꝯpleti i ſuis corporibꝰ ⁊ ſuis ṽtutibꝰ: qr ne
ceſſariũ ẽ vt cadãt i anhelitꝰ ipoꝝ frequẽtia ⁊ velo-
citas vehemẽs cũ magnitudie aliq̃ nõ exte cũ illa ve
hemẽtia. Iuuenũ at anhelitꝰ ſũt maiores: ſʒ minoris ve
locitatis ⁊ frequẽtie ⁊ necẽitas ꝯſeqt i eis cũ magnitu
die. Senũ ṽo anhelitꝰ ſũt minores i itẽſiõibꝰ additõis
q̃ anhelitꝰ iuuenũ ⁊ nõ ſt i puitate anhelitꝰ decrepitoꝝ.
Sʒ decrepitoꝝ anhelitꝰ ſũt minores ⁊ tardiores ⁊ vehe
mẽtiꝰ rari propter id qð ibi non occultatur.
Cap.xxxi.de anhelitu repleti ex cibis: aut ex pre-
gnatione: aut hydropiſi ⁊ ſimilibus.
Or anhelitꝰ decliãt ad puitatẽ: qm velamẽ eſt
e coartatũ a motu dilatatiuo: ⁊ ꝓptcrea ꝙ mi-
norat corꝫ anhelitꝰ nõ ẽ excuſatio a velocitate
⁊ frequẽtia ſi ẽ ſufficiẽs ṽtꝰ: aut frequẽtia ſola ſi ẽ ṽ-
tus debilitata. Cap.xxxij.de anhelitu balnei.
Anhelitꝰ qð balneati aq̃ calida magnificat pp
a necẽitatẽ ⁊ pp lẽitatẽ iſtri ⁊ ſit velox ⁊ frequẽs
pp necẽitatẽ. balnei ṽo frigida res ẽ ecõuerſo.
Cap.xxxiij.de anhelitu dormientis.
Am ṽtꝰ i ipſo ẽ fortis tũc eiꝰ anhelitꝰ magni
c ficat ⁊ ſit rarꝰ pp cãm ꝑdictã i ca. pulſus: ⁊ ẽ
eiꝰ ꝯſtrictio maior ⁊ velocior q̃ ipſiꝰ dilata-
tio: quoniam digeſtio in ipſo eſt plurima.
Cap.xxxiiij.ꝺ anhelitu dolẽtis i mbris pectoris.
Et ſic ſciuiſti i eis q̃ ꝑterierunt tibi ex me. ipſi
e enĩ decliãt ad puitatẽ ⁊ breuitatẽ: ⁊ qñz debili
tat: ⁊ qñz ẽ difficilis: ⁊ qñz tardat qñ ñ ẽ iflã-
matio ⁊ ſit frequẽs ſic ſciuiſti: ⁊ ſũt puitas eiꝰ ⁊ bre-
uitas ipſiꝰ plꝰ q̃ eiꝰ tarditas: qm ducẽs ipm ad re-
tẽtionẽ ⁊ puitatẽ dilatiõis ẽ plꝰ q̃ ducẽs ipm ad fa
cilitatẽ ⁊ vt noceat cũ magnitudie dilatatiõis vehe-
mẽtis q̃ vt noceat cũ velocitate. nã iflãmatio cordis
⁊ calefactio ñ excuſãt ex velocitate q̃uis ledat eis.
Cap.xxxv.de anhelitu eius cuiꝰ anhelitꝰ ꝯſtrigit
pp quãcũqꝫ cãm: ⁊ de anhelitu habentis aſma.
Oret vt ſuccurrat ei q fit cũ ꝯſtrictiõe ex p
o te velocitatis ⁊ frequẽtie i plurimo rei: q̃re ſit
anhelitꝰ eiꝰ puꝰ ſtrictꝰ frequẽs: ⁊ anhelitꝰ huiꝰ
aſma eſt ex eis qui veloces ſunt in capitulo ſuo.
Ca.xxxvi.de anhelitu habentiũ famẽ.
Alandoqꝫ laborant in dilatatiõe pectoris to-
h tius cũ caliditate ⁊ exſufflatõe: ⁊ nõ ẽ illic caliditas
neqꝫ quod adiuuet ṽtutẽ qm hñs hanc egri
tudinẽ iaʒ debilitatus ẽ in vltitate: ſed ṽtus i habẽ
tibus peripneumoniã ⁊ aſma eſt remanens.
Ca.xxxvij.de anhelitu habentiũ decollationem
⁊ ſuffocationem ⁊ que ex eis ſunt ſimilia.
Et cũ dilatatõe magꝰ ⁊ cũ velocitate ⁊ frequẽ
e tia pp necẽitatẽ ⁊ ſubmerſionẽ materiei ⁊ nõ
ex eis exſufflatio aſmatis. Ca.xxxviij.de aſmate.
Sma ẽ egritudo pulmõis cũ qua patiẽs nõ
a iuenit excuſatõʒ ab anhelitu freq̃nti ſic ẽ anhe-
litꝰ quo laborat ꝑfocatꝰ ⁊ feſtinatꝰ. Et hec
egritudo cũ accidit decrepitis nõ fortiã ſanat neqꝫ
maturat qm cũ ipſa i iuuenibꝰ ẽt difficilis ſit ſm
plm ⁊ augmentat ap reſupinatõʒ. ⁊ hec qð egritudo ẽ
ex egritudibꝰ longis hñs cũ hoc pxiſmos acutos
ſm ſilitudinẽ pxiſmoꝝ epilẽ ⁊ ſpaſmi. Et qñqꝫ fit
pp nocumẽtũ in ipſo pulmõe ⁊ i eis q̃ ipſi ꝯtinuant
pp inuiſcatõez humoꝝ groſſoꝝ i arterijs ⁊ ramis earꝫ ⁊
ſudoribꝰ earꝫ breuibꝰ: ⁊ qñz ẽ i cãna pulmõis: ⁊ qñz
ẽ i raritate pulmõis ⁊ locis vacuis. Et ille humiditates
qñz ſt ad ipʒ effuſe ex capite. ⁊ ꝓpe i regiõibꝰ meridi
anis: ⁊ qñz ſt expulſe ad ipʒ ex alijs locis. ⁊ qñz ẽ cã
generatiõis earꝫ i ipo ſriitas eiꝰ ⁊ roraficat paulatim. Et
qñz fit pp humorẽ nõ exiſtẽtẽ i pulmõe ⁊ arterijs eiꝰ imo
i ſtõ effuſũ ex capite: aut ex epe aut generatũ i ſtõ. ⁊ ꝓhi
bitio anhelitꝰ aduenicẽs cũ aſcẽſus ſit ẽ ꝓpea ꝙ ſtõus
ꝯpmit velamẽ ⁊ velamẽ ꝯpmit pulmonẽ: ⁊ ep qñ
inflat aut igroſſat: qñz adiuuat ad faciẽdum aſma.
Et iſti qð humores qñz nocẽt ſua q̃litate: ⁊ qñz nocẽt
ſua q̃titate ⁊ multitudie. ⁊ qñz fit ſʒ raro ex exſiccatõe
pulmõis ⁊ ſiccitate eiꝰ pp corrugatiõʒ aggregatõis
eiꝰ ad ſeipʒ. Et qñz fit ex ſriitate eiꝰ. Et qñz fit pp no
cumẽtũ pueniẽs ad mbra anhelitꝰ ex neruis ⁊ nucha
⁊ cerebro aut catarro expulſo ad ipaz ex eis. ⁊ qñz fit
pp cõitatẽ mẽbroꝝ vicinoꝝ ꝯpmiẽtiũ mbra anhelitꝰ
qr nõ dilatat ſʒ ẽ ſtõus plenꝰ qñ ꝯpmit velamẽ: ⁊ qñz
accit pp multitudinẽ vaporis fũoſi qñ coartat i pul
mone ⁊ puẽit ad eũ: ⁊ qñz fit pp vẽtoſitatẽ coartatã
i mẽbris anhelitꝰ ꝯpmẽtẽ anhelitũ: ⁊ qñz fit pp puita-
tẽ pectoris: qr nõ ſeqt ipʒ necẽitas ex anhelitu: ⁊ fit illð
nocumẽtũ nãle i anhelitu ſic accit i ꝯho eo pp puitatẽ
ſtõi. Et qñz aſma fit vehemẽs, ⁊ fit anhelitꝰ ꝑpatõis. ⁊
multotiẽs ꝑmutat ad pipneumõiã. C.xxxix.ꝺ ſignis
I fuerit cã aſmatis humores aut humiditates in
ſ cãna ipſa erit illic ꝯſtrictio in ꝑncipio anhelitꝰ
cũ excreatõe ⁊ oſcitatõe ⁊ retẽtõe materiei ſtã
tis ⁊ gñatas cũ ſputo rei ex loco ꝓpinquo. Et ſi fue
rint humores ex catarro erit ſubito ⁊ nõ erit paulatiz
⁊ ſi fuerit i venis dorſis ꝓſequeret diuerſitas pulſus
tremuloſa: ⁊ qñz adduc̃ ad tremorẽ cordis ꝯfirma
tũ ⁊ inſficit: ⁊ pliꝫ pulſus hñtiũ aſma ẽ tremuloſus.
Si at fuerit extra ſpaciũ quocũqꝫ mõ ſit ñ erit tuſſ.
Et ſi fuerit cũ cõitate ꝑncipioꝝ ſignificabit ipʒ illud
qð ꝑterijt. Et ſi fuerit cũ cõitate vicioꝝ ſignificabit
ipʒ additio ipiꝰ ꝓpt exſiccatiõnẽ mẽ ipoꝝ aut reple
tionẽ acciñtẽ i eis. Et ſi fũit a catarro ſignificabit ipʒ
diſpõ eiꝰ. Et ſi fũit ab eruptione ſaniei ſubito ad mẽ
bra anhelitꝰ ſignificabit ipʒ illud qð ꝑceſſit de ſpa
te ⁊ collectione: deide qð puẽit ex eruptione. Et ſi fu
erit a ſiccitate ſignificabit ipʒ ſitis ⁊ ꝑuatio ſputi oio
⁊ ꝙ ſpuit cũ recipit qð humectat ⁊ adminiſtrat ꝙ hume
ctat. Et ſi fũit pp vẽtoſitatẽ ſignificabit ipʒ leuitas p
tiũ pectoris cũ ꝯſtrictõe q̃ diuerſificat ſʒ acceptionẽ
eiꝰ qð inflatiuũ ẽ. ⁊ eiꝰ qð nõ ẽ inflatiuũ. Et ſi fũit pp
frigꝰ ꝯplonis pulmonis ⁊ hẽ fit i decrepitis: tũc ipʒ
paulatĩ icipiet ⁊ confirmabitur. Ca.xl.de cura
aſmatis ⁊ ꝯſtrictionis anhelitꝰ ⁊ ꝑpatõe eiꝰ.
In facto qð ab humiditatibꝰ cura ⁊ eiꝰ modus
ẽ vt pueniat ad ſm iẽdũ humiditates q̃ ſũt i pul
monibꝰ coꝝ cũ facilitate ⁊ equalitate. Et ſi ſcieris
ꝙ nocumẽtũ acciñs i eis ẽ ꝓpter multitudinẽ: tũc cũ a-
bis coꝝ ꝓculdubio cũ ſolutiuo. Siqꝫ medicine ſo-
lutiue ſubtiliatiue maturatiue abſqꝫ calefactiõe ne vehe

mēti pducētes ad exſiccationē mētē ſbtiliationē eiꝰ ⁊ ꝓp̄ h̄ atq̄ n̄ appoſuerit i ꝯfectōībꝰ cur aſmati opiū nec hyuſqamū nec mandragorā niſi iētio ſit p illō ꝓhibitio catarri q̄n̄ multiplicat: imo nec pſiliū niſi qd̄ vlt deꝰ glīoſꝰ ⁊ excelſꝰ ⁊ ꝓp̄ h̄ oꝫ vt aſſidue fiat hūectatio miēi ⁊ maſatio eiꝰ cū ē groſſa ⁊ viſcoſa ⁊ n̄ ſis ꝯtēt ꝯ ſbtiliatōe aut ieiūnōe pura. ⁊ q̄ꝛ adducūt labor eiꝰ ⁊ iobediētia mēi ad vīcꝰ i pulmōe ⁊ ſilr. qm̄ oia q̄ ꝓuocāt nocēt huic egritudini in qn̄tū ꝓuocāt. ꝓpt̄ q̄r ē rēpētit ſbtile ab hūiditate tē cū ſēq̄ cū aſmate groſſitē i ēpē oꝫ vt pmiſceas cū medicinis pectoris medicīas ex gñe eupatorij ⁊ abſinthij: ⁊ illud qd̄ ꝯiungit iter duas res ſilr vehemēter ⁊ ſicut rubea tictorū ⁊ ariſto. rō. ⁊ cū ille q curat ē puer oꝫ vt pmiſceat tē cū medicīs lac mīſis eiꝰ: ⁊ detē ei ſufficiētes medicīe eq̄les ſicut ſcuī. hūidū cū lacte ⁊ ex eis q̄ iuuāt ad maturatōe ē ius galli decrepiti. Et ex regimīe iuuatio eis ē vt admiſtret fricatio pectoris ⁊ q̄ ſequit ipm cū mānibus ⁊ mādili aſpo ꝓpē ſi fuerit illic āhelitꝰ hꝑatōis: ſitq̄ fricatio eq̄li ſicca abſq̄ vnctiō niſi accidat laſſitudo: tūc ei admīſtret vnguētū: ⁊ oꝫ vt tu admiſtres i qbuſdā horis abrotanū ⁊ nitrū ⁊ fiat cū eis fricatio vehemēs. Et ſi mā ē plima tē uēcia ē purgatio eiꝰ cū ſolutio fcō ex eis q̄ ſūt ſicut ſeni vrtice ⁊ polypodiū ⁊ cumer aſi. ⁊ pulpa collogntide. Et ex regie i hoc pꝰ purgatōe ⁊ vōmi ē admiſtratio vocis cū eleuatōe gdati ad fortitudinē ⁊ lōgitudinem: ⁊ ex regie i illa mūdificatōe ē admiſtratio vōitꝰ ꝯtinui: ⁊ ꝓpē poſt admiſtratōe raphāi: aut pꝰ purgatōe .iiij. ʒ. baurac cū pōdē. v. ℥. ſirupi ō melle: ⁊ illō gdē q̄n fortis ſit vtꝰ ⁊ debilitat res: ⁊ helleborꝰ al. valō iuuatiuꝰ ē ⁊ ē i egritudibꝰ pectoris ſecurꝰ ⁊ abſꝫ tiore: ⁊ rectiꝰ qdē ē vt ſūant fruſta hellebori ⁊ figāt i raphano ⁊ dimittāt ſic die ⁊ nocte: dein extrahāt ab ipo ⁊ cōedat ille raphanus: ⁊ ēt ſūant ſynapis ⁊ ſalis ſbor aā. ʒ. i. baurac armēi. ʒ. ſ. nitri danic. i. detē i potu i. v. ſextarijs aq̄ ⁊ mellis ⁊ q̄ntitas mellis i ipa ſit. ℥. i. Et ex regimīe bono i hoc ē aſſiduatio lenificatōis nāc ⁊ adiuuat eos ad illud receptio capparis ſaliti, ante cibū ⁊ ouorū taracorū atiquorū ⁊ iuris galli decrepiti cum medulla cartami ⁊ volubilis ⁊ ſicle. Qd̄ ſi p illa nō fit lenificatio detē i potu aq̄ ordei i q̄ vehemēt decoctū ē par euforbij. ⁊ epithymū qd̄ ē vehemētis iuuamēti i hac egritudie. nā ſi ſumat ex aq̄ i q̄ decoq̄t epithymū cū melle ē vehemēt iuuamēti. et ſilr ſi ſumat ex eo aur. i. cū rob. ⁊ ſilr decoctio ſicuū ⁊ calamēti ⁊ rute in aq̄ ſūant ex ea cū melle ⁊ ēt decoctio fenug. cū ficubꝰ piguibꝰ cū melle plimo admiſtret añ cibū tpe lōgo ⁊ reiteret pꝰ ipꝫ. ⁊ ſilr decoctio paſſularū ⁊ fenug. cū aq̄ pluuiali. Et ex regie i hoc ē exercitiū i quo gdatio fiat ex tarditate ad velocitatē vt nō faciat accidē eis feſtinatō pꝛocatōe: ꝓpt̄ q̄r ipa moueat māꝫ laborioſe. In cibis vō eorū oꝫ vt ſit gdatio ſilis ei quā pdiximꝰ i exercitio. ⁊ ſit eorū pāis coctꝰ hīs ſeia ⁊ cyminū aniſū ⁊ ſilia ex maſſa fermētata: ⁊ ſit eorū vncia ſbtilia tini i qbꝰ ponūt ſeni araſede ⁊ iſopū ⁊ origanū ⁊ calamēti ⁊ piguedies ⁊ cibi eorū ſint de adipibꝰ lepor ⁊ cerui ⁊ gazel ⁊ ꝓpē vlpis ⁊ pcipue eorū pulmōei. pulmo. n. vulpis ē medicamē hꝰ i egritudīs cū exſiccat ⁊ dat ex eo i potu pondꝰ. ij. ʒ. ⁊ ſilr pulmo eriti cū poſteris. Eor vō carnes ſūt ſicut piſces petroſi fluuiales n̄ lacuales. ⁊ ſic pue aues ⁊ ſturne ⁊ pdices ⁊ ius gallor ꝯfert eis. ⁊ q̄nq̄ ponūt lingua arietis i cibis hñtiuꝫ aſma. Sꝫ eorū vina ſint odorifera antiqua ſubtilia pue q̄ntitatis. ⁊ q̄n volūtas ē vt multiplicet maturatio ⁊ iuuamēti ad ſputādū accipiat ex eo ſbtile valde. et ſilrꝰ de melle ꝯfert eis ēt ⁊ i vinis dulcibꝰ admiſtrēt cū aliquo ſubtiliatiuo adiūcto eis ē iuuamēti ipſis ꝓp̄ illud qd̄ i eis ē ex abſterſione ⁊ lenificatiōe ⁊ calefactiōe eq̄li. ⁊ oꝫ vt elongent int cibuꝫ ⁊ potū ⁊ nō ſatient ex aq̄ ſubito imo plibꝰ vicibꝰ. Ex rebꝰ āt q̄s oꝫ eos vitare ē balneū q̄ntū pōt ⁊ ꝓpē poſt cibū. ⁊ ſōnꝰ plimꝰ: ⁊ ꝓpē ſōnꝰ diei ⁊ ſomnꝰ pꝰ cibū ē res nocibilior eis niſi aduenīat eis ſpaſmū vehemēs ⁊ laſſitudo ⁊ caliditas: tūc nāq̄ dormiat par ⁊ oꝫ vt euitent oē granū i quo ē inflatio: ⁊ vt vitēt potare pꝰ cibū ſiue ſit aq̄ ſiue vinū. Medicine vero ſolutiue fortes que eis ꝯuenīūt ſūt ſi i potu ſumant ex oppopōnaci ⁊ pulpe collogntide ſbor aā. ʒ. ſ. cū aqua mellis aut caſtoreū cū armōiaco ⁊ pillis d̄ agarico nōtāl ē vti i ipſis his q̄n cū ſit fortis. Quarū dīcriptio. ℞. agarici. iij. ptes radicis lilij praſſij ſbor aā. ptē. i. turbit ptes. v. hiere p. iiij. pulpe collogntide ſarcocole ſbor aā. ʒ. i. cōficiāt cū rob ⁊ ſit potio ear. ij. ʒ. ⁊ ēt pulpe collogntidē. ſ. aur. aniſi. vi. aur. ꝯficiāt cū aqua ⁊ fiāt ex eis pille ⁊ admiſtrēt pꝰ admiſtratōe cliſteris puri añ ipſas p diē. ⁊ ſit ex eis q̄ ſit ſicut aqua ſicle ⁊ oleū ſiſaminū ⁊ baurac ⁊ q̄ curſu eorū ꝓcedūt: ⁊ iterū pulpe collogntide daic. ij. ſe. vrtice. ʒ. i. epithymi. ʒ. ſ. ꝯficiāt cū aq̄ mell ⁊ ſit potio vna. ⁊ expectet ſꝫ cū tres horas: dein potēt. ij. ʒ. aut. iij. ex aqua mell aut pulpe collogntide ⁊ ſeeha equalr baurac. ſ. ptis radicis lilij oppopōnaci ſbor aā. ps. i. fiāt ex eis pille. Sitq̄ potio ear ex. ʒ. i. ⁊. ſ. vſq̄ ad. ij. ʒ. ⁊ expectet hōa. i. ⁊ detē i potu pꝰ eas . ſ. cotila aq̄ mell. ⁊ ēt ſynapis aur. i. ſal cōis q i pane pōit. ſ. aur. ſucci cucūeris aſi. ſ. aur. fiant ex eis. viij. trociſci ⁊ bibat trociſcꝰ vnꝰ: ⁊ ex eis vna die ⁊ die altera n̄: ⁊ potio ſit cū aqua mell. Iſta. n. lenīūt māꝫ ⁊ faciūt ſputū cū facilitate. i ſūgs vō medicis oꝫ vt pmutatio fiat ⁊ n̄ ꝯtiet cū vna medicia ex eis aſſidue ⁊ amplectat eā nā. Et iterū int medicias ⁊ corpa ſꝫ ꝓportiones q̄ n̄ ꝯphēdūt niſi cū expimēto. Cū ergo expieris cōſequaris qd magis ſit iuuatiuū. Et oꝫ vt obſeruēt ps eſſuſiōis mēe. nā ſi ſūit ex capite regē cap cū rōne catarri cū regie mūdificatiōis hūorū: ⁊ q̄nꝫ ponūt i eo narcotica. ⁊ lutū armenū ē mirabile i ꝓhibēdo catarrū. Diſtictio vō medicinarū ē ſicut medicamē dialcō i dis ⁊ ſicut ariſtol. ro. Sumāt idē i potu oī die. ſ. ʒ. cū aqua. ⁊ ſicut ſapinū cūvio ⁊ ſe. iunipi ⁊ nux cupſſi ⁊ alſcūr ⁊ ēt alſeſirēſte. iiij. danic ⁊. ſ. cū aq̄ radicis: ⁊ ēt aceti i quo iſuſū ē d̄ ſe. vrtice miſtotiēs pōdꝰ. ʒ. ij. ſe. naſterij ſꝫ qd̄ diſtillatū ē oleū amigdalinū dulce ⁊ radix rubee medicat ⁊ q̄ntā. ʒ. iꝰ. cū oximelle ſqlliti co. Oximel ei ſqlliticū iuuatiuū ē valō ⁊ ſqlla aſſata ipaꝫ. ⁊ ꝓpē cū melle ⁊ ariſtol. ro. ⁊ duo calamēta ⁊ ſeeha ⁊ liliū ēt ⁊ ciepithcos ⁊ caſtoreū ⁊ ēt decoctio

centaurec. ⁊ cētaurec due ſpēs iuuatiue ſꝫ eis i duabꝰ diſpōibꝰ: groſſa aꝑ motū i pncipio: ⁊ minuta aꝑ gerē: i poſtrēo fiat elīn cū melle ⁊ ēt glutē alibat aut cū pauco pinētro ⁊ aq̄ ro. ⁊ oppopōnaci fortis iuuat ēt hāc egritudinē. Verū tn̄ ē ex eis quorū maria malitia timida ē i neruis. ⁊ medicamē ſulfuris ē eis vehemēs iuuamēti. ⁊ ēt ſūant naſturtij ⁊ ſiſāmi ſbor aā. ʒ. xxx. ⁊ iſopi ſicci. ʒ. vij. ⁊ ſit potio eiꝰ ſꝫ q̄ntitatē teſtificam. ⁊ ēt pulmōis ſicci vulpis. v. calamēti mōtāi. iiij. ſe. apij ſolij idi ſbor aā. viij. armōiaci pipis ſbor aā. iiij. ſe. hyuſqami. ij. Aut ſume ſucci ſqlle cū melle eq̄lis miſture eiꝰ ſpūa ꝯficiat ⁊ coaguletꝫ pinnas ⁊ detē ex eo i potu meſtrō. i. añ cibū ⁊ ſiſidē pꝰ ipꝫ. ⁊ ēt ea laſſitū ⁊ aſce ⁊ ireos ⁊ aniſū ⁊ pip: ꝯficiāt cū melle ⁊ admiſtret ex eis q̄ntitas vnꝰ auellane māe ⁊ ſo. ⁊ ēt polij ⁊ ſeeha armēi ⁊ camepitheos vl cameddreos ⁊ caſtorei ⁊ olibāi ⁊ iſopi oīuꝫ aā. aur. i. ſiat ⁊ cū melle miſceat: ⁊ ēt potiōes due aut baurac. iiij. pipis al. ij. amidē. iij. armōiaci. ij. ꝯficiāt cū rob: ⁊ ſit potio eiꝰ q̄ntitas fabe vnꝰ cū aq̄ mell: aut caſtorei ⁊ ariſto. ro. āmōiaci oīuꝫ aā. aur. i. pipis. q̄. x. miſceat cū rob vue ⁊ potio eiꝰ ſit q̄ntitas fabe. iꝰ. cū oximelle. ⁊ etiaꝫ praſſi ⁊ coſti ⁊ ſtoracis ⁊ granorū pini oīꝫ aā. aur. i. polij ⁊ caſtorei ſbor aā. aur. i. pipis al. cucu. aſi. oīꝫ aā aur. ſ. ꝯficiāt cū melle ⁊ ſit potio faba. i. cū aq̄ mellis calefacā: ⁊ ēt ſynapis ⁊ baurac ſbor aā. ptes. ij. calamēti fluuial ſucci cucu. aſi. ambor aā. ps. i. ꝯficiāt cū aceto ſqllitico ⁊ ſit potio eiꝰ q̄ntitas herbi i aq̄ mell crudi i ieiūio: aut ſeeha ⁊ abſinthiū ⁊ rutā ꝯficiāt cū melle aut coagulēt cū decoctiōe mell. ⁊ meliꝰ ē ſumē i potu cū oximelle. aut decoctiōe calamēti cū ficubꝰ: ⁊ ꝓpē cū ſiūt illic calitas. ⁊ ſcias q̄ cauda ⁊ aq̄ eiꝰ vehemēt iuuant hāc egritudinē. Et ex medicis fortibꝰ ē arſenicū cū gūma pini ex quo fiāt pille ad aſma. ⁊ detē i potu arſenicū cū aq̄ mell ⁊ ſulfur cū ouis mollibꝰ cocti i aq̄: ⁊ ex medicis bōis ꝓpiqs eq̄litati ē cyminū cū aceto ꝯmixto ⁊ ē iuuatiuū valō ad āhelitū hꝑatiōis: ⁊ ēt mucilago ſynapis al. cū eq̄li miſura mell decoq̄t vt elꝫ ⁊ admiſtret: ⁊ aꝑ vehemētiā pꝛocatōis ⁊ ꝯſtrictiōe āhelitꝰ ſūant baurac. ʒ. iiij. cū. ʒ. ij. naſturtij. i. v. ℥. aq̄ mell. Cōfert ei q hāc patit egritudieꝫ ſtati ⁊ ſūmatia ſciatice: ⁊ olea q̄ diſtillātꝫ potibꝰ corꝫ ⁊ ꝓpē ſꝫ oleū amigdalinū dulce ⁊ amarū ⁊ oleū d̄ picea. ⁊ iunctiōes ſꝫ ſicut oleū d̄ lilio ⁊ oleū laurinū ⁊ ex eis ꝯfricādo inūgat pectꝰ. Et ſilr oleū anetinū. Suffumigatio aūt ſit ſicut arſenicū ⁊ ſulfur ex qbꝰ fiat ſuffumigatio cū adipe reni ⁊ ēt myrrha ⁊ coſtꝰ ⁊ caſia ⁊ crocꝰ ⁊ ariſtol. ⁊ ēt ſtorax ⁊ galbanū ⁊ aloe ſcotrēſe ⁊ ēt arſenicū ⁊ ariſtol. lō. terant ⁊ ꝯficiāt cū adipe vaccio ⁊ fiāt ex eis auellāe ⁊ ſuffūiget ex eis cū. ʒ. i. d̄ cēꝫ diebꝰ fiat ⁊ oī die ter. In aſmate aūt ⁊ ꝯſtrictiōe anhelitꝰ factis ꝓp̄ vapores fūoſos dñantes i corde ⁊ ab hūoribꝰ exitibꝰ in arterijs cordis ꝯfert phlobotomia: ⁊ melior ē illa q̄ fit i latē ſiniſtro. In cura aūt ſactorū ꝓp̄ vētoſitatē intētio ē due res quarū vna ē reſoluē vētoſitatē cū facilitate qd̄ fit cū ſbtiliatiuis notꝫ. ⁊ ſa ē apitio opilatiōis vt iueniat qd̄ ſobediēs ē ex ea ad diſſoluēdū meatū: ⁊ eis q̄ ꝯferūt ad h̄ ē iunctio ēt cū oleo d̄ nēridē ⁊ oleo laurīo ⁊ oleo rutaceo. Et ex amplis iuuatiuis ē aneti ⁊ camēūlla ⁊ ſāſucꝰ: decoquant ⁊ vaporēt ex eis pectꝰ ⁊ ābo latera. ⁊ ex eis q̄ i potiōe ſumūtꝫ ſꝫ ex ſagzēnea ⁊ homorilis ⁊ cochiū ⁊ ſerapini ⁊ oppopōnaci. ⁊ ſit potio cuiuſlibꝫ eorū aur. i. aſmate aūt ⁊ ꝯſtrictiōe anhelitꝰ factis ꝓp̄ catarrū oꝫ vt laboret cū cura ꝓhibēdi catarrū ⁊ faciēdi ſputū qd̄ aggregatū ē. Sꝫ illꝰ qd̄ exiſtiatū ē ex ꝯſtrictiōe anhelitꝰ oē ꝓp̄ neruos: ⁊ ē ſꝫ dūtatē ſpēs difficultatis anhelitꝰ ⁊ ex malitia āhelitꝰ ⁊ n̄ ex caplo ꝯſtrictiōis anhelitꝰ iaꝫ diximus curaꝫ i capitulo difficultatis anhelitꝰ. Factū vō a ſiccitate ⁊ exſiccatiōe ꝯfert polꝰ lactis aſini ⁊ capri ⁊ ſucci ſſri ⁊ hūidi ⁊ oleū amigdalarū ⁊ ſorbitiōes ⁊ vinū ſbtile hñs admixta ex hūectatibꝰ ⁊ fugē calefaciētia cū potētia ⁊ ſſolutētia ⁊ exſiccātia q̄ ſꝫ ex eis q̄ ſciuiſti. ⁊ ꝯueniūt eis epithimata hūectantia ⁊ ēpla ⁊ vnguēta tenera. In ꝯſtrictiōe vō anhelitꝰ ſcā ꝓp̄ calitatē cū q̄ iueniā iflāmatio oꝫ vt admiſtrēt empla iffrīdātia ⁊ cerataria iffrīdātia ⁊ ē i dūtatē ſpēs malitie āhelitꝰ n̄ ꝯſtrictio āhelitꝰ: ⁊ potio viola ⁊ ꝯditi ⁊ aq̄ ordei ꝯfert valō i ea. In ſcā vō a frigore calefaciētia bibita ⁊ illita ⁊ decoctio ſēug. cū paſſis ꝯfert eis.

Cap. xii. d̄ cura aliquarū ſpecierū anhelitꝰ.

[S]I fūit cauſa i malitia anhelitꝰ calitas cordis admiſtra medicias iffrigidatiuas bibitas ⁊ linitas. Et ſi fūit cauſa multitudo vaporū q̄ ſꝫ i ipſo corde: aut i pulmōe veniētiū ad ipꝫ ex locis alijs phlebotoma baſilicaꝫ ⁊ admiſtra euacuationē cū aq̄ caſei accepta cū oximelle cū hyerap. ⁊ admiſtra fricationē manuū ⁊ pedū. Et ſi fūit cauſa hūiditas ſbtilis admiſtra qd̄ ſēperet ſbaꝫ eiꝰ cū igroſſatione. Et ſi fuerit cauſa hūiditas eq̄lis: verū ipa erit opilatiua admiſtra qd̄ abſtergit ſicut ſūt gūma pini ⁊ nuces ⁊ paſſe ⁊ ꝯferūt malitie anhelitꝰ hūidi ſacraiati ex aq̄ albedarūgi hūidi: aut aq̄ nuce. Si aūt fuerit hūiditas groſſa admiſtra mundificatiua pdicta fortis abſterſiōis ſicut ē ſqlla ⁊ iſopꝰ ⁊ ſilia eis: ⁊ redi ad illud qd̄ dcm̄ ē i cap. aſmatis ⁊ q̄ nominent i pectoralibꝰ. Et ſi fuerit vapores ⁊ hūiditates veniētes ex locis alijs: ſcā cura cerebrales ex eis curatiōe catarri ⁊ mūdificatiōe capitis niſi ſit catarrꝰ ex debilitate ſubſtātie cerebri qm̄ curationē n̄ hꝫ. ⁊ cura qd̄ adueniāt ei ex locis alijs cū attractiōe materiei ad ptē alterā pꝰ phlobotomiaꝫ ⁊ euacuationē: ⁊ iciepe ꝯfortare pectꝰ cū eis q̄ ſꝫ ſicut ariſtol. ⁊ ſiceandriā ⁊ ſticados, ⁊ aldeiacur purū ⁊ ꝯfortatū ꝯfert valde i mūdificatiōe capitis. Et ſi fūit cauſa neruī admiſtrabis ea q̄ ipos ꝯfortēt ⁊ ꝯfortēt ſpūm i eis ⁊ viuificēt ipm ſicut ſꝫ olea bene redolētia. Et ſi fūit ꝓp̄ apoſtema i meatibꝰ aut malitia ꝯplexiōis: cura cuꝫ ipſo qd̄ dictuꝫ eſt i ſuo ca. Et ſi fuerit cuꝫ comunitate ſtomachi ꝯforta ſtomachuꝫ ⁊ ꝯforta ipſuꝫ cuꝫ eo qd̄ dicit i cap. ſuo. Et ſi fuerit cū frigore admiſtra ea q̄ ſunt ſicut lagzenea ⁊ homorolla ⁊ alkūrdeia. Et ſi fuerit ex ſiccitate admiſtra q̄ ſunt ſicut penide cum lacte mulcto ⁊ que dicunt in capitulis alijs. Et ſi fuerit ex ventoſitatibus adminiſtra vaporationes predictas i aſmate ⁊ emplaſtra ⁊ alia. Et ſcias q̄ crocus eſt ex ſumma medicinarum conferentium valde malitie

mētū pducētes ad exſiccationē mēbrī ſbtiliationē eī⁹
ꝛ pp̄ h̄ āuq̄ nō appoſuerūt i ↄfectōib⁹ cuī aſmati opi
ū nec hyuſgamū nec mandragorā niſi itētio ſit p illō
ꝓhibitio catarri q̄n̄ multiplicat:imo nec pſiliū niſi qd̄
vlt de⁹ glioſ⁹ ꝛ excell⁹ ꝛ pp̄ h̄ oꝫ vt aſſidue fiat hūec
tatio mēi ꝛ maſatio eī⁹ cū ē groſſa ꝛ viſcoſa ꝛ nō ſis ↄ
tēt⁹ ſbtiliatōe aut ſaſiōe pura. ꝛ qm̄ adducūt laboꝛ
eī⁹ ꝛ iobediētia mēi ad vīc⁹ i pulmōe ꝛ ſiſr. qm̄ oīa q̄
ꝓuocāt nocēt huic egritudini inq̄tū ꝓuocāt. ppea
q2 eā hūt ſbtile ab hūiditate tē cū ſeſ cū aſmate groſ
ſiue i eṗe oꝫ vt pmiſceas cū medicinis pectoris me‑
dicias ex gnē eupatorij ꝛ abſinthij:ꝛ illud qd̄ ↄiun
git iter duas res ſiſ vehemēter ꝛ ſic rubea tictoꝝ ꝛ ari
ſto.rō. ꝛ cū ille q curat ē puer oꝫ vt pmiſceat tē cū me
dicis lac mīris eī⁹:ꝛ dēt ei ſufficiētes medicie eq̄les
ſic ſeui. hūidū cū lacte ꝛ ex eīſ q̄ iuuāt ad maturatōꝫ
ē ius galli decrepiti. Et ex regimie iuuatio eis ē vt ad
miſtreſ fricatio pectoris ꝛ q̄ ſequit ipm cū māibus ꝛ
mādili aſpo ꝓpe ſi fu erit illic ſ̄hel⁹ ꝓpatōis:ſitq̄
fricatio eq̄li ſicca abſq̄ vnguēto niſi accidat laſſitu‑
do:tūc ei adminiſtraſ vnguētū:ꝛ oꝫ vt tu adminiſtres i
q̄buſdā horis abrotanū ꝛ nitꝝ ꝛ fiat cū eis fricatio
vehemēs. Et ſi mā ē plima tē neccia ē purgatio eī⁹ cū
ſolutio ſcō ex eis q̄ ſūt ſic ſeſi vrtice ꝛ polypodiū ꝛ
cumer aſi. ꝛ pulpa collogntide. Et ex regie i hoc p⁹
purgatōꝫ ꝛ vomitū ē adminiſtratio vocis cū eleuatōe
ḡdati ad fortitudinē ꝛ lōgitudinem: ꝛ ex regie i illa
mūdificatōe ē adminiſtratio vōit⁹ ↄtinui:ꝛ ꝓpe poſt
adminiſtratōꝫ raphāi:aut p⁹ purgatōꝫ.iiij.ꝫ. baurac
cū pōdē.v.℥.ſirupi d̄ melle:ꝛ illō qdē q̄n̄ fortis ſit
vt⁹ ꝛ debilitaſ res:ꝛ hellebor⁹ al. valō iuuatiu⁹ ē ꝛ
ē i egritudib⁹ pectoris ſecur⁹ ꝛ abſꝫ tiore:ꝛ recti⁹ q
dē ē vt ſūanſ fruſta hellebori ꝛ figāſ i raphano ꝛ di‑
mittāſ ſic die ꝛ nocte:dēi eſ̄hāſ ab ipo ꝛ cōedaſ ille
rhaphanus:ꝛ ēt ſūanſ ſynapis ꝛ ſalis ſboꝝ aū.ꝫ.i.
baurac armēi.ꝫ.ß.nitri danic.i.dēt i potu i.v.ſexta‑
rijs aq̄ ꝛ mellis ꝛ q̄ntitas mell' i ipa ſit.℥.i. Et ex re
gimie bono i hoc ē aſſiduatio lenificatōis nāe ꝛ ad
iuuat eos ad illud receptio capparis ſaliti ante cibū
ꝛ ouoꝝ taracoꝝ ātiquoꝝ ꝛ iuris galli decrepiti cum
medulla cartami ꝛ volubilis ꝛ ſicle. Qd̄ ſi p̄ illa nō
ſit lenificatio dēt i potu aq̄ ordei i q̄ vehemēt dcoctū
ē paꝝ euforbij. ꝛ epithymū qd̄ ē vehemētis iuuamēſ
i hac egritudie. nā ſi ſumat ex aq̄ i q̄ decoq̄t epithy
mū cū melle ē vehemēs iuuamēti. et ſiſr ſi ſumaſ ex eo
aur.i.cū rob:ꝛ ſiſr decoctio ficuū ꝛ calamēti ꝛ rute in
aq̄ ſūanſ ex ea cū melle ꝛ ēt dcoctio fenug. cū ficub⁹
pīguib⁹ cū melle plimo adminiſtreſ an̄ cibū tpe lōgo
ꝛ reiteret p⁹ ipꝫ. ꝛ ſiſr decoctio paſſularꝫ ꝛ fenug. cū
aq̄ pluuiali. Et ex regie i hoc ē exercitiū i quo ḡdatio
fiat ex tarditate ad velocitatē vt nō faciat accidē eis
feſtinatō ſfocatōꝫ: ppea q2 ipa mouet māꝫ laborio
ſe. In cibis vō eoꝝ oꝫ vt ſit ḡdatio ſilis ei quā p̄dixi
m⁹ i exercitio. ꝛ ſit eoꝝ pāis coct⁹ h̄ns ſciā ꝛ cyminū
aniſū ꝛ ſiſia ex maſſa ferm̄tata: ꝛ ſi eoꝝ nucle ſbtilia
rini i q̄b⁹ ponūſ ſeſi areſede ꝛ iſopū ꝛ origanū ꝛ ca‑
lamētū ꝛ pīguedies ꝛ cibi eoꝝ ſint de adipib⁹ lepoꝝ ꝛ
ceruiꝫ gazel ꝛ ꝓpe vlpis ꝛ p̄cipue eoꝝ pulmōei.pul

mo. n. vulpis ē medicamē h⁹ egritudīs cū exſiccaſ ꝛ
daſ ex eo i potu pond⁹.ij.ꝫ. ꝛ ſiſr pulmo eriti cī po
ſteris. Eoꝝ vō carnes ſūt ſic piſces petroſi fluuiales
nō lacuales. ꝛ ſic pulli anes ꝛ ſturne ꝛ pdices ꝛ ius gal
loꝝ ↄfert eis. ꝛ q̄nq̄ ponit lingua arietis i cibis hēn
tiuꝫ aſma. Sꝫ eoꝝ vina ſint odorifera antiqua ſubti
lia pue q̄titans. ꝛ q̄n̄ voluntas ē vt multiplicet matu
ratio ꝛ iuuamētū ad ſpuēdū accipiaſ ex eo ſbtile val
de. et ſir⁹ de melle ↄfert eis ēt ꝛ i vinis dulcib⁹ adiūct
cū aliquo ſubtiliatiuo adiūcto eis ē iuuamētū ipſis
pp̄ illud qd̄ i eis ē ex abſterſione ꝛ lenificatōe ꝛ cale
factiōe eq̄li. ꝛ oꝫ vt elongent iter cibuꝫ ꝛ potū ꝛ nō ſa
tient ex aq̄ ſubito inīe plib⁹ vicib⁹. Ex reb⁹ āt q̄s oꝫ
eos vitare ē balneū q̄n̄ pſit ꝛ ꝓpe poſt cibū. ꝛ ſōn⁹
plim⁹:ꝛ ꝓpe ſōn⁹ diei ꝛ ſōnū p⁹ cibū ē res nocibi
lior eis niſi aduenias eis ſpaſiū vehemēs ꝛ laſſitudo
ꝛ caliditas:tūc nāq̄ dormiat paꝝ ꝛ oꝫ vt caueāt oē
grauū i quo ē iflatio:ꝛ vt vitēt potare p⁹ cibū ſiue ſit
aq̄ ſiue vinū. Medicine vero ſolutiue forces que eis
ↄueniūt ſūt ſi i potu ſumant ex oppoponaci ꝛ pulpe
collogntide ſboꝝ aū.ꝫ.ß.cū aqua mell' aut caſtoreū
cū armōiaco ꝛ pilule d̄ agarico nēcriū ē vti i eis ſe bis
q̄n̄ cū ſit fortis. Quaꝝ dſcriptio. ℞.agarici. iij. ptes
radicis liliij pratij ſboꝝ aū. ptē.i.turbit ptes.v. hie
rep.iiij.pulpe collogntide ſarcocole ſboꝝ aū.ꝫ.i.cō
ficiāſ cū rob ꝛ ſit potio eaꝝ.ij.ꝫ. ꝛ ēt pulpe collogn‑
tidē.ß.aur.aniſi.vi.aur.ↄficiāſ cū aqua ꝛ fiāt ex eis
pille ꝛ adminiſtrēt p⁹ adminiſtratōꝫ cliſteris puri an̄ ip
ſas p diē. ꝛ ſit ex eis q̄ ſit ſic aqua ſicle ꝛ oleū ſiſaminū
ꝛ baurac ꝛ q̄ curſu eoꝝ ꝓcedūt:ꝛ iteꝝ pulpe collogn
tide danc.ij.ſe. vrtice.ꝫ.i. epithymi.ꝫ.ß.ↄficiāſ cū aq̄
mell' ꝛ ſit potio vna. ꝛ expectet ſr cū tres horꝫ:dēi po
tēt.ij.ꝫ. aur.iij.ex aqua mell' aut pulpe collogntide ꝛ
ſceha equalſ baurac.ß.ptis radicis liliij oppopōaci
ſboꝝ aū.ps.i.fiāt ex eis pille. Sitq̄ potio eaꝝ ex.ꝫ.
i. ꝛ.ß.vſq̄ ad.ij.ꝫ. ꝛ expectet hōa.i. ꝛ dēt i potu p⁹ eas
.ß.cotila aq̄ mell. ꝛ ēt ſynapis aur.i.ſal' cōis q i pane
pōit.ß.aur.ſucci cucūeris aſi.ß.aur.fiant ex eis.viij.
trociſci ꝛ bibaſ trociſc⁹ vn⁹:ꝛ ex eis vna die ꝛ die al‑
tera nō:ꝛ potio ſit cū aqua mell. Iſta.n.lēiūt nāꝫ ꝛ fa
ciūt ſpuē cū facilitate. i ſtuge vō medicis oꝫ vt pmu
tatio fiat ꝛ nō ↄtiet cū vna medicia ex eis aſſidue ꝛ ani
plectaſ eā nā. Et iteꝝ int medicias ꝛ corpa ſit ꝓportio
nes q̄ nō ↄphēdūt niſi cū expimēto. Cū ergo expieris
cōſequaris qd magis ſit iuuatiuū. Et oꝫ vt obſeruet
pe cauſiōis mē. nā ſi fuit ex capite rege cap cū rōne
catarri cū regie mūdificatiōis hūoris:ꝛ q̄nꝫ ponūſ
i eo narcotica. ꝛ lutū armenū ē mirabile i ꝓhibēdo
catarꝝ. Diſtictio vō medicinaꝝ ē ſic medicamē dialcō i
dis ꝛ ſic ariſtol.ro. Sumitſ idei potu oi die.ꝫ.ꝫ.cū
aqua. ꝛ ſic ſapinū cū vio ꝛ ſe. iuniperi ꝛ nux cupſſi ꝛ al
ſcūr ꝛ ēt alſcūreſtē.iiij.danic ꝛ.ß.cū aq̄ radicis:ꝛ ēt
acetū i quo iſuſū ē d̄ ſe. vrtice miſtotiēs pōd⁹.ꝫ.ij.ſe.
naſtertij ſr qd̄ diſtillatū ē oleū amigdalinū dulce ꝛ
radix rubee medicaſ ꝛ q̄ntitas.ꝫ.i⁹.cū oximelle ſqlliti
co. Oximel ei ſqllitici iuuatiuū ē valō ꝛ ſqlla aſſata
i ſpanꝫ. ꝛ ꝓpe cū melle ꝛ ariſtol.ro. ꝛ duo calamēta ꝛ
ſceha ꝛ liliū ēt ꝛ camepitheos ꝛ caſtoreū ꝛ ēt decoctio

cētauree. ꝛ cētauree due ſpēs ſunt iuuatiue ſi eis i duab⁹
diſpōib⁹:groſſa ſp̄ mōtū i p̄ncipio:ꝛ minuta ſp̄ ge‑
tē:i poſtrēo fiat elīn cū melle ꝛ ēt gintē alibat aut cū
pauco piretro ꝛ aq̄ ro. ꝛ oppopōacū fortiſ iuuat ēt
hāc egritudinē. Veꝝ tn̄ ē ex eis quoꝝ materia maliti
tiuſida ē i neruis. ꝛ medicamē ſulfuris ē eis vehemēs
iuuamē. ꝛ ēt ſūanſ naſturtij ꝛ ſiſami ſboꝝ aū.ꝫ.xxx.ꝛ
iſopi ſicci.ꝫ.vij. ꝛ ſit potio eī⁹ ſꝫ q̄ntitatē acetabuli. ꝛ
ēt pulmōis ſicci vulpis.v.calamēti mōtāi.iiij.ſe.apij
folij idi ſboꝝ aū.viij. armōiaci pipis ſboꝝ aū.iiij.
ſe.hyuſgami.ij. Aut ſumat ſucū ſqlle cū melle eq̄lis
miſture cui⁹ ſpiſſa ↄficiaſ ꝛ congulet ſr pruinas ꝛ dēt
ex eo i potu meſtrō.i.an̄ cibū ꝛ iſidē p⁹ ipꝫ. ꝛ ēt ca
lamētū ꝛ aſce ꝛ ireos ꝛ aniſū ꝛ pip:ↄficiāſ cū melle ꝛ
adminiſtreſ ex eis q̄ntitas vni⁹ auellane māe ꝛ ſo. ꝛ ēt
polij ꝛ ſceha armēi ꝛ camepitheos vl camedreos ꝛ
caſtorei ꝛ olibāi ꝛ iſopi oīuꝫ aū.aur.i.ſiāſ ꝛ cū mel
le miſceaſ:ꝛ ēt potiōes due aut baurac.iiij.pipis al.
ij.auiudē.iij.armōiaci.ij.ↄficiāſ cū rob:ꝛ ſit potio
eī⁹ q̄ntitas fabe vni⁹ cū aq̄ mell' aut caſtorei ꝛ ariſto.
ro.armōiaci oīuꝫ aū.aur.i.pipis.ḡ.x.miſceaſ cū rob
vue ꝛ potio eī⁹ ſit q̄ntitas fabe.ſ⁹.cū oximelle. ꝛ etiaꝫ
praſſi ꝛ coſti ꝛ ſtoracis ꝛ gūoꝝ pini oiꝫ aū.aur.i.po
lij ꝛ caſtorei ſboꝝ aū.aur.i.pipiſ al.cucu.aſi.oiꝫ aū
aur.ß.ↄficiāſ cū melle ꝛ ſit potio faba.i.cū aq̄ mellis
calidē:ꝛ ēt ſynapis ꝛ baurac ſboꝝ aū.ptes.ij.cala‑
mētij fluuial' ſucci cucu.aſi.amboꝝ aū.ps.i.ↄficiāſ cū
aceto ſqllitico ꝛ ſit potio eī⁹ q̄ntitas herbi i aq̄ mell'
crudi i ieiūio:aut ſceha ꝛ abſinthiū ꝛ rutā:ↄficiāſ cū
melle aut coagulēt cū dcoctiōe mell. ꝛ mell⁹ ē ſumē
i potu cū oximelle. aut dcoctiōe calamēti cū ficub⁹:ꝛ
ꝓpe cū ſuit illic caliditas. ꝛ ſcias q̄ ciuula ꝛ aq̄ eī⁹ vehe
mēt iuuāt hāc egritudinē. Et ex medicis fortib⁹ ē ar
ſenicū cū gūma pini ex quo fiāt pille ad aſma. ꝛ dēt
i potu arſenicū cū aq̄ mell' ꝛ ſulfur cū ouis mollib⁹
coctī i aq̄:ꝛ ex medicis bōis ꝓpiqs eq̄litati ē cymi‑
nū cū aceto ↄmixto ꝛ ē iuuatiuū valō ad ſ̄helmū ſ‑
patiōis:ꝛ ēt mucilago ſynapiſ al. cū eq̄li miſtura mell'
dcoq̄t vt elꝫ ꝛ adminiſtreſ:ꝛ ſp̄ vehemētiā ſfocatōis ꝛ
ↄſtrictiōꝫ ſ̄helit⁹ ſūanſ baurac.ꝫ.iiij.cū.ꝫ.ij.naſtur
tij.i.v.℥.aq̄ mell. Cōfert ēt ei q̄ hāc patit egritudieꝫ
ſtati ꝛ ſꝫ iuuatia ſciatice:ꝛ olea q̄ diſtillāſ potib⁹ coꝝ
ꝛ ꝓpe ſi oleū amigdalinū dulce ꝛ amaꝝ ꝛ oleū ꝫ pi
neis. ꝛ iunctiōes ſi ſic oleū d̄ lilio ꝛ oleū laurinū ꝛ ex
eis ↄfricādo iūgaſ pect⁹. Et ſiſr oleū anetinū. Suf
fumigatio aūt ſit ſic arſenicū ꝛ ſulfur ex q̄b⁹ fiat ſuf‑
fumigatio cū adipe rasſ ꝛ ēt myrrha ꝛ coſt⁹ ꝛ caſia
ꝛ croc⁹ ꝛ ariſtol. ꝛ ēt ſtorax ꝛ galbanū ꝛ aloe ſcotrē‑
ſe ꝛ ēt arſenicū ꝛ ariſtol.lō. teraſ ꝛ ↄficiāſ cū adipe
vaccīo ꝛ fiāt ex eis auellāe ꝛ ſuffūiget ex eis cū.ꝫ.i. d
ceꝫ dieb⁹ fiat ꝛ oī die ter. In aſmate aūt ꝛ ↄſtrictiōe
anhelit⁹ factis pp̄ vapores fūoſos dſantes i corde
ꝛ ab hūorib⁹ exītib⁹ in arterijs cordis ↄfert phlo‑
mia:ꝛ melior ē illa q̄ fit i latē ſiniſtro. In cura aūt fa
ctoꝝ pp̄ vētoſitatē intētio ē due res quaꝝ vna ē reſolo
vētoſitaſ cū facilitate qd̄ ſit cū ſbtiliatiuis noti. ꝛ ſa
ē aptio opilatiōis vt inueniat qd̄ ſobediēs ē ex ea ad
diſſoluēdū meatū:ꝛ eis q̄ ↄferūt ad h̄ ē iunctio ēt cū

oleo d̄ nerdē ꝛ oleo laurio ꝛ oleo rutaceo. Et ex am
plis iuuatiuis ē anetū ꝛ camōilla ꝛ ſāſuc⁹:dcoquaſ
ꝛ vaporēt ex eis pect⁹ ꝛ ſbo latera. ꝛ ex eis q̄ i potōe
ſumūſ ſi ex ſagzēnca ꝛ bomoroſia ꝛ cocpiū ꝛ ſerapi
nū ꝛ oppopōacū. ꝛ ſit potio cuiuſlibꝫ eoꝝ aur. i aſ‑
mate aūt ꝛ ↄſtrictiōe anhelit⁹ factis pp̄ catarꝫ oꝫ vt
laborēt cū cura ꝓhibēte catarꝫ ꝛ faciēte ſpuē qd̄ ag
gregatū ē. Sꝫ ill⁹ qd̄ exiſtiāt ē ex ↄſtrictiōe anheli
t⁹ eē pp̄ neruos:ꝛ ē ſꝫ dītatē ſpēs difficultatis ſ̄he
lit⁹ ꝛ ex malitia ſ̄helit⁹ ꝛ nō ex eapſo ↄſtrictiōis anhe
lit⁹ iaꝫ diximus curaꝫ i capitulo difficultatis anhe‑
lit⁹. Factiſ vō a ſiccitate ꝛ exſiccatōe ↄfert potꝰ lactiſ
aſini ꝛ caprini ꝛ ſucci ſri ꝛ hūidi ꝛ oleū amigdalaꝝ ꝛ
ſorbitiōes ꝛ vinū ſbtile h̄ns admixta ex hūectatōib⁹
ꝛ fugē calefaciētia cū potētia ꝛ reſolūētia ꝛ exſiccātia
q̄ ſi ex eis q̄ ſciuiſti. ꝛ ↄueniūt eis epithimata hūectā
tia ꝛ ēpla ꝛ vnguēta tenera. In ↄſtrictiōe vō anhelit
t⁹ ſcā pp̄ caliditatē cū q̄ iueniſ iſlāmatio oꝫ vt admini
ſtrēſ empla iſfridātia ꝛ cerotaria iſfridātia ꝛ ē i dītate
ſpēs malitie ſ̄helit⁹ nō ↄſtrictio ſ̄helit⁹:ꝛ potio viola
rū ꝛ dīti ꝛ aq̄ ordei ↄfert valō i ea. In ſcā vō a frigore
calefaciētia bibita ꝛ illita ꝛ dcoctio fēug. cū paſſis ↄ
fert eis. Cap.xii. d̄ cura aliquaꝝ ſpecieꝝ anhelit⁹.

Si fuit cauſa i malitia anhelit⁹ caliditas cordis
admiſtra medicinas iſrigidatiuas bibitas ꝛ li
nitas. Et ſi fuit cauſa multitudo vapoꝝ q̄ ſi i ip
ſo corde:aut i pulmōe veniētiū ad ipꝫ ex locis alijs
phlobotoma baſilicaꝫ ꝛ admiſtra euacuationē cū aq̄ ca
ſei accepta cū oximelle cū hyerap. ꝛ admiſtra frica‑
tionē manuū ꝛ pedū. Et ſi fuit cauſa hūiditas ſbtiliſ
admiſtra qd̄ tēperet ſbaꝫ eī⁹ cū igroſſatione. Et ſi fu
erit cauſa hūiditas eq̄lis:veꝝ ipa erit opilatiua ad‑
miſtra qd̄ abſtergit ſic ſūt q̄ūa pini ꝛ nuces ꝛ paſſe ꝛ
ↄferūt malitie anhelit⁹ hūidi ſacraiati ex aq̄ albeda
rūgi hūidi:aut aq̄ rute. Si aūt fuerit hūiditas groſ
ſa admiſtra mundificatiua p̄dicta fortis abſterſiōis
ſic ē ſqlla ꝛ iſop⁹ ꝛ ſiſia cier ꝛ redi ad illud qd̄ dcm̄ ē i
cap. aſmatis ꝛ q̄ nominent i pectoralib⁹. Et ſi fuerit
vapores ꝛ hūiditates veniētes ex locis alijs:cura ce
rebrales ex eis curatiōe catarri ꝛ mūdificatiōe capi
tis niſi ſit catarr⁹ ex debilitate ſubſtātie cerebri q̄n̄ cu
ratiōnē nō hꝫ. ꝛ cura qd̄ adueniat ei ex locis alijs cū at
tractiōe materiei ad ptē alteraꝫ p⁹ phlobomiaꝫ ꝛ eua
cuationē:ꝛ icipe ↄfortare pect⁹ cū eis q̄ ſi ſic ariſtol.
ꝛ ſucandriū ꝛ ſticados. ꝛ aldaciaur puꝝ ꝛ ↄfortatū ↄ
fert valde i mūdificatiōe capitis. Et ſi fuit cauſa ner‑
ui admiſtrabis ea q̄ ipſos ↄfortēt ꝛ ↄfortēt ipſum i eiſ
ꝛ viuificēt ipſum ſic ſi olea bene redolētia. Et ſi fuit pp̄
apoſtema i mēbris aut malitia ↄplexiōis:cura cuꝫ
ipſo qd̄ dictuꝫ eſt i ſuo ca. Et ſi fuerit cuꝫ communita‑
te ſtomachi ↄforta ſtomachuꝫ ꝛ ↄforta ipſuꝫ cuꝫ eo
qd̄ dicitſ i cap. ſuo. Et ſi fuerit cū frigore admiſtra ea
q̄ ſunt ſic lagzenca ꝛ bomoroſia ꝛ alkarideia. Et ſi fu
erit ex ſiccitate admiſtra q̄ ſunt ſic penide cum lacte
mulcto ꝛ que dicunſ in capitulis alijs. Et ſi fuerit ex
ventoſitatibus adminiſtra vaporationes predictas
i aſmate ꝛ emplaſtra ꝛ alia. Et ſcias q̄ crocus eſt ex
ſumma medicinarum conferentium valde malitie

anhelitus τ difficultati ipſius: propterea q2 ↄfortat inſtrumentum anhelitus τ facile ipſum efficit.

Cap. xliij. ꝺ cura difficultatis anhelit⁹ ex hac ſūma.

I ē illud ex hu. S. ꝑcipit dare medicam̄ ↄfectū cū melle i oī mēſe bis τ ſit potio ei⁹. xxxvi. kirat. τ i die i quo eger ipꝫ ſumit̄ loq̄l uz mo neat cū illū diē duob⁹ dieb⁹. τ in hora. vij. recipiat panē cū vino ↄmixto: τ i ſero vitellū oui cū medulla panis. τ i mane habeat pullū paruū ꝺ quo ſumat i⁹ τ balneet i eo illi⁹ diei. Si aūt cū hoc n̄ remouet admi niſtret ablutio capitis ↄfectio adſciud τ medicamen andromachi ꝓpe q̄n ꝓlōgat egritudo. Et ſi egritu do fuerit ex capite admiſtret ablutio capitis oi hebdomoda bis cū ſapōe τ baurac τ vtat ſternutatoijs τ gargariſet rob ꝺ moris cū aloe τ myrrha. Et vtat exercitio iunctiōis cū fricatiōe ſup dorſū τ vtat ligatiōe crurū icipiēdo a ſupiorib⁹ τ ꝑueniēdo ad iferi ora. τ admiſtrēt mūdificatiua ꝑdicta τ pillule bulit i niodi. Seceha ramorꝫ rute τ herbe abſinthij ſumant ꝑtes eq̄les τ oi die formēt ex eis due pillule ad mōꝫ ciceris τ ſumāt: τ p⁹ eas oximel τ ꝓprie ſq̄lliticū. Et iterꝫ alie. ℞. caſtorei ſeceha āborꝫ an̄. ꝑtē. i. abſinthij amigdalarꝫ amararꝫ āborꝫ an̄. ꝑtē. ſ. fiāt pille ſic cicer. Et electuariū ꝺ calib⁹ ē bonū eis τ ē calx ſaguiſuga rū q̄ ſūt ſub vrceis cū adurūt i teſta dōec fiat cinis τ ↄmiſceāt cū melle τ admiſtret ex eis oi die cochliari nꝫ vnū. τ oēs iſti modi ↄfert cū cā ē neruoſa. Si vō ē ex caliditate tēc troc. iuuāt valde q. ℞. roſarꝫ. ʒ. vi. radicis lilij. ʒ. xiiij. almirberi. ij. lacce ariſt. maſticis ſucci eupatorij ſucci abſinthij ſpice aniſi ſemis ſenic. oi num an̄. ʒ. iij. croci. ʒ. ſ. ſe. citroli τ cucumeris cucurbite τ melōis oim an̄. ʒ. i. gummi dragaganti ſucci ligri tie oim an̄. ʒ. i. τ oꝫ vt admiſtret cuacuatio cuꝫ eo qō educit hūores calidos. Si aūt fuerit ꝑꝑ ꝺbilitatē adueniētē neruis aut nocumētū opoꝛtebit vt curet cū eo qō ↄfortet ſpūꝫ q ē i neruis ex oleis calidis odoriferis ſic ē oleū narciſcinū τ ꝺ lilio τ ſābac. τ oleū ſoſi cū ſpeb⁹ τ pipe τ cinamomo τ ſilib⁹. τ ceratum ſcā ex illis oleis τ oleū ꝺ croco τ cro⁹ ipſe ē vltim⁹ i iuuamēto ipſi⁹. Et ſi fuerit cū ꝑcuſſio adueniēs origini illorꝫ neruorꝫ curet cū eo qō oꝫ ex locis apoſtematis.

Tractatus ſecundus.

Capitulum primum de voce.

V ocis factor ē lacert⁹ q ē apud epiglotū cū miſuratiōe aptiōis τ expl lioē aeris egrediētis τ ꝑcuſſiōe ei⁹ τ ei⁹ iſtrumētū ē epiglotis τ cōp⁹ ſile ligue fiſtule τ ē iſtrumētū ꝑmū i ꝺitate. τ reliq̄ iſtrumēta ſūt iuuamēta τ adiuuātia. Et emittētes m̄ām ei⁹ ē velamē τ lacerti pectoris afferūt allationē aeris velamini q iundat ap epiglotū. Cūq3 ita ſit nūc nocumētū accit ei aut ex cauſis efficiētib⁹: aut ꝑꝑ cām mittētē m̄ām. Et ei⁹ gdē nocumētū: aut ē deſtructio: aut diminutio: aut alteratio ꝑꝑ raucedinē: aut acuitatē: aut gᷓuitatē: aut aſꝑitatē: aut tremorē: aut aliō. Et vnaq̄q3 harꝫ cauſarꝫ n̄ facit egritudinē niſi cū malitia ↄplexiōis ſingularis: aut cū m̄ā τ ꝓpe ex catarro τ leſiōe accīte epiglotī: aut ꝑꝑ ſoluō qō accit ei ex ſolutiōe ſingularis τ iciſiōe: aut apoſtēate: aut dolore: aut ꝑcuſſiōe: aut caſu. Et q̄ñ ē nocumētū in ipſa eadē. Et q̄ꝫ ē cū cōitate ꝑncipij ꝓpīq nerū q dilatant ad illos lacertos τ ꝑncipia eorꝫ. τ lōgīq ſicꝫ cerebrꝫ. τ q̄ꝫ ē cū cōitate m̄bri vicini qō ē ex mēbris nutrimēti: aut ex m̄bris anhelit⁹: aut ↄtinētis āb̄o q ſūt vētris τ pectoris: aut ↄtinuāt cū āb̄ob⁹ qō ē ex diſpoſitiōib⁹ ſpine imo ex palato. nā ſi alterat ad hūiditatē: aut ad ſiccitatē τ aſꝑitatē: nūc iā alterat vox. τ ex hꝫ gnē ē iciſio vue τ duarꝫ amigdalarꝫ. nā hn̄s eā cū vocē emittit ſēnt q̄ſi ↄmotiōꝫ fortē faciētē cē nec̄riaꝫ ra ſcatiōꝫ τ q̄ꝫ opilant guttura eorꝫ ap oēꝫ vociferati onē. ex ꝑte aūt ledētī ſit q̄ñ vox alterat ꝑꝑ vehemētiā caliditatis pulmōis: aut frigiditatis ei⁹: aut hūiditatis ipſi⁹ ꝑꝑ curſū ſaniei ad ipꝫ ex apoſtēatib⁹: aut ꝑꝑ curſuꝫ catarri ad ipꝫ: aut ſoliditatē ipſi⁹. Caliditas ēt magnificat vocē τ frigiditas acuit eā τ minorat eā. τ ſiccitas exaſꝑat eā τ facit eā ſilēꝫ vocib⁹ gruū. τ hūiditas facit eā raucā τ planitudo eq̄t eā τ facit ipāꝫ planā. τ q̄ñ replet pulmo hūiditate τ eius non eſt munda non eſt poſſe hōi emittē vocē altā nꝫ clarā: q̄ñ illō ē cū q̄ītitate claritatis pulmōis τ epiglotis τ eōtrō claritatis āborꝫ. τ q̄ñ diuſificat vox i gᷓuitate τ acuitate ſua ſꝫ dilatatiōꝫ cāne pulmōis τ epiglotis τ ↄſtrictiōꝫ earꝫ. Et q̄ñ fortia fiūt nocumēta ꝑdicta i m̄bris mittētib⁹ τ adducētib⁹ ꝺſtruit vox τ n̄ oꝫ vt ꝺſtruat locutio. locutio nāꝫ q̄ñ ↄplet cū anhelitu eq̄li ſic faciebat hōi neruo reuſiuo cui⁹ accit frig⁹ cū eſꝫ nec̄riū vt diſcoopiret cū ferro qr ꝺſtructa ē vox ei⁹. Et fuit ali⁹ q cū curaret a ſcrofulis iciſ⁹ ē ei vn⁹ duorꝫ neruorꝫ reuſiuorꝫ qr abſciſa ē medietas vocis duorꝫ lacertorꝫ. Et cū nocumētū ē i lacerto dilatatiuo ſit vox rauca. τ q̄ñ ē i lacerto motiuo dilatatio ē vox ꝑfocatia: imo q̄ñ accit ex eo ꝑfocatio. Et q̄ñ ē i lacerto mouēte ↄſtringēte ē vox ſufflatiua. Et cū ꝺſtruit ei⁹ opatio ꝺſtruit vox. Et q̄ñ accit i ipſo mollificatio nō integra τ diſpō ei⁹ ē ſilis tremori tremit vox. Et q̄ñ n̄ ꝑuēit hūiditas ad hoc vt mollificet raucēſcit vox. Raucedo igit cū accit ab hūiditate: accit ab hūiditate pauca τ cū multiplicat parūꝑ tremit: τ ſi multiplicat plūſ ꝺſtruit. Et q̄ñ raucēſcit vox ꝑꝑ dilatatiōꝫ iſti vociferationis qr accit ꝑꝑ eā laxitudo aut aptio aut tēſio: τ deterior ē ea q ē p⁹ cibū. Et q̄ñ raucēſcit ꝑꝑ frig⁹ difficile τ calorē ſupfluū cū eo qō extēdit ex ↄplone τ ſilr vigilie τ cibi aſꝑi. Et raucēſcit ꝑꝑ multitudinē clamoris τ attractiōꝫ hūoroſitatis cā ei⁹ ad tūicē coopiētē gutt τ epiglotī. Et raucedo q accit decrepitis n̄ ſanat. Et cū fuūt eſtas ſeptētriōalis ſicca τ ei⁹ autūn⁹ meridiōalis pluuialis tūc raucedo multiplicabit i ipſo. Et varices cuꝫ appēt ſꝫ plurim eārꝫ ↄuēiētiū voci. Et ſcias q ↄualeſcētes τ ꝺbiles τ religioſi τ ſiles cū ꝺbilitate ſua eis ꝑꝑ paucitatē vētuū eorꝫ ſꝫ quaſi ꝺficiētes ab opōne i aere plurimo: qr āguſtat eorū epiglotis ita vt acuat eorꝫ vox. Et q̄ñ nihil ꝺbilꝫ vt dilatet epiglotī ſuā τ ↄtinuatur vox ei⁹ nō audit oio.

Cap. ij. de cura.

C ura abſciſiōis vocis ē vt ſi fuit ꝑꝑ malitiaꝫ ↄplōnis i q̄buſdā lacertī aut nocumētū curetur eo qō oꝫ i. c. ſuo qō ſit ex eo q ſciuiſti. Et illeq dicūt q ſciēt i mutaꝫ abſciſiōis vocis oꝫ vt ſcip iā ad curandū [illegible] fortis ſiat. Recipiat ergo vitellūꝫ oui [illegible] cū coquīarū. i. cūmīari potū cūꝫ aq̄ oi die trib⁹ vicibus. Et oꝫ vt ſorbeat quod decoqt i mortar [illegible] ſūt dulcis decocti ſep ſūt [illegible] cū [illegible] τ radicū qō eo [illegible] τ videt qō i ipſo [illegible] τ emūdat i ipſu parꝫ aq̄ zuccari τ bibat. Et ſi fuerit ex hu. i lacerto ꝓpiquis epigloti aut epigloti ꝑueniēt ad ſinē i mollificatōe τ n̄ ſit [illegible] dolor τ ſunt [illegible] conturbatio τ [illegible] oportet vt ſumat [illegible] τ calamīt τ decoquāt. Deīn miſceāt cū gūmi arabico ↄtrito cū decoctiōe ſua dōec fiat ſic mel τ coagulatū [illegible] τ croc⁹ cū coagulato vue aūt [illegible] croci. ʒ. iij. ſ. myrrhe ſucci liq̄ritie [illegible] an̄. ʒ. i. aggregēt cū rob vue τ coagulēt. Aut ſumāt croci. i. [illegible] τ melis. iij. decoq̄nt dōec coagulēt τ fiant ex eis pille τ teneāt ſb ligua. Et [illegible] ↄfert eis [illegible] τ maſticatio ramorꝫ cāmillarū [illegible] τ lotio ad ei⁹ paulatī eſt iuuatiua. Et q̄ñ vō ↄfert eīni de calib⁹ pōat ſup ipꝫ parꝫ aſſe fetide τ [illegible] τ ſeuiſ rei τ porꝫ de ſceni τ nabati [illegible] τ [illegible] zalie τ [illegible] τ vue pulicis [illegible]. Et [illegible] ↄdiat cū [illegible] i mortario τ teratur dōec fiat [illegible] τ ꝑciat ſup ipſu medietas ipſi⁹ ꝺ lōgo [illegible] alcohol τ [illegible] ꝺ croco: ſilr τ [illegible] de [illegible] τ [illegible] cū tabarzet reſoluto [illegible] cū melle qō ſit purꝫ valet. Et ex cib⁹ [illegible] ↄfortāt [illegible] pedes τ carnē τ ꝓpe pedes [illegible] qō [illegible]. Et dꝫ i eo qō ē a ſiccitate neruorꝫ [illegible] ꝓpe cū cōitate meri. τ ei⁹ ſignū ē vt nō ſit cum raucedine magſimo pura τ acuitate τ claritate q̄dā q ē cū aſꝑitate τ dolore τ ſūat i hora dormiēdi ex oleo [illegible] pulei cochliariū vnū cū zuccaro tabarzet. Et ↄfert [illegible] mucilago ſeis pſilij cū aq̄ zuccari plurimi τ cibi hūectatiui τ ius galline ſoni [illegible] τ ius olorꝫ [illegible]. Et ficus ſūt iuuatiue ad abſciſionēꝫ vocis: ſiue ſit ex hūiditate ſiue ſit ex ſiccitate. Et medicamē ſi [illegible] cū [illegible] ↄfert debilitati vocis τ raucedini ei⁹.

Ca. iij. de cura raucedinis vocis τ aſꝑitatis ei⁹.

I am ſciuiſti cās raucedīs. Et ſcias q ille cui⁹ vox raucēſcit oꝫ vt abſtineat a ſe oē acetoſū τ ſalſum aſꝑum τ calidū acutū niſi velit ꝑ hoc curā τ inciſiōꝫ: tūc n. vtat eis ꝑmixtis cū medicis lenificatis. Si āt raucedo accidat ex multitudīe vociferatiōis aſſumat ſicum τ mēte τ aloes ꝑtes eq̄les τ ↄficiat ea cū rob τ ſorbeat ex medulla [illegible] τ [illegible] ordei τ oleo amigdalino τ croco τ vtat cū vino vue τ ↄfert illud qō dꝫ in lēſiōe vocis: τ ꝓpe medicamē de aſſa fetida cū croco. Et ſi ē illic caliditas tūc det ius de atriplicib⁹ τ maluis τ aq̄ ordei τ ſem cucumeris τ amilum τ amigdale. Et ſi fuerit cā frigida miſceāt cū medicinis de aſſa fetida τ croco ꝑdictis. Et vt ſumāt ſynapis aſſat. ʒ. iij. piꝑis. ʒ. i. τ myrrhe. ʒ. vi. ſtorac. et calamite τ galbani āborꝫ an̄. ʒ. iiij. fiant ex eis pille τ teneātur ſub lingua. aut ſumāt myrrhe pondus. ʒ. ij. olibani. ʒ. x. ↄmiſceāt cū vino. Et ſi fuerit ex vociferatiōe τ ſiſtat [illegible] ↄfert ei balneū ſic ↄfert reliq̄s ſpēb⁹ [illegible] τ ↄfert ei [illegible] mollificatiua τ ↄglutinātia [illegible] τ vitellū ouorꝫ [illegible] ſūt [illegible] τ ſor bitiōes nōte τ ius de atriplicib⁹ τ maluis τ q ſūt ſiles illis τ pille facte ex amilo τ dragagāto τ ſucco liq̄ritie τ gūmi τ pille leniētes τ digeſtiue. Si āt fuerit ex aſꝑitate reſoluat cū eo τ ſilr gargariſmata τ ↄfectiones mollificatiue q ſūt [illegible] ſūt [illegible] eorꝫ q⁹ curat [illegible]. Et ſilr ſorbitiōes q aggregant ad ↄglutinatiōꝫ τ abſterſionēꝫ abſq3 mordicatiōe ſicut facte ex farina fabarꝫ τ ſeīe lini. Et fortī⁹ hoc ē gūmi [illegible] τ ↄueniēt [illegible] raucediēꝫ vt abſorbeat [illegible] pen⁹ [illegible] ꝑncipio. Et q̄ñ fuerit ex aſꝑitate [illegible] bibat vinū dulce τ [illegible] decoctū [illegible] ↄfert eis. Et q̄ñ ē ex hūiditate [illegible] nō ē [illegible] gn ſūt nec̄ria ꝑdicta i [illegible] vocis. τ oēs medicie ille ↄferūt ei τ ſorbitiōes ſic ex farina fabarꝫ. τ ex eis ē decoctio herbarꝫ [illegible] hoc ē [illegible] ſub [illegible] τ ſilr [illegible] myrrha τ ſq̄lla τ q ꝓcedūt curſū eārꝫ. Et ſi fuerit ꝑꝑ raucedo hūida ex catarro deīt hūi [illegible] τ rob ei⁹. Et ex eis q clarificāt vocē aſꝑā τ turbidā ē maſticatio cubebe. Et ex medicis remouētib⁹ raucedinē ē aq̄ q̄ñ ferueāt i aq̄ ponet [illegible] τ [illegible] butyrum τ ↄgelatū vue τ radix lilij τ rob ei⁹. τ [illegible] cum melle τ decoctio ficuum.

Capi. iiij. de medicinis ↄferentib⁹ lenitatem pectoris τ que bona ſunt ei.

S unt ſabe [illegible] pini τ paſſe τ ſic⁹ τ gūmi τ ſem grecū τ ſeīe lini τ ꝺ ſcilla τ radix lilij τ amigdale τ ꝓpe amare τ oīne zuccari τ [illegible] τ ſil⁹ ꝺ melle τ rob ꝑdcm poſt. Et ex medicis calidis ſūt myrrha τ aſſa fetida τ pip τ galbanū τ olibanū τ gluē albotis τ calamētū τ gūma pini τ ſtorax calamita τ acetū ſq̄lliticū q̄ñ n̄ ē ex caliditate τ ſiccitate τ radices oppopōacis. Et ex medicis frigidis ſeīa cucurbite cucumeris τ amilū τ dragagantū τ gūmi τ mucilago pſilij τ [illegible] τ ſucc⁹ liq̄ritie τ vitelli ouorꝫ ſūt ex ↄuēiētib⁹ medicis ad hoc vt cū eis ↄponātur reliquie medicine τ ſilr lac nouiter mulſum.

Ca. v. de voce aſꝑera τ eius cura.

C aū aſꝑitas vocis ex ſtrictē τ exteēſiōe lacerti i pectoris τ diſpōe ei⁹ q ē ſic ſpaſm⁹ τ ex coitu τ ex vigilijs. τ cura ei⁹ ē abſtinētia a reb⁹ q̄s dixim⁹ iam τ dimiſſio ſōni p⁹ cibū τ dimiſſio cātilene cū delectatiōe τ vt recipiat lenificātia ꝑdcā i. c. raucedīs: τ ſic⁹ hūidas τ ſiccas: τ paſſe. τ ꝓprie iuſe in oleo amigdalino ſūt maxime iuuatiue. Et illis qb⁹ accit ex iciſiōe vue raucedo recti⁹ ē vt decoquāt coagulatū vue cū eq̄li q̄ītitate mellis ſm q̄ītitatē quā remoueri poſſit ex eo ſpuma: deīn ↄmiſceat cū aq̄ calida τ ſiat cū eo gargariſma τ in poni paſſēs ex eo ſumat. Et antiquum ei⁹ eſt magis iuuatiuū q̄ recens.

Ca. vi. de voce breui τ cura eius.

C auſa breuitatis vocis eſt breuitas anhelit⁹ τ oꝫ vt grauet i ꝓlongatōe anhelitus: ita vt ↄſueſcat ↄꝓhenſiōꝫ anhelit⁹ τ grauet i exercitio τ aſcenſione τ deſcenſione i collib⁹ τ gradib⁹ τ curſum faciē

tem neceſſitatē anhelitus ad prolōgandū anhelitū. ⁊ ꝓlonget morā i balneo calido ⁊ i oī qḋ adducit anhelitū ⁊ feſtinat ipſum ⁊ ꝯtineat anhelitū ſuū ⁊ faciat illud ſolū ⁊ exerceat ⁊ balnetur. Et p⁹ cibū ĭ balneo oꝫ vt bibat vinum naꝫ vinum ē magis nutritiuum ſpiritus ⁊ ſimiliter poſt cibum ⁊ ſtet plurimum cum anhelitu in vno: ⁊ ſomnus confert eis.

Capi. vij. de voce groſſa ⁊ eius cura.

Quādoqꝫ accit ex cāis nimie replōis ſtōi facientis faſtidiū mollificantis ⁊ dilatātis meat⁹ ⁊ accit ex multitudīe vociferationis. ⁊ eius cura ē magis pꝛima. Et quandoqꝫ accidit ei qui ſtudet in exſufflatione plurima i fiſtulis ⁊ in buccas ꝓpter illud qḋ accidit ex inciſione anhelitus eorum ⁊ retentiōe eius in pulmone qꝫ dilatatur meatus anhelitus.

Ca. viij. de voce ſubtili ⁊ eius cura.

Et eſt ꝯtrā ꝯturbat? ⁊ cāe eius ſūt ꝯrie illis ex vigiliis ⁊ laſſitudine ⁊ ſomno ꝓhibito poſt cibum ⁊ exercitatio laborioſa ⁊ cūctionibus. Et cura eius eſt vt dimittat vocem ⁊ adhereat exercitio eqꝫ facientem teneri ⁊ cibis temperatis ⁊ introitu balnei omni mane ⁊ fugiat ſtiptica exſiccantia ⁊ coitum.

Ca. ix. de voce tenebroſa ⁊ cura eius.

Et illa q̄ ſilatur voci plumbi qñ fricat vnuz cum alio: ⁊ eius cā eſt humiditas groſſa valde. Et ꝯferūt ei exercitiū ⁊ luctamē ⁊ ꝯtinere anhelitū ⁊ fricatio ſicca cū pāno lineo ⁊ igreſſio balnei ⁊ adminiſtratio medicinarum ſubtiliantium ⁊ icidētium ſicut piſces ſaliti ⁊ vinum antiquum.

Ca. x. de voce tremula ⁊ eius cura.

Precipiat patienti cam vt nō clamet neqꝫ eleuet vocē ſuam ſpacio menſis: ⁊ minoret locutiōꝫ qꝫtū pōt ⁊ riſum ſuū ⁊ motū ⁊ ſaltū ⁊ aſcēſionem ⁊ deſcēſionē ⁊ iram: ⁊ dimittat qꝫtuz poteſt extenſionē manuū ⁊ faciat eas quieſcere: deinde reſupinetur ⁊ laboret vt loquatur cum iā grauauerit pect⁹ ſuum cū eo qḋ ſit ſicut plumbū i fruſto quodam ſuper pectus ſuuz ſm quātitatē qua toleret ipꝫ ⁊ patiatur. Et cibi meliores ei ſūt illi qui confortant ſenſuz eius ⁊ ſunt pedes ⁊ extremitates lacerti ⁊ ea i quib⁹ ſunt conglutinatio ⁊ ſtipticitas.

Ca. i. tractatus. iij. de tuſſi ⁊ ſputo ſanguinis.

Tuſſis eſt ex motib⁹ quib⁹ expellit nā nocumētū a membro aliquo. ⁊ hoc mēbrum in tuſſi ē pulmo ⁊ mēbra q̄ ei ꝯtinent ⁊ cōicantia. Et tuſſis qdem pectori ē ſicut ſternutatio cerebro ⁊ ꝯpletur cū dilatatōe pectoris ⁊ ꝯſtrictione ei⁹ ⁊ motu velaminis: ⁊ ē aut ꝓp cām ꝓpam pulmoni aut ſm ſeruitutem cōicatōis. Et cā adducens tuſſim aut ē ꝑmitiua aut ē ꝯiūctiua aut ē aīs. Et cāe tuſſis ꝑmitiue ſunt ex cāis ꝑmitiuis ponētib⁹ mēbra pectoris leſa in ꝯplōne ſua aut formis eorꝫ ſicut frigus adueniens pulmoni ⁊ lacertis q ſunt i pectore aut reliqs: q̄ mouet nā ad expellēduꝫ nocumētū: aut ex aliqua ꝑmitiuarꝫ cāꝫ aduenientium ⁊ calefacientiuꝫ ea: aut aliqꝫ re exſiccāte: aut exaſpante ſicut ē fum⁹: aut pluis aut ſapor cibi acetoſi ⁊ pontici aut acuti: aut re extrinſeca cadente i meatū q̄ non recipit facultatē anhelit⁹ ſicut accit ex tuſſi ꝓp caſum alicuius rei ex cibo aut potu in illo meatu ꝓp negligētiā ⁊ occupatōꝫ cū ſmone. Cāe āt tuſſis ꝯiūcte ſunt ſicut ea que accidūt ex cāis corporis calefaciētib⁹ cōplōnem aut infrigidātib⁹ aut humectantib⁹ aut exſiccātibus abſqꝫ mā: aut cū materia ſanguīea aut cholerica aut phlegmatica ſubtili aut groſſa aut melācholica ⁊ illud ē raro. Si āt mā fuerit effuſa ex ſupiorib⁹ tūc dū ipſa ꝑmanet diſcurrēs ſup cānam ſicut currit aliqd ſup parietem nō exſiccat ꝑlum tuſſis. Cū āūt vult vt fundat in ſpacio cāne ꝯmouet tuſſiꝫ. Et ſilr qñ mordicat: ⁊ ſilr qñ manſiua fit in pulmone ⁊ vult nā expellere ipſam: aut expulſa ex ſtō: aut epe: aut ex aliqbus mēbris pectoris q̄ impediunt eā: aut ex qb⁹ gnātur. Et quū fit ꝓp reſolūe ſingularis ⁊ ꝓp apa ⁊ opilatiōes i velamine aut i pulmōe aut i gutture ⁊ oib⁹ locis recipientib⁹ has mās ⁊ nocumēta ex pulmōe ⁊ velamine diſtinguēte qḋ ē int cor ⁊ pulmōeꝫ. Cāe āt aīes ſunt repletio ⁊ aſcenſio cāꝫ corpeāꝫ ad cās ꝯiunctas ꝑdictas. Et tuſſis qdem fcā cū cōitate eſt ſicut illa q̄ fit cum cōitate corpis toti⁹ in febrib⁹ ⁊ ꝓpie cū fe. aduſtiua: aut fe. vnius diei laborioſa ⁊ ſilibus: aut peſtilētiali: aut ꝓp cōitatem corpis abſqꝫ fe. Et tuſſis qdeꝫ alia ē ſicca aut ē hu. Sicca ē illa cū q̄ nō emittit ſputū: ⁊ fit: aut ꝓp maliciaꝫ ꝯplōis cale aut fre: aut hūide aut ſicce ſingulr. ⁊ qñꝫ fit i ꝑn. aduēt⁹ apatū calidorꝫ i pectore vſqꝫquo maturēt. Et qñꝫ fit cū apate duro tuſſis ſicca valde: ⁊ fit ꝓp apata epis ⁊ ꝑtes ſuſpēſiōis ⁊ i qbuſdā horis fit ꝓp apa ſpleīs: ⁊ qñꝫ fit ꝓp ſaniē replentē ſpaciū pectoris q̄ ſi expellit niſi cū tuſſi. ⁊ ſcias q qñꝫ egredit cū tuſſi res petroſa ſilis ciceri: aut grādini ⁊ cā ei⁹ ē humor groſſ⁹ quē i ipſo calor i lapidē ꝯuertit. Et alex. qdē teſtificat h ⁊ teſtificat ipꝫ. Paul. ⁊ dixit q exiuit ex hac ſpē i ſputo. ⁊ nos ēt teſtificamur illō ⁊ tuſſis frequēs plerūqꝫ ꝑducit ad ſputū ſanguis. Et qñꝫ multiplicatur tuſſis in hyeme ⁊ vere hyemali: ⁊ qñꝫ multiplicat in vere equali. ⁊ multiplicatur cum flat ſeptentrionalis ventus; ⁊ cum hyems eſt ſeptentrionalis parum pluuioſa ⁊ eſt autumnus meridionalis pluuioſus multiplicat tuſſis i hyeme.

Ca. ij. de ſignis.

Signa qdem in tuſſi fre ſunt additio ei⁹ ex frigore ⁊ diminutio ipi⁹ cū diminutiōe frigoris ⁊ cum calore ⁊ plumbeitas faciei ⁊ paruitas ſitis. Et qñꝫ ē cū frigore catarr⁹ ⁊ ſentit quoddā deſcendere ad pect⁹ ⁊ extēſio eius ī gutture ⁊ grauitas cum attractione materiei ad naſum ⁊ proiicit illud quod deſcendit ad naſum cū raſcatione. ⁊ videntur ſigna catarri in cōmotione i viſo catarri: ⁊ extenſio i eis q̄ ſequitur frontem ⁊ opilatiōes in narib⁹ ⁊ reliquis ⁊ q non expuit in ꝑncipio raſcationis. Deinde expuit quoddam phlegmaticum aut declināe ad citrinitatem aut ad viriditatem. Et quandoqꝫ ē cum hoc febris. Et ſigna calide ſūt inflāmatio ⁊ ſitis: ⁊ ſedatio ab aere fro maior ē qꝫ ſedatio ei⁹ ab aqua ⁊ rubedo faciei ⁊ magnitudo pulſus. et ſiḡ hūide ſūt hūiditas ſbe pulmōis ⁊ q ipa accit hūeptis ⁊ hūectatis

⁊ ſimilr [illegible] ſternutationis ⁊ ꝓpe i ſōno ⁊ p⁹ cibū. Et ſiḡ ſicce [illegible] cū motu ⁊ ſitis ⁊ [illegible] ipſius cū ſi qō ē repletio ⁊ apud balneū ⁊ potū [illegible]. Et ſiḡ pure [illegible] vt nō ſit ſputuoſo. Et ſignū ei⁹ q̄ ē cū mā ē ſputū. Et gen⁹ qḋ [illegible] ſignificat gen⁹ ei⁹ qḋ ſputū. Et ſignū ei⁹ q̄ fit ab apat[illegible] ē [illegible] ſignoꝫ pleureſ ⁊ perypneumonie [illegible] ⁊ aliorꝫ q̄ dicem⁹ i. c. ſuo. Et ſiḡ ei⁹ q̄ fit ex inflatione ſūt ſigna inflationis q̄ dicemus ⁊ dolor ⁊ ſiccitas ⁊ multotiēs fit hūida. Et ſigna ei⁹ q̄ fit ex vlcerib⁹ ſūt ſiḡ q̄ dicēt i. c. vlcerꝫ pulmonis. ⁊ ſputo cruſtaꝫ aut puris: aut fruſtoꝫ corpis pulmonis aut [illegible] p⁹ ſpu[illegible] ⁊ apata. Et [illegible] ꝓp de[illegible] expulſionis aut ꝓp anhelitū [illegible] ſuo. Et ſignū ei⁹ q̄ fit cū cōitate. ſ. cōitate qḋ ſtōi ē [illegible] eo qḋ cognoſcit de ſignificationib⁹ egritudinum ſtōi ⁊ ad diſtionē tuſſis cū additione [illegible] facientis cam [illegible] ſiue ſit repletio ſiue ſit vacuitas ⁊ [illegible] bos. Et plꝫ ei⁹ exitat apō replōneꝫ ⁊ apō digōneꝫ. Et ſcā cū cōitate epis ſcīt p ſiḡ apatis epis. Et cū apa ē calꝫ non eſt excuſatio ex febre ⁊ ſi non eſt calidum non eſt excuſatio a grauitate. Deinde attēde reliq̄s ꝯſiderationes q̄s ſcilicet. Et ſcias qḋ res caſe ſubtili [illegible] ⁊ nō expulſe [illegible] ſicut ſir⁹ de papauere ⁊ pultes aggregātis nāꝫ ad expellēdum. [illegible] cuꝫ ipe ſuperfluat ꝯgelāt. Et ſir⁹ [illegible] nō ē ꝯueniēs niſi q̄ [illegible] ꝯgregata groſſa. Ipe nāqꝫ ē abſterſiu⁹ bon⁹. Cū āt illic nō fuerit ſputū neqꝫ ſubtile neqꝫ groſſū [illegible] pectoris. Et cura [illegible] mol[illegible]. Et qñꝫ accit [illegible] tuſſis ⁊ niſi ſedet tuſſis redibit febris ad initiū. ⁊ ſtiptica valde ꝯſtringūt meat⁹ ſputi aqꝫ vo ordeiē bōa ad aggregādū ſputū. cū ergo retinet ſputū ⁊ febrit hō tūc iaꝫ putreſcit mā ⁊ fac calidā ⁊ febrē putridaꝫ aut epticā.

Ca. iij. de cura

Cura qḋ cōplonis fre ē quā ſi ē [illegible] nis ad vltimā: ⁊ ē ex eis ſiue extrinſeca [illegible] cat tā ꝯp [illegible] anhelit⁹. Ipſe enim calefacit pulmonē cū ſiccitate i momēto. Et ſi ē neccria cura fortior ad hoc aut ad illud ꝯplonis ſic tunc ex cura ei⁹ ē vt teneāt ſub lingua [illegible] ex myrrha aut ſtorace facta cū melle. aut ſiat ex fece [illegible] cocliarū i. aut ex gluino albo [illegible] cū melle: aut bibat ex pleo balſami cū ſerapio vſqꝫ ad au. f. i. Et ſilr ſulfur cū ouis ſorbilib⁹ ⁊ hella q̄ ſorbitur facta ex mucilaginib⁹ calidis ⁊ herbis cū melle ⁊ cū aqꝫ [illegible] ꝑparata ſup quā ꝓiiciat mel aut [illegible] ⁊ adminiſtret. Et [illegible] ctiones ſup pect⁹ ſūt ſicut oleū de lilio ⁊ oleū narciſſi cū cera rubea ⁊ dragaganto. Et ꝯfert mel roſ. [illegible] aqꝫ ficuū ⁊ paſſularꝫ radicis [illegible] ⁊ capilli veneris ⁊ oleū amigdalinū cū au. f. i. collyrij diſſoluto in ipſo. Et ꝯfert i ipo decoctio yſopi ⁊ aſari cū ficubus [illegible]. Et cibi ei⁹ ſūt ſorbitiones frumētales cū fenugreco ⁊ butyro ⁊ ficus ⁊ dactili ⁊ radix porri decocti ⁊ olea ſūt ſicut oleū fiſtici ⁊ grana pini [illegible] cū [illegible] ⁊ ꝯfertie eis: Carnes āt ſūt carnes pulloꝫ ⁊ galloꝫ ⁊ [illegible] ⁊ caro agnoꝫ [illegible]. Et i ſecūdis [illegible] ⁊ granis pini [illegible] cū fenugreco ⁊ [illegible] ſucco ri ⁊ ficub⁹ ⁊ [illegible] ⁊ mulſa. ⁊ cōfectio ficuū ſiccarꝫ cū amigdalis ⁊ nucib⁹ [illegible] q̄ antiqꝫ ē ⁊ vinū odoriferꝫ ſubtile antiquū ⁊ aqꝫ mell. Cura autē tuſſis calide ē cū [illegible] ⁊ olea ⁊ linimētis ⁊ vnctionib⁹. ⁊ ſuppoſitoria ēt ꝯferunt eis ⁊ ſumere [illegible] mane ⁊ ſero ſꝫ deſcriptōeꝫ quā dicem⁹. ⁊ ſilr [illegible] de papauere. deſcriptio electuarij de papauere bona. R. xv. capita papaueris nō valde recētia q̄ infundant [illegible] aqꝫ fontiū aut aqꝫ pluuial q̄ ē melr die ⁊ nocte. Deide diſſolua cū decoctione ⁊ colēt ⁊ ꝓiiciat ſup oēꝫ [illegible] media [illegible] mellis aut zuccari ⁊ ſpiſſet [illegible]. Et potio ei⁹ ſit cocliariū vnū i mane ⁊ cocliariū in ſero. Et ac cis q̄ [illegible] ⁊ viola [illegible] decoctio [illegible] ꝓpe qū maturātur aut i fine ei⁹ [illegible] quā ꝓiciūt zuccaꝫ [illegible] ⁊ cōne zuccari [illegible] ex mucilagine pſilij ⁊ [illegible] cydōioꝫ ⁊ [illegible] ⁊ gūmi arabico ⁊ grana ⁊ medulle q̄ dicem⁹ i. c. pſilii [illegible] tuſſis: ⁊ qñꝫ ponunt i eis narcotica. Et cibi eoꝫ ſūt ex oleib⁹ [illegible] ⁊ medullis ſicut cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ citrolis cū oleo amigdalino [illegible] cū oleo amigdalino ⁊ oleo cucurbitino [illegible]. Et ſi nā [illegible] ad reſolūe tūc adhibeāt [illegible] cū zuccaro [illegible] fit ver[illegible]. Deſcriptio medicamīs [illegible] ⁊ diſſoluat [illegible] ⁊ colet ⁊ ꝓiiciat ſup ipſū [illegible] ad ſpiſſationē mellis: ⁊ ſi nō fuerit hūiduꝫ infundat ſemē zuccari [illegible] in aqua die ⁊ nocte [illegible] aqꝫ. Si aūt nocumētum ſūit qḋ ē fortē [illegible] modū [illegible]. Cura āt cōplonis humide [illegible] i ipo pulmōe cū exſiccātib⁹ [illegible] abſterſiuis [illegible] gūmi arabici [illegible]. Cura āt cōplonis ſicce h ē [illegible] aut ſit febris aut nō ſit febris. Si āt ſit febris tūc ꝯueniūt [illegible] ⁊ capitul ⁊ alioꝫ cū reliquo regimie. Et ſi nō ſit febris adminiſtrēt res [illegible] ⁊ adminiſtrēt [illegible] ſp cū oleis ⁊ ſorbeāt ſorbitiōes amigdalinas ⁊ hūectantes. ⁊ ſi ē [illegible] ⁊ electuarijs de papauere ⁊ mucilaginib⁹ de qb⁹ aliqd dicemus i antidotario. Si āt fuit groſſa reſolue cū ⁊ abſterge ipaꝫ ſm ꝯditiones ꝑdictas i eis q̄ [illegible] ita vt nō calefacias [illegible] ⁊ ſic vt lenias ⁊ [illegible] ⁊ adminiſtra modificatis ꝑdictis. Et ex eis q̄ ſūt magis ꝓpa huic loco ē gūmi [illegible] cū melle aut [illegible] cū melle [illegible] ⁊ dragaganti. ꝫ. i. ⁊ amigdal dulciū [illegible] ⁊ alio[illegible]

ūcti ore cū melle ꝛ ꝯfert valde: aut ſumant tria oua integra ꝛ duplū eoꝝ mellis ꝛ medietas ipoꝝ de butyro: ꝛ ſumant piperis .ix. grana: ꝯterant ꝛ miſceant oīa illa ꝛ coagulant abſq; decoctōe ꝛ lambat ex eis mane ꝛ ſero. Et ēt ſumant capita .vij. porri de ſcena ꝛ decoquant in tribus lib. aq doñc remaneat tertia ꝛ colet ꝛ ꝯmiſceat cū reſiduo ſucci corticis ei⁹ ꝛ melle ꝛ decoquat: ꝛ ēt ſumant roſe humide grana .viij. pini vnū: gūmi albotī vnū: paſſularū .iiij. mellis q̄ntū ſufficit: fiat ex eis electuariū. Medicamē bonū. ℞. calamēti fluuialis .v. ʒ. granoꝝ pini ꝛ ſeminis vrtice omniū an. ʒ .i. ſeminis lini piperis omniū an. ʒ tres. conficiant cum melle ꝛ adminiſtrentur. Aut ſumant dactiloꝝ carnoſoꝝ .v. partes ſungelle .viij. ptes: croci ꝛ piperis ambo[illegible] partes .ij. herbi .xx. ptes: ꝯficiant cū melle deſpumato: aut ſumant croci ſpice aromatice ambor an. pars .i. praſſi ꝛ iſopi ambor an. .iij. partes myrrhe ꝛ lilii ambor an. .ij. pti. conficiant cū melle colato: ꝛ ad antiquas dent i potu alkituā cū melle ſēm [illegible]: aut coſti idi cū aq̄ ameti decocti q̄ntitas [illegible] cū cochliario olei ſiſamini ꝛ ēt ſemē lini fritū cū melle ſolū aut cū pigā ſiſaca vna p oīb⁹ .x. vt calamēti ꝛ ēt [illegible] ſtoraci calamite cū melle [illegible] ꝛ amigdalas [illegible] ꝛ ēt mithridati. Et pueris q̄ ſufficiunt ſorbitōes de [illegible] lacte [illegible] doñc ſint i ēētia [illegible] cū aq̄ ſemi graci [illegible]. Et ſi cā fuit i eo catarr⁹ curet catarr⁹. Et ſi fuerit nocturna i ꝓhibiciōe illi⁹ adminiſtratio ꝯpſi [illegible] adminiſtret ſup caput ꝛ teneat ſb lingua oī hōra i nocte ꝓpe [illegible] vnā amili. Et fiat gargariſma cū ſtipticiſ q̄ [illegible] ſapore acetoſā nā ſaporē pōti [illegible] cū [illegible] ſi fuerit calida: aut cū myrrha ꝛ croco ꝛ alijs ſi fuerit frigida. In cura autē facte ab apatib⁹ ꝛ vlcerib⁹ i pulmōe ꝛ pectore fiat reuerſio ad illud qd dictum⁹ in ca. pleureſ. ꝛ peripneumonie ꝛ apatis ꝛ pleureſ [illegible]. Et ad tuſſim q̄ pillule [illegible] i ore. Et ex eis [illegible] pillule ad tuſſim calidā [illegible] ꝛ [illegible] de q̄bus [illegible] ꝛ ex illis ſunt pille ꝯpoſite ex ſucco liquiritie ꝛ gūmi ꝛ dragaganto ꝛ amido ꝛ [illegible] ꝛ granis cydonioꝝ ꝛ malagranoꝝ ꝛ ſeminū cucumeris ꝛ citrulli ꝛ cucurbite ꝛ citrulli ꝛ ex ſpodio ꝛ granis papaueris ꝛ ſimilibus. Et q̄ñ [illegible] ſm hūc modū: amili ꝛ dragaganti ꝛ ſuccus liquiritie formāt i pillas cū ſucco lactuce. Et de illis ſunt pille ad tuſſim ſiccā facte ex ſucco liquiritie ꝛ tamarindis [illegible] ꝛ medulla tritici ꝛ croco ꝛ dragagāto ꝛ granis pini ꝛ granis [illegible] granis myrti ꝛ ſemine papaueris ꝛ cortice ipſius ꝛ [illegible] ꝛ [illegible] ꝛ myrrha ꝛ croco ꝛ [illegible]. Et de illis ſūt pille q̄bus ꝯtiīt ſtupefactio ꝛ dormitio ꝛ ē ſedatio i eis narcotica ꝛ admiſceāt eis medicine bezaharcitic. Mag ex pillulis expertis ad illud ꝛ ſunt cedentes tuſſim antiq̄ nocturnā ſunt pillule de ſtorace noto. Et iterū ſumant ſtoracis ꝛ caſtorei ꝛ aſſari ꝛ opij ptes eq̄les ꝛ fiāt ex eis pille ꝛ teneāt in ore ꝛ ēt ſcis hyuſgami: vl. granoꝝ pini .iij. croci .i. ꝯficiant cū rob ꝛ formant pille: ꝛ ēt ſtoracis ꝛ myrrhe ꝛ opij oīm an. ʒ .ſ. olei d balſamo [illegible] oīm an. [illegible] .ij. fiāt pille ad modū [illegible]. Et q̄ñ adminiſtrāt in tuſſi ſiccā humida ſuffumigatōes [illegible] marrubij. Et cū humiditas ē [illegible] adminiſtra ſuffumigationē ex [illegible] ꝛ [illegible] ꝛ farina ordei ꝛ cornib⁹ hircoꝝ ꝯfectis cū vitellis ouoꝝ ꝛ troc. formans ex eis quoꝝ q̄ſq; ſit ʒ .i. ꝛ exiccant i ſole ꝛ ſuffūigatio fiat cū eo trib⁹ vicib⁹ ꝛ ſimiliter ſtorace ꝛ ſtoracis ꝛ galbani eq̄les ſumāt ptes [illegible] q̄ntitatē oīm ꝯficiāt cū melle ꝛ butyro vaccino ꝛ fiat idē [illegible] ꝛ fiat ſuffumigatio ex eo. Sed tuſſis [illegible] i febrib⁹ iā ſignare ordinauim⁹ regimē apud febrium accidētia.

Ca. iiij. de ſputo ſanguinis.

Sanguis q̄ñq; egredit ſpuēdo ꝛ ē ex ptib⁹ oris ꝛ q̄ñq; egredit raſcādo ꝛ ē ex ptib⁹ gutturis q̄n q̄ egredit cū vehemētiore raſcatōe ꝛ ē ex canna. Et q̄ñq; egredit vomēdo ꝛ ē ex meri ꝛ ex q̄ ſtomachi ꝛ ex ſtō ꝛ epate. Et q̄ñq; egredit tuſſiēdo ꝛ ē ex ptib⁹ pectoris ꝛ pulmōis. ꝛ ille qd qd ē ex pectore nō ē timoris q̄ntū ē in eo qd ē ex pulmone. Illud .n. qd eſt ex pectore ſanat velociter. ꝛ ſi nō ſanat nō hz vicem maliciā pulmonis. Et multotiēs ſit vlc⁹ fiſtuloſū redīēs oī hora cū ſputo ſanguis. Et cāe ꝯpinq̄ oīb⁹ illis ſūt vuln⁹ pp cāz [illegible] ex poſitione aut caſu ſup pect⁹ aut ſup [illegible] ſalitū: aut ſaltum frequētē aut vociferatiōē aut acuitatem vocis ſine graduatiōe aut rixa. ꝛ [illegible] multiplicāt i demoniacis ꝛ i illis q̄ [illegible] ab oī re. Et q̄ñ pcedit ex volūtate laborioſa ꝛ ꝓpe i ꝓparatiōe. Et q̄ñ pcedit ex aſſumptione ſolutiuoꝝ acutoꝝ aut ciboꝝ calidoꝝ ſic allioꝝ ꝛ ceparū ꝛ [illegible] ꝛ [illegible] acuētiū ſanguinē aut dormitione ſup [illegible] aut ſanguiſuga adhereāt gutturi ꝛ radici ei⁹. Et illud aut ē i venis aut alijs. Et id qd ē i venis aut ē ſciſſio aut pforatio aut apertio dilatata ab acuitate aut mollificatio aut corroſio pp acuitatem humoris aut pp raritatē reſudatiuā. Et multotiēs dilatant meat⁹ q ſūt iter ptes cāne ꝛ arterias ſup illā q̄ ē i pnā q reſiduat ſanguis ad cānā. Et illd qd nō ē in venis aut eſt vulnus: aut vlcus a vulnere aut a corroſione: aut putrefactione cū eradicat ex mēbro aliquid: ꝛ quandoq; eſt ab apoſtemate ſanguineo in pulmone ex quo reſudat ſanguinem. Et huiuſmodi quidam ap̄a ē icorſec: q̄ñ ē ſanguineā ꝛ q̄ñ reſudat mā nō ꝓhibita nā ꝯgroſſata. ꝛ q̄ñ inueniūt oēs iſte cāe i pulmōe niſi ſanguinec. Et hae cāe ꝯiūctarū ſūt cāe magis ꝯcedētes. Et ſūt aut multitudo materiei aut multitudo ciboꝝ ꝛ dimiſſio exercitij. aut q̄ ipe ſūt ſupfluitates ꝓparationis māe ſic accidit illi de quo locuti ſum⁹ i libro ſiue ap̄ dimiſſionē exercitij aut retētionē mēſtruoꝝ aut ſanguis hemorroidarū: aut abſciſſionē mēbri: aut ꝓpter acuitatē ſuam aut pp vehemētias mot⁹ ſui aut pp vētoſitatē i venis faciētē eas laborioſas ꝛ ꝓpe i aliis q̄ñ illd multiplicat i eis. Preparationes .n. ꝯiūctās māz ſunt frig⁹ ſtrigēs ei ꝛ faciēs dilatationē ei⁹ [illegible] q̄ñ obedit vnti laborātis i illo cū dilatatōe: imo cū attritiōe: aut pp caliditatē extriſecā aut itriſecā aut ſiccitatē q̄ ei ꝓparauit ad illud qd ē cū ſpiſſatōe ꝛ exſiccatione. ſ. ad ſciſſionē aut q̄litas [illegible] ꝓpter humiditatē mollificantē eā q̄ eā [illegible] aut obuiationē cāli aut corroſiui aut inciſiui aut putrefactiui. Cū ergo accit repletio ſāguinea icipit nā expellere māz ad q̄ncūq; ptē poſſibilē ei cū ſit vehemēti⁹ ꝓparata aut ſit ꝓpiquior loco ſupfluitatis. q̄ expellit eā cū ſputo aut i oſone ex hemorroidib⁹ aut i mēſtruis aut fluxu ſanguinis nariū. q ſi vene fuerint fortes q̄ nō reſoluunt q ſāguis accit mors ſubito pp effuſionē ſanguinis ad ꝯcauitatē venaꝝ. Et ille cui accit ſputū ſanguinis ē ꝓparat⁹ vt adueniat ei vlc⁹ pulmōis. nā ſputū ſanguis ſz plm̄ fit a vulnere ꝛ vuln⁹ declinat ad hoc vt vlcus fiat. ꝛ q̄ñ ſuccedit ſputo ſāguis retētū ſputū ſanguis. timet .n. q ſit h̄ ſz accñs ab vlcere ad qd cōuerſū ē vuln⁹ ꝓmū. Et multotiēs ē ſāguis q expuit ex narib⁹ currēs ex capite ad pulmonē. Cūq; ſputū ſanguinis ē ex ptib⁹ pulmonis comitant ipm duo timores. ſ. timor ſupfluitatis eius ꝛ timor vulneris ne fiat vlc⁹. Et nō ē oē ſputū ſanguis timoroſū imo illd qd nō retinet: aut qd ē cū febre. Et multotiēs qd ē ſputū ſanguis cū ſanitate apparet i epate aut ſplene.

C. v. d ſignis.

Propinqu⁹ ſputo ē cū tuſſi pua: ꝛ lōgiquus ē cū tuſſi plurima ꝛ q̄ntoplus lōgiqu⁹ ē expuit cū tuſſi vehemētiore. Et q̄ñ dormit ſup lat⁹ i quo ē egritudo addit excreatio ei⁹ qd expuitur. Et oz ut ꝯſideret i ꝓmis ne ſit illd qd expuit ſāguis ex narib⁹. Et ꝯditio illi⁹ ē cū ꝯſuetudine fluxus ſāguinis nariū ꝛ ei⁹ euētu ꝛ cū alleuiatione accīte capiti p⁹ [illegible] ꝛ ſignū fluxus ſanguis nariū ſūt ſicut rubedo faciei ꝛ oculi ꝛ ſplēdor coram oculis: ꝛ vt nō ſit ſpuma: ꝛ ſit ſubito. Signū ſanguis excreati ex ſba carnis pulmonis ex vulnere aut vlcere ſūt. vt ſit ſpumoſus ꝛ ſit abſciſſus cū quo nō ſit dolor ꝛ ē minoris q̄ntitatis q̄ venalis ꝛ maioris malitie ꝛ deterioris finis. Et q̄ñ expellūt ſpūoſū pleurtici ꝛ peripneumonici cū i pulmonib⁹ eoꝝ ē caliditas i eis feruēs. Et q̄ñ ē ſpumoſus ex cāna pulmonis. Os ē veniēs cū raſcatōe ꝛ tuſſi pauca: ꝛ ē illud qd egredit paꝝ ē. Et ē ibi ſenſus qdā cū dolore. Et illeq̄ expuit ex vēis ei⁹ nō ē ſpūoſ⁹. ꝛ ē ratiō ꝛ vehemētioris ſpiſſitudis q̄ ille q ē i pulmōe ꝛ ſulior ſanguini q̄ntūs nō ſit i groſſitudīe ei⁹ q ē ex pectore. Et ſignū excreati ex pectore ſūt nigredo coloris eius ꝛ groſſitudo ipi⁹ ꝛ coagulatio ei⁹ pp lōgitudinē ſpacij cū ſpiſſitate ꝯd: ꝛ ſpūa cū dolore i pectore ſignificāte locū egritudis ꝛ additio ei⁹ in ſōno ē certi⁹ ſignū eius. Et cū illi⁹ doloris ē neruoſitas mēbroꝝ pectoris ꝛ ē ei⁹ ſputū paulatī nō exuberās ꝛ ē ſputum ei⁹ cū tuſſi vehemēti dōec expuat. Et ſignū facti ex i ciſtōe venaꝝ ē exuberātia ſanguis. Et ſignū corroſionis ē ātiq̄ceſſio cāꝝ corroſionis ex acceptione rerum acutaꝝ ꝛ de ſcēſu catarri acuti ꝛ vt ſit febris ꝛ ſputū ſanieī aut corticis aut ptis pulmōis ꝛ ē ſputū ſile aq̄ carnis. ꝛ icipit ſputū ſanguis paulatī. Deīde q̄ñ fluit ſubito ꝛ expuit res mala ꝛ color ei⁹ ē malus. Et ſignū ei⁹ qd ē ex aptione orificioꝝ venaꝝ ē ex repletione ꝛ nō ſit oīo dolor ꝛ inueniūt reges ꝛ ſuauitas ꝛ egredit i ꝓmis min⁹ q̄ illud qd egredit pp leſionē ꝛ ſciſſionē i pricipio rei: ꝛ plus ē qd egredit a corroſione in plib⁹ horis. Et ſignū reſudationis ab ap̄ate ſūt puſtes ei⁹ ꝛ ꝓpe ſignū peripneumonie ꝛ reliquoꝝ.

C. vi. d cura.

In expoſito ſputo ſanguis oī hora oz vt attēdat ſolo repletionis ei⁹. Et quotiēſcūq; ſentit i eo repletio ſuccurrat cū phlebotomia. ꝛ ꝓpe cū pect⁹ ei⁹ i creatione fuerit ſtrictū ꝛ fuerit tuſſis i ipo frequēs. Et rectū⁹ ē vt iclicet ſanguis eoꝝ ad ptē inferiorē cū phlebotomia ſaphene: ꝛ poſt ipaz ē cū phlebotomia baſilice ꝛ p ꝓuocationē mēſtruoꝝ mulieꝝ i hora ſua ꝛ ſm qd ſufficit rēouet ſputū ſanguis carū ſic accit i eis retētione eoꝝ. Et oz vt cuſtodiat ab oīb⁹ cauſis mouētib⁹ ſanguinē ſic ſūt cibi calefaciētes ꝛ ſicut ſūt ſalſ⁹ ꝛ clamor ꝛ rixa ꝛ coit⁹ ꝛ anhelit⁹ ſic⁹ ꝛ locutio plurima ꝛ ſituētes rubeas ꝛ potus vini plurimi ꝛ multitudo balneationis. Et vitēt apti⁹ q̄ ſunt ex medicinis ſicut apiū ꝛ aloes ꝛ ſiſamū ꝛ ruta ꝛ caſe⁹ antiqu⁹ q̄ñ ē nocu⁹ eis. recēs vō ꝯfert eis. ꝛ cibi cōuenientes eis ſūt oē glutinatiuū ꝛ opilatiuum ꝛ oē ꝯſolidatiuū ꝛ oē inſtatiuū ſāguis ꝓhibēs feruorē eius. Et ex eis ē lac decoctū pp illud qd i ipo ē deglutinatōe ꝛ lac vaccinū de quo butyꝝ eſt extractū pp illud qd in ipo ē d ſtipticitate ꝛ butyꝝ ꝛ caſe⁹ recēs pter ſalitū ꝛ fruct⁹ ſtiptici ꝛ q̄dā ſpēs prunoꝝ pruoꝝ i qb⁹ ē ſtipticitas ꝛ oleū ōphācinū recētis expſſionis. Et q̄ñq; ꝯfert i eo ipinguatio ciboꝝ eoꝝ: ꝛ aq̄ lutoſe vehemēter ꝯferūt eis. In eo vō qd factū ē ab ipo corpe pulmonis oz vt patiēti i potu dēt medicine icarnatie ꝛ ſicle ſicut lutū ꝛ hematites cū aq̄ arnogloſſe ꝛ acetū mixtū cū aq̄. Cura vō ei⁹ a regie cibi ei⁹ ē vt ſuccurratur ad phlebotomādū baſilicā ptis i q̄ ꝯſiſtat eē ſolo ſingularis ſubtilē faciēdo phlebotomiā: ꝛ accipiat ſāguis i expulſionib⁹ iter q̄s ſint tres horē q̄ñpe ſit cū ꝯſeruatione virtutis. Phlebotomia enī attrahit ſanguinē ad vacuū ꝛ ꝓhibet ēt aduētū apatis i vulnere. Et fricēt eoꝝ extremitates ꝛ ligent incipiendo a ſupiorib⁹ ad inferiora ꝛ interdicant eis res ꝓdicte ꝛ tēperent eoꝝ aeres. Et ſint eoꝝ ſōni ſup lat⁹ ꝛ ſz formā q̄ ē ſicut ꝓparatio vt nō cadāt aliq̄ ptes pectoris ſup alias. Et q̄ñ ē eis ꝯueniēs vt i potu ſumāt acetū mixtū cū aq̄. Ipſuz .n. ꝓhibet ſanguis curſū ꝛ mūdificat ptes pectoris ꝛ pulmonis ex ſanguie ſi retinet in ipo q̄ nō cōgelat. Et ſumāt in potu medicinas iſtas glutinatiuas. Nā glutinatio hic ē medi⁹ quo occupari oz. Et q̄ñ reperit cū glutinatiōe mūdificatio ē vltimū ei⁹ qd q̄ritur. Et pſiliū ē iuuatiuū cū infrigidatione ſua. ꝛ vbi ē ſitis ē vehemētis iuuamētī. Et q̄ñ ē neceſſariū vt cum eo miſceant narcotica pp duas res. q̄ꝝ vna ē ſedatio ſāguinis ꝛ ēt ſubtiliatio ei⁹. Et ſecūda ē dormitio ꝛ remotio mot⁹. Et ego dicā medicinas cōes ſpēbus ſputi ſāguinis in fine hui⁹ ca. Cū ergo accit ſputū ſanguinis ex catarro ꝛ nō eſt catarr⁹ acutus principium valde cholic⁹ phlebotomet hō ſtatī: ꝛ aſſiduet ligatio extremitatū ei⁹ deſcēdendo a ſupiorib⁹ ad inferiora ꝛ fricētur cū oleo de oliuis calido: aut cū vnguēto calido ſicut ē oleum cucumeris aſinini ꝛ ſilia ei⁹ ꝛ nō inungat caput oīo. Et ſit cibi eoꝝ tritici cū aliquo pōticoꝝ ſz ſcdm ſorbitōis. ſintq; pōtica iſta ex fructibus ꝛ q̄ eis ſilant ꝛ apd debilitatē cibētur pāe infuſo i aceto mixto cū aqua frā. Et adminiſtretur cū eis cliſtere acutū ad attrahēdū māz a ptib⁹ capitis cū nō

fuerit ptiſomia pp ꝓhibitionē. Et oꝫ vt ſtudiū ipen
dat i infrigidando cap̄ q̄ntū poſſe ē: ⁊ nō ipēdat plīm ſtu
diū i humectādo ipꝫ. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei ē tribuere ip
ſi i potu trociſcos de karabe. Cūqꝫ nō valēt ea q̄ di
xim⁹ nō ē excuſatio cure catarri ⁊ retētionis ei⁹ cuꝫ
eis q̄ ſunt ſicut abraſio capitis ⁊ admiſtratio ēplī fcī
ex ſtercore colūbio qd̄ more ēplī ſupponat ⁊ remo-
ueat ſm neceſſitatē. Et. G. qd̄ dixit qd̄ mulieri ſpu-
tū ſanguinis aduenit ex catarro quā cliſterizauit clī
ſteri acuto: ⁊ ꝓpē qꝛ nō erat poſſe ptiſomare eā q: iā
remāſerat. iiij. dieb⁹: ⁊ fuerat debilitata ⁊ cibauit eā
pliſb⁹ i qb⁹ erat ſtipticitas: qm̄ ſpaciū ei⁹ cū cibo
lōginquum erat. Et curauit capd̄ eius cū medicamie
colūbi ſtercoris ⁊ ꝑcepit eā igredi balneū pp medi-
camē ⁊ nō iunxit cap̄ ei⁹ vt nō humectaret: ⁊ dedit ei
i potu tyriacā recētē vt faceret eā dormire. Nā h̄ ty
riaca fortis opij ē vt dormire faciat. ⁊ ꝓhibet ꝯmoti
onē tuſſis ⁊ ſedat curſuꝫ materiei cū ingroſſatione.
In die ṽo ſcd̄o hui⁹ medicaminis nō ꝓuēit ad mo
uēdū eā: imo dimiſit eā qetā trāqllā cū tn̄ necc̄ria fo
ret ei mūdificatio pulmōis. Et plīm quo eā rexit fu
it q̄ fricauit extremitates ei⁹ ⁊ dedit ei i potu q̄ntita-
tē fabe de tyriaca recētē min⁹ q̄ʒ herbi. ⁊ fuit itētio e⁹
vt ꝗdaꝫ duceret eā ad mel vt mūdificaret cū eo pl̄
mo: deide dimiſit eā qetā: deiñ fricuit extrēitates ei⁹
⁊ dedit ei p⁹ illud aquā ordei cū pauco pane vt viui
ficaret vir⁹. ⁊ i die. iiij. dedit ei tyriacā antiq̄ʒ cū mel
le plurimo vt mūdificaret pulmonē ei⁹ vehemēter.
Et cibauit eā i reliqs dieb⁹ ſꝫ q̄ oportuit ⁊ rexit eaꝫ
regimīe ꝯualeſcētiū. ⁊ cū h̄ iā poſuerat ſup cap̄ eius
horā p⁹ horā ex ceratario gūmi e rute ſiluēſtris ⁊ ībi
buit ei balneū. Et hoc regimē ē bonū. Et oꝫ vt ſit ty
riaca iter duos mēſes vſqꝫ ad. iiij. Ipa nāqꝫ dormi
re facit ⁊ retiēt catarꝛ: ⁊ nō approximet capiti iſtorū
olea: ⁊ necc̄ria ē abraſio capitis ad admiſtrandū iſta
rubificātia: ⁊ ſi nō alijs ſaltē mulierib⁹. Et necc̄ria eſt
vētris ſolō cū eis q̄ ſūt pilſe cochie ſi ē illic multitudo
⁊ p⁹ illud ptiſomia: deide adhibeant medicie rubi-
ficātes. Et i eo qd̄ ē ex ſciſſura vene aut iciſiōe ei⁹ ⁊ ē
eā ei⁹ repletio oꝫ vt nō cibet eger q̄ntū poſſe ē: imo ie
iunet trib⁹ dieb⁹ i quo ſufficiat oī die cib⁹ pauc⁹ ex
aliquo viſcoſo. Et qn̄ nō appet cauſa ṽtutis tē expel
lat a cibatione q̄ntū plus poſſe ē vſqꝫ ad q̄rtā. Et ſi ti
meat caſus ṽtutis ti ore necc̄rio cibet eo a quo gnātur
humor eq̄lis aut declinis ad frig⁹: ⁊ i quo ſit glutiatio
aut ſiuſcatio ⁊ tenacitas ⁊ ſtipticitas ⁊ ꝓpē igroſſa
tio ſanguis ſicut alkeiſati cū extrēitatib⁹ ⁊ ſic capita
⁊ ſicut oua ſorbilia. ⁊ ſic tri. ꝓpē qd̄ decoqtur cū lēti
bus ⁊ ſic lētes ⁊ iniube ⁊ q̄ntū poſſe ē vt nō cōcdat il-
lud qd̄ forē faciat. ⁊ ſit pōt⁹ aq̄ ordei ⁊ ꝓpē decocta
cū lētib⁹ aut iniub⁹: aut cydonijs aut pāc īfuſo i aq̄
frigida cum aliquo acetoſo ſiue ſit ſulcitum ſiue nō
ſit ſulcitum: ⁊ totum ſit infrigidatiuum actu. ⁊ lac vac
cinum de quo butyrum eſt extractum qn̄ ꝓlongat
egritudo ē iuuatiuū pp ſtipticitatē ⁊ frītatē ſuā. ⁊ lac
ꝯuetū pp glutinationē ſuā ⁊ ſuā iuſcationē. Si āt ſi
tuſſis ⁊ addit i ſanguie fiat ptiſomia. Et piſces alre-
draḋ ſūt vehemētis iuuamēti eis. Et oꝫ vt ſint cibi
iſtoꝝ ⁊ eoꝝ q̄ ꝑſſeuerūt eos ſri actu. Et caſe⁹ recēs nō

ſalit⁹ valde iuuat eos. Et qn̄ cibāt iſti ⁊ ſiles eis car
ne eligant ex carnib⁹ ille q̄ ſūt pauci ſanguis ſicce le
ues ſic ſūt carnes colūbaꝝ agreſtiū ⁊ turturꝫ ⁊ ꝑdicū
decocte i ſtipticis ⁊ pōticis. Et ex reb⁹ exptis i abſci-
dendo iterationē ſputi ſanguis ē maſticatio portula
ce ⁊ deglutitio aq̄ ei⁹: qm̄ꝫ. n. ſtatiꝫ retiet. Et ex ſtatī
b⁹ cydōia ⁊ pōa q̄ ābo ſūt ſtiptica ⁊ iniube humile ex
ꝗnata myrthi ⁊ xilocaracte de ſcēl ⁊ q̄ h̄ curſu pioce
dūt. Et qm̄ꝫ ſit eis quo vtit i ſcd̄a mēſa aliqd ex luto
ſigillato armeno cū gūmi arabico ⁊ pauca cāfora.
Cūꝫ retinet ſanguis ⁊ puenit ad q̄rtū diē oꝫ vt nutri
atur ⁊ ꝯfortet ⁊ icipiat ab eis q̄ ſūt ſic panis īfuſus in
aq̄: deide alkereis ⁊ extrēitates ⁊ cerebella. Et ſi fuit
ſiſſura ⁊ iciſio ꝓ acuitate ſanguis fiat illud qd̄ oꝫ ꝺ
declinatōe ſanguis ad iferiora ⁊ ad diuerſitatē ptis
Eūet ergo cholā: deide fiat iſſatio cū ſoꝛtitudie ⁊ ſi
at humectatio ⁊ admiſtrēt ſtiptica āt ⁊ glutiatiua ⁊ aq̄
ordei ⁊ cicri ⁊ cucurbita ⁊ medicam̄ Andromachi
⁊ medicam̄. G. In facto āt ex aptōe venaꝝ medicie
q̄s oꝫ admiſtrare ſint ſtiptice pōtice ꝯglutinatie ſic ſi
medicie q̄ necc̄rie ſūt i eis q̄ ꝑterierūt ⁊ ſint glutiatiue
icarnatiue cū ſtipticitate. Et iſte ſūt ſic balauſtie ⁊ ca
pita ꝗnatoꝝ ⁊ ſūac ⁊ ſucc⁹ terātie ⁊ ſuccus rāoꝝ vitis
⁊ glādes ⁊ folia rubi ⁊ karabe ⁊ acatia ⁊ licui ⁊ ſuc-
cus ṽge paſtoris ⁊ ſuchaba ⁊ ſucc⁹ agreſte ⁊ heuſiſit
des. ⁊ qm̄ꝫ ꝯfortant iſta ⁊ q̄ ex eis ſūt cū aldine ⁊ galſ
⁊ aloe ⁊ abſinthio ⁊ fiūt ex eis medicie ꝯpoſite ⁊ troc.
ꝑparati ad h̄ ca. iā ꝯpoſiti ex medicis ꝑdc̄is. Et qm̄ꝫ
decoqunt iſte medicie i aqs puris: aut i qbuſdā ſuc-
cis ⁊ bibit decoctio eoꝝ. Et qm̄ꝫ fiūt ex eis emplaſ: ⁊
qm̄ꝫ admiſcēt eis ⁊ aggregant medicie cordis ꝑdc̄e
⁊ medicine pectoris ꝑdc̄e ſicut apiū ⁊ ameos ⁊ ani-
ſū ⁊ ſpica ⁊ ramacha. Et qn̄qꝫ miſcēt eis narcotica q̄
ſūt ſic cortices radicis mādragore ⁊ hyuſqami ⁊ pa
pauerls. Et qm̄ꝫ ꝑmiſcēt eis glutiatiua ſic gūmi ⁊ cō
ticiſ thuris ⁊ ſtella ſemi⁹ ⁊ ſpodiū ⁊ ſem̄ arnogloſſe
⁊ mucilago pſilij ⁊ ſemē ei⁹ ⁊ ſucc⁹ portulace ⁊ mu
cilago ꝗnoꝝ cydōioꝝ. Sꝫ cū ē reſudatio ex aꝑtōe tē
cura ei⁹ ē ptiſomia ⁊ cāo: deide maturatio ⁊ nō cu
ret cū ſtipticis. Illud. n. attrahit nocumētū magnū
imo oꝫ vt curēt cura pipneumonie. Factū āt ex cor
roſione ē praue cure ⁊ difficilis: ⁊ ē q̄ꝫ ſic illō ꝺ quo
deſperat. Nō eni ſanat aut nō ꝯſolidat niſi cū rēoti
one malitie ꝯpl̄onis. ⁊ iſtud n̄ ſit niſi i ſpacio lcut⁹ ſi
mili aut iderat vlcus aut putreſcit. veꝝ qm̄ꝫ ꝯfert vt
nō ꝑmittat corroſio ꝯfirmari expellēdo humorē acu
tū: ⁊ qm̄ꝫ ſolone educūt cholā ⁊ groſſū ſil cū eo qd̄ ē
ſic pilſe ꝺ agarico. Et ſi idigueris itētiōe ꝯfortatiōis
ꝯfortat ⁊ igenia vt cedes ꝯmotōꝫ tuſſis cū medicamī
ne de ſcib⁹. Spat. n. ex eo qd̄ aliqd ꝯferat iuuamēt
Et ad ſūmū cura eoꝝ ē mūdificatio ⁊ cāo cū ptiſo-
mia ⁊ alijs ⁊ cibi bōi chimi: ⁊ ex eis qd̄ q̄ ſanant cor
roſionē ſūt th⁹ ⁊ myrrha ⁊ ſāguis dracōis ⁊ ſemen
portulace ⁊ radix malue ⁊ troc. ſtelle i qb⁹ additur
opij medietas pſ: ⁊ medicie ꝯpoſite q̄s dixit Paul.
⁊ nos dicem⁹ i ātidotario. Et eoꝝ medicie ad hoc
iuuatie ſūt ille i qb⁹ ponūt ſedēgi ⁊ ſāguis dracōis ⁊
karabe ⁊ ſādaraca ⁊ lutū ſigillatū ⁊ ad vltimū oē ex

ſiccatiuū mūdificatiꝫ iuſcatiuū ꝯſolidatiuū. Factū āt
i pectore curat cū emplīs ⁊ medicis i qb⁹ ē ſba ſub
tilis q̄ admixte ſūt eis. Et ſi ille q̄s dixim⁹ vt ꝓuēiāt ad
pect⁹. Albedarigi ṽo i ſeipſo ꝯiungit int̄ duas res
cū exiſtimat q̄ cū ſputo ſanguis ſit ruptura. Et medi
cine ꝑdicte oēs ſūt ꝯueniētes ad hoc. Et cū exiſtimat
q̄ cā ſit frig⁹ faciens euēire ſputū ſanguis ſꝫ mōni
ꝑdōm: nūc cura ei⁹ ē ſicut dixit G. Illud. n. accīt cui
dā adoleſcēti ⁊ curauit eū. Ptiſomauit nāqꝫ eum i
die ꝑmo ⁊ ſcd̄o ⁊ fricuit extremitates ei⁹ ⁊ liga
uit ſtringēdo eas ſm q̄ oꝫ in oī retētiōe ſputi ſāguis
⁊ cibauit eū ſorbitiōib⁹ ⁊ poſuit ſup pect⁹ ſuū cera-
tariū de gūmi rute: ⁊ remouit ipꝫ ab eo hora noctiſ
vt nō adderet calefactiōꝫ ei⁹ ſm q̄ntitatē q̄litā ⁊ ciba
uit eū cū ſorbitiōib⁹ ⁊ dedit ei i potu medicam̄ de ſcī
lis. Et poſtq̄ʒ dies tertia affuit viſus ē ſup pect⁹ ei⁹
illo ceratario trib⁹ horis. Deiñ remouit ipm ⁊ ciba
uit ipm aq̄ ordei ⁊ tiſcam cū carne anatis. Poſtq̄ʒ
igit̄ tēpata ē ꝯplo pulmōis eius ⁊ ſublat⁹ ē timor ad
uent⁹ aꝑtiōis mūdificauit pulmonē ei⁹ cū tyrica āniq̄
ꝯplcta. Et ꝗdauit eū ad bibēdū lac aſininū ⁊ ad reli-
quū regimē ſputi ſanguis. Et dixit G. q̄ ois quē ex
iſtis ꝯregē ſputi ſanguis i die ꝑmo ſanat: ſed aliorū
diuerſificant diſpōnes. Et nos iā teſtificati ſum⁹ de
iſtis quē iuuit hec via ⁊ ſilis ei. Et qn̄ exiſtiat q̄ cā ē
ꝑuiditas ⁊ mollificatio admiſtra illud i qd̄ ſūt exſic
catio ⁊ calefactio ⁊ ſtipticitas: ſic eſt radix ſquenti ⁊
maſtix ⁊ cymini torrefacti ⁊ calamēti montanuꝫ ⁊
calcadis ⁊ caſtoreū ⁊ croc⁹ ⁊ alberēgi. Et qn̄qꝫ ad-
miſcētur eis ſtiptica eq̄lia ſic caſtanee. Et qm̄ꝫ fiūt ex
iſtis ꝯpoſite q̄ dicēt in ātidotario. Et qn̄ exiſtimat q̄
cā ſit ſiccitas ⁊ illō ē in ꝓn. admiſtra humectātes nōs
q̄ ſunt ex lactibus ⁊ oleis ⁊ ſuccis p⁹ regimē cōe de
declinatōe mīe ad ꝯrietatē ptis. Ueꝝ ea q̄ ptinēt huic
loco ex ptiſomia ⁊ alijs miora ſūt ⁊ ꝺbiliora eis q̄ p
tinēt alijs. Et qn̄ ē caſus ſup ep tūc cura ei⁹ ē cū iſto
ſuffuſ. ℞. reubar. x. lacte. v. luti armeni. v. ſiqꝫ dof
ei⁹ ꝯtriti. ʒ. i. ſ. Ex medicis ṽo cōib⁹ ille q̄ ſinglares
ſunt ſcripte ſūt i li. ij. i areolis notis. Et illa q̄ ex eis p
tinet huic loco ē hematites. Nā cū terit vehemēter
ſic puluis ⁊ bibit ex eo aur. i. in qbuſdā ſtipticis aut
ſuccis iuuat nobili iuuamine. Et qn̄ maſticat porru
laca ⁊ deglutit aq̄ ei⁹ tūc qm̄ꝫ retinet ſtatiꝫ ⁊ aq̄ citro
li ⁊ ſuccus ei⁹: ⁊ ꝓpē cū qbuſdā glutiatiuis ſtipticis
valde cū paulatī traijcatur. Et cornu cerui aduſti qū
ꝑmiſcet medicis ē plurimi iuuamēti. ⁊ ſilr aq̄ mente
⁊ ē ſucc⁹ algarab pondere. ij. ʒ. Et ēt illud qd̄ ē ſupi
us in coriādro cū aq̄ ſrā pondere. iij. ʒ. mane ⁊ ſero
⁊ ēt corall⁹ qm̄ ē plūmi iuuamēti ⁊ lutū ſemium. Et
exiſtimauerūt qdā q̄ noiat grece ſtella tre ⁊ noib⁹ noiat
plib⁹: ⁊ vī q̄ ſit nomē altalk. ⁊ ēt ſumat ſanguis he
di anq̄ʒ ꝯgelet ⁊ ſumat ex eo i potu. ſ. ℥. trib⁹ dieb⁹
⁊ ē de gūis myrthi ⁊ ſcie arnogloſſe pōdus. ij. ʒ. i aq̄
plātaginis: aut ſucco roſe qm̄ ē vltimū ⁊ cydonia ēt
iuuāt ⁊ ꝓpē aſſata ⁊ ēt coagulū leporis cū aqua ro.
Aut aliud ex coagulis cū decoctiōe pontica: Aut cū
aq̄ albedarigi ⁊ ꝓpē i eo qd̄ ē ex pectore. ⁊ lutū ſigil
latū ⁊ loco ei⁹ lutū ſemiū cū aliq̄ʒto aceto ⁊ ēt ſucca

tū ⁊ ē ſpuma. ⁊ dixit vir i qbuſdā q̄ aggregauit q̄ ē
ſpēs calamēti naſcēs int̄ lapides q̄ terit ⁊ comeditur
cū ſale ⁊ noiat nimaſil albure ſiluēſtre. ⁊ i hoc ē ꝯſi-
deratio. ⁊ h⁹ i medicia ſūt i potu cū eq̄li mſura ami
li. et iteꝝ ex illī q̄ iuuāt ipꝫ ē vt detī i potu ex alumicia
mēi ⁊ ꝓpē i vitellis ouoꝝ tepefāis n̄ coagulatis oio
⁊ ēt glutē piſciū ꝯfert qū bibit ex eo. Et qn̄ prauitō ſit
res tē qm̄ꝫ dat i potu pōd⁹ q̄rte. ʒ. i. ꝺ ſcie hyuſqami
cū aq̄ mellis. Et oꝫ vt detī i potu medicie ꝯſtrigētes
ſputū ſāguis cū vīo pōtico vt penetrēt niſi ſit fe. tūc
n. ſumat i potu cū ſucco alio. Et ad antiq̄ʒ ⁊ veteres
ſcie porꝛi nabathi ⁊ ꝗnoꝝ myrthi ptes ſūant eq̄les ⁊
potet ex eis vſqꝫ ad. ij. ʒ. cū aq̄ virge paſtoris. aut ſu
mant ſucci pōꝛi de ſcēni. ʒ. i. ⁊ aceti. ſ. ℥. potet in ma
ne. Et detī in potu aduſtū ſpongie cū aliq̄ʒto vini de
paſſis. Et G. qd̄ curauit ſputū ſanguis cū tyriaca ⁊
mithridato ⁊ medicis boni odoris: qm̄ ipe ꝯfortāt
būm ad hoc vt ſit auara ſanguis ⁊ ꝯſolidat vulnera
Et ſūt troc. ſtelle ⁊ medicamē androgmachi. Et cē-
taures aggregāt ad retētiōꝫ ſputi ſanguis ⁊ mūdifi-
catiōꝫ: q̄ i potu ſumūt ex ea febricitātes cū aq̄ ⁊ alij
cū vino. Et ſciam qd̄ curā cū decoctiōe radicis cen-
taurec maioris. Et ex potib⁹ ē ille qui ℞. ſucci arno
gloſſe pōd⁹. ʒ. ij. bugloſſe pōd⁹. ʒ. i. ſucci portulace
⁊ ſucci ramoꝝ recētis roſe. ℥. i. terāt ſine rotatiōe aq̄
ſr eos ⁊ colēt ⁊ n̄ decoquāt: imo diſſoluat i eis aliqd
ꝺ luto armeno ⁊ potet. aut ſūat ſucc⁹ ramoꝝ roſe ⁊ diſ
ſoluant i eo ſucc⁹ hypogſtidos ⁊ ēdiuia ⁊ cornu cer
uini aduſti ⁊ potet. Et ex trociſcis troc. h⁹ i. ℞. aca
tie balauſtie ro. rubeaꝝ ſucci barbe hyrcine corticū
glādiuꝫ corticū thuris ptes eq̄les: ⁊ iteꝝ arſenicum
corticū radicis mādragore luti ꝺ alboberat⁹ acatia
ſemē portulace ſcm̄ albedarigi balauſtie cāfora ſu-
mant ⁊ fiāt ex eis troc. ⁊ ſit potio eoꝝ pōd⁹. ʒ. ij. cū. ſ
℥. aq̄ aut vini pōtici: aut aq̄ albedarigi ⁊ ēt ſem̄ pa-
pauerl luti ſigillatū ⁊ heuſiſtidel ius cāfora detī i po
tu cū aq̄ albedarigi. Et iteꝝ trociſc⁹ quē dixit. Ebē
ſerapion: ⁊ ē ille cū gūmi amigdali. Et ex oleis ad-
miſtratis ſr pect⁹: i eſtate qd̄ ē olꝫ de cydōijs ⁊ i hye
me ē oleū nardinū. Trociſc⁹ bon⁹: ℞. luti de albo
hera ⁊ coralli ⁊ ſtelle ſemi⁹ roſe ſicce oiuꝫ ań. ptes. ij
karabe ⁊ gūmi ⁊ āili oiꝫ ań. ptē. i. terāt ⁊ fiāt īde tro.
⁊ potio ei⁹ ſit. iiij. aur. febricitātib⁹ i ſucco ſtiptico. ⁊
n̄ febricitātib⁹ i vio ⁊ ꝓpē ſtiptico. Et ex ēplis cōib⁹
ē faria ordei ⁊ faria herbi ⁊ acatia cū albumine oui.
Cūqꝫ ſāguis retinet tē ꝓuēi ad ꝯſolidādū vuln⁹ ⁊ ad
ꝓhibēdū aꝑa. ⁊ ꝯſolidatio vulneris ē cū eo qd̄ ſciui
ſtice glutinatis ſtipticis. Et ꝓhibitio aꝑtiōis ē cū ꝓ
hibitiōe cibi ⁊ attractiōe mācꝫ ad extrema ⁊ iſſatiōe
pectoris: ⁊ oꝫ vt ſorbeat acetū mixtū multotiēs. ⁊ oꝫ vt
ſe cuſtodiat poſt retētiōꝫ ⁊ ꝓuētiōeꝫ ēt ſr res ꝑdc̄as.
aq̄ āt quā potat oꝫ vt ſit aq̄ pluialis: aut aqua i q̄ po
nūt lutū armenū ⁊ roſe ⁊ aq̄ ferri ⁊ i q̄ extigunt ferꝛ ē
iuuatiua pp ꝓpriā ſtipticitatē. Et qn̄ timet ꝯgelatio
ſāguis i pulmōe oꝫ vtī potu detī i ꝓn. aceti mixtū cū
aq̄ nitrauſtis aſſiccatū. n. oꝫ vt caueat acetū: ⁊ qm̄ꝫ ſa
nat ſanguinē ꝯgelatū. ſ. ʒ. i. diacurcume cū aliq̄ʒtulo
de aq̄ porꝛi ⁊ cochliaria oxymellis. Et ex cōpoſitis

ad hoc ē illud qḋ fit. ſenugreci decocti. ʒ.ij. ariſtol. ʒ.i. myrrhe. ʒ.iij. olī ḋ lilio. ʒ.i. p̄ꝑis. ʒ.i. hyuſgami. ʒ.i. ro. ʒ. ij. fiāt ex eis troc. ⁊ exſiccēt i vmbra ⁊ ſumāt i potu cū aq̄ ſeniculi ⁊ apij ⁊ ēt coagulū leporis ⁊ aq̄ cineriſ ligni ficꝰ cū haſce: aut origanū cū melle: aut ſoluat̄ venꝰ cū eo qḋ eiiat. Et medicinas qḋ ſinglares diximꝰ i lib. ij. ⁊ ꝯpoſitas dicemꝰ i antidotario. ⁊ tu lege ſmonem noſtrum de ſolone ſanguinis congelati in lib. iiij.

Tractatꝰ. iiij. de p̄ncipijs ſpeculatiuis ſcie apātuꝫ mēbroꝝ ptiū pectoris ⁊ exituraꝝ eoꝝ p̄terq̄ꝫ cordis Sermo vlis de doloribus ptiuꝫ pectoris ⁊ lateris.

Ca. i. de pleureſi.

de pleuresi

Quandoq̄ꝫ accidūt i velamibꝰ ⁊ muſcis ⁊ lacertiſ q̄ ſt i pectōe ⁊ coſtis ⁊ ptibꝰ eoꝝ apāta ledētia valde doloroſa q̄ noiātur ſeſati ⁊ birſē ⁊ pleureſ. Et qñꝫ ſiūt dolōes i iſtis mībris ñ ex apāte: ſꝫ ex vētoſitate: qꝛ errāt qdā ⁊ exiſtimāt ꝙ ſit ex hac egritudine. Veꝝ nō ē pleureſ niſi apā calꝫ i ptibꝰ pectoris aut lacertis itriſecis ⁊ i velamie coopiēte pectꝰ: aut i velamie diſtiguēte ⁊ ē illḋ qḋ ē p̄ꝛꝛ: aut i lacerto appēte extriſeco: aut velamie extriſeco cū cōitate acutiſ aut abſq̄ꝫ cōitate. Et maiꝰ iſtis ⁊ tribulꝰ ē illḋ qḋ ē i ipo velamie diſtiguēte ⁊ ē prauiꝰ eis. Et mā gdē hꝰ apātis ſꝫ pliꝫ ē calīa aut ſanguis cholicus: qm̄ i mēbris muſcoſ ñ penetrat niſi ſubtil cholicꝰ deīn ſāguis purꝰ. Et pp hoc ſūt proxiſmi vehemēte febri eiꝰ tiā ni ſꝫ pliꝫ: ⁊ pp hoc raro accit ei q eructuat ſꝫ plīm acetoſe qm̄ ē phlatice ꝯploīs. Et cū hoc qñꝫ fit ſepe ex ſāguie aduſto. ⁊ qñꝫ fit ex phlāte putrido. et qñꝫ fit ſꝫ raro ex melia putrefca iflāmata. Et nos iā oñdimꝰ i libris vlibꝰ ꝙ ſi nō ē ex ꝯditiōe apātis calīe vt ñ ſit ex phlāte ⁊ ex melia: imo qñꝫ fit ex phlāte ⁊ melia: ſm mōm tñ vt ñ ſit acutū niſi qñ ē ex cholā aut ſāguie. Nā ſi ē ex alijs ab his duobꝰ ē chrōicū: ⁊ h̄ ē res quā plēs hoīum ñ ꝯphēdernt. Et ppea ꝙ oē apā aut reſoluit aut idurat aut collectōꝫ fac. Et nūc ſiīt ē diſpō pleureſ: veꝝ iduratio i pleureſi ē ex eis q̄ mīorant. Ipꝫ. n. aut ſoluit aut collectōꝫ fac i diſatione diſpōnū. Et pleureſ gḋ cū reſoluit ſcipit plīmo ſm pliꝫ illḋ qḋ reſoluit ex ea ⁊ exſiccat ipm ⁊ ēt educit illud. Et qñꝫ reſoluit ad ptē alterā. Et qñ colligit ſanies idiget nēcrio maturatōe vt rūpat. ⁊ qñꝫ ſcipit plīmo ſanīē: ⁊ qñq̄ꝫ recipit eā vēa ꝯcaua ⁊ egredit ad vrinā. Et qñꝫ effūdit ad meatū fecis ⁊ eiat cuꝫ ſolone vētris: ⁊ multotiēs cadit ad loca vacua ⁊ carnes glādoſas. Et facit euēire apāta i eis q̄ ſt ſicꝰ duo iguina ⁊ almagabeni ⁊ poſt ābas aures. Et multotiens expellit mā ad cerebꝝ ⁊ mībras alia ſic dicemꝰ ⁊ accit tio ⁊ iterficit. Et qñꝫ ſfocat mā pulmonē mltitudine ſua i ſfocādo meatū āhelitꝰ. Et qñꝫ eiꝰ mltitudo nō ē hec mltitudo ⁊ nō ē mā vū ſanies ſine ſputū fit ſiſe ſaniei. Sꝫ vtutes ſūt ꝓſtrate: ql deficiūt a ſputo: ⁊ pp hoc oꝫ vt ꝯfortet vtꝰ in hac horātia vt ſit fortiſ ad faciēdā ꝯſtrictōꝫ vehemētē ad tuſſim ſputi: hoc nāq̄ꝫ ſputū ē opō q̄ ꝯplet duabꝰ vtutibꝰ: q̄ꝝ vna eſt nālis maturatiua ⁊ expulſiua ēt: ⁊ altera ē voluntaria expulſiua. Et qñ non ꝯfortant̄ ābe poſſe ē vt deficiant a mūdificando. Et ſcias ꝙ difficultas ſputendi nō eſt niſi ex virtute qñ ē debilis: aut ex inſtrō qm̄ inſtrm eſt leſum motu ſuiipſius: aut ex motu vicini ſui aut ē ex mā cū ē ſubtil valde: aut valḋ groſſa: aut viſcoſa. Et i hꝰ i gḋ diſpōibꝰ qñꝫ accit i pulmōe ſicut ebullitio pp ꝯmixtiōꝫ aeris cū mā inobediēte effuſa ad pulmonē ⁊ ad cānam: ⁊ qñ nō mūdificat̄ eſt ſputo i pleureſi vſq̄ꝫ ad. xiiij. dies. nūc iaꝫ facit collectōꝫ Et qñ nō mūdificat̄ vtꝰ poſt. xl. dies. nūc iam cadit i pipneumoniā ⁊ ptiſim. Et qñꝫ eripit virtꝰ in. vij. Sed in plibꝰ ē i. xx. ⁊. xl. ⁊ i. lx. Et qñꝫ accit ruptura añ maturationē pp eā q̄ nō expellit māꝫ nocētem pp ſuā multitudinē aut acuitatē ſuā: aut pp caliditatē ꝯplonis etatis ⁊ tpis ⁊ regionis ⁊ receptiōꝫ faciētiū eruptionē ex debilitate añ horam expte erroris medici. Et ego dicā eruptionē poſt: aut ex motu egri ſufluo ⁊ maxime ſic caſu aut tuſſi: aut vociferatiōe vel huḋ ē timoroſū. Et qñq̄ꝫ accit vt pmutet pleureſ in pipneumoniā ita vt recipiat pulmo māꝫ apātis: Deīn nō eſt bonū ſputū eiꝰ ⁊ retinet in ipſo qꝛ apat̄ Et qñq̄ꝫ accit vt pmutet pleureſ ad ptiſiꝫ qñꝫ mediante pipneumoniā ſm mōm quē dicturi ſumꝰ: ⁊ qñq̄ꝫ abſq̄ꝫ mediatiōe pipneumonie: imo vt vlceꝝ niā aut ſanies reſoluta ab ea ſbaꝫ pulmōis acuitate ⁊ malitia ſua. Et qñꝫ accit vt pmutet̄ ad ſpaſmū ⁊ alcuzem ita vt expellat̄ mā ad neruos ꝯiūctos mēbro in quo ē apā. Nam mēbꝝ eſt neruoſū ⁊ hec pmutatio pniciosa ē: deīn nō ſequūt̄ ei ea reliq̄ ſigna bona Et qñq̄ꝫ ſuccedit pleureſi ⁊ pipneumonie q̄ſi ſtupor i poſtremo adiutorij patiētis ⁊ in domeſtico brachij eiꝰ vſq̄ꝫ ad extrēa digitoꝝ. Et qñꝫ ptrāſit ad ptē cordis. ⁊ accit tremor cordis quē ſeqt̄ ſyncopis. ⁊ ad latus cerebri ēt i diſpōne reſolonis añ collectiōꝫ ⁊ i diſpōne collectōis. ⁊ qñꝫ pmutat̄ mā ad mēbra apparentia ⁊ fiūt exiture. Et qñꝫ fit pmutatio eius hec cū penetratōe ipſiꝰ i ſbās neruoꝝ ⁊ cordaꝝ: imo offiū Et qñꝫ declinat ad loca iferiora deīn apiunt̄ ⁊ fiunt fiſtule ⁊ ē illud ex cāis euaſiōis ⁊ nō ſūt fiſtule nocitiue. Et ſi declinat ꝯiūcturas ⁊ fiūt fiſtule euadit ifirmus ēt. Sꝫ qñq̄ꝫ ātiq̄t mēbꝝ ⁊ ppꝛie cum nō ē illic eāo alia cū ſtercore: aut vrina groſſa plūm ſedimīs aut pp ſputū plime maturitatis. Nā ſi fiūt aliqḋ horuꝫ erit ſalubriꝰ. Illḋ. n. ſignificat paucitatē māei facientis exituras: ⁊ poſſis ē rectificatio eiꝰ cū maturatione. Et exiture iſte qñ occultant̄ ⁊ pfundāt ſignāt nocumētū ⁊ multiplicāt ꝓpe qñ redit mā ad pulmonē. Et qñꝫ accit ex vehemētia febris freq̄ntia anhelitꝰ ⁊ ex freq̄ntia anhelitꝰ viſcoſitas ſputi. Sputū. n. exſiccat̄ cū anhelitꝰ freq̄ntis. ⁊ qñq̄ꝫ accit ex viſcoſitate ſputi vehemētia laboris ⁊ additio iflāmatiōis. ⁊ ex additiōe iflāmatiōis freq̄ntia āhelitꝰ. ⁊ ex freq̄ntia āhelitꝰ viſcoſitas ⁊ non ceſſant ābe iuuare ſup malitiam. Querit̄ āt q̄ ſpēs pipneumonie ⁊ pleureſ ſint deteriores: an illa q̄ ē in latere ſiniſtro vicia cordi an illa q̄ eſt in latere dextro. Quidā. n. ponūt hanc eſſe deteriorē. Et qdā ponūt illā deteriorē eē. Veꝝ veritas ē ꝙ ꝓpinq̄ ptī ſiniſtre ē deterior: ſed eſt ꝯueniētior

ad hoc vt maturet ⁊ recipiat reſolonē ſi fiūt de ꝓpetate eiꝰ vt ſuſcipiat illud. Et illa q̄ remotior ē a ꝑte ſiniſtra eſt ſalubrior: veꝝ ipſa ē ex pte reſolonis ⁊ maturitatis magis inobediens. Et qñꝫ facit cadere in pleureſim repletio hūoꝝ cuꝫ accidit in parte capitis aut parte pectoris: aut i quibuſdā vēis ꝯiūctis ptibꝰ pectoris. Et qñq̄ꝫ facit ipſaꝫ poſſidere mltitudo potꝰ aque ſfe ꝯſtrigētis māe ⁊ frigꝰ additū: quēadmodū facit ipſam euenire caliſas vehemēs ⁊ potꝰ vini puri mouētis hūores quos ebulire facit. Et raro q̄dez permutat̄ pipneumonia ad pleureſim: veꝝ res ē cōtrario ⁊ cū hoc illud qñq̄ꝫ ē ⁊ aſſociat̄ ei eo ꝯſtrictio ānhelitus alienatione eliq̄. Et pleureſiſ qḋ plim accidit i autumno ⁊ hyeme ⁊ ꝓpe pꝰ ver hyemale ⁊ multiplicat̄ ſuere hiemali ⁊ exſufflatiōe ſeptētriōis pp multitudinē ſſlumatū: aut ꝓpt coartatiōeꝫ ſſlumatū ⁊ multiplicat̄ cū eo dolores laterū ⁊ coſtaꝝ ⁊ ꝓpe ſucceſſiōe meridiei ⁊ eſtate. Et cū exſufflat meridies miorat̄ valde. Veꝝ cū ē eſtas auſtria pluuioſa ⁊ ſimilit autūnꝰ multiplicat̄ i fine autūni i hiītibꝰ cholerā pleureſis. Scḋꝫ formā vo aliaꝫ ab hac pleureſi miorat̄ i aeribꝰ ⁊ regiōibꝰ ⁊ vētis meridianis. Et minorat̄ ēt i mulieribꝰ q̄ mēſtruāt: qm̄ complones earū declinat ad hūiditatē abſq̄ꝫ chola. Et qñ accit ſenibꝰ ē pniciosū. ⁊ minorat̄ i decrepitis: nā ſi accidat iterficit pp debilitatē vtutū ipſoꝝ in ſputendo ⁊ mūdificādo. Et pleureſis gḋ qñq̄ꝫ aſſimilat̄ apāti epatis. Nā ſuſpenſoria cū extendūt pp apā epatis peruenit illud ad velamē ⁊ pāniculū ⁊ ſentit in ipſo dolor ⁊ pueniēt ad ꝯſtrictionē anhelitꝰ: qꝛ nēcriū ē tibi vt cognoſcas diffā iter ea vtraq̄ꝫ. Et qñq̄ꝫ aſſimilat̄ ſirſen. Et pleureſis qñꝫ iterficit pp magnitudinem accidentiū eiꝰ: ⁊ qñꝫ iterficit ꝓpt ſfocatiōꝫ. Et qñꝫ iterficit cū pmutatione ad pipneumoniā ⁊ phtiſim aut ſyncopi aut aliud ex eis q̄ dicta ſūt. Et ſcias ꝙ pleureſis qñ aſſociat̄ ei ſputū ſāguinis ē ſimilis hydropiſi cui aſſociat̄ febris. Indiget ergo ſmūꝫ ⁊ ē pleureſis cura ſtiptica ſputi ſanguis ledēte ſꝫ pleureſim: ſic ſcḋꝫ idiget cura calefaciēte ⁊ exſiccante: aut exſiccāte eq̄liī ſꝫ hydropiſim ⁊ hūectāte iſſante ꝓpter febreꝫ. Et multotiēs eſt cū pleureſis ⁊ peripneumonie aſſūptio ciboꝝ groſſi. nutrimētū igroſſantis nutrimētū ſic alcānabiꝫ: qꝛ expellit ad ptes māmille ⁊ lateris. Et cura gḋ māe ſubtilis eſt cum balneo: ⁊ exeātī ex eo det̄ oxymel velociter ⁊ alienat iunctōeꝫ q̄ fit fricādo cuꝫ oleo qm̄ eſt attractiua. Et qñꝫ excuſat̄ p hoc a phlothomia.

Cap. ii. ḋ ſignis pleureſis.

Pleureſis pure ſigna ſunt manifeſta ⁊ ſunt febris iſeparabil ꝓpt vicinitatē cordis: ⁊ ſcḋm ē dolor pungitiꝰ ſub coſtis: qm̄ mēbrū ē pāniculoſū ⁊ multotiēs nō apparēs niſi ab anhelitu Et qñꝫ ē cū pūctura tēſio: ⁊ qñꝫ eſt plīm. ⁊ tenſio gḋ ſignificat multitudineꝫ: ⁊ pūctura fortitudinē i penetratiōe ⁊ mordicatiōe. Et tertiū eſt ꝯſtrictio ānhelitꝰ pp coartationē factā ab apāte ⁊ prauitas ⁊ frequentia eiꝰ. Et q̄rtū ē pulſus ſerinꝰ eiꝰ gḋ aduerſitas angitat̄ ⁊ egredit̄ ab ordine apud ſtatuꝫ ꝓpt debilitatē vtutis ⁊ multitudinē materiei. Et q̄ntū ē tuſſiſ. qñꝫ ei accidit i p̄ncipio huiꝰ egritudis tuſſis ſicca: deīn cū ſputo. ⁊ qñꝫ ē hec tuſſis i p̄ncipio rei cū ſputo ⁊ ē laudabile valde. Et tuſſiſ gdē ñ accit niſi ppterea ꝙ plīmo ledit̄ ex vicinitate. Ampliꝰ reſudat ad ipꝫ id qḋ reſudat ex mā egritudis: qꝛ idiget ſputo eiꝰ. ꝙ ſi reſoluat̄ tota ⁊ reſudet nūc iam mūdificat̄ illud qḋ collectū erat. Et cū ea gḋ q̄ pura ē nō ē pulſatio: qm̄ mēbrū ē p̄uatuꝫ mltitudie arterieꝝ. Ampliꝰ quoniam pleureſ ē ſilis apāti epatis ꝓpt tuſſiꝫ ⁊ febrē ⁊ ꝯſtrictōeꝫ anhelitꝰ ⁊ ꝓpt tēſiōeꝫ ſuſpēſorioꝝ ⁊ expulſiōꝫ doloris ad pāniculū coopiēteꝫ oꝫ vt diſtiguat̄ inter vtraq̄ꝫ. Et iteꝝ ſilat̄ peripneumōie ꝓpt illud ⁊ ꝓpt ſputū: q̄re oꝫ vt diſtinguat̄ inter ipſaꝫ ⁊ illam. Et iteꝝ diffā it apā epatis ⁊ pleureſiꝫ ē qm̄ pulſus i apāte epatis ē vndoſus ⁊ dolor ē grauatiꝰ ñ pungitiꝰ ⁊ facies ē ꝯuerſa ad citrinitateꝫ malā ⁊ tuſſis ē abſq̄ꝫ ſputo: imo tuſſis ē ſicca tarda. Et qñq̄ꝫ denigrat̄ lingua eiꝰ pp citrinitatē. Et vrina ē groſſa hydropica ⁊ egō ē epatica ⁊ ſētit grauitas i latere dextro ⁊ ñ ꝯp̄hendit ipm tactꝰ cū dolor. Et qñꝫ eſt in apāte epatis ſolo ſilis loture carnis recētis pp debilitatē vtutis. Et cū apā ē i gibboſitate ſentit̄ in carne plīm. Et ſi eſt cū cōitate detegit̄ ab eo anhelitꝰ iobediēs cū ſignificet rē grauē ſuſpēſā. Et ꝯſtrictio ānhelitꝰ i apāte epatis ē ſilis i horis ñ vehemēs valde. Pleuretici vo tuſſis ē cū ſputo ⁊ dolor eiꝰ ē pungitiꝰ ⁊ eiꝰ vrina ē bōe ſubſtātie ⁊ color eiꝰ ē optimꝰ ⁊ ꝯſtrictio āhelitꝰ eiꝰ ē vehemēs ⁊ ē pueniēs ad additionem plimā. Et diffā iter ea ābo ⁊ iter pipneumoniā ēt ē qm̄ pulſus pipneumōie ē vndoſus ⁊ dolor eiꝰ ē grauatiꝰ ⁊ ſtrictura āhelitꝰ eiꝰ ē vehemēs ⁊ āhelitꝰ eiꝰ eſt calefactus ⁊ ſigna alia. Et qm̄ cum pleureſi qñq̄ꝫ accit accñtia ſirſē horrēda ſic pmixtio itellectꝰ ⁊ alienatio ⁊ freq̄ntia anhelitꝰ ⁊ tremor cordis ⁊ ſyncopis ⁊ q̄ ſt minora iſtis: ⁊ prauitas anguſtie ⁊ mltitudo rixe ⁊ vehemētia ſitis ⁊ alteratio coloris faciei ad colores diuerſoſ ⁊ vehemētia febris ⁊ vomitꝰ chole. Et cū i iſtis accñtibꝰ ē cōitas pectoris cū p̄cipalibꝰ mībris ⁊ vicinitas eoꝝ oꝫ ergo vt diſtiguat̄ it vtraſq̄ꝫ res. ſ. ſirſen ⁊ birſē Et diffā igit̄ ē ꝙ pmixtio itellectꝰ accit i ſirſen i p̄mis Deīn vehemētia fiūt i ipo reliqua accñtia ⁊ ē āhelitꝰ i eo ſanior ⁊ poſtponit̄ corruptio āhelitꝰ a pmixtōe ⁊ ſi cū eo accñtia ipſius ꝓpa ſic rubedo oculoruꝫ ⁊ attractio eoꝝ ad ſupiora. In birſen vo poſtponit̄ pmixtio itellectꝰ: ⁊ qñꝫ ñ ē niſi iuxta mortē: imo ē rō eius icolumis. Verum i ipo p̄cedit alteratio āhelitꝰ ⁊ eiꝰ malitia: ⁊ ē i p̄ncipio tēſio i intra: ac ad ſupiora ac ſi trahat̄ ad apā ⁊ dolor pungitiꝰ. Et eiꝰ diffā i hoc ē ꝙ pulſus i ſirſen ē magꝰ declinans ad raritatē: ⁊ i pleureſi pꝰ ad freq̄ntiā vt ſuccurrat̄ puitati. Et pleureſis qñ fit vehemētior vehemētiora fiūt accñtia p̄dcā cuꝫ ea ⁊ ſiccat̄ ligua cū ea ⁊ exaſpat̄. cū ergo augmētat̄ accidit rubedo i facie ⁊ ocul ⁊ igētudo vehemēs ⁊ corruptō āhelitꝰ ⁊ pmixtio itellectꝰ ⁊ ſudor iſiccꝰ ⁊ qñq̄ꝫ perducit ad fluxuꝫ ventris malum.

Cap. iij. de ſignis eiꝰ ⁊ q̄ eſt pura ⁊ non pura.

Cum nõ ē pleureſis pura: imo ē ī pānículo ve
c lāte coſtas ⁊ lacerto extrinſeco habet ſigna
Et ſi dolor ī ea ⁊ nocumētū ad terminū. Jllā
nāq; q̄ fit ī pānículo extrinſeco ꝯphēdit tactus Et
qñq; cōicat ei cutis ⁊ appet viſui: ⁊ qñ; rūpit̄ exit⁹
⁊ nō facit ſputū. Et hec eruptio qñ; fit nā ⁊ qñ; fit
arte. Et cū illa q̄ fit ī lacerto extrīſeco ē pulſatio. Nā
ſi ſentit̄ cū attractōe aeris ē ī lacerto dilatāte: ⁊ ſi ſentit̄
ī reditu ē ī lacerto ꝯſtringente. Et iā oñdim⁹ qñ ſbo
īcipiūt ī duab⁹ tūicis ſil. ſ. itrīſeca ⁊ extrīſeca: ⁊ ꝯphē
ſio ē ꝯphēdit hūc modū pleureſis q̄ ñ ē pura. Et
ī hac gdē; ñ pura ſi ē ex dolore pūgitiuo ⁊ ex ꝯſtric
tiōe āhelit⁹ ⁊ tuſſi ⁊ ex duritie pulſus ⁊ ſerenitate ei⁹
⁊ vehemētia febris ⁊ accitiū ei⁹: qð ē ī pura: ⁊ qñ; ē
pulſus lēis. Et qñ; ē ſe. pp apa ī aliis locis a p̄dic
tis: aut pp cām aliā fit ſputū ſanioſū aut aliō. ⁊ ñ ē
pleureſis cū nō ſi illic dolor pūgitiu⁹ ⁊ pulſ⁹ ſerrat⁹
⁊ reliq̄. Et ī ñ vā exiſtit ſubt⁹ pectinē plantē dolor.
Et ī pura q̄ ē ī velamie diſtīguētē ē dolor dclinās ad
oſſa pectoris ⁊ ē ꝯmixtio rōnis ī ipa. ⁊ ſiūt vehemētio
ra accītia ⁊ dolor ⁊ difficultas āhelit⁹ ⁊ ñ ē vehemē
tia febris ⁊ velocitas ſicī aliis: imo qñ; poſtpōit vſ
q; quo putrefiat ſupfluites ⁊ fit fortis ſe. valde. Et ſi
ē ī pānículo tegēte pect⁹ dolor ē vſ; ad furculaſ. Et
diuerſificat̄ dolor pp diuerſitatē tact⁹ ptiū pānícu
li furcularū ⁊ pp diuerſitatē ptiū ī ſēſu: ⁊ ñ ē tam ea
pulſatio oio. Et dolor dclinans ad ptes thoracis
ē pp apa ī velamie diſtinguēte. Et qñ; ē pp euētum
apatis ī iſtis intrior carnoſor q̄ ſt ī coſtis ⁊ ñ ē ī co
mitās timor. C. iiij. ð ſignis malis ⁊ ſignis ſalutis.
Jgnificant ſalutē eius ſputū facile velox ma
tur ⁊ ē albū planū equale. ⁊ pulſus q nō eſt
vehementis duritiei ⁊ ſerenitatis ⁊ paucitas
doloris ⁊ reliqua accītia ⁊ īcolumitas ſōni ⁊ anheli
tus ⁊ receptio cure ⁊ q eger tollerat illud qð patit̄ ⁊
eq̄litas caliditatis ī corpore cū equalitate ⁊ puitas ſiti
⁊ triſtitie. Et ſilr ſudor ⁊ vrina ⁊ egō ſ; diſpōnē lau
dabilē. Et digō vrine ē ſignū bonū ī ipſa: ſic ei⁹ ma
litia ē ſignū malū valde. Et malitia egōnis ⁊ fetor
ei⁹ ⁊ vehemētia citrinitatis ei⁹ ē ſignū malū. Et aptio
flux⁹ ſangis nariū ē ex ſignis bonis vltimis ī pleu
reſi. Et malū ē vt ſint accītia eius ⁊ ſignificationes
ipius vehemētia ⁊ fortia ⁊ ſputū retentū aut tardū
⁊ ñ ē digeſtū: aut rubeū pure: aut plūbeū aut nigrū
aut addit̄ viſcoſitas eius ⁊ difficultas ⁊ ꝯſtrictio. ⁊ ē
ſ; ꝯtū reliquor q̄ numerauim⁹ ī bono. Et ex ſignis
malis ē vt ſit illic vrīa ſeculēta ineq̄lis ⁊ ē ſanguīea
ſignificās iflāmatōē ꝯtiſfīarū cerebri. Et ex ſi
gnis malis eſt vt ſit illic caliditas vehemēs ⁊ ppc qñ eſt
cū ſfrītate ī extremitatib⁹ ⁊ dolor tendens ad poſte
riora ⁊ additō doloris qñ eger dormit ſup lat⁹. Cū
ergo accit ei aut pleuretico diuerſitas ī fine ei⁹: ſigni
ficat q ꝯpar iā debilitatū ē ⁊ ē malū valō ⁊ ē ī pncipio
ſui ſignū bonū imo ē res iuuās. Diuerſitas aūt q̄ ve
nit p⁹ illud ⁊ nō remouet̄ cū ea difficultas āhelit⁹ ⁊
triſtitia fortaſſe iterficit ī quarto aut ī ſ; ⁊ tremor
q ē ſub thorace ī pleureſi mlotiēs ſignificat ꝯmixtio
nē rōis cū cōitate velamis. Et qñ; fit iſte motus ex
māitis velamis ⁊ mot⁹ ei⁹ ſ; pl; ī h⁹ ī egritudie ē mo
t⁹ aſcēdens. Et ex ſignis malis ē vt ꝯfundent̄ extra
re ꝯcedētes a pleureſi abſq; ſedatiōe febris ⁊ nō fit
ſputū bonū. Nā illud ſignificat mortē pp illis qð ē
ſeō ꝯculdubio de reditione materie ad ꝯfūdū. Si
gnis vō bonis ⁊ malis q̄ ſi p⁹ ſuppuratōē ſingula
re faciem⁹ capl'm. Et ſcias q pleureſis cū ñ eſt in ea
ſputū: tunc ē aut debilis valde aut male fraudulēta
Nā aut nō ē cū ea multitudo materie de q̄ fit euacu
dā: aut ē īobediēſ ad ſputēdū maligna. Jnq̄d Hyp.
mltotiēs ē ſputū bonū facile: ⁊ ſilr anhelit⁹ ⁊ ſi illic
alia ſigna mala mortalia. ſ. ſpēs ī q̄ ē dolor ad poſte
riora: ⁊ ē quaſi ſit dorſū patientis cū dorſū verbera
ti. Et ē vrina ei⁹ ſanguinea ſanioſa ⁊ raro fit bon⁹
imo morit̄ ter q̄rtū ⁊. vii. ⁊ raro ꝯcendit̄ vſq; ad
. xiiii. ⁊ ī plib⁹ cū ptranſit̄. vii. ſanat̄. Et mltotiēs ap
pet ī humeros patiētis ipa; rubedo ⁊ caleſit ſpatu
la ei⁹ ⁊ ñ pōt gelcere. Si āt caleſit venter ei⁹ ⁊ egre
dit̄ ex eo egō citrina morit̄ niſi ptranſit̄. vii. Et qñ
ad ipſū feſtinat ſputū plimar ſpēr ⁊ diuerſor co
lor: deīn vehemētior fit dolor morit̄ ītio ſi ñ ſanat̄
Et ſpēs alia ē cū q̄ ſētit̄ pulſatio ꝯtenſa a furculis
vſq; ad crura. ⁊ ē ī ipa vrina aquoſa cū q̄ ñ ē ſedītū
⁊ ſputum ⁊ eſt mortalis pp declinatiōē materie ad
cap. Si āt ptrāſit̄. vii. ſanat̄. C. v. ð ſignis horar ei⁹.
Cum ñ eſt ſputū: aut adeſt ſputū ſubtile: aut
puū ⁊ aut illud qð nominat̄ ſaliua ſ; q dicta
ri ſum⁹ ē ī pncipio. Et cū auguſtīt accītia ⁊
augſtīt ſputū ⁊ incipit remoueri a ſubtilitate ⁊ ad
dit̄ in ſpiſſatiōe ⁊ ī facilitate. ⁊ incipit remoueri a ru
bedie ad albedinē ⁊ ſi ē mā decliuis ad citrinitatē ⁊
ē ꝯportiōabilis rubedi ē ī augmēto. Ampli⁹ cū eger
expuit ſputū facile maturū ſ; q dixim⁹ ð maturita
te ⁊ ē plim ⁊ dolor ē leuis tūc illud ē ſtat⁹ ⁊ hora mē
t⁹ maturitatis itegre. Deīn cū ſputū icipit minui cū
ſbſtātia illa: aut illa facilitate ⁊ cū puatiōe doloris ⁊
diminutiōe accītiū tūc iam declinat. Cūq; retinet̄
ſputū p⁹ remotiōē illor accītiū oio tē iā ꝯplet̄ dcli
natio. Cap. vi. ð ſignis ſpēr ei⁹ ſm cauſas ipſius
Tres gb⁹ ſignificat̄ cā efficiens pleureſim ſt
ſputū ⁊ color eius cum eſt ſimplicis coloris
aut ꝯmixti coloris ⁊ ex loco doloris ⁊ ex fe
bre ⁊ vehemētia eius ⁊ paroxiſmo ipius. Sputū itaq̄
q cū eſt rubeū ſignificat ſanguinem: ⁊ cum eſt ad
citrinitatē decliue ſignificat cholā ⁊ flauū ſignificat
congregationē ambor. Et cū ē ad albedinē decliue
⁊ nō eſt maturū ſignificat phla. Et qñ eſt tendens
ad nigredinē ⁊ plumbeitatē ⁊ ñ ē pp tincturā exte
ri⁹ ex fumo aut ſimili⁹ illis ſignificat meliam Et itē
dolor ⁊ ꝯpiātica melia ſ; pl; ē deſcēdēs ad leuitatē
tendēs: ⁊ in aliis duob⁹ ē aſcenſus iflāmat⁹. Et rur
ſus ſi fūit febris fortis vehemēs erit ex materiis calis
⁊ ſi fūit ñ vehemēs erit ex materiis decliuib⁹ ad frig⁹
q̄litatiq; fūit: Et qñ; ſignificat p paroxiſmos ſigni
ficatiōē bonā. Ca. vii. de ſignis pmutatiōis ei⁹.
Uando non expuit ſputum laudabile velox
⁊ nō mūdificat̄. xiiii. dieb⁹ tunc iā pmutat̄
ad collectiōē. Et ſignificat initiū ei⁹ ī aſcēſiōe

vehemētia doloris ꝯus ⁊ difficultas anhelit⁹ ⁊ con
ſtrictio ei⁹ ⁊ duplicitas ipſi⁹ apud dilatatōē cū pui
tate ⁊ vehemētia febris ⁊ aſpitate lingue ꝯpe ⁊ ſicci
tate tuſſis pp viſcoſitatē materiei ⁊ ſpiſſitudinē vela
minis ⁊ debilitatē vītutis ⁊ caſus appetitus ⁊ ꝯmi
xtio rōnis vigilie ⁊ q̄litas que ſentit̄ in loco illo. Et
qñ collationē facit ⁊ ꝯplet̄ collectio qeſcit dolor et
febris ⁊ augmītat̄ grauitas. Cūq; rūpitur accidit tre
mor diuerſus ⁊ dilatat̄ pulſus cū diuerſitate ſui ⁊ ca
dit vītus ⁊ debilitat̄ anhelit⁹. Et mltotiēs accidit fe
bris vehemēs ppea q mā mordicat mēbra ⁊ mor
dicat apa. cūq; rūpit̄ deinde nō mūdificat̄: a die ru
pture vſq; ad. xl. dies pducit̄ ad ptiſim. Et ruptu
ra ſanioſi ī die. vij. ē ex eis q̄ nolant in raro. ⁊ pl; ei⁹
p⁹ illud vſq; ad. xx. ⁊. xl. ⁊. lx. Et quāto plus fuit ac
cidētia collectōis vehemētiora erit eruptio velocior
Et quāto plus fuerit leuiora erit eruptio tardior: et
ꝯpe febris extīs de ſūma accītiū. Et qñ apparēt ſi
gna ꝯtimoroſa ⁊ tu iā teſtificat⁹ eis ſignificationē lau
dabilē in ſputo ⁊ aliis tūc nihil timeas: qñ cor eīū
tus ē cū collectōis nō pp aliā cām. Et ois pleureſis
cui⁹ dolor nō qeſcit p ſputū nē minutiōē nē p alias:
tūc ſpa ex ea ſanioſitatē aut mortē. antiſpam ſm reli
q̄s ſignificatōes: ⁊ cū videris pulſus tētiōnē vehemē
tē fieri tūc illud idicabit mortē ſi vt⁹ fuerit debilis:
⁊ ſi vt⁹ fuerit fortis tūc ipa pmutabit̄ ad pipneumo
niā ⁊ ēpima ⁊ ptiſim. Et ad ſiāmiñ cū illic ē ſignifica
tio vītutis ⁊ icolumitatis: deīn nō qeſcit dolor cū ſpu
to aut ſolōne vētris ⁊ phlomia ⁊ vaporatōe: ⁊ ē ipſa
ē magis declinis ad ēpima. ſ; ſi nō fuerit ſigtio inco
lumitatis fixiōis vītutis ⁊ fixiōis appetit⁹ ⁊ alior:
tūc illud ſigbit q ē mortalis ⁊ idicabit ſyncopi plus
q̄ appetit⁹ cadat ſ; pl; ſ; rupturā. Et rubedo ma
xillar aber ē pp illud qð ad eas aſcendit ex vapor
⁊ caleſiunt digiti pp illud ēt. Et qñ rūpitur ad am
plitudinē pectoris facit medicari alleuiationem ali
quib⁹ dieb⁹: deīn mollifica diſpōnē ei⁹. Cum ergo
rūpit̄ vides pulſū ſm q iudicauim⁹ ſ; debilitatū ⁊
tardatū ⁊ rarificatū pp reſolōnē vītutis cū eiōne et
extinctiōe caliditatis ī manet: ⁊ accit ēt ſic diximus tre
mor quē ſeqt̄ febris cū mordicatōis hūor. Si ergo
fuerit mā aptōis plurima ⁊ vītus debilis pducit ad
ptiſicā. Et ſcias q qñ vītus ē debilis: ⁊ tētio ⁊ freqñ
tia vehemētiores fūit: tūc iſtud ſicut ſciuiſti portendit
ſyncopi. Et ſi ē freq̄ntia minor illa ⁊ minor ea quā
fecit ipſa pleureſis: tūc qñ; indicat ſuber ⁊ ſpaſmum
aut tarditatē maturatōis. Et ſuber qdē nō accit niſi
ppea q cerebrū recipit vapores hūidos q ſūt ꝯcul
dubio nō cū acuitate illa: nē freq̄ntia pulſus in ea eſt
valde. Et cerebrū qdē recipit eos pp debilitatē ſuam
ab expulſione eor in neruis. ⁊ ſigt tarditatē ſuppu
rationis pp groſſitudinē materiei. Et qñ ipſa nō p
mutat̄: tunc cerebrū ⁊ nerui fortes nō recipiūt ipſam
Et quandoq; indicat ſpaſmū ⁊ illud qñ ꝯſtrictio an
helitus vehemēter fit fortis ⁊ febris nō ē fortis. Et
qñ vides egritudinē iā ſedatā parūp ⁊ occultatam ⁊
nō ē illic ſputū: tūc fortaſſe minuit̄ iuā cū vrina: aut
cū egōne: aut apparitōe ſolōnis ventris cholice ſub
tilis: aut apparitione vrine groſſe. Si aūt illud non
fuerit tūc apparebit extura. nā ſi videris tenſionem
admirac ⁊ hypocondria ⁊ cutē ⁊ grauitatē idicabit
illud extura ap iguina ⁊ crura. Declinatio eius ad
ābo crura ē vehemēs ſigtio ad incolumitatē: ⁊ ī h⁹ ī
qdē ꝯcepit Hyp. ſolōnē vētris fieri cū helleboro:
q ſi videris cū hoc difficultatē āhelit⁹ ⁊ ꝯſtrictiōē
pectoris ⁊ ſodā ⁊ grauitatē in furculis ⁊ mamillis ⁊
brachio ⁊ caliditatē ad ſupiora portendet illud de
clinatōē materiei ad ptes aurīū ⁊ capitis. Et ſi fuerit
diſpō hec ⁊ nō apparuerit apa neq; extura ī hiſ pti
bus tē mā declinabit ad cerebrū ipm ⁊ iuficit plim ī
ſecūdo ⁊ ītio. Ca. viij. ð ſmōe aggregato ex ſputo
Laudabim⁹ ſputū ⁊ qð ē facili⁹ ⁊ velocius et
l plim ⁊ magis maturū qð ē albū planū equale
in quo nō ē viſcoſitas: imo ē eq̄lis ſubſtantie
Aut qð ē ꝯpinquū huic maturatio ⁊ cū quo non
eſt ꝯmixtio intellect⁹ ⁊ nō fuerint añ ipm vigilie aut
acceſſus aliud malū ⁊ ſequit̄ ſputū illud qð ē decline
ꝯmis dieb⁹ ad rubedinē ⁊ decliue ad citrinitatem. ⁊
poſt illud ad ſpumoſū. Et ſpumoſitatis qdē cā ē vt
ſit res pua hūoris ſubtilis cui admiſcet aer plimus
⁊ ſit eius ꝯmixtio vehemēs valde quāuis ſpūoſum
nō ſit illi⁹ bonitatis: imo ē decliue ad malitiā. Et de
terius eo ī pncipio ē rubeū pur ⁊ citrinū pur igneū
Et ex malis valde ē albū viſcoſum rotundū: ⁊ dete
rius oium ē nigrum: ⁊ ꝯpe illud qð ē fetidū ex eo ⁊
citridū ē melius nigro ⁊ groſſo gradato vel rotūdo
⁊ rotundū ē meli⁹ nō rotūdo. Et ſi fuerit malū tunc
erit ſignificatio groſſitudinis materiei ⁊ dñij calidi
tatis: ⁊ ſignificat cum longitudine egritudinis: qð
ꝯuenit ad ptiſim. Et rubeum eſt melius citrio qñ
ſanguis nālis ipſe ⁊ phla equales ſūt leuioris lateris
q̄ chla aduſtina corroſiua: ⁊ viride ſignificat ꝯgela
tionē ⁊ aduſtionē vehemētē: ⁊ nō remouet iudicium
malitie ſputi in ſuba ſua facilitas exit⁹ ei⁹: ⁊ fetidū
qdē ē malū: ⁊ expuere h⁹ ī mala ē pp multitudinē ñ
pp maturatōē. Et oē ſputū cū quo ñ qeſcit nocumē
tū ē nō bonū. Et ex ꝯſuetudine qdē cor ē vt ꝯ oleum
pur cui nihil extraneū admiſcet̄ matur: aut nihil ſā
guinis: aut nihil cholere: aut melie ſaliuā ⁊ ñ nomi
nāt ipm ſputū. Et h⁹ ī qñ pleureſis ⁊ nō pmiſcetur ei
aliquid neq; accidit ei diſpoſitio que ſignificet q hu
mor eſt habens maturationē tunc ſignificat longi
tudinē egritudinis. Et qñ ē cum priuatione matura
tionis malum ſignificat pniciē. Et ad vltimū ſputū
ſignificat ſuo colore: ⁊ ſignificat ſua ſuba ex groſſi
tudine ⁊ ſubtilitate ſua. ⁊ ſignificat ſua figura in ro
tunditate ſua ⁊ nō rotunditate ſua. ⁊ ſignificat ſua q̄
titate in multitudine ⁊ paucitate ſua. Et ſputū qdē
ſalſum ſignificat catarr corroſiuū. ⁊ ſputū humoris
groſſi imo puris qñq; fit non ꝯpter cauſam vlceris
pulmonis: imo pp cauſam humiditatum pectora
liū diñantiū ī corpibus eor q ptrāſeūt. xxx. vſq; ad
xl. ⁊ diminuūt exercitiū: quare aggregant̄ ī ſpacio pe
ctoris ⁊ ꝯcedunt. ⁊ accid̄ eis hydropiſis in ſpatio
xl. dier vſq; ad. lx. ⁊ non ē in ea plim mali
Ca. ix. de criſibus pleureſis.

Quando ſpuit in die pmo aliqd ſubtile nõ maturū: tūc ſpat vt maturet in q̄rto ⁊ decedat in vij. Si aūt non maturet vſq; ad q̄rtū. aut ſui tiā ſputi nõ ē ex die pmo tūc criſis eius erit i. xi. aut xiiij. Si aūt nõ expuit niſi poſt q̄rtū: deinde expuit ⁊ in ipſo ē maturitas aliq̄ tūc res ē media. Et ſi nõ eſt in ipſo maturitas tūc egritudo ꝓlōgat cū fiducia vl' ſpe. ⁊ ꝓpē cū ſūt illic ſigna bona v̄tutis ⁊ appetitus ⁊ ceteris. Et qñ nõ ſpuit vſq; ad ſeptimā aut expuit ſputum mundum ſine maturatione penitus immo nõ ē niſi humor pur⁹: tūc ſi inueneris v̄tutē debilē ſcias ꝙ nõ maturabit niſi p⁹ tps tūc ſi ipſe deficit āte illud egritudo nõ pertrāſibit. xiiij. ergo ſi ptrāſibit: ⁊ qñq; interficit añ tpm qñ criſis eoꝝ q̄ ſūt h⁹i ē vſq; ad. xi. aut. ix. ⁊ nāc debilis ſeolūtas nõ ꝓcedit vſq; ad illā horā. Qđ ſi v̄tutē inuēnis fortē ⁊ videris duo deſideria eſſe laudabilia ⁊ videris ſōnū ⁊ anhelitū ſm ꝙ oꝫ ⁊ videris vrinā maturā bonā ſperabis ꝙ ptrāſeat. xiiij. deīn moriat ſm plim p⁹ tpus ⁊ totum hoc cū mā q̄ egritudinē fac fuerit acuta. Et pri⁹ lōgior criſis ei⁹ q̄ facilis ē ꝙ. xiiij. dies: ⁊ qñq; excedit vſq; ad. xx. Et G. qđ dixit ꝙ qñ mūdificat cū ſputo vſq; ad. xxx. dies: aut inuenit cū eo criſim integrā. Et nos iā diximus ꝙ ſputū ſimplex qđ ē vt ſaliua ſignificat lōgitudinē egritudis. Et qñ ꝯtingit vt ſpet criſis in hora ⁊ accidat ſignificatio q̄ ponat ipaꝫ ꝓpinquorē: aut ſignificatio q̄ ponat ipam lōginquorē: ſic cū ſputū ⁊ diſpōnes ſignat ꝙ criſis erit i. xiiij. ⁊ apparet p⁹. vij. ſputū nigꝝ ⁊ ꝓpē in die malo ſc̄. vij. Ipm nãq; ſignificat ꝙ criſis mala ꝓcedet: ⁊ ſi appareat loco eius ſignificatio bona ſicut maturatio nē laudabilē ſignificabit ꝙ criſis mala poſtponet ⁊ bona ꝓcedat. Ca. x. de peripneumonia.

Peripneumonia ē apa calīa in pulmone: et ipſa qñ accit incipiēdo. Et qñ ſeqt euentū catarri deſcendētis ad pulmonē: aut ꝓlocationes reſolutas ad pulmonē: aut pleureſim cōuerſam ad pipneumoniā ⁊ h⁹i ſterſie vſq; ad. vij. Et ſi nā ꝯfortet ad expuendā māmi tūc ipa ſm plim fac cadere in pthiſim. Et pipneumōia qdē ſit ab ol humore. Vez plim ei⁹ ſit a phlāte: qm in mēbro raro ꝯtinet humor ſubtilis ſicut plim pleureſis ē cholericum e ꝯtrario h⁹i inētōis: qm mēbꝝ ē pāniculoſū ſpiſſum ſtrictū i qđ raro penetrat niſi ſubtil acut⁹ ꝙ ſuis qñ fiat ex ſanguine. Et qñq; fit ex genere cholere rubee ⁊ eſt interfictō ſm plim ſua acuitate: ⁊ q̄ vicina ē cordi: ⁊ q̄ a paꝝ ſunabil ab eo qđ bibit ⁊ qđ loco empli ſupponit: illud. n. qđ bibitur nõ puenit ad ipaꝫ dū ꝯſeruat ex v̄tute inflatōis ſine illud qđ ei opponit ⁊ illud qđ loco empli ſupponit nõ ꝑducit ad ipſam inflatōꝫ equalē ei. Et pipneumonia quidē qñ remouet cū reſolōne: ⁊ qñq; ꝯuertitur ad empima: ⁊ qñ indurat: ⁊ qñ ꝑmutatur ad exituras. ⁊ qñ ꝑmutatur ad karabitus ⁊ ē malū: ⁊ qñ permutat ad pleureſim ⁊ ē hoc paꝝ ⁊ raꝝ: ⁊ qñ facit ſuccedē ſin porē ſicut ꝑdictū ē in pleureſi: ⁊ ē amplius eoꝝ q̄ ſuccedit ei. Et flux⁹ ſanguis nariū nõ ꝯfert in pipneumonia ſicut ꝯfert in pleureſi ꝓp diuerſitatē duarum

materiaꝝ. Et qñ attractio pulmonis longinquor eſt q̄ ſit velaminis ⁊ pāniculi pectoris ⁊ lacertoꝝ eius.

Ca. xi. de ſignis peripneumonie.

Signa pipneumonie oīa ſūt febris acuta qm ē apa calīa in viſceris⁹ ⁊ ꝯſtrictio anhelitus vehemēs ſicut ꝓlocatio acceſſis anhelant ꝓp apam: ⁊ ꝙ ipm coartat vias ⁊ calitas in ipſo vehemēs ⁊ grauitas ꝓp multitudinē materie i mēbro nõ ſenſibilis ſube ⁊ ſenſibile ꝓp pāniculū i quo inuolutū ⁊ extēſio in pectore toto ꝓp illud ⁊ dolor tēſiuus ex pectore ⁊ ex ꝯſilido ad ptes thoracis ⁊ dorſū. Et qñq; ſentit dolor inter ābas ſpatulas. ⁊ qñ ſentitur pulſatio ſub ſpatula ⁊ furcula ⁊ māmillis: aut ꝯtinu⁹ ſunt apud tuſſim ⁊ nõ tolerat vt dormiat niſi ſup collū: ⁊ ſup lat⁹ ꝓlocat. Et pipneumonici qdē lingua rubeſcat pri⁹: deinde nigreſcit ⁊ ē lingua ei⁹ ita ꝙ adhēret ei men⁹ q̄ñ tangit eā cū groſſitudine. Et qñ cōlocat ei in extēſiōe ⁊ repletōe faciei ton⁹. ⁊ appent i vtriſq; maxillis rubedo ⁊ inflatio ꝓp illud qđ aſcendit ad eas ex vapore ꝓp carnoſitatē eaꝝ ⁊ raritatē ipſaꝝ et nõ ſūt ſicut frons in cute ſua. Et qñ vehemēs fit rubedo adeo donec ſūt tinctio: ⁊ qñ ſentit aſcēſio vaporis q̄ ſi ipſe ſit ignis ſubito ſuſpēdiue: ⁊ apparēt inflatio vehemēs ⁊ anhelit⁹ ei⁹ velox ꝓp febris magnitudinē ⁊ nocumētū eius ⁊ inflatio oculoꝝ ⁊ grauitas mot⁹ eoꝝ ⁊ repletio venaꝝ eoꝝ ⁊ grauitas palpebraꝝ. Et cū in eo ē vapor ⁊ appet in cornea ſiltudo ꝓpatōis ⁊ i pupilla ſiltudo ext⁹ cū ꝓpinguatione ⁊ vnctuoſitate ⁊ ingroſſat collū: ⁊ qñ adueñ ſuber ꝓp multitudinē vapoꝝ humidi: ⁊ qñ ē cū ea frigus extremitatū. Pulſus aūt ē vndoſus ſenſis qm apa ē in mēbro leni ⁊ mā ē humida: ⁊ vndoſus quidem diuerſus ē ꝓculdubio in dilatatōe vna. ⁊ qñ illud ē ſm dilatatōes plurimas: ⁊ qñ accit in dilatatōibus plurimis viciſſitudo. ⁊ qñ accit in eis eadē i medio: ⁊ ei⁹ pulſus ſm plim ē magn⁹ ꝓp vehementiā neceſſitatis ⁊ lenitatē inſtrī niſi debilitet v̄tus valde Freq̄ntia v̄o vehemēs ſit ⁊ minorat ſm febrē ⁊ neceſſitatē ⁊ ſm ꝙ v̄t⁹ ſufficit illi magnitudini aut deficit ab ea. Et Hy. qdē dixit ꝙ qñ eis accidūt exiture apud māmillas aut ea q̄ ſequūtur eas ⁊ apiunt fiſtule cuadūt ⁊ illud ē note eāc. ⁊ ſiliter qñ accidūt exiture in crure ſūt ſigna laudabilia: ⁊ qñ ꝑmutat ad pleureſim raro alleuiat ꝯſtrictio ⁊ anhelitus ⁊ aduenit pācatio: ⁊ ſpuma eoꝝ ſūt ēt tūc ſm colores ſilēs coloribus pleureſis ⁊ plim eoꝝ pbſanaꝫ. Cū pipneumonia aūt q̄ ē ex genere chole rubee aut trahit ad cholerā rubeā ſūt ꝯſtrictio anhelit⁹ ⁊ ſtultus ſenſibilis i pectore nim⁹. ſꝫ inflāmatio ē i viſio vehemētie. Et ſigna ꝑmutatōis ei⁹ ad empima ꝓxima ſunt ſignis pleureſis in h⁹i. ⁊ ſūt vt febris nõ minoret nꝫ dolor ⁊ nꝫ videat diminutio de q̄ ſit curādū i ſputo aut vrina groſſa hñte ſedimē aut egōnē. Si āt videris eoꝝ cū iſtis ſignis ſcolumē ſortem: tūc ipſa ꝯuertitur ad empima: aut ad exiturā aut ſupius aut inferius ſm ſigna ꝑdicta in pleureſi. Et ſi illic nõ fuerit v̄t⁹ vicolunitas tūc time morē. Et qñ fit ſaliuoſū dulce ſaꝫ tūc fit empima. Et ſi mūdificat i. xl. dieb⁹ ē bonū ⁊

ſi nõ ꝓlongat tp⁹. Et qñ ꝓlongat tps eī pipneumonie facit ſuccurrere eam aſſimilationē pcdā ꝓp debilitatē uirtutis ꝓpē in egrotantibus. Et qñ declinat mā ad veſicam facit ſanationem neceſſario.

Ca. xij. de apa dura in pulmone.

Quandoq; accidit in pulmone apa dura. Et ſignificat ipm ꝯſtrictio ſocii⁹ cū hoc ꝙ ipm augmētat eū diū⁹. Et fit cū grauitate ⁊ paucitate ſputi ⁊ vehementi ſiccitate tuſſis ⁊ frequentia eius ⁊ quandoq; alleuiatur in quibuſdam horis cū ꝑmixtione caloris in pectore.

Cap. xiij. de apate molli in pulmone.

Quandoq; accidit in pulmone apa mollis. Et ſignificat ipm ꝯſtrictio anhelitus cum ſaliua plurima ⁊ humiditate in pectore abſq; caliditate plurima. Et in facie nõ ē rubedo ſimo ꝑſiſpectio.

Cap. xiiij. de bothor in pulmone.

Quandoq; accidit in pulmone bothor. Et ſigna eius ſunt vt ſtultus ſentiat ⁊ ꝯſtrictio anhelitus cū velocitate ⁊ frequentia ⁊ caliditas in pectore ⁊ inflāmatio abſq; febre calida.

Ca. xv. de aggregatione aq̄ in pulmone

Quandoq; aggregat in pulmone aquoſitas: ⁊ ſignificant ipſā ꝯmotio de latere ad latus: ⁊ febris lenior ⁊ apa extremitatū: ⁊ malitia ſpe ſtius. Et ſputū ſubtile aquoſum: ⁊ diſpoſitio que eſt ſicut diſpoſitio hydropiſis.

Ca. xvi. de vlceribus aut vulnere accidentib⁹ carne pulmonis.

Signa eius ſūt febris debilis: ⁊ pulſatio i medio dorſi ⁊ dolor. carna cui nõ eſt ſicut pulmo in hoc qđ i pte nõ ſentit vez eſt dolor leuior ⁊ accidūt cū hac puris⁹ i corpe ⁊ raucedo vocis. ⁊ ſi vlcerat erit oris eius odor fetidus ⁊ ſputū paucū. Ca. xvij. de pure ⁊ ſanie que eſt empima

Sic in locutōe medicoꝝ venit ſup duas intentiones. quaꝝ vna eſt vlitate in ol loco ꝙ apa colligit ſaniē ⁊ ē collectio ſanici ab apa. Et ſecunda ē qua vtūt ꝓpē in egritudinib⁹ pectoris ⁊ volūt ꝑ illud repletionē ſpacii qđ ē int pect⁹ ⁊ pulmonē ex pure erūpente ad ipm aut in ābob⁹ lateribus ſil aut in vno latere. Et cā h⁹i repletōis aut ſūt catarr⁹ effūdētes mām ſubito: aut vlcera in pulmōe ex qbus currit ſanies ⁊ v̄tus ⁊ ſit empima p⁹. xx. dies ſm plurimū deinde expulſio aut eruptio apatis i ptibus pectoris. ⁊ ē plim. Et ē illud aut ſanies maturata q̄ ē ſicut fex: ⁊ diſpōnes illius ſūt quatuor aut cū ꝓlocat multitudine ⁊ interficit: ⁊ apparitio illius ē vt incipiat anhelit⁹ ei⁹ ꝯſtringi ⁊ non expurgat aut putreſcit pulmo ⁊ facit cadere in pthiſim: ⁊ aut mūdificat cū ſputo ſuccurrēte facili: aut nāt defecat expulſiōe ex via vene magne ⁊ arterie magne ad veſicā: cū vrina groſſa: ⁊ ē curſus eius ꝑus ex vena ad epar: deīn ad venas. ⁊ qñq; ad inteſtina cum egeſtione ⁊ ſūt ambe laudabiles ⁊ iā ꝑcepit a nobis in rememoratiōe ſaniei eruptiōis: ⁊ cognitio illi⁹ ē ſm ſortitudinē ſignoꝝ ⁊ etatis ⁊ tps ⁊ ꝯplonis. Et decrepiti quidē moriūt ex empimate pl⁹ q̄ iuuenes ꝓp debi-

litatē pria cordiū ipſoꝝ. Et iuuenes moriūt in doloribus plus q̄ decrepiti ꝓp vehemētiā ſenſus eoꝝ. Et nos iam diximus ſigna empimatis in ca. ſignoꝝ ꝑmutationū pleureſis ⁊ ſiliter ſignoꝝ eruptionis. Signa aūt repletōis ſpacii pectoris ⁊ puris ſūt ſtultus ⁊ tuſſis ſicca cū ꝑuatōe anhelitus ⁊ dolor. Et qñq; ē in plurib⁹ eoꝝ tuſſis humida faciens imaginari ſtultitiā cū ſputo: ⁊ ē eoꝝ anhelit⁹ ꝯſtrs. ⁊ ꝓp hoc ē ſermo eoꝝ velox: ⁊ frequētes ſūt nares ipſoꝝ ad coartandū apud anhelitū ⁊ cōtinuat febris minima ducens ad hydropiſim. Signa aūt loci i quo ē ſanies cognoſcuntur vt dormiat eger qñq; ſup lat⁹ vnū ⁊ qñq; ſup lat⁹ aliud: ⁊ tūc lat⁹ ſup qđ pendet ſentiet grauidā ē latus oppoſitū loco ſaniei ⁊ ꝯmotio eius ⁊ ſonit⁹ eius q̄ in ꝯmotiōe audit. Et hoiꝫ ſūt qdam q ꝓponūt ſup pect⁹ ⁊ latera ei⁹ telā lineā infuſā in luto rubeo diſſolute in aq̄ ⁊ ꝯſiderāt locū q ꝑus exſiccat: qm ibi ē locus pur⁹. Signa aūt eruptiōis ſcolumia ſūt vt ſuccedat ruptura ſedatio febris ⁊ augmētū appetitus ⁊ facilitas ſputi ⁊ anhelitus aut exitura eū ea exiture in latere ⁊ ꝑdt⁹ q̄ ſignificabile. ⁊ ſilr illa q̄ ē ex eis media: nā egredit ex eis ſanies alba mūda. Signa v̄o mala ſūt vt appareant ſigna ꝓlocationis aut ſyncopis: aut ſputi mali: aut pthiſis ⁊ cū cogit aut ꝓlocat egreditur ſanies coloris fetida. Signa aūt differentie inter ſaniē ⁊ int pthiſiā in ſputo ſūt deiectus ſanici ſputi in aq̄ ⁊ fetor ipſi⁹ ſup ignē. Et pthiſis natat in aqua nõ fetido ſup ignē q̄ñ is ſanies: qñ ex puel in egritudine q̄ nõ ē pthiſis ſm ꝙ oſtēdimus i loco ꝑcedēte. Et qñq; emittit cū ſputo pus ꝑlꝫ valde. Et ego iā vidi q expuit in vna hora circa duas eminas ꝑꝫ aut eminā magnā vnā ⁊ plus mediocritate eius. Et Gal. teſtificat ꝙ qdā ampliꝫ expuebat oi die circa i. ℔. ⁊ ſūt fere. ix. cotile. Et iam ſeci te ſcire differentiā int ſaniē ⁊ inter humiditatē narꝫ ſanies diſcernuntur apud ſputū: ⁊ qñ ꝓijcit ſup ignē ⁊ ſubmergit ⁊ nõ natat. Signa v̄o ꝑmutatōis empimatis ad pthiſim ſunt ꝑlibetas coloris ⁊ tenſio amboꝝ lateꝝ ⁊ colli ⁊ calefactio digitoꝝ eiuꝫ. illa q̄ non ſeparatur etiā in illo cauſa extrema inflari cōſueuerūt in febribus ⁊ febris q̄ addit in nocte ꝓp cibū ⁊ curuitas vnguiū ꝓp diſſolutionē carniū ſub eis ⁊ ſpinguatio oculoꝝ cū declinatione ad albedinē ⁊ citrinitatē ⁊ ſigna alia que dicta ſūt in ca. pthiſis.

Ca. xviij. de vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ que eſt pthiſis.

Ex vlcera aut ſunt in pectore aut in velamine aut ſūt in pulmone: ⁊ eſt diuiſio poſtrema ⁊ ē pthiſis: ſꝫ aut ſūt in eſina ⁊ iam diximus eas ⁊ magis ſana hoꝝ vlceꝝ ſunt vlcera pectoris. Et illud iō qñ vene pectoris ſūt minores ⁊ ptes pectoris ſunt duriores: quare nõ magnificat i ipſo malitia: ⁊ qñ v̄o nõ remāet in eis imo currit ad ſpaciū pectoris ⁊ nõ ē ita diſpō pulmonis: ⁊ qñ mot⁹ ei⁹ nõ ē fortior ſenſibilis ſicut mot⁹ pulmōis: imo fortaſſe ē grauis: ⁊ qñ ipm carnoſū eſt: ⁊ carnoſū eſt magis ſuſceptibile ꝯſolidatōis. Et multotiēs accidit ꝓp vlcera pectoris ſcl a vulnerib⁹ pūctilacūle vt coſtarū

panl oſſa ita vt indigeat actõe eius qd putrefactũ ẽ in eis vt ſanet illud qd vicinat eis. Et qñqz puenit putrefactio ad illud qd ſeqt ipm in panniculo. Illa autẽ vlcera velamis q̃ penetrãt nõ ↄſolidãt: ⁊ nõ penetrãtia aut cadũt in ptib' neruoſis ⁊ nõ ↄſolidãt: aut cadũt in ptib' carnoſis, ⁊ ↄſortant ſi ſuccurrat eis i pñcipio ⁊ nõ dimittat apoſtemari: nã cũ apoſtemãt et chronica fiũt nõ ſanant. In vlcerib' aũt pulmonis diuerſificati ſũt medici in hoc qd ipa ſanãt. Dicũt eni qdã q nõ ſanant oĩo: qr ↄſolidatio idiget quiete ⁊ illic ñ ẽ qes. Sz Ga. diuerſificat ab eis ⁊ exiſtimat q ſolus mot' nõ phibet ↄſolidatõz niſi adiũgãtur ſibi reliq̃ phibentes: ⁊ ſignificatio ſũr' ẽ q velamen etiã mouet: ⁊ qñz ſanant vlcera eius. Sed Galieni ipſius ſermo in vlcerib' pulmõis ẽ q ſi accidãt a ſolutione ſingularis nõ ab apoſte nz corroſiõe hũoris corroſiui imo pp egritudinẽ aliã vt cõti pminẽtẽ vlcera q̃ nõ ſũt adhuc ſanioſa neqz apoſtemãt recipiũt ſanitatẽ. Et ſũt illa q̃ ſũt ex vlceribus in qbus educit ſputũ ⁊ nõ ſũt ſanioſa. Sed q̃ ſũt ab apoſte aut corroſione nõ recipiũt ſanitatẽ: qr vlcus ſanioſum tunc nõ ẽ poſſe vt ſanet niſi cũ mũdificatõe ſanici: ⁊ illud fit cũ tuſſi: ⁊ tuſſis augmentũ efficit in dilatatiõe vlceris ⁊ diſruptiõe eius. Et ↄmotio ſcil i ea addit i dolore: ⁊ dolor addit i attractiõe materiei ad ptẽ: ⁊ medicine exſiccatiue ſũt phibẽtes ſputũ ⁊ mũdificatiue ſũt lenificantes vlc'. Et ſcđ ab humore corroſiuo ñ ſanat abſqz rectificatiõe ei': ⁊ illud nõ puenit niſi in ſpacio in cui' ſũi oz aut vt vlc' vlceret ⁊ fiat fiſtula q̃ nõ ↄſolidat oĩo aut dilatet adeo donec corrodat totũ corpus pulmonis. Et in factis p' apa qñz aggregant ſibi inĩcẽtões. Et ex adiuuantib' ad prauitatem ↄſolidatõis ẽ mot' ⁊ etiã ĉẽtia venar q̃ ſũt i pulmone magnar amplar dirar. Illud nãqz ẽ ex eis que difficilẽ faciũt ↄſolidatõz rupture. Et iterz lõgitudo ſpacij inf introitũ medicine bibite ⁊ inter pulmonez: ⁊ neceſſitas debilitatis ḋtutis ei' ad hoc vt puenIãt iſte medicine ad vlcus ſũt ex adiuuantibus ad hoc. Et medicine frigide ſũt tarde nõ penetrãtes: ⁊ q̃ ſũt calide addũt in febre q̃ comitat vlcera pulmonis: ⁊ exſiccatiue ſũt nociue exſpice q̃ cõmiſcẽt ea: ⁊ hec etiã phibẽt ↄſolidatõz vlcer. Nam cura vlcer oĩuz eſt exſiccatio ⁊ pp̃e h' i vlcer ad que veniũt humiditates deſup ⁊ deſubtus. Et hec qdẽ infirmitas recipit oẽm curã cũ ẽ in pncipio ⁊ ẽ ſup panniculũ tegẽtez cãnã intrinſec' ⁊ in ſub a pulmonis carnoſa nõ ẽ facile ſuſcipiens in cartilaginibus vo ipſis nõ recipit. Et hoĩes magis ſuſceptibiles cure ptiſis ſũt iſdẽ ⁊ vlcera pulmonis magis ſaluat ſũt illa q̃ ſũt ex genere cruſte cũ nõ ẽ illic cũ ↄpletione: ⁊ ipſo hũore q̃ faciat vlcus ſiccũ ⁊ pcigioſũ. Et qñz accidit ptiſico vt ↄtendat cũ eo ptiſis ↄducẽs cum ſpacio tpis ⁊ ſũt extẽdit a iuuẽtute vſqz ad ſenectutẽ. Et ego iã vidi mulierẽ vixiſſe in ptiſi circiter. xxiij. annos aut plus par. Et hũtes vlcera pulmonis ledunt valde ab autũno: ⁊ qñ eẽ ptiſis ẽ occultã detegit ipaz in parte eĩ introit' autũni ſup ipm. Et nomẽ qdez ptiſis qñqz ↄcedit alie egritudini et que nõ eſt febris. Sed pulmo eſt ſuſcipiens humores groſſos viſcoſos ex catarro qui eſt mittitur ad ipm tempore ⁊ ↄſtringit meat' eius: quare patiẽtes cadũt in ↄſtrictionẽ anhelitus ⁊ tuſſim frequentẽ q̃ pducit ad debilitatẽ ḋtutis eor ⁊ corpor arefactionẽ: ⁊ ſũt vere pcedẽtes curſu aſthmaticor: ⁊ tũc ſi meretur eor' ptiſ' oportebit vt admiſceat curis eor aliqd cure aſthmaticor.

Ca. xix. de cauſis vlcer pulmonis.

Cauſe vlcer pulmonis ſũt catarrus mordicatiuus corroſiu' aut putrefactiu' pp ſuã viciniatẽ cũ qua pulmo nõ ſanat vſqz quo maturet: aut ſanies h' i generis currẽs ad pulmonẽ ex mẽbro alio ⁊ inceſſio ppneumonie q̃ iã putruit ⁊ iã vlcerata ẽ: aut ſanioſitas pleureſis ruptẽ aut aliq̃ cauſ ſputũ ſanguis pducẽs ↄſpicien vel ruptiõe velũ tidie vel aut ſcindens ipm: aut ſicut cũ inf illõ effluit ſputũ ſanguis: aut aliquid de his q̃ diximus de ↄuiexit ſeca ſicut caſus aut percuſſio. Et qñqz ſit ex cauſis corrõ putrefactio ⁊ corroſio pcedẽs in ſubſtãtia pulmonis ſicut accidit mẽbris. Et qñz multiplicat ptiſis qñ eſt ariditas ſicce ſuccedit autũn' ptiſis.

Ca. xx. de pparatis ad ptiſim in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione ⁊ complexione.

Qui ſũt pati ptiſice pcer' ſunt h'ntes ſpatulas nudas carne ⁊ pp̃e poſteri' h'ntes ſpatulas declines ad anterio ⁊ mouẽtes ⁊ quoz vnicuiqz cor ſunt due ale ⁊ quaſi ſpatule ei' ſũt elongate ab adiutorio ⁊ mũ ⁊ retro ⁊ hũtes colla longa et inclinantes ea ad anteriora. Et qñz ↄcedit guttur ipſor ⁊ eminet. Et in pectoribus qdẽ illor q̃ ſequit ea ↄmultiplicat ventoſitas. ⁊ inflatio ẽ in eis pp debilitatẽ pectoris eor. Si aũt cũ hoc ẽ debilitas cerebrorũ recipientiũ ſupfluitates: ⁊ cũ hoc nõ digerũt cibi tũc iam ↄplent ↄditiões ⁊ pp̃e ſi fuerint hũores eorum cholici. Et forme quidẽ ſuſceptibiles ptiſis velocĩter cũ alatõe pdicta ſũt lenes albe declinãtes ad ſubalbedinẽ: ⁊ etiã corpora dura ſpiſſa pp illud qd accidit eis de eruptione venar. Et ↄplexio ſuſceptibilis illius ẽ eius cui' ↄplo ẽ frigidior. Et etas in q̃ multiplicat ptiſis ẽ illa que eſt inter octauũ ⁊ decimũ annũ vſqz ad adueñtũ. xxx. annor. Et ipſa i regione frigida ẽ plus pp illud quod accidit in eis de ruptura venar ⁊ ſputo ſanguis plurimo. Et temp' in quo multiplicat illud eſt autũnus.

Ca. xxi. de rebus a qbus oz vt iſti cuſtodiantur.

Portet vt iſti cuſtodiãt ab oĩbus cibis ⁊ medicinis acutis mordicatiuis ⁊ oĩbus q̃ arctãt mẽbra pectoris ex clamore aut rixa aut ſaltu.

Ca. xxij. de ſignis ptiſis.

Cum vt ↄſiderentur ſputũ ſanici cũ ſignũ ſanitati ſm q expoſuim' in forma ſua ⁊ colore ⁊ ſpiſſatiõe ⁊ in aliis. Et febris minuta inſeparabilis pp̃ter vicinitatẽ cordis cũ loco egritudis que fit vehemens cũ cibo in nocte ſm ↄtentũ eĩ ſit vehementius febris ethica pp humectatiõẽ corporis ex cibo ſm q dicem' in loco ſuo. Qñis qñz deſcendit cũ ethica in ipo febres alie. ſ. terciana ⁊ quartana ⁊ quintana ⁊ deterior ear ẽ quintana. deinde media ẽ terciana: ⁊ validior

cotidiana. ⁊ cum accidit ptiſis apparent etiam ſignificationes quas numerauim' i fine capituli empimatis. ⁊ ſuperflũũt vene cor cũ oĩ hora quoniã virtutes eor debilitantur a retentione nutrimẽti ⁊ regimine eius: ⁊ caliditas reſoluit ⁊ liquefacit. Si aũt in ſputo ſunt cruſte ⁊ non remanet debilitas ⁊ pcipue cum cauſe perducentes ad ptiſim pdicte iã pterierunt. Naz cũ corpus icipit arefieri ⁊ extremitates ſcarnari ⁊ capilli cadere pp puatõez nutrimẽti ⁊ corruptiõez ſupfluitatũ tũc iaz vera ẽ. Et qñqz plumbinus fit color: i pncipio. Iterz ipe rubeſcit cum accidũt vapores ⁊ extẽdit collũ ⁊ duo cornua frõtis pp̃e qr ↄſumat ⁊ inflammat extremitates eor ⁊ pp̃e pedes eor iz in fine. Et apoſtemantur pp̃ter corruptionem humor ⁊ mortificationez inati caloris extremitatum pp maliciaz ↄplonis. Et illi qdez ptiſici quor cauſa eſt humor corroſiuus expuũt ſaliuam que hz ſaporem aque marine ſalſe valde. Et pulſus eor ſiuis equalis cũ velocitate p'mus. Et qñqz accidit eĩ inclinatio ad ambo latera. Deiñ accit p' illõ i ventre rugitus ⁊ trahunt hypocõdria ad ſuperiora ⁊ vehemẽs fit tuſſis ⁊ deſtruit appetitus cibi pp̃ter debilitatez ḋtutuz nãlium. Et qñqz fluit venter eius pp̃ter cauſã ḋtutis: ⁊ qñqz expuit anulos ⁊ corpa venar ⁊ illud cũ appropinquat mors: Et illud qd expuit de venis ſi eſt magnum eſt ex pulmõe: ⁊ ſi eſt paruũ eſt ex cãna. ⁊ multotiẽs expuit lapillos ⁊ expuunt anulos ex cãna: ⁊ non eſt hoc etiaz niſi ex vlcere magno: ⁊ i fine eius igroſſant ſputum ⁊ ſaliua deĩn liceſcat pp debilitatez ḋtutis. Et qñqz pſocant moriũtur. ⁊ qñqz nõ poſtponũt h' i ſputiſimo cadit i pncipio eũ ptiſis ẽ ex genere malo facta ex materijs groſſis q̃ non digerunt: qñ licceſcat ſputuz i fine ptiſis: ⁊ tũc qñqz nõ addit ſup quartũ diez. Et qñqz ẽ interceptio ſputi pp debilitatẽ ḋtutis: ⁊ tunc forſitã ↄſtringit anhelitũ eor vſqz quo fiat q̃ nõ ſenſibilis: ⁊ multotiẽs qdem tuſſis i eis fit vehemẽs ⁊ pducit ad ſputũ ſanguinis ↄtinuũ. ⁊ ſi curet tuſſis eor cũ phibitiuis ſputi moriunt cũ leuitate aduentus eis. Si aũt dimittent tuſſire moriuntur ſputũ do ſanguinem. Et ex veloci morte ẽ q ſigs hz ptiſiz ⁊ apparet ſup ſpatulã eius ſcẽuz ſicut faba moritur poſt quinquagintaduos dies.

Tractatus quintus de principijs operatiuis.

Ca. i. de cura cõi apati ptiũ pectoris ⁊ pulmõis.

Febris cõibus ẽ phlegmone. Sed in principio ex latere diuerſo ⁊ magis feſtina de baſilica oppoſita in longitudine: ⁊ poſt ipaz de baſilica oppoſita latitudie: ⁊ poſt ipaz de nigra oppoſita i latitudine. Si aũt nõ appareat tunc non oportet vt dimittat phlegmonia cephalicẽ q̃nis fit ei' iuuamentũ min' ⁊ tardius. Deiñ poſt aliquot dies ex latere ↄueniente i latitudie. Et qñqz ponunt ventoſe ſup pectus cum ſcarificatiõe etiam ita vt attrahat mã ad exteriora ⁊ minorẽt ⁊ pp̃e caz fruiſſe fuit phlegmonia. Inqt Galien' ſi febris fuerit vehemẽs valde cum eſſet timor ſolutionis ⁊ ſic ↄtra' phlegmonia. In ipſa namqz nõ ẽ timor: aut timor ei' eſt minor. In ſolutiuo eſt timor magnus. Ipm enĩz qñqz mouet: ⁊ qñqz non ſoluit: ⁊ qñqz in nocte ſuperfluit. Et oportet qdez ne narcotica eis approximes icẽpti potes. Ipa enim phibẽt maturationez ⁊ ſputuz. Cibi aũt ſint aq̃ ordei ⁊ aq̃ tritici, ⁊ aq̃ decoctõis maluar ⁊ biſmalua aut molochie ⁊ cucurbite ⁊ aqua fabarũ ⁊ alkakengi cũ nõ fuerit caliditas ſupflua ⁊ paſſe i poſtremis pp̃e. Et ex eis q̃ curis medicinarũ ↄcedunt ſunt oĩa que mundificãt ⁊ remouẽt aſpitatẽ ⁊ leniũt in gradu pmo: ſicut aqua iuiubarũ ⁊ viole ⁊ papaueris ⁊ radix lilij ⁊ medulla citroli ⁊ cucumeris ⁊ altea ⁊ lenẽ cadinie ⁊ ſenacẽ. ⁊ qñqz ponunt i eis mucilago ſeminis cydonior ⁊ gũmi ⁊ dragaganti ⁊ ſemen papaueris: ⁊ hec oĩa ſũt eruptiões: Et meli' abſtergentiũ mũdificantium eſt aqua mellis ſi nõ eſt apa in reliqs vlcerib'. Si aũt fuerit apa oportet vt adminiſtretur poſtqz fit ſic aqua cũ multa ↄmixtiõe. Dz iuleb ⁊ aqua zuccari ſũt ↄuenientiores ei: ⁊ poſt ea aqua ordei: ⁊ poſt ipam vinum dulcez ⁊ eſt meli' vinum h'ntib' hanc egritudinez: ⁊ pp̃e illud quod eſt album: nã illud eſt magis adiuuãs ad expuẽdũ verũ non oz vt bibat i pleureſi ⁊ in peripneumonia niſi poſt maturatiõez. Qñis ſz q dicũt ſit calefaciẽs ⁊ faciens ſitim qbus vtriqz iam ſuccurrit: ⁊ non oz vt in potu ſumat illud ſic cuius epar aut ſplen eſt infirmum. Et poſt vinum dulce eſt vinum aquoſuz ⁊ ipſum eſt ↄfortans virtutem pluſqz aqua ⁊ in potu ipo ſunt inciſio ⁊ ſubtiliatio. Potus autez oxymelis facti ex melle ⁊ zuccaro ⁊ pauco aceto quando miſcet cum aqua eſt aggregans duas intentiones. ſ. extinctionis ⁊ mundificatiõis. Naz ſi valde acetoſũ eſt tunc ipſum aut facit multuz ſputuz: aut infrigidat ⁊ lucat valde ⁊ fiat adeo malignuz donec illud qd icidit qñqz indigeat virtute forte ad hoc vt expuat. q ſi acetoſitas neceſſaria fuerit tunc oportebit vt ponatur tepidũ aut mixtum cum aqua calida paulatiz. Ex illo vero qd temperatam habet acetoſitatem ſecuratur hec malitia ⁊ eſt phibens nocumentũ dulcedinis ⁊ ſitis ⁊ ebullitionez cholere rubee ⁊ eius generationem. Et aqua mellis eſt vltima in humectãdo: ⁊ aqua ordei in ↄfortando: ⁊ quãdo q eſt neceſſariũ in equatione nature tribuere acetoſa cuz oleo amygdalino. Aqua vero que eis in potu tribuitur: i hyeme qdez ſit aqua calida ⁊ aqua zuccari ⁊ aqua mellis ſubtilis: ⁊ in eſtate aqua temperata: ⁊ interdicatur eis aqua frigida. Quodſi tuſſis vehemẽs fiat detur eis in potu parum ex ea abſtracta cum iuleb ⁊ oxymelle frigidatis. Nam oxymel facit eam penetrare velociter ⁊ expellit nocumentum eius. Et ipõ declinationem det eis in potu rob. Eis autem que neceſſaria ſunt apud collectionem ⁊ maturationem ⁊ eruptionẽ ⁊ p' eas oz vt ſingulare capl'z faciamus

Capitulum. ij. de cura pleureſis.

Portet vt prohibeas materiez venientez ad apoſtema cuz euacuatione ⁊ attractiõe ad ↄtrariũ ſecũdum illud quod narrauim' i caplo qd ẽ ante ip'z ⁊ forſitã dicem' aliud

de cura pleureſis

ſterius. Dicamus ergo ꝙ cura eius eſt phlebotomia, ſi ſanguis fuerit vincens ſm modum predictū in capitulo quod ē ante ipſum: ⁊ extrahatur donec alteretur color eius. Significat enim ꝙ nobilior ſanguis iam euacuatꝰ ē. ⁊ ſcias ꝙ ſanguis corporis vehementioris nigredinis eſt ille qui eſt ꝓpinquus huiuſmodi apoſtemati: ꝗuis obſeruatio virtutis in hoc neceſſaria ſit. Et qm̄ non concedit virtus extractōem ſanguinis fieri vſqꝫ ad hūc terminum.

Et ſi eſt humor alius euacua non cum eis que ſunt ſicut myrobal. neqꝫ in quo eſt ſtipticitas: imo cum eis in quibus eſt cum ſolutione lenificatio ſicut res facte cū violis ⁊ ſiracoſt ⁊ tereniabin: ⁊ zuccarum alhayzez ⁊ ſoluantur i nocte. Quidam vͦo ſapientum dixerunt ꝙ rectius ē quātum poſſibile eſt vt euacuetur cum phlebotomia timēdo inquietudinē quā quādoqꝫ cadere facit ſolutiuum. Et nos iaꝫ diximus illud ⁊ proprie quando ſputū ē cholericū valde ⁊ ꝓpter hoc ꝙ dixit Galienus quādo febris ē vehemēs valdͦ. Et Galienus quidē ꝓcepit eos cuſtodiri a ſcamōea ⁊ nō precepit eos cuſtodiri a ſera ⁊ helleboro ſimul ⁊ laudauit operationē aque ordei poſt adminiſtrationē ſolutiui ⁊ ſeparationem ex eo. Cum ipſa vero aſcēdit operationeꝫ eius: ꝗuis oporteat vt fiat pars declinatiōis doloris ⁊ leſionis. Nā ſi declinatio fuerit aſcendens ad furculam ⁊ thoracem ⁊ quod eſt ſup eam tunc phlebotomia ē melior. Et ſi dolor declinat ad partem hypocondriorum tunc neceſſaria ē ſolutio ſola: aut cū phlebotomia ſecundū ꝙ neceſſariū facit illud quod teſtificat. Et illud ideo quoniā phlebotomia ſola ex baſilica nō trahit de hoc loco de quo ſit curādū. Et ex eis que ſignificāt tibi vehemētiam neceſſitatis euacuationis eſt ꝙ inuenis vaporationeꝫ ⁊ emplaſtrationeꝫ non ſedare dolorē: aut inuenis eas ex eis q̄ augmētant ipm̄. Et ſignificat illud repletionem in corpore toto: quare neceſſaria eſt euacuatio ⁊ proprie cū phlebotomia. Cūqꝫ phlebotomas ⁊ euacuas ⁊ nō ſedantur accidentia: tunc ſcias ꝙ ꝓhibitio collectionis quaꝫ queris difficilis ē. Nō ergo iteres phlebotomiā vt nō cōgelet materia que habitura eſt collectionē: ⁊ illud eſt ex eis propter que defectus maturationis ſanguinee cum diminutione virtutis nō digerit materiaꝫ. Cum ergo maturatur oportet vt prohibeas eam fieri ſaniem ⁊ ſtudeas vt mundifices ante illud cum ſputo. Et ad vltimū quū nō fit phlebotomia ⁊ maturat ⁊ emittitur ſputum ſufficienter: deinde vides debilitatem in virtute tunc nō phlebotomes omnino. Diſpoſitio nāqꝫ debilitatis virtutis non ē que tolerare poſſit phlebotomiam ⁊ ſolutionem: neceſſariū eſt tunc vti cliſteribus mediis ⁊ acutis ⁊ ſm̄ ꝙ neceſſarium fuit illud quod teſtificatur hoc ⁊ ꝓpe quū dolor ē declinis ad hypocondria. Et Hyp. quidem innuit in cura peripneumonie in qua nō ſentitur dolor. verum eſt vehementis declinationis ad hypocōdria vt euacuetur cū helleboro nigro: aut cum alkakile ⁊ in alio libro cū herba ſilueſtri que eſt ſimilis portulace ⁊ habet lac ⁊ eſt de genere lacticiniorum. Cum ergo euacuaueris ⁊ inueneris dolorem leuiorem ſis contentus aqua zuccari ⁊ aquā ordei decocti cuius ordeū ſit excorticatum in aqua plurima decoctiōe vehementi ⁊ aqua alcandarū ſi indiges confortatiōe ⁊ melonibus indis ⁊ aqua limbe ⁊ aqua ſebeſten ⁊ violis nutritis ⁊ ſemine papaueris. Et oleum quideꝫ adminiſtratur cum aliquo horum ⁊ oleum amigdalaꝝ dulcium. Quidam autem ꝓhibuerunt granata propter infrigidationē coꝝ. Sed apud me in eis que dulcia ſunt non ē malum. Et quādoqꝫ fit ex iſtis medicinis decoctio que adminiſtrat ad mūdificandum. Et eſt hec. ℞. ordeum excorticatum ⁊ iuiubas ⁊ ſebeſten ⁊ violas ⁊ ſemē papaueris ⁊ ſirupum viol. ⁊ ſirupum nenufaris quoniam ambo ſūt meliores iulep. Et Gal. quideꝫ precepit in principio vtendum eſſe ſpeciebus diacoꝺ: quoniā prohibent materiam ⁊ maturant ⁊ cōfortant. Et dico ꝙ neceſſarie ſunt quū nō eſt excuſatio ꝓpter vehementiam vigiliarum. ⁊ ſi non fuerit illud tunc fortaſſe congelat papauer materiam ⁊ ꝓhibet ſputum niſi zuccarum quod cū eo ponitur ꝓhibeat nocumentuꝫ eiꝰ. Et videtur ꝙ ſemen eſt conuenientius ꝗ̄ cortex tūc ⁊ oportet vt euacuetur illud quod retinetur cū ſputo. Et menſura nutrimentum ⁊ nō multiplices ipſū ſubalis ſecundum ꝙ neceſſariam facit multitudo acuitatis egritudinis ⁊ paruitatis eius ⁊ accidentium illius. Naꝫ ſi ipſa fuerit quieta leuis facilis cibabis ipſū aqua ordei excorticati decocti valde. Ipſa nāqꝫ ex puere facit leſiua ⁊ confortatiua. Et ſi volueris dulcorare ipaꝫ dulcorabis eam cū zuccaro aut melle. Et ſi fuerit inquieta ſis contentus aqua ordei vſqꝫ quo declaretur tibi diſpoſitio ⁊ proprie ſecundum ſputum. Nam quū multiplicatur ſecurus es de multitudine materiei ⁊ ſcis neceſſariam eſſe virtutem.

Nutrias ergo cum aqua ordei excorticati ⁊ cōforta ⁊ ſi retinetur ſubalis regimen ⁊ ſis contentus aqua ordei ⁊ ſirupo quantum potes. Et quū accidit in pleureſi ſolutio ventris ⁊ fuerit pleureſis ſuccedens decollationi reſolute ad latus prohibe iſtud cū cura phlebotomie ⁊ lenificationis nature ⁊ ſit regimē eius cum ſufficientia ſanie ordei. Si autem indiges phlebotomia neceſſario i ſpeciebus pleureſis ⁊ nō eſt maturatio tunc rectius eſt vt ſis cōtentus quantitate .xxx. ponderum ⁊ prepara ad ſcarificationeꝫ cū ſale ⁊ oleo ſuper vulnus. Et multotiens quidem excuſat ſolutio ventris omni die ſemel aut bis a phlebotomia. Et ſi phlebotomie alicuius ſuccedit ſyncopis aut vehementia difficultatis ⁊ conſtrictio in anhelitu: tūc illud eſt ſignificatio ꝙ phlebotomia non euacuat materiam egritudinis ⁊ melius eſt vt tunc ſiniatur natura.

Capitulum tertium de ſermone continuo i curis dolorum pectoris.

Non cures i principio niſi cum eo qđ lene eſt ex cliſteribus ⁊ ſuppoſitoriis. Et maximi quideꝫ erroris eſt i potu tribuere infrigidātia vehemētia niſi in facies ex cholera. ⁊ non dentur i potu infrigidantia ſtiptica: ⁊ cibi coꝝ ſint ſicut lente cū aceto ſinite ⁊ ſimilibꝰ. Et ſcias ꝙ dare in potu aquā frigidam eſt incōueniens huic egritudini ⁊ oībus apoſtematibus intrinſecis minora ergo ipam quātum potes. ꝙ ſi tuſſis fiat inobediens permiſce eam cum oxymelle. vt frangat fortitudineꝫ aque: ⁊ vt minoret moram eiꝰ ⁊ fixionem ipſius: imo vt faciat currere ⁊ penetrari in corpore ⁊ adiuuet cū inciſiōe oxymellis ⁊ ſubtiliatiōe ipius. Et ſcias ꝙ quādo i pleureſi multiplicat inflāmatio ⁊ requirit infrigidationē tunc non infrigidetur niſi cum eo in quo ſūt abſterſio ⁊ humectatio ſicut aqua citroli ⁊ aqua melonis indi. Aqua vero cucurbite quāuis ab vna parte cōferat: quandoqꝫ tamen nocet ⁊ debilitat cum prefocatione. Ea vero a quibꝰ eſt abſtinendum ſūt ſicut portulaca ⁊ aqua endiuie ⁊ omnia in quibus eſt infrigidatio ⁊ inſpiſſatio. Et oportet vt ſit magnifica intentio ad hoc vt ſputum facile ſit. Et ex eis quidem que multiplicant ſputum eſt dormire ſuper latus infirmum. Et quādoqꝫ eſt neceſſaria cōmotio parua ⁊ vt in potu detur aqua que ad caliditatem declinis eſt ſorbendo cōtinue: quoniā cōfert ei valde. Et quādoqꝫ neceſſariuꝫ facit eſſe retentio ſputi conſtringētis anhelituꝫ vt lambēdo ſumat cochlearium de flore eris ⁊ melle. Et quādoqꝫ facit eſſe neceſſarium vehemētia doloris vt in potu tribuatur faba vna de aſſa fetida cum melle ⁊ aceto ⁊ aqua roſata: ⁊ illud cum eſt vehementia doloris vociferare facientis.

Cūqꝫ ad vltimum peruenit inobedientia anhelitus coarctati ⁊ orthomom aſſumat de nitro aſſato cū ſummitatum digitorum ⁊ de flore eris quātitatem vniꝰ fabe ⁊ parum olei ⁊ aquam tepidam ⁊ mellis parū. Si autem non valent addatur eis illud quod eſt ſupius vitis cū pipere ⁊ aceto ⁊ ſint omnia tepida. aut yſopus ⁊ ſynapis ⁊ naſturtium cū aqua mellis tepida ⁊ hoc eſt fortius illo: ⁊ ſorbeat cum ſpuit vitellū oui vt remoueatur malitia eis. Et ſi indiges in pleureticis cibo fortiori da piſces alredradu ⁊ illud cum facta eſt febris. Et ſimiliter panem cū zuccaro ⁊ butyrum: quoniam adiuuat ad maturationē ⁊ ad ſputum ⁊ piſces dictatos cū porris ⁊ aceto ⁊ ſale. Et ſtude vt alleuies partes ventris: vt non comprimant ptes pectoris: ⁊ illud fit cum lenificatione nature ⁊ attractione fecis ſi retinetur cum cliſteribus lenibus ſicut aqua kaſt ordei cū pauca aqua ſcicle. Et oportet vt prohibeas inflationem. Et ſcias ꝙ fumus fecis ⁊ eius inflatio nociui ſunt valde in hac egritudine. Et ex eis que ſollicite ſunt attendenda ē vt ſuccurras cum maturatione egritudinis ante ⁊ abſqꝫ neceſſitate ſaniei. Si auteꝫ fiat ſanies oportet vt ſuccurras cū mūdificatiōe eius anteꝗ̄ corrodat. Et ſcias ꝙ neceſſaria eſt humectatio: q̄re ſtude vt facile fiat ſputum ⁊ velox. Cūqꝫ ſputum incipit in aſcenſione ⁊ pertranſit quartum conforta hanc decoctionē cum radice lilii ⁊ capillo ve. Et cū materia eſt groſſa ⁊ virtus ē fortis ⁊ non eſt in neruis nocumentum non eſt malum tribuere in potu oxymel permixtuꝫ vt incidat. Et ſi lenieris materiam cum eis que ſunt ſicut caſſiafi. cum zuccaro ⁊ tereniabiꝫ ⁊ ſiracoſt erit rectum. Et quandoqꝫ iuuatur etiam cū emplaſtris ⁊ vnguentis. Et primū quod oportet adminiſtrari eſt cerotū factum ex oleo viol. ⁊ cera collata. Deinde gradatim perueniatur ad adipes ⁊ mucilagines ⁊ puluerem molendini. Deinde gradatim ad illud quod eſt fortius ſicut emplaſtrū de camomilla ⁊ radicibꝰ auiſci ⁊ radicibus lilii ⁊ violis ⁊ decoctione etiam malue hortulane. ⁊ ſi eſt neceſſariū quod eſt fortius adminiſtra emplaſtrum factū ex caulibꝰ cū ratis ⁊ feniculo elixato. Et iterū emplaſtruꝫ factū ex abſinthio ⁊ radice lilii cum aliquantulo mellis ⁊ oleo nardino. Et ſcias ꝙ ſi materia eſt mala tunc ēplaſtra ⁊ epithimata frigida nociua ſunt: ⁊ ſi eſt pauca non nocent. Et ſimiliter ſi apoſtema iam reſoluit ⁊ deſcendit materia cum quātitate. Et quando accidit vt euacuatio ex phlebotomia ſit iuuatiua cōceditur etiaꝫ vt fiat delinitio. Deſcriptio emplaſtri alterius boni: ℞. folioꝝ violaruꝫ ⁊ maluauiſci amborum añ. partem .i. radicis lilii partes .ij. farine ordei farine fabarum amborū añ. partem .i.ſ. camomille draganti añ. partes .ij. Et ſi materia eſt groſſa ⁊ indiget additione reſolutionis addatur in eo ſemē lini ⁊ fiat eis confectio ex rob cum cera ⁊ oleo viol. ⁊ ſi eſt caliditas minor ponat loco olei viol. oleum de lilio aut oleum narciſcinum. ⁊ ſi caliditas eſt fortis ponatur loco additorū calidorū que deſcriptioni addidimus folia neufaris ⁊ roſe ⁊ cucurbite. Deſcriptio vnguēti boni. ℞. ceram adipeꝫ anatis ⁊ galline ⁊ butyruꝫ ouium yſopum humidam: fiat ex eis vnguentuꝫ quoniā eſt bonū valde. Et ex emplaſtris que ad maturationē aggregant ſedationem doloris eſt emplaſtrū factū ex farina ordei ⁊ melliloto ⁊ cortice papaueris. Et quandoqꝫ adiuuatur etiam in eis cū emplaſtris humidis ⁊ ſiccis. Et humida quidē ſūt cōuenientiora ei qui attrahit ad rubedinē. Et ſicca ei qui trahit ad ꝓhlatis ꝓprietatem. Uerum humida cū nō adiuuāt nō nocēt. Et ſicca ſi nocēt nocēt magnifice. Et melius eſt vt antecedat ſpongia infuſa aq̄ calida. Et fortior ea eſt aqua maris ⁊ aqua ſalſa. Deinde pertranſi illud ſi neceſſariuꝫ eſt tibi ⁊ fac euaporationem cum vapore: aut cum oleo ⁊ aqua calida ⁊ fortiꝰ illo eſt qđ fit cū aceto ⁊ herbo ⁊ caulibꝰ ſup lanā inbibitam oleo. Et ex ſiccis ſubtiliatiuis ē furfur: deinde grana milii: deīde ſal. Et vaporatio quidē reſoluit oēm dolorē altum: aut infimū cū nō eſt ꝓhibitio ex repletiōe quā attrahat vaporatio. Phlebotomia vͦo plꝰ ꝯfert doloribꝰ vincētibꝰ. Cūqꝫ emplaſtras aut euaporas: tūc ſtude vt retineas eiꝰ vaporē a facie egri ne eo excitēt triſtitia ⁊ ꝯſtrictio anhelitꝰ. Et qñqꝫ eſt egritudo vehemētis ſiccitatis ⁊ ꝯfert vapor empl'i ⁊ vaporatōes humidoꝝ tēperatoꝝ qñ peruenit faciem ⁊ puenit i attractiōe aeris. Et qm̄ adiuuāt cum electuariis quibus vtunt. Et ꝯuenientiꝰ eoꝝ calefactis eſt cera alba colata aluta cū oleo vio. ⁊ ꝓprie qñ eſt dolor vehemēs. Et qñqꝫ reditur ad ventoſas poſt mūdificatōꝫ corporis cum phlebotomia ⁊ aliis ⁊ fiducia ꝙ ipm iam ſit mundificatum. Et ventoſis enim cum ponitur ſup locum doloroſum apparet

iuuamentum maximū: ⁊ qñq3 ſedatur dolor oris ⁊ quandoq3 trahitur ad partes extrinſecas. Et emplm̄ de ſynapi ſi adminiſtretur in hoc loco efficit operationem ventoſarum in attrahendo. Cum ergo pertranſit ſeptimuſ̄ preceperūt antiqui dari electuarium factū ex amigdalis ⁊ granis alcurat ⁊ melle ⁊ butyro ⁊ viſco albotim. Et qñq3 adminiſtrabant confectões magnas ſicut eſt athamaſia: ⁊ eſt via bona qua incedere poſſunt q artē verificauerunt: ꝯfidentes in ſeipſis cum meditatione inueſtigatrice vt ſuccurrant ſi hoc regimen dederit vt poſſit eger tollerare illud. quare cum ea conſequitur finem mundificationis ſufficienter. Noni aūt timoroſi non ꝯfidētes in ſeipſis i hoc timent mel ⁊ ponūt loco ei⁹ zuccarū. Et antiqui etiā innuebāt vtendum eē medicinis fortis mundificationis preparatis cum melle. ſ. pillulis que tenentur i ore ſub ligua. Et innuebant i hac hora vtendum eē medicinis ⁊ emplaſtris que nominantur habentes odorez factis cū ſanſuco ⁊ emplaſtro alcdebi. Et ad ſūmam ille qui ꝓcedit hac via que eſt antiquorum oportet vt incedat eā cum cautela ⁊ obſeruatione ⁊ timore ꝙ rumpat apata ⁊ exſiccet calorem plurimū. Deinde attinet ei vt confidat poſt illud de iuuamēto feſtino. Si autem egritudo remanet vſq3 ad. xiiij. diem non eſt excuſatio a ventoſis ⁊ ſubtiliatione regiminis tunc. Et cum vigilie fiunt in eis vehemētes tunc neceſſarius eſt ſiropus de papauere. Et quando fit anhelitus in eis frequens tunc non ſuccurrit illi nocumēto niſi cū humectatione cum eis que ſūt ſicut mucilago pſilij ſorbendo ex eo aliqd poſt aliquid ⁊ ſicut iuleb. Quandoq3 autez confert embrocatio lateriſ cū aqua tepida vt alleuiet dolor ⁊ minoretur frequentia anhelitus: qm̄ eſt nociua ſm̄ quod iam ſciuiſti. Et poſt declinationem manifeſtā adminiſtra balneū ⁊ aliena infrigidationez niſi in eis que ſūt de genere cholere rubee. Et ſimiliter aliena regimen igroſſatiuū ⁊ admiſtra ſubtiliatiuū: ⁊ decoquātur in aquis ſiropis ꝑdictis caules ⁊ calamentum ī fine eius ⁊ lambant ſemen alcurrat cū melle. Qđ ſi apa fiat inobediens ⁊ vadat verſus collectões regātur cum regimine qđ dicitur in. c. illius ꝑpe. Et oz vt caueant in cōualeſcētibus pleureticoꝝ ſalſa ⁊ acuta ⁊ ſaturitas ⁊ repletio ſaturitatis facientis nauſeaz ⁊ ventoſitas ⁊ fum⁹ ⁊ vox alta ⁊ ſanioſitas ⁊ coitus. Nam ſi recidiuāt moriuntur: hoc dicimus ſi pleureſis eſt calida pura. Si autem nō eſt ita imo non ē pura ⁊ non eſt vehementis caliditatis: tunc i te eſt vt frices ⁊ empl'm factas cū eis q̄ ſunt ſicut fenugrecū ⁊ pix ⁊ vt vētoſas apponas. Et ēplm valens ad illō ℞. cineres radices caulū q cōficiant cū adipe ⁊ fiat cum eo emplm. Et in cura qdem phl'atici incipiat a cliſteribus acutis ſolutione ventris ⁊ non fiat phl'omia ⁊ adminiſtrent reſolutiua que ſint ex empl'is ⁊ vaporationib⁹ predictis in quibus ē virtus. Et cibētur ſicla ⁊ aqua caulium ⁊ aqua ciceris ⁊ oleo de oliuis: aut oleo de amigdalis dulcib⁹ ⁊ amaris ⁊ adminiſtrent empl'a ⁊ vaporatiões calide ꝑdicta. Et detur i potu decoctio ioſeph vigilatõis quā in potu dam⁹ cum oleo ⁊ keruā. In initio vo incipiatur a ſorbitionibus factis ex tritico facto cū melle ⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ electuarijs lenificanti calidis. ⁊ ſorbeātur olea lenificantia ſicut oleum amigdalinum dulce ⁊ ſorbitões facte ex fabis ⁊ pauco fenugreco ⁊ lac mulctum ⁊ ꝓprie aſininum: qm̄ ipm̄ eſt iuuatiuum eis. Et ex eis que cōferunt in eo ē vt ſumat coſti pondus. ʒ. i. ⁊ detur in potu in aqua decoctōis mel: oleum balſami aut ſiropus mellis: ⁊ hoc etiam confert tuſſi male. Aque vero congregate in pulmone cura eſt leuior eis que dicemus in cura empicorū: ⁊ quādoq3 indiget perforatione.

De cura peripneumonie. Capi. iiij.

In cura peripneumonie curritur curſu pleureſis niſi quia oportet vt emplaſtra ipſi⁹ ſint fortiora ⁊ vt ponātur in eis que ſunt profundantia. Et oz vt ſit ſollicitudo ad mūdificandū cum ſputo magis vehemēs. ⁊ ſit in ea loco iacendi ſuper ptem ſpuendi reſupinatio declinis ꝺ ſus illam partem. Cūq3 natura in ipſa fuerit reſtricta oz vt in potu ſumāt omni die ſepe de hoc ſirop: ℞. caſſiefiſtule ⁊ paſſularum enucleatarū3 ambaꝝ aā. ſextaria. iij. ⁊ ꝓijciātur ſup ea. iiij. ſacratati aque q̄ decoquat vſq3 ad medietatē que ſumatur ⁊ ſuper ipſam ꝓijciatur ſacratati aque ſolatri. Et hoc eſt illud qđ i potu forti daſ ⁊ debili medietas eius. Et ſi natura lenitatem habuerit ⁊ debilitatem detur in potu rob myrthi ⁊ cydonia dulcia aſſata ⁊ granata dulcia. Et illius q̄ ē ex genere almeſir ⁊ cholere rubee cura ē ſicut narrauim⁹ difficilis. Nā ſi aliqđ ꝯfert eſt extinctio virtutis cū ſuccis vehemētis frigiditatis ſicut olerū ⁊ herbarum ⁊ fructuum. Et deinde infrigidantia lenificantia ſicut ſucc⁹ endiuie ⁊ ſimilia illi. Quod ſi euacuetur cholera cū eis que ſunt ſicut ſiracoſt ⁊ tamarindi ⁊ terenjabin ⁊ ſimilia illis ē bonum. Et ſilr qñq3 eſt neceſſarium in ipſa facere phl'omiā ſi fuerit illic repletio.

De empimate. Ca. v.

Quando apparent in apantibus pleureſis ⁊ peripneumonie ſigna collectiõis ꝑdicta ⁊ accēdant: tunc neceſſariū eſt vt iuuamentum fiat ad maturandum poſt mundificationē corporis qđ fit cum empl'is ⁊ vaporatiõibus ſicut illud qđ fit ex farina ordei ⁊ vino alimbat ⁊ vino albo ⁊ dulci ⁊ ficubus humidis ⁊ ficub⁹ ſiccis. Et fortius illo eſt cū quo ponit ſterc⁹ colūbinū ⁊ nitrū ⁊ eſt conueniēs i fine ēt apud eruptões. Et oz vt dormiat añ horaꝝ eruptiõis ſup lat⁹ infirmū: adiuuat. n. ad ſpuēdū3. ⁊ ad rumpendū. Si it. caliditas fuerit plurima det i potu aq̄ mellis i aq̄ ordei: aut aq̄ mellis ſubtilis ſola. Et ſi caliditas non ē fortis ⁊ virt⁹ ē fortis: oz vt in potu tribuatur decoctio iſopi cum aqua cū iſopo ꝺ cocta ſunt aſſe ⁊ praſſium ⁊ ficus ⁊ mel. Et i potū ſumat aquam ordei decocti cū radicib⁹ lilij. Et qñq3 indiges eis que ſunt ſicut mytridatum ⁊ tyriaca ad maturandū3. Et conuenientiores hore ad potādū ipſa ſunt poſt maturationem integraz vt erūpat ſm̄ conſeruationem minati. Et dactili quidem ſunt vtiles in hac hora ⁊ poſt ipſam. ⁊ ſirop⁹ de praſſio eſt vtilis. Trociſci maturatiui. ℞. ſemē altee ⁊ citruli ⁊ malue melonis ⁊ cucurbite ⁊ ſuccum liquiritie ⁊ florē melliloti ⁊ violas vel dragaganti: fiat trociſ. Et multotiens quidem fiunt trociſci cum mucilagine ſeminis lini. ⁊ dantur in potu cum aqua ficuum. Eorum autem cibi in alcē[ſ]ione ſint panis infuſus i aq̄ aut cū aq̄ ⁊ melle ⁊ oua ſorbilia ⁊ q̄ ſūt illis ſilia. Et ea quibus vtuntur in ſecūda menſa ſint grana pinimaioris ⁊ minoris ⁊ amigdale dulces ⁊ ſorbitiones ſubtiles facte ex farina ordei ⁊ ciceris ⁊ fabarū cum oleo amigdalino ⁊ zuccaro cū melle. cūq3 ptranſit hora eruptionis ⁊ ꝯplet maturatio oz vt iuuamentū3 fiat ad erumpendū. Nā dimiſſio ipſi⁹ efficit egrū ⁊ male ꝓpterātis. Et ſuffumigent guttura ipoꝝ cū ſtorace calamita. Et det in potu ſirop⁹ iſopi fortis quē dixim⁹. ⁊ appōant fortiora ēpl'a q̄ dixim⁹. ⁊ darei potu mythridatū ⁊ tyriacā i hac hora ē iuuamētū ſi nō fuerit febris nec debilitas nō extenuatio. Et i cibo dentſpices ſaliti ⁊ ſumat i ore ſuo cū vadit dormitū pillulas factas ex hiera ⁊ pulpa colloquintide. Et pillule ēt cochie i potu ſumātur i hora dormiendi ⁊ ſuffumigētur guttura eoꝝ cū ſtorace calamita. Et qñ3 ꝯfert ei mouere ſedez ſup quā ſedet hoīe tenētē eū p ſpatulas. Et ꝯfert ei ſumere i potu ſynapi cū aq̄ mell ⁊ potare aſſā fetidā lacte. ⁊ ꝯfert ei iacere ſuper latus ſanū qñ vult eruptionē ⁊ ꝑcipit vt vōit⁹ fiat poſt cenā in h⁹ i horis. vez illud ē timoroſū. qñ3 enī facit poſſidere eruptionē magnā vice vna: ⁊ qñ3 ſiocat. Cū ſit erūpitur neceſſariū ē vt cauterizet: vel deꝯſideratur. Nā ſi exiuerit ſanies alba mūda ſpes hñda eſt. ⁊ ſi non: nō eſt ſpes habēda. Cūq3 enim pit ſanies ⁊ currit ⁊ exiſtimas ꝙ pauca ſit ⁊ eq̄lis ita ꝙ poſſe ſit vt mūdificetur cum ſputo vſq3 ad. xl. dies tūc oz vt adminiſtrēt p⁹ eā abſterſiua lauatiua mūdificatiua dādo ea in potu cum incipit expui illud qđ erūpit: ⁊ illa ſūt ſicut decoctio iſopi cū radice lilij celeſtis cū ſiropo de melle ⁊ caules ⁊ ſorbitiones predicte facte ex farina ciceris ⁊ ſilibus q̄ ſūt ex medicis ⁊ ponatur in eis etiā farina herbi: ⁊ ꝯfert etiā electuariū ꝺ ſquilla. Medicine vo ſingulares q̄ ſunt in ſeſ h⁹ rei ſūt ſicut farina herbi: ⁊ ſanie lilij ⁊ radix eī⁹ ⁊ ariſtol. vtraq3: ⁊ pipa trita ⁊ ſynapis ⁊ naſturtiū viſ ad oppopō aciū ēt ⁊ coſtus ⁊ caſtaliguea ⁊ ſpica. Et qñ3 ē neceſſe vt admiſceatur eis aliqd ex narcoticis cū menſura. Et ex iſtis medicinis eſt ſcordeon. Ipm naq3 eſt vehemētis iuuamēti in hoc ca. Et iſte medicine ſūt in ſeſ medicinaꝝ in hac hora iuuantium ex qbus fiunt potões ⁊ ēpl'a ⁊ ēbroce cū ſpōgijs ⁊ olea. Et qñ3 ſit oleū ad qđ virtutes eaꝝ ꝑmutant ſicut oleum de lilio ⁊ narciſcinū ⁊ camomillinū ⁊ ꝺ alcanna ⁊ nardinū: ⁊ ſicut oleū laurinū ⁊ ꝓpe cū adeſt declinatio. Et qñ3 ponit qđ ē ſicut oleū violaceū ſm̄ diſpoſitionē ⁊ horā. Et qñ3 ponitur in h⁹ i oleis ea q̄ ſūt ſicut gūma pini ⁊ adeps ⁊ galbanū ⁊ flos ſgnati ⁊ iſopus hūida ⁊ fenugrecū ⁊ folia lauri ⁊ bdelliū ⁊ ſilia illis: cū febris ē fortis nō ſuperflua in calefaciēdo qm̄ debilitat virtus pp malitiā ꝯplonis ⁊ deſicit aſpuēdo. Et oz vt ſuccurrat ad regiñ extractiõis ſanici p⁹ eruptionē ad pectus in dieb⁹ i qbus imaginatur eger alleuiationē. Cū aūt exiſtimaueris i pleureſi māſ ꝑſimā ⁊ nō mūdificatur. xl. dieb⁹ nz in paucioib⁹ imo facit cadere in ptiſiz tūc neceſſariū ē cauterium fieri cū cauterio minuto quo pforet pect⁹ vt exſiccet mā ⁊ trahatur paulatim ⁊ abluat cuz aqua mellis ⁊ adiuuet ad extractionē ei⁹ ad exteriora. Cūz mūdificate fuerit perueniat ad ꝯſolidandū. Et oz vt cognoſcas ptē in qua eſt pus ex modis predictis de voce ſaniei ⁊ ſonitu ei⁹. ⁊ hoc ꝙ induitur pectus cuz filo tincto luto rubeo ⁊ ꝯſideret quis locus exſiccet velocius qm̄ ipſe eſt locus ſaniei. Signū ergo ſup ipm̄ ſit vt cauterizet ⁊ pforet illic. Nā qñ3 nō cauterizat: imo pforat lat⁹ cū phl'omia: ⁊ ponit preparatio taliter ꝙ cū ea egrediſ ſanies de qua accipiat oī die partē abſq3 extractione pſima ſubito. Et i h⁹ i qdez hora neceſſaria ē ꝯſeruatio virtutis cū carne ⁊ cibo tēperato ⁊ nō ꝯſideres febrē: qm̄ ipſa nō ſanat dū ſanies ꝑſeuerat remanēs. Cū aūt expulſ eradicat. ⁊ cū ꝯfortatur eger ad expuēdū ſaniē. aut ad illud quo curat ex cauterio remouet febris ꝓculdubio. Et multotiens accidit vt apa erūpat ante maturationē. Et ē illō qđ erūpit ab eo ſanguis. quare neceſſaria eſt tūc phl'omia ⁊ adminiſtratio emploꝝ ⁊ expeditū ⁊ cōſanatiū. Empl'm eis conueniēs caules ⁊ aqua mellis ſup deſcriptionē Aaron ponat. Et emplm h⁹ i. ℞. ptp capilli veneris iſopū ſiccū vrticā ariſtologiā rotūdā3 fiat ex eis emplm cum melle.

De cura vlcerum pectoris ⁊ cura ptiſis. Capitulum vi.

Cum vlcus quidē ē i ſcāna pulmonis tūc medicamē ad ipz velocit vadit: ⁊ oz vt faciat dormire egꝝ ſr collū ſuū ⁊ teneat medicamē i ore ſuo ⁊ deglutiat ſaliuā ei⁹ paulatiz ita ꝙ nō mittat pſim ſubito ⁊ excitet tuſſiz. ⁊ oz vt iſte mollificet laceratū gutturis ſui ita vt deſcēdat ad guttur ipſi⁹ abſq3 exſiccatione ſode. Et medicine ſūt glutinatiua ⁊ exſiccatiua quas dicem⁹ ēt in ptiſi. Ulcera vo q̄ ſūt in pectore ⁊ pulmone q̄ dixim⁹ indigēt vt initiat i eis medicine lauatiue abſterſiue: ⁊ ꝑcipit egro vt iaceat ſup lat⁹ infirmū ⁊ tuſſiat ⁊ ꝯmoueat aliquo motu. ⁊ qñ3 egrediſ pus ex eis p⁹ miſſionē aq̄ mellis in vlcere cū inſtrumēto attrahendi poſt. Cūz mūdificatur ſanies ⁊ ſperamus ꝙ non remāſit ex ea aliqd tūc adminiſtrent medicine ꝯſolidatiue ⁊ nō eſt i mūdificatiuis abſterſiuis in h⁹ i aliquid ſicut mel. Ipſū enim eſt mundificatiuum ⁊ cibus dilectus a natura ⁊ non nocet vlceribus. Ulceris autem pulmonis regimen eſt due res: quarum vna ē cura vera ⁊ altera eſt blandiēs. Cura quidez vera nō eſt poſſibilis niſi quando egritudo ē ſuſcep[tibilis] curē: ⁊ nos iā narrauimus eam. Et illud eſt cuz mundificatione vlceris ⁊ exſiccatione ipſius ⁊ expulſione materierū ab eo ⁊ prohibitione catarri ⁊ adiuto[rio] ipſi⁹ ad ꝯſolidandum. Et iam preterit illud in regimine prohibitionis catarri ⁊ ē r[egula] in hac cura. Et ſumma eius eſt mundificatio corporis ⁊ attractio materiei a capite ad inferiora ⁊ ꝯfortatio capitis vt nō multiplicetur

ſupfluitates in ipſo ⁊ ꝓhibitio eius qd̄ effundit̄ ex capite ad pulmonē ⁊ attractio illius ad aliā ptē. Et oꝫ vt ſit mūdificatio cū phlebotomia ⁊ medicinis extrahētibus ſuperfluitates diuerſas ſicut pillulis cochijs ⁊ ꝓpꝛie cū bdellio ⁊ gūmi additis in eis. Et foꝛtaſſe neceſſaria ſunt ea que educunt humoꝛes melicos ſicut epithimū ⁊ ſimilia. Et qꝛ indiges iterationibus in euacuatione vt minoꝛentur ſuperfluitates in ipſo Eſſe ergo cū phlebotomia ⁊ medicinis: deinde cum ſubtiliatione: ⁊ ꝓpꝛie in coꝛpoꝛibus foꝛtibus. Et ex rebus iuuantibus in expellendo nocumentum caterri eſt diacoꝛ ⁊ ꝓpꝛie illud qd̄ eſt ex papauere: ⁊ cum eis q̄ dicemus in antidotario ⁊ reliqua. Et ex eis q̄ iuuāt ad hoc vt natura ſuſcipiat regimē ē vt ſit permutatio ad regionē in quibus eſt aer exſiccās ⁊ curetur ⁊ detur i potu lac eis. Et oꝫ vt ſit pꝛeparatio eius ſm pluſ ea q̄ eſt pꝛeparatiua habēs collū tenſum ad anterioꝛa ⁊ ad ſuperioꝛa vt equetur caſus potiuꝫ pulmonis pectoꝛis adinuicē vt nō remoueant partes vlceris a coopertura ⁊ poſitiōe naturali. Et oꝫ vt nō frequētet in ipſo ſedatio tuſſis cum pꝛohibitione ſputi. Nā i ipſo ē timoꝛ magnus q̄uis medicari faciat lenitatē. Blandientia vero ſunt regimē indurādo ea ⁊ exſiccādo ea: ita vt nō fiat cōcauitas eis neq̄ dilatent: licet i eo nō ſperētur incarnatio: ⁊ ꝯſolidatio: ⁊ in hoc eſt ſpes in tēpoꝛe patiētis ea q̄uis vita eius nō ſit dilata ⁊ leditur quolibet erroꝛe Et iſta quidē exſiccatiua cōſtringūt pulmonē ⁊ exſiccant eū ⁊ claudunt vlcus q̄uis nō ꝯſolident ipſum ⁊ ſi hac via pceſſerit non opoꝛtebit vt adminiſtretur lac omnino. Et mel ē vehiculū medicinis pthiſis ⁊ ipſum nō nocet vlceribus. Vlceris aūt mūdificatio ſit cū medicinis pꝛedictis mūdificantibus ⁊ cū decoctione yſopi pꝛedicta ad pthiſim i antidotario. Et foꝛtius illo ē electuariū de herbo cū q̄uis cocti dē i antidotario. Et foꝛtius illo eſt electuariū de ſqilla cū lacte aſinino. Et qꝛ eſt neceſſariū vt aggregētur i eis vt ſ coſitatē faciētia glutinatiua. Et quandoq̄ adiuuantur cū narcoticis vt ꝓhibeat tuſſis ⁊ adiuuāt medicinā i operatiōe ſua: ⁊ tūc neceſſariū ē regimē viuificabile Et iam diximus tibi hec mundificatiua in capitulorum pꝛincipio. Et diximus etiam ea in capitulo empimatis. Et viſitata ex eis ſunt ſoꝛbitiones facte ex herbo. Et ſoꝛbitiones in quibus ponitur poꝛrum de ſeſami facte ex farina ciceris ⁊ alcandaros: ⁊ hoc ipſum poꝛrum elixatum ⁊ aque melis in quibus coquātur mundificatiua incarnatiua: ⁊ oia illa iā pꝛeterierūt tibi. Et ꝯfectiones exſiccatiue ſūt diacyminū ⁊ anathaſia ⁊ electuariū de ſēie lini. Verū mithꝛidatū ⁊ tyriaca cū adminiſtrant in quibuſdā hoꝛis ⁊ ꝓpꝛie in pꝛincipio ⁊ vbi non eſt debilitas vehemēs ſūt iuuatiua. Et vbi nō eſt febꝛis ia3 peruenit̄ ad vltimū in areſactione. Et luti quidē ſigillati eſt res magis iuuatiua in omni hoꝛa ⁊ luti armeni. Et ſimiliter omnia q̄ diximus in emplaſtris ⁊ vapoꝛationibus ⁊ vnguētis mūdificatiuis. Et quāq̄ pullulant vlcera i pectoꝛe ⁊ in pulmone conſert facere vt eger lambat coquilearium plenū de kitran i mane ſolo: [illegible] mellis cū aliquantulo galbani liquefacto cū melle. Si aūt illic fuerit caliditas ⁊ timentur mūdificantia calida ⁊ nō conferunt frigida. tūc ſumātur pulmo vulpis ⁊ ſemē feniculi ⁊ ſuccus liquiritie mundificatus ⁊ ſuccus capilli veneris ⁊ aggregent̄ cum aqua ſuccari ingroſſata qꝛ ē vltimum. Et quandoq̄ adminiſtrant̄ in hac egritudine genera ſuffumigationum exſiccantiū ⁊ mundificantium quibus ſit ſuffumigatio cū traiectario. Et ex eis ſūt illa q̄. ℞. arſenicum ⁊ piper fiant ex eis ſimilitudines auellane cū albumine oui. Et ex eis ē illa q̄. ℞. folioꝝ oliue dulcis ⁊ ſtercoꝛis vaccaꝝ pꝛegnantū ⁊ adipis renū hirci ⁊ arſenici ⁊ ſtercoꝛis lepoꝛis ptes equales. Et ex eis ē illa q̄ ℞. coꝛtices nabac ⁊ arſenicū ⁊ adipē renū hirci. Et ex illis ē illa q̄. ℞. arſenici ⁊ butyꝛꝫ de ouibus. Et ex illis ē q̄. ℞. arſenici ⁊ ariſtol. ⁊ coꝛtices radicis capparis ptes equales ⁊ aggregentur cum melle ⁊ butyꝛo ⁊ etiam pinea i qua ē ſex albūrū ⁊ ē arſenicū. ſ. citrinuꝫ cum ſeſamino oleo. Et quotiēs caleſcit cōplexio eius ſupflue curet cū trociſcis de canfoꝛa aliquibus diebus ⁊ redeamus poſt eos ad exſiccandū. Cibi autē ſint ex perdicibus decoctis cū ſeminibus ⁊ ſpeciebus ⁊ non ꝓhibeatur vinū album purū i pꝛincipio ſuis ⁊ olfaciat ſup odoꝛifera ⁊ adhereat ſomno ⁊ requiei ⁊ quieti ⁊ dimittat irā ⁊ rixā. ⁊ nō pueniat ad ipſum illud qꝫ ꝯtriſtat. Et ex eis q̄ ego multotiēs ſum expertus in coꝛpoꝛibus diuerſis: ⁊ regionibus diuerſis eſt vt vtatur patiens zuccaro roſato. recentiſſimi anni omni die quantum poteſt quantumuis multum ſit ita etiam vt cū pane. Deinde attendas eſſe eius. tunc ſi conſtringatur anhelitus eius pꝛopter exſiccationem roſarum detur in potu ſirupus de yſopo ſm quantitatem neceſſitatis. Et ſi inflammatur febꝛis detur in potu trociſci de canfoꝛa ⁊ non intermittatur hec cura in ipſo quoniam ſanat. Et ſi non timerē dici mendax narrarē in hac intentione mirabilia ⁊ referrem ſummā qua viſa eſt mulier pthiſica: peruenit res eius ad hoc vt egritudo cum ea pꝛolongaretur adeo donec perueniret ad moꝛtem ⁊ vocaretur ad ipſam qui pꝛepararet ea que moꝛti ſunt neceſſaria. Tūc quidam frater eius ſurrexit ad eam ⁊ curauit eam hac cura tempoꝛe longo ⁊ reuixit ⁊ ſanata eſt ⁊ impinguata eſt: ⁊ non eſt mihi poſſibile vt dicam ſummam eius qd̄ comedit de zuccaro roſ. Et quandoq̄ egent ſiccitas ⁊ areſactio adminiſtratione lactis ⁊ aldoch. ⁊ in hoc eſt cibatio ⁊ equatio: ⁊ humectatio humoꝛis coꝛrupti ⁊ conglutinatio vlceris cum caſeitate: ⁊ mundificatio cum abſterſione aque lactis virus ⁊ ſaniei: immo multotiens ſanat hoc regimen vlcera pulmonis cum non intendītur in regimine eoꝛum vt indurentur. Et de lactibus magis conueniens eſt lac mulieris ſuctum ex mamilla: deinde lac aſininum ⁊ lac capꝛinuꝫ ꝓpꝛie pꝛopter ſtipticitatem que eſt in lacte capꝛino. Et lac equinum etiam eſt ex eis que mundificant ⁊ faciunt ſputum facilē. Verum non eſt ei conglutinatio ſm q̄ exiſtimo. In lacte autē ouino ⁊ vaccino eſt groſſitudo ⁊ ſi poſſit ſugi ex vbere eſſet magis conueniens

Et opoꝛtet vt animalia ex quibus mulgetur paſcant plantas quarum operatio eſt neceſſaria ad incarnationem quidem. ſicut virga paſtoꝛis ⁊ hauſigi ⁊ concre. i. pirus ⁊ que ſunt illis ſimilia. Sed mundificantia facientia ſpuere ſicut alhaſce ⁊ alandacocha ⁊ nidus apis immo ſicut lacticiniuꝫ. Et ille qui vtitur potu lactis opoꝛtet vt obſeruet reliquuꝫ regimen. Nam ſi errauerit in aliquo foꝛtaſſe reducet ſuper eum malitiam. Quidam autem medicoꝛuꝫ qui medicinam compꝛehenderunt iam narrauerūt ſufficientiam dandi lac in potu. Et dixerunt illud cuius intentio eſt cuꝫ pꝛopoſito noſtro. ſ. quoniam opoꝛtet vt ex aſinabus eligantur ille que a partu elongate ſunt. iiij. mēſibus aut quinq̄ menſibus ⁊ vadant ad vas in quo lac mulgetur ⁊ abluatur cū aqua. Et ſi lac fuerit mulctum in eo ante lauetur cum aqua calida ⁊ fundatur in eo aqua calida ⁊ dimittatur donec diſſoluatur aliquid ſi fuerit in eo aque. Deinde abluatur cum aqua calida ⁊ frigida. deīde ponatur vas in quo mulgetur lac in aqua calida ⁊ mulgeat in eo medietas ſacrataii ⁊ eſt q̄titas eius quod i potu datur in die pꝛimo ſi egritudo fuerit ſalua: ⁊ ſi nō tunc plus illo dabis ſm quod pꝛouideris ⁊ exiſtimaueris. Et ſumat in potu in ſecundo die duplum illius mulctuꝫ in illa mulſione. Et ſi natura iam fuerit reſtricta in die pꝛima ponatur in eo quod bibitur in die ſecundo aliquid zuccari. ⁊ fac in tertio ſicut feciſti in die pꝛimo. qꝫ ſi natura non lenificatur in ſecundo. et ꝓpꝛie cum non lenificatur vſq̄ ad tertium: tunc in potu da duo ſacratati lactis cum duobus danic ſalis indi. ⁊ de amillo pondus. ʒ. ſ. vſq̄ ad. ʒ. i. ſ. ⁊ non ceſſes dare in potu oī die pōdus medietatis ſacratati. Quod ſi peruenerit ſextus ⁊ non reſpondet natura accipe ex lacte tres ſacratati ⁊ cuꝫ eis ꝑmiſce zuccarum ⁊ ſalem ⁊ oleum amigdalinuꝫ ⁊ polypodium. Si autem reſpondet vltra tres ſecelles: tunc non admiſceas poſt illud ex lacte aliquid aut minue ex lacte. Et omnino opoꝛtet vt non addat natura in die ⁊ nocte ſuper tres. neq̄ minuat ex duabus: tunc ſi iuuatur cum hoc da in potu tribus hebdomodis. Et iam dixerunt quidam compꝛehendentes qꝫ melius lac in potu ſumenduꝫ illud eſt quod ē animalis paſcentis loca in quibus ſunt herbe ſubtiliatiue mundificatiue cum ſtipticitate ⁊ exſiccatione ſicut abſinthiuꝫ ⁊ aliea ⁊ ſceha ⁊ abꝛotanuꝫ ⁊ polium ⁊ rubus. In lacte autem capꝛino rectius ē vt miſceatur cum recenter mulctuꝫ eſt aliquid aque ⁊ igniantur lapides ⁊ pꝛoijciantur ſuper ipſuꝫ multotiens donec coquatur ⁊ auferatur eius aquoſitas ⁊ hec eſt melioꝛ decoctio q̄ decoctio ſuper ignem. ⁊ attende etiam lenificationem nature niſi ſunt ꝯtraria: tunc enīꝫ opoꝛtet vt ponas i eo hypoquiſtidos aut tuſſis plurima. quare tunc opoꝛtet vt ponas in eo dꝛagaganti pōdus. ʒ. i. Et ſi fuerit ſtomachus debilis ponantur in eo cyminum ⁊ carui ⁊ lac quideꝫ coctum cum digerit ipſum pthiſicus eſt ei cibus ſufficiens. ⁊ quando poſt ipſum febꝛis pthiſicus tūc opoꝛtet vt abſcindatur. Aldoch autem eſt neceſſarium cum vehementia eſt ſe. ⁊ cum eſt ſolutio ventris ⁊ eſt eis iuuatiuum valde. Et melius eſt ſi dimittatur lac acetoſum nocte vna poſt acceptationem butyꝛi totius in loco temperato: deinde moueatur in mane vehementer donec adinuicem vehementer miſceat Deinde ſumantur trociſci de farina tritici que ſit ſimula boni panis adeo perfoꝛati donec ſint illic qui nominantur berengen perfice ⁊ pꝛoijciātur ſup pōdus. ʒ. x. ex eis pondus. xxx. ʒ. de aldoch ⁊ accipiantur ⁊ in die ſecundo adde de aldoch decimam ſui ⁊ minue de pane pondus. ʒ. i. fac illud aſſidue donec remaneat ſolum lac acetoſum. Deinde conuenit ei cum non indiget aldoch ⁊ apparet ſanitas ⁊ declinat egritudo. Non ergo ceſſes minuere ex aldoch ⁊ addere i trociſcis donec abſcindatur lac. Quod ſi aliqui eoꝝ habeāt diariam pꝛoijcere ferrum ignitū in aldoch multotiens eſt malum: ⁊ redi hic ad illud quod dicitur in antidotario. Cibi autem ipſoꝝ ſint ea que glutinationem faciunt: ſicut panis de ſimula tri. ⁊ que fiunt de milijs. ⁊ riſi etiam mundificat ⁊ facit naſci carnem ⁊ kiſth oꝛdei bene decocta eſt glutinatiua mūdificatiua ⁊ eſt ꝯueniens apud vehemētiam febꝛis ⁊ ꝓpꝛie cum cancris quoꝛuꝫ extrema ſunt ablata quoꝛum ablatio eſt iterata cum aqua ⁊ cinere ⁊ ꝓpꝛie cum oleribus frigidis: ⁊ lentes etiam ex ea que accipiuntur cū cucumeribus ⁊ citrolis ⁊ melonibus efficiunt ſputū facile. Si aūt febꝛis eſt leuis tunc nō eſt aliqd ſicut cauliculus ⁊ ſpargi i ea que ſpuere faciunt. Piſces autem ſaliti cuꝫ comeduntur ſemel aut bis conferunt i mundificando ⁊ cum vlcus eſt malignum: tunc aliena illud ⁊ omne ſalſum Quod ſi eos carne cibaueris tūc ſunt cuꝫ eis q̄ ſūt ſicut caro atheingi ⁊ galline ⁊ perdicis ⁊ alcanabit ⁊ minutoꝝ auium: ⁊ omnes ſint ſicut ipinguate. ⁊ melius eſt vt comedāt eas aſſatas vt ſint vehementioꝛis exſiccationis ⁊ incarnationis. Et extremitates etiaꝫ ſunt bone pꝛopter viſcoſitateꝫ eaꝝ ⁊ piſces in furno decocti. Et quando deſiderant iura tūc permiſce ea cum melle. Et quandoq̄ conceditur vt ipſi ingrediantur balneum ante cibū ⁊ poſt ipſum cum non eſt in epatibus ipſoꝛum opilatio. Ipſum enim impinguat eos ⁊ confoꝛtat ipſos. Aqua vero ipſoꝛum quas ipſi potāt ſint aque pluuie. Et pthiſicis quidē multotiens accidit ſputū ſanguinis ſm qꝫ pꝛeterijt eius rememoꝛatio. Et ex troc. bonis ad illud ſūt trociſci qui. ℞. luti ſigillati. ʒ. iiij. amili luti armeni roſaꝝ rubeaꝝ oiuꝫ ana. ʒ. iiij. karabe granoꝝ mirthi amboꝝ ana. vi. ʒ. cancroꝝ adustoꝛum ſeminis poꝛtulace amboꝛuꝫ ana. ʒ. xv. coꝛalli dꝛagaganti ſpodij ſedine omnium ana. ʒ. xv. gummi feniculi ſucci liquiritie omnium ana. ʒ. vij. conficiantur cū ſucco poꝛtulace ⁊ aqua roſ. recentium ⁊ fiant ex eis trociſci ⁊ bibantur cuꝫ aqua cucumeris aut cū aq̄ pluuiali. Et multotiens quidem accidit pthiſico caſus vue ⁊ cadit in laboꝛem. ⁊ ſuffocationem pꝛopter ipſum. Et quandoq̄ indiget abſciſſione eius.

Fen. xi. De diſpoſitionibus coꝛdis Trac. i. eſt de pꝛincipijs ⁊ radicibus ad illō. De medicina coꝛdis.

Capitulum primum.

C Or quidē creatū ē ex carne forti vt ſit lōginquū a nocumētiſ in quo ꝯtexte ſūt ſpēs villoꝝ fortiū vehemētis diuerſitatis. ſ. lōgitudinaliū attractiuorū latitudinaliū expulſiuorū ⁊ tranſuerſaliū retētiuoꝝ vt ſit ei ſpēs motuum. Et menſurata eſt eius creatio cū quantitate ſufficienti vt non ſint ſuperfluitas ⁊ grauitas ⁊ magnitudo: quoniā ex ipſo ē origo arteriaꝝ ⁊ ſuſpenſio ligamentoꝝ. Et dilatatū ē vt ſit in origine ſufficiētia cū eo qđ oritur. Et poſita ē pꝰ hec pars eiꝰ altior duaꝝ ptiū ipſius vt ſit longinqua ab appodiatiōe ſup oſſa pectoris ⁊ nō ledat eā tactꝰ coꝝ. Et ſubtiliata ē eiꝰ altera extremitas ſicut illud qđ aggregatū eſt ad pūctum vnū vt ſit illud qđ ledit tactu oſſiū minor ptiū eius: ⁊ facta eſt dura illa ps eius ſupſiue vt ſit illud qđ paratū ē ledi illa obuiatione mediꝰ facti. Et ꝯdecta ē figura ad pineā vt ingenioſa fabricatio inferior ⁊ ſupior ſit bona ⁊ nō ſit in ea ſupfluitas. Et poſitū eſt in panniculo ſolido valde ſubtili qui ꝯſiſis ſit ex genere pāniculoꝝ: tñ nō inuenitur pāniculus cōpar ei i ſpiſſitudine ⁊ ſit ei clipeꝰ ⁊ tutamē. Et ſeparatū ē corpꝰ eiꝰ ab illo pāniculo cū ꝯtinuitate q̄dā niſi apud radicē eius ⁊ vbi oriunt arterie. ⁊ ē ei vt dilatet in ipſo abſq; prefocatione. ⁊ apud radicē eiꝰ ē mēbꝝ ſicut fūdamētū ſile cartilagini paruū vt ſit baſis fixa firma. Et in ipſo ſūt tres vētres. ſ. duo vētres magni ⁊ venter q̄ſi mediꝰ quē Gal. noīauit foueā: aut meatū nō vētrē vt ſit ei receptaculū nutrimēti: quo nutrit ſpiſſū forte ſile ſubſtātie ipiꝰ ⁊ mitta ſpiritꝰ generati i ipſo a ſanguine ſubtili ⁊ inter iſtos ſūt vie: ⁊ ille vie dilatant in ipſo cū dilatatur cor ⁊ coartātur apđ longitudinē eiꝰ ⁊ baſis qđ vētris ſiniſtri altior ē baſi vētris dextri: ⁊ baſis vētriſ dextri deſcēdit mihi. Et vene pulſatiles ſūt arterie create: ⁊ ſūt niſi vna eaꝝ habētes duas tunicas ⁊ durior eaꝝ ē intrinſeca cū ipſa ſit obuiās percuſſioni ⁊ motui ſtbe ſpūs forti cuiꝰ itendat ꝯſeruatio ⁊ cuſtodia ⁊ fortitudo. ⁊ origo arteriaꝝ ē ex vētre ſiniſtro q ē vnus duoꝝ vētriū pectoris quaſi dexter ē ꝓpinquior epati. qꝛ oꝫ vt ſit occupatus in attractiōe nutrimēti ⁊ adminiſtratione eius. Et quia venter dexter cordis comprehendit groſſū graue ⁊ ſiniſter ꝯprehēdit ſubtile: leue tēperata ſūt ambo latera cū ꝯfirmatione vētris q ꝯprehendit groſſū. ⁊ ꝓpē quoniā ſequitur reſolutio cū reſudatione aut exſiccatione ꝓp groſſitudinē meatuū ⁊ ingroſſādo vētrē qui cōprehēdit ſubtile. immo poſitū ē vas ſubtilioris ſtrictius. ⁊ tēpatior ſanguinis eiꝰ ē in medio. Et ſūt ei duo additamēta ſup duo orificia introitus duaꝝ materieꝝ. ſ. ſanguinis, ⁊ aeris attracti ad cor ſicut due aures neruoſa q̄ ſi rugoſa mollificatiua dū cor pendet ꝯſtrictū. Et cū dilatatur tenſa ⁊ adiuuātia ad ꝯſtrigēdū illud qđ ꝯprehēditur ad interiora. Sunt ergo ſicut due arce recipientes a vaſibus: deīde mittētes illud ad cor cū menſura ⁊ ſubtiliatiua ſūt vt ſit magis ꝯprehēdētia ⁊ melius obediētia ꝯſtrictioni ⁊ facta ſūt dura vt ſint longinquiora a paſſione. Et cor quidē nutrit virtutibus ſuis naturalibus cū dilatatione quare attrahit ſanguis ad interiora eiꝰ ſicut attrahit aer. Et cor quidē poſitū ē in medio medij pectoris: quoniā ē tēpatior locꝰ ⁊ declinat magis paꝝ ad ſiniſtrū vt elonget ab epate ⁊ habeat epar locū ampliū. Splen vero deſcendens ē ab eo elōgatione. ⁊ i declinatione eiꝰ ē iuuamētū qđ ego dicā. Et vt cor āplificet locū epati melius ē q̄ āplificet ipm ſpleni quoniā epar ē ſublimius. Et ex eis q̄ intēdūt i declinatione cordis ab epate ē vt nō aggregetur calor totꝰ i parte vna: ⁊ vt tēperetur i latus ſiniſtrū cū ſplē ipſe ſit nō calidus valde: ⁊ vt ipm minus ꝯprimat venā ꝯcauā venientē ad ipſū preparādo ei quēdā locū. Et ſi aliqua aīalia ſūt magni cordis ⁊ ſunt cū hoc pauida ⁊ timida ſicut lepores ⁊ ceruis tūc cauſa in eo ē: quoniā calor coꝝ ē paruus vt exſiccat ex eo res plurima: qꝛ nō calefacit integre. Et illa q̄ ſūt parui cordis ⁊ cū hoc audacia ideo ſūt quoniā caliditas i ipſo eſt plurima ⁊ coartatur ⁊ ſit vehemēs. Uerū illa q̄ ſūt plurim audacia ſūt ea q̄ ſūt magni cordis. Et cor quidē nō tollerat nocumētū doloꝝ neq; apoſtematū: ⁊ ꝓp hoc nō decollat aīal i cuiꝰ corde iuenit ex nocumentis illud qđ inuenitur i reliquis mēbris. Et quandoq; inuenit i quibuſdā aīalibus magni corporis os magnū ⁊ proprie i bobus: ⁊ hoc os ē decline ad cartilaginē. ⁊ illud qđ ē plus ⁊ maiꝰ cū additiōe ⁊ duritie ē illud qđ inuenit i corde elephātis. Et iā repertū eſt cor cuiuſdā ſimij hñs duo capita. Et ex virtute vite cordis ē quoniā qui auferet ab aīali inceſſat pulſari vſq; ad horā. Jā aūt errauit q exiſtiauit qꝙ cor ſit lacertꝰ q̄ uis ſit ſilū reꝝ i eo. veꝝ motꝰ eiꝰ nō ē voluntarius.

De egritudinibus cordis. Cap. ij.

Q Uandoq; accidūt cordi i ſua proprietate ſpēs egritudinū omnes ſic ſpēs malitie ꝯplexionū que quādoq; ſūt materiales ⁊ quādoq; ſūt pure. Et materiales quādoq; ſunt i venis eius ⁊ quādoq; ſunt i eo qđ ē iter panniculū eius ⁊ corpꝰ ipſius ⁊ ꝓpe humiditas. Multotiēs. n. inueniunt ex eis locis humiditates. Et ſcitum ē qꝙ quoniā multiplicāt coartāt cor a dilatatiōe: quare iterficiūt. Et quādoq; accidunt ei apoſtemata ⁊ opilatio: ⁊ quū accidit ei aliquid de egritudibus ſitus ē ſic aliqđ qđ accit ei de coartatione i humiditate ꝯpreſſiua ꝓhibētē ipſū a dilatatione: quare iterficit. Et ſolutio ſingularis que accit aut i ipſo aut i pāniculo eius. Cūq; ꝯfirmat i corde malitia ꝯplexiōis nō recipit curā. Et cū nō ē cōfirmata nō ē facilis ſuſceptibilis cure. Et apoſtema quidē calidū ē iterficiēs ſtatī. Et frīu ē ex eis que ſunt difficilia. Et raro eueniūt durities ⁊ mollicies i corde. Sꝫ plurimū illiꝰ ē i pāniculo cordis. qꝙ ſi contigat vt i ipſo eueniat: nūc ipſū nō iterfic̄ i momēto iterfectiōis apoſtematis calidi: veruntamē cū hoc ē iterficiēs. Et quoniā prolōgat durū qđ accit i pāniculo ex humore groſſo: ⁊ nō durū ex humore aquoſo diſtillādo ſpatiū ſicut diſpoſitio i apoſtemate qđ fuit i panniculo cordis ſimij qđ narrauit Gal. vixerat ille ſimiꝰ ſeꝰ. ſed poſtq; anatomizatus ē poſt mortē ſuā cognitū ē qđ paſſus eſt i vita ſua. fuerat. n. debilitas ⁊ extenuatio. Cūq; cor ipſū non tolleret vt apoſte: quō ergo tollerabit vt collectiō ⁊ ſanioſitas in ipſo fiant. Et cū ſic acciderit vlcera tollerabilia borboralia: nūc ipſa iterficiūt poſt fluxū ſanguis nigri ex naribꝰ ſꝫ qꝙ di. Et quādoq; accit in neruis cordis opilatio nocēs opōnibus cordis. Cor aūt longinquus ē ab hoc vt tolleret ſolutiōez ſingularis q̄ ap. z. Et quādoq; accit corpi ipſiꝰ ⁊ penetrat vſq; ad vētres ⁊ interficit ſtatim: ⁊ ſi non ē penetrās tūc forſſic poſtponit eiꝰ interfectio vſq; ad diem ſcđm. Et quū accidūt cordi egritudines ꝓp cōitatē pāniculi ſui ⁊ cōitatē cerebri ⁊ laterū ⁊ pulmonis ⁊ epatis ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ reliquoꝝ viſceꝝ ⁊ ꝓpē ſtōi. Et quādoq; eſt ꝓp cōitatez alioꝝ mēbroꝝ ⁊ corpis cōiter ſicut ē i febribꝰ: ita vt vīficet ꝑ paroximos ſuos ⁊ criſes ſuas: ⁊ ꝓp cōitatez alioꝝ mēbroꝝ. Quū ſūt ꝓp ea q̄ abſcidunt ex eis ſicut cōitate epatis qū debilitat in tranſmittēdo nutrimētū ad ipſū: ⁊ cerebri quū debilitat. Et debilitat lacertꝰ faciēs anhelitū ab ſthe ſitu. Et quū ſunt ꝓp ea q̄ ex eis ad ipſū veniūt: ex cerebro qđ ſicut quū i ipſo multiplicat hūor melicꝰ ⁊ penetrat in ſba cerebri: qꝛ penetrat in via arteriaꝝ vſq; ad cor excitans tremorē cordis ⁊ caſū virtutis ⁊ triſticiā cū extractiōe malitie cogitatōis ⁊ ſuſpitiē: ⁊ ſicut ſtilū qđ ex eo puenit ad ipm ex hūore humido per hanc viam ⁊ facit accidere obliuionē ⁊ pigritiā ⁊ caſū ſeſtimatiōis. Sꝫ ex epate ſicut illud qđ ipm mādat ex ſanguie malo calido ⁊ frigido aut groſſo. Et quādoq; ſūt ꝓp cōitatē in nocumēto ſꝫm ſemitā vicinitatis ſicut ꝓp nocumētū eius qđ ē ꝓp apoſtema calidū ⁊ frigidū exiſtens i pāniculo ꝯtinēte ipm ꝓpē ⁊ reliquoꝝ viſceꝝ cōiter ⁊ nocumētū eiꝰ qđ ē ꝓp nocumētū oris ſtōi exiſtēs ab hūore viſcoſo: aut mordicatio aut vermibꝰ ⁊ aſcaridibus aut vomitu mordicatio q̄re eueniūt ex eis tremor cordis. Et quū ſit ꝓp cōitatē i dolore quū vehemēs ſit ⁊ puenit ad ipm ⁊ multotiēs interficit. Et quū ſūt ꝓp mutatiōꝫ materiei ſicut ex ſquinātia: aut pleureſi: aut ꝑipneumonia: qꝛ declinat mā ad cor ⁊ ſuffocat ⁊ interficit. Ergo cōitates q̄ cadūt inter cor ⁊ pāniculū eiꝰ nō oꝫ vt ꝯſequenter puniē. Et ſi ē apa dū non ē calidū: ipm. n. ē pniciōſū. Et quādoq; accit i ipſo ore ſtōi tremor ⁊ nocet cordi. Modi aūt ex quibꝰ ſignificant diſpōnes cordis ſūt. ix. Pulſus ⁊ anhelitus ⁊ creatura pectoris. Et ea q̄ naſcuntur ſup pectꝰ. ⁊ tactꝰ corpis ⁊ qđ accit in ipſo ⁊ mores ⁊ virtutes corpis ⁊ debilitas eiꝰ ⁊ meditatiōes eiꝰ. pulſus qđ quoniā velocitas eiꝰ ⁊ magnitudo ⁊ freq̄ntia ipſius ſignificāt caliditatē eiꝰ. ⁊ coꝝ ꝯtraria ſignificāt frigiditatez eiꝰ. ⁊ eiꝰ lenitas ſignificat humiditatē. ⁊ eiꝰ durities ſignificat ſiccitatem ipſius. ⁊ fortitudo eiꝰ ⁊ eq̄litas ⁊ ordinatio ſignificant ſanitatē eiꝰ. ⁊ coꝝ ꝯtraria ſignificāt ꝯtraria ſanitatis ipſiꝰ. Et anhelitꝰ quidē magnꝰ ⁊ freq̄ns ⁊ velox ⁊ calidus ſignificant caliditatē eiꝰ: ⁊ ꝯtraria coꝝ ſignificāt frigiditatem eius. pectꝰ amplū aūt ſi nō ē ꝓp multitudinē cerebri quā ſignificat capitis magnitudo faciēs multitudinē cerebri facientē magnitudinē nuche facientē magnitudinē ſpondiliū facientē magnitudinez coſtaꝝ ꝓportaꝝ ex eis: imo ē ſic paruitas capitis: aut eiꝰ mediatio ⁊ fortitudo pulſus ſignificat caliditatem ipſius: ⁊ ꝯtrarium illiꝰ ſi nō facit ipm paruitas capitis ſignificat frigiditatem eius. Et pili plurimi orti ſup pectus ⁊ prope illi q ſunt criſpi ſignificāt caliditatē ipſius. ⁊ nuditas pectoris ⁊ paucitas piloꝝ ſignificāt frigiditatē ipſius ꝓp paruitatē agētium aut ſiccitatē ꝓp paruitatē materiei ſumi. Et ſi nō ꝯtradicit humiditas ꝯplexionis corpis valde ⁊ ꝯſuetudo aeris ⁊ regionis ⁊ etatis. Et caliditas corpis totiꝰ ſignificat caliditatē eiꝰ ſi nō reſiſtit ſplē ⁊ epar frigida cū frigiditate ſua ⁊ frigiditas corpis ſignificat frigiditatē eius ſi nō reſiſtit epar aliquo mō. ⁊ lenitas eiꝰ ſignificat humiditatē eiꝰ ſi nō reſiſtit epar aliquo mō ſimiliter. ⁊ durities eiꝰ ſignificat ſiccitatem ipſius ſi non reſiſtit epar. Et febres putride cū ſiccitate epatis ſignificāt caliditatē eiꝰ ⁊ humiditatē eius. Ex via aūt moꝝ quoniā ira nimis q̄ nō ē ex ꝯſuetudine ⁊ audacia ⁊ furioſitas ⁊ leuitas motuum ſignificāt caliditatē eiꝰ. Et coꝝ ꝯtraria ſi nō ē acquiſita ex meditationibꝰ ⁊ ꝯſuetudinibꝰ ſignificāt frigiditatē ipiꝰ. Corpis aūt fortitudo ſignificat ipſius fortitudinez ⁊ eiꝰ debilitas ſi nō fuerit nocumētū ex cerebro ⁊ neruis debilitatē ipſiꝰ. Et debilitas eiꝰ ſignificat malitiā ꝯplexiōis i ipſo. Et fortitudo eiꝰ ſignificat ꝯplōis eiꝰ bonitatis eq̄litatez. Et q̄ eſſentia caloris inati ⁊ ſanguis ⁊ ſpūs vitalis pilla ē i ipſo ſi inflāmata fumoſa: imo ſplēdida pura. Sꝫ accidētalē ex caliditate ſignificāt vehementia iflāmationis ⁊ rixa aīe. Et quādoq; adducit nocumentū i anhelitu. Meditationes vero q̄ declinant ad gaudiū ſicut fiducia ⁊ bonitas ſpei ſignificāt fortitudinez ipſius ⁊ eq̄litatem ipſius q̄ ſequūt in caliditate ⁊ humiditate ipſius. Et declines ad igſitionē ſolitudinis ⁊ diſiunctionis ſignificāt caliditatem eius. Et declines ad timorem ⁊ triſticiem ſignificant frigiditatem ⁊ ſiccitatez eiꝰ. Et diſpoſitiones que ſequūtur i ipſo corde ſicut inflammatio accidens in ipſo ⁊ ſicut tremor qui ſentitur ex ipſo: alie ſignificant per ſe ipſas complexionem eius ſicut inflamatio. ⁊ quedam non ſignificāt niſi per comparem ſuam ſicut tremor cordis. Tremor nāq; cordis ſequit omnes ſpēs debilitatis cordis ⁊ malitie ꝯplexionis ipſius ⁊ non ſignificat rem paruam in ipſo. Et quū plurimū tremoris cordis ē propter fortitudinem ſenſus cordis quare accidit tremor cordis ex qualibꝫ meditatione aut vapore aut ſimilibus illis ex eis q̄ perueniunt ad ipſū. Et quādoq; ſunt egritudines cordis cum ꝯmunitate alioꝝ ⁊ proprie capitis ⁊ oris ſtōi. Et nō eſtimantur egritudines cerebri melice ⁊ epilepſie a cōitate cordis. Et quādoq; puniunt ad cor ma̅e expulſe ex eis q̄ ſunt ſicut pleureſis ⁊ peripneumonia ⁊ ſunt cauſe doloris magni ⁊ mortis ſubite. Et quū accidit hiis morbus diminutio ex ꝯtinuitate neceſſaria puenit nocumentū illiꝰ ē i corde quare alterat ꝯplexio eiꝰ. Et quando puenit calor paruus aut frigus paꝝ ad cor moꝛt ſic citius ē. Et iā vidi ꝯgelatū loq ⁊ iā moriebatur cum ſudore ⁊ ſine ſudore.

De ſignis cōplexionū cordis naturaliū. Cap. iij.

C Omplexionē quidē caliꝺā nimiē ſignificāt āplitudo pectoris i creatiōe ſua. niſi reſiſtat cerebꝝ ⁊ magnitudo pulſꝰ nimis ⁊ declinatio ipſiꝰ ad frequentiā ⁊ velocitatē. ⁊ magnitudo anhelitus nimis

Capitulum primum.

c Oꝛ quidē creatū ē ex carne foꝛti vt ſit lōginquū a nocumētis in quo ꝯtexte ſūt ſpēs villoꝝ foꝛtiū vehemētis diuerſitatis. ſ. lōgitudinaliū attractiuorū latitudinaliū expulſiuorū ⁊ tranſuerſaliū retētiuoꝝ vt ſit ei ſpēs motuum. Et menſurata eſt eius creatio cū quantitate ſufficienti vt non ſint ſuperfluitas ⁊ grauitas ⁊ magnitudo: qm̄ ex ipſo ē oꝛigo arteriaꝝ ⁊ ſuſpenſio ligamentoꝝ. Et dilatatū ē vt ſit in oꝛigine ſufficiētia cū eo qḋ oꝛitur. Et poſita ē p⁹ hec pars ei⁹ altioꝛ duaꝝ ptiū ipſius vt ſit longinq̄ ab appodiatiōe ſup oſſa pectoris ⁊ nō ledat eā tact⁹ eoꝝ. Et ſubtiliata ē ei⁹ altera extremitas ſicut illud qḋ aggregatū eſt ad pūctum vnū vt ſit illud qḋ ledit tactu oſſiū minoꝛ ptiū eis: ⁊ facta eſt dura illa ps eius ſupflue vt ſit illud qḋ parata ē ledi illa obuiatione meli⁹ factū. Et q̄data ē figura ad pineā vt ingenioſa fabꝛicatio inferioꝛ ⁊ ſupioꝛ ſit bona ⁊ nō ſit in ea ſupfluitas. Et poſitū eſt in panniculo ſolido valde ſubtili qui q̄uis ſit ex genere pānicloꝝ: tm̄ nō inuenitur pāniculus cōpar ei i ſpiſſitudine ⁊ ſit ei clipe⁹ ⁊ tutamē. Et ſeparatū ē coꝛp⁹ ei⁹ ab illo pāniculo cū q̄titate q̄dā niſi apud radicē eius ⁊ vbi oꝛiunt̄ arterie. ⁊ ē ei vt dilatet̄ in ipō abſq; pꝛefocatione. ⁊ apud radicē ei⁹ ē mēbꝝ ſicut fūdamētū ſimile cartilagini paruū vt ſit baſis fixa firma. Et in ipſo ſūt tres vētres. ſ. duo vētres magni ⁊ venter q̄ſi medi⁹ quē Gal. noīauit foueā: aut meatū nō vētrē vt ſit ei receptaculū nutrimēti: quo nutrit̄ ſpiſſū foꝛte ſile ſubſtātie ipi⁹ ⁊ minera ſpirit⁹ gnāti i ipō a ſāguine ſubtili ⁊ inter q̄bos ſūt vie: ⁊ ille vie dilatant̄ in ipſo cū dilatatur coꝛ ⁊ coartātur apḋ longitudinē ei⁹ ⁊ baſis qḋ vētris ſiſtri altioꝛ ē baſi vētris dextri: ⁊ baſis vētris dextri deſcēdit miſtri. Et vene pulſatiles ſūt arterie create: ⁊ ſt niſi vna caꝝ habētes duas tunicas ⁊ durioꝛ eaꝝ ē itrinſeca cū ipſa ſit obuiās pcuſſioni ⁊ motui ſbe ſpūs foꝛti cui⁹ itendat̄ ꝯſeruatio ⁊ cuſtodia ⁊ foꝛtitudo. ⁊ oꝛigo arteriaꝝ ē ex vētre ſiniſtro q ē vnus duoꝝ vētriū pectoꝛis qm̄ dexter ē ꝓpingoꝛ epati. qꝛ oꝫ vt ſit occupatus in attractōe nutrimēti ⁊ admiſtratione eius. Et quia venter dexter coꝛdis compꝛehendit groſſū graue ⁊ ſiniſter ꝯpꝛehēdit ſubtile: leue tēperata ſūt ambo latera cū ꝯfirmatione vētris q ꝯpꝛehendit groſſū. ⁊ ꝓpē qm̄ ſeqtur reſolutio cū reſudatione aut exſiccatione pp groſſitudinē meatuū ⁊ ingroſſādo vētrē qui cōpꝛehēdit ſubtile. immo poſitū ē vas ſubtilioꝛis ſtrictius. ⁊ tēpatioꝛ ſanguinis ei⁹ ē in medio. Et ſūt ei duo additamēta ſup duo oꝛificia introitus duaꝝ materieꝝ. ſ. ſanguinis, ⁊ aeris attracti ad coꝛ ſicē due aures neruoſa q̄ ſt rugoſa mollificatiua dū coꝛ pmāet ꝯſtrictū. Et cū dilatatur tenſa ⁊ adiuuātia ad ꝯſtrigēdū illud qḋ ꝯpꝛehēditur ad interioꝛa. Sunt ergo ſicut due arce recipientes a vaſibus: deīde mittētes illud ad coꝛ cū menſura ⁊ ſubtiliatiua ſūt vt ſit magis ꝯpꝛehēdētia ⁊ melius obediētia ꝯſtrictioni ⁊ facta ſūt dura vt ſint longiquioꝛa a paſſione. Et coꝛ quidē nutrit̄ cū virtutibus ſuis naturalibus cū dilatatione quare attrahit ſanguis ad iterioꝛa ei⁹ ſicut attrahit aer. Et coꝛ quidē poſitū ē in medio medij pectoꝛis: qm̄ ē tēpatioꝛ loc⁹ ⁊ declinat magis paꝝ ad ſiniſtrū vt elonget̄ ab epate ⁊ habeat epar locū ampliū. Splen vō deſcendens ē ab eo elōgatione. ⁊ i deſcēſione ei⁹ ē iuuamētū qḋ ego dicā. Et vt coꝛ āplificet locū epati melius ē q̄ āplificet ipm̄ ſpleni qm̄ epar ē ſublimius. Et ex eis q̄ intēdūt̄ i declinatione coꝛdis ab epate ē vt nō aggregetur caloꝛ tot⁹ i parte vna: ⁊ vt tēpetur i latus ſiniſtrū cū ſplē ipſe ſit nō calidus valde: ⁊ vt ipm̄ minus ꝯpꝛimat vnā ꝯcauā venientē ad ipſū pꝛeparādo ei quēdā locū. Et ſi aliqua aialia ſūt magni coꝛdis ⁊ ſunt cū hoc pauida ⁊ timida ſicut lepoꝛes ⁊ cerui: tūc cauſa in eo ē: qm̄ caloꝛ coꝝ ē puus vt exſiccat ex eo res plurima: qꝛ nō calefacit integre. Et illa q̄ ſūt pui coꝛdis ⁊ cū hoc audacia ideo ſūt qm̄ caliditas i ipſo eſt plurima ⁊ coartatur ⁊ ſit vehemēs. Vez illa q̄ ſūt plīm audacia ſūt ea q̄ ſūt magni coꝛdis. Et coꝛ qdē nō tollerat nocumētū doloꝝ neq; apoſtema: ⁊ pp hoc nō decollat̄ aial i cui⁹ coꝛde iuenit̄ ex nocumentis illud qḋ inenitur i reliquis mēbꝛis. Et quandoq; inenit̄ i qbuſdā aialibus magni coꝛpoꝛis os magnū ⁊ pꝛopꝛie i bobus: ⁊ hoc os ē decliue ad cartilaginē. ⁊ illḋ qḋ ē plus ⁊ mai⁹ cū additiōe ⁊ duritie ē illud qḋ inenit̄ i coꝛde elephātis. Et iā repti eſt coꝛ cuiuſdā ſimij hn̄s duo capita. Et ex virtute vite coꝛdis ē qm̄ qū auſert̄ ab aiali iueīt pulſari vſq; ad hoꝛā. Iā aūt errauit q exiſtiauit q̄ coꝛ ſit lacert⁹ q̄uis ſit ſiliū reꝝ i eo. vez mot⁹ ei⁹ nō ē voluntarius.

De egritudinibus coꝛdis. Cap. ij.

q Uandoq; accidūt coꝛdi i ſua pꝛopꝛietate ſpēs egritudinū omnes ſicē ſpēs malitie ꝯplexionū que quādoq; ſūt materiales ⁊ quādoq; ſūt pure. Et materiales quādoq; ſunt i venis eius ⁊ qn̄q; ſunt i eo qḋ ē iter panniculū eius ⁊ coꝛp⁹ ipſius ⁊ pꝛope humiditas. Multotiēs. n. inueniunt̄ ex eis locis humiditates. Et ſcitum ē q̄ qn̄ multiplicāt coartāt coꝛ a dilatatōe: quare iterficiūt. Et quādoq; accidunt ei apata ⁊ opilatio: ⁊ qn̄ accidit ei aliquid de egritudibus ſitus ē ſicē aliqd qḋ accit ei de coartatione i humiditate ꝯpꝛeſſiua ꝓhibēte ipſū a dilatatione: quare iterficē. Et ſolutio ſingularis que accit aut i ipſo aut i pāniculo eius. Cūq; ꝯfirmat̄ i coꝛde malitia ꝯplexiōis nō recipit curā. Et cū nō ē cōfirmata nō ē facilis ſuſceptibilis cure. Et apoſtema qdē calidū ē iterficiēs ſtatī. Et ffrm ē ex eis que ſunt difficilia. Et raro eueniūt durities ⁊ mollicies i coꝛde. Sz plurimū illi⁹ ē i pāniculo coꝛdis. q̄ ſi contigat vt i ipſo eueniat: nūc ipſū nō iterficē i momēto iterfectiōis apoſtematis calidi: verūtamē cū hoc ē iterficiēs. Et qn̄ pꝛolōgat̄ durū qḋ accit i pāniculo ex humoꝛe groſſo: ⁊ nō duꝝ ex humoꝛe aquoſo diſtillādo ſpatiū ſicut diſpoſitio i apoſtemate qḋ fuit i panniculo coꝛdis ſimij qḋ narrauit Gal. vixerat ille ſimi⁹ lē⁹. ſed poſtq̄ anatomizatus ē poſt moꝛtē ſuā cognitū ē qd paſſus eſt i vita ſua. fuerat. n. debilitas ⁊ extenuatio. Cūq; coꝛ ipſū non tolleret vt apꝛet: qūo ergo tollerabit vt collectō ⁊ ſanioſitas in ipſo fiant. Et cū illic acciderit vlcera tollerabilia bothoꝛalia: tūc ipſa iterficiūt poſt fluxū ſanguis nigri ex narib⁹ ſz q̄ dī. Et qn̄q; accit in neruis coꝛdis opilatio nocēs opōnibus coꝛdis. Coꝛ āt longinqus ē ab hoc vt tolleret ſolutōez ſingularis q̄ apꝛ. Et qn̄q; accit coꝛpi ipſi⁹ ⁊ penetrat vſq; ad vētres ⁊ interficit ſtatim: ⁊ ſi non ē penetrās tūc foꝛtaſſe poſtponit̄ ei⁹ interfectio vſq; ad diem ſcḋm. Et qn̄ accidūt coꝛdi egritudines pp cōitatē pāniculi ſui ⁊ cōitatē cerebꝛis ⁊ lateris ⁊ pulmonis ⁊ epatis ⁊ inteſtinoꝝ ⁊ reliquoꝝ viſceꝝ ⁊ ꝓpe ſtōi. Et qn̄q; eſt pp cōitatez alioꝝ mēbꝛoꝝ ⁊ coꝛpis cōiter ſicut ē i febꝛib⁹: ita vt vificet̄ p poxiſmos ſuos ⁊ criſes ſuas: ⁊ pp cōitatez alioꝝ mēbꝛoꝝ. Qn̄ ſūt pp ea q̄ abſcidunt̄ ex eis ſicut cōitate epatis qn̄ debilitat̄ in tranſmittēdo nutrimētū ad ipſū: ⁊ cerebꝛi qn̄ debilitat̄. Et debilitat̄ lacert⁹ faciēs anhelitū ab āhelitu. Et qn̄ ſunt pp ea q̄ ex eis ad ipſū veniūt: ex cerebꝛo qḋ ſicut qn̄ i ipō multiplicat̄ hūoꝛ meſic⁹ ⁊ penetrat in ſb a cerebꝛi: qꝛ penetrat in via arteriaꝝ vſq; ad coꝛ excitans tremoꝛē coꝛdis ⁊ caſū ꝟtutis ⁊ triſticiā cū extractōe malitie cogitatōis ⁊ āguſtie: ⁊ ſicut illḋ qḋ ex eo puenit ad ipm̄ ex hūoꝛe humido per hanc viam ⁊ facit accidere obliuiſonē ⁊ pigritiā ⁊ caſū feſtinatiōis. Sz ex epate ſicut illud qḋ ipm̄ mādat ex ſanguie malo caſō ⁊ frigido aut groſſo. Et qn̄q; ſūt pp cōitatē in nocumēto ſm̄ ſemitā vicinitatis ſicut pp nocumētū eius qḋ ē pp apa calidū ⁊ frigidū exiſtens i pāniculo ꝯtinēte ipm̄ ꝓpe ⁊ reliquoꝝ viſceꝝ cōiter: ⁊ nocumētū ei⁹ qḋ ē pp nocumētū oꝛis ſtōi ex ſtōi ab hūoꝛe viſcoſo: aut moꝛdicatio aut vermib⁹ ⁊ aſcaridibus aut vomitu moꝛdicatio q̄re euenit ex eis tremoꝛ coꝛdis. Et qn̄ ſit pp cōitatē i doloꝛe qn̄ vehemēs ſit ⁊ puenit ad ipm̄ ⁊ multotiēs interficit. Et qn̄ ſūt pp mutatōz materiei ſicut ex ſqnātia: aut pleureſi: aut pipneumonia: qꝛ declinat mā ad coꝛ ⁊ ꝓfocat ⁊ interficit. Ergo cōitates q̄ cadūt inter coꝛ ⁊ pāniculū ei⁹ nō oꝫ vt ꝯſequant̄ pnitiē. Et ſi ē apa dū non ē calidū: ipm̄. n. ē pnitioſū. Et qn̄q; accit i ipō oꝛe ſtōi tremoꝛ ⁊ nocet coꝛdi. Modi āt ex qb⁹ ſignificant̄ diſpōnes coꝛdis ſūt. ix. Pulſus ⁊ āhelitus ⁊ creatura pectoꝛis. Et ea q̄ naſcitur ſup pect⁹. ⁊ tact⁹ coꝛpis ⁊ qḋ accit in ipſo ⁊ moꝛes ⁊ ꝟtutes coꝛpis ⁊ debilitas ei⁹ ⁊ meditatōes ei⁹. pulſus qḋ qm̄ velocitas ei⁹ ⁊ magnitudo ⁊ freq̄ntia ipſius ſignificāt caliditatē ei⁹. ⁊ coꝝ ꝯria ſignt̄ ffritatez ei⁹. ⁊ ei⁹ lenitas ſignificat hūiditatē. ⁊ ei⁹ durities ſignificat ſiccitatem ipſius. ⁊ foꝛtitudo ei⁹ ⁊ eq̄litas ⁊ oꝛdinatio ſignificant ſanitatē ei⁹. ⁊ coꝝ ꝯria ſignt ꝯria ſanitatis ipſi⁹ Et āhelit⁹ qdē magn⁹ ⁊ freq̄ns ⁊ veloꝛ ⁊ calidus ſignificant caliditatē ei⁹: ⁊ ꝯria coꝝ ſignificāt ffritatem eius. pect⁹ ampliū aūt ſi nō ē pp mltitudinē cerebꝛi quā ſignt capitis magnitudo faciēs multitudinē cerebꝛi facientē magnitudinē nuche facientē magnitudinē ſpondiliū facientē magnitudinez coſtaꝝ ꝯtaꝝ ex eis: imo ē illic puitas capitis: aut ei⁹ meditatio ⁊ foꝛtitudo pulſus ſignt caliditatem ipſius: ⁊ ꝯrium illi⁹ ſi nō facit ipm̄ puitas capitis ſignt frigiditatem eius. Et pili plurimi oꝛti ſup pectus ⁊ pꝛope illi q ſunt criſpi ſignificāt caliditatē ipſius. ⁊ nuditas pectoꝛis ⁊ paucitas piloꝝ ſignificāt ffritatē ipſius pp puatiōz agētis fumū aut ſiccitatē pp puatiōz mātei fumi. Et ſi ñ ꝯdicit hūiditas ꝯplōnis coꝛpis valde ⁊ ꝯſuetudo aeris ⁊ regionis ⁊ etatis. Et caliditas coꝛpis toti⁹ ſignt caliditatē ei⁹ ſi nō reſiſtūt ſplē ⁊ epar frigida cū ffritate ſua ⁊ frigiditas coꝛpis ſignificat frigiditatē eius ſi nō reſiſtit epar aliquo mō. ⁊ leuitas ei⁹ ſignificat humiditatē ei⁹ ſi nō reſiſtit epar aliquo mō ſſiſtēdi. ⁊ durities ei⁹ ſignificat ſiccitatem ipſius ſi non reſiſtit epar. Et febꝛes putride cū ſāitate epat̄ ⁊ ſignificāt caliditatē ei⁹ ⁊ humiditatē eius. Ex via āt moꝝ qm̄ ira nālis q̄ nō ē ex ꝯſuetudine ⁊ audatia ⁊ furioſitas ⁊ leuitas motuum ſignt caliditatē ei⁹. Et coꝝ ꝯria ſi nō ē acq̄ſita ex meditationib⁹ ⁊ ꝯſuetudīb⁹ ſignificāt frigiditatē ipi⁹ Coꝛpis aūt foꝛtitudo ſignificat ipſius foꝛtitudinez ⁊ ei⁹ debilitas ſi nō fuerit nocumētū ex cerebꝛo ⁊ neruis debilitatē ipſi⁹. Et debilitas e⁹ ſignificat malitiā ꝯplexiōis i ipō. Et foꝛtitudo e⁹ ſignificat ꝯplōis e⁹ nālis eq̄litatez. Et qꝛ eſſentia caloꝛis inati ⁊ ſāguis ⁊ ſpūs vital pſia ē i ipō ñ inflāmata fumoſa: imo ſplēdida pura. Sz accidētalē ex caliditate ſignificāt vehemētia iflāmationis ⁊ rixa aie. Et qn̄q; aducit nocumentū i anhelitū. Meditationes vō q̄ declinant ad gaudiū ſicut fiducia ⁊ bonitas ſpei ſignificāt foꝛtitudinez ipſius ⁊ eq̄litatem ipſius q̄ ſequit̄ in caliditate ⁊ humiditate ipſius. Et declines ad igſitionē ſolitudinis ⁊ diſiunctionis ſignificāt caliditatem eius Et declines ad timoꝛem ⁊ triſticiam ſignificant frigiditatem ⁊ ſiccitatez ei⁹. Et diſpoſitiones que ſequūtur i ipō coꝛde ſicut inflammatio accidens in ipſo ⁊ ſicut tremoꝛ qui ſentitur ex ipſo: alie ſignificant per ſe ipſas complexionem eius ſicut inflamatio. ⁊ quedam non ſignificāt niſi per comparem ſuum ſicut tremoꝛ coꝛdis. Tremoꝛ nāq; coꝛdis ſequit̄ omnes ſpēs debilitatis coꝛdis ⁊ malitie ꝯplexionis ipſius ⁊ non ſignificat rem puram in ipſo. Et qn̄ plurimū tremoꝛis coꝛdis ē pꝛopter foꝛtitudinem ſenſus coꝛdis quare accidit tremoꝛ coꝛdis ex qualib; meditatione aut vapoꝛe aut ſimilibus illis ex eis q̄ perueniunt ad ipſuz. Et qn̄q; ſunt egritudines coꝛdis cum ꝯmunitate alioꝝ ⁊ pꝛopꝛie capitis ⁊ oꝛis ſtōi. Et nō eīantur egritudines cerebꝛi melice ⁊ epileptice a cōitate coꝛdis. Et qn̄q; pmutantur ad coꝛ mātie expulſe ex eis q̄ ſunt ſicut pleureſis ⁊ peripneumonia ⁊ ſunt cāe tioꝛis magni ⁊ moꝛtis ſubite. Et qn̄ accidit his moꝛbus diminutio ex q̄titate neceſſaria pꝛimū nocumentū illi⁹ ē i coꝛde quare alterat̄ ꝯplexio ei⁹. Et quando puenit caloꝛ purus aut frigus puꝝ ad coꝛ moꝛit̄ ille cuius ē. Et iā vidi ꝯgelatū loq ⁊ iā moꝛiebatur cum ſudoꝛe ⁊ ſine ſudoꝛe.

De ſignis cōplōnū coꝛdis naturaliū. Cap. iij.

c Omplōnē qḋ calaꝫ nālē ſignificāt āplitudo pectoꝛis i creatōe ſua. niſi reſiſtat cerebꝝ ⁊ magnitudo pulſ⁹ nālis ⁊ declinatio ipſi⁹ ad frequentiā ⁊ velocitatē. ⁊ magnitudo anhelitus nālis

⁊ declinatio ipſius ad freq̄ntiā ⁊ violentiā ⁊ exuberatio piloꝝ ſuꝑ pect⁹ ⁊ ꝓpˢ ſuꝑ ſiniſtꝝ parū ꝑ ſi non repugnet humiditas mēbri alteri⁹ ꝯrictate vehemēti valde aut regio ⁊ ae: . ⁊ vehemētiā ire ⁊ furioſitatē ⁊ bonitatē credulitatis ⁊ ſpacioſitatē ſpei ſignat magnitudo pectoris cū non ē ꝓp cerebꝝ ſm qḋ dictū eſt. Cōplonē v̄o frigidā nālem ſignificat ꝯſtrictio pectoris niſi ꝓp ꝯditiones ꝑdictas ⁊ ꝑuitas pulſus nālis ⁊ declinatio ei⁹ ad raritatē aut tarditatē: niſi ſit illic cā faciens velocitatē: ⁊ ꝯſtrictio anhelitus nālis ⁊ declinatio ei⁹ ad tarditatē ⁊ raritatē ⁊ debilitas ⁊ pigritia ⁊ patientia non acq̄ſita ex ꝯſuetudine ⁊ exercitio ⁊ mores ⁊ ſiſes moribus mulieꝝ ⁊ erubeſcētia cū timore ⁊ heſitatio ⁊ obliuio ⁊ paſſio a minimis rebus ⁊ frigus corporis. Humidā v̄o ꝯplonem ſignificant lenitas pulſus ⁊ velocitas patiendi a ſuꝑuenientib⁹ iram facientib⁹ ⁊ lenificantibus ſuꝑuenientib⁹ ⁊ velocitas remouendi ab eis ⁊ hūiditas cutis ſi nō reſiſtit epar. Sꝫ ꝯplonē ſiccā ſignificāt durities pulſus ⁊ tarditas agēdi ⁊ tarditas patiēdi ⁊ tarditas q̄ſcēdi ⁊ lupinoſitas moꝝ ⁊ ſiccitas corporis ſi nō r̄ſiſtit cꝑ. Calidā aūt ⁊ ſiccā ꝯplonē ſignificāt pulſus magnus cū m̄ſura. Et illud iō q̄m magnitudo ei⁹ ē ꝓp neceſſitatē: ⁊ diminutio ipſius ꝓp ſiccitatē inſtrī. ⁊ velox ꝓpˢ ad ꝯſtrictionē ⁊ freq̄ns ⁊ anhelit⁹ magnus velox ⁊ ꝓpˢ cū ipſe extrahit aerē freq̄ns ⁊ perfidia morū ⁊ inuerecūdia ⁊ leuitas ī motionib⁹ ⁊ imbladities ⁊ velocitas ire ꝓp caliditatē: ⁊ tarditatē pacificandi ꝓp ſiccitatē: ⁊ multitudo piloꝝ pectoris ⁊ ſpiſſitudo ipſoꝝ ꝓp ſiccitatē materiei ipſorū ⁊ criſpitudo ipſoꝝ ⁊ caliditas tactus ⁊ ſiccitas ipſius. In calida aūt ⁊ hūida ſunt pili pauciores ⁊ pect⁹ eſt latum magnum ⁊ pulſus eſt magn⁹ verū eſt lenior. Et velocitas ⁊ frequētia eius ſūt infra illas q̄ ſūt in ꝯplexione ſicca cū eq̄nt in caliditate. ⁊ ē ira in ea velox nō vehemēs ⁊ tact⁹ corporis eſt calid⁹ ⁊ hūidus ſi nō repugnat cꝑ in vehemēti frigiditate ⁊ hūiditate ſi fuerint infra vehemētiā ⁊ multiplicant egritudines putride Frigidam aūt ⁊ hūidam ſignificat pulſus cuꝫ nō eſt magn⁹: imo ē decliuis ad ꝑuitatē ⁊ ē lenis nō velox nꝫ freq̄ns imo ē decliuis ad ꝯ̄ria coꝝ ſm illḋ ad qḋ in vltimo ꝑuenit ꝯplo: ⁊ eſt habens eam piger timidus ⁊ tardus motus feſtinationis nudus a pilis non retinens malū neqꝫ iraſcibilis: ⁊ ē corpus frigidum ⁊ humidū ſi nō reſiſtit ei cꝑ cū calefactione plurima ⁊ exſiccatiōe q̄uis nō ſit plima. Frigidā v̄o ⁊ ſiccā hn̄tis pulſus non eſt cū illa tarditate tota ⁊ habēs eā eſt tarde ire fixe retinens malū lenis ſine pilis frigidū hn̄s corpus ⁊ ſiccū ſi nō reſiſtat cꝑ cū calefactōe plurima ⁊ humiditate q̄uis ꝑua.

De ſignis egritudinū cordis. Ca. iiij.

D E illis ſunt ſignificatōes ꝯplonū nō nālium ⁊ q̄nqꝫ ſignificant malitiā ꝯplonis cordis debilitas ⁊ reſolutio virtutis ⁊ liquefactio nō ꝑtinētes ad cām ꝑmitiuā aut antecedētē aut cōitatē mēbri. q̄ ſi tremor cordis adiuuat in his ſignificatōib⁹ tūc iā ꝯpletur ſignificatio ⁊ q̄ñ ꝑducit ad ſyncopim tūc iaꝫ ꝯfirmata eſt res. Et q̄ñ in corde fortis fit malitia ꝯplonis frigide: aut calide: aut ſicce ſine materia incipit corpus ꝓcedere in via pthiſis ⁊ liquefactionis. eſt ergo illa que ē calida ex illa ethica abſoluta. frigida ſpēs ergo ethice ꝯpat ad ſenes ⁊ decrepitos: ⁊ ſic ca ſpēs pthiſis. Et ethica qḋ diuerſificat in toto illo a pthiſi facta a pulmone. Pulmo. n. in hac nō ē leſus in ſeipo ⁊ hn̄s eam nō hꝫ tuſſim ⁊ diuerſificat ab ea ethica cū caliditate ꝓp ꝑuationem caliditatis. Signū aūt malitie cōplonis cordis calide ē augmētum pulſus in velocitate ⁊ freq̄ntia non nāli. ⁊ egreſſio anhelit⁹ ad magnitudinē ⁊ velocitatē ⁊ freq̄ntiā nō naturalem ⁊ vehemētia ſitis que ſedat cū aere frigido ⁊ ſuauitas in frigore ⁊ cōmunitas extenuationis ⁊ liquefactionis abſqꝫ cā alia ⁊ triſticia ⁊ ꝯturbatio ꝑmixta inflāmationi. Signa aūt malitie ꝯplexionis frigide ſunt declinatio pulſus ad ꝑuitatē ⁊ raritatem non nāleꝫ niſi cadat virtus ⁊ ſit neceſſaria frequentia vt ſuccurrat cuꝫ eo quod appropinquat neceſſitati cum alijs ab eis duabus. ⁊ eſt cuꝫ debilitate anhelitus ⁊ reſolutione virtutis ⁊ trāquillitate ad illud qḋ calefacit ex ſpēbus eoꝝ q̄ tangit ⁊ olfacit ⁊ guſtat: ⁊ timiditas ⁊ nō audacia ⁊ ſuꝑfluitas in pietate ⁊ miſericordia. Signa āt malitie ꝯplonis cordis humide ſunt inclinatio pulſus ad lenitatē nō nālem ⁊ velocitas patiendi ab ꝯprimentib⁹ in aīa cuꝫ velocitate remotionis eoꝝ ⁊ multitudo euētus febriū putridaꝝ. Sed ſigna malitie ꝯplonis ſicce ſūt declinatio pulſus ad ſiccitatē nō naturalē ⁊ difficultas paſſionū cū fixiōe eaꝝ ſiue ſint fortes ſiue debiles ⁊ liq̄factio corporis. De ſignificatiōib⁹ āt apatū ſūt ſignificatiōes apatū calidoꝝ. Ipa. n. in ꝑn. ſui faciunt apparere i pulſu diuerſitatē mirabilē non ꝯſuetā ⁊ magnificant inflāmatōꝫ in corpe ⁊ ꝓpˢ in ꝑtib⁹ mēbrorū āhelitus. Et āhelans q̄uis attrahit maximū aerē ⁊ friſſimū: tn̄ eſt q̄ſi ꝑuat⁹ āhelit⁹. deīn ſeq̄t ipm ſyncopis ſucceſſiua: ⁊ nō oꝫ vt expectet in cognitiōe diſpōnis apatū calidoꝝ cordis illud qḋ ē ex duritie inſtrī: ſm q̄ currit ꝯſuetudo de expectatōe ei⁹ ī alijs q̄ ſūt ſilia eis. Apa. n. nō ita aduēit cordi vt ꝑ ipm indurēt pulſus imo interficit añ illḋ. Signātis āt reſolō ſciatur ex cāis ꝑmitiuis. et dixerūt qdā q̄ q̄ñ accit i corde vlcus ⁊ currit ex nare ſiniſtra ſāguis morit patiēs Et ſignū ei⁹ eſt dolor in loco ſiniſtro māmillari.

Ca. v. de cauſis imprimentibus in corde.

C Auſaꝝ in corde iprimētiū alie ſunt q̄ ſt ei ꝓpˢ ⁊ alie ſūt cōes ⁊ alijs: ſic cāe efficiētes ꝯplones ⁊ cāe efficiētes apata ⁊ efficiētes ſolutiōꝫ ſingularis ⁊ reliq̄ ſiles eis q̄ ſt ex eis q̄s nūer aut tibi i libris vſibus. Uex cordi approbant cāe añcedētes ꝓp āhelitū ⁊ cāe añcedētes ꝓp paſſiōes aīales. Propt āhelitū qḋ q̄ñ q̄ñ ꝯſtrigit aut calefacit val d aut īflat valde: ſeq̄t ex eo vt accipiat cor nocumētū. In paſſiōib⁹ āt aīalibus oꝫ vt redeat ad ea q̄ diximꝰ in vſib⁹: ⁊ iā oñdim⁹ ipreſſionē eaꝝ i corde mediāte ſpū: ⁊ cuiuſꝫ eaꝝ q̄ ſuꝑfluit i ipreſſiōe ꝑforatōis ſpūs inati ad interiora aut ſparſiōis ei⁹ ad exteriora. Et q̄nqꝫ ꝯſeq̄t vt faciāt ꝑuenire ſyncopi: imo ꝯſeq̄t vt īterficiāt. Et ira q̄ ē ex ſūma eaꝝ ē minor oīb⁹ illis i hoc. Ira. n. raro

īterfic̄. vigilie v̄o ⁊ exercitiū ⁊ ſiſia illis debilitant cor cū reſolutōe.

C. vi. d canōib⁹ vſib⁹ i curatōe cordis.

N Os q̄dē fecimus de medicīs cordialibus tractatum ſingularē quo cum hō ꝯiunxerit iter ſciam ſuaꝫ i medicīa ⁊ cognitionē ſuaꝫ i ꝑncipijs que ſūt magis cōia q̄uis medicīa iuuabit. hic v̄o ꝑſnuim⁹ ad illud qḋ oꝫ dici i libris medicialib⁹ ꝑuris ꝓpea q̄ cor ē mēbꝝ ꝑncipale ꝑuſ homi ꝑncipali⁹ ⁊ ſublimi⁹ eo: oꝫ vt ſit velox ſtudiū i curatione eius cū medicis ita vt adiuuet abſqꝫ errore vltime ſiue velim⁹ ex eo eūare hūorē ſiue ꝑmutare ei ꝯplonē. In eūone aūt q̄ ꝓcedit curſu phlomie ita ſtudioſe feſtinamus ne oporteat nos permiſcere eā cū alio regie mundificatiuo: imo plim qḋ i ipſa obſeruamus eſt ne ſuꝑfluat ⁊ cadat virtus: ⁊ vt viuificemus virtutē ſi debilitat parū ꝑ cū rebus viuificantibus virtutem q̄ñ debilitat ꝓp ꝯplexionē frigidam aut calidaꝫ. Et hec res nō appropriat egreſſioni ſanguinis tm̄: imo oīb⁹ eūonib⁹ q̄uis ſit extractio ſanguis vehemētis neceſſitatis ad hoc ſubſidiū. Cauſa aūt cuꝫ qua excuſamur a ſtudio ſpecieꝝ regiminis alterius ē: quia egreſſio ſanguis nō ē medicam̄ perueniēs ad cor: ⁊ q̄ plim repletionū cordis nō ſunt niſi ex ſanguie ⁊ vapore a nocumēto quoꝝ duoꝝ ſiſ liberat phlomia Et repletio quideꝫ ſanguinea remouet phlomia baſilice dextre. Sꝫ repletio vaporoſa phlomia baſilice ſiniſtre. In reliquis aūt eūonib⁹ q̄ ſūt cū medicis oꝫ vt miſceant medicie cū regimie predicto ⁊ regimine alio. Et illud ē q̄m plures medicie eūatiue ſt ꝯtrarie corpori: quare oꝫ vt eis aſſocient medicie cordiales. Et ipſe medicie q̄ efficiūt i corde multitudinē cū proprietate q̄ ē i eis: ita vt ſint cū mediamie adminiſtrato i eūone humoris cordialis ſociate medicie tyriacales bezahartici pertinētes cordi. ⁊ plures q̄deꝫ haꝝ medicinaꝝ ꝯferūt: imo plures eaꝝ ꝯferunt ei ex alia parte. Et illud ē q̄m ipſe ēt faciūt penetrare medicias eūatiuas ad cor remouēdo eas ab alijs locis Permutatio aūt ꝯplonis: aut ē q̄ ꝯuertit regimen ad ꝑmutationē frigidi: aut ꝑmutationē calidi: aut ꝑmutationē hūidi: aut ꝑmutationē ſicci. Cū ergo volum⁹ ꝑmutare ꝯplonē frigidā audaces ſum⁹ ad illud cū medicis calidis ꝯmixtis cū medicis cordialibus calidis cū cuſtodia noſtra ne accidat ex eis motus laborioſus humoris cordis ita vt extēdat cōp⁹ cordis cū eo qḋ gradati facit illḋ: aut extēdat mā apoſa ⁊ reliqua. Cū ergo volum⁹ ꝑmutare ꝯplonē calidaꝫ nō ſum⁹ auſi eē ꝯtēti i īfrigidatiuis Naꝫ ſubſtātia ꝓp quā cor creatū ē: ⁊ ē ſpūs effuſus i ipſo ē ſba calida. ſ. caliditate inata nō caliditatib⁹ nocivis corpori. ⁊ accidit ei ex malitia ꝯplonis cordis q̄ñ ē calida vt mioret ⁊ reſoluat: ⁊ vt ꝯuertat i fumū ⁊ ꝯturbetur. cū ergo ſuꝑuenit corpori cordis qḋ exiguat ipſuꝫ ⁊ nō ē ꝑmixtū cū medicis calidis quaꝝ proprietas ē vt ꝯfortēt calorē inatū nō totū illud ꝓp caliditatē eaꝝ. imo cū ꝓpetate ipſaꝝ aſſociata caliditati earuꝫ poſſibile ē vt noceat radici. i. ſpiritui q̄uis raro ꝯferat: ⁊ ē corp⁹ cordis ꝓpea q̄ iuuat ad temperandū caliditatē cordis cū ſentit cū eo caliditas ſpūs.

Qua ꝓp nō inuenimus ſapiētes antiquos eūaſſe curationē malitie cōplonis calide q̄ ē i corde: ⁊ ei⁹ qḋ accidit ei a ꝑmixtione mediciaꝝ frigidaꝝ cū cordialibus calidis: confidentes q̄ nā ſi fuerit fortis diſcernet iter īfrigidatiuū ⁊ calefactiuuꝫ ⁊ afferet īfrigidatiuū cordi ⁊ afferet calidū cordiale ſpiritui ⁊ temperabit illud ⁊ q̄ñꝫ illud. Et ſi nō inueniāt medicam̄ equale faciēs ꝯfortationē ſpirit⁹ cū ꝓpetate aut ꝓximū equalitati ſic bugloſſaꝫ vigorāt ⁊ adiuuāt ſecum ea: ſꝫ ſi nā fuerit debilis n̄ ꝯfert regimē. Et q̄ñꝫ cogit eos admiſtrare medicias calidas cordiales ꝓp illud q̄ ipſi ſciūt de grauitate ſbe plim mediciaꝝ frigidaꝝ cordialiū ⁊ paucitate penetrationis eaꝝ ⁊ declinatione ipſaꝝ cuꝫ natura ad fixionē ⁊ nō ad penetrationem quare cogit eos illud ad hoc vt ꝑmiſceāt medicias cordiales calidas q̄bus penetrēt vt natura adiuuet ad deferēdū illas cordi ſic ꝑmiſcēt crocū reliq̄s permixtis trociſcoꝝ cāforē. Reliqua. n. ꝑmixta diſcurrunt cū eo ad cor: deide virtuti nāli ieſt vt procedat a corde: aut īflāmet ipſū cū ſpū cordis ⁊ adiuuet cū īfrigidatis ad tēperādā ꝯplonē. Hoc nāqꝫ meli⁹ ē eiſ q̄uis vt vtant infrigidatiuis puris que figunt i ꝑncipio meatuū ⁊ nolūt penetrare. Et iſti q̄ abſtulerūt crocū ex trociſcis cāfore ⁊ blaſfemauerūt ꝑmoſ fecerūt trociſcos cāfore pauci iuuamēti: q̄uis ipſi ignorēt hoc Amplius ꝯplexio calida curat dādo i potu rob de fructibus ⁊ ꝓpˢ aquaꝫ pomoꝝ de ſceni ⁊ cydoniorū. ꝫ. ij. Eſt. n. bonū medicamē cū eis q̄ ſibi ſūt ſilia de his q̄ dicturi ſum⁹ ⁊ cū epithimatibus ⁊ emplaſtris q̄ ſūt ex extictis ꝑmixtis cū ꝯfortātib⁹ cor. Et ſi cā fuerit mā eūet. Cura aūt malitie ꝯplonis frigide ē cū ꝯfectionibus vel ꝯfortātib⁹ magnis quas dicem⁹. ⁊ cū vīo odorifero ⁊ cū exercitij ſtēperatis ⁊ cuꝫ ēplis ⁊ linimētis calidis aromaticis cordialib⁹ ⁊ cibis calidis cū quātitate q̄ digerat. Et ſi cā fuerit mā eūet. In cura aūt malitie ꝯplonis ſicce neceſſari⁹ eſt cib⁹ plim⁹ hūectatiu⁹ ⁊ itroit⁹ balnei poſt ipſū ⁊ adminiſtratio vine cū cuſtodia ipſi⁹ ⁊ paucitas motus ⁊ trāquillitas ⁊ ſumere i potu aq̄ frigidaꝫ. Et ſi fuerit illic frig⁹ alienent ab aqua frigida: q̄ ē vehemētis frigoris. Et cibent cibis ⁊ potib⁹ ⁊ multiplicet ſomn⁹ poſt cibū calidū. Et ſi cā fuerit mā eūet. Et tu qḋ ſcies diſtictionē illi⁹ vbi loquemur d cura ethice ⁊ arefactiōis. Cura āt malitie ꝯplonis hūide ē ſubtiliatō ciboꝝ ⁊ admiſtratio mediciaꝝ exſiccatiuaꝝ ⁊ exercitia tēꝑata cū frequentia ⁊ multitudie. ⁊ ſi cā fuerit mā eūet. Frigide v̄o ⁊ hūide ꝯplonis cura ē multitudo exercitij ⁊ balnei añ cibū ꝑcipue thermaꝝ ⁊ ſubmer iō plima i aqua calā ⁊ admiſtratio ſolutiuoꝝ ⁊ diureticoꝝ ⁊ vſus vini fortis reſolutionis odoriferi ⁊ admiſtratio ciboꝝ laudabilis chimi cū q̄titate nō pluria. q̄ ſi illic fuerit caliditas vitēt balneū ⁊ vtant coitu. Et ſi fuerit mā calā ⁊ hūida: aut hūida eūet.

Cap. vij. de medicinis cordialibus.

M Edicine quidem cordiales cum totalitate ſua oportet vt colligantur ex areolis medicinarum ſingularium ⁊ ex areolis mēbroꝝ anhelitus. Sed ſm neceſſitateꝫ i hac hora

nos dicemus de eis illas q̄ ſunt ſic̄ capita ⁊ radices.
dicamꝰ ergo ꝙ ille qdē q̄ ex eis ē ꝓprie eq̄litati ē hya
cynthꝰ ⁊ alberēgeſiſ ⁊ alſeruzegi ⁊ auꝝ ⁊ argentū ⁊
bugloſſa. Calē vō ē doꝛonigi ⁊ zedoaria ⁊ muſchꝰ
⁊ ābꝛa ⁊ zurūbet ⁊ ſeta ꝓpe ⁊ crocꝰ: ⁊ ābo hn̄ ſūt ve-
locis iuuatiui ⁊ gariofili ē valde mirabiles ⁊ xiloa-
loes crudū ⁊ meliſſa ⁊ ſemē eiꝰ ⁊ alſcehebeā ⁊ ſemē eiꝰ
⁊ cardamomū ⁊ cubebe ⁊ alſelemēuſch ⁊ acetoſa ⁊
ſemē eiꝰ ⁊ folia citri ⁊ foliū idū ⁊ enula ē mirabilis.
Frigide vō ſūt margarite ⁊ karabe ⁊ cāfoꝛa ⁊ coꝛallꝰ
⁊ ſandali ⁊ roſa ⁊ ſpodiū ⁊ lutū ſigillatū ⁊ poma.
Et ex eis ē coꝛiandꝝ ſiccum ⁊ humidum.

Tractatus. ij. de partibus diſtinctis.

Cap. i. de tremoꝛe coꝛdis ⁊ cauſis eius.

t Remoꝛ coꝛdis ē motꝰ tremu-
lus accidēs coꝛdi. Et cauſa eiꝰ
ē oē qđ ledit coꝛ ex eis que ſūt
i ipſo aut i pāniculo eiꝰ: aut cō
tinuant ei ex mēbꝛis vicinis cō-
municātibꝰ ei. Et qn̄ fit a mā
humoꝛoſa: ⁊ qn̄qꝫ fit a malitia
cōplōnis pure. Et qn̄ ab apate
⁊ qn̄ fit a reſolutiōe ſingularis ⁊ fit a cā extranea ⁊
qn̄ fit a moꝛſu venenoſoꝝ aīaliū. Et qn̄ fit a ſerpen
tibꝰ q fiūt i vētre: ⁊ qn̄ fit a ſēſu vehemēti. Et mā hu
moꝛoſa qn̄ ē ſāguinea: ⁊ qn̄ ē hūiditas: ⁊ qn̄ ē me
lācholica: ⁊ qn̄ ē cholerica: ⁊ qn̄ ē vētoſa: ⁊ ē leui-
oꝛ ⁊ facilioꝛ caꝝ. Et ille q ē a malitia cōplōnis pure:
iō ē q2 oīs cōplexio dominās fac̄ debilitatē ⁊ oīs dbi
litas effic̄ i coꝛde dū pſeuerat i ipſo reſiduū virtutis
agitationē quādā quaſi ipſū expellat a ſeipſo aliqđ
nocumētū. Et tremoꝛ qdē coꝛdis qn̄ ſuperfluit pene
trat ad ſyncopi: ⁊ quādo magis ſupfluit pmutat ad
moꝛtē. Et vnaqueqꝫ cōplōnū ſimplicū fac̄ illđ. Alīa
vō calidū i pncipio pſeuerās fac̄ apparere tremoꝛē
coꝛdi: deide ſyncopi poſtea moꝛtē. ⁊ frīm ē ꝓpiqu
um diſpōi eius. Sed qn̄ iterponit ſpatiū aliquātu-
lum. ⁊ ſilr reſolutio ſingularis. Et ſilr opilatio exi-
ſtēs i curſibꝰ ſanguis ⁊ ſpūs i coꝛde ⁊ q̄ ſequūt ipſū
⁊ i venis ſenſibilibus ptiū pulmonis. Factꝰ aūt a cā
extranea ē ſic̄ a doloꝛibus cōſtrictiuis ⁊ pmutatiōibꝰ
materieꝝ apꝫ aūꝫ vicinoꝝ pdictoꝝ a potu venenoꝝ.
Et factus a moꝛſibꝰ ſerpētū. Et factꝰ a ſerpētibus q
accidūt i vētre ⁊ ꝓpe qn̄ aſcēdūt ad ſupioꝛa mirac̄ i
cibo ⁊ ſecc. Factꝰ aūt a ſubtilitate ſenſus coꝛdis ē: qm̄
hn̄ti illū accidit tremoꝛ coꝛdis ex qualibꝫ ventoſita
te generata in ſpatio qđ eſt inter ipſum ⁊ inter panni
culū eius aut in coꝛpoꝛe pāniculi eiꝰ: aut i vena eius
⁊ ex qualibet qualitate frigida aut calida adueniēte
ei: ita ꝙ ſuccedit potui aq̄ pter ꝙ pducat illud ad d
bilitatē i operationibus ſuis. Factus aūt cū cōitate:
aut ē cū cōitate coꝛpoꝛis totius ſic̄ accidit i febꝛibus
⁊ pꝛopꝛie i febꝛibus peſtilentialibus: aut cū cōmunita
te pāniculi ſui: ita vt accidat i ipſo apoſtema molle:
aut durū: ſicut accidit ſimio aut gallo pꝛedictis: aut
cū cōmunitate ſtōi: qm̄ in ipſo eſt humoꝛ viſcoſus
vitreꝰ aut moꝛdicatiuꝰ cholericꝰ: aut coꝛrūpit i eo ci
bus: aut cū cōitate oīū mēbꝛoꝝ que dolent vehem
ter. Et qn̄ multiplicat̄ cū cōmunitate ſtōi pp̄ hūo-
rē q ē i eo: aut bothoꝛ i oꝛe eius: aut attractionem
ſuccedētē laboꝛi: ita vt foꝛſitā nō diſcernat̄ iter ipſū
⁊ iter coꝛdialē. Et qn̄ accidit pp̄ tremoꝛē i oꝛe ſtōi ⁊
cōtinuat̄ illi: ⁊ ē ſimilioꝛ res tremoꝛi coꝛdiali. Et qn̄
fit cū cōitate pulmonis qn̄ multiplicat̄ i eo opilatio
i parte illa que obuiat coꝛdi: ⁊ nō penetrat anhelitꝰ
ſm ſuos modos: ⁊ illud idicat cōſtrictionē anhelitꝰ
nō ſecurā. Et qn̄ fit cū criſis ⁊ motuū accidētiū hūo
ribus ad criſim. Et ego exponā illud i loco ſuo. Et
ſiqs cōquerit̄ de tremoꝛe coꝛdis poſt egritudīes ⁊ hꝫ
nauſeā ⁊ euomit cholerā plurimā ⁊ nō remouetur
nauſea ē malum ⁊ idicat ſpaſmum i ſtomacho.

Capitulum ſecundum de ſignis.

t Remoꝛē coꝛdis oēm ſignificat pulſus diuer-
ſus trāſiēs terminū i diuerſitate ſēſuū pcepta
i magnitudie ⁊ puitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate
⁊ raritate ⁊ frequētia: ⁊ multotiens aſſimilat̄ pulſui
habētiū aſma. Et ſignificat illū q eſt hūidus vehe
mētia lenitatis pulſus ⁊ ſenſibilitas habētis eā qua
ſi coꝛ eius ſit poſitū i humiditate. Et ſignificāt illū q
ſanguineus eſt ſigna velocitatis ⁊ iflāmationis ⁊ ve
locitas pulſus ⁊ magnitudo eius i alia hoꝛa q̄ꝫ tre-
moꝛis coꝛdis ⁊ iuuant̄ coitu. ⁊ i frigido ē ecōtrario.
Et ſignificant illū q cholericus ē ⁊ ē raro egritudies
cholerice frequentes ipſum ⁊ durities quedā i pul
ſu ⁊ vehemētia iflāmatiōis. Et ſignificāt illū q melā
cholicus eſt triſtitia ⁊ ſollicitudo ⁊ durities i pulſu.
Et ventoſū qdē puꝝ ſignificat velocitas reſolutiōis
eius ⁊ leuitas laboꝛis eius: ⁊ etiam paucitas diuer-
ſitatis i pulſu eius. Et ſignificant apoſtemoſū i ſub-
ſtātia ipſius aut pāniculi eius ſigna duoꝝ apoſtēatū
pdictoꝝ. Et illum q ē ex ſolutiōe cōtinuitatis cā ſua:
⁊ factū a venenis ⁊ moꝛſibꝰ cauſe ſue cū pꝛopꝛietate
reliquaꝝ cāꝝ. Et ſilr factū a vermibꝰ. Et factum a cō
plexione ſingulari calida ⁊ iflāmatione vehemēti
abſqꝫ ſenſibilitate hūiditatis i qua natet coꝛ: veloci-
tas pulſus ⁊ frequentia eius q̄uis ſit nō i hoꝛa cōmo
tionis eius: ⁊ ꝙ ē poſt cās ſpaſmaticas ſine materia
⁊ i ethyca ⁊ ſilibꝰ. Et factū a frigoꝛe puro ſignificāt
cauſe ſue ex euacuatiōibꝰ extinguentibus caloꝛē in-
natū: ⁊ egritudies ifrigidatiue ⁊ acres ⁊ alia ⁊ pulſꝰ
rarus ⁊ tardus non i hoꝛa tremoꝛis coꝛdis. Factū
autem ab opilatione ſignificat diuerſitas pulſus in
paruitate ⁊ magnitudie ⁊ debilitate ⁊ foꝛtitudine cū
pbatiōe ſignoꝝ repletionis. Factus autem a ſubtili-
tate ſenſus coꝛdis ⁊ a qualibet ventoſitate generata
ex nocumento adueniēte ei cognoſcit̄ ex foꝛtitudine
pulſus ⁊ ſanitate anhelitus ⁊ icolumitate reliquoꝝ
mēbꝛoꝝ. ⁊ foꝛtitudo pulſus ⁊ magnitudo ipſiꝰ ſunt
ſignificationes pme ſignificantes ipſum. ⁊ certificat
ipſū ſi fuerit coꝛpus cum frequentia huiuſmodi tre
moꝛis coꝛdis icolume ⁊ virtus cōſeruata ⁊ cōſuetudo
i opatiōibꝰ ſana. Et illi qbꝰ plūm accidit iſte ſūt ſup
quoꝝ facies apparēt veſtigia paſſionum animaliū
q̄uis paꝝ ſic ire aut gaudij: aut triſticie aut aliaꝝ.
Factꝰ autē cū cōitate coꝛpoꝛis totius i febꝛibus ma-
nifeſtus ē ⁊ ſilr creticus. Et factū cauſa ſtōi ſignificāt

ſignificationes diſpōnū ſtōi ⁊ appetitus ⁊ ꝙ ab ip
ſo expellit̄ ⁊ imaginatiōes ⁊ nauſea ⁊ pūctio ⁊ ꝙ al-
leuiat̄ i tēpoꝛe vacuitatis: ⁊ ꝙ ſit vehemēs i hoꝛa qua
cibus icipit digeri. Et ille q fit cū cōmunitate pulmo
nis ē. qm̄ hn̄s eū ē pꝛeparatus aſmati repertis i ipſo
ſignis ſignificantibus humiditatē pulmonis ⁊ opi
lationē viaꝝ i eo quas dicemus i ſuo capitulo Factū
aūt pp̄ febꝛes ſignificant ſignificationes ſupꝛadicte i
capitulo ſuo. Et ex eis q̄ ſignificant ipſū ſunt ſaliua
currēs ⁊ doloꝛ ſicut qui fit a conſtrictione vnguium
⁊ puncture euenientes ſubito in oꝛe ſtomachi.

Cap. iij. de curationibꝰ vlibꝰ tremoꝛis coꝛdis.

i N mali omni fertur auxiliū cū euatiuis. i ſan
guineo qdē cū phlōmia ⁊ extractione ſangui
nis vltima ⁊ temperamēto cibi i q̄titate ⁊ q̄li
tate. Et ſi ē illic paroxiſmus: aut tps i quo cōmoueat̄
plurimū ſicͭ verbi gratia ver: tunc neceſſarium eſt vt
pꝛecedāt ante paroxiſmū phlobotomia ⁊ ſubtiliatio
cibi ⁊ acceptio eiꝰ qđ cōfoꝛtet coꝛ. In facto autē pp̄
humoꝛē phlāticū oꝫ vt fiat cū cū medicis q̄ꝝ ipꝛeſ
ſio cōſequit̄ coꝛ. Et illaꝝ cōueniētioꝛes ſūt hiere magne
euacuātes hūiditates viſcoſas. Facti autē pꝛopter ſā
guinē melancholicū loci longinqui cura ē phlobo
tomia ⁊ temperātia cpatis ita vt non generet meſiaꝫ
cū eo qđ dicit̄ cap. ſuo. Si autem eſt nudus humoꝛ
melācholicus: tūc cura ē i ipſo cū cū eis que ſunt
ſicut hiera ruffi ⁊ logodion ⁊ oīa que euacuāt hūo
rē melācū ex locis longinquis. Deīn remanet poſt
illud equatio cōplōnis: frē qdē cū calefacientibꝰ ⁊ ca
lide cū ifrānt ibꝰ: ⁊ ꝓpe cū eis que ex eis ſūt medicie
coꝛdiales. Ille vō q eſt cum cōitate ſtōi ſi eſt ex hu-
moꝛe groſſo curet̄ vomitu poſt cibū ⁊ poſt accepta
tionē ſubtiliantiū notoꝝ ſicut acceptionem ſucci rha
phani in oxymelle. ⁊ ſolutio ventris fiat poſt ipſum
cū hieris magnis ſicut logodion ⁊ theodoꝛicon ⁊
hierap. cōfoꝛtata cū pulpa collo q̄ntide aut agarico
⁊ epithymo. ⁊ ſi fuerit ꝓpter cholerā moꝛdicatiuā
curet̄ cōfoꝛtando ſtōm cū robub fructuū odoꝛifero
rū ſicut pomoꝝ odoꝛiferoꝝ ꝓpe ⁊ cydonioꝝ ⁊ ꝓpe
poſt cibū ⁊ piroꝝ ⁊ coꝝ que ſunt eis ſilia: ⁊ cū declia
tiōe nature ad lenitatē ⁊ alienatiōē eius qđ cōuerti-
tur ad hūoꝛem cholericū: ⁊ regimie tēperāte ſtōū
⁊ ſilr qn̄ cibus in eo coꝛrūpitur: oꝫ vt regat̄ cū eo qđ
cōfoꝛtat digōeꝫ eius qđ coꝛrūpit̄ cū eo qđ dicet in ca.
ſtōi. ⁊ queādmōꝫ tu abſcindis cām cū hoc regimie
ſilr oꝫ ꝙ cōfoꝛtet̄ patiēs qđ eſt coꝛ ita vt nō recipiat i
pſſionē. ⁊ nō ſis cōtentus in abſcindēdo cām abſqꝫ
cōfoꝛtatiōe patientis. imo oꝫ vt cum hoc intēdas ad
coꝛ cū medicinis coꝛdialibꝰ. Et ex eis quoꝝ iuuamē
tū magnificatur i tremoꝛe coꝛdis eſt potare pōdus
ʒ. aur. de bugloſſa i tpe ſōni noctibꝰ continuus. Et ex
eis quibꝰ iuuat̄ hn̄s tremoꝛē coꝛdis ⁊ que ad ipꝫ ex
pta ſunt eſt potare q̄titatē ponderis vncie de gari-
ofilo maſculo in. xii. au. lactis dulcis in ieiuno: aut
potare aur. de ſanſuco ſicco in aqua frā ſi fuerit illic
caliditas: aut in vino ſi nō fuerit caliditas in diebus
cōtinuis. Et ex eis quibꝰ iuuat̄ hn̄s tremoꝛē coꝛdis
eſt vt ſecum ſemꝑ ſit aromaticū aliqđ ex genere eoꝝ
que ei cōueniunt ⁊ aſſiduet vtat̄ ſuffumigatione cū eo
facta ⁊ vtatur odoꝛamētis eiꝰ: ⁊ vt ſint in aromatico
eius q hꝫ tremoꝛē coꝛdis calidū vicentia roſa ⁊ cā-
foꝛa ⁊ ſandalū ⁊ olea frā cū pua pmixtione medicī
naꝝ aliarū ſubtilis caliditatis ſicͭ parū muſchi ⁊ cro
ci ⁊ gariofili niſi metā trāſgrediat̄ re e: tūc ei ſis cōtē
tus frigidis. Et ſi ē cōplexio frigida tūc admiſce muſ
chū ⁊ ābꝛā ⁊ oleū de ben ⁊ oleū de citro ⁊ aquā cā
foꝛatā ⁊ algaliā ⁊ q̄ ſūt ſilia illis ⁊ ꝓpinq̄ eis ſpēbꝰ
ſuffumigatiōis ⁊ roꝛificatōis cōuenientibꝰ ſꝫ cōplōnē
Et ego qdē nō multiplico tibi ſmōeꝫ in nūerando
medicīas coꝛdiales calās ⁊ frās. Tu nāqꝫ inuenies
eas oēs ſcriptas in tabulis mēbꝛoꝝ alhelitꝰ in medicī
nis ſingularibꝰ: ⁊ ad vltimū oīs medicia odoꝛifera ē
coꝛdialis. Et cū hoc nos iā diximꝰ q̄ haꝝ medicinaꝝ
ſūt añcedētes in hac intentōe. Hn̄s tremoꝛē coꝛdis
cū nauſea cuiꝰ tremoꝛē coꝛdis diximꝰ eē malū. Cu
ra eiꝰ ꝓpe ſi fuerit illic reliqe febꝛis i potu ſūat ſanie
oꝛdei ablutū cū aq̄ calida: del inffratū cū pondere. x
ʒ. zuccari. q̄uis ei ipꝫ euomat ēt tñ iuuāt eo. ꝙ ſi ipſe
abhoꝛret zuccaꝝ pp̄ additōeꝫ quā efficit in nauſea:
accipiant̄ loco eꝰ grana mali granati ⁊ ſtringāt̄ ābo
crura ⁊ olfaciat cāfoꝛā ⁊ q̄ ſilant̄ ei cū aceto: ⁊ pōat̄
ſup pectus pānus infuſus aq̄ duoꝝ ſandaloꝝ ⁊ cam
foꝛe ⁊ alioꝝ. Et multotiens qdē excitat̄ tremoꝛ coꝛ
dis: deīn expellit̄ aliqđ ad iferioꝛa a dextra ⁊ ſiniſtra
⁊ ſedatur tremoꝛis coꝛdis.

Cap. iiii. de cura tremoꝛi calidi.

i Si iſte tremoꝛ coꝛdis eſt cū mā ⁊ euacuas eam
⁊ remanet veſtigiū eius. aut ē tremoꝛ coꝛdis
calidus ſine mā: tūc oꝫ vt cibet̄ hn̄s cū cum
eo qđ paꝝ ē ⁊ cōfert ſicut eſt panis infuſus i aq̄ ro. in
q̄ eſt paꝝ vini odoꝛiferi ⁊ panis cū ſiropo de pomis
⁊ ius pomoꝝ ⁊ lac acetoſū ſine butyro qđ ē tēpoꝛiſ
pꝛopiq̄ cōmotōi: aut nō acetoſū valde ⁊ cucurbita
⁊ blitis ⁊ fructus frigidi. Si aūt tollerat carnē tunc
vtat̄ alcarea ⁊ albuſen pulloꝝ ⁊ alcubugi ꝓpe. hꝫ ei
ꝓpꝛietatē i hac re pp̄ frigiditatē cōplōnis ⁊ ſpēs aceto
ſoꝝ que oēs facte ſunt cū ſuccis fructuū ⁊ acreſta ⁊
pomis acetoſis ⁊ aceto acuto ſuper quod ſparſa ſit
aqua roſ. ⁊ aqua ſalicis. ſi autē fuerit acetoſitas citri
⁊ limōis erit res magiſ iuuatiua. Qđ ſi res fiat vehe
mēs ⁊ iflāmatio da ei ad bibēdū aquā frām ⁊ aquā
niuis mixtā cū aq̄ ro. dādo ſoꝛbitionē pꝰ ſoꝛbitionē
⁊ da ei ad ſoꝛbēdū ſiropū d fructibꝰ ⁊ ſiropū d maſ
aſceni ⁊ q̄ ſūt ſimilia illis dādo aliqđ poſt aliqđ. Et
ſi tibi neceſſariū fuerit vt diſſoluas i eo cāfoꝛam fac.
Et quandoqꝫ eſt tibi neceſſarium vt ſis contentus i
eo ad dandū ipſi lac acetoſum in potu ab vna libꝛa
vſqꝫ ad duas libꝛaſ. ⁊ peruenict ei cibus. Qđ ſi tibi
neceſſariū fuerit vt confoꝛtes eū cū aliquātulo ex
medulla panis ⁊ toꝛtellarum fac. Si autem inueneriſ
virtutē debilem ⁊ timueris extictionem non erit ex
cuſatio qn permiſceas cum hoc ⁊ cum eis que via
eius i cedunt ex cubebe a cardamo ⁊ folijs citri ⁊ ēt
ex coꝛiandꝛo ⁊ canfoꝛa cum roſ. ⁊ ſpodio vt tem-
perent ea. Super bugloſſam vero ſis audax vt non
timeas malitiam eius ⁊ vtere ea cum omni quod in

potu tribuis ⁊ i cibo das. Et enī iaꝫ cucurrit ꝯſuetu
do vt i potu tribuaꝛ ⁊ ſimiliter aque eius diſtillate.
Et qñ ꝯfert ei potare pondus.ʒ.i. de reubarbaro
ſceni i aqua frigida dieḃꝰ ꝯtinuis. Et ſtude vt ſit aer
īfrigidatꝰ vltima infrigidatione: ⁊ vt ſint roratiões
⁊ odoramenta aromatizata canfora ⁊ ex ſandaloꝝ
pꝛeſentia: ⁊ non eſt malum vt rorel ſuꝑ ea aliqd vi
ni cum tanta quantitate qua penetrare faciat aroma
ticitatem eoꝝ ad coꝛ. Et ex eis qbꝰ iuuaꝛ habens tre
morē cordis calidū ē ꝑmutatio ab aere ſuo ad aerē
frigidū. Illud enī reducit ad ſanitatē. Et nō opoꝛtet
vt obliuiſcaris empla īfrigidantia ſuper coꝛ facta ex
ſandalis ⁊ aq̄ ro. ⁊ aq̄ ferarioꝝ canfora ⁊ roſ. ⁊ ſpo
dio ⁊ lētibꝰ. ⁊ ēplaſtreꝛ cū eis os ſtōi ⁊ ꝓpe i febꝛibꝰ
Cōpoſita vero iuuatiua in hoc ſunt vt in potu deniꝛ
troc. de canfora cū croco cū ſiropo acetoſitatis citri
⁊ cūq; ponunꝛ i eo folia citri ⁊ diamuſchuꝫ dulcē ⁊
leniſans īfrigidatiuū. Deſcriptio experta ad illū q ñ
ē ex caliditate vehemēti: ſpodij ptes. iiij. xiloaloes in
di galie muſchate amboꝝ añ.ʒ.i. cardamomi gario
filoꝝ amboꝝ añ.ʒ.i. canfore.ʒ.ß. dragaganti.ʒ. iij.
fiant trociſci cū aqua de tereniabin. Sitq; vnuſqſq;
trociſcus ponderis.iꝰ.ß.ʒ. Deſcriptio alia ℞. doro
nigi partē.i. canfore quartā ptis ſandaloꝝ tertiā par
tis margaritaꝝ karabe coralli xiloaloes ſpodij roſa
ruꝫ oiuꝫ añ. medietatē ptis: bugloſſe ptes. ij. ꝯficiāꝛ
cum aqua malorum ⁊ fiant inde trociſci. ⁊ qḋ ex eis i
potu ſumitur ſit pondus.ʒ.i. vſq; ad aur. Medica
men fortius illo i extīguēdo ℞. ſe. lactucaꝝ ſe. endi
uie ſpodij roſaꝝ ſandali ſe. portulace bugloſſe corīā
dri ſicci coralli karabe margaritaꝝ oiuꝫ añ. partes.
ij. canfore quartaꝫ partis: ſitq; qḋ ex eo i potu ſumi
tur pōdus.ʒ.ij. Deſcriptio alia ℞. anili karabe mā
garitaꝝ melliſſe ſelēgemiſk aluniis iameni frixi oim
añ. partes. iij. luti armeni rubei coriādri amboꝝ añ
ptes. v. ſitq; qḋ ex ea i potu ſūit pōdꝰ aur. cuꝫ aqua
melliſſe. ꝙ ſi ſſfluat res ⁊ augmētaꝛ iſlāmatio ⁊ timeꝛ
ꝙ ſit veſtigium apatis: tunc foꝛtaſſe ē tibi neceſſariū
vt i potu des ſe. mandragore ⁊ opiū. Et melius qdē
eſt vt in potu tribuas de ſe. mādragore pōdus qrte
ʒ.i. ꝑmixtis cū medicamie aromatizato ex muſcho
⁊ xiloaloe crudo ⁊ cāfora ⁊ croco ſm v̄tutē ⁊ horā
neceſſitatis.   Ca.v. de cura tremoris frigidi.

Vacuantia quidē ſi fuerit illic mā ſint ſm ſe
mitaꝫ quā tibi expoſui. ⁊ ex eis q̄ expta ſūt
ad phlāticū hūidum de illis ſiue ſint in pti
bus cordis ⁊ i ſtō eſt vt ſumatur agarici pōdus.ß.ʒ.
i. ⁊ pulpe colloquintide pōdus.i. danic ⁊ turbit pō
dus.ʒ.i. ⁊ bdellij pōdus danic ⁊ muſchi ⁊ croci am
boꝝ añ. taxangi. ⁊ xiloaloes indi pōdus danic ⁊ ſa
lis naptici pondus qrte.ʒ.i. ⁊ ē doſ.i. Et ex eis q̄ ex
pertaſūt ad melīcai ē vt ſumaꝛ myrob. nigroꝝ ⁊ ke
buloꝛum amboꝝ añ. pōdus.ʒ.i. epithimi.ß.ʒ. ⁊ la
pidis armeni pōdus qrte ptis.ʒ.i. diamuſchi ama
ri pondus.ʒ.iij. ſumatur in potu cū tanta quantita
te vini odoriferi i qua diſſoluatur. ⁊ qñ ſufficit aſſi
duare adminiſtrationē hierep. in pōdere auř.i. cuꝫ
pōdere danic de epithimo dādo ipaꝫ i potu cū oxi

melle ⁊ cōtinueꝛ. Medicine autē ꝑmutantes ꝯplo
nē frigidā ſūt tyriaca ⁊ mithꝛidatū ⁊ diāmuſchū dul
ce ⁊ amaꝝ ⁊ medicamē ceſariſ ⁊ ſcelithe ⁊ miliū ābꝛe
⁊ diacandū ⁊ lenificās magnū ⁊ ꝯfectio anabibat ⁊
trociſci ḋ muſcho. Et quādo frigꝰ ſit forte idiges eis
q̄ ſūt ſicut cordumēi ⁊ dare ex eo in potu. Et qñ ꝯ cō
fert ei ſumere acetoſitatis iſtagar. xxx. aure. cū vino
i quo iā īfuſa ſūit bugloſſa ⁊ cibeꝛ aqua ciceris ⁊ pul
lis colūbaꝝ ⁊ carnibꝰ ꝑuaꝝ auiū ⁊ alcanabir. Et ex
cōpoſitis alijs ē medicamē exptū. ℞. bugloſſe.ʒ.i.
zurubꝫ doronigi amboꝝ añ.ʒ.iiij. doſ eiꝰ ſit pōduſ
ʒ.i. i ꝑncipio mēſis ⁊ in medio eiꝰ ⁊ i fine ipſiꝰ. ⁊ oꝫ
vt ſit in vino odorifero. Aliud. ℞. karabe coſtoꝛi ā
boꝝ añ.ʒ.i. alſelengēiſk gariofili galie āboꝝ añ. ptē
i. doſ eius ſit medietas.ʒ. cū ſucco almuſera nō co
lato neq; bulito. ⁊ hec ſūt medicine bone vltime ꝓli
xarū deſcriptionū dicte in antidotario.
C.vi. ḋ ſpēbꝰ ſyncopis ⁊ cāis ipiꝰ ⁊ cā mortis ſubite

Syncopis eſt deſtructio maioris ptis pluriuꝫ
v̄tutum motiue ⁊ ſenſibilis ꝑꝑ debilitatē cor
dis ⁊ aggregatōeꝫ ſpūs totꝰ ad ipm ꝑꝑ cām
mouētem eū ad interiora: aut ꝑꝑ cām ꝓuocantē ipꝫ
interius. qꝛ non iuenit ſpiraculū aut ꝑꝑ paruitatem
aut ſubtilitatem ſuā: qꝛ non ſuꝑfluit ſuꝑ illū q inue
niꝛ in minera. Et tu ſcies ex his q̄ verificaſti vſq; ad
hanc horā ꝙ cāe illius nō euacuanꝛ: cū aut ſit reple
tio materiei ꝓuocantis ſua multitudine aut opilatio
ne: aut cāo reſoluēs ſpūm aut ꝓuatio reſtaurationis
eius qḋ reſoluiꝛ ⁊ fames vehemēs. Et debiliores q
dem hoies ad tollerandū ipaꝫ ſunt ꝯparati ad hoc
vt neq; ſint infirmi nꝫ ſani ſicut infantes ⁊ q ſunt eis
ꝓximi ⁊ decrepiti ꝯualeſcētes. Sed in etate ꝓueniē
tes tollerant ipaꝫ. ⁊ eiꝰ tollerātia ē i hyeme plurima
q̄ꝫ in eſtate: aut malitia ꝯplōis iā ꝯfirmata aut accīs
eius magnū ſubito: aut doloꝛ vehemēs aut debilitas
v̄tutū ꝑncipioꝝ regaliū ⁊ ꝓpe cordis: deīn cerebri:
deīde epis: aut debilitas cōicantis ſicut oris ſtōi cū
corde: aut debilitas corporis totius ⁊ manies ⁊ exte
nuatio: aut dñium accidentiū aīaliūꝫ ſm qḋ diximꝰ
tibi loco alio: ⁊ plurimum eius eſt decrepitis ⁊ ⁊ de
bilibꝰ ⁊ ꝯualeſcentibus aut applicatio virtutis ꝯrie
ſubſtantialiter ꝯplexioni cordis ⁊ ſpūs. ſ. āboꝝ ſicut
eſt ex olfactu fetoris puteoꝝ ⁊ peſtilētia aeris ⁊ ſicut
accīt in febꝛibꝰ peſtilentialibus: ⁊ ex cadaueribꝰ ⁊ ex
penetratiōe v̄tutū venenoꝝ ad coꝛ ⁊ qñq; eſt ꝑꝑ ar
terias. Ex illis eſt illud qḋ accīt cā v̄miū q aſcendūt
ad os ſtōi. Et oꝫ vt diſtinguamꝰ poſt hoc diſtinctio
nes ꝑlimas. Dicamus ergo mē qḋ faciūt euēire ſyn
copim: aut ꝑꝑ mltitudinē ſuā ⁊ opilatiōꝫ viaꝝ ſpūs
⁊ qꝛ ꝯprehēdūt ipm totū i corde ita vt forſitā ꝓfoceꝛ
Et hiꝰ qdē generis ſunt effuſiōes hūoꝝ plurimoruꝫ
aut ſanguinis plurimi ad ſtōꝫ ⁊ pectꝰ ⁊ ad ābo: aut
ꝑmutatio matrici apatis ſināſie ⁊ pleureꝛ ⁊ ꝑipneu
monie ad ptes cordis ſubito: aut ꝑꝑ viſcoſitatem
eaꝝ in poris: qꝛ opilant meatꝰ ⁊ ꝓpꝛie in ſtibris an
helitus. ⁊ qñ ꝫ eſt cōis i oibus venis corporis q̄uis
ñ faciūt illud ſua mltitudine: aut propter vehemētiaꝫ

ſui nocumēti cū qualitate frigida valde: aut mordi
catia valde ⁊ aduſtiua valḋ. Et ſyncopis qdē q̄ accit
in initio paroxiſmi febꝛis eſt hꝰ mōi generiſ. ⁊ eius cā
ſūt hūores groſſi valde aut viſcoſi aut mordicatiui
aut aduſtiui. ⁊ qñ ꝫ fit illud ꝓpꝛ ꝓpinqtatē cordis.
⁊ qñ ꝫ eſt in mēbꝛis alijs cōicantibus ei ſicut cerebro.
nā qñ in eo accidit opilatio integra ⁊ eſt apoplexia
fit ſyncopis ꝓculdubio: ⁊ qñ ꝫ ē in ſtō ꝑꝑ cām anti
quā: aut ꝓpter debilitatē accidentē ꝓpter quaꝫ reci
piens attractionē materieꝝ ad os ſuū ſiue ſint frigidē
ſiue calide: ⁊ qñ ꝫ fit cā multitudis opilationis i ner
uis corporis vbicūq; ſunt. Et iſte materie ꝑnitioſe
multotiēs accidūt ex ſuꝑfluitate comeſtiōis ⁊ potꝰ
⁊ frequentia faſtidij ꝑꝑ maliciā digōnis ita vt ex ea
ſꝑgaꝛ in corpore qḋ repleat venas ⁊ opilet meatus
anhelitus. Et iſte qdē medicie ꝑꝑ ſuā multitudinē
qñ ꝫ adiuuāt ad ſyncopi faciendā ex pte q̄ ꝓuāt cor
pus nutrimento. qñ ꝫ opilāt viā nutrimēti boni ⁊ con
uertunꝛ ꝑ ſeipas qñ ipe ꝑꝑuſā multitudinē ꝯfortanꝛ
ſuꝑ nāni: quare nō patiūꝛ ab ea: ⁊ cū hoc ꝯplō cor
poris corrūpiꝛ ꝑ eas. Et iſte qḋ medicie q̄ faciūt ſyn
copim ſua mltitudie aut malitia ſua ſūt q̄ faciūt triſti
ciā ⁊ nauſeā qñ in ſtō cadūt: ⁊ ſūt minoris quātitatiſ
aut malitie. Scdā aūt cā eūonis ſuꝑflue nō ē niſi quia
ſeqꝛ ipam ſpūs eūatꝰ cū ea vſq; ad hoc vt reſoluaꝛ
maior ps eiꝰ. Et illud ē aut ſolutio v̄tris cū diaria
aut ē ſolutio v̄tris ꝯtinua aut lubꝛicitas ſtōi ⁊ inte
ſtinoꝝ: aut raſura aut vomitꝰ plurimꝰ: aut fluxꝰ ſā
guis nariū: aut fluxꝰ ſanguis ex mēbꝛo alio ſicē orifi
cijs venaꝝ ani: aut ꝑꝑ vulnꝰ aut ꝑꝑ deſcenſū aq̄ hy
dropiſis aut ꝑꝑ apīōeꝫ dubellati ꝑꝑea qꝛ currit ex
eo res plurima ſubito aut ꝑꝑ fluxū menſtruorum ⁊
partus: aut ꝓpter multitudinē exercitij aut moram
in balneo calido vehementis ſudoris: aut ꝓpter alī
quā cāꝝ ſudoris fortis ⁊ ſuꝑflui accidētis: aut quia
facit ſudorē ꝑ ſeipam ſicē caliditas: aut ꝑꝑationē ſicē
raritas corporis ſuꝑflua aut ſubtilitas hūoꝝ in ſub
ſtantijs ſuis ⁊ naturis ſuis. Et qñ accidit ſyncopis
ab eūatione hūoꝝ v̄tute vitali adhuc forti nō eſt ad
huc timendū ⁊ illa ē ſicē ſyncopiſ q̄ accit pꝰ phlomiā
Doloꝛ aūt facꝛ ꝯtingere ſyncopi ꝑꝑea qꝛ ſuꝑflue re
ſoluit ſpūꝫ ſicut in iliaca ⁊ colica ⁊ in mordicatiōe ſu
ꝑflua accīte in mēbꝛis ſenſibilibꝰ. ſ. oris ſtōi ⁊ inte
ſtinoꝝ ⁊ eis ſiſium. Et ſicut in dolore motuū neruoꝝ
⁊ vlceꝝ eoꝝ ⁊ morſionū eis accīūtiū ſicut ſcorpiōis ⁊
veſpe ⁊ in vlceribus iūcturaꝝ ꝓparataꝝ fricationi ⁊
ꝑcuſſioni que ſequūꝛ eas ꝓpter effuſionē materieꝝ
nocentium. Et ſicut dolores vlceꝝ ambulatiuorum
vehemētia doloꝝ quoꝝ facit ſyncopim ꝓpter ſuam
acuitatem ⁊ corroſionem ipſorum. Et ꝓuenit ex eis
corruptio mēbꝛoꝝ donec perducit ad mortem. ipſa
nāq; faciūt ſyncopi in ꝑmis ꝑꝑ dolorē ⁊ in fine ꝑꝑ
vehemētiā infrigidatōis cordis aut allatōꝫ vaporis
ventoſi corrupti ad coꝛ ſequentis ipſum ex exſicca
tiōe membꝛi ⁊ ꝯuerſiōe eiꝰ ad ꝯriū ꝯplexiōis ꝓpor
tionabilis hōibus. De accītibꝰ v̄o aīe iā locuti ſui
mūs ⁊ ſciuiſti in extenuatōe cāni ⁊ oppꝛſſionē quam
cordi faciūt. Alpa aūt facit euenire ſyncopi aut ꝓpter

magnitudinē ſuā vbicūq; ſit apparēs aut occultuꝫ
corrūpens ꝯplexionē cordis mediāte allatōe arteri
arū: aut ꝑꝑ mēbꝝ i quo ē cū ē ſicut pāniculuſ cordiſ
aut ꝓximū cordi in quo ētſi nō ē apa magnū valḋ
ipm tñ facit illud qḋ efficit maximū longinquū: aut
ꝑꝑ dolorē qñ vehemēs fit cū eo. Sed ⁊ ſtōus qua
liter fit cā ſyncopis: ſcias itaq; ſtōus eſt mēbꝝ ꝓpin
quū loco cordis ⁊ eſt cū hoc vehementis ſenſus: ⁊
eſt minera collectōis humoꝝ diuerſoꝝ: quare ipſe
facit euenire ſyncopi aut quia infrigidat ipm valde
ſicut in boliſmo: aut qꝛ calefacit valde: aut qꝛ dole
re facit valde: aut qñ ex ipſo ē mā groſſa mala frigi
da: aut mordicatiua acuta ⁊ vlceroſa ⁊ bothor i ore
eius. Sed ⁊ reliqua mēbꝛa qualiter fiūt cā ſyncopiſ
ſcias ꝙ membꝛa alia ſunt cauſa ſyncopis: aut ꝓpꝛ
dolorem ꝯtinuatū ex eis cordi: aut ꝑꝑ vaporē vene
noſum quem ipſa mittūt cordi: ſicut eſt illud qḋ ac
cidit in ꝓfocatiōe matricis: aut ꝓpter eūonē accītē
in eis reſoluentem ipſum cordis ſicut debilitas ve
hemēs in ore ſtōi: aut propter opilationē facientem
ꝯſtrictōꝫ viaꝝ ſpūs ⁊ in eis que ſunt in circuitu mea
tuū cordis: aut ꝑꝑ ꝯplexiōes corruptas malas for
tes dñantes eis ſicut fit in febꝛibus adurētibꝰ ⁊ pe
ſtilentialibus: ⁊ illud eſt ex eis que fiūt cum cōitate
omniū mēbꝛoꝝ. Et ſcias ꝙ ſyncopis ꝯfirmata cu
rationē nō hꝫ ⁊ ꝓpe qñ ꝑducit ad viriditatē faciei ⁊
ꝯuerſionē colli: fortaſſe. n. nō erigiꝛ: ⁊ ille cuiꝰ res ꝑ
uenit ad hoc tūc cū caput eleuat ſuū moriꝛ. Et ſcias
ꝙ in corpore ipſius q phlomiaꝛ ꝑꝑ neceſſitatē ⁊ ſynco
pizaꝛ ſuꝑ ipam nō ꝑꝑ multitudinē eūonis nꝫ ꝓpꝛ
ſuā ꝯſuetudinē in phlomiā aſſuetaꝫ ē egritudo: aut
in ſtō eius ē debilitas ꝑ ſe aut ꝑꝑ effuſionē rei ad ipꝫ
⁊ qñ mā decrepiti febꝛientis reſoluiꝛ ad ſtōm ſuum
facit accidere ſyncopi. Et cā q̄re aliqs ſyncopi patiꝛ
in ꝑma phlomia ſua ē qꝛ ſubitū ē qḋ nō ꝯſueuit. Et
multotiēs qdē accidit ſyncopis in criſibꝰ ꝑꝑ expul
ſionē materiei calide ad ſtōm. ⁊ multotiēs fit phlo
mia cauſa ſyncopis ꝑꝑ inflatōꝫ.   Ca.vij. ḋ ſignis

Signa ſignificantia cauſam ſyncopis. ⁊ dolo
res eiꝰ ꝓporcionabilia ſūt ſignis ꝓdictis tre
moris cordis: nam ſi ipſa ſunt debilia ſūt tre
moris cordis ⁊ qñ ſunt fortia ſunt ſyncopis ⁊ quan
to plus vehementiora ſunt mortis ſubite. Et pulſus
quidē ē ſignificatio ſignificantior illiꝰ. Sigr. n. ſua
ꝯpꝛſſio cū fixiōne v̄tutis mām ꝯpꝛſſiuam ⁊ ſua diuer
ſitate vehemēti cū viciſſitudinibus ⁊ ꝑuitate maxima
reſolutionē v̄tutis. Reliquas aūt ſignificatiōes ſu
as ſm reliquas diſpōnes iam ſciuiſti. Et ad ſūmuꝫ
cū ſyncopis nō fit ſubito: tūc ad ipam minoraꝛ pul
ſus in ꝑmis: deīn ſanguis incipit occultari ad inte
riora ⁊ ꝯuertiꝛ colora diſpōne ſua: ⁊ fortaſſe palpe
bꝛe nō eleuanꝛ: ⁊ appet i oculis debilitas motꝰ ⁊ al
teratio coloris: ⁊ viūi appent imaginatōes extra i
uentionē ⁊ infſantē extrema ⁊ appet ei roꝛitas i cor
pore ffa: ⁊ qñ ꝫ accit nauſea: ⁊ qñ ꝫ inflaꝛ totū corpꝰ
Cū igiꝛ incipit aliqd hoꝝ ſignoꝝ pꝰ phlomiaꝫ aut
ſolutōꝫ v̄tris: aut aſſiduationē rei nec̄io faciētis le
ſionē abſtineaꝛ ab ea ⁊ rēoueaꝛ cā qñ iā ꝑducet ad

ſyncopi ſi nõ abſcindat. Et qñ ſyncopis nõ hʒ cãm
manifeſtã p̃mitiuã ⁊ añcedẽtẽ ⁊ ẽ cũ tremore cordis
freq̃nte ⁊ nõ ẽ illo qd ẽ i ore ſtõi cã faciẽs ipaʒ nec̃iaʒ
⁊ generãs eã: tũc ea ẽ cordialis ↄfirmata. Illa v̓o cũ
q̃ ẽ nauſea ⁊ ↄturbatio ẽ ſtõchal: ⁊ qñ ↄtinuaẽ ſynco
pis ⁊ vehemẽs fit ⁊ nõ ẽ cã mãifeſta faciẽs eã: imo ẽ
cordialis tũc hñs eã morit ſubito. C. viij. d cura.

Illa q̃ fortis ẽ ⁊ facta pp malitiaʒ ↄplonis ↄfir
mate curationẽ nõ hʒ: ⁊ illa q̃ nõ ẽ ita imo ẽ
leuior aut ẽ ſeq̃ns cãs extriſecas a corde curaẽ
Et patiẽs qdẽ ſyncopi qñʒ ẽ in ſyncopi: ⁊ qñʒ ẽ i eo
qd ẽ inẽ ſyncopi ⁊ ſanitatẽ: ⁊ qñʒ eſt in leui poxĩmo
ſyncopis. Cum ergo ẽ in diſpõne ſyncopis nõ ẽ ſp
poſſe nobis vt laboremus in abſciſiõe cãe: imo nob
nec̃iuʒ ẽ vt opponamus acc̃nti qd accit cũ eo quod
ipſi ptinet de cura: ⁊ qñʒ aggregant nobis due ne
ceſſitates ↄ̃ric ſm duas ptes diuerſas. Indigem᷒. n
i qbuſdã mẽbris diminutõe ⁊ eũone ei᷒ qd i eis ẽ ex
hũorib᷒ ⁊ in ſpiritib᷒ additõe nutrimẽti ⁊ reſtaura
tione ei᷒ qd in eis accit de reſolutõe. Et in p̃ſimo q
dẽ qd accit ex ſyncopi oʒ vt incipiaẽ ⁊ laboreẽ cũ eo
qd nutrit ſpm̃ ex odorib᷒ bonis niſi in p̃focatõe ma
tricis. In ſyncopi nãq3 facta ex ea oʒ vt approximẽ
tur narib᷒ eaꝝ odores ſcidi ⁊ ꝓpe ↄuenientes cum
hoc ori ſtõi. Et odoramẽto qdẽ calidi vel calami eſt
ꝓpetas i ea expta ⁊ ꝓpe i cura caſe cholice: ⁊ ſilr gy
pſo imo curaẽ dãdo i potu ad ſorbẽdũ ex viuificãti
bus v̓tutẽ: ⁊ qñ fuerit illic vacuitas ⁊ fames tũc non
approximet eis vinũ purũ imo oʒ vt miſceaẽ cuʒ aq̃
carnis multa ⁊ ↄmiſceaẽ cũ aqua. ⁊ ſi ñ tẽ fortaſſe ac
cidẽt ex eo ↄmixtio rõnis ⁊ ſpaſm᷒. Et ex eis q̃ nec̃ia
ſũt i plib᷒ ſpẽb᷒ ſyncopis ẽ iſpiſſatio corꝑis extei᷒
vt ↄꝑmaẽ ſpũs reſolutus niſi ſit ſolutio v̓tris fortis
valde: aut ſit cã frigus vehemẽs. Et cũ nõ eſt cã illic
frigoris manifeſta ꝓhibẽs roratõʒ aq̃ ſre ⁊ euacua
tionẽ ⁊ ſorbitõʒ aq̃ ſre ⁊ aq̃ ro. ꝓpe. Et idigeẽ q̃ odo
re ſandaloꝝ infecta ſũt cũ odoramẽto odoꝝ ſlorũ.
multotiens. n. ſanant cũ iſtis: ⁊ ſi ẽ fortior hac ⁊ nõ
fit ſucceſſiõe rei reſoluẽtis calide valde: tũc oʒ vt in
ſuffleẽ muſch᷒ i nares ei᷒ ⁊ olfaciat algaliã ⁊ ſuffu
migeẽ cũ neceſſe ẽ ⁊ ſorbeat diamuſchũ ſi poſſe ẽ. Et
ſi cã fuerit caliditas tunc odorifera ſra adminiſtrẽtur
⁊ roreẽ aqua ſra ſup faciẽ ei᷒ i p̃mis ⁊ nõ ẽ maluʒ vt
permiſceaẽ paꝝ muſchi de ea qd adminiſtreẽ d illis
cuʒ victoria: ⁊ illis que ſunt ſicut canfora ⁊ ſandali
⁊ qd ẽ fortis inſſatõis. ⁊ ſit ſſum ↄ calidũ ipediẽs ⁊
muſch᷒ vt conforet calorẽ vitalẽ: ⁊ vt ſorbeat aquã
frigidaʒ. ꝙ ſi toll erat diſpõ vt ſit mixta cũ vino infri
gidato ſubtili tenui tũc ẽ meli᷒. Et oʒ cũ hoc vt fricet
os ſtõi freq̃nter. Et nec̃riũ ẽ vt ſit lect᷒ eius in aere fri
gido: ⁊ ſilr oʒ vt ſint lecti oiuʒ hñtiũ ſyncopi cũ nõ ẽ
ex cã ſra ⁊ ꝓpe in ſyncopi hñtiũ ethicã: ⁊ oʒ vt aſſi
dueẽ embrocatio extremitatũ ⁊ ptium mẽbroꝝ ipoꝝ
regaliũ cũ aqua ro. ⁊ ſuccis frigidis cognitis. ⁊ neceſ
ſariũ ẽ vinũ infrãtũ qd ipſi in potu ſumãt Et ſi fuerit
illic ſingultus ⁊ nauſea: tũc oportebit vt viuificeẽ ca
liditas infirmi ⁊ adiuueẽ nã ei᷒ ↄmouẽdo guttur cũ
pẽna excitãte vomitũ ⁊ ↄmouẽdo ſpm̃ ad exteriora

⁊ oʒ vt aſſidues iſta ⁊ attractionem ſup eũ: ⁊ q̃maxi
mũ clamorẽ ⁊ ſternutationẽ: ⁊ ſi fit cũ ↄdiſi. Cumq3
illa nõ valẽt ⁊ nõ ſternutat tunc eger moritur. Et oʒ
ẽt ꝓpe in ſyncopi q̃ fit ex eũone vt approxĩques ei
odores ciboꝝ deſideratoꝝ niſi in hñtibus nauſeã ⁊
ſyncopi accñtẽ cã hũoris in ore ſtõi. Nõ. n. oʒ tunc
vt illud approximeẽ eis: ⁊ oʒ vt vtanẽ vino ⁊ ſorbeãt
aquã ſram aut calefactã ſm duas diſpõnes notas:
ſitq3 vinũ magis penetrabilis res ⁊ ſubtilior ⁊ meli
oris ſaporis ex eo in quo ẽ reſiduũ ſtipticitatis q̃uiſ
ſit v̓tus fortis i eo qd recens ẽ ad aggregãdũ ſpm̃ et
ↄfortãdũ ipm̃. ⁊ oʒ vt ñ ſit in ipſo amaritudo fortis
⁊ abhorreat ipſũ nʒ groſſitudo q̃re ñ penetret i ipo
cũ velocitate. ⁊ oʒ vt ſit color ei᷒ citrinus niſi ſit ſyn
copis ab eũone: ⁊ ꝓpe ſm poros pp raritatẽ coꝝ ⁊
reliqua. tũc. n. diligiẽ vinũ nigꝝ groſſũ: ipm̃. n. ẽ nu
tribilius ⁊ magis faciẽs declinare hũores ad cõtra
riũ eius quo fit reſolutio ⁊ reducẽs ſpm̃ i ẽẽntia ſua
Illi aũt q nõ hʒ egritudinẽ hãc: vinũ ↄueniẽti᷒ eſt il
lud qd ẽ velocioris penetratõis. Et tibi quideʒ poſſe
eſt vt ipm̃ experiaris ita vt guſtes ex ipſo paꝝ. Cũq3
videris ipſum penetrare ad calefaciendũ cũ veloci
tate ⁊ bonitate ſube ⁊ odoris tũc illud ẽ ↄueniens. ſ.
illud qd q̃rit. ⁊ qñq3 ponimus in ipſo d muſcho cir
cit. ſ. ij. g. aut de diamuſcho q̃titatẽ doſ. i. aut medi
etatis ei᷒ aut tric ipſi᷒: ⁊ illud qd in ſyncopi vehemẽti
Et ſilr trociſcos muſchatos dictos in antidotario.
Et ↄuenientius vinũ in h᷒ mõi eſt illud qd eſt calefa
cũi. Ipm̃ eni in eo cui᷒ ſincopis nõ ẽ ex caliditate ẽ
magis penetratiuũ ⁊ q̃l ↄfortat fortitudiẽ panis eſt
magis lõginquũ ab hoc vt exſiccet: ⁊ ex eis q̃ ↄferũt
eis eſt mitia approꝑata ſyncopi dicta in ãtidotario

Et hoies quibus neceſſariũ eſt magis potare vi
nuʒ calefactũ ſũt illi quoꝝ tardior ẽ ceſſatio. ñ ei oʒ
vt iſti ſumãt in potu ſrm ⁊ ſilr ille cui᷒ iſraẽ totũ cor
pus ⁊ iſti ſũt illi q indigẽt ipo ⁊ inũctõe extremitatũ
⁊ ſtõi cũ oleis calidis aromatiʒatis. Et ſi eſt ſynco
pis cã materiei tũc ſi eſt poſſibile vt expellaẽ mã cuʒ
vomitu c᷒ ſpaẽ facilitas aut cũ cliſteri: aut phlomia
fiat illud. Et ſi eſt pp eũonẽ ex ptib᷒ intriſecis calefi
ãt extremitates ⁊ fricẽẽ ⁊ inũgãẽ cũ oleis calidis aro
matiʒatis. ⁊ qñʒ ẽ nec̃riuʒ ſtringere ea. Et ſumaẽ i oi
gnẽ eũonis illud qd dĩ in ea. ſuo: ⁊ p̃para in viuifi
catõe nẽ illud qd ſcis. Et cõuenient᷒ ẽ hñti illã q̃ ex
hoc caplo fit ſucceſſiõe coſce paſſõis vt ſumat galiã
muſcatã i vino ⁊ ſucco cydõioꝝ cũ aq̃ carnis fortis
i vio ⁊ ↄfert ei maſticatio iuris ⁊ luti aſãbiori nutriti
cũ canfora. Et ſi ẽ pp euacuationem ex ptib᷒ extriſe
cis ſicut ẽ ſudor ⁊ q̃ ſimilaẽ illis iſrigida extrẽitates
⁊ pluerisa ſup cutẽ myrtuʒ ⁊ lutũ chimoleaʒ ⁊ corti
ces granatoꝝ ⁊ reliq̃ ſtiptica: ⁊ nõ extrahes mãʒ ad
exteriora oio ⁊ ñ ad miſtres h᷒ puluerisatõʒ i ſyn
copi ab eũone itrinſeca: immo oʒ vt conforꝫs v̓tu
tẽ in oi euacuatiõe p̃cipue approximãdo odores ei
boꝝ deſideratoꝝ ⁊ ſilia eis de his q̃ dcã ſunt. Et ſi
fuerit cã doloris ſtupefac illũ dolorẽ ſi nõ ẽ poſſibil
abſciſio cãe ei᷒ ſicut curaẽ colica cuʒ filonio ⁊ ſimilib᷒
ei. Et ſi venena fuerint cã da ad ſorbẽdũ albeʒahar

expta ⁊ diamuſchũ ⁊ medicias dcãs i li. de venẽis.
Qd ſi fuerit i ceſſatiõe ⁊ iã ſanaẽ aliquãtulũ tẽ ſit re
gim̃ ei᷒ ẽt ſilr regimi p̃mo cũ additiõe cui᷒ poſſibili
tas ſit i h᷒ i diſpõne. Et exẽplũ ei᷒ i quo ãbe cõicãt ẽ
qñ v̓bigra: oʒ vt ad ſorbẽdũ denẽ medicĩe iuuatiue
ſm diſpõeʒ de illis q̃ ſciũẽ ⁊ dicte ſt i ca. de tremore
cordis ⁊ feſtinet i hoc. ⁊ illd i quo poſſibilitas ẽ ad
ditõis ẽ ſic ſi ſit illic repletio oris ſtõi ſtudẽdum ẽ vt
euomaẽ illud qñ ſanat: ⁊ ſilr ſi ſit illic repletio oʒ vt
fames adhibeaẽ ⁊ minoreẽ cib᷒ ei᷒ ⁊ vtaẽ exercitio tol
lerabili eq̃li ab h᷒ i. ⁊ fricatio adhibeaẽ oib᷒ mẽbris
abſq3 ſtõ ⁊ veſica ⁊ nʒ cogat ipʒ ſumere cibũ niſi vi
nũ p̃dictũ i diſpõne ſyncopis qd nec̃riũ eſt. Et pl̃es
qd ſtultoꝝ medicoꝝ ſtudẽt i cibãdo eũ exiſtimantes
ꝙ ſit ei ↄueniẽs vt viuificet v̓tutẽ ei᷒. ipſi ergo ſuffo
cãt calitatẽ ei᷒ inatã ⁊ iterficiũt ipʒ. ⁊ iſti qdẽ iuuanẽ
ſiropo acetoſo ⁊ ꝓpe illo q coq̃ẽ cũ aq̃ i q̃ ſũt ſubtili
atio ⁊ iciſio ſicut iſop᷒ ⁊ ſilia. Et ſi fuerit cã opilatõ i mẽ
bris ſpũalib᷒ ⁊ q̃ ſũt corã eis da ad ſorbẽdũ oxymel
⁊ frica crura ei᷒ ⁊ adiutoria ei᷒ ⁊ labora i h᷒ i ad ꝓuo
cãdã vrinã ei᷒ ⁊ da ei i potu de vio qd ſubtile ẽ ⁊ illd
ſi ẽ illic caſitas. Si ãt ẽ ab eũone ⁊ d̓bilitate ad ſorbẽ
dũ deẽ aq̃ carnis aromatiʒata ⁊ fiat vt ſugat panẽ in
fuſũ i vio odorifero cui aq̃ ro. ſit admixta. Et qñʒ iu
naẽ ſi ſumat i potu lac acetoſũ abſq3 butyro iſrigida
tũ: ⁊ illud ſi fuerit illic cũ eũone caliditas: ⁊ ſilr aqua
acreſte. ⁊ meli᷒ illo ẽ rob acetoſitatis citri. ⁊ qñʒ po
nunẽ i ipſo folia ei᷒. Et ad ſũmũ illi q cũ ſyncopi hʒ
ↄturbationẽ ⁊ iſlãmatiõnẽ aut accita ſudor vehe
mẽs oʒ vt deẽ illud qd daẽ iſrigidanũ: ⁊ ſi ſit ẽt res in
q̃ q̃riẽ calefactio. ⁊ ex eis q̃ eis ↄferũt ẽ vt i potu ſũat
aquã carnis fortis d̓coctiõis cui admixta ſit decima
ſui d vio odorifero ⁊ aliqd d vitello oui ⁊ aliqd de
ſucco maloꝝ dulciũ aut muʒoꝝ aut acetoſoꝝ ſm ꝙ
exigit diſpõ. Si ãt tu fueris cauẽs i ipſo calefactionẽ
nʒ fueris auſ᷒ dare i potu vinũ da ei ad potãdũ lac
acetoſũ iſrigidatũ i quo ſit ↄtrit᷒ panis de ſimila ⁊ da
ei i cibis ſpẽs acetoſoꝝ factoꝝ cũ ſuccis fructuũ. Qd
ſi hñs ſyncopi iuẽit frig᷒ cũ ea aut p᷒ eã aut cũ i po
tu ſũat iſrigidãtia ⁊ ꝓpe i viſcerib᷒ dabis ei ad potã
dũ cardamonũ ⁊ pip ipʒ ⁊ abſinthiũ: ⁊ qñʒ daẽ i po
tu vinũ. Et qñ curatio ſac nec̃riũ vt fiat mũdificatio
⁊ times nocumẽtũ ei᷒ oʒ vt tu ↄfortes ſtõʒ. ⁊ icipe in
hoc cũ eo qd ẽ ſic ſir᷒ d abſinthio d̓coct᷒ cũ melle ⁊
admiſtra ẽpla ↄfortãtia ſtõʒ p̃dcã ⁊ ad bibendũ da
vinũ odoriſeꝝ p᷒ illd ⁊ ciba cibo laudabili. Fcẽ v̓o
i p̃ncipio fe. ⁊ eã ap̃atũ curã dicem᷒ vbi dicem᷒ cu
rã acc̃itiuũ fe. Et penit᷒ oʒ vt fricẽ extrẽitates ei᷒ ⁊ ca
lefacias ⁊ ſtrigas vt ñ ſubmergaẽ v̓t᷒ ex mã ⁊ ꝓhibe
aẽ a cõceſſiõe cibi ⁊ vio ⁊ iterdicaẽ ſõn᷒: niſi ſit ꝙ i p̃n
cipio ſui ñ accidat niſi pp d̓bilitatẽ: ⁊ q̃cunq3 coꝝ q
ſyncopi patiũẽ idiget cibo oʒ vt deẽ ei poxĩmũ dua
b᷒ horis aut trib᷒ cib᷒. ⁊ ſit cib᷒ ſanie d ordeo iſrigi
datũ ⁊ pãis cũ aliquo qd hẽat puã acetoſitatẽ ⁊ nari
b᷒ attrahat odorẽ bonũ. Et ſi ſũit illic ↄſtrictio v̓tris
ſũaẽ p᷒ cib᷒ q lẽificat ſicut ſt thaſeathe ⁊ ſilia eis: ⁊ ſir᷒
d malis cũ oxymelle ẽ iuuatiuũ i h᷒ i. Qd ſi nec̃riũ
ſũt vti cibis ſubtiliatis ſunt ſic aq̃ carnis ⁊ vitell᷒ oui

⁊ ſorbitiões eis cũ medulla pãis: ⁊ i aq̃ carnis qñʒ nec̃
riũ ẽ vt miſceaẽ cũ aliq̃ntulo vio. ſi ãt nec̃itas illoꝝ fu
erit ad hoc vt ↄforteẽ ſtõ᷒: tũc oportebit vt miſceaẽ cũ
eis rob᷒ ⁊ ſucci fructuũ odoriferoꝝ i qb᷒ ſit ſtiptici
tas: ſʒ i hora poxĩmi nec̃riũ ẽ vinũ. Syncopi ãt fcẽ
ab acc̃ñtib᷒ aialib᷒ ſuccurrit ẽt cũ eo qd añ dcũ ẽ ex
odorib᷒ ⁊ ſtrictõe naſi ⁊ vomitu ⁊ fricatõe extrẽitatũ
⁊ ſtõi ⁊ cibatõe ei᷒ cũ aq̃ carnis: ⁊ ſint i ea torcelle i vi
no iſſato: aut calefcõ ſm ꝙ ſcis. Et ſi ſyncopis ẽ ex
ↄtinuatiõe cholẽ citrie oʒ vt ſit vinũ p̃mixtũ. Et ſilr ſyn
copi ex dolore. ⁊ nos qdẽ dicem᷒ illd qd ꝓpũ ẽ coſi
ce i ca. ſuo. Et pl̃iʒ qdem ſyncopis q̃ accit ſucceſſiõe
phlomie accit ſtõis ⁊ hñtib᷒ v̓eas ſubtiles ⁊ ſtõʒ de
bilẽ: aut corꝑa i qb᷒ dñaẽ chola citrina ⁊ ei q ñ ↄſue
uit vti phlomia. ⁊ oʒ vt iſti añ phlomiã ſũant i potu
aliqd d robub ↄfortãtib᷒ ſtõʒ ⁊ cor. ⁊ qñ cadũt i ſyn
copi fiat illud qd dixim᷒ ⁊ ſumãt i potu vinũ mixtũ
iſrigidatũ ↄfortãs ſtõs coꝝ ⁊ ↄſeruãs eos ⁊ ꝓpe cuʒ
ſucco alio. Et oʒ vt dicam᷒ denuo qd qñʒ eget cura
tio i ſyncopi ſtipticis vt ꝓhibeant eũones ⁊ ↄfortent
mẽbra mollificata adiuuãtia ad reſoluẽdũ. ⁊ vt ſtriga
tur os ſtõi añ ⁊ nõ recipiat illud qd puenit ad ipʒ ⁊
eget v̓tute penetrãte velocis penetratiõis ad nutriẽ
dũ ſpũʒ: ſicut ẽ vinũ ⁊ ambo ſũt ꝓhibẽtia oppõnẽ. Oʒ
ergo vt diſcernaẽ i admiſtratõʒ vtrariũq3 diſpõnuʒ
Admiſtreẽ itaq3 ſtiptica i hõa ſanatõis: aut poſtq̃
admiſtraueris alid icipiẽdo ad hoc vt viuifices v̓tu
tẽ cũ ipa ñ ipſſiõʒ i eo fecerit ⁊ fũit viuificata. Et ad
miſtra ſʒ i hõa nec̃itatis velocis ad viuificãdũ v̓tu
tẽ ⁊ ñ p̃mittaẽ ſtipticũ ſup illd ⁊ ꝓhibeat penetratõʒ
ei᷒ Et qñʒ nec̃itaẽ p̃ducit ad illd qd ẽ fortiõiſ nutrimẽ
ti q̃ vinũ ⁊ ꝓpe cũ ſyncopis ẽ a fame: aut reſolut de
p̃ſima. ⁊ cũ fit vt cũ vinũ puꝝ ſruenit corporib᷒ eoꝝ
multiplicat i eis ⁊ facit poſſidere ↄmixtionẽ itellect᷒
⁊ ſpaſmũ tũc nõ ẽ eis aliqd ita ↄueniẽs vt aq̃ carnis
p̃dcã p̃mixta cũ vio puro ⁊ ſucco pomoꝝ aut aceto
ſoꝝ: aut dulciũ ſʒ duas res. ⁊ cũ ñ ẽ qd ꝓhibeat tũc
meli᷒ ẽ vt ponaẽ i ipſa q̃ ſt ſic gariofili ⁊ muſch᷒. naʒ
ſtõus ẽ magis recipiẽs eã ⁊ v̓t᷒ ſtõi cũ ea vehemẽt᷒
iuuaẽ ⁊ cor magis attrahit ipſã. ⁊ qñʒ tibi neceſſariũ
ẽ vt diſſoluas panẽ ſimilagineũ i eo qd facis ipʒ ſor
bere cũ ſpatiũ a cibo lõgiquũ ẽ: ⁊ fricatio extremita
tũ ⁊ ↄſtrictio eaꝝ: ⁊ ſilr excitatio vomit᷒ ↄferũt oi ſyn
copi niſi cũ ẽ a ſudore ⁊ ſilib᷒ eius pp q̃ moueẽ ſpũs
ad exteriora. Iſti ei ſedatiõe magis idigẽt ⁊ nõ oʒ vt
moueaẽ aut vomãt aut ligẽẽ. Et ex eis q̃ faciunt eos
vomere ẽ aq̃ tepida cũ vnguẽto aut cũ oleo aut mix
ta cũ vio. ⁊ oʒ vt calefacias ſtõm ⁊ q̃ ſequiẽ ipm̃ añ
fricatiõʒ extremitatũ etiaʒ vt facilis fiat vomitus. Et
ſcias ꝙ fricatio extremitatum ⁊ calefactio eaꝝ ⁊ aro
matiʒatio ipſaꝝ cũ ũguẽtis ⁊ aromatiʒatio oris ſtõi
cũ vnctiõib᷒ boni odoris ſicut ẽ oleũ nardinũ ⁊ calefa
ciẽtia ſicut ſynapis ⁊ piretꝝ ↄueniẽtia ſũt valde ei cui᷒
ſyncopiʒatio ẽ ab eũone ſanguis aut humoris aut
repletione: imo plib᷒ qb᷒ adeſt ſyncopis cuʒ nõ eſt
mot᷒ hũoꝝ ad exteriora. Et oʒ vt ligẽẽ crura coꝝ ⁊
adiutoria ipſoꝝ vicib᷒ ↄtinuis ⁊ fricẽẽ: ⁊ p̃pa illo cũ
eo qd nec̃riũ ſit oppoſitũ pti eũonis. Et iſti qd iuuaẽ

ↄſtrictiõ e aſcellaꝝ ⁊ rotatiõe aq̃ ffe ⁊ fricatione oris ſtõi. ⁊ ſilr ois ſyncopis q̃ ẽ ab cãone ⁊ cũ vio ↄmixto niſi aliqd ꝓhibeat a vio ſicᷓ aſpa aut hũoꝛ imanurꝰ aut ſolutio vẽtris aut ſoda. Et ſi i aliquo magnificaſ neccitas ↄfortãdi ipᷓ da ei i potu vinũ ẽt ⁊ ñ cures ⁊ illõ qð i ſyncopi dbili. Et balneũ qð ↄueniẽſ ẽ ei cui accit ſyncopis ex diaria ⁊ colica paſſiõe. Et ſi accit ſyncopis pp fluxũ ſãguis ẽ nociuũ valde. Et ſilr ſi accidat pp ſudorẽ pliꝫ. Et balneũ ẽt ẽ ↄueniẽs ei q inuenit ex vomitibꝰ iflãmatiõꝫ i ore ſtõi. Si ãt ẽ pp debilitatẽ oris ſtõi tũc oꝫ vt admiſtrẽt ſup eũ ẽpla cõfortatiua ſicᷓ illõ qð fit ex maſtice ⁊ cydonijs ⁊ ſãdaſ ⁊ croco ⁊ lilio cũ vio: q̃uis valde ↄferant fricatio extremitatũ ⁊ ↄſtrictio eaꝝ. ⁊ ſyncopi qð fcãꝫ ex fame qñꝫ ſedat põdꝰ. ʒ. pãiſ. Et poriſmo ſyncopiſ ſiccitatis aut ſiccitatis nẽ oꝫ vt ſuccurraſ cũ bucellis pãnis i aq̃ ĝnatoꝝ aut ſiropo de malis. ⁊ qñꝫ neccũ ẽ i egritudibꝰ acutis pp ſyncopi da i potu vinũ ⁊ magis ↄueniẽs ẽ iſipidũ. Et patientes quidem ſyncopi prȩcipiuntur vigilare ⁊ dimittere locutionem.

Cap. ix. de caſu vir tutis ſubito.

h Ec pliꝫ ↄtigit vbi ñ ẽ doloꝛ nꝫ ſolo vẽtris nꝫ aſpa magnũ nꝫ cãio magna. Et ñ ẽ qð niſi pp hũores ↄcurrẽtes. ⁊ raro qdẽ ↄtigit vt ſint illi hũores ſãguici. Sãguis ei dũ ñ facᷓ accidẽ pꝰ aliqd accñs ⁊ ñ ſuccurriſ cũ extractõe eiꝰ facᷓ accidere caſũ ꝟtutis ſbito. illõ ãt qð ſepiꝰ ẽ: ẽ vt ſit cã hũores groſſi i ſtõ: aut i vẽis opilãte vias anhelitꝰ. Et ſcias ꝙ caſꝰ ꝟtutis q ñꝫ ſeqᷓ ſyncopi: ⁊ qñꝫ ẽ ifra ſyncopi vbi ꝟtꝰ ñ dſtruit niſi a neruis aut lacertis ipſiꝰ exiſtẽtibꝰ ab ea vacuis: qꝛ hõ ſit ñ motꝰ nꝫ remoueſ a ſuo ſitu ⁊ dormitiõe ſua niſi cũ laboꝛe. ⁊ cã illiꝰ ẽ accñs eius qð dixiꝰ. nã cũ vehemñs ſit facᷓ cadẽ ꝟtutẽ itegre ⁊ ſi ñ ſit vehemñs facᷓ cadẽ ꝟtutẽ neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. Et multotiẽs qdẽ fit pp ſubtilitatẽ hũoꝝ i ſba ſua: ⁊ qꝛ ipſi recipiũt reſolutionẽ ꝓpe i febribꝰ. Et iſtoꝝ qñꝫ opatiões ſẽſibiles ſũt ñ leſe q̃nis ñ ſint tollerabiles qñ multiplicanſ ⁊ iteranſ.

Cap. x. de cura.

c Ura iſtoꝝ ꝓxia ẽ cure patiẽtiũ ſyncopi. eiꝰ nã q̃ cura q̃ ẽ ex repletõe ſãguica ẽ ꝑhlomia Ju ca ꝟo q̃ ẽ cã alicuiꝰ alteriꝰ hũoꝝ groſſoꝝ oꝫ vt ſuccurraſ patiẽti ipſã i hora ceſſatõis cãone cũ eiſ q̃ ſũt ſicᷓ hiere: ⁊ qñꝫ ſuffic hierap. cũ q̃ ↄpoſita ſit mirbit ⁊ ſal idꝰ ⁊ agaricũ ⁊ epithymũ ⁊ q̃ ſũt ſilia eis. ⁊ qñq̃ medicas eũ cũ ſcamõea. Scamõea nãq̃ ẽ ex eis q̃ adiuuãt medicias alias. Et oꝫ qð vt admiſtreſ i ca vomitũ pꝰ ſolõnẽ ⁊ aſſiduẽs receptionẽ ↄfortãtium coꝛ ⁊ odoꝛamẽtũ eoꝝ. Et fricatio qdẽ extremitatũ ẽ ex eis q̃ viuificãt caloꝛẽ inatũ ſꝫ ꝙ iterauimꝰ eiꝰ rememoꝛationẽ ⁊ vtaſ pꝰ illõ exercitio tẽpato. Cibus ꝟo ſit ille q ſbtiliat ⁊ icidit ſicᷓ aq̃ ciceris cuꝫ ſynapi ⁊ oleũ de oliuis ⁊ oleũ amigdalinũ. Et de vio qdẽ vtaſ ſbtili ⁊ veteri. ⁊ vtaſ balneo pꝰ cãonẽ ⁊ inũgaſ oleis viuificãtibꝰ caloꝛẽ inatũ ſbtiliãtibꝰ. Deĩ vtaſ pꝰ balneũ vio puro ⁊ ſiropo de melle ⁊ ſiropo de abſinthio ⁊ ſilibꝰ illis Cũq̃ icipit viuificari oꝫ vt ꝓꝑeſ cibꝰ cõfortatiuꝰ velocis digõnis. Et tu qdẽ ſcis illõ ex eiſ q̃ dcã ſũt tibi. Et ſcias ꝙ ꝟtꝰ augmẽtaſ cibo ⁊ vio ſbtili ↄueniẽtibꝰ ⁊ odoribꝰ bõis ⁊ hilaritate ⁊ gaudio ⁊ dimiſſiõe coꝝ q̃ ↄtriſtãt ⁊ rixari faciũt ⁊ rememoratione reꝝ amabiliũ ⁊ habitatiõe cũ dilectis.

Cap. xi. de regimẽ eius in quo apparẽt ſigna aductus apatis calidi in corde.

Poſteã qð qñ fit aſpa tẽ iã iſſicit aut interficiet. aũ illõ ꝟo qñ appet tremoꝛ cordis magnꝰ ⁊ iflãmatio vehemñs ⁊ ſiĝ ꝑdcã: tẽ ẽ ſꝫ iceptõꝫ ꝑnitiei. ꝙ ſi aliqd iuuat ipᷓ: tẽ ẽ ꝑhlomia baſilice. ⁊ ſpaſ qñꝫ i eiꝰ euaſiõe cũ ꝑhlomia arterie ⁊ iferioribꝰ corꝑis ⁊ i iffatiõe pectoris eiꝰ cũ niue ⁊ cãfora ſup aſpa. Fen. xij. de mãmilla ⁊ diſpõnibꝰ eiꝰ. Et eſt tractatꝰ vnꝰ.

Ca. ꝑmum de anatomia mãmille.

m Ammilla eſt mẽbꝛuꝫ creatum ad generanduꝫ lac vt nutriaſ cũ eo nouitnatꝰ i itroitu ſue natiuitatis ⁊ vſque quo ↄfirmeſ ⁊ creſcat eꝰ ꝟtꝰ: ⁊ fiat cõueniẽs ad digerẽduꝫ cibuꝫ foꝛẽ ſolidũ. Et ipa ẽ corpꝰ ↄpoſitũ ex venis ⁊ arteriis ⁊ neruis iterq̃ exiſtit vacuitas quaꝫ carõ replet glãdoſa cui nõ ẽ ſenſus albi coloris: ⁊ pp ſuaꝫ albedinẽ qñ aſſimilaſ ei ſãguis albificaſ illud qð nutrit ipaꝫ ⁊ albificaſ illõ qð ſffluit ab ea ⁊ fit lac. Et eiꝰ qð ↄparatio ad lac ĝnãtũ ex ſanguie ẽ ↄpõ ẽpis ad ſanguineꝫ ĝnãtũ ex chilo. In hoc ꝙ vnũqdq̃ ↄuertit hũitateꝫ ad ſilitudinẽ ſuã i natura ⁊ coloꝛe. nã ẽp rubificat chilũ albuꝫ ⁊ facᷓ ipᷓ ſãguinẽ. ⁊ mãmilla albificat ſãguineꝫ rubeũ ⁊ facᷓ ipᷓ lac Et vene qdẽ ⁊ arterie ⁊ nerui poſiti i ſba mãmille ramificãt i ea vſꝫ ad ꝑtes villoſas ⁊ hñt i ea reuolutiões ⁊ circuitões plimas. Cõitas ãt mãmille cũ matrice i vẽiſ ſit caſ ↄtextis ẽ reſ q̃ tu iã ſciuiſti i anatõia vẽaꝝ

Ca. ij. de exuberatione lactis.

ſ Cias ꝙ lac multiplicaſ multiplicatiõe ſãguis bõi: ⁊ qñ mioꝛaſ tẽ cã eiꝰ ẽ diminutio cãꝝ ſanguis aut penuria bonitatis eiꝰ. Et cã in ꝑuitate ſanguis: aut ẽ ex ꝑte materiei: aut ex ꝑte ↄplõnis Et illa q̃ ẽ ex cã mẽiẽ qñ ẽ cibꝰ paucꝰ aut ẽ ↄꝛiꝰ ĝnãtiõi ſanguis ab eo ꝓpter ſiccitatẽ ſuã ⁊ ſſitatẽ i ſſluũ aut ẽ iaꝫ ↄuerſus ad ꝑtẽ aliã. ſ. fluxꝰ ſãguis aut aſpatiſ aut alioꝝ. Ex ꝑte ꝟo ↄplõniſ qñ ẽ ↄplõ corꝑiſ aut mãmille exſiccãſ hũitatẽ cuiꝰ paſſiõe ñ ĝnãſ ex ea ſãguis aut pp ſffluitatẽ aquoſitatis eiꝰ ⁊ elõgatiõꝫ eiꝰ ab eq̃litate ↄueniẽte ſãguiea aut aliud. Sꝫ cã q̃ ↄſũit ſbaꝫ ſanguis ⁊ corrũpit illõ qð ĝnãſ ex ea: ⁊ qꝛ ñ ẽ ↄueniẽs vt ĝneſ ex ea ſãgnis lactis cuꝫ lac ñ ĝneſ niſi ex ſanguie bono: ẽ dñiuꝫ vnꝰ hũoꝝ triũ choľe aut ꝑhľatis: aut melie. Et declaratio qð choľe ẽ i citrinitate coloris lactis ⁊ ſubtilitate eiꝰ ⁊ acuitate ipiꝰ. Et ꝑhľa declaraſ i vehemẽtia albedis eiuſ ⁊ aquoſitatis ipiꝰ ⁊ declinatiõe eiꝰ ad acetoſitatẽ i odoꝛe ⁊ ſapoꝛe ſuo. Et melia i vehemẽtia ſpiſſitudinis eꝰ ⁊ paucitate ipiꝰ Et multitudo foꝛtitudis eꝰ ñ elõgaſ qn ſit id ꝙ ſãguis pp vehemẽtiã multitudis ſue iobedit opatõi nẽ qꝛ ñ patiſ ab ea ⁊ accitnẽ dfectꝰ i ↄuertẽdo illum pp coartatõeꝫ q̃ ſecipi: ⁊ hoc ẽ ex eiſ quoꝝ ſigna ñ ſũt deiecta. Et qñꝫ accit ex exſiccatõe lactis ⁊ ſꝑmatis vt egrediãſ ſꝫ ſilũ qꝛ fit ſãguis: q̃uis ſit exuberãs q̃

laudabilis ſbẽ nꝫ ↄueniens ad h̃ vt ĝnẽtur ex eo lac nãle. Et ẽ illud qð ĝnãtur ex eo de lacte illaudabile. Et pꝰ q̃ iã ſciuiſti cãꝫ tẽ tu ꝓuidus ẽ i mõis abſcidẽdi eã. Et ſcias ꝙ oẽ qð exuberare facᷓ ſꝑma exuberare facᷓ i pliꝛibꝰ coꝛpoꝛibꝰ lac ſicut ſemẽ lactuce ⁊ ſemẽ papaueris ⁊ vb̃ capꝛe ⁊ ouis ⁊ ſilia: quẽadmoꝫ illõ qð exſiccat ſꝑma ⁊ mioꝛat ipᷓ ⁊ ꝓhibet ĝnãtõeꝫ eiꝰ mioꝛat lac ẽt ſicᷓ ſemẽ canabis. Et cũ cã i paucitate lactis ẽ paucitas cibi multiplica cibũ ⁊ facᷓ dlectari i ipo: ⁊ facᷓ vt ipe ſit ex genẽ cali ⁊ hũidi laudabilis chimi. ⁊ qñ ẽ cã corruptio cibi rectifica ipᷓ ⁊ reduc eũ ad genꝰ ꝑdictũ. Et qñ cã ẽ multitudo exercitij mioꝛa ipᷓ ⁊ facᷓ dlectari. Et ſi cã i ipo ẽ paucitas ſanguis pp fluxũ ſanguis ⁊ ſilia retine ipᷓ. ⁊ ſi ipiꝰ fluxꝰ ẽ iã iferioribꝰ ad ſuperioꝛa ⁊ ſi ẽ eiꝰ fluxꝰ iſuperioribꝰ ad iferioꝛa. Qð ſi eiꝰ cã ẽ corruptio ↄplõnis pure pone cibos oppoſitos illi ↄplõni cũ certitia exuberatiõis chimi. ⁊ ſi fuerit cũ humoꝛ corruptꝰ dñans eũ ā cũ eo qð oꝫ i oĩ hũore. Et põe cibũ mulieꝛ choľice ↄplõnis illõ qð declinat ad ſſatẽ ⁊ hũiditatẽ. Et ex eis q̃ ↄficit eis ẽ aq̃ ordei cũ iulebꝰ ⁊ ẽt ſe. citroloꝝ pugillus eiſ cucumeris ⁊ acceptio cerebelloꝝ ⁊ potꝰ lactis vacã ⁊ caprini ⁊ piſces alredradiꝰ ⁊ caro hedia ⁊ gallinacea ipiguates ⁊ ſorbitões facte ex kiſk ordei cũ lacte ⁊ ius malnaꝝ hoꝛtulanaꝝ. ⁊ põe regim eaꝝ q̃ ſũt ꝑhľatice cõplõnis i cibiſ ⁊ medicis i qbꝰ ẽ calefactio i ꝑmo ⁊ ſo cũ hũectatõe: aut pauca exſiccatõe. Et ex h̃ qð ĝnẽ ſũt pãis ⁊ baucie ⁊ ſẽiculus ⁊ anetũ ⁊ apiũ hũiduꝫ ⁊ maꝛit̃ ꝓpe hũiũ abſq̃ ſicco qñ ẽ calefactiuũ exſiccatiuũ: ⁊ ſorbitões facte ex farīa tritici cũ ſenugre. ⁊ ſeniculo: ⁊ qñ lac egrediſ ſiloſũ pp groſſitudinẽ ſuaꝫ ⁊ ſiccitatẽ ſuã tẽ cura ẽ embꝛocatio cũ eo qð hũectat valde ⁊ acceptio hũectãtiũ ⁊ ſilr i ſꝑmate. ⁊ itẽde regimẽ ↄplõnis ſꝫ medicias ⁊ cibos i qbꝰ ẽ ſuperfluitaſ calefactionis ꝓpiq̃ ei qð diximꝰ. ⁊ hũectatio vlis: ⁊ cognoſcas ẽt genꝰ melie dñantis ⁊ rege ſꝫ ipᷓ. Et ex medicis qð tẽpatis facientibꝰ lac exuberare ẽ vt ſũantur de ſeiei ſꝑũ. xxx. ʒ. ⁊ de folijs ſeniculi. xx. ʒ. ⁊ de faſſafa. xv. ⁊ d tritico fracto. xxv. ʒ. ⁊ de ciceribꝰ excoꝛticatis ⁊ oꝛdeo albo ↄtrito eq̃lr de vino quoq̃. xꝰ iij. ʒ. ⁊ ficꝰ magne. x. nũo ⁊ oia bulliãſ i. xxx. lib. aq̃ vſq̃ quo redeãt ad. viij. lib. ⁊ minꝰ ⁊ ſit qð ide bibiſ. v. ℥. cũ. ʒ. ℥. oleũ amigdalini dulcis ⁊. ℥. i. ⁊. ʒ. zuccari ſciſimin. piſces ſaliti ſũt ex eis q̃ faciũt exuberare lac. ⁊ ex medicis facientibꝰ lac exuberare ẽ vt ſũaſ farīa ſiſa mi ⁊ diſſoluaſ i vino puro ⁊ coleſ ⁊ bibaſ colaſa eiꝰ ⁊ ẽpleſ ex fece ipiꝰ mãmilla. ⁊ ẽt ſũaſ ex iterioribꝰ meloginepõdus medij kaſicij ⁊ eliues i aq̃ vehemẽter donec ẽt diſſoluaſ: deide ↄmoueaſ vehemẽter ⁊ coleſ ⁊ accipiaſ decolata eiꝰ ⁊ põaſ ſup ipam. ℥. i. butyri ⁊ bibaſ. aut ſũaſ ifuſio ciceris ⁊ bibaſ i ieiuno diebꝰ ↄtinuis: ⁊ ꝓpe ſit eiꝰ ifuſio cũ lacte ⁊ aq̃ ordei cũ melle aut iuleb aut ſũaſ ſe. faſſafa ps. i. ⁊ cicerelle ꝑtes. ij. cuiꝰ potio ſit kermet vnũ cũ aq̃ caſa: aut ſũant i potu de pillis nardis. ʒ. ij. cũ vino. Et ex medicis qð bõi ẽ vt ſũaſ butyri vaccini. ℥. i. ⁊ vini cadus magnꝰ detur ad bibẽdũ i ieiuno: ⁊ rami papaueri ruſſi ⁊ folia eiꝰ decocta cũ triſa ordei ſupta ſorbẽdo: aut ſũant ſiphanꝰ ⁊ furfur ⁊ bulliãt i vino ⁊ coleſ vinũ illud ⁊ bibaſ: aut ſũaſ ſe. papaueris aſſũ cuꝫ ſanie eq̃libꝰ ꝑtibꝰ cũ oximelle: aut rob pꝰ q̃ ifuſa fuerit i quolibet eoꝝ tribꝰ diebꝰ nã illud ẽ meliꝰ. Et qñꝫ i potu deſ nigella cũ aq̃ mellis: aut ſũatur ſe. aneti. ⁊ ſe. porri ⁊ ſe. anadacoche oĩuꝫ. aã. ℥. i. ⁊ ſe. fenug. ⁊ ſe. faſſafa. ꝑtes eq̃les: miſceãſ cũ ſucco ſeniculi ⁊ bibãſ ⁊ ſi miſceanſ cũ melle ⁊ butyro ẽ meliꝰ.

Ca. iij. de mioꝛatione lactis ⁊ ꝓhibitõe exuberationis eiꝰ ſuperflue.

l Ac qñ ſffluit pliꝫ nocꝫ ⁊ aſpat ⁊ affert ẽt egritudines. Et qñꝫ aggregaſ lac i mãmilla abſq̃ ꝑgnatione ⁊ ꝓpe cũ retienſ mẽſtrua. Cõuertiſ eñ mã q̃ nõ iuenit ꝟtutẽ expellẽdi ꝑ matricẽ pp ꝑuitatẽ ipiꝰ ⁊ ꝑuẽit i vbere ⁊ fit lac. Et qñꝫ aggregaſ in coꝛpoꝛibꝰ viroꝝ ⁊ ꝓpe i puberibꝰ ita vt rotũdẽſ mãmille ipoꝝ. ⁊ tu qð iã ſciuiſti i his qꝰ ꝑ tibi iã ꝑterita ẽ remẽoꝛatio cãs ꝑuitatis lactis. ⁊ illud qð i ea plus attẽdit ẽ oẽ qð exſiccat vehemẽtia ſue ſiccitatis: aut vehemẽtia reſolõnis ſue ⁊ calefactionis. Et oia q̃ infrant ẽt ⁊ hũectãtia q̃ ſũt vehemẽtis hũectationis ẽt mioꝛant ſanguieꝫ ꝑhľaticoꝝ: ⁊ oẽs medicie mioꝛantes ſꝑma ſũt mioꝛantes lac. Ille ãt q̃ ex eis ſũt ffe ſũt ſicᷓ ſemẽ papaueris ⁊ lẽtes ⁊ alkaſil cũ aceto. Et ex eiſ q̃ linũtur ſũt ſuccus arboꝛis pſilij ⁊ mucilago eiꝰ q̃ retinẽt ⁊ ſtupefaciũt ⁊ farīa fabaꝝ cũ oleo ro. ⁊ aceto. Calide ꝟo ſũt ſicᷓ ruta ⁊ ſemẽ eiꝰ ⁊ ꝓpe ruta montana ⁊ ſicᷓ alfelenuſch ⁊ ſemẽ eiꝰ ⁊ doſ. eiꝰ vltia ẽ vſq̃ ad. ʒ. ij. Et illõ qð verꝰ ẽ de re albedarigi ẽ ꝙ ipm mioꝛat lac q̃uis dicãt qð ꝙ facit exuberare. ⁊ cymiñũ ꝓpe mõtanũ exſiccat lac ẽt. ⁊ ẽt vt ex eo fiat epithima cũ aceto ⁊ ex epithimatibꝰ calis ẽ illud qð fit de ãmoniaco ⁊ vino. Epithia bonũ: ſũanſ radices caulũ ⁊ teranſ ⁊ fiat ex eis ẽplm: aut ſũaſ farīa lẽtiũ ⁊ fabaꝝ ⁊ crocꝰ ⁊ nux hẽdẽ ⁊ ſal ⁊ fiat ex eis epithia cũ aq̃ ffa: ⁊ ẽſſiat linimẽtũ cũ ſucco fenug. aut cum lacca ⁊ lithargyrio ⁊ oleo ro. ⁊ ex eis q̃ ꝓcedũt curſu ꝓꝑetatis ẽ vt liniaſ mãmilla cũ cãcro marino cõtrito: aut cũ cancro fluuiali aduſto.

Ca. iiij. de caſeatione lactis in mammilla.

q Uandoq̃ lac caſeaſ i mãmilla pp calitatẽ exſiccatiuã ⁊ qñꝫ caſeaſ pp ffatẽ ↄgelatiuã. Et tu qdẽ ſcis ex eis quoꝝ remẽoꝛatio tibi ꝑterijt ſigna cuiuſq̃ haꝝ duaꝝ reꝝ. Medicie ãt ꝓhibitiue caſeatõis ſũt linimẽtũ factũ cũ cera i qbuſdã oleis ſubtiliatis ſicᷓ oleũ alkeiri ⁊ oleũ de mẽta ⁊ ſilia: ⁊ epithima cũ mẽta trita facta i mõꝫ pãis: ⁊ epithima calidũ ſcꝫ ex cerato ⁊ ex mucilaginibꝰ ffis ⁊ oleis ffis ⁊ cera colata ⁊ coriãdrũ hũiduꝫ ⁊ poꝛtulaca valde iuuatiua ſũt i hoc ẽplata. Et ex medicis reſoluẽtibꝰ caſeationeꝫ caſaꝫ eſt acetũ vini ↄq̃ſſatuꝫ cũ oleo ro. ⁊ calefactuꝫ linitũ deſup. aut folia ſolatri ↄtrita ex qbꝰ fiat ẽplm: aut folia alkekẽgi ⁊ folia ſolatri ⁊ folia caulis aut ſuccus eoꝝ ⁊ ꝓpe qñ cũ eis miſceãtur myrrha ⁊ crocꝰ. ⁊ iteꝝ acetũ vini ⁊ oleũ vio. ⁊ ꝑaꝝ fenugreci ſumanſ. ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicis reſoluentibꝰ caſeationẽ ffam ẽ aſſiduatio ẽbꝛocationis cum aq̃ ⁊ ꝓhibẽt eiꝰ ſanioſitatẽ ſeniculũ ⁊ ſemẽ ſẽiculi. ⁊ oẽs ſpẽs q̃ ꝓuocãt lac q̃ ſũt de eis i qbꝰ cogit anetũ

τ camenulla τ balſamita τ fenugrecū τ abrotanū τ caſtoreū. τ ex oleis: oleū de lilio τ oleū narciſcinū τ oleū de coſto. Et ex medicinis tēꝑatis bōis ē vt ſūaꝶ panis de ſimula τ farina ordei τ eruca τ fenugrecū τ cuſcus τ ſemē lini ꝯtritū de vnoquoqꝫ q̄ntū vna manus clauſa tenet τ fiat ex eis emplm̄. Et ex eis q̄dē q̄ ꝯfert apātōi pꝰ caſeationē ē vt ſuppōatur ſpōgia infuſa aq̄ τ aceto tepidis aut mirrha cū pāe aggregentur cū aq̄ τ aceto: τ ſiīta cū aceto τ pāe ē bōa. Et marchaſita ꝯtrita ſicē puluis cū oleo ro. τ albumie oui. τ ex eis q̄ apiūt opilationeꝫ lactis i mām̄illa ē vt liniatur cū carati aut ex mirrha cū aq̄ calamīti τ aniſi τ ex farina ciceris τ folijs lauri τ ſe. apij cū cymino nabati τ cardomomo cū aq̄ vge paſtoꝛ: τ ſiīr aq̄ ſicle τriticū cū nigella τ ē thus cū felle bouis: aut ſūaꝶ mel ſtoracis calamite τ miſceaꝶ cū oleo vio. τ fricādo inungiꝶ ex eo mām̄illa qm̄ reſoluūtur cū eo caſeatio τ apā τ ſorbeaꝶ aq̄ caulīū: qm̄ ē iuuatiua ad hoc.

C. v. de putrefactiōe lactis i mām̄illa τ ꝯgelatōe τ extēſione eiꝰ q̄ accīt ei ex egritudie.

Vmaꝶ ſicla τ decoq̄ꝶ tādiu dōec diſſoluaꝶ. deinde ꝯiūgaꝶ cū medulla panis τ farina fabaꝝ τ oleo ſiſamino τ ſuppōaꝶ aut ēplētur cū pane τ herba q̄ noiaꝶ herdikies hūida cū cera τ oleo roſato: aut cera cum aqua τ oleo cum melle τ vino aut rob. iteretur emplm̄ cum quocūqꝫ fuerit in die bis aut ter τ ſiīr ſiſamū cū melle aut butyro. Et ſi miſceaꝶ cū eo farina tritici cū furfure aut faria fabaꝝ eſt iuuatiuū. Et vaporatio cū aq̄ calīa τ iclinatio mām̄ille ſup vaporē eiꝰ: τ ꝓpē q̄ñ i ea decoqꝶ ſemē lini: τ fenugreci τ cuſcꝰ τ ſe. cucū. τ camemilla. Et ēbrocatio cū ea ē iuuatiua τ q̄ nō tollerat grauedinē ēplī. Qd ſi accidat cū hoc egritudo iuuaꝶ cū hoc ēplō: ſumāꝶ mes τ interioꝛa paſſaꝝ τ ꝯteranꝶ τ ꝯficiāꝶ cū aq̄ ſidre τ aqua alhetil. Et q̄ñ caſeat i mām̄illa ſanguis aſſiduetur eiꝰ inūctio cū oleo vio. deīde fūdaꝶ ſup ipſā aqua calīa: deinde ēpſetur cuꝫ emplīs p̄dictis i p̄ncipio hꝰ i capli.

C. vi. de apātibꝰ calis mām̄ille τ doloꝛibus loci mammillarum.

In pꝛincipio q̄dē coꝝ admiſtrētur repcuſſiua cognita i hac cura τ miſceaꝶ cū eis paꝝ de ſubtiliatiuis. Et illud q̄dē ē ſicut vapoꝛatio cū aceto vini cū aqua calīa: aut pauco oleo ro. τ farina fabarū cū oximelle τ folia ſolatri cū oleo ro. Et q̄ñ ptrāſeūt initiū parūp curēt cū ēplīs dictis in ca. extenſionis τ cōgelatōis ſan. Et ex eis q̄ ſūt bona vltie ē vt ſūaꝶ farina fabaꝝ τ mellilotū ꝯtrita τ oleū ſiſaminū τ fiat ex eis epithīma cū aqua dulci. Et iteꝝ panis ꝯtritus τ farina ordei τ fabaꝝ τ aſſa fetida τ fenugrecū τ cuſcus τ vitellus oui τ crocus τ mirrha: ſumanꝶ τ fiat ex eis emplm̄ τ ēt fiat epithima ex ſe. lini cum aceto. Et multotiēs quidē reſoluit ſirſē ad apā mām̄illare τ ē locꝰ vbi timeꝶ pleureſ. q̄ꝶ igenia vt aggreges pſiliū τ pōe ipꝫ ſup caput apoſtemoſuꝫ nōi circuitu ipſiꝰ: τ pōe in circuitu inferioꝝ eiꝰ adoq̄ τ nō vapores in p̄ncipio doloris τ reſoluaꝶ ſubtile τ remāeat groſſuꝫ: qm̄ ē error. Et q̄ñ dolet caput mām̄ille fiat phloſmia τ ēbrocel cū eis q̄ ſt ſic ſādali τ acatie ita vt ſi accidat cācer.

C. vij. d apātibꝰ frīs ꝓhlaticis mām̄ille

Confert eis vt teraꝶ apiū τ pōaꝶ ſup ea: aut camenulla.

Ca. viij. de duritie mām̄ille τ nodis τ glādulis τ q̄d accidit ei ex circuitione papille maxime apud pubertatē.

Si aūt declinat apā apparēs in mām̄illa ad duritiē tūc ex eis q̄ ꝯferūt i p̄ncipio ē vt emplētur cū rizī iſuſo i vino: aut ꝯnutrito cū cerato facto ex oleo vio. τ vitello oui τ dragagāti. ꝙ ſi apā duꝝ liniaꝶ cū cerato facto ex oleo ro. τ alkitrā τ aqua cāfoꝛata. Et q̄ñꝫ pōitur i ipō fel bouis. Et q̄ñꝫ medicaꝶ cū folijs gallaꝝ τ oleo. Et ex eis q̄ ꝯferunt ē fex d̄cocti vereq̄ꝶ aut fex aceti ex quo liniatur. Nodoꝝ āt τ glādulaꝝ i ipā meli medicamē ē vt ſūanꝶ folia pſici hūida τ folia rute hūida τ ꝯteranꝶ ſiīr τ cū eis fiat ēplm̄. ꝙ ſi illud ē reſiduū a circuitione papille pubellaris: aut ē accīs pꝰ illā τ iobediēs vt medicine reſolutionū faciēt i ipm̄: tūc neceſſariū ē vt pſoꝛeꝶ niſi donec ꝯſequaꝶ pinguedo: deinde extrahaꝶ τ ſuatur.

C. ix. de dubellati in mām̄illa.

Quando accīt mām̄ille apā faciēs collectionē. tūc ex medicinis bonis i maturatōe eiꝰ ē vt ſumātur ſeminis lini τ ſiſami τ radicis lilij τ ſtoracis τ ſtercoris caprini τ ſtercoꝛis colūbi τ nitri τ gūm i plni ptes equales ſm̄ ꝙ neceſſariū facit teſtimoniū: τ fiat inde linimētum cum oleo ſiragi τ oleo de alkeiri τ medulla cruris vaccini: τ ſi vis pōe in ipō rob. ꝙ ſi indiges perfoꝛatione fac.

C. x. de vlceribꝰ τ coꝛroſionibus in mammilla.

Sumatur vini pontici pondus. xx. lib. τ pōatur in ipſo de ſumac tinctoꝝ. lib. i. τ de gallis immaturis. lib. 5. τ de caſſia lignea. 5. lib. de nucibꝰ cipreſſi. lib. i. infundatur in vino τ dimittatur. xx. diebus: deinde decoquatur cum lignis cipreſſi τ cōmoueanꝶ donec minuatur medietas: deinde cōmoueant foꝛtiter τ coletur τ reducaꝶ ad ignē τ calefiat. Sitqꝫ ille ignis lenis valde τ reſerueꝶ i vitreata τ eſt bonū oībus vlceribꝰ q̄ accidunt in mēbris mollibus ſicꝰ ſūt os τ lingua τ alia q̄ ꝓhibēt coꝛroſionē. Et ex eis q̄ ꝯſeruant mām̄illā ꝑuā aut coartant τ ꝓhibēt eā a caſu τ ꝓhibēt etiam teſticulos puerorum magnificari ſunt iſta. ſ. vt minoꝛetur introitus balnei. Et ſimiliter pueri ſumant ceruſe τ chimolee amboꝝ aū. pōdus. 3. ij. ꝯficianꝶ cū aqua ſeminis hyſquiami albi τ miſceantur cū aliquantulo oleo maſticino τ fiat ex eis linimentū τ aſſiduetur ſup ipꝫ pānus lineus infuſus aqua gallaꝝ infrigidata τ ꝓpꝛie quando ſunt molliſicati. Et iteꝝ experiſſimum mulierum liniantur ſuper eos lutū hartum τ mel. ꝙ ſi ponatur in ipſa opium τ panis cū aceto erit foꝛtiꝰ. aut ſumatur luti arti pondus. 3. xx. τ hyuſqami pōdus 3. ij. τ fiat ex eis epithima cū aceto aut ſumantur lutum ſamios τ acatia τ ceruſa τ. liniantur cuꝫ ſucco arboris hyuſquiami. aut ſumāꝶ thus τ cochlee marine τ farina ordei τ ꝯficianꝶ cū foꝛti aceto valde: τ liniatur cuꝫ eis mammilla tribus diebꝰ aut. iiij. aut ſumantur oua alcubugi τ ſtoraꝝ τ chimolea τ liniātur aq̄ pſilij aut liniātꝶ cū herba hyuſquiami ſicut

eſt: teraꝶ τ ꝯiungantur cū aceto τ dimittaꝶ tribꝰ diebꝰ. Et q̄ñ vult vt leuieꝶ ponaꝶ ſuper ſpongia iſuſa in aq̄ τ aceto: aut ſumant ſucci hypoqſtidos τ coꝛtici granatoꝝ τ plūbi vſti cū ſulfure oīum aū. q̄ſi. 3. iij. aluminis iamēi ceruſe plūbi lentiū aduſtaꝝ oīum aū. 3 i. limatiarum aduſtarum abrotani omnium aū. 3. iij. ꝯficianꝶ cū aqua plātaginis τ liniāꝶ. aut ſumaꝶ cyminū al. cū cepe lilij τ melle τ aq̄ τ dimittaꝶ ſup mamillam tribꝰ diebꝰ aut ſumaꝶ armoniacū τ hyuſqamū τ ponanꝶ ſup eam tribꝰ diebꝰ τ hyuſqamū ſolū nonē diebꝰ. Et ex eis q̄ ſine certitudine expuntāt dicunꝶ in hoc. c. ē vt liniaꝶ cū ſanguie teſticuli poꝛcini aut ſāguie erici aut ſāguie teſtudis: aut ſūanꝶ oīum τ alumē ꝯtritū ſicē alcohol τ ponanꝶ i mōtario de plūbo τ moueaꝶ tādiu donec in pſo reſoluaꝶ plumbuꝫ τ aſſidue fiat inunctio cū eo. τ ſiīr lutum alhartum τ galle imature aggreganꝶ cū melle τ liniant cuꝫ eis.

Fen. xiij. de meri τ ſtō τ diſpōnibus amboꝝum.

Trac. i. de diſpōnibus meri τ ſtō.

De anatomia meri τ ſtōi. Capi. i.

Meri q̄dem eſt ꝯpoſitum ex carne τ tunicis pāniculaꝛibꝰ ꝓlāis villos hūtibus longitudinales: vt per eos faciꝶ fiat attractio in deglutione. Nam tu ſcis ꝙ attractio non ꝑficitur niſi villis longitudinalibus cū ꝯhunꝶ τ tegit ipm̄ exteriꝰ pānniculꝰ villos hñs latitudinales vt ꝑ eos facilis fiat expulſio ad illō q̄d ſubtꝰ eſt. Scias. n. ꝙ expulſio nō ꝑuēit niſi ꝑ villos latitudinales: τ in ipſo eſt carnoſitas manifeſta. Et ꝓpōne q̄deꝫ duaꝝ tunicaꝝ ſimul ꝯpleꝶ deglutitio. ſ. ꝑ illud q̄d attrahit villus eiꝰ: τ ꝑ id q̄d exprimit villus eius. Qñqꝫ āt difficilis fit deglutitio eiꝰ cuiꝰ ſcinditur meri i longitudine: ita vt ꝑueniat attractio adiuuans ad vomitū humoꝛis. Et vomitꝰ q̄dem ꝯpletur cū tunica extrinſeca ſola quaꝑꝑ eſt difficilis. Et locus q̄dem eiꝰ eſt ſuꝑ ſpondiles q̄ ſunt in collo ſm̄ rectitudinē in cuſtodia τ tutela: τ deſcēdit cū eo ꝑar neruoꝝ ex cerebꝛo. Et q̄ñ eſt in directo ſpōdilis q̄rte q̄ eſt ex ſpondilibꝰ doꝛſi ꝑtinētibꝰ pectoꝛi: deiñ ꝑtrāſit ipaꝫ: recedit paꝝꝑ a dextra dilatādo locū vene vētricis a coꝛde: deiñ deſcēdit ſuꝑ ſpondiles. viij. reſiduas ita ꝙ q̄ñ ꝑuenit ad velamē ligaꝶ eo ligamie q̄d ſubleuat ipm̄ parūꝑ vt nō ꝯpꝛimat id q̄d comitatur ipm̄ ex vēa magna: τ vt ſit deſcēſus neruoꝝ cū eo ſꝫ q̄dationē ſecurādo ipm̄ a nocumēto extēſiōis recte apud ꝑuitatē aduenīēte ſtō. Cūqꝫ ꝑtranſit velamen declinat iterū ad ſiniſtrā ſm̄ q̄d declinat ad dextram. Et ille q̄dem rediꝶ ad ſiniſtrā ē cū ꝑtrāſit ſpōdilē. x. vſqꝫ ad. xi. τ. xij. deiñ dilataꝶ poſt penetrationē i velamine: τ ampliaꝶ mediando obuiando oꝛi ſtōi. Et poſt meri eſt coꝛpꝰ ſtōi coutextū. Et creata eſt itrinſeca pars meri amplioꝛ τ magis ſpiſſa ꝑmo inteſtino quoniam eſt tranſitus duriois τ intriſeca ꝑs ſtomachi eſt media. Et illud q̄d in ipſo eſt leuiꝰ ē apud os ſtōi. Deinde i inteſtino eſt leuis τ non veſtit interioꝛ pars eius panniculo extenſo vſqꝫ ad poſtremū ſtomachi adueniente ei ex pāniculo tegente os niſi vt attractio ſit continua τ vt adiuuet ad ſubleuandū epiglotim ad ſuꝑioꝛa cum ſit deglutitio cum extenſione meri ad inferioꝛa. cū verificaueris q̄d meri ē ꝑs ſtomachi continua ei cū gradatione. Et eius q̄dem tunice ſunt ſicut tūice ſtomachi: quarū magis extrinſeca eſt magis ſimilis pāniculus τ ad longitudineꝫ τ magis extriſeca ambaꝝ eſt carnoſa groſſa latitudinales habens villos verū ē plus carnoſa ea q̄ ē ſtōi ſed ē ex ea τ in ſitu eiꝰ τ ꝯtinuatiōe ipſius. Pꝛimuꝫ aūt inteſtinū nō eſt ꝑs ſtōi: imo eſt res cōtinua ei ex ꝑximo. Et ꝓpter hoc non gradiꝶ ei ꝯſtrictio neqꝫ tunice eiꝰ ſunt ſicut tunice ſtōi. Nam ſubſtantia meri ſimilioꝛ eſt lacerto: τ ſbā ſtōi ſimilioꝛ ē neruis. Et rotundaꝶ ꝑs ſtōi vbi continuaꝶ cū eo meri τ obuiat velamini τ ampliaꝶ iſeriꝰ q̄ñ locus in quo moꝛaꝶ cibꝰ eſt inferioꝛ: q̄ꝛ oꝫ vt ſit amplioꝛ. Et factus eſt rotundus ꝑꝑ illud q̄d ſcitur de iuuamēto eius dilataꝰ in poſterioꝛibꝰ ſuꝶ vt bona fiat ipſiꝰ obuiatio doꝛſi. Et eſt ex duabꝰ tunicis quaꝝ interioꝛ longitudiales hꝫ villos ꝑꝑ illud q̄d ſciꝶ de neceſſitate attractōis: τ ꝑꝑ hoc ꝯhibitur ſtōus cū ſit deglutitio τ eleuatur epiglotis. Et extrinſeca hꝫ villos latitudiales ꝑꝑ illud q̄d ſcitur de neceſſitate expulſionis. Et nō poſiti ſūt villi expulſiui extrinſeci niſi q̄ñ attractio ē ꝑma operationum eius τ ꝓpingoꝛ ei. Deinde expulſio aduenit poſt illud τ completur propter expulſioneꝫ ꝯtinuā in toto vaſe vt expellatur q̄d in ipſo eſt: τ permiſcentur tunice extrinſece villi traſuerſales vt adiuuēt ad retentionē faciendam τ poſiti ſunt in attractōe non in expulſione: quare non cōmiſcenꝶ tunice extrinſece. Et ſeparatꝰ ē ab eis meri cū non ſit ad retinendū. Et tota tunica eius extrinſeca obuiat coꝛpibus ſpiſſis. Intrinſece vero pars cōcaua eſt plus carnoſa τ calidioꝛ vt ſit plus digerens: τ os eius eſt neruoſum plus vt ſit vehemētius ſenſibile. Et aduenit ei ex neruis cerebꝛi ramꝰ acquirere ipm̄ faciens ſenſum vt ꝑcipiat famē τ diminutionem. Et illo quidem non indigent reliqua que ſunt poſt os ſtōi. τ ſtomachꝰ nō indiguit ſenſu: niſi quia eget vt exciteꝶ ipſum q̄ñ vacuus ē a cibo. nam cū extremitas ꝑma eſt ſenſibilis acquirens nutrimētum ſibi ꝑi τ alijs: non eget illud quod eſt poſt ipſam illo: q̄m illa ſufficiens eſt ad deferendum onus alterius. Et iſte quideꝫ neruꝰ deſcēdit ab alto reuolutꝰ ſuꝑ meri: τ inuoluiꝶ ſuꝑ ipm̄ vna inuolutōe cū eſt propinquius ſtō: deinde ꝯtinuatur ſtō. Et loco ſtō vehemētioꝛis gibboſitatis ſupponiꝶ vena magna ꝑcedens in longitudine ipſius: τ mandat ei ramos plurimos q̄ cuꝫ eo ligāꝶ τ diuidūꝶ i ramos ſubtiles ꝯſtitutī in oꝛdine vno. τ adheret ei arteria ſiīr τ ꝓcedit ex arteria ſicut illud: τ initiū vnaq̄qꝫ eaꝝ ſuꝑ reflexiōeꝫ ſiphac: τ ꝯtexiꝶ ex ſūma eaꝝ zirbus ſm̄ q̄d narrabo. Et ſtōus q̄dē digerit caliditatē q̄ ē i carne ſua inata τ caliditatibꝰ alijs acq̄ſitis a coꝛpibꝰ vicinātibꝰ ei. Ep. n. ſuꝑponiꝶ dextro eiꝰ deſuꝑ. τ illō iō q̄m illic rotūdaꝶ τ ſit eiꝰ ſuppoſitio bona: τ ſplen ſterniꝶ ſbē eo a ſiniſtro elōgatꝰ paꝝꝑ a velamie capiēꝶ in ipſo. Nā ſi ſupponereꝶ ipſe τ epar ſiꝶ vna ſuppoſitione grauareꝶ illud ſuꝑ ſtōm. Electū eſt igꝶ vt ſuper

ponaſ epar taliṫ q̄tenꝰ ꝯprehendat ipm additionibꝰ
extēſis ſicut digiti: ⁊ ſubſternaſ ſplen ſubtꝰ. Et cū hoc
eſt epar magnū valde ſm̄ ꝯparatiōeȝ ſcām ad ſplē ꝑꝑ
neceſſitatē ſue magnitudiſ: ⁊ quo nō cū ſplē nō ſit re
ceptaculū niſi vniꝰ ſupfluitatū eiꝰ. Cōſeq̄ns ergo ē
vt declinet caput ſtō ad ſiniſtrā āplificādo locū epa
ti: ⁊ coanguſtet locū ſiniſtꝝ. Et declinet eiꝰ iferioꝛ ꝑs
ad ſpaciū qđ cūauit epar ſubtꝰ ⁊ dilatet ēt locū ſplēi
a ſiniſtra ⁊ deſubtꝰ. Poſita ē ergo nobilioꝛ duaruȝ
ptiū ⁊ ē ſupioꝛ ⁊ dextra epati: ⁊ vilioꝛ eaꝝ oppoſita
eis ſplēi hocē ſiniſtꝝ. et additū ē i eo ab añrioꝛibꝰ zir
bū extēſū ſup ipȝ, ⁊ ſup oīa iteſtina hoīuȝ ꝓpꝑ ꝑca
q̄ ſūt magis agētes aditorio digōis ꝑꝑ debilitatē
ꝯtutū ipoꝝ digeſtiuaꝝ ſȝ opōeȝ ad alia: ⁊ ſcm̄ ē ſpiſ
ſū vt ꝯphēdat caliditateȝ. ⁊ ſubtile vt leuiceſ eiꝰ adeps.
Fit ergo ꝯſuatiuū caliditatis ab añrioꝛibꝰ. Adeps. n.
eiꝰ recipit caliditatē valde ⁊ ꝯſeruat eā ꝑꝑ viſcoſitatem
ſuā pinguē. Et ſup zirbū pāniclare ē ſiphac noīatū
berbetinē. Et ſup ipȝ ē mirac ⁊ lacerti vētris pigues
oēs. Et iſte due tūice ꝯiūcte ſt i ſupremo ābaꝝ apud
velam: ⁊ ſepate ab iferioꝛi pte eaꝝ. Et a poſterioꝛibꝰ
doꝛſi extēdiſ vena pulſatilis magna ſup ipȝ cauſa ꝑꝑ
multitudinē caliditatis ſui ſpūs ⁊ ſanguis ſui. Et aſſo
ciaſ ei vena magna cauſa ꝑꝑ caliditatē multitudis ſui
ſanguis. Et ſiphac qđ ex ſūma hoꝝ eſt pāniculus ꝑ
mus, q ꝯphēdit viſcera oīa nutritiua. Ipm. n. tetigit
ea ⁊ declinat ad interioꝛa ⁊ aggregaſ apud doꝛſum
a latere ſuo ⁊ ꝯtinuaſ velamini a ſupioꝛi pte ſui. ⁊ ꝯti
nuaſ inferiꝰ veſice ⁊ duobꝰ illis ab iferioꝛi pte ſui. ⁊
illic aduenit ei duo foꝛamia apud dua iguina q̄ ſūt
due vie i qbꝰ penetrāt vene ⁊ ſuſpēſoꝛia: ⁊ cū dilatan
tur deſcēdūt ꝑ ea inteſtina. Et iuuamēta qđ eiꝰ ſt iuta
mē illoꝝ viſceꝝ ⁊ diſtictio īter iteſtia ⁊ lacertū mirac
vt nō coopiat ⁊ nō ꝯturbēt eoꝝ opōes. Et cōicāt ei
ēt illa q̄ ſūt i vētre nota ⁊ i tunica extrinſeca q̄ ē mirac
ſūt iuuamēta: Cū eis. n. exp̄mit ſtōus ꝑ motū lacer
ti cū eo ⁊ ꝑ hoc q̄ ipe mouet eū. Extēdiſ ergo totuȝ
ſup vaſa de qbꝰ ſt coꝛpa quoꝝ ꝓprietas ē vt expellāt
expſſione q̄dā adiuuāte ad expulſionē fecis. Et ſilr
exp̄mēt veſicā ⁊ adiuuāt ad emittendā vrinā. ⁊ exp
mūt vētoſitates iflatiuas vt exeāt: qꝛ nō deficiūt ite
ſtina ⁊ adiuuāt ad pariēdū. Et ſiphac qđ ligat oīa vi
ſcera ad iuicē ⁊ cū doꝛſo. Et ſit eoꝝ aggregatō firma
⁊ ē ipe cū doꝛſo ſicē res vna. Et cū ꝯtinuaſ velami ⁊ ob
uiant due extremitates eiꝰ apud doꝛſū tūc ligaſ illic
⁊ exinde ē eiꝰ initiū. Eiꝰ naq̄ȝ initiū eſt ſupfluitas de
ſcendēs ex velamie ad os ſtōi ⁊ obuiat ei ſupfluitas
eiꝰ: ⁊ q̄ ex ipſo aſcēdit ad doꝛſū ⁊ obuiāt ſibi ⁊ gnāſ
illic ſiphac. ſ. coꝛpꝰ pāniculare nō diuiſum i villos
ſenſibiles: imo ſimplex i ſenſu ⁊ ꝯphēdit ſtōm poſte
rius a duabꝰ tunicis q̄ ſūt in ſba ſtōi ⁊ ē tutamē tuni
ce carnoſe q̄ eſt ei. ⁊ ꝑuenit ad ſtōm ⁊ ligat ipm cum
coꝛpibꝰ q̄ ſūt a pte doꝛſi ⁊ ſūt ei reflexio ⁊ aſcēſio ⁊ d
ſcēſio. Et illud qđ i ipſo ē groſſiꝰ ē iferiꝰ eiꝰ ⁊ ſiniſtꝝ
ipſius: ⁊ eſt ei tunica ex ſubtiliato lacerto ventris co
opiens: vel ſub ipo vl ipa ē ſubtile eiꝰ qđ ē de ſiphac
⁊ ē vehemētis ſubtilitatis. Et ex eo oꝛiſ pāniculꝰ te
gēs petꝰ ⁊ ſupfluit ex eius oꝛigine ſiphac ſupfluitas

a duobꝰ lateribus ex q̄ ex ramis duaꝝ venaꝝ. ſ. pul
ſatilis ⁊ non pulſatilis extēſis ſſ ſtōm texiſ ſba zirbi
q̄ ꝯtexta ē ex duabꝰ tunicis aut ex plibꝰ tunicis ſȝ lo
ca ſuppoſitis pinguibꝰ coopiēs ſtōm ⁊ iteſtia ⁊ ſple
nē ⁊ meſaraicas ſflexaſ ad latꝰ ſubteriꝰ. et hoc zirbū
cū ſua ſepatiōe ē ſuſpēſū cū eis. ſ. cū hoc qđ tranſiuit
ex ſtō ⁊ ꝯcauitate ſplēis. Et loca ſuſpēſiōis eiꝰ ſt glā
dule q̄ ſūt iter vēas ſugētes q̄ noīanſ meſaraice: ⁊ iter
iteſtinū. xij. digitoꝝ. Uerū eiꝰ ſuſpēſiōes ſūt pue ⁊ de
biles. ⁊ q̄nq̄ȝ ꝯtinuanſ cū epate ⁊ coſtis doꝛſi leui cō
tinuatiōe. Et iſte qđ ſuſpēſiōes ſt filōes zirbi: ⁊ ꝑma
eaꝝ ē ſtōus. ⁊ zirbū iſtud ē ſicē ſaccꝰ i quo ſi aliqđ po
neref retinēt illud. Cū ergo ꝯificaueris tunc ſcias q̄
cutis ⁊ pāniculꝰ q ē poſt ipſā ⁊ ē carnoſus ⁊ lacertꝰ
poſitꝰ i tunica q̄ eſt ſupma tūicaꝝ lacerti vētris nota
deīminata: oēs ſūt in ſūma mirac. Et tunica q̄ ē infi
ma tunicaꝝ lacerti vētris cū pāniculo ſubtili q̄ eſt ſȝ
ꝯitatē ſiphac ē ex ſūma ſiphac. ⁊ zirbū ē ſicut iterioꝛ
pānꝰ ſiphac ⁊ ſicut exterioꝛ ſtōi. Et hec qdē coꝛpa oīa
ſunt adiuuantia i calefactiōe ſtōi quoꝝ aditoꝛiū eſt
in defenſione eiꝰ. Et i inferioꝛi pte ſtōi ē foꝛamen cui
ꝯtinuaſ iteſtinū. xij. digitoꝝ. Et hoc qđ foꝛam noīaſ
poꝛtenariꝰ ⁊ ē ſtrictiꝰ foꝛamie ſupioꝛe: qm̄ ē trāſitus
eiꝰ qđ digeſtū ē ⁊ ſubtiliatū: ⁊ illud ē trāſitꝰ eiꝰ qđ eſt
ꝯriū ei. Et iſte qđ meatꝰ claudiſ vſq̄ȝ quo ꝯpleſ digō
deīn apiſ quouſq̄ȝ ꝯpleaſ expulſio. Et ſcias q̄ ſtōns
nutriſ tribꝰ mōis. Unus eoꝝ ē eiꝰ quo foueſ cibo ad
huc i eo exīte. Et ſcđs ē eiꝰ qđ ad ipȝ vēit ex nutrim
to i venis ꝑdictis i anatōia venaꝝ. Et tꝰ ē eiꝰ qđ ad
ipm effundiſ in tpe famis vehemētis ab epate ex ſā
guine rubeo puro ⁊ nutrit ipm. Et ſcias q̄ ātiq qm̄
dicūt os ſtōi itelligūt q̄nȝ itroitū ad ſtōm ē locꝰ ſtri
ctus in quo nō dilataſ aliq̄ ptiū introitꝰ ſtōi q̄ ſunt
poſt meri. Et q̄nq̄ȝ ſupioꝛē itroitū q eſt termīꝰ cōis
inter meri ⁊ ſtōm. Et qdā hoies ſunt q noiant ipm
alphaet ⁊ coꝛ. ſicut ſūt qdam hoies q faciunt curreſ
i ſmōe ſuo os ſtōi: ⁊ iuuūt ad coꝛ cōicantes in noie
aut debiles i diſcernēdo. ⁊ iſti qđ ſt valde ātiq medi
coꝝ. Hyp. āt multotiēſ dicit ſuhed: ⁊ ſigt ꝑ id os ſtōi
ſm̄ ſuā expōnem.

De egritudinibꝰ meri. Ca. ij.

q Uandoq̄ȝ accit meri ſpēs malitie ꝯplonis: ⁊
debilitant ipm ab opōe ſua q̄ ē deglutitō. Et
q̄nȝ fiūt i ipſo egritudies iſtrales oēs ⁊ cōes
⁊ q̄nq̄ȝ fiunt i ipo apata cauſa ⁊ ffa ⁊ dura. Et illđ qđ
pluȝ fit in eo de egritudinibus inſtralibꝰ eſt opilatio
aut ꝑꝑ coartatōem de foꝛis a ſpōdili rēota: aut apē
membri vicinantis ei: aut ꝓpter apa in ipſo aut in la
certo qui retinet ipm. Et ſūma quidem egritudinuȝ
que accidūt ei ſepius ⁊ egritudinibꝰ cōibus eſt fluxꝰ
ſanguinis ⁊ coꝛruptio eius.

De qualitate deglutitionis. Ca. iij.

ſ Cias q̄ deglutitio fit ꝑ meri cū virtute attracti
ua attrahente cibū cū villis longitudialibus
quos adiuuāt villi latitudinales ꝓpea q̄ reti
nēt retro illud qđ degluttiſ ⁊ exp̄munt ipm ad iferio
ra ⁊ vomitꝰ ēt ꝯpleſ ꝑ meri. Uerū deglutitō ē facilioꝛ
qm̄ ē motꝰ ſm̄ motū nālem ⁊ fit cum aditoꝛio dua
rū tunicaꝝ: quaꝝ vna hȝ longitudiales villos: ⁊ alia

eſt cooperiēs eā latitudinales hñs villos. Uomitꝰ
autē ē motus nō ſm̄ curſū nāleȝ: ⁊ nō ꝯpletur eius
opꝰ niſi ꝑ tunicaȝ velatiuā exp̄mētem tm̄. De con
ſtrictōe deglutitoꝛij ⁊ difficultate deglutitōis. c. iiij.

c Onſtrictio deglutitōij aut fit ꝑꝑ cauſaȝ i ipo
meri: aut fit ꝑꝑ cauſaȝ vicini eiꝰ. Et cauſa q̄ ē
in ipo meri aut eſt apa: aut ſiccitas ſuperflua:
aut exſiccatio hūiditatis i ipo ꝑꝑ febꝛem aut aliud:
aut ē aliq̄ ſpēꝝ malitie ꝯplonis ſuperflue: aut caſus
virtutis ⁊ debilitas eiꝰ. ⁊ ꝓpē i fine egritudinū acu
taꝝ malaꝝ tioꝛoſaꝝ ⁊ aliaꝝ. Et cā vicini ē ꝯſtrictio cō
ſtringētis. ſ. aut apatis i lacertis epiglotis ſicut fit in
ſināchijs ⁊ alijs. Et q̄nȝ ē cū ꝯſtrictōe anhelitꝰ ēt: aut
mēbꝛis colli: aut ē declīatio ſpōdilis ad iterioꝛa: aut
eſt vētoſitas inuoluta in ipo coartās: aut ē ſpaſmus
⁊ cuzeȝ q vult fieri: aut iā icepit. Hoc. n. ſepe antece
dit cuzeȝ ⁊ ꝯgelationē. Iā āt accit cuidā notoꝝ nro
rū difficultas degluttiēdi ꝑꝑ retētionē rei deglutito
rio ignote ⁊ ꝑducit eū illđ ad ſilitudinē ſſocationis
⁊ fecit eū ſycopizari cū nauſea cū qua euomuit vmes
pl'imos: cū quoꝝ expulſione facilioꝛ facta ē degluti
tio ⁊ ablata ē ſſocatio. Et ſcias q̄ cā fuit retētio coꝝ
illic.

De ſignis Ca. v.

ſ I illa qdā q̄ ē ꝑꝑ ſpōdiles augmētatur con
ſtrictio i tpe reſpirationis: ⁊ ē deglutitio do
loꝛoſa apud ſpōdilē remotā. Et illā q̄ eſt cū
malitie ꝯplonis ꝯbilitātis ſignificat lōgitudo ſpacij
itineris eiꝰ q̄ degluttiſ. Et ē cū leuitate ⁊ paucitate ſe
ſtinationis i toto ſpacio abſq̄ȝ doloꝛe: niſi ſit illud in
pte meri viſibiliter ⁊ ꝯſtrigat illic ⁊ ſentiaſ cū retētiōe
eiꝰ qđ degluttiſ apud ipȝ. Et i illa q̄ ē cū apatis fit cō
ſtrictio i ꝓpingtate ipius ⁊ fit ibi doloꝛ ⁊ nō cūatur
diſpō in plibꝰ a febꝛe: q̄uis plm̄ nō ſit vehemētis
foꝛtitudis. ⁊ q̄n apa ē calȝ ſignificāt ēt ipȝ caliditas
⁊ ſitis ⁊ ſi nō fuerit calm̄ nō erit febꝛis. Et q̄nȝ ē ꝑ tam
ra nō cū illa caliditate ⁊ ē illic doloꝛ ꝑuus cū quo ac
cāt i qbuſdā hōis tremoꝛ ⁊ febꝛis. Et q̄nȝ faciūt col
lectionē ⁊ rūpiſ ⁊ emittit ſaniē ⁊ ſedat illud qđ adue
nit ex eo ⁊ fit egritudo vlcꝰ. Et illā q̄ ē i añceſſiōe cu
zeȝ ⁊ ꝯgelatōis ſignificāt cū ea reliq̄ ſignificationes.

De cura. C. vi.

ſ I cā fuerit apa aut remotio: tūc cura eiꝰ erit
cura illiꝰ. Et ſi cā fuerit malitia ꝯplonis: tūc
ſi fuerit iflāmatio ⁊ aduſtio ⁊ calitas in ſupfi
cie oꝛis opoꝛtebit vt admiſtres linimēta inter ābas
ſpatulas ex ſuccis ⁊ medicis ffis: ⁊ foꝛbeat qđ fit ſicē
lac acetoſū abſq̄ȝ butyro: ⁊ q̄ ſt ſilia illi. Et ſi fuerit ex
frigoꝛe ⁊ ē illa q̄ ſepiꝰ fit: opoꝛtebit vt cureſ cū ēplis
calefactis qbꝰ vteris i curatione oꝛis ſtōi ffi. ⁊ cū ole
is ⁊ vnguētis calefacientibꝰ ꝯciſi ipo ⁊ cū oleo balſa
mi ⁊ oleo rhaphanino ⁊ oleo muſcelino. ⁊ ſilibꝰ. ⁊
cū ēplis factis ex caſtoꝛeo ⁊ ammoniaco ⁊ mirrha ⁊
praſſio ⁊ alijs. Qđ ſi fuit ꝑꝑ ꝯplonē hūidaȝ molleȝ
valde: ⁊ lēiſ ex cōitate ſupficiei oꝛis ⁊ ligue cū eo. tūc
cureſ cū eo i quo ſūt ſtipticitas ⁊ calefactio ex medi
cinis aromaticis pꝰ mūdificationē ſtōi ⁊ rectificatio
onē eiꝰ ſi eget ea. Et iſte qdē medicine ſūt ſicut amſā
aſſagi ⁊ b ehē duo ⁊ ſpica ⁊ ſpica celtica ⁊ foliū indū

⁊ thus ⁊ minuta ipiꝰ ⁊ myrrha. Et ſi necēriū ē vt mi
ſceanſ cū eis calefaciētia foꝛtia cū ſtipticis ffis vt frā
gatur ꝑ calefaciētia frigꝰ ſtipticoꝝ ffoꝝ ⁊ vehemētis
exſiccatōis ſicōꝛoſaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſiliuȝ fiat. Et apđ
me amidē ē vehemētis iuuamēti in hoc. Et ſi fuerit
cā ſiccitas fiat ꝯriū illiꝰ: ⁊ admiſtra elaria hūectātia
eq̄lis ꝯplonis ⁊ oua ſoꝛbilia ⁊ adipes ⁊ butyꝝ ⁊ me
dullas ⁊ regimē coꝛpis ⁊ ſtōi. Nā meri i plibꝰ egritu
dinibꝰ eſt ſequens in ꝯplone ſua cōplonē oris ſtōi.

Ca. vij. de apatibus meri.

A Uandoq̄ȝ ſūt cauſa phlegmōica ⁊ puſtularia
⁊ ffa ⁊ phlegmatica ⁊ dura: ⁊ plimoꝝ diffici
lis fit maturatio ⁊ tardatur.

Ca. viij. de ſignis apatum meri.

ſ Ignificat ipa doloꝛ in hoꝛa deglutitōis ⁊ in
nō deglutōe ꝑuenit ad poſterioꝛa ſpōdiliuȝ
colli cū ꝯſtrictione deglutitōij. Et cū illo qđ
ex eis ē calȝ q̄nȝ ē febꝛis nō vehemēs: ⁊ q̄nȝ ē vēiēs
hoꝛa pꝰ hoꝛā q̄ſi ipa ſit febꝛis dici ñ vehemēs. ⁊ q̄n
q̄ȝ ē cū eo hoꝛripilatio: veꝝ ē cū eo ſitis vehemens ⁊
caliditas. Cū ergo maturaſ remoueſ hoꝛripilatio ⁊
q̄n aperiſ emittit pus. Cū aūt apa nō ē calm̄ ē ꝯſtri
ctiū ſȝ ſilitudinē ꝯſtrictionis apatis cali: veꝝ ē abſq̄ȝ
caliditate ⁊ neq̄ȝ ē febꝛis neq̄ȝ ſitis. Ca. ix. de cura.

m Edicie illiꝰ alie ſūt q̄ bibūtur: ⁊ alie ſūt q̄ exti
us apponūtur. Et opoꝛtet vt medicine que
exterius apponūtur ponātur i loco q ē iter
duas ſpatulas ⁊ oȝ vt ſint medicie repcuſſiue ſtip
tice facte ex odoꝛiferis ⁊ fructibꝰ ſȝ opationē q̄ ē ne
ceſſaria i curatione apatū ſtōi. Deide addanſ in eis
ea q̄ ſūt ſicē āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ glutē alibat ⁊ ficus
ꝓter q̄ cūata ſit a ſtipticiſ ex adipibꝰ ēt. Qđ ſi illa nō
valēt ⁊ ſūt necēria illa q̄ ſūt plime reſolutōis ⁊ apa fu
erit i radice duꝝ: tūc opoꝛtebit vt miſceaſ cū eis ea q̄
ſūt foꝛtis reſolutōis. ſicē g̃na lauri ⁊ piretrū ⁊ coꝛdūe
ni ⁊ ireos ⁊ balſamū ⁊ ariſtologia. Et q̄nȝ ē tibi necēri
uȝ vt admiſtres eūpēria ēplaſtrizādo: ſicē ſynapis ⁊
gūmi rute agreſtis ⁊ reliq̄ q̄ ſūt de his q̄ dixīmꝰ i du
bellati pectoꝛis ⁊ pulmonis quouſq̄ȝ ꝑuentaſ ad ter
minū ſtercoꝛis colūbini. Oȝ āt vt i cura eiꝰ qđ calm̄
ē ſumanſ medicie q̄ bibūſ. q̄ꝝ q̄dā ſūt electuaria quo
rū iceſſus ſup locū ſit iceſſus ꝯtinuꝰ paulati paulati
Et ſit i ꝑmis electuaria ex eis q̄ ſūt ſicē lētes ⁊ ſpodiū
⁊ mucilago ſicē pſilij ⁊ ſcis pōtulace ⁊ aq̄ cucurbite ⁊
ſilia. deide fiat ꝑmutatio ad ꝑmixtionē ex repcuſſis
⁊ reſolutiuis in q̄ iā poſitū ſit aliqđ ex ficubꝰ ⁊ ex aq̄
ſēiculi ⁊ camenulle: deide addāſ ⁊ pōanſ i ipa dacti
li ⁊ fenugrecū ⁊ admiſtrēſ ſoꝛbitiōes. i ꝑmis qđ ex re
percuſſiuis ſicut facte ex faria oꝛdei ⁊ lētibus ⁊ fiant
acetoſe, cū eo qđ ſcis ⁊ nō acetoſe. Et cū icipit matu
rari fac ſoꝛbitiōes ex ſucco furfuris cū oleo amigda
lio ⁊ zuccaro. deide pōe ſ eis ea que ſūt ſicut ſemē li
ni ⁊ ſilia. deide ponē i eis ea que ſūt ſicut faria oꝛdei
⁊ ciceris. ⁊ quando ꝑuenit ad eruptionem: tunc idi
ges vt accipies in ipſo virtutem ex radice lilij cele
ſtis ⁊ amigdalis amaris ⁊ praſſio ⁊ aliquid ex ſyna
pi ⁊ ficubus ⁊ dactilis

Ca. x. de cura apatū ffoꝛum.

Conſidera qđ dr̄ i apŏſtatibus ſtŏi ſrīs ⁊ adminiſtra ſup ea leniſicātia maturatiua. Jntriſecus quidē ſicut electuaria ⁊ ſorbitiōes q̄ diximus ad maturandū ſicut q̄ ſiūt de faria ordei ⁊ faria herbi. Et illa i qbus ſiit ablutio ⁊ fortitudo ſicut radix lilij celeſtis ⁊ radix liqritie ⁊ alia. Sed extius ēpl'a maturatiua q̄ diximꝰ de qbꝰ ſiit fenugrecū ⁊ camemilla ⁊ melilotuꝫ ⁊ bdelliū ⁊ gūmi albotī ⁊ āmoniacū ⁊ ireos ⁊ ūtꝰ aromaticoꝝ. Qđ ſi declināt ad maturationē ⁊ ſedationē, fac ſicut d cꝫ ē i.c.pmo: ⁊ ꝯſidera i eis illud qđ dr̄ i.c.ſtoi. C.xi. đ eruptiōe ſāguis ex meri.

Jam ſciuiſti cās eiꝰ ⁊ ſigna ipiꝰ i ca. eruptiōis ſanguis ex ſtō. ⁊ oꝫ vt q̄rant illic. Et ex eis quibus ſit dr̄ia ē illđ qđ dicit i curationibꝰ eruptionis ſanguis ex ſtō. ſ. q̄ medicie i hac eruptiōe oꝫ vt ſit medicie hn̄tes viſcoſitatē ⁊ glutinoſitatē vt nō ipellātur ad ſtōꝫ ſubito: imo currāt ſup locū eruptionis cū lēta mora: vt poſſibile ſit eis agere i eis cū illa lēta mora opationē fortē q̄uis redeāt p viā venarū ⁊ agāt i ipꝫ. Uez cū vtute debili pp lōgitudinē viaꝝ ⁊ multitudinē paſſiōis i vijs. C.xij. de vlceribꝰ meri.

Quādoq̄ꝫ accīt vlcera i meri ex ſciſſura accidēte i ipo aut pp apŏſtata q̄ erūpūt i eo: aut pp humores acutos trāſeūtes i ipo cū ſit vomitus ⁊ ſilia. Et nō elōgatur quin eueniant cū eſt catarrus. Ca.xiij. de ſignis ipſorū.

Jam oſtēdimꝰ in.c. vlceꝝ ſtōi differētiā inter vlcera ſtōi ⁊ vlcera meri. Jllic ergo ppēdāt. Ueꝝ ſignificationes q̄ i meri eſt vlcus ⁊ non apŏſtema ſūt q̄ deglutitio i apate ipedit cū magnitudine buccelle ⁊ q̄ntitate eius, plus q̄ꝫ ipediat cū qualitate ipſiꝰ ex acuitate aut acetoſitate aut ſtipticitate. veꝝ ſm diuerſitatē q̄litatis i ea diuerſificat i vlceribꝰ ipedimētū. Et fortaſſe māſio cq̄lis q̄ntitatis nō ipedit. ⁊ pua q̄ hꝫ q̄litatē dn̄antē ipedit ita vt nō penetret pp ea q̄ ꝯpnit ipꝫ ſua q̄ntitate. Sꝫ effecta q̄litate forti ipedit ⁊ dolorē facit. Et illiꝰ quidē cui accīt vlcꝰ a plaga antecedēte cura ſit difficilis ⁊ ē ſup extrēitatē mortis ſm pl'im. Cap.xiiij. de cura.

Si fuerit i meri vlcera nō i potu tribuimꝰ medicinas ꝯſolidatiuas illoꝝ vlceꝝ ſubito ſicut facimꝰ cū volumꝰ i potu tribuere medicinas vlceꝝ ſtōi ⁊ alioꝝ: imo idigemꝰ in illis medicinis vt demꝰ eas ad potādū paulati ⁊ vt eligamꝰ eas groſſas viſcoſas aut eis miſceamꝰ viſcoſa ⁊ groſſa. ⁊ cā i hoc ē q̄: medicine nō morant ſup meri nꝫ figuntur imo trāſeūt ⁊ ſepantur. Cūꝫ ſeparant i potu ⁊ ī'portātur ſubito obuiant faciēdo obuiationē q̄r efficiūt opōnē pꝰ opōnē. Cū ergo iuiſcant adherēt ſuo itineri ⁊ figūtur ⁊ nō ſepantur ſubito. Jllaꝝ vo medicināꝝ ſbās dicemꝰ i.c. vlceꝝ ſtoi ipe.n. ſunt ille.

Ca.xv. de ſignis ꝯplōnū nālium ſtōi.

Signa ꝯplōnis calide nālis i ſtō ſūt q̄ bn̄ digerit cibaria fortia ſicut carnes vaccinas ⁊ anſerinas ⁊ alia. Et q̄ corrūpunt in ipo cibi ſubtiles leues ſicut caro pulloꝝ ⁊ lac. ⁊ q̄ ipe recipit cibos qui ſūt calide ꝯplōnis meliꝰ ⁊ q̄ digō vicit appetitū. Et ſig̃ ꝯplōnis frē nālis ſūt vt nō ſit i appetitu diminutio ⁊ ſit i digōne diminutio q̄: non digerit niſi cibaria ſubtilia leuia: ⁊ vt ſit melius recipiens cibaria q̄ ſunt frē ꝯplōnis. Et ſig̃ ꝯplōnis ſicce nālis ſūt q̄ ſitis multiplicat i ꝯſuetudine ⁊ ſit ꝯtētus pauca q̄ntitate potꝰ ⁊ aduenit nauſea ex q̄ntitate pl'ima. ⁊ ē ſtōus recipiens cibos plurime ſiccitatis melius. Et ſigna cōplexionis humide naturalis ſunt q̄ ſitis eſt parua cum tollerātia potus plurimi ⁊ ſecuritate a nauſea ⁊ ſtomachus ē recipiēs cibos humidiores melius.

Ca.xvi. de egritudinibꝰ ſtōi.

Stōacho accīt q̄nꝫ egritudies malitie ꝯplōnis.xvi. pure ⁊ frē cū mā ſāguinea vel cholica cū ſpēbꝰ ſuis aut phl'atica vitrea aut ſubtili natāte aut hn̄te ebulitiōeꝫ aut phl'atica acetoſa aut ſalſa aut mā melica acetoſa aut pōtica ⁊ accīt ei apŏſtata. ⁊ accīt ei vlcera ⁊ reſolutio ſingularis ⁊ q̄ currūt via coꝝ ex cauſis itriſecis ⁊ extrinſecis ſicut caſu ⁊ pcuſſione. ⁊ q̄nꝫ tollerat diſruptionē ⁊ non interficit ſtatim. ⁊ q̄n peruenit vltime reſolutio ad hoc vt diſrūpat corpꝰ ſtōi tūc patiēs morit. Jnquit Hyp. oīs cuius diſrūpitur ſtōus moritur. Et q̄nꝫ accidit ei raritas texture i villis ſuis. Et q̄nꝫ accīt ei vehemētia ſpiſſitudis. Et accīt ei ex egritudinibꝰ creationis i q̄ntitate vt ſit magnꝰ valđ aut puꝰ valde. ⁊ ex egritudibꝰ figure vt ſit vbi gr̄a vehemētis rotūditatis. Et ex egritudinibꝰ aſperitatis ⁊ lenitatis vt ſit vehemētis lenitatis lubricus. Et ex nocumēto ſitꝰ vt ſit ſitꝰ eiꝰ verbi gr̄a vehementis apparitionis ad exteriora. Et q̄nꝫ accīt ei opilatio in villis ſuis ⁊ opilatio in meatibus ſtōi ad epar ⁊ ad ſplenē: ⁊ accīt ei ſanguinolēta egō ſi fuerit iſtud i vijs epatis ⁊ puitas appetitus ſi fuerit iſtud in vijs ſplenis. Et q̄nꝫ accidunt in ſtō ventoſitates ⁊ inflatio cauſa ciborum ⁊ cauſa debilitatis ſue in ſeipo ⁊ nos faciemus ad illud cap. ſingulare: ⁊ malitia qđ cōplexionis i ſtō quandoq̄ꝫ ſit ex cauſis extrinſecis .ſ. ex calore ⁊ frigore ⁊ alioꝝ ab ābobꝰ ⁊ q̄nꝫ ſit ex cāis itrinſecis. Et ex egritudibus qđ i ſtō ſiūt q̄dam q̄ cōmmouent i calore vehementi. aut propterea q̄ ipſe adiuuāt eum i attractione materieꝝ malarū ad ipſum: aut quia adiuuāt caliditatē eius ad reſoluendam materiam i ipſo malo adiutorio non naturali reſoluente ipſam ad formam non naturalē. Et quādo eſt cuꝫ mā tunc non euacuatur q̄n aut ſit cuꝫ materia ibibita i corpore ipſius ſubmerſa aut adherēs ſup corpus eius aut effuſa i concauitate ipſius. Et quandoq̄ꝫ eſt humor i ipſo inuentus generatus: ⁊ q̄nq̄ꝫ eſt effuſus ex mēbro alio ad ipſū ſicut effunditur ex cerebro cū catarro calido aut frō ⁊ calefit pp ipſum ꝯplō ſtōi aut iffatur ⁊ declinat ad ꝯplōnem eiꝰ qđ deſcendit ad ipm. Et ſimiliter q̄nꝫ effundūt ad ipſū ex felle hūores ad ſtōꝫ cholici. ⁊ illđ i qbuſdā i qbꝰ creantur vie plures ex felle ad ſtōꝫ loco aductus ſui ſm plurimuꝫ ex felle ad inteſtina q̄re effunditur ad ſtōm illđ qđ oꝫ vt effūdatur ad inteſtina. cūq̄ꝫ plongātur faciūt accidere ſalſi ⁊ acuti q ſūt ex eis in ſtō vlcera frigidi ⁊ inſipidi lenitatē ⁊ lubricitatē. Et q̄nꝫ puenit eorum impreſſio ad primū inteſtinum eorum que ſequit ipſum. Sꝫ corruptio appetitꝰ ⁊ aliſtibre

in ipſo eſt res pma. Sunt.n. q̄dam hoies i quibus creat illud ſm ꝯrium conſuetudis ⁊ ſm ꝯrium illiꝰ qđ diximꝰ in anatomia ⁊ ſm diuerſitatē eiꝰ qđ ē pl'iꝫ in creatiōe venarū veniētium ad ſtōm ex felle. ⁊ q̄nꝫ effundit ad ipꝫ ex epate ⁊ ex felle i qbuſdā in quibꝰ creatur ex felle via magna ad ſtōm quare effūditur in ipm illud qđ erat nec̄riū vt effūderet ad inteſtina. Et q̄nq̄ꝫ effunditur ad ipm melia ex ſplene etiam ſicut faciant te cognoſcere. Et plurimū qđ ad ipm effunditur eſt cholera ex epate. Et q̄nq̄ꝫ adiuuant ad illđ cāe que ſunt in ſtō ſicut dolor vehemēs ⁊ compreſſio vehemens ⁊ tarditas cibi ⁊ debilitas virtutis eiꝰ expulſiue. Et q̄nq̄ꝫ eſt cū in eo ira aut triſticia aut paſſio aialis ex eis que mouent mām ⁊ effundūt eaꝫ ad ſtōm. ⁊ facit accidere mordicatōem q̄ non remouet niſi vomitu. Et q̄n effundit ad ipm cū hꝰ i morbus ⁊ ppriē dolore humores virulenti precipue cū fuerint in illis pribus vlcera ⁊ cū hoc q̄nq̄ꝫ effundit ad ipm melia etiam. Et cā in effuſionibus melie ad ipꝫ eſt multitudo melie aut debilitas ſtōi: ⁊ cāe multitudinis melie: ſunt ex eis q̄ tu ſcis. Et cā effuſionis ſanguinis ad ipm eſt multitudo ſanguis ⁊ cōmotio eiꝰ in mēbro nobiliore eo vicinitate eius in latere ſuo ſicut ē ep. aut ſupra ipm ſicut eſt cerebrū cū ex ipſo effundit ſanguis ad guttur ⁊ meri ⁊ penetrat ad ſtōm. ⁊ virtutis ipſius expulſiue debilitas adiuuat ad recipienda oia que effundūtur ad ipꝫ. ⁊ ex cauſis fortibus in effuſione ſanguinis ad ipm ⁊ ad alia eſt retencio curſꝰ menſtruoꝝ ⁊ ſanguis emoroidarum: aut ſanguinolente egeſtiōes aut dimiſſio exercitij cōſuetiui vel inciſio membri: q̄r ſupabundat illud qđ nā preparauit ei ex mā ⁊ indiget expulſione. Et q̄nq̄ꝫ expellitur a via ſtōi ⁊ euomit ſanguis. Et ſcias q̄ debilitas ſtōi ē cā fortis in effuſione eius qđ effundit ad ipm. Et pl'im quidē qđ inuenit in ſtō aut generat ex ipo ex hūoribꝰ ē phl'a. Et cā i hoc ē q̄ chilus ē nāe ppinque phl'ati. Cū ergo non digerit digōne integra non fiunt ſanguis ⁊ cholera ⁊ melia. Et iterū ad ſtōm non effunditur in plurimis diſpōnibꝰ cholera lauās eum ſicut abluit inteſtina. Sed cholera non generat niſi in quibuſdam inteſtinis: ⁊ ſm pl'im nō effundit ad ipꝫ niſi ex epate q̄uis ipa generet in ſtō calō cū inuenit cibū recipiētem ꝯuerſiōeꝫ velocit ad fumoſitatē. Et q̄nꝫ accidit ſtō aut in creatiōe aut cū pſeuerantia egritudinū aut doloꝝ ⁊ malitia regīs vt fiat corpꝰ eiꝰ laxe texture rare ſbe ſubtil' cutis: q̄: pducit illud ipꝫ ad debilitatē i oibꝰ opōnibꝰ ſuis: ⁊ eſt nec̄riū vt curet cuꝫ labore. Et cāe egritudinū ſtōi oēs ſūt cāe egritudinū pdcāꝝ extriſece ⁊ itrinſece. Et ppe ſūt ei vt ſint cibi tales q nec̄rio faciūt malitiā digōnis: lꝫ ſtōus nō ſit niſi ſm ſaniorē diſpōnē: ⁊ ē dcm̄ in ſuo.c. aut ſint pauci valde ita vt pducāt ſtōꝫ ſanū ad exſiccatōꝫ ⁊ adūatiōꝫ: aut multiplicet vſus m̄dicinaꝝ ⁊ ꝯſueſcat ſtōus vti adiutorio medicie i opōnibꝰ: aut laboret pl'im vomitu ⁊ ſolōe vētris. ⁊ ppe vomitu: q̄m ipſe idiget motu laborioſo nō nāli ⁊ accidat vt rarificet textura villoꝝ eiꝰ ⁊ extenuet. Et ſtōus vehemētis ſēſus parꝰ eſt ledi ⁊ ipediri a q̄libet cā. Et oīs ꝯplō debilitans ſupflue facit accidere in oī opōne diminutionēꝫ: ita q̄ cā ſitas pura. q̄nq̄ꝫ.n. ſit cā lubricitant ſtōi pp illđ qđ facit accidere de debilitate retētiue. Sꝫ ⁊ cā ſitas cū mā ſepe ē cā illius. Et nocumēta qđ q̄ eueniūt i opōnibꝰ ſuis: aut eueniūt i vtute appetitiua ⁊ attractiua ⁊ nō appetit oio. aut minorat appetitꝰ eiꝰ: aut multiplicat valde: aut corrūpit eiꝰ appetitꝰ: ⁊ illđ aut cibi aut aq̄. aut in vtute retētiua: ita vt vehemēs fiat eiꝰ retētio aut debilitet: aut deſtruat eiꝰ retētio ⁊ natet cibꝰ: aut i vtute digeſtiua ita vt deſtruat eiꝰ digō aut debilitet aut corrūpat ⁊ ꝯuertat rē ad acetoſitatē ⁊ fumoſitatē aut i vtute expulſiua ita vt vehemēs fiat eiꝰ opatio i ipſo aut ad viaꝫ nālē: aut ad ſuperiora. aut debilitet eius expulſio: aut deſtruat. Ex oī nāq̄ꝫ re cuiꝰ plongatur mora in ſtō: ⁊ tardat accīt vaporatio gn̄atiua humorum: ⁊ nō ē aliqd ita vaporoſuꝫ vt fructꝰ. Et q̄nq̄ꝫ accīt ei dolores extēſiui ⁊ mordicatiui ⁊ reliq. Et q̄nq̄ꝫ ſequit debilitatē haꝝ vtutū oium: aut q̄ri dam natatio cibi ⁊ tarditas deſcēſiōis eius ⁊ velocitas deſcenſionis ipſiꝰ: ⁊ debilitas digōis: aut deſtructio eiꝰ ⁊ corruptio. ſ. caſus appetitiue: aut appetitꝰ caninꝰ: aut appetitꝰ corruptꝰ: ⁊ ſequūtur eam rugitus ⁊ eructuatio ⁊ iflatio ⁊ mordicatō ⁊ alia. Et q̄nꝫ pducit illud qđ euēit ex hoc ad cōicatiōeꝫ mēbroꝝ alioꝝ ⁊ ppe cerebri cū cōitate iter ea per neruos pl'imos q̄r accīt epilepſia: aut ſpaſmꝰ: aut melancolia aut facit cadere i viſu nocumētū. Et q̄nq̄ꝫ imaginat oculo q̄ſi cimices: aut ſimilex: aut tela aranee aut fumus aut nebula. Et multotiēs cōicat cor ſtō ⁊ accīt fincopis: aut pp vehemētiā doloris ⁊ ppe in apŏſtatibus ſuis magnis: aut pp q̄litatē ſupfluā caloris aut frigoris aut ꝯuerſiōis ad venenoſitatē. Nā debilitas meri ad hoc vt faciat accidē ſyncopi fac̄ euēire eſtuationē ⁊ ꝯturbatiōꝫ ⁊ ſaltū ⁊ tremorē. Et hꝰ i quidē ſūt đ qbꝰ dic̄ hyp. q̄ ſumē i potu vinū mixtū ſꝫ mediū ſanat eos ad hꝰ: ⁊ illud pp illđ qđ i ipſo ē de mūdificatiōe ⁊ ablutiōe cū ꝯfortatione. Et ſtōus quidē q̄nq̄ꝫ preparat cā vehemētie ſui ſenſus paſſiōi a cā pua ⁊ pducit illud ad epilepſiā ⁊ ſpaſmū. Et iſte hō ledit q̄libet ira et ieiunio ⁊ triſticia ⁊ cā mouēte hūores. Naꝫ cū effūdit ad ipm ex eis pp illđ hūor cholicꝰ mordicatiuꝰ ad os ſtōi ledit eo pp vehemētiā ſēſus ſui: q̄r patit epilepſiā ⁊ ſyncopis ſſuēit ei ⁊ ſpaſmꝰ pp cōitatē cerebri cū ore ſtōi. et huic qđ hōi accidit ſicut ē illđ qđ accidit ex debilitate oris ſtōi ex hoc q̄ q̄nꝫ vſꝫ ad faſtidiū replet cibo aut ſſfluit in potu vini: aut coitu ſpaſmat: aut icurrit epilepſiā. Et multotiēs qđ accidit vt euadat hꝰ i vōitu porrio: aut viridi vt herugo eris. Et q̄nꝫ pl'ima repletio facit eos pati ſubꝫ pluriā pdurātē vſq̄ꝫquo vomēt ⁊ excitet ⁊ ſurgāt. Et q̄nꝫ ē illud cā ad cadē.i melīā cholicā ⁊ i cogitatōes ⁊ ſōnia corrupta. ⁊ ſcias q̄ egritudines ſtōi q̄n plōgāt pducūt ad raritatē texture villoꝝ eiꝰ ⁊ ſit difficile ſuccurrere ⁊ medicari. Et ex nocumentis malis in creatione eſt vt ſit caput frigiduꝫ ppatū euētui catarri ⁊ ſit ſtōus calidus q̄: nō tollerat ea que mūdificant illū catarꝝ ſicut ſūt diapipeon ⁊ diacalamētum ⁊ dyaciminuꝫ.

Capi.xvij. de modis ſignificationū diſpōnū ſtōi.

Es ex qb⁹ signat dispōnes stōi sumt ex dispōni-
r bus cibi: i hoc q̄ stōus tollerat cū ⁊ ꝑuat tolle-
rantia ei⁹. ⁊ ex hoc q̄ digerit ipm ⁊ ex hoc q̄
expellit eū ⁊ ex h⁹ q̄ ipe appetit cibū ⁊ potū ⁊ ex mo
tib⁹ ei⁹ ⁊ ꝯmotiōib⁹ ipi⁹ sic tremor stō alis ⁊ singlt⁹
⁊ ex dispōne oris ⁊ lingue i sapore suo ⁊ ifusiōe sua
⁊ exsiccatiōe sua ⁊ aspitate ei⁹ ⁊ lenitate ipsi⁹ ⁊ odore
ei⁹. Et ex eis q̄ egrediūt ex stō cū vomitu aut egōne
⁊ vētositate descēdēte cū sonitu: aut sine sonitu: aut
ascendente q̄ ē eructuatio: ⁊ retenta q̄ ē rugit⁹: aut ex
colore faciei: aut icterioris ptisoris: aut ex dolorib⁹ ⁊
ipedimētis ex cōitate ei⁹ cū mēbris alijs: ⁊ ex pte ei⁹
qd ꝯuenit ei: aut ledit ipm ex eis q̄ comedūt ⁊ bibūt
⁊ iudicijs. Significatōes āt ex tollerātia cibi ⁊ ꝑuatō
ne tollerantie ei⁹ st qn̄ si stōus nō tollerat nisi paucū
q̄ sit ifra ꝯsuetū: tūc i eo ē debilitas pp aliq̄ cām debi-
litatis: ⁊ si tollerat tūc vt⁹ ipi⁹ ē remanēs. Uez sigio-
nes ex egōne ⁊ eis q̄ egrediūt ex vētre sūt ex egōne q-
dē qn̄ eqlis tēpate tincture ⁊ fetoris sigt bonitatem
digōnis: ⁊ bonitas digōnis significat fortitudinem
stōi ⁊ eqlitatē ꝯplonis. Sed ille q nō digerit ex ipso
sigt debilitatē stōi ⁊ malinam complonis cum ipso
Ampli⁹ tinctura significat mām q̄ ē i ipso. q̄ si fue-
rit illic lēitas ⁊ fetor significat q̄ descēdit a stō an̄ ho-
rā suā ppea q̄ stōus male ꝯphēdit eū pp debilitatē
vtutis retētiue: ⁊ si nō ē lenitas nō significat illd imo
significat dbilitatē digestiue. Significatōes āt ex so-
nitu sūt qn̄ id dēm ē in eis q̄ tu scis q̄ descēsus ei⁹ si-
gnificat fortitudinē stōi. Et magnitudo sonit⁹ ei⁹ si-
gnificat bonitatē digōnis ⁊ fortitudinē: ⁊ sisr puitas
fetoris ei⁹. Et recti⁹ qdē i hoc ē q̄ descēsus ei⁹ n̄ sigt
fortitudinē: imo sigt debilitatē q̄ndā. sz ē debilitas q̄
ē ifra illā q̄ facit accidē eructuatōz: vez eēntia magni-
tudis sonit⁹ si ē pp sbam ei⁹: tūc ē pp grossitudinem
suā. Et si ē cā ei⁹ vt⁹ expulsiua: tūc illud sigt fortitudi-
nē aliq̄. Subtilis āt tenuis cui nō ē sonit⁹ magis si-
gnificat fortitudinē q̄ spissa clamosa: ⁊ ꝑcipue illa cui⁹
sonit⁹ nō ē i volūtate missa. Sonit⁹ āt exiēs ex seipso
sigt pmixtōez sensus. Uez puitas fetoris significat p
culdubio bōitatē digōis. ⁊ vehemētia fetoris sigt cor-
ruptionē eius. Et si non est fetor oino significat cru-
ditatem ei⁹. Significatōes vo ex via singult⁹ sūt qn̄
si hñs eū sentit mordicatiōez: tūc illic est hūor aceto-
sus: aut acut⁹: aut amar⁹: ⁊ si sentit cū eo extēsiōez
tunc illic est ventositas: ⁊ si nō sentit illud nz sitit tūc
illic est hūor phlegmatic⁹. ⁊ si ē post euōes ⁊ febres
tūc illic est siccitas. Significatōes āt ex siti sūt qn̄ si-
tis significat ꝯplonem calidā: ⁊ si est cū nausea signi-
ficat mām cholericā aut salsā phlegmaticā. Nā si se-
datur potu aq̄ calide: tūc mā i plib⁹ dispōib⁹ ē phla-
tica: aut mā nitrosa. ⁊ si augmētat tūc mā est cholica
Uez significatōes ex dispōnib⁹ oris ⁊ lingue sc: qn̄
qn̄ ligua i dolorib⁹ stōi ē vehemētis aspitatis ⁊ rube-
dinis: tunc significat dn̄ni sāguis aut apa calidum i
ipso sanguineū: ⁊ si ad citrinitatē tūc nocumētū ē cho-
lericū: ⁊ si ad nigredinē tūc ē melica. q̄ si ad albedi-
nez ⁊ lenitatē tūc cā ē hūiditas: ⁊ si ē siccitas supflua
tūc cā est siccitas. Sz significatōes ex via digōnis st

qn̄ digō bona nō fit nisi qn̄ post cibū ꝯphēsum nō
accit grauitas i ore stōi: nz rugit⁹ nz iflatio nz eructua-
tio nz sapor fumosus aut acetosus nz singlt⁹ ⁊ tēsio
⁊ vt sit spaciū mor cibi i stō spaciū eqle ⁊ dscēsus ei⁹
ab eo in hora q̄ oz non an̄ ipsā nz p⁹ eā: ⁊ sit sōn⁹ tē-
patus: ⁊ expgefactio velox leuis: ⁊ in oculo non sit
apa ⁊ i capite non sit grauitas. ⁊ obediētia nāe sit fa-
cilis ⁊ sint inferiora ventris an̄ egōnē iflata. hoc. n.
significat bōitatē iuolutiōis stōi super cibū: ⁊ q̄ ipe
bene ꝯprehēdit ipm: ⁊ illud significat fortitudinem
stōi ⁊ ꝯuēientiā cibi i q̄litate ⁊ q̄titate. Cū ergo stōus
nō ꝯprehēdit cibū bona ꝯphēsiōe nz fit digō bo-
na accīt rugit⁹ ⁊ freqntia eructuatiōis ⁊ fmāet cib⁹
in stō spacio longo aut descēdit ante horā necessariā
et cholerice quidē ꝓpetas nō est vt ꝓhibeat digōnē
ꝓhibitione destructoria aut diminutiua aut faciēte
cruditatē: imo qn̄q̄ corrumpit eā. Sed melice ꝓpe-
tas est vt ꝓhibeat digōnem ⁊ corrūpat eā sil: ⁊ phla
declinat⁹ est ipsa ad corrūpendū. Et scias q̄ qn̄ in stō
nō est apa nz vlcus ⁊ i cibo nō ē cōruptio dein̄ digō
nō fit bona tūc cā est malitia ꝯplonis. Et plim ei⁹ ē
ex frigiditate ⁊ hūiditate: ⁊ post eas calida ⁊ p⁹ eas
sicca. Uerū significationes ex stōi dolorib⁹ sunt qn̄
vbi gfa dolor extensiu⁹ significat ventositatē: ⁊ gra-
tiuus significat repletionē: ⁊ mordicatiu⁹ significat
humorem acetosuz aut acutū aut ponticū aut ama-
rum. Significatiōes autē ex appetitu sunt qn̄ signi-
ficant ex eo aut pp additionē ei⁹ aut pp diminutōez
eius ⁊ ipsi⁹ destructionē aut spēm ad quā ipse decli-
nat: sicut ē qd ipse qn̄z ē sitiēs ⁊ appetit frigida ⁊ qn̄z
appetit acetosū ⁊ qn̄z appetit exsiccātia salsa ⁊ acuta
⁊ qn̄q̄ aggregat appetit⁹ acutoz ⁊ salsoz ⁊ acetoso-
rū sil. Et ex mō q̄ ista sūt cōia in faciendo lucrari in-
cisione humoris nocitiuiē: q̄ sunt significātia debi-
litatē stōi. stōus. n. fortis decliat ad pinguia. ⁊ qn̄z ē
appetitus decliuis ad res malas q̄s refugit nā: sicut
appetit carbones ⁊ alusinē ⁊ talia. ⁊ cā in hoc ē hūor
corrupt⁹ ēxtneus nō ptinens hūorib⁹ laudabilibus.
Cū aūt bonitas adest gust⁹ ⁊ est sanus non eligit ap-
petit⁹ saporē supra dulcē. Cūq̄ decliat appetit⁹ ver-
sus aliud ⁊ abhorret illū tunc illic ē nocumētū. Nā
si appetit pinguia: tūc illic ē stipticitas ⁊ spissitudo ⁊
raritas. Et si nā abhōret cibos calefaciētes ⁊ decliat
ad frōs pp fritatē ipsoz tūc illic ē caliditas. Et si ap-
petit calefaciētes tūc ē illic fritas. Et si appetit incisi-
na ⁊ acetosa ⁊ acuta tūc illic ē hūor viscosus. Et ap-
petit⁹ qd i stō calo aq̄ ē plusq̄ cibi. Et qn̄q̄ fit vehe-
mētia calitati pp resolutōz ⁊ iglitōz fstauratōis. Et
mōdicatio qd exsiccat famē vehemētē ⁊ ē spēs famis
q̄ nullomō tolleraē ⁊ associatē ei syncopis ꝓpe qn̄ tar-
datē cib⁹. ⁊ appetit⁹ i stō ad quē effūdūt melia ⁊ phla
acetosū mltiplicaē qn̄ ē eoz q̄titas infra q̄titatē vo-
cantē ad expulsiōz ⁊ nō mltiplicaē i eo appetit⁹ ⁊ fit
canin⁹ nisi pp illud qd dicturi sum⁹. in. c. appetitus
cāini. Et scias q̄ appetit⁹ nutrimēti cōicat membris
oibus: verū illa cōitas est nālis ⁊ facta ex suspensiōe
vocationis vtutis nutritiue cū attractiua. Amplius
appropriaē stō appetit⁹ aialis ⁊ sentit cū eo. ⁊ qn̄q̄

ꝯuenit qbusdā hōib⁹ vt esuriāt plim ⁊ cōedūt plim
et nz adueit eis saturitas fastidiosa ⁊ nz egredit i egō-
ne coz ser plima ⁊ nz cū hoc corpa coz ipinguant
Et cā qd h⁹ i dispōnis ē resolutio plima velox cum
sanitate digestiue ⁊ attractiue ⁊ appetitiue. Uez signi-
ficatōes ex via saporis oris sūt q̄ amar⁹ sigt calidita-
tē ⁊ cholerā. Et acetosus sigt frigus stōi: sed min⁹ fri-
gore cū quo nō digerit cib⁹ oio. Et qn̄z sigt calorez
debilē cū hūiditate facientē ebulire hūiditatē paz q
postea sepaē ab ea deficiēs in digerēdo: quare accit
acetositas sicut fit in musto. Accessit. n. qn̄ infrigidaē
⁊ accessit qn̄ feruet a caliditate debili. Et ē acetositas
q̄ fit i effusiōe māei acetose ex splene ad stōm ⁊ facta
qdē cā spleni mutat appetitū neārio ⁊ multiplicat i-
flationē ⁊ rugitū ⁊ malitiā digōnis ⁊ facit eructuatio-
nē acidā. Et ille q ex saporib⁹ oris ē insipidus sigt
humoris insipidi saporē: ⁊ salsus significat saporem
humoris salsi. ⁊ sapores extranei horribiles signifi-
cant hūores extraneos putridos malos. Sed signi-
ficatōes ex vōitu sūt q̄ si ē nausea tn̄ tūc mā ē visco-
sa ibibita. Et si ē vōit⁹ facilis sigt q̄ ipsa ē effusa i cō-
cauitate. Et si sūt vōit⁹ ⁊ nausea ⁊ nō sepant significāt
aggregatōz vtriusq̄ rei aut viscositatē hūoris: ⁊ n̄ ē
nausea facta ex mā ibibita: ⁊ cū ē plime mordicans
os stōi aut ē pauca ꝯfortaē qn̄ ipsa cū cibo pmiscet
⁊ ascendit ex ꝓfūdo stōi ad os stōi ⁊ mordicat ipm.
Quapp facilis fit qn̄z expulsio hūoz post cibū et n̄
fit facilis ante ipm nisi sint multi. vez qn̄ ē aduēt⁹ cō-
turbationis ⁊ nausee a ꝓuocatōe tunc mā ē effusa. si
vo ē currēs tūc mā ē generata in stō fm cōtinuatio-
nē. ⁊ vomit⁹ ēt significat p colorē ei⁹ qd igreditur i
ipso māz. sigt ergo cholerā ⁊ melā p colorē ⁊ phla
vitreū p colorē: ⁊ phla acetosū ⁊ salsū p colorē ⁊ sa-
porē: ⁊ phla descēdēs ex capite p colorē muscosū ⁊
qd associaē ei ex descēsu ad mēbra alia. Et ex hōib⁹
ē q cū recipit cibū aliquē sentit ex seipso q̄ si mouere-
tur supfluo motu euomēt cibū suū: ⁊ illd qd sigt hūi-
ditatē in stō aut debilitatē stōi: sed illd qd ē ex humi-
ditate nō accidit ēt qn̄ vacuitas adest: ⁊ illd qd ē ex
debilitate nō accit nisi fm replōnē tn̄. Sed sigōnes
ex via coloris corpis sūt: qn̄ color ē vehemēs signi-
ficatio dispōnis stōi ⁊ epatis fm plim. Plime eniz
egritudines stōi sunt frē ⁊ color stomachoz ē plūbi-
nus. Et si iest eis citrinitas ē citrinitas declinās ad al-
bedinē. Significatōes āt ex via rugit⁹ sūt qn̄ rugit⁹
sigt dbilitatē stōi: ⁊ q̄ ipse male ꝯphēdit cibū ⁊ egō-
nē humidā. vez significatōes ex sputo sūt qn̄ mul-
titudo ei⁹ ⁊ spūositas ei⁹ signt hūiditatē stōi mitten-
tis aquositatē ⁊ mucilaginositatē. Exsiccatio oris et
paucitas saliue signt siccitatē stōi ⁊ caliditatem. Et si
fuerint illic significatōes alie adiuuabūt illa in signi-
ficatōe calitatis. Et scias q̄ siccitas oris ē a siccitate
ꝯplonis duobus modis. Un⁹ coz ē siccitas vera ⁊ ē
vt nō sit saliua: ⁊ scds ē mēdosa ⁊ est vt sit saliua exu-
berā s viscosa: sz sit exsiccata cā caliditatis vaporose
veniētis ad ipm: q̄r oz vt distiguaē int siccitatē ⁊ ex-
siccatōz sputi viscosi fm os. nā illa sigt siccitatē ⁊ hūi-
ditatē viscosam aut ꝓcedentē a stō: aut descēdentez i

a capite. Sed sigōnes ex eructuatōe sūt qn̄ eructua-
tio qn̄z ē lutosa ⁊ qn̄z ē fetida aut fūosa aut raucida
aut lutosa aut putrida aut liosa aut sīlis cibo quē re-
cipit eructuās: aut pura i q̄ n̄ ē q̄litas alia: ⁊ ē sanior
eructuatio: nā si ē fumosa ⁊ cā in hac nō ē suba cibi
que sit velocis ꝯuersionis ad fumositatē sicut vitelli
ouoz in patella ⁊ raphan⁹ aut cibus cui in artificio
suo: ⁊ cū fit associaē qualitas fūosa: sicut dulce cui su-
peruenit ignis diu ⁊ alia: tūc cā i ea est igneitas stōi
aut pp māz aut malitiā ꝯplonis puē Si āt ē cū mā tē
ē fm vnū duoz modoz pdictoz. Et plim qd ē illud
ex mā cholerica effusa ad stōz ex felle fz mōz cui⁹ p-
terita ē rememoratio aut ex catarro calo ex capite et
ꝓpe cū hō nō ē cholicus i ꝯplone sua. Et significaē
ēt q̄ cā caliditatis ē māē aut pura ex isto mō q̄ cib⁹
q sūpt⁹ fuit lōginqu⁹ ē a fumositate sicut ē panis or-
dei. Nā cū h⁹ i eructuat fūose tūc cā ē calitas stōi: et
sisr attēde egōnē an ē cholica. Nā si ē cholica signi-
ficat q̄ cā ē caliditatis stōi. Et si egō nō ē cholerica
nō ē neārium vt cā sit caliditas stōi. Qn̄z. n. ē malitia
ꝯplonis singularis: ⁊ vōit⁹ ēt ē significatio magis si-
gnificās p illd qd egredit i ipo. Et qn̄z significat eru-
ctuatio acetosa ⁊ fūosa vigilias cū qb⁹ n̄ iuēit stōus
vacuatōz sufficiētē digōni ⁊ iflāmaē ⁊ calefit. Qd si
ē eructuatio acetosa nō a cibo acetoso nz a cibo qui
cū supflue fūit mutat ad acetositatē: tē illd ē pp frig⁹
stōi ⁊ ꝓpe cū accit a cibis elōgatis ab hoc vt acetosi
fiāt sicut ē mel. nā si iuēis eos acetosos fieri tūc iudi-
ca q̄ cā in hoc ē frig⁹ stōi sine mā aut cū mā. ⁊ asso-
ciaē ei qd ē cū mā grauitas i ore stōi sp. ⁊ plz accit il-
lud hñtib⁹ cholaz nigrā ⁊ splenericā: ⁊ illi ad cuius
stōm dscēdit catarr⁹ frigid⁹. Qn̄q̄ āt accessit eructa-
tio a calitate cū inēit māz dulcē ⁊ facit eā ebulire ⁊ fa-
cit ipam acetosā: ⁊ sigt illd vt sit eructuatio acetosa
cū signis calitatis ⁊ inflāmatōis ⁊ amaritudine oris
⁊ siti ⁊ iuuamēto cū eis q̄ ifrant. Et ex eis qd qbus
significaē q̄ calitas plima supflua qn̄z acescere facit
cibū ⁊ eructuatōz ē q̄ calitas qn̄z facit acescere lac
veloci⁹ q̄ ipz facit acescē frigiditas ⁊ qn̄z significaē
p vōitū ēt mā. Et qn̄ eructuatio ē fetida tūc qn̄q̄ si-
gnificat putrefactōz in stō significatōe fetoris oris. ⁊
qn̄z sigt vlcera stōi. ⁊ lutosa ⁊ scēosa ⁊ limosa signifi-
cant hūiditatē putrefactā. Et illa q̄ ē vt herugo eris
sigt acuitatē ⁊ caliditatē cū putrefactōe ⁊ ē vehemē-
tior significatio caliditatis q̄ fumosa. Si aūt eructu-
atio nō ē fumosa neq̄ acetosa: sed ē afferēs saporem
cibi post spaciū eueniēs fm acceptionē cibi tūc sigt
debilitatē stōi i ꝯuertēdo cibū. Uez significatōes ex
eis q̄ sūt ꝯueniētia aut fugiētia aut ipediētia sun: vt
ꝯsidereē an res ifrantes sūt ꝯueniētes ei aut res cale-
facientes exsiccātes ꝯueniāt aut hūectantes post q̄
ꝯsideraē res vna. sepe. n. accit error cū dimissiōis ei⁹
cū nō attēdit. ⁊ ē q̄ res ifrāntes multotiēs frangunt
ebulitōz hūoris subtiē aquosi i hūidi aut salsedinem
hūoris phlatici: ⁊ existimaē q̄ cū eis i ꝓuenit iuuamē-
tū q̄uis illic sit caliditas. ⁊ res calefaciētes multotiēs
expellūt hūorē calidū ⁊ resoluūt eū: ⁊ existimaē q̄ cuz
eis iam accit iuuamētū q̄uis illic sit frigiditas. imo

oportet vt conſiderētur cū his duabus relique ſigni
ficationes. Significationes aūt coꝝ in quibus iue/
nitur ſenſus ſtōi ſunt qm̄ ſi non ſentit mordicatiōꝫ
imo grauitatē: tunc materia ē phlatica vitrea. ⁊ ſi ſē
tit mordicationem cū inflāmatione: tūc mā eſt auna
ra vel ſalſa. aut mordicationē ſine inflāmatione: tūc
mā eſt acetoſa. ⁊ ſi ē illic mordicatio cū leuitate: tūc
materia ē ſubtilis aut pauca. ⁊ ſi eſt cū grauitate: tūc
materia ē groſſa aut multa. Significatōes aūt cum
diſpōnibus cōicantibus qm̄ ꝯſideratur: vbi gratia
an cerebꝝ patiaꝛ a cāis catarri ⁊ mittat ad ſtōm de/
ſcenſiones aut epar: an ſit generatiuū cholere ⁊ mit
tat ipſā: aut an ſplen deficiat in expellendo melāco/
liā ⁊ ſit aꝑoſus plīme melancolie: ⁊ hec eſt cognitio
cauſe. ⁊ ꝯſideratur an imagineꝛ coram oculis res ñ
ꝯſuete ⁊ non fixe ⁊ an accidant ſoda aut eſtuatio cū
repletione ⁊ minoreꝛ cū cīone. ⁊ ſilr̄ vtigo ꝓp̄e et
an ieniatur tremor cordis poſt repletionē an ſm̄
vacuitatem aut accidat ſyncopis aut ſpaſmus: ⁊ hec
ē cognitio accidentis. nam ſi repletio fecerit accide/
re imaginationes ⁊ ſodam aut inquietudinē ⁊ viſio
nes diuerſas aut tremorē cordis etiam aut ſubꝫ ma
ximam: tūc ſtomachus erit plenus aut debilis aut
in ipſo ē malitia complexionis. ꝙ ſi tremor cordis
⁊ ſoda ⁊ ſyncopis ⁊ eſtuatio accidant in diſpōne va
cuitatis tūc ipſe eſt habens receptionē cholere aut
humoris mordicatiui venientis ad os eius cum eſt
vacuitas: aut humoris melici. ⁊ cognoſcitur ſuꝑflui
tas in hoc cū reliquis ſignis que tibi dedim⁹ aut hu
moris frigidi aut eius queꝫ ex iſtis cauſis in inferio
re pte ſtomachi. nā non magnificatur illic qd̄ ex co
generaꝛ ex ſoda ⁊ epilepſia ⁊ ſyncopi ⁊ ſpaſmo. ⁊ ac/
cidentia ſignificantia diſpōnes eius cū cōitate alia
ſunt cerebralia ſicut pmixtio ſenſus ⁊ ſubet ⁊ conge
latio ⁊ eſtuatio. ⁊ alia ſunt cordialia ſicut ſyncopis
⁊ tremor cordis ⁊ malitia pulſus. ⁊ alia ſunt cōmu/
nia ſicut deſtructio anhelitus ⁊ difficultas ei⁹ ⁊ ma
litia.

Ca.xviij. d̄ ſignis male cōplexionis calide ſtōi.

Significant ipſam ſitis niſi ſuꝑfluat ⁊ deijciat
vtutē. Et eructatio fumoſa ⁊ lutoſitas ſaliue
⁊ iuuari ab eis que infrigidant ſm̄ ꝯditiones
ꝓmiſſas in ſignificationibus. Et aduſtio ciboꝝ ſub
tilium quoꝝ ſilēs non aduruntꝛ in diſpōne naturali
⁊ ꝙ groſſi digerūtur pluſꝗ̄ digerantur in illa niſi
ſuꝑfluat ⁊ deijciat virtutē. Et mltitudo ſitis ⁊ ꝑuitas
appetitus cibi ſm̄ plim. ⁊ ꝓp̄c qñ malitia cōplexio/
nis ē cū materia calā cholerica facuīt cadere vtutes
oio: veꝝ digō ē fortis niſi ſuꝑfluat malitia cōplexio
nis vſqꝫ ad hoc vt debilitat vtutes. Et qñqꝫ aſſocia
tur huic ꝯplexioni febris ethica. ⁊ qñqꝫ ꝯplexio ꝑꝑ
ſuā ſuꝑfluitatē anteqꝫ deijciat vtutē cōmouet famē
vehemētē ꝑ id qd̄ reſoluit ⁊ qd̄ attrahit ſua mordica
tione: ⁊ quia mouet mās ad reſolutionē ſicut fit ſuc/
ceſſione: ⁊ hec quidem fames qñꝫ ē ſyncopaꝛ qñ tar
datur cū ea cibus aut facit cadere in ſyncopi. ⁊ cum
ꝓlongatur ꝑ artīꝑ ſpaciū ei⁹ deſtruit appetit⁹ oio: ⁊
qñꝫ multiplicatur etiā ꝑꝑ curſū ſputi ſm̄ famē ⁊ mul
tiplicatur ſm̄ ſaturitatē caliditas reſoluens ſtōm. et
ſi inuenerit humiditatē erit illud plus ⁊ hoc quidēꝫ
ſedant cibi groſſi. Et ſcias ꝙ illi⁹ cui⁹ ſtōus ē igne⁹
ſanguis ē malus pauc⁹ acut⁹ fetidus quē abhorrēt
mēbra diuerſa ei in ꝯplōne radicali quare nō nutri
untur eo. fit ergo ille pauce carnis ⁊ ſūt vene ei⁹ exu/
berantes qm̄ ſanguis eius incluſus ē in eis quo nō
vtitur natura. Et phlonia extrahit ex ipſo ſanguinē
malum.

Ca.xix. de ſignis malitie cōplexionis frigide ſtōi

Significat frigiditatē ſtōi tarditas mutatiōis
cibi: ita vt nō deſcendat ſed expellaꝛ vomitu
poſt ſpacium quoddā⁹ ⁊ non mutetꝛ mutatio
ne que valeat. ꝙ ſi ſuꝑfluat nō alteraꝛ ꝑꝑ ipſaꝫ cib⁹
oio ⁊ non digeritūr. qñꝫ ſignificant ipſam multitu/
do appetitus ⁊ paucitas ſitis ⁊ eructatio acetoſa
abſqꝫ cauſa in cibo ſm̄ ꝙ diximus ⁊ h̄ ſignificāt ma
litiam cōplexionis ei⁹ frigide. Et ex ſignificatiōib⁹
ſignificantibus illud ē vt nō ſit aliſtibre niſi eius qd̄
ē leue ex cibis ſine groſſis q iam añ digeriꝛ. Et qñꝫ
ꝑuenit malitia ꝯplōnis frigide in ſtō ad hoc vt acci
dant ex cibo comeſto poſt horas plurimas extēſio
⁊ dolor magn⁹ q nō ſedaꝛ niſi cū expulſione hūidi
tatis acetoſe oi die. Et qñꝫ ꝑducit ad hydropiſim ⁊
iliacā. Et ſuꝑ colorem h̄ñtis ſtōm ffrīꝫ apparent ci
trinitas ⁊ albedo ⁊ nō occultanꝛ expienti. ⁊ ē ille ex
melioꝛib⁹ curis cui⁹ ē amcos. Et qñꝫ cōicat cerebrū
i ꝯplexiōe h̄ñtibus ſm̄ hāc ꝯplōnē quare ſiūt ſoda
vētoſa ⁊ tinit⁹ ⁊ ſilia. Et qñ ꝯuenit malitia ꝯplexiōis
frigide cū ꝯplexione radicali calida multiplicaꝛ ru/
gitus ⁊ inflatio ⁊ exiccatio ⁊ ſitis ⁊ augmētaꝛ corru
ptio quotiēs indiget phlomia qm̄ exiccat eū ⁊ ꝑdu
cit ad ethicā. Et eius qd̄ medicia ē vt ſumat paꝝ vi/
ni ſm̄ quātitatē qua iſūdaꝛ añ cibū aut ſint cibi eius
exiccātia ⁊ caro rubea ſine iure pigui cū nucis.

Ca.xx. de ſignis ꝯplexionis ſicce ſtomachi.

Significāt ipſam ſitis vehemēs ⁊ exiccatio lin
gue ſuꝑflua ſm̄ conditiōes ꝑdcās i ca. ſigni/
ficationū. ⁊ attenuatio corpiſ ⁊ arefactio ipi⁹
ſupra factā naturā ⁊ iuuamentū cū cibis hūidis.

Ca.xxi. de ſignis malitie ꝯplexionis humide.

Significant ipſam ꝑuitas ſitis ⁊ terreri a cibis
humidis ⁊ ipediri ab eis ⁊ iuuamentū cum
mioratōe cibi ⁊ cū eis q ſicci ſūt. Et ſignt ipſā
multitudo ſputi ⁊ ſaliue. ⁊ ſi ſūt ſm̄ famem ſignifi/
cant caliditatē cū humiditate ſm̄ plim. ⁊ qñꝫ ſūt ex
caliditate ſola. Et multotiens quidē eſt ſuꝑ os ſtōi
hois humiditas iſuſiua: ⁊ quotiens h̄ñs eā cōedit
aliquid meditaꝛ ꝙ ſi moueretꝛ vomeret. Et qñqꝫ fit
illud ēt ex debilitate ſtōi: ſed aſſocianꝛ ei ſigōnes de
bilitatis ꝑdicte: ⁊ fit hoc ſm̄ vacuitateꝫ etiam ꝗ̄uis
nō comedat: ſed illud ē apud comeſtionē m̄.

Ca.xxij. de ſignis ꝯplōnū ſtōi que ſūt cū materia

Cnplexionē q̄ ē cū mā ſignificant vomitus
⁊ eructatio ⁊ amaritudo ꝓp̄e comitās ipſuꝫ
⁊ ꝑꝑ illud qd̄ ipſi admiſceꝛ ⁊ cōmiſcetur vri/
ne niſi ſit ꝑꝑ neċitatē tranſeuntē terminū. Et ſubtilē
qd̄ calām virulentā ſignificāt cū leuitate ſtōi nauſea

⁊ mordicatio ⁊ ſitis ⁊ iflāmatio: ⁊ qñ recipit cibum
groſſū patiꝛ cū eo nauſeā ⁊ ad ſūmū ſi ē plima cū ea
ē ſemꝑ nauſea: ⁊ ſi ē pauca nauſea aꝑ cibū: ⁊ ſilr̄ ſi ē
nō ibibita ſꝫ ē ꝯphēſa iſūdo ſtōi qꝛ nō faċ nauſeaꝫ.
Cūqꝫ miſceꝛ cū cibo corrūpiꝛ i ſtō ⁊ ſpargiꝛ ⁊ ꝑuēit
vſqꝫ ad os ei⁹ ⁊ faċ nauſeā. Et qñꝫ ſignificat illam q̄
effuſa ē i ſpatio ſtōi q̄ nō ibibiꝛ ꝙ q ñ recipit eā h̄ñs
aliqd abſterſiuū ſicut aquam mellis ⁊ zuccari ducit
ipm̄ ad eructuationē. Et ibibita nō cognoſciꝛ ex ꝑte
ei⁹ qd̄ exit cū vomitu ⁊ egōne: imo ex reliqs ſignifi/
catiōib⁹ ꝑdcis. ⁊ e⁹ radix ē nauſea qm̄ ſignificat māꝫ
ꝓculdubio. Nā ſi ē ꝯturbatio mī tē ſūt illic adherē/
tia ⁊ ibibitio materiei ⁊ ſignificat gen⁹ materiei ſitis
⁊ ſitis ſignificat aut calitatē ei⁹ aut ſalſedinē ei⁹ aut ni
troſitatē ei⁹. Nā ſi ſedaꝛ cū calā tē ē phlegma ſalſū ⁊
ſi ñ ſedaꝛ ea tūc ē mā cholica. Et cognoſciꝛ ēt ſapore
oris aut cū eo qd̄ expelliꝛ vomitu: ꝙ ſi aggregēꝛ nau
ſea ⁊ ſitis ſignificāt illd̄. Et ſi ñ ē ſitis ſignificat ꝙ mā
ē ffa. Et ex ſignificatiōib⁹ aggregatōis māē phlari/
ce plime viſcoſe ē vt cadat appetit⁹ ⁊ ñ dilateꝛ pectuſ
ꝑꝑ cibū plimi nutrimēti: imo dcliet ad illd̄ i quo ſunt
acuitas ⁊ mordicatio. Cū ergo accipit illū appetitūa
tio ⁊ extēſio ⁊ nauſea ⁊ ñ qeſċ niſi cū eructuatōe. Ex
ſignificatōib⁹ aggregatōis māē male i ſtō ⁊ q̄ ſequūꝛ
ipꝫ ē ſalt⁹ mirac ⁊ qñꝫ ꝑduxit ad epilepſiā ⁊ melan/
cholīā. Et ex ſignificatōib⁹ ꝙ mā effuſa ſit melācho
lica ē appetit⁹ plim⁹ cū d̄bilitate digōis ⁊ cū multitu
die iflatōis ⁊ cū gueſcegueſce ⁊ ſollicitudie. Et ex ſi/
gnificatōib⁹ ꝙ mā ē fortis ē ſoſo vētris ⁊ vtigo cum
mltitudie ex capite d̄ſcēſ⁹ ad os ſtōi ⁊ ēt illd̄ qd̄ egre
diꝛ i vomitu ⁊ egōne ex h̄ñore mucoſo. Et ex ſignifi
catōib⁹ ꝙ mā ē hūida nocēs ſua ebullitiōe ē ſitis ve/
hēñs cū d̄fectu amaritudīs aut ſalſedis i ore ⁊ ſenſi
bilitas rei quaſi aſcēdētis ⁊ deſcendentis cum humi
ditate ſuꝑflua i ore ⁊ capite ſtomachi ⁊ iflāmatio.

C.xxiij. d̄ ſigificatōib⁹ nocumētoꝝ ſtōi ñ ꝯplōnalū.

Significatōes qd̄ magitudis ſtōi ſt vt ſit ſtōa/
ch⁹ tollerās cibū plim ⁊ cū repleꝛ ſētit tē adhe
rere viſcera ⁊ ꝯp̄mi ad iuicē: ⁊ cū euāꝛ minuiꝛ ⁊
dimittit viſcera q̄ſi ſuſpenſa. Paruitatis v̄o ſigōes
ſt vt ñ tolleret cibū plim añ ſaturitatē. Et ſigōnes qd̄
opilatōuꝫ cadētiū it ep ⁊ ſtōm ſt hūiditas egōnis ⁊
mltitudo ipi⁹ ⁊ ſitis ⁊ ꝑuitas ſāguis ⁊ altatō coloris
ad hydropicalē ⁊ iceptō maliue diſpōis cui⁹ fortaſ
ſe noti⁹ nom̄ ē malitia ꝯplōnis aut malitia h̄itudis.
Et ſigōnes opilatōuꝫ cadētiū it ſtōꝫ ⁊ ſplenē ſt pau
citas appetit⁹ cū magnitudie ſplēis: veꝝ ſigōnes o/
pilationū cadētiū it ſtōꝫ ⁊ iteſtia ſt accītia ileos ⁊ co
lice. Et ſigōnes opilationū cadentiū it ſtōꝫ ⁊ cerebꝝ
ſt paucitas appetit⁹ cū rċificatōe ꝯplōnis ⁊ rċanētia
digōnis cū diſpōne ſua ſi ñ ſiūt aliđ qd̄ ꝓhibeat. ⁊ ꝑ
uitas ſēnēdi d̄glutita mordicatia acuta valđ ⁊ ñ acc i
dat ſiglt⁹ p⁹ potū diapipeō ⁊ potū vini i ieiunio. Vē
toſitatis v̄o ſigōnes ſt extēſio i ſtō ⁊ laterib⁹ ⁊ ſb hy
pocōdrijs ⁊ nataō cibi ⁊ mltitudo vētoſitatis d̄ſcē/
dētis ⁊ eructuabiſ. Et ſcias ꝙ qñ iuēit ſēnēs it ſtōm
⁊ epar duritiē cū ꝗ̄litate: tē illđ ē ſignificatō idicās
reſolōnē nāe. Ca.xxiiij. d̄ modis vlib⁹ curatōuꝫ.

Curaꝛ ſtōus cū eis q̄ bibūꝛ ⁊ cū epithiatib⁹ ⁊
ēbrocis cū aqs i qb⁹ d̄coqūꝛ medicie ⁊ linimē
tis ⁊ vnctōib⁹ ex oleis ⁊ ēplīs ſcis cū cēris de
coctis i aqs i qb⁹ d̄coqūꝛ medicie. Sꝫ epithimata ⁊
ēplā ſūt meliora ēbrocis: ēbroce eni ſūt d̄bil ipſſiōis
Et ſcias ꝙ cura malitie ꝯplōnis q̄ accit ſtō i vtriſqꝫ
q̄litatib⁹ actiuis facilima ē ꝑꝑ ea qꝛ facile incim⁹ me
dicias ꝯrias eis vehēmtis vtutis. veꝝ cura q̄ accit ei
malitia ꝯplōnis i vtriſqꝫ q̄litatib⁹ paſſiuis ē difficili
ma ⁊ ꝓp̄e ꝯplōnis ſicce. Nā oppoſitō cuiuſqꝫ eaꝝ ē
cū vtute d̄bilis impſſiōis. Et ſcias ꝙ ſpaciū qdē ca/
lefaciēdi ffm ē ſiċ ſpaciū iffandi calm. Sꝫ timor i i/
ffando maior ē ꝑcipue cū q̄dā mēbra vicinantia ſtō
hēant malitiā ꝯplōnis ffe aut d̄bilitatē: veꝝ timor i
hūectādo ⁊ exiccādo ē ſilis ꝗ̄uiſ ſpaciū hūectādi ſit
lōgi⁹. Et ſcias ꝙ cū egritudies ſtōi ſt ex mā diñ am
bigua fit mā tūc ñ ē qd̄ magis ꝯferat ei ꝗ̄ hiera: qm̄
ipa ē magis adiuuās vtutes mediciaꝝ ad rċificādū
ſtōm ⁊ ꝯplēdas opōes ei⁹ ipi ꝓpas. Sꝫ oꝫ vt ñ cu/
res d̄ ea qñ ē malitia ꝯplōnis ſine mā qm̄ ipe nocet i
calō ⁊ ſicco ⁊ iuēiꝛ i ffis ꝙ ē forti⁹ ea. Cūqꝫ euāueris
ſtōm ex hūore effuſo ad ipꝫ ab alio ꝯforta ipꝫ p⁹ il/
lud vt ñ recipiat illū hūorē. ⁊ ꝯſtrictō extrēitatū ⁊ ca
lefactō ipaꝝ adiuuat i retinēdo illđ qd̄ effūdiꝛ ad ipꝫ
ab eis. Et ſir⁹ d̄ papauē ē vehēmtis iuuamti ad effu
ſionē māeꝝ calāꝝ. Qd̄ ſi hūor ē ffus tē cōfortātia q̄
neċria ſt p⁹ ipſū ſt ſiċ maſtix ⁊ tro. d̄ ro. miores ⁊ mē
ta ſicca ⁊ xiloaloes ⁊ gariofili ⁊ q̄ ſt illis ſilia. Et ſi hu
mor ē calid⁹ tē arobob ⁊ troc. ffi ſci ex roſ ⁊ ſpodio
⁊ q̄ ſt ſilā ill̄. Et ille q iuēit duꝝ ⁊ ꝗ̄cile illđ qd̄ ē it ſtōꝫ
⁊ epar ſm̄ ꝙ diximus pōat cibos ſuos ⁊ medicias ſu
as aqꝫ ordei ⁊ ꝗ̄diaꝛ i bibēdo ipaꝫ q̄qꝫ die a.x. vſqꝫ
ad.xx. ⁊ vſqꝫ ad cētū ſꝫ lōgitudieꝫ diei ſui vſqꝫ quo
ſit potēs i liberādo ipaꝫ vice vna aut duab⁹: ⁊ ñ ap/
proxieꝛ medicia euātiua nꝫ phlobotōia Troc. dic/
t⁹ ad illđ ℞. maſticis ⁊ troc. diarodō aboꝝ añ. ʒ.iij.
karabe ⁊ mente ſicce ⁊ marmacor ⁊ xiloaloes crudi
oim añ. ʒ.ij. deꝛ i potu cū vio antiquo aut mitua. Et
oꝫ vt admiſtrenꝛ i mūdificatōe ſtōi ⁊ e⁹ qd̄ aggregaꝛ
i vacuitate e⁹ aut adheret aut ibibiꝛ medicie ñ ꝑtran
ſeūtes ſtōm ⁊ vias ꝓxias ſtō abſqꝫ vēis longiqs ab
eo. Si aūt ñ valet vice vna iterit. illud eſt eni meli⁹ ꝗ̄
euātio cum nō ſit neċria euō. Et oꝫ vt attendas eſſe
egōnis ⁊ vrie i egritudibus ſtomachi. Cūqꝫ videris
eas iam icipere rectificari tunc iam icipit ſtomachus
rectificari. Et oportet vt non afferas i curatōib⁹ ſto
machi aut caliditatis eius aliqd vehementis ifrigi/
datōis ſicut aquā vehementis frigoris ⁊ ꝓp̄e i co
q non conſuetus eſt ea. Et nō eūes medicias ſolu⁊i/
uas ꝑꝑ illud quod i ipſo eſt ex ſuperfluitatibus a ſti
pticis conſeruantibus vtutem propter illud qd̄ ſciſ.

Cap.xxv. de cura malitie complexionis frigide ⁊
humide i ſtomacho.

Tcū illic ē mā tūc euā ſm̄ ꝙ ſciuiſti i canone.
Et ſi non eſt multitudo materiei tunc experi/
mētatores hūt viā i eo notaꝫ. In curatōe qd̄
cū mā nō eſt tūc cibāt illū cū eis i qbus eſt ſtipticitaſ
⁊ amaritudo vt exiccēt cū ſtipticitate ſua ⁊ calefaci/

ant cū amaritudie ſua. Et hꝰ qdē generis ē vinū pō/
ticū. Et ex medicis q̄ bibunt medicie abſinthiales ⁊
ſiropꝰ abſinthij ipſiꝰ: ⁊ medicie ſacte cū cydonijs. Sʒ
ex ēplis ⁊ epithimatibꝰ ⁊ vnctōibꝰ empla i qbus po
nunt medicie ſtiptice ſicut amomū ⁊ calamꝰ aroma
ticus ⁊ ſpica ⁊ foliū ⁊ laudanū ⁊ bdeliuʒ ⁊ radix lilij
⁊ balſamū ⁊ oleū eiꝰ ⁊ grana ipſius ⁊ ſtorax. Unguē
ta aūt ſūt cerata fcā ex oleo maſticio ⁊ oleo de oliuis
⁊ oleo de cydonijs. Si aūt nō ꝯfert hec ſūma admi
niſtra empla rubificātia ⁊ medicamē ð gūmi rute ſil
ueſtris. Et ex emplis ꝯfortātibꝰ ē vt ſumat croci ⁊ ſpi
ce ſyre ⁊ maſticis ⁊ olei balſami oiuʒ aā. ps.i. ⁊ mell
ptes tres ⁊ myrrhe aſportate a ciuitate atruſulō par
tes tres: gummi alboti ps.i. ⁊ ℥. euforbij ps.i. fiat ex
eis emplm ⁊ vt bibat ex eis paꝝ ptrāſit. Et iteꝝ aliud
℞. ſtoracis ptes.iiij. cere partis tertiā medulle ceruī
ne ptes.ij. gūmi alboti ptē.i. olei balſami ptē.i. ⁊ ℥.
olei nardini ptes.ij. Et iteꝝ ſtoracis tertiaʒ medulle
ceruine.iij. aloes rubei.iij. maſticis ptes.ij. olei nar
dini.viij. olei balſami.iij. cer.v. fiat ex eis ceratū. Il
li ꝟo q̄ ratiocinatōe vtunt icipiunt i pmis cū exercitio
tēperato ⁊ adminiſtrāt cibū boni chimi facilis digō
nis eqlis q̄litatis ad paruitatē aliquaʒ declinātē ſm
mēſuram q̄ digerat: deiñ gdiat i hoc ad miniſtrandas
medicias pdictas ⁊ q̄ curſu caꝝ pcedunt ex elarijs
aromaticis calidis cū eq̄litate qȯ ſm ꝙ exigit oppō
egritudis ita vt ꝯmēſuret ꝯplō. Et ex iſtis elarijs ſūt
diapiperō ⁊ diaciminū. Medicamē bonū ℞. gra
noꝝ iuniperi ⁊ gūmi alboti ⁊ pipis oiūm aā. ptē.i. ⁊
myrrhe aſportate a ciuitate atruſulō: ⁊ exiſtio ꝙ oʒ
vt ſint cū ea ſtorax ⁊ ſpica celtica oiuʒ aā. ptes.ij. pe/
troſelini.℥. ſeminis apij montani ⁊ keiſin amborum
aā. medietatē ptis: ꝯficiāt cū q̄titate ſufficiēte mellis
Et qñ frigꝰ ē vehemēnꝰ illo tūc oʒ vt i potu tribuant
omoruſia ⁊ athanaſia ⁊ ſagzenea. ⁊ ē ex medicis bōis
ad oēs egritudies mālēs hūidas ⁊ groſſas hūidas
ē ſiropꝰ ſqlliticus ⁊ eiuſ ꝯfectio: ℞. ſqlle mūdate icīſe
iij. eminas: ⁊ ījciantur i vaſe de vitro ⁊ orificium co
operiatur vaſis ⁊ dimittatur ſex menſibus.

Cap.xxvi. de cura malitie complexionis calide.

Inflāmatōi ſtōi ꝯfert i potu ſumere lac aceto
ſuʒ ⁊ acetum ꝓpe cū coriādro ⁊ lac acetoſum
vaccinuʒ ⁊ medullaʒ citroli: ⁊ piſces recentes
ꝓpe ſedāt iflāmatiōnē i ſtō ⁊ aq̄ ſra ⁊ fructꝰ recētes
⁊ endiuia ⁊ cucumeres ⁊ perſica q̄ nō ſūt vehemētis
aquoſitatis: quare ꝯuertant ad cholerā ⁊ lactuce ⁊ lē
tes ⁊ coriandꝝ humiduʒ ⁊ acetuʒ ⁊ cucurbita ⁊ que
ſunt illis ſilia mixta cū canfora ⁊ ſandalis ⁊ ro. ſi illa
necria ſunt. Et dant eis i potu ē tro. de ſpodio: ⁊ p
hē cuʒ ē illic ſolō vētris cholerica ⁊ oua cocta i ace/
to ⁊ lētes cuʒ condimento granatorum ⁊ cuʒ ſuma
chia ⁊ condimento de agreſta. Et carnes q̄ eis ꝯce/
dunt ſunt caro atanie ⁊ duragi ⁊ pulloꝝ. Qȯ ſi coꝝ
caliditas ñ ꝯſeqt mortificatiōnē ꝟtutis tūc ciba eos
ſris groſſis ſicut iſſatis piſcibꝰ recentibus ⁊ iſſatis
vētribꝰ ⁊ oībus i qbꝰ eſt ſtipticitas: ē ⁊ rob de papa
ueꝛ ⁊ ſiropꝰ eiꝰ ꝯfert ad h valde. Et ex eis q̄ ꝯfert eis
ē vaporatio cū iſſatiuis: ⁊ qñ emplant coꝝ ſtōi cū

veſica iſſata iā ipleta ex aqua ſra. Cūq̄ emplas ſtōʒ
ex emplis iſſatiuis caue tunc ne velamē ex eis iſſet
aut epar tali iſſatōe qua coꝝ opatōes nāles ledant:
multotiēs eni accit ide nocumētū i anhelitu ⁊ frigus
i epate. ꝙ ſi pceperis aliqd horum tunc ſuccurre ei
cuʒ oleo calefacto effuſo ſuper locū ⁊ emplaſtra ipʒ
cuʒ eo ⁊ pone loco emplaſtroꝝ ea que bibuntur.

Cap.xxvij. de cura malitie complexionis frigide.

Si fuerit hec malitia ꝯplōnis leuis ſis ꝯtentꝰ
i curatōe eius trociſcis roſatis i qbus ſunt ab
ſinthium ⁊ cinamomuʒ cuʒ decoctōe cymini
⁊ ameos decoctoꝝ i vaſe vitri mūdo: ⁊ ameos qdeʒ
eſt vehemētis iuuamēti i hoc: ⁊ cuʒ ē fortior illa tūc
necriuʒ ē vti ꝯfectionibus calidis fortibus ⁊ ſcibus
calidis ⁊ diapipereon ⁊ tyriaca magna ⁊ mythrida
to cuʒ vio ⁊ ſagzenea ⁊ diacymio ⁊ omoruſia ⁊ alkē
dedicō ⁊ diamuſcho amaro ⁊ ꝯfectōibus ð ſtomati
con: ⁊ diaolibanū iuuatiuū ē ad hoc vbi nā ē lenis.
⁊ oʒ vt ad bibēduʒ dent hꝰ i i decoctione ſpice ⁊ ma
ſticis ⁊ ſqnāti ⁊ coꝝ que ſunt ſimilia illis. ⁊ ʒiʒiber cō
dituʒ ē iuuatiuū eis ⁊ ē tro. roſacei cū equali men
ſura xiloaloes. Et iteꝝ diapipereon cuʒ vio: naʒ ipʒ
vehemēter calefacit ſtōm ⁊ ſignificat vltimitas ſue i
preſſiōis p ſingultuʒ. Et oʒ vt vtant aſſa ⁊ pipere i ci
bis ſuis. Ipſa eni ſūt plurimi iuuamēti i hoc. ⁊ allea
ē ſūt ex rebus que magis ꝯferūt eis. Et ex oleis iuua
tiuis iungēdo ſtōm ſūt oleū camomillinū ⁊ oleū de
alcāna ⁊ oleū de lilio ⁊ oleuʒ maſticinuʒ poſito i ip/
ſis adipe gallie. ⁊ ſi idigʒ ſſluitate ꝟtutis ponāt i ip
ſis armō iacū ⁊ bdelliū. Et ſi ſūt necria fortiora iſtis
tunc admiſtrent oleuʒ coſtinuʒ ⁊ oleuʒ de ben ⁊ ole
um ſambacinuʒ. Et ex eis q̄ iungunt ſunt ſic ſiropus
de lilio cuʒ xiloaloes ⁊ muſcho ⁊ ambra. Et ex ſcibꝰ
ſūt fenugrecuʒ ⁊ ſemē apij mōtani ⁊ altee. Et qñʒ po
ſitio vētoſaꝝ ſup ſtōm i doloribus ſris maxie affert
iuuamentuʒ. Et ſcias ꝙ calefactio extremitatuʒ per
ducit ad calefactionem ſtomachi ex proximo.

Cap.xxviij. de cura male cōplexionis humide.

Curat cū exſiccatis ⁊ icīſiuis ⁊ eis i qbꝰ ſūt ca/
liditas ⁊ amaritudo poſtq̄ eis admiſcēt res
pōtice. Et oʒ vt vtant vio forti paruꝫ ⁊ ſin
cibi exſiccatiui ſic illi q ſunt i patella ⁊ aſſati ⁊ miorēt
potꝰ aq̄. ⁊ trociſci roſacei cuʒ roſis recētibus ꝯferūt
ꝯplōni hūide i ſtō. Et ex eis qdē que remouēt humi
ditatē ſtōi ē vt buliāt. ℥.i. aniſi ⁊ ℥.i. ſeis feniculi i aq̄
⁊ colent ſup.v. ℥. zuccari ro. diſſolutī digitis.

Cap.xxix. de cura male complexionis ſicce.

Horum curatio curatōi ethice ꝓxima exiſtit.
Hec eni egritudo ē q̄dā ethica ſtōi. Cū ergo
ꝯfirmat curatōeʒ oio ñ ſuſcipit. ⁊ neq̄ ē poſſe
vt occupatio ſit ad humectanduʒ ipʒ ſolummodo:
imo humectatio eius nō ſit niſi cuʒ cōmunitate cor
poris. Et ex humectatōe igit iſtoꝝ ē coꝝ balneatio ⁊
ſeſſio ipſoꝝ i tina ⁊ coꝝ iteratio ad balneuʒ ſm ſum/
maʒ ſiccitatis. Et qñʒ neceſſariuʒ fac ſupfluitas ſic/
citatis que eſt i eis vt non cōcedat eis ambulatio ad
balneuʒ ⁊ receſſus ab eo: imo deferantur ad ipſum
⁊ ab eo ſuper aliquid quod conſeruet ne reſoluat

eos motꝰ ⁊ ne reſudet illō qȯ ſumpſerūt ex tina. Et
qm̄ balneum eſt mollificatiuū ꝟtutis tē oʒ ne appro
ximet ei qȯ reſoluat ⁊ duplicet illō: ⁊ oʒ vt ſit balnea
tio coꝝ ſubmerſo ipſoꝝ i tina ⁊ nō ē ei necriꝰ aer bal
nei: ⁊ oʒ vt ſit aqua tūc tēpata. ſ. iter illā i qua ſit horri
pilatio ⁊ iſt mordicitē. Et ad vltimū oʒ vt non patiat
ab ea: imo delectet ⁊ hūectet ipm ⁊ āpliſicet poros
Et oʒ vt ſit ſpaciū balneatōis eꝰ vſq̄ dū pleuerat ⁊ i
flat ⁊ augmētat corpꝰ eꝰ ⁊ incipiat denūeſcere. Et oʒ
vt cū de balneo egrediſ qeſcat paululū deinde i po/
tu ſumat ex lactibꝰ ſubtilibꝰ aut lac muliebre aut lac
aſininū aut lac caprinū ⁊ qȯ de eo ē melius. Et meliꝰ
ex eo ē ſuctū ex mamilla ⁊ afferat lac hora qua mul/
get ⁊ bibat ipm añq̄ patiat ab aere oio: ⁊ vt ſit illud
cuiꝰ lac bibitū cibatū tāta q̄titate q̄tū digerat ⁊ ſit
vſum exercitio āte ipm equali: ⁊ vt nō ſit ſuctū. ⁊ ſi eſt
aial pter hoiēʒ cognoſcat bōitas digōnis eꝰ aut ma/
litia ipſiꝰ p ſetoreʒ ſtercoris eꝰ aut pūatōeʒ ipſiꝰ a fe
tor ⁊ equalitatē eꝰ aut hūiditatē ipſiꝰ aut ipſiꝰ exſicca
tōeʒ aut eꝰ ſupfluitatē i vna caꝝ aut p eꝰ eq̄litatē aut
eꝰ iflāmatiōeʒ pp ventoſitateʒ i ipſo: ⁊ vt fricet cū in
ſtro ⁊ abſtergat exercitādo ipʒ. deiñ expectet i ifirmo
digō eꝰ qȯ bibit de lacte aut aqua ordei ⁊ ſciat illō ex
eruetatiōe eꝰ ⁊ lenitate viſceꝝ. Deide redeat pꝰ .iiij.
aut. v. horas ⁊ balneet: poſtea iungat mbra eꝰ cū ſa
cilitate vt exſiccet aqoſitat effuſa i eis. Si āt fuerit cō
ſuetus balneo balneet vice. tertia. Et ſi fuerit recīꝰ vt
ſit ꝯtentus duabꝰ vicibꝰ addat i horis ipoſitis iter
duas balneatiōes eiꝰ ſʒ ꝙ dicta ē eꝰ expoſitio vt ſit
qes itegra. ꝙ ſi decliat ad lac detei i potu ſcdo ⁊ ſi ñ
det ei i potu aq̄ ordei cꝰ artificiū ē bonū ⁊ ſapiens ⁊ ē
illa cꝰ aq̄ multiplicat. deiñ decoq̄t tā diu donec nūo
ret aq̄ eiꝰ ⁊ cibet pāe furni facto ex fermēto ⁊ ſale bñ
cocto ⁊ piſcibꝰ alredradu ⁊ alis voluc ꝝ leuiū carniū
molliū ⁊ teſticuloꝝ galloꝝ leuiū carniū ipinguatoꝝ
cū lacte. ⁊ ꝓhibe ei viſcoſa ⁊ dura ⁊ groſſa. ⁊ ſi fuerit
multi nutrimēti elige ex eis q̄ cū multitudie ſui nutri
mēti ſit velocis digōnis facilis chimi ⁊ hūidi. Et ſū
ma ſit tāte q̄titatis q̄ ñ grauet neʒ extēſionē faciat pli
me veꝝ iuuatio neria ē i hꝰ i. Et necīū ē in potu tri
buere ei vinū ſubtile decliue ad ſtipticitatē paꝝ tolle
rās ꝯmixtionē pp aqoſitatē ſuaʒ. Ipʒ ei facit pene
trare cibū ⁊ viuificat ꝟtutē ⁊ excuſat a potu aq̄ ſre ſa
ciētis iraſci vl triſtari ſuo frigore: ⁊ ſit eꝰ ſūma tāta ne
natet ſſ ſtōʒ ⁊ ne faciat rugitū. Et ſit eꝰ cibato ſcda cū
ſū pmꝰ itegre digeſtꝰ ē ⁊ ſepe ſit eꝰ cibꝰ q̄tuʒ poſſe ē ⁊
ſit cibꝰ leuis vt nō ꝯſeq̄t eibꝰ eꝰ cibū idigeſtū. Sitq̄
hoc regimē eꝰ aliqbꝰ diebꝰ: Cūq̄ melioꝛat paruꝫ
addat i exercitio ⁊ fricatiōe ⁊ cibo. Cū āt ſanitati ap
proxiat abſcindat kiſt ordei ⁊ ponāt loco ordei vino
die aut duobꝰ ſorbitiōes ſce ex candaruſio ⁊ addat
ei cibꝰ ex eis qbꝰ vti ꝯſueuit ⁊ incipiat a pedibꝰ ⁊ ex
tremitatibꝰ ⁊ carnibꝰ auium mollibꝰ.

Ca.xxx. de cura ſre ⁊ ſicce ꝯplōnis.

Quod ſi ꝯplō ē ſra ⁊ ſicca: tūc rege ſraʒ ſicut re
gis ſiccā: ⁊ qm̄ eꝰ regimē ñ ē ei niſi cum cale/
facientibꝰ tūc aliena i ea q̄ addūt i ſiccitate pp reſolō
nē ſuā aut pp ſtipticitateʒ fortē i ipſis. Et euaporatio

nes qȯ oēs nocēt ei ⁊ nō ꝯfert ipſi. ⁊ oʒ vt alienet ca
lefactio fortis velox qm̄ illō exſiccat ⁊ addit i ſiccitate
imo oʒ vt calefiat paulati ⁊ hūectet in eo qȯ eſt inter
illud ⁊ addat i ſba caloris inati ñ igneitate. Et ex eis
q̄ faciunt illud ē vinum paruē ꝯmixtiōis ⁊ lac. ⁊ aq̄
ordei pmixta cū pauco melle ablata ſpūa eꝰ vt mul/
tiplicet ipſiꝰ nutrimētū ⁊ minoret eiꝰ ſupfluitas ē bōa
eis ⁊ iungat ſtōus ex oleis arōaticis q̄ magis hūectāt
q̄ calefaciāt. vbi gra ſic oleū ð ſpica ⁊ ſpica celtica ⁊
oleū de maſtice ē bonū eis. Et qñʒ miſcet cū eo ole
um de balſamo qm̄ ē iuuatiuū. Et meliꝰ qȯ eſt vt mi
ſceat cū eis paruū cere vt ſit mora coꝝ ſr ſtōm. Et ex
eis q̄ forte affert iuuamētū ē vt calefiat maſtix ⁊ mi
ſceat cū oleo neridē ⁊ ponat ſr ſtōm ⁊ eligat ex ma/
ſtice illō qȯ ē pignis. ꝙ ſi frigꝰ vehemēnꝰ ſiat nō eſt
excuſatio qn liniat ſtōus cū eo qȯ ē ſic pix faciendo
vt ipſa adhereat ei oi die ⁊ remoueat añq̄ iſſet ⁊ qñ
q̄ admiſtrat illō i die bis. Ipſa ei attrahit ad ſtōuʒ
ſanguinē nutritiuū. Et oʒ vt tu cognoſcas formā ad
miſtratiōis picis ex eis q̄ dicta ſit i. ca. picis. Et ex eis
q̄ maximū affert iuuamētuʒ ē āplexari iſāte carnoſū
ſane ꝯplōnis: qm̄ ipſe facit ſtōʒ acqrere calitatē ina
taʒ digerētē cibū vehemēt. Si āt ñ fuerit iſās tē ſit ca
tulus canis pignis aut catꝰ maſculꝰ pignis aut qȯ
ꝓcedit via coꝝ. Et oʒ qȯ vt ñ ſudet i ſās āplexatꝰ ⁊ i
ſret ſudor ⁊ poſſe ē vt liniat vēter eꝰ cū eis q̄ ꝓhibēt
ſudoreʒ ⁊ oʒ vt ne eis ſrñe detur aqua ſra: qm̄ ipa
ē res magis nociua eis.

Ca.xxxi. de cura ꝯplōnis ſicce cū calitate.

Cura hꝰ ē vt aggreget iter duo regimenta que
diximꝰ. ꝙ ſi calitas fuerit pua ſufficit vt adhi/
beat regimē hūtū ſiccitatē ⁊ ponat vinū coꝝ recen/
tis tpis. Et oʒ vt ipʒ i potu ſumat iſſatū i eſtate: tepi
dū i hyeme: ⁊ ſilr ſunt relīq cibi eorum. Et ſit iunctio
ſtōꝝ coꝝ ex oleo de cydoniis ⁊ ex oleo ōphacino.
Et qñq̄ ſanat itegre ex potu plīme aq̄ ſre ⁊ ꝓpe quā
do nō eſt ſiccitas ſuperflua.

Cap.xxxij. de cura ꝯplexionis calide ⁊ humide.

Conferūt ei ſra exſiccantia ⁊ aggrega iter duo
regia malitie ꝯplōnis cale ⁊ hūide: ⁊ ꝯfert ei
troc. ro. fcī cū ro. recētibꝰ. Et qñ illic ē ſolō vē
tris admiſtra cera tū fcm̄ cū oleo de cydonijs.

Cap.xxxiij. de cura malitie complexionis ſtoma
chi cum materia ⁊ cura opilationis.

Oportet vt cognoſcas diſpōneʒ mācī i ſtō an
ſit exſuccāt ſic exſuccat ſpōgia aq̄. aut ibibita
ſbmerſa ſic ibibit pānus tictura viſcoſa ſbmer
ſa i ipſo. aut adherens aut effuſa i ꝯcauitate q̄ noiat
apud quoſdā natās. ⁊ vt cognoſcas eiꝰ initiū ⁊ locū
gnātiōis eiꝰ ⁊ ptē effuſiōis ipſiꝰ. Qȯ ſi fuit eiꝰ gnātō
i ipſo: itētio i curādo ē itētio eiꝰ ⁊ rectifica i ipſo eēntu
gnāntē ipaʒ: ⁊ ſi fuerit veniēs ad ipm ex mēbro alio
ſic cerebro aut felle aut epate aut ſplene eūa illud qȯ
puēit ⁊ rectifica mbꝝ mādās, uiām ad ipm ⁊ ꝯforta
ſtōʒ vt ñ recipiat illud qȯ effūdit ad ipm. Et qñʒ eſt
effuſio eꝰ i hora famis ap motū ꝟtutis attractiē ſtōi
⁊ gētē expllitue: q̄re recipit ex materijs illud qȯ ñ reci
piti hora alia: ⁊ iſti ſūt illi q ñ tollerāt famē. Et qñq̄

ſupueñit ei ſyncopis cũ ipſa adeſt oꝫ vt ꝓhibeat̃ effuſio mãeꝝ cũ comeſtione cibi ⁊ ſint ꝯfortantes ſtõm. Et qñqꜫ ꝯtingit ꝙ mã nõ effundit̃ niſi cũ aſſũt paſſiões aĩales ſicut ira vehemẽs aut triſticia aut aliẽ ⁊ nõ ſedatur mordicatio accñs eis cũ vomitu. Et illi qð ꝗ deſcendit a cerebro ꝯferũt pip al. ꝯditũ cũ aqua: et abſinthium ⁊ aloes debilis iuuamẽti in ipſa ẽ liꝫ hic ra fortis ſit ad illð ꝑp illð qð ẽ in ipa ð medicis fortis reſolõnis ⁊ abſterſiõis: ⁊ iã ꝓterijt a nob qð ex cõpõne difficilis cure ẽ vt ſit ſtõus calid⁹ ⁊ cap ſſꝫ: fac n. neccĩuꝫ illð qð deſcẽdit ex capite vt admĩſtret̃ ea ꝗ ſũt ſic diaſpipeð ⁊ diacyminũ ⁊ illa qð nocẽt ſbe ſtõi. Et ei⁹ cura ꝗ ab epe effũdit indiget eis ꝗ leniũt mãm ⁊ cũant hũorẽ ſubtilẽ cholericũ ſic aq̃ caſei cũ myrobalanis ⁊ ſcamõea. Et qñꝫ declinat ipm ab vtroqꜫ eoꝝ ſiſꝑ intẽtõꝫ ad illð qð ꝯfortat ſtõm ⁊ oꝫ vt pmittas leniſicatia in cibo ⁊ facias ſeq ſtiptica ſꝫ ꝙ ð i ꝯtrariũm⁹ i loco ſibi ꝓpo. Illa ãt ꝗ effũdit a ſplene curat̃ cũ eis ꝗ dicem⁹ in.c. appetit⁹ canini. etsi qdẽ iã ſciuiſti ꝙ qñꝫ effũdũt̃ ad os ſtõi hũores acuti mõdicatiui ⁊ faciũt euenire ſyncopi ⁊ ſpaſmũ. Et qñqꜫ pducit eoꝝ effuſio ad deſtructionẽ pulſus: ⁊ qñꝫ ſũt melici. ⁊ ẽ tibi necẽriũ vt cõfortes os ſtõi ne recipiat mãs attractas ad ipm cũ ẽplis i qbꝫ ſũt ſtipticitas ⁊ aromaticitas. Et ſſa qð in diſpõe curatõis caliditatiſ i febrib⁹ ſũt alcaſbu ⁊ cydõia ⁊ galia ⁊ ſucc⁹ acreſſer ranii alhanleich ⁊ olea ſic olai ro. Cala ð o ex eis ſt hitia diſpõnẽ ꝯtrariã ꝑdcis ſic myrrha ⁊ crocus ⁊ aloes ⁊ maſtix ⁊ abſinthiũ ⁊ olibanũ ⁊.ꝫꝫ.⁊ ſpica: ſꝫ olea ſũt ſic neridẽ ⁊ oleũ ð lilio. Et multotiẽs qð eſt cũ aggregatõis mãei in ſtõ rectio eiõnũ mũdificãtiũ ipm ñ effuſio ad ipm. Et i h⁹i qð oꝫ vt eiices illð qð aggregatũ ẽ ⁊ ſpias pñẽ curſ⁹ ei⁹ ⁊ facias ipm ð clinare a ſtõ ad ipam ⁊ nꝫ educat̃ ex ſtõ hũor niſi ad ptẽ ðclinatõis ipi⁹ in eiõne. Si ãt ãbigua ſit: educ natãẽ q ſeqt̃ os cũ võitu: ⁊ illã q ẽ ei ꝯtrari⁹ cũ ſolo ne. Qð ſi hũor ẽ ibibit⁹ intrĩſ ⁊ ñ ẽ niſi ſubtilis i cẽntia ſua tũc meli⁹ quo curat̃ ẽ aloes. ⁊ ablutũ recti⁹ ẽ ad ꝯfortãdũ ⁊ ñ ablutũ ad purgãdũ ⁊ nã cũ ablut̃ ð bilitat̃ ei⁹ eio ⁊ mũdificatio ipſi⁹. Et hiera pueniention ẽ ãbob⁹ ꝑp qð in ipa ẽ ð ſpẽb⁹ rectificãtib⁹ ⁊ ad iuuãtibꝫ ⁊ ꝓhibẽtib⁹ a nocẽtib⁹ ⁊ ꝓpe pura ñ ꝑmixta cũ melle. Cõmixta.n.cũ melle ꝗuis ſit plĩme ſolutõis ex modis diuerſis: qm̃ ẽ plim remanẽs in ſtõ tñ ei⁹ ꝯfortatio ẽ minor: qm̃ mel frãgit ð fortitudine aliqd i ꝯfortãdo ⁊ purgãdo ꝗ ãbo ſiſ ꝑgrãt: ⁊ oꝫ vt qñ bibit̃ vt itẽtio ſit p⁹ ipaꝫ ãbulare ⁊ ñ nꝫ vt alteret ꝑp ipaꝫ regiũ ſuũ. Et qñꝫ remouet̃ egritudo potõe vna ex hiera. Et ſi fuerit illic caſ⁹ appetit⁹ aut nauſea ponat̃ loco croci i hiera roſe rubee. ⁊ qñ iuẽit̃ caliditas inflãmata ñ admĩſtret̃ hiera qm̃ ipſa qñꝫ addit i malitia ꝯplõnis ⁊ ꝓpe qñ exiſtiat̃ ꝙ ſit illic mã. ⁊ ſi ñ fuerit illic mã olo tũc hiera ẽ medicia magis cõferẽs hũorib⁹ cholicis i ſtõ ⁊ ꝓpe cũ ðcoctiõe abſinthij. Deſcriptio hiere ad hũc modũ leuis: ℞. floris ſqnãti ⁊ xylobalſami ⁊ aſſari ⁊ cinamomi oĩuꝫ añ.ꝑtẽ.i. ⁊ aloes ꝑtes.vi. ⁊ qñ ñ ꝗrit̃ in ipa fortitudo eiõnis imo mũdificatio ꝗlis põat̃ põ d⁹ ois medicine

ps.i. ⁊.ꝫ. ⁊ ex ꝑ illulis exptis iuuãtib⁹ i hoc ẽ vt ſũal aloes.ꝫ.i. ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ roſaꝝ medietas.ꝫ. ⁊ ꝯficiãt cũ ſucco ẽdiuie ⁊ diacidonitẽ ſolutiuũ ſciñ ex cydonijs ⁊ zuccaro ⁊ ſcamõea. Et qñqꜫ ſufficit vt i potu det̃ danic ſcamonee i trib⁹.℥.lactis acetoſi colati a butyro ſuo dimiſſi vna hora donec bona fiat eoꝝ ꝯmixtio. Et geleniabi ſolutiuũ eſt maximi iuuamẽti i hoc ⁊ ſilr ſi ſuuiſteret ꝓpe ad choliCã ⁊ decoctio abſinthij ⁊ ꝑrunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ ſiro. ro. ſolutiu⁹ ⁊ ꝓpe i eſtate. Et ſilr aq̃ caſei cũ myrobalanis ⁊ ſcamonea pauca aut aloe ſi ẽ voluntas vt eiiet mãm cholicã. Medicamẽ. G. bonũ: ℞. abſinthij romani.ꝫ.v. ⁊ ro. rubearũ ſanap.ꝫ.xx. decoquãt̃ in lib. duabꝫ aq̃ donec remaneat medietas lib. deinde potet̃ ſic ẽ aut cũ zuccaro pauco. Et aloes qð ẽ ꝯueniẽs in eiõnib⁹ ſtõi ⁊ ſcamõea ẽ nociua ſtõ ⁊ inimica ei: nõ ergo audeas dare ipam niſi cũ neccẽitas adeſt. ⁊ i h⁹i qð materijs ꝯfert ꝑphlomia qñ illic ẽ repletio vt moueat̃ hũor ad vẽas ⁊ extremitates: ⁊ ſint i hũorib⁹ q ſũt i ſtõ meat⁹ i qb⁹ expellãt. ⁊ iã qð exptũ ẽ ſumẽ in potu hierã cũ decoctõe abſinthij qm̃ ẽ vtilis. Et exp tũ ẽ diacydonitẽ h⁹i: ℞. cydonioꝝ aſſatoꝝ in maſſa ꝗtatẽ.iij.℥. ⁊ croci ⁊ abſinthij ãboꝝ añ.ꝫ.ij. ⁊.ꝫ. ⁊ olei arboris maſticis ⁊ olei ð cydõijs. viij. darki ⁊ mic: ꝯficiãt cũ vino odorifero ⁊ admĩſtret̃. ꝯfortãt.n. ſtõuꝫ q ẽ cũ hoc mõ ⁊ ꝓhibꝫ ipm recipe humores caſdos ⁊ ex eis ꝗ expta ſt ẽt ẽ vt ſumãt abſinthij.ꝫ.x. cinamõi.ꝫ.v. xilobalſami ſpice ãboꝝ añ.ꝫ.iij. folioꝝ ro. recẽtiũ.ꝫ.iij. xiloaloes maſticis ãboꝝ añ.ꝫ.i. coquãt̃ in aq̃ multa vſqꜫquo redeat ad ꝑuitatẽ. ſ. ad ꝗtitatẽ lib.i. aut min⁹ ⁊ colet̃ ⁊ iſũdat̃ i ipſo aloes cui⁹ potio ſit ꝗtitas.℥.i. oĩ die vſqꜫquo appeat ſanitas. Et ſi hũor ẽ effuſ⁹ ñ adherẽs ei nꝫ groſſ⁹ iuuat̃ võitu ſcõ aq̃ raphãi ⁊ oxymelle ⁊ aq̃ mell ⁊ aq̃ ordei ꝑmixta cũ oxymelle calo ⁊ ꝗ pcedũt curſu eoꝝ ex eis ꝗ faciũt võere leuib⁹: ⁊ qñꝫ ſufficit aq̃ caſa ſola aut cũ oleo caſo ſolo aut cũ oxymelle cũ aq̃ caſa ſola. Et aqua qð caſa cũ pauco melle lauat mãꝫ ⁊ qñꝫ expellit eã nã cũ võitu: ⁊ qñꝫ ducit eã ad iferiora. ⁊ qñꝫ curat̃ h⁹i mã cũ ſolõne vẽtris ẽt cũ eis ꝗ dixim⁹ ſi ex võitu ñ ꝯuenit illð qð ꝗrit̃ aut ẽ ad ꝓfũduꝫ ſtõi magis ðclinis. ⁊ qñ aũꝫ volueris ſolue vẽtrẽ cũ hiera in h⁹i mã dab in potu p⁹ balneũ in die añcedente aquã ordei: ⁊ qñ ẽ hũor hic mordicatiu⁹ pauc⁹ ẽt ẽ admĩſtratio ſauic ordei cũ aqua ꝗnatoꝝ auferens ipm ꝑp exſiccatõꝫ ſauic ⁊ exſiccatõꝫ ei⁹: ⁊ q ꝗ cõfortat aq̃ ꝗnatoꝝ os ſtõi q ñ recipit ipm. Si ãt hũor ẽ groſſ⁹ tẽ recti⁹ ẽ vt icidat̃ ⁊ ſubtilict̃ cũ potiõib⁹ icĩſiuis ⁊ ſubtiliatis. Et medicie qð icĩſiue ſt ſic oxymel ⁊ alcaganic ⁊ ſynapis ⁊ cappes ⁊ oliue ⁊ cũ eis pliſ ſubtiliatis: deĩ educat̃ ſolõne ventris cũ eis ꝗ educũt h⁹i. Qð ſi admĩſtret̃ võit⁹ deĩ venturis ſolo erit rectius: ⁊ ſi ẽ iobediẽs q nõ eradicet̃ tẽ oꝫ vt facias võere cũ eis ꝗ ſũt fortiora ſic decoctio nucis vomice ⁊ ſynapis ⁊ pipis. Medicamẽ faciẽs vomere phlegma: mucilago cartami diſſoluat̃ cũ aq̃ aneti ꝯtriti ⁊ ꝓijciat̃ ſt ipꝫ oleũ laurinũ ⁊ dẽ i potu ſirupo ⁊ nitat̃ i ore ipſi⁹ pẽna ⁊ cuõat cũ ea. ⁊ qñ mũdificat̃

ſtõus tẽ admĩſtret̃ ea ꝗ eq̃nt ꝯplõnẽ ⁊ calefaciũt ipꝫ cũ ſubtilitate vt ñ gnet̃ vice alia: ⁊ qñ vis ſolnẽ vẽtrẽ i h⁹i mã dabis ei ad potãdũ vno die añ ipꝫ p⁹ balneũ aq̃ꝫ ciceris: ⁊ oꝫ vt admĩſtres eis illð multotiẽs ⁊ balneatio i aqs thermaticis ⁊ deambulatões ⁊ motꝰ iuuãt eos. Et multotiẽs ẽ ð ꝯſuetudie hois vt ꝯgreget i ſtõ ipi⁹ phlegma plurimũ: ẽ ergo admĩſtret̃ potũ cũ aceto ⁊ ſynapi: qm̃ ſanat̃ ꝑpea ꝙ illa icidũt corp⁹ hũoris ⁊ ꝑp ſolõnẽ accidẽtẽ habẽtẽ ipuꝫ. ⁊ ſi phlã ẽ acetoſũ det̃ i potu hiera cũ oxymelle ⁊ vtat̃ medicamie diacalamĩti. Et medicie qdẽ ſolutie rectificantes hũores groſſos ꝗ ſt h⁹i ſũt pillule alefemiati ⁊ pillule aloetice magne ⁊ pillule ſtõatice ⁊ aloes i ſiropo acetoſo cũ ſeib⁹ fortia hñte ſuis ſcã cũ melle ⁊ hiera ad mãm q groſſ⁹ ẽ. ℞. ſeis apij ꝑtes.vi. ⁊ cõmitani abſinthij aniſi ſeis ſeniculi oĩuꝫ añ ꝑtes.iij. pipis al. ⁊ aſſari ãboꝝ añ.ꝑtẽ.i. ⁊ mediũ: coſti ⁊ ſpice ð keliz oĩum añ.ꝑtes.ij. maſticis croci ãboꝝ añ.ꝑtẽ.i. aloes ꝑtes.viij. ꝯficiãt ⁊ fiãt ex eis trociſci ⁊ bibat̃ oĩ die ex ro.põdere aur.i. qm̃ mũdificat ſtõꝫ cũ facilitate. Et qñqꜫ neccẽriũ ẽ vti hieris magnis: ⁊ ex eis ꝗ ꝯferũt ꝓpe p⁹ potionẽ ꝑcedẽte ſt myrobalãi kebuli ꝯditi ⁊ ſilr⁹ de abſinthio ⁊.ꝫꝫ.ꝯditi: ⁊ tibi ꝯueniẽtio res eis ſũt tura alkanabir ⁊ ꝑuaꝝ auiũ ⁊ i⁹ colũbe pulloꝝ. Corpora eni pulloꝝ colũbioꝝ ſt tarde digõnis ⁊ lõge more in ſtõ. Et ſcias ꝙ ſahaũ ẽ exſiccatis ſupfluitatũ oĩꝫ hũidoꝝ ⁊ aq̃ ferri mineralis aut i ꝗ extiguit̃ ferꝝ mineralẽ aut i qua extiguit̃ ferꝝ ignitũꝫ multotiẽs ẽ iuuatiua ſtõi hũidioris. Et oxymel ſqlliticũ ẽ vehemẽtis iuuamẽti ⁊ diacydõitẽ puꝝ ẽ bonũ materijs calidis: ⁊ illð quod ẽ cũ pipe ⁊ ziꝫibere materijs groſſis ſſis. ⁊ ei⁹ deſcriptio ℞. ſucci cydõioꝝ aquoſoꝝ paꝝ põticoꝝ ꝑtẽ.i. mell ad iſſatũ ⁊ zuccari ad caleſcõi ptẽ.i. ⁊ aceti bõi fortis. ſ. aceti vini ptẽ mediã: ꝑpet̃ ſup ignẽ lentũ ⁊ repõat̃. ꝙ ſi voluntas adẽ vt ſit maioris fortitudis addĩ ſſatũ ponãt̃ i ipo.ꝫꝫ. ⁊ pip. Et ex eis ꝗ ꝯfert ad reſoluẽdũ mãs groſſas ex ſtõ ẽ ãplexari iſãtẽ q ñ polluit ſꝫ ẽ ꝓximus ad hoc ſine velamie. Et qñꝫ aggregãt̃ i ſtõ duo hũores ꝯtrij ⁊ ẽ ille q ẽ ibibit⁹: verbi gra ex ſubtili cholico ⁊ effuſ⁹ i ꝯcauitate, ex groſſo. oꝫ ergo vt itẽtio ſit i eo q ẽ maioris nocumẽti. Et qñ hũor ipediẽs ẽ calid⁹ mordicatiu⁹ ex quo accñt ſyncopis ⁊ ſpaſm⁹ tẽ rege ipm cũ eo qð dixim⁹ i ca. ſyncopis. Et ꝑmũ quo oꝫ vt ei ſuccurras ẽ facẽ ipm ſorbere aq̃ꝫ tepidã. Mã cũ ipſi ꝑ eã ei omnũt hũores ſuos ſedat̃ illð qð hñt. Et ſi hũor nocẽs effuſ⁹ ẽ melancholic⁹ tẽ ꝯfert ei decoctio calamĩti cũ melle ⁊ decoctio epithimi ⁊ calamĩti cãpeſtris. ⁊ ex eis ꝗ valẽt ad hoc ẽ vt ꝯficiãt alumẽ ⁊ calcadis ⁊ ea vſꝗ cuꝫ melle ⁊ ponãt̃ ſup ſtõꝫ. Et oꝫ vt põat̃ ſup ſtõs eoꝝ i horis ꝑroximitatis egritudis ſpõgia iſuſa i aceto caſo valð. Cũꝫ hũor fuerit ſſus ⁊ hũid⁹ tẽ ſis ꝯtẽt⁹ calefaciẽtib⁹ reſolutiuis ⁊ ñ facias igredi i eis ea ꝗ exſiccãt cũ ſtipticitate: qm̃ error ẽ maxim⁹ ſiue ſit cib⁹ ſiue medicia. Et qñꝫ mã ipedit multitudie ſua ñ ſua corruptione ⁊ i ſuccurrẽdo nocumẽto admĩſtret̃ iudicie ⁊ cibi ſtiptici abſqꜫ ſpe malitie. Curatiõi ãt apatã ſtõi ſingularia poſteri⁹ faciem⁹ cap lia: ⁊ ſilr curatiõi vẽtoſitatũ ⁊ inflatiõis. In raritatis ð o ſtõi cura admĩſtrẽt̃ medicie calefaciẽtes ſtiptice ꝗs dixim⁹ ⁊ ꝓpe aromatica i qb⁹ ẽ ꝯueniẽtia cordi ⁊ ſpiritui: ⁊ admĩſtret̃ diaria aromatica ſtiptica ſcã ð nuce muſchata ⁊ diariũ ð cardamomo ⁊ ſilia ꝗ ſt ex eis ꝗ dicem⁹ ⁊ ꝗ dixim⁹ i curatione frigoris ſtõi ⁊ hũiditatis ei⁹. Et oꝫ vt exſiccẽt cibi ⁊ ſubtilict̃ ⁊ ſumãt i pluib⁹ vicib⁹ ⁊ ñ ꝗuabũt ſtõꝫ ⁊ ñ ipleat̃ vio ſubito neqꜫ moueat̃ p⁹ cibũ ⁊ potũ neqꜫ bibat ſup cibũ. Et ſit illud qð bibit vinũ forte vetus ad aliquãtulã ðclinãs ſtipticitatẽ ⁊ aſſiduãt ipꝫ paulati paulati. Cura ãt opilationũ eueniẽtiũ i meatibus ꝓpige ſtõi q ſũt ad ipꝫ aut i ꝯpoſitũ meat⁹ q ſũt ex ipo ad ſplenẽ aut ex ipſo ad epar ẽ adhibẽ apiũ ⁊ vti ſcõ hierã ⁊ abſynthiũ. Clear ð curatiõib⁹ obuiatiois ⁊ paſſiõis ⁊ caſ⁹ ſup ſtõꝫ ſt trociſci diaſi i ſãdotarſo i qb⁹ ſit karabe ⁊ melroſã. Emplim iuuatiuum ad hoc ℞. pomoꝝ ð ſoeni coctoꝝ diſſolutoꝝ i decoctiõe ꝯtritoꝝ valde põd⁹.ꝫ.i. ꝯficiãt cũ decia ſui ð laudanoꝝ ⁊ ro.ꝫ.viij. ⁊ aloes.ꝫ.vi. ꝯficiẽt oĩa cũ duob⁹ ſuccis. ſ. bugloſſe ⁊ folioꝝ capilli ⁊ miſceãtur cũ eo oleũ ð lilio ⁊ tepidet̃ ⁊ ligat̃ ſup ſtõꝫ diebus aliquibus.

Capitulum.xxxiiij. de cura eius qui leditur fortitudine ſenſus ſui ſtomachi.

Q Uãuis ſupfluũt illð ñ ẽ excuſatio q̃n admĩſtrent̃ narcotica cũ facilitate. Et oꝫ vt ſint cibi ei⁹ illi q ĩgroſſãt ſãguinẽ ſic illi q ſũt ð frumẽto cocto cũ multa aq̃ ⁊ carnes vaccie vſqꜫquo ſit neccẽriũ vti narcoticis. Et ſi illð qð nocet fuerit caliꝫ tẽ oportebit vt ꝑtes ſtõi mũdificẽt̃ cũ hiera multotiẽs ⁊ vt nõ tardet̃ cib⁹ ei⁹: imo oꝫ i h⁹i vt cibẽt̃ i ꝑncipio famis ipſoꝝ pane cũ robub fructuũ: aut i ſuſo i aq̃ ſſa ⁊ aq̃ roſ: ⁊ qñꝫ iſſũdit̃ i vio mixto iſſrato: illud ei cõfortat os ſtõi ẽt. Et ſi illud qð ledit fuerit ſſm tũc plim qð eis accit nõ accidet niſi tremor ⁊ ſpaſm⁹: iðrc oportebit vt eoꝝ ſtõi ꝯfortet̃ cũ vio ſtiptico ⁊ cũ medicinis aromaticis ſtipticis ſubtiliatiuis ⁊ eiict hũor q ẽ i eis.

Cap.xxxv. de regie ei⁹ cuius ſtomachus paru⁹ ẽ.

O Portet vt ſit cibus eius ex eis ꝗ ſunt i pauca ꝗtitate multi nutrimẽti ⁊ ſint ex rebus ꝯuenientibus ſtomacho. Cibi autem magis ꝯueniẽtes ⁊ ſũt illi i qbus ſunt ſtipticitas ⁊ amaritudo ſine acuitate ⁊ mordicatiõe. Et ſani qdem iuuantur i cõfortatiõe ſuoruꝫ ſtomachoꝝ cum ſtipticis. In febriẽtibus vero nõ oportet vt ſupfluat i hoc cũ eis i qb⁹ eſt ſtipticitas vehemẽs quoniã illud exſiccat ora ſtomachoꝝ ſuoꝝ exſiccatiõe nociua: quare oportet vt ſcis cum facilitate adminiſtrentur quoniaꝫ neceſſaria ſunt. Et ex cibis qdeꝫ cõuenientibus ſtomacho iuuantibus ad debilitateꝫ ipſius ſm ꝙ teſtat̃ G. ſũt pelles interiores ventrium gallinaꝝ ⁊ dimiſſio coitus cõfert eis i cõfortando ſtomachuꝫ valde. Et ex regimine cõuenienti plurimis ſtomachis eſt vti vomitu i mẽſe bis ita vt nõ ꝯgreget̃ i ſtomacho hũor phlegmaticus ⁊ facilior vomitus eſt ille q ſit cuꝫ raphano ⁊ piſcibus comeſtis expectãdo donec ſit ſitis valde ⁊ bibẽdo poſt ipſaꝫ ſiropuꝫ acetoſũ melliũꝫ aut zuccarinũ cũ aq̃ calida ⁊ cuꝫ mãdo ⁊ nẽcqꜫ vt ſupas illð addat̃: qm̃ ꝯſueſcetur cibꝫ ſup ſtomacho ad ſtõuum

Et ſcias φ vomit⁹ facil leuis ſine labore ⁊ ñ frequēs i hora neccitatis ē maxi iuuamēti. Et ex regie ↄuēiētie pluriū⁹ ſtōis ē vt ſint ↄtēti cibo vna vice pter qḋ re pleāt i illa vice. De ſoluētis ḋo ↄuēiētiora eis ſūt aloes ⁊ abſinthij herb ā ſ ſucc⁹ ei⁹: qm̄ ſucc⁹ ſepat⁹ ē a ſtipticitate retēta i herba. Et qñ3 iuuat ſtōus ex acceptiōe paſſulaꝝ i ſcōa miſa pp illud qḋ i eis ē de abſterſiōe eq̄li. Et ipſe qdē ſūt ex eis q̄ ſedāt mordicatiōe3 paruā q̄ accit ſtō ſua abſterſiōe. Magna ḋo mordicatio idiget fortiori illis ⁊ grana myrthi ↄfert ſtō ⁊ cappis ppata ēt: ⁊ ex oleriḃ⁹ lactuca ſtō q ad caliditatē ē declinis: ⁊ ſilr ſumuſterre ⁊ apiū ē cōis iuuamēti. ⁊ ſilr mīta ⁊ enula ↄdita cū aceto. Et ex eis q̄ ↄuēiūt ſtō ſua ppetate ↄfert mēri ēt ē lapis q ḋr corall⁹ cū ſuſpēdit ita vt approxiet ſtō aut ſūit ex eo ſuſpēſorij. Qualit ergo igredit i ↄfectōib⁹ aut bibit ex eo medicinas. 3.i. Cap.xxxvi.ḋ reb⁹ q̄ꝝ vſu nocēt ſtōus ⁊ iuētia.

Cias φ plēs egritudies i ſtō ſequūt ſacietatē nauſeatiuā. Aliēa ergo eā ⁊ aliēa cā3 ei⁹ ex cibis i q̄ntitate eoꝝ ⁊ q̄litate eoꝝ ⁊ q ſt icōſueti ⁊ ex acriḃ⁹ ⁊ ex aqs ꝓhibētib⁹ digōnē bonā ⁊ ex ſḃ⁹ magis inimicis ſtō ē repletio: ⁊ pp illud ñ angēt corp⁹ guloſi: qm̄ cib⁹ ñ digerit q̄re nō creſcit ex eo corp⁹. Ille aūt q a cibo abſtiet dū i ipſo remanet adhuc aliqd appetit⁹ augetr: qm̄ ſtōus ei⁹ bn̄ digerit cibū. Et ſcias φ cib⁹ q ē icōueniēs ſtō i ſeipſo ñ cū aggregatōis ſue cū alio: aut ē icōueniēs ei pp ſuā q̄ntitatē aut pp q̄litatē ſui. ⁊ vnaquēqꜫ eaꝝ ſi ē ad leuitatē declinior natat ⁊ reqrit expulſionē cū vomitu. ⁊ ſi ad grauitatē: reſidet ⁊ reqrit expelli fluxu vētris: ⁊ qñ3 accit vt natet ps ei⁹ ⁊ reſideat ps ei⁹ pp ſuā diuerſitatē3 i leuitate ⁊ q̄uedie ⁊ diuerſitate motuū vētoſitatū eueniētiū i ipſo ⁊ reqrit vōitū ⁊ ſolōnē vētris ſil. Et ſcias φ ꝓhibitō fecis ⁊ vētoſitatis ē maxi nocumēti. Qñ3 eñi aſcēdit pp illud fex ex reuolutōe ad reuolutionē ad ſupiora dōec redit ad ſtō3 ⁊ ipedit nocumēto maxio: ⁊ mouēt ex eo ea q̄ ſūt ſic ileos: ⁊ accidit ↄturbatio ⁊ caſ⁹ appetit⁹. ⁊ vētoſitas ēt qñ3 aſcēdit ad ſtō3 ⁊ eleuat vapor ipſi⁹ ad cerebꝝ ⁊ nocet vehementer ⁊ corrūpit illud qḋ i ſtō ē. Et ſcias φ oē qḋ ſtipticitatē ñ hēt ex ſuccis ꝓpe ⁊ ex alijs cōmuit ē malū ſtō. Et oia olea mollificāt ſtōm. ⁊ qḋ ex eis ē magis ↄuēiēs ⁊ magis ſanū ē oleū ḋ oliuis ⁊ oleū ḋ nucib⁹ ⁊ oleū de fiſticis. Et ex medicis ⁊ cibis ſtō magis nociuis ſm plim ſūt grana pini ⁊ ſelk ⁊ albedarīgī ⁊ napi ñ diſſolutū i decoctōe: ⁊ acetoſa ⁊ atriplices ⁊ blitū niſi cū aceto ⁊ almuri ⁊ oleo. Et ex iſtis ſūt ſenugrecū ⁊ ſiſamū qm̄ ſbo diuitāt ſtō3 ⁊ lac ē nociuū ſtō: ⁊ ſilr medulle ⁊ cerebella ⁊ ex potib⁹ q ē groſſus nonus. Et ex medicis grana iuniperi ⁊ grana alfagdi. Et ſcias φ oēs medicīe ſolutie ⁊ oīa q̄ abhomiationē faciunt ſūt mala ſtō. Et coit⁹ ē ex rebus magis nociuis ſtomacho ⁊ dimiſſio eius eſt ex rebus magis ↄferentib⁹ ei: ⁊ vomit⁹ laborioſus q̄uis ſit iuuatiu⁹ ex pte purgationis: nocet tñ plim cum debilitatione.

Tractatus.ij.huius ſen.

Cap.i.de regimie doloris ſtomachi ⁊ debilitate eius ⁊ diſpoſitione appetitus eius.

Olor ſtōi accit aūt pp maliciā ↄplonis abſqꜫ mā: aut pp maliciā ↄplonis cū mā ⁊ ꝓpe acutā mordicatiuā: aut pp ſolōnē ↄtinuitatis ex cā vētoſa extētiua: aut mordicatia aduſtiua: aut aggregatia ābaꝝ rez ſil ſic ē i apātib⁹ calis. Et qñ3 ſit ex vlceriḃ⁹ corroſiuis.

Et ex hoiḃ⁹ qdē ſūt aliq qb⁹ accit dolor ſtōi cū comedūt ⁊ ſedat p⁹ digōnē. ⁊ eoꝝ plimi ſūt melēci ⁊ paciētes melliaz mirachiā. Et ſūt ex hoiḃ⁹ qb⁹ accit dolor ſine ſpacij ↄphēſiōis cibi i ſtō ⁊ aḃ horā.x. ⁊ q̄ ſequūt ei: ḋ qb⁹ ſūt qdā quoꝝ dolor nō ſedat dōec euomāt quoddā qḋ ē ſic acetū ex quo ebulit ſra ⁊ deīde ſedat dolor eoꝝ. ⁊ ex eis ſūt quoꝝ dolor ſedat cū deſceſiōe cibi ⁊ ñ cū vōitu. Et ḋ duab⁹ ſectis ſūt q ſmanēt ſ3 tollerātiā ſuā lōgo tpe. Et cā qdem pmi ē effuſio melācholie ex ſplen ad ſtōm. Et cā ſcdi ē effuſio cholere ad ipm ex epe ſp q̄ ābe ñ ledūt i pncipio reuq̄ꝫ āde cadūt i ꝓfūdū. Cūqꜫ cib⁹ pmiſcet eas ↄmouēt cū cibo ⁊ aſcēdūt ad os ſtōi. Et ē ex hoiḃ⁹ ſtō cuius ↄuenit dolor aut aduſtio vehemēs ⁊ cū cōcedit ſedat ⁊ ei⁹ qdē cā ē effuſio māiez mordicatiuaꝝ ad ſtō3 qñ vacu⁹ ē a cibo: aut acetoſaꝝ melicaꝝ ⁊ ſi raro aut acumīꝝ cholicaꝝ q̄ ſūt ſepe. Et ex hoiḃ⁹ ē cui accit pp multitudinē cōſtriōis ⁊ iteratōis ei⁹ ñ ſm ḋitatē famis ⁊ pp repletionē corpis e⁹ ex ſatietate nauſeatiua aduſtio i ſtō ipſi⁹ itollerabilis. Et qñ3 ſit dolor ſtōi ex vētoſitate: ſ. aut dolor fortis aut dolor pūgitiu⁹. Et ex hoiḃ⁹ ē cui⁹ vehemētia ſenſus ſtōi ⁊ qdē accitia ei⁹ q̄ dixim⁹ ḋ hūorib⁹ cholericis q effūdūt ad ip3 ſūt cū doloris maxi accitis ſtō ei⁹ itollerabil ⁊ qñqꜫ fac accidē ſyncopī. Et qñ3 ↄuēit ex potu aq̄ ſfe dolor i ſtō eſtuoſ⁹ clamoſ⁹ ⁊ qñ3 morit ſubito pp aductu3 doloris ad cor. Et qñ3 deſcēdit dolor ⁊ fac ↄuenire cholicā. Et timet qdē i illo i quo ꝓlōgat dolor ſtōi φ attrahat apā ſtōi ⁊ porrēdit i pgnātib⁹ pfocatiō3 inficis q̄uis dolor ſtōi multiplicet i pgnātib⁹. Et i libro qdē mortis ſeſtie ḋr cū ñ appet cū dolore ſtōachi ſup pedē dxtꝝ quoddā ſile veſice tūc patiēs cum morit i.xxvij.dieb⁹: ⁊ ex ſignis illi⁹ ē φ ipſe appetit res dulces. ⁊ ſi h3 dolorē vētris ⁊ appet i ſupcilio e⁹ veſtigiū ⁊ bothor niger ſilis ſabe deīde ſit vlc⁹: tūc ipſe moriet ⁊ huic qdez accit ſubet ⁊ multitudo ſōni pp frigus ſue egritudis. Cap.ij.de ſignis.

Igna ↄplonū puraꝝ ſūt ſigna pdcā. Et ſigna ↄplonū q̄ ſūt cū materijs ſūt ſigna predicā ēt. Et mordicatio qdē cū iflāmatōe ē ſignificatō māe calide pp q̄litatē acutā aut ſalſā. Si aūt mordicatio ē ñ ſtabil imo renouat ſignificat effuſiō3 māei cholerice ex epe. Et qñ3 fac icurrere mordicatio ſtōi febrē ephimerā. Et mordicatio ſtabilis qñ3 fac icurrere fe. tertianā ſepabilē ⁊ dolorē i latere dextro ⁊ ſignificat cōitatē pāniculi venātis epar. Et qñ ſedat febris ⁊ remanet mordicatio tūc illud ē pp effuſionez māei ex ſup fluitatiḃ⁹ epis aut maliciā ↄplonis calide aut hūorē viſcoſū i ſtō. Et abſqꜫ iflāmatiōe ſignificat materiaz acetoſā. Et ſignū ei⁹ qḋ ē ex ſūma ſil⁹ i quo ē doloris ſcuēt⁹ p⁹ horas ſup cibū cū melācho lie eſt vt accidat vōit⁹ aceti acetoſi ↄ ſedat eo dolor ⁊ vt ſplen ſit leſus ⁊ digō mala. Et ſignū ei⁹ q ē ex illo cū cholere ē vt nō accidat vomit⁹ aceti: imo ſi fuerit erit choleric⁹ ⁊ nō ſit digō diuuta ⁊ ſint ſigna cholere manifeſta ⁊ epar calidū iflāmatū. Et ſigna eius q ē ex ventoſitate ſunt eructuatio ⁊ rugitus ⁊ extēſio in hypocondrijs. Ca.iij.de cura.

Ura qdē ei⁹ q ē ex malitia ↄplonis calide ē in potu ſumere lac acetoſū vaccinū ⁊ lac de quo extractū ē butyrū acetoſū ⁊ aq̄ ſfam: ⁊ i cibo ſumere pullos ⁊ alcubugi ⁊ duragi cucumeres cucurbitam ⁊ portulacā ⁊ piſces puos elixatos cū aceto ⁊ ex ſiropis ſiropū acetoſū ⁊ rob acreſte: ⁊ ex medicis trociſci de ſpodio ⁊ admiſtrare ēpla iſfrantia. Et ſi videris extenuatōe3 ⁊ areſactiō3 admiſtrabis tinas ⁊ potabis ip3 vino ſubtili mixto ⁊ facies ei ſorbitōes calefaciētes ſubtiles ppatas. Et cū dolor fuerit ex humore cholico calo: cūabil ⁊ admiſtrab ſiropū acetoſum cū aceto i quo fuit iſuſū abſinthiū ſpacio lōgo. Et dolores qdē ſtōi frigidos ⁊ vētoſos ſi ſit leues ſedeat vaporatio cū milijs ⁊ vētoſe cā3 igne ⁊ ꝓpe qm̄ ponit ex eis vētoſa magna ſr locū mirac vētris mediū ita vt ↄphendat vmbiculū ab oī latere ⁊ dimittit ſic hora vna abſqꜫ icīſiōe. Ipa.n. dolorē illico ſedat mirabilr. ⁊ ſumēt i potu vinū puꝝ ⁊ iungi ex oleis calefaciētib⁹ ad hoc ēt ſedat dolores prauos. Et ariſtologia lōga ē maxi iuuamēti i ſedādo dolores vehemētes vētoſos. Et ſilr caſtoreū qm̄ bibit cū aceto cōmixto aut vaporat ex eo vent exteri⁹ cū oleo ātiquo. Et vētoſitatē qdē reſoluūt pot⁹ vini puri ⁊ allea ⁊ exercitiū ſm vacuitatē ⁊ admiſtratio eoꝝ q̄ dixim⁹ in c. inflatiōis ſi vehemēs fuerit neccitas adhibē fortiores medicinaꝝ. Et ſi dolor ē ex vētoſitate pfocata i ſtō aut eis q̄ ſequūt eū ↄferūt ei grana lauri ⁊ cyminum aſſatū. Et ſi eſt dolor ex media iflatiua tūc o3 vt vaporatio fiat cū aliq̄ntulo alnie ⁊ dragāto ↄtritis cū aceto acetoſo ⁊ vt vaporet ēt cū ramis aneti ↄtritis. Et ſi fuerit dolor ex apāte tūc cura ei⁹ erit cura quā dicem⁹ i.c. apātū ſtōi. Qḋ ſi dolor nō ceſſauerit: mollificabis ſ curab cū adipib⁹ ⁊ ēbrocīſ fcis ex aneto ⁊ ſilib⁹. Et cura doloris q excitat p⁹ ſpaciū longū faciēs neccītū vt euōat mā acetoſa ē ↄfortatū ſtōi cū calefactiōe ⁊ ēplis calis cū vino ⁊ vino puro ⁊ ↄfectiōibus magnis ⁊ cibari ex eis q̄ i patell ppat ⁊ quoꝝ ꝓpetas ē vt ſuffumigatōe3 faciāt i ſtō calido ſic oua aſſata ⁊ mel. Et cura ei⁹ cui accit dolor vſq̄quo cōedat ē euōcholē aut ei⁹ extictio ſi ē ex cholera aut euo mlācholie ſi ē ex melācholia aut decliare vtriuſqꜫ hūorē ad ptē que nō ſit ſtōi pp illud qḋ dixim⁹ i.c. canōis ⁊ vt ↄfortet os ſtōi. ⁊ o3 p⁹ illud vt diuidāt cibū vt nō cibent ſbo cibo pauco i q̄ntitate: mlto i nutriēdo: ⁊ ñ bibāt aq̄ ſup ipm niſi ſorbēdo ⁊ expectēt vſ3 ad horā famis ⁊ cū ↄplectet bibāt tūc. Dolor āt q accit p⁹ cibū ⁊ ñ ſedat niſi vōitu ē dolor mal⁹: ⁊ recti⁹ qḋ eſt vt i potu ſumāt oī die aliqd mellis añ cibū ⁊ vt ↄſiderēs cā3 illi⁹ ex.c. vōit⁹. ⁊ cū illō qḋ o3 cūari ex iſuſione aloes ⁊ ſilib⁹. dūi admiſtra tro. ſtelle: ⁊ ex eis q̄ ↄferūt ad hoc ē vt ſumāt alibāi ⁊ maſticis ⁊ nigelle ⁊ aneos ⁊ corticū fiſticoꝝ viridiū ⁊ xyloaloes crudi ptes eq̄les terāt ⁊ cribellēt ⁊ ↄficiāt cū melle ēblicoꝝ ⁊ ſumat ex eo añ cibū q̄ntitas.ij.3.vſ3 ad.ij.aur. Et cōferūt ei admiſtratio coriādri ⁊ ſir⁹ gnatoꝝ cū mēta ⁊ reliq̄ q̄ dñrt.c. vōit⁹. Et ex eis q̄ ↄferūt doloriḃ⁹ ſtōi cū ꝓpetate ſm qḋ teſtificat G. ſt cutes iteriſece ſtōm3 gallinaꝝ. Et plī3 qdē mordicatōes ſtōi ſedāt res ſfe ſicut lac acetoſū ⁊ ſilia. Ca.iiij.de debilitate ſtōi.

Ebilitas ſtōi ē nomē diſpōis ſtōi qñ ñ bñ digerit ⁊ ↄturbat eā cib⁹ vehemēter abſ3 cā q̄ ſit i cibo ex cāis pdcīs i.c. pncipioꝝ digōnis. Et miſrotiēs.n. aſſociat ei defect⁹ i appetitu ⁊ pruitas verū illud ñ ē ſp: imo qñ3 ē appetit⁹ plim⁹ ⁊ digō pauca. ⁊ nō ſigt illud fortitudinē ſtōi. Et qm̄ cā ei⁹ i fortitudine angēt ſūt illic rugit⁹ ⁊ eructuatio alſata ⁊ nauſea: ⁊ ꝓpe ſr cibū ita φ quotiēs ſumit cibū ñ pt moueri dōec ipm euomat ⁊ ſūt mordicatio ⁊ dolor int ābas ſpatulas. Qḋ ſi cā in fortitudie valde addat: ñ erit eructuatio aut ñ facil erit exit⁹ ſtercoris aut non erit ei mora ⁊ lubrificabit velocit ⁊ erit patiēs defectū pulſ⁹ velox ad ſyncopī ⁊ q̄rit cibū. Cūqꜫ approxiat ei tref ex eo aut ſūit rē modicā aut accūt ei febres p q̄libet cā ⁊ appent i eo accītia melācholie mirachie. Et ſcias φ debilitas ſtōi ſortaſſe ē cā oium egritudinū corpis. Et hec qdē debilitas qñqꜫ ē i ſupiorib⁹ ſtōi. ⁊ qñ3 ē in iſeriorib⁹ ei⁹. ⁊ qñ3 ē i vtriſqꜫ ipi⁹: cū ē in ſupiorib⁹ ſtōi ē nocumētū ei⁹ qḋ cōedit in pn. cū cōedit q̄ꝫdiu i ptib⁹ ſupiorib⁹ ſtōi. ⁊ ſi ē in inferioribus ſtōi ē nocumētū cū regeſcit cib⁹ ⁊ appet eius veſtigiū i egōne. Et cāe qdē debilitas ſtōi ſūt egritudies veniētes i eo pdicte ⁊ nauſeatiua ſacietas ↄtiua ⁊ qñqꜫ facit eā plim⁹ vſus vomit⁹. Et expimētatores qdē i cura ↄtēti ſūt exſiccatiōe ⁊ deſiccatōe ſ3 qḋ iuuim⁹ ad illud i.c. ſuccurrēdi ↄplonī ſfe ⁊ hūide q̄ accit ſtō. Sed ḋitas ē ⁊ debilitas ſtōi ſeqt oēm maliciā ↄplois q̄ o3 vt cognoſcat ↄplō. deīn apponat cū cura. ⁊ qñ3 ē debilitas pp ſiccitatē ſtōi: ſi ergo curet cura pdicta q̄ ↄtēti ſunt expimētatōes erit cā mortis. ⁊ qñqꜫ ē ſanitas ei⁹ i potādo ipm aqua ſfa: aut potatiōe lactis acetoſi vaccini ſup niuē ⁊ admiſtratione fructuū ſfoꝝ. Et qñqꜫ vehemētia debilitas ſtōi curat cū calefaciētib⁹ ⁊ dilat ei ſitis ſed obuiat ei cū3 eis q̄ ſūt ſicut aq̄ ſfa ⁊ ſanat illico. Et qñ3 expellitur ſtatim pp repletiōe3 vel reſolōnē aq̄ illud qḋ ē illic ex hūore nociuo ⁊ egredit cū ſolōne vētris ⁊ euadit eger cū eo. Et ſolō vētris ē ex eis q̄ debilitāt eū ⁊ ſit cū3 ea ſola. Et ſcias φ fortitudo ſtōi ſira eſt cū fortitudie oiu3 ḋtutū.iiij. Quecūqꜫ ergo eaꝝ debilitet ḋbilitat ſtōm: vez hoies iā ↄſueuerūt vt dicāt illud ſ3 digeſtiuā. ⁊ vnaq̄qꜫ ipaꝝ ḋtutū debilitat pp oē3 maliciā ↄplonis vez attractiua debilitat frigore ⁊ hūiditate ſm plī3: q̄pp o3 vt ↄſeruet cū medicis cal'is ⁊ ſiccis niſi ſit debilitas ei⁹ pp cā3 aliā. ⁊ retētiua o3 vt ↄſeruet ſm plim cū ſiccitate cū declinatiōe ad ſfitatē. Et expulſiua cū hūiditate cū ſfitate. Et digeſtiua p ſiccitatē cū caliditate. Et ſcias φ delior debilitas ſtōi ē illa q̄ ↄtingit i rarificatiōe texture villoꝝ ei⁹ ⁊ ſigt illō. ſ. hoc φ non iueniūt illic ſignū malitie ↄplexionis neqꜫ

aſpa nȝ ꝯfert reuolūtio ciboꝝ illic: ſcias ergo ꝙ ſtōus iam atterit. Et nocumētū qḋ īgredit̄ ſ̄ ṽtutē retētiuā vt nō īuoluat ſtōus ſ̄ cibū oīo: aut mala īuolutiōe ipm ꝯphēdat. ſ. tremula aut cū tremore cordis aut ſpaſmoſa. Ex ea igr̄ eſt illḋ qḋ ſētit eger māifeſto ſē ſu ſicut ſpaſmꝰ ꝛ tremor cordis. Tremore ṽo qñȝ ñ māifeſte ꝑcipit: veꝝ ſigat illud cū eo qḋ ſētit de labore ſtōi ꝛ deſiderio eiꝰ deponēdi cibū a ſe ꝑter ꝙ ſint vocātes ad illud rugitꝰ ꝛ extēſio ꝛ iflatio. Qḋ ſi ſuꝑ ſtuat horripilatio fit tremor magnꝰ ꝛ ſētit̄ ex eo ſic ſētit̄ ex tremore reliquoꝝ mēbroꝝ. Et ingredit̄ ſuꝑ attractiuā vt nō attrahat oīo. Et qdā noīant hoc mollificationē ſtōi: aut attrahit cū ꝑēa ſic fit ī initio egritudis q̄ noīat̄ mollificatio ſtōi: aut ē eiꝰ attractio varia q̄ſi ſit ſpaſmoſa aut tremula. Et debilitas qḋ virtutis alteratiue ꝑducit ad hidropiſim carneā. Et ſcias ꝙ qñ ſtōus talr̄ debilitat̄ ꝙ cibū mutare nō pōt oīo abſȝ cā excepta ꝺbilitate ſtōi: ē cū quā diſtiguūt expimētatores īcēdētes ſuccurrē ei ita vt ñ ꝑcipiant ꝛ ſilr̄ iuuāt cū regimie electo aꝑ eos ſ̄ȝ pl̄im. Et oȝ vt ēpl̄a ꝛ vnguēta ꝑdcā q̄ volūt ex eis ꝯfortatiōeȝ ſtōi calefiāt vehemēt: tepida nāq; ſ̄m eos mollificāt os ſtōi. Et G. qḋ vſus fuit ī hoc. c. cerato ſ̄ȝ hūc mōm ℞. cere aur. viij. olei de neridē. ℥. i. ꝛ miſceāt cū vīriſ q; ſi ſtōus fuerit vehemētis debilitat̄: ita vt ñ retieat cibū. ꝛ aloes ꝛ maſticiſ āboꝝ añ. aur. i. ꝛ. 5. aut aur. i. ꝛ ſucci acreſte aur. i. ꝛ ponant̄ ſuꝑ ſtōm. Et G. ēt affirmauit ꝙ egritudieſ ſtōi cū qbꝰ ñ ē caliditas vehemēſ aut ſiccitas vehemēs ſanāt̄ cū diacydonitē ſ̄m hūc mōm ℞. ſucci cydonioꝝ li. ij. ꝛ acceti fortis li. i. ꝛ mellis q̄ſtū ſufficit decoq̄t̄ donec fiat ī eſſentia mellis ꝛ pulueriȝet̄ ſ̄ illḋ. ʒʒ. ℥. i. ꝛ ſ̄tia aut. ij. ℥. ꝛ admiſtrēt̄. Medicamē aliḋ ꝓximū illi: ℞. cydonioꝝ acetoſorū li. iij. ꝛ mellis li. iij. ꝑmiſceāt̄ ābo ꝛ ꝓijciāt ſuꝑ ea piꝑis. iij. ℥. ꝛ ſeis apij montāi. ℥. i. et ex eis q̄ ꝯfert ſtō debili ē admiſtratio vociferationū ꝛ oīum q̄ mouēt ſiphac. Et ex medicis bōis ſtō debili mollificato eſt trifera ꝛ medicamē pſaꝝ. ꝛ eiꝰ modꝰ ē vt ſumāt̄ myrobalanoꝝ nigroꝝ aſſatoꝝ cū butyro vaccio. ʒ. x. ꝛ naſturtij aſſati. ʒ. v. ꝛ ameos ꝛ origāi ꝑſici āborū añ. ʒ. iij. ſcorie ferri. ʒ. x. doſis eiꝰ ſit. ʒ. ij. cū vino forti. Deſcriptio ēpl̄i boni ad debilitatē ſtōi cū duritie ſua ℞. caſſie lignee medietatē. ℥. i. lilij carmet. viij. flores ſquinanti carmet. vi. iunipi carmet. xviij. bdel. carmet. xxxij. ſpice celtice. ℥. vi. aut gūmi rute ſilueſtris. ℥. i. aloes. ℥. i. olei balſami. ℥. ij. cinami groſſi. ℥. i. ꝛ portare g̃na myrthi ē valde iuuatiuū eis. ꝛ ī mēta ē iuuamētū māifeſtū. ꝛ ſuꝑiora feniculi ſ̄c ex eis q̄ ꝯferūt in ēpl̄is ſtōi ſ̄ri ꝛ calidi. ꝛ pix ē ex ēpl̄is ſtōi ſ̄ri debilis. Et ſcias ꝙ debilitas qñq; ē cā tarditatis deſcēſionis cibi enim expulſiua ē ꝺbilis q̄r oȝ vt ſit panis ꝯfectꝰ iſtis pl̄im hūs fermētū. Et qñȝ ē cā velocis deſcēſiōis cibi ꝑꝑ ſuā īfuſionē lubricitātem ꝑꝑ debilitatem ſue virtutis retētiue: q̄r oȝ vt ſit panis ꝯfectꝰ iſtis ad aȝimū decliuis aliquātulum.

Ca. v. de ſignis nauſeatiue ſatietatis ꝛ deſtructōis digeſtiue.

c ✠ ſignis illiꝰ ſunt aſpa faciei ꝛ ꝯſtrictio ānhelitꝰ ꝛ grauitas capitis ꝛ dolor ī ſtō ꝛ ſingultꝰ ꝛ pigritia ꝛ tarditas motuū ꝛ citrinitas coloris ꝛ iſlatio ī vētre ꝛ ineſtis ꝛ hypocōdrijs: ꝛ eructuatio acetoſa aut acuta fumoſa fetida ꝛ nauſea ꝛ vōitꝰ ꝛ lubricatio ſupflua aut retētio ſupflua.

Ca. vi. de cura.

o Porꝫ vt admiſtret̄ vōitꝰ ꝛ leniat̄ nā cū ſolutiōe vētris: ꝛ ieiunet ꝛ dimittat cibū q̄ſtū pōt ꝛ vt ſit ꝯtētꝰ minoratōe qñ nō pōt. ꝛ exercitiū ꝛ balneū vt ſidet facienda ſūt. cū ṽo eſt replo cuꝰ motꝰ ticat̄ cū motu. ꝙ ſi timeat̄ admiſtret̄ qes ꝛ ſomnus plixꝰ: deiñ q̄dātim ꝑueniat ad cibū ꝛ balneū. ꝛ expire de cibo cuꝰ degō bōa ſit: ꝛ expire ſig̃ bōitatē digōnis ꝑdcā ī. c. ſuo. Et qñq; ē nauſeatiua ſatietas ꝑꝑ multitudinē ſōni ꝛ qetis: nā ſomnꝰ q̄uis conſerat ī q̄ſtū digerit tñ motꝰ ꝯfert ī q̄ſtū expellit ſupfluitates expulſiōe ꝛ ſōnꝰ qḋ nocet vbi eget ſupfluitatē expulſiōe ꝛ vigilie nocēt vbi idiget mā digōe. Et qñȝ ꝑducūt nauſeatiua ſatietas ꝛ cōeſtio nō ſ̄m ṽitateȝ famis ad hoc vt accidat ſtōacho aduſtio ꝛ acuitas ī tollerabiles. Et iſti iuuāt̄ ī curatōe nauſeatiue ſatietatis cū aliq̄ q̄ſtitate ꝯfectōis ſotire. Et iſti qñȝ ſcipiūt vomitu expellere illud qḋ comederant.

Ca. vij. ꝺ deſtructōe appetitꝰ ꝛ debilitate eiꝰ.

q Uandoq; ē cā eiꝰ caliditas pura aut cū mā ꝛ appetit hūidū ꝛ ſ̄ri qñ ē potꝰ abſȝ calo ꝛ ſic eo qḋ ē cibꝰ ꝛ qḋ ē ꝯſuetū vehemētiꝰ ꝛ magis deſtruit appetitum. Et frigꝰ qdē vehemētꝰ ꝑtinet appetitui ꝛ ꝑꝑ hoc inueniūtur ſeptētrion ex vētis ꝛ hyems ex tꝑibus vehemētiores ad excitandū appetitū: ꝛ q̄ iter ꝑagit ī niue vehemētioris appetitꝰ ē valde. Et cauſa in hoc eſt ꝙ caliditas ē mollificatiua faciēs currere mās ꝛ replens locū eis: ꝛ ſ̄ritas eſt ecōtrario: q̄uis qñq; ſit cauſa magis nocēs appetitui malitia ꝯplōnis frigide ſingularis: qñ mortificat duas virtutes ſ. ſenſibilem ꝛ attractiuam quare debilitat̄ appetitꝰ ꝛ hoc eſt raro: verum qñq; eſt cauſa eiꝰ oīs ꝯplō ſupfluens. ꝙ ſi ꝯfirmet̄ malitia ꝯplōnis debilitabit oēs ṽtutes. Et deijcit̄ appetitus in febribus ꝑꝑ malitiaȝ ꝯplōnis ꝛ dñium ſitis ꝛ replōnē hūoꝝ maloꝝ excitabiliū. ꝛ q̄ſto vehemētius cadit appetitꝰ in febribꝰ peſtil. ꝛ quādo ſupfluit ſolutio vētris vehemēs fit appetitꝰ cū ſ̄fluitate: ꝛ appetitꝰ qḋ cadit ī aſpatibꝰ ſtōi ēpis cū vehemētia. Et cū appetitꝰ ꝯualeſcentiū non eſt bonus ꝛ cadit ſignificat recidiuatōem niſi ſit ꝓpt̄ paucitatē ſan. ꝛ debilitatem corporis: conſidera ergo illḋ. Et qñȝ ē eiꝰ cā phlegma plīȝ viſcoſū ꝯphēſū in ore ſtōi: quare nā refugit a cibo niſi in quo ſūt caliditas ꝛ acuitas: deiñ accidunt ex acceptione illiꝰ ēt inflatio ꝛ extēſio ꝛ nauſea ꝛ nō qeſcit niſi cū eructuatione. Et qñq; fit ꝑꝑ aſſiduationē catarri deſcēdentis ex capite ad ſtōm. Et qñq; fit ꝑꝑ repletionē corporis ꝛ paucitatē reſolutionis ꝛ admiſtratōis nāe ī rectificādo humoreȝ malū: ſicut fit in febribꝰ in qbꝰ tolleratur dimiſſio cibi tꝑe extenſo: qm̄ nā non ſurgit ex venis neq; vene ex ſtō: ꝑꝑea q̄r nā laborat ad expellēdū ꝛ refugit ab attractiōe: ꝛ ſic abſtinēt vrſus ꝛ ericinꝰ ꝛ plīma aīalia a cibo ī hyeme tꝑe extenſo: qm̄ occupat̄ nā in rectificando illud qḋ ē in corꝑibꝰ ex coꝝ hūoribꝰ crudis ꝛ digerēdo ipm ꝛ admiſtrādo

ipm loco eiꝰ qḋ reſoluit. Et ad vltimū neceſſitas cibi ē vt ſuppleat locū eiꝰ qḋ reſoluit. Cū ergo nō ē reſolutio aut eſt reſolutio ꝑua nō ē neceſſariꝰ cibꝰ extrinſecus. Et qñȝ ē cā ī ea qḋ vētis ī carne ꝛ lacertis ꝛ reliquis mēbris qñȝ accit tñ debilitatis vt nō ſugāt ꝛ ñ ꝑuēit ſuctio ſ̄ȝ ſētiaȝ expulſioni ad os ſtōi q̄re ñ ſufficiēter accipiat ſtōus cibū. ſic cū accit ei abſtinētia a reſtauratōe eiꝰ qḋ reſoluit: q̄re nō ꝑuēit ſuctio vēaꝝ ad os ſtōi. Et qñȝ fit ꝑꝑ abſciſionē melācholie effuſe ſ̄ȝ aſſiduationē ex ſplene ad os ſtōi: q̄r nō mouet ipȝ ad appetēdū ꝛ nō expellit aliqd ab ipo mūdificādo. Cūq; rēanet ſupra ſupficiē ſtōi res extrāea tūc ſi ē pauca ē ſic abſtinēs a mā ꝛ mouēs ad expellēdū nō ſic appetēs ipaȝ mouēs ad attrahēdū. Et qñȝ ē cauſa eiꝰ deſtructio ṽtutis ſēſibilis ī ore ſtōi q̄r nō ſētit ſuctionē vēarum ex ipo q̄uis ſugāt. Et qñȝ ē illḋ cā ꝓperatis ſtōi. Et qñȝ ē cū cōitate cerebri. ꝛ qñȝ cū cōitate nerui ſexti ſoluȝ. Et qñȝ fit cā eius debilitas ēpis q̄re debilitat̄ ṽtꝰ appetitia: imo qñȝ fit cā eius mors ṽtutis appetitiue ꝛ attractiue totꝰ corꝑis ſic fit pꝰ egōnē ſan. pl̄imūꝫ ꝛ h̄ ē maluȝ ꝛ difficilis cure. ꝛ ꝑducit illud ad h̄ vt cognoſcat cibos ꝛ appetat ex eis aliqd ꝛ ponāt̄ añ ipȝ ꝛ refugiat ab eis. ꝛ deteriꝰ h̄ ē vt nihil appetat ꝛ ñ debilitat̄ ṽtꝰ appetitia pꝰ eōnē tñ imo apḋ oēȝ malitiā ꝯplōnis ſupflue. Et qñȝ cā eiꝰ ē ṽmes qñ nocēt īteſtinis ꝛ cōicat eis ſtōus ꝛ ñ ledūt ſtōȝ niſi aſcēdēdo ad ipȝ. ꝛ qñȝ ē cā eiꝰ mſia mīſta ledēſ ſtōȝ mouēs eū ad vomēdū ꝛ ad expellēdū ñ ad cōedendū ꝛ ad trahēdū. Et qñȝ accit deſtructio appetitꝰ ꝑꝑ ꝑgnatōeȝ ꝛ retētōeȝ mēſtruoꝝ ī ꝑncipio ꝑgnationis. veꝝ illud qḋ plīȝ accit eis ē corruptio digōnis. Et qñȝ ē cā eiꝰ ſuperfluitas caloris aeris aut frigiditatis eiꝰ: ita vt reſoluat virtuteȝ ſua caliditate aut ſtupefaciat eā ſua frigiditate aut ꝓhibeat reſolōnē ꝛ vehemēteȝ faciat caliditatē ſtōi ſilr̄: ꝛ ſilr̄ q ꝯſuetus ē bibere vinū ꝛ dimittit illud. Et qñȝ alterat̄ diſpoſitio appetitꝰ ꝛ debilitat̄ ꝑꝑ malitiā diſpōnis ſōni. Et qñȝ fit cāus appetitꝰ ꝑꝑ ꝑuitatē ſan. quā ſeqt̄ debilitas ṽtutū ſic accit ꝯualeſcētibꝰ cū ꝯualeſcētia. Hic nāq; appetitꝰ redit cū viuificatione ꝛ reditione ſan. paulatiȝ. Et exercitiū ēt abſcidit appetitū cibi ꝛ potꝰ aq̄ pl̄ime. Et qñȝ ē cā eiꝰ triſticia ꝛ timor ꝛ ira ꝛ q̄ ſūt ſimilia his. Et qñȝ ē appetitꝰ ꝓſtratꝰ. ꝛ qñ icipit hō cōedere excitat̄. ꝛ cā ī hoc ē aut q̄r cibꝰ excitat ṽtutē attractiuā: aut q̄r q̄litas iuēta ī ipo actu alterat cōplōnē deſtruentē appetitū ſicut ſi ſit ꝯplō illa calīa ꝛ īgrediat̄ cibꝰ q ſit frigidꝰ actu cū ꝯpatione ad illā cōplōnē ꝛ ſedat̄. Et ſilr̄ qñȝ bibit̄ ī ieiunio aq̄ ſ̄ra ꝛ excitat appetitū. ꝛ febricitāti qḋ redit appetitꝰ eiꝰ cūȝ receptione panis īfuſi ī aqua ſ̄ra. Et qñ accit ebrietas ex vino ebibito ſuꝑ hūorē ꝯmotiuū excitat appetitū ad ſorbendū. ꝛ ſilr̄ ſi ille ē deſtructor appetitꝰ ſ̄ritas ꝛ ingredit̄ cibꝰ calidus actu: aut aggregat̄ ex eo actu. Et caſus qdem appetitꝰ ī egritudinibꝰ cronicis eſt ſignificatio valde mala. Et ſcias ꝙ cāe deſtructiōis appetitꝰ ſūt ipſe eedeȝ cauſe debilitatis appetitꝰ qñ ſūt maiores ꝛ debiliores.

Ca. viij. de ſignis.

ſ Igna eiꝰ q̄ ē ꝑꝑ ꝯplōnes ſ̄ca q̄ ſciuiſti. Et ſig̃ eius q̄ fit ꝑꝑ ꝑuitatē reſolutionis ſūt ſpiſſitudo cutis ꝛ regimē delitioſū de hijs quoꝝ ꝑ̄terijt rememoratio: ꝛ multitudo egōnis ꝛ ꝯualeſcentia appetitꝰ pauca pꝰ exercitiū ꝛ eūonē. Et ſigna eiꝰ q̄ fit ex debilitate oris ſtōi ſūt ea q̄ diximꝰ ī. c. debilitatis ꝛ ex eis ſūt eūones pl̄ime. Et ſignū eiꝰ cuius cā ē aer ē illud qḋ ſcit̄ de diſpōne egri ī eis q̄ ſūt ꝑterita ſ. an obuiauit aeri vehemētis frigoris aut vehemētis caloris. Et ſigna eiꝰ q̄ ē ex vlceribꝰ ſūt dolor dictus ī c. vlceꝝ. ꝛ qḋ egredit̄ aliqd ex eis ī egōne ꝛ mollificatio nāe ꝛ ꝑuitas ī ore cibi ī ſtō ꝛ mordicatio eius qḋ hȝ q̄litatē acetoſaȝ aut acutaȝ aut amaraȝ. Et ſignū eiꝰ q̄ accit ꝑgnantibꝰ ē ꝑgnatio. Et ſig̃ hūoris putridi ſūt nauſea ꝛ ſubuerſio aīe ꝛ fetor oris ī qbuſdam horis ꝛ egō mala. Et ſignū eiꝰ q̄ fit ex abſciſione melancholie effuſe ex ſplene ad ſtōȝ ē: ꝙ qñ iſte hō ſūt acetoſa ꝛ ꝯmouet ſtōȝ eiꝰ ꝛ expellit redit ad appetitū ac ſi ipa faciat opōnē cāe abſciſe ſi nō eſſet abſciſa. ꝛ facit credere hāc ſignōnē magnitudo ſplēis ꝑꝑ retētionē eiꝰ qḋ oȝ vt effūdat̄. Et ſig̃ eiꝰ q̄ fit ex melācholia pl̄ima effuſa ledēte ſtōȝ ē vōitus melie ꝛ ſapor acetoſus ꝛ iquietudo ꝛ alteratio coloris hoīs ad nigredinē. Et ſig̃ eiꝰ q̄ fit cā ṽmiū ſūt ſig̃ exitꝰ ṽmiū ꝛ ꝯualeſcētia hꝰ ī appetitꝰ qñ admiſtratur aloes ī ſiropo maloꝝ loco ēpl̄i: nā deſcēdūt ṽmes a ſuꝑioribus vētris. Et ſignū eiꝰ q̄ fit ꝑꝑ ꝑuitatē ſan. ē vt accidat ꝯualeſcētibꝰ aut q eūacōne pl̄ima. Et ſignū eꝰ q̄ fit ꝑꝑ ſōnū ē ex malitia diſpōnis ſōni cū ꝑuatione reliquoꝝ ſignoꝝ. Et ſig̃ eiꝰ ī q̄ ē cā mortificatio appetitꝰ ſūt ſig̃ malitie ꝯplōnis ꝯfirmate: aut eūones ꝑterite ꝺbilitātes totū cōpꝰ ꝛ vt eger tal̄ fiat ꝙ qñ appetit aliqd ꝛ afferat̄ añ ipm refugiat ab ipo ꝛ abhorreat ꝛ maius illo ē vt nō appetat oīo. Et ſig̃ eiꝰ q̄ fit ꝑꝑ deſtructionē ſenſus ſtōi ꝛ debilitatē eiꝰ ſūt vt ſit reliq̄ ſigna ſana: ꝛ vt res acute nō mordicationē faciāt nȝ nauſeaȝ neq; faciant euenire ſingultū ſic diapipꝑon qñ ſumit̄ ī ieiunio ꝛ bibit̄ pꝰ ipȝ.

Ca. ix. de cura

✠ curatōe bōa ei q nō appetit cibū nō ꝓpt̄ caliditatē dñantē ē vt ꝓhibeatur cibꝰ ſpacio lōgo ꝛ minoret̄ ei ꝺ ōec viuificet̄ ṽtꝰ eiꝰ ꝛ digerat̄ nauſea oīo. ꝛ vt patiat̄ famē ꝺōec rectificet̄ ſtōus eiꝰ ꝛ appetat cibū ſic accit vigilātibꝰ: qm̄ cū ipſi ꝓhibent̄ a ſōno lōgo tꝑe ſūt dormiētes ꝛ ꝓfundant̄ in ſōno. Et ex eis q̄ ꝯferūt illis quoꝝ appetitꝰ ꝓſtratꝰ ē ꝑꝑ ꝺbilitatē ſic ꝯualeſcētiū aut ꝑꝑ māȝ hūidaȝ viſcoſā ē: vt cōedāt oliuas aq̄ ꝛ aliqd ꝺ piſcibꝰ ſalitis: ꝛ vt ſorbeāt acetū ſquilliticū paulatī: ꝛ oȝ vt alienet̄ ſ̄c barijs coꝝ crocꝰ oīo. veꝝ ſalita ꝯſueta ſūt plus ꝓuocātia appetitꝰ. ꝛ ex ꝓuocātibus appetitū ſūt cappꝑes ꝑ̄patū ꝛ mita ꝛ cepe ꝛ oliue ꝛ piꝑ ꝛ gariofili ꝛ galāga ꝛ acete ꝛ acetoſa ꝛ acetū coꝝ ꝛ almuri ēt ꝛ allea ꝛ cepe ꝛ paꝝ oppopōaci ꝛ mel ꝛ piꝑ al. ꝛ. ʒʒ. ꝛ alīa. ꝛ belſuic ēt ꝓuocat appetitū ꝛ mūdificat cū h̄ os ſtōi. Et ex medicis diſrūpētibꝰ appetitū eiꝰ q hȝ malitiā cōplōnis calīe aut ſ̄re ē electuariū diacydonitē. Et ex medicinis diſrūpētibꝰ appetitū ē medicamē ſ̄cȝ ex ſucco cydonioꝝ ſ̄cm cū pomis dictū in antidotario. Et ex

eis q̄ iuuāt appetitū ⁊ ꝓhibēt ſubuerſionē ſtō̄i, eiꝰ q̄ ñ recipit cibū ē rob. metē ſm̄ hūc moꝫ. Teratur gñata acetoſa cū corticibꝰ ſuis ⁊ ſūať ď ſucco eoꝝ pꝰ.i. ⁊ ſucci mēte pꝰ.5 ⁊ mellis bō̄i aut zuccari pꝰ.5. deide ꝓpenť cū facilitate ſup ignē ⁊ ſit doſis eiꝰ i ieiunio cochliariū.i. Factū āt cā caliditatis qñ3 rectificat potus aq̄ ſſre i q̄ntitate q̄ ñ mortificet calorē inatū. ⁊ ꝯferūt ei vti robub acetoſis. Et ex eis q̄ exꝑta ſūt i ea ē ſumēre i potu aq̄ꝫ gñatoꝝ cū oleo roſaꝝ ⁊ ꝓpē qm̄ eſt illic mā aut dñū3 ſitis ⁊ ſucci gñoꝝ ſſoꝝ cū robub iffratis ⁊ ēpſa iffrata. Et ſi fuerit illic materia cū abis cū in ꝓmis: ⁊ de ſūma iſtoꝝ ſūt ꝯualeſcētes exeūtes a febribus ⁊ ē cū eis remanētia acuitatis ⁊ eoꝝ cura ē hec cura. veꝝ ipi nō vtanť aq̄ ſſra pl̄ima vt ñ deijciāt vtutē ſtō̄ꝝ eoꝝ. Et necꝰiū ē vt i potu ſumāt hoc medicamē. ℞. roſ.ʒ.x. ſumac.ʒ.ij. cardamoni.ʒ.i. fiant ex eis tro. ⁊ ſit doſ.ʒ.ij. Ipſū.n. facit appetitū ⁊ icidit ſitī3. Et ex eis q̄ faciūt eos appetere ē ſauie ablutū cū3 aq̄ ⁊ aceto ⁊ ꝯfert eis vomere imiſſis digitis: mouet eni vtutē. Patiētibꝰ āt factā pp̄ frigꝰ ꝯfert decoctio ſpēꝝ q̄ ē vt pip ⁊ cinamomū ⁊ ſiſia. ⁊ ſilr vinū vetꝰ ⁊ diapipeō ⁊ tyriaca ꝓpē ⁊ allea ſūt iuuamēti maxi in h. ⁊ diacalamītū pl̄ʒ ꝯfert eis ⁊ oia electuaria calſa. ⁊ ſilr citra ꝯdita ⁊ myrobalāi ꝯditi ⁊ ſecacul ꝯditi ⁊.ʒʒ. ꝯditū ⁊ ꝯferūt eis vaporationes cū milio: qm̄ ipm̄ ē magis iuuatiuū3 q̄ꝫ ſal. Facte vō cauſe phlegmatis pl̄imi viſcoſi ꝯfert vomitꝰ factꝰ cū raphão cōcſto ſſ quē bibit ſiropꝰ acetoſꝰ ď melle ſiglr ſm̄ q̄ expoſui niꝰ i.c. cure vſis. ⁊ ex eis q̄ ꝯfert ipi ē ſiropꝰ acetoſus cū ſeminibꝰ melonis i quo ponit ſm̄ oē3 eminā mellis q̄ i ipo ponit aloes.iij.ʒ. ⁊ ſumitur i potu oi die ex eo tria cochliaria ⁊ ēt oliue de aq̄ cū aniſo ⁊ cappes i aceto cū melle. Et qñ3 ꝯferūt ei vti aqs thermarū ⁊ deābulatio ⁊ motꝰ. Et curatur pꝰ mūdificationē cū eis q̄ diximꝰ i.c. de caſu appetitꝰ cā frigoris.

In ea aūt q̄ ſit cā hūoris cholerici aut hūoris ſubtilis, ſit eūo cū eis q̄ ſcis ex myrobalāis. ⁊ ſiropꝰ acetoſus cū aloe ē melior ſiropo acetoſo cū ſcāouca. Scamonea nāq̄ꝫ inimica ē ſtō ⁊ curet ēt cū voitu q̄ educit hūores ſubtiles ⁊ decoctione abſynthij ēt: qm̄ ē vltima. In ea vō q̄ facta ē cū cōitate neruoꝝ aſſerētiū ſēſus aut cū cōitate cerebri ipiꝰ oꝫ vt rēdať vſus curā cerebri ⁊ ꝯfortationes eius. Sed in facta pp̄ ſpiſſitudinē ⁊ ꝑuitatē ſuctōis venaꝝ ex ꝓpē oꝫ vt rarificet corpꝰ cū balneo ⁊ exercitio eq̄li ⁊ ꝓuocatione ſudoris cū aperitiis. In ea vō q̄ fcā eſt cā melie oꝫ vt eūet melicholia deide admiſtrēť alcauguamich ⁊ ſciſina vt icidať illō qō remāſit ex ea. deinde admiſtrenť cibi boni chimi odoriferi: Etꝰ vō q̄ fcā ē ab abſciſiōe melācholie cura ē cura ſplēis ⁊ eiꝰ ꝯfortatio ⁊ apertio viarū q̄ ſt iter ſplenē ⁊ ſtō̄ʒ cū medicis q̄ꝝ eſt vomē ad ꝑtē ſplēis ſic ē epithimi ⁊ radices corticū cappaoꝝ i ſiropo acetoſo ⁊ ſilr cappares cū aceto ꝯdito: Pregnātiū aūt appetitus qñ3 aceſſit qñ3 cadit: ⁊ cura eꝰ ē cū eis q̄ ſūl ſic iceſſio ꝑpata ⁊ exercitiū tēpatū ⁊ iceſſio in cōceſtis ⁊ bibitio ⁊ vini vetꝰ odoriferū ꝯfortatiuū vtutis expulſiue ⁊ reſolutiuū materiei male ⁊ repreſentatio ciboꝝ ſaporoſoꝝ ⁊ ea i q̄bus ē caliditas ⁊ lēſio. Et i ea qō q̄ fcā ē pp̄ caſū vtutis oꝫ vt icipiať a rectificatione ꝯpl̄onis deijciētis eā q̄cūq̄ꝫ ꝯpl̄o ſit ⁊ ꝯuerſiōe ipiꝰ ad ꝯriū ſui. Et ſilr ſi fuit poſt eūones ⁊ raſurā tē illō erit pp̄ mortificationē vtutiſ. veꝝ i fcā pp̄ dbilitatē vtutiſ eoꝝ oꝫ vt motꝰ fiāt vōitu cū digitiſ ipi nāq̄ꝫ lꝫ ñ vomāt iuēiūt tñ augm̄tū vtutiſ appetitiue ⁊ qñ3 fit ex eis necꝰiū potať tyriacā i q̄buſdā ſiropis ſtōaticis ſic ē ſiropꝰ de abſynthio aut ſiropꝰ ď ſēibꝰ mixtis ſm̄ q̄ ꝯuenit. In facta vō pp̄ debilitatē ſenſꝰ ſtō̄i oꝫ vt curet cerebꝝ ⁊ auferať cā q̄ intromittit nocumētū i opatione eiꝰ. Et ſcias q̄ vomitꝰ mūdificās cū facilitate ē medicam̄ mirabile ei cuiꝰ appetitꝰ proſtrať in dulcibus ⁊ vnctuoſis ⁊ ē ꝯtētus in appetēdo acetoſa ⁊ acuta. ⁊ ex eis quidam q̄ ꝯferunt pl̄im habētibꝰ deſtructionē appetitꝰ ſūt olibanū ⁊ maſtix ⁊ xyloaloes ⁊ galia ⁊ calamꝰ aro. ⁊ balauſtie ⁊ aq̄ cydonioꝝ cū vino odorifero qm̄ ex ea fit ꝯpl̄m cū nō ē ex ſiccitate. Et ex eis q̄ ꝯferūt ē ſiropꝰ de abſynthio ⁊ vt aſſumat i oī die pōdus.ʒ.i. de radicibꝰ ignāti ⁊.5.ʒ. de ſpica ⁊ bibať cū aq̄ in ieiuno. Et illa cōfectio q̄ eſt ꝯparata filio abel dēa i antidotario ē iuuatiua ēt. Et dī q̄ ex herbo ꝯtrito cū ſūit auf. cū3 aq̄ gñati muzi ē cōferēs i excitādo appetitū. Et qm̄ caſus appetitꝰ ꝑducit ad ſyncopi tē cura ē approximatio odoramentoꝝ delectabiliū ex cibis ad īfirmū ſic ſūt carnes ⁊ hedus lactēs ⁊ gallina aſſata ⁊ alia ⁊ ꝓhibeatur ei ſōnus ⁊ cibeť cū ꝯualeſcit pāe infuſo i vino ⁊ ſumāt ſorbitiones velocis nutrimēti. Et ſcias q̄ oīa olera ⁊ ꝓpē butyrū ⁊ vnctuoſa ꝓſternūt appetitū aut debilitant ipm̄ ꝑ hoc q̄ mollificāt ⁊ ꝑ hoc q̄ corrūpunt orificia venaꝝ. Et illud q̄ ex eis ꝯuenientꝰ ē illud ē i quo ē ſtipticitas aliq̄ ſicut oleū orphacinū ⁊ oleum nucinū ⁊ oleum fiſticinum.

Capi.x. de corruptione appetitꝰ.

Qñdo i ſtō aggregať hūoꝝ malus diuerſus a ꝯſueto i qualitate ſua natura tūc regrit aliquid ei ꝯriū: ⁊ ꝯriū diuerſū a ꝯſueto diuerſū ē nō ꝯſuetū: fugātia nāq̄ꝫ ſūt extrēa ⁊ e cōtrario q̄ pp̄ accit q̄buſdā appetitꝰ luti carbonū ⁊ terre ⁊ gypſi ⁊ reꝝ hꝰ generis pp̄ q̄litatē q̄ i eis ē exſuccātē aut icidētē ꝯriā qualitati hūoꝝ. Et qñ3 accit ꝑgnātibꝰ pp̄ retētionē mēſtruoꝝ appetitꝰ cōruptꝰ pluſq̄ꝫ accidat eis deſtructio appetitꝰ. ⁊ cā i hoc ē illud qō diximꝰ ⁊ illud ē vſq̄ꝫ ꝓpē duos mēſes aut tres. Et illud qō ē qm̄ eaꝝ mēſtrua retinētur ad nutrimētū embryonis ē qm̄ qm̄ currūt timeť i eis qō abōrū faciāt. Ampliꝰ embriou in initio ꝯceptionis non pl̄imo idiget nutrimēto pp̄ ꝑuitatē ſui corporis q̄ ſupfluit qō de menſtruis retineť q̄ntū ad neceſſitatē. corrūpunť ergo ⁊ multiplicātur ſupfluitates i matrice ⁊ in ſtō. Cūq̄ꝫ embryon ſit idigēs ſupfluo nutrimēto ⁊ illud ē apud. iiij. mēſes miorāť ſupfluitates iſte ⁊ miorať hic appetitꝰ ⁊ ē ille q̄ noiatur ꝑiculū ⁊ diſcrimē. Et rectiꝰ ad qō alterať iſte appetitꝰ ē vꝰſū declinis ad acetoſū ⁊ acutū ⁊ illud qō ē magis corruptū ē vt ſit declinis ad exſiccatū ⁊ ſiccū ſic ē lutū ⁊ carbōes ⁊ teſte ⁊ qñ3 accidit hoibꝰ ſilē huic propter ſuperfluitates.

C. xi. de cura corruptionis appetitꝰ

Porꝫ vt eūeť hūoꝝ faciēs corruptionē cū medicis q̄s diximꝰ q̄bus oꝫ vti. ⁊ ex regimie exꝑto ad h̄ eſt vt ſūat piſces ſalitos ⁊ raphanū iſuſū i oximelle ⁊ cōedat vtroſq̄ꝫ: deide bibat pꝰ ipos aq̄ꝫ i q̄ faſeoli rubei decoquunť ⁊ anetū ⁊ naſturtiū ⁊ ſem̄ eruce q̄ i potu ſūať: ⁊ qñ3 i ipa ponit luti inuēti i croco q̄ntitas.ʒ.iij. ⁊ fiat vōitꝰ cū ea i mēſe ſel vl bis. deide admiſtreť ꝯfectio ď myrobalāis cū nuce endeu. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad h̄ ſūt cyminū carmenū ⁊ ameos maſticata i ieiuno ⁊ pꝰ cibū ⁊ cōedanť ſūpta ſel in puluere hauſto pꝰ ipꝫ liquore: aut ſūať.ʒ.i. de cardamomo maiore ⁊ tm̄dē de cubebis ⁊ q̄ntū3 totū de zuccaro tabarzet ⁊ ſūať i omni die. Et ex medicis ꝯpoſitis cū cuppulis glādiū vehemētis iuuamēti ſūt ea q̄ ſūt ſic medicam̄ cuiꝰ h̄ ē deſcriptio cuppulaꝝ glādiū.ʒ.viij. aloes.ʒ.xvi. herbe eupatorij.ʒ.vi. radicū ignāti.ʒ.iiij. mirrhe.ʒ.ij. ꝯterātur oia ⁊ decoq̄nť i.ij.lib. aq̄ dōec rēaneat medietas ⁊ ſūať i potu oī die. iij.lib. tribꝰ diebꝰ ꝯtinuiſ. Et iteꝝ cuppulaꝝ glādiū.ʒ.ij. myrobalani. belliricoꝝ pollypodij ēblicoꝝ oīū3 aū.ʒ.v. ſcorie ferri iſuſe i aceto forti multotiēs pꝰ qō oī vice aſſāť ſup patellā3.ʒ.x. decoquāť in viij. ℥. vini pōtici. ⁊. viij. ℥. aq̄ dōec ad medietatē ꝑueniāt ⁊ deť i ieiuno. vi.ʒ. In cura āt appetitꝰ lutioꝝ vt eūeť hūoꝝ requirens illud cū vomitu noto ad ſuū ſilē ſicut ille qui fit pꝰ cōeſtionē piſciū ſalitoꝝ cū aq̄ faſeoloꝝ ⁊ aneti ⁊ raphāi. ⁊ eis q̄ fortiter agūt fortiōa iſtis ⁊ ſi necꝰia ē ſolo vētris ēt fiat. Et ex eis ē eūo cū ſbit ⁊ gñiſ citri ⁊ ſale naptico qm̄ ē iuuatia ⁊ ꝓpē ſi fuerit illic vmes. ⁊ admiſtreť pꝰ illud medicie q̄s dabit hora ⁊ alie dicte i ātidotario. Et oꝫ vt fiat ex ameos ⁊ maſtice ⁊ cymio glutē ⁊ maſticeť ⁊ vt ſūať ex duobus cardamomis aū.ʒ.ij. de zuccaro tabarzet q̄ntū ē totū i ieiunio ⁊ ſorbeať ſup ea aq̄ tepida multotiēs paulatī. Et ex eis q̄ exꝑta ſūt eis ē h̄ ꝯfectio. ℞. myrobalāos ⁊ ēblicos nucē endē ⁊ maſticē ⁊ cardomomū maiꝰ ameos.ʒʒ. ꝯficiāť cū melle ⁊ ſūať ex eis aū cibū ⁊ pꝰ cibū q̄ntitas nucis. Et ex regie bono i h̄ ē, vt mūdificet patiēs eū ſtōm ſuū ⁊ rectificet ꝯpl̄onē ſuā. Ampliꝰ ſūať lutū album ⁊ diſſoluať i aq̄ ⁊ pōanť i ipa medicie vōitiue q̄ no hūt ſaporē maximū. dein depōanť i ipſa ex ſale ⁊ ipam bonā efficiat. deide exſicceť i ſole ⁊ ꝑcipiať appetēti lutū vt ſūať ex eo aliq̄d i quo ſit de medicamie qō ñ addat ſupra doſi.i. aut doſiꝫ.i.⁊.5. qm̄ faciet ipꝫ euomere illud qō cōcedit ⁊ ꝓpē ſi fūit res ꝯmouēs vōitū3 ſic caules ⁊ ſiſia ⁊ faciat abhorrere lutū. Et iā exiſtimauerūt qdā q̄ iuuātiꝰ qō admiſtreť ad expellendū appetitū luti eſt vt cibeť patiēs dū ē ieiunꝰ pullis colūbaꝝ aſſatis ⁊ vtaťcis in ſcda mēſa pꝰ cibū paulatī3. Et i.ij. mēſa vti ameos ē valde mirabile ⁊ ſilr amigdaliſ amaris. ⁊ dixerūt qō q̄ potare ſacrālati ď ſiſamo abſcidit ipm̄. ⁊ oꝫ vt loq̄mur i h̄ ſꝫ expimētū nō ſꝫ rōcinationē. Et ex illis q̄ ꝯferūt eis q̄ntis ſit ex lutis ē nux endē ⁊ ſuctio ſalſoꝝ ⁊ ſi ſint ex lapide. Et iā exꝑtū ē amilū de tritico ⁊ proꝓpē cū ſale. Et exꝑta ſūt eis vt ſūanť vini pōtici.℥.viij ⁊ coquāť dōec rēaneat.5.lib. ⁊ ad bibēdū deť i ieiuno ꝑ hebdomadā vnā. Et ex illis q̄bꝰ oꝫ eos vti in ij. mēſa ſūt fiſtici ⁊ paſſule ⁊ caſtāce ⁊ chryſomila. Et ſi in q̄buſdā eoꝝ exꝑtū ē vt ſumāt azebchi ⁊ ſint in ipo piſces ꝑui ⁊ cepe ⁊ carui ⁊ oleū ablutū ⁊ ſpēs ſit pip ⁊ ʒʒ. ⁊ iā dēꝫ ē q̄ ruta ē maxi iuuamēti. ⁊ nos qō iam diximꝰ regimē eiꝰ q̄ appetit acetoſū ⁊ acutū3 abſq̄ꝫ dulci ⁊ vnctuoſo.

C.xij. de fame ⁊ vehemētia eius ⁊ expulſione appetitꝰ caini.

Multotiēs excitať hic appetitꝰ caninꝰ pꝰ eūationes ⁊ febres ꝓlixas reſoluētes. Et qñ3 accit ex dbilitate vtutis retētiue i corpe q̄re aſſidue fit reſolō ſupflua ⁊ aſſidue fit appetitꝰ vehemētis reſtaurationis. Et qñ3 accit appetitꝰ caninꝰ pp̄ calitatē ſupfluā i ore ſtō̄i reſoluētē ⁊ regrētē reſtauratōē3 q̄re ē os ſtō̄i ſp q̄ſi ſit famelicū ⁊ hoc ſꝫ pl̄3 facit ſiti ⁊ i q̄buſdā diſpōnibꝰ fac famē cū ſupfluit eiꝰ reſolō Fames āt ſm̄ pl̄3 ē a ſupfluitate caloris i corpe toto ⁊ i extrēitatibꝰ eiꝰ. Caliditas.n. lꝫ cū approꝑať ori ſtō̄i faciat appetere aq̄ꝫ ⁊ currētia hūida: tñ ipa cū diuať corpi reſoluit ⁊ cogit venas vti ſuctione pꝰ ſuctionē dōec ꝑueniat ad os ſtō̄i capiēdo qō aggregatū ē. Et qñ3 ē hec caliditas veniēs de foris ꝑcipue pp̄ dñiū aeris cali i corpe cū occurrit raritati eiꝰ ⁊ obediētie ipſiꝰ ad reſolutionē ⁊ necītati recte ad reſtaurationē Et qñ3 ſupfluitať reſolōnis corpis ſola ē i hoc cā cū ē illic caliditas itriſeca digeſtiua reſolutiua. ⁊ ꝑcipue ſi fuerit illic caliditas extriſeca aut adiutoriū debilitatis retētiue. Et qñ3 accit ēt ex catarro i capite ⁊ illud ē raro. Et qñ3 fit pp̄ vmes ⁊ ſerpētes magnos cū ſubito icipiūt venire ad cōe ſtā ⁊ approꝑinquāt eis ⁊ dimittūt corpꝰ ⁊ ſtō̄ʒ famelica. Et qñ3 ē pp̄ hūorē acetoſū. ſ. melā3 aut phlegma acetoſū ꝯmouētē os ſtō̄i ⁊ facit i ipo illud qō facit ſuctio venaꝝ capiētiū cibū ⁊ comitať i ipm̄ vt īſpiſſet cū eo ſāguis ⁊ ꝯhatur ⁊ ſētiať i orificijs venaꝝ ſicut abſtergēs ſugēs. Et ē cum acetoſū3 ſua inciſiōe ⁊ expulſione rēouet hūores viſcoſos ſi ſūt in ore ſtō̄i qui ſūt cōtrariū3 appetitꝰ: qm̄ motus cū3 ē cū ꝯprehenſione horū humoꝝ ē ad expellendum vehemētiꝰ q̄ꝫ ſit ad attrahendū. Et iterū villorū ſtō̄i motus vehemēs ſit ad inſpiſſandū ⁊ cōſtringēdum cuius ſimile accit cū ē motus ſuctionis venaꝝ ⁊ motꝰ virtutis attractiue. ⁊ illud qō accit ex caīna fame ꝑegre ꝓficiſcētibꝰ i frigore vehemēti poſſibile ē vt ſint propter hāc cauſā ⁊ ſimilia. Et ex cāis q̄dem cōmouentibus famē ⁊ appetitū vehemētem ſunt vigilie ſuperflue propterea quia reſoluunt ⁊ extrahunt humiditates ad exteriora ſequens dilatationem caliditatis ad exteriora. Et ſcias q̄ appetitus caninus multotiens perducit ad boliſmum ⁊ ſubet ⁊ mortem.

Cap.xiij. de ſignis.

Signū3 eius que fit poſt euacuationes ⁊ egritudines reſolutiuas eſt anteceſſio carnū3. ⁊ vt non ſit natura ſoluta ſm̄ plurimum. quoniam corpus attrahit humectationem cibi ad ſeipſū3 quare exſiccatur fex. Et ſigna eius que fit ex frigore ſunt paruitas ſitis ⁊ multitudo fecis ⁊ inflatio ⁊ reliqua ſigna huiuſmodi complexionis ⁊ ex illis eſt frigiditas huius aeris circundantis. Et ſigna eius q̄ ſit ex caliditate ſunt fortitudo ſitis: ⁊ non eſt vomi-

nis acetoſus ⁊ eſt natura ſm plurimum conſtricta ⁊ reliqua ſigna eius huiuſmodi complexionis. Et ſigna eius que fit ex debilitate virtutis retentiue i toto corpore ⁊ in ſtomacho ſunt multitudo exitus egeſtionis crude ⁊ perductio diſpoſitionis ad ſanguinolentam egeſtionē ⁊ reliqua ſigna proporcionalia nota. Et ſigna eius q̄ ē ex multitudie reſolutionis ſūt cauſe reſolutōis ꝑdicte i libro vniuerſali q̄rū rememoratio preteriȷt: ⁊ vt nō ſit i digōne nocumētū. Et ex ſūma ſignoꝝ caſualiū ſūt caliditas aeris circūdātis vigilie ⁊ ſimilia. Et ſigna eius q̄ fit ex hūore acetoſo aut melācholico ſūt paucitas appetitus aque ⁊ acetoſitas eructuationis ⁊ reliqua ſigna ꝓporcionalia nota. Et ſigna catarri ex capite ſūt ea q̄ dixim⁹ i capitulo ſuo. Et ſigna vermiū ſunt ea que ſequūtur in loco ſuo ⁊ q̄ dicemus in capitulo ſuo

Cap. xiiij. de cura.

i Lla qdem que fit ex frigore ⁊ ex ſupfluitate phlegmatica oportet vt curet cū mundificatione nota cū calefactiuis ꝑdictis ⁊ vino plurimo in quo non ſint ponticitas neq̄ acetoſitas oio. Ipſum eni ſanat ab ea ſumptū i potu calefactū i ieiuno. Ipſū nāq̄ ē curatio magis conferens eis niſi ipſis adſit vētris ſolutio. tunc eni oꝫ vt omne vinū vitent: ſtipticū nāq̄ augmētū facit i canino appetitu ipſoꝝ. Et amaꝝ addit i ſolōne vētris ipſorū. Et oꝫ vt ſint ea quib⁹ cibant̄ pinguia calide ꝯplōnis ſicut ſūt ea que ipinguantur cū cibo cameli: ⁊ oleū ē eis iuuatiuū cū i ipō n̄ ſit pōticitas ⁊ acetoſitas. Et aliud abet cōferunt eis. Et ex eis qb⁹ oportet cibari eos ē vitellus oui aſſatus valde p⁹ cibū. ⁊ oꝫ vt elongentur ab acetoſo ⁊ pontico. Et admiſtrētur eis electuaria odorifera ſic alcāzi ⁊ electuariū veremiſck ꝓpˀie cū fuerit illis vētris ſolutio. Et ex vnctionib⁹ ab ſtergēdo factis q̄ eis ꝯferūt ſūt muſcus ⁊ laudanū. ⁊ ex eis q̄ exꝑta ſūt ſūt gūna alcadra i ieiuno aliqb⁹ dieb⁹. Illus autē qui patiūt eā ex debilitate virtutis retētiue nā ipſa licet ſm plurimū debilitetur ꝓpter frig⁹. tū debilitat̄ qūq̄ ipſa ⁊ omnis virtus ꝓpter oēm malitiā cōplōnis. Et nō attēdas ſermonē ipſoꝝ q negant illud ⁊ dimittūt: imo oꝫ vt cognoſcas ꝯplōnē ⁊ opponas cū cōtrarietate cure ⁊ ſit magis vincens illud qꝺ ē cū hūiditate ꝯfert pāis de armiacha valde. q̄ ſi coꝝ nature fuerint vehemēns mollificationis tūc retineas eas: nā i retētione eaꝝ ē cura fortis hui⁹ egritudinis. Uerꝫ illos qbus accit hoc p⁹ febres fortes ⁊ eūones oportet cibari ex vnctuoſis q̄ mūdificant os ſtomachi q̄ nō ſūt male ſubſtātie ſicut ē oleū amigdalarū cū zuccaro ⁊ vt inſpiſſetur qꝺ de corpore ipſoꝝ ē apparens. Et ſimiliter eſt cura eius que accit ꝓpter reſolutionē plurimā. Et oꝫ ne patiētes hanc ſpēz famis canine ad calefaciētia ꝯueniant ⁊ ſiropos: imo nutriantur ex cibis frigidis ⁊ liniantur extrinſecus ex eis que opilant poros: ſicut ē oleum myrthinū ⁊ ꝓpˀe i cerato ⁊ ſic aluṁ diſſolutū i cerato ⁊ vt abluat̄ aqua frigida niſi ſit quod prohibeat. Et oportet vt ſint cibaria eoꝝ frigida viſcoſa groſſa ſicut ſunt ventres ⁊ acida ⁊ acetoſa ⁊ congelata ⁊ panis azimus.

Et cum iuenit aliquis eoꝝ iuuamentum ex hoc regimine conuenit ei vt abhorreat ipſum paulatim ⁊ ſuccurrat malitie ipſius ⁊ ſimiliter ille cauſa famis cui⁹ eſt raritas corporis: In illis autē cuius cauſa ſūt vermes ⁊ ſerpētes oportet vt interficiantur ⁊ educātur cum eis que diximus in capitulo vermium ⁊ vt cibētur ex cibis groſſis frigidis ⁊ pane infuſo in aqua frigida ⁊ aq̄ roſ. ⁊ eo quod diſſoluitur i decoctione ex carnibus galloꝝ ⁊ gallinarum ⁊ piſciū ⁊ vtantur fructib⁹ ſtipticis. In ea autē cui⁹ cā ē ex phlegmate acetoſo oportet vt paciētes ipāꝫ ſumāt cū aliquo in quo cadūt origanū ⁊ ſynapis ⁊ piper ⁊ vt comedāt mel ⁊ allea ⁊ cepas ⁊ nuces ⁊ amigdalas ⁊ vnctuoſa ⁊ adipes ſicut ſunt adipes gallinaꝝ ⁊ ſiſamum. Et iuuatio quidē in qbuſdā eoꝝ ē calefactio ⁊ illaꝝ q̄dā ſūt medicine calide ꝑdicte ⁊ i qbuſdā eaꝝ ē equatio acetoſitatis. ⁊ illa quidē ſūt cibi vnctuoſi predicti. Et ille quidem qui forte tollerās ſolutionē ventris: ſoluatur p⁹ adminiſtrationē horum ſubtiliatiuoꝝ cū picra confortata eis: deinde dētur ei vnctuoſa. In pueris vero cū ſubtiliantur cū eis que ſunt ſicut cephe ⁊ allea ⁊ cibi ſubtiliatiui aſſiduetur tribuere eis in potu aquam calidam poſt regimen cum ſubtiliatiuis: illud enim lauat humores eorum. Illa autem que eſt propter melancholiam effuſam ſemper: quandoq̄ indiget phlobotomia baſilice ſiniſtre ſi eſt ſanguis in eis plurimus cauſa melancholie plurime. ⁊ ſi eſt ſplen apoſtematus tunc laboretur in euacuando eos cum illis que ſcripta ſunt in canone ⁊ alienētur ab acetoſis ⁊ ſtipticis. Et quandoq̄ conferunt eis ventoſe ſuper ſplenem. Species vero que fit ex caliditate curatur cum eo quod ſcis: ⁊ dentur cibaria ſubtilia ⁊ cucumeres ⁊ melones ⁊ cucurbite ⁊ ſimilia ⁊ vitetur aer calidus.

Ca. xv. de fame que vocatur boliſmus.

Et que nominatur fames vaccina: ⁊ ipſam quidem antecedūt pleruīq̄ fames canina ⁊ deſtruitur appetitus poſt ipſam ⁊ quandoq̄ non imino deſtruitur appetitus omnino incipiēdo ⁊ eſt fames membrorum cum ſatietate ſtomachi ſunt ergo membra famelica valde ⁊ indigentia nutrimento ⁊ ſtomachus reſpuens ipſuꝫ ⁊ quandoq̄ peruenit res in ipſo ad ſyncopim. Et vene quidē ſūt vacue ſed ſtomachus reſpuit cibum abhorrēs ipſuꝫ. Et multotiens quidē accidit iter agentibus in frigore ⁊ ꝯgelatis quoꝝ ſtomachi ex frigore vehemēti inſpiſſantur. Et cauſa eius ē malitia cōplexionis mortificans ſenſibilem virtutē ⁊ virtutē attractiuā. Et fit ex humoribus regentibus os ſtōi cooperientibus ipm ⁊ ſparſis in villis eius mouentibus ad expellendum ⁊ refugientibus attractionem.

Cap. xvi. de ſignis.

Et tu quidem cognoſces ſigna cum eis que iterata ⁊ dicta ſunt tibi in canone.

Ca. xvij. de cura.

Et cura caſus appetitus omnino ⁊ penitus oportet vt odorentur cibi prouocātes appetitum habentes ſpecies ⁊ fruct⁹

odoriferos ⁊ aromatica odorabilia i quibus eſt ſtipticitas ⁊ ꝯgreget̄ v̄tus: quare non reſoluatur ⁊ deglutināt panem īfuſum i vino odorifero ⁊ ſumant i potu aut ſorbeāt ex vīo odorifero ⁊ ꝑ ꝑe ſi ꝯmiſceat̄ ei canfora in calida ꝯplexione aut xyloaloes: ⁊ galia in aliȷs. Et ꝯfert ei ſiropus de lilio ſi nō fuerit cā eius caliditas. Et oꝫ vt ligētur man⁹ ⁊ pedes ipoꝝ vehementer ⁊ ꝓhibeantur in ſomno: ⁊ oꝫ vt doleāt punctū aliqua re pungente ⁊ vnguib⁹ ꝯſtricti ⁊ ꝑcuſſi virga ſubtili molli vt dolere faciat ⁊ non diſrumpat niſi fuerit cauſa eius caliditas. Et ex eis q̄ ꝯferūt eis eſt vt ſumant torrelle ⁊ digitis conterant̄ i almenis aut i vdeac odoriferis et ex eis emplim fiat ſtō ⁊ ꝓpˀie in diſpōne ſyncopis. Et fiat eis ēplim etiā cū ēplis odoriferis ſic ſūt ēplꝫ pincale ⁊ ēplꝫ almarub frigidi. Et qūq̄ confert vt admiſtrent̄ ſuper ſtōs eorū medicine facte ex medicis cordialib⁹ boni odoris: ⁊ vt vaporent̄ ex fumigiȷs factis ex ambra ⁊ fiat emplaſtruꝫ iuncturis ipoꝝ ex emplō facto ex aqua ro. ⁊ aqua myrthi ⁊ almetus cāfora ⁊ muſcho ⁊ croco ⁊ xyloaloes ⁊ galia ⁊ roſ. Et fiat ꝑparatio in calefaciendo corpora eoꝝ ſi cā eſt frigus ⁊ infrigidando ipſa ſi cauſa eſt calor. Et cum ſupuenit eis ſyncopis fiat ipſis illud qꝺ dixim⁹ etiam in diſpoſitione ſyncopis ⁊ ſpargatur ſup facies ipſorum aqua frigida ⁊ ſtringant̄ manus ⁊ pedes ipſorum ⁊ pungātur plante pedum eoruꝫ ⁊ extēdantur capilli ⁊ naſi ipſorum. Cumq̄ euadunt cibentur pane infuſo in vino odorifero. Et ſi fuerit in ſtomachis eorum humor cholericus aut ſubtilis ſumāt in potu quātitateꝫ. ij. cochliariū de oxymelle cum aur. i. de hiera. aut minus ſi fuerint debiles. Et ſi fuerit frigiditas ſupflua ſumant in potu tyriacam ⁊ ſagzeneaꝫ ⁊ diamarte ⁊ cōfectionē ſtomaticon ⁊ electuariū diaſpermaton.

Ca. xviij. de fame ſyncopali.

e Et vt ſint patientes famē non tollerātes ſeipſos cū famelici ſunt: cūq̄ tardatur eis cibus ſupuenit eis ſyncopis ⁊ caſus v̄tutis: ⁊ cauſa eius eſt caliditas fortis ⁊ debilitas in ſtomacho.

Capi. xix. de cura.

b Huius egritudinis cura proxima eſt cure boliſmi. Et iaꝫ preteriȷt maior pars canonis regiminis ipſius in doloribus ſtōi ⁊ boliſmo. Et ad ſummum cura ipſorum diuiditur ad curandum patientes ipām in diſpōne ſyncopis ⁊ eſt iam dictum in capitulo ſyncopis. Et ad curanduꝫ ipſos quando euadunt. Et eſt vt cibentur pane infuſo i vino ⁊ ſiropo de fructibus: deide cum alio regimine infrigidante ꝑdicto in boliſmo ⁊ eo quo curentur an̄ illud: ⁊ eſt vt ꝓhibeantur a ſomno plurimo ⁊ ante tardetur eis cibus ⁊ vt cibentur frigidis actu. Et vt fiant illis ea que dicunt̄ in dolorib⁹ ſtomachi.

Capi. xx. de ſiti.

m Multitudo ſitis ⁊ eius vehemētia quandoq̄ fit ꝓpter ſtomachum ſcilicꝫ aut propter caliditatem complexionis eius ⁊ ꝓpˀie oris eius. Et quandoq̄ accidit caliditas in inflammatione febrium ita vt quidam eorum non ceſſent bibere ⁊ non ſatientur donec moriantur inde in proximo. Et quandoq̄ accidit illa caliditas propter potum vini fortis veteris valde plurimi: aut cibum calidum valde actu vel potētia ſicut ē aſſa ⁊ allea ⁊ ſimilia. Et multotiens moritur hō ex potu vini veteris inflāmatus ⁊ conturbatus ⁊ ſitiens. Et quandoq̄ accidit illa caliditas ex potu aquarum ſalſarum ⁊ aquarum aliaꝝ. Et aqua maris quādoq̄ efficit in ſiti additionem cui non ſuccurrit̄. Et quādoq̄ fit ꝓpter medicinas ⁊ ꝓpt̄ cibos ſitiꝫ facientes q̄ faciunt ſitim cum ablutione aut curſu. ⁊ ablutione quidē ſicut res ſalite quas natura abluere querit cū ablutione aut ſiccatione. ⁊ curſu ſicut viſcoſa que nā q̄rit ſubtiliare valde ita vt penetrent ⁊ non adhereant ⁊ qūq̄ facit ſitiꝫ res groſſa propterea quia venit ad eam caliditas. Et piſces quidem ſaliti aggregāt hec oīa aut ꝓpter ſiccitateꝫ ſtomachi. Et qūq̄ fit propt̄ phlegma ſalſū in ipſo aut dulce aut cholerā amarā Et qūꝫ fit propter humiditates feruētes. Et qūq̄ fit cum cōmunitate membroꝝ alioꝝ ſicut fit in diabete ⁊ eſt de egritudinibus renum: ⁊ dicemus ipm in capitulo renum. Et quādoq̄ fit ſitis huius capituli ꝓpter opilationem exiſtentem inter ſtomachū ⁊ epar ⁊ ſeparatur inter aquam ⁊ penetrationem ipſi⁹ ad corpus: quare non ſedatur ſitis quāuis bibat̄ aquā plurimā: ⁊ hoc eſt ſicut illud qꝺ accidit in hydropiſi ⁊ in colica. Et quandoq̄ fit propter cōmunitateꝫ epatis cum febricitat aut apoſtematur aut vehemēſ fit frigus eius: quare non attrahit. ⁊ propter communitatem pulmonis cum caleſcit: ⁊ cordis etiaꝫ cum caleſcit: ⁊ inteſtini ieiuni etiam ⁊ meri ⁊ alcaiaſim ⁊ que ſequuntur ipſum quando exſiccantur in ipſo humiditates ⁊ minuuntur. ⁊ quandoq̄ caleſcit vehementer ⁊ quandoq̄ propter egritudines cerebri ex ſirſen calida ⁊ mania ⁊ alcutrub. Et vehementior quidem ſitis eſt illa que facta eſt cauſa horum membrorū ⁊ per cōmunitatem illam que commouetur ab ore ſtomachi: deinde que commouetur a meri poſtea que cōmouetur a profundo ſtomachi que eſt cum communitate pulmonis. Deinde que eſt cum communitate epatis: deinde que eſt cum communitate inteſtini ieiuni. Et quandoq̄ fit cum communitate corporis totius ſicut in febrib⁹ ⁊ ſitis cretica ⁊ que eſt i fine ethice ⁊ ptiſi. Et ſicut accidit propter puncturam viperarum ſitim facientium: nam cum ipſe pungūt non ceſſat pūct⁹ bibere ⁊ non ſatiatur donec moriat̄. ⁊ ſimiliter a potu vini in quo mortue ſunt vipere aut a cibo. Et ſicut accidit poſt euacuationem cuꝫ ſeluto ⁊ egeſtionem ſanguinolentam ſuperfluam. Et bibenti quidem medicinam ſoluttam ſm plurimum accidit cum operatur medicina ſitis cuius defectus in pluribus horis ſignificat q̄ medicina adhuc eſt i operatione. Et quandoq̄ accidit vt tardetur ab hora ſua: aut antecedat ⁊ feſtinet ante operationem medicine: verum eius anteceſſio fit aut propter caliditatem medicine: aut propter caliditatem ſtomachi: ⁊ eius ſiccitatem: ⁊ tardatur propter

contrarium: ⁊ propter illud ſitis in eo cuius ſtõus ē calidus ⁊ ſiccus ⁊ bibit medicinam calidaꝫ nõ ſignificat ꝙ medicina fecerit opatioñē ſuā iaꝫ dudū: ⁊ in eo qui eſt ei ꝯrius ſignificat ꝙ ipa efficit operationē ſuam iā duduꝫ. Et ex eis q̄ ꝯmouent ſitim ſunt multitudo locutionis ⁊ exercitij ⁊ laboris Et ſomnus q̄ eſt ſup cibos calidos: ſed cū non eſt ſup cibos calidos tūc ſomn⁹ ſedat ſitim: Et qñ aggregat̄ in egritudinibus acutis ſitis vehemens ⁊ ſiccitas vehemēs tunc illud eſt malum valde.

Capitulum.xxi.de ſignis.

Signa quidem facte ꝓpter ꝯplexiones ſciunt̄ ex eis que dicta ſunt i capitulis aggregatis: ſiue ſit cum materia ſiue abſqꝫ materia ⁊ ſit materia amara aut ſalſa nitroſa aut dulcis aut ipediēs ſua ebulitione: ⁊ ſignum facte cauſa opilationis: ē qñ ſignificat ipam quandoqꝫ lenitas nature. Et ſignū facte cauſa diabetis eſt vt ſitis vehemēs quam non ſedat pot⁹ aque: imo cū bibitur aqua fit neceſſitas extractiõis ipſius cum vrina ⁊ redit ſitis: quare ſunt ſitis ⁊ ꝓuocatio vrine ſe comitantes ⁊ equales Signū vero facte propter cauſas facientes ſiti pꝫdictas eſt anteceſſio illaꝝ cauſaꝝ. Et ſigna eius que fit cum cõmunitate.ſ.illius qdem que fit cum communitate pulmonis. ⁊ cordis ſunt ꝙ ſedat eam attractio aeris frigidi ⁊ vigilie conferūt ei ⁊ ſõnus addit in ea. ⁊ quandoqꝫ fit ſuctio aque paulatim magis vltima in ſedando ipam quā ſorbere ipam pliniuum: imo quādoqꝫ ſorbitio eius ſubito congelat ſupfluitatē deinde calefacit eam quare additur ſitiſ in duplo ⁊ expulſor ſitis addit in ſiti quare non iuuatur ab eis quib⁹ iuuabat̄ in principio. Et illa que fit exſiccatiõe meri eſt parua debilis quare ꝯfert ei ſomnus: ꝓpterea ꝙ humectat vētrem ⁊ quies ⁊ dimiſſio locutionis: ⁊ ſi eſt ex calore tunc vigilie conferunt ei. Et factā cū ꝯmunitate epatis ſignificat cõgnitio diſpõnis epatis in ꝯplexione ſua calida ⁊ ſicca ⁊ apoſtema ſuum calidum ⁊ non calidum.

Capi.xxij.de cura.

Omnis cura facta ex cauſis complexionalibus curatur cum cõtrario. Et ſitis pulmonis curatur cum aere attracto. Et multotiens quidem curatur ſitis mandando aquā frigidam ſuper linguam. Et ille qui timet ſitim i ieiunio pꝫmittat loco aque fabarum ⁊ ciceris acetum cum oleo ⁊ abhorreat aquam fabaꝝ ⁊ ciceris quoniam ambo ſunt facientia ſitim. Et euacuatus expectet ſuper ſitim quā acquiſiuit ei euacuatio vſqꝫ quo confortetur eius digeſtio ⁊ non bibat ſitiens aliqd plurimū ſubito neqꝫ aquam frigidam valde ⁊ mortificet caliditatē quā debilitauit ſitis. Et vomit⁹ qñꝫ facit ſitim: ⁊ ſedat eam ſiropus de pomis cuꝫ aqua roſ. Et i ſtõ qdē calido ⁊ ſicco addit aqua frigida ſitim ⁊ ſilr in ſtõ ſalſi humoris: ⁊ aqua calida ſedat ſitim multotiens. Et qñ fit vehemēs ſitis ⁊ non ē febris tūc miſceat̄ cū aqua parū iuleb vt perueniat aq̄ ad extrema membrorum.

Ca.xxiij.de cura percuſſionis obuiationis ⁊ caſu ſup ſtomachum.

Emplaſtrum conferens ad hoc: ℞. poma ſcenia decocta cū decoctione boni odoris donec diſſoluantur in decoctione: deinde terant̄ bene: deinde ſumat̄ ex eis pondus.l.ʒ. ⁊ miſceatur cū.x.laudani ⁊.viij.ro.⁊.vi.aloes. ⁊ aggregentur oīa cū duob⁹ ſucci.ſ.arnogloſſe ⁊ folioꝝ cuꝑreſſi: ⁊ miſceat̄ cū eis oleum de lilio ⁊ fiat tepidum ⁊ ligetur ſup ventrē. ⁊ vbi eſt ſtõus aliquot diebus.

Tractatus.iij.de nocumento digeſtionis.

Capitulum primum.

Nocumenta digeſtiõis ſequūtur nocumēta i inferioribus ſtõi: aut ꝓpter cauſam in cibo: aut ꝓpter cām in diſpoſitione quietis corporis ⁊ motuſ ſtomachi. Et factū cā rei ſtõi ē malitia ꝯplexionis aut calide aut frigide ⁊ fortior earꝫ eſt frigida ⁊ debilior eaꝝ eſt calida. Frigida eni vehementi⁹ nocēt digeſtioni q̄ꝫ calida. verum ſicca ⁊ humida non ꝑueniunt ad hoc ſm pluriꝯuꝫ vt appareat ex eis ſolū cū equalitate ambaꝝ aliaꝝ qualitatū nocumētum digõnis niſi iam fecerint euenire. Sicca qdem areſactionē ⁊ humida hydropiſim: verūtamen diſpoſitio inter quieteꝫ ⁊ ſomnum ⁊ eoꝝ contraria ⁊ qd ſequit̄ ea de indicijs cibi i hoc eſt: ꝙ cib⁹ indiget quiete ⁊ ſomno vſqꝫ quo bona fiat digõ. ⁊ qñ ſunt loco amboꝝ motus ⁊ vigilie non ꝯpletur digeſtio. Et cibus quideꝫ grauis remanet i ſtomacho ꝓlixe ⁊ digeritur aut remanet indigeſtus: aut eſt parue digõnis: ſed leuis cibus cū nõ digeritur prolongat̄ ſpacium remanentie ei⁹ non digeſti: imo qñ non eſt in ſtomacho qui digerat ipſū corrumpitur velociter. Et cibus qdem aut ꝯuertit̄ ad illud qd neceſſario facit digeſtionem integraꝫ: aut cõuertitur ad illud qd neceſſariam facit conuerſioneꝫ aliquā ⁊ digeritur digeſtione aliqua non integra q̄re nou attrahit corpus ex quantitate cibi quā poſſibile ē ipm ſumere q̄ꝫtitatem qua idiget cibo: ⁊ fit ibi extenuatio: aut non digerit̄ oīo. Et illud eſt ſꝫ duos modos. nam ipſe tunc aut remanet in diſpõne ſua aut ꝯuertit̄ ad ſbam corruptam. Et qñqꝫ fit illud in oī digeſtione ⁊ vſqꝫ i tertia ⁊ q̄rta: ⁊ cā illius accidūt hydropiſ ⁊ cācer ⁊ formica ⁊ heriſipila ⁊ morphea ⁊ baras ⁊ ſcabies: ⁊ illud ideo qñ ſanguis non ē digeſtus digõne ꝯueniēti nature: quare membra non attrahūt ipm ita vt ipſo nutrianẗ ⁊ putreſit ⁊ fetet ⁊ non fit nutrimentū ex eo ⁊ non fit bona aſſimilatio eius cū eis. ⁊ ſi fuerint illic vincentia fex ⁊ caliditas denigrat̄. ⁊ qñqꝫ fit nigredo ei⁹ ſimilis pici. ⁊ ſtõus ēt qñ non digerit oīno peruenit res ad lubricitateꝫ inteſtinoꝝ aut ad hydropiſim: verūtñ non conuertitur niſi ad hydropiſim tympanitē cū ſtõus in ipa hꝫ impreſſionem tãte q̄ꝫtitatis qua facit vaporationem cibi ⁊ nõ qua digerat. Et ſcias ꝙ corruptio digeſtionis ⁊ debilitas ei⁹ ⁊ ad vltimū nocumentū ei⁹ cū accidit ex qualibet materia ē facilius ad curādū q̄ꝫ ſit cū accidit ꝓpter debilitatē virtutis ⁊ malitiam ꝯplexionis confirmatam.

Capi.ij.de corruptione digeſtionis.

Cibus corrūpit̄ in ſtõ ꝑ cauſas q̄ ſūt cõtrarie cauſis rectificatiõis eius. Et ad ſūmū cauſa i hoc: aut eſt in cibo aut in receptore cibi: aut i rebus accidētibus ſupuenientibus eis. Et cib⁹ qdē corrūpit̄ in ſtomacho aut ꝑ quantitatē ſuam aut ꝓpter qualitatem ſuam. Propter quantitatē qdeꝫ quoniam eſt plus q̄ꝫ oportet: quare patit̄ de digõne infra q̄ꝫ oꝫ. aut ē min⁹ q̄ꝫ oꝫ ⁊ patitur de digeſtione ſupra q̄ꝫ oꝫ: q̄re aduritur ⁊ in cinerē ꝯuertitur. Et ex ꝑmo huic corrūpitur cibus ſubtilis in ſtõ igneo calido. Sed ꝑ qualitatē qñ eſt in ſeipſo velociter ſuſcipiens corruptionē ſicut lac recenter mulctū ⁊ melones ⁊ pſica. aut tarde recipiēs rectificationē ſicut ſūt tubera ⁊ caro bubali: aut ē ſupfluc qualitatis ꝓpter ſuā caliditatē ſicut mel: aut ē ꝑ frigiditatē ſuā ſicut cucurbita: aut ē ꝓhibens appetitū cibi cum ꝓprieta te que ē in ipſo: aut i comedente ſicut ille cui⁹ refugit nā a cibo aliquo q̄ꝫuis ſit laudabilis aut ſit appetendus ab aliquo. Aut ꝑ horā ſue receptionis: ⁊ illud ē qñ ſūit̄ ⁊ in ſtõ ē repletio aut remanētia alteri⁹: aut ſūitur ante exercitiū ꝯſuetū poſt expulſionē cibi pꝫmi ⁊ egreſſionē eius. Aut ꝑ errorē in ordie ſuo ita vt ordinetur qui ē velocis digeſtionis ſupra illū qui ē tarde digõnis ⁊ remaneat natans ſupra ipſū quare corrūpitur ⁊ corrūpit illū qui cõmiſcetur ei. Et neceſſarium quidem eſt in ordine vt pꝫmittatur leuis ſupra granē ⁊ leuis ſupra ſtipticū niſi ſit aliquid vocans egꝝ faciens neceſſariū vt ꝑmittatur ſtiptic⁹ ad retinendam naturam. Aut ꝓpter multitudinē ſpecieꝝ eius ⁊ miſceantur alij cū alijs quare commiſcet̄ ille qui eſt velocis digeſtionis ⁊ ille qui ē tarde digeſtionis. Facta aūt cauſa receptoris aut ē in ſubſtātia eius: aut ē cā alterius ⁊ eoꝝ que circundant ipſum ⁊ accidunt in ipſo. ⁊ illud quod eſt in ſubſtantia eius eſt ſicut ſi ſit in ſtõ malitia complexionis cum materia aut ſine materia ⁊ debilitetur in digerēdo: aut ꝑtranſeat digeſtionē ſicut iam ſciuiſti in calido ⁊ frigido: aut ſit ſubſtantia eius inſpiſſata ⁊ ꝫirbum ipſius ſubtile: aut ſit comphenſio ipſius ſup ipm nõ ſimil̄ ⁊ non bona aut ſit bona. Aeꝝ grauitas eius ſit impediens ſtomachum: quare ipſe appetit deponere qd in ipſo eſt quāuis non eueniat rugitus ⁊ inflatio. et iſta duo ſunt ex cauſis debilitatis ſtomachi ⁊ deſtructionis eius. Sed illa que eſt cauſa alterius ē ſicut ſi ſit in ſtomacho ventoſitas ſeparans inter ipſuꝫ ⁊ int̄ comphenſionē vltimam ſuper cibū. Et quando dicitur ꝙ multitudo eructuationis ē ex cauſis corruptionis digeſtionis: non eſt inquantū eſt eructuatio ſed inquantū ē ventoſitas quare extendit ſtõm ⁊ facit natare cibum. Non ergo fit bona comphenſio fundi ſtomachi ſup cibū. Et omne quidē facienſ natare cibum ē ꝓhibens digeſtioneꝫ. Et ſicut ſi ad ſtomachum currat ex capite aut epate aut ſplene aut reliquis mēbris qd corrūpat cibum ꝓpter ſuam communitatē ⁊ non poſſit ſtomachus regere ipſum. Et multotiens quidē effunditur ad ipm poſt digeſtionem ⁊ multotiens effunditur ante ipſam. Et ex illis eſt vt ſit illud quod circundat ipſum ex epate ⁊ ſplene frigidum aut male complexionis. Facta autem propter cauſas recenter ſuperuenientes cibo ⁊ receptori eſt: ſicut cum deficit cibo illud quo indiget de ſomno digeſtionis. aut cum inuenitur motus ſuper ipſum quo non indiget ⁊ commouet ipſum ⁊ corrūpitur. aut quia accidit potus ſuper ipſuꝫ plus q̄ꝫ ſit neceſſarium: aut minus: aut accidit coitus ſuper cū aut multiplicantur cibaria ſuper naturam digeſtiuam. aut balneum aut obuiationes aeris vehementis frigoris aut male ſubſtantie. Et ventoſitates recēte in ventre ꝓhibent digeſtionem ⁊ corrumpunt eaꝫ quia commouent cibos ⁊ mouentur in eis. Et cibus quidem corrumpitur in ſtomacho aut quia putreſcit: aut quia aduritur: aut quia aceſſit: aut quia acquirit qualitatem non proporcionabilem ad aliquam qualitatum conſuetarum. Et totum illud eſt aut quia cibus conuertitur ad illud: Aut quia humor ſm illam formam permiſcetur cibo ⁊ corrūpit ipſum. Et quandoqꝫ eſt iſte humor natans: et quandoqꝫ eſt parum reſidens ad inferiora ſtomachi quare non dilatatur neqꝫ peruenit ad os ſtomachi. Et quotiens additur cibus aceſcit ⁊ aſcendit ad os ſtomachi ⁊ permiſcetur cum toto cibo: ⁊ quandoqꝫ eſt huiuſmodi humor penetrans in venis: deinde reuertitur ſubito cum opponit̄ ei opilatio ſubito in facie meatuū cum quibus non ꝑparatur penetratio. Et cum ſtõus eſt calidus abſqꝫ mā aut cū mā cholerica effuſa ex epate ad ipm ꝓpter multitudinē generationis eius in ipſo ꝑ viā fellis ꝑdictā: corrūpūtur in ipſo cibi leues ⁊ digerūtur fortes groſſi ſicut caro vaccina: ⁊ ſplen eſt cauſa corruptionis cibi Et ſcias ꝙ corruptio digeſtionis quandoqꝫ adducit ad egritudines plurimas malignas ſicut epilepſiam ⁊ melancholiam: mirachiam ⁊ ſimilia. imo eſt mater egritudinū ⁊ origo chronicaꝝ infirmitatum. Et quandoqꝫ corrumpitur digeſtio conualeſcentibus ⁊ generatur acetoſitas ⁊ indicat recidiuationeꝫ ꝓpter illud qd timetur de putrefactione. Et multotiens quidē facit accidere corruptio digeſtiõis pruritū.

Ca.tertiū de debilitate digeſtionis.

Cauſe debilitatis digeſtionis ſunt omnes cauſe quas diximus in corruptione digeſtionis ⁊ ſigna eaꝝ ſunt illa ſigna. Aeꝝ effuſio cholere ex illa ſumma non debilitat digeſtionem: ſed quandoqꝫ corrūpit eam. Effuſio autem melancholie: q̄n doqꝫ aggregat ambas res. ⁊ ſimiliter etiam ſiccum ⁊ humidum ex hac ſumma non perueniunt ambo ſola ad hoc vt deſtruant: nam humidum perducit ad hydropiſim ⁊ ſiccitas perducit ad areſactionem Et ex cauſis debilitatis digeſtionis ē raritas mirach ⁊ paruitas carnis eius. Et quandoqꝫ eſt cauſa in debilitate digeſtionis velocitas deſcenſionis cibi: aut ꝓpter lubricitatem ſtomachi ex eis que ſcis in capitulo lubricitatis ſtomachi. Et non eſt illud ex cauſiſ corruptionis digeſtionis ⁊ nõ ingreditur in eis imo ingreditur in cauſis debilitatis ſtomachi. Et hic quidem deſcenſus ante horam quandoqꝫ fit ex bonitate cõprehenſionis ſtomachi ſup cibum: q̄ndoqꝫ

feſtinat expulſiua motu ſuo ⁊ ē fortis. Et qn̄qꝫ fit ꝓ
pter debilitatem retentiue: quare non retinet ⁊ non
ꝯphendit ſicut oportet donec digeratur integre.
Et qn̄qꝫ ē pp aḡata calida aut phlegmatica aut me
lancholica ⁊ vlcera ⁊ ſilia quare nō fit bona ꝯphen
ſio. Et qn̄qꝫ nō fit bona ꝯphenſio ei cibi cū ē grauis
aut mordicatiuꝰ chẏlicus: aut ē calidus: aut ſtoma
chus hꝫ ꝯplexionē calidā: aut in potu ſumit habēs
ipm ⁊ cū ipſo ē ꝯplexio calida hn̄s bonitatem dige
ſtionis aliquid calidū ꝓhibēs digeſtionē ⁊ ſm plu
rimū corrūpit ipſam ⁊ non ꝓhibet ipam tn̄. Et hu
iuſmodi quidē hoīs ſicut ſcis qn̄qꝫ ſanat ⁊ tempe
rat digeſtionē eius potꝰ aq̄ frigide. ⁊ ſilr qn̄qꝫ in ſtō
ſunt hūores mali ⁊ ꝓpe mordicatiui diſtinguentes
inter ipm ⁊ inter cibos q̄re non ſiūt bone ꝯphenſio
nes ⁊ retentiōes ⁊ eſt deſideriū expellendi vehemen
tius. Et illud qḋ ē cā bonitatiſ digeſtionis ē propter
bonitatē ꝯphenſionis. Cōprehēſio .n. ſtomachi
ſup cibū cū ē integra ⁊ ē nō impediēs digerit quod
ſibi ptinet. Et ſi ē integra ſed ē grauatiua ⁊ ſtōus reti
net cibū retentione eiꝰ q hꝫ tremorē pp quandā gra
uedinē ⁊ ē appetens vt ſepat ipſum ē digeſtio infra
illā ⁊ nō ſūt eructatio ⁊ rugitus. Et ſi nō ē ꝯphēſio
ē debilitas digeſtionis ⁊ rugitus ⁊ eructatio. ⁊ qn̄ꝫ
pducit debilitas digōnis ⁊ conuerſio cibi ad phleg
ma ad tremorē ⁊ frigus extremitatū ⁊ cōmotionez
paroxiſmi febris. Uez pulſus nō ē pulſus factus in
initio paroxiſmi febris. Et qn̄qꝫ fit debilitas digeſti
onis pp nauſeatiuā ſacietatē ⁊ repletionē antecedē
tem. Et in libro quidē mortis velocis dr̄ ꝙ ſi ſuper
oculos eius qui hꝫ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ tarditatez
digeſtionis bothor nigra apparet ſilis ciceri ⁊ rubet
pars eius ⁊ viridis fit pars alia: tūc ipſe incipit cum
diminutiōe rōnis ⁊ moritur in ſeptimadecima. ⁊ ex
cauſis corruptōis digeſtionis ⁊ deſtructionis eiꝰ eſt
triſticia ſicut ex cauſis bonitatis digōnis ē gaudiū.

Ca. quartū de ſignis debilitatis digōnis.

Illam qdē que leuis ē ſigt grauitas ⁊ extēſio
⁊ remanētia cibi in ſtō longior ꝯſueta. Fortez
aūt ſigt eructatio adducens ſaporē cibi poſt
qnqꝫ horas rugitus ⁊ nauſea ⁊ extēſio ⁊ eſtuatio an
helitus. Sed vltimā ſigt ꝙ cibus nō alterat alterati
one d̄ q̄ ſit curādū penitꝰ ſicut ſi ſit frigiditas ſuꝑflua
valde: ⁊ cibus qn̄ nō digerit niſi tarde deſcēdit niſi
ſit pp motū v̄tutis expulſiue ex mordicatōe aut qua
litate alia ꝯtraria aut grauitate. Et ſigna eiꝰ q̄ fit pro
pter ꝯplexiōnē ſūt ea q̄ iā ſciuiſti. ⁊ ꝙ ē ꝯphenſio tre
mula abſqꝫ forti appetitu deſcenſionis cibi ⁊ ē deſi
deriū eructuandi abſqꝫ euētu rugitus ⁊ eructuatōis
freq̄ntis ⁊ ſingultꝰ ⁊ inflatio petētes illud aut ſicut ſi
eueniat poſt. Et ſigna eius in q̄ eſt cā deſcenſus cibi
ante horā ſunt lenitas egeſtionis ⁊ ſetor eius ⁊ pau
citas mūdificatōis epatis ⁊ corporis ab ea. ⁊ quan
doqꝫ accidūt cū ea mordicatio ⁊ inflatio. Et ſignifi
cationes quidē eius que eſt ab humoribus calidis
ſunt ſitis ⁊ puitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fu
moſa. Et illam que fit ex humoribus frigidis ſigni
ficat illud quod egreditur ex eis cū vomitur aceto
ſitas ⁊ caſus appetitus cū ſignificationibꝰ frigoris
⁊ materici ꝑdictoꝝ in tractatu pmo. Et illam que eſt
ab apoſtematibus ⁊ ſimilibus ſignificant ſigna coꝝ.

Capitulum quintum de cura.

Cum fuerit debilitas digeſtionis accidēs a cā
leui aut a repletione antecedente nō plurima
tunc ſufficient in ea longitudo ſomni ⁊ dimiſ
ſio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei: ⁊ adminiſtratio
vomitus cū aqua tepida ⁊ ſubtiliatio regiminis. Et
qn̄ ē plus illa ⁊ maior ⁊ ſūt poſt acceptionē cibi mor
dicatio ⁊ nauſea ⁊ eructuatio pueniens ad ſaporem
cibi oꝫ vt ſumat in potu aqua tepida multotiens et
nō ceſſet iterare donec euomat totū illud qḋ corru
ptū ē: deinde effundatur ſup caput eius oleū aliqḋ
⁊ vaporetur venter eiꝰ ⁊ viſcera cū panno calefacto
⁊ fricent extremitates eius cum oleo d̄ oliuis ⁊ oleo
roſ. ⁊ effūdatur ſuper ipſū aqua tepida ⁊ deſcribat
ei ꝓlixitas ſomni ⁊ ꝓhibeatur ei cibus in die illa. ꝙ
ſi in mane ſurrexerit letus ⁊ fortis ingrediat balneū
⁊ ſi nō: redeat ad ſomnū ⁊ regimē ſubtiliatiuū ⁊ dor
mitationem paucā ⁊ leuem tribus diebus cōtinuis
vſqꝫ quo cōuertatur ſtomachus ad diſpōnem ſuā ⁊
qn̄qꝫ indiget ſolutione ventris. Et pip quidē eſt ex
medicinis magis iuuatiuis ad digeſtionem. ⁊ ſom
nus omnis iuuat digeſtionē. Uez ſomnus ſup ſini
ſtrū ē plurimi iuuamenti in hoc ꝓpter ꝯpſſionē epa
tis ſup ſtōm: ſed ſomnus ſup dextꝝ ē cā velocitatis
deſcenſionis cibi qm̄ ꝑparatio ſtomachi facit illud
neceſſariū. Et ſcias ꝙ amplexari infantē ꝓpinquūz
ad hoc vt polluat ſm longitudinē noctis ē ex rebus
magis iuuatiuis ad digeſtionē ⁊ oꝫ ne ſuꝑueniat ei
ſudor. Sudor enim infrigidat ⁊ ꝓhibet iuuamētū
calefactionis cū caliditate ſua innata. ⁊ oꝫ vt non ſit
cū eo d̄ anhelitu eſtuatio. Eſtuatio eni ⁊ motꝰ appe
titus variant motus virtutū nutritiuaꝝ. Et ſūt qdaz
homines qui amplexantur catulū canis aut cattuz
maſculū nigꝝ. In debilitate autem digeſtionis ſcd
ꝓpter caliditatē cum materia ex eis que ꝯferūt ſunt
oxyporiū diacydoniten ⁊ cibi acetoſi ſtiptici alumia
ti ⁊ collegati ⁊ qui ſunt ſimiles illis ex frigidis. ⁊ cō
fertꝰi pondus .ij. ʒ. ſuffuſſaci ex .x. roſ ſpodij .iij. co
riandri ſicci .v. ſumantur in potu cū aqua granatoꝝ
aut oxyporio diacydoniten.

Ca. ſextū de ſignis corruptionis digeſtionis.

Significationes quidem eius ex quibus co
gnoſcitur corruptio digeſtionis manifeſte
ſunt. Uerum ſignificationes que quandoque
aſſociantur ⁊ quandoque non aſſociantur ſunt ru
gitus eructuatio ⁊ mordicatio. Et ſignificationes
eius que fit propter diſpoſitiones ciborum predi
ctas: ſunt cognitio diſpoſitionum ⁊ motus eorum
an ſint multi aut ſuſceptibiles putrefactiōis aut ſit
erratum in ordine eorum aut hora ipſorum. Et mo
tus quidē ſup ipos eſt genus erroris propter illud
cuius rememoratio preceſſit: ⁊ vt quotiens fecerit
illud accidat corruptio digeſtionis: ⁊ quotiens ca
uet ⁊ abſtinet rectificatur digeſtio. Si aūt accidētia
propter complexionem ſtomachi ⁊ egritudines eius

cognoſcunt ex ſignis ꝑdictis i ca. aggregāte. ⁊ quan
do mā corrupta ē i ſtō i ipſo ſūt nauſea ⁊ accidētia q̄
ſūt cū corruptiōe digeſtiōis frequētia nō habētia vi
ciſſitudies. ⁊ ſi ſūt illic viciſſitudies tūc medicie ſunt
aduenietes effuſe. In ſcā aūt pp raritatē ſtōi ⁊ atte
nuationē texture villoꝝ eiꝰ ⁊ accidentia diſpōnis ad
ipm ſic vetuſtatis ſigna ſūt ꝓlongatio doloꝝ ſtōi ⁊
egritudinū eiꝰ ⁊ debilitas digeſtiōis cū d̄bilitate ap
petitꝰ ⁊ attenuatio corporis. Et ex iſtis qdē qn̄ꝫ acci
dūt debilitas digeſtiōis ⁊ deſtructio eiꝰ ſine corrup
tione ipſiꝰ. Factā aūt pp vētoſitates ſignificāt ſigni
ficatiōes vētoſitatū ꝑdicte. Sꝫ ſignificatiōes effuſi
onis ex mēbris ꝯmunibꝰ ſūt ex eis q̄ diximꝰ i locis
ſuis vt ꝯſideres diſpoſitionē illiꝰ mēbri i ſeipſo. ⁊ vt
cognoſcas an multiplicēt i ipſo effuſiōes ad mēbra
alia i vijs alijs ſic vt cognoſcas an ille cuiꝰ ſtōus exi
ſtimatur ledi a catarris habeat catarꝝ deſcēdētē ad
gutt ad pulmonē ⁊ alia. Et ſignū caſus corruptiōis
digeſtiōis pp effuſionē cholere ē vt ſit ꝯplexio ñ cū
illa cholica: deide iueniant i ſtomacho mordicatio
⁊ natatio cibi. Capitulum .vij. de cura eius.

Principiū illiꝰ ē vt egrediat quod eſt corruptū
i ſtomacho ex cibo vſqꝫ ad finē ſui cū vomi
tu aut ſolutiōe vētris ⁊ vt rectificet regimē eiꝰ
quod comedit ⁊ bibit ⁊ reducat i oībꝰ diſpoſitiōibꝰ
ad illud quod neceſſariū ē vt expellat cū cibo donec
verificet eiꝰ bonitas quare mūdificet ſtomachꝰ pnͣs
cū potu aque roſ. Si autē fuerit corruptio digeſtio
nis pp caliditatē ſtomachi aut pp cholerā effuſā ad
ipſū igroſſa cibos coꝝ ⁊ decliſa cū eis ad frigꝰ adeo
donec ſint ſicut caro vaccia cū aceto cōdita. ⁊ nō po
tias frigida ſubtilia qm̄ ſubtilia corrūpunt i ſtoma
chis eoꝝ velocit. Et oꝫ vt ille q ex eis cholericus eſt
euomat ante cibū. Et ſi fuerit illud pp frigus curet il
lud frigus cū eis q̄ diximus i ca. ſuo. Et ſi fuerit cau
ſa raritatis ſtomachi curet cum medicis odoriferis
ſtipticis predictis ⁊ cūꝫ cibis boni chimi velocis di
geſtionis que ſint facti decliues ad exſuccationem ⁊
ſtipticitatem arte ⁊ cum ſeminibus ⁊ reliquis que di
ximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptio
ne digeſtionis cuius cauſa eſt effuſio cholere ex cur
ſu predicto eueniens raro oportet vt conſueſcat vo
mere ante cibum multotiens. ꝙ ſi melioretur poſt il
lud ⁊ ſumat cibum abſcindat hanc conſuetudinem
vt non debilitetur ſtomachus ipſius: ⁊ cum hoc oꝫ
vt poſt vomitum ſumat robub confortantes ſtoma
chum repellentes quod effunditur ad ipſum: ⁊ aſſi
due fiat emplaſtrum ſtomacho ipſius cum eis que
confortant ipſum ad expellendum quod ad ipſum
effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus
euomat ante cibum ſm ratiocinationem predic
tam. In illis vero quorum ſtomachi cibum aceſce
rē faciunt ſi fuerit acetoſitas parua accidentalis fit iu
uamentum cum ſuctione pomorum dulcium ⁊ iu
uantur coriandro cum bibunt ipſum ante cibum cū
aqua: ⁊ ſimiliter maſtix cum in potu ſumitur ex eo.
Si autem fuerit fortis tunc ex eis que conferunt ad
hoc fortiter magnifice vltime ſunt ſummitates ſqui
nanti cum carui ⁊ ſimiliter omnia electuaria calida
⁊ electuarium Alchabithi. Et quādoque iuuantur
cum geleniabin infuſo in aqua calida. Et ex eis que
ipſis conferunt eſt vt ſumant ad manſionez hoc me
dicamen: ℞. cymini ſeminis aneti amborꝫ ana par
tem .i. roſ. ru. ablatis capitibus partes .ij. cribellent
poſt contritionem cum orali cuius doſis ſit medie
tas .ʒ. vnius cum vino cōmixto. Si vero indigent
eis que ſunt fortiora hoc. oportet vt vtantur vomitu
poſt comeſtionem ſalſi ⁊ acetoſi ⁊ acuti ſicut foca. ex
pectent itaque poſtea .i. hora. deinde euomant cum
ſiropo acetoſo mellino calefacto ⁊ ſucco rhaphani
⁊ cum eis que curſu eorum incedunt ⁊ ex aqua mel
lis ⁊ ſimilibus: deinde medicētur cum tro. ro. maio
ribus ⁊ cum triſera. Et multotiens quidem non eſt
neceſſarius in ea vomitus quando eſt cauſa in ipſa
frigiditas ſine materia propter quam aceſcit cibus:
⁊ quando cibus aceſcat putre tūc eſt maior corruptio
⁊ oportet vt habens eam dimittat cibaria cum micis
⁊ iura ⁊ cibetur exſuccantibus ⁊ frixis ⁊ eis que i pa
tellis coquuntur ⁊ carne rubea. Et oportet vt corpo
rum eorum complexio permutetur tantum. Et ex
eis que verificant omnem cibum corruptum in ſto
macho eſt vt expellatur. ꝙ ſi natura ſufficiēs fuerit
facet illud tunc ſufficiat ipſa. Et ſi nā non eſt ſuffici
ens ad illud ſumat diacyminum ſm quantitatem
neceſſitatis. ſi autem non ſufficit adiuuetur cum reli
quis electuarijs ſolutiuis de quibus ſumatur quan
titas pauca ſm menſuram qua educatur fex: ⁊ dia
cydoniten eſt ex ſumma eorum que eliguntur ex eis.
Et ſigna quidez bonitatis comprehenſionis ſtoma
chi ſuper cibum ⁊ bonitas digeſtionis que eſt in vlti
mo ⁊ contraria eorum ſunt ea que diximus in capi
tulo ſignificationum. Qḋ ſi res predicte non fuerit
ſed ſentiuntur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ deſiderium
minuendi grauitatem cum conſtrictione accidente
tunc ſcias ꝙ ſtomachus eſt vehementis comprehē
ſionis ſed eſt abhorrens ſummam cibi in quantita
te ſua. Et ſcias ꝙ digeſtio eſt fundi ſtomachi: ⁊ ap
petitus oris ſtomachi.

Cap. viij. de tarditate deſcenſus cibi ex ſtomacho
⁊ velocitate deſcenſionis eius.

Quandoqꝫ remanet i ſtomacho aliqḋ de cibo
vſqꝫ circit .xv. horas i diſpoſitiōe ſanitatis ⁊
xij. horas. ⁊ illud ē ſcḋꝫ cibū i leuitate ſua. Et
ſignificat illud iuētio ſaporis eiꝰ i ore ⁊ i eructuatiōe
retētio nāqꝫ cibi i ſtomacho ñ ē niſi pp tarditatē di
geſtiōis vſquequo digerat. ⁊ expulſio eiꝰ ē pp expul
ſionē expulſiue cū ꝯplet digeſtio: aut pp motionem
mouētē expulſiuā ſicut mordicatio cholere aut me
lācholie acetoſe aut alicuiꝰ eoꝝ q̄ dicemꝰ. Et nō ē ſic
exiſtimauerunt qdā ꝙ omnis cauſa i retētiōe eius ē
ſtrictura meatꝰ iferioris. Nā ſi eēt illud ñ eſſet poſſi
bilis exitus denarij ⁊ auri deglutitoꝝ: ⁊ vinū ⁊ lac ñ
remanerēt i ſtomacho ⁊ cibo nō natarēt i ſtomacho
debili ⁊ facerent rugitum ⁊ iflationem: immo cau
ſa in deſcenſione cibi naturalis eſt digeſtio ⁊ virtus
ſtomachi ad expellendum cui non eſt conuenientia

feſtinat expulſiua motu ſuo ⁊ ē fortis. Et qñq; fit ꝓpter debilitatem retentiue: quare non retinet ⁊ non ꝯp̄hendit ſicut oportet donec digeratur integre. Et qñq; ē ꝑꝑ apata calida aut phlegmatica aut melancholica ⁊ vlcera ⁊ ſiſſia quare nõ fit bona ꝯp̄henſio. Et qñq; nõ fit bona ꝯp̄henſio cū cibi cū ē grauis aut mordicatiuꝰ cholicus: aut ē calidus: aut ſtomachus h̄z ꝯplexionē calidā: aut in potu ſumit̄ habēs ipm ⁊ cū ipſo ē ꝯplexio calida h̄ñs bonitatem digeſtionis aliquid calidū ꝓhibēs digeſtionē ⁊ ſm̄ plurimū corrūpit ipſam ⁊ non ꝓhibet ipam tm̄. Et huiuſmodi quidē hoīs ſicut ſcis qñq; ſanat ⁊ tempe rat digeſtionē eius potꝰ aq̄ frigide. ⁊ ſilr qñq; in ſtō ſunt hūores mali ⁊ ꝓpe mordicatiui diſtinguentes inter ipm ⁊ inter cibos q̄re non fiūt bone ꝯp̄henſiones ⁊ retentiōes ⁊ eſt deſideriū expellendi vehementius. Et illud qđ ē cā bonitatiſ digeſtionis ē propter bonitatē ꝯp̄henſionis. Cōprehenſio .n. ſtomachi ſup cibū cū ē integra ⁊ ē nõ impediēs digerit quod ſibi ptinet. Et ſi ē integra ſed ē grauatiua ⁊ ſtōus retinet cibū retentione ciꝰ q̄ h̄z tremorē ꝑꝑ quandā grauedinē ⁊ ē appetens vt ſepat ipſum ē digeſtio infra illā ⁊ nõ ſūt eructatio ⁊ rugitus. Et ſi nõ ē ꝯp̄hēſio ē debilitas digeſtionis ⁊ rugitus ⁊ eructatio. ⁊ qñz ꝑducit debilitas digōnis ⁊ conuerſio cibi ad phlegma ad tremorē ⁊ frigus extremitatū ⁊ cōmotionez paroxiſmi febris. Veꝝ pulſus nõ ē pulſus factus in initio paroxiſmi febris. Et qñq; fit debilitas digeſtionis ꝑꝑ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ repletionē antecedentem. Et in libro quidē mortis velocis dr̄ ꝙ ſi ſuper oculos eius qui h̄z nauſeatiuā ſacietatē ⁊ tarditatez digeſtionis bothor nigra apparet ſilis ciceri ⁊ rubet pars eius ⁊ viridis fit pars alia: tūc ipſe incipit cum diminutiōe rōnis ⁊ moritur in ſeptimadecima. ⁊ ex cauſis corruptōis digeſtionis ⁊ deſtructionis ciꝰ eſt triſticia ſicut ex cauſis bonitatis digōnis ē gaudiū.

Ca. quartū de ſignis debilitatis digōnis.

Illam qdē que leuis ē ſigt̄ grauitas ⁊ extēſio ⁊ remanētia cibi in ſtō longior ꝯſueta. Fortez aūt ſigt̄ eructatio adducens ſaporē cibi poſt quinq; horas rugitus ⁊ nauſea ⁊ extēſio ⁊ eſtuatio anhelitus. Sed vltimā ſigt̄ ꝙ cibus nõ alterat̄ alteratione d̄ q̄ ſit curādū penitꝰ ſicut ſi ſit frigiditas ſuꝑflua valde: ⁊ cibus qñ nõ digerit̄ niſi tarde deſcēdit niſi ſit ꝑꝑ motū v̄tutis expulſiue ex mordicatōe aut qualitate alia ꝯtraria aut grauitate. Et ſigna ciꝰ q̄ fit propter ꝯplexionē ſūt ea q̄ iā ſciuiſti. ⁊ ꝙ ē ꝯp̄henſio tremula abſq; forti appetitu deſcenſionis cibi ⁊ ē deſideriū eructuandi abſq; euētu rugitus ⁊ eructuatōis frequētis ⁊ ſingultꝰ ⁊ inflatio petētes illud aut ſicut ſi eueniat poſt. Et ſigna eius in q̄ eſt cū deſcenſus cibi ante horā ſunt lenitas egeſtionis ⁊ fetor eius ⁊ paucitas mūdificatōis epatis ⁊ corporis ab ea. ⁊ quandoq; accidūt cū ea mordicatio ⁊ inflatio. Et ſignificationes quidē eius que eſt ab humoribus calidis ſunt ſitis ⁊ prauitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fumoſa. Et illam que fit ex humoribus frigidis ſignificat illud quod egreditur ex eis cū vomitur ⁊ acetoſitas ⁊ caſus appetitus cū ſignificationibꝰ frigoris ⁊ materici ꝑdictoꝝ in tractatu ꝑmo. Et illam que eſt ab apoſtematibus ⁊ ſimilibus ſignificant ſigna coꝝ.

Capitulum quintum de cura.

Um fuerit debilitas digeſtionis accidēs a cā leui aut a repletione antecedente nõ plurima tunc ſufficient in ea longitudo ſomni ⁊ dimiſſio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei: ⁊ adminiſtratio vomitus cū aqua tepida ⁊ ſubtiliatio regiminis. Et qñ ē plus illa ⁊ maior ⁊ ſūt poſt acceptionē cibi mordicatio ⁊ nauſea ⁊ eructuatio ꝑueniens ad saporem cibi oꝫ vt ſumat̄ in potu aqua tepida multotiens et nõ ceſſet iterare donec euomat̄ totū illud qđ corruptū ē: deinde effundatur ſuꝑ caput eius oleū aliqđ ⁊ vaporetur venter ciꝰ ⁊ viſcera cū panno calefacto ⁊ fricent̄ extremitates eius cum oleo d̄ oliuis ⁊ oleo roſ. ⁊ effūdatur ſuper ipſū aqua tepida ⁊ deſcribat̄ ei ꝓlixitas ſomni ⁊ ꝓhibeatur ei cibus in die illa. ꝙ ſi in mane ſurrexerit leuis ⁊ fortis ingrediat̄ balneū ⁊ ſi nõ: redeat ad ſomnū ⁊ regimē ſubtiliatiuū ⁊ dormitatiouem paucā ⁊ leuem tribus diebus cōtinuis vſq;quo cōuertatur ſtomachus ad diſpōnem ſuā ⁊ qñq; indiget ſolutione ventris. Et pip quidē eſt ex medicinis magis iuuatiuis ad digeſtionem. ⁊ ſomnus omnis iuuat digeſtionē. Veꝝ ſomnus ſuꝑ ſiniſtrū ē plurimi iuuamenti in hoc ꝓpter ꝯpſitionē epatis ſuꝑ ſtōm: ſed ſomnus ſuꝑ dextꝝ ē cā velocitatis deſcenſionis cibi qm̄ ꝑparatio ſtomachi facit illud neceſſariū. Et ſcias ꝙ amplexari infantē ꝓpinquuz ad hoc vt polluat̄ ſm̄ longitudinē noctis ē ex rebuſ magis iuuatiuis ad digeſtionē ⁊ oꝫ ne ſuꝑueniat ei ſudor. Sudor enim infrigidat ⁊ ꝓhibet iuuamētū calefactionis cū caliditate ſua innata. ⁊ oꝫ vt non ſit cū eo d̄ anhelitu eſtuatio. Eſtuatio eni ⁊ motꝰ appetitus variant motus virtuti nutritiuaꝝ. Et ſūt qdaz homines qui amplexantur catulū canis aut cattaz maſculū nigꝝ. In debilitate autem digeſtionis fcā ꝓpter caliditatē cum materia ex eis que ꝯſcrūt ſunt oxyporū diacydoniten ⁊ cibi acetoſi ſtiptici almuiati ⁊ collegati ⁊ qui ſunt ſimiles illis ex frigidis. ⁊ cōfertei pondus .ij. ʒ. ſuffuſſaci ex .x. roſ ſpodij .iij. coriandri ſicci .v. ſumantur in potu cū aqua granatoꝝ aut oxyporio diacydoniten.

Ca. ſextū de ſignis corruptionis digeſtionis.

Ignificationes quidem eius ex quibus cognoſcitur corruptio digeſtionis manifeſte ſunt. Uerum ſignificationes que quandoque aſſociantur ⁊ quandoque non aſſociantur ſunt rugitus eructuatio ⁊ mordicatio. Et ſignificationes eius que fit ꝓpter diſpoſitiones ciborum predictas: ſunt cognitio diſpoſitionum ⁊ motus eorum an ſint multi aut ſuſceptibiles putrefactiōis aut ſit erratum in ordine eorum aut hora ipſorum. Et motus quidē ſuꝑ ipos eſt genus erroris propter illud cuius rememoratio preceſſit: ⁊ vt quotiens fecerit illud accidat corruptio digeſtionis: ⁊ quotiens cauet ⁊ abſtinet rectificatur digeſtio. Si aūt accidētia propter complexionem ſtomachi ⁊ egritudices eius

cognoſcunt̄ ex ſignis ꝑdictis i ca. aggregāte. ⁊ quando mā corrupta ē i ſtō i ipſo ſūt nauſea ⁊ accidētia q̄ ſūt cū corruptiōe digeſtiōis frequētia nõ habētia viciſſitudies. ⁊ ſi ſūt illic viciſſitudies tūc medicie ſunt aduenietes effuſe. In fcā aūt ꝑꝑ raritatē ſtōi ⁊ attenuationē texture villoꝝ ciꝰ ⁊ accidentia diſpōnis ad ipm ſiē vetuſtatis ſigna ſūt ꝓlongatio doloꝝ ſtōi ⁊ egritudinū ciꝰ ⁊ debilitas digeſtiōis cū d̄bilitate appetitꝰ ⁊ attenuatio corporis. Et ex iſtis qdē qñz accidūt debilitas digeſtiōis ⁊ deſtructio ciꝰ ſine corruptione ipſiꝰ. Factā aūt ꝑꝑ vētoſitates ſignificāt ſignificatiōes vētoſitatū ꝑdicte. Sꝫ ſignificatiōes effuſionis ex mēbris ꝯmunibꝰ ſūt ex eis q̄ diximꝰ i locis ſuis vt ꝯſideres diſpoſitionē illiꝰ mēbri i ſeipſo. ⁊ vt cognoſcas an multiplicēt̄ i ipſo effuſiōes ad mēbra alia i vijs alijs ſiē vt cognoſcas an ille cuiꝰ ſtōus exiſtimatur ledi a catarris habeat cataꝝ deſcēdētē ad gut̄ ad pulmonē ⁊ alia. Et ſignū caſus corruptiōis digeſtiōis ꝑꝑ effuſionē cholere ē vt ſit ꝯplexio n̄ cū illa cholica: deīde inueniant̄ i ſtomacho mordicatio ⁊ natatio cibi. Capitulum .vij. de cura eius.

Rincipiū illiꝰ ē vt egrediat̄ quod eſt corruptū i ſtomacho ex cibo vſq; ad finē ſui cū vomitu aut ſolutiōe vētris ⁊ vt rectificet̄ regimē ciꝰ quod comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊ reducat̄ i oībꝰ diſpoſitiōibꝰ ad illud quod neceſſariū ē vt expellat̄ cū cibo donec verificet̄ eiꝰ bonitas quare mūdificet̄ ſtomachꝰ ꝑus cū potu aque roſ. Si autē fuerit corruptio digeſtionis ꝑꝑ caliditatē ſtomachi aut ꝑꝑ cholerā effuſā ad ipſū i grouſſa cibos coꝝ ⁊ decliſa cū eis ad frigꝰ adeo donec ſint ſicut caro vaccia cū aceto cōdita. ⁊ nõ ponas frigida ſubtilia qm̄ ſubtilia corrūpunt̄ i ſtomachis coꝝ velocit̄. Et oꝫ vt ille q ex eis cholericus eſt euomat ante cibū. Et ſi fuerit illud ꝑꝑ frigus curet̄ illud frigus cū eis q̄ diximus i ca. ſuo. Et ſi fuerit cauſa raritatis ſtomachi curet̄ cum medicis odoriferis ſtipticis predictis ⁊ cū cibis boni chimi velocis digeſtionis que ſint facti decliues ad exſuccationem ⁊ ſtipticitatem arte ⁊ cum ſeminibus ⁊ reliquis que diximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptione digeſtionis cuius cauſa eſt effuſio cholere ex curſu predicto eueniens raro oportet vt conſueſcat vomere ante cibum multotiens. ꝙ ſi melioretur poſt illud ⁊ ſumat cibum abſcindat hanc conſuetudinem vt non debilitetur ſtomachus ipſius: ⁊ cum hoc oꝫ vt poſt vomitum ſumat robub confortantes ſtomachum repellentes quod effunditur ad ipſum: ⁊ aſſidue fiat emplaſtrum ſtomacho ipſius cum eis que confortant ipſum ad expellendum quod ad ipſum effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus euomat ante cibum ſm̄ ratiocinationem predictam. In illis vero quorum ſtomachi cibum aceſcere faciunt ſi fuerit acetoſitas parua accidentalis fit iuuamentum cum ſuctione pomorum dulcium ⁊ iuuantur coriandro cum bibunt ipſum ante cibum cū aqua: ⁊ ſimiliter maſtix cum in potu ſumitur ex eo. Si autem fuerit fortis tunc ex eis que conferunt ad hoc fortiter magnifice vltime ſunt ſummitates ſquinanti cum carui ⁊ ſimiliter omnia electuaria calida ⁊ electuarium Alchabith i. Et quādoque iuuantur cum gelenīabin infuſo in aqua calida. Et ex eis que ipſis conferunt eſt vt ſumant ad manſionez hoc medicamen: ℞. cymini ſeminis aneti amborūz ana partem .i. roſ. rū. ablatis capitibus partes .ij. cribellent̄ poſt contritionem cum orali cuius doſis ſit medietas .ʒ. vnius cum vino cōmixto. Si vero indigent eis que ſunt fortiora hoc. oportet vt vtantur vomitu poſt comeſtionem ſalſi ⁊ acetoſi ⁊ acuti ſicut foca. expectent itaque poſtea .i. hora. deinde euomant cum ſiropo acetoſo mellino calefacto ⁊ ſucco rhaphani ⁊ cum eis que curſu eorum incedunt ⁊ ex aqua mellis ⁊ ſimilibus: deinde medicētur cum tro. ro. maioribus ⁊ cum triſera. Et multotiens quidem non eſt neceſſarius in ea vomitus quando eſt cauſa in ipſa frigiditas ſine materia propter quam aceſcit cibus: ⁊ quando cibus aceſcit pure tūc eſt maior corruptio ⁊ oportet vt habens eam dimittat cibaria cum micis ⁊ iura ⁊ cibetur exſuccantibus ⁊ frixis ⁊ eis que i patellis coquuntur ⁊ carne rubea. Et oportet vt corporum eorum complexio permutetur tantum. Et ex eis que verificant omnem cibum corruptum in ſtomacho eſt vt expellatur. ꝙ ſi natura ſufficiēs fuerit facer̄ illud tunc ſufficiat ipſa. Et ſi nā non eſt ſufficiens ad illud ſumat diacyminum ſm̄ quantitatem neceſſitatis. ſi autem non ſufficit adiuuetur cum reliquis electuarijs ſolutiuis de quibus ſumatur quantitas pauca ſm̄ menſuram qua educatur fex: ⁊ diacydoniten eſt ex ſumma eorum que eliguntur ex eis. Et ſigna quidez bonitatis comprehenſionis ſtomachi ſuper cibum ⁊ bonitas digeſtionis que eſt in vltimo ⁊ contraria eorum ſunt ea que diximus in capitulo ſignificationum. Qđ ſi res predicte non fuerit ſed ſentiantur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ deſiderium minuendi grauitatem cum conſtrictione accidente tunc ſcias ꝙ ſtomachus eſt vehementis comprehēſionis ſed eſt abhorrens ſummam cibi in quantitate ſua. Et ſcias ꝙ digeſtio eſt fundi ſtomachi: ⁊ appetitus oris ſtomachi.

Cap. viij. de tarditate deſcenſus cibi ex ſtomacho ⁊ velocitate deſcenſionis eius.

Uandoq; remanet i ſtomacho aliqđ de cibo vſq; circit̄ .xv. horas i diſpoſitiōe ſanitatis ⁊ .xij. horas. ⁊ illud ē ſcđꝫ cibū i leuitate ſua. Et ſignificat illud iuētio ſaporis ciꝰ i ore ⁊ i eructuatiōe retētio nāq; cibi i ſtomacho n̄ ē niſi ꝑꝑ tarditatē digeſtiōis vſquequo digerat̄. ⁊ expulſio ciꝰ ē ꝑꝑ expulſionē expulſiue cū ꝯplet̄ digeſtio: aut ꝑꝑ motionem monētē expulſiuā ſicut mordicatio cholere aut melicholie acetoſe aut alicuiꝰ coꝝ q̄ dicemꝰ. Et nõ ē ſic̄ exiſtimauerunt qdā ꝙ omnis cauſa i retētiōe eius ē ſtrictura meatꝰ iferioris. Nā ſi eēt illud n̄ eſſet poſſibilis exitus denarij ⁊ auri deglutitoꝝ: ⁊ vinū ⁊ lac n̄ remanerēt i ſtomacho ⁊ cibo nõ natarēt i ſtomacho debili ⁊ facerent rugitum ⁊ iflationem: immo cauſa in deſcenſione cibi naturalis eſt digeſtio ⁊ virtus ſtomachi ad expellendum cui non eſt conuenientia

feſtinat expulſiua motu ſuo ⁊ ē fortis. Et qñq; fit ꝓ
pter debilitatem retentiue: quare non retinet ⁊ non
ꝯphendit ſicut oportet donec digeratur integre.
Et qñq; ē ꝑꝑ aꝑata calida aut phlegmatica aut me
lancholica ⁊ vlcera ⁊ ſiſſa quare nō fit bona ꝯphen
ſio. Et qñq; nō fit bona ꝯphenſio ei cibi cū ē grauis
aut mordicatiu⁹ chilicus: aut ē calidus: aut ſtoma-
chus hȝ ꝯplexionē calidā: aut in potu ſumit habēs
ipm ⁊ cū ipſo ē ꝯplexio calida hn̄s bonitatem dige
ſtionis aliquid calidū ꝓhibēs digeſtionē ⁊ ſm plu
rimū corrūpit ipſam ⁊ non ꝓhibet ipam tm̄. Et hu
iuſmodi quidē hoīs ſicut ſcis qñq; ſanat ⁊ tempe
rat digeſtionē eius pot⁹ aq̄ frigide. ⁊ ſilr qñq; in ſtō
ſunt hūores mali ⁊ ꝓpe mordicatiui diſtinguentes
inter ipm ⁊ inter cibos q̄re non ſūt bone ꝯphenſio-
nes ⁊ retentiōes ⁊ eſt deſideriū expellendi vehemen
tius. Et illud qḋ ē cā bonitatꝭ digeſtionis ē propter
bonitatē ꝯphenſionis. Cōprehenſio.n.ſtomachi
ſup cibū cū ē integra ⁊ ē nō impediēs digerit quod
ſibi ptinet. Et ſi ē integra ſed ē grauatiua ⁊ ſtōus reti
net cibū retentione ei⁹ q hȝ tremorē ꝑꝑ quandā gra
uedinē ⁊ ē appetens vt ſepat ipſum ē digeſtio infra
illā ⁊ nō ſūt eructuatio ⁊ rugitus. Et ſi nō ē ꝯphēſio
ē debilitas digeſtionis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio. ⁊ qñȝ
ꝑducūt debilitas digōnis ⁊ conuerſio cibi ad phleg
ma ad tremorē ⁊ frigus extremitatū ⁊ cōmotionez
paroxiſmi febris. Uerū pulſus nō ē pulſus factus in
initio paroxiſmi febris. Et qñq; fit debilitas digeſti
onis ꝑꝑ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ repletionē anteceden
tem. Et in libro quidē mortis velocis dꝛ ꝙ ſi ſuper
oculos eius qui hȝ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ tarditatez
digeſtionis bothor nigra apparet ſilis ciceri ⁊ rubet
pars eius ⁊ viridis fit pars alia: tūc ipſe incipit cum
diminutiōe rōnis ⁊ moritur in ſeptimadecima. ⁊ ex
cauſis corruptōis digeſtionis ⁊ deſtructionis ei⁹ eſt
triſticia ſicut ex cauſis bonitatis digōnis ē gaudiū.

Ca. quartū de ſignis debilitatis digōnis.

Illam qdē que leuis ē ſigt grauitas ⁊ extēſio
⁊ remanētia cibi in ſtō longior ꝯſueta. Fortez
aūt ſigt eructuatio adducens ſaporē cibi poſt
qnq; horas rugitus ⁊ nauſea ⁊ extēſio ⁊ eſtuatio an
helitus. Sed vltimā ſigt ꝙ cibus nō alteraꝛ alterati
one d̄ q̄ ſit curādū penit⁹ ſicut ſi ſit frigiditas ſupflua
valde: ⁊ cibus q̄ nō digerit niſi tarde deſcēdit niſi
ſit ꝑꝑ motū v̄tutis expulſiue ex mordicatōe aut qua
litate alia ꝯtraria aut grauitate. Et ſigna ei⁹ q̄ fit pro
pter ꝯplexionē ſūt ea q̄ iā ſciuiſti. ⁊ ꝙ ē ꝯphenſio tre-
mula abſq; forti appetitu deſcenſionis cibi ⁊ ē deſi-
deriū eructuandi abſqȝ euētu rugitus ⁊ eructuatōis
freq̄ntis ⁊ ſingulꝰ ⁊ inflatio petētes illud aut ſicut ſi
eueniat poſt. Et ſigna eius in q̄ eſt cā deſcenſus cibi
ante horā ſunt lenitas egeſtionis ⁊ feroꝛ eius ⁊ pau-
citas mūdificatōis epatis ⁊ corporis ab ea. ⁊ quan-
doqȝ accidūt cū ea mordicatio ⁊ inflatio. Et ſignifi
cationes quidē eius que eſt ab humoribus calidis
ſunt ſitis ⁊ ꝑuitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fu-
moſa. Et illam que ſit ex humoribus frigidis ſigni
ficat illud quod egreditur ex eis cū vomitur aceto-
ſitas ⁊ caſus appetitus cū ſignificationib⁹ frigoris
⁊ materici ꝑdictoꝝ in tractatu ꝑmo. Et illam que eſt
ab apoſtematibus ⁊ ſimilibus ſignificant ſigna eoꝝ

Capitulum quintum de cura.

Cum fuerit debilitas digeſtionis accidēs a cā
leui aut a repletione antecedente nō plurima
tunc ſufficient in ea longitudo ſomni ⁊ dimiſ
ſio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei: ⁊ admiſtratio
vomitus cū aqua tepida ⁊ ſubtiliatio regiminis. Et
qñ ē plus illa ⁊ maior ⁊ ſūt poſt acceptionē cibi mor
dicatio ⁊ nauſea ⁊ eructuatio ꝑueniens ad ſaporem
cibi oȝ vt ſumaꝛ in potu aqua tepida multotiens ⁊
nō ceſſet iterare donec euomaꝛ totū illud qḋ corru-
ptū ē: deinde effundatur ſup caput eius oleū aliqḋ
⁊ vaporetur venter ei⁹ ⁊ viſcera cū panno calefacto
⁊ fricenꝛ extremitates eius cum oleo d̄ oliuis ⁊ oleo
roſ. ⁊ effūdatur ſuper ipſū aqua tepida ⁊ deſcribaꝛ
ei ꝓlixitas ſomni ⁊ ꝓhibeatur ei cibus in die illa. ꝙ
ſi in mane ſurrexerit leuis ⁊ fortis ingrediaꝛ balneū
⁊ ſi nō: redeat ad ſomnū ⁊ regimē ſubtiliatiuū ⁊ dor
mitationem paucā ⁊ leuem tribus diebus cōtinuis
vſqȝquo cōuertatur ſtomachus ad diſpōnem ſuā ⁊
qñqȝ indiget ſolutione ventris. Et ꝑip quidē eſt ex
medicinis magis iuuatiuis ad digeſtionem. ⁊ ſom
nus omnis iuuat digeſtionē. Uerū ſomnus ſup ſini-
ſtrū ē plurimi iuuamenti in hoc ꝓpter ꝯpſſionē epa
tis ſup ſtōm: ſed ſomnus ſup dextꝝ ē cā velocitatis
deſcenſionis cibi qm̄ ꝑparatio ſtomachi facit illud
neceſſariū. Et ſcias ꝙ amplexari infantē ꝓpinquuȝ
ad hoc vt pollueaꝛ ſm longitudinē noctis ē ex rebuſ
magis iuuatiuis ad digeſtionē ⁊ oȝ ne ſupueniat ei
ſudor. Sudor enim infrigidat ⁊ ꝓhibet iuuamētū
calefactionis cū caliditate ſua innata. ⁊ oȝ vt non ſit
cū eo d̄ anhelitu eſtuatio. Eſtuatio eni ⁊ mot⁹ appe
titus variant motus virtutū nutritiuaꝝ. Et ſūt qdaȝ
homines qui amplexantur catulū canis aut catuȝ
maſculū nigꝝ. In debilitate autem digeſtionis ſcāꝛ
ꝓpter caliditatē cum materia ex eis que ꝯſcrūt ſunt
oxyporū diacydoniten ⁊ cibi acetoſi ſtiptici almuia
ti ⁊ collegati ⁊ qui ſunt ſimiles illis ex frigidis. ⁊ cō
ferꝛ ei pondus.ij.ʒ. ſuſſuffaci ex.x. roſ ſpodij.iij. co
riandri ſicci.v. ſumantur in potu cū aqua granatoꝝ
aut oxyporio diacydoniten.

Ca. ſextū de ſignis corruptionis digeſtionis.

Significationes quidem eius ex quibus co-
gnoſcitur corruptio digeſtionis manifeſte
ſunt. Uerum ſignificationes que quandoque
aſſociantur ⁊ quandoque non aſſociantur ſunt ru-
gitus eructuatio ⁊ mordicatio. Et ſignificationes
eius que fit propter diſpoſitiones ciborum predi-
ctas: ſunt cognitio diſpoſitionum ⁊ motus eorum
an ſint multi aut ſuſceptibiles putrefactiōis aut ſit
erratum in ordine eorum aut hora ipſorum. Et mo
tus quidē ſup ipſos eſt genus erroris propter illud
cuius rememoratio preceſſit: ⁊ vt quotiens fecerit
illud accidat corruptio digeſtionis: ⁊ quotiens ca-
uet ⁊ abſtinet rectificatur digeſtio. Si aūt accidētia
propter complexionem ſtomachi ⁊ egritudines eius
cognoſcunꝛ ex ſignis ꝑdictis i ca. aggregāte. ⁊ quan
do mā corrupta ē i ſtō i ipſo ſūt nauſea ⁊ accidētia q̄
ſūt cū corruptiōe digeſtiōis frequētia nō habētia vi
ciſſitudies. ⁊ ſi ſūt illic viciſſitudies tūc medicie ſunt
aduenietes effuſe. In ſcā aūt ꝑꝑ raritatē ſtōi ⁊ atte-
nuationē texture villoꝝ ei⁹ ⁊ accidentia diſpōnis ad
ipm ſic vetuſtatis ſigna ſūt ꝓlongatio doloꝝ ſtōi ⁊
egritudinū ei⁹ ⁊ debilitas digeſtiōis cū d̄bilitate ap
petit⁹ ⁊ attenuatio corporis. Et ex iſtis qdē qñȝ acci
dūt debilitas digeſtiōis ⁊ deſtructio ei⁹ ſine corrup
tione ipſi⁹. Facta aūt ꝑꝑ vētoſitates ſignificāt ſigni-
ficatiōes vētoſitatū ꝑdicte. Sȝ ſignificatiōes effuſi-
onis ex mēbris ꝯmunib⁹ ſūt ex eis q̄ diximꝰ i locis
ſuis vt ꝯſidcres diſpoſitionē illi⁹ mēbri i ſeipſo. ⁊ vt
cognoſcas an multiplicēꝛ i ipſo effuſiōes ad mēbra
alia i vijs alijs ſic vt cognoſcas an ille cui⁹ ſtōus exi
ſtimatur ledi a catarris habeat cataꝝ deſcēdētē ad
gutꝛ ad pulmonē ⁊ alia. Et ſignū caſus corruptiōis
digeſtiōis ꝑꝑ effuſionē cholere ē vt ſit ꝯplexio n̄ cū
illa cholica: deīde incipiant i ſtomacho mordicatio
⁊ natatio cibi.

Capitulum.vij. de cura eius.

Principiū illi⁹ ē vt egrediaꝛ quod eſt corruptū
i ſtomacho ex cibo vſq; ad finē ſui cū vomi-
tu aut ſolutiōe vētris ⁊ vt rectificeꝛ regimē ei⁹
quod comediꝛ ⁊ bibiꝛ ⁊ reducaꝛ i oīb⁹ diſpoſitiōib⁹
ad illud quod neceſſariū ē vt expellaꝛ cū cibo donec
verificeꝛ ei⁹ bonitas quare mūdificeꝛ ſtomach⁹ ꝑus
cū potu aque roſ. Si autē fuerit corruptio digeſtio-
nis ꝑꝑ caliditatē ſtomachi aut ꝑꝑ choleram effuſā ad
ipſū igroſſa cibos eoꝝ ⁊ declia cū eis ad frig⁹ adeo
donec ſint ſicut caro vaccia cū aceto cōdita. ⁊ nō po
nas frigida ſubtilia qm̄ ſubtilia corrūpunꝛ i ſtoma-
chis eoꝝ velociꝛ. Et oȝ vt ille q ex eis cholericus eſt
euomat ante cibū. Et ſi fuerit illud ꝑꝑ frigus curēꝛ il
lud frigus cū eis q̄ diximus i ca. ſuo. Et ſi fuerit cau
ſa raritatis ſtomachi curēꝛ cum medicis odoriferis
ſtipticis predictis ⁊ cuȝ cibis boni chimi velocis di
geſtionis que ſint facti decliues ad exſuccationem ⁊
ſtipticitatem arte ⁊ cum ſeminibus ⁊ reliquis que di
ximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptio-
ne digeſtionꝭ cuius cauſa eſt effuſio cholere ex cur
ſu predicto eueniens raro oportet vt conſueſcat vo-
mere ante cibum multotiens. ꝙ ſi melioretur poſt il
lud ⁊ ſumat cibum abſcindat hanc conſuetudinem
vt non debilitetur ſtomachus ipſius: ⁊ cum hoc oȝ
vt poſt vomitum ſumat robub confortantes ſtoma
chum repellentes quod effunditur ad ipſum: ⁊ aſſi-
due fiat emplaſtrum ſtomacho ipſius cum eis que
confortant ipſum ad expellendum quod ad ipſum
effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus
euomat ante cibum ſm ratiocinationem predic-
tam. In illis vero quorum ſtomachi cibum aceſce-
re faciunt ſi fuerit acetoſitas parua accidentalis fit iu
uamentum cum ſuctione pomorum dulcium ⁊ iu-
uantur coriandro cum bibunt ipſum ante cibum cū
aqua: ⁊ ſimiliter maſtix cum in potu ſumitur ex eo.
Si autem fuerit fortis tunc ex eis que conferunt ad
hoc fortiter magnifice vltime ſunt ſummitates ſqui-
nanti cum carui ⁊ ſimiliter omnia electuaria calida
⁊ electuarium Alchabithi. Et quādoque iuuantur
cum geleniabin infuſo in aqua calida. Et ex eis que
ipſis conferunt eſt vt ſumant ad manſionez hoc me
dicamen: ℞. cymini ſeminis aneti amboruȝ ana par
tem.i. roſ. ru. ablatis capitibus partes.ij. cribellenꝛ
poſt contritionem cum orali cuius doſis ſit medie-
tas.ʒ. vnius cum vino cōmixto. Si vero indigent
eis que ſunt fortiora hoc. oportet vt vtantur vomitu
poſt comeſtionem ſalſi ⁊ acetoſi ⁊ acuti ſicut foca. ex
pectent itaque poſtea.i. hora. deinde euomant cum
ſiropo acetoſo mellino calefacto ⁊ ſucco rhaphani
⁊ cum eis que curſu eorum incedunt ⁊ ex aqua mel
lis ⁊ ſimilibus: deinde medicētur cum tro. ro. maio
ribus ⁊ cum triſera. Et multotiens quidem non eſt
neceſſarius in ea vomitus quando eſt cauſa in ipſa
frigiditas ſine materia propter quam aceſcit cibus:
⁊ quando cibus aceſcit purè tūc eſt maior corruptio
⁊ oportet vt habens eam dimittat cibaria cum nuciſ
⁊ iura ⁊ cibetur exſiccantibus ⁊ frixis ⁊ eis que i pa
tellis coquuntur ⁊ carne rubea. Et oportet vt corpo
rum eorum complexio permutetur tantum. Et ex
eis que verificant omnem cibum corruptum in ſto-
macho eſt vt expellatur. ꝙ ſi natura ſufficiēs fuerit
faceꝛ illud tunc ſufficiat ipſa. Et ſi nā non eſt ſuffici-
ens ad illud ſumat diacyminum ſm quantitatem
neceſſitatis. ſi autem non ſufficit adiuuetur cum reli
quis electuarijs ſolutiuis de quibus ſumatur quan
titas pauca ſm menſuram qua educatur fex: ⁊ dia
cydoniten eſt ex ſumma eorum que eliguntur ex eis
Et ſigna quidez bonitatis comprehenſionis ſtoma
chi ſuper cibum ⁊ bonitas digeſtionis que eſt in vlti
mo ⁊ contraria eorum ſunt ea que diximus in capi
tulo ſignificationum. Qḋ ſi res predicte non fuerit
ſed ſentiuntur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ deſiderium
minuendi grauitatem cum conſtrictione accidente
tunc ſcias ꝙ ſtomachus eſt vehementis comprehē
ſionis ſed eſt abhorrens ſummam cibi in quantita-
te ſua. Et ſcias ꝙ digeſtio eſt fundi ſtomachi: ⁊ ap-
petitus oris ſtomachi.

Cap.viij. de tarditate deſcenſus cibi ex ſtomacho ⁊ velocitate deſcenſionis eius.

Quandoq; remanet i ſtomacho aliqḋ de cibo
vſq; circiꝛ.xv. horas i diſpoſitiōe ſanitatis ⁊
xij. horas. ⁊ illud ē ſcdȝ cibū i leuitate ſua. Et
ſignificat illud iuētio ſaporis ei⁹ i ore ⁊ i eructuatiōe
retētio nāq; cibi i ſtomacho n̄ ē niſi ꝑꝑ tarditatē di-
geſtiōis vſquequo digeraꝛ. ⁊ expulſio ei⁹ ē ꝑꝑ expul
ſionē expulſiue cū ꝯpleꝛ digeſtio: aut ꝑꝑ motionem
mouētē expulſiuā ſicut mordicatio cholere aut me-
lancholie acetoſe aut alicui⁹ eoꝝ q̄ dicem⁹. Et nō ē ſic
exiſtimauerunt qdā ꝙ omnis cauſa i retētiōe eius ē
ſtrictura meat⁹ inferioris. Nā ſi eēt illud n̄ eſſet poſſi-
bilis exitus denarij ⁊ auri deglutitoꝝ: ⁊ vinū ⁊ lac n̄
remanerēt i ſtomacho ⁊ cibo nō natarēt i ſtomacho
debiliꝛ ⁊ facerent rugitum ⁊ inflationem: immo cau-
ſa in deſcenſione cibi naturalis eſt digeſtio ꝉ virtus
ſtomachi ad expellendum cui non eſt conuenientia

ſeſtinat expulſiua motu ſuo ⁊ ē fortis. Et qñqꝫ fit ꝓ
pter debilitatem retentiue: quare non retinet ⁊ non
ꝯꝑhendit ſicut oportet donec digeratur integre.
Et qñqꝫ ē ꝑꝑ apata calida aut phlegmatica aut me
lancholica ⁊ vlcera ⁊ ſiſia quare nō fit bona ꝯꝑhen
ſio. Et qñqꝫ nō fit bona ꝯꝑhenſio ei cibi cū ē grauis
aut mordicatiuꝰ chylicus: aut ē calidus: aut ſtoma-
chus hꝫ ꝯplexionē calidā: aut in potu ſumit habēs
ipm ⁊ cū ipſo ē ꝯplexio calida hñs bonitatem dige
ſtionis aliquid calidū ꝓhibēs digeſtionē ⁊ ſm plu
rimū corrūpit ipſam ⁊ non ꝓhibet ipam tñ. Et hu
iuſmodi quidē hoīs ſicut ſcis qñqꝫ ſanat ⁊ tempe
rat digeſtionē eius potꝰ aq̄ frigide. ⁊ ſilr qñqꝫ in ſtō
ſunt humores mali ⁊ ꝓpe mordicatiui diſtinguentes
inter ipm ⁊ inter cibos q̄re non fiūt bone ꝯꝑhenſio-
nes ⁊ retentiōes ⁊ eſt deſideriū expellendi vehemen
tius. Et illud qđ ē cā bonitatis digeſtionis ē propter
bonitatē ꝯꝑhenſionis. Cōprehenſio.n. ſtomachi
ſuꝑ cibū cū ē integra ⁊ ē nō impediēs digerit quod
ſibi ꝑtinet. Et ſi ē integra ſed ē grauatiua ⁊ ſtōus reti
net cibū retentione eiꝰ q hꝫ tremorē ꝑꝑ quandā gra
uedinē ⁊ ē appetens vt ſeꝑat ipſum ē digeſtio infra
illā ⁊ nō ſūt eructuatio ⁊ rugitus. Et ſi nō ē ꝯꝑhēſio
ē debilitas digeſtionis ⁊ rugitus ⁊ eructuatio. ⁊ qñꝫ
ꝑducūt debilitas digōnis ⁊ conuerſio cibi ad phleg
ma ad tremorē ⁊ frigus extremitatū ⁊ cōmotionē
paroxiſmi febris. Uerꝫ pulſus nō ē pulſus factus in
initio paroxiſmi febris. Et qñqꝫ fit debilitas digeſti
onis ꝑꝑ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ repletionē anteceden
tem. Et in libro quidē mortis velocis dꝛ ꝙ ſi ſuper
oculos eius qui hꝫ nauſeatiuā ſacietatē ⁊ tarditatē
digeſtionis bothor nigra apparet ſilis ciceri ⁊ rubet
pars eius ⁊ viridis fit pars alia: tūc ipſe incipit cum
diminutiōe rōnis ⁊ moritur in ſeptimadecima. ⁊ ex
cauſis corruptōis digeſtionis ⁊ deſtructionis eiꝰ eſt
triſticia ſicut ex cauſis bonitatis digōnis ē gaudiū.

Ca. quartū de ſignis debilitatis digōnis.

Illam q̄dē que leuis ē ſigñ grauitas ⁊ extēſio
⁊ remanētia cibi in ſtō longior ꝯſueta. Fortē
aūt ſigñ eructuatio adducens ſaporē cibi poſt
q̄nqꝫ horas rugitus ⁊ nauſea ⁊ extēſio ⁊ eſtuatio an
helitus. Sed vltimā ſigñ ꝙ cibus nō alteraꝶ alterati
one d̄ q̄ ſit curādū penitꝰ ſicut ſi ſit frigiditas ſuꝑflua
valde: ⁊ cibus q̄ñ nō digeriꝶ niſi tarde deſcēdit niſi
ſit ꝑꝑ motū ṽtutis expulſiue ex mordicatōe aut qua
litate alia ꝯtraria aut grauitate. Et ſigna eiꝰ q̄ fit pro
pter ꝯplexionē ſūt ea q̄ iā ſciuiſti. ⁊ ꝙ ē ꝯꝑhenſio tre-
mula abſqꝫ forti appetitu deſcenſionis cibi ⁊ ē deſi-
deriū eructuandi abſqꝫ euētu rugitus ⁊ eructuatōis
freq̄ntis ⁊ ſingulꝰ ⁊ inflatio petētes illud aut ſicut ſi
eueniat poſt. Et ſigna eius in q̄ eſt eū deſcenſus cibi
ante horā ſunt lenitas egeſtionis ⁊ fetor eius ⁊ pau-
citas mūdificatōis epatis ⁊ corporis ab ea. ⁊ quan-
doqꝫ accidūt cū ea mordicatio ⁊ inflatio. Et ſignifi
cationes quidē eius que eſt ab humoribus calidis
ſunt ſitis ⁊ ꝑuitas appetitus ⁊ eructuatio fetida fu-
moſa. Et illam que fit ex humoribus frigidis ſigni
ficat illud quod egreditur ex eis cū vomitur aceto-
ſitas ⁊ caſus appetitus cū ſignificationibꝰ frigoris
⁊ materiei ꝑdictoꝝ in tractatu ꝑmo. Et illam que eſt
ab apoſtematibus ⁊ ſimilibus ſignificant ſigna coꝝ

Capitulum quintum de cura.

Um fuerit debilitas digeſtionis accidēs a cā
leui aut a repletione antecedente nō plurima
tunc ſufficient in ea longitudo ſomni ⁊ dimiſ
ſio exercitij ⁊ vociferationis ⁊ balnei: ⁊ adminiſtratio
vomitus cū aqua tepida ⁊ ſubtiliatio regiminis. Et
q̄ñ ē plus illa ⁊ maior ⁊ ſūt poſt acceptionē cibi mor
dicatio ⁊ nauſea ⁊ eructuatio ꝑueniens ad ſaporem
cibi oꝫ vt ſumaꝶ in potu aqua tepida multotiens et
nō ceſſet iterare donec euomaꝶ totū illud qđ corru-
ptū ē: deinde effundatur ſuꝑ caput eius oleū aliqđ
⁊ vaporetur venter eiꝰ ⁊ viſcera cū panno calefacto
⁊ fricenꝶ extremitates eius cum oleo d̄ oliuis ⁊ oleo
roſ. ⁊ effūdatur ſuper ipſū aqua tepida ⁊ deſcribaꝶ
ei ꝓlixitas ſomni ⁊ ꝓhibeatur ei cibus in die illa. ꝙ
ſi in mane ſurrexerit leuis ⁊ fortis ingrediaꝶ balneū
⁊ ſi nō: redeat ad ſomnū ⁊ regimē ſubtiliatiuū ⁊ dor
mitationem paucā ⁊ leuem tribus diebus cōtinuis
vſqꝫquo cōuertatur ſtomachus ad diſpōnem ſuā ⁊
qñqꝫ indiget ſolutione ventris. Et ꝑiꝑ quidē eſt ex
medicinis magis iuuatiuis ad digeſtionem. ⁊ ſom
nus omnis iuuat digeſtionē. Uerꝫ ſomnus ſuꝑ ſini-
ſtrū ē plurimi iuuamenti in hoc ꝓpter ꝯpoſitionē epa
tis ſuꝑ ſtōm: ſed ſomnus ſuꝑ dextꝝ ē cā velocitatis
deſcenſionis cibi q̄ñ ꝑparatio ſtomachi facit illud
neceſſariū. Et ſcias ꝙ amplexari infantē ꝓpinquꝰ
ad hoc vt polluaꝶ ſm longitudinē noctis ē ex rebus
magis iuuatiuis ad digeſtionē ⁊ oꝫ ne ſuꝑueniat ei
ſudor. Sudor enim infrigidat ⁊ ꝓhibet iuuamētū
calefactionis cū caliditate ſua innata. ⁊ oꝫ vt non ſit
cū eo d̄ anhelitu eſtuatio. Eſtuatio enī ⁊ motꝰ appe
titus variant motus virtutū nutritiuaꝝ. Et ſūt q̄daꝫ
homines qui amplexantur catulū canis aut cattū
maſculū nigꝝ. In debilitate autem digeſtionis factā
ꝓpter caliditatē cum materia ex eis que ꝯſcrūt ſunt
oxyporū diacydoniten ⁊ cibi acetoſi ſtiptici almuia
ti ⁊ collegati ⁊ qui ſunt ſimiles illis ex frigidis. ⁊ cō
fertꝰ pondus. ij. ʒ. ſuffuſfacti ex. x. roſ ſpodij. iij. co
riandri ſicci. v. ſumantur in potu cū aqua granatoꝝ
aut oxyporio diacydoniten.

Ca. ſextū de ſignis corruptionis digeſtionis.

Significationes quidem eius ex quibus co-
gnoſcitur corruptio digeſtionis manifeſte
ſunt. Uerum ſignificationes que quandoque
aſſociantur ⁊ quandoque non aſſociantur ſunt ru-
gitus eructuatio ⁊ mordicatio. Et ſignificationes
eius que fit propter diſpoſitiones ciborum predi-
ctas: ſunt cognitio diſpoſitionum ⁊ motus eorum
an ſint multi aut ſuſceptibiles putrefactiōis aut ſit
erratum in ordine eorum aut hora ipſorum. Et mo
tus quidē ſuꝑ ipſos eſt genus erroris propter illud
cuius rememoratio preceſſit: ⁊ vt quotiens fecerit
illud accidat corruptio digeſtionis: ⁊ quotiens ca-
uet ⁊ abſtinet rectificatur digeſtio. Si aūt accidētia
propter complexionem ſtomachi ⁊ egritudīes eius

cognoſcunꝶ ex ſignis ꝑdictis i ca. aggregāte. ⁊ quan
do mā corrupta ē i ſtō i ipſo ſūt nauſea ⁊ accidētia q̄
ſūt cū corruptiōe digeſtiōis frequētia nō habētia vi
ciſſitudines. ⁊ ſi ſūt illic viciſſitudines tūc medicīe ſunt
aduenictes effuſe. In ſcā aūt ꝑꝑ raritatē ſtōi ⁊ atte-
nuationē texture villoꝝ eiꝰ ⁊ accidentia diſpōnis ad
ipm ſic vetuſtatis ſigna ſūt ꝓlongatio doloꝝ ſtōi ⁊
egritudinū eiꝰ ⁊ debilitas digeſtiōis cū debilitate ap
petitꝰ ⁊ attenuatio corporis. Et ex iſtis q̄dē qñꝫ acci
dūt debilitas digeſtiōis ⁊ deſtructio eiꝰ ſine corrup
tione ipſiꝰ. Factā aūt ꝑꝑ vētoſitates ſignificāt ſigni-
ficatiōes vētoſitatū ꝑdicte. Sꝫ ſignificatiōes effuſi-
onis ex mēbris ꝯmunibꝰ ſūt ex eis q̄ diximꝰ i locis
ſuis vt ꝯſideres diſpoſitionē illiꝰ mēbri i ſeipſo. ⁊ vt
cognoſcas an multiplicēꝶ i ipſo effuſiōes ad mēbra
alia i viſe alijs ſic vt cognoſcas an ille cuiꝰ ſtōus exi
ſtimatur ledi a catarris habeat cataꝝ deſcēdētē ad
gutꝶ ad pulmonē ⁊ alia. Et ſignū caſus corruptiōis
digeſtiōis ꝑꝑ effuſionē cholere ē vt ſit ꝯplexio ñ cū
illa cholica: deīde iueniant i ſtomacho mordicatio
⁊ natatio cibi.

Capitulum. vij. de cura eius.

Rincipiū illiꝰ ē vt egrediaꝶ quod eſt corruptū
i ſtomacho ex cibo vſqꝫ ad finē ſui cū vomi-
tu aut ſolutiōe vētris ⁊ vt rectificeꝶ regimē eiꝰ
quod comediꝶ ⁊ bibiꝶ ⁊ reducaꝶ i oībꝰ diſpoſitiōibꝰ
ad illud quod neceſſariū ē vt expellaꝶ cū cibo donec
verificeꝶ eiꝰ bonitas quare mūdificeꝶ ſtomachꝰ ꝑus
cū potu aque roſ. Si autē fuerit corruptio digeſtio-
nis ꝑꝑ caliditatē ſtomachi aut ꝑꝑ cholerā effuſā ad
ipſū igroſſā cibos coꝝ ⁊ decliā cū eis ad frigꝰ adeo
donec ſint ſicut caro vaccia cū aceto cōdita. ⁊ nō po
nas frigida ſubtilia q̄ñ ſubtilia corrūpunꝶ i ſtoma-
chis coꝝ velociꝰ. Et oꝫ vt ille q ex eis cholericus eſt
euomat ante cibū. Et ſi fuerit illud ꝑꝑ frigus cureꝶ il
lud frigus cū eis q̄ diximus i ca. ſuo. Et ſi fuerit cau
ſa raritatis ſtomachi cureꝶ cum medicis odoriferis
ſtipticis predictis ⁊ cū cibis boni chimi velocis di
geſtionis que ſint facti decliues ad exſuccationem ⁊
ſtipticitatem arte ⁊ cum ſeminibus ⁊ reliquis que di
ximus in capitulo aggregante. Et ille in corruptio-
ne digeſtionis cuius cauſa eſt effuſio cholere ex cur
ſu predicto eueniens raro oportet vt conſueſcat vo-
mere ante cibum multotiens. ꝙ ſi melioretur poſt il
lud ⁊ ſumat cibum abſcindat hanc conſuetudinem
vt non debilitetur ſtomachus ipſius: ⁊ cum hoc oꝫ
vt poſt vomitum ſumat robub confortantes ſtoma
chum repellentes quod effunditur ad ipſum: ⁊ aſſi-
due fiat emplaſtrum ſtomacho ipſius cum eis que
confortant ipſum ad expellendum quod ad ipſum
effunditur: deinde ponantur ei circuitus in quibus
euomat ante cibum ſm ratiocinationem predic-
tam. In illis vero quorum ſtomachi cibum aceſce-
rē faciunt ſi fuerit acetoſitas parua accidentalis fit iu
uamentum cum ſuctione pomorum dulcium ⁊ iu-
uantur coriandro cum bibunt ipſum ante cibum cū
aqua: ⁊ ſimiliter maſtix cum in potu ſumitur ex eo.
Si autem fuerit fortis tunc ex eis que conferunt ad
hoc fortiter magnifice vltime ſunt ſummitates ſqui-
nanti cum carui ⁊ ſimiliter omnia electuaria calida
⁊ electuarium Alchabithi. Et quādoque iuuantur
cum geleniabin infuſo in aqua calida. Et ex eis que
ipſis conferunt eſt vt ſumant ad manſionem hoc me
dicamen: ℞. cymini ſeminis aneti amborum ana par
tem. i. roſ. ru. ablatis capitibus partes. ij. cribellenꝶ
poſt contritionem cum orali cuius doſis ſit medie-
tas. ʒ. vnius cum vino cōmixto. Si vero indigent
eis que ſunt fortiora hoc. oportet vt vtantur vomitu
poſt comeſtionem ſalſi ⁊ acetoſi ⁊ acuti ſicut foca. ex
pectent itaque poſtea. i. hora. deinde euomant cum
ſiropo acetoſo mellino calefacto ⁊ ſucco rhaphani
⁊ cum eis que curſu eorum incedunt ⁊ ex aqua mel
lis ⁊ ſimilibus: deinde medicētur cum tro. ro. maio
ribus ⁊ cum triſera. Et multotiens quidem non eſt
neceſſarius in ea vomitus quando eſt cauſa in ipſa
frigiditas ſine materia propter quam aceſcit cibus:
⁊ quando cibus aceſcit pure tūc eſt maior corruptio
⁊ oportet vt habens eam dimittat cibaria cum iuſcꝭ
⁊ iura ⁊ cibetur exſuccantibus ⁊ frixis ⁊ eis que i pa
tellis coquuntur ⁊ carne rubea. Et oportet vt corpo
rum eorum complexio permutetur tantum. Et ex
eis que verificant omnem cibum corruptum in ſto-
macho eſt vt expellatur. ꝙ ſi natura ſufficiēs fuerit
faceꝶ illud tunc ſufficiat ipſa. Et ſi nā non eſt ſuffici-
ens ad illud ſumat diacyminum ſm quantitatem
neceſſitatis. ſi autem non ſufficit adiuuetur cum reli
quis electuarijs ſolutiuis de quibus ſumatur quan
titas pauca ſm menſuram qua educatur fex: ⁊ dia
cydoniten eſt ex ſumma eorum que eliguntur ex eis.
Et ſigna quidē bonitatis comprehenſionis ſtoma
chi ſuper cibum ⁊ bonitas digeſtionis que eſt in vlti
mo ⁊ contraria eorum ſunt ea que diximus in capi
tulo ſignificationum. Quod ſi res predicte non fuerit
ſed ſentiuntur conturbatio ⁊ grauitas ⁊ deſiderium
minuendi grauitatem cum conſtrictione accidente
tunc ſcias ꝙ ſtomachus eſt vehementis comprehē
ſionis ſed eſt abhorrens ſummam cibi in quantita-
te ſua. Et ſcias ꝙ digeſtio eſt fundi ſtomachi: ⁊ ap-
petitus oris ſtomachi.

Cap. viij. de tarditate deſcenſus cibi ex ſtomacho ⁊ velocitate deſcenſionis eius.

Uandoqꝫ remanet i ſtomacho aliq̄d de cibo
vſqꝫ circiꝶ. xv. horas i diſpoſitiōe ſanitatis ⁊
xij. horas. ⁊ illud ē ſcđm cibū i leuitate ſua. Et
ſignificat illud iuētio ſaporis eiꝰ i ore ⁊ i eructuatiōe
retētio nāqꝫ cibi i ſtomacho ñ ē niſi ꝑꝑ tarditatē di-
geſtiōis vſquequo digeraꝶ. ⁊ expulſio eiꝰ ē ꝑꝑ expul
ſionē expulſiue cū ꝯpleꝶ digeſtio: aut ꝑꝑ motionem
mouētē expulſiuā ſicut mordicatio cholere aut me-
lancholie acetoſe aut alicuiꝰ eoꝝ q̄ dicemꝰ. Et nō ē ſic
exiſtimauerunt q̄dā ꝙ omnis cauſa i retētiōe eius ē
ſtrictura meatꝰ iferioris. Nā ſi eēt illud ñ eſſet poſſi-
bilis exitus denarij ⁊ auri deglutitoꝝ: ⁊ vinū ⁊ lac ñ
remanerēt i ſtomacho ⁊ cibo nō natarēt i ſtomacho
debili ⁊ facerent rugitum ⁊ iflationem: immo cau-
ſa in deſcenſione cibi naturalis eſt digeſtio ⁊ virtus
ſtomachi ad expellendum cui non eſt conuenientia

magis cū aliquo i diſpōne cibi cū nō accit ſtō nocumētū dōec digeraſ cib⁹. Stōach⁹.n.ſan⁹ ꝯphēdit ipſ ⁊ ꝯſtrigiſ ſup ipm meat⁹ ſu⁹ iferioꝛ vehemēt: cūqꝫ ad eſt hoꝛa expellēdi dilataſ ⁊ expellit ſtōus qd i ipo eſt cū villis ſuis latitudialib⁹: ⁊ quotiēs feſtiat digeſtio feſtiat dſcēſ⁹ ⁊ ſi tardaſ tdaſ: niſi accidat aliq̄ cauſaꝝ facientū dſcēdere cibū a ſtō cū nō dū ſit digeſt⁹ ex eis q̄s iā ſciuiſti. Et quātitas qdē eq̄lis remanētie cibi i ſtō ⁊ egreſſiōis ei⁹ ē illd qd ē iter. xij. hoꝛas vſqꝫ ad. xxij. hoꝛas. Et cib⁹ qdē plim⁹ cū ñ digerit ꝑꝑ ſuam multitudinē: ⁊ ille cui⁹ q̄litas ē mala ē tūc null⁹ eoꝝ remanet i ſtō ſano foꝛtis expulſiōis: imo expellit ad iferioꝛa velocit. Et qñqꝫ ſuccedūt ei flux⁹ vētris ⁊ colyrica paſſio. ⁊ qñ fuerit ſtōus dbilis quez cib⁹ gnat aut vlceroſ⁹ habēs bothoꝛ: aut fuerit i eo hūoꝛ viſcoſus lubric⁹ ñ moꝛabit i ipſo cib⁹ niſi paꝝ: ⁊ ſit hoc ſiue ſit dbilis retētiua ſiue digeſtiua. Et tibi qdē poſſibile ē vt cognoſcas ſigna q̄ opoꝛtet te cognoſcere ex cauſis hoꝝ ex eis q̄ tibi ꝑterierūt i capitulis ꝑdictis.

Cap.ix. de cura ei⁹ a cuius ſtomacho tardatur deſceſus cibi aut in cuius ſtomacho natat cibus.

Ex cura illi⁹ ē ſōn⁹ ſup dextꝝ. Adiuuat eniꝫ ad hoc vt velocit deſcēdat cib⁹ a ſtō q̄uis ſit debilis adiutoꝛij ad digerēdū. ⁊ adiuuāt ad hoc deābulatio ſubtilis ⁊ fricatio pedū ⁊ ꝯfractio vētoſitatis cum eo quod ſentitur in capitulo eius.

Cap.x. de cura ei⁹ a cui⁹ ſtō feſtinat deſceſus cibi.

Uidaꝫ antiquoꝝ fuerūt q noīauerunt iſtos ſtomachos ſꝫ poſtremo cecidit nomē ſtomachi ſup aliud. Et ex eis que experta ſūt iſtis eſt vt adminiſtretur eis emplaſtrum ex farina fenugreci ⁊ ſemis lini ⁊ melle ⁊ i potu ſumant ex eo etiā. ⁊ ex eis ē vt ſumantur vitelli oui aſſati ⁊ cochiliariuꝫ mellis ⁊.ij. danic maſticis contriti: coniūgantur omnia in coꝛtice oui ⁊ aſſentur ſuper cinerem calidum ⁊ ſine itermiſſione moueātur donec pꝛeparata ſint. ⁊ comedantur ⁊ adminiſtretur hoc tribus diebus. ⁊ opoꝛtet vt adminiſtretur ante cibum aliqd ex ſtipticis frigidis ſi fuerit illic complexio calida: aut permixtuꝫ cum calidis ſi fuerit complexio declinis ad frigiditatem. Et tu iam ſciuiſti omnes has medicinas. Et oꝫ vt doꝛmiant ſuper cibum ⁊ non moueantur neqꝫ exercentur omnino ⁊ vt ſtrigāt extremitates ſupioꝛes.

Cap.xi. de eructuatione ſtomachi ⁊ duritie eius.

Uandoque aduenit durities i ſtomacho ſimilis apoſtemati ⁊ tamen non eſt apoſtema: ⁊ ē cauſa eius frigus iſpiſſans aut melancholia igroſſans itrans ſine apoſtematione.

Capitulum.xij. de ſignis.

Ant vt cognoſcatur cauſa eius ⁊ non eueniat ſignum apoſtematis.

Capitulum.xiij. de cura.

Fiat emplaſtrum ei cum melliloto ⁊ croco ⁊ maſtice ⁊ balſāo ⁊ thure ⁊ bdellio ⁊ ſpica ⁊ coꝛdumeni ⁊ mugath ⁊ cera ⁊ oleoroſ. Et ſimiliter omnes curationes dicte ad apoſtemata dura ⁊ pꝛopꝛie ea que dicta ſunt in capitulo debilitatis ſtomachi pꝛopter duritiem. Deſcriptio alia bona ad hanc intentionem. ℞. cere. ℥. viij. glutinis alimbath. ℥. iij ß. ʒʒ. oppoponaci amboꝛum ana. ℥. ij. aloes ⁊ galbani amboꝝ ana. ℥. iij. olei de lilio emūnam i. idest fiat ex eis emplaſtrum.

Cap.xiiij. de eis que cōmouent eructuationem.

Um in ſtomacho accidit ventoſitas ⁊ nō remouetur ⁊ eſt retenta in oꝛe ſtomachi ⁊ impedit: opoꝛtet vt euacuetur cum eructuatiōe ſicut euacuantur ſuperfluitates natantes cum vomitu. ⁊ ſi non erumpit digeſtionem ⁊ natat cum cibo niſi accidat multitudo humiditatum ⁊ phlegmatum pꝛeparatoꝛum ad hoc vt conuertantur in ventoſitatem: tunc enim neceſſarium eſt vt ſit ſuperfluitas in commotione eructuationis ex eis que mouent rem prauam. Et ex eis quidem que mouent eructuationem ſunt oꝛiganum ⁊ folia rute ⁊ aniſuꝫ ⁊ carui ⁊ calamentum ⁊ menta ⁊ ameos ⁊ gariofili ⁊ maſtice ⁊ thus maſticatum ⁊ hauſtum.

Cap.xv. de cura eructuationis ſuperflue.

Auſas quideꝫ eructuationis ⁊ ſignificatiōes eius ſuper diſpoſitiones iam diximus i ca. ſignificationum. In acetoſa quidem conferūt patienti eam potare diapiperеon cum vino. ⁊ quandoque iuuantur ſi in potu ſumant ante pꝛandiuꝫ ſuum ⁊ cenaꝫ ſuam coꝛiandri ſicci pondus aureis. deinde bibant poſt ipſum vinum purum. Et ex eis que ſedant ea ſm ꝙ dixerunt quidam eſt vt liniatur ſtomachus cum ſtercoꝛe galline ⁊ calce. In fumoſa vero ſi eſt a materia conferunt abſynthium ⁊ hiera. Si vero eſt ſine materia ea que infrigidant ⁊ exiguūt ⁊ foꝛte faciūt ſicut ſūt robub fructuū frigidoꝝ ⁊ cibi fri.

Tractatus quart⁹ de egritudinibus inſtrumentalibus ⁊ cōmunibus accidentibus ſtomacho.

Cap.i. de apoſtematibus calidis ſtomachi.

Tomacho accidunt apoſtemata calida pꝛopter cauſas cognitas que faciūt accidere apoſtemata calida. Et ex illis cauſis ſunt doloꝛes ꝓlongati. Et qñꝫ ſit apa ta eius calida ſanguinea: ⁊ quandoque ſunt cholerica.

Capitulum ſecundum de ſignis.

Uando pꝛolongat i ſtomacho doloꝛ q nō remouet q̄uis regimē bonuꝫ fiat tunc exiſtia ꝙ illic ē apoſtema. Illud autē apoſtema qd ē calidum ſignificāt cum huiuſmodi flāmatio vehemens ⁊ aduſtio foꝛtis ⁊ ſitis ⁊ fe. inſeparabilis ⁊ doloꝛ pungitiu⁹ ⁊ augmentum qd quandoqꝫ ſentitur ⁊ quādoqꝫ ꝑducē ad permixtionē ſenſus ⁊ ad ſirſen ⁊ ad melācholiā. Cūqꝫ extenuaſ coꝛpus ⁊ ꝓfundantur oculi ⁊ reſoluiſ natura ⁊ multiplicaſ fluxus ventris ⁊ vomitus ⁊ ſeperaſ febꝛis ⁊ mioꝛaſ vria ⁊ ſtōachus cōpꝛimiſ ſub digitis vbi ꝑꝑ duritiē non cōpꝛimebatur ſub digitis: tunc iam ſit exitura ⁊ quando accidit cum doloꝛe in ſtomacho frigus extremitatū tunc illud eſt ſignum malum.

Cap.iij. de cura.

Uando autumatur ꝙ apoſtema calidum apparet aut apparebit pꝛopter vehementiā aduſtionis ⁊ inflammationis tunc melius eſt in pꝛincipio vt incipiatur a repercuſſiuis

⁊ iniungaſ ſtōus cū eis q̄ ſūt ſicut oleū de cydōijs ⁊ fiat ei ēplm cū cydonijs ⁊ coꝛticib⁹ cucurbite ⁊ poꝛtulaca ⁊ farina oꝛdei ⁊ q̄ currūt hac via: q̄uis abſtinētia ⁊ ſubtiliatio cibi ⁊ regis magis iuuatia ſūt eis. Cūqꝫ medicaris apata ſtōi caſa tūc caue ne in potu tribuas ſolutiuū foꝛte aut qd vomē faciat. nā adminiſtratio vomit⁹ erroꝛ ē. Phlomia āt necaria ē i plib⁹ hoꝛiſ ⁊ aliena ſoſonē laboꝛioſā ⁊ vomitū: ⁊ ſis ꝯtēt⁹ cibis lenitis ⁊ medicis ſicut aq̄ oꝛdei ⁊ almes ⁊ atriplicibus ⁊ cucurbita. Et multiplicare medicias lenificatias ſicut caſſiaſi. ñ ē maliū ⁊ vt ea fiat cū caſ.ſi. qm̄ ꝯfert apati ⁊ exſiccat mām. Et qñqꝫ admiſceſ ei ex hiera ⁊ aloes pōd⁹. ij. danich vſqꝫ ad. ʒ. ʒ. ⁊ meli⁹ hoc ē vt i potu tribuaſ caſ.fi. cū aq̄ endiuie. ⁊ qñꝫ pōſtin ipa abſynthij paꝝ: qm̄ ē iuuatiuū cū ſua ſtipticitate. Et qñꝫ vtūſ i ea qdā myrobalanis. ego do nō declino ad eos niſi ſint apata in via dubitatōiſ ⁊ ego abhoꝛreo hoc. Et qñ appēt ñ oꝫ vt adminiſtreſ. Et qñꝫ daſ eis i potu ſcamonea cū ſir. acetoſo: ⁊ ego abhoꝛreo eā. Et qñ appent ⁊ nō ē ex h⁹ i excuſatio tūc detaloes aur. i. cū ſir. acetoſo q̄uis diuitiē ipm ſit meli⁹. Et ex ſolutis iuuatis i ꝑncipio ē vt ſumaſ aq̄ ſolatri ⁊ aq̄ endiuie. ℥. ij. ⁊ medulle caſ.fi. ʒ. iij. ⁊ olei de cucurbita ⁊ olei amigdaliū aboꝝ aā. ʒ. ij. ⁊ deſ in potu: ⁊ ſine ceſſatōe lenificeſ nā cū hoc ſi fuerit ſiccitas vſꝫ ad diē. vij. ⁊ oꝫ ne ſint auſi poꝛtare aquā ffaꝫ plimaꝫ caſam: imo frāgāt eā cū iuleb aut robub fructuū. Et abſtinētia qd a cibo ē ex illis q̄ eos valde iuuant. Et ſi doloꝛ vehemēs valde fiat dabis ei i potu pōduſ ʒ. iij. de ſeie cucumeris cū aq̄ ffa aut aq̄ albela: ⁊ ſumāt in potu aquā tabarzet ēt: qm̄ ē iuuatia valde et aquā altaraxacon ēt. Et ēpla fcā ex beta ⁊ capparibus ⁊ balauſtijs ⁊ alenifeſtides ſūt iuuatia valō. ⁊ abſynthiū cū ex eo ſit ēplaſtꝝ ꝯfert apati ꝓhibēs ne imbibaſ iu oib⁹ ꝑtib⁹ ſtōi. Et q̄ꝫdiu caliditas ꝑmanet ⁊ ſi ſit p⁹: vij. nō abſcindas aquā endiuie ⁊ aquā ſolatri ⁊ aquā kekengi ⁊ aquē altaraxacō ⁊ ꝑmiſce cū illſ cū tranſierit octauā tro. ō ro. ʒ. ʒ. ⁊ aliqd ō ſucco abſynthij ⁊ ō maſtice: ⁊ ꝑmiſce cū eis ēt aquā feniculi ⁊ aquā apij. Et ſit cib⁹ vſqꝫ ad. vij. ex mes excoꝛticatis cū atriplicib⁹ ⁊ blitis ⁊ cucurbita cū oleo amigdalino aut oleo omphacio. Et ſint illa q̄ in potu ſumūt iuleb ⁊ aq̄ pꝛunoꝝ ⁊ ſucc⁹ endiuie ⁊ altaraxacon: ⁊ in fine ei⁹ ꝑmiſceāſ cū maſtice ⁊ ſucco abſynthij. p⁹ vij. aūt miſceanſ cū eis q̄ abſtergūt ⁊ maturāt paꝝ ſicut ſicla ⁊ alublcb ⁊ deſ in potu eis tūc ſir⁹ acetoſ⁹ ⁊ qñꝫ ſumūt eū in potu añ illō aliquot dieb⁹. ⁊ qñꝫ ſumūt ipm i potu cū vio. nutritis ſi nō fuerit nauſea vehemēs ipediēs ⁊ illud qd vſqꝫ ad. xiiij. Cūqꝫ ſedaſ inflatio ⁊ lenificaſ apa tūc ē hoꝛa reſoſonis. cuꝫ ergo declinat parūp introduceāſ in ēplaſtris ea que ſūt ſicut maſtix ⁊ abſynthiū ⁊ ponaſ poſt⁹ ex ſir. acetoſo abſqꝫ timoꝛe. ⁊ qñꝫ ſufficit ſumē in potu caſ.fi. i aq̄ feniculi ⁊ apij ⁊ oleū amigdal. dulce vſqꝫ ad finē ei⁹. Et rect⁹ tibi ē q ñ ad ſūmū ꝑuēit cura hoꝛa mollificatōis ⁊ reſoſonis vt nō audeas ſup vtraſqꝫ audacia nuda cuiuſlibꝫ eaꝝ: imo ꝑmiſce medicias mollificatiuas cū ſtipticis: nā in hoc vt ſis ꝯtēt⁹ mollificatiuis ē erroꝛ magn⁹: ⁊ qñꝫ ꝑducit patiētē ad moꝛtē ſiue ſint medicie q̄ bibāſ aut poſite ſup ipm extrinſecus: ⁊ ſtōus qd dignioꝛ ē hoc q̄ꝫ epar. Et ſtiptica ꝯueniētia ad hāc rē ſūt illa in qb⁹ ē aromaticitas ſicut maſtix ⁊ ro. ⁊ galle ⁊ galia ⁊ balauſtie ⁊ extremitates arboꝝ: ⁊ ex oleis oleū ō cydonijs ⁊ oleū de maſtice ⁊ oleū ō malis ⁊ oleū de neridē ⁊ oleū omphacinū imo oꝫ in eſtate ⁊ in ꝑncipio vt adminiſtres in empliſ ēboꝝ oleū ro. ⁊ oleū omphacinū ⁊ oleū de cidonijs ⁊ oleū ō malis: ⁊ in hyeme ⁊ i hoꝛis reſoſonis oleū de neriden ⁊ oleū anetinū ⁊ oleū camemilſ. ⁊ oleum de lilio ⁊ oleū ō maſtice tpate: Cōfectio empli boni in ꝑncipio ⁊ augmēto ⁊ ſtatu: ℞. farinā oꝛdei ⁊ ſaufel ⁊ nenufar oīuꝫ añ. ℥. ʒ. ro. ℥. i. ⁊. ʒ. croci. ℥. ʒ. viola. xij. dragagāti. v. altee camēille oīuꝫ añ. x. ſandali xv. maſticis acatie balauſtie oīum añ. xv. cere ⁊ olei ro. cū qbus ꝯficiant: ⁊ ex empliſ bonis in ꝑncipio apatū ſūt radix lilij melilotū cera ⁊ oleū vio. ⁊ ñ oꝫ vt emplm fiat cū lubricitate vehemēti vētriſ: imo tpeſ venē i ꝑmis diū adminiſtrēſ ēpla. Et ex ēpliſ bonis in hoꝛa ſtat⁹ vſqꝫ ad declinatiōꝫ ē illud qd ℞. cynaſ ſqnāti ⁊ camemillā ⁊ mellilotū ⁊ abſynthium ro. ⁊ ſpicā ⁊ radicē altee ⁊ ſandalū ⁊ ſaufel ⁊ croci ⁊ grana lauri ⁊ q̄ ſūt ſilia illis. Addaſ in ſtipticis in pꝛincipijs ⁊ in reſolutis in poſtremis. Et ex medicis bōis in maturādo apa calidū cui⁹ q̄riſ maſario ⁊ almexere ē vt ſūanſ extremitatū ro. ⁊ extremitatū abſynthij ⁊ extremitatū ſempuiue ⁊ coꝛticū cytri exterioꝛꝫ ⁊ maſticis ⁊ thuris oīuꝫ añ. p. i. ⁊. ʒ. ⁊ cydonioꝝ ⁊ dactiloꝝ imaturoꝝ ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ myrrhe oīuꝫ añ. ptē. i. ⁊ cere ⁊ olei camemil. ⁊ olei ō neriden oīuꝫ añ ptes. x. Poſt cū in aduētu apatis fuerit doloꝛ aūs ō bitate cuſ⁹ ē vt curet cū ſubtiliatis tūc cū ꝑuēit ad apa tūc oꝫ vt abſcindas ſubtiliatiua ab eo ⁊ ſis ꝯtentus ſedatis doloꝝ ſicut ē adeps anatis ⁊ galline. ⁊ qñ antiquaſ apa tūc da i potu tro. ō ſpica ⁊ fac ēplm ex ēplō ō bdellio cū gnis ō ben dcō in antidotario. et ex eis ꝯferūt ad hoc ē ceratū cū oleo de balſamo ⁊ aloe ⁊ cera alba. Et oꝫ vt adminiſtreſ ceratū. S. ꝑdcꝫ in ca. debilitatis ſtōi. ⁊ ēplm de mellıloto ē ad hoc iuuatiuū valde: Et ex illis ſūt camemilla ⁊ balauſtie ⁊ ſemē lini ⁊ mellilotū ⁊ alia ex qb⁹ ſit ēplm ⁊ ſiat ex eis vapoꝛatio ⁊ ēbꝛoca fiat cū decoctiōe ipſoꝝ. ⁊ ex eis q̄ ſanāt illud ē illō qd ℞. roſ. ʒ. x. xiloaloes. ʒ. ij. maſticis ſe. endiuie cuſcute oīuꝫ añ. ʒ. iij. ſumātur in apate iflāmato cū cāfoꝛa i potu: aut ſūanſ. iij. ſcēria caſ.fi. q̄ decoq̄nt i lb. i. aq̄ dōec remāeat. ʒ. deiñ coleſ ⁊ ꝓijciaſ ſup ipam ō aq̄ ſolatri ⁊ aq̄ kekēgi ſacraiari ⁊ buliat ⁊ ꝓijciaſ ſup ipam. ʒ. ʒ. hierapi. ⁊ ſumat in potu ex ea ille q foꝛtis ē totū itegre ⁊ debilis medietatē ei⁹. Et ſi idiget foꝛtioꝛi hoc addaſ ⁊ ſe. apij ⁊ ſe. caulis āmoniacum ⁊ medulla ceruiſ ⁊ adeps galline Et qñꝫ idiget ēplō boliſmi ⁊ ēplō cytrino. ⁊ in hac hoꝛa qñꝫ necariū ē vt i potu deſ tro. ō bdellio. Et ex ēpliſ iuuātib⁹ i hoc ca. ē ēplm h⁹ i. ℞. cere ⁊ olei ō neridē aboꝝ añ. ℥. i. maſticiſ ⁊ cipi ⁊ ſqnāti ⁊ aloeſ oium ana aur. i. ⁊ bdellij. ʒ. iij. ſoluantur in vino ⁊ aggregetur inter has medicinas ſm acceptōꝫ empli.

Quod ſi fuerit illic ſolu͂ vētris q̄n̄ꝫ erit neccⁱu͂ vt po
nas cū iſtis ſuccū acreſte aut ſuccum abſynthij aut
aggreges inter vtrūq̄. Et de errore maximo ē vt ꝓ-
longetur tpꝰ tollerācie apātis ⁊ inceſſanter fiat curatio
cū infrigidatibus. ⁊ fiat apā in via vt fiat exitura ⁊ ꝓ
hibeat a maturatōe: oꝫ ergo vt ꝯſideres hoc. Et iā
dictū ē ꝙ ſuſpenſoriū factū ex lapide beſelis cū ſuſ-
pendit ita vt tangat ſtōm erit iuuamentū eius ma-
gnū in doloribus eius ⁊ apātibꝰ eiꝰ. Cū aūt apā ſit
dubellati ⁊ exitura nos iam ſingulare caplm̄ fecimꝰ
ei. Cū vō apā ē cholericū oꝫ in pricipio vt infrigide
tur valde cū emplis infrigidatiuis notis permixtis cū ſan
dalis ⁊ camfora ⁊ ro. ⁊ ſilibus: ⁊ detur in potu aqua or
dei cū aqua granati muzi ⁊ decocti cū cācris. deīde
poſt aliq̄d p aliquot dies admiſtra aquā ſolatri ⁊ aq̄
endiuie: ⁊ poſt illud cū appropinq̄t ſtatus miſceat
cū aqua ſolatri ⁊ aqua endiuie parū p aq̄ feniculi.

De apātibus frigidis phlaticis. Ca.iiij.

i Sta apāta gnāt ex hūiditate ⁊ malitia digō-
nis ⁊ ꝑuitate exercitij. ⁊ ex reliq̄s cāis gnānti-
bus mās chronicas coartātibꝰ eas in vaſis ⁊
in viſceribꝰ q̄r cognitio p̄terijt. De ſignis. C.v

q Uando ueneris ſignū apāti cū dolore inge-
to in oī diſpōne ⁊ augm̄to ⁊ nō ē febris neq̄
inflāmatio nꝫ ingetudo: ſed ē hūiditas lubri
ca ⁊ claritas coloris ⁊ paucitas ſitis ⁊ malitia digō-
nis ⁊ ꝑuitas appetitus: tūc illud ē apā phlatici. Et
tu ſignificabis cū reliq̄s ſignatōibus p̄dictis de hūi
ditate ꝯplexionis ſtōi. De cura. C.vi.

d E canōe iu hoc ēt ē vt nō cūēs reſolutiua a ſti
pticis. Reſolutiua enī qbꝰ indiges i hoc ſūt
fortis reſolōnis. Incipe ergo in cura iſtorum
ita vt des eis in potu aquā apij ⁊ aq̄ feniculi ⁊ borꝫ
añ. ℥.ij. baurac. ʒ.iij. ō oleo amigdalino dulci q̄ntū
ſufficit: deīn pꝰ illō ſumāt in potu. ʒ.ij. olei ō kerua
cū tribꝫ. ʒ. olei amigdalini dulcis ⁊ decoctōe melli-
loti. ⁊ eiꝰ cōfectio ē hec: ℞. mellilloti. x. radices fenicu
li. x. aq̄ lb. iiij. decoq̄nt donec remaneat lb. i. ⁊ da in
potu ex eo. ℥.iiij. ⁊ ꝯfert iſtis decoctio iſopi i q̄ deco-
quit mellilotū ⁊ ponāt ſup potōꝫ eiꝰ. ʒ.iij. olei ō ker
ua. ʒ.ij. olei amigdalini dulcis. Ex vnguētis aūt de
ēplis ē medicam̄ exptū qō ℞. polij mellilloti ⁊ anio
ni ⁊ camemille ⁊ ancti oiuꝫ añ. ʒ.x. ⁊ abſynthij. ⁊ ſpi
ce abor añ. ʒ.vii. aloes. ʒ.viii. maſticiſ. ʒ.x. thuris. ʒ
vi. radicū altee. ʒ.xv. armoniaci ⁊ opponaci ſtoraciſ
oiuꝫ añ. ʒ.x. adipis anſeris ⁊ adipis galline oiuꝫ añ
℥.ii. cere rubee. ʒ. lb. ⁊ q̄d ex vnguētis ē meliꝰ ē oleū
de neridē ⁊ oleū de ſpica in quo iā poſita fuerit myr
rha ⁊ cordumeni. ⁊ ꝯferūt ēt haſpagi ⁊ alubleb cuꝫ
oleo amigdalino dulci ⁊ ſicla ⁊ caulis cū oleo oliue
⁊ ea q̄ ſiccāt ſanguinē ex cibis quorꝫ digō ē facilis. ⁊
oꝫ vt alienēt vomitū oīo: nā ipſe in hꝰ i eſt malus

De apātibus duris ⁊ groſſis. C.vii.

q Uandoq̄ ſiūt icipiēdo: ⁊ q̄n̄ꝫ ſiūt a ꝑmuta-
tōe ex apātibꝰ calis ſm̄ ꝙ iā ſciuiſti i p̄ncipiis
⁊ q̄n̄ꝫ ſiūt ſed raro ab apāte phlatico cui acci
dit vt indureſcat: ⁊ ſigt̄ ipſum cū ſignificationibus
apātum duricies tactus ⁊ multitudo varietatis ⁊ ex
tenuatio corporis. De cura. C.viii.

Anō in hūis ēt ē vt ñ cūēs medicinas reſoluti
uas a ſtipticis. ⁊ oēs medicine q̄ ſūt vehemētis
reſolutiōis in fine apātū calorꝫ ſunt iuuatiue hic. Et
oꝫ vt in potu ſumāt lac camelarū fetarū aſſidue: ⁊ ex
illis q̄ eis ꝯferūt ē vt ſumāt tres aureos ex oleo de
kerua cū decoctōe caſſiefi. q̄ ſit ſubmerſa in aq̄ radi
cū. Et ſi indiget eis q̄ ſūt fortiora ponat i aq̄ radicuꝫ
ſumitatū ſq̄nāti ⁊ maſticis ⁊ capilli ueneris cū reliq̄s
medicis oiuꝫ añ. ꝑs. i. ⁊ q̄n̄ ponit cū oleo de kerua
olei de ſpica q̄ntitas. ʒ.i. ⁊ olei amigdalini dulcis q̄n
titas. ʒ.ii. ē iuuatiuū. ⁊ ſilr q̄n̄ in potu ſumūt olea iſta
cū aq̄ mell. Et oꝫ vt admiſtret i ēplis corꝫ medulla
oſſiū cerui ⁊ medulla cruris vaccini ⁊ pīguedo gib
bi cameli: ⁊ ex medicis ꝯferētibꝰ ad hoc ⁊ in dubel-
lati ē illud qō ℞. mellilloti ⁊ fenugreci ⁊ camemille ⁊
baccarꝫ lauri ⁊ altee ⁊ abſynthij oiuꝫ ana ꝑtē vnam
āmoniaci thuris abor ana duas tertias ꝑtis: reſol-
uāt gūme iſte i decoctōe ficuū. xii. cū vino ⁊ melle: ō
inde ꝯiūge cū eis has medicinas ⁊ fac ex eis ēplm̄: ē
enī mirabile. Emplm̄ aliō ℞. ſordiū vrsci ꝑ.vii. ſto-
racis ꝑ.vii. maſticis ꝑtē vnā: glutis alibath ꝑtē. ʒ. fe
cis olei ō neridē q̄ntitatē q̄ ꝯficiant medicie. Emplꝫ
aliud: ℞. āmoniaci. viii. mellilloti. xii. cere. viii. croci
myrrhe bdelii iudaici oiuꝫ añ. viii. olei ō balſāo lb. i.
Et ex eis q̄ valde iuuatiua ſūt eis ē oleū ō ſucco vitiſ
⁊ ex eis que ꝯferūt eis valde ſūt decoctio ireos cum
caſſiaſi. ⁊ ēplm̄ qō diximꝰ i ca. debilitatis ſtōi cū du
ritie. Deſcriptio ēpli boni: ℞. maſticis thuris abſyn
thij oiuꝫ añ. ꝑtē vnā. āmoniaci croci ſbarū añ. ꝑtes
ii. cipi. iii. fac ceratū cū oleo ō neridē tāte quātitatis
qua leuitas fiat. Et q̄n̄ accit illud qō raro ꝯuenit: ſꝫ
ex ꝑmutatōe apātis phlici ad apā durꝫ tūc ꝯuenien
tior cura ē ei emplm̄ hꝰ i deſcriptōis: ℞. āmoniacuꝫ
bdelliū ſem̄ caulis amigdalas amaras ſtoracē liq-
dā maſticē ſpicā ſq̄nātū ciperꝫ gūme diſſoluāt ⁊ al ia
terāt ⁊ fac ex eis ēplm̄: ſintq̄ cibi eorꝫ ſicut haſpagi
⁊ alubleb oleū amigdalinū dulce ⁊ ꝑpē eiꝰ qō per
mutatū ē ab apāte calido. De adubellati i ſtō. c.ix

m Ultotiēs errant medici in regimine apātis in
ſtō: ⁊ ꝑmutando ſit exitura ⁊ multotiens inci
piendo ſit. De ſignis. C.x.

i Am diximus ſigna initii eius in caplo apātū
calidorꝫ ſtōi.

De cura Ca.xi.

o Portet vt icipiat a phlomia ⁊ a regimie ſtōi
apāti apāte calido extrinſeco cū quo ſit poſſe
vt ꝓhibeat fieri dubellati. nā ſi ſit dubellati ⁊
incipit eē in via maturatōis oꝫ tūc vt ſit res leuis. ⁊
ſi eſtimas maturationē ꝓpiquā oꝫ vt i potu tribuas
lac recent mulctū vice vna pꝰ aliā cū aqua calā. ⁊ tā-
gas duritiē ⁊ ꝯſideres an ꝯp̄mat ⁊ attendas ꝯmoti-
onē ⁊ tremorē ⁊ ꝯp̄ſſionē apātis: nā ſi nō ꝯp̄mit illō
oꝫ vt i potu ſūat hūs ipm̄ taraxaconē ſiccā cū aqua
fenugreci ⁊ tribulorꝫ ⁊ oleo amigdalino amaro. ꝙ
ſi indiget fortiori hoc: ⁊ ē iceptio i via matatōis iam
addēs ſup p̄mā ponat i eis oleū ō kerua. Et ex eis q̄
expta ſūt i hoc ē vt ſumat i potu hūs cū taraxatōis

ſicce q̄ntitatē. ʒ.i. ⁊. ʒ. ſeis almaru ⁊ fenugreci. ʒ.i. fiat
illud ⁊ bibat cū qbuſdā lactibꝰ recent mulctis calis
ſic ē lac aſine ⁊ caprarꝫ ⁊ q̄ntitas lactis ſit triū. ℥. ⁊ mi
ſceat cū eo ex galia pōdꝰ. ʒ.iij. Et ex eis q̄ expta ſt ēt
ē vt ſumat taraxacōis ſicce. ʒ.i. ⁊ ſci. ℥.ij. ⁊ ſe. maru.
℥.iiij. terāt ⁊ cribellēt: ⁊ ꝯficiāt cū lacte caprio ⁊ oleo
ſiſamio ⁊ fiat ex eis emplm̄ ſup dubellati. Et oꝫ vt ſi
at balneū cū aq̄ tepida ⁊ vt ponat emplm̄ aliq̄d ſup
dubellati factū ex ficubꝰ ⁊ camemilla ⁊ fenugreco de-
coctis ⁊ ſimi eo abſynthiū vt ꝯfortet: ⁊ qō q̄rit ex oi-
bꝰ illis ē maturatio apātis ⁊ eruptio. Cūq̄ exiſtima
ueris maturationē poſtq̄ iā admiſtraueris balnea
tionē p̄dictā ⁊ empla p̄dicta ⁊ ſucceſſeris cū emplo
ficuū p̄dcō ſuſterne ei ſtramēta duplicia vel culcitris
⁊ i calefacientibꝰ: ⁊ p̄cipue ei vt iaceat ſup ea ū ſo vētre
īferius donec rumpat ſub ꝯp̄ſſiōe apā eius. Et tu q-
dem cognoſces ꝙ iaꝫ ruptuꝫ ē ꝑ detumitionē ⁊ at-
tenuationē. ⁊ ꝑ illud qō expuit aūt cū ſolutōne vētris
egredit ex ſanie aut ex ſanguie: ⁊ oꝫ vt i potu tribuas
tunc aloeꝫ cuꝫ aq̄ endiuie. Cūq̄ erūpit da i potu in-
carnatiua q̄uis ille q enomit ſaniē ex ſtō i uo ſit ad
deſꝑationem propīquior q̄ ad ſpem. Cūq̄ exiſtima-
ueris i ſtō ſaniē extrahe ipſam cuꝫ ſolutiōe vēn-
tris ⁊ nō moueas ipſam ad vomituꝫ. Cūq̄ non va
lent huiuſmodi res admiſtra medicias p̄dictas i ca.
apoſtematuꝫ durorꝫ. Cibi autēꝫ ꝯuenientes i p̄nci-
pio rei ſunt forbitiōes facte ex amilo ⁊ ordeo excor-
ticato ⁊ vitello oui. Et i fine eiꝰ illi i qbꝰ ponūt auenā
⁊ fenugrecū ſm̄ mēſurā. Ca.xii. ō vulneribꝰ i ſtō.

s Tomacho q̄n̄ꝫ accīt vlcera ⁊ bothō ꝑꝑ acui
tatēꝫ humorꝫ q ibi ſūt corpꝰ ipſius ⁊ q obui-
ant ei ex ipſis. Et multotiēs fiunt propt illud
qō ꝓuenit ad ipm̄ ex alijs. Multotiēs eni vlceratur
ſtōus ex catarro deſcendente ad illud ex capite cali-
do mordicatiuo aut corroſiuo ꝑꝑ ſuā putrefactiōeꝫ
q̄r putreſcit ⁊ corrodit ſtōus cuꝫ ꝓlongat catarrus.

Cap.xiij. de ſignis conuenientie ⁊ differentie.

m Ultotiēs p̄ducūt vlcera ſtōi ⁊ ꝑp̄e i īferioribꝰ
eiꝰ ad miorationē ſhelitꝰ ⁊ ꝓuocationē ſudo
ris ⁊ ſyncopi ⁊ iffrationē extremitatū Et q̄n̄q̄
ſignificāt vlcera i ſtō fetor eructuatiōis ⁊ eleuatio va
poris faciēs icurrere ſiccitatē ligue ⁊ exſiccationē ipi
us ⁊ ē ſyncopis plīma. ⁊ q̄n̄ ſt i ſtō bothor mūiplica
tur eructuatio valō. Et iā diſtiguit it vlcꝰ ſcm̄ i meri
⁊ it ſcm̄ i ſtō: q̄m̄ i illo qō ſcm̄ ē i meri ſētit dolor i ipo
vſq̄ ad poſteriꝰ it duas ſpatulas ⁊ i collo viꝫ ad ini
tia pectoris. Et dificat diſpōeꝫ eiꝰ trāſitꝰ ō glutiti: q̄m̄
ſignificat locū dolorſū cū p̄ītia eiꝰ ⁊ q̄n̄ ꝑtrāſit hūc
locū parūp. Scā āt i ſtōi ore ſignificat ꝙ dolor ē i īfe
rioribꝰ pectoris ⁊ ſup̄nius vētris ⁊ ē vehemētior. ⁊ de
glutitū ſignificat ipm̄ cū ꝑtrāſitiōe pectoris ⁊ pliꝫ eiꝰ
decliat ad mirach ⁊ miorat ex eo ſhelitꝰ ⁊ iffrat corpꝰ
⁊ ꝑducē ad ſyncopī plim. Uerꝫ ſcā i fundo ſtōi ſignifi
cat exitꝰ corticis vlceris eiꝰ i egōe abſq̄ excorticatōe
i iteſtis ⁊ inētio doloris pꝰ qetē eiꝰ qō ſumit i īferio-
ribꝰ ſtōi ⁊ ſit dolor puꝰ. Et diſtiguit it vlcꝰ i ſtō ⁊ vl-
cꝰ i iteſtis ꝑ locū doloris cū igredit cibꝰ i corpꝰ. ⁊ eſt
exitꝰ corticis q egredit i egōne rarꝰ ⁊ ē cortex eiꝰ ſbtil

i. ſ. ex genē eiꝰ qō egredit ex iteſtis ſupioribꝰ. Et ſigni
ficat qō ē ex ſtō ꝙ dolor ñ ē i ꝑtibꝰ viſcerꝫ imo. ſ. verꝫ
multotiēs appropiq̄t ⁊ aſſimilat dyſēterie. In eis aūt
q̄ ſt i iteſtis ſupioribꝰ oꝫ vt tu valō itēdas. In vomi
tu āt cū cortex igredit nō ē vlcꝰ niſi i meri aut ſtō. Et
oꝫ vt cū tu volueris expiri illō vt cibes egꝫ ex aliquo
i quo ſt ſynapis ⁊ acetū. Ca.xiiij. ō cura vlcerꝫ ſtōi.

p Laga recēs q̄ ſit i ipo oꝫ vt curet cū medicis
ſtipticis. ⁊ detur cibi velocis digōis ⁊ vitēt me-
dicie vlceroſe i qbꝰ ponūt flos eris ⁊ ceruſa ⁊
litharginuꝫ ⁊ tutia ⁊ ſimilia: imo oꝫ vt curēt vlcera
ſtōi ⁊ corroſio i ipo i p̄mis cū mūdificatiōe cū eis q̄
ſt ſic aq̄ melliſ ⁊ iuleb. Et nō oꝫ ēt vt ſit i purgatorio
fortitudo purgatiōis ⁊ ledat vlcera pluſq̄ oꝫ. Et oꝫ
vt ſit eorꝫ abſterſio ⁊ ablutio ad īferiora. Qō ſi fuerit
illic corroſio ⁊ caro mortua oꝫ vt medicet cū medi-
camie mūdificāte carnē mortuam icarnāte. ⁊ faciēte
naſci carnē. ⁊ o q̄ ꝯueniēs ē hicrapicra ad illō. ⁊ cū
mūdificat oꝫ vt i potu det lac acetoſū vaccinū a quo
ablatū ē butyrꝫ ⁊ ſiropꝰ ō cydonijs ⁊ ḡnatis ⁊ ſilibꝰ
⁊ det ēt aq̄ ordei cū ḡnatis ⁊ ſiropi ō fructibus ſtipti
cis. Et ē q̄n̄ꝫ neccⁱū vt cibēt vētribꝰ vitulorꝫ ⁊ hedorꝫ
ꝯditorꝫ cū aceto. Et ſcias ꝙ q̄diu ñ mundificat ſor-
des tota ñ ē iuuamētū cure alteriꝰ nꝫ admiſtrationis
ꝯſolidatiuorꝫ. Et cū admiſtras icarnatiua ⁊ egritu-
do ē i ꝑtibꝰ meri ⁊ ore ſtōi tc pone i eis ex gluti aliquid
aliq̄ magnū ſicē gūmi ⁊ dragagātū. Et q̄n̄ꝫ cōfert
vlceribꝰ ſtōi filoniū ⁊ ꝯferūt ēt tro. ō karabe p̄cipue
ſi fuerit illic vomitꝰ ſan. ⁊ ꝯferūt eis oia rob fructuū
⁊ q̄n̄ꝫ ꝯfert rob eupa. ⁊ rob abſynthij. ⁊ q̄n̄ꝫ ſūt i ſtō
vlcera ⁊ ñ ē excuſatō ſolōis vētris ꝑꝑ aliq̄d vocātiū
ad h tc oꝫ vt ſoluas vētrē cū eis q̄ ſt ſic caſſia fi. Qō
ſi accidat ex vlceribꝰ ſolō vētris curet cū tro. de ſpo-
dio ⁊ robub ſtipticis cū aq̄ ſauic decocti. Et ſi fuerit il
lic corroſio curet cū eis q̄ diximꝰ i cura ſputi ſāguis.

Cap.xv. de bothor in ſtomacho.

c Onfert eis mūdificatio cū ſolōne eorꝫ qbꝰ cō
ceſſū ē fieri ſolōnē vētris i vlceribꝰ ſtōi ⁊ ciba
ri cū granis granati cuꝫ paſſis ⁊ lacte decocto
cuꝫ ferro ignito. Cap.xvi. de ruptura ſtomachi.

q Uorum ſtomachus diſrumpitur fortaſſe nō
euadunt niſi pauci a ruptura parua.

Tractatus.v. de diſpoſitionibus ſtomachi ex
parte eius qō ipſe ꝯprehendit ⁊ egreditur ab eo: ⁊ ali
qbus diſpoſitionibus mirach ⁊ que ſequuntur ipm̄.

Cap.i. de inflatione ſtomachi.

q Uandoque fit propter cibum cuꝫ
in ipſo eſt humiditas extranea q̄
conuertitur in ventoſitatem. ⁊ non
eſt poſſibile caliditati ſi eſt equalis
vt reſoluat eam ita ꝙ non reſoluat
ipſam ad ventoſitatem. Et quādo
que fit propter caliditatem digeſti-
uam cum eſt debilis. Cibus nāq̄
q̄uis ſit non iflatiuus in natura ſua tamen enim de-
bilitatur i ipſo caliditas euaporat ⁊ fac accidere ven
toſitatem. materia nāq̄ i ſubſtantia ſua nō ē vētoſi-

tatis plime ñ fac̄ ī vētrib⁹ euenire iflatiōꝫ nisi sit caliditas miorata ⁊ moueat̄ ⁊ ñ digerat̄ sic̄ si puet̄ caliditas oio ñ associat̄ ei iflatio ⁊ si sit exiflatiuis. Et oē a quo ñ accit iflatio ñ accit ab eo iflatio nisi aut pp̄ scipsū. s. ab illo ī sua sb̄a aut pp̄ duas res p̄ter ipꝫ q̄ꝝ vna ē dñiuꝫ calitatis sup ipm ⁊ altera frig⁹ qḋ nō mouet aliq̄d. Et qñꝫ ē calitas apta ad digerēdū ⁊ mā obediēs ei ⁊ mouet̄ p illō qḋ eā retrahit ab ipsa ex potu a ꝫ plime sup ipsaꝫ aut motu ꝯmonēte ipsā. Et qñꝫ ē ꝯpl'o cibi iflatiua sic̄ fasceoloꝝ ⁊ lētiū ⁊ siliuꝫ ⁊ ñ ꝯsicit fortitudo v̄tutis ⁊ alienatio locoꝝ digōnis nisi sit caliditas fortis vehemētis v̄tutis ⁊ mā vehemētis huectatōis. Et ex medic̄s iflatiuis ē vinū grossū ⁊ dulce pp̄ grossitiē ei⁹ nisi sit dulcedo subtilis ⁊ gnāt̄ ab eo vētositas subtil̄. Et qñꝫ ē cā iflatōis eēntia cibi cali ī nā sua: nā cū ipe iuenit dispōnē q̄ calefac̄ cū fit digō ⁊ egredit̄ ex hoc q̄ ipe est calid⁹ potentia ad hoc vt sit calid⁹ actu materiā sfaꝫ hūidā resoluit ipsū ⁊ fac̄ ipm vaporare. Et qñꝫ fūt iflatio ⁊ rugit⁹ pp̄ vacuitatē vētris cū hūiditate cruda vitrea ī stō. Ipsa. n. cuꝫ occupat̄ calitas natural̄ ab ea cū cibis ē q̄ta ⁊ qñ caliditas expedita p̄uenit ad eā resoluit̄ ī vētositatē. Et qñꝫ ē cā ī hoc q̄ natura qñ inēit vacuitatē ⁊ mouet̄ v̄tutes mouet̄ aer effusus ī spaciis ⁊ mouet̄ cū eo residū vaporꝝ hūiditatis ⁊ ē sic vētositas. Et qñꝫ sūt cā ī ea multitudo melie ⁊ egritudies splenis. Et multotiēs fit frig⁹ sup̄ueniēs corpori exterius cā iflatōis ⁊ vētositatis ex q̄ replet̄ corp⁹ p̄pea q̄ꝛ d̄bilitat calitatē opantē ī materia ⁊ fac̄ opōnē ei⁹ mediā opōnē ⁊ ei⁹ opō ē digō hūiditatū ⁊ medietas opatōis ē vaporatio. Et qñ mltiplicat̄ iflatō ī vētrib⁹ ꝯualescentiū idicat ꝯuersiōēꝫ. Et egritudis almirachiati ꝓlim fit p p vehemētiā calitatis stōi ⁊ opilatōis viaꝝ cibi ad cor p⁹ q̄ redit ⁊ retinet̄ ī ptib⁹ stōi ⁊ fac̄ acetosā eructuatōnē ⁊ accit vōit⁹ stupefaciēs dētes p̄cipue si cōmūicat splē ⁊ ē egō hūida ⁊ igrossat̄ san. Et qñꝫ ē illic sp̄a faciēs vaporē melācholicū ⁊ fac̄ euenire meliam.

Cap. ij. de signis.

Rlaꝫ ī q̄ ē cā generatō vētositatis ⁊ iflatō s̄be cibi significāt redit⁹ ad cognoscēdū s̄baꝫ eius qḋ sumit̄ ⁊ q̄ iflatio ñ ē plima valde neq̄ ī boris bōitatis cibi. ⁊ q̄ eructuatio qñ iterat̄ bis aut ter sedat̄ ei⁹ malitia. Et silr̄ qñ cā ī ipa ē hūor significāt eā assūptio aq̄ ⁊ ꝯmouio sonans ⁊ ad sūmū qḋ accit v̄tutē digestiue. oia. n. cognoscūt̄ p iuctionē cāe ⁊ remotionē iflatōis cū alteratōe regimis. Et d̄rie q̄ḋ īter iflatōēꝫ melicā ⁊ illā q̄ ē ex hūorib⁹ malis crudis ē q̄ iflatō melic ē cū siccitate ⁊ alia ē cū hūiditatib⁹. Et facte ex causis aliis signū ē iuentio aliaꝝ causaꝝ.

Cap. iij. de cura.

Si ē cā iflatōis cib⁹ dimitte ipꝫ tēdēs ad aliūꝫ ⁊ meliora regimē futuꝝ ⁊ ñ ledat̄ digō ⁊ vsque quo fit illud oꝫ vt dormiat hn̄s eā sup vētreꝫ suū supra puluinar pleuū eis q̄ calefaciūt sic̄ ē coctū. Et si ē cā ei⁹ sfritatis stōi ⁊ d̄bilitas ei⁹ curet̄ cuꝫ eis q̄ oꝫ ex illis q̄ dcā sūt ī ca. ei⁹. Et vngat̄ cū oleo aliquo ī quo d̄cocta sit s̄btiliātia disrūpētia vētositatē sic̄ ameos ⁊ kerisꝫ ⁊ cyminū. Et si idiget fortiorib⁹ illis tunc sint ruta ⁊ sem̄ ei⁹ g̃na lauri ⁊ alāiudē ⁊ seseleos. ⁊ sit oleū ei⁹ oleū laurinū ⁊ oleū d̄ kerua ⁊ q̄ sūt similia il lis. ⁊ qñꝫ suffic̄ iungere mb̄ꝝ ex oleo aliquo cū quo p̄miscet̄ anetū ⁊ q̄ currūt cursu eius deīn cū emplīs fortis resolutōis sic̄ emplastꝝ sem̄ cū isopo ⁊ aneto ⁊ aq̄ cineris ⁊ silibus. Et qñꝫ sūt necr̄ia clisteria cū h⁹ī oleis ⁊ qñꝫ pōit̄ ī eis pip. Et si fuit frig⁹ ex mā grossa ñ dabim⁹ ī potu istas medicias. Qñꝫ. n. ipe addūt ī ꝯmotōe vētositatū. imo oꝫ vt purgem⁹ materiaꝫ ī p̄mis deīn dem⁹ eas ī potu. Et si frigus fuerit puꝝ ⁊ fuit materia pauca ñ curabim⁹ d̄ hocimo dabim⁹ eas ī potu. Et ex eis q̄ ī potu dabimus ⁊ magnificat̄ eoꝝ iuuamētū ē manipul⁹ polij decoct⁹ ī aq̄ vehemēt: deīn sumat̄ ex ea ī potu aut misceat̄ d̄coctio calamēti fluuialis cū melle ⁊ sumāt̄ ex eā ī potu. ⁊ d̄coctō galāge iuuatia ē valde: ⁊ galāge sic̄ ē ⁊ galāge ꝯfectā cuꝫ siropo acetoso sem̄ pilule q̄ sūt sicut cicer ⁊ sit dos. eius aur. i. cū aq̄ calīa ⁊ ē ex eis q̄ solutōe educūt vētositateꝫ plimā ⁊ hūiditatē paucā. Et ex eis q̄ sūt maxi iuuamēti ī iflatōe accūte ē castoreū qñ bibit̄ cū aceto p̄mixto cū aq̄ ⁊ rob cū oleo āntiquo ⁊ p̄pe aceto alāindeꝫ aut sqllitico. Et d̄r̄ q̄ calcane⁹ porci adust⁹ ē bon⁹ ad hoc ⁊ qñꝫ suffic̄ ī ea q̄ leuis ē vt ī potu sumat̄ vinū puꝝ: parūp bibat illud: deīde dormiat sup ipꝫ ⁊ surget san⁹ ab egritudie sua. Vnguētū ꝯferēs ei d̄coquātur nigelle ⁊ g̃na lauri ⁊ ruta ī vio vehemēt ⁊ colet̄ deīde coq̄t ex oleo medietas illi⁹ vini cū ipso donec remaneat oleū deīde fiat iunctō ex ipsa: ⁊ silr̄ oleū de lilio. Dixerūt q̄dā aloes ē iuuatia valde ī infātib⁹ quoruꝫ iflāt vētres. Et iflatō īsepabil̄ melācholica curat̄ cū eis q̄ sūt vt sagzenea ⁊ alcadicon ⁊ ameos. Et si indiget cuiatōe forti admiſtra pilulas fetidas ⁊ pone sup spōgiā ifusā ī aceto forti valō ⁊ meli⁹ ē acetū alāindē.

Cap. iiij. de rugitu.

Omnes cāe iflatōis sūt ipse eedē cāe rugit⁹ cuꝫ accit ille cāe iflatōis ⁊ nitit̄ natura eas expellere ⁊ ñ p̄t ⁊ ñ expellit ad supiora neꝫ ad iferiora imo mouet̄ ī vasis itestioꝝ ⁊ tūc ē rugit⁹ ⁊ p̄pe cū ē ī itestis s̄btilib⁹ strictoꝝ meatuū. Cūq̄ꝫ p̄mutat̄ ab eis ad ampla itestia. s. grossa q̄esc̄ ⁊ miorat̄: veꝝ sōit⁹ ei⁹ tūc ē g̃uis cū hoc q̄ ē mior. In s̄btilib⁹ v̄o ē acut⁹ cuꝫ hoc q̄ ē plim⁹. Cūq̄ꝫ p̄miscēt̄ ille vētositates cū hūiditatib⁹ ñ sūt pure ⁊ qñ īuēnūt spatiū ⁊ sūt iflātes ꝯmouētes sōitu faciūt p̄uēire sōitū vasis hn̄tib⁹ strictum collū. Et claritas q̄dē sōit⁹ significat nudificatiōem itestioꝝ aut exsiccatōēꝫ fecis. Et cura q̄dē rugit⁹ p̄xima ē cure iflatōis ⁊ ille q̄ iuenit vētositatē ī vētre cuꝫ febre pauca bibat aq̄ꝫ cymi cū seniabi loco p̄cēdiaꝝ.

Cap. v. de lenitate stomachi ⁊ lubricitate.

Qandoq̄ꝫ ē causa e⁹ malitia ꝯplonis stōi ⁊ raro fit ex cōplone calīa simplici qñ p̄uenit ad hoc vt mortificet retētiuaꝫ. Et qñꝫ fit pp̄ malitiaꝫ ꝯplonis sfre cuꝫ materia lubricitante aut absq̄ꝫ mā. Et qñꝫ fit pp̄ vlcera ī stō q̄ ledūt̄ ab eis q̄ ad ipsa p̄ueniūt q̄ mouet̄ ad expellēdū ea. Et qñꝫ ē cā e⁹ d̄bilitas adueniēs retētie. Et qñ accit p⁹ lubricitatē stōi ⁊ itestioꝝ ⁊ lenitatē eoꝝ eructuatō acetosa ē s̄m dcm̄ Hyp. signū bonū. Significat. n. augmētū calitatis

diminute: nā si fuerit calitas nō erit ventositas neq̄ꝫ eructuatio.

Ca. vi. de signis.

Nota sunt ⁊ non est necessarium iterare ea.

Capi. vij. de cura.

Si fuerit cā ei⁹ malitia ꝯplonis calīe cū mā: tūc oꝫ vt educat̄ hūor cū facilitate ⁊ admiſtrētur p⁹ illud robub fructuū stipticoꝝ aut aq̄ sanie ordei decocti cū milio. Et si p̄longat̄ illud ē necr̄iū bibet ea q̄ sūt sic̄ lac acetosuꝫ vaccinū decoctū: aut in q̄uo extinguūt̄ ferꝝ ⁊ lapides cū quo sint admixte medicine stiptice sicut spodiū ⁊ ros ⁊ karabe ⁊ balaustie ⁊ alcoꝛ ⁊ hypoq̄stidos ⁊ p̄iiciant̄ sup mediā li. lactis acetosi. ꝫ. v. de medicis ⁊ admiſtrent̄ sup stōm ēpl'a dicta ī antidotario. ⁊ sit cib⁹ ex lentib⁹ excorticatis ⁊ rizi ⁊ milio cum succis fructuū stipticoꝝ sicut est aq̄ acreste ⁊ aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ aq̄ cydonioꝝ acetosoꝝ. Quod si non inuenis excusatiōem q̄n cibes eos carne cibabis eos illis q̄ sunt ex carne pulloruꝫ ⁊ cubugi rabegi assata valde asp̄sa acetosis p̄dictis. Et scit̄ ex istis cura ei⁹ q̄ ē raro ⁊ min⁹ ex casib⁹ h⁹ī egritudis pp̄ ꝯplonē calīam purā sine mā ex eis que docuimus in re cōi. Quod si fuerit ex frigore cū calefactiuis curet̄ ebibitis. Et empl'a ei⁹ sint ex eis q̄ iam exposita sunt ī loco suo. ⁊ fiat cibus ei⁹ ex canabit ⁊ minutis auib⁹ assatis ⁊ pullis ⁊ qm̄ sūt tarde remanētie ī stō ⁊ puluerizent̄ cū sp̄ēbus odoriferis calidis stipticis aut calīs p̄mixtis cū stipticis. Et si fuerit illic mā euet̄ cū eis quoꝝ p̄teriit declaratio. ⁊ admiſtret̄ vomit⁹ in oī septimana ⁊ admiſtret̄ electuariū alcāꝫī ⁊ electuariū de g̃nis myrthi ⁊ electuariū de scoria ferri ⁊ det̄ in potu vinū puꝝ āntiquū. Et si fuerit ex vlcerib⁹ curabis vlcera sua cura: deinde regimē adhibe ꝯfortando stōm. Facte āt ex debilitate v̄tutis retētiue cura ē vt admiſtrent̄ siropi stiptici cū sp̄ēb⁹ calefactis odoriferis in potu sumpti ⁊ vt empl'm suppositi. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad illud est electuariū de xilocaractis cū aq̄ lenticū humidaꝝ aut medicamen de sumac cū aq̄ de xilocaractis aut suffuf de g̃nis g̃uatoꝝ cū robub de cydonis acetosis puro aut alcanzi cū rob de myrtho. Et ex illis q̄ ei maximū afferūt iuuamēn̄ sunt troc. ermisitides ⁊ trocisci de balaustiis ⁊ ēpl'm de absinthio cū stipticis. Cibi āt p̄ximi sunt illi quos diximus in. c. ꝯplonis calīe ⁊ hūide ⁊ assata ⁊ frixa ⁊ ea q̄ in patellis cum robub. Et scias q̄ aqua ordei cum tamarindis iuuatiua est ad difficultates egritudinum.

Capi. viij. de vomitu subuersiōe ⁊ nausea ⁊ estuatione stomachi.

Vomitus ⁊ subuersio sūt mot⁹ stōi ad expellēdum ex eo aliq̄d qḋ ē in eo p viā oris: ⁊ subuersio q̄dē vna duoꝝ ē motus expulsoris cui nō associat̄ mot⁹ expulsi ⁊ vomit⁹ q̄ est vn⁹ ipsorum est vt associet̄ motui scō ab expulsore mot⁹ expellēdi ad exteriora. Et nausea ē dispō stōi q̄ q̄si suscipit hos mot⁹: ⁊ est. q. declinatio eius ad hos mot⁹ aut multi tp̄is aut pui tp̄is s̄ꝫ susceptionē materiei. Et iste q̄dem dispōnes ꝯrie sunt appetitibus ex oibus ptib⁹ ⁊ subuersio nature d̄r nausea insepabilis. ⁊ qñq̄ꝫ d̄r destructio appetit⁹. Et vomitus q̄dem alius est acetosus estuosus sicut in colerica passione. ⁊ sic̄ accit ei q̄ bibit medicinā vomitiuā: ⁊ alius q̄et⁹ sicut accit stomancis. Cū ergo accit subuersio tunc iaꝫ accidit aliq̄d ꝯmouens os stōi ad expellendū aliq̄d ad p̄pinq̄ores vias. ⁊ illud ē aut q̄litas opatiua aut opatiōe ei⁹ mā ex q̄ ipsa ledit̄ aut mēbri cōicātis sicut cerebri aut aduent⁹ p̄cussionis aut mā grossa inbibita aut infusa in ipso corrūpens cibū aut cholerica aut hūiditas mala putrefacta sicut accit p̄gnantib⁹ aut hūmiditas nō mala: s̄ꝫ tremula debilitās os stōi absq̄ꝫ malitia cāe aut hūiditas grossa ⁊ adherēs aut mlta g̃uās q̄uis ñ sitcā alia. Nā q̄uis sit v̄bi grā san. aut phl'a dulce sp̄at̄ tñ ex h⁹ī q̄ nutriat corp⁹ ⁊ nutriat ēt stōm. San. n. nutrit stōꝫ ⁊ phl'a dulce nāle ꝯuertitur ēt in san. ⁊ nutrit stōm. veꝝ ipꝫ nō nutrit eū quocūq̄ꝫ mō accidat ⁊ q̄re p̄uenit ad ipꝫ: s̄ꝫ qñq̄ꝫ nutrit eū qñ q̄dat̄ aduent⁹ ei⁹ ad ipm ex venis alterātibus sanguinē ad ꝯplonē stōi ⁊ assimilantib⁹ ipm ⁊ ex venis p̄dictis in anatomia: nisi accidat pp̄ cām cū q̄ ñ iueniat stōus nutrimētū oino ⁊ nō afferāt ad ipꝫ venę qḋ ei ꝯuēiat ⁊ libent̄ suscipiat ipm ⁊ digerēdo faciat ipm sāguinē sic̄ mltotiēs effūdit ad ipm eꝑ nō p viā venaꝝ spargētiū sanguinē: imo p viā vēaꝝ p q̄s penetrat kilus sāguinē bonū ⁊ ꝯuēientē nō pl'iꝫ g̃uātē vt nutriat ipm s̄ꝫ lenitā qḋ ipe ex eo exsuccat ⁊ cōuertat eū cū sua s̄ba ad suā silitudinē. Et illi q̄dē errauerūt q̄ estimauerūt q̄ sāguis nō nutrit stōm ⁊ iudicant de eo iudiciū enūciatiuū absolutū. Et q̄dam hoies sūt q̄ hn̄t p̄iodos ī mlta ꝯsuetos ⁊ ī eis sūt sani ⁊ qñꝫ p̄ducit ad adustionē ī meri ⁊ guture imo vlc⁹. Et ex nausea ē q̄ est signū crisis. Et qñꝫ est signū malū sic̄ in febrib⁹ pestilētialib⁹. Et qñ mltiplicat̄ ī ꝯualescentib⁹ idicat ꝯuersionē. Et de vōitu q̄dē cretico ē q̄ ꝯfert febrib⁹ acutis ⁊ ap̄atib⁹ epatis q̄ sūt ī latē cōcauo. Et ē vōit⁹ q̄ accit ī accessiōe febriū. Et qñꝫ sūt ī stō ⁊ ī viscerib⁹ iteriorib⁹ ap̄ata ⁊ p̄pe calīa ⁊ sūt faciētia vēire vomitū p̄pea q̄ d̄clināt ad expellēdū. ⁊ pp̄ ea q̄ ledūt̄ ex quolꝫ tactu accūte eis aut ex quolꝫ cibo aut medicia aut hūore aut mb̄ro mollificato. Et nausea qḋ qñꝫ remāet ⁊ nō p̄mutat̄ ad vomitū. ⁊ cā ē vehemētia v̄tutis retētiue aut debilitas q̄litatis q̄ fac̄ nauseā aut puitas ei⁹ ita q̄ qñ sit ipm fit mot⁹ alleuiatur vōit⁹: imo mouet̄ vōit⁹. Et illi cui⁹ stōus ē d̄bilis accit vt syncopizet̄ ⁊ nō possit vomē pp̄ vacuitatē stōi sui: aut pp̄ puitatē hūoris ledētis ipm siue sit ibibit⁹ siue nō ibibit⁹. si loco h⁹ī stōi ⁊ oris e⁹ eēt stōus fortior ⁊ os stōi forti⁹ ñ syncopizaret̄ ipe neꝫ pateret̄ ab ipo: veꝝ pp̄ debilitatē ei⁹ patī ab eo: ⁊ pp̄ debilitatē ei⁹ ⁊ paucitatē mālei nō ē ei posse vt euomat ipm. Cūq̄ꝫ comedit p⁹ ipm cogit̄ euomē p p duas res: q̄ꝝ vna ē q̄ꝛ hūor qñq̄ꝫ ē nocēs ei paꝝ ñ vomēt̄ neꝫ laborare faciēs qm̄ ē ī fūdo stōi: ⁊ cuꝫ cibat̄ eleuat ipꝫ cib⁹ ⁊ mltiplicat̄. ⁊ s̄a ē q̄ꝛ adiuuat̄ cū q̄ntitate cibi ad expellēdū ipꝫ ⁊ vincēdū. Et qñq̄ꝫ subuertit̄ aīa ⁊ cōmouēt̄ nauseā calitas ⁊ siccitas accūtes ori stōi ⁊ fac̄ q̄litate sua calīa illud qḋ facit hūor vicin⁹ q̄ntitate sua calīa ēt. Et in admiſtratione q̄dē vōit⁹ cū q̄litate est

iuuamētū maximū: vez̄ aſſiduatio eiꝰ maxīe debilitat vtutē ſtōi: τ ipm̄ fac̄ lacunā ſupfluitatū. Et vōitꝰ quidē creticꝰ euadē fac̄ ſpaſmū. Et multotiēs accit febricitāti ſpaſmꝰ aut epilepſia aut ſiſe epilepſie ſubito τ euomit hūorē vt ē flos eris aut indicū τ euadit. Et qn̄qꝫ facit ēt euadē ex ſubet τ ex augmētatōe replonali i febrib⁹ τ alijs. Et mltotiēs vomitꝰ ſanat ex ſingultu cdāoſo. Et ex admiſtratōe vomitꝰ cū eq̄litate ɔfer ūāt renes τ curat eo nocumētū coꝝ τ nocumētū pedū τ ſanat eruptio venaꝝ deferētiū ſanguinē τ arteriaꝝ. Et amat qdē vt admiſtret i mēſe bis τ melior horaꝝ vomitꝰ ē illa q̄ eſt pꝰ balneū τ poſtq̄ comedit pꝰ ipꝫ τ iplet. Et nos qdē iā ſubtilr pſcrutati ſumꝰ ſmonē d hoc i li.i. Et ſtōus qd debil quotiēs ciba t accītit ei nauſea τ ſubuerſio ai τ ſi fuerit debilior paꝝ nō poterit retinere illud qd̄ recipit: imo expellet illud ad ſupiora τ iferiora. Et debilitas qd ſtōi qnq̄ ſit ex ſpēbꝰ malitie ɔplonis. τ tu ſcis q de cāis quaꝝ d i ſpēꝝ malitie ɔplonis ſūt q̄dā qbꝰ adiungit reſolō ſpūs ſicē ſolō vētris plima. τ maxīe ſāguis. Et tu ſcis q ex debilitātibꝰ ſūt dolores vehemētes τ triſtitie τ ieiuniū τ fames vehemēs. Et ipa ēt ſi ex cāis vomitꝰ ſm ſemitā itroitꝰ debilitatis ſuper ſtōm τ vomitꝰ doloroſus ēt velocit al vehemēter euomit cibū τ expellit ipm̄. Et illi cui ſupuenit freq̄nter nauſeatiua ſatietas τ q comedit n̄ ſm vtutē famis nō vīſicāte accit in pnīs qū comedit aduſtio al anguſtia vehemēs valde quā nō tollerat: deiñ ɔuertit eꝰ eē ad hoc vt euomat totū qd̄ cōedit. Et detior qd vōitꝰ ē ille q ē vomitus ſanguis niſi ſꝫ necītate q̄nā dicā. tūc. n. ē ſignificatio fortitudis nāe τ ſeq̄t ipm̄ vomitꝰ niger. Et cā i hoc ē malitia: q̄m̄ iſta nō ſūt gnāta i ſtō: imo nō ſūt niſi expulſa ad ipꝫ ex locis lōginqs τ mēbris alijs τ ſignt nocumētū in illis mēbris τ ſm cōitatē ſtōi τ obediētiā ita vt debilitēt ipm̄. Et ſigat vomitꝰ ſanguis ꝓpe motū eiꝰ egredientē a necītate. Et vomitꝰ ſanguis cū egredit a necītate portēdit mortem. Et vomitꝰ qdeꝫ purꝰ eſt malꝰ. cholicꝰ qdē ſigt ſupfluitatē caliditatis τ phlanicꝰ ſigt ſupfluitatē frigoris ſiplicis puri. τ vōitus qdem diuerſoꝝ coloꝝ deterior ē nigro. Et ex illo q eſt vt flos eris τ vt ſuccus pori ē malus ꝑꝑ illō qd̄ ſignificat de aggregatione humoꝝ maloꝝ. Et ex diſpōne mala ē vt ſit os ſtōi ſubuerſū patiēs ſyncopim τ ſu nā reſtricta: tunc. n. illud qd̄ ſedat vōitū addit in retentiōe nāe. τ illud qd̄ reſoluit nām addit in vōitu niſi ſit illud qd̄ facit ſyncopim humor ſubtilis aut cholericus. Et curet diſpō cum aq̄ pūnoꝝ τ tamarindoꝝ τ ſilibꝰ τ ɔfert vtriſqꝫ rebꝰ ſil. Et ſi hoies quidā q non ceſſant appetere cibū τ quotiēs replent eo euomūt ipm̄ aut expellūt ipm̄ ad inferiora: deiñ redeūt τ nō ceſſat ille labor coꝝ τ ipſi tñ viuunt vita ſanoꝝ acſi illud ſit res nālis eis. Et ecce hic q̄dā auis ē capiens locuſtas q non ceſſat comedere locuſtas τ expellere eas τ nō ſatiat toto tpe quo inuenit eas. τ eſt aliud aial hꝰ ꝓprietatis. et ſi qdā hoies q cū comedūt exiſtimāt q ſi moueāt euomēt aut ſi iraſcant aut loquātur aut moueant motu aiali euoment: τ cā in hoc ē illō qd̄ ſciuiſti. Et ſanior qdē vomitꝰ ē pmixtꝰ medi in groſſitie τ ſubtilitate τ ē ex hūoribꝰ q ſunt ɔſueti ipſi ſicut phlā τ cholā: veꝝ ille q ē vt ſuccꝰ porri egritudis ſigt malitiam: τ viridis ad nigredinē declinis ſicut azul indicū ſm plīm ſignificat ɔgelatōeꝫ caliditatis. τ ſunt pter illū q eſt vt ſuccꝰ porri τ flos eris q̄uis qn̄qꝫ ɔtingat vt ſint ambo ꝑꝑ aduſtionē ēt. veꝝ aduſtio q̄ nō eſt a vehemētia frigoris τ ɔturbatōe eiꝰ eſt decliuis ad ſplendorē τ claritatē τ ad illū q eſt vt ſuccꝰ porri τ ſigt mortē vtutis q̄uis vōitꝰ citrinꝰ τ vt ſuccꝰ porri τ vt flos eris mltiplicet in ipo i cuiꝰ eſſe ē ɔplō cala valde. Et accit hūi apa calm i eſſe vōitꝰ cholericꝰ: deiñ vōitꝰ vt ſuccꝰ porri: deide vt herugo eris τ fit cū nauſea τ ſinglťu. Niger vō n̄ fit niſi i apāibꝰ ſplenis τ in fine vis τ eſt malꝰ. Et fetidus ē malꝰ τ ꝓpe qūqꝫ ābo ꝛ i febribꝰ peſtilētialibus. Et qn̄ inuenit ſubuerſio i die q̄rto egritudinuꝫ τ fit expulſio vomitu eſt iuuatiuum.

Capitulum nonuꝫ de ſignis portendentibus vomitum.

Aut nauſea τ ſubuerſio añcedētes vomituꝫ. Et qn̄ tremit labiū τ accit teſio hypocōdriorū ad ſupiora tūc indica ipm̄ adeſſe. Signa aūt hūoris mali putridi faciētis nauſeā τ vomitū ſi ē calidꝰ ſunt ſitis τ ſapor malꝰ i ore τ putrefactio apparens. Et ſigna qs ex illo hūore ſit ſanioſus ſunt intueri ipm̄ ex pte vomitꝰ τ vehemētia nocumenti ſtōi ab ipo cū eiꝰ leuitate: q̄m̄ ipſe nō nocet niſi ex q̄litate ſua nō q̄ntitate. Signa hūoris boni nō male q fac̄ illud cū ſua q̄ntitate ſūt vt nō ſint illic vapor τ putrefactio τ ſapor malꝰ τ vomitꝰ malꝰ τ ſedant ipm̄ ſi fuerit ſubtilis medicine pontice. Et ſi fuerit groſſus medicine ſubtiliatiue. Et ſignificāt multitudinē hūiditatis multitudo vomitꝰ non mali τ multitudo egōniſ τ multitudo ſaliue τ ꝓcipue ſi pceſſerit nauſeatiua ſatietas. Et ſignū eiꝰ cuius cā eſt malitia ɔplonis oris ſtōi ē: q nō tollerat illud qd̄ eis ſupuēit: imo mouet ad expellēdum illud via malitie ɔplonū p̄dcāꝝ. Et eiꝰ q fit ꝑ cōitatē cerebri aut epatis aut matricis ſignt ſunt ſigna egritudinū epatis τ aliorum.

Capi. x. de vomitu ſanguinis.

Et ſanguis qdē cū ꝑ vomitū egredit tūc eſt ex ſtō aut meri. Et cā i illo: aut eſt eruptio vene τ ſciſſura eiꝰ τ ipius inciſio. Et multotiens fit ꝑꝑ vomitum plīm aut ventris ſolonem ſcāꝫ ex cathartico calide ɔplonis aut eruptio apatis ū maturi: aut ꝑꝑ ſāguinē a capite currentē ad ſtōm a loco q ignorat aut ꝑꝑ effuſionē ſanguis ad ipm̄ ex epate τ ex alijs membris τ precipue cū retinet illud qd̄ oꝫ euari ex ſanguine: aut accit inciſio mēbri τ ſupuēit nutrimētū eiꝰ ſm modū cuiꝰ declaratio pterijt a me i radicibus: aut accit mēbro dimiſſio exercitij conſueti aut potꝰ ſāguiſuge ſuſpēſe i meri aut ſtō: aut accidūt ſtſtule in ſtō. Et cā eruptiōis venaꝝ τ ſciſſure eaꝝ ē illud qd̄ ſciuiſti i libris vliuꝫ τ illud qd̄ dixim⁹ in pn. hꝰ i tractatꝰ. τ oꝫ vt tu cognoſcas ex eis illō qd̄ ē ex mollificatōe venaꝝ cū ſubtilitate τ ſua mollitie τ qd̄ ē ex vehemētia exſiccatōis eaꝝ aut aliud ꝑꝑ groſſitudinē eaꝝ. Et mltotiēs qd fit vōitꝰ ſā. ex ſana vtute

τ expellit ſanguinē ad ptē quā inuenit i diſpōne expulſionis eius ɔueniētiorē: τ ꝑꝑ hoc multotiēs ē in vomitu duaꝝ lib. ſanguis: verbigrā trāglutas ē iuuamētū. τ illō ē qn̄ effunditur ſupfluitas ſpleīſ τ epatis ad ſtōꝫ egredit cū vomitu τ expellit. τ illud qd̄ ē a ſplene ē nigrū τ turbidū τ qn̄ꝫ ē acetoſuꝫ τ nō ē cū iſtis duobꝰ dolor. τ mltotiēs qd vōitu expellit hō fruſtū carnis τ cā i illo ē caro addita vrucoſa aut fiſtuloſa orta i ſtō τ abſcindit ꝑꝑ cāꝫ aliq̄ꝫ τ expellit ipſam nā ad ſupiora: τ ois vomitꝰ ſanguis cū febre ē malus ſed cum nō eſt illic febris qn̄ꝫ nō ē malus.

Cap. xi. de ſignis.

Ille qd q ē a ſtō diſtiguit ab illo q ē a meri ꝑ locū doloris niſi ſit ex apitione venaꝝ τ non ex corroſione τ vlceribꝰ qr nō ſit illic dolor. Et illū q ē a corroſione ſignificat ſignū vlceris qd̄ p̄cedit τ ſanguis egredit ab eo i p̄mis paulatī deinde emanet res plurima. Et illiꝰ q ē a ſana vtute ē vt nihil de eſſe ſuo imutatū ſentiat patiēs τ inueniat leuitatē pꝰ egritudinē τ ſit ſanguis ſanꝰ τ nō calidus corroſiuꝰ aut vlceroſus. Et eiꝰ q ē i ſanguiſuga ē q ſanguis q ē ex ea ē ſubtilis ſanioſus τ ille iā bibit de aq̄ i qua ſūt ſanguiſuge. Et eiꝰ q ē ab hemorroidibus ē vt ſit illud hora pꝰ horā τ iuuat ꝑ illud τ colores coꝝ ſūt citrini. Et dr̄ia qdē inter factū ꝑꝑ epar τ effuſionē eiꝰ ex ipo ad ſtōꝫ τ factū ꝑꝑ ſplenē τ factū ꝑꝑ ſtōꝫ ipꝫ ē q cū illis nō ē dolor τ ille q ē a ſtō nō cūatur a dolore τ ille q ē a ſplene ē niger turbidus τ qn̄ꝫ ē acetoſus τ mltotiēs euomit hō fruſtū carnis τ iaꝫ aū diximꝰ cāꝫ eiꝰ.

C. xij. de cura vomitus abſolute.

Sermo quidē vlis i curatione vomitꝰ ē hic. i vōitu q gnātur a corruptōe admiſtrationis cibi rectificetur cibꝰ τ fiat bonꝰ τ adiuuet ex qbuſdā q̄ diximꝰ ɔfortātibus ſtōꝫ boni odoris calidis aut fris ſꝫ q ɔuēit. Et in illo cuiꝰ cā ē mā mala aut plima cūatur illa materia ſꝫ rōnes p̄dcōs τ cū ebibitis τ cliſteribꝰ τ minoret cibus τ ſubtilict. Et ad hibeantur exercitiū ſubtile τ ieiuniū. Et cliſteria proporcionalia ſꝫ egritudinē ſūt iuuatia ꝑꝑ illud qd̄ declinat de materia ad iferiora. Et multotiēs qd abſcidit vōitū cliſtere acutū. Et vōitꝰ ēt multotiēs abſcindit vōitū cū ē a materia. Sanat. n. ex vōitu cuꝫ euomit illā mā ꝑꝑ effuſionē eiꝰ cū vōitu: aut vbi grā cū aq̄ ſola aut cū ſiropo acetoſo aut cū aneto aut cuꝫ aq̄ raphāi τ melle τ q̄ ſūt illis ſilia de his q̄ ſciunt i loco ſuo. Et cū fūit illud qd̄ euacuare volumꝰ vomēdo aut ſudādo groſſū icipiemꝰ τ ſubtiliabimꝰ ipꝫ τ incidemꝰ illud deide euābimꝰ ipꝫ. Et ſi fūit nauſea immo vōitꝰ ēt ex malitia ɔploniſ curabit cū eis q̄ ipaꝫ ꝑmutāt. Qd ſi necīria fuerit renouatio fiat illud qd̄ narrauimꝰ nuꝑ. Et vltimū qd itēdimꝰ i regimie nauſee eſt expulſio hūoris faciētis ſincopi aut ſubtiliatio eiꝰ τ ipiꝰ iciſio ſi ē groſſus viſcoſus: aut rectificatio eiꝰ ſi ē putridus ſanioſus cū bono odore eiꝰ qd̄ i potu ſumitur ex medicinis. Bonus. n. odor vehemēter ē ɔueniēs ſtō τ ꝓpe cū ē i nutritiuis τ remoueri ab ipſo ſenſus ē diligēt ipꝫ: aut attractio materiei excitātis ad extremitates ē iuuatiua valde i retētione vomitꝰ τ ꝓpe cū ē ex expulſione hūoꝝ ex mēbris ɔtinētibꝰ ſtōꝫ ad ipꝫ τ illud fit ſi ſtrigunt extrēa τ ꝓpe iferiōa ſicut crura τ pedes ɔſtrictione dſcēdēte a ſupioribꝰ. Et qn̄ꝫ adiuuat ad illud coꝝ calefactio τ poſitio coꝝ in aq̄ cala τ qn̄ꝫ ē necīriū vt pōat ſup adiutoriū τ crꝰ medicamē rubificatiuū vlceratiuū. Et mirabile qdē ē q calefactio extremitatū ē iuuatiua i ſedatione vōitus ꝑꝑea q attrahit. Et iſſratio eaꝝ ē cā iuuatiua i ſedatione vomitꝰ velocis cali ꝑꝑea q iſſrat τ ſimiliter iſſratio ſtōi. Et exiſtimauerūt qdē q amigdale cū teritur τ digitis fricādo diſſoluunt i aqua τ colantur τ ſumitur ex ea in potu ſunt maxima cura vomitus dūantis ſuperantiſ. Et fabe decocte cū corticibꝰ ſuis i aceto ꝑmixto ɔfenūt plīm eis. Et lētes effuſe cū curātur in ipo. ſ. qn̄ decoquūt i aceto ꝑmixto: Et i eis qd expertū ē medicamen qd. Rꝫ. galie τ xiloaloes crudi τ gariofili ptes equales: ſumātur i potu cū aq̄ maloꝝ τ glutē gariofiloꝝ meliꝰ ē gariofilis: τ ſit eiꝰ pōdus pondꝰ illoꝝ: τ qn̄ꝫ ponātur i ipo quomō repit glutē gariofiloꝝ gariofili τ ponit cū gariofilis pullegij q̄uū ſūt gariofilis: ſūt vltimi τ ſtāt loco eiꝰ: τ tu qdē ſtude q̄ntū potes vt eos dormire facias q̄m̄ illō ē radix. Et ex eis q̄ ɔferūt i hoc ē facere vt ipi i potu ſumāt volētes aut iuiti aquā carnis pliaꝫ cū ſeminibꝰ τ ſit i ea coriādrū ſiccū τ qn̄ꝫ effūdit i ipa vinū odoriferꝫ τ ſi ē cū hoc pōticū ē meliꝰ: τ qn̄ꝫ iſūdūt i ipa tortelle aut pāis de ſimula: hoc. n. qn̄ꝫ faciet eos dormire cūqꝫ dormiūt ſudabūt. Et cū nā fūit ſicca non ſtringas vōitū cū eo qd̄ exſiccat ex ſtipticis niſi cum mēſura abſqꝫ nocumēto τ adminiſtra cliſteria τ ſoluas vētrē: deide ſis audax i dādo arobob. Et multotiēs qdē alleuiant nauſea τ vomitꝰ ꝑ phlomiaꝫ. τ ſi cū vōitu expellit medicamē fortiter ɔſtrigēs vōitū reitera ipm̄. τ ſi vehemēter abhorreat ipm̄ tunc altera ei aliqd odoris eiꝰ aut coloriſ ipiꝰ. Et ſcias qd qn̄ nauſea ledit τ nō aſſociat ei vomitꝰ. tūc oꝫ vt adiuues ipm̄ cū vōitiuis ſubtilibꝰ ita vt euomat cibū ſuū vel humorē ſuū: τ ſi necīriuꝫ tibi fūit vt ſoluas vētrē eiꝰ cū facilitate fac: deide ɔforta ſtōꝫ cū oleis p̄dictis τ ꝓpe cū oleo de neridē puro aut ꝑmixto cum oleo roſ. τ ſicut vides de calefactione ſtōi. τ qn̄ꝫ ē nauſea n̄ pꝰ cibū imo ſꝫ vacuitatē etiā τ nō ē poſſe vt fiat vomitꝰ ꝑꝑ ꝑuitatē materie qr oꝫ vt cōedat patiēs ipm̄ cibū q̄m̄ cū replet facilis fit pꝰ ipꝫ vōitꝰ τ expellit cū ipo hūor. Et plīm qd nauſee accītis a calītate τ ſiccitate remoueat a poſitione emploꝝ cū iſſratis hūectatiuiſ iſſratoꝝ i niuie ſumādo i potu aq̄ꝫ frāni ɔgelatā. τ qn̄ꝫ pōitur i ipa ſicut rob. acreſte τ rob. acetoſe. In nauſea vō naturali necīria ē purgatio cū eis q̄ ɔueniūt. deide curet q̄litat remanēs cū eo qd̄ ē ipi ɔ̄riū ex medicis odoriferis cū robub calīs aut fris. ſ. vnūqdqꝫ ſꝫ ſe. Et oēꝫ qnē curas ſi ipꝫ vis cibare ciba paulatī paulatī ita vt non moueamr alia vice in ipo τ oꝫ vt illiꝰ ſtōi q ɔſuetꝰ ē mouere pꝰ cibū τ cibꝰ n̄ ſtat i ſtō ipiꝰ apponat ēpla ſtiptica p̄dicta i canone. τ ſi n̄ fūit calītas ꝑmiſceat cū eis illa q̄ ſt ſic piretrꝫ τ ſpica τ thus τ myrrha τ iuuant valde de trociſc. ſ

albencharijs quos laudauit. Gal. ⁊ deīde ī potu ſi fu
erit illic caliditas ⁊ ſitis arobob ſicut rob de granatis ⁊ ꝓ
prie illud ī quo ponit̄ mēta ⁊ ſequatur illud vinū ꝑ
mixtū ſi ꝑmittit ꝯplo. Si aūt nō fuīt caliditas ſumat̄
ī potu cū aq̄ ⁊ ꝯferūt eis valde tro. eſchilis. ⁊ ꝯfert eiſ
qn̄ adeſt eis cū frigiditate trociſcus h⁹ı. ℞. zīrūbet gari
oſi. vſnee ciamoniı maſticis thuris oīuʒ añ. danich
opij keratē. i. caſtorei keratē. i. aloes q̄rtā. ʒ. Et ex eiſ
q̄ ꝯueniūt illis q vomūt cibū ſuū ē vt multiplicet ī ci
barijs ſuis coriandrū ⁊ laudāt mel ēbelicoꝝ ⁊ ēt cōe
dāt cortices fiſtici hūidos aut ſiccos. Et maſticent
thus ⁊ maſticē ⁊ xilobal. ⁊ cortices citri ⁊ mētā. ⁊ cō
ueniēs ē eis vt vomāt deinde cōedāt. Et antiq̄ qdeʒ
varij ī medicīa curāt īpedimētū vōitu cū ē adoleſcēs
fortis hīs ſtōʒ repletū hūiditatib⁹ retētis ſubtilib⁹
⁊ ē multe ſaliue phlomando ei venā cū eq̄litate ne ſe
quatur terminos ſyncopis ſi tollerat nā: deīde expe
ctant aliq̄b⁹ dieb⁹ poſtea phlomāt venā ei⁹ q̄ ē ſub
lingua: deīde dāt ī potu ſtupefaciētia poſtea faciunt
eū gargarizare cū ſubtiliatiuis deīde expectāt poſt
ea dant ī potu hierā factā cū collognitidis ⁊ īgeniāt
vt rēaneat in ſtō ei⁹ tp̄e ꝓuo: deīde ꝑ. vij. dies euōant
deīde adherere faciūt vētri ei⁹ vētoſā ſine īciſione ⁊
euapoſtāt locū cū oleo caleſacto ⁊ ī mane ponūt em
plm̄ deſuꝑ ex fenugreco ꝯtrito ꝯfecto cū melle ⁊ ſem̄
malue ꝯfectū cū oleo ⁊ faciūt illud trib⁹ diebus. Si
aūt ē illud nō ſufficit ī potu tribuūt hierā cū pulpa
collognitide ⁊ liniūt ſtōʒ ex gūmia rute agreſtis ⁊ me
dicinis rubificātib⁹ dōec videāt ſuꝑ locū bothor ⁊
veſicas ⁊ dāt ī potu hierā picrā. deīde decoctionem
abſynthij ⁊ medicamē factū cū caſtoreo ⁊ aq̄ꝫ deīn
de iterant rubificationeʒ cū eis q̄ ſūt leuiora deinde
admiſtrant gargariſmata ⁊ poſtea ſiti faciētia. hec ē
ergo via ī medicīa antiq̄ varia nō ſʒ viā ꝯpre hēſam
Iā q̄dē diximus de cura vōitus illud qd̄ currit curſu
canonis ⁊ nos addem⁹ ei nūc diſtictiones.

Ca. iiij. de vomitu facto ꝑꝑ caliditatem.

Valuat capparē nō maturā ꝓpe ⁊ granata ⁊ ſu
mach ⁊ algobē vel gubera ⁊ cydonia ⁊ ſiro
pos q̄ ſūt ex eiſ: ⁊ pillulas h⁹ı. ℞. ſemīs hyuſ
gami ptē. i. ſemīs. roſ. ru. ⁊ ſūach ⁊ capparis ⁊ oīuʒ
añ. ꝑtes. iiij. ꝯtūgant̄ cū duplo eoꝝ de rob. cydōijſ ⁊
det̄ ex aggregato ꝯfecto a medio auř. vſq̄ ad auř. ſʒ
virtutē fac. n. dōmire ⁊ ſedat nauſeā. cūq̄ n̄ ē illic cō
ſtrictio nāc: nūc tibi ſupeſt tribuere robub pura facta
ex agreſta ⁊ acetoſa ⁊ ex acetoſitate citri ꝓpe. ⁊ eſſo
re qd̄ ī eſt ꝓꝑetas ꝓhibēdi nauſeā caloꝝ ſūpte ī po
tu cū rob ⁊ olfate ⁊ linite ſuꝑ ſtōʒ. Illius v̄o q cogi
tat q̄ ſi moueat̄ p⁹ cibū euomat cura melior ē. Et ei⁹
q euomit cibū ſuū nō cum cholā citrīa: īmo ē vomi
tus ei⁹ ꝑꝑ meſiaʒ aut hūoreʒ ffuʒ ē q̄ ē ex curatione
facta cū caleſciēs exſiccātibus. Et ex eis ē illud qd̄. ℞.
ſcis apij ⁊ aniſi ⁊ abſynthij ꝑtes eq̄les fiāt ex eis tro.
ſitq̄ doſ. eoꝝ auř. i. cū aq̄ ffa ⁊ ēt fiat eis iuſticium
cymino ⁊ ꝑipe ⁊ pauco vino miſceāt illa cū aceto ⁊
almuri. Et ad illū q̄dē q cibū ſuū euomit cū dolore
ſtōi ſumatur capparis ⁊ ꝯterat̄. ⁊ diſtillet̄ dſuꝑ aliq̄d
de ſiropo granoꝝ myrthi ſ. q̄ntitas q̄ ꝯficiat: deinde
miſceatur illud ſuꝑ vinū paucū ⁊ mel paucū ⁊ bibat̄
⁊ ēt vitellus oui aſſati ⁊ miſceat̄ cū melle: ⁊. xv. granis
maſticis ꝯtriti ſi cōedatur ⁊ admiſtretur illud tribus
dieb⁹: ⁊ ꝯferūt trociſci ꝑdicti ī. c. doloris ſtōi. ī q̄bus
ponūtur abſinthiū ⁊ mēta: ⁊ oʒ vt decēt iſtis ⁊ q eoꝝ
curſu icedūt. Poſt cibū q̄dē ſtiptica ⁊ añ ipſū q̄deʒ
lubricatiua ſicut volubilis ⁊ ꝯfert eis vt ſumāt ſuꝑ ci
bū hoc ſuffuf qd̄. ℞. thus ⁊ glādes ⁊ ſumac. Et me
dicamē iuuatiuuʒ valde ad nauſeā ē illud qd̄. ℞. co
riandri ſicci rute ſicce ꝑtes equales qd̄ bibat̄ cū vino
q̄dē ꝯmixto ſi ſentit̄ cū acetoſitate aut cū aq̄ ffa pura
ſi ſentitur cū mordicatione. Medicamē cōferēs vo
mitui accīti ꝓpter frigiditatē ⁊ hūores ffos. ℞. zurūbet
dorōgi caſtorei ꝑtes eq̄les zuccari q̄ꝫtū oīa doſis ei⁹
vſq̄ ad. ij. ʒ. admiſtrent̄ aliquot dieb⁹. Si āt h̄ regi
mē non ſufficit cū trociſis ꝑdictis ſumāt ī potu oleū
de kerua cū aq̄ d ſeib⁹. Accīs āt ꝑꝑ nauſeatiuā ſatie
tatē curet̄ curatione ſatietatis nauſeatię ⁊ ſotira. Ei⁹
aūt q̄ accīt ꝑꝑ hn. ſanioſū cura ē exio ſtōi cū vomitu
⁊ mūdificatio ei⁹ ex eo ⁊ eq̄tio ei⁹ cū q̄litatib⁹ boni
odoris. ⁊ cadūt ī ea ex ſeminib⁹ ſicut aniſuʒ ⁊ ſemen
apij ⁊ ſiſeleos ⁊ cyminū ⁊ dauci. ⁊ oʒ vt regat̄ ſicut
oñdim⁹ ita vt ſumat añ cibuʒ ex cibis cibos lubrifi
catiuos lenitiuos ⁊ p⁹ ipm cibos ſtipticos odorife
ros ſicut cydonia ⁊ ſimilia vt deponēt cibuʒ ab ore
ſtōi ad fūdū ei⁹ ⁊ ītinēt māʒ ad īferiora nō a ſupio
ra ⁊ q̄nq̄ ē necēiū in q̄buſdā vt ī potu ſumāt cyminū
⁊ ſumac. Et q̄nq̄ īdigēt aliquo leui p⁹ cibū ⁊ diamu
ſchū eſt iuuatiuuʒ eis valde. ⁊ tro. ſtelle ſi vltimi eis
cū vino ī quo diſſoluit̄ granū muſchi. Vomit⁹ aūt ꝓ
ueniēs ex meſia n̄ oʒ vt ꝯſtrigatur q̄ꝫtū poſſē ē. Qd̄
ſi fūit patiens ipm repletus ſanguine phlomet̄ baſi
lica ⁊ vētoſent̄ tpa ēt vt alleuiet̄ replō ſuperior ſan. ⁊
melle ⁊ q̄nq̄ ſufficit diminiſſio replōnis. q̄ ſi ſuꝑfluat
adeo vt n̄ tolleret̄ trahat̄ ad īferiora cū cliſteri ī quo
ſit acuitas aliq̄ ⁊ aſſūptio ex cartamo ⁊ polypodio
⁊ tribulis ⁊ epithimo ⁊ albaſee ⁊ camemilla cū oleo
ſiſamino ⁊ melle ⁊ fiat ſplēi ēplʒ ex meliloto ⁊ myr
tho ⁊ laudāo ⁊ vſnee ⁊ ſemine croci oreēſis cuʒ vino
pontico: ⁊ in potu tribuatur ēt ſiropus de mēta cuʒ
granatis cū allefeniati. Et ſi fuerit illic relīq̄ replōnis
fiat phlomia ex venis pedū ⁊ ventoſēt crura. Cūq̄
ſedat vomit⁹ euet̄ meſia cū medicis factis ex miro
bolanis nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ ſale indo. Et ſi
exigit res vt ī potu ſumat̄ oleū d kerua cū hierapič
⁊ abſynthio fiat ⁊ ſi in ſplene fūit egritudo curet̄ ſplē
Et illi q̄dē cui accīt ꝓpter effuſionē materiei ſubtilis
mordicatiue ꝯmiſcētis cibū: q2 fit nauſea ꝯferūt tro.
ſtelle in oris paroxiſmi ⁊ expulſio cuʒ picra ꝑter ho
ras paroxiſmi ⁊ ſolō vētris cū oximelle mixto cum
aloe ⁊ oximelle facto cū ſcamo ad ſolutionē vētris
⁊ cū aqua prunoꝝ ⁊ tamaridoꝝ. Ipſa. n. ambo ſūt
declināčia materiā ad inferiora ⁊ ſedātia vomitū cū
acetoſitate ſua. Et oʒ vt ī h⁹ı trahat̄ māʒ ad inferiora
cū cliſteri leui ex violis ⁊ iniubis ⁊ ordeo excortica
to ⁊ tribulis ⁊ camemillo ⁊ ſeuclen ⁊ turbit cū oleo
viol. ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. ⁊ vt admiſtretur ſirop⁹
de papauere poſt excuſſionē vel expulſionē. Et ꝯfert

ſirop⁹ alexandri cū hac deſcriptione vel decoctione
cydōia ⁊ ſumach ⁊ nabac ⁊ grana granatoꝝ ⁊ tamaridi
decoquāt: deīde pōant thus ⁊ paꝝ xiloaloes. Et ſci
as q̄ qn̄ nā ē ſicca cū cauſis. ⁊ decēt q habēt vōitū hu
miditatis iuuātur cū ſiropis ⁊ pāe exſiccato ī furno
⁊ ſpodio ī ſuccis. ⁊ oē q̄ adheret illi hūiditati ⁊ exſic
cat eā ꝯfert eis ⁊ ē necēiū multotiēs vt ponātur ſuꝑ
vētrē eius vētoſe ⁊ ſuꝑ doſū iter ābas ſpatulas. Et ē
necēiū vt dormitō ei⁹ ⁊ ipi⁹ ꝯmotio ſit ī cuna. Et ſi fu
erit hūiditas fumoſa tūc adhibeat narcotica odori
fera reſiſtētia corruptioni ſaīei ⁊ fetori ⁊ ſtiptica exſic
cantia ꝓpe ſi ſūt aromatica īmo ſi ſūt nutritiua. Et ſi
ē h⁹ı mā ſubmerſa ibib ita oʒ vt ſint illic ēt ſubtiliāti
na īciſiua ſicut ſirop⁹ acetoſus ⁊ ſicut allefeniati ꝑdicte
Et ſilr̄ ſi ē viſcoſa ⁊ groſſa tūc ea q̄ ſūt fortiora parūꝑ
Et hiera cū ſiropo acetoſo ē cōis ad pl'ia ⁊ ſi iſti qd̄
p⁹ illud ſumant in potu medicinas ſedātes vōitum
cū calefactione aliq̄ ſicut ſiropū de mēta factū cū grana
tis ī quo poīti ſūt xiloaloes crudū: aut ſiropū aceto
ſū ī quo iā poſite ſūt alefēiati calē ⁊ xiloaloes ⁊ folia
citri ⁊ ēt diamuſchū amaꝝ ⁊ diacydonitē: ⁊ tōni illō
cū decoctione alefeniati ⁊ ēt diamuſchū cū mīna. ⁊
ſiropus de abſinthio ꝯfert eis ī oī hora. Deſcriptio
bona. ℞. granatoꝝ ⁊ mīte ſiſibrij oīuʒ añ. baccati. i. de
coq̄tur eꝫ duab⁹ lib̄ aqua vſq̄ quo remaneat ī me
dietas ⁊ ponātur ī ipa muſchi, odic. i. xiloaloes q̄rta
ʒ. q̄ oīa ſint ꝯtrita ⁊ ſorbeāt hora p⁹ horā. Et ex mēdi
cinis ſedāntib⁹ hāc ſpēm vomit⁹ ē rob. cydonij cū xi
loal. ⁊ garioſi. ⁊ ſirop⁹ de mēta cū granatis ⁊ ꝓpe qn̄
ponūtur ī ipo th⁹ ⁊ galia ⁊ cortices fiſtici ⁊ muſchuſ
⁊ xiloaloes. ⁊ mīua ſedat vōitū phlaticuʒ valde. Et
qn̄ timet̄ ex frequētia vomit⁹ ⁊ multitudie ei⁹ ⁊ quo
cūq̄ mō ſit ꝑterq̄ ī febrib⁹ vehemētis caliditatis caſus
v̄tutis ſorbeat īfirm⁹ aq̄ꝫ carnis aſſūptā ex pullis ⁊
exercītantib⁹ hedoꝝ ⁊ arietū cū tortellis ꝯtritis ſicut al
cohol ⁊ aquā pomoꝝ ⁊ paꝝ vini ⁊ olfaciat ex pullis
aſſatis ſciſſis añ faciē ei⁹: ⁊ ſilr̄ olfaciat panē calꝫ. Et
ex illis eſt vt ſcīdantur pulli ī aq̄ ⁊ effūdatur ab eis ⁊ d
coquant in aq̄ ⁊ diſſoluant ī ea: deīde terant̄ ī morta
rio ꝯ exprimat̄ ī ipo aq̄ ipoꝝ ⁊ infrēatur ⁊ diſſoluatur
ī ipa medulla pāis ⁊ ſiſa ⁊ miſceant̄ cū pauco vino
⁊ ponātur ī ipſo ſucc⁹ maloꝝ ⁊ ſorbeat ex ea. Et illi
q diſſoluuntur ī decoctione deīde ꝯterūt̄ meliores ſt
ill' q ꝯterūt ⁊ deīn coquūt Ab iſtis. n. reſoluit̄ hūidi
tas nālis ⁊ euaporat ⁊ illis ꝯtītur. Et q̄nq̄ ꝯferunt
nauſee ⁊ ſubuerſioni aīe ⁊ expulſiōi cū vōitu cibi fa
cti ex cubugi ⁊ pullis factis acetoſis cuʒ aq̄ agreſte ⁊
acetoſitate citri ⁊ ſūach ⁊ aq̄ maloꝝ acetoꝝ frixis cū
oleo omphācino cū illis. Et nō ē malū cibat̄ eos ſa
uic ordei cū aq̄ ordei ꝓpe cū ſūt vōitus relīq̄. Et oʒ
vt iteretur illud ſuꝑ eos ⁊ ſi euomuit illud ⁊ abhor
rent ꝑmutet̄ forma ei⁹ ſi refugiūt ipꝫ. Medicine ſin
gulares ⁊ ꝯpoſite ꝯferētes nauſee ⁊ vomitui. Scias
q̄ maſticatio maſti. ⁊ thuris ⁊ cupreſſi q̄nq̄ ꝯferunt
ad illud ſiliter grana alcadra: aut ruta ſicca de qua
in potu ſumatur coclear. i. quoniaʒ eſt mirabilis Et
garioſi. cum teruntur vehementer ſicut alcohol. ⁊
pulueriʒantur ſuper ſorbitionem factā ex tortellis ⁊
ſuccis ſedant ſtatim. Et ſimiliter cū bibunt̄ ī aqua fri
gida aut decoquūtur cuʒ aqua ī potu ſumitur deco
ctio eoꝝ ⁊ proprie ad pueros. Et melius ē vt pulue
rizetur ſuper cam maſtix. Et ex medicis rectificātib⁹
vomitum ⁊ nauſeam eſt rob. citri qd̄ ī potu ſumat̄ il
le qui vomit propter choleraʒ ſicut eſt. ⁊ ille qui vo
mit propter cauſas frigidas permixtum cum xiloa
loe crudo ⁊ garioſilis. ⁊ iterum decoctio corticum fi
ſtici aut pura aut cum aleſeniati. ⁊ fortior ea eſt aqua
pullorum vinis ſingularis aut aleſeniati cum carni
mina ⁊ ſulē ſūt ex eis que ſūt neceſſaria. Compoſitū
exptum ⁊ eſt etiam ex eis que adiuuant ad digōneʒ
℞. ſe. lini. ireos maſticis cymi oium añ. ptē. i. deco
quantur ex eo cū aqua mellis ⁊ admiſtrentur. Cum
ergo deficit curatio neceſſaria ſunt narcotica ī quoꝝ
natura non eſt vt vomitū moueant ſicut eſt ī decoctī
one hyuſgami ⁊ mucū methcodeos niſi aſſocientur
eis medicine odorifere retinentes eoꝝ ſtupefactionē
⁊ rectificantes eoꝝ vomitū ⁊ reſiſtētes ſua ſilitudine
īmo debiliora ex eis vt ſemen papaueris ⁊ ſemē lac
tuce ⁊ fortius eo ē cortex eius ⁊ proprie nigri ⁊ ſeq̄t
ipſum cortex radicis mādragore cāpeſtris. ⁊ fort⁹
eis eſt opiū ⁊ parum ex eo ē iuuamentū cum ſalute
⁊ proprie cum eſt cum eo ex medicinis habentibus
vim tyriace eius qd̄ repugnat veneno ipſius. Et ex
ꝯpoſitis nobis bonis in hoc ē vt ſumatur corticum
fiſticoꝝ ⁊ zuccari roſ. ⁊ ſe. roſ. oium añ. ꝑs. i. ⁊ be
zahan. pars. ſ. ⁊ ſi non fuerit preſens ponatur ī ipo
zurūbet. ꝑs. i. ⁊ opij due tertie partis ⁊ xiloaloes cru
di ꝑs. ſ. fiant ex eis troc. ⁊ doſ ei⁹ ſit vſq̄ ad aur. ⁊
ex medicinis bonis ad illud nobis eſt vt ſumant̄ cy
donioꝝ ⁊ capparis īmature amborum añ. ptes. ij.
⁊ ſemē papaueris tertia partis ⁊ corticū radicis mā
dragore tertia decime partis ⁊. xiiij. partis xiloalo
es crudi ⁊ aque mente tm̄ q̄ totum ſubmergatur: ⁊
aq̄ roſate tantum q̄ ſuperemineat digito vno ⁊ aq̄
cucurbite triplum ambaꝝ aquarum. ⁊ oʒ vt cū faci
litate adeo decoquatur donec diſſoluant̄ capparis
⁊ cydonia. deīde colentur a que poſtea ꝑparentur
cū facilitate ⁊ ſumatur ex eo in potu. Et cū in potu
ſumūtur ſtupefaciētia oʒ vt multiplicetur olfactus
odoriferorū et dormiet ⁊ nō ſeparetur aromaticuʒ
ſuaue apud eū. ſi autē abhorreat aromaticū permu
ta ipſū ad aliud. ⁊ troc. ſm̄ q̄ teſtatur G. ſunt iuuati
ui ad illud. ipi enīʒ aggregant̄ omnes res necīas in
cura vomit⁹ ⁊ proprie cū eſt humor virulent⁹. Tro
ciſcus enī ei⁹ ē tyriaca ⁊ eſt ſm̄ qd̄ dictū ē in antido
tario. Ingt. G. nam ī ipſo ponitur aniſuʒ ⁊ ſemen
apij odorifera ⁊ nutritiua: ⁊ abſynthiū ad abſtergen
dum ⁊ deponēdū humorē ⁊ ad ꝯfortandū os ſtōi ⁊
ad faciēdum rigidū: ⁊ cinamomū ad contrariandū
ſua aromaticitate virulētiā ⁊ conuertenduʒ ipſā ad
rectificationē aliquā ⁊ reſoluēdum eaʒ. ⁊ in ipo ē ex
aromaticitate qd̄ ꝯuenit oī mēbro neruoſo: ⁊ opiū
vt dormire faciat ⁊ ſtupefaciat: ⁊ caſtoreū vt ſuccur
rat corruptioni opij ⁊ nocumēto ꝯ veneno ipſi⁹. Sʒ
⁊ troc. ſtelle ſūt vehemētis iuuamēti in h⁹ı diſpōne.
Et nauſea quidē quando ē propter debilitatem ſtōi

albenchariſs quos laudauit. Gal. ⁊ deīt ī potu ſi fu
erit illic caliditas ⁊ ſitis arobob ſit rob de granatis ⁊ ꝑ
pare illud ī quo ponit̄ mēta ⁊ ſequatur illud vinū ꝑ
mixtū ſi ꝑmittit ꝯplo. Si aūt nō fuit caliditas ſūant
ī potu cū aq̄ ⁊ ꝯferūt eis valde tro. eſchilis. ⁊ ꝯfert eiſ
qñ adeſt eis cū ffrītate trociſcus h⁹ī. ℞. ziruber gari
ofi. vſnee ciamonū maſticis thuris oīuʒ añ. danich
opij keratē. i. caſtorei keratē. i. aloes q̄rtā. ʒ. Et ex eiſ
q̄ ꝯueniūt illis q vomūt cibū ſuū ē vt multiplicet ī ci
barijs ſuis coriandrū ⁊ laudāt mel ēblicoꝝ ⁊ ēt cōe
dāt cortices fiſtici hūidos aut ſiccos. Et maſticent
thus ⁊ maſticē ⁊ xilobal. ⁊ cortices citri ⁊ mētā. ⁊ cō
ueniēs ē eis vt vomāt deinde cōedāt. Et antiq q̄dem
varij ī medicīa curāt īpedimētū vōitu cū ē adoleſcēs
fortis hūs ſtō replētū hūiditatib⁹ retētis ſubtilib⁹
⁊ ē multe ſaliue phlōmando ei venā cū eq̄litate ne ſe
quatur tenuios ſyncopis ſi tollerat nā: deīde expe
ctant aliq̄b⁹ dieb⁹ poſtea phlomāt venā ei⁹ q̄ ē ſub
lingua: deīde dāt ī potu ſtupefaciētia poſtea faciunt
eū gargarizare cū ſubtiliatiuis deīde expectāt poſt
ea dant ī potu hierā factā cū collognitidis ⁊ īgeniāt
vt rēaneat in ſtō ei⁹ tpe ꝑuo: deīde ꝑ. vij. dies cūdant
deīde adherere faciūt vētri ei⁹ vētoſā ſine īciſione ⁊
euaporāt locū cū oleo calefacto ⁊ ī mane ponūt em
plīm deſuꝑ ex fenugreco ꝯtrito ꝯfecto cū melle ⁊ ſem
malue ꝯfectū cū oleo ⁊ faciūt illud trib⁹ diebus. Si
aūt ē illud nō ſufficit ī potu tribuūt hierā cū pulpa
collognitide ⁊ liniūt ſtō ex gūmia rute agreſtis ⁊ me
dicinis rubificātib⁹ dōec videāt ſuꝑ locū bothor ⁊
veſicas ⁊ dāt ī potu hierā picrā. deīde decoctionem
abſynthij ⁊ medicamē factū cū caſtoreo ⁊ aq̄ȝ deīn
de iterant rubificationeʒ cū eis q̄ ſūt leuiora deinde
admiſtrant gargariſmata ⁊ poſtea ſiti faciētia. hec ē
ergo via ī medicīa antiq̄ varia nō ſʒ viā ꝯprehēſam
Jā q̄dē diximꝰ de cura vōitus illud qđ currit curſu
canonis ⁊ nos addem⁹ ei nūc diſtictiones.

Ca. iiij. de vomitu facto ꝑꝑ caliditatem.

[S]umat capparē ñ maturā ꝓpe ⁊ granata ⁊ ſu
mach ⁊ algobē vel gubera ⁊ cydonia ⁊ ſiro
pos q̄ fiūt ex eiſ: ⁊ pillulas h⁹ī. ℞. ſemis hyuſ
gami ptē. i. ſemis. roſ. ru. ⁊ ſūach ⁊ capparis ⁊ oīuʒ
añ. ptes. iiij. ꝯuigant cū duplo eoꝝ de rob. cydōij ⁊
det ex aggregato ꝯfecto a medio aur. vſq̄ ad aur. ſʒ
virtutē fac. n. dōmire ⁊ ſedat nauſeā. cūq̄ ñ ē illic cō
ſtrictio nāc: nūc tibi ſupeſt tribuere rob ꝑura facta
ex acreſta ⁊ acetoſa ⁊ ex acetoſitate citri ꝓpe. ⁊ c[on]fo
re qđ īeſt ꝓpetas ꝓhibēdi nauſeā calos ſūpte ī po
tu cū rob ⁊ olſate ⁊ linite ſuꝑ ſtō. Jllius vo q cogi
tat q̄ ſi moueat p⁹ cibū euomat cura melior ē. Et ei⁹
q euomit cibū ſuū nō cum cholā citria: ímo ē vomi
tus ei⁹ ꝑꝑ meſiaʒ aut hūoreʒ ffuʒ ē q̄ ē ex curatione
facta cū calefcīs exſiccātibus. Et ex eis ē illud qđ. ℞.
ſeis apij ⁊ aniſi ⁊ abſynthij ptes eq̄les fiāt ex eis tro.
ſitq̄ doſ. eoꝝ aur. i. cū aq̄ ffa ⁊ ēt fiat eis ſuſticium
cymino ⁊ pipe ⁊ pauco vino miſceāt illa cū aceto ⁊
almuri. Et ad illū q̄dē q cibū ſuū euomit cū dolore
ſtōi ſumatur capparis ⁊ ꝯterat. ⁊ diſtillet dſuꝑ aliq̄d
de ſiropo granoꝝ myrthi. i. q̄ntitas q̄ ꝯficiat: deinde
miſceatur illud ſuꝑ vinū paucū ⁊ mel paucū ⁊ bibat
⁊ ēt vitellus oui aſſati ⁊ miſceat cū melle: ⁊. xv. granis
maſticis ꝯtriti ſi cōedatur ⁊ admiſtretur illud tribus
dieb⁹: ⁊ ꝯferūt trociſci p̄dicti ī. c. doloris ſtōi. ī q̄bus
ponūtur abſinthiū ⁊ mēta: ⁊ oʒ vt dēt iſtis ⁊ q eorū
curſu īcedūt. Poſt cibū q̄dē ſtiptica ⁊ añ ipſū q̄dem
lubricatiua ſicut volubilis ⁊ ꝯfert eis vt ſumāt ſuꝑ ci
bū hoc ſuffuf qđ. ℞. thus ⁊ glādes ⁊ ſumac. Et me
dicamē iuuatiuuʒ valde ad nauſeā ē illud qđ. ℞. co
riandri ſicci rute ſicce ptes equales qđ bibat cū vino
q̄dē ꝯmixto ſi ſentit cū acetoſitate aut cū aq̄ ffa pura
ſi ſentitur cū mordicatione. Medicamē cōferēs vo
mitui accīti ꝓpter ffritatē ⁊ hūores ffos. ℞. zurūbet
dorōgi caſtorei ptes eq̄les zuccari q̄ntū oīa doſis ei⁹
vſq̄ ad. ij. ʒ. admiſtrent aliquot dieb⁹. Si aūt h̄ regi
mē non ſufficit cū trociſis p̄dictis ſumāt ī potu oleū
dē kerua cū aq̄ d ſeib⁹. Accīs aūt ꝑꝑ nauſeatiuā ſatie
tatē curet curatione ſatietatis nauſeatiue ⁊ ſotira. Ei⁹
aūt q̄ accīt ꝑꝑ hu. ſanioſū cura ē euo ſtōi cū vomitu
⁊ mūdificatio ei⁹ ex eo ⁊ eq̄tio ei⁹ cū q̄litatib⁹ boni
odoris. ⁊ cadūt ī ea ex ſemīnib⁹ ſicut aniſuʒ ⁊ ſemen
apij ⁊ ſiſeleos ⁊ cyminū ⁊ daucū. ⁊ oʒ vt regat ſicut
oſtēdim⁹ ita vt ſumat añ cibuʒ ex cibis cibos lubrifi
catiuos leniciuos ⁊ p⁹ ipm cibos ſtipticos odorife
ros ſicut cydonia ⁊ ſimilia vt deponēt cibuʒ ab ore
ſtōi ad fūdū ei⁹ ⁊ īclinēt māʒ ad īferiora nō a ſupio
ra ⁊ q̄ñʒ ē necīm in q̄buſdā vt ī potu ſumāt cyminū
⁊ ſumac. Et q̄ñʒ īdigēt aliq̄uo leui p⁹ cibū ⁊ diamu
ſchū eſt iuuatiuūʒ eis valde. ⁊ tro. ſtelle ſī vltimi eis
cū vino ī quo diſſoluit granū muſchi. Vomit⁹ aūt ꝓ
ueniēs ex meſia ñ oʒ vt ꝯſtrigatur q̄ntū poſſe ē. Qđ
ſi fūit patiens ipm repletus ſanguine phlomet baſi
lica ⁊ vētoſent tpa ēt vt alleuiet replo ſuperior ſan. ⁊
melle ⁊ q̄ñʒ ſufficit dimiſſio replōnis. q̄ ſi ſupfluat
adeo vt ñ tolleret trahat ad īferiora cū cliſteri ī quo
ſit acuitas aliq̄ ⁊ aſſūptio ex cartamo ⁊ polypodio
⁊ tribulis ⁊ epithimo ⁊ albaſce ⁊ camenulla cū oleo
ſiſamino ⁊ melle ⁊ fiat ſplēi ēplʒ ex meliloto ⁊ myr
tho ⁊ laudāo ⁊ vſnee ⁊ ſemine croci ortēſis cuʒ vino
pontico: ⁊ in potu tribuatur ēt ſiropus de mēta cuʒ
granatis cū allefeniati. Et ſi fuerit illic relīq̄e replōnis
fiat phlomia ex venis pedū ⁊ ventoſēt crura. Cūq̄
ſedat vomit⁹ euēt meſia cū medicis factis ex myro
bolanis nigris epithimo ⁊ agarico ⁊ ſale indo. Et ſi
exigit res vt ī potu ſumat oleū d kerua cū hierapicrā
⁊ abſynthio fiat ⁊ ſi in ſplene fūit egritudo curet ſplē
Et illi q̄dē cui accīt ꝓpter effuſionē materiei ſubtilis
mordicatiue ꝯmiſcētis cibū: q̄r fit nauſea ꝯferūt tro.
ſtelle in oris paroxiſmi ⁊ expulſio cuʒ picra p̄ter ho
ras paroxiſmi ⁊ ſolō vētris cū oximelle mixto cum
aloe ⁊ oximelle facto cū ſcamo ad ſolutionē vētris
⁊ cū aqua prunorꝝ ⁊ tamarindorꝝ. Jpſa. n. ambo ſūt
declināctia materiā ad inferiora ⁊ ſedātia vomitū cū
acetoſitate ſua. Et oʒ vt ī h⁹ī trahat māʒ ad inferiora
cū cliſteri leui ex violis ⁊ ſuīnbis ⁊ ordeo excortica
to ⁊ tribulis ⁊ camenullo ⁊ ſeucſten ⁊ turbit cū oleo
viol. ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. ⁊ vt admiſtretur ſirop⁹
de papauere poſt excuſſionē vel expulſionē. Et ꝯfert

ſirop⁹ alexandri cū hac deſcriptione vel decoctione
cydōia ⁊ ſumach ⁊ nabac ⁊ grana granatoꝝ ⁊ tamaridi
decoquāt: deīde pō ant thus ⁊ parꝝ xiloaloes. Et ſci
as q̄ qñ nā ē ſicca cū cauſis. ⁊ deſ q habēt vōitū hu
miditatis iuuātur cū ſiropis ⁊ pāe exſiccato ī furno
⁊ ſpodio ī ſuccis. ⁊ oē q̄ adherʒ illi hūiditati ⁊ exſic
cat eā ꝯfert eis ⁊ ē necīm multotiēs vt ponātur ſuꝑ
vētrē eiue vētoſe ⁊ ſuꝑ dōſū iter ābas ſpatulas. Et ē
necīm vt dormitō ei⁹ ⁊ ipi⁹ ꝯmotio ſit ī cuna. Et ſi fu
erit hūiditas fumoſa nūc adhibeat narcotica odori
fera reſiſtētia corruptioni ſāiei ⁊ fetori ⁊ ſtiptica extuc
cantia ꝓpe ſi ſūt aromatica imo ſi ſūt nutritiua. Et ſi
ē h⁹ī mā ſubmerſa ibi ita oʒ vt ſint illic ēt ſubtiliati
ua īciſiua ſic ſirop⁹ acetoſus ⁊ ſicut allefeniati p̄dicte
Et ſilr ſi ē viſcoſa ⁊ groſſa nūc ea q̄ ſūt fortiora parūꝑ
Et hierā cū ſiropo acetoſo ē cōis ad pliā ⁊ ſi illi qđ
p⁹ illud ſumant in potu medicinas ſedātes vōitum
cū calefactione aliq̄ ſic ſiropū de micta factū cū grana
tis ī quo poſitū ſit xiloaloes crudū: aut ſiropū aceto
ſū ī quo iā poſite ſūt alefēiati cale ⁊ xiloaloes ⁊ folia
citri ⁊ ēt diamuſchū amarꝝ ⁊ diacydonitē: ⁊ totū illō
cū decoctione alefeniati ⁊ ēt diamuſchū cū miua. ⁊
ſiropus de abſinthio ꝯfert eis ī oī hora. Deſcriptio
bona. ℞. granatoꝝ ⁊ mēte ſiſibrij oīuʒ añ. baccati. i. de
coq̄tur ex duab⁹ lib aqua vſq̄ quo remaneat ī me
dietas ⁊ ponātur ī ipa muſchi dāc. i. xiloaloes q̄rta
ʒ. q̄ oīa ſint ꝯtrita ⁊ ſorbeāt hora p⁹ horā. Et ex mēdi
cinis ſedātib⁹ hāc ſpēm vomit⁹ ē rob. cydonij cū xi
loal. ⁊ gariofi. ⁊ ſirop⁹ de mēta cū granatis ⁊ ꝓpe qñ
ponūtur ī ipo th⁹ ⁊ galia ⁊ cortices fiſtici ⁊ muſchuſ
⁊ xiloaloes. ⁊ miua ſedat vōitū phlaticuʒ valde. Et
qñ timet ex frequētia vomit⁹ ⁊ multitudie ei⁹ ⁊ quo
cūq̄ mō ſit p̄terq̄ ī febrib⁹ vehemētis caliditatis caſus
virtutis ſorbeat īfirm⁹ aq̄ȝ carnis aſſūptā ex pullis ⁊
extrēitatib⁹ hedorꝝ ⁊ arietū cū tortellis ꝯtritis ſic al
cohol ⁊ aquā pomorꝝ ⁊ parꝝ vini ⁊ olfaciat ex pullis
aſſatis ſciſſis añ faciē ei⁹: ⁊ ſilr olfaciat panē calīʒ. Et
ex illis eſt vt elixētur pulli ī aq̄ ⁊ effūdatur ab eis ⁊ d
coquāt in aq̄ ⁊ diſſoluant ī ea: deīde terant ī mortario
⁊ exprimat ī ipo aq̄ ipoꝝ ⁊ iſfeatur ⁊ diſſoluatur
ī ipa medulla pāis ⁊ ſiſa ⁊ miſceant cū pauco vino
⁊ ponātur ī ipſo ſucc⁹ malorꝝ ⁊ ſorbeat ex ea. Et illi
q diſſoluuntur ī decoctione deīde ꝯterūt meliores ſt
illi q ꝯterūt ⁊ deīt coquūt Ab iſtis. n. reſoluit hūidi
tas nālis ⁊ euaporat ⁊ ī illis ꝯtinetur. Et q̄ñʒ ꝯferunt
nauſee ⁊ ſubuerſioni aīe ⁊ expulſiōi cū vōitu cibi fa
cti ex cubugi ⁊ pullis factis acetoſis cuʒ aq̄ acreſte ⁊
acetoſitate citri ⁊ ſūach ⁊ aq̄ malorꝝ acetorꝝ frixis cū
oleo omphācino cū illis. Et nō ē malū cibat eos ſa
uic ordei cū aq̄ ordei ꝓpe cū ſūt vōitus relīq̄e. Et oʒ
vt iteretur illud ſuꝑ eos ⁊ ſi euomūt illud ⁊ abhor
rent ꝑmutet forma ei⁹ ſi refugiūt ipʒ. Medicine ſin
gulares ⁊ ꝯpoſite ꝯferētes nauſee ⁊ vomitui. Scias
q̄ maſticatio maſti. ⁊ thuris ⁊ cupreſſi q̄ñʒ ꝯferunt
ad illud ſiliter grana alcadra: aut ruta ſicca de qua
in potu ſumatur coclear. i. quoniaʒ eſt mirabilis Et
gariofi. cum teruntur vehementer ſicut alcohol. ⁊
pulueriʒantur ſuper ſorbitionem factā ex tortellis ⁊
ſuccis ſedant ſtatim. Et ſimiliter cū bibunt ī aqua fri
gida aut decoquitur cuʒ aqua ī potu ſumitur deco
ctio eorꝝ ⁊ proprie ad pueros. Et melius ē vt puluer
izetur ſuper eam maſtix. Et ex medicis rectificātib⁹
vomitum ⁊ nauſeam eſt rob. citri qđ ī potu ſumat il
le qui vomit propter choleraʒ ſicut eſt. ⁊ ille qui vo
mit propter cauſas frigidas permixtum cum xiloa
loe crudo ⁊ gariofilis. ⁊ iterum decoctio corticum fi
ſtici aut pura aut cum alefeniati. ⁊ fortior ea eſt aqua
pullorum vitis ſingularis aut alefeniati cum carui. ⁊
miua ⁊ ſuſē ſūt ex eis que ſūt neceſſaria. Compoſitū
exptum ⁊ eſt etiam ex eis que adiuuant ad digōneʒ
℞. ſe. lini. ireos maſticis cymi oium añ. ptē. i. deco
quantur ex eo cū aqua mellis ⁊ admiſtrentur. Cum
ergo deficit curatio neceſſaria ſunt narcotica ī quorꝝ
natura non eſt vt vomitū moueant ſicut eſt ī decocti
one hyuſgami ⁊ nucū methcodeos niſi aſſocientur
eis medicine odorifere retinentes eorꝝ ſtupefactionē
⁊ rectificantes eorꝝ vomitū ⁊ reſiſtētes ſua ſilitudine
īmo debiliora ex eis vt ſemen papaueris ⁊ ſemē lac
tuce ⁊ fortius eo ē cortex eius ⁊ proprie nigri ⁊ ſeq̄t
ipſum cortex radicis mādragore cāpeſtris. ⁊ forti⁹
eis eſt opiū ⁊ parum ex eo ē iuuamentū cum ſalute
⁊ proprie cum eſt cum eo ex medicinis habentibus
vim tyriace eius qđ repugnat veneno ipſius. Et ex
ꝯpoſitis nobis bonis in hoc ē vt ſumatur corticum
fiſticorꝝ ⁊ zuccari roſ. ⁊ ſe. roſ. oīum añ. ps. i. ⁊ be
zahan. pars. ſ. ⁊ ſi non fuerit preſens ponatur ī ipo
zurūbet. ps. i. ⁊ opij due tertie partis ⁊ xiloaloes cru
di ps. ſ. fiant ex eis troc. ⁊ doſ ei⁹ ſit vſq̄ ad aur. ⁊
ex medicinis bonis ad illud nobis eſt vt ſumant cy
doniorꝝ ⁊ capparis imature amborum añ. ptes. ij.
⁊ ſemē papaueris tertia partis ⁊ corticū radicis mā
dragore tertia decime partis ⁊. xiiij. partis xiloalo
es crudi ⁊ aque mente tm̄ q̄ totum ſubmergatur: ⁊
aq̄ roſate tantum q̄ ſupereemineat digito vno ⁊ aq̄
cucurbite triplum ambarꝝ aquarum. ⁊ oʒ vt cū faci
litate adeo decoquatur donec diſſoluant capparis
⁊ cydonia. deīde colentur a que poſtea p̄parentur
cū facilitate ⁊ ſumatur ex eo in potu. Et cū in potu
ſumūtur ſtupefaciētia oʒ vt multiplicetur olfactus
odoriferorū et dormiet ⁊ nō ſeparetur aromaticuʒ
ſuaue apud eū. ſi autē abhorreat aromaticū permu
ta ipſū ad aliud. ⁊ troc. ſm̄ q̄ teſtatur G. ſunt iuuati
ui ad illud. ipi eniʒ aggregant omnes res necīias in
cura vomit⁹ ⁊ proprie cū eſt humor virulent⁹. Tro
ciſcus enī ei⁹ ē tyriaca ⁊ eſt ſm̄ qđ dictū ē in antido
tario. Jnq̄t. G. nam ī ipſo ponūtur aniſuʒ ⁊ ſemen
apij odorifera ⁊ nutritiua: ⁊ abſynthiū ad abſtergen
dum ⁊ deponēdū humorē ⁊ ad ꝯfortandū os ſtōi ⁊
ad faciēdum rigidū: ⁊ cinamomū ad contrariandū
ſua aromaticitate virulētiā ⁊ conuertenduʒ ipſā ad
rectificationē aliquā ⁊ reſoluēdum eaʒ. ⁊ in ipo ē ex
aromaticitate qđ ꝯuenit oī mēbro neruoſo: ⁊ opiū
vt dormire faciat ⁊ ſtupefaciat: ⁊ caſtoreū vt ſuccur
rat corruptioni opij ⁊ nocumēto ⁊ veneno ipſi⁹. Sʒ
⁊ troc. ſtelle ſūt vehemētis iuuamēti in h⁹ī diſpōne.
Et nauſea quidē quando ē propter debilitatem ſtōi

quā non ſedat expulſio facta vōitu tunc nō laborēt in illa: imo ſi dimittatur pſcip ſam fortaſſe iuuabit. Et quandoqꝫ ſedat eam ſanie ordei algellilij. Et ille q inuenit ſubuerſionē iſeparabilē i vētr ⁊ fuerit ꝯſuetꝰ vomere ꝓpē i hꝰ i tpe cōedat cū pāe pue qͣtitatis ʒ. iij. cepe narciſci: deīde ſumat aqꝫ calā: ⁊ nō multū ſumat de cepe narciſci qm̄ facit accidere ſpaſmū.

C. xiiij. de cura vomitus ſanguinis.

Si ſenſeris vlcera tūc curabis ea cū eis q̄ ſcis. Et ſi ſenſeris ſanguinē deſcēdētē ex capite tē icipies ⁊ ꝓhibebis cām eiꝰ. Et ſi ſenſeris repleōnē, ⁊ expelles eā: ⁊ qn̄ idigebis pꝰ eūonē duaꝝ lib. ſanguis: phlebomia alia minuta. Cūqꝫ augm̄tal ligā extrema vehementer ⁊ ꝓprie i eo cuiꝰ cā ē potus medicine calē. Et qn̄ ſūt i potu īfecto pp medicinaꝫ vinū mixtū cum lacte ſuppurāte vſqꝫ ad qͣtuor coulas dādo aliqd pꝰ aliqd. deīde dent i potu ſiropus acetoſus iſrſatus cuꝫ nūc. Verū ex medicis exptis i ꝓhibitione ſang. eſt compoſitum in ꝓhibendo ſanguinem vehemens. ℞. acaciam ſemen ro. luti ſigillati balauſti. opij ſem̄ hyuſqami albi gūmi arabici ſuccū arnogloſſe: aut ſuccū vge paſtoris: ⁊ ſūatur i potu cum aceto vini multe ꝯmixtionis: aut cū aq̄ arnogloſſe ſi fuerit ꝑueniēs ad ſtōꝫ pl'im. Et doſ eiꝰ ſit ex. ʒ. aur. vſqꝫ ad. ʒ. i. Et ꝯfert ad illud ſumere i potu alrobob ſtiptica. Et ex eis ē rob. de nuce ⁊ ſūt ꝯpoſita dicta i antidotario. Et ex curatione facili eſt vt ſūatur gallaꝝ ⁊ balauſti. ambaꝝ an̄. ꝑs. i. ⁊ ſūatur ex eis i potu pōduſ. ij. aur. cū kerate opij cū aq̄ plantaginis.

C. xv. de ꝯturbatione ⁊ anxietate ſtōi.

Quandoqꝫ accīt ex ſtō cōturbatio ⁊ anxietas ex quibꝰ inuenit īfirmꝰ triſtitiā. ⁊ ſit necēm vt ꝑmutet de figura ad figurā. Et qn̄ cōitatur ipaꝫ tremor cordis: aut accīt cuꝫ ea: ⁊ nō ē poſſibile hītici vt cognoſcat cāꝫ i eo. ⁊ qn̄ cā ſequūt ſcotomia ⁊ vtigo: ⁊ qn̄ alteratur ex ea color ⁊ ē ſm̄ vītatē pncipiū nauſee. ⁊ qn̄ ē cū ea nauſea: ⁊ qn̄ ꝑmutatur ad nauſeā. Et cā i illo ē mā nauſee: ⁊ ꝓpē ibibita. Ipa eni dū ꝑmanet ibibita facit accidere ꝯturbationē. Cūqꝫ aggregat in ore ſtōi facit accidere nauſeaꝫ ſup ſtōꝫ pp expulſionē hūoris pꝰ excitationē nē cū eo. ⁊ qn̄ ꝯturbāt reliqe vētoſitatis hūoꝝ ex medicis vōitis ⁊ reſolutis: qr̄ deē rob. d cydōijs ⁊ rob de acreſta ⁊ ſilia. Et oē qd feruet i ſtō ex fructibꝰ ⁊ ex malis dulcibꝰ ꝯturbat. ⁊ aq̄ ffa q̄ bibit nō i hora cōturbat. ⁊ mſtonēs ſit i febribꝰ cā additōis fe. n̄ ergo oꝫ vt bibat i febre, niſi aq̄ calā.

Ca. xvi. de cura.

Illud qd parū ex ea remouet vinū mixtū cū aqua ſm̄ mediū: ⁊ aqua ꝯmixta ex eis q̄ ꝯfōtāt ⁊ iſſrant: aut cū aq̄ mellis: aut cū eis q̄ tēperant hūo: ē malū ⁊ illd qd ex ea ē plꝫ idiget medicinis nauſee. Et ſi ſūt ex caliditate ⁊ hūore calō ⁊ ē illa q̄ ſit ſm̄ plꝫ qn̄ ſedabūt eā iſſriantia hūida: ⁊ epithimata facta ex eis ⁊ ſandalis ⁊ cāfora ⁊ roſ. Et ex eis q̄ expta ſūt i hoc ē empl'm ex corticibꝰ cucu. ⁊ portulaca ⁊ ſanie ordei cū aceto ⁊ aq̄. ⁊ fiat ex eis ēplꝫ ſtō ⁊ epi. Et qn̄ augmentat fiat ēpl'in ex ſandalis ⁊ ro. m. ⁊ ſilibꝰ. Et ex eis q̄ i potu tribuant ad ꝯturbationeꝫ ſtomatichā ē ſanie de ordeo ꝯtrito ꝓparā cū granis gnatoꝝ ⁊ oꝫ vt ſit nō ablutū ⁊ ſupiora gnoꝝ gnatoꝝ ſine ſcie ⁊ rob. de cydōijs. cū ergo nō ē nauſea alicā vinū oio. ⁊ ſit ꝯmixtio eiꝰ aq̄ tamaridoꝝ ⁊ ſiropꝰ de pomis antiqs cuiꝰ ſupfluitas reſoluta eſt. ⁊ ad eos quidem narrata ē aqua citroloꝝ ex corticatoꝝ cū iuleb tabarzet paꝝ ⁊. ʒ. i. ſpodij.

Ca. xvij. de ſanguine retēto in ſtō ⁊ inteſtinis.

Vmat pōduſ. ʒ. ij. hell'. al. fabaꝝ pōdꝰ. ʒ. iij. ⁊ ſūat i potu cū aqua calā. Si āt ꝯgelet ſūat i potu eger aq̄ albaſce ⁊ ſilr coagulū leporis.

C. xviij. de congelatione ſanguinis in ſtō.

Cura eiꝰ ē ſumere i potu coagulum leporis ʒ. ij. aut aq̄ mēte qͣtitatē. ij. ℥. i q̄ iā poſitꝫ ſit pōdus. ij. ʒ. ſalis. ꝯtriti.

C. xix. de ſingultu.

Singultꝰ ē motꝰ diuerſus ꝯpoſitꝰ ſic ſpaſmꝰ ꝯſtrictiuꝰ cū tēſione dilatatīa oris i ore ſtōi aut toto corpe eiꝰ aut nerui ex quo aggregatur ad ſcipꝫ cū ſpaſmo fugiēs ex nocēte ſi fūit nocēs aut ꝑpar atꝰ ad motū fortis expulſiōis ſeqntis ipm ſic accīt ei q vlt. ⁊ aſſilat alicui mōꝝ motꝰ tuſſis q̄ ē in pulmōe ⁊ velamie ad expellēdū hūorē: aut nō ſit nocēs: imo ſit ſm̄ ſenſitā ſupfluitatis ſiccitatis mouentis ad ſilitudinē aliqꝫ ſic ſpaſmꝰ: ⁊ nā moueat ad dilatationē ⁊ n̄ obediat illud ⁊ ſuccurrat ei. Et pl'm qd accīt ori ſtōi tremor pp illd qd ledit. ſic accīt ori ſtōi trēor pp illd qd nocet ꝓpē ſi fūit ſtōus ſiccus ⁊ n̄ tolleret os eiꝰ nocumētū mordicatōis. ⁊ qn̄ accīt pp cōitatē. Et qn̄ eſt ſingultus pꝰ vōitū uoris ſtōi aut pp dimiſſionē hūoris pauci i ipo q non expellit vōitu: ſic qn̄ fit ſingultꝰ pp retētionē vōitꝰ ⁊ expectationē ſup ipꝫ qr̄ gelcit motꝰ volūtarius. Et pl'm motꝰ ꝑtiū ſtōi nō fit niſi motu oris eiꝰ pp vehemētiā ſenſus eiꝰ ⁊ fortitudinē leſionis eiꝰ a mā feruēte. Et dixerūt qd q motꝰ ſingultꝰ fortior ē motu vōitꝰ qm̄ vōitꝰ expellit rē effuſā i vētrē: ⁊ ſingultus expellit reꝫ ſiccā: ſꝫ nō ois vōitus ⁊ ſubuerſio fit a cā effuſa: nꝫ ēt qd expellit aliqd oꝫ vt ſit debilꝰ eo qd nō expellit ⁊ eo qd laborat vt expellat ⁊ nō pōt: imo ſigultꝰ ē motus debilior motu vōitꝰ ⁊ ē. q. motꝰ ad vōitū debil' ⁊ ſilr mſtonēſ icipit ſigltꝰ: deīn fit vōitus. q. motꝰ ſtōi apd tactum cauſe. ſingultus ē paruꝰ qm̄ cā eſt parua ⁊ quaſi qn̄ augmētatur res vehemētior fit motꝰ ⁊ fit vomitus. Diſtiguamus aūt illud qd facit accidere ſingultū ꝓpter nocumētum ꝯūs os ſtōi. Dicamus itaqꝫ qd qn̄ fit illud aut re nocēte ſuo calore aut re ledēte os ſtōi ffitate ſua: ſicut accīt ex ſigultu i rigore febriū ⁊ i aere fīo ⁊ i humoribꝰ iſſantibꝰ ⁊ a frigore alio ꝯfirmato i ꝯpl'one ſtōi ꝯſtrigente ipm ⁊ ſpaſmāte eū. Et qn̄ accīt hoc pueris ⁊ iſantibus. Et frigus quidē facit accidere ſingultū tribꝰ mōis. vnꝰ eoꝝ eſt ex pte iſeparabilitatis mēi. Et ſcd's ē ex pte frigoris eiꝰ ⁊ ꝯrietate ſua cū qualitate ſua trāſeūte equalitatē. Et tertiꝰ ē ex pte ꝯſtrictionis eiꝰ ⁊ iſpiſſationis quaꝫ facit i poris: qr̄ retiēt i illis inſpiſſatis illud de vtute ſua cuiꝰ eſt q ab eis reſoluit. aut a re nocente ſuo calore ſic accīt in febribus adurentibꝰ ex ſpaſmo i ore ſtōi. aut a re nocēte mordicatōe ſua: ſic accīt ex potu ſynapiſ ⁊ diapipercon ⁊ hūoribus virulentis ⁊ potu

medicīaꝝ mordicatiuaꝝ vt diapipeon cū vio ⁊ ꝓpē ſm̄ ſanitatē ſēſus ſtōi: aut debilitatē ſbe oris ſtōi. ⁊ d hoc gnē eſt cibꝰ corruptꝰ ⁊ ꝯuerſus ad q̄litatē mōdicatiuā. ⁊ pueris qdē accīt illud pl'im: ⁊ ſilr accidit ex effuſione choleꝝ in os ſtōi: ⁊ ſic fit qn̄ ē choleꝝ motus i criſibꝰ ad caꝑ ſtōi vt expellat eas nā cuꝫ vōitu aut a vētoſitate retēta in ore ſtōi ⁊ in tunicis eꝰ ⁊ i merī gnāta a caliditate vaporoſa q̄ nō pōt rſolui: aut a re nocēte ſua grauitate: ſic fit a repletōe. Iſte ergo ſunt ſpēs eiꝰ q ſit ex cā nocēte. Ille vō q ſit a ſiccitate: qn̄ fit a ſiccitate pura cū ſpaſmo: ſic accīt in poſtremo febrium incēſiuaꝝ ⁊ eūonē exſiccātium ⁊ famis ꝓlixe ⁊ eſt ſignificatio timoris: ⁊ qn̄qꝫ fit ex ſiccitate nō cōfirmata ⁊ iuuat ex quolibet hūectante ⁊ remouetur. Factus āt p cōitatē ē ſic ille q̄ accīt ei cui ſcm̄ eſt apa magnū in epe ſuo: ⁊ ꝓpē in latere ꝯcauo: aut ī inteſtinis aut in velaminibus cerebri ſui: aut ē pp vēas i velaminibus cerebri ſui: ſic accīt ap ictū nociuū ⁊ ꝑcuſſiōꝫ doloroſam p quā ꝑcutit caput: ⁊ ſic accīt in febribꝰ i eleuatiōe ſua ⁊ in ſignis criſ. ille. n. ē pp cōitatē corpis. Et iā exiſtimatū ē in iueniēdo cām ꝓpiquā euētus ſingultꝰ in apate epis. Et dixerūt qdā q ē qm̄ effūdit ex eo cholra ad duodenū: deīn ad ſtōꝫ: poſtea ad os eius. Et dr̄ q cū i ipo ē cōitas epis ⁊ ſtōi i nerno minuto ꝯtinuāte inter ea. Et ſi hō hūerit ſingultum ex mā ⁊ accīt ei in ſcipo ſitis reſoluet ſingultꝰ eiꝰ ⁊ ſilr ſi vōerit ⁊ expulerit hūorem. Qd ſi euomat ⁊ eius ſingultꝰ nō reſoluit ſigt aut apa in ſtō: aut i radice nerui veniētis ad ipm ex cerebro: aut i cerebro ⁊ ſeqt illico ambo ſit rubedo oculi. ⁊ diſtinguit iter vtraqꝫ p accīa apatum cerebri: ⁊ accīa apatuꝫ ſtōi ⁊ ſingultꝰ q ingreditur in ſignis criſ qn̄qꝫ ē ſignum bonuꝫ: ⁊ qn̄qꝫ eſt malū ſm̄ qd exponemus i ſuo. c. ⁊ in lib. qdē alphoriſmoꝝ. dr̄ q qn̄ vomitꝰ nō ſedat ſingultū ⁊ ē cū eo rubedo in oculo: ē malū ſignuꝫ ſignificās apa ſtōi aut cerebri. Et in libro ſignoꝝ mortis velocis. dr̄ q qn̄ accīt hīti ſingultū apa i latē dextro egrediēs a nā abſqꝫ cā cognita: ⁊ ē ſingultꝰ vehemens egredit aīa eiꝰ ex ſingultu an̄ ortū ſolis: ⁊ ex illo ē ille q hꝫ cū ſingultu punctōꝫ ⁊ vōitū ⁊ cuꝫ ē ⁊ deſtructionē rōnis moritur.

Ca. xx. de ſignis.

Omnis ſingultus q vomitu ſedat cā eſt res nociua ſua grauitate: aut q̄litate ſua mordicatia ſm̄ vnū mōꝝ ꝑdcōꝝ. Et ois ſingultꝰ ſuccedens eūonibus ⁊ febribꝰ adurentibꝰ ⁊ non ſedat ipm vōitꝰ: imo addit in ipſo ē a ſiccitate. Factꝰ āt pp ꝯpl'ones cū mā ⁊ ſine mā ſcit ex ſigtionibꝰ ꝑdcīs in. c. cōibus. Factū āt ab apatibꝰ ſtomaticis aut cerebri aut epis ſigt accīa vniꝰ cuiuſqꝫ coꝝ dicta in ſuo caplo.

Capi. xxi. de cura.

Vomitus ē cura magis ꝯferēs ſingultui cꝰ cā ē repl'o pl'ima ⁊ res nocēs ſua q̄litate. ⁊ ſilr oē mouens laborioſe ⁊ mouēs terrefaciēdo ⁊ vociferādo ⁊ ira ⁊ timor ⁊ gaudiū ſubito accīs ⁊ triſticia ſupfluā ⁊ aſpſio aque ffe ſup faciē poſt ſubito ⁊ motus ⁊ exercitium ⁊ cgitatiōes ⁊ expectatio ſup retēiōem tuſſis ꝯmouētis ⁊ expectatio ſup ſitim. ⁊ ſternutatiōi qdem in ſupando māꝫ facientem ſingultum ineſt impreſſio maxima. Et ex eis q̄ remouēt eum ēt ē longitudo retentionis anhelitꝰ: qm̄ illud ē res faciēs accreſcere caliditatē ⁊ mouet eā ad exeunduꝫ verius poros q̄rens attractiōem aeris: qr̄ mouet humores ⁊ reſoluit eos. Et ſomnꝰ longus vehemēter iuuat ipꝫ ⁊ ꝯſtrictio extremitatū ⁊ poſitio ventoſaꝝ ſup ſtōm ſine icīſiōe ⁊ ſup vētrē ⁊ īr vtraſqꝫ ſpatulas ⁊ poſitio medicinaꝝ rubificantiū. Et ex curis ꝯferentibus ſingultui viſcoſo ⁊ repl'onali eſt vt patiēs ipm incipiat ⁊ euomat: deīn bibat hierāpicrā: aut ſuccum abſinthij ſumēdo ex eo aur. ⁊ ex ſale indo. ij. danic. deīn poſt illud vtat myrobalanis cōditis. Si āt cauſa eſt viſcoſitas oꝫ vt in eius cura tres res intēdant. ſ. reſolutio māei ⁊ inciſio eiꝰ ſicut cū oxymelle ſqllitico. ⁊ ſa ꝑmutatio ꝯpl'ois eiꝰ ita vt equet ſi nō fuerit nocēſ niſi q̄litate ſua. ⁊ tertia ſtupefactio ſenſus oris ſtōi paruper: ita vt minoret materiei mordicatio: ⁊ iaꝫ laudati ſunt troc. hꝰ i: ℞. coſti croci roſaꝝ recentiū maſticis ſpice: oiūꝫ an̄. iiij. aur. aſſari aur. iij. aloes opij ſboꝝ an̄. aur. i. ꝯficiant cū ſucco pſilij ⁊ bibat ex eis ʒ. aur. pſiliū. n. ⁊ opiū ſtupefaciūt: ſpica ꝯfortat ⁊ reſoluit: aſſaꝝ icliat hūiditatē ad ptē vie vrine: ⁊ educ eas p eā: aloes iclinat eas ad viā fecis ⁊ attrahit eas ex ea: coſtus ⁊ crocus maturant ⁊ ꝯfortāt calefacientes. pp hoc ergo fiunt trociſci iſti ꝯferentes valde ſingultui vehemēti ⁊ ſubuerſioni aie. ⁊ ſi ātiquat ⁊ chronicus fiat affert ei oleū alkekengi iuuamentū maximum exptum. ⁊ qd ex eo bibit ſit cochliariū vnū cū aqua calida mellis. Et ex eis q̄ ꝯferūt ei eſt decoctio zinziberis in aq̄ tepida. Cūqꝫ vehemētior fit ⁊ antiq̄tur neceſſarie ſunt ꝯfectiōes magne valde: ⁊ electuaria ſicut diacyminum cū aqua tepida: imo qn̄ indiget ꝯfectionibus: ⁊ tyriaca ⁊ filonium hꝫ iuuamentum maximū in hoc pp illud quod in ipo ē de ſtupefactione cū ꝯfortatione reſol'one ⁊ expulſione. Et iuuatur ex pillulis ſicut illis que ſūt d'oppoponaco ⁊ ex pillulis ſtomaticis: ⁊ troc. ſtelle valent vehemēter ad ſingultū. Et medicine valentes in curatōe ſingultus facti a mā ffa ⁊ ſicca: aut ꝓximā ⁊ ſunt ruta ⁊ nitrū potata cū vino: ⁊ ſilr aqua apij ⁊ acetuꝫ ſqllitictū ⁊ baſilicum aque ⁊ aſſaꝝ neriden ⁊ maiorana ⁊ anuiden: ita q olfactus ſedat ſingultuꝫ. ⁊ ariſtol. ⁊ aniſū ⁊ daucū ⁊ zinziber ⁊ enula ⁊ exſiccata ⁊ ſuccꝰ eupatorij ⁊ foliū ⁊ acorus ⁊ abrotanū ſingulariter ⁊ ꝯpoſite: ⁊ fiūt ex eis electuaria. Ipſa. n. ſunt ꝯuēientiora ori ſtōi: ⁊ magis adherentia ei q̄ꝫ eā que bibuntur ⁊ deſcēdunt ad fundū ſtōi ſubito: ⁊ caſtoreū hꝫ ꝓprietatem mirabilē in ipſo. Et ex eis q̄ maximū afferunt iuuamētū ei cū ex ea i potu ſumit ē decoctio abrotani ⁊ calamēti mōtani ⁊ maſtic. aſſumptis eqs ꝑtibꝰ ⁊ elixatis in aqua ⁊ bibat cū vino decocto cum maſticis ⁊ cinamōi ⁊ ſqlle. ʒ. iij. in kiſto aceti: ⁊ det i potu ex eo paulatim aliqbꝰ diebꝰ: ⁊ iterum nitrum cū aqua mellis: ⁊ iterū ꝯfectio de galāga cū melle: ⁊ ſumatur in potu mane ⁊ veſpe qͣtitas nucis: ⁊ iterum medicam̄ hꝰ ꝯpoſitōis coſti ⁊ aloes ſqnanti ſiſimbrij ſicci calamīti fluuialis mēte rute ſe. apij thuris aſſari oiūꝫ an̄. ʒ. ij. opij ro. ſiccaꝝ aboꝝ an̄. ʒ. ʒ. ⁊ iā laudāt

eappareo ꝯditi cū aceto ī hoc: ⁊ qñqꝫ adiuuat has
medicinas adminiſtratio medicinaꝝ ſternutare faciē
tium. Qḋ ſi fuerit ex frigore puro: nūc medicine ꝓdce
ꝯferūt ei ſumēdo ex eis in potu cū aceto ⁊ aq̄ ⁊ liniē
do ex eis collū ⁊ gulā ⁊ locū qui eſt ſup furculā ⁊ q
eſt ſub oſſibus pectoris: aut liniaꝛ collum ⁊ locus q
eſt ſup furculam cū oleo antiquo: aut oleo cucu. aſi
nini. ⁊ ſilr ſunt oīa olea calida ſola iuuatiua. ⁊ ꝑ puie
oleū camemellinū: aut oleū in quo decoquātur ca
ſtoreū ⁊ cyminuꝫ ⁊ aniudē. ⁊ ſumanꝛ caſtorei ⁊ coſti
ſboꝝum añ. ʒ.ß. petroſelinū ⁊ maſtix: aut ſumaꝛ cor
tex exterior rubꝰ fiſtici cū radice ſquināti ⁊ decoq̄tur
in aq̄ ⁊ bibaꝛ ex decoctiōe amboꝝ. Et dixerūt qdaꝫ
ꝙ cortices alcala qñ exſiccanꝛ ⁊ bibiꝛ ex eis pondus
aur. i. cū aqua feniculi ⁊ ſcis rute ſunt iuuatiue valde
⁊ ego nō exiſtimo ꝙ ꝯſerant ſtō. Qḋ ſi fiat vehemēſ
⁊ antiq̄ nō eſt excuſatio qn ponātur vētoſe ſup ſtōꝫ
ſine inciſiōe ⁊ ꝯſequāꝛ eas medicine rubificātes Illi
āt q ſit ex vētoſitate retēta ſup os ſtōi: aut i ipo aut in
meri ꝯfert adminiſtratio balnei ⁊ receptio aliquantuli
thuris ꝯtriti i eo: deīſi fiat vt currat aq̄ calida ſup ipꝫ
paulatim. Et enula exſiccata ē vtilis i hoc. Qḋ ſi hu
mor fuerit mordicatiuꝰ generatꝰ illic: aut effuſus ad
ipm ꝑcipiaꝛ patienti ipm vt euomat ſi pōt cum eis q̄
vomitū educūt hꝰi: aut ſoluaꝛ venter cum eis q̄ ſunt
ſicut hiera cū ſiropo acetoſo: ⁊ ſicut cū ſiropo de ab
ſynthio. ⁊ qñꝫ ſufficit potare acetum ⁊ aquā ⁊ ſorbē
butyꝝ: aut ſorbere oleū amigdalinū cū aq̄ calā: ⁊ oc
cupi ſomno ⁊ ꝓlongare ipm q̄ꝫtū poſſē ē. ⁊ ſilr aqua
ordei affert ei iuuamētū maximū ⁊ vehemēs ⁊ ꝓpe cū
aqua granatoꝝ dulciū ⁊ muzoꝝ declinātiuꝫ ad dul
cedinē. ⁊ aq̄ acetoſe ē ex eis q̄ ꝯferūt etiā cū mūdifica
tiōe ⁊ ꝯfortatōe ſil. Et ſi cā ē cā accñtalis: nūc cura i ip
ſo eſt eūo ad ſumēdū i potu lac recenter mulctum ⁊
aquā tepidā cū aliquo qḋ ſit ſicut oleū amig. ⁊ oleuꝫ
ḋ cucurbita: deīſi aquā ordei ⁊ aquā cucurbite ⁊ aqꝫ
citroloꝝum ⁊ mucilagines ſraſ: ⁊ ſilr iniūctio ex eis ex
terius: ⁊ ſilr iniūctio iūcturaꝝ ⁊ vti inciſiuis ⁊ ſilibꝰ.
In ſcō āt poſt vōitū ſi ſentit eger ſligas hūoris mor
dicati: ⁊ ſit cū eo paꝝ nauſee ſternutet ſternutatiōibꝰ
freq̄ntibꝰ: Poſtquā danꝛ ei ea q̄ lubricū faciūt illū
hūorē ſicꝫ rob de prunis ⁊ tamaridi: ⁊ ꝓpe cū tu fue
ris ꝑcipiēs ei recipe etiā tamaridos. Et ſi non ſentit
illud: imo ſentit extēſiōꝫ fac ēplm ori ſtōi cū emplīs
epatis. ⁊ fac eū ſorbere ſorbitiōes leues in qbꝰ nō eſt
mūdificatio: imo in qbus ē ꝯfortatio ſicꝫ medulla tri
tici ⁊ ſedatio aliq̄ ſicut oleū amig. ⁊ odoramentū ali
qḋ ſicut pulli. In ſcō āt ab apātibus ēpis ⁊ alioꝝ oꝫ
vt cureꝛ apa ⁊ ſiat phlōmia ſi necēria ē phlōmia: ⁊ tpe
tur ſtōus in ipo cū eis q̄ ſunt ſicut aq̄ granatoꝝ ⁊ aq̄
ordei ⁊ aqua endiuie ⁊ emplā. Ca.xij. ḋ diſpōibꝰ
accñtalibꝰ mirach ⁊ hypocōdrijs.

Q uandoqꝫ accit i iſtis ꝑtibus tremor ꝓꝑ māſ
exñtes i eis: ⁊ qñꝫ ſūt male ⁊ ꝑueīt nocumētū
eaꝝ ad cerebꝝ: ⁊ facit accidē in ipo meliam ſicꝫ
diximꝰ epilīaꝫ mirachialeſ. Et qñꝫ ē de hoc tremore
q ſit ꝓꝑ os ſtōi: aut in ipomet ꝓꝑ tremorē cordis. et
qñqꝫ facit accidere quidem inflationem inſeꝑabilem
⁊ grauitatē ⁊ ſit ꝓxima ſignificatio ſtāi. Et qñqꝫ ſigni
ficant apata intrinſeca. Qḋ ſi ſentiꝛ attractio mirach
⁊ hypocōdrioꝝ ad ſuꝑiora: nūc qñꝫ ſignificat vōitū
⁊ in febribꝰ acutis ſignificat ſodam q̄ ꝯmoueꝛ: aut ſā
guinē a capite fluētem: aut vōitū ſꝫ qḋ diſtinguemꝰ
eū in ſuo loco: aut ꝑmutatiōeꝫ māei ⁊ apa. Et qñ eſt
eoꝝ attractio ad inferiora ⁊ ꝑtes ſumis ſigt ꝑmutati
onem ad inferiora: ⁊ ſolōnē vētris quā ꝯfirmat pun
ctio. ⁊ tēſio hypocōdrioꝝ ad ſuꝑiora ē ex eis q̄ mul
tiplicant in febribꝰ peſtilētialibꝰ. Et qñqꝫ eſt ꝓꝑ ſic
citatē ſeq̄ntem calorē aut frigꝰ. ⁊ qñqꝫ ē ēt ꝓꝑ apata
q̄ꝫuis ſit i inferioribꝰ ēt. In illis āt q ſunt i ſuꝑioribꝰ
eſt tenſio eoꝝ ad ſuꝑiora cū ābditu ⁊ mirac ſil. ⁊ hec
īflatio in egritudibus acutis ē mala cui aſſociaꝛ icte
ricia ēpica. Et qñqꝫ accñt iſtis mēbris .ſ. hypocho
drijs ⁊ mirach dolores mordicatiui: ⁊ dolores extē
ſiui ꝓꝑ egritudines ēpis ⁊ egritudīes ſplenis: ⁊ apa
ta lacerti ⁊ in febribꝰ ⁊ i criſibꝰ. Inq̄t Bucratis ogā
neſibur in. c. doloꝝ ēpis ſi deſtruiꝛ ṽtus appetitiua
Draco. n. cū debilitaꝛ in venādo hedos ⁊ arietes ⁊
ſilia: ⁊ nō valet deferre eos ad gruptā ſuaꝫ: venatur
aues ⁊ ꝓpe auē q̄ dr captillꝰ: ⁊ comedit ex eaꝝ ⁊ exci
tatur tunc appetitꝰ eius ⁊ redit virtus eius.

Fen.xiiij. de epate ⁊ diſpōnibus eius.

Tra.i. de vl'ibus diſpōnibus ēpis. De anato
mia epatis. Capi.i.

E par ē membꝝ qḋ generat ſanguinē q̄ꝫ
uis meſaraice conuertāt quoqꝫ chilū ad ſā
guinē ꝯuerſione aliq̄ ꝓꝑ illud qḋ eſt i eis
de virtute ēpis. ⁊ ſanguinis quidē ſm ve
ritatē eſt cibus ꝯuerſus ad ſilitudinē epa
tis qḋ ē caro ru. q. ipa ſit ſanguis verꝰ ꝯgelatꝰ. Et ē
vacuū a villis neruoꝝ in quo naſcūtur vene que ſūt
radices eaꝝ q̄ ꝓcedūt ex eo diſꝑtite in ipſo ſicut vil
li. Et ſicꝫ ſciuiſti in anatomia venaꝝ q̄ eaꝝ q̄ ſūt ſugē
tes a ſtō ⁊ inteſtinis mediātibꝰ ramis porte noiate
meſaraice ex ꝯcauitate ⁊ decoq̄ꝛ illud illic in ſangui
nē. ⁊ mittit illū corpori mediāte vena cōcaua orta ex
gibboſitate eiꝰ ⁊ mandat aquoſitatē ad renes ex via
gibboſitatis ⁊ mittit ſpumā cholicā ad fel ex via cō
cauitatis etiā. Et ꝯcauatum ē illud de eo qḋ eſt a ꝑte
ſtōi vt eius coaptatio ſup gibboſitate ſtōi bona ſit ⁊
attractū eſt illud qḋ de eo ē a ꝑte diaphragmatis: vt
ñ coarteꝛ diaphragma cū ſuo laborioſo motu: imo
ſit. q. tāgēs ipm ꝓpe punctū: ⁊ eſt ꝯiunctū ꝓpe venā
magnā ortā ex corꝫ vt bñ ꝯphendāt ſup ipm coſte
curue. Et ipm qdem tegit pāniculus neruoſus gnā
tus ex neruo ꝑuo veniēte ad ipm vt faciat ipm acq
rere ſenſum aliquē queādmodū diximꝰ in. c. pulmo
nis. ⁊ hꝰi ſenſus manifeſtꝰ ē in latere ꝯcauo ⁊ vt li
get ipm cū alijs viſceribꝰ: ⁊ venit ad ipm vena pul
ſatilis ꝑua diſꝑtita i ipo ⁊ affert ei ſpūm: ⁊ ſuat cali
ditatē eiꝰ inatā: ⁊ tēꝑerat ipꝫ cū pulſu. Et ſañ ē vt pe
netret hec vena ad ꝯcauitatē: qm gibboſitas ipa euē
taꝛ motu diaphragmatiſ. Et ſāguini qdē nō ē creatū
i ēpe ſpatiū āplū: imo ramoſū diſꝑtitū vt ſit ꝯphēſio
eiꝰ totꝰ ſup chilū vehemētior ⁊ ſpaſſio diſꝑtiti chili
ex eo magis ꝯpleta ⁊ velocior ſit: ⁊ illud qḋ de venis
ē a ꝑte ēpis ſubtiliores hꝫ tunicas vt ꝑueniat ꝑ eas
imꝑſſio carnis ad chilū. ⁊ pāniculus qdē eiꝰ ꝯphē
dit epar ⁊ ligat ipꝫ cū viſceribꝰ tegētibꝰ iteſtia ⁊ ſtōꝫ
q̄ diximꝰ ⁊ ligat ipꝫ etiā cū diaphragmate ligatione
maxia forti: ⁊ ligat ipm cū coſtis dorſi ⁊ ligant ipm
alia ſubtilia ꝑua: ⁊ ꝯtinuat inter ipſum ⁊ inꝛ cor vēa
ꝯtinuans inter ea ābo quā ſciuiſti deſcēdēs ḋ corde
ad ipm aut aſcendēs ex ipſo ad cor aut ſm ābas itē
tiones. ⁊ hec quidē vena ſapienter ligata eſt etiā cum
ēpe ⁊ pāniculo duro ſpiſſo ⁊ ē penetrans ſup ipꝫ: et
ſubtilius latus eius eſt illud qḋ ē a ꝑte intrinſeca: qm
tangit membra ſubtilia. Et epar quidē hois maius
ē epate oīs aialis appropinquātis ei i quātitate. ⁊ dr
ꝙ oē aial plus comedēs ⁊ debilioris cordis ē hñs
maiuſ. ⁊ epar ꝯtinuat inter ipm ⁊ inter ſtōm neruus
ſed ē ſubtilis: ⁊ nō ſūt cōicantia niſi ꝓꝑ rē maximaꝫ
ex apatibꝰ ēpis. ⁊ ꝑmū qḋ oriꝛ ab ēpe ſunt due vene
q̄ꝝ vna ē in latere ꝯcauo: ⁊ ꝑlim iuuamēti eiꝰ ē i attra
ctiōe cibi ad epar ⁊ noiaꝛ porta: ⁊ alia eſt in latē gib
boſo: ⁊ iuuamētū eiꝰ ē applicatio nutrimēti ad mem
bra ex ēpe: ⁊ noiaꝛ ꝯcaua ⁊ oñdimꝰ iaꝫ anatomiam
ipſaꝝ in li. i. Et epar qdē hꝫ additamēta ꝯphēdētia
ſtōm ⁊ adherentia ei ſicut ē ꝯphenſio eiꝰ qḋ ꝯphen
ditur digitis: ⁊ maius additamentoꝝ eius eſt addita
mentū appropatū noie additamenti: ⁊ poſitū ē ſup
ipm fel. ⁊ poſtea ē extēſio eiꝰ additamēti ad inferio
ra: ⁊ oia additamenta eius ſūt quattuor aut qnqꝫ. ⁊
ſcias ꝙ nō eſt corpus ēpis in hōibus oībus ꝯpmēſ
coſtas dorſi ⁊ fortiter imiſſum ei q̄ꝫuis ſit in ꝑlimis
corꝑis ſic ⁊ eſt eius cōitas ad ipm ꝓꝑ illo. ſ. cōitas epa
tis ad coſtas dorſi ⁊ diaphragmatis. ⁊ caro quideꝫ
epatis ſenſū nō hꝫ ſed illud qḋ de ea ſequiꝛ pāniculū
ſentit: ꝓꝑea aduenit ei paꝝꝑ de ꝑte pāniculi neruoſi
⁊ ꝓꝑ hoc diuerſificaꝛ hec cōitas ⁊ iudiciū eiꝰ in hōi
bus. Et tu iā ſciuiſti ꝙ gnātio ſan. ſit in ēpe ⁊ i ipo ſit
ſeꝑatio chole ⁊ melie ⁊ aquoſitatis. Et qñꝫ deſtruiꝛ
res in vnaq̄qꝫ eaꝝ. ⁊ qñꝫ deſtruiꝛ in gnātiōe ſanguiſ
⁊ nō deſtruitur in ſeꝑatōe. ⁊ qñqꝫ deſtruitur in ſeꝑa
tione ⁊ nō deſtruiꝛ etiā in ſangnīe bono. ⁊ qñꝫ accit
deſtructio in ſeꝑatione nō ꝓpter epar imo ꝓꝑ mem
bra attrahentia ex eo illud qḋ ſeꝑaꝛ. Et in ēpe qdem
forꝫ ſūt quattuor ṽtutes nāles cuiꝰ ꝑlim digeſtiue ē
in carne eiꝰ: ⁊ ꝑlim aliaꝝ ṽtutū ē cū villis eius: ⁊ nō
ē longinquū qn ſint in meſaraicis oēs ille ṽtutes: lꝫ
qdā poſtremoꝝ aduerſenꝛ ꝑmis ⁊ dicāt ⁊ errauit ille
qui poſuit in meſaraicis attractiuā ⁊ retentiuā: ipe. n
ſūt vie ꝑ q̄s attrahiꝛ. ⁊ nō ē poſſē vt ſit in eis attractio
Et aſſerūt ad hoc rōnes ſiles rōnibꝰ debilibꝰ q̄ ſūt
ei in oī re. ⁊ dicit ſi meſaraice hērēt ṽtutē attractiuā
hērent ⁊ digeſtiuā: ſed nō hñt ṽtutē digeſtiuā qño
eni hñt ṽtutē digeſtiuā cū nō moreꝛ in eis cibus tpe
quo patiaꝛ. Et dicit ⁊ ſi hērēt ṽtutem attractiuā cum
epar etiā eā hēat cōicarēt in ſuba ꝓꝑ ꝯuenientiā ṽtu
tū. Et iſte quidē debilis ꝯſideratōis nō ſciuit ꝙ ṽtuſ
attractiua cū ē in meatu ex quo attrahiꝛ ē illud ma
gis adiuuās ſicut cū expulſiua ē in meatu ex quo ex
pelliꝛ ſicut ē in inteſtinis ē illud magis adiuuans: et
oblitus ē ꝙ attractiua ē in meri ⁊ ē meatus. ⁊ nō ſci
uit ꝙ non ē multū malū vt ſit in meatibus quibuſdā
ṽtus attractiua ⁊ nō ſit digō de qua ſit curandū cū
nō ſit neccīa in eis digō imo attractio. Et oblitus ē ꝙ
chilus qñꝫ ꝯuertiꝛ in meſaraicis conuerſiōe aliqua.
Qui ergo negauit ꝙ ſit cū in hoc ṽtus digeſtiua i me
ſaraicis: ⁊ ꝙ ſit illic ṽtus retentiua retinēs quātitate
aliqua q̄ꝫuis nō ꝓlongeꝛ. Et oblitꝰ ē ꝙ ſpēs villoꝝ
opationū notaꝝ ſūt diuerſe. ⁊ elōgauit ꝙ ſit in illo i
quo feſtinat penetratio digō aliq̄ ⁊ illud nō ē elōgā
dū. Medici nāqꝫ dicūt ꝙ in ore ipo ē digō aliq̄ ⁊ ñ
negāt qn in orbo ſit ṽtus expulſiua ⁊ digō: ⁊ ē mbꝝ
qḋ velociter euāꝛ ab eo qḋ ꝯphendit. Et oblitꝰ ē ꝙ
poſſē ē vt diuerſificeꝛ ſuba mēbroꝝ ⁊ ꝯueniāt in attra
ctōe vnius rei: q̄ꝫuis ſit vadēs in via vna ad mēbra
oīa. Et oblitus ē ꝙ attractio ſit ad epar. ⁊ ꝑlim eius
ſit cū villis venaꝝ ⁊ ſūt hōgenei cū ſuba meſaraicaꝝ
nō lōginq ab ea. O quātū errauit iſte hō in hoc iu
dicio. Illud aūt qḋ. G. dicit ſigt ꝙ attractio ꝑima
fortis ē in ipſo vbi ē initiū motus ḋ quo curaꝛ. ⁊ eiꝰ
intētio fuit vt ſeparet illū q ē ꝯtentus ſeꝑanōe meſa
raicaꝝ ſine ēpe. ⁊ ſignificatio ad illud ē ſermo eiꝰ cū
dicit q incedit in hac egritudine ad curandas meſa
raicas ⁊ dimittit curatiōnē ēpis eſt ſicut ille q vadit
ad hoc vt faciat emplm pedibꝰ mollificans ꝓꝑ no
cumentū accīs nuche q̄ eſt in dorſo ⁊ dimittit cura
tionē ꝑncipij ⁊ radicis q̄ ē nucha. Hic ē ergo ſmo
G. ꝯiūctus huic ſermoni. ⁊ tu qdē ſcis ꝙ pedes nō
ſūt vacui a ṽtutibꝰ. ſ. nāli ⁊ motiua ⁊ ſenſibili q̄s nu
cha hꝫ. ⁊ nō ē dīa inter ṽtutē coꝝ ⁊ ṽtutē nuche ni
ſi qa ṽtus ſenſibilis ⁊ motiua vniꝰ coꝝ ē ꝑmia: ⁊ al
terius ē ſcḋa. ⁊ ſilr ē diſpō meſaraicaꝝ. Ipſe nāqꝫ nō
ſūt vacue a ṽtute q̄ꝫuis ſit eaꝝ ꝑncipium epar: ⁊ qño
cū ipſe inſtrm ⁊ inſtrm nāle attrahit ex lōginquo ñ
ſm ſemitā motꝰ localis ſicut in lacerto ſm ꝑlim nō
euāꝛ a ṽtute currente in ipſo ⁊ obuiāte in ipſo ⁊ ob
uiante patienti ita ꝙ ferrū patiaꝛ a magnete ⁊ qñqꝫ
attrahiꝛ cū eo ferrū aliud. Et ſilr tangēs inter ferruꝫ
⁊ magnetē apud ꝑlimos eoꝝ qui ṽificauerunt.

Ca.ij. de modis ex qbus ſignꝛ diſpōnes epatis.

Q uandoqꝫ ſignꝛ diſpōnes ēpis ꝑ obuiatōꝫ
tactus ſicut ſignt apata ipſius qñqꝫ. ⁊ qñꝫ ēt
ſignꝛ ꝑ dolores q ſūt ei ꝓprij: ⁊ ſignꝛ per
operationes factas ex eo. ⁊ ſignꝛ ꝑ cōitates mem
broꝝ ꝓximoꝝ ipſi ſicut ſtōi ⁊ diaphragmatis ⁊ inte
ſtinoꝝ ⁊ renū ⁊ fellis. ⁊ ſignꝛ ꝑ cōitates mēbrorū
que ſunt longinque illis ab eo ſicut partiū capitis ⁊
ſplenis: ⁊ qñꝫ ſignꝛ ꝑ diſpōnes cōitatis totiꝰ cor
poris ſicut colorē ⁊ formā ⁊ tactū. Et qñqꝫ ſignꝛ
ꝑ ea que oriūtur in ꝑtibus eius ex pilis: ⁊ que oriūꝛ
in ipſo ſicut ꝑ venas ⁊ ex forma mēbroꝝ alioꝝ: ⁊ ex
ex eis que generanꝛ in ipſo ⁊ ꝓcedūt ab eo: ⁊ ꝓpter
ꝯuenientia ⁊ diuerſificantia. ⁊ ex cauſis ⁊ conſuetu
dinibus ⁊ que continuantur cum eis.

Ca.iij. de diſtinctione moꝝ haꝝ ſignificationū

S imilitudo qḋ accepta ex tactu ē caliditas tact
ꝑmū eiꝰ: qm ipſa ſigt ꝯplonem calidā: ⁊ ſrigitaſ
eiꝰ ſigt ꝯplonē frigidā: ⁊ lenitas eius ſigt hūie

dam ꝯplõnē epatis. ⁊ duritiee ſigt duritiē eius aut
apã dur in ipõ. ⁊ ipſius inflatio ſigt eius tumorem
aut apã in ipſo. ⁊ lunatio que ſentit̃ ex inflatiõe eiꝰ
ſignificat ꝙ ē in ipſo epe. ⁊ ipſiꝰ elongatio extriſ: ſm
aliã formã qđ ē in alio ab epe ⁊ qđ ē in lacerto vētriſ
Siſitudo aūt accepta ex doloribuſ ē ſicut ſi fuerit ex
tenſiuꝰ cū grauitate: tūc illic erit opilatio aut apã. ⁊
ſi fuerit ſine grauitate tūc illic erit vētoſitas. Et ſi fue
rit grauitas ſine pūctura: tūc mã erit in corpe epis
ſiue fuerit apã ſiue opilatio. ⁊ ſi fuerit cū pūctura tūc
erit apud pāniculū velantē ipm. Ver ſignificatiões
aſſūpte ex opationibus factis ab eo ſūt ꝑꝑ digeſtiõꝫ
⁊ attractionē ⁊ expulſionē ſanguis ad corpꝰ ⁊ aquo
ſitatis ad renes vt cholē ad fel ⁊ melē ad ſplenē ⁊ ſic
diſpõ muſis. Cūqꝫ deſtruit̃ aliqd horꝝ ⁊ nõ ſit mem
brꝝ cõicās epi: tūc ē ex epe. Significatiões autē acce
pte ex cõitantibus ſūt ſicut ſitis. nã ſi ē ex ſtõ multotiē
ens ſigt diſpõnes epis ſicut ſingultꝰ ⁊ ſicut appetitꝰ
etiã ⁊ digõ. ⁊ ſicut malitia anhelitus. Quis eni ſit ꝑꝑ
pulmonē ⁊ diaphragma: tñ qñꝫ ſit ꝑꝑ epar. ⁊ ſic ſpe
cies egõnis ⁊ ſpēs vrine ſignt diſpõnes epis q̃s ſcieſ
⁊ ſicut diſpões ſede ⁊ egritudinū capitis ⁊ diſpões
egritudinū ſplenis ſignt ipſas: ⁊ ſicut ex diſpõnibus
lini que in tactu eius ⁊ aſpitate ipſius ⁊ colore eius ⁊
colore labiorꝝ ſignt̃ ipſe. ⁊ iam quidē currūt inter
cor ⁊ epar ꝯiueritas ⁊ cõueniencia ⁊ victoria in qua
litatibꝰ ſuis q̃s diximꝰ in ca. anatomie cordis. Ver
ſignificatões ꝑꝑ diſpõnes cõitatis ſūt ſicut ſigtio co
loris ſuꝑ epar: ita vt ſi ſit rubeus albꝰ tūc ſigt ſanita
tem eiꝰ. aut ſi ſit citrinus ſigt caliditatē eius: aut plū
binus frigiditatē eius: aut brunus ſigt frigiditatē ⁊
ſiccitatē eiꝰ. ⁊ ſicut ē ſignificatio ictericie ſuꝑ ipm ⁊ ēt
ſicut ſignificatio pinguedis carnoſe ſigns hu. ⁊ cali
ditatē ipſiꝰ: aut pinguedinis cum adipe ſigns hu. ⁊
frigiditatem eiꝰ. ⁊ ſicut macies ſignificat ſiccitatē eiꝰ
⁊ ſicut cõitas caliditatis in corpore ſignificat ſi ñ fue
rit a vehemētia caliditatis cordis caliditatem eius.
⁊ cognoſcūtur cū ea ſignificatões caliditatis eiꝰ ꝑdi
cte. Significatões aūt ex formis mēbrorꝝ aliquotiē
ſūt ſicut ſignificatões ex magnitudine venarꝝ ⁊ ampli
tudine earꝝ ſignificatões ex magnitudine epis ⁊ am
plitudine viarꝝ eiꝰ. ⁊ ex breuitate digitorꝝ ⁊ lõgitudie
eorꝝ etiã ſigt̃ puitas ⁊ magnitudo eiꝰ. Sed ſignifi
catiões ex pilis ortis ſuꝑ ipꝫ ſūt ſic ſignificatões eorꝝ
in mēbris alijs q̃s iã diximus. Significationes vo
ex eis q̃ oriūt in ipſo ſūt vē: qm̃ ſi ipſe ſūt groſſe ma
gne manifeſte tūc ꝯplõ ꝓncipalis ē calida. ⁊ ſi ſīt ſub
tiles occulte: tūc ꝯplõ ꝓncipalis ē frigida. verꝝ eiꝰ ca
liditas ⁊ frigiditas ⁊ lenitas ⁊ durities qñꝫ ſunt ꝑꝑ
ꝯplõnē ꝓncipalē ⁊ qñꝫ ſūt ꝑꝑ ꝯplõnē accītalē. Si
gnificatiões aūt ex eis q̃ in ipõ gnãnt̃ ſunt ſicut ſi in
ipſo gnãtur cholã ſigt caliditatē eiꝰ ⁊ melã caliditatē
eiꝰ vehemētē: aut ſiccitatē eiꝰ ⁊ frigiditatē ſm ꝙ ſcitur i
loco ſuo. ⁊ gnãtio ſanguis boni ē ſignificatio ſanita
tis eiꝰ. ⁊ ille cuiꝰ ſanguis ē cholicus aut melicꝰ aut
mollis declarat̃ in eo qđ ſpgit̃ ex eo ad corpus aut
aquoſus nõ recipiēs ꝯtinuatõꝫ cū corpe ſic ē in hy
dropiſi carnoſa ē infirmū ſm ꝙ ſigt ipſū diſpõ eiꝰ
qđ ſpgit ab ipſo. Cõueniētia vo ⁊ diuerſificantia ſci
unt̃ ex hoc ꝙ ꝯueniētia ſūt ſilia ꝯplõni nãli ꝯtraria
ꝯplõni accītali. Ex etate vo ⁊ ꝯſuetudie ⁊ q̃ currūt.
in eis ſignificationes cognoſcūtur in qualitatibus.

Ca.iiij. de ꝯtraopantia cordis ad epar i q̃litatibꝰ

Cias ꝙ calitas cordis vincit calitatēꝫ epatis
ſ magnifice. ⁊ humiditas eius nõ vincit ſic: ita
tem ipſius. ⁊ ſiccitas eius qñꝫ vincit hu. epiſ
parꝝ. Et caliditas epatis vincit frigiditatem cordis
debiliter. Et hūiditas eiꝰ vincit ſiccitatē ipſiꝰ. Et eiꝰ
ffitas parꝝ vincit calitatē eius: ⁊ ipſius ſiccitas ſemꝑ
vincit hūiditatē eiꝰ. Et frigꝰ cordis vincit calitatēꝫ
epatis plꝰ q̃ vincit ſiccitas illiꝰ hūiditatē epatis. Et
caliditas cordis vincit hūiditatē epatis plꝰ q̃ vicat
ſiccitas ipſiꝰ hūiditatē eius. Et vincit ffitas eiꝰ etiaꝫ
calitatem illius aliquo modo victorie.

Ca.v. đ ſignis ꝯplõnū epis nãliū ⁊ ꝓmo calide.

Omplõnis cale nãlis ſigna ſunt amplitudo
c venarꝝ ⁊ ipſarꝝ manifeſtatio ⁊ calefactio pulmo
nis ⁊ corporis ſi nõ reſiſtit ei cor. Calitas eni
cordis vincit ffitatē epatis fortiter. ⁊ multitudo ge
neratõis cholere in etate iuuētutis ⁊ melē i fine eiꝰ: ⁊
multitudo pilorꝝ in oſſibus pectoris. ⁊ fortitudo ap
petitus cibi ⁊ potus.

Ca.vi. de ſignis ꝯplexionis frigide nãlis.

Igna eiꝰ ſūt ꝯtraria illis ſignis ⁊ ffitas cordiſ
ſ vincit calitatē epatis minꝰ q̃ vicat calitaſ eiꝰ
illius ffitatē. Et qñ ſanguis hñtis hanc com
plexionē eſt ſubtilis ⁊ aquoſus ⁊ virtus eius eſt debi
lis tūc multotiens accidūt in ipſo febres.

Ca.vij. de ſignis complexionis ſicce naturalis

Igna eius ſūt paucitas ſanguis ⁊ groſſitudo
ſ eius ⁊ vacuitas venarꝝ ⁊ ſiccitas totius corpo
ris ⁊ ſpiſſitudo pilorꝝ ⁊ criſpitudo ipſorum. ⁊
cor ſua hūiditate nõ ꝯſeqtur ſiccitatē epatis ita ꝙ ali
qd valeat imo nõ vicit eã oino: verꝝ ſiccitas epis vi
cit hūiditatē cordis valde ⁊ calitas cordis vicit hu
miditatē epatis i vltio.

Ca.viij. de ſignis ꝯplõnis humide naturalis.

Igna eiꝰ ſūt ꝯtraria illis ſignis. ⁊ cordis ſiccitaſ
ſ qñꝫ ꝯſeqt̃ hūiditatē epis parꝝ valde. verꝝ hūi
ditas ipſiꝰ vicit ſiccitatē cordis fortis.

Ca.ix. de ſignis ꝯplõnis calide ⁊ ſicce naturalis.

Igna eiꝰ ſūt ſanguiſ groſſus: ⁊ multitudo pi
ſ lorꝝ nigrorꝝ apud oſſa pectoris. ⁊ amplitudo
venarꝝ ſeq̃ns ꝯplõnē ⁊ durities. ⁊ multitudo
gnãtõis cholere ⁊ melē i fine iuuentutis. ⁊ ſiccitas
corporis ſi nõ diuerſificauerit ipam cor.

Ca.x. de ſignis ꝯplõnis calide ⁊ hūide naturalis

Ignificant ipſam calitas ſanguis ⁊ bonitas
ſ eſſentie eius ⁊ amplitudo venarꝝ valida cū leni
tate: ⁊ ꝙ color eſt rubeꝰ ſine citrinitate ⁊ pili
plimi i pectoris oſſibꝰ minꝰ tñ eis q ſūt i calã ⁊ ſic
ca ⁊ nõ ſūt i ſpiſſitudie eorꝝ ⁊ criſpitudie. ⁊ tenuitas
corpis ꝑꝑ calitatem ⁊ hu. ipſius. Et cum calitas eſt
dñans remanet corpꝰ ſanū. Et ſi hūiditas ē magis
dñans feſtinãt ad ipm egritudies putrefactõis.

Ca.xi. đ ſignis ꝯplõnis ffide ⁊ humide nãlis.

Ignificãt ipaꝫ ſanguis aquoſus ⁊ phlãticuſ.
ſ paucitas pilorꝝ apud oſſa pectoris: ⁊ ſtrictura
venarꝝ: vene nõ replete: mollities: paucitas
generationis cholere ⁊ melē i fine iuuentutis: ⁊ hu
miditas corporis ſi non cõtraoperetur cor.

Cap.xij. de ſignis ꝯplõnis frigide ⁊ ſicce nãlis.

Ignificãt ipaꝫ paucitas ſãguis: ⁊ paucitas ca
ſ liditatis ſãguis ⁊ corporis. Et ꝯſtrictõ vēarū
⁊ occultatõ earꝝ ⁊ earꝝ durities ⁊ paucitas pilo
rum i mirach. Et ſiccitas totius corporis.

Cap.xiij. de egritudibus accidentibus epati.

Pati accīt egritudies ꝯplõnis i ꝓꝓetate ſue
e ſbe: Et egritudies ꝯpõnis: Et apata: Et veſice
ꝓꝓe apud pāniculūꝫ: Et rūpunt apud ſpaciū
⁊ reliq̃ q̃rū ſingularīꝫ dicemus ea. Et qñqꝫ tollerat
rupturã plim q̃ reliq̃ mēbra: ⁊ non timet̃ ex ea mors
feſtia niſi aſſociet̃ ei eruptõ ſanguis ex vena magna.
Et qñꝫ accīt epi apata ꝑ cõitatē ⁊ ꝓꝓe i ſtõ ⁊ ſplene
⁊ felle ⁊ renibꝰ ⁊ diaphragmate ⁊ pulmõe ⁊ meſarai
cis ⁊ i teſtis ⁊ ꝓꝓe ſuꝑioribus: ſꝫ ſtõ ⁊ diaphragmati
⁊ felli ⁊ meſaraicis ⁊ i teſtis cõmunicãt i ꝓmis vene q̃
ſunt a pte ꝯcauitatis epis: deide ꝑuenit nocumentūꝫ
eorꝝ ad epar ⁊ qñqꝫ ꝯfirmat̃. Diaphragma vo ⁊ pul
mo ⁊ renes cõicãt i ꝓmis venis gibboſitatis: deide
ꝑuenit ad epar: ⁊ qñꝫ ꝯfirmant. ⁊ plima cõicatõ q̃ ē
nõ ē niſi ꝑꝑ ſtõꝫ: ꝑꝑcīꝫ cū q̃ corrūpit̃ digõ ⁊ expellit̃
cibꝰ idigeſtus niſi ſit cã alia. Et egritudinū qdē gib
boſitatis materierꝝ expulſio ſm plim ſit cū ꝓuocatõ
ne vrie ⁊ fluxu ſanguis ex naribꝰ ⁊ ſudore: ſed i egri
tudibꝰ ꝯcauitatis ē illud cū ſolutõe vētris ⁊ vomitu
cholerico ⁊ ſanguīeo ⁊ ſudore etiaꝫ i plimis horis.

Cap.xiiij. đ e ſignis malitie ꝯplexionis calide.

Alitie ꝯplõnis cale ſigna ſūt ſitis vehemēs ⁊
m nõ abſcidit̃ cū aq̃ potu: Et paucitas appetitꝰ
cibi: Et iflatõ: Et citritas vrine ⁊ tictura eius:
Et velocitas pulſus ⁊ freq̃ntia eius: ⁊ febres ⁊ adu
ſtio ſanguis: ⁊ ledi a calefaciētibus. ⁊ ſeqt̃ ipſam liq
factio icipiēs ab hūoribꝰ: deide a carne epis. ⁊ ſeqt̃
eaꝫ raſura iteſtiorꝝ. Et qñꝫ deſiccat̃ cū ea nã abſqꝫ do
lore i lateribus aut grauitate. ⁊ multiplicat̃ cū ea vo
mitus citrinus ⁊ rubeus ⁊ viridis ⁊ ſuccus porri. ⁊ ē
cūꝫ ea egõ cholica plim ⁊ ꝓꝓe ſi fuerit illic cum ꝯple
xione mã: ⁊ ſi nõ fuerit minorat̃ ſan. ⁊ exaſpat̃ ligua: ⁊
extenuat̃ corpus. Et qñꝫ ſignificat̃ illud ex etate ⁊ cõ
ſuetudie ⁊ arte ⁊ regimie. Et illa q̃ media eſt generat
choleraꝫ ⁊ ſuꝑflua gnãt meliaꝫ. Et egritudies eiꝰ ſūt
ex mania ⁊ melia ⁊ ſilibus. Et qñ ꝑuenit ſolõ vētris
ad ſyncopī cūꝫ caſu appetitus: tunc plim eius eſt ꝑꝑ
debilitatē epis factaꝫ a ꝯplõne calida: ⁊ i plimo ipſi
us ē egõ ſicca aduſta niſi ad hoc ꝑueniat vt aduret
ſanguīeꝫ ⁊ hūores ⁊ carnoſitatēꝫ epis ⁊ ſolõne vē
tris eaꝫ educat. Et qñ icipit adurere ſanguīeꝫ eſt egõ
ſicut fex. Et qñ ē i epe aduſtio aut apa: aut dubellati
deide egredit̃ cūꝫ egõne aliqd nocēs groſſūꝫ: tūc il
lud ē carnoſitas epis iã putrefacta. Et non ē ois res
nigra egrediēs fex. Et qñꝫ rectificat̃ ablutiūꝫ ⁊ virulē
tiūꝫ mãle: deide igroſſat̃ ⁊ fit nigꝝ groſſū ſetidū ſic fit
i febribus peſtilentialibus. Et qñꝫ egredit̃ pus viru
lentum ſanguis: deide nigrum ſubtile.

Cap.xv. de ſignis malitie complexionis frigide.

Igna eius ſūt albedo labiorꝝ ⁊ ligue ⁊ pauci
ſ tas ſanguis ⁊ difficultas curſus eius ⁊ multi
tudo phlãtis ⁊ paucitas ſitis ⁊ corruptõ colo
ris ⁊ liq̃factõ materiei: ⁊ qñꝫ denigrat̃ declinans
ad viriditatē: ⁊ qñꝫ ſit citria ad colorē ſiſtici decliãſ
Et ēt albedo coloris ⁊ ꝑꝑ plegmatis ꝓꝓetas ⁊ groſſi
tudo ꝑꝑ ꝯgelatõeꝫ ⁊ tepiditas pulſus ⁊ vehemētia
famis. Fames eni nõ fit niſi ex ſtõ mñ. Et puitas di
gõnis bone: ⁊ qñ frigus ꝯſeqt̃ finē ꝓuat̃ appetitꝰ. Et
egõ qñꝫ ē ſicca ſine odore: ⁊ qñꝫ ē hūida ꝑꝑ debili
tatē attractiē ⁊ ē declinis ad albedieꝫ ꝑui ſetoris. Et
qñꝫ ſubtiliat̃ cūꝫ ea egõ ⁊ hūectat̃: verꝝ non ꝑſeuerat
ita ꝯtinue: ⁊ nõ multiplicat̃ cūꝫ ea fluxus ventris: q̃
uis ſit eius iceptio ⁊ euentus elõgatus. ⁊ i fine eiuꝫ
egreditur quoddã ſile feci ſanguinis putrefacti non
ſicut ſanguis liquefacti. Et qñꝫ ſequūt̃ ꝯploeꝫ ffam
pꝰ ſpaciū quoddã febres: ꝑꝑea q: ſãguis ſubit̃ q ē i
ipſa recipit putrefactõeꝫ q̃ accīt ei ⁊ ſūt febres praue
q̃s dicã i ca. febriū: ⁊ qñꝫ eſt i initio earꝝ virulētꝰ ſub
tiſ: deide igroſſat̃ ⁊ denigrat̃. Et qñ eſt fluxus vētris
ſilis lauature carnis recentis ⁊ illud cūꝫ appetitu in
ꝓncipio ſignificat frigus: ⁊ ſi accidat poſt illud calꝰ
appetitus: tūc ē ꝑꝑ corruptõꝫ hu. aut ꝑꝑ cām aliam
febris ⁊ ſiliūꝫ. Et plim ſignificatõis eius ē ſuꝑ debi
litatē a frigore ⁊ i fine eius redit appetitus ⁊ fit ſuper
fluꝰ ſꝫ plim ⁊ ſpaſmat̃ cū eo mirach. Et qñqꝫ ſignifi
cãt ipſã etas ⁊ ꝯſuetudo ⁊ cibus ⁊ cãe ꝑterite: ſic po
tus aq̃ ffe i ieiuno: aut pꝰ balneū aut coitū: qm̃ epar
iflãmatū ſugit ex aq̃ tūc velocit̃ plim. ⁊ ſi ē illic mã ſē
tit̃ acetoſitas i ore ⁊ hūiditas i egõne. Et qñqꝫ ē ad
nigredīem ⁊ viriditatē ⁊ nõ ad citritatēꝫ ⁊ rubedieꝫ.

Cap.xvi. de ſignis male ꝯplexionis ſicce.

Igna eiꝰ ſūt ſiccitas oris ⁊ ligue ⁊ ſitis ⁊ duri
ties pulſus ⁊ ſubtilitas vrie: ⁊ qñqꝫ denigrat̃
color. Et ſi fuerit illic melia aut cholera: ſcies
ſignificatões earꝝ facile per ea q̃ ſciuiſti i ꝓmis.

Cap.xvij. de ſignis malitie ꝯplexionis humide.

Ignificãt ipſã iflatõ faciei ⁊ oculorꝝ ⁊ molli
ſ ties carnis hypocondriorꝝ: ⁊ puitas ſitis: niſi
ſit caliditas ꝯſumēs hūitatē: ⁊ hūitas ligue: ⁊
albedo coloris: ⁊ qñꝫ ē cūꝫ ea citritas pauca. Cū aūt
vehemēs ſit frigꝰ ⁊ dñat̃ hūiditas ē dēlis ad viridita
teꝫ. ⁊ quãdoqꝫ debilitat̃ corpꝰ ꝑꝑ mollitiē hūiditatiſ.

Cap.xviij. de ſmõe vſi de curis egritudinū epis.

In epe necīa ē ꝯſeruatõ ſanitatis cum ſilibꝰ ⁊
i expulſio egritudis cūꝫ ꝯtrio Et i regie apani
⁊ vlcerꝝ ⁊ nocumētorꝝ q̃titatis ⁊ i opilatõum
apertõe ⁊ reliquorꝝ ea q̃ ſunt necīa i reliqs mēbris.
Et melior qdē horarꝝ ad ſumēdūꝫ i potu medicias
egritudiūꝫ epis: ⁊ ꝓꝓe ꝑꝑ opilatõem epis ⁊ ſilia: eſt
hora in qua exiſtiat̃ ꝙ illud qđ penetrat ex ſtõ ad epar
⁊ cõprehēditur i ipſo iã eſt digeſtum ⁊ ſeperatūꝫ qđ
ſeperari oportuit: ⁊ iter ipſū ⁊ iter comeſtionē tempꝰ
irruerit ꝯueniēs ⁊ i conſuetudie hoium ē hora q̃ ē
iter ſurrectioneꝫ a ſõno ⁊ inter balneationē. Et oꝫ ēt
i epe vt tu nõ eiēs medicias apitiuas ⁊ reſolutiuas

quibus ↄtrahit verſus egritudies e͞pis mãles opilatiuas ⁊ aꝑoſas ex ſtipticis ↄfirmãtibꝰ niſi exiſtiēs ſiccitatē ſuꝑfluā. Et nō oꝫ vt ad ſumū ꝑueniat i iffatōne e͞pis q̄ꝫtū poſſe ē ⁊ ꝑducat ad hydropiſiꝫ nꝫ i calefactōe eius ⁊ ꝑducat ad areſactōeꝫ. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt ſcias q̄ꝫtitatē ↄplexiōis nãlis e͞pis qꝺ curas ita vt cū reduxeris ipꝫ ad eā ſtes. Et ſcias ꝙ cū tu erras i e͞pe ꝑuenit error tuus ad venas: deide ad corpus. Et ex errore q̄deꝫ eſt vt tu ꝓuoces vriāꝫ vbi neceſſariū eſt te ſoluere ventreꝫ: ⁊ ē vt ſit mã i cōcauitate: ⁊ ſoluas vētrē cū te oporteat ꝓuocare vriam: ⁊ eſt vt ſit mã i gibboſitate. Et oꝫ q̄dē vt medicie e͞pice optie terant: ⁊ oꝫ vt ſint ſubtilis ſubſtãtie q̄tenus ad ipm ꝑuēiāt ſiue ſint ffe ſiue ſtiptice. Et ſubtiliãtiū q̄dē ꝓꝑetas ē vt acuāt ſãguinē: lꝫ ſint apitiua. Qꝛ oꝫ vt attēdas illud ⁊ ſic aq̄ radicū ē ex ſūma apitiuaꝝ eiꝰ ⁊ ſubtiliantia eiꝰ generãt qñꝫ hūores diuiſos ñ ꝓꝑortōales: q̄ꝛ oꝫ vt qñ freq̄ntas eiꝰ potū duobꝰ aut tribꝰ diebꝰ cōueniēt cū aliquo lenias naturā. veꝝ vrie ꝓuocatōeꝫ aq̄ ipa ꝺ radicibꝰ opaꝛ. Et oēs q̄dē ēdiuie ſpēs ⁊ ꝓꝑe amara q̄ ad rubedieꝫ ꝺcliat ↄfert leſiōibꝰ e͞pis: ca leſcis qꝺ cū ſiropo acetoſo. ⁊ iffatis cū melle. Et eꝑadib iuuatiuꝫ ē cū ſua ꝓꝑetate ⁊ carnes limaciaꝝ ſilr.

Cap. xix. de cauſis nociuis epatis.

Scias ꝙ itromittere cibuꝫ ſuꝑ cibū ⁊ error ordis eius ſunt ex rebus magis nocīs e͞pi. ⁊ potare aquā ffraꝫ ſubito i ieiuno ⁊ poſt balneuꝫ ⁊ coituꝫ: ⁊ exercitiuꝫ qñꝫ ꝑducē ad iffrationeꝫ vehemēteꝫ epatis: ⁊ qñꝫ accit epati iflãmatio ab ipſa ſuctio velox ⁊ multa ex ea ⁊ qñꝫ ꝑducē ad hydropiſim. ⁊ oꝫ i huiuſmodi diſpōne vt ꝑnuſceas eā cū vīo: ⁊ non iffres eaꝫ vehemēter ⁊ ñ traijcias eaꝫ ipetuoſe deglutiēdo: imo ſugēdo paulatī: ⁊ viſcoſa q̄dem oia nocent e͞pi ex ꝑte q̄ faciūt poſſidere opilatōeꝫ. Et frumētuꝫ ē ex ſūma coꝝ i qbꝰ eſt viſcoſitas cū ↄpatiōe ad illō qꝺ ē epar ex mēbris cū digeriꝛ i e͞pe. Et nō ē oē frumētuꝫ ita: imo glutioſum. Et vinū dulce facē accidē i e͞pe opilatōeꝫ: ⁊ ipm abſtergit illaꝫ q̄ ē i pectore Et cā i illo ē ꝙ vinū dulce attrahiꝛ ad epar non gradatī ꝑꝑea ꝙ epar diligit ipm ex hoc ꝙ eſt dulce: ⁊ ꝑꝑ ſuā penetratōeꝫ ex hoc ꝙ ē potus: q̄ꝛ nō moratur i ipſo q̄ꝫtitate qua ſepeliꝛ ſex ab eo ſm moraꝫ aliaruꝫ reruꝫ groſſaꝝ: imo ſuꝑuenit e͞pi i groſſitudie ſua: ⁊ iuenit vias ad ipm paratas: qm̄ vie q̄ ſunt iter ſtōm ⁊ epar ſūt ãple ſꝫ ↄpōneꝫ ad illud qꝺ venit ad ipꝫ ex venis ſpſis i e͞pe. Ampliꝰ cū ↄꝑhēdiꝛ i e͞pe ñ moraꝛ i q̄ꝫtitate q̄ ſepeliꝛ ⁊ digeraꝛ: imo expelliꝛ ſubtile i venas ſtrictas illic velocitate ſue penetratōis: ⁊ dimittit ſedimē ꝑꝑ ↄſtrictōeꝫ vie. In pulmone vͦo res ē econtrario: qm̄ ſuꝑuenit ei vinū dulce cū iaꝫ colatū ē: aut ex via meatuū nieri ſꝫ ſemitaꝫ reſudatōis ex meatibꝰ ſtrictis ad amplos: aut ex via ↄcaua cū iaꝫ dimittit feceꝫ ⁊ vadit adhuc cū iaꝫ ſit colatū ⁊ tranſit i meatibꝰ ſtrictis ad amplos: q̄ꝛ colaꝛ vice altera. Et ſilr reliq̄ diſpōnes ñ iueniūꝛ ei cū ↄparatōe ad pulmonem.

Cap. xx. de rebus conuenientibus epati.

Ex medicis q̄dē ↄfert ei oia i q̄bus ē amaritudo qua aꝑeriaꝛ aut vtrus alia qua apiaꝛ cū ſtipticitate q̄ ↄfortet: ⁊ odoraſnto cōueniēte ſbē ſpūs ⁊ ꝓhibēte putrefactōeꝫ ſicē cinamomū ⁊ ſiūmitates ſq nanti ⁊ myrrha ⁊ ſilia. Et ea i qbꝰ ſūt ablutō ⁊ abſterſio ⁊ mūdificatio virus mali cū nō ↄſequūꝛ i mollificatōe ſūmaꝫ ↄſecutōis mellis: ⁊ ea i qbꝰ ſūt maturatio ⁊ lenificatio; ⁊ ꝓꝑe cū ſtipticitate ⁊ ↄfortatōe ſicut crocꝰ: ⁊ q̄ ſūt cū hoc ſuauia ſicē paſſe: ⁊ velocis penetratōis ſicut vinū odoriſeꝝ pliꝫ e͞pibꝰ i qbꝰ nō ē caliditas vehemēs. Et qñ medicia aggregat ad ꝓꝑetates ꝑdictas ſuauitatē tūc fortaſſe ē amica e͞pis diligēs ipm ſicē paſſe ⁊ ficꝰ ⁊ auellane ⁊ eſt vltimi iuuamēti. Et ſi ē nō recipiēs putrefactōeꝫ ⁊ corruptōeꝫ: tūc ē magis vltie ↄſecutōis i iuuãdo. Et altaraxacon q̄deꝫ ⁊ endiuia hortulana ⁊ cãpeſtris ↄueniūt ei valde Et ↄferūt ffa egritudī calide i e͞pe cū ꝓꝑetate ſua ⁊ q̄litate ↄ͞ria ſiꝛ: q̄ꝫuis q̄daꝫ dicãt ꝙ illa q̄ eſt vehemēter amara ē calida: ⁊ ↄfert apiendo opilatōeꝫ ꝑꝑ ſuam amaritudieꝫ ⁊ ↄfortando ꝑꝑ ſuaꝫ ſtipticitateꝫ. Et cōfert egritudī ffe cū ſua ꝓꝑetate: ⁊ cū eo qꝺ ē i ipſa ꝺ aptōe ⁊ ↄfortatiōe. Et qñ ſuꝑfluit frigꝰ i e͞pe ꝑmiſce q̄ꝫlibet illaꝝ duaꝝ cū melle: aut cū aq̄ mellis: qm̄ reſiſtit mel iffratōi eiꝰ ſi timeꝛ ex ea: ⁊ adiuuat ipſam ad reliq̄s oꝑōnes ſuas. Et qñꝫ exſiccanꝛ ãbe ⁊ ſumunꝛ i potu cū melle ⁊ aq̄ ſua ⁊ ꝺcoquūꝛ cū melle: ⁊ ↄferūt valde: ⁊ apiūt ⁊ educūt hūorē ſrm cū vria. Et ex cibis q̄deꝫ ↄueniētibꝰ e͞pi ſūt illi quoꝝ chimꝰ bonꝰ eſt ⁊ dulcia cōueniūt e͞pi: q̄ꝛ ipiguaꝛ eis ⁊ magnificaꝛ ⁊ ↄfortaꝛ. Veꝝ velocia ſunt ad hoc vt faciant euenire opilatiōꝫ ꝑꝑea ꝙ epar attrahit laborioſe aſſocians ea hūoribꝰ alijs. Et ꝑꝑ hoc oꝫ vt deuitet dulcia illa q̄ hꝫ aꝑa i e͞pe ſuo: qm̄ ipſa ↄuertūꝛ velociꝛ ad choleraꝫ: ⁊ faciūt accidere opilatōes. Et nocibiliora dulcia ſūt q̄ ſūt ex eis groſſa: ꝑꝑea q̄ꝛ faciūt accidere opilatōeꝫ: ⁊ q̄ ex eis ſūt calīa ꝑꝑ ↄuerſionē ſuaꝫ ad choleraꝫ. Et fiſtici q̄dē iuuatiui ſūt ꝑꝑ ſuā aromaticitateꝫ ⁊ ſtipticitatē ⁊ ↄfortatōeꝫ ⁊ mūdificatōeꝫ viaꝝ venaruꝫ cibi: veꝝ ſt vehemētis calefactōis. Et auellane ſūt ↄueniētes oibꝰ e͞pibꝰ: qm̄ ipſe ñ ſūt vehemētis caliditatis: ⁊ ſt apitie ⁊ chimꝰ eaꝝ ē bonꝰ. ⁊ epar adib ⁊ carnes limaciaꝝ ↄueniētes ſūt e͞pi cū ꝓꝑetate q̄ ē i eis.

Cap. xxi. de cura malitie ↄplōnis calīe i epate.

Oportet vt ſit ſubtiliatō i regimie eiꝰ: ⁊ non ꝑueniat ad vltimū: ⁊ caueaꝛ i ea mollificatō vehemēs cum humectatis aquoſis: ⁊ caueaꝛ i ea euentus opilatōis cuꝫ ifrigidantibus groſſis. Et oꝫ vt caueaꝛ i ea ſtupefactō vltia: imo oꝫ vt ifrigidantia ipſū aggregēt ad ifrigidatōeꝫ abſterſionē ⁊ aꝑtionē ⁊ penetratōeꝫ cibi ⁊ ſtipticitatē ↄfortantē non plurimaꝫ ⁊ i aqua ordei ſūt oēs iſte ꝓꝑetates. ⁊ endiuia q̄deꝫ cãpeſtris ⁊ hortulana vltima eſt i hac itentione Cōplo nãqꝫ ãbaꝝ ꝺcliuis ē ad frigꝰ ñ valde ſuꝑfluum. Et ē i ea caliditas aꝑitiua: ⁊ non calefactia ⁊ ſtipticitas eq̄lis ↄfortans: imo ꝑueniꝛ ex iuuamēto ambaꝝ vt ñ noceãt e͞pi ffo ⁊ ponunꝛ ambe i medicis ſicut diximus i medicis ſingularibus: ⁊ i areolis mediciaꝝ e͞picaꝝ. ⁊ qñꝫ comeduntꝛ elixate ⁊ ꝓꝑe cuꝫ coriandro humido ⁊ ſicco ⁊ comeduntꝛ cum aceto. Et amirberis hꝫ ꝓꝑetatē maximā ētꝫ ⁊ tamarīdi etiaꝫ.

Et qñ ſentiꝛ opilatio in e͞pe ↄuenit vt adiungaꝛ illis ſibabꝰ apiū: qm̄ aꝑit opilatōes ex q̄cūqꝫ duaꝝ ꝑtiū ſūt. ⁊ ē ex eis quoꝝ penetratio eſt velox: ⁊ ſilr calefactio. Et ex eis q̄ ↄferūt ad illud ē vt ſumãꝛ ſucci endiuie ⁊ ſucci alkekēgi ⁊ ſucci ſolatri oiuꝫ anī. ℥.ij. et ſucci coriãdri hūidi ⁊ ſucci feniculi oiuꝫ anī. ℥.i.⁊.ſ admiſceaꝛ. ʒ.ſ. croci ⁊ ſumaꝛ in potu. Et qñꝫ ſūtꝛ in potu oleū ro. bonū ⁊ oleū de pomis cū aq̄ ffraꝰ ⁊ temꝑerat ↄplōnē e͞pis. Et ex eis q̄ ↄferūt e͞pi qꝺ hꝫ maliciā ↄplōnis calide ē vt ſūaꝛ ex alefriguis aur. ij. cuꝫ zuccaro tabarzet ⁊ aq̄ ffa. Et etiā vt i potu ſūaꝛ ſuccus cucurbite aſſãte ⁊ aq̄ ḡnatoꝝ ⁊ lac vaccinū ſine butyro ⁊ aq̄ pomoꝝ ⁊ piroꝝ ⁊ altharichi ⁊ ſuccꝰ ro. recentis. ⁊ qñ nō ē fe. ↄfert aq̄ lactuce cū ſir. acetoſo oi die bibaꝛ cū pōdere. iij. ʒ. myrobal. citrinoꝝ ⁊ pōdere. ʒ.i. de lacca abluta ⁊.ſ. ʒ. ſe. apij. Et qñ ſeꝑatio fit ex eo duabꝰ hepdomadis bibaꝛ lac camelaꝝ fetaꝝ incipiēdo ab. i. lib. vſqꝫ ad duas: ⁊ coquãꝛ i ipſo medicine diurectice aꝑtiuefaciētes penetrare: ſicē aliq̄d ex ſucco eupatorij: ⁊ ex ſe. endiuie ⁊ ſe. cuſcute. ⁊ qñꝫ ſūt necãria ea q̄ ſūt ſicē ſumitates ſq̄nãti. Et qñꝫ ē necīuꝫ ſūere i potu ſtupefaciētia ⁊ ↄfectiōes opiatas ⁊ recipiētes hyuſqamū ⁊ filoniū. Et ego abhorreo illud qñ inueniꝛ abeo iter. ⁊ vinū forte quando oꝫ excuſat ipm ſi bibaꝛ aq̄ ffa valde in ieiuno. ⁊ ↄferūt ei troc. ꝺ ſpodio ⁊ troc. bēherberis ffri ⁊ troc. ꝺ cãforā. ⁊ ex troc. ↄferētibꝰ eis ē trociſcꝰ hꝰ i: ℞. folioꝝ ſalicis ⁊ folioꝝ neuſaris ãboꝝ anī. ʒ. x. ro. ru. abſqꝫ capitibꝰ ſuis. ʒ. xij. cãforē pōdꝰ. ʒ. ij. ſ. ⁊ mellis rubei ⁊ lacce ablute cū aleſeniati ſicē ē ablutio aloes ãboꝝ anī. ʒ. vij. gariof. ʒ. viij. croci. ʒ. iij. ariſto. ʒ. v. luti kabuſiꝫ maſti. capil. ve. oiuꝫ anī. ʒ. iij. ↄficiãꝛ cū aq̄ ſolatri ⁊ endiuie: ⁊ fiãt inde troc. ⁊ ſit vnꝰ q̄ſqꝫ aur. i. et ſūaꝛ ex eis ois trociſcꝰ cū aq̄ ſolatri. ⁊ qñꝫ ↄferūt ad illud ēpla fcā ſm hūc modū: ſūaꝛ portulaca ⁊ teraꝛ ⁊ ponaꝛ ſuꝑ ipm oleū ro. ⁊ infrēꝛ ⁊ fiat cū ea emplm ſicut ſūaꝛ ãboꝝ ſandaloꝝ anī. ℥. i. gariof. violarū ſiccaꝝ ãbaꝝ ana. ℥. i. ⁊. ſ. ro. ℥. ſ. ⁊ croci abluti. ℥. ſ. ⁊ abſynthij. ℥. q̄rta ꝑs: cãfore pōdus. ʒ. ij. aduiigãtur cerato fcō cū oleo de ſalicibus ⁊ liniaꝛ ſuꝑ aliq̄d latū ⁊ ꝓꝑe folia cucur. ⁊ folia acetoſe ⁊ folia ſicle: ⁊ fiat cū eo emplm. ⁊ qñꝫ emplm fit cū ſuccis herbarū ffaꝝ ſicut ſucco cucur. ⁊ cucu. ⁊ reliq̄s q̄ diximus in ca. coꝝ que bibūtur: ⁊ ponitur in ipſo ordeū aut ſanic lentiū: ⁊ effūditur ſuꝑ ipm oleū ro. ⁊ fit cū eo emplm. ⁊ qñqꝫ ponitur in ipſo aliq̄d de ligno ſandali ⁊ gariof. ⁊ canfora ⁊ nō elongaꝛ qn ponaꝛ in ipo aliq̄d ex odoriferis ⁊ aq̄s fructuū odoriferoꝝ. ⁊ qñqꝫ roraꝛ aliq̄d ſuꝑ ipm de euiſcis. Cibi vͦo q̄bus cibaꝛ ſint ſicut aqua ordei ⁊ decoctio oleoꝝ ꝑdictoꝝ ⁊ ipamet olera decocta ⁊ endiuia decocta cū coriandro humido ⁊ lactuca ⁊ ſicla decocta ⁊ paſſe acetoſe et aqua lactis acetoſi ⁊ carnes limaciaꝝ. Et ex fructibꝰ alzarur ⁊ cydonia ⁊ pira: ⁊ nō multū ſumatur ex illꝭ vt non ſuꝑflue addat in ſtipticitate: ⁊ generetur opilatio etiā ex ponaꝛ granata muza ⁊ expſſio vue acetoſe. ⁊ frangatur ſtipticitas eoꝝ cū eis in quibus eſt lenificatio ⁊ mora aſſemi ⁊ ribes cū zuccaro ⁊ acetū ꝑparatū cū aqua granatoꝝ ⁊ grana granatoꝝ ante cibum ⁊ poſt cibum: ⁊ melones qui ſūt ſuꝑflue dulcedinis: ⁊ ꝑcipue illi q̄ nominanꝛ raki ⁊ paleſtini et indi. ⁊ non oꝫ quidē vt de iſtis medicinis ſumantur ille frequenter in quibus eſt cū infrigidatiōe ſtipticitas ꝓpter illud qꝺ in ipſis eſt de vi faciendi accideꝛ opilationē. Et non eſt malū ſumere melones duros parue dulcedinis ⁊ vas in q̄bus eſt durities carnis ⁊ paruitas dulcedinis ⁊ illas que ſūt muze ex vuis ꝓꝑe. ⁊ ↄferūt ei cibaria facta de mes ⁊ de cucurbitiſ ⁊ de ſpinachijs ⁊ lentibus cū aceto cōdita ⁊ ſine aceto. Et quidam hoies ſunt qui comedūt vel ↄcedunt paſſas: ſed oꝫ vt ſint decliues ad acetoſitatē: ⁊ auellanas: qm̄ non eſt in eis calefactio plurima: ⁊ ſūt aꝑertiue opilationū ⁊ ſūt boni nutrimēti. oꝫ ergo vt miſceantur cum eis in quibus eſt infrigidatio aliqua ⁊ ſtipticitas. Et ex carnibus piſciū paruoꝝ decoctoꝝ iſridebegi: aut cū aceto ⁊ almoſos. ⁊ congelata fcā ex carnibus ſubtilibus. ſ. carnibus hedi ⁊ auium leuis digeſtionis: ſicut eſt caro ꝑdicū ⁊ turtuꝝ nō ſuꝑflue pinguiū cū pomis ꝑparata. ⁊ ↄferūt eis vētres anitū aque ⁊ alguaraſce cū aqua ro. ⁊ galline cū aceto condite. ⁊ ſimiliter parue aues cū aceto ꝑparate. Et nocent eis epar ⁊ ſplen ⁊ cor ⁊ carnes groſſe: ſicut carnes hircoꝝ ⁊ arietū ⁊ aialiū neruoſoꝝ ⁊ dure carnis: ſed caro vaccaꝝ iuuenculaꝝ ꝑparata vt ea q̄ congelantur confert habenti fortē ſtomachū ⁊ illuꝫ qui digerit. ⁊ oꝫ vt vitent oua cocta donec fuerit dura ⁊ aſſata ⁊ vitent pinguia ſuꝑflue. Et nocet ei vinū valde niſi ipſum ſit neceſſariū ꝓpter conſuetudineꝫ aut debilitatem digeſtionis: tūc oꝫ vt ſumant in potu paꝝ ſubtile quod ſit decliue ad albedinem.

Ca. xxij. de regimine malitie ↄplōnis frigide.

Ex eis q̄ deſeruiūt iſtis eſt potare ſiropū ꝺ abſynthio cum ſiropo acetoſo de mellis. ⁊ qñꝫ cōfert habenti frigidū epar vt dormiat in nocte ſuꝑ troc. de abſynthio ⁊ ſcia calefacientia nota ſunt vehemētis iuuamēti. Et ſilr iuuaꝛ cū adminiſtratōe lactis camelaꝝ arabicaꝝ non aliaꝝ cū pōdere. ʒ. v. vſqꝫ ad. x. zuccari. Hoc n. tēꝑerat ↄplōnē ⁊ educit humores frigidos ſoluēdo ventrē ⁊ ꝓuocãdo vrinā ⁊ aꝑiendo opilatōes. Et fortius illo ē vt dormiat ſuꝑ diacurcũa aut dialacca ⁊ attanaſiā: ⁊ adminiſtrentur in ſyncopi diacoſtū zinziber ↄditū cū aqua apij ⁊ tro. de coſto ⁊ de lacca dicti in antidotario: ⁊ bibantur in ieiuno eupatorij ⁊ aſſari. ʒ. iij. ⁊ bibatur deſuper vinū: ⁊ ex decoctionibus decoctio coſti et abſynthij dicta in antidotario bibatur cū oleo amigdalino dulci pondere. ʒ. ij. ⁊ oleo de fiſticis pōdere. ʒ. ij. Et fortius illo eſt vt bibatur cū oleo de neriden ⁊ oleo amigdalino amaro ⁊ oleo de kerua. ⁊ ēt cū decoctōe huiꝰ mōi: ℞. ſe. feniculi apij aniſi maſticiſ pōdus. ʒ. ij. ⁊ corticū radicis apij ⁊ troc. radicū feniculi ãboꝝ ana aur. ʒ. x. ⁊ herbe eupatorij ⁊ abſinthij romani anī. aur. v. ⁊ lacce ⁊ calami aromatici ⁊ coſti dulcis ⁊ amari: ⁊ ariſtolo. oiuꝫ ana. ʒ. iij. ⁊ ſuꝑioruꝫ ſquinanti. iiij. decoquãtur in. iiij. lib. aque vſqꝫ quo redeat ad medietatē ⁊ bibantur ex ea oi die. ℥. iij. cū

oleo fiſticino q̄ntitate.ʒ.i.⁊.ſ.⁊ ol ei amigd.dul.q̄ntitate.ʒ.ij. Et q̄nꝫ ɔfert eis ſi adhibeāt epithimata calida ⁊ ēpla ſicut ēplm ſtōaticō ⁊ ēplm de calcadis et emplm de melliloto cū emplō facto ex eis q̄ ſunt ſicut coſtus ⁊ myrrha ⁊ ſpica ⁊ ueriden rōana ⁊ acorus ⁊ fenugrecū ⁊ ſiſia. Emplm bonū ad illō ℞.vince amirberiſ maſti.melliloti ſpice radicis liliȷ celeſtis roſaꝝ ptes equales: diſſoluant in oleo maſticino decoq̄ndo ⁊ fiat ex eis ēplm mane ⁊ ſero ⁊ ſit tepidū. Et iteꝝ ēplm bonū ℞. ſūmitatū ſq̄nāti ⁊ granoꝝ alben ⁊ maſtic. ⁊ cordumeni ⁊ āmoni oīuꝫ añ. durkimet.iij.aloes ⁊ herbe eupatorii ⁊ abſynthii ⁊ ſupioꝝ eiꝰ oīum añ.durkimet. vi.ſpice aromatice ⁊ caſſie amboꝝ añ.durkimet.ii.ireos venaꝝ ſanſucci āboꝝ ana dur kimet.ii.āmoniaci durkimet.xxiiii.gūmi alboti ⁊ thuris amboꝝ durkimet.xii.gūmi.lb.i.⁊.ſ olei de a lcāna.q.oꝫ ad ɔficiēdū. Et iteꝝ ēplm: ℞.āmomi.ʒ.i.carpobal ⁊ bdelliū cordumēi thuriſ ⁊ croci oīuꝫ añ.ʒ.i.⁊.ſ.⁊ ſpice ſemic.ʒ.ii.gūmi alboti.ʒ vi.ſūant thꝰ ⁊ bdellii in vino ⁊ diſſoluat crocꝰ i ipo ⁊ liq̄fiat gūmi alboti in neridē ⁊ terant medicie ſicce ⁊ miſceant cū oleo de neriden ⁊ vino ⁊ pijciat ſuper ea paꝝ d cera. ⁊ admiſtra ēplm ⁊ ſumāt ēt cydonia ⁊ farina ordei ⁊ cera ⁊ medulla vituloꝝ ⁊ oleū ro. ⁊ abſynthiū ⁊ āmomū ⁊ galia ⁊ crocꝰ ⁊ aſſaꝝ ⁊ maſtix ⁊ glutē alibat ⁊ neridē: ⁊ ſūat ex eis ſm quātitatē neceſſitatis: ⁊ fiat ex eis ēplm. De cibis aūt ſumāt medullā panis calidi ɔtritā in vino ⁊ ɔtritā in andacoca ⁊ carnes leues q̄ ſūt ex carnibus auiū puaꝝ ⁊ alcāabit ⁊ alduragi ⁊ pdicū ⁊ ventres anſeꝝ: ⁊ ppc oīa illa aſſata ⁊ frixa ⁊ cū ſeminibus cōdita ⁊ caules decoctos in aqua tribus decoctionibꝰ ɔditos cū ſeminibꝰ calefacientibꝰ ⁊ cinamomo ⁊ piper ⁊ cymino ⁊ ſimilibꝰ ⁊ incidatur ſup ipſos ruta ⁊ ſorbitiōes fcās ex eis q̄ ſūt ſicut fenugrecū ⁊ medulle calide. Et q̄nꝫ ponit i cibis endiuia ⁊ ppc illa q̄ ē vehemētis amaritudis Et quidam qui dicūt ꝙ milium vehementer coctū ɔfert eis. ⁊ illud apud me eſt paruū. Fructus vero ⁊ ſimilia quibus in ſecūdis vtūt mēſ ſūt ſicut caſtanee ⁊ paſſe pingues ⁊ fiſtici ppꝛic. Et quidam ſūt q dicunt ꝙ oꝫ vt abſtineant a fiſticis ⁊ amigdalis ppter grauitatē āboꝝ ſup ſtōuꝫ: ſed non oꝫ vt attendantur v̄ba coꝝ in fiſticis ⁊ amigdalis. Et ex eis q̄ ɔferunt eis ē caro limaciaꝝ ppc pparata cum ſeminibꝰ. Et oꝫ vt deuitent genera lactis ⁊ piſces ⁊ fructus humidos recentes ⁊ carnes groſſas.

Ca.xxiij.de regimine male ɔplexionis ſicce.

Egimē eius ē cū hūectatiuis p̄dictis ex cibis ⁊ oleribꝰ ⁊ epithiatibꝰ ⁊ ēplaſtris ⁊ potiōibꝰ ⁊ fiat declinatio cū eis ad equalitatem aut calidum aut frigidum ſm qualitatem neceſſitatis. ⁊ cuꝫ hoc non oportet vt ſuperfluitas ſit in humectatiōe ita vt non perueniatur ad maliam forme ⁊ mollitieꝫ ⁊ hydropiſim carnoſam.

Ca.xxiiii.d regimine malitie ɔplōnis humide.

Egatur cū exercitio ⁊ minoratione cibi ⁊ acceptione eius in quo ſit ſubtiliatio ⁊ exſiccatio ⁊ ppꝛie eius in quo cum exſuccatione eſt exſiccatio: ⁊ minoret potationem aque ⁊ deuitet lac ⁊ non perueniatur ad exſiccationem ad vltimū ⁊ perducat ad areſactionem.

Ca.xxv.d regimine ɔplōnis calē ⁊ ſicce.

Tatur hn̄s eā cibis f̄ris ⁊ hūidis: ⁊ herbiſ frigidis ⁊ hūidis: ⁊ ppc endiuia: ⁊ deuitet ea in qbus ē frigus ⁊ ſiccitas vehemens. Et ex eis que ɔferūt ei valde eſt lac aſininū de quo bibat debilis vſqꝫ ad.vii.ſextaria cū aliquātulo zuccari tabarzet ⁊ nō plimo: ⁊ fortis vſqꝫ ad.x.ſextaria. Et vtat emplīs ⁊ epithimatibus frigidis ⁊ hūectantibus: ⁊ cū hoc toto nō oꝫ vt pueniatur ad vltimū in humectatione. ⁊ pueniat ad ſūmū cū ea mollificatio. ⁊ oꝫ vt deuitet rizi ⁊ cyminū ⁊ condimēta ⁊ fiſticos plurimos: ſed paꝝ ex fiſticis q̄nꝫ nō nocet pp pportiōalitates. Et deuitet carnes groſſas: ⁊ membra groſſa bonarum carniū ſicut epar ⁊ ſplen.

Ca.xxvi.de regimie malitie ɔplōnis calē ⁊ hūid

Dminiſtrent infrigidātia in qbꝰ ē ſtipticitas ⁊ exſuccatio aliqua ex cibis ⁊ medicinis. Et ſi fuerint medicine admiſtrentur etiā ea q̄ ſubtilient q̄uis nō inſit eis exſuccatio ſicut ē aqua caſei ⁊ zuccari tabarzet. Aut ſumat ex ſucco arboris ſolatri ⁊ alkekengi quātitas q̄nq̄ginta guineti vſque ad lx.cū duobus aur.aloes ad fortē: ⁊ minus illo ad debilē: aut medietas aur.de hiera cū duobus ſextariſ de caſſiafi. diſſoluta in ſacratiati aque ſolatri aut aq̄ endiuie aut caſſiefi.ſola in aqua endiuie aut aqua feniculi: aut aqua ſolatri.

Ca.xxvii.de regimine malitie ɔplōnis f̄re ⁊ ſicce

Egat cū emplīs calīs ⁊ pinguibꝰ lenibus cū emplīs ɔfectis ⁊ alijs. Et admiſtrent confectiones calide ſic diala: ca ⁊ diacurcuma ⁊ cōfectio de lacca ⁊ horuſia ⁊ attanaſia ⁊ lokiū ⁊ de confectiōe kēderucō quātitas ciceris: aut fabe cū aqua de radicibus in qua cadūt olera humectatiua. ⁊ administret vinū ſubtile forte. Et cū fuerit illic ɔſtrictio nāe admiſtra pillas mōi hꝰ. ℞.ſerapini āmoniaci oppoponaci ptes equales: ſcis apii ⁊ aniſi āboꝝ añ medietatē ⁊ quartā ptis: fiāt ex eis pille: aut ſufficiat ſerapinū cū vino coꝝ ſꝫ necītatē. ⁊ ſit pōdꝰ vniꝰ aut duoꝝ aur. aut oīuꝫ cū ſūt oēs medicie admiſtrate: ⁊ doſis eius ſit in debili.i.aur. ⁊ forti aur.ii. Et oꝫ vt tu obſerues vt n̄ adueniat vltimꝰ finis i mollificatōe

C.xxviii.de regimie malitie ɔplōnis f̄re ⁊ hūide

Dmiſtra ex cibis ⁊ medicis ea in quibꝰ ſunt caliditas ⁊ ſtipticitas ⁊ ſubtiliatio ⁊ exſiccatio Et ſi eſt illic materia eūa eam cū eis que ſunt ſicut aqua de radicibus fortibus. ⁊ ſicut alkekengi ⁊ ſicut hiera archigenis euacuatione ſubtili ⁊ ſubtilia regimen ⁊ calefac ipſum. Et ſit cibus eius ex carnibus leuibus cum ſeminibus: ⁊ vinum ſit forte ſubtile puꝝ paꝝ. Et adminiſtra confectiones magnas ſm ꝙ faciunt eas neceſſarias hora ⁊ diſpoſitio ⁊ adminiſtra emplaſtra reſoluentia exterius.

Ca.xxix.de paruitate epatis.

Jnoratur epar in quibuſdā hōibꝰ: ⁊ ē q̄nꝫ ſic ren puus. Et ſequit eius puitatē ꝙ cū homo aſſumit qō neceſſariuꝫ ē ei de cibo nō capit ipm ep: ⁊ mittit ipſi ſtōus illud a quo ɔſtrigit ⁊ fac illud accidere opilatōem: aut dolorē grauatiuū ⁊ extenſiuuꝫ aut ledit v̄tus epatis i operatōibꝰ ſuis pp coartationeꝫ v̄tutis eius operātis ſub v̄tute patiētis ſupuenientis ei: q̄re deſtruūt diſpōnes attractōis ⁊ digōnis ⁊ retētōis ⁊ ſeparatōis ⁊ expulſiōis. Et q̄nꝫ cōicant ſanguinolēta vētris egō ⁊ fluxus vētris: qm̄ de chilo non attrahit ad epar illud qō colatum eſt.

Capitulum.xxx.de ſignis.

Uandoqꝫ ſignificāt ipſa vt ſit euenꝰ ab ipſa i epe opilationis ⁊ ventoſitas pſima: ⁊ grauat ipm cibus tēperate q̄ntitatis: ⁊ debilitat corpus ppterea q̄ idiget cibo plimo: ⁊ aſſiduat debilitas digōnis ⁊ multiplicat euentus opilatōis ⁊ apa tū ⁊ certificat illud breuitas digitoꝝ i creatōe. Et iaꝫ fuit homo cuius corpus nō ledebat a cibo i aliquo ⁊ non aſcendebat ad ipm aliqd de quo eſſet curandum. quare exiſtimauit G. ꝙ ipſe erat infaſtiditus propter paruitatem epatis ⁊ conſtrictionem viaruꝫ eius. Rexit ergo ipſum regimine ſimilis ſui.

Capitulum.xxxi.de regimine ipſorum.

Egimen ipſoꝝ eſt preparatio cum cibis parue q̄ntitatis: ⁊ plurimi nutrimenti velocis penetrationis: ⁊ aſſumantur ſeparatim i vicibus. Et adminiſtrentur medicine ſolutiue ⁊ diuretice mundificatiue epis ⁊ ſubtiliatiue ⁊ aperitiue.

Tractatus ſecundus de debilitate epatis ⁊ opilatione eius ex doloribus ⁊ inflammatione eius.

Capitulum.i. de debilitate epatis.

Ait G. Epticuꝫ eſt ille i operationibus epatis cuius eſt debilitas abſqꝫ re manifeſta ex apate aut dubellati. Uerꝫ debilitas epatis i veritate ſequitur egritudies epatiſ: ⁊ illud aut ē pp malitiā cōplōnis ſingularis ſine mā cuiꝰ pncipiū ē ex epate i ipſo: Aut ex mēbris alijs q̄ ſūt iter ipꝫ: ⁊ iter ipſa vicia ſicut ē fel q̄n fit vt nō trahat cholerā: Aut ſplen q̄n fit vt non trahat meliam: Aut renes Aut veſica Aut matrix propter vehementiā retentōis mēſtruoꝝ: ⁊ corrūpit per ipſaꝫ ſāguis epis: Aut ſtōus cū nō mādat ad ipſum chilū bone digōnis: Aut illum q de eo corruptus ē Aut ppter iteſtia cū ledūt: ⁊ q̄n multiplicat i eis humor viſcoſus ⁊ accit iter ea ⁊ iter fel opilatō ⁊ nō ſeparat cholera ab epe: ⁊ remanēt plena: quare non recipiunt illud qō vadit ad ea ex ſanguie. Et hoc mltotiēs accit i colica: aut pp cōitatē mēbroꝝ pectoris: aut ex corpore toto ſic fit i febribꝰ. Et q̄nꝫ ē ñ pp malitiā ɔplōnis ſolā: imo pp apa ſāguieū: aut heriſipilaꝫ: aut duritiē: aut cācꝛ: aut vndimiā: aut pp vlcꝰ ⁊ ſciſſurā: aut pp putrefactōeꝫ accidētē epi. Et debilitas epis totalis aggregat debilitatē oīu v̄tutū eius ⁊ q̄nꝫ nō ē debilitas vlis: imo ē ſcdm aliqꝫ q̄tuor v̄tutū. Et plim qdē debilitat attractiua ⁊ digeſtiua ex frigore: ⁊ debilitatur retentiua ex humiditate ⁊ expulſiua ex ſiccitate.

Cap.ij.de ſignis.

Olor ē ex rebꝰ q̄ ſignificāt ſm plim diſpōneꝫ epis. Epicꝰ eni ſm plim ē decliuis ad citritatē ⁊ albedinē. Et q̄nꝫ dcliat ad v̄iditatē ⁊ fuſcitatē ſic diximꝰ i ſignificatōibꝰ ɔplōnū. Et illiꝰ qdē epar cuiꝰ colorē vides ſm ſinē ſanitatis egritudineꝫ ñ hꝫ. Et medicꝰ qdē exptꝰ cognoſcit epaticū ⁊ ſtōaticū oēm p coloreꝫ ſuū ñ egēs cū eo ſignificatiōe alia: aut pauca al. vt puta. Et ñ ē ad illud nom̄ ſignificās i llud pportōale ppuꝫ. Et egō et vria ſimiles aq̄ cārnis ſignificāt ſm plim ꝙ epar ñ ē forti laborās i generādo ſāguieꝫ: q̄re ñ ſeparat mā eiꝰ a chilo nꝫ colat ipm ab aquoſitate: ⁊ hoc ſm plim ē ſignificatō debilitatis epis. Et iſte fluxꝰ vētris lauatiuꝰ i ſine ſuo permutat ad ſpēm aliā: ⁊ fit i hn̄te ɔplōnē calidā v̄ulentꝰ: deide fit ſic fex: ⁊ ſic ſāguis aduſtus ⁊ multiplicat añ ipm ſolutio vētris cū cholera pura. ⁊ i hn̄te frigidā ɔplōnē fit ſic ſāguis ɔgelatꝰ ⁊ pueniūt ābo ſimul ad educēdas res diuerſaꝝ q̄litatū ⁊ ſubſtātiaꝝ: ⁊ ppc i hn̄te frigidā ɔplōnē. Et ē ſic accit pp debilitatē digōnis ſtōi. Et plimos coꝝ q debilitatē hn̄t i ſuo epe cōitat ⁊ ppc cū penetrat cibꝰ dolor lenis extēſus vſꝫ ad furcas. Cōplōnes āt ſignificāt ex radicibꝰ p̄dcīs i cognitōe malitie cōplōnis epatis. Et calidꝫ ponit humores expāſos. Et f̄ra ponit hūores groſſos tardi motus. ⁊ ſicca ponit eos paucos groſſos. ⁊ humida ponit eos aquoſos. Et illā q̄ fit pp fel q̄nqꝫ ſignificat color ictericꝰ. Et q̄nqꝫ ē cū ea egō alba q̄n ē opilatio iter fel ⁊ iteſtia. Facta vero cōitate ſplenis ſignificatur per egritudies ſplenis ⁊ per colorē i quo vicit nigredo. Stomatica vero ſignificat per ſignificatōes nocumentoꝝ ſtōi ⁊ malitiā digōnis. Et illa que eſt per iteſtia ſignificatur per puncturā ⁊ ventoſitates ⁊ rugitus ⁊ p colicā ⁊ q̄ ſūt ſilia illis. Et illa q̄ ē per renes ⁊ veſicam ſignificatur per alterationeꝫ diſpoſitōnis vrie ab eo qō oꝫ ſm nām: ⁊ declatio forme ad maliiaꝫ habitudis ⁊ hydropiſim. Et illaꝫ q̄ fit pp membra pectoris ſignificat malitiā anhelitus ⁊ tuſſis ſicca. Et q̄nꝫ iuenit hn̄s eaꝫ i ſuſpēſorijs grauitatem aut tenſioneꝫ. Signa aūt apati ⁊ duriciei ⁊ vlceris ⁊ ſciſſure ⁊ reliquoꝝ dicaꝫ oīa i loco ſuo q̄re oꝫ redire ad illa. Significatō vero debilitatis v̄tutis digeſtiue eſt ꝙ cibus penetrans ad mēbra eſt idigeſtus: aut parue digōnis aut corrupte digōnis ɔuerſus ad qualitatē malā: quare multotiens iflāmāt pp ipm facies ⁊ oculi. Et eſt ſanguis q currit per phlomiaꝫ declinās ad aquoſitatē ⁊ phlaticitatē niſi ſit ex debilitate retētie: ⁊ nō retieat tēpore quo digerat. ⁊ deterior ſpēꝝ ē vt nō digerat: deide vt digeratur paꝝ: deide vt digerat male. Dixerūt qdā duas p̄mas ſequitur fluxus ventris diuerſaꝝ ptium: ⁊ tertiā fluxus vētris ſicut ſanguis groſſus. Et hec verba ſūt abſqꝫ ɔprehēſione. Et ablutiuꝰ qdē fluxꝰ vētris ſignificat debilitateꝫ digōnis cuꝫ digōne pauca. ⁊ albus purus ſignificat ꝙ attractiua eſt debilis valde ⁊ digeſtiua penitus p̄cipue cuꝫ egredit ſicut itrauit. Et ſi egrediunt res diuerſe ſignificat ꝙ corrupta ē digō. Et vria i hac itentōne ē magis ſignificatiua digeſtie: ⁊ egeſtio

attractiue. Plurimũ aũt ſignificationũ ðbilitatiſ attractiue ẽ egõ ⁊ leuitas ei⁹ ⁊ albedo ipſi⁹. ⁊ qñ ẽ cuȝ hoc i vrīa tictura ſignificat ꝙ nocumentum ẽ i attractiua tñ ⁊ ꝓpe qũ non ẽ i ſtõ nocumẽti: ⁊ certificat debilitatẽ attractiue debilitas corporis. Uerum ſignificatões debilitatis retentiue ſunt ſignificatões debilitatis digeſtiue ꝑ defectum retentiue: ita vt ꝑueniat ad mẽbra nutrimẽtũ illaudabil' digõnis ⁊ ſm illã ſpẽȝ veꝛ ẽ illud a digeſtia plus ⁊ a retentia minus. Et illð quod eſt ꝓpꝛiũ retentiue qð ẽ ab epe feſtiat remotõ expulſiue ita vt mioꝛeſ ſepatõ ſuperfluitatum trium ⁊ mioꝛetur vrīa: ⁊ mioꝛetur cum hoc eius tictura ⁊ tictura egõnis ⁊ mioꝛetur neceſſitas ſurgendi ⁊ nõ expellaſ melã ad ſplenẽ: ⁊ mioꝛeſ appetitus cibi ꝑ illud ⁊ aggregaſ i coloꝛe mollicies cũ citritate ⁊ nigredie ꝑmixtis cũ albedie. Et multotiẽs perduc̃ ad hydropiſiȝ. Et qñȝ ꝑduc̃ ad cholicã phlegmaticã.

Capitulum.iij. de cura debilitatis epatis.

Si cognoueris cãm i debilitate epis vtrum ſit ꝑ ꝯplonẽ aut egritudinẽ officialẽ: aut alia ꝑ ſigna ꝓdicta ad ea: tũc curabis totũ cum cura ꝓdicta i ipſis. Et plurimuȝ qdẽ debilitatis epis ẽ ꝑ frigus aliqð aut humiditatẽ: aut ſiccitateȝ aut ꝓpter mãs malas retẽtas i ipſo: ⁊ ꝑ hoc ẽ plũm cure ei⁹ cũ calefactiõe ſubtili cũ apertiõe ⁊ maturatiõe ⁊ lenificatõe ꝑmixta cũ ſtipticitate ꝯfoꝛtãte ⁊ ꝓhibẽte putrefactionẽ. Et plũm illius ſit cũ medicis aromaticis i qbus ſunt apertõ ⁊ maturatio ſicut crocus eſt. Et qñȝ ꝯferunt ẽt res nuꝛe i qdus eſt paꝛ ſtipticitatis. Ipſe eni ſua acetoſitate ꝯfoꝛtant ⁊ icidunt: ⁊ dulcedie abſtergunt ſic ĝna ĝnatoꝛ muꝛoꝛ. Deide cõſidera partẽ caliditatis ⁊ frigiditatis ſm ꝙ exigit cõplexio: ⁊ cognoſce cũ ea illud qð calefacit aut ifrigidat. Et de hoc genere ſũt paſſe cũ ſuis iterioꝛibuſ p⁹ bonitatẽ maſticatõis. Et cũ aliqd te vocat ad reſoluẽduȝ: tũc nõ cũces ipm a ſtipticitate ſiue ſit i apoſtematib⁹ ſiue i opilatõib⁹: aut alijs niſi ſit illic ꝯplexio ſicca valde. Et qñȝ idigemus ꝑ ſtẽtionẽ mãei i ipo phlomia ⁊ ſolutõe vẽtris. Et menſura ſm mãm ſi ẽ ſ͠ra viſcoſa ſit ſicut agaricum. ⁊ ſi ẽ ad ſubtilitatẽ decliuis ⁊ caliditatem aut ẽ illic opilatõ ſit ſicut ſuccus eupatoꝛij: ⁊ abſinthium cum qbus ſint admiſtrata ea q̃ adiuuãt. Et qñȝ nõ retieſ ſolutio ventris ⁊ egõ ſanguinolenta: ⁊ icipit medicus adhibere medicias ſtipticas ⁊ ꝓuenit ex eis nocumentuȝ maximũ. imo oȝ i huiuſmodi vt admiſtres aperitiua ꝯfoꝛtatiua cũ ſtipticis equalibus ⁊ cum apertõe pura: ⁊ ꝓpe aromatica: ⁊ ꝓpe cocta i vio odoꝛifero i quo eſt ſtipticitas. Et ex medicis cõibus ſpẽbus debilitatis epis ⁊ operãibus cuȝ ꝓꝑetate ſua eſt epar adib exſiccatuȝ ⁊ ꝯtrituȝ de quo ſumaſ cochliariũȝ.i. cũ vio. Et cuȝ curas epar cũ curis neceſſarijs oȝ vt tu ꝑuenias tũc ad lac camelaꝛ arabicaꝛ. Et de medicis bonis ad ðbilitatẽ epis ẽ hoc medicamẽ. ℞. lacte ablute ariſtologie aloes oĩuȝ ãã ʒ.iij. ſucci eupatoꝛij ſe.ſẽi.ſe. atriplI. oĩm ãã.ʒ.v. abſinthij romani.ʒ.vi. ſemĩs endiuie ſemis ancti ãboꝛ ãã.ʒ.x. ſemis apij.ʒ.iiij. fiãt ex eis troc. aut ſuffuſ. Et ex medicis laudabilibus preſtatis alijs ẽ hoc medicamẽ. ℞. paſſaꝛ enucleatarum aur.xxv. croci aur.i. ⁊ i alia ſcriptura medietatem aur. calãi aromatici aur.ij. bdellij iudaici aur.ij.⁊.ſ. cinamomi aur.i. caſſie medietatem aur. ſpice aro. aur.iij. ſgnãti aur.ij.⁊.ſ. myrrhe aur.iiij. gũmi alboti aur.iiij. darſiſahan aur.ij. mell' aur.xvi. vinũ q̃ntũ ſufficit: ⁊ qñȝ ponunt i ipſo opiũ ⁊ ſemen hyuſqami. Et exiſtimat G. ꝙ hoc medicamen ꝯpoſituȝ ẽ ex medicis conuenientibus cuȝ ſuis ꝓꝑetatibus epi. Ex eis eni ſunt que ſtipticitatẽ afferunt temperatam cuȝ maturatõe. Et ex eis ſũt q̃ exſiccãt ⁊ mũdificãt virus malũ. Et ex eis ſũt q̃ rectificãt ꝯplexionẽ malã. Et ex eis ſũt q̃ ſũt ꝯtrarie putrefactõi: ⁊ plures eoꝛ ſũt ſpẽſ aromatice: ſicut cinamomũ ⁊ caſſia. ipſa eni ãbo ſũt ꝯtraria putrefactõi ⁊ rectificãt ꝯplexionẽ ⁊ expellũt eãm coꝛrũpẽtẽ: ⁊ mũdificãt virus malũ ⁊ expellunt ipm ⁊ reſiſtũt medicis moꝛtiferis ⁊ veneno: ſȝ ſit cinamomũ foꝛti⁹ caſſia. ⁊ iſte due medicie ſũt foꝛtioꝛeſ oĩb⁹ medicis aromaticis alijs: ſpica ⁊ alie i hoc ca. ſȝ aldarſiſahan ⁊ croc⁹ aggregãt ad ſtipticitatẽ maturationẽ ⁊ rectificationẽ putrefactõis. veꝛ paſſarũ põd⁹ qñȝ ponit minus multũ ꝑ dulcedinẽ ſuaȝ: ⁊ vt ſit magis ꝯueniẽs: ⁊ ẽ ex medicis amicis epi cõib⁹ ei: ⁊ hec amicitia ẽ melioꝛ ꝓpe etatũ medicie iuuatiue. ⁊ i ipſa ẽ ẽt maturatio ⁊ eq̃tio humoꝛ ⁊ nõ ẽ velox ad coꝛruptionẽ. Et uinũ ẽ ex medicis ꝯuenientib⁹ dũ ñ ẽ aliqd qð ꝓhibeat ex eis quoꝛ rememoratio ꝓterijt ⁊ i ipſo ẽ ꝯtrarietas putrefactõi. Et i melle qdẽ ẽ illud qð ſcis. ⁊ bdelliũ ẽ mũdificatiuũ maturatiuũ reſolutiuũ. Et ſilr glutẽ alboti ⁊ i ipſo ẽ apertio ⁊ abſterſio. Et illud i quo ponũt opiũ ⁊ ſemẽ hyuſqami al. ẽ ẽt vehemẽtis iuuamẽti: cũq3 debilitas epatis ẽ aſſociata calitati alicui. Et ꝑ hoc ſit filoniũ cõiter iuuãs habẽtes debilitatẽ epatis ſcðm deſcriptioneȝ ſuã. Et ex medicis iuuatiuis i qb⁹ nõ ẽ calefactõ vehemẽs ẽ vt ſumaſ aniudẽ ꝑtes.iij. ⁊ abſinthij ratõis ꝑtes.ij. ⁊ teraſ ⁊ ꝯiũgẽt cũ melle ⁊ ſumaſ ex eo i potu. Et ex vapoꝛatõib⁹ ẽ vt medicie aromatice note ꝯiũgãſ ⁊ decoquãſ i vio odoꝛifero ſtiptico: ⁊ ſint iã mixte cũ eis toꝛtelle: ⁊ ponaſ i eo oleũ d neridẽ ⁊ ſimilia: ⁊ ſumãſ cũ lana: ⁊ fiat vapoꝛatio ⁊ ẽplm dictũ i antidotario: ⁊ i ipſo ſũt agreſta ⁊ ꝓpuria vic uni ⁊ roſe ⁊ oĩa q̃ dcã ſũt i ca. debilitate ſtõachi ex ẽplis ⁊ medicis. Et ẽplaſtra ꝯpoſita ex eis ⁊ maſtice ſpica ⁊ thure ⁊ galia ⁊ muſcho ⁊ mucib⁹ ⁊ cupſſi ⁊ ſupioꝛibus ſgnãti ⁊ ſcib⁹ notis ꝯmixtis cũ meli⁹ ⁊ ſil' b⁹. Et emplm qð leg̃ ipm: ⁊ emplm qð ẽ ex aloe ⁊ maſtice. Et qñȝ ẽ epis ðbilitas ꝑ calitatẽ ⁊ ẽ ex eis q̃ ſũt pamũ iſtra illud qð i ipſa dñaſ ⁊ oȝ vt ꝓcipiaſ comedere cydonia ⁊ mala alſcemi ⁊ pira alſcemi ⁊ granata muꝛa ⁊ acetoſa ⁊ ſi non fuerit opilatio pluria ⁊ aq̃ endiuie ⁊ aq̃ ſolatri. Et ꝓcipiaſ recipe ius alſidebegi colatũ a piguedie ſemĩ cũ coꝛiãdro. ⁊ ſi nõ fuerit calitaſ vehemẽs aromatizeſ cũ cinamomo ⁊ ſpica ⁊ maſtice. Et ꝯueniũt ei almeiſ⁹ pleã coꝛiãdro hũido cũ pauca mẽta. Et ſi nõ fuerit calitas vehemẽs ponãſ i eis ſemia ꝓdicta. Et cũ vides ipꝛeſſionẽ ðbilitatis i epe ꝑuenictẽ ad digeſtiuã ꝯfoꝛta cũ eis i qb⁹ eſt ſtipticitas

cũ mẽſura arõaticitas. ⁊ ſit i eis maturatio ſicũt me dicie i qb⁹ ponũt ſpic a ⁊ foliũ ⁊ nux muſcata ⁊ coꝛiandrũ ⁊ maſtix ⁊ calam⁹ arõatic⁹ ⁊ api ⁊ ſilia. Et ſi fuerit ꝑueniẽs ðſus retẽtiuã adde i ꝯfoꝛtatõe ⁊ ſtipticitate ⁊ minue ð calefactõe aut ꝯfoꝛta h⁹ i medicis cũ medicis oppoſitis ei cũ iſfratõe ſic ſũt balauſtie ⁊ ro. ⁊ hypoqſtidos. Et ſi fuerit debilitas iattractia ꝯfoꝛta cũ eis in qbus eſt ſtipticitaſ ⁊ minoꝛa valde ea in quibus eſt de ſtipticitate menſurã q̃ ꝯſeruet ðtutem epis: ſȝ ẽ i eis arõaticitas ⁊ calefactio. Et ſtude in h vt cures cũ ẽplis ⁊ epithiatib⁹ ⁊ vnctionib⁹: qm ipa vehemẽti⁹ ſũt ꝯueniẽtia i hoc loco. Et ſtude ẽt i opilationũ aptione. Et ſi ſũt ðbilitas i expulſiua ꝯfoꝛta ipam ⁊ calefac renes: ⁊ calefac viſcera cũ eis q̃ ſcis i.c. ſuo ⁊ api poꝛos. Et ſcias ꝙ qñȝ ſit oĩs debilitas ex oĩ malitia ꝯplonis. ⁊ qñȝ ẽ neceſſitas vt ifrigideſ ita vt digerat ⁊ ita vt attrahat: ergo ꝯſidera malitiã ꝯplonis dñãtis ãnq̃ ꝯſideres ðbilitatẽ. veꝛ plꝫ cauſa cã cadit defect⁹ i digõne ẽ ex frigoꝛe ⁊ ſilr i attractiua. Et ꝯueniẽtioꝛes cibi ſũt illi i qb⁹ ñ ẽ groſſitudo ⁊ viſcoſitas ſic carnes leues ⁊ frumẽtũ nõ glutinoſũ ⁊ aq̃ oꝛdei caleſcã ſm diſpõnẽ ſuã: ⁊ iſſrati cũ melle ⁊ vitelli ouoꝛ ſoꝛbiliũ ⁊ q̃ ſũt ſilia illis. Et ex albereſ in uãtib⁹ eos ẽ romaniati cũ paſſis cũ aromatizaſ cuȝ cinamomo ⁊ pipere. Et paſſe ꝯferũt eis ita ꝙ ꝓhibent ſolutionem ventris ſileȝ aque carnis.

C.iiij. de opilationib⁹ epis.

Opilationes epis accñt i carne epis ꝑ groſſitudinẽ ſãguis q nutrit ipȝ: ⁊ ꝑ debilitateȝ expulſiue: aut vehemẽtiã attractiue. Et qñȝ accñt i venis q̃ ſũt ab ipo aut ꝑ ꝯſtrictionẽ eaꝛ ꝑ creationẽ eaꝛ: aut ꝑ accñs ex ꝯſtrictione ⁊ ſilibus aut ꝑ eaꝛ inuolutioneȝ i creatione ſua: aut ꝑ illð qð currit i eis. Et plm qð ẽ hui⁹ generis ẽ i rãis poꝛte: qm mã opilationis ꝑuẽit ad eos pri⁹ ꝑ illð qð colatur ab ipa ad oꝛificia venarum ramificataꝛ ex vẽa aſcẽdẽte ⁊ iã dimiſit fecẽ illic. Et ꝑ hoc plꝫ opilationũ nõ ſit niſi i latere ꝯcauo. Et qñȝ ꝑuẽit ad hoc vt faciat accidere opilationes i gibboſo. Et qñ mltiplicatur ⁊ ꝓlõgatur tps ei⁹ i epe ꝑuenit ad putrefactiones faciẽtes accidere febꝛes ⁊ apa ꝑducẽtia ad hydropiſiȝ: ⁊ ad gnãtionẽ vẽtoſitatis faciẽtis accidere doloꝛes ꝑuos. Et opilatões qð ſũt ex mfibus egritudinũ epis. Et mã q̃ generat opilationẽ aut ẽ hũoꝛ opilans ꝑ ſuã groſſitudinẽ: aut ꝑ viſcoſitateȝ ſuã aut ꝑ mltitudinẽ ſuã: aut repletionẽ faciẽ ex eo: aut ẽ apa: aut ẽ vẽtoſitas aut q̃litas ꝯſtrictiua. Qð ãt dſ de oꝛtu carnis: aut poꝛoꝛ: aut ꝑmanẽtia alicuius rei abſq3 hũoꝛe groſſo ẽ lõgiquũ ⁊ paꝛ ⁊ raꝛ valde. Et illud iõ qm oꝛificia venaꝛ ſũt neruoſa ſup qnoꝛ ſilia nihil oꝛitur ⁊ ſũt plura tẽſi oꝛt nõ cõicat oĩb⁹ ſȝ cõparationẽ vnã. Sed efficiẽs opilationẽ ẽ debilitas digõnis ⁊ ſepationis ⁊ debilitas expulſionis ꝑ malinã ꝯplonis cale aut fre: aut alia generata i ipo: aut veniẽtia ad ipȝ ſic cõeſta groſſa ⁊ carnib⁹ ⁊ ex ouib⁹ ꝓpe: ⁊ ex appetitis coꝛruptis ſic carbonib⁹ ⁊ gypſo ⁊ alumeti ⁊ ſugi ⁊ qbuſdam generib⁹ piroꝛ ⁊ ſic ȝamir ⁊ q̃ ſunt illiſ ſilia. Et radix i eis ẽ groſſities. Qñȝ eni ſi ſ͠ra ſubtilia tẽuia ⁊ nõ faciũt accidere opilatões ⁊ qñȝ ſi calia groſſa ⁊ ꝑ groſſitudinẽ ſuã faciũt icurrẽ opilatões. ⁊ iã diximꝰ i eis q̃ ꝓterierũt ꝙ res qñȝ ſũt groſſe ꝑ ꝯparatõeȝ ad ep ñ groſſe ꝑ ꝯpationẽ ad ea q̃ ſũt p⁹ ipȝ cũ digerũt i epe ſic triticũ glutinoſũ. Et multotiẽs ꝯfoꝛtat nãȝ ad expellñ. mãs opilationis aut adiuuat ipam curatio ⁊ egrediuntur aut in egõne ſi fuerit opilatio i latere ꝯcauo: aut i vrina ſi fuerit opilatio i latere gibboſo: ⁊ apparẽt hũoꝛes ꝑmixti groſſi.

Cap.v. de ſignis.

Signa opilationis ſũt vt non attrahat epar chilũ qm nõ inenit meatũ: aut qm virtuti attractiue ꝓcul dubio aſſociaſ nocumẽtũ. Et cõitantũ illud due res: vna eaꝛ ẽ ex eo qð expelliſ: ⁊ alia ex eo qð retinetur. Et illa q̃ ẽ ex eo qð expelliſ eſt vt ſit egõ ſbtilis chiloſa plima. Subtil' qð qm aquoſitas cholica nõ inenit viã ad epar. Sȝ chiloſa: qm epis opatio ñ ꝑualet i ipo ita vt cõuertat ipm a ſua chiloſitate ad ſanguinẽ. Multa ðo qm illi cui⁹ ꝓꝑetas ẽ vt i egõne expellaſ fex iã additũ ẽ illud cui⁹ ꝓꝑietas ẽ vt penetret ad epar: ⁊ ꝯuertaſ plũm ei⁹ i ſan. ⁊ ſepetur plũm ei⁹ factũ aquoſitas: ⁊ ſepeſ pars ei⁹ ſcã cholera: ⁊ ꝑs ei⁹ ſcã melã. ⁊ hoc totũ addiſ ad illð cui⁹ ꝓꝑetas ẽ vt egrediaſ factũ egõ q̃r multiplicaſ ei⁹ nocumẽtũ. Illud ãt qð ſequiſ ex eo qð retineſ i ipo eſt ĝuitas ſẽſibilis i ꝑtib⁹ epis: ⁊ illud iõ qm illð qð expulſũ ẽ ad epar cũ i ipo ꝯpꝛehẽdiuur raro expellitur ad egõnẽ ſo: ⁊ nȝ expellit ab ipo ad aliud: tũc ipm mltiplicaſ ⁊ repleſ ex eo qð penetrat i ipo a penetratione ⁊ ĝuatur ⁊ q̃tomagis cũ ẽ illic apa ẽ ĝuitas in ꝑte apatis tñ: ⁊ tñ ẽ plima opilatio valde. veꝛ doloꝛ ẽ vehemẽtioꝛ eo q ẽ i opilatõe pura cũ q̃ nõ ẽ cã alia faciẽs doloꝛẽ plꝫ. Qð ſi ẽ ẽres ꝑualꝫ nõ ẽ febꝛis. ⁊ apa qð ſigñões apatis ſigñt ⁊ egrediũtur ex ꝑte vrie ⁊ egõnis ⁊ aliaꝛ q̃ ſũt de illis q̃ dicũtur in.c. apatis. Et opilationẽ qð hñs ẽ pauci ſan. ⁊ coꝛrupti coloꝛiſ. Et cũ illic ẽ vẽtoſitas ſigñt ipaȝ cũ ĝuitate extẽſio mutabilis. Illã aũt q̃ ẽ ſm ſemitã ꝯſtrictionis ſigñt anteceſſio cãrum ſtipticitatẽ faciẽtiũ: ſicut pot⁹ aquaꝛ cõſtipãtiũ valde ⁊ ſigñt ipaȝ ſiccitas mãifeſta i coꝛpoꝛe. Et qñȝ ſeq̃tur opilationẽ difficultas i ãhelitu ẽt ꝑ cõſtatẽ mẽbꝛoꝛ anhelit⁹ cũ epe.

Ca.vi. de cura opilationũ epatis.

Medicine q̃ neceſſarie ſũt i curatione opilationis accidẽtis i epe ab hũoꝛib⁹ ſũt medicine abſterſiue ⁊ i.le i qb⁹ ẽ ſolõ vẽtris tẽpata ⁊ ꝓuocatio vrie ſȝ neceſſitatẽ. Cũq3 opilatio ẽ in latere ꝯcauo admiſtra ea q̃ vẽtrẽ ſoluant. Et ſi opilatio ẽ i latere gibboſo admiſtra ea q̃ ſũt diuretica. ⁊ melius qð ẽ vt tu ꝓmittas eis illa q̃ icidãt ⁊ aperiũt ⁊ abſtergũt. Et qñ antiquatur opilatio idiget phlomia baſilice ⁊ ſolutio. Hoꝛa ãt ſumẽdi i potu ⁊ qð oȝ cõſiderari p⁹ potũ ſic aqua de radicib⁹ ⁊ ſilia iã dcã ẽ i cãone vſi. Et iſte medicie abſterſiue qñȝ ſumũtur i potu i aqua radicis endiuie ⁊ ſceha ⁊ camemille ⁊ alabarchohẽ ⁊ ſgnãti ⁊ cuſcute ⁊ fumiterre: aut i vino: aut decoctione abſinthij. Et ſi nõ vr̃ i vrĩa ſedimẽ mãifeſtũ. Et ſignũ decoctionis nõ oȝ vt i potu dẽſ foꝛtia

Cũꝫ cã eſt apa aut vẽtoſitas oꝫ vt curetur cũ cũ eis q̃ dicem⁹ i ſuo.c. Et ꝯfert i h⁹ ĩ ſumere i potu lac camelaꝝ ⁊ ſuccedet ei cũ ſolõne vẽtris facta cũ aq̃s oleꝝ ⁊ caſſieſi. ⁊ ſilib⁹. ⁊ diureticis ſubtilib⁹ i qb⁹ nõ ſit ebullitio ⁊ caliditas cum eis q̃ dicẽt ſuo l.c. Et cũ ẽ ꝯſtrictio i creatione: aut corruptio ſit⁹ i vẽis adhibe regimẽ ei⁹ q hꝫ puũ ep. Et ſi ẽ pp ꝯſtipatõeꝫ accidẽtẽ ex ſiccitate regat cũ lenitiis maturatis ex lacte ⁊ aliis de illis q̃ dicent l.c. ſmo de hũectatõe ep̃is. Et medicinarũ q̃ apitiuaꝝ alie ſũt ſrẽ ⁊ alie ſũt ꝓrie eq̃litatis ⁊ alie ſũt calẽ q̃ ſũt neceſſarie i chronicis. Frẽ v̾o ſũt ſicut endiuia hortulana ⁊ cãpeſtris ⁊ taraxacõ ⁊ aq̃ plãtaginis cũ foliis ⁊ radicib⁹ iuis ⁊ oia q̃ ꝓuocãt cũ iſſratõe ⁊ cuſcute ẽ apitiuũ valde ⁊ nõ ẽ potãdũ i calẽ. ⁊ reubar. ⁊ ſilr abſinthiũ ẽt. nã lꝫ ſit i eo caliditas q̃dã ñ ẽ tñ malũ vti in iþo opilatõe aſſociata calitati ⁊ ſſrĩtati ſilr ſicut oꝫ vt ipꝫ admiſtret aut decoctio ei⁹ ⁊ ꝓpe i aq̃ endiuie ⁊ radicis ei⁹ ⁊ eupatorij ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ. Ipa.n. oia ꝓria ſũt ⁊ primi iſtis ſũt ſucc⁹ ſeniculi hũidi ⁊ ſucc⁹ abſinthij cũ ſiropo acetoſo fortiũ ſeminũ. ⁊ ſi nec̃ria ẽ plũa calitas cũ melle ⁊ aq̃ ei⁹ ⁊ ſiropo acetoſo mellio. Equalitatĩ aũt vicie ſũt ſicut lupini vel lupli. Ipi nãq̃ ſũ medicĩa melior q̃ penẽ aptio ep̃is abſq̃ calefactõe aut iſſratõe. Et camepitheos ẽ eis ꝓria: ſꝫ ẽ calidior eis parũp. Et ſi potẽ ex ea cũ aq̃ endiuie tẽpat ⁊ acetũ ſqlliticũ ⁊ oximel ſqlliticũ ⁊ aſpagi ⁊ radix lilij ẽ h⁹ generis ⁊ lacca ẽt ⁊ iſta etiam potãt ſꝫ nec̃itatẽ aut ſicut cũ aq̃ endiuie ⁊ aq̃ cuſcute ſi fuerit opilatio hñs calitatẽ aut cũ vio ⁊ aq̃ ſeminũ ⁊ aqua lupinoꝝ calẽ ⁊ decoctõe abſinthij ⁊ ſilib⁹ ⁊ ſiropis acetoſis ſꝫ ordies ſuos ⁊ aceto de alleis ⁊ aceto de anindẽ ⁊ d̃ capparib⁹. Ille ãt q̃ ſũt ad calitatẽ decliues ſũt diuretica fortia ſicut aſſaꝝ ⁊ caſſia ⁊ petroſelinũ ⁊ ariſto. ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ fiſtici ⁊ agaricũ ⁊ epithymũ ⁊ ſqllia ⁊ poliũ ⁊ cẽtaurea mior ⁊ ſucc⁹ ei⁹ ⁊ gẽtiana ⁊ ſirop⁹ acetoſus de melle ⁊ ſqllitic⁹ q̃ fit cũ rubea ⁊ ſilib⁹: ⁊ ſic⁹ iſuſei oleo amigdalio. Et ex medicis ꝯpoſitis fortib⁹ ſũt troc. plures quoꝝ deſcriptiones dicã i antidotario ſicut tro. d lacca ⁊ de abſinthio ⁊ tro. de ſcolopẽdria ⁊ dialacca ⁊ diacurcũa ⁊ hõrõſia ⁊ attanaſia ⁊ tyriaca d. iiij. ⁊ ſocrugene ⁊ araſtõ ⁊ ꝯfectio de gẽtiana ⁊ ꝯfectio de reubar. cũ ſcilo. ⁊ ſine ſcilonca ⁊ ꝯfectio ſacaruſtẽ ⁊ ꝯfectio d̃ diundẽ nigro ⁊ ꝯfectio diapipeõ ⁊ dicalamĩti ꝓpe ⁊ filoniũ ⁊ diãuſchatũ amaꝝ: ⁊ ꝯfectio quã dicã in antidotario fcã ex muſcho ⁊ ſuffuf ⁊ pille q̃s dicã i loco ſuo illic i duritie ep̃is ⁊ ſplẽis. Cõfectio fortis i aptione opilationũ ep̃is ⁊ ſplẽis. ℞. amoniaci. ℥. i. maſtic. thuris ãboꝝ aũ carmet. v. coſti eupatorij ãboꝝ aũ. carmet. iiij. piperis ⁊ lõgi piperis ãboꝝ aũ. cãmet. vi. olei carmet. viij. ſpice arõatice ⁊ ſtercoris leporis amboꝝ aũ. carmet vij. ꝯficiantur cũ melle diſpũato ⁊ ſit doſis ei⁹ cochliariũ vnũ cũ vino i quo iſuſe ſũt aliq̃ medicie facientes deopilationẽ aut cũ aq̃ de radicib⁹. Et ex eis q̃ ſũt faciliora illa ẽ vt ſũant ſpice rõane ptes. iij. ⁊ abſinthij ps. i. ⁊ terant ⁊ ꝯficiant cũ melle ⁊ dẽt. Et iterum agaricũ cũ ſucco eupatorij iuuatiuũ ẽ valde. Et ex illis ẽ vt i potu dẽt radix rubee cũ ſiropo acetoſo, Decoctio ꝯferẽs ad opilatões ep̃is ⁊ ſplenis. ℞. ſqlle ⁊ capilliueneris amigdalaꝝ amaraꝝ ſẽugreci extremitatis abſinthij ptes eq̃les decoquãtur ⁊ ſũat decoctio eoꝝ cũ melle. Cõfectio valẽt ad opilationẽ ep̃is ꝓpiq̃ ſpis. ℞. pipis. ℥. i. ⁊ ʒ. ſpice arõatice carmet. iiij. aut. vi. ſꝫ diuerſitatẽ ſcripturaꝝ ſẽugreci coſti aſſari aũ. carmet. vi. mellis lb. i. ⁊ ʒ. ꝯficiãtur cũ eo ⁊ ſit doſis ei⁹ cochliariũ. i. cũ aliqbus ſiropis ꝯuẽientib⁹ ad hãc rẽ. ⁊ ex ſiropis ẽ ſirop⁹ acetoſus d̃ zuccaro cũ ſemib⁹ ⁊ fortior illo ẽ mellin⁹ cũ ſe. ⁊ ſqllitic⁹ ⁊ aq̃ mellis i q̃ fortiter decocte ſũ ſpẽs arõatice i qb⁹ ẽ ſtipticitas. Et decoctio lupioꝝ amaroꝝ i qua ponitur ſuccus eupatorij. Et decoctio i qua ponunt radices capparis ⁊ radices apij ⁊ radices ſe. ⁊ ſqnãtũ ⁊ lacca ⁊ rubea ⁊ ſẽugrecũ. Et decoctio eupatorij ⁊ ſirop⁹ de abſinthio ⁊ iſuſio ei⁹ ⁊ iſuſio fcã ex aloe ⁊ aiſo ⁊ amigdalis amaris. Solutia aũt ꝯuẽientia ad h̃ capi. vbi oꝫ vt ſolo vẽtris fiat: nõ oꝫ vt admiſtrẽt ex eis fortia niſi cũ vehemẽs ẽ nec̃itas imo oꝫ vt ſit lenia: qm̃ mã ẽ i eo qd̃ ꝓximũ ẽ medicie: ⁊ qm̃ mẽbro ſi v̾moſũ ẽ ſufficit qd̃libet adiutoriũ ad expellẽdũ. Et medicie bone ad hãc rẽ ſũt hierapicra ⁊ polypodiũ ⁊ agaricũ ⁊ abſinthiũ: dẽt i potu de hierapi forti vſq̃ ad aur. i. ⁊ ʒ. ⁊ debili vſq̃ ad aur. ⁊ ẽ cũ oleo de kerua ꝯueniẽtior ⁊ fortior ⁊ melior ⁊ ſuffuf de turbit cũ polio dictus i antidotario iuuatiu⁹ eſt eis valde. Ipe.n. apit ⁊ ſoluit vẽtrẽ ſilr. Et cũ nec̃ria ſũt ſolutia fortia ñ ẽ excuſatio qn dẽt ea q̃ ſũt ſicut pille ſtõatice ⁊ pille de ſerapino. Et qñ ſũt nec̃ria ea q̃ ſũt ſicut theodoricõ ⁊ logodiõ. Empl̃a v̾o ſicut ẽplm factũ ex ploio ⁊ faria lupiorũ ⁊ ſemib⁹ diureticis: ⁊ ſic emplꝫ fcm ex ſẽugreco ⁊ ammõiaco ⁊ abſinthio ⁊ cãedreoſ ⁊ maſtice ⁊ croco cũ oleo de neridẽ ⁊ cera. Ei⁹ autẽ regimẽ cũ cibo eſt qm̃ oꝫ vt abſtineat õe groſſũ ex carnib⁹ ⁊ pane azymo ⁊ pane facto ex ſilã viſcoſa glutioſa. ⁊ vinũ groſſũ ⁊ dulce ⁊ rizi ⁊ miliũ ⁊ pedes ⁊ capita ⁊ frixa ſiccata ⁊ aſſata ſiccata: imo ea q̃ ſũt ſic decocta ſũt ꝯueniẽtiora ei: ⁊ dactili ⁊ dulcia ⁊ oia ꝓpe i qb⁹ ſũt viſcoſitas ⁊ groſſitudo ſicut alanaſati ⁊ albaiati ⁊ alfeludem ⁊ alcabiſ: ⁊ deuitet oia q̃ dixim⁹ eẽ de illis q̃ generãt opilationẽ. Et oꝫ vt nõ ſuccedat cibo ei⁹ balneũ ⁊ reſoluat ipm: nam loco ei⁹ qd̃ ab ipa reſoluitur ⁊ ipſe ñ eſt digeſtus. Et ſilr oꝫ vt nõ vtat ſup ipꝫ motu neq̃ exercitio ⁊ nꝫ bibat ſup ipꝫ plurimũ ⁊ elõget iter cõeſtionẽ ⁊ potũ ⁊ ꝓprie potũ vini. Ipſũ.n itrõmittit cibũ non digeſtũ ad ep. Et oꝫ vt ſit maſſa panis eius plurimi fermẽti ⁊ ſalẽ habeat q̃tũ ſufficit ⁊ paꝝ pl⁹ Et ordeũ ⁊ alcandaros ⁊ cicer ⁊ triticũ leuis põderis ⁊ fabe ⁊ oia bona ſũt ei ⁊ nõ ẽ malũ tribuere vinũ antiquũ ſubtile puꝝ. Et oꝫ vt admiſceantur i cibis ſuis porri ⁊ ſimilia. Et aſperagi iuuatiui ſunt ei ⁊ cappares.

Ca. vij. de inflatione ⁊ vẽtoſitate i epate.

Quandoq̃ aggregãt i ptib⁹ ep̃is ⁊ ſub ptibus pãniculoꝝ ei⁹ vapores. Cũ ergo retinẽt ⁊ ĩſpiſſãt ⁊ ꝯuertunt i vẽtoſitates iſlatiuas nõ inueniunt meatũ: aut pp ſuã mſtitudinẽ: aut pp opilatõeꝫ i ep̃e ſic illd ẽ iſlatio i ep̃e. Et qñ ẽ cũ ea extẽſio plus

plũa ⁊ non ẽ in ipſa grauitas plũa ſicut ẽ in apate ⁊ opilatiõe nꝫ febris ſicut ẽ in apate. ⁊ accit aut pp debilitatẽ v̾tutis digeſtiue: aut qm̃ medicine cibales aut humoroſe ꝯ ꝓpetas ẽ vt ꝯmoueant vẽtoſitatẽ. Et qñq̃ ẽ hec vẽtoſitas retẽta ſub ep̃e: ſicut retinet ſub ſplene ⁊ mouet eã ꝯpſſio ſub hypocõdrijs ⁊ illud qd̃ plũ vẽtoſitatũ ẽ tenſio icipiens: deĩn addit. ⁊ i ipa ẽ pũctio q̃dã ⁊ nõ ſeq̃t eã alteratio diſpõis i forma ⁊ colore egrediẽtis a ꝯſueta. Et qñq̃ cedat ꝯpreſſio iſlationem: ⁊ reſoluit eam ⁊ ꝯſumit mãm eius.

Ca. viij. de cura vẽtoſitatis ⁊ iſlationis in epate.

Approximat cura ei⁹ cure opilatõum ⁊ ẽ cũ medicis ſubtiliatiuis reſolutis p̃dictis i ipſa: ⁊ ꝯfectõib⁹ p̃dictis. ⁊ ꝯferũt ei balneũ i ieiũio ⁊ vinũ puꝝ i ieiunio ⁊ paucitas pot⁹ aq̃ ſrẽ ⁊ vaporationes cũ pãno calefacto: ⁊ cũ aleſeniati reſolutiuis ⁊ empl̃a facta cũ maſtice ⁊ ſqnanto ⁊ ſpica ⁊ grana d̃ ben. Et ẽpl̃a facta ex eis q̃ ſũt ſicut oleũ de neriden ⁊ maſtix cũ ſemib⁹. Et ſi vaporatio monerit nic opotebit vt ꝯſideres lat⁹ cõicatiõis: nã ſi extẽdit dolor ad ptes iteſtinoꝝ tunc ſolue vẽtrẽ prius: deinde reſolue vẽtoſitatẽ. Et ſi extẽdit ad diaphragma ⁊ oſſa pectoris ⁊ ad dorſum admiſtra diuretica ẽt: deĩde reſoluẽtia vẽtoſitatem.

Ca. ix. de dolore epatis.

Hepati qñ accit dolor: aut ex malitia ꝯplõnis diuerſe i pte pãniculi ſui: aut ex vẽtoſitate extẽſiua: aut ex opilatõib⁹: aut ex apatibus ꝯcalis aut duris cũ ſſra phlatica raro faciũt accidere dolorem. Et qñq̃ fit pp motũ hũoꝝ in criſib⁹. ⁊ cognoſcit ps eius ex ſignificatiõib⁹ notis in ꝓnoſticis. Et qñq̃ fit ex debilitate ⁊ non tollerat illud qd̃ vẽit ad ipm ex cibo ⁊ ledit ab eo ppea qꝛ abhorret ipm. Et qñ ꝯtingit i motib⁹ mãeꝝ creticis vel chronicis vt accidãt grauitas ⁊ dolor in ptib⁹ ep̃is. Et dolor vehemẽs valde nõ ſit niſi ex apate calido aut ex vẽtoſitate: quapp cũ nõ eſt febris ⁊ dolor vehemẽs: tunc cã ei⁹ ẽ vẽtoſitas. Et pp hoc cũ febris ſupuenit ei ſoluit ipm quẽadmodũ dixit Hyp. Et Hyp. q̃dẽ dixit in li. q d̃r ei ptinere quẽ dicunt q̃dam iuẽtũ fuiſſe i eius ſepulchro: q qñ accit dolor epatis cuꝫ pruritu vehemẽti i camaduati ⁊ poſteriore pte capitis ⁊ pollice pedis: ⁊ appet i collo bothor ſilis fabe moritur eger i q̃nto aũ ortũ ſolis. Et illi q accit hoc accit difficultas vrine pp opilatõeꝫ cũ diſtillatõe: qm̃ ẽ i lacerto. Dico ergo cã ei⁹ ẽ qm̃ ẽ aquoſitas maligna q̃ expellitur i vrina penetrãs aliquo mõ ꝑ penetratiões i extremitates. ⁊ facit accidere caliditas ⁊ bauracitas ipſius pruritũ vehemẽtem.

Ca. x. de ſignis.

Iam ſciuiſti ſignũ cuiuſq̃ rei ex eis q̃ dcã ſunt in. c. ſuo.

Ca. xi. de cura.

Iam ẽt dixim⁹ oẽm rẽ in. c. ſuo. veꝝ hoies iã dixerũt ad dolores epatis medicias dĩtes ipſum iuuari ex eis abſolute. Et plũ iuuamẽtũ eoꝝ ẽ i ſpẽ debilitatis ei⁹. Et nos q̃dẽ referem⁹ quaſdam caꝝ ⁊ eas i qb⁹ ẽ fiducia ſm qd̃ dixim⁹ ea. Dixerunt magis iuuatiue ex illis ſũt troc. de reubarbaro cũ deſcriptõib⁹ diuerſis ⁊ ꝯfectio de reubar⁹. ⁊ diacucuma ⁊ ꝯfectio de ruta ſolutiua: ⁊ ꝯfectio cordumẽi ⁊ ꝯfectio ceſaris ⁊ atanaſia mior ⁊ maior ⁊ tamirij ⁊ cocaie ⁊ ꝯfectio aſclepiadis ⁊ troc. de cymino ⁊ ꝯfectio S. ꝓportionata ad illud. Dixerũt ẽt ex eis q̃ ꝯferũt ei ſunt. ij. ℥. ſucci folioꝝ pini recẽtiũ cũ ſiropo acetoſo: aut decoctio coꝝ cũ reubarbari põdere ʒ. v. ⁊ croci itẽ. ʒ. i. cũ aliquãto ſemnie apij ⁊ feniculi. ⁊ ẽt ſumãt roſaꝝ. ʒ. iiij. ⁊ ſpice maſticis ãboꝝ aũ. ʒ. iij. ſucci epatorij ⁊ ſucci abſinthij ⁊ lacce reubarbari croci ſupioꝝ ſqnanti rubee tinctoꝝ aſſari ſeminum trium xiloal. crudi oium aũ. ʒ. i. xilobal. ʒ. v. Et cuꝫ eſt illic dolor cũ ſolõne vẽtris narrauerunt h⁹ i medicamen: ℞. fecũ vini decocti lacce ſpice reubarbari oium aũ. aur. i. ſcorie ferri pondus. ʒ. viij. bibaſ ſup ij. ℥. aque coriãdri. Et oꝫ vt in oibus illis deuitet cibos groſſos ⁊ carnes ⁊ ſit ꝯtent⁹ leuib⁹ ⁊ ſubtilibus ex auibus ⁊ aliis ſicut ſciuiſti. Et ꝓprie cũ eſt illic caliditas. Et ex ẽpl̃is: emplm de cordumeni: ⁊ ẽplm d̃ euforbio ⁊ ẽplm de meliloto: ⁊ ẽpl̃a ꝓportionalia.

Trac. iij. de apatibus ep̃is ⁊ ſolone ꝯtinuitatis ei⁹

Sermo vlis de apatibus epatis ⁊ que ſequuntur ipſum. Ca. i.

Apoſtematũ in ptibus epatis accidentiũ quedam ſunt que accidunt in ipſo epate alia ſunt q̃ accidũt in lacertis poſitis ſup ipm: ⁊ alia ſunt que accidunt in meſaraicis. Et eoꝝ que ſiunt in ipo epate: alia ſũt q̃ accĩt in ptib⁹ ei⁹ ſupiorib⁹ ⁊ ad lat⁹ ei⁹ gibboſum: ⁊ alia ſunt q̃ accĩt in partib⁹ eius iſeriorib⁹ ⁊ ad latus ꝯcauum: ⁊ alia ſunt q̃ accĩt i velamĩbus eius ⁊ pãniculo ei⁹ ⁊ i venis ipſius ⁊ hec diuiſio ẽ ſm min⁹. ⁊ qñq̃ cõicat apa ſpeciebus priuꝫ eius. Ampli⁹ apa ipm non eſtatur qn ſit phlegmonides dubellati aut non dubellati aut cholericũ cãcroſũ aut iſlatiuũ ventoſuꝫ. Et cãe illi⁹ ſunt ꝯplo calida cũ febribus deſtruentibus aut ſine febribus. Aut complexio frigida prohibẽs digeſtiõem ⁊ expulſionem: aut d̃bilitas i ſtõ: aut opilatio ꝯgregãs hũores: deĩ facit eos penetrare i ptes epatis penetratõe nõ nãli. Et cholera ẽt ⁊ ſilia ſunt ex cãis hui⁹ opilatiõis. Et cuꝫ ẽ opilatio ad lat⁹ fellis facit ſan. feruentẽ ⁊ imbibitur i ptib⁹ epatis ibibitione non nãli pp multitudinem cholere. ⁊ ad ſũmum maxima cholere multitudo eſt ex cãis apatiſ calidi ep̃is. Et quãdoq̃ ẽ ex nocumentis cum cõitate ⁊ corrumpit digeſtionem. Et cibi q̃dẽ calefacientes ⁊ groſſi: ⁊ illi qui nõ digerunt valde adiuuãtes ſunt ad faciẽdũ accidere apa i epate. Et ſilr cũ eſt ep vehemẽtis attractõis ⁊ attrahit vltra q̃ꝫ oporteat ⁊ ſequitur ipſam ex eo cuius eſt expelli res magnas ⁊ preparatur apa. Et qñq̃ accidit propter ꝑcuſſionem aut torſionẽ. Et oẽ apa in epate creticum ſi eſt ex latere gibboſo eſt eius criſ cũ ſudore aut prouocatione aut fluxu ſan. ⁊ ſi eſt in latere ꝯcauo fac criſim cũ ſudore aut vomitu aut ſolutõne vẽtris. Et apa q̃dem qd̃ eſt i gibboſitate deterius eſt apate quod eſt apud ꝯcauitatem. Et oẽ apa accidens in epate calidũ vel frigidum facit opilatõem ⁊ non relinquit corpori niſi ſan. aquoſum ⁊ cũ hoc

debilitat epar in ſeparando aquoſitatē. Et cū retinetur pluſ aquoſitatis i meſaraicis: τ iſte ſi caſe hydropiſis carnoſe τ aſclitis. Et qñ pmutat apa calidū ex epe ad ſplenē ē bonuz. Et qñ permutat ex ſplene ad epar eſt malum. Ca.ij. de ſignis vlibus apatum epatis cōmunium.

ſ Igna qdē cōia ſūt φ iuenit eger grauedinē ſub hypocondrijs iſeparabilē τ iuenit illic dolorem vehemētem qñqꝫ non ſicut i opilatōib⁹ Ipſa.n. accīit a dolore forti. Et alterat cū eo forma non ſicut i inflatione i qua non alterat. Et eſt cuz eo attractio furcule ad iferiora in plibus horis nō ſem p. Et non fit hec qdem attractio niſi pp tenſionē cōcauitatis τ ſuſpēſionem. Et nō accidit in egritudinibus epatis calidis τ alijs pulſatio: qm̄ arterie diſp ſite ſūt i pāniculo eius. Et neqꝫ ē grauitas in eis niſi quātitas i ſepabilis. Et qñqꝫ cōicant coſte dorſi doloribus epatis τ apātibus eius ſupiorib⁹ aſcendentibus: qꝛuis nō ſint ſemp cōicantes. Et hñtes qdez apata epatis ꝓpe calida, τ magna nō pñt dormire ſup latus dextrū. τ grauat eos dormire etiā ſup lat⁹ ſiniſtꝝ pp tenſionē apatis ad iferiora: imo plurima īclinatio eoꝝ ē ad dormiēdū reſupine. Et ſi apa eſt i latere gibboſo inuenitur grauitas illic: τ ſentit tenſio apud ſuſpenſoria: τ cadit tactus illic ſup apoſtema manifeſtius: τ ꝓprie in debili. Et accidit tuſſis ſicca τ cōſtrictio anhelitus τ ꝓprie qñ anhelat cū fortitudine pp cōitatē diaphragmatis τ pulmonis ad ipm i nocumento. Et minorat vrina. τ qñqꝫ retinet oīno cum apa ē magnum pp illud qđ accit de opilatione in latere gibboſo: τ de debilitate expulſiue. Et grauitas in ipſo maior eſt ea q̄ ē in facta apud ꝯcauitatez qm̄ latus ꝯcauum ſuſtētat ſup ſtōm: τ ē grauitas in ipſo plus τ attractio furcule ad iferiora a dextro minus: τ ꝓpe in illo cuius epar creatū ē non vehementer adherens τ obuiās coſtis. Uez attractio furcule ad iferiora τ cōitas furcule i dolore ac epar ſūt i cōtinuatione epatis cū coſtis manifeſtiores τ maiores Et ſingultus minorat i gibboſo τ multiplicat i ꝯcauo pp elongationē gibboſitatis ab ore ſtōi. Cū aūt apa ē i ꝯcauitate τ latere iferiore eſt grauitas mior ꝓpter ſuā ſuſtētationē ſup ſtōm τ non ſūt tuſſis τ conſtrictio anhelit⁹ de quib⁹ ſit curandū: τ nō cadit ſb tactu caſus de quo ſit curādū. Uez dolor ē vehemētis pp ꝯpreſſionez ſcām illic: τ ꝓpe cū attrahit mirach. Et cū apata epatis ſunt magna declinat nā ad reſupinationem ēt τ ad dormitionē. Qđ ſi ſupfluat leditur a reſupinatione ēt. Et apata lateris ꝯcaui cōicāt meſaraicis plim. Et ꝓſus cū apa ē ad latus ꝯcauū ſtōus ē vehemētioris ꝯtinuitatis: τ apparent ſingultus τ nauſea τ tuſſis ſi apa ē calidum. Et exiſtimauerūt qdam φ cōitas inter vtraqꝫ ē pp neruū ſubtilem ꝯtinuantem inter epar τ inter os ſtōi: quaꝓpter nō accidit ſingult⁹ niſi cū ē apa magnū ꝯprimēs os ſtōi. Et vr̄ G. φ cā i illo eſt illud qđ effūdit ad ſtōz fore ſuo ex apate calido τ ex humore acuto. Et ad ſūmum ſingultus apud oēs nō appet niſi cum apa eſt magnū: qm̄ ſpaciū longinquū ē inter epar τ os ſtōi τ ſi eſt illic neru⁹ in quo ipſa duo cōicant τ cōtinuāt inter ea ē ſubtilis valde. Et ad ſummū dū non ē apa magnū nō fit inter ſtōm τ epar cōitas ſm plim. Et illud de apatibus epatis qđ ſcīm eſt circa pāniculos τ venas ē vehemētioris doloris τ paruioris fe. ſi eſt calidum. Si aūt apa eſt i vtriſqꝫ lateribus ſil apparent ſigna q̄ ſūt vtroꝝqꝫ lateꝝ ſimul. Et qñqꝫ cōicat latus lateri vſqꝫ ad terminū non plim. Et qñqꝫ pducunt oēs ſpēs apatū epis calidoꝝ τ frigidoꝝ ad hydropiſim. Et ſcias φ cū apati epatis aſſociat vētris ſolutio eſt mortale.

Ca.iij. de dria inter apata epis τ apata lacertorum poſitoꝝ ſuper ipm mirach.

c Ognoſcit dria iter vtriſqꝫ ex pte figure: τ qm̄ apa lacerti appꝫ ſp τ apa epatis qñqꝫ nō apparet τ ꝓprie in ꝯcauitate τ in pingui niſi ſit res magna aut grauis. Et lacerti qdem ſitus aut ē in latitudine aut eſt i longitudine aut trāſuerſe capiens i lacerto. Et iam qdē ſignauim⁹ ipm i anatomia In figura vo qm̄ figura eius qđ apparet de apate epatis ē lunaris ſm ſitum epatis q̄ ſentit cum ſeparatione abſciſionis eius cōis. Lacertoꝝ aūt eſt ſilr ſitꝰ ſtillo cui⁹ vna extremitatū ē groſſa alta eſt ſubtilis τ eſt quaſi cauda muris: τ ſilr non ſentit cum ſeparatiōe abſciſiōis eius cōis: imo vides ipm ſubtiliari in lōgitudine ſua paulatī: imo non forſitan ꝯtingit vt cōprehendatur ex eo niſi parū in ꝓfundo cū eſt i lacerto ꝓfundo tranſuerſo. Et eſt ſimilius apatibus epatis. Et pte autem accidentium ꝓpriorum τ cōium: qm̄ ex accidentibus ꝓprijs τ cōibus que accidunt apatibus que ſunt in epate nō eſt aliqd in apoſtematibus lacertoꝝ de quo ſit curandum. Et cum vides almirac declinare ad tenebroſitatem τ ſiccitatē tunc exiſtima φ apoſtema ē epicum.

Ca.iiij. de apate calido.

c Auſe eius ſūt ex ſūma cāꝝ epatis i quo eſt caliditas. Eius vo ſigna ſunt ſigna ꝑdicta apatum cōium τ que ſūt in qbuſdam ptib⁹. τ eſt illic fe. acuta cum eſt apa i carnoſitate: τ fit vehemēs ſitis. τ minorat appetitus τ accidūt ſingult⁹ τ nauſea τ cholericus vomit⁹ i pnus: deīde vt flos eris poſt niger τ accidit frig⁹ extremitatū. τ nigredo lingue τ ſyncopis totum illud: τ ꝓpe cum apa eſt in ꝯcauitate. Et ē malitia anhelitus τ dolor extēſus ad dorſuz τ furculam τ mordicatio: τ ꝓprie cuz ē apa i gibboſitate Et qñ ē i ꝯcauitate tunc nō addit niſi i re anhelitus: qm̄ qñ attrahit aer plurim⁹ valde extēdit diaphragma τ coartat ipm τ ꝯſtringit attractionē aeris. τ qñz accit tuſſis. Et accīit lingue quocunqꝫ mō ſit citrinitas τ rubedo vehemētes: deinde declinat ad nigredinem: deinde alterat color cutis toti⁹ ꝓpe cuz apa eſt in gibboſitate. Et qñ eſt virtus fortis τ ꝓpe virt⁹ ſtōi τ apa in cōcauitate retinet nā. Et ſi virtus in corpore τ ſtō eſt debilis ſoluitur. Inqt Hypo. egeſtio ꝯturbata nigra in pricipio egritudinis acute ſignificat φ i epate ē apa calidum magnū hoc ē: τ pulſus fit vndoſus magn⁹ frequēs velox. Et apa quidē calidum aut reſoluit τ deſtruuntur accidentia eius. aut

collectionē facit: τ ſūt cū eo ſig dubella⁹ i τ dicam ea aut idurat τ pmutatur ēt ad ſigna epatis duri τ deſtruunt ſig apoſtematis cali. Et plurimū qdē cauſe pmutatōis ei⁹ ad duritiē ē ſupfluitas i infrigidatōe τ ꝯſtipatōe τ adminiſtratione groſſoꝝ i apate. Et dria iter ipz τ pleureſiz ē qm̄ tuſſis ñ ſeqt ſputū τ φ dolor ē i dextro grauatiu⁹ τ color ligue τ color corpis alterant cū eo. Et pulſus nō fit ſerrinus valde τ capitur māu ſi ē i gibboſitate: τ ſignificāt ipz labor anhelitus magni τ attractio aeris plurima ſi eſt in concauitate pp ea q2 apa ꝯprimit diaphragma: τ extendit ipm τ qñz ꝯmouet tūc tuſſis. Et criſis quidē apoſtematuz epatis calidoꝝ in gibboſitate factoꝝ: τ apatū calido rū factoꝝ i lacertis fit cū fluxu ſan. narium τ ꝓpe ex dextra aut cū ſudōe aut vria laudabilib⁹. Et factoꝝ i cōcauitate fit cū ſudore: aut fluxu vētris cholerico aut vōitu. Ca.v. de almeſire i epe.

g Rauitas i almeſire i epate ē tumor τ iflatio τ mordicatio τ denigratio ligue τ tinctura coloris vehemētioris plim. Et ē color declinis ad citrinitatē τ ē poxiſm⁹ vehemētie febris tertiane Et ei⁹ quidē iuuamētū a frigidis hūidis ē vehemen ti⁹: τ pulſus eſt durior τ ſimilior ſerrino qꝫ vndoſo puro τ minor τ vehemētioris frequētie τ velocitatis

Ca.vi. de phlegmone in epate.

ſ Ignificant ipſā ſigna apatis cali τ diuerſificāt ipſā ea q̄ pporcionauim⁹ ad meſire i pprietatib⁹ τ rubedo facici τ exuberatio venaꝝ

Ca.vij. de apatib⁹ frigidis i epate.

ſ Ū iſtis apatib⁹ ē grauitas plus τ nō ē ſitis nz febris neqꝫ nigredo lingue τ ſentit cuz eis in ſtō ſimilitudo ſpaſmi. Et ſignificāt ipa etas τ regimē τ ꝯplo τ color ſm φ ſciuiſti.

Ca.viij. de apatibus phlegmaticis.

ſ Ignificāt ipm iflatio cutis τ plūbeitas coloris: τ φ nō ſentit cū duritie τ vehemētia lenitatis pulſus cum reliquis ſignis apatis fri.

Ca.ix. de apoſtemate duro τ cancro.

Epe accit ab apate āñcedēte ipm τ qñz accit icipiēdo τ qñz accit a pcuſſione τ icipit tēdere ad duritiē. τ ſigt ipz tactus in eo q ſuſcipit tactū ptiū epatis ei⁹. Et ſi ñ iciperet hydropiſis puēire ad habēre ipz apparēt ad tactū manifeſtū valde: nā almirach extēuatur cū eo τ debilitatur τ atteſtatur apa lunare abſqꝫ dolore. vez qñz ledit apud iītiū receptionis cibi τ alleuiatur apud famē τ ē via ad hydropiſi. Et qñz ſignificant ipm vehemētia grauitatis valde ſine febre τ extenuatio corporis τ caſus appetitus τ tenebroſitas coloris: τ φ mior at vrina. Et qñz ſuccedit accidentib⁹ apatis cali cū remouētur τ nō remanet niſi grauitas. Et ſi additur pp illud difficultas anhelit⁹ ſigt φ apa calidū iduratur. Et difficultates qđ anhelit⁹ τ grauitas ſine febre cōicāt i apate duro τ opilatōe τ differūt p reliq̄ q̄ dicta ſūt. Et ſequitur ipm hydropiſis τ ꝓpe hypoſarche propter debilitatem ſepationis materiei aquoſe ex ſanguine ad reſudationē ſubtilē ei⁹. quare currit aquoſitas cū ſanguine i mēbra τ accidūt febris τ ebulitio. τ ſpiſſū aquoſitatis qñz puenit ēt ad ſpaciū vētris ſm φ dicem⁹ i.c. aſchites. quare moritur ſm plim pp reſolutionē nature p opilationes viaꝝ ad epar. quaꝓpter diſſoluūtur coꝝ virtutes. Et iſti qdē nō curantur niſi in principio: tūc eni qñz ꝯfert cura: ſed cum ꝓlōgat egritudo nō ꝯfert curatio. Et ſi fuerit durus cācroſum τ fuerit illic retētio tūc dolor erit vehemēs τ accidet nocumētū i colore τ i appetitu τ reliquis plus Et qñz accidūt ſingultus τ nauſea ſine febre τ nō ſentitur dolor: τ erit via ſecuritatis mēbri. Et ſcias φ epar velociter opilat τ conuertit i lapideitatē τ ꝓpe cū adminiſtrant ſuperflue ingroſſantia τ cōſtipātia in apate calido Ca.x. de dubellati.

p Lurimū fit p⁹ apa calz. Cū.n. icipit fieri collectio fit dubellati: τ cū icipit collectōez facere vehemētiores fiūt fe. τ dolores τ accidentia i primis: deinde accidūt tremores diuerſi τ ledit a reſupinatione nedū a dormitione ſuper latus. Cū ergo facta eſt collectio τ ledit ꝯpreſſio τ ſedantur accidētia. Cūqꝫ aperitur accidūt horripilatio τ lubricatio virus τ ſaniei τ reꝝ q̄ ſūt ſicut fex τ iuenit p illō leuitatē τ reſolutionē ex grauitate ſēſata. Et ipſi⁹ eruptio aut fit ad ptē inteſtinoꝝ τ egreditur cū egōne: aut ad partem renū τ egreditur cū vrina: aut ad ſpacium qđ ē in concauitate vētris τ iuenit alleuiationē τ diminutionē: τ nō atteſtatur eāo in egōne aut vria Et dubellati qđ qñz ē ꝓfunda i carne epatis. τ qñz tendēs ad manifeſtū ipſius τ nō pfūda τ ſāies diuerſificantur i ea. Fit eni i ea q̄ ſubmerſa ē nigra: ī nō ſubmerſa tendit ad albedinē

Ca.xi. de apate meſaraice.

c Ommunicat in ſignis ſuis apoſtemati epatis. vez febris i illo qđ calz ē ē debilis nō exiſtēs i vehemētia febris apatis epatici. τ ē grauitas cū extēſione ꝓfundior ad vētrē τ ad ſtōz. τ qñz ē tēſio maior qꝫ grauitas. Cū ergo nō iuenis ſigna opilationis epatis nec ſigna apatū epatis τ inuenis chilū ſubtilē pp debilitatē digōnis in ſtō τ ſignificatōnē ei⁹ τ ſūt illic tenſio τ lenis febris: ſcias φ in meſaraica ē apa calidū. Sz inter apa durū τ opilatōes meſaraice ē dria difficilis niſi cū exiſtimatione lōga nam ſi egreditur aliquid ſanioſuz poſt dies aliquot tūc ſcias φ ē ab apate. τ hec ſanies diſcernitur a ſāie facta a ſuo ſimili i epate i hoc: φ illa tēdit ad rubedinē τ ſanguineitatem ſanioſam τ citrinitatē.

Ca.xij. de cura apatis calidi τ ſanguinei.

p Rimū qđ tibi neceſſariū ē: eſt vt ꝯſideres diſpoſitionez repletionis: τ diſpōnem virtutis τ etatis τ hore τ alioꝝ q̄ tu ſcis τ queras ex eis licētiam in phlebotomia: ergo phlebotomia ſi ē poſſibile tibi ex baſilica: τ ſi nō ex nigra: τ ſi nō ex cephalica. τ ſi virtus eſt fortis extrahe qđ neceſſariū ē d ſanguine in vice vna: τ ſi ñ ptire τ ſegrega in vices plurias Et ſcias φ qñ nō phlebotomas τ dimittis materiā i epate τ adminiſtras ſtiptica τ apocruſtica ꝓculdubio induratur apoſtema: τ ſi adminiſtras reſolutiua non eſt dubiūquin ꝯmoueat dolor τ apoſtema. Phlebotoma ergo in primis τ non heſites in hoc cuz non eſt

pꝛohibitio foꝛtis ⁊ extrahe ſan. abundantem. Et ſci
as ꝙ tu indiges in initio eiꝰ eo cuius ſimile eſt in ca
none de repercuſſione ⁊ īfrigidatione: verū tibi ieſt
tūc vt attēdas latus duriciei. O quā velociter reſpō
det duriciei: ⁊ pꝛopter hoc oꝫ vt ſint ꝑmixta cum
ſubtiliatiuis ⁊ aperitiuis. Et epithimatū quidē frigi
doꝝ adminiſtratio ſupflua quandoqꝫ ꝑducit ad
duritiē: ⁊ quandoqꝫ ſufficit eis introitus balnei. Et
quandoqꝫ aperitur ad renes. Et ſcias ꝙ plures me
dicinarū quibus eſt ſtipticitas aliqua ⁊ frigus. ⁊ ſilr
ciboꝝ q ſūt huiuſmodi ſunt granata ⁊ poma ⁊ pira
nocēt ex alia parte. Et illud qm̄ ipſi ꝯſtipant meatū
q eſt ad fel quare nō attrahit cholerā ⁊ eſt illud ad-
ditio i apāte ⁊ malitia plurima. Et ex ꝯſtipatione cū
hoc ꝙ ipā eſt neceſſaria in pꝛincipio egritudinis ⁊
ī fine eiꝰ ⁊ apud reſpōſionē reſolutōis ad ꝯſeruādā
virtutē: timent due malitie: lapideitas ⁊ retētio cho
lere i epate. Quapꝛopter idiges ēt vt icipias a regie
reſolutionis materiei i hac egritudine pluſqꝫ ſit ma
iceptio i reliqs apāatibus timēdo lapideitatē ⁊ duri-
ciē ⁊ expellendo illud qđ foꝛſitā reſudat ex viīn ma
ſo a cuius reſudatōe nō euātaꝝ apāta calida. Vez re
ſolutio ⁊ apꝉio qñdoqꝫ mollificāt virtutē ⁊ appꝛoxi
māt moꝛtē ſicut narauit. G. de diſpoſitōe medici cu
rantis apāta epatis cū mollificatiuis qbꝰ curāt reli-
qua apāta: ſicut ē ēplm̄ factū ex oleo ⁊ tritico ⁊ aqua
et cibabat illū alcādaruſio: ⁊ opoꝛtebat vt cibaretur
eis i qbꝰ ē abſterſio ſine viſcoſitate ⁊ groſſitie. et vt mi
ſcerētur cū reſolutiuis medicine i qbꝰ ſūt ſtipticitas ⁊
ꝯfoꝛtatio ⁊ aromaticitas: ſicut ciperi ⁊ calamus aro
maticꝰ et abſinthiū ⁊ vt adminiſtraretur ď iſtis quā-
titas q̄ cōſeruaret ſanitatē ⁊ nō ſupflueret. ⁊ eſſent in
iītio ſui repercuſſio cū foꝛtitudine ⁊ i medio ipſiꝰ cō
poſitio: ⁊ i fine eiꝰ reſolutio cū ſtipticis huiꝰ generis
⁊ ſi eſſet neceſſe vt ꝯfoꝛtaretur reſolutio: tūc feſtinaret
gdē ⁊ in ipſo qđ ē i ipſo. Ille ergo nō recipit ex G. ⁊
idicauit ei G. i egroto qñdo ꝯuenerunt ad eū ꝙ iſte
eger moriet cū diſſolutōe vtutiſ ⁊ ſudore viſcoſo pau
co apparente ſup ipm̄: moꝛtuus ē ergo īfirmus ⁊ fu
it ſm̄ ꝙ exiſtimauit G. Nō ē ergo neceſſariū vt cum
hac reſolutōe ſigula icipiat i hora reſpōſionis: ⁊ oꝫ
vt cūetur a ſtipticitate ⁊ apertōe i diſpoſitōe reſpon-
ſionis reſolutōis pure. Et cōſideratio oīuꝫ iſtoꝝ eſt
ex ſubtilibus rebꝰ. Et ſcias ꝙ ſicut hoc mēbrum ve
lociter ꝯuertitur i lapideitatē ſilr velociter ſuſcipit re
ſolutōeꝫ. ⁊ qñqꝫ ſit reſolutio ⁊ apertio cauſe ad erup
tionē. Et quando adminiſtras reſolutōeꝫ ñ admi-
niſtres eā ex genere eoꝝ q̄ moꝛdicāt ⁊ ꝯmouēt apā.
Et aqua qđ oꝛdei i quāuis abſtergat ſine moꝛdicatio
ne: tñ ē dulcis: ⁊ dulce facit icurrere opilationes. ꝓ
pter illud ergo i aqua non eſt ſufficientia abūdans
qm̄ abſtergit ſine moꝛdicatione ⁊ non facit accidere
opilationē. Amplius poſſibile eſt vt ꝯfoꝛtentur eius
apertio ⁊ abſterſio cū eis q̄ admiſcentur ei ſi neceſſa
riū eſt vt addatur ipſius virtus. Et moꝛdicatio gdē
⁊ ſtipticitas plus nociue ſunt cōcauitati quā gibbo
ſitati: qm̄ ipſe feſtinant cū virtute ſua: ⁊ faciūt accide
re opilationes i initio viarū ⁊ i gibboſitate ſūt fract:

virtutiſ ⁊ obuiāt extremis oꝛificijs. Amplꝰ oꝫ vt co
gnoſcas latus egrū ⁊ caue ne pꝛouoces vrinā egritu
dine exñte i cōcauitate aut ſoluas ventrē egritudine
exñte i gibboſitate ⁊ facias materiam i vtriſqꝫ diſpo
ſitionibus ſimul iobedientem: imo oꝫ vt ꝑu eūcs ex
pꝛopiquioꝛibus locis. Eūa ergo ex apāte qđ eſt i cō
cauitate ex latere ſolutōis ventris ⁊ illud qđ ē i gib
boſitate ex pꝛouocatōis latere. Et caue ne dimittas
naturā remanere reſtrictā. In hoc. n. eſt nocumētū
magnū ⁊ i ipſo ē error. Nō ēt dimittas eā ſolutā ſu
pflue ⁊ cadat virtꝰ ⁊ heſitet natā. imo ſupē tibi vt e
ſoluas ꝯſtrictā cū eq̄litate ⁊ ꝯſtrigas ſolutā cū eq̄lita
te. medicie āt cōuenietes apātibꝰ epatis ⁊ i initio rei
cū illic eſt caliditas ſupflua ſūt aqua endiuie ⁊ aqua
ſolatri cum ſiropo acetoſo zuccario ⁊ aqua oꝛdei ⁊
aqua virge paſtoꝛis ⁊ aqua arnogloſſe ⁊ alkakingi
⁊ aqua coꝛiādri humidi ⁊ aqua cucur. ⁊ aqua cucu
meris ⁊ aqua cuſcute. Et oꝫ vt admiſceatur eis ali-
quid hoꝝ que ſunt ſicut abſīthiū ⁊ calamus aro
maticus. ⁊ troci. huiuſmodi. ℞. carnis amirberis.
ʒ. x. roſaꝝ ſpodij amboꝝ ana. ʒ. v. medulle ſemis
citroli ⁊ medulle ſemis cucurbite ⁊ ſemis poꝛtulace
⁊ ſemis endiuie oīm ana. ʒ. iij. ſemis feniculi pon
dus. ʒ. i. ſumatur ex eis in potu pondus. ij. aure.
Et ſi neceſſarium eſt addere ꝯfoꝛtantia epar ponan
tur i eis lacca ⁊ reubar. Et ſi fuerit illic tuſſis ponan
tur i ipſis ſuccus ligritie ⁊ aliquid de dragaganto ⁊
terenīabi. Medicie que ſunt foꝛtioꝛes ⁊ conuenien-
tioꝛes ei qui non habet ex caliditate quantitatem ꝑ
uenientem i vltimo ſunt aqua feniculi ⁊ bugloſſe ⁊
ſquinantum ⁊ apium montanum ⁊ alubleb ⁊ to-
tum illud cum ſiropo acetoſo. Iſta. n. ⁊ conſimilia
conferunt illo quod eſt i tunica pꝛima cum icipit
i maturatōe peruenire parum. ⁊ troci. de roſis etiaꝫ
⁊ pꝛopter ei eo quod ſequitur concauitatem. Et mul
totiens gdem eſt cauſa apoſtematis ⁊ initium eius
ſaltus ⁊ percuſſio. Et ex eis que pꝛohibent ipſuꝫ ac
cidere poſt illa duo ⁊ pꝰ phlomiaꝫ ē vt i potu ſūat
ex rubea ⁊ reu. ⁊ alſeni oī die. ʒ. i. ⁊ fiat hoc tribꝰ die
bus. Et poſtqꝫ ſcis ꝙ apā eſt i latere concauo: tūc ꝓ
nū ē vt admiſtres aquaꝫ alubleb ꝑmixtā cum eis
que neceſſe ē illi admiſceri ex īfrigidatis ꝑdictis. Et
aqua ſicle i oībus q̄ maturant ⁊ repercutiūt ⁊ leniūt
naturā. Et confert cūꝫ apparet maturatio oppopo
nacuꝫ cum aqua feniculi ⁊ aqua ſolatri ⁊ aqua alu
bleb ⁊ vt ponas in cibo aliqd de ſemie cartami ⁊ ſi
cle ſiue de vrtica ⁊ polypodio. Et quando declinat
admiſtra foꝛtia ſicut aloes ⁊ agaricum ⁊ turbit: ⁊ q
dā admiſtrāt mirob. citrinos. Ego vero abhoꝛreo
eos pꝛopter illud qđ i eis eſt de virtute ſtipticitatis
⁊ timeo ꝙ educatur ſubtile ⁊ vertatur i lapideitateꝫ
groſſam. Et quandoqꝫ admiſtrantur i huiuſmodi
hoꝛa ea que ſunt ſicut ſemen cartami ⁊ ſicut vrtica
⁊ polypodium i cibo ⁊ epithimum ſine timoꝛe. Et
quandoqꝫ addemus ad ea que ſūt ſicut hel̄ ſm̄ ne
ceſſitatē. Cliſtere aūt i pꝛincipio: ⁊ vbi accīt vt ſit natu
ra ꝯſtricta fiat ex eis q̄ ſūt ſicut ſuccus foliorum ſi-
cle cuꝫ melle ⁊ ſale ⁊ baurach aut cum zuccaro ru.

⁊ apud declinationem fiat foꝛtioꝛ ⁊ ponat in ipſo
polypodium ⁊ cētaurea ⁊ iſopus ⁊ oꝛiganū. Et qñꝫ
ponit in ipſo collognuida. Cū aūt ē in latere gibbo-
ſitatis oꝫ vt incipias in ipo cū diureticis frīdis: deide
cū tēperatis. Et qñ apparet maturatio admiſtra foꝛ
tia acuta: ⁊ nō ē nečria hec poſteriōatio niſi ꝑꝑ timo
rem lapideitatis. Medicine aūt iſte ſunt ſicut rubea
⁊ petroſelinū ⁊ aſſaꝝ ⁊ ſquinantū ⁊ tro. almirberis de
ſcripti ⁊ tro. de eupatoꝛio foꝛtes ⁊ reliqua diuretica
foꝛtia ꝑdicta in areolis expulſionis ⁊ in. c. ꝓuocati-
uis. Empla vero oꝫ vt admiſtrent frigida ſicut ſup
apāta alia imo tepida. Et illa quidem a qbus oꝫ in
cipere cum exiſtimas ꝙ apā ē habens initium ſicut
ſucci frigidi ſtiptici ſicut ſuccus poꝛtulace ⁊ cucur. ⁊
ſempervive ⁊ aqua ro. ⁊ ſandali ⁊ canfoꝛa: ſūt ēpla
facta ex ꝑputijs viuū ⁊ ro. ſiccis ⁊ attriplicibꝰ. Et ñ oꝫ
vt ſint hꝰ i eā dificat ꝙ apā iā ē. melioꝛa nāqꝫ ēplaſt
illa q̄ ſūt fcā ex cydōijs cū īfridicis alijs: ď illis ē vt terāt
cydonia cū farīa oꝛdei ⁊ aq̄ ro. ⁊ fiat ex eis ēplꝫ. aut
cydonia decocta cū aceto ⁊ aq̄ donec diſcocta ſint: ⁊
miſceant cuꝫ ſandalis: ⁊ ponatur ſup ea aliquātulū
olei ro. ⁊ adminiſtrent. Et ex illis ē vt decoquantur
cydonia cū vino odoꝛifero in quo ſit ſtipticitas ⁊ ad
datur eis virga paſtoꝛis. Et ꝯfoꝛtent cū eis que ſunt
ſicut paꝝ ſpice ⁊ abſinthium ⁊ cipi: ⁊ ꝑparent cum
eis q̄ ſunt ſicut ſauich oꝛdei ⁊ adminiſtrentur. Et qñꝫ
ponit olm̄ de cydonijs aut oleum maſticinum aut
olm̄ de alcanna. Et de aqs aqua myrthi ⁊ aqua de
folijs maloꝝ ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ ſimilia. Et qñꝫ
fit emplm̄ ex cydonijs decoctis cū decoctiōe abſin-
thij. Et cum voluntas ē vt eleuet ad gradū reſoluti-
onis ponat in ipſo maſtix ⁊ camomilla ⁊ mellilotuꝫ
⁊ farina oꝛdei ⁊ fenugrecū cū rebꝰ in qbus ſit ſtipti-
citas ⁊ ſemē lini ⁊ olm̄. ſ. eiūs ⁊ olm̄ ſiſticinū ⁊ olm̄
camomillinū ⁊ fenugrecum. Et ex emplis laudatis
eſt emplm̄ de tenulis ⁊ ēplm̄ filagrius ⁊ ēplꝫ de mel
liloto ⁊ emplm̄ caritiū ⁊ empla que dicimꝰ i antido
tario. Deſcriptio empli ad iflationē: ℞. butyri ⁊ ſuc
ci rubei amboꝝ aā. ꝑtē. i. croci maſticis amboꝝ
aā. ꝑtē. ʒ. olei ro. ꝑtes. iiij. cere qñtū neceſſe eſt. Et in
fine eiꝰ admiſtra empla apitiua reſolutiua ꝑmixta
cū ſtipticis ꝑꝑ ꝯſeruatōꝫ vtutis ſic ſūt ēpla facta ex
ireos ⁊ aſſaro ⁊ aluſnee ⁊ polio ⁊ oꝛigano ⁊ ſecha ⁊
ſe. apij ⁊ bdellio ⁊ ſiſibꝰ. Et qñꝫ addunt in eis ꝯfoꝛ-
tātia. Et empla facta ex myrtho ⁊ rubea tinctoꝝ ⁊
ſemis lauri ⁊ croco ⁊ myrrha ⁊ maſtice ⁊ cera ⁊ oleo
ſambacino ⁊ oleo de lilio. Deſcriptio ēpli reſoluētis
apā epis ꝓpoꝛtionatū ad cibos laudabile expertū:
℞. ſtoꝛacis ⁊ cere āboꝝ aā. darkimet. x. ⁊ maſticis ⁊
croci ⁊ amomi oīum aā darkimet. ij. olei de arboꝛe
maſticis ⁊ olei ro. āboꝝ aā. darkimet. ij. vini cotilas
ij. ⁊. ʒ. liq̄fiant cera ⁊ oleū ⁊ miſceant cū eis oīa. aliđ
innatiuū valde: ℞. lilij amomi folij oīuꝫ aā pondꝰ
darkimet. i. ſtoꝛacis cere amboꝝ aā. darkimet. i. olī
de arboꝛe maſticis qñtuꝫ neceſſe ē. Aliud bonū: ℞.
aloes. ℥. iij. maſticis. ℥. i. cāmille ⁊ mellilotī āboꝝ
aā. ℥. iiij. croci rubee ⁊ calami aro. aſſari oīum aā
℥. ij. cere ⁊ armoniaci amboꝝ aā. ℥. vi. olei de lilio

qñtum ſufficit. Aliud reſolutiuū ꝯfoꝛtatiuū: ℞. cro-
ci. ℥. ij. bdelli. ℥. vij. ⁊ ſoꝛdis yſopi. ℥. iiij. ⁊ amomi
⁊ ſpice romane: ⁊ carpobalſami oīum aā. ℥. vi. olei
de lilio qñtū ſufficit: ꝑmiſceant ⁊ admiſtrent. Qđ ſi
cū apāte fuerit ſolutio vētris debilitans quā ſollici-
tudo exigit retineri: tunc oꝫ vt in potu ſumant troci
ſci almirberis ⁊ troc. de reubar. muſchati. Cibꝰ aūt
melioꝛ ē kiſch oꝛdei. Infrigidat. n. ⁊ abſtergit ⁊ non
facit acgrere opilatiōes ⁊ feſtinat eiꝰ penetratio. In
candaruſio aūt ⁊ frumēto foꝛtioꝛi eo nečiuꝫ ē aliqd
de groſſitudine ⁊ ꝯpreſſione apātis. Et ſi non ē excu
ſatio a pane ſit panis q non eſt ex ſiſa; neqꝫ ex tri-
tico groſſo: ⁊ iam ſit in furno panis factꝰ: ⁊ oꝫ vt iten
dat cum cibo vltimo. Et ex oleribꝰ lactuca ⁊ atripli
ces: ⁊ ex fructibꝰ granata dulcia ⁊ in cuius ſtō non
ꝯueniunt dulcia: ⁊ oꝫ vt deuitet dulcia qñtuꝫ poteſt.

Ca. xiij. de cura heriſipile.

C Ura heriſipile pꝛima ē cure phlegmōis. ve
rū oꝫ vt ſint vētris ſolutio ⁊ vrine ꝓuocatio
ſublimioꝛes: ⁊ cuꝫ eis que ſunt declinioꝛa ad frigidi
tatem. Et ponant medicie ſup ipſam infrigidāte cō
tinue ⁊ non inceſſanter remouetur illud donec eger
inueniat ſubuerſionē frigoꝛis ⁊ fiant empla ex neuu-
fare ⁊ aqua alkakingi ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ ſandaloꝝ
⁊ canfoꝛa ⁊ ſimilibus. Et non adminiſtres in ea ca-
lefacientia qñtum poſſibile eſt.

Ca. xiiij. de cura aldubellati.

O Poꝛtet vt admiſtrēt in ꝑn. aldubellati ⁊ cū
icipit apā calidū de quo exiſtimat ꝙ ad col-
lectionem perueniat repercuſſiua que ſunt ex
emplis cū equalitate ⁊ epithimatibꝰ. Et in potu deſt
aqua oꝛdei ⁊ ſiropus acetoſus. Et ſi diſpō neceſſari
am faciat phlomiā phlomia ex baſilica: aut vētoſa
ꝑtē ventris q̄ ſequit epar. Et qñꝫ indiges ſolutione
vētris. cū ergo nō ē excuſatio quī collectio fiat: tunc
neceſſariū ē vt admiſtres maturationē ⁊ ſuppuratio
nem: ⁊ neceſſariū eſt vt adiuuent cū inciſiōe ⁊ ſubti
liatōe cū neceſſariū ſit hūoꝛibus groſſis exītibꝰ in
hꝰ i apātibus qbꝰ membꝝ iam imbibitū ē. ⁊ neceſ-
ſaria ē lenificatio vt faciat hūoꝛē ꝑparatū ad reſol-
uendū. cū ergo apparet maturatio ⁊ non ſuppurat
alſa ipm̄ ab illia ⁊ vtere ſuppuratiuis foꝛtibꝰ potan
do aut emplando: deinde adiuua nām ad expellen
dū mām. Et ſi indiges adiutoꝛio ⁊ oppōne ad ꝑtē
declinatōis ⁊ opoꝛtuerit vt ventrē ſoluas aut vrinā
ꝓuoces facies. ⁊ non ꝓuoces cum re foꝛti ⁊ calida
⁊ faciat icurrere egrum nocumentū i veſica. Cōſer-
uatio eīi veſice i hac egritudine ⁊ cum erūpit pus
ad ipm̄ ꝑ ſeipm̄ aut medicina diuretica neceſſaria ē
Cūqꝫ erūpit pus aut expellit ⁊ neceſſaria eſt ablu-
tio reſidui pus: tunc fiat cum eis que ſunt ſicut aqua
mellis ⁊ rubea. deinde ſi indiges icarnatōe vlceris
tunc ſi virtus tolleret ventris ſolutionē ē ipſa adiu
toꝛiū plurimū cum non eſt ſupflua. Et ventris gdē
ſolo neceſſaria eſt ꝓpter duas res. vna eaꝝ ante eru
ptionē ⁊ minoꝛet materia ⁊ alleuiet ſup naturaꝫ: ⁊
ſecūda poſt eruptionē aut ꝓpe eruptōꝫ ⁊ ꝯpleītū
maturatōis cū ſcitur ꝙ mā ad partē inteſtinoꝝ eſt

declinioꝛ ⁊ ꝙ dubellati eſt in latere concauo. Et ex
illis quidem qbus venter ſoluitur ante eruptionem
ſm ſenuitã adiutoꝛij nature ⁊ alleuiatiõis ſũt terenia
bin ⁊ xiracoſt ⁊ caſſiafi. ⁊ zuccarũ rubeũ ⁊ hꝰ i ags
alubleb ⁊ endiuia bibita. Et foꝛtius illis ẽ decoctio
ſeminũ ⁊ radicũ in qua decoctum ẽ eupatoꝛium ⁊ i
qua ſoluta ſũt tereniabin ⁊ xiracoſt ⁊ caſſiafi. ⁊ ſilia.
Et qñqꝫ ponũtur i ipſo aloes ⁊ abſinthiũ. Et ex di-
ſteribus cliſteria lenia nota. Solutiua autez que ſũt
poſt maturationem ⁊ iuuãt ad maturandũ etiam ⁊
eruptionem ſunt vt ſumant in potu i decoctiõe radi
cum eupatoꝛij olei de tribulis. ℥.iiij. ſambaci pon-
dus.ʒ.ij. ꝯiungatur cum. ℥.ſ. zuc. ⁊. ℥.i. caſſiefi. Si
aũt mã fuerit verſus gibboſitatem non opoꝛtebit vt
adminiſtrentur ſolutiua niſi ſm viam adiutoꝛij ⁊ alle-
uiationis i pncipio ⁊ ante maturatõez. Poſt matu
rationẽ vero opoꝛtet vt adminiſtrentur diuretica pre-
dicta ſm oꝛdinez ſuũ .ſ. quotienſcũqꝫ eſt maturatio
in vltimo adminiſtrent foꝛtia. Medicine vero ebibite
adiuuantes ad maturationẽ ſunt ſicut lac aſininum
cũ zuccaro ru. aut zuccaro alhaſir: ⁊ ſicut aqua d ra
dicibus cũ paſſis ⁊ ficubus ⁊ capilloueneris ⁊ fenu-
greco cũ oleo amigdalio dulci aut amaro: aut oleo
d fenugreco aut oleo d tribul. Et ſi voluẽit foꝛtiꝰ illo
ponãtur in ipſo dactili ⁊ ſumant in potu i ieiunio de
coctionẽ pſilij vel polij cipi montani aut ſiropũz de
ꝯopo cõfoꝛtatum: ⁊ cibentur melle colato a ſpuma
ſua cũ decoctõe ſua ⁊ ficubꝰ ⁊ aqua mellis i aqua oꝛ
dei: aut ſumãtur de taraxacon ſicca põdus.ʒ.i. ⁊ la-
ctis aſini. ℥.iiij. cum zuccaro. ⁊ vtaĩ medicis in qbuĩ
ſunt aptio ⁊ ſubtiliatio ⁊ ẽt ꝯfoꝛtatio: ſicut ſunt abſin
thium ⁊ crocꝰ ⁊ ſpica ⁊ radix peonie ⁊ radix alhaſce
⁊ radix rubee ⁊ maſtix ⁊ vtraqꝫ ſpica ⁊ grana alfeg-
di ⁊ ſuccus eupatoꝛij ⁊ radices centauree. ⁊ ex oleis
oleum de neriden ⁊ oleũ de arboꝛe maſtic. ⁊ oleum
de lilio. Emplaſtra vero adiuuatiua ſunt ſicut em-
plaſtra i quibus ponũtur farina ⁊ mellilotũ ⁊ came
milla ⁊ radix lilij ⁊ calamentũ ⁊ radix euiſci ⁊ fiſcus
⁊ oleum ⁊ frumentum ⁊ cepe aſſatum ⁊ oleũ de bẽ.
Si autez neceſſaria ſunt foꝛtioꝛa illis adminiſtrentur
emplaſtra ex farina oꝛdei ⁊ baurac ⁊ fimo colũbino
⁊ calamento ⁊ glutino albotiz ⁊ picis ⁊ maneris ⁊ ſi
mili. Et opoꝛtet qñ ſentit maturationez vt doꝛmiat
ſuper epar ſuum ⁊ aſſiduet balneatiõem cum aqua
calida. Et quãdoqꝫ eſt neceſſarium vt exerciteĩ ⁊ am
bulet ſi poſſibile eſt ei illud. Quod ſi erumpitur tũc
opoꝛtet vt ſumat ſuper ipſam ea que abluunt ipm ⁊
mundificant ſicut aqua mellis calida. deinde conſe
quantur ea que mundificant ipſum ex parte declina
tionis aut cũ ſolutione ventris aut cum ꝓuocatiõe
vrine ſi indiget eis: aut admiſceatur aliquid illoꝛum
cum aqua mellis. Et non oꝫ vt dentur ei i potu diu
retica valde ⁊ ledant meatus vrine. ꝙ ſi accidat vt vl
ceret: aut ledat pus meatus vrine aut veſice: tunc ne-
ceſſe eſt vt nutriatur cibis in qbꝰ eſt abſterſio abſqꝫ
moꝛdicatione: imo cum conglutinatiõe aliqua ſicut
eſt aqua mellis decocta cum equalitate cum qua p-
mixtum eſt parum amili ⁊ ouiz ⁊ oleum ro. ⁊ ſicut

ſũt malue cum cidaruſio. Et ad vltimum oꝫ vt rega-
tur regimine vlcerum mẽbꝛoꝝ interioꝛum: ⁊ ſm qd
oꝫ vt res currat in vlceribus renum. Cum ergo mũ
dificat vltime oꝫ vt in potu ſumat i matutinis aquã
oꝛdei ⁊ ſiropum acetoſuz. Cumqꝫ pterierũt hoꝛe ali
que ſumatur thuris ⁊ ſanguinis dꝛaconis amboꝛũ
ã. aur. i. ⁊ ſeminis endiuie ⁊ ſeminis apij ⁊ maſticis
oĩum ã. aur. i. ⁊ ſumat ea in potu in ſiropo acetoſo
aut gileui aut aqua mellis. Et poſt illud confoꝛtetur
cum cibo, ⁊ curetur vlcus eius cuz eis que ſunt ſicut
ea que dicemus in cura vlcerum renum. Et cũ acci-
dit vt mã effundatur ad ſpacium ventris: tũc neceſſa
rium ẽ vt incidatur cutis apud inguina ⁊ diſcoopia
tur lacertꝰ adeo donec appareat ſiphac ĩternus noia
tum birabaton. deinde fiat in ipſo foꝛamẽ ⁊ ponaĩ i
ipſo cãnula per quã currat pus: deinde cũ empliſ.
De cibis vero oꝫ vt adminiſtrẽtur in pncipio ſubtilia
tio cibi ⁊ ſit contentꝰ kiſch oꝛdei: ⁊ ſiropo acetoſo:
deinde poſt illud adminiſtrentur cibi apertiui quos
diximus ⁊ vitelli ouoꝛum ſoꝛbilium ⁊ ſoꝛbitiões le
nificantes. Cum ergo erumpitur ⁊ mundificatur ne
ceſſaria ſunt ea que ꝯfoꝛtant ſicut aqua carnis: ⁊ car
nes arietine ⁊ hedine ⁊ auiũ terrenarum ⁊ carũ ſura
cum aceto condita ſine ſemibus ⁊ vitelli ouoꝝ ſoꝛbi
lium ⁊ ſimilia ⁊ parum vini. Et vtatur odoꝛamentis
confoꝛtatiuis.

Ca. xv. de cura apoſtematum frigidoꝛum.

Opoꝛtet vt adminiſtrentur in eis ſubtiliatiua
abſterſiua ⁊ appꝛopinquat cura eoꝛum cure
opilationum ⁊ cura dubelet que preparate
ſunt ad maturationez. Et tu qdem iam ſciuiſti medi
cinas maturatiuas ⁊ diureticas ⁊ apertiuas ⁊ ſub-
tiliatiuas. ⁊ opoꝛtet vt ſit in eiſ virtus ſtiptica confoꝛ
tans aromatica. Et mittuntur in eis de oleis oleum
de kerua ⁊ oleũ de ieuſemino ⁊ oleum ſambacinũ i
empliſ que ad ea aſſumuntur. Et melioꝛa ẽplã ipoꝝ
ſunt emplm ſiludriacon ⁊ ẽplm filagrius ⁊ emplm
ſtomaticon ⁊ emplm de ſeminibus: ⁊ cõfert diacur-
ma ⁊ dialacca ⁊ ſimilia. Et fiſtici qdez maximi iuua
menti ſunt in eis ⁊ trociſci de ſpica. ⁊ ex ſiropis ſiro-
pus de ſeminibus cũ camedreos ⁊ polio iam deco
ctis in eo. Et ex eis que in ipſis iuuãt ⁊ ꝓpe in illo qd
indurationi ꝓximum eſt. Et conferunt etiam dolo
ribus renum ⁊ ſplenis: ⁊ ẽ medicamen factum cum
ſqlla ſm hunc mõm: ℞. ſquille aſſate: lilij celeſtis aſ
ſari dauci ſeminis apij anili ſpice aromatice caſſie, ca
ſtoꝛei calamenti mõtani cynini calamenti fluuialis
acoꝛi piretri piperis longi mciſmꝰ: amomi opij eu
foꝛbij ſeminis altee ſticados polij ſileleos ſemis ru-
te ſeminis feniculi coꝛticum radicum capparis ari.
ro. cinamomi croci vel citanui groſſi. ʒʒ. baccarum
lauri ſeminis hyuſqamis al. coſti ameoſ ſeminis car
ui oĩum ã. ptem. i. conficiantur cum melle diſpu-
mato ⁊ adminiſtretur. Medicamen factum cum al
leis campeſtribus ⁊ efficit operationem predicti eã
dem: ℞. alleoꝛum gẽtiane albe eupato. coſti ariſtol.
keiſim ſileleos, piperis longi omnium ana darki-
mer. iij. ſeminis apij aſſari meu: ⁊ ſu. mciſmus.

ameos amiudem nigre oĩuz ana darkimer. xv. caſto
rei aque ro. oĩuz ana darkimer. xij. ſoluant iſta cum
vino ⁊ reliqua terant ⁊ miſceant ita vt fiant res vna:
deinde cõiungatur cum melle.

Ca. xvi. de cura apatum duroꝝ.

Non euadit aliqs ex apate duro geſcẽte cõfir-
mato. Et illi qui ſanãt ex eo ſũt q curant i ini-
tio ſui. Et canon quidẽ curatiõis eoꝝ eſt poſt
purgationẽ coꝛpoꝛis ex hũiditatibus groſſis cũ me
dicinis cõpoſitis ex ſpeciebus in quibus ſũt lenifica
tio equalis ⁊ reſolutio ⁊ ſubtiliatio ⁊ calefactio tẽpe-
rata ⁊ apertio opilationũ dñantioꝛ ꝙ lenificatio et
confoꝛtatio ⁊ ſtipticitas ⁊ aromaticitas cũ quantita
te qua indiget infra qd adſiuuant duas intentiones
alias. Et vt in pluribus hoꝝ medicinaꝝ que iuuant
duas intẽtiones dñant amaritudo ⁊ ſtipticitas pus.
Et iſte medicine adminiſtrantur in potu ⁊ adminiſtrant
in emplaſtris ⁊ adminiſtrantur in embꝛocis. Et oꝫ vt
lenias naturã ſi fuerit ꝑata cũ rebus lenibꝰ ⁊ diſte
rijs ꝓpter ⁊ illud qd efficiũt grana pini maioꝛis ⁊ ſe
men lini ⁊ gluten alboti cũ hoc ꝙ ipſa ꝯferũt apati.
Et non oꝫ vt ſis audax ad ſoluendũ ventrẽ cũ rebꝰ
vehementis caliditatis ⁊ faciant leſionẽ ⁊ addant in
nocumento. Et opoꝛtet vt ſit eius ſomnus ſup latuſ
dextꝝ. illud enĩ ẽ ex eis que valde cõferũt ad reſolu-
tionem eius. Medicine v̇o ſingulares valentes ad
illud ſunt grana pini ⁊ medulle ⁊ adipes ꝑate ⁊ ad
caliditatem declines. Et in farina fenugreci eſt lenifi
catio quedam cum maturatione ⁊ coſtus eſt vehemẽ
tis iuuamentis. nam cum ex eo ſumitur in potu. ʒ.ſ.
vſqꝫ ad aur. cũ mlle mixto aut cum vino confert ma-
nifeſte. ⁊ qñqꝫ confert ei ſumere in potu oleũ de neri
den aut oleũ de balſamo aut oleũ coſtinũ cũ aqua i
qua decocta ſit ruta ⁊ anetũ: ⁊ doſis olei de neriden
ſit quãtitas. ʒ.iiij. adminiſtreĩ illud hebdomada vna ⁊
ꝯfert maxime: ⁊ ex eis que ꝯferũt ad illud ſũt ſeminiſ
agnicaſti põdus. ʒ.i. in quibuſdã ſiropis ⁊ eupato-
rij põdus. ʒ.i. cum aqua apij aut feniculi aut ẽdiuie
aut arnogloſſe ſicce põdus aur. i. ⁊ decoctio lupino
rũ in qua poſitũ eſt de ſpica aromatica vſqꝫ ad. ʒ.ſ.
aut de pipe nũꝰ hoc ⁊ amigdale amare in vino. et
radix arboꝛis ſanguis dꝛacõis in natiua ẽ etiã ⁊ coꝛ
tex arboꝛis aldemeſt ⁊ bacce lauri ⁊ radix amigdali
⁊ radix ſu. ⁊ cicer nigꝝ ⁊ poliũ ⁊ camedreos ⁊ poꝛi
Et ex medicinis ꝯpoſitis ꝯferẽtibꝰ ad illud ſũt troci
ſci de bdellio quoꝝ ꝯfectio: ℞. roſaꝝ tritaꝝ. ʒ.x. ſpice
aromatice. ʒ.ij. myrrhe. ʒ.i. coſti. ʒ.i. ⁊. ſ. maſtic. ʒ.i.
amigdalaꝝ amaraꝝ. ʒ.i. ⁊. ſ. bdellij. ʒ.iij. terant me-
dicine ⁊ diſſoluaĩ bdellium cũ vino ⁊ conficiant cũ
eo medicine: ⁊ fiant inde trociſci. ⁊ potio eoꝛum ſit
trium dꝛagmaꝝ cum aqua mellis aut cuz apozima
te de ſeminibus. ⁊ ſi fuerit caliditas cum aqua allu-
bleb ⁊ endiuie. Et ex iſtis ẽ medicamen aſclepiadis
factũ cũ felle vrſi. Ipſũ naqꝫ expertũ ẽ cõferre per
illud qd in ipſo eſt de ſpeciebus medicinaꝝ valẽtiũ
ad illud ſm conditiones ſuas quas diximꝰ. ⁊ deſcri
ptio quidẽ eius: ℞. camepitheos praſſij ſeminiſ apij
montani gentiane ſeminis agnicaſti fellis vrſi ſyna-

pis ſeminis cucumi. ſcolopẽdrie radicum oppopo
nacis amiloꝝ lacuẽ rubee tinctoꝝ ſeminis caulium
ariſto. piperis ſpice inde coſti ſeminis apij hoꝛtula-
ni ſemis endiuie vel eruce ⁊ herbe iudaice polij opij
eupatoꝛij granoꝝ iunipi partes equales: conficiant
cum melle: ⁊ doſis eius põdus auellane cum vino
⁊ ex eis que conferũt ad illud ſunt diacurcume ⁊ at-
tanaſia ⁊ tyriaca diateſſeron ⁊ ſocrugene conferunt
ad illud. Et ex cõpoſitis leuibus in hoc ẽ medicamẽ
altaraxacon dictũ in ca. aldubellati: ⁊ medicine q̃s
diximus in ca. apoſtematũ frigidoꝝ abſolute. Et cũ
adminiſtraueris omni die trociſcos almirberis ꝑ heb
domadã vnã qui bibant in aqua ⁊ incipiaĩ a. ʒ.i. ⁊. ſ
vſqꝫ ad. ij. ʒ. ⁊. ſ. erit vltimũ: ⁊ vt aggregetur aliquid
huiuſmodi aque adminiſtrãdo cardos ⁊ allabꝛem
gradatim ex. ʒ.iij. ⁊. ſ. vſqꝫ ad. ʒ.i. Et ſtude in hoc ne
faciat illud cadere ipm in creatõe ⁊ api opilationez.
Et ex potibus q bibũtur eſt apozima coſti ⁊ ramoꝝ
eupatoꝛij ⁊ fenugreci ⁊ paſſaꝝ. iiij. ℥. cũ. ℥. olei ami
gdalini aut olei de nucibus recẽtibus: aut apozima
qd ℞. gentianã abſinthiũ mellilotũ paſſas ficus. aut
apozima ariſto. abſinthij rute floꝛũz ſquinãti ⁊ paſ
ſul ⁊ fenugreco. Et apozima lupinoꝝ ⁊ coſti ⁊ abſin
thij cum oleo de kerua. Et ex emplaſtris bonis ad
illud ẽ vt emplm fiat cũ amomo humido aut ſicco
decocto cũ vino pontico: aut ex ſpica cum oleo de
fiſticis cũ praſſio ⁊ expꝛeſſio cũ aneto de croco: aut
emplm factum ex farina fenugreci ⁊ ficubus ⁊ ruta
⁊ mellilotꝰ ⁊ nitro. aut ſumant ãmoniaci. ʒ. centum
bdellij. ʒ. xxv. croci. ʒ. xij. terantur oĩa ⁊ conficiant
cum cerato facto ex cera ⁊ oleo de alcẽna ſm ꝙ vi-
detur: aut emplm factũ ex farina fenugreci ⁊ ſterco
re capꝛino ⁊ coꝛdumeni ⁊ calamento ⁊ caulibus ⁊ vi-
nee ⁊ ruta. Et illi quidẽ cuius cauſa ẽ pcuſſio ⁊ iam
incipit apoſtemari ⁊ indurari cõuenientiꝰ ex em-
plaſtris ẽ emplm ro. cũ ſabꝛen. Et ex medicinis ⁊ re
gimine bonis cũ adminiſtraueris potiones ⁊ ẽplã
eſt vt ponant ſup membꝝ ventoſe calefacte ſine inci
ſione imo ſuppõaĩ loco ſanguiſſuge: deinde admi
niſtra medicinas que ſũt foꝛtioꝛes in ſubtiliatione et
reſolutõe ⁊ fac adherere loco ea que ſũt ſicut nitꝝ et
ſulfur citrinũ qnqꝫ diebus aut hebdomada. i. dein
de adminiſtra epithimata cum ſynapi in omnibus
x. diebus: poſtea fac vomere egrum cũ raphano. ꝙ
ſi obediens fuerit apa adminiſtra helleboꝝ album.
Et quando ſit apa cancer minoꝛatur ſpes in eo: nã
ſi confert aliquid tũc medicamen aſclepiadis qd ẽ i
antidotario abſqꝫ felle vrſi. Cibi autem ſint illi quo
rum digeſtio eſt velox ſicut vitelli ouoꝝ ſoꝛbiliuz et
ſicut kiſch oꝛdei ⁊ cibus eius qui habet opilatiões
in epate ſuo ⁊ parum vini quod eſt ſubtile ẽ bonum
valde ⁊ abſtineat a carne.

Ca. xvij. de cura apatum almirach lacerti.

Sit ꝓxima curationi apoſtematum epatis ex
parte medicinaꝝ niſi quia audacia ad repcu
tiendã mãm in pͥmis ⁊ ad reſoluendũ eam ſe
cundo eſt foꝛtioꝛ. ⁊ non timetur ex eis ex ſtipticitate
⁊ reſolutione qd timetur ex apate epatis.

Ca.xviij.de cura apoſtemati meſaraice.

Sit ſillis curatõi apoſtatũ cõcauitatis epatis

Ca.xix.de pcuſſiõe ⁊ obuiatõe ⁊ caſu ſup epar.

Quoniã qñqꝫ accidit obuiatio aut caſus aut nocumentũ ſup epar:tũc neceſſe eſt vt tu ſac curras vt non accidat ex eis fluxus ſanguĩs aut apoſtema magnũ:qḋ ſi accidat apoſtema curatꝰ cũ eis q̃ diximus ꝺ cura apoſtatis qḋ ſuccedit pcuſſioni. Et qñqꝫ accidit ex eis vt additamentũ maius de additamẽtis epatis remoueatur a loco ſuo ⁊ pp̃e ſi fuerit magnũ ⁊ accidit dolor ſub hypocondrijs dextris poſt percuſſionem aut ſaltũ aut caſum. ⁊ rectificat illud ꝯmotio ⁊ excuſſio cum pparatione pectoris illius qui hꝫ illud ⁊ erectiõe illius quare ſedatur dolor ſubito cũ reditione additamenti ad locum ſuũ. In alijs autẽ oꝫ vt incipiatur ⁊ fiat phlomia. ⁊ ſi fuerit caliditas vehemens:tũc potetur ⁊ liniatur cũ infrigidatiuis apoſcruſticis. Si aũt ſanguis eius egrediatur:tũc ponãt cum eis ſtiptica. Et ſi non fuerit caliditas vehemẽs neqꝫ curſus ſanguinis aut iam fuerit ſedatum illud qḋ inde erat:tũc tua intentio nõ erit niſi vt reſoluas ſanguinẽ mortuum. Et ſi non fuerit poſſibile vt reſoluas ſanguinẽ aut pertranſiuit terminũ tũc adminiſtra reſoluentia. ⁊ nõ eſt aliquid ſimile epithimati cũ mumia ⁊ oleo arazaki. ⁊ conferũt omnibus illis medicine pdicte in ca. apoſtematũ euenientiũ ab obuiatione. Medicamen conferens ad illud in pncipio cũ eſt caliditas ⁊ inflatio aut timetur curſus ſanguis. ℞. reubarbari balauſtiaꝝ ſanguinis draconis alumis iameni partes equalẽs ⁊ doſis eius ſit aur.j. cuꝫ aq̃ cydonioꝝ. Qḋ ſi non fuerit illic caliditas plurima ⁊ volueris adminiſtrare medicinas in quibus ſit repcuſſio cum reſolutione aliqua ⁊ ꝯfortatione:tũc cõfert ad illud hoc ꝯpoſitũ. ℞. karabe.ʒ.x. ro. ru.ʒ.v. mellilotiʒ.x. acatie.ʒ.iiij. ſpice inde croci ãboꝝ añ.ʒ.vi. maſticis corticis capparis amboꝝ an.ʒ.iiij. luti armeni.ʒ.vij. nucis cupſſi.ʒ.viij. conficiantur cũ aqua arnogloſſe ⁊ fiãt inde trociſci quoꝝ vnuſqſqꝫ ſit vnius aur. Medicamẽ bonũ ℞. aque neilon.ʒ.x lacce ablu e.ʒ.vij. ⁊ reuſini.ʒ.iiij. croci.ʒ.iij.⁊.ʒ. haſce.ʒ.iiij. ciceris nigri.ʒ.vij. myrrhe.ʒ.v. luti armeni ʒ.x. conficiantꝰ cũ oleo de lilio in quo poſita ſit mumia ⁊ fiant inde trociſci ⁊ ſumantur in potu ⁊ doſis ſit vſqꝫ ad.ʒ.iij. Et reuſini ⁊ lutum ſigillatũ cũ miſcentur cũ aliquantulo de granis myrthi ſunt res magis iuuatiue ad hoc in eis que ego ſum expertus.

In fine autem rei ⁊ cum non cauetur ab inflatione ⁊ apoſtematione oꝫ vt in potu ſumatꝰ de hoc trociſco: ℞. reuſini laccani ⁊.ʒʒ. fiãt ex eis trociſci: ⁊ qñqꝫ ponitur cum eis aliquid arſenici citrini:quoniã ipm eſt mirabilis virtutis in repercuſſione ⁊ reſolutione ſanguinis: ſumatur in potu ex hoc ⁊ leniatur ſuper ipſum huiuſmodi epithima: ℞. xiloaľ. ⁊ crocum et baccas lauri ⁊ bdellium ⁊ calamum aromaticum ⁊ maſticem ⁊ ceram ⁊ oleum alraxaki ⁊ almeiius ⁊ fiat emplaſtrũ ⁊ ponatꝰ. C.xx. ꝺ ſciſſura ⁊ iciſiõe i epe

Exiſtimauit Hyp. ꝙ moritꝰ ille cuiꝰ diſrũpitur epar ⁊ accidit ſepatio cõis ex eo corpi ipſiꝰ ⁊ venis eius. In illo autẽ quod eſt minus hoc qñqꝫ ẽ ſpes. Et quãdoqꝫ accidit illic vrina ſãguinis ⁊ ſolutio vẽtris cũ eo ſꝫ duo lata epis. Ca.xxi. de cura

Cura illius eſt cũ medicinis ſtipticis ⁊ glutinatiuis ſm ꝙ ſcis. Et ſm ꝙ dictũ eſt in capitul. ſputi ſãguinis. ⁊ quandoqꝫ confert ei dare in potu pondus.ʒ.ij. de roſis cũ aqua frigida. Aut dare ei in potu balauſtias aut facere emplm ex eis.

Tractatus.iiij. de humiditatibus qbꝰ accidit cũ epatis vt expellãt egrediendo ⁊ coartẽt occultãdo

Ca.i. de ſpeciebus expulſionũ reꝝ in epate

Quandoqꝫ diuerſificantur expulſiões in ſubſtantia eius qḋ expellit ⁊ qñꝫ diuerſificatur cã eius ꝓpt qḋ expellitur. Subſtantia ꝟo eius qḋ expellit qñꝫ eſt res chimoſa: ⁊ qñꝫ ẽ aquoſa: ⁊ qñꝫ eſt res ablutiua: ⁊ qñꝫ ẽ cholerica: ⁊ qñꝫ ẽ virulẽta: ⁊ qñqꝫ eſt nigra ſubtilis ⁊ nigra ſicut fex ⁊ nigra melancholica. ⁊ qñqꝫ ẽ fetida: ⁊ qñqꝫ nõ fetida ⁊ qñꝫ ẽ ſanguis purꝰ. ⁊ qñꝫ expellitur ſilis ei ex via ſtõi cũ vomitu ⁊ ſiqt ipm puatio doloris. ⁊ qñꝫ eſt res groſſa nigra que ẽ ſubſtantia carnis ſtõi vel epatis.

Cã aũt eius pp qḋ expellit qñꝫ ẽ apoſtema qḋ rũpitur: aut opilatio q̃ apitur ⁊ expellit: aut ſciſſura: aut vlcꝰ aut corroſio: aut debilitas retentiue q̃re non retinet illud qḋ in ipſo ꝯphẽditur. aut debilitas attractiue quare non attrahit. aut digeſtiue ⁊ nõ digerit illud quod comphenditur in ipſo. Et qñꝫ nõ recipit ipm corpus ⁊ expellit ipm: aut fortitudine expulſiue: aut malitia ꝯplonis calide liq̃factiue: aut frigide debilitatis ex cauſis infrigidantibus: ⁊ ex eis ſũt cãones plime: aut ẽ pp repletionẽ quã neceſſe ẽ nãm expellere. Et qñꝫ ẽ repletio ſm corpus totũ: ⁊ qñꝫ eſt in ipſo epate qñ bona eſt generatio ſanguis: ſꝫ moratꝰ in ipſo ſanguis ⁊ nõ penetrat ad venas pp ꝯſtrictõꝫ eaꝝ: aut pp debilitatẽ attractiue in ipſo: aut pp opilationes aut apoſtata q̃ diximus. Et qñqꝫ eſt cã repletionis qua expellitur dimiſſio exercitij aut additio i cibo: aut inciſio mẽbri ſm ꝙ diximꝰ in li. vli. aut retẽtio curſus ꝯſueti hemorroidaꝝ aut mẽſtruoꝝ aut alioꝝ. ⁊ qñꝫ cã ẽ mordicatio ⁊ acuitas materiei cogens nãm ad expellẽdũ: ſꝫ ꝟtutes nõdũ fecerit i ea opationẽ ſuã quã facerẽt ſi nõ eẽt hoc nocumentũ. Et qñꝫ aſſociatꝰ illud qḋ iuenit in via ⁊ fit ei laborioſũ ⁊ inobediẽs: ⁊ qñꝫ fit hꝰi in criſibꝰ. Et qñꝫ cã nõ ẽ in ipſo epe imo i meſaraica. Et q̃uis nõ ſũt poſſes in meſaraica oẽs mõi iſti cãꝝ:ẽ tñ poſſe vt ſint ex pte apoſtatũ ⁊ opilationũ. nã ſi fuerit in ea pmũ poſſẽ vt epar attrahat ⁊ meſaraica non attrahat q̃re accidit ex ea res ꝺ qua curatꝰ: q̃uis attractio dignior ſit epati non meſaraice: ⁊ nõ eſt attractio meſaraice ſolius attractio de q̃ curetur. Et multotiẽs quidẽ ẽ ſolutio vẽtris epatica: qñ corpus nõ recipit nutrimẽtũ ⁊ reddit ꝓpter opilationẽ aut pp aliud. Et omnes ſpẽs harum expulſionũ nituntur in veritate aut ad debilitatẽ aut ad fortitudinẽ. Sũt ergo ea que fit ex ſciſſura ⁊ vlceroſa ⁊ ptinens ad malitiã ꝯplonis ⁊ debilitatẽ ꝟtutis de genere debilitatiõis uel debilitatiue

⁊ apertio opilationũ ⁊ eruptio aldubellati ⁊ expulſio ſuperfluitatuꝫ de genere fortitudis. Virtus enim duꝫ non confortatꝰ non poteſt aperire aldubellati. ⁊ ſuperfluitas ſanguis corrupte propter multitudinẽ aggregationis ⁊ paucitas ſuctionis ex eo ⁊ ſupfluitas ſanguis plurimi ⁊ alia. Et quando egreditꝰ ſanguis fetidus non oꝫ vt exiſtimetꝰ ꝙ illic ſit debilitas qñꝫ eni fetet ꝓpter lõgitudiem more: deide expellitꝰ ⁊ ẽ quaſi fex nigra. cũqꝫ ſuperfluit expellit ipſum nã ſicut oſtendimꝰ ẽt i venis: veruꝫ illuꝫ q expellitur a virtute ſeqtur lenitas ⁊ ẽ cum eo ſanitas diſpoſitionuꝫ. Et q̃do nõ ẽ fetẽs i oĩ diſpoſitione mala: tunc eger ẽ dignior vt ñ ſit i diſpõne mala. Et ſilr qñqꝫ ẽ i expulſionibus coloꝝ diuerſoꝝ lenitas: ⁊ errat q retinet hos colores diuerſos i oĩ diſpoſitiõe. Et vehemẽtior error eius ẽ q retinet eos cuꝫ opilatiuis ꝯſtipatiuis. Et ſcias ꝙ ñ elõgatꝰ qn virtus debilitetꝰ ⁊ nõ ſeparet ſupfluitates ⁊ nõ expellet repletionẽꝫ: deide accidat ei vt ꝯfortetꝰ virtus aut pueniat de preparatione materieꝝ ⁊ apertione opilationuꝫ cũ quo facilis fiat expulſio iobediẽtis ⁊ expellantꝰ ſupfluitates. Et cauſa qdem i ſolutione ventris chiloſa que eſt cauſa epatis ⁊ coꝝ q̃ ſequũtꝰ ipſũ: aut ẽ pp debilitatẽ attractiue que eſt in epate: aut pp opilationes ⁊ apoſtemata q̃ ſũt i cõcauitate eius aut i meſaraica ita vt nõ attrahat ⁊ nõ alteret oĩno. Et ego dicaꝫ iudiciũ haruꝫ opilationuꝫ i ca. iteſtinoꝝ. Et ẽ ex eis q̃ cuꝫ dimittũtur areſaciũt ⁊ deijciunt virtutẽ. ⁊ qñ retinentꝰ iflantꝰ i ſuperioribꝰ ⁊ nocẽt eis ⁊ ꝯſtrigunt anhelitũ. Materieꝝ vero chiloſaꝝ multitudo ẽ ꝙ ipſe ſũt augmẽtatiores virtute attractiua q̃ eſt i epate quare remanet maioꝝ ps eaꝝ ñ attracta. ⁊ qñqꝫ ẽ cauſa i hoc vehemẽtia appetitus ſtõi ⁊ ſuperfluitas eius. Et cauſa i ſolutione ventris lauatiuã eſt debilitas virtutis alteratiue ſeparatiue q̃ ẽ i epate aut augmentum patientis ſupagentem ⁊ debilitatio retentiue: ⁊ eſt tunc ſimilis ſolutioni ventris lauatiue epatis debilis. ⁊ cã eius eſt vomitꝰ ⁊ colirica paſſio atꝗꝫ eo qḋ nõ tollerat ſtõus ꝺ bilis. ⁊ expellitꝰ ante ꝯplemẽtũ opationis pp debilitatẽ retẽtiue: cũ ergo ñ ẽ pp debilitatẽ retẽtiue tũc eſt pp ꝺbilitatẽ alteratie. Et vtreque ꝺbilitates ſequũtꝰ oẽm ꝯploeꝫ ſꝫ pluꝫ debilitatis retẽtie aut pp caliditatẽ tñ: aut pp frigiditatẽ tñ i vtriſqꝫ diſpoſitõibꝰ. nã ablutiua conuertitur ad illud qḋ eſt plus ſanguineũ propter vehementiaꝫ conſecutionis corporis deinde ad illud qḋ ẽ turbidũ. ⁊ eius quidem que facta ẽ a caliditate ẽ ſignũ aliud ⁊ facte a frigiditate ẽ ſignũ aliud q̃ ego dicaꝫ. Et cauſa i ſolutione ventris cholerica eſt multitudo cholere ⁊ fortitudo expulſiue.

Et cauſa i virulẽtia ẽ aduſtio ſanguis ⁊ humoꝝ ⁊ liq̃factio eoꝝ ⁊ qñꝫ pducꝰ ad aduſtioneꝫ corporis ipſiꝰ epatis ⁊ qḋ ipꝫ educꝰ poſt humores diuerſos. ⁊ qñꝫ fit virulentia pp reſudationeꝫ apoſtatis aut dubellati. Et ſepe fit reſudatio ex epate ⁊ fit ventris ſolutio periodica. Et cauſa i facta que eſt ſimilis feci aut eſt eruptio dubellati aut opilationis apertio aut corroſio. Et vlcera putrida aut aduſtio ſan. ⁊ alteratio i partibus epis pp paruitateꝫ penetrãtiõis cum caliditate epis ⁊ coꝝ q̃ ſequũtꝰ ipꝫ: aut alteratio eiꝰ i venis cum ẽ vehemẽtis caliditatis ⁊ corrũpit ipm ⁊ nõ fugit ex eo corpus qꝛ igroſſetꝰ ⁊ fit ſicut fex fetida vehemẽtis fetoris: ⁊ i ipſo ẽ additio ebulitionis ⁊ liquefactõis ⁊ amaritudis pp dominiuꝫ cholere. Et qñ corrumpitur hac corruptione: expellit ipſum natura fortis ⁊ ſignificat corruptionẽ cõplexiõis i membris ⁊ ẽ p culdubio ꝯtinẽs ꝺbiles ⁊ extenuatos. ⁊ differt a melancholica p colorẽ ⁊ ſubſtantiã ⁊ fetorẽ: naꝫ ipſa ẽ minor illa i nigredine per colorem ⁊ ſubſtantiaꝫ: ⁊ fetor ipſiꝰ vehemens ẽ cuius ſimilis non ẽ melancholie aut frigus iſpiſſans ſanguinẽ ⁊ cõgelans ipſum aut debilitas epis ꝓpter quã perducꝰ ex lauatiua ad ſanguineam ⁊ ad feculentam: ⁊ non eſt ſubito niſi raro. Et plim cũ fit ſubito ẽ a ꝯplexiõe calida adurente. Frigida eni facꝰ ipſum rem non digeſtaꝫ: ⁊ calida adurens cõturbat ipm ſicut fex. Sed ꝓpter egreſſione ipſius carnis epatis ẽ aduſtus groſſus. Et cã ſanguine puro ẽ virtus fortis non faciens neceſſarium vt remoueatur ſuperfluitas a ſanguine tempore in quo alteretꝰ ⁊ expellat ipſaꝫ. Et qñꝫ fit pp ſolutioneꝫ cõtinuitatis. Inqt Hyp. Ille cuius epar repletꝰ aq̃ deide erumpit illud ad pãniculũ ventris tunc cũ repletꝰ venter eius moritꝰ. Et ſcias ꝙ plimũ potus vini paſſi recentis facꝰ cadere i ſolutionẽ ventris epaticaꝫ ⁊ cũ retẽtio ſolutionis conturbat ⁊ eius ſolutio facit acquirere tranqllitateꝫ eſt mortale. Et ſcias ꝙ cum longe egritudi ſenis ſuccedit fluxus ventris ẽ timoroſuꝫ. Et cuꝫ eius fluxus retietꝰ cuꝫ nocumento tunc eius fluxus eſt epaticus: ⁊ eius corpus non recipit nutrimentum propter exſiccationem viarum.

Cap.ij. de ſignis.

Differentia qdem iter ſolutõem ventris epaticam ⁊ eaꝫ q̃ fit ab iteſtis ẽ: quoniaꝫ humores mali egrediẽtes ⁊ ſanguis ex iteſtis ſunt cũ raſura doloroſa ⁊ pũgitiua ⁊ paulatĩ ſꝫ continuatõneꝫ. ⁊ epatica fit ſine dolore ⁊ eſt plima ⁊ non eſt ſemper continuatꝰ oĩ hora. Et qñꝫ diſtiguitꝰ iter vtraſqꝫ pmixtio cuꝫ egõne ⁊ ſepatõ ab ea ⁊ poſtpoſitõ ab ea. In epatica eni venit poſt egõnem paruꝫ permixtionis. Differentia vero iter ſolutõem vẽtris epaticam ⁊ ſtomaticaꝫ ẽ: qñ epatica egreditꝰ chiloſa equalꝰ i qua iã ſtõus efficꝰ qḋ ei iterat ⁊ remanſit impreſſio epatis i ipſa ⁊ ſi eſſet ſtomatica oſtenderetꝰ ex ea qḋ cum ſolutõe egreditꝰ idigeſtuꝫ ⁊ grauaret ſup ſtõm ⁊ eſſet cum ea nocumentuꝫ ſtõi plim. Et qñꝫ egreditꝰ aliqd i digeſtuꝫ non pp ſtõm ſolũmodo: imo pp cõitateꝫ epis ẽt ad ſtõm. veruꝫ pertĩet ad ſtõm: qñ nocumentum ẽ i operatõe eius. Et differẽtia iter ſolutõem ventris chiloſam ſanguĩeam que eſt ex epate ⁊ illam que eſt ex meſaraica ẽ: qñ illa que eſt ex meſaraica nõ ſunt ſigna debilitatis epatis i vria ⁊ alijs. Sꝫ dĩa iter virus factum ex vlcere aut reſudatõe apoſtatis: ⁊ factũ ex partibus alijs eſt: qñ añ pmuꝫ ẽ febris ⁊ hoc aliud icipit ſine febre. ꝙ ſi febricitat pꝰ illud: tũc ẽ illud pp cauſaꝫ aliaꝫ. Et cuꝫ virus qḋ diximꝰ eẽ ex meſaraica ⁊ ex apoſtatibus i ipſa ẽ fluxus ventris chiloſus purus abſqꝫ ſignis debilitatis i ipſo epate ex apoſtate aut

dolore reſoluēte colorē. Et ē febris que ſḃm cōitatē debilis. Et ad vltimū virus epaticū eſt declinē ad albedinē ⁊ rubediē ac ſi ipſū ſit ſordes aut pus ⁊ ſanguis ⁊ meſaraice declinius ad albedinem ⁊ citriatem q. ſit virus vlceris. Verū dīa inter ſolutōeꝫ ventris q̄ eſt ab vlceribus ⁊ corroſionem ⁊ dubellet ⁊ iter illaꝫ que eſt a virtute eſt: qm̄ cum illa que eſt a virtute reperitur lenitas ⁊ egrediunt cū ea colores diuerſi extranei ⁊ nō ſunt cuꝫ ea ſigna apatuꝫ. Et qn̄ꝫ ſunt ante ipſaꝫ opilatōes. Et quocūqꝫ mō ſit nō ātecedunt eam fe. ⁊ arefactō: neqꝫ antecedit eam ſolutō vētris lauatiua aut ſanguīea ſubtil vt virulenta. Et illa q̄ ē cauſa apatuꝫ retiet ſan. ⁊ corrumpit ipſuꝫ ⁊ nō ſunt ibi dubellati. Signum vero eius ē vt ſit illic apa ⁊ n̄ ſit illic ſignum collectōis: ⁊ ſit ꝓma ſubtilis virulēta reſudatiua: deīde igroſſet i fine rei. Et illa que ſit ꝓpter debilitatem epatis icipiens ex lauatina: ⁊ peruenit ad feculētaꝫ antecedit illud ⁊ raro ſit ſubito Qđ ſi ſit ſubito cuꝫ alteratōe coloris ⁊ caſu v̇tutis: tunc ipſa etiā eſt a debilitate. Et cū cā eſt ꝯplō ſignificant ipſam ſigna eius. Et feculēta cuius cā eſt caliditas ſimilatur ſanguini aduſto ⁊ añcedūt eam liquefactio humorꝫ ⁊ mēbrorꝫ ⁊ fluxus ventris virulentus ⁊ ſitis ⁊ paucitas appetitus ⁊ vehementia rubedis aq̄. Et qn̄ꝫ ſunt cuꝫ ea febres ⁊ eſt eius egō ſicut egō fe. peſtilentie i vehemētia fetoris ⁊ groſſitudīe ⁊ tictura coloris: deīde aggredit i fine eius ſāguis niger. Et illa cuius cā eſt ſ̄ṗitas eſt ſilis ſanguini putrefacto i ſe ipſo nō ſicut caro liquefacta. ⁊ nꝫ eſt multa vehemētia fetoris: imo fetor eius mior eſt fetore calide ⁊ ē minoris nigredis q̄ꝫ calida ⁊ eſt mīoris caloris. Et qn̄ꝫ eſt ſanguis ſubtilis niger. q. ſit ſāguis aliquo modo feculentus nō ꝯgelatus ⁊ eſt inceſſus eius lauatiuus plus ⁊ ſitis in ꝑncipio ſui parua: ⁊ appetitus cibi eſt plurimus: deīde i fine ſui perduč ꝑpter ſui putrediēꝫ ad febres ⁊ deijč v̇tutem etiam ⁊ perduč ad hydropiſiꝫ ⁊ ad vltimuꝫ eſt longitudo cū extēſione diſpōis Et ſignificatur illud qđ aſſociatur complexionali ex humiditate ⁊ ſiccitate per diſpōnem eius qđ egredit i ſba ſui ⁊ per ſiti. Et illa q̄ ſit ꝑꝑ reſudationeꝫ apatis aldubellati qn̄ꝫ ē poſt groſſuꝫ ⁊ ſāguis feculentus ⁊ humores plurimi ſicut ſit i opilatōibus: verū ſigna aldubellati ⁊ maturatōis eius ⁊ eruptōis ipſius ſūt ſicut iam ſciuiſti ⁊ cognouiſti añ. Et qn̄ꝫ currit ad dubellati ⁊ apoſtemata i ꝑncipio ſui virus ſubtile: deiñ cuꝫ erumpit egreditur ſanies ⁊ qn̄ꝫ currit cuꝫ ea ſanguis. Et illa qdē que ſit ab vlcere aut corroſione ē cū dolore i partib⁹ epatis ⁊ cum paucitate eius qđ egreditur ⁊ remanet ⁊ anteceſſione facientiuꝫ neceſſario vlcera ⁊ corroſionem. Et illa i qua eſt illud qđ egreditur ex ea ipſa caro epatis eſt nigra groſſa ⁊ aſſociatur ei debilitas circa mortem ⁊ qn̄ꝫ moritur. Et illaꝫ que ſit propter replōnem a retētōe curſu: aut iciſiōe mēbri aut dimiſſione exercitij aut ſimilibus ſignificat q ē cauſa eius: ⁊ ſit ſubito cū multitudīe ⁊ abſciſione veloci ⁊ paroxiſmo. Et i omni cuius res protēditur i fluxu ventris longo ſiue ſit feculentus ſiue virulentus aut alius ad hoc vt cuꝫ fluxu egrediant ui

gruꝫ paruꝫ habetur ſpes. ⁊ forſitan conferunt ei medicie forres ſtiptice paruꝫ glutiatie: verū earum vltia cōſecutō non ꝑduč ad ſanitatem. Huius vero capituli curatōem poſtponemus vſque ad capituluꝫ ſolutionis ventris. Cap.iij. de caceſia.

q Uando corrūpit digō epatis ⁊ cōicat ſup iḃꝫ debilitas accīt in ꝑmis diſpō antecedens hydropiſi: ⁊ noiat caceſia ⁊ approṗat nomie corruptōis complexionis. In ꝑmis itaqꝫ permutatur color corporis ⁊ faciei ad albedinem ⁊ citritateꝫ. Et apparet iſlatō i palpebrā ⁊ facie ⁊ extremitate manuum ⁊ pedum. Et qn̄ꝫ expargit i totum corpus ita vt fiat ſicut mala ⁊ conſequitur ipſam corruptō digeſtionis. ⁊ qn̄ꝫ appetitus ſit fortis ⁊ eſt natura i ſui retētōe ⁊ reſolutione ſcōm ordies. Et ſimiliter eſt diſpō ſyncopis ei⁹ qn̄ꝫ ⁊ vigiliarꝫ ⁊ elongatiōis eius a vijs vel ab his ⁊ mioranī cuꝫ ea vria ⁊ ſudor ⁊ multiplicatur ventoſitas ⁊ fortis ſit iſlatō i mirach. Et qn̄ꝫ inflantur teſticuli. Et cum accidit ei vlcus ſit difficilis eius ꝯſolidatō propter corruptōeꝫ complexiōis. Et qn̄ꝫ accīt i cōmiſſuris ⁊ gigiuis caliditas ⁊ pruritus propter vaporem corruptum aſcendentem: ⁊ ſit corpus debile mollificatum. Et quandoque accidit caceſia ꝑꝑ aggregatōꝫ aq̄ i pulmōe. Et ſit forma patiētis eā ſilis forme hydropiſis. C.iiij. đ hydropiſi.

h Ydropiſis eſt egritudo mālis cuius cā eſt mā̄ exuberās frigida īgrediens mēbra ⁊ ꝯſequit vel ereſcunt ꝑ eā aut mēbra manifeſta omnia aut loca vacua partiū i qbus ſunt regimē nutrimēti ⁊ humores. Et diuiſiones eius ſūt tres. ſ. hypoſarcha i qua cā eſt mā̄ phlegmatica penetrās cuꝫ ſāguine i mēbra: Et aſclites in qua cā eſt materia aquoſa effuſa i ſpacium ventris iſerioris ⁊ q̄ ſequuntur ipſū Et tympanites i qua cā eſt mā̄ ventoſa iſparſa ī illas partes. Et hydropiſis qdem habet cauſas ⁊ iudicia cōmunia. ⁊ omnis hydropiſis habet cauſam ⁊ iudicium cōmune. Et non qdeꝫ accidit hydropiſis abſque egritudīe epatis propṙa: aut propter cōmunitatē: lꝫ qn̄ꝫ egrotet epar ⁊ non accidat hydropiſis. Et cāe hydropiſis oio aut ſūt propṙe epice aut ſunt cum cōitate. Et cārū propṙarꝫ dignior ⁊ cōior eſt debilitaſ digōnis epatice ⁊ ipſa ē. q. cā coniuncta. Cāe vero antecedētes ſunt oēs egritudīes capitis cōplōnales ⁊ iſtrumētales: ſiē paruitas ⁊ opilatōes ⁊ apata calīa frigida ⁊ mollia ⁊ dura opilātia orificiuꝫ vene aſcendētis ⁊ duritīes ſiphac ꝯtientis. Et ꝯplexionales ſūt iſlāmantes ⁊ faciunt hydropiſim plus illis cuꝫ gradatōe reſolutōis inati caloris aut extictōis eius ſubito. Intelligo aūt ꝑ reſolutōeꝫ huiuſmōi illud qđ ſciunt medici q calori inato accidit reſolutio paulatim aut extinctio ſiue ſit ex calido ſiue ex frigido: ſiē potu aque frigide i ieiunio ⁊ poſt balneū ⁊ exercitiū ⁊ coitū ⁊ humectāte ſuperfluo ⁊ exſiccāte poſt liq̄factionē. Et eūones ſupflue per ſudorē ⁊ vrinā ⁊ ſolutionem vētris ⁊ raſuraꝫ ⁊ menſtrua ⁊ hemorroidas Et nocibilior eūonum ē eūo ſanguinis. De egritudinibus vero officialibus dictū ē i capitulo cuiuſqꝫ earꝫ qualiter perducit ad hydropiſim. Cāe autē hy-

hydropiſis cū cōitate ad iḃm: aut ſūt ꝑ cōitatē cuꝫ corpore toto ita vt caleſiat ſanguis ei⁹ valde: aut infrigidet valde ꝑꝑ aliquā cauſarꝫ: aut ē ꝑpter frigus ſtōi ⁊ malitiā ꝯplonis eius: ⁊ ꝑꝑe cū ſuccedit fluxui ventris ſanguinolēto: aut eſt ꝑpter meſaraicā: aut ꝑpter cōitatē ſplenis ꝑpter magnitudinē ſuam ꝑꝑ apata in ipſo dura: aut leuia calida: aut multitudinē eūonis melancholie. ⁊ ꝑducit ſupfluitas ei⁹ ꝑ illud qđ aceſſit de virtute melancholie mote ad debilitatē epatis ⁊ infrigidationē eius ⁊ applicationē nocumēti eius ad ipſum ſicut peruenit ad cerebꝫ ⁊ variatur Et magnitudo ſplenis perducit ad hydropiſim et ad debilitatem epatis ꝑpter duas cauſas. Una carū eſt multitudo eius quod extrahit de epate ⁊ remouꝫ virtutē eius. Et altera eſt cū debilitate v̇tutis epatis ſm̄ ſemitam qđ ei contrarius ē vt quod ꝓhibꝫ iḃꝫ generare ſanguinem bonū. Et qn̄qꝫ eſt per cōmunitatem renū ⁊ ꝑpter frigiditatem renū. aut ꝑpter caliditatem eorꝫ ꝑꝑe: aut ꝑpter opilationē in eis ⁊ duritiem: quare non attrahūt aquoſitateꝫ q̄ꝫuis renes egritudinem non habeant. Et quandoqꝫ ſit ꝑpter inteſtina ⁊ egritudines eorꝫ ⁊ ꝑꝑie orbi propterea quia eſt ei propinquū ⁊ ꝑpter veſicam ⁊ matricē aut pulmonem aut diaphragma. Et non ē omne quod accidit ꝑpter communitatem renum ꝑpter complexionem eorꝫ: imo quandoqꝫ eſt ꝑpter opilatiōes eorum ⁊ apata ipſorꝫ: quare non attrahūt. Et ſilr̄ ē diſpoſitio in eis que accidūt ꝑpter cōmunitatē inteſtinorꝫ. Non enim omnia ſunt ꝑpter alterationeꝫ diſpoſitionis inteſtinorꝫ in qualitatibus tm̄: imo quandoqꝫ ſunt ꝑpter dolores inteſtinorꝫ ex punctura et raſura ⁊ cholica vehementis doloris ⁊ alijs: q̄re debilitatur epar ꝑpter illa. Et ſimiliter illud qđ ſit propter cōmunitatē matricis nō eſt in qualitate eius tm̄ imo ꝑpter dolores eius ⁊ retentionē menſtruorꝫ in ea. Et qn̄qꝫ ſit ꝑꝑ cōitatem ficteris ꝑpter retentionē ſanguinis hemorroidarꝫ ſimiliter in membris alijſ ꝓdictis: Et plurimū quidem cōicant mēbra ſccis cū concauitate ⁊ mēbra ꝓuocationis ⁊ anhelitus cum gibboſitate. verꝫ plurime cōicationes perducētes ad hydropiſim ſūt cōicationes cum renibus ⁊ orbo et ſplene ⁊ meſaraica ⁊ ſtomacho. Quidā aūt dixerūt q quandoqꝫ accidit hydropiſis ꝑꝑ apata accidentia in locis vacuis ꝑꝑie igneis ꝑpter malitiam cōplexionis ledentē epar ⁊ nocentē eis: ut ſanguinem melancholicum qui multotiens coartatur in eis et generat opilationes in eis que vicina ſunt illis ꝑueniēdo ad ea: ⁊ egōnem ſanguinolentā: ⁊ ē plimuꝫ ꝑducens ad hydropiſim poſt tollerantiā doloris cōfirmati in partibus illorꝫ qui forſitan non reſoluit ꝑ medicamē ⁊ eūonē. Et hic ē ſermo nō bonus. Et deterior quidē hydropiſis ē illa que eſt cuꝫ egritudine acuta. Et ſūt homines quidam quib⁹ videt q hypoſarcha ē deterior alijs: qm̄ corruptio i ipā cōicat epti ⁊ omnib⁹ venis corꝑis ⁊ carni ita vt deſtruat plurimū digeſtionis tertie. ⁊ ex eis ſūt qbus videt q ipſa ſit lenior alijs ita vt ſit lenior tympanite. verū dign⁹ eſt vt ſit aſclites malignior illis oībus: deinde hypo

ſarcha ſit aliqua que ē lenior omnib⁹ ⁊ ſit extra aliā q̄ eſt valde mala. ⁊ illud ſm̄ ꝯſiderationē cauſarꝫ ſaciētiū cadere in ipſam ⁊ in manifeſta quidem diſpōne Et in plimo qdē qđ experimentū facit eſſe neceſſariuꝫ oportet vt ſint ſpecies hypoſarche leuiores ⁊ nō oꝫ neceſſario vt de eis ſit deterior ſm̄ q eſt in illis reliqs Et homo de quo vehementius timetur cum aduēit ei hydropiſis ē ille cuius ꝯplexio naturalis eſt calida ⁊ ſicca. Non enim egrotat per contrariū ſue complexioni niſi ꝑꝑ rem magnā. Hydropiſis autē eueniens ꝑpter duritiem ſplenis magis ſalua eſt q̄ꝫ adueniēs ꝑꝑ duritiē epatis: imo eſt i q̄ ſperat curatio ⁊ Et quandoqꝫ dominatur materia hydropiſis adeo donec faciat accidere diſniā ⁊ conſtrictionem anhelitus ⁊ ſolutionē ventris: ⁊ illud ſignificat ꝓpinquitatem mortis in tribus diebus. Et qn̄qꝫ alterat āhelitus ꝑꝑ cōplexionē officialem ⁊ hec ē magis ſalua Et qn̄qꝫ accidūt eis ꝑpter mortē vlcera oris ⁊ gigiuarꝫ ꝑpter malitiam vaporꝫ. ⁊ in fine eius accidunt vlcera in corpore ꝑpter malitiam cōplexionis ſanguinis. Et dicit q qū deſcendit ex hydropico qđ eſt ſicut caro ꝓnūciat mortem eius. Et ſi alicui accidit hydropiſis habenti melancholiā reſoluitur melancholia ꝑpterea quia hydropiſis humectat eam. Et ſcias q fluxus ventris in hydropiſi mortalis eſt. Et oꝫ quidem vt habens hydropiſim ſciat illud quod de ipſo ꝑmū inflat. ſ. an ſit femur aut pedes aut dorſū ⁊ ꝑtes renū ⁊ alchati ⁊ ex inteſtinis. ⁊ oꝫ vt ſit nā in lenitate ⁊ ſiccitate cognita. Natura enim ſicca melior eſt q̄ꝫ cū ipſa eſt lenis: ⁊ ꝑꝑe in incipiente ex alchati ⁊ renibus. Et cum incipiente quidem ex alchati multiplicatur lenitas nature ꝑꝑ reuerſionem humiditatum cibi ex eo ad inteſtina ⁊ ſiccitas in incipiente ex anteriori eſt plus. Et oportet vt cognoſcas diſpōnem locorꝫ ſicut vmbilici ⁊ ventris ⁊ femoris etiā an ſit tabefacta vel tennis aut carnoſa. Carnoſa. n. ſignat fortitudinē ⁊ tollerantiā ſolutōis ventris. ⁊ ꝯſidera etiam an femur cōicet in inflāmatōe aut nō cōicet: ⁊ qn̄ cōicat timet reſudatio. Et reſudatio quidem putrefacit ⁊ liquefacit ⁊ facit cadere i vlcera maligna difficilia ad ſanandū.

Ca.v. de cauſis ꝓprijs aſclitis.

c Auſa ꝯiūcta in ipſa ē q ſupfluitas aquoſa nō egredit ex ꝑte ſui exitus quare reuertit neceſſario ⁊ fluit ad aliū locū q̄ꝫ ad illū in quo ꝯprehendi ⁊ conſtringi ſolet neceſſario. Aut ſm̄ ſemitaꝫ reſudatōis. aut ſepationē ventoſitatis quaꝫ reſoluit coartatio. aut ꝑꝑ multitudinē materie. aut ꝑꝑ vehemētiā expulſionis qua expellit nā a neceſſitate vincēte in vijs quas habent ſupfluitates ad ſpaciū vētris ⁊ ad concauitatē ventris in qua ſunt īteſtina. Et plurimū ſtationis eius nō ē niſi inter zirbū ⁊ inf ſiphac intrinſecus nō ꝑꝑ reſolutionem zirbi imo n ꝯn niſi corroſione zirbi. Et tu iam ſciuiſti q expulſio naturalis qn̄qꝫ penetrat aptionē in oſſibus nedū ab alijſ aut ſm̄ ſemitā ſciſſure aliquorꝫ meatuū qui ꝑparati ſunt a cibo ad epar: quare attrahitur aquoſitas ad eos antēq̄ꝫ ad epar. Aut ſm̄ ſemitā quam dixerunt

quidam antiquoꝝ ſublimiū: ⁊ ſecuti ſūt eā quidam antiquoꝝ poſterioꝝ.ſ.ꝙ illa reuerſio eſt ex orificijs venaꝝ que peruenūt ad ſumen in vtriſq; lateribus Et ſumitur ex eis cibus ex orificijs que ſunt venien tia ad ipſum ⁊ egreditur ex eis vrina: nam infantes dū ſunt in ventre mingūt ex ſumine ⁊ ori antequaꝫ ligentur mingūt etiā ex ſumine. Cūq; ꝓhibet ex eo latere tendit ad veſicam. cū ergo neceſſitatem faciūt opilationes ⁊ reſiſtentia virtutū expulſiuaꝝ ex par/tibus alijs expellit aquoſitas in illis venis donec ꝑ ueniat ad orificia eaꝝ. Cūq; non inueniūt meatum ad ſumen dilatant ad ventrem ⁊ aperiūtur ⁊ fiunt valde latiores ſm̄ comparationē ad creationē ſuaꝫ primā ⁊ coartantur meatus qui ſunt apud gibboſi/tatem. Ipſi enī ſūt ſtricti ⁊ augmentat ſtrictura eoꝝ pluſq̄ illoꝝ qui ſunt apud ↄcauitatem. Et nō elon/gatur quin ſit exio aquoſitatis ex ventre adueniens ex iſtis partibus. Et medicina quidem inuenit viā ꝑ eas ad epar: deinde ad inteſtina. Et cā qdē hꝰ cauſe ↄiūcte aut ē in ꝟtute ſeparatiua aut in materia ſepa/rata aut ī vijs. Cā itaq; que eſt in virtute ſeparatiua eſt qm̄ ſeparatio eſt cōmunis inter virtutē expulſiuā in epate ⁊ virtutem attractiuam in renibus. cū ergo debilitantur ambe aut vna eaꝝ: aut fuerit in vijs opi latio ⁊ ꝓpͤ cū eſt in renibus vel in venis apoſtema duꝝ: ⁊ non ſeparatur aquoſitas ⁊ non recipit eam corpus ⁊ non tollerant eum vie: tūc neceſſario ē vnꝰ modoꝝ caſuum hydropiſis aſclitis. Et ꝓpter hoc quandoq; accidit hydropiſis ꝑꝑ debilitatē ⁊ egri/tudinem in epate ſolum. Cauſa aūt que eſt in ſepa/rato ē vt ſit aquoſitas plurima valde vltra q̄ꝫ virtus ſeparare poſſit aut ſit nō bene digeſta. Et aquoſitas quidē ſit plurima valde ꝓpter potum aque frigide plurime. ⁊ ſimiliter ꝓpter vehementiā ſitis dn̄antis ꝓpter complexionē in epate facientē ſitim: aut pro/pter cām aliam facientē ſitim: aut ꝑꝑ opilationē cū qua non attrahitur ad epar aliquid de quo ſit curā/dū q̄ aſſidua ſit ſitis ſuper multitudinē potus: aut quoniam aqua non cōfert ſiti: aut quia calida ē nō frigida: aut quia in ipſa eſt qualitas faciens ſitim ex ſalſedine aut baurachitate aut alijs. Pars autem alia eſt qm̄ ꝓpterea ꝙ non equatur diſpoſitio dige ſtionis cibi humidi recipiūt corpus ⁊ epar partem cibi humidi ⁊ redit pars eiꝰ ⁊ implet vias ⁊ qn̄q; ꝑ/ducit ad cām hydropiſis aſclitis predicte ⁊ dn̄atur aquoſitas aut tympanitis ſi dominat ventoſitas ⁊ il lud in digōne ſecūda. Cā autem que eſt in vijs eſt vt ſint illic apoſtema ⁊ opilationes ꝓhibentia aquoſi tatē ab inceptione vie ſue ⁊ penetratione in pte ſua: imo ꝓhibet ⁊ conuertit eam ad partē aliam q̄ꝫ ad viam ſuam. Et quando expellit natura ex hydropi co aquoſitatē hydropiſis ꝑ ſeipſaꝫ ſignificat euaſio nem. Et in pluribus horis cum catarrum patit hy/dropicus redit inflatio in ſpacio triuꝫ dierū. ⁊ ſm̄ plurimū ſit illud ex ventoſitate. Inquit Hypo. ab illo q hꝫ phlegma plimū inter diaphragma ⁊ ſtōm faciens ei dolorē tūc cum ipſum vadit in vēis vſq; ad veſicam reſoluit egritudo. Inqt. G. meliꝰ eſt vt

ꝓcipitetur phlegma ad ſentuꝫ non ad parteꝫ veſice. Quo enim reſudabit ad eam cū ſit phlegma ⁊ non ſit aquoſitas ſubtilis. Et dico ego non elongat qn̄ reſoluatur ⁊ ſubtiliet ⁊ nō elongat qn̄ ſit expulſio eiꝰ ſm̄ electionē nature ad ptem aliquā ꝑꝑ neceſſitateꝫ ſuam: aut ſit in ptes alias ꝑꝑ cauſam agentem ſicut expellitur pus qd ē in pectore ad concauā ⁊ ad ve/ſicam. Hec aūt penetratio nō eſt mirabilior penetra tione pus in oſſibus pectoris. Et illud qd quidam dixerūt ꝙ forſitan intellexit ꝑ phlegma aquoſitateꝫ etiā ē longinquū ⁊ non eſt neceſſariū. Et qn̄q; acci dit vt inflet venter ſicut hydropici in eo q hꝫ vlcera inteſtinoꝝ: deinde ꝑforentur ⁊ nō moriat vel mino ratur ⁊ egō effūdatur ad ventrem eius ⁊ magnificet iſte: ſed hoc ſm̄ me q̄uis dicatur eſt ſicut lōginquū. Mors enim magis antecedit q̄ꝫ illud ⁊ ꝓpͤ cū eſt eruptio ex ſuperioribus.

Ca. vi. de cauſis ꝓprijs hypoſarche.

Cauſa antecedēs in ea ē corruptio in digōne tertia declini ad cruditatē ⁊ aquoſitatē ⁊ phle gmaticitatē. ⁊ ſan. nō adheret corpi adherē tis nāli ꝑꝑ ſui frigiditatē ⁊ idigeſtionē. Et qn̄ eſt an tecedēs in hoc digō ſecūda: aut digō pma aut cor/ruptio eius qd ſumitur aut phlegmaticitas. Et cuꝫ debilitantur digeſtiua ⁊ retentiua ⁊ ſepatiua in epa te ipſo: aut ꝑ cōitatem q̄uis nō ſint apata aut opila tiones ꝓhibentia penetrationē cibi ⁊ ſicut multitu do frigiditatis venaꝝ corporis ⁊ egritudines accidē tes ⁊ opilatōes exiſtētes in eo ex cōmeſtione viſco/ſoꝝ ⁊ luti ⁊ ſiliuꝫ. Et qn̄ eſt ꝓpter ſtationem in fri/gore aeris frigidi in quo iam forē efficit impſſiōeꝫ. Et qn̄ accidit cauſa caliditatis liquefacientis corpꝰ ⁊ humores. cū ergo accidit opilatio. non poteſt cū eo penetrare humor virulētus liquefactus in ptes renū quare diſpartitur in corpore: ⁊ plurimū eiꝰ ſit ſubito. Et fluxus quidē ventris qn̄ eſt valde iuuati uus in hypoſarcha. Et natura qn̄q; ſtudet vt expel lat ſupfluitatē aquoſaꝫ in vijs nālibus ⁊ nō nālibꝰ Sed qn̄ ſit pigra ab illa expulſiōe: aut forſitan vi/cit penetratio eius nō nālis in modis ꝑdictis dn̄iuꝫ expulſionis naturalis ſup eā. ⁊ forſitan nō recipiūt eā meatus: ⁊ forſitan expulſiua expellit eam ad pteꝫ epatis. qm̄ eius aquoſitas ē ex genere eiꝰ qd expel litur ad epar. Cum ergo nō recipit eam epar ⁊ q̄ ſe/quit ipſum: ꝓpter debilitatem aut ꝓpter multitudi nem materie: aut qm̄ corpus non recipit ꝑꝑ opila tiones aut alia heſitat inter duas expulſiones. Inqt Hypo. Cuius epar replet aqua: deinde erumpit aq̄ illa ad panniculū intrinſecū: impletur vēter eius et morit. Inqt. G. Intellexit ꝑ illud veſicas plimas q̄ accidunt ſuper manifeſtam partem epatis ⁊ cōgre/gant aquā. qn̄ erūpunt ⁊ ſūt multe colligit aqua ī ſpacio epatis ⁊ paꝝ penetrat in zirbū niſi ꝑꝑ corro ſionē zirbi ex illa parte. Et dixit: hec aqua eſt ſicut aqua hydropiſi qui nō moritur: imo egredit aqua eius ⁊ viuificat aut incidēdo aut medicādo. Et ſimi liter nō elongatur in hoc quin rarum ſit: aut elōgat ꝙ reuiuiſcat. Et ego exiſtimo ꝙ moritur qm̄ hec aq̄

ē deterior i ſba ſua q̄re corrūpit i ſpatō ⁊ iuertit ī vapo re ſuo: qm̄ epis eiꝰ tūica ↄtinens ipſū iaꝫ corrupta ē.

Cap. vij. de cauſis tympanitis.

Plurimū cauſaꝝ tympanitis ē corruptō di/geſtiōis pme propter virtutem: aut propter materiaꝫ. Ipſa enī non valde digeritur cū iā ī eam egerit caliditas debilis operationeꝫ aliquā nō fortem ⁊ abhorret eam corpus ⁊ pmum ad qd con/uertitur ē vapor ⁊ ventoſitas: Et qn̄ ſi iſte materie contente i partibus ſtōi ⁊ iteſtiorum recipiētes reſo lutionem debilem que reſolutō ſit ī ventoſitatem ⁊ ꝓpͤ cum ſtōus eſt frigidus ⁊ hū. quoniam non di/gerit ad digeſtionem epatis: deīde ſit i epate calidi/tas aliqua preparata vt digerat aliqd nondum pre paratum ad ſuā digeſtionem. Et quādoq; ē illud ꝓ pter caliditatē vehementē extraneam i ſtō ⁊ epate i/cipiēdo ad cibos humidos ⁊ humiditates corporis anteq̄ꝫ dominet ſup eos digeſtio que ꝓuenit a cali/ditate inata ⁊ efficī i eis operationē non naturalem ⁊ reſoluit eos i ventoſitatem ante digeſtionē. Eſt ergo cauſa tympanitis debilitas digeſtionis pme ⁊ debi litas caloris: aut propter vehementiam caliditatis dominātis que nō dimittit tempore digōnis: aut ꝓ pter cibos. Et quādoq; accit i febribus peſtilentiali bus ⁊ i pluribus finibus egritudinū acutaꝝ iflatio ventris quaſi tympanites ex quo audit ſonitus tym pani ſi percutiatur manu, ⁊ eſt ſignum maluꝫ valde.

Cap. viij. de ſignis communibus.

Omnes ſpecies hydropiſis ſeqtur corruptio coloris. Et ē color i ſplenetico declinis ad vi riditateꝫ ⁊ nigrediēꝫ ⁊ i oībus accit iflatō pe/dum ꝑꝑ debilitatem caliditatis inate ⁊ propter hūi ditatem ſanguis ⁊ eius vaporem ⁊ iflato amborum oculorum ⁊ iflatio extremitatum aliarum. Et oēs il le non euantur ex ſiti clamoſa ⁊ conſtrictōe anhelitꝰ Et plurimū eaꝝ ē cū paucitate appetitus cibi ꝓpter vehementiam appetitus aque niſi accidat quecunq; illaꝝ ſit a frigiditate epatis ⁊ ꝓpͤ a potu aque frigi/de i non ſua hora. Et i oībus illis ⁊ ꝓpͤ i aſclitī: dei dei hypoſarcha minoratur vrina ⁊ i pluribꝰ diſpoſiti onibus rubet propter paucitatem ſuam quare ag/gregatī ea tictura que ſparſa eſt i epate ⁊ ē propter paucitatem ſeparatōis ſanguis ⁊ cholere ru, ab vri na. Non ergo oꝫ vt iudicetur propter ticturam aq̄ ⁊ rubedinem etiam caliditatis hydropiſis. Et acci/dunt eis plurimaꝫ ſe. tepide. Et multotiens accidūt ei bothor que erupte emitūt a ſe aquam citrinam. ⁊ multiplicatur egeſtio ſanguinolēta i hypoſarcha ⁊ tympanite. Et cum ē initium hydropiſis ex apate i epate aſtrigitur natura ⁊ apoſtemantur pedes: ⁊ eſt tuſſis ſine ſputo. Et accidunt apata i latere dextro ⁊ ſiniſtro que occultantur deide apparent. ⁊ plurimū illius ſit i aſclitī. Et ſi icipiat i ambobꝰ ylijs ⁊ alchati icipit apoſtema ex pedibus: deide accit fluxus ven/tris ſanguinolentus longꝰ q non reſoluitur ⁊ neq; egreditur cum eo aqua. Et hydropiſis cuius cauſa eſt calida: eſt cum ſignis caliditatis ⁊ ex iflatōe ⁊ ſiti: ⁊ citrinitate coloris ⁊ amaritudine oris ⁊ vehemen/

tia ſiccitatis in corpore: ⁊ caſu appetitus cibi ⁊ vomi tu citrino ⁊ viridi: ⁊ forte ſit aduſtio vrī: i fine eius ꝓ pter vehementiam cholere. Et ſi eſt ex genere eius i quo multiplicatur liquefactio ⁊ expulſio ad duas vi as naturales: ſignificant ipſam multitudo citritatis ⁊ ſigna liquefactōis ⁊ anteceſſio egeſtionis ⁊ vrīe la/uatiue ⁊ virulente: ⁊ icipit ex partibus illorum ⁊ al/chati. Et ſilr oīs hydropiſis ſcīt ab egritudibꝰ acu/tis. Et hydropiſis cuius cauſa eſt apoſtema duruꝫ cognoſcitur per ſigna eius ⁊ fluxum ventris ſangui nolentum qui ſequitur eam: ⁊ paucitatem appetiꝰ cibi. Et illa cuius cauſa eſt apoſtema calidum qm̄ i/cipit ex parte epatis: ⁊ conſtrigitur cum ea natura ⁊ ſunt reliqua ſigna que ſunt apatis calidi. Et ſpleneti cam quidem ſignificant color ad viriditatem decli/nis: ⁊ egritudo antecedens i ſplene: ⁊ qm̄ non cadit cū ea appetiꝰ. Et ſilr cuꝫ ē ex renibꝰ ñ cadit appetiꝰ i hora eo caſu quo cadit i epe: ⁊ añcedūt eā egritudo renū ⁊ apa eoꝝ ⁊ vlcera ipſoꝝ. C. ix. d ſignis aſclitis.

Cum aſclitī ē grauitas ſenſibilī i ventre: ⁊ cum percutitur venter non eſt ſonitus ei: ſed quan do cōmouet ex eo audit ſonitus aque cōmo te. Et ſilr quando permutat hōs eam ex latere ad la tus. Tactus eiꝰ eſt tactus vtris pleni: non vtris i quo ē iflatio: ⁊ non fiunt cuꝫ ea mēbra grauia. Et non ē magnitudo membrorum eoruꝫ ſicut i hypoſarcha: imo areſiūt: ⁊ ē ſemper ſup cutē corporis tenſio cutis humide extenſe. Et quandoq; cum ea eſt apoſtema virge. Et accit paucitas vrine. Et eſt pulſus habētis eaꝫ paruus frequens declinis ad duriciem cum ali/quāta tenſione propter tenſioneꝫ velaminuꝫ. Et qn̄ decliat i fine eius ad lenitatem ꝑꝑ multitudieꝫ hūi/ditatis. Et qn̄ ē hydropiſis aſclites eueniens ſubito pꝰ lapidē exeūtē abſq; cauſis manifeſtis i epate ſcī as ꝙ vna duaꝝ viaꝝ duoꝝ teſticuloꝝ iā diſrupta ē.

Cap. x. de ſignis hypoſarche.

Cum ipſa ē apparet cuꝫ ea iflatō i corpore to/to ſicut accit cōpori mortui. Et impiguantur mēbra i ipſa. Et proprie facies eſt declinis ad piguediēꝫ nō ad areſactōeꝫ. Et cuꝫ premunt digiti i omni loco corporis eius cōprimitur. Et non eſt i vē tre eius de iflatōe ⁊ cōmotōe aut iflatio ne ⁊ exitu ſu minis ⁊ ventris: illud quod eſt i vētre aſclitis ⁊ tym panitis. Et ſm̄ plm̄ ſequūtur eā fluxus ventris ſan guinolentus ⁊ lenitas nature tendens ad albediēꝫ. Et quādoq; pulſus eius eſt vndoſus latus lenis. Et iā dictuꝫ ē ꝙ quādo ē i facie hoīs aut manu eius ſi/niſtra mollities ⁊ accit i pncipio huius accidentis pruritus i naſo moritur i ſecundo die aut i tertio.

Cap. xi. de ſignis tympanitis.

Egredit i ea ſumen plurimo exitu. Et nꝫ cui il lic de grauitate illud qd eſt i aſclitī: ſed qn̄ ē i ipſa de tēſione qd non ē i aſclitī: imo qn̄q; ē quaſi ſit corda tenſa. Et non ē i ipſa piguedo mēbro ruꝫ ſicut eſt i hypoſarcha: imo icipiunt mēbra tēde re ad areſactōeꝫ. Et cuꝫ venter ꝑcutitur manu audi tur ex eo ſonitus vtris in quo eſt inflatio non vtris pleni aqua. Et eſt appetens eructuationeꝫ ſemper ⁊

meliorat ea: ⁊ exitū vētoſitatis. ⁊ eius pulſ⁹ ē lōgior pulſu alioꝝ hydropicoꝝ: ⁊ ñ ē ꝺbilis cū nō ledatur vırt⁹ cū qualitate ſua: ⁊ nō minoratur attractōe aſcitis ⁊ eſt ſm pl'im velox ⁊ frequēs declinis ad diuritiē ꝯtenſionē ⁊ non eſt inflatio pedum ſicut eſt in alijs:

Cap. xij. de cura caceſie.

Cōnſidera an ſint in corporibus eoꝝ hūores diuerſi cholerici ⁊ educant ſolutōe ventris cū hierapicra: ipſa enī educit ſuperfluitates abſꝫ hūiditatib⁹ in ſtis. Et ſi ſciueris ꝙ hūores eoꝝ ſūt viſco'ſi groſſi: ſolues cū hiera diacolloqntidos ⁊ qñꝫ ponunt i ea aloes ⁊ colloqntide ⁊ polypodiū ⁊ agaricus cū ſcamonea. ⁊ pondera i illis erūt ſm quātitatē quā exiſtimaueris de ſubtilitate hūoꝝ ⁊ groſſitie eoꝝ ⁊ v̄tute corporis ⁊ debilitate ipſius Et qñqꝫ idigent eis que ſunt ſicut helleboꝝ. nī ſi non valent alia i mundificādo ⁊ educendo ſupfluitates viſcoſas. Et cū hoc toto oꝫ vt ſubtile ſtudiūꝫ ſit i ſoluendo eos: ⁊ ſeperes i eis illud qꝺ i potu ſumūt. Et quotiēs imaginaueris ꝙ mā aggregeꝭ nō permittas ipſaꝫ figi: ſed itera cuōnem. Et cū hoc oꝫ vt tu conſideres ſtōs eoꝝ ne ledantur a ſolutis: ⁊ ponas eoꝝ ſolutiua aromatica: ſicut xyloaloes crudū ⁊ ſilia. Si autē v̄tus fuerit fortis non multiplices cogitationeꝫ i hoc: ſed fac perueniendo ad finem ſufficientē. Et ad ſūmūꝫ oꝫ vt ſit regimen ꝓhibens generatōeꝫ ſuperfluitatiſ ⁊ illud qdē cū euacuatōib⁹ ſubtilib⁹ frequentibus. Et deuitent phlomiaꝫ quantū poſſibile eſt. Et ſi fuerit neceſſaria ꝓpter repletōeꝫ ſanguis audeſuper eā cum menſura ⁊ partire i diebus trib⁹ aut quattuor. ⁊ cū plus eſt neceſſaria phlomia: eſt quando cauſa ē ex retentōe ſanguis hemorroidaꝝ aut menſtruoꝝ. ⁊ meli⁹ qdem eſt vt euacuatō fiat i p̄mis cum eis que mundificant ſanguinem ſicut hiera ⁊ ſimilibus: deide ſi nonduꝫ fuerit extrahe ſanguinem paucum. Et i plurib⁹ diſpoſitōib⁹ quas habent neceſſe eſt vt euacues cum eis que educunt humores ſolutōe vētris: ⁊ aperiunt opilatōes. Et cliſteria ſubtiliantia ⁊ reſoluentia humiditatē ſolutōe educentia eas conferunt i ea valde. Cum ergo euacuanꝭ tunc illud quo meli⁹ curanꝭ eſt exercitium temperatuꝫ ⁊ minoratō pot⁹ aq̄ ⁊ balneatō cum aqs de baurach ⁊ ſulfuris ⁊ aluminis. ꝙ ſi deſunt tunc fiat cū aqua maris. Balnea aūt dulcia nocent eis niſi vtanꝭ eis ſiccis ⁊ ſudent i aere eorum calido. Et vt vtanꝭ vomitu ante cibuꝫ: eſt enī bonum regimen eis. Et oꝫ vt ſit i p̄ncipio rei cū rhaphano īfuſo i ſiropo acetoſo ⁊ i fine eius cuꝫ hellē. Et vt p̄mutenꝭ ad exſiccatōeꝫ quantuꝫ poſſibile eſt ⁊ ad apertōeꝫ. Et vtanꝭ i epulis ipſoꝝ ⁊ potibus eoꝝ medicis exſiccatiuis appetitiuis ſubtiliatiuis aromaticis: ſicut ſpica ⁊ caſſia ⁊ cynamum: ⁊ medicinis lubricantibus: ſicut abſynthio ⁊ keiſim ⁊ eupatorio ⁊ ſemine vertice ⁊ camepitheos ⁊ ariſtologie rotunde ⁊ ſucco cucumeris aſinini ⁊ folijs mezeron ⁊ genſit ⁊ alkekengi cum proprietate ſua. Et ponantur i epuliſ ipſorum ſulfur ⁊ ſuccus cucumeris aſinini ⁊ radix mezerion ⁊ folia eius ⁊ nitrum ⁊ cinis lilij ⁊ ſpuma maris. Et iſta ⁊ ſimilia horum conueniunt fricatiōi eorum in balneo. Et conferunt eis ruba ⁊ alcacenkecon ⁊ vinum odoriferum paucuꝫ ⁊ ſiropus de lilio. Et ex eis que conferunt eis valde ſunt ſiropus de abſynthio in ieiuno mithridatum ⁊ diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ alkekengi ⁊ diaſpermaton. Et quandoqꝫ ſumunt in potu de lactibus lac camelarum ⁊ vrinas earum ⁊ proprie in corporibus ſolidis fortibus: ⁊ proprie quando antiquatur caceſia ⁊ fortaſſe ſit hydropiſis. Et quandoqꝫ ſumuntur in potu. ℥. ij. de vrina camelarum cum ſerapini cuius plurimuꝫ ſit vſqꝫ ad aur. 5. ⁊ ſimiliter de vrinis caprarum. Et qñ que rectius eſt vt ꝯmiſceantur cum eis myrobalani citrini ſi materie fuerint ſubtiles cholerice. Et conferunt eis ex vaporibus vaporatio ſtomachi ⁊ epatis cum galia ⁊ caſſia ⁊ ſimilibus. Et iterum fac emplaſtrum ex eis cum lilio ⁊ ſimilibus. Et aſſidue fricare ventrem cum eis que ſunt ſicut baurac ⁊ ſulfur cum oleis calidis notis. Et confert eis ex emplaſtris emplaſtrum de tortellis cum cydonijs. Et ſi inobediat liniatur ex ſtercore vaccino ⁊ ſtercore caprino. Cib⁹ autem habentium caceſiam ſit ex eis in quibus ē ſuauitas ⁊ confortatio nature ſicut alduragi ⁊ alcubugi Et ſint iura eorum alzirbabegi odorificata valde cū eis que ſunt ſicut gariofili cinamomum ⁊. ʒʒ. ⁊ crocus ⁊ maſtix etiam. Et ſimiliter almoſuſat. Et ex fructibus granata dulcia: ⁊ de cydonijs parum non nocet. Et oportet vt miſceantur etiam cuꝫ cibis ea que ſunt ſicut ſynapis ⁊ porruꝫ ⁊ allea ⁊ que currunt curſu eorum abſque multiplicatione plurima.

Capitulum. xiij. de cura aſcitis.

Canon cōis in curis eorum eſt exſiccatio ⁊ extractō ſuperfluitatum: ⁊ ſi non cuꝫ alio ſaltem cum ſtatione i ſole vbi non eſt ventoſitaſ: ⁊ calefaciendo ad ignem accenſum ex lignis exſiccatis ⁊ comedere cum menſura ⁊ dimittere aquā ⁊ aperire poros ⁊ prouocatio frequens: ⁊ ſolutō vētris educē aquoſitatē ſubtilē cuꝫ facilitate ⁊ frequenter: ⁊ expectatio ſup ſitim: ⁊ regimen ipſius: ⁊ ꝓhibitō a viſiōe aque nedū a potu ipſius quantum poſſibile eſt. Et ſi nō ē excuſatio qn ipſa poteſt bibaꝭ poſt cibū aliquantulo ſpacio ꝑmixta cum vino aut alijs. Et minoratō cibi ⁊ ſubtiliatio eius valde eſt melior cura: ⁊ exercitium qꝺ diximus i cap. hypoſarche: ⁊ ꝯſeruatō v̄tutis: ⁊ ꝯfortatō ipſius cuꝫ bñ redolētib⁹ aromaticis ⁊ olfationibus ſuauibus ⁊ odoribus ciboꝝ cōfortantium: ⁊ confortatio ipſorum cum vino aromatico: Et nō eſt multitudo potus vini in ea laudabilis. Et ex eis que conferunt eis eſt vomitus ⁊ ꝓpe ante cibum ⁊ etiā poſt cibum de tertio i tertium aut de quarto i q̄rtū aut de qnto i qntū. Ipſe enī iuuat eos valde. Et ſternutatio cū medicis ⁊ īſufflatōes ⁊ alia conferunt eis ex illis q̄ deponunt aquoſitatem ⁊ extrahūt eas ad vias euacuatiuas. Phlomiā v̄o oꝫ vt deuitet ois hydropiſiꝫ hñs q̄ntū pōt niſi illi q patiunꝭ hydropiſiꝫ ex retētōe ſanguis. phlomia enī prohibet membris eoꝝ nutrimentuꝫ cuꝫ ipſa ſint pauci nutrimenti ⁊ cuꝫ hoc īfrigidat epar ipſorum. Phlomia igꝭ eſt nociua i q̄plurimus diſpōnibus

Et ſi fuerit illic apoſtema perueniatur ad ipaꝫ i p̄ncipio rei. Cuꝫ hydropicus ꝯqueriꝭ de latere ſiniſtro: mutuam anteriaꝝ tūc nō eſt ei⁹ querimonia ꝓpter ſe, ſione q̄ē in ipſo: nam ambo latera cōmunicant in hoc: imo illud eſt propter ſanguineꝫ. Phlomet ergo i p̄mis: deide curetur cura hydropiſis. Et ſi fuerit apa duꝝ tūc nō ſpereꝭ i ſanatōe hydropiſ aſcitis q̄ ſeqtur ipꝫ. nā ⁊ ſi aqua euacuet q̄libet cuōne redit tamē ⁊ replet. Et ſcias ꝙ cuō cū medicis laudabilior eſt q̄ que ſit ſectione ⁊ reſudatione ⁊ ſit difficile ſuccurreꝭ eis. Et oꝫ vt ſiat cuō hora q̄ nō ē febris: quāuis enī regimē exſiccet hydropiſi tñ apa ipaꝫ redire facit. ⁊ oꝫ vt i ipa minorenꝭ trociſci ſtiptici: q̄uis ſit ꝯfortatiui ſicut ē trociſcus de almirberis ⁊ ꝓprie cū ꝯſtrictā ē natura. Et oꝫ vt fiat exſiccatio i hydropiſi frigida cū oi calido ſubtiliatiuo apritiuo. In hydropiſi aūt calida ſm modū aliū de quo ſingulariter ſermonē faciā. Et ſcias ꝙ oleū de ſiſticis ⁊ amigdalinū inuatiua ſūt i o.b⁹ ſpecieb⁹ hydropiſis. Medicine aūt ſingulares cōuenientes huic ſpeciei hydropiſis ⁊ cū eſt frigida ſūt ſicut decoctio andachoche vehementis decoctionis de qua bibantur oi die. ℥. ij. aut decoquanꝭ ſquille lb. i. i. iiij. kiſt. vini. i vaſe nouo donec ꝯſumaꝭ tertia vini ⁊ bibaꝭ oi die ex eo quantitas cochliarij magni: deide addatur ſuper illud donec perueniatur ad quinqꝫ cochliaria: deinde minuaꝭ donec redeat ad vnū. Et iteꝝ deꝭ i potu oi die de ſucco calamenti. ℥. i. Et dixerūt quidā ꝙ oꝫ vt ſūantur cantarides ⁊ auferantur capita ⁊ ale eaꝝ. deide reſoluantur corpa i aqua mellis ⁊ ingrediatur eger balneū ⁊ ſumat illud i potu aut cōedat cū eo panē ⁊ hoc apō me ē error maxim⁹. Et plus qꝺ expni ē debere ſumi ex eis i potu ē kerates. i. in potu aquaꝝ ex piſſarū nouaꝝ. Et dicꭡ ꝙ quādo mūdificatur corpus potādo oi die ex tyriaca quantitatē ciceris cū decoctione calamenti. xx. die ⁊ ē cōtent⁹ cōſtiōne vna leni ꝙ confert. Et exiſtimauerūt qdaꝫ ꝙ ſumere i potu ſtercus caprinū cū melle iuuatiuū ē eis: aut vrinā ouiuꝫ aut vrinaꝫ aſinaꝝ cū ſpica ⁊ melle aut ariſto. ro. pōdus ʒ. iij. i vino. ⁊ iſꭡ laudauerūt ex eis qdā oi die: aut oi bus duobus diebus ſumere quantitatē fabe ex aluminē hūidō i aqua. Et ex medicis iuuatiuis ſūt alkakēgi ⁊ diacurcuma: ꝓpe. Et ſpes ē ad omnē hydropiſiꝫ i diacurcuma ⁊ cōfectione alburbatus ꝓprie ⁊ electuaria aſius ⁊ medicīe d̄ ſquilla ⁊ ſiropo ſquillitico ⁊ tyriaca. Et ꝙ tyriaca ⁊ diacurcuma ⁊ alkakingi cōferūt valde i fine hydropiſis frigide. Et ex medicis mirabilis iuuamēti ſūt trociſci de ſabꝛan ⁊ diaruc. Rx. ℞. ſabꝛā myrroba. citrinoꝝ ptes equales ⁊ doſis e⁹ gradatiꝫ ſit ex danic. i. ⁊. 5. ad quantitateꝫ. ʒ. i. bibatur i oibus quattuor diebuſ ſemel. Et in eo qꝺ eſt inter eos bibantur trociſci almirberis. Et quādoqꝫ ꝯponūtur medicamīa ex reubarbaro ⁊ coſto ⁊ baccis lauri ⁊ fenugreco ⁊ lupinis ⁊ enula ⁊ gentiana ⁊ gūma amigdali ⁊ galbano ⁊ ſūt medicamēta iuuatiua. Regimē autē cūans aquoſitatē ē cū ſolutiſ ebibitis ⁊ cliſterib⁹ proprie. Ipa enī propiquiora ſunt aque ⁊ leuiōa ſup naturatas ⁊ rēotiora a liquefactione: ⁊ cū ſpēbus balneationū cū thermis ⁊ cū regimine calefaciēte. Et cū aquis i quib⁹ decocta ſunt ſubtiliatiua ſicut feniculus ⁊ camemilla ⁊ ſquinātū: ⁊ ſpēbus vnctionū ⁊ empl'oꝝ ⁊ vaporationū. Et ingreditur i ſūma illius vt ſumantur i potu lac caprinū ⁊ lac camelaꝝ fetarū. Et de hoc qdē genere vrina ⁊ lac camelarū fetaꝝ cōuenientia ſūt aſciti cū ſumūtur hebdomada. i. cū trociſcis de aloe i p̄mis. ʒ. 5. ex eis cū 5. ʒ. ſpodij vſque quo perueniatur ad. ʒ. i. Et poſt iſtaꝫ cuōnē aiē cū mezerion cū. 5. i. alkakigi: deide itera trociſcos de aloe hebdomada vna ⁊ nō ceſſes facere hoc ⁊ fortaſſe ſanabiꭡ. Extenuati vero non ſumāt i potu ex trociſcis de aloe i p̄ncipio quantitatē vni⁹ danic. Et deſcriptio qdē trociſcoꝝ de aloe ē i antidotario. In ſolutis aūt nō oꝫ vt ſit illud qꝺ nocet epi. ⁊ ſi aliqua neceſſitas facit h⁹ i neceſſariū eē oꝫ vt rectificetur. Et oꝫ vt nō ſit ſubito: imo ſm vices: naꝫ illō qꝺ ſubito ē mortale eſt. ⁊ paruꝫ nocumētuꝫ debilitat epar. Et aloes ſolū ē malū valde epate: quare oꝫ vt elōgetur ab epate niſi propter neceſſitatē aut cū ingenio rectificationis ⁊ oꝫ vt ſolutiua ſequantur ieiuniū quare nō cōedat ſolutus poſtea die ⁊ nocte ſi poſ'e ē ⁊ vt ſequanꭡ poſtea q̄ ꝯfortant ⁊ cōſtipant parūp: ſicut trociſci almirberis ⁊ ſicut aqua fructuū i qbus ē ſuauitas ⁊ ſtipticitas ita vt confortēt epar ⁊ proprie poſtea ſicē ſūt euforbiū ⁊ mezerion ⁊ aqua ammoniaci ⁊ ſilia. Deide adminiſtrēꭡ rectificātia ꝯpl'onē ſicut tyriaca ⁊ diacurcūa i frigida ⁊ aq̄ endiuie i calida. Et illi qdē q̄ eſt vehemētis caliditatis nō cōuenit lac camelarū fetarū. Et incipiaꭡ i lacte camelarū i p̄mis a. xl. ʒ. ⁊ addanꭡ i oi die. ʒ. x. Et deuita cū fuerit caliditas ⁊ ñ ſolutōe educas cholerā: qm̄ ipa reſiſtit aquoſitati aliquo mō. Et qñ neceſſe ē vt aquoſitas ſolutione ventris educatur tūc duplicatur ſolutio vētris ⁊ accit virtuti nocumētuꝫ: imo neceſſariū ē vt exigua ſit cholera. Et ſolue aquoſitatē niſi cōpl'a ſit trāſgrediens terminū i multitudīe: ⁊ ſis tūc cōtentus eis q̄ ſunt ſicut myrrobalani. Eſt enī bonū ſolutiuū i h⁹ i diſpōne ſicut ſerapinū ē bonū ſolutiuū i diſpōne frigida. Et ois ſupfluitas cuōniſ i quātitate ⁊ i tēpore ē mala ⁊ ē i caſa rectior. Et ex ſolutiuis bōis ē ius alcanabit ⁊ ius galloꝝ decrepitoꝝ ⁊ proprie cū polypodio ⁊ aneto ⁊ ſilibus. Et cū cūaueris vicib⁹. x. p aliquot dies cū aliquo euacuatiuoꝝ ſubtiliū ⁊ cū lacte camelaꝝ ⁊ aqua caſei ⁊ reliqs ⁊ minuta fuerit aqua ⁊ alleuiatū fuerit apa: tunc rectius erit vt ſup vētreꝫ cauteria fiant vt nō recipiat aqua poſt illud. Et fiant cauteria poſt abſtinētiam ⁊ dimiſſionē ſolutionis vētris duobus diebus aut tribus: ⁊ ſint ſex cauteria. ſ. tria i lōgitudīe ſcipiēdo a caſu vſqꝫ ad femur: ⁊ tria i latitudīe vētris ⁊ expectet poſt ipa ſm famē ⁊ ſitim Et rectius qdē ē vt i potu ſumāt iter duas ſolutōes ventris aliqd de aperientibus opilationes ſicut trociſci de amigdalis amaris. Lac autem camelarum ⁊ caprarū ⁊ proprie arabicarū ⁊ prope cuꝫ īpinguētur i potu detur cum eis que ſolutioneꝫ ventris ſdiacunt aquoſitate ⁊ ſubtiliant ⁊ prouocant ſicut ſocha ⁊ abrotanum ⁊ cartamū ⁊ alia. Et calefactis eis que

conueniant cū hoc ep̄i ſicut cuſcute ⁊ endiuia ⁊ alia
Et nō reſpicias ad illud qḋ dicitur i ipſo ex hoc ꝙ
decipiūt ſophiſtici ⁊ qḋ dicitur i natura lactis ē con
traria hydropiſi: imo ſcias ꝙ ē medicamē iuuatiuū
propter illud qḋ i ipſo eſt ḋ abſterſiōe. Et eſt cōueni
ens propter illud quod i ipſo eſt de proprietate ſua.
Quandoqꝫ enī eſt medicinā lubricatiā ꝯtraria ei qḋ
queritur de cura qualitatis: ſed eſt conueniens cum
proprietate ſua: aut propter egritudīes ſicut eāo ⁊ ſimi
lia ſicut ponitur endiuia i curatōibus epatis quod
habet egritudīes ſ'ras ſicut ſit eāo: ⁊ tenditur ad ſca
moneam i egritudibus cholericis imo ſcias ꝙ hoc
lac vehementis iuuamenti eſt: nā ſi hoc aſſidue ipſo
vteretur i loco aque ⁊ cibi ſanaretur per ipſum: ⁊ il
lud qdam iam expertum fuit i qbuſdam q peruene
runt ad terras arabū ⁊ perduxit eos neceſſitas ad
illū ⁊ ſanati ſunt. Lac qdem camelarum quandoqꝫ
admiſtratur ſoluꝫ: ⁊ quandoqꝫ admiſtratur mixtū
cum alijs medicis qbuſdam quarum eſt itentio re
giminis non calefacientis valde ſicut myrobalanis cū
ſemie endiuie ⁊ ſemie cuſcute ⁊ ſale naptico. Et i qui
quiſdam earum eſt itentio regis calefacientis ſubtili
antis ſicut ſerapino ⁊ granis eius. Et i qbuſdam ea
rum eſt itentio ſuperfluitatis reſolutionis ventris ſi
cut coſto. ⁊ ſimilibus: ⁊ quandoqꝫ admiſcentur vrie
camelarum: ⁊ quandoqꝫ ſunt contenti coloco cibi ⁊
potus: ⁊ quādoqꝫ additur ei cibus ali⁹. Et i vtriſqꝫ
diſpoſitionibus oportet vt tu verifices in re eius an
corpus ſugat ex eo ⁊ non ſoluat aut ſoluat parū aut
ſoluat plus pondere ſuo ſm menſuram tollerabilē
aut ſuperfluat ⁊ ſoluat vltra tollerantiam: aut caſeet
i ſtō ⁊ i vijs: aut perducat ad infrigidatōeꝫ: aut fluxu
ventris educat hu. groſſum phlaticum: aut hu. adu
ſtum propter putrefactionē ſuam ſi eam receperit. ⁊
ſcias ꝙ melior hora ſumenti ipſum i potu eſt ver vſ
qꝫ ad itium eſtatis. ⁊ ex regie bono i dādo ipm i po
tu ē illud qḋ experti fuimus multotiens ⁊ cōtulit. ⁊
eſt vt bibatur lac camelarum ſetarum ſm vacuitatē
ventris ⁊ abſtinentiaꝫ diei ⁊ noctis ante ipſum ⁊ nō
ſumatur i eis niſi paruꝫ valde. Et ſi poſſibilis eſt ab
ſtinentia eoꝝ. ſ. diei ⁊ noctis fiat. Et neceſſaria qdem
eſt abſtinentia noctis que eſt ante ipſum. deide biba
tur ex eo qḋ mulctum eſt i hora ⁊ ſtatim quantitas.
℥. ij. aut. iij. ⁊ melius qdem eſt vt ſumantur. ℥. ij. ex
eo cum. ℥. ij. vrine camelarum ⁊ abhorreant aquā
aliquibus diebus ⁊ conſideret vſqꝫ ad dies. iij. ⁊ iue
niet qḋ egreditur cū prouocatione proximum ei qḋ
bibitur ⁊ poſt illud ſoluetur venter cum eo qḋ bibit
ex eo: ⁊ forte ſſe non ſoluetur venter cū eo niſi ſex pa
rumper. ⁊ non ſoluitur per ipſum niſi quia corp⁹ iā
repletuꝫ eſt ex eo. Quod ſi ſoluatur vēter eius vltra
qꝫ bibit abſtineat ab eo vna die aut miſceatur cuꝫ eo
illud qḋ conſtipat: ⁊ ſi nō ſoluit: tunc oꝫ vt timeat ex
potu eius caſeationē ⁊ dimittat ipm. ⁊ ſimiliter ſi ſol
uit vltra illud qḋ bibitur: ⁊ nūc quidem oꝫ vt bibat
aliquid qḋ deponat illud qḋ eſt i ore ſtōi ex eo: ⁊ vt
iacret ipm admixtuꝫ cū oppoponaco ⁊ ſilibus: imo
cōueniens eſt vt i oībus tribus diebus ſumat de pil

lullis de oppo. ⁊ ſilibus cū qūitate pauca que extra
hat illud qḋ forte ſſe caſeat ex reliquijs ei⁹ aut gene
ratur ex eo ⁊ proprie cū euacuat acetoſe ⁊ inducit gra
uedinē. Et ex regimine conferente i huiuſmodi diſ
poſitione eſt cliſtere i hora. ⁊ oꝫ etiam in huiuſmodi
diſpoſitōe vt dimittat ſumere i potu lac vno die aut
duobus ⁊ vacet ad vaporationes: ⁊ emplaſtra qb⁹
emplectur venter ⁊ reſoluunt. Quod ſi potus lactis
nō facit accidere aliqd ex hoc ⁊ egreditur omni die
res non ſuperflua: imo perueniens ad quantitatem
duorum vaſorum paruorū ſicut aqua: ſit content⁹
eo ſine ſit ſolum aut cum oppoponaco ⁊ pillulis ſo
lutiuis de oppoponaco ⁊ alijs. Et ſi ſuperfluerit ſo
lutio ventris ſolue ab eo lac vno die aut duobus di
ebus. deide gradatim procede i faciendo ipſum po
tare: ⁊ da ei i potu ex eo lac aialis iam nutriti ex ſtipti
cis ⁊ permiſce cū eo hora qua emulgetur ſcorie ferri
albaſceri contrite ⁊ ablute cuꝫ vino ⁊ aceto aſſate ſꝫ
quantitatem. ʒ. xx. ⁊ hypoquiſtidos amborum añ.
ʒ. v. ſe. apij. ʒ. iij. baccar pondus origani ⁊ apij ⁊ ru
te. Et dimitte i ipſo hora vna: deinde coletur ⁊ biba
tur deide gradatim perueniatur ad purum poſtea
ad permixtū cū eo qḋ ſoluit ventrem ſi neceſſariū fu
erit illud. De diureticis vero conferentibus non oꝫ
vt vinum ſolum adhibeatur: imo fiat permutatio ḋ
qbuſdam ad quedam ſicut ſunt petroſelinuꝫ ⁊ ame
os ⁊ calamentum ⁊ aſſarum ⁊ feniculū ⁊ ſemen apij
⁊ ſiler ⁊ radix auiudan ⁊ camepitheos ⁊ acorus ⁊ ſpi
ca ⁊ daucus ⁊ fu. ⁊ meu. ⁊ aſparagus ⁊ ſemē eius ⁊
radix peſtinace campeſtris ⁊ kakingi. Et oꝫ vt op
time fiat eorꝫ tritura: ita vt velociter perueniant ad par
tes gibboſitatis. Et cū admiſtras diuretica fortia oꝫ
vt admiſtres poſtea aliqd de iurib⁹ pinguibus ſicut
ē ius galline piguis. In empl'is vero regula ē vt nō
multiplicentur i eis ea que exſiccant ⁊ reſoluunt cuꝫ
ſtipticitate forti ſtātia loco eius qḋ exſiccatur ⁊ reſol
uitur: niſi eorū res ſit modica ſm quantitatem q̄ con
ſeruet ſanitatem ſi illa neceſſaria ſunt: ſicut ſūt ſpica
⁊ thus ⁊ ciperi cuꝫ quantitate pauca valde. Illud. n.
cōſeruat virtutē mirach ⁊ illud qḋ i ipſo ē eius: ⁊ facit
ipſum nō ſuſceptibile. Medicias autem ſingulares
q̄ emplant ⁊ empl'a compoſita iuuatiua i hac egritu
dine iaꝫ plurima diximus i antidotario. Et ea q̄ diximus
hic ſunt experta ⁊ iuuatiua: ſtercus vaccinū ⁊ ſtercus
caprinum ⁊ ſtercus vaccarū paſcentiū herbā nō mi
mam. Deſcriptio empl'i ex eis. Sumatur ex hoc ſter
core vaccio aliqd ⁊ buliat cū aqua ⁊ ſale: deide pul
uerizetur ſup ipm ſulfur contritū ⁊ ponatur ſup vē
trē. Et iterum ſtercus caprinum cum vrina iſantiuꝫ
⁊ iterum ſtercus columbinum ⁊ bacce lauri ⁊ ireos
Et ex fortibus i hoc ca. ē ſtercus caprinum ⁊ ſtercus
vaccinū i quo ponitur aliqd de helſo ⁊ alſcebram ⁊
congregantur cum vria camelarū ⁊ fit ex eis emplꝫ
Et ex ꝯpoſitis bōis ē vt miſceant algnadabi cōtrite
dimittant ſup ventrē hydropici cū diſpōne ſua poſt
qꝫ ꝯtrita ſūt cū oſtracis ſuis ⁊ expectet ſup eas vſqꝫ
quo exſiccent p ſeipſas. Et ex ēplis bonis ē vt fiat em
pl'm ex gūmi pini ⁊ nitro ⁊ milio ⁊ minuto ſpume

cum adipe vaccarꝝ. Et empl'm ꝯueniens hydropiſi:
decoquant fic⁹ carnoſe cū aqua: ⁊ miſceat cū eis me
zerion pō. i. nitri ptes. ij. camephitheos pō. i. ⁊ ʒ. al'
forte valde: ℞. gūmi pini ⁊ cere ⁊ iſopi humide ⁊ pi
cis ⁊ gūmi albotim oīum añ. darkimet. iij. meha ⁊
ē ſtoracis ⁊ maſticis ⁊ aloes ⁊ croci ⁊ cimarꝝ abſyn
thij ⁊ armoniaci oīum añ. darkimet. i. caſtorei ſulfu
ris ⁊ ām omi ⁊ oſtracorꝝ piſcis noiati añ. darkimet
ꝫ. ſtercoris colūbini ⁊ oſtracorꝝ babyloniorū ⁊ ſpūe
maris oium añ. darkimet. iij. lilij celeſtis darkimet
iiij. baurac ru. darkimet. i. pmiſceat cū oleo de came
mil. Et qñ ē i eſſe aqua ꝯfert empl'm factū ex herba ſpi
ce ⁊ zinzibē ⁊ gūmi albē ⁊ maſti. ⁊ mellilo. ⁊ ꝑputij ſ vi
tis ⁊ camemil. ⁊ oleis aromaticis. Et ex ēplis ꝯfecti
ēplm h⁹ ℞. marcha ſitis ſulfuris citrini nitri baurac
armōiaci oīm añ. ptē. i. cymi ptes. ij. ⁊. ij. iij. ptis ꝯiū
gant cū cera ⁊ glutino albori ⁊ vino ⁊ ponant ſuper
ventrē. Et ēplm de caſtoreo ⁊ empl'm de abſinthio
⁊ empl'm de ireos n̄ſ nī ⁊ empl'm de euforbio ⁊ ēplꝫ
de collogunda ⁊ empl'm factū ex ſalice ⁊ empl'm de
baccis lauri ⁊ empl'm diaſpmaton ⁊ ēplm colophi
dis. Et ex eis q̄ puluerizantur ſunt nitrū ⁊ ſal aſſata
que puluerizent ſup ventrem ⁊ ꝓpe poſt oleum cu
cumeris aſinini ⁊ oleum de neriden. ⁊ qñqꝫ admini
ſtrantur ſup eos medicie rubificantes. Et qñqꝫ per
cutiunt membra extrema cū virgis ſubtilibus. Et il
lud qdem laudabile ē apud me. Et qñꝫ ſuſpendū
tur ſuper aqua eorꝝ ⁊ que ſequātur ex veſice i quib⁹
ſufflatum eſt. Sed ego non cognoſco in eis plurimū
boni. De iciſione vo mirach ſcias ꝙ parū ꝓficit ni
ſi in corpore valde forti cum potens ē hoc mō tolle
rare exercitium tēperatum ⁊ ſitim ⁊ minorationem
cibi. Et oꝫ vt nō audeat fieri dū poſſibilis ē cura alia
Et rectius qdē ē vt non fiat in vice vna ſubito: ⁊ exie
tur ſpūs ſubito ⁊ cadat virtus: imo paulatiꝫ ⁊ vt ipſa
non perueniat ad multam debilitatē. Modus autēꝫ
inciſionis ad extrahendū aquam ē iſte. Precipit ā t
aſtrius vt erigat ſe eger equaliter ſi pōt: aut ſedeat eq̄
li ſitu ⁊ ꝯprimant ſeruientes latera eius ⁊ expellāt ea
ad inferiora ſumis: deinde admiſtretur iciſio ⁊ ſi nō
eſt potens ad illud non incidas ipm. Et ſi vis ipſuꝫ
incidere oꝫ vt menſures inferiora ſumis qūitate triū
digitorum coniunctorꝝ: deinde incide ſi fuerit initiū
hydropiſis ab inteſtinis. Et ſi fuerit ex latere epatis
fiat inciſio a latere ſiniſtro ſumis. Et ſi cauſa fuerit a
ſplene pone ipſam a latere dextro ſuminis ⁊ ſubleua
ipſam vt non ſcindatur ſiphac: deinde excoriet mi
rach a ſiphac parūper ad iferiora loci ſciſſionis mi
rach. Deide pforetur ſiphac ita vt ſit foramē mirach
inferius foramine ſiphac quatenus cū egreditur cā
na cooperiatur illud. ⁊ retineat aqua ꝓpter diuerſi
tatem duorum foraminū: deinde intromitte in ipſaꝫ
cannulam eream. Cūqꝫ acceperis aquam cū menſu
ra fac iacere ipm reſupinū. ⁊ oꝫ vt ꝯſideres pulſum:
⁊ cū inceperit debilitari parūp retine aquā. Cū aquā
extraxeris in fine extractōis ⁊ remanſerit aliqd: tūc iam
ſufficit vt laborent in ipſaꝫ medicine ſolutiue. Et qñ
qꝫ fiunt poſt inciſionē cauteria que diximus. Et qñ

qꝫ fiunt in ſtomacho ⁊ epate ⁊ ſplene ⁊ inferioribus
ſuminis cauteria minuta. Et quādoqꝫ ſubtiliantur
qdaꝫ ⁊ faciunt currere aquoſitatē ad ſafati ⁊ icidunt
ex ſafati paulati: ⁊ ē regimē iuuatiuū ⁊ illud cū ſter
nutatione ⁊ cū oī qḋ trahit aquoſitateꝫ ad iferiora
⁊ oꝫ tunc vt caueatur ne ꝑueniat ex eo ruptura: ⁊ vt
fiat illud cū eo in quo non eſt nocumētum aliud. Et
qñqꝫ pungimus inflaturā teſticulorꝝ cū acub⁹ mul
tis vt aqua hēat reſudatōes plurimas. Et forte ſſe ſuc
cedunt inciſioni dolor ⁊ punctura: qr oꝫ vt admini
ſtretur infuſio olei anetini ⁊ olei camemillini ⁊ oleo
rum leniti uorum ſuper puncturam. Et ſup locum
inciſionis ponant empl'a facta cū fenugreco ⁊ ſemi
ne lini ⁊ ſemine altee ⁊ ſilibus. Et qñqꝫ ſufficiunt aq̄
calida ⁊ oleum effuſa ſup locum inciſionis: cūqꝫ ſe
datur punctura dimitte ea. De cūonibus aūt eoruꝫ
pticularibus cū medicis afferam ea. Et has qdem
medicias ſolutiuas aquoſitatis iam numerauimus
in tabulis. Et fortes eaꝝ ſunt ſicut lacticiniorꝝ ⁊ arbo
res eaꝝ. Et medi⁹ quo malitia eorꝝ frangit eſt acetū ⁊
poma ⁊ cydonia ⁊ ſemia granatorꝝ: ⁊ ꝓpe acetum i
quo condita ſūt cydonia aut in quo ſunt dimiſſa ali
qbus dieb⁹ aut ſup qḋ rorat⁹ eſt ſucc⁹ eorꝝ. Et ex eis
qbus ꝯficiuntur lacticinia ſicut lac aſcebram ⁊ ſunt
rob ⁊ ſilla. ⁊ ſir⁹ acetoſus eſt melius illo. ſ. cū ſolui
tur in. ℥. eius danic ex eis que ſunt ſcebrā: ⁊ ꝓpe ar
bor ex qua ſit tyriaca: ⁊ extremitates algaiati ⁊ euſor
bium. Medicamen de quo in potu ſumit pondus
ʒ. i. in vitello oui ſorbilis: qḋ multotiēs ꝯfert in forti
bus cū timore maximo: ℞ albanū ⁊ es vſtū ⁊ ſcoriā
eris ⁊ proprie confectū cum medulla panis factum
ad moduꝫ pillularū ⁊ herbam que noiatur menda
na aliꝫ alakarte: ⁊ ſuccū cucumeris aſinini ⁊ vinum
i quo effuſum eſt pulpa collogntide. Et ex ſūma la
cticiniorum mezerion eſt fortis in hoc capl'o. Et ei⁹
rectificatio eſt vt infundatur i aceto: ⁊ quandoqꝫ fit
i huiuſmodi ſiropus acetoſus: ⁊ de armoniaco quā
doqꝫ ſumitur in potu vſqꝫ ad. ʒ. ij. cum aqua melliſ
Et ex eis que equalitati vicine ſunt: ſunt ſerapinum
⁊ ireos ⁊ ſemē vrtice excorticatum ex cortice ſuo con
fectum cū melle ⁊ aqua foliorū rhaphani. Illā vero
que ſunt ſalubriora ⁊ debiliora ſunt aqua cardamo
mi. ʒ. li. cū zuccaro alhaſir: ⁊ aqua alkakingi ⁊ aqua
ſolatri: ⁊ ſiropus acetoſus de mezerion ⁊ lac camela
rum ſetarum ꝑparatū ⁊ aqua lactis ꝑpata cum vir
tute ireos ⁊ ſcoria eris ⁊ almezerion ⁊ ſilib⁹. Deſcri
ptio aque lactis: ponatur ſup. ij. li. eius. ʒ. i. ſalis gē
me ⁊. ʒ. v. turbit trita: buliant cū ſubtilitate ⁊ accipia
tur ſpuma eius ⁊ coletur. Et in iceptione ſumatur i
potu ex ea. iiij. ps lib. deinde addatur paulatim vſqꝫ
ad lib. i. Ipſa enim expellit aquā ſine calefactione.
Et aqua caſei melior ē que accipitur ex lacte camela
ruꝫ. Et melior ⁊ laudabilior ex calefactis eſt illa que
accepta eſt ex lacte caprino ⁊ lacte aſinino. Et ex me
dicinis reſiſtentibus ad illud ⁊ conferētibus hydro
piſi calide: eſt vt ifundatur medietas cydonij in ace
to tribus diebus: deinde teratur cum pondere ſuo
de mezerion recenti vehementer: ita vt miſceatur ⁊

ꝓijciatur ſup ea medietas ponderis aceti de ſucca
ro ⁊ decoquatur donec redeat in ẽntiam mellis ⁊ mi
ſceant̃ oĩa. Et q̃ñ appropinquant huic pillule facte
de ſemine mezerion cũ zuccaro alhaſir. Et ſunt ex
eis i q̃bus non eſt timor in calida ẽt. Et ex ꝯfectõib⁹
eſt alkakingi ⁊ ꝯfectio nr̃a de ſcoria ferri ⁊ almeze
ron in antidotario. Et ꝯfectio q noꝝ dã: ℞. endiuie
⁊ ſemis apij añ.ʒ.x.⁊ ſucci antararacon ſicci pond⁹
ʒ.xx.⁊ ſucci almirberi.ʒ.xv.lacce ablute reuſini abo
rum añ.ʒ.v.ſucci abſinthij.ʒ.vij.ſucci cucu. aſinini
⁊ pulpe collognttide añ.ʒ.v.agarici.ʒ.vij.ꝯficiãtur
cũ iuleb ⁊ ſumat̃ in potu cũ aqua de olerib⁹. Et hoc
eſt medicamẽ bonum qd̃ q̃dam prioꝝ antiquorum
dixerũt: ⁊ ſecuti ſunt eos q̃dam poſterioꝝ: ⁊ eſt ſecu
rius latus q̃̃ alkakingi ⁊ in ipo ſunt ꝯfortatio ⁊ ſo
lutio vẽtris fortis. Et ex ꝯpoſitis potib⁹ eſt ſiropus
nr̃ de ireos: ⁊ ſiropus h⁹i: ℞. eris vſti aur.i.⁊ terat̃
valde ⁊ puluerizet̃ ⁊ ſimi columbini aur.i. ⁊ tertiam
ramorum rute ⁊ aliquantulũ ſalis ⁊ panis bibatur
illud cũ vino. Et ex pillulis pillule ſulfurin⁹ ⁊ earũ
ꝯfectio: ℞. ſcorie eris ⁊ folioꝝ almezerion ⁊ ſeis ani
ſi oium añ.ptẽ.i.⁊ fiant ex eis pillule ⁊ ſumat ex eis
in potu debilis.ʒ.i.⁊ fortis aur.i. ⁊ etiam pillule eſ
chie: ⁊ pillule biberem ⁊ pillule de q̃nq;: ⁊ pillule de
ſerapino: ⁊ pillule de mezerion: ⁊ ſunt vltime i aſcliti
ſicut pillule de reubar. ſunt vltime in hypoſarcha: ⁊
pillule de bdellio: ⁊ pillule de ſcebrã: ⁊ pille quas di
xim⁹ i antidotario. Et pillule h⁹i: ℞. lactis aſcebraz
⁊ ſucci abſinthij ⁊ ſpice ⁊ turbit oĩm añ. danic.i. aga
rici ⁊ roſaꝝ amboꝝ añ.ʒ.i. informent̃ pillule cũ aq̃
ſolatri ⁊ bibat̃. Pillule bone: ℞. corticũ eris came
pitheos aniſi ptes equales informent̃ pillule ⁊ reci
piatur ab eis.ʒ.i.⁊ fiat ſubleuatio. Et iterũ ex troci
ſcis trociſci de reubarbaro plurimum ſolutiui ⁊ me
liores de mezerion cũ ſeibus ⁊ trociſci de mezerion
ſunt deſcriptionis alterius note. De balneis vero
illa que ſunt humida eis ſunt horrenda: ⁊ illa que
eis ſunt meliora ſunt facta ſicut clybanus calefactus
poſtq̃̃ tolleraverit infirmus vt ingrediatur ipm ⁊ ꝓ
prie habens hypoſarcham. Cũq; ingredit̃ dimittat
caput ſuum extra ad aerem vt ꝑueniat frigus ad p
tes cordis ⁊ pulmonis ⁊ infrigidet cor eius: ⁊ non
magnificet̃ ſitis eius ⁊ reſoluat̃ corpus eius in ſudo
re exuberante iuuatiuo. Et ſi fuerit humida cũ aq̃s
thermaꝝ nitroſis ſulfureis ⁊ aluminoſis notis exſic
catiuis iuuabitur cũ eis valde in ſtatu egritudinis ⁊
ꝓprie habens hypoſarcham: ⁊ iterando ingrediat̃
in ea in die vicib⁹ aliquibus. ⁊ ſi non cadit vir⁹ eius
⁊ poſſibile ẽ ei vt ſtet in eis ꝑ longitudinẽ diei faciat.
Et huius quidẽ generis ẽ aqua maris tepida ⁊ cale
facta. Verum ſubmerſio i frigida in fine rei vehemẽ
ter eſt conueniens. Et de bonitatibus aquarũ ther
marum ⁊ ſtatio regimis anhelitus frigidi cuius ſilis
deficit in balneis. Quod ſi aque thermaꝝ non ſunt
preſentes: tunc reſoluantur aque dulces cũ eis que
adminiſtrantur ex medicis ⁊ decoquantur in eis ea q̃
ſũt ſicut baurac ⁊ ſulfur ⁊ aluſnẽ ⁊ ſynapis ⁊ calx ⁊ ſpe
cies alie note quas vis. In omnibus enĩ nõ ſit ma

lum. ⁊ oꝫ quidem vt iſte aque obuient vẽtri habent
aſcli em ⁊ tympanitem ⁊ hypoſarchaꝫ toti corpori.
Hydropiſis aũt calida que eſt ſequens apoſtema ca
lidũ aut ſequens ꝯplõnem calidam ſine apoſtemate
ꝓpter debilitatem virtutis ſtõi. Et non ſigñat hanc
ſpeciem hydropiſis ꝓculdubio rubedo aque qñ ẽ
ꝓpter cor ſuum: imo innititur in ea ſm̃ reliquas ſigni
ficatiões: deinde curat̃. Et oꝫ vt deuitent iſti duo ſi
mul medicinas calidas oĩno: qm̃ addunt in eam ⁊
addunt in egritudine: imo eſt in eis timor magnus.
Et non oꝫ vt attẽdat̃ illud qd̃ dr̃ q hydropiſis nõ
ſanat̃ niſi cum medicis calis. Multotiens.n. ſigñat
illud quod teſtificamur ⁊ experti ſum⁹ vt curemus
nos ⁊ qui fuerunt añ nos apoſtema curatione ſua
⁊ complõnem calidam cũ infrigidatõe. Ego quidẽ
vidi mulierem quã hydropiſ arripuit ⁊ magnifica
ta eſt ſup eam ⁊ morata eſt ſm ꝓlixitatem temporis
tam maximam q eius relatio eſt incredibilis ⁊ ſana
ta eſt ⁊ preparauit ſeipſam ⁊ appetitũ ſuum hoc re
gimine. Et cum hoc etiam opoꝫ vt attendas latus
aquoſitatis aggregate. nam ſi tu ꝯſideraueris tantũ
latus ſe. erit timoroſũ ⁊ ſi conſideraueris lat⁹ aquo
ſitatis tantum erit error. Oportet ergo vt tu coniun
gas inter duo regimina cum facilitate ⁊ intende tñ
in eis que equant ⁊ reſiſtunt vincenti. Et ſcias q qñ
tu ſtudes in ſanando hydropiſim ⁊ apoſtema ⁊ fe
bris ſtantia ſunt non eſt tibi poſſibile. Et regimen in
huiuſmodi eſt vt adminiſtres aquam ſolatri ⁊ aquã
alkakingi ⁊ aquam apij ⁊ aquã cordumeni ⁊ aquã
altararacon ⁊ eſt alia daidarmaca. Et opoꝫ vt miſ
ceatur cum iſtis aliquid de lacca ⁊ croco ⁊ reubar.
cum myrob. citrinis. Et vt adminiſtres etiaꝫ apud
neceſſitatem illud quod poſuimus in ordine prete
rito de ſolutiuis: de mezerion ⁊ alijs. Et oportet vt
attendes qd̃ dixit Gal. in cura hydropiſi calidã hy
dropiſim habentis: ⁊ deſcripſimus illud ſuis dictio
nibus. Inquid Gal. illud quo ꝑparaui ſenem ami
cum meum i hydropiſi aſcliti cum caliditate ⁊ virtu
te debili fuit hoc. Cibaui illum cum carne hedi aſſa
ti ⁊ carne alcubugi ⁊ alkabim ⁊ alteiugi ⁊ ſimilibus
ex auibus ⁊ pane kiſtch ⁊ inffatis ⁊ almoſijs ⁊ hal
hulen ⁊ lentibus cum aceto facto ex eis cibario citri
no. Et conceſſi illud ei propter conſeruationem vir
tutis. Et non ꝯceſſi ei vt vteretur iure oĩno niſi in die
quo i potu medicinam ei tribuere volui. In illo eñ
die permiſi vt vteretur ipe zibrabegi ante medicinã
⁊ poſt ipſam ⁊ non multiplicata fuit ſitis ipſius: ⁊ ꝓ
cepi ei vt comederet iſta cum aceto mime fortitudi
nis ⁊ ſolui ipſum hac decoctione: ℞. myrobs. citri
norum.ʒ.vij. fumiterre.ʒ.iiij. herbe abſynthij.ʒ.ij.
herbe eupatorij.ʒ.ij. endiuie recentis baccatim ſpi
ce aromatice.ʒ.ij. ſeminis endiuie.ʒ.ij. ro.ʒ.ij. deco
quantur in tribus lib. aque donec redeat ad.ij.li. ⁊
ſpergatur i ipſa pondus.ʒ.x. zuccari ⁊ bibatur. ⁊ ite
rum cum illis pillulis: ℞. lac ſcebam ⁊ zuccari quã
tum ipm ꝯgelaui ⁊ dedi ipas ante cibum ſuũ. ⁊ qñ
ꝯgelaui ipſum cũ lacte ficuũ ⁊ dedi ex eo duo cicera
aut tria. Et dedi ei in potu poſt illud rob ⁊ acreſta ⁊

⁊ acedula. Et feci emplm̃ epati ipſius cũ ſrĩs ⁊ cum
granis condea ⁊ mezerio̾ infuſo i aceto. Et ex epithi
matibus ſuper ventrẽ ẽ illud qd̃: ℞. lutũ armeniũ ⁊
aquã ⁊ farinã ordei ⁊ milij ⁊ ſtercus vaccinũ ⁊ fimũ
caprinũ ⁊ cinereꝫ quercus ⁊ vitis ⁊ i vtriſq; laterib⁹
baurach ⁊ ſulfur ⁊ oĩa ſit cũ aceto. Et cũ epati eius
faciebam empl̃a q̃ recipiũt ſandalos qñ ponebam
emplm̃ de ſandalis ſup epar ⁊ reſolutiuũ ſuper ſuũ
⁊ ventrẽ. Et quãdoq; ſolui eũ cũ ſiropo roſ. poſtq̃̃
infudi i ipſo mezerion ⁊ myrrham aut diſſolui i ipſo
lac alſcebram. Et cõceſſi ei de fructibus ficus ſiccas
⁊ amigdalas ⁊ zuccari. Et precepi ei tollerare ſitim
⁊ cũ ſuperfluit i ipſo ꝑmiſcui ⁊ iuleb ⁊ dedi ei i potu
⁊ qñ cõterũt folia almezerion ⁊ permiſcui cũ melle
ficuũ ⁊ dedi ex eis ipſi ante comeſtionẽ ⁊ p⁹ eã: ⁊ ad
vltimũ non dimiſi eũ die vno abſq; expulſiõe. Hec
verba eius. Cibus aũt habẽtiũ hydropiſi oꝫ vt ſit
paucus ⁊ ſemel i die: ⁊ ſi poſſe ẽ eis vt abſtieãt a pane
tritici ꝓpter ſuã viſcoſitatẽ ⁊ ſuã opilationem faciãt
⁊ ſint contenti pane ordei cũ ſemibus. ⁊ ſi neceſſari⁹
fuerit oꝫ vt ſit panis de furno kaicherie coctus ⁊ ſic
catus vt nõ ſit azymus ⁊ ſit ex frumento. Et ſũt qd̃
homines qui i eo ponũt farinã ciceris ⁊ ſit eorũ vn
ctuoſitas ex tali quale eſt oleũ omphancinũ: ⁊ ex ci
bis eoꝝ eſt oleũ de ſeminibus ⁊ almuſeniati: qm̃ eſt
cõueniẽs eis: ⁊ ius galline ẽ innatiuum eis. Ipſũ.n.
aggregat ad prouocationẽ ⁊ rectificationeꝫ epatis.
Et cibus quẽ faciunt chriſtiani ex oliuis ⁊ nucib⁹
⁊ alijs. Et oportet vt ſint iura eorũ aqua ciceꝝ ⁊ ius
alcanabit ⁊ galli veteris ⁊ gallie ⁊ proprie cũ herba
almeudumeni. Et ſit carnes quas ſumũt carnes aui
um leucs ſicut aldaragi ⁊ alcubugi ⁊ alcelſẽ ⁊ alſiu
det ⁊ alcanabit ⁊ carnes alcaca: ⁊ carnes alkaſel ⁊
hedorum ⁊ paruorum piſcium ſubtiliantium ⁊ acu
torum ⁊ icuſuorum: ⁊ caro vipere eſt eis bona valde
ſed ipa quãdoq; ſuperfluiti ſiti. Et eoꝝ olera ſit ſicut
apiũ ⁊ ſicla ⁊ herba iudaica ⁊ endiuia aut fumiſter
re ⁊ parum de ſumac ⁊ porri ⁊ ruta ⁊ folia carui ⁊ ca
lamẽtũ ⁊ allea ⁊ capparis ⁊ ſynapis: ⁊ grana oĩa no
cẽt eis proprie patientibus tympanitẽ. Medulle aũt
fiſtici ⁊ auellane ⁊ amigdale ⁊ quãdoq; cõceduntur
eis i hora furtiua dactili ⁊ vue paſſe. Et de fructib⁹
recẽtib⁹ nõ ꝯcedũt eis oĩo: niſi granata dulcia. Alio
aũt nõ appropiquet calidã hñs hydropiſi. vero hñs
hydropiſiꝫ frãꝫ oꝫ vt nõ bibat ex eo niſi ſubtile aũt
quũ paruũ nõ cũ ẽ ieiunus ñꝫ ſup cibũ: imo poſt
horaꝫ ⁊ cũ ſit deſcenſio cibi i ſtõ. Cliſteria vero ⁊ ſu
poſitoria ſunt ita. Cliſteria enim ſit facta ex aquis ex
trahentib⁹ aquoſitatẽ cũ eis q ſũt ſicut ſiropus ace
toſus ⁊ ſilia. Collyriũ bene extrahẽs aquã. ℞. ſemiſ
vrtice.v. numero granorũ almeudunari.xxx. nume
ro agarici. kirat.vij. corticũ eris harkimet.xxx. mi
ſceantur cũ medulla panis ⁊ adminiſtrent̃ collyriũ: ⁊
ſument ex eo.vi. kirat aut.vij. De diureticis aũt ſciẽ
dum eſt q omnia diuretica cõferunt eis. Et ex eis q̃
ſũt illis bona eſt medicamen prouocans vrinã qd̃
℞. vrtice kirat.vij. helli nigri tñdẽ: alkakigi darkiet
i. ſpice idice.ʒ.ij. permiſceant̃ ⁊ ſumantur. cuius po

tio ſit.i. aur. cũ ſiropo alceniati. Aliud ꝓuocans vri
nam. ℞. xylobal. ſpi ſſe caſſie cymini radicis lilij ipe
ricõ florũ ignanni amigdalarũ bazir ⁊ azabric amo
mi ⁊ ſemerion ⁊ eſt ſpẽs apij cãpeſtris: ⁊ petroſilinũ
⁊ eſt ſemen apij montani calami aromatici piperis
alkakigi ſiſeleos ⁊ ẽ aniſũ dẽ romanũ oĩuꝫ ana.ʒ.ij.
miſceantur oĩa. ⁊ doſis eius ſit aur. duo

Ca.xiiij. de cura hydropiſis hypoſarche.

Radices vniuerſales iuuantes in curatione
hydropiſ hypoſarche ſũt iſte: ⁊ cũ hoc iaꝫ
diximꝰ in ca. hydropiſis aſcitis. cõditiões
conuenientes ad curationeꝫ hypoſarche. Et i ea qd̃
quando accit neceſſitas phlõmie ſi fuerit cauſa retẽ
tio ſan. mẽſtrui: aut hemorroidaꝝ ⁊ fuerit illic ſigni
ficationes replõnis. In phlõmia.n. tũc erit ablatio
prefocationis exigiẽtis. Et phlomia quidem vehe
mẽtius ẽ proporcionalis hypoſarche q̃̃ aſcliti ⁊ le
nitas nature i eis ẽ cõueniens. Et quando ẽ cum hy
poſarcha febris: non timetur ſolutio vẽtris ⁊ euacu
atio cũ phlõmia neq; medicie diuꝫ ñ remouẽtur. Et
trociſci de ſcebrã ⁊ potatio eorum ſm q narrauim⁹
i ca. aſcitis. vehementi⁹ ſũt cõuenietes hypoſarche
q̃̃ reliquis ſpeciebus hydropiſis valde. Non ergo
oportet vt retentio fiat: imo oportet vt ſoluatur ſep.
Et ſi nõ cũ alio ſaltẽ cum medicia temperata ⁊ con
fert vomitus ⁊ confert gargariſmus mundificans
cerebrũ. ⁊ cõfert ſolutio ventris: ⁊ que melior ẽ eſt il
la que eſt cũ pillulis de reub. Et hydropiſi q̃dem ⁊
proprie hypoſarche adeſt exercitiũ: icipiens primuꝫ
reſupinando: deĩde innitendo ſup dorſuꝫ aliis poſtea
ambulando paulati ſuper terram leuaꝫ arenoſam ⁊
aſſocietur ei q abſtergat ſudorẽ: vt nõ opilet reſuda
tio prima a ſcd̃a ⁊ perueniant poſt exercitium ad ca
lefactionẽ ꝓprie ſolis. qm̃ ipe eſt fortis ſtipticitatis: ⁊
qñ vehemẽtius ſit calidus ſol caueatur caput vt nõ
adueniat ei egritudo cerebralis ⁊ diſcooperiãtur re
liqua mẽbra oĩa ⁊ ſit lectus eoꝝ arena ſi iuenitur ⁊ cũ
pulueribus predictis. Cũq; ꝓuocatur ab eo ſudor
abſtergatur ⁊ vnguatur cũ eis q̃ ſũt ſicut oleũ cucu.
aſi. ⁊ ſilia; ⁊ caueatur flatus ventorum frigidorũ. Et
oꝫ vt bibat dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ alkakigi eiuſ ⁊
adminiſtrantur diuretica predict. ⁊ ſolutiua q̃bus eſt
ſubtiliatio ⁊ exſiccatio. ⁊ ex eis q̃ ſũt troc. de eupato
rio cũ iunipere ⁊ aqua radicũ ⁊ iũ ſiropo acetoſo cũ
ſeibus cum ſit caliditas medicinarũ ſigulariũ i aſcli
ti conueniens i oĩbus iſtis ita q ſerapinũ ⁊ coſtus ⁊
almezerion ⁊ euforbiũ. Et decoctio iuniperi iuuati
ua ẽ valde ſi decoquantur ſola ſm q̃titateꝫ q ex ea
rubeat aqua: deide ſumatur pondus.ʒ.iij. d iunipe
ro ⁊ bibatur de illa aqua deſuper ⁊ ſumantur i potu
etiã ameos ⁊ ſal altabarzet ⁊ cyminũ. In illa autẽ q̃
ſit a cauſa calã oꝫ vt phlõmia fiat vt egrediatur vir⁹
malũ ⁊ ꝓuocetur. Si aũt ſudor procedat rectificat
ꝯplõnem epatis ꝑ hoc q reducit epar ab iflatione
ad cõplexionẽ naturaleꝫ. Et cibatio hypoſarche ca
lide ⁊ frigide ⁊ tolleratio ſitis eius ẽ ſicut i aſcliti frigi
da ⁊ calã ipſa.

C.v. de cura hydropiſis tympanitis

Anon i curatione eius ē vt eiiciatur hūor hu
midus ſi ipa eſt propter retētionem eius vt
ↄfortetur ſtōus ſi fuerit cauſa ipi⁹ debilitas
Et tēperetur epar cū epithimatib⁹ ⁊ aliis: ita vt non
ſuperfluat eius vaporatio. Et phlobotomia quidē non
īgreditur ī hoc ca. niſi raro: imo melius ē vt ſolua
tur cū facilitate. Et oꝫ vt non aſſit multiplicatio ſoli
tiuorū: ⁊ oꝫ vt admiſtrentur diuretica: ſed nō ſit ſu
perfluitas ī eis. Superfluitas enim ī eis perducit ad
generationē vaporū pluriorū: deinde admiſtrentur
facientia eructuationē ⁊ ſoluentia vētoſitates. Et fri
cetur venter eius cū alleis multotiēs ⁊ vaporetur cū
milio ⁊ furfure ſi confert ei. ⁊ ſimiliter pillule ebibite
⁊ ſuppoſitoria. Et quandoqꝫ neceſſariū ē ponere vē
toſas ciatiuas ſuper ventrē eius multotiens. Et oꝫ
vt alienent grana: ⁊ olera ⁊ lac ⁊ fructus recentes. Et
ſi fuerit hydropiſis tympanites ex malitia compſo
nis calide oportebit vt ī potu dentur q̄ ſūt ſic aq̄ ſeni
culi ⁊ mellilotī apiī ⁊ camemille ⁊ tribulorū. ⁊ ſi fuit
hydropiſ tympānites ex malitia ↄplonis frē oportebit
vt ī potu dētur cyminū ⁊ aniſū ⁊ caſtoreū ⁊ acor ⁊ ma
ſticē ⁊ cyminū ⁊ th⁹ ſp ⁊ ↄfectio d acoro cū nigella di
cta ī ātidotario: ⁊ iterū ācor ⁊ iuniper⁹ cyminū ⁊ ſal ta
barzet. Suppoſitoriū. ℞. cyminū de baurac ⁊ folia
rute. ⁊ fiat ex eis collyriū. Et ex clisteribus oleū ruta
ceū ipm ſolū aut cū baurac eſt reſolutiuū vētoſitatū

Ca. xvi. de doloribus hypocondriorum.

I n hypocondriis eueniūt dolores mordica
tiui ⁊ extenſiui ventoſi ⁊ alii. Et quandoqꝫ
fiūt propter cauſam epatis: ⁊ multotiēs fiūt
cā diaphragmatis: ⁊ quandoqꝫ fiūt cā ſplenis: ⁊ qn̄qꝫ
fiūt cauſa apoſtematis ī mēbris carnoſis q̄ accīt in
coſtis ⁊ nō eſt timor ī eis. ⁊ quandoqꝫ accīt illud in
febribus ⁊ multotiens currit ī criſibus: ſi aūt non fu
erit dolor pūns ad frigidiora tendēs ⁊ humor decli
uis ad partes capitis cadet ci ſ illic. ⁊ ſi fuerit cū do
lore ⁊ pūctura aut decliuis ad ſumē ⁊ ad iguina aut
ad dorſū ⁊ alchati: tūc fit criſ cū ſolutione vētris aut
prouocatōe vrie. Et qn̄ tenditur hypocōdria ⁊ mi
rach vētris propter ſiccitatē ſequētem malitiā ↄplo
nis: aut apāta itrinſeca. Et tenſio qdēꝫ hypocōdrio
rū multiplicatur ī febribus peſtilētialibus.

Fen. xv. de felle ⁊ ſplene ⁊ diſpoſitionibus eorꝫ.
Tractatus primus de anatomia fellis ⁊ ſplenis ⁊
ictericia. Ca. primū. de anatomia fellis.

F el eſt ciſtis pendens ab epate
ad partē ſtōi ex tunica vna ner
uoſa: ⁊ habet orificium ad epar
⁊ ī ipſo eſt meatus attrahens hu
morem ſubtilem conuenientem
ei ⁊ choleram citriam. Et conti
nuatur meatus iſte cum ipſo epa
te ⁊ venis ī qbus generatur ſan
guis. Et ſunt ei illic rami plurimi neruoſi quāuis ſit
introitus perpendicularis eius ex concauitate: Et ha
bet orificiū ⁊ meatum ad partē ſtōi ⁊ iteſtinorum ī q
bus mādat ad partes eorum ſuperfluitatem chole
re ſm q dixīmus ī libro primo. Et huiuſmodi qdēꝫ
meatus continuatur ramus cū duodeno. Et qn̄ cō
tinuatur res parua ex eo cum fundo ſtōi. Et quādo
qꝫ accit res econtrario ⁊ peruenit maior cōtinuitas
cum vaſe groſſo ad fundū ſtomachi ⁊ mior ad duo
denū. Et ī plurib⁹ hominibus eſt meatus vnus cō
tinuus cum duodeno. Introitus vero cānule ſugē
tis choleram proximus eſt itroitui cannule veſice in
veſica. Et de conſuetudie qdē medicorꝫ antiquorꝫ
fuit noiare fel ciſti miorem ſicut de conſuetudie eorū
fuit noiare veſicam ciſti maiorem. De iuuamētis ve
ro ī creando choleram eſt mūdificatio epatis a ſup
fluitatibus ſpumoſis: ⁊ iterum calefactio eius ſicut
accenſio ignis ſub vaſe et ſubtiliatio ſanguinis ⁊ re
ſolutio ſupfluitatū etiam cum motōe egōnis ⁊ mū
dificatōe iteſtinorꝫ ⁊ coartatōe eius qd mollificatur
de lacerto ī circuitu eius. ⁊ non fuit creata ī plurib⁹
fellibus via ad ſtōm vt lauarentur humiditates cum
cholera ſicut lauantur humiditates inteſtiorꝫ: niſi
q ſtōus leditur per illas ⁊ patitur nauſeam. ⁊ corū
pitur digō ī ipſo per illud qd miſcetur cibo de hūo
re illo. Et adueniunt ei ex vena pulſatili ⁊ neruo qui
continuatur cū epati duo rami valde parui. ⁊ fel qd
ſicut veſica vnam habet tunicam cōpoſitam ex ſpe
ciebus villorum tribus. Et quando attrahit fel cho
lerā aut attrahit: ſed non cōplete eueniūt ab ea nocu
menta. Cholera enī cum retīetur ſupra fel facit poſſi
dere apāta epatis ⁊ icteritiam. ⁊ qn̄qꝫ putreſcit ⁊ facit
accidere febres malas. Et qñ currit ad mēbra vrine
cum ſuperfluitate vlcerat. Et qñ currit ad membrū
aliquod accidunt heriſipila ⁊ formica. Et quando
ſpargitur ī corpore toto gēta abſqꝫ ebullitōe accīt ic
teritia. ⁊ quando currit a felle ad iteſtīa cū ſuperflui
tate facit incurrere ſolutionem ventris cholericam
⁊ raſuram. Ca. ij. de anatomia ſplenis

S plen omnino eſt euacuatorum fecis ſan
guis ⁊ aduſtionis eius ⁊ ſūt melia natura
lis accidentalis. ⁊ leſt ei propterea qdam
⁊ virtus eius reſiſtendi cordi ex latere ⁊ epati ⁊ felli
ex latere. Cumqꝫ trahit turbiditatem ſanguīs dige
rit ipm. Et quando acetoſit ⁊ fit pontica ⁊ fit conueni
ens ad commouendum os ſtomachi ⁊ preparan
dum ipſum vt coria ⁊ temperandum caliditatē ei⁹
mandat eam ad ipſum ī vena magna. Et quando
debilitatur ſplen a mundificatione epatis ⁊ que ſeq
tur ipſum ex melancholia: accidunt in corpore egri
tudines melancholice. ſ. ex cancro ⁊ varicibus ⁊ ele
phantia ⁊ in petigie ⁊ lentigibus nigris ⁊ morphea
nigra. immo melancholia ⁊ lepra ⁊ reliquiſ. Et quā
do debilitatur ab educendo illud quod oportet edu
re de melancholia ab ipſo: oportet vt fiat magnus
⁊ magnificetur ⁊ apoſtemetur ⁊ non ſit ei quod ge
neratur de melancholia locus ī ipſo ⁊ vt reiiciatur il
lud qd cōmouet os ſtōi. Et qñ mādat ei cū ſupflui
tate fortis fit fames. Et ſi fuerit acetoſa ⁊ nō fuerit ſu
pflua tūc facit vomitum ⁊ facit nauſeā. Et quandoqꝫ
facit accidere ī iteſtis excoriationē melācholicā mō
ſtiferam. Et cū igroſſatur ſplen areſcit corpus ⁊ are
ſcit epar ⁊ ē magiſ nocēs epati, ⁊ quādoqꝫ aduritur

melia ī ſplene declinans ad acetoſitatem temperatā
Et qn̄qꝫ effundit plim abominabilis ad ſtōm ⁊ facit
accidere vomitū meſicam. Et qn̄qꝫ ē ei piodus ⁊ ac
cidit ex eo ſubuerſio ſtōi. Cūqꝫ multiplicat euacua
tio melle ⁊ non eſt illic febris: tunc eſt pp debilitatē
retentiue aut fortitudinē expulſiue. Et qñ multiplica
tur eius retentio ē tunc eↄrio. Et ſplen qdem eſt mē
brum ſanguoſum cōiunctum cum ſtomacho a ſini
ſtro ſuo vſqꝫ retro ⁊ vbi eſt dorſum attrahens melā
choliam cum collo continuato cum cōcauitate epa
tis vbi ↄtinuatur collum fellis: ⁊ expellit ipſam cum
collo orto ⁊ interiore eius. ⁊ eius concauitas ſequi
tur ſtomachum ⁊ gibboſitas ipſius ſequitur coſtas
⁊ eius ſuſpenſio cum coſtis ⁊ non eſt cum ligamen
tis pluribus fortibus: imo cuꝫ paucis villoſis vigo
ratis cum panniculis coſtarum. Et ab hoc latere cō
tinuatur cum venis quietis pulſatilis. Et latus
eius concauū ſuperficiale venit ſuper epar ⁊ ſtoma
chum quāuis ſit equidiſtans inferiori parti epati ca
dens apud inferius ſtōi: ⁊ ↄtinuat inter ipm ⁊ inter
ſtomachum vena incarnata cuꝫ vnoquoqꝫ eorum
⁊ in ipſo eſt ſuſpēſio etiam ⁊ ſuſtentat ipſum a ſiphac
conſtās ex duabus tunicis cum ramis qui ex ipſo ſe
parantur in eo plib⁹ numero parue q̄ntitatiſ intran
tibus ſplen ⁊ zirbū. Et in ſplene qdem ſunt vene pul
ſatiles ⁊ non propulſatiles plurime in quibus ſan
guis digeritur ⁊ aſſimilatur ſubſtantie ipſius: deīn
de expellitur ſupfluitas ipſius. Et corpus eius eſt ra
rum vt facile recipiat ſupfluitates melancholicas q̄
ipſum ingrediuntur. Et tegit ipſum panniculus orī⁹
a ſiphac ⁊ cōmunicat diaphragmati cauſa illius q̄
uis ſit panniculus diaphragmatis etiaꝫ ex ſiphac.

Ca. iij. de ictericia citrina ⁊ nigra.

I Ctericia ē alteratio coloris corporis feda ad
citrinitatem tendens aut nigredinē ꝓpter cur
ſum humo. citrini ⁊ nigri ad cutem ⁊ quē ſequuntur
ipſaꝫ ſine putrefactione: que ſi ei aſſociaret faceret ac
cidere tertianā ī in citrina ⁊ quartanā in nigra. Et cau
ſa citrine ſm plurimuꝫ eſt ex parte fellis. Et cauſa ni
gre eſt ex ſplene. ⁊ quādoqꝫ accit vt ſit ex epe. Et qñ
accidit vt ſit cā citrine nigre ⁊ ſimul ipa cōplexio cō
munis corpi. Loqm̄ur ergo prius de ictericia citria
⁊ dicamus ꝙ ictericia citrina: aut fit ꝓpter multitudi
nem gnāonis chole citrine: aut pp ꝓhibitionē eīo
nis eius. Et multitudo eius qd gnātur ex ea: aut eſt
ꝓpter mēbrum generans ipſam: aut ꝓpter materiā
a qua generatur: aut pp cauſas extraneaſ. ⁊ membrꝫ
quidem generans ipſam in nā eſt epar. Nam cum
ipſum valde caleſit ꝓpter cauſas calefacientes. ſ. aut
ꝓpter apoſtemata in epate ⁊ in meatu cholere: aut
ꝓpter opilationem retinentem choleram a felle: aut
propter caliditatē cōplexionis calide ⁊ caleſit com
plexio epatis valde. ⁊ facit choleram ſm qd ſciuiſti
in loco ſuo. Generans vero ipam nō in natura ē to
tum corpus. Nam cum ipm ſupflue caleſit cōuerti
tur qd in ipſo eſt ex ſanguine ad choleram ⁊ mate
ria ſunt cibi. Et cum ſunt ex genere eorum a quibus
generatur cholera: aut propter caliditatem ipſorꝫ:
aut propter velocitatem conuerſionis eorum ad ca
liditatem in ſtō calido nō eīant a generatiōe chole
plurime. Cāe aūt extranee ſunt ſicut caliditas extrin
ſeca dn̄ans ſuper ipm ⁊ ſparſa in eo propter cauſam
que eſt ſicut morſus generati aut ſerpētis aut percuſ
ſio veſpe groſſe aut pūctura pediculi vulturiſ. Et qn̄
qꝫ faciunt eam medicine ebibite ſicut fel leopardi ⁊
vipere cuꝫ ſunt taliter ꝙ non interficiunt ⁊ venenuꝫ
ſm qd plim apparet ſubito. ⁊ ī ictericia qdēꝫ que fit
ꝓpter multitudinē cholere qn̄qꝫ fit eius ſpſio ex ipa
pp vehementiam victorie eius ſuper ſanguinem. et
qn̄qꝫ eſt ſm ſeruitam expulſionis nature: ⁊ eſt icteri
cia cretica. ⁊ hec multitudo accit qn̄qꝫ vt generet ſubi
to. Et qn̄ generatur paulatim ⁊ in dieb⁹ aliquibus
qñ illud quod generat nō reſoluitur aut pp ſpiſſitu
dinem cutis: aut pp groſſitiem materiei. Et propter
has duas cauſas fit ictericia cum ↄmouent venti ſe
ptētrionales ⁊ in eſtate frigidas: ⁊ cum retinetur ſu
dor conſuetus. Et multitudo generatiōis cholere
qn̄qꝫ eſt in epate: ⁊ quandoqꝫ ē in corpore toto ſm
qd ſciuiſti. ⁊ eſt propter apoſtemata calida vbicūqꝫ
ſint ꝓpter illud qd alteratur de complexione ad cali
ditatem quare multiplicatio fit generationis chole
re. accidit ergo ictericia a vicinitate apoſtematū cali
dorum ꝓpterea quia alterant ↄplexionem: quāuis
qn̄qꝫ accidat illud etiam ſm ſeruitam opilatiōis ⁊ ꝓ
hibitione euacuatiōis. Et frigida ſunt digniora ad
generandum choleram nigram: hec ergo eſt illa q̄
facta eſt ꝓpter multitudinem. Facte autem ꝓpter
ꝓhibitionē eīonis: aut eſt ꝓhibitio ab epe aut felle aut
ab iteſtinis ⁊ mēbris aliiſ. Et qñ nō eīat ab epe aut
ē cā in agēte aut in inſtrō: ⁊ cauſa que eſt in agente
eſt debilitas ꝟtutis ſeparatiue: aut debilitas ꝟtutis
expulſiue. Et cauſe que ē in inſtrō eſt opilatio meat⁹
aut eius qd eſt inter epar ⁊ meatum. Et hui⁹ qdem
generis eſt illa que generat ab apāribus epatis cali
dis ⁊ duris. ⁊ huius generis eſt ictericia que eſt cum
frigore pp debilitatem epatis quare cōſtipantur ei⁹
meatus: ⁊ illa que fit ex coartatiōe etiaꝫ ⁊ reliqs cāiſ
opilationis. Et ſcias ꝙ qñ puenit opilatio retinens
choleram in epate ī quocūqꝫ locorꝫ ſit epatis ⁊ fellis
oꝫ vt ex ea fiat epar calidius q̄ eſt ⁊ generet cholera
plus ē et q̄ ea que generatur in diſpōne ſanitatis. Fa
cta aūt cauſa fellis: aut pp debilitatem eius ab attra
hendo ex epate ⁊ ſpecialiter cum eſt cū debilitate epatis
a ſeparatione ⁊ expulſione: aut pp vehementiaꝫ vir
tutis attractiōnis ⁊ implet ipm valde vice vna ⁊ nō
capit ipam pp illud quod ipm repleuit ⁊ extendit ip
ſum: deinde cadit virtus eius: ⁊ non trahit: aut pro
pter caſum opilationis ī meatu eius ad inteſtina. Et
qn̄qꝫ fit illa opilatio ꝓpterea ꝙ vehementer retinet
in epate illud qd ad ipſum cōcurrit de cholera ſubi
to pp multitudinem generationis: aut vehementiā
expulſionis epis: aut attractiōis fellis: quare coope
ritur orificium meatus ex eo quod retinetur ⁊ cum
virtus alia debilitat. Et qn̄qꝫ fit pp reliquas cauſas
opilationis. Et illa que eſt in colica fit propterea ꝙ
hu. viſcoſus glutinat faciem meatus: q̄re chola nō

effunditur ad inteſtinā. Et hec eſt illa cuius cauſa eſt
colica. Eſt.n.ictericia quedam q̄ fit cum colica ⁊ nō
eſt cauſa eius colica: imo ſunt ābe ſimul cōicantes
ī cauſa vna. ⁊ eſt opilatio p̄terita q̄ peruēit ad mea
tum fellis anteq̄ accideret colica ⁊ ꝓhibuit choleraꝫ
effundi ad iteſtina ⁊ abluere ea. poſtq̄ ergo hec fuit
ꝓhibita ad hoc vt effunderet ad iteſtina nō fuerūt
abluta ⁊ multiplicate fuerūt in eis hūiditates ⁊ ꝯmo
uerūt colicam ⁊ accit vt cholera rediret ad corpus:
quare cōmouebit ictericiam. Et in oī qdeꝫ opilatio
ne ī meatu epatis ad fel: aut ī meatu fellis ad iteſtina
que eſt ex incarnatōe: aut porro non ſeparatur ſani
tas. Facta aūt ē qdā ab iteſtinis illō quod exiſtimāt
ꝙ quandoq̄ accit vt aggregetur ī inteſtinis: ⁊ ꝓpe
colſo cholera plurima que iaꝫ effuſa fuit ad ea. ⁊ nō
egreditur ab eis ꝓpter cauſam reſoluentē: quare nō
īuenit cholera q̄ ē in felle locū in quē euacuet q̄uis
meatus ſit apertus. Et hoc valde parum fit ⁊ quaſi
longiuquum: qm̄ cholera quando multiplicatur ⁊
colligitur in iteſtino extrahit ſeipſam ⁊ alia: niſi acci
dat ſenſui vt deſtruatur aut expulſiue vt cadat. Icte
ricia autem nigra ſplenetica ipſa ī modis ſue genera-
tionis eſt ſcḋm ictericiam cholericam inquantum eiꝰ
generatio eſt propter opilationem viroꝛūq̄ meatu
um: ⁊ iquantum eius generatio eſt ꝓpter debilitatē
quarūdam virtutum ⁊ fortitudinem quarūdaꝫ ea-
rum. Uerum ictericia nigra epatica quandoq̄ eſt ꝓ
pter vehemētiam caliditatis epatis que adurit ſan-
guinem ducendo ipſum ad nigredinem ⁊ facit mul
tiplicare meliam in corpore. Quod ſi ipſa inenit ex
ſplene ⁊ meatu aliqd complentur res. Et quādoq̄ ē
pp vehemētiam fritatis eius: quare pp ipſam ꝯtur
batur ſanguis ⁊ nigreſcit. Et qn̄q̄ eſt illud frigꝰ cuꝫ
ſiccitate. ⁊ qn̄q̄ cum hūiditate: ⁊ qn̄q̄ eſt pp apa
ſ fa dura. Ictericia vero nigra que ē cauſa corporis
totiꝰ: aut ē pp vehemētiā caliditatis corporis totius
adurit ſanguinē faciendo nigrum: aut pp vehemen
tiam fritatis ⁊ congelat ipſum ⁊ denigrat eū. Et oīs
citrina ictericia aut nigra q̄ eſt propter corpus totuꝫ
eſt cauſa venarum precedentiuꝫ in toto corpore ⁊ ē
corruptio conuerſionis ſanguis ad ipſam ſcḋm ꝯple-
xionem corruptōis ꝯuerſiōis ſan. ad materiam hy
dropiſ hypoſarche ſ re: q̄uis nō ſit illic corruptio
apparens in extimo ſit in venis tm̄. Et tibi quideꝫ
poſſibile eſt vt diuidas. ⁊ ſcias ꝙ ictericia nigra qn̄ꝫ
fit pp multitudinē: ⁊ qn̄q̄ fit pp retentionē: ⁊ ſcḋm
dictū eſt in citrina. ⁊ qn̄q̄ aggregant vtreq̄ ictericie
ſimul: aut q: cholere ⁊ ei qḋ ipſe ꝯmiſcetur ex ſan. ac
cidit aduſtio ⁊ nigra fit ⁊ componitur ābo hu. aut
q: in vtriſq̄ lateribus ſimul eſt nocumentū. ſ. latere
cꝑis ⁊ chole ⁊ latere ſplenis. Et iā exiſtimauerūt q-
dam ꝙ cholā accit ſubito ⁊ melia non accit ſubito: ⁊
ſunt coꝝ intētio ad hoc ꝙ cā generatiōis chole ē for
tior cā gnātiōis melie: ⁊ melia gnātur paulatī: ⁊ res
non eſt ita: q̄uis ſit pl'im ſcḋm qḋ ipſi dixerūt. Et qn̄ꝫ
accidit cuiam ictericia nigra vt ſit criſ egritudinum
ſplenis ⁊ que ſilant eis qn̄ nō reminiſcit nā tendens
ad ꝑtem excuſſionis pp cām nociuam. Et plurimis q-

dem habentium ictericiam citrinam accidit conſtri
ctio naturaꝝ coꝝ pp retentionē excitatoris mordica
tiui quem tu ſciuiſti. Et in illo q̄ hꝫ ictericiaꝫ frigidā
qui non curatur: neq̄ reſoluitur eius mā eſt timor.
Et pluribus eorum aſſociat mors ſubita. Reliqne
aūt ſpēs ſunt ictericie epatice que ē ab epate: ⁊ eſt illa
quā dixit hyp. ⁊ dixit. Cum epar eſt ī icterico duruꝫ
tunc illud eſt ſignificatio mala. Et hyp. quidem iam
dixit in q̄buſdā q̄ ad ipſm referunt: ꝙ ictericie ē ſpēs
mala in vrina patientis quam ē ſimilitudo herbi: ⁊
eſt cuꝫ ea ꝯfundatio in vētre ⁊ febris ⁊ tremor debi
lis ⁊ ē debilitas in locutione ⁊ liq̄factiōe ⁊ iſta inter-
ficit vſq̄ ad. xiiij. diem.

Ca.iiij. de ſignis ictericie citrine.

Scias ꝙ in plibus ictericijs citrina ⁊ nigra tin
gitur vrina: ⁊ quāto vrina eſt plus citrina eſt
acutior ⁊ magis ſignificatiua ſanitatis epatis
⁊ virtutis eius. Facte autēꝫ malitia ꝯplexionis calide
in epate ſigna ſunt ſigna nota ſiue ſint ſigna illa cum
ſignis apoſtematum calidoꝝ: aut non. ſicut cū non
albeſcit cum ea egō ea albedine quam habet in opi-
latiua: imo qn̄ꝫ tingitur nō plus ⁊ ſentit grauitas q̄
ſentitur in opilatiua ⁊ minoratur appetitus ⁊ multi
plicatur ſitis: ⁊ exſiccatur corpꝰ ⁊ rubeſcit vrina ⁊ ca
ro fit ſubito. Et ſi fuerit cauſa vehementie caliditatī
egritudinis cholera in felle ⁊ iflāmatio eius ī ea tūc
ſigna eius erūt aſſiduatio citrinitatis coloris corpo
ris ⁊ nigredo faciei ſolius ⁊ albificatio lingue ⁊ are-
factio ⁊ conſtrictio nature: ꝓpterea ꝙ cholera vehe
menter exſiccat fecem: ⁊ albedo vrine ⁊ ſubtilitas eiꝰ
in diſpoſitionibꝰ pp retentiōem cholere in corpore
abſq̄ expulſione: deinde vehemētia citrinitatis eiꝰ:
deinde nigredis ⁊ groſſicies eiꝰ ⁊ vehemētia fetoris
odoris eius ī fine. Uerū facta a malitia ꝯplōnis cali
de in toto corpore ē vt ſit totum corpus calidi tactꝰ
⁊ in ipſo ſit pruritꝰ ⁊ ſit appetitꝰ paruꝰ cū acceptione
groſſi ⁊ dulcis ⁊ ſit egō ꝓxima ꝯſuete tendens ad le
nitatem ⁊ ſilr̄ vrina: ⁊ vt vene ſentiant calide valde al
terati coloris ⁊ non ſit cū albedine egōnis ⁊ graui-
tate ꝑtiū epatis ⁊ fellis ſicut ē ī diſpōe opilatiue: imo
multotiēs eſt egō tincta ⁊ corpus lene ⁊ non appro-
priat epar aliquo ſignoꝝ eiꝰ ſingulari ei: ⁊ nō ſit ſubi
to ſicut eſt q̄daꝫ ſpēs opilatiue. Qḋ ſi fuerit pp apa
calidū aut durū ſcias ſigna eiꝰ ex eis q̄ dicta ſūt. Ex
opilatiue aūt ſignis inſeꝑabilibꝰ ſūt albificatio egō
nis in plibꝰ horis aut paucitas citrinitatis vrine ī co
lore ſuo ⁊ grauedo ī mirach ī latere dextro ⁊ doloꝝ ⁊
inflatio apud cibū ⁊ pruritꝰ ī corpore toto ⁊ lenitas
ſomni ſup latus ſiniſtꝝ. Ueꝝ ex cholera eiꝰ nō albifi
catur cū ea egō ſubito vehemēt dealbatōe: albificat
ergo egō ī pͥmis: deiū accit ictericia. Et cū epatica ū
albificatur egō niſi gradatim: ſcl eni tranſmittit illo
qḋ ī ea ē de cholera paulatiꝫ vſq̄ꝫ quo erūpat: ⁊ ſilr̄
albificat egō paulati vſq̄ꝫ quo ꝯpleat albificatio eius
⁊ iam appeat ictericia. Et qn̄ cadit opilatio ī meatu
q eſt ī felle ad iteſtina ⁊ nō eſt ī opōnibꝰ cꝑis nocumē
tum ꝑteritū nꝫ mora niſi poſtq̄ ledit eo ex retentiōe
chole in ipſo ⁊ nō iuenit viā cum fel ſit plenū: tunc ē

amaritudo oris vehementior ⁊ ſitis fortior. ⁊ chole
rica qdē pl'im ꝯmouet colicā aut aſſociat ei ſcḋm mo-
dū quē inuimꝰ. Et illā ex opilatiua cuiꝰ cā ē frigus
aut ꝯſtipatio ſignt dicta ꝑterita. Et ex ſūma earū eſt
diſpō corporis totius. Si aūt cā eiꝰ eſt humor groſ
ſ us ſigt ipſam regimen p̄cedens. quod ſi eius cā fue
rit naſcentia rei alicuius aut incarnatio: ſignificabit
ipſam aſſiduatio ictericie ⁊ aſſiduatio ſignoꝝ opila-
tionis ⁊ paruitas iuuamenti admiſtratōis apritiuoꝝ
ex cliſteribus ⁊ alijs. Et in illa in qua cā eſt debilitas
ꝟtutis expulſiue epatis aut diſcretiue nō eſt tinctura
vrine vehemēs valde ſicut eſt in opilatiua ī diſpōne
q̄ ſūt ꝟtus diſcretiua ⁊ expulſiua fortes ⁊ non albifi
catur egō pure ⁊ nō ſentit grauitas q̄ eſt ex opilatōe
⁊ inuenitur in reliqs opationibꝰ epatis debilitas. Et
qn̄ꝫ aſſociant ei egō ſanguinolenta ⁊ ſigna debilita-
tis. Et illa in q̄ ē cā debilitas ꝟtutū fellis ē cū nauſea
vehemēti ⁊ amaritudine abſq̄ grauitate ⁊ ē genera
tio eius paulatim. ⁊ tinctura in egōne ē inter albedi-
nem ⁊ citrinitatē. ſed ē in vrina fortis valde ⁊ icteri-
cia cū non ē illic debilitas ꝟtuti epatis expulſiuaꝝ.
Quidā aūt exiſtimauerūt ꝙ in illa que ē ex felle cuꝫ
rectificatione epatis vrina ē ſcḋm colorem ſuū ⁊ diſ-
pōnes ſuas naturales ⁊ hoc ē impoſſ. Epar nanq̄ꝫ
ſanū expellit choleraꝫ in pͥmis ad fel. ꝙ ſi nō fuerit
tūc ad vrinā ⁊ ꝓhibet ipſam penetrare in ſanguinē
q̄ntū pōt. Ueꝝ qn̄ multiplicatur remanētia vrine al-
be cum ictericia aut paꝝ tincte ē deterius ⁊ magis ti
mendū ꝙ cadat habens eā in hydropiſim: qm̄ ſigt
ꝙ opilatio ē ex frigore. Uenenoſam aūt ſigt morſuſ
ſi ē ab aiali. ſed ſi ē a veneno ſignt ipſā ꝑterita ſanitaſ
⁊ bonitas humoꝝ ⁊ aduentus ipſius ſubito abſq̄ꝫ
alteratione egōnis ad albedinē. Eius ꝟo que creti-
ca eſt ſigna ſunt quoniā ipſa fit in egritudinibꝰ acu-
tis habentibus criſeſ p eā: ⁊ ſunt cū ea ſigna alia chri
ſis: ſicut nauſea ⁊ ſubuerſio ſtōi ⁊ vomitꝰ cholericꝰ
⁊ vehementia vigiliaꝝ ſitis ⁊ paruitas appetitus cibi
⁊ amaritudo oris ⁊ puitas anhelitus ⁊ ſiccitas nāe.
Et creticam qdē ſigt chriſis tm̄. ſed bonitas ⁊ mali-
tia verificantur cū ſignificationibus ſignificantibuſ
vicinantibus q̄madmodū de eis dicemꝰ in ca. ſuo.
Et pulſus qdē in ictericia citrina in pluribꝰ diſpōni
bus ē puus pp debilitatē ꝟtutis. ſed ē vehemēs qn̄
cholā ē leuis caſa: ſed ē durus pp vehemētiā ſiccata
tis ⁊ nō ē pp illud velox: qm̄ ꝟtus nō ē cū illa forti-
tudine pp malitiam ꝯplōnis. Et cū ictericia quideꝫ
citrina multotiens egreditur ſudor citrinus.

Ca.v. de ſignis cauſaꝝ ictericie nigre.

Uetani qdē a ſplene ſolū ſigt qm̄ nō ē citrina
deinde fit nigra. Citrina enim non fit a ſple-
ne oīo: ſꝫ nigra fiat qn̄q̄ ab epate. Ueꝝ nigra
ſplenetica vehementioris eſt nigredinis ⁊ ſeparāt ea
ſigna duritiei ſplenis ⁊ magnitudo eiꝰ ⁊ dolores eiꝰ
q ſunt in ſiniſtro latere. ⁊ qn̄q̄ ſunt egō ⁊ vrina in ea
nigre: ⁊ qn̄ꝫ egredit in egōne fex nigra ⁊ hoc ē ſignū
forte. ⁊ qn̄q̄ꝫ ſaluatur vrina cum non eſt in epate no
cumentum ſi non venit ad ipſum nocumentum ad-
ventu ſuperfluo: Eſt eni tunc ſaluo eius ſignificatio

ꝙ ictericia ē ſplenetica: ⁊ in hac ictericia mirach qn̄ꝫ
eſt extenſum cum dolore ⁊ grauedine. ⁊ ſcḋm pl'im na
tura eſt conſtricta ⁊ qn̄q̄ non eſt: ⁊ eſt digeſtio mala
⁊ eſt cum ea malitia aīe ⁊ triſticia ⁊ varietas ſine cā.
⁊ qn̄q̄ egreditur cū ea ſudor niger. Et facta pp opi-
lationem in meatibus ſignt grauitas vehemēs ⁊ dif
ficultas dormiendi ſuper latus ſiniſtꝝ. Et cū facta ꝓ
pter apā calīm durū ſunt ſigna eius. Et cū facta pro
pter debilitatem non eſt grauitas. Qḋ ſi fuerit debi
litas epatis etiam ſignificant ipſam ſigna eius. Et fa
ctam ex epate ſignificant ꝙ nocumenta pͥma appa-
rent in epate ⁊ ſplen eſt ſalſus aut leſus niſi cū eo no-
cumenta fuerint epatis facientia meliam: Et nō eſt
nigredo cura ſicut in ſplenetica ⁊ ſignificat ipſaꝫ no
cumentū in vrina. ⁊ ſi fuerit corruptio ex latere cali-
ditatis ⁊ ſiccitatis erit nigredo ad citrinitatem decli
nis. Et ſi fuerit ex latere caliditatis ⁊ hūiditatis erit
illic citrinitas cū rubedine ſicut citrinitas q̄d ī. Et ſi
fuerit ex latere frigiditatis ⁊ ſiccitatis ⁊ frigꝰ erit do-
minans erit ad viriditatē: aut ſiccitas dominās erit
ad nigredinem: ⁊ ſi fuerit ex latere fri. ⁊ hu. humidi
tate vincēte erit ad citrinitatē quandā ⁊ ſubcitatē. ⁊ ſi
fuerit frigiditas vincēs erit ad viriditatē. Splenetice
ꝟo cholorator vnꝰ erit. C.vi. ḋ cura ictericie citrine

Scias ꝙ intentio in curatione ictericie ad du
as res tendit: quaꝝ vna eſt vt remoueat icteri
cia ipſa cū eo qḋ reſoluit ipſaꝫ acute ⁊ ab ocu
lo cū medicinis notis lauatiuis ⁊ cū collyrijs oculi
⁊ cum medicinis ſolutione educentibus materiam
facientē ictericiam. Et ſcḋa ꝟtitur ad cām ⁊ abſci-
dit eam. ⁊ eſt aut rectificatio ꝯplōnis aut confortatio
ꝟtutis aut regimē apꝑtiis: aut apꝑtio opilationis aut
euacuatio p phlebotomiam baſilice aut ſaluatelle: aut ve
naꝝ que ſunt ſub lingua ex eo quod narrauerūt qui
dam. Et ſi non fuerit illud tūc ventoſatio ſupra locū
epatis ſub ſpatula dextra: aut ſub eo in ſpacio qḋ ē
ſub coſtis aut cū o que eſt cū ſolutiōe ventris euacu
ante materiam ⁊ euacuatio cum vomitu. nam ipſe
eſt iuuatiuus in omni ictericia. Ueꝝ in curatiōe no-
cumenti veneni abſciſio cauſe eſt melius qḋ oꝫ pre-
mittere: quare oꝫ vt cum ea occupatio fiat pͥmo. Et
ictericie quidem cuius cauſa eſt ꝯplexio calida ī epa
te aut in corpore aut in felle ꝓpter aliquam cauſaꝝ
ꝑter ebibita ⁊ comeſta que ſūt ex ambobus cura eſt
ſi eſt illic repletio ſanguinea ⁊ cholerica cū euacuati
one amboꝝ in pͥncipio rei. Sanguis qdem p phlo
miā ſicut ex baſilica: ſꝫ chole p ſolōnē vētris cū eis
que ſunt ſicut myrob. ⁊ ſumuſterre ⁊ ſicut cū ſcamo. ī
lacte acetoſo coagulato: ⁊ ad vltimū cū ſoluētibus
cholerā aut ſpēbus aq̄ caſei factis fortibus myrob
⁊ ſcamonea ⁊ ſilibus. Deſcriptio aque caſei bona:
℞. lactis caprini lb. iij. ⁊ cartami q̄ntū manu capi po
teſt: terat ⁊ diſſoluat digito in lacte hora vna: deīde
colet vt dimittet vt lac coaguletur in nocte: deīū co
letur a caſeitate ſua ⁊ accipiatur aquoſitas eiꝰ ⁊ ꝓij-
ciatur ſup ipſaꝫ aliqd mellis aut zuccari aut ſalis idi
pōdus. ʒ. ij. Et ſi vis ipſam facere fortē: pone ī ea ſca
monee danic. i. ⁊ bibant ex ea ſcḋm mēſurā q̄ tollerat

tribus diebus. Et ex eis q̄ cõiūgūt mūdificationem ictericie cū eductiõe materie p̄ ſolutionē ventris ē vt ſumantur aque foliorū raphani. ℥.i. caſſie fiſtule. ʒ.ix. ⁊ ſemis atriplicis. ʒ.i. ⁊ aloes danic.i. ⁊ croci danic i. Et hoc ē rectius ei que ē cū apoſtemate calido in epate aut in meatibus ⁊ febricitat etiā. Et ſit cibus ſicut aqua ordei ⁊ olera ſm̄ q̄ ſciuiſti in ca. apoſtemati epatis. quī nō ē in prolongatione ſermonis vtilitas. Cūq̄ apparet maturatio experiētia in q̄bus ē ſcamonea ⁊ aloes ⁊ ſimilia poſtq̄ frigeris cū eis que ſunt ſicut aq̄ cuſcute ⁊ endiuie ⁊ reliquorū ex eis que ſciuiſti. ⁊ ad ſummū dū non remouetur apoſtema ⁊ rectificatur diſpō nō habeas ſpem in curatione ipſius ictericie. ſed ſi febris non ē: ⁊ virtus ſit fortis ⁊ illud ē ſignificatio apoſtematis deinde ē inflāmatio tūc tibi ineſt admiſtrare almoſo far ⁊ cibos infrigidatos de piſcibus ⁊ cibos infrigidatos de carne vaccina ⁊ hedina: ⁊ aquas fructuū ⁊ ſuccos eorū ⁊ p̄cipue aquā granatorū in ieiunio ⁊ acetoſum de carne vaccina ⁊ acetoſum de piſcib⁹ ⁊ ſuccos olerū frigidorū. plurima nāq̄ iſtorū q̄uis ſint ex cibis: tamen ineſt eis p̄prietas fortiorū medicinarum huius capl'i in rectificando cōplexionē. Et ex curis huius diſpōnis eſt illud qđ ℞. ſucci foliorū raphani ⁊ ſucci mori ptes equales bibatur ex eo pōd⁹. ʒ.xxx. nā in ipſo intenditur etiā intentio ipſius ictericie. Et ſimiliter ſi fuerit inflatio in felle. Et cōfert iſtis lac aſininū decoctū cū pauco aceto ⁊ ſumatur in potu: aut ſuccus abſynthij cū aqua frigida. ⁊ qđ cōfert vt cibetur infirmus pane azimo ⁊ ſale trito ⁊ endiuia pluſ ma. vij. diebus. hoc enī lauat fel ⁊ remouet putrefactionē eius ⁊ ingroſſat illud qđ ē in eo. ⁊ iſtis quidem non conceditur vt bibant vinū niſi pluſ cōmixtum. ⁊ vt nō perueniat niſi ad illud qđ ē leue ex carnib⁹ ⁊ ad ius carnis auis. Et oīs q hʒ ictericiā ex cā calida oʒ vt deuitet vigilias ⁊ iram ⁊ motū pluſ ⁊ balneum. ⁊ qñ caliditas ē in toto corpe ⁊ infrigidas epar ⁊ veſicam ⁊ infrigidas venas: ⁊ p̄cipue qñ admiſtras balneationē cū aq̄s frigidis ⁊ tepidis in q̄bus decocte ſūt medicine frigide ⁊ hūide: Aqua vero ſtiptica actu ⁊ illa in qua ſūt virtutes medicinarū cōſtipantiū p̄hibēt reſolutionem ictericie. Et iam admiſtrantur in curatõe epatis ⁊ fellis calorū empl'a ſup ea. ⁊ qñq̄ dantur in potu trociſci de q̄bus ſūt tro. cōpoſiti ex ſemie citroli ⁊ ſe. endiuie ⁊ ſe. lactuce ⁊ ſe. cucurbite ⁊ ſandalis ⁊ ſpodio ⁊ ro. ru. aſſūptis equalibus ptibus p̄ijciantur ſup oēs. ʒ.ij. ex eis kirat. i. cāfore ⁊ fiant inde trociſci et bibantur. Et ego qdē iam expertus ſū iuuamētū eorū ⁊ fac empl'm epti in eo qđ ē in circuitu eius cū ſuccis inſſanis ſup nucē ⁊ duobus ſandalis ⁊ cāfora ita vt ſentiatur inſſatio interi⁹. ipm̄ enī remouet ictericiaʒ ⁊ albificat vrinam in dieb⁹ aliq̄bus. Si aūt cū fuerit debilitas i epe ⁊ felle curetur cū regimine p̄dicto in debilitate epatis. nā cura ipſius fellis eſt illa cura eiuſ. Ad regimen aūt apoſtematis iam ſuuim⁹ hoc ⁊ cōpleuimus ſermonē in ca. apoſtematis epatis. In opilatiōa vero illud qđ cōicat ei opilatōi ē cura opilatiōis p̄dicte in ca. epatis. ex phlebotomia ⁊ prouocatõe ſi fuerit opilatio in gibboſitate: ⁊ ex ſolõne vētris ſi fuerit in concauitate ſm̄ neceſſitateʒ. ⁊ alienēt a ſe omne qđ cōſtipat ⁊ exſiccat q̄uis ſit calīm: quī cōſtipat meat⁹ ⁊ opilationem eff eit fortem. Et ex eis que rectiora ſūt eſt vt p̄mittas lenificationē eius ⁊ humectationē: deinde ſequaris eam cū apertione. Et ſit lenificatiuū qñq̄ calidū ⁊ humidū ⁊ quandoq̄ frigidū ⁊ hu. quēadmodū diſpō facit ipm̄ neceſſariū. Et cū aperis i fine aut incipiendo tūc ex eis que recta ſunt ē vt ſequaris illud ſoluendo ſm̄ q̄ tollerat ipſam. ⁊ ſm̄ q̄ p̄terijt de ſolutione ventris. Et ſcias q̄ quando tu incipis cū ſolõne ventris ⁊ nō ſufficit ip̄ſſionē tūc tibi ineſt vti fortibus vomitibus deinde ſolutiuo forti. ⁊ oʒ vt des in potu vice vna ſm̄ fortitudinē. Et ſi fuerit opilatio ex naſcentia rei alicuius nō exiſtimo q̄ ſit ei medicina. Quidam aūt dixerūt ei medicamen ⁊ dixerūt: ſume ſucce portulace ⁊ ſucci foliorū raphani ⁊ aque foliorū acetoſe oīuʒ ſm̄ eſtimationē ⁊ fac bullire omnia ſimul ⁊ colentur ⁊ ponantur q̄ntū illud ſit ſucco acetoſe cū aliquantulo herbi contriti. Et dixerūt: in potu detur ex eo aliquid cū ſe. raphani ⁊ ſe. mellonis excorticatis ⁊ cōmixtis cū quarta amborū coſti ⁊ myrrhe. Et ſi fuerit opilatio ex ſiccitate ⁊ contractione ⁊ illud ē ex eis quod ſignificat corp⁹: tunc admiſtrabis lenificantia ex ſubtiliantibus cholerā ſicut mucilagines ⁊ ſicut ſeueſtem ⁊ ſilia cū oleo amigdalino. Quod ſi opilatio fuerit ex apoſtemate calido tunc cura eius erit cura ipſius. Cū ergo maturatur ſis audax ad dandum in potu diuretica ſicut aniſuʒ ⁊ feniculum ſine timore: ſimiliter ad educendū in ſolutione ventris cholerā. Et ſi fuerit apoſtema durū tūc res in ipſo erit difficilis: oportebit enim vt curetur apoſtema durū. Et vſq̄ quo fiet illud oportebit vt intendatur intentio ictericie ipſius cū eis que dicemus. Et medicine quidem ſingulares ſolutiue in hoc ca. p̄dicte ſūt in ca. opilationis epatis. Et ex apertiuis bonus proprijs huius ca. ſunt ſqilla ⁊ aſſarū ⁊ aniſū ⁊ agaricus ⁊ ea in q̄bus ſunt cū apertione itentões alie. Aut ſumantur granorū pinee maioris. ʒ.xxx. ⁊ paſſularuʒ enucleatarū. ʒ.v. ⁊ inſſuris citrini aur. ʒ. ⁊ epithymi ⁊ ſemi ſapij montani ⁊ ciceris ni. ⁊ thuris albi oīuʒ ana. ʒ.ij. terantur ⁊ cribellentur: ⁊ ſumatur ex ſūma eorū. ʒ.i. ⁊ ʒ. cū aqua feniculi ⁊ admiſtretur diebus aliq̄b⁹ ſimiliter. eſt enī ſanatiuū ⁊ nos iā experti ſum⁹ ipm̄ multotiēs. ⁊ aſimiar ē ex melior ib⁹ medicie ictericie. Et debilior iſta ē in q̄ ē opilatio i meatibus cholere. Sed cliſteria ⁊ ſolutiua ſūt cōuenientiora in eis. ⁊ ad ſumū ſolutiua ex eis q̄ ſūt ſicut epithymū ⁊ polypodiū ponūt in eis iſte medicie. Deſcriptio bona ad illud. ℞. granatorū. ʒ.iiij. agarici. ʒ.iij. ⁊ ſucci eupatorij. ʒ.iij. ⁊ formēt ex eis pillule ⁊ bibat ex eis ʒ.i. ⁊ iteret multotiens. Et qñ chronica ſit ictericia opilatiua tūc neceſſariū ē ſumē diacurcuma ⁊ tyriaca aut ſilia ex eis q̄ apiūt cū fortitudie ⁊ ſilr dialacca. Et qñ ē cū opilatiōe febris tūc atriplices ſūt boni valde: quoniā ſūt apertiui ⁊ extincti. Et ſimiliter radix lactuce de aqua de qua ſumatur pōdus. ʒ.ij. cuʒ melle. ⁊ ſimiliter aq̄ cuſcute ⁊ endiuie ⁊ myrrha cum rotulis caſſiefiſtule cū oleo amigdalino ana

ro ⁊ dulci. Curatões aūt ictericie i q̄bus attenditur ſecundō egritudis ipſius ⁊ reſolutiōis eius ſʒ i eis ſunt apertō opilationum ⁊ reliqua iuuamēta: Alie ſunt potões ⁊ alie ſunt ablutõea: ⁊ alie ſunt ſternutatões Et pluſ iuuamētuʒ earuʒ ē i oculo ⁊ facie. Et alie ſi q̄ ſunt regimē cõe ſicut eſt adminiſtratō eius cū aq̄s fortibus. Et qñ icipit migere migat i ea qm̄ ē cura eius Et qñ egredit e i balnec cooperiat vt non adueniat ei frig⁹ oio ⁊ dormitat coopert⁹. Ea vero q̄ ſt p̄ter balneū ex illis q̄ admiſtrant vſu medicie ſūt q̄ extrahūt ex cute ictericiaʒ. Et medicie que extrahūt illud qñʒ extrahūt ipm̄ aut cū ſolutōe vētris aut cum ſudore. Et melius eſt vt ſit ſup exercitiū ⁊ laborem ⁊ ſt iʒ ⁊ p̄ p̄ce qñ ē potus faciēs ſudare Et ſilr poſt balneuʒ. ⁊ illi q ſue ictericie curatõeʒ vult cuʒ reſolutōe nocent frigus ⁊ ſeptētrio niſi velit p ea reſiſtere medicie calide ⁊ aggregare eā ſicut ſumit i potu piper. deide p⁹ illud ſedeat i aqua ſtita. Et dicit q̄ patientes ictericiā iuuant p cōſideratōeʒ i rebus citris. Illud enī mouʒ naturā ad expellēduʒ naturā citriaʒ totam ad cutē quare adiuuat adiutorium curatōis i ea. Ego vero non ſuʒ ex illis q negēt h⁹ curatões ſicut ſunt plures eorum q philoſophant ad eas. Et ex medicis bibuis cognitis eſt vt i potu ſumat ſtans i tina ℥.ij. ſucci rhaphani cuʒ. ʒ.ʒ. baurac ⁊. ℥.i. vini. Nā ipſa non mouent qñ extrahant ex ea citritateʒ. Et iteruʒ ſumatur manipulus aſpagi ⁊ pugillus ciceris ⁊ decoquant i vaſe vitreato cū. v. aſceit aq̄ deq̄ i potu ſumat mixta cuʒ vino ſi nō ē febr ſi eſt fe. potetur ſola. deide ſedeat i tina aque i qua decoctus eſt capillus veneris ⁊ egredit ex eo cholera. Et nerū floris nitri pōd⁹. ʒ.ij. cuʒ vio antiquo: dimittat i nocte ſub celo ⁊ ſumat i potu. Et de balneatōe fiat illud qđ dcm̄ eſt. Aut ſumant i potu ſqilla aſſata cū. vi. ptib⁹ ſalis aduſti ⁊ dos ſit. ij. aur. i ieiunio: aut ſumat i potu leporis marini pon. ij. ʒ. puluerizati ſup ouū ſorbile ⁊ ſorbeatur. Aut corticis granatorū. ʒ.iiij. arſenici pondus. ʒ.ij. ſumat ex eis ſimul q̄ntuʒ tollerat pollex ⁊ ſumat i potu cuʒ. iij. ℥. lactis aſinini: aut pondus. i. ʒ. ⁊ qđ ē ſupra fenugreci: ⁊ ſumatur i potu cuʒ aqua ⁊ melle ⁊ ſedeat i tina aque ſtite. Aut ſumat capillus veneris trit⁹ ⁊ accipiant ex eo. ʒ.iiij. cuʒ aq̄ i qua decoctū eſt aniſum: Aut ſuccus acetoſe cū aliquātulo vini: aut ſtercoris canis comedentis oſſa alba nō nigra pondus ʒ.iiij. cū aqua melli: Aut foliorū ſicle exſiccate. ʒ.iiij. cuʒ vio pmixto: fiat illud trib⁹ dieb⁹: Aut ciceris ni. lb.i. capilli veneris manipulus vnus: decoquantur i aq̄ donec cōſumatur tertia ⁊ ſumat ex ea i potu. ℥.i. Aut ſucci rhaphani. ℥.ij. vini. ℥.i. Aut ciceris nigri lb.i. carpobalſami thuris ſemis feniculi oīuʒ aā pugillus. i. decoquant i. vi. aſceit aque donec cōſumat tertia ⁊ ſumant i potu ex ea. ℥.ij. Et ſi nō fuerit fe. potent cuʒ vio: Aut cinamomi q̄ntitas quaʒ tollerant tres digiti cū vio ⁊ melle medietatis ſm̄ menſuram ℥.i. ⁊. ʒ. aut cuʒ aqua ⁊ vio: Aut ſemina almahaleb excorticata ex corticibus ſuis de q̄bus i potu ſumat pondus. ij. ʒ. Aut rubee tincture. ʒ.i. in ouo ſorbili. Aut ſumat limature cornu cerui ni kirat. xviij. ⁊ ſumat i potu cū ſiropo begur ſericō. Aut ſumant grana pinee ⁊ ameos ⁊ ſtaphiſagria ⁊ ſumat i potu eger ex eis. Aut piperis ⁊ ſtercoris canis albi comedentis oſſa cochleariuʒ. i. cum vio. Aut ipleat collo q̄ntida electo ex ea qđ itra eſt vio ⁊ aqua ⁊ bibat. Aut detur i potu de felle vrſi i vio. Aut ſumatur cornu cerui. ʒ. ſ. ⁊ tertia ⁊ ſulfuris pondus. ʒ.ij. ⁊ bibat illud: ⁊ bibat poſt illud vinū. Aut ſumat ⁊ p̄cipue i opilatia reubar. ipelicon capilli veneris olibani rubee tictorum ptes equales ⁊ doſis ſit. ʒ.i. Et medicie q̄deʒ ſingula res q̄ igrediunt i hoc. c. ⁊ ſūt apitiue ē ſunt abſynthiuʒ aniſuʒ aſſaruʒ acorus rubea tictoruʒ gentiana ariſtolo. agaricus cõdiſi nux cupreſſi coſtus vtraq̄ ariſtol. Ex eis que dicuntur ⁊ ſunt leuia eſt vt ſumatur i potu cerebruʒ alcubugi i vio puro. Aut ſumāt vitelli duorū ouorū ⁊ cōquaſſent i medio aſſactuati vini ⁊ bibant. Et ex eis q̄ laudant vehementer ē vt ſumat i potu de lumbricis terrenis exſiccatis: quī ipſi mundificant ſtatim: Et ſilr fel vrſi. Et ex eis que experta ſunt ē eſt vt dent i potu radices acetoſe ⁊ ſtet i ſole ⁊ ambulet poſt illud hora vna donec caleſiat ⁊ ſitiat. deide ſumat decoctõeʒ capilli veneris ⁊ rubee tictorū ⁊ nente. Et ſilr ſi bibat poſt balneuʒ. Et ex diureticis proprijs ei eſt vt ſumat nucis cupreſſi pondus. ʒ.ij. cuʒ pondere. ʒ.ij. caſſie lignee ⁊ bibat cū vio antiquo. Deide ſedeat i tina i qua decoctus ſit capillus veneris aut aniſuʒ poſt illud hora vna donec caleſiat: quoniaʒ miget ictericiaʒ totam. Et quandoq̄ iuuant cū carne eritij pp fortitudieʒ ſue p̄uocatōis ⁊ mundificatōis ⁊ cōuenientie ſue ad epar. Et aq̄ cuſcute qñ bibitur ex ea ſacraia i. i. cuʒ ſcie apij ⁊ zuccaro altabarzet ē iuuatia: Et ex ſolutis proprijs eis eſt vt p̄foretur colloq̄ntida ⁊ expellat illud qđ eſt i ea ⁊ ipleat vio ⁊ bulliat ſup prunas ⁊ colet ⁊ bibat. Et ex eis que nos probauimus eſt vt ſumat aloes. ʒ.i. ⁊ ſcamonee danic. i. ⁊ ſal naptici. ʒ. vni⁹ quarta: ⁊ rubee tictorū ⁊ agarici amborū ana. ʒ.ʒ. fiant ex eis pillule ⁊ bibant i aq̄ de ſemibus medicīaruʒ quas diximus. Et nos iam diximus cliſteria i antidotario ad hoc capl'm. Et ex ſternutatorijs ſūt ſucci q̄bus ſternutat ſicut ſucc⁹ cucumeris aſi. ⁊ ſucc⁹ folioruʒ naſturtij ⁊ ſucc⁹ cupreſſi ⁊ ſuccus ciclāmis ſicut eſt: aut conteritur ciclamen ⁊ iſunditur i lacte mulieris i nocte: deide exp̄mit i mane ⁊ tepefit ⁊ diſtillat: aut ſuccus radicis alfarfaſa ex p̄mitur ⁊ bulitur cuʒ ſambacio bulitōe leui: ⁊ i ipſo ſit par galie ⁊ fiat cuʒ eo ſternutatō: aut ſuccus radicis rhaphani contriti cuʒ folijs ſuis. Et ex ſuccis q nō ſunt caliditatis magne ē ſuccus ſicle. ⁊ ex ſuccis frigidis eſt ſuccus ſempuiue aut ſuccus alchūis fluuialis: ⁊ acetū ipſuʒ qñʒ ſugit naribus ⁊ retict hora vna iſirm⁹ i pila balnei: quī eſt bona curatō. ⁊ ſilr ſi iſundatur i eo nigella die ⁊ nocte deide colet ⁊ fiat caputpurgiū ⁊ odoret ex ea ſola ⁊ pmixta. Et ex eis que ſunt preter ſuccos eſt vt ſumat ſtaphiſagrie quarta. ʒ.i. ⁊ teratur ⁊ diſſoluat cū aq̄ coriādri ⁊ olei amigdali ana. ʒ. x. ⁊ fiat cuʒ ea caputpurgiuʒ ipſo exiſtente i tina aut

pila aque ĩ balneo. Et qñq₃ miſcent cu₃ ea aliqd oꝛ
dei ſicci ꝛ aliqd aceti vini. In ocło vͦ ipſo aſſiduet
ipſius ablutõ cũ aqua roſ. ꝛ aqua coꝛiandri ꝛ aq̃ ni
uis. Ablutões vͦ huſibus ictericiã ſũt aq̃ ĩ qb⁹ de
coquũt capillus veneris ꝛ ſceha ꝛ maioꝛana ꝛ poliũ
ꝛ camomilla ꝛ alanuden ꝓpe ꝛ tribuli ꝛ anetum eſt
radix ĩ eis. Et qñ₃ ponit ꝓpter cauſam ictericia₃ ĩ eis
acetoſitas citri: qm̃ eſt vehemẽtis abſterſionis cum
ſua iciſione ĩ omni tictura. Et quãdoq₃ aſſumuntur
ex iſtis rebus empla ꝛ aſſumunt ex eis olea qbus fit
inunctio ſicut oleũ alhacuen ꝛ oleu₃ camomillinu₃
ꝛ oleũ anetinũ ꝛ ite₃ oleũ ↄgelati vue ꝛ oleũ de lilio
In ictericia vero cretica o₃ vt cu₃ exeũt iſirmus in
tendat cu₃ eĩ̃tẽtõem ipſius egritudis cu₃ lauatiuis
ꝛ diureticis mundificatis ꝛ foꝛtaſſe non idiget ſolu
tõe ventris ꝛ foꝛtaſſe ſuffic̃ balneu₃ ſolu₃. Qð ſi vide
ris ĩ vris eoꝝ ꝛ egeſtionibus paucitate₃ ticture ſci
as ꝙ mã ĩ eis eſt groſſa quare ↄfoꝛta illud cum quo
medicas ex lauatis notis ꝛ ſilibus. Venenoſe aute₃
cura eſt tyriaca ꝛ mithridatu₃: ꝓpterea q2 reſiſtit ve
neno. deide bibat aqua₃ maloꝝ acetoſoꝝ ꝛ aqua₃
granatoꝝ ꝛ ſuccũ endiuie ꝛ poꝛtulace ꝛ mucilagie₃
pſilij ꝛ almirberis ꝛ oĩa ĩ qbus eſt iſtatõ cu₃ virtute
tyriace. Et ĩ ipſa qde₃ ia₃ expertu₃ fuit ĩ ꝑncipio cu₃
accit ꝛ ꝓpe cu₃ venenũ eſt ebibitũ vt bibatur lac aſi
nue cũ oleo amigdalio. Regimen autẽ ipſoꝝ cu₃
cibis iam docui ipſu₃ ĩ ↄplõne calĩa abſq₃ debilitate
manifeſta ꝛ ſine opilatõe. Opilatiua₃ vero ꝛ debili
tatiua₃ cognoſces per ea q̃ dicta ſunt ĩ. c. epatis. Et
cibus qde₃ ictericoꝝ eſt ille q alleuiat ꝛ ſubtiliat
ꝛ ĩ quo eſt apertõ. Et ius piſcium confert eis ꝓpe
cum eis que ꝓuocant ꝛ ſubtiliant de illis que dice
mus in fine capituloꝝ.

Ca. vij. ð cura ictericie nigre aggregate vicio ſplẽis.

i Ji illa qdem que ſplenetica ẽ ↄſidera an ſit il
lic repletõ ſanguinea pluria: quare phl̃oma ba
ſilicam ſiniſtram ꝛ ſaluaticã poſt eam: deide
occupa te cũ ſplene ꝛ rectificatõe opilatõum eius ꝛ
apatum ipſius ꝛ debilitate eius. Et ſi fuerit cauſa ei⁹
multitudo melancholie ꝓpter illud qð generat ip
ſam ex vtutibus ꝛ cibis ſm ꝙ dcm̃ eſt: o₃ ẽt cũare
eam cũ eis que ipſa₃ cũant. Ex illis eſt decoctõ ſco
lopẽdrie cũ hellõ dicta ĩ antidotario ꝛ cũet ex ea mĩ
totiens. Et decoctõ epithymi ſm hunc modum ℞.
myrob. nigro ꝛ. keb oiu₃ ana. ʒ. x. fumiterre ſcolo
pendrie polypodij ꝛ floꝝ ſquanti oiu₃ ana. ʒ. v. ra
dicũ apij ꝛ feniculi amboꝝ ana pugillũ. i. helli ni
gri pondus. ʒ. ij. decoquãtur ĩ trib⁹ lib. aque dõec re
maneat quarta ꝛ ꝓijciat ſup ea epithymi. ʒ. v. ꝛ bu
liat ebulitõe leui: deide colet ꝛ ↄponant cum ea hier
picre. ʒ. xxx. Et ſilr pillule facte ð myrob. nigrĩ ꝛ epi
thymo ꝛ ſalcido: ꝛ agarico ꝛ coꝛticibus radicũ cap
paris: ꝛ quando fit eĩo deĩ ĩ potu lac camelaꝝ. ꝛ ſi ñ
reperit aqua caſei facta cũ ſiropo acetoſo de ſemib⁹
ꝛ ſpodio ꝛ polioꝛ ꝛ medicĩe ſubtiles que ſunt ex ſco
lopendria ꝛ radice capparis ꝛ ſilibus. Et aqua ĩ qua
decoquuntur folia tamariſci ꝛ radices ꝛ aq̃ folioꝝ
capparis ꝛ aqua folioꝝ rhaphani ꝛ ſiropus aceto
ſus ꝛ ſilr aqua ſolatri ꝛ aqua apij ſi fuerit caliditas.
ꝛ ſiropus acetoſus ĩ quo decocta ſunt ſcolopendria
ꝛ folia capparis ꝛ fructus tamariſci ꝛ polium. Et ſi
fuerit ĩ ſplene apa cal₃ opoꝛtebit vt non ſit ſuperflui
tas ĩ calefacientibus. Et ſi ĩ ipſo ſunt opilatões tunc
aperitiua foꝛtia pꝛedicta ĩ cap. epatis iuuatia ſunt ẽt.
Et ego dicam ĩ cap. opilatõis ſplenis medicias que
ei ꝓpe ſunt. Et ſi eſt cauſa debilitas attractõis ſple
nis tunc de illis que neceſſaria ſunt eſt vt tu ponas
ſuper ipſum ventoſas ſine inciſione. Et vt admiſtre
tur exercitium ꝛ empla confoꝛtantia ſplenem ſicut il
lud qð fit ex abſynthij ꝛ coꝛdumeni ꝛ floꝝ ſqnanti
ꝛ alhaſce ꝛ centaurẽe ꝛ radicu₃ capparis oium ana
pte. i. ꝛ ex roſ. ptibus. ij. ꝛ ex bdellij parte. i. ſ. ꝛ ex ar
moniaci ptibus. vij. ꝛ decia partis fiat ex eo emplm
Et qñ ablutur fiat cũ aceto puro foꝛti ĩ quo buliãt
anetum ꝛ baurach ꝛ ſal ꝛ ruta ꝛ calamẽtu₃. Et ſi fue
rit ĩ cauſa ictericia nigra caliditas epatis curetur epar
cu₃ ſubtiliatis: ꝛ ſi fuerit frigiditas curetur cum tyria
ca maioꝛe ꝓpe ꝛ cum medicis notis. Et ſi fuerit cã
ĩ ea coꝛpus totum fac ĩ ꝑmis illud qð conuenit epa
ti vt patiantur ab eo vene: deide coꝛpori. Ipſam au
tem ictericiam cura cum eis qbus curas ipſam icteri
ciam citrinam ꝛ cum eis que de illis foꝛtioꝛa ſunt.
Et quando aggregantur ambe ictericie ſimul ꝛ eſt re
pletio ꝛ idiges phlobotomia: phlobotõa tũc ãbas
manus ꝛ euacua eas ambas diebus aliqbus ꝛ ag
grega aũt duo regimenta ꝛ da ĩ potu inter ea ambo
decoctione₃ abſynthij ꝛ epithymi ꝛ aggrega aquas
folioꝝ rhaphani tamariſci ꝛ ſalicis omniu₃ ana
ʒ. i. ꝛ. ſ. aque ſolatri. ʒ. iij. aque folioꝝ capparij.
ʒ. ij. aggrega ꝛ fac bulire omnia cum. ʒ. x. caſſie fi
ſtule: ꝛ ꝓijce ſuper ea pondus. ʒ. xxx. hiere picre ꝛ
pondus. ij. danic croci ꝛ pondus. iij. kirat ſcamõee
aſſate ĩ cepe ꝛ expacta duob⁹ dieb⁹ ꝛ p⁹ illud bibat
aqua caſei ꝛ ſiropus acetoſus. Cibi autem ĩ omnib⁹
illis ſunt cibi leues noti ꝛ piſces alredradu ꝛ ex pul
lis impinguatis ꝛ ex oleribus endiuia ꝛ apium con
dita ꝓpa ꝛ capparis cum aceto.

Tractatus ſecũd⁹ de reliqs diſpoſitõibus ſplenis
Sermo vniuerſalis.

Cap. i. de egritudinibus ſplenis.

f Spleni accidunt omnes ſpẽs egri
tudinum pꝛedictarum. ſ. de egritu
dibus complexionis ꝛ compoſiti
onis ſicut opilatões ꝛ ſolõ continui
tatis ꝛ ſimilia ꝛ apoſtemata cũ ſpe
ciebus ſuis. Et ſcias ꝙ quãdo ſplẽ
ĩpiguat extenuatur coꝛpus: quo
niam in pꝛimis deſtruitur virtus
epatis vehementer cum contrarietate quare minoꝛa
tur generatio ſan. ꝛ cum hoc ipſe attrahit de ſangui
ne illius infirmi rem plurimam: ꝓpter magnitudi
nem ſui. Et penitus extenuatio ſplenis ſignificat bo
nitate₃ humoꝝ ꝛ pinguedo eius malitiã humoꝝ.
Et qñq₃ ↄuertunt egritudies ſplenis ad febꝛes com
mixta ſicut ipſe qñ₃ generantur ab illis egritudib⁹.
Ipſe enim generantur multotiens ex tertiana non
pura ꝛ ex febꝛibus peſtilẽtialib⁹ ꝛ fe. ↄmixtis. ꝛ plu
rime qdem egritudines ſplenis ſunt autũnales. Et
coloꝛ habentis eas ẽ declinis ad citrinitatẽ ꝛ nigre
dinem. Et qñq₃ ꝑueniũt egritudines ſplenis ad ſto
machũ ꝛ foꝛtaſſe addũt in appetitu eius: ꝛ qñ₃ de
ſtruũt appetitũ ipſius: ꝛ qñ₃ cogit ipm cu₃ ꝓpinq̃
ẽ digõ ad euomendũ rẽ acetoſam ex q̃ ebulit terra
abſq₃ nocumento ꝛ abſq₃ doloꝛe. Et vrina ſangui
nea bona eſt in fine egritudinũ ſplenis. Et ſimiliter
groſſa in qua eſt fex: ꝛ viſcoſitas q̃ eſt in ipſa ẽ ſimilis
viſcoſitati ſanguis: ꝛ qñ₃ reſoluitur per eam fe. ex fe
bꝛibus egritudinũ ſplenis q̃re reſoluit per eã ſplen.

Ca. ij. de ſignis cõplexionũ ſplenis.

e Calida₃ ſignificant ſitis ꝛ inflãmatio ĩ ſiniſtro
ꝛ coꝛruptio vtutis eius q̃ attrahit melancho
liam. Frigidam vͦ ſignificant debilitas at
tractionis eius ꝛ calns appetitus ꝛ iteratio faſtidio
ſe ſacietatis ꝛ multitudo rugitus ꝛ eructuationis.
Et ſignificant ſiccam durities ꝛ debilitas coꝛpoꝛis ꝛ
groſſitudo ſan. ꝛ vehementia nigredinis coloꝛis. et
humidam ſignificant lenitas lateris ſiniſtri ꝛ molli
cies coꝛpoꝛis ꝛ nigredo trahens ad albedinem plũ
beam.

Ca. iij. de cura.

St ꝓxima curationibus epatis ꝛ indiget vt
ſint medicine foꝛtioꝛes ꝛ penetrabilioꝛes. ꝛ in
genietur eoꝝ penetratio cum eis q̃ penetra
re faciũt: ꝛ cũ eis q̃ obſeruant vtutẽ ſup eas vſq₃ quo
perficiant operationes ſuas. Et ſcias ꝙ differentia ĩ
ter curationes ſpleneticas ꝛ epaticas eſt in foꝛtitudi
ne ꝛ debilitate ꝛ laboꝛe ꝛ alleuiatione. Epar enim ẽ
dignius vt alleuietur cum eo. ꝛ non ſit ſuperfluitas
in confoꝛtando illud quo curatur. Et non afferãtur
ſuper ipſum medicine acute nimis ſicut acetum foꝛ
te niſi in neceſſitate. Et ſplen econtrario illius eget vt
adiuuentur medicine eius cum eo quod conſeruat
virtutem earum: ꝛ cum eo quod penetrare facit. Et
ſpleni quidem ſunt medicine que ſunt ꝓpꝛie ei: ſi
cut coꝛtices radicis capparis ꝛ ſicut ſcolopendria ꝛ
ãmoniacum ꝛ alleum ſilueſtre. Et quandoq₃ neceſ
ſarium faciunt egritudines ſplenis vt phl̃ometur ba
ſilica maioꝛ ꝛ phl̃ometur ſaphena: imo phlobotõ
mẽtur vtriq₃ guidegi.

Cap. iiij. de apatibus ſplenis calidis ꝛ frigidis et
duris ꝛ quoꝝ durities eſt in fieri apa.

f Cias ꝙ minoꝛantur in ſplene accidentia apo
ſtematum calidoꝝ ꝛ fixio ipſoꝝ ſimul: immo
quandoq₃ accidũt ſpleni apoſtemata calida.
feſtinant autem ad duritiem quoniam ſanguis qui
peruenit ad eum vt nutriatur ipſo eſt ſanguis ſpiſſus
cum ponitur in apoſtemate quare induratur. Plu
ra ergo apata ſplenis ſũt dura: mollia vͦ ſũt in qui
buſdã hoꝛis. Et plm qð accidit in ipo de apate calõ
ẽ ſanguineũ ꝛ cholericũ accidit in ipo raro: ꝛ duꝝ ẽ
in inferioꝛe pte ſplenis ꝓpter grauitatẽ materiei. Et
figure eius ſũt. iiij. rotũda ꝛ lata ꝛ longa ꝛ groſſa et
longa ſubtilis. phlegmaticum vͦ accidit raro. Et
ſpleneticus quidẽ ẽ q h₃ duritiem in ſplene ſuo: aut
ꝓpter groſſitudinem ſue ſubſtantie q̃uis non ꝑue
niat ad finem ad quẽ ꝑuenit apa: aut ꝓpter apa du
rum in ipo. ꝛ ꝑmũ quidẽ ẽ leuius. Inquit Hyp. Si
ſpleneticus inuenit doloꝛẽ interioꝛẽ eſt magis ſaluũ
ꝛ illud qm̃ in ipſo ſperat adhuc ſenſus. Et dixit quã
do accidit ei flux⁹ vẽtris cũ ſanguine ẽ melı⁹. ſ. q2
ſperatur cũ eo reſolutio materiei ſplenis eius. Si ãt
ꝑſeuerauerit adueniet ei lubꝛicitas hydropica ꝛ mo
rietur. Et cã ĩ eo ẽ dominiũ frigiditatis ſup ↄplõne₃
Et dixit. Illi qui catarꝛ habet non accidit ſplen: ꝛ ĩ
hoc eſt conſideratio. Et foꝛtaſſe multitudo catarri ẽ
ſignificatio humiditatis complexionis eius vt ſit il
lũd in ꝓximo futuro. Et in li. Hypo. ille qui h₃ do
loꝛem in ſplene ſuo ꝛ currit ex eo ſanguis rubeus ꝛ
apparent in coꝛpoꝛe ipſius vlcera alba non ledẽtia
moꝛitur in die ſecũdo ꝛ ſi non cadit appetitus eius.
Et quandoq₃ terminantur apata ſplenis fluxu ſan
guinis narium etiam ꝛ ꝓpe ex latere ſiniſtro ꝛ apati
bus apud aures difficilis ſuppuratõis ꝛ aptiõis ꝑꝑ
groſſitiem materiei. ꝛ laudabilioꝛ vrina eoꝝ eſt groſ
ſa ſanguinea. Et vrina in qua eſt fex viſcoſa qñq₃ ſi
gnificat ſanitatem ſplenis ꝛ deſtructionẽ eius. Et di
xerunt quidam cum fuerit in vrina ſicut ſuſpẽſio ſã.
ꝛ febꝛicitans habuit ſplenem extenuatur vel deſtruit
ſplen eius. Et quandoq₃ contingit in quibuſdã ho
minibus vt multitudo ſplenis generetur ꝛ remane
ant ſm illud tempoꝛe longo ꝛ ſint ſm ſalute₃ diſpo
ſitionum ſuarum apparentium ſpacio ꝓlixo: q̃s
nis qñq₃ accidant ex magnitudine eius nocumenta
plurima ꝛ ſm mãm efficientẽ ꝛ ſm virtutem ſplenis
Et ſcias ꝙ ſplen qñq₃ apoſtematur poſt apoſtema
epatis ſm ſemitam ꝑmutationis: ꝛ illud eſt melı⁹ q̃s
vt ꝑmutetur apa ſplenis ad epar.

Ca. v. de ſignis.

c Ommunicant apata ſplenis oĩa in grauedie
ꝛ in magnitudine ꝛ doloꝛe extenſo vſque ad
diaphꝛagma ex latere ſiniſtro: ꝛ qñq₃ aſcen
dit vſq₃ ad furculam ꝛ ad humeꝝ ſiniſtꝝ per cõita
tem furcule. Et qñq₃ facit anhelitũ duplum exiſten
tem ſm foꝛmam anhelitus fletus infantis; quonia₃
apa impedit diaphꝛagma ad hoc vt vadat motu
anhelitus quare ſtat ſubito ꝓpter leſionem deinde
redit. ꝛ dum non eſt apa magnum non compꝛimit
diaphꝛagma. na₃ cõicatio ſplenis ad diaphꝛagma
minoꝛ eſt cõmunitate eius ad ſtomachum etiã. Sẽ
ſus enim ſentit ſplenis inflationem ꝛ coꝛpus alleuia
tur. Et qñ₃ accidit ex apatibus ſplenis ꝛ ꝓpe quan
do ſũt in inferioꝛi parte eius vt ſubtilietur ſanguis:
qm̃ vehementer mũdificat ſanguinem a fece ſua ꝛ ac
cidit vt rubeant pedes ꝛ genua ipſius. Et illud qm̃
ſtomachi os cõmunicat inferioꝛi parti ſplenis qm̃
ex ipſa aſcendit vena expellens hu. melancholicum
Cu₃ ergo caliditas naturalis vincit ꝑuenit ad extre
mitates ꝓximas Et accidit extremitati naſi ei⁹ ꝛ au
ri ipſius vt reſpondeat ꝓpter illud quod accidit ex
apoſtemate ſanguineo ꝛ malitiam paſſionis eius et
paucitatẽ eiũ. ꝛ iſta mẽbꝛa vehementis ſunt paſſio
nis ab infrigidatiuis. Et apoſtema quidem differt
ab inflatõe ꝑ ꝑuationẽ grauitatis. ꝛ ꝙ apa doloꝛẽ

facit inceſſus τ inflationē quīcꝫ ſedat τ remouet eaꝫ
τ differt per euentū rugitus τ eructuationē. Et com
municant apāta eius calida cum accidentibus ꝑdi
ctis τ cum inflatione τ ſiti τ febre. Verꝫ eius quod eſt
cholericum eſt inflammatio vehementior τ ſitis for
tior τ grauedo eius minor: τ eſt dolor ad inflamma
tionem declinior ꝙ̄ ad tenſionem τ color eſt ad ru
bedinem tendens. Cum apoſtematibus v̍o duris
maligna fit anima τ commouetur triſticia τ varietaſ
in quibuſdam horis. Commixtio v̍o ſenſus fortis
non accidit niſi apud plim victoric: quoniam mate
ria melancholica nota eſt non ad partem capitis ꝙ̄
nis iam accidat ex parte alia: τ eſt per cōmunitatem
ſplenis ad diaphragma: deinde diaphragmatiſ ad
cerebꝝ. Et quandocꝫ denigratur lígua ex duritieb⁹
ſplenis. τ ſentiſ durities eius abſcꝫ rugitu cum pre
mittitur niſi aggregetur ei inflatio: τ non eſt cum ea
ſe. inſeparabilis imo quandocꝫ eſt ſm ordinem. Et
quandocꝫ multiplicantur cum ea vlcera crurium τ
corroduntur dentes τ gingiue ꝓpter groſſitudineꝫ
ſan. qui deſcendit in vlcera crurium τ corruptioneꝫ
vaporis q aſcendit in oēs ꝑtes gingiuaꝝ τ dentium
Et qñcꝫ eſt in vlceribus crurū criſis illius. Pluri
bus nãcꝫ eoꝝ q ſplenē habent cū accidūt exercitia
laborioſa attrahitur inde materia ad crura τ euadit
τ egrediūtur cū ea bothor que nolantur anit hd. Et
multotiens ē vrinale ſplenetici ſicut ſani. Sed cū ex
ercet ſeipm reſoluitur melancholia eius ad vrinale
τ facit ipm habere nigredinem nō exiſtentē. τ ſi eēnt
cū in ea renes pſeuerarēt ſaltē in hora exitus eius. τ
phlōnia plima apoſtemat ſplenem. τ aquinus eſt
eius inimicus. Et qñ fuerit durities poſt apoſtema
calidū antecedent accidentia calidi: deinde ingrediūt
accidentia duritiei. Et multotiens qdem confortaſ
ſplen ſubito per ſeipm aut ꝑ illud quod confortat
ipſum τ ꝑualet ſup totū illud qd eſt in ipſo de mate
ria mala τ ſolutione educit eā feculentā ſicut fex oli
uaꝝ. Et ſignū ꝙ eſt ex ſplene τ non ex epate euacuatio
epatis ab egritudine. τ ꝙ ſplen tollerat ipſam τ de
tumitio eius ꝓpter illud qd accidit ei ex hoc. Cum
apātibus aūt frigidis phlegmaticis ſunt ſigna apa
tum cum lenitate tactus τ cū albedine coloris i quo
ē paꝝ nigredinis. Et ſplenetici qdem vehementiorē
cibi appetitū habent ꝙ̄ alij. Sed vomitus difficilis
fit in eis valde: τ ſunt nature eoꝝ ſtricte ſm plurimū
τ indiget in vomitu τ in ſolutione ventris medici
nis.

Ca. vi. de curatiōe apatū ſplenis calidoꝝ valde

Approximant curatōes eoꝝ curatōib⁹ ſnoꝝ
ſimiliū in epate ꝑter ꝙ neceſſitas ſit illaruꝫ τ
obſeruantia ad latus ſtipticitatis: ſed cū cau
tela calefactōis vehemētis vt nō feſtīet mā ad groſ
ſitiem τ duritiē. Et cōmunicat i hoc epar etiam: ābo
enī ꝑparata ſunt vt pmutentur ex apātibus calidiſ
ad duricīē. veꝝ oꝫ vt miſceantur cū eis medicine in
qbus ſit inciſio aliqua cum caliditate equali: τ ſtipti
citas τ v̍tus frigiditatis ſicut alumen. Et ſcias ꝙ ace
tum multum ingreditur in curis eoꝝ. Et oꝫ vt inci
piatur in ꝑmis a phlōmia baſilicei deinde dantur i
potu ſucci τ aque predicte in egritudine epatis. Et il
la que approꝑantur ſpleni plim ſunt aqua foliorum
ſalicis τ aqua foliorum algarab τ aqua portulace et
aqua capilli veneris humidi. Et ex eis que cōferunt
in ipſo eſt vt detur in potu pondus. ʒ. i. de ſemie por
tu. cum aceto. Ineſt enim ei ꝓprietas in reſoluēdo
apāta τ duritiem eorū. Et vt de arnogloſſa exſiccatꝰ
puluerís omni die ſumatur quãtitas cochlearij vni
us. Et cibus ſit ille quem diximus in capitulo epatiſ
Et zerſicati ineſt proprietas iuuatiua τ propē quan
do frangitur cum zuccaro ſiccitas eius τ cum tere
niabin.

Ca. vij. de curationibus ſplenis.

Cum ſcias ꝙ cauſa in illo eſt opilatio ex ſan
guine plurimo melancholico: oꝫ vt phlobo
tomes baſilicam τ ſaluatellam τ dimittas ſal
uatellam conſtringi per ſeipſam cum conſtringitur
ante caſum virtutis. Et quandocꝫ neceſſariū eſt tibi
vt phlōmes guidegi ſiniſtrum. Et quandocꝫ idigeſ
vt conſequaris eam cum euacuatione per ea q̄ edu
cunt melancholiam de quibus dictum eſt in capitu
lo ictericie nigre. Et oportet vt non obliuiſcaris ca
nonis predicti in curatione duritierum de lenifica
tione vltima: imo reſolutōe vt nō reuertatur in du
ritiē lapidis humor. qd ſi expedit⁹ fueris ab hoc vt
nō idigueris eo erit tibi neceſſariū vt adminiſtres me
dicinas abſterſiuas inciſiuas in qbus nō ē multitu
do caliditatis. Et forſſe iuenies has intētōes i me
dicinis ſingularib⁹ τ forſſe idigebis ꝯpoſitis. Et
medicine ſingulares que faciūt illud ſunt medicine
in qbus inuenis amaritudinē τ ſtipticitatē τ calidi
tate m: aut caliditatem temperatā τ ſtipticitatem. Et
qñcꝫ inuenis medicinas ſingulares faciētes illud cū
ꝓprietatibus que ſūt in eis. Qd ſi iuenis medicinā
in qua ſit amaritudo tm̄ tūc permiſce eam cū aliqn
tulo aluminis τ aceto. Alumen enī frangit ſua virtute
ſubtilitatem eius. Et cauterium dictū in egritudine
ſplenis ſup vena q̄ eſt in interiore ꝑte brachij ſiniſtri
fiat. Et ſi non fuerit manifeſte diſpōni ſitūc cū eo qd
innuimus. Et qñqꝫ ſufficit regimen ſubtiliatiuū i ſa
natione ſplenis. τ quandoqꝫ accidit vt ꝯferat i ipo
regimē ipinguās corpus cū nō facit accidere opila
tionē τ nō fuerit ingroſſans ſan. Et ſi fuerit ita: ſꝫ ñ
poſſum⁹ ipm rectificare. Regimē nãqꝫ ipinguatiuū
eſt ex eis que humectant ſan. τ rectificant ipſū τ tem
perant ipm cū fractōe melancholie. Et qñꝫ ꝑuenit
durities ſplenis ad hoc vt nō ſufficiat i curatiōe ei⁹
adiutorium cum eis que bibūtur abſqꝫ eis cū qb⁹
ſit ei emplm. Et omne lac ꝑter lac camelaꝝ ē malū
ſpleni. Et medicinaꝝ ſingulariū que adminiſtrantur ad
hanc cauſam melior eſt cortex radicis capparis. ipa
enī multotiens educit vrinam τ egōnem ſãguineaꝫ
malā: τ ſanat ꝓpē qñ bibunt cū ſiropo acetoſo d̍ ſe
minibus trahente ad acetoſitatem. Et nō eſt ipe ſo
lus imo ſicut cētaurea τ ſuccus eius τ ꝓpē minor: τ
radix lilij τ flos ſalicis τ acor⁹ confecta cū melle oī
die cochliarium vnū τ gña alcaſid. τ myrrh⁹ τ ceie

pithеos: τ camedreos: τ grana alcadra cum ſiropo
acetoſo τ praſſiuꝫ cuꝫ aqua ferariorꝫ quaꝫ dicaꝫ. τ
ſquilla eſt bona τ vltima. τ melius eſt oxymel eius τ
ſcolopendria cū ſucco tamariſci: τ naſturtiū: τ nigel
la: τ agaricus ſoluꝫ cuꝫ ſiropo acetoſo τ centaurea
Et doſis cuiuſlibet illoꝝ ſit ab vno auſ. vſcꝫ ad. ʒ. i.
Et epithymi pondus. ʒ. v. i. ℥. i. ſiropi acetoſi vſqꝫ
ad. ʒ. ij. iſtud. n. cū iterat ſolōne ventris educit illud
qd eſt i ſplene τ detumeſcere cuꝫ fac. Et armoniacuꝫ
τ lupini ꝑcipue decoctio eoꝝ cuꝫ ſiropo aceto d̍ ſo: τ
coctio cuꝫ aqua dulci τ bibatur cuꝫ ſiropo acetoſo
aut cuꝫ aqua decoctōis polij τ acetoſa nutrita cum
aceto cuꝫ ſiropo acetoſo. Et ſuccus ſpinaruꝫ recen
tiuꝫ: τ anetuꝫ ſiccuꝫ: ſumaſ ex eo omni die pondus.
ʒ. ij. τ ꝯſequaſ vria cameli τ ſucci eupatorij pondus.
ʒ. ij. cuꝫ aqua decoctōis abſynthij. τ iuuamētū cuꝫ
lacte camelio τ vris eoruꝫ eſt vehemens valde τ aſ
ſumat ide fortis τ debilis omnis ſcdꝫ ſe. Et meli⁹ ē
illud cui⁹ camela iā paſcuit algarab τ ſcecha τ apiuꝫ
τ feniculū. Et qñ apparet ex potatione eius digeſti
apātis τ apparet i fece euacuatō melancholie pertie
ni poſt illud cuꝫ confortatōe. Aut ſume albori iſuſū
i aceto. vij. diebus: deinde accipiat ex illo albori oī
die tria cochliaria τ ſorbeat ex illo aceto ſuper ipſū
Et ſumat i potu ſemis raphani pondus. ʒ. i. τ. ʒ. cū
aceto forti aut decoctōe foliorū mucī recentiū deco
ctoꝝ cū aceto ſqlle: Aut aqua folioꝝ capparis cuꝫ ſi
ropo ace. aut de neriden cum aceto ſqllitico. Et ex
eis que currūt curſu eoꝝ qbus eſt ꝓꝑetas ē pond⁹
ʒ. ij. ſemis portulace cum aceto: Aut coralli decocti
valde pondus auſ. i. cuꝫ aliquo ſiropoꝝ ſplenetico
rū. Aut emplm de cucurbita tenera: aut ipſa cucur
bita teraſ poſt exſiccatōeꝫ τ bibaſ ex ea. ʒ. ij. pōdus
cuꝫ ſiropo acetoſo. Et iteꝝ ſemē canne τ ſemē cuſcu
te τ folia ſalicis ꝓpter ſuaꝫ amaritudīeꝫ τ ſtipticita
teꝫ: τ ſemē acetoſe: τ ſemē atriplicis. τ fructus tama
riſci τ folia eius: τ pulmonis vulpis aut epatis ipſi⁹
pondus. ʒ. ij. exſiccati. Aut accipe veſptilionē τ de
colla ipſum τ exſicca ipſuꝫ τ ꝯtere cuꝫ: τ accipe ex eo
qd tollerāt tres digiti. Aut accipe. vij. veſpertiliones
pingues τ decolla eos τ iſūde eos τ exſicca eos τ po
ne ipſos i vaſe vitreato ſubmerſos cum aceto forti τ
lutato τ dimitte i furno clauſo. Cū ergo d̍cocti ſunt
depone vas extractū ex eo vſquequo iſrigideſcat deide
extrahe eos τ diſſolue digitis i aceto τ ſumaſ ex eo i
potu omni die pondus. ʒ. ij. τ hec ē curatō experta
Et cōueniens qdeꝫ eſt vt huiuſmodi medicie ſingu
lares dicte ꝑus τ poſterius bibanſ cuꝫ ſiropo τ ace
to. Et fiant ex eis empla cōfortantia cuꝫ aceto. Me
dicie vero compoſite que bibunſ ſunt ſicut ſcolopē
dria τ ſpodiuꝫ ex qbus bibatur pondus. ʒ. ij. cuꝫ ſi
ropo acetoſo: Et trociſci de capparibus τ troc. alfe
lemenuſch cum ſiropo acetoſo: Et troc. de reu. facti
cuꝫ corticibus radicis capparis τ bibit i aceto vehe
mētis acetoſitatis τ illud cum non fuerit inflatio: Et
trociſci de rubea. Et tyriaca diateſſeron eſt optima
valde cuꝫ non fuerit fe. Aut ſume naſturtij partē. i. τ
nigelle partē. ʒ. ꝯficianſ cuꝫ melle diſpumato τ ſit do
ſis. ʒ. iij. cum aceto permixto. Aut ſuffuſ ex ariſtol. τ
myrob. kebu. de quo ſumatur cochliarium. i. cum
vrina cameli τ cuꝫ vria capraruꝫ. Et corticuꝫ cappa
ris. ʒ. iiij. τ ariſtol. longe pondus. ʒ. ij. ſemis alfele
menuſch τ piperis amborum ana. ʒ. vi. fiant ex eis
trociſci. Et ex eis que conferunt i illud qd ℞. capilli
veneris τ corticum radicis capparis τ ſeminis por
tul. τ ſeminis rute τ ſeminis alfelemenuſch τ iſopi oī
um ana partes equales τ doſis ſit. ʒ. iij. i ſiropo ace
toſo. Aut ſumantur radices capparis τ paſſule τ ſe
men napi τ iſopi: terantur omnia τ iſundantur i ace
to die τ nocte: τ decoquantur i aqua plurima doñec
ad paucam redeat τ miſceatur cuꝫ ea ſiropus aceto
ſus fortis de ſeminibus τ bibatur. Aut i potu ſumāt
de aceto i quo decocta fuerunt ſanina τ nux cupreſ
ſi decoctione vehementi donec remaneat parū τ bi
batur ex eo illud qd poteſt τ fiat emplaſtruꝫ cuꝫ fece
ipſius. Aut lac camelaruꝫ ſm conditiones ſuas i po
tu ſumatur cuꝫ aqua foliorꝫ algarab. Et iteruꝫ ſu
mantur rubee. ʒ. xij. τ cortices radicum capparis τ
ariſtologie longe τ ireos omniuꝫ ana. ʒ. ij. conterāſ
valde τ conficiantur cuꝫ oxymelle acetoſo τ fiant in
de trociſci: ſitque doſis auſ. i. cuꝫ aqua abſynthij τ
corticum radicis capparorum decoctorum ſimul.
Aut ſumantur foliorꝫ ranni recentium τ corticum
radicis capparis τ fructus tamariſci τ ſcolopendrie
τ ſqlle aſſate τ piperis albi partes equales iſormenſ
ex eis trociſci. τ ſit doſis pondus. ij. auſ. cuꝫ ſiropo
acetoſo. Aut ſumatur ſplen aſini ſilueſtris τ ſplē pul
li equini ambo exſiccati τ contriti τ bibatur ex eis
auſ. i. perueniendo vſque ad. ʒ. ij. cuꝫ vino permix
to. Et dicitur ꝙ cum iſte medicie i potu dantur por
cellis aliqbus diebus non reperitur i eis ſplen. Su
mantur epithymuꝫ τ cortices radicuꝫ capparis me
diati conficiantur cuꝫ melle τ bibatur ex eo circiter
auſ. v. Aut ſumantur cortices radicum capparis τ
ſcolopendria τ fructus tamariſci τ cortex ſalicis
rubea τ ireos τ aſſaruꝫ τ acorus. decoquantur cum
aceto forti: deide coletur τ fiat ex eo ſiropus acetoſ⁹
mellinus τ bibatur: i cuius doſi ſit pondus. ʒ. i. ar
moniaci: eſt enī mirabile. Et ſi ſpleneticus conqueri
tur de ſolutione ventris i qua non eſt ſan. τ cuꝫ qua
non eſt punctura ſumat ſuffuſ de granis granatoꝝ
tribus diebus aut. iiij. omni die. ʒ. iij. aut. iiij. τ faci
at vt cibus eius ſit medietas eius quo conſueuit vti.
nam ſolutio eius eſt ſplenetica: τ cauſa i eo eſt: quo
niaꝫ corpus non recipit ſanguinem. Et ſcias ꝙ res
calide valde non ſunt multuꝫ conuenientes ſpleni:
propterea ꝙ idurant τ exſiccant τ prohibent a reſo
lutione. Et quando fuerit i vriali caliditas tunc me
lius erit etiaꝫ vt i potu ſumantur trociſci almirberis
τ ſimilia. Medicamen conferens duritiei accidenti
in ſplene: ℞. radic. oppoponaci τ radic. capparis τ
ſpecie volubilis nominate albi oconum τ medulle
ſqlle aſſate τ granatorꝫ alben τ alleorꝫ ſilueſtriuꝫ
omnium ana partem. i. miſceantur omnia τ ſumaſ
ex eo darkimet. i. in mane cum ſiropo acetoſo aut

aceto ꝑmixto. Al. ℞.medulle albē darkimet.iij.alle
orum ſilueſtrium darkimet.vi.cortices radicuꝫ ca.
darkimet.iij.coſti darkimet.ij.ſtoracis darkimꝫ.vi.
polij darkimet.iij.radicis plante noiate cotoli ⁊ eſt
ſpēs illa que nominaꝫ aſactaie darkimet duo:exiſti-
mo ꝙ hec ſpēs aſactaie ⁊ ē planta habēs folia ſilia
myrtho ⁊ i medio ſui habet annulum ſicut oculo ⁊ ſi
milaꝫ ſemꝑuine maiori: ⁊ granoꝝ volubilis maioris
numero.xxv.armōiaci darkimet.iiij.bezahard dar
kimet.i.radicis eius darkimet.iii.cordumeni darki
met.i.⁊.ſ.ſemis arboꝛ.marie darkimet.i.⁊.ſ.grāo-
rū ſqlle ⁊ eſt albóſol aſſaꝝ darkimet.xvi: miſceātur
ſimul ⁊ admiſtrentur i ſiropo acetoſo ⁊ ſit doſis dar
kimet.i.⁊.ſ.⁊ ſcdm pliꝫ darkimet.ij.Trociſci alij fa
cientes illam operationem:℞.ſemis lilij darkimet.
iiij.piperis albi ⁊ ſpice ſyre ⁊ armoniaci omniū ana
ʒ.ij.iformentur trociſci ⁊ admiſtrenꝫ ſicut ille q ſunt
ante eos.Trociſci alij conferentes ſpleneticis:℞. ar
moniaci ⁊ fructus alhauſigi omniuꝫ ana darkimet
viij.cortices radicis capparis ⁊ fructus tamariſci ⁊
piperis albi ⁊ ſcordeon ⁊ ſqlle mūdate aſſate oium
ana darkimet.ij.conficianꝫ cuꝫ aqua ⁊ fiāt īde troc.
quoꝝ vnuſquiſqꝫ ſit darkimet vnus ⁊ doſis ſit vnius
coruꝫ cum ſiropo mellino.Al.℞.medulle ſqlle aſſa
te lb.ij.radicis alſcire ⁊ ē radix vitis albe lb.viij. pi
peris al. ⁊ petroſelini ⁊ paſtinace ſilueſtris ⁊ farine
herbi ⁊ granoruꝫ pinee omniuꝫ ana.ℨ.viij.lilij cele
ſtis ⁊ radicis oppoponaci amboꝝ ana.ℨ.iij.confi-
ciantur.Et cum admiſtratur aliqd eorum tunc me-
lius eſt vt dimittat aquam aut minoret potum eius
vt ſit medicina ſaluata i cócauo.Et non trahatur ad
gibboſitatem epatis ꝓpter adiutorium aque plimū
In admiſtratōe anteꝫ ciboꝝ melius eſt vt admiſtreꝫ
ante eos balneató longa ſcdm ieiuniuꝫ ⁊ ſit ſtatio in
tina.Et qñ egreditur eger ex ea ſumat icīſiua ſubtili-
atiua facientia ſitim ſicut piſces ſalitos ⁊ carnem ſali
tam inciſam ⁊ ſynapi ⁊ ſahane: ⁊ ſumat i potu vinū
mixtum cum aqua maria ⁊ ſubtiliet regimen ſuum
⁊ faciat illud tribus diebus: ⁊ i quarto exercitet donec
ſudat ⁊ frequens fiat anhelitus eius ⁊ emplaſtretur.
⁊ hoc fiat ſi res fuerit fortis: ⁊ ſi fuerit debilior hac ſit
contentus eo quod eſt leuius hoc. Emplaſtrorum
vero forma ē:qm̄ qñꝫ fiunt ex illis ſimplicibuſ q̄ di
ximus: ⁊ cuꝫ emplaſtruꝫ fit ex armoniaco ipſo ⁊ ſter
core ouiuꝫ cuꝫ aceto eſt emplaſtrum forte.Et ſterc⁹
ouiuꝫ aduſtuꝫ ⁊ cinis aſinorum eſt emplaſtrum bo
num quando conficitur cum aceto ⁊ fit emplaſtruꝫ
cum eo.Et ſimiliter ex radice vitis albe cum aceto.
Et quando accipiꝫ ſtercus vaccarum paſcentium ⁊
exſiccatur i ꝑmis:deide decoqtur cuꝫ aceto eſt ex eo
emplaſtrum bonum Et quandoqꝫ puluerizatur ſu
per ipm ſulfur citrinum.Et emplatio cum flore ſali-
cis eſt mirabilis.Et ex illis eſt granoꝝ alben cū ace-
to.Et iteruꝫ alharmel cuꝫ ſemine ſuo decoquatur i
aceto donec diſſoluatur ⁊ fiat ex eo emplaſtrum.Et
ex eis que ſunt propīqua equalitati eſt ſicla decocta
cuꝫ aceto ⁊ radices altee decocte i aceto. Et ex com-
poſitis eſt maran baſalicon ⁊ maran Gal. ⁊ maran

alnſcileus ⁊ emplm aureuꝫ ⁊ emplm de aloe Gal. ⁊
maran factuꝫ de radice capparis iſuſa i aceto horis
tot donec leniſicet:deinde deſiccet ⁊ teratꝫ bene ⁊ fiat
ex ea maran cum cera ⁊ oleo de alcāna. Aut ſumaꝫ
nigredo vaſis de ere ⁊ fiat ex ea ⁊ faria ordei ⁊ aceto
⁊ ſiropo acetoſo emplm:qm̄ eſt vltimū iuuamētuꝫ
Aut admiſtretur emplm de ſynapi,qm̄ eſt forte.Al.
reſoluēs duritiē:℞.armoniaci ⁊ cere gūme pini oi-
um ana darkimet.iij.glutis alboti ⁊ bdellij ⁊ beza-
hard oſuzana darkimet.vi.thuris myrrhe olei ſicio
nij oiuꝫ ana darkimet.iiij.ifunde ligda i aceto ⁊ per
miſce ea ⁊ vtere eis.Al.℞.fenugreci ⁊ farie herbi am
boruꝫ ana.ℨ.ij.gūmi alboti ⁊ armoniaci amboꝝ
ana.ℨ.v.radicis capparis ⁊ granoꝝ alfangdi ⁊ ra-
dicis allei ſilueſtris ⁊ rubee oiuꝫ aā.darkimet.ij.ce-
re lb.ij.ifundanꝫ i aceto ⁊ miſceanꝫ in alleo antiquo
⁊ admiſtrentur:Aut faria fenugreci ⁊ ſynapis ⁊ ni-
trū:Aut ficus cocte i aceto qbus ſuperponaꝫ teria
pe armōiaci.Aut ſumaꝫ mel ſaui ⁊ liniatur ſup ipſū
ſynapis ⁊ emplētur ex eo ſplen ⁊ dimittaꝫ duꝫ tolle
rat.Aut ſumāꝫ ex ficubus.x.pigues ⁊ īfundantur in
aceto horis tribus:deide coquanꝫ ⁊ diſſoluanꝫ ⁊ co
lenꝫ: ⁊ ſumaꝫ pondus earuꝫ de ſynapi ⁊ radice cap-
paris cōiunctis ⁊ miſceanꝫ oīa.Et qñꝫ ponūt cuꝫ
eis armoniacuꝫ ⁊ mezerion ſm q̄litatē neceſſitatis ⁊
faciunt ex eis oībus epithyma ⁊ emplꝫ. Et fenugre
cuꝫ ⁊ cordumeni ⁊ calx ⁊ baurach cum aceto ⁊ ar-
moniacuꝫ ⁊ zarur ⁊ myrrhe ⁊ thus equaliter cū ace
to forti linianꝫ ſup ventrem ⁊ ponanꝫ ſup ipſuꝫ ⁊ di
mittaꝫ quouſqꝫ cadat per ſeipſam.Et ex eis que exp
ta ſunt ⁊ eligit ipſuꝫ Alkidus eſt ⁊ ſumaꝫ ruta ⁊ corti
ces radicis capparis ⁊ abſynthiuꝫ ⁊ calamentum ⁊
origanuꝫ ⁊ decoquanꝫ cuꝫ aceto ⁊ exꝑmanꝫ ⁊ ponā-
tur ſuper fruſtra filtri ⁊ fiat cuꝫ eis emplm ⁊ renoueꝫ
quotienſcunqꝫ īfrigidaꝫ.xxi.vice i ieiunio.Et ex em
plis bonis valde eſt vt ſumāꝫ farie glandiuꝫ lb.ij: ⁊
reſoluantur ſup prunas ⁊ ꝓijciās ſuper ipſas lb.i.
calcis ⁊ miſceanꝫ ⁊ fiat ex eis emplm. Aut ſumatur
baurach ⁊ calx ⁊ piretrum ⁊ ſynapis aggregentur
oīa cuꝫ kitran ⁊ liniaꝫ ⁊ non cōueniunt cū ſe.Aut
ſumāꝫ piretri.ℨ.v. ⁊ ſynapis.ʒ.xv. ⁊.de granis alme
zerion.ℨ.iiij. ⁊ cordumeni.ℨ.iij. ⁊ nucis aromatice
ℨ.i. ⁊ piperis.ℨ.iiij.aggregēꝫ cū aceto ſqllitico ⁊ fi-
at ex eis ēplm ſpleni tribus horis poſtqꝫ locus ablu
tus fuerit cū aceto ⁊ nitro.Et chronico qdem fit epi
thyma ex armōiaci ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ ana par-
tibus.x. ⁊ ex folioꝝ rute ꝑtibus.v.fiat ex eis epithy-
ma cuꝫ aceto.Aut ſtercus capraꝝ ⁊ ſynapis recens
ꝯfecta cuꝫ qbuſdam ſuccis iuuatiuis ⁊ pauco aceto
Et ex ēbrocis ē aqua i qua decocta ſunt lupini ⁊ ru-
ta ⁊ piper.Et ex emplis vehemētis virtutis eſt vt ſu-
māꝫ belli nigri.ℨ.iij. ⁊ belli al.ℨ.iiij. ⁊ armōiaci.ℨ.
iij. ⁊ nitri.ℨ.iij.ſcamonee.ℨ.ij.piperis grana.xxx.
ꝑpareꝫ ruta cū glutio alboti talr vt tolleret ꝑmixtio-
neꝫ cuꝫ iſtis ſicut maran ⁊ liniaꝫ ſup locuꝫ poſt cale
factioneꝫ eius cuꝫ fricatōe: ⁊ hoc etiaꝫ ē ſolutiuum
Et qū nō ꝯferunt medicie oportet vt ponantur vētō
ſe ⁊ ſcarificantia ſuper ipſuꝫ.Et quādoqꝫ oporteat

domiatur hu.melancholicus ⁊ ſan. vt phlometur
algnedegi ſiniſtra ⁊ fiant cauteria ſup.v.loca ſplenis
aut.vi.deide non ꝑmittantur ſanari.Qd ſi nō tolle
rat ignē admiſtrenꝫ cauteria ex medicis ſicut emplꝫ
de ficubus ⁊ ſynapi ⁊ ſicut empla de gūma rute ſil-
ueſtris ⁊ alia.Et ſi domiatur caliditas ⁊ nō tollerat
īfirmus ēpla fortia vaporetur ſplen eius cū vapora
tione aceti ex lapide crudo.Aut ſumatur i potu i ie-
iunio ⁊ pōaꝫ ſup ſplenē ipi⁹ fruſtū filtri iſuſū i aceto
calefacto ⁊ proprie i quo decocta ē ruta.Et meliuſſi
lo eſt vt ingrediatur eger ieiunus balneū cū tollera-
uerit illud ⁊ reſupinetur i eo ⁊ nō ceſſet ponere ſup
ſplenē fruſtū filtri īfuſū i aceto vice vna poſt aliā dū
tollerat. ⁊ iteretur ſuper ipm diebus aliqbus qm̄ eſt
curatio fortis.Et ex eis que approximant huic ⁊ cō
ueniūt calido ē vt ſumatur ex ſemie endiuie ⁊ ſemie
portulace ⁊ cucurbita ſicca ⁊ ſemi agnicaſti ⁊ i potu
ſumantur ex eis auꝫ.ij.cū ſiropo acetoſo ⁊ iterato ſi
at ſuper illud.Cibi vero ſit illi q ſunt leues ⁊ pigues
ex iuribus factis ex eis q̄ ſūt leuia ⁊ ſubtilia ⁊ calefa
cientia cū equalitate: ⁊ cappares cū aceto ⁊ grana aſ
cadra cū aceto ꝯdita ⁊ reliqua q̄ ſciuiſti i locis alijs
Et oportet vt admiſtrētur cū illis ſubtiliatiua ſicut
ſynapis ⁊ que ſūt illis ſimilia.Et potus coꝝ ſit aqua
ferrarioꝝ ⁊ omne i quo extiguitur ferrū ignitū mul
totiēs. C.viij.de cura apatū phlaticoꝝ ſplenis.

e Cura eius ē illa que tēperata eſt ex cura du-
ri cū euacuatōe phlegmatis ⁊ melācholie
phlegma enim eius melancholicuꝫ eſt.Et
empla accepta ex mellitoto ⁊ aceto ⁊ calamo arōati
co ⁊ ruta ſicca ⁊ alijs.

Cap.ix.de opilatione ſplenis.

q Quandoqꝫ fit ex vētoſitate.Et qñꝫ fit ex apoſ
te: ⁊ fit ſub humoribus ſm ꝙ ſciuiſti.Et cū
ventoſa qdeꝫ ē extenſio vehemēs cum leni
tate.Et apoſtemoſa ē cū ſignis apoſtematis.Et opi
lationes alie ſūt cū grauedie ⁊ non aſſociantur eis ſi
gna apoſtematis. Ca.x.de curationibus.

Aut ille eedē que ſūt fortes ex curationib⁹
opilationū epatis ⁊ iā innuimus ad eas il-
lic etiam.

C.xi.de ventoſitate ⁊ īflatione i ſplene.

Inflatio i ſplene ē vt ſentiantur i ipo tenſio ⁊
durities ⁊ eminētia. ⁊ cōprimitur tēdens ad
rugitū ⁊ eructuationeꝫ abſqꝫ grauitate ſpa
mum. Cap.xij.de cura.

Cias ꝙ medicie conuenientes durities ſple-
nis proxime ſūt i virtute curatōi īflationis
nam ipa etiā indiget aperitiis abſterſiuis ſo
lutiuis cū virtute ſtiptica forti pluſqꝫ virtus reſoluti
onis:qm̄ mā ē ventoſa leuis.Et hoc eſt diuerſuꝫ ab
eo qd ē i apatib⁹.Et cuꝫ hoc ſūt ei medicie q̄ ipi ſūt
magis ſimiles ⁊ i ipaꝫ magis operātes ⁊ magis con
uenientes ei ſicut agnuſcaſtus ⁊ cyminū ⁊ ruta ⁊ ſerpi
rule ⁊ ameos ⁊ q̄ ſūt illis ſimilia.Et confert illi iuua-
mentū maximū politio vētoſarū ignitarū ſuper ſple
nē:Et oꝫ vt ſamen tolleret ⁊ nō ſūat cibū ſubito:im
mo diſtinguat quantitate parua valde.Et nō bibat

aquā iquātū poteſt:imo bibat vinū antiquū ſubtile
amarū paru.Et nō dormiat ſuper ipm donec alleui
etur venter eius.Et quando replō vētris eius cōmo
uet ſup cuꝫ dolorem nocte vel die ꝯprimat ipm faci
endo cōpreſſionem p⁹ ꝯpreſſionē ⁊ igeniū faciat ad
egōnem ⁊ dormiat.Qd ſi illud nō confert fomētet
ipſū.Et cū ſciueris ꝙ materia eſt melancholica pli-
ma ⁊ īflat multitudine ſua euacuabis.Et ex ebibitis
nēqꝫ ſūt trociſci modi huius.℞.elſi al.ʒ.xxx.q teraꝫ
⁊ cribelletur ⁊ conficiaꝫ cuꝫ aceto vini forti acuto ⁊ fi
ant ex eo troc.ſubtiles parui ⁊ ponantur vt panis in
furno aut patella vſqꝫquo exſiccentur ⁊ non aduraꝫ
Et ſumanꝫ troc.ʒ.xxx.i initio anteqꝫ vt paniſ i furno
ponerentur ⁊ terantur ⁊ cōmiſceantur cū eis grano
ruꝫ alfangdi ⁊ fructus tamariſci aā.ʒ.v. ⁊ ſcolopē.
ʒ.vij. ⁊ iformentur ex eis troc. ⁊ ſit doſis coꝝ.ʒ.iij.cū
ſiropo acetoſo de zuccaro.Et cōferūt etiam troc.de
agnocaſto:aut ſumanꝫ carmiſck grāoꝝ almaru aā.
ʒ.x.ſemis endiuie ⁊ ſemis portulace amboꝝ ana.ʒ.
v.iformentur trociſci ⁊ ſit doſis.ʒ.iij.cū ſiropo ace-
toſo de zuccaro.Et quādoqꝫ oꝫ vt i potu tribuatur
ex agnocaſto ameos ⁊ corticibus radicis capparis
⁊ ruta ſicca ⁊ acoro auꝫ.i.cū vino antiquo aut deco
ctione medicinarū cōferentiū ei. Inunctiones autē ⁊
empla ex oleis ſūt ſicut q̄ fiunt ex oleo abſynthino ⁊
oleo de neriden ⁊ oleo coſtino.Et ex maran eſt ma
ran factum ex ſulfure ⁊ alumine ⁊ nitro ⁊ pice ⁊ ar
moniaco.Emplaſtra vero ſūt ſicut emplaſtra dicta
i capitulis preteritis ſicut emplm de ficubus cuꝫ ace
to ⁊ cum ruta cuꝫ aceto ⁊ nitro ⁊ ſeie agnicaſti ⁊ mel
liloto ⁊ camemilla.Embroce autem ſunt ſicut acetū
in quo decocte ſunt ille medicine proprie ſm ꝙ di-
ximus ex adminiſtratione eius cum fruſtis filtri. ⁊
proprie acetum īquo decocta ſunt capparis recens
⁊ ſulfur ⁊ fructus tamariſci ⁊ ſcolopendria ⁊ ſemen
agnicaſti ⁊ nux cupreſſi ⁊ ruta.Et ſi voluerit vt ſit cū
fortitudine ⁊ vt non ſit febris ponantur i eo ammo-
niacum ⁊ bdellium ⁊ ſimilia. Et iterum calementuꝫ
⁊ ruta ⁊ aluſnem ⁊ baurac decocta in aceto cum ali-
quantulo aluminis.Et cib⁹ i illa ſit ſimilis ei qui di
ctus eſt in alijs.

Cap.xiij.de dolore ſplenis.

a Aut fit propter ventoſitatem ⁊ inflationem.
Aut propter apoſtema magnum.Aut pro
pter ſolutionem continuitatis:aut propter
maliciaꝫ complexionis.Et tu quidem iam ſciuiſti ſi
gna eorum ⁊ curam cuiuſqꝫ ſpeciei ipſorum.Et cuꝫ
dolori non aſſociatur ſenſus niſi i parte ſplenis apō
latus tunc eſt ventoſitas retenta inter panniculum ⁊
ſiphac.Et ſi natura fuerit ſicca reſoluatur ⁊ admini-
ſtretur balneum ⁊ non fiat phlobotomia q̄uis indi
cet eam communitas medicorum niſi apud neceſſi
tatem paucam.

Fen.xvi.de diſpoſitionibus ſicteri ⁊ inteſtinoruꝫ
Et ſūt quinqꝫ tractatus.

Tractatus primus de anatomia eoruꝫ ⁊ ſolutio
ne ventris.

Ca.i.de anatomia.

Reator ſublimis propter premiſſionem ſue benigne ordinationis in homine ⁊ anteceſſionem ſue ſciētie i commodiſ eius creauit iteſtina eius que ſunt inſtrumenta expulſionis ſuperfluitatum ſiccarum plurimum numerorum ⁊ inuolutionum ⁊ reuolutionū vt ſit cibo deſcēdēti ex ſtō mora conueniens i illis iuolutionibus ⁊ reuolutionibꝰ. nā ſi creaſſet loco iteſtinoꝝ inteſtinū vnū aut breuis ꝗtitatis ſepararetur cibus velociter a ventre ⁊ eſſet neceſſariū homini hora omni ſumerē cibū ſm continuitatem: ⁊ ſequeretur illud continuatio egerendi ⁊ ſurgendi ad neceſſaria: ⁊ eēt ex vno eorū i preoccupatione laborioſa a negotio ſuo i neceſſitatibus vite ſue: ⁊ ex ſcdo i nocumēto plimo ⁊ eſſet donatus malitia ⁊ ſilis beſtiarū. Creator igitur ſūmus iteſtinorū numeꝝ mltiplicauit ⁊ ipoꝝ plima plōgauit pp h iuuamētū. ⁊ mltiplicauit eorū reuolutiones pp illud ⁊ propter iuuamentū aliud: ⁊ eſt ꝙ vene ↄtinuate iter epar ⁊ inter inſtrumentū digōnis cibi non trahūt niſi qđ ſubtile ē ꝺ cibo ſuis orificijſ penetrātibꝰ i tūicas ſtōi imo itūicaſ iteſtioꝝ ⁊ ñ trahūt niſi qđ tāgūt. Eiꝰ vero qđ ab eis occultatur ⁊ ſubmergitur i profūdo inteſtini elōgati a tactu orificioꝝ venaꝝ attractio aut ē ipoſſibilis aut difficilis: quare ſubtiliatuſ ē creator i multiplicando iuolutiones vt illud qđ continetur occultum i parte inteſtini redeat ↄtingens i parte altera ⁊ ſit poſſibile ordini alij venarū ſugere purum eius qđ euaſit aciem priuſ. Et numerus qdē iteſtinorū ē ſex. ꝓmum eoꝝ eſt noiatum duodenū: deide illud qđ nominatur ieiunū: poſt iteſtinū longū qđ nominatur ſubtile ⁊ iuolutū: deide iteſtinū qđ noiat monoculū: deide inteſtinū qđ noiatur colon: deide iteſtinū qđ nominatur rectū ⁊ eſt extale. Et iſta oia ligata ſunt cū dorſo cū ligamētis ſtringentibus ea ⁊ ſm neceſſitatem ſituū ipſorū. Et creauit ſupiora ex eis ſubtilis ſbe: qm̄ neceſſitas q̄ eſt in eis digōnis ⁊ penetrationis virtutis epatis ad ipa plus ē ꝗ̄ neceſſitas i iteſtinis inferioribus. Et qm̄ illud qđ ipa ↄtiet ſubtile eſt ⁊ nō timetur vt purgat ſbām iteſtini pp ſuam penetrationē i ipſo ⁊ ſuam iceſſionem p ipſuꝫ ⁊ nō ſcalpit ipſum. Et iferiora icipientia a monoculo ſunt groſſa ſpiſſa pinguia intrinſecus vt ſint reſiſtētia feci q̄ non induratur ⁊ reſoluitur niſi propter multitudinē illic ⁊ ſilr nō putreſcit niſi cum icipit putreſieri i eis. Et ſuper ſupiora qdē non eſt piguedo. Verūtamen non vacua fuerunt i creatione ſua a glutiatione ſuperficiei ſue itrinſece cū humiditate viſcoſa mucoſa que eſt i eis loco pinguedis. Et iteſtinū duodenuꝫ continuatum eſt fundo ſtōi ⁊ hꝫ orificium ſequens ſtōm ⁊ noiatur portanarꝰ. Et hoc oio eſt oppoſitū meri: nam ſi ut meri non eſt niſi ad attrahenduꝫ ad ſtōm ſuperius: ſilr illud nō eſt niſi ad expellendum a ſtō ſubtus ⁊ eſt ſtrictꝰ ꝗ̄ meri. Et nō fuit neceſſarium i creatione ipiꝰ vt dilataretur ſicut dilatatū ē meri pp duas res: quarū vna ē: qm̄ res q̄ penetrat i meri ē groſſior ⁊ durior ⁊ maioris ꝗtitatis, ⁊ illud qđ penetrat i hoc iteſtino eſt leuius ⁊ planius ⁊ ſubtilioris quātitatis pp digōnē ſuā i ſtō ⁊ ↄmixtionē ſpūe aquoſe ſecū. Et ſecunda eſt ꝙ penetrāti i meri nō attribuitur ex virtutibus naturalibus niſi virtus vna quāuis volūtas adiuuet ipaꝫ ex parte vna ⁊ eſt attractiua. Adiuuat ergo apiendo viam ⁊ dilatādo ipaꝫ penetrans aut i inteſtino ꝓmo patitur a duabus virtutibus: quarum vna eſt expulſiua q̄ eſt i ſtō ⁊ altera attractiua q̄ eſt i inteſtino. Et adiuuat eā fex q̄ prouenit ꝓpter ſummā cibi: ⁊ fit facilis pp illud expulſio eius i via tēperate amplitudinis. Et propter hāc reꝫ diuerſificatur a meri. Et illud qm̄ meri eſt ſicut pars ſtōi ſimilis ei i forma cōpoſitionis ſue ex tūicis: hec autē eſt ſicut res extranea adherēs ei diuerſa in ſba tunicaꝝ ſuaꝝ a duabus tunicis ſtōi: cū idigeat attractione forti cuiꝰ ſili nō idiget iteſtinū. pp illud ergo vincens ſuper duas tūicas iteſtini ē villus vadens i latitudie. verū i inteſtio recto iā apparēt villi multū longi: qm̄ ē ex iteſtis maioris opationis idigens ad attrahendū illud qđ ē ſupra ipſum vt adiuuetur eis ſuper bonitatem expreſſionis ⁊ expulſionis ⁊ egreſſionis: nā paucos habēs eſt iobediens ad expellendum ⁊ exprimēdum: ⁊ propter illud creatuꝫ fuit amplꝰ magne concauitatis. Et create ſūt i inteſtio due tunice ꝓpter ↄſeruationē i hoc vt non ibibant ipm corruptio ⁊ putrefactio: ad q̄ duo iteſtinuꝫ ꝓparatū eſt apud quodlibet nocumentū ↄſequēs ipm velociter ꝓpter diuerſitatē duaꝝ opationū i duabꝰ tūicis. Et creauit hanc cannam recte creationis extenſaꝫ ex ſtō ad iferiora vt ſit initiū expulſionis ꝓparatum. Penetratio. n. fecis i extenſo recto velocior ē ea q̄ ē i vndoſo ⁊ ſopito. Et fuit hec creatio i ipo iterū iuuatiua itentione alia: ⁊ ē qm̄ cum ipſum ſedet rectū dimittit a dextra ⁊ ſiniſtra ſua locū reliqs ſibi vis circūdantibꝰ ſtōm a duobus laterbꝰ ſicut portioni epatis a dextra ⁊ ſicut ſpleni a ſiniſtra ⁊ reliquis iteſtis. ⁊ dictū ē duodenum: qm̄ longitudo eius ē huiꝰ quātitatis. xij. digitorū habentis ipm. Et eius qdeꝫ amplitudo eſt amplitudo orificij eiꝰ qđ noiatur portanarꝰ. Et pars inteſtini ſubtilis qđ ſequitur duodenū nominatur ieiunū. Et i hac quidē parte eſt initium inolutionis ⁊ circuitionis ⁊ repſionis: ei. q. ſunt ei vie plurime ⁊ nominatur hoc inteſtinum ieiunuꝫ quoniam ipſum inuenitur ſm plurimum inanitum ⁊ vacuum: ⁊ cauſa in hoc eſt connexio duarum rerum: quarum vna eſt quoniam illud quod attrahitur ad ipſum de multitudie chili velociter ſeparatur ab eo. portio namq; eius attrahitur ad epar: quoniam plures venarum meſaraicarum continuate ſunt huic iteſtino quoniam hoc iteſtinum eſt propiquius epati ꝗ̄ alia iteſtia. Et non eſt i aliquo iteſtiorum de ramis meſaraice quātū ē i eo ⁊ poſt ipſum i duodeno. Et hoc iteſtinum conſtrigitur ⁊ detumeſcit ⁊ iniotatur i egritudie valde. Et portio alia ablnitur ab eo ad illud quod eſt ſub eo de iteſtinis quoniam cholera citrina venit ex felle ad hoc inteſtinum ⁊ eſt pura non permixta: quare eſt fortitudo ablutionis vehementer commouens virtutem expulſiuam cum mordicatione propterea ꝙ lauat ⁊ adiuuat ad expellendum ad inferiora p hoc qđ cōmouet expulſiuaꝫ. Adiuuat ergo ad expellendū ad duas ptes ſilr, ſ. epar ⁊ ad inferiora. Accidit ergo pp has diſpōnes vt remaneat hec pars inteſtini vacua ⁊ noiatur pp illud ieiunum. Et continuatur cum ieiunio ex inteſtinis inteſtinum longū inolutuꝫ reuolutum habens reuolutionem vnam poſt aliam: ⁊ iuuamentum i ſua uolutione ſua ⁊ cauſa reuolutionum in ipo eſt illud qđ iuuimus in capitulis ꝓcedentibus. Et eſt vt ſit ei di in ipſo mora: ⁊ cum mora continuatio orificiorū venarum ſugentium poſt cōtinuationem: ⁊ hoc inteſtinum eſt poſtremū inteſtinorum ſuperioruꝫ que noientur gracilia: ⁊ digeſtio in eis eſt pluſq̄ in inteſtinis inferioribus que noiantur groſſa. Sūma eni operationuꝫ inteſtinorum inferiorum eſt ꝓparatio fecis ad exeundum ꝗ̄uis etiam non euacuētur a digeſtione ſicut non euacuantur a venis epatis venientibus ad ea ꝓpter ſuctionem ⁊ attractionem. Et continuatur cum inferiori gracili inteſtinum nominatū monoculum. ⁊ nominatur ita: quoniam eſt inteſtinum qđ non habet niſi vnū orificium ⁊ eſt ſicut ei ſtis ex quo recipit illud quod ad ipſum venit deſuper. Et ex ipo iteruꝫ educit ⁊ expellit illud quod expellit. Et ſitus eius eſt ad poſteriora paruꝫ: ⁊ eius declinatio eſt ad dextram. Et creatum quidem fuit propter iuuamenta de quibus eſt vt ei ſit locus in quo cōprehēdatur ⁊ non cogat ſurgere omni hora: ⁊ in omni hora qua peruenit ad inteſtina inferiora parum ſter coris ſit concauitas in qua aggregetur cum ſua totalitate. Deinde expellatur ab ea cum facilitate cum compleuit fex. Et de eis eſt quoniam hoc inteſtinū eſt initium reliquarum conuerſionum cibi ad faculentiam ⁊ preparationis ſuctionis future accidentis ei ex meſaraicis: licet non ſit in illo illa ſuctio: ⁊ ē monoculi deſcendens ⁊ poſitus: immo non completur niſi cum euadit ab epate ⁊ appropinquatur ei cum viciitate digeſtionis poſt digeſtionem ſtomachi que fuit cum quiete ⁊ vicinitate in ipſo aggregato ⁊ comprehenſo vel compreſſo in re vna in qua remanſit tempore longo cum eſſet quietus ⁊ aggregatus. Fit ergo proportio eius ad inteſtina groſſa: proportio ſtomachi ad gracilia. Et propter hoc eſt neceſſariuꝫ vt approximet epati vt compleatur ex epate ⁊ fiat complementum digeſtionis ⁊ conuertatur reſiduuꝫ eiꝰ quod non digeritur: ⁊ non eſt conueniens ſuctioni epatis ad melius ad qđ poſſibile eſt ipſum conuerti cum iaꝫ fuerit inobediens in ſtomacho ⁊ non aduenerit ei complementum digeſtionis propter multitudinem materie ⁊ preceſſionem ſeparationis aduenientem ei qđ eſt magis obediens: propterea ꝙ illud quod magis obediens ſubmerſit illud quod eſt inobediens ⁊ non iam denudatum eſt illud quod ē inobediens. Cum ergo aduenit ei virtus actiua inueniens ipſum preparatum ⁊ denudatum niſi a ſuperfluitate de cuius virtute eſt vt conuertatur in fecem ⁊ eſt reperta in vtriſq; diſpoſitōnibus ſimul: ſed fuit in ſtomacho cuꝫ ſubmerſore alio: ⁊ in colon eſt ſubmerſum hoc ſoluꝫ. Et eſt illud quod ei permiſcetur dignius vt proprie patiatur ⁊ non vacuatus eſt ſtomachus a portiōe quadam ⁊ digeſtione ⁊ preparatione: propter complementum paſſionis ⁊ digeſtionis cum euacuatur ab impreſſione agentis. Et inteſtinum quidem monoculum eſt inteſtinum in quo completur digeſtio eius quod fuit inobediēs in ſtomacho ⁊ ſuperfluit a digeſtione portio ⁊ paruꝫ ſubmergit ipſum ⁊ ſeparat inter ipſum ⁊ inter virtutem agentem in chimo humido: ⁊ fiat taliter vt parum virtutis rectificet ipſum cum inuenitur ſtans ⁊ morantis tanta quantitate quia diſcernatur eius digeſtio deinde ſeparatur ab eo ad inteſtinū ex quo ſugit ſtomachus illud quod preparatum eſt. Quidam autem dixerunt ꝙ inteſtinum creatum eſt monoculuꝫ vt moretur in ipſo chimus ad mundificanduꝫ epar ex eo quod remanſit in ipſo de ſubſtantia cibi integre: ⁊ putauerunt ꝙ meſaraice non veniunt niſi ad monoculum. Et iſti quidem experimentatores errauerunt in hoc ⁊ neq; ſunt iuuamenta eius niſi illa q̄ declarauimus. Et huic quidem inteſtino ſufficit orificium vnum cum non ſit ſitus eius ſitus ſtomachi ſm longitudinem corporis. Et ex vtilitatibus eius ſm quod eſt monoculum eſt ꝙ ipꝫ eſt aggregatiuū ſuperfluitatum que ſi venirent omnes ad reliquum inteſtinoruꝫ timeretur aduentus colice. Et quando aggregantur in eo a vis diuertunt. Et poſſibile eſt vt earum aggregatio expellatur a natura in ſūma vna. Aggregatum enim velocius expellitur ꝗ̄ diſpartitū. Et ex iuuamentis eius eſt ꝙ ipſe eſt locꝰ eius quod generatur in inteſtinis ſcilicet vermium ⁊ ſerpentum nam raro euiaturex eis corpus. Et in gnātione ipoꝝ eſt iuuamentū etiam cum ſint pauci numero ⁊ pauce ꝗtitatis: ⁊ hoc inteſtinum ē dignius alijs iteſtinis vt deſcendat in rupturaꝫ inguinis: qm̄ nō eſt ligatū neq; ſtrictū cum eo qđ aduenit ei de meſaraica: non enim aduenit ex meſeraica res q̄ hēat magnitudinē. Et ↄtinuatur monoculo ab inferiori pte eius iteſtinum noiatum colon ⁊ inteſtinum groſſum ſpiſſum cū elongatur a monoculo declinat ad ptem dextrā declinatione ↄueniente pp propinquitatem epatis: deinde ad partem ſiniſtram deſcendēs. Cūq; oppoſitum lateri ſiniſtro declinat ad dextram ⁊ ad poſteriora deſcendens etiaꝫ. Et illic continuatur cū recto ⁊ cū ptrāſit ſplenē coartatur: q̄ ꝓpter i eo q hꝫ apparet cū ſplenis ꝓhibet exitus vētoſitatis dū nō ↄprimit ſup ſplenis. ipm ⁊ iuuamentū in hoc iteſtino ē aggregatō fecis ⁊ expreſſio eius ⁊ gradatio eius ad expellendum poſt ſubtilem ꝑſcueratōem fecis ex cibo ſi fuerit i eo. ⁊ in hoc qdem iteſtino accīt colica ſm plūm eiꝰ. Et ex ea deriuatur nomē eius. Et inteſtinū rectū ē poſtremū inteſtinoꝝ ⁊ ↄtinuatur cū inferiori pte colon: deinde deſcendit ex eo ſm rectitudinē ⁊ ↄtinuatur cū ſicteri ſuſtentatum pp dorſum alchatim ampliatum fortaſſe ſile ſtō ⁊ ꝓpe eius iferius. Et iuuamentuꝫ huiꝰ iteſtini eſt expulſio fecis ad exteriora. Et creator qdē cuius eētia ſublimis ē creauit ei quattuor lacertos ſicut ſciuiſti. Et hoc iteſtinū non fuit creatū rectū niſi

vt ſit expulſio fecis ab eo facilior. Et lacerti quidē ad iuuantes ipſm ad expellendū nō ſunt i ipſo imo ſunt illi q ſunt ſup mirach. Et ſunt. viij. lacerti. Sit itaq̧ hec q̄titas ſufficiens de anatomia inteſtinoꝝ τ relatione iuuamentoꝝ eoꝝ. Et non mouet aliqd horū membroꝝ que ſūt via cibi p lacertos niſi duo extrēa ſ. caput τ ē meri τ guttur: τ inferiꝰ τ ē ſiccteris. Et adueniunt iteſtinis omnibus vene τ arterie τ nerui plures neruis epatis: propterea quia indiget ſenſu plurimo.

Ca. ij. de ſolutione ventris oium modoꝝ τ cāis viſq̧ ad lubricitatē oiuꝫ iteſtinoꝝ τ colyrica paſſiōe τ ſanguinolentā egōne τ fluxu ſanguis ex vētre τ ex pulſionibus reꝝ ex epate τ ſple:ie τ cerebro τ ex corpore τ teniaſmone.

ſ Cias q̄ ois fluxus ventris: aut ē ex cibarijs τ cibis τ aere continente: aut ex mēbris. Et nos quidem loquemur primum de facto ex membris. Et factus ex mēbris: aut ē ex ſtomacho: aut ex meſaraica: aut ex epe: aut ex ſplene: aut ex capite: aut ex iteſtinis: aut ex toto corpe. et oēs illi cōicant i cauſis. Nam aut ſequit illud maliciā ꝯplonis ꝓpter debilitatē retētiue: aut digeſtiue: aut expulſiue: aut cōfortatur expulſiua. τ totum illud aut eſt ꝓpter maliciam complonis ſingularis: aut ꝓpter malitiam cōplexionis cū materia confirmata i inteſtinis: aut propter conturbationem ſubſtantie eius aut egritudinem officialem: aut vlcus aut rupturaꝫ. Et de facto ab epate iam nos expediuimus τ diximꝰ de eo qui fit propter complexiones eius τ apoſtemata ipſius τ opilationes eius τ alia. Et ſimiliter diximus illum qui eſt ex meſaraica. Factus autem a cerebro eſt ille qui fit propter catarrum deſcendentem ab eo ad ſtomachū τ ad inteſtina τ corrumpit cibum τ facit ipſum deſcendere τ deſcendit ipſemet cuꝫ eo propter ſuam lubricitatem τ expulſionem expulſiue. Factus autem a ſtomacho non eſt totus idigeſtus: τ cauſa illius eſt debilitas virtutis retentiue: quare non ſuſtinet delationem cibi niſi vſq̧ ad tempus in quo iam digeritur τ non digeritur. deinde non poteſt gradare miſſionem eius τ egreſſionem eius: τ illud eſt propter debilitatem exiſtentem propter malitiam complexionis frigide ſm plurimum. Et eſt propter maliciaꝫ complexionis calide τ humide τ ſicce. Et errauit qui exiſtimauit q̄ ſit illud propter phlegma non aliud τ propter complexionem frigidam τ humidā q̄uis hoc ſit ſuperans τ hoc eſt ducens ſua longitudine ad hydropiſiꝫ. Et eſt in ſummo difficilis curationis cum confirmatur. Et multotiens eſt cauſa in ipſo remanētia virtutis medicinarū ſolutiuarum adherens ſuperficiei inteſtinorum τ ſtomachi τ orificijs venarum ſtomachi τ inteſtinorum. Et hic quandoq̧ obſeruat periodos τ multotiens adducit ad abraſionem malam τ vlcera. Et quādoq̧ fit iſte ſtomatichus propter debilitatem digeſtiōis: quare corrumpitur τ appetit expelli. Et quandoq̧ fit propter lubricitatem in ſtomacho factam propter humiditates: quare non dimittit ipſum figi ca quātitate qua digeratur: τ non eſt hoc in veritate egrediens ex eo quod diximus. Sed nos appropriauimus ipſi cū allatione in diſtinguendo ad excitandum. Et hoc plurimum quoniam illud perducit ad hydropiſim. Et Hyp. quidem laudauit in ipſo eructuationem acetoſam: quoniam ſignificat paucaꝫ caliditatem facientem vaporem quēdam licet non ſit completus poſt q̄ fuit mundificatus. Et quoniam acetoſitas quandoq̧ incidit τ preparat ſtomachum vt corium a corticibus τ facit aquirere retentionem: tunc laudabit per illud inquantum eſt ſignificatio τ inquātum eſt cauſa. Et quandoq̧ fit huiuſmōi lubricitas τ i vlceribus in ipſo aut in eo quod ipſi vicinatur: quare cōmunicat ei ſtomachus in dolore: aut propter inceptionem vlcerum τ illud in ſtomacho parum eſt. Et quādoq̧ fluxus ventris ſtomatichus eſt catarrus i ſtomacho propter illud quod ipſe comprehēdit ex humo. malis effuſis ad ipſum ex corpore: quare corrumpunt cibum quāuis ſit bone ſubſtantie: τ ſit neceſſarium ei expellere ipſum vomitu τ deponere ipſum. Et ſi fuerit pars ſuperior fortior nō expellet ipſum τ non educet vomitu: imo cum ſolutione ventris. Et quandoq̧ non fit ſolutio illorum humoruꝫ propterea q̄ ipſi corrumpāt cibum τ cogant ſtomachum ad expellendum ipſum: immo eſt in ipſo virtus quam abhorret ſtomachus quare expellit ipſuꝫ τ qd̄ eſt cum ipſo: aut in ipſo niet virtus ſolutiua: aut lubricatiua. aut inciſiua abraſiua: ſicut facit multitudo cholerice materiei effuſſionis ad os ſtomachi. τ fit illud cauſa fluxꝰ ventris ſtomatichi. Et quādoq̧ fit propter ventoſitatem τ inflationem que oriuntur digeſtio τ accit illud qd̄ diximꝰ. Et quandoq̧ fit lubricitas non ꝓpter aliud niſi propter illud quod comeditur ex debilitate retētiue: aut permixto corrumpente: imo in comeſto prius propter qualitateꝫ ſuā immo propter quantitatem. Ipſum enim quando multiplicatur vincit virtutem retentiuam τ egredi ſicut intrauit. Et quandoq̧ fit propterea q̄ corrumpitur: aut propter multitudinem ſui aut propter ſuā paruitatem ſicut ſciuiſti: aut propter malitiam ſui ordinis: deinde propter artificium. Et quandoq̧ eſt ſolutio ventris ſtomaticha propter dolores exiſtentes in ſtomacho: aut in eo quod ei vicinat: q̄r accit debilitas virtutis retētiue in ipſo. τ dolores illi i ipſo fiunt a ventoſitate τ ab apātibus τ a malitia ꝯplonis diuerſe: τ totum illud eſt in ipſo aut venit ad ipm ex eo quod ipſi viciatur. In facto aūt ab inteſtinis dicamus in p̄mis illum qui fit ex inteſtinis. v. ſuperioribus. Et dicamus q̄ fluxus factus ex eis: aut eſt cuꝫ excoriatione: aut eſt ſine excoriatione. Et excoriatio eſt dolor abraſionis ex ſupficie inteſtinorum itrinſeca. Et illud abradens aut eſt mā cholerica: aut ſanguinea acuta: aut virulenta: aut ſanioſa: aut feculenta. Et ꝓcedit ab ipſis inteſtinis: aut ab eis q̄ ſunt ſupra ipſa τ peruenit ad inteſtina. Et epaticus eſt huiꝰ generis: τ iam preterijt ſmo noſter in ipſo ſubtiliter perſcrutatus. Et apoſtemoſus ſanior eſt q̄ epaticuſ τ ille qui eſt ex debilitate eſt ſuſceptibilior curatiōis.

Et excoriatio τ ſolutio ventris τ ſplenetica τ fellina τ epatica τ illa q̄ eſt ab vlceribus i ſtō τ meri: oīa ſūt. Sꝫ propter illud a quo procedit materia ad iteſtia. Sꝫ noſter ſermo nō eſt nūc de illo: imo i illo qd̄ ē ab ipſis iteſtis. Et illud aut eſt ꝓpter apoſtema i inteſtis aut propter mordicationē cholericaꝫ aut ſanguinē effuſū ex epate vehemētis caliditatis: aut proceſſionē vene i ſuperioribus aut i inferioribus: aut ꝓpter medicinam ſolutiuā vulnerantē iteſtina: ſicut pulpa collogntide: aut ex cholera τ vlceribꝰ cū putrefactione τ corroſiōe: aut vlceribꝰ ſine putrefactōe τ corroſione: aut vlceribꝰ mūdis aut vlceribꝰ ſordidis. τ ipſa aut ſi i iteſtis groſſis τ ſi magis ſalua: aut i iteſtis gracilibus τ ſūt prauiora τ prope cadentia i ieiuno. Videtur. n. q̄ nō ſanetur vlcus eiꝰ nedū qd̄ a ruptura ſua propter multitudinē venaꝝ eiꝰ τ magnitudinem eaꝝ τ ſbtilitatē corpis eiꝰ τ curſū cholerē pure ad ipꝫ ex felle ꝑter ꝯmixtionē: qm̄ materia ē malitia nocūti ei eiꝰ ppea q̄ proximū ē mēbro regali qd̄ ē epar: nā ñ ē ex iteſtis aliqd ꝓpinque ei q̄ ieiunū. Et medicia etiā nō ſtat ſuper ipm: imo lubricando recedit ab eo. Et vlcera qdē ſiūt ex excoriatōe fecis Et ex acuitate cholere aut ialledic hūoris aut vehemētia fixionis viſcoſitatis que cū eradicatur vulnerat: aut propter eruptionē apatum τ reliquas cūones diuerſas nocentes per ſuū exitū. Et quecūq̧ excoriatio melica ē eueniens ſm ſemitam iceptōis ē mortalis: qm̄ ſigt cācruꝫ putrefactū. Et illa q̄ ē i ſine febrī ē mortalis valde: q̄uis nō ſiat adhuc ſolo melica τ ꝓprie illa q̄ ebulit ſr terrā τ hꝫ odorē acetoſū. Et q̄uis ſit hꝰ fortis adhuc τ q̄uis ſit i ſanitate ēt: tñ hñs hāc ſpēꝫ melicā ñ ſanat. Cum āt nō ē cū ꝓprietas τ non ebulit nꝫ hꝫ odorē acetoſū: tūc ē ſuperfluitas melica quā expellit nā τ ſepatur cū ea ſanitas qñ. Et vlcus qd̄ qñ generatur ſucceſſione apātis τ ſuꝑa re inobediente aut abraſiōe aut cibo duro excoriāte ſuo icēſſu: τ qñ ſit ab humoribus q ſolone educti fuerūt: deīde vlcerauerūt. Et terminꝰ qd̄ tpis generationis vlceris a fluxu cholerico ē due hebdomade: τ a baurachio eſt mēſis: τ a melico ē q̄dragaſimꝰ dies vſq̧ ad plimū illius. Et multotiēs qd̄ pforantur iteſtia hñtis vlcera τ moriūt ſm plurimū. Et qñ ſūt qdā fortes τ laborāt aliquo tēpore τ aggregat fex in ventre eoꝝ τ ſūt q̄ſi hydropici: deīde moriunt. Sed ꝫ plurimū vero cū vlcus ad hoc puenit vt egrediat de ſba iteſtinoꝝ aliquid quātitatē habēs perducit ad putrefactionē τ ad caſū virtutis cū cōitate ſtōi τ ad morē. Quomodo. n. non: cū perforentur τ ꝓprie inteſtina ſuperiora. Et iaꝫ dixerunt quidam q̄ perforata ſunt quedā inteſtina inferiora: deīde pforata ſunt almirach τ vēter propter apa accidēs i eis i directo foraminis τ cōmunicanſ illi putrefactioni τ nocumento τ perforatus ē vēter etiam illic τ egrediebatur ſtercus ex eo τ vixit homo τ q̄uis ſit i ſumma poſſibiliū eſt tamen de poſſibilibus longīquis. Et longiquius eo ē vt iuuat τ fex effundatur ad ſpaciū ventris. Dixerūt quidā qn̄ accidit vt perforentur iteſtinū τ venter i directo ieiuni ñ ſedatur dolor τ nō figitur aliqd i ſtomacho τ areſcit habēs illud τ apertur venter eius τ moritur. Et ſpecies excoriationis ſunt. v. ſanguinea τ virulenta τ ſanioſa τ curathia τ mucoſa τ corticalis. Et ſanioſa ē ſalua τ ſuccurritur ei: τ multotiēs ſit ex egritudinibꝰ acutis τ febribꝰ adurētibꝰ τ tertianis. Et multotiēs eſt eis criſis. Et ſanioſa cū icipit p̄minue aut ē cauſa eius eruptio dubellati τ apatū in viſceribus quā expellit natura ad iteſtina ēt ē magis icolumis. Et iſta pars nō eſt vere ſtomatica τ multotiens nocet ſtō τ facit accidere i ipſo corruptionē in fine rei. Et multotiens ſequitur ipſaꝫ fluxus ventris ſanioſus τ nō retinetur τ eſt plurimū illius pus ſanioſum: τ qñq̧ admiſcetur ei ſanguis. Quod ſi illud nō eſt cauſa eiꝰ τ nō eſt in mēbris iterioribus apa maturū qd̄ erūpatur tūc ſit ex parte cancri putrefacti in iteſtinis τ nō eſt ſanitas pp multitudinē eius qd̄ cōiungitur τ paruitatem eius qd inuenitur de gete propter difficultatem egritudinis i ſeipſa. Virulēta aūt aut ē a liquefactione: aut a reſudatione apatis exiſtentis i via maturationis: τ plurimū ipſius non ē cū ſtomatica. Sāguinea aūt alia ē eueniens ſubito: τ alia ē eueniens paulati. Et prime quidem cauſa eſt apertio venarū. τ ſecunde reſolutio ſingularis. τ cum non aſſociatur ei dolor aliquis tunc nō ſit ex apoſtematibus: imo ex rebus alijs: τ proprie cum aſſociātur cum illo ſigna alia. Et quandoq̧ ſit ex iteſtis etiam ſine dolore cuꝫ eſt ſm ſemitam apertionis orificiorum venarum eorum ſine cauſa alia τ eſt incolumior. Et cū fuerit hyems ſicca ſeptentriōalis: deīde ſucceſſerit ei ver pluuioſum meridionale τ eſtas pluuioſa multiplicabit fluxus ſan. ex ventre. Et ſimiliter quando hyems ē auſtria τ ver boreale pauce pluuie τ ꝓprie i corporibus hu. τ corporibus mulierum. Et quādo venit eſtas poſt ver boreale τ hyemē auſtrinam multiplicantur ſolutio ventris τ excoriatio: τ eſt cauſa eorū multitudo catarrorum. Et quādoq̧ multiplicantur fluxus ſan. per ventrem i regionibus meridiōalibꝰ τ cum exſufflationibus auſtrinorum τ multitudine pluuie: propterea quia mouent materias τ mollificant poros τ proprie pꝰ catarros ſalſos. Fluxꝰ āt ſā. p vētrē q ē pꝰ ſolutionē chrlicā τ excōroſiōeꝫ cholericam τ eſt cum dolore eſt malus τ proprie quando precedit alcurathi: deinde venit ſanguis purus illud enim ſignificat q̄ eſt ſuper corpus iteſtinorum. Alcurathi vero ē ab aliqua abraſione tūīce iteſtinorū. Sꝫ mucoſa ē pp humiditatē groſſaꝫ. τ qñ accit fluxus vētris mucoſus i febribus cōpoſitis: τ ſpēs febrium quā dicaꝫ i capitulo ſuo in febribus peſtilentialibus. Et plim qdē ſit i peſti. τ eſt ſpumoſus. Corticalis autem quandoq̧ fit ab vlceribus ſtōi τ egreditur cum ſolutione ventris ſed non eſt illic excoriatio. Et quando eſt cum excoriatione eſt ab ipſis tunicis iteſtinorum. Et ſignificat q̄ ſit de groſſis ſemper propter groſſitudinem τ pluribus per maiorē. Et q̄ ſit de ſubtilibus per contrarium. Et cortices iſti egrediuntur apud eleuationem ad aſcellam: τ ē plurimum exitus eorum cum ſit cliſtere lotiuuꝫ. Inquit Hyp. Solutio ventris groſſa melica non ſana

tur. Dixit Hyp. Cum eſt euacuatio ſimilis aque de
inde fit ſimilis vnguento eſt mala. Et cum accit poſt
hydropiſim ſolutio ventris eueniens ab apoſtema
te epatis que eſt mala ⁊ egeſtio ſanguinolenta tunc
ſolutione educitur aquoſitas ⁊ non abſcinditur. In
quit omnis fluxus ventris poſt egritudinem ſubito
eſt malus ſignificans mortem propinquam. Ingt
Et quandoq; fit cum hydropiſi egeſtio ſanguinolē
ta que non abſcinditur ⁊ neq; ſanatur quoniam nō
ſolutione educitur aquoſitas: immo ſolutione edu
citur illud quod debilitat corpus. Et qñ; pducit ex
coriatio ⁊ vlceratio iteſtiorum ad hydropiſi. Et ſi aliqs
habet cum punctura ſpaſmum ⁊ vomitū ⁊ ſingul-
tum ⁊ conturbationem rationis ſignificat mortem.
Et in li. Hyp. Qui habet dyſenteriam ⁊ apparet pꝰ
aurem eius ſiniſtram res nigra ſimilis herbo ⁊ ac-
cidit cum hoc ſitis vehemens moritur i.x. ⁊ nō tar
datur ⁊ non euadit. Illa vero que fit ab iteſtinis ab
ſq; excoriatione ⁊ abſq; cauſa eorum que ſunt ſuper
ea communicat lubricitati ſtomatice in cauſis. Sed
que facta eſt a corporibus vlcerum i eis pluſq; ea q̄
eſt in ſtomacho: immo quaſi non eſt niſi in eis. Si
autem fuerit eradicabiles: ⁊ materia faciens eas nō
ceſſauerit currere perducit illum ad excoriationem
ſanguineā pculdubio ⁊ ad fluxū ſan. per vētrē for-
tem ⁊ communicabit ei in cauſa communicatiua vir
tutis medicine ſolutiue ad orificia venarum que ſūt
in eis ⁊ ſuperficiei eorum ⁊ facit ſolutionē. Et illa q̄
fit a debilitate inteſtinorum ⁊ ſtomachi nominatur
materia ventris: ⁊ plurimum cauſe in hoc eſt debili
tas ⁊ vlcera ⁊ corpora eorum. Et quandoq; accit vt
congeletur aliquid huius ſan. effuſi in ventrem. Et
ſignificant illud frigus extremitatum ſubito ⁊ feſtine
⁊ inflatio ventris ⁊ caſus pulſus ⁊ peruentio ad ſyn
copiꝫ. De ea autem que eſt ab inteſtino recto ⁊ eſt in
teſtinum ſextum: alia eſt que eſt cum dolore ⁊ nomi
natur zahir ⁊ eſt dolor extenſiuus ⁊ abraſiuus in ite
ſtino recto: ⁊ alia eſt que eſt ſine dolore. Et cauſa al-
zahir: aut eſt apoſtema calidum ex quo currit aliqd
aut apoſtema durum: aut mollificatio lacerti: quare
egreditur cuꝫ eo anus: aut tenſio ex qua accidit ſpaſ
mus: quare prohibetur lacertus retentiuus in parte
ani ab operatōe ſua: aut ſuperflua ſalſa: aut baura-
chia: aut chimus groſſus: aut cholera ingrediens:
aut frigus adueniens membro: aut longitudo ceſſi-
onis ſuper durum: aut groſſitudo eius quod egre-
ditur de fece ⁊ duricies eius: aut hemorrois: aut fi
ſtula: aut ragadia: aut rugitus: aut corroſio: aut gra
nities ſenſata. Et plurimum quidē fit ex hu. mucoſo
⁊ poſtq; fuerit mucoſus fit carathius. deinde pūcta
ſan. Et quandoq; egreditur cum zahir aliquid qō
eſt ſicut caro ſm qō dixerunt quidam ſed. G. cōga
uit illud. Et zahir quidē plurimum accit habentibꝰ
phl'a putridum: nam putrefactio eius reliquit veſti
gia i inteſtino recto apud ſeſſionē ſuā oi hora. Am
plius ē viſcoſum adherens nociuū. Et quādoq; co
gitat eger ꝙ in ano ſuo ſit ſal puluerizatus propter
baurachitateꝫ eius. Et zahir facilius eſt illud quod

non ſuccedit dyſenterie aut generatur a dyſenteria.
Et quandoq; accit vt ſpaſmetur anus ⁊ rectuꝫ aut tē
datur: quare accit lacerto vt non retineat illud qō
venit ad eum ſicut accidit ei vt ſpaſmetur ⁊ non pōt
facere deſcendere quod ſupra ipm eſt ad eum. Illa
autem que fit ab ano ſine dolore eſt ſan. non aliud.
Et plurimum quidem eius eſt ſm ſemitaꝫ q̄ natura
expellit ſuperfluitates ex corpore. Et coadiuuant ip
ſum i corpore cauſe ſuperfluitatum ciborū ⁊ reten-
tio curſus: aut inciſio membri: aut dimiſſio exercitij
aut reliqua que dicunt i locis ſuis. Et iſte non opor
tet vt retineatur niſi timeatur caſus pulſus ⁊ virtutis
Iſte ergo ſunt ſpecies curſus inteſtinalis inteſtinorū
ſex. Factus autem a toto corpore aut eſt ſm ſemitaꝫ
cryſis: aut fortitudinem virtutis expulſiue: aut ſm ſe
mitam caſus virtutis retentiue ſicut accit timenti ꝙ
ſtatim ſuperueniat ⁊ habenti ptiſim in fine vite ſue.
aut ſm ſemitam liquefactionis: ⁊ incipit ſubtilis: de
inde fit turbida ⁊ fit fortis fames ⁊ cadit virtus ⁊ ac-
cidunt febres. ⁊ quandoq; accidunt nauſea ⁊ diffi-
cultas vrine ⁊ vētoſitas ⁊ rugitus ⁊ tenebroſitas co-
loris ⁊ frigus extremitatum ⁊ exſiccatio lingue. Aut
ſm ſemitam conuerſionis humorum ad corruptio
nem propter febres malas ⁊ venena nocentia. Aut
ſm ſemitā expulſionis repletōis vehementis pp illud
quod ſcis ex dimiſſione euacuationis aut retentio-
ne curſus conſueti: aut abſciſione mēbri: aut dimiſ
ſione exercitij. aut paucitate ſolutionis ex corpore ⁊
reliquis que ſciuiſti: aut propter compoſitioneꝫ nau
ſeatiue ſacietatis plurime i vicibus pluribus ⁊ redit
ſm ſemitam egritudis acute ⁊ ē de ſumma colyrice
paſſionis: aut ſm ſemitam prohibitionis nutrimē-
ti propter opilationes in venis ⁊ alijs. Colyrica aūt
paſſio eſt motus materierum corruptarum non di-
geſtarum ad ſeparationem ex via iteſtini redeuntiū
ad ipſum a corpore ſm acuitatem ⁊ laborem expul
ſiue. cibi nāq; cum non digeruntur valde conuertū
tur i humores non cōuenientes corpori ⁊ mouetur
natura ad expellendum eos a corpore cum grauen
tur ſuper ipſum ex partibus cum ſpeciebus vomitꝰ
cholerici ⁊ aquoſi ⁊ eruginoſi q̄liq;: ⁊ ſpeciebus flu
xus ventris. Et illa colyrica paſſio cuius cauſa eſt
corruptio cibi icolumior eſt ea cuius eſt frequentia
corruptionis poſt corruptionem. Et colyrica qdeꝫ
paſſio mala icipit i pmis cū lenitate: deide accidunt
dolor ⁊ pūctura i vētre ⁊ i iteſtis ⁊ dilatat ⁊ aſcendit
ad ſtōꝫ pp multitudinē eiꝰ qō nocet ei ex hūoribus
acutis veniētibꝰ ad ipꝫ: ⁊ ſꝫ plimū ſunt fluxus ven-
tris ⁊ vōitus ſil. Cū ergo expellunt mūdificant hūo
res corpis pp illud qō ſcis cū cauſis. Incipit ergo
cū fluxu vētris chilico: deide aquoſo puro molli fe
tido: deide qñ; pducit ad fluxū vētris q̄ ē ſicut lota
carnis recētis hñtē odorē piguedis ⁊ ad carathiū
deide pducit ad mollificationē pulſus ⁊ ſpaſmuꝫ ⁊
ſudorē fridū ⁊ ad mortē. Et in hñtibꝰ qō colyricam
paſſionē mltiplicatur ſitis ⁊ quotiēs bibit aq̄ cale
fit i ſtō eorum ⁊ euomit eā. ⁊ tollerare ſibi ꝯfert eis ⁊ mlt
tiēs accit eis deſtructio pulſus ſm ſemitā compſſio

nis ⁊ leſionis pp cām accidentiū ſequētiū maligno-
rū. Cuꝫ ergo qeſcunt accidentia redit pulſus. Et ille
q̄ conſuetus ē icurrere colyricaꝫ paſſionē non habꝫ
ex ea timorē ſicut ille q non aſſuetꝰ ē ea: ⁊ ē i iſtantibꝰ
plus. Et colyrice qdeꝫ paſſiones plurimuꝫ non ac-
cidunt niſi i eſtate ⁊ autūno ꝑpter debilitateꝫ digōiſ
i vtriſq; ⁊ miorat i hyeme ⁊ vere. Et qñ; multiplicat
euētus colyrice paſſionis ex potu aque frē i ieiunio
ſequente cibuꝫ groſſuꝫ precipue i comeſtione grano
ruꝫ pince ⁊ chryſomila. ⁊ melonē ſunt ex eis que cō
mouent colyricaꝫ paſſioneꝫ. Et multotiens qdē re
ſtrigitur colyrica paſſio ⁊ declinat materia ſubito ad
mēbra vrie: ⁊ accidit ardor vrie. Fluxus autem ven-
tris eueniēs pp ꝓhibitionē penetratōis cibi ē opila
tiuus. Et ille q noiat fluxus ventris factꝰ cuꝫ perio-
dis. Et illud ē qñ vene opilate replent i tempore no
to vſquequo euēnt: deide euēt reducendo. ⁊ i eo q ē
iter vtraſq; diſpō eſt ſicut ſana. Et plurimuꝫ quod ē
iter paroxiſmos eſt. xx. dies: Et quandoq; antecedit
aut tardat pp illud qō ſcitur de cauſis. Factuꝫ auteꝫ
propter cibuꝫ iaꝫ ſemel diximus i ſtomacho: veruꝫ
tamē nō ē maluꝫ ſi iteremus illud ⁊ addamus velo
citer. Dicamus itaq; ꝙ factus ex cibis: aut ē propter
eorum paruitatē: quare corrūpunt i ſtomacho ignito ſi
cut ſciuiſti: ⁊ non recipit eos nā: aut propter grauita
teꝫ eorum ē: q; deſcēdūt: aut pp eorum mōdicatōeꝫ ſicut
ecpe. aut pp ɫtuteꝫ venenoſaꝫ ſicē i fungis: aut pp ve-
locitatē ꝯuerſionis ad corruptōeꝫ ſicē lac: aut pp ve-
hemētiaꝫ ſubtilitatis eorum: q; reiudāt ⁊ nō retinētur
apud portā narū: aut pp ipſorum hūiditatē ⁊ eorum viſco
ſitatē: q; lubricāt: aut pp multitudinē motꝰ ſup eos:
aut pp multitudinē potꝰ aque poſt ipſos: q; ſubito
deponit eos ⁊ lubricare eos facit: aut pp multitudinē
eiꝰ qō repit ō hūoribꝰ lubricātibꝰ ſicut phl'ate ⁊ abſt
gētibꝰ ſicē cholera: aut q; ē cibꝰ cōturbatꝰ ⁊ ē illic q ē
plurime q̄titatis ⁊ pauci nutrimēti ſicē ſūt olera: aut
pp ordinē neceſſario faciētē lubricatōeꝫ ſicut ꝑmiſ-
ſio cibi lenis facilis digōnis lubricitātis ⁊ poſtremi
tas cibi ſtiptici ꝯpſſiui: aut poſtrēitas eiꝰ q ē velocis
conuerſionis. quare corrumpitur ⁊ corrūpit qō ſub
eo ē ⁊ vocat nāꝫ ad expellendū. Factus aūt pp aerē
circundantē ē qñ aer ꝯtinēs calidus reſoluit quare
exſiccat ⁊ frigus aggregat: quare cōſtrigit. ⁊ auſter
⁊ multitudo pluuiarum ⁊ regiones meridionales
ſoluunt ventrem. Et qñq; eſt vētoſitas cū fluxus vē
tris p id qō corrūpit de digōne ⁊ mouet ō cibo. In
quit Hyp. Althea accit diaria plima p althea in
telligit illos q non pñt ꝑferre. the. ⁊ cā i hoc ē ꝙ hu
miditas dilatatur ſup mēbra ipſorū neruoſa ⁊ ſup ſto
machos eorum cū cōitate cerebrorum eorūꝫ: aut pp cere
brū ⁊ aliud ⁊ iſti oꝫ ēt vt ſoluant cum facilitate. Ingt
Hyp. q eſt i pueritia lenis nature aut dure ē apud ſe
nectutē ecōtrario: ſꝫ q eſt lenis nature ſemp i adole-
ſcētiā nō cōuenit ei i ſenectute aſſiduatio eiꝰ. Et ois
fluxꝰ ventris q fit poſt egritudinē vehemētē accidēs
ſubito ē ſignificatio mortis: qñ ſignificat corruptio
neꝫ ſubitā. Differētiam iter illū q ex illo lubricatiuꝰ eſt ⁊
iter ſtōi lubricitatē ſigt digō pauca que ē i cibo. cum

ergo deſcēdit a ſtō nō moratur i iteſtis: imo ꝓcedit
ad exitū. Si ꝟo cauſa eiꝰ eſt vlcus ſignificāt ipꝫ ex
coriatio ⁊ illud qō egreditur de ſignificationibꝰ vl-
cerū. Et ſi ē phl'a viſcoſum ſignificat ipm ēt phl'a qō
egreditur cū eo ⁊ vētoſitas ⁊ rugitus i vētre cū quo
ſentitur lubricitas ei grauantis. Et i vlceribꝰ p dolo
rem ſub loco ſtōi. ꝙ ſi fuerit lubricitas nō ab vlceri
bus nꝫ a phl'ate: imo pp malitiā ꝯplōni ſignificabit
illō ꝓuatio exitꝰ ſignorum vlcerū ⁊ phl'atiſ. Et ſingultꝰ
cū accit habētibꝰ fluxū vē. ⁊ ꝓpe habētibꝰ zahir eſt
ſignificatio mala ſignificās ſiccitatē facientē arefacti
onē. Et cū cibatur habens vētreꝫ debilē ⁊ nō addit
pulſus eiꝰ tūc cures eū. Et habēs vētrē moritur pau
latim cū caſu pulſus eius ⁊ ſit vermiculoſus aut for
micans ⁊ ē cū hoc viuus ⁊ intelligit: deide deſtruitur
pulſus eius ipo viuo: deide morit. Et ſcias ꝙ ille q
egerit ſpecies diuerſas. ſ. cholerici ⁊ ſpumoſi ⁊ ſpeci
es pingues ⁊ nō debilitatur nō oꝫ vt ipm ꝯſtrigas:
⁊ perducas ipſum ad egritudines difficiles ⁊ egritu
dines malas fraudulentas.

Ca. iij. de ſignis.

Scitur ꝙ qñ fuerit vrina in febribus choleri-
cis alba cū incolumitate ſignorum in ſectiōe ra-
tionis ⁊ defectu ſoda ⁊ ſimiliū tūc caue exco-
riationem inteſtinorum. Amplius differentia inter ce-
rebralem ⁊ ſtomaticū ē. qñ ſtomaticus ordinē ⁊
habet neq; horas p ſeipm in qbus creſcat: imo eſt
ſm regimen. nā ſi digeſtiua ē debilis egredit ſine di-
geſtione. Et ſi ſūt retentiua ⁊ expulſiua ſimul debilis
egredit velociter. ⁊ nō egredit plimū ſubito: immo
freq̄ntat eleuatio paulati ⁊ plimū eiꝰ ē ex frigore. Et
ſi ē debilitas in nō digeſtiua egredit qō egredit non
ꝓuatū digōne tota: imo egredit hñs digōnē quādā
ſm tēpus more i ſtō. Et cū illo q ē a lubricitate hūo-
rales egrediūtur humiditates. cū illo qō que fit a lu
bricitate vlceroſa aut bothoria ſūt ſigna vlceruꝫ ſtōi
ex vomitu corticali ⁊ bothor in ore ⁊ dolore. ⁊ Hy.
qdē iā dixit illis q inteſtinorum lubricitatē hñt vōitꝰ ē
malus: ⁊ hoc iudiciū occultū hꝫ cām. Cerebralis āt
plurimū ē poſt ſomnū lōgū ⁊ ē ꝯſeruās paroxiſmos
⁊ cū eo ſūt ſigna catarrorum ⁊ corruptiōis cerebri. Et
in libro algarab. Cū apparet in lubricitate iteſtinorum
ſup coſtas aliqd ſile ciceri ⁊ puocatur vrina ⁊ multi
plicatur morit eger in ipſa hora. Epatici ꝟo ſigna iā
diximus in ca. egritudinū epatis. Et ſilr eiꝰ q fit ex
meſaraica. Plurimū aūt ſplenetici ē melancholicū
⁊ iam diximus in ca. ſuo. In feculento aūt iam dixi
⁊ iam diximus qd i illo ſit de ſignis malis ⁊ ſaluis ⁊ diſtiximꝰ
mus qd i illo ſit de ſignis malis ⁊ ſaluis ⁊ diſtiximꝰ
ipm ab epatico. Et illud p id qō ſciū ē q ō ē apō do
lores eiꝰ ⁊ diſpōnes ipſius egrediētes a natura i ca.
egritudinū ſplenis: ⁊ in hoc ipſo ⁊ cū dicte ſūt expul
ſiōes epatice. Inteſtinalem autem q ſanguineus ē ⁊
q ſigt dolor inteſtinorum ⁊ punctura ⁊ diuerſificatur
ab epatico per illud quod ſcis. ⁊ hoc ꝙ ille ē plus ⁊
habet paroxiſmos ⁊ vices. ⁊ omnis paroxiſmus eſt
deterior illo qui ē ante ipm ⁊ manifeſtior: ⁊ eiꝰ nocu
mentū in ſupioribꝰ corpis ē vehemētiꝰ ⁊ ſigna cor-
ruptiōis epatis cū ep ſūt magis appentia. Et ſcias

ꝙ diſpõ doloꝛis ⁊ puncture ⁊ alcurathi eſt magis ad
qđ redit. Scias ergo ꝙ cum inuenitur quod eſt ex i
teſtinis pꝛoculdubio: licet cum eius pꝛiuatione quã
doqꝫ fit etiam ex inteſtinis ⁊ excoꝛiatione. ⁊ fluxum
ſanguinis puri ab inteſtinis ſignificant etiam doloꝛ
⁊ punctura. Et quandoqꝫ eſt fluxus ſanguinis ab
apertiõe venarũ ⁊ eſt cum eo excoꝛiatio cum exulce
ratio fit. Et qñqꝫ eſt exulceratio i pͥmis: deinde ſeq
tur ipſm fluxus ſan. Et ſignũ ꝙ ipſe ẽ inteſtinalis alcura
thi ⁊ abꝛaſio. Et qꝛ ẽ vlcꝰ eradicabile adhuc: qꝛ nõ
apparet alcurathi niſi poſt hoꝛã ſed ẽ lubꝛicitas do
loꝛoſa in loco noto ⁊ ẽ quãtitas eiꝰ qđ egredit pau
ca ⁊ ꝯtinuata ⁊ longitpis. Et exitus coꝛticũ in fluxu
ſine excoꝛiatiõe ſignificat ꝙ ẽ in ſtomacho. ſ. i eo qđ
ſequitur ipſm: ⁊ ſignũ ipſm doloꝛ ſtomachi ⁊ illud qđ
ſcitur in ſuo ca. Et ſcias ꝙ alcurathi ⁊ excoꝛiatio ſũt
due ſignificatiões vltime ad ſignanda vlcera. ⁊ quã
do ſũt cũ hoc fetidi odoꝛis ſignificant coꝛꝛoſionem
⁊ ſi ſũt cum illo fetoꝛ meſie timetur ꝙ ſit cancer: ⁊
ſcitur locus vlceris aut leſionis ꝑ exitũ ſan. ex eis:
Et ex loco doloꝛis vtꝝ ſit ſupꝛa aut ſub eo. Et ex eo
quod eſt ſupꝛa doloꝛem: nam doloꝛ gracilium ẽ ve
hemens cõicans membꝛis ſuperioꝛibus: ⁊ ex coꝛtici
bus an ſint ſubtiles aut groſſi quoniam groſſi ſemꝑ
ſunt a groſſis ⁊ ſubtiles ſm plurimũ a groſſis ⁊ par
ui ſũt ex gracilibꝰ. Et ex ꝑmixtiõe quoniã vehemẽs
permixtio cuꝫ eo quod egreditur ſignificat ꝙ vlcuſ
eſt in ſuperioꝛibus: ⁊ ſeparatio ab eo ſignificat ꝙ ip
ſum eſt in inferioꝛibus ⁊ multotiens fit in illo qui eſt
in inferioꝛibus ⁊ in ano vt ſanguis eius egrediaſ an
te egeſtionem. Et ex tempoꝛe qđ eſt inter doloꝛem ⁊
aſcellationem: quoniã ſi eſt tempus pꝛolixum tunc
eſt in gracilibus. Et ex diſpoſitione eius qđ ipſi aſſo
ciatur ex egeſtione: quoniaꝫ ſi eſt chiloſum aut ſimi
le aque carnis tũc eſt in gracilibus. Et ex fetoꝛe quo
niam illud quod deſcendit ex gracilibus eſt magis
fetidum. Et ex doloꝛe quoniam doloꝛ eoꝛuꝫ eſt ve
hementioꝛ. Et ex ſan. qui qñqꝫ egreditur: qm̃ ẽ i gra
cilibꝰ lauatiuꝰ non permixtus cuꝫ ipſo ſtercoꝛe. Et
ſcias ꝙ quando egritudo eſt vlcus ⁊ eſt chꝛonica ⁊
illi quod egreditur eſt quantitas amplius non ẽ do
loꝛ ⁊ enſatus tunc vlcus eſt plurime ſoꝛdis. Et differẽ
tia quidẽ inter vlcus ſoꝛdidũ ⁊ coꝛꝛoſiuũ eſt: quoniã
coꝛꝛoſiuuꝫ eſt vehementioꝛis doloꝛis ⁊ quod egrediſ
ex eo eſt vehementioꝛis fetoꝛis ⁊ eſt decline ad nigre
dinem ⁊ minus. ⁊ ex ſoꝛdido eſt virulentuꝫ aquoſũ
⁊ eſt decline ad albedinem ⁊ eſt grauis odoꝛis Et qñ
egreditur poſt alcurathi ſan. plurimus ſignificat ꝙ
vlcus pꝛofundatur ⁊ egritudo ſit foꝛtis ⁊ finitur illud
quod eſt ſuper faciem inteſtinoꝝ ⁊ peruenit ad par
tem inteſtinoꝛum. Et multotiens fiunt poſt apoſte
mata que pꝛeterierunt vlcera: ⁊ ſignificant per dolo
res coꝛuꝫ ⁊ reliqua que dicta ſunt de ſignis ſm ꝙ ip
ſa ſunt apoſtemata. Et multotiens quideꝫ fiunt vlce
ra pꝛopter cauſas alias ex eis que diximus Quod ſi
excoꝛiatio eſt pꝛopter apertionẽ venaruꝫ pꝛecedit eã
euacuatio ſan. puri cuius eſt permixtio quedam Et
quandoqꝫ eſt cuꝫ ea doloꝛ ⁊ quandoqꝫ non ẽ cum
ea doloꝛ. Et quandoqꝫ ſunt cuꝫ ea periodi ſicut ſūt
i ea que non accidit ex inteſtinis: ⁊ antecedunt eam ſi
gna repletionis. Et ſi fuerit ab hemoꝛꝛoidibus ⁊ re
bus canceroſis i ſuperioꝛibus iteſtinis putrida erit
⁊ cum ea erit ſanguis niger ⁊ fiet paulatim continua
ſm repleõnẽ coꝛpoꝛis ⁊ eiꝰ euiõnẽ. Et ſi fuerit ab hũo
ribꝰ ſalſis ⁊ baurachijs: aut groſſis viſcoſis ſignifica
bit eã eius eaꝝ ꝑcedẽs ⁊ euẽtꝰ vẽtoſitatis ⁊ rugitꝰ ⁊ ꝓ
uatio ticture i egõne ⁊ illđ qđ ſẽtiſ de re eradicata ex
loco ⁊ erit doloꝛ. q. iſepabilis q nõ ꝑmutaſ ad hoꝛã
⁊ ſentiſ cuꝫ ea q̃ſi ꝯuedo ⁊ admiſceſ alcurathi phl̃a.
Et ſi fuerit cholera excoꝛiatio eiꝰ ſignificabũt eã eius
ipſiꝰ ꝑcedens ⁊ ꝑmixtio alcurathi ſi fuerit: aut egõ
tincture coꝛruptõis eiꝰ. ⁊ ſilr meſiaꝫ malaꝫ ⁊ ſaluꝫ
ſignificãt ꝑceſſio illiꝰ oꝛdis meſie. Et ꝑmixtio ad illđ
qđ egrediſ acetoſa i oꝛdine buliens ſuper terraꝫ: aut
feculẽta nigra nõ acetoſa i odoꝛe neqꝫ buliens ſuꝑ
terrã: ⁊ ẽ cũ ea ꝯturbatio vehemẽs ⁊ qꝛ perducit ad
ſyncopim. Et ſcias ꝙ ſi cũ dyſenterie ẽ ſtans adhuc
⁊ egreditur cũ alcurathi. vbi gr̃a: cholera aut meſia
aut ſanguis calidus aut phl̃a putridũ aut vitreum:
aut ſtercus ſiccum: tũc egritudo eſt in via additiõis
ꝑꝑ inſuꝑabilitatem cauſe. Qđ ſi abſcinditur illud ⁊
remaneant alcurathi ⁊ abꝛaſio ⁊ ſimilia: tũc cã iam
abſciſa eſt ⁊ remanſit cauſatũ ⁊ impꝛſſio ꝓueniẽs ab
ea: quare oꝫ vt tu intendas ipſm ſolũ cũ curatione.
⁊ ſignũ ſi fluxus ſtõi ſanguineꝰ ẽ ꝙ facit ſequi excoꝛia
tionẽ doloꝛoſam aut fluxũ frequentẽ. deinde deſtru
itur cũ eo appetitus ⁊ ſubuertitur anima ⁊ ꝑducit ad
abꝛaſionẽ ⁊ alcurathi ⁊ interficit multotiens. Factꝰ
aũt ſubito ſine doloꝛe plurimo ⁊ abſqꝫ nocumento
ſequente ipſm in appetitu ⁊ alijs eſt ſaluus. Et ſi eſt a
groſſitudine fecis ſignificabit ipſm diſpõ fecis ⁊ eius
euẽtꝰ cũ iciſiõe fecis ſuꝑ ipſm. ⁊ ſedatio doloꝛis cuꝫ
lenitas a deſt uãe. Et multotiẽs egrediſ ſucꝰ ſeparꝰ
a fece cũ igroſſaſ ⁊ alleuiaſ ꝑꝑ eã m ꝗ exiccat ipſam ⁊
exiſtiaſ ꝙ ſit fluxꝰ q̃re retineſ ⁊ i ipſo eſt moꝛs. Et ſi
gnum illius eſt vt non ſit aliquid eius cũ lenitas eſt
nature ⁊ ſeparatio fecis ⁊ vt accedat fer: deinde egre
ditur poſt illud fecis paꝝ. Sed diuiſio illa que ẽ añ
ipſm ⁊ plurimũ ipſiꝰ egreditur ante fecẽ q̃ excoꝛiat.
Differentiã aũt que eſt inter illum qui lubꝛicatiuꝰ eſt
⁊ inter lubꝛicatã: ẽ ſtomachi ſignũ digeſtio ꝑua exiſtẽs
in cibo. ⁊ qđ deſcendit a ſtõ non moꝛatur in inteſtis
imo ꝓcedit ad exitũ. Si aũt cã eius ſint vlcera ſigni
ficat ipſm excoꝛiatio cũ eo qđ egreditur de ſignifica
tionibus vlceꝝ. Et ſi eſt illic phl̃a viſcoſũ ſignũ ipſuꝫ
etiã phl̃a quod egrediſ cũ eo ⁊ ventoſitas ⁊ rugitus
Et in phl̃atico ſentitur lubꝛicitas rei grauãtis. Et i
vlceroſo ſentiſ doloꝛ ſub loco ſtõi. Et ſi ẽ lubꝛicitas
nõ ab vlceribꝰ nꝫ a phl̃ate: imo ꝑꝑ maliciã ꝯplonis
ſignũ illđ ꝓuatio exitus ſignoꝝ vlceꝝ ⁊ phl̃atis. Opi
latiuũ aũt ⁊ liquefactiuũ ſignũt curſus in ſeipſis ⁊ de
nudatio ſignificationũ neceſſario facientiũ fluxum
ſuper ea ⁊ inflãmatio coꝛpoꝛis ⁊ caliditas eius ⁊ ꝯo
mitantia febꝛis minute ⁊ diuerſitas coloꝛis ⁊ eſſen
tie ⁊ fetoꝛ odoꝛis. Qui ergo ex liquefactione eſt viru
lentus aquoſus, ⁊ qui eſt ex liquefactione adipis eſt

virulentus groſſus ſicut in vlceribus cũ pinguedie
⁊ coloꝛe diuerſo: deinde fit eius eſſẽtia adipis abſqꝫ
diuerſitate in ſubſtantia ſua neqꝫ in eſſentia ſua. Et ſi
militer eſt diſpõ liquefactionis carnis rubee niſi q a
pꝛiuatur pinguedine ⁊ ẽ poſtremũ eius feculẽtũ colo
ris. Factum vͦ a ſuꝑfluitate ⁊ repletione quam na
tura expellit ex coꝛpoꝛe ꝓpter illud qđ dictũ eſt de
cauſis attrahentibus ſuperfluitates ⁊ repletionẽ ſi
gnificant cauſe. Et quandoqꝫ ſignificant ipſum qđ
euacuatum eſt ſanguis purus mũdus cum multitu
dine ſine doloꝛe ⁊ non facit ſequi mollificationem ⁊
debilitatem: ⁊ habet paroxiſmos. Azahir aũt diui
ſiones ſignificant illud quod egreditur ex eo qđ vi
detur. ⁊ cauſe reperte ex frigoꝛe aduenientes aut ex ſeſ
ſione ſuper durum aut ex hemoꝛꝛoidibus ⁊ ragadi
is ⁊ alijs ⁊ quod ꝓceſſit ex fluxu ⁊ excoꝛiatione aut ñ
ꝓceſſit. Et ſicut errant quidaꝫ in ipſo ſi fuerit illic fex
retenta ledens ⁊ doloꝛem faciens ⁊ mittens ſuccum
eſt curſus zahir. Similiter errãt cuꝫ
exiſtimantes ꝙ
quandoqꝫ egreditur curathi ſicut phlegma ⁊ exiſti
matur ꝙ ſit zahir phlegmaticum. non opoꝛtet ergo
vt decipiaris in hoc imo opoꝛtet vt attendas cauſaꝫ
ex omni parte ſm ꝙ ſciuiſti. Et differentia inter vlce
ra eius ⁊ inteſtinoꝝ que ſunt ſuper ipſum eſt: qm̃ in
illo quod fluit ex recto eſt fetoꝛ aut non eſt in eo fe
toꝛ. Et quando accidit habentibus vlcera inteſtino
rum ⁊ habentibus fluxum ſanguinis vt coagulentur
ſan. in ventre eoꝝ ſcias ſigna que diximus in capitu
lo huius egritudinis ex inflatione ventris ⁊ frigoꝛe
extremitatum ſubito ⁊ ex caſu virtutis ⁊ pulſus. Cũ
ergo accidit illud tũc ſcias ꝙ cum egeſtio nigra fcã
ab aduſtione tendit ad viriditatem tunc iam natura
incipit ſuccurrere: quare fit viridis: deinde citrina:
poſt ſtat. Et ſcias ꝙ quandoqꝫ egeruntur res plu
res numero: ⁊ exiſtimant quidam ꝙ ſit curathi pꝛo
pter apoſtemata ⁊ vlcera inteſtinoꝝ: ⁊ illud non eſt ni
ſi cum punctura. illud ergo non eſt curathi imo ſuꝑ
fluitates hũoꝛis. Et ſcias ꝙ ſi quis habet fluxũ ven
tris ⁊ ſtringitur ⁊ ipſe remanet ſm diſpõnem ſuaꝫ ⁊
non aduenit ei foꝛtitudo ſua: tũc cauſa in hoc eſt ꝙ
coꝛpus eius non recipit cibum. Et ſcias ꝙ in illo q
aſcellat in die plus q̃ in nocte: imo accidit ei vt aſcel
let quotiens ſumpſerit appetitus eius in die: cauſa ẽ
debilitas ſtomachi eius. Et cum in nocte eſt plꝰ: tũc
cauſa eſt debilitas epatis: ⁊ ꝙ remittit cibũ vel aliũ.
Et ſcias ꝙ multotiens ſuccedit aſcellationi per hoc
ꝙ ipſa extrahit ſubtile ⁊ dimittit ſpiſſum colica ve
hemens.

Ca. iiij. de cura fluxus ventris abſolute.

Dico in ꝓmis ꝙ patet vt iuuent ſe medici cum
eo quod dicitur in capitulo ſuperfluitatis flu
xus ventris. ⁊ medicinis ebibitis ⁊ legant illđ
in capitulo cum hoc capitulo. Amplius dico ꝙ flu
xus ventris ꝓhibetur inquantum eſt fluxus cum ſti
pticitatem facientibus ⁊ ingroſſantibus materias ⁊
facientibus glutinationem. Et quandoqꝫ neceſſaria
ſunt narcotica. Et iterum quandoqꝫ curatur fluxus
ventris cum diureticis ⁊ ſudoꝛem facientibus ⁊ di
latantibus poꝛos ⁊ vomitum facientibus. Omnia
nãqꝫ hec mouent materiam ad cõtrariam partẽ flu
xus ventriſ. Quod ſi miſceatur fluxui ventris calidi
tas ponantur cum eis infrigidantia: aut eligantur
ex eis infrigidantia in quibus ſit ſtipticitas ⁊ admi
niſtrentur dilatantia poꝛos ⁊ ſudoꝛẽ facientia coꝛ
poꝛi exterius. Si autẽ ei admiſceatur frigus ponãt
cum eis calefacientia: ⁊ eligantur ex eis calefacientia
in quibus ſit ſtipticitas. Et tunc ſunt plurimum ne
ceſſaria calefacientia cum digeſtiua eſt debilis ⁊ cum
eſt opilatio ⁊ hũoꝛ viſcoſus: ⁊ iuuant ſe cũ eo quod di
citur in capitulo debilitatis digeſtionis. ⁊ tunc plu
rimum ſunt neceſſaria infrigidantia cum retentiua ẽ
debilis. Et caliditas quandoqꝫ adiuuat ad retinen
dum naturam per hoc ꝙ facit penetrare cibum ve
lociter. ⁊ per hoc ꝙ pꝛouocationem facit ⁊ facit ſu
dare: ⁊ quandoqꝫ facit vinum purum antiquũ hoc
Quandoqꝫ enim ille qui habet fluxum vẽtris bibit
vaſa terrea plena huiuſmodi vino. ſ. vinum poſt aũ
nditã vt ſit ſemper ebꝛius. q. ⁊ retinetur natura eius
Et ſcias ꝙ doꝛmire eſt ex rebus magis iuuatiuis ei
qui habet fluxum ventris. Et quãdo fuerit cũ fluxu
ventris tuſſis dimittat illđ in quo eſt acetoſitas vehe
mens ⁊ ſtipticitas. ⁊ ſit contentus eis in quibus non
eſt illud ex cibarijs ⁊ cibis: ergo eligat frigida ⁊ faciẽ
tia glutinationẽ. Et illud in eo qđ eſt duꝝ ⁊ in eo eſt
confoꝛtatio coꝛpoꝛis eius qui cibatur eo: ſicut ſũt al
ſaniche. ⁊ nocet eis oẽ quod liqdũ ẽ ex ſoꝛbitiõibus ⁊
iuribus. Et ſcias ꝙ alrobab dulcia multotiens no
cent ꝯmouendo ſitim. ⁊ ex retinentibus fluxũ vẽtris
ſunt balneũ ⁊ fricatio per hoc ꝙ dilatant poꝛos. ⁊
multotiens attrahitur materia ad exterioꝛa coꝛpis
ex vnctionibus ⁊ fricationibus. ⁊ ex eis ſunt olea ca
lida ſicut oleũ anetinũ ⁊ ſiſia. Et ex retinentibus flu
xũ ventris ẽ poſitio ventoſaꝝ ſuꝑ ventrẽ. iã. n. expꝑtũ
ẽ ꝙ vẽtoſe poſite ſuꝑ vẽtrẽ eoꝝ q hñt fluxũ ventris et
excoꝛiationẽ cũ diminũtur quattuoꝛ hoꝛis reſtrin
gũt. Et nos iam experti ſumus illud. Et ex retinenti
bus fluxũ ventris ſunt empl̃a ſuppoſita ſtõ ⁊ inteſti
nis facta ex calefacientibus ſtipticis ⁊ ex infrigidan
tibus ſtipticis ſm neceſſitatẽ. Et ex retinentibꝰ fluxũ
vẽtris cũ cã eius ẽ hũoꝛ effuſus ad ſtõm ⁊ inteſtina ⁊
faciens deſcendere cibũ ⁊ ſoluens ipſm ⁊ eiiciens euꝫ
⁊ cuius cũ omni adheret vt ſequanſ eũ hũoꝛes eſt: qm̃
cũ finitur illud ⁊ euatur alleuiatus ẽ modꝰ regiminis
Cũqꝫ adminiſtras medicinas tũc incipe cũ ſingulari
bus. ſi vͦ nõ valent: tũc tende ad cõpoſita. Et reſtri
ctiue qđ aut ſunt exiccatiue deſiccatiue: aut ꝯſtipati
ue aut infrigidatiue inſpiſſatiue aut glutinatiue opilãtes
poꝛos ex qbus emanat. Et medicine ſingulares fri
gide abſolute aut ſm vĩutẽ retentiuã ſũt ſicut balau
ſtie ⁊ galle ⁊ acatia ⁊ roſe ⁊ gũmi arabicũ ⁊ lutũ ſigil
latũ ⁊ lutũ armenũ ⁊ hypoquiſtidos ⁊ ſpodiũ ⁊ ꝓ
pꝛie aſſatũ ⁊ ꝓpꝛe ꝯditũ cũ canfoꝛa. Et fructꝰ tama
riſci ⁊ grana granatoꝝ ⁊ ſumach ⁊ almirberis. ⁊ reub.
⁊ ſemen acetoſe ⁊ ſemen poꝛtul. ⁊ coꝛiandꝝ ⁊ ſemen
arnogloſſe ⁊ ſuccus barbe hircine ⁊ ſemen roſe bo
nũ: ⁊ fructus moꝛi immaturi ad excoꝛiationeꝫ: ⁊ ſucci

ſtiptici exſiccatiui ⁊ ipſoꝝ rob: ⁊ ſucci poꝛtulace bi-
batur. ℥.i. ⁊ ꝯfert. ⁊ lac acetoſū decoctū in quo butyꝛ-
rū penitus nō ē. Et medicine qdē ſingulares calide
⁊ ſicce ſūt ſicut cyminū aſſatū. ⁊ ameos ⁊ aniſū aſſa-
tū ⁊ coꝛtices thuris ⁊ myrrha ⁊ ſtoꝛax ſicca ⁊ aldar-
ſiſaban ⁊ ſicut laudanū ipm̄ de quo in potu dēt pō-
dus.ʒ.ij. cū decocto. ⁊ caſeꝰ vetus aſſatꝰ q accipiat
ſicut ē: aut decoq̄tur in ſucco ſtiptico ſʒ fac̄ ſitim. Et
meliꝰ regimē ipſius ē vt abluatur cū aqua ⁊ ſale ali-
quotiēs aut decoquat brī vt ingrediat ſal eiꝰ deinde
exſiccet. tūc.n.ʒ.i.eiꝰ reſtringit ⁊ ē foꝛtioꝛ oī re. Et ad
pueros qđ qñq; excoꝛticat nux ⁊ excoꝛticata terit et
dat cū zuccaro frixo ⁊ aqua ffa quantitas auellane
vnıꝰ. Et attramēta ⁊ coagula ꝯſtrictiue ſūt. Et de co-
agulo qdē hedi q̄nʒ datur in potu infanti pondus
.iiij.ʒ.i. in aq̄ ffa ⁊ magno ſup illō vſʒ ad pōdꝰ.ʒ.i. ⁊
etiā ex coagulo lepoꝛis: nā ipm retinet ventrē ſtatim
⁊ oʒ vt incipiat q ad potandū dat coagula a danich
i. Si vō nō ꝯfert addat ex eo vſq; ad illud qđ nō p-
tranſeat in pōdere.ʒ.i. ⁊ caſeus qdē vetꝰ cuiꝰ regimē
pteritū ē cū ex eo dat in potu.ʒ.i. ē minoꝛis nocumē-
ti ⁊ foꝛtioꝛis opationis q̄ʒ coagula. Et iam exiſtimā-
uerūt qdā q̄ q̄ñ fruſtū ex alrob aduriť donec deni-
greťur: deinde daf in potu ex eo pōdus.ʒ.ſ. tūc ſtri-
git ventrē. Et qdā amicus meꝰ ex medicis iam dixit
mihi illud veꝝ eē expimentū. Et ſtercus canis come-
dentis oſſa ſolū cū iʒ potu ex eo daf pōdus.ʒ.i. ⁊.ſ.
cū decocto retinet foꝛtiter ⁊ ꝑpe ſiccū acceptū in aq̄.
Et ex eis que nō ptinent ad vnā duaꝝ extremitatū ē
venter ſtrutij exſiccatiuis: ⁊ doſis ſit.ʒ.iij. exſiccetur
⁊ limet cū luna ⁊ detur in potu ex eo quātitas hoc il-
li qui habent diariam in rob myrtbi aut rob de cy-
donijs ſm̄ declinationē complexionis. ⁊ iteꝝ lac ca-
pinū decoctum donec ingroſſetur: aut decoctū cū
lapidibus pluuialibus ignitis ⁊ ter in ipſum ꝓiectis
⁊ q̄nq; ponitur in ipſo parū rizi frixi ⁊ iteꝝ vitellus
oui elixati i aceto. Et ex compoſitis declinantibꝰ ad
frigus ſunt trociſci de ſpodio muſchati ⁊ trociſci no-
minati calidicon: ⁊ troc. de luto ſigillato ⁊ trociſci ō
balauſtijs ⁊ trociſci de alfeſuſabaragi ⁊ trociſci de
hypoquiſtidos ⁊ trociſci de croco ⁊ trociſci ō opio.
⁊ trociſci de papauere muſchati. Et pillule de opio:
⁊ pillule de mandragoꝛa ⁊ ſuffuf de granis grana-
toꝝ: ⁊ pillule de ſandaracha: ⁊ ad fluxū ſuperfluum
pōdus.℥.ij. oſtracoꝝ aduſtoꝝ: ⁊ luti armeni media-
tūu ⁊ ſpecies aſſatoꝝ cum luto ſigillato. Et non oʒ vt
ſit ſuperfluitas in aſſatiōne eoꝝ ⁊ liquefiat eoꝝ ꝟtus
imo opoꝛtet vt igniatur vas ⁊ eleuetur ſuper ignem
⁊ dimittatur ſuper ipſum ⁊ moueatur donec aſſent.
Et ex compoſitis declinantibus ad caloꝛē ſiue par-
uus ſit aut magnus ſunt trociſci aleſeniati. Et electu-
arium alcanzi ⁊ electuarium que dicam in antidota-
rio ⁊ electuarium de ſeminibus ſtipticis ⁊ troc. ō tro-
cudes ⁊ troc. de karabe. Et iteꝝ ſumatur gallaꝝ nō
perfoꝛataꝝ viridum ⁊ coꝛticum granatoꝝ ⁊ ſumach
⁊ piperis omnium. ana.ʒ.ſ. terantur ⁊ conficiantur
cum albū. oui ⁊ concaueťur granatū ⁊ ꝓijciať i ipſo
⁊ opileťur eius foꝛamen cum pulpa ⁊ ponatur ſup

prunas. Et ex illis eſt vt ſumatur tritici farina ⁊ miſ-
ceatur cum aliquantulo de ameos ⁊ fructu tamari-
ci ⁊ naſturcio. ⁊ diſſoluatur cum oleo omphacino
⁊ conficiatur ⁊ fiat panis ⁊ exſiccetur in furno: deiñ
ſumatur ex eo contrito pondus.ʒ.x. ⁊ bibatur in aq̄
frigida ⁊ pauco vino. Et huiꝰ quidem generiſ ex eis
quibus curantur pueri cum accidit ex eis fluxus vē-
tris tempoꝛe natiuitatis dentium ipſoꝝ eſt illud qđ
℞. papaueris ⁊ granoꝛum myrthi ⁊ thuris maſculi
ciperi omnium ana.ʒ.ſ. terantur bene ⁊ diſſoluant
in lacte eius cuius lac ſugat ⁊ detur in potu. Et huiꝰ
quidem generis eſt medicamen bonum expertū qđ
℞. granoꝝ paſſulaꝝ exſiccatoꝝ ⁊ bene tritoꝝ donec
fiant ſicut puluis. ⁊ ℞ oſſium aduſtoꝝ ⁊ medulle glā-
dium ⁊ coaguli ⁊ coꝛiandri aſſati ⁊ ſamat xylocara-
cte ſpine ⁊ ſeminis apij ⁊ cymini infuſi in aceto ⁊ pa-
nis azimi ſicci thuris ⁊ ameos partes equales teran-
tur valde: ⁊ cribelletur illud ⁊ ponatur de coagulo
minus q̄ʒ de alijs: aut ſit medietas partis: deide ſu-
matur ex omni hoꝛa nabac vna ita vt ſit quantitaſ q̄
ſumitur in die ex eo.ʒ.xx. ⁊ ſi fuerit ō coagulo minꝰ
q̄ʒ pars.i. tunc minuatur ex illo. ⁊ ſi fuerit coaguli
plus tunc reſtringit naturam in die vno. Et huiuſ q-
dem generis eſt vt ſumantur ciperis ſpica ⁊ balau-
ſtie ⁊ minutum thus ⁊ aliquantulum gallarum ſcili-
cet quantitas medie partis: decoquatur in aqua: de-
inde coletur illa aqua ⁊ puluerizetur ſuper eam de
galia muſchata ⁊ xyloaľ. crudo bono aliquid ſʒ q̄
exigit diſpoſitio ⁊ bibatur. Et huius generis eſt illō
quod ℞.ʒʒ. attramenti aleſkeſari, ſumach ptes equa-
les. ſumatur ex eo in ſuffuf pondus.ʒ.ij. vſq; ad du-
os aure. Et huius generis ⁊ ꝓpinquius ad equali-
tatem eſt vt ſumatur capillus veneris ⁊ ſpica aroma-
tica ⁊ ſemen auellane bedeoard ⁊ radix arboꝛis pini
⁊ fiant ex eis trociſci. Et ſcias q̄ neceſſitas ſpodij eſt
ad conſtringendum ſanguinem. Et neceſſitas ſemi-
num eſt ad conſtringendum fluxum ſtomatichum
Et neceſſitas pſilij aut arnogloſſe aſſati eſt ad pūctu-
ram. Et ſi non ipſum fluxum remouent ſiropi: ⁊ ꝓ-
prie quoꝛum aſſatio iterata eſt. Et cibus ſit quem dī-
ximus. Et ouum quidem elixatum iuuatiuum eſt in
fluxu ventris facto ab attractione inteſtinoꝛuʒ ⁊ nō
eſt conueniens epatico ⁊ ſtomaticho: imo quādoq;
nocet. In narcoticis vero eſt timoꝛ: licet quandoq;
accidat vt ſint neceſſaria. nam ipſa quandoq; confe-
runt inquantum groſſant materiam ⁊ inquantū faci-
unt doꝛmire ⁊ pꝛolongant neceſſitatem ſurgendi ad
aſcellam pꝛopter ſenſum moꝛdicationis. Et quo-
cūque modo ſit non opoꝛtet vt adminiſtrentur q̄ʒ-
diu ab eis excuſatio eē poteſt. Quod ſi neceſſaria fu-
erit: eoꝛum adminiſtratio exhibeantur ei cuius infri-
gidatur coꝛpus ⁊ debilitatur virtus: ⁊ apparet illud
in pulſu. Si vō neceſſarium fuerit: miſceantur cum
eis que ſunt ſicut caſtoꝛeum ⁊ crocus ⁊ ſimilia. Et
iam teſtati ſumus nos vidiſſe qui ſuppoſuit ſibi co-
lyrium ex opio ⁊ moꝛtuus fuit. Et cū poſſibile eſt vt
adminiſtret in colyrio nō adminiſtret in potu. Et quā-
do poſſibile eſt vt adminiſtretur i emplaſtris nō admi-

ſtretur ſuppoſitū ⁊ factuʒ colyriuʒ. Et ex emplaſtris ſtu-
pefacientibꝰ eſt vt ſumat opij ⁊ ſemis hyuſquiami
albi amboꝝ ana parteʒ.i. ⁊ cappulaꝝ glandiuʒ ⁊ ba-
lauſti. ⁊ acatie ⁊ thuris ⁊ myrrhe omniū ana parteſ.
v. aggregentur cuʒ ſucco hyuſqanıı albi; aut ſucco
coꝛticuʒ papaueris aut decoctōe eoꝛuʒ ⁊ liniat cum
eo: eſt eni bonū. Narcoticū potandū foꝛtis ſtiptici-
tatis: ℞. coaguli lepoꝛis pōdus danich.ij. ⁊ opij ta-
mideʒ: gallaꝝ.ʒ.vij. ⁊ thuris.ʒ.ſ. fiāt ex eis trociſci ⁊
ſit potio eoꝝ medietas aur. vnıꝰ. Et iteꝝ gallaruʒ im-
maturarū pars.i. thuris opij āboꝝ ana pars.ſ. ⁊ do-
ſis ſit vſq; ad.ʒ.i. Et iteꝝ ſemis hyuſqami albi ⁊ opij
papaueris ⁊ ſpodij ⁊ balauſtiarū ⁊ thuris partes eq̄-
les ⁊ doſis ſit vſq; ad.ʒ.i. Et iteruʒ opiuʒ ſandaraca
⁊ minutuʒ thus myrrha crocus ⁊ dētur i potu ex eo
due pillule ſicut cicer. Et conuenientius illo eſt illud
quod ℞. caſtoꝛei opij ſtoꝛacis liqde ſemis hyuſqa-
mi albi myrrhe croci aſſari thuris ameos partes eq̄-
les: ꝯficiant cuʒ melle diſpumato ⁊ ſit doſis ſicut na-
bac. Et iteꝝ merdaſengi quarta.ʒ.i. coaguli.ʒ.ſ. oſ-
ſis aduſti gallaꝝ ana.ʒ.i. opij danich vnuʒ. Et iterū
acatia ⁊ gallaꝝ ⁊ opij gūmi oīuʒ ana ps.i. fiāt ex eis
trociſci. Et iteruʒ narcoticuʒ ad bibēduʒ ꝯſtrigens i
duobus diebus: ℞. ameo ⁊ ſemis apij ⁊ coꝛticum
granati acetoſi ⁊ gallaꝝ ⁊ ſauine ptes eq̄les omniuʒ
opij partē.ſ. terant oīa ſicut alcohol: ⁊ ſit doſis eius
ex.ʒ.i. vſq; ad aur.i. i mane ⁊ tantūdē i ſero: ⁊ puero
ex vno danich vſq; ad duos danich. Et ex medicis
fluxus ventris que cōueniunt ei qui cuʒ fluxu habet
tuſſiʒ ſūt ſicut myrthꝰ ⁊ maſtix ⁊ gūmi arabicū ⁊ thuſ
⁊ pſiliū aſſatuʒ ⁊ ſpodiuʒ ⁊ caſtanee ⁊ nux ⁊ auellane
aſſate. ⁊ omnio opoꝛtet vt det illud i quo nō ē aceto-
ſitas ⁊ ponticitas vehemēs: imo opilatō ⁊ confoꝛta-
tio. Quod ſi non fuerit excuſatō dent pontica deide
ꝯſequēter exhibeant electuaria lenificantia pectꝰ. Et
multa qdeʒ ex electuarijs factis ex papauere ⁊ dra-
gaganto ⁊ gummi ⁊ xylocaractis ⁊ fructu myrthi ⁊
amali aſſati a mucilagie reruʒ que ꝓus aſſant deide i
genict i extrahēdo eaꝝ mucilaginē que cōiūgunt iter
vtraſq; res. In cibis vō eoꝛuʒ oʒ vt nō ſit moꝛdica-
tio nʒ ſalſedo pluma nʒ acetoſitas nociua ⁊ moueat
ꝟtutē expulſiuā. Et hoc ē ſicut illud qđ de lacte dco-
cto cū lapidibꝰ ignitis diximꝰ: ⁊ ꝓpe illud i quo ex-
tīguiť ferꝝ aliquotiēs. Et meliꝰ illo ē lac acetoſuʒ ab-
lato butyro cū rizi aut milij aſſatis. Et experiat ſum-
ma eiꝰ qđ digerit. Cū ergo ñ digerit aliqđ ſumatur
acceptio minoꝛ eo. Et de lactibꝰ decoctis foꝛtius cō-
foꝛtās ē lac vaccinū. Et qđ ex eis ꝯueniētiꝰ eſt calefa-
ctis ē lac caprinuʒ cū hoc q̄ ipʒ ē magis ſtipticū. Et
lac acetoſū ē meliꝰ calefactis q̄ʒ non acetoſuʒ. Et ſic
medulla ſimilaginea aſſata ifrigidata exſiccata. Et ſi-
cut panis cuiꝰ farina ꝯfecta ē cum aceto facta panis
valde: ⁊ ē calefactis vltꝰ. Et ſic lēs decocta i duabuſ
aqs effuſis ſuper eaʒ: deide decoquant i tertia dōec
iſpiſſetur ⁊ aceſcat aut non aceſcat ⁊ ſicut illud qđ ſit
acetoſa. Acetoſa autē ſūt ſicut illud qđ fit ex ſumach
⁊ granis granatoꝛuʒ ⁊ toꝛtellis i coꝛiandro ⁊ quan-
doq; ponitur i eo rizi. Et fabe decocte cuʒ aceto ſūt

bone eis. Et ex cibis eoꝛuʒ que comeduntur ⁊ ſunt ei
ſcipſis curatō bona: eſt vt ſumantur ex ſanich oꝛdei
pugilli.ij. ſemis papaueris pugillus.i. ⁊ coꝛticuʒ pa-
pa. pugillus.i. decoquantur valde ⁊ colentur ⁊ ſu-
mantur. Et ſi acetoſa fiant cuʒ ſanich maloꝛuʒ ace-
toſoꝛuʒ: aut granis granatoꝛuʒ: aut ſumach ex ūcō-
ueniens. Et ſit eoꝛuʒ ſal ſalgēma: teratur: deide per-
fricetur bene: deide admiſceantur ei grana granato-
ruʒ ⁊ coꝛiandrum ⁊ ſumach. Et ſi non eſt caliditas
vehemens permiſceatur cuʒ eo caſeus vetus aſſatus
tritus. Et opoꝛtet vt non ſumant i potu niſi frigiduʒ
qualecunq; ſit. Frigiduʒ eni conſtrigit ⁊ tepiduʒ re-
ſoluit ⁊ ſit neceſſariuʒ plus ni i colirica paſſione ſʒ
q̄ conditionatuʒ eſt: ⁊ i opilatiuo ⁊ i apoſtemoſo.
Et carnes i qbus datur ei licentia ſunt carnes alcein-
gi ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ⁊ aues parue ⁊ alcanabit ⁊
caro lepoꝛis ⁊ alcata ⁊ alſeſen ⁊ alfuahet ⁊ caro aſco-
rie ꝓpꝛie. Et rectius eſt vt ſint aſſate cum ſeminibus
condite aut acetoſe: ⁊ ē vitellus oui elixati in aceto ⁊
almuſulat facta ex eis cuʒ eis que ſunt ſicut grana g̃-
natoꝛuʒ ⁊ paſſule magnoꝛuʒ iterioꝛuʒ ⁊ coꝛiandruʒ
⁊ cuʒ eis que ſunt ſicut ſumach ⁊ que eis ſunt ſimilia
ex fructu rubi ⁊ capꝛeolis vitis ⁊ folijs acetoſe ⁊ fo-
lijs arnogloſſe ⁊ caulis iterate decoctionis ⁊ piſces
parui decocti cuʒ aceto. Et ex eis que currunt curſu
ſeminuʒ ⁊ flos ſiſtici ⁊ flos zarur ⁊ coꝛiandruʒ ⁊ gra-
na myrthi. Et quādo non digerunt carneʒ fiant eis
contritiones ex carne pulloꝛuʒ ⁊ alcubugi ⁊ ſimiliū
⁊ decoquantur foꝛtiter ⁊ miſceātur cuʒ eis rizi ⁊ mi-
lij paruʒ: deide colentur ⁊ reducantur ſuper ignem
donec appꝛopiquent coagulationi. deide fiant ace-
toſe cuʒ ſumach aut granis granatoꝛuʒ ⁊ ſimilibuſ.
Et alcoꝛdumech iuuatiuū ē eis cū nō coꝛrūpit digō
valde. Et oʒ vt nō ſaliat niſi paꝝ ⁊ vt curat ex eo i ma-
ne humiditas plurima: ⁊ pedes vehemētis ſunt iu-
namēti cū decoquūt i rizi aſſato. Et vitēt fructus oīo
q̄ʒuis ſint ſtiptici niſi cum ſtōus refugit ex cibis: ſed
caſtanee nō nocēt eis ⁊ ſilr alcaſbu. Et ſi cibus ſubti-
lis coꝛrūpat i ſtōis eoꝝ cibēt cibis i qbꝰ ſit groſſitu-
do ſicut ſūt pedes cū robub ſtipticis ⁊ ſicut ſoꝛbitio-
nes foꝛtes facte ex rizi ⁊ milio. Et qñʒ iuuat qdaʒ cū
cibo iſſato facto ex ventribꝰ ⁊ ſimilibus: Et acetoſo
facto ex bonis partibus vacce comedant acetoſum
ſoluʒ cuʒ micis ⁊ ſumatur cum eo ſi appetunt aliqđ
ex eis bonis ſm̄ quantitatem virtutis digeſtionis ⁊
non ſunt ventres conuenientes vltime omnibus ſpe-
ciebus aſcellationis. Et ex ſoꝛbitiōibus laudatis eis
eſt vt ſumatur papauer ⁊ aſſetur plurimum: deinde
fiat ex eo ⁊ rizi ⁊ milio ſoꝛbitio ⁊ ſi volunt fiat ace-
toſa cum ſumach ⁊ granis granatoꝛum ⁊ ſimilibꝰ.
Aut fiat ſoꝛbitio ex toꝛtellis ſiccis ⁊ rizi ⁊ adipe renū
capꝛarum. Aut infundatur ſumach in aqua plu-
uiali: ⁊ bulliat leuiť: deinde coletur vehemen-
ter: poſt ponatur in ea coꝛiandrum ⁊ dimittatur vſ-
quequo infundatur: deide coquatur poſtea fiat diſ-
ſolutō i ea manibus: deide coletur ⁊ pꝛoijciatur fex:
deide ſine ceſſatōe moueat ſup ignē cū ligno donec

ſtiptici exſiccatiui ⁊ ipſoꝝ rob: ⁊ ſucci portulace bi-
batur. ℥.i. ⁊ ꝯfert. ⁊ lac acetoſū decoctū in quo butyrū penitus nō ē. Et medicine qdē ſingulares calide
⁊ ſicce ſūt ſicut cyminū aſſatū. ⁊ ameos ⁊ aniſū aſſatū ⁊ cortices thuris ⁊ myrrha ⁊ ſtorax ſicca ⁊ aldarſiſahan ⁊ ſicut laudanū ipm de quo in potu dat pōdus. ʒ.ij. cū decocto. ⁊ caſeꝰ vetus aſſatꝰ q accipiat
ſicut ē: aut decoq̄tur in ſucco ſtiptico ſꝫ fac ſitim. Et
meliꝰ regimē ipſius ē vt abluatur cū aqua ⁊ ſale aliquotiēs aut decoquat bñ vt ingrediat ſal eī deinde
exſiccet. tūc .n. ʒ.i. eiꝰ reſtringit ⁊ ē fortior oī re. Et ad
pueros qḋ qñq3 excorticat nux ⁊ excorticata terit et
dat cū zuccaro frixo ⁊ aqua ſrā quantitas auellane
vnꝰ. Et attrimēta ⁊ coagula ꝯſtrictiue ſūt. Et de coagulo qdē hedi qñꝫ datur in potu infanti pondus
nūj. ʒ.i. in aq̄ ſrā ⁊ magno ſup illḋ vſꝫ ad pōdꝰ. ʒ.i. ⁊
etiā ex coagulo leporis: nā ipm retinet ventrē ſtatim
⁊ oꝫ vt incipiat q ad potandū dat coagula a danich
i. Si vō nō ꝯfert addat ex eo vſq3 ad illud qḋ nō ptranſeat in pōdere. ʒ.i. ⁊ caſeus qdē vetꝰ cuꝰ regūn
ꝑterint ē cū ex eo dat in potu. ʒ.i. ē minoris nocumēti ⁊ fortioris operationis q̄3 coagula. Et iam exiſtimauerūt qdā q qñ fruſtū ex alrob aduriſ donec denigretur: deinde dat in potu ex eo pōdus. ʒ.ß. tūc ſtrigit ventrē. Et qdā amicus meꝰ ex medicis iam dixit
mihi illud veꝝ eē expimentū. Et ſtercus canis comedentis oſſa ſolū cū in potu ex eo dat pōdus. ʒ.i. ⁊ .ß.
cū decocto retinet fortiter ⁊ ꝓpe ſicca acceptū in aq̄
Et ex eis que nō ptinent ad vnā duaꝝ extremitatū ē
venter ſtruthij exſiccatiuis: ⁊ doſis ſit. ʒ.iij. exſiccetur
⁊ limet cū luna ⁊ detur in potu ex eo quātitas hoc illi qui habent diariam in rob myrthi aut rob de cydonijs ſm declinatiouē complexionis. ⁊ iteꝝ lac caprinū decoctum donec ingroſſetur: aut decoctū cū
lapidibus pluuialibus ignitis ⁊ ter in ipſum ꝓiectis
⁊ qñq3 ponitur in ipſo parū rizi frixi ⁊ iteꝝ vitellus
oui elixati i aceto. Et ex compoſitis declinantibꝰ ad
frigus ſunt trociſci de ſpodio muſchati ⁊ trociſci nominati calidicon: ⁊ troc. de luto ſigillato ⁊ trociſci ḋ
balauſtijs ⁊ trociſci de alfeſiſabaragi ⁊ trociſci de
hypoquiſtidos ⁊ trociſci de croco ⁊ trociſci ḋ opio.
⁊ trociſci de papauere muſchati. Et pillule de opio:
⁊ pillule de mandragora ⁊ ſuffuf de granis granatoꝝ: ⁊ pillule de ſaudaracha: ⁊ ad fluxū ſuperfluum
pōdus. ℥.ij. oſtracoꝝ aduſtoꝝ: ⁊ luti armeni mediatiua ⁊ ſpecies aſſatoꝝ cum luto ſigillato. Et non oꝫ vt
ſit ſuperfluitas in aſſatione eoꝝ ⁊ liquefiat eoꝝ ꝯmo
imo oportet vt igniatur vas ⁊ eleuetur ſuper ignem
⁊ dimittatur ſuper ipſum ⁊ moueatur donec aſſent.
Et ex compoſitis declinantibus ad calorē ſiue paruus ſit aut magnus ſunt trociſci alefeniati. Et electuarium alcanzi ⁊ electuarium que dicam in antidotario ⁊ electuariuin de ſeminibus ſtipticis ⁊ troc. ḋ trocudes ⁊ troc. de karabe. Et iteꝝ ſumatur gallaꝝ nō
perforataꝝ viridum ⁊ corticum granatoꝝ ⁊ ſumach
⁊ piperis omnium. ana. ʒ.ß. terantur ⁊ conficiantur
cum albū. oui ⁊ concaueatur granatū ⁊ ꝓijciat i ipſo
⁊ opileatur eius foramen cum pulpa ⁊ ponatur ſup

prunas. Et ex illis eſt vt ſumatur tritici farina ⁊ miſceatur cum aliquantulo de ameos ⁊ fructu tamariſci ⁊ naſturcio. ⁊ diſſoluatur cum oleo omphacino
⁊ conficiatur ⁊ fiat panis ⁊ exſiccetur in furno: deiñ
ſumatur ex eo contrito pondus. ʒ.x. ⁊ bibatur in aq̄
frigida ⁊ pauco vino. Et huiꝰ quidem generiſ ex eis
quibus curantur pueri cum accidit ex eis fluxus vētris tempore natiuitatis dentium ipſoꝝ eſt illud qḋ
℞. papaueris ⁊ granorum myrthi ⁊ thuris maſculi
ciperi omnium ana. ʒ.ß. terantur bene ⁊ diſſoluant
in lacte eius cuius lac ſugat ⁊ detur in potu. Et huiꝰ
quidem generis eſt medicamen bonum expertū qḋ
℞. granoꝝ paſſulaꝝ exſiccatoꝝ ⁊ bene tritoꝝ donec
fiant ſicut puluis. ⁊ ℞ oſſium aduſtoꝝ ⁊ medulle glādium ⁊ coaguli ⁊ coriandri aſſati ⁊ ſamat xylocaracte ſpine ⁊ ſeminis apij ⁊ cymini infuſi in aceto ⁊ panis azimi ſicci thuris ⁊ ameos partes equales terantur valde: ⁊ cribelletur illud ⁊ ponatur de coagulo
minus q̄3 de alijs: aut ſit medietas partis: deide ſumatur ex omni hora nabac vna ita vt ſit quantitaſ q̄
ſumitur in die ex eo. ʒ.xx. ⁊ ſi fuerit ḋ coagulo minꝰ
q̄3 pars. i. tunc minuatur ex illo. ⁊ ſi fuerit coagulū
plus tunc reſtringit naturam in die vno. Et huiuſ q
dem generis eſt vt ſumantur ciperis ſpica ⁊ balauſtie ⁊ minutum thus ⁊ aliquantulum gallarum ſcilicet quantitas medie partis: decoquatur in aqua: deinde coletur illa aqua ⁊ puluerizetur ſuper eam de
galia muſchata ⁊ xyloaſ. crudo bono aliquid ſꝫ q
exigit diſpoſitio ⁊ bibatur. Et huius generis eſt illḋ
quod ℞. ʒʒ. attrimenti aleſekeſati, ſumach ꝑtes equales. ſumatur ex eo in ſuffuf pondus. ʒ.ij. vſq3 ad duos aure. Et huius generis ⁊ propinquius ad equalitatem eſt vt ſumatur capillus veneris ⁊ ſpica aromatica ⁊ ſemen auellane bedeoard ⁊ radix arboris pini
⁊ fiant ex eis trociſci. Et ſcias q neceſſitas ſpodij eſt
ad conſtringendum ſanguinem. Et neceſſitas ſeminum eſt ad conſtringendum fluxum ſtomachum
Et neceſſitas pſilij aut arnogloſſe aſſati eſt ad pūcturam. Et ſi non ipſum fluxum remouent ſiropi: ⁊ ꝓprie quorum aſſatio iterata eſt. Et cibus ſit quem diximus. Et ouum quidem elixatum iuuatiuum eſt in
fluxu ventris facto ab attractione inteſtinorum ⁊ nō
eſt conueniens epatico ⁊ ſtomaticho: imo quādoq3
nocet. In narcoticis vero eſt timor: licet quandoq3
accidat vt ſint neceſſaria. nam ipſa quandoq3 conferunt inquantum groſſant materiam ⁊ inquantū faciunt dormire ⁊ prolongant neceſſitatem ſurgendi ad
aſcellam propter ſenſum mordicationis. Et quocūque modo ſit non oportet vt adminiſtrentur q̄3
diu ab eis excuſatio eē poteſt. Quod ſi neceſſaria fuerit: eorum adminiſtratio exhibeantur ei cuius infrigidatur corpus ⁊ debilitatur virtus: ⁊ apparet illud
in pulſu. Si vō neceſſarium fuerit: miſceantur cum
eis que ſunt ſicut caſtoreum ⁊ crocus ⁊ ſimilia. Et
iam teſtati ſumus nos vidiſſe qui ſuppoſuit ſibi colyrium ex opio ⁊ mortuus fuit. Et cū poſſibile eſt vt
adminiſtret in colyrio nō adminiſtret in potu. Et quādo poſſibile eſt, vt adminiſtretur i emplaſtris nō admi

niſtretur ſuppoſitū ⁊ factū colyriū. Et ex emplis ſtupefacientibꝰ eſt vt ſumat opij ⁊ ſemis hyuſquiami
albi amboꝝ ana parteꝫ. i. ⁊ cappulaꝝ glandiuꝫ ⁊ balauſti. ⁊ acatie ⁊ thuris ⁊ myrrhe omniū ana parteſ.
v. aggregentur cuꝫ ſucco hyuſqamī albi: aut ſucco
corticuꝫ papaueris aut decoctōe eoruꝫ ⁊ liniat cum
eo: eſt enī bonū. Narcoticū potandū fortis ſtipticitatis: ℞. coaguli leporis pōdus danich. ij. ⁊ opij tātūdeꝫ: gallaꝝ. ʒ.vij. ⁊ thuris. ʒ.ß. fiāt ex eis trociſci ⁊
ſit potio eoꝝ medietas aur. vnꝰ. Et iteꝝ gallaruꝫ immaturarū pars. i. thuris opij āboꝝ ana pars. ß. ⁊ doſis ſit vſq3 ad. ʒ.i. Et iteꝝ ſemis hyuſgami albi ⁊ opij
papaueris ⁊ ſpodij ⁊ balauſtiarū ⁊ thuris partes eq̄les ⁊ doſis ſit vſq3 ad. ʒ.i. Et iteruꝫ opiuꝫ ſandaraca
⁊ minutuꝫ thus myrrha crocus ⁊ dētur i potu ex eo
due pillule ſicut cicer. Et conuenientius illo eſt illud
quod ℞. caſtorei opij ſtoracis liqde ſemīs hyuſgami albi myrrhe croci aſſati thuris ameos partes eq̄les: ꝯficiant cuꝫ melle diſpumato ⁊ ſit doſis ſicut nabac. Et iteꝝ merdaſengi quarta. ʒ.i. coaguli. ʒ.ß. oſſis aduſti gallaꝝ ana. ʒ.i. opij danich vnuꝫ. Et iterū
acatia ⁊ gallaꝝ ⁊ opij gūmi oīuꝫ ana ps. i. fiāt ex eis
trociſci. Et iteruꝫ narcoticuꝫ ad bibēduꝫ ꝯſtrigens i
duobus diebus: ℞. ameos ⁊ ſemis apij ⁊ corticum
granati acetoſi ⁊ gallaꝝ ⁊ ſauine ꝑtes eq̄les omniuꝫ
opij partē. ß. terant oīa ſicut alcohol: ⁊ ſit doſis eius
ex. ʒ.i. vſq3 ad aur. i. i mane ⁊ tantūdē i ſero: ⁊ puero
ex vno danich vſq3 ad duos danich. Et ex medicīs
fluxus ventris que cōueniunt ei qui cuꝫ fluxu habet
tuſſiꝫ ſūt ſicut myrthꝰ ⁊ maſtix ⁊ gūmi arabicū ⁊ thuſ
⁊ pſiliū aſſatuꝫ ⁊ ſpoduꝫ ⁊ caſtanee ⁊ nux ⁊ auellane
aſſate. ⁊ omnio oportet vt det illud i quo nō ē acetoſitas ⁊ ponticitas vehemēs: imo opilatō ⁊ confortatio. Quod ſi non fuerit excuſatō dent pontica deide
ꝯſequēter exhibeant electuaria lenificantia pectꝰ. Et
multa qdeꝫ ex electuarijs factis ex papauere ⁊ dragaganto ⁊ gummi ⁊ xylocaractis ⁊ fructu myrthi ⁊
amali aſſati a mucilagie reruꝫ que ꝓus aſſant deide i
genit i extrahēdo eaꝝ mucilaginē que cōtigunt iter
vtraſq3 res. In cibis vō eoruꝫ oꝫ vt nō ſit mordicatio nꝫ ſalſedo plima nꝫ acetoſitas nociua ⁊ moueat
vturē expulſiuā. Et hoc ē ſicut illud qḋ de lacte ḋcocto cū lapidibꝰ ignitis diximꝰ: ⁊ ꝓpe illud i quo extiguit ferꝝ aliquotiēs. Et meliꝰ illo ē lac acetoſuꝫ ablato butyro cū rizi aut milij aſſatis. Et experiat ſumma eiꝰ qḋ digerit. Cū ergo ñ digerit aliqd ſumatur
acceptio minore eo. Et de lactibꝰ decoctis fortius cōfortās ē lac vaccinū. Et qḋ ex eis ꝯueniētꝰ eſt calefactis ē lac caprinuꝫ cū hoc q ipꝫ ē magis ſtipticū. Et
lac acetoſū ē meliꝰ calefactis q̄3 non acetoſuꝫ. Et ſicē
medulla ſimilaginea aſſata ifrigidata exſiccata. Et ſicut panis cuiꝰ farina ꝯfecta ē cum aceto facta panis
valde: ⁊ ē calefactis vltꝰ. Et ſic lēs decocta i duabuſ
aqs effuſis ſuper eaꝫ: deide decoquant i tertia dōec
iſpiſſetur ⁊ aceſcat aut non aceſcat, ⁊ ſicut illud qḋ ſit
acetoſa. Acetoſa antē ſūt ſicut illud qḋ fit ex ſumach
⁊ granis granatoruꝫ ⁊ tortellis i coriandro ⁊ quandoq3 ponitur i eo rizi. Et fabe decocte cuꝫ aceto ſūt

bone eis. Et ex cibis eoruꝫ que comeduntur ⁊ ſunt i i
ſeipſis curatō bona: eſt vt ſumantur ex ſanich ordei
pugilli. ij. ſemis papaueris pugillus. i. ⁊ corticuꝫ papa. pugillus. i. decoquantur valde ⁊ colentur ⁊ ſumantur. Et ſi acetoſa fiant cuꝫ ſanich maloruꝫ acetoſoruꝫ: aut granis granatoruꝫ: aut ſumach erit cōueniens. Et ſit eoruꝫ ſal ſalgēma: teratur: deide perfricetur bene: deide admiſceantur ei grana granatoruꝫ ⁊ coriandrum ⁊ ſumach. Et ſi non eſt caliditas
vehemens permiſceatur cuꝫ eo caſeus vetus aſſatus
tritus. Et oportet vt non ſumant i potu niſi frigiduꝫ
qualecunq3 ſit. Frigiduꝫ enī conſtrigit ⁊ tepiduꝫ reſoluit ⁊ ſit neceſſariuꝫ plus nī i colirica paſſione ſꝫ
q conditionatuꝫ eſt: ⁊ i opilatiuo ⁊ i apoſtemoſo.
Et carnes i qbus datur ei licentia ſunt carnes alcinagi ⁊ alcubugi ⁊ alduragi ⁊ aues parue ⁊ alcauabit ⁊
caro leporis ⁊ alcata ⁊ alſeſen ⁊ alfuabet ⁊ caro aſcorie prope. Et rectius eſt vt ſint aſſate cum ſeminibus
condite aut acetoſe: ⁊ ē vitellus oui elixati in aceto ⁊
almuſuſat facta ex eis cuꝫ eis que ſunt ſicut grana ḡnatoruꝫ ⁊ paſſule, magnoruꝫ iterioruꝫ ⁊ coriandruꝫ.
⁊ cuꝫ eis que ſunt ſicut ſumach ⁊ que eis ſunt ſimilia
ex fructu rubi ⁊ capreolis vitis ⁊ folijs acetoſe ⁊ folijs arnogloſſe ⁊ caulis iterate decoctionis ⁊ piſces
parui decocti cuꝫ aceto. Et ex eis que currunt curſu
ſeminuꝫ ⁊ flos ſiſtici ⁊ flos zarur ⁊ coriandruꝫ ⁊ grana myrthi. Et quādo non digerunt carneꝫ fiant eis
contritiones ex carne pulloruꝫ ⁊ alcubugi ⁊ ſimiliū
⁊ decoquantur fortiter ⁊ miſceātur cuꝫ eis rizi ⁊ milij paruꝫ: deide colentur ⁊ reducantur ſuper ignem
donec appropiquent coagulationi. deide fiant acetoſe cuꝫ ſumach aut granis granatoruꝫ ⁊ ſimilibuſ.
Et alcordumech iuuatiuū ē eis cū nō corrūpit digō
valde. Et oꝫ vt nō ſaliat niſi paꝝ ⁊ vt curat ex eo i manē humiditas plurima: ⁊ pedes vehemētis ſunt iuuamēti cū decoquūt i rizi aſſato. Et vitēt fructuſ oio
q̄3uis ſint ſtiptici niſi cum ſtōus refugit ex cibis: ſed
caſtanee nō nocēt eis ⁊ ſiſir alcaſbu. Et ſi cibus ſubtilis corrūpat i ſtōis eoꝝ cibēt cibis i qbꝰ ſit groſſitudo ſicut ſūt pedes cū robub ſtipticis ⁊ ſicut ſorbitiones fortes facte ex rizi ⁊ milio. Et qñꝫ iuuāt qdaꝫ cū
cibo iſſato facto ex ventribꝰ ⁊ ſimilibus: Et acetoſo
facto ex bonis partibus vacce comedant acetoſum
ſoluꝫ cuꝫ micis ⁊ ſumatur cum eo ſi appetunt aliqd
ex eis bonis ſm quantitatem virtutis digeſtionis ⁊
non ſunt ventres conuenientes vltime omnibuſ ſpeciebus aſcellationis. Et ex ſorbitiōibus laudatis eis
eſt vt ſumatur papauer ⁊ aſſetur plurimum: deinde
fiat ex eo ⁊ rizi ⁊ milio ſorbitio ⁊ ſi volunt fiat acetoſa cum ſumach ⁊ granis granatorum ⁊ ſimilibꝰ.
Aut fiat ſorbitio ex tortellis ſiccis ⁊ rizi ⁊ adipe renū
caprarum. Aut infundatur ſumach in aqua pluuiali die ⁊ nocte ⁊ buliat leuit: deinde coletur vehementer: poſt ponatur in ea coriandrum ⁊ dimittatur vſquequo infundatur: deide coquatur poſtea fiat diſſolutō i ea manibus: deide coletur ⁊ proijciatur ſex:
deide ſine ceſſatōe moueat ſup ignē cū ligno donec

redeat ad ſimilitudineꝫ cibi: deinde ꝯdiat cū ſale pauco ⁊ ſit pinguedo eius adeps hedi: Aut amigdale aſſate cōtrite ⁊ paruꝫ olei: ⁊ nō multiplicēt i ipſa ſal ⁊ pinguedo ⁊ ita ſit ſiue cibus ſit calidus ſiue fridus. Et ex eorū pinguedib⁹ ē oleuꝫ omphacinuꝫ. Et oportet vt ſit aqua coꝝ aqua pluu. i ipſa ei eſt ſtipticitas. Et exiſtio ꝙ multitudo iuuamīti illius ē ꝓꝑ velocitatem ſue attractōis ad epar ⁊ velocitateꝫ reſolutōis eius quare nō reliq; i chilo humiditatē. Et iterdicatur eis vinū. Si autē non fuerit excuſatō ⁊ fuerit ꝟtus regrens ipſuꝫ vt ipſo reuiuiſcat: tunc ſit nigruꝫ ſtiptici ſaporis paꝝ. Et rectius qdē eſt vt nō comedat cibos plurīū ſpecieruꝫ neqꝫ multotiēs: imo oportet vt ſint contēti cibo pauce quantitatis ⁊ ſit vice vna: ⁊ vt ꝑmittāt ſuper cibuꝫ illud qd ē magis ſtipticū: aut ſugāt ante ipſū aliqd de cydonijs ⁊ granatis acetoſis. Et non bibant ſup illuꝫ aquā. Et ſi expectauerīt ⁊ nō bibant oio erit cura ꝑ ſe ⁊ ꝓpe cū nō mouētur ad eā. Et oꝫ vt premant coꝝ extrēa ſupiora vt attrahat nutrimētum ad ea ⁊ vt empl aſtrēt ſtōi coꝝ cū medicis ſtipticis retentiis ſfis ⁊ calis ⁊ permixtis ſꝫm ꝙ exigit diſpoſitō. Et oportet vt ponatur in eis ſpica ⁊ maſtix ⁊ myrrha ⁊ tortelle. ⁊ almeiſus ē pli iuuamenti: cuꝫ ponitur i medicis. Epithima bonuꝫ quo linitur illud qd eſt iter ſtomachuꝫ ⁊ epar: qū cōicat i fluxu bulianē.ʒ.x. abſynthij cū vio ⁊ colet ⁊ ponat ſup locuꝫ cuꝫ pāno: deinde ſumāt roſaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ myrthi ſicce ⁊ acatie ⁊ hepuſtides ⁊ gallaruꝫ partes equales ⁊ miſceantur cū aqua myrthi ⁊ iſpiſſet abſynthiuꝫ predictuꝫ ⁊ emplentur cuꝫ eo. Et ſcias ꝙ tyriaca eſt conferens valde omni fluxui ventris i quo itenditur ⁊ deijcit ꝟtuteꝫ ⁊ cuius cauſa nō ē apa neqꝫ cuꝫ eo eſt febris vehemens. Et conſiliuꝫ quod danduꝫ ē illi q nō ꝑmutat ex loco ſuo ⁊ iaꝫ retenta eſt eius aſcellatio quaꝫ habuit ſed corp⁹ ei⁹ non recipit nutrimentuꝫ eſt: vt comedat paruaruꝫ auium ⁊ almimehit pectora abſqꝫ extremitatib⁹ eoruꝫ magis tardis ad deſcendenduꝫ i patella coctoruꝫ. Et ſimiliter illi cuius appetit⁹ ē ad comedenduꝫ ⁊ debilitat ei⁹ digō: dent iſte res ⁊ caro rubea frixa cuꝫ oleo: puluerizato deſup cinamomo ⁊ iſundat illud ēt i ſiropo de cydonijs ⁊ malis.

Tractatus ſecundus de curationibus ſpecierum ſolutionuꝫ ventris diuerſaruꝫ predictaruꝫ poſt ceſſationeꝫ a cura vniuerſali.

Cap.i. de cura fluxus epatici.

Am ſciuiſti cāas flux⁹ epatici. ⁊ ſciuiſti curatiōeꝫ cuiuſqꝫ cauſe. oꝫ ergo vt redeas ad illud: ⁊ cures maliciaꝫ cōplexionis eius ⁊ apoſtema ipſius ⁊ debilitatē ⁊ opilatōeꝫ ⁊ repletōeꝫ ei⁹ ſꝫ vnūquodqꝫ cū eo qd dicit i cap. ſuo. Nam cuꝫ tu feceris illud tūc iaꝫ curaſti. Et illud quod cadit i hoc cap. de errore eſt vt dentur illi qui habet fluxum epaticum opilantium medicine conſtipatiue addentes in opilatione conſortantes eam vt cōſtringant naturam ⁊ perducit illud ad errorem maximum. Et multotiens quidem linit inſipiens epar i hac aſcellatione cum inſpiſſantibus ſanguinem ⁊ extinguentibus epar per hoc ꝙ ſunt frigida: ⁊ i hoc eſt mors ⁊ ſucceſſio putrefactionis: imo oportet cuꝫ ſcuieris ꝙ cauſa in ipſo eſt opilatio in epate ⁊ meſaraica vt intendas cuꝫ apertione opilationis. Et iaꝫ laudate fuerunt paſſe pingues in hoc cap. ita vt quidam exiſtimauerunt ꝙ ipſe ſanant fluxum lotiuum difficilem. Et nos quidem iam experti ſumus illud ꝙ fuit res non longinqua ab eo quod dixerunt. Et in inceptione aſcellationis epatice primum eſt vt nō approximet epar pani quoniam epar non recipit ipſum: imo rectius eſt vt ſit contentus aqua ſauich in die bis aut ter. Quod ſi tollerat i fine ſumat permixtionem milij cum eo decoquendo: deinde colando ipſum faciat. Et ſi tollerat vt comedat decoctuꝫ non colatū faciat: ⁊ in decoctione ſit ſacraiari.i. de ſauich cum.xx. ſacraiari aque ⁊ decoquatur vſquequo ingroſſetur. cumqꝫ in vaſe non fuerit varietas non erit maluꝫ vti adipe galline. Et quando eſt aſcellatio ſanguinea epatica ſicut prius tūc nō oꝫ vt retineat deſubtus aliqd vt nō retineat aliqd nocitiuū ⁊ accidat ꝑ illud nocumentū: imo denudet regimē ⁊ cura deſup.

Cap.ij. de cura fluxus ſtōaci ⁊ inteſtinalis abſqꝫ excoriatione: ⁊ primo de lubricatiuo.

Am ſciuiſti qualiter curatur lubricitas ſtomachi cum ſpeciebus ſuis. Et cura lubricitatis inteſtinorum proxima eſt illi ⁊ proportionalis ei. Et cum hoc nos afferemus poniones ⁊ ēplā ⁊ cāones digniora iſtis locis ⁊ canones ad eos i qb⁹ nō ſūt vlceroſi: ⁊ ſūt vt permiſceas ſtiptica fortis ſtipticitatis cū medicinis calefactiuis dando eas in potu ⁊ ponendo in emplaſtris. Et vt vtantur medicinis que adiuuant naturam ⁊ confortant ſpiritū ſicut tyriaca magna ⁊ homouſia ⁊ athanaſia. Et oꝫ vt adminiſtres narcotica quoniam ipſa ſunt fortis iuuamenti in hac egritudine. Et ſi ſignificant ſignificationes multitudinum phlegmatis labora in euacuando ipſum. Et ſi non valent medicine propinque fortes ⁊ fortes fortitudine temperata: tunc fortaſſe indiges eis que ſunt ſicut hellebori. verum euacuatō materiei huius egritudinis cum vomitu eſt difficilis ⁊ mala ⁊ raro euacuat vomitus phlegma deſcendēs ad inteſtina. Et non oportet vt bibant aquam inquantum poſſibile eſt. Amplius ſi bibunt eam non conceditur vt bibant eam omnino calidam. Et vinum quidem vetus ſubtile purum parum confert eis. Et illud quod diuerſificatur ab illo nocet eis. Et ſi diligunt vt in ſecundis menſis comedant: comedant in eis ea que ſunt ſicut ſauich algobere: aut ſauich alcabs ⁊ ſauich de ſiliquis: ſauich de granis granatorum ⁊ ſauich de nabac. Coriandrum vero eſt fortis impreſſionis in retinendo cibum in ſtomacho. Et ex compoſitis bonis ad eos eſt illud quod ℞. ſeminis arnogloſſe ⁊ aniſi amborum ana.ʒ.i. ⁊ corticis granatorum ⁊ ſan. draconis amborum ana.ʒ.ß.

⁊ eſt potio.i. ⁊ oꝫ vt bibat in vino pontico. Et ſi fuerit illic fe. tūc cū aqua pluu. ⁊ ex ꝯpoſitis conferētibus eis eſt electuarium de gallis ⁊ electuarium de thure ⁊ elm de ſiliquis. Et de emplīs ꝯferūt eis ſicut ēplm de ſemine lini cū dactilis ⁊ ꝯfortat eā eis q̄ ſūt ſic ſuc ci cydonioꝝ ⁊ alumīs humidi ⁊ hypoquiſtidos ⁊ acacie ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ maſticis ⁊ roſaꝝ ⁊ rubi ⁊ myrthi ꝑtes equales. Et qñ ſūt ex iſtis medicinis marā cuꝫ cera ⁊ oleo ſicut emplm abricalis ⁊ emplm rubus ⁊ emplm de ſauſel, cum fuerit caliditas. Facti autē ꝓꝑ vlcera inteſtinoꝝ cura eſt cura vlceꝝ ⁊ multitudo adminiſtratōis exiccantiū ſtipticoꝝ ex medicinis frigidis: ſicut ē illud quod fit de acreſta ⁊ ſumachia: ⁊ curetur cura dyſenterie quam dicemus. Et cum cauſa cholerica illic eſt illa que effūditur ⁊ vlcerat: tūc melius ē vt ipſa euacuetur in eſtate cū vomitu ⁊ nō euacues eā ex via vlceꝝ. Et qñ cā eius ē phlā neceſſariū ē tibi vt euacues phlegma ꝑ cliſtere dictū in ca. ſuo. ⁊ exſicces cibū ⁊ calefacias ipm ⁊ ponas ipm ex aſſatis ⁊ alcalage factis ex carnibus leuibus ⁊ minora potū aq̄. Deinde ſi idiges fortiori illo tūc vtere aut albo ad ſtōm: aut nigro ad inteſtina inferiora. ⁊ ē ēt ex eis q̄ euāt linita.

Ca.iij. de cura vlceroſi.

Edicamen bonū ad lubricitatē humidā ⁊ eſt ſicut cibus: ℞. paſſas nigras que coquantur ⁊ terantur cum ſuis interioribus ⁊ miſceātur cuꝫ eis cortices granatoꝝ alboꝝ ⁊ piper albū ⁊ oleū omphacinum ⁊ comedatur cum pane. Et oportet vt cōmiſceantur cum eo quod in ipo adminiſtratur de ſtipticis frigidis maſtix ⁊ thus: ⁊ ſi tollerat piper. Et cum chronica ſit ſolutio ventris lubricatiua ⁊ cōtingit vt virtus cadat: tūc neceſſarium eſt in hoc vt incipias cum equatione complexionis ⁊ calefactione ei⁹: ⁊ facias egro vti exercitio quod ipſe tolleret: aut facias ipſum ingredi balneum ⁊ premas eum ꝓſſione ſubtili ⁊ frica quod de corpore eius apparet. deinde da ei ad ſorbendum iacenti non ſedenti: inuno coxa eius ſuperiore ⁊ toto quod ſupra ipſam eſt in ꝑparatione aliquid de aqua carnis fortis cum qua mixta ſint vinum ſtipticum ſubtile ⁊ tortelle ſicce. Et ſi tollerauerit virtus ⁊ ꝯplexio eius vt ꝯſeq̄nter adhibeas aliqd penetrare faciēs ſicut diapipereon ⁊ diacalamentū: fac illud ita vt faciat ipm penetrare: nam cū feceris illud attrahet epar aliqd illius cibi ⁊ ꝯfortabitur eo. Reliquaꝝ aūt ſpecieꝝ fluxus ſtōi q eſt infra lubricitatē plurimā cura nota eſt ⁊ appropiquat curationi lubricatiui. In illa ergo cuius cā eſt cholera ru. plurima effuſa ad ſtōm ⁊ inteſtina oꝫ vt tempe res membꝝ in quo generatur cholera ⁊ a quo ꝓcedit. ſ. epar ⁊ fel ꝑ illud qd ſciuiſti i ca. ſuo. ⁊ eiīces ſuꝑfluitatē cholericā ſi fuerit plurima. ⁊ rectius illo ē cū vomitu ſi poſſe ē ⁊ leuet cū fluxu vētris ſi non fuerit i ꝟtute debilitas ⁊ nō timetur vt accidāt vlcera aut ꝙ ſint facta. Et poſt illud incipe in ꝑnis cū infrigidantibus ⁊ ſtipticitatē facientibus ꝑdictam. Et multotiens idē ſanat hanc leſionē ſumere in potu myrobo. citrinos. Ipſi enim educūt cholerā ⁊ faciūt ſuccedere virtutē infrigidatiuam facientem ſtipticitatem. Et ex eis que conferūt eis ē adminiſtratio lactis acetoſi ⁊ ꝓprie cum ſpodio. Et ſimiliter cum aqua ſauich ordei. Et ſi fuerit cauſa eius phlā curetur cum eis que educūt phlā ex ebibitis ⁊ cliſteribus ſi fuerit plimuꝫ valde. deinde curetur cum eo quod conſtipat ⁊ calefacit calefactione temperata. Et ex eis que cōueniūt ad illud eſt elm de granis granatorum quod eſt cuꝫ cinamomo ⁊ elm alcanzi ⁊ trociſci de ſpeciebus. Et ſi phlā eſt vitreum non eſt excūſatio coꝝ que ſunt ſicut trociſci aſkiladis ⁊ ſuffuf facti ex aniuden ⁊ ameos ⁊ cymio in aceto poſito ⁊ aſſato ⁊ ſemie lini torrefacto ⁊ galla ⁊ balauſtijs ⁊ carui ⁊ myrrha et thure cum ſpodio ſꝫm ꝙ tibi bene viſum fuerit de menſuratione teſtimonij. Et ſi fuerit illic phlā ⁊ cholera ſit ⁊ ſignificant illa exitus eius quod egreditur. ⁊ reliq̄ ſigna iuuabūtur ſi ſumpſerint myrobol. citrinorum partem.i. ⁊ naſturtij partem.ß. cum quibus miſceāt zuccari ⁊ granoꝝ myrthi ⁊ ſumac ⁊ carnieſech oīuꝫ ana ſextam partis illius. Et ſi fuerit cauſa melia effuſa ad ipſum nos faciemus ei caplm ſingulare quod appropriatur ei cū caplīs fluxus melici ⁊ ꝓportionabimus ipſum ad ſplenem. Sed ei qui ē ſꝫm cibaria ⁊ cibos ſingulare etiam faciemus caplm. ⁊ ſi nō fuerit niſi debilitas fortis ⁊ malitia complexionis cōſiderabis malitiam complexionis per ſigna ſua. Et plurimū qdem malitie complexionis inteſtinoꝝ eſt cōmunicās malitie complexionis ſtomachi ⁊ ſigna eius ſūt ſigna illius. Quod ſi debilitas fuerit in digeſtiua ſola ⁊ fuerit frigus iuuantur cum elō alcanzi ⁊ iuuantur cū elō noſtro qd eſt ſꝫm modū hūc: ℞. xyloal. crudi ⁊ cymini i aceto infuſi ⁊ aſſati ameos carui.ʒʒ. aſſari ⁊ cardamomi interioꝝ paſſulaꝝ tritorū partes equales: ⁊ fiant ex eis ſuffuf. ⁊ doſis ſit vſqꝫ ad.ʒ.iij. Et ſi fuerit illic ventoſitas plurima pōam⁹ in eo ſemen alceſabrā ⁊ ſemen rute. Et iteꝝ ꝯpoſituꝫ quoridā plurime vtilitatis in hoc ca. ℞.ʒʒ. ſe. feniculi ⁊ aniſi ⁊ pipis longi ⁊ cardamomi oīuꝫ ana.ʒ.iij. ⁊ ſe. ameos ⁊ apij amboꝝ an̄.ʒ.iiij. ⁊ caſſie ⁊ calāi aromatici ⁊ cyperi ⁊ xyloal. crudi oium ana.ʒ.iij. ⁊ ß. ⁊ galle.ʒ.v. ⁊ croci.ʒ.iiij. ⁊ gariofil. ⁊ blacte bizantie ⁊ nucis muſchate oium ana.ʒ.iij. ⁊ ſextā granoꝝ myrthi.ʒ.xx. informētur ex eo trociſci ⁊ ſit doſis eorum ſꝫm menſuram teſtificati. Et iuuant in ea trociſci almarmaur ꝓpe ſi fuerit ꝟtus expulſiua debilis etiam. Et iuuant in ea emplā ꝑdicta calefactiua. ⁊ ſi fuerit cum debilitate expulſiue permiſce ea cum abſynthio. Quod ſi fuerit corruptio ꝓꝑ calorē adminiſtrabis medicinas infrigidatiuas ⁊ ſit in ea ſtipticitas aliqua ⁊ ingroſſa cibuꝫ: ⁊ fac eum ex genere frigidoꝝ groſſoꝝ de qbus diximus in ca. malitie digeſtionis. Et oꝫ ꝙ adiuueris cū eis que diximus in eodem ca. Quod ſi fuerit debilitas in retentiua ꝓpter frigus aut calorem adminiſtrabis ſtiptica ꝑdicta in initio ca. calida aut frigida. Et ſi fuerit expulſiua etiam debilis adminiſtrabis ſuffuf de ſcoria ferri in nuce muſcata in ſiropo de menta ⁊ adminiſtrabis emplā ſꝫm neceſſitatem.

Ca.iiij. de cura fluxus cholerici.

Iam diximus ipſam in capitulo ſtomachi. τ eſt pendens in fine rei cū curationibus diſpoſitionū epatis τ fellis τ ſtomachi generantiū cholerā: τ oꝫ vt queratur illic.

Ca.v. de cura fluxus melancholici τ ē ſpleneticuſ fluxus in quo non eſt excoriatio.

Oportet vt intendas in ipſo curam ſplenis τ cauſam eius cognoſcas τ opponas ꝑ illud quod neceſſariū eſt in eo. Et ſi fuerit illic multitudo melancholie τ exuberantia virtutis euacuab cum decoctione epithimi τ ſimilibus. Et ſi groſſa ſicut fex τ non fuerit ab apoſtemate in ipſo propter groſſitudinem melie ipſius tūc adminiſtrabis i ipſa hoc ſolutiuū ſi fuerit virtus fortis: ℞. ſalis gēme ptē i. τ ſpine egyptiace parteſ tres. τ hellebori nigri ptes ij. decoquantur itaqꝫ ſpina τ helleborus in aqua fortiter τ diſſoluatur in ipſa ſal τ coletur. Et hec eſt via fluxus eius τ purgationis eius ab eo quod fluit ex eo. Et ſi neceſſaria fuerit phlobotomia phlomia et ꝯtra epar τ ꝯtra os ſtomachi. τ ſi cū fuerit in fluxu ſtomatico melancholico propter illud quod eſfunditur ad ſtomachum ex humoribus melancholicis pone ſuper ſplenem ventoſas retentiuas retento in eis illo quod ab eis comꝓhenditur ad ſtomachum τ inteſtina: τ poſtea rege cum eo quod ē ſubtile confortatiuū ſicut eſt hoc compoſitum quod eſt noſtꝛ: ℞. granorū granatoꝝ. ʒ. x. ben rubei torrefacti. ʒ. i. τ ſemis alſcebrē. ʒ. i. zedoarie. ʒ. i. karabe. ʒ. i. τ ſeminis rute. ʒ. i. rizi. ʒ. i. fiat ex eo ſuffuf: τ ſit doſis eius. ʒ. iij. Et iterū ſumantur grana granatoꝝ τ paſſe nigre terantur cū aceto τ aqua τ exꝓmaſ deſuꝑ τ coletur τ ꝓijciatur deſuꝑ ſalis paꝝ τ origani τ tingat cū eo. Si āt neceſſaria fuerit fortiora hoc: ſuāntthuris cipi τ nucis cuꝓſſi τ gallie ana. ʒ. ſ. τ tortellaꝝ. ʒ. i bibatur cum vino antiquo puro.

Ca.vi. de cura fluxus ſanguis abſqꝫ excoriatiōe.

Iam ſciuiſti ꝙ hic fit ex corpe. Et fit ex ſtomacho τ inteſtinis ſupioribus τ inferioribus: et fit ex ficteri. Et nouiſti ſigna coꝝ. τ qui ex eo ē virulentus τ feculentus τ lotiuus cura ipm ex parte epatis τ rectificatione cōplexionis eius τ apertione opilationi ipſius. Et regimen antecedenſ in curatione illius eſt conſideratio diſpōnis in repletiōe: τ ꝯſideratio cauſaꝝ facientiū neceſſarie. Cū ergo nō eſt ꝑꝑ ipm dolor τ exiſtimas ꝙ eſt ex corpe aut epate: τ non cadit ꝓpter ipm virtus non retineas ipſum. Et ſi timetur ꝙ curſus eius quandoqꝫ facit accideſ excoriationē aut facit accidere debilitatem fiat phlomia: τ extrahatur ex ꝯtrario motus partis eius: deinde adminiſtrenſ medicine ſtiptice reſtringentes ſan. Et in illo qui accidit ex ruptura in venis inteſtinorū qm̄ ꝑducit ad excoriationē feſtine. Oportet ergo vt ꝯuertas ſtudiū ad retinendū eū τ inclinandū τ contrariū ptis ſi fuerit illic repletio vehemēs τ plurima Et ſcias ꝙ potata ꝯſtrictiua ꝯueniētiora ſūt ei qui eſt ex inteſtinis ſupioribus τ q̄ ſequūſ ea τ q̄ ſūt ſuꝑ ea. Et cliſteria ſūt ꝯueniētiora ei q ē ex inteſtinis inferioribus. Et in eo q ē inſ illa rectū ē vt aggregenſ vtraqꝫ curatōēs. Et oēs medicine ſtiptice frigide τ faciētes glutinationē ꝓdicte in eū q̄ dicta ſūt ſtringūt ſanguinem ꝓcipue quando in eis ponūtur alumē τ hematites vel ſemen canabis tritū ſicut puluis τ ſan. dra. τ karabe τ corallus τ margarite: cū bibūtur τ fiunt ex eis cliſteria. τ qn̄qꝫ indiges narcoticis. Et qm̄ eſt tibi neceſſariū vt confortes ea cū illis in qbus cū ſtipticitate eſt fortitudo. Et troc. de balauſtijs in ſūma coꝝ que bibūtur eſt vnus fortis τ troc. de ſe. acetoſ. τ troc. de ſe. canabis per illud qd ſcire fecimꝰ τ ſuccꝰ arnogloſſe τ ſuccus pſilij τ ſuccus barbe hircine in his capitulis iuuamentū ꝯferūt: τ ꝓprie cū ponunſ in eis medicine ſingulares ꝓdicte τ troc. dicti in pīmis. Et iterū ſumatur maloꝝ τ cydonioꝝ τ roſarum ſiccaꝝ oiuꝫ ana. lb. ſ. decoquanſ in qnqꝫ lb. aq̄ donec remaneat lb. i. τ. ſ. τ ꝓijciatur ſuper eam tantūdem oleū roſ. τ coquaſ in vaſe duplici donec conſumatur aqua τ remaneat oleū: τ oleū illud adminiſtreſ i eis que bibūtur. Cliſteria vo reſtrictiua ſūt ex iſtis ſuccis τ ex aquis in quibus decoquūtur ſtiptica nota. Et puluerizentur ſuꝑ ea que coquūtur in eis τ ponantur in ipſis pinguedines ex adipe renū capꝛarū τ ex oleo roſ. bono vltimo: τ dicemus ea in antidotario. τ dicemus ea etiā in ca. excoriatiōis τ eligemꝰ ex eis ſalua temperata in quibꝰ nō ſūt medicine acute τ afferremus quedam hic. Cliſtere bonū ex eis q̄ expoſuimus: ℞. corticū granatoꝝ τ arnogloſſe τ ſiliquaꝝ ſpine τ ſanich rizi omniū ana. ʒ. viij. τ ſumāſ de gallis imaturis. ij. τ balauſtiaꝝ τ ro. oiuꝫ ana. ʒ. iiij. effundatur ſuꝑ ea aq̄ emina. i. cū parua aqua. τ ſi fuerit aqua illa aqua virge paſtoris erit valde bōa deinde decoquatur cū facilitate donec remaneat fere tertia eius τ coletur τ ſumatur alumis. ʒ. ſ. τ ſan. draco. τ acatie τ hematitis vel ſeminis canabis τ balauſtiaꝝ τ ſucci barbe hircine τ gummi τ bdellij aſſati τ ceruſe plumbi τ oſtracorum aduſtorum τ luti rubei τ armeni omnium ana. ʒ. i. τ olei ro. ʒ. vij. τ interioris adipis capꝛarū. ʒ. vi. τ qui vult ponat i ipſo opij pōdus danic vſqꝫ ad danic. τ. ſ. τ cliſterizet cū eo. Et cum eſt intentio in cliſteri retentio ſan. nō eſt neceſſe vt ingroſſetur cum facientibus glutinatiōeꝫ ex rizi τ milio τ ſimilibus. Et cum eſt in ipſo reginē excoriationis aut regimen amboꝝ ſimul neceſſariū eſt illud τ ſtudebimus vt hec duo non faciant ingredi in cliſteribus ventoſitatē. Et ex ſuffuſ fortibus in hoc ca. eſt vt ſumatur acatie τ gūmi arabici τ ſemis hyuſqami albi τ opij τ ceruſe plūbi τ luti armeni τ karabe τ gallaꝝ imaturaꝝ omniū partes equaleſ: cōtere ea τ aggrega ipſa cū medicamine decocto calido τ fac ex eis ſimilitudines glandiū. In eo vo q ē ex ficteri ſufficit vt adminiſtres has medicinas ſumaſ merdaſengi τ balauſtie τ ceruſe plumbi τ oſtraca aſſata τ adminiſtrentur ſuꝑ locum poſt ablutioneꝫ τ mūdificationem. Cum ergo feceris hoc τ remanet ſuꝑ te egritudo τ nō retinetur nō inuenis ei excuſatio nē qn liges ambas manꝰ ab aſcella ſtringēdo vehemēt τ frica extrēitates coꝝ vehemenſ τ ſedeat eger i aq̄ ſſa eſtate τ i aere ſſo i hyeme τ da ei ad potādū

aq̄ ſſaꝫ τ effunde ſuper eꝰ ſorbitōēs ſuccos ſſos τ iſſatos: τ ſiropos conſtrictiuos: ſicut rob de acreſta τ rob de ribes τ ſimilia iſſata cuꝫ niue.

Cap.vij. de cura excoriatōis iteſtioꝛuꝫ τ vlcerum.

Oportet vt ñ ſit error i excoriatōe ſteſtiorū. Fortaſſe eni nō ē illa q̄ idgeat eo i quo eſt dolor vehemens τ eſt i admiſtratōe eiꝰ i ipſa perniticoſ: τ eſt i ipſa iſſatō vehemens. τ dare melones idos τ lactucam τ portulacam eſt ſufficiens i cura. Cunqꝫ admiſtras cliſteria i qbus ponuntur me dicīe cauterizatiue eſt pernitioſum. Et oportet vt cures ſicut ſciuiſti illud qd eſt i iteſtis ſuperioribus cuꝫ ebibitis τ qd eſt i iſerioribus cuꝫ cliſteribus τ qd eſt i medio cum vtriſqꝫ curis. Deīde ꝓmuꝫ qd oportet te conſiderare eſt diſpoſitō cauſe facientis excoriatōeꝫ τ vlcera iteſtinorum: an eſt adhuc i effuſione. Et an cauſa eius aſcendens ſit ex ruptura: aut repletione: aut apoſtemate remanente: aut eſt retentum τ abſciſum τ iam deſtructum eſt τ remanſit veſtigium eius ex excoriatōe τ vlcere. Et nos qdeꝫ iaꝫ dedimus ſigna i hoc. Si ergo cauſa effunditur ꝑpara i abſcidendo ipſam τ conſtrigendo ipſam cum eo qd iam ſciuiſti i loco ſuo. Et ſi fuerit neceſſaria euacuatō propter malitiam hu. fac eam cuꝫ timore τ cautela. τ ſtude vt ſit ſolutiuum non vehementer nociuum veſtigio τ vlceri: imo ſit ſicut myrobaſ. Et rectifica ipſum cum eo qd miſceatur ei ex eis que ſunt ſicut dragagā. τ que ſunt ſimilia illi. Qd ſi tibi poſſibile eſt vt prohibeas ipſum a cibo duobus diebus vt fiat corpus amaruꝫ eius qd effunditur ab eo fac. Et cuꝫ volueri ſ ipſum cibare ciba eum lacte decocto cum lapidibꝰ τ decoque ſm ꝙ pteriit i cap. ſuo. τ iſte cibus ē ſm ſententiam medicīe. Cibus vero ipſe apud neceſſitateꝫ τ apparitōeꝫ debilitatis eſt ille cuius q̄titas minoratur τ confortatō multiplicatur ipſius: ſicut epar gallīne pignis τ paruꝫ panis de ſimila τ declinis ad azymitateꝫ τ teſticuli galloruꝫ τ oua ſorbilia que aſcendūt i ſorbilibus τ deſcendunt ab aſſatis fortibus: τ quandoqꝫ iuuatur valde ex piſcibus aſſatis calidis τ pedibus decoctis i lacte dulci. Et rizi torrefactum eſt bonum eis valde cum ſugit ipſum. Et oportet vt conſeruemus virtutem eius etiam cum rob fructuū τ cibis dcīs i ca. ꝓmo. Et ſit ſal eius ſal gēma τ ſit torrefactuꝫ τ non oꝫ vt bibat vinuꝫ niſi qn̄ nō multiplicatur caliditas: tunc eni bibat ex eo paꝝ quod ſit nigꝝ ſtipticuꝫ τ aqua eius ſit aqua frigida. Et non eſt conueniens vt i ꝓmis icipiat a medicis puris ſingularibus cuꝫ qualitatibus ſuis ſtipticis τ aſperis. Et quādo dolor ſit fortior idiges neceſſario facientibus glutiatōem vt fiat ſicut maran τ liniatur ſuper faciem infirmi. Et omnes medicīe ifrigidatiue facientes ſtipticitateꝫ permixte cuꝫ glutiatis ſūt iuuatie niſi accidat corroſio: fortaſſe eni tunc idigebis abſterſiuis τ cauterizatiuis permixtis cuꝫ eis que leuia ſunt ſine mordicatōe. Et oportet vt detur i potu habenti excoriatōeꝫ illud qd i potu eſt ex ſcibus τ alijs i aqua ſſa τ non i aqua calida. Et reubarbaro qdeꝫ ieſt proprietas mirabiſ in vlceribus inteſtinoruꝫ τ in fluxu ſigatās: τ ꝓprie quando datur in potu in eo quod eſt ſicut aqua arnogloſſe cū pauco vino antiquo. Et glādes aſſate τ ſilique virtuteꝫ habent forteꝫ coniuncte τ ſeparate τ ſemen roſe eſt mirabile valde. Et nos iā experti ſumus illud qd dixerunt quidam ꝙ quādo dantur ex eo in potu. ʒ. iiij. cum aqua frigida remouentur ab eo. Lutuꝫ auteꝫ ſigillatuꝫ eſt iuuatiuum valde omni excoriationi: ita ꝙ corroſioni de quo in potu daſ poſt mundificationē corroſiōis τ ſoſpicia cum cliſteri aliquo ex cliſteribus que diximus. Et ſimiliter cum cliſtere ſit cum luto ſigillato in ſucco arnogloſſe τ ſtella ſcemius ē τ ſucco portulace. Et ex eis que ē cōferunt ad illud eſt ſuccuſ mori quod nō maturaſ: τ ſiſr ſiropus herbe cande equi: τ ſuccus herbe tinctoꝝ citrine imbibūꝰ τ cliſterizatꝰ. Et dixerunt qdam in medicinis hꝰ ca. pedeꝫ alhacoham. τ exiſtimo ꝙ ſit pes corui. τ dſ ꝙ hyp. cum dixit pes alhacohaꝫ intellexit folia ficus: τ hoc non ē ex eīſ q̄ conueniunt i hoc cap. Et potare coaguluꝫ leporis τ caſeuꝫ ablato ſale eius ab eo ſm ꝙ diximus i cap. ꝓmo eſt vehementer iuuans eos τ qd ē vltimū i corroſione. Et cuꝫ accīt excoriatō propter medicīam ebibitaꝫ: tunc ex rebus iuuatis eſt vt fiat cliſtere cuꝫ butyro τ ſan. drac. ſ. ponantur in. ʒ. xxx. butyri ex. ʒ. i. ſan. draconis vſqꝫ ad. ʒ. iij. Et ex cōpoſitis valēnbꝰ ad eos ſunt trociſci de ſuffuſ ſſi ꝑdicti. Et ex eis q̄ illis bona ſunt eſt panis cuꝫ puluerizatur ſuper vinuꝫ τ detur i potu ex eo τ bibatur poſt ipſuꝫ aq̄ ſſa: τ ex eis que conferunt eſt vt ſumatur cineris oſtracoꝝ fluuialiuꝫ ptes. iiij. τ gallarū ptes. ij. τ pipis pars. i. terantur τ cribelleſ τ puluerizeſ ex eo pondꝰ. ʒ. i. ſſ cibuꝫ τ bibaſ cuꝫ aqua ſſa. Et filoniuꝫ eſt eis iuuatiuuꝫ ē cuꝫ bibunt ipſuꝫ cuꝫ aqua ſſa. Suppoſitoria vero τ cliſteria cōuenientia ad hoc ſunt ſicut cliſteria τ ſuppoſitoria conuenientia ad fluxuꝫ ſan. abſolute additis i eis i ꝓncipio facientibus glutinatōeꝫ ſtipticis: τ i fine eius ſi perducit ad corroſionem mundificatis τ cauterizatis. τ vſquequo diſſoluatur illud qd eſt ſuper iteſtia τ remaneant manifeſta: non oportet vt pertranſeas glutinatōeꝫ facientia τ ſtiptica. Et dixerunt qdaꝫ ꝙ oportet ne acatia mittātur i cliſteri cū non eſt i egritudīe ſan. τ non eſt hoc aliqd: deīde cuꝫ mundificatur vlcus icipiatur cuꝫ exſiccatis ſtipticis glutinatis τ pīguibus: deīde i fine eius ſi perduc ad corroſioneꝫ cuꝫ mundificatis τ cauterizatis. Et ſunt qdaꝫ homies q permiſcent reꝫ modicaꝫ de calidicō i qbuſdaꝫ ſuccis. Et cliſteria ſalua conferunt ei iuuamentuꝫ maximuꝫ. Veruꝫ cuꝫ non ducē neceſſitas ad illud qd eſt acutuꝫ τ ad illud qd eſt acetoſuꝫ: tūc melius eſt vt non adminiſtretur. Et oportet vt permutatō fiat ꝓmuꝫ ad acetoſa: deīde ad calida. Et quādo exigit neceſſitas τ corroſio: tunc non cures τſi cuꝫ calidicon adminiſtres neceſſitateꝫ maꝫ i eo. Et quandoqꝫ rectuꝫ eſt vt icipias cuꝫ aliquo narcoticoruꝫ: deinde adminiſtra cliſteria acuta niſi cum non tollerat ipſa infirmus: τ de iſtis acutis τ illis que ſiunt ex arſenico timetur denudatō cutis poſt cutē donec perforentur i teſtia. Et propter hoc oꝫ vt ſit inceptō i adminiſtrād o

ea cuꝫ ſcis ꝙ vlcus iaꝫ corruptuꝫ eſt. Et non tardat vſqꝫ ad horaꝫ i qua timetur ꝙ accidat foramen ꝓpter dilatatõeꝫ vlceruꝫ ⁊ ꝓfunditatem eorꝫ. Et ſcias ꝙ adeps capraruꝫ ē bonuꝫ ſup totuꝫ illud qḋ aggregat ad cliſteria ex glutiatis: eſt eni ſuccurrens ⁊ ſedāſ mordicatõeꝫ ⁊ portat ſuper locuꝫ egritudis velocit. ⁊ hoc etiaꝫ non eſt neceſſariuꝫ niſi i pncipio egritudis. Et quando peruenit ad ſanieꝫ idiges mundificatis: deīde illis que ſunt fortiora. Et idiges ſi i duritieꝫ lapidis conuertatur piguibus ⁊ glutiatis ⁊ ſeparantibus iter mediciaꝫ ⁊ egritudīeꝫ. Et cuꝫ ſciueris ꝙ vlcera ſunt ſordida: tunc mundifica ea cuꝫ eiſ que ſunt ſicut aqua mellis. ⁊ fortior illa eſt aqua ſaliſ ⁊ aqua i qua condiuntur oliue ſalite ⁊ decoctō piſcium ſalitorꝫ. Et neceſſariuꝫ eſt tibi i ſanie vt adminiſtres ea que ſunt ſicut trociſci de arſenico proculdubio cuꝫ pertranſierit egritudo nouitateꝫ ⁊ non prohibuerit ab eis ꝓhibitor. Et ſcias ꝙ cliſteria piguia glutinatiua ſedant doloreꝫ eius qui habet vlcus i inteſtinis ſuis corroſiuuꝫ: ſed non ſanant: ⁊ nō cures i corroſione niſi de medicis conferentibꝰ corroſioni ⁊ ſunt mundificantia abſterſiua cuꝫ exſiccatõe ⁊ ſtipticitate ⁊ ea ex qbus fiunt trociſci. Et non oportet vt multiplicenſ ſuper ea glutinatia ⁊ piguia: ⁊ ſeparēt iter ea ⁊ inter corroſioneꝫ ⁊ valentia corroſioni. ⁊ qñꝫ ledunt ⁊ doloreꝫ faciunt: ſed non reſpiciaſ ad illud. ⁊ ſcias ꝙ qñ tu multiplicas cuꝫ cliſteribus acutis: vt facias ſequi ea incarnatiua aſſumpta ex ſtipticis glutinatiuis: ⁊ illud qñ ſciueris ꝙ caro ſana appa. et. Et cuꝫ aggregantur febris ⁊ debilitas ⁊ corroſio ⁊ ſue ritcalitas ⁊ non poteſt eger vti eis que ſunt ſicut trociſci de arſenico ſol: oportet vt diſſoluantur i aquis fructuū ſtipticorꝫ frīdorum ſicut acreſta ⁊ ſumach ⁊ ribes ⁊ granata ⁊ roſa: ⁊ que ſunt illis ſilia. deīde exſiccentur ⁊ multiplicetur ſuper eos illud ⁊ adminiſtretur. Et quandoqꝫ non eſt excuſatō quin miſceantur hyuſganuꝫ albuꝫ ⁊ opiuꝫ cuꝫ eis: aut premittantur narcotica ſuper ea: aut detur iſirmo cibus laudabil. Et maior ſūma horꝫ troc. eſt a. ʒ. ʒ. vſque ad. ʒ. ij. ⁊ quandoqꝫ eſt rectius vt ponat i aqs eius īfrigidantia ſtiptica: ⁊ de eis ſunt lentes ⁊ cuppule glandium: ⁊ illud adiuuat i hoc vt accidat cortex. Et ex eis que forteꝫ faciunt dolorem eius ⁊ iuuamentuꝫ ſimul eſt vt cliſterizentur cuꝫ troc. de arſenico i aqua ſalſa cuꝫ vehemens eſt groſſitudo materiei. Et quandoqꝫ ſufficit febricantibus ⁊ debilibus ⁊ illis quorꝫ ſenſus fortis eſt ⁊ non tollerant acuta cliſteria hoc regimen Incipiant ⁊ cliſterizentur cuꝫ aqua mellis: deīde pꝰ quatuor horas cuꝫ aqua ſalis: deīde deſ eis i potu lutuꝫ cuꝫ aceto mixto cuꝫ aqua: ſanat eni eos. Et ex regimie i cap. cliſteriorꝫ eſt vt cliſtere fiat paulatim per vices: ⁊ cum dolor fit fortior tunc ſuccurre cum oleo roſ. ⁊ cliſteriza cuꝫ eo. Cliſteria vero que adminiſtrantur i retentõe ſan. ⁊ prohibitõe fluxus eius ſūt alia ⁊ ſunt proxia cliſteribus prohibitõis fluxus vētris. Et quandoqꝫ fiunt ei troc. qui adminiſtrantur in eo per ſe. Et nos qdeꝫ dicamus nunc cliſteria ⁊ collyria ⁊ troc. q igrediuntur i cliſteribus. Ex cliſteribꝰ itaque lenibus i hoc ⁊ i fluxu ventris calido eſt vt fiat cliſtere cuꝫ aqua arnogloſſe ſola: aut cuꝫ aliqbus troc. quos dicaꝫ. ⁊ fiat cliſtere cuꝫ pane ſimilagineo azymo trito i ſucco Et ex cliſteribus lenibus eſt vt ſumatur aqua ordei ⁊ oleuꝫ amigdalinꝫ ⁊ vitelluſ oui ⁊ aqua rizi decocti cuꝫ adipe renuꝫ capraruꝫ annualiuꝫ ⁊ colentur ⁊ proijciantur i luto ſigillato. ⁊ ſilr d coctō rizi aſſati decocti cuꝫ adipe capraruꝫ: ⁊ quandoqꝫ ponuntur cum eo i ipſo cortices granatorum ⁊ galle: ⁊ ſilr cliſtere aque ſanie ⁊ luti ſigillati. Et iterū cliſtere iuuatiuuꝫ cuꝫ eſt caliditas vehemens: ſuccuſ raſure cucurbite ⁊ portulace ⁊ arnogloſſe ⁊ ſuccus v ge paſtoriſ ⁊ grani myrthi ⁊ lentes a qbus aqua bis eiecta eſt. Aggrega hos ſuccos ⁊ cõmiſce cuꝫ eis oleuꝫ roſ. ⁊ ceruſatuꝫ armenuꝫ ⁊ acatiaꝫ ⁊ tutiaꝫ: ⁊ ſi idigueris opio pone i eis ſm neceſſitateꝫ ⁊ diſpõeꝫ. Deſcriptō cliſteris conueniens excoriatõi ē: ℞. cortices amigdalaruꝫ ⁊ cortices fiſtici ⁊ granatorum ⁊ gall ⁊ ſumac ⁊ folia ſenticis ⁊ radiceꝫ alientuꝫ: elixēt itaque cuꝫ vio donec īſpiſſentur: deīde colentur ⁊ terātur aliq trociſci cliſteriorꝫ ⁊ ponantur i eo cuꝫ oleo myrthio. Collyriorꝫ auteꝫ ad excoriatõeꝫ medicia cuꝫ matres ſunt myrrha ⁊ thꝰ ⁊ crocus ⁊ ſandaraca ⁊ alumen ⁊ ſtorax ⁊ caſtoreuꝫ cuꝫ adeſt opiuꝫ ⁊ liniū ⁊ charta combuſta ⁊ ſan. draconis ⁊ cornu ceruinuꝫ aduſtuꝫ ⁊ chimolea ⁊ luta que currunt cuꝫ ea ⁊ climia ⁊ merdaſe ngi ⁊ que ſunt ſilia illis. ⁊ quandoqꝫ neceſſaria ſunt atrimenta ⁊ arſenicuꝫ. Collyrium ad excoriatõeꝫ ⁊ tenaſmoneꝫ: myrrha ⁊ crocus ⁊ thꝰ ⁊ opiuꝫ conficiantur cuꝫ albumie oui. Aliud ſandaracca ſtorax myrrha crocus opiuꝫ: conficiantur cū aqua arnogloſſe. Et quandoqꝫ fit ex huiuſmodi medicis maraꝫ cum oleo roſ. ⁊ ceruſa ⁊ adminiſtrantur ſuper pannuꝫ ⁊ fruſtuꝫ cotti ⁊ ponitur in ano ſm ꝙ ponitur i ipſo tenta ita ꝙ equetur illud ⁊ mundificetur. Troc. autē cliſteriorꝫ excoriatõis ſunt ſic troc. de arſenicis ad excoriatiõem: ⁊ troc. ſtelle: ⁊ oportet vt ſeruentur i vinatia vue vt conſeruetur i eis v̄tus ⁊ troc. de charta combuſta: Deſcriptō troc. charte cōbuſte. ʒ. x. arſenicorꝫ aduſtorꝫ ⁊ corticis eriſ ⁊ aluminis iameni ⁊ gallaruꝫ ⁊ calcis que non eſt extīcta oīnm ana. ʒ. xij. fiant ex eis troc. cuꝫ ſucco arnogloſſe quorꝫ vnuſqſqꝫ ponderet. ʒ. iiij. ⁊ paruo ex eis admiſtretur pondus. ʒ. i. ⁊ magno troc. i. iteger. Troc. alius: ℞. ſumac ⁊ capita granatorꝫ ⁊ ſuccutuꝫ ⁊ balauſtiaruꝫ ⁊ grana acreſte ⁊ calcantuꝫ ⁊ colcotar ⁊ eriſ aduſti ⁊ antimonij oīuꝫ ana parteꝫ. i. floris eris parteꝫ. ʒ. fiant ex eis trociſci. Troc. fortis: ℞. calceꝫ ⁊ alcali ⁊ acatiaꝫ ⁊ gallas arſenicuꝫ ⁊ terantur cuꝫ aceto aliqbus diebus ⁊ iformentur troc. ⁊ ex fortitudīe eiꝰ quandoqꝫ ſufficit vt cliſterizetur cuꝫ aqua arnogloſſe. Emplaſtra auteꝫ ⁊ epithimata iuuantia i hoc ſūt emplaſtra predicta i cap. curatõis fluxus ventris ab ſolute. Et iaꝫ expertuꝫ eſt epithima de troc. ſtelle cū aqua myrthi ⁊ contulit ei valde. Et quādo nō ceſſat dolor tunc ſedeat iſirmus i tīa i cuius aqua decocta ſunt ſtiptica nota cum aliquantulo aneti ⁊ fenugreci ⁊ altee: ⁊ ſi fortior fiat ſitis ⁊ anguſtia in excoriatione

cholerica adminiſtra lac acetoſuꝫ decoctuꝫ i aqua ſanie que vtraqꝫ infrigidate ſint. Qḋ ſi calor adeo fiat fortis donec appropiquet ſyncopis non erit excuſatio narcoticorꝫ: ⁊ ante illud cliſteriza cuꝫ adipe vaccino cuꝫ aqua ſauie ordei abſqꝫ expulſione. Et fortaſſe ſedabiſ dolor ⁊ abſcidetur egritudo propter illud qḋ accidit de equatione hu. ⁊ ſi non ſedaſ cura cuꝫ eo qḋ ſcis. Et ſi vis cliſteriza i huiuſmodi hora cuꝫ hoc cliſteri: ſumaſ aqua kiſt ordei ⁊ rizi ⁊ adipes renuꝫ capraruꝫ ⁊ oleuꝫ roſ. ⁊ gūmi arabicuꝫ ⁊ ceruſa ⁊ vitellum oui: conquaſſentur omnia i loco vno: ⁊ ſi vis pone i eo opiū ⁊ adminiſtra Et ſi fuerit excoriatio phlatica tunc neceſſariuꝫ erit vt icipias i curatõe eius cuꝫ eo qḋ icidit ⁊ educit ipſuꝫ ⁊ facit quieſcere ab eo: ⁊ cibetur cuꝫ huiuſmodi donec ſint cibi eius etiaꝫ piſces ſaliti ⁊ ſynapis cuꝫ ſicla ⁊ almuri ⁊ alcauguanie ſint ticture eius ex eis que ſunt ſicut granatorꝫ grana cuꝫ oleo cuꝫ ſeminibus ⁊ ſynapi que incidunt. Et quandoqꝫ multiplicaſ cibatio ⁊ albuſir aſſato: cuꝫ iaꝫ ſumpſerit aliquid ex medicinis que ad caliditateꝫ decliueꝫ ſunt ſicut alcanzi ⁊ cardomoniū iuuaſ cuꝫ eo. Et dixerunt qdaꝫ ꝙ qdaꝫ habens vlcera inteſtinorꝫ iuuatus eſt cū electuario qḋ omni die ſumebat i potu cuꝫ vio: deīde cibatur albuſir aſſato fecit illud aliquibus diebus ⁊ videtur ꝙ ſit illud huius generis. Et iaꝫ dixerunt ꝙ qdam homo fuit curans dyſenteriam antecedenteꝫ cura mortificante aut ſanante i die vno. Cibabat hominē pane cū cepe acuto ⁊ minorabat potuꝫ eius i illo die: ⁊ cliſterizabat euꝫ i mane cuꝫ aqua ſalis acuta: deīde conſequebatur illud cuꝫ cliſteri medicine fortioris ex cliſteribus icarnatiuis. ⁊ ſi tollerabat doloreꝫ eius cū quo curabaſ ſanabaſ: ⁊ ſi non moriebaſ. Et erant cliſteria eorꝫ ex huiuſmodi cliſteri: ℞. ſanſucci cymini carmenī ſalis foliorꝫ aldemeſt humidorꝫ meliloti oim ana. ʒ. i. ⁊ olei kiſt. ij. decoquanſ i oleo donec conſumaſ tertia ⁊ coleſ ⁊ adminiſtreſ illud oleuꝫ cliſterizando. Et iteꝫ confert eis cliſtere cum decoctione rizi ⁊ quandoqꝫ ponunſ i ea piſces ſaliti. Ceratuꝫ dictum in hac ſpecie egritudis. ℞. carnis dactilorꝫ pondus lb. ij. ⁊. ʒ. maſticis. ʒ. i. ʒ. ⁊ aneti hūidi. ʒ. vi. ⁊ aloes ʒ. i. ⁊ cere. ʒ. x. ⁊ olei rutacei ⁊ olei roſ. q. ſufficit: ⁊ qñqꝫ ponitur i ipo ſemē naſturtij ꝓpe qñ ſentitur phlā vitreū. Excoriationi aūt melice poſt regimē meſte ⁊ ſplenis ſꝫ ꝙ diximꝰ i loco ante hūc ⁊ poſt rectificationem reginis confert ſuffuſ de luto: ⁊ conferunt ei cliſteria de rizi ⁊ ſint in eis ſpecies aromatice ⁊ ſemina calida ⁊ lenia ⁊ ſemina ſtiptica. Et ponātur in eis oleū roſ. ⁊ vitellus oui: ⁊ eorꝫ cibi ſint a quibus generatur ſan. Et quādo fuerit vlcus malignū nō erit excuſatio qn fiat cliſtere cū aqua ſalis gēme: deīde ſequaris ipſū ſi idiges eo cū illo qḋ tū valde mūdificat donec appareat caro mūda: deīde cura cū cliſteribus incarnatiuis. Et cliſteria lenia ad hoc ſunt ſic cliſtere i quo ponātur ſpine egyptiace ptes. iiij. hellebori nigri ptes. ij. decoquantur cū aqua ⁊ ſal gēma ꝙ ſi illud nō cōfert tūc adminiſtrentur troc. de arſenico. Excoriatio aūt q̄ fit ex fece curatur cū eo qḋ lenit naturaꝫ ⁊ ſint i eo lenitas ⁊ vnctuoſitas ⁊ glutinatio ⁊ lubricitas. Et premittat ante cibū ſicut vitellū oui ſorbilis: ⁊ ſicut ius galli decrepiti: ⁊ ſicut iura aleſſidabegi facta ex pullulis facilibus ipinguatis. Et adminiſtrentur cliſteria lenitiua ex ſuccis glutinatiuis lubricatiuis ſimul cū oleo roſ. ⁊ vitello oui ⁊ ſilibꝰ Et quandoqꝫ confert cū prolōgatur hec excoriatio vt ſumantur ſemē lini ⁊ ſemē pſilij: ſe. maru. ⁊ ſe. altee: ⁊ accipiatur mucilago eorꝫ ⁊ detur i potu ante cibum. Ipſa eni aggregat ad lubricitatem ⁊ ſedationem doloris ⁊ glutinationē. Et ſumere pruna ante cibū qñꝫ remouet hoc accidens. Excoriationi vero facte ſucceſſione potus medicine ꝯferūt medicie ſingulares glutinatiue predicte. Et ꝯferūt ei dragagantū aſſatū de quo bibātur in lacte acetoſo. ʒ. iiij. ⁊. ʒ. ⁊ qḋ ē ſupra. ⁊ cōfert ei valde vt fiat cliſtere cū butyro vaccio recēti bono. ⁊ qñꝫ ponitur in ipo aliquid de ſan. draconis: ⁊ qñꝫ confert ius vētrium i aliqua excoriatione cholerica ⁊ nō ē medicina omnium.

Ca. viij. de cura fluxus ventris facti pp cibos.

Ura nota ad iſtos eſt vt ꝓhibeatur deſceſio eius dum non accidit colirica fortis ſupflua. Sed ſi fuerit ex multitudie cibi fiat illud ⁊ adminiſtretur fames poſt illud. ⁊ qñ deſcenderit ſūat aliquid ex robub ſtipticis. Et ſi acciderit debilitas ſumat alcanzi aut ſuffuſ de granatis. ⁊ ſi ſentitur debilitas in ſtō cū eo qḋ accidit de multiplicatõe ⁊ ſignificat illud id qḋ accidit de rugitu ⁊ vētoſitate ſumat balauſtiarꝫ ⁊ thuris ⁊ ameos ptes equales ⁊ ꝯficiāſ cūm paſſis tritis cum ſuis interioribus ⁊ comedat ex eo omni mane quantitatē nucis. Et iteꝫ ſūat medicamē de acoro ⁊ alcameerzech dictū i ātidotario In facto autē ex corruptione ciborꝫ in ſeipm aut in eo: aut qualitatibus malis in eis: aut velocitate adminiſtratõis eius in eis oꝫ vt ſumat poſtea cibos boni chimi. Et cureſ impſſio remanēs ex calore ⁊ frigore cum eo qḋ ſcis ex eliſis frigidis aut calidis. ⁊ ſi fuerit cā viſcoſitas eorꝫ ⁊ lubricitas ipſorꝫ: conuerte ad eoſ illud in quo cum lenitate eſt ſtipticitas. Frigus autē eorꝫ ⁊ caliditas ipſorꝫ ſunt ſm ꝙ eis ꝯuenit. Et ſi cā fuerit ꝑmiſſio lubricitatis ꝑmittat ſtipticum. Et ſi cā fuerit poſtremitas eius cuius velociter fit digō apō regimē: tunc ſumat ſpodiū ⁊ aliqd de robub vt rectificetur ſtōuſ ab impſſione eius cuius alteratio nocuit ipm nam ſm pluim accidit calefactio. ⁊ ſi faciat accidere raro frigiditatē pp acetoſitatē cibi in quibuſdam diſpõnibus hꝰ i regimen ſumat ſpodiū cū canzi. Et ſi cauſa fuerit paucitas cibi aut ſubtilitas ſube eius cibeſ poſt ipm carnibus groſſis moſuſat ⁊ conditis cū ſtipticis ⁊ cū aceto ꝑparatis ⁊ piſcibꝰ ſalitis ⁊ ſilibus. Quod ſi timeatur debilitas digeſtionis cū hoc cum ſeminibus condiatur.

Ca. ix. de cura fluxus cerebralis.

Poret vt habens cū oīno non dormiat ſup collū ⁊ qñ excitaſ a ſomno ē ei neceſſarium vt vtaſ vomitu quatenꝰ egrediaſ humor groſſus effuſus ad ſtomachū ex capite capiens fluxū. Et vt admiſtretur illud qḋ diximus in ca. catarri d raſiōe

capitis ⁊ fricatõe eius cuȝ rebus aſperis ⁊ ex vaporibus capitis ⁊ admiſtratõe rubificantiuȝ ⁊ cauterizantiuȝ ſup ipſū: ⁊ ē ex confortatõe eius ⁊ rectificatõne ↄplõnis eius. Et qr̄ȝ neceſſariū eſt cauteriū: ⁊ nō oȝ vt admiſtret retentio eius a ſtō cum medicis ſtipticis ⁊ magnificet timor: imo oȝ vt extrahat illud qđ de eo aggregat ſupius per vomitū: ⁊ illud qđ deſcendit ex via inteſtiorū: ⁊ ſi non cuȝ alio ſaltem cum cliſteribus. ⁊ refrigatur illud qđ de eo deſcendit ad ventrē: non cuȝ illo qđ ↄſtipat: quare ſedeat materia i vētre: imo cū eo qđ eſt ſimile illi quo retiet ex pectore ex eis que diximus in ſuo cap. ⁊ cuȝ eo qđ docuimus te i cap. cure catarri. ex abſciſione cauſaruȝ faciētiuȝ catarruȝ ⁊ rectificatõe caruȝ.

Cap. x. de cura fluxus opilatiui.

Fluxus opilatiui pl'im fit cum periodis: ſiue ſit a corpore toto: aut ſit ab opilatione i epate aut iter epar ⁊ ineſtia. De errore igitur eſt vt cadat additio i opilatione per ſtiptica: imo oportet vt iuuetur qđ expellitur ab opilatione cuȝ euacuatõe. Cunqȝ euacuant vie ab eo nuſceant medicie aperitiue opilationuȝ vt aperiant eas. Et qr̄ȝ neceſſariuȝ ē i aperiendo opilationes ſolutiuū fortiter attrahens materias groſſas generantes opilationeȝ: ⁊ cliſteria fortis apertionis ⁊ attractionis. Et vomitus eſt ex reb⁹ magis iuuatiuis ad illud qn̄ cadit ex obuiatõe ipſi⁹ queadmodū teſtat hyp. Et rectius qdeȝ eſt habēti hanc egritudinē vt comedat cibū ſuū i plurib⁹ vicibus non i vice vna: imo i oi hora quantitateȝ q̄ pertinet ei de cibo ſuo: deide oȝ vt ptiat: deide oȝ vt ↄſeq facias cibum ſuum illud qđ adiuuat ad penetrandum cum velocitate ⁊ aperiat opilationeȝ cibo ⁊ melius illo toto apud G. ē dicalamētū: ⁊ detur de eo ante cibum vſqȝ ad aur. i. ⁊ cum digeritur cibus detur etiaȝ de eo quantitas. ʒ. ſ. Et vini vetus forte ſubtile paucum eſt bonuȝ valde cuȝ admiſtratur poſt cibum. ⁊ tyriaca eſt res magis iuuatiua ad illud. Et qn̄ rectificat digeſtio cibi balneet. Fricatio aūt oȝ vt non ab ipſo ſeparet ante cibuȝ ⁊ poſt ipȝ. ⁊ quādo debilitat idiges fricatione vehementi cum panno aſpero dorſi ⁊ ventris. Et quandoqȝ neceſſariū ē vt lmiatur corpus ei⁹ pice: ⁊ medicis rubificantibus. Opilationum vero apertionē iam ſciuiſti. ⁊ oȝ vt nō ſoluatur eger iſte a fricatione: nam cū tu creaueris eum ⁊ aperies opilationes ⁊ reſolueris humores opilatiuos penetrabit cibus ad corp⁹ eius ⁊ non accidet diaria poſt illud ⁊ confortabitur corpus eius.

Ca. xi. de cura fluxus liquefactiui.

In eis que ſunt ſicut eticha ⁊ ptiſis ⁊ q̄ hac via ↄcedunt non ſperatur vt curetur niſi ſicut ſperatur i curatione eius. In eo autem qui eſt infra illud curetur corpus cuȝ infrigidatiuiſ humectantibus ⁊ aeribus ⁊ embrocis ſm illud. Et extinguatur cū eis que ſunt ſicut tro. de ſpodio ⁊ tro. de canfora ⁊ cū epithimatibus ⁊ empl'is infrigidatis ſup cor ⁊ pectus ⁊ epar. Et ſint cibi ei⁹ ex carnib⁹ leuib⁹ huliēt ⁊ iſſanis ⁊ muſuſat ⁊ caro piſciū ⁊ ſuccabegi cū aceto ⁊ panis ſimilagineus bene confectus ⁊ fermentatus ⁊ panis cum aſſatur. Et quandoqȝ fit ex eo ſorbitio cum gummi. Et ſilr̄ cibus q fit de aceto ſa ⁊ ſiſibus. Et non retineatur expulſio vice vna: immo retineatur gradatī cū h⁹i curationib⁹. ⁊ cū tro. de ſpodio receiuis proprie. ⁊ cum tro. ſm hunc modū. R. lutum armenū ⁊ ſpodium ⁊ caſtaneas ⁊ ſemē acetoſe excorticati ⁊ almirberis ⁊ roſ. ⁊ gūmi aſſatum ⁊ cāeros aduſtos: terant oīa ⁊ ↄficiant cū aq̄ cydoniorū.

C. xij. de cura flux⁹ fci a ſpiſſitudie cutis

Iam innuimus ad ſignati⁹ vbi docuim⁹ regimē attractionis materieꝛ repletionaliuȝ ad exteriora corporis. ⁊ melius qdē ē vt extrahantur hūores p hſomiaȝ ad fluxū ventris ptinentē aquo iaȝ expediti ſum⁹. ⁊ adminiſtrētur balnea cū aq̄s apitiuis: ⁊ ſuffūlle i qbus ↄcocta ſunt aperitiis ⁊ cū lauatiuis ⁊ mūdificatis. Et multotiēs vtantur tinis icteritie. Et ſi fuerit ſpiſſitudo vehemens adminiſtretur fricatio cū pannis lineis aſperis ⁊ cum villis donec rubeat cutis: deinde effundetur ſup eam aqua calida ⁊ aque in quibus ē virtus apitiua eorū que diximus.

Ca. xiij. de cura colyrice paſſionis.

Colyrica paſſio hȝ regimen in pncipio cū mouet. ⁊ regimē in medio ſui mot⁹ ⁊ regimē apđ cōmotionē ſuā malam ⁊ inobedientiam ſuaȝ malitioſam ⁊ motionē accidentium ſuoꝛ timoroſorū. Cū apparēt ſigna colirice paſſionis ⁊ icipit eructuatio alterari a diſpōne ſua. ⁊ ſentit i ſtō grauitas ⁊ in inteſtinis punctura: ⁊ qn̄ ē cū ea nauſea: tūc oȝ vt nō ſumat ſup illud aliqd oīo: neqȝ poſt illud niſi eū timet caſus virtutis: tūc eni rege cū eo qđ dicem⁹. Primū igit qđ oȝ fieri ē vt expulſio fiat p vomituȝ ſi fuerit cibus adhuc ꝑ primus ſupiorib⁹. ⁊ ſi nō fuerit ita ↄſeqn̄ter adhibeat aliquid qđ ipm deponat ex eis que leniunt naturaȝ. Et ſit illud qđ facit vomitū lenificatiuū cum menſura que extrahat illā quantitatē ꝑpter qđ extrahat illā ſupfluitatē ſup illud: aut rē extraneam ab ea. ⁊ oȝ vt expellant eā eo in quo nō ſunt due malitie: mollificatio ſtōi: ⁊ debilitas ↄtētū eius ſicut in oleo ſiſamino ⁊ oleo de oliuis ⁊ aq̄ calida: neqȝ cū illo in quo nō ē glutinatio cū ipſi indigēt ↄtrario glutinatõis: imo cū eo qđ ē ſicut aqua mell' ⁊ ſiropus acetoſus dulcis cū aqua calida nō pp neceſſitatē imo cū eo qđ eſt ſicut aqua calida ſola: aut cū pauco baurac: aut cū ſale naptico: aut aqua calida cum cymino pauco. Et ſilr̄ ſi voluerit per ſeipſos ⁊ accidit eis ſubuerſio non obediens. Et nocet eis per illud etiā: tūc oȝ illic vt curet. Hyp. n. dixit ꝙ vōit⁹ qn̄ȝ ꝓhibet vomitu: ⁊ fluxus qn̄ȝ ꝓhibet fluxū: et flux⁹ ꝓhibet vomitu. Et eoꝛ fluxus oȝ vt fiat cum ſuppoſitorio leni ⁊ tereniabi ⁊ zuccaro ⁊ ſale aut cliſteri leni ex aqua ſicle quātitate. lx. ʒ. ⁊ baurac pauci ſuper eam quantitate aur. i. ⁊ zuccari ru. quantitate. ʒ x. ⁊ olei ro. ⁊ ſiſamin i quātitate. ʒ. vij. aut cū aliquo qđ bibatur ſicut cyminū. Ipm enim ē iuuatiuuȝ in hoc valde. Cū ergo ſciueris ꝙ materie in corpore cholerice ſūt ↄmouentes eam: nā ipſe quoqȝ ſunt de adiuuantib⁹ ad hoc vt accidat colyrica paſſio: ⁊ nō eſt timor totius ex cibo: nō inuenis excuſationē qn in frigides ſtōm tūc exterius cū eo qđ infrigidat: ⁊ ſi nō cū alio ſaltē cum niue poſt adiutoriū eius ad vomitum ſi declinet ad illud cū menſura intollerabili. Et in illa infrigidatione eſt ſedatio ſitis ſi fuerit. Cū ergo ſuperabundat vomitus ex eis que retinēt ipm eſt infrigidatio ſtōi cū huiuſmodi. ⁊ ponere ventoſaſ ſup ventrē abſqȝ iciſione: ⁊ ſi fuerit ſſȝ infrigidans ex ſuccis fructuū erit etiā magis iuuatiuū. Et ſi miſceātur cum eo ſand. ali⁹ ⁊ canfora ⁊ roſe ⁊ liniatur cuȝ eis ſal mirach erit iuuatiuū. Et quādoqȝ ē neceſſariū ſtringere extrēitates. Et ſi fuerit caliditas fortis curet cū medicamie de luto aneſiburni deȝ i ātidotario. āpli⁹ oȝ vt ↄſideres illō qđ egredit: dū. n. perſeuerat eū do. chilus ⁊ aliquid homogeniū ei ⁊ cibus nō conſedit eius retētio oīa aliquo modoꝛ. In ipo eni eſt timor magnus. Cunqȝ alteratur ab illo alteratione fortaſſe feda neceſſaria eſt eis retentio. Et ſilr̄ cuȝ illud qđ egreditur eſt res curathiē viſcoſa aut cholerica aut alia ex eis que debilitant corpus ⁊ ipauiūt i pulſu ⁊ faciūt eū frequētem ſm equalitatē ⁊ deſcendentē. Et faciunt apparere i corpore ſicut extenuationē ⁊ i mirach ſicut ſpaſmū. Et fortaſſe accidūt ſicut ſitis ⁊ febris ⁊ ſignificant ꝙ ſolutio ventris permutatur ad ſanitatem. ⁊ oȝ vt adiuuetur i retētione ei⁹ cū robub ſtipticis ⁊ quādoqȝ cōdiuntur cū eo qđ eſt ſicut mēta: ⁊ ſi euomuerit ea reiterentur ſup eos ⁊ dentur eis paulatim. Et nō oportet vt ceſſetur a dando i potu medicinas reſtrictiuas ⁊ robub ſtiptica ſm virtutē eoꝛ: imo oportet vt iterentur ſuper eos ⁊ fiat pmutatio de vna medicina ad aliam: ⁊ ſint omnes ſtomatice. Et aqua roſ. calefacta cōfortat ſtōs eoꝛ ⁊ calefacit ⁊ prohibet ex egritudinib⁹ eorū. ⁊ iſta robub oȝ vt nō ſit acetoſitatis talis que mordicet ſtōm etiaȝ: ⁊ ſint adiuuantia ad materiā: imo ſi eſt cuȝ eis aliquid ex hoc frangatur cū re que nō ſit de genere eius qđ ſoluit aut vomere facit. Et acetoſa quidē cōueniētia ſunt i excoriatione. Et ſimiliter ea q̄ ſūt vehementis frigiditatis ex eis que bibūtur actu. Et qr̄ȝ nō ↄueniūt eis per hoc qđ percutiūt ſtōm. Et plurimi qb⁹ iſta cōueniūt ſūt illi qui ſūt cholerici: quare oȝ vt experiatur diſpoſitio qua recipiūt ea. Et ſirop⁹ factus de menta cū aqua granatoꝛ expreſſoꝛ cū pulpa ſua cū aliquantulo mēte ē bon⁹ eis prohibens vomitū eorū. Et ſilr̄ aqua granatoꝛ acetoſorū. Et quādoqȝ ponitur i ipſo aliquid de luto aromatico qđ cōmeditur. Et cū plurimū eoꝛ bibūt aquā calidā fortiter ⁊ expandit virtus ad venas eius ⁊ redeunt materie expanſe ad venas. Et oȝ vt vaces etiā ad vaporationes ⁊ vnctiones ex oleis in quib⁹ ſunt cōfortatio ⁊ ſtipticitas ⁊ calefactio ſubtilis ſup hypocondria: ſicut oleo de neridē ⁊ de lilio narciſino ⁊ oleuȝ roſ. etiā ⁊ oleū i quo bulitū ē maſtix ⁊ ē iunctio bona eis proprie cuius colirica paſſio eſt a cibis groſſis. Iunctu re vero ⁊ lacerti iungant cū eis que ſūt ſicut oleū ro. aromatizatū ⁊ ſicut oleū viol. cū cera pauca. Et emplaſtrētur ſtōi eoꝛ cū empl'is ſtipticis infrigidatis vehementis ſtipticitatis: ⁊ ſint eis aromaticitas ex eis q̄ ſciuiſti. Et cū neceſſariū facit timor vt ꝓhibeas colicā paſſionē ⁊ nō euacuata ſunt oia q̄ oportuit euacuari de cibo corrupto ⁊ humore malo: deide ↄmouet tūc oȝ vt cibes eū adhuc cū cibis frangētib⁹ ipȝ deide euacues eū poſt aliquot dies cū eo qđ ſoluit ipm. Cū ergo ſenſeris ꝙ cauſa tota nō eſt ex cibo: ſȝ eſt illic ſicut fortitudo frigoris ſtōi preparabis i retinēdo vomitū eoꝛ poſtqȝ vomitu expulerit quātitatē quā oportuit expelli cū ſiropo de mēta permixto cū muta pauca: aut cū virtute xiloaloes: ⁊ fac vt ſint empl'a eoꝛ decliniora ad calefactionē. ⁊ fac vt illi ſuper qđ dormiunt ex cibo permixta ſit virtus pulloꝛ columbarū. Et ſint cū eis ſpecies ſm quātitatē quā exiſtimas: ⁊ panis infuſus i paſſo etiā. Cūqȝ feceris habētibus hoc accidēs ex potatione ⁊ emplatione illud qđ dixim⁹: tūc neceſſariū erit vt igenium inuenias in faciēdo eos dormire ſup lectos ſtratos pannis cū canticis ſōniferis ⁊ cantilenis ⁊ cunis ⁊ preſſione leui ſm ꝙ dormiant ſuper eam. Et cū eis q̄ diximus in faciēdo dormire illos ſup quos dn̄antur vigilie. Et oȝ vt ſit locus eoruȝ locus i quo nō ſit lumē plurimū neqȝ frigus. Frigus nāqȝ expellit hūores eorū ad iteriora: ⁊ neceſſitas ad trahendū eos ad exteriora ē neceſſaria. Qđ ſi pulſus incipit minorari ⁊ videris aliquid de impreſſione ſpaſmi ⁊ ſingultus icipies ⁊ dabis ei i potu aliquid de vino dulci odorifero i quo eſt ſtipticitas cū aqua cydoniorū ⁊ tortellis aut medullā panis ſimileginei calidi q̄ntuȝ poſſibile eſt. Et ſi neceſſariū ē qđ ſit fort⁹ illo accipiatur caro plurima ex carne molli ⁊ tenera q̄ ſit ex carne auium ⁊ arietum ⁊ incidatur ⁊ ponatur ſicut eſt in vaſe ⁊ decoquantur quouſqȝ amittat aquoſitatem ſuā: ⁊ forſitan ad ſe redire eaȝ faciet. deide exprimatur fortiter: poſt decoquatur illud qđ expreſſū eſt ex ea paulatim: ⁊ fiat acetoſum cum aliquo fructuum infrigidantium. Et meliores eis ſunt granata ⁊ cydonia. Et ſunt ex hominibus qui ponunt cum eo aliquid occultū ex vio ⁊ ſorbēt: ⁊ ſi digitis ſoluat i eo panis paucus non erit in eo malum: deinde dormiant ſuper illud. Et non eſt malum eis vti vua paſſili de qua ipſi accipiant cum appetunt eam ⁊ ſumere ex ea parum maſticando grana eius bene. Quod ſi non retineatur in ſtomachis eorum aliquid de hoc: ⁊ alijs ⁊ declinant ad vomendum tunc pone ſuper inferiora ventrium eorum ventoſas magnas apud vmbilicum ſine iciſione. Quod ſi non ſteterint ſuper ipm tunc ſuper illud quod eſt inter vtraſqȝ ſpatulas decliues ad inferiora. Et ſi poſſibile fuerit vt ſic dormiat erit rectum. ⁊ ſi fuerit magis decliue ipſum ad inferiora liga qđ eſt ſub aſcellis: ⁊ adiutoria eius: ⁊ fac cuȝ dormire ſi poſſibile eſt: ⁊ cum excitat ipſuȝ dolor ventoſaꝛ: aut iſtita tūc reitera ea ambo ſuper ipm ⁊ non alteres ea ambo vſqȝquo ſis ſecurus vt icipiat cib⁹ deſcēdere a vomitu aut ſedatur motus deſcenſionis i fluxu ventris: tunc eni ſolue quodcunqȝ fuerit amboꝛ paulatī. Si autem non recipiat aliquid immo

fluxu ventris educat ipſm: tūc aggrega i cibatōe eiꝰ inter ſtiptica ꝛ inter ea in quibus eſt ſtupefactio aliq̄ ſicut aniſum aſſatum quod ponatur in decoctione papaueris ꝛ ponatur ſuper ipſum galia ꝛ nō pōas i ipa dulcedinē. Dulcedo eni qñꝫ fit cā ad abhorrēduꝫ ꝛ lenitatis ꝛ fluxꝰ ſolutionis nature. Cū ergo dederis eī hꝰ i facit ipꝫ dormire deſup. Quod ſi fuerit illic vomitus cōſequenter: adhibeas ei cochliariuꝫ .i. de ſiropo mente aut robꝰ eius. ꝛ ſi fuerit fluxꝰ ventris ꝑmitte ſuper ipꝫ ſuctionē aq̄ cydonioꝝ diotico rū alzarur ꝛ piroꝝ alſceni ꝛ malorū alſceni muzoꝝ algobeira. Sitis aūt eoꝝ frangitur cū eis que ſūt ſicut ſauic ordei aut ſauic maloꝝ cū aqua granatorū. Et oꝫ vt non ſeparentur ab eis odores cōfortatiui ꝛ reſtaurentur ſup eos: ꝛ omne qḋ mouet i eis ſubuerſionem aīe permutetur ad aliud. ꝛ quādoqꝫ abhorrent qdā eorum odoreꝫ panis: ꝛ quandoqꝫ delectātur eo quidam eorū: ꝛ qñꝫ abhorrēt quidā eoꝝ odorem iuris: ꝛ quandoqꝫ delectantur eo qdam eorū ꝛ ſilr vinū: ꝛ ſilr ſuffumigationes. Fructuū aūt odorē plures eoꝝ recipiunt ꝛ oꝫ vt non cibent aliquo duꝫ non verificatur eoꝝ fames. Qḋ ſi fameꝫ patiantur ante mundificationem nō cibentur: imo mittantur i balneū ꝛ fundatur ſuper capita eorū aqua tepida ꝛ exeant ꝛ non morētur. Si autem appareat ſpaſmꝰ admiſtra ſuper iuncturas cerata leuia calida ꝓfundantia: ſitqꝫ i hyeme cū oleo de neridē ꝛ de lilio ꝛ in eſtate cū oleo roſ. violꝫ. Et ſilr proiice ſuper eū pānū īfuſū i oleis humectantibus lenitiuis i oleo ꝛ de oliuis. Et oꝫ vt itentio ſit i mandibulis ꝛ iceſſanter eleuetur cū mento ꝛ lacerto mouēte genas iferiores ad ſuperiora cū ceratis. Et iterū cū quieſcit iflatio colirice paſſionis ꝛ dormiūt ꝛ exeicantur da eis i potu aliquid de robub ꝛ fac eos igredi balneū cū facilitate ꝛ non multiplicent morā i eo: imo quantitate qua ſumant de humiditate balnei: deinde extrahe eos ꝛ coopi ipſos ꝛ ciba eos cibo pauco leui boni chimi ꝛ calefac eos ꝛ nō dimittas eos plurimū bibere valde ꝛ ſeparēt inter aquā ꝛ vinū ſi ſūpſerint ſtiptica ſuper cibuꝫ. Et prepara poſt illud i confortando ſtōs eoꝝ cū eis q̄ ſunt ſicut tro. de roſ parui ꝛ magni: ꝛ ſicut gelcabi ꝛ ſpodiū ꝛ cū eis que ſūt ſicut alcanzi. Et multotiens quidē fit balneū cū ſpſionis hūoꝝ ꝛ materiei colirice paſſionis ꝛ euētus cōfortationis i mēbris.

C. xiiij. de regie fluxꝰ medicinalis.

a De hoc iā ſingulare fecimus ca. vbi diximꝰ medicinas ſolutiuas ꝛ vomitiuas ꝛ eaꝝ admiſtrationē. Sed cū hoc nos dicemꝰ breuiter ꝙ i principio ſui oꝫ vt curētur cū lactibus ꝛ oleis ꝛ proprie cū ingeniatur i lactibus vt ſint ſtiptica: ꝛ i oleis vt ſit i eis aliquid ex hoc. Hoc eni tēperat cauſam ſanguis. Et qñꝫ ſufficiūt in principio lac ꝛ oleū ꝛ aqua calida: ꝛ qñꝫ eſt ſanatio i potādo iſta vna vice poſt aliam. Et bibatur aqua calida ꝛ proprie cuꝫ adheret ex ſubſtātia medicīe alꝗd ſtō ꝛ inteſtis. Ipſa enim trāſmittit eiꝰ audaciā deide ꝯſequaris illud cū cliſteri cōfortato tēperate ꝛ cibo ſimiliter.

Ca. xv. de cura fluxus cretica.

n Non oꝫ vt retineatur fluxꝰ creticus cū non ꝑducit ad timorē: qḋ ſi ſup fluat curetur cuꝫ propinquo illi quo curatur colirica paſſio verītū oꝫ vt nō cibetur aqua carnis ſi fuerit egritudo acuta valde: imo cibetur eo i quo eſt infrigidatio ꝛ igroſſatio ſicut eſt ſorbitio facta ex ſauic ordei ꝛ ſauic malorū. Et ſi tollerat carnē: cibetur cū eis q̄ ſūt ſicut piſces recentes decocti cū granis ḡnatorū aut cū aqua eoꝝ conditi cuꝫ ſeminibus ſtipticis ꝛ que ſunt ex coriandro i aceto poſito ꝛ exſiccato ꝛ ſilibus eis.

Ca. xvi. de tenaſmone.

p Primū qdē oꝫ te ſcire de diſpōne tenaſmon eſt an eſt tenaſmon veꝝ aut tenaſmō mendoſum. Et tenaſmon qdē mēdoſū eſt vt ſit in anō fex ſicca retēta: ꝛ qñꝫ exprimitur ex ea aliqd: ꝛ qñꝫ abradit iteſtinū ꝑꝑ laboreꝫ qui ꝓuenit ex motu eius. qñꝫ eni eſt illud ꝛ exiſtimat ꝙ illic ſit tenaſmō. Si ergo ē aliquid ex illo oꝫ vt cureſ ipꝫ cū cliſteribꝰ lenibꝰ ꝛ cū colirijs mordicatiuis. qḋ ſi nō agūt cliſteria lenia acue ea cū lenitate ꝛ hūiditate ſua aliq̄ acuitate vt extrahatur graue ex eis. deide ſi indiges in reliquo humiditate ꝛ lenitate pura ſis contentus eis. ꝛ qñꝫ idigebis vt i potu des pillulas de bdellio aut gūmi albotim ſi fuerit illic groſſitudo materiei. Et ſi fuerit caliditas idigebis eis q̄ ſunt ſicut caſſiafiſtula ꝛ ſiropus violacenus ꝛ ſilia: ꝛ pillulis factis ex medulla caſiefiſtule cū ſucco liquiricie ꝛ dragāto. Si autē fuerit tenaſmō puꝝ tūc ſi fuerit cauſa eiꝰ frigus adueniens ano: curabis ipm cū vaporationibꝰ ꝛ cū cliſteribus calidis ꝛ cū furfure cū quo vaporabunt anus ꝛ core ꝛ pectē ꝛ emunctoria ꝛ ſedat ſup miliū ꝛ ſalē calefacta ābo i pāno: aut euaporent cū ſpōgia ꝛ aq̄ calefacta ꝛ cū ſpōgia ſicca calefacta ꝛ iūgat cū cerato ex qbuſdā olīs calidis ꝛ ſtipticis ꝛ calefiat locꝰ eiꝰ: ꝛ ꝑmiſce eū cū vino calefacto ꝛ olō ōphācino aut ꝑcipe ei vt igrediatur balneū calidū ꝛ ſedeat ſup ſtram calidam. Et ſcias ꝙ frigus nocet tenaſmon in pluribus horis ꝛ propter illud eſt calefactio ſubtilis conferens eis pluribus diſpoſitionibus. Et ſilr ſunt plures ſpecies tenaſmō quibus confert vaporatio: ſicut nocet eius infrigidatio: ꝛ pluribus ſpeciebꝰ eiꝰ nocet aſſūptio medicinaꝝ que generāt chimū groſſum ꝛ viſcoſuꝫ. Et ſi fuerit cā eiꝰ durities rei ſup quā ſedet homo mollificet cū cerato ex oleo anetino aut camemillino cū bdellio ꝛ cera aut cū oleo calido in quo ponas ſpōgiam ꝛ appropiques loco. Et ſi fuerit cauſa eiꝰ apa calidū ſtude i retinēdo illud qḋ currit ad apa i via venaꝝ aut ex via fluxꝰ ꝛ rege apa ꝛ tēpera hūorē calidū. Et oportet vt curetur i initio ſui cū phlomia ſi neceſſariū fuerit: ꝛ cū minoratione cibi multa: imo fac eū ieiunare ſi poſſibile ē ei illō duobus diebꝰ. Et vt admiſtres ſup eū i ꝑncipio aq̄s ꝛ embrocas que declinant ad frigus aliquod cū mollificatione ꝛ prohibitione eius qḋ effūditur ad ipm. Et ex eis q̄ conferunt ad ipm ē filtrū infuſū in aqua myrthi ꝛ roſe cū alcāna pauca. Et fiat cliſtere etiā in primis cū eis que ſunt ſicut aqua ordei ꝛ aqua ſolatri ꝛ aqua roſ. ꝛ oleū roſ, ꝛ albumē oui. Et ſi cā fuerit fluxus retinebis ipm ſicut ſcis: deide embrocabis ꝛ empl'abis cum mollificatiuis ex camemilla ꝛ feto ꝯmixtis cū eis que ſcis ex ſtipticis: deide admiſtrabis maturatiua q̄uis ſint omnia illa i locis preteritis. Et qñꝫ confert cliſtere cū oleo dulci decocto cum aliquo ex ſtipticis. Et cum tu cibas melius quo cibas eſt lac recenter mulcū decoctum: quoniaꝫ retinet fluxum deſuper ꝛ lenit locum. Et ex medicinis bonis qū vis maturationem ꝛ reſolutionē ꝛ ſedationeꝫ doloris: eſt emplm de fenugreco ꝛ maluis ꝛ emplm de meliloto ꝛ emplꝫ de caulibus decoctis. Qḋ ſi neceſſariū ē fortius ponatur cū eo paꝝ cepe aſſate ꝛ paꝝ bdellij. ꝛ ex maram expertis cum apa eſt inflatum doloroſum eſt vt ſumantur plūbi aduſti ꝛ lauati ꝛ ceruſe plūbi preparate cum oppoponaco ꝛ merdaſengi conditi partes equales: ꝛ ꝯficiantur cū vitello oui ꝛ oleo roſ. Et nos probauimus ipm ꝛ inuenimus in fine vltimum: ꝛ ſi vis diſtilla ſuper ipſum aquam ſolatri aut aquā coriandri. Et ſi vis adde in ipſo cimiā. Et quandoqꝫ confert eis cimia ſola cū vitello oui ꝛ oleo roſ. Qḋ ſi cauſa tenaſmon fuerit apa durum curabis ipſum cum eo qḋ ſcis de curatione apatū durorū. Et ex eis que experta ſunt in hoc eſt vt ſumant bdelliuꝫ ꝛ crocus ꝛ alcanna ꝛ ſynapis ꝛ alkeiri citrina ſicca ꝛ ceruſa plūbi: deinde aggregētur illa oīa cum eo qḋ tegit adipeꝫ galline ꝛ anatis ꝛ medulla cruris vaccaruꝫ ꝑmixtis cum vitello oui ꝛ oleo roſ. ꝛ oleo alkeiri: ꝛ fiat ex eis marā. Si autem fuerit cā eius humor putrefactus imbibitus illic ex phlate aut cholera: aut fuerit phla viſcoſuꝫ curabis ipſum cum ablutione. Et illa que melior eſt: eſt que fit cum eis que ſunt ſicut aqua oliuarum ſalitaꝝ cuꝫ qua fiat cliſtere menſura .5. lb. ſumpta ex ea donec egrediatur illud qḋ ē illic: aut fiat cliſtere ex ſucco foliorum ſicle cū virtute violarum ꝛ turbit: deinde cura ipm cum ſedantibus dolores ex colyrijs tenaſmō: ꝛ quādoqꝫ facit neceſſariuꝫ phla potare pillulas fetidas. Et ſi fuerit cā reſiduum eius qḋ deſcendit in hora: tunc ſi illic fuerit fluxus retinebis ipm. Cūqꝫ retinueris conſiderabis: naꝫ ſi eger tollerauerit: ꝛ nō fuerit ſpes ꝙ fluxus redeat cliſterizabis q̄ leuiter poteris aut ſuppones colyriuꝫ ex violis cuꝫ pauco ſale: ſi materia fuerit cholirica ꝛ ex medulla caſſiefiſtule coagulata cum pauco baurac ꝛ turbit. Et ſi fuerit materia phlatica: ꝛ ſi non audes illud redi ad illud qḋ mollificat ꝛ attrahit ꝛ ſedat dolorem ex embrocis ꝛ colirijs. ꝛ qñ difficile fit tenaſmon ꝛ non eſt illic materia egrediens ꝛ non eſt niſi eleuatio ad ſcellam frequens: cuius qñꝫ eſt cauſa apa duruꝫ et quando eſt frigus inſeparabile: tunc aſſidua vaporationem eius cum lana infuſa oleo calefacto ſicut oleo ro. ꝛ oleo myrthio ꝛ vio. ꝛ camellino ꝛ pauco vino ꝛ infunde cum illo oleo anū ꝛ pectinē ꝛ teſticulos. Qḋ ſi non ſedetur: tunc cliſteriza ipm cuꝫ oleo ſiſamino tepido. ꝛ retineat ipſum per horas aliq̄s quoniam ſanat euꝫ. Et hoc quidē regimen antiqui dixerunt ꝛ fecerunt ipſum quidaꝫ poſterioꝝ: ꝛ nos iam experti ſumus ipſum ꝛ eſt vehementis iuuamenti. Si autem fuerit ab vlceribus ꝛ corroſione conſidera: tunc ꝛ ſi eſt natura ſicca non dimittas ſiccitatem eius: imo ſtude in leniendo ipam cum equali lubricitate vt precipitetur egeſtio. ſiccitas enim egeſtionis in huiuſmodi egritudine eſt mala valde: ꝛ oꝫ vt non cibentur amaris neqꝫ ſalſis valde: neqꝫ acutis neqꝫ acetoſis valde. oīa eni illa faciūt egeſtioneꝫ mordicatiuā ꝛ doloroſam aut excoriatiuam. Et ad vltimum oꝫ vt cures ipſum curatione corroſionis inteſtinorum ꝛ cholera ipſorum confidens in colyrijs. Et ſi non indigeris mundificatione incipies ꝛ cliſterizabis ipm ex aqua mellis ꝛ pauco ſale cōmixto ei. Et ſit cliſtere eius cum hoc cliſtere ita vt non ſit fexi iteſtinis: aut fac colyrium ex melle ꝛ baurac: ꝛ adminiſtra ipm deinde labora in curatione vlcerū. Et ſi fuerit ab hemoroidibus ꝛ fiſtulis ꝛ ragadijs curabis cauſam cum eo qḋ dicemus in capitulo ſuo.

C. xvij. de colyrijs que ſupponūtur ad tenaſmon.

c Colyriorum autē que ad tenaſmon ſupponuntur melius eſt qḋ ex eis eſt magis ſtipticuꝫ. Et ex eis eſt colyriū de ſandaraca ꝛ colyria pluria ex eis in quibus eſt nacoꝛicitas que iaꝫ diximus in curatione vlcerū. Deſcriptio colyrij ad tenaſmon. ℞. opium caſtoreum ꝛ thus ꝛ crocum: ſiat ex eis colyriū ꝛ ſupponatur. ꝛ iterum galie imature ceruſa plumbinus ſan. dra. opiuꝫ. Empl'a vero ſūt empl'a facta ex vitello oui ꝛ medulla ſimilaginei panis, ꝛ panis ꝛ camemilla: aut aque eiꝰ expreſſa ex ea q̄ hūida ē: ꝛ aneto ſicco ꝛ altea ꝛ mucilagie ſcis lini ꝛ ſimilibꝰ. Et ex bonis quibꝰ fit emplm ano eius ſunt pori de feni decocti elixati cum butyro vaccino ꝛ oleo ro. ꝛ pauco cera colata. Suffumigatōes autem ſunt ſuffumigationes note ad eos quibus vtantur cum dolor fit fortior: ita vt ſedeant ſuper ſedem perforatam ſuper quam equetur anus: aut ponatur ſubtus traiectorium per quod fiat ſuffumigatio. ex illis itaqꝫ eſt vt fiat ſuffumigatio ex ſulfure ꝛ nucleis oliuaꝝ ꝛ ſtercore cameli. Et ſi fiat ſuffumigatio cū plurimū ſulfure ſubito iuuatur eo. Aque vero in quibus decoquūtur malue ꝛ anetum ꝛ camemilla ꝛ altea Et quidē vt retineatur illud qḋ currit ſunt aque in quibus decoquuntur ſtiptica. Et oꝫ vt aggregētur iter aquas ꝑm neceſſitatē. Qḋ ſi anꝰ egrediatur lauetur ꝛ mundetur ꝛ reducatur ꝛ ſedeat ille cuius eſt in aquis ſtipticis valde: aut fiat ei emplm poſt reductionē ꝛ reuerſionē cū ſtipticis ꝯfortatiuis ꝯtritis ꝛ aggregatis cū qbuſdā ſuccis ſtipticis.

Tractatus tertius de iceptione ſermonis de doloribus inteſtinorum. C. i. de punctione

c Cauſe punctionis aut ſūt vētoſitas coartata aut ſupfluitas acuta mordicatiua: aut baurachia ſalſa mordicatiua: aut humor viſcoſus qui nō expellit aut vlcus apatis aut ſerpētes ꝛ aſcarides. Et ex pūctione ē q̄ ē ꝑm ſemitā criſis ꝛ ē ex ſignis eius. Et oīs pūctio vehemēs ē ſilis colice: ꝛ cura eius a cura colice niſi colerice: nā ſi ipa curatur illa cura eſt

i ea timõ magnꝰ: imo pũctõ q̃ nõ ē cũ fluxu cũ forti
er fit ē colyca aut iliaca. Et qñ puenit punctõ ad cu-
ʒeʒ ⁊ vomitũ ⁊ ſingultũ ⁊ oſtructõeʒ rõnis ſignificat
mortē. Cap.ij. de ſignis.

v Entoſa q̃dē fit cũ rugitu ⁊ iflatõe ⁊ extẽſiõe ſi
ne ḡuitate ⁊ q̃te cũ exitu vẽtoſitatis. Factꝰ vo
ab hũore cholerico ſignificãt ḡuitas cũ vehe
mẽtia mordicatõis ĩ phlãte ⁊ ſitis exitꝰ eiꝰ ĩ egõne ⁊
ē ſiſis colice. ⁊ ſi curet̃ cura eiꝰ erit timor maximus.
Signa aũt fcẽ ab hũore baurachio ſũt mordicatio
cũ grauitate addẽte ⁊ egreſſio phlãtis ĩ egõne. Et ſiḡ
fcẽ ab hũore groſſo viſcoſo ſũt ḡuitas ⁊ adherentia
doloris ĩ vno loco. ⁊ exitꝰ huiꝰ generis ĩ egõne. Et
ſigna fcẽ ab vlcerib' ſũt ſigna excoriatõis nota. Et ſi
gna fcẽ ab apãte ſũt ſigna apãtis dcã ĩ ca. colice. Et ſi
gna fcẽ a vermibꝰ ſũt ſigna vermiũ dcã ĩ ca. vermiũ.

Cap.iij. de cura.

o Portet ĩ oĩ pũctõe materiali nocẽte ſua ma-
teria vt vomat hũs eã: deide ſoluat̃. Sʒ pun
ctio q̃ ē ex vẽtoſitate curet̃ pus cũ reginĩe ↄue
niẽte ⁊ alienatõe eiꝰ ex quo generat̃ vẽtoſitas ⁊ mio
ratõe ↄmeſtiõis ⁊ paucitate potꝰ aq̃ ſup cibũ: ⁊ pau
citate motꝰ ſup cibũ. deide ſi fuerit vẽtoſitas iſepabi
lis: tũc opoꝛtebit vt curẽt̃ iteſtia cũ cliſteri euacuãte
hũorẽ ex quo ip ſa euapoꝛat ⁊ admiſtrẽt̃ ĩ eo adeps
galline ⁊ oleũ roſ. ⁊ cera aut cũ eo qd̃ bibit̃: ſi fuerit
egritudo ſupius: ſic̃ ⁊ dactiliũ ⁊ hiera ĩ aq̃ de ſcibꝰ. ⁊
ſilr̃ diacydonitẽ: deide ſumat ea q̃ ſũt ſic̃ tyriaca ⁊ ſo
erugene ⁊ ſilia: ⁊ ſic̃ ſemia vẽtoſitatũ. Deſcriptio cli-
ſteris: decoq̃nt̃ polypodij cẽtauree cymini aneti ru-
te ſicce ſenugreci. ſe. apij ĩ aq̃ decoctõe bõa: deide ſu
mat̃ ex ea põdꝰ. c.ʒ. ⁊ ponãt̃ vel diſſoluãt̃ ĩ ea oppo-
ponaci bdellij amboꝝ. aã. ʒ. ſ. aut minꝰ aut plꝰ ſm
neceſſitatẽ: ⁊ diſtillẽt ſup ea neridẽ. ʒ. x. aut olei roſ.
⁊ mellis. ʒ. x. Puluis ℞. cymini baccaꝝ lauri rute. ⁊
ameos oim aã. ʒ. ſ. ⁊ penidij lapidoſi. ʒ. v. fiat ex eis
puluis ⁊ ē doſis. i. Et iteꝝ ſumat̃ cetauree groſſe põ
dꝰ aur. i. cũ decocto. Et ex eis q̃ ſũt mirabil' iuuamẽti
apud experimẽtatores ē calcaneꝰ porci: adurat̃ ⁊ ſũat
ipſũ ĩ potu habẽs punctionẽ ventoſaʒ. Aut detur
in potu de granis lauri ſiccis ſolis duo cochliaria.
⁊ ex eis que conferunt eis eſt illud qd̃. ℞. granoꝝ al
bẽ ⁊ carpobal. amboꝝ aã. ʒ. i. bibatur ĩ aqua calida
ĩ mane ⁊ ſero. Et ex emplis ↄmunibus vtriuſq̃ ſũt
auellane aſſate cũ corticibus ſuis cũ quibus emple
tur locus ſemp. ⁊ ſilr̃ vaporationes cũ eis que ſunt
ſicut anetũ ⁊ ruta ⁊ ſanſuccꝰ ſicca. Et emplatio vm
bilici vel ſumis cũ granis lauri contritis ⁊ confectis
cũ vino aut cũ aqua rute ⁊ reſeruata tota nocte iuua
tiua eſt valde. ⁊ cibus ventoſe ⁊ phlãtice ſit ex eis q̃
ſunt ſicut ius alcanabij ⁊ galloꝝ decrepitorum eq̃tũ
cum aneto plurimo ⁊ ſpeciebus vel pipere ⁊ ſemini
bus. ⁊ ſit contentus iure ⁊ ſit panis ſalitus bene con
fectus. Et alkiſkat rectior eſt ei vt vinum ſit vetꝰ ſub
tile. Et oʒ vt vtantur exercitio ſubtili ante cibũ. ⁊ eri
tius aſſatus ſm qd̃ dr̃ confert punctionibus amba
bus ſimul. Facte autem ex phlãte viſcoſo cognoſcit̃
cura ex cura ventoſe: niſi quia opoꝛtet vt intentio ſit
in mundificando plus aut de ſubtus aut deſuper.
Et ex eis que conferunt illis in ipſa ſi non fuerit flu
xus eſt puluis amomi ſumptus per ſe ſequẽte pota
⁊ confert ei ſumere ĩ potu nauſturtiũ cũ oleo ⁊ tro.
alſeniaci. In facta aũt ex phlãte ſalſo: oʒ vt incipiat̃
ab euacuatione eius cũ cliſteribus que recipiũt tur-
bit polypodium in quibus ſit eq̃tio cũ eis q̃ ſunt
ſicut aqua ſeaeſten ⁊ viol. ⁊ vt euacuet̃ etiam cuʒ eis
que ſunt ſicut hierapica ⁊ diacydonitẽ: deinde admi
ſtrent̃ cibi boni chimi impinguati pinguedine bõa
ſicut pinguedo facta ex carnibus arietum ⁊ galline ⁊
pulloꝝ pinguium ⁊ minoret̃ cibus cũ bonificatione
eius: ⁊ bibat vinum ſubtile paucum. Et ex eis que
conferunt in omni punctione frigida eſt ſumere in
potu aquam mellis cũ granis araſceid ⁊ aniſo ⁊ aco
ro ⁊ granis lauri ⁊ ariſto. ⁊ folijs lauri ⁊ centaurea
⁊ xylobal. ⁊ ſingulariter ⁊ cõpoſite. In facta autem a
cholera oʒ vt conſideret̃. Qd̃ ſi fuerit illic ṽtus for-
tis ⁊ materia plurima euacuet̃ cũ eis que ſũt ſicut de
coctio myrabol. citri. ⁊ ſicut aqua granatoꝝ ⁊ parũ
ſcamonee aut abſq̃ ſcamonea: imo ſola ⁊ ſequat̃ eã
aqua calida. Et cũ eis que ſũt ſicut decoctio thama
rindoꝝ ⁊ caſſiefiſtule ⁊ ſiracoſt ⁊ que ſunt ſilia illis:
deinde eq̃t̃ materia cũ eis que ſunt ſicut ſerũ pſillij
cum oleo ro. ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ ſuccus cucumeris
cũ oleo ro. Et emplet̃ venter cum emplis frigidis ⁊
ſint in eis ſolatꝝ ⁊ ſuperiora vitis: ⁊ oʒ vt miſceãtur
cũ eis etiam ſicut abſynthium. ⁊ cibi ſint illi qui fiũt
de lentibus ⁊ de ſumac ⁊ de ſpinachijs ⁊ d̃ barberis
⁊ ſimiles illis. ⁊ oʒ vt caueat̃ ab errore cadẽte in ea.
⁊ exiſtimat̃ ꝙ ſit colica ⁊ curatur cura eiꝰ ⁊ moritur
infirmus. veꝝtñ nos redibimus ad cognitionẽ inte
gram eius quo oʒ vt curet̃ hec pars pũctionis cum
loquemur de ſpeciebus colice. Exiſtimo ergo com
plementũ eius ſermonis in eo illic. Facte autem ab
vlceribus cura eſt cura vlcerum: ⁊ iam diximus eã.
Sed facte ab apãte cura eſt cura apoſtematum: veꝝ
facte a vermibus cura eſt cura vermiũ.

C.iiij. de rugitu ⁊ egreſſiõe vẽtoſitatis abſʒ volũtate

r Ugitus generat̃ ex multitudine ventoſitatis.
Et generant ipm cibi inflatiui: aut malitia di
geſtionis pp aliquam cauſaꝝ in malitia dige
ſtionis que eſt in mẽbris aut eſt in cibis. Et plũm qd̃
eſt in membris ⁊ nõ fit niſi ꝑpter frigiditatẽ: aut pp
caſum virtutis ſicut in fine ptiſis. Et plũm quidẽ fit
cum lenitate nature ⁊ ſtimulatione neceſſitatis ege-
ſtionis. Et qñq̃ fit in inteſtinis ſupioribus ſubtili-
bus ⁊ eſt ſonitus eius acutus. ⁊ fit in groſſis ⁊ eſt ſo
nitus eius grauior. Et qñ permiſcet̃ ei hũiditas eſt
decliuis ad gurgulationẽ. ⁊ qñq̃ rugitus eſt ſignuʒ
criſis. Et qñq̃ accidit ꝑpter cõmunitatẽ ſplenis. ⁊
qñʒ rugitus accidit multotiẽs patiẽtibus in mirac
ꝑpter ↄtritionẽ ꝑpterea ꝙ inteſtina coꝝ infrigidãt
Et qñʒ fit cum in epe eſt debilitas. Exitus aũt vento
ſitatis abſq̃ voluntate qñʒ fit ꝑpter mollificationẽ
ieiunij. ⁊ qñʒ fit ꝑpter vtraſq̃ mollificatiões: ⁊ di-
ſtinguit̃ inter vtraſq̃ p illud qd̃ vr̃ de paucitate ſen
ſus ani aut frigiditate eius. Ca. v. de cura.

r Egatur cũ alienatione ciboꝝ iflatiuoꝝ plu-
rimoꝝ ⁊ cũ tollerantia famis ⁊ cõfortatione
digõnis cũ eis que iam ſciuiſti ⁊ reſolutõe
ventoſitatis cũ medicis quas dicemus in ca. colice
ventoſe. Et ex eis que bona ſunt in hoc in pluribus
locis eſt diacyminũ: ⁊ iterũ diapipereon: ⁊ iteꝝ aco
rus conditus: ⁊ ſi fuerit cũ fluxu tũc alcanʒi: ⁊ iteruʒ
fumatur cymini ⁊ ameos ⁊ keiſi ⁊ carui oiuʒ aã. ps
i. aniſi ptes. ij. ⁊ fiãt ex eis ſuffuſ cũ penidijs lapido
ſis põdere. ʒ. v. ⁊ curetur exitus vẽtoſitatis abſq̃ vo
luntate curationis paralyſis ani: aut aſſũpt one ty-
riace ⁊ olei alkakingi. Et iungatur illud qd̃ eſt ſupra
vmbilicuʒ cum oleo coſtino ⁊ ſimilibus ſi fuerit pp
ieiuniũ. C. vi. de colica ex retentione fecis

c Olica ē integ̃ iteſtinalis doloroſa cũ qua dif
ficilis fit exitus eius quod egreditur p natu-
ram. Et colica quidẽ ſm veritatem eſt nomẽ
eius ĩ quo eſt eã ĩ inteſtinis groſſis. ſ. colõ ⁊ q̃ ſequit̃
ipʒ. ⁊ eſt dolor qui multiplicatur ĩ eis propter ſrũs
eoꝝ ⁊ propter ſpiſſitudinẽ ipoꝝ. ⁊ propter frigꝰ eoꝝ
multiplicatur ſup ea adeps. Qd̃ ſi eſt in iteſtinis gra
cilibus tũc nomẽ propriũ ei ſm ſciam veraʒ ē ileos
Eleꝝ qñʒ eſt ileos ĩ quibuſdã locis colice propterea
q2 vehementer eſt ei ſimilis: ⁊ cauſe colice: aut cadũt
proprie ĩ colon: aut cadunt ĩ alijs ⁊ pueniũt ad ipʒ ſʒ
ſemitam ↄmunitatis. Et cauſe eius q̃ cadunt in ipſo
ꝓprie aut ſt malitia ↄplõnis ſigularis calida: aut ffa
aut ſicca. Et calida quidẽ operatur exſiccatione ſua
⁊ conſtrictione ſua reducente nutrimẽtũ ad epar ⁊
expellẽte illud ad ipſũ. Et frigida ↄgelatione ſua aut
faciendo accidere malitiam ↄplõnis nociuã. Et plu
rimũ eiꝰ ē ĩ terris frigidis: ⁊ cũ iflat ſeptẽbrio. Et fri
gus quidẽ qñʒ facit illud propterea ꝙ reſtringit la-
certos ventris ⁊ peruenit calefactio eius ad cõcanita
tẽ ⁊ exſiccat feceʒ ⁊ ſtringit lacertũ ani ⁊ expellit feces
⁊ qd̃ cum eis eſt ad ſuperiora. Et ſicca operatur pro
pter priuationẽ eius qd̃ lubricat fecẽ ⁊ inuẽtionẽ eiꝰ
qd̃ exſiccat eam ⁊ exſiccat ipſaʒ. Malitia autẽ ↄplõ-
nis hũide ſingulis non ſemp ē cã colice niſi accidat
ex ea accidẽs qd̃ ſit cã colice frigida aut hũida mã-
lis: aut malitia ↄplõnis cũ mã: aut mã calida q̃ iflat
⁊ mordicat ⁊ ſeparat cõtinuitatẽ ⁊ pertranſit termi-
nũ punctionis perueniens ad terminũ colice aut fri
gida ⁊ reddit ad malitiam ↄplõnis diuerſe frigide.
Qd̃ autẽ accit̃ de ſepatione ↄtinuitatis ſubito q̃uis
ſit illud cũ eſſentia colice: tñ qñʒ facit ipſum accidet̃
frigus ꝑpter hoc qd̃ generatur ab ipo ventoſitas in
corpore iteſtinoꝝ hora poſt horã. Et qñʒ eſt humor
faciens hunc odorem: aut illuʒ qui ꝓpinquꝰ eſt ei ⁊
melia. Et qñʒ eſt eius euentus cũ paroxiſmis ⁊ apd̃
comeſtionẽ cibi. Et qñʒ ſedat ipm vomitus rei ace-
toſe melice: lʒ ſit hꝰ ĩ vomitus in hꝰ ĩ dolore ſm plu
rimũ phlãticus. ⁊ generat ipſum frigus mẽbroꝝ: aut
malitia digõnis ⁊ cibi ⁊ fructus ⁊ olera: aut eſt cauſa
colice ꝓprie opilatio ꝓhibẽs egõnẽ ⁊ hu. ⁊ vẽtoſi-
tates a penetratione ⁊ ipi expellunt̃ ⁊ accidũt dolor
⁊ extenſio maxima. ⁊ plũm huiꝰ opilationis cãʒ nõ ē
apã accit poſtq̃ replet̃ monoculus: deide peruenit
ad colon. Et hec opilatio aut eſt ex apãte ĩ inteſtino
⁊ plʒ eiꝰ eſt calidũ: aut ex hu. phlãtico viſcoſo ĩ ſple
ne ſpaciũ eiꝰ ⁊ opilat ipm: ⁊ ē illa que fit ſm plũ ⁊ ē
illa q̃ iuuatur febre: aut ex ventoſitate accidente: aut
propt̃ ĩ torſionẽ ↄtorquẽtem propter ventoſitatẽ tor
quẽtem ⁊ iciſionẽ ligamenti: aut rupturã: aut attri-
tionem: expulſionẽ iteſtinoꝝ ad ptes inguinũ ⁊ teſti
culorum: aut rupturã ſupra illud: aut ꝑpter vermes
ↄprimẽtes: aut propter fecem ſiccã: ⁊ hec fex ſicca ē
qm̃ ipa eſt fex cidorum ſiccoꝝ. aut quia remanet tem
pore longo ⁊ ſiccatur. Et eſt cauſa remanentie eiꝰ de
bilitas expulſiue ĩ inteſtinis. Et multotiẽs eſt hec re
manentia propter potũ rei narcotice ſtupefacientis
virtutes operãtes ĩ fece. Et cum hoc poſſẽ ē etiam vt
debilitetur virtus expulſiua q̃ eſt in lacertis ventris
ſicut accidit ei qui multiplicat coitum: aut ꝑpter de-
ſtructionẽ ſenſus inteſtini: aut paruitateʒ effuſionis
cholere expellẽtis lauantis: aut qm̃ meſaraica exſuc
cat ex ea hũiditatẽ plimam: aut propter ꝓuocatio-
nẽ ſudoris ſupflui aut exercitia faciẽtia ſudare: aut
propter vehemẽtiam raritatis corporis ꝑpter com
plexionẽ q̃ ē in ipſo: quare obedit attractioni aeris
continentis calidi: ⁊ ꝑpter hoc ē balneatio cũ aqua
calida ex eis que retinẽt naturã: aut propter aereʒ ex
calefactione cuius ↄſequitur vt attrahat hũiditates
⁊ ſi fuerit abſq̃ raritate: aut propter raritatẽ fiſtulo-
ſam. ⁊ qñq̃ fit propter artẽ facientẽ neceſſariũ tactuʒ
caliditatis ſicut vitrearia ⁊ ferraria ⁊ fuſoria: aut pro
pter cõplexionẽ ĩ ventre ipſo calidam valde exſiccã
tem caliditate ſua: aut eſt cauſa in illa caliditate ĩ pau
cis diſpõnibus mĩimdo cholere acute effuſe ad vẽ
trem adurentis fecẽ cũ iuenit eam preparataʒ ꝑpter
paruitatem ſuã: aut propter ſiccitatẽ ſubſtantie ſue ⁊
hoc eſt ſm minꝰ: ſed ſm plurimũ ipa ſoluit naturaʒ
Et cũ accit hec colica ĩ pncipio nocet: ⁊ iteſtino dolo
rẽ facit vehemẽtẽ itollerabilẽ. ⁊ qñʒ eſt cã illius calidi
tatis vehemẽtia frigoris aeris exterioris: q2 coartat
caliditatem interius ⁊ cũ hoc prouocat vrinã ⁊ cõ
ſtringit anuʒ: quare impellit fecẽ ad ſuperiora: aut ꝑ
pter cõplõnem ſiccam ĩ inteſtinis ⁊ ventre: quare ex
ſiccatur fex aut propter teneſmũ apoſtematis recti:
quare exſiccatur fex. Et exiſtimauerũt quidã ꝙ qñʒ
lapideſcit illud qd̃ retentũ eſt in iteſtinis ⁊ egreditur
lapis. Illa autem que eſt per communitatem eſt ſic̃
ſi accidat in epate aut in veſica aut ĩ renibus: aut in
ſplene apã ⁊ cõmunicet ei iteſtinũ per hoc qd̃ coar-
tat illud apã de ſubſtantia eius ⁊ conſtipat ipſum ⁊
opilat illud. Et ſicut communicet renibus ĩ dolori-
bus lapidis ⁊ debilitetur opatio eius in expulſione
humorum quare retineantur ĩ ipſo ⁊ accit colica p
cõitateʒ lapidis: q̃uis dolor lapidis ſit ex eis q̃ ſiſan
tur dolori colice ⁊ occultatur niſi qui prouiſionem
hʒ. Et nos dicemus dr̃am iter vtraſq̃ cũ ſignis. Et
qñʒ accidũt colica ⁊ ileos ſm ſemitã accidẽtie egritu
dinũ peſtilentialium aduenientiũ ⁊ perueniũt de re
gione ad regionẽ ⁊ de hoie ad hominẽ. Et iam retu
lit illud quidã medicus d̃ antiquis: ⁊ dixit ꝙ pueniẽ
bat quidaʒ eorum ad epiliam ⁊ erat epilia mortalis

τ quidam ad reſolutionem inteſtini colon τ molliſi
cationem eius cum incolumitate ſenſus eius τ ſpe
rabat cuꝫ hꝰ mõi euaſio. Et erat plurimũ eius ileos
τ ledebat colon ſm ſenſitã ꝑmutationiſ ſimilis criſi.
Inquit: τ quidam medici curabãt eos cura mirabi
li. Ipſi nanqꝫ cibabant eos lactuca τ endiuia τ car
nibus piſcium groſſis τ carne omni habenti vngu
lam in pedibus: τ omnibus illis infrigidatis: τ aq̃
frigida τ acetoſis τ ſanabant eos cum hoc: ita φ ſa
nabant omnes taliter ne caderent in epiſiam τ para
lyſim p̄dictam: τ ſanabant quoſdam eorum in qui
bus erat inceptio epilepſie. Et quandoqꝫ accidit co
colica habentibus tetanum: quare deficiunt i expel
lendo fecem τ humo. ab inteſtinis ſuperioribꝰ ſicut
ipſi deficiunt in retinendo quod eſt in inferioribus
Et quandoqꝫ eſt frigus complexionum eorum cau
ſa colice. Et plurimũ quideꝫ accidit colica a phleg
mate groſſo: deinde a ventoſitate forti facta τ pene
trante in tunicis inteſtinorum τ villis eorum τ pro
pter ſeparationem ꝯtinuitatis eorum. Ventoſitas
ei ſpargitur iſtõ propter amplitudinẽ ſtõi τ ꝓpter
caliditatẽ ſtõi τ propinquitatẽ membrorum calido
rum ad ipm τ ſpargitur in inteſtinis ſuperioribus
propter gracilitatẽ inteſtinoꝝ ſuperiorũ τ retinet in
inteſtinis alijs propter contrarium illius ex frigore
eoꝝ τ cõſtrictione ipſoꝝ τ multitudine reſolutionis
in ipſis τ ſpiſſitudine tunicarũ eorum. Et colica ven
toſa q̃uis ſit ex materia que fit materia vẽtoſitatis:
tamẽ nõ ꝯparatur illi materiei qm̃ materia ſola nõ
opilat viam ſm φ egreditur. τ nõ facit doloreꝫ per
ſe imo per ſe illud qđ accidit ab ea τ phlegma fac̃ do
lorem per ſe: τ opilat per ſe. relique auteꝫ diuiſiones
minus illis. Et ex eis que preparant inteſtina ad co
licaꝫ τ proprie ventoſam eſt vinum plurime cõmix
tionis: Et olerã τ proprie cucurbita: τ fructus recen
tes τ proprie vua τ potus aque ſuper eos: τ motus
ſuper eos: τ coitus: τ retẽtio vẽtoſitatis volẽtis egre
di. τ aduentus vehementis frigoris ad inteſtinuꝫ τ in
frigidantis ipſuꝫ τ iſpiſſantis illud. Et ex eis que pre
parant inteſtina iferiora eſt comeſtio ouoruꝫ aſſatorũ
τ piroꝝ τ cydõioꝝ ſtipticoꝝ τ paſſe τ ſauich τ milij τ
rizi τ q̃ ſũt ſĩlia illis. Et iterũ retẽtio egõnis volentis
egredi quandoqꝫ facit cadere in ipſam τ coitus plu
rimus τ proprie ſuper cibũ groſſum. Et ex materia
omnis colice ex hu. groſſo: aut ex fecibus ipleſ mo
noculus prius ſm plm. deĩde peruenĩũt ad alia. Et
dum nõ eĩiatur materia q̃ eſt i monoculo non accit
ꝯplementũ ſanitatis. τ qñ eſt colica veniẽs deſup. τ
quotiẽſcũqꝫ fit cliſtere aut euapatio retinetur mã in
monoculo: quare duplicatur dolor. Et feb. qdẽ eſt
iuuatiua ſoibus doloribus colice cuius cã eſt vẽto
ſitas groſſa: aut phl̃a: aut malitia cõplexionis fre: τ
eſt ex rebus velocius ſanantibus vẽtoſã. Et colica
quidẽ multotiens permutatur ad paralyſim τ ſanã
tur per c.i. τ illud quando expellitur materia ſubti
lis ad extremitates τ coartantur ex ea lacerti: τ qñ
ſimuliter ſanantur per dolores iuncturarum. Et qñ
permutatur ad dolorẽ dorſi phl̃atica aut ſanguiea

ad quã confert phl̃onia: ꝓpea φ maturãt caliditas
doloroſa τ medicine iliace materias crudas. Et qñ
ꝑmutatur ad varietatẽ melicã τ meliam τ epilenſiaꝫ
eſt malũ. Et qñ perducit ad hydropiſim ꝑ illud qđ
corrũpit de cõplexione epatis. Et qñ inuenit colica
dolores articulorũ τ ſimilia non apparent illi dolo
res tribus de cauſis: qm̃ dolor fortior ipeditur a de
biliore: τ quoniam materie ſũt conuerſe ad latꝰ do
loris fortis: τ quoniam dolor τ fames τ vigilie re
ſoluunt ſuperfluitates. Et quando prolõgatur retẽ
tio fecis inflatur venter τ interficit. Et qñ fortia ſũt
membra colice τ non recipiunt ſuperfluitates tunc
multotiens redeunt ſuperfluitates τ infrigidant ca
put. Et multotiens accidit colica poſt ſolutiones q
bus expellitur groſſum τ multotiens ſubleuat cura
tio colice ſingultũ punctionis.

C.vij. de ſignis colice abſolute.

Accidẽtia quidẽ colice vere cuius nõ decla
ratur ꝯfirmatio ſũt: qm̃ minoratur illud qđ egre
ditur de fece: τ expellitur ꝑoxiſmꝰ egõnis τ
minoratur appetitus: imo remouetur oino τ abhorret
hũs eã vnctuoſa τ dulcia τ nõ declinat declinatõe
ꝑua ad acetoſa aut acuta aut ſalſa. τ ẽ decliuis ad ſũ
uerſionẽ τ nauſeã: τ ꝓpe cũ recipit vnctuoſũ τ olfac̃
odorẽ vnctuoſi τ dulci. τ debilitatur digõ eiꝰ valde τ
inuenit oĩ hora pũctionẽ τ declinat ad potandum
aquã plimã: τ inuenit dolorẽ in renibꝰ ſuis τ i dor
ſo ſuo. deĩn ſiũt cũ ea fortia accidentia τ fit ipſa for.
τ retinetur natura τ forſitan nõ egredit: nec etiã vento
ſitas penitus. τ qñ retinetur eructatio τ fit fortis pũ
ctio. τ fit. q. pforet venter eiꝰ terebello: aut. q. ſit ab
ſconſa in iteſtis eiꝰ acus ſtãs. Et quotiẽs mouetur do
lor τ fit fortis ſitis: τ nõ ſanatur hũs eã lꝫ bibat plim:
qm̃ qđ bibit nõ penetrat ad epar ꝑꝑ opilatões acci
dentes in orificijs meſaraicaꝝ q̃ ſequũt ventrem. Et
qñ multiplicatur in qbuſdã eoꝝ tremor abſqꝫ cã: τ ſi
ingemetur in extrahẽdo aliquid de ventre habentis
colicam egrediũt hũiditates τ ſqbale ſicut ſtercora
ouiũ τ ſicut ſtercora capraꝝ magne τ parue τ reſ na
tans in aqua. Et freq̃ns fit vomitus cholericus et
phl̃aticus. τ appropinquat ſm plim hu. phl̃atico đ
inde cholerico: deinde qñqꝫ euomit rẽ porralẽ τ vt
herugo eris. τ qñ euomit rẽ de genere melie incen
ſam. huores. n. qñ corrũpũt τ qñ aduruntur ex do
lore τ vigilijs τ medicis calidis. Et vomitꝰ qdẽ nõ
fit frequẽs niſi ꝑꝑ cõtratẽ ſtõi ad inteſtina: τ ꝓpter
multitudinẽ materiei τ penuriam vie ad inferiora. τ
qm̃ via cholere τ ad inteſtina ſm plim ꝯſtringit q̃re
expellit ad ſupiora. τ ꝓpter hoc rubet vrina in ipſa
Et qm̃ maior ꝑs cholere ꝯuertitur ad renes cũ non
inuenit viã ad fel ſuſtentatũ ꝑꝑ illud qđ ẽ corã eo đ
opilatione. τ qm̃ dolor rubificat aquã: τ qm̃ renes
cõicant in dolore. τ ꝓpter illud retinetur vrina ẽt qñ
Et quandoqꝫ ẽ vrina in ꝑncipio eiꝰ ſm dolorẽ aq̃
ciceris τ aq̃ caſei. τ qñ aſſociatur ei tremor cordis
maximus τ indiget pectus eiꝰ retẽtione cũ manu.
τ qñ ꝑuenit res ad ſudorem frigidũ τ ſyncopim.

Ca. viij. de ſignis ſalutis colice.

Signis incolumis colica ẽ illa in q̃ retẽtio nõ ẽ
vehemẽs τ ẽ dolor mutabilis. Et qñqꝫ alleui
atur plim q̃uis redeat poſt eã. Et inuenit hũs
eã ꝑꝑ exitũ ventoſitatis τ egeſtiõis τ adminiſtrationẽ
cliſterioꝝ geñ: ſicut eius ꝯtraria ẽ prauior vel diffici
lior colica.

Ca. ix. de ſignis malis in colica.

Fortitudo doloris: τ qđ vomitus ꝯſequitur vo
mitũ: τ ſudor frigidus: τ frigus extremitatum
ꝓpter vehementiam doloris ventris τ decli
natiõnẽ ſan. τ ſpũs ad ipm. Et qñ ꝑuenit ad ſingul
tũ qlloꝝ vnus ſeqt aliũ τ ad turbationẽ rõnis τ ſpaſ
mũ τ retentionẽ eius qđ egredit τ nõ ingredit ſaltem
cũ ingenio ẽ mortalis. Et in extraneis ſignis ẽ cuius
apparet in eo q hꝫ dolorẽ ventris veſtigiũ τ bothor
nigꝝ ſicut faba: τ vlceratur τ remanet vſqꝫ ad diẽ ſcõꝫ
aut plus: quoniã moritur. Et huic qdẽ hõi aduenit ſu
ber τ multitudo ſomni in ꝑncipio egritudinis ſue. τ
bonitas anhelitus ẽ bona ſignificatio ad euacuãdũ
quomodo ergo erit eius malitia.

Ca. x. de differentia q̃ ẽ inter colicã τ lapidẽ renũ

Quandoqꝫ accidũt in lapide renuꝫ accidentia
colice ꝑdicta: qm̃ colon ipſum cõicat renibuſ
quaſi accidit ei dolor qui ẽ ei ꝓprius τ accidũt
ei accidentia ſua que ꝑtinent illi dolori. Veꝝ differẽ
tia inter eas quandoqꝫ ẽ ex diſpõne doloris τ ex ꝑte
vicinantium ꝓprioꝝ: τ ex parte eius qđ conuenit et
eius quod non cõuenit: τ ex ꝑte eius quod egredit
τ ex parte vltimitatis accidentium τ ex parte cauſaꝝ
τ ſignificationũ accidentiũ. Diſpõ aũt doloris di
uerſificatur in eis quantitate τ loco τ tẽpore τ motu
Quantitate vo quoniam ille qui ẽ lapidis ẽ paruuſ
quaſi ſit acus τ colicus eſt magnus. Loco autẽ qm̃
colicus incipit ab inferiore parte dextri lateris τ ten
dit ad ſupiorem ſiniſtri. Et quando confirmatur di
latatur in dextra τ in ſiniſtra. Et ſm quoſdam non
incipit colica a ſiniſtra. ſed illud non ẽ veꝝ. Et nos
iam experti ſumus ꝯtrariũ illius τ ẽ ad anteriora et
vſus pectinẽ decliuior q̃ſ ſit ad poſteriora: τ renaliſ
incipit a ſuperioribus τ deſcendit paulatim vſqꝫ ad
locum vbi confirmatur τ eſt decliuior ad poſteriora
Tpe vo qm̃ renalis fit fortis in hora vacuitatis τ co
licus alleuiatur in ea. τ fit fortis cũ ſumitur aliquid:
τ colicꝰ incipit ſubito τ in tpe breui: τ lapidoſus pau
latim τ fortis fit in fine ſuo. τ ſi ẽ renalis fit ꝑus do
lor in dorſo τ difficultas in vrina: deinde ſigna in q
bus colica. τ in colico ſũt illa ſigna: deinde dolor.
Motu aũt qm̃ colicꝰ ad ꝑtes mouetur plẽs τ renalis
figit. Ex ꝑte aũt vicinantiũ ꝓpoꝝ qm̃ tremor multi
plicatur in renibꝰ ambobꝰ τ non ꝑtinẽt colico. Diffe
rentia aũt accepta ex eo qđ ꝯuenit τ nõ ꝯuenit ẽ: qm̃
cliſteria τ exitꝰ vẽtoſitatis τ fecis alleuiãt dolorẽ co
lice τ nõ alleuiãt dolorẽ renũ alleuiatõe de q̃ ſit cu
randũ in pluribꝰ diſpõnibꝰ. Et lapidẽ frãgẽtes me
dicine alleuiant dolorẽ renũ τ nõ alleuiant doloreꝫ
colice. Ex ꝑte aũt eiꝰ qđ egredit ẽ qm̃ cũ renali for
taſſe nõ ẽ retẽtio rei: q̃ qñ egredit ẽ ſicut ſtercꝰ τ ſq
bale τ ſicut ſtercus vaccinũ τ natat. Et qñ eſt retẽtio
oĩno τ rugitus τ ſĩlia: τ colicus nõ euacuat ex hoc.

Ex ꝑte aũt vltime ꝯſecutionis accidentiũ ẽ qm̃ do
lor cruriũ τ dorſi τ tremor in renali eſt plus τ caſus
appetitus τ vomitus cõſecutiuus phl̃aticus τ parui
tas digõnis τ vehemẽtia doloris τ ꝑductio ad ſyn
copim τ ſudor frigidus τ iuuamentũ cũ vomitu in
renali ſũt minus. Ex ꝑte aũt cauſaꝝ τ ſignificationũ
accidentiũ eſt: qm̃ frequentia nauſeatiue ſacietatis et
aſſũptio ciboꝝ maloꝝ τ viciſſitudo pũctionis τ ru
gitus τ retentio fecis ſunt ꝑcedentes in colica. τ vri
na acetoſa τ filoſa eſt ꝑcedens in renali: τ non ẽ in
renali vrina ſubtilis: deinde filoſa groſſa: deĩde are
noſa.

Ca. xi. de ſignis diſtinctionis colice: τ pri
mo de ſignis phlegmatice.

Quandoqꝫ ſignificant colicã phlegmaticã ãn
ceſſio cauſaꝝ generatiuaꝝ phl̃atis ex ſacietate
nauſeatiua τ ex ſpẽbus ciboꝝ: τ etas τ regio τ
hora τ reliqua que ſciuiſti. τ ſignt ipſam exitꝰ phle
gmatis in fece ante colicam τ cũ ea cũſit cliſtere τ fri
giditas inferioꝝ τ grauitas ſenſata τ vehementia e
tentionis multa: qr non egreditur aliqd de fece aut
humore aut ventoſitate. ſi aũt egreditur eſt res infla
ta ſicut ſtercus vaccinũ ſicut egreditur in ventoſa τ
eſt leuior. τ fit dolor ꝓlixus imo in ſpacio longo: e:
non oꝫ vt nõ decipiatur aliquis per id qđ forte fit đ
ſiti τ inflammatione τ rubedine aque τ extimet φ
egritudo ſit calida. Illud nãqꝫ cõe eſt omnibus.

Ca. xij. de ſignis colice ventoſe.

Præceſſio cãꝝ ſuaꝝ notaꝝ ex multitudine po
tus aq̃ frẽ τ potus vini cõmixti τ olera infla
tiua τ fructus τ qđ aſſuit cibus non digeſtus
τ rugitus τ retẽtio fecũ in inteſtinis τ extenſio τ vo
luptatio vehemẽs. q. pforentur inteſtina terebello:
q. occultetur in inteſtino acus. τ hoc qñqꝫ fit i phle
gmatica cũ retinetur vẽtoſitas: aut generat ipſam: ſꝫ eſt
in vẽtoſa fortꝰ τ nõ ſentit in ea grauitas vehemens.
τ in vẽtoſa qdẽ ꝓcedũt qñ rugitꝰ plurimi τ vento
ſitates qñ quieſcũt τ non rugit tũc τ non egreditur
τ fortaſſe nõ accidit vt rugiat niſi cum fit vaporatio
τ ꝯpſſio. τ qñ figit dolor τ nõ ꝑmutatur. τ qñ co
gnoſcit inflatio cũ manu. τ ſm plurimũ iuuatur cõ
ꝑſſione. τ quandoqꝫ iuuat vaporatio eius. τ qñ ñ
iuuat. τ illud cũ fuerit materia faciens vẽtoſitatẽ ſic
cam: tũc quotiẽs iuenerit caliditatẽ τ nõ calefactiõꝫ
faciet ventoſitatẽ. τ quandoqꝫ ſignificat ipam groſſi
tudo fecis vaccine q̃ natat ſup aquã ꝑꝑ multitudi
nẽ eius qđ in ipſa ẽ de ventoſitate. Et qñ ẽ venter cuꝫ
ea lenis. τ qñ ẽ fluxus τ egrediuntur humores τ nõ
iuuat eo ꝑꝑ retentionẽ vẽtoſitatis groſſe in tunicis
Et illa in qua ẽ ꝑmutatio doloris eſt incolumior.
τ illa in qua ẽ inflatio vẽtris ſicut tympani ẽ mala.

Ca. xiij. de ſignis eius que fit ex fece.

Signa eiꝰ q̃ ſit ex fece ſũt anceſſio reꝝ q̃ ſũt retẽ
tio fecis ante euentũ doloris cũ tenſione. τ eſt
illic grauitas valde vehemens. Et ſentitur. q.
inteſtinũ ſcindatur a ſe ipſo. τ qñ fit tenaſmon non
egreditur aliqd: ſed qñqꝫ egreditur res viſcoſa gro
ſa. Veꝝ illã que fit ex fece cholerica ſignt tinctura feci
τ multitudo eius quod egreditur de cholera τ ad

aſtio ⁊ inflāmatio ⁊ mordicatio ⁊ aduētus ꝗetis cū
fluxu cholere ⁊ exſiccatio lingue. ⁊ feculentam factā
a raritate corꝑis ſignificat ꝓceſſio puitatis fecis ⁊ ſic
citas corporis ⁊ velocitas ledendi ex calore ⁊ frigo-
re extrinſeco: ⁊ feculentam factā a caliditate ventris
⁊ ſiccitate eius inuentio inflāmatiōis ⁊ ſiccitas almi
rach ⁊ tenebroſitas eius ⁊ ſiccitas egeſtionis ⁊ ei⁹ ni
gredo ad rubedinē quandam declinis. ⁊ feculentaꝫ
ꝗdem factam a reſolutione aeris ⁊ exercitio ⁊ ſudo
re ⁊ reliquis ſignificat ꝓmiſſio paruitatis fecis facte
a reſolutione cum curſu cauſaꝝ ꝓdictaꝝ. Et ſigna fa
cte ex retentione cholere effuſe ad inteſtinū ſūt graui
tas ⁊ inflatio vētris ⁊ albedo coloris egōnis ⁊ diffi-
cultas egreſſiōis eius cū dolore ⁊ tenſiōe fecis ⁊ ꝯpſ
ſione facta ex ea tm̄. ⁊ qꝛ̄ vicinaꝛ ei ictericia. ⁊ ſigna
retentionis facte ex meſā frigida pp frig⁹ epatis aut
alterius ē vt non ſit igneitas ⁊ ſit color declinis ad vi
riditatem. Et ſigna facte ex meſā acetoſa ſunt eructu
atio ⁊ nigredo egeſtionis ⁊ inflatio cū puitate dolo
ris. Ca.xiiij. de ſignis colice apoſtemoſe.

Signa aūt facte ab apāte calido ſūt dolor ten
ſiuus fixus in loco vno cum grauitate ⁊ pul-
ſatione ⁊ inflāmatione ⁊ febris acuta ⁊ ſitis
vehemens ⁊ rubedo in colore ⁊ inflatio in monocu
lo ⁊ retentio vrine. ⁊ ē ſignū forte ⁊ ledi cū fluxu. Et
qn̄qꝫ eſt iſte dolor cū lenitate nature. ⁊ qꝛ̄ pduč ad
frigus extremitatū cū calore vehemēti i vētre. ⁊ qꝛ̄
rubet id qđ ei opponitur de vētre. Et ſi fuerit apoſte
ma cholericū erūt tenſio ⁊ pulſatio ⁊ grauitas mi-
nus ⁊ fe. ⁊ inflāmatio ⁊ mordicatio vehemēti⁹. Si-
gna aūt facte ex apoſtemate frigido phlegmatico: ⁊
eſt paꝝ ſūt vt ſit dolor ꝯtinuus apparens i loco vno
⁊ ꝓpe cum deſcendit aliquid ex eis que deſcendunt
ex ventre. ⁊ inuenit cū manu inflatio cū lenitate: ⁊ eſt
forma eius forma mollium. Et iam ꝓmiſſum eſt ꝙ
fecit illud ex aſſumptione geneꝝ lactis ⁊ piſciū ⁊ car
niū groſſaꝝ ⁊ fructuū ⁊ oleꝝ frigidoꝝ ⁊ humidoꝝ ⁊
eſt ſperma frigidū ſubtile. eſt enim ſignū ꝯueniēs ad
hoc ⁊ egeſtio eſt phlegmatica. Ca.xv. de ſignis
facte ex torme ⁊ ruptura.

Et ſigna facte ex torſione ſūt euēt⁹ eius ſubi-
to poſt motū laborioſū aut ſaltū vehementē
aut caſum aut percuſſionē aut calcationem
aut luctuationem aut tollerantiā pōderis aut ruptu
ram aut ventoſitatem vehementē. Et ſit dolor eius
ſimilis nō incipiens: deinde addēs paulatim ⁊ ſigni
ficat rupturam illam que ſit ex ruptura.

Ca.xvi. de ſignis reliqꝝ ſpēꝝ colice leuis a frigore
⁊ calore aut debilitate ſenſus aut vmib⁹ aut ruptura

Et ſigna fcē a frigore iteſtioꝝ ſūt puitas ⁊ aptio
egōnis ⁊ ei⁹ iflāmatio: ⁊ ſenſibilitas frigoris i
inteſtinis ⁊ leuitas doloris: ⁊ qꝛ̄ ē ſpma cum
ea frigidū. Et ſigna facta ex cholera citrina ſūt cauſe
antecedentes ⁊ etas ⁊ regio ⁊ forma ⁊ tēps ⁊ alia eoꝝ
q̄ inuenit de mordicatōe vehementi ⁊ inflāmatiōe ⁊
aduſtione ⁊ nocumēto a cliſterib⁹ acutis: ⁊ nocumē
to ab eo qđ ſolutiōe educit ⁊ deſcēdere facit cholerā
⁊ noceri fame ⁊ iuuari a ꝗetis infrigidantib⁹ ⁊ cibo-

ne cholere ſi nō fuerit mā ibibita ⁊ ꝯmotio raro. Et
qꝛ̄ aſſociaꝛ ei febris ⁊ fortaſſe nō aſſociaꝛ ei ⁊ nō eſt
fe. eius ſicut fe. apoſe in magnitudine accidentiū. Et
qꝛ̄ aſſociaꝛ dolor in pectore quaſi pūctura cultelli:
⁊ non ē ventoſitas. Et ſigna facte ex debilitate expul
ſiue ſūt vt iam anteceſſit eā lenitas nature ⁊ neceſſitas
ſurgendi ad ſcellam frequenter ſed paululū. Et ante
ceſſio cauſaꝝ ei⁹ ē ex eis q̄ debilitāt vel deſtruūt vtu
tē ex calore ⁊ frigore aut aſſūptōe. Et multotiēs acci
dit vētri vt ſit lenis aut ꝗetus: aut ſit quātitas egōnis
⁊ q̄litas ei⁹ ꝓm curſū nālē. ſed ē neceſſariū ad hoc vt
egrediaꝛ fex vti inſtro aut ſuppoſitorio: ⁊ qꝛ̄ ē illud
pp fiſtulā. Et ſigna ei⁹ q̄ ē ex debilitate ſenſus ſūt vt il
lud qđ ſūt faciēs declinare egōnē cū q̄litate ad mor
dicationē nō ꝑcipiaꝛ in aſcellatōe: ⁊ hoc ē ſicut poꝝ
⁊ cepe ⁊ caſe⁹ ⁊ fenugreci. Et iteꝝ vt ſuppoſitorioꝝ
acutoꝝ non ſentiaꝛ nocumētū cū ſupponūꝛ ⁊ vēter
inflatur ex eis q̄ ſumūtur ⁊ retinentur. ⁊ nō dolet do
lore de quo ſit curandū. ⁊ qꝛ̄ accidit vt ſit illic fiſtu-
la corrūpens ſenſū. ⁊ ſigna facte ex vermibus ſunt ſi
gna vermiū ⁊ anteceſſio exitus eoꝝ.

Tractatus q̄rtus de cura colice ⁊ locutiōe i ileos
⁊ rebus pticularibus egritudinū iteſtioꝝ ⁊ diſpōnū
eoꝝ. Ca.i. de canonibus curatōis colice.

Portet vt colice regimen nō ꝓtermit-
tatur. nā cū apparent ſigna inceptiōis
ei⁹ oꝫ vt indicaꝛ repletio ⁊ incipiatur
mūdificatio ei⁹ ⁊ ē ꝓm ipam. ⁊ ſi fuerit
poſt cibū quē cōcedit expellat ipꝫ vomi
tu ſtatim ⁊ euomat cū eo qđ retineꝛ de hūorib⁹ do-
nec mūdificeꝛ. Et vomit⁹ qđ qꝛ̄ incidit māꝫ colice
hūidam ⁊ cholericam: ꝙ ſi ſupfluat retineaꝛ cū reti-
nētibus vomitū. Et ex eis q̄ bona ſūt ⁊ expta i hoc
ē vt ponaꝛ in ſiropo de menta facto ex aq̄ granatoꝝ
aliquid de cymino ⁊ ſumach. Et ex eis in qb⁹ nō eſt
ꝯuenientia ē vt feſtinatio ſit in dādo in potu ſolutiuū
deſuper. Ipſū enim ē fortaſſe vehemētis virtutis. ⁊
hūores ⁊ ſquibale ſunt plures. Cūqꝫ ꝯuertiꝛ ad eos
humor deſup fortaſſe nō inuenit penetrationē ⁊ per
ducit regimen ad timorē maximū. Et illud qđ in ꝓ
mis neceſſariū ē vt incipiaꝛ ⁊ ſorbeat lenientia lubri
catiua ſicut ius galli vetuſti: qđ narrabo in eis q̄ ſūt
poſt. Et iam narrauimꝰ illud in areolis medicinaꝝ
ſingulariū: deinde admiſtreꝛ cliſtere leniatiuū. Et ſi
fuerit illic febris pmuteꝛ aqua galli: ⁊ in loco eius ſit
aqua ordei vt incipiant hūores ⁊ ſquibale deſubtus
deſcēdere paulatim. Cūqꝫ ſentitur ꝙ ſquibale ⁊ hu
mores groſſi valde iam egrediuntur. ⁊ oportet vt i
potu detur aliquid deſup fiat. ⁊ ſi poſſibile eſt vt mū
dificatio fiat deſuper cū vomitu frequenti fiat. Et nō
ſit vehementia neceſſitatis dandi in potu deſup ni-
ſi quando ſunt principium materiei ſtomachus ⁊ in
teſtina ſupiora. Et ſcitur ꝙ ſtomach⁹ ē debilis ⁊ hu.
multitudo ⁊ inuenitur repletio ſupra vmbilicum et
grauitas illic. oīa enim iſta exigunt vt fiat fluxus de
ſuper. Et ſimiliter ſi accidat colica poſt excoriatio-
nem: tunc cura facta deſuper ē melior. ⁊ i hac ſpecie

colice ē illa cui⁹ ꝓcipiū ē ex ſtō ⁊ ſupiorib⁹ ſi fuerit
materia plurimaꝝ: deīde ipſa mandat ad iteſtinū leſū
materiaꝫ poſt materiaꝫ: ⁊ quotiēs puenit ad ipſū ac
cidit dolor: tūc neceſſaria erit mūdificatō icipieꝛ. Cū
ergo bibiꝛ ſolutiuū aut extrahit eaꝫ ⁊ ſanat ex ea: aut
deponit ipſaꝫ ad iferiora ad locuꝫ vnuꝫ mundificet
ergo ipſaꝫ cliſtere vnū: aut minor numerus eo q ne
ceſſariuꝫ eſt ante illud. Et quando non oportet dare
i potu medicinaꝫ deſuper eſt propter neceſſitateꝫ ma
nifeſtaꝫ: tunc non oportet vt i potu ſumatur deſuper
omnino aliqđ ⁊ ſit cōtentus cliſteri. Et illud quoniā
plurimi i cauſa colice eſt hu. groſſus viſcoſus egredi
ens ⁊ non egrediēs itegre per euaniā. Cūqꝫ bibiꝛ
medicia deſuper euacuat nō ab vnoquoqꝫ duoꝝ. ſ.
ſtō ⁊ iteſtis tantuꝫ: imo ex alijs locis a qbus euacua
tio oīno non eſt neceſſaria ⁊ illud facit acgrere debi
litateꝫ procul dubio. Cuꝫ ergo hoc ſit: deīde ſit nece
ſe mundificare iteſtinuꝫ exigens cliſteria plurima ⁊
euacuatōes frequentes ⁊ debilitaꝛ vtus valde: tunc
oportet vt ſit contentus quantuꝫ poſſibile eſt cliſteri
bus ⁊ eis que currunt curſu eoruꝫ. Ipſa eni duꝫ ine
niunt i iteſtis humoreꝫ non attrahunt ex locis alijs
⁊ nō euacuanꝛ ex reliqs mēbris pluriuꝫ. Et ſi iteret
cliſtere multotiens ꝓm neceſſitatē humoris generati
ui doloris nō erit tantuꝫ timoris i ipſo: quantū eſt cū
ſit euāo deſuper per medicias attrahentes ex corpo-
re toto. Et cuꝫ cliſtere non educ aliqđ ex materia ⁊ n̄
mataraꝛ tūc abbreuieꝛ ⁊ cliſterizeꝛ ⁊ proꝑe cuꝫ cliſte-
ribus acutis. horananqꝫ eoꝝ ē poſt maturatōeꝫ: q̄uis
uis ex cliſteribus acutis timeatur cordi ⁊ cerebro. Et
multotiēs qdeꝫ ſit cliſtere ⁊ nō ſoluit: imo fač ſodaꝫ
quare oportet tunc vt adiuuetur deſuper. Et quan-
doqꝫ eſt ſolutio deſuper ⁊ opilatio deſubtus: quare
neceſſariū ē vt reſtrigaꝛ qđ ē ſuperius cū ſtipticis ita
vt fiat retētū vnū; deiñ euieꝛ. Et oꝫ vt leniatur cliſtere
cū fuerit illic fe. ⁊ multipliceꝛ ei⁹ humiditas vt fran-
gat ſalſedinē ſalis de quo fortaſſe neceſſariuꝫ ē vſqꝫ
ad.3.ij.⁊.5. Et cuꝫ cliſtere non fač deſcendere aliqđ
tunc deꝛ i potu hierapicra cuꝫ vīo aut ſicca. Et ſimili
ter poſt aſſumptiōeꝫ eoꝝ q̄ ſūt ſicut alkulch ⁊ dactili
eoꝝ ⁊ non oportet vt cōfortetur hiera eoruꝫ cuꝫ aga
rico: qm̄ eſt profundans ſtans i viſceribus. Et opor
tet vt nō fiat cliſtere cuꝫ i ſtomacho eſt aliqđ ⁊ attra
hatur cruduꝫ ad iferiora. Et oportet vt non conti-
nuētur cliſteria: imo iteruenia iter ea ſpacuꝫ. Et cho
lerice qdeꝫ colice paroxiſmus vicitur cū pillulis au
reis. Et quandoqꝫ accidit vt medicie attrahentes ex
corpore attrahant ad iteſtia humores malos alios.
Et quandoqꝫ attrahunt humores puros: quare ag
greganꝛ excoriatō ⁊ colica ſimul. ⁊ hoc eſt ex nocu-
mentis mortalibus. ⁊ quod deterius i potu ſumitur
i colica de ſolutiuis eſt vt ſit magne quantitatis ex q̄
fugiat ſumens ⁊ non remaneret i ſtomacho: imo pil
lulas de hiera: ⁊ omne qđ ē minoris q̄titatis: ⁊ ma-
gis aromatici odoris ē melius ſumere i potu. Et oꝫ
vt itentō i capite ſit vehemens valde ita vt non reci-
piat vapores eius qđ retineꝛ i ventre. ⁊ vapores me-
dicinaruꝫ acutaruꝫ quas admiſtrare neceſſe eſt i plu
ribus horis i egritudinibus colicis. Quandoqꝫ. n.

perducit illud ad varietateꝫ ⁊ cōmixtiōeꝫ rōnis ⁊ eſt
cauēdū i colica. ⁊ ex eis quoꝝ cū generat nocumen-
tū ē vt nō ſit poſſe medico vt ſciat formam diſpōnis
egri: quare nō pōt tūc ſcire qđ neceſſariū eſt i curatō
ne. Et hec itentio cōpleꝛ cū aromaticis frigidis ⁊ cū
oleis frigidis ⁊ reliqs ⁊ q̄ iuuamus i ifrigidatōe ꝯple
xionis capitis. Et quandoqꝫ accidit vt ſit neceſſitas
calefaciēdi iteſtina compar neceſſitati ifrigidationis
epatis. Quare cuſtodiaꝛ illud cuꝫ empl'is ifrigidan
tib⁹ epar ⁊ ſilib⁹: ⁊ cuſtodiaꝛ pars epatis ab empl'is
vētris ⁊ iunctiōib⁹ ei⁹ calidis. Et ſilr ē diſpō cordis
⁊ ꝯueniētior ifrigidatō ei⁹ ē cū ſuccis ffris cū cāfora
⁊ ſandal. Et oꝫ tūc vt ponaꝛ i ptib⁹ iteſtioꝝ ⁊ partib⁹
cordis ⁊ epatis aliud qđ diſtiguat ex pāno aut iſtro
aut ſilib⁹ ꝓhibēs ne currat qđ ꝓpuꝫ ē vni eoruꝫ ad
aliud. Et ſitis multiplicaꝛ i eis ⁊ nō oꝫ vt bibaꝛ niſi
paꝝ: aut tolleret. Cūqꝫ illud fuerit pmixtū cuꝫ iuleb
erit magis iuuatiuū ſiti ppea ꝙ corp⁹ diligit rē dul-
cē ⁊ fač ipſā penetrare. Cap.ij. đ cura colice ffe.

Colice aūt ffe regimē ꝓm ſemitaꝫ canonis eſt
vt nō icipiaꝛ i ea a ſtupefactōe. Incipiētes. n.
ſedare dolorē cū narcoticis ꝯponūt rē maxi
maꝫ erroris. Admiſtratō. n. narcoticoruꝫ non ē cu
ratō vera i aliquo. Et illud ideo qm̄ curatō vā ē ici
ſio cauſe: ⁊ ſtupefactō ē ꝯfortatō cauſe ⁊ deſtruiꝛ ſen
ſus per eaꝫ. Et illud ideo qm̄ ſi cauſa eſt hu. groſſus
ſit fortior ⁊ deterior aut ipſa cōplexio ffa ſit frigidior
aut ventoſitas ſpiſſa ſit ſpiſſior: aut opilatō iſpiſſans
corpus iteſtini ⁊ non reſoluiꝛ ex eo qđ i ipſo retētum
ē: ſit vehementius iſpiſſans ⁊ dolor redit poſt diem.
i. aut. ij. aut. iij. fortior q̄ꝫ fuit: quare nō oportet vt in
ea elaboretur q̄tuꝫ poſſibile eſt. ⁊ duꝫ iuenitur ab ea
excuſatō ⁊ deuitatō: imo elaboreꝛ i elongando cām
icidendo eaꝫ ⁊ reſoluendo eaꝫ ⁊ dilatando poros i
qbus retineꝛ ſua viſcoſitate: ⁊ qđ plus facit hoc ſunt
materie ſubtiliatiue nō vehemēns calefactiōis. Ve-
hemēs nanqꝫ calefactō cuꝫ iteſtis ſubito accit nō ē
ſecuritas ꝙ ſit illud qđ ipſa ꝯmonet de vētoſitate ad
ditum ſup illud qđ ipſa reſoluit de materia: imo oꝫ
vt ſit q̄titas ei⁹ q̄titas qua faciat i vētoſitate reſolu
tionē fortē ⁊ i materia hu. ſubtiliatōeꝫ ⁊ maturatōꝫ
nō reſolutōꝫ fortē. ⁊ pp hoc qꝛ̄ ſufficit abſtinere a
cibo ⁊ potu dieb⁹ aliqb⁹: ⁊ ſilr euaporatō qꝛ̄ com
mouet dolorē vehemēteꝫ: quare neceſſariuꝫ ē tunc
aut diminuere euaporatōꝫ: aut multiplicare ⁊ iterare
ipſaꝫ ⁊ reſoluat illud qđ ꝓmo cōmouit de ventoſita
te: deīde admiſtrenꝛ cliſteria euacuantia illud qđ oꝫ.
Oꝫ. n. vt ſi fex ſit retēta vt nō icipiaꝛ niſi cuꝫ eo i quo
eſt lubricatō fecis pp mucilagines que ſunt i ipſo; ⁊
oleis ⁊ medicis q̄ ſunt ad feces: ⁊ ſunt ille q̄ ꝯueniūt
curatōi colice facte ex fece pura hoc quando ē vēto
ſa deīde poſt illud redeaꝛ ad cliſteria euāntia phleg-
ma ſi fuerit phlica. aut reſoluētia vētoſitatē ⁊ euan-
tia ipſā ſi fuerit vētoſa. Et oꝫ vt ſcias ꝙ qꝛ̄ euaꝛ to-
tū qđ ē ex humorib⁹ ⁊ remanet res pua q̄ ē illud qđ
aſſociaꝛ pti doloris: ⁊ ē faciēs dolorē. Oꝫ ergo ne di
caꝛ ꝙ curatō nō ē iuuatiua: imo euieꝛ illud ēt cū cli-
ſterib⁹. Et qꝛ̄ ē illud vētoſitas ſola quā ſignificāt ſi

gnificatões vẽtoſitatis: qꝛ oꝫ vt admiſtreꝭ qḋ con-
fortatiuũ ẽ mẽbri ꝛ reſolutiuũ vẽtoſitatis cũ calefaci
one ſubtili. Et fortaſſe ſufficit tunc bibẽ ꝯfectõeꝫ for
tẽ calẽꝫ ſicut tyriacaꝫ ꝛ ſilia. Et qñꝫ ſufficit ponere vẽ
toſas cuꝫ igne ſup locũ doloris. Et qñꝫ ſufficit ſemia
põtare reſolutiua vẽtoſitatis. Et qñqꝫ ſufficit bibere
vinũ calefactũ. ꝛ qñꝫ ſufficiũt emplã reſolutiua ꝛ for
tiora eis ſũt rubificãtia facta ex ſynapi. Ipſa.n. qñꝫ
reſoluũt ꝛ qñꝫ attrahũt mãm ad lacertos vẽtris. Et
aq̃ thermaꝝ i dolore vehemẽti qñ cũ ea fit balneatio
iuuat valde. ꝛ aq̃ de ſale armoniaco ẽ mirabilĩ hoc
iuuat valde. ꝛ ſi nõ aliter ſaltẽ bibita ſi tollerat ei⁹ pota
tio. Et ſilr̃ tia facta ex aq̃ i q̃ decocte ſũt materie reſo-
lutiue ſubtiliatiue. Et qñꝫ ſufficit fricatõ vẽtris ſubti
lis cũ fricatõe forti alleoꝝ. ꝛ qñꝫ ꝯmouet dolorẽ po
tus aq̃ frẽe: ẽ.n. nocibilior res i hac egritudie cũ pau
ca irẽtõe i ſedatõe ſitis. ꝛ paſſũ duꝝ paꝝ ẽ meli⁹ ea: ꝛ
calidũꝫ eſt magis ſedatiuũ doloris. ꝛ nocibilior res
iſtis ẽ frig⁹ ꝛ aer frigid⁹ queadmodũ res magis iu-
uatiua eis ẽ aer calidus ꝛ aq̃ calida. Et ſi cãfuerit fri
gus iteſtinorũ ꝛ fuerit mirac gracile feſtinabit hũi
ipſũ colica oi hora: qꝛ oꝫ vt calefiat venter ei⁹ ſemp
ꝛ expellaꝭ ab eo frigus cũ eis q̃ coopiunt ex pellibus
ꝛ ſtrigaꝭ ſuper eũ ex eis. ꝛ vnctões ex oleis calidis ꝛ
embrocc q̃s dicemꝰ ſũt i ea iuuatiue ꝛ qñꝫ neceſſarie
ſũt vaporatões. Et qñꝫ neceſſariũ ẽ vt ponanꭗ i ole-
is calidis caſtoreũ ꝛ euforbiũ. Et ois colice ſfrẽ e⁹ cũ
ẽ illud qḋ dixim⁹ de iteratõe rei ad locũ leſũ q̃re ac-
cidit tũc dolor: cura eſt cũo ſubtilis ſepata frequens
niſi ſciaꭗ ꝙ illic ſit mã pl̃ima: tũc.n. cũo fienda ẽ. i ea
aũt q̃ ẽ ꝫ ſemitaꝫ attractõis ꝛ generatõis ꝯueniẽs ẽ
vt i potu deꭗ cũ poxiſm⁹ ẽ doloris ꝛ i nocte vehemẽ
tie ei⁹ aliqd ſicut pillule de aloe. Et pillule de hiera
Et pillule ꝯpoſite ḋ pulpa collo. ꝛ ſcamonea ꝛ ſera-
pino ꝛ aloe ſumaꭗ i potu ex qbuſcunqꝫ eaꝝ fuerit ex
auꝛ.5. vſqꝫ ad duas tertias auꝛ. Iſta.n. cuꝫ aſſiduãꭗ
aliqbus diebus ꝛ certificaꭗ cibus ſanant.

Cap.iij. de cauonibus proprijs colice vẽtoſe que
eſt ex eis que ſunt inter colicam frigidam.

Oportet vt admiſtrẽꭗ cliſteria ꝛ ſuppoſitoria
ꝛ empl̃a q̃ dicem⁹. ꝛ iterdicaꭗ cib⁹ oino ꝛ ſi ñ
plus ſaltẽ duob⁹ dieb⁹ vel trib⁹ ꝛ dormiat q̃tũ
poſſe ẽ ei vt ſtudeat i eradicatõe mãei ventoſitatis
cũ cliſterib⁹ reſolutiuis ꝛ i calefactõe mẽbri cuꝫ eis ꝛ
deforis ſm modũ quẽ diximꝰ ante. Si aũt nõ iue-
nis ꝙ illic ſit humor tũc calefac qḋ vis ꝛ vapora qḋ
vis. Et ſtude ẽt i poſitõe vẽtoſaꝝ cuꝫ igne abſqꝫ iciſi
one. Cũqꝫ nã fuerit obediẽs tũc iuueꭗ fricando ſua-
uiter locũ doloris: ꝛ iungẽdo cũ eis q̃ ſunt ſicut oleũ
ſambacinũ ꝛ oleũ de neridẽ ꝛ oleũ albẽ calefacta. ꝛ
vaporando cũ milio ꝛ ſale calefacto ſm quantitateꝫ
quaꝫ vides ꝯueniẽtiorẽ. Et experire figuraꝫ dormi
endi. ſ. reſupiatõꝫ ꝛ dormiẽdi ſup vẽtrẽ q̃ eaꝝ ſit ꝯue
niẽtior ꝛ magis expellẽs vẽtoſitatẽ. Et ex eis q̃ bibi-
ta ꝯferũt ẽ vt i potu deꭗ carui ꝛ ſemẽ rute i aq̃s de ſei-
b⁹: aut i vio ãtiquo aut i aqua mellis aut cũ pẽidijs.
Et qñꝫ daꭗ i potu filoniũ i hac hora tenuadere facit.

Cap.iiij. ḋ ꝯpõne ſolutiuoꝝ e⁹ q hẽt colicã ex vẽ-
toſitate: aut materia phlegmatica ḋ qb⁹ fiũt cliſteria.

Compõ cliſteris educẽtis phl̃a ꝛ fecẽ: ℞. tri-
bulorũ polypodij ſenugreci cartãi ſeuelteꝫ
ptes eq̃les turbit põd⁹.ʒ.ij. ꝛ pl̃pe col. ſalpa-
ne ñ ꝯtrite auꝛ.5. ſic⁹. x. nũcroꝛ ſeis lini ſeis apij aniſi
centaure minoris granatorũ kerua tritorũ ꝛ viola
rũ oiũ ana.ʒ.v. ꝛ rute. M.i. foliorũ caulium. M.
i. decoquanꭗ i aqua plurima ſuauiꭗ donec redeat ad
paucaꝫ ꝛ fricenꭗ manib⁹ ꝛ colenꭗ ꝛ ſumanꭗ ex ea cir-
citer.c.ʒ. ꝛ diſſoluanꭗ i ea caſſiefiſtule.ʒ.vij. ꝛ zuccari
ru.ʒ.vij. ſerapini bdellij ãborũ ana.ʒ.i. baurac auꝛ.
i. olei ſiſami.ʒ.v. ꝛ cliſterizeꭗ cuꝫ ea. Et quãdoqꝫ po
nũꭗ i ea aliqd de felle tauri. Et cliſtere educẽs phleg-
ma: ſumaꭗ ꝯmixtio illius cliſteris ꝛ ponaꭗ ea de pul
pa collogntide pluſqꝫ illud ꝛ ſumanꭗ granorũ alkeꝛ
ua.ʒ.v. ꝛ aqua volubilis expmaꭗ ꝛ effundatur ſup il
lud qḋ colaꭗ ab eo cliſtere p̃mũ: ꝛ ponaꭗ i ipſo loco
caſſiefiſtule ꝛ zuccari pondus.ʒ.xv. mellis. ꝛ ſit oleũ
eius oleũ cartami ꝛ ponaꭗ i ipſo tantũ de oppopo
naco q̃tũ ẽ ſerapinũ. ſ. pondus.ʒ.i. ꝛ admiſtretur.
Et quãdoqꝫ ponũꭗ i ea oleũ de kerua. Et multotiens
qdeꝫ ſunt contenti decoctõe ſe. halſce ꝛ origani ꝛ iſo
pi ꝛ cymini ꝛ petroſeli. ꝛ ſe. rute ꝛ polipodij ꝛ cẽtau-
ree ꝛ calamẽti ꝛ aniudẽ. deide addaꭗ i ea ſuccus cen-
taure ꝛ cucu. aſi. p̃pe.ʒ.5. ꝛ ſit cliſtere cuꝫ ea: aut deco
quanꭗ cuꝫ ea cucu. aſi. radices ꝛ aliqd de pulpe col-
lo. ꝛ diſſoluaꭗ i ea ſerapini ꝛ oppoponacis ꝛ bdellij
oiũ ana pondus.ʒ.i. ꝛ fiat cuꝫ ea cliſtere. Et multo
tiens qdeꝫ decoquunꭗ iſte medicine i oleo ꝛ cuꝫ illo
oleo calido fit cliſtere. Et multotiens qdeꝫ fit cliſtere
cuꝫ ſiropis acetoſis iciſiuis. Compoſitõ ſiropi ace-
toſi cuꝫ quo cliſterizantur habentes cholicaꝫ: ℞. ace
ti kiſt.i. ꝛ mell' kiſt.i. pulpe collo. auꝛ.iiij. ꝛ piperis
℥.i.ʒʒ.℥.ij. ꝛ ſe. rute ſilueſtris ꝛ amomi ꝛ keilꝫ ꝛ ani
ſi ꝛ epithymi oiũ ana auꝛ.iiij. ꝛ polypodij ℥.i. teraꭗ
tur illa omnia ꝛ decoquantur i aceto ꝛ melle donec
medientur. Et quandoqꝫ ponunꭗ i ipſo aniudeꝫ ꝛ
polypodium etiam ſed nos non inuimus ad huiuſ-
modi regimen. Suppoſitoriũ cliſteris doloris ſe-
dantiũ quorundaꝫ antiquorũ bonum: ℞. aloes ꝛ
caſtorei ꝛ ſtoracis ꝛ glutis albat oiũ ana.℥.i. ſacci
buchormariẽ recẽtis ꝛ corticis.ʒ.i.5. reſeruetur ꝛ ad
miſtreꭗ cũ neceſſitas ẽ ex eo quãtitas fabe ꝛ ponaꭗ in
qbuſdaꝫ cliſteribus. ꝛ quandoqꝫ ponunꭗ i qbuſdaꝫ
hiera ad ipſuꝫ ꝛ olea ꝛ cliſterizaꭗ cuꝫ eis i qbuſdam
cliſteribus. Et quandoqꝫ cliſterizaꭗ cliſteri forti cum
fex ẽ inobediẽs cũ phl̃atibus vehemẽtis viſcoſitatiſ
vltima i ỽtute ꝛ i obediẽtia. Quare oꝫ vt fiat cliſtere
cuꝫ aqua aluſnẽ humide de qua ſumaꭗ.lb.5. cũ.℥.i.
ꝛ.5. aceti ꝛ.ʒ.v. baurac. ꝛ fortiuſ hoc ẽ vt ſumanꭗ gra
na alſcebraꝫ ꝛ folia almezereon ꝛ cordumeni excor-
ticatũ ꝛ buchormarien ꝛ hartanita ꝛ cortices collo
qntide ꝛ eius pulpa ꝛ cucumer aſi. ꝛ turbit ꝛ polipo
diũ ꝛ coquanꭗ oia i aqua ſm deſcriptioneꝫ que eſt
i ſili: ꝛ p̃ijciant ſup eoꝝ decoctiõeꝫ oleũ de kerua ꝛ
mel ꝛ ſel vaccinũ ꝛ cliſterizeꭗ cũ ea. ꝛ ponaꭗ iſte me-
dicine i oleo calido ꝛ fiat cliſtere cuꝫ eis. Et cuꝫ cliſte
re ſit ex oleo cu. aſi. qñqꝫ extrahiꭗ phl̃a viſcoſũ cuꝫ

mora fit ſup cliſtere horis aliqbus. ꝛ ſilr̃ oleũ de ra-
phano ꝛ alkakingi. Et qñꝫ ẽ neceſſariũ cũ vehemẽ-
tia ẽ doloris vt ponaꭗ in his cliſterib⁹ aſſa ꝛ ãmoia-
cũ ꝛ ſim⁹ colũbin⁹ cũ eis q̃ calefaciũt mẽbꝝ ꝛ euforꝛ
biũ in qbuſdã horis: Et fit cliſtere qñꝫ cũ kitrã ꝯq̃ſ-
ſato in aqua mellis pl̃imaꝝ ſpẽꝝ ꝛ ſedatur dolor. et
ſucc⁹ buchormariẽ ẽ mirabilis valde. Et qñꝫ neceſ
ſaria ſũt ſcamonea ꝛ euforbiũ ꝛ alia. Et laudauẽt q
dã medicamẽ noiatũ dianuſchũ dicentes ꝙ cũ po
nitꭗ in cliſteri ſit eo iuuamẽtũ. Et qñꝫ fit cliſtere ex põ
dere.ʒ.ij. caſtorei cũ oleo. ꝛ iteꝝ ſumatur picis quan
titas.iij.ʒ. ſup qua fũdatur vini olei rutacei ꝛ butyri
oiũ aũ ſacraiati.i. ꝛ admiſtrentur. ꝛ qñqꝫ ponũtur
in cliſteribus forib⁹ folia fici ꝛ cortex arboris eius.

Ca.v. de cõpoſitione medicinaꝝ bibita ſoluentiũ
phl̃a de pillulis fortis iuuamenti.

Ex illis ſũt pillule q̃ ℞. alſcebrã cũ ſerapino. et
iteꝝ pillule de ſerapino cũ ſecacul ꝛ pille ḋ ſe-
rapino cũ harmel. Et iteꝝ ſũaꭗ turbit ꝛ aloes cotrẽ-
ſis ꝛ pulpe col. ptes eq̃les ſcamõee tertia ptis: ꝯfici-
anꭗ cũ melle deſpũato ꝛ formẽtur ex eis pille. Pille
bo. ad phl̃a: ℞. pulpe col. danic.i. ꝛ turbit.ʒ.i. ꝛ ſuc
ci cucu. aſi. danic.5. ꝛ caſtorei danic.5.ʒʒ. danic.i. et
ſerapini põd⁹.ij. tertiaꝝ.ʒ.i. ꝛ ſi fiãt forteꭗ cũ ſcamo.
erũt bo. Reliq̃ aũt ſolutiua ſũt ſic aliſkiſin ꝛ dactilicõ
ꝛ aliſchiſui ꝛ pic̃ꝯfortata cũ pulpa col. ꝛ ſit cũ ea olꝫ
de kerua ꝛ ſic diacydoitẽ ꝛ qñ pmiſceꭗ fex ꝛ phl̃a ſil'
ꝛ fuerit fex pl̃ima ꝛ multa nõ obediẽs reqrit necitas
admiſtratõꝫ ſolutiuoꝝ fortiũ de qb⁹ ſũt pillẽ h⁹i. ℞
euforbij ꝛ g̃noꝝ almezeriõ ptes eq̃les ꝛ ſit doſis eaꝝ
ʒ.i. Solutiuũ aliud forte: ℞. caſitiũ.i. ſimi colũbini
ꝛ. M.i. aneti ꝛ penid ꝛ danic aq̃ ꝛ decoquanꭗ vſqꝫ
ad medietatẽ ꝛ detur in potu ex ea. ℥.i. ꝛ ẽ vehemen
tis fortitudis ꝛ vehementis timoris. Et oium lactici
nioꝝ lac reſoluit colicã ſicut alkigati ꝛ ſicut alſcebreꝫ
ꝛ ſiſia. ꝛ noſanꭗ grana ei⁹ grana lũboꝝ. ꝛ ſicut ſpeci-
es lacticinioꝝ ſup quã ſint aures muris ſilis maiora
ne magnoꝝ folioꝝ: ꝛ cũ ea curatur pũctura ſcorpio
nũ ꝛ hꝫ lac pl̃im. ꝛ iã diximꝰ eã i medicis ſinglarib⁹

Ca.vi. de ſuppoſitorijs fortibus educentib⁹ feceꝫ
pl̃imam cũ phl̃ate viſcoſo.

Ex eis ẽ vt q̃raꭗ ſal petroſus ꝛ ſupponaꭗ ex eo
glans.i. ꝛ oꝫ vt ſit lõgitudo eius.vij. digitoꝝ.
Et ex eis ẽ glans magna facta ex ſtercoꝛ mu
ris ꝛ fiat tenta ex raphano: ꝛ fit cũ melle ꝛ ſupponaꭗ
aut glans ex melle pmixto cũ pulpa collo. Et glans
ex cucumere aſinino ꝛ pulpa collo. ꝛ felle vaccino ꝛ
nitro ꝛ mel aut pulpa collo. ſarcocol. cũ penidijs. ꝛ
iteꝝ mel ꝛ tereniabi ꝛ pulpa collo. ꝛ ſaliſ naptici ptes
equales. Et iteꝝ res cõis phl̃atice ꝛ ei que fit ex fecer
ventoſe: ℞. pulpe collo. caſtorij amboꝝ ana q̃tũ eſt
nucleus oliue ꝛ kitran cochliaria.ij. adminiſtreꭗ cũ
aliquantulo melle ꝛ ſucco buchormarieꝫ. ꝛ eſt forte
valde quod neceſſariũ ẽ cũ nihil valet. Et multotiẽs
quidẽ neceſſariũ ẽ cũ nihil valet adminiſtrare ſcamo-
neam ꝛ ſe. vrtice imo euforbiũ.

Ca.vij. de cõpoſitiõe cliſterioꝝ ad ventoſitatem.

Cliſtere bonũ: ℞. halaſce iſopi rute origãi ſe.
rute ſe. agnicaſti granoꝝ alkerua tritoꝝ camemille
tribuloꝝ centauree aneti ſemiuum.iiij. ꝛ aniudẽ ꝛ pe
troſe. ptes equales: decoquãtur in ſucco granorum
plurimo donec redeat ad paꝝ. deinde ſumanꭗ oli pſ
i. ꝛ ſucci decocti partes due: decoquantur donec re
maneat oleũ ſolũ: deinde ſumatur ex eo quãtitas cli
ſteris.i. ꝛ ponantur in ipſo p̃dicta cũ adipe anatis ꝛ
capraꝝ ꝛ aliquantulo oppoponacis ꝛ ſeraphini: et
fiat cũ eo cliſtere. Et ſi accipiatur ſuccus ipſe ꝛ diſſol
uanꭗ in ipſo gũme p̃dicte cũ adipib⁹ ſuis ꝛ ponatur
in ipſo põdus.ʒ.v. ꝛ fiat cũ eo cliſtere erit iuuatiuũ:
ꝛ intromiſſio caſtorei ꝛ aſſe in cliſterib⁹ eoꝝ ẽ iuuati-
ua valde. Et qñqꝫ fit cliſtere ex põdere.ʒ.xx. olei in
quo diſſolutũ ẽ põdus.ʒ.x. ſtoracis liqde ꝛ ẽ iuuati
uũ: ꝛ qñꝫ fit cliſtere ex baurach pl̃ime reſoluto i ſuc
co rute: ꝛ ſit ſũma ei⁹ vltima vſqꝫ ad.ʒ.x. ꝛ ſaꭗ vſque
ad.ʒ.xv. ꝛ qñꝫ cliſterizatur cũ oleo rutaceo ꝛ olo ḋ
neridẽ ꝛ oleo raphanino ꝛ oleo de kerua.

Ca.viij. de ꝯpõne ſuppoſitorioꝝ ad ventoſam.

Conteraꭗ ruta cũ aqua mellis donec fiat ſicut
illud de quo fiat linimentũ ꝛ ponatur cum ea
quantũ ẽ ipſius medietas de cymino ꝛ q̃tuꝫ
eſt quarta pars ei⁹ de nitro: ꝛ ſumatur ex ea glãs cu
ius longitudo ſit qnqꝫ digitoꝝ. Et iteꝝ ſuppoſitoriũ
qḋ fit ex oleo rutaceo cũ caſtoreo cũ melle ꝛ felle vac
cino ꝛ baurac de vnoquoqꝫ quoꝝ ſit aur.5. Et iterũ
ſerapinum ꝛ bdellium ꝛ baurach ꝛ colloquintide ꝛ
altea fiat ex eis glans.

Ca.ix. de cliſterijs ꝛ ſuppoſitorijs habentiũ frig⁹
inteſtinoꝝ abſqꝫ materia.

Cliſteria vo ei⁹ q hꝫ colicã ex ꝯplexione frigi
da ſine materia ꝛ ſuppoſitoria ei⁹ ſũt ſicut cli-
ſteria hũiuꝫ colicã ventoſam ꝛ ſuppoſitoria
eoꝝ: ꝛ qñqꝫ iuuat eos alkitrã ſolũ cũ ſit cliſteri cũ eo
pondere.ʒ.ij. in oleo: ꝛ ſilr̃ iuuat eos ſimus colum-
bin⁹ ſol⁹ cũ ex eo fit cliſtere i ſucco camemille ꝛ olo
de kerua.

Ca.x. de tina ꝛ balneis ꝛ embrocis

Tina vehemẽtis iuuamẽti ẽ in doloribus coli
ce. ꝛ p̃pe cũ ẽ plena aq̃ in q̃ decocte ſũt medi
cine colice. ipſa enim ſua caliditate acquiſita
ab igne: ꝛ virtus ſua acquiſita a medicinis reſoluit
cãm: ꝛ hũiditate ſua ꝛ cum caliditate mollificãt mẽ-
bꝝ quare alleuiat carminationem cauſe facientiſ do
lorem ꝛ mollificat lacertũ ani: ꝛ illud eſt ex eis que iu
uant ad expulſionẽ retenti. veꝝtñ tina facit accidere
anguſtiam ꝛ ſyncopi ꝓpter hoc ꝙ mollificat de vir
tute: quare oꝫ vt vtatur ea debilis ſm cautelã: ꝛ ſint
ei ꝓxime cum ea vtitur ea que confortant ỽtutẽ de
odoribus fructuũ ꝛ aromatum alcardenéki ꝛ pãis
calidus ꝛ ea q̃ delectant eum in qbus quieſcat ꝛ ſtu-
deat vt nõ coopiat aqua pectus eius ꝛ cor ipſi⁹. Et
aque qdẽ thermaꝝ vehemẽter ꝯferunt colice frigide
cũ ſedẽt in eis ſicut meli⁹ ẽ eis vt nõ approximẽt aq̃ſ
dulcibus. Cũqꝫ aliquid vaſoꝝ ipletur aquis ther-
maꝝ aut aquis in qbus decocte ſunt medicine coli-
ce: ꝛ in fundo eius ſeparantur foramina plurima q̃
forſitan nõ ſentiuntur pp̃ ſuam debilitatem ꝛ reſupi
natur eger ꝛ eleuaꭗ vas ab eo vſqꝫ ad q̃titatẽ ſtatuꝛ

⁊ dimittitur ſta vt diſtillēt ex eo ſup ventrē ipſiꝰ ſtille
frequentes ē valde vehementis iuuamenti.

Ca.xi.ſermonis de q̄litate cliſterioꝝ ⁊ inſtr̄o eoꝝ

Elioꝛ qdē canne cliſteris figura quā antiq̄ di
xerūt eſt vt ſit circulatio canne eiꝰ diuerſa per
tertiam ⁊ duas tertias: ⁊ ſit poſitū inter vtraq̄
velamē de corpe de quo facta ē canna: ⁊ ſit ꝯſolida-
tū cū cāna ꝯſolidatōe vehemēti. ſit ergo velamē eiꝰ
duaꝝ ptiū diuerſaꝝ vt ſit decēt aptatꝰ in pte q̄ duaꝝ
ptiū maioꝛ ē ⁊ ſit in pte minoꝛe apertꝰ. Et qū vter d
center aptatus ē ſup totā cannā ſtringat caput ptis
minoꝛis cū ſolidatiōe forti vt nō ingrediat ipaꝫ aer
⁊ ſit ei ſub vtre in loco qui nō ingredit anū meatꝰ ꝑ
quē egrediat vētoſitas. Cū.n. admiſtrat cliſtere ⁊ ex
pmitur cū fortitudine ventoſitas egreditur enema ⁊
ſiſtitur enema bene. Ventoſitas.n.ē ꝑ quāꝫ redit ad
exitū ⁊ facit neceſſitatē ſurgendi ad ſecceſſū ⁊ velocita
te. Amplius oꝫ vt ꝯſideres ⁊ ſi doloꝛ eſt declinis ad
ptem dorſi cliſteriza egro reſupino. Et hoc ē meliꝰ
ei cui colica ē cū cōitate reꝝ. ⁊ ſi ē declinis ad anteri
ora cliſteriza eo iacente ſup ventrē. ⁊ oino cliſtē qd
ſit iacenti ſup ventrē magis facit puenire enema ad ſ
uolutiones inteſtinoꝝ. Et qñq̄ ſit cliſtere alicui iacē
ti ſup ſiniſtꝝ. ⁊ eleuatur qñq̄ ancha cum puluinari
⁊ ſubleuat pes dextē ponēdo ipm ſup pectꝰ ⁊ depōit
ſiniſter in plano. cū ergo cliſterizatꝰ ē redeat ſup dor
ſū ſuū: ⁊ ſilr ois q cliſterizat. ⁊ ex hōibꝰ ē aliqs q nō
indiget hoc. Et ex hōibus ē cui rectꝰ ē vt intromit-
tat anularē in anū ſuū multotiēs q iā ſit inūctꝰ cū ce
rato donec dilatetur ⁊ decent aptet in eo cannā. ⁊ d
hōibꝰ ē q nō indiget hoc. Cū ergo vis cliſterizare
fac qd tibi vr̄ ex hoc: deīn inūge cannā ⁊ anū cū ce-
rato ⁊ ipelle ipam i eo talr̄ vt nō ꝯplete retineat ab i
teſtis: imo nō ptrāſeat iteſtinū rectū: cūq̄ ita accidit
deinde intromitte enema. cū ergo equat cāna in lo-
co ſuo effūde enema in vtrē: deīde exꝓme ipꝫ vtriſq̄
manibus tuis exꝓſſiōe bona ꝯtinua q̄ nō ſit cū labo
re. nā multotiēs ipellit enema i hꝰi vſq̄ ad lōgiquū
vltra locū neceſſitatis: ⁊ rectꝰ qdē ē hꝰi. Et cum ſit
ipulſio enematis ad ſupioꝛa ē vt tōdant capilli capi
tis ⁊ effūdat aq̄ ffa ſup faciē ⁊ adiuuet ad attrahēdū
enema ad inferioꝛa. Et ſcias ꝙ qū enema admiſtrat
⁊ non deſcendit nō eſt excuſatio qn admiſtrent ſup
poſitoꝛia vt deponant ipm cuꝫ egritudine: ⁊ cū hoc
nō oꝫ vt ſit ipulſio enematis cū illa facilitate ⁊ nō cō
ſequatur enema locū neceſſitatis. Cūq̄ ipellis ene-
ma ⁊ declinat ad egrediendū nō ꝓhibeas ad hoc ꝯ
imo reitera ipm ſtatim ſicut ē. Et oꝫ vt eger cliſteri-
zetur donec ſternutat aut tuſſit. Et ſcias ꝙ enematis
equalis quantitatis iuuamentū nō ꝯſeqt inteſtina ſu
pioꝛa. Et qū ē plimū multiplicat nocumentū eiꝰ ⁊ ti
metur ex nocumēto ipſiꝰ. ⁊ ſpiſſum adheret ⁊ efficit
nocumētū plimū. ⁊ ſubtile nō ꝯfert ⁊ ē i iudicio pau-
citatis.

Ca.xij.de cura facta ab aꝑate frigido

Al facta qdē ab aꝑate ffo ⁊ ē paꝝ valde ex cu
ratōibus bonis ē vt ſumat olei lauri ⁊ olei de
oliuis ⁊ adipis anſeris ptes eq̄les. eſt.n. mira
bile. Et ꝯferūt ei empla facta ex abrotano ⁊ aneto et
piretro ⁊ melliloto. ⁊ reliqs medicinis curant aꝑata
ffa ex eis q̄ ſciuiſti in oi loco. ⁊ ex eis q̄ ꝯferū ei valde
eſt emplm de abrotano factū cū bitumine iudaico

Ca.xiij.de regimine dandi in potu oleū d kerua
in curatione colice frigide eis qui nō conſueuerunt

Leū de kerua ē ex rebus magis iuuatiuis eis
cū menſurat ſm neceſſitatē in hora ſua ⁊ cū ſe
mīnibꝰ. ipm.n.nō dat in potu niſi poſtquaꝫ
mūdificatū ē corpꝰ cū eis q̄ ſūt ſicut pille de ſerapio
aut alie. ⁊ datur in potu die pmo pondus aur.ij. in
die.ij.additur.ʒ.aurei. ⁊ ſilr additur in oi die aur.ʒ.
vſq̄ ad ſeptimū: deinde nō malū ē vt diminuat pau
latim donec iā puentuꝫ ſit ad.ij.au. ⁊ ē ei vt ſtet apd
vij. Et quotiens effūditur ſup ſemina miſceatur cuꝫ
eis vehementer cum inſtr̄o miſcendi. Et eſt neceſſa-
rium in omni die potationis eius vt tardetur cibus
per ſpaciū qd ē inter.vi.horas vſq̄ circiter.x.horas
⁊ vſq̄quo non ſentiatur in eructuatione odoꝛ eius:
deinde cibetur ſup ipm cū aleſſidabegi. Et ſi appe-
tit acetoſitatem: tunc cū zehirbeget: ⁊ potus eius ſit
aqua mellis. ⁊ oꝫ vt ꝯſeruet dentes ſuos poſt potuꝫ
eius ita vt fricet eos cū ſale aſſato: deinde ſequantur
ipm olm roſ.puꝝ cū quo fricentur. Cūq̄ ab admi
ſtratione eius ceſſatio ſit bibatur poſt ipm hierapicē cō-
fortata cum pulpa collo. ⁊ ſilibus. aut nō confortata
ſi non ē illud neceſſariū. Et hiera quidē picra expel-
lit nocumentū eius a capite ⁊ oculo.

Ca.xiiij.de modo medicinaꝝ ꝯferentiū habenti-
bus colicam frigidam ſm ſemitam digōnis ⁊ matu
rationis ⁊ ꝓꝓetatis non ſm ſemitā euacuationis.

Ste medicine ſūt potatiōes ⁊ empla ⁊ vapo-
ratōes ⁊ vnctiones. Et melius eoꝝ que bibūt
eſt alleum. alleo eni ineſt ꝓꝓetas bona i ſedan
do doloꝛes colice frigide cū hoc ꝙ nō ineſt ei vis fa
ciendi ſitim ſicut cepe. Et qñ ſumit ex eo colicus cū
ſentit initū colice ⁊ diminuit cibum oino ⁊ vltimat ſe
in exercitio ⁊ non comedit aliquid imo dormit poſt
q̄ bibit de vino puro ⁊ reiterat ⁊ ſanatur. Et ex ebi-
bitis ſedantibus doloꝛes ē vt i potu dent abſynthij
⁊ cymini ptes equales. aut detur in potu herba op-
poponaci ſola aut cū cymio. aut ſumat aniſi ⁊ pipis
⁊ caſtoꝛei ptes equales de qbꝰ i potu det.ʒ.i.ʒ. Aut
detur in potu ſagzenea diacyminū ⁊ tyriaca. ⁊ ſi nō
fuerit in hoc ꝓhibitoꝛium ſceus. Et caſtoꝛeo in co-
lica ineſt opatio mirabilis. Et ex eis que experta ſūt
ē vt in potu dent radices lilij.ʒ.iiij. in aq̄ decoctōis
praſſij aut in aqua caſei ⁊ lilij ipſius hec quātitas. et
iteꝝ detur in potu naſturtij.ʒ.v. in aqua penidij pe-
troſa ⁊.℥.i. olei ſiſamini. Et iteꝝ coꝛticis radicis al-
garab.ʒ.iiij.ʒʒ.ʒ.iij. ⁊ nucis dactiloꝝ amboꝝ ana.ʒ.
vi. cum aque dulcis kiſt.i. terant medicie ⁊ decoq̄nt
in aqua donec remaneat tertia ⁊ fiat moꝛꝰ eiꝰ cuꝫ ra
mis rute ⁊ dent in potu omni die.℥.ij. Et ſumantur
etiam coꝛtices algarab ⁊ radices eius ⁊ rami rute ⁊
ʒʒ. ⁊ decoquant in aqua que ſit quadrupla eoꝝ do-
nec remaneat tertia: ⁊ det in potu ex ea oi die pōdus
℥.ij. fiat illud tribus diebꝰ ⁊ diminuatur tribꝰ diebꝰ
Et oꝫ qū in potu dat aqua mellis vt ſit vehemētis de

coctionis: debilis.n. decoctōis facit poſſidere iſtatō
nē. Et illo cui ieſt opō ꝓueniēs a ꝓꝓetate ſua ē ius
alhudud ⁊ corpꝰ eiꝰ. Et iteꝝ lūbrici terreni exſiccati
ſt iuuatiui ſm ꝙ dr̄ i coloꝛibꝰ colice. Stercꝰ āt adib
qd ſit ex oſſibꝰ q̄ comedit: ⁊ eius ſignū ē vt ſit albuꝫ i
quo coloꝛ alius non pmiſcet ⁊ ꝓpe illud qd ejicit
ſuper ſpinas ē res magis iuuatiua. ⁊ dat i potu i vio
aut i aqua mellis aut lambitur i melle lambitōibus
poſtq̄ cū eo ꝯficitur ſm deſcriptōeꝫ. aut ſit aromati
cuꝫ cuꝫ ſale ⁊ pipere aut cuꝫ aliqua ſpecieruꝫ. ⁊ ſi iue
nit i ſtercoꝛe eius os ſicut ē eſt mirabile ēt. Et dicit ꝙ
eius ſuſpēſio ē iuuatiua nedū potus eius. Et preci-
piunt vt ſuſpēdat i pelle leopardi aut ceruí aut lana
arietis quaꝫ cepit adib ⁊ euaſit ab eo. Et G.qdeꝫ te-
ſtat iuuamentuꝫ eius ſuſpēſi: ⁊ ſi nō i alio ſalteꝫ i ar-
gēto. Et dictuꝫ ē ꝙ corpꝰ iteſtini adib cuꝫ exſiccat ⁊
terit ē magis vltimū iuuamētuꝫ q̄ ſtercus eius. ⁊ il
lud qdeꝫ non eſt longiquiuꝫ. Et ex eis que currunt
hoc curſu ſūt ſcoꝛpiones aſſati: ipſi nāq̄ vehemēter
valent colice. Et oꝫ vt experiat illud ſuper colicā ve-
raꝫ ita vt non ſit experimētuꝫ eius ſuper colicaꝫ mē
doſaꝫ. ⁊ eſt vltimuꝫ ad lapideꝫ renuꝫ per ſe ⁊ i coli-
ca per accidens. Et ex eis que laudantur i doloꝛibꝰ
colice ⁊ vehementia doloꝛis eſt vt i potu detur coꝛ-
nu cerui aduſtuꝫ ⁊ dicūt ꝙ ſedant doloꝛeꝫ ſtatim.

Cap.xv.de emplaſtris colice frigide.

Empla vo alia ſūt empla i quibus eſt ſolutio
aliqua ſicut emplm factuꝫ ex pulpa collo. cuꝫ
medulla cartami ⁊ ē plimuꝫ factū ex felle vac
cino ⁊ pulpa collo. ⁊ ſimilibus. Et alia ſunt empla-
ſtra qbus non intendit ſolo ſicut emplatio ex ſemi-
nibus ⁊ herbis predictis que ponunt i cliſteribꝰ ⁊ ſi
unt eis empla ex granis lauri ſolūmodo. Deſcriptō
emplī: ℞. cere carmet.viij. glutinis albbat carmet.vi
turbit carmet.iij. ſtaphiſagrie carmet.i. ⁊.ʒ. piretri
ſanſucci baccarū lauri ſe. vrtice lupioꝛuꝫ ſiccoꝛū pul
pe collo. omium āna carmet.i.⁊.ʒ. ſcamonee.℥.i. ⁊
carmet.iij. fellis vaccini quantū ſufficit: fiat ex eis li-
nimētuꝫ ſpiſſuꝫ. Et iteruꝫ hellebori ſe. vrtice abſin-
thij oim ana pars.i. fellis tauri cere amboꝛuꝫ aū pſ.
ʒ. adipis anſeris partes.iij. liniat ab vmblico vſq̄ ad
radiceꝫ virge ⁊ ſi pōatur i ipſo meudeneti eſt meliꝰ.
Et quandoq̄ additur i ipſo coꝛtex eris.

Cap.xvi.de vapoꝛationibus colice frigide.

Apoꝛatōes qdeꝫ ſunt ſicut miliuꝫ aut panni-
cuꝫ aſſatuꝫ: aut factuꝫ ex ſeminibus ⁊ herbis
predictis i cap. cliſterioꝛuꝫ contritis calefac-
tis ⁊ cōfectis; aut īfuſis ī oleo calefacto. Ex vnctioni
bus vero eſt oleuꝫ cucu.aſi. Et ex eis eſt oleuꝫ ſyna-
pis. Et ex eis eſt quodcunq̄ oleuꝫ vis ex oleis cali-
dis poſtq̄ in ipſo ponuntur caſtoꝛeum ⁊ euſoꝛbiuꝫ
ſm neceſſitatem.

Cap.xvij.de cura colice cholerice.

T ſcdꝫ veritateꝫ oꝫ vt numeret de cap. pūcti
onis. veruꝫ nos ꝓcedimꝰ ſcdm ꝯſuetudinē
i ipa: ⁊ qm̄ ē ex ſūma doloꝝ huiꝰ iteſtini. Et
qñ qdē errat i curatōe eiꝰ maxime: ⁊ admiſtrantur
ſubtiliatiua ⁊ calefactiua. Et leuioꝛ hac ē i qua ē hu-
moꝛ effuſus i ſpacio iteſtini ⁊ nō ē cuꝫ illa ſparſione
tota. Quare ſufficit i curatōe eiꝰ equatio cōplexiōis
⁊ humoꝝ ⁊ admiſtratō ciboꝛuꝫ frigidoꝛuꝫ humectati
uoꝝ: aut prunoꝝ pforatoꝝ cū acu īfuſoꝝ i iulebꝰ de
qbus ſumat.xx. numero. Et ſilr ſoluitur mā cū eis q̄
ſūt ſicut īfuſio prunoꝝ cū chryſomilis: ⁊ ſicut cū aq̄
granatoꝝ: ⁊ ſicut cū tereniabi ⁊ ſiracoſt: ⁊ ſic cū pau
ca ſcamonea cū iuleb: ⁊ ſicut cū violis ⁊ ſiropo eius
⁊ troci: ipſiꝰ ⁊ rob eiꝰ. Et qñ ſufficit laboꝛare i ipſa
vt ſumat expreſſio cartani cum lacte fici. Aut ſumat
oleū de aq̄ añ cibū: aut ſumat ſicla decocta cuꝫ oleo
⁊ almuri. Et qñ requirit neceſſitas vt admiſtret cli-
ſtere ex aqua volubilis cū baurach ⁊ violis condiuit
oleo viol. aut aqua oꝛdei cum oleo viol. ⁊ baurach
Potus aūt neceſſarius eſt vt i ea ſit illud quod eſt ſi
cut hicpicra: ipſa.n. eſt materia magis iuuatiua ei ⁊
ſcamonea cuꝫ pillul de aloe. Et ex cliſteribus cliſte-
re modi huiꝰ i: ℞. tribuloꝝ.ʒ.xxx. ⁊ folioꝝ ſicle. M.
i. ⁊ violaꝝ.ʒ.vij. ⁊ fenugreci ⁊ cartami ⁊ radices feni-
culi ⁊ granoꝛuꝫ melonis ꝯtritoꝝ oiuꝫ ana.ʒ.v. ⁊ ſe
ueſteꝫ.xxx. numero ⁊ tereniabi pōdus.ʒ.xxx. caſſie
fiſtule.ʒ.x. decoquant oia ſm ꝙ ꝯuenit i ſimili eiꝰ ⁊
colet ſup eā almuri.ʒ.xij. ⁊ zuccari ru.ʒ.xij. ⁊ aloes
aur.i. ⁊ baurach. aur.i. ⁊ admiſtretur. Et conuenit i
hoc cap. ēt dare i potu ſtercus adib ⁊ ponere ipſuꝫ i
ſtupefaciētibus ⁊ cliſteribus i hoc loco: qm̄ valet ad
ſedanduꝫ doloꝛeꝫ. ⁊ qñ ſedat acuitatem materie fa
ciētis doloꝛem ⁊ rectificat ipſam.

Cap.xviij.de cura colice facte ex retētōe cholere.

Ura eius ē vt apias vias colice cū eis que ſcis
de illis que inuimus i cap. ictericie deīde ad
miſtra res i qbus eſt lenificatio ⁊ penetratō ſi
cut medullaꝫ cartani cū ficubꝰ ⁊ ſic ꝯfectōes colico-
rū. Et quidoq̄ ſuffic i ea pmiſſio ſicle elixate ⁊ ꝯdite
cū oleo aque ⁊ almuri ⁊ ſynapis ſuper cibuꝫ.

Cap.xix.de cura colice aꝑoſe calide ⁊ frigide.

In fcā qd ab aꝑate oꝫ vt eiiet ſāguis ꝑ phlo-
mia i baſilice ſi etas ⁊ diſpō ⁊ vrꝰ ⁊ reliq̄ necia
ꝯſētiūt i ea aut faciūt eā neceſſariaꝫ. Et ſi fue-
rit aꝑa vehemētis magnitudis ⁊ pueīt ad h̄ vt cōicēt
ei renes ⁊ retineat vria: opoꝛtebit vt fiat phlebotomia ex
ſaphēa ēt pꝰ baſilicaꝫ. Et icipiat i curatōe eiꝰ i pmis
ab acceptis ffis hūidis: ſic aq̄ citroloꝝ ⁊ mucilagie
pſilij ⁊ q̄ ſūt ſimilia illis pter cucurbito: ieſt ei ꝓꝓe
tas mala i egritudibꝰ iteſtioꝝ. Et ex illis ē vt ſumat
ſe. pſilij.ʒ.iiij. ⁊ olei roſ. bōi.℥.i. ⁊ ꝯquaſſēt cū.℥.ij
aq̄ ⁊ bibant vt leniat mā: aut aq̄ granatoꝝ duoꝝ: aut
aq̄ folioꝝ altee: ⁊ aq̄ endiuie: ⁊ aqua ſolatri qñ po-
nit i huiꝰ ſiracoſt ⁊ caſiefiſtule ⁊ bibit. Et cū necia ſt
i hꝰi diſpōne cliſteria cliſterizēt ex aqua oꝛdei cū ali
quātulo caſſiefi. ⁊ ſiracoſt. Et ſi i aq̄ oꝛdei ꝺcocte fue
rit ſeneſtē ⁊ viole erit magis ꝯueiēs ⁊ pmiſceat cū aq̄
oꝛdei aq̄ ſolatri. ⁊ alkakigi erit vehemētꝰ ꝯueniēs.
Et nos diligimꝰ ad eā enemata cū lacte aſinio i quo
diſſoluta ē caſſiafi. ⁊ ē oleuꝫ eiꝰ oleū amigdalinuꝫ ⁊
oleū ſiſaminū. Et qñ iuenis mām cholicā ⁊ acuita
tē plimā: qr idiges nūc vt ſoluas cū eis q̄ ſūt ſicut ſca
monea ⁊ aloes ſm ſingularitatem: deinde peruenit

ad infrigidanduz ⁊ humectanduz. Et cura ſit ſm̄ aꝑa
vt ſit illud magis cōferēs ⁊ magis iuuās. Et qñ per-
trāſit hec infirmitas hūc locū ⁊ apparet lenitas pau-
ca: tūc neceſſariū eſt vt ponas i cliſterib⁹ aquā ordei
⁊ folia altee ⁊ ſemē lini ⁊ aliqd de rubea ⁊ fenugrecū ⁊
camemilla ⁊ anetū ⁊ caules: aut ſuccos eoꝝ aut olea
eoꝝ ⁊ pōe i ea triplicatū ſucci vue ⁊ caſieſiſtule. Et ſi-
militꝫ pōe i eo qḋ bibit ad ſoluēduz zuccaꝝ ru. Et po
ne cibū eoꝝ aq̃ ciceris decoctā cū ordeo excoriato ⁊
detur eis ēt i potu aq̃ feniculi. Emplaſtra v̄o ſꝫ horā ſit
ex ipſis ex qb⁹ ſūt cliſteria ſꝫ illā horā. Incipe igit̄ i
p̄mis cū ēplis infrigidātib⁹ ⁊ ſit i eis lenificatō q̄dā ſicut
ē aq̃ violaꝝ. Et ſicut ſe. li. deide ōclia ad lenificatiua
pl⁹ ſicut ē camēilla: Et hūc ēcrātia ꝯpoſita ex eis q̃ ſūt
ſicut oleū roſ. cū oleo camēillo ⁊ maſtice ⁊ adipib⁹
Cū ergo ſubleuat̄ paulari ponāt̄ i eis gūma alboti ⁊
fenugrecū ⁊ pix. Ex curōib⁹ v̄o bōis facte ab aꝑste
ſſo ⁊ ē paꝝ valde ē vt ſumat̄ olei lauri ps. i. olei ō oli
uis ps. i. ⁊ adipis anſeris eq̃liter ps. i. ē eni mirabile.
Et cōſequēt̄ adhibe ei empla fcā ex abrotāo ⁊ aneto
⁊ ſqnāto ⁊ meliloto ⁊ reliqs medicis qb⁹ curāt̄ aꝑa
ta ſſa ō illis q̃ ſciuiſti i ꝯi loco. Et ex eis q̃ valde ꝯfe-
rūt ipſi: eſt emplm̄ de abrotano factuz cū ſpalto.

Cap. xx. de cura colice melice.

Poꝛtet vt eūes melīā cū eis q̃ ſt ſic̄ ōcoctio
epithymi ⁊ pillule ō azulo ⁊ ſilia deīn ſeq̄re
cū pillul̄ ō alſcebā ⁊ ſeraphio. Et ſi neceſſa
ria ſūt cliſteria ponāt̄ i eis polypodiū ⁊ epithymū ⁊
ſticados: ⁊ ponāt̄ i cliſterib⁹ ⁊ ſuppoſitorijs lapis la
zuli ꝯtrit⁹ ſicut puluis: aut lapis armen⁹. Et qñz po
nit̄ i eis cliſtere corticis radic. mori. Et ēplct̄ vēt ei⁹ ⁊
euaporet̄ cū eis q̃ ſūt ſicut grana nigelle ⁊ alharmel
⁊ origanū ⁊ camemilla decocta in aceto.

Cap. xxi. de cura colice facte ex fece.

Nſcā qḋ pp cibos ſi poſſe ē vt euāt reſiduuz
eoꝝ i ſtō faciat ⁊ ōclieꝫ cū cibo ad lubrificatī
ua ſſa ⁊ calā: aut tēꝑata ſm̄ neceſſitatē. ⁊ lu
brificātia ſſa ſūt ſicut iura pīguia ⁊ ꝑp̄e ius galli de
crepiti q inſequat̄ donec cadat ⁊ nō remaneat i eo for
titudo: deide decoleꝫ ⁊ icidat̄ ⁊ frangant̄ ſup ipſum
oſſa ei⁹ ⁊ ōcoqnāt̄ i aq̃ plīma valde cū ſale ⁊ aneto ⁊
polypodio quouſq; diſſoluat̄ i aq̃ ⁊ remāeat aqua
fortis ⁊ ſorbeat illud. Et qñz pōit̄ i ipſo oleū ō carta
mo: ⁊ ſicut ius ō ſpīachijs cū pullis pīguib⁹: ⁊ ſicut
ius ō ꝑunis ⁊ alia. ⁊ h̄ lubricātia aut educūt eā: aut
leniūt ipſaz ⁊ currūt iter ipſaz ⁊ corp⁹ inteſtinoꝝ ⁊ ſepa
rant iter ea ⁊ ꝑparant fecē ad lubricitatē. Cū ergo bi
biꝫ ſolutiuū: aut admiſtraꝫ cliſtere alleuiat̄ exit⁹ fecis
ex eo. Et admiſtrēt̄ cliſteria ꝑdicta i cholica: Et cliſte
re ex ſucco ſicle ⁊ violaꝝ ꝯtritaꝝ ⁊ almuri ⁊ ſiſamino
⁊ baurach ſm̄ ꝙ docui ipm̄. Et cliſtere ita factū: ℞.
ſicle. M. i. ⁊ furfuris pugillū. i. ⁊ fic⁹. x. numero aq̃
lb. vij. ⁊ ponat̄ i ipſo altee albe aliqd ⁊ decoquat̄ do
nec redeat ad lb. i. ⁊ coleꝫ ⁊ ꝓijciant̄ ſup ipſaz zucca
ri ru. ʒ. x. ⁊ baurach aur. i. ⁊ almuri. ℥. ß. ⁊ ſiſamini.
℥. ß. ⁊ cliſterizeꝫ cū ea. ⁊ itereꝫ cliſtere ipm̄ dōec egre
diant̄ oēs ſqbale. ⁊ cliſtere fiat ſicut hoc cliſteꝫ: ℞. tri
buloꝝ ⁊ polypodij ⁊ aneti ⁊ cartami ꝯtriti oim̄ aā.
ʒ. x. ⁊ pruā. x. nūero ⁊ fic⁹. x. nūero ⁊ violaꝝ. M. i. ⁊
turbit pōd⁹. ʒ. ij. ⁊ ſe. lini ⁊ ſe. apij amboꝝ aā. ʒ. iij. ⁊
tereniabi ⁊ tamarindoꝝ amboꝝ aā. ʒ. xxx. ⁊ ſiracoſti ⁊
caſſieſi. amboꝝ aā. ʒ. xij. ⁊ ramoꝝ ſicle ⁊ ramoꝝ cau
liū amboꝝ aā. M. i. ōcoq̄nt ſicut ꝯuēit ⁊ ponāt ſr ō
coctōez coꝝ colatā muri ⁊ zuccari ru. amboꝝ aā. ʒ.
xv. ⁊ baurach aur. i. ⁊ ſiſami aur. x. ⁊ fiat cliſtere cuz
ea. Qḋ ſi res fūit vehemēs ⁊ cū hi⁹ cliſterib⁹ nō iuuat̄
admiſtrēt̄ cliſteria fortia ꝑdicta i cap. colice phlatice
narrata: qm̄ ipa ſt ꝯferētia phlatice fcē ex fece plīma
⁊ ex eis ē cliſtere ō alnſnē. Ea aūt q̃ bibūt ſūt ſicut da
culicō ⁊ ſeriezē ⁊ aloſcuſiz ⁊ diacydonitē. Et iſta nō
qḋ admiſtrāt niſi poſtq̃ n̄ inuenīūt ꝯpoſita ꝑdicte co
lice cholerice plīmi iuuamēti. ⁊ ex eis q̃ ſt iter v̄rutes
duas ē vt ſumat̄ zuccari ru. ⁊ penidij reſoluta i tāto
oleo ſiſamio q̄nti ipa ſūt ⁊ bibant̄. ⁊ ſilr ōcoctō ſicu-
um cū ſceueſtē q̃ bibat̄ cū triplicato. Qḋ ſi nō cōfe-
rūt ipſa: nꝫ q̃ dixim⁹ ō electuarijs ꝑdictis: tūc nō eſt
excuſatis pillaꝝ ⁊ ſiropoꝝ fortiū i cap. colice phlati
ce narrate ad h̄ ꝙ ipa ſūt vehemētis iuuamēti ad retē
tionē vehementez phlatis ⁊ fecis plīme. Et ex bōis
⁊ fortib⁹ i hoc eſt vt decoquantur oleuz ſceueſtez ⁊
caſſiafi. ſicut facit illud neceſſariuz diſpō ⁊ coletur ſſ
aquoſitatē ſuaz ⁊ ponat̄ i ea hierepicre pōdus. ʒ. ij.
cū pōdere. ʒ. vij. olei de kerua ⁊ bibat̄ in decoctione
aneti. Et iteꝝ ille q vtitur multa comeſtione piſcium
ſſoꝝ ⁊ ouoꝝ elixatoꝝ ⁊ ſuperflue vtitur: eis recipiat
vt ſuffuſ rez plurimaz ſalis ⁊ bibat ſup ipſū aq̃ quan
titatē quaz pōt: deide exerciteꝫ ⁊ commoueat̄ labore
aliquo ⁊ fortaſſe ſoluet cuz. Qḋ ſi cā fuerit vehemē-
tia raritatis corporis ⁊ ſudor: aut caliditas ventris:
oportebit vt admiſtrent̄ curatōes faciles ꝑdicte i ca.
colice. Et eſt neceſſariuz illis ⁊ eis q̃ ſunt ante eos vt
ſumant ante cibuz lubricantia ſicut pruna ⁊ ſicla cō
dita cuz oleo dulci ⁊ almuri ⁊ ſiracoſt ⁊ ſorbilib⁹ ⁊
vua ⁊ ficubus ⁊ chryſomili: ⁊ ſumant almuri i ieiu-
nio: aut oliuas aq̃ i ieiunio. Et multiplicent̄ in cibo
ſuo pīguia ⁊ ſorbeat ante cibum decoctiones cauli
uz decoctoꝝ i carne agni pīguis aut gallie pīguis
Et ſi raritas fuerit i corpore ſupſlua inſpiſſa ipſuz cuz
oleo roſ: ⁊ oleo myrthio i vnguento ⁊ i cerato poſi-
tis. Et miora a balneatōe cuz admiſtratōe reliq regi
minis predicti ⁊ ponatur balneatō eius cuz aq̃ frigi
da. Et ſi fuerit cauſa multitudo prouocatōis vrie ex
tra effectuz cuz eis q̃ ſcis: deide multipliceꝫ i accipiē-
do ea q̃ ſūt ſicut dactili ⁊ paſſe dulces ⁊ humide ⁊ pe
nidij ⁊ oia q̃ miorant vrinaz ⁊ leniunt naturaz.

Ca. xxij. ō cura colice ſſe fcē ex ōbilitate expulſiue

Hoc mō ꝯferunt admiſtratō ꝯfortantiuz
⁊ tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ theodoricō ⁊ ſagze
nea ⁊ diamarte. Et admiſtreꝫ i ſolutiōe eius
qḋ eſt ſicut hierapicra cuz aqua ſpecieruz ⁊ oleo de
kerua. Et oꝫ vt ſit cib⁹ ei⁹ de cibis bonis ſicut ſt aleſ
ſidabegi ⁊ alzirebegi cū cānib⁹ lenib⁹ ⁊ laudabilib⁹

C. xxiij. ō cura colice fcē ex debilitate ſenſus ⁊ ei⁹.
ablatione.

Huic generi ꝯfert ſumere ea q̃ ſūt ſic̄ logodiō ⁊
ſicut alkikagie ⁊ tyriaca ⁊ mithridatū. Et ex

ſiropis ſicut aleādidicō ⁊ almeiſulē ⁊ viuz puꝝ. ⁊ ex
oleis bibēdo ⁊ cliſterizādo plīm alkakingi ⁊ oleū al-
kerua ⁊ oleuz de coſto prope ⁊ alkitran i oleo ⁊ pix i
oleo ſm̄ ꝙ ſciuiſti i locis preteritis.

Cap. xxiiij. de cura colice facte ex torſione.

Elior cura ei⁹ ē vt ſedeat i loco occulto ⁊ fri-
ceꝫ vēter ei⁹ cū tactu ſubtili eq̃li preparante in
teſtina ei⁹ ad locū. Et ſimilit̄ inungat̄ dorſum
eius ⁊ ſtrigantur crura eius fortiter valde.

Cap. xxv. de cura colice facte a vermibus.

Poꝛtet vt ſcias illud ex ſmōe nro i v̄mib⁹ ⁊
curatōib⁹ eoꝝ. Qḋ ſi fuerit ſup vmbilicū tūc
adminiſtrent̄ ea q̃ bibūꝫ. ⁊ ſi fuerit apud vmbili
cum ⁊ ſub eo tūc fiant cliſteria dicta illic.

Ca. xxvi. ō cura colice fcē ex ruptura p narcotica.

Egat̄ colica i ſeipſa ſi n̄ remoueꝫ p rectificati-
onē rupture: deide ꝑparent̄ narcotica ei. Iā
dixim⁹ i libro vlī q̃litatē neceſſitatis alienatō
nis narcoticoꝝ. Qḋ ſi fortis fiat neceſſitas ⁊ non ſit
eoꝝ excuſatō tunc ꝯuenien⁹ eoꝝ ē filoniū ⁊ ꝯfectōes
q̄s ego dicā i antidotario ⁊ oē narcoticū i quo reci-
pit̄ caſtoreū. Et ex eis ſūt troc. aſtare quoꝝ deſcriptō
℞. troc. ſtoracis liqde. ʒʒ. piperis lōgi ſe. hyuſgami
albi oiuz ana. ʒ. i. opij caſtorei amboꝝ ana. ℥. q̄rtaz.
fiant ex eis pilꝫ. parue: ⁊ ſit doſis eaꝝ ex duab⁹ terti-
is. ʒ. vſq; ad. ʒ. i. Medicamē bonū: ℞. radicis peōie
⁊ croci cordumeni ciperi oim̄ ana. ℥. ij. ⁊ q̄rta folio-
rū mēte ſicce coſti myrrhe pipis lōgi āmomi ſpice i
de oim̄ ana. ℥. iij. ſe. apij coriāc. aniudē. ʒʒ. caſſie. car
pobalſami oim̄ ana. ℥. iiij. opij. ſe. hyuſgami. cori.
mādragore oim̄ ana. ℥. i. mellis quātū ſufficꝫ: admi
ſtreꝫ p⁹ ſex menſes. Et iteꝝ admiſtrent̄ q̄daz cliſteria
nota tēꝑata ⁊ ponat̄ i eis caſtorei. ʒ. ß. ⁊ opij q̄ntitas
fabe ⁊ nun⁹. Et qñz ponit̄ opiū ſolū i oleis cliſteris
ad colicā. ⁊ qñz ponit̄ cū hoc ſerapinū ⁊ aſſa ⁊ oleū
balſami ⁊ aliqd muſchi. Et qñz ſit tēta ex opio ⁊ ca-
ſtoreo diſſolutis i oleo de ſemib⁹ ⁊ ſubmergit̄ i oleo
liciniū ⁊ mittit̄ i anū ⁊ ponit̄ i ea fimbria fili ⁊ dimit-
tit̄ extra ⁊ inſūdit̄ oi hora ⁊ renouat̄ ſupra ipꝫ medicia

Ca. xxvij. de cibatione colycicoꝝ.

Quod oēs habētes colicā cibo idigeāt lubri
catiuo lenitiuo ē res i qua nō eſt dubitatio
ſꝫ ⁊ ꝙ ꝯfortatiuo aliquo egeāt ē res q̃ ē apō
debilitatē apparentē ꝓpter vehemētiā doloris ⁊ mi
titudinē euōnis. Et ꝯfortantia qḋ ſūt aq̃ carnis de-
cocte fortiter ⁊ vitellus oui ſorbilis ⁊ medulla pāis
diſſoluta i iure ⁊ vīo. Qḋ aūt dimiſſio cibi penitus
ſit iuuatiua colice phlatice ⁊ vētoſe ⁊ alijs ē res cur-
rēs curſu canonus. Et qñz neceſſariū ē vt ponantur
turbit ⁊ ſcamonea i iure eoꝝ ⁊ i pane ipſoꝝ. Et oꝫ vt
ſit panis eoꝝ kiſkariē fermētat⁹ nō azymus. Et cōfe
rūt plur ibus eoꝝ aut nō nocent ficus ⁊ paſſe ⁊ alge
niem ⁊ muſa hūida ⁊ oia illa cū ſūt dulcia ⁊ melō ve
hemētis dulcedinis ⁊ vehemētis maturaꝫ. Amplius
cibi aꝑoſe ⁊ colerice ſūt lubricatia ſīā ſicut aq̃ ordei
⁊ ius de lētibus ⁊ aleſſidabegi ⁊ ius de ſpinachijs ſi
nō retinetur inflatio ſpinachiorū ⁊ qḋ ſit de prunis ⁊
ſilia. Ius aūt galli decrepiti ⁊ alcanabit ē cōe ei q̃ ſit
ex fece. Et ſſe cū ſpeciebus ſuis non dat̄ licētia i car
ne galli decrepiti: i carne āt alcamburati q̄dā licētiā
nō dāt p illud qḋ timēt de carne cuius extracta eſt
virtus i elixatōe de ſupfluitate. Et qḋ ſicut Ruffus
⁊ G. i libris ſuis ⁊ ꝓprie i libro de tyriaca. dicunt qḋ
caro eius iuuatiua eſt vt ſi nō aliter ſaltē bibita ⁊ ca-
ro alhudub ſilr ⁊ acceptio almuri anabati aā cibuz
ſeptē ſorbitionib⁹ ē iuuatia i oi i qua nō eſt caliditas
maxia. Et ſilr ſorbilia iuuāt eos. Ampli⁹ qḋ ꝓpꝛium
colice ſſe ē ſumere almuri ⁊ allea i cibarijs eoꝝ ⁊ cō
dire cibaria eoꝝ cū porris ⁊ ſale ⁊ ꝯdire cū ſpēbus
q̃ ſūt cinamonuz ⁊. ʒʒ. ⁊ origanū ⁊ ciminuz ⁊ vrtica
⁊ cartami. ⁊ oꝫ vt ſumātur aleſſidabegi cū ſpuma ſy-
napiſ. ⁊ ſit ſal eoꝝ ex cinamomo cū ſemibus ꝯmixto
cū cartamo ⁊ nigella ⁊ cymio ⁊ aniſo. ⁊ alienent oia
olera niſi rutā ⁊ ſiclā. Et imēta ē inflatio ēt. ⁊ ex poti-
bus eoꝝ ē vinū odoriſeꝝ puꝝ ⁊ ſirop⁹ de melle cum
ſpēbus.

C. xxviij. de his q̃ nocēt colicis.

Es q̃ colicis nocēt alie ſūt cibi: ⁊ alie ſt opa
tiones. Cibi v̄o ſūt oē groſſū ⁊ viſcoſuz ex
carne ſilueſtri ita ꝙ lepoꝝ ⁊ gazellaꝝ ⁊ vaccaꝝ ⁊ ali-
azir ⁊ piſces parui ꝓp̄e ſiue ſint recentes ſiue ſaliti: ⁊
oē frixū ex carnib⁹: ⁊ oē aſſatum quocūq; modo ſit
⁊ oēs ventres aīaliū imo oia corpora carniū niſi illa
que excepimus ante. Et nocent eis ſimila ⁊ azymus
⁊ nocent eis alfucabegi ⁊ almidragariel alkikarri et
albeathia: ⁊ aluzumba minoriſ eſt nocumenti. ⁊ ſilr
alhaſceuenecket oēſ nociue ſunt ⁊ alſcebebit: ⁊ gene
ra lactis ⁊ caſeus antiquus ⁊ recens. ⁊ oē in quo eſt
inflatio ex cibis: ⁊ olera oia ꝑter illud qḋ diximus ō
his q̃ ſūt ſicut ſicla ⁊ ruta ⁊ menta nocēt eis cū infla-
tione ſua. ⁊ ſilr eruca ⁊ altaraxacon nocet eis etiā: ⁊
ſicut oliue: ⁊ oēs fruct⁹ niſi chryſomila ⁊ pruna cho
lerice calide ⁊ ſſe: ⁊ ex fece calide tm̄ ⁊ n̄ alij. ⁊ melō
dulcis ante cibū in diſpōne ſanitatis ē nō nociuus
plurimis colicoꝝ. Cucurbita aūt ꝓp̄e ⁊ cucumer ⁊
alcōde ⁊ cydonia ⁊ oua cauliū ⁊ oua vapoꝝ ⁊ cana
bir ⁊ pira ⁊ poma ⁊ ꝓp̄e acetoſa ⁊ ſtiptica ⁊ zarur et
nabata ⁊ algobeira ⁊ lentes recētes ⁊ mora alſcemi
⁊ almirberis ⁊ ſumac ⁊ acreſta ⁊ ribes ⁊ que ſūt ex
eis ⁊ q̃ ſūt ſilia illis: colico nō ē via vtendi illis. ⁊ ſilr
nocent eis nuceſ ⁊ amigdale hūide valde ⁊ fabe hu
mide. ⁊ de granatis dulcia ſūt minoris nocumēti q̃
acetoſa. Actiōes v̄o q̄s ipm̄ oꝫ vitare: ⁊ ſūt ſicut retē
tio ventoſitatis ⁊ retētio egōnis ⁊ ſomn⁹ ſup egeſti
onē in vētre ⁊ ꝓp̄e ſiccā: imo oꝫ vt ꝯmoueat ſeipſuz
apud oēm diē ad euandū. Et ſcias ꝙ retentio vento
ſitatis multotiēs facit accidere colicā: ꝓpea ꝙ ſuble
uat eā ⁊ exꝑmit ipam ita vt aggregeꝫ res vna: ⁊ qḋ
facit accidere debilitatē inteſtiſ. Et qñz illud ꝑducꝫ ad
hydropiſim. ⁊ qñz gnāt tenebroſitatē viſus ⁊ v̄tigi-
nē ⁊ epilepſiā. ⁊ qñz retineꝫ in iūcturis ⁊ facit accide
re ſpaſmū. ⁊ mot⁹ ſup cibū ē malus eis. ⁊ potus aq̃
frigide ⁊ vinū plurimū ſup cibum.

Ca. xxix. de ileos ⁊ q̃ ſiſtit is colice cū accit i ſcilib⁹.

Leos accit ex oib⁹ cauſis ex qb⁹ accit colica.
⁊ oꝫ vt reditio fiat cū cauſis ſuis ⁊ accidēib⁹
ſuis. Et cura curatione ad illud qḋ dictum eſt

S

i.e.colice. Et qñ; accit pp potatõz veneńoꝝ faciẽtiu; ileos. Et qñ; accit pp vehe̅mẽtia; v̾tutis inteſtinoꝛu; re tentiue: q̃re ꝯp̄hẽdit illud qd̾ ẽ i eis ⁊ retinet ipm. Et ex eis qb⁹ differt ab eo colica i iudicijs ſuis ẽ: ꝙ nul totiens ſu malitia ꝯplonis ſingularis pluſq̃ fiat ab ea colica. Et plurimũ ei⁹ ẽ ex ꝯplone f̾ra ⁊ ꝓp̄e cũ ac cit vt ſtõus ſit calid⁹ valde: tũc ei obtoꝛq̃t inteſtinu; ⁊ opilat vẽtoſitatẽ ⁊ p̄hla. Et qñ; ẽ cã pot⁹ aq̃ ſf̾e nõ ſm neceſſitatẽ e⁹: na; doloꝛ vẽtoſus q ex eo ẽ ẽ cum caſu opilatõis pluſq̃ ſit doloꝛ e⁹ cu; iciſiõe tunica rũ: imo ẽ totũ nocumẽtũ ei⁹ ex illo. Et hoc diuerſi ficat ab eo qd̾ ẽ i colica. Et apoſtus plus multiplicat i eo q̃ colica: ⁊ ẽ malus. Et multiplicat i eo q eſt ex ruptura ⁊ fece vehe̅mẽtia doloꝛis valde. Et multoti ens ꝑmutat colica ad ileos ⁊ hec eſt res q̃ſi facta ſm maioꝛẽ partẽ. Et cũ plus accidit ileos accit i .vij. Et ipſe qde; vadit de qbuſda; ad quoſda; ꝑmutatõe q̃ ſit i aere peſtilẽtioſo ⁊ de terra ad terra; ꝑmutatione egritudinu; venie̅tiu;. Inq̃t Hyp. Cu; accit i colica a q̃ de⁹ tueat nos vomit⁹ ⁊ ſingult⁹ ⁊ ꝯmixtio rõ nis ⁊ ſpaſm⁹ tũc totu; illud ẽ ſignificatõ mala. Hec nanq; accidentia accidunt cum cõitate ſtõi ⁊ cõitate cerebꝛi. Inq̃t Hyp. Cu; accit ex diſtillatõe vrie ileos moꝛit ille cuius ẽ i vij. niſi accidat fe. ⁊ currat cum ea ſudoꝛ plurim⁹. Sed G. ignoꝛauit cauſa; i hoc. Et ille q ex eo p̄hlatic⁹ ẽ ⁊ vẽtoſus iuuat cu; fe. ãt. Et qñ foꝛtis ſit freque̅tia vomit⁹ maligni ⁊ alcu;ẽ ⁊ ſingul tus ẽ moꝛtalis. Et bonitas vrie i hac egritudie nõ ẽ plurime ſignificationis ſm bonitate;: qualiter ergo malitia eius. Et deterioꝛ ileos ẽ ille i quo expellit ſter cus ad ſuperioꝛa ⁊ noiat fetid⁹. Deide ille i quo ẽ ſu doꝛ fetidus hñs fetoꝛẽ ſtercoꝛis. Deide ille i quo eſt anhelitus fetidus: deide ille i quo eſt eructatõ feti da. deide ille i quo ẽ iferioꝛ ventoſitas fetida.

Cap.xxx. de ſignis.

Signa ileos ſũt vt ſit doloꝛ ſupꝛa vmbilicũ ⁊ ñ egrediat aliqd oio deſubt⁹: ⁊ nõ fiat iuuamẽ tũ magnũ cũ clyſteri queadmodũ dixit Hy. Et qñq; expellit fex ad ſuperioꝛa ⁊ euomit fex ⁊ ver mes ⁊ aſcarides: ⁊ fetet os eius ⁊ ipſius eructatio: imo qñ; fetet totũ coꝛp⁹. Et hec ſignificatio nõ diuerſificat ⁊ rete̅tio exit⁹ fecis ẽ iſepabilis ab hac egritudine. Magnitudo ãt diſpõnis vomit⁹ ſtercoꝛis iſepabil nõ magnificat niſi qñ ẽ timoꝛ. S; mot⁹ vomit⁹ ⁊ ſubuerſio hec ſũt pluſq̃ i colica: qm̃ hoc ẽ inteſtino ꝓpinquoꝛe ſtõ q̃ ipſa: ⁊ ſilr accide̅tia triſtitie ⁊ anguſtie ⁊ tremoꝛ coꝛdis ⁊ ſyncopis ⁊ vigilie ⁊ frigus extremitatũ. Iſta. n. i ileos ſũt pluſq̃ ſint i colica. ⁊ eſt fex i p̄hlatico ⁊ eo q factus ẽ ex fece ex eo foꝛtioꝛ q̃ ſit i colica: qm̃ ẽ i mẽbꝛo vehemẽtioꝛis altitudis et maioꝛis coꝛpis ⁊ minoꝛis q̃titis ſup coꝛp⁹. Et qñq; apparet i ipſo iflatio oculi pluſq̃ i colica. Ampli us ſigna diſtictionũ e⁹ ſimilia ſũt ſignis diſtinctionũ colice: ſicut ſigna diſtictõnũ colice ſũt cũ ſignis ileos ex loco doloꝛis ⁊ motu ei⁹ ⁊ paucitate iuuamti eius cũ cliſterib⁹. Verũ ſcꝫ ex venenis ſignificãt acci de̅tia ſignificationũ aliaꝝ añ e⁹ foꝛtitudinẽ: nã ille cu ius cã ẽ venenũ qñ; ꝑducit ad debilitatẽ ⁊ mollifica tionẽ ⁊ tremoꝛẽ coꝛdis i p̄ncipio qñ accidit anteq̃ foꝛtis fiat ⁊ magnificet doloꝛ ei⁹. Et ſignificat ipſa; vt nõ cognoſcat pp cã; aliã manifeſtã. Et ſcꝫ ex apãte inteſtinoꝝ ſeq̃tur durities fecis ⁊ velocitas in egrõne ⁊ nõ erit illic fe. neq; caſus v̾tutis vehemẽs.

Ca.xxxi. de cura.

Cura ileos appꝛopiquat curis colice, verũ ẽ foꝛtioꝛ ⁊ illud qd̾ bibit magis iuuatiuũ ẽ in eo. Et ẽ neceſſariũ ẽt cliſtere i ipſo: nã qñ bibit deſup ⁊ ꝯñr adhibet clyſtere ab iferioꝛib⁹ ẽ adiutoꝛiũ bonũ bibito. Et equale ẽ ſiue pꝛemittat ſiue poſtponat ſm neceſſitatẽ: ſ; quodcũq; eoꝝ pmittat o; vt ponat aliqd debili⁹. Et multotiẽs ſedat doloꝛẽ ei⁹ ſoꝛbitio aque calide: aut applicatio ei⁹ ad ipſũ cũ ꝓpinq̃tate reſoluẽdo illud qd̾ nocet in eo. Et qbuſdam vero rectius ẽ vt eq̃et inteſtinũ i pꝛimis cũ poſitiõe iſtatiõis ei⁹ cũ facilitate: deinde cliſterizet ita vt ꝑueniat enema ad locũ lõgiquum applicatione facili. Et p̄hlomia hic ẽ magis neceſſaria: nã ſi fuerit apã nõ erit ei⁹ excuſatio. ⁊ ſi fuerit doloꝛ foꝛtis ex quo timeat apã: opoꝛtebit icipere cũ ea. Et ex hoc qñ; accidit ſeꝑatio maloꝝ humoꝝ i coꝛpe pp retẽtionẽ eoꝝ a doloꝛe ita vt fetcat coꝛp⁹. Et qñ; ſepant hũoꝛes mali i coꝛpe ⁊ difficilis ſit exit⁹ eoꝝ cũ fluxu ventris. Et eſt p̄hlomia ex neceſſarijs. Et fricatio extremitatũ ẽt eſt ex eis que ꝓhibẽt niã; doloꝛẽ faciẽtẽ ſepando eã a ꝓfundo. Et foꝛſitan ẽ admiſtratio lubꝛicatiuoꝝ declinantiũ ad caliditatẽ ⁊ mucilaginũ calidaꝝ cũ oleo de kerua iuuatiua i plurimis ileos niſi ſi colico apoſo ⁊ vehemẽtis caliditatis. Et ſilr decoctio aneti cũ ſale ⁊ oleo decoctis cũ eo. Et ſilr iunctio coꝛpoꝛis cũ oleo calefacto. Et curet ille q p̄hlaticus ẽ cum eis q̃ dicta ſũt i colica ex ebibitis. ⁊ cũ eis q̃ ſunt ſicut pillule de aloe ⁊ pillule de ſerapino ⁊ pillule de picra ⁊ oĩa illa cũ oleo de kerua ⁊ cliſterib⁹ eq̃lib⁹ trahẽtib⁹ ad iferioꝛa. Et vẽtoſus curat cũ eis q̃ ſunt ſicut illa q̃ dicta ſũt illic ex ebibitis ꝯferẽtib⁹ ad vẽtoſitatẽ ⁊ cliſterib⁹ vt ponat cliſtere adiutoꝛiũ ei quod bibit: ⁊ cũ vẽtoſis plib⁹ poſitis i ſupioꝛib⁹ vẽtris. Et qñ; neceſſariũ ẽ vt icidat illo qd̾ ẽ coꝛa; doloꝛe. Et qñ; trahit mã ad mirach. Et ꝯplonalis ⁊ purus curant cũ eis q̃ ſcis de ꝑmutatiõe ꝯplonis ⁊ euõne humoꝛis ſm ꝙ dictũ ẽ i capitulo colice materialis.

Et apoſtus calidus cũ eis q̃ ſũt ſicut ea q̃ deſcripſim⁹ in colica. Et apoſtus frigidus curat cũ eis q̃ ſunt ſicut illa q̃ dicta ſunt in colica. Et ꝯuenientiꝰ illoꝝ eſt potus olei de kerua i aqua de radicib⁹ ⁊ aq̃ caſſiefiſtule ⁊ reliq̃ curatões note. ⁊ iteꝝ aneti ⁊ baccaꝝ lauri et ſe. lini ⁊ fenugreci ⁊ ſe. altee ⁊ ſe. mariu oĩu; añ. au. f. i. radicũ triũ oium ana au. f. vij. ⁊ ficus. v. ⁊ leueſtẽ. x decoquãt ⁊ dent in potu cũ oleo d̾ kerua ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ. Et cholaric⁹ curat cũ eis q̃ ſũt ſicut illa qbus curant reliqua que reſidua ſũt de colica. Et ille q fit ex toꝛſiõe curatur cũ eis que dicta ſũt i colica. Et q fit ex ruptura etiã curat cũ poſitiõe exſiccatiui ad expellendũ illud qd̾ eſt in ruptura ⁊ opilatõe ei⁹ ⁊ ille qui eſt ex opilatõe foꝛti inteſtinoꝝ curatur cu; lubꝛicatiuis pinguibus ⁊ iuribus gallinaꝝ pinguiũ ⁊

pulloꝝ ⁊ arietum quoꝝ iura pignia ſumantur alciſidabegi zirebegi. Et ꝓpꝛie qñ ponũtur i eis anetum ⁊ radices poꝛri nabati ⁊ oleũ amigdalinũ. ⁊ adminiſtretur poſt illud cliſtere humidum lene ſubtilis caliditatis. Et factus ex fece curatur i pꝛimis cũ cliſteri leni: deide gradatim ꝑuenitur ad foꝛte: ⁊ ſuccedit illi potus ſolutiuoꝝ ꝓpꝛioꝝ feci vt deponatur illud qd̾ remanſit. ⁊ i venenoſi curatione icipiatur a vomitu ſicut cũ aqua calida ⁊ oleo ſiſamino. ⁊ qñ; eſt neceſſariũ vt ponatur i eo qd̾ in potu datur virtus turbit aut ſe. raphani. Et poſt illud detur i potu tyriaca magna ⁊ albe;ar ⁊ q̃ ſũt ſimilia illis ⁊ ponat pot⁹ aq̃ zucari ⁊ cibus ipſius iura pinguia. Et continuatur ſup eos vomitus ⁊ non recipiũt cibũ ⁊ ſumãt i potu medicamẽ pꝛedictũ i h⁹ i diſpõne colice. Et qñ; retinet i eis ⁊ ſtare facit cibũ i vẽtribus eoꝝ vt ſumãt pane; infuſum i aqua calida feruente. Et eius q accit ex cibis põticis ⁊ ſtipticis ⁊ viſcoſis cura ꝓpinqua ẽ curẽ ſui relatiui ex colica niſi q: magis iuuatiua i eo ſũt ea q̃ bibuntur ⁊ ſoꝛbentur.

C.xxxij. d̾ tarditate aſcellationis ⁊ velocitate eius

Illud pẽdet aut a cibo: vt ſit ſtiptic⁹ aut põtic⁹ groſſus: aut viſcoſus: aut ſit lenis viſcoſus: aut ex v̾tute. Nã ſi virtus expulſiua fuerit foꝛtis expellet: ⁊ ſi fuerit d̾bilis nõ expellet. Et virtus lacertoꝝ vẽtris ſi fuerit foꝛtis mũdificabit: ⁊ ſi ñ ẽ foꝛtis nõ mũdificat ⁊ retinet. Et virtus ſenſibilis inteſtinoꝝ ſi eſt foꝛtis idicat aſcellationẽ ⁊ ſi nõ eſt foꝛtis non idicat: ⁊ virtus ꝯplonis. nã f̾ra ⁊ calã dbe retinẽt ⁊ tu cognoſcis regimẽ ſm cognitionẽ tuã cãe.

C.xxxiij. de multitudie ſtercoꝛis ⁊ paucitate eius.

Iſta duo pẽdẽt ex cibo q̃litatiue ⁊ q̃titatiue ⁊ ex diſpõne ei⁹ qd̾ expellit ad epar. cibi nã ꝙ plim hũidi ſup quẽ bibitur egõ plima ẽ ⁊ ei⁹ ꝯtrarij egõ pauca. ⁊ quãdo cholera magnifice expellitur ad epar mioꝛatur egõ ⁊ qñ nõ expellitur multiplicatur. Et tu cognoſcis ex eis q̃ pꝛeterita ſunt reſiſtẽtia duaꝝ ſpecieꝝ eius ſm tuã cognitione; cãe.

Trac.v. Ca.i. de vermibus.

Cum euadit mã ⁊ veſtitur ꝯplone neceſſaria ẽ rectificatio quã tollerãt figure ⁊ foꝛme ⁊ nõ ꝓhibetur ei⁹ pꝛeparatio i ꝯplemẽto naturali q̃ ꝑtiet ei ex factoꝛe potente: ⁊ pꝛopter hoc creati ſũt vermes ⁊ muſce ⁊ q̃ curſu eoꝝ currũt ex materijs putridis humidis: qm̃ ille materie cũ rectificatur illud qd̾ tollerant vt ſuſcipiãt de foꝛma ẽ animal vermiculare: aut muſcale. Na; illud melius ẽ q̃ vt ipſe remaneãt ſm putrefactionẽ purã. ⁊ ẽ cũ h̄ ꝙ ipſa ſaliũt ſup putrefactiones ſepatas i mũdo ⁊ cibãtur eis pp cõitatem ⁊ aſſumunt eas ab habitationibus hominũ ⁊ ab aere ꝯtinẽte eos. Et vermes quidẽ vẽtris ſũt huius generis. Et non eſt eoꝝ generatio ex oi hũoꝛe. ipſi eni; nõ generantur a cholera ru. n; nigra: qm̃ vna caru; ẽ vehemẽtis caliditatis: q̄ nõ generat ex ea vermis humidus: imo ẽ contraria ꝯploni eius: ⁊ altera ẽ f̾ra ⁊ ſicca lõginqua a ꝓpoꝛtionalitate aĩalis. ſanguini vero cuſtodia ẽ attributa ⁊ mẽbꝛa vehemẽter idigent eo ⁊ eſt ꝓpoꝛtionalis carni hominis ⁊ oſſib⁹ ei⁹ nõ vermi: ⁊ nõ eſt etia; ex eis q̃ effũdũtur ad iteſtia ⁊ remanẽt i eis ⁊ generat ex eis vermis: n; ẽt foꝛma vermis ⁊ coloꝛ ei⁹ ſignificãt ꝙ ipſa ñ ſit ex mã ſanguinea: imo mã vermiũ ẽ p̄hla qñ caleſcit ⁊ putreſcit ⁊ multiplicat i inteſtinis ⁊ remanet i eis. Et tu qd̾ ſcis res multitudinis generationis p̄hlatis. ſ. ex ſatietate nauſeatiua ⁊ comeſtis ⁊ debilitate digõnis pp q̃ſcũq; cauſa;. ſ. ex ꝯplone mẽbꝛoꝝ ⁊ f̾ra. Et ex eis q̃ generãt ip; ſũt cibi lenes viſcoſi: ſicut triticu; ⁊ faſeoli ⁊ fabe: ⁊ ex receptione pulueris farine ⁊ cõeſtione carnis crude ⁊ lactis ⁊ oleꝝ ⁊ fructuũ hũidoꝝ ⁊ ablutõe cũ aqua ca. p⁹ cibũ. Et ſilr balneatio poſt cõeſtionẽ. ⁊ coit⁹ p⁹ replonẽ.

Ca.ij. de ſpẽbus v̾miũ q̃ ſũt tres.

Longi ⁊ lati ⁊ rotũdi ⁊ lati ſũt aſcarides ⁊ parui. Et non diuerſificatur eoꝝ generatio niſi ſm diuerſitatẽ eius ex quo generat ⁊ diuerſitatẽ illius i quo generat. diuerſitas ãt ei⁹ ex quo generant ẽ: qm̃ qdã eoꝝ generant ab hũiditate ſup q̃ dñantur diuiſio ⁊ ſeparatio ex ꝑte attractionis epatis ⁊ ex ꝑte vehemẽtie putrefactionis. Et qda; generant ab hũiditate qua; ſeparauit ⁊ mioꝛauit ⁊ ꝑua; fecit attractio epatis cõtinua ⁊ putrefactio ⁊ multitudo ꝯturbationis fecis. Et cũ generant adiuuat ad h̄ vt ipſi remaneãt parui ꝙ fex extrahit eos anteq̃ magnificentur pꝛopter vicinitatẽ eoꝝ ad exitũ ſtrictum. Et qda; generant ab hũiditate iter duas hũiditates media. Et illi q ſũt ex hũiditate i inteſtis ſupioꝛibus ſũt pꝛopter hũiditatẽ dictã i pꝛimis ⁊ q ſũt ex humiditate i inteſtio recto ſũt pꝛopter hũiditatẽ dicta; ſecũdo. Et q ſunt i monoculo ⁊ iteſtino colon ſũt pp hũiditatẽ dicta; i tertio. Et longi ſũt pp pꝛima;. Et qñ; ꝑueniũt ſũma; q̃ eſt vltra cubitũ: ⁊ rotũdi ⁊ lati ſunt pp tertia; q̃uis generẽtur etia; i inteſtinis ſupioꝛibus ⁊ ꝓpꝛie groſſi ⁊ maximi eoꝝ ⁊ foꝛtaſſe nõ generantur niſi in colõ ⁊ monoculo: deide ſpargũtur ex latere ad ſtõm ⁊ ex latere ad anu; ⁊ ꝑui ſũt pp ſecunda;. ⁊ iſti lati ⁊ rotũdi ſũt. q. generant ex ipſis viſcoſitatibus fixis i ſuperficie iteſtini q̃s ꝯpꝛehẽdit panniculus muſcoſus velans eas. q. ipſi generẽtur ex eo ⁊ i ipſo putrefiãt. ⁊ de eis min⁹ nociui ſũt ꝑui: ⁊ qm̃ ſũt elongati a p̄ncipijs ⁊ qm̃ ſunt apti ad expellẽdum cũ fece foꝛti ſpiſſa: veꝝ ipſi ſi magnificantur ⁊ accidat eis vt remaneat ſpacio aliquãtulo ⁊ magnificantur i eo tũc ſũt deterioꝛes oibus: qm̃ ipſi ſunt ex deterioꝛi materia. deide longi: na; ipſi nõ ſunt i malitia latoꝛũ qm̃ materia eoꝝ. ſ. latoꝝ ẽ vehemẽtioꝛis putrefactionis ⁊ lati ⁊ ꝑui pꝛimi exitus ſũt ex ano pp vicinitatem ani: ⁊ debilitatẽ. quare nõ pñt figi i inteſtino fixione longoꝝ. Et ſicut lõgi ſũt vehemẽtioꝛis fictionis ſic parui ſũt vehemẽtioꝛis expulſionis. Et cũ habentibus vermes adeſt ſe. accidentia ſũt foꝛtia ⁊ maligna: qm̃ ſe. ꝯſumit cibũ eoꝝ: quare mouẽtur ad q̃rẽdũ ipm ⁊ figitur i inteſtinis. ⁊ qm̃ ſe. nocet eis i ſbſtantia ipſoꝝ ⁊ affligit eos. Et qñ; ſe. addit in materia eoꝝ putrefactionem ⁊ acuitatem ⁊ afflictionem. Et quoniam cholera cum effunditur ad eos in febꝛe

ledit eos. cū ergo inoluuntur i inteſtinis ⁊ mordicāt
ea nocent vehementer. Et iā retulerunt quidā ꝙ vi-
derunt eos pforaſſe ventrem ⁊ exiuiſſe ex eo ⁊ illud
apud me maximū eſt. Et pp hoc eleuātur ex eis va
pores mali ad cerebrū ⁊ nocēt ei: ⁊ qn̄ꝫ eſt retētio co
rum i inteſtinis ⁊ ꝙ ipſi faciunt accidere putrefacti-
onē cā ſe. Et nō eſt eoꝝ diſpō i hoc ꝙ per ipos ſit iu
uamentum in mundificatione inteſtinorum quod
ſit per vermes ⁊ ſimilia eoꝝ i mūdificatione putrefa
ctionis mūdi: qm̄ in inteſtinis ē mundatoriū expul-
ſum ex nā: ⁊ qm̄ ꝓportio eius qd̄ generatur ex iſtis
putrefactionibus in inteſtinis ſupfluentib⁹ ab expul
ſione nature maior eſt proportione vmiū ⁊ ſiſiꝫ ad
aerem mūdi ⁊ terrā eius. Et qm̄ ex iſtis generantur
nocumenta alioꝝ quoꝝ operationes ſunt ex ꝓpor
tione eoꝝ indigētiū cibo ⁊ ex cōtrarietate mot⁹ eoꝝ
⁊ ex hoc ꝙ faciūt accidere colicaꝫ ⁊ ex contrarietate
qualitatis ſuper quā figitur ꝯplo corporis ⁊ alijs.
Et quandoqꝫ generātur propter vermes ⁊ ſerpētes
epilepſia ⁊ colica. Et quandoqꝫ generatur fames
canina propterea q2 vehemēter rapiūt cibū. Et qn̄ꝫ
generant boliſmuꝫ ⁊ caſum virtutis oris ſtōi ꝓpter
eleuationē ſuā ad ipſū ⁊ q2 infrigidant ipm. Et qn̄ꝫ
ſequitur vtraſqꝫ diſpōnes tremor cordis maximus
Et plurimū generantur i etate iſantie ⁊ pubertatis ⁊
in fine adoleſcentie. Et aſcarides ſm̄ plurimū gene-
rantur in eis q ſeparantur ab etate infantie. Sed ro
tundorum pl'ni eſt in infantibus deīde i adoleſcēti-
bus ⁊ minoratur i ſenibus cū tamē illud totū ſit. Et
ipſi quidē generātur i autumno plurimū qꝫ i reliqs
tpibus propter pmiſſionem aſſūptionis fructuū ⁊ ſi
miliū ⁊ putrefactionē. Et ipſi ꝯmouētur i ſero ⁊ plu
rimū i hora ſomni. ⁊ labor qnidē ⁊ exercitium vehe
mens quandoqꝫ ſolutōe educit vermes. Et cū egre-
diūtur vermes habentiū febres acutas viui nō ſunt
vehementis malitie. nam ſignificant ſanitatē virtu-
tis ⁊ potentiam expulſionis ⁊ proprie poſt declinati
onem: ⁊ ſi egrediunt mortui ſūt ſignū maluꝫ. Et ad
ſūmū eoꝝ exitus in febribus cū egōne non eſt ſignifi
catio bona: ⁊ ꝓprie ante declinationē. veꝝ i diſpōne
febris ē melior: veꝝ eoꝝ exitus nō i diſpōne fe. cū in
eis eſt ſanguis ē malus ⁊ idicat nocumētum i corpo
re ⁊ i inteſtinis: ſed eoꝝ exitus cū vomitu ſigt hūores
malos i ſtomacho. Ca.iij. de ſignis.

Signa quidē cōia ſūt curſus ſaliue ⁊ hūidi-
tas labioꝝ i nocte ⁊ eoꝝ exſiccatio i die: pp
ea ꝙ caliditas expanditur i die ⁊ coartatur
nocte. cū ergo caliditas attrahitur hūiditas cū ea:
quare vermes incurrūt famē ⁊ attrahūt a ſtō: quare
exſiccatur ſuperficies ꝯtinua ei ex ſupficie oris ⁊ labij
⁊ adiuuat eū ad exſiccandum labiū aer exterior: qre
laborat infirmus i hūectando labiū ſuum cū lingua
ſua. Et qn̄ꝫ accidit habētibus vermes rixa ⁊ horribi
litas locutionis ⁊. q. ipſe ſit i forma irati maloꝝ mo
rū. ⁊ quādoqꝫ pducūt ad alienationē propter illud
qd̄ eleuatur de vaporibus malis. ⁊ accidūt eis accia
karabit⁹ niſi qd̄ ū colligūt pilos ⁊ ū patiūt ſodā ⁊ ū
patiūt tinitū auris: ⁊ accit eis ſtridor dētiuꝫ ⁊ ꝓpter
i nocte: Et ſūt i pluribus horis. q. maſticēt aliquid:
⁊. q. appetūt extrahere linguā. Et accidūt ei ſaltus in
ſōno ⁊ tremor ⁊ clamor i ipo ⁊ agitatio forme ⁊ ira
aduerſus illū qui euigilat eos. Et accidunt eis ſup ci
bū nauſea ⁊ triſtitia. Et interſecatur vox eoꝝ. Et de-
bilitatur pulſus ipſoꝝ ⁊ apud comeſtionē ē. q. pro
ſtratus. Et eſt eoꝝ egeſtio vt plurimuꝫ dura. Caſus
autē appetitus ⁊ eius vehemētia ē ſm̄ ꝙ diximus i
ca. cauſaꝝ. Et qn̄ꝫ accit eis ſitis cū qua nō ſatiantur
⁊ ſilr qn̄ꝫ accidūt eis egritudines q̄s diximus illic.
Et quādo fortes fiunt dolor ⁊ egritudo cadunt aut
ſpaſmētur aut torquētur ac ſi eſſēt epilentici. Et qn̄ꝫ
accit eis in h⁹ i hora vt euomāt eos ⁊ diuerſificātur
colores eoꝝ ⁊ color oculoꝝ ipſoꝝ. Et qn̄ꝫ remouet
color facierū eoꝝ ⁊ oculoꝝ ipſoꝝ ⁊ quādoqꝫ redit. ⁊
qn̄ꝫ iflātur aut tumeſcūt: aut tendūtur ventres eoꝝ
ſicut hydropicoꝝ ⁊ quaſi nō ſūt ventres eoꝝ niſi hy
dropicoꝝ. Et qn̄ꝫ apantur teſticuli eoꝝ ⁊ emittūt ſu-
dorē frigidū cū fetore vehemēti. De ſignis aūt diſti
ctionis eoꝝ q̄dā ſūt cōis diſtinctionis. Et ē exit⁹ illi
us ſpeciei ex egreſſione. Deīde lōgos ſignificant cō
motio oris ſtōi ⁊ mordicatio ipſius cū pūctione ci⁹
qd̄ ſequitur ipſū. Et difficultas tranſglutiēdi. Et ca-
ſus appetitus ſm̄ plurimuꝫ. Et nocumētū ex cibo.
Et lubricitas. Et quandoqꝫ nocent pulmoni ⁊ cor-
di p vicinitatē ſuā. Et qn̄ꝫ accidūt tuſſis ſicca: Et tre
mor cordis: Et diuerſitas pulſus: Et ſunt ſomnus:
⁊ exſiccatio ū ſꝫ ordinē: ⁊ ē pigritia. Et accidūt pru
ritus. Et intuit⁹: Et palpitatio: Et aptio oculi imo d
clinat ad clauſionē oculi. Et accit oculis eoꝝ vt rube
ant quandoqꝫ: deīde alia vice obfuſcētur. Et qn̄ꝫ tē-
dūtur ventres eoꝝ ⁊ fiūt ſicut hydropiſi. Et qn̄ꝫ ac-
cidit flux⁹ vētris. Cū latis aūt ⁊ rotūdis appetit⁹ ſꝫ
pl'm multiplicatur qm̄ ſm̄ plurimū elōgat a ſtō q̄re
nō nocēt i eo ⁊ rapiūt cibū ⁊ mouētur in tpe famis
mom nocēte debilitāte virtutē ⁊ mollificante ici dē
te in eo qd̄ ſequitur vmbilicū. Paruos aūt ſignifi-
cat pruritus ani ⁊ iſeparabilitas cōmotionis apud
ipm. Et qn̄ꝫ adeo fit fortis dōec accit ſyncopis. Et
inenit habēs eos cū aggregant i inteſtino ſuo graui
tatē ſub hypocōdrijs ſuis ⁊ dorſo. Et eis q̄ ꝯferunt
iſtis hoībus ē vt ſorbeant aliquid aceti i tpe ſomni.

Ca.iiij. de cura.

Intētio que attēditur i curationibus vermi
um ē vt ꝓhibeāt a materia generāte eos ex
cōeſtis pdictis. ⁊ vt mūdificetur ꝓhla ag-
gregatū i iteſtinis ex quo generantur ⁊ vt iterficiant
cū medicis q̄ ſūt venena i ꝯparatione ⁊ ſūt amari ſa
poris: de qbus q̄dā ſūt calide ⁊ q̄dā frigide q̄s dice-
mus. ⁊ medicie q̄ operātur cū ꝓprietate: deīde fluxu
vētris educantur p⁹ iterfectionē cuꝫ nō expellit eos
nā p ſe. Nō enī oꝫ vt ꝓlōgetur eoꝝ ſtatio i vētre p⁹
mortē ⁊ exſiccatōeꝫ ⁊ iferat vapor eoꝝ nocumētū ve
nenoſū. Et medicie qd̄ calide ad gdū puenietes ter
tiū ſūt ꝯueniētiores i regie eoꝝ hora oī niſi illic ſit fe-
aut apa: amari enī calidi ꝯplo ꝯtraria eſt eis cū calitate
⁊ eſt ꝯtraria cū qualitate illis. ⁊ q̄ ipi magis diligūt ſunt
vnctuoſū ⁊ dulce. Et iuenitur ex edibilis ⁊ enemati-

venaꝝ plurimaꝝ. ⁊ in ſurdas cecas de quib⁹ nil cur
rit. ⁊ plurimū q̄dē generant hemorroides ex melia
⁊ ſan. melico ⁊ paꝝ generant a phlate. ⁊ cū generāt
ab eo generant. q. ipſe ſint veſice. ⁊. q. ſint veſice ven
triū piſciū. ⁊ verrucales ſunt ꝓpinquores ad hoc vt
fiant melles ⁊ morales ad ſanguinē ⁊ vue ⁊ iter iſtas
⁊ illas. ⁊ nō ē poſſibile vt accidant hēorroides niſi
aperiant orificia venaꝝ in ano ſm̄ ꝙ dixit. G. ⁊ pp
hoc multiplicant cū vēto auſtrino ⁊ in regione au-
ſtrina. Et nō oꝫ ꝙ in hemorroidib⁹ apertis curren-
tib⁹ ſan. fluxus retineat: donec pueniat ad debilita-
tē ⁊ mollificationē genuū ⁊ cōprehēſionē ſyncopis
⁊ videat ſan. nō niger. ⁊ meli⁹ eſt vt extrahat paula-
tim ⁊ nō ſubito. Et cū i mulierib⁹ declinat ſan. he-
morroidaꝝ ad matricē ⁊ egredit in menſtruis iuuat
eo. Et oꝫ vt fiat etiā illud arte ⁊ prouocēt menſtrua
eaꝝ. Et plurimis q̄dē habētib⁹ hēorroidas adeſt
color ꝓprius eis ⁊ ē citrinitas declinās ad viridita-
tē. ⁊ multotiēs accidit habētib⁹ hemorroi. flux⁹ ſan.
nariū ⁊ remouentur hemorroides. C.iij. de cura.

Portet vt i inceptiōe retificet corp⁹ ⁊ euacue
tur ſan. malus ita vt phlomēt ſaphena ⁊ ve-
na q̄ eſt a poſteriori parte calcanei. ⁊ vēa al-
ma bit ē fortior vtriſqꝫ eaꝝ. ⁊ vētoſatio eius qd̄ ē iter
vtraſqꝫ ſpatulas cōfert ad eas ⁊ ad humores melā-
cholicos. ⁊ curet epar aut ſplē ſi oportuerit ꝓpter ſo
cietatē eius qd̄ generat ex eo de ſan. malo. Amplius
ſi nō fuerit dolor nīꝫ apa nīꝫ iflatio nō erit tūc pluris
neceſſitas curōnis eaꝝ. nā eaꝝ curatio qn̄ꝫ perducit
ad fiſtulā ⁊ ad ragadias. Ampli⁹ ſtudiū intendat in
lenificatione nature vt nō noceat durities fecis ano
⁊ magnificet labor. Et meli⁹ ē vt ſit illd̄ cū ſolutiuis
⁊ lenitiuis q̄ ſunt ex medicinis ex qbus iuuamētū af-
ferit hemorroidib⁹ ſicut pillule d bdellio ⁊ pillule de
alſeluꝫ abaragi ⁊ pillule amalei: ⁊ pillule quas dicaꝫ
Et oꝫ vt ſtudiū ipendat i apiendo ſurdas ⁊ faciēdo
vt currat ſanguis ex eis q̄tū poſſe ē vſquequo debili
tet ⁊ egrediat ſan. rubeus clar⁹ in quo nō ſit nigredo
Quod ſi nō ſufficit ſit reginē ei⁹ cū iciſione hemor-
roidaꝝ ⁊ deiectione eaꝝ icidēdo: aut exſiccādo eas:
aut adurēdo ipſas cū eis q̄ faciūt illud. Et ſcias ꝙ
in ſanguine qui currit ab hemorroidib⁹ ⁊ ex ano eſt
ſecuritas ab herpete eſtimeō ⁊ mania ⁊ melia ⁊ epe-
leſia melācholica ⁊ heriſipila: ⁊ ab illis que ſūt ſicut
miliū ⁊ cācro ⁊ excoriatiōe ⁊ ſcabie ⁊ glabrie ⁊ le-
pra ⁊ pleureſi ⁊ pipneumonia ⁊ phreneſi. Et qn̄ re-
tinet ſan. ex eis ꝯſuet⁹ timet aliqua eaꝝ egritudinuꝫ
⁊ timet hydropiſis pp illud quod accidit i epate de
apate malo ⁊ duro ⁊ corruptione cōplonis: ⁊ reiiet
ptiſis ⁊ dolores pulmonis pp expulſionē ſan. mali
ad ipm. ⁊ qn̄ curſus facit accidere ſyncopim ſumat
ſanie ordei cū ſpodio ⁊ luto ⁊ def in pom ex calido
paulatim. Et medicine q̄dē que ad hemorroidas cō
ueniūt alie ſunt aperiētes eas: alie ꝯſolidantes ⁊ alie
ſunt cōſtrigētes ſan. alie ſunt incidētes eū ⁊ alie ſūt
ſunt ſedatiue doloris. Et ſunt: aut que bibūtur: aut
ſuppoſitoria: aut epithimata ⁊ empla: ⁊ linimenta:
aut puluere aut ſuffumigationes aut aque in qui-
bus ſedatur dolor: aut reſtrictiua: ⁊ olea iſta: aut ſūt
ſingularia: aut ꝯpoſita. Et ſcias ꝙ pillularū de bdel
lio iuuamētum in hemorroidib⁹ habētibus perio-
dos apparens ē eis. ⁊ nō ſunt multi iuuamēti in eis
que ſunt ſine nō habētes periodos. Et qn̄ aggre-
gātur ragadie ⁊ apa curet i pmū apa deīde hemor
roides. Et oleū de chryſomilis in quo reſolutū eſt
bdelliū valet ad hemorroidas ⁊ ragadias.

Ca.iiij. de regimine inciſionis hemorroidaruꝫ ⁊
aduſtionis earum.

Abus hemorroidaꝝ qn̄ꝫ fit cū inciſione: ⁊ qn̄
qꝫ fit cū medicinis acutis. Cuꝫ ergo ſunt he-
morroides plures numero non oꝫ vt incidā
tur omnes ſil' immo oꝫ vt audiatur pceptū Hyp.
⁊ dimittatur vēa ex eis deīde curent: imo rect⁹ ē vt cu
rētur icidēdo vnā p⁹ vnā ⁊ tollerēt illud ⁊ in fine rei
dimittatur vna ex qua currat ſan. co inceptus eius
exitus ex ea conſuetus eſt in natura. Et illud iciſum
ſi fuerit apparens erit eius regimen facilius. ⁊ ſi fue
rit profundum erit regimen ipſius difficilius: nam
rectius eſt vt ligetur radix eius cum filo ſete: aut lino
aut pilo forti ⁊ dimittatur tunc ſi ceciderit per illud
bene erit. ⁊ ſi non expiantur ſuper illō medicie ici-
ſiue ⁊ ſi nō icidat. pfunda vero indiget vt extrahat
deīde icidat. Extractio q̄dē qn̄ꝫ fit cū inſtrumēto
ſicut fit vētoſatio cū igne. Et quocūqꝫ mō fit ponat
ſup anū donec egrediat: deīde retineat cū iſtrumēto
extractiōis: ⁊ ſi nō timet velocitas reditiōis dimitta
tur ventoſa hora vna donec apiat locus ⁊ nō redeat
⁊ qn̄ꝫ ligat velociter cū filo ligatiōe apiente ⁊ retina-
net hēorroiſe exteri⁹. Et qn̄qꝫ fit cū medicinis extra
hētib⁹ ſicut vt ſumat ſucc⁹ cētauree ⁊ anteri humidi ⁊
ſtaphiſagria ⁊ cōficiant illa oia cū melle ⁊ liniat cuꝫ
eis anus ⁊ ſupponat i melle. ipa. n. cōmouēt egōnē
⁊ pducūt ad hoc vt appareat an⁹ ⁊ faciūt ipſū exire.
Et adminiſtret nitrū ⁊ fel tauri: aut adminiſtrentur
piper ⁊ piriī aut aggreget ad illud qd̄ ē ex illis ſuc-
cus buchormanē: aut ſtaphiſagrie. Et ex bonis eſt
phlomia baſilice āte iciſionē ⁊ ligationē. Et cuꝫ vo
luerit abſcidere retineat illud qd̄ abſcindit ex eo qd̄
apparet: aut qd̄ factū eſt apparens cū inſtrō extra
hēdi: ⁊ trahat ipſū ad ſeipſū: deinde icidat illud ex
radice ip̄i⁹ cū acutiore ⁊ penetrabiliore re. Et nō
oꝫ vt ptrāſeat radicē eius ⁊ incidat aliquid ex eo qd̄
ē ſubtra ipſū ⁊ pducat ad nocumēta ⁊ apa magna.
Et qn̄ꝫ pducit ad malitiā ⁊ difficultatē ⁊ dimittatur
ſan. fluere vſqꝫ quo timeat debilitas: deinde retinea
tur ſan. cum reſtrictiuis que dicem⁹. Et ſi non fluat
ſan. multiplicet phlomia ex baſilica. Quod ſi tollere
tur vt ſanguis educat cū aperitiuis predictis ⁊ fluat
ſan. ex eis erit rectū: ⁊ ſi nō timeat caſus virtutis ex
dolore in eo ſufficit in hoc qd̄ ē ſicut ſucc⁹ cepe ⁊ ſi
voluerit vt audeat liget pūs ex radice ſua ⁊ magnaꝫ
ex medietate ſua: aut ſm̄ diuiſionē aliam ⁊ ſuccus
currat vt nō apiat ⁊ doleat. Et illud eſt vt deſuper po
nat cepe elixatū aut porrū decoctū cōfectū cum bu
tyro. Et ſedeat ille qui curatur in aquis ſtipticis de
coctis i curaīa in aceto ⁊ aqua in qua decocte ſunt

galle ⁊ corticeſ granatoꝝ: deīde curet cū his que fa
ciūt naſci carnē ex marā vt nō apiatur. ⁊ inciſio i liga
tiōe ē preparatio ad penetrandū virtutē medicinaꝝ
facieñtiū cadere hemorroidaliū in ea. Et cū vides
aniū apari ⁊ dolorē incurrere vehemētem ex huiuſ
modi curis: tūc neceſſariū ē vt ſuffumiges cū bdel
lio ⁊ adipe gibbi cāelis: ⁊ emplēs cū emplis pdictis:
aut emplēs cū pane aldarmache ⁊ vitello oui ⁊ pau
co oleo. ⁊ emcaiſima i paſſo arahadin ē mirabilis in
ea. ⁊ ſedat dolorē inciſionis ⁊ ſimilia. Et encauſ
matiſi ⁊ ſedat dolorē inciſionis ⁊ ſimilia. Et ebzoca
tia i aquis in qb⁹ decocta ſunt lentificatiua ⁊ ebzoca
tū cis ⁊ ſunt aque i quib⁹ decocta ſunt ſemē lini ⁊ al
tea ⁊ ſemen ei⁹ ⁊ porroꝝ ⁊ illis ſimilia. Et ex eis que
propria ſunt apatib⁹ ani ſuper hēorroidas ſūt ceru
ſe plūbi. ℥.iij. ſucudus. ℥.i. litharg'rij. ℥.ij. maſti
cis. ℥.iij. aggregent cū ſucco hyuſquiami. ⁊ oz vt li
niat natura ⁊ nō dimittat fex indurari in ano. Et cu
ret retētio vrīe ſi acciderit lenificādo apa cōnūs opoꝛ
tet vt prohibeat ītroit⁹ vacuitatis die ⁊ nocte pro
pter poſt fluxū ſan. fortē. Cū aūt nō puenit ad hoc
vt fiat inciſio hemorroidaꝝ cū inſtro aut ligatione i
mo cū medicina: pulueriʒet ſup eam medicina acu
ta qm̄ ipſa corrodet eā ⁊ mūdificabit ipam ⁊ appare
bit caro ſana. Si aūt doleat ſedeat ī aqs ſtipticis ⁊
curet añ illud cū butyro plūmo poſito ſup eā: deīde
curet cū eis q̄ ſūt ſic marā de ceruſa ⁊ litharg'rio ⁊
marā fco ex eis ⁊ aquis ſolatri ⁊ alkakēgi ⁊ coriādri
Et qm̄ nō reſoluit dolor abſqꝫ adminiſtratiōe me
dicine acute i vice vna: qꝛ oz vt adminiſtret medica
mē acutū. qꝫ ſi dolor ſane ſcuret curatione pcedenti
deide reiteret. Et nō ſit medicamē acutū niſi cū exſic
catiōe qm̄ ē leni⁹ ⁊ in fine rei denigrat ⁊ cadit. Et
medicamē qd acutū ē dictū abardich ⁊ alcaldicon ⁊
q̄ ſūt ſilia illis. Et qm̄ denigrat curet caulis cū oleo ⁊
ponat deſup ⁊ ſedabit dolor: deide iteret donec ca
dat. Si aūt ſup morāē ⁊ eas q̄ ipſi ſūt ſimiles pulueri
ʒent attrāſita exſiccabūt eas ⁊ deijcient eas. ⁊ qm̄ ic i
dunt ēt. ⁊ phlomia ⁊ fluxus vētris neceſſarie ſūt in
eis: pulueriʒationes ⁊ ſuffumigationes ⁊ epithima
ta fiunt in eis.

C.v. de regimine apparitiōis hemorroidarū ſur
darum ⁊ apparitione earum.

Ponet in primis vt leniant cū balneationi
b⁹ ⁊ ſtatimmaniūi ad operationē eaꝝ cū phlo
mia ſaphene ⁊ vene almabit. ⁊ vnctionib⁹ ex
eis q̄ ſunt ſicut oleū de piſcis ⁊ de medulla chryſo
melloꝝ ⁊ de amigdalis amaris ⁊ cortex pinguedinū
gibbi cameli ⁊ medulla cerui ⁊ bdelliuꝫ ⁊ alia ſingu
lariter ⁊ cōpoſite. deide adminiſtret ſup eas ſuccus
cepe fortis. ⁊ qm̄ ponit in eis ſucc⁹ buchormarī.
⁊ qm̄ ponit cū hoc aliqd de lacticinijs de ſtaphiſa
gria ⁊ ſtercore colūbino qm̄ ipſū aperit pculdubio
Et qm̄ ꝯficit aſpaltū ⁊ galbanū ⁊ q̄ igrediūt i hoc ⁊
ſiliter folia rute ⁊ oleū alachoen ipſū ꝓuocat ſan. ⁊
amplificat poros. Et medicamē de myrobalāis cū
ſeminib⁹ ſubtiliatiuis cū tamarīto ſuo in hemorroi
dib⁹ ꝓuocat ſan. ſ. ſan. hemorroidaꝝ pp illud qd in
eo ē de ſeminib⁹ ſubtiliatiuis. Et ex eis q̄ ꝓuocant
ſan. ē vt ſumat pulpe collo. ʒ.iij. ⁊ amigdal. amaraꝝ
ʒ.iiij. fiāt ex eis licinia lōga ⁊ retineant in ano ⁊ per
muteñt oi hora ⁊ ſint. v. licinia i. v. horis. Cūqꝫ do
lor ſit fortior ponat i ano liciniū ex oleo roſ. ⁊ phlo
met ſaphena. Et qm̄ apit eas ex obuiatiōe ſui ipſi⁹.

C.vi. de ſermone medicinaꝝ hemorroidaliū ſuf
fumigationum ⁊ pulueriʒationum.

Ecius ē vt leniant añ pulueriʒationes fortes
cū ſarcocolla diſſoluta i aqua. Et ſi tollerare
rit dolorē leniat intus cū pſilotro balnei ⁊ tol
lerer paꝝ: deide abluat cū vino ſtiptico: deinde pul
ueriʒet pulnis ſup hemorroidas. ſ. cortices eris vſti
ſoli ⁊ cū plumbo adusto. Et iteꝝ herugo eris ⁊ can
tarides ⁊ ſal ammoniacus pulueriʒentur ſuper eas
⁊ ſumat illud cuius pterijt relatio ex butyro ⁊ ſiſib⁹
Et fortius iſtis eſt vt ſint confecta cum vrina infan
tis ⁊ hoc currit curſu medicaminis acuti. Que aūt
ſunt cōuenientiora illo ⁊ leniora ſunt ſicut cinis nu
cis cupreſſi lauantis cum vino ⁊ cinis oui ⁊ cinis oſ
ſiū dactiloꝝ ⁊ lupini ſicciſſimari adusti ⁊ ſimiliter oſ
ſa dactiloꝝ adusta. Et ex eis q̄ currūt curſu ꝓprieta
tū ē vt ſumat caput piſcis ſaliti ⁊ exſiccet approximā
do igni ⁊ miſceāt cū tanto caſei veteris quantū ipſuꝫ
ē ⁊ pulueriʒet ſup circulū. Et ſilr cinis caud piſcis ſa
liti. Et nigella eſt ex plurib⁹ bonis mirabilis iuuamē
ti. Et de eis ſunt ſuffumigationes. ⁊ eorū fortior eſt
anacardus ſolus aut cum reliquis medicinis ⁊ cuꝫ
arſenico ꝓprie: ⁊ arſenicū ſolū ⁊ ſulfur ⁊ lacca ſola.
reliquē aūt medicine ſunt ſicut radix aniuden ⁊ ra.
oleandri ⁊ aliſtirgat ⁊ radix lilij ⁊ ra. capparis ⁊ ra.
collogn. ⁊ ra. albarmel ⁊ vene tinctoꝝ ⁊ ſe. porri. ⁊
ſynapis ⁊ ſtercus cāeli ⁊ alkali ⁊ fimus columbin⁹ ⁊
aluſnen ⁊ galbanū ſarcocolla: adminiſtrētur iſte me
dicine ſingulariter ⁊ aggregatim ⁊ ponatur aliqd d̄
anacardo ⁊ cōficiant cū oleo de deinſim ⁊ fiant ide
troc. ⁊ ſeruent vt fiat cū eis ſuffumigatio. Et ex eis
que cōferūt in eis ſūt aluſnē ⁊ galbanū ⁊ ſarcocolla.
⁊ ſterc⁹ cāeli ē iuuatiuū. Et qm̄ ſufficit ſuffumigatio
ſcā cum tamari co multotiēs cōtinue. Suffumi
gatio cōpoſita. ℞. radicis capparis ⁊ ra. apij que ē
exterior ⁊ folioꝝ oleādri ⁊ radicis ſpine que eſt exte
rior ⁊ maru ⁊ radicis lilij ⁊ anacardi omniū par
tes equales: ⁊ fiāt ex eis auellane cū oleo ſambacīo
⁊ adminiſtrent ſuffumigādo. Et dixerūt quidam qꝫ
ſuffumigatio cū folijs myrthi iuuatiua eſt valde ⁊ ſi
militer cutis nigra excoriata cū ſale āmoniaco. ⁊ hec
ſuffumigatio qm̄ fit cū traiectorio ingenioſo poſito
in ano ab extremitate ⁊ ſuffumigat i ipſo. ⁊ qm̄ fit
cū vaſe pforato ſup quē ſedet. ⁊ qd cōuenient⁹ ē ad
ipſū calefaciēdo ē ſtercus cameli.

C.vij. de liquidis que ponuntur ſuper eas ⁊ qui
bus embrocantur.

Ex eis ſūt fortes acute ſicut aque i qb⁹ deco
quāt calx viua ⁊ alkali ⁊ arſenicū ⁊ allea. dei
de cōficiantur cū eis calx ⁊ alkali. Et aque al
uioſe bibite: ⁊ in ablutione adminiſtrate ſunt ex eis
que retinēt curſū earū. Epithimata: ſumat ſtrūſtiū
humidū quod ſcindatur in quattuor partes ⁊ pōat

bus q̄ aggregāt ꝓprietates tres. Suppoſitoria vero
melius eſt vt ipa extrahāt qꝫ vt ipa īterficiāt: niſi qd i
recto ē: ex paruis vermib⁹. Qm̄ enim ſūt ex genere
vētuoſi dulcis vt trahatur ab ipa vermis ppter qd
diligūt ea ⁊ egrediūtur cū eis q̄ extrahūtur. Et meli
us quidē curātur cū ebibitis hora vacuitatis vētris
Et cū miſcētur venena īterficiētia eos i lacte ⁊ i fauū
mellis ⁊ ſimilibus ſūt ipi ad ſumēdū ex eo diligētes
magis ⁊ ē illud magis īterficiens eos. Et qm̄ ſūt in
potu habēs vermes ſicut lac duob⁹ dieb⁹: deide po
tat i die tertio i lacte medicinā īterficiētez eos. Et qm̄
qꝫ fugit ante eā fauū mellis. cūqꝫ inuenit odorē ei⁹ p
uenit ad ſugendū illud qd deponitur ad ipꝫ. ⁊ qm̄ ſe
quitur illud medicie ſūt magis īterficientes eos. Et
qm̄ tu adminiſtras medicies venenoſas īterficiētes tē
melius ē vt linias ītōm cū ſtipticis ⁊ ꝓprie i qbus ē
virtus īterfectiua vermiū ſicut ſumach ⁊ hypogiſti
dos ⁊ acatia diſſoluta i vino. Et ſimiliter capparis ⁊
amtū i vino. Et ſi ñ tollerant ſtipticitatē hoꝝ tūc lu
tū ſigillatū i vino. Et cū bibunt medicie facictes ad
vermes tūc oportebit vt ſtrigant nares vehemēter
⁊ multiplicetur extractio anhelit⁹ ⁊ īromiſſio eius
qꝫtū poſſe ē. naꝫ rectius ē vt nō pmiſceat cū anhelitu
aliqd de odore eaꝝ. Et de curatione ꝯiūcta cū cura
tione vermiū ē rectificatio appetitus cū cadit. Et qm̄
qꝫ inuenitur i emplis ⁊ eis q̄ bibūtur qd aggregat ad
ꝯfortationē appetit⁹ ⁊ īterfectionē ⁊ extractionē eoꝝ
ſicut aloes cū abſynthio ebibitis pillulis factis ex eis
⁊ epithimate facto ex eis: ⁊ ſilr cū robub acetoſis.
Et qm̄ aggregatur cū vermib⁹ fluxus vētris quare
neceſſariū ē vt īterficiant tm̄: ꝯ mot⁹ nāqꝫ extrahit eos
Et qm̄ exigit diſpō vt īterficiant cū ſtipticis amaris
vt aggregētur morti eoꝝ ⁊ retētio nature. ſ. qm̄ aggre
gant vermes ⁊ fluxus ventris ⁊ iūcetur caſus appe
titus. Et emplēntur cū emplis ſtipticis i qbus eſt in
terfectio aliqua vermiū: ⁊ nō deijciūt virtutē: deide
ipſi egrediūtur p⁹ illud aut p expulſionē nature aut
per medicinā aut ſuppoſitōia. Et qm̄ ſūt cū eis apa
ta ī viſcerib⁹ ⁊ ē neceſſariū regimē ſubtile. Et medici
nē q̄ interficiūt aſcarides fortiores ſūt eis q̄ īterficiūt
longos. Et ille q̄ īterficiūt aſcarides ⁊ rotūdos inter
ficiūt ēt longos. ⁊ cū i hoc ē qꝫ aſcarides ſūt remotio
res ab eis q̄ bibuntur ꝯſūt magis ſubmerſi i hūidi
tatib⁹ ꝯuenientibus eis: ⁊ qm̄ ſūt i ciſti. Et qm̄ ipi ge
nerati ſūt a mā groſſa ⁊ groſſiore ⁊ ſpiſſiore ⁊ ꝓpin
quiore ad ꝯpleſſionē calēꝫ ⁊ magis ſimili ei qd ē vene
nū: quare nō patiūt a ſuo ſimili dū nō ſupfluat.

Ca.v. de medicinis calidis interficientib⁹ vermes
⁊ proprie longos.

Singulares qd ſūt ſicut praſſiū ⁊ cordumē
de quibus ſumat au℥.i. Et ſcecha. Et lupini
amari: Et caſſia: Et calamētū ⁊ ſucc⁹ eius. Et grana
aldemeſt: Et coſtus amar⁹: Et epithimuꝫ: Et carta
mū: Et mēta: Et cambil: Et cyminū: Et camepithe
os: Et cētaurea: Et pulegiū: Et alleū ꝓprie. Et qm̄ i
terficit aſcarides ſem̄ fēiculi: Et myrth⁹: Et origanū
⁊ ſaufel: Et abſynthiū: Et ſemē caulū. Et cortices al
garab: Et radix enule exſiccata de qua bibat. ℥.i.
⁊ cyminū aſſatū: ⁊ abrotanū: ⁊ aniſū. ⁊ ſemē apij. ⁊
naſturtiū forte ē in ea. ſuo. ⁊ nigella: ⁊ ſemē atriplic.
ſolutione educit eos cū mortificatione. ⁊ ſimilit vo
lubilis ⁊ polypodiū. Et melius quo educitur flux⁹
ventris p⁹ mortificationē ē aloes. Et cū homo bi
bit de oleo potionē ⁊ ſupfluit qꝫtitatē q̄ poſſis ē in bi
bendo ipſū īterficit eos ⁊ extrahit ipos ⁊ ꝓprie ole
um ōphācinū: ⁊ ipꝫ īterficit latos ēt ⁊ īterficit pp ſu
am amaritudinē ⁊ extrahit pp viſcoſitatē ſui. qꝫ ſi ñ
fuerit poſſe bibere ipm vice vna bibat ipꝫ vtēdo po
tu p⁹ potū ſumēdo ex eo cochlearia duo. Et ſilr gra
na nil īterficiūt ſerpētes extrahēdo eos. ⁊ qm̄ ꝯferūt
in latis. De cōpoſitis vo q̄ interficiūt eos ſūt q̄ ſunt
ſicut tyriaca magna. Et ille q̄ aggregant īterfectionē
⁊ extractionē ſūt ſicut hierapicra. Et ſicut ſi ſumatur
ſcecha ⁊ abſynthiū amboꝝ. añ. ʒ.i. ⁊ quarta: ⁊ ſolis i
di danic.i. ⁊ ſumatur i potu. Et qm̄ interficit eos po
tare cyminū ⁊ nitrū mediatiꝫ ⁊ fenugreci pōdus du
orū aur. Et iterū nitri piperis corduméni ptes eqleſ
⁊ doſis eius ſit vſqꝫ ad. ʒ.i. ⁊. ſ. Et piper ⁊ grana lau
ri cyminū idū maſtix ꝯficiant cū melle ⁊ ſit doſis ei⁹
i mane cochlearium.i. ⁊ i hora dormiēdi cantudē. Sint
enule ⁊ ſcecha ⁊ pipis ⁊ ſiraſi ptes equales ſumātur
i potu ex. ʒ.i. ⁊. ſ. vſqꝫ ad. iij. ʒ. Et pille de abſynthio
educūt lōgos. lati aūt idigēt fortiori hoc.

C.vi. de medicis q̄ magis ꝓprie ſūt aſcaridum.

Unt kitrā adminiſtratū i cliſteribus ⁊ epithi
matib⁹ ⁊ altiragos ⁊ medulla ei⁹: ⁊ altiraiz
⁊ coſtus amar⁹: ⁊ cortex radicis mori ⁊ ſuc
cus ei⁹: ⁊ cibil: ⁊ pulpa collo. ⁊ aloes: ⁊ aliſiniar mi
rabilē ē i latis. Et cortex albelēgi ex arborib⁹: ⁊ ex
ſtimo qꝫ ē ſpecies ſidre ⁊ alizdarachar. Et ex eis q̄ ex
trahūt vermes ſine nocumēto eſt vt bibāt. ʒ.iij. ſuc
ci enule recētis. ē eniꝫ mirabile valde. Et antiq qdeꝫ
dixerūt qꝫ ireos extrahūt aſcarides. Et ex medicinis
mirabilib⁹ i oibus ſpeciebus vermiū ſūt pili aialis
nominati alcaſiꝫ. Et alcalcadis ē ex eis que īterficiūt
eos cū iuuamēto ſi fuerit illic fluxus vētris. Et iā di
ximus ad eos i antidotario decoctionē ei⁹ ⁊ centau
ree. Et iteꝝ bibat lac mulctū trib⁹ dieb⁹ i mane ⁊ ce
net ſup ipſum alcſſedabegi: deide ſumantur. vi. aur.
abrūgi. ⁊. iij. ʒ. ſiracaſi. ⁊. iij. cibil ⁊ terātur ⁊ ſoluāt
i aceto acetoſo aut i ſiropo ⁊ maſticet aliqd de fauo
mellis vt egrediantur vermes: deinde bibatur ex eo
quantitas quā neceſſariū faciūt exſiſtatio ⁊ expimē
tū. Medicie aūt frigide ⁊ pauce caliditatis ſūt ſicut
ſemē coriandri cū bibitur trib⁹ dieb⁹ cū rob. ⁊ ſemē
apij: ē eni forte valde īterficiēſ omnē vermē ⁊ ſumat
cū ſiropo acetoſo: aut lacte acetoſo: aut bibatur de
coctio ei⁹ ⁊ ſaufel: ⁊ folia perſici ⁊ ſuccus eoꝝ ⁊ ſpia
egyptiaca ⁊ ſūt abſqꝫ pluria caliditate: ⁊ rubus ⁊ de
coctio corticis arboris granati acetoſi ⁊ muzi deco
quant i aqua nocte tota. deide coletur ⁊ bibatur: ⁊ ſi
militer aq̄ i qua decoquitur radix ei⁹. ⁊ ſucc⁹ arno
gloſſe ꝯuenit ei q habet vermes ⁊ fluxus ventris ſiſ
aut arnogloſſa ſicca. Et iterū ſumach diſſolutuꝫ in
aqua ē mirabile: ⁊ hypogiſtidos ⁊ lutum ſigillatuꝫ
cū vino ſūt mirabilia. Et magra mirabilis ē etiam

eſcine portulace cū ex eo multū ſumit iterficit eos: & ſimiliter ēdiuia amara: & lactuca amara: & apium aceto cōditū. & dr̄ q̄ melon iterficit eos & ſolutione educit ipſos. & tribuli ꝓpiq̄ ſūt iſtis medicis & ꝯſeq̄t ex virtute hay q̄ ipſe extrahūt latos ēt: & illa que ſūt ſicut ſemē ſalic & ſuccus pciſi & coriandrū & endiuia amara & polii & reliqua. Et iſta bibūtur aut cū lacte abſq; butyro aut cū aqua calida aut ſiropo acetoſo.

Ca.vij. de regimine vermium paruoꝝ.

Qandoq; iterficiunt eos ſuppoſitio ſalis & cliſterizatio cū aq̄ ſalſa & eradicāt māꝫ eoꝝ. Et fortius hoc eſt cliſtere i quo recipiuntur cētaurea cartamū yſop⁹ rubea & pulpa collo. qd̄ admiſtreſ calidū. Et fortius illo ē ſuppoſitoriū de alkitram & cliſtere cū eo & ꝓpꝛie cū oleo de cheyſomilis amaro aut medulla pſicoꝝ amara: & ſunt iā de eo ex ipſo medicīe iterficiētes. & qn̄ cliſterizaſ ēt cuꝫ kitrā. Et ex eis qbus fit ſuppoſitoriū ſūt hartanita & burchomarie & cortices radicis ſcebe. Et ex eis q̄ colligunt hos puos eſt vt mittatur i anuꝫ caro piguis ſalita. & ſū iā ſup eā ligata fimbꝛia fili: ipi nāq; aggregant ſup eam ꝑꝑea q: diligūt eaꝫ. deide extrahaſ p⁹ expectationē hore vnius ſup eaꝫ qn̄ poſſibile ē & extrahatur & iteretur vſq;quo mundificetur.

C.viij. de cliſterib⁹ acutis iterficiētibus vermes.

Cliſterizentur cū decoctionib⁹ mediciaruꝫ predictarū ad eos: & qn̄ ponūtur i eis ſoluiua ſicut pulpa collo. & turbit & aloes & cucu.aſi. ſm virtutē & horam. & cōueniēs vt admiſtreſ i cliſteribus eoꝝ alkitrā nā ꝯfert iuuamētū maximū & cuſtodiatur tūc anus ne ꝓueniat tenaſmō cū ſuppoſitorijs faciētibus ad tenaſmō: & ſtōus vt nō debilitetur cū potib⁹ & emplīs facientib⁹ ad ſtōm. Et iā ſciuiſti oia illa. Et qn̄ cōfert cliſtere cū aquis ſalſis & aq̄s ſalitis cū nitro & ſilib⁹ & prope cū kitrā. Et qn̄ ponūtur i cliſteribus eoꝝ ſuccus folioꝝ pſici & decoctio radicū mori & corticū granatoꝝ & ꝓpꝛie cū fuerit caliditas.

C.ix. de emplis habētium vermes.

Empla ēt aſſumūtur ex medicis ſimilibus iſtis & ꝯfortantur cū eis q̄ ſūt ſicut pulpa collo. & fel vaccinū & ſuccus cucu.aſi. & cū eis q̄ ſunt ſicut kitran & aloes. Et qn̄ fit emplm cū aloe & abſynthio: aut cū aloe & rob cydonioꝝ & rob maloꝝ & iterficit & rūpit appetitū: & qn̄ aggregantur oia ē rectius. Emplm bonū: terantur nigella cū aqua collo. humidē aut decoctione pulpe eius & liniatur ſup vētrē & ſumē. Et dicitur q̄ medulla ceruī qn̄ emplatur cū ea vmbilic⁹ confert ad illud. Et ſilr olea medicinā predictaꝝ cū eis linitur iuuāt & oleū camemullinū & abſynthiū propꝛie.

Ca.x. de cibatione eorum.

Quibus quidē q̄ neceſſari⁹ ē eis ſm oppoſitionē cāe: oꝫ vt ſit calidus & ſiccus i quo nō ſit viſcoſitaſ & ſit ideo abſterſio ex eis q̄ abſtergūt eos & attrahūt ipſos & egrediunt i cibis eoꝝ aq̄ acetis & folia caulis. & carnes colūbaꝝ etiā ſūt iuuatiue eis. & potus aque ſalſe ꝯfert eis omnibus. Et cū fuunt fluxus vētris & caliditas cibamus cū ſorbitionibus acetoſis cū ſumach factis qm̄ ē iterficiens refrigeratiuum: & ſilr aqua granatoꝝ acetoſoꝝ. Et qn̄ debilitat fluxus ventris neceſſaria ſūt q̄ nutriūt cū fortitudine. Qd̄ ſi non digerantur ponantur ex genere ſorbitionū & aquaꝝ carniū. Hora aūt & ordo ſūt qm̄ oꝫ vt ipſo non egeant cibo & mordicent ſtōm & fortaſſe faciūt cadere virtutē appetitiuā. immo cibētur ante motū eoꝝ i hora quietis: & vt ſeparetur cibus eoꝝ cibētur cibo pauco. Et cū alleuiatur fluxus admiſtrētur ſup ventrē empla ſtiptica ex eis q̄ ſcis: verū i habētibus paruos vermes melius ē vt eoꝝ cibi ſint ex genere eoꝝ que ſūt boni chimi & velocis digōnis. nā virtus eoꝝ ſm ſemitā oppoſitionis nō peruenit ad eos oīo. & cuꝫ ſunt boni chimi oīo minoratur cibus corruptus qui eſt materia eorum.

C.xi. de cura caſus & ꝓiectionis ſup vētrem.

Rectius ſ oib⁹ illis ē vt extrahatur ſan. ſi poſſibile ē & detur i potu p⁹ illō thuris & ſā. dra. & luti armeni & karabe oīum aā. ʒ.i. cū triplicato ſubtili. Et ſi fuerit ſputū ſan. aut flux⁹ eius p anum: aut vomitus ipſius ponatur i ipſa kirat i. opij. & poſt hoc oꝫ vt tu ꝯſideres illud qd̄ dixim⁹ in ca. de proſtationibus i libro qui ē poſt iſtum.

Fen.xvij. de egritudinibus ani & ē tractat⁹ vnus

Ca.i. ſmonis vniuerſalis de egritudinib⁹ ani.

Dicas q̄ egritudines ani ſunt difficiles ad ſanandum propter ea q̄ aggregantur in eo: qm̄ ē callis & q: eſt inuerſuꝫ penetrans ab iferiori vſq; ad ſuperius: & quia ē vehemētis ſēſus & quia ē poſitus in inferiori. Quia ergo ē callis peruenit ad eum fex in omni hora & mouet ipm & addit in doloꝛe ei⁹ & diminuit ei a quiete cum qua cōpletur receptio iuuamēti medicinaꝝ & nō pōt natura facere rectificationē. Et quia ē inuerſus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipm: & qm̄ ē vehemētis ſenſus multiplicatur dolor eius & multitudo doloris attrahiſ. & qm̄ ē poſitus i inferiori facilis fit deſenſus ſuperfluitatum ad ipꝫ: & ꝓpꝛie cuꝫ obedit ad receptionē eaꝝ debilitas q̄ ē cū eo ex nocumēto qd̄ ē i ipſo ex hemorroidibus.

C.ij. de hemorroidibus.

Dicas qd̄ multotiēs exiſtimat aliqs q̄ habeat hemorroides & nō habet niſi vlcera i recto & in eis que ſūt ſupra ipm. oꝫ ergo vt conſideretur illud. Et hemorroides quidē diuiduntur p ſpecies diuiſionis famoſe i verrucales & ſunt deterioꝛes eaꝝ & i vuea & i morales. & verruculares ſūt ſiles verricis paruis. Et vuee ſūt late rotūde purpurei coloris aut ad purpureitatē decliues: & morales ſunt molles ſanguinee. Et ſunt de hemorroidib⁹ hemorroides que ſūt. q. veſice. Et diuidūtur hemorroides diuiſione alia i exteri⁹ natas & ꝓfūdas. & ſūt deterioꝛes eaꝝ & ꝓpe ille q̄ tendūt ad ptē virge: qn̄ eni ſtriūgūt vrinā cū apatione: & nate exteri⁹ apparētes ſūt vue triū. De profundis āt q̄dā ſunt ſanguinee & q̄dā ſunt non ſanguinee. & diuiduntur hemorroides i apertas fluētes & currētes qn̄ res plurima ꝑpter apertionē eoꝝ eſt via cibationis habentium hemorroidas.

Cap.xv. de mollificatione ani.

Qādoq; fit ex cōplōne paralytica: aut frigore i fra illaꝫ. Et ꝯplō qdē paralytica qn̄ ē ex humiditate ſubtili ibibita ſm pl'imū. Et qn̄q; fit ex humiditate q̄ eſt decliuis ad caliditateꝫ. & eſt eius caliditas cauſa ibibatōis ei⁹ & cognoſciſ illa caliditas per tactū. Et qn̄ fit pp hemorroidas & ligatōeꝫ hemorroide: aut icīſionē e⁹ cū lacerto aduenit nocumētū cōmune. Et qn̄ fit pp caſuꝫ ſup dorſuꝫ: aut percuſſionē nocētē qm̄ ſtrīgit neruos. aut rumpit eos & hoc fit ſubito & non eſt ei curatō. Cōplōnalis vero accidit paulati & recipit curatōꝫ. Et accidit ex mollificatōe ani exit⁹ fecis inoluntarie. Et qn̄ eſt illicten ſio ad exteriora ſilis mollificatōi: ꝑpter illud qd̄ ſeqtur ipſaꝫ de exitu fecis inolūtarie. Et multotiēs ſeqt colica pp illud q̄ aduenit neruo cōſtrictō de tenſiōe & fit p tactuꝫ duritiei. Et qn̄ ē mollificatō cuꝫ ſenſu & quandoq; ē cuꝫ deſtructōe ſenſus. & illa que ē cum ſenſu eſt icolumioꝛ.

Cap.xvi. de cura.

Si fuerit cauſa e⁹ frigus vehemēs cum māā aut abſq; materia ſedeat i aq̄s cucu. i qbus ſūt coctā ſauina & coſtus & nux cupreſſi & ſpica & aliqd de ſignanto. Et ſi idiget fortioꝛe illo cliſterizet cū medicīa noīata euſobaiuꝫ. & admiſtrent ſuper ipſum ea que ſunt ſicut oleū coſtinū & alia. Et ſi fuerit māā faciens humiditateꝫ i qua ſit caliditas aliqua qd̄ ſcitur p tactuꝫ: fac ſedere ipſuꝫ i aq̄s ſtipticis fortibus decliuibus ad frigus. & pmiſce cuꝫ eis calefactiua ēt. Et ſi illic exiſtimaueris tenſioneꝫ eſſe tunc admiſtra mollificantia leniſicantia ex oleis & adipibus & alijs. Et i fine illius opoꝛtet vt admiſtres ſtiptica & mouentia i qbus eſt mollificatō ſubtiliatō & reſolutō ad excitandaꝫ virtutē & euacuandaꝫ māꝫ: ſicut aqua ſalſa & aq̄ ſalita & colloqn. Et attende ea q̄ dicuntur i ca. quod eſt poſt illud & eſt de egreſſione ani.

Cap.xvij. de egreſſione ani.

Qādoq; fit pp vehementiaꝫ mollificatōis lacerti cōſtrigentis anū educētis ipſū ad ſuperiora: & qn̄ fit pp apatā dñantia. Et curatō quidēꝫ redeuntis facilioꝛ eſt curatōe apoſi q nō redit & cura vniuſcuiuſq; nota eſt. Et reductiua qdem eſt vt non curet vnus curatione qua cūaſ alius & reducat & ſtrigatur. q̄ ſi nō reducatur admiſtrentur mollificātia. Et oꝫ vt dicamus medicias conſtrigētes anū cōſtipantes ipſuꝫ: naꝫ plīm neceſſaria ſunt ea q̄ ſunt huiuſmodi: naꝫ cuꝫ admiſtranſ & reducaſ anus p⁹ eas ſi fuerit reducibilis & reſtrigaſ iuuat. Ex eis itaq; ſūt aque i qbus ſedetur & qbus fit embroca & i qbus decocte ſunt medicie ſtiptice: & conueniētioꝛ illaruꝫ eſt vt ſit aqua & vinuꝫ ſtipticuꝫ. Et de illis ē vt ſumantur roſe & lentes & ſolatruꝫ & ſumach & decoquanſ i aq̄ & admiſtrenſ. Et iſta iuuant ēt cuꝫ illic eſt apoſtema. Et ex eis ſunt pulueres de qbus cū non eſt caliditas vehemens eſt vt ſumantur corticuꝫ arboris alboti. ʒ.viij. nucis cupreſſi pondus. ʒ.ij. ceruſe. ʒ.i. madefiat vinus cuꝫ ſtiptico & abluaſ cuꝫ eo & aſſiduet illud ſup ipſū. Et iteꝝ minuti thuris & merdaſēgi amboꝛuꝫ ana. ʒ.viij. nucis cupreſſi ſicce & ceruſe plūbi aſſūpte p fricatōꝫ plumbi eiuſdē ſup aliud cum vio ſtiptico amboꝝ ana. ʒ.ij. Et iteꝝ ſcorie plumbi & ſumach aā: ʒ.iiij. myrrhe. ʒ.i. ſe. roſ. ʒ.iij. Et iteꝝ cū melle & oīo roſ. crudo ſumatur ſumach & alumē & galle & antimonij & ceruſa plūbi & puluerizenſ ſup ipm & reducant ſi reducibilis eſt & ſtrigaſ. q̄ ſi anus non reducitſ & nō redit propter apa magnum tunc melius eſt vt regaſ apoſtema & mollificeſ p ſeſſioneꝫ i aqua calida i qua decocta ſunt ſedantia doloꝛē & mollificantia apoſtema de eis q̄ iaꝫ dicta ſūt i cap. ſuo. & iungaſ poſt illud cuꝫ oleo anetino & oleo camemillio: naꝫ lenitur & redit tunc ſi cureſ cū eis q̄ dicta ſunt. Et ex eis q̄ conferunt i hac hora ſunt ſedantia doloꝛeꝫ predicta & propꝛie alnenufar ꝑdictuꝫ i quo ſunt lentes.

Cap.xviij. de fiſtulis in ano.

Qādoq; generanſ iſte fiſtule a vulneribus in ano & corpore e⁹. qn̄ generantur ab hemorroidibus corroſiuis: & de fiſtulis ani quedam nō ſunt penetrantes & ſunt icolumioꝛes. & quedā ſūt penetrantes & ſūt deterioꝛes. & ille q̄ ſunt ꝓpiq̄ue cōcauitati & itroitui ſūt icolumioꝛes: qm̄ ſi ꝑmanſ non aduenit lacerto toti nocumētū imo pti ei⁹ & i reliquo eſt e⁹ opatō ex retētōe. Elōgata autē cū ꝑmunſ: & cū eſt curatō icidiſ lacertus retētiu⁹ tot⁹: aut plurimuꝫ ei⁹ & deſtruiſ tota retentō & ꝑducit ad egreſſionē ſtercoris inoluntarie. & qn̄ ſūt ꝯtinue cuꝫ venis & neruis & eſt i eis timoꝛ. Et ſcitur dfa iter penetrantes & nō penetrantes p itromiſſiōꝫ tēte i fiſtulā & digiti i ano quo ſentitur vltim⁹ ſtatus caſus tente: quare ſciuntur penetrantes & nō penetrantes. Et penetrantes qn̄ ſignificant exitus ſtercoris ex eis. Et ſciſ ēt an expilſio adueniat lacerto toti aut parti eius. Regimen qd̄ q̄dā ꝑmoꝛuꝫ antiquoꝝ dixerunt & imitati ſunt ipſuꝫ qdā poſterioꝝ: & illud eſt vt itromittaſ digituſ i ano: & tēta i fiſtula & ꝑcipiaſ īfirmo vt ſtrigat anū & trahat ipſuꝫ ad ſuperiora & ſentieſ illud qd̄ ſtrigiſ & illud qd̄ egrediſ de lacerto & quanta ſit latitudo eius que eſt i longitudie corporis. & q̄ntuꝫ ſit iter extremitateꝫ tēte & eſt ſm latitudieꝫ eius i longitudie corporis: an ſit paruꝫ aut plīm. Et penetrantes qn̄ habēt orificiuꝫ vnū. Et qn̄ habent orificia plura.

Cap.xix. de curatione.

Ex nō penetrātibus qdeꝫ ſi non fuerit nocumētuꝫ curſus plurimi: & fetoꝛ ſuperfluus nō erit maluꝫ dimittere eas. & ſi fuerit nocentes experiatur ſuper eas colyriuꝫ algarab & q̄ ꝓcedūt curſu eius ex medicis fiſtularū. & ſi rectificauerit eas aut minoꝛauerit corruptōeꝫ earuꝫ erit bene. Et ſi non admiſtreſ medicamē acutuꝫ vt conſumant quod apparet de fiſtula & eſt caro moꝛtua & apparet caro ſana. Et qn̄q; ſuccurriſ doloꝛi cū butyro cui ſupponitur oleum roſ. deinde incarnatur vulnus cum medicis & cum maran incarnatiuis & propꝛie maran araſi. ipſum enim ſanat ipſum. Qd̄ ſi fuerit etiam fiſtula nō curetur cum eis adhuc que incidunt cum caliditate

tꝫ ſemē portulace cū ex eo multū ſumit̄ iterficit eos: ⁊ ſimiliter ēdiuia amara: ⁊ lactuca amara: ⁊ apium aceto cōditū. ⁊ dr̄ ꝙ melon iterficit eos ⁊ ſolutione educit ipos. ⁊ tribuli ꝓpiq̄ ſūt iſtis medicis ⁊ ꝯſeq̄t ex virtute haꝝ ꝙ ipe extrahūt latos ēt: ⁊ illa que ſūt ſicut ſemē ſalic ⁊ ſuccus pciſi ⁊ coriandrū ⁊ endiuia amara ⁊ polii ⁊ reliqua. Et iſta bibūtur aut cū lacte abſq; butyro aut cū aqua calida aut ſiropo acetoſo

Ca.vij. de regimine vermium paruoꝝ.

Uandoq; iterficiunt eos ſuppoſitio ſalis ⁊ cliſterizatio cū aq̄ ca[l]ſa ⁊ eradicāt mām eoꝝ Et fortius hoc eſt cliſtere i quo recipiuntur cētaurea cartamū yſop⁹ rubea ⁊ pulpa collo. qd̄ ad miſtref calidū. Et fortius illo ē ſuppoſitoriū de alkitram ⁊ cliſtere cū eo ⁊ ꝓprie cū oleo de cheyſomilis amaro aut medulla pſicorum amara: ⁊ ſunt iā deco cte i ipo medicīe iterficiētes. ⁊ qñ; cliſterizat̄ ēt cuꝫ kitrā. Et ex eis qbus fit ſuppoſitoriū ſūt hartanita ⁊ burchomarīe ⁊ cortices radicis ſecha. Et ex eis q̄ colligunt hos puos eſt vt mittatur i anuꝫ caro pīguis ſalita. ⁊ ſit iā ſup eā ligata fimbria fili: ipi nāq; aggregant̄ ſup eam ꝑpea q2 diligūt eaꝫ. deīde extrahat̄ p⁹ expectationē hore vnius ſup eaꝫ qñ poſſibile ē ⁊ extrahatur ⁊ iteretur vſq;quo mundificetur.

C.viij. de cliſterib⁹ acutis iterficiētibus vermes.

Cliſterizentur cū decoctionib⁹ mediciaruꝫ predicatarū ad eos: ⁊ qñ; ponūtur i eis ſolutiua ſicut pulpa collo. ⁊ turbit ⁊ aloes ⁊ cucu. aſi. ſm virtutē ⁊ horam. ⁊ cōueniēs vt admiſtref i cliſteribus eoꝝ alkitrā nā ꝯfert iuuamētū maximū ⁊ cuſtodiatur tūc anus ne ꝑueniat tenaſmō cū ſuppoſitorijs facientibus ad tenaſmō: ⁊ ſtōus vt nō debilitetur cū portib⁹ ⁊ emplīs facientib⁹ ad ſtōm. Et iā ſciuiſti oīa illa. Et qñ; cōfert cliſtere cū aquis ſalſis ⁊ aqs ſalitis cū nitro ⁊ ſiſib⁹ ⁊ prope cū kitrā. Et qñ ponūtur i cliſteribus eoꝝ ſuccus folioꝝ pſici ⁊ decoctio radicū mori ⁊ corticū granatoꝝ ⁊ ꝓprie cū fuerit caliditas.

C.ix. de emplīs habētium vermes.

Mpla ēt aſſumūtur ex medicis ſimilibus iſtis ⁊ ꝯfortantur cū eis q̄ ſūt ſicut pulpa collo. ⁊ fel vaccinū ⁊ ſuccus cucu. aſi. ⁊ cū eis q̄ ſunt ſicut kitran ⁊ aloes. Et qñ; fit emplm cū aloe ⁊ abſynthio: aut cū aloe ⁊ rob cydonioꝝ ⁊ rob maloꝝ ⁊ iterficit ⁊ rūpit appetitū: ⁊ qñ aggregantur oīa ē rectius. Emplm bonū: terantur nigella cū aqua collo. humide aut decoctione pulpe eius ⁊ liniatur ſup vētrē ⁊ ſumē. Et dicitur ꝙ medulla cerui qñ emplatur cū ea vmbilic⁹ confert ad illud. Et ſilr̄ olea medicīaꝝ predictaꝝ cū eis linitur iuuāt ⁊ oleū camomillinū ⁊ abſynthiū ꝓprie.

Ca.x. de cibatione eorum.

Ibus quidē q̄ neceſſari⁹ ē eis ſm oppoſitionē cāꝫ: oꝫ vt ſit calidus ⁊ ſiccus i quo nō ſit viſcoſitas ⁊ ſit ideo abſterſiō ex eis q̄ abſtergūt eos ⁊ attrahūt ipſos ⁊ egrediunt̄ i cibis eoꝝ aq̄ aceris ⁊ folia caulis. ⁊ carnes colūbaꝝ etiā ſūt iuuātiue eis. ⁊ potus aque ſalſe ꝯfert eis omnibus. Et cū fuerit fluxus vētris ⁊ caliditas cibamus cū ſorbitionibus acetoſis cū ſumach factis qm̄ ē iterficiens reſtrictiuum: ⁊ ſilr̄ aqua granatorū acetoſoꝝ. Et qñ debilitat fluxus ventris neceſſariū ſūt q̄ nutriūt cū fortitudine. Qd̄ ſi non digerantur ponantur ex genere ſorbitionū ⁊ aquaꝝ carniū. Hora aūt ⁊ ordo ſūt qm̄ oꝫ vt ipſo non egeant cibo ⁊ mordicent ſtōm ⁊ fortaſſe faciūt cadere virtutē appetitiuā. īmo cibētur ante motū eoꝝ i hora quietis: ⁊ vt ſeparetur cibus eoꝝ cibētur cibo pauco. Et cū alleuiatur fluxus admiſtrētur ſup ventrē emplā ſtiptica ex eis q̄ ſcis: verū i habētibus paruos vermes melius ē vt eoꝝ cibi ſint ex genere eoꝝ que ſūt boni chimi ⁊ velocis digēnis. nā virtus eoꝝ ſm ſemitā oppoſitionis nō peruenit ad eos oīo: ⁊ cuꝫ ſunt boni chimi oīo minoratur cibus corruptus qui eſt materia eorum.

C.xi. de cura caſus ⁊ ꝑcuſſionis ſup vētrem.

Ectius i oīb⁹ illis ē vt extrahatur ſan. ſi poſſibile ē ⁊ detur i potu p⁹ illō thuris ⁊ ſā. dra. ⁊ luti armeni ⁊ karabe oium añ. ʒ. i. cū tripli cato ſubtili. Et ſi fuerit ſputū ſan. aut flux⁹ eius ꝑ anum: aut vomitus ipius ponatur i ipa kirat i. opij. ⁊ poſt hoc oꝫ vt tu ꝯſideres illud qd̄ dixim⁹ in ca. de proſtationibus i libro qui ē poſt iſtum.

Fen.xvij. de egritudinibus ani ⁊ ē tractat⁹ vnus

Ca.i. ſmonis vniuerſalis de egritudinib⁹ ani.

Cias ꝙ egritudines ani ſunt difficiles ad ſanandum propter ea q̄ aggregantur in eo: qm̄ ē callis ⁊ q2 eſt inuerſuꝫ penetrans ab iferiori vſq; ad ſuperius ⁊ quia ē vehemētis ſenſus ⁊ quia ē poſitus in inferiori. Quia ergo ē callis peruenit ad eum fex in omni hora ⁊ mouet ipm ⁊ addit in dolore ei⁹ ⁊ diminuit eī a quiete cum qua cōpletur receptio iuuamēti medicinaꝝ ⁊ nō pōt natura facere rectificationē. Et quia ē inuerſus difficilis fit adherētia medicinarū ad ipm: ⁊ qm̄ ē vehemētis ſenſus multiplicatur dolor eius ⁊ multitudo doloris attrahit. ⁊ qm̄ ē poſitus i inferiori facilis fit deſcenſus ſuperfluitatum ad ipꝫ: ⁊ ꝓprie cuꝫ obedit ad receptionē eaꝝ debilitas q̄ ē cū eo ex nocumēto qd̄ ē i ipſo ex hemorroidibus.

C.ij. de hemorroidibus.

Cias q2 multotiēs exiſtimat aliqs ꝙ habeat hemorroides ⁊ nō habet niſi vlcera i recto ⁊ in eis que ſūt ſupra ipm. oꝫ ergo vt conſideretur illud. Et hemorroides quidē diuiduntur ꝑ ſpecies diuiſionis famoſe i verrucales ⁊ ſunt deteriores eaꝝ ⁊ i vuca ⁊ i morales. ⁊ verruculares ſūt ſiles verricis paruis. Et vuee ſūt late rotūde purpurei coloris aut ad purpureitatē decliues: ⁊ morales ſunt molles ſanguinee. Et ſunt de hemorroidib⁹ hemorroides que ſūt. q. veſice. Et diuidūtur hemorroides diuiſione alia i exteri⁹ natas ⁊ ꝓfūdas. ⁊ ſūt deteriores eaꝝ ⁊ ꝓprie ille q̄ tendūt ad ptē virge: qñ; eni ſtringūt vrinā cū apatione: ⁊ nate exteri⁹ apparētes ſūt vne triū. De profundis aūt q̄dā ſunt ſanguinee ⁊ q̄dā ſunt non ſanguinee. ⁊ diuiduntur hemorroides i apertas fluētes ⁊ currit qñ; res plurima ꝓpter apertionē eoꝝ eſt via cibationis habentium hemorroidas.

Cap.xv. de mollificatione ani.

Uādoq; fit ex cōplone paralytica: aut frigore i fra illaꝫ. Et ꝯplō qdē paralytica qñ; ē ex humiditate ſubtili ibibita ſm pluſimū. Et qñq; ſit ex humiditate q̄ eſt decliuis ad caliditateꝫ. ⁊ eſt eius caliditas cauſa ibibatōis ei⁹ ⁊ cognoſcit̄ illa caliditas per tactū. Et qñ; ſit ꝑꝑ hemorroidas ⁊ ligatōeꝫ hemorroide: aut iciſionē e⁹ cū lacerto aduenit nocumētū cōmune. Et qñ; ſit ꝑꝑ caſuꝫ ſup dorſuꝫ: aut percuſſionē nocētē qm̄ ſtrigit neruos. aut rumpit eos ⁊ hoc fit ſubito ⁊ non eſt ei curatō. Cōplōnalis vero accidit paulati ⁊ recipit curatōꝫ. Et accidit ex mollificatōe ani exit⁹ fecis iuolūtarie. Et qñ; eſt illic tenſio ad exteriora ſilis mollificatōi: ꝓpter illud qd̄ ſeq̄tur ipſaꝫ de exitu fecis iuolūtarie. Et multotiēs ſeq̄t colica ꝑꝑ illud ꝙ aduenit neruo cōſtrictō de tenſiōe ⁊ ſcit̄ ꝑ tactuꝫ duritiei. Et qñ; ē mollificatō cuꝫ ſenſu ⁊ quandoq; ē cuꝫ deſtructōe ſenſus. ⁊ illa que ē cum ſenſu eſt icolumior.

Cap.xvi. de cura.

I fuerit cauſa e⁹ frigus vehemēs cum mā: aut abſq; materia ſedeat i aqs cuꝫ. i qbus ſūt cocta ſauina ⁊ coſtus ⁊ nux cupreſſi ⁊ ſpica ⁊ alia qd de ſignanto. Et ſi idiget fortiore illo cliſterizet cū medicia noiata euſoharuꝫ. ⁊ admiſtrenf ſuper ipſum ea que ſunt ſicut oleū coſtinū ⁊ alia. Et ſi fuerit mā faciens humiditateꝫ i qua ſit caliditas aliqua qd̄ ſcitur ꝑ tactuꝫ: fac ſedere ipſuꝫ i aqs ſtipticis fortibus declinibus ad frigus. ⁊ ꝑmiſce cuꝫ eis calefactiua ēt. Et ſi illic exiſtimaueris tenſioneꝫ eſſe tunc admiſtra mollificantia leniſicantia ex oleis ⁊ adipibus ⁊ alijs. Et i fine illius oportet vt admiſtres ſtiptica ⁊ mouentia i qbus eſt mollificatō ſubtiliatō ⁊ reſolutō ad excitandaꝫ virtutē ⁊ euacuandaꝫ māꝫ: ſicut aqua ſalſa ⁊ aq̄ ſalita ⁊ coſlogn. Et attende ea q̄ dicuntur i ca. quod eſt poſt illud ⁊ eſt de egreſſione ani.

Cap.xvij. de egreſſione ani.

Uādoq; fit ꝑꝑ vehementiaꝫ mollificatōis lacerti cōſtrigentis anū educētis ipſū ad ſuperiora: ⁊ qñ; fit ꝑꝑ apata diſtantia. Et curatō quidē redeuntis facilior eſt curatōe apoſi q nō redit ⁊ cura vniuſcuiuſq; nota eſt. Et reductiua qdem eſt vt non curet vnus curatione qua curat alius ⁊ reducat ⁊ ſtrigatur. ꝙ ſi nō reducantur admiſtrentur mollificantia. Et oꝫ vt dicamus medicias conſtrigētes anū cōſtipantes ipſuꝫ: naꝫ plus neceſſaria ſunt ea q̄ ſunt huiuſmodi: naꝫ cuꝫ admiſtrant ⁊ reducit̄ anus p⁹ eas ſi fuerit reducibilis ⁊ reſtrigat iuuat. Ex eis itaq; ſūt aque i qbus ſedetur ⁊ qbus fit embroca ⁊ i qbus decocte ſunt medicie ſtiptice: ⁊ conuenientior illaruꝫ eſt vt ſit aqua ⁊ vinuꝫ ſtipticuꝫ. Et de illis ē vt ſumantur roſe ⁊ lentes ⁊ ſolatruꝫ ⁊ ſumach ⁊ decoquant̄ i aq̄ ⁊ admiſtrenf. Et iſta iuuant ēt cuꝫ illic eſt apoſtema. Et ex eis ſunt pulueres de qbus cū non eſt caliditas vehemens eſt vt ſumantur corticuꝫ arboris albori. ʒ. viij. nucis cupreſſi pondus. ʒ. ij. ceruſe. ʒ. i. madefiat vſinus cuꝫ ſtiptico ⁊ abluat̄ cuꝫ eo ⁊ aſſiduet̄ illud ſup ipſū. Et iteꝝ minuti thuris ⁊ merdaſēgi amboꝝ ana. ʒ. viij. nucis cupreſſi ſicce ⁊ ceruſe plūbi aſſūpte ꝑ fricatōꝫ plumbi eiuſdē ſup aliud cum vio ſtiptico amboꝝ ana. ʒ. ij. Et iteꝝ ſcorie plumbi ⁊ ſumach añ: amboꝝ ana. ʒ. ij. Et iteꝝ cū melle ⁊ oſo ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. i. ſe. roſ. ʒ. iiij. Et iteꝝ cū melle ⁊ oſo roſ. crudo ſumatur ſumach ⁊ alumē ⁊ galle ⁊ antio nū ⁊ ceruſa plūbi ⁊ puluerizenf ſup ipm ⁊ reducant ſi reducibilis eſt ⁊ ſtrigat. ꝙ ſi anus non reducit ⁊ nō redit propter apa magnum tunc melius eſt vt regat apoſtema ⁊ mollificet̄ ꝑ ſeſſioneꝫ i aqua calida i qua decocta ſunt ſedantia dolorē ⁊ mollificantia apoſtema de eis q̄ iaꝫ dicta ſūt i cap. ſuo. ⁊ iungat̄ poſt illud cuꝫ oleo anetino ⁊ oleo camomillino: naꝫ lenitur ⁊ redit tunc ſi curet̄ cū eis q̄ dicta ſunt. Et ex eis q̄ conferunt i hac hora ſunt ſedantia doloreꝫ predicta ⁊ ꝓprie alnenuſar ꝑdictuꝫ i quo ſunt lentes.

Cap.xviij. de fiſtulis in ano.

Uādoq; generant̄ iſte fiſtule a vulneribus in ano ⁊ corpore e⁹. qñ; generantur ab hemorroidibus corroſiuis: ⁊ de fiſtulis ani quedam nō ſunt penetrantes ⁊ ſunt icolumiores. ⁊ quedā ſūt penetrantes ⁊ ſūt deteriores. ⁊ ille q̄ ſunt ꝓpinque cōcauitati ⁊ itroitui ſūt icolumiores: qm̄ ſi ꝑmanet non aduenit lacerto toti nocumētū imo pti ei⁹ ⁊ i reliquo eſt e⁹ opatō ex retētōe. Elōgata autē cū ꝑmanet ⁊ cū eſt curatō icidit lacertus retētiu⁹ tot⁹: aut plurimuꝫ ei⁹ ⁊ deſtruit̄ tota retentō ⁊ ꝑducit ad egreſſionē ſtercoris iuolūtarie. ⁊ qñ; ſūt ꝯtinue cuꝫ venis ⁊ neruis ⁊ eſt i eis timor. Et ſcitur dr̄a iter penetrantes ⁊ nō penetrātes ꝑ itromiſſiōꝫ tēte i fiſtulā ⁊ digiti i ano quo ſentitur vltim⁹ ſtatus caſus tente: quare ſciuntur penetrantes ⁊ nō penetrantes. Et penetrantes qñ; ſignificant exitus ſtercoris ex eis. Et ſcit̄ ēt an expilſio adueniat lacerto toti aut parti eius. Regimen qd̄ quidaꝫ ꝑmoruꝫ antiquoꝝ dixerunt ⁊ imitati ſunt ipſuꝫ qdā poſterioꝝ: ⁊ illud eſt vt itromittat̄ digitus i ano: ⁊ tēta i fiſtula ⁊ ꝑcipiat̄ ifirmo vt ſtrigat anū ⁊ trahat ipſuꝫ ad ſuperiora ⁊ ſentiet̄ illud qd̄ ſtrigit ⁊ illud qd̄ egredit̄ de lacerto ⁊ quanta ſit latitudo eius que eſt i longitudie corporis. ⁊ q̄ntuꝫ ſit iter extremitateꝫ tēte ⁊ eſt ſm latitudieꝫ eius i longitudie corporis: an ſit paruꝫ aut pluſim. Et penetrantes qñ; habēt orificiuꝫ vnū. Et qñ; habent orificia plura.

Cap.xix. de curatione.

E nō penetrātibus qdeꝫ ſi non fuerit nocumētuꝫ curſus plurimi: ⁊ fetor ſuperfluus nō erit maluꝫ dimittere eas. ⁊ ſi fuerit nocentes experiatur ſuper eas colyriuꝫ algarab ⁊ q̄ ꝓcedūt curſu eius ex medicis fiſtularū. ⁊ ſi rectificauerit eas aut minorauerit corruptōeꝫ earuꝫ erit bene. Et ſi non admiſtret̄ medicamē acutuꝫ vt conſumant quod apparet de fiſtula ⁊ eſt caro mortua ⁊ apparet caro ſana. Et qñq; ſuccurrit̄ dolori cū butyro cui ſupponitur oleum roſ. deinde incarnatur vulnus cum medicis ⁊ cum maran incarnatiuis ⁊ ꝓprie maran araſi. ipſum enim ſanat ipſum. Qd̄ ſi fuerit etiam fiſtula nō curetur cum eis adhuc que incidunt cum caliditate

ſue ⁊ ſiccitate ſue: ſed cū ſubtilitate ⁊ i ſpacio: ⁊ ex eis que ipſas incarnant eſt maran nigrum. Penetratiuum autem curatio eſt comprehenſio ⁊ conſideret in comprehenſione illud qḋ diximus. Et ex bona comprehenſione eius eſt vt comprimatur cum pilis ſormatis vt licinium qḋ ſit ſubtile: aut cum ſeta formata vt licinium cum quo ſtringatur ⁊ dimittatur. Et quando perducit ad dolorem vehementem ⁊ timetur ꝙ accidat ſpaſmus: aut aliud accidens mali auferatur ab ea filum ⁊ curetur cum eis que ſedant: deinde iteretur conſtrictio cum eo.

Cap.xx. de pruritu in ano.

Quandoqꝫ fit propter vermes paruos generatos in eo. ⁊ quandoqꝫ fit propter hu. ſalſos ⁊ cholericos mordicantes ipſum. ⁊ quandoqꝫ fit propter vlcera ſanioſa in ipſo.

Cap.xxi. de curatione.

Factus quidem a vermibus curatur curatione vermium: ⁊ factus ab vlceribus curetur curatione vlcerum: ſed facti ab humoribus retentis in eo ſi fuerint venientes deſuper curatio eſt rectificatio cibi ⁊ euacuatio hu. ⁊ ſi fuerint retenti illic eſt euacuatio cum colyrijs ſcitis narratis i eis que mundificant inteſtinum rectum ex hu. phlegmatico ⁊ cholerico. Et iam dictum eſt i cap. tenaſmon: ⁊ curat cū ſuppoſitorijs temperatis ⁊ cū ſuppoſitorijs ſtupefacientibus Et rob cū aceto vini infrigidatiuum eſt valde. Et ſimiliter ventoſe ſuper alhoſos.

Cap.xxij. de vlceribus ani.

Curentur cū exſiccatiuis fortibus predictis in cap. excoriationis. Quibus ſit dolor vehemens valde i ſenſu loci doloris. Et conferunt eis almaran nigrū: ⁊ almaran de viridis eris ⁊ ponatur totū i lana ſuper caput tente.

Fen.xviij. de diſpōib⁹ renū. ⁊ ſūt duo tractatus.

Tractatus primus de vniuerſalibus iudicio renum ⁊ de lapidibus eorum.

Cap.i. de anatomia renum.

Creati ſunt renes ab hoc vt ſit inſtrumentū mundans ſan. ex aquoſitate ſuperflua qua idiget propter neceſſitatē facientē eā neceſſariā. Et illa quidem neceſſitas deſtruit cū digeſtus eſt ſan. ⁊ preparatus vt penetret i corpus: ⁊ tu iā ſciuiſti iſta. Et propterea ꝙ hec aquoſitas valde plurima fuit: fuit neceſſariū vt crearetur membrū mundificans ipſā ⁊ attrahens ad ſe: aut membrū magnū: aut duo membra parua. ⁊ ſi eſſet magnū vnū coartaret ⁊ exprimeret. Loco igitur vnius creata ſunt duo. Et i mundificatōe eorū eſt iuuamentū qḋ notū eſt i creatōe membrorū pariū ⁊ duarū diuiſionū: ⁊ diuiſionū plurium vna. ſ. vt cū nocumentū iacciderit vni eorū ſtet ſcḋm cū parte operatōis: aut cū plurimo eius ⁊ ſubtilitatū eſt ad multiplicandā ſubſtantiā eorū: ⁊ ad faciendā eā ſolidā propter iuuamēta quorū vnū eſt vt occurrant multo cū paruo ſpacio Et ſcḋm ē vt ſint prohibiti ab attrahendo niſi ſubtile exſiccando ipſū. Et iterū eſt vt ſint fortis ſubſtantie non velociter patientes ab eo a quo iplētur omni hora ex aquoſitate acuta cui aſſociantur hu. acuti i pluribus horis. Quia igitur creati ſunt ita alleuiatur penetratō i meatibus eorū ⁊ dilatat⁹ eſt locus eorū ꝓpter illud qḋ poſitum eſt illic de viſcerib⁹. ⁊ poſit⁹ eſt ren dexter ſupra ſiniſtrū vt ſit loc⁹ eius ſiui epatis propīquior ⁊ magis trahēs ab ipſo quātū poſſibile eſt ita vt forſaſſe tangat ipſū: imo tangat additamētū qḋ ſequitur ipſū. Et poſit⁹ eſt ſiniſter deſcendēs: qm̄ compreſſio fit i latere ſiniſtro a ſplene: ⁊ vt illud qḋ attrahit ex aquoſitate nō attrahatur ex foramine qḋ hꝫ imo attrahat ad propinquiſ p̄mis ⁊ ad longinquis ſcḋo. Et ipſi quidē ſunt cū duobus additamentis i concauitate ipſorū ⁊ i gibboſitate eorū. Et poſita ē i iteriore parte cuiuſqꝫ eorū concauitas a qua trahitur ad ipſū aquoſitas ex ſuperiore quādo aduenit ei ⁊ i ipſa vadit: deinde trahit ab ipſa ex iteriore parte ei⁹ ad veſicam i latere qḋ ſeparat ab eo paulatī p⁹ quā mūdificat ren illud qḋ aſſociat illi aquoſitati de ſuperfluitate ſan. purificatōe meliore ⁊ magis vltima que poſſibilis eſt: qr nutrit ab eo qḋ de ipſo purificatū eſt ⁊ expellit ſuperfluitatē. Aquoſitas. n. nō puenit ad renes exitis i vltima clarificatōis ⁊ ſeparatōis: imo puenit ad eos ex parte ſanguineitate ſcḋa i ipſa q̄ ē .q. ipſa ſit lauatura carnis ablutōe vltima. ⁊ ſimiliter qn̄ debilitant renes nō purificat: qr egredit aquoſitas aſſociata ſibi ſanguineitate. Et ſimiliter cū epar eſt debile ⁊ nō diſcernit aquoſitatē a ſanguineitate ſeparatōe que oꝫ ⁊ quātitate qua oꝫ ⁊ regimine quo oꝫ: tūc penetrat cum aquoſitate ſanguineitas plurīs quā neceſſe ſit penetrare ꝓpterea ꝙ ſuperfluit illud qḋ aſſociat ei de ſanguineitate mēſurā quo idigēt renes i nutrimēto ſui. Et ē illud qḋ egreditur ex illo i vrina lotura ē ſiſe lotura q̄ egreditur cū renes debiles ſunt i nutriēdo ſe. Et renib⁹ quidē aduenit neruus paruus ex quo creant panniculi eorū ⁊ aduenit eis vena ex latere epatis. Et aduenit eis arteria quātitatē hñs ex arterijs q̄ aduenit epati.

Cap.ij. de egritudinibus renum.

Cadūt eis egritudines cōplexionis: ⁊ accidunt eis egritudines cōpoſitōis i paruitate quātitatis ⁊ magnitudiſe eius: Et ex opilatōe de cuius ſūma ē lapis: Et egritudines ſolutōis continuitatis ſicut vlcera ⁊ corroſio ⁊ abſciſio venarū ⁊ carnū apertō. ⁊ totū illud accit: aut i ipſis aut i meatibus q ſūt iter eos ⁊ iter alia ⁊ illud parū fit. Qḋ ſi accidat i illis meatib⁹ opilatō ex ſan. aut humore aut lapide cōicat ren i curatōe. Et qn̄ multiplicant egritudines i renib⁹ debilitat epar adeo donec perueniat res ad hydropiſim ſiue renes ſint calidi ſiue frigidi. Cūqꝫ vides hn̄tē dolores i renibus mingere vrinā viſcoſā ⁊ glutinoſā: tunc ſcias ꝙ illud additi dolorib⁹ eorū ꝓpter illud qḋ attrahūt de materijs mal: ⁊ generat qn̄ lapidē. Et reſoluūt eorū egritudines p vrinā groſſā reſidētē. Et mltotiēs qḋ fac icurrere ſtrictura liberis dolorē ⁊ caliditatē i renib⁹.

Cap.iij. de ſignis qb⁹ ſignificant diſpōnes renū.

Significatur ex vrina i quātitate ⁊ ſubtilitate ſua ⁊ colore ſuo: ⁊ ex eo qḋ admiſcetur ei ex di-

in vaſe: ⁊ fūdatur ſup ipm̄ vrina cameli paſcētis ex parte arabici ⁊ ſubmergendo ipm̄ ⁊ ponat in ſole eſtiuo ⁊ reſtauret cū vrina quoties minuit: eſt enim vehementis iuuamēti ⁊ deijcit eas ꝓculdubio. Et quādo fit liniment cū myrrha aliquotiēs: nā ipſa corrodit hemorroidas. ⁊ in aqua ſiliqua humide ſubmergat lana ⁊ ponat ſup hemorroidas qm̄ p eam deſtruunt omino. Et ſi fiat fricatio cū ea ſemp faciet illud ſicut fit in verrucis. ⁊ ſimiliter cauli. capparis humidus. Et vncti ſunt deſuper vero ⁊ oleū de nucleis chryſomilorū ⁊ oleū de nucleis perſicorū ⁊ pinguedo gibbi cameli et oleū alcubui ⁊ oleū de alcanna. Et licinia ⁊ ſuppoſitoria: ſubmergantur cotton in melle ⁊ puluerizet ſup ipm̄ nigella adulta ⁊ adminiſtret. Et qn̄qꝫ fit licinū adultū faciat ex vtroqꝫ arſenico ⁊ ſimilibus. ⁊ poſſibile quidem eſt vt ex medicinis puluerizabilib⁹ adminiſtrent licinia cū melle. ⁊ ex eis que ſūt mirabilia: ſꝫ ſūt difficilia ⁊ acuta ē vt incidat radix dracōtee i fruſta parua ⁊ infūdat in vino nocte ⁊ die deinde ſiccetur quātū poſſē. Et quidā exiſtimauerūt de neniufare ꝙ qn̄ fit ex eo tērā ꝯfert: ⁊ exiſtimo ꝙ ſedat dolorē. Et de eis que bibūtur ſūt pillule de bdellio ſm̄ deſcriptionem notam. ⁊ ille que ſūt cū cucurbita: ⁊ ille q̄ ſunt cum gaudai. ⁊ ex eis ſunt pillule aldedic. Et earū deſcriptio eſt hec: myrobalanorū ⁊ belliricorū ⁊ ſcrebulegi ⁊ emblicorū partes equales: ⁊ dedru egyptiaci partes .v. diſſoluantur cū oleo de chryſolimis donec ſubmergantur ⁊ conficiantur cū melle: ⁊ ſit earū doſis ex .ij. ʒ. vſqꝫ ad aur .iij. ⁊ pillule de ſandaraca deſcriptio earū eſt hec: ſandarace corticis ouorū fumi terre ſe. porri partes equales ſalis āmōiaci ps .ſ. ſcorie ferri partes quatuor: fiant ex eis pillule ſicut nabac. ⁊ doſis earū ſit in mane .vi. pillule vſqꝫ ad .vij. pillulas ⁊ cōmouet coitū. Et iterū: ℞. myrob. nigrorū ⁊ belliricorū amborū ana .ʒ. x. cucurbite aduſte .ʒ. vij. karabe .ʒ. iij. acori .ʒ. ij. bdellij .ʒ. xx. infūdant i aqua porri: ⁊ fiant ex eis pillule ⁊ adminiſtrentur. Et ex eis que experta ſūt eſt illud qḋ ℞. ſcorie ferri ⁊ ſe. porri ⁊ ſe. ameos omniū ana .ʒ. i. fructuſ capparis ſicci .ʒ. iij doſis eius ſit pugillus cū aqua porri. ⁊ iterū ſumātur myrob. nigri friti cū butyro vaccino cū aqua porri ⁊ oleo de nucibus ⁊ triſera de ferrugine ferri. Et ſcopſcorie ferri cribellate trite .ʒ. iij. cū .ʒ. ij. naſturtij albi: detur in potu ex eo in ieiunio in .ʒ. i. aque porri pondus dragmar. ij. ⁊ oleū de nucibus etiam. ⁊ iterū ſūatur ariſtol. longa ⁊ piretrū ⁊ tribuli ⁊ amigdale amare ⁊ ameos ⁊ ꝓijciatur deſup pugillus farine ordei ⁊ cōficiantur cū aqua porri ⁊ oleo de chryſomilis. Et iterū ſumantur ſauine mūdate recentis .ʒ. x. ⁊ infundatur in aqua porri aliquibuſ dieb⁹ ⁊ exſiccetur i vmbra: ⁊ teratur ⁊ addant ei ſe. alharmel ⁊ aniudez carmeni ⁊ naſturtij albi ⁊ fenugreci ⁊ ameos omniū ana .ʒ. viij. feruefiant naſturtiū ⁊ alharmel cū oleo de nucibus ⁊ oleo de chryſomilis ⁊ terant reliq̄ remanentia ⁊ aggregent oia in vaſe vitreato aut ſcutella vitreata. ⁊ potio ſit ex vno aur. vſqꝫ ad .ij. aur. et ex eis que dicta ſūt ⁊ experta ē vt in potu ſūat galbanū ſiccū pondus .ʒ. ij. cū aqua: nā ipm̄ remouet eas. Et ſi i potu ſumat tribus vicib⁹ nō redibūt. ⁊ ſerapinū ⁊ ſtorax ſūt ex ſūma bibitorū que bibūt ad hemorroidas. Et ſi natura ē lenis ꝯfert ſuffuf myrob. cū ſeminibus ⁊ ipm̄ ꝓuocat ſan. ⁊ ex illis q̄ ꝯferūt eis ē aſſiduatio comeſtiōis amigdalarū amararū cū melle. ⁊ triſera adit cū ſcoria ſtringit ſan. ⁊ ꝯfert hemorroidib⁹.

Ca.viij. de ſedantibus dolorē hemorroidarū.

Dimantur ſerapini ⁊ bdellij ſubalbidi ana .ʒ. ij. ſtoracis .ʒ. i. opij .ʒ. ſ. olei de nucleis chryſomilorū .ʒ. i. ⁊ .ſ. diſſoluant gūme i eo: ⁊ ponat deſup pōdus .ʒ. ſ. de caſtoreo. Et iterū neniufaris ex ſiccatige. i. altee ps .ſ. Et iterū melliloti lentiū excorticatarū ambarū ana ps. i. ꝯfigantur cum vitello oui ⁊ oleo ro. Et iterū folia altee ⁊ melliloti ꝯfecta cum vitello oui ⁊ oleo roſ. qn̄ ponūt ſup diaglon cū oleo ro. ⁊ aliquantulo croci ⁊ opij ⁊ rob ſunt iuuatiua. ⁊ adeps anatis ē vehementis iuuamenti. ⁊ iterū cancer fluuialis iſorus humida adeps renū caprarū cera alba. ⁊ iterū ꝓpter cū apal ꝯuenit vt ſumant camemilla ⁊ melliloti ⁊ parū croci ⁊ terantur ⁊ ꝯficiantur cum mucilagine ſe. lini ⁊ triplicato. Et addat ad hoc campſim illud qḋ diximus in ca. ficieris. ipſum eni conſert ⁊ ſedat dolores inciſionis ⁊ ligatōis ⁊ apatis.

Ca.ix. de reſtrictiuis curſus hemorroidarū.

Ex illis ſunt ea que reſtringūt curſum inciſiōis ⁊ ſunt fortiora: ⁊ meliora quā vt ſint cauterizantia. ⁊ de illis ſunt ea que retinent curſū eruptionis. Et illa que retinent ſan. inciſionis ſunt attrimēta. ⁊ iterū que ſunt ſicut puluerizatio ex aloe ⁊ thure ⁊ ſan. dra. ⁊ balauſtijs ⁊ ſiefmemith e ⁊ ſimilibus puluerizetur, ⁊ liget ligatura forti. Et iterū pili leporiſ aut tela aranee cū albumine oui: ⁊ iuoluat puluere galle ⁊ ligetur vſqꝫquo ſigilletur. ⁊ que ex eis fortia ſūt ſicut alcolcotar cum acatia ⁊ gallis: deinde liget fortiter. Qḋ ſi nihil ꝯfert coquatur cum cotto ſubmerſo in oleo calido feruente ⁊ retinebit ſan. deinde puluerizent deſup reſtrictiua. ⁊ in hoc ē timor ſpaſmi. Ea vero que ſunt infra illa ſunt ſtiptica nota. ⁊ aque i quibus decoquūtur ſtiptica aut vinū ſtipticū i quo decoquūtur cortices ⁊ galle. ⁊ ex eis que bibunt ad illud ē triſera minor in qua poſita ē ſcoria ferri infuſa in aceto hebdomada vna a qua coletur acetum ⁊ fricetur ipſa in ſartagine ita vt bibat ipm̄: deinde teratur ſicut puluis ſubtiliſſimus.

Ca.x. de cibatione habentiū hemorroidas.

Oportet vt alienēt a ſe oē groſſū ex carnib⁹ et rebus lenibus. ⁊ oē adurens ſan. ex oleribus ⁊ ſeminibus niſi ſm̄ quantitatē iuuamenti. ⁊ oꝫ vt comedant ea quorū digō ē velox. ⁊ fiat cibus eorū bonus ex carnibus ⁊ vitellis ouorū ⁊ alesfidabegi pinguibus ⁊ aludebenet ⁊ cirabeiet ⁊ aq̄ ciceri ⁊ ſiſamină dulce eis ꝯfert. ⁊ nux inda cum penidijs ꝯfert eis. Qḋ ſi fuerit illic ſolutio ⁊ curſus ſuperfluus ſan. confert cibus factus ex rizi ⁊ granatis cū paſſis ⁊ eorū olea ſint oleū de kerua ⁊ oleum de nuce idica ⁊ oleum amigdalinum ⁊ oleum de nucleis chryſomilorū ⁊ pinguedo gibbi cameli ⁊ adipes laudabiles ⁊ confectio ex vitellis ⁊ ex porris ⁊ pauco cepe ⁊

penidij. ⁊ ficus ſunt meliores eis ꝙ̃ dactili.

Ca.xi. de apoſtematibus calidis in fictere ⁊ heriſipila

E illis ſunt incipientia ⁊ facta poſt dolores hemorroida ⁊ ⁊ ſucceſſione curationũ hemorroidarum cũ inciſione ⁊ medicinarum acutarum: ⁊ cũ apoſtemata collectionẽ faciũt ⁊ fiũt vlcera timet ſup ea ꝙ fiant fiſtule. pp hoc ergo ante maturationẽ apiũtur. ⁊ oꝫ vt adminiſtret pherſonia in pncipio hoꝝ apoſtatum. quandoq; cui cedat dolor ſolũ ⁊ adminiſtret ſup ea marã ð ceruſe: aut liniantur cũ albumine oui trito cum oleo ro. in mortario plũbi: aut ſtanni donec in ipſo denigret: aut fiat merdaſengi. ʒ.v. hematicis ceruſe pondus. ʒ.ij. myrrhe. ℥. iij. ſumach. ℥.ij. pulle collo. ℥ i. olei ſiſamini quantũ ſufficit. aut ponat cũ eis aliquid ð triplicato ⁊ vino. Et adeps anatis ẽ vehementis iuuamenti. ⁊ ſilr panis coctꝰ cũ aq̃ cũ fit ex eo emplm cũ vitellis ⁊ oleo ro. aut pãis mũdi lb. i. croci. ℥.i. opij ℥.i. adminiſtrent in rob. Et ſilr emplm factũ de kakengi eſt bonũ valde. Et ſilr emplm factũ ð vitell' ouoꝝ ſorbiliũ qui terant in vino ſtiptico: deinde miſceant cũ cera ⁊ oleo ro. Et qñ ptranſeũt initiũ ⁊ nõ fiũt ab inciſione: adminiſtretur ſup eã diaquilon marã ꝯquaſſatum cum oleo ro. ⁊ paꝝ empli baſilicon cũ vitellis oui ſorbilis. Et iteꝝ cepe ⁊ porri elixati cũ camemilla aut maran ceruſe cũ ãmoniaco. Et ſi fortis fiat dolor nũc folia hyuſqami viridis exp̃mantur: ⁊ ſumat ex aqua eaꝝ aliquid ⁊ miſceatur cum aqua etiã: deinde infũdat in ea panis ⁊ adiũgat ei vitelli oui nõ coagulati cũ aliquo ps. i. ⁊ oleo ro. ⁊ fiat ex eo marã. ⁊ iteꝝ quandoq; ꝯfert vaporatio eq̃lis ⁊ ſeſſio in aq̃s i qbꝰ decocta ſũt ea q̃ ſedant dolorẽ ſicut ſe. lini et ſe. altee ⁊ malue: ⁊ addit ſup ea mucilago frumẽti cocti cũ aq̃ vſq; quo fiat ſicut puls. ⁊ oꝫ vt redeamꝰ ad ca. tenaſmõ. i eo nãq; ẽ cura bõa ad hoc ca. ⁊ cũ ſũt iſta apoſta ppinqui termini in ano ex genere eoꝝ q̃ aggregãt materiam: tũc cito pge ad pforatõ. ante maturatiõeꝫ vt nõ extendatur materia ad pfundũ. ⁊ fiat fiſtula ⁊ iam narratur hoc regimen ab Hypocrate.

Ca. xij. de ragadijs anis.

Ragadie in ano quandoq; fiũt pp ſiccitatẽ ⁊ caliditatem accidentes ei: qr ſcindit a fece ſicca ⁊ a q̃libet cauſa. ⁊ quandoq; fiũt ppter vehementiã doloris. ⁊ quandoq; fiũt ppter apoſta calidũ. ⁊ quandoq; ppter groſſitudinẽ fecis vehementẽ ⁊ ſiccitatẽ ipſius. ⁊ fiũt ppter hemorroidas que ſcindũt ⁊ fiũt pp fortitudinẽ expulſionis ſan. ad orificia venaꝝ ani.

Ca. xiij. de cura ragadiaꝝ.

Uedã medicine ragadiaꝝ ſũt incarnatiue lubrificatiue: ⁊ q̃dã ſũt lenitiue: ⁊ q̃dam hũectatiue q̃dã curatiue apoſtatis: ⁊ quedã ſũ inciſẽtes inceſſũ pphetatis aut ppinque eis. Incarnatiue autẽ ſtiptice exſiccatiue ſũt ſicut galle nõ ptuſate q̃ bene aqua decoquũtur ⁊ pauco vino põtico ⁊ adminiſtret ex eis epithima. Et fortius illo ẽ vt ſumatur vzifur ⁊ balauſtia ⁊ ceruſa ⁊ merdaſengi ⁊ plumbũ aduſtum ⁊ ſcoria argenti ⁊ climia ⁊ adminiſtrentur cũ oleo ro. ⁊ cera pauca. ⁊ iteꝝ marã de ceruſa notum aut ceruſa ⁊ ſtãnũ aduſtũ ⁊ oleũ ro. ⁊ albumẽ oui aut ſcoria plumbi ⁊ ſemen roſe. Et terantur ⁊ adminiſtrentur i marã ⁊ ſicca ⁊ adherentia. Et iteꝝ alcãne ſumat ps vna ⁊ cere albe partes. iij. diſſoluatur cera cum oleo ro: ⁊ miſceantur: ⁊ ſilr alkefri exſiccata. Et ex eis que currunt curſu pphetatũ ſunt cinis oſtracoꝝ polypodium equali menſura ⁊ folioꝝ oliue medietas vniꝰ ⁊ cũ eis liniat. Et ex medicinis iuuatiuis etiam ẽ illa que ℞. lithargyrij ⁊ ceruſe ⁊ fricatõis plumbi ⁊ olei hyuſquiami albi ⁊ cere ptes equales: olei ro. quantuꝫ ſufficit. Et iteꝝ adeps anatis ⁊ thus ⁊ medulla oſſiũ cerui ⁊ ſemen roſe ⁊ tutia ⁊ climia abluta ⁊ opium ⁊ yſopus humidã ⁊ ſuccus cadmie ⁊ ſuccus ſolatri et olei ro. ⁊ cere paꝝ: fiat ex eis cerotũ. Et in hoc q̃dẽ cũ rectificatione vulneris eſt phibitio apoſtatis ⁊ rectificatio eius ⁊ expulſio doloris. Et ex eis in q̃bꝰ ſedetur eſt aqua curcume in qua ferueant ſolatꝝ ⁊ lentes ⁊ roſe ⁊ ordeũ excorticatũ. Et qñ nõ ẽ pruritus confert filoniũ cum oleo myrthino. Et ex eis q̃ iuuã fortis aggregationis eſt vt ſumatur olei ſiſamini ⁊ thuris puri ⁊ aluminis rotũdi omniũ ana põdus ʒ. ij. ⁊ croci myrrhe amboꝝ añ. ʒ. i. glutinis alinibar ⁊ cere amboꝝ ana. ʒ. xxij. aggregent cũ vino ⁊ oleo ro. Et ex medicinis huiꝰ ca. ſunt medicine ꝯferentes cũ equatõe ⁊ lenificatõe facta cũ adipibus ⁊ iurib' pinguibus ⁊ ſiccis. ⁊ oleis. ⁊ glutinationẽ facientia ſicut amilũ ⁊ puluis molendini ⁊ dragagãti ⁊ ſil'ia. ⁊ aggreget ad illas curatio ragadiaꝝ. De illa eſt deſcriptio: ℞. yſopũ humidã medullã vituli amilũ ablutuꝫ ad pẽ anatis aut galline ⁊ oleũ ro. Et ex illa ẽ vt ſũat medulla cruris vaccini ⁊ aſinini ⁊ amilũ ⁊ liniat. Et iteꝝ marã bdellij adipis gibbi cameli ⁊ farine ordei partes equales: medulle cruris cerui ⁊ adipis cerui omniũ ana. ℥. i. mumie. ℥. ſ. olei ſiſamini. ℥. ij. auri li amigdalaꝝ dragaganti omni. ʒ. i. ⁊ aggregent cũ oleo ſiſamino. Et olea iuuatiua in ragadijs i q̃bus nõ eſt caliditas plurima ⁊ apoſta ſine hemorroidibus ſũt oleũ akeiri ⁊ oleũ de lilio ⁊ oleũ de nucleis. cherſomiloꝝ ⁊ oleũ de nucleis pſicoꝝ: diſſoluatur in eis bdellium. ⁊ confert eis ſuffumigatio cum bdellio cõfecto cum adipe. Apoſtas autem quandoq; aufert ⁊ cõfert in eis chimelea cũ oleo myrthino ⁊ ſeſſio iſti pticis ⁊ oleo omphacino. ⁊ iteꝝ decoquant galle cũ vino ⁊ fiat ex eis ẽplm. In ragadijs aũt hemorroidalis eſt neceſſariũ vt ſup eas adminiſtret marã ⁊ adminiſtrent ea q̃ bibunt. ⁊ adminiſtrent pillule de bdellio cum ſerapino que bibantur in nocte aut in die. Et qñ currit ex ragadijs aliq̃d ſumat cottũ ⁊ ſubmergatur in aqua aneti ⁊ exſiccetur ⁊ abſtergat cũ eo anus ⁊ deuitentur ſtiptica exſiccantia egõnem.

Ca. xiiij. de cibatione habentiũ ragadias.

Oportet vt ipſi deuitẽt acetoſa ⁊ ſtiptica exſiccantia nãm ⁊ ſint cibi eoꝝ aleſſidabegi ⁊ ea q̃ fiũt ex maluis ⁊ piguedo gibbi cameli ⁊ adeps galline ⁊ anatis. Et confert eis conditũ in aleſſidabegi ⁊ vitelli ouoꝝ ſorbiliũ: ⁊ pp̃e ante alios cibos. ⁊ confectio de vitellis ouoꝝ ⁊ de porris ⁊ cepe cũ butyro vaccino non vehemẽtis fortitudinis ⁊ nux indica ⁊ auellane ⁊ penidij ꝯferũt eis. Et via cibationis

diſpoſitione ſitis ⁊ ex diſpõne deſiderij coitus ⁊ ex diſpõne dorſi ⁊ doloribus eius ⁊ ex diſpõne cruriũ ⁊ ex ipſo dolore ⁊ ex tactu ⁊ ex eo qd ꝯuenit ⁊ qd nõ conuenit. Et egritudinibus q̃dẽ renũ aſſociatur paucitas vrine. ⁊ diſtinguit epatis egritudines q̃ eis ſimilant ꝙ appetitꝰ nõ oĩno pſtratus ẽ. ⁊ ille qui mingit vrinam ppter quam multotiens ſurgit ad mingendũ in renibꝰ eius eſt egritudo. ⁊ ſilr eſt in illo qui hꝫ ſedimẽn carnoſum ⁊ capilloſum ⁊ herbinum.

Ca. iiij. de ſignis caliditatis renum.

Significatur caliditas renũ ex inciſiõe vrine ſicut ſua rubedine ⁊ ſua citrinitate: deinde ex pꝛecunatione pinguedinis totius corporis ⁊ ex caliditate tactus ⁊ ex veloci acceſſu apoſtati ⁊ maxime calidoꝝ: ⁊ multo deſiderio coeũdi ⁊ ſiti nimia.

Capi. v. de cura.

Cura eoꝝ eſt exhibitio lactis aſine in potu: ⁊ capraꝝ nutritaꝝ in domo ⁊ herbe ꝯueniẽtes ſſe ⁊ det etiam lac de quo extractũ ẽ butyꝝ niſi timeatur vitiũ lapidis: q ſi timeat aqua ciceꝝ detur: ⁊ oẽ ius ⁊ glutinũ ⁊ que cognita ſũt. ⁊ qñ cliſterizatur cũ aq̃ ſſa ⁊ oleo ſe. alkakingi erit bonũ. ⁊ ſilr empla facta ex illis ⁊ vnctões ex vnguentis frigidis. ⁊ cãſora ẽ vtilis valde in cura caliditatis renũ. Et ſcias ꝙ ſitis in hac ꝯplone ſuccedit q̃ nõ ſedatur ex potu aq̃ frigide.

Ca. vi. de ſignis ffritatis renũ.

Significat frigiditas renũ ex diſcoloratiõe vrine ⁊ totius corporis ⁊ paucitate coitus ⁊ ex debilitate renũ ſimilitudinẽ habentiũ renibꝰ ſenũ. Et his q̃dem ſupueniũt egritudies frigide ⁊ nocentur a frigidis.

Ca. vij. de cura.

Juuamentũ illius ẽ cliſtere ex vnguẽtis calidis adipum ⁊ butyri vaccini ⁊ olei ſiſamini ⁊ olei baucie ⁊ alkakingi amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ cartami ⁊ fenugre. ⁊ aneti: ⁊ adipis dab ⁊ olei laurini: ⁊ olei auellanaꝝ ⁊ fiſticoꝝ ⁊ olei coſtini pp̃e. Et qñ ꝑmiſcentur aque eoꝝ cũ oleo ſm quantitatẽ ſufficiẽtẽ ad cliſtere faciendũ. Et ſumantur iteꝝ empla medicinaꝝ calidaꝝ ſũma quaꝝ eſt aggregata. ⁊ cyminũ eſt iuuatiuũ valde in cura frigiditatis renũ: ⁊ pp̃e cum medicinis mixtum ſuper quas dominiũ habet. ⁊ cliſtere cum oleo coſtino eſt laudabile. ⁊ ſequens eſt illud in virtute alhabꝛe ⁊ alcadra ⁊ fiſtici. ⁊ adeps caude arietum quando fit cliſtere cum eo eſt vltimũ in calefaciendo renes ⁊ confortando.

Ca. viij. de extenuatione ⁊ vetuſtatõe renũ.

Quandoq; accidit renibus extenuatio ⁊ vetuſtatio que dicitur tedebul: ⁊ diminuit eiꝰ ſubſtãtia: ⁊ quandoq; nõ remanet pinguedo ſup malam ꝯplonem ⁊ nimiũ coitum ⁊ purgationẽ.

Ca. ix. de ſignis.

Signa ſunt caſus coitus ⁊ albedo vrine. ⁊ frequenter vrinare ⁊ debilitas ilioꝝ ⁊ dolor extẽſiuus in illo. ⁊ quandoq; cũ illo erit grauitas corporis.

Ca. x. de cura.

Juuamentũ eoꝝ eſt comedere medullas nucũ cum zuccaro ⁊ nuces indas ⁊ auelanas cũ fiſticis ⁊ papauere ⁊ cicere ⁊ fabe ⁊ faſeoli conferunt: ⁊ adeps gallinaꝝ ⁊ anſeꝝ ⁊ renũ hedoꝝ ⁊ panis calidus. Et miſceant cũ iſtis medicinis diureticã ⁊ ſpẽs ꝯfortatiue ſi ſint medicine effuſe ad renes: ſpẽs enim virtutem mouet. Et quandoq; miſcentur cum illis ſicut ſalec. i. res que maſticant diu ⁊ res viſcoſe: ⁊ que habent ſaporem de ſen vt ꝯfortetur ſubſtantia carnis: ⁊ iuuat cũ cibis in q̃bus ſit lac vacciniũ admixtũ ⁊ lac decoctũ cũ ſua tertia aut quarta de tereniabĩ. Et qñ accipiũt renes ⁊ decoquũt ⁊ pijcitur puluis ſpẽꝝ donec bene ꝑparentur. ⁊ res que ipinguari faciũt ⁊ ꝯfortãt ſũt ſpecies ⁊ tanguebil. Juuãt etiam eos cliſteria que facta ſunt ex carnibus arietũ cum oleis bonũ odorem habentibꝰ ſpecieꝝ. Et olea medullaꝝ que dicta ſũt ⁊ vnguẽta caude arietũ pp̃e. Et ſi fiant renes pingues erit maximũ iuuamentũ et ſilr que ſunt ei ſil'ia. Cliſtere bonũ capita agnoꝝ pinguium ponantur in olla cum aque kiſt. i. ⁊. ſ. ⁊ claudatur cum luto forti. ⁊ ponat in furno ſpacio. xxiiij horaꝝ quouſq; ſeparet caro ab oſſibus p ſe: ⁊ miſceatur cũ eo butyꝝ ⁊ zãbac ⁊ paꝝ ſucci poroꝝ. ⁊ cũ decoquitur cum illo corallus ⁊ aſcek. i. tribulus ⁊ mugat ⁊ fenugrecũ ⁊ ſemen papaueris ipſius qd meliꝰ eſt valet plus. Et cũ neceſſariũ fuerit plus calefacere ponatur in eo oleũ alkerua ⁊ oleum coſti. ⁊ ſi equale volueris facere ponatur oleum cartami. Et iteruꝫ ſi fiat cliſtere cum lacte recenter mulcto confert valde ⁊ ſi eſt neceſſaria calefactio ad ignem paꝝ fiat. Nos iam dicemꝰ in antidotario cliſteria alia ⁊ electuaria medicinaꝝ valẽtia ad hoc.

Ca. xi. ð debilitate renũ

Debilitas renũ fit cũ ꝯplonis alicuius cuius deterior eſt illa q̃ ꝯfirmata eſt. ⁊ fit quandoq; pp extenuationẽ: ⁊ quandoq; fit pp dilatationem meatuũ ⁊ coꝝ apertionem ⁊ mollificationem quam eoꝝ acquiſiuit eſſentia: ⁊ eſt debilitas ppria eis ambobus. ⁊ eſt illa cauſa cuius deficiũt in colanda aquoſitate ab eo quod ei aſſociatur vſq; ad renes. ⁊ quandoq; ſunt vene incolumes: ⁊ quandoq; non ſunt. ⁊ cauſa illiꝰ eſt ſicut multitudo coitus: ⁊ ſicut multitudo ſtupefacientiũ ⁊ multitudo vrine ⁊ ſtatio in equis ⁊ ipoꝝ equitatio abſq; gradatõe ⁊ conſuetudine ⁊ pp laborem aduenientem renibus ⁊ ppter percuſſionem. Et huiꝰ quidem generis eſt aſcellatio plurima ⁊ inceſſio ſuper pedibus.

Ca. xij. de ſignis.

Illam que eſt cauſa ꝯplonis ſignificãt ſigna complonis. Et que eſt cauſa extenuationis ſignificant ſigna extenuatiõis. Et cũ illa q̃ eſt pp dilatationem meatuũ ⁊ mollitiẽ carnis eoꝝ non eſt dolor niſi quandoq; ⁊ minoratur cũ ea appetitꝰ cibi. ⁊ ẽ vrina añ digeſtionẽ ⁊ aduentũ ad venas ſm pluꝛim aquoſa. Cũ aũt cibus puenit ad venas tũc ſm plurimũ fit exitus ſan. ⁊ humiditatũ groſſaꝝ cũ vrina. Et eſt pluꝛim vrine eius ſicut lotura carnis groſſe: qm̃ ipſe nutritur cũ eo quod currit ad ipſum ⁊ non diſcernitur groſſum a ſubtili. Et accidit multotiens vt ſubſideat ſanguineitas: ⁊ apparet res ſilis ſpume maris: ⁊ illud eſt quando vene ſunt incolumes. cuꝫ ergo vene nõ ſũt incolumes nõ diſcernitur aliquid imo remanent cũ diſpõne ſua ppter debilitatem di

geſtionis: ⁊ cōitant quidē debilitatē renū quocūqꝫ modo ſit ⁊ extenuationē eoꝝ paucitas vrine ⁊ defe‑ctus in coitu: ⁊ debilitas viſus ⁊ dolor capitis.

Ca.xiij.de cura.

Curatio eius que ē ex ꝯpſone eſt cauſa ꝯpſonis in ꝑmutatiōe ſui ⁊ eiūone materiei ſi eſt. ⁊ eius que eſt cā extenuatōis cura ē cura extenuatio‑nis: ⁊ in ea q̄ eſt cauſa dilatationis. ⁊ ē debilitas vē oꝫ vt ſit intentio ꝓhibendi cāꝫ dilatatōis ⁊ ꝯglutinā‑di ⁊ ꝯfortandi. Et ꝓhibitio quidē cauſaꝝ dilatatōis ⁊ dimiſſio motus ⁊ coitus ⁊ odire balneationē plu‑rimā ⁊ declinare ad quietem ⁊ tranquillitatem ⁊ ab‑horrere diuretica. Cōglutinatio vō fit cū glutinatiuis ⁊ ſtipticis ⁊ ffris. Ex cibis gdē ſicut ſanich ⁊ dactilis ſiccis ⁊ zaroris ⁊ cydonijs ⁊ cibo fcō ex granatis cū inferioribus paſſulaꝝ ⁊ cum adipe capraꝝ ⁊ eis que ſiguntur ex congelatis factis ex eis que ſūt ſicut gra‑na granatoꝝ ⁊ ſucci acetoſi ⁊ niuzi acetū bonum cū coriandro: ⁊ ea que ſi̅lia ſunt eis. Et ex potib⁹ vinuꝫ paſſum ponticū. Et ex medicinis vō ſunt ſicut ſucci ſtiptici ꝑmixti cū bolo armeno ⁊ gūmi. ⁊ emplā fcā ex ſanich ⁊ caſab ⁊ cydonijs ⁊ roſis ⁊ eis que currūt curſu eoꝝ ⁊ vnguētis p̄dictis ad debilitatē epatis. et ſtōi. Confortantia aūt ſūt ⁊ cibi ⁊ cliſteria ⁊ ꝯfectōes impingnatiue dicte in ca. extenuationis. Et oꝫ vt ad‑dantur in eis ſtiptica ⁊ ponant in cliſteribus p̄dictis ſicut dactili ſicci ⁊ cydonia: ⁊ admiſtrent in eis lac ca‑melinū ⁊ ouinū. nā ipſa ꝯfortant renes: ⁊ aggregant eos ⁊ ꝯſolidāt etiā. Et lacti gdē ouino nō ē compar in egritudinib⁹ renū pp debilitatē. ⁊ ꝓpē qn̄ miſcet cū eo qd ē ſicut bolū armenū: ⁊ comedere renes cuꝫ reliqs cibis ⁊ permiſcere cum eis ꝓhibentia eſt mul‑ti iuuamenti.

Ca.xiiij.de ventoſitate renum.

Generat in renibus ventoſitas groſſa extendēs eos: ⁊ ſignificant ꝙ eſt ventoſitas dolor ⁊ ten‑ſio abſqꝫ grauedine ⁊ non ſūt ſigna lapidis. et fit in eis mutatio quedam que minoratur cum eſtua‑tuitas ⁊ ſm egeſtionem bonam.

Ca.xv.de cura.

Portet vt abſtineat a cibis inflatiuis ⁊ bibat diuretica ⁊ ſoluētia ventoſitates: ſicut ſemina ⁊ ſemen rute ⁊ fagdij in aqua mellis: aut in iuleb ſm diſpōnem. ⁊ empl’etur cū eis q̄ ſūt ſicut cyminuꝫ ⁊ calamentum ⁊ anetum ⁊ ruta ſicca ⁊ vaporet cum eis ⁊ inūgat cum coſtino ⁊ ſambacino ⁊ ſilibus

Ca.xvi.de dolore renum ⁊ cura.

Jt ex apāte aut ventoſitate aut lapide aut debi‑litate. ⁊ qn̄qꝫ ſequūt dolores eoꝝ debilitas di‑geſtionis ⁊ caſus appetitus ⁊ nauſea. Et tu q̄‑dem iam ſciuiſti ſigna diuiſionū p̄dictaꝝ ⁊ curatōes eaꝝ. Cūqꝫ dolor fit vehemēs tunc ſupeſt tibi vti eis que ſūt ſicut filoniū ⁊ troc. ſtelle ⁊ ea que tranſite iſto ꝓcedūt rādiu donec cedet dolor: deinde curetur cū ireos. Et tūc vehemēter ꝯferūt ei qn̄ decoquūt in eis medicine lenitiue ⁊ doloris ſedatiue ſm ꝙ diximus in capitulo. Et oꝫ vt incipiat in admiſtratōe ſeminū cum non iuenit excuſationē ab eis in curatione renū ⁊ veſice p̄cipue hn̄tiū vlcera. vez vti ſimilibus cū do‑lore timoroſum eſt pp illud qd accidit ⁊ deſcendit. ⁊ ſtudiū in abſtinēdo iteꝝ narcoticis ē magis neceſſa‑riū. ſit ergo ꝯtentus aqua tepida ⁊ ſedatiōe abſqꝫ lō‑gitudine in admiſtratōe ꝑducēte ad ſtuporē ⁊ aſtri‑ctionē.

Tractat⁹ ſcōs de apātib⁹ renū ⁊ ſolutōe ꝯtinuitatis. Ca.i.de apātib⁹ calidis in renibus ⁊ du‑bellati.

Apoſtemata calida in renibus diuerſi‑ficantur in materia. quedā eni eoꝝ fiūt ex ſan. groſſo: ⁊ quedā eoꝝ fiūt ex ſan‑guine ſubtili cholerico. Et diuerſificat cauſa ſuoꝝ locoꝝ. fiūt eni quedā ipſoꝝ in corpe renis. ⁊ q̄dā accidūt ad lat⁹ cō‑cauitatis. ⁊ quedā ipſoꝝ ad latus pāniculi velantis eos. Et iteꝝ quedā eoꝝ tendūt ad ꝑtē meatus emun‑ctorij. ⁊ quedā ipſoꝝ declinant ad ꝑtē dorſi. ⁊ q̄daꝫ ad partes meatus qui ē ad ſupiora. Et iteꝝ qn̄qꝫ ſūt in vnoquoqꝫ duoꝝ renū: ⁊ qn̄qꝫ ſunt in rene vno. ⁊ rurſus qn̄qꝫ faciūt collectionē. ⁊ qn̄ꝫ nō faciūt colle‑ctionē. ⁊ cū collectionē faciūt: aut rūpūt qn̄ rūpunt ad ꝑtē veſice. ⁊ ē melius oib⁹: aut ad inteſtina expul‑ſione fcā a natura ab eis ad iteſtia ſicut expellit māꝫ pleureſis in oſſa lateris ad illud qd appet de corpe. Et qn̄qꝫ fit ſm ſemitā reditōis ad epar: deinō ad me‑ſaraicam: deinde ad inteſtina. Et expulſio q̄ fit ad i‑teſtina qualitercūqꝫ fit eſt mala valō: aut expellit ad ſpaciū ꝯcauitatis ⁊ loca vacua ⁊ indiget ꝑforatione educente illud: aut nō rūpūt ⁊ remanēt in eis. ⁊ hec etiam curant cū aptione. Et oia quidē renū apoſte‑mata velocia ſūt ad hoc vt in lapidē ꝯuertant. ⁊ qūo non cū ipſa ſūt cā lapidis. Et qn̄ apā calidū eſt in re‑ne: ⁊ illud nō ſit vacuū a fe. deinde accidat cōmixtio rōnis: tūc illud ē cā cōitatis velaminis magnitudis apātis ⁊ ē mortale: ⁊ ꝓpē qū accidit ſignificatio ma‑la: nam illud eſt ꝓpter cōitatem malam. Qd ſi acci‑dat ſignificatio bona tūc expectat ruptura ad ſalutē. Et fortaſſe egreditur in h⁹i de pinguedine renis ali‑qd. ⁊ fortaſſe egredit ſicut pilus rubeus in longitu‑dine vnius palmi ⁊ plus. Et cauſe quidē apātis re‑nū ſunt repletio in toto corpore aut in mēbris cōicā‑tibus eis: aut ꝓpter qualitatē ſan. aut quātitatē eius aut excoriationem lapidis: aut retentionē vrine apō renes extendentem ⁊ alia. repletio nanqꝫ hec apāt re‑nes. Et apātibus quidem calidis in renibus veloci‑ter aduenit induratio: ⁊ tūc apparent ſigna indurati‑onis: ⁊ facit qn̄qꝫ incurrere apā ſtrictura lumbaris in medio.

Ca.ij.de ſignis.

Signum apātis calidi in renib⁹ eſt fe. inſepara‑bilis que hꝫ remiſſiōes ⁊ cōmotiones inordi‑natas. q. ſint p̄ncipia quartane: ⁊ pulſus non hꝫ miorationē in inceptōe paroxiſmoꝝ ei⁹ quā hēt in inceptōe reliquaꝝ fe. ⁊ eſt fe. eius cū frigore extre‑mitatū ꝓpē manuū ⁊ pedū: ⁊ fit illic horripilatio cō‑miſcens inflationē ⁊ ſenſibilitat extenſionis ⁊ graui‑tatis apud partē renis ſemp: ⁊ nocumentū ab omni diuretico acuto ſalſo ⁊ acetoſo: aut inflatio ſm māꝫ

⁊ dolor q magis getus eſt ē cuꝫ fit apā i corpore re‑nis. cuꝫ autēꝫ eſt apud panniculuꝫ ⁊ apud ſuſpenſo‑riuꝫ magnificat dolor ⁊ fit fortis ⁊ ꝓhibet erectōꝫ ⁊ tuſſiꝫ ⁊ ſternutatōꝫ ⁊ debilitatēꝫ p̄paratōis e⁹ i quo nō ē cōfirmatuꝫ ſuper locuꝫ ſuū. Et quando reſupi‑natur eſt dolor leuior q̄ ſit cuꝫ iacet ſup ventreꝫ: pro‑pterea qa ſuſpendit renem: ⁊ eſt eius p̄paratō leuior ipſi. Et quandoqꝫ fit fortis fe. huius egritudis ꝓpt magnitudiēꝫ apātis ⁊ ꝑducit ad ꝯmixtōeꝫ ſenſus ꝓ‑pter cōitatē velaminis: ⁊ ad vomitū chole pp cōitatē ſtōi ad epar. Et qn̄ꝫ ꝯtinuat dolor faciet ⁊ oculi ⁊ re‑tinet vēter ꝑpeā ꝙ coartat māꝫ i iteſtis. Vria vero ē alba: deīde fit citrina ignea non ꝑmixta: deīde fit ru‑bea. Et qn̄ aq̄ pſeuerat alba īdicat duritiēꝫ futuram: aut ꝯuerſiōꝫ aldubellati. Et ad vltimū qn̄ vria i hac egritudie ē alba viſcoſa ⁊ puertat ſm hoc ē ſignifica‑tio mala. Et qn̄ rubet aq̄ ⁊ reſidet i ea ſedimē lauda‑bile tūc obedit apā digōni abſqꝫ ꝯuerſiōe ad rē aliā. Et qn̄ ꝑtranſit apā maturatōꝫ i p̄mis dieb⁹ ⁊ rema‑net vria clara tenuis: tūc apā ē i via faciēdi collectōꝫ aut i via īduratōis. ⁊ ſcit ꝙ apā ē i corpore renis: aut ꝓpē panniculuꝫ ſm ꝙ dixim⁹ i eis q̄ p̄terierūt. ⁊ ſcit ꝙ apoſtema eſt i rene dextro aut ſiniſtro: qm̄ iacere ſup latus eius facilius ē q̄ iacere ſup oppoſituꝫ ſibi propter ſuſpenſioneꝫ ſuaꝫ. Et iteruꝫ qa ſi portendit dolor ad partes epatis: tūc apoſtema ē i dextro ⁊ ſi extēndit ad ꝑteꝫ veſice tūc apā eſt i ſiniſtro. Et ſi ſunt ſigna omnia ſimul tūc apā eſt i ambobus ſimul. Cū qꝫ apoſtema fit aldubellati magnificat grauitas val‑de: ⁊ ſentitur grauitas. q. ſpera grauata i ventre ⁊ ac‑cidit iflatō in locis vacuis: ⁊ accidentia fiunt fortia ⁊ ſentitur punctura vehemens i ventre. Cūqꝫ apoſte‑ma gdeꝫ eſt i ſiniſtro tunc ſentitur ſuper iguina duo ⁊ magnificat dolor i lacerto dorſi i toto illo: ⁊ qn̄ ma‑turat alleuiat fe. ⁊ augmentat horripilatō ⁊ igroſſat vria ⁊ multiplicat in ea ſedimen bonuꝫ. Et quando rumpit apoſtema remouent fe. ⁊ rigor omnino. Et ſi ſanies eſt alba lenis non fetida ⁊ egreditur cuꝫ vri‑na tunc adeo bonuꝫ eſt qd melius eſſe nō poteſt. Et ſimiliter ſi eſt ſan. ⁊ pus albuꝫ. Et qd eſt diuerſuꝫ ab hoc eſt deterius ſm diuerſitateꝫ ſui.

C.iij.de cura.

Initiū curatōis ē abſciſio cāe ꝑ phlomiam ex baſilica ſi ſan. ē vicens. Et qn̄ꝫ ē tibi neceſſari‑um vt conſequaris id faciendo phlomiam ex curuatura poplitis. ⁊ ſi non apparet vena illa tunc fiat ex ſaphena. Et ꝑ ſolutōꝫ vētris ēt ſi ſunt cuꝫ ſan. illic. hu. acuti calidi cuꝫ cliſteribus lenibus factis de mucilaginibus q̄tuꝫ poſſibile eſt. ⁊ illud qd melius ſoluit eſt aqua caſei ⁊ caſſiafiſtula. Et i aqua gdeꝫ ca‑ſei eſt declinatō materiei ad iteſtia ⁊ ablutō ⁊ abſter‑ſio ⁊ ifrigidatō ⁊ maturatō ⁊ rectificatō i vlceribus. Et i caſſiefi. eſt ſolutō ēt ⁊ maturatō cuꝫ facilitate. Et aqua zuccari ⁊ mellis plurime ꝯmixtionis eſt huius ordis. Et ſi eſt poſſibile vt hu. temperetur: deide ſo‑lutōe educatur poſt eſt melius. Et oportet ne ſolō ſit laborioſa fortis ⁊ magnificet nocumentuꝫ ꝓpt hu. plurimuꝫ effuſuꝫ ad iteſtia vicia renibus. Et aqua q‑deꝫ ordei eſt ex eis quibus eſt adherenduꝫ i ea: ⁊ oꝫ vt nullo mō dimittas: ⁊ nō des i potu ſemia ⁊ pillu‑las que ex eis fiunt ⁊ ꝓpē corpore nō mundificato: hu. n. effundunt tunc ad renes donec cū verificatur maturatō prouoces. Et pp illud oꝫ vt ꝓhibeas po‑tuꝫ aque q̄tuꝫ poſſibile eſt. ſ. i hora ſiſi huic hore q̄‑uis ſit conueniens ſm aliquem modum curatio ad‑mūdificandū: naꝫ ſi aq̄ ſit ꝯueniēs: ꝓpterea qa ifri‑gidat ⁊ hūectat apāta calida: verūtn̄ cuꝫ ē taliter ꝙ i‑pellit ꝓuocatōeꝫ ⁊ coartat verſus eos ea que ſunt ef‑fuſa ad latus h⁹ ꝑtis apātis ⁊ ad ꝯtriuꝫ vie ſuo mo‑tu tūc nocumentū eſt ſupra eius iuuamentū cauſa quali‑tatis ſue. Et cuꝫ hoc aſſociant cū ea ipſi hu. ad renes quoꝝ deſcenſus ad eos fit facilis ꝑ cōuenientiaꝫ aq̄. Qd ſi i neceſſaria fuerit tūc oꝫ vt i potu det aqua dul‑cis ffa que ſugendo ꝑ cottū vel ꝑ aliud ſumat. ⁊ oꝫ vt circa ſit ffa vt ꝓhibeas maturatōꝫ ⁊ abſtineat a car‑ne ⁊ dulcibus. aqua vō calida nocet eis: ⁊ ſilr omne calmi actu qd fortis eſt caliditatis. Et penitus aqua plīma non cūat cuꝫ laborare faciat renes ſuo iceſſu ⁊ motu. Et non eſt vlceribus ⁊ apātibus aliqd con‑gruuꝫ ſicut qes. ⁊ balnea gdeꝫ non ꝯueniunt eis: ni‑ſi p⁹ declinatōeꝫ apātuꝫ caloruꝫ. Et oꝫ vt admiſtret i p̄mis ex eis q̄ bibūtur ⁊ ex epithimatib⁹ ⁊ cliſterib⁹ ⁊ alijs illud qd eſt iuuamentuꝫ: deinde admiſceatur ei de his que ſunt abſterſiua mollificantia ⁊ maturā‑tia aliquid ſm magnitudiēꝫ apātis ⁊ eius ꝑuitateꝫ: deide admiſtrent abſterſiua ⁊ mollificatiua: ⁊ oꝫ vt admiſtrēt de abſterſiuis ⁊ mollificatiuis ea i gb⁹ nō exiſtet mordicatō. Si vō neceſſaria ſupſunt fortiora mordicatōꝫ hn̄tia ꝓpter magnitudiēꝫ apātis tūc re‑ctius eſt vt i eis vicat qd mordicatōeꝫ non habet. Et ſilr ſi eſt illic hu. viſcoſus euacuet ⁊ oꝫ vt frangat cū cibis q ſunt de genere ſorbitionuꝫ conuenientib⁹ re‑nibus ⁊ apātib⁹: verūtn̄ ſint de ſūma eoꝝ que mordi‑catōeꝫ nō hn̄t: qm̄ ipſi eis nutriūt: ⁊ oꝫ vt cognoſca‑tur diſpō hu. i ſbtilitate ⁊ groſſitudīe ſua: ⁊ i ſubſtan‑tia ſua au ſint ō genere corrupti aut ſani aut hu. alte‑ri⁹: ⁊ i ſua ſūma an ſit multus ⁊ paucus: ita vt oppo‑nat illi cū qualitate medicīe: aut cuꝫ q̄titate ei⁹ ⁊ cū potes curare cuꝫ eo qd eſt minoris acuitatis nō iten‑das ad aliud qd ſit acutius. Cūqꝫ apā itegre matu‑ratur cuius cognitō eſt i vria tunc i potu dentur diu‑retica ſicut ſemina ⁊ pillule eorum in aqua ordei ⁊ ſi‑milibus. ⁊ ante illud non dentur in potu diuretica ⁊ proprie quando hu. corporis ſunt mali. ⁊ quando‑qꝫ facit accidere ſumere in potu illa grauitateꝫ: ſed non cures inde quoniam potare illa ipſa remouet illud. ⁊ prima quidem quibus fit curatio in rectifica‑tione apoſtematis ⁊ in ſolutione hu. mali ſunt cliſte‑ria ⁊ potiones: cliſteria enim ſunt magis peruenien‑tia ad iſta cum fixione virtutis ſue: ⁊ cum hoc ipſa n̄ faciunt deſcendere aliquid deſuper: ſicut deſcende‑re faciunt ea que bibuntur ⁊ ꝓpē ſolutiua ⁊ oꝫ vt ſit clyſtere lene p̄dictū i cap. colice vꝫ ſit clyſtere facile non coartans neqꝫ horribile ⁊ faciat leſioneꝫ ⁊ noce‑at. Et caſſiafi. gdeꝫ eſt res cōgrua i curationibus re‑nuꝫ: naꝫ cum ipſa ponitur i clyſteribus ⁊ eis que bi‑buntur euacuat ſine labore ⁊ aſſociat. ⁊ cum ſcis ꝙ

corpꝰ ē mundū ⁊ apā ē paruū: tunc fortaſſe ſufficit tibi dare i potu aquā mellis: aut aquā zuccari plurime ꝯmixtōis. nā abſterſio ambaꝝ ⁊ eaꝝ iciſio ⁊ ſubtili-atio fortaſſe reſoluet ipm ſine mordicatōe. Et res iu-uatiue i pricipio ſunt aqua ordei cum oleo roſaceo: aut oleo aliquo ⁊ ſuccus ſalicis ⁊ ſucci frigidi ⁊ em-pla cū ſubtiliatiuis ⁊ ſumere i potu mucilaginē pſi-lij. Et fortaſſe datur i potu lac. ac ſi eſt iflatō oportet vt ſit lac ſm ꝙ narrauimꝰ. Et poſt illud nunc admi-ſtra clyſteria ex altea ⁊ maluis ⁊ ſemie lini cū aliquo frigidorū ⁊ oleo roſ. Et oportet vt admiſtres em-plaſtra ex farina ordei ⁊ ſint cū ea viole ⁊ fabe ⁊ i fi-ne dimitte frigida ⁊ adde fenugre. ⁊ camemillam ⁊ ſiſia ⁊ ſit oleū ſiſami ⁊ oleū de cartamo. Et empla-ſtretur deforis cū eo qḋ eſt maturatiuum ⁊ vehemē-tioris calefactōis. Et ex illo ē vt emplaſtrē cū pan-no lineo iſuſo i oleis calefactis ⁊ illis i qbus eſt ꝟtus aneti ⁊ altee: ⁊ ſumant ēplaſtra ex farina tritici ⁊ aqua mellis decocti ⁊ ex folijs fenugreci ⁊ caulis ⁊ radice lilij ⁊ aneto ⁊ altea ⁊ camemilla que approbata ſunt cū lenitiuis. ⁊ fortaſſe neceſſariū ē cauſa doloris vt ponat i eis aliqd de papauere. ⁊ cortices mandrago-re ſunt ꝯuenietes ad illud. Et illud quod fit ex apate ꝑ lapidē oꝫ vt regat regimie illius loci cū eo quod dicemus. Et nō ē niſi regimē doloris cū cōmouet ⁊ ꝓpe apud veſicā ꝑ magnitudinē lapidis i ea: aut excoriatōis aſpitatē. ⁊ qñ ſedat cū balneis ⁊ ſ'ia. Cū qꝫ ſupfluit ⁊ mollificat redit dolor vehemēs pꝰ ho-raꝫ. Et embroce facte ex camemilla ⁊ meliloto ⁊ al-tea ⁊ ex furfure ſūt iuuatiue valde. Et ſi ē illic retētio aliq̄ nature tūc illud qḋ rectiꝰ ē: ē extractō fecis cū colyrio: aut clyſtere nō magno qḋ coartet: aut dolo-rē faciat: imo magis diligo vt colyriū i lenificatiōe nature ſit lenitatis plurime ⁊ ſedet dolorē. Et nō ē via ad admiſtrādū ſolutiuū: qm̄ dolorē facit ⁊ nocet ꝑ id qḋ deſcēdere facit deſuꝑ. Clyſtere aūt cū i eo po-nunt adipes ⁊ vnctuoſa ⁊ ꝯfortat eius mollificatō ⁊ ꝯfortat eiꝰ ꝓuocatō facit cū ſolutōe lenificatōē ⁊ frā-git dolorē. Et ex emplis fortibꝰ i maturando aldu-bellati accidēte i renibꝰ ſūt ſicꝰ elixate cū aq̄ mellis. ⁊ ſi neceſſariū ē vt ꝯfortēt mezerion ⁊ ireos fiat. Et ex potionibus expertis ē illud qḋ recipit ſe. lini pōdꝰ. ij. auſ. amili anſ. i. ⁊ ē due doſ. Et qñ ꝯplet maturatō tūc admiſtrēt diuretica q̄ bibāt ⁊ ex qbꝰ fiat cliſtere. Et ex emplaſtris qdē ē emplaſtrū factū de camepi-theos ⁊ polio ⁊ praſſio: ⁊ petroſelino ⁊ ſqnāto ⁊ ſpi-ca. Et oꝫ vt tu aſſidue vtaris i diſpōne doloris ⁊ ſe-datōe ſuſpenſorij eiꝰ ſedatiuis q̄ diximꝰ multotiēs. ⁊ qñ ē cliſtere extrahēs feces ſedās dolorem ꝑ hoc ꝙ facit deſcēdere illud qḋ ꝯprimebat: ꝓpterea ꝙ le-nit. ⁊ ſi nō facit illud neceſſariū ē vt alleuiet ſicut cum phlbomia ⁊ vētoſis poſitis cū facilitate iter chatim ⁊ dorſū: deide fiat ſcalpellatō ⁊ vaporet locꝰ cū lana iſuſa i oleo calido i quo ꝺcocta ſūt ſicut altea ⁊ abro-tanū ⁊ camemilla. ⁊ neceſſariū ē vt ēplaſtret cū eis q̄ ſūt ſicut ſemē lini ⁊ ſiſia. ⁊ qñqꝫ neceſſariū ē tibi vt emplaſtret cū eis q̄ ſūt ſicut poliū ⁊ olibanū ⁊ her-bus ⁊ cera ⁊ oleū de lilio. ⁊ qñqꝫ ē tibi neceſſariū vt ponas medicamē penetratiuū ita vt ponas vētoſas ⁊ ſcalpelles leuiter: deide vapores cū vaporatōe p-dicta: ⁊ fortaſſe neceſſariū ē ubi vt tribuas i potu le-nia diuretica frigida cū paucis calidoꝝ ſubtiliū ⁊ aliquo narcoticoꝝ: ſicut aniſū cū herbo ⁊ opio ⁊ ſicut filoniū. Ipm eni ē meliꝰ medicam̄ i hꝰ loco. Cu-ra aūt ꝓpe aldubellati cū ſciueris ꝙ neceſſariū eſt vt collectōē faciat ē: qm̄ oꝫ vt tu adiuues cū maturatī-nis q̄ diximꝰ ⁊ addas i eis ꝟtutē cū eis q̄ ſunt ſicut glutē alboti ⁊ vrtica ⁊ abſynthiū ⁊ ireos ⁊ faria her-bi. Et qñ ponūt i eis ea q̄ ſūt ſicut radix vitis albe ⁊ mezeriō ⁊ ſimꝰ colūbinꝰ. Et qñ ſufficit i ea decoctō ficuū cū melle. ⁊ oꝫ vt vtaris i clyſteribꝰ ⁊ ī potibus eis q̄ maturant cū fortitudie ⁊ admiſtres vaporatio-nes ꝑdictas ꝯfortatas cū eis qbꝰ oꝫ eas ꝯfortari. Et multotiēs qdē ē cā tarditatis maturatōis malitia cō-pleſionis calē i phlāte. Cūqꝫ equat maturatō ⁊ illud ſit cū eis q̄ ſūt ſicut genera lactis ebibita ⁊ clyſterizata ⁊ redita ad maturatōē faciēdā ſuꝑ res frās natura ca-lidis ꝑ acciñs ſicut ē aq̄ calida i q̄ fiat encatiſma: tūc ſi nō rūpit admiſtra rupturā faciētia ⁊ cliſteria acu-ta vſqꝫ quo ꝑuenias ad illud i quo ponūt helleborꝰ ⁊ licidis ⁊ alia. Et illud qḋ exteriꝰ ē rege cū vaporatō-nibꝰ ⁊ empl's deforis ⁊ adhibe diuretica fortia ſicut ē acorꝰ ⁊ ſem̄ agnicaſti. Et eis qdē vtriſqꝫ ē ꝓpetas i hoc. ꝓuocāt. n. cū ꝟtute laborioſa. deide admiſtra ea q̄ icarnāt ꝺ medicis pꝛeparatis ad vlcera renū ⁊ ego dicā ea.

Cap. iiij. de apate phlātico i rene.

Polnꝫ eni ꝓuenit a cauſis faciētibꝰ ꝓuenire phlegma.

Cap. v. de ſignis.

Unt grauitas ⁊ tēſio ⁊ miorātō i opatōibus renū: ⁊ nō ē illic iflammatio. Et qñqꝫ ē cū eo mollities i facie ⁊ oculis ⁊ in reliquo corpore. Et ē ſꝑma valde humidū frigidū teuue cū defectu ſi-gnoꝝ q̄ ſūt ꝓpa dura.

Cap. vi. de cura.

St cū emplis calefacientibꝰ ⁊ cū diureticis ⁊ mūdificatiuis. ⁊ oꝫ vt ponat i ea fiducia pluri-ma i lauro ⁊ folijs eiꝰ ⁊ oleo ipiꝰ ⁊ i ruta ⁊ in huiuſmodi ⁊ adminiſtrentur cliſteria.

Cap. vij. de apoſtemate duro in renibus.

Uandoqꝫ ē icipiēs. Et plim eiꝰ ē pꝰ egritudi-nē acuta cuiꝰ qdē cā ē icipiēs. Et plim eiꝰ eſt mā melica currens ad eū: aut ē lapideitas ex apate calō ꝑ frigꝰ qḋ ꝯuertit ipꝫ i lapidē: aut calo-rē igroſſantē ipꝫ: q̄ ābo ſūt cā i hoc ne ꝓueniat ma-turatō. Maturatō. n. ē ſeqnēs caliditatē tēdētē ad equalitatē.

Cap. viij. de ſignis.

Ignificat ꝙ apa duꝝ ē in renibꝰ grauitas ve-hemēs cū q̄ nō ē dolor de quo ſit curādum niſi iu ſcō pꝰ apa calē: in ipo. n. qñqꝫ ꝯmouet dolor. Et de ſignis duri ē paucitas pyxidū ⁊ ſtupor ambaꝝ ⁊ ſtupor anchaꝝ. Et qñ ſtupeſcūt ābo cru-ra. veritas ipſa ābo n̄ eūāt a debilitate. Et accidit i oībꝰ iſtis mēbris iſerioribꝰ areſactio ⁊ extenuatio. Et vria ē ſubtilis pauca i q̄titate: ꝓpterea qr ipſi am-bo paꝝ aquoſitatis attrahūt ꝑ ꝺbilitatē ꝟtutis ⁊ ꝺ-bilitatē expulſiōis eoꝝ āboꝝ: ⁊ ex ꝓuata digōe tēuiſ ⁊ cā i hoc ē opilatō. ipſa. n. prohibet qḋ turbidū ē

penetrare ⁊ plim eius qḋ tenue ē: imo opilatio qñqꝫ captiuat vrinā ⁊ debilitas ꝓhibet virtutē digerere. ⁊ qñ ꝓuenit ex ea ꝯmotio. Et multotiens ꝑducit ad hidropiſim ꝑ opilationē vie aquoſitatis ſan. ⁊ re-ditionē eius ad corpꝰ. Et ꝓpter illud oꝫ i hꝰi egri-tudine vt aſſidue fiat eius ꝓuocatio.

Cap. ix. de cura.

Onſidera radices que ſūt i curationibꝰ du-ritiei epatis ⁊ medicias: nā ille eedē ſūt via curationis duritiei renū. Qḋ ſi neceſſaria ē phlōmia ꝑ multitudinē ſan. meſici fiat. Et cōfert ei qñ pota-rē ſemina i quibꝰ ē lenificatio ⁊ reſolō ſicut ſemen al-maru ⁊ ſemē lini ⁊ ſemē altee. ⁊ fenugre. ⁊ cartamū de quibꝰ fiant pulueres q ſicci manibꝰ i os ꝓijciantur ⁊ miſceant cū eis diuretica ſm neceſſitatē: ⁊ non ſit ſupfluitas i medicinis q̄obrē retineatur groſſū ⁊ ꝯuertatur i lapidē: imo ꝯſidera vrinā eius ⁊ quoti-ens igroſſat ꝓuoca cū equalitate: ⁊ quotiēs ſtat ma-tura. Et de ſignis maturitatis ē ꝙ multiplicatur vri-na. Et cōferūt ei iunctiones ⁊ vaporationes cū eis q̄ ſunt ſicut oleū de coſto ⁊ oleū nardinū ⁊ ſambacinū ⁊ oleū camemillinū ⁊ oleū anetinū ⁊ oleū laurinū. Et de emplis ſūt empla facta ex camemilla ⁊ melilo-to ⁊ ſemie lini. Et qñ neceſſaria ſūt ea q̄ ſūt ſicut bdel-liū ⁊ āmoniacū ⁊ ſerapinū ⁊ adeps vrſi ⁊ adeps le-onis ⁊ medulla vaccina ⁊ ceruina ⁊ alia de qbꝰ fiant empla ⁊ vnguenta ⁊ admiſtrentur. Et qñ neceſſari-um ē vt diſſoluant ea q̄ ſūt ſicut bdelliū ⁊ ammoni-acū i coctione diureticoꝝ. ⁊ ſilr camemilla ⁊ tribuli ⁊ meliloti ⁊ polypodiū ⁊ detur ex eis i potu.

C. x. de vlceribꝰ renum.

Auſe vlceꝝ ſūt ipſemet cauſe reliquoꝝ vl-ceꝝ. Et ſunt cauſe ſeparationis ꝯtinuitatis deide apertionis. Et illud qñ ſit a ſciſſura vene eruptione eiꝰ ⁊ ipius iciſione ꝓpter cauſas no-tas. Et ſūt ꝓpter aldubellati que rūpuntur ⁊ ſūt ꝓ-pter lapidē q egreditur. Et qñ ſūt ꝓpter hu. choli-cos excoriantes: aut viſcoſos excoriationē facientes ꝑ eradicationē ſuā ⁊ ex adherētia ſua cū labore. Et vlcera qdē renū ſunt minoris malitie q̄ vlcera veſi-ce ⁊ q̄ vlcera meatuum inter vtrunqꝫ: ⁊ quā vlcera meatuum inter duo emunctoria. Et cauſa in hoc eſt ꝙ vlcera membri neruoſi difficilioris ſūt ſanatio-nis q̄ vlcera mēbri carnoſi. ⁊ plim qdē accidūt vlce-ra i meatibus ꝓpter generationē materie cholice ex-coriationē faciētis: aut ꝓpter lapidē faciētē accide-re excoriationē. Et qñ fiunt iſta vlcera corroſiua ⁊ qñ n̄ ſūt. Et multotiēs qdē ꝓueniūt ex vlceribus renū fiſtule que nullo modo ſanant q̄uis ſit de illis q̄ ceſſāt a curſu ſuo cū mūdificatione corporis ⁊ curā-tur cū ē eius repletio. Ex illa vero que eſt bone mate-riei nō ꝓuenit magnus timor: neqꝫ etiam timetur ex ea niſi dilatatio ⁊ corroſio. Illa autē que ē male ma-teriei facit accidere dilatationē ⁊ ꝑducit ad ꝑditionē Et ille cuiꝰ ren diſrūpitur moritur ⁊ multotiens ē ali-quid ex capite apatis decline ad exteriora: q̄re rūpi-tur ad exteriora.

Ca. xi. de ſignis.

Igna vlceꝝ renū ſūt ꝙ egrediuntur i vria ſanies ⁊ ꝑtes capillares ⁊ fruſta rubea car-noſa. ⁊ i locis renū qñ ſentit habēt ea dolo-rē. Et qñ antecedit ea mictus ſan. aut aldubellati re-nū: aut dolor ex eradicatione lapis. Et qñ ſignificat ipa ꝑcuſſio eueniēs: aut caſus cum apertio tūc aūt n̄ ſit dolor. Et ſignificat ipa aſſiduatio mictus ſangu. paulatim. Mictꝰ eni ſan. cū ē ex eruptione aldubel-lati aut ſcura vene deſuꝑ poſſibile ē vt ſit aſſiduꝰ du-obus diebꝰ aut tribꝰ. ſi aūt illud ſit plus tūc ſit ꝓpter apertionē aut ꝑ vlcus i renibus aut veſica. nā cū ꝓlō-gatur ⁊ ē illic alteratio coloris: aut ꝯmixtio virꝰ tūc nō ē niſi vlcus i renibus: aut veſica: ⁊ ille mictus ſā. debilitat: qm̄ q̄uis illud qḋ de eo ꝓuenit omni ho-ra ſit paꝝ tn̄ frequētia ꝑducit ad hoc vt efficiatur ſūma pluma ⁊ dr̄a qḋ inē vlcera renū ⁊ veſice ē ꝙ vlcera re-nū ſit cū facilitate vrie ⁊ vlcera veſice ſūt cū difficulta-te vrine. Et cortices in vlceribus renum ſunt rubei Et i vlceribus veſice ſunt albi: aut magis groſſi ſi ſūt i veſica ipa: aut ꝑui tenues ſi ſūt i meatibꝰ. Et cogno-ſcitur etiā dr̄a ꝑ locū doloris: nā locus doloris i eis diuerſificatur ex vlceribus meatuū i medio ⁊ i mea-tu nerui poſt collectionē. ⁊ qñ aſſociatur dolori i vl-ceribus veſice cui ē ꝯmotio oī hora ſicut parturien-tis. Et ſignificatur qñ dr̄a q̄uta ex hoc ꝙ dolor in vlceribus veſice ē difficilior: qm̄ mēbrū ē mēbrū ner-uoſū fortis ſenſus. Et mictus ſan. frequens q̄uis ſit de ſignificationibus vtriuſqꝫ rei: eſt tn̄ i veſica mino-ris q̄titatis ⁊ minoris ꝑmixtionis cū vrina. Et qñ mingunt patiētes vlcera renū ⁊ veſice ſan. pꝰ mictū ſanie: tūc ſignificatur corroſio. ⁊ ſignificāt qñ diffi-cultas vlceꝝ i renibus ⁊ malignitas eoꝝ ꝑ paucita-tē receptionis rectificationis ⁊ lōgitudinē tpis ⁊ mlᵗ-titudinē fecis ⁊ colorē malū viridē i eo qḋ mingitur ex vehemētia fetoris.

C. xij. de cura.

Rimū qḋ neceſſariū ē intēdendum i cura-tione vlceꝝ renū ⁊ veſice ē equatio hu. ⁊ de-clinatio eoꝝ ab amaritudine ⁊ bauracitate ad dulcedinē vt nō faciat venire vulnus pꝰ vulnus. Et dimiſſio oīs acuti ⁊ amari ⁊ ſalſi ⁊ acetoſi. ⁊ mio-ratio potus aque vt minoretur neceſſitas mingendi. Et minorēt motꝰ renū ab eo qḋ ꝓuenit ad eos ⁊ eoꝝ raſio ꝑ illud. Canon eni curationis vlceꝝ ē ges. Et ex eis q̄ equant hu. ſunt phlōmia ſi eſt neceſſaria. Et ſolutio ſubtilis ⁊ tenuis ſine labore penitꝰ ⁊ ſine ſo-lutione hu. acutoꝝ ſubito i vice vna. Et hꝰi enim ex-pellit a corpore expulſionē ſubtilē cum declinatio-ne ad partē que ē alia a parte renū. ⁊ dum nō admi-ſtras ſolutiuū cholerū ē melius vſqꝫ ad neceſſitatē. Et melius qdē ē vt eques māꝫ ⁊ educas illam poſt illud ꝓprie vomitū. Uomitus nāqꝫ ē melius quo re-nū vlcera curantur ꝓpterea qḋ mūdificat ⁊ euacuat ⁊ propter hoc ꝙ trahit hu. a cōtrario ꝑtis renū. ⁊ qñ qꝫ ē vſus vomitus frequēs ſufficiens ad illud excu-ſans ab alio. ⁊ melius quidē eſt vt prouoces ꝑius cū ſeminibus: deide ꝑuenieris ad vomitū. Et oꝫ vt vo-mitus fiat ſuꝑ cibū cū eo qḋ facilē efficiat ſicut melō ⁊ eius ſemē ⁊ ꝓprie ſemē eius cū vino dulci: ⁊ cū eo

qꝺ eſt ſirop⁹ acetoſus cū aqua calida. ⁊ oꝫ vt nō fiat commotio vehemens cū labore. Et ex eis quidem que hn̄. temperant eſt ſinmereſaquam melonis· rōa ni ⁊ vnā· ⁊ alkekigi ⁊ papauer. Et de radicib⁹ quas te oꝫ conſiderare eſt vt cum dolor fit fortis curet̃ do lor prius: deide vlcus. Et cū vlcus eſt recens ⁊ quo tiens rumpitur apa eſt eius curatio facilior. Et fortaſ ſe ſufficiunt pillule de amilo cū ſiropo vio. Cū autē cronicum fit res fit difficilis. Et oꝫ vt ꝓperes i mū dificando: i leni quidē cū diureticis lenibus ſicut eſt ſemē alkakigi ⁊ altee vſqꝫ ad acceptionē ſeniculi: ⁊ in malo quidem ⁊ maligno cum eis que ſunt ſicut capi lus veneris: lꝫ ſit tēperatus ⁊ ireos ⁊ faria herbi. Et eſt neceſſarium vt aggreges iter potationē ⁊ empla ſtionem cum egritudo eſt maligna: ⁊ fortaſſe conſe runt i ea ſiropus ꝯ ruta ⁊ ſiſia. ſi autem mundificetur tunc ſis occupatus i ſigillatione vt non eueniat cor roſio. Et oꝫ vt quieti adhereant ⁊ nō labor: ēt quātum poſſibile eſt: immo oportet vt ſit contenti de exerci tio fricatione extremitatū ⁊ ꝑcuſſione quā facit exerci tium vaporatione ſicca: ita vt nō ꝯcedas eis icisionē ⁊ alia ⁊ ꝓprie cū aſſueti fuerit exercitio: deide ſanant gradatim exercitio vtantur leui vſqꝫ quo redeant ad conſuetudinē i motu ſuo. In cura vero ipi⁹ vlceris oꝫ vt i primis dimittatur coitus. Coit⁹ nanqꝫ noci uus eſt illis valde ꝓpter multitudinē motuſ exercitij ⁊ ſufficiat fricatio: quā ipſa eſt iuuatiua ⁊ attractiua ſan. ad corpus. ipſorum vero regimē cū medicinis oportet vt ſit cū exſiccatiuis abſterſiuis ſine mordica tione. Qꝺ ſi vlcus non fuerit cū illa malitia ſufficiat illud qꝺ eſt temperatū in abſterſione ⁊ exſiccatione ⁊ ſi eſt malignum eſt neceſſarium illud qꝺ forti⁹ mū dificat ⁊ lauat: ⁊ qꝺ eſt vehementioris exſiccationis vt prohibeat ſordes: ⁊ poſt illud qꝺ eſt vehementio ris ſtipticitatis ⁊ ꝓhibitionis vt ꝓhibeat effuſionē hu. malorū ⁊ cū mundificatur ⁊ exſiccatur ⁊ adner tuntur ab eo materie eſt ſanatio. Et oportet vt com miſceat cum medicis vlcerum oībus glutinationē ⁊ frigi facientia ſicut ſunt amilum ⁊ dragagantum ⁊ frigi de gūme. nā glutinatio eſt ex eis que ponunt vlcera minuta ab excoriatione eorū que tranſeūt ſup ea. Et que de eis eſt vnctuoſa ſicut lacca facit carnem mem bri. Et illud quidem ex quo ipm nutritur ſpiſſius ⁊ ūne runt preparatio i ad ſigillandū. ⁊ oꝫ iterum vt mi ſceantur cum eis diuretica ⁊ medicie ſubtiliatiue vt faciant peruenire ad ipſa medicinas rectificantes ⁊ ſigillantes: lꝫ ipe in ſeipſis noceant ⁊ ꝯmoueant. Et quā neceſſariū ē vt miſceantur cum eis narcotica ex herbis ſicut hyuſquiamū album ⁊ mandrag. ⁊ opi um ⁊ hyuſquianum nigrū ⁊ illud ꝓpter ſedationē doloris ⁊ exſiccationem ⁊ repercuſſionē. Cūqꝫ ſcis ꝙ i vlceribus eſt ſordes tunc da i potu abſterſiuum i quo eſt fortitudo prouocationis ſicut aqua zuccari ⁊ aqua mellis cum quibuſdā ſeminibus donec ꝓuo cet ⁊ lauet: deide conſequenter adhibe exſiccatiua. ⁊ medicie ebibite quibus curatur qꝺ nō eſt malignū valde de vlceribus renū ſūt ſicut ſemē altee ⁊ ſemen a luarū ⁊ radices eorū cum aqua mellis ⁊ ſemē alka kingi ⁊ aqua vue vulpis ⁊ proprie mōtane: ⁊ iterum ſemē cucumeris ⁊ bolū armenū cū iuleb: ⁊ capillus veneris cū aqua mellis. Et radici ligritie ieſt exſicca tio ⁊ mundificatio ⁊ maturatio ⁊ glutinatio. Et iterū ſemē lini ⁊ dragaganti cū ps. i. ⁊ polypodij ptes. ij. cū aqua mellis. Et iterū grana pini ⁊ ſemē citroli ſu mantur de quibus puluis factus quātum palma plena eſt ſumatur. Et iterū de ſemine papaueris torrefacti ⁊ ꝯtriti ſumat. ʒ. i. ⁊. ß. in qua bulita ſūt ſquinātum ⁊ radix liquiritie. ⁊ fortius eis ꝙ diximus ē petroſelinū aut daucū cum vino odorifero ⁊ iuuatur bolo ar meno. ⁊ iuuatur ſumēdo i potu bdellij diſſoluti cū gumma albori ⁊ terre ſigillate ptes equales ⁊ ſit do ſis perueniēs ad auſ. i. i vino dulci. Et iterū faria her be ē fortis mūdificationis ⁊ exſiccationis ſola. Cūꝫ cum ea aggregantur ea que ſunt ſicut terra ſigillata ⁊ acatia ⁊ ſuccus herbe hircine ꝯplet iuuamentum ei⁹. Et ireos etiā ē forte cū quo fiat h̄ opatio ⁊ ſiſia. Cō poſita autē ſūt ſicut illud qꝺ fit ex ſeminib⁹ cucu. ex corticati granis. xxx. ⁊ ex granis pini. xij. ⁊ ex grāis amigdale. v. numero ⁊ ex croco qꝺ ſit equale pōde ri eorū ⁊ bibatur i ieiunio. ⁊ ſi caliditas ē vehemēs lo co granorū pini ponant genera citroli. Et iterum de granis. xx. grana ⁊ de grāis cucu. xl. grana polypo dij. ʒ. i. ß. bibatur cū lb. i. ⁊. ß. aque i qua bulite ſit ſpi ce celtice ⁊ ſe. apij. amborū aū. ʒ. viij. vſqꝫ quo redijt ad quartā. Et iterū terre ſigillate ⁊ ſan. dra. ⁊ caſtorei ⁊ ſemē melonis ⁊ ſe. apij. ⁊ ſe. cucu. ⁊ ſe. cucur ⁊ ſucci ligritie: lacce ⁊ ariſtol. ⁊ amigdale pini magne ⁊ pa paueris ⁊ ſe. hyiugami albi parteſ equales i potu dē tur ſꝫ qꝺ exigit illud qꝺ ē pn̄s cū rob. ⁊ iterū de gra nis pini magne. xxx. numero amigdale excorticate grana. xx. dactilorū carnoſorū grana. xv. fructus cap paris an̄. iiij. croci anr. i. et. cōficient cum rob. ⁊ ad miniſtrentur. Cūꝫ dolor fit fortior oꝫ vt a curatione vlceris ſeꝑatio fiat ⁊ curetur cū h⁹ i medicamie. ℞. ſe. hyuſqami albi. ʒ. i. ſextā opij kirat. i. ſe. citroli ſe. lactuce amborū aū. ʒ. i. ſe. portulace. ʒ. i. ipꝫ eni ſedat dolorē i diſpoſitione. Et qū dolor ē ꝑuus ſedat ipꝫ potus lactis aque ⁊ potare ſiropum viol. Et de for tibus ſunt diacalamentum ⁊ troc. ⁊ alkakingi ⁊ tro. aſclepiadis ⁊ tro. Diaſcoridis ⁊ ſuffuſ regis ariſtol. ⁊ regimē kakigi mōtane. ⁊ ſuffuſ camedreos ē fortiſ valde. Et multotiens ꝯferunt cliſteria dyſenterica ſm ſenitaā viciniratis. Et quā adminiſtras emplā h⁹ generis ponēdo ſuper dorſum ⁊ apud ſtricturā me dij ⁊ loca vacua ſicut illud qꝺ fit de faria herbi de cocta cum vino ⁊ melle. Et iterum qꝺ fit ꝺ roſis ſic cis ⁊ lenib⁹ ⁊ melle ⁊ granis mirthi ⁊ empletur cū eo: ⁊ hoc quidem prohibet putrefactionem dilata tam. Et de vnctionibus ſunt ſicut oleum de alcanna ⁊ oleum arboris maſticis: ⁊ oleum de cydonijs cū quib⁹ quā miſcet qꝺ ē ſicut ſtorax. ⁊ quā ē neceſſarium illud qꝺ eſt ſicut adeps anatis ad leuificandū. Fiſtu le vero curationē non habēt niſi exſiccationem ⁊ pro hibitionem corruptionis. Exſiccatio quidem fit cū aſſiduatione mūdificationis corporis ⁊ cautela a re pletione ſm qualitatē ⁊ quātitatem: ⁊ hoc quidē ſuffi cit i curatiōe ei⁹ q̄ nō ē maligna. Maligna vero oꝫ vt curet̃ cū hoc ⁊ cū eis que ſūt fortiora eo ſicut ſūt empla ⁊ potatōes ꝓhibentia putrefactionē: ſicut ſūt ſtiptica nota cū abſterſiōe cū quib⁹ nō ē mordica tio de mūdificatione. Cibus oꝫ vt ſit cibus boni chimi ex carnib⁹ auium quas ſcis. de piſcib⁹ alra drachi ⁊ olerib⁹ boni chimi frīs ſicut ſūt atriplices ⁊ bliti. ⁊ dum vlcera ꝑmanēt mala oꝫ vt dent aſſa ta ⁊ ſicut ē vitelli ouorū ſorbiliū ⁊ gradatim ꝑueniat ad gallinā pinguē. ⁊ atriplices ⁊ genera lactis cōfe rūt eis quū ea digerūt. Qꝺ ergo ē ſicut lac aſininū ⁊ lac equinū ēt ⁊ lac camelinū ꝯfert eis: quā lac rectificat mās vlcerū ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cum ſua retētiōe. Et qꝺ eſt ſicut lac vaccinū ⁊ ouinū aggregat ad illō additionē i ꝯfortatōe mēbri cibatiōe eius. verūtamē lac aſininū ⁊ caprinū iuuatiuū eſt ex pte rectificatōis ꝯplonis ⁊ ablutiōis ⁊ ex pte ꝓprietatis eſt magis iu uatiuum quā illa duo ⁊ ꝓprie qꝺ eſt nutriri iu domo. Et fortaſſe eſt ꝯueniens vlceribus i quibus ſcitur di ſpoſitio ei⁹. Et oꝫ vt miſceat̃ cū lacte eorum ⁊ cibis ipſorū quas ipſi ſumūt aliquid ex medicinis rectifican tibus vlcera ſicut eſt dragagantū ſumptis i ponbuſ generib⁹ lactis poſt mūdificationē ⁊ amilū ⁊ gūmi ⁊ exſiccatiua ēt ⁊ aliquid de diureticis ⁊ ſeminib⁹ faciē tib⁹ glutinationē. ⁊ quā bibit lac nō comedat p⁹ ipꝫ aliquid donec deſcēdat. ⁊ ſi ei⁹ tardat deſcēſio miſcea tur cū eo aliquid ſalſū. ⁊ quā ponāt i eo ſal ⁊ mel. Et lac ꝯueniēs ē ei loco aque ⁊ cibi ſiſis. Et cū deficit pus eſt iuuatiuū lac cameli ꝑ hoc qꝺ ſigillat ⁊ gluti natio nē fac̃ ⁊ ꝯfortat. ⁊ ē ei vt bibat genera lactis cū ſitis adeſt. Olera aūt ⁊ fruct⁹ que ei ꝯueniūt: ſunt melones ⁊ citroli ⁊ pira ⁊ zarur ⁊ granata dulcia ⁊ cydonia. Et de ſiccis quib⁹ i vtendū ē miſis ſunt amigdale ꝓprie torrefacte ⁊ fiſtici ⁊ auellane ⁊ grane pini ꝓprie ⁊ alcaſbu. Et dimittāt fic⁹ ſiccaſ: quā male ſunt ad vlcera abſtergentes ea: ⁊ ſcalpellantes ipſa ⁊ exſiccantes ea: ⁊ in ipſis eſt lacticinium occul tum. Et oꝫ vt deuitet oīe acetoſum fortis acetoſita tis: ⁊ oīe acutum ⁊ oīe ſalſum ⁊ oīe quod eſt ve hementis dulcedinis.

Cap. xiij. de ſcabie renum ⁊ meatuum.

E genere vlcerū eorū eſt ſcabies. Et cauſe ei⁹ ſꝫ plim ſunt bothor que apparēt ſup eos ex hu moribus cholericis ⁊ bauracbijs: deinde vl cerantur.

Cap. xiiij. de ſignis.

Sunt cū ſignis vlcerū i exitu ei⁹ qꝺ egredit̃ cū cōmotiōe ⁊ prurituı i loco renū cui admiſcet̃ pūctura. Et quā magnificat̃ cū ea dolor. et illud qꝺ egredit̃ de ea q̄ fit i meatib⁹ pāniculoſū ē.

Cap. xv. de cura.

Confert ei phlebotomia baſilice ſi ē corp⁹ totū ple nū ⁊ maius iuuamē eī i omni diſpōne ē phlo mia baſilice: ⁊ vētoſatio loci renū. Et admini ſtratio mūdificatiōis corporis ſemꝑ ⁊ ꝓprie cū vo mitu. Et ꝯfectiōes ex auellānis ſiſes de ſeib⁹ cū boli armeni: ⁊ ſucci liquiri. eqs ptib⁹. Et cib⁹ ſit q bn̄ digerit ⁊ ē boni chimi ſic vitelli ouorū ⁊ q̄ iuſſant ⁊ pullos ſic pulli cū atriplicib⁹ ⁊ ſpinachijs ⁊ blitis.

Cap. xvi. de lapide renum.

Communicāt renes ⁊ veſica i cā generationis lapidis. ⁊ illud ē quā lapidis gnātio nō cōple tur niſi ex mā patiēte ⁊ v̄tute agente. Mate ria v̄o eſt hūiditas viſcoſa groſſa ꝑ lactis: aut ſaniei aut ſan. aggregati in apate ⁊ hoc ē raro. Uirtus v̄o agens ē calitas egreſſa ab equalitate. Et mā quidē hꝫ duas cās quarū vna ē mā materie: ⁊ ſcōa ē retētor māe.

Mā v̄o materie ſūt cibi groſſi ex generib⁹ lactis ⁊ ꝓprie ſpiſſis ⁊ caſeus ⁊ ꝓprie humidus ⁊ carnes groſſe ⁊ carnes auiū paludeſtriū ⁊ magni corporis ⁊ caro camelina ⁊ vaccina ⁊ hircina ⁊ q̄ de ſilueſtri b⁹ igroſſatur: ⁊ piſces groſſi ⁊ cibi de patellis oēs ⁊ panis viſcoſus ⁊ crudus ⁊ azym⁹. ⁊ tri. ⁊ ſorbitiōes ⁊ ſiſia ⁊ aldarmacha viſcoſa ⁊ ꝯfectio de melle viſco ſa ⁊ fruct⁹ acetoſi ⁊ difficilis digōis: ⁊ illi q generant humorē viſcoſū. ſicut mala imatura ⁊ ſicut vitri ⁊ ca ro pirorū. Et ex aqs turbide ꝓprie nō cōueniētes di uerſe: ⁊ nigra vina ⁊ groſſa ⁊ ꝓprie quā digō ē debil ꝑꝑ debilitatē v̄tutis digeſtiue: aut ꝑꝑ multitudinē cibi qꝺ ſumit̃ ⁊ deſtruit virtutē: aut ꝑꝑ malitiā ordi nis ⁊ exercitij ſup repletionem. Et quā eſt mā ſanies vl cerū i eis aut i alijs. Retētor aūt materiei ē debili tas expulſiue i renib⁹ ꝑꝑ ꝯplonē: aut apa calida ⁊ he riſipila ⁊ vlcera i renib⁹ ⁊ retinent̃ i eis ſuꝑfluitateſ re ſidentes oīs aquoſitatis q̄ ꝑuenit ad eos: aut ex ve hementia caliditatis i eis ⁊ retinet ſuꝑfluitates ⁊ facit eas lapides antequā expellant ⁊ attrahit eā ad eas ante digeſtionē integram a ſuperiorib⁹ corporib⁹. Et hec caliditas aut ē ſeparabilis: aut iſeparabilis: aut acci dens ꝓpter laborē: aut acceptionē calefaciētis: aut ꝓpter opilationem ſuꝑfluitatū aggregatarū: aut fri gus ꝯſtringēs: aut apa ata opilantia ⁊ hoc ē plurimū ⁊ ſtra ⁊ dura ⁊ coitas mēbrorū ꝓpinquorū ſicut inteſti norū ⁊ aliorū ⁊ quā ꝯmunicāt renes tunc accit i eis opi latio. Et iſte res omēs ēt iueniunt̃ i veſica cū lapidis quāuis differāt vtriqꝫ lapides. ē cui ille q i renib⁹ ē le uior paruꝑ ⁊ minor ⁊ magis declinis ad rubedinē ⁊ ille q eſt i veſica ē durior ⁊ maior valde: ⁊ magis ꝺ cliuis ad nigredinē ⁊ ad citrinitatē ⁊ ad albedinem lꝫ generet̃ i ea lapis q minutatim frangit̃. Et iterum ſi ē lapis renū ⁊ generat̃ ſm plm ⁊ nō adhuc mingit̃ tūc ē ſedimē vrine intentū cū eo: ⁊ ſi ē veſice ⁊ diſcer nit̃ ſm plm poſt ſeꝑationē vrine: tūc eſt ſex ſan. deī de aſſociat̃ ei ⁊ diuerſificat̃ ab eo. Et ille cui pluri mū aduenit lapis renū ē pinguis: ⁊ ille cui plm ad uenit lapis veſice eſt extenuatus. Et ſenib⁹ pluri mū aduenit lapis renū quā lapis veſice: ⁊ infantibꝫ ⁊ eorū q illos ſequunt̃ eſt cōuerſo. ⁊ plm huius fit iter īfantiā ⁊ pubertatis initiū: ⁊ illud ideo quā v̄tus ex pulſiua i īfantib⁹ ⁊ adoleſcentibus ē fortis: q̄ expel lit a ſuꝑioribus mēbris ad illa q̄ ſunt īferi⁹. In ſe nibus v̄o v̄tutes renum ipſorū debilitant̃ valde. Et iterū quā īfantiū ⁊ adoleſcentiū ſubtiliores ſunt hu. tūc ꝑꝑ hoc penetrāt i renibus eorū: ⁊ ſenū hu. ſunt groſſiores: q̄ nō penetrant i renib⁹ eorū. Et q⁹ plm gnānt lapis i īfantib⁹ eſt ꝑꝑ appetitum eorū ⁊ motū ipſorū ſuꝑ repletionem: ⁊ q̄ potant lac ⁊ ꝑꝑ cōſtrictio

nam meatus veſice eoꝝ: ⁊ in ſenibꝰ ꝑꝑ debilitatē di/geſtiōis ipſoꝝ: ⁊ ꝑꝑ hoc indicauit: Hyp. ꝙ ipſe i ſe/nibꝰ nō ſanat. Et ōis vrina i qua ē hu. plurimꝰ ē di/gnioꝛ vt ex ea generet lapis. ⁊ ē illa ex qua cū deſcē/dit gnātur ſal ⁊ ē eiꝰ ſal plurimꝰ. Sal aūt gnātur ab aquoſitate i q̄ ē terreſtris plūma quā aduſſit caliditas. Et vrina qdē īfantiū pluris ē ſalis ꝙ̄ vrina ſenū: nō qm̄ terreſtreitas eiꝰ ſit plīma: imo qm̄ caliditas i eis ē plus ⁊ terrenitas eius i aduſtiōe ē ꝓfundioꝛ. Et ꝑꝑ hoc vrine eoꝝ ſūt turbide ꝑꝑ multitudinē pmixtio/nis ipoꝝ ⁊ ꝑꝑ raritatē corpoꝝ eoꝝ: qꝛ ſoluit ab eis plīmi aquoſitatis cū reſolōne occulta. ⁊ dignioꝛ pue roꝝ vt i eo generet lapis ē ille q ē ſicce nature ſcōm plīm ⁊ calidi ſtōi. Et nō exſiccat ſ; plīm nā niſi ꝓpter attractionē humiditatū ad ipſiꝰ cpar: deide mēbra vrine ipſiꝰ: ⁊ qm̄ ē illic calitas ē cā efficiēs pn̄s. ⁊ ad vltimū ſiccitas nature facit vrinā groſſiorē ⁊ plimā. Et i illo in quo ē ſedimen arenoſū non aggregat la/pis qm̄ mā nō eſt coartata ⁊ neq̄ aduenit: ⁊ iterum cā plima ⁊ ſi ipa eſſet plima: eēt primū qd gnāret ab ea lapis magnus durus niſi eēnt plima: ſed ē moll' ſuſcipiēs ꝯiunctionē: ⁊ ſi nō: non multiplicaret eius ſeparatio i vrina. ⁊ cū forma ſit: hoc ſcias ꝙ mā nō eſt nꝫ ꝑꝑ cām i ſeipam: nꝫ ꝑꝑ vehementiā caliditatiſ eiꝰ qd i lapide ꝯuertit nō ſuſcipientē ꝯtinuationem. Et ſignificat fortitudinē expulſiue ⁊ hꝰ i iudiciū plīm nō ē neceſſariū. ⁊ ſciaſ ꝙ paꝝ accit puellis ⁊ mu/lierībꝰ lapis i veſica qm̄ meatꝰ veſice earū. q. ad ex/teriora breuioꝛ ⁊ latioꝛ ē: ⁊ paucoꝝ aufractuū ⁊ i bre/ui de facilitate expulſiōis ē qd nō eſt in lōgo. Et de hūtībꝰ lapidē ſunt qbus fuit paroxiſmi generandi lapidē ⁊ mingendi eū. Et qn̄ꝫ aggregatur ⁊ fortaſſe egredit cū vrina aduenit eis ſicut in colica. ⁊ ſpaciuꝫ in hoc ē diuerſum iter mēſem ⁊ vſq̄ ad annū. Et ſi ille q ꝯſueuit tollerare lapidem magnū alleuiatur ꝑ alios dolores ueſice: ⁊ ſignificat illud ꝙ mēbrūꝫ nō ſuſcipiēs ꝑpationē velociter nō ꝑpatur ꝑ huiuſmōi neq̄ ꝑ dolorē clamoſum cū tollerat dolorē lapidis cū magno lapide: tūc vnuſquiſq̄ amboꝝ ſi ſingula/re fiat ꝑpat. ⁊ ſcias ꝙ lapis renum ⁊ veſice eſt ex eis que hereditantur.

Cap. xvij. de ſignis.

Signoꝝ aūt lapidis q eſt in renibus primuꝫ ē vrina: ⁊ ē ꝙ ſi vrina i primis ē groſſa deinde i cipit ꝯuerti ad tenuitatē ⁊ attenuatur ꝑꝑ rete/ntionem turbidi tūc exiſtima eius generationē ꝙ̄uis qn̄q̄ mingat in pricipio rei tenuis. ⁊ generatio eiꝰ i principio rei groſſa ē magis ſignificatiua ſanitatis virtutis ⁊ dilatationis meatuū. Et qn̄ꝫ eſt cum eo ſe dimen plīm ſimile ſedimini quod ē in egritudinibus cpatis. Et ꝙ̄to plus eſt vrina vehementius clara et magiſ aſſidue clara ⁊ pautioris ſediminis ſignificat ꝙ lapis eſt durioꝛ. Et dicitur ꝙ qm̄ ſani ⁊ proprie ſe/nes mingunt nigrū cū dolore: aut abſq̄ dolore idi/cat ꝙ lapis ꝯplet in veſica: ⁊ ꝯfirmat ſignificatio in oibus illis ſi vides vrinam reſidentem: ⁊ eſt arena il/la tendens ad rubedinem ⁊ citrinitatem ⁊ ꝯfortat il/lud ſi inuenitur grauitas in chatin ⁊ doloꝛ ⁊ ſi. q. re/tineat aliquid cū mouet ſup eum ſentit in eo quod ſequtur alchatin ſignificat magis fortitudinem virtu/tis ⁊ amplitudinem meatuū. Et vehementioꝛ doloꝛ q ſit ꝑꝑ lapidem renū cū i primis generat ē qꝛ ꝯſtrin/git. Et ꝓpterea qꝛ innitit cū mouet incidit in meati/bus ⁊ ꝓprie i meatu veſice facit dolorem cū mouet ab eo. In dupōne vero ꝯgelatiōis eius ⁊ quietis pa/tientis ipm cū non ē repletio vehemens coartās cō/mouens lapidem inuenit retētio grauitatis tm̄. Et repletio cibi facit ipm vehemēnius excitare dolores ⁊ ꝓprie qm̄ deſcendit cibus ad inteſtina ⁊ pertranſit ea: cū aūt euacuantur ⁊ expelliant ſupfluitates ex in/teſtinis dolores ſunt quietiores. Signa vero mo/tus lapidis ſunt grauitas doloris ⁊ eius vehemen/tia ⁊ deſcenſio eius ex alchatim vſq̄ ad inguina et ad emunctoria ⁊ tūc iam ꝑuenit lapis ad meatuꝫ ve/ſice. ⁊ cū ſedat ille doloꝛ: tūc iam ꝑuenit in veſica.

Cap. xviij. de curatione.

Dicamus hic curatiōes q̄ ſunt lapidis renuꝫ ꝓprie ⁊ cōes ei cum lapide veſice: deide facia/mus ad lapidē veſice caplm ſingulare ⁊ cura/tiones ſingulares ꝓprias. Intentiōes qdē q̄s me/dici i curatione lapidis itēdūt ſūt abſciſio materiei eiꝰ: Et ꝓhibitio generatiōis ipſiꝰ cū abſciſiōe cāe. Et rectificatio eiꝰ: deiñ mūdificatio: ⁊ cōminutio ip/ſius ⁊ fractio eiꝰ: ⁊ cōpreſſio ipſiꝰ: ⁊ eradicatio eius ex ſuo ſuſpēſorio cū medicinis q̄ illud efficiūt: deiñ eiꝰ extractio ⁊ ſubtiliatio i ipſo ⁊ ordine eiꝰ. Et illō ꝯplet cū medicinis ꝓuocatiuis: aut cū adiuuātibus deforis: deide ē regimē ſedās illud qd ſequtur ide de doloribꝰ ⁊ rectificatio eiꝰ quod accit in eis de vlceri/bꝰ. ⁊ ſunt qdā q laborāt extrahere ipm ꝑciſionē ſuꝑ ⁊ ꝑ dorſū: ſed ē magis timoꝛ i eo ⁊ ꝑpō eiꝰ q rōneꝫ nō hꝫ. Materiei autē abſciſio ꝑparat i pn̄is cū/ēione eiꝰ ꝑ ſolōnem vētris: aut ꝑ vomitū: deide ab/ſtinēdo a cibis groſſis ⁊ aqs turbidis ⁊ equādo qd comedit ⁊ ꝯfortādo ſtōꝫ ⁊ faciēdo vt digō ſit bona. Et cū exercitio tēperato i tpe vacuitatis ⁊ fricatione eiꝰ qd in medio ſtringit ⁊ leniēdo nām vt declinent hu. groſſi ad latus fecis ⁊ ñ fiat ex declinatiōe fecis coartatio renū. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad hoc ē aſſidua/tio ꝓuocatiōis cū eis q̄ lauāt veſicā de ſcibꝰ diureti/cis. ⁊ de illis q̄ bona ſūt apud illud ē aqua ciceris ⁊ aqua carnis: ⁊ aqua foliorum raphani: ⁊ raphanus ipſe ꝓprie minutꝰ humidus. Et cū ſupuenit ei ſpacī/uꝫ dicꝫ admiſtret diureticū forte. In pueribꝰ vō ꝓ/hibet gnātionē lapidis ſumere i potu vinū albū ſub/tile pmixtū. Et iuuat a cliſteribꝰ lenibꝰ tp̄atis ꝑ illo qd educūt de fece ⁊ leniūt nām. Et qn̄ꝫ ponūt i eiſ ex ꝓ/hibitiuis gnātionis eiꝰ ē vomitꝰ poſt cibū ⁊ multꝰ vſus eiꝰ. Ipe. n. expellit ſupfluitates groſſas ꝑ viaꝫ ꝯrariā vie cuiꝰ motꝰ ē ad renes: ⁊ facit latꝰ renū mūdū ⁊ vacuū: ⁊ balneū ⁊ renes fortaſſe ꝑuenīūt ad lubri/citatē eiꝰ. ⁊ qꝛ ꝫ extrahūt mās ad illud qd de corpe apparet ⁊ auertūt eas a renibꝰ. Et qm̄ multꝰ vſus ē eoꝝ mollificāt btutē ⁊ debilitāt btutē renū. Et ſilr ſi admiſtrent i hora i q̄ nō ſūt neceſſarie lenificatio ⁊ medicine/ ſedatio doloris. Facit enī renes ſuſceptibiles mate/rierū effuſaꝝ ad eos ꝑꝑ mollificationē ipſoꝝ: ⁊ dor/mire ſup dorſum ē ex eis q̄ lapidi ꝯferūt. Medicine vero ꝯuenientes cū ſūt ſcḋm plīm medicie amare q̄ nō ſūt valde vehemētis caliditatis ⁊ addāt i eā. Et omnis cuiꝰ iciſio ē vehemētior: ⁊ cuiꝰ calitas ē mioꝛ ē me/lius. ⁊ oꝫ vt ille q̄ ſūt lapidis veſice ſint vehemētius calide quā ille q̄ ſunt lapidis renū. ⁊ eſt hoc genꝰ me/diciarum aliud: quare opō nō ꝓportionat ad caliditatē ⁊ ſcḋm. imo non faciūt illud qd efficiūt niſi cū prope/tate. ⁊ mediciarūꝫ ꝯuenientium q̄dā ſūt que nō ſunt cū ſuperfluitate i virtute ⁊ natura eaꝝ ē ad cōminuē/dum lapidē ꝑuum. ⁊ illaꝝ q̄ nō ſūt cū vehemētia q̄/dā ſūt q̄ ſūt vehemētis virtutis ſ; lapidē renū: ſꝫ ſūt ꝑue btutis ſ; lapidē veſice: aut ñ hñt virtutē ad illū ſicut lapis iudaicus. Et q̄dā eaꝝ ſūt q̄ ſunt fortes ſ; lapidē renū ⁊ opantur i lapidē veſice. Et q̄dā ſūt for/tes vehemētes i vtriſq̄ lapidibus ſimul: ſicut auis q̄ noīatur altragulidos. ⁊ ſicut cinis ſcorpionū. Et cū ꝯponūtur ex medicīs ad lapidē medicie oꝫ vt adiū/gant eis ſpēs medicinaꝝ q̄ eas adiuuēt ad opandū qd efficiūt de qbus ſūt medicie fortis ꝓuocationis ⁊ extrahunt i vrina groſſa illud qd eradicatur de la/pide ⁊ cōminuitur. Et de illis ſūt medicie i qbꝰ ē al/teratio eius qd alie mouēt medicie ⁊ morātur vt ſua mora ꝑficiāt integritatē ſue opōnis. Et iſte medicie ſi ſīt velocis penetratōiſ ꝑꝑ pīguedinē i eis ⁊ viſcoſitatē ⁊ ſīt cū hoc faciētes digōnē: ſicut gūma feniculi: ⁊ de illis ſūt medicie velocis penetrationis ⁊ mūdificatio/nis ſicut piper ⁊ allea. Et medicie ꝯfortantes mēbrū apud diuerſitatē ipreſſionū i eo ⁊ motuū ſup ipm: ⁊ ſūt medicie albezarcan ſicut ſpica ⁊ caſſia ⁊ alie. Et de illis ſūt medicie i quibꝰ ē ſtipticitas ſubtilis ſicut ſūt robub fructuū ⁊ ꝯſeruāt mēbrū. Et qn̄ꝫ miſcētur cū iſtis medicis medicie ſedātes dolores cū proprietate aut ſtupefactione cū ſua ꝓuocatōe. Cūq̄ ꝯponimꝰ mediciam ſcḋm hāc formā: opatur virtus naturalis i ea: q̄re vtitur eis q̄ ad lapidē ſt apud lapidē poſtq̄ vſa fuerit illis ad hoc vt ꝑuenirēt ille q̄ ſūt ad lapidē ad locū lapidis: ⁊ tūc vtitur liq̄factiuis ⁊ lenitiuis illic vt ꝑmaneat mā lapidis ⁊ faciat ipaꝫ morari vt opa/tionē ſuā efficiat ꝑ hoc ꝙ dn̄atur ei virtus admiſtra/tiua: cū iā ante illud vſa fuerit illiſ faciētibus penetra/re q̄ feſtinare fecerit illas ad lapidē faciētibꝰ ad lapi/dē. Et cū vtitur cōminuentibꝰ ⁊ ꝯprimētibꝰ ⁊ faciūt opationē ſuā pigreſcūt medicie morari faciētes ⁊ ꝓ/uocatiue ⁊ penetratiue. Cū aūt extenditur doloꝛ ad/miſtra ſtupefaciētia ſ; qȝ̄ē regula cognita i ꝯpoſitio/ne mediciarū. Et qn̄ꝫ eſt neceſſarium vt in medicina ſingulari vna ſint plures haꝝ ꝓprietatū. Nūc qdeꝫ numeremꝰ medicias ꝯminuētes lapideꝫ ⁊ extrahē/tes ipꝫ.

C. xix. de medicis ꝯminuētibus lapidem.

Et ſūt ſicut coſti radix: ⁊ radix rubei: ⁊ bdel/liū ⁊ radix ſile ⁊ cort. radicū aldemeſt. ⁊ ci/cer nigrū ⁊ ꝓprie aqua eius ⁊ ſemē altee. ⁊ fructus alkaraſie ⁊ gūmi alzarur. ⁊ i alzarur ē virtuſ i hoc: ⁊ tribuli ⁊ radix eoꝝ ſūt boni ad illud: ⁊ radix albaſce ⁊ ſqlla ⁊ acetū eius ⁊ oxymelle ipius: ⁊ apiūꝫ montanū ⁊ calamentū ⁊ abſynthiū ⁊ caſſia: ⁊ radix caroli cāpeſtris ⁊ xilobal. ⁊ carpobal. ⁊ opobal. ⁊ radix eius eſt fortis valde: ⁊ ſemē malue cāpeſtris ⁊ cardus ⁊ aqua radicis eius ⁊ ſcolopēdria ⁊ capillus veneris de quo ſumatur pōdꝰ. ʒ. ij. i aqua raphani ⁊ apiū radix aihel ⁊ ſemē canabis ⁊ virga paſtoris ⁊ ꝓprie romana ⁊ cyminūꝫ cāpeſtre: ⁊ radix pēta/philon ⁊ aq̄ eiꝰ ⁊ cāepitheos: ⁊ polū: ⁊ radix aſpa/gi ⁊ ſemē aperi egyptiaci ⁊ cortic. radicū lauri: ⁊ ſemē raphani ⁊ ſcordeon: ⁊ extremitates vitis albe ⁊ ruta agreſtis. Et iteꝝ bauracb armeni de quo ſumantur pōdus auf. v. ⁊ conficiatur cū melle ⁊ potet i aqua raphani tribus diebꝰ. ⁊ iteꝝ ſcorie vel ſcorīre auf. i. cū aqua tepida. Et dixerūt qdā ꝙ ſi ſūant. lxx. gra/na piperis ⁊ optime terant ⁊ fiant ex eis. vij. troci. ⁊ detur i potu oi die tro. vnꝰ deſcēdet lapis: ⁊ i ſiſticis ē virtus quā ꝯminuitur lapis renū. Et de fortibꝰ ſ; lapidē renū ſūt lapis iudaicus ⁊ pulegiū ⁊ cāepithe/os. ⁊ de fortibꝰ abſolute ſūt cinis ſcorpionū: ⁊ oleū i quo ponūtur ſcorpiones ſtāis ſub ſale linitū iectū ꝑ ſirigam i lapide veſice. Cineris autē ſcorpionū re/gimē melius eſt vt linias vas ſilē vrinali ſpiſſū luto ſapiētie: deide ponas in ipo ſcorpiones ⁊ dimittant i furno calo nocte. i. ad minꝰ: ita vt nō ꝑueniant ad ſūmū i aduſtione ⁊ i mane remoueantur. Et vitrū ē melius ꝙ̄ teſta exſiccās: ⁊ accipiēs virtutē: ⁊ cinis le/poris decollati: ſcḋm hūc modū ē fortis: de quo ſūat i potu pōdus. ʒ. ij. ⁊ aque eius ſūt vehementis inui/mēti ⁊ reſolōnis. ⁊ q̄ de eo ex more ſumūtur ſunt ca/put ⁊ extrema ipius exſiccata i ſole i vaſe eneo ⁊ iteꝝ lūbrici terreſtres exſiccati. ⁊ iteꝝ vitrū attritione ſcḋm vt atomi q i ſolis apparēt radio. ⁊ iterū cinis vitri ⁊ illud melius ſit ſi igneatur ſup cochleariū ferreum ⁊ tritū cribelletur: deide ponatur ſup aquā fabarum ⁊ oſidetur i ea qd de eo calciatur ⁊ iteꝝ reliquū donec pulueriꝫetur totū: deide teratur puluis ſicut atomi q ſūt i radio ſolis ⁊ datur de eo i potu auf. i. in. xij. aq̄ auf. calē ⁊ illō meliꝰ ē qd ē de vitro albo claro. ⁊ de illis q̄ valde fortiora ſūt eſt vnus lapidū q i ſpō/gis inueniuntur. Et iteꝝ ſan. hirci exſiccatus. ⁊ ille me/lioꝛ ē qui ſūitur i hac hora i qua coloratur vua. Que/re ergo ollā nouā ⁊ ablue eam aq̄ ita vt remoueatur qd de ea ē de nā terrenitatis ⁊ ſalſedinis. ⁊ ſi fuerit la/pidea erit melioꝛ: deide decolla hircū q hēat. iiij. an/nos ſup illā ollam ⁊ dimitte ꝑmū ſan. eiꝰ ⁊ vltimum currere ⁊ aſſūe mediū tm̄: deide incide ipm i fruſta parua de qbus facias troc. quos ponas ſuper rete aut pānum mundum ⁊ aſpge eos ad ſolē ſub diuo poſt orale defendēs eos a puluere: ⁊ dimitte eos tā/diu donec eoꝝ exſiccatio vehemens fiat in loco ad quē ros nullo modo ꝑtingat ⁊ ꝯſeruas trociſcos. ⁊ cū volueris eos i potu tribuere dabis eis i potu co/chleariū. i. i vino aceti in hora grāis doloris auri aq̄ apij mōtani ⁊ videbis rē mirabilē. Et de eis que for/tiora ſūt ē cinis ouoꝝ gallie poſtq̄ eū ata ſūt a pulliſ. Et de eis que ſūt vehementis fortitudis ⁊ meliora oīuꝫ ē auis q̄ grece noīatur traguilidos ⁊ auis ē de genere paruaꝝ minoꝛ oibus auibus excepta aue re

gia ꝛ color corporis eius ē iter viridē ꝛ cinericiū ꝛ ci
trinū ꝛ ſup alaſ ei⁹ ſūt pēne aur͞ee. ꝛ ſup caudā ipi⁹
ſūt alba pūcta ꝛ p͞lm apparitionis eius ē in hyeme
ꝛ apud piſcinas ꝛ apȯ parietes. ꝛ ipius volatui apȯ
parietes nō ē fixio: imo volat p aꝛ ꝛ cātat ꝛ garrit ſē
per ꝛ mouet caudā. Et ipa comedatur cruda ſicut ē
qȯ melius ē: ꝛ cōeditur elixata ꝛ aſſata ꝛ ſalitur ꝛ re
ſeruatur vt caro ſalita. Et q͞ꝛ aduritur ſicut ē in fur
no q nō ſit cū illa caliditate. l. cū q͞titate qua domie
tur ei aduſtio ꝛ deſtruatur virt⁹: ꝛ ſit in vitreato vaſe
ꝛ ſm modū qui dictus ē ad ſcorpiones ꝛ alia. ꝛ q͞ꝛ
i olla lapidea aut butinali ꝛ ſtrigitur caput eius. Et
cū pertranſit terminū rei tendēs ad aduſtionē tūc re
tine. Et q͞ꝛ puluerizatur illud qȯ de ea ſalitū ē ꝛ aſ
ſati ipius cū pipere ꝛ ſalibus: ꝛ bibatur rirū eius a
puluerizatione: aut aduſtione cū vino claro cū mel
le: aut cū aqua mellis: aut cū ꝯdito. Et ſilr vnaque
q͞ꝫ haꝝ medicinaꝝ. Et exiſtimauerūt gdā ꝙ h̄ auis
ſit auis ſpinc: ſꝫ h̄ ē auis q̄ noiatur frācigene ſaſuri
an de qua nō ſcio an ſit illa aut alia. ꝛ exiſtimant ꝙ
qñ exſiccatur ꝛ bibitur paulatim extrahit lapidē ex
oi loco. Et dixerūt gdā ꝙ lapis ipe extrahit lapidē
ꝛ iteꝝ fun⁹ colūbin⁹ ꝛ fim⁹ galli. Et exiſtiant hunani
ꝛ alkid⁹ ꝙ qñ ſūit ꝺ eo pōd⁹ .ʒ.ij. ꝛ orīgāi pōd⁹ .ʒ.
ʒ. ꝛ q̄titū ipm ē zuccari tabarzet extrahit oēꝫ lapidē.
ꝛ qñ ponūt cū eo pip ꝛ ſal ꝛ ꝓꝑe i decoctōe pulegij
iteꝝ ſcarabei exſiccati. Et exiſtimāt qȯ. ꝙ ſuffūigatio
ei⁹ qȯ ē ſub virga cū ſpina erītij facit nungere lapidē
ꝛ hoc ē de illis q̄ ego nō verifico. Medicie v̄o q̄ cū
iſtis ꝓmiſcētur pharmacis ad penetrandū ſūt ſicut
piper ꝛ calamītū ꝛ cinamomū. ꝛ iſte cū hoc ſūt iuua
tiue i cap̄lo motionis lapidis. Medicine autē q̄ cū
iſtis ꝓmiſcētur vt ꝓuocēt cū virtute ꝛ extrahāt ſuper
fluitates groſſas ſūt ſicut ſemia cognita ꝛ ꝓꝑe ſenu
gre. ꝛ ſicut dauci ꝛ meu. ꝛ aſſaꝝ ꝛ acorus ꝛ ameos ꝛ
keiſin. ꝛ ſiſeleos: ꝛ ſemē agnicaſti ꝛ ſqnanti ꝛ cordu
meni. ꝛ fortaſſe gdē hoies dicūt bonū eſſe vti cātari
dibus. Et iſte gdē medicie cū vehemētia ꝓuocatio
nis ſue nō ſūt ꝓnate i ꝓ̄reſſione i lapide. Medicie ve
ro doloris ſedatiue ſūt ſicut ſemē lini ꝛ mucilago ei⁹
ꝛ ſicut nuces ꝛ auellane: ꝛ ſemē altee ꝛ hūt ordinē et
ad māᵭ lapidis. Et ꝯueniētiora ad corp⁹ renum ex
narcoticis ē illud qȯ ſcimus. Medicie āt cōforta
tiue ſūt ſicut bēē ꝛ ariſtol. ꝛ liliū ſiccū: ꝛ ſemē agnica
ſti: ꝛ iterū ſicut roſa ꝛ balauſtie, ꝛ ſqnantū ꝛ ſandali.
Medicie vero cōpoſite ad lapidē ſūt ſicut mithrida
tum: ipm nāq̄ꝫ fortis opōnis ē i lapide renū: ꝛ ſicut
ſagzenea: ꝛ ſicut ꝯfectio de ſcorpionibus cognita ad
renes ꝛ veſicā. Et iterū medicamē factū cū ſan. hirci.
qȯ noiatur manus dei ꝓꝑ ſuā nobilitatē. Et medica
mē theſaurizatū factū cū oleo balſami qȯ ē mirabi
le: ꝛ ſicut medicamē forte qȯ exꝑtiſumus. Recipies
cineris vitri ꝛ cineris ſcorpionū: ꝛ cieris radicū cau
liū nabati: ꝛ cineris leporis ꝛ lapidis ſpōgie ꝛ ſan.
hirci exſiccati ꝯtriti ꝛ cineris corticū oui de quo pul
lus egreſſus ē ꝛ lapidis iudaici ꝛ gūmi nucis: ꝛ aco
ri partes equales: ꝛ petroſilini dauci pulegij. gūmi
arabici ꝛ ſe. altee ꝛ pipis oium añ. ꝑtē. i. ꝛ .ʒ. ꝯficiā

tur cum melle cuius doſis ſit vſq̄ꝫ ad aur̄. ij. ꝛ ſup ꝯ
cū aqua tribulorū decoctoꝝ cū cinceribus nigris. Et
hoc etiā ꝯueniēs ē ei q i veſica ē extrahēs ipm ſilem
luto albo. ꝛ iterū ex eis q̄ ſūt fortia aggregata ē illud
qȯ recipit ſe. melonis ꝛ vitri aduſti ꝛ culbū ꝑtes eq̄
les: ſumantur cū aq̄ ciceris. Et iterū fimi columbini
ꝛ fimi galli detur aliqd cū aq̄ raphani: aut cū vino:
aut cū aq̄ calida. .c. .m. aggregatiuū. ꝛ de illis q̄ ſūt ag
gregatiua eſt vt ſumaſ ꝯdiſi pondus. ʒ. i. fimi colūbi.
ʒ. i. ſcarabei. ʒ. i. duodecima: teranſ ꝛ dētur cū vino.
Et iterū lapis ſpōgie ſcolopendrie capillue. ſe. altee
petro. eq̄liter ꝛ ſit doſis q̄titū neceſſe ē i aq̄ apij aut aq̄
ra. aut aq̄ tribulorū: aut aqua raphani. Et iterū de
eis q̄ ſūt aggregatiua ē illud qȯ. ℞. granatoꝝ fruct⁹
balſami calamētī cāpeſtris ſicci lapidis: ſpongie ſe.
malue ꝛ albed angi partes equales terātur: ꝛ detur
ex eo omni die cochlearium. i. cū vio ꝓmixto. q. ʒ. iiij.
Et de illis que ꝓ ꝑriora ſūt ei q ē i renib⁹ eſt illud qȯ
℞. meiſus ſumirion ābor: añ. pondus. ʒ. ij. pipis. ʒ.
iiij. cui⁹ doſis ſit ſm q̄titatē q̄ exiſtiat cū oximelle ſql
litico. ꝛ iterū rute cāpeſtris malue cāpe. ra. apij ꝑtes
eq̄les: de qbus ſūatur quātitas duoꝝ cochleariorū q̄
coquatur i vino ꝛ colетur ꝛ bibatur vinū. Et iterum
radix pētaphilon cū oxymelle ſqllitico: aut aq̄ mel
lis. Et iteꝝ ſe. raphani ꝛ culbū equaliter ſumaſ in po
tu vna vice poſt aliā. ꝛ iteꝝ granoꝝ almahaleb excor
ticatorū tritoꝝ aur̄. ij. croci aur̄. i. ariſtol. aur̄. ʒ. cōfi
ciantur cū melle cui⁹ doſis ſit. ʒ. iiij. ꝛ iterū cordūeni
pōdus. ij. ʒ. cū tertia ſui cortic. radic. lauri. ꝛ iteꝝ ſe.
alharmet ꝛ bdelliū ſumanſ de qbus fiant pille ꝛ ſu
matur de eis oi die pōd⁹. ʒ. i. cū aq̄ ca. ꝛ cū aqua fo
lioꝝ raphani aut enule hūide: aut cū aqua oliuaꝝ
Medicamē vltimū ſedans dolorē ꝛ extrahās lapi
dē. ℞. ſumirion ꝛ q̄apiꝫ cāpeſtre, ꝛ dēſ apiū ꝓlicum
ʒ. i. cipi egyptiaci ſpice aromatice ſe. papaueris al. ci
namōi caſſie pipis al. ſe. daucie acori oium añ. ʒ. i. ꝛ
ʒ. lapidis iudaici lapidis delati ꝛ regione macedōie
añ. ʒ. ʒ. ꝯficianſ cū melle de q̄ qua ſumaſ ad magnitu
dinē auellane cū vino. l. medicamē ꝯferēs ſgnātioni
lapidis. ℞. ſe. citroli pulegij ſe. altee oium añ. ʒ. i. ſe.
cucu. hortulani ſe. melonis dragagāti oium añ. ʒ. ʒ.
miſceantur oia ꝛ ſūantur ſitq̄ꝫ doſis ei⁹ pōdus. ʒ. ij.
cū vino ſubtili ꝓmixto. Aliud. ℞. lapidis inuentiui
ſpōgia. radicis tribuli ſe. daucie oiꝫ añ. ʒ. ij. ſe. cu
cu. hortulani ſe. melonis ſe. altee amili. oium añ. pō
dus. ʒ. ij. ſe. fēniculi aniſi polij. oiꝫ añ. ʒ. iij. ꝛ q͞ꝛ dā
tur eis i potu aq̄ i qbus decoquāſ medicie lapis ſſic
aq̄ i qbus decoquitur camepitheos: ꝛ poliū ꝛ cala
mētum, ꝛ ſiſeleos ꝛ radix tribuli ꝛ fructus eius ꝛ ſco
lopēdria ꝛ radix malue ꝛ capillus veneris ꝛ virga pa
ſto. ꝛ ra. tamariſci. ꝛ ra. eupatorij. ꝛ ſemē altee ꝛ ſu
mirion ꝛ ſaguas ꝛ pulegiū ꝛ alia ex diureticis. ꝛ qñ
admiſtratur i diebus ſanitatis ꝓhibet generationē
lapidis ēt. Et ex dec octionibus qbus iuuamētū cō
fertur lapidi renū cū eoꝝ admiſtratio aſſiduatur in
horis ꝓximi ē vt decoquanſ folia malue cāpeſtris
ꝛ ponantur i decoctione ei⁹ butyꝝ ꝛ mel de qua ſūa
tur i potu res plurima: frangit enim lapidē ꝛ ꝓuoca

tur vrina ꝛ lenit iter ei⁹ ꝛ extrahit eū cū facilitate. Et
ruſſus gdē dixit ꝙ plurima balneatio i thermis ſul
fureis frāgit lapidē. Et hoc fortaſſe facit peruenire
ad hoc ꝙ q̄dā aq̄ calide q̄ qñq̄ꝫ vlcerāt cutē quā
do ponūtur i eis medicie lapidis ꝛ ſubmergiſ in eis
pān⁹ dū ſunt cale ꝛ ponūt ſup locum lapidis reſol
uūt ipſū. Et ego iā exꝑt⁹ ſū res hui⁹ generis i regie
nūt i ꝓparatione lapidis ad hoc vt eleueſ ꝛ pateſ a
medicinis cū facilitate lubricitatis ꝛ exitus: oꝫ vt ad
miniſtrētur olera mollificātia iungēdo cū fricatio
ne. ꝛ ſilr empla ꝛ embrocatiōes ꝛ cerata mollifican
tia: ꝛ balnea ꝛ tunc cū quātitate q̄ nō mollificēt v̄tutē
ſupflue ꝛ debiliteſ expulſiua. ꝛ qñq̄ꝫ currit ꝓꝑ illud
ad mēbrū additio materiei: ꝛ tūc bibiſ medicamen
ad eradicationē lapidis vt fiat facilis ſup ipſum era
dicatio ꝛ extractio. ꝛ oꝫ vt miſceanſ cum mollifican
tib⁹ cōfortātia ſm canonem motū ꝛ proprie cū nō ē
cū cōfortantib⁹ plima cōtrarietas ad itentionē q̄ ē i
reſolutiōe: ꝛ illa ſūt ſicut oleū de lilio ꝛ oleū de ſpica
ꝛ oleū de alcāna ꝛ corpora eoꝝ ēt: ꝛ oleū alkeiri ag
gregāt itentiones plurimas: deīde ſtrigantur mediū
ꝛ alchatin ꝛ pectē ꝛ dilateſ meat⁹ deſup: aut fricenſ
cū manu: deinde deſ i potu medicamen ꝯminutiuū
ꝛ ſi fuerit ſumptū i potu tunc conuenit vt adhibean
tur diuretica. ꝛ nō ē malum vt bibaſ ēt qȯ ē ſicut caſ
ſia fiſtula cū oleo amigdalino ꝛ cū ſucco viſcoſo q
ſit de ſuccis diureticis i qbus ſunt viſcoſitas ꝛ lubri
citas cū oleo amigdalio. Et ex eis que cōferunt poſt
mollificationē: aut cū exculatio ē a mollificatiōe ꝓꝑ
illud qȯ ſcis de lapide ſuſpēſo moto ſūt: vaporatio
nes cū ſpōgia ꝛ ſilib⁹ ſibi iſuſa i aqua ꝛ oleo ꝛ cū pā
no: aut furfure: aut empla calefacta ꝛ viſcoſa: aut cū
olcis calidis calefactis ſicut oleo rutino, aut cū oleo
ꝛ caſtoreo. ꝛ ē neceſſariū vt ꝯſeruet calefactio emplo
rū: Qȯ ſi neceſſaria ſunt fortiora illis ponanſ vēto
ſe vacue ſup lapidē: ꝛ ſit eaꝝ poſitio doloroſa vt at
trahat ipſū: deīde deponaſ ab illo loco ad illū q eſt
ſub eo ad iſeriora ꝛ ſuſpendanſ ibi: ꝛ ſilr ſm grada
tionē deſcēdāt a loco renū ſm obliquatōꝫ emūcto
rioꝝ ad iſeriora. Cūq̄ꝫ ꝯcēdit ad veſicā ſedaſ dolor
Et q͞ꝛ exercitiū ꝛ mot⁹ ꝛ eqtatio ſup aial ingēte ice
dens ſufficiūt ꝛ ſilr deſcēſus ꝑ gradum ꝛ ꝓꝑie p⁹
q̄ adminiſtrate fuerit iunctiones. Cūq̄ꝫ deſcēdit
ex veſica ad meatū virge tūc fortaſſe facit dolorem: ꝛ
tūc oꝫ vt regaſ regimine illi⁹ loci cū eis que dicemus

Regimen aūt doloris qñ cōmoueſ ꝛ ꝓꝑie apȯ
virgam ꝓꝑ magnitudinē lapidis: aut ꝓpter dentes
i ipſo ꝛ fracturam raſcatiōis ꝛ aſperitatē excoriantē
q͞ꝛ poſſe ē vt ſit cū bal. ꝛ tina. Cum aūt ſupfluunt ꝛ
mollificant redit dolor vehemēs poſt horaꝫ. Et em
broce de camemilla ꝛ meliloto ꝛ altea ꝛ furfure bo
ne ſūt ꝛ iuuatiue. ꝛ ſi fuerit ꝯſtrictio aliqua nature tē
ꝺ rectiorib⁹ reb⁹ ē extrahere fecē cū ſuppoſitorio aut
cum cliſteri nō magno qȯ coartet ꝛ dolorem faciat
imo ſuppoſitoriū amabili⁹ ē mihi. Et in lenificatio
ne nature ē alleuiatio plurima ꝛ ſedatio doloris et
nō ē ſemita ad adminiſtrandū catharticū. Ipſū. n.
ledit ꝛ nocet per illud quod deſcendere facit deſup.

Cliſtere āt cū i eo ponūſ adipes ꝛ vnctuoſa ꝛ v̄tutes
mollificantes ꝛ v̄tutes diuretice facit cum ſolutiōe
vētris lenitatē ꝛ frangit dolorē ꝛ adiuuat ad extra
ctionē lapidis. Et cū dolor ē fortis ſedaſ qñ cura
tur cū eis que dixim⁹: deīde cū curatur lapis multi
plicaſ: quare rectius eſt vt abſtineaſ a medicis forti
bus mouētibus ꝛ admiſtrentur cliſteria leuia lenifi
cantia: ꝛ iunctiones que comꝑmendo ꝛ fricando fi
unt: ꝛ cerataria mollificantia lubrificantia. Et de
illis que iuuant i hac hora eſt admiſtratio vomitus
ꝛ illud eſt de eis que mīorant māᵭ comꝑmentes la
pidē. ſed fortaſſe nocet per illud qȯ attrahit lapidē
ad ſuperiora. ꝛ ſi fuerit dolor de illis que nō remo
ueſ ꝓluuio: tūc neceſſariū erit dare in potu illud qȯ
ſtuporē facit. Et iteꝝ filonium ꝛ etiam mithridatuꝫ
mandragoraꝝ ꝛ tyriaca que nō ē antiqua: imo eſt
ad nouitatē declinis ꝛ eſt virtus opij remanēs. Ipa
n. pluribus ꝯfert modis. ꝯfert nanq̄ꝫ ex parte tyria
citatis ꝛ ex parte prouocatiōis ꝛ cōminuit lapidem
ꝛ ex parte ſtupefactionis doloris. ꝛ qñq̄ꝫ adiuuat i
diebus ventoſitatē i renibus coartantem ēt lapidē.
Et cognoſcitur per ſigna vētoſitatis renū: aut ventoſi
tatem i iteſtinis cōprimentē ipſū. ꝛ cognoſcitur per ſi
gna ſua: qr oꝫ tūc vt itendaſ ad ea que frāgūt vēto
ſitatē ſicut ruta ꝛ ſemen eius ꝛ ſemen apij ꝛ aniſum
ꝛ ameos ꝛ carui ꝛ nigella: dando i potu i eis que ſūt
ſicut aqua mellis: aut emplāndo: aut faciendo ex eis
ceratū cū oleo aliquo. ꝛ vtendo eo i cliſteri ꝛ ſi fue
rit lapis propter apa calidū cureſ curatione apatis
renum i primis: ꝛ ſufficient ea que ſcis de embrocis
ꝛ emplis ꝛ ceratarijs ifrigidantibus que preterierūt
tibi i caplis plurib⁹. aſperſo ſup eo modico aceto
donec penetrent. ꝛ ſimilr fiat cliſtere cuꝫ iſtis ſuccis
ꝛ cū oleo roſ. cū eis. ꝛ ſi indiget phlebotomia fiat. ꝛ ſi
fuerit ꝓꝑ apa dur tunc adhibeanſ ea que ſunt ſicut
mucilagines calide: ꝛ mucilago ſe. lini. fenugreci ꝛ
altee ꝛ ſe. alm aru permixte cū eis que ifrigidant. Et
ſimiliter camemilla ꝛ melilotū ꝛ tribuli ꝛ anetū. Et
ita adminiſtranſ epithimata. Et qñ adminiſtranſ
epithimata oꝫ vt ponanſ i eis que ſunt ſicut gūma
pini ꝛ ſerapinū ꝛ ammoniacū ꝛ ſtorax ꝛ caſtoreū ꝛ ſi
cut myrrha. Et iterū olea calida cū cōfortantib⁹ ali
quibus. ꝛ de vnguentis vng uentū diaquilon ꝛ vn
guentum de adipibus: ꝛ alia ꝛ cū videris iflamma
tionem ꝓuocabis tūc. Cibi aūt lapidem patientiuꝫ
ſunt illi qui contrarij ſunt cibis nocentibus eis ꝛ car
nes auium aſſate habentium colorem cineritium ꝛ
auium i domibus habitantium diſſolute cum deco
ctiōe non nocent eis. Et ſilr que de carnibus ſunt
ſubtilia ꝛ cancri aſſati caro confert eis. ꝛ oportet vt
i cibis eorum ponantur capita cardi ꝛ aſparagi et ꝓ
prie campeſtris cū aqua ciceris ꝛ oleo cartami.

Fen. xix. de diſpoſitionibus veſice ꝛ vrīe duos
comprehendens tractatus.

Tractatus primus de diſpoſitionibus veſice.
C.i. de anotomia veſice.

Quemadmodum de⁹ excelſus creauit τ fecit vaſa aggregatiua cōprehēdentia totū vſquequo aggregat deīde expellit totū ſimul p qḋ fit excuſatio ab aſcellatiōe ꝯtina hora p⁹ horā ſicͭ ſciuiſti. Sicͭ ꝑparauit excelſus τ creauit eis qḋ ē ḋ ſupfluitate aquoſitatis attrahat digne excreti τ expelli capacitatē τ ſacculū cōprehēdētē totalitatē ei⁹: aut plurimū ei⁹ donec ſurgat ad extrahēdā ipſā ſemel: τ nō ſit neceſſariū expellere ipſā cōtinue: ſicut accidit patiētib⁹ diſtillationē vrine: τ capacitas illa ē veſica. τ creata ē neruoſa ex neruis ligamēti vt ſit vehemētioris fortitudis τ ſit cū fortitudine ſuſceptibilis extēſiōis plane ſuſtētare vt ipleat aquoſitate. Cūqȝ replet euat qḋ i ea ē cū volūtate ad quā pducit neceſſitas. τ i collo ei⁹ ē carnoſitas retēta vicina lacerto. Et ipſa qḋ duas hȝ tunicas qm̄ iterior i ꝓfundo ē dupla extrinſece: qm̄ ipſa obuiat aquoſitati acute. Et ſubtiliat⁹ ē creator ſapiēter i attrahēdo aquoſitatē ad eā. τ i extrahēdo aquoſitatē ab ipſa qȝ ꝑuenire fecit ad ipſā duo emūctoria que ſūt renū. Et cū ad ipſā ꝑuenerūt ſeparauit veſice duos anulos quo facit icedere iter duas tunicas icipiētes i ꝑmis penetrare i tunicā primā ꝑforantes eaȝ: deide hñtes iceſſum habentē ꝗtitatē iter duas tunicas. deide ſubmergunt i tunica iteriore diſrūpentes vtraqȝ eaȝ ad cōcauitatē veſice: ita vt qm̄ replet aquoſitate τ ſuſtentat cooperiat tunica aliā tunicaȝ exteriorem expulſa ad ipſam ab iteriori pte τ ꝓfundo talr vt exiſtimet. q. tunica vna τ nō ſit i eis penetratio: τ pp illud nō redit aquoſitas τ vrina dū figitur veſica ad poſteriora τ ad duo emūctoria: deide creauit ei de⁹ cui⁹ virt⁹ ē ſublimis collum expellens aquoſitatē ad vgā āfractuoſū plures habēs anfractus: pp quos nō mūdificat ab aquoſitate itegre. ꝓpē expulſa i maſculis. In eis naqȝ tres hȝ anfract⁹. Et i mulierib⁹ hȝ anfractū vnū pp ꝓpinqtatē veſicarū eaȝ cū matricib⁹ ipſaȝ. Et illi⁹ colli ei⁹ quedam pars munita ē eo ꝙ circūdat ipſū ſicͭ ſuffocatoriū τ expreſſoriū ita vt ꝓhibeat exitū aquoſitatis ab ea niſi cū volūtate mollificāte illū lacertū adiunctū lacertis vētris ſm ꝙ ſciuiſti i loco ſuo: niſi illo lacerto adueniat nocumētū: aut ſupfluitatis neceſſitas τ ꝯtinuat vnicuiqȝ lacertū ei⁹ neru⁹ ꝗtitatē habēs τ vene quiete τ pulſatiles τ multiplicati ſūt nerui ei⁹ vt ipſā ſentiat illud cui inīit τ ad quod extenditur.

C.ij. ḋ egritudinibus veſice τ cura eius.

Accidūt iterū i veſica egritudies cōplexionis cū materia τ abſqȝ materia τ apata τ opilatio de cui⁹ ſūma ē lapis. Et inueniunt i ea egritudines ꝗtitatis i paruitate τ magnitudine. Et accidūt ei egritudies ſitus i augmēto τ diſlocatiōe. Et accidūt ei egritudies ſolutiōis ſingularis p apertionem τ ſciſſionē τ iciſionē τ vlcera. Et qñȝ cōicāt veſice mēbra regalia τ nobilia: ſicut cerebꝝ. ipſū .n. fit doloroſū cū ea τ aduenit ei vertigo: τ qñqȝ peruenit ad ſirſeȝ cū cōitatis egritudinū veſice calidaȝ τ ſicut epati iteȝ: multotiēs .n. accit hydropiſis ꝓpter frig⁹ veſice. Et egritudies qdem veſice multiplicant i hyeme τ curant iteȝ ſicut curantur ille que ſunt renum τ cū medicis fortiorib⁹ τ magis remanentib⁹. τ ſūt potōes τ iniectōes τ vnctiōes τ empl'a qb⁹ emplētur duo emūctoria τ ſub vmbilico τ i duabus ſingularib⁹. τ dolores veſice multiplicant in aeribus τ i regionibus τ vētis ſeptētrionalib⁹ τ i temporibus frigidis.

Cap.iij. de his que calefaciunt veſicam.

Iuretica calida oīa calefaciūt veſicam. τ vnctiōes τ iniectiones ex oleis calidis τ gūmis calidis ſicut oleū coſtinū: τ nardinū τ ḋ beūs τ vaporatiōes τ empl'a ex medicis ꝑdictis i caplo renū calidis de qbus ſiat emplm vbi ſcis.

Ca.iiij. de his que īfrigidāt veſicam.

Infrigidāt eā pot⁹ ſicci portulace. τ citro. τ cucur. τ pot⁹ ſpodij cū aq̄ ſſ͛a. τ ex epithiatib⁹ ſandali: τ canfora: τ ſaniſ cū lacte acetoſo ḋ quo butyꝝ ē extractū: τ ſiūr mucilagies τ ſucci frigidi τ ole. ſ͛a: ſicut ole. de ſe. cucur. τ ole. roſ. bonū et ole. de papauere τ ole. ḋ ſe. lactuce cū cāfora τ ſilib⁹ τ iniectiōib⁹ ꝓprie. τ lac aſini ē iuuatiuū valde.

Ca.v. de lapide veſice τ ſignis eius.

Portet vt tu ꝯſideres illud qḋ dixim⁹ de lapide renū: deide ꝑmu eris ad ꝯſiderandum hoc caplm. Et tu qdē iā ſciuiſti illic dfam iter lapidē veſice τ lapidē renū in qualitate τ ꝗtitate in caplo lapidis renū. Differūt. n. vtriqȝ lapides q͛ ille q ē i renib⁹ ē leuior parꝑ τ minor τ magis trahēs ad rubedinē: τ ille q ē i veſica eſt durior maior valde. τ magis declinis ad ſoliditatē τ cinereitatē τ albedinē: lȝ generet i ea lapis q cōminuit: τ ille qdē q ē in veſica diſcernit ſm plm poſt ſeparationē vrie. Et ille cui plm aduenit lapis veſice ē extenuatus: τ i renib⁹ ē ecōuerſo. Et īfātib⁹ qdem τ q eos ſequit aduenit lapis i veſica. τ dicā hic ꝙ vria i lapide veſice ē declinis ad albedinē τ ſedimē nō ē rubeū ad albedinē tendēs: aut cinereitatem: τ qñqȝ eſt vrina groſſa oleaginee fecis τ ſcdm plimum ē ſubtil' τ ꝓprie i pri. Et nō ē dolor lapidis veſice ſicut dolor lapidis renum: qm̄ ille q ē veſice tenet i ſpacio: niſi cūȝ lapis retinet vriaȝ: qm̄ ei⁹ dolor vehemēs fit. Et quādo ipſe cadit i meatu τ aſperitas i lapide veſice plima ē: qm̄ ē i ſpacio i quo poſſe eſt vt ſtet ſup eū illud qḋ ipſe retinet: τ ꝓpter hoc ē maior qm̄ ei⁹ loc⁹ latior ē τ accit qñqȝ vt ſint i veſica vna duo lapides τ plures illis excoriantes: τ multiplicat cōfractio a rene ex eis. Et ē qñqȝ cū arenoſitate fex furfurea ꝓpter abraſioneȝ ei⁹ a lapide abſtergēte. Et i lapide qdē veſice ē aſſiduatio pruritus τ doloris i vga τ i radice eius τ ſpectis coicatiōe vge ad veſicā. τ hñs eam multiplicat ꝯctionē vge ſue ꝓprie cū eſt puer τ aſſidua fit erectio. Et qñqȝ perducit illud ad exitum ani τ ad retētionē τ difficultatem cum hoc ꝙ illud qḋ egreditur cum fortitudie propter comprehenſionem ſuam a ſtricto τ ab ipellente poſt ipſum. Et qñȝ mīgit i fine eius vrinaȝ quam vult. Et quotiens euatur ex vrinaquam mingit deſiderat mingere ſtatim τ agens illud eſt lapis expellens expulſione vrine aggregate. Et multotiens mingit ſan. ꝓpter raſcationē lapidis ꝓpē qḋ eſt aſper magnus τ multotiens pūgit. Cum ergo reſupinat lapidoſus τ eleuantur anche eius τ ꝯcutiuntur remouet lapis a meatu. Et qū tūc fit ꝯpſſio ſup pectinē eijcit vrina: τ hec eſt ſignificatio fortis ſup lapidem. τ qñqȝ alleuiat illud incuruatio lapidoſi ſuper genua τ commotio membrorū ſuorum adinuicem. τ qñqȝ alleuiat p intromiſſionem digiti in anū τ remotionē lapidis ſm h⁹ i ꝑparationē. τ qñqȝ alleuiat illud p figuras alias ꝯpſſionis τ expreſſionis τ reſupinatiōis τ incuruatōis: quas experimentū inuenit. Cū ergo nō ꝯfert illud adminiſtret alchatir τ extrahit τ expellit vrina τ ē ſignificatio fortis. Et ſimiliter ſi difficilis ſiat eius intromiſſio tūc meli⁹ ē vt nō laboret cū conamine. Et qñqȝ ſignificat alchatir per illud qḋ aſſociatur ei mā ex q̄ generat lapis. τ lapis qdē ꝑuus magis retinet vrinam ꝙ magnus: qm̄ figit in meatu. magnus ṽo remouet a meatu velociter. Et ſcias ꝙ lapis veſice multiplicat in regionibus ſeptētrionalib⁹ τ ꝓpē in īfantibus.

Ca.vi. de curationibus lapidis veſice

Lapis veſice indiget medicis fortiorib⁹: quoniā ipſa ē frior. τ qa ē longinquior: τ qm̄ lapis ei⁹ ē vehemētius ꝯfirmatus ex vehemētia coagulationis. Et medicine ei⁹ ſūt medicine fortes ꝑdicte in curatōe lapidis renū. Et eis qdem conferūt ſagzenca τ mithridatū cū lapis ē ꝑuus aut lenis τ ſiliter athanaſia. Et conferunt ei ſcolopendrie pōdus ʒ.i. τ mahaleb excorticate. ℥.ſ. Sirop⁹ iuuatiuus ei: ℞. milij ſolis triti. ʒ.xv. capilli veneris. ʒ. vij. petroſelini. ʒ. iiij. ficus albas. vij. numero: decoquant cū. iiij. lb. aque donec remaneat lb. vna. τ bibat poſt exitū de balneo: cui⁹ doſ ſit lb. ſ. Et oȝ vt tūc que in ea adminiſtrant ſint fortiores τ ponant in eis cū medicis notis medicine q̄ ſūt ſicut folia agnicaſti τ capill⁹ veneris τ foliū τ aſſueſir τ roſa eius τ aliquid hñs ſtipticitatē vt nō ſupfluat mollificatio τ ponant in eoꝝ vnctiōib⁹ galbanū τ pix τ āmoniacū τ euforbiū. Et meli⁹ eoꝝ ē emplm de bdellio de mecha. τ meli⁹ eoꝝ oleoꝝ ē oleū de ſcorpionib⁹ emplſatū τ diſtillatū aut iniectū cū quo miſceat aliqd cōfortatiuū. Et medicine qdē empl'oꝝ eoꝝ ſunt radix ſcolopendrie τ radix aſfechi τ polul τ canabis τ altea τ capillus veneris: τ ponant in eis illa q̄ ſūt ſicut folia vge paſto. τ auis ꝑdicta in ca. lapidis renū τ que diximus cū ea de ordinib⁹ eius valde ꝯferūt ei. Et ḋ eis que ſūt ꝓpa illis in curis ipſoꝝ ē vt vtantur medicinis lapidis in iniectōe τ innatent eis vehementer. Et qū vrine fit difficultas τ retinet cauſa lapidis veſice τ nō eſt ſemita ad ſciendū ꝓpter aliqd qḋ ꝓhibet aut ꝓpter timorem: alic de hōibus eſt aliqs qui ingeniat. τ in eo qḋ eſt inter anū τ teſticulos ſciſſurā efficit ꝑuam τ ponit in ea cānulā vt egrediat qui cognoſcit anatomiam veſice: τ cognoſcit locū colli ei⁹ cui cōtinuantur vaſa ſpermatis τ cognoſcit locū arterie τ locū carnoſū veſice vt caueat illud qḋ oȝ ipm cauere: quare nō accidit nocumentū in generatione aut fluxus ſan. aut fiſtula que nō ꝯſolidatur. τ oȝ vt vaporet inteſtina τ veſicam ante illud reſupinus.

Ca.vij. de regimine qḋ in ipſo ꝑcipitur.

Si vt ꝑparet ſedes τ ſedeat eger ſup eam τ ſit ꝑſens miniſter τ intromittat manus ſuas ſub genibus eius: deinde ꝑparet ad ſcindendum τ oȝ vt ante teneat lapidem τ faciat ipm ꝑuenire i locum q ſcinditur τ illud faciat intromittendo digitū medium in ano viroꝝ τ ṽginū: τ mulieꝝ corruptaꝝ in orificio matricis donec inueniat lapidem τ cōprimat manu alia deſup faciendo vt deſcendat lapis ex mirach τ ſumine donec deſcendat lapis ad locū ꝓpinquū ori veſice: τ ſtudeat vt expellatur lapis taliter vt remoueatur a cōmiſſura quantitate vnius pili. Et caue ne ſcindas ſuper cōmiſſuram qm̄ eſt malū. cōmiſſura enim ſm virtutem eſt locus mortalis. τ oȝ vt non cadat in expulſione abbreuiatio vel defectus qm̄ euomit tunc ſciſſura lata que nō ſanatur. Cūqȝ expelles τ vides ſciſſuram non penetrantē tūc perfora ſi tua operatio huius quantitatis non ꝑducit ad dolorem vehementē τ tortionem colli τ caſū virtutis τ deſtructionē motus τ ſermonis τ confirmationem palpebraꝝ τ oculi. Si autem ꝑduxerit ad illud tūc non perfores ipm: nam ſi ipm ꝑforaueris moritur illico. Amplius fac ſuper ipm ſciſſuram tēdentem ad tranſuerſū paꝝ cum ingenio bono ꝙ non contingat neruū ſtudendo vt cadat ſciſſura in collo veſice. nam ſi ceciderit in corpore veſice non conſolidabitur omnino. Et ſtude quantū potes vt ſciſſio minoretur. nam ſi lapis fuerit ꝑuus fortaſſe expellet cum exp̄ſſione. magnus ṽo indiget ſciſſione ampla τ fortaſſe indiget extrahente qḋ ipſum extrahat. Et qñqȝ eſt lapis magnus valde: quare non eſt poſſe vt ſcindatur ꝓpter magnitudinem ſuam: quare oȝ tūc vt ꝯphendatur cum tenalijs τ rūpatur paulatim τ aſſumatur quod frangitur τ non remaneat in veſica aliquid oīno: nā ſi remanſerit magnificabitur τ fiet magnum. Et multotiens accidit vt ꝑueniat lapis ad collum veſice τ qḋ ſequitur virgā. τ tūc oȝ vt ſine ceſſatione iniungatur pecten τ fiat comp̄ſſio ſup ipm τ ſit tecū adiutor ita vt quando figitur lapis ḋ loco ſcindas ſubtus eum τ extrahatur. Et fortaſſe erit rectius vt ligetur poſt ipſum ad anteriora cum filo ita vt non redeat. τ ſi penetrat ad locum ꝓpinquū capiti vge non oȝ vt laboretur ad extrahendū cū ex ipſo Illud enim facit fortaſſe accidere vuln⁹ qḋ non cōſolidabitur imo oportebit vt equetur: aut ſtringat quod eſt poſt ipm τ ſcindatur ſubtus caput vge vt egrediatur. Cū ergo feceris in lapide oīa que dicta ſunt in ca. de illo. τ extraxeris ipm fortaſſe accidet ex comp̄ſſione ventris cū fortitudine τ ex dolore ſciſſionis apa τ eſt res timoroſa. Et ex eis que non permittit euenire illud eſt vt iam cliſterizes egrum τ extrahas fecem eius: deinde des ei in potū poſt illud aliqd leniens naturam: τ non cibes eum niſi re ꝑua τ lenificante. Si autem indigueris phlobotomia vt alleuietur ex minoratione fac. ꝙ ſi volueris vt vehementius alleuietur τ appareant ſigna apoſtematis τ

Dolor ſit vehemens valde: tūc oꝛ vt ſedeat eger in tina aut pelui aque in qua decocta ſunt lenificantia: ſicut molochia τ ſemen lini τ altea τ furfur. τ cū illa aqua ſit cōmixtū oleum plurimū conquaſſatum ea τ ſit illa aqua tepida. Cūq; extraxeris eum de tina iunges partes ī ge cum oleis lenificantibus ſicut eſt oleum camemillinū τ anetinū τ ponas ſuper vuln⁹ butyꝛ tepidum τ funde in ipm. Et pones ſuper ipm cottū infuſum in oleo ro. τ pauco aceto: deinde adminiſtra medicinas ꝯſolidatiuas. ſi aūt magnificat aſa aſſidue fac eum ſedere in tina pdicta in decoctione fenugreci τ ſe. lini. τ ſi dolor fiat fortior fac eum ſedere in die ſcdo τ in die tertio in aq̄ τ oleo tepidis. Ille aūt quē ſciſſura τ vuln⁹ non ita dolere faciunt vt inde current ſoluitur i die tertio. Et oꝛ vt aſſiduet calefactionem veſice cū oleo de ruta. cū eni calefacit ē rectioris diſpōnis τ minoris doloris τ melioris vrine. Et vrina qdē ledit valde pforatos. τ pp illud oꝛ vt ſumant in potu aquā paulatim. τ quotiens mingunt oꝛ vt ſit miniſter ꝯſeruans manu ſua locū ligamenti τ ꝯpmat cū vt nō infundat vrina locū ſciſſum. Amplius non poteſt eſſe quin euacuetur: aut nō currat de ſan. quātitas que neceſſaria eſt. Et ē illic timor apaſis τ corruptionis membri cum alterat color ei⁹ ad corruptionem a rubedine: aut vt currat τ ſupfluat τ timeatur fluxus ſan. Et plurimū quidem oꝛ vt curetur ſm q vides ſignum pdictum imo incidat vel ſcalpelletur illico vt currat ſan. τ vt ponatur deſup emplm ex aceto τ ſale in panno lintādiu donec prohibeat corruptionem. In ſecūdo aūt qd ē vt timeat fluxus ſan. eſt rectius vt ſedeat in aquis ſtipticis cognitis τ ponatur ſuper locū thus τ attrimentū trita τ ſupra ipa cottū τ ſupra illa cottū aliud magis madefactum aceto τ aqua. Et ſi ſciueris q vena magna aut arteria inciſa ſit adde in curatōe eius cū ꝯſtrictione. Et ſi ſan. inobediens ē τ non ceſſat τ nō ſanatur: tūc fac eum ſedere in aceto forti. Et fortaſſe indiges vt phlebotomes eum vt attrahat ſan. τ fortaſſe neceſſarium eſt tibi vt ponas ſuper pecten τ inguina narcotica. τ ex eis que accidunt ex ſciſſura τ curſu ſan. eſt vt currat fruſtum ſang. ad veſica. τ coaguletur ſup orificiū eius quare fit difficultas vrine. τ tūc neceſſarium eſt vt intromittatur digitus in foramine τ auferatur nocumentum ab orificio veſice τ collo eius τ extrahat aut curetur locus cum aceto τ aqua donec reſoluat claudens congelatū τ extrahatur. τ ex eis q̄ accidūt ex illo eſt abſciſio generationis. Signa autem mala que cū accidūt expectat medic⁹ mortē ſūt vt ſi fortis fiat dolor ſub vmbilico τ infrigident extrema τ acuatur fe. τ accidant rigor τ caſus virtutis. Ampli⁹ cū additur vehementia doloris loci perforati τ accidit ſingultus τ mouetur venter motu extraneo tūc iam appropinquat mors. Signa autem egri bona ſunt ſalus rationis τ ſanitas appetitus τ viſus color τ forma ſani valde.

Ca.viij. de apatib⁹ calīs i veſica τ aldubellati i ea

Ccidūt quis nō plm apa calidum in veſica ex materia ſan. τ cholerica: aut compoſita. τ ē egritudo mala. Et multotiens accidit illud τ pprie in infantibus cauſa lapidis τ doloroſitate ei⁹ τ quia ipſe conquaſſant veſicam.

De ſignis. capi. ix.

Ignificant q apa ē in veſica calidū febris et retentio vrine: aut difficultas eius aut diſtillatio ipſius. τ retentio qdē ē cū iacent τ non pñt eijcere aliqd de ea niſi ſtantes. Et qñ; eſt retētio ſtercoris τ inflatio pectinis τ ilij cū dolore pūgitiuo τ pulſatione. τ qñq; apparet rubedo exteri⁹: τ ſignificant ipſam ex tranquillitate infirmi quam inuenit ex vaporatione. Et de accidentibus que cum ipo accidunt ſūt ſitis vehemens τ vomit⁹ cholere pure. et ſitis τ frigus extremitatū τ fortaſſe nō calefaciūt et alienatio τ nigredo lingue τ noceri ab omni acuto τ diuretico: τ ppe cum ſunt hu. corporis calidi. Significant ergo ipſum etas τ cauſe pterite τ preſentes de illis quas ſcis. Et deterius ē illud cū quo cōtinuatur caliditas fe. acute τ vehemens fit retentio vrine τ ſtercoris: τ fortis fit dolor τ in vrina nō eſt digō. ē enim mortale. Et hoc plus ē cum fit aldubellati. cū autem apparet in vrina fex ſubſidens leuis: tunc eſt maioris ſpei. Cum dubellati vo apparet de horripilationibus diuerſis τ febribus pmixtis illud qd diximus in aldubellati renū. Et ſilr ſigt maturitatē eius lenitas: τ ſunt de accidentibus digōnis vrine τ ſedimen eius. τ ſigt eius eruptionem vrina hñs admixtum pus. Si autem ſigna maturitatis nō appa- ruerint non rūpetur ante hebdomadā. Et plurime exiture veſice fiūt verſus collum eius. τ quandoq; declinant ad partes alias: τ quandoq; aperiunt ad partem veſice interiorē: τ qñq; apiunt ad ptē aliam.

Ca. x. de curationibus apaſi veſice.

Portet i pmis vt ex baſilica ſiniſtra fiat phlebotomia ſm vtutē. eſt enim pma curationū eius τ melior ear. τ feſtina ſi illic fuerit caliditas valde vehemens ad empla apocruſtica ſpacio breui: τ nō ſupfluas in eis neq; plongeris. illud nāq; nociuū ē τ indurat apa velociter: imo ſi inceperis a mollificatiuis cū non fuerit aliqd quod ab illo phibeat ex ſenſu vehementi erit melius quoniā membrū eſt neruoſum. Et ppter hoc vehemens ſit tranquillitas egri ex vaporationib⁹ repcuſſiuis ſpacio breui factis vaporationibus cū ſpōgijs τ lana infuſis in aqua in q̄ decocta ſunt lenitiua reſolutiua: τ veſicis in qb⁹ ſufflatū ē ſplenis aqua calida τ oleis lenitiuis ſubtiliatiuis τ ppinquis eis que iam ſciuiſti in ca. curatōis renū. τ cum hoc te ſubtilia vt iniecias ſi tollerat p ſirigam in pmis quod ſit ſicut mucilago pſilij i lacte aſine: aut aqua ordei in lacte aſi. qm̄ ē magis ſalua. Et poſt illud lac aſine τ adeps. τ poſt illud caſſiafiſtulā in lacte mulieris ſm ordinē quē ſcis ſm horas apatis. Et qñ; confert cliſterizatio facta cū eis ſm ſuos ordines. Et de emplis bonis poſt pncipiū incep- tionis ē illud qd ſit ex ſimila τ ſiſamo excorticato cū lacte τ oleo viol. τ oleo camemillino τ ſilibus. τ iter napi boni ſunt. τ iter ſula elixata emplaſtrata τ vaporata. Qd ſi hebdomadaꝫ pertranſeat τ appro-

ximet ſtatus tunc adhibeantur farina fabarū τ ſemē lini τ camemilla cū triplicato. τ ſilr deſcēdit p phlebotomiaꝫ ſaphene τ dilatate i adminiſtratōe reſoluentiū que ſint ex emplaſtris τ vnguētis predictis i cap. renū. Et qñ; eges emplaſtro ex iſopo τ caſtoreo τ cera τ prope poſt narcotica. τ ſcias q aſſiduatō ſeſſionis eorū i tina eſt valde iuuatiua: ita q qñ aduenit eis vrina tunc rectius eſt vt mingant i ea. Et aque tinearū eorum meliores ſunt ille i qbus eſt mollificatō: de illis que iaꝫ ſciuiſti multotiens. τ quandoq; ponunt i eis aldarſiſahan τ ciperi τ cordumēi τ ſpica τ amomum τ ſquinantum cum fenugreco τ ſe. lini τ ſedant dolorem τ apoſtema. τ iſte aque mollificatiue quas multotiens ſciuiſti ſunt ſicut decoctō ſe. lini τ fenugreci. Et iteruꝫ aqua i qua decoquuntur napi τ albe ſice τ caules. Et curatō qdeꝫ aldubellati eius eſt proxima curatōi aldubellati renum: imo neceſſarium ē vt ſint medicine e⁹ fortiores. τ qdam laudauerunt pa pa. al. pondus. ʒ. ij. τ. 5. qd detur i potu i decoctiōe ſpice τ ſquinanti: τ prope quando ſunt difficultates vrine τ dolor. τ cum vehemens fit dolor τ timet mors non eſt excuſatō a narcoticis lenitis τ ſuppoſitis. Epithimata vero ſint ſicut epithima factum ex hyuſgamo albo τ madragora τ papauere confectis cū ole. aut ſumatur quarta. ʒ. i. opij diſſoluatur in ole. viol. cum pauco croco τ ibibatur pannus τ ſupponatur i ano. Fortaſſe. n. inueniet per illud tranquillitatē τ dormiat loco eius. τ quandoq; adminiſtratur de eo aliqd i ſiriga ſi tollerat: τ epithima de opio exterius factum eſt fortis ſtupefactionis. potiones vero τ reliqua curatō ſunt curatō ſirſen τ birſē. Apoſtema durum i veſica accidit a cauſis ſilibus cauſi apoſtematis duri i renib⁹: τ plurimū e⁹ fit ſucceſſione calidi τ ſucceſſione percuſſionis aut caſus τ qñdoq; fit ſucceſſione ſciſſure. Signa: cum ea fit difficultas vrie τ egeſtionis ſimul: aut accidunt ex ea accidentia duritiei renum ex retentione fecis τ ſtupefactiones in crurib⁹ τ agitatōe diuerſa τ debilitate τ puentione ad hydropiſiꝫ: quis ſit ſuper ventreꝫ ex duritie renuꝫ. τ iter ea qdem diſcernitur per locum in quo accidit grauitas: τ illud cui accidit cauſa i pmis. Curatōes ſunt eedem que ſunt duritiei renum ex inunctōe facta cum ole. calidis τ euaporatōe cum eis: τ dare in potu aquas i qbus decocta ſunt ſemīa diuretica cū melle τ caſſiafi. τ adminiſtratō earum ſm illum modum τ ſm gradatōes illic pdictas. τ ex eis que proba ſunt eſt vt adminiſtrentur illa olea τ gumme i ſiriga .ſ. cicterorio vrie ſi poſſibile eſt.

Cap. xi. de vlceribus veſice.

Uando q; fiūt a cauſis vlcerū notis quas iaꝫ narrauimus i cap. vlcerū pectis. τ excoriatōe lapidis: aut excoriatōe hu. cholerici. τ qñ; fiunt pp apoſtema: aut bothor que vlcerant. τ i eo cui aſſidue fit vrīa acuta ſuccedūt vulnera τ vlcera. Et ſi difficiliora plurimū q̄ vlcera renū: qm̄ ſunt vlcera membri neruoſi. Et ille c⁹ veſica dirumpitur morit ſm plm. q ſi ſcidatur non icarnatur niſi cadat i parte partis carnoſe.

Cap. xij. de ſignis.

Am diximus i cap. vlceruꝫ renuꝫ. differentiā iter duo vlcera. Et diximus q vlcera veſice faciunt difficultateꝫ vrie τ retinēt eaꝫ. τ q dolor eoruꝫ eſt i loco pectis τ ilij: τ q egrediunt cuꝫ eis cortices albi aut groſſi magni ſi ſunt i veſica: aut tenues parui ſi ſunt i meatibus: τ alia que oportet te ſcire illic. Et ſigna que ſunt i eo: imo totuꝫ ſicut illud qd dictuꝫ eſt i cap. renuꝫ. Et ſignū cōe i vlceribus renum τ veſice ē mictus ſan. τ ſanici paulatim τ nō ſubito: deide diſtiguūtur per ea qbus differunt. τ ſigna qdem apertōis τ ſciſſionis τ corroſionis τ ſimilium vna ſunt i ambobus ſimul.

Cap. xiij. de curatione.

Portet vt ipſi deuitent cibaria acuta τ ſalſa τ acetoſa τ vehemētis dulcedis conuertibilis ad choleraꝫ τ ſumant cibos delectabiles ſi bibonos: τ illos q faciunt glutinatōeꝫ. τ exercitium qdē nocet ei propterea qꝛ acuit τ iflāmat. ſi autē nō fac illud tunc eſt iuuatiuū propterea q cōlorat mēbrū. experire ergo paulatī τ conſidera i canonibus dictis i cap. vlcer. τ permuta plurimū eorū ad hunc locum. propter illud conſidera i eo qd ſcripſimus de potu generum lactis qm̄ ipſa ſunt ſm ꝯditiones predictas iuuatiua vlceruꝫ meatuuꝫ vrine precipue lac equarum. Et ſcias q perſeueratō i curatiōe earū eſt vt adminiſtretur i pmis mundificatō cum aqua mell τ zuccari decocta cuꝫ diureticis ebibita aut iniecta: deide conſequenter adhibeant reliq me. Et ſi illud qd mingitur eſt fuſcū: oꝛ vt iniiciat illud qd ſubtiliat a cinere arboris fici aut cinere arboris quercus: aut cinere arboris ſceba donec mundificet vltime. Medicie vero q̄ ad ipſā bibant ſunt ſicut aleſſius cū ol. ro. τ ſicut lac aſi. τ cap. τ iumentinū potet ſm aſſiduationē dierū cuꝫ quantitate digōnis e⁹ plurimum ſit quantitatis triuꝫ. ℥. τ iaꝫ qdem preparatur de ifrigidātibus ſtipticis trociſcorū de papauere τ troc. alkakingi pondus aur. i. cū aqua frigida. τ de vnguētis bonis qbus compmendo fit iunctō: eſt vt ſumat ſtoracis liqde pōd⁹. ʒ. i. cū aq̄ ſſa τ piguedis anſeris ex tribus vſq; ad. iiij. τ cere albe pondus. ij. ſextariorū τ cū eo fiat emplm. τ vnguētū iuuatiuū τ prope cuꝫ eſt corroſio ē illud qd R. dactilos τ paſſas τ gallas τ acatiaꝫ τ alumē τ hypoquiſtidos. Et qñ; ponitur cuꝫ eis iſopus τ ſtorax. τ qñ; adminiſtratur ante illud vnguentuꝫ i eo i quo nō ē corroſio ſicut cera adeps anatis τ oleuꝫ roſ. τ adminiſtrent exſiccatia potando τ iniiciendo. τ qñ; adminiſtrant de iſtis eiſdē cliſteria τ adminiſtrentur egro ſuper genua recuruo. Et cū nō conferunt ea que bibuntur τ prope i eo qd eſt propinquus meatui τ cum quo eſt corroſio. tunc curationes eius ſunt iniectiones cum incarnatiuis diſſolutis in lacte mulieris de quorum ſumma ſunt troc. de chartis. i. de panno τ troc. andrulis cum aliquanto merdaſengi τ ceruſe τ amili τ calc. ablute. Deſcriptio cōpetens ei: R. terre ſigillate chimolee cornu cerui nimis valde aduſti partes equales: ſemen canabis terciam

ptis iſtius opij ſextaȝ ptis ⁊ vnguenti de ceruſa ptes. iij. ſarcocolle ptē.ʒ. ⁊ myrrhe thuris amboꝝ añ. ij. tertias partis: aggregent oia cū aliquāto oleo roſ. ⁊ cera ⁊ admiſtrent i ſiriga. ⁊ qñȝ addit i ea ariſtol. ro. ps. i. ⁊ leuius illo ē illud qđ fit ex ſarcocolla ⁊ amilo ⁊ ceruſa qđ cuȝ lacte inijciat. Si autē confortet pluꝝ do aduſto ⁊ thure tunc ē fortius. Troc. expertus: ℞ heuſiſtides terraȝ ſigillataȝ karabe coralluȝ amiluȝ ſe citro. ſe. altee ſe. melonis excorticatū ſe. apij daucū petroſelinuȝ troc. alkakingi. Medicamē aliud: ℞. ſe. cucu. ſe. melonis ſe. cucur. excor. oium ana. ʒ. v. amili. ʒ. iiij. ſucci ligri. ʒ. viij. ſe. portulace. ʒ. iij. ⁊. ʒ. ⁊ amigdalaꝝ dulciuȝ excorticataꝝ ⁊ auellanarū aſſataruȝ ambaꝝ ana. ʒ. iiij. granoꝝ pini. ʒ. ʒ. ⁊. ʒ. ſe. apij dauci ſe. eruce granoꝝ mahaleb excorticatoꝝ oium ana. ʒ. ʒ. dragaganti gummi amigdali ſe. hyuſqami albi oim ana. ʒ. ʒ. ciceris nigri. ʒ. x. croci. ʒ. v. conficiantur cum rob ⁊ iformētur troc. ʒ. ij. ⁊ bibatur cū aq̄ raphāi ⁊ aq̄ apij ⁊ aq̄ ciceris ni. ⁊ ꝓpe poſt mūdificationem vlceris. Et oȝ vt minoretur potus aque. ⁊ qñ dolor fit vehementior inijciat in canā colyrium al. quod ē ad oculos cuȝ lacte mulieris. Et iterum ſemē papaueris ⁊ opiū adeps gallie diſtemperentur aut ſuppon antur: aut inijciantur.

Cap. xiiij. de ſcabie veſice.

ſ Citur ſcabies veſice ex vſtione vrine ⁊ fetore eius ⁊ dolore vehementi cum pruritu ⁊ ſedimine furfureo. ⁊ qñq; currunt ſm aſſiduationeȝ humiditates: ⁊ quandoq; currit ſanguis

Capi. xv de cura.

o Portet vt adminiſtrentur abſterſiua mūdificatiua q̄ ſt de exſiccatis abſq; mordicatōe ⁊ ſunt illa penit⁹ fortiora q̄ ea q̄ ſūt i reliqs vlceribus. Et adminiſtrentur medicine ſcabiei renuȝ iniecte in eā ⁊ bibite. ⁊ bibantur ēt glutinantia infrigidantia ſicut mucilago pſilij ⁊ ſe. cydonioꝝ cum oleo roſ. ⁊ conferunt cibi dulcis chimi viſcoſi ſicut ſunt pedes. ⁊ res pingues cū oleo amigdalino ⁊ aq̄ ordei ⁊ frumentū coctuȝ cuȝ carne arietuȝ ⁊ grana lactis ſicut lac aſi. ⁊ capri. ⁊ ouiū ⁊ vaccinū ⁊ aſſudatio mundificatōis corporis.

Ca. xvi. de congelatione ſan. in veſica.

ſ Significant ipſaȝ ꝙ accidit anguſtia ⁊ reſiſtentia ſeu tollerantia ſyncopis ⁊ frigus extremitatuȝ ⁊ paruitas anhelitus ⁊ pulſus cum frequentia ⁊ ſudor frigidus ⁊ nauſea. ⁊ quandoq; ē cuȝ ea rigor cuȝ anteceſſione mictus ſan. aut percuſſiōis aut caſus ſuper veſicam.

Cap. xvij. de cura.

c Ura illius ē curā lapidis ⁊ ſufficiēs labor ⁊ qñȝ i ipſa potare ſiropuȝ acetoſuȝ ⁊ vt euomat cum eo calido ⁊ ꝓpe ſquillitico ⁊ ꝓpe cum aliquantulo cineris ligni fici: aut i quo decocta ſunt iciſiua ⁊ medicie lapidis. ⁊ quandoq; inijciunt i veſicaȝ coaguluȝ leporis ⁊ medicie ad lapideȝ: ⁊ fit vt ſedeat i tina i qua decocte ſunt herbe que ſunt ad lapidē: ⁊ de illis que laudantur ad ipſaȝ ē ſumere i potu de carpobal. pondus. ʒ. ij. aut tantundē ligni peonie: aut granoꝝ peonie: ⁊ ꝓpe cum aqua ligni e⁹: aut tantundē de blacte bizantie: aut auſ. i. de cordumeni cuȝ aqua calida aut cū aceto vini ⁊ oleo omphacino. ⁊ oxymel acetoſuȝ ſquilliticum a me magis diligitur q̄ acetuȝ. In aceto. n. eſt iciſio ⁊ mel reſoluit ⁊ abſtergit. ⁊ iterū ſauie ⁊ haſce ⁊ armoniaci ⁊ rubee licture partes ſumantur equales: ⁊ fiant ex eis pillule ſimiles auellanis de qbus. iiij. pillule i potu ſumantur cum aqua de radicibus ⁊ inijciantur i iniectorijs: aut agaricum aut ſiſeleos: aut. ij. auſ. aſſeret aut ariſtol. lon. Et de habētibus ꝓpetatē ſūt epar aſini ⁊ fel teſtudis ⁊ coaguluȝ leporis. ⁊ ꝓpuȝ i ipſa ē lignuȝ vitis. ⁊ abrotanuȝ i hoc ē iuuatiuū ⁊ lac ficus exſiccatuȝ cuȝ de eo inijcitur aliqd paruū ⁊ adminiſtratur de eo embroca ponderis. ʒ. ⁊ de exſiccato iteruȝ cuȝ aliqua de aqs. Et ſilr embroca ex pondere auſ. coaguli leporis. Aque vero i qbus potant me dicie iſte ſunt ſicut aqua ciceris nigri ⁊ aqua alhaſce ⁊ aqua cineris ligni fici ⁊ aqua cineris ligni vitis ⁊ ligni abrotani ⁊ decoctō abrotani cum vio:

Cap. xviij. de diſſolutōe veſice ⁊ mollificatōe ei⁹.

a Ccidit diſſlocatō e⁹ ex remotiōe ipſius a loco ſuo. Et accidit mollificatō e⁹ propter exitum vrie abſq; voluntate. Et diſſlocatō quidem fit cauſa humiditatis ⁊ cauſa ventoſitatis ⁊ cauſa pcuſſionis ſuper dorſum: aut propter caſum. ⁊ multotiēs fit propter cauſas mollificationis notas ⁊ ſeqt mollificationeȝ ⁊ diſſlocatōȝ qñȝ difficultas vrie: Et qñȝ inoluntarie emiſſio vrie ſm illud qđ accidit lacerto de tenſione ⁊ diſſlocatōe.

Cap. xix. de cura eius.

f Acte qdeȝ a percuſſione ⁊ caſu curatō eſt difficilis ⁊ fit propter reditōeȝ ⁊ conſtricturam cuȝ medicis calefacientibus exſiccatiuis quas diceemus. Facte autem a complexione paralytica cōfert eūo materierum phlegmaticarum ſubtilis ⁊ ꝓhibitio ab eo qđ generat eas. ⁊ regimen habentiū paralyſim i eo quod comeditur ⁊ bibitur ⁊ motu ⁊ aliis. Et confert ei vomitus ſi fit cum helleo albo. Qđ ſi vrina egrediatur abſq; voluntate oportet vt adminiſtres ſtipticitatem vehementius facientia ⁊ non mollificent plurimum imo aggregent inter reſolutionem ⁊ conſtrictionem ⁊ ſm comparationem curationuȝ paralyſis. Et ſumat omne quod ingroſſat aquoſitatem ⁊ impinguat eam ⁊ grauat ſan. laudabilem ⁊ calidum ⁊ groſſum ſicut alſeludem. Sed ſi vrina ē cuȝ diſpoſitione ſua: aut ad difficultatem decliuis: tunc audacia ad mollificantia cuȝ quantitate aliqua cum reſolutione bona ⁊ inciſione vltima eſt audacia neceſſaria. ⁊ de potibus conferentibus omnibus ſpeciebus eius que ſunt ex diſſlocatiua ⁊ paralytica: ſūt tyriaca ⁊ mythridatum ⁊ ſagzenea ⁊ homorūſia ⁊ diacurcuma ⁊ coquinum. ⁊ iterum flos alcocoen ⁊ ciperi: ⁊ thus ſimul ⁊ ſingulariter almahaleb. ⁊ iteruȝ ſuccus ſe. rute humide aut flos eius decoctus in vino: ⁊ iterum agnuſcaſtus ⁊ ſemen eius ⁊ oppoponacuȝ ⁊ cyminū: Et quādoq; confert ⁊ ꝓprie ei cum qua ē difficultas vt bibat ex corticibus melonis ſicci

pugillū viui cū zuccaro. ⁊ đ eis que currūt curſu ei⁹ ⁊ ꝓporcionantur ad ꝓpetates ſunt teſticuli leporis ſicci qui cū vino odorifero bibantur: aut guſt galli aduratur: ⁊ detur in potu in ieiunio in aqua tepida. Medicine autem que inijciuntur ſunt ſicut oleū de ruta. ⁊ oleum coſtinum ⁊ oleum laurinū ⁊ olnū nardinum ⁊ oleum ſambacinum ⁊ oleū cucu. aſi. ⁊ oleū de pino cum quibus pmixta ſint ea que ſūt ſicut caſtoreum ⁊ ſicut aſſa ⁊ galbanum ⁊ oppoponacū. Et iſta iteꝝ cōueniūt ſi ſunt inuncta ſuper emunctoria ⁊ mirac: ⁊ ꝓpe oleum teſiſie permixtum cum ſeminibus ſubtilibus odoriferis. Empla v̄o ſint ex medicinis calidis ⁊ in quibus eſt ſtipticitas aliqua ſicut ciperi cinamomū bdellium ſpica ⁊ myrthus cum camemilla ⁊ ſceha ⁊ mel. Et quandoq; curatur etiā cū cliſteribus calefacientibus factis ex centaurea ⁊ coloquintida ⁊ alkerua ⁊ alijs ex oleis calidis ꝓdictis. ⁊ natatio in aqua calida maris ⁊ balneatio in aquis thermaꝝ ſunt iuuatiue valde ad illud.

Ca. xx. de doloribus veſice.

Ant ex cauſa malitie complexionis diuerſe ⁊ ex lapide ⁊ vlceribus ⁊ ex ſcabie ⁊ apātibus ⁊ ventoſitate. Et iam ſciuiſti oē capitulū ⁊ curationem eius. ⁊ multotiens fit ex ſignificatione criſis expectate cum vrina. Et dolores qdem veſice multiplicant cū ſufflat ſeptētrio cū in veſica ē dolor. ⁊ dicitur ꝙ qñ apparet in hūte ipſū ſub aſcella ei⁹ ſiniſtra apa ſicut cydoniū. ⁊ accidit illud in die. vij: moritur xv. die. ⁊ ꝓpe ſi accidat ei ꝓfundus ſomnus.

Ca. xxi. de debilitate veſice.

Ebilitas veſice qñq; accidit etiā ex pte ꝯplexionis cuius plurimū ē frigus ⁊ ex pte apatis duri non tollerant vrinam plurimam ⁊ deſiderant euacuare eam. Et qñq; debilitatur lacertus eius in adiuuando ad euacuandū ſoluendo ſeipſū. ⁊ ē ex aggregatione duaꝝ reꝝ diſtillatio nō dilatata.

Ca. xxij. de ventoſitate in veſica.

Uandoq; ē retenta. ⁊ qñq; ē pmutabilis. ⁊ cā in hoc ſūt cibi inflatiui. ⁊ plurimū eius eſt humiditas in veſica cum debilitate caliditatis

Ca. xxiij. de ſignis.

Ignum ventoſitatis eſt tenſio ſine grauitate ⁊ ꝓpe cum permutat.

Ca. xxiiij. de cura.

Agis iuuatiua curationū eius poſt abſtinentiam ab inflatiuis ⁊ malitia digōniſ ē: vt bibat oleum de kerua cum aqua radicū ⁊ liniat pectinē cū oleis aromaticis reſoluentibus ⁊ gūmis calidis. ⁊ emplēt cū ruta ⁊ camemilla ⁊ aneto cū re ſorti de caſtoreo ⁊ aſſa aut muſcho. ⁊ inijciant iſta olea cū aliquantulo caſtorei in v̄gam. aut inijciat i ipām ſuccus rute cū muſcho aut oleuȝ de ben cū muſcho ⁊ gallia in oleo ſambacino. Et recordare eius quod dictū ē in ca. renū. ꝙ renes ⁊ veſica qñ ſunt doloroſi aut egri nō appropinquēt pillulis de ſeminib⁹ ⁊ augmentet in renibus ⁊ veſica dolor cū attractōe neq; ſtupefacientia: imo aqua tepida p quantitatē qua ñ attrahat neq; ſtupefaciat aliquid.

Tractatus. ij. de nocumentis que accidūt vrine

Ca. i. de qualitate exitus vrine naturalis.

Eſica expellit vrinam qñ ꝯſtringit ſup eam ex oibus laterib⁹. ⁊ comp̄mit eam ⁊ dilatat lacertū ſuū qui ē ſup ipſius orificiū ⁊ cōprimit lacertū murach.

Ca. ij. de nocumentis vrine.

Sta ſunt ardor vrine ⁊ difficultas vrine ⁊ retentio ei⁹ ⁊ inolūtaria ipſius emiſſio: de cuius ſūma ſūt multitudo ei⁹ ⁊ ipſi⁹ diſtillatio ⁊ diabetes.

Ca. iij. de ardore vrine.

Auſe ardoris vrine ſunt aut acuitas vrine ⁊ ei⁹ bauracitas pp cām ꝯplonalē: aut cā defectus eius qđ ꝓparatū eſt ad tpandam ipām ⁊ ē humiditas ꝓparata in carnibus glandoſis que ſunt illic. Ip ſa. n. currit ſup meatū ⁊ glutinoſum cū facit ⁊ miſcet vrine etiā ⁊ equat eam. cū ergo ſinit deficit loco glutinatio ⁊ vrine eūo ⁊ equatio: q̄re accidit ardor. Et ex illis q̄ adiuuant ipm ē multitudo coitus. Iſte. n. hūiditates qñȝ egrediūt cū coitu ⁊ p vicinitatē ſpmatis exitu pſimo. Et iteꝝ egritudines eliquātes corpus: aut vlcera que ſūt i meatib⁹ vrine ꝓpinqua v̄ge ⁊ ſcabies q̄ aduſtionē facit. Et ſignū qdem p̄oris ē acuitas vrine ⁊ nō ſit ſanies. ⁊ ſignū ſecūdi ē ſan. generatio ⁊ ſaniei. ⁊ multotiēs pducit p̄mū ad ſecundū: ſm ꝙ ſciuiſti in eis que p̄terita ſūt. Primū igitur ē ſicut antecedens ſecundi: ſicut fluxus vētris cholerie⁹ eſt q̄ſi ātecedēſ vlceꝝ inteſtinoꝝ.

Ca. iiij. de curationibus.

I ē cū ſan. ⁊ ſanie tūc eius cura ē cura vlcerū veſice ⁊ partium eius. ⁊ illud iam dictū ē. De ſcriptio ꝯpetens ad illud fiant troc. ſm hunc modū: ſumat ſe. melonis citro. granoꝝ cucu. oium ana pōd⁹. ʒ. xx. thuris gūmi ⁊ ſan. ora. oiuȝ añ. ʒ. x. opij. ʒ. iij. ſe. apij. ʒ. i. detur in potu cū aqua đ papauerſ ſitq; doſis. ʒ. ij. poſtq̄ de eis facti fuerit troc. Et ſi ñ fuerint vlcera neq; ſanies tūc melior cura ei⁹ erit exuberatio vrine ꝯſequenter extrahēdo ſupfluitates cū ſolutione ſubtili ſm ꝙ ſciuiſti in ca. egritudis renū: ⁊ vomitus ⁊ cibi humectantes infrigidantes ex cibarijs ⁊ oleribus ⁊ fructibus ⁊ deuitatio oīs ſalſi ⁊ acuti ⁊ vehementis dulcedinis ⁊ dimiſſio laboris ⁊ coitus. ⁊ de eis que ꝯferūt ē potus mucilaginū ⁊ iniectio eaꝝ ſicut ē mucilago ſe. almaru ⁊ mucilago pſilij ⁊ mucilago ſe. cydonioꝝ ⁊ aliquid de papauere ⁊ ſemina diuretica frigida. ⁊ detur in potu totū illud cum aqua frigida. ⁊ admiſtret kiſch ordei ⁊ aq̄ eius iteꝝ ⁊ oua ſorbilia ⁊ cibus factus ex cucur. ⁊ cib⁹ factus ex mes: aut cū eis que ſunt ſicut oleū amigdalinū aut cum pullis ⁊ gallina pingui. Et ſi cauſa in eo ē exſiccatio accidēs glandulis: tūc cura ei⁹ ē humectatio eius ⁊ dimiſſio ei⁹ qđ excitat ex coitu. ⁊ de iniectionibus vſitatis in hoc ē mucilago pſilij ⁊ mucilago ſe. cydonioꝝ ⁊ gūmi ⁊ ceruſa ⁊ albugo oui recentis ⁊ lac mulieris ⁊ inijciat in eā. Et de exptis eſt ℞. lapidis hematis. ʒ. vi. lactis mulieris femellam lactantis. ℥. i. tere terēda ⁊ ſimul miſce ⁊ p foramen v̄ge p ſiringaȝ mitte. ⁊ qñq; ſufficit iniectio albuminis

oui ſolũ aut cum aliquo diuretico τ lac muliebrẽ
currens τ lac caprinũ. τ quandoq́ʒ ſufficit iniectio al
buminis oui ſolũ: aut cũ aliquo diureticoꝝ τ cũ olō
ro. τ qñ ponũtur in eo ſtupefacientia. nã ſi dolor
ẽ vehemẽs τ ꝓpe cũ mingitur ſanies: tũc nõ eſt ex-
cuſatio qn ponatur in eo qd̃ iniicitur aliquid de ſtu-
pefacientibus: τ ſm deſcriptiones ꝑdictas in ca. vl-
ceꝝ. Deſcriptio bona: ℞. cortices papaueris τ ami-
lum τ ſuccũ liquiritie τ ſumaẜ ex eis qd̃ iniiciatur. τ
ſi indigeat confortatione ponaẜ in eo aliquid opij et
ſe. hyuſquiami albi.

Ca. v. de paucitate vrine.

Fit pp paucitatẽ potus aut multitudinẽ rari
tatis: aut pp multitudinẽ fluxus ventris: aut
pp debilitatem renum in attrahẽdo: aut epa
tis in diſcernendo τ mittendo aquoſitatẽ ſicut fit in
cacheſia τ hydropiſi.

Ca. vi. de difficultate vrine τ eius retentione.

Difficultas vrine aut fit pp cauſam in veſica ipa
ex debilitate τ ſequitur ꝯplexionẽ malã τ ꝓpe
frigidam ſicut accidit in multitudine flatus ie-
ctationis: aut apa aut alia: quare nõ ꝑtranſit
apud expulſionem eius diuum ſup vrinam vt extra
hat eam exprimendo ſm q̃ ſe habet res naturalis. Et
fortaſſe ẽ cauſa in ea frigus aut calor deforis aut per
cuſſio aut retentio vrine plurime: aut fit pp cãm in
meatu qui eſt collum veſice τ caput virge: aut fit pp
cauſam in virtute: aut pp cauſam in inſtrumẽto qd̃
eſt lacertus: aut ꝓpter cãm mẽbri mittentis: aut pro
pter cauſam in vrina. Et cauſa qdẽ in meatu aut eſt
ꝑmitiua aut ꝑ cõitatẽ. Primitiua aũt eſt opilatio in
ipſomet: aut ꝑ cõitatẽ. τ opilatio in ipo aut eſt cauſa
apatis calidi aut duri in ipſo: aut rei groſſe ſicut hu
miditatis aut rei inuiſcate τ ſaniei. Et multotiẽs qdẽ
fit ſanies cauſa opilatõis aut lapis aut ventoſitas re
pugnans aut verruca aut incarnatio vlceris: aut pp
ꝯſtrictionẽ ex frigore: aut ꝓpter ꝯſtrictionẽ ex calo-
re vehementi ſicut accidit in fe. adurentibus in egritu
dinibus liq̃factionis. Et qñ fit cã vlceris. τ qñq́ʒ fit
cã tenſiõis q̃ accidit ei vehemẽtis opilatõis aut ſani
ei. Et multotiẽs fit tenſio cã opilatõis ſicut accidit ex
difficultate vrine τ retentõe eius, illi q ſupfluit in re-
tinendo vrinam. nam figitur in veſica τ coopiẜ mea
tus. τ retentio quidẽ fit in nocte pp ſõnũ τ in die pp
occupationẽ. Et ille in quo fit opilatio ſm cõitatem
ẽ ſicut ſi ſit in inteſtino τ mateice τ in ſumine apa ca
lidũ aut durꝝ: aut ſunt in eo fex ſicca: aut phlẽa pluri-
mũ extenſiuũ: aut vẽtoſitas repugnãs aut extẽdens
aut apa in ano icipiẽs aut cã tenaſmõ: aut iciſio he-
morroidaꝝ aut fiſtularꝝ aut dolor hemorroide: aut
ragadie doloroſe: aut ſicut ſi ſit in ꝑub⁹ inferioribuſ
dorſi apa aut torſio. Et ſicut ſi accidat teſticulo eleua
ei ad mirach: q̃re ꝯprimat meatũ τ extrahat ipm ad
ſupiora. τ ꝯſtringat ipſum τ difficilem facit exitum
vrine τ dolorẽ faciat τ egrediatur paulatim. Et qñ
ẽ cã vrine difficultatẽ faciens τ retinẽs dolor ꝓpter
vlcera in meatu ſine opilatione τ ſine apate q̃re quo
tiens vult mingere dolet quare nõ exprimit mictor

veſicam ſuã cũ lacerto ventris fugiẽs a dolore. τ ꝓ
prie qñ eſt cum hoc in lacerto debilitas aut ſpaſmus
τ que ſunt his ſimilia. Et cum ſtudet in ſeipſo migi
vrinam ſuam naturalem in quãtitate τ qualitate τ ſe
datur dolor. τ ſimiliter cõmincitur dolor. Et qñ ha
bet is hoc ẽ cum difficultate vrine patiens diſtillatio
nẽ eius: quare cum egreditur paulatim alleuiaẜ do-
lor τ tollerat. Cauſa aũt in virtute aut ẽ in ꝟtute ſen-
ſibili aut motiua aut in naturali. Et facta cã virtutis
ſenſibilis eſt vt ſit ingreſſũ ſenſũ veſice: aut lacerti ei⁹
nocumentũ: quare non ſuſcipiat ab expulſiua expul
ſionẽ fortẽ aut expulſionẽ oino. aut ſit in greſſuʒ ꝑa
cipium hoc nocumentũ: ſicut qd accidit in karabi-
to τ lethargia de obliuione τ paruitate ſenſus. Et fa
cta cauſa ꝟtutis motiue eſt vt nõ ſit lacerto vt ſoluat
ſeipm τ moueatur a ſua ꝯſtrictione ad dilatationeʒ
ſuam exiſtens auarus a ſua dilatione: τ vt ſit lacert⁹
ventris non obediens virtuti ſue ad hoc vt premat
in veſica propter debilitatem virtutis: aut ꝓpter diſ
poſitionem in eo de tenſione τ ſimilibus. Et ſcã cau
ſa ꝟtutis naturalis ẽ ſicut ſi debilitetur ꝟtus expulſi
ua ꝓpter malitiam ꝯplexionis diuerſe calide. τ ẽ ſm
minus: τ frigide eſt ſm plurimũ τ cum materia ſicut
eſt calida cum acuitate vrine τ frigida cũ humectan-
tibus mollificantibus aut extendẽtib⁹. Et qñ ẽ cã
huius debilitatis accidens electio nature in retinen
do quare debilitatur virtus expulſiua. Facta autem
ꝓpter cauſam in lacerto: aut ẽ nocumentũ ꝯplexio-
nale aut apa aut nocumentum nerui ex ſpaſmo aut
mollificatione τ deſtructione ꝟtutis motus pp ꝑ-
cuſſionem aut caſum aut alia: aut in ipſo aut in ꝑnci
pio eius ex ramis neruĩ aut nucha aut cerebro. Cã
ꝟo membri mittentis facta ẽ vt ſit in renib⁹ apa cali
dũ aut durꝝ aut lapis aut debilitas attractõis eoruʒ
deſup: aut debilitas expulſionis ipſoꝝ ad inferiora
aut ſit epar ipotẽs lenificandi materiam τ mittẽdi eã
ad diſpõnes hydropicas. Et hec qdem diſpõ expo
netur tibi ſi poſuerim⁹ ipſam ca. ſingulare: aut po-
ſuerimus ipſam de genere paucitatis vrine. Facta
autem cauſa vrine eſt vt ſit calor faciens dolorẽ. Et
expertum quidem eſt in pluribus hominibus τ di
ctum eſt q habet difficultatem vrine τ aduenit poſt
ipſam tenaſmon moritur in. vij. niſi accidat fe. τ pro
uocationem plurimã faciat. Et ſcias q̃ qñq́ʒ accidit
poſt ardorem vrine τ remotionem eius exſiccatioẜ
glandula ſup qua lubricat vrina τ perducit ad diffi
cultatem vrine τ retentionem eius: quare oʒ vt ad-
miſtretur humectatio vt non accidat illud.

Ca. vij. de ſignis.

Signa qdem eius cuius cauſa eſt frigus com-
plexionis eſt albedo vrine cum groſſitudine
aut tenuitate. τ multitudo neceſſitatis ſurgen
di ad mingendũ ante illud. τ multitudo balneatõiſ
τ ſenſibilitas frigoris τ vacuitas a reliquis ſignis. ſi
gnum ꝟo eius cui⁹ cã eſt caliditas ẽ acuitas vrine
τ inflãmatio que ſenſu percipiuntur. τ ſi cã ẽ ꝯſtri-
ctio a frigore ſignificat iuuamentũ ꝓueniẽs ex mol
lificatione. Et ſi eſt a liquefactione τ febrib⁹ adurẽti

tibus ſignificat ipſã iuuamentũ humectatõis: τ iteꝝ
de ſignis eius eſt q̃ paruʒ non egrediẜ τ multum ẽ
facilioris exitus propterea q̃ humectat madefaciẽ-
do meatuʒ τ dilatando ipſuʒ. Signa autẽ e⁹ que ẽ
cauſa apoſtematis i veſica aut i membriſ ei vicis aut
exiture iam ſciuiſti in illis que preterierunt. τ nos de
terminauimus vnicuiq́ʒ eorũ cap. ſtans per ſe. Am
plius de differentia inter difficultatem factaʒ ex apa
te τ factam ab alijs eſt: q̃ apoſtemoſa accidit paula
tim non ſubito niſi ſit res magna valde: τ ſcitur q̃ il-
la que fit ab opilatione apud veſicam propter egri-
tudinem in ea aut coartationẽ eius cum appodiati
one veſice τ eius inflatione τ tenſione eius: τ illa q̃ ẽ
cauſa membri mittentis eſt vt non ſit in veſica appo
diatio τ inflatio. Et omnes ſpecies opilationis que
accidunt in veſica ex ipſa aut ex coartatione ſunt cũ
dolore. τ cognoſciẜ apoſtema opilans per illud qd̃
ſciuiſti. Et cognoſcitur res opilans abſq́ʒ apoſtemã
te ꝑ ſirigaʒ τ illud qd̃ ipſa extrahit de ſã. aut humo-
re: aut ꝑ illud qd̃ ſtat i facie e⁹ τ non diminuitat ipſam i
cedere ex verruca aut lapide aut icarnatõe. Et lapis
qdeʒ ſcitur per ſigna ei⁹ τ propterea q̃ ſiriga tangit
reʒ duraʒ valde. Et ſan qdeʒ aut humor cognoſciẜ
iteruʒ per vriaʒ preteritaʒ. Et ſan. ipe qñ cognoſci-
tur per ſigna congelationis ſan. i veſica τ ex citrĩtate
coloris τ paruitate pulſus τ anhelitus τ frequentia
amboꝝ τ ſudore frigido τ febre τ rigore τ nauſea τ ẽ
malus a quo paꝝ fit euaſio. Et humor qdẽ groſſus
cognoſcitur iteꝝ τ grauitate ſenſata ſi ẽ ei ſũma de q̃
ſit curanduʒ τ ſi egreditur i vria humor groſſus cru
dus. Illius autem que ẽ a frigore conſtrigente aut ca
lore ſoliduʒ faciente cauſe propinque τ antecedentes
ſunt ſignificatões. τ ſignuʒ e⁹ que fit ex ventoſitate ẽ
tenſio ſine grauitate. τ qñq́ʒ eſt cum permutatõne. τ
qñ ẽ retenta i veſica. τ ſignuʒ e⁹ que fit ex debilitate
ſenſus eſt vt non ſentiat mordicatõʒ vrie. Et ſignũ e⁹
que fit ex debilitate expulſiue eſt vt cõprehenſio edu
cat vriaʒ cuʒ facilitate. Et ſignuʒ mollificatõis lacer
ti eſt debilitas prouocatõis abſq́ʒ cliſteribus. τ vt ſen
tiat q̃ res extriſeca non eſt iobediens membro τ cõ
preſſio educit caʒ. Et ſignuʒ ſpaſmi lacerti eſt vt paꝝ
qd̃ egrediẜ egrediatur cuʒ compreſſione Et factaʒ ꝓ
pter debilitateʒ renuʒ ſignificat illud qd̃ preterijt de
ſignis e⁹. Et ſiſr factam cauſa lapidis τ apoſtematis
ipſius. Et ad vltimuʒ ſi grauitas τ dolor ſunt ex par
te renum tunc egritudo eſt illic. Et ſi ſunt ſigna apo-
ſtematis tunc i ipſa ẽ apã. τ ſi ẽ illic grauitas vehemẽs
valde: tunc illic eſt vria retenta. τ ſi eſt mior illa, tunc
illic eſt humiditas pura cuʒ apate aut abſq́ʒ apate. ſi
autẽ non ẽ grauitas ſed dolor extenſiu⁹: tunc ẽ ven-
toſitas in renibus. Et qñ eſt venter leuis τ tñ ſunt ſi-
gna opilatõis renuʒ τ veſice τ debilitas veſice τ alio
ruʒ iuenta: tunc cã eſt debilitas attractõis renum Et
ſignuʒ facte cã doloris accidentis ex vlcere aut acui-
tate vrie ẽ q̃ tollerantia doloris educit vriam τ ſedat
doloreʒ: τ ſiſr non iueniẜ aliqd qꝛ ipſa fiet vlceroſa τ
erit cuʒ ſignis vlceruʒ. Et ſigna facte ab exſiccatione
humoroſitatis i membris glandoſis ſunt anteceſſio

cauſarum eius predictarum τ q̃ humectatio facit eẜ
fluere vrinam. Cap. viij. de cura nocumenti vrie.

Si cã ẽ humor aut ſanies tũc oʒ vt cureẜ cũ apijs
τ diureticis fortibus que ſciuiſti ſi non timeẜ
q̃ res ſirmaior q̃ vt cadat i ea diureticũ. dei-
de cuʒ admiſtraẜ faciat deſcendere ſaniẽ aliaʒ ad ve
ſicaʒ τ augmentet dolorẽ τ tẽſionẽ τ nõ extrahat ali
qd. τ aqua raphani fortẽ hʒ ipreſſionẽ i hoc cap. τ iã
tñ valet q̃ oʒ vt ipſa ſit condimentuʒ cibi. τ ſiſr aqua
ciceris ni. Diuretica vero ſunt ſicut petroſelinuʒ τ ar
nioniacum τ myrrha rubea τ amomuʒ τ coſtus τ
ſiſeleos τ acorus τ aniſuʒ τ ſemẽ e⁹ τ tonũ illud i aq̃
raphani decocti: aut aq̃ ciceris ni. aut i aq̃ alhaſech
aut i ſucco apij τ feniculi ꝓpe campeſtris. Et oxymel
ſquilliticuʒ eſt iuuatiuuʒ valde. τ tyriaca τ mithridatũ
ſunt vehemẽtis iuuamẽti τ diacurcuma τ homoru-
ſia τ diakebid regũ. Infantibus aũt deniẜ illa lacteti
bus eos: aut dentur iſta i lacte matruʒ. Cõfectõ diu
retici fortis: ℞. ſanie aſſari amomi ameos petro. ſe.
apij rubee ticture amigdale amare ſpice oim ana. ʒ.
xx. ſe. melonis. ʒ. x. corpoꝝ cantaridaꝝ abſciſſis ca-
pitibus τ alijs. ʒ. i. reſoluatur armoniacum cum tri-
plicato ſubtili: τ fiant ex eis pillule vt auellãe: de qui
bus ſumantur vſq́ʒ ad. ʒ. iij. τ iterum medicamen de
ſauia τ aliſa predictum i cap. congelatõis ſan. i veſica
bibitum τ iniectum. Et quandoq́ʒ ponuntur medi-
cie i qbus ponuntur caſtoreum τ euforbium. τ. ʒʒ.
τ piper longuʒ τ oleum balſami. τ qñ ponunẜ i eis
opiuʒ τ ſemen hyuſqami al. cauſa doloris. τ tu vide
bis eas i antidotario. Et omnes medicie que confe-
runt ad lapidẽ conferunt ad hoc τ ad plures ſpecieſ
ſiſr a calore τ frigore poſtq̃ fuerit ſan. aut vlcus: τ ſẜ
ſicut cinis ſcorpionuʒ τ lapis ſpongie τ cinis vitri. τ
de illis que ꝓprietateʒ quandaʒ habẽt ſm q̃ dr ẽ ve-
ſica damule exſiccata de qua. ʒ. iij. i vio odorifero bi
banẜ. τ iteruʒ cancri mari aduſti pondus. ʒ. ij. bibaẜ
τ ꝓpe a pueris. τ iaʒ diximus medicias alias i cura
tõe e⁹: cuius cauſa eſt frigus veſice: τ oportet vt legã
tur iteꝝ i hoc loco. Facta aũt cã ꝯgelatõis e⁹ qd̃ iui-
ſcatũ eſt i veſica curaẜ cuʒ eo qd̃ dicuʒ ẽ i cap. cõge-
latõis e⁹ qd̃ iuiſcatuʒ eſt i veſica. τ qñ admiſtrantur
cmplã ex iſtis medicis cuʒ aq̃ raphani. τ qñq́ʒ uniẜ
cuʒ tyriaca τ maſtice τ homoruſia τ diacurcũa τ dia
kebid reguʒ. Et qñ neceſſarie ſunt embroce fortes
accepte ex eis que ſunt ſicut ſynapis τ pullegiuʒ cuʒ
fimo columbio: τ iteꝝ ex baurac τ piretro τ ſynapi.
Emplm exptuʒ bonuʒ: ℞. baccaruʒ lauri τ alumis
amonij meliloti farie ciceris ni. camemille oim añ.
ʒ. x. dauci ſe. raphani ſe. apij hortulani τ montani
oim añ. ʒ. vij. fiat ex eis ẽplm cuʒ oleo balſami: aut
cũ oleo lilij. ꝯficianẜ cũ aqua caulis armeni. Confe
ctõ vnguẽti boni: ℞. ſerapini bdellij oppopõaci aco
ri ꝑtes equales: de qbus fiat vnguẽtũ cũ adipe ana
tis τ cera citria τ oleo de lilio. Et de iniectiõibus eſt
iniectio facta ex galbano ſtorace oppoponaco τ pi
pere. τ qñ poniẜ i ea aſſa. τ ſi cauſa fuerit lapiſ cureẜ
lapis vbicũq́ʒ fuerit. Et ſi cauſa fuerit veruca aut ca-
ro orta aut icarnatõ: tunc curatõ erit cuʒ tinis mol

liſicantibus ⁊ oleis molliſicatiuis ſcitis i cap. veſice:
Et abſtinentia ab acetoſis ⁊ ſtipticis: ⁊ fortaſſe pᵭe-
rit: ⁊ fortaſſe nō pderit. Et ſi cā fuerit apa curet apa
⁊ molliſicet ⁊ liniat: ⁊ admiſtret tyriaca i balneo aq̄:
⁊ liniencia ex qbus fiat emplm ⁊ iniecta ſuppoſita in
ano. ⁊ minoret potuz aque ⁊ dimittat ſtiptica: ⁊ phi-
beat cibus ſaltē duobus diebus: Et cū lenitas ē apa
tis iaz deſcendit vria cuz cōpreſſione ⁊ expreſſiōe p⁹
multitudiēz molliſicatōis leniſicatōis. ⁊ caulis ⁊ al-
lea ⁊ cepe ⁊ porri decocti elixatōe iuuātes ſunt i hoc
cap. plm: cuz ſit cū eis emplm. Et phlomia baſilice
eſt de illis que magis neceſſe eſt pmittere: deide ex ſa
phena. qñ ei puocat cuz ea vria. ⁊ cuz cā fuerit fri
gus ⁊ ſtipticitas: curet curatōe malitie ɔplōnis ſfe:
⁊ ſi fuerit calor curet cuz oleis tēperatis ⁊ ſfis i qb⁹
eſt leniſicatō ⁊ molliſicatō ſicut oleū viol. ⁊ oleuz de
cucur. permixtū cuz oleo anetino ⁊ camemillio. ⁊ ſi
fuerit illic ſiccitas etiā admiſtrent tunc ⁊ olea molliſi
cantia ⁊ cibi hūectantes ⁊ regimē cōualeſcentium ⁊
balneum. ⁊ ſi cā fuerit palyſis curet cura eius. Qḋ ſi
cā fuerit ſpaſmus lacerti curet curatōe ſpaſmi pdicti
i cap. ſuo. ⁊ ſi cā fuerit ɔplō ſfa curet cum oleis calis
⁊ confectōib⁹ calidis que ſciuiſti. ⁊ de illis que ɔfert
ad illud ⁊ ad paralyſiz eſt vt ſumat fimi columbini
ſilueſtris pondus. ℥.i. ⁊ bibat cuz vria pueri. ⁊ puo
cat vriaz ſtercus muris pondere aur. i. i aq̄ decoctō
ſūs aneti. Et qñz iniicit mumia aut pondus. ℥.i. ven
tris arachamati cuz eadē menſura ſalis idi cū aq̄ ca
lida. ⁊ ɔfert ei potus balſami cuz aq̄ cap. ⁊ tertia. ℥.i.
aiſe i lacte aſini. ⁊ hoc ēt confert ei q eſt ex hu. groſſo
Facta autē a calore curat cuz ſemibus frigidis ⁊ ſemi
lactuce bibit cuz vīo permixto ⁊ aqua granati aceto
ſi. Si vero fuerit a caſu aut pcuſſiōe iaz apa faciēte:
aut nō apante: aut remouet aliquid: tunc curatō eſt
phlomia i pnus ⁊ molliſicantia tēperata ⁊ tine ⁊ ſtu
pha i hoc vt migat. ꝙ ſi mixerit ſan. plm: tunc retic-
dere i hoc vt migat. ꝙ ſi mixerit ſan. plm: tunc retic-
bis cuz cuz troc. de karabe q artificioſe fiunt cuz ol.
nuc. ⁊ ſi timeat ꝙ accidat aliqd qḋ iniſcet tunc cura
ipm cū cura eius qḋ eſt iuiſcatū congelatuz. Qḋ ſi il
lud qḋ eſt iuiſcatuz fecerit opilatōz: tunc curet opi-
latō facta ex iuiſcatōe. ⁊ iaz dictuz eſt illud. ꝙ ſi cā fu
erit ventoſitas curet cura ventoſitatis veſice. Facta
vero cauſa doloris phibentis curatur cuz admiſtra
tōe ſtupefacientiuz ⁊ iniectōe: deide cum deceſſione
vrie: ⁊ poſt illud admiſtret cura vlceris aut cura cq̄-
tionis vrie acute cuz cibis ⁊ herbis predictis Et qñz
iniiciunt glutiatōz faciētia iter acuitatē vrie ⁊ nocu-
mentuz eius i meatu ſenſibili. In facta autē pp debi
litatē ſenſus curet pncipiuz ſi fuerit egritudo pcedē
a pncipio: aut ipſe lacertus ⁊ veſica cuz medicis ha-
bentibus vtutez albezahar que ſunt tyriaca ⁊ mitri-
datū ⁊ vnctōes ⁊ iniectōes conuenientes vlcerib⁹: ſicut
oleū ſambacinū ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū narciſcinum ⁊
oleū de croco ⁊ oleū de balſamo pꝑe. ⁊ admiſtrent
emplā ex folijs arborꝫ ⁊ fructuū ⁊ oleꝫ dilectorꝫ ſpi-
ritui aiali ſicut folia malorꝫ ⁊ mēta ⁊ ruta. ⁊ admiſce
ant cuz eis medicie expergefaciētes valde: ſicut ſemē
alharmel ⁊ ſemen rute montane. deide emplet cum

eiſ pectē. ⁊ ſi fuerit pp dbilitatē expulſiue altera ɔplō
nē diāntē ⁊ egritudinē dbilitātē cū eo qḋ ſcis ⁊ cu-
ra. ⁊ illius qḋ plm ē ex frigore eſt eius curatō cū eo i
quo eſt calefactō ⁊ ſtipticitas: ⁊ pꝑe qḋ dictū ē i de-
bilitate ſenſus. Et ſi cauſa fuerit longitudo retentōis
tunc eius cura iteruz ē cuz tinis molliſicantib⁹ leniē
tibus: factis ex ſemie lini ⁊ fenugreco ⁊ cartamo ⁊ ſi
la ⁊ emplis factis ex iſtis. deide vtere eis que ſunt ve
hementis puocatōis ⁊ ſiringa ⁊ ole. balſami ⁊ que
ſunt ei ɔparia ſunt maximi iuuamenti hic. In facta
autē cauſa renū ⁊ epatis ⁊ iteſtinorꝫ ⁊ dorſi: oꝫ vt itē
datur itentō illorꝫ membrorūz: tunc ſi curatō valeri
eis bene ē: ⁊ ſi nō: nō valebit. Et cū hoc neceſſariū ē ad
miſtrare molliſicantia ex tinis ⁊ emplis ⁊ iniectōib⁹
Et neceſſaria eſt admiſtratō diureticorꝫ niſi timeatur
ꝙ ipſa faciant deſcendere māz plimam. Et ſcias ꝙ
lac eſt res magis ɔueniēs eis cū non eſt fe. Et oi ho-
ra i qua dande ſunt pillule ſiles auellanis de ſeib⁹ e
⁊ nō ē fe: tūc ɔſiliū meū ē vt cuz lacte i potu ſumat.

Cap. ix. de rememoratōe reꝫ facientiū migere cō
ferentiuz i pluribus diſpoſitōibus.

d Ixerunt qdam ꝙ qñ fimus columbin⁹ cum
mumia iniicit facit migere. Et iterū illud qḋ
dictuz eſt i cap. curatōis opilationis groſſe: ⁊
qḋ dictū ē i curatōe eius que ē ex frigore Et dixerunt
qdaz ⁊ ē de illis q̄ iaz experta ſumus ⁊ pfuit: fiat ſu
poſitoriuz de ſale tabarzet ⁊ ſupponat i ano: puoca
bit. n. vriaz ⁊ ſoluet vētrē Et dixerūt: ſi itromittatur
i caput vge pediculus: aut ſumat alcodri qḋ cadit d
lecto: ⁊ forſitan ē illud qḋ noiatur ſiſeſſis ⁊ algil ⁊ i-
mittat i caput vge puocatur vria. Et ſilr ſi liniantur
ſup ea allea aut cepe puocat ⁊ ponat i capite vge co
optura ex croco Et qñ nō ē apa: ſꝫ ē opilatō qliter-
cunqꝫ fit ɔfert iniectō olei i quo ſub ſole morante po
ſiti fuerunt ſcorpiones albi q nō ſunt mali valde cū
ſiriga argēti: aut adiuuet cū exſufflatōe facta p catatir
⁊ ſit ipſius admiſtratō iungendo ⁊ i iniectiōe. Et qñ
nō ɔferūt medicie nō ē excuſatō igenij alterius ⁊ ad-
miſtratōis alcatatir ⁊ iſtrumēti quo migit. ⁊ caue ne
admiſtres ea cuz apa ē i veſica aut i coartatōe cā p-
ximi Intromiſſio nāqꝫ eoꝫ apat ⁊ addit i dolore. ⁊
ſirigaꝫ melior ē illa q̄ ē ex leuioribus corporibus ⁊
magis ſuſceptibilibus flexionis: ⁊ iaz iueniunt ſilr q̄
daz aialia maria ⁊ quedaz coria aialiuz ſilueſtruz cū
aliquo modo pparāt: deide ſumat ex eis aliqd ⁊ cō
glutiat glutie caſei: ⁊ qñz fit ex plūbo ⁊ ſtāno ⁊ ē bo
nuz ēt. ⁊ ſi ē vehemētis lenitatis fiat forte cuz pauca
re piecta ſup ipſū ex maſſacuia ⁊ marchaſita: aut cū
multitudie liquefactōis ⁊ fuſiōis ⁊ piectōis hirci ſu
p ipſū. Dirimus. n. ſan. ē fortis i his ca. cū hoc ſtri
git plūbū: ⁊ tunc oꝫ vt ſit caput e⁹ duruz rotunduz:
⁊ fiant i ipſo foramia plura numero: ita vt cū retiet
aliquod eoꝫ aliqd arene aut ſan. aut hu. groſſi ſit ei
qḋ iniicit de medicia aut puocat de vria penetratio
alia ⁊ nō egeat extractōe ⁊ itromiſſione frequenti. ⁊
aliqñ fit ex argēto ⁊ reliqs corporibus. Et qñz ppa-
rat toti illud ad cliſterizandū aliqd illi. ⁊ qñz ppa-
rat ad extrahēdū aliqd cū eo. Et ſuper illi⁹ qḋ ppa-

ratur ad hoc vt cū eo cliſterizatio fiat ſup extremita
tez apertā ſolutaz ligatur aliqd qḋ ē ſicut vagia par
ua aut veſica cōfricata firma ⁊ fūditur i medicamē.
deide ipellitur ſm ꝙ ipellunt enema. ⁊ eſt poſſibile
vt fiat ſicut fit cliſtere electū qḋ dixim⁹ i ca. colice. ⁊ ſi
preparatur ad hoc vt p ipm educatur vrina tunc ne
ceſſe ē vt currat curſu attrahentiū pp cām cōuerſio
nis caſus cauſa vacuitatis. ⁊ illud ē qm̄ impleatur re
aliq̄: deiū extrahitur illa res ab eo cū fortitudie q̄re
extrahit p⁹ ipſaz vrina prouocata: aut aliud: aut ige
nioſe ſtatuitur in eo: aut ſupra ipm aliqd experimens
de aere q̄ntitatē aliquā. Cū ergo extrahit ⁊ aeri nō ē
itroitus: oꝫ neceſſario vt extrahatur vria puocata
aut aliud. ⁊ illḋ qḋ iplet illā vacuitatē intrinſecā: aut
eſt lana ordiatorꝫ filiorꝫ extenſo medio tot⁹ cū filis
ita vt cū impellitur a duabus extremitatibus ſuis i
ſpaciuz ⁊ cōcauitatē ipulſione leui: deide extrahit ſi
liū egrediatur lana ⁊ ſequatur ipam illud qḋ ſequitur:
aut eſt ppēdicularis penetrās i eo ⁊ ſuſpēſiones cō
prehēdētia ſup ipaz cū materia qua remoueat. Da
rū vero materierū adminiſtratio melior ē vt ſedeat
eger ſuper extremitatē caude ſue ⁊ ɔprimat anū ſub-
ſtentatū retro ⁊ eleuet genua ſua paruz vſqꝫ ſupra i
guina cū aptione iter ea precedēte balneatione eius
cū tinis molliſicantibus ⁊ ipius emplatione cū vn-
guētis ⁊ emplis molliſicantib⁹: deide itromittatur
ſiriga tāta q̄ntitate q̄ ſit i meſura lōgitudinis virge. ⁊
melius qdē ē illud quo educitur vria ois hois ſm
virgā eius ⁊ eius amplitudinē ⁊ ipius ſtricturā. ⁊ tu
iā precoſſiſti ⁊ liniſti cū ceratis ⁊ ppriē cū ſūt ex oleis
pportionalib⁹ itētioni. cū ergo puenit i ipa q̄ntitas
ſicut medietas virge pparetur equalis ſicut ſtās cuz
declinatione ad ſūmū: deide ſubtilietur i expulſione
ſirige i meatu veſice q̄ntitate vni⁹ nodi aut duorꝫ no
dorꝫ ⁊ illic peruēit ad vacuitatē veſice: ⁊ ſedatur cū
ea dolor aut minoratur aut ſētitur ꝙ ei⁹ penetratio iā
puenit ad mouendū aliqd. ⁊ ad vltimū ē penetratio
ſenſata: deide redeat virga ad ptē iferiorē ad ſuā diſ-
poſitionē pmā i preparatione ſua aut vehemēti⁹ iſe
rius. Cuz igitur feceris illud extrahe aliquid ſi vis ⁊
imple aliqd p cliſtere ſi vis ipellere illud. Et ad vlti
mū oꝫ vt ſtudeas ne excoriationē faciat ⁊ ſit ſꝫ tardi
tatē ⁊ facilitatē nō cū dolore. C. x. de diſtillatōe vrie

Ue fit propter cāz i vrina aut pp cām i iſtru
mētis vrine aut i corpore ipius aut i veſica
aut ppter cām i pncipijs. ⁊ cauſa qdē i vria
aut eſt acuitas: aut multitudo ei⁹. ⁊ fit acuitas q̄ ē cā
diſtillationis eius aut ppter illud qḋ dixim⁹ i cap.
difficultatis vrine. ex hoc ꝙ fit eius miſſio doloroſa
pp acuitatē in ea fortez ⁊ aggregationē ei⁹ ⁊ grauita
tē ipius itollerabilē: q̄re fit ei diſpō iter retentionē ⁊
miſſionē q̄ ē diſtillatio: aut qm̄ omne pnū ei⁹ pp no
cumētū ſuū cū ſua attractione exigit expreſſionem:
q̄re expellit ipm expulſiua q̄uis fiat abſqꝫ volunta
te: ⁊ ppter cibos ⁊ medicias ⁊ laborē ⁊ coituz ⁊ alia
aut pp ɔplōnē mēbrorꝫ vicinorꝫ. ſicut epis ⁊ venarū
eius. Et renes qdē ɔplōnē hñt purā aut cū mā ſani
ei: aut abſqꝫ ſanie: aut i toto corpore eſt ſuperfluitas

acuta: q̄re expellit eā nā. Multitudo vo q̄ ē cā diſtil
lationis eius fit ppter ipius grauitatē: ⁊ quia ipa cō
primit lacertū ad aptionē puam q̄uis volūtas non
nocet ad illud. Aut ē cā ppria i lacerto ſicut ē molli-
ficatio ſupflua cū ſtupore ⁊ deſtructione ſēſus ſicut
a ccit ēt ano: aut ppter apa: aut ppter maliciā ɔplō-
nis ⁊ debilitatē icipiētem i eo: aut pcedētē ad ipum
in pncipio ſuo cuius plm ē a frigore. ⁊ ppter illud ē
qñ aliqs ɔgelat vrie eius diſtillatio multiplicatur. ⁊
qñ accit ei debilitas debilitatur ei⁹ dſtructio ſup me
ani. ⁊ cū hoc debilitatur ſolutio ſui ipius: ⁊ pꝑe cuz
cōicat ei lacertus vētris i debilitate. Facta aūt cā ve
ſice: aut ē debilitas i ipa ex malitia ɔplōnis ſfe: ⁊ ē il
lud qḋ ē plm. ⁊ illud ē ſicut dixim⁹ i eo q ɔgelatur ⁊
diſtillatur vria ei⁹ ex illa ɔplōne. ⁊ hec debilitas ge-
nerat diſtillationē vrine duob⁹ modis: quorꝫ vnus
eſt ppterea ꝙ debilitatur ei retētiua: q̄re nō valet re
tinere oē parꝫ ɔprehenſū: donec aggregetur plꝫ: q̄re
pmittit ab ea vt currat: lꝫ nō adſit voluntas. Et ſecū
dus ē propterea ꝙ debilitatur ei expulſiua q̄re non
exprimit vrinā niſi parꝫ: ⁊ ē ex diſtillatōe pmixta dif
ficultati. Et qñz fit hec debilitas i ſcipa. ⁊ qñz fit pp
cōitatē mēbrorꝫ que ſūt ſupra eā cū apatū ⁊ aldubel-
let ⁊ apertiones i renib⁹ ⁊ q̄ ſūt ſup eos qbus cōicat
veſica ⁊ ledit p id qḋ currit ad eā. ⁊ qñz ē vlcus i veſi
ca ⁊ ſcabies: q̄re nō valet retinere vrinā propter do-
lorē. ⁊ qñz fit diſtillatio pp opilationē meatus veſi-
ce ex apate i ipo aut in matrice: ⁊ inteſtino duro: aut
lapide aut opilatione alia: Et cū nō ē opilatio cōple
ta poſſibile ē nature vt igenietur ⁊ extrahat vrinam
paulatim. Et qñz fit cā doloris veſice ppter vlcera i
ea ſꝫ q dixim⁹ i cap. difficultatis vrie. De diſtillatōe
igitur vrine ē cū qua ē difficultas: ⁊ de ea ē cum qua
nō eſt difficultas. ⁊ de difficultate vrine ē cū qua eſt
ardor ⁊ dolor: ⁊ de ea eſt cū q̄ nō ē illud. Et vr ꝙ fi
at plꝫ diſtillatōis vrie ⁊ pp cās inolūtarij exit⁹ ⁊ pp
cās difficultatis ⁊ pp cās ardoris. C. xi. de ſignis

a Poſtematū qḋ ⁊ opilationis ⁊ cāꝫ malūꝫ
⁊ dolorꝫ ⁊ aliorꝫ plm corporꝫ ⁊ diuiſionū iā
ſciuiſti ſigna. ⁊ ſciuiſti ſignū ɔplōnis calide
ex colore vrie ⁊ iflatione loci ⁊ anteceſſione cāꝫ. Et
ſignū ɔplōnis frigide ex colore vrine ⁊ inuētione fri
goris ⁊ anteceſſione cāꝫ. ⁊ ſiḡ cōia iterꝫ nō ſūt. ⁊ nō oꝫ
vt plongē ſmonez i eis. Cap. xij. de curatione.

Iam ſciuiſti iterꝫ curatōez h⁹ cap. i ſe ſingu
larē puraz. verꝫ hec egritudo plm accit cau
ſa frigoris ⁊ cauſa palyſis: Et plm curatio-
nis eius eſt curatio calefaciens conſtringens. Et ois
q deficit i tollerātia vrie iuuat a medicis deſiderium
coeundi facientib⁹. Et de medicis exhibitis facienti
bus ad illud ſūt tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ hiera. S. ⁊
anacardinū ⁊ tiſera maior ⁊ electuariū de thure ⁊ tri
fera mior ɔfortata cū anacardio: aut ſagzena ɔmix
tis cū ea aliqb⁹ ſtipticitatē faciētibus ſicut ſūt grana
mirthi ⁊ cuppulle glādiū ⁊ q̄ ſūt illis ſimilia. Et itē
rū naſturtiū iuuatiuū ē. ⁊ admiſtratio alleorū eſt iu
uatiua. puocat eni vrinam abſciſam ⁊ reducit eam
ad illud qḋ neceſſariū eſt. ⁊ de expertis ſūt pillule al-

halſce cū piretro. Et de eis ꝗ̄ experti ſumꝰ ē vt ſumatur myrob.kebuloꝝ torrefactoꝝ ps.i.⁊ ben.albi.ps.ſ. ⁊ calamīti ſicci ⁊ granoꝝ myrthi ⁊ ſandaracę ⁊ myr rhe ⁊ olibani.⁊ ciperi ⁊ mac.oīuꝫ añ. tertia ptis.i.⁊ gariofil.pars.ſ.enule aduſte ⁊ granoꝝ almahaleb ptes.ij.⁊ ꝯficiātur cū melle emblicoꝝ ⁊ reſeruet ⁊ bi batur. Cōfectio fortis myrob.ni.⁊ kebuloꝝ ⁊ galie oīum añ.pōdus.ʒ.v.myrrhe ⁊ caſtorei amboꝝ añ. ʒ.i.⁊.ſ.karabe ⁊ ciperi āboꝝ añ.pōdus.ʒ.ij.⁊.ſ.ori gani ⁊ granoꝝ almahaleb āboꝝ.añ.ʒ.x.cōficiatur totū cū melle ⁊ ſumatur ex eo ſꝫ aſſiduationē pōdꝰ auř.i. Et iterꝫ cymini cētauree ⁊ origani oīum añ.pō dus.ʒ.ij.cū aq̄ ca. Et iterū granoꝝ myrthi ⁊ glādiū ⁊ cortic.thuris ⁊ cymini carmeni oīuꝫ añ.ps.i.⁊ do ſis ē.ʒ.iij.cū vīo antiquo. Et iterꝫ myrob.kebuř.bel lir.⁊ emblicoꝝ torrefactoꝝ oīuꝫ añ.ʒ.vij.cortic.thu ris.ʒ.v.granoꝝ myrthi.ʒ.x.inuoluātur quotiēs ex ſiccatur aq̄ i qua extinctū ē ferrū ignitū multotiens deide ꝯficiant cū rob.myrthi. Cōfectio alia. ℞.gra noꝝ myrthi ptē .i.laudani quartā ptis.i.fructꝰ ci tri ptes.ij.conficiātur cū eo ⁊ ſit doſis eius auř.vij. aut folioꝝ myrthi ⁊ folioꝝ alcāne: ⁊ dactiloꝝ ⁊ thu ris ⁊ balauſtie ⁊ glādiū oīum eq̄liter ⁊ bibatur q̄ſtū neceſſe eſt cū vino: Et iterꝫ cōfectio iuuatiua ⁊ cōueni ens mictui in lecto. ℞.vniuſcuiuſqꝫ myrob. kebř.⁊ bdellirico.⁊ emblicoꝝ añ.ʒ.x.glādiū infuſaꝝ i aceto die ⁊ nocte torrefactaꝝ foliū ⁊ ſandarace ⁊ ciperi thu ris maſculi enule ſicce ſtora.ſicce ⁊ corrali oīuꝫ añ. ʒ.v.myrrhe.ʒ.iij.ꝯficiat cū melle.⁊ iterꝫ medicamen forte. ℞.caſtorei ⁊ myrrhe ⁊ albaſce ⁊ cappularꝫ glā diū ⁊ piretri oīuꝫ añ.ptes eq̄les ꝯficiāt cū aq̄ myrthi hūide: ⁊ ſit do.ʒ.i.ad māſionē: aut bibat thuř ⁊ olei de alcāna āboꝝ añ.ʒ.i. Et de curationibus leuibꝰ ē vt bibat de ſemie porrulace pōdus auř.i. Et farina glādium iuuatiua ē: ⁊ ꝓpᷓe q̄n īfundūtur glandes in aceto ſquillitico die ⁊ nocte: deinde fringuntur ſu per teſtam ⁊ bibitur ex ea. Et vlnimum quod ſumi tur eſt pondus.x.⁊ iterꝫ ciperi ⁊ thuris ptes equa les de quo bibatur i ieiunio oī mane auř.i.⁊ iterū ni gelle ⁊ ſe.urᷓ ptes equales.⁊ ſit doſ vſqꝫ ad.℥.ij.⁊ enula ē ꝯpetēſ medicīa. Et oleū de kerua iterꝫ bibitū ⁊ inūctū.⁊ ꝯfert ei mellis aſſūptio ſꝫ aſſiduationē.⁊ ad ſenes qð ē medicamē iuuatiuuꝫ qð. ℞.caſtoreuꝫ ⁊ opiū ⁊ ſe.hiuſqami albi ⁊ ſemē rute: bibatur ex eo auř.i.cū.℥.vini. Et qū ſupponitur nunia diſſoluta in ſābaco in āno ⁊ diſtillatur in virga facit ollerare vrinaꝫ ⁊ ſilr comeſtio ficuum cū oleo.

Cap.xiij.de inuoluntario exitu vrine.

Si vt egrediatur abſqꝫ volūtate. Et plˀꝫ eiꝰ fit ꝑ ſupfluitatē frigoris ⁊ mollificationē lacerti ⁊ debilitatē accītē ei ⁊ veſice: ſicut ac cidit in renibꝰ ex fortitudine virtutiſ attractiue.⁊ qñ qꝫ fit ꝓpter caliditatē ꝑlimā attrahentē ad veſicā re ſudationē a corpore.⁊ de cauſis eius ē retētio ſpōdi lium: quare accidit nocumētū i lacerto ⁊ nō pōt con ſtringere eam. Et qñꝫ ē inuolūtaria egreſſio vrie nō ꝑ cauſā i veſica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo ꝓpter ſterco ris coartationē ꝯprimētē o i hora ⁊ exprimit: quare egrediūtur vrina ſicut aduenit pregnantibus ⁊ illis i quoꝝ ventribus ē ſtex ꝑlima ⁊ habētibus apata mā gna i mēbris ſup veſicā: nō ergo idiges pꝰ illud qð dictū ē vt tu cognoſcas ſigna. Et ſcire ea facile ſit ex eis q̄ preterierūt.

Cap.xiiij.de cura.

Illi q̄ ē ex caliditate ⁊ ē raro ꝯferunt medi cine īfrigidātes ſtiptice. Et de illis ē puluis qui ſiccus i ore manu ſumitur.hꝰ i. ℞.cori andri ſicci roſ.ru.amborum añ.ʒ.v.ſpodij.ʒ.x.ſe. lactuce ⁊ ſe.porrulace amborum añ.ʒ.xv.boli ar.ʒ. v.cāfore.ʒ.ſ.gūmi pondus.ʒ.ij.ꝯficiantur cuꝫ aqua granati acetoſi. Et iterꝫ karabe ⁊ boli ar.⁊ myro.ni. ⁊ medulle glādiū ⁊ lētium excorticatū oīum añ.pō dus.ʒ.ij.coriandri torrefacti in aceto poſiti.ʒ.i.⁊ ſit doſis ipſius ſicci.ʒ.iij. Et curatur cura diabetis: ⁊ abſcinditur ſitis per illud qð tenetur i ore ex maxel ⁊ ſumac ⁊ nucleo tamarindi ⁊ granis granati. Frigi do autē curationes predicte in ca.diſtillationis. Et iterum ciperi ⁊ acori enuleꝰ ſicce medulle glandiū oī um añ.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.iij.⁊ ē puluis qui ſumitur ſic cus. Et dyacimunū eſt valde iuuatiuum proprie q̄n eius ſpecies valde teruntur. Et dyaciminum iteruꝫ ꝯfert ad illud epithimum.⁊ ad vltimuꝫ eſt iuuatiuū ei qð eſt in membris vrine ex frigore vehementi. Et ex eis que cōferūt ē ſumere in potu.ʒ.iiij.thuris.reti nent enim inuoluntariā vrine emiſſionem: aut pon dus.ʒ.ij.mahaleb ⁊ olea calida diſruptis in eis nu ſcho ⁊ aſſa ⁊ caſtoreo ⁊ euforbio ⁊ ſimilibus. Con fectio c'iſteris boni. ℞.alhaſcelb.i.ciperi pōdus.ʒ. xx.⁊ mahaleb.pōdus.ʒ.x.decoquantur in.iiij.lb. aque cum facilitate poſtq̄ꝫ infuſa ſūt die ⁊ nocte. Cū qꝫ ex aqua remanſit q̄ntitas lb.i.coletur ⁊ īfundatur ſuper eā q̄ntum ē ipſiꝰ medietas olei ſiſami: ⁊ decoq̄ tur ⁊ admiſtratur oleum i cliſteri. aut ſumatur aque ps.i.⁊ olei de ben ⁊ auellanaꝝ ⁊ fiſticorum ⁊ alhaſce ⁊ alcadra ⁊ almahaleb partes equales quēadmodū exiſtimatio facit illud neceſſarium: ⁊ diſrumpatur i eiſ virꝰ muſchi ⁊ cliſterizetur cū eis.⁊ oleum de ben eſt forte valde.

Cap.xv. de mictu in lecto.

Auſa eius ē mollificatio lacerti.⁊ qñꝫ adiu uat eam acuitas vrine ⁊ pueros q̄dē adiu uat ad illud profunditas i ſōno. Cū ergo mouētur expellūt eā natura ⁊ occulta volūtas ſimiſ volūtati aīe añ ipoꝝ euigilationē. Cuꝫ ergo fortes ſiūt ⁊ ꝯfortant alˀleuiāt ſomno ⁊ cōfortatur lacertus mollificatus ⁊ nō migunt.

C.xvi.de cura.

Vra eoꝝ eſt cura eiꝰ qui habet mollificatio nē veſice ⁊ diſtillationē vrine ⁊ inuolunta riaꝫ ipiꝰ emiſſionē: ⁊ ꝓpe medicamē ð my rob.cū enula ⁊ ſtorace. Et de vnguētis oleū de bē ē vlnimū. Et cū hoc oꝫ vt dormiāt ⁊ alleuiet cibꝰ ⁊ al leuietur eoꝝ ſōnus ⁊ nō bibāt aquā ꝑlimā ⁊ ꝯmoue ant ſeipſos ad migendū.⁊ fortaſſe ē aliqs eoꝝ q imā ginat q̄ſi vocet eū vtꝰ expulſiua ⁊ ſēſibilis ad migen dū dū ipſe dormit: q̄ſi ꝯueniēs ē locꝰ ad h̄ vt i eo mi gat ⁊ ꝯſueſcit illud. Qð ſi locus ille fūit ſiccus ⁊ cure tur curſu latrie ⁊ curſu cloace ⁊ tecture regētiſ. deide elaboret adeo dōec alteret ipꝫ ⁊ fabricet i ipſo orato riū ⁊ hāitationes alias ⁊ figat illud i imaginatione

ſua. Cūqꝫ deſiderat peruenire ad illū locū: deinde rememoratur i imaginatione ſua ꝙ eſt alteratus ab eo qued fuit i ipſo: tunc abſtergit vtus voluntaria eius illud ſpacium occultum nō famoſum. Et accit eī i ſōnis vt ſtet ſtatione aliqua cum iobedientia vir tutis expulſiue: qr nō morat qn exſiccet. Et de illis q̄dem que experta ſunt ad illos ē id qð. ℞. glādiuꝫ thuris myrrhe oīum partes equales: que oīa deco quantur cū vino q̄ntitatis.℥.iij.vſqꝫ ꝙ redeat.℥.i. ⁊ colet ⁊ potet cuꝫ pōdere.℥.i.olei myrthini. Et exi ſtimauerunt q̄dam ꝙ quando exſiccantur renes le poris: ⁊ ſumit de eis pars.i.⁊ ſemis aneti pars.i. et piretri ⁊ ſemis apij amboꝝ añ pars.ſ.⁊ ē doſis eo rum pondus.ʒ.ij.⁊.ſ.in.℥.i.aque frigide eſt valde iuuatiuū ad illud.⁊ cōfert ei cerebruꝫ leporis nutri tū cū vino.⁊ ꝯferūt ei troc.facti ex maſſa i qua poſi ta eſt vtus fimi colūbini cū aqua frigida. ſunt ei vl timi: aut ex vino i ieiuno cum eſt īfrigidatum. Et q̄n qꝫ conferunt ei cliſteria cū medicinis reſoluentibus vrinā ⁊ iniectio eaꝝ i veſica.

C.xvij.de diabete.

Si vt egrediat aqua ſicut bibit i tempore bre ui. Et proportio q̄dem huius egritudinis ad ꝯbibita ⁊ ad membrā ſua eſt ꝓportio lubricita tis ſtomachi ⁊ ītestinorum ad comeſta. Et ſunt ei in greco alia noīa q̄ꝫ diabetes.d. quandoqꝫ dipſacos ⁊ cadumis.⁊ noīatur arabice circuitus ⁊ rota molē dini ⁊ lubricitas renum. Et dixerunt q̄dam hoc ac cidens accidit ſubito: q̄n eſt res naturalis non cum voluntate facta: ⁊ lubricitas īteſtinorū paulatim q̄n illic eſt ſenſus ⁊ voluntas.⁊ iſte ſmo non ē ꝯueniēs Et habens q̄dem egritudinem meatuum tranſitꝰ ſitit: quare bibit ⁊ non ſatiatur: imo mingit ſicut bi bit: non valens retinere penitus. Et cauſa q̄dem diabetis eſt diſpō renum: aut propter debilitatem accidentem ⁊ dilatantem ⁊ apertionem orificioruꝫ meatus: qr non adiuuatur tanta hora qua figatur aquoſitas i renibus. Et qñꝫ fit illud ex frigore do minante corpori aut renibꝰ. Et qñqꝫ facit illud po tus aque frigide aut obſeſſio vehementis frigoriſ i to tum penetrantis. Aut ꝓpter vehemētiam attractiue ꝓpter vtutem calidam īnaturalem cū materia aut abſqꝫ materia ⁊ ē illud qð eſt plurimū: qr renes at trahūt ab epꝫe vltra q̄ꝫ illud qð tollerāt: qr expellūt illud. deide attrahūt ab epꝫe: ⁊ epar ab eis que ſūt an te ipꝫ. nō ergo ceſſat illic attractio cōtinua aquoſita tis ⁊ expulſio. Et tu ſcis ꝙ q̄n expellit illð quod cur rit: qñqꝫ pducit ad liquefactionē ⁊ ad ethicam ꝓpt multitudinē attractiōis hūiditatis ex corpore: ⁊ q̄r ꝓ hibet ab eo qð oꝫ ipꝫ recipere ð ſupfluitate hūidita tis ꝑ potū aq̄. Et tu q̄dē ſciſ ⁊ cognoſcis ſigna eoꝝ q̄ dcā ſūt ⁊ lecta vſqꝫ ad hāc horā

C.xviij.de cura.

Diabetes q̄dem cū accidit plurimū acciť ex ca liditate ignea. quapꝑ ꝑmi curationis eiꝰ eſt īfrigidatio ⁊ humectatio cum fructibus ⁊ ole ribus ⁊ robub frigidis de illis que non prouocant ſicut ſunt lactuca ⁊ papauer: ⁊ quieſcere in aere ſrō hūido ⁊ ſedere i una aque ſrē tādiu dōec fortaſſe cō geletur ⁊ ſedetur ſitis eius ⁊ īfrigidentur renes ⁊ for tes fiant lacerti eoꝝ.⁊ confert i ea odorare camforā et nenuſa.⁊ ſilia de redolentibus frigidis. Et de illis q̄ valent ad hoc ē dormire ⁊ occupatio a ſiti ē regimē antecedens: quare oꝫ vt occupetur ſaltem ſumēdo i potu ſuperfluitatem aque. Et melius illo eſt vt ſu mat i potu aquam ſrām valde. deinde euomat eam ⁊ iteretur iſtud i eo: ⁊ oꝫ vt conuertat aquoſitas a re nibus cum vomitu ⁊ ſudore forti. Et ſtupefactio ptis alchati eſt ex eis que ꝯferunt ꝑ dominationem vtutis ab iobedientia aque ⁊ defectu eiꝰ ab attractio ne. iterū ⁊ de illis que oꝫ ipm deuitare ē labor dorſi ⁊ aſſumptio diureticorum: ⁊ lenificatio q̄dē natuř cōfert eis: ⁊ ſi nō cū alijs: ſaltem cū cliſteribꝰ tempe ratis. Plures nāqꝫ eoꝝ exiſtunt ſicce nature: ⁊ qñꝫ idigent phl̄omia i ꝑncipijs egritudis. Et de ebibi tis iuuatiuis ē lac de quo extrahit butyꝝ acetoſum īfrigidatum: ⁊ de ipſo melius eſt illud quod eſt ma gis ſpiſſum: ⁊ ꝓprie quod eſt ex lacte ouino ⁊ aqua cucurbite aſſate: ⁊ ſuccus citro.cuꝫ pſiř.⁊ aqua gra nati acetoli ⁊ aqua mori ⁊ aqua prunoꝝ ⁊ ſilia hoꝝ. Et ſint potus huius generis ⁊ eoꝝ fractio cū aqua quantū poſſe eſt.⁊ rob mente confert eis valde ⁊ ſīr roſ.imo ſucci roſ.ʒ.i.ꝯfert eis ſedās ſitim eorum: ⁊ doſis ſit quātitas cotile vnius lactis. Et iteruꝫ aqua diſtillata ex lacte vaccio ſubtracto butyro: aut lacte ouino acetoſo extracto butyro. Et de illis que nos experti ſumꝰ ad eos ē vt ſumant alfoca ⁊ faria ordei ⁊ quotiēs ꝯturbat hoc ē magis frigidū qr bibatur i frigidatum. Et de medicinis expertis ſunt troc. de balauſtijs ſm hūc mōꝫ. ℞.acatie pondus.ʒ.ij.roſ. ʒ.iij.boli ar.ʒ.iiij.gūmi.ʒ.i.dragagāti.ʒ.ſ.bibat cū mucilagine pſilij ⁊ aqua frigida ⁊ cū aqua cucur. Et iterꝫ troc.de ſpodio cū aqua cucur. aut citro. aut cum aqua grana. Et iterꝫ ſumat ſpodij ⁊ terre ſigilla te ⁊ cancro.fluuialium aduſtoꝝ ablutoꝝ oīm ana. pars.i.⁊ lacce tertia partis.i.⁊ ſe.papaue.⁊ ſe.lactu ce amboꝝ añ.ps.i.⁊.ſ.aggregent cū mulcilagie pſi lij ⁊ īformēt ide troc: ⁊ doſis eius ſit ſicut ribes. Et de emplis illa que fiunt ex medicis i q̄bus eſt īfrigi datio ⁊ ꝯſtrictio. Deſcriptio empli: ℞. atriplices et capreolos vitis ſi iueniant: ⁊ maloꝝ ⁊ cydonioruꝫ et zarur aliq̄d aggregetur ad illa. Et ſilr ſula ⁊ ribes ⁊ acreſta ⁊ vga pa.⁊ cortic.granatoꝝ ꝑmiſceant oīa ꝑ mixtione empli ⁊ admiſtret. Et de epithimatibus il lud qð ſcipit aca.ʒ.iiij.thuriſ.ʒ.ij.ſucci barbe hirci ne ⁊ laudani ⁊ ramik.oīm añ.ʒ.ij.galla.ʒ.i. terant ⁊ ꝯficiant cū aqua myrthi humide ⁊ liniat cū eo. Et de cliſteribꝰ fortibus i hac egritudine eſt cliſtere bo nū factū cū lacte de quo extractū eſt butyꝝ ⁊ cuꝫ ſuc cis ſrīs ſtipticis predictis i empliſ. Et qñꝫ ſit ene ma cū cliſteribꝰ lenibus ſicut q̄ ſiūt ex fenug.⁊ oleo de cucurbita ⁊ oleo amigdalio. Cibi aūt eoꝝ ſunt il li qui nō ſunt velocis vſiōis ꝓpter ſuā ſubtilitatem aut choleram: aut ꝓpter ſuaꝫ ſubtilitatem ⁊ pauci tatē: ita ꝙ fiant vapor ⁊ reſoluant ⁊ exſiccēt egōneꝫ Et eiꝰ q̄dē exſiccatio: qñꝫ fit ꝑ ꝯuerſionē aquoſitatiſ ab iteſtinis ad renes: imo ſi ē ſubtilis reſoluit aquo ſitas eiꝰ: ita ꝙ nō aggregat ex eo ꝑlu vrie: ⁊ ē aſſo

halſce cũ piretro. Et de eis q̃ experti ſum⁹ ē vt ſumatur
myrob. kebuloꝝ torrefactoꝝ ps.i. ⁊ ben. albi. ps.ſ.
⁊ calamĩ ſicci ⁊ granoꝝ myrthi ⁊ ſandarace ⁊ myr
rhe ⁊ olibani. ⁊ ciperi ⁊ mac. oĩuȝ añ. tertia ptis.i. ⁊
gariofil. pars.ſ. enule aduſte ⁊ granoꝝ almahaleb
ptes.ij. ⁊ ꝯficiātur cũ melle emblicoꝝ ⁊ reſeruet̃ ⁊ bi
batur. Cōfectio fortis myrob. ni. ⁊ kebuloꝝ ⁊ galie
oĩum añ. pō dus.ʒ.v. myrrhe ⁊ caſtorei amboꝝ añ.
ʒ.i. ⁊.ſ. karabe ⁊ ciperi āboꝝ añ. pōdus.ʒ.ij. ⁊.ſ. ori
gani ⁊ granoꝝ almahaleb āboꝝ. añ.ʒ.x. cōficiatur
totũ cũ melle ⁊ ſumatur ex eo ſꝫ aſſiduationē pōd⁹
aur̃.i. Et iteꝝ cymini cētauree ⁊ origani oĩum añ. pō
dus.ʒ.ij. cũ aq̃ ca. Et iterũ granoꝝ myrthi ⁊ glādiũ
⁊ cortic. thuris ⁊ cymini carmeni oĩuȝ añ. ps.i. ⁊ do
ſis ē.ʒ.iiij. cũ vīo antiquo. Et iteꝝ myrob. kebul. bel
lir. ⁊ emblicoꝝ torrefactoꝝ oĩuȝ añ.ʒ.vij. cortic. thu
ris.ʒ.v. granoꝝ myrthi.ʒ.x. īuoluātur quotiēs ex
ſiccatur aq̃ ī qua extinctũ ē ferrũ ignitũ multotiens
deīde ꝯficiant̃ cũ rob. myrthi. Cōfectio alia. ℞. gra
noꝝ myrthi ptē .i. laudani quartā ptis.i. fruct⁹ ci
tri ptes.ij. conficiātur cũ eo ⁊ ſit doſis eius aur̃.vij.
aut folioꝝ myrthi ⁊ folioꝝ alcāne: ⁊ dactiloꝝ ⁊ thu
ris ⁊ balauſtie ⁊ glādiũ oĩum eq̃liter ⁊ bibatur q̃ntũ
neceſſe eſt cũ vino: Et iteꝝ cōfectio iuuatiua ⁊ cōuēi
ens mictui in lecto. ℞. vniuſcuiuſqꝫ myrob. kebl̃. ⁊
bdellirico. ⁊ emblicoꝝ añ.ʒ.x. glādiũ infuſaꝝ ī aceto
die ⁊ nocte torrefactaꝝ foliũ ⁊ ſandarace ⁊ ciperi thu
ris maſculi enule ſicce ſtora. ſicce ⁊ coralli oĩuȝ añ.
ʒ.v. myrrhe.ʒ.iij. ꝯficiat̃ cũ melle. ⁊ iteꝝ medicamen
forte. ℞. caſtorei ⁊ myrrhe ⁊ alhaſce ⁊ cappulaꝝ glā
diũ ⁊ piretri oĩuȝ añ. ptes eq̃les ꝯficiāt̃ cũ aq̃ myrthi
hũide: ⁊ ſit do.ʒ.i. ad māſionē: aut bibat thuris ⁊ olei
de alcāna āboꝝ añ.ʒ.i. Et de curationibus leuib⁹ ē
vt bibat̃ de ſemīe portulace pōdus aur̃.i. Et farina
glādium iuuatiua ē: ⁊ ꝓpter q̃ īfunduntur glandes
in aceto ſquillitico die ⁊ nocte: deinde friguntur ſu
per teſtam ⁊ bibitur ex ea. Et vltimum quod ſumi
tur eſt pondus.x. ⁊ iteꝝ ciperi ⁊ thuris ptes equa
les de quo bibatur ī ieiunio oĩ mane aur̃.i. ⁊ iterũ ni
gelle ⁊ ſe. urc ptes equales. ⁊ ſit doſ vſqꝫ ad.℥.ij. ⁊
enula ē ꝯpetēſ medicina. Et oleũ de kerua iteꝝ bibitũ
⁊ iniectũ. ⁊ ꝯfert ei mellis aſſũptio ſꝫ aſſiduationē. ⁊
ad ſenes qđ ē medicamē iuuatiuuȝ qđ. ℞. caſtoreuȝ
⁊ opiũ ⁊ ſe. hiuſqami albi ⁊ ſemē rute: bibatur ex eo
aur̃.i. cũ.℥. vini. Et qũ ſupponitur minuta diſſoluta
in ſābaco in āno ⁊ diſtillatur in virga facit olleraire
vrinaȝ ⁊ ſitr comeſtio ficuum cũ oleo.

Cap. xiij. de inuoluntario exitu vrine.

Si vt egrediatur abſqꝫ volũtate. Et plꝫ ei⁹
ſit ꝓꝑ ſupfluitatē frigoris ⁊ mollificationē
lacerti ⁊ debilitatē accitē ei ⁊ veſice: ſicut ac
cidit in renib⁹ ex fortitudine virtutiſ attractiue. ⁊ q̃n
qꝫ fit ꝓpter caliditatē plimā attrahentē ad veſicā re
ſudationē a corpore. ⁊ de cauſis eius ē retētio ſpōdi
lium: quare accidit nocumētũ ī lacerto ⁊ nō pōt con
ſtringere eam. Et qñꝫ ē inuolũtaria egreſſio vrie nō
ꝓꝑ cauſā ī veſica ⁊ lacerto ⁊ vrina: imo ꝓpter ſterco
ris coartationē ꝯprimētē oĩ hora ⁊ exprimit: quare
egreditur vrina ſicut aduenit pregnantibus ⁊ illis ī

quoꝝ ventribus ē ſtx plīma ⁊ habētibus apoſtemata mā
gna ī mēbris ſup veſicā: nō ergo idiges p⁹ illud qđ
dictũ ē vt tu cognoſcas ſigna. Et ſcire ea facile ſit ex
eis q̃ preterierũt.

Cap. xiiij. de cura.

Illi q ē ex caliditate ⁊ ē raro ꝯferunt medi
cine īfrigidātes ſtiptice. Et de illis ē puluis
qui ſiccus ī ore mane ſumitur. h⁹ i. ℞. cori
andri ſicci roſ. ru. amborum añ.ʒ.v. ſpodij.ʒ.x. ſe.
lactuce. ⁊ ſe. portulace amborum añ.ʒ.xv. boli ar.ʒ.
v. cāfore.ʒ.ſ. gũmi pondus.ʒ.ij. ꝯficiantur cuȝ aqua
granati acetoſi. Et iteꝝ karabe ⁊ boli ar. ⁊ myro. ni.
⁊ medulle glādiũ ⁊ lētium excorticatũ oĩum añ. pō
dus.ʒ.ij. coriandri torrefacti in aceto poſiti.ʒ.i. ⁊ ſit
doſis ipſius ſicci.ʒ.iij. Et curatur cura diabetis: ⁊
abſcinditur ſitis per illud qđ tenetur ī ore ex maxal
⁊ ſumac ⁊ nucleo tamarindi ⁊ granis granati. Frigi
do autē curationes predicte in ca. diſtillationis. Et
iterum ciperi ⁊ acori enule ſicce medulle glandiũ oĩ
um añ.ʒ.ij. myrrhe.ʒ.iij. ⁊ ē puluis qui ſumitur ſic
cus. Et dyacininũ eſt valde iuuatiuum proprie q̃n
eius ſpecies valde teruntur. Et dyacininum iteruȝ
ꝯfert ad illud epithimum. ⁊ ad vltimuȝ eſt iuuatiuũ
ei qđ eſt in membris vrine ex frigore vehementi. Et
ex eis que cōferũt ē ſimere in potu.ʒ.iiij. thuris. reti
nent enim inuoluntariā vrine emiſſionem: aut pon
dus.ʒ.ij. mahaleb ⁊ olea calida diruptis in eis mu
ſcho ⁊ aſſa ⁊ caſtoreo ⁊ euforbio ⁊ ſimilibus. Con
fectio cliſteris boni. ℞. alhaſce lb̃.i. ciperi pōdus.ʒ.
xx. ⁊ mahaleb. pōdus.ʒ.x. decoquantur in.iiij. lb̃.
aque cum facilitate poſtq̃ infuſa ſūt die ⁊ nocte. Cũ
qꝫ ex aqua remanſit q̃ntitas lb̃.i. coletur ⁊ īfundatur
ſuper eā q̃ntum ē ipſi⁹ medietas olei ſiſami: ⁊ decoq̃
tur ⁊ adminiſtratur oleum ī cliſteri. aut ſumatur aque
ps.i. ⁊ olei de ben ⁊ auellanaꝝ ⁊ fiſticorum ⁊ alhaſce
⁊ alcadra ⁊ almahaleb partes equales quēadmodũ
exiſtimatio facit illud neceſſarium: ⁊ dirumpatur ī
eiſ virt⁹ muſchi ⁊ cliſterizetur cũ eis. ⁊ oleum de ben
eſt forte valde.

Cap. xv. de mictu in lecto.

Auſa eius ē mollificatio lacerti. ⁊ qñꝫ adiu
uat eam acuitas vrine ⁊ pueros qdē adiu
uat ad illud profunditas ī ſōno. Cũ ergo
monētur expellũt eā natura ⁊ occulta volũtas ſimil̃
volũtati aīe añ ipſorũ euigilationē. Cuȝ ergo fortes
ſiũt ⁊ ꝯfortant̃ alleuiat̃ ſomno ⁊ cōfortatur lacertus
mollificatus ⁊ nō mingunt. C. xvi. de cura.

Cura eoꝝ eſt cura ei⁹ qui habet mollificatio
nē veſice ⁊ diſtillationē vrine ⁊ inuolunta
riaȝ ipſi⁹ emiſſionē: ⁊ ꝓpe medicamē d my
rob. cũ enula ⁊ ſtorace. Et de vnguētis oleũ de bē ē
vltimũ. Et cũ hoc oꝫ vt dormiāt ⁊ alleuiet̃ cib⁹ ⁊ al
leuietur eoꝝ ſōnus ⁊ nō bibāt aquā plimā ⁊ ꝯmoue
ant ſeipſos ad mingendũ. ⁊ forſitan ē aliqs eoꝝ q ima
ginat̃ q̃ſi vocet eũ vt⁹ expulſiua ⁊ ſēſibilis ad migen
dũ dũ ipſe dormit: q̃ſi ꝯueniēs ē loc⁹ ad h̃ vt ī eo mī
gat ⁊ ꝯſueſcit illud. Qđ ſi locus ille ſiũt inuenit curre
tur curſu latrine ⁊ curſu cloace ⁊ tecture tegētiſ. deide
elaboret adeo donec alteret ipſꝫ ⁊ fabricet ī ipſo ora
riũ ⁊ habitationes alias ⁊ figat illud ī imaginatione

ſua. Cũqꝫ deſiderat peruenire ad illũ locũ: deinde
rememoratur ī imaginatione ſua qꝫ eſt alteratus ab
eo quod fuit ī ipſo: tunc abſtergit v̄tus voluntaria
eius illud ſpacium occultum nō famoſum. Et accit
ei ī ſōnis vt ſtet ſtatione aliqua cum iobedientia vir
tutis expulſiue: qr̃ nō morat̃ qn exſiccet̃. Et de illis
qdem que experta ſunt ad illos ē id qđ. ℞. glādiuȝ
thuris myrrhe oĩum partes equales: que oĩa deco
quantur cũ vino q̃ntitatis.℥.iiij. vſqꝫ qꝫ redeat.℥.i.
⁊ colet̃ ⁊ potet̃ cuȝ pōdere.℥.i. olei myrthini. Et exi
ſtimauerunt qdam qꝫ quando exſiccantur renes le
poris: ⁊ ſumit̃ de eis pars.i. ⁊ ſemis aneti pars.i. et
piretri ⁊ ſemis apij amboꝝ añ pars.ſ. ⁊ ē doſis eo
rum pondus.ʒ.ij. ⁊.ſ. in.℥.i. aque frigide eſt valde
iuuatiuũ ad illud. ⁊ cōfert ei cerebruꝫ leporis nutri
tũ cũ vino. ⁊ ꝯferũt ei troc. facti ex maſſa ī qua poſi
ta eſt v̄tus fimi colũbini cũ aqua frigida. ſunt ei vl
timi: aut ex vino ī ieiuno cum eſt īfrigidatum. Et q̃n
qꝫ conferunt ei cliſteria cũ medicinis reſoluentibus
vrinā ⁊ iniectio eaꝝ ī veſica.

C. xvij. de diabete.

Si vt egrediat̃ aqua ſicut bibit̃ ī tempore bre
ui. Et proportio qdem huius egritudinis ad
ebibita ⁊ ad membra ſua eſt ꝓportio lubricita
tis ſtomachi ⁊ inteſtinorum ad comeſta. Et ſunt ei in
greco alia noĩa q̃ diabetes. dr̃ quandoqꝫ dipſacos
⁊ cadumis. ⁊ noĩatur arabice circuitus ⁊ rota molē
dini ⁊ lubricitas renum. Et dixerunt qdam hoc ac
cidens accidit ſubito: q̃ſi eſt res naturalis non cum
voluntate facta: ⁊ lubricitas inteſtinorũ paulatim q̃ſi
illic eſt ſenſus ⁊ voluntas. ⁊ iſte ſmo non ē ꝯueniēs
Et habens qdem egritudinem meatuum tranſit⁹
ſitit: quare bibit ⁊ non ſatiatur: imo mingit ſicut bi
bit: non valens retinere penitus. Et cauſa qdem
diabetis eſt diſpō renum: aut propter debilitatem
accidentem ⁊ dilatantem ⁊ apertionem orificioruȝ
meatus: qr̃ non adiuuatur tanta hora qua figatur
aquoſitas ī renibus. Et qñꝫ fit illud ex frigore do
minante corpori aut renib⁹. Et qñqꝫ facit illud po
tus aque frigide aut obſeſſio vehemens frigoriſ ī to
tum penetrantis. Aut ꝓpter vehemētiam attractiue
ꝓpter v̄tutem calidam inaturalem cũ materia aut
abſqꝫ materia ⁊ ē illud qđ eſt plurimũ: qr̃ renes at
trahũt ab ep̃e vltra q̃ illud qđ tollerāt: qr̃ expellũt
illud. deīde attrahũt ab ep̃e: ⁊ epar ab eis que ſũt an
te ipſꝫ. nō ergo ceſſat illic attractio cōtinua aquoſita
tis ⁊ expulſio. Et tu ſcis qꝫ q̃n expellit illđ quod cur
rit: qñqꝫ pducit ad liquefactionē ⁊ ad ethicam ꝓpt
multitudinē attractiōis humiditatis ex corpore: ⁊ qꝛ ꝓ
hibet̃ ab eo qđ oꝫ ipſꝫ recipere d ſupfluitate hũidita
tis p potũ aq̃. Et tu qdē ſciſ ⁊ cognoſcis ſigna eoꝝ q̃
dicā ſũt ⁊ lecta vſqꝫ ad hāc horā

C. xviij. de cura.

Diabetes qdem cũ accidit plurimũ accit ex ca
liditate ignea. quapꝫ plm curationis ei⁹ eſt
īfrigidatio ⁊ humectatio cum fructibus ⁊ ole
ribus ⁊ robub frigidis de illis que non prouocant
ſicut ſunt lactuca ⁊ papauer: ⁊ quieſcere in aere ſfo
hũido ⁊ ſedere ī tīna aque ſfe tādiu donec forſitan cō
geletur ⁊ ſedetur ſitis eius ⁊ īfrigidentur renes ⁊ for

tes fiant lacerti eoꝝ. ⁊ confert ī ea odorare camforā et
nenuſa. ⁊ ſilia de redolentibus frigidis. Et de illis q̃
valent ad hoc ē dormire ⁊ occupatio a ſiti ē regimē
antecedens: quare oꝫ vt occupetur ſaltem ſumēdo
ī potu ſuperfluitatem aque. Et melius illo eſt vt ſu
mat ī potu aquam frā valde. deinde euomat eam
⁊ iteretur iſtud ī eo: ⁊ oꝫ vt conuertat̃ aquoſitas a re
nibus cum vomitu ⁊ ſudore forti. Et ſtupefactio
ptis alchati eſt ex eis que ꝯferunt p dominationem
v̄tutis ab iobedientia aque ⁊ defectu ei⁹ ab attractio
ne. iterũ ⁊ de illis que oꝫ ipm deuitare ē labor dorſi
⁊ aſſumptio diureticorum: ⁊ lenificatio qdē natur̃
cōfert eis: ⁊ ſi nō cũ alijs: ſaltem cũ cliſterib⁹ tempe
ratis. Plures nāqꝫ eoꝝ exiſtunt ſicce nature: ⁊ qñꝫ
idigent phlomia ī pncipijs egritudis. Et de ebibi
tis iuuatiuis ē lac de quo extrahit̃ butyꝝ acetoſum
īfrigidatum: ⁊ de ipſo melius eſt illud quod eſt ma
gis ſpiſſum: ⁊ ꝓprie quod eſt ex lacte ouino ⁊ aqua
cucurbite aſſate: ⁊ ſuccus citro. cuȝ pſil̃. ⁊ aqua gra
nati acetoſi ⁊ aqua mori ⁊ aqua prunoꝝ ⁊ ſilia hoꝝ
Et ſint potus huius generis ⁊ eoꝝ fractio cũ aqua
quantũ poſſe eſt. ⁊ rob mente confert eis valde ⁊ ſuc
roſ. imo ſucci roſ.ʒ.i. ꝯfert eis ſedās ſitim eorum: ⁊
doſis ſit quātitas coĩe vnius lactis. Et iteruȝ aqua
diſtillata ex lacte vaccio ſubtracto butyro: aut lacte
ouino acetoſo extracto butyro. Et de illis que nos
experti ſum⁹ ad eos ē vt ſumant̃ alfoca ⁊ farīa ordeī
⁊ quotiēs ꝯturbat̃ hoc ē magis frigidũ qr̃ bibatur ī
frigidatum. Et de medicinis expertis ſunt troc. de
balauſtijs ſm hũc mōꝫ. ℞. acatie pondus.ʒ.ij. roſ.
ʒ.iij. boli ar.ʒ.iiij. gũmi.ʒ.i. dragagāti.ʒ.ſ. bibat̃ cũ
mucilagine pſilij ⁊ aqua frigida ⁊ cũ aqua cucur.
Et iteꝝ troc. de ſpodio cũ aqua cucur. aut citro. aut
cum aqua grana. Et iteꝝ ſumat̃ ſpodij ⁊ terre ſigilla
te ⁊ cancro. fluuialium aduſtoꝝ ablutoꝝ oĩm ana.
pars.i. ⁊ lacce tertia partis.i. ⁊ ſe. papaue. ⁊ ſe. lactu
ce amboꝝ añ. ps.i. ⁊.ſ. aggregent̃ cũ mulcilagie pſi
lij ⁊ īforment̃ ide troc: ⁊ doſis eius ſit ſicut ribes. Et
de emplſis illa que fiunt ex medicīs ī qbus eſt īfrigi
datio ⁊ ꝯſtrictio. Deſcriptio empli: ℞. atriplices et
capreolos vitis ſi inueniant̃: ⁊ maloꝝ ⁊ cydonioruȝ et
ȝarur aliqd aggregetur ad illa. Et ſilr ſula ⁊ ribes ⁊
acreſta ⁊ v̄ga pa. ⁊ cortic. granatoꝝ p miſceant̃ oĩa p
mixtione empli ⁊ adminiſtret̃. Et de epithimatibus il
lud qđ recipit aca.ʒ.iiij. thuriſ.ʒ.ij. ſucci barbe hirci
ne ⁊ laudani ⁊ ramik. oĩm añ.ʒ.ij. galla.ʒ.i. terant̃
⁊ ꝯficiant̃ cũ aqua myrthi humide ⁊ liniat̃ cũ eo. Et
de cliſterib⁹ fortibus ī hac egritudine eſt cliſtere bo
nũ factũ cũ lacte de quo extractũ eſt butyꝝ ⁊ cuȝ ſuc
cis ſfis ſtipticis predictis ī empls. Et qñꝫ fit ene
ma cũ cliſterib⁹ lenibus ſicut q̃ ſiũt ex fenug. ⁊ oleo
de cucurbita ⁊ oleo amigdalino. Cibi aũt eoꝝ ſunt il
li qui nō ſunt velocis v̄ſiōis ꝓpter ſuā ſubtilitatem
aut cholerām: aut ꝓpter ſuaȝ ſubtilitatem ⁊ pauci
tatē: ita qꝫ fiant vapor ⁊ reſoluant̃ ⁊ exſiccēt egōnem
Et ei⁹ qdē exſiccatio: qñꝫ fit p ꝯuerſionē aquoſitatiſ
ab inteſtinis ad renes: imo ſi ē ſubtilis reſoluit̃ aquo
ſitas ei⁹: ita qꝫ nō aggregat ex eo plm vrie: ⁊ ē aſſo

ciatus lenitati nature q̄ ē bōus: nam melioꝛes di
ſpoſitiōis ciboꝝ quos ſumere precipiunt: ē vt ſint
tales quaten⁹ cōmitet eos lenitas nature ⁊ cōſtrictio
ſitis: ⁊ de illis que ipſis ↄferūnt ſūt ſoꝛbitiōes de cā
daruſio ⁊ aqua kiſt oꝛdei ⁊ almuſuſat ⁊ alcllemec. ⁊
qn̄ʒ ponit cum eis qđ ꝑmutet cōſtrictionem quam
ipſi faciūt nature ⁊ aleſſidabegi plīma ⁊ piguedies
carniū aialium ⁊ gallina piguis. Et đ pedib⁹ pedes
vaccini: ⁊ piſces recentes cum aceto ꝑparati ſi ſecu
ritas adeſt de coꝝ ſiti: ⁊ lac omnī decoctū cū aqua
dōec aq̄ ↄſumat ⁊ aliqđ de lacte oia illa ↄfcrūt eis. ⁊
oꝫ vt a fructib⁹ cuſtodiant̄ i qb⁹ ſūt inflatio ⁊ ſtipti
citas cū ꝓuocatiōe ſicut ſūt cydōia. Factū autē a
ſitate q cū hoc nō cūaſa ſiti ⁊ a cui⁹ ꝑntia nō acci
dūt nobis rexerūt qdā ſapientū antiquoꝝ ⁊ dixerūt
opoꝛtet vt ſit ſubtilitas ad ſedandaꝫ ſitim ei⁹. deīde
ſoluat̄ cū cliſterib⁹ lenib⁹ aliquotiēs: poſtea ſoluat̄
cuꝫ pillulis de aloe. xi. numero. quarum vnaqueqꝫ
ſit ſicut cicer: deīde dimitte cū trib⁹ dieb⁹ ⁊ itere ſre
gimen. ⁊ deīde fac eum mouere ſup cibum cum ra
phano ⁊ que ſunt eis ſimilia. deīde calefac coꝛp⁹ ei⁹
cum ventoſis ⁊ ponant̄ ſup ipſum euapoꝛationes ⁊
ſuffūmigatiōes ⁊ pꝛopꝛie extremitates ei⁹. Et qn̄ʒ
neceſſe ē tibi vt vtaris ſup ipſum medicinis rubifi
cantibus: deīde quieſcat aliqbus diebus. deīde exer
citetur cum egtatione eq̄uali ⁊ temperata fricatiōe
⁊ pꝛopē i extremitatibus eius: ⁊ i fine eius pꝛecipiat̄
vti balneo calo: ⁊ bibat vinum odoꝛiferum.

C. xix. de multitudine vrine.

Multitudo vrine eſt ſm modos de qbus ē il
le q fit ſm ſemitā diabetis ⁊ nō iſtius cū quo
eſt ſitis tantū: imo illius cum quo eſt ſitis q̄
nō ſatiatur: ⁊ egredit̄ aqua ſicut bibit̄: ⁊ de illis ē cū
quo eſt ſitis: ⁊ nō ſunt ei diſpoſitiones diabetis ⁊ e⁹
dius. Et de illis eſt cum quo non eſt ſitis de quo ſit
curandum. ⁊ ſi eſt ardoꝛ ⁊ acuitas eius tunc cā i ip
ſo eſt acuitas vrie aut vlcera ſicut ſciuiſti: ſi nō fuerit
illic cauſe inuoluntarie emiſſionis vrie frigide. Frig⁹
eni ꝓuocat multotiens propterea ꝙ ↄſtrigit ⁊ pꝛop
terea ꝙ calefacit ventrem. Et illius qdem vria mio
ratur cuius egeſtio multiplicatur ⁊ ſubtiliat̄. ⁊ illi⁹
cuius ſiccat̄ egeſtio multiplicat̄ vria: ⁊ iam cognoui
ſti ea que cōtinuantur i hoc cum illis que ꝑterierūt
⁊ iam qdem ꝑterijt curatio oīm illoꝛum. ⁊ dicā hic
iterum curationes eius que eſt ex frigoꝛe. Dico er
go ꝙ oēs medicie que ſint ad coitum calefacientes
iuuatiue ſunt ei q hꝫ multitudinē vrie ex frigoꝛe. et
ſoꝛboꝛe oua ſoꝛbilia i ieiunio iuuatiuū eſt: ⁊ ſumere
gnā lactis cocta. Et ex eis que ipſis conferuut iterū
ē decoctio granoꝝ myrthi ⁊ piroꝝ ſiccoꝝ ⁊ dactiloꝝ
oī die cū. ℨ. ij. in ieiunio. Et myrrha eſt de medicis
bonis: ⁊ ſilr almabaleb ⁊ ſilr ciperi ⁊ thus ⁊ ſilr galā
ga ⁊ ſilr ſcoria ferri ⁊ coꝛiandrū. Deſcriptio medica
mis. ℞. caſto. ⁊ myrrqe ⁊ haſce ⁊ cupp̄ularum glan
diū ⁊ piretri oim añ. ꝑtes equales: fiant ex eis pillu
le cuꝫ aqua myrthi humide de quo ſumat̄ ad mēſu
ram. ʒ. i. Cliſtere ad illud bonū ⁊ cōfoꝛtat renes. ℞.
ſuccū alhaſce decoctū donec fiat foꝛtis ⁊ vitellū oui

⁊ adipē renis capꝛini: colat̄ ⁊ reſoluant̄ oia iſta eq̄r
⁊ aggregēt ⁊ ſumat̄ de lacte recēter mulcto ⁊ butyri
⁊ adipis gibbi cameli ⁊ olei alcabet aſcodra partes
equales: quoꝝ ſūma ſit ſilis ei que ſumpſiſti i ꝑmis.
⁊ cōquaſſent̄ adinuicem. ⁊ fiat cum eis cliſtere.

C. xx. de mictu ſang. ⁊ ſaniei ⁊ vrina ſimili loture carnis ⁊ capilloꝝ ⁊ de vrinis extraneis q̄ ſūt ſiles ill.

Sanguis qdē purus q mingitur: aut ē ſan. ꝓ
cedens ex mēbꝛis que ſunt ſupꝛa renes ⁊ veſi
cam ſicut eſt epar: aut ex coꝛpoꝛe toto ꝑꝑ re
pletionem multam ſupfluam: quare ſeparat̄ cōmu
nitas ꝓ venarum ſm ſpecies tres notas: aut dimiſſionē
ↄſuetudis: aut abſciſſionē membri: ⁊ reliqua que ſci
uiſti: aut ſm modum criſis ⁊ mundificationē ſuper
fluitatū: aut obuiationē ꝑcuſſiuam ⁊ ſaltum ⁊ caſuꝫ
⁊ ꝑcuſſionē expꝛimentē ſan. ⁊ ſilr omne quod currit
curſu eoꝝ ⁊ hoc ſm minus. Et aut eſt i partibus
membroꝝ vrie propter iciſionem vene: aut ap̄tionē
eius: aut ipſius ſciſſionem percuſſionem aut caſuꝫ
aut vētoſitatem aut frigus ſcindens cum detectione
aut propter coꝛroſionem. ⁊ qn̄ʒ eſt generatio illius
a tetano ⁊ ſpaſmo foꝛtib⁹. Et qn̄ʒ eſt ſpēs vrine ſan
guinee ꝓpterea ꝙ liqueſit carnoſitas rediens i ſan
aut propter vehementiam tenuitatis ſan. i coꝛpoꝛe.
Hoc eni cū accit cū foꝛtitudie renes attrahunt ſan.
plurimū: ⁊ ſunt ꝑmo due itentiones i facilitate cur
ſus ſan. qn̄ currit curſu ſupfluitatis: ⁊ qn̄ non ē ei
eſſentia quare currit. Et ſcđo eſt itentio vna: ⁊ cum
renes attrahūt cū foꝛtitudie expellūt illud ad veſicā
Mictus vo ſan. ſilis loture carnis fit aut ꝑꝑ debi
litatem digeſtiōis ⁊ diſcretionē i renibus aut ꝓpter
debilitatē earum i epate. Mictus vo ſan. ꝑmixti
cū humoꝛibus groſſis fit plurimum ꝓpter debilita
tem renū. Et ſilr mictus rei ſilis capillis: nam foꝛtaſ
ſe eſt cā eius debilitas digeſtiōis renum: ⁊ foꝛtaſſe ē
cauſa eius debilitas digeſtionis venarū. ⁊ qn̄ʒ ē lō
ga valde. q. duabus palmis. ⁊ qn̄ʒ eſt ad albedineꝫ
declinis: ⁊ qn̄ʒ ad rubedinē: ⁊ nō ꝓlongat̄ niſi cau
ſa ſue generatiōis i inuolutionibus venarum renuꝫ
aut alioꝝ. Et ex cibis groſſis ⁊ generib⁹ lactis ⁊ gra
nis ſicut fabis ⁊ ſilib⁹: ⁊ nō ē i ei⁹ mictu de timore
ſm ꝙ teneret̄ coꝛp exitū ei⁹ ⁊ facit timere. Mict⁹
āt puris ⁊ mictus ſan. permixti puris: qn̄ʒ fit ꝓpter
eruptionē aldubellet i mēbꝛis ſuperioꝛib⁹ pulmōis
⁊ pectoꝛis ⁊ epatis: quēadmodū ſciuiſti totū i loco
ſuo: aut ꝓpter apā eruptū i mēbꝛis vrine: aut ꝓpter
vlcera i eis habētia pꝛuritū: aut nō habētia pꝛuritū
Urine vo groſſe mingunt̄ aut cā mundificatiōis
⁊ criſis ⁊ expulſionis quā ſeqtur alleuiatio. Et qn̄ʒ
fiunt propter multitudinem hu. groſſoꝛum ꝓpter d
bilitatem digeſtionis. Urine vero pingues facilli
exitus ſignificant liquefactionem adipis. ⁊ oꝫ vt re
deamus i ca. diſtinctionis ad ſermonē noſtrum i vri
na. Inquit hyp. Cum migit̄ ſan. ſine doloꝛe ⁊ eſt
paucus i hoꝛis qbuſdam non eſt malum in eo.
Cum autem perſeuerat: tunc foꝛtaſſe accidet ſe.
⁊ mictus pur⁹.

C. xxi. de ſignis.

Ictum ſan. puri qui eſt ꝓpter repletioneꝫ ⁊

⁊ cauſas cōpares ei ſignificant cauſe ſue ⁊ ſigna cen
ſarū eius de illis que ſciuiſti. Et ille qui eſt propter
apertionem venarum fit ſine doloꝛe ⁊ eſt mundus
ſyncerus. Uex ſan. apertionis fit paulati: ⁊ eruptio
nis ⁊ fixionis fit plīm: ⁊ in veſica quidē apertio ⁊ eru
ptio cum qua currat ſan. plurimus: ⁊ fit in renibus.
Ueſice eni aduenit aqoſitas colata. ſan. vero nutri
mētū recipit ex venis paruis in quibus venit ad eam
nutrimentū tn̄ q̄re nō ē in ea ſan. exuberans. Et ad
renes qdem venit ſang. plurimus cum aquoſitate:
Colatur ergo apud eos aquoſitas: ⁊ aduenit ei ve
ne magne ex quibus mēbꝛa alia nutrimentū ſumūt
quare eſt ſan. illoꝛum plus q̄ʒ ille quo indigent. q̄re
eſt plurimus. Et vene eoꝛū ſūt nō minute ⁊ neqꝫ ſūt
boni ſitus ⁊ q̄lis. Uene vo veſicee ſūt ↄſeruate nō ex
poſite ſciſſioni ⁊ eruptioni cum ſitu ſuo. Et ſan. qđ
vlcerum ē cū doloꝛe quodaꝫ. ⁊ ſi eſt coꝛroſio ē pau
latim ad nigredinē decliuis. Et qn̄ʒ eſt cū eo ſetoꝛ ⁊
fit plīm eius poſt egritudines. Et multotiens ſūt cuꝫ
eo coꝛtices ⁊ ſanies ⁊ pus ⁊ reſoluit illud exitus ſan.
puris ⁊ ſicut ſciuiſti ex ſignis vlcerū ⁊ ſignis eius qđ
egreditur ex eis. Significāt vero liquefactiuū lique
factio ⁊ ꝙ illud qđ migitur de ſanguine. eſt tenue ſi
cut aduſtū ac ſi ipm ſit abꝛaſio libꝛi. Illū autē qui ē
ꝑꝑ tenuitatē ſan. coꝛpoꝛis ſignificat illud qđ egredit̄
ex phlomia exiſtens valde tenue: ⁊ nō aſſociatur ali
ud ſignum. Locus autēꝫ ſaniei ⁊ do oꝛis cognoſci
tur etiam per doloꝛem ſi fuerit doloꝛ: ⁊ cognoſcitur
per ſigna egritudinū i quibuſcūqꝫ mēbꝛis exiſtant:
ſicut ꝑ ſigna apoſtematis aldubellati aut vlceris aut
repletionis: ⁊ cognoſcitur ex via cōmixtionis: nam
quāto magis eſt altioꝛ tanto ē vehementioꝛis cōmix
tionis ⁊ q̄to plus ē inferioꝛ tanto ē vehemētioꝛis ſe
parationis illo. Et illū qđ q fit propter cās vicinas
virge antecedit vrina ⁊ elongatus a virga poſtponi
tur ab vrina. aut permiſcetur ei vehemēter. Similis
aūt loture carnis eſt ſignificatiuus debilitatis renū
aut epatis. Illa qdē que ē ex renibus ē vehemētioꝛis
albedinis ⁊ ad groſſitudinē declinās. ⁊ epatica ē ma
gis trahens ad rubedinem ⁊ ſubtilioꝛ ⁊ ſimilioꝛ ſan
guini. ⁊ ſignificant apā illius ⁊ ſaniei vria ſigna apā
tis nota ſm mēbꝛū vnūqđqꝫ ē comitatiua febꝛis: ⁊
ille qui ē purulētus egrediens ab apate eſt plurim⁹
ſubito ⁊ non perducit ad excoꝛiationē ⁊ vlcerationē
⁊ nocumētum. ⁊ ille qui ē ex vlceribus ē paucus ⁊ ſe
paratur: ⁊ qn̄qꝫ coꝛrumpit inceſſum ſuū cuꝫ ſanie ⁊
pus. ⁊ cū illa q̄ de iſtis expulſionibus ē cretica ē alle
uiatio ⁊ foꝛtitudo ⁊ ē ſubito. Et illa que fit cā repletio
nis aut cā dimiſſionis exercitij: aut abſciſionis mē
bꝛi. qn̄ʒ hꝫ ꝑiodos.

Cap. xxij. de curatione.

Ieri qdē a repletioue ⁊ q̄ cū ea dicūtur iaꝫ
ſciuiſti curationes in p̄cipijs vniuerſalib⁹
⁊ que ſūt poſtea. De facto vero ab vlcerib⁹
iā ſciuiſti ꝙ curatio eius eſt curatio vlcerum ⁊ coꝛ
roſionis. Et iam oſtendi tibi omnia illa in loco
ſuo. Et cura debilitatis digōnis in renib⁹ ⁊ epate ⁊ li
quefactionis ⁊ tenuitatis humoꝝ totuꝫ eſt ex illis q̄
ſciuiſti. ⁊ ſcias ꝙ cretici ⁊ eius qui eſt ſꝫ ſemitā expul
ſionis nō eſt retētio neceſſaria. Cū ergo idiges phlo
mia: tūc magis cōfert ſaphene q̄ʒ baſilice ⁊ ſubtilia
cibū p⁹ phlomiā: ⁊ nō approximes ſtipticis ſicut ē
cibus factus cū ſumac: niſi poſtq̄ʒ vria ſignificat mū
dificationē. ſtiptica enim congelant qđ inuiſcatum ē
⁊ conſtringunt. quare quandoqꝫ reuertitur aquoſi
tas ad poſterioꝛa ⁊ in ea eſt timoꝛ ⁊ ſimiliter acetoſa
Mictus aūt capilloꝝ idiget vt i ipo adminiſtrātur
ſubtiliatiua inciſiua ex diureticis ⁊ medicis ad lapidē
⁊ vt ſit cibus humectans hūectatione abūdanti. Et
curatio quā nūc oꝫ me dicere ē curatio mictus ſan.
q eſt cā ſeparationis cōtinuitatis in venis. Et cura
tiones qdē cōes iter illū q ē cauſa veſice ⁊ renū: ſūt i
frigidatio ⁊ conſtrictio cū medicis quaꝝ plures diri
mus i ca. flux⁹ ſan. mēſtrui. cū ſtupefaciētibus: vt fa
ciant penetrare medicias: ⁊ vt tu antecedas cū attra
ctione ſan. ad poſterioꝛa cū vētoſis: ⁊ phlomia ſub
tili pauca ex baſilica ⁊ acceptioue ciboꝝ igroſſantiū
ſan. ⁊ infrigidantiū ipm ⁊ qete ⁊ tranqllitate ⁊ cōſtri
ctioue mēbꝛoꝝ extremoꝝ. Et oꝫ vt dimittat coitum
oio. ⁊ oꝫ vt tu adminiſtres tinas i quib⁹ decocta ſūt
ſtiptica ex lentibus excoꝛticatis ⁊ ex coꝛticibus gra
natoꝝ ⁊ cydonijs ⁊ piris ⁊ gallis ⁊ virga paſtoꝛis ⁊
ſimilibus. Et de medicis foꝛtioꝛibus i retētione ei⁹
ſūt alhaſce ⁊ ſerratura ligni almabac ⁊ radix centau
ree maioꝛis ⁊ grana peonie. Et de epithimatib⁹ ra
dices raphani ⁊ ſilique nabatie ⁊ ſilique ſpine ⁊ ſūac
⁊ radix pꝛuni ſilueſtris ⁊ coꝛtic. granatoꝝ: de quibus
fiat epithima cū aqua ribes aut acreſte ⁊ ſucci roſ. ⁊
ſempuiua ſola eſt epithima bonū ⁊ pꝛope radix ei⁹
cū dragaganto ⁊ aliquo ſuccoꝝ ſtipticoꝝ. ⁊ ex linimē
tis i doꝛſo ⁊ pectine ſunt myrrha attrimētū ⁊ galle ⁊
charte cōbuſte ⁊ acatia. Et de illis que bibuntur eſt
troc. q recipit balauſtiaꝝ. ⁊ ſan. dra. amboꝛū. añ. ʒ.
i. Et de foꝛtibus que neceſſaria ſūt i mictu ſan. ex ve
ſica facto: eſt troc. huiuſmodi. ℞. aluminis iameni ⁊
balauſtiarū ⁊ ſanguinis draconis oium añ. ʒ. i. dra
gaganti. ʒ. ij. ⁊ gūmi. ʒ. ß. detur in potu i vino pōtico
dulci: ⁊ ſucco poꝛtulace ⁊ qđ eſt ſub illo. ⁊ magis in
columne eſt illud qđ recipit dragaganti ⁊ ſeminis pa
paueris ⁊ terre ſigillate ⁊ ſucci barbe hircine ⁊ gūmi
pꝛunoꝝ nigri ⁊ karabe oīuꝫ ꝑtes eq̄les. ⁊ doſis eius
ſit a duabus. ʒ. vſqꝫ ad. iij. Et iterū radix ſempuiue ⁊
karabe amboꝝ añ. ꝑs. i. folij ꝑs. ß. aluminis iameni
ſextā ꝑtis vnius boli ar. ꝑs. i. ⁊ media: ⁊ doſis eius ē
vſqꝫ ad aureum medium i quibuſdā ſuccis ſtipticis
Et quandoqꝫ ponūtur i eis ſtupefaciētia. ſicut ē hec
deſcriptio. ℞. croci ⁊ granoꝝ alharmel ⁊ granoꝛuꝫ
malue ſilueſtris ⁊ opij oiuꝫ añ. ʒ. ij. amigdalas mū
datas. ʒ. iij. ⁊. ß. numero: de quo ſumatur ad nucis
magnitudinē. ⁊ iterū coꝛtic. mādragoꝛe aſſati ⁊ aniſi
aſſati ⁊ granoꝛū pini aſſatoꝝ oium añ. ʒ. iij. papaue
ris nigri. ʒ. xij. ↄficiātur cū vino de quo ſumatur pō
dus. ʒ. ij. ⁊ iterum ſuffuſ coꝛnu cerui aduſti ⁊ draga
ganti ſūantur ꝑtes equales: ⁊ fiat ſuffuſ cū rob myr
thi. Et iterū medicamē qđ antiqui laudauerunt ē ſe
mis almugath mūdati grana. xxx. q̄ʒ pini. xij. nūe
ro amigdale amare excoꝛticate. vij. numero: ſemis

malue. ʒ. iij. ſit doſis eius. ʒ. i. in ieiuno. Illud vero qḋ veſice ꝓprium eſt: ē vt ponātur medicie que ebibū tur fortiores: ꝛ diuretica ī ea fortiora itẽrū. Et de illiſ quibus iuuamentuʒ ſit iterū: eſt vt emplētur cū ſpō gia infuſa in aceto que ponatur in omnibus laterib⁹ eius ꝛ in duobus emūctorijs ꝛ alijs. Et vt adminiſtrē tur medicīe ī ea iniecte cū ſuccis: ſicut ē ſuccus arno gloſſe ꝛ ſuccus albatar: ꝛ ſucc⁹ portulace. Et de me dicinis troc. aneti predictus. ꝛ troc. de ſtupefacienti b⁹ predictis: ꝛ cornu ceruinū adustū ꝛ karabe ꝛ ſemē canabis ꝛ gūmi galle ꝛ ſuccus barbe hircie ꝛ balau ſtie ꝛ aliquātulū aneti ꝛ plūbum adustū ablutum ꝛ virtus de ſtupefaciētibus opiatis ꝛ cū hyuſquiamo ſunt ꝯfecta. Et de regimine retētionis curſus ſan. ve ſice ē poſitio ventoſitatū ſup ilia ꝛ anchas ꝛ pectinē illud enī retinet ſan. Deīde adhibeatur regimen ei⁹ qḋ inuiſcatur ſm qḋ dictū ē. Et de cibis ē panis tri tus ī lacte ex quo butyrū eſt extractū. ꝛ cib⁹ ꝯditus cū granatis ꝛ cibus factus cū ſumac. Et ſi virtus fu erit debilis ꝯfortetur cū ture ſtipticorū ꝯfortato cū car ne ꝯtrita ꝛ cibetur cū aleſſidabegi ꝛ excub egi ꝛ ꝑdi cibus maſculis ꝛ turturibus cū aceto ꝯditis: ꝛ cum aqua acreſte ꝛ granorū granatorū ꝛ lacte decocto ꝛ ſi milibus illis. Et ſi nō fuerit excuſatio a vino ꝓpter caſū virtutis aut vehemētiā deſiderij: tūc detur pon ticū groſſū nigrū. Cūqʒ ſanat ille q mīgit ſan. aut ſa niē: tūc bibat illḋ qḋ ē ꝑnutritū. aut abſtergat ꝛ ꝓuocet ꝛ nō retineat vrīa ofo ꝛ redeat egritudo. Fē. xx. de diſpōnib⁹ gnātionis maſculorū q̄ ē duorū tractatuū.

Tractatus ꝑmus de vſibus ꝛ appetitu coeūdi.

C. i. de anatomia teſticulorū ꝛ vaſorū ſpermatis.

Ublimis deus creauit duos teſticu los ſicut ſciuiſti qui ſūt mēbra prin cipalia ī quibus generatur ſperma ex hūiditate delata ad eos ī venis q̄ eſt. q. ſuperfluitas cibi q̄rti in cor pore toto. ꝛ ē ſan. magis digeſtus ꝛ magis ſubtilis. ꝯmouet enīʒ ī eis ꝑ ſpm̄. ꝛ ī meatibus q veniūt ad duo oua eſt de venis pulſatilibus ꝛ quietis plīm ramificatis ex vena pul ſatili: ꝛ vēa geta q̄ ſūt due radices ramificatione plu rimorū āfractuū ꝛ inolutionū q̄ tamdiu ramificātur donec iciſio tua quā in vna illarū duarū facis ſit ſiſis inciſioni tue quā facis ī pluribus venis ꝑꝑ multitu dinē orificiorū q̄ apparent. Deinde effūditur ab eis ī vaſis ſpermatis q̄ dicemus ad virgā ꝛ ꝓijcitur in ꝯmixtione cū muliere q̄ ē coitus naturalis ad matri cē cui obuiat matricis orificiū cuʒ apertione ꝛ attra ctione vltima cū conueniūt duo ptes ſil'. Et teſticuli qdē duo creati ſūt ꝛ ē ſba oui ex mēbro glādoſo al be carnis q̄ eſt res magis ſiſis carni mamille: ꝛ aſſi milat ſan. q effūditur ī ipō cū colore ſuo: quare albi ficatur ꝛ ꝓprie ꝓpter illud qḋ ꝯmouet ī ipſo de aere ꝛ ꝯre ꝛ ꝑ ſpm̄. Et meatus quidē in quo veniūt vene ad teſticulos ē ex ſiphac maiore qḋ ē ſup femur. Sʒ pāniculi q tegit arterias ꝛ venas veniētes ad teſticu los origo eſt ex ſiphac maiore ſicut ſciuiſti in loco ſuo: ꝛ ſimiliter continuatur etiam cum panniculo nuche ꝛ deſcēdit ſup illud qḋ deſcēdit de venis ꝛ ſu ſpēſorijs ī ꝑtib⁹ iguinū ad duos teſticulos: q̄ gnā tur ex eo meat⁹ iter penetrās. ꝛ pāniculi tegētis illud qḋ penetrat ī barbaki inguīa gnātio eſt ex eo. Et tu iam ſciuiſti ī anatomia venarū q̄ ad ouū ſiniſtrū ve nit vena alia ab illa q̄ venit ad dextrū cū nutrimēto Et q̄ illa q̄ venit ad dextrū effundit ad ipm̄ ſan. ma gis digeſtū ꝛ magis mūdificatū ab aquoſitate. Et ouū qdeʒ dextrū ī plib⁹ hoib⁹ eſt forti⁹ q̄ʒ ſiniſtrum niſi ī illo q ē in iudicio laſſitudis. vaſa aūt ſpmatis ī cipiūt ſicut barbaki exīte ī vnoquoqʒ ouo barbaki vno q̄ſi ipe ſit ſepat⁹ ab eo nō ex ipſo gnātus: ſʒ ſit ꝯtigens adherens. ꝛ dilatat vnū quodqʒ. eorū ꝛ ꝓde ouū dilatatiōe q̄ hʒ q̄ntitatē ſenſatā. deīde icipit con ſtrīgi q̄ſi uis ramificent ꝓpterea in mulierib⁹ vice altera ab ſtatū ſuū: ꝛ iſta vaſa aſcēdūt ī ꝑmiſ: deīn declināt ad collū veſice ſub meatu vrine. Uirga vō ē mēbrū inſtrūtale gnātū ex mēbris ſingularib⁹ ligamētalib⁹ ꝛ neruoſis ꝛ vētoſis ꝛ carnoſis. Et ꝑncipiū originis ei⁹ ē cor⁹ ortū ex ꝑte pectinis ꝛ ligamētale plime cōcaui tatis late q̄ſi uis ſit gnātū ī plib⁹ diſpōnib⁹ coopertū: ꝛ iō q̄ ipm̄ repletur vētoſitate ſit erectio. Et currūt ſub hoc corpe arterie plres dilatate ſupra hoc qḋ ꝯuēit q̄ntitati hui⁹ mēbri. Et adueniūt ei nerui ex ſpōdilib⁹ caude ſʒ nō plim ſunt ſubmerſi ī ſba ei⁹. Et ipſi n̄ ſūt niſi nerui quorū ſba ē ligamētalis ꝑuati ſēſu. Et nerui ex qb⁹ erigit ab. S. alij ſūt a neruis mollificatiuis ex qb⁹ mollificat. Et tu qdē iā ſciuiſti lacertos ꝓprios vḡe ī ca. lacertorū. Et ī vḡa ſūt meat⁹ tres. ſ. meat⁹ vrine ꝛ meat⁹ ſpmatis ꝛ meat⁹ algnadi. Et ſcias q̄ vḡe aduenit vtus erectiōis ꝛ ventoſitas a corde. Et aduenit ei ſenſus ex cerebro ꝛ nucha. Et aduenit ei ſan. eq̄lis ꝛ deſideriū ex epe. Et deſideriū nāle q̄nʒ ſit ei cū renū: ꝛ apḋ me ꝑncipiū ei⁹ eſt ex corde.

C. ij. de cauſis erectionis.

Rectio accit q̄nqʒ ꝑꝑ tēſionē canne ꝯcaue ꝛ q̄ ſeqnūt eā dilatate ꝛ ꝓlōgate ꝑꝑ illḋ qḋ effū dit ad ipaʒ de vētoſitate forti quā defert ſpūs deſideratiu⁹ ſpiſſus ī quo icedit ſā. plim⁹ ꝛ ſpūs groſ ſus. Et ꝑꝑ illḋ accit cū ſōn⁹ ē ex calefactiōe arteriarū q̄ ſūt ī mēbris ſpmatis ꝛ attractiōe vētoſitatis ꝛ ſpūs ꝛ ſan. ad ipaʒ vt erigat. Et de illis q̄ adiuuāt ad hāc erectiōʒ ē oē ī quo ē hūiditas extrāca ꝑpata ad hoc vt ꝯuertat ī vētoſitatē: ꝛ ē nō facile. Nō ei pōt digō ꝑma ꝯuertere eā ī vētoſitatē: ꝛ finire illḋ qḋ ex ea re ſoluit in vētoſitatē reſolutiōe veloci: immo ſigit vſqʒ ad digeſtionem tertiam. Illic enīʒ inflat. Et vſus coitus ꝯfortat hoc mēbrū: ꝛ facit ipm̄ lacertoſum ꝛ ingroſſat ipſum. ꝛ dimiſſio eius liquefacit ipſum. Operatio nāqʒ quēadmodū dixit hyp. ingroſſat ꝛ oꝑonis ei⁹ dimiſſio liq̄facit. Et cā qdem deſiderij ꝛ motus ei⁹: aut eſt meditatiua: aut eſt propter multi tudinē ventoſitatis in ſan. ex quo gnātur ſpma ꝛ ex quo nutrit inſtrm̄ virge q̄ inflat ꝛ erigit. ꝛ ſit ꝓpter illud qḋ mouet ex deſiderio ꝑꝑ ꝑꝑationē mēbri ad illud: q̄m̄ tenſio facit accidere mordicationeʒ. Et ite rū cū ꝯgregat ſpma in mēbris coit⁹ ꝛ mltiplicat igi tio ſeparatiōis ei⁹ mouent materie ī ipſis. Et q̄nʒ ſit

erectio ꝑꝑ mordicationē materie ſtātis in glādulis poſitis ī duob⁹ lacertib⁹ orificij veſice: aut materie tenuis ſubtilis veniētis ad eā ex renibus ſicut ſit ꝑꝑ motū ſpmatis ipſius cū acuit ꝛ multiplicatur ꝛ mor dicat.

C. iij. de cauſis ſpmatis.

Perma ē ſupfluitas digōnis q̄rte q̄ ſit cū di ſpartitabus ī mēbris reſudando a venis: ter tia digōne iā expleta. ꝛ eſt de ſūma hūiditatis ꝯxime coagulationi ex qua nutriunt mēbra dura vapore vene ꝛ arterie ꝛ ſiſia illis. Et q̄nʒ reperitur de ea pliʒ retentū ī venis ad qḋ iam ꝑceſſit digō q̄rta ꝛ re pliʒ retentū ī venis ad qḋ iam ꝑceſſit digō q̄rta ꝛ re pliʒ retentū ī venis ad qḋ iam ꝑceſſit digō q̄rta ꝛ re pliʒ retentū ī venis ad qḋ iam ꝑceſſit digō q̄rta ꝛ re ... mānt vt nutriant ipſo venei: aut ꝑueniūt ad mēbra hō genea ꝛ nutriant ꝑeter q̄ neceſſaria ſit magna altera tio illius ꝛ ꝑꝑ illud ꝑuenit ſpma ex eo. Et apud. G. qdē ꝛ medicos maſculo ꝛ femie ſil' ſūt duo ſcia ḋ q bus ambob⁹ d̄r nom̄ ſpmatis nō cōitate nois tm̄ ſʒ vnīuoce. Et ī vnoquoqʒ duorū ſcīaʒ ē virtus forma di ꝛ īformandi ſil. verū ſciā maſculinū ē fortius in virtute a q̄ eſt iceptio formationis iuſſu dei. Et ſcīē femineū ē pliʒ in virtute a qua ē ꝑncipiū īformatio nis. Et ſpma qdē maſculi expellit ꝓpe matricem et q̄ deglutit ipm̄ os matricis attractione vehemēti. Et ſpma qdē mulieris expellit iter matricē ei⁹ in va ſis ꝛ venis ad locū ꝯceptiōis. Sapiētū vō medi corū cū itentio cōprehendit eſt cōprehēſio: q̄ ī ſpma te maſculi ē ꝑncipiū formatiōis: ꝛ q̄ in ſpmate femi ne eſt ꝑncipiū īformationis in re ꝓpria. Uirt⁹ enī for matiua ī ſpmate maſculi itendit īformando ad ſimi litudinē eius a quo ſeparatū eſt niſi ſit aliquid qḋ im pediat ꝛ ꝓhibeat. ꝛ vtus īformatiua ī ſpermate mu lieris itendit ſeparatiʒ in recipiēdo formaʒ ad hoc q̄ recipiat eam ſm ſiſitudinē ei⁹ a quo ſeparatū eſt. et nomē qdem ſpmatis cū de eis duob⁹ d̄r eſt ꝑ cōi tatē nois vt cōponat intētio aggregans reʒ diſtictaʒ ī intētione. Nam ī intētiōe q̄ noiatur expulſio viri ſ ꝑ matica nō noiat expulſio femie ſpmatica. ꝛ vere qō naʒ ſpma viri ē calidū digeſtū ſpiſſuʒ: ꝛ ſpma feie ē genus ſan. mēſtrui digeſtū parūꝑ: ꝛ ꝯuerſuʒ paruʒ ꝛ nō elongat a vtute ſanguinea elōgatione ſpmatis viri. ꝛ ꝓpter hoc aſſimulauerūt ipʒ phi antecedentes mēſtruo. Et dixerūt q̄ ſpma maſculi q̄n ꝑmiſcetur operat cū virtute: ꝛ nō eſt alicui ꝑti eius plim⁹ introi tus ī rectificando ꝑticularitatē corꝑis īfantis. Illud enī eſt ſpmatis mulieris ꝛ ſan. mēſtrui: imo pliʒ ſtu dij ſui eſt ī ꝑticularitate ſpūs īfantis ꝛ nō eſt niſi ſicut coagulū agens in lacte. Sperma aūt mulieris ē fun damētū ꝑticularitatis corporis īfantis. Et vnūqḋqʒ amborū exuberare facit qḋ generat ſan. calidūʒ ꝛ hu midū. Cognitio vō certitudis vnius harū duarum intentionum pertinet ad ſciam nālem: ꝛ nō nocet me dico ignorantia ei⁹. Et nos qdē iam expoſuim⁹ di ſpōnē ī ea ī libris nr̄is radicalib⁹. Et hyp. qdē dixit ī ſuis itētionib⁹ q̄ plim materiei ſpmatis ē ī cerebro ex quo deſcēdit ex duabus venis que ſūt p⁹ aures an tes: quare ꝑꝑ hoc abſcindit phlebotomia earū generati onē ꝛ facit incurrere ſterilitatē ꝛ eſt ſan. eius lenis: ꝛ q̄ continuate ſūt nuche vt nō elōgentur a cerebro ꝛ q̄ aſſimilantur ſpacio longo: q̄re alteraretur ꝯplo illi⁹ ſan. ꝛ cōuertet: imo ꝑueniūt ad nucham: deīde ad re nes: poſtea ad venas q̄ veniūt ad teſticulos. ꝛ. G. q dē nō ſciuit an faciat incurrere iciſio harū duarū ſteri litatē an nō. Michi vero vr̄ q̄ non oʒ vt ſit ſpma ex cerebro ſolo: q̄ſi uis eius fermētū ex cerebro ſit. ꝛ eſt verū qḋ hyp. dixit ḋ eē duarū vēarū: imo oʒ vt ſit ei ex oī mēbro ꝑncipali ſōs: ꝛ vt ſit ex mēbris alijs refuda tio et ad iſtas radices: ꝛ ꝑꝑ illud ē aſſimilatio: ꝛ ꝓpter hoc generatur ex mēbro dimiuto mēbrū diminutū ſʒ illud ſiat dū veneꝺnō vltimū ſinē ſequitur: ꝛ n̄ ꝓce dit appetitus vltim⁹ cū digōne ꝯpleta. Et ſpma q̄nʒ expellit vētoſitas ꝑmixta ei ꝛ neceſſe ē vt ꝛ precedat exitus ei⁹ exitū illius.

C. iiij. de ſignis ꝯplōnis mēbrorū ſpmaticorū.

Igna ꝯplōnis calde ſūt appitio venarū in vir ga ꝛ pelle teſticulorū ꝛ groſſitudo ei⁹ ꝛ aſperi tas ipſius. Et velocitas ortus pilorū ſup pe ctinē ꝛ q̄ ſequūtur ipʒ ꝛ aſpitas ꝛ mltitudo ꝛ ſpiſſitu do ipſorū ꝛ velocitas ꝯſecutionis. Et qui vult cogno ſcere ꝯplōnē ſui ſpmatis rectificet regimē: deīde atte dat colorē ſui ſpermatis. Signa ꝯplōnis ſr̄e ſūt con traria illis ſignis. Signa ꝯplōis hūide ſūt ſubalitas ſpmatis ꝛ multitudo ei⁹ ꝛ debilitas erectiōis. Signa cōplōnis ſicce ſūt cōtraria illis ſignis: ꝛ q̄nʒ egredit ſpma ī ipā filoſū.

C. v. ḋ ſignis ꝯplōnis calde ꝛ ſicce.

Unt dn̄ium ſpiſſitudis ſbe ſpmatis. Et aſſi duatio deſiderij apḋ q̄ſlibet ꝑſitiā. Et q̄ im pregnat plim. Et efficit maſculū. Et eſt deſi deriū vehemēs ꝛ velox. ꝛ ei⁹ erectio eſt fortis: verūtm̄ abſcidit a coitu ꝛ citiꝰ veloci. Qḋ ſi ſupfluat caliditas ꝛ ſiccitas erit parū aq̄ ꝛ paruʒ deſcēſiōis cū velocitate erectionis. Pili vō ſūt ſup pectinē ꝛ anchas ꝛ q̄ ſūt inter eas ſunt in calida ꝛ ſicca plres ſpiſſi.

C. vi. de ſignis ꝯplexionis calide ꝛ hūide.

St pluris ſpmatis q̄ʒ calā ꝛ ſicca: ſʒ ē paucio rū pilorū ꝛ min⁹ ipregnans ꝛ vehementioris fortitudis ſup coitū plim ꝛ nō ē pluris dſiderij ꝛ ere ctiōis. Et ledit a dimiſſione coit⁹ ſupflua: Et ē plu rime pollutionis ꝛ velocis executionis.

C. vij. de ſignis ꝯplexionis frigide ꝛ humide.

Unt lenitas pectinis. Et tarditas deſiderij coitus. Et tenuitas ſpmatis: Et paucitas in pregnationis. Et tarditas ort⁹ pilorū ꝛ pau citas.

C. viij. ḋ ſignis ꝯplōnis ſr̄e ꝛ ſicce corū.

Unt groſſitudo ſpermatis. ꝛ paucitas eius Et ē diuerſa a calā ꝛ hūida in mōis oibus.

C. ix. de ſignis ꝯplōnū inaturaliū.

Unt vt accidēt ſigna q̄ ſūt naturaliū dū nō fuerit prius. Et ſignificat earū diſtictionē ſen ſus.

Ca. x. de iuuamētis coitus.

Oitus bon⁹ ē ille q ſit ī hora quā ſupfluita tū ſeqtur eūo ꝛ alleuiat corp⁹ ꝛ ꝑparat cor pus ad augmētū: ſicut cū de cibo poſtremo ſumitur aliqḋ quaſi delegamū mouet: nā vt reſtauret motū forti: q̄m̄ ſequitur ipreſſio fortis ꝛ adiuuat eā illḋ qḋ ē ī h⁹ ī deꝯſecutione. Et q̄nʒ ſeqtur ipʒ expſ ſio cogitatiōis dn̄antis ꝛ acq̄ſitio audacie ꝛ edōatio ire ſupflue ꝛ acq̄ſitio grauitatis. Et hec qdē confert

nielle ⁊ plibus egritudinib⁹ cholerẽ nigre: ppea φ di
latat ⁊ ppea φ expellit fumũ ſpmatis aggregatũ a
pte cerebri ⁊ cordis. Et ↄfert doloribus renũ repleto-
rũ ⁊ egritudib⁹ phlãtis oib⁹ ꝓpꝛie ĩ eo cui⁹ caliditas
ĩnata ẽ fortis quã nõ deſtruit exit⁹ ſpmatiſ: ⁊ pp hoc
reqrit appetit⁹ cibũ. Et qñ abſcidit mãs apatũ ac
cidẽtiũ ĩ ptib⁹ iguinũ ⁊ teſticuloꝝ. Et oẽm cui aduẽ
niũt ab dimiſſionẽ coit⁹ ⁊ ↄſtrictionẽ coit⁹ tenebroſi
tas viſus ⁊ ṽtigo ⁊ grauitas capitis ⁊ dolores emũ
ctorioꝝ ⁊ anchar ⁊ apata coꝝ q tẽperat⁹ ẽ ſanat. Et
pliimoꝝ quoꝝ ↄplo reqrit coitũ cũ ipſũ dimittunt ĩ
frigidat coꝝ⁹ ⁊ reliq̃ue diſpõnes: ⁊ cadit appetit⁹ cibi
ita vt ipſũ et nõ recipiat ⁊ expellat cũ vomitu. Et oẽs
ĩ cuius corpore ẽ vapor fumoſus coitus alleuiat ab
ipſo: ⁊ ↄfert ei ⁊ remouet ab eo qd̃ timet de nocumẽ-
to coartatiõis vaporis fumoſi. Et qñ accit viro ex
dimiſſiõe coit⁹ ⁊ abũdantia ſpmatis ⁊ frigore ei⁹ ⁊
ↄuerſiõe ipſius ad vẽtoſitatẽ vt mittat ſpma ad cor.
⁊ cerebrũ vaporẽ malũ vẽtoſum: ſicut accit mulieri-
b⁹ ex coartatiõe matricis ⁊ mĩores diſpõnes illi⁹ no
cumẽti: ⁊ añq̃ ſpgat vẽtoſitas ſunt grauitas corpo
ris ⁊ frigiditas ei⁹ ⁊ difficultas motuum.

C.xi. d̃ nocumẽto coit⁹ ⁊ diſpõnib⁹ ei⁹ ⁊ malia ſigñꝝ

Dit⁹ ẽiat de ſba cibi poſtremi qr debilitatẽ
affert: cui⁹ ſilẽ alie nõ afferũt eiones: ⁊ eiat d̃
ſba ſpũs rẽ plurimã pp delectatõẽ. ⁊ ppter il
lud q plus delectant plus ſunt cadentes ĩ debilitatẽ
Et coit⁹ qdẽ velociter facit puenire illũ q plurimũ
eo vtit ad ĩfrigidationẽ ſui corporis cãſui ⁊ reſolu-
tionẽ caliditatis ĩnate ⁊ mortificationẽ virtutis: ⁊ p̃
parat ipſm ĩ pmis ad caliditatẽ fumoſã adeo dõec
multiplicent ſup ipſm pili. deinde ſuccedũt ei ĩfrigi-
datio ↄpleta ⁊ debilitas ſenſuũ viſus ⁊ audit⁹ ⁊ acci
dũt crurib⁹ ei⁹ tepor ⁊ dolor: qr nõ fortitũ ſuſtinet
onus ſui corporis. Et qñ ſimulat diſpõ eius epilie-
occulte pp illud. ⁊ qñ ſupat ĩ ipſo nigredo. deũ ei
trinitas ⁊ accidũt ei periodi a d̃bilitate. ⁊ vr ei φ ſit
ĩceſſus formicaꝝ ĩ mẽbris ſuis ĩcipiens a capite ſuo
vſq̃ ad finẽ dorſi. Et accit ei tinitus ⁊ multotiẽs ac-
cidũt ei fe. acute adurentes. Et qñq̃ aduenĩũt ei tre
mor ⁊ debilitas neruoꝝ ⁊ vigilie ⁊ ꝓminentia ocu-
loꝝ ad exteriora et ſicut accit ĩ ſeparatione aĩe a cor-
pore ⁊ accidit ei caluitiũ epilepſia ⁊ dolor dorſi ⁊ re-
nũ ⁊ veſice. Dorſũ ṽo ignẽſcit pus qr attrahit mãm
dolor ad ipſm ⁊ reſtringit coꝝ nã. Et qñq̃ facit ĩcurre
re colicã: ⁊ facit accidere eis fetorẽ ⁊ fetet coꝝ os et
carnes gigñuꝝ. Et ĩ illis ĩ quoꝝ corpore ſũt hũores
mali cholici mouet poſt coitũ horripilatio. ⁊ ĩ cui⁹
corpore ſũt hũores putridi ꝓcedit poſt coitũ ex eo
odor fetidus ⁊ ei q eſt debilis digõnis accit poſt coi
tũ rugitus. ⁊ de hoĩbus eſt q eſt paſſus ↄplõnẽ ma
lam: dimiſſio coitus ↄtriſtat plm ⁊ grauat corp⁹ ei⁹
⁊ caput ipſi⁹ ⁊ rixat ⁊ multiplicat pollutio ipſius et
ſi ẽ ei obediens debilitat ſtõ⁹ us eius ⁊ deſiccat. ⁊ de
hoĩb⁹ dignior alienatiõe coitus ẽ ille cui aduenit p⁹
ipſm tremor aut frigus aut ↄſtrictio anhelitus occul
ta ⁊ pulſus cordis ⁊ ꝓfunditas oculoꝝ ⁊ deſtructio
appetit⁹ cibi ⁊ cuius pectus ẽ ĩfirmũ aut debile aut

eſt debilis ſtõi. Dimiſſio eñi coit⁹ ẽ ↄueniẽtior res
ei q h ſtõm debilẽ ⁊ deuitẽt ipſm. de mulierib⁹ ille
q̃ abortũ patiunt. Et ĩ coitu qdem ſunt figure ma
le ſicut ſi aſcẽdat mulier ſup vir. Figura ei ĩ coitu illa
ẽ mala ex q̃ timet ramex ⁊ ĩflatio ⁊ vlcera ṽge ⁊ veſi
ce pp laborẽ eiectiõis ſpmatiſ. ⁊ dubitat ſi currat ali
qd ĩ ṽgã ex pte mulieris. Et ſcias φ retẽtio ſpma
tis ĩ coitu ẽ mala valde. Et qñ pducit ad ↄtritionẽ
vnĩ⁹ duoꝝ duoꝝ ⁊ o ne coitus fiat neceſſitate fecis
aut migẽdi mota nẽ cũ exercitio ⁊ motu aut p⁹ paſ-
ſionẽ aĩalẽ fortẽ. Et coit⁹ qdẽ cũ ĩfantib⁹ ẽ fed⁹ apd̃
multitudinẽ gẽtiũ ⁊ ꝓhibit⁹ ĩ lege: ⁊ ẽ ex pte nocibi-
lior ⁊ ex pte min⁹ nociu⁹. Et ex pte qdẽ q nã ĩdiget ĩ
ipſo motu plimo vt educat ſpma ẽ nocibilior: ſ ex
pte alia qm ſpma nõ expellit cũ eo expulſiõe plima
ſicut fit ĩ mulierib⁹ ẽ mĩoris nocumẽti: ⁊ comitatur
ipſm de iudicio priitie minus q̃ vulua.

C.xij. de horis coitus.

Porte ne coit⁹ fiat ſup replõnẽ: ꝓhibet eñi
digeſtionẽ ⁊ facit cadere ĩ egritudĩes q̃s effi-
cit mot⁹ ſup replõnem ⁊ debilitat. ⁊ ſi accidat
alicui illd̃ tũc o vt moueat p⁹ ipſm paulati vt deſcẽ
dat cib⁹ ĩ ſtõ ⁊ nõ natã: deĩde dormiat. Et o q̃ſi
poſe ẽ ne coeat aliqs cũ adeſt vacuitas itẽꝝ. hoc eñ
ẽ nocibili⁹ ⁊ oneroſi⁹ nãe ⁊ magis pnecãs calorẽ in-
natũ ⁊ magiſ attrahẽs liq̃factionẽ ⁊ ethici ⁊ areſacti
onẽ. Jmmo o vt fiat cũ cib⁹ deſcẽdit a ſtõ ⁊ ↄplet
digõ pria ⁊ ſcda ⁊ mediat diſpõ ĩ digõ tertia: ⁊ hoc
diuerſificat ĩ hoĩb⁹. Nõ ergo audiẽd⁹ ẽ ſmo ei⁹ q
dic: o vt fiat illud p⁹ ↄplemẽtũ digõnis tertie ex oĩ
mõ. Jlla. n. hora ẽ hora vacuitatis cũ corp⁹ ĩcipit ĩ
ſpſiõe ⁊ ĩ oĩb⁹ mẽbris ſũt reliq̃e cibi ĩ via digõnis.
Nã de hoĩb⁹ ẽ q ẽ ĩ huiuſmõi diſpõe ĩ pĩcipijs no
ctis qr fit illa ↄueniẽtior horaꝝ coit⁹ ei ex generib⁹ p̃
dictis. ⁊ ex pte alia: ⁊ ẽ φ ſõn⁹ long⁹ ſuccedit ei ⁊ ac-
creſcit cũ eo ṽt⁹ ⁊ figit aqua ĩ matrice pp ſõnũ mũris
Et o ne coit⁹ fiat niſi a deſiderio ſano qd̃ nõ exci
tat aſpect⁹ aut imit⁹ aut prurit⁹ aut ardor. Sꝫ ↄmo-
uet ipſm multitudo ſpmatis ex repletiõe ⁊ adiuuat
totũ illud ſanitas ṽtutis. E. o vt vitet coit⁹ p⁹ ſa
tietatẽ nauſeatiuã ⁊ p⁹ euãtiones fortes ex vomitu
ↄfluxu vẽtris ⁊ colirica paſſiõe ⁊ diaria fcã ſubito et
mot⁹ corporeos ⁊ aĩales ⁊ apud motũ vrine ⁊ ſter-
corĩ ⁊ phlomia. Diariã ṽo añq̃ qñ alleuiat ſua ex
ſiccatiõe ⁊ trahẽdo mãs ad ptẽ aliã a pte iteſtinorũ.
⁊ o vt deuitet ĩ tpe ⁊ regiõe calidis. Et deuitet ip
ſum vir corpore ſuo iã calefacto: aut ĩflato lꝫ p⁹ ca-
lefactionẽ ſit ĩcolumior q̃ poſt ĩflationẽ. ⁊ ſilr poſt
hũitatẽ melior q̃ p⁹ ſiccitatẽ. Et melior horarum
equalitũ ẽ hora quã determinauim⁹. ⁊ qñ vtit eo in
tpa p⁹ ſpaciũ ĩ quo nõ abhorret coitũ inuenit lenita
tẽ ⁊ alleuiat anhelit⁹ ⁊ bonus fit ſenſus.

C.xiij. de ſpmate generante ⁊ nõ generante.

Perma ebrij ⁊ decrepiti ⁊ ĩfantis ⁊ mlti coit⁹
nõ generat. Et ſpma hñtis mẽbra debilia ra-
ro generat ſanũ. Et qñ ꝓlõgat virga valde ꝓ
longatur ſpaciũ mot⁹ ſpmatis: qr venit ad matricẽ

calore ei⁹ ĩnato iã fracto. nõ ergo gnãt ſm plurimũ

Ca.xiiij. de ſignis eius q coiunt.

Rina ei⁹ ẽ hñs filo ⁊ ramos ꝑmixtos ad
inuicem. Ca.xv. de diminutõe coitus.

Auſa aut ẽ in ṽga ipſa: aut ĩ mẽbris ſpmatis
aut in mẽbris pncipalib⁹ ⁊ que ſequũt ea: aut
in mẽbro medio inter pncipalia ⁊ membra coitus
aut cã mẽbroꝝ vicinoꝝ ꝓpa eis: aut pp paucitatẽ ĩ
flationis ĩ inferiorib⁹ corpis: aut paucitatẽ ei⁹ ĩ co
pore toto. Facta aũt cã ṽge ipſi⁹ ẽ pp malitiã ↄplo-
nis ĩ ipſa ⁊ mollificatõẽ ſupfluã. Sꝫ facta cã teſticu
loꝝ ⁊ vaſoꝝ ſpmatis: aut ẽ pp malitiã cõplonis ſin-
gularis ſupfluẽ: aut cũ ſiccitate ⁊ ẽ deterior: aut eſt
dñans ſiccitas ſola. ⁊ qñ ẽ pp puitatẽ mot⁹ ſpma
tis ⁊ defectũ ei⁹ a mordicatõe excitãte ita vt qñ fit ĩ
qbuſdã ſpma plꝫ. ⁊ cũ coeũt non deſcẽdit pp ↄgela
tionẽ ſuã ⁊ coeũt cũ hoc paꝝ qm vaſa ſpmatis ñ ca
leſiũt ĩ eis qr nõ caleſit nꝫ ſubtiliat. Fcã aũt cã mẽ-
broꝝ pĩcipaliũ aut ẽ ex pte cordis qr abſcidit mã
ſpũs ⁊ vẽtoſitatis ĩcẽdẽtis: aut ex pte epis qr abſci
dit mã ſpmatis: aut ex pte cerebri qr abſcidit mã ṽ
tutis ſenſibil: aut ex pte renũ ⁊ frigore ipſoꝝ ⁊ egritu
dĩnib⁹ eoꝝ notis ⁊ ↄplonib⁹ eoꝝ: aut ex pte ſtõi pp
malitiã digõnis. ⁊ totũ illd̃ aut ẽ cã debilitatis pnci
pij: aut cã opilationũ meatuũ inf mẽbra coit⁹. ⁊ mr
totiẽs qd̃ ẽ debilitas fcã cã cerebri ſeqñs caſũ aut ꝑ
cuſſiõẽ. Cã ṽo q̃ ẽ ſm ĩferiora ẽ vt ſit aut caliditas aut
frĩtas valde: aut ſiccitas ↄplonis ⁊ pnet in eis ĩflatio.
⁊ ĩflatio qd̃ ẽ bon⁹ adiutor ita vt ĩ illo ĩ cui⁹ vẽtre mr
tiplicat ĩflatio abſq̃ ſupfluitate doloroſa erigit ⁊ ha
bẽtes cholerã nigrã ſũt plime erectõis pp mltitudi
nẽ inflatõis ipſoꝝ. Cã ãt ĩ vicinãtib⁹ ẽ ſicut illd̃ qd̃ ac
cidit ei cui⁹ hemorroides ĩcidũt ⁊ hñtib⁹ anũ dolo
roſũ. nocet. n. illud neruis cõib⁹ int anũ ⁊ lacertos
ei⁹ ⁊ ṽgam. Et ex eis q̃ debilitant coitũ ⁊ ṽtutẽ eius
ſũt res meditatiue ſicut horribilitas coeũdi aut ṽe-
cũdia ei⁹ aut añceſſio intellect⁹ ad cor. debilitat. n. a
coitu ⁊ facit deficere ⁊ ꝓpe cũ illud aliq̃ hora caſus
accidit tũc quotiẽs euenit reiteratio aſſilat illd̃ ĩ mẽ
te. Et fit cã in illo qñ dimiſſio coit⁹ ⁊ φ aĩa oblinif-
cit ei⁹ ⁊ ↄſtrictio mẽbroꝝ ab eo ⁊ paucitas ꝑpatiõis
nãe in gnãtiõe ſpmatis: ſicut nõ ẽ ſollicita in generã
do lac in mãmilla remouẽtis filiũ a lacte. Et ſcias φ
erectõis cã ẽ vẽtoſitas ꝓcedẽs a ſpmate aut non a
ſpmate. ⁊ frig⁹ ⁊ calor ſilr ſũt ↄtraria vẽtoſitati: nã fri
gus ei⁹ ꝓhibet gnãtionẽ ⁊ calor reſoluit mãm ei⁹ ⁊
nõ ẽ qd̃ ipſa generet ſicut hũiditas tpata ⁊ caliditas
quam ipſa nutrit. Et de illis q̃ adiuuãt in hoc ẽ eq-
tare equos ſm itentionẽ ei⁹ q ↄſueuit ⁊ cui⁹ renes ⁊
veſica ſũt hũidi aut cũ hoc frigidi. Jlli ṽo q renũ cõ
plonẽ calidã h ⁊ nõ vſus ẽ ea ẽt cũ eq̃litate ẽ noci
ua: ⁊ facit incurrere ſterilitatẽ.

Ca.xvi. de ſignis.

Acta aũt pp mollificationẽ ṽge aut frig⁹ cõ-
plonis nerui cognoſcit ex hoc φ nõ fit erectio
⁊ nõ ↄtrahit in aq̃ ffa. ⁊ qñ ẽ ſpma exuberãſ
facilis egreſſiõis: ⁊ qñ deſcẽdit ſine erectõe. ⁊ qñ ẽ
cũ ea extenuatio corpis ⁊ debilitas ei⁹ ⁊ nõ ẽ in deſi
derio diminutio. Fcã ṽo cã teſticuloꝝ ⁊ mẽbroꝝ ſp

matis ſi fuerit difficultas ei⁹ pp frig⁹ eoꝝ: ſigñ extra
ſpmatis ⁊ frig⁹ tact⁹. φ ſi fuerit pp ſiccitatẽ eorum ⁊
paucitatẽ ſpmatis: tũc ſpma erit paucũ difficilis de-
ſcenſionis. ⁊ plim ei⁹ ẽ cũ extenuatõe corpis ⁊ pau
citate carnis ⁊ ſanguis. ⁊ ẽ hũectatio eis q̃ ↄfert ei. ſ.
ex balneatõib⁹ ⁊ cibis. Jn fcã aũt cã mẽbroꝝ ꝑpoſi
toꝝ ſupra mẽbra coit⁹ ſicut ex epe ⁊ renib⁹ minorat
appetitus: imo nõ ẽ digõ neq̃ appetit⁹ neq̃ gene-
ratio ſanguis ſm φ o. ⁊ ſi fuerit ex corde minorabit
erectio. ⁊ qñ erit deſcenſio ſine erectõe ⁊ erit pulſus
debilis lenis ⁊ caliditas corpis diminuta. Et ſi fuerit
ex cerebro minorabit ſenſus mot⁹ ſpmatis ⁊ nõ erit
ↄmotio ↄfricatiua. Spma. n. ẽ ex eis q̃ excitant ⁊ ſi-
gnificabũt ipſam diſpõnes ſenſus ⁊ oculi ꝓpe qñ eſt
poſt ꝑcuſſionẽ aut caſũ aduenientẽ cerebro ⁊ oĩ cor
di. Et cerebro in debilitate ſua ſũt ſigna iam p̃teri-
ta. ⁊ renib⁹ in egritudinib⁹ ſuis ſũt ſigna. cognoſcat
ergo inde. Facte ṽo pp puitatẽ inflatõis in inferio
rib⁹ ſigna ſũt qm vides ṽtutes mẽbroꝝ ſaluas ⁊ vi
des debilitatẽ in erectõe tñ cũ ṽtute cordis ⁊ renũ
⁊ deſiderio in aqua. ⁊ qñ adminiſtrant inflatiua iuuat
eis. Fcẽ ṽo cã puitatis motus ſpermatis ⁊ puitatis
mordicatõis ei⁹ ſignũ ẽ: φ egredit apd̃ coitũ res ꝑſi
ma ↄgelata. ⁊ plimũ illi⁹ ſeqt ↄplonẽ frãm. ⁊ qñq̃
ↄtigit vt ſit ſpma plim ſꝫ ſit genũ ↄgelatũ ſꝫ φ dixi-
m⁹. ⁊ pĩguis qd̃ magis defect⁹ ẽ a coitu q̃ extenua
tus. ⁊ φ ei q vult coit⁹ mltitudinẽ ↄuẽit vt minoret ſu
dorẽ ⁊ balneatõẽ faciẽtẽ ſudare ⁊ dimittat phlomiã
q̃tũ põt vt vtat iũctõe pedũ cũ oleis caliſ. illud. n.
ↄfortat renes ⁊ vaſa ſpmatis.

C.xvij. d̃ curatõib⁹

Um ergo cognoueris φ cã ẽ ĩ mẽbris pncipa
lib⁹ tũc neceſſũ ẽ vt itẽdas ĩ curatiõe eoꝝ. Et ſi
cã ẽ frig⁹ eoꝝ φ ẽ plim tũc nõ ẽ aliqd qd̃ ſit ſicẽ
mithridatũ qm ẽ forti⁹ medicam ad illud. ⁊ ĩ oĩ de-
fectu a coitu pp frig⁹ ĩ quocũq̃ mẽbro ſit: aut pp d̃
bilitatẽ ⁊ pp epar dent q̃ ſũt ſicẽ medicam d̃ curcũa ⁊
horuſia ⁊ ſagzenea. ⁊ ſi ẽ pp malitiã digõnis ſtõi: cõ
forta ſtõm. ⁊ ſi cã ẽ ĩ renib⁹, cura renes ĩ penis cũ cu
ra q̃ ẽ eoꝝ cui⁹ plꝫ ẽ cũ calefactõe: nã calefactio dor
ſi ⁊ renũ iuuatiua ẽ ĩ erectõe. Cũ ergo feceris illd̃ cu
ra cũ reſidua curatõe ⁊ odorib⁹ bonis. ⁊ caput pur
gia odorifera hũectatiua ↄferunt cordi ⁊ cerebro ẽt
⁊ cordi medicamẽ de muſcho ⁊ tyriaca ⁊ mithrida-
tũ. Et ſi fuerit cã paucitas inflatõis in inferioribus:
tũc ſi fuerit cã ei⁹ frig⁹ qd̃ ẽ cũ eiſ adminiſtra fricatõẽ
ſubtilẽ ⁊ ũctiões q̃s dicã ⁊ adminiſtra diaromnũ plim
⁊ adminiſtra gña in cibis ſicut fabas ⁊ faſeoloſ ⁊ cicer
⁊ cepaſ cũ ſale in quo aliqd cadit altiſ. Et ſi cã fuerit
in ea paucitas inflatõis valde adminiſtra inflatiõẽ ⁊
eq̃tõẽ cũ potib⁹ ⁊ decoctiõib⁹ epithimatib⁹ ⁊ cibiſ
⁊ ſũant ea inflatio ⁊ iflatio ſicut pira ⁊ mora ſcemia
⁊ fabe ⁊ ſeq̃. Et ſi cã fuerit debilitas corpis: cõfortet
corpus cũ cibis ↄfortantibus ſicut ſũt aleſſidabeg ĩ
⁊ ea q̃ ꝑpata ſũt in patellis ⁊ aſſata ⁊ ea q̃ ꝑpata ſũt
in vaſis cũ coopturis. ⁊ frumẽtũ coctũ vt puls ⁊ oua
ſorbilia ⁊ napi ⁊ lac ⁊ butyꝝ ⁊ panis ſimile ⁊ medu
le fructuũ ſicut medulla amigdale ⁊ nucis medul-
la ⁊ nucis ĩdice ⁊ fiſticoꝝ ⁊ auellanaꝝ ⁊ alcadra ⁊ q̃

fũt ſilia iſtiſ: ⁊ tãguebil ex ſemĩnib⁹ ⁊ ꝑmixta cũ cepe
⁊ menta ⁊ porrĩ ⁊ fenugreco: ⁊ andacocha ⁊ eruca:
Et ſilr ꝯfortet corp⁹ cũ balneationibus neceſſarijs ⁊
innctionib⁹ ꝯfortãtib⁹ vt eſt oleũ de lilio ⁊ oleũ de
ben. Et ſi nec̃ia eſt ſupfl̃ua calefactio ponant i eiſ mu
ſchus ⁊ caſtorcũ ⁊ alia. ꝙ ſi cã fuerit frig⁹ mẽbroꝝ ſp
matis curet cũ medicis calefaciẽtib⁹ q̃s dicem⁹. ⁊ cũ
vnctionib⁹ abſtergẽdo factis calefaciẽtib⁹ Et ſi fue
rit cã cũ hoc ſiccitas adiuuet cũ hũectantib⁹ calidis
ex illis q̃ comedũt. Et ſi cã fuerit calor mẽbrorum
ſpmatiſ cũ ſupfluitate ꝯfert oẽ iſſatiuũ hũectatiuũ cũ
eq̃litate ſicut ſeꝝ vacinũ ⁊ lac in quo decocta eſt por
tulaca. Et ſi fuerit ſiccitas tũc hũectatio eq̃lis cũ bal
neationib⁹ ⁊ vitellis ouoꝝ ſorbiliũ ⁊ lacte dulci dco
cto. Et q̃ꝫ ponit i ipſo gnta ei⁹ de terenſabin ⁊ cibis
ꝑpatis vt aleſſidabegi ⁊ hũectatoẽ cũ oleis ſris vſq̃
ad oleũ de lactucis ⁊ cucurbita. Et ſi cã fuerit ſicci
las hũectet corp⁹ cũ cibis ⁊ generib⁹ lactis ⁊ balnea
tionib⁹ ⁊ vino ſubtili ⁊ ſorbitiõib⁹ leuib⁹ ex granis
⁊ aq̃ curcu. ⁊ ocio. ⁊ ſi fuerit frig⁹ neruorũ vge ⁊ coꝝ
mollificatio curet cũ cura q̃ eſt mollificatiõs ⁊ frigo
ris ſicut q̃ dicta ſũt i ca. veſice. Et oꝫ vt deuitet coit⁹
poſt cũones ⁊ laborẽ ⁊ ligationẽ vulneꝝ. Illud eni
debilitat ⁊ coit⁹ frequẽs plũi⁹. ꝙ ſi illud accidat ei re
uncat linicẽdo: multitudo nãq̃ coit⁹ q̃nq̃ abſcindit
coitũ: ⁊ vt deuitet ſatietateꝫ nauſeatiuaꝫ. ꝙ ſi accidat
alicui cib⁹ ⁊ fiat vt digõ bona ſit ⁊ ꝯfortet ſtõus. Et
oꝫ vt minoret pot⁹ aq̃. multitudo eni potus aque eſt
res nocibilior. Et deuitet oẽ reſolutiuũ ventoſitatis
exiccatiũ calore ſuo ſicut ruta ⁊ ſanſucus ⁊ harmel ⁊
aluarmacõa ⁊ cyminũ ⁊ ſe. agnicaſti. Et oẽ exicca-
tiuũ cũ ſſrĩate ſicut lentes ⁊ xilocaracte ⁊ miliũ ⁊ ace
toſa ⁊ ſtiptica pp exſicationeꝫ ſuã. Et oẽ inſſatiuũ ve
hemẽtis iſſratiõis ſicut narcotica ⁊ ſic canfora ⁊ pſi-
liuꝫ ⁊ nenufar ⁊ roſe cũ lꝫ in ſeie papaueriſ ſit paꝝ ſtu
pefactiõis tñ ei⁹ piguedo ⁊ qd ipſaꝫ ꝯmouet vẽtoſi-
tatẽ incurrit ei ⁊ addit ſr ipſꝫ. Et oꝫ vt deuitet coitus
mẽſtruate ⁊ coit⁹ vetule ⁊ egre: ⁊ coit⁹ illi⁹ q̃ nõdũ ꝑ
uenit ad etatẽ in q̃ eſt mulier ⁊ coitus illi⁹ q̃ nõ nupco
uit ⁊ coitus virginis. Totũ eniꝫ illud debilitat virtu
tẽ mẽbroꝝ coitus ꝓprie. Et oꝫ vt referant ei ꝓpoita
cocitũ ⁊ libri narrati d diſpõne coit⁹ ⁊ figuris ipſi-
us ⁊ cogitet i eis cũ dimiſſiõe coitus oĩo ẽt vſq̃ quo
ꝯfortet ⁊ approximet iſtis deficiẽs a coitu pp dimiſ-
ſiõeꝫ ⁊ afflictionẽ aie. Et oꝫ qdẽ vt iſti gradatiꝫ ꝑue
niãt ad cũ ⁊ vtãt ũctiõib⁹ ⁊ fricatiõib⁹ quas dicem⁹
⁊ corã ipſis fiat rememoratio cauſaꝝ coit⁹ ⁊ referant
q̃ ꝯtinuãt eiſ ⁊ reſpiciãt ad coitũ aialiũ. Regimis
vero approbati nomini coit⁹ plꝫ eſt tẽdẽs ad calefa
ctionẽ ⁊ hũectationẽ ⁊ iſſãtõꝫ ⁊ calefactõꝫ dorſi ⁊ re
nũ cũ eis q̃ illud efficiũt ex vaporatõibus ⁊ inunctiõ
nibus: ſicut oleuꝫ de ben ⁊ oleũ de granis cotti iunc
tũ abſtergendo. Ea vo q̃ ſumũt approbato noie ꝙ
ipſa valẽtia ſunt ad coitũ ſũt medicine ꝯcretẽt frigori
virge iuncte ⁊ bibit. ⁊ medicie i qb⁹ ẽ iſſatio i digõ-
ne ſcda ⁊ tertia ⁊ eaꝝ iſſatio ẽ cũ hũiditate extrãca cũ
quo iſſat. Et medic q̃ agũt cũ ꝓꝑetate ⁊ cibis ex qb⁹
generat ſãguis calus ⁊ hũid⁹ abũdãs ⁊ i eis eſt hoc
ſũt iſſatio ⁊ viſcoſitas ⁊ ſpiſſitudo: ſic cicer ⁊ faſeoli ⁊
cibi quos dicaꝫ. ⁊ melior adminiſtratio eoꝝ ẽ vt ſit
p⁹ balneũ hũidũ ⁊ innctiõꝫ cũ oleo ſãbacio ⁊ d li-
lio ⁊ nãciſcio aut ſilib⁹. Et ſorbeat oua ſorbilia aſ
cibũ pulueriꝫato deſup ſale ſtici: aut q̃ ſũt ſicut ipſe
Cũq̃ comedit cibos ad coitũ bibat p⁹ illud vi-
nũ odoriferꝫ paꝝ: deide ꝑgat ad lectuꝫ ſuũ ⁊ ablu
at pedes ſuoſ aq̃ cala ⁊ vtat ũctionib⁹ ⁊ abſterſiõib⁹
cũ iunctiõe. Et noſ dicem⁹ nũc hãſ medicaſ ⁊ cibos
⁊ ꝓcedem⁹ ẽt ad loca eoꝝ i eis q̃ ꝯuẽiũt diuiſiõib⁹ d
bilitatiuis coit⁹. Et ſcias ꝙ plꝫ ſuſtentatiõis ẽ ꝓpter
cibos ⁊ ex eis ꝓuenit exuberatio materie ⁊ viuifica
tio virtutis. Et oꝫ vt cõſideret ille q i coitu ẽ cupi
d⁹ cũ multũ vtit medicinis ad coitũ corp⁹ ſuũ. ꝙ ſi
videat febrẽ ⁊ iſſãmatõꝫ ⁊ replõnẽ abbreuiet ⁊ tẽp e
nãm: deide iteret ea q̃ ſt ad coitũ ⁊ nõ oꝫ vt ad ſũmũ
ꝑueniat i calefaciẽdo ⁊ ꝑducat ad deſiccationẽ. Et
cũ vtit medicinis ⁊ cibis ad coitũ tũc conſequenter
ſumat vas terreũ plenum vino odorifero.

C.xviii. de medicinis ſingularib⁹ ad coitũ.

Emina q̃ ſt vt ſemen napi ⁊ caulis ⁊ vrtice ⁊
lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ bautie ⁊ mentaſtrũ
hortulanum quod eſt menta ⁊ ſemen aſpera
gi ⁊ ſemen raphani ⁊ ſemen artetice ⁊ ſemen melo-
nis ⁊ ſemen apii ⁊ petroſelini ⁊ cordumeni et ſecacul
⁊ macro pip ⁊ ſe. albangue ⁊ ſiſamum ⁊ ſe. lini ⁊ gra
na araſcede ⁊ grana de bẽ ⁊ oleuꝫ ei⁹ ⁊ grana alkikil
⁊ grana azeli ⁊ fenugrecũ ⁊ ꝓprie decoctũ cũ melle
deide exſicatũ Grana vo ſt ſic cicer ⁊ fabe ⁊ faſeo
li ⁊ q̃ ſt eis ſilia Cortices at ⁊ herbe ſt ſic cinamũ ⁊
cinamomũ ⁊ macis ⁊ alhaſce ⁊ taliſafar Medulle
vero ſt ſic grana pinee ⁊ lingua auiũ ⁊ grana viridia ⁊
gña alkikil ⁊ fiſtici ⁊ auellãe. Gũme at ſt ſic draga
gantũ ⁊ aſſa qũ iſſat valde: nã cũ iſſratus bibit de aſ
ſa aur. i. cũ vio magnificat ei⁹ iuuamẽtũ. Radices vo
⁊ ligna ſũt ſicut radices aluſ ⁊ been ⁊ zedoaria ⁊ co-
ſtus dulcis ⁊ teſticulus vulpis: nã ipſe ẽ fortis i erecti
one ⁊ aſpagi ⁊ radix cardi ⁊ cepe ⁊ ꝓprie aſſatũ ⁊ ſqꝉ
la aſſata ⁊ ſecacul ⁊. ꝫꝫ. ⁊ ꝓprie cibo ꝯdita ⁊ galanga
piretrũ ⁊ radix halce ⁊ aſſaꝝ buzeidẽ ⁊ almulgat ⁊
hermodactili ⁊ napi de barbaria: ipſi eni ꝯmouẽt ſi
cut caliaſ rute i corpe toto ⁊ cipi ẽt bibiti ⁊ vncti. aia
lia at ſũt ſic ſtellio ⁊ lacertus ⁊ ſtic⁹ ⁊ ꝓpe radix cauð
ei⁹ ⁊ ei⁹ ſurũ ⁊ renes ipi⁹ ⁊ ſal ipi⁹. Sũatur lacertus
i dieb⁹ veris decolet ⁊ mũdẽt viſcera ei⁹ ⁊ ipleat ſale
⁊ ſuſpẽdat i ũbra donec exiccet. Cũq̃ feceris illud
tũc accipe ſalẽ ei⁹ ⁊ ⁊ ꝓiice corp⁹ ipſi⁹ ⁊ ſufficiet tibi d
ſale ei⁹ res ꝑua min⁹ q̃ꝫ de ſale ſtici ⁊ albuburre ⁊ al-
mẽ beligi ⁊ alkerſigi. Et de aialib⁹ aq̃: piſceſ ꝑui ⁊ flu
uiales exſiccate cutiſ: ⁊ lac camelinũ de quo bibatur
xx. dieb⁹ oi die q̃ꝫtitaſ q̃ digerat ⁊ nõ grauet. ⁊ piſceſ
ꝑui fluuialeſ exſiccati ⁊ ſit doſis. ꝫ. vij. ⁊ oua piſciũ ⁊
oua galline ⁊ ꝓprie oua ꝑdicis ⁊ oua colũbe ⁊ oua
ꝑuaꝝ auiũ ⁊ oia cerebella ꝓprie pulloꝝ ⁊ ꝑuarũ aui
um ⁊ anatis ⁊ pulloꝝ ⁊ arietis cũ ſale. ⁊ d illis q̃ cur
rũt curſu ꝓprietatũ ẽ vt ſũat veretrũ tauri ⁊ exſiccet

deide terat ⁊ pulueriꝫet de eo res modica ſuper oua
ſorbilia ⁊ ſorbeant. Et iteꝝ res mirabilis d aialibus
ẽ: Sumat coagulũ filij cameli maſculi ꝑui exſiccatũ
⁊ ſumat d eo añ neceſſitatẽ. xij. horis q̃ꝫtitas ciceris
diſſoluti i duabus tertijs lib. aque ⁊ bibat. ꝙ ſi ledit
abluat cũ aq̃ fria. ⁊ iteꝝ de melle decocto ſumat aqua
mellis abſq̃ ſpũb⁹ ⁊ bibat cũ oleis ⁊ ſi ẽt ea paꝝ cro
ci ẽ bona. Aque vo ſũt ſicut aq̃ ferrea ⁊ vinuꝫ nouũ
antiquũ vo ſubtiliat vaporẽ ⁊ reſoluit eũ ⁊ nocet. De
fructibus vero vua dulcis eſt bona ad coituꝫ ⁊ ꝓpe
q̃ recens ẽ: qm̃ replet ſan. humiditate ⁊ vẽtoſitate cũ
caliditate ⁊ ſpiſſitudie cibi. Olera vo ⁊ q̃ ſunt eis ſilia
ẽ alhaſcec ⁊ prope aqua e⁹ cuꝫ melle decocto donec
ſtet vt bucella: ⁊ iteꝝ eruca ⁊ ꝓpe cum bib oi mane
ex ſucco e⁹ cũ lib. vini puri. Deide ſit cibatio ex eis q̃
ꝯueniũt qm̃ ẽ pñtis iuuamẽti. Mediciarũ vero com
poſitaꝝ ebibitaꝝ caput ẽ mithridatũ: Et iteꝝ diamu
ſcũ ⁊ que eſt ex debilitate cordis Et iterum treſ aur.
de electuario de ſeib⁹ cuꝫ. ℥. i. aq̃ eruce hũide. Et de
eis ẽ medicamẽ d ſtico notũ. Et iteꝝ ſe. eruce capeſtriſ
pond⁹. ꝫ. iij. cũ butyro vaccio ⁊ medicamẽ de halce:
Et medicamẽ almur dulcis: Et medicamen almeedi.
Et iteꝝ ſal ſtici ⁊ ſemẽ eruce tritũ ⁊ pulueriꝫatuꝫ ſup
vitellum oui. Et iteꝝ teſticulus galli exſiccat⁹ cũ equa
li menſura ſal ſtici: cui⁹ doſ ſit oi die. ꝫ. ij. ⁊ iteꝝ ſe. eru-
ce ⁊ ſe. raphani ⁊ ſemẽ melonis oiuꝫ ana ꝑs. i. bibat
cũ lacte recẽter mulcto. Et iteꝝ ſumant granoꝝ pini
⁊ ſe. apij mõtani ⁊ fellis maſculi cerui ⁊ glutis alim
bat ꝑtes eq̃les. cõmiſceantur cũ melle ⁊ ſumat de eo
aur. i. Et iteꝝ ſumat ſecacul ⁊ ſe. eruce ⁊ hermodacti
loꝝ ⁊. ꝫꝫ. ⁊ pipis lõgi oim añ põd⁹. ꝫ. ij. ligue auis ⁊
cerebelloꝝ ꝑuaꝝ auiũ ⁊ thuris oiꝫ añ. ꝫ. i. Inuoluat
totũ cũ oleo d nuce idica ⁊ ꝯficiat cũ melle ⁊ ꝑẽidijs
⁊ adminiſtret. Et ille qdẽ i quo ſupfluit frig⁹ iuuat val
de ſumẽdo i potu ꝯfectionẽ naſturtij cũ piretri ⁊ op-
poponaci põdere. ꝫ. iij. diſſoluat i. ℥. dcoctionis ſan
ſuci. ⁊ bibat iteꝝ illud i trib⁹ diebus Et iteꝝ. ꝫꝫ. par-
tes. iij. pipis lõgi ꝑs. i. conficiat cũ melle ⁊ det d eo-
aur. i. cũ aq̃ cala. Et iteꝝ ſe. aſpagi ſecacul. ꝫꝫ. oium.
añ. ꝫ. v. tuderi rubei ⁊ albi ãboꝝ añ. põd⁹. ꝫ. ij. been
al. ⁊ ru. amboꝝ añ. ꝫ. iij. ſe. iule ⁊ ſe. raphani ⁊ ſe. eru
ce ⁊ ſe. vrtice oim ana. ꝫ. ꝫ. ſqlle aſſate ſumis ſtici am-
boꝝ añ. ꝫ. ꝫ. ligue auis. ꝫ. ij. zuccari. ꝫ. xl. ſitq̃ doſ. ꝫ.
iiij. cũ vio trib⁹ dieb⁹ ⁊ ſit cib⁹ q ẽ ad coituꝫ. Et iteꝝ
medicamẽ de eis q̃ ſũt nobis forte: ſe. aſſe ⁊ ſe. eruce ⁊
alkikilati ⁊ ſe. baucie ⁊ ligue auis ⁊ cordumeni eim
ana ꝑtẽ. i. ⁊ buzeidẽ ⁊ piperis amboꝝ ana ꝑtes. tres
muſchi ſextaꝫ ꝑtis vni⁹: inoluat cũ oleo pinee mio-
ris ⁊ ꝯficiat cũ melle. Medicamẽ vehemẽtis vtutis:
℞. mellis anacardi ⁊ mellis apũ ⁊ butyri vacci ꝑtes
eq̃les ⁊ feruecant: deide bibat de eo qd bibitor tolle-
rauit i vio: ẽ. n. mirabile. Et d medicis bonis q̃ ñ ſũt
vehemẽtis caliditatis ſupflue ẽ vt ſumant dactili ⁊ fenu
grecũ ⁊ decoquant donec dcocta ſint: deide ſumant
dactili ⁊ extrahant ab eis oſſa: deide exſiccẽt ⁊ terant
⁊ ꝯficiant cũ melle: Et ſit doſis ei⁹ q̃ꝫtũ ẽ auellana ⁊
bibat poſt ipm vinũ, ⁊ iteꝝ iſundant. ꝫ. lib. granoꝝ
viridiũ ⁊ lib. i. dactiloꝝ q̃ vtraq̃ ſint cõtrita i duab⁹
lib. lactis ouini: deide comedat qd iſuſũ ẽ ⁊ bibatur
poſt ipm i lacte duob⁹ dieb⁹. Et de medicis bonis
ẽ ꝯfectiõ d medullis: cui⁹ dſcriptiõ: ℞. amigdalaꝝ ex
corticataꝝ fiſticoꝝ ⁊ neregil excorticatoꝝ contritoꝝ ⁊
amigdalaꝝ pini ⁊ granoꝝ alkikil ⁊ granoꝝ aꝫeli ⁊
granoꝝ viridiũ ꝑtes eq̃les: neremiſch ⁊ pipis lõgi ⁊
ꝫꝫ. oim añ. ꝑtes. x. ⁊ pl⁹ ꝑuꝫ terant oia ⁊ ꝯficiant cũ
penidijs d quo ſumat oi die q̃ꝫtuꝫ ẽ ouũ vnũ.

Cap. xix. de iunctõibus que abſtergendo fiunt ⁊
diſteribus ad anuꝫ ⁊ pectinẽ ⁊ teſticulos ⁊ virgam ⁊
alugẽ ⁊ que ſequuntur ea.

Iretri. ꝫ. ꝫ. miſceat cũ ſãbaco bono. ⁊ quãdoꝫ
miſcet cũ eo euforbiũ ⁊ muſch⁹ ⁊ iungit cuꝫ
eo vga ⁊ alugẽ ⁊ q̃ ſequit ea. aut piretꝝ ⁊ q̃ꝫtũ
ẽ medietas e⁹ d muſcho ſumãt ⁊ diſſoluat aur. i. de
eis ambobus ſimul i. ℥. i. olei ſambaci. Et iteꝝ ſyna
pis cũ oleo alrazak. ⁊ ſilr ſe. vrtice cũ oleo alrazaki ⁊
iteꝝ aſſa cũ oleo ſambacio ẽ iunctiõ fortis. ⁊ iteꝝ ſe. al
meꝫeriõ cũ oleo calo. ⁊ iteꝝ baurach cũ mele colato
⁊ fel taurinũ cũ melle colato. ⁊ iteꝝ medicamẽ bonũ:
ſumat d cepe narciſci res ꝑua cũ oleo ſãbacio ⁊ frica
tõ fiat cũ eo: aut gña nil ⁊ piretꝝ eq̃lr ſũat cũ oleo ali
quo aut ſtaphiſagria cũ oleo calo. Et iteꝝ aſſa cũ mel
le: ⁊ iteꝝ cipi ipi cũ rob ⁊ iungat cũ oleo. aut inungan
tur cẽtaurea ⁊ pix ⁊ ceratũ cũ oleo d lilio ⁊ oleo d ke
iri ⁊ cera ⁊ maſtice ⁊ cipe liniãt cũ eo vga ⁊ ꝑtes e⁹. ⁊
oia olea ꝑdicta i cap. d cliſterib⁹. ſũt mirabiliſ iuuamẽ
ti cũ adminiſtrãt iuncta cũ abſterſiõe: ⁊ ꝓpe olꝫ d gra
nis cotti ⁊ oleũ d ſtorace ꝓpe ⁊ adeps leonis ẽ vehe
mẽtis iuuamenti i hoc. Unguẽtũ ruffi forte valde: ℞.
myrrhe ⁊ ſulfuris nõ extĩcti ⁊ granoꝝ cartami oim
añ. ꝫ. ij. piretri amili. ij. pipis nigri gña. xxx. cordũe
ni grana. xx. terant cũ. ꝫ. ij. cepe optĩe. ⁊ ſi terat vnum
quodq̃ ꝑ ſe erit meli⁹. deide ꝯmiſceant cuꝫ cerato ⁊
terant donec fiant i ſpiſſitudie mellis ⁊ iungat cũ eo
alchatim ⁊ alugem. ⁊ aſſa in virga erectionem facit ⁊
ſtimulat. ꝙ ſi timeatur caliditas eius vehemens diſ
ſoluatur oleo viol.

Cap. xx. de ſuppoſitorijs.

Iat ſuppoſitoriũ ex adipe anatis ⁊ grana cot
ti ⁊ piretro i oleo de nuce indica. Et dicit ꝙ ſi
ſupponat collyriũ ex adipe aſini ẽ mirabilis. ⁊
iteruꝫ ſuppoſitoriuꝫ ex vnguento picis qd dictuꝫ ẽ.
Cliſteria vero aſſumuntur ex iure capitum ⁊ pulloꝝ
columboruꝫ cuꝫ vitellis ouoruꝫ. Et teſticuli arietuꝫ
boni ſunt quando i cliſterijs ponunt. ⁊ ẽ eis iuuamẽ
tuꝫ i ꝯfortando cerebruꝫ ⁊ corpus: ⁊ ſi ipſi iaſſiduant
nates ⁊ ea que ſunt ſicut oleuꝫ nucuꝫ ⁊ ſiſaminum ⁊
butyruꝫ vaccinuꝫ ⁊ oleũ de fiſticis ⁊ d auellanis. Et
oleuꝫ de nuce idica ⁊ de almahaleb ⁊ oleuꝫ de gra-
nis cotti eſt mirabile valde: ⁊ calefactis oleuꝫ de ha-
ſcec ⁊ oleum de papauere: ⁊ oleum de granis cucur
bite ⁊ granis melonis ⁊ ſimilia illis. Cliſtere ad eos e
ſumat vnctuoſitatis capituꝫ ⁊ pulloꝝ columbaꝝ de-
coctoruꝫ cuꝫ mugat ⁊ buzeide ⁊ ſecacul i furno i no
cte q̃ꝫ dcoctõe valde fortiparo. i. ⁊ proijciat ſuper eaꝫ

lactis pars.5.⁊ butyri ptis ſexta ⁊ olei de nera ⁊ oſi.
nuc.idice amboꝝ ana.tertiã ſeptie ptis:⁊ de adipe re
nuz ſtici ⁊ lacerti ẽt quodcunqꝫ pñs eſt:⁊ ſint ſicut ſe-
mia cõdiẽtia ⁊ fiat cũ eo cliſtere. Confectõ cliſteris:
℞.halcec recẽtis qntã partis.i.fenugreci pugillũ.i.
⁊ ſe.bautic ⁊ eruce ⁊ ſe.aſpagi ⁊ medullaꝫ ſpĩalẽ hir-
ci ⁊ teſticulos eꝰ contritos ⁊ cerebrum ipſius ⁊ fun-
dantur deſup due lib.aque ⁊ due lib.lactis dulcis ⁊
decoquantur donec igroſſet ⁊ fiat cliſtere ex.℥.iiij.
eꝰ cuz.℥.i.olei de boñ ⁊ ſeparetur i tribus diebus ⁊
fiat iniectõ poſt aſcellatõẽz.Cliſtere aliud:ſumatur
natis ⁊ icidatur ⁊ ponatur i icilionibus eꝰ pondus.
ʒ.5.caſtorei contriti i qbus diuidatur cum menſura
⁊ ponat natis ſub re graui tribus diebus:deide ici-
dat ⁊ liqueſiat cum eo quod eſt i eo de caſtoreo:⁊ ſu-
mat piguedo eꝰ ⁊ reſeruetur:⁊ ſumat de illa pigue-
die ſacraiati ⁊ de butyro vaccio.℥.5.⁊ de aqua poꝛ-
ri media ſacraiati:⁊ decoctõe fenugreci media ſacra
iati:⁊ cliſterizet cũ eo vſqꝫ ad tres hoꝛas noctis:dei
de iteret cuz eſt hoꝛa doꝛmiendi:⁊ doꝛmiat ſuper ip
ſuz ⁊ fiat illud tribꝰ diebꝰ.Cliſtere foꝛte:caput arie-
tis ⁊ tres aut.iiij.teſticuloꝛuz eꝰ ⁊ fruſtuz natis ⁊ cicer
decoquantur i furno ⁊ ſumat aqua eoꝛum ⁊ vento-
ſitas ipſoꝝ ẽt poſt decoctiõẽz vehemẽtẽ ⁊ ponant
ẽt deſuper oleuz de nucibus:aut oleũ de granis viri
dibus aut aliqd de adipe ſtici:⁊ fiat cliſtere cum eo ⁊
cliſteria alia que ſunt ſcripta i antidotario.

Cap.xxi.de cibis puris.

m Elioꝛes cibi ſunt q fiũt ex carne hedi pigais
maſculi ⁊ carne ouina ⁊ cicere ⁊ cepe abſqꝫ
frixione carnis. Frixio nanqꝫ pꝛohibet con-
foꝛtatõẽz carnis ⁊ multitudinez nutrimenti eiꝰ ⁊ al-
nuamemet ⁊ ſi nõ cuz alio ſaltẽ cũ almuri ſunt bo-
na.Et ſimiliter galline ⁊ pulli colũbinũ pinguati ꝓpro
prie aliud ebi.Et oua ſoꝛbilia ꝓprie pulnerizata cũ
cinamomo ⁊ pipere ⁊ galãga ⁊ ſaleſtinci ⁊ oua piſciũ
⁊ caro piſciũ calide.Et ſi fuerit illic frigus reſiſte cũ.
ʒʒ.⁊ pipis ⁊ macropipe ⁊ cinamomo ⁊ ſimilibꝰ.Et
cibus de napis ⁊ cibus d̃ caulibꝰ ⁊ cibus de bautijs
⁊ ꝓpẽ de bautijs poſtqꝫ bene decocta eſt caro earũ.
Et de illis qbus fit iuuamentuz ſunt cerebella par-
uaruz auiũ ⁊ butyruz ⁊ lac.⁊ ſimiliter cibus q fit de
tritico cocto cũ multa aq̃ vſquequo fiat ſicut puls.⁊
aliud ebi ⁊ alkeminçe ⁊ rizi cuz lacte ⁊ caro cuz lacte
ouio conferunt i h̃is mẽſis eoꝝ aſpagi ⁊ eruca ⁊ poꝛ
ri ⁊ capita cardoꝝ.⁊ menta ꝓpẽ.Ipſa eni confoꝛtat
membꝛa ſpermatis valde ⁊ eꝰ vſus foꝛtitudiem facit
ſup ſperma qa foꝛte fit deſideriũ ⁊ andacocha ⁊ cera
tum ⁊ fenugrecuz.⁊ de iud ebi bonis eſt illud qd eſt
cuz croco ⁊ ſimila cum lacte ⁊ aqua nucis idice.Et q
daz dixerunt:ille q aſſiduat comeſtionem paſſerum
⁊ bibit ſuper eaz lac loco aque ſine ceſſatõe eſt erectꝰ
⁊ multi ſpermatis.⁊ frigatur cepa cuz butyro donec
rubea fiat ⁊ diſſoluatur i decoctõe ⁊ frangantur ſup
eam oua.Calefacto autem conueniunt ea que ſunt
ſicut lac acetoſum ⁊ lac ⁊ piſces aſſati calidi ⁊ melo-
nes ⁊ citroli ⁊ cucumeres ⁊ cucurbita ⁊ fructus ⁊ ole
ra humida omnia ita ꝙ lactuca ⁊ ita ꝙ ſemen poꝛtu
lace addit i ſpermate eius.⁊ albumen oui eſt ei plu
rimum iuuamenti etiam multiplicans ſperma ⁊ ce
rebella animalium ⁊ medulle eoꝛum ⁊ cancri fluuia
les.omnia iſta conferunt eis.

Cap.xxij.de cibis i qbus ẽ ſimilitudo cũ medicis

d Eillis eſt vt ſumatur lactis.lib.i.⁊ pꝛoijcia
tur deſuper tereniabim pondus.ʒ.xi.con
ſuetis lacte ⁊ decoquantur donec iſpiſſetur
⁊ bibatur quantitas cadi.i.omni die ⁊ eſt tempera-
tum calefactis.Infrigidatis vero eſt neceſſarium vt
teratur eis pondus.ʒ.x.cinamomi vehemẽter ⁊ mi
ſceatur cuz lib.lactis ⁊ conquaſſetur ⁊ bibat ex eo ca
dum vnum i ieiunio aut ſuper cibuz loco aque ⁊ nõ
bibat ſuper ipſum aquam:⁊ pꝛopꝛie cum eſt eius ci-
bus ex cimizet ⁊ adipe ouino.⁊ quandoqꝫ ſumatur
eo ille i quo ſunt frigus ⁊ ſiccitas ſimul. Et de illis ẽ
vt ſumatur butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de ſi
ſticis decoquantur omnia donec remaneat tertia ⁊
bibantur de eo i mane cochliaria duo cum aliquan
tulo vini.Et iterum:penidioꝛuz.lib.i.ſucci cepe lib.
i.lactis dulcis li.i.coquatur totũ donec igroſſetur
⁊ iſpiſſetur ⁊ ſumatur de eo omni die i mane quanti
tas.℥.i.Et iterum ſumatur cicer nigrum magnum
⁊ teratur ⁊ iſundatur i aqua eruce donec intumeſcat
parumper:deide exſiccetur in vmbꝛa:poſtea teratur
cum penidijs ⁊ conficiatur:⁊ ſit doſis quantitas nu
cis i mane ⁊ quantitas auellane ad manſionem.⁊ bi
batur deſuper cadus ⁊ iſundatur in aqua alhaſcec ⁊
nutriatur i ipſa i ſole cum cautela iceſſanter i biben-
do ipſum quotiens exſiccatur.deide excoquatur ⁊ re
ſeruetur ⁊ fiat ex eo ſoꝛbitõ cum lacte dulci ⁊ penidi-
is.Et iterum ſumantur tres lib.lactis dulcis ⁊ pꝛoij
ciantur i ipſo i ſole.5.lib.tereniabim ⁊ lib.5.grano-
rum viridium tritoꝛum ⁊ bulliant:deinde manibus
confricentur bene ⁊ coletur ⁊ ſumatur de eo.5.lib.⁊
pꝛoijciatur i eo.5.lib.galange ⁊ bibatur de eo cum
quantitate aliſtibꝛe diebus aliquibus.eſt eni mirabi-
le.Et iteruz ſumatur aqua cepe ⁊ quãtuz eſt ipſa mel
lis ⁊ decoquatur donec remaneat mel de quo biba-
tur cochliariuz.i.aut duo cuz vadit doꝛmituz cũ aq̃
calida.Et iterum ſumatur farina ⁊ miſceatur cuz aq̃
dulci ſicut ſoꝛbitõ:deide exꝓmatur ab eo expꝛeſſio-
ne aliqua ⁊ decoquatur cum lacte plurio ⁊ addatur
lacti aqua nucis idice ⁊ ipiguetur adipe anatis ⁊ fi-
at ex ea ſicut illud quod fit de frumẽto cocto vt puls
Et iteruz vitelli ouoꝛuz ſoꝛbiliuz ſumantur ⁊ pulue
rizentur deſuper alrit ⁊ ſalſtici ⁊ ſunt foꝛtes ⁊ pꝛope
poſt balneatõẽz ⁊ fiat fricatõ cuz ſambacio de lilio.
Et iteruz ſumantur vitelli ouoꝛũ ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ con
quaſſentur ad iuicez ⁊ licet vt ſint cum albugine ſua:
deide ponatur quantum eſt quarta eoꝛum de ſucco
cepe contrite ⁊ fiant ſoꝛbitiones ⁊ ſoꝛbeantur cum
aliquo de ſalibus ⁊ ſeminibus pꝛedictis. Et iterum
ſumantur bautie ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ in minutas reducan
tur partes ⁊ decoquantur cum fabis ⁊ ciceribus ⁊
melle cum carne molli bona ⁊ pnluerizentur ſemini
bus calidis.Et iterum ſumantur fabe ⁊ cicer ⁊ faſeo
li ⁊ infundantur in aqua:deinde incidatur caro

ouina ſicut ꝑparatur alteingi.⁊ fiat de eo ſternendo
oꝛdo vnus de cepis ⁊ granis ⁊ oꝛdo alius pulueri-
zetur ſuper vnũquẽqꝫ oꝛdinẽ ſal ſtinci ⁊ paꝝ aliũ ⁊
⁊ paꝝ cinamomi ⁊ gariofiĩ plurimum:poſtea ſpar
gendo cerebella paꝝ auiũ ⁊ columbaꝝ:fiat oꝛdo
alius ⁊ fiat ſilr.⁊ ſit oꝛdo groſſioꝛ oꝛdine carnis per
mixte:deinde effundat deſup aqua bautie ſola aut
aliqd aque que ſumit cum aqua eius.Et iteꝝ fiant
cerebella.xxx.paruaꝝ auiũ ⁊ ꝓijciantur in ſacraiati
de nitro vt decurrat aquoſitas eius.⁊ fiat taliter ꝙ
conficiatur ⁊ ꝓijciatur deſup quantũ ipſa ſit d̃ ad
pe renũ capraꝝ hoꝛa qua decollantur ⁊ feminentur
cum pipere ⁊ gariof.⁊.ʒʒ.⁊ fiant ide pillule vt aud
ſane ⁊ comedat de eis vnã poſt aliam in diſpõne q̃
vnlocoire.Cõfectio bona que ex nobis ẽ:ſumat de
cerebellis paſſeꝝ ⁊ columbaꝝ.xxx.numero ⁊ de vi-
tellis ouoꝝ paſſeꝝ.xx.numero.⁊ vitellis ouoꝝ galli
ne.xij.⁊ de aqua carnis ouine trite bene decocte et
expſſe ⁊ de aqua cepe expſſe.℥.iij.⁊ de aqua bautie
℥.v.⁊ de ſale ⁊ ſpẽbus que cibis ad condiendum
admiſcẽtur quantũ neceſſe ẽ.⁊ de butyro põdꝰ.ʒ.
i.ſumat de ea ⁊ comedat ⁊ bibat deſup cũ maſtica-
ta ẽ vinum foꝛte odoꝛiſeꝝ ad dulcedinem declinẽ.
Modus ꝯfectionis ſiſamoꝝ eis:ſumatur pinearuz
mũdataꝝ partes due ⁊ ſe.eruce ⁊ ſe. melonũ aũ.ps
vna:⁊ bulliantur cũ butyro ⁊ ꝓijciat deſup paꝝ pipe
ris ⁊ cinamomi.deinde ꝓijciatur deſup d̃ melle q̃n
tum ſufficit ⁊ fiant inde ſiſami.Aliter:ſumatur cicer
⁊ infundatur in aqua aũt in aqua eruce aut in aqua
alhaſcec donec infiet:deinde frigatur cũ butyro vac
cinõ leniter ita vt non aduratur:⁊ de granis pini mũ
ris quantũ ẽ ipm:⁊ ꝓijciatur deſup mel ⁊ ſumatur
aqua ⁊ conficiat ⁊ miſceatur cuz pauco maſtice ⁊ ci
namomo ⁊ deponatur ab igne ⁊ incidat inciſiõe ſi-
ſamoꝝ.Al.ingroſſetur mel in decoquẽdo ⁊ ſternat
deſup grana pini maioꝛis ⁊ ſemen bautie ⁊ pip lon
gũ ⁊ ſecacul ⁊ cinamomũ ⁊ ſemen eruce ⁊ fiat ex eis
electuariũ.ꝙ ſi hoꝛribile ſit ei ſemẽ eruce ⁊ eruca po
nant loco eius grana.vi.viridia ⁊ paꝝ muſchi.

Ca.xxiij.de potu dulci eoꝝ.

Otus dulces ſũt illi qui fiũt de paſſis vere dul
cedinis.⁊ illi in qbus ẽ groſſitudo aliqua oẽs
cõueniũt eis.Confectio potus ad eos ꝯueniẽ
tis tempoꝛis:Sumantur eruca ⁊ napi ⁊ ficus ⁊ de-
coquantur cũ aqua ⁊ colet aqua eoꝝ ⁊ ſumat iſuſio
paſſulaꝝ decoctaꝝ colata:⁊ ſeruent omnia ſm equa
litatem ⁊ augmentetur dulcedo eius cũ penidijs ⁊ fi
at inde vinũ ⁊ dimittat donec finẽ conſequatur.

Ca.xxiiij.Potus alius noſter.

Sumatur alhaſcec ⁊ eruca ⁊ baucie ⁊ napi ⁊ de
coquantur in aqua vehementer ⁊ colet aqua
eoꝝ ⁊ ponatur in vnaquaqꝫ parte aque ſexta
pars penidioꝝ zuccari rubei quarta ⁊ ſexta ficuum
⁊ medietas ⁊ ſexta partis paſſulaꝝ tarſi bone dulce-
dinis ⁊ ſexta ſeptime nucis indice contrite:⁊ fiat ide
vinum de paſſis donec ad finem ꝑueniat.Aliud no
ſtꝝ:ſumatur ſuccus vue ⁊ ponatur in omni parte.x.
minaꝝ eius tertia mina de hac medicina:Seminis
eruce ⁊ ſe.bautie ⁊ napoꝝ ⁊ buzeidem ⁊ ſe. aſpara-
gi ⁊ lingue auis ⁊ granoꝝ alkikil ⁊ napoꝝ barbaro
rum ⁊ vtriuſqꝫ been omnium partes equales.⁊ terã
tur ⁊ ponantur in panno ⁊ ligent in eo mollit ⁊ po
nentur cũ ſucco in vaſe ⁊ moueant omni hoꝛa.Po
tus alius:decoquant bautie ⁊ ficus in aqua pluris
⁊ colent:decoquantur in aqua eoꝝ paſſe enucleate
⁊ colentur:⁊ ꝓijciantur deſuper penidij ⁊ dimittatur
donec ferueat.⁊ aqua ferrea ⁊ aqua in qua extinguit
ferrum eſt confoꝛtatiua.

Ca.xxv.de multitudine deſiderij.

Ultitudo deſiderij quando eſt cum foꝛtitudi
ne coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinitate ⁊ ſanitate comple
xionis ⁊ adoleſcentia etatis ⁊ potentia ſuper
coitum abſqꝫ ſucceſſione debilitatis non eſt neceſſa
rium vt occupatio ſit in regimine eiꝰ ⁊ fractõe ipſiꝰ.
Fractio nãqꝫ eius aufert complexionem ⁊ deſtruit
v̊tutẽ ꝓpter vehementiam ſui nocumenti. Et ſcias
ꝙ generatio ſpermatis confoꝛtat coꝛpus ⁊ coꝛ. Et
paruitas generationis eius coꝛrumpit coloꝛẽ ⁊ de-
bilitat memoꝛiam ⁊ intellectũ.Qꝫ ſi aduenit eis ra
ritas coꝛpoꝛis ⁊ facilitas ſudoꝛis ⁊ vtãtur exercitio
ꝑparationis ⁊ balneentur ſi eis poſſibile eſt cũ aqua
frigida confert eis.Et non oꝫ vt frangat de deſide-
rio aliqd niſi de illo qui eſt ꝓpter ſupfluitatẽ reple-
tionis ex caliditate ⁊ humiditate.ſeperatur eni cum
euacuatione.In illa aũt cuius cauſa eſt aut acuitas
ſpermatis:aut eius multitudo cũ debilitate coꝛpo-
ris ꝓpter foꝛtitudinem vaſoꝝ ſpermatis.⁊ qa attra
hũt materiam ſpermatis ad ſe q̃uis ſit in coꝛpe idi-
gentia virtutis:ſicut accidit vt creentur quedã mem
bꝛa foꝛtioꝛa alijs ſuccedit ei inde lenitas: aut ꝓpter
pꝛuritũ eius ⁊ bothoꝛ in vaſis ſpermatis. Et ſicut
accidit mulieribus pꝛuritus in oꝛe matricis:q̃re nõ
geſcit in eis deſideriũ coitus ⁊ ꝓpter foꝛtitudinem i
flãmationis.⁊ ꝓpter hoc quandoqꝫ accidit ex rugi
tu q non facit doloꝛem coartatio vehemẽs ⁊ fit foꝛ
tis erectio habentium melancholiam.Et viroꝝ qd
deſideriũ foꝛte fit in regionibus ⁊ aeribus ⁊ tempo-
ribus frigidis ꝓpterea ꝙ aggregatur illud ex virtu
tibus eoꝝ.⁊ diſpõ mulieꝝ eſt econtrario ꝓpterea ꝙ
aſpgit illud de v̊tutibus eaꝝ cõgelatis ⁊ d̃ ylijs eaꝝ
que ſunt frigide valde.Et doꝛmire ſuper doꝛſum eſt
de facientibus erectionem.

Ca.xxvi.de ſignis.

Signũ ſanitatis coꝛpoꝛis ⁊ ſignũ repletionis
non ſunt tibi occulta.⁊ ſignum acuitatis ſp-
matis eſt ꝙ egreditur velociter cum acuitate
⁊ aduſtione:⁊ facit accidere in vrina aduſtionem et
ſequitur ipſum debilitas. Et ſignum multitudinis
ſpermatis ſolius eſt vt non ſit in coꝛpoꝛe de diſpõ-
nibus ꝯtutis ⁊ multitudinis ſan.aliquid de quo ſit
curandum.⁊ foꝛtaſſe eſt cum ea debilitas.verũtamẽ
ſperma multiplicatur ⁊ pollutio fit frequens.⁊ qd
egreditur eſt plurimum ⁊ debilitat coꝛpus.Signũ
pꝛuritus eſt vt coitus addat i deſiderio.⁊ quãdoqꝫ
eſt deſiderium plurimum ⁊ ſequitur coitum doloꝛ.
Et ſignum inflationis eſt vehementia erectionis et

anteceſſio acceſſionis inflatiuoꝝ ⁊ complexio melā
cholica.

Ca.xxvij.de curis.

Illius que ē a repletōe calida curatio ē phlo
botomia ⁊ alleuiatio cibi ⁊ aſſumptio infrigi
dantium. Et illius que eſt a repletione humi
da curatio eſt ꝙ repellat eaꝫ ex calidis exſiccantibus
ſperma cum medicis ad coitum vt perueniant me
dicine ad vaſa. Et illius que eſt ex acuitate ſpermatiſ
curatio eſt equatio humoꝛum: ⁊ ipſoꝛum infrigida
tio per acceptionem eoꝛum que ſunt ſicut lactuca ⁊
poꝛtulaca ⁊ ſemen earum ⁊ endiuia ⁊ cucurbita ⁊ cu
cumeres ⁊ fructus ⁊ coꝛiandꝛ humidum. Et ēpla
ſtratio cum eis que ſunt ſicut nenufar ⁊ mu ſchum ⁊
cerata facta ex oleis frigidis ⁊ cum ſucco canne hu
mide ⁊ canfoꝛa bibita ⁊ linita. Et admiſtratio lami
ne plumbi ſuper doꝛſum ⁊ pot⁹ aque frigide. ⁊ doꝛ
mire ſuper ſtratum lineum ⁊ que ſimiliantur ei: ⁊ ci
bi de lentibus ⁊ poꝛtulaca. Et illius que eſt ex mul
titudine generationis ſpermatiſ curatio etiam eſt in
frigidatio vaſoꝛum ſpermatis cum infrigidat: niſi ꝙ
diximus. Et illius que eſt ex foꝛtitudine pꝛuritus ⁊
bothoꝛ curatio eſt phlobotomia ⁊ eductio materi
ei calide ſolutione ventris ⁊ equatio complexionis
Et epithimata infrigidantia ṗdicta ⁊ foꝛtaſſe idiget
narcoticis. ⁊ epithimata cuꝫ eis que ſunt ſicut hyuſ
gamum al. ⁊ folia hyuſgami ni. ⁊ infuſio i aqua fri
gida valde. Et illius que eſt ex inflatiuis curatio ſūt
infrigidantia cum eſt caliditas vehemens donec ex
tinguatur caliditas inflatiua ⁊ exſiccatiua cum foꝛti
tudine. Et reſolutiua ventoſitatum ſi eſt cum frigi
ditate vehementi. ⁊ euacuatio cholere nigre ſi eoꝛum
ſiſſunt melancholici.

Ca.xxviij.de exſiccatiuis frigidis ſpermatis.

Lentes ⁊ aqua eaꝝ ⁊ ꝓpe decoctaꝝ cū ſe.cana
bis lꝫ ſemen canabis ſit calidum ⁊ nenufar et
coꝛiandꝛ ⁊ ſemen poꝛtulace ⁊ ſuccus cāne hu
mide ⁊ aqua lactis de quo extractū eſt butyꝝ vehe
mentis acetoſitatis ⁊ farina glandium ⁊ acetū ⁊ ſe.
canabiſ ⁊ ſe.lactuce. Et foꝛtaſſe abſcindit ſperma qñ
multum vtitur aliquis eo. ⁊ ex oleis: oleum enīꝫ mi
noꝛat ſperma: ⁊ emplāſtratio cum ſubtiliatiuis ⁊ herba
hyuſquiami nigri ⁊ hyuſgami albi ⁊ reliqua que po
nuntur ſuper teſticulos ⁊ anum. ⁊ ſiliſr melones cuꝫ
ceruſa abluta ⁊ plumbo aduſto ⁊ chimolea ⁊ aceto.
⁊ iteꝝ compoſitū infrigidatiuū ſemen lactuce ⁊ ſemī
hyuſgami albi ⁊ ſe.citroli ⁊ ſe.endiuie ⁊ pſilium nō
tritum ⁊ coꝛiandrum ſiccum ⁊ nenuſar exſiccatum:
terantur omnia niſi pſilium: ⁊ fiat ex eis ſuffuſ: Et de
eis que experti ſunt expimentatoꝛes eſt ꝙ inceſſ⁹ nu
dis pedibus deijcit deſiderium coitus.

Ca.xxix.de exſiccatiuis ſpermatis calidis.

Lecū toꝛrefactū ⁊ non toꝛrefactū ⁊ ſe.rute et
ſemen agnicaſti ⁊ calamentum ⁊ euſoꝛbiū ⁊
andacocha ⁊ myrrha al. ⁊ cyminum. Et de
ꝯpoſitis diacyminū ē exſiccatiuū ſpermatiſ valde. ⁊
ſi ille qui eſt calefactus ſumat ipm in potu cū aceto.
Cōpoſitū aliud: pineaꝝ excoꝛticataꝝ frixꝛꝝ ⁊ bdel
lij amboꝝ añ.ʒ.x.balauſtiaꝝ ⁊ ro. amboꝝ ana.ʒ.v.
ſe.rute.ʒ.vij.ſe.agnicaſti.ʒ.v.terantur ⁊ cribellentur
Et intentio in pineis etiam eſt relique medicie ⁊ fri
guntur vt frangatur de foꝛtitudine eaꝝ quaꝫ habēt
ſuper coitum. Et iteꝝ aneti pondus.ʒ.iij.ſe. lactuce
⁊ ſe.poꝛtulace amboꝝ ana.ʒ.iiij.bibatur cū aq̄ lētiū
Et iteꝝ ſe.rute ⁊ caſtoꝛei ⁊ ſe.hyuſquiami al.omniū
partes equales: cuius doſis ſit.ʒ.i.cum vino cōmi
xto. Et iterum ſe.rute aniſi amboꝝ ana.ʒ.i. caſtoꝛei
hyuſquiami al. amboꝝ ana.ʒ.ij.ro.ru. ⁊ balauſtiaꝝ
amboꝝ ana.ʒ.iij.terantur ⁊ cribellentur: ⁊ ſit doſis
ʒ.ij.cum aqua frigida aut vino permixto. Et iteruꝫ
radicis lilij pondus.ʒ.ij.ſe.rute.ʒ.iij.balauſtiaruꝫ
ʒ.v.ſumatur de eo pondus.ʒ.ij.cum oxymelle. Et
iterum ſe.lactuce.ʒ.iij.ʒ.ſe.rute.ʒ.ij.balauſtiaꝝ pō
dus.ʒ.ij.ſe.agnicaſti.ʒ.i. ⁊ eſt doſis vna. Et iteꝝ cō
poſitum calidum radicis canne ſicce ⁊ ozimi mon
tani ⁊ myrrhe omnium ana.ʒ.ij.euſoꝛbij.ʒ.ʒ.ſe.ru
te ⁊ balauſtie ⁊ agnicaſti ⁊ ſanſucci ⁊ aggregētur oīa
⁊ ſit doſis eius pondus.ʒ.i. Et iterum radices plan
te nominate teſticulus canis ⁊ ſe. canabis cāpeſtris
amboꝛum ana aur.viij.ſe.agnicaſti toꝛrefacti aur.
ij.ſeminis caulſ aque aur.i. ⁊ ſit doſis quod bibitur
de toto aur.i.cum vino nigro ſtiptico quod iaꝫ per
miſcuit aqua.

Ca.xxx.de multitudine exuberationis ſpermatiſ
⁊ humoꝛis qui eſt ante vrinam ⁊ qui egreditur poſt

Auſa in hoc aut eſt in ſpermate: aut in vaſis
ſpermatis: aut in renibus: aut in lacertis cō
ſeruantibus ipſum: aut in pꝛincipijs. Et cau
ſa que eſt in ſpermate: aut eſt multitudo eius pro
pter paucitatem coitus ⁊ multitudinem acceptio
nis generantium ſperma: quoniam multiplicatur ⁊
grauantur eo vaſa ſpermatis: indigent motu expel
lente ipſum ex vaſis cum applicatione ſua ſup ipm
⁊ perducit illud ad apertionem meatus qui eſt ex
pellens ſuperfluitatem. aut propter ſuam tenuitateꝫ
quare reſudat ſicut reſudat omne tenue: aut propter
ſuam acuitatem ⁊ moꝛdicationem quare moꝛdicat
⁊ eſt neceſſarium nature expellere ipſum. Et cau
ſa que eſt in vaſis ſpermatis: aut eſt debilitas retenti
ue propter maliciam complexionis: aut propter ve
hementiam virtutis expulſiue: aut propter egritudi
nem officialem ex ſpaſmo aut tetano que neceſſario
faciat mot⁹ extraneos: quare mouetur expulſiua pro
pter illud ⁊ expellit ſperma ſicut ipſa expellit noci
uum aliquod: quemadmoduꝫ accidit vomitus cū
aliquid nocet ſtomacho ⁊ apud alterationem cibi.
Et ad vltimum ſpaſmus ipſe eſt pꝛeſſoꝛ ⁊ expꝛeſſoꝛ
⁊ eijciens. Et ſcias ꝙ ſpaſmus membꝛoꝝ ſpermatiſ
eſt ſolutiuuſ. ⁊ ſpaſmus lacerti: aut eſt retentiu⁹ quo
niam lacertus ani eſt creatus ad retinendum: ⁊ ille
ad expꝛimendum. aut eſt mollificatio in eis: quare
non retinetur ꝓpter dilatationem accidentē in mea
tibus. Cauſa vero in lacerto confoꝛtatiuo eſt ſpaſ
mus iteꝝ ⁊ mollificatio. Sed cauſa in renibus eſt
qñ qñqꝫ accidit adipi eoꝝ liquefactio ex vehemen
tia deſiderij coit⁹ aut multitudine coit⁹: q̄re egredit̄

ex coeuntibus poſt vrinaꝫ ēt ex ea res pluria pendēs
i pāno ⁊ ē mala deſtruēs v̄tutē ⁊ coꝛp⁹. Cauſa aūt i
pꝛincipijs ē ſicut ſi multiplicet cogitatōꝫ i coitu ⁊ audi
tus ſuoꝝ verboꝝ: aut accidat ei q deſiderat i nā coitū
ſſeꝫ illi qr mouēt ad opatōꝫ ſuaꝫ aliquo mō motu
debili ⁊ emittit humoꝛē añ vriaꝫ aut foꝛti: ⁊ deſcēdit
ſpma. Et accit qñꝫ mulierib⁹ emiſſio hūoꝛis pſimi
ſpma. Et accit qñꝫ ... añ vriaꝫ pp mollificatōeꝫ oꝛis matricis ⁊ debilitatē
vaſoꝝ ſpmatis eaꝝ ēt pp has cauſas pꝛedictas.

Cap.xxxi.de ſignis.

Llaꝫ i qua ē cauſa ſpmatis multitudo non ſe
quūtur debilitas ⁊ diminutō cuꝫ multitudie
coitus: niſi ſit coꝛp⁹ debile ⁊ vaſa ſpmatis foꝛ
tia: tunc.n.ſignificat illud multitudo e⁹ qḋ egredit̄ ⁊
e⁹ qualitas cuꝫ debilitate aduenīente coꝛpoꝛi ex eo.
Et illaꝫ que eſt pp tenuitatē e⁹ ſignificat tenuitas ſper
matis cum pñria. Et illa que eſt propter acuitateꝫ ⁊
moꝛdicatōem e⁹ ſentitur ipſa i greſſione. ⁊ quandoqꝫ
ē cuꝫ ea ardoꝛ vrie ⁊ eſt coloꝛ e⁹ ad citritatem decli
nis. ⁊ ſignificant ipſam cauſe pꝛeterite ex cibis ⁊ mo
tibus. Et illius que eſt cauſa debilitatis i iſtrumentiſ
⁊ i v̄tute ſua retentia ſignum eſt qḋ deſcendit ſine ere
ctione. Et ſimiliter ſi eſt illic mollificatō ⁊ cum illa
que eſt ex ſpaſmo eſt erectio. Et ſimiliter eſt illa que
eſt ex vehementia v̄tutis expulſiue. Amplius molli
ficatōi ⁊ ſpaſmo adſunt ſigna.

Cap.xxxij.de cura.

Inoꝛetur cibus ⁊ fiat euacuatō ⁊ admiſtren
tur ea que diximus de illis que exſiccant ſp
ma ⁊ minoꝛant ipſum ⁊ que diximus de illis
que temperant aduſtioneꝫ. Et iam diximus curam
ſpaſmi ⁊ mollificatōis ⁊ tu ſciuiſti eaꝫ. Equatō aūt
tenuitatis eſt cum eis i qbus eſt ſtipticitas ⁊ calefac
tio permixtis cum exſiccatis ⁊ iam ſciuiſti ea: ⁊ cibis
īgroſſatiuis ſicut ſunt pultes ⁊ triticum decoctum vt
puls. Confoꝛtatō autem retentiue fit cum facientibuſ
ſtipticitatē que tu iam ſciuiſti potando ⁊ leniendo.
Virtutis vero expulſiue ſedatō fit cum īfrigidantib⁹
⁊ ſtupefacientibus parumper. Et menta qdem eſt
pharmacum nobile i igroſſando ſperma ⁊ confoꝛ
tando vaſa e⁹ ad retinendum ipſum: Et i libꝛis quo
rundam ſunt compoſita retinentia exuberatōeꝫ: ſed
unico ex plurimis eoꝛum ꝙ addant i ſpermate.

Cap.xxxiij.de multitudie pollutōis.

Auſe e⁹ ſunt cauſe exuberatōis ⁊ motus ſper
matiſ. ⁊ quandoqꝫ non mouetur niſi apud
ſomnū ⁊ pꝛopē cuꝫ doꝛmit aliqs ſupꝛa ceruī
cem ⁊ ſm modum quem iaꝫ peregimus de cauſa e⁹
Et eius cura eſt illa cura: ⁊ ſtricture lamie plumbi ſu
per doꝛſum īpꝛeſſio magna. veruꝫ quandoqꝫ nocet
renibus: quare opoꝛtet vt attendatur hoc i eo iteruꝫ
ſimiliter i lecto īfrigidantia ⁊ doꝛmire ſuper folia
⁊ facilis ⁊ ſimilia.

Cap.xxxiiij.ḋ paucitate ſpmatis ⁊ exitu e⁹ filoſo.

It propter cauſas que contrarie ſunt cauſis
exuberatōis ⁊ multiplicatur i laboꝛantibus
⁊ exercitantibus: Et curatō e⁹ eſt curatō pau
citatis coitus. ⁊ cura exitus filoſi eſt illud qḋ hūectat

Cap.xxxv.de regimie e⁹ quem ledit coitus.

Opoꝛtet vt huiuſmodi homo perueniat ad cō
foꝛtandum ſtomachum ſuum: ⁊ ad hoc vt
eius digeſtio bona fiat cū eis que bibuntur:
⁊ epithimatib⁹ ⁊ ēmplſis pꝛedictis i ca. ſtomachi. vt
contigat per id ſuccurſus debilitatis accidentis p id
quod euenit ex coitu propter neceſſitatem ⁊ cuꝫ me
dicis que ſunt ad coꝛ vtiles. Et admiſtrentur ſuper
membꝛa coitus eius viri medicie īfrigidantes mio
rantes ſperma ⁊ de illis quas dicemus. Et bibant i
frigidantia contraria ſpermati ⁊ admiſtrentur i ſtra
tibus ⁊ i vnctiōibus ea que faciunt habentibus pꝛa
piſmum ⁊ dimittant omnia que generant ſperma.
Et aſſiduent exercitium ſuperioꝛum partium coꝛpo
rum ſuoꝛum ſicut eſt percuſſio altatab ⁊ ſauliguet ⁊
eleuatō lapidis. Et opoꝛtet vt gradatī perueniant in
mioꝛatōe coitus. Et quando coeunt i pꝛincipio noc
tis dimittant ipſum vno die aut duobus diebus vſ
qꝫ ad hoꝛam ſomni noctis ante ipſum aut poſt ip
ſum: ⁊ rectificent cibum i eo qḋ eſt iter illud ⁊ doꝛmi
ant poſt coitum. deīde gradatī perueniant ad dimit
tendum numerum dierum quoꝛum plurimum ſit p
occupatōeꝫ i ludicris. Et de cibis eoꝛum qui ſuccur
runt ipſoꝛum debilitatibus eſt panis bonus mun
dus īfuſus i vīo bono.

Cap.xxxvi.de regimie eius q plurīs vtitur coitu
⁊ nocetur eo ⁊ debilitat ipſum: aut leditur viſus ⁊ ſē
ſus eius ⁊ caput: aut neruus ⁊ accit ei tremoꝛ.

Opoꝛtet vt admiſtrentur calefactō ⁊ humecta
tio cum cibis bonis quoꝛum paucum nutrit
plurimuꝫ ⁊ cum balneatōib⁹ ⁊ aromaticis ⁊
regimie ⁊ facere vt ipſi doꝛmiant ⁊ qeſcant ⁊ letari i
ludis q letificant. Et lac qdem ouinum ⁊ vaccinū
eſt vehementis iuuamenti ad confoꝛtandum cuꝫ ſu
mitur de eo i ieiunio: ⁊ cum quantitate qua digera
tur ⁊ doꝛmiat ſuper ipſum ⁊ opoꝛtet vt admiſtretur
exercitiuꝫ pꝛeparatōis. Et qñdo admiſtratur mithꝛi
datum ⁊ diamuſchuꝫ cuꝫ ſuperfluitate i humectatō
ne viuificat. ꝙ ſi appareat debilitas viſus tunc cauſa
eius eſt cerebꝛuꝫ: quare opoꝛtet vt aſſiduet iunctōeꝫ
capitis ſui cuꝫ eis que ſunt ſicut oleuꝫ viol. ⁊ fiat ca
putpurgiū cum eo: aut diſtilletur i aurem ⁊ vtatur i
troitu aque dulcis ⁊ aperiat viſum ſuum i ea. Si au
tem accidat tremoꝛ ex ea tunc ſi materia fuerit pluri
ma humida ſoluatur cum eis que ſunt ſicut pulpa
colioquintide: aut cucumere aſinino ⁊ centaurea. ⁊
poſt illud curetur virga cum vnguentibus foꝛtibus
i quibus ſint muſchum ⁊ ambꝛa ⁊ been cum oleo de
coſto: ⁊ nardino ⁊ de lilio ⁊ oleo de ciperis ⁊ alma
haleb ⁊ oleo de ſauina ⁊ omni oleo calido i quo eſt
ſtipticitas. Et ſi non fuerit materia curetur cum vn
guentis tremoꝛis. Et quando accidit ei poſt ipſum
tremoꝛ ſumat in potu oppoponacum in aqua ſan
ſucci ⁊ caſſiefiſtule ſm quantitateꝫ quā tollerat: ⁊ aq̄
ſanſucci ſit quantitas.ʒ.i.

Cap.xxxvij.de multitudine erectionis abſqꝫ deſi
derio ⁊ de pꝛiapiſmo.

Auſa propinqua multitudis tenſionis virge
vt corda eſt multitudo ventoſitatis groſſe i
partibus membrorum coitus. Aut enim eſt
multitudo huius cauſe ventoſe i ipſo neruo conca
uo. Aut eſt ſuperueniens eis ex arterijs aut vaſis ſꝑ
matis: aut ſunt due res ſil'. Et materia qdē huꝰ ven
toſitatis eſt humiditas plurima. Et efficiens ipſaȝ ē
caliditas pauca. Et hec materia: aut eſt reſudans ſi
xa i vaſis ſpermatis ⁊ i eo vbi generat̃: aut non reſu
dās. qualitercūq; igit̃ ſit ſi protēdit̃ hec ventoſitas ⁊
ꝓtus eius: tunc aut eſt propter frigus eius. aut pro
pter ipſius groſſitudīeȝ. Et qm̃ adiuuat materialeȝ
cauſaȝ ⁊ efficientē cauſas iſtrumentales: verbigratia
vt ſit i cute vge ⁊ q̄ ſequit̃ ipſaȝ ſpiſſitudo prohibens
reſolutōeȝ: aut ē dilatatō orificioꝝ venarū veniētiū
ad eaȝ ſicut accidit ei cuius coitꝰ plurimus ſit vehe
mens: ⁊ ei q dimittit coitū ad tēpꝰ quare mouet̃ i ea
ſperma ⁊ ventoſitas cū fortitudie: ⁊ qn̄q; ꝑuenit ad
ꝑapiſmū. Et qm̃ adiuuant omnia illa cauſe precedē
tes: aut ex cibis calidis acutis aut iflatiuis: ſicut ſunt
cicer ⁊ vua ⁊ vitellus oui ⁊ illa q̄ aggregant vtrunq;
reȝ ſicut eruca. ⁊ illud cui ieſt ꝓꝓetas generandi ſper
ma ſicut vinū nouū. Aut ex diſpōiōꝰ ⁊ figuris ſicut eſt
multitudo dormitōis ſuꝑ collū: q̃ liquefiēdo con
uertit ſꝑma i vētoſitatē: aut ſtrictura ancharuȝ cum
cigulis de corrigijs aut iſtitis: quare dilatant̃ orificia
venaꝝ. Priapiſmus vero eſt ſi cōfortet̃ aliqua haꝝ
cauſaꝝ ⁊ fortis fiat erectio ⁊ remaneat ⁊ tendat̃ vga
vt corda q̄uis nō ſit deſideriuȝ ⁊ neceſſitas ⁊ pꝰ per
fectōeȝ neceſſitatis: ⁊ qm̃ icipit magnificari ⁊ augm̄
tari aut prolongari propter illud quod effundit̃ ad
ipſaȝ de materijs pluribus. Et plurimū cauſaꝝ eꝰ ē
amor ⁊ hoc nomē ꝑmutat̃ ad hanc egritudieȝ ex for
ma formatōis erecte vge qua ludunt qdaȝ. Et hoc
accidēs cuȝ nō curat̃ fortaſſe ꝑuenit ad tetanū vaſo
ruȝ ſpermatis: ⁊ accit aꝑa calidū cū eo ⁊ iterfic̃.

Cap.xxxviij. de ſignis.

Iſta ſuper plurima ſigna que numerauimꝰ
t cuȝ tua reuerſione ad illud quod accepiſti vt
q; ad hunc finē ex ꝑncipijs. Et ſcias ꝙ ſi fue
rit ventoſitas generata i iſtis i ipſa vga ille tremor v
ge antecedens plurimum: ⁊ ſi non fuerit ita: tūc cau
ſa i ipſo eſt propter virgam ad quam iam peruenit
ex arterijs ſan. vaſorum ſpermatis

Cap.xxxix. de cura.

Uratō tenſionis vt corde aſſidua ſit adminiſtra
c tio eorum que dicemus de prohibētibꝰ iſla
tionē ex ebibitis ⁊ epithimatibꝰ. Curatō vero
curatōis ꝑapiſmi ē euacuatō cuȝ vomitu ⁊ phlebo
tomia abſq; vētris ſolutōe oino: propterea ꝙ timet̃
ꝙ vētris ſolutō deſcēdere faciat materias deſuꝑ: ⁊ ꝓ
pter illud quod oȝ vt ſit exercitiū mēbroꝝ ſuperioꝝ
ludēdo cuȝ talib ⁊ ſilibꝰ. ⁊ dimittat̃ coitꝰ niſi ꝓpter
neceſſitatē eius ne eueniat nocumētū aliquod ex no
cumētis dimiſſionis ipſius: deide ifrigidatō i aqua
⁊ i ſtratibꝰ roſaceis ⁊ de ſalicibꝰ ⁊ cū epithimatibus
⁊ ceratarijs fortis ifrigidatōis predictis. Et admini
ſtrent̃ lamia plumbi ſuꝑ pectinē ⁊ ebibita ifrigidan
tia ⁊ nenufar ⁊ cāfora ⁊ lactuca ⁊ excuſatō pluria ē.
Et i eo quod eſt iter illa ⁊ poſt meloratōeȝ materiei vē
toſitatis oȝ vt adminiſtret̃ quod ſubtiliet ſine calefacti
one vehementi ſicut ſunt embroce camemilline ⁊ de
agnocaſto. Et adminiſtrent̃ tunc ea q̄ ſunt ſicut vinū ⁊
ſe. agnicaſti ⁊ ſimilia poſtq; diuidit̃ mā ⁊ bibat tūc
vinū albū tenue. Et oȝ vt dimittat coitū oino ⁊ cogi
tatōeȝ i eo ⁊ ꝯſideratōeȝ ad illud quod mouet deſi
deriū niſi ille cui accit ꝑapiſmꝰ ꝓꝑ dimiſſionē coitus
oino ſꝫm ꝙ diximꝰ: tūc. n. cura eius ē coitꝰ ⁊ nutriat̃
cuȝ eis q̄ ſūt ſic lētes ⁊ q̄ currunt curſu eaꝝ ⁊ nō mul
tū vtatur acetoſis: ipſa. n. quandoq; iflant.

Cap.xl. de de alacuoth.

Lacuoth ē ille q cuȝ coit eijcit ſtercus ſuū cū
a ſpermatis ſit deſcenſio ⁊ non regit anū ſuū. ⁊
ſuꝑ plures eoꝝ domiat̃ deſiderium valde ⁊
multiplicat̃ i eis delectatō ⁊ mollificant̃ valde ꝓꝑ re
ſolutōeȝ ſpirituū eoꝝ. ⁊ pl̄ī ipſoꝝ ſūt molliū corpoꝝ.

Cap.xli. de regimine eius.

Portet vt adminiſtrent̃ vnguenta ⁊ emplaſtra
ſtiptica confortantia lacertos: vt ſe. agnicaſti ⁊
ſimilia. Et fiat iunctō cuȝ eis q̄ ſunt ſicut oleū
nardinuȝ ꝓꝓe ⁊ oleū de cupreſſo ⁊ oleum de ſanis.
Anguētuȝ bonū: Sumant̃ oleū de cydonijs ⁊ oleū
de alcāna ⁊ terant̃ karabe ⁊ acatia ⁊ liliuȝ ſiccuȝ ⁊ fiat
ex eis ⁊ oleo de cydonijs ⁊ alcāna vnguētū ⁊ admi
ſtret̃ aſſidue ſuꝑ lacertū ani: ⁊ fiant ex eis ſuppoſito
ria retētiua ⁊ ꝓꝓe i tēpore coitus ſicut ſi ſupponatur
colyriuȝ ex remiſch ⁊ gallis ⁊ balauſtijs ⁊ thure. Et
iteꝝ ſupponat̃ colyriū ex oleis ſtipticis. At vero qd
dicit̃ de bonitate ciboꝝ eoꝝ ⁊ regimie ciboꝝ ipſoꝝ ⁊
ſubtiliatōe eoꝝ: ē res q̄ nō habet i hac itētōe niſi itel
ligat̃ de cibis ſtipticis qbus cibant̃: ⁊ ſimiliter i cliſte
ribus piguibus ifrigidantibꝰ que dicunt non ē vtili
tas apud me: imo oportet vt itendat̃ i eis q̄ diximus
⁊ vt itendatur ad frangendum acuitatē ſtomachoꝝ
eoꝝ ⁊ confortanduȝ corda ⁊ cerebra ipſorum.

Cap.xlij. de aluminati.

Lumiati ſꝫm veritatē ē egritudo accidēs ei q
a conſueſcit vt ſuꝑ euȝ iaceant hoies ⁊ habet de
ſideriū pl̄m: ⁊ ē i ipſo ſꝑma pl̄m nō motum ⁊
cor eius ē debile ⁊ eius erectō debilis i radice: aut de
bilitat̃ nunc ⁊ fuit iaȝ aſſuetus coitu q̃ affectat ipſuȝ
⁊ nō pōt ſuꝑ ipſuȝ: aut pōt ſuꝑ ipſuȝ potentia medi
catiua: quare deſiderat vt videat coituȝ currentē iter
duos. ⁊ ꝓpigor ē ille q ē cū eo: tūc eni mouet̃ deſide
riū eꝰ. ꝙ ſi emittat ſꝑma qñ cū eo aliqs coit: aut egre
dit̃ cū eo mēbꝝ ſuū tunc oȝ ꝑficere deſideriuȝ ſuū: ē
eni q̄daȝ ſecta eoꝝ quoꝝ deſiderium nō erigit̃ ⁊ mo
uet̃ niſi quando cū eis coit: ⁊ tūc aduenit eis delecta
tio emiſſiōis ſꝑmatis ſine cū opatōe illiꝰ ſiue abſq;
effectu. Et ſecta eoꝝ ē ꝙ qñ cū eis coit̃ nō emittūt ſꝑ
ma tunc imo declinant ad hoc vt coeant cuȝ alijs. ⁊
ſunt i veritate ꝓſtrate anime ⁊ maligne nature ⁊ ma
le conſuetudis ⁊ ꝯplexionis muliebris Et qm̃ ſunt
mēbra eoꝝ magis ſuſtinentia q̄ mēbra viroꝝ. Et ſci
as ꝙ oia q̄ dicunt̃ ꝑter iſta vana ſunt. Et ſtulti hoies
ſunt q volunt eos curare. Naȝ initiuȝ egritudis eoꝝ

meditatiuum ē nō naturale. Si vero cōfert cura eiꝰ
tūc eſt illud qd frangit deſiderium eorum ex triſtitia
⁊ fame ⁊ vigilijs ⁊ carcere ⁊ ꝑcuſſione. Et dixerūt q
dā ꝙ cauſa aluminati eſt ꝙ neruus ſenſibilitatis qui
venit ad virgā ramificatur i illis i duos ramos: quo
rū ſubtilis radici virge cōtinuatur ⁊ groſſus decliat
ad caput virge quare idiget ille q tenuis ē fricatione
vehemēti donec ſentiat quare ſꝑgitur ſuꝑ ipſꝫ homi
nē: ⁊ tūc aduenit ei cōplemētū libidinis. ⁊ hec res ē
ſicut illud qd remotū eſt. Et prima ē ſuꝑ quā ē nutrī
dū ⁊ additū ē ex qbuſdā quibus ē ſciētie pars ⁊ i ar
te maligna itroitus. ⁊ verificata ſūt verba oium illo
rum ſuper illud qd dixerūt.

Cap.xliij. de hermaphrodito.

Li quieſt hermaphroditus nō eſt mem
brum viri neq; membrum mulieris. Et de
illis eſt qui habet vtrunq;: ſed vnuȝ eorum
eſt occultꝰ ⁊ debilꝰ ⁊ aliud ē econtrario: ⁊ deſcēdit
ſperma ex vno eorum abſq; alio. Et de illis eſt in
quo ambo ſūt equalia. Et peruenit ad me ꝙ de illis
eſt qui agit ⁊ patitur: ſꝫ paꝝ verificatur hoc. Et mul
totiens curantur per inciſionē mēbri occultioris ⁊ re
gimē vulneris eius. Ca.xliiij de excuſatione me
dici in illis q̄ docet de delectatione ⁊ coanguſtatione
receptricis ⁊ calefactione eius.

On eſt turpe medico cū loquitur de magni
ficatione virge ⁊ coāguſtatōe receptricis ⁊ d
lectatione mulieris. Et illud ideo: quoniaȝ
ſunt ex cauſis quibꝰ peruenitur ad generationem.
Multotiēs eni eſt paruitas virge cū vt nō delectetur
ea mulier quoniam diuerſa eſt ab ea qua aſſueta eſt
quare n̄ emittit ſperma: ⁊ quādo nō emittit ſperma
non fit filius. ⁊ quandoq; eſt illud cauſa vt fugiat a
ſuo pari ⁊ querat aliuȝ. Et ſimiliter quando ipa nō
eſt anguſta nō cōuenit ei ſuus par ⁊ ipa iterū nō cō
uenit pari ⁊ indiget vnuſquiſq; eoꝝ permutatione ⁊
ſimiliter delectatio vocat ad emiſſionē ſpermatis fe
ſtinaȝ. Mulieres eni ſꝫ plurimū tardāt in emittēdo
ſperma ⁊ remanent nō ꝯplentes deſideriū ſuū quaſ
nō fit generatio. ⁊ iteꝝ ipſe rēanēt ſꝫ deſideriū ſuū q̄
ille que ex ipis non cuſtodiunt: mittunt i illa diſpō
ne ſuper ſeipas quē inuenīūt: ⁊ propter hāc cām re
deāt ad fricationē vt perficiant i eo qd eſt inter eas
cōplemētū voluptatis.

C.xlv. de delectando viros ⁊ mulieres

E illis que delectant eos vtroſq; ſimul ⁊ ſa
liua eius qui ſumit i ore ſuo altit ⁊ ſaliua cu
bebe ⁊ mel emblicoꝝ ⁊ mel cū quo ꝯficitur
ſcamonea. ⁊.ȝȝ. ⁊ pip cū melle. Et ſi vtatur linimēto
ꝓprie ſuꝑ medietatē poſtremā virge nō ē magnū iu
uamētum i vſu illius: facit eniȝ delecationē in capi
te virge ſolum.

C.xlvi. de magnificātibus virgam.

Agnificat ipaȝ fricatio cū adipibꝰ ⁊ oleis
calidis poſt pannū aſpeꝝ ⁊ effuſionē gūmi
lactis ſuꝑ ipaȝ ꝓprie lactis ouini: deide ad
herentia picis ſuꝑ ipſam vt attrahat ſan. ⁊ retineat
viſcoſitate ſua ⁊ coaguliȝ ſua pigᷓuedine ⁊ fiat aſſidu
atio in iſtis in duabus extremitatibꝰ diei. Et ſcietur
quidē qualiter fiat picis adherētia i ſermōe noſtro
qui eſt in ſen. in qua eſt decoratio cuȝ ſcitūtur impin
guatio mēbrorum. ⁊ de illis que faciūt illud ſunt ſan
guiſſuge cuȝ exſiccantur ⁊ liniūtur cuȝ eis ⁊ lumbrici
terreſtes ⁊ allebleb ⁊ eſt ſpecies volubilis qui habet
lac ⁊ aqua albedarigi. Sumātur ſanguiſſuge ⁊ po
nantur in luto in quo eſt aqua caruȝ ⁊ dimittantur
hebdomada vna ⁊ qd eſt ſupra donec exſiccentur ⁊
deinde terantur ⁊ liniantur cum eis.

Ca.xlvij. de conſtringentibus vuluam

Uuantur xiloaloes ⁊ ciperi ⁊ enula ⁊ gario
fili ⁊ ramich ⁊ paꝝ muſchi ⁊ terantur om
nia ⁊ inuoluantur in lana infuſa in meſus ⁊
ſupponantur. Et iterum galle immature ſuperiora
ſquinanti cribellentur cribro ſubtili ⁊ ſupponantur
cū panno ifuſo in vino vice vna poſt aliam. Facit. n.
illud redire virginitatē conſtringendo. ⁊ iteꝝ cortic.
pini ꝯtritorum partes.iiij. aluminis partes.ij. cipe
ri ꝑs i. decoq̄ntur cum vino odorifero ⁊ madefiāt i
ipſis p̄anus lini ⁊ ſupponantur. ⁊ oportet vt cōſer
uetur in vaſe obtruſo capite. ⁊ adminiſtretur de eo
vna vice poſt aliam: eſt enim bonum valde.

Cap.xlviij. de calefacientibꝰ receptricem.

Erueant muſchus ⁊ galia ⁊ crocus in vino
odorifero in quo infundatur pannus lini
⁊ ibibatur ⁊ adminiſtretur. eſt enim redole
re faciens. ⁊ cordumeni ē mirabilis valde in hoc.

Tractatus ſecūdus de diſpoſitionibus hoꝝ mē
broꝝ. ſ. de illis que continuantur cum coitu.

Cap. primum de apoſtematibus teſticulorum ca
lidis ⁊ que de eis approximantur ano.

Poſtema quandoq; fit in ipo te
ſticulo ⁊ qm̃ fit i oſſeo. Et illius qd
fit i oſeo tactꝰ poſſibilis ē ⁊ cogno
ſcitur diſpō duritici eius ⁊ lenitatis
eius ⁊ color ipſius. Et in illo qd fit
in teſticulo ē illud difficile ⁊ ſentit il
lud ipſo exiſtente inter oſſeuȝ ⁊ qm̃
eſt cum eo ſe. Eſt enim mēbrū nobile cōtinuatuȝ cū
corde. Et multotiens quidē ledit oſſeum: deinde re
dit ⁊ remanent ambo teſticuli ſuſpenſi: deinde naſci
tur oſſeum ⁊ incarnatur ⁊ creatur ibi ciſtis dura nō
ſicut erat prius. Et multotiens corroditur teſticulus
quare indiget vt caſtratio fiat neceſſario vt non per
ambulet corroſio. Et multotiens delcetur apoſtema
teſticuli per tuſſim accidenteȝ quare permutatur ma
teria ad partem pectoris.

Cap.ij. de cura.

Oportet vt fiat phlobotomia ⁊ ſoluat̃ na
tura ⁊ proprie cum eis que adminiſtrātur
de ſubtus. Nam cum adminiſtrantur ſuꝑ
poſitoria confert magnifice ⁊ attrahitur materia ad
anum. Et quandoq; neceſſariuȝ eſt vt poſt phlobo
tomiam vene manus ſecundo fiat phlobotomia ex

ſaphēa. Et'oꝫ vt attēdaſ lat⁹ doloꝛis ⁊ fiat phlomia
ex latere eius. Et ſi fuerit in vtriſqꝫ teſticulis ſiſ acci-
piatur qd neceſſe eſt accipere de ſan. ex vtriſqꝫ mani
bus. ⁊ ſiſ oꝫ vt alleuieſ cibus ⁊ diminuat carnē ⁊ que
ſunt eis ſimilia ⁊ regatur regimie ſubtili: ⁊ adminiſtre
tur i pꝛimis ſuper membꝛum pānus ibibitus i aceto
⁊ aqua roſ. ⁊ mucilaginibus ⁊ ſuccis ffis infratis. ⁊
cum icipit augmentari adminiſtrentur huiuſmodi epi
thimata ⁊ empſa. Sumatur aqua ſolatri ⁊ aqua cu
curbite ⁊ aqua canne hūide pꝛopꝛie ⁊ aqua endiuie
⁊ faria oꝛdei ⁊ fabarum ⁊ aliquantulū croci ⁊ oleū
roſ. Et iterū: folia alkakingi ⁊ faria oꝛdei ⁊ lentium
Et iteꝝ folia caūc ⁊ farie fabaꝝ ⁊ oleū roſ. Et de eis q̄
nos experti ſumus iterum ē vt ſumantur alkakingi
⁊ faria oꝛdei ⁊ faria lentium ⁊ faria fabaꝝ ⁊ violarū
tritarū partes equales igniantur ⁊ empſentur cū eis
Et ſi venerit caliditas ⁊ doloꝛ ſupfluū eſt neceſſarium
vt miſceantur cum repercuſſiuis ſicut ſūt folia hyuſ
gami albi. ⁊ ſi fuerit i eo durities aliqua aut pertran
ſierit terminum pꝛicipij manifeſte tunc opoꝛtebit vt
regaſ cū eis i qb⁹ ē maturatio. ⁊ ꝓpīque maturātiū
ex gradu pꝛīcipij ē faria fabaꝝ ⁊ camemilla ⁊ altea ⁊
mucilago ſe. lini ⁊ rob. ⁊ iteꝝ faria oꝛdei cū aq̄ ⁊ melle
⁊ iteꝝ folia caulis cū faria oꝛdei ⁊ vitell⁹ ouoꝝ ⁊ oleo
roſ. Cū autem indiget reſolutione ⁊ ſtat augmentū
de expertis bonis ſūt paſſule enucleate ⁊ cyminum
que terantur, ⁊ fiat ex eis empſm cum vino: aut folia
caulis ⁊ fenugrecum decocta: aut farina fabarum ⁊
paſſe pigues enucleate ⁊ cyminum ⁊ decoquatur to
tum in vino commixto ⁊ leniatur: aut faria oꝛdei cū
ſtercoꝛe vaccino iſuſa i aceto cum modico canſoꝛe ⁊
aliquātulo aque ſolatri: aut cinis papyri ſiluestris ⁊
altea conficiantur cum aceto. Et cinis caulis cum al
bumine oui aut vitello eius: aut radix cucūeris agre-
ſtis cum vio mellis cum farina radicis lilij trita ſicut
vnguentum: aut paſſularum mundataruꝫ. v. grano
rum viridium cītratoꝛum. i. ⁊. ſ. cymi. i. caulis. vij.
glutinis pini. iij. conficiantur cum melle. Et iterum
ad apoſtemata cum vlceribus ſcoꝛie argenti decoq̄
tur cum oleo donec fiat ei ſpiſſitudo: deinde ponan
tur ſuper eam cera ⁊ gūmi pini ⁊ reponatur. Et ite-
rum alkalimbat ⁊ ammoniacum equaliter olei de li
lio butyri vaccini quantum ſufficit. Et iterum radix
lactuce cum ſanic. Et iterum fenugrecum ⁊ ſe. lini cū
aqua cepe. Et iterum fex vini antiqui cum ſanic. Et
iterum ea que diximus in ca. frigidoꝛum. Et iterum
foꝛte apoſtema qd̄ idiget maturatione: ⁊ ad frigidū
⁊ ventoſitatem in teſticulo: Sumatur ciceris nigri ⁊
ſtaphiſagrie amboꝛuꝫ an̄. pars. i. ſcoꝛpionis adaſti
pars. i. empſetur cum eo. ⁊ parum infuſionis olei ſā
bacini i virga eſt iuuatiuum ad illud: ⁊ ad frigidum
pꝛopꝛie. ⁊ ſuſpenſio rubee tincture ſuper ipſum.
Et quando apoſtema eſt dubellati tūc de illo quod
bonum eſt: eſt vt fiat apertio apud oſſeum ⁊ non cō-
cedītur vt aperiatur illud qd̄ ſequitur anum: quare
quandoqꝫ fit fiſtula mala: immo opoꝛtet vt aſſidue
tur poſitio farie rizi confecte cum aqua ſuper ipſum
vt pꝛohibeat apertionem eius. Et i fine eius iniicia-
tur in virga muſchus cum oleo ſambacino ⁊ eſt vlti

mum: aut oleum ſambacinum aliquotiens eſt enim
cura ſufficiens.

Cap. iij. de cura apoſtematis frigidi i teſticulis.

Aliquotiens accidunt in eis iſta apoſtemata in
diſpoſitione caceſie ⁊ hydropiſis quoꝛū cu
rationes ſunt in auxiliatiua pꝛedicta in apoſte
mate ceſſo. de quibus ſunt farina fabaruꝫ ⁊ farina fe
nugreci cum triplicato. Et iterum caulium. M. i. ſi
cus. v. numero decoquantur i aqua donec diſſolua
tur ⁊ fiat cum eis empſꝫ. Et foꝛti⁹ illo ē vt ſumanſ fa
rina ciceris ⁊ faria fabaꝝ ⁊ cyminū ⁊ adeps renum ⁊
camemilla ⁊ mellilotum ⁊ cera ⁊ fiat ex eis vnguen-
tum. ⁊ iterum bdelliū diſſoluatur in rob: ⁊ admini
ſtretur ⁊ diſtilletur ſambacinum i virgam aliquoti-
ens: quoniam eſt mirabilis. Et ſumantur maſtix ⁊
anzarut ⁊ ifundātur i vino ⁊ oleo ſambacino ⁊ lini
antur ſuper ouum. Et oleum de kerua efficax eſt in
apoſtematibus teſticuloꝛuꝫ: aut diſtillentur i virgaꝫ
muſchus cum oleo ſambacino quoniam ē vltimuꝫ

C. iiij. de cura apatis duri i teſticulis.

Sumantur ficuum ⁊ adipis anatis amboꝛuꝫ
an̄. pars. i. folioꝛum oliue ⁊ folioꝛum cupreſ
ſi ⁊ ammoniaci oīum an̄. pars. ſ. aggregenſ
cū vino ⁊ butyro vaccio. Et iteꝝ folia caulis cū faria
oꝛdei ⁊ vitellis ouoꝛū ⁊ oleo. ⁊ iterū colcotar ⁊ yſopi
hūide ⁊ cere ⁊ oleiro. ⁊ medulle cruris cerui ⁊ folio
rum rubi oīum ptes equales: fiat ex eis linimētum
Et iterū ſumantur bdellium ⁊ ammoniacum ⁊ diſ-
ſoluantur i triplicato ⁊ aggregentur cum pauca fari
na fabarum ⁊ oleo. ⁊ iterum curatio bona experta
ad illud: ſumatur furfur ⁊ idelinēter teratur ⁊ cribel-
letur i cribꝛo tenui donec cribellatum ſit ⁊ ſoluatur
ammoniacum cū oximelle ⁊ conficiatur cuꝫ eo ⁊ in
uiſcetur loco dū temperatuꝫ tenet caloꝛē ⁊ reiteretur
ſuper ipm̄ aſſidue. eſt enim cōferēs oī duritiei. Et ite
rum aliud conferens duritiei ſumanſ camemilla ⁊ fe
nugrecū ⁊ aſſa ⁊ fabe ⁊ butyꝛ ⁊ ꝯgelatū vue ⁊ dacti-
li diſcoti ⁊ fiat cū eis empſm. Et iterū: cineris oſſiuꝫ
dactiloꝛum aduſtoꝛ ptes. ij. altee ps. i. teranſ ⁊ pmi-
ſceantur cū aceto ⁊ fiat cum eis empſm.

Cap. v. de acrai ⁊ arſacon.

Ec eſt egritudo ffa ⁊ eſt i mulieribus plus ⁊
eſt titilatio virge i viris ⁊ i oꝛe matricis muli
erū ⁊ tenſio accidēs i vaſis ſpermatis ⁊ mol
lificatio ⁊ mollificatio ⁊ tetanus ⁊ ſpaſmus ipſoꝛū ⁊
tūc inflatur vēter egri ⁊ cū ſudoꝛe ffo. C. vi. de cura.

Uando hec egritudo apparet opoꝛtet vt fiat
phlobotomia ⁊ ventoſatio ⁊ mittantur ſan-
guiſuge: deīne fiat ventris ſolutio nō ſemel
ſubito q̄re deſcendat aliquid ad membꝛa infirma:
ſed paulatim cum facilitate ⁊ illud fiat cum eis que
ſūt ſicut aqua volubilis cum caſſiafiſtula ⁊ aqua ſi-
cle ⁊ aqua ſola'ri cum caſſiafi. ⁊ cum iuribus oleruꝫ
ffoꝛum liniētū nāꝫ. Et ſunt ſicut illud qd̄ fit de ſpi-
nachijs ⁊ de attriplicibus ⁊ que ſunt ſimilia. Et fiat
cliſterizatio ex ſeueſtē ⁊ pꝛiūs ⁊ altea ſicla ⁊ ſiracoſt ⁊
attriplicib⁹ ⁊ que ſūt illis ſiſia. Et perueniatur ad vl
timū i epithimatibus ffis valde iſrantib⁹ ſup mem

bꝛa coit⁹ ⁊ ſup doꝛſuꝫ ſicut illd̄ qd̄ fit de hyuſgamo
ni. ⁊ ch̄im olea ⁊ oib⁹ q̄ ſciuiſti i pꝛiapiſmo calido in
apatib⁹ teſticuloꝝ caſis. Et radix qdē nenufaris ⁊
radix illiū ſunt ꝯuenientes ad hanc egritudinem.

C. vij. de doloꝛibus teſticuloꝛum ⁊ virge.

It ex malitia ꝯplonis diuerſe ffe ⁊ caſe: ⁊ ex
vētoſitate: ⁊ ex apate: ⁊ ex pcuſſione: ⁊ ex caſu
ſup vētrem. C. viij. de ſignis.

Eim eſt ex malitia ꝯplonis nō eſt illic tēſio ve
hemēs. ⁊ cognitio ꝯplonis ē cū ſēſu ⁊ ē caſus
iflāmat⁹ ⁊ ffus ſtupefact⁹ ⁊ nō ē plim⁹. Et cum
vētoſo ē tenſio ⁊ ꝑmutatio ſine grauedine. Et cum il
lis reliq ſunt cauſe coꝝ ⁊ ſigna ipſoꝛum.

Cap. ix. de cura.

Significe ſūt ex eis q̄ dicta ſūt in calefactione
teſticuloꝛū m ⁊ infrigidatione eoꝛum ⁊ cura-
tione apatum coꝝ ⁊ reſolutione ventoſitatis
ipſoꝝ. Et quando frigus eſt vehemens tunc cura ei⁹
eſt oleum de kerua in quo diſſolutum ſit euſoꝛbiuꝫ.
⁊ ſi vehementioꝛ ſit inflammatio ⁊ aduſtio tūc cura
eius eſt cum ſuccis infrigidantibus in quibus poſi-
tum ſit aliquid thuris ⁊ opij. In facto autem a
percuſſione aut caſu opoꝛtet vt fiat phlobotomia et
aſſumatur membꝛum cum infrigidantibus repcuſ
ſiuis abſqꝫ ſtipticitate vehementi quare doloꝛem ſa
ciant: immo ſit cum eis virtus lenitiua ſicut ſunt oli
ue ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ ſimilia. deinde poſt illud
adminiſtrentur mucilago altee ⁊ camemilla ⁊ ſimi-
lia. Et iterum: gummi pini ⁊ myrrha cum aqua fri-
gida: ⁊ ſe. lini confectum cum aqua frigida ⁊ butyꝝ
⁊ gluten alimbat equaliter.

C. x. de magnitudine teſticuloꝛum.

Ccidit teſticulis vt magnificentur non ſm ſe
mitam apoſtemationis. ſed ſm ſemitam im
pinguationis ⁊ teneritudinis ſicut accidit ma
millis.

C. xi. de cura.

Uratur cum medicinis infrigidantibus qui
bus curantur mamille virginum ſtantes vt n̄
cadant: ſicut eſt epithima cum hyuſquiamo
ni. ⁊ hyuſquiamo al. Et omne quod debilitat virtu
tem nutritiuam m ē fricatura plumbi confricati ad in
uicem cuꝫ aqua coꝛiandri humidi: ⁊ confricatio co
tis ⁊ lapidis molendini. Et de illis que conferūt ad
illud ⁊ temperant ipſam ē vt aſſiduetur iniectio ſam
bacini in virgam.

C. xij. de eleuatione teſticuli ex parte ei⁹.

Uandoqꝫ accidit teſticulo vt coꝛrugetur ⁊ mi
noꝛetur pꝛopter dominium coplonis ffe et
debilitatem. Et qn̄ꝫ occultatur ⁊ eleuatur ad
mirach ventris ita vt difficultas fiat vrine ⁊ doloꝛ fi
at cum mingitur ⁊ accidit diſtillatio eius.

Cap. xiij. de cura.

Uretur cū vnctionibus ⁊ empſis calefacienti
bus cōfoꝛtātibus attractiuis que diximus in
capſo erectionis. Et qn̄ occultaſ ⁊ fugit: tunc
cura eſt aſſiduatio balneationū ⁊ tinaꝝ continuarū.
Et qn̄ꝫ eſt neceſſariū ſm ꝙ ſcripſerunt antiqui vt in
tromittant opium i virgam ⁊ ſuffletur donec coꝛp⁹
eius ſubtilietur ⁊ deſcendat teſticulus.

C. xiiij. de varicibus oſſei ⁊ duritiei eius.

Uandoqꝫ appent ſup oſſeū ⁊ q̄ ſequiſ ipꝫ va
rices inuolute pluries: i qbus cuꝫ coartatur ven
toſitas frequēs ſit inflatio ſup eas ⁊ multoti-
ens generaſ ſup eas apa duꝝ qd̄ ē de genere apatuꝫ
ffoꝝ. Et plm qdē accidit in latere ſiniſtro pp debilita
tē ipſi⁹: qm̄ hꝫ venā additā ad quā effūdūſ materie

Capitulum. xv. de cura.

Ura eius eſt cura apatum duroꝛum.

C. xvi. de mollificatione oſſei.

Uandoqꝫ pꝛolongatur oſſeū ⁊ mollificatur
pꝛolongando ⁊ ſit in eo res feda.

C. xvij. de cura.

Poꝛtet vt eius embꝛocatio aſſiduetur cum i
frigidantib⁹ ſtipticitatem facientibus ⁊ empſe
ſtreſ cum eis ⁊ minoꝛetur coitus. Et de me-
dicis ſunt qdam qui icidunt partem oſſei ⁊ ſuperflui
tatem ipius ⁊ ſumunt reſiduum vt equetur eius quā
titas. Sed melius eſt ⁊ magis conſeruatur vt ſuatur
in pꝛimis: deinde abſcindatur ſuperfluum.

C. xviij. de ramice ⁊ ruptura.

Io poſtpoſui ramici ⁊ rupture capſm i quo
inuenienſ in fine tractatuum qui ſunt huius
libꝛi tertij.

C. xix. de coꝛrugatione teſticuloꝛum.

It illud eū frigoꝛis vehemētis: aut caſu vir
tutis accidentis i ſignis malis hītibus egritu
dines acutas ⁊ ego dicam ea illic.

C. xx. de vlceribus teſticuloꝛum ⁊ virge i locis ani.

Um vlcera accidunt i iſtis locis ſūt mala am
bulatiua: qm̄ mēbꝛa iſta ſūt ſꝫ formā ad quo
rū ptes feſtinat putrefactio qm̄ ſunt pꝛotecta
ab aere ⁊ declinia ad caliditatē ⁊ humiditatem: ⁊ ap
pꝛoximāt meatib⁹ ſupfluitatū ⁊ aſſimulanſ quodam
modo vlcerib⁹ viſceꝝ ⁊ oꝛis. Et coꝝ deterioꝛa ſunt il
la que ſiunt i lacerto q eſt i radice virge ⁊ in ano. Et
illud ē qm̄ indigent exiccatiōe foꝛti ⁊ ſenſuſ coꝝ cū
hoc ē vehemens. Et foꝛtaſſe neceſſariū ē abſcidere
virgaꝫ ipam cū ſup ipſam putreſcūt vlcera ⁊ pambu-
lant. Cap. xxi. de cura.

Lcera q̄ ſūt ſup caput virge idigent eis q̄ ſūt
vehemētioꝛis exiccatiōis q̄ ſint ea qb⁹ idi-
gēt facta ſup pꝛeputiuꝫ ⁊ cuteꝫ eꝰ: qm̄ caput vir
ge eſt vehemētioꝛis ſiccitatis i ꝯplone ſua. Et iſta vl
cera aut ſunt recentia: aut ſunt antiqua. Et de eis ſūt
que ſunt maligna. Et recentibus qdeꝫ nō eſt res me
lioꝛ q̄ aloes: ⁊ aſſumanſ aloes plumbum vſtum et
climia ablūta cum vino ⁊ tutia. ⁊ appꝛoximant illi
margarite: ⁊ vene aduſte ⁊ ſūt mirabiles in hoc. Et
cinis ouoꝝ ⁊ tutia pulueriꝫati ⁊ epithimati cū aqua
ffa. Si aūt ſūt humidioꝛa illis ⁊ iā faciūt pus idigēt
eis q̄ ſūt foꝛtioꝛa ſicut es vſtum ⁊ coꝛtices arboꝛis pini
hn̄tis grana pua aduſti. Et ſi idigēt generatiōe carnis
miſceanſ cuꝫ eis thus. Medicamē expertum ad ea que
idigent exiccatiōe vehemēti cū icarnatiōe. R. tutie ⁊
aloes ⁊ ſarcocolle ⁊ thuris ⁊ ſedenigi ⁊ coꝛticis me-

dianſ algarab aduſti ⁊ aluminis iameni ⁊ attrimēti
aduſti ⁊ gallaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ acatie oium añ: ptes
equales: ⁊ floris eris ptem.i.ʒ.⁊ capitum granatorū
etiaʒ acetoſoꝝ ptē.i.fiat ex eis vnguētū cū oleo roſ.
Diſcriptio alia: ſcoria ferri plumbū vſtū ſan.draco
charte ꝯbuſte ⁊ alumē ꝯbuſtū ſumāt cū oleo roſ.fiat
ex eis emplꝫ aut vnguētū aut troc. Et ſi fuerit antiq̄
ponāt in eis thus ⁊ minium eius ⁊ aloes ſm ptes
equales. ꝙ ſi illic fuerit corroſio tunc ex eis que con
ferunt illi eſt vt ſumanſ cinis capilloꝝ hoīs ⁊ anu-
den ⁊ lentes montane ⁊ fiant ex eis puluis ⁊ emplꝫ.
Et iteꝝ fortius illo: ſumanſ de vnoquoqꝫ duorum
arſēicoꝝ.vij.ptes ⁊ calcis nō extincte lapides.xx.⁊
acatie.xij.ptes: ꝯficiantur cum aceto ⁊ ſucco aleſſi-
us humidi ⁊ fiant trociſci in vmbra ⁊ adminiſtren
tur. Et fortius illo eſt illud qđ.℞.vtrūqꝫ arſenicum
⁊ acatiam ⁊ ſtaphiſagriam ⁊ cinerem aneti ⁊ piper
de quibus fiant trociſci. Si aūt maligna fiant et
denigrenſ tunc melius eſt vt pcīus abſcindatur lo
cus niger ⁊ cureſ cum vnguento generatiuo donec
generetur.

C.xxij.de vlceribus interioribus virge.

Curatio illius ē curatio vlcerū veſice. Et qñqꝫ
neceſſaria ſunt ea que ſunt ſicut medicamen
de chartis cōbuſtis ⁊ alumine aduſto ⁊ cli
mia abluta poſt ꝯbuſtionem. Et de corticibus arbo
ris pini minoris ſcedenegi iure de qbus fiant troc.
⁊ adminiſtrentur i iniectorio.

Cap.xxiij.de fricatione in virga.

It ex mā calia effuſa ad ipam ⁊ ſudore acuto
reſudante ex partibus eius quare facit ipam
fricari.

Cap.xxiiij.de cura.

Expellaſ humor cū phlomia ⁊ ſolone vētris
Deinde ſumaſ acatie ⁊ memithe amboꝝ añ.
ʒ.i.ſalis āmoniaci aloes añ.ſextā.ʒ.i.croci.
xij.ʒ.i.⁊ q̄ntū ſunt oia vſnen teranſ oia ⁊ cribellent ⁊
ꝯficianſ cū oleo ſambacino: ē enim mirabile. Et qñz
ſedaſ ſi liniant deſup in balneo acetū ⁊ oleū roſ. et
ſint in ipo nitrum ⁊ alumē. Et ſi eſt ſra ponaſ i ipo
aliqd de ſtaphiſagria: ⁊ cū egrediſ ex balneo liniaſ
ex albumine oui cū melle. Et ſi nō cōfert aliqd ⁊ iaʒ
facta fuerit phlomia ⁊ eūo tūc fiat vētoſatio ab inte-
riore pte coxe ⁊ in pximo illius loci: aut mittantur
ſuper ipam ſanguiſuge.

Cap.xxv.de apatibus virge calidis.

Curatōes eoꝝ ſunt prime curatōibus apoſte
matū teſticuloꝝ caloꝝ: ſed ſunt magis toilerā
tia ſtiptica i pricipio rei. Et de deſcriptionib⁹
eoꝝ ſibi pprijs ē hec. Cortices granoꝝ ⁊ roſe ſicce ⁊
lente decoquātur i aqua: ⁊ cū i decoctiōe diſſoluunſ
terantur cum oleo roſ.⁊ adminiſtrentur. Et iteruʒ
chimolea cum aqua ſolatri ⁊ ſilr bolum armenuʒ ⁊
lentes ⁊ folia alkakingi.

Cap.xxvi.de apatibus virge frigidis.

Ermo de eis ē prim⁹ ſermoni de apatibus
teſticuloꝝ ⁊ multiplicanſ in diſpōne caceſie
⁊ hydropiſis. Et de illis que expta ſunt ad ea

eſt illud qđ.℞.oſſa dactiloꝝ partes.ij.alteę ptem.i.
⁊ ꝯterant cū aceto ⁊ empleſtur cū eo. Et medicamen
aſſumptū ex furfure ⁊ āmoniaco pdictum in.c.apa
tis i teſticulis.eſt medicamē magis conueniens lo-
cis illis ⁊ in virga qñ apatur apate duro.

Cap.xxvij de cura ragadiaꝝ virge.

Curenſ cura ragadiaꝝ ani. Et de illis quorū
iuuamentū ppinquū eſt: ē vt ſumanſ chimo
lea ⁊ tutia ⁊ alcāna cōtrita ⁊ dragagantū ⁊ fi
at ex eis ⁊ ex cera ⁊ vitellis ouoꝝ vnguentū.

Cap.xxviij.de dolore virge.

Cadit dolor virge ex cauſis diuerſis. Et mul
totiēs accit a retētione vrine quam cliſteria le
nia ſanant ⁊ vt ſit cōtentus aqua ordei cuʒ iu
leb: ⁊ nō approximet feminib⁹ vt nō deſcendāt ſup-
fluitates. Deiñ poſt cliſterie fiat vaporatio in circui
tu pectinis ⁊ virgetante q̄ntitatis vt leniaſ cutis ⁊ fū
datur deſuper aqua tepida ⁊ liniaſ cum violis.

Cap.xxix.de verrucis ſuper virgam.

Incidantur ⁊ ponaſ deſuper medicamen re-
tinens ſanguinem ⁊ curentur cura reliquarū
verrucarum.

Cap.xxx.de cura bothor ⁊ ſimilium moro ⁊ car
nis orte ⁊ addite ſuper iſtas partes.

Amantur baurac aduſtum ⁊ cinis ligni vitis
terantur cum aqua bene ⁊ ponantur ſuper
morum ⁊ que ei ſimilantur. Et quando non
valent incidatur ⁊ puluerizetur deſuper attrimentū
⁊ arſenicum. ⁊ ſi fuerit deterius illo non erit excuſa-
tio quin cauterizetur.

Cap.xxxi.de corroſione virge.

Emficatur virga cum lenitiuis ex oleis ſicut
ſiſamio ⁊ oleo narciſcino. ⁊ adipibus ſubtili-
bus notis ſicut adeps galline ⁊ anatis ⁊ me-
dulle crurium vaccarum ⁊ ceruorum ⁊ cera ⁊ reſina
in balneo ⁊ ſine balneo. Et cliſtere ſiat ex hoc gene
re cum iniectionibus ⁊ fiant colyria ⁊ ponatur de-
ſuper aliquid ⁊ fiat vt equetur.

Fen.xxi.de membris generationis in mulieri
bus tres continens tractatus.

Tractatus primus de radicibus ⁊ principijs ⁊ cō
ceptione ⁊ partu.

C.i.de anatomia matricis.

Ico ꝙ iſtrumētū generatiōis mu
lieris ē matrix ⁊ eſt in radice crea-
tionis ſimilis iſtrumento genera-
tionis quod ē in viris ⁊ eſt virga
⁊ que cum ea ſunt. Sed vnuʒ eoꝝ
eſt cōpletū pcedens ad exteriora:
⁊ alterū eſt diminutū retentū in īte-
rioribus ⁊ eſt quaſi ꝯuerſum iſtrumentum virorum
Eſt eni quaſi oſſeum ſiphac matricis ⁊ quaſi virga
collum matricis: ⁊ duo oua mulieribus ſicut viris.
Verū ipa i viris ſunt magna apparentia exteri⁹ elō
gata ad rotunditatē tendētia. Et mulierib⁹ ſūt par
ua rotūda tēdentia ad vehementiā cōpreſſionis la-
titudinalis intrinſecaſ vulua poſita a duobus lateri-
bus eius i omni latere pfunditatis cuius exiſtit vtrūʒ

diſtincta quoꝝ vnūqđqꝫ approꝑatum eſt panniculo
que ambo ciſtis vna non aggregat. Et panniculus
cuiuſqꝫ amborū eſt neruoſus. Et ſicut viri hñt vaſa
ſpmatis iter ouū ⁊ cūorium radicis v ge. Silr mulie
res hñt vaſa ſpmatis duos teſticulos ⁊ iter id qđ ex-
pellit ad iteriora matricis. Veꝝ illa q̄ ſūt viroꝝ icipi
unt ab ouo ⁊ eleuanſ ad ſupiora ⁊ cadūt i foramina
ex qbus deſcēdit cooptorium oui cuſtodita ⁊ prot e
cta: deīde ſperguntur deſcēdēdo trāſuerſa expanſa
hñtia iuolutiones. ⁊ ꝯpletur i eo qđ ē iter ipſa digō
ſpmatis donec redeat ⁊ expellaſ ad meatū q ē i radi
ce virge a duobus lateribus. ⁊ i pxio eius eſt illud
qđ expellit ad ipm etiā extremitas colli veſice ⁊ ē lō
gū i viris: breue i mulieribus. In mulieribus vo ex
tēditur qđ ē iter duo oua ad ambo ilia ſicut duo cor
nua arcuata icedētia ad duo emulctoria quoꝝ duo
extrema continuanſ cuʒ duob⁹ iguib⁹. ⁊ tendūtur
vt corda pp coitū equantia collū matricis ad recipi
endū ita ꝙ trahunt ipm ad duo latera quare dilata
tur ⁊ aperitur ⁊ deglutit ſpma. Et ipa ambo ſūt bre
uiora q̄ʒ duo iactores ſibi ſilēs i viro. Et diuerſificā-
tur i hoc ꝙ vaſa ſpermatis i mulieribus cōtinuātur
cū duobus ouis: ⁊ penetrat i duobus additamētis q̄
ſunt vt duo cornua qdam oriens ex vnoquoqꝫ ouo
qđ expellit ſperma ad vas ⁊ noiantur duo expulſo-
ria ſpmatis. ⁊ non continuātur vaſa ſpermatis i mu
lieribus cum duobus ouis niſi qm mēbra ſperma-
tis i mulieribus ppiqua ſūt i lenitate duobus ouis
⁊ non fuit neceſſariū idurare ea ⁊ idurare pāniculoſ
amborū qm ipa ſunt i cauea: quare nō idigent p-
tectione longiqua. In viris vero non fuit bona con
tinuatio eoꝝ cū duob⁹ ouis ⁊ non permiſcētur eis
ambobus. Nam ſi fieret illud noceret eis ambob⁹
cū tēderenſ vt corda pter duritiē amboꝝ: imo po
ſitū ē iter ambo mediū qđ noiatur andros.i.expul
ſoriū apud medicos ad iteriora eius. Et itra matri
cē ē extremitas rotūda neruoſa in cuius medio ē q̄ſi
ſemita: ⁊ ſup ipſam ſūt additamēta pluria icedētia.
Et matrix qdem creata eſt habēs venas plurias ra-
mificatas ex venis quas diximus vt ſit illic ſubſten-
tatio embryonis. Et ſit ſupfluitatibus mēſtruis pci
pitatio: ⁊ ligatur matrix cū dorſo ligamētis fortib⁹
pluribus ⁊ ad ptē ſuminis ⁊ veſice ⁊ oſſi lato ⁊ eis q̄
ſequūtur ipam ſed ſūt laxa. Et de ligamētis ei⁹ ſunt
q̄dam qbus ꝯtinuaſ ex neruis ⁊ vēis predictis i ana
tomia neruoꝝ ⁊ venaꝝ. Et facta ē ex ſubſtātia neruo
ſa vt extendatur apud collectionē ⁊ vt ꝯgregetur ad
q̄ntitatem paruā apud ptū ⁊ nō cōpletur eius con-
cauites niſi cū cōplemēto augmenti: ſicut mamilla-
rū q̄ntitas nō ꝯpletur niſi cū cōplemēto qm ante il
lud eſt vana ⁊ nō eſt neceſſaria. ⁊ pp illud matrix in
puellis ē minor veſicis plm. ⁊ hꝫ i oīb⁹ duas cōca-
uitates ⁊ i alijs ꝯ cauitates ſm numeꝝ papillaꝝ ma
millaꝝ. Et loc⁹ e⁹ ē p⁹ veſicā ⁊ ſupfluit ſup eā deſup
ſicut ſupfluit veſica ſup eā deintus. ⁊ i anteriorib⁹
ſūt ineſtiua vt ſit ei a duob⁹ lateribus ſuſtēaculuʒ ⁊
ſtatus lenis ⁊ ſit i tutela. ⁊ nō ē itētio pma i hoc ve-
niēs ad matricē ipſā: imo ad embryonē. Et ipa qđ

occupat qđ ē inter ppiquitatē vmbilici vſqꝫ ad po
ſtremū meatū vulue ⁊ ē eius collū. Et lōgitudo ei⁹
equalis i mulieribus ē iter.vi.digitos vſqꝫ ad.xi.⁊ i
gitos ⁊ qđ ē inter illud. Et qñʒ abbreuiatur ⁊ plō
gatur p vſuʒ coitus ⁊ diminutionē eius. Et qñʒ aſſimi
latur q̄ntitas eius figure quantitatis eius qui con-
ſuetus eſt eius concubitu ⁊ appropinquat illi longi
tudo matricis ipſi⁹. Et quandoqꝫ tāgit iteſtina ſu-
periora. Et creata ē matrix cū duab⁹ tunicis quaꝝ
itriſeca ppiquior ē ad hoc vt ſit venoſa ⁊ aſperitas
eius ſilr. Et orificia haꝝ venaꝝ q̄ ſigunſ i matrice no
minanſ foramia matricis ⁊ eis cōtinuanſ panniculi
embryonis ⁊ ex eis currit ſan.mēſtruus: ⁊ ex eis nu
triſ embryon: ⁊ exterior haꝝ duaꝝ ppigor ē ad hoc
vt ſit neruoſa: ⁊ vnaqueqꝫ illaꝝ tunicaꝝ ꝯſtrigit ⁊ di
lataſ cū pparatōe ſuaꝝ naturaꝝ. Et tunica qdē extri
ſeca pura ē vna ⁊ itriſeca ē ſicut diuiſa i duas diuiſio
nes q̄ſi diſtictas nō ſicut ꝯſolidatas: ita ꝙ ſi excoria
reſ tunica exterior eaꝝ duaꝝ excoriareſ quaſi a dua-
b⁹ matricib⁹ qb⁹ eſſet collū vnū nō ſicut a matrice
vna ⁊ iueniūſ ſpēs villoꝝ oēs i tūica itrinſeca. ⁊ ma-
trix pterea igroſſaſ ⁊ iſpiſſaſ q̄ſi ipſa ipiguet: ⁊ illud
ē i hora mēſtruoꝝ. Deīde cū purgaſ extenuaſ ⁊ exſic
caſ ⁊ ipſa iteꝝ attenuaſ cū magnitudie embryōis: ⁊ e⁹
dilatatio ē ſꝫ dilatatōꝫ corporis embryōis: ⁊ cū coiſ
cū muliere expellit matrix ad os matricis quaſi pce
dens deſiderādo attrahere ſpma p ſui nām. ⁊ cū di-
caſ matrix neruoſa nō itelligiſ p illud qđ ei⁹ creatio
ſit ex neruis cerebri: imo ꝙ creatio ſit ex ſubſtātia ſilī
neruis alba pnata ſan. vūcoſa extēſiua ⁊ nō aduerni
unt ei ex cerebro niſi nerui pauci qb⁹ ſentit. ⁊ ſi eſſet
vehemēti⁹ neruoſa vehemēti⁹ cōmunicaret cerebro:
Et collū qdē matricis lacertoſe carnis ē q̄ſi ipſuʒ ſit
cartilagioſuʒ ⁊ q̄ſi ruga ſup rugā cui addit piguedo
duritiē ⁊ cartilaginoſitatē. Et ipregnatō iteruʒ i ho-
ra ipregnatōis ⁊ i ea ē meatus oppoſitus ori matri-
cis extriſeco ex quo deglutit ſpma ⁊ expellit mēſtrua
⁊ parit fetū. Et ſit i diſpoſitione conceptiōis i ſūmo
cōſtrictionis quā forſaſſe non igreditur extremitas
acus. Deīde dilataſ pcepto dei excelſi ⁊ egreditur ex
ea fetus. Meatui autē vrie i ea eſt locus alius ⁊ ē p
piquior ori matricis ab eo qđ ſequiſ ſupremuʒ eiuſ.
Et de mulierib⁹ ē cui⁹ matricis colluʒ redit ad ſini-
ſtruʒ. ⁊ de eis ē cui⁹ ē ad dextrum. ⁊ ante violatiōʒ
puelle virgis ſunt i ore matricis pāniculi contexti ex
venis ⁊ ligamētis ſubtilib⁹ valde ortis ex oī mēbro
ei⁹ qđ deſtruit violator ⁊ currit qđ i eis ex ſan.eſt.

De generatione embryonis. Cap.ij.

Cum matrix colligit ſup ſpma tūc pma diſpo-
ſitionū q̄ aduenit illic eſt ſpumoſitas ſperma
tis. ⁊ ē ex operatione virtutis formatiue. Et
veritas q̄dꝫ diſpoſitionis ipſius ſpumoſitatis eſt
ex hoc ꝙ virtus iformatiua mouet illud qđ ē i ſper-
mate ex ſpiritu animali naturali ⁊ vitali ad mineraʒ
vniuſcuiuſqꝫ eoruʒ i qua figiſ. Et creaſ illud mēbruʒ
ex eo ſm moduʒ queʒ expoſuim⁹ ⁊ declarauimus
i libro pncipiorum. ⁊ propter illud reperitur exſufla-
tio tota ipelli ad mediū humiditatis vt ppareſ locuſ

cordis: deinde ſiunt a latere eius dextro ⁊ a latere eiꝰ
ſupremo due veſice quaſi ramificate ab eo tangen-
tes ipſum uſqꝫ ad horam: deinde parantur ab eo ⁊
diſcernuntur ⁊ ſit prima illud ex quo creatur cor. ⁊ a
dextra illud ex quo creatur epar ⁊ impletur alia ſan
guine ad albedinem decliui. Et penetrat ad exterio-
rem partem humiditatis ſparſe poſt duas veſicas
ventoſitas inundans eam vt recipiat propter eam re
ſtaurationem ex matrice ⁊ ex ſpiritu ⁊ ex ſan. ⁊ creat
vmbilicus: ⁊ qđ primo creatur tunc eſt panniculus.
Veruntamen veſice cordis ⁊ epatis ⁊ cerebri creatio
nem vmbilici precedunt: Quis complementum ho
rum trium poſtponatur a complemento ſubſtantie
vmbilici. ⁊ hoc quidem iam verificauimus ⁊ decla-
rauimus diuerſitatem in eo in libro principiorū ſciē
tie naturalis. Et cū ſperma figitur ⁊ ſpumat ⁊ pene
trat ſpuma ad profundū. ſ. veſicaꝫ cordis generat pan
niculꝰ ex hoc ꝙ ſperma muliebre mouꝫ ſpma ma-
ſculinū ⁊ ē ſeparatꝰ. deide nō ſuſpēdit a matrice niſi
cū foraminibus propter attractionem nutrimenti. Et
embryon quidem non nutritur cum hoc panniculo
niſi duꝫ panniculus i ea ⁊ nutrimēti parū eſt neceſſa
rium. Cum autem induratur tunc ſit cibatio per il-
lud quod generatur in poris eius ex meatibus ma-
nifeſtis venoſis. deinde diuiditur poſt ſpacium i pan
niculos. Et veritas qdem eſt ꝙ primum membrum
qđ creatur eſt cor: Quis de Hyp. dicatur ꝙ dixit ꝙ
primum qđ generatur eſt cerebrum ⁊ oculi ſm ꝙ teſti
ficatur illud diſpoſitio pullorꝫ oui. Cor vero non ē i
primis cum creatur in omni re apparens manifeſtū.
⁊ ſequūtur capitula poſt in qbus dixit ꝙ rectius eſt
vt ſit primum qđ creatur epar: qm̄ prima operatio cor
poris eſt nutrimentum quaſi ſit res ſm appetituꝫ eꝰ
⁊ deſideriuꝫ ipſius. Et ſermo iſte oſtenditur eſſe cor
ruptus ex via experimenti. qm̄ ſtudioſi i hac re non
teſtificantur rem eſſe niſi ꝙ exiſtimauit omnino ex
ratiocinatione. Et eſt qm̄ ſi res ē ſm ꝙ ipſe exiſtimat
ꝙ creatur in primis illud cuius operatio in primis per
mittenda eſt cum ab eo non fiat nutrimentum: tunc
ſciat ꝙ non nutritur membrum animalis i quo non
eſt ſuſtentatio vite cum calore naturali. Cuꝫ ergo ita
ſit: neceſſe eſt vt creetur membrum a quo procedit ca
lor naturalis ⁊ ſpiritus vitalis ante creationem nu-
trientis ipſum. Et virtus informatiua non īdiget i di-
ſpoſitione formationis nutrimento dū non accidit
reſolutio ſenſibilis ſenſibile faciens nocumentum:
quare ſit neceſſariuꝫ reſtauratione eius ⁊ ſit neceſſari
us ſpiritus vitalis ⁊ calor animalis vt erigatur eo.
Qđ ſi dixerit ꝙ ꝯprehēſio iformatiue ē ex pte mr̄is
tunc ſilr ⁊ virtus nutritiua aſſociata virtuti informa
tiue generate eſt ex parte patris. Qualiter ergo erit
ꝙ illa magis antecedat i modis ſuis: ⁊ hec diſpoſi-
tio alia ſit iuenta i embryone ſanguineo i ſiphac ⁊ ex
tenſio eius in ſiphac ſit extenſio aliqua. Et in hac di-
ſpoſitione illa que de veſicis eſt ſanguinea conuertit
ad ſanguineitatem ⁊ conuertitur vmbilicus ad for-
mam vmbilici ſenſibiliter: ⁊ recipiunt diſpoſitiones
conuerſionē ſpmatis ad conceptionē: ⁊ quedaꝫ earꝫ

ad ſoliditatem: ⁊ illic membris principalibus iaꝫ ap
paret ipreſſio ſenſibilis ⁊ quantitas ſenſibilis: ⁊ que
dam earum conuerſionem ad hoc vt compleatur
creatio cordis ⁊ mēbrorūꝫ primorꝫ ⁊ incipiunt ſepa
rari ab inuicem: ⁊ inter ea ſunt meatus ſupremi ⁊
ſunt extremitates iam lineate: ſed non ſeparantur in
tegre vaſa eius deide ad hoc vt fiant extremitates. ⁊
vnicuiqꝫ conuerſioni aut duabus conuerſionibus
ſimul eſt ſpaciū ſuper quod ſtatur ⁊ non eſt illud de
illis que non diuerſificantur in hoc. Nam diuerſi-
ficatur i maſculis ⁊ mulieribus embryonū ⁊ ſunt in
mulieribus tardiores ⁊ non ſignificant experimen
tum ⁊ probatio i hoc: quoniaꝫ iter ea ambo i verita
te non ē diuerſitas. Vnūqnodqꝫ. n. eorꝫ non indicat
niſi per illud ſuper qđ preterijt res ſm experientiam
eius. Et non eſt impoſſibile ꝙ ſit illud qđ expertum
eſt in fine cadens ſꝫ illud qđ ei diuerſificatur. In to
to eniꝫ illo eſt qđ eſt plurimū proculdubio ⁊ pluſ ē
in eo quod generatur plus. Et ſpacium quidem ſpu
me eſt. vi. dierum aut. vij. ⁊ in his diebus format in
formatiua in embryone non petēdo aliquid ex ma-
trice: ⁊ poſt illud appetit. ⁊ iceptio lineaꝫ ⁊ puncto-
rum eſt tribus alijs diebus poſt illud. ⁊ ſunt. ix. dies
ex principio. Et quādoqꝫ ſit anteceſſio die vno aut
poſtponitur die vno: deinde poſt. vi. dies alios ⁊ ſit
xv. a ꝯceptione penetrat ſanguineitas in toto ⁊ ſit il-
lud vnde creatur. Et quādoqꝫ ātecedit die vno aut
duobꝰ. ⁊ xij. ⁊ diebus poſt illud ſit humiditas caro
⁊ iam diſcernūtur fruſta carnis ⁊ diſcernūtur mem
bra tria manifeſte. ⁊ iaꝫ ſeparantur alia a cōtactu ali
orūꝫ ⁊ extenditur humiditas nuche. ⁊ qꝫ poſtpo-
nitur aut antecedit duobꝰ diebus aut tribus: deide
poſt. ix. dies ſeparatur caput ab humeris ⁊ extremi
tates a lateribus ⁊ ventre vt diſcernat ſenſus in qui-
buſdam eorum ⁊ occultetur in quibuſdam eorꝫ ita
vt ſentiat poſt illud. iiij. diebus completis. xl. diebꝰ
⁊ poſtponitur raro vſqꝫ ad. xlv. dies ⁊ minus i hoc
eſt vſqꝫ ad. xxxv. dies. Et dicitur in doctrinis primis
ꝙ quando poſt. xl. dies ſcinditur abortum ⁊ ponit
in aqua frigida apparet res parua diſcretaꝫ extremita
tum. Et maſculus eſt velocior in illo toto ꝙ̄ femina
Videtur enim ꝙ ſit minus ſpacium formationis ma
ſculorū. xxx. dies. ⁊ minus parturitionis eſt medietas
anni ⁊ qđ dicemus in proximo. Determinatio autē
diſpoſitionis maſculi ⁊ femine in diſtinctione ſpacij
eſt res quaꝫ quedaꝫ pars medicorꝫ indicat audacter
⁊ ſtulte. primuꝫ eni īuenit ſperma reſpirans reſpiraret
⁊ primuꝫ quod agit informatiua eſt ꝙ aggregat calo
rem innatum: deinde exitus ⁊ meatus: deinde poſt
illud incipit nutritiua operari. Et apud quoſdā em
bryon iam reſpirat ex ore: deinde reſpirat cuꝫ eo ma
iori reſpiratione cum completur in matrice: ſed nō
eſt ſuper illud ſignificatio. ⁊ apud quoſdaꝫ cū ſuper
uenit formationi embryonis duplum eius in quo
formatur mouetur ⁊ ſuperuenit motui duplum eius
i quo mouetur naſcitur ita vt ſit ſpacij qđ eſt a prima
inceptione conceptionis vſqꝫ ad motum triplum: ⁊
leuitas accidit cum motu ſenſus. Et dicitur ꝙ ſpacium

plus equale medium ad formationeꝫ eius eſt. xxxv.
dierum ⁊ mouetur in. lxx. diebus ⁊ naſcitur in. cc. ⁊
x. diebus: ⁊ illud eſt. vij. menſes ⁊ antecedit diebus
aliquot. Et quandoqꝫ poſtponitur: qm̄ fortaſſe ca-
dit i. xxxv. diebꝰ raritas ⁊ multiplicatur i duplatōe
Et quādoqꝫ eſt illud quod eſt plus. lxv. dierꝫ ⁊ mo-
uetur i. xc. diebus ⁊ naſcitur in. cclxx. ⁊ illud eſt. ix.
menſes. Et quandoqꝫ cadit i hoc iterum diuerſitas
in diebus ſicut dictum eſt. Et natus in. viij. menſibꝰ
Quis ſit iam completus tamen plurimum indiciuꝫ
eius eſt vt non viuat ſm ꝙ faciam te ſcire poſt Et ip
ſe quidem non iam integre completur niſi ſm pro-
portionem predictam ⁊ naſcitur apud ꝯplementuꝫ
ſuū. Eſt eniꝫ ſpaciuꝫ. xl. dieruꝫ: deide. lxxx. dierum
deide. cc. ⁊ xl. dierꝫ ⁊ minoratur ⁊ additur ſm ꝙ ſci
uiſti. ⁊ dixerūt non inuenitur i abortu maſculꝰ cō
pletus ante. xxx. dies: et femia que cōpleatur an̄. xl.
dies. Et dixerūt ꝙ natū in. vij. menſe ingreditur vir
tus ꝯparationis cū hoc ꝙ ſuperueniunt natiuitati eiꝰ
ſeptē mēſes ⁊ natuꝫ in. ix. menſibꝰ ⁊ natuꝫ poſt decē
menſes. Et nos aſſeremus in ſpacijs ipregnatiōis
⁊ partꝰ capl̄m in tractatu qui ſeqtur hunc tractatū
Et ſcias ꝙ ſan. menſtruus in pregnāte diuidit in
tres ptes. ſ. ptē que ꝯuertitur in nutrimētū: ⁊ ptem
que eleuat ad mamillas: ⁊ ptē q̄ eſt ſupfluitas ſtās
vſquequo veniat hora ⁊ expellatur. Amplius fetꝰ
ꝯtinet tribꝰ pānicu lis. ſ. ſecūdina q̄ eſt pāniculꝰ cō
prehēdēs ipſū in quo ꝯtexūtur vene ex trāſuerſo
cuiꝰ pulſatiles diuidūtur in duas venas: ⁊ eiꝰ quie
te in venā vnā ⁊ noiat biles ⁊ eſt inolutꝰ: ⁊ effūdit
ad ipſū vrina fetꝰ. ⁊ tertio q dicit abgas ⁊ ē pfūda
tio ſudoris. Et nō eſt neceſſariū vas aliud ſupflui-
tati egeſtiōis cū ſit illud ex quo nutrit ſubtile i quo
nō eſt durities neqꝫ fex. ⁊ neqꝫ ſepat niſi aqnoſitas
vrine aut ſudor. Et de pāniculꝰ qui ei ē ꝓpinquior ē
pāniculꝰ tertiꝰ ⁊ ē ſubtilior eorꝫ ut aggreget humidi-
tatē reſudātē ex embryone. ⁊ i retētiōe illiꝰ totiꝰ humi
ditatis ē iuuamētū ut nō pmittet ſup ipſū ⁊ ſup ma
tricē. Et ſilr i elōgatiōe eiꝰ qđ ē int vmbilicū ⁊ ma
tricē. pāniculꝰ eni durꝰ ledit eū ſuo tactu ſic ledun
tur propter tāgentia ea que ſunt in cute propinqui
tatis de illis q̄ naſcūtur ſup vlcera qn̄ nondū ſint fir
ma. Pāniculus autē qui ſeqtur hunc ad exteriora
eſt innolutus: qm̄ eſt ſilis inuolutōibꝰ ad quāqui-
dem penetrat ex vmbilico effuſoriū vrine ⁊ non ex
virga: qm̄ virge meatꝰ eſt ꝯſtrictus ⁊ continet lacer-
tus prepoſitus qui ſoluit cū volūtate ⁊ ſunt vſqꝫ ad
finē eiꝰ anfractus. ⁊ hora huiꝰ vſus eſt hora ptus ⁊
ꝯuerſionis. Hoc autē eſt ampliū directi introitus: ⁊
poſita fuit vrine pfundatio propria: qm̄ ſi obuiaret
corpori nō tolleraret eam corpus propter mordica
tionē ⁊ acuitatē ſuam: ⁊ illud in ea manifeſtum eſt.
et differentia quidē inter eam ⁊ humiditatē ſudoris
in odore ⁊ rubedīe coloris manifeſta eſt. ⁊ ſi obuia
ret iterꝫ ſecūdine fortaſſe corrūperet illud ſup qđ in-
ſtentaretur. Et vene quidē ſecundine habēt duas
tunicas ſubtiles ⁊ texuntur in eo qđ eſt inter eas ve
nec ⁊ puenit vnūquodque genus earꝫ ad duas ve-
nas. ſ. arteriam ⁊ quietam. Vene autē quiete cum in

grediuntur abbreuiant ſpacium ad epar: Tre ſiunt
vena vna vt ſit ſalubriꝰ ⁊ penetrat ad gibboſitatem
epatis vt euacuatio non cōprimat fel ex concauita-
te eiꝰ. Et i veritate hec vena nō orit niſi ex epate ⁊ de
ſcendit ad vmbilicū ex ſecundina ⁊ diſpartitur illic.
et ſiunt due vene ⁊ egrediūtur ⁊ mouentur ex ſecun
dina ad orificia venarū que ſunt in matrice. Et iſtis
quidem venis accidunt duo: quorꝫ vnum eſt ꝙ ipſe
ſunt apud orificia que ei obuiant tenuiores et ſunt
quaſi ſint extremitates ramorum: ⁊ iterum ipſe non
deſcendunt in primis niſi inde quoniam ipſe aſſu-
munt ſan. illinc: quare exiſtimatur ꝙ ille oriantur il
linc. Quod ſi conſideraueris amplitudinem fora-
minis faciet te exiſtimare ꝙ radix ſit ex epate. Et ſi
ꝯſideraueris conuerſionem ad ſanguineitatem fa-
ciet te exiſtimare ꝙ radix ſit ſecundina. Verum con
ſideratio prima eſt ꝯſideratio foraminis ⁊ meatus
Cōuerſiones vero ſūt ſicut inſtra ſuperficierū cō-
prehēdētiū foramen. Et ſimiliter arterie aggregant
ad arterias. ⁊ ſi acceperis pricipiū ex ſecūdina iue-
nis eas penetrātes ex vmbilico ad arterias magnas
que ſunt ſuper dorſum ſubſtētante ſuper veſicā ipe
ſunt mēbra propiquiora ad que poſſe eſt ut ipſe ligē
tur illic cū quibus ſunt ligate pāniculis laxis: dein
de ſunt penetrantes i arterias ſempiternas que nō
aperiuntur in aiali uſqꝫ in finē vite. Hec ē ergo ma
nifeſtatio ſermōis medicorꝫ in veritate. In verita-
te vero ſunt duo rami quorꝫ origo uera eſt ex arte-
rijs ⁊ ſm cōſideratōem predictā. Et dicūt medici ꝙ
nō cōuenit eis ambabus ut unirent aut extenderē
tur ad cor ꝓpter longitudinē ſpacij ⁊ inuentiōem
ſeparantiū: ⁊ propterea ꝙ appropinquat ſpacium
ambarū eis quibus cōtinuant non indiguerūt inn
ctione. ⁊ dicūt ꝙ propterea ꝙ arterie ⁊ vene pene-
trantes ex corde ⁊ pulmone in illa hora nō cōferūt
iuuamentum magnum in anhelitu: conuerſum eſt
earum iuuamentū ad nutrimentū quare factus eſt
vni earum ad aliam meatus qui opilatur apud p-
tum. Pulmo enim non eſt niſi rubeus in embryo
ne: quoniam non reſpirat illic: imo nutritur ſan-
guine rubeo ſubtili ⁊ non albificat ipſum niſi per-
mixtio aereitatis. Et dicunt medici ꝙ panniculus i
uolutus creatur ex ſpermate mulieris quod ē parꝫ
⁊ minus ſpermate viri: quare non fuit poſſibile vt
eſſet amplius. Factus eſt ergo longius ut continua
retur fetus cū inferiore parte matricis ⁊ coartatus
eſt ab humiditatibus omnibus quare non eſt ex-
cuſatio quin penetret ad ſudorē effuſoriū amplum
⁊ hoc eſt ex dictis eorum non in ſuo loco. Et cuꝫ
ad cor fetus antecedit complexio maſculina fluit i
omnia mēbra: ⁊ eſt cum maſculinitate ſua aſſimi-
latur patri ſuo. Et quandoqꝫ eſt cauſa maſcu
linitatis preter complexionē patris ſui. imo eſt ua-
cuitas matricis: aut ex cōplexione ſpermati accidē
te proprie: quapropter nō oportet ut cū ipſe aſſimi
latur pri in hoc ꝙ ē maſculus ꝙ ſit ei ſilis in reliqs
mēbris: imo qn̄qꝫ aſſimilat mr̄i. ⁊ aſſimilatio qdē
indiuidualis ſeqt figurā ⁊ maſculinitas non ſequit

figuram: imo complexionem. Et quandoqꝫ acci
dit cordi ſoli quaſi complexio patris que ſpargitur
i membra. Ex parte autem preparationis figuralis
eſt receptio materiei i extremitatibus declinis ad fi/
guram matris. ⁊ quandoqꝫ eſt iformatiua poteſ ad
hoc vt domineſ ſpermati ⁊ figuret ipm ex pte linea
tionis cum figura pma: ſed deficit ex parte comple/
xionis vt faciat ipm ſimile ei i complexione. Et dixe
runt quidam ſapientium ⁊ non ſunt elongati a iu/
dicio poſſibilitatis ꝙ de cauſis aſſimilationis eſt il
lud quod exemplificatur cum eſt diſpoſitio concep
tionis i mente mulieris aut viri ex forma hūana exē
plificatione firma. Cauſa autem i ſtaturiſ quandoqꝫ
eſt diminutio que eſt i ipſis propter materiam par/
uam i primis: aut propter paruitatem nutrimenti
apud creationem: aut propter paruitatem matricis
quare non iuenit fetus dilatationem i ea: ſicut acci/
dit fructibus qui ponuntur i formis cuꝫ ſint adhuc
immaturi quare non fit additio ſuper eos. Et cau
ſa quidem i geminis eſt multitudo ſpermatis ita vt
non ſpergatur ad duos ventres matricis ſperſione
replente totum ſecundum ſingularitatem: ⁊ quādo
qꝫ accidit propter diuerſitatem expulſiōis duarum
eiectionum quando peruenit illi diuerſitati motus
matricis i attractione. nam matrici apud attractio/
nem accidunt motus ſequentes: ſicut illi qui deglu/
tiunt bucellam poſt bucellā. ⁊ ſicut reſpirat piſcis emit
tendo reſpirationem poſt reſpirationem: quoniam
expelluntur ex eo ad profundum matricis impulſi/
ones: ⁊ eſt vnaqueque impulſio cum attractione ſp/
matis deſoris inquiſitio matricis ad aggregandum
inter duo ſpermata. ⁊ illud eſt res quam ſentit ille q
ex coeuntibus ſollicitus eſt. Et ſciunt illud ite/
rum ipſemet: ⁊ ille impulſiones ⁊ attractiones ſin/
gulares non ſunt pure: imo ſunt tremule quaſi vna
queqꝫ earum ſit compoſita ex motibus: ſed ipſe nō
complentur niſi apud numerum titilationum: imo
ſentitur poſt omnem ſummam titilationum quies
quedam. Deinde redit in quiete ſimili ei que eſt iter
eiectiones cum virga eiecit ſperma: ⁊ fit omnis viciſ
ſitudo ſecunda debilioris virtutis ⁊ minoris nume
rationis titilationum: ⁊ forſaſſe ſunt vices vltra tres
aut quattuor. Et propter illud multiplicatur delecta
tio ipſarum. Ipſe. n. delectantur ex motu ſpermatiſ
quod eſt in eis: ⁊ delectantur ex motu ſpermatis vi
ri in ore matricis earum deſcendendo ad ventrem
matricis: immo delectantur propter ipſum motuꝫ
qui accidit matrici. Et non verificatur ſmo dicen/
tis ꝙ earuꝫ delectatio ⁊ complementum non ſtant
niſi ſm deſcenſionem ſpermatis viri: ac ſi vir non
emitteret ſperma nō delectarenſ ipſe ſui ipſius ſpma
tis emiſſione. Et ꝙ ſi vir emittit ſperma ⁊ matrici ea
rum non accidant motus iſti: ⁊ non quieſcant ex eis
tunc ipſe inueniunt delectationem a delectatiōe par
ua: cuius ſimile eſt etiam viris ante motum ſperma
tis ipſoꝝ ſimilis fricationi ⁊ commotioni que fit in
emiſſione humoris qui non eſt ſperma. neqꝫ ſermo di
centis ꝙ cum ſperma viri ſuper matricem funditur
extinguit eius caliditatem ⁊ ſedat ipſius inflationeꝫ
ſicut aqua frigida que effunditur ſuper aquam cali
dam bullientem. Hoc enim non fit niſi ſm modum
quem diximus cum ipſe emittunt ſperma ⁊ degluti
unt ſperma viri cū deſcendit. In alia eniꝫ hora nō
fit virtus de qua ſit curandum. Et quandoqꝫ cōue/
nit proiectio virge eius effuſioni clepſydre qr permi
ſcentur ambo ⁊ ſequuntur illam proiectiones ſimi/
les illi vice vna poſt aliam: quare impregnatur mu
lier ex ventribus numero pluribus cum vnaqueqꝫ
permixtio ſeparata ſit per ſeipſam. Et quandoqꝫ ſunt
permixtiones vtrorūqꝫ ſpermatum ſimul. Deinde
abſcinduntur aut abſcinditur vnum antecedens cā
ventoſitatis aut titilationis aut alterius rei ex cau/
ſis ſeparantibus: quare diſtinguitur vnunquodqꝫ
ſm ſingularitatem ſuam. Et quandoqꝫ eſt illud p⁹
texturam pāniculi ⁊ fit multitudo in re vna: ⁊ hoc ē
ex eis que nō complentur neqꝫ conſequuntur vitam
Et quādoqꝫ eſt ante illud ⁊ que currunt hoc curſu.
Simile igitur eſt quod fit parue vtilitatis: ⁊ vtile qui
dem nō eſt niſi illud quod cadit in radice diſtinctuꝫ
Et ſperma virile eſt adhuc non exuberans neqꝫ im
plens matricē neqꝫ perueniens ad partes quattuor
donec continuetur cum eo ſperma mulieris ex duo
bus additamentis que ſunt duo cornua ſimilia oſſi
bus dactilorum: ⁊ cum permiſcentur fit ebulitio pre
dicta. ⁊ creatſ veſica ⁊ pāniculus pmus ⁊ ſuſpendit
ſpma totū tunc cū duob⁹ additamētis que ſunt duo
cornua: ⁊ inuenit illic quod alit ipſum dum perma
net ſperma vſqꝫ quo ſumat ex ſan. menſtruo ex fora
minibus cum quibus continuatur pāniculus gene
ratiuus. Et ſcdm Gal. quidē iſte pāniculus ē ſicut
linimentum quod creat ſperma mulieris cum ipm
effunditur illuc vbi effunditur ad ipſuꝫ ſperma viri
⁊ ſi non permiſcetur cum eo tunc diſcernitur apud
permixtionem. Et mulier quidē ⁊ mulier ſuſcipiunt
ſperma ſuper ſperma ⁊ delectantur ambe ſimul.

Partus vero nō fit niſi cū fetui nō ſufficit quod
ei mittit ſecundina ex ſan. ⁊ quod peruenit ad ipm
de attractione aeris cum membra eius iam comple
ta ſint. Mouetſ ergo tunc apud ſeptimum ad exeū/
dum cum in eo completur virtus. Et cū deficit ad
uenit ei debilitas quedam ⁊ non ſalit ad ipſum cum
ea virt⁹ vſqꝫ ad nonū. Quod ſi egrediatur i octauo
egreditur: ⁊ eſt debilis ⁊ nō exprimitur a virtute faci
ente naſci. imo ex cauſa alia exprimēte ledente debi
li. Et egreſſio quidem fetus non completur niſi per
ſciſſionem pāniculoꝝ humidorum ⁊ effuſioneꝫ hu
miditatum eorum ⁊ facientium ipſum lubricari.

Et quandoqꝫ conuertitur ſup caput ſuum in ptu
naturali vt ſit facilioris ſeparatiōis. Partus vero
ſuper pedes vtroſqꝫ eſt propter debilitatem eius q
naſcitur. Non enim poteſt conuertiri ⁊ eſt timoroſū
non enim vtile eſt ſm plurimum. ⁊ fetus quidem
ante motum ſuum ad exitum eſt ſuſtentatus cum fa
cie ſua ſuper pedes ſuos plantis manuum ſuperpo
ſitis genibus ſuis ⁊ naſo ipſius intra ābo genua et
oculis ſuper ea ambo ⁊ colligit eā ambo ad anterio/

rem ptem ſui. ⁊ eſt poſitum collum eius ⁊ facies ip/
ſius ad dorſum matris eius deferendo cor. Et hec
quidem preparatio conuenientior eſt ad conuerſio
nem faciendam: lꝫ quidaꝫ dixerunt ꝙ faciei mulie/
ris preparatio eſt ſm cōtrariuꝫ huius preparatiōiſ
⁊ hoc nō ē niſi maſculi ⁊ adiuuāt ad cōuerſionē gra
uitatis ſuperioꝝ fetus ⁊ magnitudo capitis eius p
prie. Et quando ſeparaſ aperitur matrix aptiōe tali
cuius ſiſ efficere nō valet i ſuo ſiſi. ⁊ necēſſarium eſt vt
ſeparenſ qdaꝫ iuncture ⁊ ſuſtēteſ adiutorio dei excel
ſi p⁹ illud ⁊ ꝑpillō redeūt i ꝓprio ad ꝯtinuationē nā/
lēꝫ. ⁊ ē opatio illa de operatiōib⁹ fortib⁹ naturalib⁹
Et formatiua qdeꝫ appropriata eſt re continuata ad
creationē vt ſit preparata non ceſſans cōprehēdere
cum augmento fetus que non cōprehenditur ⁊ hoc
eſt de ſecretis dei. Sit ergo deus exaltatus q eſt rex
verax laudabilis ⁊ benedictus ⁊ melior oium facto
ruꝫ. Comprehenſio igitur eſt ꝙ cauſa partus fetus
naturalis eſt ꝙ ipſe idiget aere plurimo: ⁊ cibo plu/
rimo ⁊ cum expergiſcuntur virtutes anime eius que
rentes latitudinem ſpatioſitatis ⁊ attractionem aeriſ
copioſam ⁊ cibum abundantem ⁊ fugiens a ſtrictu/
ra ⁊ a penuria attractionis aeris copioſi ⁊ paucitate
cibi. Cum ergo naſcitur nondum comprehenſi ſunt
in eo ſomnus ⁊ expergefactio: cum ergo adueniunt
ei ridet poſt. xl. dies.

Cap. iij. de egritudinibus matricis.

a Ccidunt matrici omnes egritudines complexi
onales ⁊ inſtrumentales ⁊ cōmunes. Et acci
dunt ei egritudines impregnationis ſicut vt
non impregnetur: aut vt impregnetur ⁊ abortum fa
ciat ⁊ vt impregnetur ⁊ non faciat abortuꝫ: imo fiat
difficilis ⁊ ſeparetur ⁊ moriatur in ea fetus. Et acci/
dunt ei egritudines menſtrue ita vt nō emittat men
ſtrua: aut emittat menſtrua pauca: aut non in hora
ſua: aut mala: aut vt ſuperfluant menſtrua eius. Et
fiunt ei egritudines ꝓprie ⁊ egritudines p cōitatem
ita vt cōicent ipſi mēbra alia. al. Et fiunt ei egritudieſ
ꝓpe ⁊ egritudies p ꝓperateꝫ ita vt non cōmunicent
ipſa membris alijs. Et quandoqꝫ fiunt ab ea egritu
dines membrorum aliorum per cōmunitatem ita vt
cōmunicent ei alia membra ſicut fit in prefocatione
matricis. Nam cum multiplicantur egritudines in
matrice debilitatur epar ⁊ preparatur ad hoc vt ge/
neretur ex eo hydropiſis.

De ſignificationibus complexionum matricis.

Cap. iiij. de ſignificatione caliditatis.

c Aliditateꝫ matricis ſignificant communitas
corporis ⁊ paucitas menſtruorum. Et ſignifi
cant ipſam color menſtruorum: ⁊ propriē cū
funitur pannus lineus: ⁊ ſupponitur in nocte: dein
de exſiccatur in vmbra ⁊ conſideratur an ſit rubeus
an citrinus: ⁊ ſignificat caliditatem ⁊ choleram aut
ſanguinem: aut ſit niger ⁊ albus ⁊ ſignificat contra/
rium illius. Uerum niger cum fetore putrido ſigni
ficat caliditatem quandam: ⁊ qui eſt ſine ipſa ſignifi
cat frigiditatem. Et quandoqꝫ ſignificatur caliditas
ex doloribus in partibus epatis ⁊ vulneribus ⁊ vl/
ceribus accidentibus in matrice ⁊ exſiccatio labioꝝ
mulieris: ⁊ multitudo pilorum ⁊ tinctura aque ſm
plurimum ⁊ velocitas pulſus.

Cap. v. de ſignificatione frigiditatis.

r Etentio menſtruorum: aut paucitas eorum
aut ſubtilitas eorum ⁊ ipſoruꝫ albedo: aut ni
gredo eoꝝ vehemens ⁊ prolongatio mundi/
ficationis: Et anteceſſio ciboꝝ groſſoꝝ ⁊ frigidoruꝫ
⁊ anteceſſio coitus plurimi: Et ſtupor i ſuperiorib⁹
matricis: Et paucitas pilorum in pectine: Et paruī/
tas tincture aque ⁊ corruptio coloris eius.

Cap. vi. de ſignis humiditatis.

t Enuitas menſtrue: Et multitudo curſus hu
miditatis: Et abortus fetus cuꝫ magnificaſ.

Cap. vij. de ſignis ſiccitatis.

e Xſiccatio ⁊ paucitas curſus.

Cap. viij. de ſterilitate ⁊ difficultate ipregnatiōis.

c Auſa ſterilitatis aut eſt in ſpermate viri: aut i
ſpermate mulieris: aut in membris matricis
aut in mēbris virge ⁊ inſtrumentis ſperma
tis: aut propter cauſam in principijs: ſicut triſtitia ⁊
timor ⁊ tremor ⁊ dolores capitis ⁊ debilitas digeſti
onis ⁊ ſatietas nauſeatiua: aut propter errorem ac/
cidentem. Cauſa vero que eſt i ſpermate eſt ſicut ma
litia complexionis diuerſificantis virtutem genera/
tionis calide: aut frigide. i. frigide ex frigore naturali
aut frigore accidente longe retentionis ſparſo: aut
humiditas: aut ſiccitas. ⁊ cauſa illius ſunt cibi non
conuenientes: ⁊ acetoſa etiam. Ipſa enim ſunt i ſum
ma eorum que infrigidant ⁊ exſiccant. Et quādoqꝫ
eſt cauſa que eſt in ſpermate ſiccitas complexionis
non prohibens generationem ſed facit ipſum diffi
cilē: aut corrumpit illud quod aduenit matrici de ali
mento infantis. Et quandoqꝫ eſt cauſa in ſpermate
vt ſit ſperma viri diuerſe impreſſionis ei que eſt i ſp
mate mulieris contrarium receptrici: aut communi
tatis ſuper vnum duorum ordinum ⁊ non accidat
inter ea ambo filius. Et ſi permutet vnuſquiſqꝫ ſoci
um ſuum non eſt dubium quin ſit ambobus filius
Et quandoqꝫ diuerſificantur duo ſpermata propter
cauſam malitie complexionis in vnoquoqꝫ eorum
qd cum alio non equatur: immo addit ei corruptio
nem. Nam cuꝫ permutantur inuenit vnunquodqꝫ
amborum quod equat ipſum cum contrarietate q̄/
re temperatur. Et de genere quidem ſpermatis ex
quo non fit generatio eſt ſperma infantis ⁊ patientiſ
nauſeatiuam ſatietatem ⁊ ebrij ⁊ ſenis. Et ſperma e⁹
qui plurimum vtitur coitu ⁊ cuius corpus non eſt
ſanum. Sperma enim currit ex omnibus membris
⁊ eſt ex ſano ſanum: ⁊ ex infirmo infirmum ſm ꝙ
dixit Hyp. ⁊ iſte diſpoſitiones omnes inuente ſunt
in vtriſqꝫ ſpermatibus ſimul. ⁊ dixerunt quidam ꝙ
de cauſis corruptionis ſpermatis viri eſt coire cuꝫ il
lis que nonduꝫ ſunt magne ⁊ hoc currit curſu pro/
prietatuꝫ. Cauſa autē que eſt in matrice: aut eſt ma
litia cōplexionis corrumpentis ſperma cuius plura

eſt frigus congelans eaꝫ ſicut accidit ex potu aque
frigide mulieribus per hoc ꝙ infrigidat: ⁊ ſimiliter
viris. Et quandoqꝫ alterant partes menſtrue ⁊ ex eis
que conſtringuntur ex poris menſtrue quare nō eſ-
fun duntur mēſtrua ad fetū. Et quandoqꝫ eſt cū ma
teria ⁊ humiditatis corrūpunt ſperma iteruꝫ per cō
mixtionem ſuam cum eo: aut exiccant: aut reſoluūt
aut humectant lubricantes: quare debilitatur reten
tiua ⁊ eſt plurimum: aut debilitantes virtutem attra
hētem ſperma: quare non attrahit ſperma cū forti-
tudine: aut conſtrictionē meatuum nutrimēti ex fri-
gore aut calore aut ſiccitate. Et quādoqꝫ vincitur ex
ſiccitate ita vt ſimulētur corijs ſiccis: aut corrumpēs
nutrimentum infantis: aut prohibens ipſuꝫ ab am
plificatione propter adunationem oris matricis ve
hementem propter ſiccitatem aut frigus aut conſoli
dationem vlcerum: aut carnem additam verruco-
ſam ⁊ crucoſam: aut ſicut ſiccitas dominans ſecun-
dine: quare corrumpit meatus nutrimenti. aut acci-
dit ſpermati frigido ⁊ humido qđ accidit rori i ter-
ra rorata: ⁊ i complexione calida ⁊ ſicca qđ accidit i
terra qū eſt madefactio ſperſa: aut propter abſciſio-
nem materiei q̄ eſt ſan. mēſtruus cū matrix deficit in
attrahēdo ipꝫ ⁊ ↄtinuatiōe ei⁹: aut ē pp declinatōeꝫ
in ea: aut cōuerſionem: aut vehementiam adunatio
nis oris matricis ante partum ꝑpter opilationem:
aut ꝑpter duritiē aut carnē additaꝫ verrucoſā ⁊ nō
verrucoſā: aut cōſolidationē vlceruꝫ ⁊ frigus ↄſtrin
gens ⁊ alia ex cauſis opilationis ⁊ ſiccitas: quare
nō penetrat ad ipſum ſperma: aut debilitas aduna
tionis poſt pregnationem quare non retinet ipſum
aut multitudo adipis lubrificantis. Et qñꝫ fit cuꝫ cō
munitate corporis totius. ⁊ quandoqꝫ eſt in matri-
ce ꝑprie ⁊ zirbo: aut in matrice ſola: ⁊ quando mul
tiplicatur adeps ſuper zirbum facit conſtrictionem
ſuper ſperma ⁊ educit ipſum expreſſione ſua ⁊ ope-
ratio eius eſt huiuſmōi: aut ꝑpter vehementiam ex
tenuationis in corpore toto: aut in matrice: aut no
cumentum in matrice ex epate ⁊ vlcerib⁹ ⁊ hemorroi
dibus ⁊ additione carnea ꝓhibente. Et qñꝫ eſt i ore
eius res dura ſicut virga prohibens introitum vir-
ge ⁊ ſpermatis: aut vlcera que conſolidata ſūt: qua-
re lenitur matrix ⁊ conſtringunt orificia venarum
emittentiū ſperma: aut aſperitas oris matricis.
Cauſa autem facte in membris generationis aut eſt
debelitas vaſorum: aut eruptio accidens complexio
ni eorum ſicut cui abſcinduntur vene auris poſteri⁹
aut cuius pforatur veſica a lapide: quare communi
cat nocumētum membris generationis. Et quādo-
qꝫ abſcinditur aliqđ de numero eius ⁊ facit in cur-
rere debilitatem in membris ſpermatis ⁊ virtutibus
eorum generatiuis ſpermatis ⁊ eijcientibus ipſum
Et ſimiliter cuius abſcindunt teſticuli: aut empla
ſtrantur cum hyuſquiamo nigro: aut bibit ex cāfora
plurimū. Cauſa autem virge facta eſt ſicut ſi ſit bre
uis in creatiōe ſua: aut cauſa pinguedinis viri quare
aſſumit caro plurimum eius: aut ex ambob⁹ ſimul:
quare elongatur in matrice ⁊ non equatur in ea vir-
ga. ⁊ de eis eſt amplitudo oris matricis ⁊ non equal

in eo virga: aut ex eis ambobus ſimul: aut propter
tortuoſitatem eius: aut pp abbreuiationem corde
quare declinat virga ab oppoſito: quare non eijcit
ſperma ad guttur oris matricis. Cauſam vero in
principijs iam numerauimus: neceſſarium eſt. n. vt
ſint membra digeſtionis ⁊ membra ſpirituum fortia
ita ut fiat cōceptio. Error aūt accīs ē cū ſpmati ſit
emiſſio ante ↄplemētū aut poſt ↄpleſitūꝫ. Ante cō-
plementum vero cuꝫ ſperma emittitur eſt vt ſint mu
lier ⁊ vir diuerſi in tempore coitus: quare non ceſſat
vnus eoꝝ añcedere cū emiſſione ſpermatis. Si ergo
fuerit anteceſſio viri dimittet eam ⁊ nō emittet ſpma
Et ſi fuerit anteceſſio mulieris emittet vir poſtq̄ȝ emi
ſerit mulier ⁊ expelletur in os matricis propter mo
tus attractionis ſpmatis qđ ſe aperit ei apertione vna
poſt aliam cum attractione vehementis ſenſus qđ
ſentitur cū ipſum emittitur. Et non fit illud cum ipꝫ
emittitur niſi aut ꝑpter attractionem aque viri cum
eo quod currit ex ea ex vaſis ſpermatis eius intrinſe
cis in matrice effuſū ad interiora eius apud quoſdaꝫ
aut propter attractionē eius quod tangit ipm. Si
verꝫ eſt quod dicunt quidam alij. ſ. ꝙ ſperma eius
q̄ȝuis generetur itra ipam: tamen effunditur ad exte
riora oris matricis. Deinde deglutit ipſum os ma-
tricis vt ſit motus eius ad attrahendum ſperma ſui
ipſius deforis: quare recipit ipſum cum mouet ſper
ma eius quare attrahit cum hoc ſpermati viri. Nō
enim appropriatur illud emiſſioni ſpermatis viri.
Error vero accidēs poſt complementum eſt ſicut
motus laborioſus ex ſaltu aut obuiatiōe que fit cuꝫ
caſu ⁊ velocitas eleuationis poſt emiſſionem ſpma
tis ⁊ ſimilia illis poſt cōceptionem quare lubricat:
aut fit timor accidēs aut aliquid ex reliquis cauſis
abortus quas dicemus i ſuo capl'o. Inquit Hyp:
Nō ē vir omnino frigidior mliere. ſ. in complexiōe
membrorum ſuoꝝ principaliuꝫ ⁊ complexione ſua
prima ⁊ complexione ſui ſpermatis ſani niſi accidat
ex complexione accidente. Et ſciaſ ꝙ mulier que pa
rit ⁊ impregnatur minus infirma eſt q̄ȝ ſterilis. ve-
rū tamen eſt debilioris corporis q̄ȝ ipſa ⁊ velocius
ſit anus. Sterilis vero eſt plurium egritudinum et
tardatur eius ſenectus ⁊ eſt quaſi iuuenis i plurimo
ſue etatis. C. ix. de ſignis ſterilitatis.

Iñ ſignis ſterilitatis ex quocūqꝫ duorum ſp
matum ſit dicuntur res quarum ſaluatio nō
verificatur neqꝫ in eis aliquid iudicatur: ſicut
eſt illud quod dixerūt ꝙ oportet vt experiatur duo
ſpermata ⁊ ꝓijciantur ſup aquam ⁊ quodcūqꝫ illo
rum natat in aqua tunc ex parte illius eſt defectus.
Et dixerunt: fundantur due vrine ſup lactucam ⁊ ex
illo eſt defectus cuius vrina exiccauerit eā. Et hoc
dixerunt vt ſumantur. vij. grana tritici. ⁊. vij. grana
ordei ⁊ vii. fabe ⁊ ponaſ i vaſe teſteo ⁊ mīgat ſuper ea
vn⁹ amboꝝ ⁊ dimittant. vii. diebus. tūc ſi grana naſ
cuntur nō eſt ſterilitas ex pte eius. Et dixeſt qđ ē lō-
ginquius hoc itꝫ. ⁊ melius ē illō qđ dixeſt in expi-
entia mulieris ſꝫ ꝙ oportet vt ſuffumigetur matrix
mulieris in traiectorio cum ſuffumigatiōe aromati

cus tunc ſi penetrat odor uſqꝫ ad os ⁊ nares eius cau
ſa nō eſt ex ea. ⁊ ſi nō penetrat tunc illic ſunt opilatio
⁊ humores mali prohibētes perambulare odorem
ſuffumigatōnis ⁊ aromaticitatis. Et dixerūt: ſuppo
nat allcū ⁊ ↄſideretur an inueniat odorem ⁊ ſaporem
ipſius deſuper. Et pluima ſignificatio huius ē ad ſci
enduꝫ an ſit in ea opilatio an non. Qđ ſi ē in ea op-
pilatio tunc eſt ſignum ſterilitatis. ⁊ ſi nō ē in ea ſteri
litas tunc nō ē lōginquum quin ſterilitati ſint cauſe
alie ⁊ ad ipregnationeꝫ ꝓhibētia alia. Et omnis mu
lier que mūdificat ⁊ remanet os matricis eius humi
dū eſt lubricans. Signa autem ſpermatis ex vaſis ſu
is in ↄplexione ſua ſunt qm̄ cognoſcūtur ſicut ſciuiſti
caliditas ⁊ frigiditas eius ex ipo ex ſēſibilitate mulie
ris cum ſuo tactu. ⁊ ex ſpiſſitudine ⁊ ſubtilitate eius:
et ex diſpoſitione pilorum pectinis ⁊ ex colore eius
⁊ odore ipſius ⁊ ex velocitate pulſus ⁊ tarditate ipſius
⁊ ex tinctura vrine ⁊ paruitate ticture ipſius: ⁊ ex com
munitate corporis. Humiditas vō ⁊ ſiccitas cognoſ
cunt ex paruitate cū groſſitie ⁊ multitudie cū ſubtilis
tate. Et ſpma quidem ſanū eſt albū viſcoſum ſplen
didum ſuper quod cadunt muſce ⁊ comedunt dē eo
Et odor eius ē odor florū palme ⁊ ſambaci. Signa
vero menſtrue ⁊ membroꝝ eius in complexione ſua
ſūt quoniā ſignificatur ſicut ſciuiſti: aut ex caliditate
⁊ frigiditate et tactu ⁊ ex colore mēſtrue ideſt ſi eſt ad
citrinitatem declinis: aut nigredineꝫ aut turbiditatē
⁊ ex diſpoſitionibus piloꝝ pectinis. Et ſignificatur
humiditas ⁊ ſiccitas ex multitudine cum ſubtilitate
et paruitate cuꝫ groſſitie ⁊ ex eēntiā oculorū aꝓ ſoꝝ
tenebroſoꝝ. Oculus. n. ſignificat ſup mrīceꝫ apud
Hyp. ⁊ ex puitate cū groſſitie. Et quecūqꝫ mlr mun
dificat ⁊ nō exiccat os mrīcis eius. imo eſt humidū
non ipgnat. Pinguedo aūt ⁊ extenuatio ⁊ adeps et
breuitas virge ⁊ tortuoſitas eius ⁊ breuitas corde ⁊
ↄuerſio mrīcis ⁊ diſpoſitio duaꝝ emiſſionū ſpmatis
ſūt res q̄ cognoſcūt expimēto. Et vulua cū zirbo mſte
adipis ē ſtricti itroitus lōginq̄ breuiū cornuū eminē
tium ventriū mouet apđ oēm motū ⁊ ledit quolibet
odore ⁊ ſignificat curſū mrīcis: qm̄ ſētit itra vuluaꝫ
Qđ ſi nō fuerit os mrīcis oppoſitū tūc eſt decliue: ⁊
illa c⁹ ē matrix hñs declinatōeꝫ ⁊ ↄuerſionē ſētit do
lorem apđ coitū.

Cap. x. de reginine ⁊ cura

Reginien huius capl'i diuiditur in duos mo
dos: quorum vnus eſt ad impregnationem
⁊ ſubtiliationem in ea ⁊ ſecundus eſt ad cu-
rationes cauſarum ꝓhibētiū impgnatōnem. Ste-
rilis aūt ⁊ vir nō generās ex creatōe ⁊ iconueniens
ſuo ſotio i ↄpl'one idigēs pmutari. ⁊ breuitas inſtru
mēti medicatōeꝫ nō hñt. ⁊ ſilr ei⁹ c⁹ orificia mēſtrue
opilata ſunt ex vlcerib⁹ q̄ ↄſolidata ſūt qr̄ lenificata
ē ⁊ ei⁹ ↄpar neċe ē pmutari curatio ñ pēdet ex medi
cina. Reliq̄ vō ab illis regimē hñt. Primi vō modi
diſtictio ē ꝙ oꝫ vt eligat ↄueniētior horaꝝ coit⁹ ⁊ iā
diximus eā. Et đ eis eligat ↄueniētior vt ſit i fine men
ſtrue ⁊ i hora ſilī hore i q̄ oꝫ vt i ea coit⁹ fiat pp illud
qđ diximus. Et oꝫ vt ꝓlōget dimiſſio coit⁹ tāta ꝓlon
gatione ne ꝓueniat vt cōiūgat ei ambo ſpmata frig⁹

Si vō accidat illō vtat coitu ſm modū qui ē ad nō
i pgnādū. Deiñ dimittāt ipꝫ tādiu ꝙ ſciat ꝙ ſperma
bonū iā aggregatū ſit. ⁊ ↄſideret de eis vt ſit illō i pri
ma hora mūdificationis ei⁹: ⁊ ſilr in oī pmutatione
alia vice. Amplius ꝓlōgēt ludū ⁊ ꝑprie cū mulieri
bus q̄ȝ ↄpl'ones ñ ſūt male. Tāgat ergo vir ei⁹ mā il
las cū facilitate. ⁊ tāgat pectinē ei⁹ ⁊ obuiet ei nō per
miſcēdo ſe ei pmixtiōe vera. Cūqꝫ deſiderat ⁊ affec
tat pmiſceat ei fricādo đ ea qđ ē int anū ei⁹ deſuper
⁊ vuluā. Ille. n. loc⁹ ē delectationis ei⁹. Conſideret
ergo in ea horam in qua fortis fit in ipā adherentia
⁊ incipiunt oculi eius mutari in rubedinem. ⁊ eius
anhelitus eleuari. ⁊ verba eius balbutire: tūc mittat
illic ſperma oppoſitum ori matricis dilatando lo-
cum eius illic parumper. ſ. tāta quantitate ne conſe-
quatur ipſum impreſſio aeris exterioris omnino.
Ipſe enim in diſpoſitione corrumpit ipſum et non
eſt ↄueniens ad gnātionē. Et ſcias ꝙ qñ mittit ſpma
in hora ſua paruum: imo eſt in preparatione ſua in-
ſeparabile oppoſiti fortaſſe tūc perdit ſperma. imo
oportet vt recipiat os matricis cum electione qua-
dam ⁊ non ſtringat in virga exitum: inimo adhere-
at ei hora cum iam permiſcetur poſt illud permixti
one que eſt vehementioris perſcrutationis donec vi
deat ꝙ nodi oris matricis ⁊ anhelitus eius iaꝫ quieſ
cunt ex toto. ⁊ poſt illud parum ipſa iacente eleua-
tis coxis ⁊ demerſo dorſo. Deinde ſurgat ab ea ⁊ di
mittat eam ſic horula vna conſtrictis pedibus ⁊ re-
tento anhelitu. Et ſi dormierit poſt illud erit melius
ad conceptiōeꝫ. Et ſi fiat odoramentū ſup eā qđ na
rib⁹ attrahit cū ſuffumigationib⁹ ↄueniētibus huic
rei ē illō ↄueniētius: Et ſuppoſitoria ⁊ ꝓpe de gum
mis q̄ nō ſūt vehemētis caliditatis ſicut bdelliū ⁊ q̄ ſūt ſi
milia illi ſuppoſita cū illō. Et de illis q̄ ſūt mirabilia
ē vt ſit mlr ſuffumigata ſub mrīce cū aromaticis cali
dis ⁊ ñ odoret ea deſup. deiñ ſumat cannā lōgā ⁊ po
nat vnā duaꝝ extremitatū i aq̄ꝫ calaꝫ ⁊ aliā i ore mrī
cis q̄ȝtitate q̄ ꝓueniat caliditas eius ad mrīcē aduentu
tollerabili ⁊ dormiat ſup illā ꝑparatiōeꝫ: aut ſedeat vſ
qꝫ ad horā q̄ pōt ſup eā diū coeat. Modus vō alius
ē qm̄ ſi cā ē pp calorē humoꝝ caloꝝ eūa eos ⁊ eq̄ cō
pl'onē cū cibis ⁊ potib⁹ notis. Et adminiſtra ſuper
mrīcē cerataria eq̄lis caliditatis ex ſuccis ⁊ mucilagi-
nibus ⁊ oleis frīs. Et ſi fuerit cā frīitatis ⁊ hūiditatis
curet cū eis q̄ dicemus poſt: ⁊ ē illa q̄ fit ſm pl'im. Et
ſi fuerit cā ipā remotio oris mrīcis curet cura remo
tionis cum vētoſis pdcis i. c. ſuo. Et phl'onia ſaphe
ne ex pte q̄ oꝫ ſꝫ ꝙ dcꝫ ē. Et ſi fuerit cā multitudo adi
pis adminiſtret exercitiū ⁊ ſubtiliatio cibi ⁊ diſtrat bal
neatiōeꝫ hūidā niſi cū aqs thermaꝝ. Et vtat cīone
cū phl'omia ⁊ cliſterib⁹ calidis ⁊ exiccatis calefaciēti
bus ſicut ē tyriaca ⁊ theodoricō. Et oꝫ vt dimittat vinū
ſubtile albū ⁊ vtat forti rubeo puro pauco. Et ex vn
ctionib⁹ bōis ad eas ē mel albū ⁊ olm̄ đ lilio. Et ſi cā
fuerit vētoſitas ꝓhibēs a bonitate firmatōis ſpma-
tis curet cuꝫ eis q̄ ſūt ſicut dyaciminū ⁊ bibat aniſū ⁊ ſe
men apij ⁊ precipue ſemen rute in aqua radicis et
peſſaria facta ex eis. Et ex reſoluentibus ventoſi-
tatem ſunt ſicut caſtoreum ⁊ ſemen rute ⁊ ſemen

agnicaſti. Et ſi cā fuerit vehemētia ſiccitatis admiſtrē
tur ſup eaꝫ cliſteria hūectantia ⁊ ſuppoſitoria de adi
pibꝰ lenibꝰ: ⁊ dent̄ i potu lac ⁊ ꝓpe lac caprinū ⁊ aleſ
ſidabegi humectātia ⁊ ſupponantur adipes leniētes
Et ſi fuerit cā ſtrictura oris mṫicis oꝫ vt admiſtret̄ i
ea ſemꝑ radius de ſtāno ⁊ igroſſet̄ gradati ⁊ inungat̄
cuꝫ vnguentis lenificatiuis: ⁊ multuꝫ vtat̄ balneo ⁊
ꝯfert ei comeſtio cauliū ⁊ admiſtret̄ apiū ⁊ cyminuꝫ
⁊ aniſuꝫ ⁊ ſiſia. Et pl'm qdeꝫ caꝝ ꝓhibētuꝫ ipregna
tionē receptibilē curatōis ē frigꝰ ⁊ hūiditas. Et pl'm
mediciarūꝫ faciētiuꝫ ipregnare ē ex ꝑte q̄i ſuccurrē
di ei. Et non ē excuſatō eā onū humiditatis cuꝫ hie
ris ⁊ ſuppoſitorijs ⁊ cliſterijs. Et ex eis q̄ bibunt̄ ſūt
ꝯfectōes cal'e: ſicut mithridatuꝫ ⁊ tyriaca ⁊ theodo
ricon ⁊ medicamē alkakigi. Et de eis q̄ bibunt̄ habē
tes ꝓꝑetates ē vt i potu det̄ mulieri vria elaphantiſ.
Eſt.n. mirabilis i iꝑgnatōe. ⁊ fiat illud cū ꝓximus ē
coitꝰ ⁊ cuꝫ coit. Et iteꝝ bibat ſerraturaꝫ eboris: qm̄ ē
coitꝰ ⁊ cuꝫ coit. Et iteꝝ bibat ſerraturaꝫ eboris: qm̄ ē
pn̄tis iuuamēti. ⁊ ſe. ſiſeleos ē bonū ⁊ expertū: ⁊ d eo q
dē dat̄ i potu pecudibꝰ fēis vt mltiplicet̄ gnātō. Et d
peſſarijs ē illud qđ fit ex oleo balſanu ⁊ oleo d been
⁊ oleo d lilio ⁊ peſſaria de nacta nigra. Et iteꝝ adepſ
anſeris i lana: ⁊ exgūmis aromaticis ⁊ muſcho ⁊ ſpi
ca ⁊ cipis ⁊ anero ⁊ origano ⁊ venuca ⁊ iſopo ⁊ bdel
lio ⁊ teſticulaſ vulpis ⁊ darſiſahan ē mirabil'. Et nux
cupreſſi ⁊ bacce lauri ⁊ galia ⁊ amomuꝫ ⁊ foliū ⁊ cor
ꝺnmeni ⁊ ex omni calefactiuo ſtiptico ꝓprie. Et ſup
poſitio coagulorū ⁊ ꝓpe coagulū leporis cū oleo
poſt mundificationē adiuuat ad ipregnādū: aut cū
oleo viol'. Et ſilr ſuppoſitio ſtercoris eiꝰ: Et ſuppoſi
tio fellis gazel maſculi ſm ꝙ dr̄: ⁊ ꝓpe ſi ponat̄ cuꝫ
eo aliqd de teſticulis vulpis: ⁊ ſilr ſuppoſitio ſimi eiꝰ
Et ſuppoſitio fellis adib ⁊ leporis ⁊ leonis pondere
tertie. ʒ. i. Colyriū bonū: ſpica ⁊ crocus ⁊ maſtix ⁊
myrrha ⁊ galia ⁊ caſtoreū cū oleo nardino. ⁊ iteruꝫ
ſumāt̄ myrrhe. ʒ. iiij. ⁊ ircos ⁊ ſimi adib amboꝝ añ.
ʒ. ij. ꝑparet̄ ex eis peſſariū ſil'e glādi ⁊ ſupponat̄ ⁊ ite
ret̄ i oibꝰ tribꝰ diebꝰ. ⁊ iteꝝ mel colāti ſerapinū ⁊ bde
liū ⁊ oleū d lilio. Peſſariū bonū: Croci amomi ſpi
ce meliloti oium añ. ʒ. iii. ⁊ media: folii ⁊ cordu me
ni ābo ꝝ añ. ℥. i. adipis anſeris ⁊ vitelli ouoꝝ āborū
añ. ℥. ii. olei nardini. ℥. ſ. ſupponat̄ pꝰ ablutionem
in lana celeſti tribus diebꝰ renouādo omi die. Et ite
rum ſumant̄ allea ſicca ⁊ humida ⁊ effundat̄ ſuper
ipſa quantum ipſa ſūt de oleo roſ. aut ſiſamino: et
decoquantur donec in decoctione diſſoluātur ⁊ re
cedat aquoſitas ex eis ⁊ ſupponat̄ cum lana: ē enim
mirabile bonū. Et qn̄ꝫ idiget̄ añ vſuꝫ peſſarioruꝫ
cliſteribꝰ cū re aliq̄ i q̄ ſit virtꝰ pulpe collognide: q̄r
educāt hūiditates: aut ſupponant̄ i vulua ſua qđ ē
ſicut gūma arboris maſticis ⁊ educet ex ea hūidita
tes. Et ex ſuffumigationibꝰ ſūt troc. fcī ex myrrha
⁊ ſtorace ⁊ baccis lauri ⁊ fiat ex eis ſuffumigatio oī
die. Et iteꝝ nux cupreſſi ⁊ arſenicū rubeū ꝯficiantur
cū ſtorace ligda ⁊ fiat ſuffumigatio cū eis i traiecto
rio poſt mūdificationē tribꝰ diebus ꝯtinuis. Et ſilr
myrrha ⁊ ſtorax ligda ⁊ galbanū ⁊ bacce lauri ⁊ ni
gella iteꝝ ⁊ bdellium ⁊ iſopus.

Cap. xi. de ſignis ipregnationis ⁊ iudiciis eius.

Ignificāt ipam illud qđ añceſſit de ꝯuenitētia
duaꝝ emiſſionū ſpmatis: ⁊ diſpō quaſi tepor
ſuccedēs coitui: ⁊ ē caput virge quaſi ſiccum
cū emittit ſpma. ⁊ eſt cū egredit̄ ad ſiccitatē aliquan
tulū decliue. ⁊ ſuccedit ei vehemēſ adunatō oris ma
tricis ita vt ñ igrediat̄ ipm ſtilus: Et ſilr eiꝰ eleuatio
ad ſupiora ⁊ añtiora. Et colligit̄ abſꝗ duritie ex ve
hemētia ſiccitatis illꝰ ꝑtis: ⁊ retinent̄ mēſtrua: q̄r nō
mēſtruat̄ vſꝗ ad tp̄s: aut mſtruat̄ paulati. Et accit
dolor puꝰ in eo qđ ē iter vmbilicū ⁊ ſceptricē. Et qn̄
ꝗ ſit difficultas vrine: ⁊ accit ei vt abhorreat coituꝫ
pꝰ illud ⁊ odio hēat ipꝫ. Et qn̄ cū ea coit̄ nō emittet
ſpma. Et accit ei apud coitū dolor ſub vmbilico ⁊
nauſea. Et ꝑgnās hñſ maſculū vehemētiꝰ odit coitū
ꝗ̄ ꝑgnās hñs fēiaꝫ. ipa.n. qn̄ꝗ nō abhorret coituꝫ.
deīde illō qđ ſuccedit ei de anguſtia: ⁊ pigritia: ⁊ grauī
tate corporis: ⁊ malitia aīe: ⁊ ꝑua nauſea: ⁊ eructua
tōe acetoſa: ⁊ horripilatiōe: ⁊ dolore capitis ⁊ verti
gine: ⁊ tenebroſitate oculoꝝ: ⁊ pulſu cordis: deīn cō
mouent̄ appetitꝰ mali pꝰ mēſem aut duos mēſes: ⁊ ci
trinat̄ albedo oculoꝝ eaꝝ. Cūꝗ ꝓfūdāt̄ oculi eius
⁊ mollificant̄ palpebre eiꝰ: ⁊ acuit̄ aſpectꝰ eiꝰ: ⁊ mio
rant̄ eiꝰ pupille ⁊ igroſſat̄ eiꝰ albedo ⁊ ñ citrinat̄ ſm
pl'm. Et neceſſaria ē alteratio coloris ⁊ euētꝰ ipſſio
nū egrediētiū a nā ꝗ̄uis ſit i ꝑgnāte ex maſculo mi
nꝰ: ⁊ i ꝑgnāte ex femia plꝰ. Et qn̄ꝫ iꝑgnatio ſedat
dolores dorſi ⁊ anchaꝝ ꝑꝑea ꝙ calefacit ea matrix
⁊ cū parit redeūt. ⁊ qn̄ꝫ alt̄at corpꝰ eiꝰ ab eo qđ fuit:
q̄r dilatāt̄ ⁊ citrināt̄ ſuꝑ ipꝫ vene eiꝰ ⁊ virides fiūt. ⁊ i
plibꝰ diſpōibꝰ accit ꝑgnātibꝰ vt mollificent̄ eaꝝ cor
pora i pñ. retētiōis mſtruoꝝ ⁊ augmēto eiꝰ qđ d ipis
retinet̄ vltra illud quo idiget embryon ꝑꝑ ꝑuitatem
embryonis ⁊ debilitatē eiꝰ a cibatiōe: deīn cū magni
ficat̄ embryon cibat̄ illa ſuꝑfluitate q̄r fit ꝯuerſio ⁊
ſedant̄ accītia retentiōis eiꝰ. Et cū iꝑgnat̄ pnella
q̄ nōdū ꝯſecuta ē. xv. ānoſ: timet̄ ei mors ꝑꝑ ꝑuitatē
matricis. Et ſilr ē diſpō illiꝰ cui ſeꝝ magis aduenit fe.
acuta. iterficit eni fetū ex hoc ꝙ facit poſſidere d ma
litia ꝯplōnis cū ipe ſit debilis nō tollerās illud. ⁊ ex
hoc ꝙ nutrimētū eiꝰ corrūpit̄ ex ꝑte ꝯplōnis eiꝰ: ⁊ ex
hoc ꝙ cū mr̄ nō nutrit̄ debilitat̄ nutrimētū fetꝰ. ⁊ cū
nutrit̄ debilitat̄ ipa. Et ſilr cū accit i matrice eiꝰ apa
caſꝫ. Nā ſi ē phlegmō tūc qn̄ꝗ ſꝑat̄ cū eo raro eua
ſio fetꝰ ⁊ mrīs: ſepe vero ē malū valde. Et qn̄ꝫ co
gnoſcit̄ diſpō iꝑgnatiōis ꝑ expimēta de qbꝰ ē vt i po
tu dent̄ d aq̄ mellis i hora dormiēdi unc. ℥. cū tāto
pōdere aq̄ pluuialis ꝑmixta ⁊ videat an pūctionēꝫ
ſentiat an nō. Et cā qdē i illo ē retētio iflatiōis cum
cōitate iteſtinoꝝ: lꝫ medici mirēt̄ de hoc. Et ē expui
certū niſi i ꝯſuetis potare illō. Et iteꝝ laboret in ie
iunio i die: ⁊ i ſero iuolnat̄ pānus: ⁊ ſuffumigetur a
librello ⁊ traiectorio cū ſuffumigio. Si ergo egredit̄
fumꝰ ⁊ odor ex ore ⁊ naſo: tūc ipa ñ ē ꝑgnās. Et ſilr
expit̄ cū vacuitas ē ſupponēdo alleū ⁊ dormiendo
ſuꝑ ipm ⁊ ꝯſiderādo an iueniat ſaporē eiꝰ ⁊ odorēꝫ
ipius i ore an ñ. Et ex eo qđ dicemꝰ in. c. ſignoꝝ ma
ſculinitatis ⁊ fēicitatis de ſuppoſitiōe ariſtologie cū

melle ⁊ intromiſſione. Et vrina qdeꝫ ꝑgnantis in
ꝑncipio ꝑgnatōis ē citria ad ſubalbedinē decliuis q̄ſi
ſit coitū i eiꝰ medio ſpſū. Et ſignificat ꝑgnatiōeꝫ vri
na pure ſb'e ſuꝑ quā ē qđ ē ſil'e nubibꝰ. ⁊ ꝓpe qn̄ i ca
ſſſ ic aſcitia grana ⁊ deſcēdētia. In fine aūt iꝑgnatiōiſ
qn̄ꝫ appet i vrinalibꝰ eaꝝ rubedo i loco i quo appa
ruit i ꝑncipio iꝑgnatiōis ſubalbedo. Et qn̄ mouet̄
vrinale ꝑgnantis ⁊ ꝯturbat̄ tūc ē i fine ꝑgnatiōis. ⁊
qn̄ nō cōturbat̄ ē in ꝑncipio ꝑgnationis.

Cap. xii. de cauſis maſculinitatis.

Cauſa maſculinitatis eſt ſperma viri ⁊ caliditas
eiꝰ ⁊ abūdātia ipius: ⁊ ꝯuenientia coitꝰ i ho
ra mundificatiōis eiꝰ: ⁊ ꝓuocatio ſpmatiſ ex
dextro: qm̄ ē calidiꝰ ſpiſſoris ſb'e ⁊ ſumitur ex rene
dextro q ē calidior ⁊ altior ⁊ ꝓpingor epi. Et ſilr qn̄
cadit in dextro mṫicis. Et ſilr ſpma mulieris i ꝓꝑeta
tibꝰ ſuis ⁊ ipe ſua ⁊ regio ſtā: ⁊ tp̄s ſtrūi: ⁊ vētꝰ ſeptē
trióalis adiuuāt ad maſculinitatē ⁊ ꝯtrariū ad ꝯtra
riū Et ſilr etaſ adoleſcentie abſꝗ pueritia ⁊ ſenectu:e
Et dicunt qdaꝫ ꝙ ſi currit a dextro viri ad dextꝝ eiꝰ
maſculinat: ⁊ ex duobꝰ ſiniſtris feminat: ⁊ ſi currit ex
ſiniſtro eiꝰ ad dextꝝ ipius erit fēia maſculia. Et ex de
xtro eiꝰ ad ſiniſtꝝ ipſiuſ ē maſculus femineus. Et
dixerunt qdaꝫ de illis q prudentes ſūt ꝙ ꝑgnatio a
die ablutionis ē cū maſculo vſꝗ ad qntuꝫ: ⁊ ē cū pu
ella vſꝗ ad octauū: deīn ē cū maſculo vſꝗ ad. xi. de
inō ē cū hermaphrodito. ⁊ ſan. ꝑgnātis cū maſculo
calidior ē pl'm ꝗ̄ ſan. ꝑgnantiſ cū femina.

Ca. xiii. de ſigniſ maſculinitatis ⁊ femineitatis.

Regnās hñs maſculum ē melioris coloris
⁊ pluris leuitatis ⁊ agilitatis ⁊ mūdioris faci
ei ⁊ ſanioris appetitꝰ ⁊ quietioꝝ accītium: ⁊
ſentit grauedineꝫ lateris dextri. Pl'm.n. gnāt̄ maſ
culus ex ſpmate expulſo ad dextrum duorū lateris
mṫicis. ⁊ nō accit illud niſi aut ꝑꝑ deſideriū illꝰ late
ris ad recepiēdū: aut qm̄ expulſio ē ex teſticulo dex
tro: ⁊ qn̄ mouet̄ fetꝰ maſculꝰ mouet̄ ex latere dextro
Pl'm.n. cū incipit mamilla augmētari ⁊ alteratur
color fit i ea q̄ hꝫ maſculuꝫ ex latere dextro ⁊ ꝓprie
papilla dextra ⁊ ad ipaꝫ currit lac in ꝑmis ⁊ ꝓuocat̄
i ꝑmis. Et ē lac qđ mulget̄ ex vbere eiꝰ groſſium viſ
ſum ñ tenue aquoſum ita ꝙ lac maſculi diſtilatū ſuꝑ
ſpeculuꝫ ⁊ ꝯſideratur ad ipꝫ i ſole ⁊ remanet quaſi
ipſū ſit fruſtuꝫ argenti viui aut granū margarite nō
currēs: neꝗ ꝓlōgat̄ ⁊ augmētat̄ papilla i hñte maſcu
lum i rubedie nō i nigredine vehemēti ⁊ fiūt vene pa
pillaꝝ eiꝰ rubee ad nigredinē decliues. Et fit pulſus
eius dexter vehemētius plenius ⁊ frequēs. Et dixe
runt qdā ꝙ qn̄ mouet̄ a ſtatione mouet ꝑus pedem
dextruꝫ ⁊ ē expertuꝫ. ⁊ cū erigit̄ ſubſtentat̄ ſuꝑ manuꝫ
dextraꝫ: ⁊ ē oculꝰ eiꝰ dexter leuioris ⁊ velocioriſ mo
tꝰ Et maſculus mouet̄ pꝰ tres mēſes ⁊ fēia pꝰ q̄tuor
mēſes. Et dixerūt qdā de igenuiſ ē i cognitiōe illiꝰ vt
ſumet̄ ariſtol'. aur. i. ⁊ teratur ⁊ ꝯficiat̄ cū melle ⁊ ſup
ponat̄ cū lana viridi a mane vſꝗ ad meridiē ⁊ in ie
iunio: tunc ſi dulceſcit ſaliua eiꝰ ē ꝯcipiens maſculuꝫ
⁊ ſi ē amara tunc ē ꝑgnans cū fēia: ⁊ ſi nō alterat̄ tūc
nō ē ꝑgnans. Et i hac cā eſt conſideratio ⁊ indiget
experimento vel multa perſcrutatione in ſua fcīa.
Signa aūt fēie ⁊ q̄ ꝑgnās ē cū filia ē multitudo vlceꝝ
pedū ⁊ ꝓpe i coxis. Et multitudo apātū coꝝ. ⁊ qūꝗ
ē ꝑgnās cuꝫ maſculo ſꝫ ñ ē maſculus niſi debilis ⁊
ē mollificataꝝ venaꝝ Signa aūt fēie fortia ⁊ enixe
maſculū ſūt ꝙ ꝯſumit̄ eius ꝑtꝰ i. xxv. diebꝰ vſꝗ ad
xxx. dies niſi ipa ſit egra: ⁊ fēia ex xxxv. vſꝗ ad xl. ⁊
illō fit ſꝫ pl'm.

Ca. xiiij. d regimie maſculinitatis.

Portet vt calefiat mlr ⁊ vir cū aromaticis
⁊ ſuffumigatione ⁊ potu ⁊ cibis. ⁊ potu mi
thridati ⁊ cū ſuffumigatōibꝰ ⁊ peſſariis pre
dictis ſi eis idiget̄ cū cliſteribꝰ ⁊ vnctionibꝰ. ſ. ābobꝰ
Et ñ auſcultet̄ ille q dic̄ ꙗ oꝫ vt mlr ſit debiliſ ſper
matis vt generet̄ ex eo maſculus: imo oꝫ vt ſit ſpiſſi
ſpmatis ⁊ fortis ⁊ puella: hꝰ i. n. ſpma dignꝰ ē vt ſu
cipiat maſculinitateꝫ. Verūtñ nō oꝫ vt deficiat a ſp
mate eiꝰ ſpma maſculi: imo oꝫ vt ſit ſpma maſculi fo
tius i hoc. c. eo. ⁊ oꝫ vt dimittat coituꝫ ad tp̄s ⁊ ñ re
cedat a coitu oio q̄r cōrūpat̄ ſpma ſꝫ ꙗ diximꝰ: ⁊ vt
ñ nimi vtāt̄ potu aq̄: imo bibāt de eo paulati ⁊ cibēt̄
cib fortibꝰ calefacientibꝰ. Deīde expiat̄ vir ſpma ſu
uꝫ. ⁊ dū ꝑmāet tenue ſcias ꙗ neceſſitas ad curatio
neꝫ remanēs ē Et cū igroſſat̄ ſpma expectet pꝰ illud
diebꝰ aliquot ⁊ ꝓcedat ſꝫ regimē ſuū dōec ꝯfōtet ſp
ma ⁊ aggreget̄ ſm modū quē iuuimꝰ. Deīn coueni
at cū ea ꝯuētu quē iuuimꝰ i loco aromatizato aro
maticiſ caliſ ſic narro: ꝑmo ex muſcho ⁊ croco ⁊ xilo
alocido crudo ⁊ deuiter cāfora: ⁊ ſit i letiori diſpōe
⁊ meliore aia ⁊ delectabiliore domo: ⁊ cogitet d ma
ſculiſ ⁊ approꝑet meditationē ſuā i maſculis fortibꝰ
hñtibꝰ audaciā ⁊ apponāt ſuos oculos forme viri
d illiſ q ſūt rectioriſ creatiōiſ ⁊ glorioſe forme ⁊ cocat

Cap. xv. de ſignis alchani faciētis naſci maſculos.

Lchani faciēs maſculos ē vir fortis corpis
equalis carnis i duritie ⁊ mollitie mlti ſpma
tis groſſi cali. ⁊ ē magnoꝝ teſticuloꝝ manife
ſtaꝝ venaꝝ fortis deſiderij quē nō debilitat coitꝰ ex
cuiꝰ dextro eijcit̄ ſpma. Nā ruſtici et iā ſtringūt ſini
ſtrū teſticulū tauri vt effūdat̄ ex dextro. Cūꝗ adole
ſcētis dexter ꝑus iflat̄ teſticulꝰ tūc ipe ē maſculinās
aut ſiniſter tūc ipe ē feminās. Et ſilr ille ad quē feſti
nat pollutio nō a nocumēto i ſpmate ē faciēs maſcu
los.

Cap. xvi. de ſignis mulieꝝ maſculinizātiū

E mulieribꝰ maſculinās ē mlr eq̄lis coloris
⁊ fortaſſe q̄ nō ē grauis corpe nꝫ mollis. Et
nꝫ mēſtrua eius ſūt ſubtilia cruda nꝫ pauca
aquoſa aduſta valde. Et cuiꝰ oſ matricis ē vulue op
poſitū. Et digō bona ē: ⁊ cuiꝰ vene ſūt apparētes ꝓ
cedētes ad exteriora. Et cuiꝰ ſēſus ⁊ motꝰ ſm ꙗ oꝫ
exit. Et nō hꝫ vētris ſoſonē aſſiduā nꝫ ipiꝰ ꝯſtrictio
nē aſſiduā. Et oculi eiꝰ ſūt decliues ad fuſcedinem
abſꝗ ſubalbedie. Et ē gaudētis nāe ⁊ lete aie. Et
puelle viri potētes i ꝑmis cū coeūt ſūt velocis ipre
gnatiōis ꝑꝑ fortitudinē caliditatis eaꝝ ⁊ ꝑuitatē adi
pis mṫicis ipaꝝ ⁊ hūiditatū eaꝝ. Et ille qbꝰ velo
citer venit mēſtrua digniores ſūt vt maſculos cōci
piat. Et ſpaciū mūdificatiōis illaꝝ quaꝝ ē breue: eſt
vſꝗ ad. xxij. dies non vſꝗ ad. xl.

C.xvii. ꝺ caſu geminoꝝ ⁊ ſuꝑ pregnatõis ſup ipgnatõez.

Auſa eaꝝ ē multitudo ſpmatis ⁊ diuiſio ip ſius i duo: qꝺ ē ſupra ⁊ ei⁹ caſus i duos vē tres. Et incolumitas qdez duoꝝ filioꝝ ē ge minoꝝ nō ē pꝉurima. Et paꝝ ſūt inter geminos dieſ ꝑſuii. ipſi.n.ſ; pſim fiūt ex coitu vno. Et parum cō tingit ꝙ ex coitu ſup ꝑgnatõez fiat ꝯceptio. Nā ſi fit ꝯceptio fit i mulierib⁹ q̄ corpa tenera hūt ⁊ ſi multoꝝ piloꝝ ⁊ multi ſan. ꝑꝑ fortitudinē caliditatis eaꝝ. Et ꝺ illis q̄ ſi fortaſſe videnť ſan. in ipgnatõe ⁊ curāt de eo ꝑꝑ v̓tutē eaꝝ ⁊ fortitudi̇ez matricis ipaꝝ ⁊ nō ab oꝛiunť cū mēſtruis ⁊ cū aptõe ei⁹ qꝺ eniťť i matri ce. Et q̄ñ; mēſtruať ſup ipgnatõez nūero duaꝝ mē ſtruaꝝ nonū ⁊ ſupra. ꝙ ſi cadat ipgnatio ſup impgna tiõez i ñ valde forti ⁊ i ea q̄ ñ ꝯcipit niſi ꝑꝑ aptionez oꝛiſ matricis ſuę ñ ꝑꝑ fortitudinē ſue matricis ticť ꝙ ſit filius ꝑm⁹ iā debilitat⁹: qꝛ corrūpiť ſcꝺus. Et inter i for tib⁹ nūcť lat⁹ caſus lingi ⁊ ꝯpſſiõis īter duos ſilios ⁊ illud qꝺ pl; ꝑducit ad ſe. ⁊ iflatiõez faciet ⁊ adue niet egritudinū ad hoc vt abortiať vnū eoꝝ. Et de ſi gnis qdē geminoꝝ ⁊ q ſupra ſi ſ; ꝙ dixerūt ⁊ exptus eſt ē vt ꝯſidereť vmbilic⁹ nati ꝑmi ꝯtinu⁹ cum ſeni: Tūc ſi ñ fuerit i ipo ruga nī nod⁹ nō erit p⁹ natū ꝑ mū fili⁹. ⁊ ſi fuerint i ipo ruge tē ꝑgnatio erit ſ; nūeꝝ rugaꝝ.

Ca.xviii.de ſignis appꝛopinq̄tõis ꝑt⁹

Um ꝑgnās igrediť i ſpacio ꝑpinquo tpi ꝑt⁹ ⁊ ſētit grauitatē i iferiorib⁹ vētris ſub vmbili co ⁊ i dorſo ⁊ doloꝛez ignis ⁊ caliditatē i ven tre ⁊ iflatiõez i oꝛe matricis vehemētē ſenſará ⁊ hūcc tatiõem ei⁹ tēiā appꝛoximat. Cūq; mollificať eius cauda ⁊ iflāť ei⁹ iguina ⁊ fortio: fit iflatio iguinis tē nō eſt iter illud ⁊ iter partū niſi pꝛoximum.

Ca.xix.de ſignis debilitatis embꝛyonis.

Ignificāt debilitatez ei⁹ egritudines m̄ſcis ſue. Et cūones accūtes ei ⁊ ꝑpꝛie ꝯtinuatio ꝑuocationis mēſtruoꝝ ꝑtranſeuntiū; illud qꝺ ſit ſ; ſemitaz raritatis ⁊ paucitatiſ ⁊ ſ; ſemitā ſup fluitatiſ cibi. Et ſilr aptio lactiſ ēt i ꝑmo mēſe i quo ꝯci pit ipm ⁊ emulgeť cū mamilla expmiť. Et ſignificat ipſam ꝙ nō moueť fet⁹ motu de quo ſit curādū: aut moueť i ñ ſua hora.

C.xx.de ſignis ꝺbilitatiſ nati

Um fet⁹ naſciť ⁊ nō iflať vmbilic⁹ eius. ⁊ non moueť ⁊ ñ ſternutat vſq; ad tps tūc ipſe eſt debilis ⁊ non viuet.

Tractat⁹ ſcꝺs. Ca.i.dē ipgnatione ⁊ partu.

Empora qdē creatiõis ⁊ motionis ⁊ ꝑt⁹ iā diximus i anatomia ⁊ eius q̄ ſūt p⁹ ipaz. Et ſcias idē ꝙ mēſis vii. ē ꝑmus mēſis i quo parit ipm ⁊ eſt fetus fortis creatiõis ⁊ ꝯpleſionis c⁹ creatio velox fuit ⁊ cuius motus feſtinauit ⁊ cui⁹ petitio ad exitū fuit velox. Et multo tiens qꝺ moritur natus īfra hoc ſpaciū: qꝛ ñ tollerat mot⁹ vehemētes i debilitate creatiõis h⁹. nat⁹ nāq; ſi i radice ſit fortiſ: tñ ē ꝑximi ſpacii i creatõe. Uez tñ nat⁹ i.viii. mēſe ē q pſim moriť de natis ⁊ parū viuit. Qꝺ ſi aliq̄s viuat ꝺ natis i viii. mēſib⁹ tūc illud ē paꝝ valde. ⁊ paꝝ ē ꝙ viuať nat⁹ ꝑueniēs hoc tpe. Et i q buſdā regionib⁹ ñ viuit natus .viii. mēſiū oio: qꝛ ñ eiať ei⁹ diſpõ qn aut ſit retardat⁹ i creatiõe ⁊ motõe ⁊ ꝯſiderio ad ꝑtū vſq; ad hāc horā: ⁊ ſignificat ꝙ ei⁹ v̓t⁹ nō ē fortis i radice: aut aduenūt ei motus ſepa tiõis i ꝑncipio tpis ꝯplenīēti q̄uis ſit fortis i radice v̓t⁹ ei⁹ ſic nati i vii. Qꝺ ſi ñ fuerit ita imo fuerit crea tio ei⁹ ⁊ mot⁹ ipi⁹ ⁊ voluntas deſiderās ꝑuenire ad ꝑtū ⁊ mot⁹ ei⁹ cōpleti añ illud: tē h⁹ fet⁹ iā conať exa dere a loco ſuo ⁊ ꝯuertiť. Sz qd valet ei⁹ cōuerſio ea q̄ ñ ſeqť itentiõez ſuā ⁊ remāet ſic ꝯuerſ⁹ vſq; quo redit ad ipſū v̓t⁹ ſua ⁊ fac ip; deficere debilitas ſuę v̓tutis ⁊ accit ei ꝑculdubio qꝺ accit debili iñtro mo tib⁹ euaſionis cū ꝑcedit abſq; directiõe. ſ. laſſitudo ⁊ defect⁹. īfirmať ergo ꝑculdubio ⁊ debilitať ⁊ reſol uiť v̓tuſ ei⁹. ⁊ cū naſcituri h⁹ i diſpoſitione ē indiciū ei⁹ indiciū nati īfirmi debilis. Et de iudiciis ei⁹ ē ꝙ ñ ſperať ei vita. Nat⁹ aūt i nono ſi cōpleta fuerit ei⁹ creatio ⁊ deſiderat moueri i vii. ⁊ nō fuerit ei poſſi bile vt euadat imo remaneat i matrice ⁊ acciderit ei i viii. qꝺ dixim⁹. viuet in ſpacio mēſis ita redeūte ad ipm virtute ⁊ equabitur a conuerſione ſua vſq; quo redeat cōuerſus ⁊ confirmetur. Cūq; naſciturſalua tur ⁊ cū non ſit ita: imo non deſiderat niſi moueri in illa hora: tunc iudiciū eius eſt iudiciū hominis debilis omnino. Et plurimu; quidem naſcitur i.x. ille cui accit vt deſideret partum i nono ⁊ non fuit ei preparatum. ⁊ accidit ei illud quod accidit nato in octauo. Et parum quidem accidit vt ſit aſſiduatio ſeperationiſ cadens in vii. deinde extendať vita vſq; ad.x. ita vt eueniat ei integra vita in.x. hoc eni rarū eſt. ⁊ cum hoc eſt ſignificatio debilitatis virtutis cū currit viciſſitudo ex ſeptimo vſq; ad decimum.

C.ii.de regimine vniuerſali pregnantis.

Oꝛtet vt aſſiduent lenificationem ſuarum naturarum ſemper cum eis que leniunt cum equalitate: ſicut ſunt aleſſidabegi pinguia: ⁊ ſicut furaſet ⁊ ſimilia cum ſtringitur natura valde. Et vt ocupentur exercitiis temperatis ⁊ deambulatõe tenui abſq; ſuperfluo. Superflua ei; abortiri facit ⁊ illud ideo: quoniaz ipſe replentur ꝑpter illꝺ quod accidit eis de retentione menſtruoꝛū;. Qꝺ ſi ſuper fluitates in eis multiplicentur opoꝛtet vt nō aſſiduēt balneum: Balneu; nāq; eis execrabile eſt niſi apud pꝛopinquitatem. Et nō opoꝛtet vt iungantur capita carū ⁊ foꝛtaſſe accidet eiſ ide coꝛꝛ;a: qꝛ accidat tuſſiſ ⁊ ꝯmoueatur fetus li; poſt abortus. Et o; vt deuitēt motū ſuperfluū ⁊ ſaltu; ⁊ ꝑcuſſionez ⁊ caſum ⁊ coi tum ꝑpꝛie ⁊ repletionnez cibi ⁊ iram ⁊ nō ſupueniat eis qꝺ faciat triſtari ⁊ timere. Et elongentur ab eis omnes reliquę cauſe abortus: ⁊ ꝑpꝛie in mēſe ꝑmo ⁊ vſq; ad.xx. dies ⁊ ꝑpꝛie in hebdomoda pꝛima ⁊ vſq; ad tres dieſ a ꝯceptõe. Illic ei; ē execrabile ſup eaſ omē ꝯpꝛeſſiõez faciēſ. Et ꝯſidereť illꝺ qꝺ dixim⁹ ꝺ ꝯſuatiõe ēbꝛyõis. Et o; vt cooperiať illꝺ qꝺ ē ſub hypocōdriis eaꝝ cū lana leui. Et ſit cibi eaꝝ pāiſ mū dus cū aleſſidabegi ⁊ alzeberet. Et deuitent omne

acutū amaꝝ ſicut cappař ⁊ oliuę imature ⁊ omne ꝑ uocatiuū mēſtruoꝝ ſicut ſunt faſeoli ⁊ cicer ⁊ ſiſamū. Et ſi deſiderant cibū; i die conceptõis: ꝑcepit hyp. vt i potu ſumať ſauic i aqua: ipm.n. q̄uis ſit iflatiuū ē tamē velocis nutrimēti. Et vinu; earu; ſit odoriſe ru; ⁊ ſubtile antiquū. Et hyp. qdē dixit: Sumant in potu vinu; nigru;: ⁊ videť ꝙ voluit itelligere ꝑ illꝺ ſubtile nigrum: ⁊ ſit nigredo ei⁹ ꝑꝑ ipſius fortitudi nem non pꝛopter fecem. Et ſint i ſecundis mēſis eaꝝ paſſe ⁊ cydonia dulcia ⁊ pira ⁊ excitantia appetitum ⁊ mala muza ⁊ granata muza. Medicie v̓o eaꝝ ſunt ſicut electuariu; de margaritis cuius deſcriptio: ℞. margaritaru; non ꝑforataru; piretri ambou; añ. ʒ.i.ʒʒ. ⁊ maſticis amboꝝ añ. ʒ.iiij. zedoarie doꝛoni gi ſe. apij rapſie cardamomi nucis muſchate macis cinamu oim. ʒ.ij. been albi been rubei piperis ⁊ ma cropiperis oim añ. ʒ.iij. cinamomi. ʒ.v. zuccari ſuli meni q̄tū oia ⁊ plus: cuius doſis ſit cocbliarium.i. Ipm.n. rectificat diſpõez matricis eaꝝ ⁊ diſpõnem ſtõꝝ earu;. Et o; vt vehemēs ſit ſtudiū i ſtõis earu; qꝛ confoꝛtenť cū eis que ſunt ſicut geleniabi cū xylo aloe ⁊ maſtice ⁊ ſilibus. Et electuaria facta cu; zucca ro pluries cu; ſpeciebus aromaticis i qbus non eſt multa caliditas ⁊ cu; emplaſtris ſtipticis calefacien tibus aromaticis.

Cap.iiij.de regimie enixe.

o Oꝛtet quando parit vt ſtudiu; ſit i pꝛouo catõe mēſtruoꝛu; eius. Et rectificeť cibus ⁊ non ꝑmuteť cibus ſubito ad regimē groſſū quare faciat ipaz febꝛire: ⁊ debiliteť v̓tutez alteratiuā i ſpe eius ⁊ multiplicetſitis eius ⁊ foꝛtaſſe fiat hydro pica. Qꝺ ſi idureť cu; hoc epar eius non ſperať ei ſa natio. Et diebus qde; partus ſunt motus ⁊ periodi ⁊ ꝑncipiu; eius ē hoꝛa aduentus comotõis ⁊ dolo ris. Et quando egritudo pertranſit. xx. dies vſq; ad xxiij. egritudie ſtante aut recidiuante ſignificat tardi tatē cōſumptõiſ: ⁊ neceſſaria eſt cāo i die alio ab iſto q eſt dies criſis: ſi non fuerit caliditas.

Cap.v.de appetitu pꝛegnantis.

c Um cadit appetitus ꝑgnantis iuuať diminiſio ne piguis vehemēns piguedis ⁊ dulcis vehe mentis dulcedis: Et admiſtratõe rei ſubtilis ⁊ moꝛdicamie i potu aq̄: Et vt ſit contecura vio odori fero pauco ſubtili: eſt.n. iuuatiuū rectificans appeti tu;. Et illud qꝺ accidit de nauſea ⁊ vomitu plimo: ⁊ de medicis appetitui conferētibus ē omne i quo eſt ſtipticitas cū caliditate ſubtili: ſicut v̓ga paſtoꝛis de cocta cū vino ⁊ ſucco eius ⁊ ariſtologia ante cibu; ⁊ poſt ipſu; de quo paꝝ ſumať. Et emplaſtra nota cō foꝛtantia ſtomachu; facta ex cydonijs ⁊ dactilis al bis ſiccis ⁊ calamo aromatico ⁊ ſpica cu; vio odoꝛi fero antiquo. Et quandoq; ponūť i eis ſe. apij ⁊ ani ſu; ⁊ feniculu;: ⁊ ꝑpe ſi fuerit illic doloꝛ ⁊ iflatõ. Qꝺ ſi eius appetit⁹ malus fiat ſuperflue ſtude i mundifi cando ſtomachu; eius cu; eiſ que ſunt ſicut aqua al geleniabi facta cu; roſis perſicis: deide rectificeť cu; acetoſis ⁊ rob de acreſta. ⁊ vinu; eius factu; cū aqua mellis ⁊ aqua zuccari iuuamētu; eius bonu; eſt i il lo ⁊ conueniēs embꝛyoni. Et polypodiu; qde; ex ſiccatu; conuenit appetentibus lutu; ex eis. Et quā doq; iuuanť ex acutis ſicut ſynapi ⁊ ſilia. ipſum .n. abſcidit humoꝛē malū ⁊ excitat appetitū: ⁊ eſt vl'i mu; i reducendo appetitu; eaꝝ. Cūq; conuertiť ap petitus earu; ad caſeu; aſſeť eis humid⁹ ſup pꝛunaſ donec exiccet: qꝛ ille eſt melioꝛ q̄ ſiccus acutus. ꝑ mus.n. ē minoꝛis ſuꝑfluitatis: ⁊ ſcꝺus ē magis diſru pens appetitū. Ad vētoſitatē v̓o ſtõi earu; ⁊ doloꝛē eius v̓bigrana admiſtreť hoc electuarium: ℞. cymi carmeni iſuſi i aceto ⁊ toꝛꝛefacti p⁹ illud ⁊ olibani ⁊ origani ꝑſici oim añ ꝑtē.i. caſtoꝛei ꝑtis.i. tertiaz: ſu mať ꝺ puluere e⁹ ſicco ʒ.ſ. aut. vſq; ad aur.i. Ad vo mitu; v̓o eaꝝ ſup cibū o; vt deuť poſt cibū ea i qb⁹ ſūt aromaticitas ⁊ pōticitas ⁊ ſtipticitas ſicut cydo nia aſſata ⁊ ꝑpe cū fixa ſūt i eis fruſta xyloa. idi. Et aſ ſiduet ꝯpſſio manuū ⁊ pedū eaꝝ. Et admiſtrenť ſup ſtõm eaꝝ eplſa nota: Et teneant i oꝛib⁹ ſuis ḡna ḡ natoꝝ cu; folijs mēte. Et ſoꝛbeant aliqd de mina. Et boliū armenū eſt de eis q̄ ſedant eaꝝ nauſeam.

Cap.vi.de pulſu coꝛdis pꝛegnantium.

Llud qꝺ pl; accit eis ꝑꝑ cōitatē oꝛis ſtõi ⁊ cū hūoꝛis i eo: qꝛ multotiēs alleuiat ſoꝛbere aq̄ caſaz ⁊ exercitiū leue ꝑcipitās illud qꝺ ē i oꝛe ſtõi.

Cap.vij.ꝺ regie curſus mēſtruoꝝ ꝑgnantis.

d Ecocťť ſtiptica i qb⁹ nō ē aromaticitas i aq̄ ⁊ ex ea admiſtreť vna ſicut ſunt lētes ⁊ coꝛtices granatoꝛu; ⁊ balauſtie ⁊ galle ⁊ glandes ⁊ ſi milia. Et quandoq; fit ex gallis ⁊ balauſtijs ⁊ coꝛti cibus granatoꝛu; ⁊ ficubus ſiccis emplaſtrum ⁊ po nitur ſuper pectinez cu; aceto.

Cap.viij.de apatõe pedū ꝑgnātiū ⁊ mollitie eaꝝ.

e Mpleni pedes eaꝝ cū folijs cauliſ. Et liniāť cū vio mixto cū aceto ⁊ decoctõe citri: aut cū decoctõe chimolee. Et quandoq; ſumiť em plſm ex cāinis cū aceto ⁊ ex aneto cu; aceto.

Cap.ix.de aboꝛtu.

c Auſe aboꝛtus aut ſūt ꝑmitiue ex ꝑcuſſiõe: aut caſu: aut exercitio ſuꝑfluo: aut ſaltu vehemē ti: ⁊ ꝑpe ad poſterioꝛa vel terro: ipſe.n. mul totiēs facit deſcendere ipma cōceptū viſibiliter: aut aliqd ex paſſionib⁹ aialib⁹ ſicut ira vehemēs: aut ti moꝛ aut triſtitia. Et ex frigoꝛe aeris ⁊ caliditate e⁹ ſu ꝑfluis. ⁊ ꝑpter hoc genus abhoꝛreť ꝑgnanti ꝑlon gatõ balnei ex hoc ꝙ magnificať anhelitus e⁹. Bal neu;.n.l; aboꝛtiri faciat per lubꝛicitatē: facit tñ abor tiri per egreſſionē fetus ad aerē ffm. Et qñ; ꝑuenit ex debilitate eius ꝑpter defectu; ⁊ mollificatõ; ipſi us cauſa reſolutõis rei coꝛpoꝛee ⁊ ex egritudib⁹ ⁊ ial kin ⁊ fame vehemēti ⁊ eũone humoꝛis: aut ſanguis pſimiꝑ medicīaz: aut phlomiam: aut ex ſeipſo. ⁊ ex fluxu ſan. menſtruoꝝ plimi. Et q̄to magis filius eſt maioꝛ ē nocumētu; cū phlomia i ipſo plus: aut ex repletõe vehemēti: aut ex ſatietate nauſeatiua pluria coꝛrumpente nutrimētū fetus ⁊ opilante viaz ad eū aut ex multitudie coitus mouente matricez ⁊ pꝛoꝑe poſt ſeptimu;: ⁊ multitudie balneationiſ ⁊ ablutõis lubꝛicante matricem ⁊ faciente aboꝛtum: licet bal neum aboꝛtiri faciat cauſa mollificationis v̓tutis: ⁊

q: facit fetū egere eo qđ eſt ſrm ſm ꝙ diximus. Iſti ergo ſunt ordines cāꝝ. Et quandoqꝫ fit a cauſis ꝓp i fetuꝫ ſicut ē mors eius propter aliquaꝫ cauſaꝝ moꝛ tis eiꝰ: qꝛ expellit eū nā ꝛ ꝓ hec qñ currit ex eo res viꝛulenta que moꝛdicat matricē ꝛ ledit eaꝫ: vel ſicut eſt debilitas eius qꝛ nō firmat. Aut ꝓpter pāniculos ꝛ iuolutōes qbus ꝯtinet: cū .n. abrūpunt ꝛ mollificat ꝛ effundunt ex eis hūitas eoꝝ ledit matricē: ꝛ mouet eaꝫ expulſiua. Et adiuuat iteruꝫ ad lubꝛicitatē aut ꝓpter cauſaꝫ matricis de amplitudie oris eius ꝛ parnitate adunatōis eiꝰ: aut ex humiditatibꝰ i matrice: aut i orificijs venaꝝ lubꝛificantibus ꝛ grauantibꝰ. Et qñꝫ fit pp reliquas ſpēs malitie ꝯplōnis i matriꝛ ce ex caloꝛe: aut frigoꝛe: aut hūiditate: aut ſiccitate ꝛ paucitate nutrimēti fetus. Et qñqꝫ fit ex ventoſitate i matrice ꝛ ex apāte: ꝛ que ſunt eis ſimilia: aut durieie aut cancro. Et qñꝫ fit ex vlceribus i matrice. Et plm̄ abortus facti i menſe ſcđo ꝛ tertio fit ex ventoſitate ꝛ humiditatibus ſup orificia venaꝛuꝫ que ſunt matricis q̄ nominant foꝛamia ex qbus cōtexūt vene ſecūdie. Cū ergo hūectant mollificant ipſe: ꝛ illđ qđ ex eis texit: qꝛ fit abortus fetꝰ ex quolibet motoꝛe: aut ex ventoſitate: aut grauedie. ꝛ qñꝫ ē cauſa malina cō plexionis calide exſiccantis. aut ſrē ꝯgelantis. Et iterūꝫ ex eis q̄ aboꝛtiri faciūt i initio rei eſt tenuitas ſpmatis i radice: qꝛ nō creat ex eo panniculus ſm̄ꝰ nisi dbilis ſparatus ad diſrumpēduꝫ cuꝫ hoc ꝙ ipſe attrahit ſan. ꝛ i ſexto ꝛ q ſunt poſt ipſuꝫ ex hūiditatibus diſptitis i matrice lubꝛicantibus fetum. Et dixerunt qdaꝫ ꝙ fit plm̄ illius ex vētoſitate. ꝛ veritas eſt iſte ſermo. Poſtꝗ ſpaciuꝫ vo notuꝫ plꝫ aboꝛtꝰ non fit niſi ex ðbilitate. Et dꝛ ꝙ illa que eſt vehemēter extenuata cū ipꝛegnat aboꝛtit anteꝗꝫ ingroſſeſcat: qm̄ coꝛpus recipit de cibo ad ſui rectificatōeꝫ ꝛ reditōeꝫ ſue virtutis tm̄ ꝙ nō ſupfluit embꝛyoni qđ ipſꝫ nutriat qꝛ debilitat. Et i regionibus qdē valde frigidis abſqꝫ equalitate ꝛ tēpoꝛibꝰ ſris valde multiplicatur aboꝛtus. Et ſilr moꝛs ſgnantiū. Et i regionibus meridionalibus multiplicat aboꝛtus. Et ſilr in aeribus meridionalibus ꝛ mioꝛat i ſeptētrionalibus niſi ſint frigidi vehemēter ledentes embꝛyonē. Et qñ ſterijt hyems auſtria caſa ꝛ ſeqt illaꝫ ver boꝛeale ſrm aboꝛtiunt ſgnantes q̄ pariture ſunt i vere ex qualibet cauſa ꝛ pariūt debilē. Et doloꝛes qdē accñtes apud partū qm̄ ille ſūt res nō naturales. Ca. ix. đ ſignis.

Igua qdem aboꝛtus ipius ſunt qm̄ icipit mamilla detumeſcere poſt ſoliditatē ſanā. Soliditatē vero egrā rectificat nā pducens ad detumitionē ſine timoꝛe aboꝛtꝰ. Et quecūqꝫ duarū mamillarū detumeſcit a ſoliditate ſana: tūc habens eam aboꝛtitur in die illo. Et ſimiliter pleureſi. Cū i ergo ſupfluit lactis ꝓuocatio ꝛ frequēs fit adeo ꝙ decē detūeſcat mamilla: tūc idicat qđ fetꝰ ē ðbilis ꝛ ꝙ tūc pꝛeparatur aboꝛtui. Et ſimiliter mſitudo doloꝛū i matrice. Et qñ rubet facies in febꝛe ꝛ accidit rigoꝛ aut grauatur caput ꝛ dilatur laſſitudo ꝛ ſentitur doloꝛ in pꝛofūdo oculi ſignificat ꝙ cauſe aboꝛtus ſūt venientes ꝛ ꝙ ipe faciāt puenire mēſtrua: deinde faciēt aboꝛtiri. Et ſimiliter cauſe aboꝛtꝰ qñ veniunt ſignificāt ipſū. Cōplōnes vero ꝛ vlcera ꝛ apoſtema ꝛ hūiditates p ea cognoſcūtur que dicta ſūt multotiens. Factus autē cauſa ventoſitatis cognoſcitur p ſigna ventoſitatis ꝛ extenſionis abſqꝫ grauedie ꝛ ex permutatione ꝛ ex additione cum acceptione inflatiuoꝝ. Et cauſe ſmitiue iterū cognoſcūtur ꝗtitate ſua. Moꝛtē vero fetus ſignificat motio rei delate in cōcauitate grauantis ſicut lapis qui mouetur de latere ad latus: ꝛ ꝓpꝛie cuꝫ iacet ſup latus ſuū ꝛ iſſa tur ſurſū cū ante illud eſſet calīn ꝛ detumeſcit mamilla. Et quādoqꝫ currūt hūiditates virulēte fetide ꝛ ſignificat illud ſi iam acciderint ſgnantibus egritudines acute nocētes ſua caliditate vehemēter. Nā ſi ex eis pꝛohibet nutrimētū moꝛitur fetus. ꝛ ſi nō ꝓhibetur vehemētioꝛ fit egritudo. ꝛ fiunt alie egritudines parue: ꝛ quandoqꝫ fit cū moꝛitur fetus ante illud. ꝛ eſt de indicantibus illud vt dem ergatur oculus pꝛegnantis ad ꝓfundū ꝛ fiat albedo oculi fuſca. Et qñꝫ fit frigida auris eius ꝛ extremitas naſi cū rubedie labij. Et diſpō eius eſt ſimilis hypropiſi hypoſarche.

C. x. de ꝯſuatione embꝛyonis ꝛ cautela aboꝛtus

Mbꝛyonis ſuſpenſio ex matrice ē ſicut ſuſpēſio fructus ex arboꝛe: ſicut maioꝛ timoꝛ qui timet ſup fructum ꝙ cadat eſt: aut cū incipit eiꝰ apparitio: aut cū ipſius exiſtit ꝯplementuꝫ. Silr qđ vehemētius timet ſup embꝛyone ꝙ aboꝛtiuꝰ fiat eſt apud ſncipiū ꝯceptionis ꝛ añ appꝛopinqtionē qꝛ oꝫ vt caueant in his duabꝰ hoꝛis cauſe aboꝛtus pꝛedicte. Et pharmacū quidē ſolutiuū eſt de ſūma illaꝝ cāꝝ: quaꝛ oꝫ vt caueat eius diſpō ante menſeꝫ ꝗrtū ꝛ poſt vij. ꝛ eo qđ eſt inter illa iteꝝ. verumtamē in eo qđ eſt inter illa eſt ſalubꝛius ꝛ ad ipſuꝫ puenit cū neceſſariuꝫ eſt. Et foꝛtaſſe nō erit excuſatio in quibuſdā hāꝝ hoꝛaꝝ qn ſoluat ꝛ mundificet ſan. eius: vt nō coꝛrumpat embꝛyonē ꝓpter malitiā ꝯplonis qꝛ oꝫ vt fiat cuꝫ facilitate ꝛ ſubtilitate. Et qñꝫ ēt mēſtrua añ conceptioneꝫ nō ſunt mēſtrua neceſſaria ꝛ remanēt i ea ſupfluitates mēſtruoꝝ eius indigentes mūdificatiōe: ꝛ tunc ſi nō mundificat recipit caruꝫ coꝛruptionē embꝛyon. Opoꝛtet ergo vt mūdificet illud ſubtile cū mundificatiuis ſubtilibꝰ nō potādo ſꝫ ſupponēdo i ſmiſ ſuppoſitoꝛiū pꝰ collū matricis imo ſupponant i collo matricis ꝛ nō mundificetur cū eis illud qđ mūdificat vice vna: imo vicibꝰ plibꝰ. Et cū ſup mulierē timet ꝙ aboꝛtiat cā ꝯplexionis ꝛ apatū ꝛ vlcerū ꝛ vētoſitatis ꝛ reliquoꝝ curet totū cū eis que ſunt i ſuo ca. Et cū aboꝛtit cā ꝯplōnis frigide: tūc ſi motoꝛ ēt eſt cōplō tempet. Et ſi aliud ꝛ eſt de illis que declinare faciunt ad matricē mām calidaꝫ ex qua timet apa curet cū apocruſticis ꝛ ꝓhibētibus apa ꝛ cū eo qđ de ſolutione poſſe eſt. ſi aūt nō fuerit illud: imo nō timet ex eo niſi vt ꝯſequatur embꝛyonē cauſa eiꝰ nocumentum aut leſio faciens ipſꝫ abortiri: aut interficiēs ipm: tunc oꝫ vt curet cū medicinis ꝯſeruantibꝰ embꝛyonē quas dicemꝰ. Pꝛopt lubꝛicitatē vo ab hūiditatibꝰ q̄ ē plurima lubꝛicitas

oꝫ in hoꝛa pꝛegnationis vt adminiſtrent cliſteria leniuia euacuantia ſtercus: deinde adminiſtrent inie ctiones ꝛ pꝛouocantia vrinā ꝛ cliſteria mūdificātia matricem.

Ca. xi. de regimine bono ad illud.

Et vt i potu detur aqua radicis cū oleo de keiua aut decoctio alhaſcec aut fenugr. cū oleo de keiua. Et detur in potu oī bus. x. diebus aliquid de pillulis fetidis ꝛ detꝛ hiera: G. in potu. Cliſtere bonū ad illud. et ad ventoſitatē. ℞. ſamine ꝛ origani anicos ꝛ kaiſum ꝛ ramoꝛū aneti ꝛ camomille ꝛ rute halſec ꝛ fenugr. añ. pugillū .i. decoquāt in .iij. lb. aq̄ donec ꝯſumat medietas ꝛ ſumat de illa mīꝰ .lb. ꝛ adde ſup ipſam ſeſamini .i. olei alrazaki ꝛ ſacraiati .i. olei ſiſamini: ꝛ vtare ipſo cliſterizando ꝛ cliſterize ipſam in oībus iiij. diebus cū tantūdē. Et ex eo eſt ut ſumat collo quintida ꝛ perfoꝛet ꝛ extrahant grana eius ꝛ ipleat oleo de lilio: ꝛ dimittatur die ꝛ nocte. deinde pꝛeparetur in mane ſuper cinerē calidū: ꝛ dimittat donec bulliat oleū integre: deinde coletur ꝛ cliſterizet cū vo receptrix dū eſt tepidū. hoc eni ē mirabile ad lubꝛicitatē humidā. ꝛ poſt huius euacuationeꝫ oꝫ vt adminiſtrent olea odoꝛifera calida. iniecta ꝛ iniecta ꝛ ſuppoſita in lanis. Et cōfectiones magne ꝛ medicamē alkakingi ꝛ diamarte ꝛ ſagzenea in oībus iij. diebus. aut. v. ꝛ ſimilit de dianuſcho ꝛ diaſpermaton. Et iterū ſumat coꝛticis thuris ꝛ ciperi tritorum etiā amboꝝ añ. ps. i. ꝛ myrrhe ps. ʒ. decoquātur cū ſeptuplo ſui aque donec remaneat quarta ꝛ coletur. ꝛ cliſterizetur ex ea cū .iiij. ℥. in oībus tribꝰ diebus poſtꝗ iā euacuata fuerit humiditas que ē ante ipſam. Et ex peſſarijs bonis ſunt bdelliū ꝛ gluten alibat ꝛ ſtromiacū ꝛ nigella cōmixtis ꝛ ſingulariter: ꝛ adminiſtrentur poſt mūdificatiōem. Et ſuppo nantur ſpica ꝛ crocus ꝛ maſtix ꝛ myrrha ꝛ galia ꝛ caſtoꝛeū ꝛ bdelliū ꝛ ſimilia in oleo nardio aut adipe anſeꝛis ſup lanā viridē. Et ſupponat poſt illud cum premiſſio neceſſaria eſt coagulū leporis ꝛ medicine conſeruantes fetū in ventre matris cū non eſt nocumentū cōplexionis calide aut apoſtematis calidi ꝛ ſimiliū illis. Et medicie que ſunt ad coꝛ ſicut zedoaria ꝛ doꝛonigi ꝛ ben duo ꝛ letificātes ꝛ diamuſchū ꝛ mithꝛidatū. Medicamē ꝓhibēs aboꝛtū ℞. doꝛonigi ꝛ zedoarie ꝛ caſtoꝛei ꝛ aſſe ꝛ galie ꝛ muſchi ꝛ cardamomi minoꝛis ꝛ gallarū ꝛ ſpodij oīum añ. ʒ. i. cū aqua frigida ꝛ cliſterizetur calefactū ante hoc. ꝛ ex eis que cōferūt in eo ſunt ordeū ꝛ camemilla ꝛ aſſa ꝛ anetū ꝛ anicos ꝛ ſimilia. Ca. xij. đ regimie aboꝛtus ꝛ extractione fetus moꝛtui.

Uādoqꝫ aboꝛtus in quibuſdā hoꝛis neceſſariꝰ eſt de quibus eſt illa que eſt cum pꝛegnās eſt puella pua ſupꝛa quā timet moꝛs ex ptu. Et de illis eſt cū i matrice eſt nocumētū ꝛ additio carnis ſtringens ſuper fetus egreſſiōe quare interficit. Et de illis eſt apud moꝛtē fetus in ventre pꝛegnantis. Et ſcias ꝙ qñ fit difficilis ptus iiij. diebꝰ: tūc iā moꝛitur fetus: quare occupatꝰ ſis in vita matris ꝛ nō occuperis in vitā fetus: imo ſtude in extractione ipſiꝰ. Et aboꝛtū quidē qñqꝫ faciūt motus: ꝛ qñqꝫ faciūt ipſū medicine. Et medicine quidē faciūt qm̄ interficiūt: Et qꝛ ꝓuocāt mēſtrua cū foꝛtitudie. Et qñqꝫ faciūt cū lubꝛicitate. Et interficiētes fetū ſūt amara. Et pꝛouocātia menſtrua iterū ſunt amara ꝛ acuta. Et lubꝛicātia ſūt humida viſcoſa que adminiſtrent bibita ꝛ ſuppoſita. Et ex motibus eſt phlomia ꝛ ꝓpꝛie ex ſaphena pꝰ baſilicā ꝛ ꝓpꝛie ſup magnitudinē ieiunij ꝛ famis exercitiū ꝛ ſaltus plurimi ꝛ delatio oneris grauis ꝛ vomitus ꝛ ſternutatio. Et de regie bono in illo eſt ut ſmeromittatur in os matricis pꝛegnātis charta facta liciniū: aut pēna: aut herba amara: vel abraſa cū menſura quātitatis pēne ex viñē. aut ruta aut hartajata aut ſiracoſt: ipſa .n. aboꝛtiri faciūt ꝓcul dubio ꝛ pꝛopꝛie qñ liniūt ex aliq̄ mediciarū aboꝛtiri faciētiū ſicut alkitrā ꝛ pulpa colloquintide. ꝛ de medicinis quidē aboꝛtiri faciētibꝰ alie ſūt ſingulares: ꝛ alie cōpoſite. Et ſingulares quidē iā dixim ꝰ i tabulis medicinarū ſingulariū ꝛ cōpoſitas in antidotario. Hic vero dicemꝰ de vtriſqꝫ ordinibꝰ eas que magis opatiue ſunt in intētione. De medicinis vero ſingularibus q̄ ſunt longiquioꝛes a vehementia caliditatis ſūt ſicut ſemē taplie qđ ē ſile naſturtio. ꝛ eſt ei odoꝛ naſturtij: ꝛ grana harmel iterū bibita ꝛ ſuppoſita. Et oleū balſami cū ſupponitur extrahit fetū ꝛ ſecūdinā: ꝛ aſſa ꝛ galbanū foꝛte ē iterū. Et buchomaric in hoc ca. foꝛtis ē valde bibita ꝛ ſuppoſita: ita ꝙ quidā extimāt ꝙ ſi pꝛegnās iacet ſup eā pducit eā ad aboꝛtiendū: ꝛ ſuccus eiꝰ coꝛrūpit fetū linitus ſup ventrē: quāto ergo plus ſuppoſitus ſup coitū. ꝛ ſimilit ſuccus reliquarū hartamitarum. Et ſi in potu detur de vīnem perſico pondus ʒ. iij. eijciet fetū in die illo. ꝛ cū ſumit de coꝛdumeni tertia ʒ. i. eijciet fetū ꝛ facit poſſidē caliditatē ꝛ motū. Et iterū ſi iijciat decoctio pulpe colloquītide in iniectoꝛio narrato ſm decoctiones ſuas aut ſupponit in lana ſuppoſitoꝛio aſcēdēte. Et ex medicinis bonis eſt cinamomū cū ꝑmiſcet cū rubea ipſū eni aboꝛtiri facit fetū bibitū aut ſuppoſitū: ꝛ cū hoc ſedat nauſeā. ꝛ de illis que ꝓpꝛietatē habēt ē vngula aſini: ſm enim ꝙ quidā exiſtiant ſi cū ipſa ſuffumiget fetus moꝛtuus extrahit eū: ꝛ cū ex ſtercoꝛe eius fit ſuffumigatio p traiectoꝛiū extrahit moꝛtuū velociter. Et ſimilit ſuffumigatio cum oculo piſcis ſaliti. Et de medicinis cōpoſitis ebibitis in hoc eſt medicamē foꝛte in faciēdo aboꝛtuꝫ ꝛ extrahēdo fetū moꝛtuū qđ. ℞. aſſe pōdus ʒ. ʒ. ꝛ folioꝝ rute ſicce ʒ. iij. ꝛ myrrhe ʒ. ij. ꝛ eſt doſ. i. ſumatur in potu cū decoctiōe ſauine doſ. i. in mane ꝛ doſ. i. in veſpis. aut ſumat ariſto. lon. ꝛ gentiane ꝛ baccaꝝ lauri ꝛ myrrhe ꝛ coſti marini ꝛ caſſie lignee nigre ꝛ rubee tincture ꝛ ſucci abſynthij ꝛ coꝛdumeni recentis acuti ꝛ piperis ꝛ meſcat ameſir etiā partes equales de quo bibatur oī die aure. i. x. diebus. Et de medicinis bonis facientibus aboꝛtū cū facilitate cū ſedatione nauſee eſt aliud qđ. ℞. cinnamomi

q: facit fetũ egere eo qḋ eſt ſſm ſm ꝙ diximus. Iſti
ergo ſunt ordices cãꝝ. Et quandoqꝫ fit a cauſis ꝓp t
fetuꝫ ſicut ẽ mors eius propter aliquaꝫ cauſaꝝ mor
tis eꝰ: qꝛ expellit eũ nã ⁊ ꝓpe qñ currit ex eo res vi
rulenta que mordicat matricẽ ⁊ ledit eaꝫ: vel ſicut eſt
debilitas eius qꝛ nõ firmaṫ. Aut ꝓpter pãniculos ⁊
iuolutões qbus ↄtinetˀ: cũ.n. abrũpunṫ ⁊ mollificãṫ
⁊ effunduntˀ ex eis hũitas eoꝝ ledit matricẽ: ⁊ mouet
eaꝫ expulſiua. Et adiuuat iteruꝫ ad lubricitatẽ aut ꝓ
pter cauſaꝫ matricis de amplitudie oris eius ⁊ par
uitate adunatõis eꝰ: aut ex humiditatibꝰ i matrice:
aut i orificijs venaꝝ lubrificantibus ⁊ grauantibꝰ.
Et qñꝫ fit ꝑꝑ reliquas ſpẽs malitie ↄplõnis i matri
ce ex calore: aut frigore: aut hũiditate: aut ſiccitate ⁊
paucitate nutrimẽti fetus. Et qñqꝫ fit ex ventoſitate i
matrice ⁊ ex ap̃ate: ⁊ que ſunt eis ſimilia: aut durities
aut cancro. Et qñꝫ fit ex vlceribus i matrice. Et pl̃m
abortus facti i menſe ſcḋo ⁊ tertio fit ex ventoſitate ⁊
humiditatibus ſup orificia venaruꝫ que ſunt matri
cis q̃ nominanṫ foramia ex qbus cõtexũṫ vene ſecũ
die. Cũ ergo hũectanṫ mollificanṫ ipſe: ⁊ illḋ qḋ ex
eis texitˀ: qꝛ fit abortus fetꝰ ex quolibet motore: aut
ex ventoſitate: aut grauedie. ⁊ qñꝫ ẽ cauſa malina cõ
plexionis calide exſiccantis. aut ſrẽ ↄgelantis. Et ite
ruꝫ ex eis q̃ abortiri faciũt i initio rei eſt tenuitas ſp
matis i radice: qꝛ nõ creaṫ ex eo panniculus ſm̃ꝰ ni
ſi debilis ꝑparatus ad diſrumpẽduꝫ cuꝫ hoc ꝙ ipſe
attrahit ſan. ⁊ i ſexto ⁊ q ſunt poſt ipſuꝫ ex hũiditati
bus diſpſitis i matrice lubricantibus fetum. Et dixe
runt qdaꝫ ꝙ fit pl̃m illius ex vẽtoſitate. ⁊ veritas eſt
iſte ſermo. Poſtq̃ſpaciuꝫ vo notuꝫ plꝫ abortꝰ non
fit niſi ex dbilitate. Et dꝛ ꝙ illa que eſt vehemẽter ex
tenuata cũ impregnaṫ abortiṫ anteq̃ ingroſſeſcat: qm̃
corpus recipit de cibo ad ſui rectificatõeꝫ ⁊ reditõeꝫ
ſue virtutis talr ꝙ nõ ſupfluit embryoni qḋ ipſꝫ nu
triat qꝛ debilitaṫ. Et i regionibus qdẽ valde frigidis
abſqꝫ equalitate ⁊ tẽporibꝰ ſſris valde multiplicatur
abortus. Et ſilr mors ꝑgnantiũ. Et i regionibus me
ridionalibus multiplicaṫ abortus. Et ſilr in aeribus
meridionalibus ⁊ moraṫ i ſeptẽtrionalibus niſi ſint
frigidi vehemẽter ledentes embryonẽ. Et qñ ꝑteriit
hyems auſtria calã ⁊ ſeqꝛ illaꝫ ver boreale ſſm ab
ortiunṫ ꝑgnantes q̃ pariture ſunt i vere ex qualibet
cauſa ⁊ pariũṫ debilẽ. Et dolores qdẽ accñtes apud
abortũ vehemẽtiores ſunt doloribꝰ accñtibꝰ apud
partũ qm̃ ille ſũt res nõ naturales. Ca.ix. ḋ ſignis.

Signa qdem abortus ipſius ſunt qm̃ icipit
mamilla detumeſcere poſt ſoliditatẽ ſanã
Soliditatẽ vero egrã rectificat nã pducens
ad detumitionẽ ſine timore abortꝰ. Et quecũqꝫ du
arũ mãmillarũ detumeſcit a ſoliditate ſana: tũc ha
bens eam abortitur in die illo. Et ſimiliter pleureſi
C i ergo ſupfluit lactis ꝓuocatio ⁊ frequẽs fit adeo
dõec detũeſcat mãmilla: tũc idicat qḋ fetꝰ ẽ dbilis ⁊
ꝙ tũc preparatur abortui. Et ſimiliter multitudo do
loris i matrice. Et qñ rubet facies in febre ⁊ accidit ri
gor aut grauatur caput ⁊ dilatur laſſitudo ⁊ ſẽtitur
dolor in profũdo oculi ſignificat ꝙ cauſe abortus

ſũt veniẽtes ⁊ ꝙ ipſe faciãt puenire mẽſtrua: deide fa
cient abortiri. Et ſimiliter cauſe abortꝰ qñ veniunt ⁊
ſignificãt ipſũ. Cõplõnes vero ⁊ vlcera ⁊ apoſtema
ta ⁊ hũiditates ꝑ ea cognoſcuntur que dicta ſũt mul
totiens. Factus autẽ cauſa ventoſitatis cognoſcitur.
ꝑ ſigna ventoſitatis ⁊ extenſionis abſqꝫ grauedie ⁊
ex permutatione ⁊ ex additione cum acceptione in
flatiuoꝝ. Et cauſe ꝑmitiue iterũ cognoſcũtur q̃litta
te ſua. Mortẽ vero fetus ſignificat motio rei delate
in cõcauitate grauantis ſicut lapis qui mouetur de
latere ad latus: ⁊ ꝓprie cuꝫ iacet ſup latus ſuũ ⁊ inſſa
tur ſurſũ cũ ante illud eſſet calm ⁊ detumeſcit mãmil
la. Et quãdoqꝫ currũt hũiditates virulẽte fetide ⁊ ſi
gnificat illud ſi iam acciderint ꝑgnantibus egritudi
nes acute nocẽtes ſua caliditate vehemẽter. Nã ſi ex
eis prohibeṫ nutrimẽtũ moritur fetus. ⁊ ſi nõ ꝓhibe
tur vehemẽtior fit egritudo. ⁊ ſiunt alie egritudines
parue: ⁊ quandoqꝫ fit cũ moritur fetus ante illud. ⁊
eſt de indicantibus illud vt dcm ergatur oculus pre
gnantis ad ꝓfundũ ⁊ fiat albedo oculi fuſca. Et qñꝫ
fit frigida auris eius ⁊ extremitas naſi cũ rubedie la
biꝫ. Et diſpõ eius eſt ſimilis hypropiſi hypoſarche
C.x. de ↄſuatione embryonis ⁊ cautela abortus

Embryonis ſuſpenſio ex matrice ẽ ſicˀ ſuſpẽ
ſio fructus ex arbore: ſicut maiõ timor qui ti
meṫ ſup fructum ꝙ cadat eſt: aut cũ incipit
eiꝰ apparitio: aut cũ ipſius exiſtit ↄplementuꝫ. Silr
qḋ vehemẽtius timeṫ ſup embryone ꝙ abortiuꝰ fiat
eſt apud ꝑncipiũ ↄceptionis ⁊ añ approinq̃tionẽ
qꝛ oꝫ vt caueanṫ in his duabꝰ horis cauſe abortus
predicte. Et pharmacũ quidẽ ſolutiuũ eſt de ſũma
illaꝝ cãꝝ: quaṫ oꝫ vt caueaṫ eius diſpõ ante menſeꝫ
q̃rtũ ⁊ poſt vij. ⁊ eo qḋ eſt inter illa iteꝝ. verumtamẽ
in eo qḋ eſt inter illa eſt ſalubrius ⁊ ad ipſuꝫ pueniṫ
cũ neceſſariuꝫ eſt. Et forſaſſe nõ erit excuſatio in q
buſdã haꝝ horaꝝ qn ſoluaṫ ⁊ mundificeṫ ſan. eius:
vt nõ corrumpat embryonẽ ꝓpter malitiã ↄplonis
qꝛ oꝫ vt fiat cuꝫ facilitate ⁊ ſubtilitate. Et qñꝫ ẽt mẽ
ſtrua añ conceptioneꝫ nõ ſunt mẽſtrua neceſſaria ⁊
remanẽt i ea ſupfluitates mẽſtruoꝝ eius indigentes
mũdificatiõe: ⁊ tunc ſi nõ mundificaṫ recipit caruꝫ
corruptionẽ embryon. Oportet ergo vt mũdificeṫ
illud ſubtile cũ mundificatiuis ſubtilibꝰ nõ potãdo
ſꝫ ſupponẽdo i ꝑmiſ ſuppoſitoriũ pꝰ collũ matricis
imo ſupponanṫ i collo matricis ⁊ nõ mundificetur
cũ eis illud qḋ mũdificaṫ vice vna: imo vicibꝰ plibꝰ
Et cũ ſup mulierẽ timeṫ ꝙ abortiaṫ cã ↄplexionis ⁊
ap̃atũ ⁊ vlcerũ ⁊ vẽtoſitatis ⁊ reliquoꝝ cureṫ totũ cũ
eis que ſunt i ſuo ca. Et cũ abortiṫ cã ↄplõnis frigi
de: tũc ſi motor ẽt eſt cõplo tempeṫ. Et ſi aliud ⁊ eſt
de illis que declinare faciunt ad matricẽ nãm cali
daꝫ ex qua timeṫ ap̃a cureṫ cũ apocruſticis ⁊ ꝓhibẽ
tibus ap̃a ⁊ cũ eo qḋ de ſolutione poſſe eſt. ſi aũt nõ
fuerit illud: imo nõ timeṫ ex eo niſi vt ↄſequatur em
bryonẽ cauſa eiꝰ nocumentum aut leſio faciens ipſꝫ
abortiri: aut interficiẽs ipm: tunc oꝫ vt cureṫ cũ me
dicinis ↄſeruantibꝰ embryonẽ quas dicemꝰ. Pro
pṫ lubricitatẽ vo ab hũiditatibꝰ q̃ ẽ pl̃ima lubricitaṫ

oꝫ in hora pregnationis vt adminiſtrenṫ cliſteria le
nitiua euacuantia fleeꝫ: deinde adminiſtrent in
iectiones ⁊ prouocantia vrinã ⁊ cliſteria mũdifica
tia matricem.

Ca.xi. de regimine bono ad illud.

Si vt i potu detur aqua radicis cũ oleo
de keruà aut decoctio albaſcec aut fenu
gr. cũ oleo de keruà. Et detur in potu oĩ
bus. x. diebus aliquid de pillulis fetidis
⁊ deṫ hiera. G. in potu. Cliſtere bonũ ad illud. et
ad ventoſitatẽ. Rx. ſauine ⁊ origani ameos ⁊ keiſim
⁊ ramoꝝ ãneti ⁊ camomille ⁊ rute halccc ⁊ fenugr.
añ. pugillũ .i. decoquaṫ in .iij. lb. aq̃ donec ↄſumaṫ
medietas ⁊ ſumaṫ de illa minꝰ .lb. ⁊ adde ſup ipſam
ſeſamini .i. olei alrazaki ⁊ ſacraiani .i. olei ſiſamini: ⁊
vtare ipſo cliſterizando ⁊ cliſteriza ipſam in oĩbus
iiij. diebus cũ tantũdẽ. Et ex eo eſt vt ſumaṫ collo
quintida ⁊ perforeṫ ⁊ extrahanṫ grana eius ⁊ impleaṫ
oleo de lilio: ⁊ dimittatur die ⁊ nocte. deinde pre
paretur in mane ſuper cinerẽ calidũ: ⁊ dimittaṫ do
nec bulliat oleũ integre: deinde coletur ⁊ cliſterizeṫ
cũ eo recipiẽs dũ eſt tepidũ. hoc enĩ ẽ mirabile ad
lubricitatẽ humidã. ⁊ poſt huius euacuationeꝫ oꝫ
vt adminiſtrenṫ olea odorifera calida. iniecta ⁊ inie
cta ⁊ ſuppoſita in lana. Et cõfectiones maſce ⁊ me
dicaminẽ alkakingi ⁊ diamarte ⁊ fagzenea in oĩbus
iij. diebus. aut. v. ⁊ ſimiliṫ de diamuſcho ⁊ diaſper
maton. Et iterũ ſumaṫ corticis thuris ⁊ ciperi trito
rum etiã amboꝝ añ. ps .i. ⁊ myrrhe ps .ſ. decoquã
tur cũ ſeptuplo ſui aque donec remaneat quarta ⁊
coletur. ⁊ cliſterizetur ex ea cũ .iiij. ℥. in oĩbus tribꝰ
diebus poſtq̃ iã euacuata fuerit humiditas que ẽ
ante ipſam. Et ex peſſarijs bonis ſunt bdelliũ ⁊ glu
ten alibat ⁊ ſtoromacẽ ⁊ nigella cõmixtiꝫ ⁊ ſingula
riter: ⁊ adminiſtrentur poſt mũdificatiõem. Et ſup
ponantur ſpica ⁊ crocus ⁊ maſtix ⁊ myrrha ⁊ galia
⁊ caſtoreũ ⁊ bdelliũ ⁊ ſimilia in oleo nardio aut adi
peanſeꝝ ſup lanã viridẽ. Et ſupponeṫ poſt illud cu
ius premiſſio neceſſaria eſt coagulũ leporis ⁊ medi
cine conſeruantes fetũ in ventre matris cũ non eſt
nocumentũ cõplexionis calide aut apoſtematis ca
lidi ⁊ ſimiliũ illis. Et medicie que ſunt ad cor ſicut
zedoaria ⁊ doronigi ⁊ ben duo ⁊ letificãtes ⁊ dia
muſchũ ⁊ mithridatũ. Medicamẽ ꝓhibẽs abortũ
Rx. doronigi ⁊ zedoarie ⁊ caſtorei ⁊ aſſe ⁊ galie ⁊ mu
ſchi ⁊ cardamomi minoris ⁊ gallarũ ⁊ ſpodij oĩum
añ. ʒ.i. cũ aqua frigida ⁊ cliſterizetur calefactũ ante
hoc. ⁊ ex eis que cõferũt in eo ſunt oxicũ ⁊ camo
milla ⁊ aſſa ⁊ anetũ ⁊ ameos ⁊ ſimilia. Ca.xij. ḋ
regimie abortus ⁊ extractione fetus mortui.

Quãdoqꝫ abortus in quibuſdã horis ne
ceſſariꝰ eſt de quibus eſt illa que eſt cum
pregnãs eſt puella pua ſupra quã timeṫ
mors ex ptu. Et de illis eſt cũ i matrice eſt nocumẽ
tũ ⁊ additio carnis ſtringens ſuper fetus egreſſiõe
quare interficit. Et de illis eſt apud mortẽ fetus in
ventre pregnantis. Et ſcias ꝙ qñ fit difficilis ptus
iiij. diebꝰ: tũc iã moritur fetus: quare occupaꝛꝰ ſis
in vita matris ⁊ nõ occuperis in vitã fetus: imo ſtu
de in extractione ipſiꝰ. Et abortũ quidẽ qñqꝫ fa
ciũt motus: ⁊ qñqꝫ faciũt ipſũ medicine. Et medi
cine quidẽ faciũt qm̃ interficiũt: Et qꝛ ꝓuocãt mẽ
ſtrua cũ fortitudie. Et qñqꝫ faciũt cũ lubricitate.
Et interficiẽtes fetũ ſũt amara. Et prouocãtia mẽ
ſtrua iterũ ſunt amara ⁊ acuta. Et lubricãtia ſũt hu
mida viſcoſa que adminiſtrenṫ bibita ⁊ ſuppoſita.
Et ex motibus eſt phlebotomia ⁊ ꝓprie ex ſaphena pꝰ
baſilicã ⁊ ꝓprie ſup magnitudinẽ ieiunij ⁊ famis
exercitiũ ⁊ ſaltus plurimi ⁊ delatio oneris grauis ⁊
vomitus ⁊ ſternutatio. Et de regie bono in illo eſt
vt intromittatur in os matricis pregnãtis charta
facta lichiniũ: aut pẽna: aut herba amara: vel abra
ſa cũ menſura quãtitatis pẽne ex vinẽ. aut ruta aut
hartaiata aut ſiracoſt: ipſa.n. abortiri facit ꝓcul
dubio ⁊ propinq̃ qñ iuuaṫ ex aliq̃ mediciarũ abor
tiri faciẽtũ ſicut alkitrã ⁊ pulpa colloquintide. ⁊ de
medicinis quidẽ abortiri faciẽtibꝰ alie ſũt ſingula
res: ⁊ alie cõpoſite. Et ſingulares quidẽ iã diximꝰ i
tabulis medicinarũ ſingulariũ ⁊ cõpoſitas in anti
dotario. Hic vero dicemꝰ de vtriſqꝫ ordinibꝰ eas
que magis opatiue ſunt in intẽtione. De medici
nis vero ſingularibus q̃ ſunt longinquiores a vehe
mentia caliditatis ſũt ſicut ſemẽ tapſie qḋ ẽ ſile na
ſturtio. ⁊ eſt ei odor naſturtij: ⁊ grana harmel iterũ
bibita ⁊ ſuppoſita. Et oleũ balſami cũ ſupponitur
extrahit fetũ ⁊ ſecũdinã: ⁊ aſſa ⁊ galbanũ forte ẽ ite
rũ. Et buchormaric in hoc ca. fortis ẽ valde bibita
⁊ ſuppoſita: ita ꝙ quidã exiſtimãt ꝙ ſi pregnãs ia
cet ſup eã pducit eã ad aboriendũ: ⁊ ſuccus eiꝰ cor
rũpit fetũ linitus ſup ventrẽ: quãto ergo plus ſuppo
ſitus ſup coitũ. ⁊ ſimiliṫ ſuccus reliquarũ hartami
tarum. Et ſi in potu detur de viñcm perſico pon
dus .ʒ.iij. eijciet fetũ in die illo. ⁊ cũ ſumiṫ de cor
dumeni tertia .ʒ.i. eijciet fetũ ⁊ facit poſſidẽ calidi
tatẽ ⁊ motũ. Et iterũ ſi iijciaṫ decoctio pulpe collo
quintide in iniectorio narrato ſm decoctiones ſuas
aut ſupponiṫ in lana ſuppoſitorio aſcẽdẽte. Et ex
medicinis bonis eſt cinamomũ cũ pmiſceṫ cũ ru
bea ipſũ eni abortiri facit fetũ bibitũ aut ſuppoſi
tũ: ⁊ cũ hoc ſedat nauſeã. ⁊ de illis que ꝓprietatẽ
habẽt ẽ vngula aſini: ſm enim ꝙ quidã exiſtiant ſi
cũ ipſa ſuffumigeṫ fetus mortuus extrahit cũ: ⁊ cũ
ex ſtercore eius fit ſuffumigatio p tractoriũ extra
hit mortuũ velociter. Et ſimiliṫ ſuffumigatio cum
oculo piſcis ſaliti. Et de medicinis cõpoſitis ebi
bitis in hoc eſt medicamẽ forte in faciẽdo abortuꝫ
⁊ extrahẽdo fetũ mortuũ qḋ. Rx. aſſe põdus .ʒ.ſ. ⁊
folioꝝ rute ſicce .ʒ.iij. ⁊ myrrhe .ʒ.ij. ⁊ eſt doſ .i. ſu
matur in potu cũ decoctiõe ſauine doſ .i. in mãe ⁊
doſ .i. in veſpis. aut ſumaṫ ariſto. lon. ⁊ gentiane ⁊
baccaꝝ lauri ⁊ myrrhe ⁊ coſti marini ⁊ caſſie lignee
nigre ⁊ rubee tincture ⁊ ſucci abſynthij ⁊ cordume
ni recentis acuti ⁊ piperis ⁊ meſcatramelir etiã p
tes equales de quo bibatur oĩ die aure .i. x. diebus
Et de medicinis bonis facientibus abortũ cũ faci
litate cũ ſedatione nauſee eſt aliud qḋ. Rx. cinamomi

⁊ cordumeni ⁊ ſauine oium an̄.ʒ.x. myrrhe.ʒ.v.⁊ ſit doſ eius .ʒ.iij.oi die ⁊ allceiaſ cū hoc mūdifica tio enixe ⁊ exitus ſecūdine. Et tyriace diateſſeron eti ē fortiſ in faciēdo aborſū ⁊ extrahēdo mortuū Et ad infantē mortuū ſumanſ.℥.iij.aque rute ⁊ tan tidē aque fenug.decocti cū ficubꝰ decoctiōe multa ⁊ origāi.℥.iij.⁊ ſumāſ i potu.ipſa.n.lubricāt mortu um ⁊ qñqꝫ daſ in potu aque ſtre quātitas.℔.i.⁊ pul uerizaſ deſup altee.℥.i.⁊ daſ in potu ⁊ vomit: ⁊ ſit ſternutatio.⁊ daſ in potu aqua rute pſima cū oleo de fenugreco decocta cū dactilis ⁊ ē cōueniēs ſecū dine. Et de peſſarijs ē medulla cordumeni de qua ⁊ aromatico fiat peſſariū: ⁊ ſuppōaſ. Peſſariū for te.℞.ſucci cucu. aſi:kirat.viij.cōfecti cū felle taurio ⁊ ſupponaſ:extrahit.n.fetū mortuū. Peſſariū pau li.℞.helleborꝫ nigrꝫ ⁊ ſtaphiſagriā ⁊ ariſto.ro.⁊ bu chormarie ⁊ grana almezerion ⁊ pulpā colloquinti de ⁊ āmōiacū: terant oia preter āmoniacū: ipſum naqꝫ reſoluiſ in aqua ⁊ aggregēt cū eo reliq.⁊ qñqꝫ pōit cū eo fellis taurini exſiccati ps.i.⁊ fit ex eis peſ ſariū.⁊ iterū aliud forte valde.℞.ſalis āmōiaci triti. ʒ.x.āmoniaci.ʒ.iiij.ꝯficiaſ ſal āmōiacꝰ cū reſolutio ne āmoniaci.⁊ fiat ex eo peſſariū ⁊ ſupponat nocte tota eleuatiſ pedibꝰ ſup puluinar.⁊ iniȷ̄ciaſ iterū i ea qd̄ fit ſicut decoctio abſynthij ⁊ ſicut ſuccꝰ rute ⁊ ſicut decoctio ſauine ⁊ oleū de keruā.

C.xiij.de inſtr̄o quo iniectio fit in matricem.

Porꝫ vt fit inſtr̄m quo iniectio fit triāgula re extremitatis lōgū ſm̄ collū ſm̄ mēſurā longitudīs colli matricis mulieris q̄ curaſ: et talit vt ingrediaſ os matricis ⁊ ſentiat mulier ꝙ iā puenit in ſpaciū itra matricē. Et iniȷ̄ciaſ ꝑ ipſū illud qd̄ interficit ⁊ qd̄ lubricat ⁊ qd̄ extrahit. C.xiiij. de regīe quorūdā āntiquorū i extrahēdo fetū mortuū.

Extractio fetꝰ mortui ⁊ inciſio eiꝰ cū ferro cuꝫ difficilis ſit ꝑtꝰ ꝯſideret an ſit ſalubris an ſit nō ſalubris. Si ergo fuerit ex illis q̄ ſalu bres ſūt ſimꝰ audaces in curatiōe eiꝰ: ⁊ ſi nō ꝓhibe atur illud. Mulieri enī cuiꝰ diſpō mala eſt accidit ſyncopis cū vigilijs ⁊ obliuiōe ⁊ mollificatiōe ⁊ diſ locatiōe: ⁊ cū vocaſ nō fortaſſe rñdet: ⁊ cū clama tur alta voce rñdet debilit: deinde ſupueīt ei ſynco pis iterū. Et de illis ſūt q̄ ſpaſmanſ cū tenſiōe ⁊ pul ſant earū lacti ⁊ ꝓhibenſ a cibo ⁊ ē pulſus earū puꝰ frequēs. Illis vō que ſaluāſ nīl accidit de hoc. Oꝫ ergo vt mulier reſupiceſ ſup caput ⁊ ſup dorſū ſuū ⁊ ſit caput eiꝰ declinē ad inferiora ⁊ crura eiꝰ ele uata ⁊ cōtineāt eā mulieres: aut accipiāt ab oi lateſ ſi fuerint pñtes: ⁊ ſi nō ligeſ pectꝰ eius ad lectū cuꝫ ligamētis ⁊ nō attrahat corpꝰ eius apud tēſiōem. Deīn apiat obſtetrix rectū colli matricis ⁊ inungat manū ſiniſtrā oleo ⁊ aggreget oēs digitos in lōgi tudie ꝓtenſos ⁊ intromittat eos in os matricis ⁊ dilatet eos ēt cū eo qd̄ ē ſupra ipſos de oleo ⁊ ing rat vbi oꝫ figere vncinos qbꝰ fetus extrahaſ ⁊ loca eleuata vt figanſ in eis vncini.⁊ ſi approxīat ei qd̄ i uēit. Iſta ergo ſūt loca in fetu q̄ deſcēdit ſup caput oculi ⁊ os ⁊ colli ⁊ palatū ⁊ ſub mādibula ⁊ furcu la ⁊ loca ꝓpinqua coſtis ⁊ ſub hypocōdrijs: In fe tu vō qui deſcēdit ſup pedes ſūt oſſa que ſūt ſupra pectīne ⁊ coſte medie ⁊ furcula. Deīn teneat inſtrm̄ quo extrahaſ fetus cū manu dextra ⁊ intromittat manū ſiniſtrā ſub vncio in eo qd̄ ē inter digitos ſu os ⁊ infigat in ꝑtibꝰ locorꝫ que dixīmꝰ donec puē niat ad rē v acuā ⁊ infigat ecōtra vncinꝰ aliꝰ vt ſit attractio equalis ⁊ nō declinet ad ꝑtē aliquā. Deīn tendaſ ⁊ non ſit tenſio equaſ in directo tm̄: imo i la terıbꝰ etiā ſicut fit in ablutiōe dentiū.⁊ oꝫ in hora il la vt mollificeſ tēſio: deīn intromittaſ index ſiniſtrꝰ ⁊ digiti ꝑſimiſ in eo qd̄ ē inter matricē ⁊ corpꝰ qd̄ reti neſ ⁊ circūdēt digiti eiꝰ circuitū. Cū ergo ſequit fe tus ſpō oꝫ tūc ꝑmutet vncinꝰ ꝑmus ad locū altio rē.⁊ ita fiat cū vncinis alijs donec egrediaſ fetꝰ cor ꝓs eiꝰ attractiōe. Qd̄ ſi egrediaſ manꝰ aūt alīa ⁊ nō eſt poſſibilis reductio eius ꝓpꝫ ipſiꝰ coartatiōem tūc oꝫ vt inuoluaſ ſup ipſā pānus vt nō lubricet ⁊ attra haſ ſiılſa donec cū tota egrediſ abſcidaſ ex ſpatula ⁊ ita fiat cū egredit āb̄e manus ante adiutoria ſua ⁊ nō eſt poſſibilis earū reductio. Et ſilr fiat de pedi bus cū nō ꝯſequit eos āboe reliquū corpꝰ.ſ.incidā tur ex inguībꝰ. Et ſi caput infantis ē magnū ⁊ accit ei coartatio in exitu: ⁊ eſt in capite eiꝰ aqua cōgrega ta tūc oꝫ vt intromittaſ inter digitoſ ꝑhlobotomum aut cultellus ſpinoſus aut cutelꝰ quo incidunſ he morroides naſi ⁊ ꝑforetur cū eo caput vt effūdat r aqua ⁊ detumeſcat. ⁊ ſi aqua nō eſt ⁊ ē neceſſariū vt ex trahatur cerebrū eiꝰ fiat. Si aūt fetus ē magni ca pitis nā tūc oꝫ vt findaſ craneū ⁊ capiaſ cū tenalijs quibꝰ extrahūt dētes ⁊ oſſa ⁊ extrahaſ. Et ſi egredi atur caput ⁊ coartet pectꝰ ⁊ tūc findāſ cū hoc inge nio loca q̄ ſequūt furculā donec ꝑueniaſ ad oſſa va cua quare effūdaſ hūītas que ē i pectore ⁊ detumeſ cat pectus. Si aūt nō aduneſ: oꝫ tūc vt ſcidaſ ⁊ au feraſ furcula: cū.n.aufert obedit tūc. Et ſi fuerit ſe rius vētris apoſtꝫ ⁊ fetus mortuꝰ aut viuꝰ: oporte bit tūc ēt vt eīſeſ: ſicut narrauimꝰ cū eo qd̄ ē in ꝯca uitate eiꝰ. Fetꝰ aūt qui egredit ſup pedes attractio fit facilis ⁊ tranſpoſitio eius ad os matricis facilis. ꝙ ſi coarteſ apud ventrē ⁊ pectꝰ oꝫ tūc vt attrahaſ cū pāno ⁊ findaſ ſm̄ qd̄ narrauimꝰ donec effūdaſ qd̄ intra ipſū eſt. Si vō reliqua mēbra auferanſ ⁊ redeat caput ⁊ retineaſ tūc intromittaſ manꝰ ſini ſtra ⁊ queraſ cū eo caput ⁊ extrahaſ cū digitis ad os matricis. deinde intromittaſ in eo vncinꝰ vnus aut duo ex illis quibꝰ extrahit fetus ⁊ trahaſ. Et ſi os matricis iā coartatū ē ꝑp apā calīn accıs ei: tūc nō oꝫ vt laboreſ: imo oꝫ tūc vt adminiſtreſ effuſio reꝝ pinguiū plurima ⁊ hūectatio ⁊ ſeſſio in tinis ⁊ ad miniſtrēſ epithīata ad aperiēdū os matricis ⁊ au feraſ caput ſicut dixīmꝰ. In illo aūt qui de fetibꝰ egredit ſup latꝰ ſi poſſibile ē vt eiceſ equeſ: tūc admi niſtrētur epithiata ad aperiēdū os matricis q̄ dixi mus: ⁊ ſi nō fuerit illud incidaſ infans totꝰ interiꝰ. Et neceſſaria ē poſt adminiſtratiōem harū reꝝ admi niſtratio ſpecierū curatōis apāꝫ caloꝝ que eueni unt in matrice. ꝙ ſi accidat fluxꝰ ſan. cureſ cū eo qd̄

ſit in.c.ſuo. C.xv. de regīe ꝑgnātis pꝰ aborſū

Cum aborſuſ mulier fetū oꝫ vt ſuffūigeſ cum bdellio ⁊ iſopo ⁊ alharmel ⁊ gūmē albotı: et origāo ⁊ ſynapi al. vt currat ſan. ⁊ ñ igroſſeſ ⁊ retineaſ ⁊ dolorē faciat. C.xvi. d̄ extrāctiōe ſecūdie.

Ingeniū quidē i extractiōe qd̄ adminiſtraſ in ea abſqꝫ medicamie ē vt ſternutet cū aliquo coꝝ que ſternutare faciūt: deīn teneat ambas nares ⁊ os violēt quare inſpiſſaſ vēter ⁊ tendit ⁊ lu bricat ſecūdina. Cūqꝫ appet ſecūdina tūc tendatur paulatī cū facilitate ⁊ nō ſit in ea labor vt nō abſcin daſ. Cū ergo timeſ abſciſio ſtringat illud qd̄ ſequit manū cū coxa mulieris cōſtrictiōe tēpata ⁊ elabore tur in ſternutatiōe. Cūqꝫ tardaſ caſus ſecūdine non tendas eā tenſione aliquātimo ſtringe eā ad coxas ambas ligatiōe deſuper taliter vt nō aſcendat. Et ſi fuerit adherēs cū profūditate matricis: tūc ſubtilia tio ſit in ſeꝑatiōe eiꝰ cū motu leni ad latera vt molli ficentur ligamēta.⁊ oꝫ vt nō cadat in hoc labor oio Et ſi fuerit retentio eius ꝓpꝫ vehemētiā opilatōis ⁊ cōſtrictōis oris ſtōi ingenietur vt carmineſ aut cum digitis aut effuſiōe vnguētoꝝ caloꝝ mollificātium ſm̄ ꝓpinquiorē pręparatiōem ſitus mulieris q̄ poſſe ē i ea.⁊ fortaſſe ē iacē eiꝰ ꝯueniēsꝰ ad illud. Et qñꝫ adiuuāt ad illud vnctiōes ⁊ emplā lenificātia d̄ foris ſub vmbilico ⁊ alchani. Et qñqꝫ ſufficit linimētū di gitorū obſtetricis. deīn regaſ regimēto ſternutatio nū ⁊ ſuffumigationū ⁊ tiniarū ⁊ eoꝝ q̄ bibūt ⁊ igenie tur oi ingenio. ipſa.n.in quolibet ſpacio putreſit. et ſiniſ ⁊ cadit Et adiuua te cū diureticis fortibꝰ. Et ad miniſtra ei tinā decoctōis vniuſcuiꝰqꝫ facit ipſā cadere Et de illis q̄ faciūt ipſā cadere ē vt infūdaſ i matricem vnguētū baſilicō: ipm̄.n.putrefacit eā ⁊ extrahit ip ſā.⁊ cū egredit adminiſtret oleū ro.⁊ lilia. Et de his q̄ adiuuāt ad lubricatiōeꝫ eius ē vt i potu deſ aqua ro. recētiū puluerizata deſup altea: aut deſ in potu aut ſuppōaſ aliqd̄ de ſtercore accipitris: ⁊ adminiſtreſ deſuꝑ qd̄ dictū ē de medicinis faciētibꝰ aborſūi fe tū ⁊ peſſarijs ⁊ ſuffūigatōibꝰ. Et de ſuffumigatiōi bꝰ bonis ē helleborꝰ al. facta ſuffūigatōe cum eo.⁊ ariſtologia facta ſuffumigatōe. Et de antiqs fuerūt q̄ ꝑcepūt obſtetrici vt inolueret manū ſuā i pāno et intromitteret eā ⁊ accipet ſecūdinā. ſꝫ hec cura ē do loroſa: nā cū nō egredit ſecūdina tūc ipſā carmiaſ ⁊ egrediſ poſt dies. Verūtn̄ ꝑiēti accit diſpō maligna ꝓpter vapores malos aſcēdētes ex ſecūdina ad ce rebꝝ ⁊ cor ⁊ ſtōꝫ. Oꝫ ergo vt ſuccurraſ ad nocumē ta earū cū ſuffumigatōibꝰ aromaticis ⁊ potu almei ſus ⁊ diamuſchi. Et adminiſtrēſ epithia ſup cor et ſtōm ⁊ medicie aromatice faciētes cordi. Et qdaꝫ antiquoꝝ locutꝰ ē de extractōe ſecūdine ſmonē quē ego ſua dictōe narro. Inqt ludus: Si remāet ſecun dina in matrice poſt exitū fetus: tūc ſi os matricis ē aptū ⁊ ſecūdia ē ſuſpēſa q̄ iā collecta ē ⁊ ſēa ē ſiliſ ſpē in latere matricis: tūc exitus eiꝰ eſt facilis. Et oꝫ vt calefiat manus ſiniſtra ⁊ inungaſ ⁊ intromittaſ ad ꝓfundū: ⁊ querāt cū ea donec inueniat ſecundinaꝫ cū collo matricis ānexā: ⁊ oꝫ vt trahaſ ñ ſꝫ rectitu dinē: qꝛ timemꝰ inde ꝯuerſionē matricis: neqꝫ ex tractōe vehemēti: imo oportꝫ in ꝑmis vt ꝑmutet cū facilitate ad latera dextra ⁊ ſiniſtra: deinde addaſ i q̄ntitate attractōis. Ipſa eni attrahit tūc ⁊ ſeꝑaſ ex adherētia. Et ſi os matricis fuerit adunatū admini ſtra ſpēs curatōis q̄s dixi tibi: ⁊ ſi nō fuerit vtus de bilis adminiſtra res mouētes ſternutationem ⁊ ſuffu migatōes cū ſpēbꝰ in vaſe. Et ſi apīt os matricis tūc tu intromitte manū ⁊ extrahe eā ſm̄ ꝙ diximꝰ.⁊ ſi nō egredit ſecūdina cū iſtis rebꝰ tūc nō ſolliciteris ex hoc. Ipſa eni poſt dies paucos reſoluet ⁊ curret ſic currit aquoſitas ſan. At vō augmentū odoris eius facit dolorē capitis ⁊ corrūpit ſtomachū ⁊ anguſtiā facit: qr nō oportet vt ſolliciteris.⁊ oportet vt nō ſit abbreuiatio in adminiſtratōe ſuffumigatōis cū rebꝰ ꝯuenietibꝰ ad illud. Inquit: Et iam expertus ſum in hoc ſuffumigationē naſturtij ⁊ ficuū ſiccaꝝ. Et aliꝰ locutus eſt ſm̄ ſmonē quē ſcripſimꝰ ſm̄ modū ſuū etiā. Etiā videſ mihi vt penanſ medicie acute ſicut ruta epraſiū ⁊ abrotanū ⁊ oleū de lilijs ⁊ oleū de alcanna tante q̄ntitatis q̄ humectent medicine ſicce aggregeſ totū illd̄ in vaſe nouo ⁊ coopiaſ caput eiꝰ et fiat in eo foramē pui ⁊ intromittaſ in foramie can na ⁊ ponaſ ſub eo ignis: cūqꝫ vno feruore bullierit remoue ipm̄ ⁊ pone ipm̄ ſup prunas ⁊ approxima ipm̄ ſcāno ſup qd̄ ſedet mlier ⁊ pone cānā in vuluā eiꝰ ⁊ coopi eā pānis ꝑſimis ex ꝑtibꝰ eiꝰ vt nō egre diaſ vapor ⁊ dimitte eā ſm̄ hūc modū duabꝰ horiſ donec ꝑmuteſ ſecūdina. Qd̄ ſi nō ſufficit illd̄ ⁊ de bilitaſ vapor in extrahēdo ipām tūc tibi ꝯuenit vti emplis q̄ aborſum faciūt fetū. Adminiſtratio nāqꝫ eo rū pꝰ vaporatōeꝫ ē fortior ⁊ penetrabilioris vtutis

Ca.xvij. de ꝓhibitōe impꝛgnatōis

Medico qñqꝫ neceſſariū eſt ꝓhibere impꝛgna tionē in pua ſup q̄ timeſ de ꝑtu: Et in ea in cuꝰ matrice eſt egritudo: Et in ea in cuꝰ veſica ē de bilitas. Grauitas nāqꝫ fetꝰ facit poſſidere ſciſſu rā in veſica: qre inuolūtarie egredit vrina ⁊ nō pōt retineri vſqꝫ ad finē vite. Et de regimine in hoc eſt vt ꝑcipias in hora coitꝰ vt caueaſ forma impꝛgnati ua quā diximꝰ: ⁊ cū diuerſitate inter duas ſꝑmatiſ eiectōes ⁊ ſeꝑatiōe cū velocitate. Et ꝑcipe vt eleueſ mlier cū ꝯplemēto coitꝰ ⁊ ſaliat ad poſteriora ſaltꝰ vſqꝫ ad.vij.⁊.ix. fortaſſe eni egrediēſ ſꝑma. Inceſſꝰ aūt ꝑuus ⁊ ſaltꝰ ad anteriora q̄eſcē facit ſꝑma fortaſ ſe. Et qñꝫ adiuuat ad lubricitateꝫ ſpermatis vt ſter nutet. Et de illis que oportet ꝯſiderare eſt vt ſuppo naſ aū coitū ⁊ pꝰ ipꝫ alkitrā Et vngaſ cū eo vga ⁊ ſilr cū oleo balſami ⁊ ceruſa: Et vt ſuppōaſ aū ⁊ pꝰ pul pa ſgnati ⁊ alumē: Et ſuppoſitō ēt inuitatꝫ cauſ ⁊ ſcis eiꝰ apō mūdificatōeꝫ ⁊ apō coitū ⁊ pꝰ ipm̄ ē i hoc fortis: ⁊ ꝓpe qñ ponit in kitrā ⁊ ſubmergit i calamē to: Et ſuppoſitio folioꝝ algarab poſt mūdificatōeꝫ ⁊ ꝓpe qñ cū hoc ſit ſubmerſa i aqͣ folioꝝ algarab. Et ſilr pulpa colloquītide ⁊ alhegueredeꝫ ⁊ ſcorie fer ri ⁊ cauliū ⁊ ſcōnee ⁊ ſe.cauſ ꝑteſ eq̄les aggregēſ cū kitrā ⁊ ſupponāſ. Et ſuppoſitō pipis poſt coitū ꝓ hibet conceptionem: Et ſimiliter ſuppoſitio ſtercoꝝ

ris elephãtis ſola aut cũ ſuffumigatõe cũ eo in ho-
ris pdictis. Et de ebibitis eſt vt in potu dentur aq̃
albedarũgi. ℥.iij. phibet enĩ impgnationẽ

Capi.xviij.de mola.

Qñandoq̃ accidũt mulieri diſpoſitões ſiles
diſpõib⁹ pgnantiũ ex retẽtione mẽſtruorum et
alteratõe coloris ⁊ caſu appetit⁹ ⁊ adunatõe
oris mſicis. ⁊ qñq̃ ẽ cũ hoc duricies q̃dã. ⁊ qñq̃ ẽ
in ea aliqd duritiei in matrice tota. ⁊ accidit inflatio
ambarum mãmillarum ⁊ repletio earum. ⁊ qñq̃ accidit earum
apoſtematio ⁊ ſentit in vẽtre ſuo motũ q̃ ẽ ſilẽ mot⁹
embryonis ⁊ magnitudinẽ corpis q̃ ẽ ſilẽ q̃ntitas em
bryonis q̃ mouet̃ p cõpreſſionẽ dextra ⁊ ſiniſtra. et
qñq̃ ſic remanet ãnis. iiij. aut. v. ⁊ qñq̃ pcẽdit vſq̃
ad finẽ vite ⁊ nõ recipit curatõez. ⁊ qñq̃ accidit ei ſilẽ
hydropiſ ⁊ inflatio vẽtris. Sz q̃ tẽdit ad duritiẽ nõ
clamat voce tympani. Et qñq̃ accidit dolor pariendi
et anguſtia ⁊ cũ hoc nõ parit: imo qñq̃ ẽ cã in eo tẽ
ſio ⁊ inflatio mẽbri mẽſtrue q̃re ñ deponit aliqd. Et
qñq̃ deponit fruſtũ carnis cui⁹ ẽ forma q̃dã cuius
ſpẽs nõ cõphẽdunt̃. Et qñq̃ eſt illd q̃d egredit̃ niſi vẽ
toſitas. ⁊ qñq̃ ſũt ſupfluitates aggregate: q̃re egre-
diunt̃ cũ ſan. plimo ex eo q̃ retinet̃. Et mola ex oĩb⁹
iſtis ẽ diuiſio ſcda. ⁊ ẽ eadẽ noĩata mola: ⁊ aliã ab illa
nõ dĩ mola ⁊ noĩat̃ piſcenaducẽ. Et cã in gnãtõe h⁹
fruſti carnis ſm q̃ exiſtimat̃ ſũt due res: q̃rũ vna eſt
multitudo materie effuſarum ad eã cũ vehemẽtia calidi-
tatis. Et ſecũdũ ẽ coit⁹ in quo matrix cõphẽdit aquã
mlieris ⁊ extẽdit eã cũ nutrimẽto: ⁊ pp defectũ vtutiſ
maſculinitatis ñ cõcipit. Et de ſignis decernẽtib⁹ int̃
molã harum ſpẽrum: ⁊ int̃ impgnatõz verã ẽ q̃ res illa ñ
mouet̃ niſi in hora q̃dã: deinde p⁹ illd nõ mouet̃: ⁊ ẽ
durities vẽtris cũ ea vehemẽtior duritie vẽtris pgnãtiſ
cũ cõceptõe ẽa: ⁊ ſunt mlieris man⁹ ⁊ pedes molles
valde cũ minoratõe. Et ſiĝ diſcernẽtia int̃ ſpẽs alias
et ẽ mola: ẽ exiſtiatio q̃ ẽ embryon ⁊ ſentit̃ cor⁹ for
matũ i mſice. Et mltotiẽs accidit ex mola illd q̃d ac
cidit ex apate mſicis ex accñtib⁹ colice pp cõſtrictõez
ab orbo: q̃re accidit dolõ vehemẽs: lz mltotiẽs hñs
molã patiat̃ ex apate colice. Et in colica q̃d ventoſa
innamẽtũ ſit cũ dactil' indis: ⁊ cũ eo q̃d vocat̃ affeiz
et ſiſib⁹. Jpa. n. reſoluũt ipm dolorẽ ⁊ cũ hoc extra

Regimẽ in hñt molã. C.xix. de cura

r ea ẽ paucitas mot⁹ ⁊ dimiſſio exercitij ⁊ reſu
pinatio in dormiẽdo cũ eleuatõe inferiorum: ⁊
phibitio iſeriorum a latẽ iſeriori. Et ſi idiget phlebotomia
et euõne ⁊ vomitu fiat. Et in reliqs curatõib⁹ fiat cu
ratio apatũ guarinorum ⁊ cũ mollificatis. ſ. emplis et
vaporatõib⁹ ⁊ embrocis ⁊ tinis. Et ex eis q̃ abortũt
et abortũ faciũt p⁹ illd. qñq̃ enĩ reſoluũt mãz faciẽ-
tẽ molã: ⁊ q̃d ei ſilẽ ẽ: ⁊ qñq̃ eiciũt eã: ⁊ mltotiẽs ſuf
ficit in ea labor dãdi in potu logodiõ: ⁊ dãdi in po-
tu oleũ alkakingi ẽ enĩ vehemẽtis iuuamẽti in hoc.

Ca. xx. de ſignis nãlib⁹ ⁊ non naturalib⁹ part⁹

Figura nãlis pt⁹ ẽ vt egrediat̃ ſr cap̃ ſuũ ſm
f rectitudinẽ oris matricis abſq̃ iclinatione
manib⁹ ei⁹ extẽſis ſr coxas. ⁊ q̃ ẽ p̃ter illã
eſt nõ nãlis: ſz q̃ ei ppigor eſt: eſt vt egrediat̃ ſr pe-
des ſuos ⁊ egrediat̃ man⁹ ei⁹ extẽſe ſup coxas. Mõ
ſi caput declinat a rectitudine: aut remo uet̃ man⁹
a coxis ⁊ egrediũt pedes ⁊ retinent̃ man⁹: tunc eſt
mala. Et forme exit⁹ mali qñz interficiũt fetũ ⁊ ma-
trẽ: ⁊ qñz euadit ex eis mat̃ ⁊ moritur fetus pp illud
q̃d aduenit ei de labore. Et accit ei apatõ exterius
q̃ñ plõgat̃ ⁊ non ſedat̃ in trib⁹ dieb⁹. Et qñz pdu-
cit ad apata caſa ⁊ euadit fet⁹ ⁊ morit̃ mat̃. Et qñq̃
ſufocat̃ in hui⁹ moi puer ⁊ moritur ſufocatus.

Ca. xxi. de difficultate ptus.

Difficultas ptus aut fit cã pgnãtis: aut cau
d ſa fet⁹: aut cauſa mſicis: aut ſecũdie: aut cã
vicinãtium ⁊ cõicãtiũ aut cã hore pt⁹ aut cã
obſtetricis aut pp̃ter cãs pmitiuas. Facta vo cã
pgnãtiſ ẽ vt ſit ſtricta: aut paſſa egritudiẽs aut ſamẽ
aut ſit timida: aut nõ cõſueta impgnationi: aut ptui:
imo tũc eſt pmũ cũ pit: q̃r ẽ timor ei⁹ maior: ⁊ dolõ
ipius vehemẽtior: aut ẽ anus debilis: aut eſt plunie
adipis: aut ẽ vehemẽtis pigneduis hñtis ſtrictũ al
mezẽ cui⁹ mezen nõ dilatat̃ ⁊ nõ dilatat̃ ⁊ nõ adiu-
uat̃ tibi vehemẽtis frigoris cõpſſione lacertorum vẽtris
vl' ẽ pue tollerãtie in dolore ⁊ eſt vehemẽtis pmuta
tõis ⁊ ingenudinis q̃r pducit ad illud ad cãz aliã ⁊ ẽ
alteratõ ſigũ' infãtis ab eo q̃d cõuenit. Facta ãt
cã fetus: aut ẽ pp gen⁹ eius Fẽia enĩ penit⁹ ẽ dif
ficilioris ptus q̃ maſculus: aut ẽ pp magnitudinem
eius aut magnitudinẽ capitis eius: aut groſſitudiẽz
corpis eius aut pp multã eius puitatẽ: aut leuitatẽ
q̃r nõ ſubmergit cũ fortitudie aiali: aut pp alterati-
onẽ creature ab eq̃litate facilis lubricitatis: ſicut ſi
ſit ſicut ille q̃ hz duo capita: aut quẽ cõpmit nũeratõ
embryonũ. fortaſſe enĩ i vẽtre vno ſũt. v. imo qñz ẽ
nũeratõ maior illa q̃ pui ſũt ⁊ diuerſi. Et qñz ẽ
nũeratõ plima valde in cyſti vna. ⁊ qñz ẽ difficultas
ppea q̃ ẽ mortu⁹ q̃r nõ fit ei adiutoriũ pp motũ ei⁹
aut ẽ debilis ⁊ fit pnũ adiutoriũ pp̃ter motũ ei⁹. et
qñz fit difficultas ppea q̃ figura ei⁹ exit⁹ ẽ nõ na-
turalis ſicut ſi egredit̃ ſup pedes ſuos: aut ſup latus
ſuũ: ⁊ man⁹ ei⁹ ſũt plicate ſr coxas ⁊ genua ei⁹. et
iſtud ſit pp corruptionez mot⁹ ẽbryonis aut pp̃ter
multitudinẽ igtudis pariẽtis. Et ex eis q̃ ſecuritatẽ
faciũt eius ẽ vt ſint igtudo ptus ⁊ dolor declinis
ad inferiora ⁊ ſit anhelitus bonus. Facta vo cã
mſicis ẽ vt ſit matrix pua i q̃ coãguſtat̃ icẽſſ⁹: aut ſit
ſicca valde i q̃ ñ ſit lubricitas: aut ſit i ea cõſtricta valõ
creatioe. aut pp cõſideratiõz ab vlcerib⁹ ⁊ reliqs ſpẽ
b⁹ cõſtrictiõis: aut ſit i ea aliqua egritudinũ malarum ſi
cut phlegmon aut vlcera: ⁊ ragadie: ã hemorroidei i mſi
ce: aut fuit iã clauſa q̃r ſciſſuz fuit ſiphac ab ore ma-
tricis ſaſiõe nõ cõpleta: q̃r ẽ ei⁹ diſpõ ſilẽ diſpõ cõſtric
tiõis matricis i creatione Facta aũt pp ſecũdiaz
ẽ vt ſecũdia nõ diſrũpat̃ pp̃ groſſitudiez ſuã: q̃uaſ
nõ repiat fet⁹ euaſionẽ aut rũpat̃ ab eo velocit̃ ⁊ egr
diãt hũitates plime aũ cõplemẽtũ fetus q̃r nõ inueniat
euaſiõez. Facta vo cã vicinãtiũ ẽ vt ſit i veſica apa
aut nocumẽtũ aliud ex fixiõe vrine ⁊ alijs: aut ſit i in
teſtio fex ſicca plima: aut apa: aut colica alteri⁹ ge-
neris: aut hemorroides: aut ragadie ani: ⁊ ſicut ſi ſit

illa mulieris ſubtilia. Fca ãt cã hore ptus ẽ vt ſit fet⁹
velox i admiſtratõe pt⁹ ⁊ ordiatõe i eo ⁊ nõ depa-
ſtus ẽ a q̃libet gnẽdie rei ſup ſe ſicut ſepe cõtigit illd
ſz pſeuerauit: q̃r accit q̃ difficilis fact⁹ ẽ pt⁹ eo nõ
exiſtẽti forti. ⁊ ſi fuerit fortis ſz q̃ oz erit debil' ſz q̃
exiſtẽti forti. ⁊ ſi fuerit fortis: ſz q̃ oz erit debil' ſi forte fiat fri-
oz. Fca ãt pp̃ cãs primitiuas ẽ ſicut ſi forte fiat fri-
gus: q̃r fortis fiat cõſtrictio mẽbrorum ptus: ⁊ pp̃ter
illud multiplicat̃ i regiõib⁹ ſeptẽtrionalib⁹ ⁊ i vẽtiſ
ſeptentrionalib⁹. ⁊ ſit in regiõib⁹ ⁊ tpib⁹ ſrĩs diffi-
cilior. ⁊ q̃ñ pducit hmõi difficultas ad magnifica-
tiõem vẽtris ⁊ inflatõem mirac. aut fortis fiat calor
q̃re fortis fiat mollificatio vtutiſ: aut aduẽiat ei triſti
tia. ⁊ ſic ſi mulier ſit plim vtẽs aromaticis ⁊ odora-
mẽta aromatũ: ⁊ fiat matrix ei⁹ aſſidue attractiõis
ad ſupiora: quapp̃ter nõ oz apud difficultatẽ ptus
⁊ caſũ virtutis vt olfaciat aromatica ſup retẽtionem
necẽitatis i reductõe virtutis ⁊ ſi cadat. Et multotiẽſ
pducit difficultas ptus ex cãis pdictis ⁊ ex medi-
camie cõſtrictiuo ⁊ inſpiſſatiuo ad hoc vt icidant̃
vene in pectore ⁊ pulmõe: q̃r pducit ad ſputũ ſan. ⁊
tuſſim ⁊ ptiſiz: ⁊ qñqz pducit ad inciſionẽ neruorũz
⁊ lacertorũ pp vehemẽtiã ei⁹ q̃d accit de tẽſiõe cum
paucitate cõplemẽti pp̃ter defectũ lenitatis ⁊ lubri-
citatis: quare pducit ad ſpaſmũ. Et qñqz pũcit res
in quibuſdã earũ ad hoc vt findat̃ mirac vẽtris ⁊ il
lud ẽ qñ ſupfluit iſpiſſatio. C.xxij. de ſignis.

Ant vt ſentiat dolorẽ añ ptũ ⁊ p⁹ ipſũ i añrio
s rib⁹: nã ſi declinat ad pectinẽ facilis ſit ptus:
⁊ ſi declinat ad poſteriora difficilis.

C.xxiij. de regie ei⁹ q̃uã ledũt ptus accñtia.

Cũm pgnãs appropiquat ptui necẽariũ ẽ tunc
c vt aſſiduet balneatõem ⁊ tinã. ⁊ meli⁹ ẽ vt fiat
extra balneũ vt nõ debilitet̃ quare mollificet̃
aut adminiſtret̃ inunctio pectinis ⁊ dorſi ⁊ coxaruz
cũ eis que ſũt ſicut oleũ anetinũ ⁊ camemillinũ ⁊ de
keiri ⁊ alia ab illis. ⁊ aſſiduet ſuppoſitionẽ aromati
corum. ⁊ effũdat i mã ſua cerataria ſubtilia ⁊ olea mol
lificantia ⁊ mucilagies mollificãtes ſicut adeps gal
line ⁊ anſeris ⁊ pinguiare tepida nõ ſrã: ſz ſit ad calidi
tatẽ ppinquior. ⁊ pp̃rie cũ ẽ ſiccitas vulue ⁊ corpis
tot⁹ cũ vulua. Et oz vt i potu detur pp difficultatẽ p-
tus mẽſe vno oĩ die i ieiunio mucilagies ſicut muci
lago cydoniorũ cũ mucilagie ſeĩs lini. Et ſiſr det̃ eĩ
potu in deb⁹ doloris ptus aqua fenugreci. Et ſit ei
bus ei⁹ ex olerib⁹ lenificatiuis ⁊ aleſſidabegi ⁊ cão
pinguis ⁊ gallia piguis: ⁊ interdicat̃ ei ſtiptica. Et oz
vt ſuffumiget vuluã ſuã cũ muſcho ⁊ aromaticis.
Cũqz pñs ẽ ptus ⁊ incipiũt accñtia ei⁹ comedat rẽ
pauce quãtitatis ⁊ multi nutrimẽti ⁊ bibat deſup vi
nũ odoriferũ. deiñ oz vt ſedeat mulier hora vna et
tendat pedes ſuos: deiñ reſupinet̃ ſup dorſũ ſuũ ho
ra vna: poſtea ſurgat ſubito ⁊ aſcẽdat grad⁹ ⁊ deſcẽ
dat ⁊ clamet. Cũ ergo apit̃ os mſicis parũ ⁊ incipit
augmẽtari ⁊ apiri: tũc oz vt ſuffumiget̃ quãtũ poſſe ẽ
⁊ pp̃rie cũ ſcidit̃ ſiphac ⁊ laboret ſiti ⁊ apiat os ſuũ
quantũ põt ⁊ itromittat aerẽ plim attrahẽdo ipſum
narib⁹ q̃uãto plus põt. hoc. n. attrahit fetũ ⁊ ſecun
dinã. ⁊ meli⁹ ſup q̃d ſedet̃ ap pui ẽ ſcãnũ poſito pul
uinari p⁹ ipam: ⁊ iſtud fiat poſt aptiõez oris mſicis
Mõ ſi mulier fuerit piguis iaceat ſup vẽtrẽ ſuũ ⁊ po
nat cap̃ ſuũ ſup terrã ⁊ intromittat genua ſua ſub vẽ
tre ſuo vt cõpmat̃ os mſicis cũ vulua ei⁹: deinde in
ungat vuluã ſuã cũ lenificãtib⁹ pdictis. ⁊ oz vt di
latet̃ ⁊ apiat̃ cũ digitis. Cũ ergo facit illud ⁊ coartat̃
vẽter eius parit velocit̃ ptũ quadrupedũ. Cũqz ap
pet ſecũdina ſcit̃ q̃ fetus appropiq̃t. Et ſi nõ ſcidit̃
pp groſſitudinẽ ſuã: oz tũc vt ſcidat̃ vnguib⁹ aut in
ſtrũo noiato ligua aſſũpto int̃ duos digitos cũ facili
tate ne ineniat fetũ ⁊ ledat eũ donec ſcindat̃ ⁊ curret
hũitas ⁊ lubricet fetus. Mõ ſi tu admiſtras ſciſſiõez
ſecũdine ⁊ fetus nõ ẽ cõpletus icuruat̃ ſm accña p-
t⁹ euadẽdi ⁊ plõgat̃ ſpaciũ ⁊ exiccat̃ vulua ſeq̃re il
lud effundẽdo lubricãtia ⁊ cerataria ſubtilia ⁊ muci
lagines in vulua ⁊ adipes liq̃fcõs ⁊ albumen oui ⁊
vitellũ eius: ẽ. n. regimẽ mirabile. Ca. xxiiij. de re
gie ei⁹ i q̃ fit diffícil' pt⁹ abſqz ſcita medicinarum.

Qñado difficil' fit pt⁹ tũc fac eã odorare odo-
q res delectabiles cũ quãtitate pua. Et ſi vt⁹ fue
rit debilis da ei i potu aquã carnis: ⁊ ciba eã
cibis bonis pauce quãtitatis ſicut ſũt ſorbilia oua ⁊
ſilia. Et da ei in potu cados vini odoriferi aroatici.
deiñ fac eã ſedẽ ⁊ tpa ſeſſiõem ei⁹: ⁊ ſi ẽ hyẽs accẽde
ignẽ plz: ⁊ ſi ẽ eſtas euẽta eã ⁊ fac eã ſedẽ uſqz ad hy
pocõdria i aqua tepida ⁊ ad calitatẽ aliquãtulũ de-
clini ⁊ pp̃rie cũ ea in q̃ decocti ſũt. M. x. calamẽti:
⁊ ſuppõe ei collyriũ ex eis q̃ ſt ſicut myrrha: ⁊ inũge
pectinẽ ei⁹ ⁊ mẽbra ptus ei⁹ ⁊ dorſũ ipſi⁹ cũ cerato
et adipe tepidis ⁊ ſpẽ ſi fuerit cã frig⁹: ⁊ ſilr mucila
ginib⁹ ⁊ lubricãtib⁹. Et qñqz ẽ tibi necẽariũ vt cli-
ſterizes cũ eis vuluã ei⁹ ita vt pcipias vt ponat̃ ſub
anchis ei⁹ ⁊ ſit ipſa reſupina ſup puluinar ⁊ eleuent̃
pedes ⁊ apiat̃ coxe ei⁹ quãtũ poſſe ẽ ⁊ ifunde i eã lu-
bricãtia ⁊ alia ſilia cũ iniectiõe vltia i cãna cui⁹ lon
gitudo ſit lõgitudo mſicis ⁊ pl⁹. Et dimitte eã. i. hora
vſq̃quo teſtẽtur mulieres q̃ os mſicis ei⁹ iã aperit̃
⁊ q̃ hũitates iã incipiũt currẽ. tũc ergo fac eã ſternu
tare ⁊ fac eã ſedẽ ſup ſcãnũ ⁊ pcipe ei vt expmat iſe-
riora vẽtris ſui ⁊ pcipe ei vt expmat ſe ⁊ cõpme illa
ei⁹: ipa. n. pariet. Et fortaſſe qñqz idigebis vt apias
vuluã ei⁹ cũ inſtrũo quo naues exhaunt̃ vt apias os
mſicis ei⁹ ⁊ apiat̃. Et oz vt expiãt ſup eã figure iacẽ
di ſup vẽtrẽ ⁊ ſup faciẽ extẽſis mãib⁹ ⁊ reſupie ⁊ alie
⁊ cõſidera q̃ illarũ fac appropiquare cap̃ ifantiſ vul
ue ⁊ alleuiat ptũ ⁊ caue ne dimittas obſtetricẽ labo
rat̃ i receptõe ⁊ i dimiſſiõe vulue ei⁹ cũ lubricatiuiſ
Mõ ſi hoc regimẽ ñ excuſat adiuueris cũ medicis ⁊
ſuffũigatõib⁹. Cũqz das in potu ex medicis alleuiã
tib⁹ ptũ ex pillis ⁊ alijs: ⁊ nõ parit: oz vt ſorbeat in
hora meridiei de iure faſeolorum ⁊ ciceris cum oleo ſi
ſamio: deiñ cũ ſecurus fueris pcipe ei vt ſuppõat ali
q̃d de ſuppoſitorijs q̃ dicem⁹ ⁊ dormiat ſup ipſum
poſtea cũ mane fuerit factũ ſuffũiga eã cũ aliq̃ ſuffu
migationũ quas dicem⁹. deinde itera dare in potu
medicinã. Si aũt nõ cõfert adminiſtra epithimata
dorſo ⁊ vmblico cũ aqua rute cõfecta cũ ſaria alſce
lẽ. Et cũ fortior fit dolor ⁊ pp̃rie pp̃ frig⁹ ponat̃ i

vulua oleū calefactū qd̄ dicet̄ ī antidotario. Et anti q̄ qd̄ p̄mi dixerīt ī extrahēdo fetū igeniū ī ca. morti nuz. cu⁹ nos relatiōz dimisim⁹ pp̄ puitatē fiducie ī ipo Ca.xxv. de regie ei⁹ c⁹ gemini pedes egrediunt añ cap.

Ponat vt subtiliatō sit q reducāt pedes et
e couertat cū subtiliatiōe: ita vt equet sedēs z eleuētur crura ei⁹ donec descēdat caput ei⁹ Qd̄ si nihil de hoc ē posse ligēt genitus cū vitta licea z extrahat. Et si non est possibile vt fiat sine icisione fiat illud fm̄ mōz q dc̄s ē ī genito mōtuo. Capi. xxvi. de regi. ei⁹ cui⁹ fet⁹ egredit ss lat⁹ suū.

St p̄rimū illi z eq̄t cū eleuatōe ad s̄rioza: di
e de cū cessiōe z leuificatōe cū facilitate.

Ca.xxvij. d̄ fgie ei⁹ q̄ pit a p̄ate ī m̄fice eius existente.

Dmistrēt s̄s eā cerataria z olea: dein̄ admini
a stra ei illa q̄ scripsi ubi debēsici ī pigui d̄ foza part⁹ z alijs. Ca.xxviij. de regimine ei⁹ cu ius partus sit difficilis cā magnitudinis.

Ponat vt iueniāt obstetrix positatē hmōi fe
o tus quere subtilief in extractōe ei⁹ paulatim tunc si valet illud in eo bn̄ ē. z si nō ligēt eum cū margie pāni z trahat eū subtiliter valde cū qbusdā attractōib⁹. Qd̄ si illud nō cōfert administrēt forcipes z extrahat cū eis. Si vero nō confert illud extrahat cū incisione fm̄ q̄ facile sit z regat regimine fetus mortui.

C.xxix. de regie ei⁹ cui⁹ pt⁹ fit difficil cā mortui fet⁹ aut malitia figure part⁹ cū qua nō sperat vita.

Dministrent medicine extrahētes fetū mor
a tuū de his que dicta sūt z dicentur. Qd̄ si illō nō confert suspēdat cū vncinis z incidat frustatī z extrahat z festia ad hoc añq̄ inflet. Si ergo fuerit caput magnū z potis fuerit eius cōquassatio aut incisio vt currat qd̄ ē in ipso fiat.

Ca.xxx. de regimine nausee eius.

Spgat aqua sup faciē ei⁹ si nō timet reuersio
a ptus z viuificet vt⁹ ei⁹ cū aromaticis. z faceā sumē aquā carnis cū vino z specieb⁹ cōdiētib⁹.

Ca.xxxi. de medicinis facilē efficiētibus pui.

Mnes medicine que educūt vermes z asca
o rides extrahūt fetū. z cū in potu sumit mulier d̄ corticib⁹ cassiefistule. uij. aur. parit statī. Et sumē ī potu assā z castoreū ē bonū z vltimū. Et sumere in potu cinamomū ē bonū valde. ipsū. n. accelerat ptus alleuiat z partū. Et iterū decoctio folioz altee romane cū aqua z melle ē ex eis q̄ alleuiāt partū valde qm̄ alleuiat accidentia ptus z partū. Et iterū aqua fenugreci alleuiat partū valde. Et iterū medicamē bonū z vltimū est vt sumatur. capil. ve. z dissoluatur ptrime cū siropo ro. z aliquātulo olei z sumat in potu z silr pulegiū. Pillē bone que st quotidiā medicoz me nup p̄cedēniū z quas mihi attribuerūt quidā postremi. ℞. cinamōi z sauine āboz añ. ʒ. x. cassie bone. ʒ. vij. cinami z myrrhe z arist. ro. z costi amāi oīm. añ. ʒ. v. stōracis z opij āboz añ. ʒ. ij. muschi de sallo. ʒ. i. quartā: fiant ex eis pillē z deat ī potu aur. iij. in. ij. ℥. vini antiqui. z qd̄ magis diligendū ē. est vt minoret opiū z sufficiat de eis. ʒ. i. Pillē alie bōe ℞. sauine. ʒ. x. z rute. ʒ. v. z granoz harmel. ʒ. iiij. et asse z āmōiaci z rubee oīm añ. ʒ. iij. fiāt ex eis pillē z bibāt ex eis. ʒ. iij. cū decoctōe puocāte mēstrua sic ē decoctio de sauina z pulegio z rubea z cū decoctōe faseoloz rubeoz z cū succo rute. Pillē bōe. ℞. sauie ʒ. ij. asse āmōiaci rubee oīm añ. ʒ. 5. z sit dos. i. Et iterū arist. lō. pipis myrrhe oīm equales ptes: fiant ex eis pillē z sit dosis. ʒ. iiij. oi die cū. ℥. i. aque lupinoz sūt eni aborū facientes partū alleuiātes mūdificantes matricē cū fortitudie. Et silē illis in suis disposi tionibus est illud qd̄. ℞. bdelliū subalbidum myrrhā z sauinā: de quo fiūt pillule auellanis similes et bibantur qm̄ alleuiāt partum. Cōfectio bona valde de qua dr̄ q̄ nō equat ei aliqd̄: ℞. myrrhe z castōei z storacis oiz. añ. aur. i. cinamōi sauie āboz añ. aur. 5. cōficiant cū melle cui⁹ dos sint duo aur. z melius est vt detur in potu cū vino: ē eni vltia. De emplis z epithimatib⁹ sumatur decoctio pulpe colloquintide: z succus eius que hūida ē: ē melior: z misceat cū ea succus rute z ponat in ea aliquid myrrhe z linatur cū ea pectē vsq3 ad vmblicū. Suppositoria fortia ī faciēdo descēdē illō qd̄ sepat: submergat lana ī succo pulpe colloquinde z succo rute z suppōt aut suppōt arist. et in lana: aut supponat buchonariē aut staphisagria z cucumer asinin⁹ z cōdisi: aut supponat collyriū ex helleboro z opponaco z felle taurino: facit eni descendere viuū z mortuū. Medicine facientes illud cū ꝓprietate. Di o3 vt difficultatē teneat paciēs in manu sua sinistra magnetē: aut liniat cū cinere vngule asini qm̄ est vltimū: aut suffumigetur cū ea. Et silr vngula equi z silr suffūigatio cū eo oleo piscis saliti. Et dr̄ q̄ si suspendat corall⁹ etiā in coxa dextra cōfert difficultati part⁹. Et dicit q̄ si suspendat sup coxā eius storax aphricana non adueniet ei dolor. Et dicit q̄ si terat crocus z cōficiat z fiat ex eo nux z suspendat super eā expellit secūdinā. Suffumigatōes: suffumiga eā cū myrrha qm̄ ē bona valde: z iterū cū myrrha z galbano z castoreo cōfectis cū felle vaccino. sumat ex eo aur. i. z suffūigetur cū eo. aut sumātur sulfur citrinū z myrrha rubea z fel vaccinū z opponacū z galbanū z suffūigetur cū eis. z suffūigatio cū spolio serpētis: aut cū fimo colūbino est alleuiās. Et forasse interficit suffumigatio cū spolio serpentis fetū. Et suffumigatio cū opponaco solo alleuiat z cū stercore accipitris.

Ca.xxxij. de regie infantis cū nascitur.

Anc rē prosecuti sum⁹ in li. vniuersaliū q̄ re
h quirat illic. C.xxxiij. d̄ suppositorijs enixaz

Irtus nō extendit ī masculis vltra. xxx: z ī fe
p minis vltra. xl. dies z plus parū. Et accūt fetib⁹ egritudies plurime sicut flux⁹ z retentio san. q̄ perducit fluxus sang. ad casū virtutis. Et retētio mēstruorū ad fe. prauas z ad apata praua: z multotiens accidit exitura ex ptu difficili. z qm̄ accit eis inflatio ventris z forasse moriūtur. z san. quidē ptus vehementioris ē nigredinis q̄. san. mēstruorū q̄a retentionis longioris spacij.

C.xxxiiij. de regie multitudinis sanguis eius.

Um multiplicat flux⁹ san. enixe o3 vt cū vitta
c ligentur manus eius z ponant sup ventrē ei⁹ pāni infusi in aceto z supponant collyria ex eis que sunt sicut balaustie z karabe z rose z tus cū vino pontico: z o3 ut deuitet medicias cauterizātes ipse eni st male matrici ꝓpter neruositatē eius. Et d̄ illis quibus inest ꝓprietas in hoc fm̄ q̄ dicit est suspensio stercoris porci in lana z suspendāt in coxa ei⁹.

C.xxxv. de regie paucitatis san. eius.

Uādoq3 parit aut aborit z timetur q̄ sā. ei⁹
q minoretur: aut apparet illud tūc recti⁹ ē ut sollicitudo sit in prouocatiōe san. eius z attenuatione ei⁹: nā cū retiet facit accidere apata: z sternutatio in hoc est iuuatiua. Et de medicinis quib⁹ fit suffumigatio ī hoc ē vt suffumiget cū synapi z harmel z bdellio z myrrha. Et iterū suffūigetur cū oculo piscis saliti: aut cū vngula equi aut asini. Si aūt illud nō excusat aliquid: tūc nc̄aria ē phlomia saphene vt extrahat san. z p̄hibeat nocumētū replōnis z apatationis eius: z forasse ꝓuocabit. Et phlomia vene curuature poplicis est fortior. Ca.xxxvi. de regimine febrū eius.

Qua ordei cōfert ei: ipsa. n. cū hoc nō retiet
a mēstrua: z similit granata dulcia. Et plm̄ qui dē febriū earū ē ꝓpter retentiōem mēstruoz. Cū ergo curatio sit cū phlomia saphene fit iuuamētū cū ea. Ca.xxxvij. de regie inflatōis vētris ei⁹.

Enr in potu diamarte z det ī potu alkakigi
d z dent in potu serapinū z origanū z mastix cū equalitate. Ca.xxxviij de regie dolōis m̄ficis

Edeat in aqua tepida: z inungat loca sua cū
s oleo viol. dulci tepido. Ca.xxxix. de regimine vlcerum eius.

Urēt cū vnguēto albo z silib⁹ ex vnguentis
c cōuenientib⁹ vulnerib⁹ supra mēbra neruosa

Tractatus. iij. de reliquis egritudinib⁹ matricis exceptis a p̄atib⁹ z q̄ currūt cursu eoz.

Ca.i. de indicijs menstruoz.

Enstrua tpata in quātitate z qualitate sua z in tpe suo currētia s3 cōsuetudie3 suā nālē in oi spacio sunt cā sanitatis mulieris z mūdificatōis corpis ei⁹ ab oi nocumēto ī quātitate z qualitate z faciūt ipsaz acquirē castitatē z paucitatē desiderij. Et mēsuratio equalis ē vt menstruet mulier in oi mense vsq3 ad. xxx. dies z qd̄ est supra illud z qd̄ ē infra illud qd̄ cadit in. xv z. xvij. ē nō naturale. Et cū alterant mēstrua ab eq̄litate z dispōe sua nāli st cā egritudinū plīn. z parū q dē accidit vt alterēt in tpe suo. Et ex nocumēto alteratōis menstruoz pueniūt ad additōem debilitatis mulieris z alteratōem forme eius z paucitatē cōceptiōis eius: z ex multitudie abortus ei⁹ z pt⁹ ipi⁹ ad debilitatē fet⁹ cū nascit. Retētio aūt mēstruorū z paucitas eorū cōmouēt in ea egritudines replōnis oēs z p̄parāt eā ad apata: z dolōes capitis z reliquorū mēbrorū z tenebrositatē visus z perturbationem sensus z fe. Et multiplicat cū eā replo vasoz spmatis ei⁹: q̄re fit desideris nō casta z nō suscipiēs filiū ex ipgnatōe pp̄ corruptōez m̄ficis ei⁹ z spmatis ipi⁹. et pducit cū eo res ad p̄focatōez m̄ficis z stricturā anhelit⁹ z retētionē ei⁹ z pulsū cordis z syncopiz et singulti: z qūq3 morit. z accidūt ei difficultas z distillatio pp̄ opilatōez matricis. Et qūq3 accidit ei sputi san. z vomit⁹ ei⁹ z ꝓpe in vgib⁹ z cursus ei⁹ fluxu vētris Et diuersificant iste egritudies ex eis fm̄ diuersitatē cōplōnis ei⁹. Nā si fuerit cholerica gnābūt in ea egritudies cholerice. Et si fuerit melācholica gnābūt in ea egritudies mel̄ice Et si fuerit phlatica gnābunt in ea egritudines sanguinee Et si fuerit sanguinea gnābunt in ea egritudies sanguinee Et de mlierib⁹ qdē ē cui⁹ ablatio mēstruoz festinat: q̄re i xxv. z etiā. xl. anno fit finis vite sue. Et de eis ē in q̄ tardat illud vsq3 quo pueniant. l. anni. Et qūq3 peruenit retētio mēstruoz ad alteratōez dispōnis mlieris ad purpureitatē fm̄ q̄ dr̄ in ca. retētionis menstruoz. Et appet in ea cui⁹ mēstrua abscidunt lac z significat illō. Et qūq3 accidit retētio mēstruoz pp̄ tortuositatē m̄ficis C.ij. de supfluitate mēstruoz.

Upfluitas i hoc qūq3 fit fm̄ semitā q̄ nā ex
s pellit supfluitates: qd̄ qdē ē laudabile cū nō pduc ad supfluā turpitudinē z cursū quo nō i diget. z qūq3 fit fm̄ semitā egritudis: aut pp̄ dispositionē in m̄fice: aut pp̄ debilitatē m̄ficis: z illa ē de terio: q̄ fit ꝓpt maliciā cōplōnis alicu⁹: aut ꝓpter vlcera z corrosionē z hemorroidas z fricationē z ragadias: aut ꝓpt aptionē orificioz venaz z abscisionē eaz z scissurā ipaz ꝓpt cām corporeā: aut extrinsecā ex corruptōe z pcussiōe: aut casu: aut silib⁹: aut malicia pt⁹ z difficultate ei⁹ aut ꝓpt vehemētiā onerris Scd̄ aūt cā san. aut ē ꝓpt mltitudinē z dūiz ei⁹ z exitū ipi⁹ cū vtute aut nō cū vtute nature z rectificatione ei⁹. Et nos qdē iam diximus illā q̄ fit regimine nāli q̄ ābe sūt diuise. l3 sint ābe p̄es in hoc q̄ vtreq3 nō retinēt nisi cū adest debilitas: aut ꝓpt gūitatem sā. sup corp⁹. aut ꝓpt debilitatē in corpe. lic3 nō sit sā. trāsiēs eq̄litatē in q̄ntitate z q̄litate sua: aut ꝓpt acuitatē san. aut tenuitatē z subtilitatē ei⁹: aut ꝓpt caliditatē ei⁹: aut ꝓpt mltitudinē aquositatis ei⁹ et hūiditatis: l3 ois flux⁹ san. icipiat paulatī subtil: deinde icipit ꝓculdubio puenire ad grossitudinē: deinde descēdit z puenit ad subtilitatē z paucitatē et aquositatē. z hec ē dispō i oi fluxu san. ob quācūq3 cāz fit. z cā in hoc ē q̄ orificia venaz z incessus vētositatis sūt in p̄mis stricta z in fine ei⁹ ꝯstrigūtur iterū: z adunant ꝓpt siccitatē. Et cū supfluit flux⁹ san. seq̄t eū debilitas appetit⁹ z debilitas digōnis: aut iflatio extremitatū z corpis z malicia coloris. z qūq3 pducit ad hydropisiz. Et qūq3 pducit multitudo exit⁹ sā. ad dūiz cholere: q̄re accidūt fe. cholerice mordicatiue ꝓpt inflāmatōez caliditatis mordicatiue q̄ eq̄tur p sā. Et accidit iterū h oppilatōes Et qūz accidit h caliditas i cālu appetit⁹ cibi quē fecforte nc̄ariū oblītas caliditatis z addit i cāu appetit⁹ stōi ꝓpt defectū sā. z accidit dolor ī dorso pp̄ tēsionē neruoz positoz ī illo loco. Et qūz multiplicat

fluxus ſan.ex mſicib⁹ cū multitudine humoꝝ.

Capitulum.iij.de ſignis.

Jus quidem q̄ ē ſm ſemitā expulſionis
e nālis ſignū ē ꝙ nō ſeqtur eā nocumētū
īmo pducit ad iuuamētū ei⁹ ⁊ nō adue-
nit ei leſio neq̧ alteratio ꝟtutis. ⁊ plurimū qdē ac
cidit in pinguib⁹. Facte ꝟo cū repletiōis cōis quaꝫ
expellit nā a dn̄o ei⁹ q̄re expellitur: ſignū ē repletio
faciei ⁊ corpis ⁊ exuberatio venarū: ⁊ alia ex ſignis
repletiōis. ⁊ qn̄q̧ ē cū ea doloꝛ: ⁊ qn̄q̧ nō fit. ⁊ dū
n̄ debilitat nō retineꝉ. Et cognoſcaꝉ dn̄ans cū ſan.ut
exiccetꝉ ſan. ⁊ cōſidereꝉ an coloꝛ ei⁹ declinet ad albe
dineꝫ: aut citrinitatē: aut nigredinē ⁊ purpureitatē
q̄re euacuaꝉ humoꝛ q dn̄aꝉ cū eo iterū. Factā ꝟo
cā debilitatis mſicis ⁊ aptionis venarū eius ſignifi
cat exit⁹ ſan. puri nō dolorē faciēs. S. ꝟo cauſa ē
acuitas ſan. cognoſcaꝉ per colorē ſuū ⁊ acuitatem
ipſi⁹ ⁊ velocitatem ſui exit⁹ ⁊ paucitateꝫ abſciſiōis
egreſſionis. In facta ꝟo ꝓpter ſubtilitatē ſan. cū
mā aquoſa ⁊ hūiditate eſt ſan. aquoſus nō calid⁹
⁊ lediꝉ cū ſtipticis. ⁊ qn̄q̧ apparet in ea quaſi ꝑgna
tio. ⁊ qn̄q̧ apparēt in ipſa ſicut accidētia ꝑtus q̄re
parit hūiditatē ⁊ ſūt lacerti corpis eius vehemētis
mollitiei: q̄re ſūt lenes poſtq̧ voluerūt coagulari
⁊ qn̄q̧ nocēt ei curatiōes diuretice ꝓpꝉ caliditateꝫ
ſuā: q̄re addūt in aquoſitate ſan. Facta ꝟo ab vlce
ribus cū materia ⁊ dolore ē cū vehemētia doloris

In facta ꝟo a corroſiōe egrediꝉ paulatim. q. ſex
⁊ ꝓpe qū eſt a venis abſq̧ arterijs. Et ſi fuerit cor
roſio in ꝓfundo mſicis erit coloꝛ nun⁹ niger. Et
quādo ē illic ⁊ apud os matricis poſſibile ē ut tan
gatur. Facta ꝟo ab hemorroidib⁹ hꝫ periodos
mēſtrue. Et qn̄q̧ non ſunt ei periodi: imo ē ſequēs
repletionē: ⁊ ſunt ſigna hemorroidarū mſicis ma
nifeſta. Et ē ſā. ſm plurimū niger niſi ſit ab arterijs
⁊ qn̄q̧ ē hemorroſaic⁹ fruſtati fruſtati. Et multoti
ens qdē aſſociaꝉ hemorroidib⁹ in mſice doloꝛ ca
pitis ⁊ grauitas capitis ⁊ doloꝛ in viſcerib⁹ ⁊ epate
⁊ quādo currit ſanguis ex illis hemorroidib⁹ remo
uetur illud accidēs.

Capi.iiij.de cura fluxus ſan. ⁊ in fine ei⁹ cura pa
tientis fluxum mēſtruorum.

Acta quidē ſm ſemitā expulſiōis nālis ⁊
f facta a repletiōe ⁊ grauedine ſan. ſup cor
p⁹ oportet ne retineatur donec timeaꝉ de
bilitas. Et qn̄q̧ excuſat phlobotomia ab expectati
one illi⁹ ꝓpterea q: expellit repletionē ⁊ trahit ma
teriā ad ↄtrariū. ⁊ qn̄ cauſa eſt cholera euacuetur ⁊
ꝓhe cū eis que ſūt ſic fum⁹ terre ⁊ myrabolani ꝓpꝉ
illud qđ in vtriſq̧ eſt ꝺ virtute ſtiptica. ⁊ ſi fuerit cā
aquoſitas ⁊ ꝓuocatio ei⁹ ⁊ attractio ei⁹ ad cutem
denꝉ in potu de gūmi arabico ⁊ dragagāto. ⁊ ſi cā
fuerit debilitas mſicis aggrega ad medicinas ſti-
pticas medicinas ↄfortatiuas cū ſua aromaticitate
⁊ ꝓprietate ſua. Et ſi cā fuerit vlcus cureꝉ cū medici
nis cōpoſitis ex ↄfortatiuis ⁊ ſtipticis ⁊ diureticis.
Et illa q̄ eſt ex hemorroidib⁹ cureꝉ curatiōe hemor
roidarū ⁊ cū ſe. lini cū aqua calida. ⁊ oꝫ ut obſuen
tur hore gētis. ⁊ ſi fuerint illic periodi cureꝉ tunc in
horis periodoꝝ ⁊ ſtudeaꝉ ad ſedādum. Cū ergo ſu
perfluit flu. ſan. oꝫ ut ligētur ambe man⁹ a radice
adiutorioꝝ ⁊ vtriq̧ pedes a radice coxarum apud
duo inguina. deinde ponātur vētoſe i inferiori pte
mamille ⁊ vbi incedūt vene aſcēdētes ex mſice ad
mamillas ⁊ ſugātur ⁊ eligaꝉ vētoſa magna. Ipa.n.
retinet ſāgui. in hora vna: deinde oꝫ ut ↄſequēter
adhibeaꝉ reliq̄ cura. Et qn̄q̧ retinet fluxū ſan. poſi
tio vētoſarū ſuper locū q eſt int vtraſq̧ anchas. Et
oꝫ ut patiēs fluxum ſan. cibeꝉ cum eis q̄ ſunt ſicut
vitelli ouoꝝ ſorbiliū ⁊ cum ꝯonium qđ ē velocis dige
ſtionis ↄfortatiuo. Et qn̄q̧ oportet ut cibeꝉ aq̄ car
nis ſorti q̄ acetoſa facta ſit cuꝫ aqua ſumach ⁊ aq̄
acetoſe ⁊ potib⁹ boni odoris ex carne bona: qm̄ ne
ceſſarij ſunt: ⁊ ſilr̄ ſorbitionib⁹ hūidis ex ſauic et
amilo ⁊ vino nouo groſſo dulci: ⁊ deuitet antiquū
ſubtile. Et qn̄q̧ conueniēs ē eis vinū mellis recēs.

De medicinis aūt cōib⁹ ⁊ ꝓpe fluxui ſā. acuto ca
lido arnogloſſa ē melior: imo nō ē ei par. Et qn̄q̧
abſcidit fluxū ſan. oīno bibita ⁊ iniecta ⁊ ↄfert chro
nice ⁊ nō chronice ⁊ pot⁹ alhaſce iterū. Et admini
ſtratio cāforę bibēdo ⁊ ſupponēdo de illꝰ q̄ cōferūt
ad iſtud ē ſumere i potu lac bn̄ decoctum cū ferro
ignito ⁊ i quo ē ſcoria ferri de quo cū qbuſdā ſtipti
cis i potu tribuanꝉ oi die. ʒ. iij. ⁊ acetoſitas citri bo
na ē valde. Et ſilr̄ deꝉ in potu gūmi arabicū cū dra
gaganto: ⁊ ſemē lini cū aq̄ calida. Et trociſci cū cā-
fora ↄferūt ei valde. Et ſilr̄ deꝉ in potu gūmi arabi
cū cū dragagāto ⁊ ſe. lini cū aq̄ calida ⁊ trociſci de
balauſtijs. Cōfectio medicine vltimi iuuamēti. ℞.
terre ſigillate ⁊ boli armeni ⁊ aluminis gallaꝝ ⁊ ſā.
dra. ptes eq̄les de quoꝝ ſūma accipiaꝉ. ʒ. i. ⁊ cāforis
pōdus. ij. gnoꝝ ⁊ galie. vi. ʒ. i. qđ totū diſſolvaꝉ in
ʒ. i. ſiropi myrtini. Et iterū acacia balauſtie galle
heuſiſtides ſumach myrrha tus ⁊ opiū: ↄficiaꝉ cuꝫ
aceto acuto forti: ⁊ ſit doſis. ʒ. ſ. Et iterū dragagātū
magiſterij cuppule glādiū myrrha tus opiū: ↄficiā
tur ⁊ fiāt pillule ⁊ ſumantur de eis. ʒ. ij. ſūt. n. bone
valde. Et iterū bibaꝉ ↄculaꝝ marinarū q̄ aſportanꝉ
a ſācto Jacobo aduſtarū pōd⁹. ʒ. ij. cū aq̄ ſumach
⁊ cydonioꝝ ⁊ dactiloꝝ. ⁊ iſtaruꝫ cibi añq̧ indigeāt
viuificatiōe ꝟtutis forti ſūt alhulē ⁊ karos ⁊ almo-
ſos: ⁊ ex carnib⁹ hedi ⁊ auiū mōtanarū: ⁊ ꝑparata i
patellꝰ cibaria ex lēnb⁹ aceto ↄditis q̄ oia ſūt fra: et
deuitēt oēm cibū calidū actu aut potētia. Et ꝺ ſup
poſitorijs cōib⁹ ſūt ſuppoſitoria facta ex lithargirio
⁊ dragāto ⁊ balauſtijs ⁊ tra ſigillata ⁊ bolo armeno
⁊ antimonio ⁊ alijs. Deſcriptio medicaminis ad il
lud. ℞. colcotar ⁊ dragātū ⁊ acatiā ⁊ cortices turis
⁊ antimoniū: ⁊ fiant ex eis troc. Deinde ſumātur ex
eiſ auf. i. boli armeni ⁊ gūmi arabici ⁊ karabe oiuꝫ
aū. auf. i. ⁊ ponanꝉ in duab⁹ ʒ. ſucci ſtiptici: aut aq̄
⁊ diſtrigeꝉ cū co maſtix ſm ꝙ ſciuiſti. Cōfectio cli
ſteris ad matricē. ℞. aluminis. ʒ. ſ. ⁊ ſemis hyuſq
ami albi ⁊ opij amboꝝ añ. ʒ. i. ſextam ⁊ ſupponaꝉ.

Peſſariū bonū ⁊ ꝓpe ad corroſionē ⁊ vlcera. ℞.
teſtas furni ⁊ ſuccū barbe hircine ⁊ acaciā aggregēꝉ

⁊ fiat peſſariū cū aqua gallarū īmaturarū. ⁊ iterum
galle imature ⁊ balauſtie ⁊ amilū ⁊ opiū ⁊ alumē et
reubarbarū ⁊ ḡna myrthi viridia ſumach ſucc⁹ bar
be hircine grana agreſte charte cōbuſte ſandalū al-
bū cortices turis terra ſigillata capita granatoꝝ foli
um ſcoria ferri coriādrū ſiccū ſupponāꝉ de eo. ʒ. iiij
in lana viridi ībibita i aqua myrthi ⁊ teneat eā tota
nocte. Et iterū balauſtie ⁊ ſordes veru ⁊ charte com
buſte ⁊ alumē ⁊ dragātū ⁊ cyminū īfuſū i aceto et bo
lū armenū ⁊ rob alcath cōficiāꝉ cū aqua ſalicis ⁊ co
riādri viridis ⁊ ſuppōaꝉ nocte tota. Et de tinis ↄferē
tibus eis ē ēcatiſma in decoctōe calamēti ⁊ foliorūꝫ
ei⁹ ⁊ fruct⁹ ipſi⁹ ⁊ radicis ei⁹ decocti cū myrtho ⁊ roſ
ſine capitib⁹ ⁊ corticib⁹ granatoꝝ ⁊ xilocaractis na
bathi ⁊ balauſtijs ⁊ barba hircina ⁊ gallis viridib⁹
Et de epithiatib⁹ ⁊ vnctionib⁹ cōferētib⁹ eis ē epi-
thia de alcāna ſup ſumē ⁊ vngē ptes mſicis cū ole-
is ſtipticis ſtipticitatis fortis: ⁊ reiterem⁹ diſtictiōeꝫ
cure flux⁹ ſan. factus ꝓpter tenuitatē ⁊ aquoſitateꝫ
eius. Dico ergo ꝙ neccariū i hoc eſt vt fiat ꝙ currat
aquoſitas eius ⁊ opeꝉ ſup ipſū cū ſudatiōe ⁊ prouo
catione cū eis que ſūt ſicut decoctio aſſari ⁊ apij et
rubee ⁊ que ſūt ſilia illis: currat vna vice ⁊ ꝓuocetur
alia cū facilitate ⁊ pronocatōe ⁊ ſudatiōe. ⁊ fricetur
corpus ei⁹ cū pāno aſpero. ⁊ liniaꝉ corp⁹ ei⁹ cū aq̄
mellis ⁊ cū emplis hydropicoꝝ. Et qm̄ cōfert ei vo
mit⁹ fortis. ⁊ oꝫ penit⁹ vt declineꝉ cū medicinis caꝝ
⁊ cibis iſtarū ad illud qđ exiccat ⁊ ingroſſat ſang.
Si ꝟo eſt cā vlceratio tūc ↄfert hoc vnguētū. ℞. ba
lauſtias ⁊ plūbū vſtū ⁊ fiat ex ābob⁹ ⁊ ex cera cera-
tū cū oleo ro. ⁊ ſupponaꝉ. qdā aūt faciūt neccarium
curōn. paciētis fluxū ſan. mēſtrui ca. vnū ⁊ ē cura-
tio cōpoſita ex mūdificatōe ⁊ ſtipticitate ⁊ cōforta-
tione ⁊ ē vt ꝓuocenꝉ mēſtrua ei⁹ in hora vt nō tar-
dētur: deinde agitenꝉ mot⁹ eius ⁊ mūdificeꝉ matrix
eius ⁊ cōforteꝉ vt nō ſuſcipiat ſupfluitatē egredicītē
a neceſſitate. Dicūt ergo oꝫ vt denꝉ in potu ſauine. ʒ
x. ⁊ ſe. mente. ʒ. i. ſe. ſenicu. ʒ. ij. ponanꝉ in vaſe ⁊ fun
dāꝉ deſuper vini puri. lb. ij. ⁊ decoquāꝉ donec medi
entur ⁊ ꝓijciantꝉ deſup ſacrocolle ⁊ licij āboꝝ añ. pō
dus. ʒ. ij. butyri vacci. ⁊ mellis añ. cochliariū. i. ⁊ ſu
maꝉ de eo i potu in ieiunio quātitas. i. cochliarij et
tardet cibū vſq̧ ad veſpā ⁊ faciat illud trib⁹ diebus
Et ego dico ꝙ quāuis hoc iuuamētū ſit i plurib⁹ ho
ris qm̄ tn̄ eſt fluxus ſan. mēſtrui ex cāis alijs faciē-
tibus neceſſariū eſſe vti ſtipticis puris ⁊ tu cognoſcis
eas. C. v. de vlceribus mſicis ⁊ putrefactiōe ei⁹.

Am ſignificauimus in eis que preterierunt il
i lud ⁊ tu ſcis ꝙ cauſe eorum ſunt cauſe vlceꝝ
Et cauſe vlcerū ſunt ex cauſis intrinſecis ⁊ ex
curſibus acutis ⁊ plagis vlceratis: aut accidentibus
deforis propter percuſſionem aut caſum: aut ꝓpꝉ
partū aut propter alia: aut ꝓpter vuln⁹ ex mordica
mine ſuppoſito ⁊ inſtrumento incidente. Et quan-
doq̧ ſunt cum putrefactione ⁊ qn̄q̧ ſunt omnia il-
la cū ſordibus ⁊ ſorditie: aut cum mundificatione
⁊ ſine ſorditie. Et quādoq̧ fiunt in profūdo ⁊ qm̄
fiūt in nō ꝓfūdo. Et qn̄q̧ fiūt cū corroſiōe ⁊ abſq̧
corroſione: ⁊ cū aꝑate ⁊ abſq̧ aꝑate

La.vi.de ſignis vlceꝝ matricis

Ignificat illud
s ſan. ⁊ prope ſi ſiḡ ſūt ſup os mſicis in eius
ꝑxio. Et ſignificat illud curſus ſaniei ⁊ hu
miditatū diuerſi coloris ⁊ odoris. Et nocumētū ex
medicinis q̄ mollificant ⁊ iuuamentū ex eis q̄ ſtipti
citatē faciūt. Et ſignū mūdificatōis vlceꝝ mſicis ē
vt ſit illud qđ egrediꝉ ad groſſitudinē ⁊ albedinem
decliue ⁊ planiūē ſine dolore vehemēti ⁊ fetore et
mordicatōe. Et ſignū ꝙ ipſa ſunt ſordida ⁊ tabida
eſt multitudo humiditatū virulentaꝝ ⁊ ꝙ currit ex
inteſtino. ꝙ ſi fuerit illic putrefactio erit ſilē aq̄ car
nis ⁊ ꝙ illđ qđ reſiduāt ē putridū malū. Et ſi fuerit
cū corroſione erit illud qđ egrediꝉ nigrū cū dolore
vehemēti ⁊ pulſatōe. Et ſignū ꝙ ipſa ſūt cū aꝑate ē
adherentia ſe. ⁊ horripilatio ⁊ qđ dicem⁹ de ſignis
aꝑatis ⁊ iuuamēto ei⁹ ⁊ corroſiōe ei⁹

C. vij. de putrefactōe mſicis

Oc iteꝝ ē ram⁹
h capli vlceꝝ mſicis. Et ē cā in ea difficultas
pt⁹: ⁊ mors embryōis: aut admīſtratio me
dicinaꝝ acutaꝝ: aut curſus calidus ⁊ acut⁹: aut vul
nera putreſcā. ⁊ fit in ꝑxio. ⁊ fit in ꝓfūdo. ⁊ fit cū
ſorditie ⁊ cū ꝑuatōe ſorditiei. ⁊ fcā in ꝓfūdo n̄ euāꝉ
ex hūiditatib⁹ diuerſis egritudinib⁹ ⁊ fortaſſe plm
aſſilaꝉ feci

C. viij. de corroſione mſicis.

Am dixim⁹ corroſiōis ſignū in eo qđ egre-
t diꝉ ⁊ diſpoſitionē doloris in. c. flux⁹ ſan. Et
dria qđ int corroſionē mſicis ⁊ cācrū ē ꝙ cū corro
ſione nō ē ḡuitas neq̧ duritics ⁊ ſeqꝉ eā ges in ho
ris qbuſdā ⁊ prope p⁹ exitū ei⁹ qđ egrediꝉ: ⁊ non ē
lōgitudo plima ſpacij in curatiōe ↄueniente. ſpaciū
ꝟo cancri ē aſſidui doloris ⁊ ē ibi pulſatio longi ſpa
cij.

La.ix.de cura

Portet vt ↄſidereꝉ an vlc⁹ ſit ſordidū an n̄
o ſordidū. Si ergo fuerit ſordidū mūdificeꝉ i
ꝑmiſ cū aq̄ mellꝰ ⁊ ſilib⁹ ꝓiecꝉ i eā cū inſtro iaciēdi:
aut cū decoctōe ireos: aut cū vnguēto mūdificatiuo
Et ſi fuerit corroſio iniice i ipſas vnguētū rectificās
corroſionē cū mūdificatōe. Et admīſtra cibos ↄue
nientes. Et ↄſidera iteꝝ an ſit cū apoſtemate an nō
cū aꝑate. Si ergo fuerit cū aꝑate cureꝉ pa⁹ ⁊ ſedeꝉ
cū curatōib⁹ aꝑatis q̄s dicem⁹. Cū ergo mūdificaꝉ
matrix tūc cureꝉ cū ↄſolidatiuis q̄ ſūt vnguēta ꝑdi
cta. Unguentū qđ ↄfert in ꝑncipio rei cū in vulnere
nōdū naſciꝉ caro: ℞. lithargirij ⁊ ceruſe ⁊ ſarcocol
le ptes eq̄les ⁊ fiat ex eis ceratū cū cera ⁊ oleo roſ. ⁊
ſi fuerit illic ſorditics ponaꝉ in eo paꝝ floris eris.
Cū ergo caro incipit naſci ⁊ exiſtimaꝉ illđ cureꝉ cū
vnguēto hmōi: ℞. tutie ablute ptes. ij. climie argē-
ti ceruſe ⁊ ſarcocolle oīum añ. ptē. i. fiat ex eis cera
tū cū oleo roſ. ⁊ cera.

La.x.de regie deuirginate

Emſicib⁹ ē cui accidūt cū violāꝉ dolores
d magni ⁊ ꝓpe cū collū mſicis ei⁹ ē ſtrictū ⁊
pāniculi ſūt debiles ⁊ ꝟga deuirginās eſt
groſſa. Cū ergo accidūt ei flux⁹ ſan. ⁊ dolores ne-
ceſſe ē ei vt ſedeat in aq̄s ſtipticis ⁊ in vino ⁊ oleo:
deinde admīſtrenꝉ ſup eā cerataria in lana inuolu-
ta ſup cannā ꝓhibentē a ↄſolidatōne ⁊ alleuieꝉ ſup

u eam concubitus. Ca.xi.de cura
Uomiſtrent medicine mundificantes: deinde poſt illud vnguentū ꝑdictū ad vlcera. Et qñq; addmiſceť cū eo terra ſigillata ⁊ q̄ ſunt ei ſilia.

Ca.xij.de ragadiis matricis.
r. Ragadie accidunt in matrice aut propť ſiccitatem ꝑuenientē ei maximā ⁊ proprie apud partū. Aut propť apoſtema ⁊ ſunt in ꝑncipio cū accidūt leues occulti doloris q eſt ſub dolore ꝑrius et reliqs eiꝰ. Deinde apparet ⁊ ꝓprie cū tāgiť: ⁊ qñq; ingroſſanť ragadie valde. ⁊ qñq; fiunt ſicut verruce ⁊ remanēt ⁊ ꝯſolidať locꝰ. Ca.xiij.ď ſignis earū

p Poſſibile ē vt ꝑueniať ad atteſtationē ragadiarū ponendo ſub muliere ſpeculū corā vulua eiꝰ: deinde apiať vulua eiꝰ ⁊ ꝯſidereť illud qḋ imaginať in ſpeculo. ⁊ illud qḋ ſignificat eas eſt dolor apud coitū ⁊ exitꝰ ꝟge ſanguinolente

Ca.xiiij.de cura.
n Nū euacuanť ragadie ꝗn aut ſint intrinſece aut in collo ſint ⁊ q̄ ſequūtur ipm. Intrinſece ergo curanť cū ſuppoſitoriis penetrātibꝰ ⁊ diſtillatōibꝰ iniectis ⁊ aquis ſtipticis ꝑmixtis cū vnguētis rectificātibꝰ ſicut vnguentū factū ex climia ⁊ plūbo adnſto: ⁊ vnguentū ragadiarū ani: ⁊ ſm̄ curatōnē earū ſentiet .q. mordicationē. Qḋ ſi indigent maturatōe aliq̄ miſceať cū eis ſicut vnguentū baſilicō cum adipibus. Et ſi fuerit cū ragadiis groſſitudo vehemēs qnā ſignificat longitudo ſpacij ⁊ ꝑuitas receptōnis curatōis adminiſtra vnguentū de charta cū oleo roſ. Si ꝟo nō tollerat illud ponať cū eo oleū de lilio ⁊ glutē alimbat. Cū ergo q̄eſcūt curentur cura ragadiarū prauarū: ⁊ ꝓpꝭe q̄ñ vlceranť et q̄ñ indigēt eis q̄ ſunt ſicut cortices eris optimi triti: aut draganti ⁊ galle: aut aggregatio eorū. In extrinſecis ꝟo qñq; ſufficit laborare cū adminiſtratiōe tutie valde trite cū vitellis ouorū aut aggregatiōe illius. ⁊ ſine ceſſatōe fiat adherētia illiꝰ ⁊ vnguētum de ceruſa itez

Ca.xv.de prurītu m̄ricis ⁊ priapiſmo mulierū
q Quandoq; accidit in matrice pruritꝰ ꝓpter hūores acutos cholericos aut ſalſos baurachios: aut corroſiuos melācholicos ſm̄ qḋ apparet de diſpoſitōe coloris menſtrue aut ꝓpť hūores generatas ex eis calidas acutas valde. Forťaſſe eni ſupfluūť adeo donec deijciāť ꝟtutē. Et qñq; accidit illi mlieri vt ň ſatieť ex coitu: ⁊ aduenit ei ꝑaſſiꝰ mlierū. et quotiēs cū ea ſit coitꝰ addiť malicia eius Ca.xvi.de cura pruritꝰ matricis.

o Oportet vt mūdificeť corpꝰ cū phlomia ex nigra. Et ſi indiget fiat ſecūdario ex cephalica. Et euacueť humor acutus. ſ. oīs humor cū eo qḋ euacuat ipm: ſicut cholera cū pillulis de ſcamonea: ⁊ phlā cū pillulis ſtomaticl ⁊ melā cū pillulis de epithimo ⁊ decoctōe eiꝰ. Et frāgať ebulitio ſpermatis cū medicinis infrigidantibꝰ vt infrigidetur: et cū medicinis adurētibꝰ ipm ſm̄ neceſſitatē ⁊ atteſtationē cōplexionis ⁊ delibutōe oris matricis ſcd̄ cū eis q̄ ſunt ſicut acacia ⁊ hypoquiſtidos ⁊ roſe et ſandali ⁊ ſiť memithe ⁊ lex ⁊ acetum ⁊ oleū roſ. Et itez q̄ ſunt ſicut ſuccus portulace. Et qñq; ꝑmiſceť cū medicinis ſemen lini: ⁊ fit embroca cū aquis in quibꝰ decoquūtur ſtiptica ⁊ empleť cū fece eorū. Et ſi idiget mūdificatōe bibat mel cū aq̄ frigida valde. Et ad pruritū eſt expertū iſtud: ſumanť folia mente et cortices granatorū ⁊ lentes excorticate decocta cū vino ⁊ ſupponanť. Et iterū ſumanť croci ⁊ canfore amborū ana ſexta. ℥.i. plūbi adnſti tertia. ℥.i. baccarū lauri. ℥.v. teranť ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locus oleo roſ. ⁊ ꝯficianť cū albumine oui: ⁊ aliquantulo vinī et ſupponanť. ⁊ itez ſumanť myrobalanorū ⁊ balauſtiarū amborū an̄. pōdus. ℥.i. licij ⁊ ſalis āmoniaci ⁊ vinū antiquū teranť: ⁊ cribellentur ⁊ liniatur locꝰ oleo roſ. ⁊ puluerizēť deſup iſta. Et de ſuffumigiis eſt illud qḋ ſit ex litio ⁊ medulla granorū citri.

Cap.xvij.de fiſtulis matricis
q Quandoq; accidūt in matrice fiſtule q̄ qñq; ꝑtranſeunt carnē ⁊ apparēt ab eo qḋ vicinū eſt ex mēbris ita vt corrūpant os pectinis ⁊ putrefaciant ipm ⁊ collū matricis. Et qñq; ꝑueniūt ab abradendū pilos pectinis ⁊ incedūt vſq; ad ꝑtes ani et lacertorū eiꝰ etiā quare ꝑs earū tunc ē in manifeſto matricis. ⁊ ſunt in vnoquoq; latere matricis. Et ꝑs in interiori ꝑte matricis q̄ ex eis ē in ꝓfūdo m̄ricis ň ē poſſibile vt cureť: ⁊ ſilr ꝑueniēs ad veſicā. Reliq̄ ꝟo ab iſtis curationē hñt ⁊ ſi ſit difficil'. Et deterior illarū eſt illa q̄ ꝑuenit ab abradendū pilos pectinis ⁊ ꝓpꝭe cū ꝑforat os foramine ꝑno

Ca.xviij.de ſignis eiꝰ.
ſ Sunt lōgitudo putrefactōnis. Et adherētia doloris. Et anteceſſio vlcerū que nō ſananť cū curatōibꝰ. Et ꝓlōgať ſpaciū ⁊ currit virꝰ: deinde dolores ſicut dolores cācri. Et cognoſcitur locꝰ eius cū radio ⁊ vbi ꝑueniť cū eo. Et ſcitur ſtatꝰ eius an ſit in carne adhuc: aut ꝑtrāſeat vſq; ad os per illud qḋ ſentit extremitas radij ⁊ lenitate, ⁊ mollitie ⁊ aſꝑitate ⁊ duritie.

Ca.xix.de cura
e Ex curatōnibꝰ ē ꝑforatio. Et multotiēs ꝑducit illḋ propť neruoſitatē mēbri ad ſpaſmū et abſciſionē vocis ⁊ ꝑmixtionē rōnis. Et perforatio itez nō eſt poſſibil' niſi in eo qḋ videť: cuiꝰ carnē mortuā incidere ē poſſibile: verū ē meliꝰ vt adminiſtrētur deſuꝑ medicine exſiccantes ⁊ mūdificetur corpꝰ et ꝯforteť matrix ⁊ mediceť.

Capitulū.xx.de debilitate matricis.
Cauſa eius eſt malitia complexionis ⁊ raritas texture ⁊ tollerātia egritudinum diuerſarum. Et accidūt ex debilitate matricis paucitas appetitus coitus ⁊ multitudo curſus menſtruorum, ⁊ aliorū ⁊ priuatio impꝛgnationis. Ca.xxi.de cura
c Cura eiꝰ ē cura maline complexionis ⁊ ſuccurrē ei qḋ accidit ipſi de nocumētis cognitis

Ca.xxij.de doloribus matricis
ſ Sunt ex malitia cōplexiōis diuerſe ⁊ ex ventoſitatibꝰ extēdētibꝰ: ⁊ hūiditatibꝰ acutīibꝰ in ea ita vt qñq; accidat in ea ſicut accidit inteſtinis de colica

Et qñq; accidit dolor m̄ricis ex apatibꝰ ⁊ cācris ⁊ ex vlceribꝰ ⁊ cōicāt ei ilia ⁊ inguina ⁊ crura ⁊ dorſū ⁊ pectē ⁊ diaphragma ⁊ anꝰ ⁊ caput ⁊ ꝓpꝭe medium ſyncipitis. Et qñq; ꝑmutanť dolores eiꝰ ad ancha ſ poſt ſpaciū ⁊ vſq; ad .x. mēſes ⁊ ꝯfirmātur i eis. Et iam cognoſcis curationē oium horū ex eis q̄ tibi ꝑmiſſa ſūt: ⁊ nō ē in iteratiōe ſmonis ⁊ i eis vtilitas.

Capitu.xxiij.de curſu matricis.
q Quandoq; accidit mulieribus ut currāt ex m̄ricibꝰ earū hūiditates ꝑlime putride et currat ex eis iterū ſꝑma. Et ꝑlimū q̄dez ſit ꝓpť multitudinē ſupfluitatū: ⁊ ꝓpť debilitatē digeſtionis i venis mēſtruorū cū putreſit matrix ⁊ hꝫ capitulū. Et cognoſciť ſubſtātia eiꝰ ex colore mēſtrue ⁊ ſiccitate ⁊ ex colore eiꝰ in ſeipſo. Secūdū ꝟo ē ſicut curſus ſꝑmatis viri. Si ergo ſine deſiderio tūc cā ē debilitas m̄ricis ⁊ vaſorū eiꝰ ⁊ mollificatio ipſorū. Et ſi ē cū deſiderio ⁊ mordicatione ⁊ ꝯmotiōe tūc cā eiꝰ ē tenuitas ſꝑmatis ⁊ acuitas eiꝰ. Et qñq; ē cā in eo pruritꝰ m̄ricis q̄re ꝑducit ꝯmotio eiꝰ ad hoc ut deſcēdat ſꝑma. Et hñtis q̄dē curſū difficil' ſit aubelitꝰ: ⁊ cadit appetitꝰ cibi: ⁊ deſtruiť color eiꝰ. ⁊ aduenit ei apa ⁊ inflatio in oculo ſiue dolore ſm̄ ꝑlim ⁊ qñq; ē cū dolore. Ca.xxiiij.de cura.
c Curſus q̄dē ſꝑmatis earū curať cū ſilibꝰ quibꝰ curať illud in viris. In curſibꝰ ꝟo alijs oportet incipiať a mūdificatiōe corꝑis cū phlomia ⁊ ſolutiōe vētris ſi indigeť ambobꝰ: deīde cliſterizeť matrix i ꝑmis cū mūdificatiuis ⁊ exſiccatiuis ſicut eſt decoctio ireos ⁊ decoctio praſſij: ⁊ fricenť crura cū oleis ſubtiliatiuis cū medicinis calidis ſicut ē oleū de ſquināto ⁊ piretro ⁊ pipere: deīde ꝯñr poſt illud ad bibeanť cliſteria cū ſtipticis cliſterizatis ⁊ ebibitis. Et cliſterizata magis oꝑanť poſt euacuationē ⁊ ſūt aq̄ in q̄bꝰ decoquunť ſicut galle ⁊ balauſtie ⁊ corticeſ granatorū ⁊ ſquinanti ⁊ myrthꝰ.

Ca.xxv.de retētiōe mēſtruorū ⁊ paucitate eorū.
m Menſtrua retineť aut ꝓpť cām ꝓpriā in matrice: aut ꝓpť cām cōez. Et illa q̄dē cā ꝓpria in m̄rice aut ē ꝓpť cām inatā. aut ꝓpť cām accidētē alio mō. Amplꝰ mēſtrua retineť aut ꝓpť cām in virtute: aut ꝓpť cām in mā: aut ꝓpť cāz in inſtrumēto ⁊ ꝓpꝭe ſolo. Et cā in ꝟtute ē ſicut debilitas ꝓpť malitiā ꝯplōnis frigide aut ſicce aut calide. ⁊ frigida aut ē cū mā aut ſine mā. Cā aūt i mā aut ē quātitas aut q̄litas aut aggregatio ambarū. Et illa q̄ eſt ex quātitate ē paucitas: ⁊ illud ē aut ꝓpť ꝑuationē ciborū ⁊ paucitatē ipſorū: aut ꝓpť vehemētiā ꝟtutis ꝯꝑhēdētis cibos. ⁊ ſi multiplicet nō mūdificat ſupfluitatē mēſtruorū. Et hmōi q̄dē vlcerū māe virorū ſiles exiſtūt naturis ⁊ ſūt potētes ſuꝑ digeſtiōez vltimā ⁊ diſtributionē neceſſariā ⁊ expulſionē ſupfluitatū ſm̄ modū quo expellunt eas viri. Et iſte ſūt pingues neruoſe lacertoſe de quibꝰ ſunt fortes viragines q̄rū anche ipſarū pectoribꝰ ſūt ſtrictiores ⁊ ipſarū extremitates ſunt pigues plꝰ ⁊ ſunt multarū euacuationū cū medicinis ⁊ exercitijs ⁊ ꝑ pñe ſan. fluētis ꝑ nares: aut hemorroidas: aut plagas aut alia. Facta ꝟo ꝓpť q̄litatē materiei ē: q̄ſi ſan. ē groſſus ꝓpť frigiditatē aut ꝓpť multitudinez eiꝰ qḋ admiſceť ei ex hūoribꝰ groſſis. Aut ꝓpť multitudinē trāq̄llitatis ⁊ q̄ currūt curſu illorū de illis q̄ ſciuiſti. Et cā q̄ eſt ex ꝑte inſtrumēti ē opilatio. Et illa aut ē ꝓpť calorē exſiccantē ꝯſtringētē: aut ꝓpť frigꝰ exſiccās. Et multotiēs facit ipſaz poſſidere multitudo potꝰ aq̄ ⁊ ꝑducit ad putrefactionē: aut ꝓpť ſiccitatē cū inſpiſſatiōe ſua ⁊ ꝓpť multitudinez adipis etiā: aut hūorū groſſorū viſcoſorū: aut ꝓpť apata ⁊ ꝓpter clauſurā ⁊ additionem carnis: aut ꝓpter vlcera accidentia in matrice q̄ conſolidata ſunt ⁊ corrupenūt ſua cōſolidatione orificia venarū apparētium aut ꝓpter tortuoſitatē in ea ſupfluā ⁊ ꝯuerſionē aut ꝓpter breuitatē colli matricis: aut ꝓpť ꝑcuſſionez aut caſū claudentē orificia venarum: aut ſucceſſione abortus. Facta aūt ꝓpter retentionē menſtruorū cū cōitatis aliorū mēbrorū ē ſicut facta cū debilitatis epatis: q̄re nō emanat ſan. neq; diſcernit ipſū: aut ꝓpter opilationē in eo ⁊ in corpe toto: aut ꝓpť pinguedinē facientē accidere opilationē ꝯſtringentem vias cōſtrictiōe facta a cōpreſſione. ⁊ extenuatio cōſtringit eas ꝯſtrictiōe facta ab exſiccatiōe: aut ꝓpter paucitatē ſan. ⁊ ſan. effluit ſuꝑ m̄ricē cū exitu ⁊ cū nō inuenit meatū redit. Cū ergo iterať illud dilatať in corpe ⁊ facit incurrere egritudines.

Ca.xxvi.de accidētibꝰ illꝰ ⁊ de ſfocatiōe m̄ricis.
q Quandoq; accidūt ei cuiꝰ mēſtrua retinent egritudines de quibꝰ ē ſfocatio m̄ricis ꝓpter collectionē ſuā ⁊ declinationē ad ꝑtē lateris. Et accidūt ei iterū apata matricis calidā et durā ⁊ apata viſcerū ⁊ egritudines in ſtomacho ex debilitate digeſtiōis ⁊ caſu appetitꝰ ⁊ corruptōe eiꝰ ⁊ nauſea: ⁊ ſitis vehemēs ⁊ mordicatio i ſtomacho. Et accidūt ex ea egritudines capitis ⁊ neruorū ſicut epilepſia ⁊ paralyſis ⁊ egritudines pectoris ſicut tuſſis ⁊ malitia anhelitꝰ: ⁊ plurime ex egritudinibꝰ epatis ſicut hydropyſis ⁊ alie. Et alterať ex ea forma. Et accidunt ei iterum difficultates vrine ⁊ eius cōpreſſio ⁊ dolores alchatin ⁊ colli ⁊ grauatur corpus et extenuatur ⁊ contriſtatur ⁊ adueniunt ei horripilationes ⁊ fe. adurentes. Et quandoq; ſit difficilis ſermo ꝓpter exſiccationem lacertorum ⁊ lingue ex vapore calido. ⁊ fortaſſe ē illa grauitaſ cū doloris capitis. ⁊ accidunt ei inquietudo ⁊ triſtitia ꝓpter vaporem. Et qñq; apoſtemať totū corpꝰ eius ⁊ vēter eiꝰ ꝓpter attractionē virulentie ſan. ad ipſuz. Et qñq; accidit ei in ꝯplexiōe ſua cū retinētur mēſtrua q̄ñ ē fortis creatiōis cuiꝰ virtꝰ eſt potens ad exercendū ſupfluitatē retētā ut aſſimileťur viris ⁊ multiplicenť pili eiꝰ aut naſcať ei q̄ſi barba q̄re frangitur forma eiꝰ ⁊ ingroſſať: deinde moriť. Et qñq; ꝑuēit ad mortē ad diſpōnē cū q̄ nō ē poſſibile ut ꝓuocētur menſtrua eiꝰ. ⁊ plures iſtarū ſūt de ill' q̄ pariūt plurimū. Cū ergo nō coit cū eis aliqs ⁊ recedūt ab eis ſui cōpares retinēť mēſtrua earū ⁊ remouenť ab eis. Q̄ſ neceſſaria ſaē euacuatio ſā. ⁊ acceptio ꝯceptōis ⁊ acceptio coitꝰ ⁊ accidit eis ut fiat vrina eiꝰ niſi in q̄ eſt

ſaniẽ virulentã ſicut aq̃ carniũ. ⁊ q̃n̄q₃ mingit ſan
guinẽ

Ca.xxvij.de ſignis.

Llius q̃ pendet ex frigore ſignũ eſt grauitas
ſomni ⁊ ꝓfundatio in ipo ⁊ albedo coloris
corporis et viriditas venaꝝ ⁊ raritas pulſus ⁊
frigus ſudoris ⁊ multitudo vrine ⁊ phlaticitas ege
ſtionis. Et illã q̃ pendet ex caliditate ſignificant in-
flatio et exiccatio matricis ⁊ reliq̃ ſigna caliditatis
ſcita in eis q̃ pterita ſunt. Et illã q̃ pendet ex ſiccita-
te ſignificant ſigna ſiccitatis in ea ſcita in illis q̃ pre
terierunt ⁊ verificant eam extenuatio corporis ⁊ va
cuitas venaꝝ. Apoſtema vo ⁊ clauſura ⁊ alia ſunt
notoꝝ ſignoꝝ de illis q̃ tu iam ſciuiſti vſq₃ ad hũc
locũ

Ca.xxviij.de curationibus

Uratio quidẽ pẽdens a calefactõe ⁊ infrigi
datione ⁊ gn̄atione ſan. ⁊ humectatõne cor
poris ⁊ curatões apoſtematũ ⁊ cura clau
ſure ⁊ ſilium ſunt nota ex radicib⁹ iteratis. Et facta
quidẽ a clauſura q̃ nõ curat ⁊ ab opilatõne orificõ
rũ venaꝝ ab incarnatõe vlceꝝ ⁊ alius eſt q̃ſi ſilis: et
ei⁹ cura eſt extractio ſan. vt nõ multiplicet ⁊ mũdifi
catio corpis ⁊ vſus exercitioꝝ. ⁊ nõ oportet niſi vt
afferam⁹ nũc rememorationẽ curationũ ꝓuocãtiũ
mẽſtrua. ⁊ ſunt ille q̃ mouent ſanguinẽ ad matricẽ
et faciũt ipm penetrantẽ in poris ⁊ faciũt poros ap
tos. Et has quidẽ medicinas iam diximus cũ de ſin
gularib⁹ tractarem⁹ in tabul eaꝝ ⁊ diximus iteꝝ in an
tidotario. Hic vo volum⁹ dicere de regimine ⁊ me
dicatõe illud qd ẽ magis ꝯueniẽs huic loco. ⁊ regi
men in hoc eſt mouere ſan. cũ fortitudine ad men-
ſtrua. ⁊ de illis q̃ faciũt illud eſt phlomia ex ſaphe
na ⁊ vena q̃ eſt poſt cauillã. ⁊ phlomia vene genicu
li ⁊ curuature ei⁹ ẽ fortior illa. ⁊ ventoſatio ſup crus
et calcaneũ et proprie pinguis ẽ magis ꝯueniẽs. et
q̃n̄q₃ eſt neceſſariũ vt fiat phlomia ſup ſaphenã pe
dis alteri⁹ ⁊ aſſiduatio ſtringẽdi cũ vittis mẽbra in-
feriora ⁊ ligãdi ea ⁊ dimittẽdi ea talit aliqb⁹ dieb⁹:
deinde admĩſtrẽtur medicine vt apiant pori ⁊ cur-
rant humiditates viſcoſe: ⁊ ſiliter ſi cã fuerit humi-
ditas. deinde admĩſtrent medicine proprie ad ꝓuo
candũ q̃ ſunt ſubtiliantes ſan. apientes opilationẽ
Et de illis ſunt q̃ bibunt ſicut calamentũ ⁊ decoctio
ei⁹ cũ aq̃ mellis ⁊ pulueriʒatio ipius ſup aquã mel
lis. ⁊ ſauina eſt fortior ea: ⁊ pulegiũ eſt forte vale ⁊ ci
namomũ ⁊ hierapicra ⁊ ſerapinũ ⁊ oppoponacũ ⁊
fruct⁹ ei⁹ et caſtoreũ ⁊ cordumeni ⁊ decoctio enule
et decoctio aluſnẽ ⁊ decoctio faſeoloꝝ rubeoꝝ ⁊ al
maroch ⁊ alaſtirgar ⁊ ſemen ſanſuci. ⁊ de illis ſup-
poſitoria ſũt ſicut albus helleborus ⁊ pulpa collo.
et ſtorax ⁊ centaurea ⁊ gũma oliue campeſtris ⁊ op
poponacũ ⁊ fructus ei⁹ ⁊ caſtoreũ ⁊ aſſa ⁊ ſerapinũ
et sordumeni ⁊ ſucc⁹ abſinthij. ⁊ q̃n̄q₃ ſupponit eũ
forbiũ ſup cottã ⁊ expectatur ſup ipm hora parua
abſq₃ ſupfluitate. Suppoſitoriũ bonũ. ℞. myrrhe
calamenti amboꝝ añ. ʒ. iiij. ſauine. ʒ. viij. rute ſicce
ʒ. x. paſſulaꝝ mũdataꝝ. ʒ. xx. ꝯficiant cũ felle vacci-
no. ⁊ fiant de eis peſſaria. ⁊ iteꝝ ſumant caſtoreũ et
myrrha ⁊ muſchus ⁊ fiant ſilitudines glãdiũ cum
oleo de ben ⁊ ſupponant. ⁊ oleũ alacuhen ꝓuoca-
tiuũ eſt menſtruoꝝ cũ ſupponit ⁊ ſuccus papaueris
ruffi ⁊ alneſin ſ₃ partes equales. ⁊ iteꝝ galbanũ po
natur in lana infuſa in ſambacino ⁊ ſupponat itra
matricẽ. ⁊ de eis ſunt emplaſtra ⁊ vaporatões: ⁊ va
poratio cũ ſpeb⁹ ꝓuocat mẽſtrua. Et de eis ſunt ſuf
fumigatões ſicut cũ collogntida ſola. ipſa eni ꝓuo
cat i diſpoſitõe: ⁊ oppoponacũ ⁊ ſilr aſſa ⁊ ſerapinũ
et cordumeni. Et de eis ſunt tine etiã ex aqs in qui
bus decocta ſunt ſubtiliatiua ꝓuocãtia mẽſtrua ſicẽ
calamentũ ⁊ ruta ⁊ pulegiũ ⁊ ſilia

Tractat⁹. iiij.

Ca.i. de nocumẽtis ſitus matricis ⁊ apoſtema
tibus ei⁹ ⁊ que ſilia ſunt illis.

Lauſa eſt cũ ſup os matricis ei⁹ egredit
aliqd qd ꝓhibet coitũ ex re addita lacer
toſa: aut pãniculari forti: aut ẽ illic incar
natio ab vlcere aut creatõne: aut illud qd
eſt inter os vulue aut os matricis ẽ ſm vnũ ⁊ eũdẽ
hoꝝ modoꝝ: aut ẽ ſup os matricis ei⁹ qd ꝓhibet
impgnationẽ ⁊ exitũ mẽſtruoꝝ ex pãniculo: aut in
carnatõe vlceris: aut qd eſt eis ſile: aut meat⁹ nõ eſt
inuentus in creatõe ita vt accidat virgini cũ incipit
mẽſtruari vt nõ inueniant menſtrua meatũ propter
aliquam harũ cauſarũ: quare accidant ei dolores
vehementes ⁊ egritudo maxima. Si ergo nõ inge-
nietur ei redit ſan. ⁊ denigratur mulier ⁊ pfocatur
et morit. Et q̃n̄q₃ accidit vt clauſa retineat p accidẽs
ꝯceptionẽ: quare moritur ipſa ⁊ fet⁹ ei⁹ ꝓculdubio
ſi nõ regitur. ⁊ hoc quidẽ nõ ẽ poſſibile niſi aliquo
modoꝝ: aut ſit illud quod apponit ori matricis de
clauſura rare texture: aut ſit hũs foramina pſa ita
ꝙ poſſibile ſit matrici attrahere de ſpermate aliqd
licet eni paꝝ ſit tñ ex illo ꝓuo fit ꝯceptio ſi ps ei⁹ eſt
vitas qd viſum eſt pho ⁊ ps ei⁹ qd viſuʒ eſt. G. me
dico. Illud nãq₃ qd neceſſariũ eſt in creando mẽ-
bra ẽ ſp ma femine ſ₃ ſermonẽ phi. ⁊ eſt illud qd in
eo ꝓuocat ad matricẽ intra matricẽ ſm ſermonẽ.
G. ⁊ eſt ſperma viri vt ſumat ex eo vtutẽ odoris ſ₃
ſnĩam phi. vidit eni ꝙ cũ ouũ galline crudum rore
aſpſum eſt ⁊ ꝓcedit ex eo odor ſpmatis viri ꝯuertit
ouũ in conceptione

Ca.ij. de cura clauſure.

Uratio clauſure eſt cũ ferro non cum alio.
Si ergo hec clauſura apparens eſt: tũc mo
dus eſt vt diſrũpant labia vulue a clauſura ita vt po
natur ſup vnũquodq₃ labiũ pila ⁊ inuoluantur po
lices panno ⁊ tendantur labia donec diſrumpan-
tur ab eo qd eſt inter ea: aut inueris phlomo obtu
ſo ⁊ finde ſiphac ⁊ incide carnẽ additã ſi eſt ſiphac
paulatim ita vt nõ remaneat de addita aliqd neq₃
ſumas de radicali aliqd ⁊ illud fiat cũ calib. Et dif
ferẽtia quidem inter ſiphac ⁊ carnẽ eſt ꝙ ſiphac nõ
ſanguinat ſed caro ſanguinat. deinde pone int am-
bo labia lanam infuſam in oleo ⁊ vino ⁊ dimittã-
tur tribus diebus ⁊ adminiſtra ſuper eam aquam
mellis ſi ea indiges ⁊ admĩſtra deſup vnguẽta nu
trita cũ cautela a ꝯſolidatõe ⁊ glutinatõe ⁊ ꝯſtrictõ
ne ⁊ proprie illud qd inciſum eſt: eſt caro. Siphac

vera paꝝ ſuſcipit ꝯſolidationẽ poſt ſciſſuram. Qd ſi
clauſura fuerit ꝓfũda tũc mod⁹ ẽ vt ꝑueniat ad ipaʒ
vncinus. ⁊ ſi eſt ſiphac findatur ſciſſione vna non cũ
ſila equalitate: nam forſaſſe cooperit veſicam ⁊ alia:
imo oportet vt caueãtur alia ſicut veſica ⁊ incidatur
ſi eſt caro paulatim ⁊ adhereat inciſioni lana infuſa
in vino pontico ſtiptico: deinde poſt illud ſedeat in
aquis in quibus decocte ſunt medicine mollificãt i
ue. Poſtea curet cũ vnguentis rectificãtibus vlcera
linitis ⁊ iniectis: deinde cũ conſolidatiuis. ⁊ cũ ap-
paret ſanitas oportet vt aſſiducitur ſuper eã coitus.
Et oportet vt caueantur apud hanc ſciſſionẽ ⁊ inci-
ſionẽ due res. ſ. abbreuiatio ⁊ in incidendo ⁊ in ſin-
dendo quantitatẽ additã. Illud eni ſi eſt cõpoſitũ ẽ
faciens poſſibilitatẽ conceptionis apud coitũ q ac-
cidit cũ ea ⁊ difficilem faciens partũ pꝑparãs fetũ
et pregnantẽ mori. ⁊ caueatur iterũ ne pertrãſeat q̃ti
tatẽ additã ⁊ capiat de ſubſtantia matricis aliquid
quare aperit matrix ⁊ doleat ⁊ incurrat cuʒeʒ ⁊ ſpaſ
mũ ⁊ egritudines pernitioſas. Cũ ergo feceris hoc
oportebit vt abſtineas eã a frigore ⁊ non appropin
ques medicinã frigidam actu omnino: imo oportet
vt ſint oẽs diſtillatões ⁊ iniectiones ⁊ ſuppoſitoria
expoliata frigore.

Ca.iij. de mõ in adminiſtrãdo hanc ſciſſionem

Reparetur mulieri ſedes corã lumine ſuper
quã ſedeat cũ pauco ſuſtẽtaculo ad poſterio
ra. Cũ ergo equantur crura ſua adherẽ fa-
ciat coxis ſuis ⁊ adiungat illud ventri ſuo ⁊ liget ma
nus ſuas ſub curuatura poplitũ ſuoꝝ ⁊ liget ſ₃ hãc
formã fortiter: deinde medicus adminiſtret ſciſſio-
nem ſiphac ⁊ inciſionẽ carnis. Et q̃n̄q₃ indiget me-
dicus vt adminiſtret ſpeculũ: ⁊ proprie in eo quod
eſt inter matricẽ. Cũ ergo extendit ſiphac cũ radiis
et vncinis extenſione cũ qua nõ cõprimitur matrix
et colli veſice ⁊ ſiphac eius cõpreſſione nocẽte his
mẽbris in primis cũ manu ⁊ ſecũdo cũ eo cuius nõ
excuſatur proceſſio cũ vtriſq₃ manibus aducit ei
de acumine ferri. Et ſpeculũ quidẽ facit te vide
re illud qd arte efficias inde ⁊ facit te cognoſcere il-
lud qd aſſociatur ſiphac ſubtili: ⁊ de mẽbris q̃ pre-
terierunt hoc membrũ. ſ. ex veſica ⁊ alijs. ꝙ ſi ſuper
fluit dim tte illud qd extendiſti vt redeat qd vehe-
mẽtius eſt in eo qd neceſſariũ eſt: deinde ſubleua ſi-
phac clauſure cũ ſubtilitate: deinde ſcinde ipm ſm
obliquitatẽ vt nõ conſequatur veſicã. deinde conſi
dera in principio cũ ſcindis: ⁊ ſi egreditur ſan. pau-
cus: tunc penetra in operatione tua ſine timore. et ſi
multiplicatur curſus ſan. tunc finde paulatim vt nõ
accidant ſyncopis ⁊ paruitas anhelitus. Et q̃n̄q₃ ti
bi eſt neceſſariũ vt dimittas inſtrumentũ incidẽs qd
noſatur alcalib in ea vſq₃ in mane inuolutũ in lana
ligata in pãno: ⁊ cũ fuerit mane conſideretur in vir
tute eius. Et ſi fuerit fortis curetur integra curatõne
et ſi nõ dimittatur vſq₃ ad diem tertiũ ⁊ remoueat
tũc inſtrumentũ ⁊ conſidera diſpoſitionẽ ſciſſure cũ
digitis ponendo ſub loco eius vt ſignificet tibi ſum
ma quã neceſſe eſt te incidere poſt. Et cũ ſoluit mu-
lier ab eo qd curatur oportet tunc vt ſedeat in aquã
in qua decocta ſunt lenitiua cũ eſt calida: ⁊ proprie
cũ appareat apoſtema. ⁊ melius quidẽ eſt vt admi-
ſtrentur ſuper eã vnguenta in calib ꝓhibentia cõſo
lidationẽ. ⁊ melius eſt illud qd eſt concauũ hñs fo-
ramen vt egrediantur in eo ſuperfluitates ⁊ ventoſi
tates. Et q̃ñ inciſio accipit carnẽ naturalem tũc for
taſſe accidit curſus vrine qui non curatur

Cap.iiij. de ſuſpenſione matricis.

Uandoq₃ accidit illud propter clauſuram
et quãdoq₃ accidit propter apoſtemata ca-
lida ⁊ dura: ⁊ cura eorum eſt cura eius

Cap.v. de augmento matricis ⁊ exitu eius ⁊ cõ
uerſione eius

Atrix augmentatur: aut exiſtit cauſa primiti
ua. ſ. ex caſu: aut curſu vehementi: aut ipſa
vociferatiõe qua ipſa vociferata eſt: aut ſter
nutatione maxima: aut ſtrepitu: aut vociferatione
quã ipſa audiuit quare terrefacta eſt: aut percuſſio-
ne mollificante ligamenta matricis: aut propt cau-
ſam partus difficilis: aut partus grauatiui: aut labo
re obſtetricis in extrahẽdo fetũ ⁊ ſecundinã: aut exi
tus fetus ſubito: aut propter humiditates mollificã
tes humiditates: aut propter putrefactiones accidẽ
tes ligamentis. ⁊ q̃n̄q₃ egreditur tota: ⁊ q̃n̄q₃ cõuer
titur: ⁊ q̃n̄q₃ eradicatur radix eius.

Ca.vi. de accidentibus illius ⁊ ſignis.

Lcidit mulieri inde dolor in pectine magn⁹
et in chatin ⁊ dorſo ⁊ q̃n̄q₃ ſunt cũ hoc fe.
Et accidunt ei multotiẽs expreſſio ⁊ difficul
tas propterea: q₂ matrix cõprimit meatus fecis et
vrine: ⁊ accidunt ſpaſmus ⁊ tremor ⁊ timor ſine cau
ſa ⁊ ſentit rem rotundã in pectine ⁊ ſentit apud vul
uam rem deſcendentẽ leuis tactus ⁊ proprie cũ cõ
pletur conuerſio. Egreditur eni qd intrinſecũ eius
eſt manifeſtũ cũ non ſentit foramen eius rotundũ
et ſcitur ꝙ radix eius iam cõuertitur ⁊ egreditur.
Si aũt inuenis foramen ⁊ iam exiuit ſicut eſt non
conuerſa tũc nõ cadit niſi clauſura. ſcias ergo illud

Capitulum. vij. de cura.

On ſperatur curatio niſi eius que recens eſt
in adoleſcentia. Et incipe in primis a ſolu-
tione nature cũ cliſteribus: ⁊ prouoca vrinam in
diureticis. ⁊ cũ expletũ fuerit illud reſupinetur mu-
lier ⁊ aperiatur qd eſt inter crura ſua ⁊ aſſume lanã
ex vellenbus lenibus ⁊ fac eam adherere matrici:
deinde accipe lanã aliam ⁊ infunde eã ſucco acatie:
aut vino in quo diſſolutũ ſit aliquid ſtipticũ ⁊ pone
ſup os matricis ⁊ reduc cũ facilitate ad anteriora
ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe la
nam aliã ⁊ infunde eã aceto ⁊ aqua ⁊ ⁊ pone eã ſup
vuluã. ⁊ precipe mulieri vt iaceat ſup lanãs ſuã et
adunet crura ſua et ſeruet lanã vbi eſt pꝑparata in
ea ne cadat. Et pone vẽtoſam ſup radicẽ ſumis ei⁹
et ſup dorſum ipius ⁊ fac eam odorare odores bo-
nos valde vt aſcendat matrix cauſa eoꝝ ad ſuperiora
Et caue ne approximare ei facias aliquid fetidum
quare fugiat matrix ad inferiora. Cũq₃ dies tertia

affuerit permuta lanā eius ⁊ pone eā lanā infuſam in vino in quo decocta ſunt myrti⁹ ⁊ roſa et acatia et cortices granatorū ⁊ alia ab iſtis tepido. Et embroca ex illo ſup ſumē eius ⁊ ipſius pectinē ⁊ admiſtra ſuper eam linimēta facta ex ſumach ⁊ facta ex herba que naſcitur ſup lapides cū ſunt in aquis ⁊ facit lubricare pedē. ⁊ facta ex lentibus cū ſtipticis. hoc enī regimē q̄nq̄ ſanat eam. ⁊ fac eam ſedere poſt illud in decoctione ſquinanti ⁊ myrthi ⁊ roſarū. Et oportet vt facias eā, abſtinē a ſaliis ⁊ ſternutationē mouentibus ⁊ tuſſim ⁊ fac eam manere tranquillam ⁊ quietam.

Ca.viij. de declinatione matricis ⁊ ſepatōe eius

m Atrici accidit q̄nq̄ vt declinat ad vnā duarum partiū matricis ⁊ remoueatur os matricis ab oppoſitōne per quā iniicitur ad ipſam ſpma. Et q̄nq̄ eſt cā in eo durities vnius duarū partiū aut inſpiſſatio ⁊ conſtrictio quare diuerſificantur duo latera in humiditate ⁊ mollificatōne et ſiccitate ⁊ ſpaſmo. Et q̄nq̄ ē cā in eo repletio in vna venarū duarū partiū p̄ propriē: Et q̄nq̄ eſt cauſa in eo humores groſſi viſcoſi in vna duarū partiū facientes illam: attrahitur enī ſecūdina ad ipſam. Et multotiens accidit ex eo prefocatio matricis. ⁊ obſtetrices quidē cognoſcūt partē declinatōis per tactū cū digitis ⁊ cognoſcūt an ſit a duritie aut a repletione cū facilitate ⁊ tenſione venarū: ⁊ duritiem earum et neceſſitatē eius ad euacuandū

Cap.ix. de cura.

o Portet ergo vt phlobotomet ſaphenā partis cui oppoſita ē pars declinatōnis ſi ſentit repletio. Et ſi dicit obſtetrix q̄ vene in illa parte ſunt tenſe ⁊ replete ⁊ illic eſt groſſitudo ⁊ illic eſt conſtrictio ⁊ coadunatio ⁊ nō eſt illic groſſitudo admiſtra lenitiua ex cliſteribus ⁊ ſuppoſitoriis ⁊ inunctionibus. ⁊ adminiſtra balneū ⁊ fac vt cibus bonus fiat Et ſi fuerint illic humiditates euacua eas ⁊ da ei in potu oleū de keruа ⁊ adminiſtra etiā in ſuppoſitoriis. ⁊ ſimiliter inunge matricē eius ⁊ iniice in matricē eius oleū balſami ⁊ alrazaki ⁊ ſimilia. ⁊ tūc fortaſſe poſſibile erit obſtetrici vt intromittat digitos inunctos cū cerato aut adipe galline aut anatis: aut equet matricē ⁊ tēdat ad declinationē donec faciat cadere oppoſitū os matricis vulue.

Ca.x. de apoſtemate calido in matrice.

a Ccidunt matrici q̄nq̄ apoſtemata calida ⁊ cauſa in eis eſt aut primitiua ſicut percuſſio: aut caſus: aut multitudo coitus: aut abortus: aut diſruptio ex obſtetrice cū recipit fetū. Et q̄nq̄ eſt cauſa in eis retentio menſtruorū ⁊ repletio ⁊ multitudo humiditatis aut inflatio inſpiſſata que nō reſoluit Et q̄nq̄ fiunt propter eleuationē ſpermatū. ⁊ q̄nq̄ fiunt in ore matricis: ⁊ q̄nq̄ in concauitate eius in quibuſdam partibus duorū laterū ⁊ ante ⁊ retro. ⁊ qd de eis eſt deterius eſt illud qd eſt cōmune plurib⁹ partibus. ⁊ q̄nq̄ fit dubellati. ⁊ q̄nq̄ cōuertit ad indurationem aut cancrum

Ca.xi. de ſignis.

q Uandoq̄ ſignificāt ipm cōmunicantia: ſtomachus enī cōicat ei quare dolet ⁊ accidit in eo triſtitia ⁊ anguſtia ⁊ nauſea ⁊ ſingultus ⁊ corrūpitur digeſtio ⁊ appetitus ⁊ debilitatur. ⁊ cerebrū cōicat ei: quare accidunt dolor capitis in ſynciput ⁊ dolor in collo ⁊ radice oculorū ⁊ profunditate ipſorū cū grauitate: ⁊ procedit dolor donec conſequat extremitates et digitos ⁊ duo focilia ⁊ vtrūq̄ crus et iuncturas cū mollificatōe in eis ⁊ dolent due ptes dorſi ⁊ duo inguina ⁊ pectē ⁊ inflāmatur. ⁊ mirach iterū inflatur ⁊ ſentit in toto corpore grauitatē ⁊ accidit expreſſio ⁊ difficultas ita vt non ſit ventoſitati meatus ad exeundū. ⁊ illud fit propter coartationē apoſtematis. ⁊ vbi coartat de meatibus plus illic fit ſenſibilitas vehementior. Et q̄nq̄ eſt expreſſio ſine difficultate ⁊ difficultas ſine expreſſione ⁊ accidit in eo vt debilitet pulſus ⁊ minoret ⁊ frequēs fiat. Qd ſi apa fuerit calidū erūt oia accidētia iſta vehementia cū febre inflāmata ⁊ cū horripilatōib⁹ ⁊ cū nigredie linguе ⁊ dolor fiet fortis ⁊ pulſatio ⁊ multiplicabit ſudor in extremitatibus. ⁊ quādoq̄ perducit ad abſciſionē vocis ⁊ ſpaſmū ⁊ ſyncopizā. ⁊ ſignificat partem apoſtematis locus pulſationis ⁊ cōmunicatio iterum. ſ. an ſit dolor in ſumine: aut ad dorſum declinet: aut ad vtraſq̄ pixides. Et quod eſt propinquū ori matricis eſt vehemētius ⁊ durius eo quod eſt in concauitate quoniā os matricis eſt neruoſum et eſt tangibile. ⁊ illius quod eſt in concauitate tact⁹ eſt difficilis. ⁊ in quacūq̄ parte ſit apoſtema declinat matrix ad contrarium illius ⁊ ſit difficilis ſomnus ſup cōtrariū eius ⁊ ſit difficilis motus localis ⁊ eleuatio ⁊ ſeſſio ⁊ inceſſio: ⁊ cōſequitur egrā vt claudicet apud deambulationē. ⁊ ſignū qd cōuertat ad dubellati eſt vt ſit dolor additus valde ⁊ accidentia fiunt fortiora ⁊ diuerſificantur fe. ⁊ permiſcentur et inuenit tranquillitatē cū eſt fluxus ventris ⁊ egreſſio vrine. ⁊ ſignū collectionis complete eſt q̄ ſedatur fe. ⁊ pulſatio ⁊ mouetur rigor. Et apoſtemā quidem matricis eius ⁊ dubellati cū ſunt in ore matricis poſſibile ē vt ſanent. ⁊ ſi nō ſūt pfunda nō ē poſſibile vt ſanentur

Ca.xij. de cura apoſtematū calidorū.

n Eceſſaria eſt in eis euacuatio ſan. cū adiuuant ſignificatōes ſanioſe. ⁊ phlomia licet cōferat ad illā eſt tñ ipa qd retinet mēſtrua ⁊ trahit ſanguinē ad ſupiora. Et phlomia quidē ſaphene ē vehementioris cōitatis et magis attrahens ſan. q̄ illa. Et melius quidē eſt vt prouocent menſtrua ⁊ magis iuuatiuū ⁊ proprie ei in quo cā eſt retentio menſtruorū. Et rectius quidē in pncipio eſt vt phlomet baſilica quare phibebit effuſionē materie. Deinde cōſequēter adhibeat phlomia ſaphene vt attrahatur ſan. ad locū ⁊ ſuccurratur ei qd fecit incurrere phlobotomia ex nocumēto baſilice cōmunicante ei. Et oportz vt fiat phlobotomia pedibus eius ad ſupiora leuatis ⁊ ipſa iacens ⁊ perueniat ad ſummū in extrahendo ſan. Et oportet vt phibeat cibus ⁊ minoretur in dieb⁹ primis vſq̄ ad dies tres. Et phibeat

aquā penitus ⁊ ppriē in die pmo: ⁊ habitet in domo boni odoris: ⁊ precipiatur ut vigilet quantum poſt. Et vomitus vehemētis iuuamenti ē ad illud. Et q̄nq̄ eſt tibi neceſſariū ut adminiſtres ſolutionē faciēs educentes humores. Et oportet ut ſit in medicinis ei⁹ qd ſedet nauſeā ⁊ minoret cibus cū neceſſitas ē ⁊ ſedeat in pncipio in aqua dulci cōmixta cū oleo roſ. bono: ⁊ embrocet cū ſtipticis ex aqs de inde nō fiat aſſiduatio ſup eā cum ſtipticis ut non induret apoſtema. Et de eis quorū adminiſtratio ē conueniens in hac hora ē papauer diſſolutū cū decoctione de quo fiat emplaſtrū cū oleo omphacino aut oleo roſ. aut oleo de pomis. deinde feſtina cū lenitiuis: q̄re fac embrocā ex vino ⁊ oleo roſ. tepidis: ⁊ ſuppone lanā infuſā aquis in qb⁹ decocta ſunt ea que ſunt ſicut malua ⁊ ſemē lini ⁊ altea et albarinel plurimū cū medicinis ſtipticis ſicut arnoglosſa ⁊ blitis. Et ſimiliter vnguentū factū ex ouis ⁊ meliloto decocto in decoctione diſſoluto. ⁊ q̄nq̄ ponitur in eo oleū de croco ⁊ oleū nardinum: deinde fiat permutatio ad maturationē. Et ex eis que maturant ipm ſunt baſilicon diſſolutū i decoctiōe de coctū cū ſumach ⁊ oleo roſ. ⁊ oleo de alcāna ⁊ ppe in fine. Et emplaſtra de iſopo ⁊ adipe anſeris et adipe vacce ⁊ medulla cerui ⁊ ſimilib⁹. Et q̄n declinat egritudo curatio ei⁹ ē tūc cū reſolutiuis puris ⁊ fiunt aqua ſiſimbrij ⁊ ſanſuc⁹ ⁊ polipodij ⁊ ſimilia de his q̄ ſciuiſti. ⁊ ciba eam ⁊ conforta ⁊ viuificа ipſam. ⁊ q̄n ponitur ſuper eā emplaſtra oz ut nō ligentur: ligatura enī nocet apoſtemati. In dubellati vo oportet ut occuperis in maturādo ipſā ⁊ ſi ē ppinqua ori matricis ⁊ ē poſſibilis ſectio ei⁹ ſm modū regiminis clauſe fiat intriſeca: aut cū poſſibile ē ut cōſideret ei⁹ maturatio ex ipſamet: aut ſufficit illud qd prouocat prouocatiōe ſubtili ſicut lac ⁊ ſemen melonis cū aliq̄ mucilaginū. ⁊ eius eruptio ex ipſa met fiat: ⁊ ſi poſſibilis ē infrigidatio ⁊ reſolutio tūc eſt melius. ⁊ q̄n rumpit aldubellati tūc q̄nq̄ egreditur pus ei⁹ ex vulua: ⁊ oz ut iuuet ad mūdificatiōē ⁊ reſolutōē reſiduorū cū eis q̄ ſūt ſic vnguētū baſilicō ⁊ iniiciat in eā. Et q̄nq̄ egredit cū veſica ⁊ tūc nō oz ut iuuamentū fiat in mūdificatione eius cū diureticis fortib⁹: q̄re effūdatur mā alia ad veſicā ⁊ vincant ⁊ faciant aduenire vlcera veliciſſimo ſubtilieris in illo ⁊ ſit contentus illis q̄ prouocant ſubtiliter ſicut lac ⁊ ſemē melonis cū aqua mucilaginū ⁊ fortaſſe egreditur ex via egeſtionis ⁊ fortaſſe ē neceſſariū ut rūpatur cū medicinis dictis in dubellati matricis ⁊ aliorum: ſicut ſunt emplaſtra facta ex ficubus ⁊ ſynapi ⁊ fimo colūbino ⁊ poſt illud oportet ut mūdificet vlc⁹ cum eis que ſunt ſicut aq̄ mellis ⁊ iteretur illud multotiens dū inuenitur pus groſſum. Cūq̄ mundificatur curetur curatione vlcerū

Et q̄n magnificantur accidētia in dubellati non eſt exceſſus q̄ n̄ adminiſtrētur emplaſtra lenitiua facta ex farina ordei ⁊ ex ficubus ⁊ fenugreco ⁊ ſemine lini ⁊ meliloto ⁊ ſimilia que ſm hunc modū ſunt. Et oportet ut ſerues res quas diximus in. c. apoſtematum calidorum ⁊ dubellati in. c. aliis preter matricem: ⁊ compleas que hic abbreuiamus illic.

Cap.xiij. de apoſtemate phlegmatico in matrice.

a Poſtema phlegmaticū in matrice ſignificant ſignificationes apoſtematis predicte que pendent cum grauitate ⁊ inflatione: ſed non eſt cum dolore de quo ſit curandum: ⁊ ſit illic mollities extremitatum ⁊ pectinis. ⁊ eſt forma habentium hypoſarcam. ⁊ curatio eius eſt curatio apoſtematum phlegmaticorum in viſceribus ex eis q̄ diximus in ca. plurib⁹.

Ca.xiiij. de apoſtemate duro.

ſ Ignificant ipſum apprehenſio eius cum tactu ⁊ q̄ eſt illic difficultas ex parte vrine ⁊ feceſſus vnius ambarum. doloris vero euentus minoratur cū eo dum non ſit cancer: ⁊ hic eſt res lenis: ⁊ extenuatur cum eo corpus ⁊ debilitatur ⁊ proprie crura: ⁊ quandoq̄ magnificatur venter: ⁊ apoſtemantur pedes. ⁊ extenuantur crura et accidit diſpoſitio hydropiſis ⁊ proprie quando durities eſt ſparſa. ⁊ q̄nq̄ accidit ex eo hydropiſis. Cūq̄ ergo nō reſoluitur durities feſtinat ad cancroſitatem. ⁊ ſignū q̄ apoſtema durum eſt cancer aut ſit cancer cum quidem eſt ut appareat ſenſui eſt q̄ apoſtema videtur durū nō equalis figure a quo procedunt ſicut varices quod ledit tactus vehemens mali coloris ⁊ turbidi declinis ad rubedinem que eſt ſicut rubedo fecis: ⁊ quandoq̄ trahit ad plumbeitatem ⁊ viriditatem. ⁊ cum nō apparet ſignificat ipſum grauitas: ⁊ q̄ extimatur de leſione: ⁊ ſentit ⁊ cōicant in ipſo pectē ⁊ duo emunctoria ⁊ due anche ⁊ inguina ⁊ peruenit leſio ei⁹ ad diaphragma ⁊ dorſum. Et multotiens accidit cum eo dolor in vtriſq̄ oculis ⁊ temporibus ⁊ frig⁹ extremitatum. ⁊ quandoq̄ ē cum eo ſudor plurimus. Et q̄nq̄ commitatur ipſū fe. incipiens cum lenitate: deinde acuitur ⁊ fit fortis cum vehementia doloris. Difficultas autem vrine ⁊ eius guttatio ⁊ retentio ſtercoris etiam ut vnius earum ſine alia eſt ſignum in quo communicat durities. Et phlegmon quidem ſi vlcera eſt apparet pus non equalē habēs fordem. ⁊ ē fordes ſm plurimū mali coloris nigra. ⁊ q̄nq̄ eſt rubea ⁊ viridis ⁊ raro ſit alba ⁊ currit ex eo humiditas acuta ⁊ materia virulenta perueniēs ad viriditatē fetidam. Et quandoq̄ currit ſan. paruus propter illud quod accidit illi de corroſione ita ut extimet q̄ illud ſit menſtrua. ⁊ quandoq̄ currit res cū qua ſedatur febris ⁊ ſedatur dolor. ⁊ quandoq̄ aſſociantur ei ſigna apoſtematis calidi ⁊ non eſt ei curatio.

Cap.xv. de cura.

a Poſtema quidem durū oz ut medicet et euacuet cū eo corp⁹ ab humorib⁹ groſſis ⁊ melancolicis: ⁊ adminiſtrent vnguenta ſicut diaquilon ⁊ baſilicon ⁊ qd fit ex bdellio ⁊ adipe anſeris et medulla cerui ⁊ butyro ouiū factū ceratū cū oleo de lilio ⁊ alraſaki ⁊ narciſcino ⁊ anetino: ⁊ oleo camemillino et oleo de fenugreco: et oleo de keruа

⁊ oleo de alcāna ⁊ oleo de alacubē: ⁊ ſit cera eiꝰ cera
citrina. ⁊ qñqȝ ponit in eo vitellus oui. ⁊ ſi neceſſe ē
ut ſit fortꝰ iſto ponant in ipſo caſtoreū ⁊ aloes. ⁊ ſe
megenium ⁊ coagulū leporis ⁊ ſeruni ⁊ ireos ⁊ ru-
ta ⁊ alacubeu ⁊ crocus ⁊ gluten alimbat ⁊ gummi
amigdalarum. ⁊ de vnguentis expertis eſt ut infun
dantur folia capparis in aqua donec leniantur: ⁊ te
rantur cum eis caſeus cū aqua mellis ⁊ fiat ex eis vn
guentum: ⁊ adminiſtrentur flores viitis cum caſeo
⁊ aqua mellis. ⁊ folia caulis ⁊ flos eius conuenien
tia ſunt apud me ad hoc. Et iterum ſi ſupponatur
ſordes auris ſicut dicitur confert. ⁊ oportet ut ſede
at in aquis in quibꝰ ſunt virtutes lenientiū. ⁊ fiat em
plaſtrum cū folijs altee recentibꝰ contritis cū gum
ma amigdalarum ⁊ adipe anſeris: ⁊ emplra facta ex
ſanſuco ⁊ melliloto ⁊ fenugreco ⁊ camomille ⁊ al-
tea. Cancer vo oportet ut medicetur cū medicati
onibus cū quibus ſunt vnguenta ſedātia ⁊ humec-
tatione corporis ⁊ euacuatiōe ſanguinis ex baſili
ca aſſidue ⁊ ſaphena poſt ipſā in quibuſdā horis ⁊
eductione meſeꝛ ⁊ ſolutione vētris. ⁊ vnguēto ara-
ſil eſt ꝓprietas in eo mirabilis ut ſedat dolorē eiꝰ.
Et quando fortior ſit dolor intende ⁊ experire in ſe
datiōe doloris medicinas calidas ⁊ frigidas ſimul
⁊ ſis ꝯtētus cōueniētio abꝰ earꝫ ⁊ ꝓprie ad vlcerati
Calide itaqȝ ſedātes dolorem ſunt ſicut decoctio fe
nugreci ⁊ ſimilia. ⁊ cerati factum ex fece olei etiā di
miſſi in vaſe eris ut ſumat de flore eius parū cū cera
citrina ⁊ deforis liniatur. Et frigide ſunt emplaſtra
facta de papauere cū coriādro ⁊ ſolatro ⁊ oleo roſ.
⁊ albumine oui: ⁊ ex eo qd̕ reſoluitur ex plūbo ad i
uicem fricato cū aqua coriandri. Et iterū decoctio
lentium ſumat ⁊ cliſterizetur cū ea. Et iterū lac aſine
⁊ ſuccus arnogloſſe ꝯiūctim ⁊ ſigillatim. Et quan-
do aduenit ex vlceratione fluxus ſang. adminiſtret
vnguentū fluxus ſanguinis.

Ca. xvi. de prefocatione matricis.

HEc egritudo ſimilis eſt epilepſie ⁊ ſyncopi
cuius initiū eſt ex matrice ⁊ peruenit ad com
munitatem forté cordis ⁊ cerebri mediati
one velaminis ⁊ retis ⁊ venarum pulſatiliū ⁊ quie-
tarū. Quidā vero ſapientiū medicorum dixerūt
ꝙ non cognoſcitur cā prefocatiōis. Verū cū in ipſa
cā cōprehēditur ē ꝙ accidit retētio menſtruorꝫ aut
ſpermatis in adoleſcētibus ⁊ viris potētibus i pri-
mis cū ſint viri potētes ⁊ virginibꝰ ⁊ viduis: ⁊ fit cō
uerſio eius qd̕ retinet inde ad frigus ſm plurimū ⁊
ꝓprie cū accidit ut in radice ſit frigidū ⁊ addit ei ſpiſ
ſitudo ⁊ ſoliditas frigus: aut ad frigus putrefactio-
nem ⁊ ē parū ⁊ cognoſcitur ex ſoliditate eiꝰ ad qd̕
declinat in ſua cōplexione. Cū ergo inſpiſſat vnū
horum duorū ante mēſtrua corrūpitur corruptio-
ne ꝑdicta ⁊ declinat ad naturā ventoſā. Et accidūt
due ſpēs egritudinis: quarū vna eſt egritudo offici
alis que in ꝑmis conſeqtur matricē quare ſpaſma
tur ⁊ ꝯtrahitur i ꝑmis ad ſuperiora aut ante ⁊ retro
aut ad latus dextrū ⁊ ſiniſtrū ſm obedientiam ma-
terie retēte i venis ⁊ nō inuenit meatū: imo dilatat
venas ⁊ ſpaſmat eas cū dilatatōe q̄re dolorē facit.
Et qñqȝ ſpargit in ſubſtātia matricis ⁊ ingroſſat eā
deinde cōtrahit eā: aut nō ſpargit in ipſa: imo apo
ſtemat ipſā: deinde corrugat ipam q̄re addit mali-
tia: aut ꝓuocat ſup ipſū menſtrua alia q̄re nō inue
nientia curſū ꝑducunt ad nocumētū in mēbris ꝑn
cipalibus vltra nocumētū plurimū. Et qñqȝ ꝯtrahit
eā apatis aut malitia ꝯplexiōis in ꝑmis. ⁊ qñqȝ an
tecedit ꝯtractio cauſa apatis aut malicie cōplexionis
exiccantis: quare antecedit opilatio oris matricis ⁊
orificiorꝫ venarum: deinde accidit retētio ⁊ ſilr due
declinationes ad latera. Et ſcda eſt egritudo mālis
cū eo qd̕ facit ꝓcedere māim retētam ad duo mē-
bra ꝑncipalia ex vapore malo venenoſo ⁊ q̄re acci-
dit res ſicut epilepſia ⁊ ſyncopis. Et qm̄ hec egritu
do eſt fortior ſyncopi pura tūc antecedit ſyncopis
ſicut debilꝰ antecedit fortiꝰ. Et q̄ ex eis eſt mēſtrua
lis magis ſalua ē q̄ ſpermatica. ſperma. n. quāuis
ſit eiꝰ gnātio a ſan. ⁊ ꝓprie in mulieribꝰ añ ꝯuerſio
nem: tñ eſt magis ſuſceptibile cōuerſionis male q̄
ſanguis ſicut lac generatū a ſā: ſuſceptibilꝰ ē ꝯuerſio
nis q̄ ſan. Et qñqȝ accidūt huic egritudini periodi
⁊ multotiēs accidit in autūno. ⁊ qñqȝ ſūt periodi eiꝰ
tardi. ⁊ qñqȝ accidit oi die ⁊ frequētia eiꝰ eſt parua
⁊ q̄re nō accidit huiuſmodi apd̕ parui cū motꝰ ille
ſit laborioſus: qm̄ motꝰ matricis tunc eſt ſilis ex oi
bus diametris ⁊ ē gradatus ⁊ nō ſubitꝰ ⁊ ē ad infe
riora ⁊ ē operatio nature ⁊ i ipſo nō ꝓcedit vapor
venenoſus ad mēbra ꝑncipalia. Et deterior ꝑfoca
tio matricis ē illa que deſtruit anhelitū in eo qd̕ ap
paret quāuis neceſſariꝰ ſit aliqs anhelitꝰ. Et fortaſ
ſe apparet in eo ꝙ ē ſicut lana carminata ſuſpenſa
corā anhelitu: ⁊ deſtruit etiā ſenſū ⁊ motū ⁊ aſſimi
lat morti. ⁊ pluꝰ illiꝰ eſt cauſa ſpermatis. ⁊ cū eiꝰ qd̕
de eo factū eſt ⁊ ſeqtur eam in difficultate illa q̄ an
helitū deſtruit. Sȝ leuior ea ⁊ minor ē in gdu tertio
que facit accidere ſpaſmū ⁊ tetanū ⁊ ſyncopim ſine
nocumēto in ratione ⁊ ſenſu.

Caplm. xvij. de ſignis.

QUando appropinquat periodꝰ hm̄oi egri
tudinis accidit diſnia ⁊ difficultas anheli
tus ⁊ pulſus cordis ⁊ dolor capitis ⁊ ut lo
quat ſecū ⁊ debilitas diſcernēdi: ⁊ debilitas: ⁊ pigri
tia ⁊ debilitas in crurībꝰ ⁊ citrinitas coloris ⁊ alte
ratio eiꝰ cū paruitate ſixiōis ſup diſpoſitionē ſuam.
Et qñqȝ accidit ex putrefactiōe calidi vaporis ſitis
⁊ quādo addit in ea accidūt ſuber ⁊ ꝑmixtio rōnis
⁊ rubedo faciei ⁊ oculi ⁊ labij ⁊ egreditur ad exte-
riora. Et qñqȝ claudit oculos ⁊ nō aperit eos ⁊ de
bilitat anhelitꝰ valde. Deinde abſcindit ſm pluꝰ ⁊
imaginat eger q̄ſi aliud eleuetur ex pectine eius: ⁊
accidit ſtridor dētiū ⁊ percuſſio eorꝫ ⁊ motꝰ inuolū
tarij ꝓpt corruptionē lacertorꝫ ⁊ alterat diſpoſitio
eiꝰ: ⁊ abſcindit loquela ⁊ difficilis fit intellectꝰ eius
quod loquit deinde accidit ꝑcipue ex ea q̄ ſpma-
tica ē ſyncopis ⁊ abſciſio vocis ⁊ attractio cruriū
ad ſuperiora ⁊ apparet ſuper corpus rōs nō cōis
imo paruꝰ. Et qñqȝ reſoluit ad vomitū phlematicum

pus ⁊ dolorē capitis ⁊ dolorē geniculi et dolorem
dorſi ⁊ ad rugitū ⁊ ad expulſiōē humiditatis ex ma
trice. Et qñqȝ ꝑducit ad ꝑipneumoniā ⁊ ad ſināti ꝫ
⁊ apata dorſi ⁊ pectoris. Et pulſus fit i ea i ꝑmis rē-
⁊ apata dorſi ⁊ pectoris. Et pulſus fit i ea i ꝑmis rē-
ſus ſpaſmolꝰ rarꝰ: deiñ fit ſrequēs abſqȝ ordie et
ꝓprie apd̕ caſū virtutis ⁊ ꝓpigtatē mortl. Et fit vrina
ſilis loture carnis aut ſit ſāguiēa rubea. Et mēſtrua
lē qd̕ ſignificat retētio menſtruorꝫ. ⁊ ſpmaticā ſigni
ficat elongatio ſpacij a coitu cū dſiderio et caſtitate
Et mēſtrualē qñqȝ cōſeqtur exuberatio lactis ⁊ cor-
pꝰ ē grauiꝰ ⁊ ſēſus debiliores ⁊ dolores oculorꝫ et
colli ⁊ ſe. Et accidētia q̄ ſequūt retētiōē mēſtruorꝫ ꝑ-
dicta ſūt manifeſtiora ⁊ cū hoc huorū dñantis ſſr.
appet dñiūꝫ ⁊ malitia ſic melancholici. ipe ei fac ac
cidē alienatiōē ꝑ coitatē cerebri ⁊ ſyncopi ⁊ fortē
ꝑ coitatē cordis ⁊ deſtruit anhelitū ꝑ coitatē ābo rꝫ
ſimul ⁊ ꝑ coitatem diaphragmatis. Et phlaticꝰ eſt
grauior ⁊ getiora hꝫ accidentia. Et cholericꝰ ē acuti-
or ⁊ magis incolumis. Spmatica vo incipiet cū
nocumēto anhelitꝰ ⁊ magnificat timor in ea magis
q̄ in mēſtruali. reliqua vo accidētia ñ apparent in
ea. Et multotiēs qd̕ accidit ex hoc ꝙ obſtetrix tangit
matricē eiꝰ ſpaſmoſā cōmotio ⁊ deſideriū qr deſcē
dat ſpma groſſū ⁊ ſanat. Et qñqȝ expellitur illud ex
obuiatōe ſui ipſiꝰ ⁊ iuenit requiem. Et licet ipa ſit
ſimilis epilepſie in plibꝰ indicijs in hoc ꝙ ſubito ac
cidit: tñ inter ipaꝫ ⁊ epilepſiā diſtinguit retētio eius
qd̕ eleuat ex matrice ⁊ pectie ⁊ ꝙ ratio non minorat
valde ⁊ ſemꝑ imo in diſpoſitōibꝰ vehemētibꝰ val-
de. Et qñ euadit ꝑfocata narrat plimū eiꝰ qd̕ fuit i
ea niſi ſit maxia imoderata: ſpūs ñ currit ſic eſt curſꝰ
eiꝰ i epilepſia difficili ex cerebro ⁊ ſi currit ſedat egre
tudinē ſtati ⁊ non idiget qd̕ ab ea excuſet et redea-
mꝰ ad illd̕ ꝙ mōſtrauimꝰ i ca. epilepſie d̕ d̕ria.

Dr̄ia vo inter ipſā ⁊ apoplexiam ē manifeſtior
et quō non cū ſenſꝰ d̕ſtruat i ea ſm plꝫ itegre ⁊ non
ſit gemitꝰ. Dr̄a vo inter ipſā ⁊ lethargiā ē ꝙ cū
i ea ñ ē fe. nꝫ pulſꝰ ē plenꝰ vndoſus ⁊ ꝑicipiū dolo
ris eiꝰ in capite ⁊ ē color diuerſꝰ alt̄atꝰ. ⁊ i lethargia
eſt fixus ſm diſponē vnā. Ca. xviij. de cura.

ILlius qd̕ ē curꝰ cā eſt retētio mēſtruorꝫ oꝫ
vt regat ſi nō ē illic albedo ſupflua: ⁊ cā retē
tiōis ñ ē multitudo humiditatis viſcoſe cū phlo
mia ex baſilica ⁊ ex ſaphēa: addēdo i omi diſpoſitōe
ex adminiſtratōe ꝓuocātiū mēſtrua ⁊ ꝓpe ſuppoſi
toriū acutorū mordicātiū os matricis: ⁊ ſūt ſicut cor-
dumeni ⁊ piper. Euforbiū vo eſt valde forte in hoc
faciēs deſcēdē mēſtrua ſtati. Et ꝯmotio oris matricis
⁊ ꝑriū vulue eiꝰ eſt ꝯferēs ei ſiue retētio ſit mēſtrual
ſiue ſpmatica. ipa eiꝫ facit declinare matricē ad iſerio
ra ⁊ ad eq̄litatē ⁊ ꝑparat mēſtrua ad ꝓuocatiōꝫ. Et
gallia qd̕ eſt mirabilis i hoc. Et tine ex diureticis in
natiue ſūt ⁊ ꝓprie q̄ fiunt ex keiſin ⁊ fenugreco ⁊ ſe
mie lini ⁊ ſāſuco abrotano. Et aq̄ thermarꝫ vtiles ſt
eis iterꝫ. Et oꝫ vt fiat phlomia ex baſilica ꝑtis q̄ ſeqt
declinatōēꝫ matricis. Si aūt nō declinat ad latꝰ imo
ꝯtrahit ad ſupiora tunc tibi ſupeſt vt phlōmes q̄cū
q̄ duarꝫ vis aut āmbas. Qd̕ ſi ſenſeris humiditates
plurimas tunc adminiſtra euacuantia eas ſicut eſt
hiera ruffi ⁊ theodoricon. Et iterum cum iā phlobo
tomaueris ⁊ euacuaueris ſan. fortaſſe neceſſarium
erit tibi poſt ſeptimū ſoluere ventrem cū hiera dia
colloquintidos: ⁊ hiera picra: ⁊ qñqȝ erit neceſſariū
ut itēres hoc ſup eam. Et fortaſſe erit tibi neceſſa-
riū ut euacues ⁊ in potu tribuas pillulas de rapſia
⁊ pillulas fetidas: deinde ponas vētoſas poſt tres
dies ſuper dorſum ⁊ mirach: ⁊ qñqȝ ſup coxas ⁊ in
guina. ⁊ ſubtilia regimen. ⁊ calefac inferiora cū fri-
catione ⁊ vaporationibus ⁊ vnctiōibus. deinde da
ei in potu qd̕ ſit ſicut caſtoreū ⁊ myrrha cum aqua
mellis ⁊ ſagzenea: ⁊ diamarte ⁊ diapipereon: ⁊ dia
cyminū: ⁊ ſerapinū cū aqua aneti aut aqua faſcolo-
rū rubeorꝫ. Et gariofili iuuatiui ſūt iterū. Et de po-
tionibꝰ bonis ē ut ſumat cymini quātitas galle et
detur in potu cū aqua rute: aut aqua decoctionis
agnicaſti. ⁊ agaricū eſt valde bonum in hac egritu
dine quando potatur cum vino. ⁊ caſtoreum qñqȝ
ſanat integre: ⁊ ſimiliter blacte bizantie: ⁊ ſilr ſquilla
aut acetū eiꝰ cū ſorbet: aut oximel eius acetoſū. Et
ſolir vo cū ex eo in potu ſumit eſt in eo ſanitas. Et
iterꝫ detur in potu de eo pōdus. ʒ. ij. aldeci in vino
forti. ⁊ potus olei de keiria eſt valde iuuatiuꝰ. Et
iterꝫ ſumat in potu ſuccū foliorꝫ agnicaſti cū vino et
oleo. Et iterꝫ ſumat pōdꝰ. ʒ. i. oppoponaci ⁊ tm̄a. ʒ. i
caſtorei: detur in potu cū vino: eſt eni iuuatiuū val-
de diureticū. Et de emplris ⁊ vaporatōibꝰ que cūqȝ
ſubtiliant ſan. ⁊ faciūt cū cholericū. Et de ſuppoſi-
toriis bonis ē ſagzenee cū oleo de lilio q̄ntitas auel
lane ⁊ ſuppone collyriū ex aldeci cū vino. ⁊ iterꝫ ſu-
mant ſtoraces liqde. ℥. iij. piperis tuſ. amborꝫ an. ℥.
i. adipis anatis. ℥. iiij. ſe. vrtice. ℥. iiij. fiat ex eis lici-
niū ⁊ ſupponat. ⁊ iterꝫ admiſtret ex cliſteribꝰ ⁊ colly
riis fcis ex eis q̄ calefaciūt ⁊ ꝓuocāt ⁊ ſoluūt vētrē
Si āt cā eiꝰ ē retētio ſpmatis tūc oportet vt nuptui
tradat: ⁊ vſqȝ ad illā horā oꝫ vt vtat exercitio ⁊ exſic
catiuis ſpmatis ſicut ruta ⁊ calamento ⁊ ſe. almaru ⁊
electuario diacymino cū eis q̄ ſunt ſic decocta de
radicibꝰ. ⁊ oꝫ vt intromittat obſtrix manꝰ ſuas in
vuluā eiꝰ iunctas oleo d̕ lilio aut nardio aut laurio
⁊ ꝯmoueat portā vulue ⁊ portā matricis motione pluꝰ
⁊ leui. ⁊ neceſſariū ē vt aſſociet ei cū delectatiōe do-
lor ⁊ ſit ſicut eſt diſpoſitio coitus. Ipſa. n. fortaſſe
expellet ſperma factū ⁊ ſanabit. Et ſimilr cū ſuppo
nūtur res mordicatiue cōmotōēꝫ faciētes ſicut ſag
zenea cū oleo laurino ⁊ ſicut. ȝȝ. ⁊ piper ⁊ cordume
ni ſunt mirabiles in hoc. Et caue i hm̄oi diſpoſitio
ne phlomiā imo adminiſtra in hac diuiſiōe q̄ exci-
tāt caliditatē: ⁊ cura curatōe ſyncopis. Et cōfert ad
illud ⁊ accidētia eius mala cōfectio noiata cōfectio
iuuamēti qm̄ iuuamētū eius eſt mirabile vehemēs.
⁊ ſagzena ⁊ mithridatū ⁊ medicamē de muſcho et
tyriaca. et ſi timet de medicamie muſchi ⁊ mithri-
dato quāuis ſit i eis cōmotio ſpermatis tamē cōfor
tatio eorꝫ quā faciūt cordi ⁊ nature ad expellendū
reſiſtit illi ⁊ vincit ipſum: ⁊ ſerapinum ⁊ gariofili mi
rabilia ſunt etiam.

Ca.xix.de regimine eius cum cōmouentur.

Poꝛtet vt fūdaꝛ ſup caput oleū odoꝛiſeꝛ cō
foꝛtatiuū calefactū valde ſicut oleū nardinū
aut oleū de ben. Et icipe ad faciēdū ꝯmotiōꝫ
ꝑdictā ⁊ ꝓpꝛie cū faciētib⁹ pꝛuritū moꝛdicatiuū. Et
ſupponāꝛ collyria ꝑdicta ꝓuocatiua: ei ſuppoſito⁄
ria trahētia mꝛicē ad iſerioꝛa ſicut galia: ⁊ olea odo
rifera ſicut oleū de ben ⁊ ſābacinū ⁊ ſicut oleū alacu
hen ⁊ oleū de folio et reliqua olea odoꝛifera acuta
ad que ꝺclinat matrix ⁊ cū hoc ē in eis ſubtiliatio et
ꝓuocatio. Et ſiſr ſuffumiga eā ſubtus cū muſcho ⁊
xiloaloe: ⁊ ſuffūiga eā cū muſcho contrito ſup lapi⁄
des ignitos: Et lini eā coloe ⁊ algalia. Et tene an⁄
helitū ei⁹ ⁊ nares ip̄ius: Et moue ad vomitū cū pē⁄
na itromiſſa in gutture ei⁹: ip̄a eni inuenit cū vomitu
regē ⁊ leuitatēꝫ: Et fac eā ſternutaꝛ: Et fac ei odoꝛa
re fetida: Et fac adherere iſerioꝛib⁹ ei⁹ vētoſas pli⁄
mas attrahētes ſan. ⁊ matricē ad iſerioꝛa ꝓpꝛie ſup
emūctoꝛia ⁊ coxas: aut ſup illud qꝺ ē ꝯtrariū pti de
clinatōis ſi fuerit ꝺcliatō vt attrahaꝛ matrix et a n.
ad iſerioꝛa: Et frica pedes eius foꝛtiter: Et fac adhe
rere anchas ei⁹ ⁊ pectinē ip̄i⁹ ⁊ coxas ⁊ crura ⁊ ſtri⁄
ge eas ligādo aſūptoꝛib⁹ ad iſerioꝛa. Et ſuffumigeꝛ
cū eis q̄ ſīt ſicͭ oleū alrazaki ⁊ medicie caleꝛubificātes
i qb⁹ ſit qꝺ ſit ſicut eufoꝛbiū. Et ſuppone ano eius
ſicͭ ea q̄ reſoluūt vētoſitatē ⁊ lini ſtōm itēꝝ cū eis ⁊vo
ca ea ⁊ cōmoue. Cū ergo fuīt ei oīa illa et non
redit ei ahelit⁹ eius tūc neceſſarium eſt vt effundaꝛ
oleū feruēs ſup caput ei⁹: Aut cauterizeꝛ ſinciput e⁹
ſi non fuerit exculatō inde. Et q̄nqꜫ euadit cū phlo
mia. Et caue ne ei des in potu vinū q̄m aq̄ eſt ei con
ueniētioꝛ ⁊ carnes groſſas ⁊ ea q̄ addūt i carne ⁊ ſp
mate.

Ca.xx.de homoꝛroidibus ⁊ bothoꝛ et
moꝛo q̄ apparent i mꝛice ⁊ clauo.

Quandoqꜫ eueniūt in matrice hemoꝛroides
Et accidit q̄nqꜫ in ea ſicͭ moꝝ ſicͭ dictuꝫ eſt
de maſculis. Et q̄nqꜫ appēt ſup eā bothoꝛ di
uerſe q̄rū q̄dam dicūꝛ alhaſce q̄m ſūt ſiſes capitib⁹ al
haſce. ⁊ q̄nꝫ ſūt albe. ⁊ q̄nꝫ appēt ſup eā bothoꝛ: vt
ꝟruce aut claui ſucceſſōe ragadiaꝝ ⁊ ſucceſſōe apatū
duroꝝ. et n̄ ē poſſe vt ſanēꝛ hemoꝛroides niſi q̄ ex eis
ſūt extra mꝛiceꝫ ⁊ paꝝ ſanāꝛ facte i ꝓfūdo. Et q̄nqꜫ
ſequiꝛ illā c⁹ mēſtrua retinenꝛ apparitio homoꝛroi⁄
daꝝ in ano ſuo ⁊ in eo qꝺ appet ꝺ matrice ſua. nam
ſperaꝛ ꝙ apiāꝛ ⁊ mūdificētur ⁊ ſit cū eis ſecuritas ab
egritudinib⁹ ꝺifficilib⁹ quas fecit retētio mēſtruoꝝ
et poſſe eſt vt appareāt hemoꝛroides ⁊ ſiſia illis i ſpe⁄
culo cui opponiꝛ vulua ſm modū quē diximꝰ i ca.
ragadiaꝝ. ⁊ cū ip̄miꝛ i ſpeculo non euacuāꝛ quin
aut appareāt in hoꝛa doloꝛis ⁊ ē hoꝛa retētōis mē
ſtruoꝝ ei⁹ ⁊ videāꝛ rubee dure: aut i hoꝛa gens ⁊ vi⁄
deāꝛ deinde facte: ⁊ illud eſt apud curſū eius qꝺ cur
rit ex eis de re nigra ſicut fex.

Cap.xxi de curatōibus hemoꝛroidarū.

Sic hemoꝛroides nō dolēt niſi ꝑꝑ vehemē
tiaꝫ iſlatōis earum et ſoliditatis eaꝝ: q̄ oꝫ
vt liniāꝛ ⁊ ꝑparēꝛ ad currēdū Qꝺ ſi non iu⁄
uantꝰ hoc hemoꝛroides ⁊ nō ſūt late ap̄le nō ē excu
ſatō q̄n admiſtreꝛ ferꝝ ſm modū quē diximꝰ in ad
miſtratōe hemoꝛroidaꝝ api cū calib noto. ⁊ illud ē
cum ſit extra matricē. Q n̄ ergo ſcidūtur ponāꝛ ſup
ſciſſurā atrimētū ⁊ alumē ⁊ coꝛtex turis ⁊ q̄ ſūt ſiſia
illis. Cūqꜫ volūtas eſt vt fiat illud itromittaꝛ mlier
in domo frida ⁊ incidaꝛ illud ex ea i ip̄ſa: ⁊ precipi⁄
aꝛ ei vt ſubleuet pedes ſuos ad parietē duab⁹ hoꝛis
⁊ faciat adherere doꝛſo ſuo ⁊ pectini ⁊ matrice ſue
pānos iſuſos aquis ſtipitis iſrigidatos niue. Et ſi
foꝛſan ſāguis nō abſcindiꝛ tūc pone ſup pectīneꝫ et
ſup doꝛſūꝫ et q̄ ſecūtur ip̄m vētoſas adherētes et
ſuppone lanaꝫ i fuſaꝫ in aq̄ decoctōis ſtipticoꝝ in
qua ſunt diſſoluta acatia ⁊ hypogſtidos ⁊ limū ⁊ ſi⁄
milia. Et fiat vt ſedeat in aquis ſtipticis. Et ſi fuerit
hemoꝛroides late ap̄le: tūc n̄ labores ad ſcidēdum
eas. ſꝫ admiſtra ſſ eas exſiccatiua foꝛtiter retinentia
ſāguinē: ſicͭ ſūt pāni iſuſi ſucco berberis aut acetoſe
ſup qꝺ pulueriꝫata ſūt limū ⁊ acatia ⁊ ſiſia ⁊ ligēꝛ ex
trema ei⁹ cū ſtrictura. ⁊ ꝑcipe vt doꝛmiāꝛ ſꝫ figurā
ſeruantem illud quod ſuppoſitum eſt: ⁊ rege eam
regimine fluxus ſan. ſupflui. Et de lenificatione ea
rum eſt ut ſedeat mulier in aquis quib⁹ decocta ſūt
lenificantia ſicut altea ⁊ camemilla ⁊ fenugrecum ⁊
ſe. lini ⁊ mellilotī. Et adminiſtra ſup eas ex oleis ſicͭ
oleum de pice ⁊ de lilio ⁊ oleūꝫ de mellīloto. Sede
at habens eas in decoctione fenugreci ⁊ lenificanti
um cum aliquo oleo. Et ſupponanꝛ peſſaria facta
ex iſopo ⁊ nitro ⁊ reſina.

Capitulum.xxij.de carne addita ⁊ longitudine
allakic ⁊ apparitione ſicͭ virga ⁊ rei noiate furſus.

Quandoqꜫ oꝛitur in oꝛe matricis caro addi
ta. ⁊ quandoqꜫ apparet ſuper mulierēꝫ res
que eſt ſicut virga commouens ſub coitu. ⁊
quandoqꜫ aduenit ei ut faciat cū mulieribus ſimile
quod fit eis cum quib⁹ coitur. ⁊ quandoqꜫ ē illud
battaruꝫ magnum. Et furſus quidem eſt caro ad
dita oꝛta in oꝛe matricis que quandoqꜫ ꝓlongaꝛ:
⁊ q̄nqꜫ abbꝛeuiaꝛ ⁊ nō ꝓlongatur niſi in eſtate ⁊ ab
bꝛeuiatur in hyeme. Et ſūma quidem medicorum
teſtificatur illud ſicut Archigenes: ⁊ Ga. negat illō
medicus

Ca.xxiij.de cura

Irge quidem ⁊ albattara curatio eſt incīſio
poſt cōuerſionē eius ſuper ceruicem ſuam.
Et retine ventrem eius et incidatur illud ex
pꝛofundo ⁊ ex radice vt non accidat fluxus ſan.
Carnem vero aliaꝫ foꝛtaſſe poſſibile eſt curare cū
medicinis coꝛrodētibus carnem de illis que admi⁄
niſtrantur in capitulo ſuo. Et foꝛtaſſe non eſt excu
ſatio quin incidatur ⁊ tūc currit curſu hemoꝛroidā
rum. Et furſus quidem ligatur cum filo ligatura
ſtricta ⁊ dimittitur duob⁹ diebus aut tribus. ⁊ foꝛ⁄
taſſe minuiꝛ dimiſſio ei⁹ ita donec putreſiat ⁊ inci⁄
datur vt minoꝛetur curſus ſan.

Cap.xxiiij.de aqua in matrice

Quandoqꜫ aggregatur in matricibus mulie
rum aqua ⁊ ꝑfocatur ea.

Capitulum.xxv.de ſignis.

Signa ſunt ꝙ antecedit retētio mēſtruoꝝ: et
multiplicaꝛ rugitus in vētre ꝓpꝛie cū moue
tur. ⁊ ambulat: ⁊ accidit in inferioꝛib⁹ vētris
ap̄a mollic. ⁊ q̄nqꜫ fit ſicut hydꝛopica ⁊ multiplicaꝛ
curſus hūiditatis aquoſe. ⁊ q̄nqꜫ exiſtiat ꝙ ſit pꝛeg⁄
nās. ⁊ q̄nqꜫ eſt vulua eius in hoc vt ꝓuocetur ab ea
aqua pluria ſubito.

Ca.xxvj.de cura.

Curatio eius ē ut adminiſtrētur phlomia ſi i
diget ea: ⁊ exercitiū: ⁊ vt faciat eā ſedere in re
bus pꝛouocātibus aquoſitatē foꝛtis ꝓuoca
tionis: ⁊ res que adminiſtrāꝛ in emplīs hydꝛopſ do
nec maturet: dein de appꝛoximēꝛ ei ꝓuocātia men⁄
ſtrua cū foꝛtitudine ⁊ dētur in potu ꝓuocātia vriaꝫ
⁊ nō eſt malū ſi cliſterizeꝛ cliſterib⁹ hydꝛopicoꝝ ⁊ cū
collyriis pꝛouocātib⁹ aquā ⁊ menſtrua. Et ſuppoſi
tio hellebori albi cōfert ei ⁊ extrahit aquā plurimā.

C.xxvij.de inflatione in mꝛice ⁊ cognitiōe eius.

Quādoqꜫ ē cā pꝛima in hoc vt eueniāt infla⁄
tio ⁊ vētoſitas i matrice ꝑcuſſio aut caſus ⁊
ſicut illud quare debilitaꝛ cōplō eius. Et
q̄nqꜫ eſt difficultas part⁹ ⁊ conuerſio oris mꝛicis
aut frigus. facit eniꝫ ſupuenire opilatōem opilādo
os matricis coartando ventoſitatē in vacuitate ei⁹
aut in vacuitate villoꝝ ip̄ſius: aut in angulis eius. ⁊
illa q̄ ē i vacuitate ē debilioꝛ: deiñ que eſt in angulis
poſtea q̄ ē a cōcauitate: q̄nꝫ fit foꝛtis virt⁹ retētionis
vētoſitatis in matrice ⁊ villis eius vſquequo cōſequi
tur doloꝛ extēſus ad pectinē ⁊ dilatatur i inguinib⁹
⁊ eleuaꝛ vſqꜫ ad coxas ⁊ vſꝫ ad diaphꝛagma ⁊ ſtōꝫ
⁊ hꝫ vocē ſicut ē vox tympani ⁊ hydꝛopiſis tympa
nitis. ⁊ q̄nqꜫ ē ꝑmutabilis ⁊ aſſociantur ei pulſio ⁊
pulſatio ⁊ punctio ⁊ pūctura quā vapoꝛatōes cum
virtutibus caliditatis ſedāt: ⁊ redit cū reditu frigōis
⁊ cōpꝛeſſio ꝑmutat eā in rugitu ⁊ augmētaꝛ cū ea pe
ctē ⁊ foꝛtaſſe remanet hec vētoſitas ſpacio vite. ⁊ ex
iſtimāt quidā ꝙ oſtium mꝛicis ſup ſꝑma reſoluit
hāc vētoſitatē quaſi nō ſit.

Ca.xxviij.de cura.

Confert ad illud potus logodion ⁊ ſaggenea
in aqua radicū ⁊ ſe. poſt euatōnē materiei fa
ciētis illud a coꝛpe ⁊ a mꝛice cū eis que ſunt
ſicut hierapicra pꝛopꝛie. ⁊ ſi chꝛonica fit egritudo tūc
cū eis que ſunt ſicut hieraarchigēis. Et oleū alkaki
gi iuuatiuum eſt valde ad hoc. ⁊ q̄nqꜫ ſupponunꛇ
collyria ex eis que ſūt ſicut bdelliū ⁊ xilobalſamum
⁊ ſe. eius cū oleo nardio ⁊ oleo de ruta. ⁊ q̄nꝫ embꝛo
caꛇ cū oleo de ruta ⁊ oleo anetio. ⁊ q̄nqꜫ ponūꛇ ſu⁄
per matricē empla facta ex eis que ſūt ſicut ruta: et
ſe. agnicaſti ⁊ cyminū ⁊ centaurea ⁊ alberengeſiſ. et
ſanſuc⁹ ⁊ aniſū ⁊ calamētū ⁊ caſſia ⁊ amcos ⁊ reliq̄
ſeia. ⁊ q̄nꝫ fit vt ſedeat i aquis in qb⁹ decocte ſūt me
dicie emploꝝ pꝛedictoꝝ. ⁊ q̄nqꜫ fiūt cū ſpēb⁹ calis.
⁊ q̄nꝫ apponūꛇ pectini ⁊ matrici vētoſe cū igne.

C.xxix.de vētoſitate mꝛicis nō inflāte.

Sentit hūs eā quaſi ſit res in ea inuoluta ſu⁄
ſpēſa ⁊ videt ſepatiōem doloꝛis ꝑmutari.

Capitulū.xxx.de cura.

Cura eſt vt ſumat oī die. ꝫ. i. ⁊. ſ. de diarmar
te cū. ꝫ. i. cymini ⁊ vi. ꝫ. vin⁹ maſticis.

Fen.xxij.de egritudinib⁹ in extremitate mēbꝛo
rū que eſt duo tractatus.

Tractatus pꝛimus de eo qꝺ accidit eis de nocu
mentis quantitatis ⁊ ſitus.

Ca.i.de foꝛma zirbi ⁊ duoꝝ ſiphac.

Poꝛtet vt ſcias ꝙ ſup ventrē poſt
cutē ſunt duo pāniculi quoꝝ vn⁹
noiatur ſiphac ⁊ cōpꝛehēdit inteſti
na ⁊ calefacit ea ſua ſpiſſitudine ⁊
vnctuoſitate ⁊ cōpꝛehēdit lacertos
Et ſcōus eſt interioꝛ ⁊ noiaꛇ berite
ron ⁊ noiaꛇ rotūdus: q̄m quaſi ſin
gulare fit ab eo qꝺ tegit ip̄ſū ⁊ ſicͭ
ſpera ſuper quā ſūt ſūme ⁊ additio
nes molles ⁊ foꝛamia. ⁊ cōtinuaꛇ deſup velamini.
⁊ ꝓceſſio eius ē ex ſupꝛemo. ⁊ ē ſubtilis ſub cute ven
tris ⁊ pāniculo eius. ⁊ adherēt ei duo ex lacertis vē⁄
tris dexter ⁊ ſiniſter adherētia vehemēti. Deinde cō
tinuaꛇ poſt eos ābos velamini in ptib⁹ eius carnoſ
cōtinuatōe vnitiōis poſt cōtinuatōem ſuā cū ſtō p⁹
cōfirmatōem ⁊ ſoliditatē ſubſtātie eius. ⁊ illa cōtinu
atio eſt continuatio dilatata. verū ip̄ſa cū ꝯtinuatur
epati eſt ſubtilis valde. ⁊ eſt ei in eleuatione ſua ad
ſtomachum ⁊ in reflexione ſua deſcēdēdo ab eo ſit
mitudo cū oppoſitione venarū ⁊ arteriarū magna
rū ſuſpēſarū cū eo ⁊ deſcendit ſubt⁹ ⁊ fit zirbū. Et
currit ſuper plur imū albiterō ab inferioꝛi de ſubtili
bus lacertis dilatatis ſup vētrē tunica vna: ⁊ foꝛſitā
exiſtiaꛇ ꝙ ſit ꝑs eius ꝓpter cōtinuatōem eius ⁊ ſili⁄
tudinē ſuā cū eo ⁊ in neruoſitate. Cū ergo ſingula⁄
ris fit ab eo alberiteron eſt ſubtilis textaꛇ valde ⁊ ille
eſt alberiteron vrine. ⁊ ſubtilius eius ⁊ purius ip̄ſi⁹
eſt apud epiglotalē ⁊ omū pāniculi intrinſeci ⁊ coſta
rū ex h̄ pāniculo ⁊ iuuamētū hmōi ſiphac ē replē qꝺ
ē inꛇ lacertos ⁊ iteſtina vētris ⁊ ſtrigere locū ⁊ ꝓhi⁄
bere ſupfluitates ne cadāt in locis vacuis cū adiuto
rio diaphꝛagmatis qꝺ ē poſteri⁹ ⁊ cōpꝛimere poſte
rius inteſtina ⁊ viſcera eiicientia ſupfluitates cū ꝓxia
ſunt ad expellēdū qꝺ ē in eis de fece ⁊ aque hydꝛo⁄
piſis ⁊ vrina ⁊ ꝓhibere inflatōem vehemētē: ⁊ ligat
viſcera ligamēto foꝛti. ⁊ ē in doꝛſo ſicut res vna ⁊ la
certi oēs poſteri⁹ ſup carnē glandoſā quaſi ſubſtra⁄
ctā eis ⁊ venis magnis ⁊ meatib⁹ ⁊ ꝯtinuatis iter in
teſtia ⁊ ſtōm. Quidā ꝟo dicūt nō ꝑtrāſit vt dicaꛇ ꙩ
in ſiphac ſint genera villoꝝ ꝯtextoꝝ ſm ꝑtes notas
villoꝝ q ſūt inſtra virtutū triū nāliū. ⁊ iſti quidē nō
eſt poſſe vt dicāt illud in tunicis venaꝝ ⁊ veſice ⁊ ma
tricis niſi de aliquo pāniculoꝝ imo eſt coꝛp⁹ ſingu
lare. ⁊ iſta duo velaia tutamia ſūt viſcerū cōcauitatiſ
inferioꝛis. Cūqꜫ ꝑuenīūt ad pectinē fiūt in eis duo
foꝛamia ſtricta quaſi ip̄ſa ꝯhoꝛeāt ꝑ que trāſit lūbare
a dextra ⁊ ſiniſtra in eis inſeꝑabilia donec fiāt ſicut
due ciſte duoꝝ duoꝝ ⁊ ſub duob⁹ velaib⁹: ⁊ ē zir⁄
bū: zirbū qdē eſt cōpoſitū ex duob⁹ pāniculis quo
rū vnus cooperit aliū inꛇ quos ſunt arterie plurime
⁊ vene pauciores eis. Et figura eius eſt ſicut caſtis ⁊ ē
ligatū cū ſtō ⁊ meſaraicis ⁊ cum colō. ⁊ ei⁹ ꝓceſſio

eſt ex eo qđ deſcendit ex ſupfluitate beriterō apud ſtōm ⁊ duodenū ⁊ eo qđ aſcēdit ex ſupfluitate eius ⁊ apud pectinē. Primū ergo qđ occurrit de vētre ē cutis. Deinde ſub ipſa ē pānicul⁹ primus ⁊ noiatur aggregatio coꝝ mirach. Deiñ ſūt lacerti. Poſtea beriteron: Deinde zirbū: Deiñ iteſtina.

Ca.ij. de ruptura ⁊ his q̄ aſſimulantur ei.

r Vptura fit p ſolutōem pāniculi a ſingularitate ſua ⁊ caſū ſiſſure in eo quē penetrat corpus qđ fuit cōprehēſum in eo ante ſciſſurā: aut propter dilatatōem ſtricture in meatu: aut ſolutōez: ⁊ cū accidit illud taliter ꝙ q̄ñ icedit penetrās puenit ad teſticulos ⁊ noiat ramex ⁊ hernia. qđ aūt eſt ꝑ ſe noiatur noīe cōitatis hernia teſticuli, ⁊ varices ei⁹ ⁊ duricies ⁊ duricies qdē folliculi teſticuloꝝ cadit i zirbo. Accidit eni q̄ñz vt dilatētur duo foramia predicta ꝓpter debilitatē eoꝝ. Aut diſrūpatur ⁊ egrediatur qđ ſequit eā de hūiditate glutioſa. Aut hūoroſa. Aut mollificatiua: Aut ꝓpter adiutoriū ex ꝑcuſſiōe: Aut motu. Aut cāu: Aut retentōe ſpermatis moti: ⁊ prohibiti ab expulſiōe: Aut aſcēſione mulieris ſup virū Aut labore anhelitus in coitu ⁊ ꝓprie ſup repl̄onez Et ſimilit coitu ſup nauſeatiuā ſatietatē ⁊ agregatione vētoſitatis ⁊ egōnis i vētre: quare deſcēdit: Aut zirbū: Aut velamē ⁊ inteſtia: ⁊ ꝓprie monoculum q̄ñ eſt ſolutū nō ligatū: Aut humiditates que effunduntur ex expulſiōe nāe. Aut generāt apud eos propter frigus ipſoꝝ ⁊ cōuerſiōez ſan. ad aquoſitatē et fortaſſe accidit ei pānicul⁹ ꝓprius. Et q̄ñz ē ꝓpter hūiditatē ſanguineā ⁊ feculētā vbi ē cā eius ꝑcuſſio Aut caſus: Aut vētoſitas inflatiua. Et q̄ñz cōfert cauratio cū ferro. Et q̄ñqz naſcit illic caro addita. Et q̄ñqz igroſſat oſſcū: aut indurat ex apāte: aut pigue dine quare aſſimulātur ramici ⁊ noiant hernia carnis: ⁊ q̄ñqz ſimilit in inguinib⁹. Et q̄ñz inflant vene eius ⁊ noiat hernia varicoſa. Et q̄ñqz mollificat mollificatōe vehementi abſqz ruptura quare ꝓlongatur ⁊ aſſimilat hernie iterū. Et q̄ñqz accidit ruptura ſuper teſticulos ⁊ puenit apud inguina. ⁊ qđ ē ſupra ea in ſumine ē maloꝝ accidētiū ⁊ in duobus emūctorijs. Et illa que accidit ſupra ſumē ē parūꝑ raro ſm cōpatōem ad alias: q̄ñ ille loc⁹ ſuſtentat⁹ ē lacertis ⁊ qđ ſub eo eſt tuet extremitatib⁹ lacertoꝝ Et q̄ñqz accidit ſumini augmētū ⁊ ē de genere rupture iterū. Et oē qđ eſt ex ruptura ſuper ſumē ē maloꝝ accidētiū quāuis ſit pue additōis ⁊ nō dolent i principio q̄ñ expulſū in ea ſūt inteſtina miura ⁊ ſūt expreſſa coartata ⁊ coartant fecē ⁊ euomit eā ⁊ ē de genere ileos ⁊ inquietudine eius ⁊ anguſtia ipſi⁹. verū illa que eſt ſubtus ē magis ſuſceptibil' dilatatōis ⁊ magis incedēs in additōe ⁊ nō dolet in ꝑcipio. Et ſcias ꝙ ramex inteſtinoꝝ ⁊ zirbi ē egritudo fortiſ difficilis quāuis ſit parua. Et ramex aque ē egritudo facilis ⁊ ſi ſit magna.

Cap.iij. de ſignis.

s Ignū aūt cōe rupturis ē additio appens et ſentit inter ſiphac inter intrinſecum ⁊ inter mirach. Et additur eius appitio apud motuz ⁊ cōprehenſiōem anhelit⁹. Et eius que eſt ꝓpter dilatationē meat⁹ ſignū ē ꝙ apparet paulatī in oſſeo abſqz motu laborioſo ⁊ vociferatiōe ⁊ alijs ⁊ eſt ramex teſticuli. Qđ aūt eſt ꝓpter illud qđ ē ſupra ē ꝓpter diſruptiōem ꝑculdubio ⁊ nō cōfert ei exſiccatō. Et ſignum eius que ē ex inteſtinis penetrantibus in ſciſſurā ē reditio eius cū velocitate cū reſupinatur ⁊ ſenſibilitas rugitus ⁊ ꝓprie cū premitur. Illius vero que fit ex zirbo ⁊ ſiphac ſignificat aduent⁹ eius paulatī ⁊ eſt ad profūdū cū equalitate in ſitu: ⁊ non ſentit in illa ramice rugit⁹. ⁊ ſꝫ pl̄ꝫ ē quātitatis pue in quantitate ꝓfunditatis. Et q̄ñqz egredit totaliter ⁊ hꝫ quantitatē magnā ⁊ ē difficilis ſanatōnis ſicut hernia inteſtini. verū eius tactus nō ē diuerſus a tactu hernie inteſtini ⁊ ventoſitatis. Et reditio ei⁹ que eſt ex inteſtino ⁊ zirbo difficilior eſt q̄ꝫ vētoſe. Et ramex quidē aque cognoſcit ꝑ tactū ⁊ tenſiōem oſſei ⁊ ꝑ ſplendorē ⁊ lenitatē ⁊ ipſa iterū nō redit ⁊ nō igredit. Et hernie ventoſe cognitio ē q̄ñ inflatio vētoſa manifeſta ē. Et ventoſa quidē redit abſqz cōpreſſiōe plīma ⁊ dolore. Et q̄ñz redit in diſpoſitiōe ⁊ reſupinatio non facit eam velocioris reditus quam hora alia. Iudiciū nāqz eius in reſupiatione ⁊ non reſupinatōe ſiſe eſt cū nō ſit grauitas ei neqz lubricitas: ſed in ea que ē ex inteſtinis ē diuerſū quoniaz eſt apud reſupinatōem facilior parū. Et q̄ñqz accidūt ex ea dolores vehementes ꝓpterea ꝙ oſtendit oſſcū. ⁊ q̄ñqz cōprimit teſticulū. Et carnoſe ſignū ē ꝙ eſt in ipſo oſſeo nō intra ipſū ⁊ ē cū duritie ⁊ groſſitie ⁊ diuerſitate vie: ⁊ q̄ñqz ē ex lapideitate ꝑ partis duri ⁊ noiat buris. Hernia vero varicoſa cognoſcitur ex venis repletis ⁊ ex corroſiōe vrinali in ea cū mollificatōe teſticuloꝝ ⁊ ꝓhibitiōe a curſib⁹ ⁊ motibus. Et illā que eſt in arterijs tactus cū digitis cōprehēdit. ⁊ illā q̄ nō ē i eis imo in venis nutriētib⁹ illa mēbra nō cōprehēdit tact⁹.

Ca.iiij. de cura.

r Egimē quidē vlē hūtibus rupturā eſt dimittere repl̄onē ⁊ dimittere motū pl̄ꝫ ⁊ ſaltus et inceſſū ſubitū ⁊ coitum. Et deterior illarū diſpoſitionū ē illa que ē ſup repl̄onē. Et oꝫ vt dimittat cibos inflatiuos. ⁊ nō multū vtat potu aque: ⁊ dimittat oēs res mollificātes ita ꝙ etiā balnea: ⁊ cum comederit reſupinet: ⁊ ſit cū ſedet cōſtrictus circa rupturā ⁊ apud coitū proprie: ⁊ ſit coitus ei⁹ apud lenitatē ventris eius. Et ſcias ꝙ intentio in curōe rupture ē ꝯſolidatio ſciſſure ſi poſſibile eſt: aut ꝯſeruatio ei⁹ ne addat ⁊ exſiccatio ei⁹ qđ mollificatū eſt ⁊ dilatatū. ⁊ reductio ei⁹ qđ deſcēdit in ipſa ſi eſt zirbum aut iteſtinū. ⁊ reſolutio ei⁹ qđ aggregatū ē i ea ſi eſt aq̄ aut ventoſitās. ⁊ ꝓhibitio māei q̄ extēdit eā. ⁊ ſi nō reſoluit ꝑ preparatio fiat i ei⁹ extractiōe. Ampli⁹ ꝯſolidatio ſciſſure aut cōſeruatio ei⁹ vt nō addat fit cum medicinis glutiatōem faciētib⁹ cōfortātib⁹ i quib⁹ eſt ſtipticitas. ⁊ quāto magis ē ſciſſura minor ē ꝯſolidatio facilior. ⁊ q̄ñqz fit iuuamētū i ea cū cauterio. ⁊ e⁹ exſiccatio fit cū medicinis reſolutiuis. ⁊ reductō ei⁹ qđ deſcēdit fit cū ſtrictura ⁊ ligatura. verū reſolutio ei⁹ qđ aggregatū ē fit cū empl̄is faciētib⁹ hydropiſiꝫ ⁊ que ſūt eis ſimilia. ⁊ ꝓhibitio materiei ſit cū euocatōe ⁊ eq̄tiōe cibi. Et ei⁹ extractio fit cū medicinis adurētib⁹ cū fortitudie ⁊ operatōe ferri

dicinis adurētib⁹ cū fortitudie ⁊ operatōe ferri

Ca.v. de curatōe rupturaꝝ i teſtini ⁊ zirbi.

ſ I eſt āboꝝ deſcēſio ad oſſeū poſſis ē eoꝝ reductio: veꝝ ſit difficil ſm ꝯpatōez reductionis āborū i ruptura q̄ ē deſup. Illud eni ſit facile cū reſupinatōe ⁊ q̄libet ꝯpoſſiōe cū manu: Qđ ſi addat ruptura icipiat i deſiccādo illud qđ dilatatū ē ꝑ hūanitatē ⁊ adunādo qđ ſciſſū ē ⁊ igenietur in ꝯſolidatōe ei⁹. Et q̄ñ fit inobediēs ad redeūdū ſit ut vt eger ſedeat in aq̄ calīa ⁊ ēpl̄et ruptura cū linitis aut vaporet cū pāno calo tādiu donec redeat. deinde ſtrigat ſuppoſitis medicis aggregatōez faciētib⁹ ⁊ dimittat trib⁹ dieb⁹ ⁊ ſit reſupinat⁹. ⁊ ſit ſtrictura cū inuolutōib⁹ q̄dratis ⁊ inolutōib⁹ ꝑparatis ad aggregādū labia ſciſſure. Et q̄ñqz cauterizat ſꝫ hāc ſtricturā ⁊ ꝑparatōez ⁊ non admiſtrēt inuolutōes ſpērice q̄ñ ipē dilatāt maxime: aut neceſſaria ē ꝯſolidatio. Et nō oꝫ vt approximet huic rupture ferruz oio. Et medicie q̄ bibūt qb⁹ iuuāt habentes rupturaz ſūt ſagzenea ⁊ decoctio nuc. cupreſſi: ⁊ ꝓprie i quibuſ diſſoluta ſūt ſagzenea ⁊ dyacinunū. Et oꝫ vt adminiſtrēt in ea ēpl̄a q̄ ſup ſciſſurā adminiſtrāt poſtq̄ꝫ aggregata ſūt labia ſciſſure ⁊ tracta ſūt duo oua ad ſupiora: ⁊ expleta ē reductio ei⁹ qđ deſcēdit. ⁊ đ iſtis emplis eſt illud qđ fit ex ſauia et nuce cupſſi et cū preſſi folijs. Ipſa eni ſūt radices ēploꝝ ſuper plꝫ iuuamēti quoꝝ eſt ꝯueniētia. Et de emplis ꝯueniētie ē illud qđ fit ex bdellio ⁊ dragagāto ⁊ gūmi arabico ⁊ glutio piſcuū ⁊ glutio corioꝝ ⁊ tuberib⁹ ſiccis cancroꝝ ⁊ roſis cū capitib⁹ ſuis ⁊ omnibus ſtipticis et maſtice myrtho ſicco ⁊ nuces excorticatis ⁊ aldcid et folijs aliee de mecha ⁊ alūie iamenj ⁊ ſumach ⁊ fructu tamariſci ⁊ magra ⁊ cētaurea ⁊ aloe ſemegenio. Deſcriptio alia empl̄i: ℞. āmoniaci ⁊ turis ⁊ aloes ſemegenij ⁊ dabach oim aā. ʒ. iij. bdellij pond⁹. ʒ. acatie ⁊ ſaracocolle amboꝝ aā. ʒ. i. terāt in mortario ⁊ madefiāt in principio noctis cū aceto: deide terant i mane cū aliq̄ꝫtulo ſauine ⁊ imbibat ex eis cotū ⁊ ponat ſup locū ⁊ ſtrigat ligando. Empl̄m leue: ℞. maſticis ⁊ ſaracocolle, ⁊ turis ptes eq̄les ⁊ aggregent i vino de paſſis ⁊ liniat ſup ꝑgamenū de pāno ⁊ ſtrigat. ⁊ ſiſe illi ē illud qđ fit ex aloe ⁊ glutie ⁊ ture Et iteꝝ ſumat nux cupſſi ⁊ tus ⁊ acatia et balauſtie et ſaracocolla ⁊ ſan. draconis ⁊ litiū ⁊ mirrha ⁊ galle ⁊ ſauia eq̄li mēſura ⁊ terāt bn̄ ⁊ ꝯficiāt cū gūmi et fiat vt adhereāt ouo: Aut in quocūqz loco fiat ruptura donec cadāt. Empl̄m bonū qđ q̄ñz ꝯſolidat rupturā iſantium: ℞. corticū granatoꝝ pōd⁹. ʒ. x. gallaꝝ imaturaꝝ. ʒ. v. decoquāt cū vino ſtiptici. ℥. v. decoctōe vehemēti ⁊ reducāt iteſtina ad ſupiora et ēbrocet loc⁹ cū aq̄ frigida ⁊ iniſcet hoc empl̄um et ſi ſoluatur niſi tranſacta hebdomada: aut in omnibus. x. dieb⁹ ſcꝫ. Empl̄m mirabile ſumāt maſticis corticis turis nucis cupſſi ⁊ myrrhe ⁊ glutinū piſcuū ⁊ ſaracocolle omniū ptes eq̄les: diſſoluat glutē cum aceto vini ⁊ aggregent cū eo medicie: ⁊ fiat ex eis ēplaſtrū. ⁊ fortaſſe ſufficit iſantib⁹ empl̄m qđ fit ex bauſtis, ⁊ pſilijs ⁊ radice lilij ſiluestris: ⁊ fortaſſe ſufficit tibi vt facias empl̄m cū lēticula aq̄ q̄ ē de gener e herbaꝝ naſcētiū in aqua: ⁊ fortaſſe ſufficit vt liniant eoꝝ rupture cū bdellio diſſoluto in vino ⁊ oleo ſambacino aut cū caſtoreo ⁊ ꝓprie q̄ñ eſt aquoſa. ⁊ iteꝝ fortaſſe ſufficit cuꝫ ſauich de ordeo.

Cap.vi. de ruptura aque.

q Vandoqꝫ euacuat aquoſitas ei⁹ cū bezel ꝑforato ⁊ q̄ñqz euacuat cū emplis extrahētib⁹ aquoſitatez ⁊ poſt illud q̄ñqz fit cū ferro et medicinis acutis calefaciētib⁹ illud qđ ſequitur rupturaꝫ ex ſiphac quare ꝯſtrigit ⁊ non deſcēdit aquoſitas. In opatione vero q̄ fit cū bezel ⁊ phl̄omo oꝫ vt eleuent teſticuli ad ſupiora et elongent valde ab oſſeo poſtq̄ꝫ obliquat⁹ ē pectē ⁊ pars ei⁹ vt elongētur ab infirmo ⁊ vt reſupinet ſup lectū aut ſup locū in quo ſedēt homines. Et fiat vt ſedeat ācilla a dextra ei⁹ extendens vgaꝫ eius ad ſuperiora. Deiñ phl̄omet cum phl̄omolato: ⁊ caue ne phl̄omes aliqđ de ꝯmiſſura ſed dextra pte aut ſiniſtra: deinde ſcide ſuper endo commiſſuram ⁊ ſtude tamdiu donec deſcendat tota aquoſitas ⁊ euacues eam: deinde tibi ineſt electio ſi timueris reuerſionem ⁊ repletionem eius poſt tēpus ut reiteres curationem ſi volueris cū bezel. ⁊ ſi volueris cauterizabis: ⁊ cauterium ſit hoc modo. Sume ferrum ſubtile in quo ſunt vncini et igniatur ſicut ignitur cauterium: ⁊ liga teſticulos quanto longius poſſibile eſt a locis ⁊ reuolue cauterium ab oſſeo ita ut non inueniat teſticulum: et inueniat oſſeū et alberiteron ⁊ conſtringat ⁊ calefaciat ipſum q̄re non ingrediat ipſū aq̄ poſt illud. et ꝙ dilatet meatū: ē eni meli⁹. deinde cura cruſtas ⁊ conſolida ⁊ fortaſſe incidis ex beriteron aliqđ: deinde cauteriza ipm ⁊ pone ſup ſciſſuras ſtiptica ⁊ ꝓhibe egrum potare aquā. Emplaſtra vero ad ramicem aque ſunt ex genere emplaſtrorum hydropiſ ⁊ ſplenis. ⁊ ſic ſi ſumat ſtaphiſagria ⁊ cyminū ⁊ aggregētur cum paſſis rubeis enucleatis aggregatiōe facta cū ꝯtritione: ⁊ fiant ſicut vnguētū ⁊ empl̄et cū eis. Et iteꝝ ſumāt pip ⁊ grana lauri ⁊ baurach ⁊ cera ⁊ oleū antiquū ⁊ fiat ex eis vnguētū ⁊ empl̄et cū eo. Et iteꝝ ſumat cinis q̄rc⁹ ⁊ ꝯficiat cū oleo ꝯfortato cū decoctōe ⁊ empl̄et cū eo: eſt eni iuuatiuū valde: ⁊ ſumant. ʒ. xxx. ⁊ cere. ℥. vij. olei. ℥. vi. ⁊ pipis q̄ñ bonum ē ⁊ granoꝝ lauri grana. lxxx. fiat ex eis empl̄m adherēs. Et bdelliū arabicū ſanat teſticlos et q̄ñqꝫ reſoluit ramicē aq̄ pueroꝝ.

Ca.vij. de cura rupture ventoſitatis

r Egimē in hoc ē vt deuitet inflatiua ex oleribus ⁊ gn̄is ⁊ repl̄onē ſupfluā ꝑducentē ad rugitū ⁊ ad malitiā digōnis ⁊ potū vini mixti ⁊ vinū crudū iflatiuū. Et ſumat in potu medicias reſoluentes vētoſitatē ſic diacyminū ⁊ ſagzenea ⁊ trifera maḡ ⁊ totū illō cū decoctōe galāge. Cōfectō ad eos bona: ℞. folioꝝ rute ſicce ⁊ iſopi ⁊ cymini ⁊ amcos ⁊ ſe. aguicaſti ⁊ baurach ⁊ calamēti oiuꝫ ptes eq̄les et epithimi q̄ntū oia ꝯficiant cū melle: ⁊ fiat empl̄ꝫ cū ruta ⁊ cymino ⁊ calamēta ⁊ agnocaſto ⁊ acoro ⁊ bac lauri ⁊ ſāmcco ⁊ cera ⁊ ſtorace. Et ſunt olea qui

bus fit inunctio ſicut oleū de coſto ⁊ ſambacinū et oleū nardinū ꝓpe. Et fiat vaporatio cū reſoluētib⁹ vētoſitatē ꝑdictis multotiēs. ⁊ qñ fortior fit dolor admīſtrent collyria facta ex melle ⁊ nitro ⁊ ſerapi no ⁊ oppoponaco ⁊ cymino ⁊ ſe. rute ⁊ folijs ru. et caſtor. ſ. oīb⁹: aut qbuſdā eorū ſm̄ neceſſitatē.

Cap. viij. de cura ramicis carnis ⁊ varicoſe.

c Uratio eorū ē curatio apati durorū. ⁊ ſimul totiēs qdē ſufficit in ramice varicoſa inunctio cū vnguento baſilicon ⁊ adipibus le nibus ⁊ medullis.

Cap. ix. de augmento vmbilici.

q Uandoqꝫ accidit in vmbilico augmētum qḋ ē ſm̄ ſemitā rupture note. Et qñqꝫ eſt ſm̄ ſemitā hydropiſis ita ut aggregetur in il lo loco ſolo hūiditas aut ventoſitas. Et qñqꝫ fit cū vene aut arterie faciētis currē ad ipſm ſan. Et qñqꝫ fit cū apatis duri aut additiōe carnis ſub cute.

Capitulum. x. de ſignis.

ſ Igno g ē cū egreſſiōis zirbi aut inteſtini ſignū eſt ꝙ color corpis ē color ipſi⁹ ⁊ ſit locus diuerſus ⁊ ꝓpe in ruptura ex inteſtinis. Et aſſociat rupture ex iteſtinis dolō qdā ⁊ occultat cū ꝑmit ut occultet. Et qñqꝫ occultat cū rugitu ⁊ addit ei admīſtratio mollificātiū. ſ. ex balneis ⁊ iunctione ⁊ mot⁹ magnitudie. Et illud qḋ ē ex hūiditate nō reducit ꝯpſſio ⁊ ē lene cui⁹ quātitatē nō alterat ꝯpſſio facta cū occultatiōis: ⁊ ē color ei⁹ color corporis. Et qḋ ē ex vētoſitate ē leui⁹ ⁊ min⁹ expellēs qꝫ illud qḋ ē ab hūiditate ⁊ ē ei ſon⁹ tympani ⁊ vox ⁊ qḋ ē ex ſan. ē ſanguinei coloris ⁊ nigri. Et qḋ ē ex natiuitate carnis aut duritie ē graue durū cui⁹ occultatio non ē ſicut occultatio aliorum.

Capitulum. xi. de cura.

a D illud qḋ ē ex aptiōe vene pulſantꝭ ⁊ non pulſantꝭ aut vētoſitate curādū nō oꝫ te laborare. ꝙ ſi laboraueris ad illud cōſeqtur te ut labores ad incidēdū ⁊ ſuēdū. Reliquorū autē curatio ē ut facias egrū ſugere ⁊ ꝑcipiaꝫ ei ut extendat ventrē ſuū: ⁊ retineat anhelitū ſuū tādiu donec appeat augmētū. Cū ergo appuerit fac i circuitu e⁹ circulū ut ſit diſtictū: deindꝫ reſupina eū nō ſup circulū poſt ſepationē ei⁹ cū vncino. Et fac aptionē ſup mirach ſolū ita ut nō accipias qḋ ſub ipſo ē: ⁊ intromitte i eo acū cū filo tali ut nō obuiet corpi ſub ipſo: deinde pſora tali pſoratiōe ut diſcoopiat ab eo qḋ ē ſub mirach ſolū. Si ergo ē ſub eo iteſtinū expelle iteſtinū ad inferiora. ⁊ ſi ē zirbū extēde ipſm ⁊ incide lacertū: deinde ſue loca diſruptū cū fil' oppoſitis duris extenſis ad iuicē ⁊ ſtringe ipſm ſup alchati ⁊ ſue eū ⁊ dimitte filis. iiij. capita ꝯſiderando ut cadat ad lacertū ⁊ ꝯſolida reſiduū ⁊ ſtude ut ꝯſolides ita ut ꝓfūde remaneant ⁊ nō accedēs ad exteriora ita ut ſit nō ſcdū. Uētoſi aūt regimē iterū eſt alhezel ⁊ īciſio ⁊ ꝯſutio p⁹ illud ſm̄ modū q dict⁹ ē.

Ca. xij. de gibboſitate ⁊ vētoſitate gibboſitatis.

g Ibboſitas ē remotio ſpōdiliū: aut ad interiora dorſi aut ad aīriorē ptē. Et ē gibboſitas anterioris quā qdā noīant arcuationem. Et qñ accidit cū cōitate oſſiū caſſi noīat ꝯcauatio ⁊ arcuatio: aut ad exteriora dorſi ē gibboſitas poſterioris. aut ad lat⁹: ⁊ dī ꝯtorſio. Et cāe ei⁹ aut ſūt ꝑmitiue ſicut pcuſſio aut caſus: ⁊ q̄ currūt curſu eorū. Aut cāe ope re ex hūiditate aquoſa ſalſa lubrificatiua mollificās ligamēta: aut hūiditate limoſa: ⁊ q̄ fit plūm ab hūiditate ſalſa eſt torſio: aut ad anteriora: aut poſteriora. Et qñqꝫ fit gibboſitas ꝓpter vētoſitatē aliquā pcutiētem facientē gibboſitatē. Aut apoſtema aut exturā extēdētem tunicas in pte ſua: ⁊ multotiens declarat apoſtema p ſan. egrediētē cū ſolutiōe ventris ſignificātem maturationē apoſtematis ⁊ ei⁹ eruptionē: ⁊ multotiēs eſt illud apoſtema durum. Et qñqꝫ fit ꝓpt ſpaſmū ligamētorū ⁊ ē pauci caſus ve locis interſectiōis. Et totū illud aut ē cū cōitatis ſpōdiliū plūm numero ⁊ ſm̄ gradationē: aut nō eſt ita. Et gibboſitas qdē ⁊ ꝓpe illa q̄ eſt ad interiora conſtringat locū ſup pulmonē: q̄re facit accidere malitiam anhelit⁹. Et qñ accidit i infāte ꝓhibet pectus incidere i dilatatione ⁊ amplificatiōe ſui q̄ re diuerſificāt mēbra anhelit⁹ nocumēta ꝯſtringentia ſup ea anhelitū: ⁊ ꝓpter illud dicit Hy. cui aduenit gibboſitas ex aſmate aut tuſſi anteqꝫ expuat ipſe moriī. et illud ideo qm̄ ſignificat pmutationē materiei faciētis eas ambas ad ſpōdiles. Et facit accidē in eis exiturā forte appentē eueniētē a mā groſſa. ⁊ ſi nō eēt ei⁹ egritudo non accidēt ab ea gibboſitas: ⁊ qñ ita fit nō fit ꝑpatio pectori ut dilatet pulmo: q̄re retinet anhelit⁹: imo oꝫ ut mal⁹ fiat anhelit⁹ ⁊ pducat ad ꝑditionē. ⁊ infātib⁹ qdē accidit gibboſitas ⁊ vētoſitas gibboſitatis qñ cibant añ horā quāobrē igroſſant hūores ⁊ declināt ad ſpōdiles ⁊ ſubtiliant crura hiſtis gibboſitatē ꝓpt illḋ qḋ fāc gibboſitas de opilatione quorūdā meatuū ⁊ vie in q̄ penetrat cib⁹.

Capitulum. xiij. de ſignis.

ſ Igna facte a cauſis ꝑmitiuis ſūt caſ⁹ eorū. Et ſig̃ facte ab hūiditate ē ſignū forme ⁊ tact⁹: ⁊ ꝙ loc⁹ parū exſuccat oleū cū quo inūgit: ⁊ tarditas ei⁹ i exſiccādo ipſm ⁊ añceſſio ē regis hūiditatis. Et ſignū facte ab apate ē tact⁹ loci ⁊ dolor ei⁹ pūgitiu⁹ ꝓpe ⁊ ſe. hūiti eā añcedētes. Et ſignū facte a ſiccitate ē ſignificatio ſiccitatis corpis ⁊ tollerātia ſe. acutarū ⁊ euacuationū ⁊ velocitas exſiccationis olei ⁊ vehemētia ipſi⁹ ſiccitatis.

Cap. xiiij. de cura gibboſitatis ⁊ vētoſitatis faciētis ventoſitatem.

h Umide qdē ⁊ ſicce curatio ē cura palyſis ⁊ ſpaſmi hūidi ⁊ ſpaſmi ſicci i neceſſitate euacuatōis ⁊ dimiſſiōis ei⁹ ⁊ q̄litate admīſtrādi empſa ⁊ embrocas ⁊ q̄ ſi ſilia. Et canō mediciarū ei⁹ q̄ nō ē cū ſiccitate ē ut ſint ſtiptice ut ſtringāt ligamēta q̄ mollificata ſūt quāobrē inclinate ſūt ſpōdiles: ⁊ calefactiē ut ꝯfortēt ea: ⁊ reſolutiue ut ꝯſtrigāt hūiditates mollificātes aut adiuuātes ad mollificādū. nā cū cadit ſufficiētia ſr̄ ſtiptica poſſe ē ut ꝯfortēt ligamēta. verū cū ñ reſoluit mā ptrāſit ut pmutet ad mēbrū aliud. Et empl'ꝫ qdē pmutat ad pedes ⁊ fac i neruis accidē palyſiꝫ ⁊ ſilia ſꝫ mā̄ꝫ in ſubtilitate ⁊ groſſitudie ſua ⁊ ſꝫ pmixtiōē ei⁹ ex bibitōe aut īfuſione paulatim facta. et cum añcedit mūdificatō non eſt malū vti ſtipticis. Et qūqꝫ aggregāt ſtipticitas ⁊ calefactio ⁊ reſolutio in re vna ſic aggregant i nuce cupreſſi ⁊ foliis ei⁹ ⁊ foliis lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ ſpica nardi ⁊ ſquinanti ⁊ enula. Et qñqꝫ cōponit medicia ex ſtipticis frigida ſicut roſa ⁊ acatia ⁊ balauſtius cū calidis calefaciētib⁹ ſicut bacca lauri ⁊ caſtoreo et foliis oleandri ⁊ acoro. Olea vō ꝯferentia ei q̄ eſt humida ſūt olea rerū calidarū ſtipticarū ſicut cupſſi ⁊ oleū rute: ⁊ indiget empl'is habētibus medicinas reſolutiuas fortis reſolutiōis ſicut ſūt folia oleādri ⁊ acorus ⁊ caſtoreū ⁊ ruta. Et ex oleis oleū de ruta ⁊ oleū de caſtoreo ⁊ oleū ḋ piretro ⁊ euforbio factū ſꝫ hūc moduꝫ diſrūpat piper ⁊ caſtoreū ⁊ piretrū ⁊ pulpa collogntide ⁊ euforbiū ⁊ aſſa i oleo rutino ita vt ꝑ. ℥ .i. medicinarū ſumat. ℥. i. olei: deinde moretur ſub ſole et colet poſt duas hebdomodas ⁊ remouet ſup ipſuꝫ medicie ⁊ fiat illud mītotiēs ad minus octies et ad miniſtret medicamē forte ad' illā q̄ eſt ex hūitate et ad vētoſaꝫ: ℞. ſauinā ⁊ ſehaꝫ ⁊ āmoniacū ⁊ nuc. cupſſi ⁊ pi retrū ſāſucū, ⁊ cordumeni ⁊ ſqnātū ⁊ caſſiaꝫ ḋcoquāt cū aqua decoctōe optia ⁊ fūdat ḋſuper de oleo qꝫtū ē aque medietas ⁊ ḋcoquātur ⁊ iteret aliquotiēs ⁊ ꝓiciātur i eo caſtoreū ⁊ euforbiū ⁊ ſaui na cōtrita ⁊ admīſtretur. et in ipſo qdē ē ꝯfortatio mēbri ⁊ carminatō vētoſitatis ⁊ reſolutio hūitatū extranearū groſſarū. Empl'ꝫ ad gibboſitatē ex vētoſitate: ℞. ſtoracis liqde ⁊ coſti ⁊ calami aromatici ⁊ ſatureie omniū añ. ℥. i. euforbij. ʒ. i. olei nardi quātū neceſſe eſt. Apoſe aūt cura ē cura apatis difficilis maturatōis ⁊ eruptōis ⁊ reſolutōis ꝓpter apatib⁹ duris Rememoratō emplorū ad gibboſitatē hūidaꝫ ēpl'ꝫ bonū. Sumātur acor⁹ ⁊ enula decoquāt in aqua cupreſſi ⁊ ēplaſtret ex eis loc⁹. Emplaſtrū conferens humide ⁊ vētoſe ex eis ſit: Sumant enula ⁊ ſauina ⁊ acor⁹ ⁊ coq̄tur in vino donec in ḋcoctiōe diſſoluātur ⁊ diſſoluat cū eis bdelliū donec fiat ſicut vnguētū ⁊ admīſtret. Et quādo nō valēt curatiōes cū eis q̄ bibātur ⁊ empl'is aut ſimilib⁹ admīſtret cauteriū vt remoueatur mollificatō ⁊ idureſt locus.

L. xv. de varicibus.

e Ilatio venarū i crure ⁊ pede pp multitudinē eius qḋ deſcēdit ad eas ex ſan. Et plūm ſā. ē melicū. ⁊ qñqꝫ ē ſā. mūd⁹ ñ melācolic⁹. Et qñqꝫ ē ſan. groſſus ph'atic⁹. ⁊ quocūqꝫ mō ſit ē ſāguis in quo nō ē putrefactio: ⁊ ſi nō ſaluabit cū eis pes ab vlceratiōe ⁊ apatib⁹ malignis. Et plūm qdē accidūt curſorib⁹ ⁊ viatorib⁹ ⁊ onera portātib⁹ ⁊ corū regib⁹ aſtātib⁹. Et multotiēs accidūt ꝓpt egritudines acutas: qm̄ expellit materia illic in illꝭ q ex ꝑdictis ad eas ſūt ꝑparati. Et qñqꝫ accidūt incipiendo ſicut accidunt dolores iuncturaruꝫ incipiendo. Et habentib⁹ ſplenem ex predictis multotiēs. ⁊ iſte varices nō ſuſcipiunt curationē. Et quandoqꝫ incidūtur ⁊ accidit ex inciſione earū extenuatio mēbri ꝓpter priuationem deſcenſū nutrimētum. Et accidunt in illis q̄ ex eis ſunt melācolice cū inciduntur et ꝓhibentur egritudines melācolice ex melācolia. cū aūt eſt ſan. mundus ⁊ eradicant aut, auferūtur tūc ñ timetur qḋ accidat melācolia. Et multotiēs qdem putreſcit illud quod eſt in varicibus ⁊ perducit ad vlcera.

Capi. xvi. de elephantia.

e St additio i pedib⁹ ſm̄ modū qui accidit in venis varicū: q̄ ingroſſat pedē cuꝫ eq̄litate ſua. Et quādoqꝫ fit pp hūorē mīlicū ⁊ illud qḋ ē plūm. Et quādoqꝫ fit ꝓpter humorē ph'aticū groſſū. ⁊ quādoqꝫ accit ex cāis ex qb⁹ accidūt varices. et ex ſan. bono cū plurimū deſcēdit: aut nutrit eo pes nutrimēto aliquo: aut ē in ꝑmis rubeus: deinde nigrescit. ⁊ cā ei⁹ eſt vehemētia repl'onis ⁊ etiaꝫ debilitas mēbri ꝓpter multitudinē caliditatis ⁊ vehemētiā attractōis ei⁹ pp vehemētiā cal'itatis iflāmate ex motu ⁊ adiuuāt ad illud diſpōēs adiuuātes ad varices.

Capitulū. xvij. de ſignis.

d Iſcernūt vnaqꝫqꝫ ex ſuo ſili p colorē ⁊ regimē antecedēs. Et melica eſt q̄uis tendēs ad caliditatē. ⁊ illa q̄ eſt rubea ē magis icolumis qꝫ nigra. Et ph'atica ē ad lenitatē ḋclinis. Et qñqꝫ ſeſtinat melica ad ſciſſiōēꝫ ⁊ vlcerationē. Et ſāgui. notus eſt.

Ca. xviij ḋ cura varicū ⁊ elephātie.

e Lephātia qdē maligna eſt q̄ parū ſanat. Et oportꝫ vt dimittat cū diſpōe ſua ſi non addit. Nā ſi ꝑuēit ad vlceratiōēꝫ ⁊ timet corroſio ñ eſt aliquid niſi ut icidat radicitus. Cū ergo ſuccurritur ei in ꝑncipio ſui poſſibile ē ut ꝓhibeat cū euacuatiōib⁹ ⁊ ꝓpe cū vomitu laborioſo ⁊ cuꝫ eo qḋ extrahit ph'a ⁊ melīā: ⁊ ph'omia ſi idiget ea: deinde admiſtrēt ſtiptica ſup pedē. Cū aūt ꝯſumat parū ſpat ꝙ ꝓhibeat. Et ſi ſperat ſcias ꝙ ſūma curatiōis ſperate hui⁹ egritudis ē aſſiduatio i curatiōe ⁊ admīſtratio reſoluētiū fortiū. ⁊ dr̄ ꝙ alkitran cōfert ei iuiſcatiuꝫ ⁊ linitū. Regimē vō varicum ē quoniā oꝫ ut euacuet corp⁹ ex venis manus: ⁊ euēt melīa ⁊ humores groſſi ⁊ rectificet reg. mē: ⁊ deuitet oē ingroſſatiuū ⁊ deuitet mot⁹ laborioſos ⁊ ſtationē longaꝫ deinde ꝑueni ad iſtas venas: q̄re ph'omia eas ⁊ extrahe totū qḋ in eis ē de ſan. melico ⁊ fac ph'omiā in fine ſaphene: deide aſſidue fac in oi pauco mūdificatōꝫ corpis cū eis q̄ ſūt ſic hiera picra cū aliq̄ntulo lapis lazuli: ⁊ aſſiduet ſup eā q̄ntū poſſe ē. Et aſſiduet potū epithimi i aq̄ caſei ⁊ dimittat motū oīno ⁊ vtat ligatura ſup pedes cū iſtitis ab iferiori pte ad ſupiorē. ſ. calcaneo vſqꝫ ad genu. ⁊ cū hoc admīſtra epithimata ſtiptica ⁊ ꝓpe p⁹ mūdificatōēꝫ cū ph'otomia ex manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊ venis ipſis ⁊ cinerē cauli aut oleū de oliuis puluerizata deſup tamariſco ⁊ lupinos decoctos epithimādo ⁊ ēbrocādo cū aq̄s e⁹ ⁊ ſim⁹ caprarū ⁊ faria fenu greci ⁊ ſe. raphani ⁊ ſe. rute ſūt h⁹ generis eiꝰ. ꝙ ſi ñ valꝫ aliqd niſi īciſio ſcinde carnē ⁊ fac apparē venē ⁊ ſcide eas i lōgitudie ſua ⁊ caue ne ſcindas eas latitudinaliꝭ: aut ex tranſuerſo q̄re fugiāt ⁊ noceant. Cūqꝫ feceris illud extrahe totū qḋ in eis eſt ex ſan. ⁊ oportꝫ vt facias currē ex eis illḋ qḋ poſſe ē currē. Deinde mūdifices illḋ ſcīdēdo i

lōgitudine. Et qñq; extrahūtur cū acu ⁊ incidūtur
penitus ⁊ oꝫ tūc vt eradicētur ⁊ ſi nocebūt. ⁊ melior
extractio ē cū cauterio. Cauteriū eī meliꝰ ē q̄ incisio
⁊ nō lꝫ vt extrahātur niſi rubee nō nigre: in nigris
vero fiat illud qđ deſcripſimꝰ priꝰ de mūdificatiōe.
⁊ qñq; accidit vt nō ſanet vlcus dū nō ad vltimuꝫ ꝑ
uenitur in mūdificatione ⁊ nō cū currerūt adhuc hu
mores meſici ⁊ groſſi. Et oꝫ pꝰ iciſionē ⁊ extractiōeꝫ ⁊
cauterii vt deniet illud qđ generat hūorem meſicū
⁊ aſſiduet mūdificatōem corꝑis ita vt nō generetur
ſuperfluitas meſica: quare fiat reuerſio egritudinis
ſi fuerit materie iter ad ipſaꝫ nō ſtrictū ⁊ moueantur
qđ fuerit cōſueti motus a pedibꝰ ad mēbra que ſub
limiora ſūt q̄uis i aptiōe et ſciſſiōe ſit timor. ⁊ quā
do non expellit̄ ad mēbꝛ viliꝰ ꝑueit ad mēbra ſub
limiora: quāobrē rectiꝰ eſt vt nō apiat̄ neq; fiat i eis
aliquid niſi poſt mūdificatōem vltimā. ⁊ forſaſſe aſ
ſimilātur nodi elephātie quare errat in eis. verū no
di tangūtur cū ferro: ſꝫ elephātia eſt ſicut diximꝰ.

Tractatus ſcđus de dolorībꝰ horꝝ mēbrorum.

Ca.i. de dolore dorſi.

Dolor dorſi fit i lacertiſ ⁊ cordis itriſe
cis ⁊ extriſeciſ clauſis cū dorſo. ⁊ qūt
cūq; fit aut accidit ꝑpter frigus cō
plexiōis ⁊ phīatis crudi: aut ꝑpter
multitudinē exercitij vel laboris.
aut ꝑpter multitudinē coitus. ⁊ qñq; fit ꝑpter cāſ
gibboſitatis cū nondū cōfirmata ē. aut ꝑpter cōi
tatē quorūdā viſcerū ſicut fit ꝑpter debilitatē renū
⁊ matiē eoꝝ ⁊ ꝑpter repletōem vehemētē vene ma
gne poſite ſuꝑ dorſū: aut ꝑpter cām apatis. aut vul
nꝰ i cāna pulmōis. ⁊ qñq; fit i medio dorſi. ⁊ qñz fit
ꝑpter cōitatē nīricis ſicut fit cū appropiquat deſcen
ſus mēſtruoꝝ aut pfocatio mricis. ⁊ cū ſūt ſigna
ꝑtus dolor fit dorſi. ⁊ iterū qñq; ē ex ſignis criſis.

Ca.ij. de ſignis

Illuꝫ quidem qui eſt ex frigore ⁊ qui ē ex
crudo humore deābulatio ⁊ exercitiuꝫ ſe
dātꝰ plꝰ. ⁊ ē eius inceptio paulatim. et
qñz ſentit̄ cū eo frigꝰ. Et ſcđm a labore ⁊ onē rei gra
uāſ ⁊ ſiſibꝰ ⁊ a coitu ſignificat āñceſſio rei illiꝰ. Et ſa
ctus cā renū ē apud alchati ⁊ debilitat̄ cū eo deſide
riū coeūdi. ⁊ fit cū vna cāruꝫ renū notanī. Et ſcđm cā
caliſtatis pure ſignificāt inflāmatio ⁊ mordicatio cū
lenitate ⁊ pulſatōis priatōe. Et factum cā replōnis
venarū ſignificāt extēſio doloris i dorſo cū caliſtate
⁊ inflāmatio ⁊ pulſatio ⁊ replō corꝑis. Et factū ꝑpt
cās gibboſitatis ſignificāt ea q̄ docuimꝰ in capitulo
eiꝰ. Et dolores quidē dorſi: aut egent incuruatione
aut erectōe. Et indigētes icuruatōe ſūt illi i quibꝰ ē
cā ſpaſmus ex apate dorſi: aut aliꝗs ex cāis gibboſi
tatis. Et indigētes erectōe ſūt illi in quibꝰ nō ē ne
ceſſariū q̄ diuerſificet reductōem anhelitꝰ ex inco
lūitate lacertoꝝ a reclinatōe retro ⁊ incuruatōe a nō
faciētibꝰ dolorē. Et cū manꝰ inuenit dolorē tūc cā ē
in dorſo: ⁊ ñ inuenit tunc cā eſt in ventre.

Ca.iij. de cura doloris dorſi.

Portet vt redeas in ea ad curatiōes do
lorum iuncturarum quas dicemus ⁊ curationes
gibboſitatis ⁊ vētoſitatis facientis gibboſitatē: nam
via vna ē. Frigidꝰ ꝟo inquāū ē frigidꝰ oꝫ vt cure
tur cū ebibitis ⁊ emplis ⁊ vnctiōibꝰ predictis in ca.
ꝑteritis. ⁊ iquātū eſt illic crudꝰ hūor oꝫ vt fiat eio cū
eis q̄ ſūt ſicut hiera ꝺ pulpa colloquītide ⁊ pillule fe
tide. Et factꝰ a labore ⁊ ſiſibꝰ oꝫ vt curet̄ cū cibo bo
no ⁊ vnctōibꝰ tpatis ⁊ oleis tepidis. Et fcī a coitu cū
ra ē cura eius q debilitatꝰ ē a coitu. Et facti cā renuꝫ
curatio ē cura debilitatis renū. Et facti cā replōnis
venarū plꝰme cura ē phlōmia ex curuatura genu ēt
ipſa cui in diſpoſitōe ſedat eū ⁊ ꝑp̄e eū cōſequunt̄
inunctōes ex oleo roſ. ⁊ ſiſibꝰ. Et facti cū gibboſita
tis curō ē cura gibboſitatis: ⁊ qñ plꝰm eiꝰ qđ accidit
ex dolore dorſi nō accidit niſi ꝑpter frigꝰ: aut ꝑpt
debilitatē renū tūc oꝫ vt ſit plꝰm curōis ex ꝑte eoruꝫ.
Et nos quidē iā cōpleuimꝰ ſermonē in curōe renū.
Et cōpleuimꝰ iterū ſermonē in calefactōe dorſi i ca.
gibboſitatis. Verū de curōibꝰ ꝑprijs doloꝝ dor
ſi frōꝝ ē adminiſtratio olei de euforbio ſoliꝰ. Et de
potōibus exptis ad ipſū ē tyriaca diateſſeron: Aut
oleū de kerua cū aqua apij. Et vt bibat infuſionē ci
ceris nigri ⁊ acori multotiēs cū quatuor .ꝫ. butiri et
ꝫ.i. mellis. ⁊ vtat hoc .xiiij. diebus. ⁊ comeſtio aſpa
gorū ⁊ aſſiduatio eius eſt iuuatiua valde. Et pillule
ſoluentes hñtes hūc dolorē q ſunt frigide ꝯplexiōis
ſūt pillule fetide. Emplā ꝟo ſūt hoc mō nā emplatō
cū oleādro ſanat eū q antiquꝰ ē. Et ēplatio cū eis q̄
ſūt ſicut oppopōacū ⁊ bdelliū ⁊ ſapinū ⁊ eſula ⁊ āmo
miacū ⁊ caſtoreū ⁊ euforbiū ſigillati ⁊ compoſitio cū
oleo laurino ⁊ oleo rutino ⁊ oleo de ſtorace ⁊ oleo
de kerua iuuatiua eſt valde. Et de vnguētis ſunt ole
um de euforbio ⁊ oleū de coſto. ⁊ oleo de lilio ineſt
ꝑprietas mirabilis. ⁊ meliꝰ quidē eſt vt caleſiat dor
ſum in primis fricando cū panno aſpero: deinde in
ungatur cōprimendo.

Ca.iiij. de dolore iliū.

Sit primus huic ca. ⁊ plꝰm eius eſt vētoſꝰ
phlāticus. ⁊ appropinquat ei cura eius.
Et de curatione propria ei eſt vt ſumātur
feniigreci ⁊ granoꝝ paraſceđ ⁊ ſe. apij ⁊ ameo. ⁊ .ꝫ5.
⁊ cinamomi partes equales: ſerapini quantum om
nia: fiant ex eis pillule ⁊ auellane ⁊ adminiſtrentur.
Quod ſi fuerit ꝑpter apoſtema in mēbro aut in eo
quod cōicat ei tunc curatio eius eſt illa cura. Et pa
rum quidem fit ꝑpter maliciā complexiōis calide
ſicce aut cum materia niſi ſm ſemitā cōitatis mēbro
rū vrine ⁊ inteſtinorū. Et ſignum ⁊ cura in hoc ma
nifeſta ſunt.

Ca.v. de doloribus iuncturarū
⁊ eis que cōmunicant podagre ⁊ ſciatice ⁊ alijs.

Cauſa patiens in his egritudinibꝰ ē mem
brum ſuſcipiens. ⁊ cauſa efficiēs ſunt cō
plexiones ⁊ materie male. ⁊ cā inſtrumen
talis eſt dilatatio meatuū naturaliū accidentalis: et
aut ex creatione: aut enenim complexionū non na
turalium quas accidere facit motus ⁊ vacuitas ⁊ ra
ritas accidentalis: Aut propter creationem ſicut eſt
in carnibus glandoſis. Amplius diſtinguamꝰ
vnamquāq; harum diuiſionū diſtinctione aliqua.

Mēbꝝ itaq; ſuſcipiēs ē cā vt eueniāt iſte egritudieſ
Aut ꝑpt debilitatē ſui ꝑpt maliciā cōplexiōis cō
Aut ꝑpt debilitatē ſui in crea
firmate ⁊ ꝑp̄e frigide. Aut ꝑpt debilitatē ſui in crea
tione ſua nō ex ꝑte cōplexionis. Aut ꝑpt vehemen
tiā calidicatis ⁊ ꝑp̄e cū accidit ꝑ motū ⁊ ꝑ dolores
ēt ꝑ cās extrinſecas lꝫ hec diuiſio nō ſit lōginq̄ a di
uiſione ꝯplōnali. Aut caſu ſui ſitꝰ ſub mēbris alijs:
ēt vbi ad ipm currunt medicie ꝑ naturā ⁊ ꝑpt hoc
mltiplicāt i pedibꝰ ⁊ anchis. Cā āt efficiēs aut ē cō
plexio corꝑis totiꝰ aut i mēbro ꝑncipali inflāmās
aut infrigidās cōgelās aut exſiccās ſtringēs ⁊ ꝑp̄e
cū ei cōmiſcet̄ humiditas extnea. Mā ꝟo aut ſūt
ſan. ſingl̄aris: aut ſā. phlāticꝰ: aut ſā. cholericꝰ: aut
ſan. meſicꝰ: aut ē phlā ſingulare: aut vehemētia cru
di: aut ſingularis: aut humor cōpoſitꝰ ex phlegma
te ⁊ cholera: aut aliqđ ex genere cholere: aut vētoſi
tas irretiua. Et plꝰm qdē fit a phlāte cū cholera: de
inde a crudo: deinde a ſā. poſtea a colera ⁊ raro fit
a meſia. Et cauſe diuiſionū huiꝰ ſūt cauſe q̄dā ꝑteri
te ⁊ catarri. Et corize ſūt ex cauſis eiꝰ. Et cūratio co
lice ſm hunc modū in quo ꝯfortāt inteſtina ⁊ expel
lūt ſuꝑfluitates ꝯſuetas ⁊ nō ſuſcipiūt eas: q̄re expel
lunt̄ ad extremitates. Et de cauſis eiꝰ iterꝝ ſūt cibi ge
nerātes genꝰ faciēs euenire dolorē illū mēꝝ. ⁊ pau
citas digeſtionis ⁊ trāqllitas ⁊ q̄es ⁊ dimiſſio exer
citij: ⁊ coitꝰ plꝰmꝰ: ⁊ freq̄ntia ebrietatis: ⁊ retētio eūa
cuationū ꝯſuetaꝝ ſan. mēſtrui ⁊ alioꝝ ⁊ a mide illis quo
rum iam cōſuetudo cucurrit ex phlobotomia: aut
ſolutōne vētris ⁊ eſt dimiſſa. Et iterꝝ exercitiū ſuꝑ re
pletionē ⁊ coitus ſuꝑ repletionē ⁊ cibū ⁊ vinū plꝰm
in ieiunio ante cibū ipm nāq; ledit neruos. Et hu
mores crudi cū retinēt̄ in corꝑe: deinde nō euacuā
tur ꝑ naturā in egeſtione ⁊ vrina neq; ꝑ artē: nō eſt
lōginquū qn euenire faciāt dolores iuncturaꝝ ſi ex
pellant̄ ad eas ꝑtes ſi remāſerit ⁊ putreſiant. Cū āt
nā expellit eos in egeſtiōe ⁊ vrina tūc inuenis cum
eis vrinā groſſā ſemꝑ nō ſubtilē crudā q̄re tūc forſi
tan ſit ſecuritas ab eoꝝ malitia. q̄ ſi ita ñ fuerit erit
vnū eoꝝ q̄ diximꝰ. Et ſi adiuuerit ad has materias
crudas motꝰ iūcturaꝝ laborioſus: aut ꝑcuſſio: aut
caſus: aut addiderint in debilitate ꝟtutū ira ⁊ vigi
lie debilitantes ꝟtutes ⁊ trahētes matias ad ipm et
fiant penetrātes ſua ꝑprietate eueniēt dolores iūctu
rarū. Et hoꝝ qdē humoꝝ plꝰm ē ſuperfluitas dige
ſtiōis ſecūde ⁊ tertie. Et aptiores ad hoc vt in eis
mltiplicent̄ iſta ſūt ſenes. Et hñtes egritudies chro
nicas. Et ꝯualeſcētes cū nō regunt̄ cū rectificatōne
Et illud ideo qm̄ eoꝝ ꝟtutes debilitant̄ a digeſtiōe
bona ⁊ ꝑp̄e cū ſunt curati cū ſedatōe abſq; euacua
tione ſufficiēti expulſione vltia. Et nō qđ mltiplicāt
dolores in iūcturis niſi qm̄ ipſe ſūt magis vacue q̄
reliq̄ mēbra ⁊ plꝰis motꝰ ⁊ debilioris cōplexionis ⁊
frigidioris. Et ſitꝰ eaꝝ in extremitatibꝰ ē lōginquꝰ a
regie ꝑmo. Et mltotiēs qđ inuiſcāt mē intra iūctu
ras ⁊ fiūt ſic gypſū ⁊ ꝑp̄e q̄ ex eis ſūt crude. Et mlto
tiēs orit̄ ſuper iūcturas eoꝝ caro ⁊ ꝑp̄e iter digitos
q̄re ꝯtorq̄nt̄ digiti ⁊ ꝯſtrigunt ⁊ fit dolor fortis qñq;
et ſedat̄ qñq;. Et plꝰm qđ huiꝰ non fit niſi in hñtibꝰ
ꝯplōnes calidas. Et plꝰm qdē orit̄ caro cū mā ē ſan
guinea. Et plꝰm qdē illi cui accidūt dolores iūctu
rarū accidit in primis podagra. Et dolores qdē
iūcturaꝝ ſūt ex ſūma egritudinū q̄ hereditant̄ plꝰm
qm̄ ſꝑma ē ſm cōplexionē generātis. Et mltotiēs
quidē fit curatio doloris iūcturaꝝ ⁊ ꝯfortatio earū
et expulſio materieꝝ ab eis cā ad ꝑnit enī: qm̄ ille ſu
perfluitates que ꝯſuete ſunt ſuꝑfluere ⁊ ꝑuenire ad
iuncturas ⁊ ꝑuenīūt ad mēbra principalia ⁊ ſi non
trahunt̄ ad iūcturas currūt alibi facientes cadē ha
bentē eas in timore. Et aptiora tēpora ad hoc vt
in eis eueniant dolores iuncturarū ⁊ podagra ſūt
ver propter motū ſan. ⁊ humoꝝ in eo. Et autūnus
propter malitiam humoris ⁊ digeſtionis ⁊ anteceſ
ſionē dilatatōis poroꝝ i eſtate ⁊ ex calore q forſ ſit
in die. ⁊ cū ſuccurritur doloribus iuncturarū in pri
mis cū apparēt fit eorū cura facilis. q̄ ſi ꝯfirmetur
et ꝯſueſcant ꝑp̄e illi q generati ſunt ex humoribꝰ di
uerſis nō curāt̄. Et qñ apparēt varices in hñtibꝰ
dolorē iūcturarū ⁊ podagrā eſt eoꝝ ſanatio ꝑ eas. ⁊
de hñtibꝰ dolorē iūcturarū qdā ſunt q ſibi ſuꝑuenī
re eos faciūt propter maliciā ſui regiminis. Et de illis
ſunt ſuꝑ quos euenire facit eos corruptio forme mē
broꝝ eoꝝ ⁊ dilatatio meatuuꝫ venaꝝ eoꝝ ⁊ gnātio
humoꝝ maloꝝ in ipſis propt maliciā cōplexionis
mēbroꝝ radicaliū. Et qñq; cōmouent̄ dolores iū
cturaꝝ in febribꝰ ⁊ eoꝝ eleuatio ſicꝰ ipſi qñq; eueniūt
in febribꝰ. Sciatica ꝟo ē de ſūma doloris iūctu
rarū ⁊ eſt dolor q incipit a iūctura anche ⁊ deſcēdit
retro ad coxā ⁊ qñq; extēdit̄ vſq; ad genu ⁊ ad cal
caneū. Et q̄nto plꝰ ꝑlōgat̄ ſpaciū eiꝰ ad diſteiꝰ deſcē
ſio ⁊ ſm materiā in paucitate ⁊ multitudine ſua. Et
qñq; ꝑcēdit vſq; ad digitos ⁊ extenuant̄ ex eo pes
et coxa ⁊ in fine eiꝰ delectat̄ cōpreſſione ⁊ deambula
tione pauca ſuꝑ extremitates duoꝝ digitorū ⁊ fit ei
difficil incuruatio ⁊ eq̄tio erectōis. ⁊ qñq; ſoluit̄ iu
ncturā natura ⁊ iuuat̄ ꝑ id. Et qñq; ꝑducit ad diſlocatō
nē extremitatis coxe eiꝰ ⁊ ē geminatū ſm ꝟitatē. do
lor ꝟo anche ⁊ ē ille in quo ē dolor fixꝰ in ancha q
nō deſcēdit niſi cū ꝑmutat̄ ad ſciaticā mltotiēs acci
dit aut ex debilitate ꝯſeq̄nte a cāꝯſeſſionis ſuꝑ durā
et cā ꝑcuſſionis ꝯſeq̄nte eā ⁊ cā aſſiduatōis eq̄tādi:
et ſunt cauſe eius ille cauſe: verum plurimum fit ab
humore crudo. Et mltotiēs ꝑmutatur a doloribꝰ
inficis chronicis ⁊ remanētibꝰ tꝑe lōgo ita vt ſint .x.
mēſes. ⁊ qñq; fit a mātiis calidis ⁊ ꝑnitis etiā: ⁊ a
repletione venaꝝ anche ex ſan. ⁊ ab apatibꝰ intriſe
cis in ꝑfunditate locoꝝ. verūtñ nō apparēt ꝑpt ꝑ
fūditatē ſuā ſicut appent apata reliq̄ꝝ iūcturaꝝ. Et dī
q habꝫ dolorē anche ⁊ appet in coxa eiꝰ rubedo ve
hemēs q̄ntitate triū digitoꝝ nō faciēs ei dolorē: et
accidit in ea pruritꝰ vehemēs ⁊ deſiderat olera mo
riet in .xxv. Et omne qdē mēbroꝝ in quo ē dolor
iūcture macreſcit ⁊ extenuat. Et dolores qdē iūctu
rarū q ſūt ꝑter ſciaticā ⁊ podagrā cū curant̄ ⁊ eradi
cantur eoꝝ mē nō redeunt velociter. Sciatica vero
et podagra cum curantur ⁊ eradicantur earum ma
terie ſunt ex eis q̄ redeunt velociter q̄bꝫ ex cā ⁊ illis

ſt prop i ſitū mēbri. Et iſte gdē egritudies ſūt ex eis
q̄ hereditanẜ ⁊ ꝓpe podagra. Et matia gdē ſciatice
ꝓſūt ē in iūctura ⁊ ꝓcedit ex ea in neruo lato: ⁊ cum
dolet prepaẜ effuſio maẜiez ex toto corpe deſup ad
ipſā pter matias coartatas in pncipio rei. Et qñq3
accidit vt nō ſit in iūctura imo in neruo lato. Et niẜ
totiens gdē mltiplicaẜ hūiditas muſcoſa in pixide
q̄re mollificaẜ ligamentū qd̓ eſt inẜ additamentū et
pixidē. Quobꝛē diſlocaẜ ancha. ⁊ ante illd̓ accidit di-
ſpoſitio in ēfirmitudinē ⁊ diſlocationē ⁊ eſt vt ſit ve
locis exit⁹ ⁊ velocis redit⁹ ingeta valde Et ſciatica q
dem eſt de vehemētiorib⁹ dolorib⁹ iūcturaꝝ. ⁊ cau
teriū ſecuritatē facit ei⁹. Podogra v̓o ex ſūma do-
lorū iūcturaꝝ exiſtēs qñq3 incipit a digitis. ſ. a pol-
licibus. ⁊ qñq3 incipit a calcaneo. Et qñq3 incipit ex
lateribus pedis. Et qñq3 icipit a latera ei⁹: deinde
cōicat. Et qñq3 eleuaẜ ad coxam. Et qñq3 apaẜ ⁊ vi
deẜ vt nō ſit illud in cordis ⁊ neruis imo i ligamen-
tis ⁊ corpib⁹ qbus ꝯtinenẜ iūcture deforis ſm ꝙ di
xit G. ⁊ pp hoc nō accidit vt ꝓueniat diſpoſitio po
dagricoꝝ in dolorib⁹ ſuis apoſtematib⁹ ipſorū ad
ſpaſmū oino. ⁊ ex eis q̄ accidūt hūiūb⁹ podagrā ē vt
ꝓlōgenẜ oſſea teſticuloꝝ ipoꝝ. ⁊ podagra gdē cho
lerica attrahit mortē ſubito ⁊ ꝓpe apud regimē plꝫ

Ca. vi. de ſignis.

I Llud qd̓ oportet te cognoſcere de cauſ ha
rū egritudinū p ſigna in pmis eſt diſpoſitio
ſimplicitatis cōplexionis aut cōpoſitōis ei⁹ cū mā.
Et ſimplex gdē ei⁹ ē parūper ⁊ raro ⁊ fit in ea dolor
ſine ꝗuedine ⁊ abſq3 inflatōe ⁊ nō eſt alteratio colo
ris neq3 ſignū matiei. In matiali v̓o illud qd̓ de ea
in pmis opoꝛꝫ te cognoſcere eſt gen⁹ matiei. Et via
cognitōis ei⁹ ē aut ex colore loci aut ex colore apat̃
ei⁹ cū dolore ſicut fit in humore crudo. Et ex tactu:
aut eſt frigiduſ: aut calid⁹: aut inflāmat⁹: aut ſm cō
ſuetudinē. aut ex accñtib⁹ doloris an ſit cū inflāma
tione vehemēti ⁊ pulſatōe: aut cū inflāmatōe eq̄li et
tenſione: aut cū tēſione tñ: aut ex eis qbus iuuaẜ et
cū qbus ſedaẜ dolor ſi nō errat exiſtimatio: tunc enī
exiſtimat ꝓpſea ꝙ frigida ſūt ei ꝯueniētia ꝙ matia
ſit calida. ⁊ nō accidit exiſtimatōi ei⁹ vt erret niſi pro
pter additōez doloris apud infrigidationē inſpiſſā
tē exiſtimās ꝙ matia inſpiſſata ſit frigida. Aut errat
p ſedatōez doloris apud reſolutionē: ⁊ exiſtimat ꝙ
matia ſit frigida ⁊ ē calida q̄ reſoluiẜ ⁊ reſuoluit ⁊ ſe
daẜ dolor ei⁹ imo oportet vt ꝯſideres oia illa: aut ex
hora doloris ⁊ additionē ei⁹: aut eſt in vacuitate et
rēpletōe ⁊ ex diſpoſitōe incipiēte ad apoſtema ⁊ tar
ditate i eo aut ꝓuatiōe apatis oino q̄re ſignificat hu
mores malos ſubtiles calidos: aut cōpoſitos: ⁊ ſūt
inẜ viſcoſum ⁊ humorē crudū purū. ⁊ ex diſpoſitōe
ꝗuitatis: ꝗuitas in materiis ſubtilib⁹ de qbus poſſi
bile ē vt aggregeẜ plīm vice vna eſt plus. Et qñq3 co
gnoſciẜ in plibus horis ex vrinis illud qd̓ vincit ſup
ipſam ⁊ ex egeſtione an vincens ſup eā ſit cholerica
res aut mucoſa. Et cognoſciẜ qñq3 ex etate ⁊ ꝯſue
tudine ⁊ ex regimine pcedente in comeſtis ⁊ ebibi-
tis ⁊ exercitio ⁊ rege ⁊ ex ꝯtrariis coꝝ ⁊ cōitate com

plexionis reliq corpis Et materiā gdē ſanguineā
ſignificat rubedo loci ſi non eſt vehemētis ꝓfūdita
tis aut nō eſt aut nō apparet adhuc. Et ſignificāt ip
ſam tenſio vehemēs ⁊ repulſio ⁊ pulſatō ⁊ ꝗuitas ⁊
pteritū regimē ⁊ qd̓ ſciẜ de diſpoſitōib⁹ corpis ſan-
guinei ⁊ fortaſſe ē corp⁹ groſſū arterioſū pingue. Et
eſt in ſciatica ſāguinea dolor extēſiu⁹ lōgus ſilis lon
gitudinis quā phlomia ſtatī ſedat. Et materiā cho-
lericā ſignificat caliditas vehemēs q̄ ledit tactū cuꝫ
paruitate quantitatis in egritudine et paruitate gra
uedinis ⁊ tenſionis ⁊ paruitate rubedinis ⁊ declina
tione doloris ad illud quod apparet de cute ⁊ tran
quillitate ei⁹ ex frigore ⁊ qd̓ pterit ex regimine ⁊ re-
lique ſignificatōes q̄s diximꝰ. ⁊ diſpoſitionē corpis
cholerici ⁊ materiā phlegmaticā ſignificāt ꝙ nō al-
teraẜ color: aut alteraẜ ad plūbeitatē: aut eſt illic pax
inflāmatōis ⁊ adherētia doloris ⁊ ꝓuatio ſignoꝝ ſā
guinis ⁊ cholere ⁊ ꝙ fortis ſit inceſſio doloris in la
tū. ⁊ ꝙ corp⁹ nō eſt carnoſū: imo eſt adipe plenum:
Et ſignificatōes note hui⁹ cōplexionis q̄ pterite ſūt
Et materiā melancholicā ſignificāt doloris occulta
tio ⁊ ꝑuitas tenſionis ⁊ paucitas iuuamēti cū cura-
tione ⁊ attenuatio loci: ⁊ nō eſt in eo mollicies neq3
claritas coloris. Et qñq3 tēdit ad tenebroſitatē ⁊ ſi-
gnificant ipſā cōplexio viri ⁊ diſpoſitio ſplenis ei⁹
et appetitus ſupflu⁹ ⁊ regimē ipſius pteritū ⁊ reliq̄
ſignificatiōes q̄s innuimꝰ in cognitōe cōplexionis
melācholice. Materiā v̓o cholericā ſignificat cali
ditas vehemēs cū re q̄ eſt q̄ſi pruritus cū nocumen
to vehemēti ab eo in quo eſt calefactio ⁊ iuuamētū
ab eo i quo eſt infrigidatio ⁊ ſtipticitas q̄dā Ma
teriam v̓o vētoſam ſignificat tenſio vehemēs abſq3
ꝗuitate. Et ſignificāt ipſam ꝑmutatio doloris ⁊ regi
mē vētoſitatis generatiuū. Matias aūt ꝑmixtas ſi-
gnificant tenſio vehemēs ⁊ paucitas iuuamēti cum
curatōib⁹ calidis ⁊ frigidis ⁊ diuerſitas horaꝝ in q
bus iuuaẜ. Iuuaẜ enī aliq̄ medicina vna hora ⁊ ho
ra alia cū ea q̄ illi ꝯtraria eſt Et plīn quidez accidit
hoc accñs corpibus calide cōplexionis aut choleri
ce nature q̄ vtunẜ regimine infrigidante humectāte
generatiuo phlati ⁊ hūoris crudi ex cibis ⁊ motib⁹
ſup repletionē q̄re ꝑmiſcenẜ duo humores ⁊ expel-
liẜ ex eis qd̓ groſſū ē: ꝓptea ꝙ ſubmerſit ipꝫ ſubtile
ſāguineū ⁊ cholicū ad iūcturas. ⁊ horꝝ qd̓ plꝫ iuuaẜ
et qeſcunt dolores p cōpreſſionē ſubtilē cū manib⁹
plib⁹ q̄m hūor ſſoluiẜ ⁊ maturaẜ p eā ⁊ iuuaẜ cū vn
ctōib⁹ tēpate caliditatiſ cū qetē. Mot⁹. n. ꝓhibꝫ ꝑ ma
turatōe Ca. vij. d̓ curatōib⁹ doloꝝ iūcturaꝝ ⁊ po-

Q Uam ꝯgnoſciẜ ꝙ cā ē ꝯplō dagre ⁊ ſciatice
ſimplx facile ē ipi⁹ ſgimē. Multotiēs nāq3 ē
iflāmatio pura abſq3 apate: q̄re ſufficiẜ ꝑmu
tatō ꝯplonis. Et mai⁹ quo idigeẜ ē eūatio cholē ſiẜ ⁊
ſan. Et ſilr qñq3 ē ꝯgelatio ⁊ frig⁹ dolorē faciēs: q̄re
ſufficẜ ꝑmutatio ꝯplonis. ⁊ mai⁹ quo idigeẜ ē eūatō
phlatis vt calefiat ſā. Et multotiēs gdē ē ſiccitas exa
ſpans: q̄re neceſſaria ē hūectatio ſicẜ ſcis. Cū at cā ē
in eis mā: tūc oꝫ vt ꝓhibeaẜ qd̓ effūdiẜ p attractōez
ad ꝯtrariū ⁊ p minorationē ⁊ ꝯfortēẜ mēbꝝ vt non

ſuſcipiat ⁊ reſoluatur qd̓ iniectū ē vt prīueẜ: ⁊ redi i
oibus illis ad canones vlēs. ⁊ ſi fuerit ſanguis aut
cū dñio ſan. oportebit vt adminiſtres phlomiā ex ꝑ
te cōtraria. ⁊ ſi fuerit cōis iuncturis corporis tunc ex
vtriſq3 ptib⁹ phlōma ſimul: deinde adminiſtra vo
mitū ⁊ ꝓprie cū dolor ē in inferioribus. Vomit⁹. n.
magis iuuatiu⁹ eſt ei quā vētris ſolutio. deīn admini
ſtra ſolutiōem ventris ⁊ incipe a re forti ſi nō ꝓhibꝫ
priuatio maturitatis ⁊ groſſitudo materiei qu ānis
facilis ſit incolumior ⁊ gradatio cōueniētior: deīn
ſequere cū ſolutiuis mūdificantibus ſm gradatōez.
⁊ ſunt de hoib⁹ qui deſcribūt initiū cū facili poſt ſa
cilē ⁊ ſigillant cū forti poſt maturatōem. ⁊ recti⁹ qui
dē ē in hoc ſi mā eſt ſubtilis cholica feſtiare eūonem
cū videtur maturatio: ⁊ ſi ē groſſa nō eſt malū ꝑmit
tere qd̓ eā ſubtiliet ⁊ maturet ⁊ preꝑet ipaꝫ ad hoc ut
expellaẜ ad ꝑtē eūonis. ⁊ tu iterū alleuia cū ſolutiōe
ſubtili. Et ſi mā fuerit cōpoſita fac vt ſolutiuū ⁊ cplꝫ
ſint cōpoſita lꝫ tñ melius ſit vt blāde tracteẜ in pnci-
pio ⁊ nō fiat phlomia. Phlomia. n. accreſcē facit
hūores ⁊ facit eos currere in corpus ⁊ nō extrahit il
lud qd̓ necē ē vt extrahaẜ. ⁊ ſilr nō fiaẜ eūo ⁊ aſſiduetur
aq̄ ordei viſquequo maturatio appeat. Si āt repletō
exigit vt fiat expulſio tūc fiat cū eo qd̓ facit aſcellaẜ ſe
mel aut bis: ⁊ ex eis que bibūtur ſicut aqua endiuie
⁊ ſolatri cū caſſiafiſtula ⁊ cliſterib⁹ ⁊ ſunt rectiora. cū
aūt declinare incipit tūc nō decline ad illaẜ ⁊ eūa q̄m
fortaſſe mouebit hūores a locis ſuis ad egritudinē
Et attende criſis. ſ. que fit in die quarto ⁊. vij. ⁊. ix. ⁊
hora criſis melior eis ē quartuſdecim⁹. Et ſi poſſe ē
vt ceſſes ab eūone vſq3 ad maturatōnem ⁊ ſis con-
tentus embrocis cū aqua frigida ⁊ calida ⁊ tepida
ſm canones predictos i. e. embroce fac: ⁊ incipe ab
aqua ſfa. Epithimata v̓o calida ⁊ narcotica oia ſūt
nocina. Calida quidē ꝓpter attractōem: ſꝫ narcoti
ca ꝓpter cōgelatōem ⁊ cruditatē. Et iterū epithiata
inſſantia groſſū faciūt crudū ⁊ mortificāt ſubtile: ꝓ
longāt etiā egritudinē. ⁊ aqua quidē calida nocina
eſt eis q̄m hūectat iūcturas: ⁊ oxymel ꝓpter ſuā ace
toſitatē nō eſt magni iuuamēti. ⁊ ſcia fortia ſicut ſe.
feni. qñq3 adurūt ſupfluitatē ⁊ ꝯuertūt eā in lapidei
tatē. Cūꝫ cōpleẜ maturitas tē eūa cū eiſq̄ ſunt ſicẜ her
modactili ⁊ buzeidē ⁊ pillule eoꝝ ⁊ intende cū facilī
tate ⁊ incipe iterū: ⁊ epithia cū eiſ que ſūt ſicut herba
que naſciẜ in fluuijs ⁊ ſilia. Et caue ne in potu des
ꝑmis niſi medicinā debilē: q̄m ipſa mouet materiā
⁊ nō facit currere aliquid de quo ſit curandū: immo
fortaſſe ſubtiliat materias ꝯgelatas alias ⁊ facit eas
currere ad mēbꝝ. Expedit ei qui vult ſumere medici
nam vt ſummo mane ſumat ⁊ tardet cibum: deīn ſu
mat poſt tres horas. xx. auſ. panis cū vino ⁊ aqua
pauca. ⁊ p⁹. vi. horas ingrediaẜ balneuꝫ ⁊ egrediaẜ
deīn cibeẜ cū eo qd̓ cōueniēs ē: deīn adminiſtra ꝓ-
uocationē. nā ꝓuocatio deſiccat mām doloris iun
cturarū q̄m ipſa ſicut ſcis ē ex ſupfluitate digōnis q̄ ē
epatis ⁊ venarū ⁊ ꝓprie in podagra calida. Verūtñ
plures hñtiū dolores iūcturarū ſſos ⁊ ꝯplones hu
midas nō iuuāẜ cū ſolutiōe plīma facta potēs ⁊ di-

ſteri. ⁊ cū medicīs cū diureticis ſanant. Et de corpi
bus quidē extenuatis ſūt corpa que non tollerāt ſo-
lutiōem ⁊ ꝓuocatōnem plīmā ⁊ generaẜ ex eis i ip-
ſis aduſtio ſan. Cōſidereẜ ergo oia illa: ⁊ tyriaca ite
rū in ſfris cōfert ⁊ ꝓprie poſt eūonez. Ipſa. n. mūdi
ficat reliquiaſ materiarū cū facilitate ⁊ reſoluit eas ⁊
cōfortat oia mēbra. Repcuſſio aūt materiei a mem
bro nō oꝫ vt fiat mā exiſtēte fortis effuſiōis plurie
reſūptiōis. Illud. n. facit duas res malas quarum
vna eſt ꝙ facit mām inobediētē ⁊ ē ꝯtrariū motui ei⁹.
q̄re accidit dolō magn⁹: ⁊ cū accit h⁹ i tūc ceſſa ⁊ oc
cupare cū lenificātibus. ⁊ ſecūda eſt quoniā fortaſſe
cōuertitur ad membra principalia: quare accidit ti-
mor. ⁊ cū materia non eſt plurima: aut eſt parue re-
ſtaurationis tunc non eſt malū repellere eam in pri
mis cū nō ē ibi ſciatica. Nam repercuſſio in ea retiet
materiā in profundo: quare oportet vt fiat paulatiꝫ
debiliter: aut dimittatur ⁊ ſit occupatio cū eūone.
In fine vero eius oportet vt occuperis in eis que re
ſoluunt et ſubtiliāt ⁊ extrahūt materiam ex ꝓfundo
ad illud qd̓ apparet ſaltē cū ventoſis cū ſciſſione aut
ſuctōe aut cauterio: ⁊ cū rubificātib⁹ ⁊ veſicātibus
p quas currunt materie ⁊ non conſolidētur vſq3 ad
tempus. Et de veſicātibus quidē ſūt ſicut allea et
qd̓ ſit ſicẜ mel anacardi: ⁊ p⁹ ipꝫ lac titimalli et cepe
⁊ ñ ē lac fici. ⁊ oꝫ vt admiſceaẜ cū abſterſiuo ⁊ veſicā-
te lenitiuū. ⁊ ſi nō perducit ad lapideitatē iuncturaꝝ
nā veſicatio iterū eſt ſicut reſolutio per id quod time
tur de ingroſſatione: ⁊ cōfert veſicās ſi miſceatur cū
reſolutiuis ⁊ adipibus ⁊ deuiteẜ frigus. ⁊ nō oportꝫ
vt approximent ei reſolutiua fortia in principio rei
ante eūonez quoniā faciūt euenire materias plīmas
deinde reſoluūt ſubtile earū ⁊ inſpiſſant reſiduum ⁊
retinebūt ipſam. ⁊ oportet vt obſerueẜ illud ſm plu-
rimū iterū. ⁊ proprie q̄ñ materia ē viſcoſa aut meli-
ca. Cū ergo fortes ſūt dolores ⁊ nō tolleranẜ nō
eſt excuſatio q̄n in tribuātur ſedatiua doloris ebibi-
ta ⁊ ūnita. Epithiata vero ſedāt cū ſubtilitate reſolu
tionis materiei: aut cū ſtupefactiōe. ⁊ nō adminiſtreẜ
ſtupefaciēs niſi apud neceſſitatē ⁊ menſura illud qd̓
cedat malitiā ſūmā doloris ⁊ vtere eo cū audacia et
temeritate plus. Et multotiens confert ſtupefactio i
quātū ingroſſat mām ꝓcedētē: q̄ſ retieẜ. Et ſcias ꝙ
rectū eſt vt ꝑmutatio fiat cū medicis. qñq3 enī ē me
dicina conferēs vni mēbro ⁊ nō alij mēbro. ⁊ qñq3
confert in hora: deinde poſt illud nocet ⁊ mouet do
lorem. ⁊ oportet vt dimittat vinum omnino viſque-
quo ſanetur ex eo ſanatione integra ⁊ veniant ſuper
ipſum quattuor tempora. Et oportet vt dimittat illō
cōſuetus ſm gradationem: ⁊ vtatur cū ipſum dimit
ſit diureticis: ⁊ vinū de melle cum diureticis confert
eis. ⁊ melicis de hñtibus arteriā oꝫ vt rectificetur
ſplen ⁊ euacuetur eius mella ⁊ humectetur corpus
eius ⁊ leniatur cum cibo ⁊ inunctionibus ⁊ ſimili-
bus ⁊ non aſſiduetur ſuper ipſum pura reſolutio ſi-
ne lenificatione ſicut ſciuiſti in radicibus vlib⁹. ⁊ oꝫ
vt deuiteẜ caro in eo qd̓ ſſm eſt de hac egritudine. ꝙ
ſi neceſſaria fuerit tūc detur caro auis montāe ⁊ lepo-

ris ⁊ gazeli: ⁊ oīs caro paucarum ſupfluitatuȝ. Et ſi
euenerit dolor in dorſo in ꝑmis ⁊ ꝑmutet ad man⁹
tunc ꝑhlōma ex manu ut egrediat̃ ſan. ⁊ humor ex
parte ſue declinatiōis.

Capitulum. viij. de ſolutione eorum.

Oportet ut in eis nō educat̃ ſolutiōe phl̃a
ſolū: imo cū cholera. nā cū i eis ſolū phl̃a
ſolutione educit̃ iuuant̃ ſtatī ⁊ redit chole
ra ⁊ facit currere ad mēbruȝ phl̃a vice alia. Et non
oȝ ut ſit eoꝝ catharticū vehemētis caliditatis fortis
valde q̃re liq̄fiant hūores ⁊ redeat ad mēbꝝ quātū
eſt illud qđ acceptū ē ⁊ multiplicet̃. Et in hermoda
ctilis qdē creduntur eē plīm iuuamēti ꝓpt̃ ꝙ ipſi ſol-
uunt ſtatī hūorē frigidū. ⁊ in ipſis ē res alia: qm̄ fa
ciūt ſuccedere ſolutiōi ſtipticitatē ⁊ ꝯfortāt q̃re nō ē
poſſibile cū eis ut redeāt ſupfluitates liq̄facte ꝑ me
dicinā qbus nō accidit ut euacuarent̃ ⁊ ꝓhibēt ite-
rū illud qđ ſubtiliatū ē ꝑ virtutē medicine ſolutiue
currere in meatū. ⁊ hoc ex opatiōe hermodactiloꝝ
ꝯtrū eſt reliq̄s ſolutiuis ⁊ euacuatiuis calidis. ⁊ plu
ra eoꝝ ſūt q̄ dilatāt meat⁹ ⁊ dimittūt eos dilatatos.
Uerū hermodactuli ſūt nociui ſtomacho: q̃re oȝ ut
miſceant̃ cū eis q̄ ſūt ſic̄ piꝑ ⁊. ʒʒ. ⁊ cyminū. ⁊ qn̄qȝ
admiſcent̃ ei ea q̄ ſūt ſic̄ aloes ⁊ ſcamonea ut ꝯfortet̃
eoꝝ ſolutio. Et dixerūt qdā ꝙ pedi corui no ineſt
opatio hermodactiloꝝ ⁊ nō eſt ei⁹ nocē ſtomacho
Et lapis armen⁹ ꝯfert doloꝛib⁹ iūcturarū. ⁊ de co
gnitiſ ſūt pillule iuuamēti ⁊ pillule fetide. ⁊ hiera ruf
fi ē magni iuuamēti ad podagrā ⁊ ſciaticā. ⁊ grana
nil iuuatiua ſūt iterū ⁊ grana regis ⁊ buzeidē ⁊ alme
zaharagi ⁊ raha calhamen ⁊ centaurea ⁊ collognti
da ⁊ aloes ⁊ ſcamonea ⁊ vitis alba ⁊ alharmel: po-
nant̃ cū eis āmoniacū ⁊ ſarcocolla ⁊ bdellium ⁊ tur
bit ⁊ piretrū. Deſcriptio ſolutiui cū facilitate. ʒʒ. ʒ.
i. piꝑis agarici amboꝝ an̄. ʒ. ſ. medulle cartami pō
dus. ʒ. ij. radicis pedis corui ni. ʒ. iij. cui⁹ doſis ſit
x. ⁊. viij. ſiliq̄ faciēs aſcellare ſeptiēs aut octies. ⁊ ite
rū cymini carmeni. ʒʒ. hermodactiloꝝ oiūȝ an̄. ʒ. i.
aloes pōdus. ʒ. ij. Sumātur de puluere. ʒ. ij. cū de
coctiōe aneti: eſt eni iuuatiua in hora. ⁊ iterū ſumat̃
oleū de nucib⁹ ⁊ oleuȝ de alkerua ⁊ ſarcocolla vna
die cū hierapicra ⁊ vna die ſola. vij. diebus ⁊ nō ſu
mant niſi cū alfelnzaharagi ⁊ aneto decoctis. ⁊ iteꝝ
ſumant̃ hermodactili ⁊ buzeiden ⁊ mezaharagi et
piꝑ ⁊. ʒʒ. ⁊ aniſū ⁊ daucū: ꝯficiant̃ cuȝ melle ⁊ bibat̃
ex eis oī die. ⁊ iterū ſumant̃ ex hermodactil̃ pōd⁹
ʒ. xxx. ⁊ pulpe collogntide pōdus. ʒ. x. decoquant̃
cū. xv. lb. aq̄ donec remaneāt. iiij. lb. aq̄: ⁊ ſit doſis
eius oī die. ʒ. i. cū trib⁹. ℥. zuccari. eſt eni mirabile
valde. Solutiuū lene iuuatiuū ſarcocolle rubee. ʒ.
iiij. zuccari rubei. ʒ. iij. terant̃ ⁊ ꝯmiſceant̃ cū oleo cē
tum nucū ⁊ ꝓijciat̃ ſuꝑ ea aq̄ aneti. eſt eni mirabi-
le ſoluēs abſq̄ labore ⁊ alleuiat. Uomitiuū valde
ꝯferēs hñtib⁹ hūiditatē ⁊ melācoliā ⁊ hñtib⁹ dolo
res iūcturaruȝ ⁊ ſciaticā. ℞. aloes ⁊ ſe. hellebori ni
gri ⁊ ſcamonee oiūȝ an̄. ℥. i. euforbij ⁊ nitri amboꝝ
an̄. ℥. ſ. ꝯficiātur cū ſucco caulis ⁊ qn̄ ſit vomit⁹ cū
eo eradicat̃ radix egritudinis.

Ca. ix. de potiōib⁹ ad ſolutionē faciēdā: ⁊ de illis
que conferunt eis.

Et de illis q̄ ꝯferūt eis ē medicamē albeſed
ſm̄ hūc modū. ℞. albeſed de quo dixit q
dā ꝙ ē alkeiri rubea an̄. i. ⁊. ſ. garioſiloꝝ
ʒ. vi. ⁊ myrrhe ⁊ peonie ⁊ ſe. aneti oiūȝ an̄. ℥. i. ⁊ po
lij veneti. xij. ⁊ vtriuſq̄ ariſtologie an̄. ℥. ij. de quo i
potu det̃ ventē. i. cū aq̄ mell̃ ⁊ nō comedat. ix. horis
⁊ fiat illud. x. dieb⁹. Et iterū medicamē qđ admini
ſtrat̃ oī hora ⁊ ſanat cuȝ ꝓuocatiōe: camepitheos:
camedreos: gētiane: oiūȝ an̄. ℥. vij. folioꝝ rute ſicce
ix. ℥. terant̃ ⁊ cribellent̃: ⁊ ſit doſis ei⁹ oī die cochlea
riū. i. in ieiunio poſt digeſtionē cibi p̄teriti in trib⁹
℥. aque frigide. Et iterū medicamē albeſed ſm̄ ſer-
monē qui exiſtimauit ꝙ ſit alkeiri rubei floris ⁊ eſt
ꝓximū deſcriptioni ꝑmi. ℞. cinamomi ſilonij oiūȝ
an̄. ℥. ij. folij indi. ℥. i. garioſil̃. grana. xv. albeſced qđ
eſt alkeiri p̄dicta. ℥. ſ. ariſto. vtriuſq̄. ℥. iiij. cui⁹ do
ſis ſit oī die kirat. iij. qđ incipiat bibere apud eq̄litā
tē vernalē. ⁊ vtat̃ eo. l. dieb⁹ ⁊ dimittat ipm̄. xv. die
bus: deinde iteret̃ ſm̄ hoc āno toto niſi cū ortu al-
fahara vſq̄ ad mēſē ⁊. ſ. ⁊ ſm̄ regiōes. Si aūt non
pōt bibē ipm̄ anno toto bibat ipm̄ in medietate fri
gida. Cūq̄ ptrāſierint ducēti dies nō erit maluȝ ut
bibat̃ vno die: ⁊ duob⁹ dieb⁹ nō. Et oȝ ut elōget̃ ab
eo ꝯmeſtio quātū poſſibile ē ei: ⁊ ſi nō pl⁹ ſaltē vſq̄
ad nonā ⁊ rectificet̃ regimē reliquū. Et oȝ ut deuitet
ea q̄ nocēt hñtib⁹ dolorē iūcturarū. Et exiſtimaue-
rūt qdā ꝙ de expertis q̄ nō diuerſificant̃ oīno ē ut in
potu dent̃ oſſa hoīs aduſta. ⁊ iā qdē vſi fuerunt eis
qdā de ꝯſūptiuis ⁊ ſanati ſūt cū eis ex podagra et
doloꝛib⁹ iūcturaꝝ oīno. Et hiera qdē hermetis
maximi ē iuuamēti ei q bibit eā ṽe dieb⁹ aliquot cō
fortādo iūcturas ei⁹ ⁊ ipa extrahit ſupfluitates cuius
plīm efficit ꝑ ſudorē ⁊ ꝓuocationē ⁊ ꝯfert ſciatice: ⁊
cū chronica fuerint apāta ⁊ dolores iūcturarū iuuā
tur ꝑ h̄ regimē relatū ad humaiz: ſumat̃ ſauine ſicce
q̄rta keiſim ⁊ decoq̄tur cū eo qđ ſubmergat ex aq̄
ſuꝑ ignē leuē donec denigret̃ aq̄ ⁊ ſumat̃ de colatu-
ra ei⁹ lb. i. ⁊. ſ. ꝓijciant̃ ſuꝑ eā. iij. ℥. olei ſiſamini ⁊
bibat ipam eger ⁊ comedat ſuꝑ ipaȝ cibū ꝑparatū cū
acreſta: ⁊ ad dolorē anche ē regimē leue ſi nō ledāt
ipſū balneū ⁊ aq̄ calida ⁊ ſemina fortia ꝓpē poſt ci
bū maliū ⁊ ſedat cū vomit⁹ ſuꝑ aquā ciceris: ⁊ ſolu-
tio vētris cū aq̄ olerū ⁊ caſſiafiſtula.

Ca. x. de emplis iuuatiuis ad dolores iūcturarū
groſſi hūoris ⁊ eoꝝ q̄ ſūt i via ut ꝯūtāt i lapideitatē.

Emplaſtrū bonū. ℞. granoꝝ alkerua mū
datoꝝ. ℥. iij. terant̃ cū. ℥. i. butyri vaccini
optime ⁊ ꝓijciat̃ deſuꝑ. ℥. i. mellis ⁊ faciat
ipſum viſcoſū ⁊ fiat cū eo emplaſtrū ⁊ ꝓprie ſuper
iuncturas ſiccas. Et qn̄q̄ ponit̃ cū eo ex aceto forti
℥. i. Et emplaſtratio cū ſtercore vaccino ē fortis val
de in doloꝛib⁹ iuncturarū ⁊ dorſi ⁊ genuū ⁊ ē quaſi
melior pluribus alijs. Emplaſtrum forte. ℞. oleū
antiqui lb. i. ⁊. ſ. ⁊ nitri alexandrini ⁊ gluten albot
amboꝝ an̄ lib. i. ⁊ euforbij. ℥. i. ⁊ ireos. ℥. ij. ⁊ fari-
ne fenugre. lb. i. ⁊. ſ. fiat ex eis emplm̄. Et iteꝝ bdel

lium oppoponacū adeps liq̄fact⁹ iuuatiua ſunt ei val
de qđ ſit ex crudo humore in genub⁹ ⁊ iūcturis. Em
plaſtrū fugitiuū reſolutiuū nitri dauci. i. āmoniaci:
fiat ex eis emplaſtrū. aut ſumat̃ euforbiū ⁊ terat̃ cuȝ
oleo de lilio ⁊ liniat̃ cuȝ eo. Emplaſtrū forte. ℞.
baurach ⁊ galliā ⁊ piretrū ⁊ ſtaphiſagriā ⁊ calcem:
miſceant̃ oīa ⁊ liniant̃ ex eis iūcture cum melle ⁊ ali
quantulo aceto. Emplaſtrū bonū ⁊ reſolutiuum
ammoniaci ⁊ licij ſumant̃ ptes eq̄les terant̃ cū oleo
omphacino ⁊ vino antiquo ⁊ farina fabarū emple
ſtret̃ cū eo calido. Et emplaſtrū ex cinere ciclaminis
⁊ melle ē mirabile valde. Et de emplis ē modus que
neceſſaria ſūt ad ꝯfortandū mēbrū ⁊ reſoluēdū reſi
duū ⁊ nō indiget̃ eis niſi poſt euacuationeȝ integrā
de qb⁹ eſt emplaſtrū. ℞. ſauine ⁊ nucis cupſſi ⁊ oſ
ſiū aduſtoꝝ ptes eq̄les ⁊ aluminis ptē. i. dragagāti
ſextā ptis vnius ⁊ glutinis piſciū quātuȝ ſufficit ad
ꝯgregādū. Aliud faciēs opatiōes i egritudinib⁹
plures: ⁊ illud ideo qm̄ aperit ⁊ extrahit ſpinas ⁊ oſ
ſa putrida ex ꝓfūdo ⁊ cōfert mollificatiōi iuuamē
tū manifeſtū. ℞. ſe. vrtice mūdati ⁊ ſpume baurach
⁊ ſal̃ āmoniaci ⁊ ariſtol̃. rotūde ⁊ radicis collogn-
tide ⁊ glutinis alimbat oiūȝ an̄. auꝛ⁹. x. fenugreci ⁊
piꝑis ⁊ macro piꝑis oiūȝ an̄. auꝛ. x. āmoniaci auꝛ.
xij. cordumeni ⁊ xilobalſami ⁊ turis ⁊ myrrhe et
adipis caꝑ. ⁊ gūme pini oiūȝ an̄. auꝛ. x. cere. lib. iij.
dabk. lb. viij. lactis fici ſiluestris auꝛ. viij. olei de li-
lio quātū ſufficit ad liquefactionē medicinaꝝ humi
darū ⁊ vini optimi quātū ſufficit ad ꝯficiēdas me
dicinas ſiccas: ꝯmiſceant̃ oīa ⁊ fricent̃ ⁊ adminiſtrē
tur. Aliud ꝯferēs in hora ad ſciaticā ⁊ doloreȝ ma
nus ⁊ pedis ⁊ dolorē reliquarū iuncturarū: ſumat̃
fenugrecū ⁊ ꝓijciat̃ in vaſe teſteo ⁊ ꝓijciat̃ deſuꝑ ace
ti cōmixti quātū ſufficit ⁊ coq̄tur ſuꝑ prunas vſq̄-
quo diſſoluat̃ in decoctiōe: deinde ꝓijciat̃ deſuper
mellis quātū ſufficit ⁊ buliat ſecūdo: ⁊ reſeruet̃ ali-
ud ſimile illi picis de minera lb. iij. fecis aceti ſicce
aduſte lb. i. baurach lb. i. ſ. gūme pini ⁊ cere ⁊ ſulfu
ris nō aduſti ⁊ ſtaphiſagrie oīum lb. i. piretri lb. ſ.
cordumeni kiſt vnum.

Ca. xi. de vnctiōib⁹ i hmōi itētiōe p̄dicta.

Oleū de collogntida: ⁊ oleū de caſtoreo: ⁊
oleū de ſynapi: ⁊ oleū de kerua: ⁊ oleuȝ de
nuce romana ⁊ ꝓpē quando aduritur ⁊ cur
rit: ⁊ oleū de collogntida factū ex decoctiōe ei⁹ cuȝ
oleo roſ. donec ꝯſumat̃ aqua. ⁊ oleū de coſto vlti-
mū eſt ⁊ ꝓprie cum ſtorace aut cū aſſa oleum de co
ſto. Et de vnguētis bonis iuuatiuis ē oleuȝ in quo
decoq̄tur vipera ⁊ ē ex eis q̄ ſanāt ſanatiōe integra
Et de eis ē oleū veſpertilionū. Cui⁹ modus ē ut ſu
mant̃. xij. veſpertiliones decollati ⁊ ſumat̃ de ſucco
almarmacor ⁊ olei antiq̄ lb. ſ. ⁊ ariſtol̃. ʒ. iiij. ⁊ caſto
rei. ʒ. iiij. ⁊ coſti. ʒ. iij. decoquant̃ oīa ſimul donec cō
ſumat̃ aqua ⁊ remaneat oleū.

Ca. xij. de embrocis in illa intētiōe.

Embroca ſedatiua iuuatiua expta: ſumat̃
gallia ⁊ ordeū: ⁊ lactuca decoquāt̃ cū aceto
donec diſcoquant̃ ⁊ diſſoluantur ⁊ fiat em
brocatio ⁊ ē ꝯueniens ad calidū. Et iterum maiora
na ⁊ anetū ⁊ folia lauri ⁊ ruta ⁊ cyminū coquant̃ et
fiat cū eis embroca. Et ex eis iterū q̄ ꝯferūt ad lapi
deitatē iuncturarū ⁊ genu eſt fex aceti in oī pte cui⁹
ponit̃. vi. ptis: harmel cōtriti ſuꝑ quā ꝓijciant̃ lapi
des igniti ⁊ fiat ſuffumigiū faciēdo cum eo ſuffumi
gationē ſub kiſſe aut ſimilib⁹. Et ſedeat in decoctio
ne aſini ſilueſtris in q̄ ponunt̃ oīa mēbra eius deco
cta cū aneto rectificato ⁊ cū ſilib⁹ ⁊ porris ⁊ ſimili-
bus. Et decoctio ordei ⁊ vulpis cui⁹ modus eſt ut
buliat aq̄ ebulitione vehemēti tādiu donec minuat̃
tertia ei⁹ ⁊ ꝓijciat̃ ſuper ipſam daba aut vulpes vi-
ua decollata cū ſan. ſuo ⁊ decoquat̃ donec diſſolua
tur in decoctione ⁊ colet̃ aqua ⁊ ſedeat in eacaut ꝓij
ciatur ſuꝑ illā aquā oleū ⁊ decoq̄tur donec ꝑmiſce
antur aut donec aqua ꝯſumat̃ ⁊ remanet oleū ⁊ ſe-
deat in eo. Et qn̄q̄ decoquit̃ in oleo ſicut eſt.

Caplm. xiij. de balneationib⁹ ad hmōi.

Balneatio qdē cū aq̄s calidis ⁊ hūidis no
cet eis ꝓpt̃ illud qđ liq̄facit de hūorib⁹ ⁊
dilatat de poris niſi in aq̄s thermaꝝ. Bal-
neatiōes ṽo ſicce cū fricatiōe cū nitro ⁊ ſale ⁊ ſepeli
ri in arena calida ſūt iuuatiua eis.

Ca. xiiij. de ſedatiuis doloris calidis leuib⁹.

Sumat̃ fenugrecū ⁊ terat̃ cuȝ aceto ꝯmixto
ꝯtritiōe minutiſſima: deinde fūdat̃ ſuper
ipſū mel ⁊ coquat̃ donec coaguletur ⁊ liniat̃
poſtq̄ ꝯterit̃ ſuꝑ tabulā ſic̄ algalia ⁊ miſcet̃ loco cuȝ
pāno lini ⁊ ꝯquaſſet̃ cū oleo ſiſamino ⁊ igroſſet̃ ſic̄
mel ⁊ dimittat̃ duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ ⁊ ſuccurrat̃ ex
ſiccatiōi ei⁹ cū oleo roſ. Et hoc qdē ꝯueniēs ē i ꝑn
cipio egritudinis ⁊ i aſcēſiōe ei⁹. Et iteꝝ ſumant̃ in
ꝑncipijs ⁊ i reſiduis mucilago fenugreci ⁊ ſe. lini et
ꝯq̄ſſet̃ cū oleo ſiſamino ⁊ ingroſſet̃ ſic̄ mel. Et iteruȝ
qn̄ nō ē dolor valde vehemēs empl̃et̃ cū caulib⁹ re
centib⁹ ⁊ apio. Et ſi fuerit fortior empl̃et̃ cū oleo iri
no ⁊ farina fenugre. ⁊ farina ciceris cū ſiropo mell̃
cū pauco vino ⁊ cū aliquātulo olei de alcāna. Et ite
rū cinis cauliū cū adipe ⁊ cotto facto cū oleo came
mullino bon⁹ eis eſt valde.

Cap. xv. de narcoticis ſedantib⁹ dolorem.

Sumant̃ opij auꝛ. iij. ⁊ croci auꝛ. i. ⁊ terant̃
cum lacte vaccino ⁊ ꝓijciat̃ deſuꝑ medul-
la panis ſimilaginei ⁊ liniat̃: ⁊ fiat emplm̄
ex eis ⁊ coopiat̃ cū folijs ficle etiā aut lactuce ⁊ po-
nat̃ loco panis ſimilaginei ceratū. Et iterū ſemē hy
uſgami nigri. ʒ. vi. apij. i. croci. i. vini dulcis cū quo
ꝯficiat̃ ⁊ miſceat cū cerato. Et iteꝝ ſe. hyuſgami al-
bi ⁊ opiū ⁊ pſiliū ⁊ acatia ⁊ mugath ſumant̃ ⁊ infor
ment̃ troc. ex eis ⁊ liniant̃ cū lacte vaccino ⁊ refrīē
tur cū folio. Et iteꝝ aloes. ʒ. x. ſucci hyuſgami. ʒ. vi
hyuſgami ni. ʒ. iiij. hypoquſtidos. ʒ. vi. pomoꝝ mā
dragore. xx. auꝛ. croci auꝛ. iiij. decoquantur poma
mādragore cū aceto donec diſſoluāt̃ ⁊ ꝓijciant̃ ſuꝑ
medicina ⁊ liniat̃ cū eis. Et iteꝝ mādragora ꝓijcia
tur in butyro vaccino trita: deinde inūgi acū ea do
lor. Et iterū opiū ⁊ ſtorax ſumant̃ ⁊ fiat ex eis epi-
thima. Et ex eis q̄ ſtupefaciūt ē diffuſio aq̄ plurime

⁊ dolorē iuncturarū. Medicamen hermetis proprie nam hoc medicamē eſt mirabile valde: camedreos genciane ābo⁊ añ. ℥.ix. ariſtol. ro. ℥.ij. ſe. rute ſicce lb.i. terantur ⁊ crebellent cribello ſubtili cuiꝰ doſis ſit cocbliariū.i. Et adminiſtrētur itez vaporatiões ⁊ embroce reſolutiue ⁊ aque thermaꝝ. ꝙ ſi non excuſat tunc cliſteriza: deinde adminiſtrētur ventoſe ſup anchā cū inciſione ⁊ ſine inciſiōe. Et pone rubificātia veſicātia ⁊ nō ꝯſolident donec ſanet. Et emploꝝ q̄ adminiſtrato⁊ in eis diligit acuitas ꝓpt̄ duas intentiões: quarū vna eſt reſolutio ⁊ altera attractio ad exteriora. ⁊ abhorretur acuitas propter quandā intētionē ⁊ ē ꝙ ipſa exſiccat materiam ⁊ in lapideitatē cōuertit ⁊ dimittit eā nō recipientē medicinam. Quobrē op3 oret vt nō dimittat lenificatio. Et qñqȝ neceſſarie ſunt ventoſe ⁊ eaꝝ poſitio propter attractionē

Ca.xxvi. de embrocis ⁊ tinis

ſ Umant olei de alcāna lb.i. ⁊ aceti lb.ſ. ⁊ nitri q̄rta lb.i. ⁊ cardamōi. ℥.i.⁊.ſ. ⁊ iſopi. ℥ i.⁊.ſ. ſubmergat in eo lana ⁊ vaporet cū ea locꝰ. Et adminiſtrētur tine ex aquis medicinaꝝ ſingulariū reſolutiuarū p̄dictarū in hoc. c. Ea vō ex q̄bus fiunt inūctiōes ſunt ſicut oleū coſtinū ⁊ oleū de euforbio ⁊ oleū d̄ piretro ⁊ oleū de caſtoreo que adminiſtrentur poſt mūdificationē: ⁊ cerataria cū oppopenaco ⁊ euforbio ⁊ oleis predictis

Ca.xxvij. de epithimatibus ⁊ emplaſtris

e Mplaſtrū reſoluēs materiam ad illud q̄d apparet ex ꝓfundo: ℞. ſe. rute ſilueſtris baccarū lauri anuiden nitri ſcebaˀ armeni cordumeni ⁊ pulpe collognitide anceos oium añ. auſ. iiij. rute recētis picis cere āmoniaci omniū añ. octauam: bezard. auſ.v. oppopo. ſulfuris q̄d nō tetigit ignis ambo⁊ ana auſ. iiij. fiat ex eis emplaſtrū. Et ſi liniat ſciatica ex ſtercore caprino ⁊ aceto forti erit ſicut medicamen de ſynapi ⁊ meliꝰ eo ⁊ magis iuuatiuū eo. Et emplaſtra rubificātia bona ſunt valde. ⁊ opor3 vt pforentur veſice: deinde puluerizet ſuper eas medicamē exſiccatiuū: deinde iteretur veſicatio vſqȝ quo eueniat ſanitas. Et iterū ſumant lb.i. baurach ⁊ lb.i. olei ⁊ fiat ex eis epithima. Et iterum emplaſtrū iuuatiuū ſtaphiſagrie lb.i. fecis aduſte lb.ij pireti lb.ſ. naſturtij lb.i.⁊.ſ. bazard.ſ. ſulfuri lb. i. baurach tantūdem olei coulas. iij. gūmi pini q̄d ſit eq̄le cū bezard: fiat ex oībꝰ emplm̄ ⁊ adminiſtret Et itez ſumat picis p̄s.i. ſulfuris p̄s.i. ꝯtriti ſicut alcoſol ⁊ liniat ſup anchā ⁊ ponat deſup charta d̄ pāno ⁊ dimittat vſqȝ quo cadat p ſe. Et ex eis q̄ experta ſūt ē vt colligat planta tapſie in eſtate dū eſt viridis ⁊ eiꝰ ꝯtritō optima fiat q̄ñ eſt difficl' ad ꝯterendū: deinde aggrega ipm̄ cū cera ⁊ inuiſca eū anche ⁊ loco doloris: liget deſup ⁊ dimittat. iiij. horis vſqȝ ad vi. deinde igrediat balneū. Cūqȝ paꝝ rorari incipit ingrediat tinā ⁊ tollat ab eo emplm̄ ⁊ ponat ſup locū lana cū dragaganto hebdomada vna aut. x. diebus ⁊ iteret q̄ñ excuſat a ſynapi ⁊ gūma rute agreſtis. Et itez ſtaphiſagria ⁊ gūmi pini ⁊ gūma iterū rute agreſtis ⁊ cera ⁊ oleū de ruta. Et itez piretrū et dabk ⁊ flos lapidis ſus ⁊ baurach ⁊ ſtaphiſagria et ſumat ex eis emplm̄. ⁊ qñqȝ addit in eo naſturtiū Et ex eis q̄ ꝯferūt ex hoc ⁊ ad dolores genuū eſt ceratū de euforbio. Et itez olei de alcāna. ℥.viij. ⁊ aceti. ℥.iiij. nitri. ℥.ij. piretri. ℥.i. infundat piretru3 cū oleo de alcāna poſtq̄ȝ triueris ipm̄ ⁊ pone ipſū in oleo tribus diebꝰ ⁊ bulliat buli tiōe leni: deinde ꝓiciat deſup acetū ⁊ nitrū poſtea imbibat in ipſo lana ſordida: deinde ponat ſup locū doloroſum anche. Et aliud ſilē illi d̄ epithimatibꝰ: ℞. cere colate auſ. c. ⁊ glutinis alimbat auſ. xxv. ⁊ floris eris auſ. vij. liliij ⁊ albezard ⁊ myrrhe omniū. añ. auſ. vi. ⁊ alkitrā auſ.v. aggrega iſta ⁊ conquaſſa ea ſicut pars.i. et fac ex eis emplm̄.i: ⁊ lini cū eo locū doloroſū pixidis p̄cipue ſi fuerit maniefaciēs dolorē ſā. fluxꝰ in iunctura ipſa aut p̄ hſa groſſum vitreū q̄d iam bibit pitis iuncture. Emplm̄ ſedans ſciaticā: ℞. olei antiq. ℥.xviij. limature plūbi ⁊ ſalis maſſe glutinis alibat oin3. añ. auſ. c. limature eris rubei. ℥.iij. floris eris abraſi ⁊ condiſi ⁊ radicis almezerion nigri ariſtol. ſynapis omniū añ. ℥.ij. ꝓiciat in eo qñq3 piretri. ℥.i. Aliud ℞. aniudē. ſe. rute ſilueſtris baccarum lauri ⁊ baurach ⁊ collognitide ſceba anceos cordumeni omniū añ. auſ. iiij. rute hortulane humide ⁊ picis ſicce glutinis alimbat gūme pini āmoniaci adipis vitulorū omniū añ. auſ. xv. oppopo. auſ. vi. ſulfuris nō aduſti auſ. iiij. olei de alcanna. ℥.xviij. Aliud ℞. picis humide. ℥.xviij. ariſtol. ℥. x.⁊.ſ. cere. lb.i. gūme pini auſ. iiij. ſulfuris nō aduſti. lb.i. baurach. lb.i.ſ. ſtaphiſagrie kiſt.i. ⁊ eſt couile.ij. pir etri lb.ſ. cordumeni kiſt.i. bezard lb.ſ. liq̄ſienda liq̄ſac ⁊ tere: ſicca miſce oia ⁊ frica ea ſm̄ modum p̄dictū in eo cuiꝰ rememoratō preterijt. Et ſm̄ ꝙ dī poſt ſolutiua bona ⁊ vtilia ſunt pillule de hermodactilis ⁊ pillule ſetide ⁊ pillule de tapſia ⁊ pillule de ſtorace ⁊ non ſunt aliq̄ ſicut pillule iuuamenti neqȝ ſicut hiera hermetis q bibat in vere. ⁊ illiꝰ q bibit eam incipiunt iuncture doloroſe rorē emittere ⁊ ſudare ⁊ nō eſt in ea ſolutiō vētris plima: imo mundificat cū ſubtiliatōe. Et elemēta quidē medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ſunt pulpa collognitide ⁊ centaurea ⁊ gūmi ⁊ fumuſterre ⁊ tapſia ⁊ ſuccꝰ cucumeris aſinini. Sumant due collognitide ⁊ pforent ⁊ educat q̄d in ꝯcauitatibꝰ ambarum eſt ex pulpa ⁊ ſeminibꝰ ⁊ carne et impleantur oleo ſiſamino et cooperiantur ambarum foramia ⁊ dimittantur nocte vna: deinde ꝓiciantur ambe collognitide in mane illius noctis cū oleo q̄d eſt in eis ambabꝰ in ollam ⁊ fundat ſup eas ambas q̄ntū eſt olei menſura.i.⁊.ſ. de aq̄ et coquant ſimul vſqȝ quo diſcocte ſunt ambe collognitide. cū ergo diſcocte ſunt ambe extrahant ⁊ ꝓiciant ambe ⁊ coquant aq̄ ⁊ oleū tpe ſufficienti: deinde ꝓiciat deſup helleborꝰ ꝯtritus puluerigatꝰ cribellatꝰ ſm̄ q̄ntitatē q̄ ꝯgelat a q̄ ⁊ fiat ſicut panis de quo fiunt magdaleones ſm̄ q̄ntitatē auellane: ⁊ ſumantur de illis auellanis. xviij. numero ⁊ ſumat infirmus pꝰ balneationē Et modus aliꝰ ē vt decoq̄nt oleū cū ſucco: ⁊ cū accidit mūdificatio p ſolutōem ventris ⁊ vomitū ⁊ prolōgatur egritudo tūc tibi cōuenit vti ſuppoſitorijs ex medicinis facientibus excoriationem ⁊ ſolutione educētibꝰ ſan. ſicut ē decoctio cucumeris aſinini ⁊ colloquītide ⁊ fel vaccinū ⁊ piretrū ⁊ cētaurea ⁊ naſtur. ⁊ tapſia ⁊ elixatura piſciū: oia illa iuuatiua ſunt eis in hac hora ⁊ forte ſanant. Et quādoqȝ ponit in cliſteribꝰ euforbiū ⁊ d̄ꝙ illud ē nociuū valde ꝓhibēs a reliquis ꝯuerſiōibus: in fine vero eis ē iuuatiuū ⁊ ꝓpē q̄ñ ſequitur veſicatio. Et multotiēs quidē accidit excoriatio per ſe ⁊ euenit cū ea ſanitas. Cliſtere bonū excoriationē faciēſ: decoquātur colloquītida ⁊ naſturtiū ⁊ radix capparis ⁊ cētau. ⁊ cucumer aſininus ⁊ tapſia ⁊ rubea ⁊ fiat cliſtere cū aqua ⁊ emplaſtret ancha cū fece ⁊ eſt ex cliſteribus iuuatiuis. Et iterū emplaſtret cū aceto ⁊ furfure calefactis. Si aūt fuerit illic ſan. q̄ moriat in ea cauterizet cum auro rubeo locꝰ ſan. cauterizatione vehementi ut currat ſan. ex ea.

Ca.xxviij. de bothor iuncturarum.

h Ebothor apparēt i crure nigre quaſi ipſe ſint fructus tamariſci aut grana viridia. Et materia earū ē materia varicū: ⁊ cura earū ex parte mūdificationis ē cura varicū ⁊ vlceꝝ meſicoꝝ quorū canonē dicemus in li. quarto.

Ca.xxix. de dolore calcanei.

q Uādoqȝ accidit ex obuiatione cōterēte: aut caſu aut coartatione calciamēti ⁊ alijs Et ſanat ipm̄ embrocatio plurima cū aqua frigida ⁊ epithima de memithe ⁊ bolo armeno reſoluto.

Ca.xxx. de debilitate pedis.

f It quādoqȝ in creatione: ⁊ fit qñqȝ debilitas ex labore plurimo ⁊ ex mollificatiōe antecedente ⁊ ex opilatione vie nutrimēti ad ipm̄ ſicut accidit caſtrans.

Ca.xxxi. de bothor vnguiū ⁊ attritōe eaꝝ

a Ppropinquat cura eoꝝ cure ſuppurationis. Et ex illis que conferunt illis eſt ēplaſtrū cū folijs niti ⁊ cū folijs cupreſſi: ⁊ emplaſtru3 de adipibꝰ cu3 fimo caprino ⁊ ſtercore vaccino: et cōfert ei nux cupreſſi ⁊ farina emplaſtrate ⁊ ꝯferūt eis fiſtici decorti ⁊ emplaſtrati. Et de eis que liquefaciunt ſan. mortuū ſub attritione ē farina cōfecta cū oleo ⁊ ſuper ipm̄ poſita.

Ca.xxxij. de inflatione vnguiū ⁊ pruritu i eis.

c Urantur cū aqua maris abluēdo cū ea ſemper quare remoueat: aut cū decoctione lentiū ⁊ herbi: aut cū decoctione cucumeris Et ex emplaſtris eius ſunt nenufar ⁊ oleū ⁊ ficꝰ decocte cōiunctim ⁊ ſingulariter.

Finit liber tertius Auicenne.

Incipit liber canōis tertius de egritudinibus particularibus que ſunt appropriate mēbris hominis occultis ⁊ māifeſtis a capite uſqȝ ad pedes continēs. xxij. fen. que complectuntur. lij. tractatus.

Fen prima eſt de vniuerſis egritudinibus capitis.
Fen.ij. eſt de egritudinibus neruorum.
Fen tertia eſt de omnibus diſpoſitionibus oculorum.
Fen quarta eſt de diſpoſitionibꝰ auris.
Fen quinta eſt de diſpoſitionibꝰ naſi.
Fen vi. eſt de diſpoſitionibꝰ oris ⁊ lingue.
Fen.vij. de diſpoſitōibꝰ dētium.
Fen.viij. de diſpoſitionibus gingiuarum.
Fen ix. de diſpoſitiōibꝰ gutturis.
Fen.x. de diſpoſitōibus pulmonis ⁊ pectoris.
Fē xi. de diſpoſitiōibꝰ cordis.
Fen xij. de māmillis ⁊ earum diſpoſitionibus.
Fen.xiij. de meri ⁊ ſtomacho ⁊ diſpoſitionibus eorum.
Fen.xiiij. de epate ⁊ diſpoſitōnibus eius.
Fen.xv. de anatomia fell' ⁊ ſplenis ⁊ ictericia
Fen.xvi. de diſpoſitionibus vētris ⁊ inteſtinoꝝ.
Fen.xvij. de egritudinibus ani.
Fen.xviij. de diſpoſitōibꝰ renū.
Fen.xix. de diſpoſitōnibꝰ veſice ⁊ virge.
Fen.xx. de diſpoſitōibꝰ mēbrorū generationis in viris.
Fen.xxi. de mēbris generationis in mulieribus.
Fen.xxij. de egritudinibꝰ apparētibꝰ i extremitatibꝰ mēbroꝝ

f En p̄me ſūt q̄nqȝ tracta.

Tractatus p̄imꝰ de anatomia ⁊ diſpoſit cerebri.
Tractatꝰ ſecūdus eſt de doloribꝰ capitis qui ſunt ſpecies ſode.
Tractatus tertius de apoſtematibus capitis ⁊ ſolutione con-

ſimilitatis

Tractatus .iiij. de egritudinibꝰ capitis ⁊ ipſius nocumento i operationibꝰ ſenſus ⁊ motꝰ
Tractatus. v. de egritudinibus cerebri ⁊ opationibꝰ motus.

Primi tractatus ſunt Capitula xxix.
De vtilitate capitis ⁊ partibꝰ eiꝰ capitulum i.
De anatomia cerebri capl'z ij.
Sermo vniuerſalis de egritudinibꝰ capitis ⁊ facientibꝰ egritudines in ipſo capl'm iij.
De ſignificationibus vniuerſalibꝰ ex qbus opoꝛtet cognoſcere diſpõnes cerebri ca iiij.
De ſignificationibus vniuerſalibus opationũ cerebri capitulum v.
De ſignificationibꝰ ſumptis ex opationibꝰ aialibus ⁊ moralibꝰ ⁊ motis capitulũ vi.
De ſignificatõe operationũ motiuarũ ad qd eis ſi'lat ex ſono ⁊ vigilia capitulum vij.
De ſignificatõibus ex diminutõne opationũ nãliũ in expulſionibꝰ ⁊ ſpatibus ⁊ vlceribꝰ ⁊ ex capillis capitulum viij.
De ſignificatõibus ſũptis ex conuenientia ⁊ diuerſificatione ⁊ velocitate paſſionũ ⁊ tãditate capitulum ix.
De ſignificationibus ſumptis ex pteꝰ menſure capitis capi x.
De figura capitis capl'm xi.
De ſignificationibus ſumptis a gũtitate ⁊ leuitate capi ſ ⁊ caliditatis ⁊ friditatꝫ ⁊ ex doloribus capitulꝫ xij.
De ſignificationibus membroꝝ q̃ ſũt in cerebro ſicut propagines ut oculꝰ ⁊ ligua vua colum ⁊ neruicapitulum xiij.
De ſignificatione cõmuni membroꝝ qbus cõmũicat cerebꝝ capitulum xiiij.
De ſignificatõne membri cuiꝰ cõmunitate cerebꝝ patitur capitulum xv.
De ſignis cerebri in ſua complexione eq̃li capitulum xvi.
De ſignis complexionum mala rum euenientiũ ex cõceptiõe capitulum xvij.
De ſignis cuiuſcũqꝫ egritudinũ capitis capitulum xviij.
De ſignis male cõplexionis calide ſine materia capi xix.
De ſignis male cõplexionis frigide ſine materia capitu xx.
De ſignis male complexionis ſicce ſine materia capitulũ xxi.
De ſignis male cõplexionis hũi de ſine materia capitulũ xxij.
De ſignis cõpl'onuꝫ compoſitarũ abſqꝫ mã capitulũ xxiij.
De ſignis dominij materieꝝ calidaꝝ capitulum xxiiij.
De ſignis dominij materieꝝ frigidaꝝ capitulum xxv.
De ſignis apoſtematum calidorũ capitulum xxvi.
De ſignis apoſtematũ phlegmaticoꝝ capitulum xxvij.
De ſignis apoſtematũ melãcholicoꝝ capitulum xxviij.
De canonibus vl'ibus curatõis capitulum. xxix

Tractatus. ij. de doloribꝰ capitis qui ſunt ſpecies ſoda ⁊ continet capi. xxxviij

Sermo vl'is de ſoda capitulũ i.
De ſoda facta ex malitia ꝯplexionis capitulum ij.
De ſpeciebus ſoda facte propter ſolutionem continuitatis capitulum iij.
Diſtinctio ſpecierũ ſoda facte ab apoſtemate capitulum iiij.
De q̃litate accidẽte ſoda ex materijs capitulum v.
De ſpeciebus ſoda facte per cõmunitatem capitulum vi.
Sermo vniuerſal' de ſignis oſtẽdentibus ſpecies ſoda capitulum vij.
De ſignis nuntiatiuis ſoda i egritudinibus capitulum viii.
Regimen vniuerſale in ſoda capitulum ix.
De ſoda temperali cap. x.
De cura ſoda calide abſqꝫ materia aut aduſtione ſolis ⁊ reliquis ex materia calida aut ſãguinea capitulum xi.
De cura ſode frigide abſqꝫ materia aut cũ materia phlegmatica aut melancholica capitul um xij.
De modis epithimatũ conferentiũ ſoda ffe capitulũ xiii.
De modis caputpurgioꝝ iuuantiũ ſoda frigide capitu. xiiij
De modis oleorũ quibus vngit caput eius capitulũ xv.
De cura ſoda ſicce ſine materia capitulum xvi.
De cura ſoda ab apoſtemate capitulum xvij.
De cura ſoda opilationis capitulum xviij.
De cura ſoda ex venenis ⁊ vaporibus capitulum xix.
De cura ſoda ex vento capitulũ xx.
De cura ſoda ex vapoꝛibus malis capitulum. xxi.
De cura ex odoꝛibus bonis capitulum xxij.
De cura ſoda ex odoꝛibꝰ fetidis capitulum xxiij.
De cura ſoda ex ebꝛietate capitulum xxiiij.
De cura ſoda ex coitu capitulꝫ xxv.
De cura ſoda ex pcuſſione ⁊ caſu capitulum xxvi.
De cura ſoda a debilitate capitis capitulum xxvij.
De cura ſoda facte a foꝛtitud ine ſenſus cerebri capitulũ. xxviij
De cura ſoda accidentis in febribꝰ capitulum xxix.
De cura ſoda cretice capitulum xxx.
De cura ſoda ex vermibus capitulum. xxxi.
De cura ſoda ſuccedentibus ſomno capitulum. xxxij.
Regimen ſpecieꝝ ſoda facte p cõmunitatẽ capitulum xxxiij.
De cura grauitatis capitis capitulum xxxiiij.
De ſoda que nominatur ouum ⁊ cauthari capitulum xxx v.
De cura capitulum xxxvi
De emigranea capi. xxxvij.
De cura capitulũ xxxviii.

Tractatꝰ. iij. de apoſtematibus capitis ⁊ ſolutione cõtinuitatis eius continens capitula, xiiij.

Sermo vniuerſalis de karabito ca. i.
De ſignis eius cõibꝰ ca. ij.
De cura ſpecierũ eiꝰ ca. iij.
De phlegmone a cõitate ipiꝰ ſub ſt ãtie cerebri ca. iiij
De heriſipila ⁊ impetigine in cerebro ca. v.
De ſibare capl'm vi.
De lethargia capl'm vij.
De ſignis eius capl'm viij.
De cura capl'm ix.
De aqua intra craneum capl'z. x.
De apoſtematibus que ſũt extra craneum capl'm xi.
De ſubet aſahari capitulum duodecimum.
De cura capl'm xiij.
De plaga ⁊ inciſione cutis capitul ⁊ cura capl'm xiiij.

Tractatꝰ quartus de egritudinibus capitis ⁊ plurimo nocumento ipiꝰ in operationibus ſenſus ⁊ motibꝰ continens capitula. xxv.

De ſubet ⁊ ſomno ca. i.
De ſignis ſpecierũ ſubet capitulũ ſecũdum.
De cura ſubet capitulũ iij.
De vigilijs ⁊ ſahara capl'm iiij.
De ſignis ca. v.
De cura capl'm vi.
De leſione ſenſus capl'm vij.
De pmixtione ſenſus ⁊ alienatõe capitulũ viij.
De ſignis capitulũ ix.
De cura ca. x.
De ſtoliditate ⁊ amentia capitulum xi.
De coꝛruptione memoꝛie capitulum xij.
De ſignis capl'm xiij.
De cura. c. xiiij.
De coꝛruptione imaginatõis capitulum xv.
De mania canina ca. xvi.
De ſignis manie vniuerſalibꝰ capitulũ xvij.
De cura capitulũ xviij.
De melancholia capl'm xix.
De ſignis ſpecierum melancholie ca. xx.
De cura capitulũ xxi.
De cutubut capitulũ xxij.
De cura capl'm xxiij.
De iliſci capitulũ xxiiij.
De cura ca. xxv.

Tractatus quintꝰ de egritudinibus cerebri in operationibus motus continens capitula xiiij

De vtigie capl'm primũ
De ſignis ca. ij
De cura ca. iij
De alne ⁊ eſt palpitatio capitulũ quartum
De incubo ca. v
De ſignis capitulũ vi
De cura capl'm vij
De epilepſia capl'm viij
De ſignis ſpecierũ. c. eius. ix.
De cauſis mouentibus epilepſiã capitulũ. x
De cura ca. xi
De apoplexia ca. xij.
De ſignis ca. xiij
De cura ca. xiiij

Sectio. ij. de egritudinibus neruoꝝ que ẽ tractatus vnꝰ continens. ca. xix.

Egritudines neruoꝝ. ca. i.
De paralyſi ⁊ mollificatiõe capitulũ. ij.
De ſignis capitulũ. iij
De cura. c. iiij.
De ſpaſmo. c. v.
De ſignis. c. vi.
De cura. c. vij.
De tetano. c. viij.
De ſignis. c. ix.
De cura ca. x
De tremoꝛe ⁊ ſignis ſpecierũ eius ca. xi
De cura ca. xij
De ſtupoꝛe capl'm xiij.
De ſignis ⁊ cura capl'm xiiij.
De toꝛtura faciei capl'm xv.
De ſignis capl'm xvi.
De cura ca. xvij.
De ſalm ⁊ ſignis eius capitulum xviij.
De cura ca. xix.

Fen. iij. de diſpoſitionibꝰ oculoꝝ ⁊ eſt tractatꝰ. iiij.

Tractatus pꝛimus de diſpoſitiõibus oculi cuius ſũt capitula xiiij.

De anatomia oculi ca. i.
De cognitione diſpoſitionũ oculi capitulũ ij.
De ſignis capl'm iij.
De cura ca. iiij.
De rememoꝛatione conſeruationis oculi ca. v.
De opthalmia ⁊ conturbatione ca. vi.
Signa capitulũ vij.
Cura conturbationis capitulum octauũ.
De cura cõi ſpecieꝝ opthalmie ⁊ effuſione fluxuũ ad oculum ca. ix.
De cura opthalmie calide capitulum. x.
De cura opthalmie frigide capitulũ. xi.
De cura alguardenigi ca. xij.
De cura opthalmie ventoſe capitulum xiij.
Sermo vl'is de medicis opthalmie ca. xiiij.

Tractatus. ij. de reſiduis egritudinibus eiꝰ qd de oculo apparet ⁊ plimũ eiꝰ ẽ de egritudinibus ꝯpoſitiõis ꝯtinẽs. xxxv. capitula.

De veſicis ca. i.
De cura capitulũ. ij.
De exituris oculi ⁊ coꝛnee capitulum. iij.
De ſignis capitulꝫ. iiij.
De cura vlceris capitulum. v.
De rupturis coꝛnee capi. vi.
De cura capitulum. vij.
De bothoꝛin oculo capi. viij.
De cura capitulum. ix.
De ſanie in ſiphac capitulũ. x.
De cura capitulum. xi.
De moꝛo in oculo capi . xij.
De cura capitulum. xiij.
De garab ⁊ apoſtematibus lachrymalibꝫ capitulũ. xiiij.
De cura capitulum. xv.
De additione carnis in lachrymalibus ⁊ diminutione eiꝰ capitulum. xvi.
De albugine oculi capitu. xvij.
De cura capitulum xviij.
De ſebel capitulum. xix.
De ſignis capitulum. xx.
De cura capitulum. xxi.
De vngula capitulum. xxij.
De cura capitulum. xxiij.
De altarfati ca. xxiiij.
De cura ca. xxv.
De lachrymis ca. xxvi.
De cura ca. xxvij.
De ſtraboſitate ca. xxviij.
De cura ca. xxix.
De exitu oculi ca. xxx.
De ſignis ca. xxxi.

De cura c.xxxij
De pfunditate oculi ⁊ paruitate c.xxxiij
De varietate oculi capi. xxxiiij
De cura c.xxxv

Ractatus tertius de diſpoſitionibus palpebrarum continēs capitu. xxxiiij.
De pediculis in palpebris, capitulū primum.
De cura c.ij
De ſilac c.iij
De cura c.iiij
De geſſe. c.v
De cura c.vi
De groſſitudine c.vij
De inflatione c.viij
De grauitate c.ix
De inuiſcatione c.x
De moro. c.xi
De innčſatóe palpebre c.xij
De grandine c.xiij
De cura c.xiiij
De ordeolo c.xv
De cura. c.xvi
De aſarnac. c.xvij
De ſignis c.xviij
De cura. c.xix
De ſuſati c.xx
De lapidoſitate c.xxi
De vlceribus palpebrarum capitulum xxij.
De ſcabie ⁊ pruritu capitulū xxiij.
De cura c.xxiiij
De tremore c.xxv
De ſignis c.xxvi
De cura c.xxvij
De mſitu. palpitatóis c.xxviij
De caſu pilorum c.xxix
De cura c.xxx
De pilis inuerſis c.xxxi
De pilis additis c.xxxij
De cura c.xxxiij
De inuiſcatione palpebrarum capitulū c.xxxiiij

Ractatus.iiij.de diſpoſitionib⁹ virtutis viſibilis ⁊ operatóib⁹ eius cótinens c.xxv
De debilitate viſ⁹ ⁊ nocumē c.i
De ſignis c.ij
De cura c.iij
Rememoratio rerum viſui nocentium c.iiij
De nictilopa c.v
De cura c.vi
De alibar c.vij
De cura c.viij
De imaginationibus c.ix
De ſignis c.x
De cura imaginationū c.xi
De alintiſar c.xij
De ſignis c.xiij
De cura c.xiiij
De ↄſtrictione pupille c.xv
De ſignis c.xvi
De cura c.xvij
De aqua c.xviij
De ſignis c.xix
De cura c.xx
De deſtructione viſ⁹ c.xxi
De ſignis c.xxij
De diminutione radij c.xxiij
De aliumat ad albedinē vincente c.xxiiij
De cura c.xxv

En quarta de diſpoſitionibus auris ⁊ eſt tractat⁹ vn⁹ continens capitula xxv.
De anatomia auris c.i
De conſeruatione ſanitatis auriſ capitulum ij.
De nocumentis auditus. capitulū iij.
De ſignis corum c.iiij
De cura c.v
De dolore auris c.vi
De ſignis c.vij
De cura c.viij
De ſonitu ⁊ tinitu ⁊ ſibilo. capitulum ix.
De ſignis c.x
De cura c.xi
De cura ſaniei ⁊ puſ. capitu. xij.
De eruptione ſan. c.xiij
De cura c.xiiij
De cura ſordis c.xv
De opilatóe in aure capitulum xvi.
De attritione ⁊ pcuſſione capitulum xvij:
De pruritu c.xviij
De introitu aque in aure. capitulum xix
De cura c.xx
De introitu animaliū in aurē ⁊ generatione vermis. capitulum xxi.
De apoſtematibus in radice auris c.xxij
De ſignis c.xxiij
De cura c.xxiiij
De tremore auris c.xxv

En.v. de diſpoſitionibus naſi côtinēs tractat⁹ duos
De cura ca.xiij.

Ractatus.i.de olfatu ⁊ nocumento ipſius occurentib⁹ ſicut fluxus continens capi.xiij.
De anatomia naſi c.i
De naſe c.ij
De qualitate viarum adminiſtrationis medicinarum naſi c.iij
De nocumento odoratus. capitulum iiij.
De ſignis c.v
De cura c.vi
De fluxu ſan. c.vij
De curationibus c.viij
De cura leuis fluxus c.ix
De regimine eorum que faciunt fluxū ſan.narium c.x
De coriza ⁊ catarro c.xi
De ſignis ca.xij.
De cura. ca.xiij.

t Ractatus ſecūdus de reliquis diſpoſitionib⁹ naſi continens capitula.xviij.
De fetore naſi capitulum primū.
De cura ca.ij
De vlceribus in naſo capitulum tertium.
De cura ca.iiij.
De cura vlcerum que dulcia nominantur ca.v.
De opilatione chaiaſim capitulū ſextum:
De ſignis ca.vij.
De cura ca.viij.
De cura morbi qui ē ſicut in eqs capitulum i.x
De conſtrictione naſi capitulum decimū.
De hemorroidib⁹ capitulum vndecimū.
De cura ca.xij.
De ſternutatione c.xiij.
De medicinis prohibentibus eā capitulum xiiij.
De facientibus ſternutationes capitulum xv.
Res que cadunt in naſo capitulum xvi.
De deſiccatione naſi capi.xvij
De pruritu in naſo ⁊ cura capitulum xviij.

f En ſexta de diſpoſitionibus lingue ⁊ oris ⁊ eſt tractatus vnus continens capitula.xxxi
De anatomia oris ⁊ lingue ca.i.
De egritudinibus lingue capitulum ſecundū.
De curationibus lingue ca.iij.
De corru; tione guſtus ca.iiij.
De cura ca.v.
De mollificatóne ⁊ grauitate lingue ca.vi.
De cura ca.vij
De ſpaſmo lingue ca.viij.
De cura ca.ix.
De magnitudine lingue ca.x.
De cura ca.xi.
De abbreuiatione lingue capitulum xij.
De cura ca.xiij
De apoſtematib⁹ lingue capitulum xiiij.
De cura ca.xv.
De alchalel in locutionē capitulum xvi.
De ranula ca.xvij.
De cura ca.xviij.
De aduſtione lingue ca.xix.
De cura fiſſurarū ca.xx.
De detectione lingue ca.xxi.
De bothor in ore ca.xxij.
De alcola ⁊ vlceribus malignis capl'm xxiij.
De cura capl'm xxiiij.
De multitudine ſputi in ſomno ca.xxv
De cura ca.xxvi.
De abſciſione odorum ca.xxvij.
De ſputo ſanguis ca.xxviij.
De fetore oris ca.xxix.
De cura ca.xxx.
Quando os remanet apertū capitulum.xxxi.

f En.vij.de diſpoſitióib⁹ dentiū ⁊ ē vn⁹ tractat⁹ et ↄtinet ca.xxvi.
De dētib⁹ ſermo vniuerſal' ca.i.
De ↄuerſatóe dentiū ca.ij.
De cura vſi dentiū ca.iij.
De dolore dentiū ca.iiij.
De ſignis.c.v.
De cura ca.vi.
De medicinis reſolutiuis ca.vij.
De medicinis ſtupefactis capitulum viij.
De dente cómoto ca.ix.
De cura ca.x.
De pforatóe dentiū ca.xi.
De ruptura dentiū ca.xij.
De cura ca.xiij
De alteratione coloris dentium. ca.xiiij.
De cura ca.xv.
De facilitando originē dentium ca.xvi.
De regimine eradicationis capitulum.xvij
De fricatione dentis cenoſi capitulum xviij.
De ſ'mib⁹ dentiū ca.xix.
De cauſa ſtridoris dentiū ca.xx.
De cura capl'm xxi.
De dēte elōgato capl'm xxij.
De congelatóne dentium capitulum.xxiij.
De cura ca.xxiiij.
De ebet dentium ⁊ cura capitulum xxv.
De cura debilitatis dentiū capitulum xxvi.

f En octaua de diſpoſitónibus ginginarum: ⁊ eſt tractatus vnus ⁊ continet capitula xvi
De egritudinibus ginginarū capitulum pmū.
De cura ca.ij.
De gingiua ſanguinea ⁊ eius cura ca.iij.
De fiſſuris ginginarū ca.iiij.
De vlceribus gingiue ⁊ corroſione eius ca.v.
De cura ca.vi.
De augmento gingiue ⁊ cura ei⁹ capi.vij.
De diminutione carnis gingiue ⁊ cura ca.viij.
De cura mollificationis gingiue ca.ix.
De cura carnis addite gigiue capitulū.x.
De labijs ⁊ egritudinibus eorū ca.xi.
De fiſſuris labiorum ca.xij.
De cura ca.xiij.
De apoſtemate labiorum ⁊ cura ca.xiiij.
De hemorroidibus labiorum capitulum xv.
De tremore labiorum capitulū xvi.

f En nona de diſpoſitōnibus gutturis ⁊ eſt tractatus vnus continens capitula. xvij.
De anatomia gutturis ca.i.
De egritudinib⁹ mēbrorum gutturis ca.ij.
De cibo quo fit tranſgulatio et q̄ currūt curſu ei⁹ ca.iij.
De ſpinis ⁊ que curſu carū pcedunt ca.iiij.
De ſanguiſugis ca.v.
De ſignis capl'm vi.
De cura ca.vij.
De ſuffumigationib⁹ albaba capitulū viij.
De ſignis capl'm ix.
Sermo vniuerſalis apoſtematū accidētium in gutturis ⁊ epigloti ⁊ glandulis circūdantibus ea ⁊ vue ⁊ galſamati et duarum amigdalarum capitulum.x.
De cura decollationum ⁊ prefocationum ex omni cauſa capi.xi.
De vua ⁊ ambab⁹ amigdalis capitulū xij.
De caſu vue ca.xiij.
De cura ca.xiiij.
Sermo vniuerſalis de inciſione vue ⁊ vtriuſq amigdale capitulum xv.
De rememoratōe nocumētorum inciſionis ca.xvi.
De cura ſputi ſanguinis ⁊ inciſione vue ⁊ vtriuſq amigdale: ca.xvij.

f En decima de diſpoſitōnibus pulmonis ⁊ pectoris ⁊ eſt tractatus q̄nq.

t Ractatus primus de pncipijs anhelitus cōtinēs ca.xiiij.
De anatomia epiglotis ⁊ canue pulmonis ca.i.
De complexionibus pulmonis ⁊ ſignis diſpoſitionum eius ca.ij.
De ap̄anb⁹ accidētibus pulmōi ca.iij.
De cura ca.iiij.
De materijs ſiccis in pulmone ⁊ indicijs earū capitulum qntum.
De medicinis pectoris ſingulari

bus ⁊ compoſitis ⁊ de fōma adminiſtrationis earum capitulum.vi.
Sermo vniuerſalis de anhelitu capitulum.vij.
De anhelitu magno ⁊ paruo et caſu ⁊ ſignificationibus eius capitulum.viij.
De ſignis anhelitus capitulum nonum
De anhelitu vehementi capitulū decimum
De anhelito alto ⁊ ſubtili capitulum.xi.
De anhelito puo capi.xij.
De anhelito lōgo capi.xiij.
De anhelitu breui capi.xiiij.
De anhelitu veloci capi.xv.
De anhelitu tardo capitulum.xvi.
De anhelitu frigido capitulum.xvij.
De anhelitu fetido ca.xviij.
De permutationibꝰ que currūt inter anhelitum magnum et velocem ⁊ frequentem ⁊ contrarios eorum capitulum.xix.
De anhelitu mouente pulmonē capitulum.xx.
Sermo vlīs de malitia anhelitꝰ capitulū.xxi.
De conſtrictione anhelitꝰ capitulum.xxii.
De ſignis capitulū.xxiii.
De diuerſitate anhelitus capitulum xxiiii.
De anhelitu duplo ca.xxv.
De anhelitu pauco capi.xxvi.
De anhelitu difficili capitulum.xxvii.
De pparatione anhelitus capitulum xxviii.
Sermo vlīs de diſpoſitionibus anhelitus ca.xxix.
De anhelitu etatum ca.xxx.
De anhelitu repleti ex cibis aut ex pregnatione aut hydropiſi ⁊ ⁊ ſimilibus capitulum.xxxi.
De anhelitu balnei ca.xxxii.
De anhelitu dormientis capitulum xxxiii.
De anhelitu dolentis in membris pectoris ca.xxxiiii.
De anhelitu eius cuius anhelitꝰ conſtringitur propter quācū ꝗ cauſam ⁊ de anhelitu habentis aſma capitulum.xxxv.
De anhelitu habentiū famem capitulum xxxvi.
Et anhelitu habentium decollationem ⁊ ſuffocationem capitulum xxxvii.
De aſmate ca.xxxviii.
De ſignis capi.xxxix.
De cura aſmatis ⁊ conſtrictiōis anhelitus ⁊ preparatōne eiꝰ capitulum xl.
De cura aliquarum ſpēꝝ anhelitus ca.xli.
De cura difficultatis anhelitus ex hac ſūma capitulum.xlii.

Tractatus.ii. continens capitula.x.
De voce ⁊ nocumentis eiꝰ capitulum.i.
De cura capi.ii.
De cura raucedinis vocis ⁊ aſpitatis eius capi.iii.
De medicinis cōſeruantibus ſanitatem pectoris ⁊ que bona ſunt ei capitulum quartum.
De voce aſpera ⁊ eius cura capitulum v.
De voce breui ⁊ eius cura capitulum vi.
De voce groſſa ⁊ eius cura capitulum vii.
De voce ſubtili ⁊ eius cura capitulum viii.
De voce tenebroſa ⁊ eiꝰ cura capitulum ix.
De voce tremula ⁊ eius cura capitulum.x.

Tractatus tertius continens capitula vi.
De tuſſi ⁊ ſputo ſan.ca.i.
De ſignis capitu.ii.
De cura capitulum iii.
De ſputo ſan.capi.iiii.
De ſignis capitulū v.
De cura capi.vi.

Tractatꝰ quartus de pñcipiis ſpecularium ⁊ ſcientie apoſtematum membrorum partium pectoris ⁊ exiturarum eorum preter ꝗ corporis continēs capi.xxii.
Sermo vniuerſalis de doloribꝰ pectoris ⁊ lateris
De pleureſi capi.i.
De ſignis pleureſis capi.ii.
De ſignis eius que eſt pura ⁊ nō pura capi.iij.
De malis ⁊ ſignis ſalutis capitulum.iiij.
De ſignis horarum eius ca.v.
De ſignis ſpēꝝ eius ſꝫ cauſas ipſius capi.vi.
De ſignis pmutationis ipſius capitulum vij.
Sermo aggregatus ex ſputo capitulum.viij.
De criſibus pleureſis ca.ix.
De peripneumonia ca.x.
De ſignis eius capi.xi.
De apatibus duris in pulmone capitu.xij.
De apate molli in pulmone capitulum xiij.
De bothori pulmōe capit.xiiij.
De aggregatōe aque in pulmone capitulū xv.
De apatibus aut vulneribus accidentibꝰ cāne pulmonis capitulum xvi.
De pure ⁊ ſanie que eſt empima capitulum xvij.
De vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ex eis ē ptiſis capi.xviij.
De cauſis vlceꝝ pulmonis capitulum xix.
De pparatis ad ptiſim in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione et complexiōne capi.xx.
De rebus a quibꝰ oportet ut iſti cuſtodiant capi.xxi
De ſignis ptiſis capi.xxij.

Tractatus quintus de pñcipiis operatiuis continēs capitula vi.
De cura cōmuni apoſtematum partium pectoris ⁊ pulmonis capitulum.i.
De cura pleureſis capi.ij.
Sermo continens de cura doloris pectoris capi.iij.
De cura peripneumonie capitulum iiij.
De empimate capi.v.
De cura vlcerum pectoris ⁊ cura ptiſis capi.vi.

Fen.xi.de diſpoſitionibꝰ cordis ⁊ eſt tractatꝰ vnus continens capi.vij.
De anatomia cordis ca.i.
De egritudinibus cordis capitulum.ii.
De ſignis complexionū cordis naturaliū capi.iij.
De ſignis egritudinū cordis capitulū quartū.
De cauſis impauientibus in corde ca.v.
De canonibus vniuerſalibus in curatione cordis ca.vi.
De medicinis cordialibus capi.vij.

Tractatus.ij. de partibꝰ diſtinctis continēs.c.xi.
De tremore cordis.c.i.
De ſignis.c.ij
De curationibus vniuerſalibus tremoris cordis.c.iij
De cura tremoris calidi capitulum quartum.
De cura tremoris frigidi capitulum.v.
De ſpeciebus ſincopis ⁊ cauſis ipſius ⁊ cauſa mortis ſubite ca.vi.
De ſignis.ca.vij.
De cura.c.viij.
De caſu virtutis ſubito.c.ix.
De cura ca.x.
De regimine eius in quo apparent ſigna aduentus apoſtematis calidi in corde.c xi.

Fen duodecima de mamilla ⁊ diſpoſitionibus eius ⁊ eſt tractatus vnus cōtinens ca.x.
De anatomia mamille.c.i.
De exuberatione lactis capitulū ſecundū
De minoratione lactis ⁊ prohibitione exuberationis ſuperflue capitulū iij.
De caſeatione lactis in mamilla capitulū quartum
De putrefactiōe lactis in mamilla ⁊ congelatione ⁊ extenſione eius que accidit ei ex egritudine capitulū quintū
De apoſtematibus calidis mamille ⁊ doloribus eius ca.vi
De apoſtematibꝰ frigidis phlegmaticis mamille ca.vij
De duritie mammille ⁊ nodis ⁊ glandulis ⁊ quod accidit ex circuitione papille maxime apud pubertatē ca. octauum
De dubellati in mamilla ca.ix
De vlceribus ⁊ corroſionibꝰ in mamilla capitulū.x.

Fen.xiij.de meri ⁊ ſtomacho ⁊ diſpoſitionibꝰ amborum continens tractatus.v
Tractatus primus de diſpoſitionibus meri ⁊ ſtomachi continēs.c.xxxvi
De anatomia meri ⁊ ſtomachi.c primū.
De egritudinibus meri ca.ij
De qualitate deglutionis capitulum tertium
De conſtrictione deglutiōis ⁊ difficultate deglutionis ca.iiij
De ſignis ca.v.
De cura.c.vi.
De apoſtematibus meri ca.vij
De ſignis apoſtematum meri capitulum octauū
De cura ca.ix
De cura apoſtematum frigidoꝝ ca.x
De eruptione ſang. ex meri capitulum.xi.
De vlceribus meri ca.xij.
De ſignis ipſorum ca.xiij
De cura ca.xiiij.
De ſignis cōplexionū naturaliū ſtomachi ca.xv
De egritudinibus ſtomachi capitulum.xvi
De modis ſignificationū diſpoſitionū ſtomachi ca.xvij.
De ſignis male complexionis calide ca.xviij
De ſignis male cōplexionis frigide ſtomachi ca.xix.
De ſignis complexionū ſicce ſtomachi ca.xx.
De ſignis male cōplexionis humide ca.xxi
De ſignis complexionū ſtomachi que ſunt cum materia capitulum.xxij
De ſignificationibus nocumētorum ſtomachi non cōplexionaliū.c.xxiij.
De modis vniuerſalibus curationum.c.xxiiij.
De cura male complexionis frigide ⁊ humide in ſtomacho.c.xxv.
De cura male complexionis frigide capitulū.xxvi.
De cura male complexionis frigide capi.xxvij.
De cura male complexionis humide ca.xxviij.
De cura male complexionis ſicce ca.xxix.
De cura frigide ⁊ ſicce complexionis.c.xxx.
De cura complexionis ſicce cum caliditate.ca.xxxi.
De cura complexionis calide et humide.ca.xxxij.
De cura male complexionis ſtomachi cū materia ⁊ cura opilationis.c.xxxiij.
De cura eius qui leditur a fortitudine ſenſus ſui ſtomachi capit.xxxiiij.
De regimine eius cuius ſtomachus eſt paruus.c.xxxv
De rebus quarum vſu nocentur ſtomachus ⁊ inteſtina. capitulum.xxxvi.

Tractatus.ij. huius fen de regimine doloris ſtōi ⁊ debilitate ⁊ diſpoſitione appetitus eius continens capitula.xxiij.
De regimine doloris ſtomachi ⁊ debilitate ⁊ diſpoſitiōe appetitus eius.c.i.
De ſignis ca.ij.
De cura.c.iij.
De debilitate ſtōi.c.iiij.
De ſignis nauſeatiue ſacietatis ⁊ deſtructione digeſtiue capitulū quintum.
De cura.c.vi.
De deſtructione appetitus ⁊ debilitate eius.c.vij.
De ſignis ca.viij.
De cura.c.ix.
De corruptione appetitus capitulum.x.
De cura corruptionis appetitus ca.xi.
De fame ⁊ vehementia eius ⁊ expulſione appetitus caninꝰ.c xij.
De ſignis.c.xiij.
De cura.c.xiiij.
De fame que vocatur boliſmus capit.xv.
De ſignis.c.xvi.
De cura.c.xvij.
De fame ſincopali.c.xviij.
De cura.c.xix.
De ſiti.c.xx.

bus ⁊ compoſitis ⁊ de fõma adminiſtrationis earum capitulum.vi.
Sermo vniuerſalis de anhelitu capitulum.vij.
De anhelitu magno ⁊ paruo et caſu ⁊ ſignificationibus eius capitulum.viij.
De ſignis anhelitus capitulum nonuz
De anhelitu vehementi capitulũ decimuz
De anhelito alto ⁊ ſubtili capitulum.xi.
De anhelito puo capi.xij.
De anhelito lõgo capi.xiij.
De anhelitu breui capi.xiiij.
De anhelitu veloci capi.xv.
De anhelitu tardo capitulum .xvi.
De anhelitu frigido capitulum .xvij.
De anhelitu fetido ca.xviij.
De permutationib⁹ que currũt inter anhelitum magnum et velocem ⁊ frequentem ⁊ contrarios eorum capitulum .xix.
De anhelitu mouente pulmonẽ capitulum.xx.
Sermo vlis de malitia anhelit⁹ capitulũ.xxi.
De conſtrictione anhelit⁹ capitulum.xxii.
De ſignis capitulũ.xxiii.
De diuerſitate anhelitus capitulum xxiiii.
De anhelitu duplo ca.xxv.
De anhelitu pauco capi.xxvi.
De anhelitu difficili capitulum .xxvii.
De ꝑparatione anhelitus capitulum xxviii.
Sermo vlis de diſpoſitionibus anhelitus ca.xxix.
De anhelitu etatuz ca.xxx.
De anhelitu repleti ex cibis aut ex pregnatione aut hydropiſi ⁊ ⁊ ſimilibus capitulum .xxxi.
De anhelitu balnei ca.xxxii.
De anhelitu dormientis capitulum xxxiii.
De anhelitu dolentis in membr ĩ pectoris ca.xxxiiii.
De anhelitu eius cuius anhelit⁹ conſtringitur propter quãcũ ꝗ cauſam ⁊ de anhelitu habentis aſma capitulum .xxxv.
De anhelitu habentiũ famez capitulum xxxvi.
Et anhelitu habentium decollationem ⁊ ſuffocationez capitulum xxxvii.
De aſmate ca.xxxviii.
De ſignis capi.xxxix.
De cura aſmatis ⁊ conſtrictiõis anhelitus ⁊ preparatõne ei⁹ capitulum xl.
De cura aliquarum ſpẽꝝ anhelitus ca.xli.
De cura difficultatis anhelitus ex hac ſima capitulum .xlii.

Tractatus.ii. continens capitula.x.
De voce ⁊ nocumentis ei⁹ capitulum.i.
De cura capi.ii.
De cura raucedinis vocis ⁊ aſpitatis eius capi.iii.
De medicinis cõſeruantibus ſanitatez pectoris ⁊ que bona ſunt ei capitulum quartum.
De voce aſpera ⁊ eius cura capitulum v.
De voce breui ⁊ eius cura capitulum vi.
De voce groſſa ⁊ eius cura capitulum vii.
De voce ſubtili ⁊ eius cura capitulum viii.
De voce tenebroſa ⁊ ei⁹ cura capitulum ix.
De voce tremula ⁊ eius cura capitulum.x.

Tractatus tertius continens capitula vi.
De tuſſi ⁊ ſputo ſan.ca.i.
De ſignis capitu.ii.
De cura capitulum iii.
De ſputo ſan.capi.iiii.
De ſignis capitulũ v.
De cura capi.vi.

Tractat⁹ quartus de pncipiis ſpeculatiui ⁊ ſcientie apoſtematuz membrorũ partium pectoris ⁊ exituraꝝ eorum preterꝗ corpis continẽs capi.xxii.
Sermo vniuerſalis de dolorib⁹ pectoris ⁊ lateris
De pleureſi capi.i.
De ſignis pleureſis capi.ii.
De ſignis eius que eſt pura ⁊ nõ pura capi.iij.
De malis ⁊ ſignis ſalutis capitulum.iiij.
De ſignis boꝝ eius ca.v.
De ſignis ſpẽꝝ eius ſꝫ cauſas ipſius capi.vi.
De ſignis pmutationis ipſius capitulum vij.
Sermo aggregatus ex ſputo capitulum.viij.
De criſibus pleureſis ca.ix.
De peripneumonia ca.x.
De ſignis eius capi.xi.
De apãtibus duris in pulmone capitu.xij.
De apãte molli in pulmone capitulum xiij.
De borbori pulmõe capit.xiiij.
De aggregatõe aque in pulmone capitulũ xv.
De apãtibus aut vulneribus accidentib⁹ cãne pulmonis capitulum xvi.
De pure ⁊ ſanie que eſt empima capitulum xvij.
De vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ex eis ẽ ptiſis capi.xviij.
De cauſis vlceꝝ pulmonis capitulum xix.
De ꝑparatis ad ptiſim in figura ⁊ forma ⁊ etate ⁊ regione et complẽone capi.xx.
De rebus a quib⁹ oportet ut iſti cuſtodiant capi.xxi.
De ſignis ptiſis capi.xxij.

Tractatus quintus de pncipiis operatiuis continẽs capitula vi.
De cura cõmuni apoſtematum partium pectoris ⁊ pulmonis capitulum.i.
De cura pleureſis capi.ij.
Sermo continens de cura doloris pectoris capi.iij.
De cura peripneumonie capitulum iiij.
De empimate capi.v.
De cura vlcerum pectoris ⁊ cura pthiſis capi.vi.

Fen.xi. de diſpoſitionib⁹ cordis ⁊ eſt tractat⁹ vnus continens capi.vij.
De anatomia cordis ca.i.
De egritudinibus cordis capitulum.ii.
De ſignis complexionũ cordis naturalũ capi.iij.
De ſignis egritudinũ cordis capitulũ quartũ.
De cauſis impanientibus in corde ca.v.
De canonibus vniuerſalibus in curatione cordis ca.vi.
De medicinis cordialibus capi.vij.

Tractatus.ij. de partib⁹ diſtinctis continẽs.c.xi.
De tremore cordis.c.i.
De ſignis.c.ij
De curationibus vniuerſalibus tremoris cordis.c.iij
De cura tremoris calidi capitulum quartum.
De cura tremoris frigidi capitulum.v.
De ſpeciebus ſincopis ⁊ cauſis ipſius ⁊ cauſa mortis ſubite ca.vi.
De ſignis.ca.vij.
De cura.c.viij.
De caſu virtutis ſubito.c.ix.
De cura ca.x.
De regimine eius in quo apparent ſigna aduentus apoſtematis calidi in corde.c xi.

Fen duodecima de mammilla ⁊ diſpoſitionibus eius ⁊ eſt tractatus vnus cõtinens ca.x.
De anatomia mãmille.c.i.
De exuberatione lactis capitulũ ſecundũ
De minoratione lactis ⁊ prohibitione exuberationis ſuperflue capitulũ iij.
De caſeatione lactis in mãmilla capitulũ quartum
De putrefactiõe lactis in mamilla ⁊ congelatione ⁊ extenſione eius que accidit ei ex egritudine capitulũ quintũ
De apoſtematibus calidis mãmille ⁊ doloribus eius ca.vi
De apoſtematibus frigidis phlegmaticis mãmille ca.vij
De durítie mammille ⁊ nodis ⁊ glandulis ⁊ quod accidit ex circuitione papille maxime apud pubertatẽ ca. octauuz
De dubellati in mãmilla ca.ix
De vlceribus ⁊ corroſionib⁹ in mãmilla capitulũ.x.

Fen.xiij. de meri ⁊ ſtomacho ⁊ diſpoſitionib⁹ amboꝝ continens tractatus.v
Tractatus primus de diſpoſitionibus meri ⁊ ſtomachi continẽs.c.xxxvi
De anatomia meri ⁊ ſtomachi.c primũ.
De egritudinibus meri ca.ij
De qualitate deglutionis capitulum tertium
De conſtrictione deglutõis ⁊ difficultate deglutionis ca.iiij
De ſignis ca.v.
De cura.c.vi.
De apoſtematibus meri ca.vij
De ſignis apoſtematuz meri capitulum octauũ
De cura ca.ix
De cura apoſtematum frigidoꝝ ca.x
De eruptione ſang. ex meri capitulum.xi.
De vlceribus meri ca.xij.
De ſignis ipſorum ca.xiij
De cura ca.xiiij.
De ſignis cõplexionũ naturaliũ ſtomachi ca.xv
De egritudinibus ſtomachi capitulum.xvi
De modis ſignificationũ diſpoſitionũ ſtomachi ca.xvij.
De ſignis male complexionis calide ca.xviij
De ſignis male cõplexionis fride ſtomachi ca.xix.
De ſignis complexionũ ſicce ſtomachi ca.xx.
De ſignis male cõplexionis humide ca.xxi
De ſignis complexionũ ſtomachi que ſunt cuz materia capitulum.xxij
De ſignificationibus nocumẽtoruz ſtomachi non cõplexionaliũ.c.xxiij.
De modis vniuerſalibus curationum.c.xxiiij.
De cura male complexionis frigide ⁊ humide in ſtomacho.c.xxv.
De cura male complexionis fri lide capitulũ.xxvi.
De cura male complexionis frigide capi.xxvij.
De cura male complexionis humide ca.xxviij.
De cura male complexionis ſicce ca.xxix.
De cura frigide ⁊ ſicce complexionis.c.xxx.
De cura complexionis ſicce cum caliditate.ca.xxxi.
De cura complexionis calide et humide.ca.xxxij.
De cura male complexionis ſtomachi cũ materia ⁊ cura opilationis.c.xxxiij.
De cura eius qui leditur a fortitudine ſenſus ſui ſtomachi capit.xxxiiij.
De regimine eius cuius ſtomachus eſt paruus.c.xxxv
De rebus quarum vſu nocetur ſtomachus ⁊ inteſtina. capitulum.xxxvi.

Tractatus.ij. huius fen de regimine doloris ſtõi ⁊ debilitate ⁊ diſpoſitione appetitus eius continens capitula.xxiij.
De regimine doloris ſtomachi ⁊ debilitate ⁊ diſpoſitiõe appetitus eius.c.i.
De ſignis ca.ij.
De cura.c.iij.
De debilitate ſtõi.c.iiij.
De ſignis nauſeatiue ſacietatis ⁊ deſtructione digeſtiue capitulũ quintum.
De cura.c.vi.
De deſtructione appetitus ⁊ debilitate eius.c.vij.
De ſignis ca.viij.
De cura.c.ix.
De corruptione appetitus capitulum.x.
De cura corruptionis appetitus ca.xi.
De fame ⁊ vehementia eius ⁊ expulſione appetitus canini.c xij.
De ſignis.c.xiij.
De cura.c.xiiij.
De fame que vocatur boliſmus capit.xv.
De ſignis.c.xvi.
De cura.c.xvij.
De fame ſincopali.c.xviij.
De cura.c.xix.
De ſiti.c.xx.

De ſignis capitulum.xxi
De cura capitulum.xxij.
De cura percuſſionis ⁊ obuiatio nis ⁊ caſu ſuper ſtomachum capitulꝫ.xxiij.

Ractatus tertius de no cumēto digeſtionis con tinens.c.xv.

De nocumento digeſtionis.c.i.
De corruptione digeſtionis capi tulum.ij.
De debilitate digeſtionis capitu lum tertium.
De ſignis debilitatis digeſtionū capitulum quartū.
De cura capitulum.v.
De ſignis corruptionis digeſtio nis capitulum vi.
De cura eius ca.vij.
De tarditate deſcēſus cibi ex ſto macho ⁊ velocitate deſcēſio nis eius capitulum.viij.
De cura eius in cuius ſtō tardatur deſcenſus ſibi aut in cuius ſto macho natat cibus.c.ix.
De cura eius a cuius ſtomacho feſtinat deſcēſus cibi.c.x
De eruptōne ſtomachi ⁊ duritie eius.c.xi.
De ſignis.c.xij.
De cura capitulum.xiij.
De eis que cōmonent eructati onem.c.xiiij.
De cura eructuationis ſuperflue capitulū.xv.

Ractatus quartus de egri tudinibus inſtrumenta libus ⁊ cōibus accidentibus ſtomacho continens capitu la.xvi.

De apoſtematibus calidis ſtōi.c.i
De ſignis.c.ij.
De cura capitulū.iij.
De apoſtematibus frigidis phle gmaticis.c.iiij.
De ſignis.c.v.
De cura capitulum.vi.
De apoſtematibus duris ⁊ groſ ſis capitulū.vij.
De cura capi.viij.
De aldubellati in ſtō.c.ix.
De ſignis.ca.x.
De cura ca.xi.
De vulneribus in ſtomacho ca pitulum.xij.
De ſignis conuenientie ⁊ differē tie.ca.xiij.
De cura vlcerū ſtōi.c.xiiij.
De bothor in ſtomacho.c.xv
De ruptura ſtōi.c.xvi.

Ractatus quintus de di ſpoſitionibus ſtomachi ex parte eius quod ipſe com prehendit ⁊ egredit ab eo ⁊ aliquibus diſpoſitionibus mi rach ⁊ que ſequitur ipm cō tinens.ca.xxij.

De inflatione ſtōi.c.i
De ſignis.c.ij.
De cura ca.iij.
De rugitu.c.iiij.
De lenitate ⁊ lubricitate ſtoma chi.capitulꝫ quintū.
De ſignis.c.vi.
De cura ca.vij.
De vomitu ⁊ ſubuerſione ⁊ nau ſea ⁊ extēuatione ſtomachi. capitulū.viij.
De ſignis portēdentibus vomi tum.c.ix.
De vomitu ſan.c.x.
De ſignis.ca.xi.
De cura vomitus abſolute capi tulū.xij.
De vomitu facto ꝓpter calidita tem.ca.xiij.
De cura vomitus ſan. capitulū xiiij.
De conturbatiōe ⁊ anxietate ſto machi.c.xv.
De cura.ca.xvi.
De ſan. retēto in ſtomacho ⁊ in inteſtinis.c.xvij.
De congelatione ſan. in ſtoma cho ca.xviij.
De ſingultu.c.xix.
De ſignis.ca.xx.
De cura capit.xxi
De diſpoſitionibus accidentibus mirach ⁊ hypocondrijs.ca pitulum.xxij.

En.xiiij. de epate ⁊ diſ poſitionibus eius conti nens tractatus.iiij.

Ractatus.i. de vniuerſali bus diſpoſitionibus epa tis cōtinens ca.xxxi.

De anatomia epatis.ca.i.
De modis ex quibus ſignifican tur diſpoſitiones epatis ca pitulum.ij.
De diſtinctione modoꝝ harum ſignificationū.c.iij.
De contraoperantia cordis ad epar in qualitatibus capitu lum quartum.
De ſignis complexionū epatis naturalium ⁊ poſt calide ca pitulum.v.
De ſignis complexionis frigide naturalis.c.vi.
De ſignis complexionis ſicce na turalis.c.vij.
De ſignis complexionis humi de naturalis.c.viij.
De ſignis complexionis calide ⁊ ſicce naturalis.c.ix.
De ſignis complexionis calide ⁊ humide naturalis.c.x.
De ſignis complexionis frigide ⁊ humide naturalis.c.xi.
De ſignis complexionis frigide ⁊ ſicce naturalis.c.xij.
De egritudinibus accidentibus epati.c.xiij.
De ſignis male complexionis ca lide.c.xiiij
De ſignis male complexiōis fri de.c.xv.
De ſignis male complexionis ſic ce capi.xvi.
De ſignis male complexionis hu mide capi.xvij.
Sermo vniuerſalis de curis egri tudinum epatis capitulum xviij.
De cauſis nociuis epati capitu lum.xix.
De rebus conuenientibus epati capi.xx
De cura male complexionis ca lide in epate.c.xxi.
De regimine male complexio nis frigide.c.xxij
De regimine male complexiōis ſicce.c.xxiij.
De regimine male complexiōis humide.c.xxiiij.
De regimine male complexio nis calide ⁊ ſicce. capitulum xxv.
De regimine male complexio nis calide ⁊ humide.capitu. xxvi.
De regimine male complexiōis frigide ⁊ ſicce capitulum vi geſimūſeptimū.
De regimine male complexio nis frigide ⁊ humide capit. xxviij.
De paruitate epatis capitulum. xxix.
De ſignis.c.xxx.
De regimine ipoꝝ capi.xxxi.

Ractatus.ij.de debilita te epatis ⁊ opilatione eius ex doloribus ⁊ inflāmatiōe continens capi.xi.

De debilitate epatis ca.i.
De ſignis capi.ij.
De cura debilitatis epatis capitu lum.iij.
De opilationibus epatis capitu lum.iiij.
De ſignis ca.v.
De cura opilationꝫ epatis capi tulum.vi.
De inflatione ⁊ ventoſitate i epa te capi.vij.
De cura ventoſitatis ⁊ inflatiōis epatis capi.viij.
De dolore epatis capi.ix.
De ſignis capi.x.
De cura capi.xi.

Ractatus tertius de apoſte matibus epatis ⁊ ſolutione eius ꝯtinēs capi.xxi.

Sermo vniuerſal de apoſtemati bus epatis ⁊ que ſequūt ipꝫ capi.i.
De ſignis vniuerſalibus apoſte matū epatis capi.ij.
Differentia int apoſtemata epa tis ⁊ apāta lacertoꝝ poſitoꝝ ſup ipſum mirach capitulꝫ .iij.
De apāte calido capi.iiij.
De almeſire in epate capi.v.
De phlegmone in epate capitu lum.vi.
De apātibus frigidis in epate ca pitulum.vij.
De apoſtematibus phlegmaticis capitulum.viij.
De apāte duro ⁊ cancro capitu lum.ix.
De dubellati capi.x.
De apāte meſaraice capi.xi.
De cura apātis calidi ⁊ ſāguinei capitulum.xij.
De cura heriſipile capi.xiij.
De cura dubellati capi.xiiij.
De cura apoſtematū frigidoꝝ capitulū.xv.
De cura apoſtematꝫ duroꝝ ca pitulum.xvi.
De cura apātum almirac lacerti capitulum.xvij.
De cura apoſtematū meſaraice capitulū.xviij.
De pcuſſione ⁊ obuiatione ⁊ ca ſu ſuper epar capi.xix.
De ſciſſura ⁊ inciſione i epate ca pitulum.xx.
De cura capi.xxi.

Ractatus quartus de hu miditatibus quibus accidit cauſa epatis ut expellantur egrediendo ⁊ coartentur oc cultando continens capitu la.xvi.

De ſpeciebus expulſionū reꝝ in epate capitulum.i.
De ſignis capi.ij.
De caceſia capi.iij.
De hidropiſi capi.iiij.
De cauſis proprijs aſclitis capi tulum.v.
De cauſis ꝓprijs hypoſarche ca pitulum.vi.
De cauſis tympanitis capitulum.vij.
De ſignis cōibus capi.viij.
De ſignis aſclitis capi.ix.
De ſignis hypoſarche capitulū decimuꝫ.
De ſignis tympanitis capi.xi.
De cura caceſie capi.xij.
De cura aſclitis capi.xiij.
De cura hydropiſi hypoſarche capitulum.xiiij.
De cura hydropiſis timpanitis capitulū.xv.
De doloribus hypocondrioꝝ capi.xvi.

En.xv. de felle ⁊ ſplene ⁊ di ſpoſitionibus eoꝝ continens tractatus.ij.

Ractatus pmus de ana tomia fellis ⁊ ſplenis ⁊ icteritia continens capitula vij.

De anatomia fellis capi.i.
De anatomia ſplenis capi.ij.
De icteritia citrina ⁊ nigra capi tulum.iij.
De ſignis icteritie citrine capitu lum.iiij.
De ſignis icteritie nigre capitu lum.v.
De cura icteritie citrine capitulū ſextum.
De cura icteritie nigre aggrega te vitio ſplenis capi.vij.

Ractatus ſecundus de re liquis diſpoſitionibus ſple nis continens capitula xiiii.

Sermo vniuerſalis de egritudi nibus ſplenis capi.i.
De ſignis complexionū ſplenis capitulum.ij.
De cura capi.iij.
De apoſtematibus ſplenis calidis ⁊ frigidis ⁊ duris ⁊ quorum durities eſt in fieri apoſtem capitulum.iiij.
De ſignis capi.v
De curatione apoſtematꝫ ſple nis cadoꝝ valde capitulꝫ ſextum
De curationibus ſpmo capitu lum.vij.
De cura apātū phlaticoꝝ ſplenis capitulum.viii.
De opilatione ſplenis capi.ix.
De curationibus capi.x.
De vētoſitate ⁊ inflatione in ſple ne capi.xi.
De cura capi.xii.
De dolore ſplenis capi.xiii.

En.xvi. de diſpoſitiōi bus ſicteri ⁊ inteſtinorum eſt tractatus.v.

Ractatus.i. de anatomia eoꝝ ⁊ ſolutione ventris cō tinens capi.iiii.

De anatomia inteſtinoꝝ capi.i.
De ſolutione ventris omniū mo doꝝ ⁊ cauſis vſqꝫ ad lubri citatem omnium inteſtinoꝝ ⁊ colirica paſſione ⁊ ſāguino lenta egeſtione ⁊ fluxu ſang. ⁊ ventre ⁊ expulſionibus reꝝ ex epate ⁊ ſplene ⁊ cerebro et ex cōpore ⁊ tenaſmone ca.ii.
De ſignis capi.iij.
De cura fluxus ventris abſolute capitulum.iiii.

Ractatus ſecūdus de cu rationibus ſpecieꝝ ſoluti onis ventris diuerſaꝝ predi ctarum poſt ceſſationeꝫ a cu ra vniuerſali continens capi tula.xvij.

De cura fluxus epatici capi.i.
De cura fluxus ſtomachi eius ⁊ inteſtinali abſqꝫ excoriatōne ⁊ primo de lubricatiuo capi pitulum.ij.
De cura vlceroſi capi.iij.
De cura fluxus cholerici capitu

lum quartum.
De cura fluxꝰ melancholici ⁊ eſt ſpleneticꝰ fluxus in quo non eſt excoriatio ca.v.
De cura fluxꝰ ſan. abſq; excoriatione ca.vi
De cura excoriatōis inteſtinoꝝ ⁊ vlceꝝ ca.vij
De cura fluxus vētris facti ꝓpꝉ cibos ca.viij
De cura fluxus cerebralis capitulum ix.
De cura fluxus opilatiui capitulum.x.
De cura fluxus liquefactiui capitulum xi.
De cura fluxus facti a ſpiſſitudie cutis ca.xij.
De cura cholirice paſſionis capitulum xiij.
De cura fluxus medicinalis capitulum xiiij.
De cura fluxus cretici capitulū xv.
De tenaſmone ca.xvi.
De collirijs q̄ ſupponūtur ad tenaſmonē ca.xvij.

Tractatus tertius de iceptione ſermōis de doloribus inteſtinorum continēs capitula xvi.
De punctione ca.i.
De ſignis ca.ij
De cura ca.iij
De rugitu ⁊ egreſſione ventoſitatis abſq; voluntate capitulum iiij.
De cura ca.v.
De colica ⁊ retentione fecis capitulum.vi.
De ſignis colice abſolute capitulum vij.
De ſignis colice ſaluis ca.viij.
De ſignis malis in colica capitulum ix.
De differentia que eſt inter colicam ⁊ lapidem renuꝫ capitulum.x.
De ſignis diſtinctōis colice ⁊ primo de ſigniſ phlegmatice capitulum xi.
De ſignis colice ventoſe capitulum xij.
De ſignis eius que fit ex fece capitulum xiij.
De ſigniſ colice apoſtemoſe capitulum xiiij.
De ſignis fcē ex torſione ⁊ ruptura ca.xv
De ſignis reliquarum ſpecierū colice leuis a frigore ⁊ calore aut debilitate ſenſus aut vermibus aut ruptura ca.xvi

Tractatꝰ quartus de cura colice ⁊ locutōe in ileos ⁊ rebꝰ ꝑticularibꝰ egritudinū inteſtinoꝝ ⁊ diſpoſitionū eoꝝ ꝯtinēs ca.xxxi
De canonibus curationis colice ca.i.
De cura colice frigide capitulū ſecundum.
De canonibꝰ proprijs colice ventoſe que eſt ex eis que ſunt inter colicam frigidam capitulum. iij.
De compoſitione ſolutiuorū eiꝰ qui habet colicam ex ventoſitate aut materia phlegmatica ⁊ de quibus fiunt cliſteria ca.iiij
De compoſitione medicinarum bibitarum ſolutiuarū phlegmatiꝫ ⁊ d̄ pillulis fortis iuuamenti ca.v
De ſuppoſitorijs fortibus educētibus fecem plurimam cum phlegmate viſcoſo capitulū ſextum.
De ꝯpoſitōe cliſterioꝝ ad vētoſitatē ca.vij
De ꝯpoſitōne ſuppoſitorioꝝ ad vētoſam ca.viij.
De cliſteribuſ ⁊ ſuppoſitorijs habentium frigus inteſtinoꝝ abſq; materia ca.ix.
De tina ⁊ balneis ⁊ embrocis capitulū.x.
Sermo de qualitate cliſterioꝝ ⁊ inſtrumentorum capitulū vndecimū.
De cura facte ab apoſtemate frigido ca.xij.
De regimine dandi in potu oleū de keruа in curatione colice frigide eis qui non conſueuerūt ca.xiij
Modus medicinarum conferētium habentibuſ colicam frigidam ſm ſemitam digeſtionis ⁊ maturatōnis ⁊ proprietatis non ſm ſemitam euacuatiōis capitulum decimū quartum.
De emplaſtris colice frigide capi.xv.
De vaporationibus colice frigide capitulum decimumſextum.
De cura colice cholerice capitulum xvij.
De cura colice facte ex retentione cholere capitulum decimū octauū.
De cura colice apoſtemoſe calide ⁊ frigide capitulum decimūnonū.
De cura colice melancholice capi.xx.
De cura colice facte ex fece capitulum xxi.
De cura colice frigide facte ex debilitate expulſiue capitulū vigeſimumſecundū.
De cura colice facte ex debilitate ſenſus ⁊ eiꝰ ablatōe ca.xxiij.
De cura colice facte ex torſione ca.xxiiij.
De cura colice facte a vermibus capitulum vigeſimumquintum.
De cura colice facte ex ruptura ꝑ narcotica capitulū vigeſimū ſextum.
De cibatione colicorum capitulum xxvij.
De his que nocēt colicis capitulum .xxviij.
De ileos ⁊ eſt ſimilis colice quando accidit gracilibus capitulum xxix.
De ſignis ca.xxx.
De cura ca.xxxi.
De tarditate aſcellationis ⁊ velocitate eius capitulū trigeſimūſecundū.
De multitudine ſtercoris ⁊ paucitate eiꝰ ca.xxxiij

Tractatus quītus de vermibus continens ca.xi.
De ſnubꝰ ca.i.
De ſpeciebus vermium que ſunt iij.ca.ij.
De ſignis ca.iij.
De cura ca.iiij.
De medicinis calidis interficientibus vermes ⁊ proprie longos ca.v.
De medicinis que magis prope ſunt aſcaridum capitulū.vi.
De regimine vermium paruorum capitulum.vij.
De cliſteribus acutis interficientibus vermes caplm.viij.
De emplaſtris habentium vermes capitulū .ix.
De cibatione eorum caplm.x.
De cura caſus ⁊ precīſionis ſuꝑ ventrem caplm.xi.
Fen .xvij. de egritudinibꝰ ani: ⁊ eſt tractatꝰ vnꝰ continens capitula.xxij.
Sermo vniuerſalis de egritudinibus ani capitulū.i.
De hemorroidibus caplm .ij.
De cura capitulum.iij.
De regimine inciſionis hemorroidarum ⁊ adurſtionis earū capitulum. iiij.
De regimine apertionis hemorroidarum ſurdarum capitulum.v.
Sermo de medicinis hemorroidalibus ſuffumigationibus ⁊ puluerizationibus capitulum.vi.
De liquidis que ponentur ſuper eas ⁊ quibus embrocantur capitulum .vij.
De ſedantibus dolorem hemorroidarum capitulū .viij.
De reſtrictiuis curſus hemorroidarum capitulū.ix.
De cibatione habentium hemorroidas capitulū.x.
De apoſtematibꝰ calidis in ſicteri ⁊ heriſipila caplm.xi.
De ragadijs ani caplm .xij.
De cura ragadiaruꝫ caplm .xiij.
De cibatione habentium ragadias capitulū.xiiij.
De mollificatione ani capitulū xv.
De cura capitulum.xvi.
De egreſſione ani caplm .xvij.
De fiſtulis in ano caplm.xviij.
De curatione capitulū.xix.
De pruritu in ano caplm.xx.
De cura capitulū.xxi.
De vlceribus ani capitulū .xxij.
Fen.xviij.de diſpoſitionibus renum ⁊ eſt .ij. tractatus.
Tractatus primꝰ de vniuerſalibus iudicioruꝫ renum ⁊ de lapidibus eorum continens capitula.xvi.
De anatomia renum. ca.i.
De egritudinibus renum capitulum.ij.
De ſignis quibus ſignificantur diſpoſitiones renum capitulum.iij.
De ſignis caliditatis renum capitulum.iiij.
De cura capitulū.v.
De ſignis frigiditatis renum capitulum .vi.
De cura capitulum.vij.
De extenuatione ⁊ vetuſtatione renum capitulū.viij.
De ſignis caplm.ix.
De cura capitulū.x.
De debilitate renū caplm.xi.
De ſignis capitulū.xij.
De cura capitulū.xiij.
De ventoſitate renū caplm.xiiij.
De cura capitulum.xv.
De dolore renum ⁊ cura capitulum.xvi.
Tractatus ſecundus de apoſtematibus renum ⁊ ſolutione continuitatis continens capitula .xix.
De apoſtematibus calidis in renibus ⁊ aldubellati ca.i.
De ſignis capitulū.ij.
De cura capitulū.iij.
De apoſtemate phlegmatico in rene capitulum.iiij.
De ſignis capitulum .v.
De cura capitulū.vi.
De apoſtemate duro in renibus capitulum.vij.
De ſignis capitulū .viij.
De cura capitulū.ix.
De vlceribus renū caplm.x.
De ſignis capitulū.xi.
De cura capitulū.xij.
De ſcabie renum ⁊ meatuum capitulum.xiij.
De ſignis capitulū.xiiij.
De cura capitulum.xv.
De lapide renum caplm.xvi.
De ſignis capitulū.xvij.
De cura caplm.xviij.
De medicinis conuenientibꝰ lapidi caplm .xix.
Fen.xix. de diſpoſitionibus veſice ⁊ viarum vrine duos comprehendēs tractatus.
Tractatus primus de diſpoſitionibus veſice continens capitula.xxiiij.
De anatomia veſice caplm .i.
De egritudinibꝰ veſice ⁊ cura earum capitulum .ij.
De his que calefaciunt veſicam capitulum.iij.
De his que infrigidant veſicam capitulū.iiij.
De lapide veſice ⁊ ſignis eius capitulum.v.
De curationibus lapidis veſice capitulum.vi.
De regimine quod in ipſo precipitur capitulū.vij.
De apoſtematibus calidis in veſica ⁊ aldubellati in ea capitulum.viij.
De ſignis caplm.ix.
De curationibus apoſtematum veſice capitulum .x.
De vlceribus veſice caplm .xi.
De ſignis capitulum.xij.
De cura capitulū.xiij.
De ſcabie veſice caplm.xiiij.
De cura capitulum.xv.
De congelatione ſanguinis in veſica caplm.xvi.
De cura capitulum.xvij.
De diſſolutione veſice ⁊ mollificatione eius caplm.xviij.
De cura capitulū.xix.
De doloribꝰ veſice caplm .xx.
De debilitate veſice caplm.xxi.
De vētoſitate in veſica ca.xxij.
De ſignis capitulum.xxiij.
De cura capitulū .xxiiij.
Tractatus ſecundus de nocumentis q̄ accidunt vrine ꝯtinēs capitula.xxij.
De qualitate exitus vrine naturalis capitulū.i.
De nocumētis vrine caplm.ij.
De ardore vrine caplm .iij.
De curationibus caplm.iiij.
De paucitate vrine caplm.v.
De difficultate vrine ⁊ eius retentione capitulū .vi.
De ſignis capitulū.vij.
De cura nocumenti vrine capitulum.viij.
De rememoratione renum facientium mingere conferentium in pluribus diſpoſitionibus capitulum.ix.
De diſtillatione vrine caplm.x.
De ſignis caplm.xi.
De curatione caplm.xij.
De inuolūtario exitu vrine ca.xiij.

De cura capl'm.xiiij.
De mictu in lecto capl'm.xv.
De cura capl'm.xvi.
De diabete capl'm.xvij.
De cura capl'm.xviij.
De multitudine vrine capitulum xix.
De mictu ſanguinis ⁊ ſaniei ⁊ vri ne ſimulis lotur e carnis ⁊ ca pillorum: ⁊ de varijs extra neis que ſunt ſimiles illis ca pitulum.xx.
De ſignis capl'm.xxi.
De cura capl'm.xxij.

¶ Fen.xx. de diſpoſitioni bus membrorum generati onis maſculorum que eſt.ij. tra ctatus.

¶ Tractatus primus de vni uerſalibus ⁊ appetitu co eundi continens capitula.xlviij.
De anatomia teſticulorum ⁊ va ſorum ſpermatis capl'm.i.
De cauſis erectionis capl'm.ij.
De cauſis ſpermatis capl'm.iij.
De ſignis complexionis calide membrorum ſpermatis capi tulum.iiij.
De ſignis complexionis calide ⁊ ſicce capl'm.v.
De ſignis complexionis calide ⁊ humide capl'm.vi.
De ſignis complexionis frigide ⁊ humide capl'm.vij.
De ſignis complexionis frigide ⁊ ſicce capl'm.viij.
De ſignis complexionum inna turalium capl'm.ix.
De iuuamentis coitus capl'm.x.
De nocumento coitus ⁊ diſpoſiti onibus eius ⁊ malitia figura rum capl'm.xi.
De horis coitus capl'm.xij.
De ſpermate generante ⁊ non ge nerante capl'm.xiij.
De ſignis eius qui coiuit capitu lum.xiiij.
De diminutione coit' capl'm.xv.
De ſignis capl'm.xvi.
De curationibus capl'm.xvij.
De medicinis ſingularibus ad coitum capl'm.xviij.
De inunctionibus que abſtergẽ do fiunt ⁊ cliſteribus ad anũ ⁊ pectinem ⁊ teſticulos ⁊ vir gam ⁊ alugen ⁊ que ſequun tur ea capl'm.xix.
De ſuppoſitorijs in ano capitu lum.xx.
De cibis puris capl'm.xxi.
De cibis in quibus eſt ſimilitudo cum medicinis capitulum xxij.
De potu dulci eorum capl'm.xxiij.
De potu alio noſtro ca.xxiiij.
De multitudine deſiderij capitu lum.xxv.
De ſignis capl'm.xxvi.
De cura capl'm.xxvij.
De exiccatiuis frigidis ſperma tis capl'm.xxviij.
De exiccatiuis calidis ſperma tis capl'm.xxix.
De multitudine exuberationis ſpermatis ⁊ humoris qui ẽ an te vrinam ⁊ qui egredit' poſt capitulũ.xxx.
De ſignis capl'm.xxxi.
De cura capitulũ.xxxij.
De multitudine pollutionis ca pitulum.xxxiij.
De paucitate ſpermatis: ⁊ extra eius filoſo capl'm.xxxiiij.
De regimine eius quem ledit coi tus capitulum.xxxv.
De regimine eius qui plurimo vtitur coitu ⁊ nocetur eo ⁊ de bilitat ipſum aut leditur vi ſus et ſenſus eius ⁊ caput et neruus ⁊ accidit ei tremor ca pitulũ.xxxvi.
De multitudine erectionis abſq; deſiderio ⁊ de priapiſmo ca pitulum.xxxvij.
De ſignis capl'm.xxxviij.
De cura capl'm.xxxix.
De allachuot capl'm.xl.
De regimine eius capl'm.xli.
De alubuiari capl'm.xlij.
De hermaphrodito capitulum xliij.
De excuſatione medici in illis q̃ docet de delectatione ⁊ coan guſtatione receptricis ⁊ cale factione eius capl'm.xliiij.
De delectando viros ⁊ mulieres capitulum.xlv.
De magnificantibus virgam ca pitulum.xlvi.
De conſtringentibus vuluam ca pitulum.xlvij.
De calefacientibus receptricem ca pitulũ.xlviij.

¶ Tractatus ſecundus de diſpoſitionibus horum membrorum ſcʒ de illis que con tinuantur cum coitu continẽs capitula.xxxi.
De apoſtematibus teſticulorum calidis ⁊ que de eis approxi mantur ano capitulum pri mum.
De cura capitulũ.ij.
De cura apoſtematis frigidi i te ſticulis capl'm.iij.
De cura apoſtematis duri in teſti culis capl'm.iiij.
De acrai ⁊ arſacon capl'm.v.
De cura capl'm.vi.
De doloribus teſticulorum ⁊ vir ge capl'm.vij.
De ſignis capl'm.viij.
De cura capl'm.ix.
De magnitudine teſticulorum ca pitulum.x.
De cura capl'm.xi.
De eleuatione teſticuli ex parte eius capl'm.xij.
De cura capl'm.xiij.
De varicibus oſei ⁊ duritiei eius capitulum.xiiij.
De cura capl'm.xv.
De mollificatione oſei capitulum xvi.
De cura capl'm.xvij.
De ramice ⁊ ruptura capitulum xviij.
De corrugatione teſticulorum ca pitulum.xix.
De vlceribus teſticulorum ⁊ vir ge in locis ani capl'm.xx.
De cura capl'm.xxi.
De vlceribus interioribus virge capitulũ.xxij.
De fricatione in virga capitulum xxiij.
De cura capl'm.xxiiij.
De apoſtematibus virge calidis capitulum.xxv.
De apoſtematibus virge frigidis capl'm.xxvi.
De cura ragadiarum virge capi tulum.xxvij.
De dolore virge capitulũ.xxviij.
De verrucis ſuper virgam capi tulum.xxix.
De cura bothor ⁊ ſimilium moro ⁊ carnis orte ⁊ ad dite ſuper iſtas par tes capl'm xxx.
De corroſione virge capl'm xxxi.

¶ Fen.xxi. de membris ge nerationis in mulierib' quatuor continens tractatus.

¶ Tractatus primus de radi cibus ⁊ principijs ⁊ con ceptione ⁊ partu continens capi tula xx.
De anatomia matricis capitu lum primum.
De generatione embryonis capi tulum ſecundum.
De egritudinibus matricis capi tulum tertium.
De ſignificationibus complexio num matricis ⁊ primo calide ca pitulũ quartũ.
De ſignificationibus frigiditatis capitulũ quintũ.
De ſignis humiditatis capitu lum ſextum.
De ſignis ſiccitatis capl'm vij.
De ſterilitate ⁊ difficultate impre gnationis capl'm octauum.
De ſignis ſterilitatis capitulum nonum.
De regimine ⁊ cura capitulũ de cimum.
De ſignis impregnationis ⁊ iudi cijs eius capl'm vndecimũ
De cauſis maſculinitatis capitu lum duodecimum.
De ſignis maſculinitatis ⁊ femi ninitatis capitulũ decimũtertiũ.
De regimine maſculinitatis capi tulum decimũquartum
De ſignis alhanin facientis naſ ci maſculos capitulũ xv.
De ſignis mulierum maſculini zantium capl'm xvi.
De cauſis geminorum impregna tionis ſuper impregnationem ca pitulum xvij.
De ſignis appropinquationis par tus capitulum xviij.
De ſignis debilitatis embryonis capitulum decimũnonũ.
De ſignis debilitatis nati capitu lum vigeſimum.

¶ Tractatus ſecũdus de im pregnatione ⁊ partu cõ tinens capitula xxxix.
De impregnatione ⁊ partu capi tulum primum.
De regimine vniuerſali pregnan tis capitulũ ſecundum.
De regimine eiuſdem capitulũ iij.
De appetitu pregnantis capitu lum quartum.
De pulſu cordis pregnantium ca pitulum quintum.
De regimine curſus menſtruorum pregnantis capitulum vi.
De apoſtematione pedum pre gnantium ⁊ mollitie earum capi tulum ſeptimũ.
De abortu capl'm viij.
De ſignis capitulũ nonũ.
De conſeruatione embryonis ⁊ cautela abortus capl'm decimũ.
De regimine bono ad illud capi tulum xi.
De regimine abortus ⁊ extractio ne fetus mortui capl'm xij.
De inſtrumento quo iniectio fit in matricẽ capl'm xiij.
De regimine quorundam anti quorum in extrahendo fetũ mor tuum capl'm xiiij.
De regimine pregnantis poſt ab ortum capitulum xv.
De extractione ſecundine capi tulum xvi.
De prohibitione impregnationis capitulum xvij.
De mola capitulũ xviij.
De cura capitulũ xix.
De ſignis naturalibus ⁊ non na turalibus partus capitulum vi geſimum
De difficultate partus capitulum vigeſimumprimũ.
De ſignis capl'm xxij.
De regimine eius quam ledunt partus accidentia capitulum vi geſimũtertiũ.
De regimine eius in qua fit diffi cilis partus abſq; ſemita medici narum capitulum xxiiij.
De regimine eius cuius gemini pedes egrediuntur ante caput ca pitulum xxv.
De regimine eius cui' fetus egre ditur ſuper latus ſuum capitu lum xxvi.
De regimine eius que parit apo ſtemata in matrice eius exiſtente capitulum xxvij.
De regimine eius cuius partus fit difficilis cauſa magnitudinis capitulum xxviij.
De regimine eius cui' partus fit difficilis cauſa mort' fetus aut ma litia figure partus cũ qua nõ ſpe ratur vita capl'm xxix.
De regimine nauſee eius capitu lum xxx.
De medicinis facilem efficienti bus partum capl'm xxxi.
De regimine infantis cum naſci tur capl'm xxxij.
De ſuppoſitorijs enixarum capi tulum xxxiij.
De regimine multitudinis ſãgui nis eius capl'm xxxiiij.
De regimine paucitatis ſanguis eius capitulum xxxv.
De regimine febrium eius capitu lum xxxvi.
De regimine inflationis ventris ei' capitulũ xxxvij.
De regimine doloris matricis ca pitulum xxxviij.
De regimine vlcerum eius capi tulum.xxxix.

¶ Tractatus tertius de reli quis egritudinib' matricis exceptis apoſtematibus ⁊ q̃ cur runt curſu eorum ꝯtinẽs capl'a xxviij.
De iudicijs menſtruorum capitu lũ primũ.
De ſuperfluitate menſtruorum ca pitulum ij.
De ſignis capl'm iij.
De cura fluxus ſanguinis ⁊ in fi ne eius cura patientis fluxum mẽ ſtruorum capl'm iiij.
De vlceribus matricis ⁊ putrefa ctione eius capl'm.v.
De ſignis vlcerum matricis capi tulum ſextum.
De putrefactione matricis capi tulum ſeptimũ.
De corroſione matricis capitulũ octauũ.
De cura capl'm ix.
De regimine de virginate capitulũ decimũ.
De cura ca.xi.
De ragadijs matricis capitulum duodecimũ.
De ſignis earum capitulum trede cimum.
De cura capitulum decimũquar tum.
De pruritu matricis ⁊ priapiſmo

mulierum capitulũ xv.
De cura pꝛuritus matricis capi-
tulum xvi.
De fiſtulis matricis capitulum
xvij.
De ſignis capl'm.xviij.
De cura capl'm.xix.
De debilitate matricis capitulꝫ
vigeſimum.
De cura capl'm.xxi.
De doloꝛibus matricis capitu-
lum.xxij.
De curſu matricis capl'm.xxiij.
De cura capl'm.xxiiij.
De retentione menſtruoꝛum et
paucitate eoꝝ cap tulum vige
ſimũquintum.
De accidentibus illius ⁊ pꝛefoca
tione matricis capl'm.xxvi.
De ſignis capl'm.xxvij.
De curationibus capl'm .xxviij.

T Ractatus quartus con-
tinens capitula.xxx.
De nocumentis ſitus matricis: ⁊
q̄pationibus eius ⁊ que ſunt
ſimilia illis capl'm pᵐmum.
De cura clauſure capitulum ſe-
cundum.
De modo in adminiſtrãdo hác
ſciſſionem capitulum tertiũ.
De ſuſpenſione matricis capitu-
lum quartum.
De augmento matricis ⁊ exitu
eius ⁊ conuerſione eius capi
tulum.v.
De accidentibus illius ⁊ ſignis
capitulum.vi.
De cura capl'm.vij.
De declinatione matricis ⁊ ſepa
ratione eius capl'm.viij.
De cura capl'm.ix.
De apoſtemate calido in matri-
ce capl'm.x.
De ſignis capl'm.xi.
De cura apoſtematũ calidoꝛum
capitulũ.xij.
De apoſtemate phlegmatico in
matrice capl'm.xiij.
De apoſtemate duro capitulum
xiiij.
De cura capl'm.xv.
De pꝛefocatione matricis capitu
luꝫ.xvi.
De ſignis capl'm.xvij.
De cura capl'm.xviij.
De regimine eius cum commo-
uetur capl'm.xix.
De hemoꝛꝛoidibus ⁊ bothoꝛ et
moꝛo q̃ apparent in ea ⁊ cla-
uo capl'm.xx.
De curatione hemoꝛꝛoidarum
capl'm.xxi.
De carne addita ⁊ longitudine
albaꝛic ⁊ apparitione ſicut
virga ⁊ rei nominate ſurſus
capl'm.xxij.
De cura capl'm.xxiij.
De aqua in matrice capitulum
xxiiij.
De ſignis capl'm.xxv.
De cura capl'm.xxvi.
De inflatione in matrice ⁊ cogni
tione eius capl'm.xxvij.
De cura capl'm.xxviij.
De ventoſitate matricis non in-
flantis capl'm.xxix.
De cura capl'm.xxx.

F En vigeſimaſcd'a d' egritu
dinibus in extremitate
membroꝛum que ſt duo tracta
tus.

T Ractatus pꝛimus de eo
quod accidit eis de no-
cumentis quantitatis ⁊ ſitus con
tinens capl'a.xviij.
De foꝛma zirbi ⁊ duoꝛꝫ ſiphac
capitulum pᵐmum.
De ruptura ⁊ his que aſſimulan-
tur ei capl'm.ij.
De ſignis capl'm.iij.
De cura capl'm.iiij.
De curatione rupturarum inte-
ſtini ⁊ zirbi capl'm.v.
De ruptura aque capl'm.vi.
De cura rupture ventoſitatis ca-
pitulum.vij.
De cura ramicis carnis ⁊ varico
ſe capl'm.viij.
De augumento vmbilici capitu-
lum.ix.
De ſignis capl'm.x.
De cura capl'm.xi.
De gibboſitate ⁊ ventoſitate gib
boſitatis capl'm.xij.
De ſignis capitulũ.xiij.
De cura gibboſitatis ⁊ ventoſita
tis facientis ventoſitatem ſit
capitulum.xiiij.
De varicibus capl'm.xv.
De elephantia capitulũ.xvi.
De ſignis capl'm.xvij.
De cura varicum ⁊ elephantie ca
pitulum.xviij.

T Ractatus ſecũdus de do
loꝛibus hoꝛꝫ membꝛo
rum continens capitula.xxxi.
De doloꝛe doꝛſi capl'm.i.
De ſignis capl'm ſecũdũ.
De cura doloꝛis doꝛſi capitulꝫ
tertium.
De doloꝛe iliꝫ capl'm.iiij.
De doloꝛibus iuncturarũ ⁊ eis
que communicant podagre
et ſciatice ⁊ aliis capitulum
quintum.
De ſignis capl'm.vi.
De cura doloꝛum iuncturarum
podagre ⁊ ſciatice capitulꝫ
ſeptimũ.
De ſolutione eoꝛum capitulum
octauum.
De potionibus ad ſolutionem
faciendam ⁊ de illis que con
ferunt eis.capi.ix.
De emplaſtris iuuatiuis ad do-
loꝛes iuncturarum groſſi
humoꝛis ⁊ eoꝛum que ſunt
in via ut conuertantur in la-
pideitatem.c.x.
De vnctionibus in huiuſmõi in
tẽtione pᵈdicta capi. xi.
De embꝛocis in illa intẽtione ca
pitulum xij.
De balneationibꝰ ad huiuſmo-
di capitulum xiij.
De ſedatiuis doloꝛis capitis le-
nibus capitulum xiiij.
De narcoticis ſedantibus doloꝛẽ
capitulum xv.
De cura ventoſi capi. xvi
De regimine cauterij ad eos ca-
pitulum. xvij
De cura calidi capitu. xviij
De epithimatibus capi. xix
De ſolutiuis capitulum xx.
De cura iũcturaꝝ exſiccatarũ ⁊
conuerſarum in lapideita-
tem capitulꝫ vigeſimum
pꝛimum
De cura contractionis ã zemẽa
capitulum xxij.
De cautela ad doloꝛes iunctura
rum capitulum xxiij.
De cura capitulum xxiiij.
De embꝛocis ⁊ tinis capitulum.
xv.
De epithimatibus ⁊ emplaſtris
ca.xxvi.
De bothoꝛ iuncturarum capitu-
lũ xxvij.
De doloꝛe calcanei.c.xxviij.
De debilitate pedis.ca.xxix.
De bothoꝛ vnguium ⁊ attritione
eoꝛum.c.xxx.
De inflatione vnguis ⁊ pꝛuritu
in eo.c.xxxi.

Laus deo.

Liber canonis quartus incipit de egritudinib⁹ particularibus que cũ acciduntnon appropriãtur vni mẽbro: continens ſeptem ſen.

Fen prima ẽ de febrib⁹: ⁊ cõtinet quattuor tractat⁹

Tractatus primus de febre ephimera.

De diffinitiõe febris ⁊ generib⁹ febris Capl'm .i.

Febris eſt calor extraneus accenſus in corde ⁊ procedens ab eo mediãtib⁹ ſpiritu ⁊ ſanguine per arterias ⁊ venas in totum corp⁹ ⁊ inflãmatur in eo inflammatiõe que nocet operationibus nãlib⁹ nõ ſicut caliditas ire ⁊ laboris cũ nõ vltimat: ⁊ impedit operationem ita ut retineat. Et ſũt qdam hoīuʒ q diuidũt febres in duas diuiſiones. Prima .ſ. in febrẽ egritudinẽ: ⁊ in febrem accidens: ⁊ ponũt febres apãtũ de gnẽ febris accidẽtis. Et intẽtio qdem ſermonis eoꝝ ẽ ꝙ febris egritudinalis ẽ illa int̃ quã ⁊ cauſam que nõ ẽ egritudo nõ ẽ mediũ ſicut febris putredinis. Putredo enim ẽ cauſa ei⁹ abſq; medio ⁊ non ẽ putredo in ſe ipſa egritudo: imo ẽ cauſa egritudinis. Febris vero apatis ẽ accidẽs apati exiſtẽs dũ ẽ apa ſequẽs ipſũ ⁊ apa ẽ egritudo in ſeipſo. Et ꝯdicẽti qdem ineſt ut dicat: qm̃ ſi ꝓpterea ꝙ febris apatis ſeqtur caliditatẽ ei⁹ ⁊ ſeqtur ex dolore ipi⁹ ẽ ſile ut ſit febris accidẽs tũc oꝫ ut ſit plurĩũ febriũ ephimeraruꝫ accidẽs: ⁊ ſi ipſa ſeqtur putredinẽ q̃ eſt in apate tũc apa nõ ẽ cã ei⁹ prima vnde ẽ apa: imo quãtũ ad putredinẽ q̃ ẽ in ipſo. Cauſa igit̃ eius q̃ eſt eẽntialis ẽ putredo: ⁊ apa nõ eſt cã eius niſi ꝑ accidẽs. Et dicem⁹ ꝙ non ſignificauerũt ꝑ febrẽ accidẽs hoc: imo nõ intellexerũt ꝑ eam niſi ꝙ ipſa ſeqtur apa hoc: ⁊ inuenirũt eã ꝑ inuentionẽ apatis. Siliter ergo ẽ diſpoſitio febrium putredinis ꝑ cõparationẽ ad putredinẽ. Verũ occupatio in hmõi ꝯdictiõib⁹ ẽ illud qđ nõ cõfert in ſciã medicine aliqd: ⁊ facit medicũ ꝓcedere ex arte ſua ad inqſitiones q̃ fortaſſe impediũt ipm ab arte ſua. Procedam⁹ ergo ſm id qđ ꝯſuetũ ẽ. Dicam⁹ ergo ꝙ ꝓpterea febres apatũ ⁊ opilationũ ſũt febres accidẽtes: ⁊ alie febres ſũt egritudines: tũc ꝯueniẽs eſt ut dicam⁹ qm̃ ꝓpterea ꝙ oĩa q̃ ſũt in corpe hoĩs ſũt tria gnã .ſ. mẽbra ꝯtinẽtia illud qđ ẽ i eis de hũiditatib⁹ ⁊ ſpiritib⁹ quoꝝ cõparatio ẽ cõparatio parietũ balnei. Et humiditas ꝯcondita ⁊ ei⁹ cõparatio ẽ cõparatio aq̃ balnei: ⁊ ſpũs aialis vital' ⁊ nãlis ⁊ vapores effuſi. Et cõparatio eoꝝ ẽ cõparatio aeris balnei: ⁊ aer balnei qñ infrigidat̃ illud qđ ẽ vicinũ ei nõ oꝫ ut ipſe extinguat̃: imo poſſibile ẽ ut remaneat ⁊ redeat et calefaciat illud quod ei vicinum eſt. Siliter ẽ vnũ iſtoꝝ triũ generũ extra qđ nõ inueniũtur in hoīe genus corporeũ. Nã ſi accẽdat̃ febris in mẽbris radicalib⁹ accẽſiõe prima ſicut accendit̃ adustio: v̾bigratia ut i parietib⁹ balnei: aut ꝑ follẽ ferrarij: aut ꝑ ollã coci tunc illud gen⁹ febriũ noiatur febris ethica. Et ſi accẽdatur febris accẽſione prima in humorib⁹: deinde accẽdatur ex eis in mẽbris ſicut accidit ut effũdat̃ aq̃ calida in balneo ⁊ igniant̃ latera eius cũ eius: aut ius calidũ in olla ut accẽdat̃ olla cauſa eius: tũc illud gen⁹ febrium noiat̃ febris hũoris. Et ſi accẽdatur febris accẽſione ſua prima in ſpiritib⁹ ⁊ vaporib⁹: deinde accẽdat̃ ex eis i mẽbris ⁊ hũorib⁹: ſicut accidit ut ꝑueniat ad balneum aer ignis q accẽdat̃ in eo: ⁊ calefaciat aerẽ ei⁹ ⁊ ꝑueniat ad aquã ⁊ parietes: tũc gen⁹ illud febris noiatur febris ephimera: qm̃ ẽ accẽſa in re ſubtili q̃ reſoluitur cũ velocitate ⁊ raro ꝑtranſit diẽ cũ nocte ſua niſi cõuertat̃ ad genus illud febriũ. Hec ergo diuiſio febriũ ẽ per modũ ꝓpinquũ diuiſioni eueniẽti ꝑ differẽtias. Et diuidũtur febres alio modo. Dicit̃ enĩ ꝙ de febrib⁹ ſũt febres acute. Et de eis ſũt nõ acute. Et de eis ſũt chronice. Et de eis ſunt nõ cronice. Et de eis ſũt nocturne. Et de eis ſunt diurne. Et de eis ſũt ſalubres recte. Et de eis ſũt habẽtes accidentia horribilia. Et de eis ſũt diminuẽtes. Et de eis ſũt inſeꝑabiles. Et de eis inſeꝑabilib⁹ ſunt q̃dam quibus ſũt remiſſiones. Et de eis ſunt qbus ſũt intẽſiones. Et de eis ſũt qbus ſunt exfortiationes. Et de eis ſũt ſimiles. Et de eis ſũt frigide habẽtes rigorẽ aut horripilationẽ. Et de eis ſũt ſimplices. Et de eis ſũt cõpoſite.

De preparatis ad febres Ca. ij.

Inuenit qdam ꝙ corpa vehemẽt⁹ ꝑpata ad febres ſũt corpa calida ⁊ hũida ⁊ ꝓpter cũ hũiditas ẽ fortior caliditate. Et iſti qdẽ ſũt fetidi ſudoris ⁊ vrine ⁊ egeſtiõis. Et corpora calida ⁊ ſicca iterũ ſũt preparata ad febres calidas: ⁊ incipiũt pri⁹ ephimere: deinde feſtinãt ad putredinẽ et aduſtionẽ: ⁊ qñq; faciũt cadere in ethicaꝫ. Et ſequũtur ea ambo q̃ equãtur in hũiditate ⁊ ſiccitate ⁊ dominat̃ caliditas: ⁊ iſta ſũt de gnẽ eoꝝ in qb⁹ incipit febris vaporis calidi: deinde ꝑmutat̃ ad febrẽ hũoris: poſtea illa i qbus equãtur calor ⁊ frigus ⁊ multiplicatur humiditas: ⁊ iſtis qdem febres putredinis accidũt ſm plurimũ incipiẽtes. Et corpora frigida ⁊ humida: ⁊ frigida ⁊ ſicca ſunt longinquiora corpa a febribus ⁊ ꝓpe ab ephimera.

De horis febriũ Ca. iij.

Febriũ hore ſũt reliq̃rũ egritudinũ principium ⁊ augmẽtũ ⁊ ſtatus apud vltimũ ⁊ declinatio. Et ſũt qñq; ꝑticulares cauſe cuiuſq; paroxiſmi ⁊ timor ẽ a principio vſq; ad ſtatum apud declinationeꝫ v̾o nõ morit̃ eger ex ipſa febre niſi ꝑ id qđ dicem⁹ de eã cõiter. Et principiũ qdẽ eſt hora q̃ calor nãlis ꝓuocat̃ a mã ſubmerſa in mẽbro, tãdiu donec nõ appareat maturationi aut diuerſitati eiuſ ꝯtrarie maturationi veſtigiũ. Et principium quidẽ eſt inuẽtum in oĩ egritudine. verum qñq; occultatur ſicut ẽ eius occultatio in ſonocho ⁊ epilepſia ⁊ apoplexia. Et qñq; principiũ eſt occultũ paucorum accidẽtiũ: ⁊ exiſtimat̃ ꝙ nõ ſit principium in ea. Et ſimiliter qñq; in die primo febrium acutarũ

videtur nubes: ⁊ ſignum maturitatis: ⁊ exiſtimatur
ꝙ non ſit ei principium: ⁊ non eſt ita. Et augmen
tum quidem ē hora in qua cōmouet̄ caliditas innata
ad reſiſtendū materiei motu manifeſto ⁊ apparēt
ſigna digeſtionis: aut ſigna cōtraria digeſtioni. Et
ſtatus ē hora in qua vehemēs eſt pugna inter natu
ram ⁊ materiam: ⁊ apparet victoria vniꝰ ambaruʒ
earum ſuper aliam ⁊ ē hora pugne: ⁊ eius ſpacium
eſt in habētibꝰ paroxiſmos acutos paroxiſmꝰ vnꝰ
⁊ nō cognoſcit̄ niſi ꝑ illum qui ſequitur ipm̄: aut duo
paroxiſmi: ⁊ cognoſcit̄ in tertio eiꝰ iō ꝙ non addit
ſuꝑ illos ambos in pluribꝰ niſi egritudinibꝰ macro
nochijs. fortaſſe eni aſſimilātur paroxiſmi plures in
oībus iudicijs ſuis. Et illic apud ſtatū cōplet̄ veſti
giū digeſtionis aut cōtrarij eiꝰ. ⁊ declinatio quidē ē
hora in q̄ calor innatꝰ iā dn̄atur materiei ⁊ vincit eā
⁊ exiſtit in ꝯgregatiōnis eiꝰ ſepatiōe. ſ. rei poſt rem:
⁊ tūc alleuiat̄ caliditas caloris occulti ⁊ expellit̄ ad
extremitates donec reſoluit̄ ⁊ multotiēs ingroſſat̄.
Et ſtatꝰ quidē diuerſificat̄ in egritudinibꝰ. Egritudi
nū eni valde acutarū lōginquior ſtatus ē vſq; ad q̄
tuor dies ⁊ febres ephimere ſūt de hac ſūma: verū
tamē ipſe nō numerant̄ acute qm̄ nō ſufficit in acui
tate egritudinis ut ſit ſtatus eius ꝓximus: imo ſūt de
egritudinibꝰ habētibus timorē: ⁊ ſequūtur eas fe
bres acute abſolute non valde: ⁊ ſunt ille quarum
ſtatus ꝑuenit vſq; ad. xiiij. dies: ⁊ quod ē ſupra id. ⁊
cognitio quidem egritudinū acutarū in ordinibꝰ ſuis
⁊ chronicarum ē iuuatiua in regimine cibi egri ſm̄
ꝙ dicemꝰ in ſequētibꝰ. Et plures quidē febrium cō
plēt ꝑncipiū ⁊ augmētū ⁊ ſtatū in paroxiſmo vno ⁊
faciūt paroxiſmū aliū declināndo. Et febres quidē di
uerſificant̄ in his tēporibꝰ. ⁊ de eis quidē ſūt quaruʒ
augmētū prolongat̄. ⁊ de eis ſunt quarum declina
tio prolongatur.

De cognitione horarum vniuerſaliū egritudi
nis ⁊ ꝓprie ſtatus Caplm̄. iiij.

C Ognitio horarū egritudinis vſuʒ quādoq; ē
ex ſpē egritudinis: nā ſpaſmꝰ ſiccus ⁊ epile
pſia ⁊ apoplexia ⁊ ſquinātia ſunt ex acutis
valde. Et tertiana pura ⁊ cauſon de acutis non val
de. Et quartana ⁊ paralyſis de macronochijs: ⁊ quādoq;
ex motu egritudinis. nā ſi paroxiſmi ſunt breues ſi
gnificant ꝙ ſtatus ē ꝓpinquus ſicut tertiana pura.
tēpus eni paroxiſmoꝝ eiꝰ eſt ex tribꝰ horis vſq; ad
xiiij. horas. ⁊ ſi ſunt ꝓlixi ſignificāt ꝙ materia ē groſ
ſa ⁊ ſtatꝰ longinquus ſicut i tertiana nō pura. Et ſi
fuerint illic paroxiſmi: imo mā eiꝰ fuerit acuta ſicut
ſynochi tunc egritudo erit acuta. Et ſi fuerint ſigna
eiꝰ ſigna materie frigide groſſe: aut declinis ad groſ
ſitudinē tūc egritudo erit nō acuta. ⁊ ſi remāſerit cū
diſpoſitiōe ſua tūc egritudo nō erit illius acuitatis.
Et quādoq; ē ex virtute egri cui velocit̄ aduenit debili
tas: q̄re ē egritudo acuta: aut nō apparet illud ⁊ eſt
egritudo non acuta. Et quādoq; eſt ex etate ⁊ tempore:
naʒ in tēpore calido ⁊ etate calida feſtinat ſtatꝰ egri
tudinuʒ: ⁊ in tēporibus frigidis ⁊ etatibus frigidis
tardatur ſtatus egritudinū: ⁊ ſimiliter ē diſpoſitio

regionū. Et ex pulſu: nā ſi eſt velox frequēs ma
gnus tunc egritudo ē ad acuitatē declinis. ⁊ ſi non
tūc nō eſt acuta. Et ex rigore: nam ſi ē ꝓlixi ſpa
cij tūc egritudo ē declinis ad ꝓlixitatē. ⁊ ſi ē breuis
ſpacij tūc egritudo ad acuitatē tendit. ⁊ quādo nul
lo modo ē rigor tunc abbreuiat̄ eius extenſio. Et
cognoſcitur hore egritudinis quādoq; ex parte hora
rū paroxiſmoꝝ. Nam ſi fuerint ꝓcedētes ſm̄ ante
ceſſionē ſuperfluentem ita ut vnꝰ antecedat ſuꝑflui
tatem alterius tēdens ad additionē: tūc egritudo
erit in augmēto: qm̄ de egritudinibꝰ ſunt q̄ currunt
vſq; ad finē horarū ſuarū ſm̄ augmētū. ⁊ ſūt quādoq;
de genere tertiane ⁊ de genere aſſidue. ſi aūt ſteterit
anteceſſio ⁊ ſteterint ſuꝑfluitates tūc ſine dubio erit
egritudo in ſtatu: ⁊ ſeruās horā vnā ē longi ſpacij:
⁊ ſi poſt ponūtur tūc egritudo ē in declinatione. et
ſimiliter cognoſcitur diſpoſitio horarū ex augmen
to accidentium febris ⁊ ſtatione eorum ⁊ declinati
one ipſorum: ⁊ ex additione paroxiſmorum eiꝰ in
longitudine ⁊ breuiatione ipſorum ⁊ fortaſſe diuer
ſificant̄ ⁊ nō aſſimilātur. Et quādoq; cognoſcitur
ex diſpoſitione euacuationū. nam cū accidit in pa
roxiſmo aliquo ſudor aut ventris fluxus: ⁊ paroxiſ
mus ſecūdus qui ē poſt ipſum ē in ſimilitudine ve
hemētie primi ⁊ fortitudine eius aut ſupra ipſaʒ tūc
euacuatio eiꝰ ē ꝓpter multitudinē: nō ꝓpter fortitu
dinē: ⁊ egritudo iudicatur lōga. Et quādoq; cognoſ
citur ex parte digeſtionis ⁊ ꝯtrarij digeſtionis ſm̄
ꝙ diximus: verbigratia cū apparet ſputū cū dige
ſtione aliq̄: aut vrina in q̄ eſt nubes aliqua tūc ē ꝑn
cipiū augmēti: deinde qm̄ multiplicat̄ illud ⁊ appa
ret aut cōtrariū eius: tūc ē ſtatus. ⁊ iterū quādo ap
paret digeſtio aut ꝯtrariū eiꝰ velociter ex ſputo aut
nube: tūc ſcias ꝙ ſtatus ē propinquus. ⁊ ſi tardat̄
tūc ſcias ꝙ ſtatꝰ ē longinquus. Cognitio aūt ho
rarū particulariū ſic accipit̄. Nā hora ꝑncipij paro
xiſmi ē hora in qua coartat̄ pulſus: ⁊ tu iā ſciuiſti in
tentionē eius: ⁊ plūbeus fit color extremitatū ⁊ infri
gidant̄ extrema ⁊ ꝓprie extremitas auris ⁊ naſi vſq;
ad horā in qua ſentit̄ ſparſio caliditatis. Et quādoq; aſ
ſociant̄ ꝑncipio alteratio coloris ⁊ pigritia ⁊ angu
ſtia ⁊ tarditas motuū ⁊ ꝓfunditas ſōni ⁊ mollifica
tio palpebrarū: ⁊ grauitas ſermonis: ⁊ horripilatio
inter ſpatulas ⁊ dorſo ⁊ fortaſſe accidit in eo rigor
fortis. ⁊ quādoq; accidit curſus ſaliue. ⁊ ſaltus tēporuʒ
⁊ tinnitus auriū: ⁊ ſternutatio ⁊ cōmotio mēbrorū
corporis. Et vehemētius quidem debilitat̄ virtus ꝓ
pter debilitatem que ē in ꝑncipio aut ſtatu. Et ho
re augmenti medietas ꝑma ē hora in qua pulſus in
cipit apparere ⁊ magnificari ⁊ velox fieri: ⁊ ſpargi
tur calor in toto corpore ſm̄ equalitatem. Et medie
tas eiꝰ altera ē hora in qua non ceſſat hec caliditas
ſparſa cū equalitate augmentari. Et hora ſtatus
eſt hora in qua remanet caliditas ſparſa cum equa
litate ⁊ accidētia cū diſpoſitione ſua: ⁊ pulſus fit ma
ior q̄ vnq̄ ⁊ fit vehemētius velox ⁊ frequens. Et
hora declinationis eſt hora in qua incipit diminu
tio: ⁊ incipit pulſus temperari ⁊ equari. Deinde il

la in qua incipit corpus ſudare ⁊ ꝑducit ad eradica
tionē. Et multotiens quidē accidit apud mortē diſpo
ſitio q̄ ē ſicut declinatio ⁊ eſt quaſi eger euaſerit ⁊ nō
oportet vt tu occuperis in hoc: imo cognoſcas di
diſpoſitionē pulſus ⁊ an magnificetur ⁊ fortis fiat.
Et ſi tibi videtur ponam tibi exēplū de tertiana. At
tende ergo ꝙ cū tertiana in ꝑlibꝰ diſpoſitōnibꝰ inci
pit horripilatio deinde frigꝰ ⁊ rigor: poſtea ſedatur
rigor ⁊ minoratur frigus: ⁊ incipit calefactō: poſtea
equatur calefactō: deinde additur: poſtea ſtat: deīn
incipit minui vſquequo eradicetur. Et ſcias ꝙ egri
tudo quandoq; prolongatur aut ꝓpt̄ multitudinē
materiei: aut ꝓpt̄ groſſitiē eius. aut ꝓpt̄ frigus eius
Et quādoq; adiuuant ad illud tēpus frigidū ⁊ regio fri
gida ⁊ etas frigida ⁊ debilitas caloris innati ⁊ ſoli
ditas corporis.

De ſermone vniuerſali de febribꝰ ephimeris.
Capitulum quintum.

C Auſe omniū ſpecierū febris ephimere ſūt
cauſe primitiue calefacientes eēntialit̄ ⁊ ca
lefacientes ꝑ accidens de ſūma occurren
tiū ⁊ aſſūptoꝝ. ſ. in cibo ⁊ in potu ⁊ paſſionū corpo
reaꝝ ⁊ aialiū ⁊ ex doloribꝰ ⁊ apoſtematibꝰ apparē
tibus. ⁊ ſunt de eis ex opilatōibꝰ q̄rū cā nō eſt ꝑmi
tiua. ⁊ nō ꝑueniūt cauſe earū cū vehemētia ſua ad
hoc vt ꝑtranſeat illud qō inflāmat ſpūm. nā ſi ꝑtrā
ſeant illud: faciunt cadē in ethicā aut in ſpēm febriū
humoꝝ quā dicemꝰ Cauſe eni ꝑmitiue plerūq; mo
uent antecedentes: ꝙ ſi mouerint eas ad putredinē
erunt febres putredinis. Et ſunt quidā hominū q exi
ſtimant ꝙ fe. ephimera nō fit niſi ex labore ſpūs et
corporis: ⁊ illud eſt error. Et iſte quidē fe. ſm̄ ꝑlimuʒ
recedunt in die vno: ⁊ raro ꝑtranſeunt tertiū diem.
Nam ſi ꝑtrāſeant illam q̄ntitatē exiſtimat̄ de eē eaꝝ
ꝙ ipſe ꝑmutant̄. Et intētio quidē ꝑmutatōis eſt ꝙ re
tētio caliditatis ꝑtrāſit ſpūm aut ad corpus aut hu
morē: licet ſint de hoibꝰ q dicant ꝙ ipſa quādoq; rema
net ſex diebꝰ: ⁊ ꝯſumit̄ integra ꝯſūptōe: cui nō eſſet
ſimil̄ ſi ꝑmutaret̄ ad genꝰ aliud. ⁊ hec quidē fe. ē facil̄
curationis ⁊ difficil̄ cognitōis: ⁊ ſilr̄ ꝑncipiū ethice
Et hoies quidē velotius cadentes in fe. ephime
ras: ⁊ q vehementiꝰ ledunt̄ ab eis ſi erret̄ in eis: ſunt
illi in quibꝰ calor ⁊ ſiccitas ſunt magis vincētes: qm̄
ꝑueniūt velocit̄ ad ethicā ⁊ tertianā: deinde illi in q
bus calor eſt plus: deinde illi in quibꝰ eſt plus ſicci
tas. Et cū illi q hēt ꝯplexionē ſiccā ⁊ calidaʒ accidit
fames ⁊ aduenit cū ea vigilia ⁊ labor aial̄ ⁊ labor
corporeꝰ feſtinat ad ipm̄ fe. ephimera cū horripila
tione q̄dā. Qō ſi nō ſuccurrat̄ ⁊ cibet̄ ſtati feſtinabit
ad ipm̄ fe. putredinis

De ſignis ꝓprijs febriū ephimerarū diſtinguē
tibus eas ab alijs. Ca. vi.

D E ꝓprietatibꝰ earū eſt ꝙ ipſe nō fiūt a cau
ſis antecedētibꝰ: neq; incipiunt cū coarta
tione. ⁊ eſt ꝙ ipſe nō incipiunt ſm̄ ꝑlimuʒ
cū rigore ⁊ frigore extremitatū ⁊ ꝓfundatōe calidi
tatis ⁊ declinatōe ad pigritiam ⁊ ſomnū ⁊ ſubmer

ſionē pulſus ⁊ ſubtilitatē eius ⁊ diuerſitatē eiꝰ ⁊ ꝑra
uitatē ipſius: imo fortaſſe accidit in ꝑncipio eaꝝ ſili
tudo frigoris ⁊ horripilatōis ⁊ punctio cuiꝰ cauſa ē
vapor chimi mali ⁊ remouetur velociter. ⁊ accidit:
ſʒ raro rigor ꝓpt̄ multitudinē vaporꝝ ledentiū lacer
tos ꝓpt̄ ꝑūctionē ſuam ſuꝑflua multitudine. Et eſt
eius inflāmatio nō mordicatiua aſperſa: imo bona
ſicut caliditas corporis laborantis ⁊ ebrij. Et cū eſt
vrina in ꝑmo die digeſta ⁊ pulſus bonꝰ: tunc indi
cat ꝙ eſt fe. ephimera. ⁊ illud ideo qm̄ vrina nō alte
ratur in ea inq̄ntū ipſa eſt ephimera. Et eſt ſedimen
eiꝰ digeſtū nō decline ad colorē humoris: ⁊ ē quādoq;
nubes eius pendens: ⁊ quādoq; eſt natans boni coloris
⁊ quādoq; accidit vt non equet̄ color eiꝰ tamen eius ſub
ſtantia eſt eq̄lis ⁊ nō alterat̄ color eiꝰ niſi propter id
qō aſſociatur ei de cauſa alterationis vrine quāuis
non ſit illic fe. ephimera ex eo qō dicemꝰ in tertiana
⁊ ſimilibus ei. Et pulſus eſt declinis ad ſpiſſitudi
nem ⁊ fortitudinē ⁊ magnitudinē niſi in ea que eſt a
paſſionibus debilitantibꝰ: ⁊ niſi fuerit in ſtomacho
humor mordicatiuꝰ aut frigidus aut cauſa alia de
his que mutant pulſum preter febrem. Et raro qui
dem diuerſificatur: ſi vero diuerſificet̄ erit ei ordo:
nam ſi diuerſificetur: illud tunc erit propter cauſam
aliam antecedentem febrem aut vicināntē ei ſicut eſt
labor vehemens aut mordicatio vehemens in viſce
ribus: ⁊ ſimilia his. Et quādoq; accidit vt induret̄ pul
ſus ꝓpt̄ frigus vehemēs ⁊ inſpiſſans ⁊ infrigidans
aut ꝓpt̄ caliditatē ſol̄ vehemētē exſiccantē: aut ꝓpt̄
vehementē laborē exſiccantē: aut famē: aut anguſti
as: aut vigilias: aut euacuatōes. Et quādoq; feſtinat in
eo dilatatio ⁊ tardatur ꝯſtrictio: ⁊ nō feſtinat plꝰ q̄
naturalis niſi raro ⁊ cū velocitate pauca qm̄ neceſſi
tas euētatōis in eo eſt vehemētior q̄ neceſſitas edu
cendi vaporē corruptū: vapor nāq; in eo nō eſt cor
ruptus ꝯparatione ſui ad equalem: imo eſt bonꝰ ꝯpa
tione ſui ad eū. Et cū ambiguꝰ ſit tibi pulſus ⁊ cō
ſtrictio ipſius: tunc ſcias ex anhelitu. ⁊ pulſus quideʒ
redit poſt eradicationē eiꝰ ad conſuetudinē eiꝰ na
turalē in illo corpore: ⁊ hoc eſt ſignū bonū Et ſcias
penitus ꝙ quotiens vrina ⁊ pulſus ſunt boni ſigni
ficāt ꝙ fe. eſt ephi. ⁊ qm̄ ſūt bō nō oʒ vt nō ſit ephi.
Multotiēs eni in ea ē vrina tincta: ⁊ ē pulſus diuiſus ⁊
debilis ⁊ paruus. Et de illis que ſignificāt ꝙ ipſa
eſt fe. ephimera eſt vt ſit principiuʒ eius facile ⁊ leue
⁊ ſit augmentum eius non addens ſupra duas ho
ras: ⁊ neq; aſſocientur ſtatui accidentia vehementia
⁊ vt non accidant in ea accidentia praua: ⁊ nō ſit in
ea ebulitio caloris vehemens: ⁊ minorentur cuʒ ea
dolores: ꝙ ſi cū ea dolor fuerit capit̄ aut dolor aliꝰ
non ſit fixus inſeparabilis poſt eradicationeʒ eius
⁊ hec quidem ſignificat ꝙ ipſa eſt ephimera. Et plu
rimum quidem eradicationis eius ſit per ſudorem
⁊ humoroſitatem ſimilem ſudori naturali non hu
moroſo. Et non ſit vehemens ſuperfluitas iterum
in quantitate ſua: immo appropinquat ſudori na
turali in quantitate ſua ſicut eſt proximus ei in qua
litate ſua. Si eni videris ſudorem ꝑlimū: tūc fe. erit

nõ ephimera. Et de eis de quib⁹ fe.ephimera ex perítur eſt vt ingrediat̃ balneũ hñs eam. Cũq̃ mo eã fecerit euenire in eo q̃ſi horripilationẽ nõ ↄſuetã ſcit q̃ febris eſt fe.putredinis. et egrediat̃ hñs eã ex balneo illico: ⁊ ſi nihil alterat̃ a diſpoſitiõe ſua, tunc fe.erit ephimera.

Permutatõis fe.ephimere. Ca.vij.

Tum expedit vt febrẽ ephimeram patiẽs ci beatur ⁊ errat medic⁹ ſup eã ⁊ nõ ciberi ipm. ꝑmutat̃ fe.i corporib⁹ cholericiſ ad ethicã incendentẽ: ⁊ in corporib⁹ carnoſis ad ſynocã q̃ eſt abſq̃ putredine: ⁊ forſitan ꝑmutat̃ ad illam que eſt cum putredine. Et ſilr qñ neceſſariũ eſt adiutorium in aperiendo poros ⁊ rarificando corpus ⁊ nõ fit: fit inflãmatio in humoribus retentis in corpore in flãmatione eius qḋ calefacit cũ fortitudine ei⁹ quod putrefacit.

De ſignis ꝑmutatõis febris ephimere ad febres alias. Ca.viij.

Significatio illi⁹ eſt q̃ ipſa declinat abſq̃ ſudore aut humoroſitate: aut cum ſudore abſq̃ mũdificatiõe p ſudorẽ: ⁊ eſt declinatio longa difficil̃ ⁊ abſq̃ mũdificatiõe pulſus: imo remanet in pulſu aliquid ⁊ remanet dolor capitis ſi fuerit ⁊ hoc totũ ſignificat ꝑmutationẽ ad febrẽ putrefactionis humoris aut ethicam. Nam ſi cauſe fuerint vehementes: aut ꝓlongetur mora eius ꝑmutabitur ad ethicam. Quod ſi ad ethicam permutet̃ videbis tactũ arteriaꝝ calidũ valde: ⁊ videbis febrẽ ſimilem vel fixam ⁊ in omnib⁹ mẽbris additur calefactio ſuper repletionẽ ⁊ in tempore acceptionis cibi: aut videbis pulſum ſeruare equalitatẽ cũ duritie ⁊ paruitate. Et videbis ſigna reliqua que diximus de ſignis ethice: ⁊ qñ ꝑmutatur ad gen⁹ febriũ qḋ noiatur ſynocho abſq̃ putredine videb̃ additionẽ ⁊ repletionẽ caliditatis ⁊ inflãmationẽ faciei. Et qñ ꝑmutat̃ ad fe.putredinis apparẽt horripilatio ⁊ diuerſitas pulſus ⁊ puitas ⁊ coartatio: ⁊ ẽ caſuas mordicatiua ſicca ⁊ vehemẽtia accidentiũ. In vrina aũt fortaſſe remanet digeſtio ex ſubſtãtia ⁊ in plib⁹ non apparet in ea digeſtio.

De curationibus febris ephimere ſm modum vniuerſalem. Ca.ix.

In oib⁹ ſpecieb⁹ febris ephimere oportet vt afferantur ſup corpora patientiũ eas ea q̃ nutriant eos nutrimẽto bono cũ velocitate digeſtionis: qm̃ febriens eſt eger: ⁊ eger ẽ leſus. Aut qbuſdã coꝝ ↄcedit̃ delitiari in eo ſicut patienti ex labore ⁊ anguſtia ⁊ fame. Et illis in quorũ corporibus cholera plima eſt. Et q cõquent̃ ſe pati horripilationẽ in ꝑncipio deglutiat cibũ infuſuz in aqua aut vino vt ſit magis penetrans. Et iſti qdẽ cibãtur etiam in ꝑncipio fe. ⁊ qbuſdã ꝓhibetur delitiari in ea ⁊ innuit̃ eis vt fiant ſubtiliatiua ſicut in patiẽte ex opilatõe ⁊ ſoliditate ⁊ ex apoſtemate. Et meli⁹ qdez eſt vt poſtponat̃ cibatio vſq̃ ad declinationẽ niſi in illis quos excepim⁹. Et aqua frigida quidẽ oportz vt non ꝓhibeat̃ in ꝑncipio rei: qm̃ virtus eſt fortis: q̃re nõ timetur debilitas ei⁹: ⁊ eſt melior cura infrigidando. Verũ ſi fuerit illic debilitas in viſcerib⁹ ⁊ fe.iam extẽdit aut fuerit vehemẽs: tũc melius eſt vt de ea nõ multũ ſumatur. Et ↄceditur eis balneũ cũ eoꝝ paroxiſmus ↄſumitur in febrib⁹ ephimeriſ ꝓpt̃ accidentia de quib⁹ eſt humectatio ⁊ de quib⁹ eſt ſudatio ⁊ rarificatio poroꝝ: ⁊ de eis eſt infrigidatio in quieta diſpoſitõe ⁊ ꝓhibet̃ vbi timet̃ caſus putredinis. Et nõ oportet vt euitet balneũ niſi hñs eam ex opilatõe ꝓptea q̃ balneũ generat egritudinẽ putridam. ⁊ ſilr patiens eã ex ſatietate nauſeatiua niſi in fine rei: ⁊ cũ dilatant̃ pori ⁊ deſcẽdit nauſeatiua ſatietas. Illic eni oportet vt balneet. Et hñs catarrũ nõ balneet̃ niſi ſit aduſtiu⁹. ⁊ oẽs hñtes fe.ephimeras balneent̃ niſi ſit aduſtiu⁹. imo oportet vt nõ ꝓlongent moram in aere balnei: imo in aq̃ eius q̃ntũ volunt niſi hñtes eã ex ſoliditate et ex ſpiſſitudine. eis eni ↄuenit vt ꝓlongent moram in aere balnei donec ſudent. Embrocatio aũt ſi fuerit infundendo: aut liniendo tñi opilat poros. ⁊ in curatõe ois fe.ephimere que eſt ab opilatiõe extrinſeca aut intrinſeca fricatio aperit poros habẽtis eam deinde ſi obuiat humiditati plurime reſoluit eaz: ⁊ ſi obuiat humiditati parue exſiccat eam. Euacuatione aũt nõ indiget aliqs coꝝ niſi hñs opilatõz repletionalem: ⁊ hñs nauſeatiuam ſatietatẽ: ⁊ qui habet febrem ephimeram ex ſoliditate cuius corpus eſt repletũ.

De ſpeciebus febris ephimere. Ca.x.

E febribus ephimeris ſunt q̃ oino ↄparant̃ ad diſpoſitõe animales. Et de eis ſunt q̃ compant̃ ad diſpoſitiones corporeas. Et de eis ſunt q̃ proportionantur ad res q̃ eueniunt de foris. Et de cõparatis ad diſpoſitiões aiales eſt illa q̃ fit ex anguſtia ⁊ illa q̃ fit ex triſtitia ⁊ illa q̃ fit ex exiſtimatiõe ⁊ cogitatõe ira ⁊ vigilijs ⁊ ſomno ⁊ tranquillitate ⁊ timore ⁊ gaudio. Et de proportionatis ad diſpoſitões corporeas ſunt ille qui cõparant̃ ad res q̃ ſunt actiões ⁊ motus. ⁊ de eis ſũt q̃ ↄparant̃ ad nõ actiones ⁊ motus ⁊ ad ↄtraria eorum. Et comparata ad res que ſunt motuſ eſt que fit ex labore ⁊ illa que ex tranquillitate ⁊ illa que fit ex euacuatione. ⁊ de eis eſt febris ephimera que eſt cum ſyncopi. ⁊ de eis eſt illa q̃ fit ex fame. ⁊ de eis eſt illa que fit ex liti. ⁊ de cõparatis ad ea que nõ ſunt actiones eſt illa que fit ex opilatõe. ⁊ de eis eſt illa que fit ex nauſeatiua ſatietate. ⁊ de eis eſt illa que fit ex apoſtemate. ⁊ de eis eſt illa que fit ex ſoliditate. Comparate autem ad res que accidunt deforis ſunt ſicut illa que ſunt ex aduſtione quecunq̃ aduſtio fuerit ⁊ licut que fit ex frigore ⁊ ſoliditate ⁊ ex ablutione. Dicam itaq̃ vnãquãq̃ earum cum curatione ſua.

De fe.ephimera ex anguſtia ⁊ ſignis eius. Capitulum.xi.

Quandoq̃ accidit ex motu ſpũs ad interiora ⁊ occultatione ei⁹ in eis ꝓpt̃ ſupfluitatez anguſtie febris ſpũal̃. Cui⁹ ſigna ſũt ignei tas vrine ⁊ acuitas ei⁹ ita vt habẽs eam ſentiat acuitatẽ ipſius ꝓpt̃ dominiũ ſiccitatis in ea: ⁊ eſt motus

oculi ad clauſionẽ declinãs: ⁊ eſt oculus ſubmerſus ꝓpt̃ reſolutõz cũ qete ⁊ ſeclusione. ⁊ facies ẽ tẽdens ad citrinitatẽ ꝓpt̃ ꝓfunditatẽ claritatis. ⁊ pulſus eſt ad debilitatez ⁊ puitatẽ decliuis ⁊ forte declinat ad duritiem.

De cura ca.xij.

Portet vt hñs eam multiplicet introitũ tine ⁊ ponat plimũ ſue intentõis in balneatione cũ aq̃ balnei abſq̃ aere ei⁹ ⁊ multiplicet etiã inũctionẽ cũ fricatõe p⁹ illud. Oleũ.n. aliqḋ eſt magis iuuatiuũ ei q̃ balneũ: ⁊ vtat̃ linificatõib⁹ ⁊ odoriferi frigidis: ⁊ ponat ſup pect⁹ ſuũ epithima infrigidantia ex mucilaginib⁹ ⁊ ſuccis ⁊ aqs bonis. ⁊ ſumat in potu vinũ plime ↄmixtionis: ẽ eni bonũ medicamen ei.

De febre ephimera ex triſticia. Ca.xiij

Quandoq̃ accidit ex multitudine triſtitie ꝓpter rem q̃ſitã mot⁹ laborioſus ſpũm calefaciẽs faciẽs cadere in febrem. Cui⁹ ſigna ſũt ſilia ſignis ei⁹ q̃ ẽ anguſtia: niſi q: mot⁹ oculi cũ ꝓfũditate ſua ꝓpt̃ reſolutionẽ eſt ad ptẽ extrĩſecã: ⁊ pulſus nõ ẽ dimiſſus depſſus. imo ẽ in eo cũ debilitate: ſ; ẽ cũ eo ſalt⁹. Et cura ei⁹ ẽ ſicut cura ei⁹ q̃ eſt ex anguſtia.

De febre ephimera ex cogitatõe. Ca.xiiij.

Quandoq̃ accidit ex multitudine cogitatõnis in reb⁹ fe.ſilis illi q̃ ẽ ex triſtitia: niſi q: mot⁹ ocli ẽ eq̃l̃ nõ ad clauſionẽ neq̃ ad exitũ decliuis ⁊ ẽ decliuis ad ꝓfũditatẽ. ⁊ pulſus eſt diuerſus in dilatatõe ⁊ ↄſtrictõe: ⁊ plimũ qdẽ ẽ eq̃lis: ⁊ facies eſt ad citrinitatẽ decliuis. Et cura ei⁹ ẽ cura illi⁹ q̃ ẽ ex triſtitia.

De febre ephimera ex ira. Ca.xv.

Quandoq̃ accidit ꝓpt̃ ſupfluitatez motus ſpũs ad exteriora in diſpoſitõne ire calefactio ſupflua adurẽs ſpũm ⁊ fe. Cui⁹ ſig̃ ſũt rubedo faciei: niſi permiſceat̃ ei timor qm̃ citrinat̃. ⁊ inflatio faciei ſilis ei q inflat̃ in dormitõe. ⁊ ſũt oculi rubei tendentes exteri⁹ ꝓpt̃ vehementiã mot⁹ ſpũs ad exteriora. Et qñq̃ accidit qbuſdã coꝝ tremor ꝓpt̃ motũ humoris. aut ꝓpt̃ debilitatẽ naturaꝝ ⁊ eſt aq̃ rubea acuti tactus ꝓpt̃ acuitatẽ ſuã. Et qñq̃ ẽ cũ ea aliq̃ntulũ claritatis. ⁊ pulſus ẽ groſſus plen⁹ pulſãs frequens.

De cura. Ca.xvi.

Fac eos quieſcere. Et fac vt occupentur letificantib⁹ ⁊ narratiõibus ⁊ vocibus bonis ⁊ ludis mirabilib⁹. Et fac eos ingredi balneũ in aq̃ tepida nõ plimi calori. Et inũgant̃ plimũ cũ aliquo oleo plimo: illud eni eſt magis ↄueniens eis q̃ aq̃ calida. Et cibent̃ eis que infrigidant ⁊ humectant. Et ꝓhibeantur a vino oino ⁊ nõ eſt eis vis ad ipſum.

De febre ephimera ex vigilijs. Ca.xvij.

Quandoq̃ etiam accidit ex vigilijs fe.ephimera. Cui⁹ ſigna ſunt anteceſſio vigiliaꝝ ⁊ grauitas palpebrarũ: qm̃ fortaſſe nõ apieeas: ⁊ profundatio oculi ꝓpt̃ reſolutionẽ: ⁊ inflatio palpebrarũ ꝓpt̃ corruptionẽ cibi ⁊ multitudinẽ vaporis: ⁊ ↄturbatio vrine ꝓpt̃ ꝑuationẽ digeſtionis: ⁊ debilitas pulſus: ⁊ citrinitas faciei ꝓpt̃ malitiã digeſtionis: ⁊ inflatio eius ꝓpt̃ excitationẽ ex malitia digeſtionis: ſed non eſt cũ rubedine ſicut in illa q̃ eſt ex ira.

De curatione. Ca.xviij.

Curatio aũt ei⁹ ẽ ociari ⁊ quieſcere ⁊ dormire: ⁊ embrocare caput cum eis que infrigidant ⁊ humectant: ⁊ balneũ humidũ: ⁊ cibi bonorum chimorũ: ⁊ inunctiones humectantes. Et vinum eſt ex rebus magis conferentibus eis: ⁊ ſumant in potu ipſum ſine timore: niſi fuerit dolor capitis.

De fe.ephimera ex ſomno ⁊ quiete. Ca.xix.

Spũ qñq̃ reſoluũt̃ vapores calidi p vigilias ⁊ mot⁹. Cũ ergo ꝓlõgat̃ ſomn⁹ ⁊ tranqllitas ⁊ nõ reſoluũtur: accidit ex eis calefactio ſpũs ⁊ fe.ei⁹. Cui⁹ ſig̃ ſũt iſta. ſignificant eni eã anteceſſio ſomni ⁊ tranqllitas plima: ⁊ ꝓpt̃ hoc q̃ nõ eſt in ↄſuetudine: ⁊ cadit ↄtrariũ ↄſuetudis. Et ſignificat ipſam reſolutio vaporoſa ⁊ pulſus.

De curatione eius. Ca.xx.

Curatio ei⁹ ẽ ſudatio i aere balnei: ⁊ ablutio eq̃lis cũ aq̃ calida. Et paucitas cibi ⁊ declinatio eius ad id qḋ infrigidat ⁊ humectat ipſam. Et exercitiũ temperatũ. Et nõ oportet vt bibat vinũ.

De febre ephimera ex gaudio. Ca.xxi.

Quandoq̃ accidit ex gaudio fe. ſicut illa q̃ fit ex ira: niſi quia forma oculi ẽ forma gaudentis non forma iraſcentis. Et eſt frequẽtia in pulſu minor. Et cura ei⁹ ẽ ꝓxima curatõi ei⁹ que eſt ex ira.

De fe.ephimera ex timore. Ca.xxij.

Quandoq̃ accidit ex timore febri ſm ſententiã q̃ accidit ex anguſtia. Proportio nãq̃ timoris ad anguſtiam eſt ꝓpe ire ad gaudiũ ex hoc q̃ mot⁹ timoris ẽ ad interiora ⁊ ire ad exteriora: ⁊ fit ſubito: ⁊ alioꝝ modoꝝ fit gradatim. Cui⁹ ſigna ſunt ꝓxima ſignis ei⁹ q̃ fit ex anguſtia: niſi q: diuerſitaſ in pulſu eſt vehemẽtior: ⁊ forma oculi ei⁹ eſt forma territi. Curatio ei⁹ eſt ꝓxima curatiõi ei⁹ q̃ fit ex anguſtia. Et oportet vt ſecuret̃ a timore: ⁊ veniat̃ ad eũ cũ nũcijs gaudere faciẽtib⁹: ⁊ letificantia ſunt iuuatiua ei.

De fe.ephimera ex labore. Ca.xxiij.

Labor qñq̃ ꝑuenit ad ſũmũ in calefaciendo corpus ⁊ ſpũm: ita vt fiat fe.nocẽs operatiõib⁹: ⁊ ẽ plimi nocumẽti: ⁊ grauitas ipi⁹ ſup vitalem ⁊ aialem. Signa ſunt anteceſſio laboris ⁊ additio calefactõis iuncturarũ ſup alia: ⁊ tact⁹ laſſitudinis ⁊ ſiccitas corporis. Et qñq̃ accidit in fine eius humectatio ſi fuerit labor temperatus in eo id eſt qñ nõ eſt in eo exſiccatiuũ aut frig⁹ ꝓhibẽs ſudorẽ. Si autẽ labor fuerit ſupfluus minoratur humectatio ⁊ ſudor. ⁊ qñq̃ ſeqtur ipm tuſſis ſicca ꝓpt̃ ſiccitatẽ pulmonis. ⁊ qñq̃ declinatio ↄplectionis ẽ ⁊

pulſus eius paruus debilis ⁊ qñq; declinat ad du-
ritiē: ⁊ vrina ē citrina calida ꝓpt motū ſubtilē ⁊ ꝓpē
reſolutionē.

De cura. Ca.xxiiij.

Uratio eoꝝ eſt tranquillitas: ⁊ balneatio i ti
na ⁊ inūctō fricādo ꝓpē ſup iūcturas: ⁊ ac
ceptio cibi boni chimi humectātiſ ſm q̄ntitatē q̄ di
gerat de gnē carniū pulloꝝ ⁊ hedi ⁊ piſciū puoꝝ. Et
qm̄ virtutes eoꝝ ſunt debiles: tūc nō oportet vt cō-
fidant de ſe poſſe digerere qđ digerebant in diſpoſi
tione ſanitatis: imo minus illo. Et ꝓpē hoc cibētur
eis quoꝝ paucū nutrit pl̄imū ſicut ea que diximus:
⁊ ſicut vitelli ouoꝝ ſorbiliū: ⁊ teſticuli galloꝝ ſūt eis
boni. Quidā tñ exiſtimauerūt ꝙ oportet vt patiē
tiū laxitudinē regimen plꝰ ſubtilieſ q̄ȝ alioꝝ: ſȝ illud
nō eſt rectū. Et oportet vt ſumāt de fructibꝰ hūidis
⁊ ſumāt in potu vinum plime ꝯmixtionis ſi fuerint
aſſueti: aut iulebː ⁊ aliud ſi nō fuerint cōſueti. ⁊ oȝ vt
eoꝝ inūctio ſit pl̄ima q̄ȝ inūctō alioꝝ, cū oleo aliquo
vt humectenſ eoꝝ mēbra ⁊ iūcture ex ſiccitate: ⁊ iteꝝ
vt molliſiceſ illud qđ accidit eis de tenſione. ⁊ oleū
violꝫ. eſt de oleis melioribꝰ eis: ⁊ oportet vt cōicet inū
ctio eoꝝ corpori ⁊ ꝓpē capiti ⁊ collo ⁊ ſpōdilibꝰ dor
ſi ⁊ iuncturis omnibꝰ ⁊ prope poſt balneationem. ⁊
oportet vt ſternantur ſtrata eoꝝ: ⁊ aromatiçentur in
dumenta eoꝝ ⁊ ſedilia eoꝝ: ⁊ ſi indigēt iteratiōe bal
nei propter reliquias iterentur oīa que ſcripta ſunt i
capitulo ſuo.

De ſe. ephimera ex euacuatōe. Ca.xxv

Uandoq; accidit ex cōmotione humorū
poſt ventris ſolutionē motus ſpūum ſup
fluus ⁊ inflāmans in ipſo febrē ꝓpt multi
tudinē laſſitudinis q̄ ſeqtur ipſaȝ. Et qñq; faciūt
eā medicie ſolutine ꝓpt ea ꝙ calefaciunt. Et qñq;
ſequitur phlebotomia propterea ꝙ redire facit hu
miditatem ⁊ vaporē ⁊ ſanguinitatem eorum ad fu-
rioſitatem cholericam.

Curatio. Ca.xxvi.

Portet vt ſubtilieſ in retinēdo vrinā p ea
que ſūt ordinata in capituſ ſuis. Et vt cibeſ
eger cū eo qđ cōfortat plꝰ ⁊ ſm q̄ntitatē q̄
digeraſ de eis q̄ infrigidant ⁊ humectant ⁊ ſint in eo
pontica ſtiptica: ⁊ ponanſ ſup ſtomachū emplaſtra
⁊ embroce confortantia calefacta nō tepefacta. Nā
omne tepidū eſt mollificatiuū ⁊ reſoluit virtutē. Et
de hac ſūma eſt lana īfuſa in oleo nardino aut oleo
frigidiore eo aromatiçato: ⁊ exprimatur adeo donec
ſeparentur ab ea partes olei ⁊ ponentur ſup corꝫ et
ſpar ea que infrigidant.

De ſe. ephimera ex dolore. Ca.xxvij.

Olor qñq; calefacit ſpūm adeo donec in
flāmetur ſe. Signa. Dolor in capite aut
oculo: aut aure: aut dente: aut iūcturis: aut
extremitatibꝰ: aut colica: aut hemorroidibꝰ aut aliiſ
doloribus furunculoꝝ.

De cura eiꝰ q̄ fit ex dolore. Ca.xxviij.

Egatur dolor cū eo qđ oȝ i.c. ſuo. deīi cu
reſ cura eiꝰ q̄ fit ex labore. Qđ ſi timeaſ ex
potu vini motus doloroſus nō detur in potu

De ſe. ephimera ex ſyncopi. Ca.xxix.

Uandoq; accidit ei cui ſupuenit ſyncopis
ꝓpt ꝯmotionem ſpūs diuerſa calefactio ⁊
ꝯuertiſ in febrē. ⁊ qñq; remanēt de ea poſt
ablationē timoris in ſyncopi relige. Signa. Ui
cinitas ſyncopis ⁊ caſus virtutis abſq; ſignis febriū
aliaꝝ q̄ nō ſūt ex febribꝰ ephimeris: ⁊ pulſus in ea ē
diuerſaꝝ diſpōnum. qñq; eni cadit ⁊ deſtruiſ: qñq;
vicit frigꝰ: ⁊ qñq; fit velox ⁊ apparet cū dñaſ calitas
⁊ ſitaſ pulſus patientiū extenuationē exſiccatiuā in
duritie cū vermicatione.

Curatio. Ca.xxx.

Ura eiꝰ ē cura ſyncopis. Et dare cibos ve-
locis digeſtionis boni chimi: ⁊ de illſ quos
ſciuiſti: ⁊ ſi indigueris vt des in potu vinū
fac: ⁊ nō cures de febre. Cū ergo liberaſ ex ſyncopi
⁊ remāet fe. ſiſiſ ei q̄ eſt cū extenuatōe cureſ cū eo qđ
eſt in canone de infrigidatōe ⁊ humectatōe

De ſe. ephimera ex fame. Ca.xxxi.

Uandoq; acuūtur vapores in corpe qñ
nō inueniūt nutrimentū ⁊ gnāt febrē. Et
eiꝰ pulſus eſt debiſ puus: ⁊ qñq; declinat
ad duritiē. Curatio. Cibatio qdē in febre eſt ſiē
ex ſorbitōibꝰ factis ex kiſt ordei cū oleribꝰ ⁊ poſt il-
las cū cibꝰ bonis ꝯfortātibꝰ. Balneeſ ⁊ effundaſ ſup
caput eiꝰ aq̄ pl̄ima tepida: ⁊ ſedeat in ea ⁊ humectet
corpus eius cū eis que ſunt ſicut oleū violꝫ. ⁊ roſ. et
cucurbitinum.

De fe. ephimera ex ſiti. Ca.xxxij.

Ec prima ē ei que ē ex fame ⁊ ē dignior vt
accidat ꝓpt defectū eiꝰ quo ſedatur de aq̄.
caliditas fortis in vaporibꝰ. Curatio.
Dare in potu aquā frigidam ⁊ aquas fructuū frigi
dorū ⁊ prope granatoꝝ: ⁊ humectare corpꝰ cum ti-
na: ⁊ ſi poſſibilis eſt ei balneatio cum aqua frigida
faciat.

De ſe. ephimera ex opilatōe. Ca.xxxiij.

Pilationes ſiunt in poris cutis ꝓpt ſpiſſi
tudinē eius: ⁊ paucitatē ebullitōis: ⁊ multi-
tudinē ciboꝝ: ⁊ ꝓpt frigiditatē: ⁊ ꝓpt ablu
tionē cū aquis frigidis ſtipticis: ⁊ ꝓpt aduſtionem
ſolis. Et qñq; fit in vil venarū ⁊ meatibus earum
⁊ orificiis ipſarū ⁊ curſibus ⁊ viis earū. Et cū dici-
tur fe. ephimera ex opilatione non innuitur niſi ad
hanc ſpecieȝ. Nam plerūq; accidit vt minoretur re
ſolutio ⁊ multiplicetur repletio ⁊ coartatio ⁊ priue-
tur reſpiratio ⁊ aggregetur vapor plurimus ⁊ nō re
ſoluitur: ⁊ tunc eueniet caliditaſ ſupflua: ⁊ dū pſeue
rauerit eius inflāmatio in debiliori ex corporibꝰ qđ
eſt ſpūs erit fe. ephimera. cū ergo inflāmatur in ſan
guine eſt ſpecies famoſa ſynoche quam dicemus: ⁊
eſt illa que eſt de ſūma febriū humoꝝ ⁊ nō eſt ꝓpter
putredinē: imo eſt ꝓpt inflāmationē ⁊ ebullitionem.
Qđ ſi ptrāſeat illud ad putredinē quā facit opilatō
⁊ priuatio reſpiratōis ꝑmutatur ad fe. putredinis.
Et huiuſmodi qdē opilatō: aut fit ex multitudine hu
morū ⁊ ſanguis: aut ex groſſitudie eoꝝ: aut ex viſco
ſitate eoꝝ: aut ꝓpt caſuȝ rei de cauſis opilationis in

inſtrumēto nō in curſu: imo ſicut frigus cōſtringēs
aut apa coartās: aut naſcētia rei aut aliud de illis q̄
rū te oȝ rememorari. Et hec quideȝ fe. de febribus
ephimeris parū ꝑmutaſ ad ethicā: qm̄ corpus i ea
ē plurime materie. Et in hac fe. iterū ē ſitis ⁊ inflam
matio ⁊ adherētia caliditatiſ ⁊ vrina media inter ig
neā: ⁊ hec fe. ē difficilis ad cognoſcēdū cuius ſimili
tudo ē proxima ſimilitudini febriū hūorū. Et hec
fe. qñq; remanet vſq; ad diē tertiū: ⁊ i eo qđ ē poſt
ipm ſunt opilationes plurime fortes: ⁊ nō ſunt in-
ſpiſſantes: ⁊ nō ꝯdenſantes deforis: ⁊ ſi ſunt parue
feſ inat eius eradicatio ſi nō fuerit error. Et hec fe.
inter fe. ephimeras qñq; accidit ⁊ redit ꝓpter fixio
nē opilationis que eſt cauſa quare ſiunt ei poxiſmi
Et hec quidē fe. multotiēs ꝑmutaſ ad frigus ⁊ hor
ripilationē ⁊ ſignificat ꝙ ipſa ſit putrida. Et cū illa
que ē ex opilatōe facit accidere dolorē poſt phlo-
botomiā in latere ſiniſtro nō ē excuſatio iteratiōis
phlōmie p̄cipue cū ſedaſ fe. ⁊ pſeuerat dolor. Si
gna: Cūq; accidit fe. ephimera nō ea cū primitiua
⁊ ē longe declinationis tūc exiſtia ꝙ ipſa ē opilatio
⁊ ꝓpter qm̄ declinatſine euōne cū humectatōe. Et
verificāt exiſtiationē tuā ſigna repletionis ⁊ in cor
poribus plurimi ſanguis ⁊ generātibꝰ eū: aut groſ
ſoꝝ humoꝝ viſcoſoꝝ. Et dria quidē int ea qbo ē qm̄
ſi opilatiōes in eis ſunt ꝓpter groſſitudinē humo
rū ⁊ viſcoſitatē eoꝝ ſignificāt ea ſigna nota eis ⁊ nō
eſt illic inflāmatio corporis ⁊ rubedo ⁊ extēſio: ⁊ ad
ſūmū ſigna multitudinis. Et illis in quibus cā ē re
pletio ſunt ſigna repletionis ex rubedie faciei ⁊ exu
beratione venarū ⁊ inflatione ⁊ tenſiōe ⁊ alia appa
rētia. Et ſi ſupfluūt opilatiōes pulſus ē puus: ⁊ ſi ñ
ſupfluūt nō oȝ ut minoreſ pulſus. Cura: Cū cā ē
multitudo humoꝝ ⁊ repletio: tūc oȝ ut in pricipio
ꝓperes ad phlobotomiā ⁊ euacuatiōem: ⁊ ut phlo
botomes eū cū iā non febrit tūc ē melius. Et qñ fe-
brit ſi nō fuerit neceſſitas tūc ſtatio ē magis ꝯueniēſ
phlobotomia. n. facit hūores currere ⁊ ꝑmiſcet int
eos. Si aūt nō fuerit excuſatio tūc nō oȝ ut poſtpo
naſ ⁊ tardeſ phlobotomia ⁊ eāo: deinde fiat occu-
patio in eis que aperierūt opilatiōes ⁊ mūdificant
meatꝰ: ⁊ nō ꝓperes ante euacuationē ad mūdificā
dos meatus ⁊ aptionē: illud eni fortaſſe fit cā ad at
trahendū humores ſubito ad quoſdā meatus iuiſ
caudū in eis: ⁊ illud ē res in qua ſunt errores pluri
mi ⁊ fortaſſe addit in opilationibus ſi fuerint groſſi
⁊ ꝓpter ſi meatus in creatiōe ſua fuerint ſtricti: cum
phlobotomia iterū ⁊ euocatio qñq; educāt ſupflui
tates viſcoſas fumoſas faciētes coartatiōe ſua hāc
febrē ⁊ ꝓhibeāt vt ꝑmutetur ad putredinē ⁊ ꝓpter
cū ad vltimū facis eā puenire ⁊ facis approximare
ſincopi: ⁊ ſi nō ſentis multitudinē humoꝝ: imo ſen
tis opilationes: ⁊ ꝙ ipſe ſunt accidētes a groſſitudi
ne eoꝝ: ⁊ viſcoſitate ipſoꝝ: tunc fortaſſe nō indiges
phlobotomia ſupflua: ⁊ euacuatione ſupflua: imo
indiges aptione: ⁊ aptio quidē ē cū abſtergētibꝰ ex
medicinis ⁊ cibis. Et ꝓpterea ꝙ egritudo ē fe. non
ē poſſibile ut redeas in aperiēdo ad abſtergentia ca

lida: imo ad illa que ſunt inter ſirupū acetoſum pu
rū vſq; ad illū qui ē cū ſeminibuſ: ⁊ aqua endiuie vſq;
ad aquā feniculi. Et cibus ſit ille in quo ē ablutio
⁊ nō in quo eſt viſcoſitas ſicut kiſt ordei. ⁊ çuccarū
cū hoc ꝙ ipſū ē ꝓpiquū cibo eſt in ipſo aptio ⁊ ab
ſterſio. nō ē ergo malū ſi miſceaſ cū kiſt ordei. De
mū oȝ ut ꝯſidēs cū euacuaueriſ ſi necāria fuerit eua
cuatio eius ⁊ apparuerit ſicut diximus an minuaſ
fe. ⁊ deficiat: ⁊ an ſi paroxiſmos habuerit frāgatur
⁊ debilitetur poxiſmus eiꝰ ſecūdus a primo: ⁊ cōſi
dera vrinā: ⁊ ſi inuenis eā nō priuatā digeſtione. et
in pulſu ſi inuenis eū nō ſignificare putredinē pro
cedes ſm hoc regimē. Et intromitte egrū in die ter
tio poſt poxiſmū in balneū hora mollificatiōis pa
roxiſmi expectaſ ſi fuerit fe. vſq; ad quinq; horas ⁊
inunge eū. Et frica ipm cū rebus in quibꝰ ē abſter
ſio equalis ſicut qđ ē inter farinā fabarū vſq; ad fa
rinā horobi ⁊ farinā radicū lilij ⁊ ariſtologie emo
lite cū aliquātulo mellis ⁊ aque. Qđ ſi fueriſ auſus
uti fortiori hoc tūc vtere ſpuma baurac. Et ſi exiſti-
mas ꝙ balneū alterat naturā eius in aliquo ⁊ facit
accidere quaſi horripilationē: nō moretur i eo ictu
oculi: opilationes eni iſte nō ſunt de genere earum
quas aperit balneū. Cū ergo egrediſ de balneo nō
oȝ vt approximet cibo neq; vino niſi poſt ſecuritatē
ex paroxiſmo. Si aūt exigit diſpō ut cibeſ aliquātu
lū ⁊ nō tollat: detur in potu id in quo ē apertio ſiē
aqua ordei ſubtilis: plurime aque: pauci ordei: plu
rime decoctiōis decocta cū apio. Qđ ſi paroxiſmꝰ
non iteraſ ei: tūc balnea eū ſecūdo ſi deſideraueriſ
illud ⁊ ciba ipm: ⁊ ſi fuerit paroxiſmus diminutus
a poxiſmo primo ⁊ vrina fuerit bona tūc cōfide in
veritate curōnis ⁊ paucitate opilationis ⁊ cura euȝ
poſt eradicationē eius ſicut curaſti ⁊ ciba ipm. Et
ſi venerit paroxiſmus ſicut fuit aut fortior illo: ⁊ vri
na nō fuerit ſicut oȝ tūc egritudo ē tendens ad pu-
tredinem ⁊ curatio eius eſt curatio putredinis.

De febre ephimera ⁊ nauſeatiua ſacietate ⁊ re-
pletione. Capitulū. xxxiiij.

Uandoq; accidunt ex nauſeatiua ſacieta
te vapores mali ex quibꝰ accidit caliditas
⁊ inflāmantur ſpiritus quare accidit fe.
Et ꝓpter in corporibus cholericis: ⁊ in illis qui nō
habent amplos poros: nam plurimū ſuperfluita-
tum earum vaporat vaporationes fumoſas. et mi
noratur in eis eructuatio acida. Et de illis qui ſūt
vehementius diſpoſiti ad illā ſunt illi qui incipiunt
poſt nauſeatiuam ſacietatē vti exercitio ⁊ motu ⁊ ire
ſub ſole ⁊ balneatione poſtq̄ȝ accidit eis hoc. multi
plicantur enim in eis vapores fumoſi ⁊ ꝓpter quā
do habuerint in corporibus ſuis dolorē ⁊ propter
in viſceribꝰ eoꝝ. De materia vo eructuatōis ace
toſe ⁊ i hñtibꝰ eā raro ꝯtingit ut generet fe. ſi aūt ge
neret erit debiliſ: imo nō generaſ. Et exiſtimamꝰ ꝙ
generatus ab eructuatione acetoſa: nō eſt niſi facie
tas nauſeatiua. Et iſti quidē cū eoruȝ ſoluuntur na

ture iuuant valde: ⁊ remouet fe. eoꝝ ꝓpē expulſionē ſupfluitatis ſupflue fumoſe. Et diuerſificatꝰ gō curatio eius cuius retinet natura ex illis ⁊ cuius ſoluit: Et ſi natura illiꝰ qui febrit ex nauſeatiua ſatietate leniatur duabus aſcellationibꝰ aut tribus: deīn phlobotomet forτis ſit ſnp eam fluxus ventris.
Et fortaſſe fiet fluxus epaticus quē ſignificabūt pulſus cordis ⁊ nigredo ligue: ⁊ ſimilant accidentia fe. ephimere ex repletione accidentibus febris ex ira: rubent. n. oculi ⁊ facies valde ⁊ ſit inflāmatio vehemens ⁊ magnificat pulſus: ⁊ ſit velox ⁊ rubet vrina.
Amplius cū plus remanet non excedit tres dies.
Et ſcias ꝙ fe. ephimera ex nauſeatiua ſatietate qñqꝫ venit cum periodis quattuor aut ſeptem: ⁊ cū hoc eſt fe. ephimera vꝫ pniſuscius eſt ſanus. Signa: Signū eius eſt alteratio eructuatōis ad acetoſitatē aut fumoſitatem. Cū ergo alterat eructuatio ad ſanitatem indicat ſanitatem. Et vrinā qdem iſtoꝝ eſt priuata digeſtione aquoſa. Et quando cauſa nauſea: tūc ſatietatis eſt vigilia eſt in facie et faucibꝰ coꝝ inflatio: ⁊ in palpebris eoꝝ eſt grauitas.

De cura Capitulum. xxxv.

Patiens hanc nauſeatiuam ſatietatem non euacuat quin aut ſit natura eius non ſoluta: aut ſit ſoluta. Quod ſi natura eius fuerit non ſoluta: tunc ꝓculdubio oportet ut ſolues eā ⁊ ſi fuerit aliquid cibi aut fecis aut grauitatis remanens in ſtomacho tunc oportebit ut facias vomere ipſm: deinde ſolue eū ⁊ conſidera vbi inuenit grauitatem. Et conſidera tunc an ſit rectius euacuare illō cū cliſteribus et ſuppoſitorijs: aut cum aliquo qō bibit deſuper ut ſoluat aut deponat aut digerat. ⁊ ſignificat illud quod rectius eſt de hoc diſpoſitio eructuationis: fortaſſe enim neceſſarium erit ſi fuerit cibus ſtans fortiꝰ ⁊ ſit difficilis vomitus ut ñ aſpiciat ad febrē: ſꝫ adminiſtret diapiperon ut ꝑcipiet ⁊ deſcendat cū digeſtione aut adminiſtret qō eſt debilius eo ⁊ adminiſtrent embroce ⁊ empſa digeſtiua cognita in ca. digeſtionis. ⁊ ſolutiua cognita in ca. ſolutionis. Cū ergo deſcenderit: tunc aut egredietur per ſe ipſū aut iuuabitur cū ſuppoſitorio ⁊ tolleret fames ſnp eū tamdiu donec non remaneat deſiratio in deſtructione ſatie: atis nauſea: tūc: deīn ſumat cibū leuē velocis digeſtionis boni chimi ⁊ ſit intētio ad famē ⁊ ſōnū tm̄ quod excuſat ſollicitudiēꝫ ī alleuiatōne repletionis. Quod ſi natura fuerit ſoluta conſidera an res que euacuat ſit illud quod eſt corruptum.
Et ſi fuerit illud non retineat donec totum euacuet tamen uſqꝫ ad poſtremū eius. Et expecta declinatōnem paroxiſmi ⁊ fac ingredi ipſm tunc balneum.
Et ciba ipſm niſi fuerit illic ſupfluū deſtruens fortitudinē: tunc enim non facias ipſm ingredi balneum imo ciba ipſm ⁊ ꝯforta ſtomachū eiꝰ cū rebus quas ſcies ⁊ q̄ꝫ quedā ſcripte ſunt in capitulo de ſolutōne ventris. ⁊ de illis eſt lana infuſa in oleo in quo eſt virtus abſinthij aut etiā in oleo nardino poſtqꝫ ſuerit expreſſa ⁊ ſeparata fuerit ab ea maxima ps olei
Et ſi ꝓcuerat ſolutio ⁊ inuenis id quod egreditur abſqꝫ genere eius quod corruptū eſt adminiſtra oleum de cidonijs tepidū recens ſm hunc modū ⁊ oleū de maſtice. ⁊ non eſt iteꝫ in oleo nardino contrarietas eiꝰ. Et fortaſſe adminiſtramus cerataria ⁊ ꝓprie quando non ſuffert diſpoſitio ſtricturam eoꝝ ſup ventres eoꝝ. Et quādoqꝫ indigemꝰ emplaſtris fortioribus hoc de emplaſtris predictis in colirica paſſione. Et da ei in potu aquam fructuū ſi tollerat eas. Et da ei ad comedendū illud cuius alleuiatur nutrimentū ⁊ facilis ſit digeſtio ſicut teſticuli ⁊ galli ⁊ piſces alredradu ⁊ premitte ſup illō aliquid de fructibus ⁊ ſuccis ⁊ robub ſtipticis.
Et ſi abſcindit de appetitu aliquid: admoue ipſum cū eis que ſciuiſti: ⁊ ꝓprie cum eis que fiunt ex cidonijs. Et cū euacuatū eſt nō ē malū ut adminiſtres ei electuariū forte de illis que digerunt ⁊ ꝯfortant ſtomachū ⁊ aperiunt opilationes: ⁊ illud poſt ablationem fe. ⁊ accidentiū. Et iter quidam ad phlebotomiā eſt ut non fiet in ea donec declinet: tunc. n. fiat. ⁊ illud quod prius datur in potu eſt aqua ordei. Et cibus ſit ſicut ille qui ſit de acreſta cum cucurbita et amigdalis paucis. Et infrigidet locꝰ eius ⁊ odoramentū eius ⁊ trociſcide camphora in quibus nō ponitur reubarbaꝝ.

De febre ephimera ex apoſtemate Capi. xxxvi.

Febres ſequentes apoſtemata interiora ſunt putride. Et quādoqꝫ aſſociat eis ethica ⁊ nō ſunt de numero febriū ephimerarū. Apoſtemata vero apparentia ſicut ſunt furūculi ⁊ exiture vel bubones que eueniunt in eis: ⁊ ꝓprie apoſtemata magna q̄ fiunt in membris glandulofis ⁊ in carnibus que vocantur molles ſicut illa que fiunt in inguinibus a ſupfluitatibus epatis ⁊ in aſcellis a ſupfluitatibus cordis ⁊ ſub aure a ſupfluitatibus cerebri qñqꝫ ſequunt febres ⁊ non euacuant quin aut ſit illud qō peruenit ex eis ad cor donec igneat ipſū calefactio ſola: aut cū putredine. ꝙ ſi fuerit calefactio ſola: tunc erit de genere febrium apoſtematū intrinſecoꝝ. Et plurimū qō accidit de iſtis febribus ſequentibꝰ apoſtemata ſequētia cauſas primitiuas ex vlceribus ⁊ ſcabie ⁊ doloribus ⁊ percuſſionibus ⁊ caſibus ad que expellūtur materie ⁊ retinentur in vijs apud carnes molles eſt de genere febris ephimere. Et plurimū quod accidit de iſtis febribus ſequentibꝰ apoſtemata quorū cauſe ſunt antecedentes ſicut repletiones ⁊ opilationes preterite ſunt putride. Et ſm plurimū fe. ſūt radices ⁊ apoſtemata ſequētia: licꝫ qñqꝫ accidat e contrario. Hypocrates noīauit has fe. malignas: q̄ ex hiſ ſūt ephimera. Et fe. quidē ſequentes ea ſm plurimū ſunt ephimere: ⁊ ſi non ſunt ephimere ſūt male. Et plurimū quidē hāꝝ ſequūtur apoſtemata ſāguinea ⁊ qñqꝫ accidūt ſequētes heriſipilam ⁊ ſilia ei. Signa
Signa earū ſunt ea que diximus de anteceſſione apoſtatū ante eas. ⁊ facies eſt inflāmata ⁊ rubea ⁊ ē ad ditum in ea ſup diſpoſitōem ſanitatis. ⁊ non eſt caliditas vehementꝰ mordicans: quoniā ſit multitudo eius in eis quoniā huiꝰ apoſtemata ſunt ſanguinea niſi ſint fe. ſequētes heriſipilam: ⁊ tunc iſtis febribꝰ ſuccedit hu

mectatio: ⁊ eſt pulſus in eis velox magnus frequēs ꝓpter repletionē ⁊ caliditatē: ⁊ ē vrina aquoſa alba ꝓpter curſum materierū ⁊ apoſtemata ⁊ vlcera.
Cura: oportet vt anteceſſio fiat in ea cū phlebotomia ⁊ fluxu vētris: ⁊ curetur apoſtema cū eo qō oportet in capitulo ſuo. ⁊ ſubtilietur regimē ⁊ nō bibat vinū oino: ⁊ nō cibetur niſi poſt declinationē cōpletā: ⁊ neceſſaria ſunt ei extinguētia ⁊ infrigidātia humectātia ⁊ emplaſtra infrigidata cū niue ſup membꝝ infirmū apoſtemoſū ita ut nō noceāt apoſtemati: neqꝫ faciāt ipſm crudū: imo infrigidet via ī ter ipſm ⁊ cor infrigidatione penetrāte in ꝓfundum
De febre ephimēra ex terreſtreitate. i. quādo cutis ſit dura vt teſta. Ca. xxxvij.

Ex febris iterū ſequitur priuationē reſolutionis ꝓpter opilationes nō ꝓfundatas. Et plures quidē hoīm cū diminuūt cōſuetudies ſuas balneādi febriūt. Et plures eoꝝ ſi illi in quoꝝ corporibus generat vapor cholericus ꝓpter cōplexionē corpoꝝ eoꝝ ⁊ ciboꝝ ipſoꝝ ⁊ aquarum ipſarū malarū ⁊ ꝓpter diſpoſitiones eoꝝ antecedētes ex vigilijs. Curatio eius ē extinctio ⁊ adminiſtratio balnei: ⁊ ſudare in eo poſt declinationem: ⁊ fricari cū eis que ſunt ſicut furfur ⁊ farina fabarū ⁊ amigdale amare ⁊ ſemē melonis ⁊ aliquid aluſen ⁊ baurac: ⁊ ſit cibus eius extinguēs ⁊ humectās: et vinū eius ſit plurime cōmixtionis: ⁊ iteret balneū multotiens.

De febre ephimera ex calore. Ca. xxxviij.

Quandoqꝫ accidit ex calore aeris ⁊ calore balnei ſimiliū fe. ephimera. Et plurimū illius nō accidit niſi ex vehemētia caloris ſolis: ⁊ ē prima ſuſpēſio eius cū ſpū aiali: cū primū qō ei ledit ſit caput: calefacit enī aer eius ⁊ ꝑuēit ad cor ut ſit fe. deinde ſpargit in totū corpus. Et qñqꝫ ſit eius ſuſpēſio cū corde ꝓpter caliditatē anhelitꝰ ⁊ qñqꝫ cuſtoditur caput a calore. Sꝫ illa que ex ſole accidit plurimū incipit in cerebro ⁊ capite: ⁊ ꝓpter illud qui nō ē humidus iplet caput eius. Et illa que nō ſit ex ſole ſed ſit ex diebus canicularibꝰ ⁊ ex balneatōe ⁊ ex alijs ipreſſionē facit in cor. Signa
Signa ſunt eā euenīēs ex vehemētia inflāmatiōis capitis in parte ſolari cerebri: ⁊ fortaſſe ē cū grauitate ⁊ repletione ſi nō fuerit corpus humidū ⁊ magnitudo anhelitus in parte cordiali. Et illud qō apparet de corpore vehemētis calefactiōis caliditas interiore eius: ⁊ de illis quibus ſcitur illud ē ꝙ ſitis eiꝰ eſt minor ſiti illius cuius caliditas ē illa caliditas: ⁊ eſt in hac habitudine cōtraria vel diuerſa ei que eſt ex denſitate. Cura: Eſt neceſſariū ut incipiatur in curatione eius cū eo qō infrigidat ex embrocis ſup caput ⁊ pectus: ⁊ ex oleis frigidis ⁊ ꝓprie oleo roſ. infrigidato ſuper niuē quod fundat ſuper caput ⁊ pectus ex loco longiquo: ⁊ detur in potu aq̄ frigida ⁊ que currunt curſu eius: ⁊ ſine ceſſatione eius fiat illud vſquequo declinet fe. Cūqꝫ auferꝰ ingrediatur tinam ⁊ non tangat eā tina ſi fuerit cū eo fe. ⁊ balnea ipſm aqua tepida ⁊ non ꝑmittas aerē eius calefacere ipſūꝫ ⁊ nō timeas ex effuſiōe aque calide ſuper caput eius: quoniā ipſa humectat ⁊ reſoluit febrē: ⁊ neceſſitas ad balneādū plus ē qꝫ neceſſitas ad vngendū. Cū ergo egreditur: tunc frica caput eius eum oleis frigidis ſicut eſt oleū roſaceū de nenufare.

De febre ephimera que accidit ex frigore ⁊ balneatione. Capitulū. xxxix.

Quādoqꝫ accidit ex frigore ⁊ balneatione cū aquis frigidis ut cōdenſentur pori apparentes ⁊ coartentur vapores fumoſi ſꝫ ꝙ dictū ē in illa que ſit ex teſtuoſitate: quare accidit fe. ⁊ multotiens perducit ad putridā: ⁊ nō perducit ad illā febrē niſi quādo vapor prefocatus ē acutus non ſuauis. Suauis enī nō generat eam. Signa eius ſūt cauſe ⁊ ꝙ corpꝰ in ea in primis cū tangitur non eſt vehementis caliditatis. Cumqꝫ igitur manus ſentitur calor eleuari ⁊ pulſus nō eſt in paruītate ī qua eſt in illa que ſit ex anguſtia ⁊ triſticia ⁊ fame quoniā non eſt illic reſolutio. Sed ē velox ꝓpter neceſſitatē ſcilicet attrahēdi aerē niſi ſit frigus vehemens ⁊ fortaſſe declinat ad duritiē ⁊ oculus nō eſt profundus: imo quandoqꝫ ē inflatus ꝓpter vaporē coartatū. Et vrina quādoqꝫ ē alba quoniā caliditas eſt prefocata ⁊ quādoqꝫ ē tincta: quoniā caliditas que reſoluitur ex poris expellit ad viā vrine.
Curatio: Cooperiātur in febre donec ſudēt: cū ergo declināt ingrediātur balneū ⁊ balneentur cū aqua ad caliditatē declivī ⁊ cū aere calido ⁊ embrocentur ſuper ipſos aque in quibus decocta ſūt ſicut amaracū ⁊ anetū ⁊ ſiſimbriū: ⁊ fricetur cū eis que diximus que abſtergunt poros ⁊ mollificāt eos: ⁊ poſt ponat in eis inunctio vſquequo ſudent ⁊ fricētur ⁊ balneentur cū aqua calida valde: ⁊ oportet ut antecedat balneatio cū aqua balneationē cū aere: deinde inungatur cū aliquo ex oleis dilatātibus poros: et fundatur ſuper capita eoꝝ ſicut oleū de aneto ⁊ keiri ⁊ camemilla: ⁊ cibentur cibus lenibꝰ ⁊ aromatizentur. Et ſumant in potu vinū albū ſubtile cōmixtū ⁊ eſt melius eis qꝫ aqua ꝓpter id quod ē in eo de ſudatione ⁊ ꝓuocatione. Et inunctio cū oleo aliquo patientibus ex labore ē magis iuuatiua qꝫ patientibus ex ſoliditate.

De febre ephimera ex ſoliditate ⁊ ex aquis ſtipticis. Capitulum. xl.

Quādoqꝫ accidit illis qui balneant ī aquis ſtipticitatē facientibus ſicut ſuper quā viā eſt virtꝰ aluminis aut dragāti: ut vehmēs fiat ſpiſſitudo pororum apparentium quare comprimuntur eorum vapores: ⁊ accidit eis quod diximus aliquotiens: ⁊ multotiens quidē perducit ad putredinem.

De ſignis. Capitulum xli.

Significant eam cauſe ⁊ quod ſignificatur de nigredine cutis quaſi ipſa extenſa ſit ꝑparata preparatione qua preparantur coria: ⁊ ſicut ſi tangatur cutis infuſa in aqua dragāti: ⁊ ē diſpoſitio in additione caliditatis poſt tempus. i.

ſi ſtat ex tactū cutis ſicut in alijs de illis que accidūt ex opilatōne pororꝫ ⁊ pulſ⁹ ē debilior ⁊ minor ⁊ vehe- mētioꝛis velocitatis. Et vrina eſt vehemētius alba ⁊ tenuis ſicut vrina mulieris. Et nō eſt in corporibus eorꝫ diminutio: neqꝫ in oculis eorꝫ ꝓfundatio. Cu- ra. Oportet ut curet cū ꝓpinquitate curatōis eorꝫ qui ſūt añ eos: veruntamē eis non dat in potu vinum niſi poſt fiduciaꝫ vehemētē amplitudinis pororꝫ niſi ſit ꝯdenſatio pua: fortaſſe enim tūc apit eam vinuꝫ. Et oportet ut ſubtiliatio regimīs ipſorꝫ ſit maior: ⁊ mīoꝛ eorꝫ in aere balnei: ⁊ balneatione eorꝫ cuꝫ aqua cali- da maior: ⁊ oꝫ ut tardet inūctio eorꝫ plus.

De febre ephimera ex vino. Capitulum.xlij.

q Quandoqꝫ accidit ex vino febris ephimera. Et cura eorꝫ eſt cura ebrietatis. Et fortaſſe indigent ſolutōe cuꝫ aqua fructuū ⁊ ſimili- bus ⁊ phlobotomia ⁊ vomitu. ⁊ ꝓprie cuꝫ pſeuerat dolor capitis eorꝫ. Et oportet ut ingrediat balneum poſt declinationem.

De febre ephimera ex cibis calidis. Ca.xliij.

c Cibi calidi faciūt febrem ephimeraꝫ. Et ſicut illa que eſt ex ſole ſm pl'im eſt cerebralis ⁊ in ſpiritu animali. Et illa que fit ex balneo eſt cordialis: ⁊ in ſpiritu vitali. Siſr illa que fit ex ci- bo eſt epatica ⁊ in ſpiritu naturali.

De cura. Capitulū xliiij.

c Cuius curatio eſt ꝓuocatio cū infrigidātibus notis. Et ſolutio nature eſt melior cū ſireo caſt ⁊ tamarindis. Et rectificare epar cū eis que ſunt aq̄ endiuie ⁊ oleū ⁊ ſirupus acetoſus ⁊ em- plaſtra infrigidantia ex ſandalis ⁊ canfora ⁊ aqua ro. ⁊ oleo ⁊ ſucco eius: ⁊ ex ſuccis oleorꝫ infrigidatis actu Et extinctio cū cibis frigidis ⁊ humidis.

Principium ſmonis de febribus putridis: ⁊ ꝯplemētū ſmonis eſt in febrib⁹ ſāguineis ⁊ cholicis.

Tractatus ſcd̄us continet capitula.lxviij.

Sermo vniuerſalis de febribus putridis. Ca.i.

Putredo accidit: aut ꝓpter cibū ma- lum cuꝫ ē pparatus ut putreſiat illō quod generat ab eo ꝓpter maliciaꝫ ſue ſubſtātie: aut ꝓpterea ꝙ velociter recipit corruptioneꝫ. Cuius ſit bone ſubſtātie ſicut lac: aut qm̄ eſt aquoſ⁹ nutrimenti mali: cuius aquoſitatē recipit ſāguis ſicut illud quod generatur a fructibus tardis hūidis val- de: aut qm̄ ē ex illis q̄ nō cōuertunt ad ſāguinē bo- nuꝫ: imo remanet humor malus frīdus quē abhor- ret calor innatus: ⁊ ſuccedit ei extraneus: ſicut ille q ge- nerat a cucumere ⁊ citrolo ⁊ piris ⁊ ſilibus: aut mali- tia artificij eius aut hora ipſius: aut ordo eius ſm ꝙ ſcis: aut ꝓpter opilationē ꝓhibentē reſpiratiōem ⁊ euentationē ꝓpter ꝯpl'onem corporis malaꝫ cū nō poteſt digeſtionem facere bonaꝫ. Et ſunt iterꝫ diuerſi de illis que non faciūt in cibo aut hūore aliqd ꝓpt priuationem reſpiratōis humorꝫ. quare dimittunt eum cruduꝫ. Et huiuſmōi qdem ꝯplexio aut gene- rat humoreꝫ malum: aut corrumpit id quod gene- rat ꝓpter abbreuiatōeꝫ ſuam in digōne: ⁊ quia mo- uet cū motu pigro. Et iſte cauſe ſunt iuuantes in ge- neratione opilatōis generātis putredinē: aut ꝓpter diſpoſitiones extrinſecas ex aeribus malis: ſicut eſt aer peſtilentie ⁊ aer lacunarꝫ ⁊ locoruꝫ infuſorꝫ in qui- bus madefiūt res ut linū ⁊ aſpaltum. Et qñqꝫ aggt gat de eis numerus rerꝫ plurimus. Et pl'im cāꝫ pu- tredinis hūorꝫ eſt: aut ꝓpter mltitudinē hūoris aut groſſitudinem ſuam: aut viſcoſitatē ſui. ⁊ cauſe ml'- titudinis humorꝫ ⁊ viſcoſitatis ⁊ groſſitiei hūorꝫ ſūt note. Et inceptio opilationis eſt nota. Ergo quādo fecerint opilationes accidit putredo ꝓpter euētatio- nis priuationeꝫ: ⁊ quādo fuerint ſuccedentes mot- bus in non hora ſua ſup repletionē ⁊ nauſeatiuaꝫ ſa- tietatem. Et balneatōes ſilr aut ſol calidus aut ſumē calefacientia ſup replonem ⁊ dimiſſio cautele obſer- uationis digōnis in ſtomacho ⁊ epate ⁊ ſuccurren- di defectui ſi acciderit ꝓpter calefactōem amborꝫ in epithimatibus ⁊ vaporatōibus. Et putredo qdem quandoqꝫ eſt cōmunis corpori ⁊ quādoqꝫ eſt ī mē- bro ꝓpter debilitatem ſuam: aut ꝓpter vehementiā caliditatis ſue extranee ⁊ ſue acuitaꝫ aut doloꝛ eius.

Et humor recipiens putredinem: aut eſt cholera talis modi ut ab ea vapor egrediatur qui ſit ſubtilis fumoſus valde: aut ſanguis talis modi ut euaporet ab eo vapor ſubtilis: aut phlegma talis modi ut il- lud quod euaporat ab eo ſit vapor ſpiſſus: aut me- lancholia talis ut illud quod euaporat ab ea ſit va- por fumoſus puruleutus. Et putredo quidē cho- lere facit tertianam. Et putredo ſanguinis facit cō- tinuam. Et putredo melie facit quartanaꝫ: ⁊ que currunt curſu eius. Et putredo phlegmatis ſimi- liter ut mltuꝫ facit quotidianaꝫ ⁊ que currunt cur- ſu eius. Et ſanguinis locus eſt intra venas. Cholera autem ⁊ phlegma ⁊ melancholia quādo- qꝫ putreſiunt intra venas: ⁊ quandoqꝫ extra venas ⁊ quando putreſiunt extra venas: ſi non eſt cauſa eſſentialis: neqꝫ eſt putredo in apoſtemate intrinſeco quod det cordi putredinem continuam faciunt periodos quos diximus. Sed vnicuiqꝫ accidunt ⁊ era- dicantur quamuis phlegmatica non eradicetur qm̄ ibi ſint reliquie occulte. Et quando putreſiūt intra venas faciunt adherentiā febris: ⁊ non eradi- cantur: neqꝫ eſt proxima ei que eradicatur: imo ē aſ- ſidua inſeperabilis. Sed ei eſt vehementia per quā cognoſcitur paroxiſmus qui eſt ei. Et quando pu- tredo eſt intrinſeca dominans ſuper venas omnes aut ſuper plurimum eius quod ſequitur ex eis non ſunt forſitan additiones ⁊ diminutiones apparētes

Cum aūt eſt ſm contrariuꝫ eius apparent altera- tiones manifeſte. Et febris putredinis quidem ex- trinſece non eradicatur ⁊ redit niſi quoniam mate- riei que putreſit ſuperuenit putredo in tempore par- oxiſmi: ⁊ finit eius hūiditates ex quibus pendebat caliditas ⁊ reſoluūtur ⁊ egrediuntur ex corpore: quoniam non ſunt retente in venis: ita ut prohibe- at eas illud a complemēto reſolutionis ⁊ remanet

cinereitas eius ⁊ ipſius terreitas q̄ nō ſūt vehiculuꝫ febris ⁊ caliditatis ſicut videtur de diſpoſitiōe cumu- lorū ſtercorꝫ paulatim paulatim donec fiat cinis to- tū: deinde non remanet caliditas. Et qm̄ non rema- net in humore aduſto p putredinē caliditas deſtrui- tur febris quouſqꝫ aggreget vice alia ad locū putre- dinis. Et iam remāſerūt in ea reliquie caliditatis ex putredine pma quāuis nō remaneat materia: aut ꝓ- pter inuentionē cauſe pme putredinis i materia pri- ma ⁊ inflāmatur in materia ſecūda ſm ſemitā putre- factionis. Res ergo putredinis reſoluit ſm inuētio- nem caliditatis nō deficiētis putrefaciētis ⁊ reſoluē- tis ⁊ faciētis cinerem ⁊ pertrāſeūtis ad vicinum do- nec abſcindat terminū ⁊ finiat materiā ⁊ nō inueni- at vicinum aliud ⁊ remaneat febris expectans ma- teriam aliā ⁊ attrahet ad locū ſuū. Cum aūt pu- tredo eſt intra venas tūc accidit ut ſit reſolutio com- pleta difficilis. Et non reſoluitur putredo per conti- nuitatem que ē in quibuſdā venis cum alijs: ⁊ pu- treſit omnis res q̄ vicina ē ei: deinde reſoluit ad vi- cinū aliud. Et iterum illud qd̄ comphenſum eſt in venis ē vehementioris cōtinuitatis ad cor. Et iſte quidē febres quibus ſunt paroxiſmi eradicationis ⁊ tēporis: qñqꝫ dimittūt ordinē ſuū ꝓpt diuerſitatē materierum in multitudine ⁊ paucitate ⁊ groſſitudi- ne ⁊ tenuitate. Et ꝓpter diuerſitatem in eis in gene- re: ita ut permutētur quedam materiei ⁊ fiant de ge- nere materiei alterius que diuerſificatur in eis i ſpe- cie non in multitudine ⁊ paucitate ⁊ tenuitate ⁊ groſ- ſitie tm̄. Et quandoqꝫ fit ex malitia regiminis egri: aut propter debilitatem eius: aut propter multitudi- nem ſenſus eius. Et paroxiſmi quidem qui eradicā- tur incipiunt ſm plurimū cum horripilatione aut frigore: aut rigore ⁊ reſoluūtur per ſudoreꝫ: et non i- cipiunt cuꝫ frigore aut horripilatione ſm plurimū niſi aut propter frigus humoris: aut propterea qꝛ humor mordicat lacertos: aut propter profundati- onem caliditatis ad interiora redeuntis ad partem materiei: aut ꝓpter debilitatem virtutis: aut propt frigus aeris ſicut contingit tempore hyemis. Et il- lud quod fit ex mordicatione caliditatis eſt digni⁹ ut proportionetur ad horripilationem q̄ꝫ ad frig⁹. Et plurimum quod accidit de eo eſt ut ſit ſicut pun- ctio acuum in omni membro: verum reſolutio ma- teriei cum ſudore eſt: quoniam caliditas putreſiens uel putrida reſoluit humiditatem ⁊ remanet cinerei- tas. cum ergo ſit illa humiditas non obſeſſa in ve- nis facilis fit expulſio eius per ſudorem in poris. Paroxiſmi autem inſeparabiles minuuntur ⁊ nō eradicantur per ſudorem: neqꝫ incipiunt cum frigo- re niſi propter debilitatem virtutis: aut propter pro- fundationem caloris innati: tunc enim infrigidan- tur extremitates ⁊ illud eſt ſignum maluꝫ. Et i q̄- buſdam febribus cōponūtur frigus ⁊ horripilatio qm̄ materia que putreſit eſt compoſita ex frigido ⁊ mordicatiuo. Et qñqꝫ cōponunt q̄dā febres putre- dinis tali cōpoſitione q̄ fiant in forma inſeparabiles: ⁊ illud ē v̄bigratia qm̄ incipit humor putreſieri i lo- co: ⁊ cū ſupuenerit ei putredo putreſit tota ⁊ cōtinu- atur ab ea qm̄ incipit humor de gnē ei⁹: aut nō de gnē ei⁹ putreſieri tūc obuiat poxiſm⁹ ſcd̄us tpi era- dicationis poxiſmi pmi: deinde ꝯtinuat res ita. Et qñqꝫ ꝯponūtur febres putredinis modis alijs ꝯpo- ſitiōis quos diſtinguā i caplis ſuis. Et poxiſmi q̄- dē febriū ꝓlōgant qñqꝫ ⁊ abbreuiāt. ꝓlōgatio eorꝫ ē ergo aut ꝓpt groſſitudinē matiei ⁊ viſcoſitatē ei⁹ ⁊ multitudinē ei⁹: aut ipſi⁹ quietē: aut ꝓpt debilitatē virtutis aut ꝓpter debilitatē ſenſus: aut ꝓpt ſpiſſitu- dinē pororꝫ q̄re nō reſoluit humor: ⁊ eorꝫ abbreui- atio ē ꝓpt ꝯria eorꝫ. Et paroxiſmi iterū feſtinant ⁊ tardant: ⁊ tarditas eorꝫ eſt aut ꝓpterea quia eorꝫ ma- teria eſt pauca aut tardi motus ad mineraꝫ putredi- nis ꝓpt groſſitiem ſuā: ⁊ hoc quidem ē ſicut materia quartane. Et velocitas eorum ē: quoniā ipſa ē mul- ta ſicut phlegma niſi ſit vitreuꝫ qm̄ paroxiſmi eius qñqꝫ tardant: aut ſubtilis ſicut cholera. Et deterio- res qdem febres ſūt inſeꝑabiles in qbus putredo ē intra venas: deinde ille q̄ eradicant in quibus ē pu- tredo in toto corpore: aut in ꝓpībus cordis. Et pau- ca quidē accidit ſenibus febris valde accēſa ꝓpt frig⁹ ꝯplexiōis eorꝫ ⁊ paucitatē carnis ipſorꝫ. Pulſus vo diſpoſitōes diuerſificant in febrib⁹ putredis ſm diuer- ſitatē earꝫ i generib⁹ ſuis: ⁊ ſm diuerſitatē ſpēi vni⁹ earꝫ i vehemētia ⁊ debilitate ⁊ i fortitudie accidētiū ⁊ debi- litate eoruꝫ. Et qñqꝫ accidit ei duritics aut ꝓpt apa calidū vehemētis extēſionis: aut ꝓpt apoſtema cali- dū in mēbro duro: aut ꝓpter vehemētiaꝫ ſiccitatis aut cuꝫ dñatur frigus in pncipijs. Et qñqꝫ fit lenis ꝓpter materiam lenem phlegmaticaꝫ ⁊ ſāguineam. Et ꝓpterea ꝙ apoſtema ē in mēbro leni ſicut illud qd̄ eſt in epate ⁊ peripneumonia ⁊ lethargia: aut ꝓpter humoroſitateꝫ cū expectatur quando vult ut ſudet. Et pulſus quidē fit in principio paroxiſmorꝫ debil' coartatiōis ꝓpt aduētū v̄tutis ſup materiā ⁊ occu- pationē eius in mūdando ⁊ euētando.

De ſermone vli de ſignis febriū putredis Ca.ij.

ſ Significāt febres putredinis aduēt⁹ cauſa- rū añcedētiū eas: ⁊ ꝓpe qm̄ nō ē in eis cau- ſa pmitiua. Et pulſus ⁊ anhelit⁹ cuius cō- ſtrictio ē velox qm̄ neceſſitas ē ad mūdificandū ve- hemēs vald'. Et ē caliditas mordicatiua nō ſua- uis ſicut ē caliditas ephimere febris. Et pl'imū qui- dem febriū putredinis antecedit almeleilem: ⁊ alme- lilem qdē eſt diſpoſitio cui admiſcet caliditas nō p- ueniens ad hoc ut ſit febris: ⁊ aſſociat ei laſſitudo et pigritia ⁊ alices ⁊ ſaltus ⁊ cōmotio ſōni ⁊ vigilie ⁊ cōſtrictio anhelitus ⁊ tēſio venarū ⁊ hypocondrio- rū ⁊ dolor capitis ⁊ pulſatio capitis. cum ergo pro- longatur facit cadere in febres putredinis: aut facit accidere debilitatē ⁊ citrinitatem coloris: ⁊ qñqꝫ aſ- ſociantur almelileū antecedēti febres mltitudo ſu- perfluitatis ⁊ mucus nauſea ⁊ vrina plurima ⁊ ege- ſtio plurima putrida ⁊ grauitas capitis ⁊ excitatio. Et accidit frequētia in pulſu nō a cauſa intrinſeca: i- mo ex labore aut ira aut alijs. Cū ergo accidit in co- coartatio tūc iā peruenit paroxiſm⁹. ⁊ coartatio q̄

dem ē ſubmerſio pulſus ⁊ paruitas diuerſi in quo accidunt pulſationes magne fortes: ⁊ nō eſt velocitas eius fortis. Sed diuerſitas in principio ⁊ in augmento eſt ex proprietatibus ſignificantibꝰ putredinē quāuis nō appareat in tertiana plurima ap principio ne ꝑpter leuitatem materiei. Et de ſignis quidem ꝙ febris ſit putrida ē euacuatio periodi ſine ſudoris ⁊ humectatiōis. ephimera enī eſt ecōtrario illiꝰ licʒ in initio ſit in tertiana ꝑpt leuitatē predictam ut ſit ſimilis ephimere que tñ ephimera nō ꝑmutatur ad putredinē. Et ſi fuerit augmētum eiꝰ nō ꝑmixtū nō proportionatum nō ſimile. Et pluritas augmēti iterū ſignificat ꝙ ipſa ē putrida: ⁊ additio pulſus in magnitudine ſm ꝓceſſionem ſignificat augmentū. Amplius: ſi ē interpolata incipit cū rigore aut horripilatione ⁊ diminuit ſm plurimū cū ſudore ⁊ humoroſitate: ⁊ reſoluit cū paroxiſmis: aut ē inſeꝑabilis cū tempore ⁊ nō ſimilis ephimere in vrina ⁊ pulſu ⁊ cōplemēto mūdificationis ⁊ quiete accidētiū.

Et plurimū quidem putride ſūt accidētia plurima ex ſiti ⁊ dolore capitis ⁊ nigredine lingue: ⁊ ꝑpe apoſtemati: ⁊ multiplicaſ ingetudo ex anguſtia ⁊ agitatione vehemēti quā facit pugna materiei ⁊ virtꝰ. quādoq; enī eleuaſ mā. ⁊ quādoq; cōſurgit virtꝰ. Et pulſus ſiliter quādoq; tendit ad magnitudinē ⁊ fortitudinē: ⁊ quādoq; ad paruitatē ⁊ debilitatē ⁊ coartationem. Durities aūt fit quādoq; ⁊ nō oʒ ſꝑ ut ſit niſi ſit cum febre apoſtema durū in quocūq; mēbro ſit: aut apa in membro duro quāuis nō ſit durū: aut iā acciderit potus aque frigide: aut aliqd aliud de illis q̄ indurāt pulſum de illis q̄ dicunſ in libro pulſuū. Diuerſitas aūt in principio ⁊ augmēto ē ex ꝓprietatibꝰ febris putride. Et de ſignificationibus eius fortibus quāuis nō appareat in tertiana plurimū ꝑpter leuitateʒ materiei: ⁊ dū nō ſit pulſus fortis: ⁊ nō ſit velox velocitate predicta tunc febris adhuc ē ephimera: ⁊ non permutatur ad putredinem. Et ē vrina in principio īdigeſta: aut parū digeſta: ⁊ forſaſſe ē acuta. Et ſcias ꝙ a febribus acutis interficiētibus raro ſit euaſio niſi cū contractione membri. Et quū alleuiaſ febris poſt quietē apatis in pleureſi ⁊ ſilibus tūc ſcias ꝙ de materia remāſit aliqd: ⁊ ꝙ materia declinat ad locū vbi apparet dolor.

De ſignis inſeꝑabilibus Ca. iij.

N continua eſt diuerſitaſ pulſus q̄ eſt ſm febrē apparēs valde. Et ē in plurimo eiꝰ nō hñs ordinē neq; pondus ⁊ ꝑſeuerat ⁊ nō ſeparatur poſt .xxiiij. horas: ⁊ aſſociaſ ei qd diximus de diſpoſitionibꝰ eradicabilibus ex anteceſſione rigoris ⁊ alijs. Et de illis que ſignificant eam ē eius aſſiduitas ⁊ vehemētia diuerſicatis diſpoſitiōis eiꝰ apud augmētū. minuiſ enī quādoq; ⁊ augeſ vice alia.

De rebꝰ in qbꝰ differūt febres putredinis: ⁊ in qbus cōicant Ca. iiij.

Ebris que ē ꝑpt putredinē cholere motꝰ ē tertianꝰ ſiue ſit motꝰ principij paroxiſmi aut principij vehemētie: niſi ſpēs eiꝰ que dicitur aduſta cuiꝰ motus ē occultus valde: ⁊ ē ſicut inſeparabilis concluſa. Et tertiana quidem pura ē acuta ꝑpter ſubtilitatem materiei: ⁊ eius caliditas ē magna mordicatiua ꝑpter fortitudinem cholere. Sed eſt ſalutifera propterea ꝙ cholera eſt leuis ſuper naturam ⁊ quoniā ipſa facit quietem. Tertiana vero nō pura ē longioris ſpacij q̄ pura. Et pura quidem raro pertranſit ſeptem periodos niſi ab errore. Continua quādoq; conſumitur in hebdomada. Et illa que ē ex putredine ſanguinis eſt continua inſeparabilis: ⁊ eius calor eſt plurimus cōmunis cum lenitate nō cum mordicatione cholere: ⁊ quādoq; peruenit ad ſtatum in quatuor diebꝰ. Phlegmatica acceſſionem faciens omni die ē leuis caliditatis per cōparationem ad cholericā longam ꝑpter viſcoſitatem materiei ⁊ frigus eius ⁊ multitudinem eius ⁊ eſt magni timoris: quū habet paruū ſpacium interpolationis ⁊ quietis: ⁊ quoniā ipſa aſſociatur corruptioni ⁊ debilitati in ore ſtomachi que non excuſaſ ⁊ illud ē de illis que attrahunt accidētia mala ex ſyncopi ⁊ pulſu cordis ⁊ caſu appetitus. Et que de ea ē inſeparabilis eſt res magis ſimilis ethice ſi non eēt lenitas pulſus quāuis quādoq; fiat durus etiam: ⁊ quā tum eſt nimis pura ē minoris ⁊ breuioris paroxiſmi niſi declinet cū paruitate ſue puritatis ad mliaʒ.

Quartana aūt eſt nō acuta ꝑpter frigus materiei lōga ꝑpter illud: ⁊ forſaſſe extenditur que de ea pura eſt anno vno: ⁊ nō pura eſt breuioris ſpacij: verū in ea non eſt timor: quū quietē facit in ſpacio lōngo ⁊ quoniam ipa non eſt talis acuitatis quā ſequitur accidentia vehemētia. Et quartana quidem ⁊ tertiana aſſidua ⁊ interpolata cōſumūtur ꝑ vomitū ⁊ ſolutionē ventris aut ſudorē aut ꝓuocationem vrine. In ꝯtinua aūt ꝯſumitur ꝑ huiꝰ fluxum ſāguinis narium. Et ſcias ꝙ principiū ꝓlongaſ in tertiana: ⁊ ſtatus in cōcluſa: ⁊ declinatio in inceſſiua: ⁊ ſtatꝰ ⁊ declinatio in ꝯtinua: ⁊ ſtatꝰ ⁊ declinatio in quotidiana quāuis raro iueniaſ quartana ꝯtinua: ⁊ quotidiana integre eradicationis. Et febres quū non curantur ſm ꝙ oʒ ⁊ ꝑpe apoſtemoſe ꝯuertūtur ad arefactionē ⁊ ꝑpe in febribꝰ acutis in quibꝰ oportet ut paciētes eas cibētur: ⁊ nō cibanſ ꝑpter intentionem ut ꝑueniat natura ſuꝑ materiam: aut oʒ ut daſ in potu aqua frigida: ⁊ non daſ in potu ꝑpter intētioneʒ ut nō fiat cruda. ⁊ non ſuccurriſ cum extinctione aliaꝝ quū ſi fuerit alia intentio q̄ dicturi ſumꝰ in cibatiōe ⁊ dādo in potu aquā frigidā fortior duarū intētionū predictarū ſꝑuitaſ ſuꝑ eas ambas ⁊ dimittatur obſeruatio illarū duarum.

De ſignificatiōibꝰ accidētiū febriū Ca. v.

Cias ꝙ acceptio ſignificationū febriū eſt ex regiōe antecedēte ⁊ quō fuit: ⁊ ex diſpoſitiōibꝰ antecedētibus ⁊ ex regionibꝰ ⁊ tēporibus ⁊ ex etate ⁊ cōplexione ⁊ ex pulſu ⁊ vrina ⁊ vomitu ⁊ egeſtiōe ⁊ fluxu ſanguinis nariū: ⁊ ex diſpoſitiōe febris in rigore ⁊ ſudore ⁊ qualitate caliditatis: ⁊ ex paroxiſmis: ⁊ ex diſpoſitione appetitus: et ex diſpoſitione anhelitus: ⁊ ex continuatis ſicut dolore capitis et vigilijs et alienatione ⁊ inquietudine

⁊ alijs. Febribus enim adſunt accidētia ex quibꝰ ſignificantur diſpoſitiones earū de quibus ſunt accidētia ſignificātia magnitudinē earū ⁊ ipſarū paruitatē ſicut qualitas caliditatis ⁊ quantitas ipſius. Et de ea ē que ē mordicatiua vehemēter ex quo pꝰ inuadit vſq; ad finē ſuū. Et de ea ē que mordicat in primis: deīde minuitur ꝑpter reſolutionē materiei ⁊ lenitur: ⁊ de eis ſunt que mordicāt: ⁊ de eis ſunt q̄rum caliditas ē humida: ⁊ de eis quarū caliditas ē ſicca. Et ſunt accidentia que ſignificant genus earꝝ ſicut accidentia ꝓpria cū tertiana: ſicut principium paroxiſmi cū pūctione ⁊ horripilatione ⁊ mordicatione caliditatis in eo. Et accidentia ſignificātia malitiā earuʒ ſunt ſicut inquietudo ⁊ alienatio ⁊ vigilie. Et accītia ſignificātia digōnē ⁊ indigōnē ſūt ſicut illud quod diximus de diſpoſitionibꝰ vrine. Et accidentia que ſignificāt criſim que dicemꝰ. Et accītia ſignificātia ſoſpitatē ⁊ ꝯtrariū eius dicemꝰ oīa illa: ⁊ forſitan inſunt iudicia plurima ſicut ille cuius conuertitur color ad plūbeitatē ex albedine et viriditate ⁊ ſignificat frigiditatē humorꝝ ⁊ paucitatē caloris inati aut excitationē ⁊ inflāmationē: ſicut accidit ei cuius cā ē ſacietas nauſeatiua. Et ſicut uelocitas tumitōis faciei ⁊ tornacilitas eius ⁊ tenuitaſ naſi: ⁊ ſignificant aut vehemētiā caliditatis aut ſubtilitatē humoris ⁊ velocitatē reſolutionis eorum ꝑpter amplitudinē pororꝝ ⁊ motus in ſeipſis ⁊ exitus eorꝝ a conſuetudine. aut caſus eorꝝ habent ſignificationes tres de illis quas dicemus. Et accidētiū febriū quedā ſunt quorꝝ hora eſt hora ſtatus ſicut alienatio ⁊ cōmixtio mentis ꝑpter inflationē capitis. Et de illis ſunt quorꝝ hora ē principiū ſicut horripilatio ⁊ frigus ⁊ ſicut ꝓfunditas ſomni que conſequitur ꝑ ſim principiorꝝ febriū ꝑpter debilitatē cerebri: ⁊ declinatio caliditatis ad interiora corporis vbi eſt materia ⁊ multitudo vaporꝝ eleuatorꝝ ab eo ꝑ cōmixtionē incipiētē in corpore vſquequo reſoluit eos inflāmatio: ⁊ adiuuat illud frigus cerebri in ſeipſo ⁊ frigꝰ humoris qui vult putrefieri ⁊ caleſit.

Et res ex quibus ſcitur diſpoſitio febris ⁊ ex qua ſpecie ſit ſunt diſpoſitio febris in acuitate ſua: ⁊ ſua lenitate: ⁊ diſpoſitio febris in hoc ꝙ ipſa accidit a cauſis primitiuis ⁊ antecedentibus ſm cōditioneʒ predictā. Et diſpoſitio febris adherētia ſua ⁊ eradicatiōne: ⁊ diſpoſitio febris in acuitate ſua cū rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione: aut eius cōtrario ⁊ quod eſt ex eo. Et diſpoſitio febris in diuiſione ſua cū ſudore plurimo aut pauco. Aut diſpoſitio preterea regiminis ⁊ etas ⁊ forma ⁊ tēpus ⁊ ars ⁊ diſpoſitio pulſus ⁊ vrine.

Sermo de rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatiōe ⁊ fractione Capitulū. vi.

Orripilatio eſt diſpoſitio in qua inuenit corpus diuerſitatē in frigore ⁊ pūctione ī cute ⁊ lacertis ⁊ antecedit eā pigritia ⁊ fractio: ⁊ quaſi fractio ē maneries eius. Frigus aūt ē ut ſentiat in mēbris ſuis ⁊ dorſis lacertorꝝ ſuorꝝ frigꝰ purū. Rigor vero eſt ut nō poſſit cōtinere membra ſua ex ꝯmotiōe ⁊ tremore euenīēte in eis ⁊ motibꝰ innoluntarijs ⁊ forſaſſe eſt frigus forte: ⁊ non ſit rigor fortis ſicut in febribus phlegmaticis ⁊ quartana. Et de cauſis vehementie rigoris ē vehemētia virtutis expulſiue in lacertis. Et propter illud quāto cauſa rigoris eſt viſcoſior eſt rigor vehementior. Et ſanguis ſubmergitur cū rigore ad interiora. Et ſcias ꝙ humor frigidus eſt quietus quū iā conſueuit mēbrū in quo ē: ⁊ quieſcit paſſio eius ab eo quare nō ſentitur frigus ab eo. Cū ergo moueſ ⁊ ſpargitur ſparſione plurima aut pauca ꝑpter aliquam cauſarū. ſ. ꝑpter caliditatē ſeparantē aut aliud patitur ab eo mēbrū qd erat nō occurrēs ei ⁊ ſentit frigus eius ꝑpter cauſam cōplexionis diuerſe: ⁊ tu quidē ſciuiſti hoc in radicibus vniuerſalibus ſcientie medicine. Et multotiēs quidē accidit a phlegmate vitreo ſparſo in corpore rigor nō perducēs ad febreʒ: ⁊ quādoq; ſunt ei periodi ⁊ non eſt fortitudo eius fortitudo rigoris perducentis ad febrem.

Et materia que facit laſſitudinem rigoris per paucitatē ſuā facit rigorē per ſuā multitudinē antequā putrefiat: nā ſi nō putrefit nō ꝑducit ad febrē. Et quādoq; accidit frigus ⁊ rigor ꝑpter ſubuerſionē caloris in corpore cā cibi ⁊ que ſūt ei ſimilia. Et rigor ⁊ frigus antecedūt febres: quū humor crudus effūditur ad lacertos in primis ⁊ nocet frigore ſuo per cōparationē ad lacertos: deinde cū incipit putrefieri incipit calefieri. Et quādoq; antecedit rigor febres ꝑpter mordicationē humoris ⁊ fortitudinē virtutis expulſiue que ē in lacertiſ ſicut excutiſ hō effuſione aque calide valde ſuꝑ cutē: ⁊ ꝓprie cū ē ſalſus. Et forſaſſe ſit nocumētū eius qd mordicat eaʒ ut refugiat calor innatus ad interiora ⁊ dicitur frigꝰ quare ſit cū mordicatione caloris frigus quaſi frigus dicitur. Et mordicatio quidē caloris ē apud pāniculū tegentē interius. Et quādoq; accidit rigor ꝑpterea quia refugit calor ad interiora ſicut ſit in apātibus intrinſecis. Et quādoq; ſignificat rigor ⁊ horripilatio ſanitatē in febribꝰ inſeparabilibus: quū ſignificāt ꝙ materia expellitur in venis ⁊ egreditur: verū quādo nō ē cū digeſtione ⁊ in hora cretica: et nō ſequiſ eā leuitas ē ſignificatio ꝙ expulſio illius quantitatis nō ē: quū virtus ē vincēs: imo quū materia multa expelliſ ꝑpter multitudinē ſuā. Et de rigore ē qui ſignificat mortē: ⁊ eſt ille quē ſequitur debilitas virtutis ⁊ caſus caloris innati ⁊ ſiccitas. Horripilatio vero ſit ex cauſis paucioribus cauſis rigoris: ⁊ cōmotio aīe ⁊ periodi īdicat periodū. Et ſenū quidē febres ſunt ſepulte. Et quādoq; ē cā in lōgitudine febris groſſitudo in viſceribus quare reſupinetur febriens ⁊ extendat pedes ſuos ⁊ tangantur viſcera ſua. Et quādo denigratur lingua febrientis cū alleuiatione febris tunc febris eius ē ſepulta. Et quādoq; aſſociaſ febri paralyſis: ergo curetur febris in primis: ⁊ de eis que ꝯueniūt illis ē ſirupus acetoſus ꝑmixtus cū geleniabi ⁊ aqua ciceris cū oleo ſi tollerat febris. Et raſio capitis ē ex eis que inſpiſſant cutē eius: quare reuertuntur vapo-

dem ē ſubmerſio pulſus ꝛ paruitas diuerſi in quo
accidunt pulſationes magne fortes: ꝛ nō eſt veloci
tas eius fortis. Sed diuerſitas in principio ꝛ in au-
gmento eſt ex proprietatibus ſignificantib⁹ putredi
nē quāuis nō appareat in tertiana plurima ap̄ pritio
ne ꝓpter leuitatem materiei. Et de ſignis quidem
ꝙ febris ſit putrida ē euacuatio periodi ꝑme ſudo-
ris ꝛ humectatiōis. ephimera enī eſt ec ōtrario illi⁹
licȝ in initio ſit in tertiana ꝓpt̄ leuitatē predictam ut
ſit ſimilis ephimere que tñ ephimera nō ꝑmutatur
ad putredinē. Et ſi fuerit augmētum ei⁹ nō ꝑmixtū
nō proportionatum nō ſimile. Et ꝓlixitas augmē
ti iterū ſignificat ꝙ ipſa ē putrida: ꝛ additio pulſus
in magnitudine ſcḋm ꝓceſſionem ſignificat augmen
tū. Amplius: ſi ē interpolata incipit cū rigore aut
horripilatione ꝛ dimittit ſcḋm plurimū cū ſudore ꝛ hu-
moroſitate: ꝛ reſoluitur cū paroxiſmis: aut ē inſeꝑabi
lis cū tempore ꝛ nō ſimilis ephimere in vrina ꝛ pul
ſu ꝛ cōplemēto mūdificationis ꝛ quiete accidētiū.

Et plurimū quidem putride ſūt accidētia plurima ex ſi-
ti ꝛ dolore capitis ꝛ nigredine lingue: ꝛ ꝓpē apoſte
mati: ꝛ multiplicatur ingetudo ex anguſtia ꝛ agitatio
ne vehemēti quā facit pugna materiei ꝛ virt⁹. q̄nqȝ
enī eleuatur mā. ꝛ q̄nqȝ cōſurgit virt⁹. Et pulſus ſiūt
q̄nqȝ tendit ad magnitudinē ꝛ fortitudinē: ꝛ q̄nqȝ
ad paruitatē ꝛ debilitatē ꝛ coartationem. Duriti-
es aūt fit q̄nqȝ ꝛ nō oȝ ſp̄ ut ſit niſi ſit cum febre apo
ſtema durū in quocūqȝ mēbro ſit: aut aꝑa in mem-
bro duro quāuis nō ſit durū: aut id acciderit potus
aque frigide: aut aliqd aliud de illis q̄ indurāt pul-
ſum de illis q̄ dicunt in libro pulſuū. Diuerſitas
aūt in ꝑncipio ꝛ augmēto ē ex ꝓprietatib⁹ febris pu
tride. Et de ſignificationibus eius fortibus quāuis
nō appareat in tertiana plurimū ꝓpter leuitatē ma
teriei: ꝛ dū nō ſit pulſus fortis: ꝛ nō ſit velox veloci
tate predicta tunc febris adhuc ē ephimera: ꝛ non
permutatur ad putredinem. Et ē vrina in princi-
pio idigeſta: aut parū digeſta: ꝛ forſaſſe ē acuta. Et
ſcias ꝙ a febribus acutis interficiētibus raro fit eua
ſio niſi cū contractione membri. Et q̄ñ alleuiatur fe
bris poſt quietē aꝑatis in pleureſi ꝛ ſilibus tūc ſcias
ꝙ de materia remāſit aliqd: ꝛ ꝙ materia declinat
ad locū vbi apparet dolor.

De ſignis inſeꝑabilibus Ca.iij.

In continua eſt diuerſitas pulſus q̄ eſt ſcḋm
febrē apparēs valde. Et ē in plurimo ei⁹ nō
hñs ordinē neqȝ pondus ꝛ ꝑſeuerat ꝛ nō
ſeꝑatur poſt. xxiiij. horas: ꝛ aſſociatur ei qḋ diximus
de diſpoſitionib⁹ eradicabilibus ex anteceſſione ri
goris ꝛ alijs. Et de illis que ſignificant eam ē eius
aſſiduitas ꝛ vehemētia diuerſicatis diſpoſitiōis ei⁹
apud augmētū. minuitur enī q̄nqȝ ꝛ augetur vice alia.

De reb⁹ in qb⁹ differūt febres putredinis: ꝛ in
qbus cōicant Ca.iiij.

Febris que ē ꝓpt̄ putredinē cholere mot⁹
ē tertian⁹ ſiue ſit mot⁹ ꝑncipij paroxiſmi
aut ꝑncipij vehemētie: niſi ſpēs ei⁹ que di
citur aduſta cui⁹ motus ē occultus valde: ꝛ ē ſicut
inſeparabilis concluſa. Et tertiana quidem pura ē
acuta ꝓpter ſubtilitatem materiei: ꝛ eius caliditas ē
magna mordicatiua ꝓpter fortitudinem cholere.
Sed eſt ſalutifera propterea ꝙ cholera eſt leuis ſu-
per naturam ꝛ quoniā ipſa facit quietem. Tertiana
vero nō pura ē longioris ſpacij q̄ȝ pura. Et pura q
dem raro pertranſit ſeptem periodos niſi ab errore
Continua q̄nqȝ conſumitur in hebdomada. Et
illa que ē ex putredine ſanguinis eſt continua inſe-
parabilis: ꝛ eius calor eſt plurimus cōmunis cum
lenitate nō cum mordicatione cholere: ꝛ q̄nqȝ per-
uenit ad ſtatum in quatuor dieb⁹. Phlegmatica
acceſſionem faciens omni die ē leuis caliditatis per
cōparationem ad cholericā longam ꝓpter viſcoſi-
tatem materiei ꝛ frigus eius ꝛ multitudinem eius ꝛ
eſt magni timoris: q̄ñ habet paruū ſpacium inter-
polationis ꝛ quietis: ꝛ quoniā ipſa aſſociatur corru
ptioni ꝛ debilitati in ore ſtomachi que non excuſat
ꝛ illud ē de illis que attrahunt accidētia mala ex ſyn
copi ꝛ pulſu cordis ꝛ caſu appetitus. Et que de ea ē
inſeparabilis eſt res magis ſimilis ethice ſi non eēt
lenitas pulſus quāuis q̄nqȝ fiat durus etiam: ꝛ quā
tum eſt minus pura ē minoris ꝛ breuioris paroxiſ-
mi niſi declinet cū paruitate ſue puritatis ad mliaȝ.

Quartana aūt eſt nō acuta ꝓpter frigus materiei
lōga ꝓpter illud: ꝛ forſaſſe extenditur que de ea pu
ra eſt anno vno: ꝛ nō pura eſt breuioris ſpacij: verū
in ea non eſt timor: q̄ñ quietē facit in ſpacio longo
ꝛ quoniam ipā non eſt talis acuitatis quā ſequūtur
accidentia vehemētia. Et quartana quidem ꝛ terti
ana aſſidua ꝛ interpolata cōſumūtur ꝑ vomitū ꝛ ſo
lutionē ventris aut ſudorē aut ꝓuocationem vrine.
In ꝯtinua aūt ꝯſumitur ꝑ hui⁹ fluxum ſāguinis na
riū. Et ſcias ꝙ ꝑncipiū ꝓlongatur in tertiana: ꝛ ſta
tus in cōcluſa: ꝛ declinatio in inceſſiua: ꝛ ſtat⁹ ꝛ de-
clinatio in ꝯtinua: ꝛ ſtat⁹ ꝛ declinatio in quotidiana
quāuis raro iueniatur quartana ꝯtinua: ꝛ quotidiana
integre eradicationis. Et febres q̄ñ non curantur
ſcḋm ꝙ oȝ ꝛ ꝓpē apoſtemoſe ꝯuertūtur ad areſactio-
nē ꝛ ꝓpē in febrib⁹ acutis in quib⁹ oportet ut paciē-
tes eas cibētur: ꝛ nō cibantur ꝓpter intentionem ut ꝑ
ueniat natura ſuꝑ materiam: aut oȝ ut datur in potu
aqua frigida: ꝛ non datur in potu ꝓpter intētionē ut
nō fiat cruda. ꝛ non ſuccurritur cum extinctione alia:
q̄ñ ſi fuerit alia intentio q̄ȝ dicturi ſum⁹ in cibatiōe
ꝛ dādo in potu aquā frigidā fortior duarū intētio-
nū predictarū ꝑmittatur ſuꝑ eas ambas ꝛ dimittatur
obſeruatio illarū duarum.

De ſignificatiōib⁹ accidētiū febriū Ca.v.

Cias ꝙ acceptio ſignificationū febriū eſt
ex regiōe antecedēte ꝛ q̄ñ ſuit: ꝛ ex diſpoſi
tiōib⁹ antecedētibus ꝛ ex regionib⁹ ꝛ tēpo
ribus ꝛ ex etate ꝛ cōplexione ꝛ ex pulſu ꝛ vrina ꝛ vo
mitu ꝛ egeſtiōe ꝛ fluxu ſanguinis nariū: ꝛ ex diſpo-
ſitiōe febris in rigore ꝛ ſudore ꝛ qualitate calidita-
tis: ꝛ ex paroxiſmis: ꝛ ex diſpoſitione appetitus: et
ex diſpoſitione anhelitus: ꝛ ex coniunctis ſicut do-
lore capitis et vigilijs et alienatione ꝛ inquietudine

ꝛ alijs. Febribus enim adſunt accidētia ex quib⁹
ſignificantur diſpoſitiones earū de quibus ſunt ac
cidētia ſignificātia magnitudinē earū ꝛ ipſarū par
uitatē ſicut qualitas caliditatis ꝛ quantitas ipſius.
Et de ea ē que ē mordicatiua vehemēter ex quo ꝑ⁹
inuadit vſqȝ ad finē ſuū. Et de ea ē que mordicat in
primis: deinde minuitur ꝓpter reſolutionē materiei
ꝛ lenitur: ꝛ de eis ſunt que mordicāt: ꝛ de eis ſunt q̄
rum caliditas ē humida: ꝛ de eis quarū caliditas ē
ſicca. Et ſunt accidentia que ſignificant genus earū
ſicut accidentia ꝓpria cū tertiana: ſicut principium
paroxiſmi cū pūctione ꝛ horripilatione ꝛ mordica
tione caliditatis in eo. Et accidentia ſignificātia
maliciā earuȝ ſunt ſicut inquietudo ꝛ alienatio ꝛ vi
gilie. Et accñtia ſignificātia digōnē ꝛ indigōnē ſūt
ſicut illud quod diximus de diſpoſitionib⁹ vrine:
Et accidentia que ſignificāt criſim que dicem⁹. Et
accñtia ſignificātia ſoſpitatē ꝛ ꝯtrariū eius dicem⁹
oia illa: ꝛ forme inſunt indicia plurima ſicut ille cu
ius conuertitur color ad plūbeitatē ex albedine et
viriditate ꝛ ſignificat frigiditatē humorū ꝛ paucita-
tē coloris inati aut excitationē ꝛ inflāmationē: ſicut
accidit ei cuius cā ē ſacietas nauſeatiua. Et ſicut ue
locitas tumitōis faciei ꝛ tornacilitas eius ꝛ tenuitas
naſi: ꝛ ſignificant aut vehemētiā caliditatis aut ſub
tilitatē humoris ꝛ velocitatē reſolutionis eorum
ꝓpter amplitudinē pororū ꝛ motus in ſeipſis ꝛ exi-
tus eorū a conſuetudine. aut caſus eorū habent ſigni
ficationes ꝛ res de illis quas dicemus. Et accidē
tiū febriū quedā ſunt quorū hora eſt hora ſtatus ſicut
alienatio ꝛ cōmixtio mentis ꝓpter inflationē capi
tis. Et de illis ſunt quorū hora ē principiū ſicut hor
ripilatio ꝛ frigus ꝛ ſicut ꝓfunditas ſomni que con
ſequitur plurimū principiorū febriū ꝓpter debilitatē ce-
rebri: ꝛ declinatio caliditatis ad interiora corporis
vbi eſt materia ꝛ multitudo vaporū eleuatorū ab eo
ꝑ cōmixtionē incipiētē in corpore vſquequo reſol-
uit eos inflāmatio: ꝛ adiuuat illud frigus cerebri in
ſeipſo ꝛ frig⁹ humoris qui vult putreſieri ꝛ caleſit.

Et res ex quibus ſcitur diſpoſitio febris ꝛ ex qua
ſpecie ſit ſunt diſpoſitio febris in acuitate ſua: ꝛ ſua
lenitate: ꝛ diſpoſitio febris in hoc ꝙ ipſa accidit a
cauſis primitiuis ꝛ antecedentibus ſcḋm cōditionē
predictā. Et diſpoſitio febris adherētis ſua ꝛ eradi
catione: ꝛ diſpoſitio febris in acuitate ſua cū rigore
ꝛ frigore ꝛ horripilatione: aut eius cōtrario ꝛ quod
eſt ex eo. Et diſpoſitio febris in diuiſione ſua cū ſu-
dore plurimo aut pauco. Aut diſpoſitio preterea
regiminis ꝛ etas ꝛ forma ꝛ tēpus ꝛ ars ꝛ diſpoſitio
pulſus ꝛ vrine.

Sermo de rigore ꝛ frigore ꝛ horripilatiōe ꝛ fra
ctione Capitulū. vi.

Orripilatio eſt diſpoſitio in qua inuenit cor
pus diuerſitatē in frigore ꝛ pūctione i cute
ꝛ lacertis ꝛ antecedit eā pigritia ꝛ fractio: ꝛ
quaſi fractio ē maneries eius. Frigus aūt ē ut ſen
tiat in mēbris ſuis ꝛ dorſis lacertorū ſuorū frig⁹ pu
rū. Rigor vero eſt ut nō poſſit cōtinere membra
ſua ex ꝯmotiōe ꝛ tremore euenictē in eis ꝛ motib⁹
innoluntarijs ꝛ forſaſſe eſt frigus forte: ꝛ non fit ri
gor fortis ſicut in febribus phlegmaticis ꝛ quarta
na. Et de cauſis vehementie rigoris ē vehemētia
virtutis expulſiue in lacertis. Et propter illud quā
to cauſa rigoris eſt viſcoſior eſt rigor vehementior:
Et ſanguis ſubmergitur cū rigore ad interiora. Et
ſcias ꝙ humor frigidus eſt quietus q̄ñ iā conſue-
uit mēbrū in quo ē: ꝛ quieſcit paſſio eius ab eo qua
re nō ſentitur frigus ab eo. Cū ergo mouetur ꝛ ſpar-
gitur ſparſione plurima aut pauca ꝓpter aliqnam
cauſarū. ſ. ꝓpter caliditatē ſeparantē aut aliud pa-
titur ab eo mēbrū qḋ erat nō occurrēs ei ꝛ ſentit fri
gus eius ꝓpter cauſam cōplexionis diuerſe: ꝛ tu q
dē ſciuiſti hoc in radicibus vniuerſalibus ſcientie
medicine. Et multotiēs quidē accidit a phlegma-
te vitreo ſparſo in corpore rigor nō perducēs ad fe
brē: ꝛ q̄nqȝ ſunt ei periodi ꝛ non eſt fortitudo eius
fortitudo rigoris perducentis ad febrem.

Et materia que facit laſſitudinem rigoris per
paucitatē ſuā facit rigorē per ſuā multitudinē anq̄ȝ
putreſiat: nā ſi nō putreſit nō ꝑducit ad febrē. Et
q̄nqȝ accidit frigus ꝛ rigor ꝓpter ſubuerſionē calo
ris in corpore cā cibi ꝛ que ſūt ei ſimilia. Et rigor
ꝛ frigus antecedūt febres: q̄ñ humor crudus effū-
ditur ad lacertos in primis ꝛ nocet frigore ſuo per
cōparationē ad lacertos: deinde cū incipit putreſie
ri incipit caleſieri. Et q̄nqȝ antecedit rigor febres
ꝓpter mordicationē humoris ꝛ fortitudinē virtu-
tis expulſiue que ē in lacertis ſicut excutitur hō effuſio
ne aque calide valde ſuꝑ cutē: ꝛ ꝓpterea cū ē ſalſus.
Et forſaſſe fit nocumētū eius qḋ mordicat eaȝ ut re
fugiat calor innatus ad interiora ꝛ dicetur frig⁹ q̄re
fit cū mordicatione caloris frigus quaſi frigus dicē
tur. Et mordicatio quidē caloris ē apud pāniculū
tegentē interius. Et quādoqȝ accidit rigor ꝓpte
rea quia refugit calor ad interiora ſicut fit in aꝑatn
bus intrinſecis. Et quādoqȝ ſignificat rigor ꝛ hor
ripilatio ſanitatē in febrib⁹ inſeparabilibus: q̄ñ ſi
gnificāt ꝙ materia expellitur in venis ꝛ egreditur:
verū quādo nō ē cū digeſtione ꝛ in hora cretica: et
nō ſequitur eā leuitas ē ſignificatio ꝙ expulſio illius
quantitatis nō ē: q̄ñ virtus ē vincēs: imo q̄ñ ma-
teria multa expellit ꝓpter multitudinē ſuā. Et de ri
gore ē qui ſignificat mortē: ꝛ eſt ille quē ſequitur
debilitas virtutis ꝛ caſus caloris innati ꝛ ſiccitas.
Horripilatio vero fit ex cauſis paucioribus cauſis
rigoris: ꝛ cōmotio aīe ꝛ periodi idicat periodū. Et
ſenū quidē febres ſunt ſepulte. Et q̄nqȝ ē eā in lō
gitudine febris groſſitudo in viſceribus quare re-
ſupinetur febriens ꝛ extendat pedes ſuos ꝛ tangan
tur viſcera ſua. Et quādo denigratur lingua febri
entis cū alleuiatione febris tunc febris eius ē ſepul
ta. Et quādoqȝ aſſociatur febri paralyſis: ergo cure
tur febris in primis: ꝛ de eis que ꝯueniūt illis ē ſiru
pus acetoſus ꝑmixtus cū geleniabi ꝛ aqua ciceris
cū oleo ſi tollerat febris. Et raſio capitis ē ex eis
que inſpiſſant cutē eius: quare reuertuntur vapo-

res ⁊ ſit fortis febris.

De intentione ad curatiões vniuerſales febriū putredinis. Capitulum vij.

Scias ꝙ intentio in medicādo has febres quãdoq; venit ad partē febris quare ē neceſſarium ut infrigidēt ⁊ humectēt: ⁊ quãdoq; ad partē materiei vbi neceſſe ē ut maturet vel digerat: aut neceſſe ē ut euacuet. Et digō quidē in groſſa ē equatio eius cū ſubtiliatiōe. In ſubtili ē equatio eius cū ingroſſatiōe. Et quãdoq; cōtraria ſūt illa que requirit febris de infrigidatiōe ⁊ illud qđ requirit humor ď digōne ⁊ euacuatiōe ⁊ reſolutione. Quãdoq; eni ē digeſtiuū ⁊ euacuatiuū calidū imo ē ſ₃ plurimū ita: ⁊ tūc oꝫ ut obſeruet magis timoroſa ⁊ vna duarū rerum. Et forte cōtrariū eſt illud qđ ꝯuenit febri de infrigidatiōe cū eis que ſunt ſicut melones indi ⁊ reliq̄ olera ei qđ cōuenit materiei de minoratiōe: quare ꝓhibet illud dare ea in potu niſi vbi nō ē materia. Et omnino ſollicitudo ſit ut poſt ponat aqua fructuū vſq; ad hebdomodā: ⁊ ſit cōtentus aq̄ ordei. Et oēs fructus nocēt febricitātibus cū ebulitione ſua ⁊ corruptiōe ſua in ſtō. Et multotiēs quidē inuenit res que digerit ⁊ ſubtiliat ⁊ infrigidat cū euacuatiōe ſicut ſirupus acetoſus. Et ſcias ꝙ febris quãdoq; ē tāte vehemētie ⁊ acuitatis ꝙ nō licet vti regie cauſe: immo indiget infrigidatiōe vltia: ⁊ ꝓpter cū nō inuenis virtutē fortē reſiſtentē tollerantē. Qđ ſi inuenis eā reſiſtentē tollerantē abſcinde cām ⁊ expelle humorē ⁊ abſcinde cibū ⁊ nō infrigides infrigidatiōe q̄ ꝓhibeat reſolutionē. Qđ ſi inuenis virtutē deficiētē ſis occupatus in equādo cōplexionē ꝯtrariā ei: q̄re infrigida eā ⁊ viuifica virtutē cū cibo. Cū q; ſit fortis ꝑ viuificationē ſuā ⁊ vincit ꝯtrariū ſuū ₃ redi ad cauſam. Et cū tu infrigidas de iſtis febribus tūc nō infrigides eā cū eo ī quo ſunt ſtipticitas ⁊ exſiccatio ſicut ſunt trociſci infrigidātes niſi poſt purgatiōem ⁊ euacuationē. Et ſcias ꝙ cura febris putride eſt diuerſa a curatione febriū ethice. Curatio eni ethice eſt cōtenta ſup ꝯtrarietatē egritudinis ⁊ curatio febris putride nō ē ꝯtenta ſup ꝯtrarietatē egritudinis tm̄: imo ſup abſciſionē cauſe eius: quãuis illud qđ ē cōueniēs egritudini ⁊ cibationi ſit amicū virtuti ex parte ſui .ſ. virtutis ⁊ inimicū virtuti ex parte q̄m ē amicū inimico eius; ⁊ ē materia quare ē adiuuās vtriuſq; earū: quãobrē indigemus in regie eius canone ē. Et nos ſingulare ca. ei ſi deus voluerit faciemus. Scias ꝙ nō ē tibi poſſibile curare febrē niſi cognoueris eā: ꝙ ſi ignoraueris tūc ſubtilia regimē ⁊ ꝓuide ne occurrat paroxiſmo niſi vētrē hēat vacuū. Et nō moueas in die paroxiſmi aliqđ quãtū poſſibile ē tibi neq; cures febrē. Et oꝫ ut obſerues in oībus illis diſpōem virtutis: ꝙ ſi fuerit fortis ⁊ fuerit illud qđ vincit ſanguis: aut cum humore qui vincit ſanguis tunc phlobotomia eſt magis conueniēs ⁊ ꝓpter cum vrina ē rubea groſſa nō citrina ignea ex qua timeatur apud phlobotomiā victoria cholere ⁊ acuitas eius: deinde fac ſequi phlobotomiā ſolutiōem vētris ſubtilē ꝓpter ſi fuerit illic ſiccitas cū eis que ſunt ſicut aqua ordei ⁊ alſiracoſt pasco ⁊ aqua ordei cū ſirupo acetoſo. Et ſi natura non fuerit lenis: adde in eo qđ ē ſicut ſiracoſt qđ ſit ſicut ſirupus vio. ⁊ ſit vltimitas lenificatio nō flux⁹ vētris ⁊ nō ſolutio laborioſa. Et magis dilectū ē apud me adminiſtratio cliſterioꝝ ſm vltimitatē qua indigetur in virtute. Et de cliſterib⁹ cōis iuuamēti lenib⁹ eſt cliſtere factū ex oleo viol. ⁊ ſucco folioꝝ ſicle ⁊ vitello oui: ⁊ zuccaro ru. ⁊ baurac. Cū ergo lenieris hac lenificatione: forte indigebis eo debiliore q̄ȝ illō quo idiguiſti ī pricipio. ⁊ illō ē qñ nā ē obediēs deinde fac ipm ſequi ea que vrinā ꝓuocēt: ſicut ſirupus acetoſus decoct⁹ cū radice apij ⁊ ſimilib⁹: ⁊ deinde fac ipm ſudare ⁊ aperi meatus cū illis in quib⁹ nō ſit calor fortis ſicut cū inunctione ex oleo camemillino ⁊ fricatione cū vino albo ⁊ cū aqua dulci tepida. Et ſi febris fuerit acuta nō ē inuenis excuſatio nē ab inunctione ⁊ embrocatione. Qđ ſi inuenis humorē in primis declinare ad ſtōm fac vomere cum eis in quibus nō ſit diuerſitas cōſuetudinis imo cū eis que ſunt ſicut ſirupus acetoſus cū aqua calida cū natura mouet humorē ad vomitū ⁊ ñ. diuerſifices eā. Qđ ſi fuerit illic declinatio ad inteſtina ⁊ ſenſeris rugitū ⁊ deſcēſum fecis: tūc adhibe qđ ſoluat ventrē. Et ꝓhibe eū a ſomno in principijs febrium ꝓpter qñ ē horripilatio aut frigus ⁊ rigor: q̄m ꝓlongat ſuper frigus ⁊ rigor: ipſa nāq; exprimūt materias ſi fuerint cūtes ad quedā viſcera ⁊ ꝓhibēt digeſtionē humoꝝ. Apud declinationē vero eſt iuuatiuus valde ⁊ forte nō nocet apud ſtatū. Et nō ꝓhibeas ei aquā frigidā niſi fuerit humor qui eſt in eo crudus ⁊ groſſus: tunc eni ꝓhibet digeſtionē. Et ſcias ꝙ qñ phlomia iuuat: deinde vētris via mala tūc nō purgat. Humoris aūt cholerici digeſtio ē ut cōuerſus a ſubtilitate fiat ſpiſſus: ⁊ aqua quidē frigida facit illud niſi ſit ſtomach⁹ aut epar debile aut frigidū aut ſit in viſcerib⁹ apoſtema aut ſit in viſceribus dolor aut ſit complexio eius pauci ſanguinis aut caliditas eius innata debilis quare debilitatur poſt potū aque frigide. Aut ſit nō cōſuet⁹ potare aquā frigidā ſicut illi qui ſunt de regiōe calida iſti eni ſpaſmantur velociter ⁊ aſſociatur eis ſingultus ⁊ extenuatus eſt de hac ſumma. Ubi autem materia calida aut groſſa iam digeſta eſt ⁊ corpus eſt carnoſum ⁊ caliditas innata exuberans ⁊ virtus ē fortis ⁊ viſcera ſana non frigida eorum complexio radicalis non inſueta aque frigide: imo aſſueta aq̄ frigida valde: tunc aqua frigida ē melior res. Multotiens enim adiuuat ad expellendū materiam cuȝ ſolutione nature: aut per vomitū aut per vrinā aut per ſudorē aut per omnia illa quare ſit ſtatim ut ſanetur. Et quãdoq; dat in potu medic⁹ de aqua frigida infirmo quãtitatē plurimā adeo donec color eius fiat viridis ⁊ tremat que ſit ſaltem perueniens vſq; ad eminam vnam ⁊ dimidiam. Et forte cōuertitur febris ad phlegmaticam ⁊ forte ꝯfortat

nā ⁊ expellit materiā cū ſudore ⁊ vrina ⁊ fluxu vētris ⁊ eſt ſanitas. Et quãdoq; iteꝝ ſunt quedaȝ ꝓhibentia: deinde timet malitia caſitatis ⁊ ſitis ⁊ exiſtimas ꝙ peruenit ꝑ eaȝ ad ariditatē vel extenuatiōem non ꝓhibeas aquā frigidā: nā additio apatis ⁊ cruditas ei⁹ melior eſt q̄ȝ extenuatio. ⁊ ſirup⁹ qdē acetoſ⁹ quãdoq; etiā ſedat ſitim ⁊ incidit ⁊ ſoluit ⁊ nocumētum ipſius apati non ē plurim ſicut nocumētū aque ⁊ non eſt ei vis aggregandi materiaȝ ⁊ inſpiſſandi eā: Et ſimiliter inleb plime ꝯmixtōis Et cū nō liceȝ ut bibat aquā frigidā ⁊ ſit audax ꝑ eā: timeat ꝙ non faciat accidē conſtrictōem poroꝝ q̄re ſit cauſa febris alterius cū euentu opilatōis alterius: ⁊ forte erit vehemētior prima. Et qñ obuiat mēbro debili corrūpit opationeȝ eius ⁊ multotiēs facit deglutinatōem difficilē ⁊ facit difficultatē anhelitus ⁊ facit accidē tremorem ⁊ ſpaſmū ⁊ debilitatē veſice aut renis aut colō. Et ille quē plurim oportet ex eis ꝓhibē a potu aque frige eſt cui nocet in ſanitate ſua: imo cū videris calefactionē ſtōm ⁊ ꝯplōneȝ calidā ⁊ ſiccā ⁊ euacuauēis tūc quãdoq; cōcedes infuſionē fieri in aqua frigida apud declinatiōnē ⁊ appitiōnē digeſtionis ⁊ euōnem: huoꝝ ⁊ nō eſt malū ut admiſtret balneum ⁊ potus vini ꝯmixti ſubtilis ⁊ inunctio cū oleis lenificātib⁹. Et cū adminiſtraueris canones ꝑdictos in pricipio accītium febris: tunc oꝫ poſt illud ut tu occupis in digeſtione ⁊ eiatōe q̄ nō ē ſm ſemitā mioratōnis ⁊ deſiccationis: ⁊ iā diximus eam: imo ſm ſemitā abſciſiōis cauſe. Et non euacues materiā indigeſtaȝ in calido aut frigido niſi ꝓpter neceſſitatē. forte enim multiplicatur eiatio hūoris nō ꝑueniens ad ſtatū ꝑ digeſtōnē vt euacuet. Et forte nocet eiatio maturationi. Et forte ꝑmiſcet cū ea malignū cū bono: ꝓpter ea ꝙ mouetur malignū abſq; digōne ſua. Et tu non auſcultes virū qui exiſtiabat ꝙ intentio in digerendo ē ſubtiliare ⁊ hūor calidus eſt ſubtilis: q̄re non ē neceſſe ut ſubtiliet. Res eniȝ ſic dixit: imo intētio in digerēdo eſt equare ſubſtātiam materiei ita ut fiat ꝑparata ad expulſionem facilē ⁊ ſubtile ibibutū ⁊ groſſuȝ fixum ⁊ viſcoſū adherens: totū illud nō ē ꝑparatū ad expulſionē facilem: imo eſt neceſſariū ut inſpiſſetur ſubtile: ⁊ ſubtiliet ſpiſſū paulatim: ⁊ incidat viſcoſuȝ. Et ſi vir iſte non audiuiſſet in ſermone antiquoꝝ de digeſtione aliqđ anteq̄ȝ dixiſſem⁹ illud ⁊ rememōa vel diſpōnis digōnis humoꝝ fixoꝝ .ſ. q: qui de eis ſubtilis ē indiget ut inſpiſſet: ⁊ q de eis ſpiſſus eſt indiget vt ſubtiliet: opōtēt ut ſciret hoc per illō Et q: nō oportuit ut in ſcipō ꝯſideraret ⁊ diceret: quare vrine in febribus acutis non habēt in principijs eaꝝ ſedimen: deinde fiūt habentes ſedimē: ⁊ an ſedimeȝ laudabile eſt aliqđ niſi hūor faciens egritudinē qui iaȝ digeſtus eſt. Quare ergo ñ expellit in ꝑncipijs egritudinis ad ſalutē ſi eſt ſubtilitas vltimuȝ quod intendit in digeſtione. ergo neceſſariū eſt ut ſit in ꝑncipio febrium ſanguinis ⁊ cholere ſedimen laudabile. Si autem nature non eſt poſſibile expellere illā ſuꝑfluitatē niſi poſt horam in qua ſit preparatio ad expellendum in vrina tunc ſimiliter oportet ut ſciat ꝙ arti euacuare humorē ante illam horam in qua appereret digeſtio in vrina eſt inconueniens aut difficile malū. Et forte mouet ⁊ non operat vltime: ⁊ forte ſe miſcet malignuȝ cum bono. Et eſſet melius homini huic ut bene opinaret de illis qui fuerūt ſicut Gal. ⁊ Hypo. in eis que ſcripſerunt de hoc ⁊ valde attenderet: ⁊ tunc rediret ad ꝯtradictōnem: q: omis cōtradictō in ꝑmis cum eſt ſuper veritatem eſt excuſatus. veꝝ melius eſſet ei ut non ꝯſideraret in cōſideratione ſua. Et opinor ꝙ raro huic viro acciderunt experimenta que profuerunt in hoc capitulo ⁊ acq̄uit in eis Et huiuſmodi quidē experimentis que non ſunt ſm canones accidit eis ut nec vnuȝ valeat

Et accidit eis ut nec vnuȝ eorū ſit ſignū: hoc nāq; eſt conueniens. Cum autem materia eſt plurima mobilis permutabilis de membro ad membruȝ: ⁊ exiſtimas ꝙ non eſt ſpacium in digeſtione eius aut forte accidit ex ea apoſtema pleureticum ⁊ aliud ſi dimittatur faciet cadere in timorē ante tempus in quo expectat digeſtio equalis proculdubio: tūc eſt neceſſaria euacuatio eius: timor enim in hoc eſt minor quā timor in illa: ⁊ cum hoc natura mouet ad expellendum eam ꝓpter multitudinem ſui nocumēti. Cum ergo adiuuat natura conuenit ei adiutorium vltimū: quare non eſt excuſatio eius. Et ſcias ꝙ phlomia qñ eſt intentio ſanguinis non eſt ex genere eius in qua expectatur digeſtio expectatione que eſt in ſolutiuis: ⁊ non expectatur digeſtio niſi in humoribus alijs. Et cū poſtponit phlomia in principio egritudinis non amplius eſt ei intentio ⁊ forte interficit ꝑ aduentū debilitatis virtutis. Et ſimiliter ſi times victoriam humoris: magis neceſſaria cautela eſt euacuatio. Et ſi non eſt digeſt⁹ non moueas niſi in principio: apud ſtatum vero ñ moueas aliquid donec vincat natura ⁊ digerat.

Et ſi ipſa non mouet moue tu hora motus eius: ⁊ ſi ipſa mouet aut mouit tunc dimitte eam ⁊ operationem eius. Et hoc eſt illud quod nominauit Hypo. furioſitatem vbi dixit: Oportet ut adminiſtretur medicina ſolutiua poſtq̄ȝ digerit egritudo. In principio autem egritudinis non oportet ut adminiſtretur illud niſi egritudo ſit furioſa. Et forſitan non eſt ſcđm pluriumȝ furioſa. ⁊ talis eſt iſta euacuatio neceſſaria que nō eſt in hora ſua ſicut cibatio neceſſaria que non eſt in hora ſua. Et proportio iſtius euacuationis ad ceſſandum ex malitia materie eſt ſicut proportio illius cibationis ad prohibendum virtutem a caſu ſuo. Cum ergo exerces euacuationem tunc conſidera horam interpolationis aut horam ipſius temporis aut frigidiorem horam que eſt in die. Et non euacues per fluxum ventris in die periodi: neq; phlebotomes. ⁊ non agas cum euacuatione artis contra partem euacuationis nature. Et non diminuas humorem per rem que facit ſtatim habitudinem motus periodi. Et omnino caueat a regimine groſſo in hora periodi ita vt

non deſiñ potu aqua ordei zuccaꝝ nꝫ iuleb ut non
frangat pioduꝫ cũ ꝯſtrictõe meatuũꝫ: qñ eſt timor
īmo adiuua. dicit nãqꝫ hyp. Medicus adiutor ē na
ture nõ impediens eaꝫ. Et opoꝛtet ut ſcias ꝙ mſioti
eus indiget medicina forti debili. ſꝫ eius foꝛtitudo ē
ex hoc ꝙ ſoluit hũoꝛē viſcoſũ. ⁊ ipſius qꝺ debilitas
eſt ex hoc ꝙ facit aſcellare ſemel aut bis. Et nõ eua
cuet plũi ſimul ita ut nõ cadat virtus. Et ꝯſiliũ qdē
meũ in phlomia ē ut dimittat quãtũ poſſibile eſt.
Si aũt non eſt poſſe: tũc mlťiplicatio numeri ē meli-
oꝛ mlťiplicatõe q̃ntitatis. opõtet eni ut nõ euãcuetur ſã
guis multũ ſubito: qñ euãcuatur mltũ de eo cuius nõ
eſt neceſſaria euacuatio. Et nõ eſt in ſanguie excuſa-
tio ad euãtiones qbus foꝛtaſſe indiget ⁊ debilitatur
virtus a reſiſtẽdo in criſibus expectatis. Et ſcias ꝙ
qñ aggregat doloꝛ capitis ⁊ febris: tunc curatio fe-
bris ē dignioꝛ. Et ſcias ꝙ doloꝛ capitis qñqꝫ facit re
dire febrē declinatã ad augmentũ: qꝛ opoꝛtet ut ſe-
det. Et cũ infans lactans febricitat: tũc oꝫ ut recti-
ficet lac matris eius. Et qñ fuerit vrina icteritia in fe-
bre ſignificat apoſtema. quare eſt curatio dare i po-
tu aquaꝫ ordei aut ſirupuꝫ acetoſũ. Cũ ergo acge-
ſcit febris intentio ſit ad apoſtema. Et qñ fuerit cũ
febre colica nõ aperit via in dando in potu aquã or-
dei: imo ius galli ⁊ leni ius ⁊ mlťiplica vnctuoſitatē
eius: deĩn det in potu aqua ordei ſi neceſſe fuerit.
De ſolutiuis vero ē potio facta ex tamarindis ⁊ te-
reniabin ⁊ ſiracoſt. Et qñqꝫ ponit in ea aqua iuleb
⁊ qñqꝫ ponit in ea caſſiafiſ. ⁊ foꝛtaſſe ꝓijcit deſuper
ſcamonea. ⁊ foꝛtaſſe dat in potu ſcamonea ſola i iu-
leb. ⁊ foꝛtaſſe ē neceſſariũ adminiſtrare ea q̃ ſũt ſic alo
es: qñ materia ē groſſa. Et melius qꝺ ē ut abluat et
nutriat cũ aq̃ endiuie ⁊ aqua ſolatri: deĩn fiant ex eo
pillule. Myrabolanos v̓o citrinos qdã adminiſtra-
uerũt ſꝫ nõ inuenit ab eis intẽtio ẽni quã operit: con
ſtringũt. n. poros eiꝰ poſt ſolõnē vẽtris ⁊ exaſperant
viſcera eoꝝ. ꝙ ſi fuerint neceſſarij tũc poſt digeſtõeꝫ
integraꝝ. Et aq̃ duoꝝ granatoꝝ ē maximi iuuamẽ-
ti expreſſa cũ pulpis amboꝝ. Et qñqꝫ in hoꝛis de ſo
lutiuis q̃ ſũt ex violis ⁊ ſcamonea ita ut de violis ſit
q̃ntitas au͛. i. ⁊ de ſcamonea uſqꝫ ad ſiliquã. i. ⁊ quã
doqꝫ ponit in eis paꝝ mente. Et qñqꝫ ſit ex infrigi-
dantibus extinguentibꝰ medicina in qua ponit ſca
monea ſicut pille huiꝰ ſõi: ℞. coꝛiandri ſpodiũ roſ.
añ. ʒ. ſ. cãfoꝛe toſugi. i. ſcamonee xii. ꝑtē. ʒ. i. ⁊ uſqꝫ
ad ſextam ꝑtem eius: ⁊ detur in potu eis. Aliud: ℞.
ſiracoſt. ʒ. ii. tereniabin. ʒ. v. ſucci pomoꝝ de ſemine
ſucci cidonioꝝ partes eq̃les coꝛiãdri hũidi. vi. ꝑteꝫ
vnius. aggrega ſuccos: ⁊ ſubmerge in eis ſiracoſt et
tereniabin: ⁊ inſpiſſet cũ eis donec foꝛtaſſe coaguletur
deĩn ſume canfoꝛe põdus ſexte. ʒ. i. ⁊ medietas ſexte
ſcamonee. ʒ. i. ⁊ pone ſiracoſt ſup igneꝫ ⁊ puluerizã
deſup canfoꝛã ⁊ ſcamoneã. Et ꝯſeruent ne reſoluat
cum vapoꝛ: deinde dimittat donec coaguletur per ſe
cũ facilitate ⁊ doſis eiꝰ ſit a. ʒ. ii. uſqꝫ ad. ʒ. ii ⁊. ſ. ⁊ ē
poſſibile ut fiat ex tereniabin ⁊ ſiracoſt ⁊ zuccaro ta
barzet: nanſ. i. foꝛme que ſunt ſicut penidie. ⁊ ponit
in ea ſcamonea ⁊ canfoꝛa ẽm q̃ntitatem que cadit in
vna potione eiꝰ: ⁊ canfoꝛe uſqꝫ ad toſugi. i. ſcamo-
nee vſqꝫ ad ſextam. ʒ. i. q̃re ſit tunc anime non horri
bile. Et febricitans quidem in eſtate febre frigida
non ingrediatur domũ venti ꝓpꝛie quãdo ſudat:
vt non conuertatur materia reſolutione ſua. Et tro-
ciſci quidē non ſunt conuenientes principiis harũ
febriũ. niſi poſt digeſtionem ⁊ euacuationem: Et
trociſci quideꝫ ſunt magis conuenientes ei cuius fe
bris eſt adherẽs in ſuo ſtomacho: quaſi ipa ſit ebi-
ta. Et dimiſſio cõſuetudinis in regimine ſuo ſerit
quãdoqꝫ febrem ⁊ non eſt tantuꝫ nocumentũ quo-
niã cauſa eiꝰ ē dimiſſio cõſuetudinis in regimine.

De cibatione febricitantium in generali.
Capitulum. viii.

Cias ꝙ ꝯuenientioꝛes cibi febricitantibus
ſũt cibi hũidi ⁊ ꝓpꝛie cuiꝰ ꝯplo ē humida
ex infantibꝰ ⁊ groſſis: ꝯueniũt eniꝫ ex hoc
ꝙ aſſimilant ꝯploni: ⁊ ex hoc ꝙ ſunt ꝯtrarij egritu-
dini. Cũqꝫ accidit febris ⁊ natura eſt ſicca: nõ cibes
penitus dũ non egredit ꝑfecte ſex. Et opoꝛtet ut oc
currant eis paroxiſmi piodici ⁊ paroxiſmi qui ſunt foꝛ-
tes ventribus ipoꝝ vacuis in quibus non ſit cibus
omnino: nam ſi cibati fuerint in illa hoꝛa occupabi
tur natura in digerẽdo ⁊ dimittat digerere ⁊ expel-
lere: ⁊ ꝯfirmabit egritudo ⁊ ꝓlongabit: Et ꝓpt illꝺ
opoꝛtet ut poſtponant cibatõeꝫ uſqꝫ ad declinatio-
nē ⁊ in eo qꝺ eſt poſt ipam. Et ſi accidat foꝛte ut ho-
ra declinatõis ſit hoꝛa ꝯſuetudinis in cibo: tunc eſt
melius q̃ eſſe poteſt. Et ſcias ꝙ ꝺ cibatõe ⁊ regie eſt
qꝺ eſt ſubtile valde: ⁊ de eo quod eſt groſſũ valde: ⁊
de eo qꝺ eſt inter illa: ⁊ eſt ꝑs eius declinis ad ſubtile
plus ⁊ pars eius declinat ad ſpiſſum plus: ⁊ ſubtile
vltimũ in ſubtilitate ē ꝓhibitio cibi: ⁊ groſſũ valde ē
adminiſtratio ciboꝝ ſãnoꝝ hoim. ⁊ illi qui ſequũt la
tꝰ eiꝰ ſubtile qꝺ ē mediũ eſt ut ſit ꝯtentus in cibo ſuc
co granatoꝝ ⁊ iuleb ſubtili valde: ⁊ poſt ipm aq̃ or-
dei ſubtilis: ⁊ poſt ipam aqua ordei groſſa. ⁊ de ole
ribus frigidis ⁊ hũidis ſicut atriplices ⁊ ſpinachia ⁊
bliti ⁊ ſilia: ⁊ poſtea kiſt ordei ſicut eſt: ⁊ eſt mediuꝫ.
Et illi q ſequit latus groſſi ſunt galli ⁊ galline ex
tremitates. ⁊ ſubtilioꝛes eis ſunt alcubugi ⁊ pulli. ⁊
ſubtilius eis ſũt alcanzi ⁊ oua ſoꝛbilia pauca ſubti-
lia. ⁊ piſces pui. ⁊ ſubtilius eis ſunt kiſt ordei ſicut ē
⁊ ſubtiliꝰ eo panis ſimile ſolutus i aqua bñ ſꝛa ſolu
tiõe bona ſubtili. Groſſuꝫ aũt eſt cibus foꝛtis alca-
cugizer: groſſius aũt cibus foꝛtioꝛ eſt eo. Et kiſt qdē
ordei ē bonus cibus. ipm eniꝫ aggregat ad glutina-
tionē digõnē ſuã ⁊ lenitatē ⁊ planitiē ⁊ lubricitatē et
abſterſioneꝫ ⁊ hũectatõeꝫ ⁊ ꝯtrarietatē febris ⁊ ſeda
tioneꝫ ſitis ⁊ velocitateꝫ penetratõis ⁊ ablutionem
⁊ non eſt in eo ſtipticitas: quapꝛopter nõ reſidet ne
que figitur in poꝛis ⁊ meatibus: quamuis ſint con-
ſtricti ⁊ non eſt in ea adherentia cum incidit per me
ri ⁊ foꝛtaſſe abſtergit ſpiſſuꝫ phlegmatis: ⁊ quando
bona ſit eius decoctio non inflat omnino. Et an-
tiqui qꝺ vſi ſunt vbi neceſſaria eſt ſubtiliatio regimi
nis ſubtilioꝛis: regimine quod eſt kiſt. ordei ⁊ aqua
eius ⁊ aqua mellis plurime aque quoniam nutrim

tum eius ē paruũ: ⁊ ꝙ ipſa facit penetrare aquam:
⁊ eius humectatio ⁊ abſterſio ⁊ eius apertio ⁊ pꝛo-
uocatio eiꝰ eſt multum ⁊ caliditas eiꝰ eſt confracta.
Et ipſa ꝓculdubio qñqꝫ addit in virtute additionē
quandaꝫ quãuis ſit parua: ⁊ ſequitur eam ſirupus
acetoſus de melle: ſed ē groſſioꝛ ⁊ nutribilioꝛ ⁊ foꝛ-
tioꝛis incaſionis ⁊ abſterſionis: ⁊ nõ eſt in eo ⁊ cale-
factione de nocumẽto viſcerum calidoꝛũ quod eſt
in aqua mellis. tũc aũtē mel canne quod ē zuccarũ
⁊ ꝓpꝛie mundificatum ē melius melle apis: licꝫ eiꝰ
abſterſio ſit minoꝛ abſterſione mellis: ⁊ ſimiliter ſi-
rupus acetoſus de zuccaro. Et ſit ſufficientia in ſiru
po acetoſo: ſed foꝛtaſſe faciet incurrere raſurã inteſti
noꝛum: ⁊ hoc qdem timoꝛoſum ē in egritudinibꝰ
acutis. Et nos ponemꝰ aque ordei potationē ⁊ ſiru
pi acetoſi ſermonē ſingularem. Et ſubtiliationē qui
dem regiminis egri ſignificat natura materiei: ⁊ poſ
ſibilitas nature in digerẽdo ipaꝫ ⁊ reſoluẽdo ⁊ eua
cuãdo eã. Et dignioꝛ hoꝛarũ ad ſubtiliationem eſt
ſtatus: hic enim ē vehemẽtia occupationis nature
in pugna materiei. Et non opoꝛtet ut ab ea recedēs
occupet re alia ⁊ ꝓpꝛie apud criſinꝫ: ante vero illud
pugna nondũ eſt cõfirmata. Et de illis que ſignifi-
cant ⁊ faciunt ꝑuenire ad ſubtiliationem: eſt ut ſi ſit
neceſſitatas phlobotomie aut reſolutionis ventris
aut cliſteris aut ſedationis doloꝛis: tunc opoꝛtet ut
des operã ad cõſumandã illã neceſſitatē: deinde ci-
ba ſi neceſſariꝰ eſt cibꝰ niſi ſit ꝓhibẽs aliud. Et ingroſ
ſationē quidē regiminis ſignificat uel requirit v͛tus
Et dignioꝛ hoꝛarũ ad ingroſſandũ eſt hoꝛa in qua
virtus nõ eſt valde occupata in materia: ⁊ ē princi-
pium egritudinis. Et opoꝛtet ut ſuccurrat nocumē
to illius ingroſſationis cũ ſparſione qñ eſt leuiꝰ ſu
per virtute iterum. Et eſtas qdem ꝓpter ſuã reſolu-
tionem indiget additione cibationis ⁊ ſepatiõis eiꝰ
naꝫ virtus nõ ſufficit ad digerẽdũ illud quod mul
tum eſt ſemel. Et qñ reſolutio in ea eſt p ſparſionē
tunc opoꝛtet ut cambiũ ſit per ſparſionem. Et hyē
me ē res ecõtrario: qñ ꝓpter paruitatē reſolutiõis
eius nõ facit indigere cãbio multo. Ampliꝰ ſi mul
tum dederit cãbium ſubito erit tollerans ipſum ⁊
foꝛtis apud expulſionem eius. Et autũnus quidē
eſt tẽpus malũ: ⁊ ꝓpter hoc opoꝛtet ut ſubtilietur i
eo inter cõſeruationē virtutis ⁊ intẽ infrigidationeꝫ
materie: ⁊ ſpargere paulatim eo ē melius: ⁊ pꝛoxius
ſpargere cũ debilitate virtutis eſt melius egro. Et
ſcias ꝙ ſi nõ eſſet illud quod ptinet virtuti eſſet ma-
gis neceſſariũ ut ſubtiliaretur cibus vltima ſubtilia
tione: ſed virtus nõ ſuffert illud ⁊ deficit. ⁊ cum de-
ficit nõ valet curatio. Curans enim ſicut ſciuiſti eſt
virtus non medicus: quoniaꝫ medicus facit perue
nire inſtrumẽta ad virtutē. Et cum intellexeris hoc
tunc opoꝛtebit ut conſideres. naꝫ ſi egritudo fuerit
valde acuta ⁊ illud ē ut ſit ſtatus eius ꝓpinquus ⁊
exiſtimaueris ꝙ virtus nõ deficiet in hoc tempoꝛe
quod ē inter ꝑncipiũ eius vſqꝫ ad ſtatum eius alle-
uiabis occupationē a virtute ⁊ incitabis eam ſuper
materiam: ⁊ nõ facias eam occupari in cibo ſpiſſo:
imo ſubtilia regimē ſtatim cũ dimiſſione cibi omni-
no ⁊ ꝓpꝛie in die criſ. Et ſi videris egritudinē acu-
tam nõ valde imo acutã abſolute tunc opoꝛtebit ut
ſubtilies regimē nõ in vltimo niſi apud ſtatũ in die
criſ pꝛopꝛie: niſi ꝓpter cauſam maximã. Et ſi vide-
ris egritudinē cholericã aut ꝓpinquã chꝛonice nõ
ſubtilies regimē. virtus eni non ſaluabitur vſqꝫ ad
ſtatum ſubtiliatione regiminis. Verũ: eſt tibi neceſ-
ſarium cũ hoc in omnibꝰ ſpeciebus ut ſit principiũ
tui regiminis groſſius: ⁊ poſtremũ tui regiminis ꝑ
ueniens ad ſtatum ſubtilius: ⁊ gradatim ꝓcedas in
eo quod ē inter illa ita ut virtus ſit ꝯiuncta vſqꝫ ꝓpe
ſtatum. tũc enim intẽde ſuper materiam: ⁊ ſi non ſis
occupatus in alio. Et quãdo ſcis ꝙ virtus eſt foꝛ
tis tũc foꝛtaſſe neceſſariũ facit diſpoſitio: ut ſis con-
tentus iuleb ſolo ⁊ ſi non plus ſaltem hebdomada
vna. ⁊ ꝓpꝛie in febꝛibus apoſtematũ. Qꝺ ſi timue-
ris debilitatem ſis cõtentus aqua oꝛdei. Et cũ am-
bigua ſit tibi diſpoſitio in egritudine ⁊ non cogno
ſcis eã tunc ut declines ad ſubtiliationē eſt meliꝰ q̃
ut declines ad additionem te obſeruante virtuteꝫ ⁊
tollerantiaꝫ. Et illius qdem qui exiſtimauit ꝙ ci-
batio in febre acuta eſt melioꝛ: qñ non ē intentio in
digeſtione ⁊ in euacuatione cũ volueris faciat id na
tura: aut nõ faciat: erroꝛem iã te ſcire feci: imo qñ ti
mes caſum virtutis tunc cibatio ē melioꝛ. Et de
coꝛpoꝛibus ſunt coꝛpa cholericã q̃ requirũt regimē
diuerſum ab illo quod diximus: ⁊ ꝓpꝛie quando
ſunt aſſueta cõmeſtione plurima: ipſi eni cum nõ ci
bantur ſaltem in ipſo ꝑncipio febris: imo in hoꝛa q̃
eſt pꝛauioꝛ ea: ⁊ ē hoꝛa ſtatus nõ vacue ſũt diſpoſiti
ones eoꝛum a duabꝰ rebus: qñ cum ipſi ſint debi-
lium virtutũ ſupuenit ei ſyncopis ⁊ moꝛiũtur in pa
roxiſmo. ⁊ ſi ſunt foꝛtiũ virtutum cadũt in extenua
tioneꝫ ⁊ apparēt ſup eos ſigna ariditatis ⁊ ex mino
ratione naſi ⁊ ꝓfundatione oculoꝛum ⁊ ꝙ tẽpoꝛa
ſũt depꝛeſſa: ⁊ foꝛtaſſe ſuperuenit eis ſyncopis ante
illud ꝓpter illud quod effũditur ad ſtomachos eo
rum de cholera moꝛdicatiua. Et ſũt de hominibꝰ
qdam qui ſũt exuberantis carnis: ſed cũ abſcindit
ab eis cibus debilitãtur ⁊ extenuationē incurrunt:
quare nõ tollerant ꝓhibitionem cibi. Et oĩs cuiꝰ
caloꝛ innatus foꝛtis ē valde aut plurimꝰ: aut caloꝛ
innatus ē valde debilis non poteſt dimittere cibuꝫ
Et de eis ſunt quibus accidit doloꝛ ⁊ leſio in ſtoma
cho ⁊ doloꝛ capitis ꝓpter cõmunitatem: ⁊ iſti ſunt
de hoc genere. Et iſtis foꝛtaſſe ſufficit aqua oꝛdei: et
foꝛtaſſe egent ut miſceant ſuccũ granatoꝛum ⁊ ſimi
lia illi ut confoꝛtetur os ſtomachi. Et qñqꝫ ē nobis
neceſſarium ut faciamus eos vomere cuꝫ facilitate
ante cibum. Et in plurimis iſtoꝛum ſi debilitantur
⁊ pꝛopꝛie ſi ſuperuenit eis ſyncopis: cauſa non ē ve
hementia debilitatis: imo effuſio materie ad os ſto
machi. Cum ergo ſumunt in potu ſirupum aceto-
ſum permixtum cum aqua calida multa aut vinuꝫ
permixtuꝫ cum aqua multa euomũt in vomitu hu
moꝛes cholericos: ⁊ virtus eoꝛum ſit foꝛtis. Cũqꝫ
cibãtur aliquo robub ſtipticoꝛum ſedantur. Et

ſenes quidē ⁊ debiles ⁊ infantes ſunt de genere eo
rū qui non tollerāt famem. De pueris vero ſenib⁹
ſunt qui non ſunt vehementis tollerantie famis et
ſequūtur eos adoleſcētes: ⁊ ꝓprie habentes ſolida
membra amplas venas in aere frigido. Et multo
tiens quidem errat medicus in huiuſmodi egrotis
ſm aliū modum: quoniā ipſe prohibet eis cibū
in principio rei: ⁊ quando appropinquat ſtatus et
ſciunt ꝙ cadit virtus cibant in illa hora neceſſario.
Jam vero ergo errauerunt duobus modis: ⁊ ſi ipſi
cibarent eos in principio eſſet error ille ⁊ ignorātia
infra hunc errorem. Et accidit iſtis egris ut accidāt
eis catarri nauſatiui et cholerici et vigilatio ꝓpter
reſolutionem ⁊ priuationem digeſtionis ⁊ inquieti
ſiunt ⁊ alienātur ⁊ coartantur materie ⁊ virtutes eo
rum: ⁊ multiplicantur ipſorum vapores quare au
diunt id quod non eſt tremunt ⁊ citantur uel ſaliūt
⁊ permutantur in lectis ⁊ imaginantur quod non ē
⁊ tremunt uel ſaliunt labia eorum inferiora ꝓpter
dolorem oris ſtomachi ⁊ contriſtantur anime eo
rum ꝓpter grauitatem materiei.

Canon in dando in potu aquam ordei ⁊ ſirupū
acetoſum. Ca.x.

a Qua ordei quedam eſt in qua non eſt de
corpore ordei niſi quod eſt ſicut virtus et
forma: ⁊ non eſt ei introitus in curatione
aut fiducia in iuuamento niſi quando eſt complete
decoctionis. Et que de ea eſt melior eſt ut ſit aque
quantitas ſacratiati.xx. ⁊ ordei ſacratiati.i. ⁊ ſit iā re
ducta prope ad.v. ⁊ aſſumatur illud quod de ea ru
beum eſt ⁊ ſubtile. Hoc enim eſt ſubtile cuius nu
trimentum eſt minus ⁊ cuius humectatio ē maior
⁊ ablutio eius ⁊ extractio ſuperfluitatum ab ea et
digeſtio facta ab ipſa eſt multa equalis. Et de ea
eſt in qua ē aliquid de corpore ordei ⁊ farina eius.
Et magis dilectū mihi in huiuſmodi eſt ut non ſit
plurimū decoctum: imo ſm menſuram que aufe
rat inflationem: ⁊ non perueniat ad hoc ut faciat
ipſam viſcoſam vehementer. Et huiuſmodi quidē
eſt pluris nutrimenti ⁊ minoris ablutionis ⁊ dige
ſtionis. Et accidit ei multotiens ut acetet in ſtoma
cho frigido in ſubſtantia ſua: ⁊ ſi ſit in eo calor ex
trancus multus de malitia complexionis. Et aq̄
quidem ordei quandoq; eſt decocta ex ordeo ipſo
ſicut eſt: ⁊ quandoq; eſt excorticatum. Et melior q
dem ſirupus acetoſus apud me ē ille in quo ponit
zuccarum in vaſe: deinde funditur ſuper ipſum ace
tum forte quod ſit de vino tante quantitatis ut ele
uetur ſuper dorſum zuccari: imo diuitat ipſuʒ diſ
coopertum: deinde ponuntur ſub vaſe carbones
quieti ⁊ cinis calidus donec liquefiat zuccarum in
aceto ſine ebulitione: deinde colligitur ſumpta et
diminuitur vna hora cum multo calore donec miſce
atur zuccarū cuʒ aceto: deinde funditur ſuper ipſaʒ
aque quantitas duorū digitorū ⁊ bulit vſq; ad ſpiſ
ſitudinē. Et aggregare ſirupū acetoſū ⁊ aquā ordei
ſimul eſt illaudabile: quoniam corrūpit aquam or
dei ſm plurimum. Et non oportet ut detur in potu
aqua ordei cū ſiccitas nature adeſt: imo ante ipſam
fiat cliſtere. Qđ ſi acetet in ſtomacho detur in po
tu quod de ea ē magis ſubtile. Qđ ſi acetat coquaſ
cum ea radix apij ⁊ eius ſimile. Si vero acetat uehemēter
tunc neceſſarium ē ut miſceaſ aliquid piperis cū ea
ꝓprie qñ materia nō ē vehemētis ſubtilitatis ⁊ cali
ditatis. Et qñ multiplicatur ei⁹ inflatio tunc miſcea
tur cū ea ad calefactos parum aceti vini acetoſi.
Verū cū ſirupus acetoſus in potu datur incidit hu
mores ⁊ ꝑparat ſupfluitates ad expulſionem. Et in
cōſequenti poſt duas horas da aquā albiſſi ordei ſub
tilem predictā ut abluat quod inciſit ⁊ abſtergat id
⁊ extrahat ipm per ſudorem ⁊ ꝓuocationē. Et non
eſt nocumentum ſi detur in potu ſirupus acetoſus
apud cenā cū iam ſeparatus ē cibus a ſtomacho.
Et qñq; ē neceſſariū ut pmittatur inde aū aquā
ordei ut addat in humectatione: ⁊ illud ē cū vides
ſiccitatē dominantem ſuper corpus ⁊ linguam. Et
qñq; eſt neceſſarium ut pmittatur ante ipſam ad le
niendū naturam aliquid de tamarindis ante illud
per duas horas.

De curationibus febriū acutarum. Ca.xi.

q Uod dictum ē de regimine lenificationis
⁊ ꝓuocationis ⁊ ſudationis ⁊ digeſtionis
deinde euacuationis cū medicina poſt il
lud. Et qđ dictū eſt de cibatione poſt ipſuʒ eſt illud
quod oportuit nos rememorari hic. At modi ex
tinctionis vehemētie caliditatis ſunt cū infrigidati
one aeris: ⁊ cū infrigidatione cibi: ⁊ cum epithima
tibus ⁊ emplaſtris: ⁊ cū medicinis: ⁊ cū retentiōe eo
rum qui ſunt ſicut mucilago pſilij ⁊ mucilago gra
norū cydonij ⁊ ſuccus portulace ⁊ ſucc⁹ liquiritie in
ore ut ſedetur ſitis. Nam aſſiduare gutturi pacien
tis egritudinē calidā aliquid ut remaneat os humi
dū ⁊ non exſiccetur in curis eſt iuuamentum valde.
Et quandoq; iuuatur per adminiſtrationē cliſteris
facti ex ſucco melonis indi ⁊ cucumeris ⁊ cucurbi
te ⁊ portulace cum oleo roſaceo ⁊ cum aliquantulo
cāfore iuuamento maximo. Et oportet ut ſit aer
infrigidatus quantum poſſibile ē: ⁊ eius infrigida
tio ē per ꝓhibitionem frequentie ⁊ per ſuſpenſionē
flagellorum multorum ⁊ per poſitionem niuis plu
rime. Et ſi domus eſt ꝓximi tēporis ex quo linita
fuerit luto ⁊ propter illo in quo ponitur loco palee
corni papyri tunc eſt melius. Et quandoq; preparē
tur in ea manatōe ut fontiū ⁊ rorationes ⁊ curra
ca aqua dulcis: aut ſtratus ē ſuper lacunam coop
tam cū reti: ⁊ ē ſtratus ſuper quem dormitur ex ta
bari ⁊ his ſimilibus: ⁊ reliquus ſtratus ē ex extremi
tatib⁹ ſalicū ⁊ cydoniorū ⁊ myrti aſperſis aqua roſ.
viol. ⁊ nenufaris ⁊ roſ. ⁊ viol. Et ponitur qñq; ca
lathi in qbus ſūt ordines de fruſtis fructuum boni
odoris frigidorū: ſicut malorū acetoſorū ⁊ cydonio
rū ⁊ minorum pirorū boni odoris aſpſis in aq̄ roſ.
⁊ nenufare ⁊ ſalicib⁹ ſup q̄ ſunt puluerizata ſandali
⁊ roſe ⁊ cāfora: ⁊ ſup que iā dilatatū ē parū vini odo
riferi tūc ē illud quod ē vltimū. Hoc ē regimen
aeris. Regimē aūt cibi iā ſciuiſti. ⁊ ſi volueris adeſt

vt cū infrigidatōne ſit lenificatio: tunc detur aq̄ cucur
bite ⁊ aq̄ melonis indi ꝓpe ⁊ aq̄ cucumeris: ⁊ lactu
ca cū aceto eſt vltima. Et qđ ꝯueniēs eſt ad ſedādū
ſitim eorū eſt ſoca facti ex pane ſimile cū aq̄ caſei ac
cepta ex dogo poſt colationē vehementē. Et ſi ad
eſt voluntas vt cū ſedatione ſit reſtrictio: tunc detur ſuc
cus granati muzi ⁊ acetoſi ⁊ aqua acreſte ⁊ aq̄ mori
de ſcemi ⁊ aq̄ acetoſitatis limonis nō ſalſi: ⁊ aq̄ ace
toſitatis citri ⁊ que ſunt his ſilia: ⁊ aq̄ cereſculi ⁊ eſt
berberis. Epithima vero ⁊ emplaſtra ſunt ex ſuccis
notis ⁊ prope aqua ro. aut ſucco roſarū recentiū cū
ſandal. ⁊ canfora ⁊ aqua coriandri ⁊ endiuie: cum
iſtis enī eſt infrigidatio plima. Et mucilago pſilij cū
aceto ⁊ aq̄ roſ. eſt hui⁹ generis. Et embrocare epar
cū infrigidantib⁹ eſt res maxima ⁊ magis iuuans:
naʒ cū equatur eſt in eo maior pe rectificatōis ⁊ for
taſſe rectificat aquā. Et qñ illic eſt catarrus ⁊ tuſſis
aut in capite ei⁹ eſt grauitas aut tēſio ſignificat mul
titudinē vaporū: q̄re oportʒ ne fundaſ ſup caput aq̄
aut aceti: imo occupeſ cū inclinatōe capitis ſup va
pores aq̄ ſm ꝙ diſpoſitio facit illud neceſſariū. Si
vero nō fuerit catarrus neq; aliquid eorū q̄ diximꝰ:
tunc adminiſtra de embrocis ⁊ epithimatib⁹ q̄ ſcis.
Et nocibilior embroca in huiuſmodi diſpoſitōe re
pletionis capitis eſt mulſio lactis ſup caput. fortaſſe
enim facit accidere apoſtema in capite ⁊ ꝑditionem
Et magis ſalua horarū embrocatōnis capitis cū re
pletione ei⁹ eſt vt ſit vapor cholericꝰ nō humidus:
imo in huiuſmodi hora fortaſſe nō nocet applica
tio lactis: imo ꝯfert. Et cognoſcit ex diſpoſitōe ſōni
⁊ vigilijs ⁊ humiditate ſupiorū ptiū narū ⁊ earū ſicci
tate: cū ergo videris ſomnū aut ꝓfunditatē ſomni:
aut humiditatē ſupiorū ptiū narū: tunc caue embro
cationē ⁊ inunctionē ⁊ ſtude in attrahendo mariā
ad inferiora. Et cū videris rubedinē in naſo ⁊ facie
vehementē: tunc nō erit malū vt facias currere ſan
guinē ex narib⁹. Et infrigida epar cū emplaſtris: ⁊ cū
infrigidas caue ne occurras cū infrigidatōe vehemē
ti hora ſudoris ⁊ reſolutōis: imo oportet vt obſer
ues illud. fortaſſe enī ſit cauſa in elōgatōne egritudi
nis: licet qñq; ſit lōgitudo egritudinis ſalubrior q̄ ipſi
us acuitas. Et oportet vt caueas in febrib⁹ acutis
caſū raſure. qñ addit in debilitate v̄tutis ⁊ terreſ na
tura a receptōne ſupfluitatū ad inteſtina ⁊ ab expul
ſione earū ab eis ꝓpt victoriam ſupfluitatū: ⁊ fortaſ
ſe redeunt ſupfluitates ad ſupiora ⁊ ledunt hypocō
dria ⁊ inflāt ea ⁊ ledūt caput. Et qñq; ē in potu pa
pauerís iuuamentū mirabile in inſpiſſando mām
ſubtilem: q̄re digerit in faciēdo ſomnū.

Rememoratio accidentiū q̄ difficilia ſūt in febri
bus acutis. Ca.xi.

l Oquamur itaq; in primis de accidenti
bus que vehementia ſunt in febribus ⁊ de
curatione eorū ⁊ feſtinemus ad diſtinguen
dum febres acutas. Et hec quidem accidentia ſūt ſi
cut rigor: ⁊ frigus: ⁊ horripilatio: ⁊ ſicut ſudor plu
rimus: ⁊ ſicut fluxus ſanguinis narū ſupfluus: ⁊ ſi
cut vomitus laborioſus: ⁊ fluxus ventris debilitās
⁊ ſicut ſitis que nō tolleraſ: ⁊ ſicut ꝓfunditas ſomni
ſupflua: ⁊ ſicut vigilatio inſepabil: ⁊ ſicut aſpitas lin
gue: ⁊ offuſcatio oris: ⁊ ſicut ſternutatō ꝯtinua: ⁊ do
lor capitis grauis: ⁊ tuſſis frequēs: ⁊ ſicut caſus ap
petitus: ⁊ boliſmus: ⁊ ſicut appetitus caninus: ⁊ ſin
gultus.

De regimine rigoris ⁊ horripilationis cū ſuper
fluunt. Ca.xij.

q Uod eſt de hoc ſequēs ſudorē rectificaſ ve
lociter ⁊ nō indiget regimine. ⁊ cretico nō
oportet vt ꝯtrariū fiat p remotionē: ⁊ non
eſt de illis q̄ debilitāt ⁊ faciunt aliud. Et qñq; ſedaſ
cū ligatōe extremitatū ⁊ fricatione facili ⁊ cū calefa
ctione coopertura ⁊ cū vnctione de oleo de aneto ⁊
de camemilla ſi indigetur eo. Jn forti aūt qñ pſeue
rat ſiue ſit in febribus ſiue ſit in alijs oportet vt ligen
tur extremitates in locis plurimis. Et inunctio fiat
cū oleo camemillino ⁊ radice lilij. Et ſunt de hom
nibus qui confortant illud cū eis que ſunt ſicut car
damomū ⁊ caſtoreū ⁊ ruta ⁊ ſceha ⁊ calamentum: ⁊
baurach: ⁊ piper: ⁊ piretrū. Et qñq; ptranſit illō ad
adminiſtrandū linimenta ex ſynapi ⁊ aſſa fetida. Et
qñq; decoquūtur medicine iſte in aqua: deinde co
quitur in ea aliqđ oleum. Et aqua eruce fortis eſt in
hoc capitulo per ſe ſola aut cum oleo aliquo quod
decoquitur cum ea. Et ſimiliter decoctio ozimi ⁊ a
qua eius.

Confectio olei boni.

ſ Umatur anetū ſiccū ⁊ myrrha ⁊ ruta ⁊ ca
lamentū ⁊ piper piretrū: coquātur in vino
decoctione vltima. deinde decoquatur co
latū in tanto quantū eſt medietas ei⁹ de oleo ſiſami
no vſq; quo cōſumatur aqua ⁊ remaneat oleū ⁊ ad
miniſtretur inungēdo. Et de oleis fortibus in eis
in tali q̄lis eſt rigor q̄rtane ē oleū de coſto ⁊ oleū de
ſceha ⁊ oleū de abrotano ⁊ oleū de lilio ⁊ oleum de
myrrha ⁊ ponatur in. ℥.i. olei pondus. ʒ. piperis.
⁊.vi. ʒ.i. piretri tritorū: ⁊ adminiſtretur abſinthiū de
coctū in oleo aliquo: aut oleū oliue in quo decoctū
eſt apiū. Et introitus in oleū leuis caliditatis ē iuua
tiuus valde. Et fortaſſe neceſſarie ſunt potiones. Et
multotiens ſedatur cum aqua calida leuis calidita
tis ⁊ cū curatione ſuper vaporem eius. Et quando
non ſedatur per id ſi materia eſt groſſa decoquātur
in aqua aniſum calamentum ⁊ ſemen apij ⁊ maſtix
⁊ eruca ⁊ anetum ⁊ ſimilia. Et balneetur in aqua in
qua decocta ſint ea que ſunt ſicut ſceha ⁊ abrotanū
⁊ calamentum ⁊ anetum ⁊ ſquinantū ⁊ ruta ⁊ ſanſu
cus ⁊ coſtus ⁊ ſemina calida. Et oēs medicīe forꝫ ꝓ
uocatiōis ſedant rigorē. Et de medicinis ſedantib⁹
rigorē maximū in quartana ⁊ ſimilib⁹ ſibi eſt vt bi
batur de coſto aur. i. cum aqua calida ⁊ de agarico
quantum de ipſo in aqua calida. Et in agarico ē iu
uamentū: ⁊ qñq; ponitur cum eo parū opij: qm̄ fa
cit dormire ⁊ facit ſudare ⁊ prohibet vehementiā ri
goris ⁊ alia. Et iterū ireos q̄ntitas aurei. i. in aq̄ cali
da. Et de compoſitis eſt tyriaca diateſſeron. ⁊ ele
ctuaria alia ⁊ diacyminum ⁊ diacalamentum ⁊ dia

piperton ⁊ ſirup⁹ de melle in quo feruēt ſicē aſſa ruta
⁊ pirctrū ⁊ pip̄. Pillule expte q̄ dant in potu ante ri
gorē ꝑ horā vnā infirmo erecto vel ſtante ſup lectū
ſuū vel ſcannū ſuū ⁊ aere ei⁹ calefacto cū igne ⁊ coo
perimento: qm̄ tēperant ip̄m aut ꝓhibent quarū cō
fectio. ℞. ſtoracis myrrhe opij oppoponaci oium
ana. ptē. i. cōficiant cū butiro ⁊ ſit doſis ei⁹ q̄ntitas
fabe: ⁊ iterū ſumant oppoponaci caſtorei dauci aſſe
piretri opij añ. ptes eq̄les: fiat ſicut p̄mo fit. Deſcri
ptio bona: ℞. oppoponaci ſerapini anindē ⁊ cymi
ni carmeni ⁊ ſeminis apij ⁊ pip̄is añ. auꝛ. i. ʒ. ſemis
hyuſqniami albi croci ariſtologie caſtorei euforbij
myrrhe amcos zinziberis omnium ana pōdus ter
tie. ʒ. i. ſeminis harmel piretri omniū añ. auꝛ. i. ꝯfi
ciantur cū melle ⁊ doſis ei⁹ ſit auellana cū aq̄ calida
valde. Et foꝛtaſſe eſt neceſſariū in eo vt detur in po
tu vinū calefactū ⁊ cibi calefacti. ⁊ ſolutio vētris cuꝫ
eis q̄ ſūt ſicē hiera ⁊ diacydonitem ⁊ diafinicō: imo
qm̄ ē rigoꝛ prau⁹: ⁊ ꝓpe hunc febꝛe dent in potu pillu
le fetide qm̄ ipſe ſunt ſanitas eius.

Regimen ſudoꝛis ſupflui in febꝛib⁹. Ca. xiij.

Poꝛtet ne ſudoꝛ cretic⁹ q̄ntū poſſibile eſt
o reſtringat. Cū aūt euenit neceſſitas ⁊ per
tranſit terminū: tunc opoꝛtet vt cuētet ⁊ in
frigidet locus. Si aūt nō excuſat: nūc ſup inſtrumē
tū poſitus quo pueri vehuntur ſolēt in aere ꝯcuti
ꝯmoueat in loco ſuo. Et non oꝫ vt occupet in exſic
cādo illud qđ rorando egredit faciēdo exſuccatōēꝫ
poſt exſuccationē: nā illud eſt occaſio ad illud pro
uocandū ⁊ multiplicandū ⁊ foꝛtaſſe attrahit ſyncopi
Nā ei⁹ abſterſio addit in ip̄m ⁊ ei⁹ dimiſſio reſtrigit
ip̄ꝫ. Et oꝫ vt inūgat ei cū oleo ro. foꝛti ⁊ oleo myr
tino: aut cū oleo de ſalicib⁹ ⁊ cuꝫ oleo de balauſtijs.
aut fiat oleū cū aq̄s i qb⁹ decoquūt cydonia pōtica
⁊ mala pontica ⁊ roſe ⁊ balauſtie ⁊ karabe ꝯtritū ſicē
puluis q apparet in radio ſolis ⁊ ſilia qm̄ reſtringit
Et qñq3 reſtringit acetū mixtū aq̄ ⁊ ſucc⁹ a: teſte ⁊
decoctio balauſtiarū ⁊ decoctio gallarū ⁊ decoctio
myrti. ⁊ ſucc⁹ ſalicis eſt mirabil' ⁊ aq̄ ſemꝑuiue. Et
cū res ſit vehemēs liniat cū mucilaginib⁹ frigidis ⁊
cū gūmi ⁊ ꝓpe cū emplaſtrat his duob⁹ ⁊ euentat.
Et qñ vehemens ſit res opoꝛtet vt ponat nix ſup ex
tremitat ⁊ ſola ſint in ea extrema: aut balneet cū aq̄ fri
gida ſi ſuffert eam.

Regimen fluxus ſanguīs nariū ſupflui. Ca. xiiij.

Poꝛtet vt nō ꝑperet ad ꝓhibendū illū q
q creticus eſt q̄ntū poſſibile eſt. Cū aūt eſt
neceſſe ꝓhibere fluxū ſanguinis nariuꝫ in
febꝛib⁹ acutis: nūc liga extrema ⁊ pone vētoſas ſup
latus qđ ſeqtur latus fluxus ſanguinis nariū. Deīn
ꝯſequent adhibe regimē illi⁹ loci: foꝛtaſſe eni poſſi
bile erit tibi vt infrigides ⁊ reſtringat ꝑ illud: ⁊ ante
vel nō ponas ventoſas deſup. Et diſtilla in naſum
aliq̄s diſtillatōes ꝓdictas in cap̄lo fluxus ſanguis
nariū. ⁊ cū nō eſt ꝓhibens aliqđ infrigida caput cū
infrigidantib⁹ ꝓdictis in eo. Et qñq3 aduenit patiē
tibus q̄rtanā fluxus ſanguīs nariuꝫ: q̄re opoꝛtet vt
iuues cū facientib⁹ fluere ſanguinē ex narib⁹ ſcitis: in
ipſo eni eſt ſanatio q̄rtane. Si vo ſupfluat ac diximus
rimus faciem⁹ ſicut illud qđ fecimus.

Regimen vomitus qui accidit eis. Ca. xv.

Reticus iter nō abſcindatur niſi apud ne
c ceſſitatē: ⁊ ſm̄ plm̄ abſcindat in eis ꝑ vomi
tū ⁊ ꝑ adiutoriū eius quo extrahit humoꝛ
nocíuus ſicē eſt ſirup⁹ acetoſus ⁊ aq̄ calida. Et qñq3
eſt neceſſariū vt ꝯfoꝛtet virtus q̄re ponat loco ſiru
pi acetoſi puri ſirup⁹ acetoſus cū ſeminibus. Et ſi
humoꝛ eſt imbibitus ⁊ groſſus: tunc opoꝛtet vt fiat
ſolutio dando in potu qđ eſt ſicut aloes ⁊ hiera.
Et qñ nō eſt imbibitus foꝛtaſſe ꝯfert hiera ⁊ aloes.
Et ſi eſt imbibitus nō groſſus mundat ip̄m ſiru
pus acetoſus cū aqua calida: deinde equat ip̄m p⁹
illud aq̄ granatoꝛuꝫ que bibatur. Qđ ſi euomuerit
eam bibat ipſam vice alia donec equet ⁊ q̄eſcat. Et
ſimiliter ſirupus de menta cū granis granatoꝝ. Et
foꝛtaſſe ſedat ip̄m infrigidatio ſtomachi. Et opoꝛ
tet vt approximet reb⁹ ponticis ⁊ ſedantibus vomi
tum cū ponticitate ſua ⁊ acetoſitate ſua ſtiptica ille q
vomit propter humoꝛē imbibitū: quia eſt malum ⁊
addit imbibitioni: ſed nō imbibito foꝛtaſſe facient
eū deijcere deoꝛſum quiſuis ſit groſſus: ⁊ foꝛtaſſe iu
uabunt virtutē ſtomachi ad expellendū eum ꝑ ſu
perioꝛa. Et qñ aſſiduauerit vomitus de cholera ⁊
nō fuerit de genere imbibiti: tunc vtere ſtipticis ⁊ ꝓ
prie emplaſtris iuuantibus factis ex coꝛticibus gra
natoꝝ ⁊ gallis ⁊ his ſilibus cū vino ꝑmixto aut ace
to ꝑmixto. Et ad vomitū quidem cholere nigre
ſupfluū ſubmergat ſpōgia in aceto ⁊ ponat ſup ſto
machū. Qđ ſi neceſſariū fuerit aliqđ foꝛti⁹: admi
niſtra medicinas predictas in capitulo retentionis
vomitus.

Regimen fluxus ventris qui accidit eis.

Capitulum. xvi.

Am ſingulariter in capitulo fluxus vētris
i locuti ſumus in hac intētione. Ergo redea
mus ad illud. Et de illis que conferunt
ex viā cibo ꝝ ſūt almes toꝛrefacti: ⁊ lentes toꝛrefacte
⁊ coriandrū q odeūq3 hoꝝ duoꝝ fuerit elixetur et
fundat aq̄ ab eo: ⁊ ꝓpe qñ ſit acetoſū cū granis gra
natoꝝ qm̄ eſt bonū.

Regimen ſitis eoꝝ ſupflue. Ca. xvij.

Poꝛꝫ vt inūgat caput cū oleo frigido vel
o dequod fundatur ſuper ipſum ⁊ ponatur
ſuper caput ſi nō fuerit qđ ꝓhibeat. Et cum
aquis infrigidantib⁹ ⁊ retētione mucilaginis ſemis
cydonioꝝ ꝑmixte cū oleo roſ. violato. Aut infuſio
nis prunoꝝ ⁊ medullarū cucumeris ⁊ alkhed ⁊ cu
curbite ⁊ ſeminis lactuce nigre ⁊ radicū liquiritie Et
de pillularū deſcriptarū in antidotario ad ſitim. Et de
illis que maſticantur eſt almoſoſat ⁊ ſunt tamaridi.
Et ſitis quidē qñq3 ſit ex frigoꝛe ⁊ abſcindit eā ſom
nus: ⁊ quandoq3 ſit ex caloꝛe ⁊ abſcindunt eam vi
gilie.

De ꝓfūditate ſōni q̄ accidit eis. Ca. xviij.

o Poꝛtet vt remoueant a ꝓfūditate ſomni
cū fabul' ⁊ his ſilib⁹ ꝑ voces. Et ligent mē

bꝛa eoꝝ inferioꝛa ligatione doloꝛoſa: poſtq̄ꝫ nō fue
rit qđ ꝓhibeat. Et ſupponatur colliriuꝫ inbtile ſi
natura fuerit reſtricta ⁊ in hoꝛa quietis ⁊ tēpoꝛe aſſi
duitatis. Et ventoſetur qđ eſt inter ambas ſpatulas
⁊ ſpondiles.

De grauitate capitū eoꝝ. Ca. xix.

Poꝛtet vt alienetur ab eis emulſio lactis
o ſup capita eoꝝ: aut effuſio olei ſup ea: aut
embꝛoca: aut caput purgiū: imo ſint ꝯiecti
vapoꝛatōib⁹ factis cū embꝛocis ex camemilla ⁊ ſint
in eis viole ⁊ furfur ⁊ his ſimilia.

De inquietudine habentium febꝛes ⁊ alioꝛum.

Capitulum. xx.

Liacere vero oleū viol'. cū oleo de ſemine
o lactucē ⁊ oleo nenufarino ⁊ oleo de cucur
bita. Et adherere aliqđ de ſtupefaciētibus
lanoſ' ſup tp̄a. Et incuruare caput ſup vapoꝛes hu
mectātes. Et odoꝛare nenufar ⁊ poma mādragoꝛe
⁊ alſcheſebꝛā aſpſū ex lōginquo. Et embꝛoce humē
ctātes. Et res q̄s ſcis. Et ſilr ſi nō fuerit qđ ꝓhibeat
detur i potu ſirup⁹ papaueris ⁊ lohoc ei⁹: Deinde
multiplicent in man⁹ eius cādele ⁊ eleuent voces cū
fabul' ⁊ ligent cū inſtitis extremitates ei⁹ ligatōē do
loꝛoſa parū cū anſis q̄ reſoluant velocit'. Deinde ꝓ
cipiat ei vt doꝛmiat ⁊ claudat oculos. cūq3 doꝛmit
paꝝ extiguant cādele ⁊ ceſſent voces ⁊ ſoluant anſe
qm̄ doꝛmiet. ⁊ cū inuenit leuitatē ⁊ q̄etē ex paroxiſ
mo aut vehemētia aſſiduet ablutionē faciei cū aq̄ in
q̄ decoctū eſt papauer nigrū cū aliq̄ntulo mandra
goꝛe ⁊ radice eius. Et cū eſt illic humoꝛ baurachi⁹
ꝯfert aq̄ in q̄ cocta ſunt ſiſimbꝛiū ⁊ mehlotū ⁊ alha
cucu ⁊ papauer abluendo faciē et incuruando ſup
vapoꝛem eius.

De doloꝛe vētris q accidit eis. Ca. xxi.

It ex effuſione cholere ad ſtomachū. Et
f ſi accidit in ꝓncipio periodi eius detur in
potu paꝝ ſirupi de mal' cū ſirupo acetoſo

De aſꝑitate lingue eoꝝ. Ca. xxij.

Il ēntia qdē viſcoſitatis fricet cū bꝛuſco
f aut cū virgis ſalicis cū oleo amigdalino ⁊
zuccaro tabarzet donec mūdet aut cū ſpō
gia ⁊ pauco ſale ⁊ oleo ro. i hoc eni ē alleuiatio mul
ta infirmi. Et poſt illud cū ei⁹ aſꝑitas eſt nō ꝓpt vi
ſcoſitatē: imo a ſiccitate opoꝛtet vt teneat in oꝛe ſuo
ſebeſtē aut nucleos prunoꝝ aut ſalē q aſpoꝛtant de
india. Et eſt in coloꝛe ſal' ⁊ dulcedie mell'. Et ſumat
de eo ſm̄ q dixit Archigenes q̄ntitatē fabe vni⁹. ⁊
grana cydonioꝝ ſunt ex eis q̄ humectāt linguā ⁊ ꝓ
hibēt ei offuſcationē. Et opoꝛtet vt nō ponantur
puluinaria multa neq3 reſupinet doꝛmiēs: naꝫ hec
duo exſiccant linguam.

De ſternutatōe aſſidua q̄ accidit eis. Ca. xxiij.

Uandoq3 magnificat nocumentū ſternu
q tationis aſſidue cū eis: ledit nāq3 eos ⁊ re
plet capita eoꝝ ⁊ debilitat eoꝛuꝫ virtutes:
Et foꝛtaſſe facit fluxū ſan. nariū: q̄re opoꝛtet vt fri
cet eoꝝ frons ⁊ collū ⁊ naſus. ⁊ aperiant oꝛa eoꝝ: ⁊
fricent eoꝝ palata cū vehementia: ⁊ fundant capita
eoꝝ ⁊ ꝯuertant: ⁊ premant eoꝝ extrema: ⁊ fundātur
in aures eoꝝ olea tepida ad caliditatē paꝛū declī
uia ⁊ humectent lacerti eoꝝ ⁊ ip̄oꝝ mādibule. Et po
nāt ſup eoꝝ ceruicib⁹ puluinaria calefacta: ⁊ nō ex
citent a ſōno eoꝝ ſubito: ⁊ minuat a puluē ⁊ ſōno: ⁊
oi in cui⁹ odoꝛe ē acuitas ⁊ olfaciant ſanich: ⁊ lutū
alnaiahi ⁊ ſpōgiam marinam.

De doloꝛe capitis q accidit eis. Ca. xxiiij.

Iga extremitates eoꝝ ⁊ ꝓpe coxas ⁊ cū in
l ſtita liga: ⁊ frica pedes eoꝝ: ⁊ ſupponantur
eis colliria trahētia materiā ad inferioꝛa:
⁊ confoꝛta capita eoꝝ cū infrigidantibus notis. Et
ſi non fuerit quod pꝛobibeat ex coꝛiza aut tuſſi em
bꝛocentur capita ipſoꝛū cum decoctione roſarum ⁊
violarū ⁊ oꝛdei aut folioꝛū ſalicis ⁊ his ſimilium. et
ſimiliter oleo roſ. ⁊ oleo de ſalicibus. Et qñ non ex
cuſat hoc tunc ꝑmiſce embꝛocas infrigidantes cum
lenitiuis ſicut camemilla: ⁊ ſtupefactiuis ſicut eſt pa
pauer. Et nō mulgeas lac niſi cū remouet febꝛē. Si
aūt virtus fuerit foꝛtis mulgeas lac caprinū: ⁊ ſi fue
rit debilis mulgeas lac muliebꝛe. Et caue lac apud
repletionē humidā facientē ꝓfūditatē ſomni: et ſilr
caue hūectātia. Et tu nō adminiſtres hūectātia niſi vbi
ē vapoꝛ fumoſus ⁊ caput ſiccū ⁊ paꝝ ſōni. ⁊ qñ multi
plicat repletio i capite ex vapoꝛe hūido trahe cū ad
īferioꝛa cū collirijs ⁊ cliſterib⁹: ꝯſtringe mēbꝛa inferio
ra itaq3 teſticulos.

De tuſſi eoꝝ. Ca. xxv.

Uſſis plurimū accidit eis ex caloꝛe aut ſiccī
t tate: quare opoꝛtet vt teneant in oꝛib⁹ ſuis
pillulas bichikias allohoc de papauere fa
cta cū medullis fructuū frigidis ⁊ amilo ⁊ his ſimi
libus. Et vtantur ceratarijs infrigidantib⁹ factis ex
oleo ro. puro ⁊ ex mucilagine pſilij ⁊ ſucco poꝛtula
ce ⁊ alijs.

De deſtructōe appetitus eoꝝ. Ca. xxvi.

Uandoq3 eſt cauſa eius humoꝛ in oꝛe ſto
q machi: quod ſcitur ex eo quod dictum eſt
de deſtructione appetitus. Et euacuatur ꝑ
vomitū aut ſolutione ventris. Et multotiens iuua
tur cū intromiſſiōe digitoꝝ in gutture ⁊ cōmotione
ſtomachi ⁊ ꝓpe cū vomitu expellit cholericā rē aut
acetoſam. Et quandoq3 eſt ex vehementia debili
tatis quare curetur cōplexio que facit eam cū eo qđ
ſcitur. Et opoꝛtet vt appꝛoximes eis odoꝛes bonos
excitantes appetitum ſicut odoꝛ ſanich infuſi cū aq̄
⁊ aceto: ⁊ detur eis electuariū pꝛopoꝛtional' febꝛici
tatibus ⁊ parum vini ⁊ ſucci fructuū pōticoꝝ boni
odoꝛis. Et lambant aliquid de aceto gelatine pi
ſciū aut hedi ⁊ his ſimiliū: ⁊ ponantur ſuper ſtoma
chum poſt dies pꝛimos emplaſtra facta ex fructib⁹
Et ſint in eis abſinthiū ⁊ alios ſm̄ q ſcis: ⁊ inunctio
ei⁹ cū oleis bonis eſt iuuatiua.

De boliſmo eoꝝ. Ca. xxvij.

Poꝛtet vt curentur cum odoꝛamentis: ⁊
o luto alnaiahi ⁊ armeni infuſi cum aceto: ⁊
odoꝛent almoſoſat ⁊ panem mundum ca
lidum ⁊ carnes aſſatas: ⁊ ſtringe eoꝝ extremitates.

Et extende aures eoꝝ ⁊ capillos ipſoꝝ. Et confoueāt cerebra cū embrocis infrigidantibus ⁊ humectantibus. plurimū naqꝫ boliſmi eoꝝ eſt ꝓpter deſtructionē oris ſtomachi. ꝓpter cām cōicantē ramiſ q aduenīūt eis cū ſenſu ⁊ ē corp⁹ durū ⁊ induratꝰ: verū ſenſus nō vltimatꝰ cū eo.

De nigredine lingue eoꝝ. Ca.xxviij.

Portet vt non dimittatꝰ ſup linguā nigredo: imo fricetꝰ cū eo qḋ ſcis: Et ſi nō eleuabūtꝰ ad caput vapores maligni ⁊ faciēt cadere in ſirien

De appetitu eoꝝ canino. Ca.xxix.

c Curatur cum vnctuoſis frigidis ⁊ dulcibus.

De ſyncopi q̄ accidit eis. Ca.xxx.

q Quandoqꝫ accidit eis ſyncopis in ꝑncipio febrili propꝰ effuſionem cholere ad ſtomachos eoꝝ: q̄re oꝫ vt detur eis ante paroxiſmū: aut apud paroxiſmū fruſtū panis de ſimula cū aq̄ granati ⁊ aq̄ acreſte. Et ſcias ꝙ qñ aggregātur ſyncopis ⁊ febris tūc ſyncopis eſt dignior curatōe. Et ſi indiget pauco vino decēꝑmixtū cū trib⁹ .ʒ. vinij antiqui: ⁊ ſi nō ſirupi maloꝝ antiq̄.c⁹ ꝑſoluta eſt ſuꝑfluitas Et phlobotomia qḋē multotiēs addit in ſyncopi. Et cliſtere leue eſt magis ꝯueniēs. Et vomit⁹ ē inuatiu⁹ eis. Et ꝯſtrictio crurū ⁊ ponere man⁹ ⁊ pedes in aq̄ calida. Et cū euadunt tūc de ſollicitudine eſt vt cibentꝰ ſauich ordei infrigidato in quo ſint genera granatoꝝ.

De ꝯſtrictōe anhelitus eoꝝ. Ca.xxxi.

c Conſtrictio anhelit⁹ accidit eis: aut ꝓpter ſpaſmū ⁊ ſiccitatē q̄ accidit eis in lacertis anhelit⁹: aut ꝓpter mām ꝑfocatiuā deſcēdentē ad guttur eoꝝ: aut ꝓpter debilitatē q̄ dnātꝰ neruis veniētib⁹ ad mēbra anhelit⁹. Et ꝑma qḋē curatꝰ cū vnguētis vel emplaſtris hūectātib⁹. Et ſecūda cū eis q̄ ꝓhibēt ſtrāgulationē Et tertia cū eq̄tione cōplexionis in cerebro ⁊ inunctōe colli cū eis q̄ infrigidant ⁊ humectāt: ⁊ ſuꝑ ſtomachū iteꝝ ex eis q̄ ſūt ſicut raſura cucurbite ⁊ portulace ⁊ ſandali cū oleo ro. ⁊ ſimilibus ei.

De vehemētia triſtitie eoꝝ. Ca.xxxij

q Quando multiplicatꝰ triſtitia cū oris ſtōi ⁊ aduentu humoris mordicatiui in eo tūc infrigida ſtomachos eoꝝ cū eis q̄ ſcis de cibis: Et inungantꝰ. Et dormiāt in loco ꝓximo motibus aq̄ ſtratis extrēitatib⁹ arboꝝ fructetis frigidis ⁊ odoriferis ſicut nenufare ⁊ roſis ⁊ exparſiōib⁹ frigidis ſciſe ⁊ fructib⁹ odoriferis frigidis ⁊ ſādalꝰ. Et multotiēs qḋē ꝯferūt in eoꝝ triſtitia cliſteria ffa ſcā ex aq̄ cucurbite ⁊ citroli ⁊ ſucco portulace ⁊ ſempuiue cū oleo ro.

De difficultate degluttiendi que accidit eis.

Capitulum.xxxiij.

d Difficultas ꝯgluttiēdi cū accidit eis ⁊ fe. fuerit ꝯcluſa: tūc phlbōmia paulatī fiat ⁊ eq̄tio fiat ad retrahēdū. Et ſuppoſitoriū ē meli⁹ q̄ plimū ſolutiuū deſuꝑ.

De frigore extremitatum quod accidit eis.

Capitulum.xxxiiij.

m Multotiēs ꝓfundatꝰ calor eoꝝ ⁊ infrigidantꝰ eoꝝ extrema: ⁊ tēdit calor ſubmerſus ad caput. Ponantꝰ ergo extremitates in aq̄ calida ⁊ nō bibant aquam frigidam.

De ſermone febris cholerice. Ca.xxxv.

f Febres cholerice tres ſunt: tertiana ꝯtinua: tertiana ꝑiodica: ⁊ cauſō. Et tertiana qḋē ꝑiodica: aut eſt pura, ⁊ fit a cholera pura: aut nō pura: ⁊ fit cū putredie cholē groſſe ſubſtātie ꝓpter ꝯmixtionē cholē cū phlāte ꝯmixtiōe aliq̄ ꝯplexionali vnita Et ꝓpter hoc diuerſificatꝰ ab hemitritęo cū hemitritęū faciāt due matie ſeꝑate: ⁊ hāc faciant materia vna que in ſeipſa eſt permixta, cūm cuius calore permiſcetur aliquantulū frigoris qḋ grauat ſuā putredinem ⁊ ſuam reſolutionem ⁊ ſuam digeſtionē, ⁊ ꝓpter illḋ qḋē fiunt in hemitritęo duo paroxiſmi ⁊ tertiane nō pure paroxiſm⁹ vn⁹ Et hec qḋē nō pura qñqꝫ ꝓlōgatꝰ tpe lōgo ⁊ circitꝰ medietatē anni. Et qñqꝫ ꝑducit ad mollitiē ⁊ magnitudinē ſplenis. Cauſon vō ē de genē ꝯtinue: qm̄ differētia int̄ ei⁹ vehemētiam ⁊ ei⁹ tpōrē ē inſeniata: ⁊ accñtia ei⁹ ſūt vehemētia. Et cā eſt acuitas matiei ⁊ multitudo cuꝫ ei⁹ caſus ſit circa cor ⁊ in venis oris ſtomachi aut in ꝑtib⁹ epatis ꝓpe ⁊ ad ſūmū in mēbris nobilib⁹ vicinis cordi. In tertiana vero cholera ē in carne ⁊ ad ꝑtes cutis: ⁊ in ꝯtinua ē ſparſa in venis corꝑis q̄ elōgantꝰ a corde. Et vehemētia qḋē ſitis ⁊ anguſtia ⁊ inquietudo ⁊ impatiētia ⁊ alienatio ⁊ nauſea ⁊ amaritudo oris: ⁊ ſiccitas labioꝝ ⁊ ſaſſio eoꝝ ⁊ dolor capitis multiplicantꝰ in febrib⁹ cholericis. Et eſt nā in plibus earū ad ſiccitatē declinis qm̄ materiei mot⁹ eſt ad ſuꝑiora: aut ad illud ad quod apparet de corpore ⁊ cute.

De tertiana abſolute ⁊ nominatur triteus.

Capitulum.xxxvi.

p Paroxiſmus tertiane incipit in primis cum horripilatione vt pūctura acus: deinde infrigidat ⁊ incipit facere rigorem difficilem valde difficiliorem reliquis rigoribus non frigiduꝫ aut cum pauco frigore: ⁊ nō eſt frigus eius niſi propter profundationem caloris ad interiora ad partem materiei: ⁊ inuenit ſicut puncturas acuum. Et hic quidem rigor cum vehementia ſua eſt velocis ſedationis: ⁊ tu iam ſciuiſti cauſam huius rigoris. Et fit rigor eius in tribus diebus primis fortior ⁊ vehementior: ⁊ in quartana econtrario. Et iterum rigor incipit cum fortitudine: deinde lenitur paulatī ⁊ minuitur velociter: ⁊ in quartana econtrario. Et ſudor multiplicatur in tertiana cum dimittit. Et fit vrina in ea rubea tēdens ad igneam in qua non ē multa groſſitudo. Aut eſt non pura ⁊ fit vrina eius cruda aut groſſa. Et tertiane caliditas eſt ſalubrior caliditate cauſonidis. ⁊ quanto prolixius manus tangit corpus non additur inflammatio: imo qñqꝫ minuitꝰ inflāmatio ei⁹ Et in cauſonide additꝰ inflāmatō. Et accñtia q̄ accidūt in eis in tertiana ſūt vigilie ſine grauitate in capite niſi in quibuſdam non puris: ⁊ ſitis ⁊ furor ⁊ ira ⁊ odiū locutiōis. Et eſt pulſus ei⁹ acutus velox ꝑ comparationē ad reliquas feb. ⁊ non eſt eq̄lis conſtrictionis ⁊ dilatatōis: qm̄ humor debilitat eū ⁊ addit ei diuerſitatē apud ſtatū. Et diuerſitas in eo eſt ſub ea que eſt in alijs cū duritie ⁊ eſt pulſus fortior in ea: imo diuerſitas in eo non eſt ſꝫ plurimuꝫ: niſi diuerſitas ꝓpria cum febre ⁊ alijs. Et in principio quideꝫ eſt neceſſariuꝫ ut coartetur pulſus vſqꝫ ad horam dilatationis febris: ⁊ tūc confortatꝰ ⁊ fit velox ⁊ frequēs ⁊ eius diuerſitas nō eſt multū ſuꝑflua. Et qñqꝫ ſignificāt ipſam etas ⁊ conſuetudo ⁊ regio ⁊ aer ⁊ forma ⁊ tempus ⁊ multitudo euent⁹ tertiane in illa hora. Cū ergo componuntꝰ due tertiane ſūt paroxiſmi euenientes omni die. Qui ergo ꝯſiderat tertianā ꝑ paroxiſmuꝫ errat in ea: imo opꝫ tet ut attendantꝰ ſignificatōes alie quas dicem⁹ Et patientibus qdeꝫ tertianā accidūt vigilie. Et amor ſolitudinis: Et multotiēs ſētiūt ebullitōeꝫ apō epar.

De differentia inter tertianam puram ⁊ nō puram. Capitulum.xxxvij.

p Pura eſt ſubtilis leuis cui⁹ paroxiſm⁹ ꝯſumitꝰ a quattuor horis vſqꝫ ad xij horas: ⁊ nō addit ſuꝑ eas multū. ⁊ ſi addit additione multa: tunc ē nō eſt pura ⁊ ē ſm plurimuꝫ ꝑueniens ad ſeptem horas. Et caleſit in ea corpus velocitꝰ ⁊ videtꝰ caliditatē ꝓcedere ex corpe: ⁊ extremitates adhuc ſunt frigide. Et ſimilitꝰ pura non addit cū nō accidit error ſupra .vij. periodos. Et qñqꝫ ꝯſumitꝰ ꝓpter ſubtilitatē ſue materie in paroxiſmo vno i quo accidit vomitus aut vētris ſolutio mūdificans. Et apparet digeſtio in vrina in primo die: aut in tercio aut in q̄rto aut in ſeptimo. Si autē addit ſuꝑ ſeptem ꝑiodos additionē plurimā: tūc eſt de genere non pure. Et ſimilitꝰ ſi ꝓlongatꝰ ſpaciū ſui rigoris. Et eſt additio ſuoꝝ paroxiſmoꝝ, ⁊ anteceſſio eoꝝ ad inuicē ſm ordinē ſeruanteꝫ ꝓportiones ſimiles. ⁊ in non pura ē illud diuerſuꝫ nō rectuꝫ. Et ſūt qui aſſimilantꝰ paroxiſmi ſm terminū vnuꝫ. ⁊ reliqua ſigna elōgationis febris etiā ſunt de illis que ſcis. Et cū vides ꝑncipiū cū rigore ſcḋm ꝙ determinauim⁹ ⁊ ſtatū cum ſudore exuberante tūc nō dubites quin ipſa ſit puratꝰ

Et in pura quidē cū eam habēs bibit aquā ordei ꝓcedit qḋ eſt in corpore eius cū vapore hūido quaſi ipſe velit ſudare ⁊ quādoqꝫ ſudat. Et cū non pura, inuenitꝰ grauitas plima in capite: Et extenſio: Et prolongatur rigor donec peruenit ad viginti quattuor horas aut triginta horas vſqꝫ ad horā ſuam. Et tepeſcit donec complentꝰ q̄draginta hore: ⁊ ꝑ q̄ntitateꝫ additionis paroxiſmi ſuꝑ .xij. horas eſt eius elongatio a puritate. Et in tertiana qdem non pura tardatꝰ appertio digeſtionis. ⁊ nō apparet in forma offuſcatio neqꝫ extenuatio. Et forſaſſe nō eradicatꝰ cū ſudore copioſo. Et forſaſſe nō incipit cū rigore. Et nō ē caſitas cū multa fortitudine: neqꝫ ē augmētum eq̄le: imo ē quaſi ipſa, addatꝰ: deinde ꝓcedit ⁊ minuitꝰ. Et accidentia ſeua minorantꝰ in ea.

De tertiana continua. Capitulū.xxxviij.

c Cognoſcitꝰ ꝑ vehementiā paroxiſmoꝝ tertiane ⁊ ꝑ vehemētiaꝫ accidētiū tertiane. Et apō Gal. qḋ cū ſāguis putreſcit fit de hoc genere: ⁊ de eo fiet ſermo poſt.

De cura tertiane pure. Capitulum .xxxix.

o Oportet ut rememoreris illud qḋ dedim⁹ tibi de radicibus in curatōe febriū de ſolone ventris ⁊ cibo ⁊ in oibus caplis ⁊ fabrica ſuꝑ illud. Et tu qḋ nō auſcultes ſermonē ei⁹ q cōcedit in ꝑncipio ſolutiua fortia ⁊ mirobalanos ⁊ his ſimilia: niſi illud qḋ diximus: imo oportet ut ꝓpēs in primis ⁊ leuias lenitate q̄daꝫ cū eis que diximus illic: ſicut ſunt tamarindi q̄ntitate .xl. ʒ. q infundantꝰ in aq̄ calida in nocte ⁊ colentꝰ: ꝓijciantꝰ deſuꝑ ſiracoſt aut tereniabi aut aq̄ duoꝝ granatoꝝ: ⁊ ſicut decoctio ſubleb cū tereniabin ⁊ paſſulꝰ enucleatis: aut infuſio prunoꝝ cū tereniabin aut ſiracoſt aut ſirup⁹ violꝰ. et viole cōdite. Et forſaſſe facit mucilago pſilij cū quibuſdaꝫ ſirupis ſicut eſt ſirupus prunoꝝ lubricitateꝫ ⁊ lenificatōem ⁊ cū decoctōe lentiū cū ſuleb: Aut cliſteria lenia ſicut eſt cliſtere cū decoctione altee ⁊ iuiube ⁊ ſebeſten ⁊ radice lilij ⁊ oleo violꝰ. ⁊ ſucco ſicle et baurac ſm modū quē ſcis. Et illud qñ neceſſitas tāgit ad ipſam: Rectū naqꝫ eſt ne in potu detꝰ quod eſt ſicut ſorbitio ordei: neqꝫ ei ſimile neqꝫ cibi niſi natura iam lenificata: ⁊ ſi ventris ſolutio in ꝑncipio in febre tertiana pura minoris ſit malitie q̄ꝫ eius ſimile i alijs licꝫ ſit eius malitia iteꝝ maxima. Et qñ eſt poſſibile ut phlobotomes uſqꝫ ad tres ꝑiodos fac. ſimilitꝰ quādo times ꝙ ſit egritudo furioſa ⁊ facis illḋ erit illud quod accidit de errore ſi accidit minus q̄ꝫ aliud. Et oportet ut nō moueas in die paroxiſmi aliqd niſi ꝓpter neceſſitatē. Et nō cibes niſi apud ꝯditiones ꝑdictas aut ꝓnoces vrinā cuꝫ emulſione ſeminuꝫ. Et oportet ut ſuperueniat ei paroxiſmus dum eſt famelicus ⁊ non eſt i ſtomacho eius aliquid: imo oportet ut ſumat in potu ſirupum acetoſuꝫ omni mane: ⁊ poſt duas horas aquam ordei in die in qua non eſt paroxiſmus. Et ſirupus quidem acetoſus poſt paroxiſmuꝫ eſt conueniens: ⁊ ſimilitꝰ ponere pedes in aqua frigida ad trahenduꝫ residuuꝫ caloris. Et ego magis diligo ut ſit in ſirupo acetoſo ⁊ propter in poſtremis emulſio ſeminuꝫ frigidorum predictoruꝫ ⁊ ante paroxiſmuꝫ per tres horas aut quattuor: ⁊ detur in potu iteruꝫ poſt paroxiſmū aqua ordei. Et quando neceſſaria eſt ſubtiliatio regiminis detur in potu ſicut aquā granatorū ⁊ aq̄ melonis indi ⁊ his ſimilia ⁊ gradatim fiat eius regimen ſm moduꝫ predictum. Et quotiens approꝑinquat ſtatus ſubtilietur. Et in diebus primis cibetur cum kiſt ordei ⁊ pane trito cum aqua frigida: aut ſicut eſt: aut emulctum ex eo qui fit ex lacte acetoſo ⁊ lentibus. Et quando cibus acetat in ſtomacho non detur in potu de aqua ordei que non ē valde ſubtilis aliquid. ⁊ ſi neceſſariuꝫ fuerit dare ipſum in potu conforteꝫ parum cum decoctione radicis apij. Si autem ſtomachus fuerit frigidior illo ⁊ febris non magna ⁊ non pura ponatꝰ parꝰ piperis ſm

ɔſilium Hyp. Q̃ð ſi ſigna ſignificauerint q̄ criſis ē
ꝓpinqua tūc ſufficiat ei aqua ordei ⁊ aqua granato
rū dulcis ⁊ muzi ⁊ ſirup⁹ acetoſus. Et fruct⁹ q̃ð qui
diligunt eis ſunt granata dulcia ⁊ muzi: ⁊ pruna ma
tura ⁊ īmatura. meloñ vero idus ē res maximi iuua
menti cū hoc q̄ ipſe ſoluit ⁊ ꝓuocat ⁊ frangit vehe
mentiā caloris ⁊ facit ſudare ⁊ fortaſſe nō nocet niſ
pa⁊: ⁊ ex olerib⁹ cucurbita ⁊ cucumer ⁊ alkhechedi
⁊ lactuca. Et ſcias q̄ intētio in eo quo cibant patien
tes tertianaȝ: aut eſt hūectatio ſicut daſ eis in ſine de
extremitatib⁹ alteiugi ⁊ de teſticulis galloꝝ ⁊ cerebel
lis hedoꝝ cū q̃b⁹ nō eſt nauſea ⁊ vitellis ouoꝝ: aut
eſt infrīatio ⁊ hūectatio ſil' ſicut in kiſt ordei. Et non
vtimes infrīatione multa ⁊ ꝓpe in ꝑncipio niſi in
uenias inflāmationeȝ vehemētē aut timeas ɔuerſio
nē eius ad cauſonidē ⁊ cōtinuā. q̄ ſi cō ſequaſ criſis ⁊
videris digeſtionem in vrina ⁊ eſt ſedimē laudabile
quod cognouiſti tūc ſi excuſat bene eſt: ⁊ ſi non cura
tūc cū eo quo iuuat natura ex ꝓuocatione vrine aut
ſolutione vētris aut vomitu aut fluxu ſanguinis na
riū ⁊ nō agas ɔtra ipſam in hoc. Q̃ð ſi nō inueneris
declinationē manifeſtā tūc euacua cū ſolōne ventris
nam de illo eſt ſcamonee ſexta. ʒ.i. in inleb aut deco
ctio myrobalanoꝝ cū tamarindis ⁊ terenīabi ⁊ paſ
ſulis ⁊ radicibus ⁊ caſſiafiſtula ſm̄ q̄ ſciuiſti: ⁊ tibi
incūbit ut ɔfortes eas cū fumo terre ⁊ ſene ⁊ ſcamonea
⁊ de illis que ɔueniūt eis tātū ſunt trociſci de ſpodio
ſolutiui. Deſcriptio ℞: myrobalanaꝝ citrinoꝝ enu
cleatoꝝ pōdus. ʒ. iiij. zuccari tabarzet pōdus. ʒ. xx
ſcamonee pōdus ſexte. ʒ.i. bibaſ cū aqua fria ⁊ poſt
illud curent cuȝ euacuatione. Et ſi fuerit illic caliditas
ſupflua ⁊ inflāmatio maxima cū iā euacuaueris euȝ
nō erit ei malū dare in potu aliqð de extīguentibus
fortibus de illis que dicta ſūt in regimine acute ⁊ fō
taſſe ɔferūt ei emplaſa ex eis. Balneo vero oportet
ne approximet niſi poſt digōnē. Poſt digōneȝ aūt
⁊ apud declinatōeȝ eſt ipſum melius eis ⁊ ꝓpꝛie con
ſuetis: q̄uis error in intromittendo eos in balneo
ante digeſtionē ſaluior eſt q̄ ſuū ſimile cū alijs. Et
oportet ut ſit balneū eoꝝ tempatū boni aeris qui ſit
hūidus in quo ſudēt cū facilitate: ita ut nō inflāmen
tur eoꝝ corpa ⁊ inūgant cuȝ oleo viol. ⁊ roſ. ɔquaſ
ſato cū aqua ⁊ nō ꝓlōgent in eo morā: imo egredi
ant velocit: nā iteratio ē eis ɔueniētior q̄ ſtatōis ꝓ
longatio. ⁊ ſi apud exituȝ infundant in aqua tepida
ſtent in ea ſm̄ q̄ntitatē declinatōis. Deinde cum
egrediunt tūc ɔuenit eis ut bibāt vinū album ſubtile
multa ɔmixtione ꝑmixtū ⁊ coopiāt in locis ſuis. ſu
dabūt enim ſudore vehemēti. ⁊ ſi quid reſiduū fue
rit digeret. Et poſt illud cibent cibis inffrigidantibus ⁊
hūectantibus ⁊ oleribus q̄ ſūt illius modi. Et non
timeas poſt declinatōem potare eos vinū plim ɔmi
xtum. Vinū enim fractū p cōmixtōem ɔfert quanti
tati reſidui eius in reſoluendo illud cuius neceſſaria
eſt reſolutio: ⁊ ſuccurrit aque penetrāti cū fortitudi
ne ſua ⁊ ꝑmixtōe eius quod eſt in eo de calefactiōe
pauca. Q̃uare infrigidat vehemēter ⁊ hūectat. Et
ſi fuerit illic accidentia ſitis ⁊ dolor capitis ⁊ vigilia
rū ⁊ alioꝝ iam tibi ꝑterijt eoꝝ cura. Et quando
poſt criſim remanet aliquid caloris inſeparabilis
tunc tibi ſupereſt ut adminiſtres ſirupū acetoſū cuȝ
ſuccis diureticis. aut in quo decocta ſunt ſemina et
radices diuretice. De cura tercianē ɔtinue. Et ſcias
q̄ cura tertiane ɔtinue ē cura ītiane ſȝ eſt declinior
ad obſeruatōeȝ diſpoſitionū digōnis ⁊ ad īfrigidā
dū cū ſirupo acetoſo facto cū ſeminib⁹ ut ſemine ci
troli ⁊ ſemine endiuie ꝓpꝛie cōtritis. Et poſt ipſum
poſt duas horas datur in potu aqua ordei ad ſub
tiliatōem cibi ⁊ ad adminiſtra cliſteria lenia in prin
cipio ⁊ ad ꝓuocationem: ⁊ oportet ut ſubtiliēt ⁊ ſi
ſumant in potu de ſolutiuis ī principio neq̄ appro
ximent alicui eoꝝ niſi eis que ſunt ſicut ſirupus vio.
⁊ aqua fructuū ⁊ non vtant niſi cliſterib⁹ lenibus.

De cura tertiane non pure. Capi. xl.

Res in quibus diuerſificat cura tertiane non
pure ſunt res in quibus cōmunicant febres
frigide de licentia ſecūda. Et fortaſſe con
ceditur illud habentibus puram. ſ. ut non expectēt
plurimuȝ declinationis: ſȝ quādoq̄ expectant dige
ſtionem: quoniā eſt ꝓhibitū in eis balneū: balneū enim
facit deſcēdere phlegma indigeſtum ꝓpter illud q̃ð
effundit ad locū putredinis ⁊ ꝑmiſcent humorē ma
lū cū putrido ⁊ reſoluit ſubtile ⁊ facit remanere ſpiſ
ſum. Et q̄ cibatio omni die iterū: aut ꝓpe cibatio
eſt ex eis que illis nocent: imo oportet ut cibentur
vno die ⁊ alio nō. Et ſit ī cibis eoꝝ q̃ð abſtergat ⁊ cale
faciat pa⁊. Et ut ſit cibatio ī ꝑncipijs egritudinis
ſpiſſior q̄ ſit in ꝑncipijs pure deinde gradatim ꝑue
nit ad ſubtiliatōem fortem ſic eſt ſubtiliatio tertiane
Et ut ſit infrīdatio minor. Et ut cliſterizet in ꝑn
cipio cliſteribus acutioribus. Et ut expectet dige
ſtio in ſolutione ventris eoꝝ plus. Et ut ſint in aq̄
ordei eoꝝ virtutes digeſtiue reſolutiue ſicut eſt illo
q̃ð diximus in eo in cui⁹ ſtomacho acetat aq̄ ordei
imo fortiores q̄ in illo. Fortaſſe enim neceſſe eſt ut
decoquant in ea iſopus ⁊ origanū ⁊ calamentum et
ſpica ſm̄ ɔplexionē: ⁊ ſicla iuuatiua eſt eis. Et ꝑmi
xtio aque ciceris cū aqua ordei ⁊ in fine eius cicer ē
iuuatiuuȝ eis. Et oportet ut ɔſideret ꝓpinquitas
nō pure ad puram ⁊ elongatio eius ab ea: ⁊ ſm̄ illō
diuerſificet inter curā eius ⁊ curam pure. Q̃uod ſi
fuerit valde ꝓpinqua pure tūc diuerſifica inter eas
diuerſificatōe pua. Et cū videris vrinas eoꝝ groſ
ſas tunc phlobotoma. Et cū phlobotomaueris
non idigebis cliſteri. Et ſcias q̄ non eſt res magi
iuuans eos q̄ vomitus poſt cibū. Et de ſolutiuiſ
in principijs eius que ſunt ꝓpinquora cōſultati eſt aq̄
algeleniabin decocti ⁊ ſirupus acetoſus. Et fortaſſe
ponemus in eam caſſiafiſtulā. ⁊ fortius illo eſt ut po
nas in ea virtutem turbit. Et cliſteria in principio
ſūt magis dilecta q̄ ſolutiua alia. Et ſūt cliſteria in
quibus eſt d̃cus alth̄ee ⁊ camomille ⁊ ſicle ⁊ cartami
⁊ viol. ⁊ ſebeſten ⁊ ficus ⁊ odor turbit. Et ex eis ē caſ
ſiafi. ⁊ oleum ſiſaminū ⁊ baurac: ⁊ fortaſſe indigetur
vno iſtoꝝ ſm̄ elongationem febris a pura. Adiu
uantia autem ad digeſtionem ſunt ſicut ſirupus ace

toſus permixtus cum aliquāto de geleniabin aut
ſirupus acetoſus de radicibus. Et poſt ſeptimuȝ
ſicut decoctio abſynthij: eſt enī iuuatiua ſubtiliatiā
materiei ⁊ confortatiua ſtomachi: ⁊ ſimiliter aqua
feniculi ⁊ aqua apij cū ſirupo acetoſo: ⁊ ſi pertrāſit
xiiij. tunc nō eſt malū dare ī potu trociſcos roſ. nū
nores. Si autē egritudo ꝓlongatur non inuenie
mus excuſationē quin dem⁹ eis que ſunt trociſci de
eupatorio ⁊ decoct o eius: ⁊ calefactio partium hy
pocondrioꝝ eſt huius generis. ⁊ emplaſtratio mi
rac eoꝝ iterū cū eis que digerūt ⁊ maturāt ⁊ molli
ficant tenſionē cū venerit illic. Cū ergo ſciueris
q̄ digeſtio iā aduenit tūc euacua ⁊ ꝓuoca ⁊ non cū
res. Et de euacuationibus bonis eis eſt ut ſumā
ur hiere picre. ʒ. v. ſucci lactuce ⁊ eupatorij amboꝝ
ʒ. iiij. ſeminis apij myrobal. citri kebuloꝝ ana. ʒ. v.
turbit. ʒ. vij. fiant pill. ex eis cum aqua apij ⁊ ſit do
ſis eius. ʒ. ij. Et de illis eſt decoctō bōa inuentio no
ſtra: ℞. eupatorij abſynthij myrobal. kebuloꝝ ana
ʒ. v. ſeminis melonis ſeminis cucumeris ⁊ citrolis
ſeminis apij polypodij ſuchaha bedeoard omniū
ana. ʒ. x. turbit. ʒ. i. caſſiefiſt. ʒ. vi. paſſularū enuclea
tarū. ʒ. xx. ficuū. x. numero ſebeſten numero. xxx.
geleniabin facti cū roſis perſicis pondus. ʒ. xv. de
coquātur oīa ſm̄ deſcriptionē huius. Et ſumaſ de
ea cadus magnus in qua poſita ſit ſiliqua. i. ſcamo
nee. Fortaſſe neceſſaria ē medicina fortis vno mō
debilis alio mō. Eius vero fortitudo eſt ſȝ hoc q̄
ipſa euacuat humorē viſcoſū ſed ipſius debilitas ē
ſȝ hoc q̄ ipſa nō euacuat plīmū vice vna: imo poſ
ſibile ē ut fiat gradatio in ea quare euacuet humo
rē cuius euacuatio ē neceſſaria multis vicib⁹ ut nō
deſtruat virtutē. Et hec medicina eſt que pōt ſubti
liare ⁊ aggregare ⁊ ſoluat parū eius: ⁊ ſoluat plurī
mū eius: ſed parum paꝝ ex malo: ⁊ plurimū plim
ex malo. De delectatiōib⁹ vero parū fortaſſe nō
facit aliquid. Et hui⁹ quidē medicina ē ut ſumatur
turbit quantitas. ʒ. ſ. ⁊ plus ſm̄ neceſſitatē ⁊ ſcamo
nee ꝓpꝛie altuſugi. i. aut ſupra id ⁊ cōficiaſ cū gele
niabin p̄dicto ⁊ bibatur: aut ſumatur de agarico
⁊ ſcamōea ſm̄ hanc cōpoſitionē ⁊ cōficiatur cum
geleniabin p̄dicto ⁊ bibaſ: aut ponatur in ſucco
roſarū recentiū cuius quantitas ſit. ℥. i. ⁊ bibaſ: aut
in ſirupo ro. ⁊ bibatur.

De febre cauſon ⁊ ē illa q̄ noiaſ ſaricos. C. xli.

Cauſon ē ſm̄ duos modos. Aut. n. cauſō
eſt cholerica ⁊ ē cū in ea multitudo putre
dinis: aut itra venas corpis toti⁹: aut ī ve
nis que ſequūtur partes corporis ꝓpꝛie: aut ī vēis
partiū oris ſtomachi aut in epate. Aut phlegmati
ca ⁊ fit ex phlegmate ſalſo putrefacto in venis que
ſequunt ptes cordis ſicut dixit Hypo. in epidimia
⁊ nō fit phlegma ſalſū ſicut ſciuiſti niſi ex aquoſita
te phlegmatis cū cholera acuta. Eſt ergo cholera
que putreſcit aquoſitas ꝑmixta aquoſitati plurime.
Et q̄n cauſon vehementiora hȝ accidētia q̄ tertia
na oȝ ut ſit breuioris ſpacij q̄ ipſa. Et ſenib⁹ quidē
parū accidūt febres cauſonidis: ⁊ cū accidūt eis pe
reunt q̄n non ſūt in eis niſi cū valde forti. Ampli⁹
eoꝝ virtutes ſūt debiles. In iuuenib⁹ aūt ⁊ pueris
plurimū accidit: ⁊ ē in infantib⁹ leuior ꝓpter hūi
ditatē eoꝝ. Et quādoq̄ eſt in eis cū ꝓfundatiōe ſō
ni ꝓpter eleuationē vapoꝝ ad caput. Et Hypo.
quidē dixit q̄ ſi alicui accidit ī febre cauſon tremor
tūc ꝑmixtio mentis reſoluit ab eo tremorē. Et eſt ſi
mile ut ſit illud quoniā cerebꝝ calefit valde ⁊ calefi
unt nerui: ⁊ eſt ſimile ut ſit cauſō ⁊ ſit permixtio mē
tis ⁊ reſoluatur ab eo per tremorē ꝓpter expulſiōeȝ
materierū ad neruoſ. Et plurimū quidē cōſumitur
cū vomitu ⁊ ſolutione ventris aut ſudore aut fluxu
ſanguinis narium.

De ſignis. Ca. xlij.

Signa eius ſunt inſepabilitas ⁊ occultatō
tēpoꝝ. Et vehementia accidētiū ex aſperita
te lingue ⁊ ex citrinitate eius ī primis ⁊ ex
nigredine eius ſecūdo. Et ex retētione ſudoris niſi
apud cryſim: ⁊ vehemētia ſitis. Inquit hyp. niſi ac
cidat tuſſis pura accidentalis. ſedat ergo illaȝ ſitim.
Et videtur ut ſit vehemētia ſitis eoꝝ ꝓpter cauſam
pulmonis ergo cū mouetur tuſſis parua humecta
tur p id quod currit ad ipm ex carne molli. Et ca
liditas in cauſone quidem ſm̄ plurimum nō eſt ita
fortis in exterioribus ſicut fortitudo eius in interio
ribus. Et eſt confractio in ea leuior q̄ in alijs. Et
in facta quidē ex cholera fortia fiunt accidentia ma
la ex vigilijs ⁊ inquietudine ⁊ aduſtione ⁊ ꝑmixtiōe
mentis ⁊ fluxu ſanguinis nariū ⁊ dolore capitis ex
pulſatione tēpoꝝ ⁊ ꝓfunditate oculoꝝ ⁊ ſolutiōe
ventris cū cholera pura ⁊ caſu appetitus. Et quā
do accidit infantibus abhorrent mamillā ⁊ nō reci
piūt eā ⁊ corrūpitur illud q̃ð ſugit de lacte ⁊ acetat.

De cura cauſonidis. Capi. xliij.

Eſt cura tertiane pure. Et cū indigent euo
ne ſicut cū ill' que dicta ſunt tūc feſtiatio ē
melior. Complemētū vero eſt apud dige
ſtionē. Et non phlomet. fortaſſe enī inflāmabit eos
⁊ fortaſſe iuuabit eos ſi fuerit illic turbiditas ⁊ rube
do. Verū indigent ſubtiliatione ⁊ regimine vehe
mentiore ⁊ infrigidatione actu eius q̃ð ipſi ſumunt
Et cū times caſum virtutis ē neceſſariū cibare eos
quāuis non appetant ⁊ ꝓpꝛie in eo ex quo reſoluit
res plurima. Multotiēs enī aduenit eis boliſmus
ꝓpter priuationē ſenſus. Et indigent leniſicatiōe
in principio fortiori ⁊ curationib⁹ febris acute p̄
dictis ſm̄ oēs ſpecies narratas. Et q̄nq̄ cōueniens
eſt ut dormiant apud teporē paruū febris ſup aquā
tamarindoꝝ. ⁊ q̄nq̄ ponitur in ea parū canfore.
Et diligitur eis ſirupus acetoſus: aut emulſio ſe
minis portulace aut emulſio ſeminis endiuie: ⁊ me
lon alkin eſt bonus valde. Et ſit contentus pota
tione aque frigide ſm̄ q̄ diximus illud. Si aūt nō
fuerit quod ꝓhibeat detur in potu de ea etiaȝ uſq̄
ad ſacietatē. Et fortaſſe aduenit eis permixtio mē
tis ⁊ obliuiſcuntur petere aquā: quaſ oportet ut ſor
beant de ea paulatim ſorbitiones plurimas ⁊ ꝓpe
in eo cuius linguā vides ſiccā. Et cura accidētis

eius ſuperflua cū eis que diximus in capitulis ſuis. Et oportet vt caueaſ in eis ſupfluitas ſanguinis narīū: eſt eni de eis in quib⁹ magnificaſ timor apd eos. Et oportet ut obſeruet anhelitus eorū ⁊ nō dimittas partes pectoris ſpaſmari. Et oportet ut obſerues capita eoꝝ cum aceto ⁊ oleo ro. ⁊ ſandalis ⁊ aquaro. ⁊ canfora ⁊ his ſimilibus. Et embrocces cū decoctiōib⁹ i qbus decocta ſūt ea q̄ diximꝰ. Et qñ fortes ſunt in eis vigilie tunc cura eos Et nō eſt malū ut in potu des ſirupū de papauere albo ⁊ ſi ſit de nigro in huius diſpoſitione. Et in fine eius da i potu trociſcos qui cōueniunt eis ſicut ſunt trociſci de canfora. Et in illa hora cōuenit eis ſirupus acetoſ⁹ cū emulſione ſeminis cucumeris ⁊ ſeminis cudinie ⁊ ſe. portulace de vnoquoq₃ eoꝝ ſit pondus. ʒ.ij. et ſirupi acetoſi ſit pondus. ʒ.xxv. uſq₃ ad. xxxv. ſm q̄ videtur. Et ſi fuerit illic ventris ſolutio tunc dent trociſci de ſpodio cōſtrictiui. Trociſci boni. ℞. ſpodij ro. ana. ʒ.ij.ß. croci ſextā. ʒ.i. ſeminis portulace ſeminis cudinie ana. ʒ.iij ſeīs cucurbite ſeīs cucūris añ. ʒ.ij. ſandaloꝝ. ʒ.i.ß. ſucci liquiritie amili ana ʒ.i. canfore ſextā. ʒ.i.ß. ⁊ doſis eius ſit. ʒ.i. Et iterū roſ. ʒ.iiij. ſe. melonis citrol' cucumeris ⁊ portulace oīum ana. ʒ.ij. croci tertiā. ʒ.i. canfore ſextā. ʒ.i. gūmi: amili dragaganti ſucci liquiritie añ. ʒ.i. ⁊ doſis eı⁹ ſit. ʒ.ij. Et cū declinat egritudo manifeſte tūc nō eſt malū vti balneo cuius aqua declinat ad frigus. Et illi i quibus magis diligiſ balneū ex eis ſūt quorum febris eſt ex phlegmate ſalſo.

De febre ſanguinis. Ca. xliiij.

Opinatuſ ē Gal. q̄ nō ſit febris ſanguis a putredine ſanguis. Naʒ ſanguis cū putreſit ſit cholera ⁊ nō ē ſāguis. ſit ergo febris cholerica non ſanguinea ⁊ ſit cauſon p̄dicta ⁊ terciana ⁊ curat eā cū illa cura. Hic vero ſermo eius ē cōtrarius ſermoni Hyp. ⁊ cōtrarius ei qd eſt cōueniens. Et plurimū quidē erroris eius ē in ſermone eius quādo putreſit ſanguis ſit cholera. Iſte eni ſermo facit opinari duas intentiōes: quarū vna eſt q̄ quādo putreſit peruenit ad hoc vt fiat poſt putredinē cholera. Et ſecūda q̄ quādo putreſit tūc ſit cholera: ſicut dicit q̄ lignū quādo calefit ſit cinis. Cōſideremus itaq₃ in vnaquaq₃ duarū propoſitionū

Intellectus vero primus eſt corrupte acceptionis tribus modis: quoꝝ primus eſt q̄ ſanguis quādo putreſit conuertitur ſubtile eius ad cholerā malam ⁊ ſpiſſū eius ad malitiā; ⁊ nō ergo cū totalitate ſua ſit cholera. Et ſecūdus ē q̄ illud ſit poſt putredinē ⁊ noſtra cōſideratio ē in diſpoſitione putredinis

Et tertius ē quoniā poſt illud ſit cholera ⁊ nō ſcimus an in ea ſit putredo an nō. nā plurie res putrefiunt ⁊ ſeparaſ ex eis ſubtile ⁊ ſpiſſū ⁊ nō eſt i ſpiſſo neq₃ in ſubtili putredo: quoniā nō ē neceſſariū ut ſit putridū id quod generaſ a putrido: ſit eni ex putredine qd non ē putridū. Et ſi generatio eius a putredine faceret putredinē eius neceſſariam: oporteret ſpiſſū cinerulentū fieri eē putridū. Eēt ergo illic febris melica itерū: hoc ergo ē illud qd facit eſſe neceſſariā expoſitio eius qd primū intellectū ē. Qd vero intelligitur ſecūdo eſt mēdaciū qm̄ putredo ē via corruptiōis. Et putredo quidē non habet tempus. Et cōuerſio ſāguinis in cholerā non fit niſi in tempore. Et putredo quidē eſt corruptio accidens ſāguini ⁊ eſt ſāguis ſicut accidit phlegmati ⁊ ē phlegma ⁊ nō cholera neq₃ melācolia: niſi cōuertatur poſt illud cū cōplemēto putredinis: verū veritas ſana eſt ſermo Hypo. q̄ ex ſanguinis putredine generatur febris. Dicamus ergo nūc q̄ febris ſanguinis ē febris putredinis: ⁊ febris calefactionis ⁊ ebulitionis quā nominauit Hypo. ſynochū cōcluſum ſine alijs. Et plurimū ebulitiōis eius ē ex opilatione ſuffocāte caliditatē. Et quādoq₃ fit a cauſis alijs que vehementes fiunt ſupra vehemētiā febris ephimere: ⁊ nominatur p̄fundi ſomni fortis. Et eſt de ſūma febriū que ſunt inter febres putredinis ⁊ febres ephimeras que differt a febrib⁹ ephimeris p̄pterea q̄ calefactū primū in ea ē humor. Et differt a febribus putredinis qm̄ nō eſt ei putredo. Et ē febris acuta nō febris ephimera neq₃ febris ethica neq₃ febris putredinis. Et multotiēs quidē p̄mutatur ad febrē putredinis aut febrē ethicā. ⁊ multotiēſ quidē facit eā currere Gal. curſu febriū diei. Et videtur Gal. q̄ febris ſanguinis non cōponiſ cū reliquis febribus qm̄ putredo in ſanguine eſt cōmiſtio oī humori ⁊ in hoc ē ꝯtradictio quibuſdā ꝯtentiōibus ſuis in quo non eſt neceſſe p̄longare ſermonē quoniā nō iuuat cū eo medicus. Et cā quidē huius febris ē repletio ⁊ opilatio ⁊ multitudo exercitij ⁊ propter nō conſueti ⁊ dimiſſio euacuationis: deinde viſus exercitij laborioſi. ⁊ quādoq₃ facit putredinē in eo multā aquoſitas ſanguinis ex cōmixtione fructuū aquoſoꝝ quare conuertitur ad putredinē. Et multitudo humoris crudi in eo eſt p̄pinqua q̄re preparat ipm ad putredinē ſicut qui generaſ ex cucumere ⁊ alkethed ⁊ piris ⁊ ſimilibuſ. Et hec quidē febris eſt continua que non tepeſcit p̄pter cōitatē materiei ⁊ eius adherentiā vſq₃ ad criſiʒ aut mortē. Et eius ſpecies ſunt tres: quarū ſalubrior ē epaugmaticus: quoniā reſolutio in eo ē maior q̄ putrefactio incipiens cū difficultate ⁊ non ceſſat diminui Deinde eſt homenus ⁊ fortaſſe ſimulatur. vij. dieb⁹ ⁊ nequior eoꝝ eſt augmaſticus qm̄ reſolutio i eo eſt minor q̄ putrefactio. Et eius criſis eſt vſq₃ ad ſeptimum ſm plurimum. Et eius cōſumptio eſt cū euātione aut ſenſata aut inſenſata. Et quādoq₃ p̄mutanur ad cauſonidez ⁊ ad ſirſen. Et quādoq₃ permutatur cū infrigidatione plurima ad lethargiam ⁊ qñq₃ p̄mutatur ad variolas ⁊ morbillū. ⁊ quandoq₃ accidit in ea p̄funditas ſomni ⁊ inflatio ventris ex qua p̄uenit ſicut vox tympani ⁊ non depōit eam ventris ſolutio cū rarificatione: ⁊ quādo ſolutio vētris nō valet: deinde egrediſ aſaſ viridis latet p̄prie eſt de ſignis mortis.

De ſignis. C. xlv.

Signa febris ſanguinee ſūt adherētia febris ⁊ rubedo faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ inflatio venarū ⁊ tempoꝝ: ⁊ repletio cōpleta abſq₃ rigore

⁊ non ē ſudor niſi apud criſim. Et multotiēs aſſociatur ei pruritus in naſo ⁊ in loco colli in quo ponūtur vētoſe: ⁊ cōſtrictio in anhelitu. Et multotiēs accidit eis p̄funditas ſōni: ⁊ difficultas ſermonis ⁊ eſt malū. Et ſilr̄ apoſtemata gutturis ⁊ duarū amigdalaruʒ ⁊ vue: ⁊ curſus lachrymaꝝ. Et caliditas ei⁹ eſt plurima p̄pter humiditatē vaporoſaʒ ⁊ lachrymalem nō exſiccantem ſicut in cauſonide. Et pulſus ei⁹ eſt magn⁹ leuis plen⁹ velox frequēs valde diuerſus non plurime diuerſitatis: ⁊ ē minoris diuerſitatis ⁊ velocitatis q̄ in cauſonide. Et nō eſt caliditas eius in termino cauſonidis ⁊ tertiane fortis. Et illius q̄ ex ea ē a putredine caliditas ⁊ accidentia ſunt vehemētiora: ⁊ cura eius ē difficilior ⁊ magis ſimilis cū cauſonide. At vero ſubtilitas ſanguinis ⁊ groſſitudo cognoſcitur p̄pter illud qd egreditur de eo. Et ſinocha feruida eſt res magis ſimilis in p̄ncipio ſui febri ephimere. verū caliditas eius ē parue mordicationis ⁊ leſionis ⁊ inuenit ex ea inflāmationem ⁊ diſnīā ⁊ ē plurimū imp̄ſſiōis ei⁹ p̄pe cor. Putrida v̄o eſt equalis ⁊ ſilis equali ſm p̄lurimū. Signa autem p̄mutationis ei⁹ ſunt cuiuſq₃ eoꝝ ad quod permutatur ut prefocationis ⁊ apoſtematum gutturis ⁊ duaꝝ amigdalaruʒ. Et tu iā ſciuiſti ea. Et ſigna variolaruʒ ſcies ⁊ ſigna ſirſen ⁊ doloris capitis ⁊ permixtionis mentis ⁊ alioꝝ iam ſciuiſti. Signa vero longitudinis eius ſicut iā ſciuiſti ſūt ex poſtpoſitiōe ſignoꝝ digeſtionis ⁊ tornanlitate faciei ⁊ diuerſitate diſpoſitionis eius in ſpacio ſuo et additione ⁊ ſtatione ⁊ diminutiōe ita ut ſit quaſi ipa ſit tepida. Illud enim ſignificat q̄ ſanguis ē plenus humore crudo.

Spaciū v̄o criſis eius ſignificat apparitio ſignorum digeſtiōis que ſi tardaſ vſq₃ poſt tertiū ⁊ quartum non ſit criſis in ſeptimo. Et multotiēs quidem ſit criſis eius in quarto.

De cura febris ſanguinis Ca. xlvi.

Intētio in curatiōe febris ſāguis ē euacuatio plurimi vſq₃ ad ſyncopim ⁊ ingroſſatio ſubſtantie ſāguinis ſi fuerit ſubtilis valde aquoſus ⁊ choleric⁹. Et infrigidatio ei⁹ ⁊ mūdificatio ⁊ ſubtiliatio ipſius ſi fuerit groſſus ⁊ ſumpſerit eger p̄us generatiua ſanguinis groſſi: ⁊ gn̄atiua humoris crudi: ⁊ digeſtio materiei faciētis febrem ⁊ eius reſolutio. Euacuatio aūt non ē aliqua ſicut phlobotomia ex manu in quacūq₃ hora accidat: ⁊ non expectatur criſis neq₃ digeſtio niſi ſit repletio nauſeatiua. tūc enim caue eam ⁊ remoue ipſaʒ. q̄ ſi febris p̄ſeuerauerit tunc phlobotoma. Et nō ceſſes phlobotomare donec eger appropinquat ſyncopi aut cadat in ſyncopim ſi corpus fuerit forte. Syncopis nāq₃ infrigidat cōplexionez fortem. Et ſcias q̄ phlobotomia ⁊ ſumere in potu aquā frigidā qñq₃ excuſant ab infrigidatiōe alia. Et parum quidem in ea ē melior ſi non fuerit qd neceſſariā faciat feſtinationē. nā fortaſſe erit in ea que ē infra appropinq̄ti. onem ſyncopis vlumatio, ⁊ fortaſſe ſequetur phlobotomiam vltimā ſtatim fluxus vētris cholericus ⁊ ſudor quem oportet omni hora abſtergere donec continuetur: fortaſſe enim ſaluabitur cuʒ eo. Et ſuccurratur ei quod accidit de debilitate ⁊ ſyncopi cuʒ cibo ſubtili ⁊ quiete. Et oportet ut premittatur leniſicatio nature cū illis que ſciūtur de illis que ſunt ſicut duorum granatoꝝ aqua ſcilicet dulcis ⁊ muzi vſq₃ ad terminum ⁊ ſiracoſt ⁊ tamarindi ⁊ collyria leuia de quibus diximus. Et qñq₃ eſt neceſſarium apud digeſtionē euacuare cū eis que ſunt ſicut myrobaſ. ⁊ fumuſ terre ⁊ caſſiafiſtula ⁊ his ſimilia de illis que ſciuiſti. Qd ſi diſpoſitio non tollerat phlobotomiam in manu phlobotometur vena que eſt i cornu frontis aut ponantur ventoſe. Si autem nō preparatur aliquid eorum ⁊ hoc p̄pter accidens qd prohibet tunc fac ſolutionem ventris ſm modum qui eſt in cauſonide. Et regimen ſit in eis que aperiunt ⁊ incidunt ⁊ ſedant ebulitionem. Et ſi acciderit ex phlomia ſyncopis ciba eum pane cū aq̄ acetoſe. Qd ſi accidat fluxus ſanguinis narium per ſe non abſcindatur niſi cum appropinquauerit ſyncopis. Sāguinis vero ingroſſatio fiat cum eis que ſunt ſicut rob iniubarum: ⁊ ē ut decoquantur. c. iniube cum lib. v. aque donec remaneat tertia ⁊ inſpiſſetur cum zuccaro ⁊ quanto plus minoratur zuccarum tanto eſt melius. Et lentes iterum p̄prie p̄parate cum aceto acetoſo forti ſunt huius generis. Et caue ne des in potu rob iniubarum: aut corp⁹ lentium materia exiſtente groſſa. Eius vero infrigidatio ſit cū eis que ſunt ſicut aqua lentium infrigidata ⁊ aqua lactuce infrigidata ⁊ ſumere in potu aquam frigidā ſi nō fuerit qd p̄hibeat: ⁊ fortaſſe ſumitur in potu donec tremere faciat ⁊ faciet: forſitan eni ſanat eum. Et qñq₃ p̄mutaſ febris ad phlegmaticam ⁊ curatur cum trociſcis de roſis ⁊ ſimilib⁹. Et hec quidem cura eſt quorundam antiquorū ⁊ ſecuti ſunt eū quidam modernorum. Dare aūt in potu aquā ordei eſt curatio conferens ei: ſed cuʒ lenitate nature. Et melior horaruʒ ad hoc eſt hora vehemētis ebulitionis ⁊ anguſtie ⁊ inflammationis: ⁊ frequentie pulſus cordis. Et ſcias q̄ eſſe contentus infrigidatione ⁊ dimittere phlobotomiam ⁊ ventris ſolutionem addit in opilatione ⁊ coartatione: quare additur putredo ⁊ caliditas in reliqua diſpoſitione. Mundificatio enim fiat cum eis que ſunt ſicut ſoluentiā choleram ſm reſponſionem neceſſitatis virtutis ⁊ debilitatis cum digerentibus humorem crudū: quoniam fortaſſe ipſa ē cauſa in putrefactione ſanguinis. Et in fine eius da ei in potu que ſunt ſicut trociſci de canfora ⁊ trociſci de ſpodio ⁊ da ei in potu. Iſti etiam trociſci ſunt boni. ℞. ſpodij. ʒ.iij. ſeminis portulace. ʒ.v. ſeminis cucumeris. ʒ.iiij. ſeminis cucurbite. ʒ.vi. gūmi ⁊ dragaganti ⁊ amili oīum ana. ʒ.iij. ſucci ligritie pōdus. ʒ.vij. fiant ex eis trociſci. Deſcriptio alia ⁊ p̄prie apud debilitatem apoſtematis. ℞. roſarū. ʒ.iij. ſucci berberis. ʒ.ij. ſeminis cucumeris ⁊ melonis ⁊ citroli ⁊ portulace et ſpodij omnium ana. pondus. ʒ.i. gummi ⁊ dragaganti ⁊ amili omniū ana. ʒ.ß. rauedſceni ⁊ croci ⁊ cāfore omnium ana pondus quarte. ʒ.i. fiāt trociſci.

Libi vero ſint illi qui ſiunt ex intubis ⁊ illi qui ſi-
unt ex lentibus cum aceto ⁊ granatis ⁊ ſumach. Et
i ſit aliquid eoꝝ conſtrictio cuius timeatur franga-
tur cum ſiracoſt ⁊ panus ⁊ cuꝫ eo quod ſit de tacur
bita ⁊ cū herba acetoſa. Et eius fructus ſint pira de
ſceni ⁊ granata ⁊ mala de ſceni. Et eius olera ſint ea
ſceni ⁊ granata ⁊ mala de ſceni ⁊ alkehethed ⁊ endiuia ⁊ olus
cumeres ⁊ cucurbite ⁊ alkehethed ⁊ endiuia ⁊ olus
benedictum ⁊ acetoſa ⁊ coriandrū ⁊ que ſūt eis ſimi
lia. Et ſi accidat dolor capitis aut pulſus cordis
aut vigilie aut ꝓfunditas ſomni aut fluxus ſangui-
nis narīū ſupfluus deſtruens virtutem ⁊ alia de ac
cidētibus ſuis cura cum eis que docuimus te in lo-
co ſuo.

De febre phlegmatica Ca. xlvij.

Liuiſti ꝙ febris putredinis phlegmatis
f quōq̄ ē paroxiſmal. Et quōq̄ ē inſepabilis
⁊ ſciuiſti eam in hoc. Et ſunt ei hore ſiē
reliquis febribus. Et minor horarū ſui pncipij ſm
plurimū eſt. xviij. dierum. Et eius eradicatio in pluri
bus ē intra. lxiiij. dies. Et ſaluior earū ē illa que ē
mundoꝝ tēpoꝝ: ⁊ precipue illa que ē multi ſudoris
ſignificat eni ſubtilitatē materiei ⁊ paucitatē eius et
raritatem corporis. Longior ergo partiū huiꝰ egri
tudinis ē augmentū quāuis eius declinatio iterum
ſit longior declinatiōe tertiane ut plurimū. Et phle
gma quidem putridū quōq̄ ē vitreum: ⁊ quōq̄ ē ace-
toſum: ⁊ quōq̄ eſt dulce: ⁊ quōq̄ ē ſalſum. ⁊ tu iaꝫ ſci
uiſti quō ex ſalſo ſit cauſon. Et plurimū quidē acci
dit febris phlegmatica humidis ⁊ quietis ⁊ ſenibꝰ
⁊ infantibus ⁊ pacientibꝰ nauſeatiuam ſatietatem ⁊
exercitantibus ⁊ balneātibus ſe ſuper repletionem
⁊ habentibus eructuationem acetoſam ⁊ habenti-
bus repletionem: ⁊ paciētibꝰ deſcēſum humoris ⁊
ſit catarrus ad ſtomachuꝫ qui putreſit in eo. Et pa
rū quidē euacuat a leſione in ore ſtomachi. Et ſci
as ꝙ cū omni febre cū qua eſt frigus conſtringitur
pulſus ⁊ minoratur.

De ſignis phlegmatice periodice Ca. xlviij.

Nam illa quidē in qua cā eſt phlegma vitreū
f aut acetoſū frigus multiplicat valde et ri-
gor in vitreo ē vehemētior. At frigus non
incipit in ea ſubito: imo paulatim i extremitatibus
deinde peruenit ad hoc ut fiant ſicut nix q̄ nō ca-
leſiūt niſi cū difficultate: neq̄ caleſiūt ſubito: neq̄
ſm gradationē cōtinuā: imo paulatim cū reditu fri
goris ⁊ fortaſſe ꝯmiſcet frigori eiꝰ in pncipio rigor.
Fit ergo frigus ꝓpter illud quod nō putruit: ⁊ hor
ripilatio ꝓpter illud quod iam putruit ⁊ maiꝰ fri-
gus eius ⁊ ipſius rigor ſunt in periodis ſtatus. Et
hec quidem febris non ē ex materia que facit puncti-
onem ita ut ſit cā rigoris in via expulſionis. putre-
do nāq̄ eius ē putredo rei leuis ⁊ incipit cuꝫ graui
tate ⁊ ꝓfunditate ſoni. Et multotiens incipit in pa-
roxiſmis pmis ſine frigore ⁊ neq̄ ē rigor: imo poſt
ponitur vſq̄ ad tempus ⁊ fortaſſe erit frigus: ⁊ non
erit rigor. Et multotiens incipit cum ſyncopi ⁊ nō
ſit. Et in hac quidem egritudine multiplicat ſyncopis

ꝓpter debilitatem oris ſtomachi ⁊ caſum appetitꝰ
⁊ priuationem aliſtibre que eſt fundamentum mate
riei nutrimenti ⁊ virtutis. Illā vero que ē ex phle
gmate ſalſo ſequitur horripilatio ⁊ non ſit vehemēs
frigus eius. Illam autē que ē ex phlegmate dul
ci raro antecedit in principio vſq̄ ad plurimos pa-
roxiſmos horripilatio neq̄ frigus neq̄ rigor.
Et plurimum quidem periodi febris phlegmatis ſi
cipiunt cum ſyncopi: ⁊ iam apparet in ea in prin-
cipijs calor vehementior: ⁊ i poſtremis minoratur
illud. Et eſt ſimile ut ſit cauſa in hoc: quoniā putre-
do ancedit pus ad magis dulce ⁊ magis ſalſū ⁊ ma
gis ſubtile: deinde ad groſſius ⁊ frigidius. Et ta-
ctus caliditatis eius in primis eſt debilis ⁊ vaporo
ſus: deinde cum prolongatur poſitio manus ſuper
membrum ſentit manus acuitatem ⁊ mordicationē
Veruntamen non eſt ſimilis neq̄ equalis in omni-
bus ſuper que cadit manus: immo eſt diuerſa quo
niaꝫ inuenit in loco vno aſperitatem: ⁊ in loco alio
lenitatem: ⁊ eſt quaſi caliditas colletur poſt rem cri-
bellatam: quoniam phlegma viſcoſuꝫ eſt: quare di
uerſificatur eius paſſio a caliditate ſicut accidit in re
liquis viſcoſis cum ebuliunt: ipſa enim diſrumpun
tur in quibuſdam locis: ⁊ non diſrumpuntur in lo-
cis alijs. Et qualiſcunq̄ ſit caliditas eius ſm plu
rimū minor eſt q̄ ut inflāmet ⁊ anguſtiam faciat et
magnificet deſiderium aeris frigidi ⁊ aque frigide
⁊ inſpiſſationis ⁊ rarificationis anhelitus magniꝰ ⁊
exſufflantis. Et multotiens quidem accidit calidi
tati eius ut ſedeat tempore quo habet quantitatem
hore vnius aut duarū horarū quare exiſtimatur ꝙ
ipſa iam peruenit ad ſtatum cum ipa adhuc ſit i au
gmento. videbis enim eam iam incipere augmenta
ri: ⁊ ſimiliter ſunt ei in declinatione ſtationes. Et
febres quidem phlegmatis ſunt multe opilationis
propter multitudinem humiditatis ⁊ vaporis ſui
⁊ pauci ſudoris propter viſcoſitatē humoris. Et
cum ſudare facit eſt res non exuberans: ⁊ de pro-
prioribus ſignificationibus eius eſt paucitas ſudo
ris: ⁊ priuatio eius. Et ſitis quidem minoratur in
febribus phlegmatis niſi ꝓpter cauſam ſalſedinis
aut cauſā vehementie putredinis eius ⁊ cum hoc ē
minor q̄ ſitis que eſt in alijs. Et inflatio laterum
multiplicatur in eis: ⁊ quandoq̄ accidit cuti lateris
ut ſubtilietur cum tenſione. Color autē pacientiū
phlegmatis febreꝫ eſt declinis ad viriditatē ⁊ citri
nitatem currentes in albedinem ita ut ſit illud quod
aggregatum eſt ſicut color plumbi vſq̄ in ſtatu. Et
raro quidem rubet color in eo cuius rubedo ſit ru
bedo in ſtatibus reliquarum febrium. Pulſus ve
ro eius eſt pulſus paruus ſubmerſus debilis rarus
in primis: deinde ſit frequens in fine. Et frequentia
quidē eius: ⁊ eiꝰ paruitas vehementior eſt q̄ frequē
tia quartane ⁊ tertiane ⁊ eius paruitas. ⁊ vehemen-
tia frequētie eius eſt ꝓpter vehementiam paruitatis
ipius. Verū non ē velocior pulſu quartane: ⁊ quōq̄
eſt tardior eo aut ſimilis ei in pmis. Et ē vehemētius
diuerſitatis cū puatiōe ordinis. Et pui ⁊ debiles ex

tis ſunt in diuerſitate eius plus. Et ſignificationes
quidē pulſus ſup eā ſunt de certioribus ſignificatō
nibus. Vrina aūt eius in pmis quidem eſt alba ſub
tilis ꝓpter multitudinē opilationū ⁊ frigoris: deiñ
ſit rubea ꝓpter putredinem ⁊ ꝯturbat ꝓpter mali-
ciaꝫ digēnis: ⁊ quandoq̄ alterat in ea diſpoſitō vno
tpe: ⁊ qñ mūdificabitur ex materia groſſa ⁊ reſol-
uit putriduꝫ ⁊ redibunt opilationes dealbabit vna
hora. ⁊ alia qñ remanet intra materiā groſſā ⁊ diſpo
ſitionē putredinis Et aqua hora opilationū eſt al-
ba: deiñ quādo putreſit res plurima poſt illō expel
lit ⁊ aperit opilatōes rubet vſq̄ quo veniat ſup opi-
lationes qō opilet eas vice alia de illō eodē huore.
Eius vero egeſtio eſt lenis ſubtilis phlatica. Et de
eis q̄ ſignificant ꝙ febris eſt phlatica eſt ut ſit paroxiſ-
mus eius. xviij. horis ⁊ dimiſſio eius. vi. horis Et ñ
eſt dimiſſio eius dimiſſio mūda: qm̄ materia cum
groſſitudine ⁊ viſcoſitate eſt multa. Et ſignificant ip
ſaꝫ etas ⁊ ꝯſuetudo ⁊ tps ⁊ regio ⁊ cibi ⁊ aduenitus
cauſaꝝ ancedentiū ex ſatietate nauſeatiua. Et ſignifi
cant ipſaꝫ forma pdicta ex colore faciei ⁊ inflatione
eius ⁊ lenitas tactus ⁊ debilitas oris ſtomachi ⁊ ca-
ſus appetitus: ⁊ quōq̄ magnificat in ea ſplen. Et ſeq
tur eam eructuatio acetoſa in plibꝰ horis miſiotiēs.

De ſignis phlatice inſepabilis ⁊ eſt illa que no
minatur lactica. Capitulum. xlix.

f Vnt ſicut reliqua ſigna febris phlatice pter
eradicatōem ⁊ qō ſimulat eradicationi. Et
apud inceptionē fiūt rigor ⁊ frigus ⁊ hor-
ripilatio. Et eſt res magis ſimilis cū ethica: ⁊ ſit illic
rigor in. vi. horiſ. aut tñ ſuperdis illum qui ſit in pio
dica nam pidodica iteꝝ non euacuat a reſiduo: ve-
rutamē eſt occultum non apparens.

De febribus que ſunt ſm plurim de genere phle-
gmaticaꝝ ⁊ ſunt quōq̄ ex cholera ⁊ non ſunt ex eis
que ſiunt ex melancholia appropriate cum nomi-
nibus ⁊ indicijs: Capitulum. l.

T ſunt febres empialos ⁊ liparia que ābe
e ſunt de ſūma febriū in quibus diuerſificā
tur loca caloris ⁊ frigoris intus ⁊ exterius
ꝓpter diuerſitatē ⁊ locū eius quod putreſit ⁊ qō nō
putreſit. Et ſunt tres diuiſiones febris appropriate:
ſyncopal humoroſa: ⁊ febris ex ſyncopi minuta ſb-
tilis: ⁊ febris diuturna ⁊ nocturna.

De febre in qua occultatur frigus ⁊ apparet in
ea calor. ⁊ eſt empialos. Capitulū. li.

Et febris ſit ex phlate vitreo ſꝫ eſt compre
h henſuꝫ in occulto ⁊ ꝓfundo qō infrigida
tur vbi eſt. Veꝝ ipſi accidit iaꝫ putredo q̄re
ſpargitur ex eo vapor eius qō cōputruit ⁊ diſparti-
tur ⁊ inflāmatur in exterioribus ⁊ illud qō non eſt pu
trefactuꝫ infrīdat in interioribus. Et eius quidē fri-
gus non appet in huiuſmōi tpe qm̄ eſt quietuꝫ ⁊ .
ſocial ei ⁊ non patitur ab eo qō occurrit ei. poſtq̄ er
go incipit in eo putredo mouet ⁊ infrīdat infrigida
tōe q̄dām q̄uis non pueniat ad hoc ut cōmunicet
toti corpori. De ſignis Capitulum. lij.

f; Igna eius ſūt eadē que pdicta ſunt. Et ꝙ
eius vrina eſt frigida cruda minoris cali-
tatis q̄ vrina aliarū ſui generis: et pulſus
eius eſt rarus tardus ⁊ ipa ſm plim addit omni die
Veꝝ ꝓpt groſſitudinē materiei ſue ꝯuertit quōq̄ in
q̄rtanaꝫ ⁊ tertianaꝫ qm̄ huiuſmōi mā in corpore eſt
pua ⁊ pue putrefactionis ignea. Et paucitas qō eſt
ex cauſis elongatōis piodi. Et ꝓptea ꝙ paroxiſmus
non redit omni die non remanet hec febris cum ſit
phlatica: ſꝫ ꝓptea ē phlatica: q2 putredo eius ē pu-
tredo phlatisꝰ ⁊ hec non extrahit eā ab hoc quin ſit
phlatica: ſꝫ ꝓptea ꝙ putredo ē putredo phlatis non
ꝓptea ꝙ paroxiſmꝰ ñ redeat omni die. Spaciū vero
paroxiſmi eius eſt ex. iiij. horis vſq̄ ad. xxiiij. horas. ⁊
ſm plim ꝯtinuat ante illud quoniā hec materia non
eſt cum illa multitudine.

De febre in qua occultat calor ⁊ apparet in ea
frigus ⁊ eſt liparia. Capitulū. liij.

Ec febris ſm pliꝫ ē phlatica: ⁊ quōq̄ ē cho
lerica ex cholera groſſa valde. Quō aūt
ē phlatica: ē qm̄ phla itriſeca qū inflāmat ⁊
putreſit calefac illū locū qm̄ non reſoluit niſi qñ pu
tredo calefac exteriora corporis cū ſpſione vaporis
ſui calefactione plima. Et qñ virtus effundit ad lo-
cū vbi eſt leſio tūc eñant exteriora a calore: quare in
frant ꝓpe quādo in exterioribus ſūt phlata cruda
vitrea ffa. Et iteꝝ qm̄ reſoluit multotiens ex eo va
por q non putruit: ſꝫ eleuat ⁊ facit caliditatē ⁊ alloca
at ei caliditas ſpacio puo: deiñ ſeparat ab eo ſepatō
ne vaporis aq̄ calefacte. Cū ergo ſepat ab eo ⁊ ſunt
in radice ante putredinem vehementis fridatis re-
dit ⁊ infrīdat corpus. Modus aūt quo ſit choli-
ca eſt qm̄ cholera qñ eſt pauca ⁊ intrinſeca ⁊ putre-
ſit ⁊ calefacit locuꝫ ⁊ non reſoluit ex ea aliqd accidit
qō diximꝰ in ſua cōpare ex phlate. Et appropriat
hec cholica taburos noie. Veꝝ liparia eſt nomē ge-
neris ⁊ eſt longioris ſpacij q̄ hemitriteus. Et ha-
bet aliqs ut dicat quō erit febris ⁊ non ꝓcedet in ea
caliditas ex corde in totuꝫ corpus. Illud nāq̄ quod
narrat eſt de genere eius in quo nō pcedit caliditas
ex corde in totū corpus. Reſio itaq̄ eſt ꝙ in termi-
nis haꝝ reꝝ attendit vna ꝯditio ut nō ſit quod ꝓhi-
beat ſicut diffinimus aquā ffam ⁊ hūidā quādo di
ſpoſita eſt ſm naturā ſuā ⁊ non fuerit qō ꝓhibeat.
Et diffinimus graue ꝙ eſt illud qō tendit inferius
quādo dimiſſuꝫ fuerit cū ſua natura. ⁊ in iſtis oībꝰ
caliditas puenit ad cor ⁊ ꝓcedit in arterias ⁊ ſpgitur.
At vero accidit ꝓhibitio illius in quibuſdaꝫ locis ſicut
accidit ei ſup quē ponunt panne vel pruine. Nocu-
mētum vero haꝝ neceſſariuꝫ eſt eſſe actu.

De febre in qua ſit vnaqueq̄ duaꝝ reꝝ in vno
quoq̄ duoꝝ locoꝝ. Capitulū. liiij.

I hec febris fuerit nō erit niſi vbi ſunt due
materie frigide mote ꝓpter putrefactōeꝫ:
quaꝝ vna eſt in interioribus: ⁊ altera in ex
terioribus ⁊ non eſt aliqua earuꝫ plurimi nocumē-
ti. Deinde cum incipiunt putreſieri mandat vna-
queq̄ earuꝫ vaporē caliditatis comprehendentēꝫ cū

partibus ſuis ⁊ ubi eſt frigidū. Et iā gāliē iaʒ ſciuiſti cauſam in regimie humoris frigidi in diſpoſitione motus.

De febre ſyncopali humoroſa. Capi.liiij.

[h] Ec ſm plurimū eſt ꝓpter phlegma crudū replectionale qđ facit febreʒ diſpōdiū pſim quiaiam vincit virtutem. Et ſm plurimuʒ adiuuat ſup eam debilitas oris ſtomachi: ⁊ qñ mouetur ⁊ incipit in putrefactōe virtutē vincit plus ⁊ factam heſitantem. Que ſi dimiſſa fuerit cū materia ſi ſufficiet ꝯtra materiā. Et qñ occupatio fit in euōne eius cū facilitate fit inobediens: aut mouet motu ſufocante ꝟtutē. Et qñ occupat in euōne eius cū ſolutione ventris: aut phlomia cū labore nō tollerat virtus. Quomō enim tollerabit cū ſit illic cū ſua quiete ſyncopis. Et cū hoc toto ipi indigent euōne vehemēter. Et iteꝝ ipi indigent cibo vehementē qm in humoribꝰ eoꝝ nō eſt qđ nutriat corpus ⁊ viuificet ipſ ⁊ corpus eius eſt ꝓuatū nutrimēto. Quod ſi ſtudueris in cibando addit materia diminuta ⁊ ſi non cibatur cadit virtus. Et accidit in inceptione ſui vt effrigidat ad cor res frigida faciens accidere ſyncopi ⁊ minoratur pulſus ⁊ tardatur ⁊ fit rarus. Amplius natura ſollicita eſt in calefactione materiei ⁊ ſubtiliatione eius. Et putredo que mouetur in quaſdam parteſ eius adiuuat ſuper eam ergo euadit cor a nocumēto ⁊ frigore eius ⁊ cadit in nocumentum caloris eiꝰ quare fit pulſus velox ⁊ ꝓprie in ꝯſtrictione ſua plꝰ q̄ ſit velocitas alioꝝ: q̄uis illud quod vincit cū hoc ſit paruitas ⁊ tarditas ⁊ raritas. Et periodus eius eſt periodus phlegmatice ⁊ non alteratur ab ea. Et eſt cum ea inflatio faciei: ⁊ mollicies corporis. Et colores habentiū eam non figunt ſuper diſpoſitionem vnā: imo quandoqꝫ eſt cinerea ⁊ plumbea eius materia: ⁊ quādoqꝫ fit citrina. ⁊ quādoqꝫ fit nigra: ⁊ quādoqꝫ fiunt labia eoꝝ ſicut labia comedentis mora. Oculi vero eoꝝ ſunt fuſci virides excuntes valde apud ꝯmotionem egritudinis. ⁊ fit ſic maniacus. ⁊ qđ eſt ſub hypocondriis eoꝝ eſt vehemētis inflationis ⁊ ſimiliū viſcera eoꝝ. Et qñqꝫ euomunt acetoſum: ⁊ quando eſt eis apoſtema in quibuſdam viſceribus tunc non ſperaſ omnino. Et quandoqꝫ accidit eis in quibuſdam horis ex cholera dominante groſſa: ⁊ fit cū ea in viſceribus aduſtior: ⁊ euomunt choleram: ⁊ ſunt ei periodi phlegmatice ſm plurimuʒ.

De febre ſyncopali minuta ſubtili. Capi.lv.

[h] Ec febris eſt acuta ⁊ cadit pulſus ⁊ virtꝰ in poriſmo vno aut duobus paroxiſmis cū additione ⁊ eueniens in corpore cuʒ velocitate. Et quādoqꝫ non ſufficit cum ea virtus vſqꝫ ad .iiij. ⁊ fit ex chimis ſubtilibus pſm: quoꝝ choli cum eſt vehementis ſubtilitatis ⁊ ꝓfūdationis: male ſubſtantie venenoſe: cui iam accidit putrefactio in corporibꝰ calide ꝯplonis ſicce valde. Et plures paroxiſmi huius febris ſūt poriſmi tertiane.

De febre diurna ⁊ nocturna ex phlegmaticis. Capitulum.lvi.

[d] Iurna eſt cuius poriſmus accidit in die ⁊ eius tepor in nocte: ⁊ nocturna eſt econuerſo ⁊ vtreqꝫ ſunt male. ſʒ diurna eſt lōgior ⁊ deterior. ⁊ facit cadere multociens ꝓpter lōgitudineʒ ſuam ⁊ ſuū euentum in calore diei in ethicam. Et ſi ipſa non eſſet ſeua non accideret hora aptionis pororum ⁊ reſolutionis vaporis: ⁊ non accidit niſi ꝓpter multitudineʒ materiei ⁊ fortitudinē eius. Et eſt neceſſariū cum hoc ut patientes cū cibentur in nocte ⁊ non permittant dormire ſup repletioneʒ ſtomachi ⁊ ꝑcipiantur vigilie: ⁊ eſt ex eis que faciūt cadere virtutem. Et tollerantia febris in calore diei: ⁊ vigilie in frigore noctis ſūt ex eis magis digne que faciunt cadē in ethicā ⁊ ad ſūmū ē de genere febriuʒ difficiliū.

De cura phlegmatice. Capitulū.lvij.

[c] Ura huius egritudinis diuerſificat ſm horas ſuas .ſ. principiū ⁊ augmentum ⁊ ſtatum ⁊ declinationem. Et ſm aptionem digeſtionis in ea ⁊ eius occultationem ⁊ diuerſificatur ſm materias ſuas .ſ. phlegmaticā acetoſā ⁊ phlamcam vitream ⁊ phlaticam ſalſam ⁊ dulcem. Et omnes eius ſpecies cōmunicant in hora principij i tribus diebus in neceſſitate lenificationis equalis aut vomitus. Et in neceſſitate adminiſtrationis ſubtiliātium ⁊ incidentium ⁊ diureticoꝝ. Et cū ſupuenerit febri dies tres ſubtiliaſ in ea materia ꝓpter febrem ⁊ ſi ante illud mouebis nocebis ⁊ non facies aliquid. Et in augmēto cū ſubtiliatione regiminis ſm equalitatem. Et fortaſſe eſt contentus aqua ordei in primis tribus diebus ſperando q ſit ſtatus eius ꝓpinquior ꝓpter ſubtiliationem materiei aut paucitatē eiꝰ. Quod ſi certe ſciret q ſtatus eius eſſet tardus nō ſubtiliaret regimen quāuis fames ⁊ ſomnus ſupſement ⁊ exercitiuʒ ſuper fameʒ ſi non debilitant ſint vltima in iuuamento huius egritudinis: imo declinaretur in principio ad ingroſſationem vſqꝫ ad ſeptimū: deinde gradaretur: veruʒ augmentum eget vt ſubtilietur regimen in primis. Si aūt ſtatus apparet longinquus poſſibile eſt ut ſuccurraſ illi cum ingroſſatione regiminis: deinde gradet vſqꝫ ad horā ſtatus qñ tempus eſt ſufferens hoc in hac egritudine non ſufferens in acuta. Cūqꝫ pertranſierit ſeptīmus non ſtes tunc ſuper ſubtiliationem: qm illa debilitat ⁊ addit in debilitate oris ſtomachi. Et quotiens ſenſeris longitudinem maioreʒ ſubtilia minꝰ quāuis ſubtiliatio eius in ipſo omnino magis ſit neceſſaria q̄ in quartana. Et ſimiliſ oportet ne feſtines cibare ipſm cum eis que ſunt ſicut pulli ⁊ panis cum muzaguarac niſi timeaſ debilitas aut apparet declinatio. Amplius diuerſificatur cura eius cuius cauſa eſt phlegma ſalſum ⁊ dulce: ⁊ cuius phlegma eſt vitreum ⁊ acetoſum ⁊ fit ex ea nimiuʒ frigꝰ in qua corpus non calefit. verum in duabus ꝑmis neceſſaria eſt lenificatio cum medicina leui ⁊ infrigidatio quedam. Et in duabus ſecundis eſt medicina magis laborioſa: ⁊ in duabus primis indigetur iciſiōe cum ſubtiliatiuis in quibus eſt calefactio

plurima q̄uis ſit exſiccatio plurima. Et in duabꝰ ſcdis neceſſariū ē illud quod ſubtiliet cū inciſione ⁊ calefactione cū acredine ⁊ ꝓprie qñ phlegma ē permixtum cū melancolia. nā neceſſaria ſunt in huiuſmodi ea que ſunt ſicut dyacuminū ⁊ cōfectio de ſulfure ⁊ adminiſtratio ſalſoꝝ. Et cōuenientiores medicine que adminiſtranſ in principio ſunt geleniabin vſqꝫ ad diem ſeptimū: ⁊ nō ē malū ut adminiſtreſ iterū aqua feniculi ⁊ aqua endiuie ⁊ aqua apij cum geleniabin ſm neceſſitatē. Et ſirupus acetoſus ē vehementis neceſſitatis iterū ⁊ aqua mellis cū yſopo: ⁊ ē poſſibile ut conſequatur per eā illud quod queritur de lenificatione nature ⁊ ꝓpter cū ſolutiuo facto de zuccaro roſ. ⁊ roſis rubeis nominatis pſiaſ quoniā eſt ſolutiuū ⁊ lenificatiuū. Et quādoqꝫ neceſſariū eſt ut confortetur eius lenificatio ⁊ cōfriceſ in aqua iuleb ⁊ pmiſceatur ſi nō noluerit cū caſſia fi. ⁊ penidijs. Et iterū geleniabin acceptū cū melle ⁊ tereniabin permixtum cuʒ aqua iuleb: ⁊ non fiat aſſiduatio ſuper eā cū ſolutiuis in pricipio ⁊ poſt ipſm ⁊ proprie qñ cū materia ē cholera: illud enī perducit ad corruptionē cōplexionis. Et multi quidē homines dant in potu in principio ſicut eſt medicina de turbit in oī nocte ⁊ ſicut pillule de maſtice i hebdomada bis ⁊ ſicut pillule de ſeminibꝰ diureticis. Deſcriptio medicine de turbit. ℞. zizibēis ⁊ maſticis amboꝝ ana. ʒ.x. turbit ſicut alcohol. ʒ.x. zuccari tabarzet quantū oīa. detur in potu ei oī nocte aure. i. ⁊ illō fiat qñ natura ē nō lenif. Si enī reſpōdet omni die bis non indiget hoc. Ego vero nō diligo expectationē digeſtionis ⁊ lenificationis cū eis que dirimus prius: imo oportet ut euacuetur ex ea aliquid ⁊ expectetur in reliquo vſquequo digeratur ⁊ fiat illud cū facilitate paulatī abſqꝫ ſuperfluitate: deinde perueniat ad diuretica. Et ſimiliter ab horreo quod ē ſimile aque prunoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ ſimilium: de illis que debilitant ⁊ ſoluūt ſubtile: ⁊ ſi materia fuerit decliuis ad additionē frigoris miſceaſ cū ea medulla caſſiefi. Et ſi fuerit materia ad choleraʒ decliuis miſceatur cū eo ſirupus viol. aut viole condite cū ſiracoſt aut viole ſicce cōtrite. Et adiuues cū cliſteribus lenibus factis ex melle ⁊ ſale ⁊ aqua ſicle ⁊ oleo ſiſamino. Et vomitus fiat cum aqua rhaphani ⁊ rhaphano infuſo in ſirupo acetoſo cum ſeminibus ⁊ his ſimilibus. Et ſi neceſſarius eſt vomitus plurimus ꝓpter multitudinē eiꝰ quod accidit ei de nauſea ⁊ alteratiōe ſaporis oris adminiſtrentur grana rhaphani ⁊ bibaſ ex eis vſqꝫ ad aur. i. cū aqua frigida. Et vomitus quidē cū eo quod ē in eo de debilitate ſtomachi eſt vehemētis iuuamenti valde ⁊ ē vltimus huic egritudini. Oʒ ergo ut expectetur in eo ſeptimus ut non accidat ex eo in principio debilitas apoſtemans corpus ſtomachi. Et ſi ſit grauis illi eo vomitꝰ non ꝓuocēs ipſum ſuper ipſam cum labore. Et ſi acciderit ei vomitus ⁊ ꝓprie in principio periodi nō retineaſ niſi fatiget ⁊ debilitet: tūc enī reſtringatur ſicut cū mina ⁊ ſirupo de menta quē dicemus poſt. Et ſi accidat dolor capitis adminiſtrenſ embroce ex camemilla cū immiſſione .iiij. extremoꝝ in aqua calida ⁊ ligatione crurium cū fortitudine: ⁊ ſi indigetur aqua ordei adminiſtretur decocta cū radicibus quantitate equali: aut miſceaſ cū ea ſirupus acetoſus cū melle ſi nō acetat in ſtō aut aqua mellis ſi acetat. Et melior hora in qua daſ in potu illud ē ſi fuerit in aqua eius i pricipio rei tinctura: nūc enī oʒ vt in potu detur in ꝑmis de geleniabin: deinde detur in potu poſt ipſm duabus horis aqua ordei. Et nō oʒ ut fiat inunctio cū vnguētis reſolutiuis. ⁊ neqꝫ embrocatio fiat cū embrocis ſubtiliatiuis cū egritudo ē in principio ⁊ humor ē in corpore ambulās: ipſa enī mollificant viſcera ſua calefactione humida ⁊ alienetur aqua frigida. Et quotiens videris vrinaʒ groſſiorē ⁊ rubicundiorē non erit malū ſi phlomaueris: ⁊ neceſſarium quidē eſt ut redeas tūc ad ſirupos acetoſos. Et ſcias q fricatio eſt de curationibus iuuantibus eos: ⁊ quanto fuerit phlā viſcoſius ⁊ groſſius tanto erit fricatio magis conferens. Et dicit q fricatio cū tela aranee cū oleo eſt iuuatiua valde. Et quando incipit egritudo augmētari ⁊ poſt illō tunc ſit ſollicitudo de ore ſtomachi ⁊ quod ipſm cōfortat. Et ſint maſticationes facte ex mēta ⁊ maſtice ⁊ aniſo ⁊ adminiſtretur vomitus cū rhaphano ſm q diximus cū minoratione cibi. Et ſit cū geleniabī quod in potu datur in principio ⁊ poſt ſeptimū ꝑmixtū quod confortat os ſtomachi ⁊ ſit in eo ꝓuocatio plurima ſicut aniſum ⁊ maſtix. Et ſit cū aqua calida ⁊ proprie in principio periodi: nam ipſm reſiſtit rigori ⁊ frigori ⁊ extinguit cū hoc ſitī quāuis ſit eſtiuoſa. Et multotiens quidē cōceditur euacuatio phlegmatis ⁊ humoris crudi in hac hora: ſed melius eſt vt expectetur in eo cōplementū digeſtionis. Et quando egritudo incipit cum calore ⁊ aſſiduat iuuatur cum huiuſmodi trociſcis. ℞. myrobalanorum citrinoꝝ aloes ſucci eupatorij ſucci abſinthij oium. ana. ʒ.v. croci ⁊ maſticis amboꝝ ana. ʒ.vi. informentur trociſci ⁊ ſumatur ex eis omni die pondus. ʒ.i. ⁊ omni nocte pondus. ʒ.ſ. Et cū videris q digeſtio apparet adiuua eā cum eis que ſunt ſicut folia apij ⁊ feniculi ⁊ radices ſquinanti ⁊ capillusueneris. Si autē ſcias q materia eſt frigida valde nō eſt malū vti pipere pauco ⁊ vti vino pauco ſubtili non plurimo. Et quādoqꝫ adiuuāt vnguenta reſoluentia ad digeſtionem ⁊ reſolutionem cum virtute forti ⁊ ſunt conuenientiora in hac egritudine q̄ in reliquis febribus. Et oportet ut conſideretur in hoc virtus ⁊ febris ⁊ rigor. Quod ſi virtus fuerit fortis ⁊ febris non fuerit ſeua valde adde in ea in vnctionibus confricando. ⁊ ſi nō adminiſtrentur olea ſubtilia que ad equalitatem ſunt decliuia. Et qñ pertrāſit .xiiij. tunc neceſſariū eſt adminiſtrare qđ ſubtiliat plus ſicut feniculū ⁊ apiū ⁊ fortaſſe indigemus ſemine amboꝝ ⁊ aniſo ⁊ eo qđ ē ſicut ſirupus acetoſus cum ſeminibus in quo ponitur

ſiopus τ alhaſce τ adminiſtratione trociſcoꝝ de ro
ſis: τ fortaſſe eſt neceſſariū addere in eis ꝓpᷣ ſtom
τ maſticem τ ciperū τ abſynthiū: τ his ſimilia
ſm ꝙ exigit illud qḋ pn̄s eſt. Et vinum ſubtile cō
fert eis in hac hora cū ſubtiliatiōe ſua: τ qꝛ cōfortat
calorē innatū: τ qꝛ ꝓuocat τ ſudare facit. τ cū vide
ris digeſtionē τ fortitudinē dabis ei in potu poſt il
lud trociſcos de abſynthio. Et cū videris frigus in
principio paroxiſmoꝝ nocere: τ egritudo nō ē in prin
cipio: da in potu aquā calidā in qua decocta ſūt ea
que ſunt ſicut ſemē apij τ aniſi τ ozimū τ admini
ſtrabis iterū huiuſmodi τ fortiora eis que ſunt cum
brocādo τ vaporando τ huiuſmōi: τ qn̄qꝫ daſ in
potu ad rigorē vehemētē. Decoctio ſꝫ hūc modū
℞. zinziberis origani ameos oium ana. ʒ. iij. coriā
dri. ʒ. iiij. roſarū calamenti amboꝝ ana. ʒ. iij. paſſu
larū. ʒ. vij. decoquātur ſm deſcriptionē vel ſm me
dietatē τ ſit doſis. ℥. iij. Et cum videris phlā da
bis in potu tyriacā τ dentur iterū in potu trociſci d
roſis magni cū aqua feniculi τ detur ei oī nocte me
dicina de turbit τ pillule de aloe facte cū ſpeciebus
que ſunt ſicut piper. Et ad illud decoctio huiuſmo
di. ℞. hiere. ʒ. vij. turbit. ʒ. x. myrobolanoꝝ nigroꝝ
ʒ. v. eupatorij. ʒ. v. ſalis idi. ʒ. iij bedoard ſuchaba
oiū ana. ʒ. iiij. aniſi. ʒ. iij. decoquātur cū aqua apij
τ ſumātur de ea in potu ſm quātitatē neceſſitatis.
Et fortius illo ē illud qḋ. ℞. duarū radicū τ radicis
lilij oium ana. ʒ. x. hiere. ʒ. viij. ſucci eupatorij. ʒ. v.
ſe. apij τ feniculi oium añ. ʒ iiij. ſpice mēte āborum
añ. ʒ. vij. fiant ex eis trociſci τ adminiſtrētur. Deco
ctio bona ℞. duarū radicū ambarū añ. ʒ x. paſſula
rū enucleatarū. ʒ vij. aniſi τ maſticiſ amboꝝ añ. ʒ iij
bedeoard τ ſuchaba eupatorij oiū añ. ʒ. iiij deco
quantur in libris trib⁹ aq̄ vſquequo redeat ad lib. i
aque τ ſumātur in potu aliquot dieb⁹ in ieiunio.
Trociſci boni apud chronicas febres τ vehemētiā
rigoris. ℞. hiere ſucci eupatorij abſynthij ſuchaba
bedeoard oium añ. ʒ. v. ſeminis apij τ feniculi aniſi
omnium ana. ʒ. iij. ſalis naptici. ʒ. iiij. ſeminis cuſ
cute myrobolanoꝝ kebuloꝝ oium añ. ʒ. x. agarici.
ʒ. xv. trociſcoꝝ de roſ. ʒ. xx. de turbit. ʒ. xxx. fiāt ex
eis trociſci τ ſūt ſolutiui. Et iterū aloes myrobolāci
trinorum τ reubar. maſticis ſucci eupatorij abſyn
thij oium ana partē. i. croci ptis vnius medietatē
terantur τ adminiſtrenſ. Et iterū hiere myrobol.
kebuloꝝ ſalis oium ana. ʒ. iiij. ſeminis apij τ fenicu
li τ aniſi oium añ. ʒ. i. ʒ. abſynthij. ʒ. v. trociſcoꝝ de
roſis. ʒ. iij. ſuchaba bedeoard oiū añ. ʒ. ij. terāſ τ i
formenſ pillule. Decoctio bona. ℞. eupatorij. ʒ.
v. τ radicis lilij τ radicis liquiritie τ ameos oium.
añ. ʒ. iij. ſeminis apij feniculi añ. ʒ, iiij. roſarū. ʒ. v,
decoquanſ oia τ ſit doſis eius oī die. ℥. iij. Et ite
rū: Radicū triū oium añ. ʒ. x. ſeminis aniſi apij oi
um añ. ʒ. ij. ſuchaba bedoard eupatorij abſynthij
omniū añ. ʒ. v. centauree. ʒ. iij. decoquātur τ biban
tur. ℥. iiij. Et iterū: herbe eupatorij fumiterre be
deoard ſuchaba abſynthij oium ana. ʒ. v, paſſula
rum. ʒ. x, myrobolanorū citrinoꝝ. ʒ. x. Et hec q

dem cura eſt ſalſo τ ei in quo vincit cholera magis
cōueniens. Et agaricū cū de eo ſumitur in pulue
re ex. ʒ. i. vſqꝫ ad. ʒ. i. τ tertiā diebus cōtinuis ꝓhi
bet elongari egritudinem. Sumat ergo puluis ex
eo τ cōmiſceatur cū melle τ bibat. Et ſemē vrtice
poſt digeſtionē vel cōmixtionē eſt mirabile valde ſiū
ptum cū puluere aut cū melle. Uerū ſi acciderit ei
modus aliquis ſolutiōis vētris oportebit ut adda
tur in eo ꝓpᷣ debilitatē epatis ſemē cuſcute vel tur
bit τ ſemē cuſcute τ ꝓpter debilitatē ſtomachi ma
ſtix τ aniſū: τ ꝓpter debilitatē ſplenis τ groſſitudinē
eius radix apij τ ſcolopēdrie. nā multotiēs aſſociaſ
huic egritudini ſplen. τ fortaſſe oꝫ ut addanſ ꝓpter
ipm ciperi τ grana τ ben de ſenugre. τ cōſideretur
cū hoc diſpō vehemētie febris vt nō accidat vehe
mētia calefactionis. De euacuatiōib⁹ d o que ſūt
fortiora: τ indigetur eis in hac egritudine apud di
geſtionē eſt ut augmētetur doſis de pillulis de tur
bit τ adminiſtrenſ cliſteria fortia. Et de illis ſunt pil
lule iſte. ℞. maſticis ſextā. ʒ. i. ſucci abſynthij quar
tā. ʒ. i. pulpe colloquintide ſextā. ʒ. i. hierepicre. ʒ. ʒ.
agarici. ʒ ʒ. informenſ pillule cū ſirupo acetoſo mel
lino τ ſumātur in potu. Et de illis ſunt pillule de
maſtice τ de aloe. Quod ſi materia fuerit ad calidi
tatē declinis ſumantur de trociſcis de ſpodio ſolu
tiuis. ʒ. iij. trociſci de turbit auſ. i. ſcamonee aure. ʒ.
ſucci eupatorij aure. ij. Et dentur in potu ſm quāti
tatē virtutis. Et iterū eupatorij abſynthij capilli ve
neris τ myrobola. fumiterre paſſularū mūdatarum
equales ſumantur partes τ dentur in potu ſm quā
titatē neceſſitatis. Et ſi nō ſufferſ corpus ſolutionē
ventris perueniaſ ad diuretica τ ſubtiliatiua τ ſudare
facientia: τ de ſūma illoꝝ quibus idigetur tūc ē infu
ſio aloes cū melle. Et qn̄ declinat egritudo nō ē tūc
introitus balnei ante cibū malus. Cibi aūt eoꝝ
ſunt ſubtiles ſicut acetum τ oleū. τ quādoqꝫ ponū
in eis parū almuri τ ꝓpe in fine eius. Illi autem
q ſunt fortiores ſūt alfaragi τ pulli τ alcubugi τ hūi
ſimilia poſt declinationē: τ oꝫ ut ponanſ in eis τ ꝓ
prie apud digeſtionē ea in quibus eſt inciſio ſicut
acetū τ ſynapis τ almuri. Et ſi fuerit phlegma ace
toſū malū viſcoſū: porrū τ aqua ciceris ſunt de me
lioribus cibis eis. τ quādoqꝫ ponūtur in eis cymi
nū τ anetū τ oleū. Et iterū beguerid facta ex ſicla τ
almuri τ aceto τ oleo abluto τ alchaugnamac ſicut
kēmach de capparibus τ remach de aneto τ origa
no τ aniuden τ aſparagis. Et deuitentur olea in q
bus eſt infrigidatio τ humectatio. Et hora cibi eſt
poſt tēporē paroxiſmi τ eradicationē eius: τ ante
paroxiſmū ad minus. iiij. horis. Menſura autē
ſomni eoꝝ ē ut ſit equalis vigilijs: τ ſit digeſtio ma
terie ad ſomnū τ reſolutio ad vigilias. Et balne
um quidem eſt vehementis nocumenti niſi poſt de
clinationē. Et ſuccurritur vomitui eius quādo ſup
fluit. τ oportet ut adminiſtretur in illo quod ſit ſicut
miua τ ſirupuſ de granatis cū menta ſimul cognit⁹
Et ſi neceſſariū eſt fortius ſumātur de granis gra
natorum muzorum. ʒ. x. τ turis albi τ maſticis ana

boꝝ ana. ʒ. v. mēte. ʒ. vij. decoquantur in. ij. lib. aq̄
in qua ſint folia mente donec minuaſ τ ſuccurratur
fluxui ventris eius cū ſupfluit cū retentione eius cū
eis que ſciuiſti de ſtipticis regimentalibus τ medici
nalibus. Sed eius quidē debilitationi ſuccurriſ ut
cibetur ſucceſſione eius pulliſ aſſatis τ in patellis co
ctis: τ ut adhibeanſ ſuffumigatiōes τ odores vinifi
cantes. Et ſi acciderit inflatio in facie τ extremitati
bus iuuanſ cū adminiſtranſ huiuſmōi trociſci. ℞.
aniſi τ lacce ablute amboꝝ añ. pondus. ʒ. v. amig
dalarū excorticatarū croci marmacor oium ana. ʒ
iiij. ſeis apij ſeis feniculi floris ſquinanti oium. añ.
ʒ. iij. floris eupatorij. ʒ. iij. ſpice. ʒ. v. hierpicre. ʒ. vij
roſarū. ʒ. x. fiant ex eis trociſci τ adminiſtrētur. Et
fortaſſe indigebis eis que ſunt ſicut omoruſia τ dia
lacca τ medicamē de amigdalis amaris. Et ad lon
gitudinē febris. ℞. roſarū pondus. ʒ. x. maſticis et
ſpice τ feniculi τ ſeis apij τ ſeis endiuie τ ſucci eupa
torij τ ſucci abſynthij oium añ. ʒ. iij. ſpodij. ʒ. v. fi
ant trociſci τ ſit doſis ex duabus. ʒ. vſqꝫ ad. v. cum
ʒ. x. de geleniabin in decoctiōis feniculi quātitate. ℥
ij. Et ameos cōfectū cū melle ē magni iuuamenti i
huiuſmodi loco. Et fortaſſe indiges ꝓpter longi
tudinē frigoris fricatione. τ modus in ea ē ut inci
piat ab humeris τ inguinibus quādo ſpargitur ca
liditas in manibus τ pedib⁹ τ caleſiunt. Si autem
ſenſerit ſimilitudinē laſſitudinis fiat permutatio ad
fricationē dorſi: τ quādo vehemēſ fit calefactio que
neceſſaria eſt in eis tūc dimitte eā ad aliud mēbrum
Et de oleis bonis eis ē oleū dulce in quo nō eſt ſti
pticitas τ oleū camemullinū τ oleū de aneto deco
ctū in vaſe duplici. Cū ergo cōpleueris tunc abſter
ge oleū aliquod vt nō anguſtietur τ nō eſt malū ſi
fricationē ſiccā ſequatur fricatio cū oleo aliquo.
Et de illis que ſeruant ſtomachos eoꝝ ut nō debili
tentur ſunt vnguenta iuuncta capiti ſtomachi q̄ ſūt
ſicut camemullinū τ oleū nardinū τ oleū anetinum
τ fortius illo alnazoki. Et de emplaſtris iuuatiuis
eſt vt decoquatur camemulla cū re pauca maſticis
decoquendo cū vino cū duplo ſui de melle. Et ſi
acciderit appetitus: tunc melius eſt ut nō admini
ſtretur vinū ſolū: imo in quo decocta ſunt ſicut ca
memilla τ dactili τ meliloti τ abſynthiū.

De cura phlegmatice continue que nominatur
latica. Capitulū. lviij.

Sit cura facientis paroxiſmū oī die. Et dif
fert ab ea: qm̄ oꝫ ut in illa ſit adminiſtratio
ſubtiliatiuū calidoꝝ cū facilitate. Et hoc ſi
fuerit cōtentus eis que ſunt ſicut ſirupus acetoſus
τ geleniabin τ iuleb de melle τ aqua eius τ aqua fe
niculi τ apij. τ radicū triū ſine dubio ꝯfert. Et quā
doqꝫ cōfert eis kiſch de aneto τ kiſch de capparib⁹
τ ꝓprie cū veſtigijs digeſtionis. Et preparētur ci
bi eoꝝ in obſeruatione tēpoꝝ τ diuerſitatis eius et
fortitudine virtutis τ debilitatis eius preparatione
cuius rememoratio preterijt. Et de medicinis bōis
ad eos ſunt trociſci de decē generibus. Et iterū de
medicinis expertiſ ad eos eſt illa que. ℞. roſ. ʒ. vi. ſuc
ci ligritie fumiterre ſpice oiū añ. ʒ. iiij. maſticiſ. ʒ. ij.
karabe. ʒ. iij. aniſi. ʒ. ij. preparenſ. Iterū trociſci eupa
torij. ʒ. iiij. roſarū. ʒ. i. τ tertiā ſpodij. ʒ. ij. τ. ʒ. Et ite
rū trociſcoꝝ abſinthij quoꝝ deſcriptio. ℞. aſſari ſe.
apij aniſi amigdalarū amararū ſuchaba bedeoard
ſucci eupatorij ſpice maſticis oium ana. ʒ. ij. Et ite
rū eupatorij. ℥. iij. ro. rubearū libr. i. ſpice. lib. ʒ. ſpo
dij. ℥. iiij.

De cura empialos τ liparie. Ca. lix.

Cura earū ꝓpinqua eſt cure quā diximus
τ ſunt ambe aſſociate vni vie. Et oꝫ ut in
cipiatur in primis a ſirupo acetoſo melli
no τ zuccarino. Et precipiatur in eis ambabus vt
adminiſtretur rob acreſte decoctū cum melle τ ſiru
po roſ: deinde fiat gradatio de via ſumēdi in potu
ſeia τ aquas eoꝝ ad infuſionē aloes: τ trociſcos de
roſis cū maſtice: τ pillulas de aloe τ hierapicram: τ
pillulas de eupatorio. Et oportet vt in eis amba
bus ſimul ſtomachi ſollicitudo habeaſ: τ admini
ſtretur vomitum cū aqua faſcoloꝝ τ raphani τ ani
ſi τ calamenti τ diuretica. Et de ſolutiuis iuuatiuis
eſt illud quod fit ex myrobalanis nigris τ citrinis
τ turbit τ zuccaro. Et de illis que conferunt eis iu
uamentū magnū ſunt cliſteria decliuia ad acuitatē
τ in quibus ponitur medulla cartami minor τ ane
tū τ camemilla τ alhaſce τ meliloti τ almuri τ mel
Et regimē liparie indiget ſubtilitate pluſqꝫ regimē
alterius.

De cura febris cū ſyncopi humoroſa. Ca. lx.

Ec febris eſt difficilis cure. Et modus i
curatione eius ē euacuatio gradata ex ſub
tili ad fortē τ proprie qn̄ natura nō reſpō
det ex ſe. tunc eni cū cliſterib⁹ mūda qḋ ē in inteſti
nis τ venis ꝓpinquis eis ex ſupfluitate. Et admini
ſtra in reſiduo ſubtiliationē cū fricatione. Et Ga
le. quidē dixit ꝙ deficit ab eiōne plurimi eoꝝ niſi cū
fricatione. Et melior modoꝝ in fricatione eoꝝ ē ut
incipiat a coxis τ cruribus deſcendēdo a ſuperiori
ad inferius: τ adminiſtretur illud cū mandili aſpe
ro abradente cutē: deinde ꝑmutetur ad manuſ deſ
cendendo ab humero ad ſpatulā ita ut igneaſ cutis
deinde ad dorſum τ pectus: deinde redeat ad cru
ra τ reuertatur ad ordinē primū. Et ponaſ medie
tas temporis eoꝝ fricationi τ medietas tēporis eo
rum dormitioni ſi poſſibile ē. Et ad ſūmū canon
curationis eoꝝ eſt ſubtiliatio nō calefactio valde. τ
de illis que conferunt eis ſunt ſubtiliantia ſicut aq̄
mellis cū virtute iſopi τ ſeminis apij in matutinis τ
ſimilibus eis. Quod ſi fuerit illic fluxus ventris
ſuperfluus decoque mel decoctione vehementiore
τ non ſolueſ niſi pani temperatū iuuatiuū. Et ſi
rupus acetoſus mellinus iterū confert eis: in eſtate
quidem τ conſuetudie potus aque frigide ꝑmixt⁹
cū aqua frigida: τ in hyeme oportet vt non ſumat
eam in potu penitus τ ſit ꝯtentus aqua calida. τ aſ
ſumere calim ex potibus eſt melius eis niſi apud ne
ceſſitatē eſtus eſtatis τ vehementiā caloris plurimi
Et ꝯuenientius quo potatur ad ſitiꝫ ē ſirupus

acetoſus mellitus. ⁊ vinū confert eis in principio ⁊ ꝓpꝛie ſi fuerint febꝛes coꝝ ſanguinee: ſ; parū ſunt ⁊ ꝓpꝛie in ſenibus. Et neceſſariū ē eis vinū poſt ci bum. ⁊ tibi quidem neceſſariū eſt ut conſideres pul ſum habentiū hanc egritudinē ſemꝑ: ⁊ cū videris eum incipere debilitari ⁊ cadere ſubito ciba eū; pa ne infuſo in vino cōmixto ſi non ꝓhibet apoſtema in viſceribus. Cum ergo aſſociatur ei hmōi egritu do nō eſt curationi modus neq; fiducie locus ſcili cet quādo accidit huiuſmōi alteratio i pulſu. ⁊ hec gdē cibatō ē ex eis que neceſſaria ſunt qñ vehemēs fit ſyncopis: verū opoꝛtet ut ꝓhibeaſ illud. Cibus aūt ſuper quem fit dormitio eſt aqua oꝛdei ſup quā nō addaſ niſi cū cadit virtus: ⁊ ſi additur tūc ſit pa nis infuſus in iuleb aut aqua melius. Et balneū; quidem eſt de rebus nocibilioꝛibꝰ iſtis: ⁊ calidū et frigidū valde ex aere. cū calido enī nō fit ſecuritas de curſu humoꝝ ad pulmonem ⁊ ad coꝛ ⁊ ſup ce rebrū ⁊ frigidū pꝛohibet digeſtionē; eius ⁊ addit in opilationem eius. Quod ſi fuerit in ea humoꝛ cholericus aliquis tunc ſi facilis eſt vomitꝰ ⁊ lenia tur eſt iuuatiuus valde. Et ad vltimū melius eſt ut aſſidue pꝛoficiat in ea.

De cura febris cū ſyncopi minuta Ca.lxi.

Opoꝛtet ut emplaſtretur pectus eius cum ſandalis ⁊ aqua roſ. ⁊ viuificetur cū cibo paulati. Et ſit cibus eius ſicut panis de ſi mila infuſus in aqua granatoꝝ infrigidata ſi de ſiderat ipſum ⁊ ſimiliter in aqua de fructibus. Si āt indigetur ad virtutē almoſoſat factis ex pullis cum aceto ⁊ aqua acreſta ⁊ oleribus frigidis ⁊ ꝓpꝛie co riandro erit iuuamentū in hoc ſi exhibeaſ.

De regimine nocturne ⁊ diurne. Ca.lxij.

Regimē ambarū eſt regimē phlegmaticaꝝ neq; eſt diuerſitas in eis.

De quartana periodica. Ca.lxiij.

Curiuū quartana ē periodica ⁊ minoꝛaſ caſus quartane inſepabilis. Cauſe vero quartane ſunt ea que generant melācoliā; poſtea putrefaciūt eā ⁊ tu iā ſciuiſti totū illud. Et ſci uiſti ꝙ melācolia alia eſt que ē fex ſanguinis ⁊ alia eſt que eſt aduſtio eius ⁊ cuius humoꝝ. Et ſciuiſti ꝙ de illa eſt ſanguinea: ⁊ de illa ē phlegmatica: ⁊ de il la ē cholerica: ⁊ de illa ē aduſtio ipſiꝰ melācolie na turalis. Et exiſtimauerūt quidā hoīum ꝙ quar tana nō generaſ ex melācolia naturali quoniā ipſa non putreſcit. Et huius quidē ſermo non opoꝛtet vt auſcultetur: imo de ꝓpꝛietatibꝰ oīs humiditatiſ eſt ut putreſiat quāuis rarificeſ in pꝛeparatione. Et plurimū quidē euenit in ſucceſſione egritudinis fe brui diuerſarū putridarū ꝓpter diuerſitatē humo rū ex quibus generanſ ex quoꝝ putrefactiōe cū; ad duntur ⁊ non euacuantur multiplicaſ melancolia: deinde cū putreſcit ē quartana Et multotiēs quidē accidit ſucceſſione ſplenis: ⁊ cum hoc ipſa ſm pluri mū non euacuatur ex doloꝛe ſplenis aut duritie eiꝰ.

Et ſaluioꝛ quartana ē illa que nō accidit ab apoſte mate ſplenis aut alijs: aut cum qua non eſt apoſte ma ſplenis. Quartana enim que euenit ab apoſte mate ſplenis: aut cū q̄ ē apoſtema ſplenis multo tiens ꝑducit ad hydropiſi; ⁊ ꝑnitiē. Et quartana q̄ ſalua ē liberat ab egritudinibus malis melicis ſicut melancolia ⁊ epilepſia. Et i ea ē ſecuritas a ſpaſmo qm̄ humoꝛ ē ſiccus: ⁊ ſm plurimū ē egritudo ſalua Et quādo nō accidit in ea erroꝛ nō addit ſupra an nū. Et quādoq; perdurat .xij. annis ⁊ qd̄ ē ſtra cōe. Et que ex ea longa eſt ꝑducit ad hydropiſim. Et ſcias ꝙ autūnus eſt inimicus quartane.

De ſignis Ca.lxiiij.

Signa ſunt ꝙ quartana incipit ī pꝛimis cū frigoꝛe ꝑuo: deinde incipit frigus eius ad di poſtea minoꝛatur paꝝ apud ſtatū ſic i phlegmate. Cūq; calefit coꝛpus nō ē caliditas ve hemens licet ſit maioꝛ ⁊ magis apparens ꝙ illa q̄ eſt in phlegmatica. ipſa enī cū difficultate ſua ⁊ inflā matione nō inflāmatur inflāmatione de qua curaſ ſicut ignis in lignis groſſis ⁊ non cōpꝛehendit ſup coꝛpꝰ totū: imo ē illic caliditas cū hoꝛripilatiōe ⁊ i hoc ē groſſitudo hūoꝛis. Et ē cū frigoꝛe ⁊ aliquātu lo doloꝛe quaſi frangat oſſa. Et eſt illic cōtractio ꝓ pter quam ſtrident dentes: verū non ſicut in phle gmatica: quapꝛopter perducit illud ad debilitatem viſus: verū leniſ apud digeſtionē; qm̄ malitia mio ratur ſicut fuit i pꝛincipio parū. Et de ſignis quar tane ſūt cauſe eius antecedētes ex febꝛibus que pꝛo longate fuerūt: ⁊ ex ſplene aut doloꝛe. Et de ſignis quartane etiā ſunt diſpoſitio cōplexiōis ⁊ ſignifica tiones melācolie ⁊ etas ⁊ tēpus ⁊ cibꝰ ⁊ forma ⁊ cō ſuetudo ⁊ q̄ ſunt his ſimilia. Et periodꝰ eiꝰ ē .xxiiij. hoꝛarū. Et multotiēs ē febꝛis tertiana in eſtate qui dē ⁊ fit quartana i hyeme. Et multotiēs ꝑducūt ſe bꝛes diuerſe ad febꝛes ꝑmixtas in quibus nō eſt oꝛ do ꝓpter diuerſitatē reſidui humoꝝ remouentium poſt febꝛes. Cū ergo ſtatus confirmaſ ſm circuitus ⁊ illiꝰ additionē cōfirmatur ſuper quartanā. Et illi quidē q̄ eſt a phlāte aduſto ſūt paroxiſmi lōgioꝛes ⁊ accidit eis frigus ſm plus ſucceſſione aſſiduatio nis ⁊ ē ſudoꝛ tardioꝛ ⁊ vrina groſſioꝛ ⁊ durities ve narū minoꝛ: ⁊ fit ſ; plurimū ſucceſſiōe febꝛiū phle gmaticarū. Et illā que eſt a ſanguine aduſto antecedunt ſigna ſanguinis ⁊ febꝛis eius ⁊ rubedo vrie: ⁊ ſigni ficāt ipſam forma ⁊ etas ⁊ tempus: ⁊ foꝛtaſſe erit pꝰ febꝛes ſanguineas. Et in illa que ē a cholera adu ſta eſt pulſus vehemētioꝛis velocitatis ⁊ frequētie ⁊ incipit cū hoꝛripilatione ⁊ frigoꝛe in carne ⁊ ſiti ⁊ ſu doꝛe. ⁊ quādoq; fit ira ⁊ ſudoꝛ ⁊ inflāmatio ⁊ ſigni ficant ipſam forma tēpus ⁊ etas. Et quādoq; ſigni ficāt ipſam ꝙ ipſa fit ſucceſſiōe febꝛiū cholericarū. Et pulſus in quartana ē decliuis ad duritiē ꝓp ſicci tatē hūoꝛis. Ipſe.n. trahiſ ad iterioꝛa quaſi ipſe eēt pulſus ſenis: ⁊ ad equalitatē dū non moueſ ⁊ ſi mo

ueaſ diuerſificaſ pulſus valde ꝓpter groſſitudinem ſuperfluitatis ⁊ fit mundificatio eius apparens apud tepoꝛem ⁊ eſt ſignificatio completa ſup quartanā. Et multotiens accidit in eo diaſtoles inequalis ⁊ ſi ſtoles vehementis neceſſitatis ſm contrarium eius quod eſt in tertiana. Et pulſus qdem quartane me lioꝛ eſt pulſu phlegmatice in paruitate ⁊ frequentia: ſ; eſt ſimilis ei in tarditate: ⁊ apud inceptionem ꝑo xiſmi additur tarditas ſua ⁊ frequentia. Et diuerſi tas eius eſt maioꝛ diuerſitate reliquaꝝ febꝛiū. deiñ incipit magnificari ⁊ fieri frequens ⁊ velox. Et vri na in quartana eſt ſimiliū hoꝛaꝝ in pꝛiuatione dige ſtionis ꝓpter frigus materiei ⁊ groſſitudinē eius ni ſi apud ſtatū bonū. Vreꝝ diſpoſitiones eius ⁊ co loꝛes eius diuerſificanſ ⁊ illud ideo: qm̄ melancho lia generaſ ex hūoꝛibus diuerſis. Et de ſignis di geſtionis quartane eſt leuitas tremoꝛis. Vrina autē in pꝛincipio eſt alba ad viriditatē decliuis cruda cū non eſt digeſtio. Et poſt pꝛincipiū diuerſificaſ eiꝰ di ſpoſitio ꝓpter ea ꝙ pluꝛm meſie eſt generatū ex humo ribꝰ diuerſis ⁊ eſt apō declinatōem nigꝛa. Et ſudō in quartana eſt pluꝛmꝰ ꝑ compatione ad phlaticā; ⁊ non multiplicaſ ꝑ compationē; ad alias: ⁊ ſitis mi noraſ in hac febꝛe: niſi ſit a melia cholerica.

De cura Capitulum.lxv.

Conſiderā i hac egritudie an ſit melia phlati ca, aut melia ſāguinea aut melia cholica aut melia melica. Deinde rege vnāquāq; eaꝝ cū eo quod ei eſt cōueniens de illis que dicemus. Vreꝝ omnibꝰ ſpēbus ſuis ſunt iudicia in quibus cō municāt ⁊ illud eſt ꝙ ipſe minuuntur in pꝛincipio q̄re neceſſe eſt vt attendaſ an ſit ſanguis dominās in ea ⁊ ꝓpꝛie quādo quartana eſt a melancholia ſanguinea tunc enim phlebotomeſ ⁊ extrahaſ ſāguis ſm quā titatē neceſſitatis. ⁊ foꝛtaſſe exigit multitudo eius vt extrahaſ de eo res pluꝛma. Et qñ ñ ē neceſſaria phlo tomia tūc phlomia ē nocua inq̄ntū debilitat ⁊ inq̄ntū educit cōtrariū melancholie ⁊ inquātū mouet hūo res ad exterioꝛa. Et ſi opoꝛtet euacueſ a pꝛincipio de hūoꝛe faciente febꝛē aliqd ad alleuiandū ⁊ mūdi ficandū. Illud.n. apud digeſtionē eſt ſm ꝙ iuuam ad ipm: Et ſi poſt ꝑoxiſmū; per diem. Et nō opoꝛ tet vt fiat ꝓuocatio in ꝑmis cū foꝛtitudine. ⁊ opoꝛtet vt adminiſtrenſ mollificātia. Et ſi tibi non videſ bo nū; vti potionibꝰ adminiſtra loco eaꝝ cliſteria cō uenientia: ſ; opoꝛtet vt ſint lenia ⁊ nō ꝯcedit ꝯfoꝛtatō eoꝝ niſi qñ ꝯſequiſ egritudo ſtatū. ⁊ ſi medicus iam ꝑſumpſerit ⁊ ſolutōe eduxerit meliam in pꝛincipio aliquotiens ſolutione foꝛti ⁊ ꝓhibuit egritudinem penitus: ſ; eſt recū ab erroꝛe. Et opoꝛtet vt pꝛohi beaſ in die ꝑaroxiſmi a comeſtiōe ⁊ ꝑcipiaſ ieiuniū ⁊ pꝛohibeaſ ab aqua frigida illa die. ⁊ eſt neceſſariū in reliquis diebus vti carne teiugi aut pulli i pꝛimis teiugi vſq; ad tres vel quatuoꝛ periodos: deiñ pul li tunc enim pulſus eſt melioꝛ: Et ſit medicina in die paroxiſmo gelenlabin confricatum cū; aqua ca lida in die bis aut ter. Sint q; .ʒ.iij. genciabin cum .ʒ.x. ſirupi acetoſi. Et tu quidē ſcis ꝙ quando me lancholia eſt cholica tunc opoꝛtet ut adminiſtreſ in ea quod ſoluat eā; ex genere myrobalanoꝝ ⁊ viole.

Et ſi eſt phlegmatica opoꝛtet vt adminiſtreſ in ea aliquid in pꝛimis in quo ſit virtus polypodij ⁊ epi thimi ⁊ ſimiliū. Et ſcias ꝙ aqua caſei eſt bonū ve hiculū ei quod adminiſtraſ de virtutibus ꝑdictis: ⁊ foꝛtaſſe confert adminiſtratio eius ſolius cū eſt cali ditas violenta: nam gencliabin et aqua eius colata cū; decoctione ſua foꝛti eſt loco ipſius ⁊ pꝛoptie qñ eſt ſtomacho debilitas: aut eſt illud quod vincit hu moꝛ frigidus. Et vomitꝰ iteꝝ ⁊ ꝓpꝛie ante cibū ⁊ pꝰ cibū ⁊ eſt ꝯuenientioꝛ ⁊ ꝓpe in die ꝑoxiſmi ⁊ ante pa roxiſmū: ⁊ ꝓpꝛie quādo melancholia eſt phlegmati ca eſt de rebus iuuantibus in ea ⁊ nō in pꝛincipio tā tū: imo ⁊ in omni hoꝛa. Opoꝛtet ergo ut non la boꝛeſ in pꝛincipio ꝑ in pꝛīcipijs digeſtionis vſq; ad aduentum complementi digeſtionis in euacuando ſuperfluitatem cū eo quod calefacit cū; foꝛtitudine neq; cū eo quod exſiccat cū foꝛtitudine ex medicina et dimiſſione ciboꝝ neq; cū eo quod debilitat ex ſo lutione ventris neq; iterū cum eo quod debilitat in pꝛincipio ex ſubtiliatōe regiminis. Et ſcias ꝙ qñ incipit quartana in eſtate aut hyeme tunc opoꝛtet vt in potu detur in pꝛimis de aqua oꝛdei ⁊ ſecaniabin vt apperiat vias opilatas ꝓuocatione ⁊ conſumaſ velociter: ⁊ illud eſt poſt periodū; antecedentem tri bus hoꝛis aut quatuoꝛ. Et cū accidit quartana in hyeme tunc nō eſt modus vt deuſ in potu trociſci.

Et ſcias ꝙ res frigide ⁊ humide facilis digeſtōis boni chimi ſunt conuenientes huic egritudini inq̄n tū eſt febꝛis: ⁊ ex hoc ꝙ ſunt ꝯtrarie vni duaꝝ qua litatū melancholie que eſt ſiccitas: quare opoꝛtet vt adminiſtrenſ iteꝝ vbi nō timeſ nocumentū digeſtio nis: ⁊ non ſit quantitas ex qua timeſ nocumentū in digeſtione aut miſceaſ cū eis aliqd quod eaꝝ frigi ditatē; temperet ⁊ non minuat eaꝝ humiditatē ⁊ iſte ſunt res calide cū; equalitate. Et alieneſ omne fri gidū; ⁊ ſiccū;. Et res humide ⁊ frigide huic egri tudini ꝯuenientes ſunt ſicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ me lon ⁊ perſica quādoq;. Et non opoꝛtet ut deuitenſ huiuſmōi niſi aut ꝓpter vehementiā frigoꝛis ⁊ eſt inuentū; ſicut in lactuca: ⁊ non eſt inuentū ſicut i me lone dulci: aut ꝓpter vehementiā ꝓuocationis per ducētis ad ingroſſationē; ſanguinis ⁊ illud eſt inuē tū; in melone dulci: aut ꝓpterea q: ꝑparata ſunt ei qd̄ permiſcet putredinē; ⁊ eſt illud inuentū; in per ſicis: ⁊ opoꝛtet vt obſerues huiuſmodi. Cibi vero calidi cū equalitate cū additione in humiditate ſunt iuuantes valde ⁊ ꝓpꝛie cū volunt equationē calidi tatis eoꝝ vbi non diligiſ ut per ea fiat iuuamentū ad digeſtionē cū frigidis ⁊ humidis ſicut ꝯmixtio ſicu um cum endiuia: Et non eſt malū in pꝛimis ſume re ea in quibus eſt ſalſedo ⁊ acredo ⁊ inciſio cū; nō timetur incrementū; caliditatis. In fine autē; egri tudinis non eſt ex cuſatio illius. ⁊ trociſci de abſyn thio iuuatiui ſunt vſq; ad finem egritudinis. Et de illis quibus fit iuuamentum eſt ſeſſio in aqua ca lida dulci ante cibum omni die ⁊ balneatio que

humectat ⁊ non facit ſudare neq̧ excitat caliditatē: ⁊
cõtinuatio delitiaꝝ ⁊ q̄etis: ⁊ abhorrere exercitiũ ⁊
motus corꝑales ⁊ animales. ⁊ omnes iſti febres in
digẽt humectantibus ⁊ diuerſificanẽ in q̄ntitate īfrigi
datõis ⁊ calefactõis. Et neceſſitas ſua qua indigent
exſiccatiuis eſt ꝓpt̄ illud qḋ eſt in eis de v̄tute īciſio
nis ⁊ abſterſionis ⁊ ſolutionis ⁊ nõ ꝓpt̄ exſiccatõez
Et oportet ut obſeruet̄ ſtomachus cũ emplaſ bo
nis ꝯfortatiuˀ q̄ ſunt int̄ virtutē caliditatis ⁊ ſubtilitatē
eius ſm̄ ꝙ exigit diſpoſitio: ⁊ obſeruent̄ ſplen ⁊ epã
⁊ regant̄ ut non indurent̄ ⁊ apoſtemẽt: ⁊ fortaſſe ē
neceſſariũ ad ꝓuocandũ vomitũ vti aq̄ raphani cũ
ſemine ſuo que miſceant̄ cũ ſirupo acetoſo: Et for
taſſe iuuat̄ cũ anteceſſione comeſtõis ſicle ⁊ eius qḋ
ſalitũ eſt de piſcibus ⁊ ſynapis ⁊ his ſiſiũ ante ip̄ꝫ.
Et adiuuat̄ poſt illud cũ potu aque multe: deinde
fiat ſucceſſio cũ ſirupo acetoſo ⁊ euomat. Et de illˀ
que conferunt ei eſt ut ſumat ip̄m in die paroxiſmi:
deinde euomat ſup̄ ip̄m ⁊ ſecuritatē facit a nocumē
to febris quod eſt ꝓpt̄ frigus ⁊ rigorē ⁊ acuitatē ſe
dris ſi ſumat allea ⁊ mel ⁊ bibat ſirupũ acetoſũ mel
linũ ⁊ impleatur cibo: deinde ſumat aquam calidã
⁊ euomat. Cũ ergo ꝯſumit̄ paroxiſmus tenet rem
ꝑuam ⁊ balneẽ in mane. Et ſi ſumat ante paroxi
ſmũ .v. horis cibũ vt euomat fõtaſſe iuuabit illõ licꝫ
ñ euomat. Et vomitus ante ꝑoxiſmũ quicũq̧ hu
mor ſit aut alleuiat ꝑoxiſmũ aut eradicat ip̄m. Et
de regimĩe bono ē ꝙ ieiunet in die ꝑoxiſmi ſi nõ eſt
quod ꝓhibeat ⁊ non ſumat cibũ donec ꝯſumat̄ pa
roxiſmˀ. Et ingrediet̄ balneum die ſcdo: ſiqdēz fue
rit digeſtio ſm̄ deſcriptionē: ⁊ ſi nõ fuerit digeſtio ñ
fiat in ea niſi effuſio aque calide q̄ntitate quã dele
etat corpˀ ⁊ humectat minus q̄ꝫ ut ꝑueniat ad hoc
ut liqueſiat ex ea humor. Et in die tertio adminiſtre
tur vomitus ꝓpter illud quod ſuperfluit de cibo ⁊
quod reſoluit balneũ quãuis oporteat vt adminiſtret̄
vomitus in die paroxiſmi iteꝝ. Qḋ ſi melancho
lia fuerit ſãguinea iuuabit̄ cũ phlebotomia ex baſi
lica: deiñ ꝑ euonem ſubtilē cũ eo in quo ponunt̄ de
mũdificantibˀ ſãguinē: ſicut vir:ates ſuchaha ⁊ be
deoard ⁊ polypodij ⁊ fumiterre ⁊ myrobalanorũ
kebuloꝝ. ⁊ hoc quidem genus velocit̄ recipit curatõ
nem. Et ſi fuerit melãcholica cholica tũc tibi neceſſ
vt adminiſtres infrigidationē: ⁊ hũectatõez vltimas
ex medicinis ⁊ cibis. ⁊ adminiſtra aquam tempera
tam ſedendo in ea ⁊ abluendo. Et fiat lenificatio na
ture in pͥncipio cũ eis que ſũt ſicut illud quod fit ex
violis: ⁊ qḋ fit ex aqua caſei cũ virtute polypodij:
aut ſirupus acetoſus cũ epithimo ⁊ ſirupus roſ. et
aqua iuleb ⁊ caſſiafi. Ad vero ſolutio eius integra
ſeꝑatur poſt .xx. dies q̄ñ digeſtio appet in eo. ſ. quã
do nĩa eſt melãcholia cholica: deiñ fiat gradatio ad
illud qḋ ſubtiliat ⁊ incidit. Et ſi neceſſaria eſt recti
ficatio ſtomachi tunc fiat cũ inunctionibus ⁊ oleis
⁊ epithimatibus que non ꝑtranſeant virtutē came
mille ⁊ abſynthij ⁊ meiloti ⁊ ſimiliũ. Et ieiuniũ plu
rimũ vſq̧ in die periodi. quãdoq̧ iteꝝ eſt ex eis q̄
non conuenit ei. ⁊ ſi ſit in die periodi ſufficiat eis d

cibo paꝝ modicũ. Et de mundificatiuis ſuttantibˀ
ſunt ea in quibus eſt decoctio myrobal. ⁊ epithimi
⁊ ſene in ſirupo acetoſo in quo decocte ſunt viole. ⁊
fortaſſe ſumit̄ in potu cum eo aſſa in ieiunio pro
ꝑrie in die paroxiſmi ⁊ euomat ip̄m ſi nauſeat cum
anima eius. Et ſi fuerit melancholia phlegmati
ca redeat ad ſirupum acetoſum mellitũ cum aqua
apij ⁊ feniculi ⁊ ſimilium. Et ſi neceſſaria fuerit leni
ficatio miſceat̄ cum eo in pͥncipio virtus ſolutiua
phlegmatis de virtutibus turbit ⁊ polypodij. ⁊ fiat
gradatio pauca ad virtutem agarici: ⁊ fiat ut vomat
cum ſirupo acetoſo mellino de ſeminibus ⁊ his ſimi
libus vſquequo incipiat digeri. Et fit vaporatio ſto
machi ⁊ eius emplaſtatio cũ eo quod eſt fortius ita vt
cũ dactilis ⁊ ficubus ⁊ ſimilibˀ. ⁊ ſilr̄ inũge ip̄m cũ
oleis calidis perueniẽdo uſq̧ ad oleũ de coſto. Et
fortaſſe eſt neceſſariũ in eo ꝓuocare vomitũ cũ ſiru
po acetoſo: ⁊ ſit in eo virtus ſynapis ⁊ hellebori al
bi: imo fortaſſe eſt neceſſariũ ut in potu dent̄ cũ di
ſpoſitione ſua cũ non timet̄ debilitas diſpoſitionis
virtutis. Et ſi fuerit melancholia melancholica pu
ra de genere fecis ſanguinis tunc rectificatur ſolutio
eius in pͥmis cũ aqua iuleb ⁊ penidijs: ⁊ eſt cõue
niens adminiſtratio geleniabin mellini ⁊ zuccarini
⁊ in fine eius euacuet̄ cũ eis que ſunt ſicut decoctio
myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ nigroꝝ ⁊ fumiterre ⁊ paſ
ſulaꝝ. Cũ ergo egritudo digeſta eſt tunc bonũ eſt
phlebotomare ex baſilica. Et adminiſtret̄ vomi
tus ſuper cibũ cum fortitudine aut leuit̄ ſm̄ hora
⁊ neceſſitatē. ⁊ oportet ut aſſiduet ip̄m q̄ñ eſt radix
ad euacuationem cum medicinis ⁊ cliſteribus forti
bus. ⁊ medicine que adminiſtrant̄ in huiuſ mõi ho
ra ſunt epithimũ ⁊ polipodiũ ⁊ agaricũ ⁊ ſticados
⁊ lapis armenus ⁊ lapis lazuli abluti ⁊ non abluti ⁊
ſuccus folioꝝ centauree cũ ſirupo mellino. Et fortaſ
ſe neceſſarius eſt helleborus niger. Et fortaſſe infun
duntur in cholerica ſene ⁊ fumuſterre cũ epithimo
⁊ in ſirupo acetoſo: deinde habeas conſiliũ tũc apõ
euacuationē. Et da in potu plegmatice ⁊ melancho
lice ex ea tyriacam ⁊ mithridatũ ⁊ medicamen de aſ
ſa ⁊ ſulfur: Et piper ſolum bibat̄ in aqua. ⁊ de illis ē
ſynapis que adminiſtret̄ non aſſidue: imo in omi
bus tribus diebus ⁊ in pͥmis ⁊ ante illud in ſpacio
lõgiore ⁊ ſimilit̄ diapiperion ⁊ ſimilia illi de electua
rijs. Et non feſtines cũ aliquo hoꝝ ante digeſtionē:
nam ſi tu dederis in potu tyriacam ⁊ ſilia illi in pͥ
mis compones quartanam cum quartana ⁊ fortaſ
ſe attrahes egritudines alias ⁊ ꝓprie in hyeme. Et
in fine eiˀ ſi neceſſaria fuerit phlebotomia unde ſũ
per eam. Inquit: Galie. Sanaui gentem plurimã
a quartana ita: Dedi eis in potu poſt digeſtionē ſo
luciuũ: deinde dedi eis in potu ſuccũ abſinthij: de
inde dedi eis in potu tyriacam. Et dico ꝙ aſſa ⁊ pi
per ſingularia ſunt iuuatiua valde q̄ñ appet digeſtio
⁊ peruenit ſtatus. ⁊ ciba illum ſabarie ⁊ elbune ⁊ fe
niculi capparis ⁊ ſynapis ⁊ almuri ⁊ omnibus in q
bus eſt virtus ſolutiua cũ fortitudine. ⁊ fortaſſe erit
tibi neceſſarium ut des ei in potu poſt quadragĩta

dies omni mane quantũ eſt nabac vna de eis que
ſunt ſicut medicamen de aſſa: ⁊ omni ſero ſimiliter
cum febris non fuerit acuta ⁊ materiei radix non fue
rit cholera. Et de trociſcis iuuatiuis in hac hora
⁊ apud declinationem ſunt trociſci ſm̄ hũc modũ
℞. ſucci eupatorij ⁊ croci amboꝝ ana. pondus. ʒ. iij.
ſcolopendrie ariſtol. ⁊ lactuce ⁊ reubarbari ⁊ ſpodij
omniũ ana. ʒ. v. ⁊ ſe. acetoſe. ⁊ ſe. portul. ⁊ ro. ⁊ ſpi
ce ⁊ ſe. cuſcute ⁊ aniſi ⁊ ſe. apij ⁊ radicum capparis ⁊
granoꝝ alben ⁊ ſe. feniculi omniũ ana. ʒ. iiij. confi
ciantur cum aqua apij ⁊ fiant trociſci. Et dentur i
potu cum aqua feniculi ⁊ endiuie ⁊ cuſcute. ⁊ hec q
dem medicina iuuatiua eſt modis pluribus. Et ſi
digeritur materia tunc fac iſtud: ℞. myrrhe. ʒ. xv.
ſpice. ʒ. xiij. agarici coſti floris ſquinanti omniũ añ
. ʒ. v. petroſelini. ʒ. xv. aniſi. ʒ. x. conficiantur cum vi
no antiquo ⁊ cum melle ⁊ zinzibere. Et ſit doſis
eius quantũ eſt nux. Et quandoq̧ dant in potu
in fine ⁊ conualeſcentibus ⁊ apud paucitatē nocu
menti in ea ⁊ multitudinem caliditatis cum ſubtilia
tione materiei medicinam huiuſmõi: ℞. ſeminis hy
oſquiami albi mandragore amboꝝ añ. ſiliquã. i. ⁊
aſſe circiter tertiam fabe. i. Et de hoc genere eſt vt
ſumantur iterum calamenti domeſtici aur. iiij. ⁊ ſe
minis vrtice aur. xx. ⁊ epithimi aur. i. fiant trociſci
parui valde ⁊ ſit doſis. ʒ. i. Et ex eis que bona ſunt
eis eſt vt adminiſtretur poſt apertionē digeſtionis
vſq̧ ad finem eius iſtud: Sumatur paſſularum de
ſcemi aut de alacoč ⁊ allei ſiluestris ⁊ myrthi vel my
robalani recentis omniũ ana pars. i. ⁊ decoquant̄
in aqua dulci poſtq̄ꝫ infuſa ſunt in ea: deinde buli
ant exquiſite ⁊ colentur ⁊ detur de ea. ℥. i. Et iterum
ſeminis apij ⁊ aniſi ⁊ cordumeni omniũ añ. ʒ. v. ori
gani ſilueſtris eupatorij omniũ ana. ʒ. vij. ameos.
ʒ. iiij. ſuchaha. ʒ. iij. paſſulaꝝ. ʒ. x. decoquant̄ in tri
bus libris aque vſquequo redeat ad lb. i. Et de il
lis que bona ſunt eis eſt vt ſumantur ameos ſpice ⁊
calamentum omniũ añ. ʒ. x. ⁊ carui ⁊ aniſi amboꝝ
añ. ʒ. vij. ⁊ aſſe pondus. ʒ. v. ⁊ zinziberis pondus.
ʒ. iiij. ⁊ caſſie pondus. ʒ. iij. conficiantur cum ſuffi
cientia mellis. Et ſit doſis eius pondus. ʒ. i. cum
aqua apij ⁊ feniculi. Trociſci huiuſmodi: ℞. ſucci
eupatorij. ʒ. x. ſcolopendrie ſpodij feniculi ſpice cro
ci omniũ añ. ʒ. v. lacce ⁊ reubarbari omniũ añ. ʒ.
iij. ſeminis cucumeris ⁊ ſeminis portulace omniũ
añ. ʒ. vi. fiant trociſci cum aqua apij ⁊ ſumantur in
potu cum ſirupo acetoſo. Et iterum ad phlegma
ticam myrrhe. ʒ. xxxv. croci petroſilini amboꝝ añ. ʒ
. v. ſpice. ʒ. iiij. ſ. caſtorei. ʒ. iij. aniſi. ʒ. iij. ſ. ſemiſ apij
⁊ carui amboꝝ añ. ʒ. iiij. amomi corticum caſſie ſto
racis omniũ añ. ʒ. ij. ⁊ tertiam ſiſeleos adriani cõ
fectionis omniũ añ. ʒ. i. ⁊ tertias duas. Et quãdo
vehemens ſit rigor eſt vomitus cum aqua tepida ⁊ ſi
rupo acetoſo ad illud iuuatiuus. Quod ſi virtu
tes eius non obediunt tunc cum eis quorum reme
moratio preceſſit ſm̄ horam. Et fiat vaporatio
cum embrocha in qua decocta ſunt ſceha ⁊ camemil
la ⁊ ſimilia homine cooperto cũ pãnis laneis aggre

gantibus calefactionem.

De rememoratione ſolutiuoꝝ quibus indigent
poſt digeſtionem. Capitulũ. lxvi.

k Ebulorum. ʒ. v. epithimi abſinthij ambo
rum añ. ʒ. v. myrobalanorum citrinorũ
ſucci eupatorij emblici omniũ ana. ʒ. iiij.
ſeminis apij ⁊ aniſi ⁊ ſeminis feniculi omniũ ana. ʒ.
ij. fiat ex eis decoctio ⁊ ſoluatur cum eo cum facilita
te. Aut ſumatur abſinthij pondus. ʒ. x. myrobala
norum kebulorum ⁊ epithimi omniũ añ. ʒ. viij. ⁊
fumiterre pondus. ʒ. vij. ⁊ ſuchaha ⁊ centauree ma
ioris amborum ana pondus. ʒ. vi. eupatorij ⁊ radi
cis ſquinanti amborum ana pondus. ʒ. v. decoquã
tur cum quinq̧ libris aque donec redeat ad lb. i.

Pillule leues: Quando adminiſtrantur in om
nibus quinq̧ diebus ſemel ſunt iuuantes in ea ⁊ ſunt
experte: ℞. epithimi ⁊ turbit amborum añ. ʒ. x. car
ui aniſi amborũ añ. ʒ. vij. ameos. ʒ. viij. ſemis apij
⁊ feniculi amborum añ. ʒ. iij. polipodij. ʒ. vi. agari
ci albi quod facile teritur. ʒ. viij. ſalis indi. ʒ. v. hiere
picre. ʒ. xv. fiant pillule cum aqua mente ⁊ ſit doſis.
ʒ. i. ſ. Et cum materia eſt phlegmatica conferunt
iſte pillule: ℞. epithimi agarici ameos omniũ añ. ʒ.
viij. ſeminis apij aniſi feniculi omniũ añ. ʒ. iij. ſal na
ptici. ʒ. v. hierepicre turbit amborum añ. pondus. ʒ
x. ſit doſis pondus. ʒ. ij. ſ. Et quando eſt cum dolo
re ſplenis iuuatur hoc medicamine ⁊ ſoluit cum cũ
facilitate: ℞. ſcolopendrie. ʒ. xv. agarici. ʒ. xij. myro
balanorum nigrorum hiere añ. ʒ. x. kebulorum ab
ſynthij omniũ ana. ʒ. viij. ſuchaha bedeoard came
pitheos ſucci eupatorij omniũ añ. ʒ. vij. fructus ta
mariſci radicũ capparorũ amborum. ana. ʒ. v. ſe
minis apij aniſi ſeminis feniculi omniũ ana. ʒ. iij. fi
at confectio aut pillule.

De cibatione patientium quartanam.
Capitulum. lxvij.

r Ectius eſt ut inclinetur regimen eoꝝ in pri
mis ſeptimanis vſq̧ ad tres ſeptimanas
ad ſubtiliationem quandam preter ꝙ de
ſtruat virtutem: ⁊ illud eſt ut abſtineant a carne ⁊ al
zuhumec. hoc enim minorat eoꝝ materias ⁊ alle
uiat eos ⁊ abbreuiat ſpacium egritudinis eorum.
Et poſt illud neceſſarium eſt virtutem viuificare cũ
eis que ſunt ſicut piſces alredradu ⁊ oua ſorbilia et
pulli ⁊ alteiugi. Cum ergo peruenit ad tempus i
quo ſequitur in ea alzuhumec ⁊ nõ minoratur egri
tudo tunc neceſſarium eſt cuſtodire virtutem ⁊ ciba
re cum eo quod eſt fortius ex carnibus gallinarum
⁊ pullorum ⁊ arietum ⁊ hedorũ ⁊ auiũ mollis car
nis ſicu: ſunt pulli ⁊ alduragi ⁊ piſces boni qui non
ſunt magni. Et ſcias ꝙ conditio in eo ex quo ciba
tur habens quartanã eſt ꝙ ſit aggregans proprie
tates quaꝝ vna eſt vt non ſit crudũ: imo reſoluens
cruditatem quã facit accidere melancholia. Et ſe
cũda eſt ut non ſit groſſũ imo ſubtilians groſſũ.
Et tertia eſt ut non ſit cõſtrictiuũ imo ſoluens vē
trem. Et quarta ut ſit ſanguis ex eo generatus
laudabilis. ⁊ plurimũ quidē eſt in ea illud quod ha

bet caliditatem ⁊ humiditatem. Et tu quidem iam ſci
uiſti quomō cibet ante paroxiſmū ⁊ per quot horaſ
⁊ quare illud. Et ſciuiſti iterum ꝙ quandoqʒ ne
ceſſarius eſt cibus ⁊ in paroxiſmo eius ꝓpter cauſā
predictam. Uerum rectius eſt ut eueniat febris ven
tre vacuo ut non occupetur natura cuʒ materia alia
niſi cum materia egritudinis donec expellat eam.
Et vinuʒ ſit puꝛ ſubtile.

De cura quartane continue. Ca.lxviij.

Diſpoſitio huius febris eſt ſm ꝙ e nūtiant
d meus ante ipſam. Et canon in ea eſt ho
mogeneus canoni quartane interpolate.
⁊ non diuerſificatur ab ea niſi in rebus paucis. De
illis eſt ꝙ declinatio in illa ad equalitatē in calefacie
tibus ⁊ ad infrigidationeʒ in hac eſt melioꝛ ꝑpt ad
herentiam febris: quare opoꝛtet ut adminiſtrent in
curatione eius ea que ſunt ſicut ſirupus acetoſus cū
ſeminibus ⁊ gelenabin ⁊ aqua de radicibus equa
lis ⁊ ſuppoſitoꝛia cū melle. Et de illis eſt ꝙ phlo
botomia in hac eſt magis neceſſaria qm̄ materia eſt
magis compꝛehenſa in venis. Et de illis eſt ꝙ licē
tia i carnib9 in hac egritudīe ē mioꝛ ideo caue hoc.

De febꝛe ſextana ⁊ ſeptena ⁊ ſimilibus illis.

Capitulum.lxix.

Enominant phitanos: ⁊ quidā nomināt
h huiuſmōi febꝛes reuolubiles. Iſte gene
rāt ex materia homogenea matrici quar
tane: ſʒ eſt minoꝛ ⁊ groſſioꝛ. Et plim quidem ſiunt
ex meſta phlegmatica. Sextanā autē ⁊ ſeptenam
⁊ que ſunt poſt illas Hyp. dixit. ⁊ Gal. dixit: ego nō
vidi in vita mea aliq̄ʒ ex eis neqʒ vidi qntanā nudā
foꝛtem ⁊ neqʒ eſt febris niſi quaſi occulta. Inquit
Et nō eſt longinquū qn ſit cauſa in ſeptena vbigra
tia ⁊ non nouena regimen quod quādo adminiſtra
tur ⁊ currit ⁊ ſuper ipm̄ facit febꝛem: nam iteratio fa
cit neceſſario in huiuſmōi hoꝛa illam febꝛem ⁊ ſi di
mitteret ⁊ rectificaret non faceret. Eſt ergo cauſa in
periodis eius ⁊ in ipius iterationibus reiteratio re
giminis. Et piodi eius non ſunt piodi materie q̄
effundatur ad eī9 redditiones. Inqt: opoꝛtet ergo vt
obſeruetur in expientia huius egritudinis hec intē
tio ita vt non accidat erroꝛ. quādis. Gal. ſit quaſi ne
gans aduentuʒ haꝝ febꝛiū ⁊ quaſi ꝙ ſit neceſſarium
vt ſit huiuſmōi febris alia radix. Uerum hyp. iam
verificauit ſermonem in inuentionem ſeptene ⁊ no
uene. ⁊ non eſt illud manifeſtum mirabile: neqʒ ma
nifeſte impoſſibilitaſ: ita ut ſit neceſſariuʒ redire i eo
ad adminiſtrandum. Et ſermones quidem quos
locutus eſt hyp. in capi. haruʒ febꝛiū. ſunt ꝙ ſepte
na eſt pꝛolixa ⁊ non eſt moꝛtifera ⁊ nouena eſt lon
gioꝛ ea ⁊ non eſt moꝛtifera. ⁊ dixit ꝙ quintana eſt de
terioꝛ febꝛiuʒ quoniā ſit ante pꝛiſim ⁊ poſt ipſam. Et
dixit Gal. in ea ſicut ſcitis. Et ego qdeʒ opinoꝛ hu
ic ſermoni moduʒ quendam: ⁊ eſt vt ſit pꝛiſis figu
ficans ethicam ⁊ ſit ſermo eius qntana ſubiectū pꝛo
poſitionis indefinite non ſignificans cōmunitateʒ.
Ergo eſt quaſi dicat: ꝙ de quintana eſt vna ſpeci
es deterioꝛ febꝛium: ergo eſt ſignificatio huius ſerm
nis eius ꝙ cum febꝛes pꝛolongantur ⁊ permiſcent
⁊ diuerſificantur perueniunt plurimuʒ ad inflāmā
dum membꝛa pꝛincipalia ⁊ ad ethicam. ⁊ de ꝓprie
tate harum febꝛium eſt vt ſient in fine ſuo ſm oꝛdi
nem vnuʒ. Et plurimū illius ſuper quartanam. Et
iam teſtificati ſumus eam quintaneʒ. veruʒ ipa per
ducit ad quartanam: quando in humoꝛibus eſt ex
uberatio ⁊ in humiditatibus multitudo. Cūqʒ liquefa
ctio iam multiplicetur ⁊ euacuationes ſenſate ⁊ inſē
ſate frequentes ſiunt non remanet in humoꝛibus q
nereitas niſi illud quod minus eſt ⁊ groſſi9 ⁊ illud
facit eſſe neceſſarium vt ſit paroxiſmus tardioꝛ: ⁊ ſi
at illa que fuit quartana quintana. Et in huiuſmōi
quidem diſpoſitione foꝛtaſſe erit coꝛpus pꝛeparatū
vt inflāmetur ⁊ fiat ethica. Et iteꝝ ethica quādo an
tecedit non eſt longinquuʒ quin facit accidere i hu
moꝛibus cinereitateʒ quandam ꝓpter prauitatem
ſuaʒ in poſtremis ethice: ⁊ accidit illi cinereitati pu
tredo quare accidit febris: ⁊ iam deſtruxit febris
ethica coꝛpus. Eſt ergo mala ex hoc ꝙ ipa eſt ſignū
aduſtionis humoꝛis de quo non remanſit niſi paꝛ
⁊ ſit aduſtuʒ paꝛ: ⁊ ex hoc ꝙ ipa eſt cauſa additio
nis febris ⁊ duplicationis eius. Et nō opoꝛtet vt
negentur egritudines quas non contingit videre in
tempoꝛe quodam ⁊ quadam regione: nam hoc ge
nus non compꝛehenditur per multitudinem.
Neqʒ iterum opoꝛtet ut dicat ꝙ ſi eſt quintana: tūc
neceſſe eſt ut ſit materia quinta: nam melāc holia ge
nerat quintanam non ꝓpter hoc ipm ꝙ ipa eſt me
lancholia: imo ꝓpterea ꝙ ipa eſt pauca groſſa. Et
tam non pꝛolongat quin ſit in quibuſdā coꝛpoꝛib9
melancholia groſſa pauca cui accidit putredo. Et
non cōuenit alicui vt dicat poſſibile eſt in phlegma
te ut fiant ei paroxiſmi alij: quādo ingroſſat ⁊ mino
ratur: quoniā conceſſio eſt res ampla: ⁊ raro ſit poſ
ſibile ut neceſſario conſequat eius contradictio.
Amplius non eſt diſpoſitio in conceſſione eius qd
numq̄ʒ videt: ⁊ non auditur: neqʒ de quo teſtificatur
experimentatoꝛ aut ſapiens ſicut conceſſio eius qd
teſtificatur qualis hyp. Et iam retulit mihi fidelis
quidam ſe vidiſſe nouenaʒ. Quintanaʒ vero nos
multotiens vidimus: ⁊ non cogimur ꝓpter hoc di
cere ꝙ illic ſit humoꝛ alius.

De cura ſpecieꝝ huius febris. Ca.lxx.

Propinquat huius febris cura cure q̄rta
a ne phlatice. Et indiget in curatione eius
ſupfluo ieiunio. Et ſubtiliatione cibi ⁊ regi
minis: Et ſomno digerente ut reſoluat ꝑ illud mate
ria groſſa ⁊ digerat. Et iterum indiget ingroſſati
one regiminis: vt non deſtruatur in eo virtus ⁊ ſunt
iſta duo contraria. Et ꝓpterea ꝙ febꝛes iſte non
faciunt accidere leſionem virtutis non curamus ſi
ſubtiliemus regimen ⁊ faciamus egrum vti ieiunio
vno tempoꝛe ⁊ ſuccurrimus illi ſicut oſtēdimus ita
vt cibemus cum eo cuius bonuʒ eſt nutrimentum ⁊
velox ſit ⁊ multiplicat ⁊ in eo i quo non eſt ingroſſa
tio materiei neqʒ additio in ea. Et de curationib9
magis ꝯferētibus ad illā eſt vomitus cū helleboꝛo

⁊ ſemine raphani ⁊ raphano ⁊ helleboꝛo ⁊ ſemine
atriplicis ⁊ nuce vomica: ⁊ euacuatio cum hieris ⁊
poſt illud adminiſtratio tyriace ⁊ eis ſimiliū. Et cō
fert tunc ſudatio cum medicinis ⁊ cum balneo cali
do abſqʒ adminiſtratione aque: ⁊ abſqʒ adminiſtra
tione humectantium.

Tractatus tertius. De ethica. Ca.j.

Iam ſciuiſti ꝙ in membꝛis ſunt hu
miditates diuerſarum ſpecieruʒ de
quibus ſunt humiditates pꝛepara
i te ad nutriendū ⁊ humectandū ſum
ptures. De illis ergo ē illud qd ē re
poſitū i venis. Et de illis ē illud qd
eſt ſparſuʒ in mēbꝛis ſicut ros. Et iſte ſunt due diui
ſiones. Et pꝛima earū eſt materia febris putredinis:
aut febris ebullitionis ſicut ſciuiſti cū nutrimētū to
tum non expandatur qn̄ eſt: imo remanet de eo il
lud qd eſt in ſemita expandēdi: ⁊ remanet qd eſt in
ſemita recondendi. Et de illis ſunt humiditates ꝓ
ximi tēpoꝛis coagulationi. ⁊ ſunt humiditates que
ſiunt actu nutrimētuʒ ſcʒ attracte ad locū: quod eſt
pꝛmutatiō eī9 quod ē de eo reſolutū ⁊ fiat additio in
eo ſimilis illi: verūtamē tēpus curſus earum ꝓpin
quum ē. ergo ſunt nō coagulate. Et de eis ſunt hu
miditates cū quib9 cōtinuant partes membꝛoꝛum
ſiſium parū a pꝛincipio creationis ⁊ ꝑ ipſarum de
ſtructionem ꝑueniūt ad ſepationem. Et ſimilitu
do humiditatū pꝛimaruʒ ē oleū lucerne infuſum in lu
cerna. Et ſiſitudo ſecūdarū ē oleū imbibitū in coꝛ
poꝛe lychinij. Et ſiſitudo tertie humiditatis ē humidi
tas qua cōtinuant partes cotti de quo fact9 eſt lychi
nius. Et cuʒ inflāmantur mēbꝛa radicalia: ⁊ ꝓprie
coꝛ: eſt illud ipſa egritudo que eſt ethica ſm ꝙ ſciui
ſti. Et caliditas quidem epatis q̄nqʒ perducit ad
ethicam: verū non ē ipſa ethica: imo ethica eſt illa.
que eſt cauſa coꝛdis: ⁊ ſimilit eſt diſpoſitio pulmo
nis ⁊ ſtomachi. verū dū ipſa permanet finiēdo hu
miditates q̄ ſunt in digeſtiōe pꝛima in mēbꝛis ⁊ pꝛo
prie coꝛdis ſicut finit candela oleū infuſū in lucerna
tunc ē gradus pꝛimus appꝛobatus nomine generis
qd eſt ethica. ⁊ grece ectethicos cū nō habeat i ſpe
ciebus ſuis nomen. Et cū finit humiditates que
ſūt diuiſionis pꝛime: ⁊ incipit reſoluere humiditates
que ſūt diuiſionis ſecunde: ⁊ finire eas ſicut finit flā
ma oleū euacuatuʒ in lucerna: ⁊ incipit finire ibibi
tum in coꝛp9 lychinij erit gradus ſecūdus: ⁊ nomi
natur duburē ⁊ ſoꝛoſmos: ⁊ hʒ latitudinē ⁊ pꝛicipi
um ⁊ mediū ⁊ ſtatū. Ampli9 nō rectificat ille q ꝯſe
qtur ſtatū aldubarē: ⁊ parū recipit curationem niſi
de9 velit ⁊ ꝓpe qn̄ ꝑuenit ad hoc ut in caro minuat
Cū ergo finiūtur iſte ⁊ icipiūt finire humiditates q̄
ſūt diuiſionis tertie ſic icipit flāma adurere coꝛp9 ly
chinij ⁊ humiditates eī9 radicales ē egritudo grad9
tertij ⁊ uoiatur curuatiuus ⁊ almukaſiſ grece. Et
hec qdē egritudo ē ex febꝛibus q̄ nō habēt paroxiſ
mos neqʒ hoꝛas paroxiſmoꝛū. Et qdam dixerūt
febꝛes ethice aut pendēt cū humiditatibus ꝓpinqui
tpis cū coagulatione: aut cū eis que ſunt ſicut caro
aut cū membꝛis radicalibus duris ſicut ſunt oſſa ⁊
nerui. Et ſi ex ſermone iſto intelligi ꝙ pēdēt ſm ſe
minā ꝙ finiūt qd in eis ē de humiditate radicali cōti
nuata eis erit hec: ⁊ intētio pꝛima equalis: ⁊ ſi ſignifi
cat ꝙ pꝛimū qd finit ethica ē humiditatis ꝓpinqui tpis
cū coagulatione nō erit ſermo ſanus. Et ethica q
dē q̄nqʒ accidit poſt febꝛē ephimerā. ⁊ q̄nqʒ accidit
poſt febꝛes putridas ⁊ aſpatū. ⁊ lōginquū ē ut acci
dat ethica icipiēdo q̄re ſūt mēbꝛa radicalia iā inflā
mata ⁊ non inflāmat humoꝛ neqʒ ſpūs añ illud: imo
oʒ ut calefiāt illa in pꝛimis: deinde ſm ꝓceſſionē die
rum calefiāt iſta niſi accidat cū foꝛtis valde. Et cau
ſa qdē vna q̄nqʒ eſt cauſa febris ephimere ſm vehe
mentiā mutationis ſue ⁊ debilitatē ſuſpenſionis ſue
ſicut ignis. naʒ ipſe obuiat lignis ſm duos modos
quoꝝ vnus ē ſm modū ꝙ calefacit ea ⁊ finit in eis
⁊ ſecūdus eſt ſm ſemitā inflāmationis. Et febris q
dem putredinis ⁊ aſpatis ꝑmutatur multotiens ad
ethicā ꝓpter vehementiam febris ⁊ vehementiā ſubti
liationis cibi in ea ꝓhibitiōe aque frigide: ⁊ pauci
tatē obſeruationis lateris coꝛdis cū vnctionibus ⁊
emplaſtris ⁊ epithimatib9 ⁊ ꝓprie in egritudinibus
mēbꝛoꝝ vicinoꝝ coꝛdi ſicut diaphꝛagmati. Et mul
totiens facit cadere in eā neceſſitas medico pꝛopter
caſum virtutis ⁊ frequentiam ſyncopis ad danduʒ
in potu vinū ⁊ aquā carnis ⁊ medicinā de muſcho
⁊ his ſimilia. Et q̄nqʒ cōponitur ethica cū febꝛibus
putredinis ⁊ aſpatū. Et ethica qdē in pꝛincipio re
eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curationis: ⁊ in fi
ne ſui ē facilis cognitionis ⁊ difficilis curationis.
Et finis aldubureu nō recipit curationē penit9.

De ſignis Ca.ij.

Pulſus qdem ē minutus durus frequens
p debilis fixus ſm habitudinē vnā. In ta
ctu vo coꝛ ē illud qd ſentitur de caliditate
minus caliditate ſynochi ⁊ ei ſiſium inflāmatarum
in materia. ⁊ in pꝛincipio dū iſgitur ē magis ſuauis
⁊ cū remanet ſup eū man9 hoꝛa. i. appet cū foꝛtitu
dine ⁊ moꝛdicatione ⁊ nō ceſſat augmētari: ⁊ ē cali
dius qd ē in eo loc9 venarum ⁊ arteriarū. Et ē eoꝛū
caliditas ſiſis: nō enī minuitur: verū ipſa qn̄ ſupue
nit ei cib9 augmētat velociter: ⁊ ſit foꝛtis pulſus val
de ⁊ incipit magnificari. Et ꝓpt illud accidit ſtultis
medicoꝝ ꝙ ꝓhibēt eis cibū ꝓpt illud qd accidit eis
de eo ex accidētib9 q̄re ꝑdūt eos ſic augmentat flā
ma ꝓpter intētionē olei ⁊ ſartago cū effundit aqua
ſup eam. Et iſte qdē ſignificatiōes eī9 ſūt foꝛtes. Et
cibus in reliquis qdem febꝛibus ꝓculdubio non in
cendit hac incenſione ſicut inuenit huic quāuis ne
ceſſario faciat diuerſitateʒ per motus nature. ⁊ hec
inflammatio non eſt ſicut incenſio reliquarum fe
bꝛium poſt coartationem: neqʒ ſm periodos no
tos: imo cum comedunt ⁊ in quacūqʒ hoꝛa ſit. Et ē
habens egritudinem nō vehementem diſcernens
illud quod ē in eodē de caliditate: qn̄ facta ē cōple
xio mēbꝛo cōueniens. Et iā ſciuiſti in li. pꝛimo q̄lita
tē diſpoſitiōis in hmōi: verū ipſa appet apud ſuſce
ptionē alicu9 ciboꝝ ꝓpter vehemētiā ſuam. Et

de ſignificationibus permutationis febris ephime
re ad febrem ethicā: ē vehementia fortitudinis calidi
tatis in.iij. valde: nam ſm plurimū incipit febris poſt
duodecim horas declinare. Cum ergo pertranſit ſe
ptas duodecim horas: ⁊ non apparent ſigna decli-
nationis: imo cōtinuatur vſq; ad tertiū omni die ⁊
ſit fortis tunc illa ē ethica. Et de ſignificationib9 cō
ſeſſionis ethice cū febribus putredinis ē remiſſio
caliditatis ſicce poſt finē declinationis ⁊ poſt ſudo-
rem exuberantē: ⁊ additio in areſactionē ⁊ extenua
tione ſm illud quod facit neceſſarium illa egritudo
⁊ vnctuoſitas in vrina ⁊ egeſtiōe. Et ſi fuerit ethica
illud quod apparet ⁊ occultū aliud ſignificat ipſuʒ
coartatio accidēs in paroxiſmus: huiuſmodi enim
eſt nō innētum in ethica oīno. Et ſcias ꝙ qñq; inci
pit ethica recēta cū ſtomacho q̄re corrūpit cōplexi-
onem eparis per vicinitatē.

De ſignis aldiburē Ca.iij.

Signa hectica vero aldiburē ſūt ꝙ qñ febris ex
pellit aldiburē vehemēs fit durities pul-
ſus ⁊ eius debilitas ⁊ paruitas ipſius ⁊ ei9
frequētia ⁊ ꝓpͤ qñ cauſa caſus in ethicam ē apoſte
ma qđ non reſoluit. nā illud.ſ. frequētia addit val-
de: ⁊ ſiliter velocitas ⁊ fit pulſus eius de genere eius
qui nominatur cauda muris. Qđ ſi fuerit ex potu
calidi vini erit loco caude muris acualis: ⁊ nō erūt
accidentia aldubellati vehemētia valde: non enim
dat ei ſpaciū vſq; ad huiuſmodi. ⁊ apparēt in vrina
vnctuoſitas ⁊ petala: ⁊ incipit oculus pfundari. Cū
ergo aldiburē ꝑuenit ad ſtatum fit fortior pfunda-
tio amboꝝ oculoꝝ ⁊ multiplicatur hippſudo ſicca
⁊ creſcunt extremitates oſſiū omnis mēbri ⁊ in facie
⁊ planant tpa ⁊ tēdutur cutis frontis ⁊ deſtruit co-
lor cutis: ⁊ fit quaſi ſit ſup eam puluis qdam ex adu
ſtione ſolis ⁊ pducit ad grauedinē eleuādi ſuperci-
lia: ⁊ fit oculus ſōnolētus ⁊ clauſus abſq; ſōno ⁊ ſb
tiliatur naſus: ⁊ elongātur pili: ⁊ appent pediculi: ⁊
videt venter iam minorari ⁊ adherere cū dorſo q̄ſi
ſit cutis ſicca q̄ iam attracta ē: ⁊ attrahit cū ea cutis
pectoris. Cū ergo curuātur vngues ⁊ arcuant tūc
iam venit ad ſtatū ⁊ incipit tēdere ad occaſum: ⁊ cū
incipit tēdere ad occaſū liq̄ſūt cartilagines.

De cura ethice Ca.iiij.

Intentio in curatione febris ethice ē infri-
gidatio ⁊ hūectatio. Et vnaqueq; earū cō
plet cū approximatione ſuarū cauſarū et
expulſione cauſarū ſuarū ꝯtrarijs. Et fortaſſe ē cā vni9 ea-
rum cauſa cōtrarij alterius ſicut cū infrigidationis:
ipſa eni qñq; ē cauſa exſiccationis q̄ eſt ꝯtraria hu-
mectationi ſicut infrigidatio cū trociſcis cāforatis
⁊ illis que ſūt ex ſpodio ⁊ his ſiſibus. Et fortaſſe hu
mectatio iterū eſt cauſa calefactionis que contraria
eſt infrigidationi ſicut vinum ipſum humectat: ſed
calefacit quare oportet ut obſeruetur illud. Et ſi ne-
ceſſitas vocat ad fortem infrigidationeʒ non erit ni
ſi cum re cui coniungitur aut precedit aut cui ſucce-
dit res in qua eſt virtus humectationis. Et ſimiliter
cum vocat neceſſitas ad fortem humectationeʒ ve
locem in ea ſicut aqua carnis ⁊ vinum: tunc oportet
ut adiungatur ei aut antecedat eam aut ſequatur eā
illud in quo eſt infrigidatio. Et ſi fuerit cauſa ethice
apoſtema aut leſio in membro: tunc neceſſarium ē
curare ipſuʒ in primis. Et qui diligit componere re
gimen eius ex diuerſis modis conuenientibus ei in
quo febris ſit vehemens valde tunc neceſſarium eſt
ut incipiat ⁊ det in potu trociſcos canforatos ⁊ que
currunt curſu eorū cum ſirupo acetoſo diluculo in
ortu ſolis ſicut aqua ordei in cancris ſi non abhor-
ret eos ⁊ cum iuleb ⁊ aqua granatorū ⁊ adminiſtra
tione mucilaginis pſilij ſi non fuerit prohibens ali
quid ꝓpter ſtomachum ⁊ alia. Et regimē infrigi
dans ē per illud quod ſciuiſti de potibus infrigidā
tibus ⁊ de oleribꝰ infrigidantibus ⁊ trociſcis ſicut
trociſci de canfora ⁊ emplaſtris ⁊ vnctionibus ⁊ his
ſimilibus: ⁊ infrigidatione aeris eorum ita ꝙ in hy
eme. Si autem non tollerat alleuietur ab eo ignis:
infrigidatio nāq; aeris eorum eſt melior res: ⁊ ſicut
veſtire eum cū ſandalatis ⁊ canforatis ⁊ facere ipm
odorare illud in quo ſunt roſe ⁊ canfora ⁊ ſandali ⁊
fructus frigidi ⁊ ſchelebrā ⁊ liliū cum aqua roſa: Et
vaporatio cum ſudore ⁊ balneo. Et oportet ut non
prolongetur retentio emplaſtrorūʒ infrigidantium
valde ſuper membra propiqua valde membris an-
helitꝰ: fortaſſe enim infert illud anhelitum ⁊ voci no
cumentum magnum. Et oportet ut declinet ad qui
etem ⁊ ſōnum ⁊ tranquillitatem ⁊ gaudiū: ⁊ cuſto-
diatur eger ab eo quod facit ipſum iraſci ⁊ quod fa
cit ipſum triſtari: ⁊ quod facit anguſtiari ⁊ a fame ⁊
ſiti longa. Emplaſtra infrigidantia quibus opor
tet eos uti ſunt aromatica: nam ipſa ſunt propinqui
oris iuuamenti ⁊ propter ſuper pectus: ⁊ que ſequū
tur ipſum ⁊ ſit infrigidata: ⁊ non ſit in eis ſtipticitas
Stipticitas enim cum hoc ꝙ ipſa facit accidere ex-
ſiccationem prohibet virtutem medicine profunda
ri. Et oportet ut aſſiduetur permutatio ut non rema
neat medicamen ⁊ calefiat cum obſeruatione vehe
mentie infrigidationis eius: nam cum ipſum infri-
gidat vehementer non elongatur quin debilitet mē
brum. Et quando eſt prope membra anhelitus nō
eſt longinquum quin impediat diaphragma ⁊ alia
ab emiſſione anhelitus cum facilitate. Et de regi-
mine humectante ſunt cibi leues ⁊ fructus ⁊ robub
⁊ vnctiones ⁊ emplaſtra ⁊ odoramenta ⁊ caputpur
gia ⁊ quies ⁊ tranquillitas ⁊ ut non inferatur ei vio
lentia in fame aut ſiti.

De rememoratione medicinarum infrigidan-
tium Capitulum.v.

Ille vero que de eis ſunt infrigidantes aut
humectantes omnes ſunt nutritiue: aut
vincit in eis nutribilitas: ſicut aqua ordei
decocta cum cancris ex parte cancri. Et oportet
ut euellantur extremitates cancrorum ex pedibus
ſuis et corporibus ſuis et abluantur cum aqua fri-
gida et ſale bono cum cinere vicibus tribus et ſu-
pra donec mundificentur et purgentur a grauita-
te ſui odoris: et deinde decoquantur in aqua ordei

⁊ ſicut aqua lactis vaccini de quo extractum eſt buti
rum: ⁊ ſicut ſucci olerum elixatorum predictorum
in ca. febrium acutarum ſicut mucilago pſilij.

In aceto autem eſt vehemens acuitas ⁊ virtus re
ſolutiōis: quare oportet vt bibatur cum eo quod re
ſiſtit duabus proprietatibus ſcʒ per cōmixtionē aq̄
multe: aut cum quibuſdam humectantibus ⁊ leniū
cantibus. Et proximū quidem eſt vt lac aſine ſit cuʒ
humectatione ſua infrigidans: ita vt quidam faciāt
meliorem infrigidationem eius ſuper infrigidatio-
nem lactis vaccini de quo extractum eſt butiruʒ: ve
rum ipſum conuenit ei qui non habet febrem perio
dicam: neq; materiam: neq; humorem preparatuʒ
ad putredinem: ⁊ oportet vt caueatur ſpiſſum lac: ⁊
de illis que conferunt eis eſt zuccarum. ⁊ cum ſenſe
ris putredinem accidentem ex lacte: tunc ſolue cum
facilitate. ⁊ ſi timueris calefactionem: tūc abſtine ab
eo aliquot diebus: ⁊ cura in ea cum trociſcis ⁊ aquiſ
fructuum: deinde itera lac. Medicine vero infri-
gidantes que non habēt humectationem ſunt ſicut
trociſci noti narrati.ſ. trociſci canforati ⁊ trociſci de
dactilis ⁊ ſuccis frigidis. Et ſicut trociſci huiuſmo-
di: ℞. ſpodij boli ar. añ.ʒ.iiij. roſaruʒ.ʒ.vi. ſeminis
portulace ⁊ citroli ⁊ cucurbite ⁊ karabe omniū añ.
ʒ.iij. fiant ex eis trociſci: ⁊ ſit doſis pōdus.ʒ.ij. ⁊ ſūt
boni valde. Et iterum alij proximi eis: ℞. arnogloſ
ſe amili ⁊ gūmi dragaganti omniū añ.ʒ.iij. boli ar.
ſpodij amborum añ.ʒ.iiij. papaueris.ʒ.v. roſarum
⁊ ſeminis cucurbite ⁊ citroli ⁊ portulace omniū añ.
ʒ.vi. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ ⁊ ſeminis me-
lonis ⁊ cucumeris omniuʒ añ.ʒ.vij. ſucci liquiritie
pondus.ʒ.x. conficiantur cum mucilagine pſilij.

Unctiones vero ⁊ epithimata ⁊ emplaſtra infrigi
dantia ⁊ odoramenta ⁊ caputpurgia infrigidantia
ſunt illa que tu ſciuiſti. ⁊ meliores vnctiones ſunt cū
oleo de cucurbita ⁊ de papauere ⁊ nenufare ⁊ ſalici-
bus ⁊ violis Stratus autem infrigidātes ⁊ hume
ctantes ſunt q ſunt plani valde de corijs aſperſis aq̄
ro. aut de lino de genere eius quod ſit in tabraſtē: et
ſit impletio eius illud qđ nō calefacit: imo ſit de ge
nere lini pectinati ⁊ renouati aſſ. due: aut ſit ſtratꝰ de
corijs que iam ſunt impleta aqua poſtq̄ ſint ſup ea
rectificationes que applanent aquam bene ⁊ prohi-
beant eius inequalitatem. Et ſint ſtratus prope aq̄s
⁊ curſus earum ⁊ ſub eis folia arborum frigidoruʒ
⁊ humidoꝝ.ſ. de ſalicibus ⁊ ſempuiue ⁊ olera hūida
⁊ odorifera frigida ſic roſe ⁊ folioꝝ arboꝝ ſfaꝝ ⁊ ꝓ
putia vitis ⁊ his ſimilia.

De rememoratione medicinarum humectantiū.
Capitulum ſextum.

Clarū quidem que ſunt cū infrigidatōe re
memoratio iam preterijt. Et reſtat nūc ꝯſi
derare in qualitate dādi in potu genera la
ctis: ⁊ lac de quo ē extractū butirū: ⁊ in qualitate ad
miniſtratōis tine ⁊ balnei ⁊ adminiſtratione vnguē
torum ⁊ oleorum ⁊ epithimatum ⁊ reliqui regimi-
nis. Et nos quideʒ iam docuimus modum dandi
in potu genera lactis in ca. ptiſis ⁊ ſiccitatis ſtoma
chi: quare oʒ vt ſit illud canon. Et nō eſt lac poſt lac
mulieris ſicut lac aſine poſtea lac caprarum cuiꝰ pa
ſcua oportʒ eſſe ex herbis ⁊ oleribus frigidis humi
dis ſicut ſcis: nam ipſuʒ ⁊ propter lac aſine eradicat
ethicam ſi fuerit ei eradicator: ⁊ nō eſt electio ſuper
ipſum niſi prohibeat putredo accidens: aut expe-
ctatio materiei comprehenſe. Et lac quidem iuuati-
uum eſt eis a principio ethice vſq; ad finem eius. et
lac mulieris ſugendo ſumptum conueniens eſt om
nibus. Et canon in dando in potu lac de quo extra
ctum eſt butirum eſt proximus illi iterum. Et meliꝰ
quidem eſt vt incipias a.ʒ.x. vſq; ad.xxx. ⁊ quod ē
ſupra eas ſi fuerit virtus adiuuans: ⁊ tibi ineſt vt cō
miſceas cum eo aliquid de trociſcis infrigidantibꝰ
Et tibi ineſt vt addas ſupra ſummam predictam in
potione prima ⁊ poſtrema ſi fuerit potens virtꝰ ſup
digeſtionē Tina autē illa eſt melior que eſt tepida
in q̄ non eſt caliditas miſta: ⁊ eſt cū hoc cū virtutibꝰ
olerum ⁊ herbarum infrigidātium ⁊ humectantiū
⁊ non ſit ita vt rorificet nedum ꝙ ſudare faciat ⁊ nō
liceʒ vt vapor tine ſit calidus: ⁊ ſi non eſſet quod ꝓ-
hiberet adminiſtrationem tine frigide non eligere-
tur ſuper eam: verum quod prohibeat ab hoc ē de
bilitas corporum eoruʒ ⁊ eorum extenuatio. In pri
mis vero rebus fortaſſe ſanat eos illud: verum de-
bilitateʒ corporis ſanat iam illud cum infrigidatōe
pauca quam facit in complexione eius que poſſibi
le ē vt curetur. Qđ ſi fuerit debilis illo timetur ꝙ ca
dant in ethicam ſenilem: ⁊ illud ſm minus: verum
tamen cum illo tardatur magis tempus mortis: et
fortaſſe viuit cū ea tempore cui eſt quantitas: ⁊ mul
totiens quidem eſt rectior permutatio eius ad illaʒ
ethicam. Illud autem in quo ſumus de relatione ti
ne rectius eſt vt fiat inceptio in ea cum aqua que eſt
calida ad terminū: ⁊ fiat gradatio ad frigidam ⁊ ad
temperatam frigidam tollerabilem. hec enim grada
tio facit corpus ſuſceptibile aque frigide cum leſio
non fiat niſi per aduentum contrarij in complexio
ne ſubito. Et iterum corpus acquirit ex aqua calida
ſimilitudinem teneritatis: ⁊ tollerat cum ea aquā fri
gidam. Et ſi iteretur tina in die tribus vicibus erit re
ctum. Et oportet vt adminiſtretur cū facilitate vt nō
cadat virtus. Et ſi ſumpſerit aquam ordei ante tinā
duabus horis erit conueniens: ⁊ ſi premittat tinam
poſt emulſionem lactis ſuper corpus eius ſm ꝙ di
cemus vt dilatet tina meatus cibi: deinde ſuſcipiat
aquam ordei ⁊ que ſunt ei ſimilia: poſtea expectet
deinde adminiſtretur aqua tine vt dilatetur cibꝰ erit
bonum. Et adminiſtretur poſt tinam ⁊ balneum in
unctio cum oleis infrigidantibus ⁊ humectantibꝰ
ſicut oleo viol. propter quando factum eſt ex oleo
de cucur. ſimiliter oleo nenuſ. ⁊ oleo de cucur. et ſup
mittatur poſt tinam ad illud quod eſt declinius ad
frigus paruʒ tollerabile deinde inungatur. ⁊ ſi pre-
mittatur inunctio ⁊ feſtinetur: deinde igrediat aquā
frigidam parum erit rectum: ⁊ illud ſecundum tol
lerantiam: ⁊ non eſt malum gradatim in eo. Et me
lior quidem horarum huius actionis eſt poſt dige

ſtionem cibi: ⁊ ſi poſſibile eſt vt ſubmergatur poſt ſi
nani calidam in aqua frigida ſubito abſqȝ gradatõ
ne eſt magis vtilium ex parte cure ⁊ magis forte ex
parte timoris. Et effuſio eius cum facilitate eſt mino
ris timoris ꝙ̃ ſubmerſio infirmi in ea ſubito ⁊ ma/
noris iuuamenti. Et ſit frigus ſm quantitatẽ frigo
ris aque eſtatis que eſt inter tepidam ⁊ illam que eſt
vehementis frigoris. Et ſi premittatur emulſio la/
ctis ſuper membra ſua ſi non fuerit debilis aut eius
quod mixtum eſt aqua ſi fuerit debilis: deinde ſi ad
miniſtretur tina erit rectum. nam emulſio lactis ſup
corpus eſt vehementis humectatõnis. Et genera q
dem lactis bona ad emulgendum ſunt predicta. Et
oportet vt emulgeantur ex vbere. Et dignius eſt vt
fiat fixo ſuper inunctõnem fricando ex medicinis p
dictis corpori toti ⁊ iſcturis. Ingreſſio autem bal
nei non conceditur ei niſi fuerit ita: ne ſudare faciat
neqȝ igniat neqȝ alteret anhelitum: ⁊ ſit calidum aq̃
eius minus calido ſui aeris: ⁊ ſit caliitas aque ei⁹ ita
vt dilectet ⁊ non ledat ⁊ non faciat ſudare: ⁊ quãdo
non eſt in corpore eius materia preparata putredi/
ni: ⁊ proprie cum illud eſt ⁊ non digeſtus eſt cibus:
imo oȝ vt ſit illud cũ voluntas eſt vt expãdat digeſtũ
ei⁹ in corpe ⁊ nõ ꝓlõget morã ei⁹ in eo: imo ſepet ab
ea velocit. ⁊ qñ ſeparatur ab eo ſumat aliqd de hu/
miditatib⁹ ⁊ de ſorbitionibus que non nocent ei ſa/
tis ex ordeo ⁊ lacte: ⁊ q̃ndo accidit ei in balneo ſitis
ſedat eam cum aqua ordei ⁊ aqua alraib ⁊ lac ſit lac
aſine. ⁊ oportet vt ſit introitus in balneum: deiñ exi
tus eius ab eo ſm modũ: vt non ſit labor in eo om
nino: ⁊ iam enunciauimus illud in locis alijs: ⁊ ite/
rabimus de illo conditionem: oportet vt permute/
tur ad balneũ in lecto portato in quo ſunt ſtrati ſtra
tus ingenioſe ita vt perueniat cum eo ad primaȝ do
mum ⁊ permutetur ad illud quod ex duobus pan
nis factum eſt plenum lana vel cotto ⁊ dicitur grece
pedctolene quod conueniens eſt balneo: ⁊ exuatur
veſtimentis ſuis in ea aut in media ſi non fuerit cali
da ⁊ non moretur in aliqua earum niſi quantitate p
mutationis ⁊ anhelitibus paucis ⁊ iam exutus ve/
ſtimentis: deinde ingrediatur ad domum ſecundaȝ
⁊ tertiam. veruntamen non ſit vehementis caliditatis
⁊ ſtet in ea quantitate qua tolleratam. Hoc eſt il/
lud quod dictum eſt: ⁊ qd magis eſt dilectum mihi
eſt vt ſit tina eius in domo media temperata. Cum
ergo ſeparatur a tina frigida cooperiatur mandibus
li aut farca habẽte duas tunicas ⁊ permutet ad ſtra
tum ſuum ⁊ lectum ſuum cum ſua ſabana ⁊ exſicce/
tur ſudor eius cum mandili ⁊ inungatur ⁊ cibet

De cibatione habentium ethicam. Ca. vij.

Portet vt ſeparetur in eis cibus: ⁊ non ci/
bentur in ſanitate eorum vice vna Am
plius melius quo cibantur eſt aqua ordei
⁊ ordeum et panis tritici abluti infuſus in aqua fri/
gida: ⁊ genera lactis cuȝ ab eis non prohibet aliqd
eorum que diximus, et lac vaccinũ de quo extractũ
eſt buturũ: qm̃ eſt plimi nutrimenti ⁊ almes ⁊ cucur/
bita. Et de fructibus melones paleſtini: ⁊ ſunt alra/
ki cognominati apud nos indi. Et quando ſentit re
ctificationẽ tunc non eſt malum cibare ipſum caſeo
humido non ſalito. Et ſi virtus debilitatur non eſt
malum vt cibetur iure iſſidebegi cuȝ coriandro hu
mido decocto cum eis que ſunt ſicut alduragi ⁊ alte
iugi. Et forte oportet vt detur eis in potu aliquid
vini ſubtilis permixti cum aqua multa. ⁊ forte eſt
neceſſarium vt cibes cum moſos ex carne alduragi
⁊ alteiugi ⁊ alcubugi ⁊ pulli ⁊ holune acetoſo aut cõ
gelato acetoſo ex carne hedi aut carne vaccina: qm̃
eſt illic fortitudo digeſtionis. Et acetum amoſos ⁊
congelati eſt iuuatiuũ eis ⁊ confortatiuũ in hac diſpo/
ſitione. Et forte non eſt excuſatio ab aqua carnis
permixta cũ ſirupo de fructib⁹ frigidis acetoſis aut vi
tello oui ſorbilis. Et quando prolongatur cum ea
debilitas ad ſyncopim eſt neceſſe vt cibentur aq̃ car
nis accepta ex lateribus hedi cuȝ ſale pauco que co
letur ⁊ fundatur ſuper eam quantum totum eius eſt
de aqua malorum ⁊ quantum eſt decima eius de vi
no odorifero ⁊ potetur tepida. Aqua vero frigida
que non eſt valde vehementis frigoris nõ eſt malũ
ſi in potu det eis ſi nõ fuerit debil' aut aliqd ꝓhibẽs
Et illud ꝓhibens: aut erit apa ſub hypocõdrij: aut
erunt in corpore toto chimi putridi ⁊ chimi crudi
qui omnes digeſtione indigent ⁊ nõ apparet ſignũ
digeſtionis. ꝙ ſi appareat timor erit minor. Et ſim
liter ſi fuẽit ethica permutata exſirſen aut birſen: ud
cum hac melius eſt vt interdicatur potus aque frigi
de ꝙ̃ cum alijs. Ethica enim cum ſuperuenit egritu
dinibus deſtruentibus virtutem mollificantibus ei
arefacientibus oſſa ⁊ carnem ſuperuenit debilitati.
Cum ergo coniungitur ei ſuper debilitatem poſt ſũ
ptionem aque frigide nõ moratur quin cadat in ge
nus alterius ethice que cõmunicat huic generi in ſic
citate: ⁊ diuerſificatur ei in calore ⁊ frigore ⁊ nomina
tur ethica ſenectutis ⁊ ethica ſenij. Et illa quidem eſt
egritudo ſeua in qua innatus calor iam deſtructus
eſt. Et ſimiliter aqua vltimi frigoris ⁊ plurimi nocu
eis in omni diſpoſitione ⁊ corrumpit innatum ca/
lorem membrorum eorum radicalium. Et forte
feſtinat cum eis aut permutat eos ad modum aliuȝ
ethice.

De ſuccurrendo diſpoſitõnibus ſequentib⁹ eth i
cam. Ca. viij.

E illis eſt ſyncopis: ⁊ iam diximus regimen
in hoc multotiens. Et de illis eſt fluxus
vẽtris. Et oportet vt curetur ⁊ ſuccurratur
ei: Nã in hoc eſt timor magn⁹. Et de curis ei⁹ in pri
mis eſt vt ſit aq̃ ordei coꝛ aq̃ ſauich: ⁊ ponant in aq̃
ordei coꝛũ miliũ torrefactũ ⁊ gũmi aut lentes elixate
iterate aut lac decoctũ cũ lapidibus aut cũ igne ſolo
donec conſumatur eius aquoſitas: ⁊ proprie cũ mi/
lio. Et potent hos trociſcos: ℞. boli armeni. ʒ. v. ca
ſtance torrefacte roſ. omniũ añ. ʒ. iiij. ſpodij karabe
amborũ omniũ añ ʒ. iij. ſeminis acetoſe excorticati
granoꝛ berberis amborũ añ. ʒ. vi. fiant trociſci cũ
ſucco citoniorum. Et detur in potu aq̃ piroꝛ in mã
ne ⁊ apud ſomnũ. Et detur in potu pſiliũ torrefactũ

⁊ ſimiliter ſuffuſ de ſpodio in quo eſt bdelliũ de me
cha eſt ſatiuum valde: ⁊ ſi peruenit ad excoriatio
nem curetur excoriatio cum cliſterib⁹ que ſcis. qm̃
illud eſt conueniens.

De ethica ſenectutis. Ca. ix.

Urrit conſuetudo vt dicant ethicã ſenectu
tis poſt febrẽ ethicã: ⁊ nos etiã incedam⁹
via conſueta. intentio itaqȝ ethice ſenectu
tis eſt dominiũ ſiccitatis ſuper complexionẽ abſqȝ
febre. Et quãdoqȝ fit cum equalitate in calore ⁊ fri/
gore ⁊ illud eſt ſm minus. ⁊ quandoqȝ fit cũ frigo
re ⁊ nominatur hec diſpoſitio ſenectus ⁊ ethica ſe/
nij: quoniaȝ corpori accidit in hora ſenij illud qd
accidit in illa hora de aldubul ⁊ ſiccitate. Et ſenes q
dem ſunt velocioris caſus in ea ꝙ̃ iuuenes: ⁊ iuue/
nes velocioris caſus in ea ꝙ̃ pueri: licet accidat in
iuuenibus ⁊ pueris. Et cauſa faciens cadere in eaȝ
aut eſt frigus dominans cum debilitate corporis:
quare prohibet virtutem nutritiuam ab operatiõe
ſua integra ſicut accidit iterum in fine vite. Et de
hoc capitulo eſt potus aque frigide nõ in hora ſua
aut ſuper debilitatem corporis cũ febre aut diſpoſi
tione aut ſucceſſione exercitij reſoluentis virtutem
⁊ aperientis poros: ⁊ quod vocat ad attrahenduȝ
aquã frigidam ad viſcera ſubito. aut vapores frigi
di qui eleuantur ad cor ⁊ infrigidant complexionẽ
eius: aut caliditas que reſoluit ⁊ liquefacit humidi
tates quare caliditas innata debilitat ⁊ ſuccedũt fri
gus ⁊ ſiccitas. ⁊ quãdoqȝ ſequuntur euacuationes.
Et quandoqȝ attrahit hanc egritudinẽ ſupfluitas
in infrigidando paciẽtes febres cũ eiſ que bibunt ⁊
emplaſtrantur. Et hec quideȝ egritudo quando
confirmatur non curatur: ⁊ ſi eſſet ei ingenium eſſet
morti ingenium.

De ſignis Capitulum. x.

N iſtis videntur ſigna aldubuten ⁊ exſic/
cationis ⁊ non videtur in eis incenſio et
inflãmatio: imo forte inueniuntur frigi
di tactus. Et eoꝛ pulſus non eſt ſicut pulſus habẽ/
tium febres ethicas: imo ẽ tardus puus ⁊ rarus: ni
ſi fortis fiat debilitas: qm̃ tũc incipit pulſus fieri fre
quens. ⁊ ꝓpˀie in illis quibus aduenit hoc ex potu
aque frigide. Et quãdoqȝ ẽ vrina eoꝛ alba ſubtil'
aquoſa ⁊ ſunt in diſpoſitionibus ſuis ſicut ſenes.

De curatione ethice ſenectutis. C. xi.

On adhibet hec cura niſi cũ nõdũ cõfir/
mata eſt ⁊ ſperatur ꝙ nõ cõfirmet ⁊ cũ cõ
firmata ẽ ſperatur ut poſtponat pditio pa
rũper. Et canõ quidẽ in curatiõe coꝛ eſt calefactio
⁊ humectatio. Et ex humectatione ſunt balnea ſm
ꝙ ſciuiſti que nõ adminiſtrẽtur niſi poſt digeſtionẽ
nã ſi ipſa adminiſtrẽt ſucceſſiõẽ comeſtionis faciũt
cadere virtutẽ. Et cliſteria facta ex capitib⁹ ⁊ pedib⁹
⁊ cicere contrito ⁊ ficub⁹ cũ melle ⁊ camenulla de quo
adminiſtret quãtitaſ medie libre cũ. ℥. ij. olei ſiſami
ni ⁊ aliquãtulo olei de been. ⁊ adminiſtret fricatio ſu
per cibationẽ. Et lac coctũ cũ lapidib⁹ eſt vehemẽ/
tis iuuamẽti eis. Et mel eſt vltimũ in iuuamẽto coꝛ
ſicut eſt vltimũ i nocumẽto hñtium febrẽ ethicam.
Et oĩs cib⁹ humectãs facilis penetrationis velocis
deſcẽſionis in quo nõ eſt viſcoſitas ſicut aqua car/
nis ⁊ vitelli ouoꝛ ſorbiliũ ⁊ vinũ ſubtile odoriferũ
parue quãtitatis eſt vehemẽter cõueniens eis. Et
oȝ vt obſeruet humectatio pdicta in capitulo ethi
ce. ⁊ miſceatur cũ ea qd calefaciat ex odoribuſ ⁊ em
plaſtris ⁊ vnctionib⁹ fricãdo ⁊ cibis alijs.

Tractatus quartus de febrib⁹ peſtilentialibus ⁊ que ſunt homogenea ⁊ variolis ⁊ morbillo.

Capitulũ primũ de febre peſtilentiali.

Uãdoqȝ accidit aeri qd docuimus
te i li. vniuerſaliũ. ſicut accidit aque
de alteratione i qualitate ſua ad ca
lorẽ ⁊ frigus ⁊ de alteratiõe in natu
ra ſua ad ꝓfundationẽ ⁊ putrediẽȝ
ſicut ꝓfundatur aqua ⁊ fetet ⁊ pu/
treſit: ⁊ ſicut aqua nõ putreſit vllo
mõ ꝓpter ſuã ſimplicitatẽ: imo ꝓpter illud qd ad/
miſcet ei de vaporibus malis qui pmiſcẽtur ei ⁊ ac/
cidit toti qualitas mala. Et quãdoqȝ ẽ illud cau/
ſa ventoꝛ deferentiũ ad locũ bonuȝ fumos malos
ex locis fetidis in quibus ſunt valles ꝓfunde ⁊ cor
pora exſiccata in prelio aut occiſa non ſepulta neqȝ
tumulata. Et forte eſt cauſa propinqua loco in
quo venit. Et quãdoqȝ accidunt putredines in in/
terioribus terre propter cauſas quarũ euẽtus igno
ratur ⁊ nocere faciũt aquam ⁊ aerem. Et febres q
dẽ accidentes cauſa aeris ſicci: fiunt iterum cauſa ut
eueniant febres cholerice. Peſtilentiales vero fiũt
ex aere turbido ⁊ humido: ⁊ febres i aere hũido ſũt
pluris euentus: ſed ſunt minoris acuitatis ⁊ longio
ris ſpacij. In eſtate vero ſicca pauce pluuie ſunt mi
noris euentus ⁊ maioris acuitatis ⁊ velocioris ſepa
rationis. Et meliora tempora ſunt que ſeruant ma
teriam ſuam. Et principiũ oium hoꝛ ſunt forme et
formis celi facientes eſſe neceſſariũ illud cuius ad/
uentus ignoratur: licet ſint quidã qui dixerũt in eo
aliquid non ꝓportionatũ ad cauſam eius: imo oȝ
ut ſcias ꝙ cauſe priue longinque ad illud ſunt fi/
gure celeſtes ⁊ propinque diſpoſitiones terreſtres
Et quandoqȝ faciunt neceſſario virtutes agẽtes ce
leſtes: ⁊ virtutes paciẽtes terreſtres humectationeȝ
vehementẽ aeri: ⁊ expelluntur vapores ⁊ fumi ad
ipſum ⁊ ſparguntur in ipſo ⁊ putrefaciunt ipm cuȝ
caliditate debili. Et quando fit aer ſm hunc modũ
venit ad cor: quare corrumpit complexionẽ ſpirit⁹
qui eſt in ipſo ⁊ putreſit qd circũdat ipm de humi/
ditate: ⁊ accidat caliditas egreſſa a natura ⁊ ſpargit
in corpore: tunc per cauſam ſuã erit febris peſtilẽtia
lis. Et cõicat multitudini hominũ qui iterũ hñt in
ſeipſis ꝓprietatẽ preparationis. Agens eni ſolũ cum
peruenit ⁊ pacienti nõ eſt preparatio nõ accidũt ac
tio ⁊ paſſio. Et preparatio corpoꝛ ad illud in quo
ſumus de paſſione eſt ut ſint plena humorib⁹ mal'

naꝝ munda non forſitan patiuntur ex illo. ⁊ corpo ra debilia iterum pacientia ſunt ex ea ſicut illa que multiplicant coitum ⁊ corpora dilatatoꝝ pororum humida multe balneationis.

De ſignis febris peſtilentialis. Ca.ij.

Ex febris eſt quieta exterius cõturbans in terius ſm plurimũ perdens. Ex qua per cipitur caliditas ⁊ inflãmatio fortis. Et ẽ cum ea magnitudo anhelitus ⁊ eius exaltatio ⁊ cõ ſtringitur multũ ⁊ curat multũ ⁊ frequentat: ⁊ vehe mentia ſitis: ⁊ ſiccitas lingue. Et quandoq; fit cum nauſea aut caſu appetitus: ⁊ ſi non reſiſtitur ei cũ co meſtione violenter interficit eũ: ⁊ dolor oris ſtoma chi. ⁊ magnitudo ſplenis. ⁊ anguſtia vehemẽs. ⁊ in quietudo. ⁊ fortaſſe erit tuſſis ſicca. ⁊ caſus virtutis ⁊ peruenitur in ea ad ſincopim. ⁊ cõnixtionẽ ratio nis. ⁊ tendit quod eſt ſub hypocõdrijs. ⁊ fiunt cuꝫ ea vigilie. ⁊ mollificatió corporis. ⁊ tepor. Et quan doq; accidit cũ ea bothor ſubalbida ⁊ rubea. ⁊ quã doq; eſt velocis occultationis. ⁊ accidũt cola ⁊ vice ra. ⁊ fit pulſus ſm plurimũ frequens paruus. ⁊ fit ve hemens ſm plurimũ in nocte. Et quãdoq; accidit eis diſpoſitio ſicut hydropiſis. ⁊ fluxus vẽtris cho lere ⁊ alioꝝ. ⁊ eſt egeſtio eius lenis feda non natura lis. Et quandoq; eſt melancolica ⁊ plurimũ eius eſt ſpumoſũ fetidũ: ⁊ eſt in illa aliquid de genere ei quod liqueſit. ⁊ eſt vrina aquoſa cholerica melãco lica. ⁊ multotiens euomunt melãcoliã: cholerã vo poſt illã. ⁊ ſudant ſudore fetido. Et hec quidẽ febris incipit cũ accidẽtibus predictis cũ fortitudie ſua. ⁊ venit res eius ad ſyncopi. ⁊ frigus extremitatum. ⁊ ſpaſmũ ⁊ alcuzeꝫ. Et quãdoq; eſt de his febribus peſtilentialib' in qua ñ percipit eger: nec tangens ꝓ pinquus multitudinẽ caloris. ⁊ non alterat pulſus ⁊ aqua magna alteratione: ⁊ cũ hoc ipſa eſt interfi ciens velocit ⁊ heſitant medici in eſſe eius. Et pluri mũ quoꝝ anhelitus fetet ex iſtis ⁊ ex primis moriũ tur: nã putredo eſt iã cõfirmata in corde.

De ſignis peſtientie aeris. Ca.iij.

Ex illis que ſignificãt peſtilentiam ⁊ de re bus que currũt curſu cauſarũ eſt ut multi plicentur rhoioni ⁊ aſuhub in principijs autũni ⁊ inebul: nã indicat peſtilentiaꝫ indicatione cauſe. Et quãdo multiplicat auſter ⁊ ſubſolanus in kenũ diebus aliquot. Et quotiens videris turbidi tatẽ aeris ⁊ nebuloſitatẽ eius ⁊ exiſt. muueris pluui am ⁊ inuenens aerẽ vacuũ ſiccũ ⁊ non pluit: tũc ſci as ꝙ complexio hyemis erit corrupta. Peſtilen tiã autem eſtiuã malignaꝫ malã ſignificat paucitas pluuie in vere cuꝫ frigore: deinde multiplicatur au ſter ⁊ conturbatur aer aliquot diebus: deinde clari ficatur poſt hebdomadã vnam non ſupra. ⁊ acci dit frigus in nocte: in die calor eſt vehemens ⁊ pre focatio ⁊ conturbatio ⁊ caliditas: tunc iam venit pe ſtilentia ⁊ expectantur febres peſtilentie ⁊ variole ⁊ his ſimilia. Et ſimiliter quando eſtas non eſt vehe mens caloris: ⁊ eſt vehementis conturbationis habens matutina alterata: ⁊ iam preterierũt in au tumno aſuhub ⁊ ignes ⁊ vehiziꝫ ⁊ alia eſt ſignũ pe ſtilentie ⁊ alioꝝ. Et ſimiliter quando videris aerẽ alterari in die vno multis vicibus: ⁊ clarificatur aer die aliquo ⁊ oritur ſol clarus: ⁊ cõturbatur die alio ⁊ oritur in velaminibus nebule que ẽ ut puluis tũc indica ꝙ peſtilentia accidet. Signa autẽ que ſunt ſm ſemitã ſocietatis cauſe ſunt: verbi gratia videas ranas iã multiplicari: ⁊ videas reptilia generata ex putredine iam multiplicari. Et de eis que ſignificãt illud eſt ut videas mures ⁊ animalia que habitant ſub terra fugere ad ſupficiẽ terre ⁊ exire manifeſte. Et videas aialia male nature ſicut alakaliki ⁊ eis ſimilia fugere ex nidis ſuis ⁊ ire ab eis: ⁊ fortaſſe dimittunt oua ſua.

De curationibus febrium peſtilentialium. Capitulum quartum.

Umma curationis earũ eſt exiccatio: ⁊ il lud cũ phlobotomia ⁊ ſolutione ventris. Et oportet vt incipiatur in ea ad euacuan dũ. Si autem materia vincens fuerit ſanguinea fiat phlobotomia: ⁊ ſi fuerit humores alij euacuentur. Et oportet ut infrigides domos eorũ: ⁊ rectifices aeres ipſarũ. domoꝝ aũt infrigidatio fit ut vallẽtur fructibus odoriferis frigidis ⁊ extremitatibus arbo rũ frigidarũ ⁊ linimentis ⁊ rorationibus vel decibu tionibus ſumptis ex fructibus frigidis odoriferis: ⁊ ex canfora ⁊ aqua roſ. ⁊ ſandalis. Et roretur do mus eoꝝ omni die aliquotiens ⁊ ꝓpter cũ aqua ro ſa. ⁊ de ſalicibus ⁊ nenufar. ⁊ ſi fuerint in domo ma nationes ⁊ rorationes aque erit melius. Aeris vero rectificatiõem dicã. Et adminiſtrent eis trociſci de canfora ⁊ robub frigida ⁊ aqua lactis acetoſi: ⁊ lac acetoſum ablato butyro ⁊ aqua roſa. in qua diſſolu tum eſt ſerum acetoſum bonũ: ⁊ acetũ cuꝫ aqua ite rum: ⁊ aqua frigida plurima ſubito eſt iuuatiua val de: pauca autẽ cõſequẽter exhibita fortaſſe excitat caliditatẽ. Quod ſi res ꝓlõgetur ad hoc vt tendã tur hypocondria ⁊ infrigidẽtur extrema ⁊ ꝓlongẽ tur vigilie ⁊ permixtio mentis ⁊ vides pectus ⁊ qd̃ eſt ſuper ipſum eleuari ⁊ deſcẽdere: tunc neceſſe eſt adminiſtrare regimen trahens caliditatẽ exterius. Et quando cadit appetit' reſtaurẽtur ad comeſtio nẽ: nã plurimi eoꝝ qui viriliter agunt ſuper illud et comedunt violenter abſoluũtur ⁊ viuunt ⁊ neceſſe ẽ reſtaurare eos ſuper cibum. Et oportet ut ſint cibi eoꝝ ex acetoſ ⁊ deſiccatiuis: ⁊ ſint pauce quantita tis. Cibi nãq; eoꝝ ſunt iterũ mali quare nocet eorũ multitudo inquantũ ſunt mali. Rectificatiõis autẽ peſtilentie pars eſt ſm ſanos qui ſunt in ea ⁊ pars ei' eſt ſm ſanos ⁊ egros. In illa vero que eſt ſm ſãos intentio eſt ut exſiccetur aer ⁊ fiat boni odoris ⁊ pro hibeatur eius putredo cum quacunq; re ſit ⁊ rectifi cetur cum xiloaloe crudo ⁊ ambra ⁊ ture ⁊ muſcho ⁊ coſto dulci ⁊ ſtorace ⁊ ſandaraca ⁊ aſſa ⁊ gariofil ⁊ maſtice ⁊ glutino albori ⁊ laudano ⁊ melle ⁊ cro co ⁊ bichum ⁊ cupreſſo ⁊ iunipero ⁊ aluſnẽ ⁊ lau ro ⁊ ciperis ⁊ ſquinanto ⁊ ſauina ⁊ acoro ⁊ galia ⁊ amigdal amaris ⁊ aſſaro. ⁊ quãz fiũt ex iſtis ꝯpoſita

⁊ aſpergatur domus aceto ⁊ aſſa. Secũdũ ſanos vo ⁊ iterũ febricitantes ⁊ egros ẽ ſuffumigatio cum ſandalis ⁊ canfora ⁊ corticib' granatorum ⁊ myrto ⁊ malis ⁊ cydonijs ⁊ hebemo ⁊ aliegi uel alkekẽgi ⁊ tamariſco ⁊ ribes. Et oportet ut multiplicetur ſuf fumigatio.

De ꝓſeruatione peſtilẽtie Ca.v.

Portet ut extrahant a corpe humidita tes ſuperflue. Et inclinet regimẽ eius ad ex ſiccationem ex omni modo ⁊ ex minorati one cibi niſi exercitio. oportet eni ut nõ adminiſtre tur neq; balneũ neq; vina neq; tolleret ſitis. Et re ctificet aer cuꝫ eis que diximꝰ. Et declinet cibus ad acetoſa ⁊ minoretur ex eo. Et ſit caro q̃ adminiſtra tur decocta in acetoſis. ⁊ ſumat de alhebel ⁊ alcha ris ⁊ almoſos factis cũ aceto ⁊ abſq; aceto cum ſu mac ⁊ aqua acreſte ⁊ aqua limonis ⁊ aqua granato rum. Et condita in aceto iuuatiua ſunt ⁊ ꝓpter cap paris aceto condita. Et algeleniabi ex illis ẽ que cõ ſeruũt ⁊ ꝓhibent ab eis putredinẽ. Et de illis quibꝰ ex ea fit euaſio eſt adminiſtratio tyriace ⁊ mithrida tiante eã cũ reliquo regimine bono. Et de medica mine facto ex aloe ⁊ croco ⁊ myrrha ſumatur om ni die circiter. ʒ.i. qm̃ eſt iuuatiuũ.

De variolis Ca.vi.

q Uandoq; accidit in ſanguine ebulitio ſm ſemitã putredinis cuiuſdam de genere ebu litionũ que accidũt ſuccis. ⁊ talia qdem ac cidẽtia fiũt per eã ita ut ptes eoꝝ abinuicẽ diſcernã tur. Et de hoc ẽ cuius cauſa ẽ res q̃ſi nãlis faciens ebulitionẽ ſanguinis q̃re putreſit ab eo illud quod admiſcetur ei de reliquijs nutrimẽti ſui menſtrual qd̃ eſt in pregnatione: aut gnãtur in ea poſt illud ex cibis feculentis ⁊ malis de illis q̃ rarificãt ſubſtãtiã eius ⁊ faciũt eaꝫ ebulire donec fiat ei ſubſtãtia recta fortior ꝓma: ⁊ magis apparẽs ſicut illud qd̃ natu ra efficit in ſucco vue: ita ꝙ rectificat ipm faciẽdo vi nũ ſimilis ſubſtãtie ⁊ iam putruit ſpuma aerea ⁊ fex terrena. Et de hoc ẽ cuius cauſa ẽ res adueniens ex trinſecus ebulire faciẽs occulta que ꝑmiſcet humo res cum ſanguine cõmixtione exiſtente in diſpoſiti one ebulitionis ⁊ ſtationis ſub ſole ſicut accidit apud alterationem tẽporis ⁊ ꝓpter veris ab eo qd̃ perti net ei de qualitatibꝰ ⁊ ordine. Et variole quidem ⁊ morbillus ſũt de ſũma ẽgritudinũ aduenientium ⁊ multiplicãtur in ſucceſſiõe auſtrinoꝝ quãdo mul tiplicatur eoꝝ perflatio. Et corpus quidẽ variolis ꝑparatũ eſt illud qd̃ ẽ calidum ⁊ humidũ ⁊ contur bate humiditatis ꝓpter quod parũ extrahit de ſan guine ꝑ phlobotomiã. Et de cibis ſunt cibi q faciũt cadere in variolas velociter: ⁊ ꝓpter quãdo nõ ſũt cõſueti. Et adminiſtrant ſuꝑ eos medicine ⁊ cibi ca lefacientes ſicut lac: ⁊ ꝓpter camelarũ ⁊ equarũ cuꝫ multum repletur ex eis ille qui non aſſuetus eſt eis: deinde bibit vinũ plurimũ aut medicinas calidas. Et variole quidẽ ſunt quaſi modus qdaꝫ criſis. Et plurimũ qdem accidũt variole infantibꝰ: deinde iu uenibus: ⁊ minorat earũ euentus in ſenibꝰ niſi pro pter eãs fortes ⁊ in regionibꝰ vehemẽtis caliditatis ⁊ humiditatis. Et earũ euentus in corporibus hu midis ẽ plus q̃ ſit ipſarũ euentus in corporibꝰ ſic cis. Et earuꝫ euentus in vere plus ẽ q̃ ipſarũ euẽtꝰ in hyeme. Et poſt ver in fine autũni ⁊ ꝓpter cuꝫ pre cedit eſtas calida ⁊ ſicca: ⁊ fuerit ille autũnꝰ calidus ⁊ ſiccus. Et variole nõ accidũt in cute ſolũ ⁊ in eo quod ſeqtur illud qd̃ apparet: imo accidunt in om nibus membris ſimiliũm partium apparentibus ⁊ occultis ita ꝙ velaminibus ⁊ neruis. Et qñ appa rent variole faciunt incurrere pruritũ: deinde appa rent res ſicut capita acuũ ſimilia milio: deinde egre diuntur ⁊ implent ſanie: deinde euacuantur ⁊ fiunt cruſte diuerſoꝝ coloꝝ: deinde cadunt. Et fortaſſe ꝑ mutãtur variole ad phlegmonẽ ⁊ eſſere ⁊ ad dubel lati que aggregat ſaniem. Et plurimũ quidem cum apparent habẽt colorẽ phlegmonis: verũtñ quan doq; egrediũtur ſm colores diuerſos cineritie ⁊ vi olacie ⁊ nigre. variole eni ſunt ſpẽs ⁊ colores. nam de eis ſũt albe. ⁊ de eis ſunt citrine: ⁊ de eis ſunt ru bee: ⁊ de eis ſũt virides: ⁊ de eis ſũt violacee: ⁊ de eis ſunt ad nigredinem declines. Et virides qdem ⁊ vi olacee ſũt male: ⁊ quãto plꝰ additur declinatio ad nigredinẽ tanto ẽ deterius. ⁊ quanto plus ſũt decli niores ad illud tanto plus ſunt decliniores ad ma litiam. Et albe quidem ſũt meliores: ⁊ ꝓpter quãdo ſunt pauci numeri magne quãtitatis facilis exitus pauce anguſtie debilis febris: ⁊ vides febreꝫ minui cum earũ apparitiõe ⁊ ipſarum egreſſiõe: ⁊ ẽ princi pium exitus earuꝫ in tertio ⁊ qd̃ ei approximat. Et poſt illas ſũt albe magne pluris numeri propinque abſq; cõtinuatione. nã ille que cõtinuant ad inuicẽ ita ut ꝯtinuant in fruſto magno carnis habẽtes la tera aut rotundam formã ſunt male. Et ſimilr̃ iterũ duplices magne in ventre vnius quarum ẽ vario la alia. Albe vero parue dure ꝓpinque difficilis exi tus licꝫ faciant exiſtimari in principio rei ſalutem: tñ timet in eis ꝙ difficilis fiat earũ maturatio ⁊ fiat cũ eis mala diſpoſitio egri ⁊ perueniat ꝑ eas ad ꝑdi tionem: qm̃ cauſa in eis ẽ groſſitudo materiei. Et de ſpẽbus malarũ timoroſarũ q̃ pleruq; interficiũt ſunt ille quarũ diuerſificat egreſſio. naꝫ quũq; appa rent tũq; occultant ⁊ ꝓpter qñ apparẽt violacee ⁊ ſiliter tenaces q̃rum operatio nõ ceſſat a debilitate virtutis ⁊ viridificatione mẽbri ⁊ nigrificatiõe eius ꝑdunt. Et ſi viriditas ⁊ nigredo quibꝰ ſuccedit reſu datio nõ faciunt cadere virtutẽ: imo additur cũ eis virtus nõ ſunt mortifere: ſed fortaſſe cadere faciunt in vlcera ⁊ que currũt curſu eoꝝ. Et ut ſit febris de inde variole ſaluius ẽ q̃ ut ſint variole ꝑcedẽtes de inde ꝯſequat eas ⁊ accidat ſuper eas febris. Et il lud quidẽ qd̃ plurimũ ꝯſiderare oportet ineſſe paci entis variolas ẽ eiꝰ anhelitus ⁊ ipſius vox: naꝫ ipſa duo cũ remanẽt bona ẽ res ſalua. Et cũ videris an helitũ pacientis variolas ꝯſequẽtẽ: ⁊ ſilr̃ pacientis morbillũ tũc exiſtima caſũ virtutis aut apa diaphra gmatis: deinde cũ vides ſitũ vehemẽtẽ fieri ⁊ ãguſtias aſſiduat ⁊ eas q̃ appent infrigidant ⁊ variola ⁊ mor

bilius viri des ſūt tūc iam pcipiſt eger mori ⁊ feſti-
nat illud ſi variole fueri ſi de genere carū quaꝝ egreſ
ſio ⁊ apparitio tardant. Et plurimi eorū q moriunt
per variolas moriūtur prefocati ex ſinātia. Et qñq
moriūtur per caſum virtutis cū raſura inteſtinoꝝ
⁊ fluxu vētris. Et cū videris violaceas de variolis
⁊ morbillo ꝓfundari: tūc ſcias q ſuperueniet egro
ſyncopis. Et qñ feſtinat ad mingēdū ſanguinē ⁊
ſuccedit ei vrina nigra tunc ē moriẽtiū pcipue qñ ē
illic caſus virtutis. Et fluxus ventris viridis ſan-
guineus aut lotiuus non cum caſu virtutis ⁊ albꝰ
mera ē aliquid de variolis ⁊ morbillis. Et multo-
tiēs quidem variolatur homo duabus vicibus qñ
aggregatur materia ad expellēdū bis. Et coloris
plumbini ſunt variole quarū horror in facie ⁊ pe
ctore ⁊ ventre ſunt plus q̄ in cruribus ⁊ pedibus ⁊
ſunt male: ⁊ ſignificant materiā groſſam que nō ex
pellitur ad extremitates.

De ſignis apparitionis variolarū. Ca. vij.

Q andoq antecedūt apparitionē variole
ruꝫ dolor dorſi ⁊ pruritus naſi: ⁊ timor in
ſōno: ⁊ punctio vehemens in mēbris cor
poris: ⁊ grauitas cōis: ⁊ rubedo in colore faciei et
oculi: ⁊ lachryme: ⁊ inflāmatio: ⁊ multitudo alicui
⁊ ſaltus cum conſtrictione anhelitus: ⁊ raucedo vo
cis: ⁊ groſſitudo ſputi: ⁊ grauitas capitis: ⁊ dolor
capitis: ⁊ caſacaꝫ: ⁊ exſiccatio oris: ⁊ anguſtia: ⁊ do
lor in gutture ⁊ pectore: ⁊ tremor pedis apud re-
ſupinationem ⁊ declinationem ad ipſam: ⁊ cū hoc
toto febris continua.

De morbillo. Ca. viij.

C ias q morbillus omnis ē variola cho-
lerica. Et nō eſt differentia inter ea ambo
in plurimo reliquarū diſpoſitionū niſi q
morbillus ē cholericus: ⁊ q ipſe ē minoris quanti
tatis ⁊ quaſi ipſe non pertranſit cutē: ⁊ nō eſt ei alti
tudo de qua curetur ꝓprie in pncipio ſui. Variole
do in pncipio ſue apparitionis ē eminētia ⁊ altitu-
do: ⁊ morbillus ē minor variolis ⁊ minꝰ accidit ocu
lo q̄ variole. Et ſigna apparitionis eius ꝓxima
ſunt ſignis apparitionis variolarum: verū lachry-
me in eo ſunt plures ⁊ anguſtia ⁊ inflatio vehemen
tior: ⁊ dolor dorſi minor: qm̄ cauſa eius in variolis
eſt repletio ſanguinea ⁊ extendēs venas poſitam ſu
per dorſum: nā generatio variolarū eſt ꝓpter mul-
titudinē ſāguinis corrupti: ⁊ morbilli ꝓpter vehe
mentiā malitie ſanguinis corrupti pauci. Et mor
billus ſm plurimum egreditur ſubito ⁊ variole ali
quid poſt aliquid.

De ſignis ſalutis eius. Ca. ix.

Q uit ſicut ſigna ſalutis variolarū. nā ille q
eſt velocis ꝓceſſionis ⁊ apparitionis ⁊ ma
turationis ē ſaluꝰ: ⁊ durus ⁊ viridis vio-
laceus ē malus. ⁊ qui ē tarde maturationis frequē
tis ſyncopis ⁊ anguſtie eſt pernitioſus. Et q occulta
tur iterū ſubito ē malus faciens ſyncopim.

De cura. Ca. x.

P ortet in variolis vt incipiat ⁊ extrahat
ſanguis ſufficienter cū conditiones fuerit
⁊ ſimiliter ſi morbillus fuerit i repletione ſan
guinis: ⁊ ſpaciū illius ē vſq ad. iiij. Sed qñ ꝓcedūt
variole nō oportet tūc ut adminiſtret phlebotomia niſi
inueniatur vehementia repletionis ⁊ dominiū mate-
rici: tūc ei phlebotomet quātitate que exſiccet. ⁊ cō
uenientius quidē quod in hac adminiſtratur egritu
dine eſt phlebotomia. ⁊ ſi phlebotomet vena naſi
confert iuuamentū fluxus ſāguinis narium. ⁊ tuen
tur ptes ſuperiores a malitia variolarum ⁊ ē facilis
ſuper infantes. Et qñ neceſſaria ē phlebotomia et
nō phlebotomat iterū complete timetur ſuper ipm
corruptio extremitatis. Et ſimiliter timetur qñq ſi
mile illi ſup illuꝫ cuius aſſiduatur extinctio ⁊ venter
ſoluitur. Et oportet ut fiat i eis cibatio in primis cū
eis in quibus eſt confortatio cū repercuſſione ⁊ ex-
tinctione abſq cōſtrictione nature ⁊ inſpiſſatiōe ſā-
guinis: ſicut quod fit de iniubis cum tamarindis et
caſſiafiſt. ⁊ cū eo qd fit ex dactilis imaturis ⁊ ex len-
tibus ꝑparatis ⁊ iſſidebegi ⁊ lenificatio vehemens
⁊ ſiliter oportet ut ſint cuꝫ iſtis tamarindi ⁊ que eis
cōueniūt. Et cibꝰ factꝰ ex cucurbita ⁊ melon ⁊ alra-
kin: imo oportet ut ſit natura leuis in pncipio: ⁊ ſit i
tentio in eis qbus lenitur tamarindi. Et ſi non obe
dit cū eis additur ſup eos ſiracoſt cū facilitate ⁊ can
tela ⁊ tereniabin aut infuſio prunoꝝ. Et cōfert qñq
ſi in potu detur in pncipio appitionis veſtigioꝝ va
riolarū pondus. ʒ. iij. de rob dactiloꝝ ſilueſtrium
cū vino de trociſcis cāforatis: ⁊ ſirupus de dactilis
imaturis eſt vehemētis iuuamēti in huiuſmodi ho
ra. Cū ergo pertrāſierit egritudo diem ſecūduꝫ ⁊
incipiunt variole apparere tunc fortaſſe erit infrigi-
datio cauſa erroris magni ex eo q retinet ſuperflui
tatem interius ⁊ delatione eius ſuper membra pn-
cipalia ⁊ fortaſſe non ſit eis poſſibile ꝓcedere ⁊ ap-
parere. Et accidit inquietudo ⁊ anguſtia. Et fortaſſe
accidit nauſea: imo oportet ut iuuent ſuperfluitates
in huiuſmodi diſpoſitione cum eis que faciūt ebu-
lire ⁊ aperiūt opilatiōes ſicut feniculū ⁊ apiuꝫ cum
zuccaro ⁊ ſuccus eorū: aut decoctio radicuꝫ ⁊ ſemi
num: ⁊ fortaſſe odorat aliqd de croco. ⁊ aq̄ ficuum
eſt bona valde. ficus enī ſunt vehemētis expulſiōis
ad exteriora: ⁊ illud ē vna de cauſis euaſionis a no
cumēto earum. Et de illis q̄ cōferūt valde in hu-
iuſmodi hora ē, ut ſumāt lacce ablute. ʒ. v. lentium
excorticatarū. ʒ. vij. dragagāti. ʒ. iij. deinde coquan
tur cuꝫ lib. 5. aque vſquequo remaneat qrta lib. vniꝰ
⁊ detur in potu. Et de illis que ſunt vehementis iuua
menti ad faciendum aperire variolas eſt ut ſuman
tur ficuum citrinarū. ʒ. vij. lentiū excorticatarū. ʒ. iij
lacce. ʒ. iij. dragangāti ſe. feniculi ana. ʒ. ij. decoquā
tur cum lib. 5. aque donec remaneat ex ea fere tertia
⁊ coletur ⁊ detur in potu de ea: expellit enī caliditā
tem a ptibus cordis ⁊ phibet pulſū cordis. Et oꝫ
ut nō approximet ei in hac hora oleuꝫ aliqd omo.
Et oꝫ ut regat ⁊ elōgetur ab aere frigido ⁊ ꝓpe i hy
eme: ⁊ fiat cū illo illud qd fit cū ſudant. frigꝰ enim

opilat poros ⁊ redire facit materias retro. Et multi
tudo potus aque frigide cū niue ⁊ introitus in do
mo vēti mala ſunt valde. Et fortaſſe phlebotomia ē ma
la propterea q expellit ⁊ cōuertit illud qd ꝓcedit qre ca
ueat pꝰ duos dies aut tres. Et qñ accidit ex coopta
ra ⁊ calefactōe quaſi ſyncopis: aut accidit ſyncopis:
tunc neceſſariū eſt regimen aeris q attrahit ⁊ reuer-
tit ad odores canfore ⁊ ſandaloꝝ: ⁊ ſi nō fuerit exca
ſatio qn detegatur corpus domui venti aut aeri fri-
gido paulatim fiat. ⁊ ſilr qñ adiutoriū eſt cū calefa-
ctione aut dimiſſiōe infrigidationis. Et qñ incipiūt
exire ⁊ nō inuenitur cum exitu earū alleuiatio: imo
inuenitur caliditas inflata ⁊ lingua ad nigredinem
declinis: tūc caue ne calefacias. Et oportet vt tu alie
nes ab habentibꝰ variolas ⁊ morbillū emplaſtratio
nē ventris. in hoc enī eſt timor conſtrictionis anhe
litus ſubito: ⁊ q accidit fluxus ventris malus ⁊ mi
nus ſanguinis. Et in fine eius oportet vt ꝯſeruet na
tura ⁊ abetur loco lentium ſicut ſunt lentibꝰ elixatis
duabus elixationibus cū renouatiōe aque: ⁊ loco
lentium almazar cum tamarindis ⁊ lentibus frigi-
dis acetoſis ⁊ aqua granatoꝝ ⁊ ſumach ⁊ acreſta et
his ſimilibus. Medicie aūt ingroſſantes ſangui
nem ⁊ infrigidantes eū ⁊ ꝓhibentes eū ab ebulitio
ne q̄ in initio precipiūtur ſunt ſicut rob ribes ⁊ acre
ſta ⁊ aqua fructuū frigidoꝝ ⁊ ſirupus alcori proprie
⁊ ſirupus altelea ⁊ ſirupus de iuniar. Et ſirupꝰ qui
dem alcori habet deſcriptiōes plures quas diximꝰ
in antidotario: ⁊ dicemus hic deſcriptionē fortem
mirabilem: ⁊ eſt illa que fit cū aqua lactis acetoſi te
rani ⁊ virtus eiꝰ eſt vehemens valde. Deſcriptio hec
eſt: Sume rob alcori partes. ij. ſi autem non fuerit
tibi preſens: accipe alcori ⁊ fac ſerrare ipſum ⁊ acci
pe ſerraturam eius aut mole ipſum ⁊ miſce molli-
tum eius cum medietate ſui de ſandalis in aceto di
ſtillata aut in aqua acreſte pure diebus aliquot: deinde
decoquatur in eo decoctione cū facilitate cū longi-
tudine donec diſſoluat: deinde exprimant ⁊ ſumat
de ſucco: ⁊ quanto acetū aut aqua acreſte eſt plꝰ tan
to eſt melius. deinde ſumatur aqua adog abſtracto
butiro mūdificata a ſua caſeitate adog: aut cum co-
latione vltima que fit dimittendo reſidere aut cū de
coctione ſicut eſt decoctio aque caſei donec ſeparet
aquoſitas: deinde ſumatur farina ordei: ⁊ fiat ex ea
⁊ aqua lactis acetoſi foca: ⁊ fiat acetoſum illud foca
deinde coletur poſtea ſumatur illud foca: ⁊ ſit in eo
de ſubtili aqua or. ⁊ fiat acetoſum: ⁊ quāto plus ite-
ratur tanto eſt melius. Sumant ergo de eo ptes. v.
⁊ ſumatur aqua piroꝝ de ſceni ⁊ aqua cydoniorum
acetoſoꝝ plime aq̄ ⁊ aq̄ granatoꝝ acetoſoꝝ ⁊ aqua po
moꝝ acetoſoꝝ plime aq̄ ⁊ aq̄ alzarur ⁊ aq̄ limonū ⁊
aqua prunoꝝ acetoſorū ⁊ aq̄ dactilorū in primis cū
incipiūt apparere expreſſoꝝ ⁊ aque alcori recentis ⁊
aque moroꝝ de ſceni que nō maturantur integre et
aque chryſonuloꝝ imaturoꝝ ⁊ acetoſoꝝ: ⁊ ſucci acre
ſte ⁊ ſucci ribes ⁊ ſucci preputioꝝ vitis ⁊ ſucci roſe p
fice ⁊ ſucci nenufaris ⁊ ſucci viol. omniū aū. tertiam
partis vnius: ⁊ ſucci acetoſitatis citri ⁊ ſucci acetoſi-
tatis citranguli aū. duas tertias partis vnius: ſucci
coriandri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris humidi ⁊ en
diuie ⁊ portulace aū. quartam partis vnius: ſucci fo
liorū ſalicū folioꝝ maloꝝ ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ al
zarur ⁊ folioꝝ ro. ⁊ folioꝝ virge paſtoris aū. quartā
ptis vnius: ſucci barbe hirci. ⁊ ro. ſiccarū ⁊ nenufari
ſicci ⁊ ſucci berberi ſicci: ⁊ ſe. endiuie ⁊ ſeminis lactu
ce ⁊ balauſtiarū ⁊ nenufaris aū. medietatē decime
partis vnius: ⁊ ſucci mēte humide ſextā partis vniꝰ
⁊ ſucci berberorum humidoruꝫ medietatem partis
aggregentur medicie ⁊ ſucci ⁊ componantur ſuper
ignem ⁊ ponitur in eis de lentibus partes quatuor
⁊ de ordeo excorticato ptes. ij. ⁊ de ſumach partes
iij. ⁊ de granis granatoꝝ partes. iij. ⁊ decoquāt oia
ad ignē donec remaneat medietas: deinde dimittat
donec infrigidet ⁊ cōfricet fortē ⁊ coletur ⁊ ſumatur
de canfora ad omne pondus. ccc. ʒ. pondus aur. i.
⁊ terat canfora ⁊ puluerizetur ſup radicē cucurbite
aut kimie: ⁊ fūdat ſup ea medicina cū facilitate: deinde
liget caput eiꝰ cū re vehemētis fortitudinis: deinde
ponatur ſup prunas donec ſciatur q forſitan feruet
⁊ concutiatur ⁊ ponatur in vitreata ⁊ ſtringat caput
eius vt non perdatur canfora ⁊ lutetur, ⁊ doſis eius
ſit vſq ad. ʒ. x. Et de hominibus eſt qui ponit in ea
ſpice ⁊. ʒʒ. ⁊ ſeminis feniculi ⁊ aniſi ⁊ ciperi ⁊ pipis
partes equales ſm quantitatem que ei videtur. Et
quando egrediuntur variole cum complemento et
pertranſit ſeptimus ⁊ apparet in eo maturatio: tūc
neceſſe eſt vt rumpantur cum acubus de auro ⁊ au-
feratur humitas cum cotto. Salitio autem ne-
ceſſaria eſt et cum volueris ſalire: tunc elonga ſalitio-
nem ab eis quas erupiſti de magnis doloroſis ex ꝓ
pinquo: illud enim facit dolorem: imo ſali illas q̄
ſunt preter eas: ⁊ dimitte claudens cum eo viam ori
ficiorum ſuorum donec ſugant ſalem ſuum ⁊ nō ſa
liantur ante complementū maturationis. illud enī
fortaſſe faciet accidere dolorem vehementem ⁊ apo
ſtema. Et ſalitio quidem eſt res que eſt neceſſaria
poſtq̄ maturantur: ⁊ illud quidem fit cum aqua ſa
lis in qua eſt virtus croci. Et ſi aqua illa eſt aqua ro.
tunc eſt melius. Et aqua in qua decoquātur tama-
riſcus ⁊ lentes ⁊ roſe: deinde ſalit eſt vltima ⁊ prope
ſi ponuntur iterum in ea canfora ⁊ ſandali. hec enī
ſalitio maturat ⁊ exſiccat ⁊ facit cadere cum veloci-
tate. Et ſuffumigatio cum tamariſco eſt iuuatiua val
de. Et in hyeme oportet vt applicetur eger incenſio
ni ex tamariſco. Et quando variole ſunt vehemen-
tis humiditatis: tunc neceſſaria eſt ſuffumigatio cū
myrto ⁊ folijs eius. Et de regimine bono apud ma
turitatem variolarum paruarum ⁊ magnam velō
tatem exſiccationis earum eſt vt dormiat patiēs va
riolas ſuper farina rizi ⁊ milij ⁊ ordei ⁊ fabarum. ⁊
magis conueniens eſt vt ponas ipſam impletionē
culcitre que ſit rara in qua penetret virtus. Et folia
cupreſſi ſunt bona in hoc ⁊ oleuꝫ malum eſt in hac
hora: quoniam prohibet exſiccationem: ⁊ qñ inci-
piunt variole exſiccari tūc oportꝫ vt liniat ſup eas ex
medicinis ꝑdictis cū virtute croci. Et qñ accidit ex

variolaꝝ vlcera: ↄfert vnguentū albū ⁊ ꝓpe ꝑmixtū
aliqntulo canfore ⁊ raſura radicū canne cū aq̄ roſ.
aut raſura venarū arboꝛis ſalicis: aut arboꝛis alza
rur. Et qn̄qꝫ ↄfert vnguentū de ceruſa ⁊ lithargirio
Et q̄ ſunt in naſo cruſte ↄfert ceratū factū cū oleo
roſ. puro cū virtute ceruſe ⁊ climie: ⁊ adminiſtratio
alicuiꝰ olei poſt exſiccationē ⁊ apud vlcerationē eſt
bona: apud exſiccatōes qdē cū eo qd̄ facit cadē cū
velocitate: ⁊ vlcerationē ꝓptea ꝙ ipm̄ eſt materia em
plaſtri ⁊ vnguēti. Unguentū qdē rubeū bonū ē ad
vlcera variolarum.

De obſeruatiōe mēbroꝝ ⁊ defenſiōe eoꝝ a nocu
mēto variolarū ⁊ moꝛbilloꝝ. Ca. xi.

m Embra que opoꝛtet cuſtodiri a nocumēto
variolaꝝ ſunt ſicut guttur ⁊ oculus ⁊ ptes
ſupioꝛes nariū ⁊ pulmo ⁊ iteſtina: hec eni
mēbꝛa ſunt illa q̄ vlcerant. Foꝛtaſſe eni oculus de
ſtruit ⁊ foꝛtaſſe accidit in eo albugo. In gutture vo
foꝛtaſſe accidit pꝛefocatio ⁊ foꝛtaſſe accidunt vlcera
q̄ ꝓhibēt deglutionē in meri: ⁊ foꝛtaſſe pueniūt ad
hoc vt ſit illic coꝛroſio puiuoſa. In ſupioꝛibꝰ vero
ptibus nariū foꝛtaſſe accidunt vlcera que ſtringunt
meatus odoꝛatus. In pulmone aūt accidit foꝛtaſſe
ex bothoꝛ variolarū ⁊ moꝛbilli ↄſtrictio anhelitus
vehemēs ⁊ foꝛtaſſe faciunt cadere in ptiſim cū vl
ceratur. In inteſtinis foꝛtaſſe accidit excoꝛiatio cui
ſuccurrere eſt difficile. Cōſeruatio aūt oculi melioꝛ
eſt vt ſiat alcohol oculo cū almuri ⁊ aqua coꝛiādri
⁊ aq̄ ro. in q̄ iam poſita ſūt ſumach ⁊ canfoꝛa ⁊ ꝓpe
in pmo die ⁊ cū almuri ſolo. ⁊ ſiſr ſiat alcohol cū al
cohol nutrito ex aqua coꝛiādri ⁊ aqua ſumach po
ſita in ea canfoꝛa. ⁊ ſuccus pulpe granatoꝝ eſt bonꝰ
iterū in pꝛincipio. Cū vero apparent tunc facere al
cohol cū aqua ro. ⁊ canfoꝛa eſt magis ↄueniēs. ⁊ di
cum eſt ꝙ facere alcohol cū napta alba eſt bonum
in hoc. Et oleū de fiſticis eſt de eis quibꝰ vtunt mu
lieres in regione noſtra poſt variolas ⁊ euentū no
cumenti in oculo ⁊ eradicat caliginē ſi fuerit: ⁊ recti
ficat oculū. ⁊ colliriū albū eſt bonū valde apud ap
paritionē bothoꝛ. Conſeruatio autē oꝛis ⁊ guttu
ris eſt ſicut ſuctio granoꝝ ⁊ ſuctio granoꝝ eius in
pꝛincipio ⁊ ſuctio moꝛoꝝ de ſceni ⁊ gargariçatio cū
rob eoꝝ: ⁊ pꝛopꝛie qui conqueritur de doloꝛe in eis
tunc opoꝛtet vt lambatur de rob ⁊ eoꝝ aliquid poſt
aliquid. ſed ſuperioꝛes partes nariū cum epithima
tione ex memithe ⁊ ſandalis ⁊ rob acreſte ⁊ aceto.
Et odoꝛare aceta ſolū eſt vehemētis iuuamenti. In
conſeruatione vero pulmonis non eſt ꝙ ſit ſicut lo
hoc ex lentibꝰ leue cum ſemine papaueris. Inteſti
na aūt plimū qdē opoꝛtet vt ↄſeruent poſt inceptio
nē cū ſtipticis. ⁊ cū incipit ſolutio vētris in fine egri
tudinis caret cū trociſcis de ſpodio ⁊ ribes ⁊ troci
ſcis de ſemine acetoſe.

De eradicatōe veſtigioꝝ variolarū. Ca. xij.

l In hoc qdē loq̄mur vice alia cū loq̄mur
de decoꝛatione: nūc vo dicemꝰ illud qd̄ ē
magis ↄueniēs ⁊ magis ptinēs. Et de eis
q̄ eradicāt veſtigia variolarū iterū ſūt radices arūdi
nū ⁊ ſarcocolla ⁊ ſemen melonis ⁊ coꝛtices eiꝰ exſic
cati ⁊ rizi abluti ⁊ aqua oꝛdei ⁊ albumen oui ⁊ cre
ta rara vel lutum ⁊ lithargiriū ⁊ zuccarū tabarzet ⁊
amilū ⁊ amigdale dulces ⁊ amigdale amare. Et de
oleis oleū de lilio ⁊ oleū de fiſticis ⁊ adeps aſini cū
oleo roſ. ⁊ que ſunt ei ſiſia: ⁊ aqua que fit in vngula
cameli que aſſatur eſt vltima. Et de illis que ſunt foꝛ
tioꝛa eſt ſpuma maris ⁊ lapis piperis ⁊ coſtus ⁊ am
moniacum ⁊ rus ⁊ ſapo cū baurach ⁊ oſſa vetuſta
aduſta ſemen raphani farina raphani exſiccati ari
ſtologia lupini. Et de cibis rectificantibꝰ coloꝛē plū
beum ſunt granata dulcia ⁊ cicer ⁊ vinū bonū: vird
li o noꝛū ſoꝛbilia ⁊ ius galline ⁊ alcubugi ⁊ aldurari
impinguati. Et opoꝛtet vt aſſiduet habēs ea balnea
tionē. Et de cōpoſitis eſt vt ſumas oſſiū aduſtoꝝ et
ſtercoꝛis ouini antiqui oſtracoꝝ nouoꝝ ⁊ amili ⁊ ſe
minis melonis ⁊ rizi abluti ⁊ ciceris omniū an̄. par
tes. x. ⁊ granoꝛum albē ⁊ lupinoꝛum ⁊ coſti ⁊ ariſto
logie longe omniū an̄. partes. v. ⁊ radicis arundi
nis ſicce partes. xx. fiat ex eis epithima cum aq̄ me
lonis aut cū aqua cucumeris ſilueſtris aut cū aqua
oꝛ. aut cū aq̄ fabarū ⁊ liniatur cū eo mēbꝝ ⁊ abluat
in mane cū decoctōe viol. Aliud: oſtracoꝝ nouoꝝ
oſſiū antiquoꝝ radicis arundinis pſice amili ſeminis
melonis rizi abluti granoꝝ granatoꝝ coſti ptes eq̄
les: fiat ex eis gumera. ⁊ iterū lupini ⁊ cicer nigrū li
niatur cum eis.

De febꝛibꝰ apoſtematū. Ca. xiij.

i Am ſciuiſti diſpoſitiōes febꝛiū q̄ ſequūtur
apoſtemata apparētia: ⁊ ꝙ ſunt ſm̄ plimū
de genere febꝛiū diei cū apoſtemata iſta ſꝫ
plimum nō pueniant ad coꝛ niſi cū calefactione ſua
abſqꝫ ſua putredine. ⁊ plimū qdēꝫ hoꝝ eſt a cauſis
pꝛimitiuis. Cū autē peruenit putredo eoꝝ ad coꝛ ꝓpt
ſuā magnitudinē aut ꝓpt ſuā ꝓpinqtatē fit febꝛis foꝛ
taſſe nō de genere diei. Et plurimū quidē ſimilium
hoꝛum non fit niſi a cauſis antecedentibus coꝛpo
reis ⁊ repletionalibus crudis: ⁊ quandoqꝫ fiunt ex
vlceribus ad que attrahuntur mē maligne ⁊ retinē
tur in carnibus mollibus. Febꝛes autem que ſe
quūtur intrinſeca apoſtemata foꝛtaſſe non fiunt ex
applicatione calefactionis ad coꝛ ſine putredine.
Et vehementioꝛes quidem febꝛes fiunt ab apo
ſtematibus intrinſecis quando ſunt ex genere heri
ſipile in quibuſdam viſceribus ⁊ extenditur doloꝛ ⁊
ſitis ⁊ inflammatio ⁊ ſignificant ea ſignificationes p
mixtionis cholere plime cum ſanguine. Et hec apo
ſtemata intrinſeca ſunt ſicut apoſtemata cerebꝛi ⁊ ve
laminū eius ⁊ ſumach auris ⁊ gutturis quandoqꝫ
Et in velamine quod ſequitur pectus: ⁊ epate ⁊ renē
⁊ veſica ⁊ matrice ⁊ inteſtinis ⁊ que ſunt eis ſimilia.
Et diuerſificantur febꝛes eoꝛum in vehementia
⁊ debilitate ſm̄ pꝛopinquitatem coꝛdis ⁊ longitudi
nem. Et eoꝛum iterum febꝛes que ſunt in mēbꝛis
carnoſis eſt febꝛis vehementioꝛ. Et eoꝛum febꝛes
que ſunt in panniculis ⁊ eoꝛum ſimilibus eſt debi
lioꝛ. Et eoꝝ que ſunt in vicinitate arteriarū febꝛis eſt
vehemētioꝛ: ⁊ eoꝝ q̄ ſunt in vicinitate venarum ſolū

febꝛis eſt debilioꝛ. Et non euacuantur iſte febꝛes
a piodis ſm̄ materias q̄ effundunt ad ſpatia eaꝝ: pio
di nāqꝫ earū ſunt ſm̄ generationē earū ⁊ ſm̄ motū
ipſarū ⁊ ſm̄ attractionē caliditatis ⁊ doloꝛis ad ea:
vnicuiqꝫ eni humoꝛē piodꝰ q ſibi ↄuenit. Et ſcias
ꝙ multotiēs ſanat apoſtema in pleureſi ⁊ alijs ⁊ re
manet febꝛis: ⁊ ſignificat tūc ꝙ mūdificatio nō acci
dit. Et iſte qdē febꝛes qn̄qꝫ ꝓlōgant ⁊ pducūt ad
ethicā: ⁊ ꝓpe qū apoſtemata ſunt in epate. Ille vo
q̄ ſūt in velamibꝰ cum ↄfirmat nō expectāt vſqꝫ ad
ethicam.

De ſignis earū ⁊ ipſarū indicijs. Ca. xiiij.

c Um febꝛibꝰ ex apoſtematibꝰ intrinſecis in
ueniunt tres ſpēs ſignoꝝ ⁊ accidentiū. ſ. ſig̃
⁊ accidētia ſignificātia mēbꝝ infirmū: ⁊ ſig̃
⁊ accidentia ſignificantia materiam: ⁊ ſigna ⁊ accidē
tia ſignificantia diſpoſitionē infirmi. Pꝛima autēꝫ
ſignoꝝ ſpēs eſt ſicut pulſus ſerrinꝰ ⁊ doloꝛ pungiti
uus apoſtematis in ptibꝰ pectoꝛis: ⁊ ſiſr tuſſis ſicca
in pmis ⁊ hūida in ſcdo ⁊ q̄ ſūt ill' ſiſia. De ſignis
pleureſis ſignificātibꝰ apoſtema in ptibꝰ pectoꝛis et
ad ſūmū ē doloꝛ ⁊ grauitas i mēbꝛo ⁊ ē calidiꝰ reliqs
mēbꝛis addita calefactōe nō ↄſueta. Et ſic ſpaſmus
qn̄ ipſe multotiēs aſſociat apoſtematibꝰ calidis in
mēbꝛis neruoſis. Spēs vo ſcd̄a eſt ſicut ſignifica
tio vehemētie fe. tertiane: ⁊ ſignificat ꝙ mā eſt chole
rica. Accñtia vo infirmi ſunt diſpoſitiōes q̄ indicāt
eiꝰ ſalutē aut indicāt ipiꝰ moꝛtē. Et mēbꝛa qdē occul
ta diuerſificant in faciēdo febꝛes ⁊ recipiendo eas ⁊
pdurationēꝫ earū ⁊ ipſarū piodis ſm̄ magnitudinē
eoꝝ in ſeipſis ⁊ magnitudinē venarū eoꝝ ⁊ ſm̄ mē
bꝛa ſua. Nam in mēbꝛis intrinſecis ſunt que ſūt pꝛo
pinqua coꝛdi ⁊ vehemētis cōitatis ſicut velamen et
pulmo. Et de eis ſunt que ſunt longinqua a coꝛde ⁊
debil' cōitat ſicut renes. ipſi eni nō ſemꝑ faciūt ꝓpt
apoſtemata ſua febꝛes foꝛtes neqꝫ ↄtinuas. ⁊ multo
tiens qdē ſunt interpolate ⁊ ſunt de genere febꝛium
cōmixtarū ⁊ febꝛiū tertianarū ⁊ q̄rtane ⁊ q̄ntane ⁊ ſe
xtane: ⁊ fiunt cū eis rigoꝛ ⁊ hoꝛripilatō ⁊ ambiguūꝫ
fit eſſe eaꝝ: ⁊ ſignificat eas grauitas in loco renum ⁊
in ptibꝰ alchatim ⁊ doloꝛ ⁊ ꝓpꝛietas caliditatis in mē
bꝛo maioꝛis ↄſueta. Cū aūt aggregat in membꝛo vt
ſit ꝓximū pꝛincipali aut foꝛtis cōitatis cū eo aut vehe
mētis ſenſus ⁊ eſt neruoſū tunc cū vehemētia febꝛiū
continuantiū apoſtemata eiꝰ accidunt ei ingētudo ma
gna ⁊ ſpaſmꝰ. Et foꝛtaſſe comitant ipm̄ accidētia ex
tranea ſicut apoſtemata matricis. aſſociat eni ei cū
febꝛe ſoda ⁊ doloꝛ ceruicis. Et caliditas qdē q̄uis
inflāmet in eis apoſtematibus: tn̄ nō eſt valde vehe
mētis acuitatis ſicut eſt in cauſonide niſi ſit res ma
gna. ⁊ cauſa in eo eſt qm̄ putredo nō eſt ſparſa neqꝫ
mota ad exterioꝛa. Et pulſus quidē in febꝛibꝰ apo
ſtematū intrinſecoꝝ eſt pulſus febꝛiū putredinis par
uus in pꝛincipio velocis ↄſtrictōis apud ſtatū: deinde
magnificat ⁊ fit velox ⁊ ſpiſſius ſm̄ mēbꝝ ⁊ materiā
⁊ ſcd̄m ꝙ ſciuiſti: deīn erit vndoſus ⁊ ſerrinꝰ ⁊ fa
ciens ſcd̄ꝫ membꝝ in neruoſitate ⁊ carnoſitate ſua.
Et vrina ſm̄ plimū eſt ad albedinē declinis ⁊ pau
citatem tincture ꝓpt declinationē materiei ad apo
ſtema ſm̄ ꝙ ſciuiſti.

De cura eaꝝ. Ca. xv.

c Uratio haꝝ febꝛiū eſt curatio febꝛiū acuta
rū poſt curatōem apoſtematū. Radix eni
in eis eſt cura apoſtematis cū obſeruatiōe
cure febꝛis de infrigidatōe ⁊ humectatōe. Et in his
febꝛibꝰ nō ↄcedit potꝰ aq̄ frigide neqꝫ introitus bal
nei. Et ſi fuerit apoſtema heriſipila licet vt fiat po
ſitio rerū frigidarū ⁊ infrigidatarū actu deſoꝛis ſup
ipm̄ ſicut ſuccꝰ lactuce ⁊ ſemperuiue ⁊ poꝛtulace cū ali
q̄ntulo ſauich oꝛdei albi q̄ ſine ceſſatiōe infrigident
ſup niuem ⁊ pmutent: ⁊ foꝛtaſſe pmiſceꝫ cū eis oleū
omphacinū aut oleū roſ. Et ſi comederit lactucas
ablutas infrigidatas pertranſit ⁊ iuuatur cum eis.

De diſpoſitōibꝰ febꝛiū cōpoſitarū. Ca. xvi.

f Ebꝛes qn̄qꝫ ↄponūtur ad inuicē. Foꝛtaſſe
eni componūtur ex eis ſpēs ingredientes
in genera elōgata ſicut compoſitio febꝛis
ethice cū febꝛe putrida. Et qn̄qꝫ cōponūtur ſpēs
ex eis in genere ꝓximo ↄueniētes: ſicut eſt ↄpoſitio
ſpecieꝝ febꝛiū putredinis et ſic tertiana cū phlegma
tica vtpote febꝛis nominata hemitriteus ⁊ ſicut cō
poſitio febꝛiū apoſtematum. Et qn̄qꝫ componūtur
de eis ſpecies ↄuenientes in ſpecie ſicut compoſitio
duarū tertianarū ⁊ duarū quartanaꝝ ⁊ trium quar
tanarū: q̄re fiunt due tertiane in apparitione diſpo
ſitionis ſm̄ paroxiſmos phlegmatice ⁊ tres quar
tane in paroxiſmis phlegmatice. Et qn̄qꝫ cōponun
tur tres de febꝛibus tertianis. ſi igit fuerint ſm̄ coal
ternationē erit paroxiſmꝰ in die. iij. vehemētioꝛ qm̄
ptinet ei piodꝰ diei pmi ⁊ inceptio diei tertie: ⁊ ſimili
ter in die. v. ⁊ ſimulatur hec hemitriteo ſicut compo
ſitio duarū tertianarū ſimulat paroxiſmis phlegma
tice. Et pꝛopter hoc non opoꝛtet vt tota occupa
tiōe occupetur cum paroxiſmis: imo opoꝛtet vt oc
cupetur cū accidentibꝰ. Et qn̄qꝫ accidit ſi fuerint
febꝛes iſte tertiane pure vt feſtinent paroxiſmi earū
ad contentā. i. ad illam que foꝛtioꝛ eſt ita vt deſtruat
debilioꝛ earū ꝓus. Et qn̄qꝫ ſignificat compoſitio
nem reditio hoꝛripilatōis vel opilatōis poſt quietē
Et turpe qdē eſt medico ſcienti ſignificationes cu
iuſqꝫ febꝛis ⁊ accidentia eius vt nō percipiat cōpo
ſitionem a pꝛimo die aut ſecundo. Et cōpoſitio fe
bꝛis ethice cū febꝛe putredinis eſt ex illis que valde
ambigua ſunt qm̄ ipſi vident interpolatōes ⁊ inceptō
nes rigoꝛis ⁊ hoꝛripilationis ⁊ reditionem ſudoꝛis
ſi fuerint ⁊ hoꝛas pticulares: q̄re exiſtimant ꝙ ſint il
lic febꝛes putredinis tn̄ inſepabiles aut cōpoſite cō
tinue ⁊ interpolate. Et qn̄qꝫ continuatur compo
ſitio ita vt appareat febꝛis continua ſimilis que ſimi
latur ſinocho: ⁊ tunc quidem nō eſt excuſatio redi
tionis ad ſignificatōnes. Et ſi fuerint paroxiſmi bꝛe
ues nō conſequitur eoꝝ continuatio niſi pꝛoptē rem
magnam de multitudine numeri eoꝛū: ⁊ pꝛopꝛie et
foꝛtaſſe vides interpolationes harum febꝛiū lōgas
Et cūqꝫ componūtur febꝛes diuerſe ſicut hemi
triteus eradicatur poſtrema earū ⁊ remanet chꝛoni

ex pura ſine ſint due interpolate aut due ꝯtinue aut
interpolata ⁊ continua. Et qñq; ponitur cũ hemitri
teo alia tertiana ⁊ phlegmatica ⁊ melancholica: nã
ſi eſt cum tertianã eradicatur tertiana ⁊ purus ſit he
mitriteus: ⁊ ſi eſt cũ phlegmatica aut melancholica
eradicatur hemitriteus ⁊ depuratur phlegmatica:
⁊ ſimiliter melancholica. Et qñq; accidit cõpoſitio
in eis ſm modũ aliũ ⁊ eſt vt cõponatur interpolata
⁊ cõtinua diuerſi generis: aut conueniẽtes ambe in
eo: aut ꝯueniẽtes in ſpecie ſicut tertiana ꝑiodica cũ
tertiana inſeparabili. ⁊ ſicut cõponunt̃ due interpo
late: ſilr̃ ꝯponunt̃ due ꝯtinue. Quidam aũt exiſti
mauerũt ꝙ due ꝯtinue nõ cõponũtur ſicut due ter
tiane: qm̃ qñ materia eſt intra venas nõ eſt poſſibi
le vt diuerſificetur illud in quo accidit putredo: pu
tredo eni eſt ꝓcedens in toto. Et hec ſententia nõ
eſt de illis que neceſſaria ſũt procul dubio apud me
qm̃ putredo incipit ꝓcul dubio ex loco. deinde ſpar
gitur: deinde currũt indicia vehemẽtie ⁊ interpola
tionis ſm gradationẽ putredinis ꝑme ⁊ ſm eã ſũt
ei motus. Nõ ergo elongat̃ qn accidat putredo cui
ſit dominiũ aliqd incipiens in pte materierũ cui nõ
ſit dominiũ ſequẽdi aliud: imo aggregat̃ in ea vt in
cipiat ⁊ vt ſequat̃ ſili q̃re erit ei gradatio tp̃is q̃ expli
Et ſpẽs qdẽ ꝯpoſitionis febriũ ſunt tres: intrans: ⁊
coalternata: ⁊ cõicans. Et intrans eſt vt ingrediatur
vna earũ ſup alterã. Et coalternata vt ingrediatur
poſt eradicationẽ eius. Et cõicans eſt vt incipiat cũ
ea. Et cũ videris febrẽ concluſam ⁊ eſt in ea rigor ⁊
nõ ſudor: ⁊ fortaſſe accidit in rigoribus plib⁹ ſudor
vn⁹: tũc teſtifica ꝯpoſitionẽ in ea. Et ſilr̃ cũ videri
in concluſa ſuperfluitatem in frigore extremitatum
⁊ rigore ſed parum de ambobus tunc fortaſſe eſt in
concluſa.

De hemitriteo. Ca.xvij.

Hemitriteus eſt febris cõpoſita ex duabus
febribus: quarũ vna eſt tertiana ⁊ altera eſt
phlegmatica: ⁊ ſit in die vno paroxiſmus
tertiane ⁊ quotidiane ſimul: Aut ſm ſemitã cõitatis
⁊ inuentionis: Aut ſm ſemitã coalternatõis ⁊ vici
nitatis: Aut ſm ſemitã introitus. Et de diuiſioni
bus difficilior ad cognoſcendũ eſt ꝑma: deinũ ſecun
da. Et qñq; ſunt febres due ꝯtinue qñ due putre
dines ſunt intrinſece: ⁊ qñq; due ſũt ꝑiodice q̃ eradi
cantur qñ due putredines ſunt extrinſece. ⁊ qñq; eſt
continua cholerica: quia eius putredo eſt intrinſeca
⁊ phlegmatica eſt ecõtrario ⁊ qñq; eſt econtrario. ⁊
qdã ponũt hemitriteũ purũ febrẽ cõpoſitam q̃ ſit ex
tertiana extrinſeca ⁊ phlegmatica intrinſeca ⁊ illam
que eſt preter eã nominant nõ puram. ⁊ nõ eſt illud
de illis in quib⁹ ſupflua occupatio ſit habẽda. Et
fortaſſe antecedens ad putredinẽ eſt cholerica: ⁊ for
taſſe antecedens ad putredinẽ eſt phlegmatica ⁊ for
taſſe veniũt ſimul. Et iterũ qñq; eſt materia faciẽs
fe. phlegmaticam magis dñans: ⁊ qñq; eſt materia
faciens febrẽ cholericam magis dominans: ⁊ quõ
cũq; ſit materia phlegmatice põit paroxiſmos cho
lerice lõgiores ⁊ tardioris criſis: ⁊ materia cholerice
ponit paroxiſmos phlegmatice econuerſo. Et for
taſſe extẽdit̃ hemitriteus lõgo tpe. ſ. vſq; ad. vij. mẽ
ſes ⁊ ſupra. ⁊ qñq; ſit ex hemitriteo egritudo acuta.
⁊ qñq; eſt hemitrite⁹ de febrib⁹ magis interficienti
bus: qm̃ ꝑducit ad ethicã ⁊ egritudines chronicas vt
erroneas ⁊ difficiles.

De ſignis hemitritei. Ca.xviij.

Magis propriũ ſignorũ ei⁹ ⁊ ꝑmũ eorũ licet ne
ceſſaria ſint comparia: alia eſt vt ſit ſpaciũ
huiuſmodi febris in vno duorũ dierũ lon
gius ſpacio tertiane ⁊ magis quieta: deinde ſit in die
alio leuioris paroxiſmi ⁊ paucorũ accidentiũ. Et
qñq; iterat̃ in ea horripilatio ſm pluimũ aliquotiẽs
ꝓpt̃ illud qd accidit de pugna duarũ materierũ: aut
introitũ vni⁹ earũ ſup alterã. ⁊ fortaſſe accidit hec ite
ratio trib⁹ vicibus aut quatuor ⁊ iam caleſiunt mẽ
bra aliqua horripilatione fixa adhuc. Et ex hac q
dem que eſt hemitriteus corpus nõ mũdificatur in
tegre. Et qñq; fiunt ꝑncipiũ eius ⁊ augmentũ ipi⁹
vehemẽtis cõmotionis: ⁊ propter qm̃ fuerit cõicatio
aut fuerit in huiuſmodi hora: tunc eni fiunt horripi
lationi redimus ⁊ eſt ſtatus longinqu⁹: ⁊ cũ exiſtima
tur ꝙ corpus iam calefactũ eſt ⁊ fe. habet ſtatũ inue
nis horripilationẽ redeuntẽ: ⁊ iſta accidẽtia ſũt ꝓpt̃
pugnã humorũ. Et ſtatus qdẽ egritudinis in ho
ris ꝑticularib⁹ ⁊ vniuerſalib⁹ eſt ante ſtatũ phlegma
tice ⁊ velocior ſtatu eius ⁊ tardior ſtatu cholerice qm̃
calid tas nõ expandit̃ niſi cũ labore ⁊ ꝓpter in ꝑmis:
⁊ ſit fortis ei⁹ acuitas apud ſtatũ. ⁊ ſilr̃ ſit declinatio
lõga ꝓpt̃ illud qd accidit de ſtationib⁹ quas efficit
reluctatio vnius duarũ materierũ cũ alia: ⁊ parũ qdẽ
tepeſcit cũ ſudore. Et in hac fe. dies tertius de dieb⁹
eius eſt ſimil̃ ꝑmo: ⁊ quartus ſecũdo. ⁊ qñq; cadit
ſignificatio ſup hemitriteũ ex modis diuerſis. nam
qñq; accidit ex cõſuetudinib⁹: ⁊ qñq; accidit ex ac
cidentib⁹. Et caſus ꝯſuetudinũ eſt ſicut ſi in corpo
re hominis multiplicetur cholera ⁊ putredo ei⁹: de
inde vtatur delicijs ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtat̃ cibis
de ſpecieb⁹ regiminis generãtib⁹ phlegma. aut mul
tiplicet̃ in corpore hominis phlegma ⁊ putredo ei⁹
deinde exercitet̃ pluimũ ⁊ vtat̃ eo qd generat cholerã.
de ſpeciebus regiminis ſi fecerit neceſſarium etas il
lud in eo ita vt ſiat adoleſcens poſt pueritiam ⁊ do
minium humiditatis: aut fiat ſenex poſt iuuentutem
⁊ acuitatem complexionis. Ex accidentibus ve
ro ſicut eſt pulſus ⁊ vrina ⁊ proceſſio eius quod pro
cedit ex vomitu ⁊ egeſtione: ⁊ diſpoſitione digeſtio
nis ⁊ ſigna eius ⁊ diſpoſitio ſitis ⁊ diſpoſitio tactus
et diſpoſitio horripilationis ⁊ rigoris ⁊ diſpoſitio
nes horarum ⁊ paroxiſmorum. Pulſus autem ſit
in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊ frequen
tie q̃ ille qui eſt in tertiana: ⁊ contrarie earũ ſunt mi
nores q̃ ille que ſunt in phlegmatica. Urina vero
eſt tarde digeſtionis: ⁊ vomitus eſt permixtus ex
cholera ⁊ phlegmate: ⁊ egeſtio ẽ ꝑmixta ex cholera
⁊ phlãte. De diſpoſitõe aũt calefactõis ⁊ frigoris et
ſitis ⁊ horripilatõis ⁊ horarũ paroxiſmorũ iam ſe

cuti ſumus qd oportuit. Et nõ expectat̃ ſtatio ſup
dominatẽ duorũ humorũ niſi ꝑ vincẽtẽ ex ſignifica
tionibus: nã ſi dñatur phlegma ſunt paroxiſmi lõ
giores ⁊ horripilatio minor ⁊ coartatio ⁊ ꝓprie in
pulſu fortior: ⁊ extremitates ſũt velociores ad ſuſci
piendũ frigus in principijs egritudinis ⁊ tardioris
mũdificationis a ſuo frigore. ⁊ ſitis ẽ minor ⁊ vo
mitus cholere minor: ⁊ vrina vehemẽtioris albedi
nis ⁊ cruditas ⁊ ſudor minor. ⁊ etas pueritia aut ſe
nectus ⁊ cõplexio corporis ſignificat eã. ⁊ ſilr̃ ꝯſue
tudo ⁊ que currũt cũ ea. ⁊ ſi dñatur cholera ſũt pa
roxiſmi breuiores ⁊ extremitates velociores ad cale
factionẽ ⁊ ſitis ⁊ vomitus cholere plus ⁊ ſudor ma
gis exuberãs. ⁊ fortaſſe declinãt ad horripilationẽ
que ẽ ſicut rigor ⁊ ſit vrina vehemẽti⁹ tincta. ⁊ etas
⁊ iuuentus ⁊ cõplexio corporis qñq; ſignificãt eã
⁊ ſimiliter conſuetudo ⁊ que currũt cũ ea. Et quan
do equantur duo humores frequẽtantur ſignifica
tiones ⁊ eſt horripilatio pura completa non rigor
⁊ non perueniens ad rigorẽ. Et quãdo cõpoſitio ẽ
manifeſtior in periodica ⁊ cõtinua quã plures ho
minũ appropriãt noĩe hemitritei puri ⁊ ẽ ꝯtinua ip
ſa phlegmatica ẽ rigor debilior: qm̃ materia extri
ſeca eſt cholerica ⁊ nõ eſt ꝯtrariũ ei ex parte phleg
matis extrinſeci cũ ea in eo qd neceſſariũ ẽ de rigo
re: ſed eſt debilior. ⁊ fortaſſe iteratur ĩ ea frig⁹ ⁊ hor
ripilatio ita ut faciat errare inſtat ſicut ſcis ⁊ multi
plicatur in ea caliditas viſcerũ ⁊ vẽtris cũ frigore ex
tremitatũ: ⁊ ſit pulſus vehemẽtioris paruitatis ⁊ ra
ritatis. Si autem continua eſt ipſa cholerica nõ
ſit rigor neq; magna horripilatio ⁊ ſit pulſus ma
ior ⁊ velocior ⁊ anguſtia vehementior. ⁊ ſi cõponũ
tur due cõtinue non erit rigor omnino. Et accit
tertiane continue ut alleuietur ante alleuiationem
phlegmatice licet non redeat ante ei⁹ reditionem.

De cura hemitritei. Capitulum xix.

Neceſſariũ eſt in hemitriteo vt vehemẽtem
habeas ſollicitudinẽ in euacuãdo materiam
ſm ſpecies euacuationis ex ſolutione ven
tris ex vomitu ⁊ ꝓuocatione ⁊ ſudatione pluſq̃ ve
hementia que eſt per extinctiua. Et cũ ſolutiuis oz
vt ꝯueniat digeſtio niſi ſint ex genere que leniũt na
turam ⁊ ſoluunt ⁊ non inquietant ſicut aqua lebleb
cũ geleniabin ſi fuerit illud qd ſapit phlegma: ⁊ ſicut
tereniabin ⁊ ſiracoſt ⁊ infuſio tamarindi ⁊ ſirupus
viol̃. ſi dominans fuerit cholera. ⁊ ſicut quod com
ponitur ex iſtis fuerint duo humores quaſi pares:
⁊ poſt apparitionẽ digeſtionis ſi euacuatio fiat hu
moris cũ fortib⁹ ꝑtranſit. Et vomitus oportet vt ſit
iterũ ſm humorẽ dñãtẽ: aut ex aqua raphani cum
ſirupo acetoſo calido aut ſirupo acetoſo cum aqua
calida. Et ꝓuocatio oz ut fiat cũ eis in quib⁹ ẽ equa
litas. ⁊ cũ manifeſtat̃ in potãdo decoctiões ante di
geſtionẽ timet̃ birſen vel ſirſen. Medicie ṽo iuuati
ue in via ꝯueniẽte ad ſtatũ ad rectificãdã mãm ⁊ ma
turãdũ ipam ⁊ ſuccurrẽdũ nocumẽtis eius: ex ſigni
ſaribus ẽ abſynthiũ verũ poſt ſeptimũ ⁊ appoſitionẽ
digõis ita ut ſit romanũ qd ex ipſo bonũ ẽ. ⁊ cum tu
feſtinas cũ eo mouet̃ hũores ⁊ nõ euacuat eos. cum
ſumit̃ facit accidere anguſtiã ⁊ triſticiã ⁊ nauſeã: de
inde reuertit̃ ſup eos cũ ſua caliditate ⁊ exſiccat eos
⁊ cũ ſua ſtipticitate facit eos pigros. Et Gal̃. quidẽ
⁊ qui ante eũ fuerũt curauit eos cũ aqua ordei in q̃
eſt virtus piperis. Et dixit quidã primorũ medicorũ
ꝙ Gali. trãſgreſſus eſt in alienatione: ⁊ ſtetit vbi oz
ut miretur de eo ⁊ nõ ſciuit ꝙ pipꝫ inflãmat febrẽ: ⁊
aqua ordei pigrã efficit materiã. Et iſte quidẽ ꝯtra
dictor errauit errore qui nõ appropriat̃ in hac intẽ
tione: imo ea non damus in adiutorio nature qm̃ pre
parat̃ ad reſiſtendũ hmõi materijs ẽ cũ medicinis
ꝯpoſitis ex infrigidãtib⁹ ⁊ calefaciẽtib⁹ vt diſcernat
naturas inter duas virtutes: quare occupat̃ infrigi
datiuũ cũ febre ⁊ ꝑtibus cordis ⁊ calefactiuũ cũ mã
⁊ quis ẽ qui curet hemitriteũ abſq; hoc. Et ſi natu
ra nõ eſt fortis ad diſcernẽdũ tũc non ꝓdeſt curatõ
quocũq; modo fiat. ⁊ errauit in alijs modis in alla
tione quorũ nõ ẽ neceſſe nos incedere via ꝓlongan
tiũ. Et iſte quidẽ ꝯdictor dixit ꝙ oz ut adminiſtrẽt̃
ſubtiliãtia quib⁹ nõ eſt fortis calefactio ſicut apium
⁊ anetũ: ⁊ nõ ſciuit ꝙ poſſibile ẽ vt piper infrigidet̃
minoratione ſui ad hoc ut frangat̃ eius calefactio ⁊
nõ abreuiet̃ eius ſubtiliatio a ſubtiliatione apij plu
rimi ⁊ ſit aqua ordei adiuuans ipm in faciẽdo per
uenire virtutẽ eius ⁊ deſtruẽdo ſupfluitatẽ eius ⁊ fa
ciẽdo cadere materias ad ipm: ut alleuiat̃ penetra
tio virtutis ei⁹ in eis. Amplius mirabile fuit qd ipe
poſuit Gal̃. de illis qui ignorant ꝙ piper inflãmat
febrẽ ⁊ notat ipꝫ de il̃ qui obliuiſcũt̃ ad hoc vbi in
dicat de hoc. Cõpoſita ṽo de medicis qb⁹ oz vti in
hac hora ſt ſicut trociſci de abſinthio ⁊ trociſci d ro
ſis. Trociſci leues boni ad hemitriteũ. ℞. roſ. radi
cũ liquiritie amborũ añ. ʒ. iiij. tereniabin. ʒ. iij. ſpice
ſucci abſinthij ſpodij oium añ. pond⁹. ʒ. ij. fiant ex
eis trociſci. Trociſci alij ad inflãmationem. ℞. ro
ſa. ʒ. vi. ſeminis acetoſe gũmi oium ana. ʒ. iiij. ami
li pondus. ʒ. iij. berberis ſpodij ſeminis portulace
omnium. ana. pondus. ʒ. ij. dragaganti croci ſpice
reub. oium añ. ʒ. i. caſtore pond⁹ tertie. ʒ. i. fiant tro
ciſci. Trociſci alij boni habentib⁹ hanc febrẽ ⁊ ꝓ
prie quando conqueruntur cũ hoc de ſolutione vẽ
tris ⁊ tuſſi. ℞. ſpice aromatice xiloaloes croci berbe
ris ⁊ ſucci eius oium añ. ʒ. iij. reubarbari. ʒ. iiij. ſpo
dij roſ. cum capitibus ſuis lacce gummi torrefacti
karabe omniũ ana. ʒ. v. ſeminis acetoſe torrefacti. ʒ
vi. crete romane. ʒ. vij. fiant trociſci. Deſcriptio
alia bona. ℞. roſ. rubearũ. ʒ. vi. berberis gummi
ſe. acetoſe oium añ. ʒ. iiij. ſpice eupatorij ſpodij ami
li ſe. portulace granorũ cucumeris oium ana pon
dus. ʒ. ij. ſe. endiuie ſe. cuſcute oium añ. ʒ. i. ʒ. ſucci
liquiritie. ʒ. i. lacce reubarbari amborũ ana. ʒ. ʒ. ag
gregentur illa ⁊ fiant trociſci. Pillule bone ad
hanc egritudinẽ ⁊ oẽs chronicas ⁊ febres ledẽtes
viſcera ⁊ ꝓprie qm̃ mã phlegmatica ẽ magis vicẽs
℞. aloes maſticis myrobalãorũ citrinorũ reubarbari

ſucci eupatorij ſucci abſinthij roſ.rubearum oium
ana.ptes equales croci ptē.ſ.fiant pillule cū aqua
endiuie ⁊ ſit doſis.ʒ.ij.cū ſirupo acetoſo. Deſcrip
tio bona conueniēs ꝓpe vel poſt digeſtionē ℞.alo
es maſticis ſucci abſinthij roſ. oium equalit: cro
ci.ʒ.ſ.informēter pillule cū aqua endiuie ⁊ ſit doſis
ʒ.ij. cū ſirupo acetoſo.

De recidiuatione. Capi.xx.

Recidiuatio eſt deterior radice: ⁊ conſiliū
quidē eſt ut in ea nō ſit inceptio ad curan
dū donec manifeſtus ſit modꝰ egritudis
nā ſm plurimū eſt ſeua.

Fen.ij.de pronoſticatione ⁊ iudicijs criſis. C.i.

Nos dicemꝰ in hac fen diſpoſitiōes
criſis ⁊ dies eius ⁊ ſigna ipſiꝰ ⁊ ſig
na digeſtiōis. ⁊ qd̄ approprīat vni
cuiqꝫ ſignificationū de iudicio ⁊ de
ſignis bonis ⁊ nō bonis. Et iſte q̄
dē ſunt res ſup quas reſoluūtur res
in hac ꝓnoſticatōe. Et ꝓnoſticatio
eſt vt dicat de ſignificatiōibꝰ inuentis ſup rē futurā
ad quā ꝑuenit diſpoſitio egritudis de euaſione aut
ꝑditiōe ꝓpter illud qd̄ cognoſcit de virtute ⁊ fixiōe
eiꝰ aut caſu ipſius aut cognitiōe hore eius ⁊ modi
qui erit: verbi gratia an erit.

Tractatus.i.de criſi de intentōibus ſignificatio
nū eius ⁊ bonitatis ⁊ malitie in criſi ⁊ quid ē in diui
ſionibus ſuis ⁊ ſuis iudicijs criſis. Ca.ij.

Criſis intētio ē ſepatio in locutionibꝰ
Et ipſius diſpoſitio eſt alteratio que fit
ſubito aut ad latus ſanitatis aut ad la
tus egritudis. ⁊ hꝫ ſignificatiōes qbꝰ
ꝑuenit medicꝰ ad id qd̄ ſ.t de ea. Et de
claratio huius ē ꝙ egritudo corpori ē ſicut inimicꝰ
exterior ciuitatis. ⁊ nā ſicut dn̄s ꝯſeruās eā int̄ quoſ
ambos iā cucurrerūt rixe leues de quibus nō cura
tur: ⁊ iā vehemēs fit inter vtroſqꝫ pugna quare ac
cidūt tunc ex ſignis vehemētie pugne diſpoſitiōes.
Et cauſe ſicut ipulſio fortis ⁊ ſicut rugitus ⁊ clamor
⁊ ſicut curſus ſanguis: deinde fit ſepatio in tēpe nō
ſenſate quātitatis. ⁊ quaſi nocumēto vno: aut vicat
dn̄s exteriorē aut ut vincat inimicus exterior regē.
Et victoria quidē aut erit cōpleta in qua erit vnius
duarū partiū cōpleta ſupatio ⁊ dimiſſio ciuitatis:
aut erit nō cōpleta in qua erit ſupatio nō ꝓhibens
reditū ⁊ reuerſionem ita ut accidat pugna vice alia.
aut vicibꝰ pluribꝰ: ergo erit tunc criſis ſepatio i fine
earū. Et ſicut cū dn̄s vincit ſupueniētē ⁊ fugat ipm
⁊ expellit: aut ita ut expellat cū expulſione totali ita
vt quieſcat ciuitas ab eo ⁊ vicini eius ⁊ reliqui fines
ꝯiuncti cū ea: aut expellit cū expulſiōe nō vli: imo
fugat eū a ciuitate ⁊ nō pōt fugare ipm a finibꝰ aliꝗſ
ꝯtinuatis cū ciuitate: Silr̄ virtus q̄ venit cū criſi bo
na aut expellit mām ledētē a fūdamēto corpis qd̄ ē
cor ⁊ principalia mēbra: ⁊ a finibꝰ eius qui ſūt extre
mitates: aut expellit eā a fūdamēto: ſꝫ nō pōt expel
lere eā ab extremitatibꝰ: imo ꝑuenit ad eas ⁊ noiat

criſis ꝑmutationis. Et ois egritudo q̄ remouet: aut
remouetur ſm ſemitā criſis aut ſꝫ ſemitā reſolutio
nis: ita vt reſoluat mā paulatī donec finiat gradatī
Et hmōi quidē plim fit i egritudinibus chronicis
⁊ materijs frigidis quas ſigna timoroſa ⁊ motꝰ pra
ui nō antecedūt: ⁊ ſilr̄ ois egritudo que īterficit aut
interficit ſm ſemitā criſis aut ſm ſemitā areſactiōis
⁊ eſt ut reſoluat paulatī. ⁊ melior quidē criſis eſt cō
pleta in qua eſt fiducia manifeſta apparens quehꝫ
accidētia ſalua quā aliqs dierū criſis idicat caſurā
eē in die criſis laudabilis. Et ois quidē criſis aut ē
laudabilis aut mala: ⁊ vnaqueqꝫ aut ē ꝯpleta aut di
minuta. ⁊ cōpleta quidē aut ē ita ꝙ nā expellit ma
teriā expulſiōe totali aut cū ꝑmutatiōe. Et de criſi
quidē diminuta ē quedā aliquādo quā ſequit: i bo
na quidē reſolutio ⁊ in mala areſactio. Et diminu
te quidē criſis dies indicat diē criſis cōplete cadētis
in egritudinibꝰ materierū ſubtiliū calidarū virtute
exiſtente forti. Et ꝑmutationis criſis expectat vbi ē
virtus debilior ⁊ dies iudicatiōis ⁊ illud in bona ⁊
mala ſimul. Et expectat criſis mā exiſtente groſſio
re. Et prime quidē diſpō iterū diuerſificat: nā cum
mā exiſtit in ea vehemēs facit criſim ꝑ ſudorē. ⁊ ſi
fuerit infra illud quāuis ſit valde calida facit criſim
cū fluxu ſan.nariū: ⁊ ſi nō ꝑ fluxū vrine: ⁊ ſi nō per
fluxū ventris ⁊ vomitū. Et ſcias ꝙ mucus ⁊ ſanies
auris ⁊ lippa ⁊ lachryma ſunt de criſibus egritudi
nū capitis. ⁊ ſputū de criſibꝰ egritudinū pectoris: et
apertio ſanguinis hemorroidarū ē criſis bona egri
tudinū multarū: verūtamē nō accidit ſm plim niſi
in eo in quo currit ꝯſuetudo eius. Et acutior quidē
criſium ⁊ ꝓpinquior ad ſeparationē ē fluxus ſan.
nariū: quoniā cōſequit expulſionē materiei in vice
vna: deinde ē fluxus vētris: poſtea vomitꝰ: deinde
vrina: poſtea ſudor: poſtea exiture. Et exiture qdē
ſunt de genere criſis ꝑmutationis ⁊ ꝯtingit qn̄qꝫ vt
exiture ſint fortiores ſudore in criſibꝰ. naꝫ plerūqꝫ
remouentur ꝑ eas egritudines ſubito ſiue ſint ſalue
ſiue male mortificātes mēbra. Et exiture quidē qui
bus ſiunt criſes diuerſarū ſunt ſpecierū. ſ. carbūcu
li ⁊ dubellet ⁊ mazyn ⁊ formica ⁊ heriſipila ⁊ ignis ꝑ
ſicus ⁊ herpeſeſthiomenus ⁊ variole ⁊ ſināces ⁊ vlce
ra multiplicata in corpore. Et fit criſis qn̄qꝫ aut ali
quid eius cū qua cōgelantur lacertus ⁊ neruus ⁊ ꝑ
ſcabiē qn̄qꝫ ⁊ ſpēs eius ⁊ ipetiginē ⁊ cancrū ⁊ alba
ras ⁊ glādulas ⁊ rupturā ⁊ varices inflationū ex
trenutatū ⁊ alia ab iſtis. Et de ſpēbus ꝑmutatiōis
ſunt q̄ nō ꝑducūt ad exiturā: deīn faciūt ſicut torlu
rā ⁊ ſpaſmū ⁊ mollificationē ⁊ dolorē anche ⁊ dor
ſi ⁊ teſticulorū ⁊ geniculi ⁊ icteritiā ⁊ elephātiā ⁊ vari
ces. Et ſcias ꝙ criſis facta ex ꝑmutatiōe qua fit cri
ſis dū nō accidit nō accit ſanitas. Alteratio āt ꝑmu
tationis que fit ad inferiora, eſt laudabilior ⁊ extu
ra eſt laudabilior: Et permutatio que ē ad exterio
ra ⁊ poſt digeſtionē cōpletā ⁊ longinqua a mēbris
pricipalibus eſt laudabilior. Et ſignificatori quidē
ineſt vt ſignificet de diſpoſitiōibꝰ ſignificātibꝰ ſup
criſim bonā ⁊ criſim malā. Et ſicut cū inimicꝰ expu

gnat ciuitatē ⁊ extollit in pugna ⁊ coartat ⁊ ſubliat
litem expandūtur ſigna victorie vehemētis dn̄o de
fenſore longinquo nō accipiēte arma ſua neqꝫ po
tente vti inſtrumētis ſuis ſunt ſigna ad teſtificādum
illud qd̄ vult vt ſit de victoria defenſoris aut victo
ria inimici expugnātis. ⁊ ſignificat de diſpoſitioni
bus teſtificationis ſignificātibꝰ maliciā diſpoſitiōis
domini. Et ſi diſpoſitio fuerit ecōtrario tūc iudiciū
erit ecōtrario. Similiter quē egritudo mouet ſigna
criſis que ego dicā ante caſum digeſtionis ſignifi
cat exiturā in mēbro aut rē aliā ⁊ fortaſſe erit poſt
ſanitatē. Et laudabilior quidē ꝑmutationū ſignifi
cat criſim malā. ⁊ ſi fuerit illic digeſtio aliqua ſigni
ficat criſim diminutā. Et ſi fuerit illic digeſtio com
pleta ſignificat criſim bonā completā. Et cōpleta q
dē criſis fit apud ſtatū ⁊ fortaſſe aduenit cūꝰ incipit
declinatio. Et ꝓpter hanc cām ipedit criſim cōple
tā frigus vehemēs qm̄ egritudinis ſtatus in ipo fit
difficilis quo ergo erit eius declinatio. Et multoti
ens quidē ē neceſſariū medico ſuccurrē nocumēto
frigoris calefaciēdo locū ⁊ fundēdo ſup ventrē in
firmi oleū calidū vſquequo videat ſudorē incipere
deinde abſtineat ab effuſione ⁊ abſtergat ſudorem
⁊ ꝯſeruet locū ſm equalitatē. Et ſcias ꝙ motus
criſis cū accidunt in diebus ⁊ horis in quibus cur
rit cōſuetudo nature ad ipugnādū egritudinem ex
purgatione que fit cū eſt apparatio nature in eligē
do horā aut eligendo diſpoſitionē cū auxilio dei ſſ
in quibus habetur fiducia. Si aūt accidat pugna
egritudine incitāte eā ⁊ inquietudo: ⁊ illud ē de eis
que ſignificant vehemētiā oppreſſionis egritudinis
⁊ ꝑmutationis materiei ꝓpter illud qd̄ tendit ſemp
apud declinationē hūoris ad os ſtomachi: quare
mouet vomitū: aut ad fundū eius quare mouetur
fluxus vētris. Et ſilr̄ eſt diſpoſitio cū facit accide
re tuſſim ⁊ ſternutationē. Et ſilr̄ cū ſunt ſignificatio
nes ſignificantes ꝙ criſis eueniat in die ſicut quar
todecimo: qm̄ antecedit ſep eū ⁊ inuenit principiū
criſis moueri ante ipm in die quāuis ſit creticus ſicꝰ
vndecimus: tūc illud ſignificat ꝙ criſis nō erit com
pleta ⁊ licet qn̄qꝫ ſit bōa: ſed ſignificat ꝙ natura in
uata eſt in pugna. Qd̄ ſi egritudo fuerit mala frau
dulēta tūc nō ſperat ꝙ criſis ſit bona. ⁊ ſi egritudo
fuerit ſalua tunc nō ſperatur ꝙ criſis ſit cōpleta. Et
ad vltimū quidē anteceſſio motuū criſis ante ſtatū
quē egritudo illa meret: aut fit ꝓpter virtutē egritu
dinis aut ꝓpter vehemētiā motus eius ⁊ acuitatis
ipſius: aut ꝓpter cauſam extrinſecā excitantē quod
de ea quietū eſt ꝓpter errorē in cibo aut i potu: aut
exercitio aut ꝓpter accidēs animale: nā accidētibꝰ
animalibus ineſt introitus in motione criſis ⁊ i al
teratione partis eius: timor eni ponit criſim ut fiat
fluxu ventris aut vomitu aut vrina: ⁊ gaudiū facit
ut ipſa fiat ſudor. ⁊ illud quidem fit ſm motū ſpiri
tus ad interiora ⁊ ad exteriora. ⁊ quando antecedit
pugnā taliter ut virtus nō figat cū ea vſqꝫ ad ſtatū
eſt illud ſignificatio mortis: ⁊ fortaſſe remanet vir
tuti reſiduū aliquod vſqꝫ ad ſtatū ⁊ eſt ſalus. Et ſci

as ꝙ criſis nō cadit in die ⁊ hora quietis ⁊ trāquilli
tatis neqꝫ in hora tēporis a vehemētia niſi raro et
parū. ⁊ primū amborū eſt minus. Et archigenes q̄
dem neqꝫ vidit ipſū in criſibus ſuis niſi bis: ⁊ Gal
ſemel. Et melior quidē criſis ē illa que fit i hora ſta
tus. in ea vero que ipſū antecedit non eſt fiducia: im
mo eſt aut diminuta aut mala cōpreſſiua. in princi
pio nunqꝫ fit criſis niſi ꝑnicioſa. Et ad vltimū qui
dē accidētia ſignorū criſis in primis diebꝰ egritudis
ſignificat ꝑnitionē: ⁊ in eius augmēto cū ē laudabi
lis ſignificat criſim diminutā: in declinatione vero
nunqꝫ fit criſis. Qualiter vero eueniat in ipſa mors
aut diſpoſitio que nō eſt bona criſis poſt dicemus
Et ſcias ꝙ criſis in egritudinibꝰ ſaluis poſtponit
natura. n. nō eſt egreſſa qr poſſibile ē ei vt expectet
vſqꝫ quo inueniat cōplemētū digeſtiōis ⁊ in morti
feris antecedit. Et nō relinquit eger ab ipugnatio
ne ſue egritudinis ſubito: ⁊ non ē ſm ſemitā reſolu
tionis niſi quia eſt quādoqꝫ euacuatio laudabilis
aut exitura laudabilis. ⁊ reſolutionē aūt liberantē
⁊ areſactionē mortificantē nō antecedūt accidētia
timoroſa neqꝫ euacuationes ſenſibiles. Et ſcias ꝙ
egritudines ſunt diuerſe: de eis eni ſūt que mouent
in principio deinde ſedātur ⁊ quieſcūt ⁊ de eis ſunt
que ſunt econuerſo. Et multotiens quidē ſignificāt
ſignificationes ꝙ criſis erit per expulſionē materiei
egritudinis a natura ad latus aliquod: ⁊ illꝰ expulſio
ne materiei ad ipm ē nocumentū quare neceſſariū
eſt ut confortetur illud latus ⁊ illud mēbrū ⁊ declinet
materia ad ꝯtrariū. Et ſcias ꝙ quandoqꝫ venit cri
ſis ⁊ numeratur ex ſexto ⁊ eſt ſeptimi ⁊ iā tūc verifi
cat principiū egritudinis: nā bona criſis raro fit in
ſexto. Et ſcias ꝙ ſpecies alterationis egritudis ſūt
ſex. egritudo eni aut alteratur ad ſanitatem ſubito:
aut ad mortē ſubito: aut ad ſanitatē paulatī: aut ad
mortē paulatī: aut aggregant in ea vtreqꝫ res ⁊ con
uertitur ad mortē aut ad ſanitatē. ⁊ ſcias ꝙ nomen
criſis ſm ꝙ dixit ille cuius ſermoni creditur ē deri
uatū in lingua greca a ſeparatiōe ꝓlocutionis que
eſt vni duorū diſputantiū aut cōtrouerſantiū apud
iudices ſup aliū quaſi ſit ſeparatio ⁊ exitus ab alte
ratione.

De ſmone vniuerſali de ſignis criſis. Ca.iij.

Criſim antecedūt quādoqꝫ ſi caſus eiꝰ fue
rit nocturnus in die: ⁊ ſi fuerit eius caſus
diurnus in nocte diſpoſitiones ⁊ res que
ſunt ſigna eius ſicut inquietudo ⁊ anguſtia ꝯ volu
ptatio ⁊ grauitas ⁊ conturbatio ſenſus ⁊ dolor capi
tis ⁊ dolor colli ⁊ vertigo ⁊ ſcotomia ⁊ imaginatio
nes corā oculis ⁊ tinitus ⁊ ſōnus ⁊ pruritus in na
ſo ⁊ alteratio coloris in facie ⁊ lepore ſubito ad ru
bedinē ⁊ citrinitatē ⁊ tremor labij ⁊ oculorū ⁊ pul
ſus cordis ⁊ nauſea ⁊ ſitis ⁊ tremor cordis ⁊ dolor
in ſtomacho ⁊ ſtrictura anhelitus ⁊ difficultas acci
dens ſubito ⁊ ḡuitas hypocōdriorū ⁊ tēſio inēis ⁊
dolor ⁊ ſaltꝰ. ⁊ dolor i dorſo ⁊ ſaltꝰ in lacerto ⁊ pū
ctura ⁊ rugitꝰ. ⁊ qn̄qꝫ accidit horripilatio ſignificās
eam. ⁊ accidit dolor laſſitudinalis. ⁊ qn̄qꝫ alterat

pulſus a diſpoſitione ſua in ea τ ſignificat ipſam. et
retinentur quandoqꝫ cauſa criſis res quarū conſue/
tudo fuit ut euacuerentur ut ſanguis mēſtruus aut
hemorroidarū aut fluxus vētris τ ſignificat ꝙ mo
tus eius vadit econtrario in parte. Et ſigna no/
cturna diurnis ſunt vehemētiora: τ cauſa in hoc ꝑ
culdubio vt ſit eſt quoniam materia faciēs egritudi
nē auget accidētia τ ſignificatiōes cauſa ſui motus
Et diuerſificatur aut propter diuerſitatē materie:
aut cauſa diuerſitatis motus: et diuerſitas quidem
cauſa diuerſitatis materie eſt verbi gratia: vt ſit
motus materie quando eſt ad ſuperiora. Dein
de ſignificent ſignificationes ſpeciei egritudinis et
etatis τ complexionis τ aliaꝝ ꝙ materia ē ſanguinea
expectat tunc medicus fluxum ſanguinis nariuꝫ. τ
ſi ſignificant ꝙ ipſa eſt cholerica expectat vomituꝫ
ſm plurimum niſi alie ſignificationes ei approba/
te ſignificēt fluxuꝫ ſan. nariū. multotiēs eni fit criſ
eius fluxuꝫ ſan. nariū τ antecedūt eā imaginatiōes
cholerice. Et fluxus quidem ſanguinis nariū quā/
doqꝫ cōſumit materias egritudinū furioſarum et
fit ſanitas ſtatim. Cū autē partis motus quoniā ip/
ſa mouetur vt violenter vadat ſuper mēbra princi/
palia τ que ſequūtur ea de viſceribus τ facit accide
re nocumētū in operatiōibus ſuis τ ad impedimē
tum conſequens ea ſicut euenūt ex parte cerebri ꝑ/
mixtio ſenſus τ dolor capitis τ qđ diximus cū eis:
τ ex parte cordis pulſus cordis τ malitia anhelitus
τ quod diximus cū eis vtriſqꝫ. Aut mouetur verſ⁹
expulſionē τ fit illđ ſm duoſ modos: nā aut īcipit ex
pellendo ex omni parte τ longitudine τ eſt illud ad
totū illud quod apparet: τ eſt hoc cū ſudore. aut in/
cipit tendere verſus partē vnā τ cū incipit pars eius
ex oī pte forſaſſe eſt pars taliter ꝙ quando incedit
non eſt excuſatio quin inceſſus ſit per mēbra princi
palia. ſicut pars altera: nam materia tendens ad eā
pertranſit ſuper fines mēbrorū quare accidūt anhe
litus: τ ſuper fines cerebri iterū accidētia ſimilia ac
cidentibus eius ſi nō eſſet expulſa: imo eēt violent
ibi permanēs. τ forſaſſe eſt pars verſus mēbra que
ſunt minus ꝙ̄ principalia ſicut os ſtomachi cū intē
tio materiei expellende per criſim eſt ut expellat vo
mitu. Aut eſt de principalibus verūtamen eſt tolle
rans cōmune officium nō velociter perueniēs ad
corruptionem ſicut peruenit ad fines epatis τ expel
litur ex via veſice aut fellis ex oī parte loci expulſio
nis criſis ſicut in ſtomacho vomitu. τ ſi ad fines ca
pitis fluxu ſanguinis nariū τ ſimilibus ei ad fines
epatis vrina τ ad partes inteſtinoꝝ fluxu ventris:
Et quando eſt forma hec non eſt longinquū quin
motui eius in omni parte ſit ſignū ſignificans ꝙ
illđ qđ ſeperatur ꝺ expulſione eius eſt illius generis
ſi criſis que expectatur fuerit bona: aut ſignum ſig/
nificans malitiā eius primam ex ſuo aduentu impe
dicnte illud membrum ſi fuerit criſis mala. Et
forſaſſe eſt ſignum vnum bonū ad hoc ut ſignificet
partes plures ſicut pulſus cordis quādoqꝫ ſignifi/
cat ꝙ materia eſt expulſa ad os ſtomachi τ ſignifi/
cat ꝙ materia violenter ſuperuenit cordi. Et for
taſſe eſt ſignum vnum ſignificans rem vniuerſalem
cōmunem motui ad partem vnam τ expectantur
ſigna alia quibus ſignificatur modus quo expellit
ex illa parte ſicut dolor capitis τ ſtrictura anhelitus
τ tenſio hypocondrioꝝ ad ſuperiora: iſta enim ſig
nificant ꝙ materia mouetur ad ſuperiora: deinde
non indicatur ꝙ ipſa expellatur ex via vomit⁹ aut
ex via fluxus ſanguinis narium niſi per ſigna alia.
Et quādoqꝫ ſignificat ꝙ criſis cadens ex parte ali
qua eſt retentio eius quod currit vt ſeparatur ex cō
trario illius partis ſicut retentio nature cum ſignis
criſis bone ſignificat ꝙ motus cretic⁹ ſuperior nō
inferior eſt: aut fluxu vrine aut ſudore aut vomitu:
aut fluxu ſanguinis nariū. Et quandoqꝫ ſignifi
cat ſpecies egritudinis partem criſis eius ſicut apo
ſtema epatis cum eſt in latere gibboſo tūc criſis ei⁹
eſt aut per fluxuꝫ ſanguinis naris dextre aut per ſu
dorē laudabilem aut per vrinā. Et ſi eſt in latere
concauo eſt per fluxum ventris aut per ſudorem:
aut per vomitum τ ſicut febres cauſon: plurimum
enim criſis eius eſt aut per fluxum ſanguinis nariū
aut per ſudorem τ antecedit eam tremor: τ quan/
doqꝫ fit vomitu τ fluxu ventris τ ꝓprie ſicut tertia
na. Et ſimiliter fe. apoſtematū capitis criſis non fit
vnqꝫ̄ fluxu ſanguinis narium neqꝫ peripneumōie
neqꝫ lethargie: pleuriſis vero eſt inter hec τ hec. Et
multotiens quidem fit egritudinis criſis ſpeciebus
quarum aggregatione completur criſis ſicut cauſō
cum fit in ea criſis prius fluxu ſanguinis nariū. dei/
de completur ſudore abundante. Et pregnās qui
dem multotiens habet criſim cum abortu. Et ſci
as ꝙ non quotienſcunqꝫ exiſtunt ſigna criſis faci
unt neceſſario criſim bonam aut malam: imo quā
doqꝫ non ſequitur eam criſis omnino in hora illa
licet non ſit excuſatio quin criſis ſequatur ea ꝓcul
dubio bona aut mala in alia hora ꝙ̄ in illa hora in
qua continuantur ſigna. Naꝫ non quotiens vides
ſudorem τ vomitū τ fluxū ventris τ dolorem capi
tis et perturbationem ſenſus aut malitiam anhe/
litus aut profunditatem ſomni aut aliud de omni
bus illis que numerabimus eſt cū eis criſis licet ſꝫ
plurimū ſignificent. Nam quedā eorū ſunt ſigna
tantū criſis ſicut dolor capitis. Et quedam eorum
ſunt ſigna τ pars criſis ſicut nauſea: τ cum apparēt
ſigna criſis τ non fit criſis: tunc aut eſt ſm ꝙ dixit
Hypo. ſignificatio mortis aut difficultas criſis. Et
qñqꝫ eſt aliq̄ de rebus que ſūt de ſignis criſis acci
dens per cauſam aliā ab ea que facit apparere criſiꝫ
quāuis ſit in aliqua horarū ſignorū criſis ſicut acci
dit in tertiana longa ante paroxiſmū ingenudo τ cō/
motio τ in plurib⁹ horis antecedēntib⁹ paroxiſmum
abſqꝫ ſignificatione criſis. In tertiana vō pura ſm
plurimū eſt ſignū criſis. Et de illis que tibi idicāt
viā ad cognoſcēdū ex īfirmo ꝙ ei⁹ ſāitas aut mors
erit cū criſi aut nō: eſt cōſideratō tua in motu egritu

dinis τ virtute eius τ natura τ hora pręſētī: iſta eniꝫ
indicāt tibi ꝙ diſpoſitio facit neceſſario pugnaꝫ for
tem inter materiā τ naturā τ ſuſtinet pugnaꝫ. Et ſci/
as ꝙ ſignificationes bonitatis criſis ſunt ſignificatiō
nes ſignificantes victoriā nature τ non fallit hoc. et
ſignificationes malitie eius τ ipſius diminutionis ſi
gnificant iurgiuꝫ τ duellū quod currit inter naturā
τ inter illud qđ impugnat eā. τ non eſt poſſibile tibi
ut ex toto indices ꝙ natura vincet. ꝓculdubio niſi
multiplicent τ magnificēt. O quāta timoroſa ſigna
vidim⁹ de ꝓfūditate ſomni τ caſu pulſus τ abſciſio
ne ſudoris ꝓducētia poſt horas ad criſiꝫ cōpletam τ
bonam qm̄ natura in huiuſmōi iam ceſſauerat de
omnibus operibus ſuis τ tota occupata erat ī egri
tudine: τ poſtqꝫ̄ rediit tota virtus ad eaꝫ vicit eam τ
expulit: τ forſaſſe non ſufficit cuꝫ ea. τ illud in pluri/
bus horis eſt quoniā ipſa non ceſſat ab oībus opa/
tionibus niſi ꝓpter rem magnaꝫ: nam dubiū nō eſt
quin ꝓpter rem magnaꝫ deficiat. Et ſcias ꝙ exu/
beratio ſignoꝝ criſis ſm continuitatē in duob⁹ die
bus continuis ſicut tertio quarto vbi gratia: ſignifi/
cat velocitatem criſis: deīn eſt bonitas τ malitia ſm
cōparatiā que ego dicam: τ ꝓprie quādo antecedit pa
roxiſmus fe. plurimuꝫ τ pcipue quādo apparꝫ ī pul
ſu alteratio ſubito. Si ergo fuerit ad magnitudinem
τ non deſcendit letare. Et ſcias ꝙ ſiccitas corporis
qualis eſt in ſenibus τ eius obfuſcatio in dieb⁹ egri
tudinis ſignificat tarditatem criſis. Et egritudines
ſicce valde aut ſunt mortifere aut tarde criſ. Et ſigni
ficat quādoqꝫ horas criſ. τ diſpoſitiones eius om/
nes τ iudicia ſignoꝝ eius illud ſuꝑ quod inueniūt ſi
gna egritudinis ſm plurimū. Et ſcias ꝙ pulſus ap
parens eſt ſicut ſignificatio cōmunis ſpēbus criſiuꝫ
eīonū. at vero magnus ſignificat ꝙ motus eſt ad ex
teriora cū ſudore aut fluxu ſanguinis nariū τ nō ma
gnus. τ velox ad interiora ſignificat vomitū τ fluxū
ventris. Et ad ſūmuꝫ omnis aggregatio ad expellē
dam materiam natura exiſtit forti non caret manife
ſtatione pulſus τ ſi nō fuerit latus τ decliuis ad am
bo latera τ anteqꝫ̄ fiat fortis indiget conſtrictione τ
coartatione. τ forſaſſe aggregant duo ſigna τ ſunt
due res ſicut vomitus τ ſudor τ ſicut vomitus τ flu
xus ſanguinis nariuꝫ. Et q2 iam ſatis fecimus de
iſtis canonibus intendam⁹ ī diſtinguendo paꝝ.

De ſignis motus materiei in criſi ad ſuperio/
ra. Capitulum .iiij.

Signū illius eſt dolor capitis ꝓpt eleuatio
nē vaporꝝ in ſignificationib⁹ vomit⁹ aut
cū cōitate oris ſtomachi iteꝝ in ſignificatō
nibus vomitus. Et iteꝝ in ſignificationib⁹ illius ſūt
vertigo τ grauitas in vtriſqꝫ temporibus τ ſonitus
τ tinnitus τ ſurditas que oīa accidunt ſubito. Et qñ
qꝫ aſſociant ei aut antecedūt illđ tempe paruo con
ſtrictio anhelitus τ dolor in collo τ tenſio myrac et
hypocondrioꝝ ad ſuꝑiora abſqꝫ dolore τ inflāma/
tio capitis. Et ſcias ꝙ egritudines et accidentia
fortia ſunt in nocte: quoniaꝫ natura occupat in di/
gerendo materiam τ in alijs τ omni re.

De ſignis diſtinguendi oīa illa. Capi. v.

Quod ſi aſſociant omnibus illis tenebroſi/
tas τ caligo in oculo que ſeparant: τ ſit cū
eis amaritudo oris τ tremor labij inferio/
ris τ apparet affirmatio rei per caſuꝫ doloris in ore
ſtomachi aut nauſeaꝫ τ attractionem ſaliue τ ſputū
cordis τ coartationē pulſus τ cōſtrictionem. τ ꝓprie
quādo accidūt infirmo poſt iſta horripilatio τ frig⁹
ſub hypocondrijs tunc iudica ꝙ ipſa ventura eſt ꝑ
vomituꝫ τ ꝓprie quando materia eſt cholerica τ fe
bris cholerica non exiſtens de inceſſiuis τ ꝓprie qñ
cit rinat facies in hac diſpoſitione τ cadit color. Et
multotiens ꝗdem attrahit vomitus eueniens poſt
grauitatē capitis τ dolorē ſtomachi in pueris ꝓpt
debilitateꝫ neruoꝝ ipſoꝝ ſpaſmū: τ in mulierib⁹ ꝓpt
cōſuetudineꝫ matricū ipaꝝ dolorem matricuꝫ: τ in ſe
nibus ꝓpter debilitatem virtutū eoꝝ egritudies di/
uerſas expanſas ꝓpter expanſionē materie q̄ mo/
uet in eis. Qđ ſi aſſociata fuerit illi tenſio in parte
epatis aut pte ſplenis abſqꝫ dolore. naꝫ ſplen com
municat ſuꝑnis etiam per venas que ſunt in eo ap/
proximātes pte naſi τ venis eius ꝗ̄uis non continē
tur cū eis τ videt infirm⁹ fila rubea aut lucentia τ re
ſplendentia τ rubet facies multū aut oculus aut na
ſus aut latus ei⁹ τ currūt lachrime ſubito τ appacēt
pulſus τ inūdat τ feſtinat eius dilatatio τ acuitur na
ſus τ eſt inflāmatio capitiſ vehemens valde τ dolor
capitis ꝑcuſſiuus: tūc expectet fluxus ſanguinis na
riuꝫ: τ ꝓprie qñ ſignificat egritudo τ etas τ conſue/
tudo τ complexio τ reliqua ſignificationes ꝙ mate
ria eſt ſanguinea: licꝫ materia cholerica iteꝝ facit qñ
qꝫ criſiꝫ ꝑ fluxum ſanguis: τ indicāt illud ſplendor
τ imaginationes ſimiles filis τ res ignee citrine viſe
coram oculis τ plurimum eius eſt in febre cauſone
cholerica. Et qñqꝫ ſignificat pars radij τ pruriť⁹
naſi ꝙ fluxus ſanguis nariū accidit ex nare dextra
τ ſiniſtra τ ex ambabus naribus ſimul. Et qñqꝫ
adiuuat iſtas ſignificationes iteꝝ frigus adueniens
in die criſis τ ſiccitas alchatin τ cutis. Et quādoqꝫ ſi
gnificat etas. fluxus enim ſanguinis nariū plurimū
accidit ei cuius anni ſunt infra triginta. Et quan/
doqꝫ adiuuant has ſignificationes iteꝝ vehementia
doloris capitis valde vltra hoc ꝙ facit neceſſarium
eſſe caſus vomitus cum leſionibus alijs τ inflāma/
tio. τ febris τ ſunt eius ſignificationes alie bone non
ſignificationes mortis τ in huiuſmodi expectat flu/
xus ſanguinis nariuꝫ cuius nō eſt excuſatio.

De iudicio de iſtis ſignis cōmunibus predictꝭ
τ proprijs. Capitulum. vi.

De ſignis cōmunib⁹ predictis ſunt que ſūt
conuenientiora fluxui ſanguinis narium
ſicut lachrymia τ tinnitus τ ſurditas τ tēſio
hypocondriorū in vno duorū laterum epatis τ ſple
nis abſqꝫ dolore τ inflāmatio capitis. Et de eis
ſunt propriora vomitui ſicut ſtrictura anhelitus et
tenſio hypocondriorum abſolute in anteriori parte
cuius plurimum eſt cum dolore in ſtomacho.

Et ſcias ꝙ conſtrictio anhelitus ⁊ tenſio hypocondrioꝝ ad interiora in ſignis fluxus ſanguinis nariū nō accidūt niſi cū vehementer nitit̄ natura ad expulſionem fluxus ſāguinis nariū ꝓpterea ꝙ cōcauitas ventris impletur ⁊ impellitur materia ad ſuperiora ⁊ comprimit membra anhelitus. Et de ſignis proprijs fluxus ſanguinis narium ⁊ vomit⁹ ſūt que in vno eoꝝ inuenta opponuntur inuentis in altero ſicut imaginatio radioꝝ ſplendentiū eſt de ſignis fluxus ſanguinis narium: ⁊ opponitur ei imaginatio tenebroſitatis ⁊ caliginis. Et quīꝫ de ſignis vomit⁹ eſt rubedo faciei ⁊ de ſignis fluxus ſanguinis nariū ⁊ opponitur ei caſus coloris ⁊ citrinitas ei⁹ de ſignis vomitus. Et quādoq; ſignuꝫ vnius eoꝝ non eſt oppoſitum aliquo de ſignis alterius ſicut tremor labij: ipſe eniꝫ eſt de ſignis vomitus ⁊ non opponit̄ ei aliquod de ſignis fluxus ſanguinis nariuꝫ. ⁊ ſicut pruritus naſi naꝫ in ſe eſt de ſignis fluxus ſanguinis nariuꝫ ⁊ nō opponit̄ ei aliquod de ſignis vomitus.

De ſignis declinationis materiei ad ſudorē. Ca.vij.

Cum ſit pulſus vehementis vndoſitatis ⁊ ē tactus manus ſuper cutē ita ꝙ ſup ea peruenit, roritas ⁊ tingitur rubee ⁊ inuenit calefactionē cutis cū hoc maiorem ea que fuit ⁊ inflammationeꝫ eius ⁊ rubedinē ipſius maioreꝫ ea que fuit: ⁊ vrina eſt tincta tendens ad groſſitiē ⁊ ꝓprie quī extangitur in quarto ⁊ ingroſſat̄ in ſeptimo: tunc exiſtima ꝙ ſudor erit. Et ſimilit̄ quādo accidit in egritudine chronica rigor fortis vehemens ⁊ poſt ipm fit fe. vehemens virtute exiſtente forti ⁊ ſignis bonis expecta tunc ſudorem ⁊ ꝓcipue quādo minoratur egeſtio ⁊ vrine fluxus continuatur ſup ipm. Et ad ſimiliꝫ fe. incenſiue cum non terminant̄ fluxu ſāguinis nariuꝫ terminant̄ ſudore ⁊ antecedit ipm rigor. Et ſi eger videt balneū ⁊ pinā ⁊ ꝑparationem ad illud in ſōno ſuo: tunc eſt ſignificatio ſudoris. Et tinctura vrine ſignificat per ſignificationē primā ꝙ materia facit criſim per viaꝫ venaꝝ ⁊ illa via eſt ſudoris aut vrine deinde ſeparat̄ ꝑ id quod diximus. Et non oportet vt expectet̄ criſis ſudoris cū ſolutione nature dominante. Et oportet in euacuatione expectata cum ſudore ut ſit illic augmentū febris ⁊ caloris expanſio ⁊ apparitio cum virtute forti.

De ſignis declinationis materiei ad membra vrine. Capitulum.viij.

Significant illud grauitas in veſica ⁊ retentio in egeſtione ⁊ effectus ſignoꝝ ſolutōis ventris que ego dicam ⁊ ſignoꝝ vomitus ⁊ fluxus ſanguinis nariū ⁊ ſudoris que diximus. Et ſcias ꝙ ardor virge cum grauitate veſice ⁊ reliquis ſignificationibus eſt ſignificatio fortis ꝙ criſis erit fluxu vrine. Et quādoq; ſignificant ipaꝫ exuberatio vrine ⁊ groſſitudo eius in alijs diebus ⁊ inuentio ſediminis in ea. Et fortaſſe accidit fluxus vrine in ea ſm ſignificationē egeſtionis ⁊ ſm ꝙ dicam in ca. egeſtionis. Et ſcias ꝙ quando multiplicat̄ aggregatio vrine in veſica cum paucitate ſolutionis ventris ⁊ paucitate ſudoris in ea hora: aut in natura infirmi ⁊ forma membroꝝ eius aut ſenſu qd̄ apparet de eo tunc expectat̄ criſis per vrinaꝫ abſq; fluxu ventris ⁊ ſudore ⁊ ꝓprie in hyeme.

De ſignis declinationis materiei ad viam egeſtionis. Capitulum.ix

Significāt illud in ꝑmis genere ſuperfluitatis cuꝫ ſcitur ꝙ non eſt ſanguinea: ⁊ cum ſcitur ꝙ cum hoc eſt multa. deinde fit maior affirmatio eius ex ſignis difficultatis vrine ⁊ punctu re que inuenit cum in toto ventre ⁊ grauitas in inferiore parte ventris ⁊ defectus ſignoꝝ vomitus imo eueniens rugitus ⁊ inflatio emūctorij ⁊ multitudo ticture egeſtionis ante ⁊ eius vocatio pluſq; fuit conſuetudo ⁊ altitudo eius qd̄ eſt ſub hypocondrijs et augmētuꝫ ei⁹ ⁊ ꝑmutatio rugit⁹ ad dolorē dorſi: ⁊ fortaſſe ē illud iteꝝ ꝓpter vētoſitatē ⁊ fortaſſe ꝓuocatur vrina poſt ſignificatōēꝫ egōnis ⁊ ꝓpe i infirmo difficilis vētris duri ex ꝯſuetudine ꝑui tact⁹ ꝓcipue in aere frigido. Et q̄n̄q; fit pulſus ꝑuus cū ꝟtute ⁊ nō indurat ⁊ ꝑuitas eius eſt ad coartationē. Et ſignificat q̄n̄q; criſim que fit fluxu vētris cōſuetudo ꝑ paucitate fluxus ſāguis nariū ⁊ ſudoris ⁊ multitudo fluxus vētris ⁊ ꝓprie in eo qui aſſuetus eſt potare aquā frigidā. Et dicit ꝙ qn̄ vrina poſt criſim in oī hora eſt alba ſubtilis tūc expectat flu. vētris q fortitan erit cū raſura inteſtinoꝝ qn̄ cholera qui nō egreditur in vrina ⁊ alijs egredit cū fluxu vētris. Et raro qd̄ accidit criſis ꝑ ſolōneꝫ vētris cū dominio ſudoris aut fluxu vrine.

De ſignis criſis qn̄ fit ex via m̄ricis. Cap.x.

Quādo nō inuenis reliqua ſigna ⁊ non eſt cū fluxu ventris: ⁊ inuenis grauitatem in matrice ⁊ in chatin ⁊ dolorem illic ⁊ tenſionē tunc exiſtima ꝙ erit menſtrualis.

De ſignis ꝙ criſis erit ex apītōe venaꝝ ani. Ca.xi.

Quādoq; ſignificāt illud defectus reliquaꝝ ſignificationuꝫ ⁊ conſuetudo huius materiei fluxus ⁊ grauitatis in partibus ani ⁊ pulſus magnus tendens ad fortitudineꝫ.

De ſignis criſis q̄ fit cū ꝑmutatiōe. Ca.xij.

Fortitudo febris cū firmitudīe doloris ⁊ retētio cūonis vrine ⁊ egeſtionis ⁊ ſputi ⁊ ſudoris exuberātis ⁊ tarditas digeſtiōis aut ipſius ꝑuatio cuꝫ ſanitate virtutis ⁊ bonitate pulſus ⁊ ꝑcipue in egritudinib⁹ ſaluis tardis ꝑuatis digeſtione. Et ꝑtē qdē ꝑmutationis ſignificāt dolor ⁊ inflatio venaꝝ in locis vacuis q̄ ipm ſequūtur ⁊ vehemētia inflāmationis. Et iteꝝ pars in quo eſt mēbꝝ debile aut dolor leſionis iācturaꝝ aut mēbꝝ fatigatū. Ex hypocōdrijs vero qn̄ tendunt ⁊ dolent non ē poſſibile ut ſignificetur locus ipe neq; ꝑs. ipa eni ſūt ſicut cōia oībus doloribus. Et ſcias ꝙ ꝑmutationes ⁊ exiture fiunt in frigore ⁊ tēpore eius ⁊ in etate ſenectutis plurimū: in primo qdem qn̄ frigus eſt retinēs cōſtringens: in ſcd̄o vo qn̄ ꝟtus deficit ab expulſione cōpleta. Quidam enim dixerunt ꝙ illius criſis qui pertranſit quinquagita: imo qui pertranſit triginta raro fit per exituraꝫ ⁊ per mutationē

Sed nō eſt illud cui ſit intendēdū: imo ꝑmutationi ſunt due cauſe: quarū vna eſt in materia: ⁊ eſt vt nō ſit ſuſcipiēs expulſionē vniuerſalem ꝓpt̄ groſſitudinē ſui ſm plimū ⁊ multitudinē ſuā ſm min⁹. ⁊ ſecūda eſt virt⁹ ⁊ ē vt nō ſit virt⁹ fortis valde vehemētis importunitatis neq; debil' iterū pigra ⁊ nō expellat oīno a mēbris ꝑncipalib⁹. Et due iſtaꝝ cāꝝ ſūt due cauſe ꝑncipij ſenectutis. Et mlt̄otiēs qdē antecedūt ſigna ꝑmutatiōis ⁊ ſuꝑuenit ei euacuatio magna et ꝓpe ꝑ vrinā exuberantē albā: q̄obrē nō accidit permutatio.

De ſignis ꝙ illa ꝑmutatio eſt ad inferiora. Capitulum.xiij.

Euentus doloris ad inferiora cū inflāmatione ⁊ inflatio duoꝝ emunctorioꝝ ⁊ ancharum duarum.

De ſignis ꝙ illa ꝑmutatio ē ad ſuꝑiora. Ca.xiiij.

Significāt illud grauitas capitis ⁊ ſenſuū ⁊ ꝓprie auditus ita vt q̄n̄q; ꝑducat ad ſurditatē poſt ꝯſtrictōēꝫ anhelit⁹ ⁊ alteratōēm ordinis ei⁹ donec q̄ſi ceſſat illud ſubito ⁊ accidit in capite illud qd̄ accidit. Et ſilr̄ vt euacuat ꝓfūditas ſōni. Et plimū hoꝝ fit exitura in radice auris. Et ſilr̄ ſi ꝑſeuerauerint exuberatō grauidē ⁊ pulſatio tēpoꝝ ⁊ rubedo in facie firma q̄ nō ſeꝑatur.

De ſignis ꝑmutatōis ad egritudinē aliam. Ca.xv.

Quum videris egritudinē acutā fieri fortem apud declinationē: tūc ſcias ꝙ ipſa tendit ad chronicam.

De ſignis ꝙ criſis erit cū exitura. Ca.xvi.

Quando virt⁹ eſt ſana ⁊ ſigna ſunt bona ⁊ ē ſubtilitas vrine tꝑe lōgo: tūc illud eſt de illis q̄ indicāt exiturā ⁊ vbi eſt egritudo materiei in qua eſt caliditas. Et ſilr̄ qn̄ melioratur infirmus abſq; criſi apparente: imo ſm ſemitā ꝑmutationis: deinde vides ambas arterias tꝑis vehementis dilatationis ꝑlime ꝑcuſſionis q̄ forſitan nō quieſcunt: ⁊ vides colorē pallidū ⁊ anhelitū frequentē ⁊ fortaſſe vides tuſſim ſiccam: tunc ille q habet hoc eſt preparatus exiture in iuncturis ſuis. Et mēbꝝ qd̄ in infirmo plus appropriat̄ ſudore: eſt illud in quo expectatur exitura. Et tēpus hyemis ⁊ etas ſenectut̄ ſm ꝙ dixim⁹ ſunt de ſignis caſus criſis cū exitura: imo ſunt de cauſis eius ⁊ ſunt exiture facte nūc tarde ſuſcipientes digeſtionē: verūtn̄ reditiōes earū in hyeme ⁊ ſenectute ſunt minus propterea ꝙ facit illud eē neceſſariū frigus ex quiete: licet quidam dixerūt cōtrariū iſtius ſicut retulimus. Et qn̄ multiplicatur vrina aquoſa cū aſcendit febris: ſignificat dolorē accidentē inferiori ꝑti corporis. Et de ſignis fortibus ꝙ criſis erit cū exitura eſt tarditas criſium aliaꝝ ⁊ ꝓlongatio infirmitatis vſq; ad tēpus qd̄ eſt poſt viginti. Et cū in huiuſmodi egritudine longa accidūt dolores ſubito in quibuſdam locis: tūc expecta exituram. ⁊ in febrib⁹ tertianis qn̄ nō fit fluxus vrine ſenſibilis neq; fluxus ſanguinis nariū neq; fluxus ventris: tūc expecta exituram iūcturaꝝ ꝓpe in die cretico. Et de ſignis fortibus ꝙ illa criſis tarda non erit cōpleta cū tarditate ſua neq; rediens ſunt ſigna alia. Et fe. laſſitudinales qn̄ nō faciūt criſim in q̄rto cū vrina ſpiſſa: tunc expecta fluxū ſanguinis narium. Si aūt ꝓlōgatur expecta exituras iuncturarū que fatigate ſunt aut ad partē mandibularū ſiue laſſitudo ſit exercitio aut per ſe veniens. At vero exiture accidēs in mandibulis in extenſiua eſt plus: qm̄ iuncturarū labor nō eſt vehemens neq; eſt in eis iūcturarū attractio: ⁊ fit febris aſcenſio ⁊ carnis mollis receptio. Cum autē laſſitudo eſt motiua ē illud in iuncturis plus. Et multotiens quidem expectatur exitura quā ipſius ſigna ſignificāt: ⁊ mingit q habet eam vrinam plurimam groſſam albam ⁊ expellitur. Et ſi febres fuerint incipientes cum rigore ⁊ deſinentes cum ſudore raro fiet in eis exitura: ⁊ ille ſunt ſicut tertiana ⁊ q̄rtana niſi materia ſit multa valde. Et ad vltimū rigor rediens euacuat ſua expulſione omni die materiam plurimā. Quare raro ſuperfluit in eis exiture aliquid. hoc ergo cōtingit cum rigor eſt ſol⁹ qualiter ergo erit cū ſudore. Et flux⁹ vrine groſſe iteꝝ minoratur cum exitura. ⁊ exiture que ſunt in chronica longa ſm plurimū ſunt in mēbris inferioribus: ⁊ in illis que ſunt magis acute in mēbris ſuperioribus ⁊ in medijs in vtriſq; lateribus ⁊ in lethargia ⁊ de exituris radicis auris. Et exiture iſte multotiens accīt criſi complete. Et perypneumonia multotiens facit criſim cum exituris iuncturarum.

De iudicijs de huiuſmodi exituris. Ca.xvij.

Quecūq; de iſtis exituris eueniunt ⁊ occultantur abſq; maturatione earum diſpoſitio nō caret duabus rebus aut redeat maior q̄ fuit: aut redeat egritudo aut expellatur materia ad iuncturas aut ad membra doloroſa aut feſſa aut debilia. Et melior iſtarū exiturarū eſt illa que facit incurrere leuitatem: ⁊ eſt poſt materiaꝫ: ⁊ eſt vehementis declinationis ad exteriora: ⁊ eſt longinq̄ a membris nobilibus. Et quodcūq; iſtorum apoſtematum eſt leue cedens manui cū ſuperponitur ē minoris malitie q̄ durū acutum: verūtamen eſt tardius quoniam eſt frigus. Et eius quideꝫ malitia nō minoratur niſi quia ei non aſſociatur vehemens dolor. Et ſi cum huiuſmodi remanet febris ⁊ nō reſoluitur facit collectionē poſt ſexaginta ⁊ quod eſt infra iſta inter ſexaginta ⁊ viginti. Et exiture minoris malitie ſunt cum membrum ad quod declinant eſt inferius: ⁊ eſt preter hoc quod eſt ex generatione ſua inferius ignobile ampli loci capiens totam materiam. Nam ſi non capit eam accidet ex reditu eiuſ ſecūdo ad loca in quibus penetrauerat illud quod accidit eis cum ea redire facit medicus ſtolidus cuꝫ infrigidatione ⁊ refrenatione ad locum a quo venit ⁊ iam augmentata eſt malitia ex eo quod ſuperuenit ei de conſtrictione ⁊ reditione ⁊ recipit. Et de deterioribus exituris creticis eſt que ad interiora ē ⁊ interius. Veruꝫ de locis magis aptis exiture eſt ille qui eſt debilis aut cum quo eſt egritudo: ⁊ ꝓpe in inferioribus qui appropriant ſe multitudini cur

ſus ſudoris:ab eis. Et exiture meliores τ longin-
quiores ad hoc vt ſequat̃ eas recidiuatio ſũt q̃ apiũ
tur ſicut ille que de eis remanent ſunt magis ſignifi-
catiue recidiuatõis.

De ſignis euētus ſpaſmi in pueris. Ca.xviij.

Qm in eis multiplicatur timor in ſomno
q τ conſtringitur eorum natura τ multipli-
catur ipſorum fletus τ conuertuntur eorum
colores ad viriditatē τ rubedinem τ tenebroſitatez
vt in ſenibus tunc expectat̃ ſpaſm⁹. Et illud ſit vſq̃
ad nouem annos: τ quanto fuerint paruiores erit il
lud plus. In adoleſcētibus vero cum torquent̃ eoꝝ
ocli in ſe. acuta τ mĩiplicat̃ ipoꝝ palpitatõ τ torq̃nt̃
eoꝝ colla τ ipſorũ facies τ multiplicat̃ ꝯfricatio den
tiũ eoꝝ: tũc indica euentũ ſpaſmi. Et multotiēs q̃dē
ꝓlongantur dolores colli τ grauitas in capite cuz
fe. τ ſine fe. Cũq̃ fuerit apoſtema calidũ accidet
ſpaſmus aut vomitus vt flos eris: τ ꝓpe cũ fuerit in
partibus ſtomachi.

De ſignis caſus rigoris. Ca.xix.

Qm vides in febre acuta ſigna ſalutis τ ſig
c criſis bone τ minoratur vrina: tũc ſcias ꝙ
accidet rigor: cũ quo eueniet criſis niſi fue-
rit fluxus ventris tranſiens eq̃litatē. Calis vo nõ re
pellit rigorez qui expectat̃. Et multotiens ſeq̃t̃ ipm
ſudor: nam in egritudinib⁹ acutis incenſiuis rigorē
antecedit ſudor.

De ſignificantibus criſim bonam. Ca.xx.

Cias ꝙ melius ſignoꝝ criſis bone eſt vt ſit
ſ ꝯpleta: Deinde fiat in aliquo dieruz criſis
laudabilis quos ego dicam: Et iam indi-
cauit cum aliquis dierum indicationis ei proportio
nalis: Et eſt cum euacuatione non cum permutatõ
ne τ exitura: Et ē euacuatio cũ qua fit humoris faciē
tis egritudinem in parte proportionali τ tolleratur
cum facilitate. Et quandoq̃ facit ſperare bonita-
tem criſis natura egritudinis in ſpecie ſua ſicut tertia
na τ cauſon cum inuenitur criſis proportiõalis. aut
ſue diſpoſitiones ſicut ille in quibus currunt res vir
tutis τ pulſus ſm ꝙ oportet τ diſpoſitio virtutis. τ
diſpoſitio pulſus in horis ſignorum prauorum q̃ñ
eſt fortis τ rarus: τ proprie quando addit̃ ei⁹ virtus
τ minoratur eius diuerſitas τ equatur: tunc eſt per-
pendicularis τ ſuſtentatio ſuper quam incedendum
eſt: τ illius complementum eſt aduentus tranquilli
tatis τ leuitatis. Et ſcias ꝙ ſigna mala cum aggre
gant̃ τ eſt dies creticus: tunc ſpes eſt verior τ fortior
q̃ vt ſit econtrario. oportet ergo vt innitatur ſup il-
lud. Et multotiens q̃ð magnificantur ſigna timoro
ſa: τ videtur pulſus ſanari τ equari τ fortĩ fieri. Et
ſcias ꝙ infirmus bonorum humorũ cũ egrotat τ
apparet digeſtio in vrina eius in ꝑmis cum egrotat
tunc ſis ſecurus. Et quotienſ apparent in eo ſigna ti
moroſa: tunc ſanatio in ipo magis debet eſſe q̃ñ cri
ſis eſt propinquior.

De ſignis ſignificantibus criſim malam. Ca.xxi.

Pſorum radices τ principia ſunt vt ſit cõ
traria ſignis bonis predictis. Et illud eſt ſi
cut ſit motus criſis ante ſtatum τ digeſtionem quod
Hyp. nominauit precesſionem vic: τ tu iam ſciuiſti
cauſam in malitia eius. τ vt ſit in die non cretico: Et
vt pulſus ſit cum eo ad calum τ paruitatem tendēs.
Et ſcias ꝙ ſigna criſis quando veniunt ante ſta
tum τ digeſtionem τ antecedat ea euacuatio multa
tunc non decipiaris per eam. nam illud eſt propter
multitudinem eius τ eſt expulſio a pigritia vel debi
litate abſq̃ regimine ſicut leuitas quaz inuenit eger
abſq̃ euacuatione manifeſta vl̃ apparente eſt ex eis
in quibus non eſt habenda fiducia: nam illa quies
materiei nõ eſt propter bonitatem eius: immo mul
totiens digeritur τ pigra fit natura i expulſione eius

Judicia de iudicijs ſignorum ſignificantiũ cri-
ſim malam. Capitulum.xxij.

Uando aggregantur ſigna mala priuatio
q nis digeſtionis aut alterationis ab eo quod
oportet: aut alicuius alterius de ſignis ma
lis indica ex eis ꝙ infirmus moritur. Hora ergo
iudicij ſm velocitatem τ tarditatem eſt ex eo quod
ſcitur de diſpoſitione cauſarum antecedentium cri
ſim de illis quas diximus ſicut hoc: quoniam quā-
do ſunt ſigna mala τ eſt ſedimen nigrum τ alia τ il-
lud eſt in quarta: tunc mors eſt in ſeptimo aut in ſe-
xto ſi neceſſarium faciunt cauſe predicte poſt ipſa.

De ſignis digeſtionis τ eius iudicijs.
Capitulum.xxiij.

Igeſtio cognoſcitur ex vrina τ hoc iaz eſt
d expoſitum in loco ſuo. Et oportet vt nõ cõ
fidas per vehementiam tincture vrine cuz
non fuerit ſedimen: illud enim non eſt propter dige
ſtionem. Et priuatio digeſtionis in ſubſtantia ma-
gis nocibilis eſt q̃ in colore. Per ſubſtãtiam enim
preparatur materia ad difficultatem expulſionis et
facilitatem eiuſ. Et quando apparent ſigna digeſtio
nis cum principio egritudinis: tunc egritudo eſt ſal
ua nec eſt ambiguitas in ea: τ ſi tardat̃ non opor
tet vt ſit ſemper cum timore. Forſaſſe enim eſt lõga: et
nõ eſt in ea timor: τ ē neceſſariũ vt ſit lõga. Et quo
tiens ē criſis bõ tũc iã digeſtio fcã ē. ſz nõ quotiēs di
gerit̃ ē criſis: imo q̃ñq̃ egritudo ꝯſumit̃ cum reſolu
tione. Et ſcias ꝙ nõ ſit ſe. ſubtiliatio cũ apparitõe
digeſtiõis ſicē nõ ſit cũ digeſtiõe apoſtematis dolor
vehemēs. τ q̃ñ tardat̃ digeſtio τ vides accñtia bõ τ
virtutē fixam: tũc expecta eaũ.

De iudicijs τ ſignis abſolute. Ca.xxiiij

On oīs alteratõ ſubito facta in colore aut
n tactu eſt mala: imo ē ſignificãs bonitatem
magnam τ criſim vtilē: imo ꝯſideret cum
hoc diſpoſitõ corpis poſt illã. Nã quodcũq̃ ſigno
rũ arefactõis in forma τ facie τ extremitatib⁹ accidit
cã vigilie τ laboris τ exercitij τ flux⁹ vētris ē ſaluũ τ
redit ad ſalutē in duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. Et quod
cũq̃ ē cã aduſtionis τ caſus virtutis ē malũ.

De narratõe ſignoꝝ bonoꝝ. Ca.xxv.

Igna bona ſunt tollerantia egritudinis τ
ſ firmitudo v̇tutis τ forme cũ ea. Et ſi acci-
dētia eius fortiora ſiãt τ virt⁹ pulſus τ ei⁹

fortitudo τ ei⁹ ordinãtio τ apparitio ſignoꝝ digeſti
onis: τ vtilitas criſis: τ bonitas ſignoꝝ eius: τ leui-
tas reꝑitur poſt euacuationē: τ redit pulſus cum ea
ad bonitatē: τ horripilatio accidēs poſt euacuatio
nem de ſignis ſunt bonis. Significant eñi eradica-
tionē caloris τ ſuccedit frigus cũ eradicatione ma-
teriei. Et melius hoc eſt ut ſit euacuatio humoris
impedientis cũ facilitate τ ſm rectitudinē. Et ſcias
ꝙ fixio virtutis cum ſignis malis neceſſariam facit
ſpem: τ ſiliter fixio rationis τ bonitas anhelitus: τ
facilitas tollerantie eius quod accidit ſuper eum de
diſpoſitionibus timoroſis extraneis. Et inuentio
leuitatis poſt ſõnũ eſt bona. Et de ſignis bonis ē
anhelitus bonus facilis. Et de ſignis bonis ē ap
petitus cũ equalitate: τ bonitas receptiõis cibi τ ei⁹
fames τ eius vtilitas. Et de ſignis bonis optimis
naturalib⁹ eſt ſitis iacēdi naturalis τ ſõnus natura
lis: τ equalitas caliditatis in membris corpis. Et
ſcias ꝙ ſigna bona cum ſalute virtutis ſignificãt ſa-
nitatem feſtinam: τ cum debilitate eius ſignificant
ſanitatem tardam.

De iudicijs ſignorum malorum Ca.xxvi.

Cias ꝙ ſigna mala q̃ ſunt in ſũmo mali-
ſ tie indicant mortem. Q̃ð ſi virt⁹ fuerit for
tis ꝓlongatur egritudo: deinde interficit
egrum: τ ſi fuerit debilis interficit abſq̃ ꝓlõgatiõe.
Et multotiēs quidē apparent ſigna mortifera in
diebus malis: deinde accidit criſis bona τ ꝑmuta-
tio materiei ad mēbrum τ fit ſanitas. Et oportet
ut confidas in ſignis bonis apud ſtatum τ ut time
as mortalia cum incipiũt τ non iudices p ea iteruz.
dum non vides virtutez cadere. Caſus enim virtu-
tis ſolus eſt ſignũ maluz. Amplius oportet ut tu
conſideres in egritudinibus acutis quarũ ꝑncipiũ
eſt ex membro adiuuante ſicut pectus cum pleure-
ſi quod eſt de diſpoſitionibus illius mēbri: ipſe eñi
ſignificatiue magis ſunt q̃ diſpoſitiones mēbri alte
rius: nam digeſtio ſputi in pleureſi ē magis ſignifi-
catiua ſalutis q̃ digeſtio aque. Et neceſſarium q̃-
dez ē medico phyſionomico cũ videt in facie τ ocu
lo τ alijs formã malã non nãlem τ ſm pl̃imũ ut co-
gnoſcat in ꝑmis an ſit illud naturale ſm illud indi-
uiduũ τ iudicium τ nõ iudicet temere in pulſu etiã:
Et iteruz ut cognoſcat an illud ſit ex egritudine aut
ex cauſa ꝑmitiua. forſaſſe enim eueniet: v̇bigratia ſu
per linguam tinctura mala τ aſpitas ſuꝑflua ꝓpter
comeſtionem rei facientis illud non propter egritu
dinem.

De narratione ſignoꝝ maloꝝ Ca.xxvij.

Igna mala diuerſificantur ſm vnãquãq̃
ſ operationē τ vnũquodq̃ mēbrum τ for-
taſſe dicem⁹ illud cũ diſtinctione.

De ſignis malis pendentibus ex forma τ colo-
re Capitulum.xxviij.

Um forma viui eſt ſicut forma mortui nõ
c ꝓpter vigiliam neq̃ ꝓpter famē neq̃ ꝓpt
euacuationē tũc eſt ſignũ malum. Et fa-
cies q̃ ſimulat̃ faciei mortui τ diuerſificat̃ a faciebus
ſanoruz eſt illa cui⁹ oculi ꝓfundantur τ acuit̃ naſus
τ planãtur tpa τ ꝯtrahũtur: τ infrigidat̃ auris eius:
τ inuerſat̃ pulpa eius τ tenditur cutis ipſius: τ ob-
fuſcat̃ color eius τ denigrat̃ τ fit viridis τ eleuat̃ ſuꝑ
eam cinereitas uel piloſitas τ ꝓprie q̃ñ eſt ſicut cine
reitas cotti carminati ē ſignum mortis feſtine. Et
ſcias ꝙ q̃ñ infirmãtur ſani paruce infirmitatis ſigni
ficat timorē. Et illud q̃ð eſt de hac alteratione ꝓ-
pter cauſas q̃ ſunt ꝑter egritudinez redit velocit̃ ad
diſpoſitionem nãlem: τ ſi nõ in breuiori tpe ſaltem
in die τ nocte. Aliud vero cuius cauſa eſt egritu-
do τ eſt illud cuius ſignum ē malũ non redit ad re-
ctificationem cũ facilitate. Licet primũ quod eſt cã
famis τ euacuationis τ vigilie τ eius quod dictum
eſt cum eis non ē bonum iterum: veruntamen ē ſa-
nius alio. Si aute m accidit illud in egritudinibus
acutis eſt malum: τ ſignificat ꝙ egritudo vincet et
cum hoc eſt ſanius q̃ illud quod ſit in egritudini-
bus acutis cauſa egritudinis: non cauſa illorum cõ
pariũ. Et ꝓpter illud oportet ut cognoſcatur dif
ferentia inter illud q̃ð apparet de ſignis tornatura
tis τ alterationis coloris cã corruptionis egritudi-
nis: aut cauſa vigilie aut euacuatiõis cũ qua non ē
plurimũ maluz. Et ꝓpter illud dicimus illud i ocu
lo de illo ē ſi cauſa eius fuerit vigilia q̃ð accidit cuz
eis grauitas in palpebris τ declinatio ad ꝓfundita
tem ſomni τ ſpiſſitudo vehemens pulſus τ anteceſ
ſio vigilie impedientis. Et in illo cuius cauſa ē flu
xus ventris inuenitur fluxus vētris ꝑceſſiſſe τ ſuꝑ-
fluiſſe. Et in illo q̃ð eſt ex fame inuenitur illud ac
cidere gradatim: non ſubito. Et de illis q̃ magis
affirmant ꝙ ē ex egritudine ē defectus illarũ cauſa-
rũ τ vehemētia acuitatis febris: τ ſenſibilitas reruz
que ſunt ſicut ſcintille offendētes manũ apud tactũ.
Et citrinitas coloris ſubito ē ſignũ non bonum:
Et denigratio ei⁹ ſubito eſt ſignũ maluz. Et deteri⁹
oibus illis eſt niger color τ ipſius pl̃imũ ē ex morte
innati caloris: τ tenebroſitas ſequitur ipm: τ citrini
tas non ē bona: ſed eſt magis ſalua. Et q̃ñ quan-
doq̃ fit a caliditate non ē tota a frigiditate: τ fortaſ
ſe ē a vigilia: aut a fame: aut a dolore τ eſt ſalua.
Et ſi acciderint in fronte τ naſo rami non eſt ſignuz
malum.

De ſignis ſũptis ex dolore capitis Ca.xxix.

Uando dolor capitis perſeuerat τ virtus
q eſt debilis τ egritudo acuta: τ ſunt illic ſi-
gna mala tunc egritudo eſt mortalis. Et
ſi non fuerit tunc expecta vſq̃ ad ſeptimũ fluxũ ſan
guinis narium: τ poſt ſeptimum aliquid currere ex
naſo aut aure. Quod ſi perſeuerauerit vſq̃ ad vige
ſimum raro erit tunc reſolutio eius per fluxum ſan
guinis narium: ſed aut per ſaniem currentem ex na
ribus aut aure aut p exituram τ ꝓpe inferius. Et
pl̃imũ q̃dem incipit dolor capitis a ꝑncipio egritu
dinis τ fit fortis ſuꝑ eã in q̃rto τ q̃nto: deinde eradi
cat̃ in ſeptio. Et pl̃imũ q̃dē inceptõis ei⁹ ē in tertio τ
fit difficil̃ in quinto τ eradicat̃ in ſeptio τ vndecimo

ſus ſudoris: ab eis. Et exiture meliores τ longin-
quiores ad hoc vt ſequaƚ eas recidiuatio ſūt q̄ ap̄ā
tur ſicut ille que de eis remanent ſunt magis ſignifi-
catiue recidiuatōis.

De ſignis euētus ſpaſmi in pueris. Ca. xviij.

q Uam in eis multiplicatur timor in ſomno
τ conſtringūtur eorum nature τ multipli-
catur ipſorum fletus τ conuertūtur eorum
colores ad viriditatē τ rubedinem τ tenebroſitatez
vt in ſenibus tunc expectaƚ ſpaſm⁹. Et illud fit vſq;
ad nouem annos: τ quanto fuerint paruiores erit il
lud plus. In adoleſcētibus vero cum torquenƚ eoꝝ
ocli in ſe. acuta τ mltiplicaƚ ipoꝝ palpitatō τ torq̄nƚ
eoꝝ colla τ ipſorū facies τ multiplicaƚ ↄfricatio den
tiū eoꝝ: tūc indica euentū ſpaſmi. Et multotiēs q̄dē
ꝓlongantur dolores colli τ grauitas in capite cū
fe. τ ſine fe. Cūq; fuerit apoſtema calidū accidet
ſpaſmus aut vomitus vt flos eris: τ ꝓpē cū fuerit in
partibus ſtomachi.

De ſignis caſus rigoris. Ca. xix.

c Um vides in febre acuta ſigna ſalutis τ ſig̃
criſis bone τ minoratur vrina: tūc ſcias q
accidet rigor cū quo eueniet criſis niſi fue-
rit fluxus ventris tranſiens eq̄litatē. Talis n̄o nō re
pellit rigorez qui expectaƚ. Et multotiens ſeq̄ƚ ipm
ſudor: nam in egritudinib⁹ acutis incenſiuis rigorē
antecedit ſudor.

De ſignificātibus criſim bonam. Ca. xx.

ſ Cias q melius ſignoꝝ criſis bone eſt vt ſit
ↄpleta: Deinde fiat in aliquo dierū criſis
laudabilis quos ego dicam: Et iam indi-
cauit eum aliquis dierum indicationis ei proportio
nalis: Et eſt cum euacuatione non cum permutatō
ne τ exitura: Et ē euacuatio cū qua fit humoris faciē
tis egritudinem in parte proportionali τ tolleratur
cum facilitate. Et quandoq; facit ſperare bonita-
tem criſis natura egritudinis in ſpecie ſua ſicut tertia
na τ cauſon cum inuenitur criſis proportiōalis. aut
ſūe diſpoſitiones ſicut ille in quibus currunt res vir
tutis τ pulſus ſm q oportet τ diſpoſitio virtutis. τ
diſpoſitio pulſus in horis ſignorum prauorum q̄ñ
eſt fortis τ rarus: τ proprie quando additur ei⁹ virtus
τ minoratur eius diuerſitas τ equatur: tunc eſt per-
pendicularis τ ſuſtentatio ſuper quam incedendū
eſt: τ illius complementum eſt aduentus tranquilli
tatis τ leuitatis. Et ſcias q ſigna mala cum aggre
ganƚ τ eſt dies creticus: tunc ſpes eſt peior τ fortior
q̄ vt ſit econtrario. oportet ergo vt innitatur ſup il-
lud. Et multotiens q̄ō magnificantur ſigna timoro
ſa: τ videtur pulſus ſanari τ equari τ fortificari. Et
ſcias q infirmus bonorum humorū cū egrotat τ
apparet digeſtio in vrina eius in ꝑmis cum egrotat
tunc ſis ſecurus. Et quotienſ apparent in eo ſigna ti
moroſa: tunc ſanatio in ipſo magis debet eſſe q̄ñ cri
ſis eſt propinquior.

De ſignis ſignificantibus criſim malam. Ca. xxi.

i Pſorum radices τ principia ſunt vt ſit cō
traria ſignis bonis predictis. Et illud eſt ſi
cut ſit motus criſis ante ſtatum τ digeſtionem quod
Hyp. nominauit preceſſionem vic: τ tu iam ſciuiſti
cauſam in malitia eius. τ vt ſit in die non cretico: Et
vt pulſus ſit cum eo ad caſum τ paruitatem tendēs.
Et ſcias q ſigna criſis quando veniunt ante ſta
tum τ digeſtionem τ antecedat ea euacuatio multa
tunc non decipiaris per eam. nam illud eſt propter
multitudinem eius τ eſt expulſio a pigritia vel debi
litate abſq; regimine ſicut leuitas quaz inuenit eger
abſq; euacuatione manifeſta vł apparente eſt ex eis
in quibus non eſt habenda fiducia: nam illa quies
materiei nō eſt propter bonitatem eius: immo mul
totiens digeritur τ pigra fit natura i expulſione eius

Iudicia de iudicijs ſignorum ſignificantiū cri-
ſim malam. Capitulum. xxij.

q Uando aggregantur ſigna mala priuatio
nis digeſtionis aut alteratiōis ab eo quod
oportet: aut alicuius alterius de ſignis ma
lis indica ex eis q infirmus moritur. Hora ergo
iudicij ſm velocitatem τ tarditatem eſt ex eo quod
ſcitur de diſpoſitione cauſarum antecedentium cri
ſim de illis quas diximus ſicut hoc: quoniam quā-
do ſunt ſigna mala τ eſt ſedimen nigrum τ alia τ il-
lud eſt in quarta: tunc mors eſt in ſeptimo aut in ſe-
xto ſi neceſſarium faciunt cauſe predicte poſt ipſa.

De ſignis digeſtionis τ eius iudicijs.
Capitulum. xxiij.

d Igeſtio cognoſcitur ex vrina τ hoc iaz eſt
expoſitum in loco ſuo. Et oportet vt nō cō
fidas per vehementiam tincture vrine cū
non fuerit ſedimen: illud enim non eſt propter dige
ſtionem. Et priuatio digeſtionis in ſubſtantia ma-
gis nocibilis eſt q̄ in colore. Per ſubſtātiam enim
preparatur materia ad difficultatem expulſionis et
facilitatem eiuſ. Et quando apparent ſigna digeſtio
nis cum principio egritudinis: tunc egritudo eſt ſal
ua neq; eſt ambiguitas in ea: τ ſi tardanƚ non opor
tet vt ſit ſemper cum timore. Forſaſſe enim eſt lōga: et
nō eſt in ea timor: τ ē neceſſariū vt ſit lōga. Et quo
tiens ē criſis bō tūc iā digeſtio fcā ē. ſ; nō quotiēs di
gerit ē criſis: imo q̄ñq; egritudo ↄſumiƚ cum reſolu
tione. Et ſcias q nō ſit ſe. ſubtiliatio cū apparitōe
digeſtiōis ſicē nō ſit cū digeſtiōe apoſtematis dolor
vehemēs. τ q̄ñ tardaƚ digeſtio τ vides accītia bō τ
virtutē fixam: tūc expecta eam.

De iudicijs τ ſignis abſolute. Ca. xxiiij

n On oīs alteratō ſubito facta in colore aut
tactu eſt mala: imo ē ſignificās bonitatem
magnam τ criſim vtilē: imo ↄſidereƚ cum
hoc diſpoſitō corpis poſt illā. Nā quodcūq; ſigno
rū arefactōiſ in forma τ facie τ extremitatib⁹ accidit
cā vigilie τ laboris τ exercitij τ flux⁹ vētris ē ſaluū τ
redit ad ſalutē in duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹. Et quod
cūq; ē cā aduſtionis τ caſus virtutis ē malū.

De narratōe ſignoꝝ bonoꝝ. Ca. xxv.

ſ Igna bona ſunt tollerantia egritudinis τ
firmitudo v̄tutis τ forme cū ea. Et ſi acci-
dētia eius fortiora fiāt τ virt⁹ pulſus τ ei⁹

fortitudo τ ei⁹ ordinātio τ apparitio ſignoꝝ digeſti
onis: τ vtilitas criſis: τ bonitas ſignoꝝ eius: τ leui-
tas repitur poſt euacuationē: τ redit pulſus cum ea
ad bonitatē: τ horripilatio accidēs poſt euacuatio
nem de ſignis ſunt bonis. Significant enī eradica-
tionē caloris τ ſuccedit frigus cū eradicatione ma-
teriei. Et melius hoc eſt ut ſit euacuatio humoris
impedientis cū facilitate τ ſm rectitudinē. Et ſcias
q fixio virtutis cum ſignis malis neceſſariam facit
ſpem: τ ſiliter fixio rationis τ bonitas anhelitus: τ
facilitas tollerantie eius quod accidit ſuper eum de
diſpoſitionibus timoroſis extraneis. Et inuentio
leuitatis poſt ſōnū eſt bona. Et de ſignis bonis ē
anhelitus bonus facilis. Et de ſignis bonis ē ap
petitus cū equalitate: τ bonitas receptiōis cibi τ ei⁹
fames τ eius vtilitas. Et de ſignis bonis optimis
naturalib⁹ eſt ſitis iacēdi naturalis τ ſōnus natura
lis: τ equalitas caliditatis in membris corpis. Et
ſcias q ſigna bona cum ſalute virtutis ſignificāt ſa-
nitatem feſtinam: τ cum debilitate eius ſignificant
ſanitatem tardam.

De iudicijs ſignorum malorum. Ca. xxvi.

ſ Cias q ſigna mala q̄ ſunt in ſūmo mali-
tie indicant mortem. Qð ſi virt⁹ fuerit for
tis ꝓlongatur egritudo: deinde interficit
egrum: τ ſi fuerit debilis interficit abſq; ꝓlōgatiōe.
Et multotiēs quidē apparent ſigna mortifera in
diebus in alis: deinde accidit criſis bona τ ꝑmuta-
tio materiei ad mēbrum τ fit ſanitas. Et oportet
ut confidas in ſignis bonis apud ſtatum τ ut time
as mortalia cum incipiūt τ non iudices p ea iterum.
dum non vides virtutez cadere. Caſus enim virtu-
tis ſolus eſt ſignū maluz. Amplius oportet ut tu
conſideres in egritudinibus acutis quarū ꝑncipiū
eſt ex membro adiuuante ſicut pectus cum pleure-
ſi quod eſt de diſpoſitionibus illius mēbri: ipſe enī
ſignificatiue magis ſunt q̄ diſpoſitiones mēbri alte
rius: nam digeſtio ſputi in pleureſi ē magis ſignifi-
catiua ſalutis q̄ digeſtio aque. Et neceſſarium q̄-
dez ē medico phyſionomico cū videt in facie τ ocu
lo τ alijs formā malā non nālem τ ſm plimū ut co
gnoſcat in ꝑmis an ſit illud naturale ſm illud indi-
uiduū τ iudicium τ nō iudicet temere in pulſu etiā
Et iterū ut cognoſcat an illud ſit ex egritudine aut
ex cauſa ꝑmitiua. forſaſſe enim eueniet: v̄bigratia ſu
per linguam tinctura mala τ aſpitas ſupflua ꝓpter
comeſtionem rei facientis illud non propter egritu
dinem.

De narratione ſignoꝝ maloꝝ. Ca. xxvij.

ſ Igna mala diuerſificantur ſm vnāquāq;
operationē τ vnūquodq; mēbrum τ for-
taſſe dicem⁹ illud cū diſtinctione.

De ſignis malis pendentibus ex forma τ colo-
re Capitulum. xxviij.

c Um forma viui eſt ſicut forma mortui nō
ꝓpter vigiliam neq; ꝓpter famē neq; ꝓpƚ
euacuationē tūc eſt ſignū malum. Et fa-
cies q̄ ſimilaƚ faciei mortui τ diuerſificaƚ a faciebus
ſanorū eſt illa cui⁹ oculi ꝓfundantur τ acuiƚ naſus
τ planātur tp̄a τ ↄtrahūtur: τ infrigidaƚ auris eius:
τ iuuerſaƚ pulpa eius τ tenditur cutis ipſius: τ ob-
fuſcaƚ color eius τ denigraƚ τ fit viridis τ eleuaƚ ſup
eam cinereitas vel piloſitas τ ꝓpie q̄ñ eſt ſicut cine
reitas corii carminati ē ſignum mortis feſtine. Et
ſcias q q̄ñ infirmātur ſani parue infirmitatis ſigni-
ficat timorē. Et illud q̄ð eſt de hac alteratione ꝓ-
pter cauſas q̄ ſunt ꝑter egritudinez redit velociƚ ad
diſpoſitionem nālem: τ ſi nō in breuiori tp̄e ſaltem
in die τ nocte. Illud vero cuius cauſa eſt egritu-
do τ eſt illud cuius ſignum ē malū non redit ad re-
ctificationem cū facilitate. Licet primū quod eſt cā
ſanus τ euacuationis τ vigilie τ eius quod dictum
eſt cum eis non ē bonum iterum: veruntamen ē ſa-
nius alio. Si aute m accidit illud in egritudinibus
acutis eſt malum: τ ſignificat q egritudo vincet et
cum hoc eſt ſanius q̄ illud quod fit in egritudini-
bus acutis cauſa egritudinis: non cauſa illorum cō
parium. Et ꝓpter illud oportet ut cognoſcatur dif
ferentia inter illud q̄ð apparet de ſignis tormātura
tis τ alterationis coloris cā corruptionis egritudi-
nis: aut cauſa vigilie aut euacuatiōis cū qua non ē
plurimū maluz. Et ꝓpter illud dicimus illud i ocu
lo de illo ē ſi cauſa eius fuerit vigilia q̄ð accidit cū
eis grauitas in palpebris τ declinatio ad ꝓfundita
tem ſomni τ ſpiſſitudo vehemens pulſus τ anteceſ
ſio vigilie impedientis. Et in illo cuius cauſa ē flu
xus ventris inuenitur fluxus vētris ꝓceſſiſſe τ ſup-
fluiſſe. Et in illo q̄ð eſt ex fame inuenitur illud ac
cidere gradatim: non ſubito. Et de illis q̄ magis
affirmant q ē ex egritudine ē defectus illarū cauſa-
rū τ vehemētia acuitatis febris: τ ſenſibilitas rerū.
que ſunt ſicut ſcintille offendētes manū apud tactū.
Et citrinitas coloris ſubito ē ſignū non bonum:
Et denigratio ei⁹ ſubito eſt ſignū maluz. Et deteri⁹
oibus illis eſt niger color τ ip̄ius plimū ē ex morte
innati caloris: τ tenebroſitas ſequitur ipm: τ citrini-
tas non ē bona: ſed eſt magis ſalua. Et q̄ñ quan-
doq; fit a caliditate non ē tota a frigiditate: τ fortaſ
ſe ē a vigilia: aut a fame: aut a dolore τ eſt ſalua.
Et ſi acciderint in fronte τ naſo rami non eſt ſignuz
malum.

De ſignis ſūptis ex dolore capitis Ca. xxix.

q Uando dolor capitis perſeuerat τ virtus
eſt debilis τ egritudo acuta: τ ſunt illic ſi-
gna mala tunc egritudo eſt mortalis. Et
ſi non fuerit tunc expecta vſq; ad ſeptimū fluxū ſan
guinis narium: τ poſt ſeptimum aliquid currere ex
naſo aut aure. Quod ſi perſeuerauerit vſq; ad vige
ſimum raro erit tunc reſolutio eius per fluxum ſan
guinis narium: ſed aut per ſaniem currentem ex na
ribus aut aure aut p exituram τ ꝓpue inferius. Et
plimū q̄dem incipit dolor capitis a ꝑncipio egritu
dinis τ fit fortis ſup eū in q̄rto τ q̄nto: deinde eradi
caƚ in ſeptio. Et plimū q̄dē inceptōis ei⁹ ē in tertio τ
fit difficiƚ in quinto τ eradicaƚ in ſeptio τ vndecimo

Quidā vero dixerūt ꝙ ratio ē ut ſit in decimo: qm̄ decimus ē ſeptim⁹ tertij: ſed' ipſe nō eſt dies creticus Et hic ſermo apud me nō eſt aliquid. Cōparatio eni non ē ſm hoc genus. ⁊ ſi incipit in quinto eradicat in q̄rtodecimo ſi res currit ſm ꝙ oportet. Et pli' mū quidem quod accidit de hoc dolore capitis ac cidit in terriana.

De ſignis ſumptis ex parte ſtomachi Ca.xxx.

Singult⁹ in egritudinib⁹ acutis malus ⁊ ꝓ pter poſt fluxū ventris: ⁊ ſilr̄ inflāmatio in ſtomacho. Et pulſus cordis ſtomachalis cū caliditate febris eſt malus.

De ſignis malis ex mēbris anhelit⁹ Ca.xxxi.

Anhelitus frigidus in egritudinib⁹ acutis malus: ſignificat eni mortē innati. ⁊ ſiliter diuerſus malus. Et anhelit⁹ ſiſis anheli' tui flentis infectus q attrahit aerē ⁊ ē anhelit⁹ fact⁹ ꝓpter pmixtionē rōnis eſt malus. Et ille q eſt ꝓpt apoſtema in ꝑtibus pectoris eſt deterior. Et illo' rū qui morti pxīces ſunt ventres creſcūt ⁊ ꝯſequen' tes fiūt eoꝝ anhelitus ⁊ anhelant alte.

De ſignis malis ex ꝑte ſenſus Ca.xxxij.

Si non videt infirmus ⁊ nō audit ē ſignū malū. Et ſi fugit a vocib⁹ ⁊ odoribus ⁊ co loribus habētibus fortitudinē ē ſignū ma lum ſignificans debilitatē ſpiritus animalis.

De ſignis factis in oculo Ca.xxxiij.

Profundatio oculi ⁊ ꝯctio ipſi⁹ uel ꝯcaua tio nō cū fluxus vētris ⁊ vigilie ⁊ famis eſt ſignū non bonū. ⁊ tenebroſitas albedinis oculi ⁊ eius rubificatio tendens ad colorē pauonis aut celeſtē eſt ſignū malum. Et paruitas vnius du' orū oculoꝝ in egritudinibus acutis ⁊ freneſi ⁊ in ſi milibus ē mala valde. Et ſi nō videt infirm⁹ aliqd eſt ſignū mortiferū: ⁊ tortuoſitas oculi ⁊ ipſi⁹ ſtra' boſitas in febre acuta ē ſignū malū valde. Et ſi hec tortuoſitas fuerit ex ſpaſmo ꝓprio lacerto oculi tm̄ abſq₃ nocumēto in cerebro tūc ſignū illud eſt ꝙ nō eſt ꝑmixtio rōnis ⁊ ſimilia. Signa aūt ſumpta ex eo qd videt ⁊ ſplendore ſūt: qm̄ ſplēdor niger ſigni' ficat vomitum plus ⁊ declinationē ſanguinis ad ſu periora ⁊ ſignificat vnūquodq₃ ſignorum aliorū.

Et curſus lachryme abſq₃ voluntate ⁊ ꝓpe ex vno oculo ē ſignum malū niſi ſit ſignū criſis ⁊ ſanitatis ⁊ ſignificent ipſam alia ſigna fluxus ſāguinis narū cum incolumitate ſignorū alioꝝ. ⁊ ꝯſidera ex lach: ꝓ mis paruitatē ⁊ multitudinē ⁊ ſubtilitatem ⁊ groſſi tiem ⁊ colorem ⁊ frigus ⁊ exitum cū voluntate aut ſine volūtate. Et fugere lumē eſt ſignū non bonū Si aūt vehemens ſit amor tenebrē tūc ē mortale ni ſi ſit vehemētia ⁊ dolor. Qd ſi non fuerint tunc ē ꝓ pter caſum virtutis ſpirit⁹ aialis. Et intuitus ſtans abſq₃ palpitatione ⁊ motu eſt malus. ⁊ multitudo aggregationis lippitudinis ita ꝙ aliquid eius poſt aliqd ē mala; ⁊ lippitudo ſicca valde. Et hmōi qdē lippitudo gnāt ꝓpter pigritiā virtutis oculi ina' te in maturādo mā₃. Et ſiliter ſentit cū pl'imo ei⁹ ꝑ exuberationē rei veniētis ad oculum q̄ conat exire. Et nō licet ut dicat ꝙ illud ſit ꝓpt multitudinē hu' miditatū veniētiū ad oculū ꝓpterea ꝙ pigra ſit nā in digerēdo eas: qm̄ oculus in hac diſpoſitiōe ē ſic cus ꝓfundus: ⁊ ſigna ſiccitatis manifeſta: ⁊ ſimilit ſiccitas lippitudinis velox.

De ſignis ꝓportionalibus iſtis Ca.xxxiiij.

Si aggregat ſup pupillā cū ē apta aliqd ſi cut tela aranee: deinde recedit ad palpebraſ ⁊ ſit lippitudo ⁊ nō ceſſat eē ſic eſt ſignum ꝓpinquitatis mortis. Et vehemētia rubedinis ocu li ⁊ ꝑmanētia eius ita in acuitate febris eſt mala ⁊ ſi gnificans apa cerebri calidū ⁊ in ore ſtomachi. Et ꝑmutatio ei⁹ ad colorē pauonis ⁊ celeſtē ē deterior

Et apertio oculi iterū ⁊ multitudo ſplēdoris ē ſigni ficatio mala ⁊ fortaſſe ꝓpt mās calidas mſias ⁊ apa ta i ꝑtib⁹ cerebri. Et ſi remanet palpebra i ſōno ap ta abſq₃ cōſuetudine ē ſignū nō bonū: ⁊ ſiccitas pal pebrarū ē ſignū malū. Et ſi remanet oculus in vi gilia aptus ⁊ approximat ei digit⁹ ⁊ nō palpitat eſt ſignificatio mortis. Et vehemētia apertionis oculi iterū cū alienatione ⁊ debilitate ē mortalis. Et di citur ꝙ ille ſub cui⁹ oculis apparet puſtula ſicut lēs alba morit in die decimo ⁊ apparet in eo deſideriū dulcedinis.

De ſignis ſūptis ex parte naſi Ca.xxxv.

Acuoſitas naſi mala ⁊ ſignificat ꝓpinqta tem mortis. cā eni in ea ē ſpaſm⁹ mal⁹ mō talis. Et applanatio eius iterū ē mala. ⁊ eſſe cōtentus in attractiōe aeris naſo ⁊ narib⁹ ē ma lum. Et ſi inuenis ex anhelitu eius odorē piſcis aut butyri aut luti ē malū. ⁊ diſtillatio aque citrine ex naſo in febrib⁹ acutis fortaſſe ē ſignificatio ꝓpin' quitatis mortis. Et ſi nō ſternutat cū obtarmicis ē ſignificatio mortis: ⁊ deſtructio ſēſus ſiſit. Et ſi non facit ei fluere ſāguinē ꝑcuſſio ⁊ raſcatio. ⁊ ſi īfirm⁹ aſ ſidue mittit digitū ſuū ad naſū ſuū q̄ſi mūdificet ip₃ abſq₃ cā ē ſignū nō bonū. ⁊ exit⁹ aq ꝑ naſū ē malū.

De ſignis ſūptis ex ꝑte auris Ca.xxxvi.

Exiccatio pulpe auris ⁊ ei⁹ inuerſatio ⁊ cō tractio extremitatis ē ſignū malū. Et dr̄ ꝙ cū ſordes auris dulceſcit ē ſignū malum apud Gal. mortale apud ꝑmos. Aduentus do loris in aure cum febre acuta eſt timoroſa. eſt enim mortalis niſi currat aliquid ⁊ quieſcat ⁊ illud in ſe nibus. In iuuenibus vero contingit ꝙ moriuntur antequam ſaniem faciat propter vehementiā₃ ſen ſuum eorum.

De ſignis ſūptis ex ꝑte dentiū Ca.xxxvij.

Commotio dentiū in febrib⁹ acutis ⁊ qua ſi ille cuius ſūt comedat aliquid ſignū₃ eſt non bonum. Dicitur ꝙ ille cuius dētes cooperiūtur in febribus viſcoſitatibus ſignificat ꝙ febris eius ſit vehemens: ſignificat enim caliditatē₃ vehementem ⁊ materiam viſcoſam tarde reſolutio nis. Cum accidit infirmis omni hora ut mundi ficent dentes abſq₃ conſuetudine que currit eſt ſigni ficatio non bona. Stridor dentium ⁊ commotio eorū abſq₃ conſuetudine fortaſſe indicat maniā. ⁊ ſi

mania non accidit: deinde accidat ſignificat illud ꝑ nutiem niſi in illo q aſſuetus ē eo ꝓpter debilitatem cordis eius tunc ſtrident dentes ei⁹ ex qualibet cā. ⁊ viriditas dualiū eſt ſignū malum.

De ſignis ſūptis ex parte lingue ⁊ oris ⁊ q̄ ſequū tur ea Ca.xxxviij.

Denigratio lingue in egritudinib⁹ acutis ē ſignū ad malitiam declive. Et exſiccatio oris ⁊ ſaliue nō ſūt bone. Et cūq₃ exſicca tur in ꝑmis: deinde craſſatur cū ſtatu: deinde deni gratur ē mortale ⁊ ꝓprie in quartodecimo. Et ſci as ꝙ vehemētia fetoris oris in egritudinib⁹ acutis eſt ſignificatio mortalis qm̄ ſignificat corruptionē₃ humorū omniū. Subleuatio vnius duoꝝ labio rum in febribus acutis ē malum. Sciſſio labiorum in febribus acutis ſignificat ſupfluitatē inflāmatio nis. ⁊ ꝯctio eorum ⁊ frigus ipoꝝ eſt malū. Si rema net os apertū in egritudinib⁹ acutis eſt ſignificatio mala. ſupfluitas ſiccitatis lingue ē ſignum non bo nū. Dicitur ꝙ qm̄ exuberat ſup linguam in febre acuta ſic̄ cicer niger ⁊ ſicut granū alkerua tūc mors eſt ꝓxima: ⁊ accidit ei deſideriū rerū calidarū. Aſ peritas lingue ⁊ ſiccitas eius ē ſignificatio freneſis. Et cōſidera in aſperitate lingue ⁊ alterationis calo ris eius ꝯſideratiōe ſupflua ne ſit cauſa eius res tin gens. Et ſcias ꝙ nō tingit lingua ab omni humo re dominātē in oī diſpoſitiōe donec peruenerit ad eam cum ſubſtantia ſua aut ꝑ vicinitatē aliquorū membroꝝ cōicantium.

De ſignis ſumptis ex radice lingue ⁊ gutture ⁊ meri Ca.xxxix.

Refocatio ſubito facta non in die criſis ē ſignū malum. Et ſfocatio ſine ſpuma ē leuis. Spuma eni nō ſit niſi cū cor ia₃ ad tantā peruenerit calefactionē ꝙ deſtruuntur ei ope rationes pulmonis ⁊ diaphragmatis: q̄re nō pōt facere ut redeat anhelitus cū equalitate. Et iſtud nō ſit ꝑ ſ ate nō exiſtente in gutture niſi ꝓpter rem ma gnā. Et multotiens qdem ſit: imo plimū cauſa cere bri. Et ad vltimū qm̄ accidūt in febre forti ſfocati ones praue tūc iam aduenit mors: qm̄ cor eget cau ſa vehemētie caliditatis anhelitu plimo: ſed via ei⁹ iam ē opilata quāobrē₃ inflāmat cor ⁊ ſupfluit ma litia ꝯplexionis ei⁹: q̄re nō tollerat vnā: Et ſiliter cōtorſio colli cū ꝓhibitione deglutitionis: illud eni aut ſit ꝓpter remotionē ſpondilis: aut ꝓpter vehe mentiā ſiccitatis: ⁊ neq₃ aliqd eſt deteri⁹ eis amba bus cū febre iterum. Et ſi nō poteſt fieri degluti tio niſi cū labore eſt ſignificatio mala. Et ſilr̄ ſi reij cit cū aqua ⁊ egreditur ꝑ naſum. Et ſiliter quando ſtrangulatur cum ea in omni hora eſt ſignificatio non bona.

De ſignis malis ſūptis ex ꝑte venaꝝ Ca.xl.

Dixit Hyp. qm̄ apparēt vene parue apud frontē ⁊ palpebram eſt malum.

De ſignis malis ſūptis ex mollificati ne corꝑis ⁊ malitia reſūptōis ⁊ debilitate Ca.xli.

Mollificatio corporis ⁊ malitia reſūptōis ⁊ debilitas qñq₃ ſūt cā multitudinis hūo rum groſſoꝝ in viſcerib⁹. Et qñq₃ ſūt ꝓpt ſiccitatē corporis ⁊ paucitatē humorū. Et quādoq₃ ſunt ꝓpter ſuperfluitatem debilitatis virtutis in la certis. ⁊ non ē ſignificatio diſtinguēs inter ea eſſētia corporis groſſi aut macri ſicut quidam exiſtimaue runt. Et multotiens quidem ſunt viſcera plena humiditatibus ⁊ corpus extenuatum. Et multoti ens debilitantur virtutes in lacertis ⁊ corpus ē pin gue: imo ſigna alia ſunt que ⁊ dicta ſūt i locis alijs.

De ſignis mal ꝓpt formā iacēdi Ca.xlij.

Reſupinatio ſup lectū non ſm formam cō ſuetam: imo ſm permixtionem ⁊ exitum a conſuetudine eſt malu₃ ſignū: maxime cū infirmus precipitatur ad ſtratū ſuū paulatim quo tiens equas eum ⁊ preparas ipſum ſparatione bo na conuertitur ſuper dorſum ſuum ⁊ diligit diſcoo perire extrema: ⁊ proijcit ea ꝓiectione non naturali abſq₃ caliditate valde manifeſta: eſt ergo cauſa an guſtia magna. Et oportet ut tu attendas in hoc etiam rem vna₃: fortaſſe eni homo eſt pinguis gra nis corporis velocis mollificationis diligens i diſ poſitione ſanitatis ut iaceat omni hora ſm hāc for mam: aut eſt ꝓhibens dolor ſter reſupinationem. illud enim iterum eſt ex eo cu₃ quo non magnificat timor. Omnis ſparatio non conſueta de reſupi natione ⁊ tenſione ⁊ reliquis quā non fecit in diſpo ſitione ſalutis ē in egritudinib⁹ acutis mala. Et ſci as ꝙ amor reſupinationis aut ē ꝓpter multitudinē humorū in viſcerib⁹: aut ꝓpter ſiccitatem ⁊ reſoluti onem humoꝝ acutoꝝ q̄re debilitant lacertos: aut ꝓ pter debilitatem q̄ accidit lacertis ex parte alia. ⁊ ſi non pōt iacere ⁊ reſupinari ⁊ vti alijs poſitionibus imo deſiderat ſedere eſt ſignificatio mala. ⁊ plimū₃ eius ꝓpterea ꝙ anhelitus ſit difficilis cum iacet ꝓ pter apoſtemata ⁊ nocumenta in mēbris anhelitus: in qbus ſcita ē diſpoſitio ex eo qd ſterijt. Et ſi di ligit fugere ab hōibus ⁊ cōuerti ad parietē eſt ſignū non bonū. Et declinatio i ſōno ſuper vētrē abſq₃ conſuetudine ē malū. aut eni eſt a permixtione rati onis: aut a leſione in vētre. ⁊ iacere humide eſt lau dabile: ⁊ illud eſt cum iuuenes egri ſunt recipiētes plicationem velociter.

De ſignis ſumptis ex cute Ca.xliij.

Cum deſiccat cutis ita ꝙ qū extēdis ea₃ nō redit ad locū ſuum tunc illud ē ſignificatio mala. Exitus vaporis calidi ex cute cu₃ anhelitu frigido eſt ſignificatio pernicioſa: ⁊ nō ſit niſi quia caliditas cordis finita eſt.

De ſignis acceptis ex ventre ⁊ partib⁹ hypocon driorum Ca.xliiij.

Inflatio vētris i egritudinib⁹ acutis ⁊ pau citas ꝯplicationis ei⁹: ⁊ ꝓpe cū illic ē ſolu tio vētris ē ſignū mortis: ſcipue qm̄ appa' ret in eo puſtula ampla coloris fuſci. Tēſio hypocō driorū ⁊ eſſentia vnius duoꝝ laterū magis augmē tata q̄ alteri⁹: ⁊ ſiliter eētia oīs lateris augmētatio:

omnī latere q̄ ꝯſt ei ſiſic in cōtinētia: ⁊ depꝛeſſione ⁊ ſimiliter in lenitate tactus ⁊ duritie cū inflatiōe ⁊ acuitate a vētoſitate ⁊ ſiccitate tūc intra ipm̄ eſt apo̧a cpꝫ quo non ē niſi dolor. Et obfuſcatio ⁊ tenſio hypocōdrioꝝ ſi ē cū dolore tūc mā declinat ad inferiora. et ſi ē abſꝗ dolore tūc materia decliuis ē ad ſupiora.

De ſignis ſumptis ex ano Ca.xlv.

Exitus ani in febꝛibus acutis per ſeipſum ē ſignificatio mala.

De ſignis ſūptis ex virga ⁊ teſticulis Ca.xlvi.

Enitas teſticuloꝝ ē ſignū malum: ⁊ ſiliter exuberatio amboꝝ in egritudinib⁹ acutis. Cōtractio teſticuloꝝ ⁊ v̄ge ſignificat mortem innati aut dolorem vehementē. Pollutio in pꝛincipio egritudinis ſignificat longitudinem ⁊ ē in poſtremo egritudinis laudabilior.

De ſignis ſumptis ex matricib⁹ Ca.xlvij.

Exitus matricis mulieris ⁊ vulue in febꝛe acuta eſt ſignum malum.

De ſignis ſumptis ex parte extremitatum Capi.xlviij.

Ecis ſunt ex parte qualitatis earū ſicut frigus extremitatū cū caliditate febꝛis acute ⁊ fixione ei⁹ ⁊ nō eradicat̄ ē ſignū nō bonū. Cū chꝛonica vero non eſt illud hoꝛribile. Et cauſa eius in febꝛib⁹ acutis ē apoſtema magnū in cōcauitate vētris aut ſubmerſio caliditatis innate aut aduentus ſyncopis ⁊ reſolutionis. Et foꝛtioꝛ ſignificatio frigoꝛis extremitatū in febꝛibus acutis ſup moꝛtem ē que eſt frigoꝛis accidētis eius in pꝛincipio egritudinis. Et ſimiliter cū eſt frigus cū quo non caleſit ⁊ hoc totum ſignificat fugam ſanguinis totius ad inferioꝛa ꝓpter apoſtema. Obfuſcatio digitoꝛum manuū ⁊ pedum ⁊ vnguiū eoꝝ eſt ſignum moꝛtale. Rubedo extremitatū ⁊ earum alteratio ſubito magis pernitioſum ē ꝙ̄ earū obfuſcatio. Si aūt inuenitur grauitas tūc iam appꝛopinquat qm̄ grauitas ſignificat debilitatē virtutis aīalis. ⁊ obfuſcatio ſignificat debilitatē caliditatis innate. ⁊ rubedo ſignificat coꝛruptionē ⁊ dominiū humoꝝ. Et nigredo melioꝛ eſt ꝙ̄ obfuſcatio ⁊ rubedo. Et cū hoc tō cū videris ſigna bona plima nō eſt longinquū qn ſaluetur infirm⁹ ⁊ caſus extremitatum eius alteratarū. ⁊ aduſtio extremitatū ⁊ cutis cū frigiditate vētris eſt ſignū moꝛtis itꝫ. Et ex eis ex parte ſitum carū ſūt ſicut ſpaſmus ⁊ ꝓpꝛie poſt fluxū ventris eſt moꝛtale. Alcuzeꝫ cū alienatione ⁊ vehemētia febꝛis eſt ſignificatio moꝛtis.

De ſignis ex parte ſōni ⁊ vigilie Ca.xlix.

Si ſōnus ſit diurn⁹ nō nocturnus ē ſignū nō bonū. Et ſi nō doꝛmit in eis ambob⁹ eſt deterius. Cauſa eni eſt coꝛruptio cerebri q̄litercūꝗ ſit. Et ſalubꝛioꝛ ſōnus diurnus eſt qui ē in pꝛincipio eius: ⁊ hoc totū i ſtatu paroxiſmo rum febꝛis eſt deterius. In pꝛincipio vero eius ⁊ multotiens ſit non nocet. Et pꝛofunditas ſomni cum debilitate pulſus eſt malum: eſt enim ꝓpter debilitatem virtutis non ꝓpter humiditatem cerebꝛi ⁊ ꝓpterea cū eſt cū permixtione rationis. Et qn̄ꝗ eſt hoc a putrefactiōe humoꝛis frigidi. Somn⁹ augmētatus in nocte qui ſuccedit permixtiōi rationis ⁊ aſſociatur frigoꝛi extremitatum ē malus: ſicut ſōnus cui ſuccedit leuitas eſt bonus.

De ſignis malis ſūptis ex actiōe manus Ca.l.

Ollectio palearū ⁊ puenire oi hoꝛa ad aliquid quaſi colligat ex ſe aut ex pariete ē ſignum malum. Et cauſa in eo eſt ex vapoꝛibus qui eleuātur ad cerebꝛū. ergo faciūt imaginari illud quod non eſt ꝓpter deſcenſionē eoꝝ ad oculū ⁊ humiditatem albugineam.

De ſignis ſumptis ex doloꝛibus Ca.li.

Oloꝛ vehemens in viſceribus in febꝛibus acutis ē ſignū malum: ſignificat enim aduſtionē vehementē aut magnitudinē apoſtematis aut exituram. Cum eſt in aliquo membꝛorum doloꝛ vehemens ⁊ ſedatur ſubito ꝗ ē cōpleta abſꝗ cauſa tunc illud eſt malum.

De ſignis ſumptis ex voce ⁊ loquela ⁊ ſilentio Capitulum.lij.

Ox foꝛtis valde eſt bona ⁊ loq̄la oꝛdinatā eſt bona: ⁊ ꝯ̄riū illius eſt malū. Et taciturnitas plima ꝓlixa ſignificat ſm̄ plimā ſingultudinē aut mollificationē lacertoꝝ lingue ⁊ epiglotis aut ſpaſmū eoꝝ aut deſtructionē imaginationis q̄ ē pꝛincipiū ſmonis: ⁊ cū īfirm⁹ loq̄t i criſi ē bonū. Et ad vltimū taciturnitas vbꝛoſi ſignificat eſſe i ceptiōis alguelgues: aut aliqd de eis q̄ dicta ſūt. Et multitudo ſermocinatiōis i taciturno ſignificat initiū alienationis: ⁊ pmixtionē rōnis.

De ſignis ſumptis ex ratione Ca.liij.

Lienatio cū moꝛtu ⁊ pcuſſiōe i capite ⁊ nare ē ſalua: ⁊ cū alguacre ⁊ apoplexia ē moꝛtal.

De ſignis ſūpt̄ ex motib⁹ Ca.liiij.

Altitudo pmixtiōis ⁊ ingetudinis ē ſignū non bonū: ⁊ ſignificat multitudinē vapoꝛis eleuati ad caput. Saltus infirmi omni hoꝛa ⁊ ſeſſio ei⁹ ē ſignificatio mala: ⁊ ē ꝓpter anguſtiam: aut ꝓpt pmixtionē rōnis: ⁊ ꝯſtrictionē anhelitus ⁊ pfocationē: ⁊ in peripneumonia ē deterioꝛ qm̄ plimū ei⁹ ē ꝓpter pfocationē ⁊ ꝯſtrictionē anhelit⁹: licꝫ ſit ꝓpt cās alias itꝫ. Et qn̄ grauātur mēbꝛa a motu etiā ē ſignificatio mala. Et qn̄ obfuſcant vngues tunc moꝛs eſt pꝛeſens: ⁊ tremoꝛ ē ſignū mali cū non ſit criſis bona.

De ſignis ſumptis ex exiſtimatione Ca.lv.

Um eſt plurimus timoꝛ moꝛtis tunc eſt timoꝛ.

De indicijs ſūptis ex ſalm ⁊ alicibus Ca.lvi.

Alt⁹ ⁊ alices fiūt ꝓpterea ꝙ nā mouet mēbꝛa lacertoſa ut expellat ex eis ſupfluitatē. Et dū mēbꝛū pmanet rarū ⁊ nā ē pauca obediē ⁊ nō idiget illo: imo illud ē ei neceſſariū ꝓpt ꝯ̄riū ei⁹. Et ſi fuerit cū pmutatiōe ex caloꝛe ad frig⁹ ꝯ̄riū ei⁹. Et ſignificat multotiēs ꝙ nāꝫ tūc ē ſignū nō mali. Et ſignificat multotiēs ꝙ nā nō pōt facē reſolutionē niſi cū adiutoꝛio villoꝝ ꝓpt multitudinē materiei aut ꝓpt debilitatē ſuā.

De ſignis ſumptis ex ſōnijs. Cap.lvij.

Ultotiens videt infirmus de genere illius quo ſit criſis eius ſicut videt habiturus criſiꝫ cum ſudoꝛe ꝙ ingreditur balneū ⁊ pꝛeparatur.

De ſignis ſumptis ex appetitu. Ca.lviij.

Eſtructio appetitus in egritudinibus chꝛonicis eſt malū. Et in egritudinibus acutis etiā ſi eſt infra illud. ⁊ ad ſūmū ſignificat humoꝛes coꝛruptos aut moꝛtem virtutis aīalis ⁊ naturalis. Et cū deſtruit ſitis in febꝛib⁹ adurentibus eſt ſignificatio mala ⁊ ꝓpꝛie cū nigredine lingue.

De indicijs ⁊ ſignificationib⁹ icteritie Ca.lix.

Cteritia ante ſeptimū ⁊ ante digeſtionē eſt malum ſignū niſi ſuccurrat ei fluxus ventris quēadmodū qdam exiſtimauerūt ⁊ ē ſm̄ conſiderationeꝫ. Et ad vltimū icteritia añ ſeptimū non eſt laudabilis. Et ſi fuerit icteritia poſt ſeptimū tunc eſt itꝫ non ita ſalubꝛis dum non ꝯiūguntur ei ſigna alia. Sꝫ ſi accidat icteritia in ſeptimo aut nono aut quartodecimo cū ſignis laudabilib⁹ ⁊ abſꝗ nocumento in partibus epatis aut duritie ⁊ apoſtemate tunc eſt laudabilis. Et mītotiens quidē accidit ꝓpt huiuſmōi criſis cōpleta ⁊ ſignificat laudem ⁊ diſpoſitiōem leuitatis que reperit̄ poſt ipſam. Et ſignificat malitiā eius diſpoſitio contrarij leuitatis. Et ex illis que ſignificāt malitiaꝫ eius eſt ut ſit cū icteritia fluxus vētris cholericus multus q ebulit ⁊ exitus reꝝ ſpumoſaꝝ adurentiū: in hmōi eniꝫ timet̄ de infirmo niſi ſuccurrat ei fluxus ventris multus mūdificās aut ſudō cōmunis ⁊ ſit iam virtus foꝛtis: tunc enim fit leuitas velociter.

De ſignificatiōib⁹ ſūptis ex apꝛātibus Cap.lx.

Um febꝛis acuta puenit ad apoſtemata titillicoꝛ ⁊ extremitatū eſt deterius ꝙ̄ ut ſint pꝛius illa apata: deī ī ſequat̄ ea febꝛis cauſa putredinis quāuis illud etiā ſit malū. Apata q̄ accidunt in radice auris ⁊ non maturant̄ cū ſanioſitate ſunt mala: aut que nō ſequit̄ aliq̄ de eūonib⁹ foꝛtibus eſt ſignuꝫ malū. Et nō opoꝛtet itꝫ ut fiducia habeat̄ in maturatione cū accidit exitura ⁊ reliq̄ hūoꝛes ſunt indigeſti: illud eni eſt nō ſufficiens ſicut iſta etiā multotiens accidit ⁊ exiſtimat̄ iam declinatio adeſſe ⁊ interficit. Sis puſtula ⁊ omne apa qd apparet ⁊ poſtea redit eſt malū: veruntamē qn̄ꝗ ſignificat foꝛtitudinē nature. ⁊ foꝛtaſſe hec apparitio ⁊ pꝛoſūdatio eſt conſueta homini alicui in natura ſua: quare nō eſt ſignificatio vehementis malitie.

De ſignis ſūptis ex parte puſtularū ⁊ que ſimilant̄ eis. Capitulum.lxi.

Uſtula ciceralis nigra in febꝛibus acutis ē mala valde. Et quādo in fine venit vel tardatur moꝛitur ille qui eam habet in ſecundo mſtotiens. Cōuerſio vicerꝫ in coꝛpe ad viriditatem ⁊ nigredineꝫ ⁊ celeſtē coloꝛeꝫ aut citrinitatem eſt ſignū malū: Et citrinitas eſt leuioꝛis. Dicit̄ ꝙ ſi apparet ſuper genu infirmi aliquid nigꝝ ſimile vue nigre in cuius circuitu ſit rubedo moꝛit̄ cito. Quod ſi pꝛotendat̄ vſꝗ ad diem quinquageſimuꝫ tunc ſignū moꝛtis eius eſt ꝙ ſudauit ſudoꝛe frigido. Qm̄ apparet ſuper vena que eſt in gutture aliquid ſimile grano alkerua cum variola alba magna ⁊ accidit ei deſiderium reruꝫ calidaruꝫ moꝛit̄ in vigeſimo. Et nos quidem iam diximus illud quod accidit in lingua adoleſcentibus de puſtulis moꝛtiferis. Dicit̄ ſi fuerit febꝛis quelibet ⁊ apparuerit ſup digitos vel uſꝗ manus ſimul apoſtema nigꝝ ſicut granuꝫ herbi cum doloꝛe vehementi moꝛit̄ in quarto ⁊ accidit ei grauitas ⁊ pꝛofunditas ſomni. Si autē natura conſtringet̄ cū hoc accidet pleureſis. Et qn̄ꝗ conſtringit̄ adeo donec ſit lapis.

De ſignis ſūptis ex foꝛma venaꝝ. Cap.lxij.

Xit hyp. ſi apparent vene parue que ſunt in fronte ⁊ que ſunt in palpebꝛis ⁊ furcula eſt malum. Alteratio coloꝛis venaꝝ apparentiū a diſpoſitione ſua cum coloꝛe pauonis ⁊ apparitio eaꝝ que de eis non apparebant ante cū hoc eſt malum.

De ſignis ſūptis ex rigoꝛe. Capi.lxiij.

Igoꝛ plurime reditionis i febꝛe pꝛaua cū debilitate virtutis eſt moꝛtalis: ⁊ cū firmitate virtutis iterum quando febꝛis cum eo non remouetur non eſt bonus. ⁊ deterioꝛ omnib⁹ eſt ut ſequatur ipm̄ euacuatio non adiuuans ⁊ non ſedetur cum eo febꝛis. Et ſi non accidat euacuatio iterꝫ tunc ſignificat ꝙ humoꝛ motus eſt vincens qui expelli non poteſt ⁊ eſt maluꝫ. In accidente vero vice vna non foꝛſitan verificatur aphoꝛiſmus iudicans an eſt ꝓpter debilitatem ſupfluaꝫ virtutis aut propter aliud.

De indicijs eūonis. Ca.lxiiij.

Uacuatio iuuatiua p fluxum ventris ⁊ vomitū ⁊ alia eſt illa que eſt poſt digōnem ⁊ q̄ euācuat hūoꝛeꝫ quē opoꝛtet ⁊ q̄ fit cū facilitate ⁊ cui ſuccedit leuitas. Et de ſignis eūonis hūoꝛꝫ queꝫ euacuat medicina aut nō medicina eſt ut incipiat in eūone humoꝛis alterius. Et deterius eo eſt vt finis eius pmutetur ad extrā curari aut ad ſanguinem nigꝝ aut humoꝛeꝫ fetidum aut hūoꝛem puruꝫ ⁊ ſilr in vomitu. Et qn̄ abbꝛeuiat̄ eūo poſtꝗ̄ effecerit qd efficit opoꝛtet ut adiuuet̄. Et qn̄ ſupfluit euacuatio ⁊ nōdū incepit digeſtio tūc nō eſt illud cui⁹ iuuamēto ſit intendū. Et eūo debilis pauca fluxu ſanguis narū aut ſudōe aut alio ſignificat ꝙ nā mouit ⁊ nō potuit. Et ſi fiant mala ſigna alia ſignificāt moꝛtem. Et ſi non fiūt mala ſignificant longitudinem.

De indicijs ſudoꝛis. Capitulū.lxv.

Udoꝛ eſt bona criſis in egritudibus acutis ⁊ phꝛeneticis. Et iterꝫ in ſpēbus apatum timoꝛoſoꝝ ⁊ apoſtematibus viſceꝝ.

De cauſis mītitudinis ſudoꝛis. Cap.lxvi.

Udoꝛ multiplicat̄ aut cauſa materiei ꝓpter mītitudieꝫ ſuā: aut ſubtilitatē ſuā: aut cauſa vtutis ex vehemētia expulſiue. aut mollificatiōe retētiue: aut cauſa poꝛoꝝ eius qn̄ dilatantur ꝓpt cās dilatatōis. ⁊ minoꝛat̄ ſudoꝛ ꝓpt ꝯ̄ria illaruꝫ cāꝝ. Et ſudō qd qn̄ tergit̄ exuberat ⁊ qn̄ mouet̄ abſcidit̄.

De diuerſitatib⁹ mēbꝛoꝝ i ſudādo. Ca.lxvij.

m Embra que plus ſudant ſunt illa in qbus ē
materia faciens egritudinē ut magis. Et
illa que non ſudāt ſunt mēbra in quib⁹ nō
eſt materia ⁊ illa in qbus dominant̄ aliqd de cauſis
ꝯſtrictionis poroꝝ de qbus eſt ꝙ latus ſup qd dor
mit infirmus ſm plim raro ſudat qm̄ eſt coartatū
ſiccas habēs vias ⁊ nō currit ad ipm hūiditas neq̄
currit ab eo. Et ſudor qdem multiplicat̄ in mem
bris poſterioribus ut in dorſo pluſq̄ in anterioꝛib⁹
ſicut pectore. Et multiplicat̄ in ſuperioribus magis q̄
accidat in inferioribus ⁊ ꝓprie in capite.

De diuerſitatibus diſpoſitionū in ſudando et
alijs. Capitulum.lxviij.

ſ Omnus plus facit ſudare q̄ vigilia quo
niaꝫ calor innatus in eo plus agit in hūi
ditate. Et quia nocumentū anhelimꝰ in ip
ſo eſt magis paꝝ ⁊ illud mouet materias ad interio
ra. Inquit Hyp. Sudor plurimus in ſomno ab
ſq̄ cauſa faciente illud ſignificat ꝙ ille pl⁹ cibo ſuo
affert corpori q̄ tolleret. Si autē fuerit illud ꝑter qd
ille de cibo ſumat tūc ſcias ꝙ indiget euacuatione.
Et cauſa in hoc eſt ꝙ ſudor plurimus cum ſanitate
virtutis non fit niſi ꝓpter multitudinē materiei cui
ꝑtinet ut expellat eam natura. Et illa multitudo aut
fit ꝓpter cauſam ꝓpinquaꝫ que eſt repletio ꝓpinq̄
⁊ repletio ꝓpinqua eſt ex cibis ſūptis tunc. Et hanc
repletionē expellunt fames ⁊ exercitiū: ⁊ ſudor qui
expellit̄ ꝑ naturam aut fit ꝑ cauſam antecedentē lon
ginquā que eſt ex ſuperfluitatibus antecedentib⁹. Et n̄
excuſat in huiuſmōi niſi euacuatio mūdificans cor
pus ex eis: ꝑ ſudorem vero fortaſſe nō egreditur de
ea niſi illud quod ſubtile eſt tenue paruū ⁊ dimittat
corruptū inobediēs in corpore. ⁊ ꝯſuetudo nature
eſt ꝙ diligit expellere humorem corruptū: ⁊ illud eſt
de illis q debilitant eā. Et ſcias ꝙ q̄ntoplus calli
tas innata eſt fortior ē reſolutio magis occulta: qua
re nō fit ſudor niſi fuerint cauſe alie: ⁊ ꝓpter hoc fit
ſudor egrediens a natura aut a repletione ⁊ multitu
dine ⁊ vehementia dilatationis poroꝝ: aut ꝓpter de
fectū virtutis a digeſtione bona: aut propter vehe
mentiam motus.

Dies in qbus multiplicatur ſudor ⁊ minorat̄.
Capitulū.lxix.

ſ Udor in egritudinibus acutis pluꝫ fit in ter
tio ⁊ quinto ⁊ minorat̄ in quarto: imo pa
rū cōtingit ut egritudines iſte criſim faciāt
in quarto niſi raro. Et paꝝ quidē ꝯtingit ſm ꝙ expe
rimentatores exiſtimant vt ſudet eger in vigeſimoſe
primo ⁊ trigeſimo primo ⁊ trigeſimoquarto.

De modis ſignificationū ſudoris. Ca.lxx.

ſ Udor ſignificat per tactuꝫ ſuū ſi eſt calidus
aut frigidus. ⁊ ſignificat ꝑ colorem ſuū ſi ē
clarus aut ad citrinitatem aut viriditatem
decliuis; ⁊ ſignificat ꝑ guſtum ſuū ſi eſt amarus aut
dulcis aut ad acetoſitatem declinis. ⁊ ſignificat per
odorem ſuū ſi eſt fetidus: aut acetoſus aut dulcis
aut alius. ⁊ ſignificat per ſubſtantiam ſuam ſicut ſi eſt
ſubtilis aut viſcoſus. ⁊ ſignificat per quantitatē ſuaꝫ
ſicut ſi eſt paucus aut multus. ⁊ ſignificat per locū
ſuū ſi eſt cōis in toto corpore aut abbreuiat⁹. ⁊ ꝙ
ex quocūq̄ mēbro eſt in ipſo eſt egritudo. Et ſignifi
cat ꝑ horam ſuaꝫ ſi eſt in ꝑncipio aut ſtatu aut decli
natione. Et ſignificat ꝑ illud qd ſuccedit ei ſicut ſuc
cedit ei nocumentū aut leuitas aut rigor aut horri
pilatio aut aliud.

De ſignis ſumptis ex pte ſudoris. Ca.lxxi.

ſ Udor frigidus cū caliditate febris eſt ſignū
malū valde ⁊ ꝓpe qui appropriat̄ capiti ⁊
collo ⁊ ſignificat ſyncopim licꝫ nō ſit frigi
dus quo ergo frigidus. ⁊ eſt deterior ſpēꝝ ſudoris:
qm̄ ſignificat rem que fuit nō rem que erit. Qd ſi fe
bris fuerit magna tunc eſt mors ꝓxima. Et nō fit ſu
dor frigidus niſi iam ceciderit caliditas innata: q̄re n̄
ſeruat hūiditates: imo ſepat̄ ab eis: q̄re ſegregat eas
⁊ euaporat caliditas extranea: deīn ſepat̄ ab eis illa ca
liditas ꝓpter ſuā extraneitatē qua infrigidantur.
Sudor interfectus eſt malus. Et ſudor multus ſi
gnificat lōgitudinē egritudinis ꝓpter multitudineꝫ
materiei ⁊ nō ꝯuenit habenti eū ꝑhlomia ⁊ vētris
ſolutio ꝓpt̄ debilitatem ſuā: imo cliſteria leuia. Et
qū poſt ſudoreꝫ non inuenit̄ leuitas non ē ſignū bo
nū. Qd ſi fecerit augmentū nocumēti tunc erit ſi
gnū maluꝫ licꝫ ſit etiaꝫ cōmunis corpi. ⁊ ſudor ſeſti
nus in ꝑncipio egritudinis eſt mal⁹ ⁊ ſignificat mul
titudinem materiei niſi cauſa in eo ſit humidates ae
ris ꝓpter pluuiā multā: qm̄ tunc cū ſua malitia erit
minor malitia. Et multotiens qdem incipit egritu
do cū ſudore: deīn ſequit̄ ipm febris ⁊ ꝓlongatur.
Et cum ex ſudore accidit horripilatio non eſt bo
nū: imo eſt maluꝫ: qm̄ horripilatio ſignificat expā
ſionem mali nocentis in corpe ⁊ illud ſignificat ꝙ
ſudor non mūdificat: imo mouet de humorib⁹ ma
lis illud cuius acuitas eſt fracta ꝑmiſcens ipm hu
miditatibus que reſoluunt̄ per ſudorem. Et ſignifi
cat ꝙ materia plurima non reſoluit̄ apud euōnē ſu
datiuaꝫ. Et qm̄ debilitant̄ virtus ⁊ pulſus ⁊ ſudat
frons paꝝ eſt ſignū maluꝫ. ſi vero cadat pulſus tūc
eſt mors. Sudor eniꝫ bonus cui ꝯuenit ut ſit per
ipm criſis ꝯpleta eſt ille qui fit in die cretico ⁊ eſt cō
munis toti corpori abundās ⁊ ſuper ipm alleuiat̄ in
firmus ⁊ ſequit̄ illuꝫ ille qui non eſt cōis: ſꝫ ſuccedit
ei leuitas. Et ad ſūmuꝫ ꝯſidera ſudorē ꝑ ſeipm in
caliditate ſua ⁊ ſrītate ⁊ colore ſuo ⁊ ſuo odore ⁊ gu
ſtu ⁊ quātitate ſua in multitudine ⁊ paucitate ſua ⁊ tpe
ſue egreſſionis: aut eſt in ꝑncipio aut ſtatu aut inde
clinatione. ⁊ quid aſſociat̄ ei de febre in fortitudine
⁊ debilitate ſua: ⁊ qd ſuccedat ei de leuitate ⁊ grauī
tate. Et ſcias ꝙ in ꝯualeſcentia multiplicat̄ ſudor
eius ꝓpter reliquias materieꝝ: quare non eſt maluꝫ
paruam facere minutionem.

De ſignis ſumptis ex parte pulſus.
Capitulum.lxxij.

p Ulſus martellinus ⁊ formicans ⁊ vehemē
tis ſerralitatis aut vndoſus malus eſt.
Et gazellinus cum debilitate eſt malus.
Et diuerſitas in qua eſt interfectio vehemens ⁊ mo
tus debilis: deīn ſuccurrit illi vnus fortis ſuccurſu
non ſuccurrente: imo ex momēto ad momentuꝫ eſt
mala valde. Dixerūt quidaꝫ cū pulſus ſimiliter eſt
frequens ⁊ pulſus dexter rarus. ⁊ illud eſt cū debili
tate tunc eſt ſignificatio mala. Et ſcias ꝙ plurimo
rū hominū pulſus naturales ſūt diuerſi mali abſq̄
egritudine: quare oportet ut tu ſcias hoc iteꝝ.

De indicijs fluxus ſāguinis nariū. Cap.lxxiij.

e A que ſunt ſicut pleureſis et apata epatis
acuta vel calida ⁊ ſub hypocondrijs inni
nantur criſi ꝯpleta ꝑ fluxuꝫ ſanguinis na
riū: primū vero ex q̄cūq̄ nare ſit: alia vero ex illa q̄
ſequit̄ ea ⁊ ſimili febres inceſſiue ⁊ ſunt de genere pri
mo. Peripneumonia vero non facit criſim ꝑ eum
⁊ pleureſis eſt res in eo media ⁊ tertiana facit criſim
ꝑ ipm. Et plim qdem accidit fluxus ſāguinis na
riū inuatiuus in iparib⁹ ⁊ paꝝ fit in quarto in tertio
vero ⁊ quinto ⁊ ſeptimo ⁊ nono ſit. Et qm̄ ſepatur
fluxus ſanguinis nariū bonus ⁊ eſt debilis inuenit̄
ſm ꝙ docuit Hyp. cū effuſione aque calide ſup ca
put ⁊ cū vaporatione: ſicut qm̄ timet̄ ſuperfluitas eius
ꝓhibet̄ cum aqua frigida ⁊ cum poſitione vētoſe ſu
per hypocondria ⁊ que ſequūtur ipm. Et melior
qdem fluxus ſanguinis nariū eſt qui ſequit̄ ꝑtem in
firmam ⁊ diuerſificans non eſt cū illa bonitate. Et
apata ꝯuenientiora ad hoc ut criſim faciant ꝑ fluxū
ſāguinis nariū ſunt illa que ſunt ſupra ſumē. Et in
apoſtemate quidem ꝑhlatico qd incipit tranſire in
lapideitateꝫ ⁊ ꝓlongatur ſanioſitas ⁊ eruptio non
expectatur criſis per fluxuꝫ ſāguinis nariū ⁊ ſilr nō
expectatur in apoſtemate frigido in cerebro: ⁊ i pe
ripneumonia criſis ꝑ fluxuꝫ ſanguinis nariuꝫ.

De ſignificationibus ſumptis ex fluxu ſāgui
nis narium. Capitulꝫ.lxxiiij.

ſ Luxus ſanguinis nariū paruus eſt mal⁹
⁊ plurimus. Et fluxus ſāguinis narium
pluris malitie eſt qui eſt ſanguinis nigri.
Et paꝝ fit fluxus ſanguinis malus ex ſanguine ru
beo ⁊ ſplendido. Et fluxus ſanguinis nariuꝫ qui
cadit in quarto ſignificat difficultatem criſis: immo
bonus eſt ille qui cadit in imparibus.

De ſignificationibus ſumptis ex ſternutatiōe.
Capitulum.lxxv.

ſ Ternutatio bona eſt qm̄ accidit apud ſtatū
in ꝑmis vō eius eſt de ſignis corize aut hu
moris mordicatiui.

De indicijs egeſtionis. Capitulum.lxxvi.

ſ Am locuti ſumus de egeſtione in libro pri
mo ſermonē vniuerſalem abbreuiatuꝫ.
Et neceſſariū eſt nobis ut repleam⁹ ſermo
nem in ea multa repletione: ⁊ ſm illud quod ſequit̄
de ſermone in egritudinibus acutis.

De ſignis ſūptis ex egeſtione. Ca.lxxvij.

d Iuerſitas coloris ei⁹ qd egredit̄ de egōne
eſt laudabilis in duab⁹ horis nō alibi: q̄ꝝ
vna eſt diuerſitas cretica poſt digōnem in
die cretico ⁊ ſigno cretico. Et altera poſt potionē
ſolutiuam ꝑ tranſeuntē fortem. Et ſignificat in dua
bus diſpoſitionibus mūdificationē corporis expe
ctatā. In alijs vero ſignificat aduſtionē ⁊ liq̄factio
nem ⁊ multitudineꝫ hūoꝝ corruptoꝝ. Egeſtio fetī
da ſimilis egeſtioni pueroꝝ ⁊ infantium eſt mala.
Egeſtio cholerica in ꝑncipio egritudinis ſignificat
dominiū chole ⁊ eſt non bona. Et in fine eius apd
declinationeꝫ ſignificat ꝙ corpus mūdificat̄ ⁊ eſt ſi
gnificatio bona. Et quādo ſeparat̄ egeſtio cholica
multa ⁊ non alleuiat̄ egritudo tūc illō eſt ſignificatō
mala: ⁊ fluxus ventris multus poſt ſigna mala ſigni
ficat caſuꝫ virtutis ⁊ ꝑter ꝙ ſuccedat leuitas eſt ſigni
ficatio mortis: licꝫ fe. etiā ſit eradicata. Fluxus vētri
ſup quē eſt vnctuoſitas nō ab acceptione rei vnctuo
ſe ſignificat liquefactionem mēbroꝝ radicaliū ⁊ eſt ſi
gnificatio mala: ſꝫ non eſt mortalis. Et fortaſſe ē vn
ctuoſitas ex carne. Et qm̄ ſup ipam eſt ſimile virus
⁊ emanat citrinuꝫ ⁊ dn̄atur fetor ⁊ illud in febribus
acutis eſt mortale. Egeſtio ſuper partes cuius ſtāt
res ſubtilis ſignificat ꝙ eſt virus ex epate ⁊ eſt mōdi
catiua ⁊ facit exire egeſtionem cū velocitate ⁊ fortaſ
ſe egredit̄ ſola ⁊ eſt mala. Cū in egeſtione ſūt aliq̄
ſilia corticibus lupinoꝝ in omnibus egritudinibus
tunc eſt ſignuꝫ mortale.

De indicijs vomitus. Capitulū.lxxviij.

ſ Am locuti ſuim⁹ in libro primo de vomi
tu. Et neceſſariū qdem eſt ut afferam⁹ hic
aliqd de eo ⁊ de alijs ⁊ eius poſitio magis
licita eſt in hoc loco. Dico ergo ꝙ vomitus ma
gis innatiuus eſt ille qui ē ex ꝑhlate ⁊ cholera i quo
in re euomita vel effuſa eſt vehemens ꝑmixtio non
eſt vehementis groſſiciei. Et q̄ntoplus vomit⁹ eſt
purior tanto magis eſt deterior. Cholericus eniꝫ pu
rus ſignificat vehementiā caloris ⁊ ꝑhlā purū ſigni
ficat vehementiaꝫ frigoris.

De ſignis ſūptis ex vomitu. Capi.lxxix.

v Omitus diuerſificatus a colore vomitus
cōſueto qui eſt albus aquoſus ⁊ citrin⁹ eſt
malus. Et ille q eſt ſicut viridis ⁊ q eſt ſicut
color pori ⁊ ꝓprie fetidus ⁊ q eſt ſicut color ſicle.
Et rube⁹ cū nigredine ⁊ obſcurus. Et deterior eſt q
eſt ſicut flos eris ⁊ niger ⁊ ꝓprie cū fit ſpaſmus ſubi
to: ipe eniꝫ interficit ſtatim niſi ſit illic virtus: fortaſſe
eniꝫ remanet uſq̄ ad duos dies. Et oportet ut cō
ſideret̄ in eo ne ſit tinctura in re comeſta. Et quan
do euomuntur omnes iſti colores eſt malū valde.
Et vomitus fetidus eſt malus. Et vomitus purus
ſicut diximus eſt malus.

De indicijs vrine. Capitulum.lxxx.

ſ Am ꝑmiſſa ſunt a nobis vba vniuerſalia
de vrina in fen in qua ſunt accīntia in libro
primo. Et nos afferamus hic de illo ⁊ de
alijs qd magis ꝯueniēs eſt huic loco. Dico ergo
qd non oportet cū nō videt̄ in vrina ſignū digeſtio
nis forte indicare de morte: fortaſſe eniꝫ liberabitur
eger cū hoc ꝑ euōnem cadentē ex pte aliqua cū vir
tute expellente digeſtum ⁊ indigeſtū: ⁊ fortaſſe reſol
uitur humor ſm lōgitudinem tollerantie aut fiet cri
ſis ꝑ exituram ⁊ ꝓprie qm̄ non fuerit hūor vehemens

tis malitie: ſʒ eſt malus ſm pliũ ⁊ ſignificat fortitudinem infirmi: ⁊ minor ſignificatio in eo eſt ſup longitudineʒ. Et ſimilit̃ vrina que remanet ſm colorem vrinaꝝ ſanoꝝ in hoꝛis egritudinis oĩbus. Si autẽ incipit alterari cũ ſublimatione egritudinis tũc eſt magis incolume. Et q̃nq; eſt vrina in egritudinibus peſtilentialibus bona naturalis in ſubſtantia ſua in coloꝛe ⁊ ſedimine ⁊ ille cuius eſt tendit ad mortem. Et ſcias q̧ multotiens mingũt infirmi vrinas malas in ſubſtantia ſua ⁊ coloꝛe ⁊ alijs ⁊ eſt illud ex ꝓpulſio cretica ⁊ ꝓpꝛie in egritudinib⁹ acutis quaruʒ cauſa eſt epar ⁊ partes vrine.

De ſignis malis ſumptis ex paucitate ⁊ multitudine vrine. Capitulum.lxxxi.

v Rina que mingit̃ q̃nq; pauca ⁊ q̃nq; multa ⁊ cũq; retinet̃ ⁊ non mingit̃ eſt ſignũ malũ in febꝛibus acutis ſignificans pugnã vehemẽtẽ egritudinis ⁊ nature q̃ vincit̃ ⁊ vincit ⁊ ſignificat laboꝛẽ nature. Et ſignificat etiã groſſitudinem materiei: ⁊ q̧ ipſa difficulter ſuſcipit digeſtionẽ. Si aũt febꝛes fuerit quieta indica longitudinem ꝓpter groſſitudinem humoꝛis.

De ſignis ſũptis ex tenuitate vrine. Ca.lxxxij.

v Rina tenuis q̃nq; fit ſicut in diabete: ⁊ eſt cuʒ ea aſſiduatio ſitis ⁊ velocitas ſurgendi ad vrinaʒ ⁊ facilitas egreſſionis. Et q̃nq; fit ꝓpter cruditatem ⁊ opilationẽ habentem exituʒ materiei. Et q̃nq; fit ꝓpt̃ debilitatẽ virtutis alteratiue ⁊ non eſt cũ facilitate exitus ⁊ eſt minoꝛis malitie q̃ꝫ diabetis. Et q̃ñ mingit̃ vrina tenuis in egritudinibus acutis p aliquot dies ſignificat ꝑmixtionem. Quod ſi accidat ꝑmixtio ⁊ ꝑſeuerat tenuitas ſignificat moꝛtem velocem ꝓpterea q̧ materie ſupueniunt in cerebꝛo ⁊ aufertur anima. Et q̃ñ ↄuertit̃ ad groſſitudinem cuʒ qua non fit alleuiatio: foꝛtaſſe eſt ꝓpter liquefactionem mẽbꝛoꝝ. Q̃ñ multiplicat̃ vrina aquoſa apud hoꝛam exacerbationis febꝛis totalis ſignificat q̧ apoſtema euenit in inferioꝛibus ⁊ conſidera in ſubſtantia ꝑmixta colori in capitulis q̃ ſunt poſt iſtud etiã. ⁊ ſcias q̧ tenuitas eſt ſi cũ ipſa iũgatur nigredini ⁊ rubedini. Si aũt fuerit tũc ſcias q̧ cauſa in hoc eſt reſtringens aut vehementia virtutis q̃litatꝭ egritudinalis impꝛimentis in aquaʒ.

De ſignis ſũptis ex groſſitudine ſubſtãtie ⁊ cõturbatione eius. Capitulũ.lxxxiij.

c Um ↄuertit̃ vrĩa tenuis in groſſam in febꝛe cõtinua ⁊ ſũt ſigna bona ſignificãt criſiʒ cũ ſudoꝛe. Si vero nõ fuerint ſigna bona aut fuerit febꝛis vehementis aduſtionis ſignificat inflãmationẽ aut in coꝛde aut in epate. Et clarificatio vrine groſſe ante criſim eſt ſignũ non bonũ: illud nãq; ſignificat retentionem materiei ⁊ defectũ nature i expellendo eaʒ. Urina groſſa turbulẽta in qua non reſidet aliquid ⁊ non clarificat̃ ſignificat ebulitioneʒ humoꝛꝝ ꝓpt̃ vehementiã caliditatis extranee ⁊ debilitatem in ãte digerẽtis q̃ ꝓpter ẽ mala. Cũ vrina ẽ ſpiſſa ⁊ ꝓpe in q̃rto mſtiplicat̃ criſis febꝛiũ ex laſſitudine ⁊ ꝓp̃ue ſi aſſociet̃ ei flux⁹ ſãguinis nariuʒ.

De ſignis ſũptis ex vrina alba. Ca.lxxxiiij.

v Rina alba in egritudinibus acutis ſignificat declinationem materiei nõ ad partes venaꝝ et inſtrumẽta vrine: foꝛtaſſe eniʒ declinat ad cerebꝝ ⁊ erit doloꝛ capitis aut phreneſis. Et foꝛtaſſe declinat ad quedam viſcera ⁊ ſignificat apoſtema. Et ſi ſũt ſigna ad incolũitatem declinis ſignificant q̧ egredit̃ cũ vomitu ſm pliũ ⁊ ꝓpꝛie q̃ñ non eſt ſignũ in ſolutione vẽtris cui ſuccedat excoꝛiatio inteſtinoꝝ. Et quãdo eſt vrina alba tenuis in febꝛe acuta: deĩn accidit ei ↄturbatio ⁊ groſſitudo cuʒ albedine ſua ſignificat ſpaſmũ ⁊ moꝛtem.

De ſignis ſũptis ex colore in vrina nigra in febꝛibus acutis. Capitulũ.lxxxv.

ſ Cias q̧ non verificat̃ iudiciuʒ penitus de moꝛte ꝓpt̃ nigredinẽ coloꝛis vrine in egritudinibus acutis: licʒ in ſe ipſo ſit ſignũ malũ. ⁊ quãuis aſſocient̃ ei iteꝝ ſigna alia mala cũ videſ virtutem in ea foꝛtem ⁊ eſt potens facere euacuationes diuerſas ex omni genere ſuccedit ei ꝗes: ſicut accidit mulieribus q̃ñ cũ menſtruis purgant̃ ab humoribus malis: ⁊ ꝓpter hoc iſte mulieres ſunt ſanioꝛes q̃ñ ipſe foꝛſitan ꝓpter cauſaʒ aliquã ↄſuete ſũt euacuari ab huiuſmõi materia ex via menſtruoꝝ. Et ſcias q̧ vrina nigra q̃nto pl⁹ eſt pauca tãto ẽ deterioꝛ ſignificans ↄſumptionẽ humiditatis. Et iteꝝ q̃nto magis eſt groſſioꝛ tanto eſt deterioꝛ in egritudinibus acutis. Et q̃ñ nigra ẽ declinis ad ſubtilitatẽ ⁊ tenuitatẽ ⁊ ẽ in ea ſedimẽ pẽdens ⁊ eſt ei odoꝛ acutus in febꝛib⁹ acutis indicat doloꝛeʒ capitis ⁊ ꝑmixtioneʒ ⁊ certioꝛ diſpõnuʒ eius eſt q̧ ſignificat fluxũ ſãguinis nariũ nigri: q̃ñ materia eſt acuta vincens: ⁊ foꝛtaſſe erit cũ eo ſudoꝛ ꝓpter caſitatẽ q̃ñ non ſupfluit neq; mioꝛat̃ ⁊ expellit verſus ſupfluitatẽ ⁊ añcedit ſudoꝛẽ eius hoꝛripilatio. Et q̃ñ aſſociat̃ vrine nigre in qua eſt ſedimen pẽdẽs res nigra rotũda aggregata cum qua inuenit̃ odoꝛ malus ⁊ tenſio in laterib⁹ ⁊ apoſtema ſub hypocõdrijs ⁊ ſudoꝛ ſignificat moꝛtem. Et huius ꝗdeʒ tenſio ſub hypocondrijs ſignificat ſpaſmũ. ⁊ hmõi quidẽ ſudoꝛ fit ex debilitate. Urina tenuis aquoſa ad nigredinẽ declinis ſignificat tenuitate ſua lõgitudineʒ egritudinis: ⁊ ſua nigredine malitiã ſuam. Et dicit̃ in vrinis nigris ſubtilibus q̃ ille cuius eſt vrĩa deſiderat cibariũ moꝛt̃. Et vrina tenuis nigra q̃ñ ↄuertit̃ ad ſubalbedinẽ vel flauitatẽ ⁊ groſſitiẽ ⁊ nõ aſſociat̃ ei vlla ꝗes ſignificat egritudinem in epate ⁊ ꝓpꝛie ictericiã: q̃ñ hec ↄuerſio que ẽ ad groſſitieʒ a tenuitate ⁊ ad ſbalbedinẽ a nigredine ſignificat diminutionem caliditatis ⁊ caſũ digeſtionis. Et illud eſt de illis ꝗbus aſſociat̃ aut ſuccedit lenitas. Et ſi non fuerit ꝓpter illud ſignificat materiã iam inuiſcatã in epate ⁊ nõ ꝓpt̃ mũdificationẽ. ⁊ iaʒ fecit accidere opilationem: imo ſi eſt caliditas tũc iã ſubito facit accidere apoſtema. Urina tenuis nigra q̃ mingit̃ in febꝛib⁹ acutis paulatĩ in tpe lõgo cũ ẽ cu doloꝛe capitis ⁊ colli ſignificat deſtructionẽ rationis gradatim ⁊ eſt in mulieribus magis ſaluti.

De ſignis ſũptis ex vrina rubea. Ca.lxxxvi.

v Rina rubea in egritudinib⁹ acutis q̃ñ eſt cũ rubedine ſubtilis ſignificat cũ ſignis laudabilib⁹ criſis velocitatẽ ⁊ cũ ↄ̃rijs coꝝ ſignificat velocitatẽ moꝛtis ⁊ ex toto inflãmationem vehemẽtẽ. Et ſubtilitas cũ rubedine ſignificat i egritudinib⁹ acutis doloꝛem capitis ⁊ ꝑmixtionẽ. Et vrina rubea groſſa in egritudinibus acutis q̃ñ eius egreſſus fit paulatim ⁊ frequẽter: ⁊ ẽ cũ feroꝛe ſignificat timoꝛẽ: q̃ñ ſignificat caliditatẽ vehemẽtẽ ⁊ inquietudinẽ ⁊ defectũ nature. verũ q̃ñ ẽ abũdãtia eius multi ſediminis ſignificat ſeꝑationẽ ⁊ ꝓpꝛie in febꝛibus incenſiuis. Et q̃ mingit ſanguinẽ puruʒ in acutis moꝛit̃: q̃ñ ſignificat repletionẽ ſanguineã vehementẽ cũ acutate ebulitionis ⁊ timet̃ de hmõi ſſocatio que fit ex repletiõe ventriculoꝛuʒ coꝛdis ſi declinat ad coꝛ: aut apoplexia ſi declinat ad cerebꝝ. Urina rubea valde ſi ↄuertatur i febꝛib⁹ ex laſſitudine factis ad groſſitiẽ: deinde appeat ſedimẽ pliim non ſubſidẽs ⁊ ſit illic doloꝛ capitis ſignificat lõgitudinẽ egritudinis: q̃ñ materia ẽ inobediẽs: quaob rem non ingroſſatur pus ⁊ poſtq̃ꝫ ingroſſat̃ nõ ſubſidet velociter: verũ ei⁹ criſis fit p ſudoꝛẽ: q̃ñ mã eſt declinis ad venas. Et huiuſmodi ꝗdem vrina aſſimilat̃ vrine ictericie ⁊ differt ab ea in hoc q̧ nõ ↄtingit pãnos. Ad ſũmuʒ vrine rubee ſubſtãtie: ⁊ rubei ſediminis ſignificant appetitũ ⁊ cruditatẽ: ⁊ ſignificant lõgitudinẽ q̃ñ rubedo nõ eſt vehemẽs: ⁊ ẽ illa que eſt declinis ad turbulẽtiam.

De ſignis ſũptis ex vrina flaua. Ca.lxxxvij.

v Rina flaua in febꝛe acuta q̃ñ ↄuerterit ad albedinẽ aut ad nigredinẽ ẽ mala: q̃ñ ſignificat p albedinẽ eleuationẽ materiei ad caput: ⁊ p nigredinẽ acuitatẽ q̃litatis egritudinis.

De ſignis ſũptis ex ſedimine. Ca.lxxxviij.

ſ Edimẽ diuerſũ in ſubã ⁊ coloꝛe q̃d ſignificat humoꝝ diuerſoꝝ multitudinẽ ẽ malũ. ⁊ deterius eo ẽ illud q̃d eſt minoꝝ partiũ. ſignificat eni q̧ natura nõ põt expellere niſi poſtq̃ꝫ minoꝛãtur ptes. Et leue ꝗdẽ multotiẽs ẽ magis ſignificatiuuʒ bonitatis q̃ꝫ albũ. Et multotiẽs viuit ille cui⁹ ſedimẽ eſt decliue ad rubedinẽ: ſed eſt leue. Et moꝛitur ille cui⁹ ſedimẽ ad albedinẽ declinat: ſʒ eſt diuerſũ aſperũ. Subſtãtie eñi bonitas vehemẽtius eſt facilis ad ſuſcipiẽdã expulſionẽ q̃ꝫ bonitas coloꝛis. Et ſignificat iterũ q̧ humoꝛes patiunt̃ ab egritudine pliim: ſicut ſedimẽ bonũ q̃ñ minoꝛantur eius ptes ſignificat q̧ nã opata ẽ iam in eo valde ⁊ egritudo nõ egit in eo. Sedimẽ ſpumoſũ ⁊ ſpuma plenũ cui⁹ albedo eſt ꝓpt̃ cõmixtionẽ aeris cuʒ eo ẽ malũ valde egrediẽs a nã ⁊ crudũ eſt malum. Et ille cui⁹ ſupioꝛa ſunt rotunda ⁊ mouent̃ meli⁹ eſt q̃ꝫ ſedimẽ cui⁹ ſupioꝛ ſupficies ẽ congelata. ⁊ magis ſignificatiuũ q̧ egritudo ẽ velocis ſtatus ⁊ acuta. Et ſedimẽ q̃d nõ antecedit tenuitas ⁊ paucitas ſuperfluitatis: imo ẽ inuẽtũ in ꝓncipio ſignificat q̧ humoꝛ ẽ plurim⁹ nõ q̧ ſit dige ſt⁹: imo opoꝛtet ut rubeat ſedimẽ poſt aduentũ digeſtiõis ⁊ poſtq̃ꝫ fuerit vrina ſubtilis in ꝓmis: ⁊ poſtq̃ꝫ fuerit hypoſtaſis pauca. Et dũ non ẽ ita ſignificat q̧ materia grauis groſſa ẽ multa ⁊ q̧ egritudo itẽ ſicut ⁊ ſilũ vehementia tincture abſq; ſedimine pauco. Et dũ nõ eſt ita nõ ſignificat bonũ: ⁊ q̃nq; ſignificat bonũ ⁊ maturitatẽ. Et q̃nq; accidit illud ꝓpter doloꝛẽ ⁊ ꝓpter vehemẽtiaʒ caliditatis ⁊ famẽ: tinctura enim vrine ſciã ei addit̃ ⁊ minoꝛatur eius ſedimẽ. Et ſedimẽ rubeum ſignificat multitudinẽ ſanguinis ⁊ tarditatem digeſtionis: ⁊ aſſociant̃ eis in febꝛibus incenſiuis iterum anguſtia ⁊ triſtitia. Et ſi ꝓlongatur vſq; ad quadraginta ꝓlongatur egritudo: ⁊ foꝛtaſſe nõ ſperatur criſis vſq; ad quadrageſimũ. Iterum ſedimen rubeum pendens in quo ẽ declinatio ad ſupeꝛioꝛa cum eſt in vrina tenui ſignificat in egritudinibus acutis ꝑmixtionẽ rationis: ſi autẽ perſeuerat timetur ꝑditio. Si aũt vrine ſubſtãtia incipiat ↄuertere ad groſſitudinem ⁊ incipit pendens ſubſidere ⁊ albificatur ſignificat ſalutem. Sedimẽ quod eſt ſm foꝛmã fruſti carnis in febꝛibus acutis ſine ſignificationib⁹ digeſtionis ſignificat q̧ eſt ex raſura mẽbꝛoꝛuʒ ⁊ non ẽ ex renibus: ⁊ q̃ñ eſt illic digeſtio aut non eſt febꝛis ſignificat illud quod ſcis de diſpoſitione renum. Et illud q̃d ẽ ſile ſquamis piſcis ⁊ nõ eſt ſignũ digeſtionis ⁊ febꝛis ẽ acuta eſt ex raſura febꝛis quam facit in neruis ⁊ oſſibus ⁊ venis: ⁊ i alijs fit ex veſica. Et furfureũ quidem ſignificant ſimile illius: ⁊ q̧ febꝛis incipit radere ex ꝓfundo. Et diſtinguit inter ipſum ⁊ inter illud de veſica: q̃ñ illud de veſica ẽ cum ſignis leſionis veſice ⁊ cum digeſtione ⁊ groſſitudine.

De ſignis ſũptis ex diſpoſitionibus aggregatis ꝓpter ſignificationes diuerſas coloꝛis ⁊ ſubſtantie quarum ꝓma eſt in vrinis oleagineis. Ca.lxxxix.

o Leagina eſt illa cuius coloꝛ ⁊ ſubſtãtia ſimilant̃ coloꝛi olei ⁊ eius ſubſtãtie. ⁊ licʒ ſit mala: tñ q̃ñ alie ſignificatiões ſignificãt ſalutẽ nõ eſt cũ ea malũ. Sedimẽ v̾o cũ eſt oleaginum eſt malũ valde. Et oĩno oleaginũ purũ eſt malum ⁊ eſt illud quod facit te videre coloꝛẽ olei cum citrinitate ⁊ viriditate. Et q̃ñ oleaginũ eſt accidẽs poſt vrinam nigrã tunc ẽ ſignificatio bona ſm q̧ teſtificatur de ea Ruffus ſapiens. Et deterius oleaginũ eſt illud quod eſt in ꝓncipio egritudinis. Et quando ſignificationes ſignificant malitiam ⁊ mingitur vrina oleaginea in quarto indicat moꝛtem infirmi in ſexto. Et vrina que alteratur ſubito ex ſignis laudabilib⁹ ad ſigna vituperabilia ſignificat i egritudinibus acutis moꝛtem: quoniã ſignificat caſum virtutis ſubito ꝓpter prauitatem accidentium. Urina oleaginea q̃nq; ſignificat permixtionẽ rationis q̃ñ facta ẽ ex exſiccatiõe. Urina in qua ſũt fruſta ſanguinis congelati in febꝛe acuta q̃ñ cuʒ ea eſt ſiccitas lingue eſt ſignum malum. ſi autem fuerit nigra cum hoc tunc illud eſt deterius. Et non currit ſanguis in vrina i febꝛe acuta niſi ꝓpter vehementiam acuitatis eius: ⁊ ꝓpterea q̧ dirumpit vaſa ⁊ vias ei⁹. Et eius cõgelatio eſt ꝓpter vehemẽtiã cali

dicatis ipſius. Urina alba tenuis in qua ē ſpuma ⁊ nubes citrina ſignificat timorē vehemētem ꝓpter illud qđ ipſa ſignificat de exacerbatione ⁊ vehementia acuitatis materiei. Et nos qdē iam locuti ſuimus de vrina tenui nigra illud i quo ē ſufficientia.

Urina tenuis flaua in ꝑncipio febriū acutarū qñ ꝯuertit ad groſſitiē ⁊ ad albedinē: deide remanet ſe culenta turbida ſicut vrina aſini: ⁊ incipit exire inuoluntarie: ⁊ ſūt illic vigilie ⁊ ingentudo ſignificat ſpaſmū vtriuſqꝫ lateris cui ſuccedit mors qñ nō fuerint ſigna bona illa. Urina eni que ē cū flauo colore non ſubtiliatur niſi ꝓpter dominiū hūoris colerici calidi ⁊ non ingroſſatur ⁊ inſpiſſat ꝓpter exacerbationē egritudinis ⁊ cōmotionē in diſpoſitōib⁹ materiei. Et dixerūt de vrina pauca q̄ eſt cū colore ſāguinis ꝙ eſt mala ꝑcipue quando cū infirmo ē paſſio venenoſa.

De ſignis malis ſumptis ex parte qualitatis ſeparationis vrine Ca. xc.

q Uando febrē acutā patiēs nō pōt mingē niſi parū cū dolore abſqꝫ vulnere aut apate in inſtris vrine ⁊ cū frequentia pulſus ⁊ debilitatis ē ſignū mali. Cum retinet vrina in febre ꝯtinua ⁊ ē vehemētia doloris capitis: ⁊ multitudo ſudoris ſignificat cu3egi. Urina q̄ guttati ſtillatur in febre ꝯtinua ⁊ cū v. hementia doloris capitis ⁊ multitudine ſudoris ſignificat cu3egi. Et vrina que guttatim ſtillat in febre geta ſignificat fluxū ſāguinis nariū. Qđ ſi febris fuerit acuta incēſiua ſignificat diſpoſitionē malā aduenictē cerebro. Et ſi fuerit geta ſignificat multitudinē repletiōis ⁊ debilitatē nature i expellēdo. Et cū vrine egrediētis in febrib⁹ acutis iuolūtarie ē debilitas ꝟtutis aut nocumētū i cerebro: ⁊ nō fit illud niſi ꝓpter aſcēſionē materie acute caleſacte ad cerebrū quare cōmunicāt ei membra lacertoſa.

De numeratiōe ſignoꝝ maloꝝ i vrina Ca. xci.

a Quoſa ⁊ ꝓcedēs ⁊ fetida ⁊ nigra ⁊ groſſa ē mala. Et illa in q̄ ꝓcedit ex īferiori parte ei⁹ vſqꝫ ad ipſi⁹ ſuperiorē ſicut fumi⁹ ē mortal ꝓpinq̄. Et iterū pinguis cui⁹ color ē color aque carnis cum fetore domināte eſt mortalis.

De ſignis i egrotis mala generū diuerſoꝝ quorū malitia eſt ꝓpter aggregationem eoꝝ in febricitantibus ⁊ alijs Ca. xcij.

q Uando aggregant vomit⁹ ⁊ pūctura ⁊ ꝯmixtio rōnis tūc illud ē ſignum mortale.

Qñ diuerſificat alteratio corporis i tactu ⁊ i colore ⁊ i eo qđ euomit ⁊ i eo qđ euacuat ſignificat ꝙ nā ē ābigua cū hūorib⁹ diuerſis ⁊ egritudinib⁹ diuerſis cui ē neceſſariū reſiſtē eis oīb⁹ ⁊ ē ꝓculdubio de illis q̄ deficiūt ei. Qñ aggregantur in febre inſeꝑabili frigus eius qđ apparet ⁊ aduſtio interiorū ⁊ vehementia ſitis cū hoc tunc illud ē mortale.

Quando aggregat cū percuſſione dentium ꝑmixtio in rōne tunc eger approximat perditioni.

Qñ accidūt infirmo ſubito fluxus ventris niger cū aduſtione ⁊ mordicatione ⁊ dolore aduētici ventre eius ⁊ pulſus cordis ſyncopis ē ſignū mortis.

Qñ ſudant duo cornua frontis ſudore frigido ⁊ citrinant vngues ⁊ virides fiunt ⁊ alterant ⁊ apatur lingua ⁊ apparet ſuper ipſam ⁊ ſuper corpus puſtula extranea tūc mors eſt ꝓxima. Et ſi fuerint in partibus hypocōdriorū ꝑcuſſio ⁊ ſalt⁹ cū febre: deinde cum hoc oculus mouet motu malo tunc oꝫ ut expectet malitia diſpoſitiōis: qñ hec diſpoſitio ſignificat vētoſitatē inflatiuā ⁊ ꝑcuſſionē q̄ fit ꝓpter apa vehemēs ⁊ ꝓpter vehemētiā ꝯſtrictiōis vene magne. Et pulſus vehemētis ꝑcuſſionis ꝯtinuus magnus valde aſſociat manie: ⁊ oꝫ ut ꝯſiderēt: fortaſſe eni ꝑcuſſio ⁊ ſaltus nō ſunt ſubmerſe ad viſcera: imo i eo qđ apparet de mirac: ⁊ illud nō ē nociuū qñ ē cū eo apa niſi ſuperfluat valde in magnitudine. Et ſi ꝑſeuerat hec diſpoſitio viginti diebus ⁊ nō ſedant apa ⁊ febris ſignificat ꝙ aperietur: ⁊ tūc fortaſſe ſaluabit infirm⁹: ⁊ illud erit ꝑ vrinā exuberātē aut ꝑmutationē materiei ad extremitates ⁊ ꝓpᷤ ad pedes. Illi q debilitant ex egritudinib⁹ qñ accidūt eis anhelit⁹ frequēs ⁊ ſyncopis tūc iaꝫ appropinquāt morti ⁊ nō addūt ſuper quatuor horas. Cū homo hꝫ febrē incēſiuaꝫ ⁊ inuenit alleuiationeꝫ ⁊ quietem caliditatis ſubito abſqꝫ criſi manifeſta cū euacuatione aut ꝑmutatiōe ⁊ ſine extinctione vltima ⁊ ſine ꝑmutatione de aere ad aerem in regione vna aut in duab⁹ regionib⁹ et quieſcit qđ eſt in pulſu de velocitate ⁊ inuenit ſic trāquillitas tūc iudica ꝙ moritur velociter. Cū homini ineſt febris ⁊ pulſat cor ei⁹ ſubito: ⁊ inadit eū ſingultus ⁊ ſtringit vēter ei⁹ ſine cauſa cognita moritur. Cum q egritudinē hꝫ acutā mingit vrinam albā ſubtilē deide ingroſſat poſtea ebulit ⁊ albeſcit ⁊ remanet ebuliens ita ⁊ q̄ſi vrina aſini ⁊ mingit inuoluntarie ⁊ ſunt vigilie ⁊ inquietudo ſignificat tetanū apparente ꝫin vtriſqꝫ lateribus: deinde moritur. Dicit cū vrina fuerit ſimilis muri: poſtq̄ fuit alba ante illud ⁊ ſuper ipſam fuerit ſicut ſpuma: deinde cucurrerit ex narib⁹ ſāguis niger tūc illud ē res mala. Et de ſignis malis q̄ qdā medicoꝝ dixerunt ꝙ nō rēdit rōcinatio ad ea niſi cū grauitate ſūt ꝙ dicit qñ apparet in hoie ſuper venā que ē in collo eius puſtula ſilis grano cucurbite cum variolis albis plurimis ⁊ accidit ei deſideriū rerum calidarū. Et dicitur qñ apparet in hoie in ꝑte ſiniſtro puſtula dura rubea ⁊ accidit habenti caꝫ hoc pruritus vehemēs in oculis eius moritur in die decimo: ⁊ habēs hūc dolorem deſiderat ſiſamos. Et dicit quecūqꝫ egritudo vehemēs accidit ſubito: deinde ſeqtur illā vomitus aut fluxus vētris ē ſignificatio mortis. Dicit ꝙ qñ accidūt febriēti ⁊ alij apata ⁊ vlcera leuiat deinde deſtruit rō ei⁹ moꝛit. Dicit ꝙ qñ ineſt homini mollities in facie ⁊ corpore ei⁹ ⁊ nō eſt dolor ⁊ accidit ei in ꝑncipio ill⁹ pruritus in naſo ſuo morit in ſcđo ⁊ tertio. Et dicit ꝙ qñ ineſt hōi ſuper genu eius ſilē vae rotūde ⁊ illud eſt nigrum ⁊ in circuitu eius rubeum moritur cito vſquequo expectentur quinquaginta dies. Et ſignum mortis eius eſt ꝙ ſudat ſudore frigido.

De ſignis longitudinis egritudinis Ca. xciij.

f Cias ꝙ lōgitudo egritudinis fit ꝓpter groſſitudinē in viſcerib⁹: aut ꝓpter ꝑmixtionem in regimine. ⁊ ſm oēm diſpoſitionē debilitet in ea ſtomachus: qñ tangit ipm tarditas. Et digeſtio equalis ſignificat eam: aut tarditas ſedimīnis pēdentis: aut aſſiduatio ſediminis rubei iteruꝫ paruitas eni apparitionis ſediminis ſignificat longitudinē egritudinis. Et ſiliter quando eſt cū acuitate egritudinis pulſus magn⁹ ⁊ facies ei⁹ pinguis ⁊ hypocondria inflata q̄ non detumeſcūt ſignificat paucitatē reſolutionis: ⁊ lōgitudinē egritudinis. Cūqꝫ adueniūt ſigna criſis ante digeſtionē ⁊ nō cadit virtus ⁊ nō apparēt ſigna mortis tunc egritudo ꝓlongat. Et ſcias ꝙ terribilitas criſis qñ non iuuat ⁊ nō nocet ⁊ diſpoſitiōes remanēt ſm modum ſuū tūc egritudo ē longa. Et multitudo ſaluus in egritudine ſignificat longitudinē ei⁹ ⁊ ꝓprie cuꝫ vehemens fit a ꝑncipio rei: in fine vero eius ē rectius.

Et qñ aſſociat euacuatiōib⁹ paucis que ſignificāt ꝙ natura mouit materiā ⁊ deficit in expulſione ei⁹ integra ſiue ſit ſudor aut fluxus ſanguinis narium aut alia ſigna bona aut ꝑuatio ſignorum maloꝝ ſignificat longitudinē. Et quādo remanet ſedimē rubeū vſqꝫ ad quadraginta dies indicat longitudinē febris ita ut nō ſperet criſis ⁊ ſeparatio vſqꝫ ad ſexaginta. Polluio in ꝑncipio egritudinis ſignificat longitudinē. Cuꝫ vides ſigna lōgitudinis egritudinis in dieb⁹ antecedētibus tūc nō eſt ſignificatio eoꝝ ſicut ſignificatio ipſoruꝫ poſt illud. Et cū videris illud quod ē cōtrariū illis ſignis magis verificari fortum apparere i medijs diebus ⁊ in poſterioꝛib⁹ ei⁹ tūc ꝯſidera indiciū indicationis ut ſcias ipſa in quo die erit. ⁊ ille dies quo die indicat et obſerua ꝯditiones ꝑdictas in ea. Et conſidera diſpoſitionē virtutis ⁊ etatis ⁊ temporis ⁊ cōplexiōis ⁊ diſpoſitionē motuuꝫ egri in quātitate ⁊ qualitate ſua ⁊ anteceſſione ⁊ poſtpoſitiōe ſua ⁊ horarum ſuarum ꝓpᷤ in ſtatibus acute ⁊ lōgitudine ei⁹ ⁊ abbreuiatione ei⁹ an ſit ad motū declinis: aut ad quietem ⁊ iudica per quantitatē eius.

De ſignis ꝙ egritudo conſumetur criſi aut reſolutione Capitulum. xciiij.

c Um fuerit virtus fortis valde ⁊ paroxiſmi augmētati i qualitate ⁊ quātitate: ⁊ etas ⁊ cōplexio ⁊ tpᷤ declināt ad motionē nō ad quietem: ⁊ digeſtionis ⁊ ei⁹ cōtrarij ſigna feſtinātia tunc egritudo cōſumet cū criſi. Et ſi res fuerint ecōtrario ⁊ ſigna tarditatis iuenta tūc egritudo ꝓlongatur ⁊ interficit cū reſolutione aut remouet. ⁊ ſi diuerſificat erūt criſes diminute ⁊ tardate ⁊ cū ꝑmutatione. Mors aūt ⁊ vita ſignificant ꝑ diſpoſitiōes virtutis ⁊ ſigna alterationis vniuſcuiuſqꝫ duarum rerum ⁊ ſui contrarij.

De indicijs recidiuationis Ca. xcv.

d Eterior recidiuatio ē illa q̄ ē velocior ⁊ eſt cū virtute debiliore ⁊ aſſociant ei ꝓculdubio cū ē ei⁹ forma forma hec ſigna recidiuatiōis. Et ut eueniat recidiuatio error regiminis ſaluius eſt q̄ꝫ ut eueniat ꝑ ſe cum rectificatione regiminis. Et de errore in hoc eſt dare in potu calefacientia ⁊ medicinas quibus vult aliquis bonitatē appetitus ſicut gelenjabin mellinū ⁊ trociſci raſocei ⁊ ſimilia. Et reliquie q̄ remanent poſt criſim attrahunt recidiuationē cito niſi ſuccurratur. Et recidiuatio vehemētior eſt q̄ꝫ radix: qñ malitia eius ē veniens ⁊ ſtans eſt debilis.

De ſignis recidiuatiōis Ca. xcvi.

e T nullo cui⁹ febris nō quieſcat ꝑ criſim ꝯpletā ⁊ in die ſuo timet recidiuatio. Et ſi fuerit quies ei⁹ ſine criſi oīno nō eſt excuſatio recidiuationis ⁊ ꝓpᷤ quando criſis ē cū eis que ſunt ſicut variole aut icteritia aut ſcabies: ⁊ ad ſūmū cum eis q̄ fit in cute. Et ſignificat qñqꝫ ꝙ erit recidiuatio ex debilitate ꝟtutis ⁊ appetitu ⁊ nauſea ⁊ malitia anime ⁊ paucitate digeſtionis ⁊ corruptiōe cibi in ſtomacho tēdētis ad aceroſitatē ⁊ fumoſitatē. Et inflatiōe hypocōdriuꝫ ⁊ ꝑtiū epatis ⁊ ſplenis. Et corruptiōe ſōni ⁊ lōgitudine vigiliarū: ⁊ vehemētia ſitis. ⁊ vehemētia iflatiōis faciei ꝓpᷤ ē ſignū malū ⁊ ꝓpᷤ i palpebra ſuperiore ⁊ ꝓpᷤ ei⁹ apatio ⁊ ipſi⁹ abbreuiatō ⁊ ſiliter cū reſolutione inflatiōis faciei. Et de illis q̄ ſignificant ei eſt ut corpus bñ recipiat cibū ⁊ non remoueat per ipm extenuatio ⁊ ꝓpᷤ qñ iſta accidētia mala apparēt ⁊ vehemētiora fiunt in horis paroxiſmoꝝ egritudinis q̄ fuit. Et qñqꝫ ſignificat recidiuatio ex pulſu qñ remanēt in eo ſpiſſitudo ⁊ velocitas. Et ex ꝓfundatione exiturarū creticarum ⁊ occultatione earū. Et ex vrina qñ in ea remanet tinctura a plima citrinitatis aut flauedinis aut rubedinis. aut ē ex illis i qbus nō pēdet ſedimē neqꝫ reſidet ⁊ qñ vrina infirmi nō ſiſlatur vrine eius nāli. Et q̄dam tpa ſignificatiora ſunt recidiuatiōis q̄ꝫ q̄dam alia ſicut autūn⁹: in ipſo eni plus cadit recidiuatio q̄ꝫ in reliqs tpibus. Et gen⁹ egritudinū iterū adiuuat ad ſignificādā recidiuationē ſicut febres apoſē cū poſt ſe relinquūt caliditatē ⁊ inflatiōes in viſceribus. ⁊ ſicut epilepſia ⁊ ſcotomia ⁊ dolores renum ⁊ epatis ⁊ ſplenis ⁊ emigranea ⁊ cephalea ⁊ catarrus ⁊ que ab ipſo generant de aſmate et alijs et egritudinibus anhelitus.

De cauſa mortis Ca. xcvij.

m Ors fit aut ꝓpter cām qua corrūpitur complexio cordis: aut ꝓpter cām q̄ reſoluit vt⁹ q̄re extinguit. Et facta ꝓpter cām q̄ corrūpitur cōplexio cordis: aut eſt dolor vehemens: aut q̄litas ſuperflua de qualitatibus notis: aut ē qualitas extranea venenoſa aut eſt retentio materiei anhelitus. Et ꝓpter hoc oportet ut dimittant reſupini ⁊ ne dimittant guttura eoꝝ deſiccari.

De ſpēbus mortis q̄ accidit in horis febriuꝫ ⁊ ſignis qualitatis mortis infirmi Ca. xcviij.

d E illis ē mors q̄ accidit eis i ꝑncipio paroxiſmi febrīs ⁊ augmēto ei⁹ aut reſolutione ei⁹. Et plm ei⁹ ē in febrib⁹ apatū ūriſceꝛꝫ vbi effūditur ab ipſis ſuperfluitas ſubito. Et in egritu

dinibus malignis a quibus ſupatur natura in primis cū mouet cū fortitudine precipue ſi fuerit debilis ⁊ ad ſūmū eſt ſicut prefocans ⁊ ſicut extinctio ignis a mulis lignis. Et de illis ē mors in ſtatu poriſmoꝝ febris ꝓpͭ ſuperationē nature ab egritudine. Et tertia eſt mors facta in decliatione ⁊ ē pauca ⁊ rara. Et pluꝝ eius eſt in declinatione pticulari nō vniuerſali ⁊ cauſa in ea ꝙ natura in ipa eſt ſicut ſecura ⁊ expandit caſitas ⁊ pdit ⁊ diſpditur retentio que neceſſaria ē in horis pncipij. Et plures coꝝ moriunt cū ſyncopi ſubito: ⁊ qdaꝫ eoꝝ gradatim. Et fortaſſe decliatio eſt declinatio q̄ eſt ſine mollificatione vtutis ⁊ reſolutione caſitatis inate quare exiſtimat ꝙ ſit decliatio leuis: ⁊ pulſus qdem diuerſificat in vtriſqꝫ declinationibus. ipſe eniꝫ in vera ꝯfortat ⁊ in falſa mollificat ⁊ in vera equat ⁊ in falſa diuerſificat ⁊ egredit ab ordine. In declinatione vero totali non morit aliquis niſi ꝓpter cauſas laborioſas de foris que ſupueniūt infirmo ⁊ eſt debilis ſicut mors aut eleuatio aut ira. ⁊ qñqꝫ accidūt huiuſmōi etiā prime. Et huiuſmōi qdeꝫ mortem antecedit ſudor paucus viſcoſus. Et multotiens morit aliqs in variolis in declinatione. Et multotiens qdem antecedit eam ſudor inequalis ad frigus decliue ⁊ fortaſſe ē in capite ⁊ collo tm̄ aut in pectore tantū. Et qñ cutis in aliqua ſpecie ē ſicca tenſa tunc non erit mors ꝑ ſudorē ⁊ cū eiꝰ contrario erit cū ſudore: vero pluꝝ mortis in egritudinibus mortalibus fit ex modo aliquo in hora in qua fit criſis bona in egritudinibus ſaluis ſicut ſi eſt egritudo in paribus erit mors in paribus ⁊ ſi fuerit in imparibus erit mors in imparibus. Et ſcias ꝙ cauſon ⁊ que ei ſunt ſimilia attrahūt mortem apud ſtatum paroxiſmi ⁊ accidunt cū ea accidentia mala de ꝑmixtione rationis ⁊ vehemētia anguſtie ⁊ ꝓfūditate ſomni ⁊ debilitate tollerantie febris: deīn accidūt dolor capitꝭ ⁊ tenebroſitas oculoꝝ ⁊ dolor oris ſtomachi ⁊ ingeſtado. Et phtiſica attrahit mortē in pncipio paroxiſmi ⁊ tūc eſt frigus lōguꝫ ⁊ nō caleſit ⁊ pulſus ꝑuus valde vermicularis: ⁊ vehemēs fit ſomni ꝓfunditas ⁊ pigritia. Et ad ſūmuꝫ vnaqꝫ attrahit mortem in hora in qua ipa fit vehementior ſuꝑ infirmū plus ſiue ſit incipiens ſiue ſit in augmētato aut in ſtatu. ⁊ mors qdem in augmentato apparente quādoqꝫ accidit in paucis tantū. Et qñ tu cōſideras ſigna mortis in hora quā diximꝰ ⁊ nō inuenis ea tunc non timeas ꝙ ſi inueneris ea tūc exiſtima ꝙ erit mors. Si aūt cōſecutuꝫ fuerit illud aliquod maloꝝ ſignoꝝ predictoꝝ tūc iudica ſm plurimū ſi fuerint paroxiſmi impares ꝙ ipſe morit in ſeptimo: aut pares ꝙ morietꝰ in ſexto precipue ſi fuerit egritudo velocis motus.

De ſignificatōe mortis abſqꝫ criſi. Ca. xcix.

d E illis eſt debilitas virtutis ⁊ defectus eius ad reſiſtendū egritudini. Et de illis eſt tarditas ſignoꝝ digeſtionis omnino. Et de illis eſt virtus egritudinis cum tarditate motus ipſius. Et quando aggregant omnia iſta eſt magis ꝑnitioſa.

De diſpoſitionibus accidentibus conualeſcētibus. Capitulum. c.

Q andoqꝫ accidit ꝯualeſcentibus recidiuatio: Et accidit eis vehementia virtutis ⁊ debilitas ipſius cum in eis eſt illud quod diximus in capitulo regiminis eoꝝ. Et accidit eis ne inueniatur ab eo ſumunt de cibo ⁊ ne redeant corpora eorum ad virtutem. Et accidunt eis exiture cum non ſunt mundificata cōpa eoꝝ ab humoribꝰ per euacuationem. Et quandoqꝫ accidit eis corruptio quorūdam membroꝝ propterea ꝙ expellit materia illic. Et quandoqꝫ accidunt eis egritudines contrarie egritudinibus que fuerunt in eis cum ſuperfluent in eis in contrario eius quod eſt cuꝫ eis ſicut accidit eis grauitas i ligua ⁊ paralyſis ⁊ colica frigida ⁊ apoplexia ⁊ epilepſia ⁊ dolor capitis inſeparabilis ⁊ emigranea ⁊ que his ſunt ſimiles quando infrigidatio ⁊ humectatio moduꝫ pertranſierit. Et quādoqꝫ accidit ei pruritus plurimus queꝫ remouet aqua tepida. Et accidit eis ut albificēt eoꝝ capilli ꝓpterea ꝙ capilli priuant nutrimento ⁊ propterea ꝙ ſpargitur humiditas innata qua ſtat nigredo ſicut accidit ſegetibus ꝙ quando ſiccantur albeſcunt: poſtea quādo eoꝝ diſpoſitiones bone fiūt redit nigredo capilloꝝ ſicut accidit iteruꝫ ſegetibus qñ potant aq̄ qñ tunc redit ipaꝝ viriditas.

De regimine ꝯualeſcentis. Capitulū. ci.

Oportet ut ꝯualeſcente alienatio fiat in omni re: ⁊ nō auferatur ei aliquid graue ex cibis neqꝫ aliquid ex motibus ⁊ ex calefacientibus ⁊ cauſis comprimētibuꝫ donec ad voces pue mat vſqꝫ ad alia. Et gradatim perducatur ad exercitiuꝫ equale facile: ipm enim iuuatiuꝫ eſt valde. Et ut occuperis in eo quod augmentum efficit in ſanguine eius. Et oportet agere ut quieſcat ⁊ letetur ⁊ gaudeat ⁊ prohibeat ab euacuationibus ⁊ proprie coitu. Et vinuꝫ cum temperamento eſt ei iuuatiuū proprie vinuꝫ ſubtile tenue. Et de conualeſcentibus ꝯuenientior ad hoc ut interdicatur ei ſatietas ē conualeſcens cuius criſis fuit occulta qm̄ ipſe eſt expoſitus recidiuationi. Et huiuſmodi fortitan indiget euacuatione. Et conuenientior ei eſt fluxus ventris ſubtilis precipue cuꝫ videris egeſtionē cholericam aut decliuem ad colorem humoris qui ē ex humoribus eſt quibus fuit febris ⁊ videris in appetitu defectum. Et cum volueris illud tunc fac quieſcere conualeſcentem ⁊ conforta virtutem eius deīn euacua: ⁊ fortaſſe neceſſariuꝫ eſt tibi ut euacues ⁊ cōfortes ſimul cum cibatione. Et ꝑpara ei tunc vbi gratia cibos medicinales ſolutiuos: aut ꝑmiſce eis virtutes medicinaꝝ ſolutiuaꝝ conuenientium ſicut prunus ⁊ ſiracoſt ⁊ tereniabin ⁊ ſimilia illis habentibus choleram. Et quandoqꝫ iuuant per diureticā ⁊ mūdificant per ea vene eoꝝ: ⁊ quādoqꝫ faciunt illud iſta diuretica cognita ſicut facit illud vinuꝫ cōmixtum. De phlobotomia aūt ſciendū eſt ꝙ paꝝ indiget conualeſcens extractione ſanguinis ⁊ fortaſſe indiget etiā. Et ſignificat illud forma ⁊ ſigna ſanguinis ꝑcipue cū inuenis febꝛē occultā in venis ⁊ vides puſtulā in labio. Et fortaſſe cogit te ad phlobotomandum infirmū malitia ſāguinis eiꝰ ꝓpͭ illud qd remāſit in ipſo de cinericitate hūoꝝ maloꝝ. Quare neceſſariū ē ei ut extrahat ſāguis eiꝰ malꝰ ⁊ augmētetur in eo ſāguis bonꝰ. Et meliꝰ in hoc ē ut facile ſiat ⁊ nō faciat aliqd ſubito. Et ſomꝰ diurnꝰ fortaſſe eſt magis nociuꝰ cōualeſcēti ꝓpterea ꝙ mollificat eū ⁊ fortaſſe cōfortat eum ꝓpterea ꝙ ipm quieſcere facit. Et qñ non cōuenit fortaſſe attrahit febꝛē propterea ꝙ facit cruditatē ⁊ frāgit de virtute caloris inati. Et obſeruatio in oībus ꝯualeſcētibꝰ mūdificatis ⁊ non mūdificatis ē ut currat eſſe eoꝝ ſm regimen qd fuit in egritudine ex cibarijs ⁊ alijs duobꝰ diebus in eo qd eſt int eos ⁊ ad ſūmū ſm menſurā qua res dici cretici ptranſeat ſm regimē qd fuit i ſanitate eius: deinde illud quod ſeqtur ſanitatē eius: deinde eleuet ad illud qd eſt ſupra ipm. Et oportet i mūdo ⁊ eo cuius febris fuit ſalubris ne ſubtilietur regimen eiꝰ: qm̄ febriet corpus eius ⁊ mala fiet eius diſpoſitio. Et oportet ut redeat illic cuiꝰ ex. e nuatio ⁊ macilētia in diebus paucis fuit ad pinguedinem: in diebus paucis qm̄ virtꝰ eius eſt fixa ⁊ fiat cū cōtrario eius ꝯtrariū illius. Et ſi nō appetit cōualeſcēs tunc in ipo ē repletio: ⁊ ſi appetit ⁊ non ipiguant poſt ipm tunc affert ſibi vltra virtutē ſuā ⁊ ſupra virtutē nature ſue q̄re non pōt digerere illud et diuidere in corpore: aut in corpore ſuo ſunt humores plures in qbus natura ē occupata aut virtꝰ ſtomachi eiꝰ ē ꝓſtrata valde: aut virtꝰ totius corporis eius ⁊ caliditas ipſius inata ſūt ꝓſtrate quare nō alterat cibus alteratiōe cōuenienti ut exēplificet ul' reſtauret natura ex eo. Et huiuſmodi qdeꝫ licꝫ appetant in pncipijs rei ſue cibū: tamē qñqꝫ ꝯuertitur in eis diſpoſitio ad hoc ut nō appetant: qm̄ nocumēta ⁊ repletio humoꝝ maloꝝ fiūt fortiora ⁊ augmētant ⁊ ne appetant: deinde appetant ꝓpͭ viuificationē virtutis ſue: melius ē ꝗ ut appetant: deinde nō appetāt. cū ergo pſeuerat appetitus ⁊ nō alteratur corpus ad virtutē dñantē tunc virtus appetitiua et inſtrumētum eius ſunt ſana ⁊ virtus digeſtionis et ipſius inſtrumentū ſunt debilia: ergo melius eſt ut gradatim deducat conualeſcens ex cauarꝫ ⁊ pulliſ ad hedū ⁊ nō reducant ad cōſuetudinē dū adhuc in venis eſt ſtrictura. Et fortaſſe ſirupus acetoſus faciet eis euenire excoriationē inteſtinoꝝ ꝓpter debilitatem inteſtinorum ipſorū ⁊ ſimiliter acetoſa.

Et de regimine cōualeſcētium ē permutatio eorum ad aerem contrarium ei in quo erant. Et de regimine cōualeſcentium eſt obſeruatio eius qd oportet caueri de ſpecie egritudinis eoꝝ ut opponatur ei qd ſecuritatē faciat ab ea ſicut i pleureticis. oportet enī ut timeat in eis aſperitas pectoris. Et nō oꝫ ut cōualeſcēs ſudet in balneo ꝓpͭ raritatēꝫ carnis ſue debilis. Cū ergo multiplicat ſudor eiꝰ tūc in ipſo eſt ſuꝑfluitas. Et abraſio cū nouacula nocet ei ꝓpͭ illud cuius narratio preceſſit.

De cibatione cōualeſcētis Ca. cij.

Oportet ut ſit cibus eius in qualitate boni chymi facilis digeſtiōis. Et oportet ne tolleret famem neqꝫ ſitim. ⁊ fortaſſe ē neceſſariū ut declinet qualitas ad cōtrarium cōplexionis egritudinis preterite ꝓpter timorem alicuiꝰ rei ⁊ ad cautelam. Et ſcias ꝙ cibi humidi fluidi velocius nutriūt ⁊ minus ſunt audaces. ⁊ groſſus ⁊ grauis ē econtrario ſiue ſit cibus aut potus. Et oportet ne ſuper ſe afferat frigida niſi vocet ad illud reſiduum caliditatis: imo ut regatur cum eo quod ē temperatum: ⁊ ſit ei caliditas ſubtilis cum humiditate cōpleta velociter recipiens digeſtionem. Et ut ſit cibꝰ eiꝰ in quantitate eā menſura qua fiat bona eiꝰ digeſtio ⁊ eius ſeparatio ⁊ adde ſm gradationem cum non videas grauitatē neqꝫ rugitum neqꝫ velocitatē deſcenſionis: neqꝫ tarditatem retentionis. Et minue ex eo ſi non videat ex eo quod videri debet. ⁊ quando repletur ſubito ⁊ tēditur ſtomachus eiꝰ tunc fortaſſe febrit: ⁊ ſilr non oportet ut bibat ſubito: fortaſſe enim eſt ex eo timor. Hora aūt cibi eius eſt hora equalitatis aeris in veſpis eſtatis: ⁊ hora poſt meridiem hyemis niſi ſit nocens aliquid feſtinū. Et oꝫ ut diuidatur ſuper ipſum quantitas que eſt minus ſatietate eius. Et aqua vehemētis frigoris ē ex eis a quibus oportet alienari conualeſcens. quandoqꝫ enim interficit: fortaſſe enī ſupueniet ledēdo quibuſdam viſceribus ⁊ fortaſſe faciet ſpaſmū: ⁊ nos iam ſciuimus qui mortuus eſt ꝓpter illud. Et ſcias ꝙ appetitus conualeſcentis qñqꝫ minoratur ꝓpter debilitatem aut ꝓpter humores in ſtomacho ⁊ aſſociatur eis ſm pluꝝ ſyncopis. ⁊ qñqꝫ minoratur cauſa epatis: ⁊ paucitate attractionis eius: ⁊ apparet in colore ⁊ in egeſtione tenui ⁊ alba. Et qñqꝫ minorat cauſa humorum in corpore toto ⁊ ſacietatis nauſeatiue. Et qñqꝫ ꝓpter debilitatem virtutis corporis ⁊ caliditatis innate aut i ſtomacho ꝓprie. Rege ergo vnumquodqꝫ cuꝫ eo quod ſciuiſti de regimine eius quāto plus facilius eſt. Et ſcias ꝙ ſecaniabi de cydonijs eſt bonum medicamen cōualeſcētibꝰ: ⁊ ꝓprie qm̄ eorum appetitus ē ꝓſtratus ꝓpter debilitatem in ſtomachis eorum: ⁊ faciet ſecuritatē ab excoriatione inteſtinorum. De cōfortantibus vero ſtomachum que ſunt calidiora eo ſunt ſicut trociſci roſ. ⁊ que ſunt eis ſimilia: fortaſſe enim ſunt cauſa recidiuationis.

De motibꝰ egritudinum Ca. ciij.

i Am ſciuiſti horas egritudinis: ⁊ ſciuiſti ꝙ motꝰ i periodiſ qñqꝫ fit addēdo i labore ⁊ ſignificat ſtatū: ⁊ qñqꝫ fit minuēdo ⁊ ſignificat declinationē. Et vehemētiores fiūt motꝰ egritudinū ⁊ accidētia eaꝝ i nocte ꝓpͭ vehementiā occupationis nature i digerēdo māꝫ tūc ab oī re.

Tractatꝰ ſcðs de diebꝰ criſis ⁊ horis eius.

De pncipio egritudīs ⁊ ꝑma ꝯputatōe criſ Ca. j.

d E hominibus ſunt qui dicūt, ꝙ pncipiuꝫ egritudinis ex quo numerat cōputatio dierum, criſis eſt extremitas horꝫ in q̄ ſētit eger veſtigiū egri-

tudinis. Et de hoībus ſūt qui dicit non: imo extremitas hoꝛe in qua ſeipſm ꝑ̄cit ⁊ appeti eo nocumētū ꝯ opōnis. Et hec q̄ȝ diuerſitas nō aduenit niſi in febꝛibus q̄ non accidūt ſubito. in illis aūt q̄ ſubito accidūt ſi eſt pncipiū hoꝛe. Et illud ē ſicut accidit quibuſdam febꝛicitātib⁹ vt incipiat febꝛis inceptione apparente ⁊ ſit homo ante illud nō hñs egritudinē q̄re doꝛmit aut ingredit̄ balneū aut laboꝛat ⁊ febꝛit ſubito. In febꝛibus aūt quas antecedūt cōfractio ⁊ doloꝛ capitis ⁊ ſimilia: deīn accidūt ambe res diuerſificant̄. Et foꝛtius eſt ut ꝯſideret̄ hoꝛa inceptionis ipſius febꝛis. ⁊ illic eſt iam apparitō exitus a diſpoſitōne naturali in ꝯplone manifeſta. Inceptio vero doloꝛis capitis ⁊ ꝯfractionis ꝯſiderationē nō habet. Et ꝙ decumbit in lecto ⁊ ſōnus nō ſunt de illis q̄b⁹ eſt intuēdū: foꝛtaſſe eniȝ infirmus nō decumbit ⁊ iā incepit febꝛis. Et ſi pepererit mulier deīn accidat ei febꝛis tūc ſi nō ꝯputet̄ ex febꝛe ⁊ nō niſi ex ꝑtu eſt illud erroꝛ. de hoc dixerūt q̄dam ꝙ plurimuȝ accidit poſt ſecunduȝ ⁊ tertium.

De cā dieꝝ criſis ⁊ ꝑiodoꝝ eius. Capi.ij.

Plures q̄dem hoīes poſuerūt cāni in menſuratione tempoꝝ criſiū egritudinū acutarū ex ꝑte lune. ⁊ ꝙ virtus eius eſt vtus incedens in humiditates humidificans in ea ſpēs alterationis ⁊ adiuuās ad maturanduȝ ⁊ digerendū aut ad ꝯtrariū ſm ꝑparationem materiei. Et ſignificant in hoc ꝑ diſpoſitionem extenſionis ⁊ ꝯtractionis ⁊ augmētationē cerebelloꝝ cū augmētatione luminis i luna. Et velocitatem maturationis fructuū arboꝝ ⁊ herbaꝝ cū aptione eius. Et dicūt ꝙ humiditates ciuitatū patiunt̄ a luna q̄re diuerſificant̄ diſpōnes earū ſm diuerſitatē diſpōnuȝ lune. Et fit vehementio: apparitio diuerſitatis cuȝ vehementia apparitionis diuerſitat̄ in diſpoſitione lune. Et fit illud vehementius quādo luna ē ſm opōnem diſpoſitiōis in qua fuit: deīn ſm quadrationē. Et hoc ꝑ diuiſionē reuolutōis lune ad medietatē deinde ad medietatem medietatis. Dixerūt ꝓpterea ꝙ reuolutio lune ē in vigintinoueȝ diebus ⁊ tertia fere diminutis diebus cōiūctionis ex eis ꝓpterea ꝙ lune non eſt opatio q̄ ſūt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia quare remanēt viginti ſex dies. Et medietas erit medietatis ei⁹ tredecim dies: ⁊ quarta diei ⁊ q̄rta ipſius ſex dies ⁊ medietas diei ⁊ octaua die: ⁊ octaua eius tres dies ⁊ q̄rta diei ⁊ medietas octaue diei. Et eſt melioꝛ reuolutio eius. Et foꝛtaſſe extrahūt eā ſm modos alios diuerſificantes has ꝯputatōes parūper, ⁊ addūt in ea parūper: veꝝ in hoc eſt trāſgreſſio q2 dicūt ꝙ nō debent dicere. Sunt ergo iſta tpa facientia neceſſario ut appareant in eis diuerſitates magne ⁊ ſunt dies periodoꝝ paruaꝝ. Et quādo incipit ⁊ materia eſt bona apparet apud ſtatuȝ eius alteratio manifeſta tendens ad bonitatē. Et quādo incipit tēpus ⁊ diſpoſitiones ſunt coꝛrupte ē alteratio apparens apud complementū tpis ſm coꝛruptionē. Criſes vero egritudinū que in tempibus ꝓcedūt ⁊ vltra menſeȝ numerant̄ ex ſole ⁊ in hac q̄dem menſuratione ⁊ experientia eſt ambiguitas. Et in eis ſūt loca tali modo ꝙ multiplicat̄ occupatio cū hoc ſuper naturales ⁊ non impedit ſup medicum aliquid. Et medico quidem non ineſt niſi ut cognoſcat q̄ȝ egredit̄ cuȝ criſibus pluribus⁹ ⁊ nō pertinet ei vt ſciat que ſit cauſa ei⁹ cū declinatio illius cauſe extrahit eam ad artem aliā imo opoꝛtet ut ſit ſermo de diebus criſis: ſm o queȝ loquitur ſm ſemitā experiētie aut ſm viā poſitionis ⁊ anx tomatū. Et ſcias ꝙ plures eoꝝ nomināt reuolutionē illud ex quo non egredit̄ multiplicatio ſ genere ſuo ⁊ eſt eius intentio ꝙ non egredit̄ cum ea duplicatio ad diem non creticū. Et exemplū hoꝝ eſt quartanus ⁊ ſeptenus. Nam eoꝝ mediū peruēnit ſemper ad diem creticum ſm experientiam dieꝝ criſis que accidit egritudinibus quibus conueniunt iſti quartanus ⁊ ſeptenus. Et reuolutiones quideȝ bone radicales ſūt tres: reuolutio quadranoꝝ: ⁊ reuolutio ſeptenoꝝ ⁊ eſt cōpleta: ſȝ reuolutio decenoꝝ eſt magis com pleta q̄ȝ omnes: q̄dragēſimus enim ⁊ ſexageſim⁹ ⁊ octuageſimus ⁊ oēs illi dies ſūt criſis: veꝝ due pꝛime reuolutiones ſūt diminute ex hoc ꝓpter fractionē quā attendere opoꝛtet ⁊ ꝑ quā ſunt tres ſeptē viginti dies. Et quartan⁹ pmus ē q̄rtus ⁊ q̄rtanus ſecundus eſt in quo reſtauratur fractio. Et ꝓpt̄ illud i ſeptio q̄n ſūt ſex dies ⁊ tres plurima de ſeptimo: ⁊ ꝓpt̄ illud cadit ꝯtinuat⁹: ⁊ q̄rtan⁹ tertius cadit in vndecimo. Et illic ꝑuenit hoꝛa duplicatōis ſeptē: q̄re ſeqtur ipm ſeptenus ſcōs ⁊ ē in q̄rtodecimo. ⁊ q̄n reſtaurauerimus ſeptenū tertiuȝ cadit in die vigeſimo. iam ergo cucurrit res in quartanis ſm hoc ꝙ quartanus pmus ⁊ ſecūdus ſūt cōiūcti ⁊ ſcōs ⁊ tertius dies gregati ⁊ tertius ⁊ q̄rtus cōtinuati. Cū ergo ꝑtranſit quartuſdecimus tunc iam cadit diuerſitas. Et laudabiles quidem ſicut Hypocrates ⁊ Galienus inceperunt a continuatis. Fuit ergo oꝛdo dieꝝ ita: ſeptimus ⁊ quartuſdecimus ⁊ vigeſimus eſt continuatus ex quartodecimo: ergo viginti multiplices ſūt ſeptenoꝝ ſm intentionem quare inuenimus ſcōs ſeptenos ſegregatos quos ſequit̄ tertius continuatus cōplens viginti: deinde ſeparant̄ ex viginti ⁊ eſt vigeſimuſquartus: deinde vigeſimuſſeptimus ꝯtinuatus: poſtea trigeſimuſpmuſ ſeparatus eſt ſup quattuoꝛ ſeptenos ⁊ trigeſimuſquartus continuatus: deinde ſeptenus continuatus quare ſunt quadraginta deinde currit multiplicatio ſuper tres ſeptenos ſm ꝙ ipi ſunt viginti ut ſit continuatio ſexaginta ⁊ octuaginta ⁊ centum ⁊ centum viginti. Et non eſt conſideratio plurima ad illud quod ē inter eos de diebus. Alij autem ſicut archigenes dixerunt ꝙ poſt quartumdecimuȝ eſt octauuſdecimus ⁊ eſt dies criſis ⁊ vigeſimuſpꝛimus ⁊ vigeſimuſ octauus: deinde trigeſimus ſecundus poſtea trigeſimuſoctauus cum continuatione ſepteni. Et quidam numerauerūt quadrageſimūſecundum ⁊ quadrageſimūquintum ⁊ quadrageſimūoctauuȝ dies criſis ⁊ iam trangreſſi ſunt in hoc. Et conſidera q̄liter cadat q̄ȝ ipi fecerunt de diſtinctione q̄rtanoꝝ ⁊ ſeptenoꝝ. Nā quartanis in diebus criſis ineſt vir-

tus foꝛtis vſq̄ ad .xx. dies: deinde virtus aduenientis ſeptenis vſq̄ ad trigintaquattuoꝛ: cuȝ ergo eger in egritudine chꝛonica ꝑtranſit viginti tunc attēde ſeptenos. Et apud archiginē quidē dies vigeſimuſpꝛimus valde plus eſt creticus q̄ȝ vigeſimus qui ē ſeptenus non diſiunctus apud octauūdecimū vbi currunt ſepteni. Hyp. vero ⁊ Gal. ⁊ qui p⁹ eoſ ambos fuerūt non inuenerūt rem ſm illud ⁊ ſimiliter ē diuerſitas in vigeſimoſeptimo ⁊ vigeſimooctauo Archigenes enī vidit aliō a ſnīa amboꝝ ⁊ fecit melioꝛē vigeſimūoctauū ⁊ ſimiliter eſt diſpoſitio trigeſimipꝛimi cū trigeſimoſecūdo ⁊ trigeſimiquarti cuȝ trigeſimoquito ⁊ quadrageſimi cū quadrageſimo ſecūdo. Et ſcias ꝙ de egritudinib⁹ ſunt quarum criſis eſt in ſeptē mēſibus: imo in ſeptē ānis ⁊ quatuoꝛdeci annis ⁊ vigintivno anno. Et ſūt quidā qui exiſtimāt ꝙ poſt quadragīta non ſit criſis cū euacuatione foꝛti: verū res nō eſt ita. Et nō eſt etiā neceſſariū vt alteretur egritudo ad acutā: aut ut in ea ſit recidiuatio aut ſit in ea cōpoſitio egritudinū. Et nō eſt pꝛohibitū in egritudine chꝛonica quin ceſſat natura digerere ipſā: deinde cōfoꝛtet̄ ſuper ipſam vice vna ⁊ expellat eā quāuis ſit pauca. Verū plurimuȝ eſt ſm ꝙ dictū eſt ⁊ ſit ſeparatio in ea aut cū criſi diminuta aut ꝑ exiturā tardi motus aut ꝑ reſolutionem Inquit Hypo. Dierū criticoꝝ alij ſunt pares ⁊ alij ſunt impares. Et impares quidē foꝛtioꝛes ſūt in criſibus ſm plurimū ⁊ in plurimo numero. ⁊ parium quidē exēplū eſt quartus ⁊ ſextus ⁊ octauus ⁊ decimus ⁊ quartuſdecimus ⁊ vigeſimus ⁊ vigeſimuſq̄rtus ⁊ alij quos numerauimus de partibus ſm duas ſnīas. Et ipares quidē ſūt ſicut tertius ⁊ quītus ⁊ ſeptimus ⁊ nonus ⁊ vndecimus ⁊ quītuſdecimuſ ⁊ ſeptimuſdecim⁹ ⁊ vigeſimuſpꝛim⁹ ⁊ vigeſim uſſeptimus ⁊ trigeſimuſpꝛimus. Amplius Gal. negauit q̄ȝ dicūt: ē in hoc āphoꝛiſmo de eē octaui ⁊ decimi ⁊ inuenit illud diuerſū radicibus hypo. Et foꝛtaſſe hic ſermo Hypo. eſt anteq̄ȝ bene ſciret eſſe dierū criſis ⁊ hȝ expoſitionē. Et ſcias ꝙ q̄nq̄ȝ cōtinuātur dies ⁊ ſiūt ſicut dies vnus criſi: ⁊ illud plus contingit poſt viginti ſiue ſit euacuatio ſiue exitura. Et ſcias ꝙ in die bōe criſis q̄n apparēt ſigna mala tūc illud eſt deterius ⁊ ſignificat moꝛtē plurimū ſicut ſi accidat eis aliquid in ſeptimo ⁊ quartodecimo.

De ꝓpoꝛtionalitate dierū criſis ad inuicē ⁊ debilitate ⁊ cōparatiōe eoꝝ ad egritudies. C.iij.

Dierū creticoꝝ alij ſunt foꝛtes in vltimo in quibus foꝛtaſſe ſemꝑ ſit criſis. Et alij ſunt debileſ valde: ⁊ ſūt medij. Et ego dicā eos diſtincte poſtq̄ȝ dixero ꝙ pꝛimus dies criſis ē dies quartus Et cū hoc nō multū cadit in eo criſis ⁊ ē indicatiu⁹ ſeptimi. Dies autem ſeptimus eſt dies foꝛtis valde ⁊ indicat ipm quartus ⁊ licet ut ſeptimus ponat̄ in pꝛimo oꝛdine ſuperioꝛe. Et dies vndecimus nō eſt in virtute quartidecimi. Verūtamē in egritudinibus i quibus paroxiſmi eaꝝ incipiūt in ipꝛib⁹ ut tertiana eſt foꝛtis valde ⁊ foꝛtioꝛ quartodecimo. Et dies quartuſdecimus ē dies foꝛtis valde. Et de foꝛtitudine eius ē ꝙ nō inuenitur dies cui nō ꝓpoꝛtionatur quartuſdecimus qui ſit vltimus in foꝛtitudie in indicijs criſis ⁊ ſalute eius necnō a cōplemēto ei⁹ Dies ſeptimuſdecimus eſt foꝛtis ⁊ qui ꝓpoꝛtionat̄ ei ex diebus ē foꝛtioꝛ. Et ꝓpoꝛtionalitas eius ad viginti eſt ꝓpoꝛtionalitas vndecimi ad quartidecimū. Octauuſdecim⁹ eſt de diebus criſis interficientibus. Et eoꝝ magis pernitioſus eſt dies vigeſimuſ ſeptimus ⁊ eſt quaſi non ſit dies criſis. ⁊ dies q̄drageſimus eſt foꝛtioꝛ trigeſimoquarto quāuis trigeſimuſquartus ſit bone virtutis foꝛtioꝛ trigeſimo pꝛio

Et ſcias ꝙ egritudines que paroxiſmi faciūt in iparibus ſicut tertiana ⁊ pluref acute ſunt velocioꝛ iſ criſis ⁊ eaꝝ criſis in imparib⁹: quapꝛopter expectatur in tertiana vndecim⁹ ⁊ nō expectat̄ quartuſdecimus niſi parū quāuis ſȝ plurimū paroxiſmus ſeptimi declinet a quartodecimo parūꝑ. Et ille que faciūt paroxiſmū in paribus ſunt tardioꝛes ⁊ criſis eaꝝ plus eſt in paribus.

De diebus cretici Capi.iiij.

Illi qui ſunt in oꝛdine ſuperioꝛe ſunt ſicut ſeptimus ⁊ vndecimus ⁊ quartuſdecim⁹ ⁊ ſeptimuſdecimus ⁊ vigeſimus. Et quandoq̄ȝ ſiunt reuolutiones in egritudinibus conuenientes ſm plurimum numero dierum criſium: quare ſiūt ſeptem reuolutiōes tertiane ſicut ſeptē dies cauſonidis. Et q̄nq̄ȝ ſit diſpoſitio numeri menſiū ⁊ ānoꝝ i chꝛonicis ſȝ diſpoſitionē numeri dieꝝ i acutis quare ſit q̄rtana ſeptē menſiū verbigrā ⁊ currunt eius indicationes ſm ꝯſideratōem īdicantiuȝ dieꝝ: ⁊ cadit inter eas de anteceſſione ⁊ poſtpoſitiōe ſm conſiderationē que cadit in diebus ⁊ dicā illud.

De diebus cadentib⁹ in medio. Capitu.v.

Dies iſti quos diximos ſūt dies cretici radicales. Veꝝ quādoq̄ȝ accidit diebus creticis ꝓpter aliquā cauſaꝝ accidentiū extrinſecus aut ex ipſa egritudine in velocitate motus ſui aut tarditate ſua aut ex diſpoſitione coꝛpis in v̄tute aut debilitate aut ex accidētibus que accidūt ſicut vigilie vehemētis ex vigilijs extrinſecis aut cadentiuȝ ex cauſis coꝛpoꝛeis ⁊ aīalibus cū ſupfluūt vehemēter ut cadat ante eos feſtinatio aut tardatio ab eis licet nō eleuet̄ ſtatione criſis neceſſarie in hoꝛa ſua: immo minuat̄ ex ea. Et ſi nō eſſet cauſa foꝛtis accidens verificaret̄ criſis ⁊ non antecederet neq̄ȝ tardaret verū q̄n accit illud accidens ⁊ eſt foꝛte declinat hoꝛa ⁊ tardat̄ aut añcedit. ⁊ ſi fuerit debilis ſit difficilis criſis. ⁊ ꝓhibet iam ne ſit ꝯpleta. Et nominant̄ dies in q̄bus cadit hec reflexio dies cadētes in medio et habent indicia dieꝝ criſis ex ꝑte. Et iſti dies ſūt ſicut tertius ⁊ quintus ⁊ ſextus ⁊ ſicut nonus ⁊ ſicut tertiuſdecimus: tertius eniȝ ⁊ qntus ꝯiūct̄ quartū ⁊ nonus ē intur ſeptimū ⁊ vndecimū. Et foꝛtaſſe erit dies cadēs magis ꝯueniens vni duoꝝ dieꝝ qui ſunt in duob⁹ laterib⁹ eius aut erit dies creticus q eſt int̄ illos cadētes in latere altero magis ꝑtinens ei. feſtinatio enim vndecimi ad nonū plus ē q̄ȝ tardatio ſeptimi ad nonuȝ quāuis vnuſquiſq̄ȝ eoꝝ ſit plurimus.

De virtute dieꝝ cadentiū in medio ⁊ debilitate

207 Capitulum. vi.

Sias ꝙ nonus ē dies fortis prelatus i cis deinde quintꝰ: poſtea tertius: ⁊ nō abbre uiatur a quarto qui ē radix abbreuiatiōe manifeſta: ⁊ tertiuſdecimus quaſi ꝓpter ſuā debili tatē nō eſt de illis in quibus fit criſis. Sextus aūt eſt dies in quo cadit criſis: veruntamen illa eſt mala. Qō ſi venerit nō mala erit difficilis occulta diuiſa nō ſalua a timore: ⁊ ipſe ꝓpter paruitatē caſus cri ſis in eo ſiue mala ſit ſiue nō mala ē quaſi cōtrarius ſeptimo ⁊ indicat ipm quartus in malitia. Et parū quidē cōpletur indicatio quarti cū bono niſi cū dif ficultate quare accidūt in eo ſigna timoroſa ſicut ſō nus ꝓfundus ⁊ ſyncopis ⁊ ꝓprie ſi fuerit euacua tio tūc accidet ſyncopis cū vomitu. Et accidet i eo caſus virtutis ⁊ horripilatio ⁊ tremor ⁊ deſtructio pulſus. ſi aūt apparuerit in eo ſudor nō erit equalis ⁊ fortaſſe minuit in eo criſis cū euacuatione: quare erit cōplementum eius cū exitura malā ⁊ ictericia ⁊ erit vrina mala mali ſedimenis: hoc ē quando fue rit ſalua: ⁊ ſi nō fuerit tūc quocūqꝫ mō fuerit erit ſa lus eius p accidēs recidiuationis. Inquit Gal. Se primus eſt ſicut rex iuſtus: ⁊ ſextus ſicut rex vincēs iniuſtus: ⁊ octauus ē ꝓximus ſexto.

De diebꝰ bonis ⁊ malis qui ſm ordines ſuos creticiſſant aut ca dentes in medio: aut dies indicationis. Ca. vij.

Orum meliores ſunt ſeptimus ⁊ quartuſ decimus. Et poſt eos ſunt nonꝰ ⁊ ſeptimꝰ decimus ⁊ vigeſimus: deide quītꝰ poſtea quartus poſt octauus: deide tertiuſdecimꝰ. Et ſci as ꝙ dies criſis fortioris iudicij ⁊ fortiores dies ca dētes ⁊ dies indicationis ſunt illi qui ſūt in diebus antecedētibꝰ ⁊ quātomagis ꝓcedūt debilitat eorū iudiciū.

De diebꝰ qui nō ſunt cretici neqꝫ intētione pri ma neqꝫ intentione ſecūda. Ca. viij.

Ed ſunt dies primus ⁊ ſecūdus ⁊ decimꝰ ⁊ duodecimꝰ ⁊ nonuſdecimus: ⁊ quintuſ decimus iterū eſt huius ſūme. Et ē mi rabile ꝙ plures eoꝝ ſequūt diē creticū.

De diebus indicatiōis. Ca. ix.

Ies indicationis ſunt dies in quibus vi dētur veſtigia que ſunt ſignificatiōes alte rationis materie: aut ſignificationes victo rie vnius duoꝝ alternatoꝝ egritudinis ⁊ virtutis. aut inceptiōis pugne leuis que currit inter naturā ⁊ egritudinē nō ꝓpter ſeparationē ſꝫ ꝓpter furioſi tatē. Prime quidē ſunt ſicut ſignificatiōes digeſti onis ⁊ contrarij digeſtionis. Significatiōes vō di geſtionis ſūt ſicut nubes rubea aut ad albedinē ten dens. ſignificationes indigeſtionis iterū note ſunt. Secunde vero ſūt ſicut apparitio virtutis appeti tus aut caſus eius in eo ⁊ leuitas motus aut graui tas eius: Tertie aūt ſunt ſicut dolor capitis ⁊ an guſtia ⁊ ſtrictura anhelitus ⁊ tremor ⁊ ſudor nō cō munis ⁊ euacuatio nō cōpleta. Cū ergo apparent iſta veſtigia in iſtis diebus erit criſis in diebus no tis ſequētibus eos. Et erit quartus indicās ꝙ erit i ſeptio ſi fuerit ſignū bonū: aut ſexto ſi fuerit ſignū malū ⁊ ꝓprie in cauſonide ⁊ ſicca ꝙ fiat in ſeptimo ⁊ minus ꝙ in ſexto: verū in tertiana multiplicat ꝙ fit in ſexto ⁊ ſeptio aut i vndecio aut ſꝫ plim i quar todecimo aut vigeſimo aut vigeſimoprimo. Et ſep timuſdecimꝰ iterū indicat i vigeſimo aut vigeſimo primo. Et octauuſdecimꝰ indicat in vigeſimoprio ⁊ vigeſimus in quadrageſimo. Et de diebus caden tibus in medio tertius in quinto. Et ſi fuerit malū tunc in ſexto ⁊ quintus in nono. ⁊ ſi fuerit malū tūc in octauo. Et ſcias ꝙ ſignificationes indicatio nū quādoqꝫ declināt a diebus ſuis ꝓpter cām pre dictā in declinatiōibus criſis a diebꝰ ſuis quos tūc [illegible] ventur ad illos qui ſūt ante eos aut poſt eos. Et ſci as ꝙ ſequitur diē ſecūdū de diebus indicatiōis ali quid de genere eius ꝙ fuit in die indicationis tunc egritudo eſt velocis motus. Et conſidera ſigna fe ſtinantia ⁊ tardātia ⁊ indica in diebus indicationis qui indicat ea ſi feſtināt aut tardātur ex hoc.

De cognitiōe dierū criſis cū dubitatione. C. x.

Ognitio dieꝝ criſis eſt neceſſaria ad inten tiones plures. Oportet enim cū criſis eſt ꝓpinqua ut regatur eger regimie quodā. Et cum eſt longinqua ut regatur regimine alio. Et oportet ut in die criſis ⁊ qui ei proximus eſt ut rega tur eger regimine proprio. Non ergo moueat oio cū medicina: fortaſſe enī adiuuabit nā ad euōnes que ſupfluet vehement. ⁊ fortaſſe faciet ei ꝯtrarietatem in pte ſua quare pariet laborē non criſim ⁊ nō fiet eua cuatio ⁊ in hoc eſt illud qḋ eſt in eo. Et oportet in cognitione dieꝝ criſis ut obſerues iteꝝ res naturales alterantes dies criſis notos. Et nos inuenimꝰ co gnitionē diuidi in duos modos quoꝝ vnus eſt in criſi egritudinis abſolute. Et alter ē in ipo die criſis ex parte temporis in quo eſt criſis. Fortaſſe enī ꝓlō gant diſpōnes criſis duobꝰ diebꝰ vel tribus quare dubitat ad quē eoꝝ ꝓportionet. Modus vero pri mus ſignificatur ex duobus modis. Ex ſignis ab breuiationis egritudinis ⁊ lōgitudinis eius. Et ex naturis egritudinū ⁊ virtutibus eaꝝ. Significatio vero ex ſignis longitudinis ⁊ abbreuiationis ē quo niā fortaſſe erit ſm ꝯſūptionē egritudinis ſicut ſi ſit egritudo nō de illis quas poſſibile ē conſumi in quar to ⁊ quiā ipm ſequitur ⁊ poſſibile eſt ꝯſumi in ſeptio ⁊ qui ſequit ipm. Nam ſi apparēt ſigna digeſtionis apparitione bona in eis q ſequūtur quartū ſperat ꝙ criſis erit in ſeptimo. Et ſi apparēt ſigna lōgitudi nis egritudinis pdicta in capitulo ſuo ſcias ꝙ criſis eiꝰ tardabit ⁊ erit ſucceſſio eius abſqꝫ criſi. Et ſi nul lū eoꝝ apparet ſperat ꝙ cōſumet egritudo int ſepti mū ⁊ quartūdecimū. Significatio vero ex natu ris egritudinū ē ſicut verbi gratia: dies ipar eſt me lior ſicut ſciuiſti ꝙ mouet de egritudibꝰ i die impa ri ⁊ cū caliditate acuta. ⁊ par ē de eis que verifican tur ei. Modus vero ſecundus ſignificatur ex mo dis ꝓpter cōſideratiōnē reuolutionū ex nūero ho raꝝ criſis ⁊ tempe criſis ⁊ verificationibus dierum

⁊ virtutibus eoꝝ. Significatio ex ꝯſideratiōe reuo lutionū eſt ſicut verbigrā: tu ſcis ꝙ dies par ē melior cuidam egritudini: ⁊ impar eſt melior alicui egritu dini. Alteꝝ ex pte criſis eſt vt ꝯſideres ⁊ cognoſcas in quo duoꝝ dieꝝ ſit labor lōgior ⁊ ponat ei criſis niſi ſequat ꝙ ſit fortiori iudicij ꝙ̄ indiciū hꝰ ſignificatō nis. Et de hoc ſecūdo capitulo eſt illud qḋ facit eſſe neceſſariū vt ponat in eo criſis diei medio ex diebꝰ tribus cū conditione pdicta. Significatio aūt ex virtute dierū ⁊ naturis ipſoꝝ eſt ſicut ſi ſit ſudor inci piens in nocte ſeptimi ⁊ nō ceſſat ſudare in octauo tota die: tunc criſis erit in ſeptio nō in octauo qūuis febris eradicet in octauo. ⁊ ſi fuerit ſm diuerſitatem huiꝰ ⁊ incipit ſudor in decimotertō ⁊ nō ceſſat infir mus ſudare vſqꝫ ad decimūquartū ⁊ eradicet ſe. in decimoquarto: tūc nō proportionabit criſis niſi ad decimūquartū: ⁊ illud eſt qm octauus ⁊ decimuſter tius nō ſūt in virtute duoꝝ dierū alioꝝ ex bonitate. Et mors cū ſexto ꝯuenientior eſt ꝙ̄ ſit cū ſeptio ⁊ cū decimo magis ꝯueniēs ꝙ̄ ſit cū nono. Significa tio aūt ex aggregatiōe iudicioꝝ ē ſicut illud, cuꝰ nar ratio pterijt verbigrā: in decimoqrto i eo qḋ dixim aggregant ſudor ⁊ eradicatio ſimul. Significatio vō ex diebꝰ indicatiuis ē vt ꝯſideres an inuenias in exē plis pdictis indicationē ex qrto: tūc iudica ꝙ criſis erit in ſeptimo: aut inuenias in vndecimo: tūc indi ca ꝙ criſis erit in decimoquarto.

De declaratiōe proportiōis dierū criſis ad plēs egritudines. Ca. xi.

Am ſciuiſti ꝙ oportet vt criſis egritudinū valde acutarū ſit ad ſeptimū. Et oportꝫ vt illarū criſes que ſequūtur eas in acuitate ſit ad quartūdecimū ⁊ ad vigeſimū: ⁊ q̄ has ſequitur ad q̄drageſimū: deinde poſt illud faciūt criſim egri tudines chronice abſolute. Cū incenſiua vehemēs fit in paribꝰ illud ē tūc ſignū malū: ⁊ mltotiēs interfi cit in ſexto ⁊ indicat in qrto: ⁊ fit in ipſo ſudor frigi dus ⁊ his ſilia. Et que ex ſirſen erit criſis ſm plimū ad vndecimū cū acuitate ſua: qm inceptio magnifi catōis eiꝰ fit ſm plimū poſt tertiū ⁊ qrtū: deinde fa cit criſim in ſeptimo: ſcias ergo illud.

Expleta eſt fen ſecunda. Incipit tertia de apoſte matibus ⁊ puſtulis.

Tractatus pmus de illis que ex eis ſunt calida ⁊ corrupta.

De ſermone vniuerſali de apoſtematibꝰ. Ca. i.

Am locuti fuimꝰ in libro pmo de apo ſtematibus ⁊ ſpeciebꝰ eoꝝ ⁊ curis ipſo rū ſermone vniuerſali ad quem redire oportet illū qui vult audire qḋ nūc lo quemur. In hoc autē loco loquemur de eis ſermonē particularē. Dico ꝙ omne apoſte ma ⁊ puſtula aut eſt calidū aut nō calidū. Et apoſte ma calidū aut eſt a ſanguine ⁊ qḋ currit curſu eius: Aut a cholera ⁊ qḋ currit curſu ipſiꝰ. Et qḋ eſt a ſan guine laudabili aut ſanguine malo. Et ſanguis lau dabilis aut eſt groſſus aut ſubtilis. Et faciū qḋ ē a ſanguine laudabili groſſo eſt phlegmon que acci pit carnē ⁊ cutē ſimul: ⁊ eſt cū pulſatione. Et a ſubti li phlegmō que accipit cutē ſolam: ⁊ eſt ſpina: ⁊ nō eſt cū pulſatione. At vero a ſanguine groſſo malo fiunt ſpēs exituraꝝ malarū. Nam ſi eius malitia ve hemens fiat: ⁊ ipſiꝰ aduſtio, ꝑueniet heriſipila ⁊ ve niet combuſtio ⁊ cruſta: ⁊ deterior ea eſt ignis perſi cus: ⁊ a ſubtili malo accidit phlegmō que declinat ad herriſipilam cum malitia ⁊ fraudulentia. Si au tem fuerit ſubtilior erit heriſipila phlegmonides. Et quando fuerit eius malitia maior: erit heriſipila habens inflatōnes ⁊ veſicas, ⁊ combuſtionem ⁊ cru ſtam. Cholericum aūt aut eſt a cholera ſubtili val de que nō continet in eo ꝙ ſit magis intus ꝙ̄ illud qḋ apparet de cute: ⁊ ē acuta: ⁊ fit ex ea formica aut ambulatiua ſola aut ē ſubtilior aut ambulatiua cor roſiua: ⁊ ē mala. Aut ex cholera groſſiore illa ⁊ mi noris caliditatꝫ: ⁊ ꝯtinet magis intꝰ ꝙ̄ pma i cute: ⁊ ē q̄ſi ſit in ea phlā: ⁊ fit ex ea formica milliaris: ⁊ ē minoris inflationis ⁊ tardioris reſolutionis. Et ſi fuerit ma teria groſſior ⁊ deterior: accidet formica corroſiua. Et ſi pertranſierit in groſſitie ſua vſqꝫ ad ſubſtātiam ſanguinis ⁊ fiunt mala: accidet heriſipila mala. Et in omnibus illis materia eſt ſubtilis q̄uis diuerſifi cetur ꝑ illud: ⁊ fit propter ſubtilitatem ſuam ꝙ ex pellit eā natura ⁊ non retinetur in aliquo niſi in cu te ⁊ quod approximat ei. Et quando multiplicatur materia apoſtematis calidi ⁊ magnificat apoſtema: tunc eſt de ſumma apoſtematum cauſatum ⁊ mor tificantium. Et de ſumma predictorum eſt que dici tur barachien. Et iſte ſpecies male ⁊ que eis ſimi lantur: multiplicātur in anno peſtilentie. Et de apo ſtematibus calidis illa ſunt mala que non excitan tur vel non perueniunt ad declinationem quam ſe quūtur lenitas ⁊ detumitio neqꝫ ad aggregationē materiei: imo ad corruptionē mēbri. Et nō ſemꝑ fit a magnitudine apoſtematis ⁊ multitudine materiei imo fit quandoqꝫ a malignitate materie. Et ſcias ꝙ apoſtemata parum fiunt ſingularia pura: ſed plu ra eorum ſunt compoſita. Et ſcias ꝙ omne a poſtema in exterioribus cum quo non eſt pulſatio non facit ſaniem, de intrinſecis vero iam locuti fui mus.

De phlegmone. Ca. ij.

Am ſciuiſti phlegmonē ⁊ ſigna eius ex ca liditate ⁊ inflāmatione ⁊ additione q̄ntita tis ⁊ extēſione ⁊ impulſione ⁊ pulſatione ſi ē ſubmerſa vſqꝫ eſt propinq̄ arterijs. ⁊ membrum in quo eſt: tale ē cui adueniūt nerui quibꝰ ſentit nō plꝰ ꝙ̄ ſenſibilitas ſicut ſciuiſti diſpoſitionē eiꝰ. Et q̄nto plus fuerint arterie maiores ⁊ magis grandes: erit pulſatio eiꝰ: ⁊ ipiꝰ dolor vehementior: ⁊ eiꝰ reſolutio aut ipſiꝰ collectio velocior. Et cū phlegmō eſt in mē bro ſenſibili ſequitur ipſam dolor vehemens q̄liter cūqꝫ ſit: ⁊ comitat ipſam vt appareant vene illiꝰ mē bri parue que erāt occulte. Et ſcias ꝙ nomē phle gmonis in lingua grecoꝝ eſt abſolutū ſuper omne

quod eſt inflámatū: deinde dr̄ de omni apoſtema-
te calido: poſtea dicitur de eo quod eſt ex apoſtema
te calido cū ꝓprietate ꝓdicta: ꝛ nō caret inflāmatione
ꝓpt coartationē ſanguis ꝛ opilationē meatuū. Et
paꝝ gdē ɔtingit vt phlegmon ſit ſimplex: ſꝫ ſm plu
rimum ei aſſociat̃ heriſipila aut duritiēs aut furioſi
tas. Et habet cauſas de quib⁹ ſunt antecedentes
corpore ex repletiōe aut malitia humoꝝ cū debili
tate mēbri recipientis licet nō ſit repletio neq̃ mali
na humoꝝ. Et de eis ſunt ꝓmitiue ſicut ɔtuſio: aut
inciſio: aut fractura: aut diſlocatio: aut vlcera q̄ nul
tiplicat̃ in mēbro: q̄re declinat ad ipm materia ꝓpt
dolorē ꝛ debilitatē. ꝛ forſitan declinant ad ipm ma
terie ꝛ retinent̃ in vijs que ſunt debiliores ſicut acci-
dūt cū vlcerib⁹ ꝛ ſcabie apoſtemata in locis vacuis.

Et augmentū gdē ei⁹ declarat̃ additōne magnitu
dinis ꝛ tenſionis ꝛ ſtat⁹ ipſi⁹ ꝑ finē ei⁹. Et illic aggre
gat̃ mā ſi debet aggregari. Et declinatio incipit tēdē
ad lenitatē ꝛ debilitatē. Et mala ē q̄ nō tēdit ad decli
nationē neq̃ aggregat ſaniē. ꝛ huiuſmodi gdē ꝑdu
cit ad mortē mēbri ꝛ putrefacit ipm. Et multotiens
gdē ſit illud ꝓpt magnitudinē apoſtematis ꝛ multi
tudinē materiei ipſi⁹. Et multotiens ſit illud cū ma-
lignitate materiei ſi apoſtema fuerit paruum. Et tu
gdē ſcis illud qḋ rarificat̃ qm̄ pulſatio incipit in ten
ſione: ꝛ inflāmatio incipit in ſedationē. Et ſcis illud
qḋ aggregat̃ ꝑ additionē pulſationis ꝛ caliditatis ꝛ
fixionē vtriuſq̃. Et ſcis illud quod putrefit propter
digeſtionis difficultatē ꝛ tenebroſitatē ꝛ vehemen-
tiam tenſionis. Et ſcias q̄ dum nō ſubmergit na
turam materia non peruenit ex ea apoſtema ꝛ reſpi
rat per ignē ei⁹ qḋ apparet exti⁹. Et ſcias q̄ quando
vicinant̃ puſtule demenuliati indicant demenul ma
ligmū. Et oportet vt in potu tribuatur habēti apo
ſtemata interiora aqua endiuie ꝛ aqua ſolatri cū me
dulla caſſiefiſtule.

De cura phlegmonis. Ca.iij.

Qm̄ accidit phlegmō a cauſa ꝓmitiua nō
deeſt quin aut cauſa ꝓmitiua ꝛ ei⁹ veſtigiū
inueniat mundificationē corpis aut reple
tionē. Qḋ ſi obuiet mūdificatōi nō eſt neceſſarium
niſi curatō apoſtematis itaq̃ nū eſt apoſtema. Et cu
ratio apoſtematis itaq̃ nū apoſtema ē extractio ma
teriei extrance q̄ fecit accidere apoſtema: ꝛ illud ſit ꝑ
mollificatiua ꝛ reſolutiua lenia ſicut emplaſtꝝ de fa
rina tritici cocta cū aq̄ ꝛ oleo. ꝛ q qñq̃ excuſat ſcari
ficatio laborē: ꝛ ꝓpe qñ apoſtema eſt multe mate
riei. Cum autē inueneris corporis repletionē: tūc
opoꝫ vt nō tāgas apoſtema cū mollificatiuis: qm̄
attrahet ad ipm ſupra qḋ reſoluat̃ ab eo: imo opor
tet vt euacuet̃ materia ꝑ phlobotomiā: ꝛ forſitan in
diget ſolutiōe vētris. Et cū feceri illud adminiſtra mol
lificātia. Et ei⁹ gdē curatio eſt ꝓxima curatōi eius
cui⁹ cā ꝓmitiua fuerit mūdificationē corpis. Et dif
fert ab ea i hoc q̄ nō indiget curatōe cū repcuſſiōe
plima in ꝑncipio ſicut indiget illa: imo min⁹ illa.
Cū autē cauſa eſt antecedens nō ꝓmitiua: tūc oꝫ vt
incipias cū euacuatōe: ꝛ cōple ei qḋ meret̃ ex phlo-
botomia ꝛ ex ſolutiōe vētris ſi indiget ea. Et neceſſi
tas gdē ei⁹ ē: aut qm̄ corp⁹ eſt immūdū: aut qm̄ egri
tudo eſt magna: q̄re neceſſaria eſt euacuatio ꝛ mino
ratio materei ꝛ attractio ad ɔtrariū. Et licet corpus
nō ſit nullarū ſupfluitatū: tn̄ in mēbro qñq̃ adue-
nit q̄ ipm debilitat q̄re attrahūt ad ipꝫ materie cor
poris licet nō ſint materie ſupfluitatis. Et opoꝫ vt
obſerues conditiōes ꝑdictas in hoc ex etate ꝛ tpe ꝛ
regiōe ꝛ alijs. Et incipe cū repcuſſiuis niſi in locis q̄
ɔditionauim⁹ in libro ꝑmo. Deinde appone au-
gmēto cū intromiſſione mollificatiuoꝝ ꝛ humectā
tiū cū refrenatiuis. Et q̄nū ꝓcedit in augmēto ꝓ-
cedas in additōe mollificatiuoꝝ paulatiꝫ. Et apud
finē ꝛ ſtatū ꝛ vltimitatē magnitudinis ꝛ additioneꝫ
ſue vltimitatis fac vincere mollificātia ꝛ fac ea pura

Et exſiccantia ſunt q̄ ſanāt in fine: verū humectan
tia ꝛ mollificātia ſunt ad dilatādos poros ꝛ ad ſedā
dū dolorē. Et exſiccatiuū eſt illud qḋ ſanat ꝛ ꝓhi
bet remanere aliqd qḋ fiat ſanies. Si autē nō ſanat
integre ꝛ diminuit aliqd: nō relinqt niſi rem modicā
quā reſoluit illud in quo eſt acuitas. Et qñq̃ acci
dit ex refrenatōe vehemētia doloris ꝓpt ſuffocatio
nē materiei ꝛ ſoliditatē mēbri. Et qñq̃ accidit ex ea
reditus materiei ad mēbra ꝑncipalia: ꝛ qñq̃ accidit
vt induret̃ apoſtema. Et accidit qñq̃ vt incipiat mē
brū tēdere ad viriditatē ꝛ nigredinē ꝓpe qñ medica
tur cū eis in fine rei ꝛ ꝓpe ſtatū. Et ſcias q̄ vehemē
tia doloris facit te indigere medicis mollificātibus
abſq̃ attractōe: ꝛ forſitan erit cū eis infrigidatio nō
ꝓhibens mollificationē. Ex reditu vo materiei ad
mēbra ꝑncipalia ſecurat euacuatio niſi qñ illud qḋ
ꝓuenit ex eis eſt ſm ſemitā expulſionis ex eis: ꝛ ſūt
mēbra recipiētia ab eis ſicut euacuatoria illoꝝ. illic
eni nō eſt via ad repellendū ꝛ expellendū penitus: ꝛ
nos iam verificauim⁹ iſta in loco ſuo. Et cū timet̃
vt declinet ad duritiē: adminiſtra mollificātia in qb⁹
eſt calefactio ꝛ humectatio cū fortitudine. Medi
cine aūt repcuſſiue ſunt q̄ ſunt medie ſicut ſucci her-
barū frigidarū q̄s multotiēs dixim⁹ in locis alijs ſi-
cut ſucc⁹ portulace ꝛ cucurbite ꝛ endiuie ꝛ virge pa-
ſtoris ꝛ aliarū ꝛ ſuccus ſolatri ꝓpe ꝛ corpora eoꝝ
ɔtrita ꝑpata ad emplaſtrū ꝛ ſucc⁹ pſilij etiā ꝛ cera
tū cū aq̄ frigida. Et forſitan excuſat laborē in eo ſpō
gia infuſa in aceto ꝛ aq̄ frigida. Et kekengi eſt fortis
ꝛ ſilr cortices granatorū ꝛ ſempiuiua ꝛ ſumach deco
ctū valde: ꝛ ꝓpe cū aceto mixto aut ſumach: ꝛ illud
eſt bonū iterū. Etſi indiget fortiore illo: adde in eis
ſandalū ꝛ acatiā ꝛ memithe ꝛ ſaufel ꝛ hyuſqniamū
albū. Et herba que nominat̃ herba apoſtemanū
eſt in principio valde bona: ꝛ qñq̃ iuuatur eius de
ſiccatio ꝛ ſtipticitas cū croco: ꝛ humectatio in prin-
cipio eſt timoroſa. Et qñ cadit ſuperfluitas in in-
frigidatione: forſitan perducit ad corruptionē mem
briꝝ corruptioneꝫ humoris conſtricti in apoſtema
te: ꝛ tendit apoſtema ad viriditatem ꝛ nigredinem.
Si ergo timueris aliquid de hoc: tunc emplaſtra lo
cum cum farina ordei ꝛ volubili: et in quo eſt mol
lificatio. Si vero appareat aliquid de hoc: tunc

ſcarifica locū ꝛ excoria ipm ꝛ nō expectes collectio-
nem neq̃ maturationē. Et illud qñ vides illud qḋ
effuſum eſt plurimū valde: ꝛ forſitan morit̃ membꝝ
Et ſcalpellatōis alia eſt magis apparens ꝛ alia ma-
gis ꝓfunda: ꝛ illud eſt ſm locū apoſtematis ꝛ diſpō
nē membri. Et cū ſcalpellaueris: tūc embroca cum
aqua maris ꝛ reliquis aquis ſalſis. Et emplaſtra cū
eo in quo eſt mollificatio. Et ſi non indiges roriſica
tione ꝛ embrocatione ſis contentus mollificatiuis.
Et ſcias q̄ adminiſtratio eoꝝ que fortiter repcutiūt
in primis ꝛ eoꝝ que fortiter reſoluūt in fine eſt mala
caue ergo quantū potes. Infrigidatō eni vehemēs
ꝑducit ad illud qḋ ſciuiſti. Et aqua frigida ſimiliter
eſt de illis que oportet cauere niſi in eis que ſūt ſicut
heriſipila: ꝛ in reſolutione vehemēti accidit dolor.
Si ergo volueris regere in ꝑncipio cū ſedatōne do
loris nō approximes eis aquā calidā ꝛ olea mollifi
cantia ꝛ emplaſtra facta ex huiuſmodi medicis: ipa
eni vehementer ſunt ɔtraria ei qḋ eſt neceſſariū de ꝓ-
hibitione effuſionis. Et redeas ad boliarmenū ſo-
lutū in aqua frigida aut cū oleo ro. ꝛ meli⁹ oleū ro.
eſt illud qḋ eſt ex roſis ꝛ oleo. in oleo quippe eſt re
ſolutio q̄dā: aut lentes decoctas cū roſ. aut merda
fengi cū oleo ro. Si vo iſta nō valent ꝛ que eoꝝ cur
ſu currunt: adminiſtra volubilem: qm̄ ipſa eſt vehe
mentis iuuamenti in ꝑncipio ꝛ ſtatu ꝛ alſirengi ꝛ al
haſce ꝛ apui ꝛ albedanigi ſilr. Et multotiens quidē
ſedat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro. imo ɔge
latū vue ꝛ parū cere ſup lanā aut lana yſopi infrigi-
data in eſtate tepefacta in hyeme: aut ſpongia infu-
ſa in vino ſtiptico aut aceto aut aqua frigida: ꝛ cro-
cus ingreditur in ſedatione doloris. Cū ergo vides
inceptionē apoſtematis incedere itinere exiture: tūc
dimitte infrigidationē ꝛ incede in viam ei⁹ qḋ matu
rat ꝛ aperit. Cū aūt apoſtema ꝑuenit ad ſtatū: tūc
neceſſaria ſunt q̄lia ſūt anetū ꝛ camemilla ꝛ malua
uiſcus ꝛ ſemen lini ꝛ ſilia: imo emplaſtra que noiant̃
baſilicō ꝛ que nominant̃ diaqnilō. Et emplaſtrū de
colcotar exſiccat abſq̃ dolore ꝛ ꝓpt illud ē ei⁹ ad
miniſtratio incōueniens cū ſit inflāmatio phlegmo
nis. Et eſt ɔueniēs qñ nō timetur aggregatio: ꝛ me
lius eſt vt ponas ſup ipam deſup lanam infuſam in
vino ſtiptico. Et caro min⁹ indiget exſiccatōe q̄ ner
uus: qm̄ neruus nō redit ad ſuam ɔplexionē cū ex-
ſiccatione parua. Et caro minoris neceſſitatis ē que
pauciores habet arterias. Et multotiēs gdē cadit
neceſſitas ſcalpellandi ante maturationē. Et multo
tiens ingeniat̃ in attrahēdo apoſtema ex mēbro no
bili ad ignobile cū attractiuis: deinde curat̃ ꝛ apit̃.

Et de apoſtemat ib⁹ calidis q̄ indigent ſaniſoſitate
emplaſtret̃ caput ei⁹ cū pſilio ꝛ cū extictiuis in circuit
tu ei⁹. Et liniat̃ ex epithimatib⁹ ꝛ emplaſtri cū pēna
qm̄ digiti ledūt ipm.

De heriſipila ꝛ ſpecieb⁹ eius. Ca.iiij.

Iam ſciuiſti cauſas heriſipile ꝛ ſpēs ei⁹ in
libro ꝑmo. Et ille ex qb⁹ diſcernitur ex
phlegmone ſunt: qm̄ heriſipila magis ap-
parentē habet rubedinē ꝛ puriorē. Et ex phlegmo
ne apparet rubedo ad nigredinē declinis aut viridi
tate. Et plimū coloris ei⁹ eſt occultū in ꝓfundo. Et
rubedo heriſipile deſtruit̃ ꝑ tactū ſtatim ꝛ albet eius
locus cauſa ſubtilitatis materiei rubee aut ſeparatōis
eius: deinde redit velociter ꝛ nō ſilr ē rubedo phle
gmonis. ꝛ vides in rubedine heriſipile colorē croci
ꝛ citrinitatē: ꝛ nō vides illud in rubedine phlegmo
nis. Et apoſtema heriſipile nō ſit niſi in eo qḋ appa
ret de cute ꝛ phlegmō ꝓfundat̃ in carne etiā. Et he-
riſipila ē pura: ꝛ nō eſt ita plegmō. ꝛ ꝑueniunt qñq̃
ex caliditate heriſipile ad hoc vt cōburat cutē ꝛ eius
virulentia veſicat ꝛ minoratur illud in phlegmone.
Et pura nō impellit penitus: ꝛ phlegmon impellit
ꝛ quanto plus multiplicatur additō ſanguinis ſup
cholericū ē impulſio magis apparēs ꝛ dolor ꝛ pul
ſatio vehementiores. Et heriſipila attrahit febrē ve
hemēti⁹ q̄ phlegmon. Et qñq̃ ɔſeqtur ex caliditā
te heriſipile vt cōburatur cutis: q̄re alterat̃ illud qḋ
noiat̃ heriſipila ꝛ nō eſt ita phlegmō: nō eſt ergo in
flatio heriſipile minor inflatione phlegmonis imo
plus. verū tenſio phlegmonis ꝛ dolor ei⁹ eſt ꝓpt ten-
ſionē: ꝛ qñq̃ ſit maior quapropt dolor heriſipile ē
minor. Et vbi plus accidit heriſipila accidit in facie
ꝛ incipit a lepore naſi ꝛ augmentat̃ ipa ꝛ expādit̃ in
facie tō. Et qñ accidit heriſipila a fractura oſſis ſub
cute: tūc illud eſt malū. Et tu gdē iam cognouiſti di
uerſitateꝫ inter heriſipilā ꝛ phlegmonē in loco alio
ab iſto.

De cura heriſipile. Ca.v.

Portet vt euacues corpus ab ea cū ſolutī
no chole: ꝛ ſi indiget phlobotomia phlo
botomia etiam. Et phlobotomia gdē non
multū ɔfert niſi qñ materia eſt inter duas cutes. Si
aūt ꝓfunda fuerit: tūc ei⁹ iuuamentū minorat̃ ꝛ for
taſſe attrahit. ꝛ ſi indigueris reiteratōe ſolutōis ven
tris poſt phlobotomiam: fac illud ſm q̄ calefit ex
duab⁹ materijs: deinde ꝑmuta te ad infrigidādum
cum infrigidatiuis fortib⁹ ſcitis in ca. phlegmonis
ꝛ cū effuſione aq̄ frigide: ꝛ fac illud donec alteret̃ co
lor. Pura eni deſtruit̃ cū alteratōne coloris ꝛ dimi
nutōe ipſi⁹. Et ad vltimū infrigidatio in heriſipila ē
magis neceſſaria qm̄ flāma ꝛ dolor inflāmatiu⁹ in
ea eſt plus. ꝛ euacuatio in phlegmone eſt magis ne
ceſſaria: qm̄ materia eſt in ea magis obediēs ꝛ groſ
ſior. Et opoꝫ vt ſit infrigidatio ei⁹ in ꝑncipio for
tis ſtipticitatis ad hoc vt forſitan augmētet̃ ei⁹ ſtipti
citas ſup ipſius frigus. Circa ſtatū vero ſit ipi⁹ fri
gus vehementi⁹ ſtipticitate ei⁹. Et caue cū hoc ne re
dire facias materiaꝫ ad mēbꝝ intrinſecū aut ad mē
brū nobile. Et caue iteꝝ ne denigret̃ mēbꝝ ꝛ fuſcū
fiat ꝛ incipiat ire in viam corruptōis. Et cū appareat
aliqd de hoc: incede in ɔtrariū vie ſtipticitatis ꝛ in-
frigidatōis. Et ſi fuerit heriſipila ſup cutem curet̃ ex
ſcoria plūbi cū vino pōtico dulito cū folijs ſicle bu
lite cū vino. Et curet̃ cū eo in quo eſt reſolutio ꝛ ex-
ſiccatio fortis cū infrigidatōe: ꝛ illud eſt ſic: ſumatur
lane veteris aduſte nō lote pōdus. ʒ. xij. ꝛ. ʒ. carbo-
nis de cortice arboris ꝑnitanāidem. cere. ʒ. xx. ſeu

rſe plūbi.ʒ.xi.ſepi caprini veteris abluti cū aq̄.ʒ.xv. olei myrtini.ʒ.v. Et iterū leui⁹ illo emplaſtrū fiat ex ſcoria plūbi cū ſucco rute ⁊ oleo ro. ⁊ cera.

De formica miliari. Ca.vi.

f Ormica eſt puſtula aut puſtule q̄ egrediū tur ⁊ faciūt accidere apoſtema parū ⁊ am bulant ⁊ forſan vlcerāt ⁊ forſan reſoluūt. Et tu iam ſciuiſti cām cuiuſq; illoꝝ. Et color qdē formice ad citrinitatē eſt declinis. ⁊ eſt inflāmata cū ſubſtantia verruculi ⁊ rotūda. Et ſm plurimū habet radicē latam niſi quedam ſpēs ei⁹ acrubaurod. Et eſt radicis parue quaſi ſit pendens. Et ſentitur in oī formica ſicut punctura formice. Et ad ſūmū omne apoſtema in cute ambulatiuū qḋ laſſitudinē nō habet ē formica. verū alia ē miliaris: ⁊ alia eſt corroſiua ſm q̄ ſciuiſti. Et qñ fit vlc⁹ ⁊ putreſcit appropriatur nomine putridi.

De cura formice ⁊ q̄ ei⁹ curſu currit. Ca.vii.

q Uam non incipis in ea cum euacuatione humoris ſm q̄ oportet: immo medica ris vlcus cum eo quod ſanat redit ex alio loco cum nocumento ⁊ ex loco ipſo ⁊ non ceſſat humor facere corroſionem poſt corroſionem. Et aqua qdē caſei cū ſcamonea iuuatiua eſt in euacuatōe materiei formice ⁊ ei ſimiliū. Uia aūt ſm quā curat formica eſt vt que ex ipſa eſt corroſiua alienet ab humectatōne quā iam admiſtraſti in herſipila: humectatio eni nō eſt ꝯueniēs vlcerib⁹. Et admiſtra in pncipijs ei⁹ poſt ſicut lactucā ⁊ nenufar ⁊ ſempuiuā ⁊ volubilē ⁊ portulacā. Et ſi fuerit neceſſariū: tūc qḋ ſit ſicut ſolatrū ⁊ ꝓpe ſiccā tritū. in ipſo eni eſt exſic catio ⁊ ſicut arnogloſſa ⁊ rubus ⁊ lens: ⁊ poſt ipſaꝫ ſanich ordei ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ rami vitis. Et cū fiatent ſup eā corroſio ⁊ vlcera: admiſtra cū iſtis infrigidatiuis aliqḋ mellis ⁊ ſimiliū aut farinā turſ cū aceto. Et aq̄ q̄ currit ex ligno vitis humido cū aduritur ⁊ ſterc⁹ ouiū cū aceto ⁊ ſucc⁹ vaccinū cū aceto.

Cū ergo corroſio ⁊ vlceratio apparet: tunc admiſtra trociſcos andaracarō cū vino ſtiptico aut acero ꝯmixto aut ſucco cucumeris aſinini ⁊ ſal ⁊ fel hirci ⁊ rutaꝫ cū nitro ⁊ pip ⁊ nitrū cum vrina pueri. Et Gal. qdē dixit eē ꝯueniēs vt ſumat aliqḋ ſicut embuba ⁊ ex extremitate pēne aut alteri⁹ rei cu⁹ extremitas ſit acuta quā poſſibile ſit deglutire formicam deinde penetret in circuitu ei⁹ vſq; ad ꝓfundū cum acuitate ſua: deinde eradicent cū ea formice cū radice ſua. Illoꝝ aūt formice q ſunt ſicut pueri deſtruūtur ſi intromittant in balneū ⁊ nocet eis aer balnei: deinde egrediantur veloci. ⁊ leniant cū oleo roſ. ⁊ aqua roſ.

De cura miliaris. Ca.viii.

m Iliaris ſimulatur formice in curatōe: verū meli⁹ eſt in ſolutōe eius vt fit in ei⁹ catharti co virtus ei⁹ qḋ eſt ſicut turbit cū eo qḋ ſoluit cholerā. Et ſi eſt ibi ex epithimo eſt meli⁹ qm̄ neceſſe eſt illic eē ex melancholia ⁊ phlegmate q̄ admiſcent cholē. Deīn ſumant galle ⁊ fruct⁹ tamariſci ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ boliarmenū, aggregētur oīa illa in aceto ⁊ aqua ro. cum tali quantitate ne mordicent ⁊ liniantur deſup cū pēna. Et lac dulce eſt vehementer conueniēs curatōi hui⁹ egritudinis. Et qñ ptrāſit pncipiū oportet tūc vt curet cū eis q̄ ſūt ſicut ca put piſcis ſaliti aduſtū cū vino pōtico. Et forti⁹ illo cuꝫ neceſſaria eſt exſiccatō vltima eſt vt ſumantur ſolia albedarigi ⁊ ponat in eis calcadis ⁊ admiſtrent. Et forti⁹ hoc eſt vt ſumant flos eris ⁊ ſulfur citrinū aduſtū: ⁊ fiat ex eis linimentū cū vino aut aqua ligni vitis q̄ manat ſm cōbuſtionē ſuam.

De pruna ⁊ igne pſico. Ca.ix.

h Ec duo nomina forſan abſoluta ſunt ſup oēm puſtulam corroſiuā veſicantē adurētē facientē accidere eſcarā q̄lem facit accidē ꝯbuſtio ⁊ cauteriū. Et qñq; abſoluit nomē ignis pſici de illis ſup qḋ eſt illic puſtula de genere formice conueſtiua adurēs veſicā in qua eſt aliqḋ ambulans ⁊ humiditas eſt cholerice materiei pauce nigredinis pauce putrefactionis: Et eſt cū puſtulis plurimis ⁊ eleuatis quaſi ſit illic humor ⁊ fetor plurime ebulitionis ⁊ eleuationis: Et abſoluitur nomen prune ſup illud qḋ denigrat locū ⁊ facit membrū habens colorem carbonis abſq; humiditate: Et eſt plurime nigredinis ſubmerſa. Et eminentia eius eſt parue q̄titatis lupinalis: ⁊ forſan nō erit illic puſtula omnino: imo incipit in primis pruna: ⁊ totū illud incipit cū pruritu ſicut ſacrificationes. Amplius qñq; vocat ignis perſicus aut pruna: ⁊ currit ex eo aliqḋ ſicut currit a cauterizato cū combuſtione: ⁊ eſt loc⁹ cinericij coloris niger: ⁊ qñq; eſt plūbe⁹: ⁊ eſt inflatio vehemens qua circūdatur abſq; rubedine verificata imo cū declinatōe ad nigredinē. Et illud qḋ appropriat nomine prune: eſt nigre radicis ignee: ⁊ eſt eis ſplendor prune. Et ignis perſicus de eis ambob⁹ eſt velocioris apparitōis ⁊ mot⁹ ⁊ pruna eſt tardior ⁊ ꝓfundior: ⁊ quaſi materia eius eſt materia puſtule ⁊ impetiginis: ſed eſt acuior in igne perſico: ⁊ qḋ ex eis accidit in carne eſt velocioris reſolutōis. Et qḋ ex eis accidit neruis eſt fixius ⁊ tardioris reſolutōis ⁊ vnūquodq; amboꝝ eſt de cholera citrina adurēte ꝯmixta melancholie. Et ꝓpt illud accidit ex eis ambobus eſcara nigra: ⁊ eſt quaſi ſit ignis perſic⁹ vehementius cholericus: et pruna vehementius melancholica: Et tibi quidē ineſt vt nomines vnūquodq; amboꝝ cū intētione q̄ aggregat ambo pruna: deinde diuidas. Et ſilr ineſt tibi vt noies ea ambo ignē pſicū ꝓpt illam eandem intētionē: deinde diuidas: Et ineſt tibi vt des vnicuiq; intentioni nomen: ⁊ ſi feceris totū illud ⁊ nō eſt plurima differentia in eo: Et qñq; ſunt cū formice ſpeciebus ⁊ miliaris male febres vehemētis caliditatis pnitioſe. Et qñq; accidunt iſta cauſa peſtilētie. Et multotiens ſimilant phlegmoni ⁊ tendūt ad nigredinē in pncipio rei: et ꝓpe in etate ſua.

De curatōe prune ⁊ ignis perſici. Ca.x.

n Eceſſaria eſt phlobotomia vt euacuet ſanguis cholericus: ⁊ qñ egritudo eſt timoroſa tūc neceſſariū ē ipſā approximare ſyncopi. Et forſaſſe eſt neceſſe ⁊ ꝓprie in prima facere ſcalpellatiōnē ꝓfundā vt egrediat ſanguis malus cōſtrict⁹ in ea qui eſt in natura veneni. Et nō fiat illud qñ mā ē declinis ad cholerā. Cura aūt localis neceſſaria eſt vt ſit ſicut cura heriſipile. Uerū nō oꝫ vt ſit linimentum vehemētis īfrigidatiōis ſicut i heriſipila qm̄ mā ad groſſitiē eſt declinis ⁊ qm̄ ipſa ē taliter q̄ nō tolerat vt redeat parū ex ea ad interiora qm̄ materia ē venenoſa ⁊ non licet vt adminiſtrentur ea que ſunt vehemētis ſtipticitatis iterū nā illa materia ē tarde reſolutionis. Et non licet vt adminiſtrent reſolutiua neq; in principio rei cū apparet: neq; apud quietē inflationis qm̄ addit in qualitate materiei: imo oꝫ vt adminiſtres medicinas exſiccatiuas in quib⁹ eſt infrigidatio ⁊ reſolutio quedā cū expulſione ſicut emplīm qḋ fit de arnogloſſa ⁊ gallis ⁊ lētib⁹ ⁊ pane plurimi furfuris: nā hmōi panis ſubtilior eſt in ſubſtātia ſua ⁊ ēplaſtra iſtis ſilia de illis que ſcripta ſunt in antidotario: ⁊ iterū galle cū aceto vini ⁊ alumē cū aceto vini: de medicinis bonis in hac hora ⁊ poſt ipam eſt vt ſumātur granata acetoſa ⁊ ſcidantur ⁊ decoquantur cū aceto donec liniant: deīde terant ⁊ ponant ſuper pannū ⁊ adminiſtrent: ipſum enim conueniens ē in oī hora ⁊ eradicat hanc egritudinē in principio ⁊ ſtatu. Et qñdoq; cadit in medicinis huius apoſtematis nux recēs ⁊ folia eius cū ſanich ⁊ vua paſſa ⁊ fic⁹ cū vino ⁊ oleo papaueris nigri ⁊ melius eſt vt ex oībus fiat emplīm. Et de medicinis cōuenientibus in pluribus horis ſūt opiū ⁊ acatia ⁊ dragagātū ſimiliter ⁊ cortices granatoꝝ de vnoquoq; quoꝝ ſumatur pondus.ʒ.i. floris eris.ʒ.i. ſemen hyuſquiami albi. Et huiuſmodi medicie non ponūt niſi ſup illud qḋ nō eſt vlceratū. In illo vero quod de eo ē vlceratū eſt neceſſariū illud qḋ fortiter exſiccet ſicut medicamē andaron ⁊ faraſion ⁊ trociſci randudros ⁊ medicamē de keiſin cū vino dulci ⁊ cū rob ⁊ reliqua que dicta ſūt i curatiōe heriſipile vlcerate ⁊ formice miliaris. ⁊ oꝫ vt emplaſtrentur deſup emplaſtra in die bis ⁊ i nocte ſemel ⁊ bis. ⁊ non admiſtres exſiccatiua quantū potes qm̄ ipſa addūt in malitia egritudinis. Et oꝫ vt tu ſubuenias ei quod cōtinet locū ⁊ loca aduſtionis cū boloar. ⁊ aceto ⁊ aqua ⁊ reliquis que infrigidāt ⁊ repercutiūt. Et id qḋ ē ꝓpinquius illo ē lana yſopi infuſa in vino. Cū ergo quieſcit inflāmatio ⁊ remanent vlcera curent cū eis que ſūt ſicut emplaſtra de merdaſengi ⁊ emplaſtra diabuticiarō et cū reliquis medicinis vlcerū corrodētiū predictis i antidotario. Et nux antiqua vnctuoſa eſt conueniens igni perſico in hac hora.

De veſicis ⁊ inflationibus. Ca.xi.

Inflationes accidūt ſꝫ duos modos quorū vnus eſt ꝓpter aquoſitatē que expellit ex ebulitione in humoribus cū qua eleuet materia ſubito ad illud quod eſt ſub cute ⁊ inuenit cutē ſpiſſiorē q̄ illud quod eſt ſub ea quare nō penetrat in eā: imo remanet inflatio aquoſa. Et ſecundus eſt vt ſit loco aquoſitatis ſanguis quare ſit pus de ſubtus.

De cura inflationū. Capitulū.xii.

Undificatio quidē corporis cū phlobotomia ⁊ ſimilibus eſt ſm q̄ ſciuiſti. ⁊ adminiſtretur regimē ⁊ cibus ſm modū qui eſt dictus. ⁊ ponat ſuper eas in primis cū apparēt qḋ ſit ſicut lētes cocte cū aqua ⁊ ſicut cortices granatoꝝ aut cortices ramoꝝ eoꝝ decocti cū aqua in totū illud pōat ſm q̄ ſcis in loco ſuo poſt decoctionē ⁊ lenitatē tepidū. Si aūt exierit veſice ⁊ volueris ipſarū curationē quoniā ſi ille que ſunt i groſſiore cute dolerēt oꝫ vt aperiant cū acubus ⁊ currat qḋ in eis ē ⁊ que de eis ſunt ſubtiles aperiuntur per ſe. Et non oportet vt tardetur imo aperiātur etiā ⁊ exprimatur qḋ eſt in eis cū facilitate paulati. deinde nō euacuant aut vt ſanent aut vt vlcerētur. Et ſi vlcerant curentur cum emplaſtris que fiunt de ceruſa ⁊ que fiunt de merdaſengi ⁊ ſimilibus ⁊ ꝓprie qñ cadit in eis ſicut treos. ⁊ emplaſtris heriſipile qñ ambulat ⁊ corrodit ⁊ formice ⁊ reliquis que diximus. Medicamen cōpoſitū etiā. ℞. merdaſēgi librā.i. olei veteris lib.i.ſ. arſenici libr.i. decoquatur merdaſengi cuꝫ oleo donec nō adhereat: deinde fundatur ſuper ipm arſenicū. Et iterū medicamē ꝯueniēs ei qḋ de ipſis accidit ſuper teſticulos ⁊ labia ⁊ eis ſimilia ad vltimū ſupra mēbra que vehemēter indigent exſiccatione. ℞. colcatar ⁊ calcadis.viij. de vnoquoq;: folioꝝ roſe.ij. terantur cū aqua ⁊ adminiſtrent ⁊ ſimilit ſim⁹ caprinus cū melle ⁊ cum cadūt eſcare ⁊ carnes corrupte ⁊ apparet caro ſana tūc curetur cura vulnerū planoꝝ. Et cadere quidē faciūt eſcaras ⁊ carnem malā medicine note. Et in alexādria faciūt eas cadere cū herba noiata ſerenicis ⁊ iterū tarbeh aſis et oleū de albacuen ē bonū ad deijciendū eas. Et ad vltimū adminiſtrano caſus eſcare ⁊ curationis reſidui cū curatione vulnerū ſanoꝝ ē cōueniēs valde.

Medicamē bonū expertū antiquoꝝ qḋ quidaꝫ modernoꝝ cōceſſerunt. ℞. ſarcocolle ⁊ aloes ⁊ olibani ⁊ ceruſe ⁊ ziniar oīum equaliter ⁊ quantū ē totum de boloarmēo ⁊ fiant ex eis forme ſimiles auellanis: ſumantur ⁊ diſſoluantur cū aceto ⁊ aqua ⁊ liniatur cū eis locus ponendo epithima ſup epithima donec accidat in eo contractio vehemens ⁊ fiat eſcara. ⁊ tunc aut cadet per ſe ſi fuerit ſub ea hūiditas aut eſt neceſſariū vt radaꝫ eā ⁊ facias ipſam cadere ⁊ non ceſſes facere illud donec cadat totum.

De aſere Capitulum.xiii.

Aſere ē puſtula parua lata ſicut veſice et ad aliquantulā tendens rubedinē ⁊ pruritū faciens ⁊ anguſtiā eueniens ſubito ſm plurimum. Et accidit quandoq; vt currat ab ea humiditas ⁊ forſan eſt ſanguinea. Et ſm plurimum fit vehemens in nocte ⁊ eius āguſtia fit in ea vehementior ⁊ eius triſticia. Et cauſa eſt eius vapor calidus eleuatus in corpore ſubito aut a ſanguie cholerico aut a phlegmate baurachio. Et ſanguinea quidē eſt vehemētioris rubedinis ⁊ caliditatis

⁊ vehemētioꝛis ⁊ velocioꝛis apparitiōis. Et phleg matica eſt minoꝛ in oībus illis. Et vehemētia phle gmatice eſt in nocte plus ꝙ̄ vehemētia ſanguinee. Et cū eſſeī inuadit locū amplū tunc ſi nō fiat phlo botomia timetur febris tertiana. Et oꝫ ut fiat phlo botomia in ſpacio quod eſt inter illud ⁊ inter ſtatuꝫ

De cura eſſere. Capitulū.xiiij.

Si ſanguis fuerit vincens tūc opoꝛtebit vt in pꝛimis ꝑueniat ad phlobotomiā: deiñ cōſequēter adhibeat ſolutiuum cholere ſi tollerauerit virtus ꝙ ſit: ſicut fit de duabus ꝑtibus myꝛobalanoꝝ ⁊ parte vna hiere cuius potio ſit.ʒ.iij in ſirupo acetoſo. Et ſeda eā cū eis que ſunt ſicut ta marindi ⁊ aqua duoꝝ granatoꝝ cū coꝛticibus ſuis Aut aqua granati acetoſi cū coꝛtice ſuo ⁊ infuſione chryſomiloꝝ ⁊ aqua lactis acetoſi ⁊ trociſci de ſpo dio canfoꝛati cū aqua granatoꝝ. Et dare in potu aquā calidā in die multotiēs eſt ex eis que cōferunt ei ⁊ lenire naturā habētis eā. Et de eis que ſedāt eā eſt infuſio ſumach colata de qua ſumātur.ʒ.iij. ⁊ ex cibis ſabſil ⁊ acetū cū oleo de amigdalis ⁊ ſiſamino ⁊ oleo cū aqua vue acerbe ⁊ lacte acetoſo. Si aūt humoꝛ fuerit bauracꝭhinus euacuetur coꝛpus cū my robalanis ⁊ cū turbit de quo ſit quantū eſt medie tas myꝛobalanoꝝ: ⁊ ſit potio eius.ʒ.iij. Et detur in ſirupo de nuce cupꝛeſſi humida. ℥.i. cū aloes.ʒ.i. Et ſumatur crocus hoꝛtulanus terat ⁊ cōcutiat cū aceto ⁊ ſumatur in potu. Aut detur in potu aqua nigre aut aqua vrcei noui. Et ad phlegmaticaꝫ ſumantur cubebe.ʒ.i. cū tribus.ʒ. zuccari ⁊ ponde re.ʒ.iij. ſeminis agnicaſti in lacte dulci. Et de eo qđ eſt expertū ⁊ ꝯuenit in omni ſpecie: eſt iſtud calamē ti.ʒ.ij. ſpodij.ʒ.ij. roſ. rubearū.ʒ.ß. canfoꝛe kirat.i. detur i potu cū aqua granati acetoſi aut ſumatur in potu ſauina cū eſt ieiunus.

De eſtiomeno ⁊ differētia inter cancrenas ⁊ aſ chachilos. Capitulum.xv.

Sermo de his rebus eſt ꝓpoꝛtionalis quo dāmō ſermoni de rebus quarū rememo ratio preceſſit. Dico ergo ꝙ mēbꝛo acci dit coꝛruptio ⁊ putrefactio ꝓpter cām coꝛrumpen tem complexionē eius ⁊ ſpiritū aīalē qui eſt in ipſo Aut ꝓpter aliud ꝓhibens eū ꝑuenire ad ipm. aut ꝓpter aliquid congregās vtraſqꝫ itētiones ſicut ve nena calida ⁊ frigida ⁊ ea que cū ſua ſubſtantia ſunt cōtraria ſpiritui animali: ⁊ ſicut apoſtema ⁊ puſtule ⁊ vlcera mala ambulatiua venenoſe ſubſtantie. Et ea in quibus erratur ſicut erratur in effundendo ole um .n. vlceribus ꝓfundis quare putreſit caro. Et cū infrigidatione vehemēti ſup apoſtemata calida quare coꝛrūpitur cōplexio que eſt in ipſo. Pro hibens aūt eū ꝑuenire ad ipm aut aggregās vtrāqꝫ intentionē: ꝓhibēs quidē eſt opilatio. Et illa opila tio aut eſt accidentalꝭ primitiua ſicut cōſtrictio quo rūdam mēbroꝝ in radice ſua foꝛtis. Nā illa quā do perſeuerat coꝛrūpit mēbrū ꝓpter retentionē ſpi ritus animalis ab eo: aut retentionē virtutis ſparſe ſup ſpiritū animalē qui ē in ipſo qui expādit ex coꝛ de ⁊ aīa quare coꝛrūpit cōplexio eius ⁊ moꝛitur. Et quādoqꝫ fit ꝓpter opilationē coꝛpoꝛalē, ſicut apo ſtema calidū malū fixū magnū groſſe materie opi lans meatus ⁊ introitū anhelitus quo indiget ſpūs ꝛus animalis: ⁊ hoc cū hoc quod retinet etiā coꝛrū pit cōplexionē. Et quod de hoc eſt in principio ⁊ nō coꝛrūpit cū eo ſenſus eius cui eſt ſenſus noīat cancrena ⁊ ꝓpꝛie qđ eſt phlonides in ꝑicipio. Et qđ ita ꝯfirmatū eſt vt deſtruatur ſenſus eius cuiꝰ ē ſenſus: ⁊ illud ē vt deſtruat caro ⁊ qđ ipſam ſequit ⁊ vſqꝫ ad os ſiue ſit incipiens aut ſuccedens apoſte mati ⁊ noīatur aſchachilos. Et quādoqꝫ cācrene fiunt aſchachiloſ imo ſūt via ad ipſa ⁊ totū hoc ac cidit in carne ⁊ accidit in oſſe. Et cū eius coꝛruptio incipit ꝑambulare in mēbꝛo ⁊ apatur qđ ē in circui tu coꝛrupti ⁊ foꝛtaſſe ꝑuenit ad coꝛruptionē: tūc di citur totū accidēs eſtiomenus. Et dicit diſpō par tis mēbri que iā putrefacta eſt ⁊ niſi eēt ꝓpter groſ ſitudinē materiei ſue nō adhereret: ſed expelleretur

De cura Capitulū.xvi.

Ecancrenis quidē dū in principio ꝑſeue rat ſperatur ꝙ ſanetur. Cū aūt cōfirmat coꝛruptio in carne: tunc neceſſariū eſt acci pere totū ipſius. Cū ergo vides mēbri coloꝛē altera ri: ⁊ eſt in via putrefactionis: tunc oꝫ ut ſuccurras liniēdo ipſū cū eo qđ ꝓhibeat putrefactionē ſicut ē bolū armenū ⁊ terra ſigillata cū aceto. Si aūt illud nō valet non inuenis excuſationē quin ſcalpellatio nē profundā facias diuerſoꝝ modoꝝ in locis. ⁊ po nas ſanguiſugas ⁊ phlobotomes venas ꝓximas ei paruas vt accipiatur ſanguis malus cuꝫ cautela eius qđ circūdat locū ſicut cū epithimatibus predi ctis. Et ponatur ſup ipſū locū ſcalpellatū qđ ꝓhi beat putredinē ⁊ ſit ei cōtrariū de illis quibus ineſt ꝓfundatio foꝛtioꝛ ſicut farina herbi cū ſirupo ace toſo aut cū farina fabarū. Et ꝓpꝛie ꝑmixta cū ſale. Et de illis qui deſuper liniuntur eſt aſſa ⁊ ſemē vrti ce etiā ⁊ ariſtologia ro. ⁊ ſuccus folioꝝ acoꝛi de vno quoqꝫ ſumatur pars.i. floꝛis eris ꝑs.ß. terātur cuꝫ aqua donec fiat ſm ſpiſſitudinē mellis: ⁊ line cū eo vulnus ⁊ in circuitu eius. Et de medicinis ꝓhibē tibus coꝛroſionē ē ut ſumantur floꝛis eris ⁊ mellis ⁊ aluminis equales ꝑtes ⁊ liniantur cū eis: ꝓhibet enī ⁊ facit cadere illud qđ eſt putrefactū ⁊ ſeruas il lud qđ ſequitur. Si aūt ꝑtranſit diſpoſitio diſpoſi tionē apoſtematis ⁊ diſpoſitionē coꝛruptiōis colo ris eius ⁊ incipit ꝑuenire in mollitiē ⁊ humectatur paruper: tunc hec ē inceptio eius in putrefactione: quare opoꝛtet vt puluerizetur ſup ipſū ariſtologia rotūda ⁊ galle equali menſura accepte donec deſic cetur. Et ſimilit draganū iterū ⁊ colcotar ſunt bōa ꝓpꝛie cū aceto ⁊ folia nucis ⁊ ſimiliter cucumeris aſi. aut ſuccus eius epithimando. Qđ ſi pars car nis incipit coꝛrūpi incide eā aut fac eā cadere cū eis que ſunt ſicut trociſci andācacō ⁊ foꝛtius eis calca dicon. Cūqꝫ feceris cadere oꝛdinē vnuꝫ ſuccurre cū butyꝛo ponēdo deſuper: deinde fac cadere ſecā do donec perueniat ad cutē ſanā: ⁊ draganū rubeū

eſt puluerizatio bona ſup mollitieꝫ ⁊ putrefactionē Et cū apparet putrefactio non expellas cum inciſio ne ⁊ ꝯſūptione: qm̄ magnificat malum. Et quando magnificat apoſtema in circuitu putrefacti tunc lau datum eſt ei ſauich cū ſucco hyuſgami albi. Veꝝ apud me non ē bonū ei: imo opoꝛtet ut hmōi admi niſtrent ſup locū ſanū ut ꝓhibeat ab ipſo ⁊ repellat. Et cum incidit membꝝ qđ putrefactū eſt tūc opō tet ut cauterizet illud quod ꝯtinet ipm cū igne: quo niā illud eſt cū cautela, aut cū medicinis cauterizan tibus adurentibꝰ: ⁊ ꝓpꝛie in mēbꝛis facile ſuſcipien tibꝰ putrefactionē ꝓpter caliditateꝫ ſuam. Et quia ſupfluitates calide appꝛoximāt ei ſicut ſūt teſticuli ⁊ anus: hec eſt ergo quantitas quaꝫ diximus hic. Et in quideꝫ inuenies in ſermone noſtro q̄ eſt de vlceri bus putrefactis qđ oꝫ te addere huic capitulo.

De althohoin. Capitulū.xvij.

Antiquiſſimi antiquoꝝ noīauerūt euꝫ noīe qđ trāſlatū eſt in arabico althohoin omne apoſtema exiſtēs in mēbꝛis glādinoſe car nis aut alibi. Et ſenſibilia qdem ſunt ſicut caro glan doſa que eſt in maxilla ⁊ oꝛigine lingue: ⁊ illa que ſē ſuꝫ non habent ſūt ſicut caro glandoſa q̄ eſt in mā milla in ſubaſcellis ⁊ inguinibꝰ ⁊ eis ſimilibus. Deiñ dictū eſt poſt hoc ei qđ eſt cū hoc apoſtema calidū perdens: deiñ dictuꝫ eſt de oī apate ꝑnitioſo ꝓpter conuerſionem materiei eius ad ſubſtantiaꝫ veneno ſam quod coꝛrumpit membꝝ ⁊ alterat coloꝛem eius quod ſequit ipaꝫ. ⁊ qñqꝫ reſudat ſanguineꝫ ⁊ virus ⁊ ſimilia illis ⁊ adducit q̄litatē malam ad coꝛ ex via arteriaꝝ: quare accidūt vomitus ⁊ pulſus coꝛdis ⁊ ſyncopis: ⁊ quādo eius accidentia fiūt vehementia interficit. Et videt ꝙ primi noīabant hoc poſtre mum carmata. Et eſt neceſſariū ut ſit deterius eoꝝ il lud quod accidit ſm plurimū in ſubaſcellis ⁊ ingui nibus ⁊ poſt aurē ꝓpter vicinitatem eius ad mēbꝛa que ſūt vehementius pncipalia. Et ſaluius althoho in moꝛtaliū eſt illud quod eſt rubeum deinde citri nū. Et ex eo qđ ad nigredinē eſt decliue nō euadit aliqs: ⁊ althohoin qdem multiplicant in peſtilen tijs ⁊ in regione peſtilentiali. Et inueniunt nomina greca reꝝ q̄ aſſimilant althohoin ſicut turſios ⁊ car mata ⁊ carniakile ⁊ furios. Veꝝ apud nos nō ē ma gna diſtinctio inter eoꝝ nominationem.

De cura. Capitulū.xviij.

Euacuatio qdeꝫ cū phlo̊mia ⁊ cū eo qđ tol lerat hoꝛa aut qđ ſit neceſſariū ex eis q̄ edu cunt humoꝛeꝫ putrefactuꝫ eſt neceſſaria: de inde opoꝛtet ut reuertaris ad coꝛ cū defenſione eius ⁊ ꝯfoꝛtatione ipius cū eis in qbus ſint infrigidatio ⁊ odoꝛamentuꝫ ſicut acetoſitas citri ⁊ mume ⁊ rob po moꝝ ⁊ cidonioꝝ ⁊ ſicut granata acetoſa valde. ⁊ olfa tus ſicut roſaꝝ ⁊ canfoꝛe ⁊ ſandali. Et cibus ſit ſic lētes cū aceto ⁊ ſic cibus cū aceto valde acetoſus fa ctus ex carnibꝰ arahēgi ⁊ hedoꝝ. Et oꝫ ut roꝛet mā ſio infirmi cū aceto plimo ⁊ folijs ſalicis ⁊ violꝭ. ⁊ ro ſa. ⁊ nenufare ⁊ ſilibus. Et ponant ſup coꝛ epithima ta infrīdantia ꝯfoꝛtātia ex eis q̄ cognoſcunt de medi cinis hntiū pulſū coꝛdis calidū ⁊ hntiū peſtilentiaꝫ ⁊ ad vltimū regant regimie hntiū aerem peſtilentia lem. Althohoin vō ipm ⁊ qđ currit curſu eius de eis q̄ noīata ſūt curet in pncipio cū eis que ꝯſtrigant ⁊ infrīdant cum ſpōgia īfuſa in aqua ⁊ aceto: aut in oleo roſ. aut oleo de pomis ⁊ arboꝛe maſticis: aut oleo de myꝛto. iſta ſūt in pncipio. in ſtatu vero cu ret cū ſcalpellatione ſi poſſibile eſt ⁊ fiat ut currat qđ i ipſo eſt ⁊ nō dimittat ut bꝛunū fiat: qm̄ addit veneno ſitas eius. Et ſi indiget vētoſis ſugētibꝰ cū ſubtili ate fiat. Et in illo qđ habꝫ ſubſtantiā exitiue opoꝛ tet ut admiſtret apō ſtatū eiꝰ: aut circa ſtatū eius cuꝫ aptione. Et qñ eſt illic ſc. tardabis cū infrīatione ne reducas cū ea mām retro. Et aptio qdeꝫ fit cū eis q̄ ſūt ſicut embꝛoca cū aqua cāmemille ⁊ aneti ⁊ reli quoꝝ apientiū ſubtiliū que dicemꝰ in ca. vulneꝝ. Dixerūt Carmana aūt ⁊ Seſiros: Confert empl̄m de capillo veneris ⁊ atriplice ⁊ volubili ⁊ radice eui ſci cū pauca gūma pini ⁊ melle cū vino aut glutē cū gūma pini ⁊ ceratū aut ſoꝛdes alucarioꝝ apuꝫ ⁊ lu pini īfuſi in aceto aut radix cucumeris aſinini cum glutino albotin aut nitꝝ cū ficubꝰ aut cū fermēto.

De apatibꝰ accidentibꝰ in glandulis. Ca.xix.

Poſtemata glādoſa q̄ n̄ incedūt via atan garij qñqꝫ accidunt in loco aliquo caſu in criſibus: ⁊ qñqꝫ cadūt caſu expulſionis a membꝛis radicalibus: ⁊ foꝛtaſſe attrahunt ea vlcera ⁊ apoſtemata alia ſup ꝯextrema ad q̄ currūt materie in vijs quaꝝ incedūt carnes ille: q̄re inuoluūt cū eis ſicut accidit inguini. ⁊ ſubaſcelle ex apatione amboꝝ in eo qui habet ſcabiē aut vlcera ſup pedes ⁊ manꝰ. Et qñqꝫ ſunt cū repletione coꝛpis. ⁊ qñqꝫ non eſt in coꝛpe plurima repletio. Et eoꝝ cura eſt diuerſa a cura apatū alioꝝ in pncipio cū expulſione. Et non admiſtrat in eis illud: imo euacuatio p phlo̊miā et ſolutione vētris eſt illud qđ eſt neceſſariū. Curatio vero alia ꝓlonget in eis ſi poſſibile eſt donec decla ret diſpoſitio. Naꝫ ſi fuerit ſm ſemitā criſis aut ſm ſemitā expulſionis ex mēbꝛo pncipali tūc non opoꝛ tet ut ꝓhibeat omnino: imo trahat ad mēbꝛū qua cūqꝫ attractione ē poſſibile ⁊ etiā cū vētoſis. Si aūt fuerit ꝓpter multitudinē repletionis tūc euacua tio eſt radix ⁊ minoꝛatio cibi ⁊ ſubtiliatio. Et nō ad miniſtres expulſiua: imo mollificatiua ita tū ut non adminiſtres mollificatiua iteꝝ abſqꝫ euacuatiōe. foꝛ taſſe enīꝫ eueniet illud ſup mēbꝝ cū attractione mate riei plurime: imo qñ admiſtras mollificatiua euacua cū hoc ⁊ trahe mām ad diuerſū: timoꝛ.n. in expulſi uis ē reditus materiei ad viſcera ⁊ ad membꝛa pnci palia: ⁊ timoꝛ in mollificatiuis eſt attractio materiei plime. Et euacuatio ⁊ declinatio materiei ſecurant ex nocumēto mollificātiuꝫ. Et qñ doloꝛ ſit vehemens tūc neceſſariū ē ut ſedes ipm cū eis q̄ ſūt ſic lana in fuſa in oleo calō: deiñ adde in eo ſal in fine eius do nec ſedet doloꝛ ſtatim ⁊ in pmis foꝛtaſſe addit in do loꝛe. Et qñ coꝛpus ē mundū aut mūdificaſti ipm tūc reſolue ⁊ nō cures. Et qñqꝫ valet in reſoluēdo il lud qđ ē ſicut farina tritici: ⁊ ſaluius illa eſt farina oꝛ

dei. Et foꝛtaſſe magnificaꝛ ꝑ reſolutionē foꝛtē apā ⁊
q̄re nō admiſtreꝛ niſi qn̄ ē neceſſaria repulſio ex mē
bꝛis ꝑncipalibꝰ ⁊ attractio materiei ab eis ad apā ti
mēdo ſup illa ꝑncipalia. Et mſtotiēs qdez ſanat ea
in ꝑncipio oleū calefactū qd̄ effūdit ſolū. Ueꝝ quā
do apā ē in q̄ntitate ⁊ ſbā ſua molle in mēbꝛo nobi
li ſicut mamilla ⁊ teſticulo ⁊ nō timeꝛ ex ꝓhibitione
eiꝰ nocumēt tū tūc ꝓhibe ⁊ repelle: ſʒ qn̄ ſentis de
clinationē ad duritiē tunc lini vbicūq; ſit.

De exituris calidis. Capitulū.xx.

Xitura ē de ſūma dubellet q̄ collectionē ſa
e ciūt ex apātibꝰ calidis quare nomen aldu
bellati cadat ſup oē apā vlceratū in interio
re cuius locus eſt ad quē effūdiꝛ mā aliq̄ ⁊ remanet i
eo quecūq; materia ſit. Et exitura qn̄ ē ex hac ſua
diſpōne calida tūc aggregaꝛ materia. Et qn̄q; inci
pit apā calidū ſicut ē cū aggregatione ⁊ ſolōne cōti
nuitatis īriſece. Et qn̄q; nō icipit ita imo incipit i in
ceptione apātū calidoꝝ ſanoꝝ: deiñ ꝯuertiꝛ eſſe eius
apud ſtatū ut incipiat in aggregatione. Et nos in
poſterioꝛibꝰ differimꝰ ſmonez d̄ dubellet frigidis
q̄ ꝯpꝛehēdunt humoꝛes viſcoſos ⁊ gypſeos ⁊ lapi
deos ⁊ arenoſos ⁊ capillares ⁊ alios: licʒ ſint qdaʒ
qui appꝛopꝛiāt noīe aldubelle: illud in quo ſūt hūo
res illius generis. Ueꝝ nos loqmur nūc de eo qd̄
aggregat māʒ. hoc.n. ſi incipit exitura ꝓpter mām
quā expellit natura ⁊ ñ ē poſſibile ut penetret cutem
neq; ēt ſupficiē carnis: imo ſepat eiꝰ ꝯtinuitatē per
groſſitiē ſuā ſepatiōe appente tūc geſcit in vacuitate
eiꝰ qd̄ ſepaꝛ ſm plꝛm: q̄re appet ei caput acutū ⁊ ꝓ
pꝛie ſi fuerit mā acuta. Iſte ergo exiture icipiunt ⁊
aggregāt ſaniē deiñ maturaꝛ ſanies poſtea rūpiꝛ.
Et foꝛtaſſe indiget ꝑfoꝛatione i maturatiōe, ⁊ eruptio
ne ⁊ foꝛtaſſe nō indiget. Et q̄ntoplus ē exitura ve
hemētioꝛis eleuatiōis ⁊ acutioꝛis capitis ⁊ rubedis
ē hūoꝛ attractus ei vehemētioꝛis caliditatis ⁊ eſt velo
tioꝛis maturitatis ⁊ reſolutiōis ⁊ eruptiōis ⁊ ꝓpꝛie
eminēs ꝓcedēs extra pinealis. Que aūt eſt cū di
uerſitate lata, ꝓfūda pauce rubedis ē groſſe materiei
mala declinis ad iteriora pauci doloꝛis granis nio
tus. Et deterioꝛ illa ē illa cuiꝰ coꝛꝛuptio ē ad inte
rioꝛa ⁊ coꝛꝛūpit illud ſup qd̄ vadit. Et eſt de ea que
expelliꝛ ad vtrū q; latus. Et laudabilioꝛ eruptio eiꝰ
ē ad vētriculū ꝓpꝛiū mēbꝛo cui ē via currēs ad exte
rioꝛa ſicē exitura ſtomachi. vt.n. erumpaꝛ ad iterioꝛa
eiꝰ ⁊ ipiꝰ ꝯcauitatē melius eſt q̄ȝ rūpaꝛ ad exterioꝛa
eiꝰ ⁊ ad vētriculū ꝯtinētē mirac: ſicē eruptio eiꝰ q̄ in
cerebꝛo ad duos vētriculos anterioꝛes laudabilioꝛ
ē: qm̄ ambobꝰ ſūt meatꝰ ſicē naſus ⁊ nares. Et qn̄ rū
piꝛ ad ſpaciū cōtinēs cerebꝛ aut ad vētriculū poſte
rioꝛē nō inuenit meatuʒ: ad exterioꝛa ⁊ nocet nocu
mēto vehemēti. Et ñ ē oē mēbꝝ ꝯueniēs ad hoc u
eueniat in ipo exitura: in iūcturis enim mioꝛaꝛ egreſ
ſio exiture: qm̄ in eis ſūt hūoꝛes mucilaginoſi ⁊ loca
eoꝝ ampla nō ſuffocātia mām neq; retinentia egreſ
ſionē putridi. Qd̄ ſi egrediat illic exitura erit ꝓpter
rē maximaʒ. Et deterioꝛ exituraꝝ ⁊ malignioꝛ eaꝝ
ē q̄ egrediꝛ ſup extremitates laceꝛtoꝝ ⁊ ꝓpe lacerto

rū pluriū neruoꝝ: Et exiture qdem diuerſificanꝛ
ꝓpter ſpaciū maturationis ſaniei ſue ſm hūoꝛez in
ſubtilitate ⁊ groſſitudine ſua ⁊ ꝯpſonem in caloꝛe ⁊
frigoꝛe eius ⁊ equalitate eius ⁊ ſm tēpus ⁊ etatem ⁊
ſubſtātiā mēbꝛi. Et nō ꝯtingit ne matureꝛ exitura ⁊
ne cōuertaꝛ qd̄ in ea ē in pus: niſi ꝓpter puitatē ca
loꝛis innati in mēbꝛo aut ꝓpter groſſitudinē ſubſtā
tie que ē materiei. Et qn̄q; ꝯtingit ex hoc ut fiat ſani
es in interioꝛe pte ſui ⁊ nō appareat ſenſui ꝓpꝛ ꝓfū
ditatē pus ⁊ groſſitudinē eius qd̄ ē ſup ipm ⁊ ſtatur
ſup maturitatē ſaniei velociter: ⁊ qn̄q; nō ſtatur ſm
ſubſtantiā ſuā in groſſitudie. q̄ ſi maturaꝛ ⁊ ſubtilia
tur leniꝛ ſubſtātia eius velociter: ⁊ ſm q̄ eſt de carne
iſta plima ⁊ pauca ⁊ ꝓpꝛ cauſas exiture ⁊ caſus ad
ſaniē ꝓpter repletionē ⁊ multitudinē materiei ⁊ coꝛ
ruptionez eiꝰ. Et cauſe eiꝰ ſūt nauſeatiue ſatietas et
exercitia mala ⁊ egritudines q̄ nō faciūt criſim cum
eāone apparente ⁊ nocumenta alia ex anguſtijs et
ſollicitudinibꝰ coꝛꝛūpentibꝰ ſanguinē. Et de exitu
ris qdem ē ſpēs que noīaꝛ turmuſios: ⁊ eſt exitura
q̄ rūpitur ⁊ qd̄ ē ſub ea eſt ſiſe carni bone. deiñ appa
ret ab iſta ſanies alia. Et de exituris ē ſpēs q̄ noiaꝛ
albir ⁊ ē exitura vaſalis rotūda ⁊ rubea quā q habz
ſm plurimū non expoliaꝛ a febꝛe. ⁊ eius euētus ſm
plimi eſt in capite: ⁊ qn̄q; accidit in alijs locis.

De ſignificatōe q̄ apā ſit exitura. Capi.xxi.

Um videris pulſationē plimaʒ aut duritiē
c ꝓlongataʒ ⁊ caliditatē: tunc exiſtima q̄ apo
ſtema eſt in via ut fiat exitura.

De ſignificatiōe maturatiōis ⁊ eius ſigno. Ca.xxij.

Um videris lenitatē quādā ⁊ ſedationē do
c loꝛis tūc ſcias q̄ eſt in via maturationis.

De iudicijs ſaniei. Capitulum.xxiij.

Anies laudabilis ē illa q̄ ē alba lenis eq
ſ nō eſt doloꝛ hoꝛꝛibilis ⁊ in qua nō opata
eſt niſi caliditas innata licʒ nō ſit excuſatio a
cōitate extranee. Et nō addiꝛ eis lenitas niſi ut ſcia
tur q̄ ipa eſt ꝑparata pati a virtute digeſtiua ⁊ non
diuerſificaꝛ eius ꝑparatio in inobediente. Et opoꝛ
tet ne ſit ei odoꝛ vehementis hoꝛꝛibilitatis ut ſit lon
ginquioꝛ a putrefactione. Dixerunt: ⁊ requiritur ex
ea alba: qm̄ coloꝛ mēbꝛoꝝ radicalium eſt albus ⁊ ſi
aſſimilat eam niſi natura potēs ſup eam. Et ſani
es mala eſt fetida ſignificans putrefactionem q̄ eſt
contraria maturationi ⁊ ſignificat dominiū calidita
tis extranee. Et qn̄ egrediꝛ ſanies diuerſaꝝ partium
ꝯuenientiū coloꝝ ⁊ ſubſtantiaꝝ eſt etiaʒ de genere di
uerſo a bona: ⁊ neceſſe eſt omni ſaniei ut faciat euent
re in coꝛpe putrefactionē aut maturitatē aut dimi
nutionem aut alteratur cum modo alio.

De ſignificatiōe exiture īrinſece. Ca.xxiiij.

Uando accidit apā calidū in viſceribus et
c accidunt hoꝛꝛipilatiōes ⁊ febꝛes ⁊ nō eſt ei
odoꝛ ⁊ fit doloꝛ vehementioꝛ ⁊ ē hoꝛꝛipi
latio in pꝛimis lōgioꝛis ſpacij deiñ ñ ceſſat abbꝛe
uiari ſpaciū eiꝰ ⁊ addiꝛ grauitas apātis: tūc ſcias q̄
apā ſit exitura ⁊ q̄ ꝑuenit ad collectiōez ſui. Et non
fiunt doloꝛes iſti in ꝑncipio vehemētioꝛes: ⁊ quāto

plus appꝛoximat ſtatꝰ minoꝛanꝛ niſi qn̄ eruptio ſit
in pꝛincipio: ⁊ ſolutio ꝯtinuitatis ⁊ doloꝛ ꝑuenit ex
ea: ⁊ qn̄ colligiꝛ ⁊ qn̄ ſit mā ſanies geſcit ēt calefactio
foꝛtis ⁊ inflatio q̄re qeſcit febꝛis eueniēs ꝑ cōitatem
coꝛdis. Et ſcias q̄ durities pulſus eſt teſtimonium
magnū. Et qn̄ apparet ſignū exiture aldubellati in
viſceribꝰ ⁊ nō induraꝛ pulſus: nō indices penitꝰ q̄
ſit exitura iterioꝛ. In huiuſmodi eni foꝛtaſſe nō erit
in viſceribꝰ: imo in ſiphac qd̄ ꝯtinet viſcera. Et tu q
dem iam ſentis latꝰ in quo eſt exitura ꝑ grauitatē q̄ pē
det ex eo ⁊ ꝑ doloꝛem.

De ſignificatōe maturatōis intrinſece. Ca.xxv.

Uando accidunt ſignificatōes exiture in
q trinſece: deiñ geſcūt accidētia q̄ ſūt ex febꝛe ⁊
hoꝛꝛipilatōe doloꝛis ſedatōe cōpleta ⁊ re
manet grauitas: tūc ſcias q̄ ſanies iam ꝯfirmata eſt
⁊ maturatio adeſt.

De ſignificatōne ꝓpinquitatis eruditōis intrin
ſece. Ca.xxvi.

Uando redeūt doloꝛes ⁊ fiunt pūctiones
q ⁊ moꝛdicatio ⁊ grauitas fit vehemētioꝛ et
ſimilantur fe. nūc eruptio iam appꝛopinq̄t
Cū ergo accidit rigoꝛ ſubito ⁊ ſedanꝛ grauitaꝛ ⁊ do
loꝛ: nūc iam eruptio facta ē. ⁊ ꝓpe qn̄ apparet ſanies
euacuata moꝛdicās illud qd̄ ꝑtrāſit. Et ē neceſſariū
vt ſit areſactio virtutis ⁊ debilitas areſaciēs. Et qn̄
exiture intrinſece fit eruptio ſubita ⁊ egrediꝛ res plu
rima: tūc foꝛtaſſe accidūt pulſus coꝛdis ⁊ ſyncopis
mala. Et foꝛtaſſe accidit moꝛs ꝓpꝛ reſolutionē vir
tutis. Et foꝛtaſſe accidit vomitꝰ ⁊ vētris ſolutio.
Et foꝛtaſſe accidit ſputū ſaniei plime ſubito qn̄ exitu
ra ē in pectoꝛe. Et foꝛtaſſe accidit ꝑfocatio qn̄ erū
pit ad pectꝰ res plima ſubito.

De curatōe exiturarū apparentiū. Ca.xxvij.

Uacuatōes qdē ⁊ ea quibꝰ medicanꝛ apo
e ſtemata in ꝑncipijs ſuis niſi timeaꝛ reditus
materiei ad mēbꝝ nobile ſicē declarauimꝰ ⁊ i
hoc errāt ſtolidi. ſūt res in quibꝰ cōicant exitura ca
lida ⁊ apoſtemata calā q̄ nō ſūt exiture. Illud v̄o
qd̄ ei appꝛopꝛiaꝛ de regimine ē reſolutio eiꝰ qd̄ aggre
gatū eſt in ea. Et illud eſt ſm duos modos regiminis
Quoꝝ vnꝰ ē regimē currēs ſm rectitudinē cū egritu
do nō egrediꝛ ab eo qd̄ ꝯſuetū eſt plimū. Et eſt vt in
genieꝛ in maturatōe materiei vt fiat ſanies in eruptōe
eiꝰ poſt illud vt tu obſerues virtutē ⁊ ꝯſerues eā ne ꝑ
ſternant eam doloꝛ ⁊ eruptio ſubito. plēs eni homi
nū moꝛtui ſunt ſyncopiçando ex areſactōe virtutis
Immo opoꝛtet vt obſeruet eam medicꝰ q̄lit ꝯfoꝛtet
virtutē ⁊ ꝯſeruet eā cū eo qd̄ ſcis: q̄re opoꝛtʒ vt cibeꝛ
patiēs dubellati cibo bonis niſi ſit exitura i viſceribꝰ
qm̄ tūc opoꝛtet neceſſario vt ſubtilieꝛ cibꝰ. Et ſecū
dus ē regimē egrediēs a rectitudine ꝓpꝛ neceſſitatē
diſpoſitōis. Et eſt qm̄ qn̄ egritudo eſt magna: ⁊ exi
tura ꝑtrāſiens in magnitudine ſua illud qd̄ ꝯſuetū ē
⁊ timeꝛ feſtinatio rei in expectatōe maturatōis in ea
⁊ ſciꝛ q̄ virtus nō ſufficit in maturatōe illiꝰ totiꝰ. Et
ſi admiſtrēꝛ maturatiua: ꝑducet illud ad veſtigiū im
maturatiōis: tūc neceſſaria ē ꝑfoꝛatio cū cautela ne

ferrū tāgat illud qd̄ ſequiꝛ exiturā de mēbꝛis nobili
bus in tactu quoꝝ a ferro ē timoꝛ: ⁊ illud eſt cū ſen
ſeris qd̄ materia taliꝛ ē groſſitiei q̄ nō maturabiꝛ ⁊ q̄
caloꝛ inatꝰ in mēbꝛo tāte ē puitaꝛ q̄ nō maturabit:
aut timueris q̄ ipſa ꝓpꝛ ſuam abbꝛeuiationē eſt taliꝛ
q̄ alterabiꝛ alteratōe nō maturatōis vere. aut exitu
ra eſt ꝓpe iuncturas ⁊ mēbꝛa ꝑncipalia: q̄re timeꝛ
q̄ ipſa coꝛꝛūpat ea. Et ſi fiducia habeꝛ in medicinis
faciētibꝰ mūdificationē ⁊ maturātibꝰ nō elōgabiꝛ qn
mūdificantia ꝓhibeant penetrare inſpirationē in ſpa
ciū ⁊ maturatiua moueant caliditatē debilem. Et to
tū illud iuuat ad putrefactionē mēbꝛi. In huiuſ
modi ergo eſt neceſſaria inciſio ꝓfunda ⁊ perfoꝛatō
diſrūpens: deinde ſequanꝛ illud medicine que ſūt in
vltio reſolutōis ⁊ exſiccatōis. Et opoꝛtet vt ſint ꝑfo
ratio ⁊ ſectio incedentes in lōgitudine villoꝝ neruo
rū mēbꝛi niſi ſit voluntas vt deſtruaꝛ opatio illiꝰ mē
bꝛi timendo caſum ſpaſmi: tūc eni incide illos in la
titudie ⁊ ſanabis ab eo qd̄ timebas. Et plimū qdē
lōgitudinis villoꝝ eſt cū lōgitudine coꝛpoꝛis niſi in
mēbꝛis appꝛopꝛiatis: ⁊ ſiſr inuenis plimū lōgitudi
nis villoꝝ cū plimo ligature ⁊ rugarū niſi in mēbꝛis
appꝛopꝛiatis ſicut in fronte. Et opoꝛtet vt nō ap
pꝛoximet ꝑfoꝛato neq; ſecto aq̄ neq; oleū neq; ali
quid in quo ſit pingue. Et ſi non eſt excuſatio qn la
uetur: tunc fiat cū aqua ⁊ melle: aut aqua cum vino
aut cū aceto. Qd̄ ſi vehemētioꝛa fiant apoſtemata ⁊
inflatio poſt ꝑfoꝛationē vapoꝛeꝛ cū lentibꝰ: ⁊ ſi non
fuerit illud neceſſariū: admiſtrab incarnatiua etiam
emplaſtra. Et ſcias q̄ hec perfoꝛatio eſt generatiua
virus ⁊ ſoꝛditiei ⁊ fiſtularū: verū cū non inuenis ex
cuſationē: tunc nō eſt ingeniū aliud. Et loca cōue
nientioꝛa ad expectandū vt in eis maturetur: ſunt lo
ca carnoſa paucoꝝ neruoꝛum ⁊ venarum. Et ſcias
q̄ puſtales eleuate acutoꝛum capitum paruū indi
gent perfoꝛatione neq; ante maturationē neq; poſt
ipſam.

De regimiē maturatōis ⁊ īgenio ad faciēdū pus
in exituris apparētibꝰ. Ca.xxviij.

Edicinarū maturatiuarū caliditas opoꝛ
mʳ tet vt ſit ꝓxia caliditati coꝛpoꝛis ⁊ ſit eiꝰ iui
ſcatio q̄dā. De illis ſunt in ꝑmis gradi
bus embꝛoca cū aqua tepida: ⁊ emplaſtratio cū fa
rina tritici aut oꝛdei: ⁊ triticū maſticatū eſt melius in
hoc: ⁊ panis cū pice aut cera: ⁊ crocꝰ: ⁊ pulcis oliba
ni: ⁊ pix cū oleo ro. aut adeps poꝛci: aut emplaſtrū
de maluauiſco ⁊ ſemine lini. ⁊ iterū emplaſtrū de fi
cubꝰ ſiccis dulcibꝰ graſſiſ pinguibus ſol. aut cū fari
na oꝛdei iterum: ⁊ ꝓpꝛie ſi ponatur in ea iſopus et
oꝛiganū ſilueſtre: aut aggregetur cum aqua in qua
decoq̄ntur cum pauco ſale non ſuperfluo: Et qn̄q;
ponitur in eo adeps aut oleum: aut foꝛtius illo due
partes glutinis albotin. Et medicine compoſite ex
vuis paſſis ⁊ ſtoꝛace ⁊ galbano ⁊ myrrha ⁊ lauda
no ⁊ reſina ⁊ butiro ⁊ maſtice ⁊ iſope humida ⁊ ra
dice cucumeris aſi. ⁊ radice ſanguinis dꝛaconis. Et
emplaſtrum Gal. cum oleo de keruā abſq; cera: ⁊
ꝓpꝛie quando ſoluitur hoc emplaſtrum in oleo

et ſilr emplaſtrū didimos ⁊ emplaſtra baſilicon. Et de bonis in hoc eſt medicamē de lapide marchaſi te cū āmoniaco: qḋ deſup ponat̄ donec cadat p ſe.

De regimine exiturarū q̄ñ mature ſunt. Ca. xxix.

Cum inuenis exiturā groſſe cutis cū matu ratione ei⁹ nō ſperat̄ ipſi⁹ eruptio. ⁊ ſūt illic vene ⁊ corde ⁊ nerui: tūc oportet vt pfores qm̄ ſi dimiſeris saniē corrūpet̄ ⁊ corrūpet ⁊ corrodet venas ⁊ villos neruoꝝ. Et illud qdē vehemēti⁹ erit cū fuerit prope iuncturas: ⁊ tu qdē q̄re cū tua pforatione locū ſaniei. Et ſis ſollicitus vt cadat porta pforationis inferi⁹ niſi vbi nō ē poſſibile: ⁊ ſi illud qḋ eſt ſup exituram fuerit groſſum ⁊ ſecueris: tunc ſeca portā tantū: qm̄ adherebit groſſū cū eo qḋ eſt poſt ipm. ⁊ ſi fuerit extenuatū: tūc ſeca totū ei⁹ in longitudine Et ſcias ꝙ locus in quo eſt ſanies declarat̄ p tactuz ⁊ q̄ñ tangit̄ cū digito prope: ⁊ tu obſerua cū digitis alijs ſaltez alteri⁹ man⁹ an expellat̄ aliqd ex ciſti. Et locus qdē ſaniei apparet ex declinatōne coloris ad albedinē: ⁊ dū nō eſt matura eſt declinis ad rubedinē. Et q̄ñqꝫ eſt loc⁹ ſaniei declinis ad rubedinē ⁊ citrinitatē cū ſanies nō eſt bō ſuſtentare in tactu abſqꝫ viſu: verūtamen viſus eſt adiuuās. Oportet ergo vt in ſectione conſeq̄ris lineas naturales ligature niſi q̄ ſunt apud ſumē niſi apud neceſſitatē: ⁊ in membris diuerſificantib⁹ ſitum villoꝝ in longitudine ſna loco ligature. Nam ſi tu ſecutus fueris illud in pforatione exiture que eſt ſup frontē. ſ. ligaturam cadet cutis frōtis ſup faciē: imo oportet vt tu diuerſifices ligaturā. In eis vero q̄ ſunt ſicut inguina oportet vt vadas cū ligatura in latitudinem cutis. Et cū tu pforaueris exiturā ⁊ extraxeris qḋ in ea eſt: tūc neceſſarium eſt vt tu ſuccurras ad ꝯglutinandū cutē cū carne vt nō rūpatur ⁊ induretcat: ⁊ fiat taliter. ꝙ nō cōglutinetur q̄re fiat ſimul q nō ceſſet impleri ⁊ redeat ſiſis exiture pme. ⁊ quotiēs mūdificaueris nō moretur iterū qn impleatur ⁊ fiat in veritate de genere fiſtularū. ⁊ anteqꝫ facias ipſā ꝯglutiari in hora oportet vt mūdes eam. ⁊ ſi tibi neceſſariū fuerit vt in ipſa intromittas radiū ſup cui⁹ caput ſit pann⁹ aſper cuz quo mūdificēs ipſam ⁊ fricces: deinde fac ipſam adherere: ⁊ conſerues eam cū ligatura ſm ꝙ dicemus de ligaturis cauernarū ⁊ vlcerū pfundoꝝ erit cōueniens valde. Et oportet vt tu obſerues in pforatione illud qḋ diximus de conditionib⁹: deinde pforatione ra in loco maturiore ⁊ pte longiore a venis arterijs ⁊ cordis. Inquit antilus. Si exitura fuerit in capite: tunc ſectio eius ſit ſectio eq̄lis: ⁊ ſit cū radice natiuitatis piloꝝ ne ſit tranſuerſa in ea vt cooperiant eā pili ⁊ nō oſtēdat̄ cū ſanabit̄. Dixit. Et q̄ñ eſt loc⁹ ei⁹ occultus: tūc eius pforatio ſit lata: ⁊ ſi acciderit in naſo pforabim⁹ eam eq̄lem cū q̄ntitate lōgitudinis naſi. Et ſi fuerit prope oculū: pforabim⁹ eam pforatōe ſimili capiti lune noue ⁊ faciem⁹ tortuoſitatē inferi⁹ Si autē acciderit in mandibulis ſecabim⁹ eam eq̄li ſectione: qm̄ cōpoſitio hui⁹ loci eſt equal̄: ⁊ ſcit̄ illud ex corporib⁹ ſenū. Poſt aures vero pforam⁹ illud eq̄liter. Brachia aūt ⁊ cubitos ⁊ manus ⁊ digitos ⁊ inguina oīa pforām⁹ in longitudine. Inquit: Et ſi fuerit prope coxas pforabimus eam pforatōe rotūda. ⁊ pforatio qdem rotūda eſt q̄ apprehēdit cū apprehenſione ſua in lōgitudine corporis aliqd de latitudine eius. Inqt: Qm̄ cū locus iſte nō pforat̄ rotunde: poſſibile eſt vt aggregent̄ in eis materie ⁊ fiāt fiſtule. Et ſilr etiam pforatur qḋ eſt prope anū ppter locuz humiditatis q̄ aggregant̄ in eo. Et in latere ⁊ coſtis pforat̄ aperiendo. In teſticul' vō ⁊ virga eq̄liter. Inqt: Et ſim⁹ prompti vt ſemp ꝯſuetū ſit ſeq̄ns figuram loci quantoplus poterim⁹ ſuper ipſum. Coxe autē ⁊ adiutoria ſecant̄ in longitudine: ⁊ cōſerua vt nō ledas neruos. Et ſcias ꝙ pforatio diuerſificatur ſm loca: qm̄ q̄ñ eſt apud oculū: tunc pforatio eius eſt lata ſimil' ſinui oculi: ⁊ in naſo eſt cū lōgitudine naſi: ⁊ in mandibula eſt cū longitudine mandibule. ⁊ prope aurē ſecant̄ eq̄liter: qm̄ compoſitio hui⁹ loci eſt equal' ⁊ cognoſcit illud ex corporib⁹ ſenū. Poſt aures pforatur eq̄liter: ⁊ in brachijs ⁊ crurib⁹: ⁊ coxa ⁊ virga totū equaliter fit in longitudine. Et ſilr in lacertis vētris: ⁊ in dorſo ⁊ inguinib⁹ ⁊ ſubaſcellis pones eam pforationē accipientē ex latitudine etiam ne fiat in ea ſinus qui fiat fiſtula. Et ſimiliter in ea que eſt prope anum accipe de latitudine etiam nē pueniat ſinus ⁊ fiat fiſtula. Et teſticuli et virga equalit̄ in lōgitudine. Et in latere ⁊ coſtis accipe in latitudine etiam vt ſit tranſuerſa: qm̄ ſit⁹ coſtarū eſt ſimiliter ⁊ caro que eſt ſup eas. Inquit: Conſidera ſemp ſitum carnis ⁊ villos lacertoꝝ: qm̄ nō ſumus prompti niſi ad hoc vt pforem⁹ cū imutatōe loci vt nō pueniat inciſio: ⁊ ſit locus incarnatōnis bonus non groſſus. Et ſi ſit in omni diſpoſitōe ſtudium tuū ne incidas arteriam neqꝫ venam magnā aut neruū aut villos lacerti: ⁊ pforatō ſit ſm magnitudinē exiture. ſꝫ ſi fuerit pua ⁊ currit qḋ ē in ea ex loco vno: tūc ſeca eā in loco. ⁊ ſi fuerit mag̃ tūc pfora ea ex pri⁹. deiñ intromitte digitū tuū indicē ſiniſtrū in eo ⁊ pfora eam vbi pueneritt caput eius; deinde intromitte etiā in foramie ſecūdo: ⁊ ſm hoc donec venias ſup eam. Et ſi exiture fuerit locus ſufficiens ex quo ſit poſſibile exire quod eſt in ea perforabimus ipſam in illo loco. ⁊ ſi fuerit rotunda aut fuerit ei figura ne egrediatur quod eſt in ea ex perforatōe vna perforabimus eam in interiore parte ſui in duobus locis aut tribus ſm quantitatē quā ſcis ꝙ omne qḋ aggregat̄ in ea currit in hora. Inqt: Niſi ſit exitura coniuncturalis aut membri nobile aut membri ꝓpinquū oſſi aut panniculo feſtinabimus in perforatione ei⁹ anteqꝫ confirmetur eius maturatio ne putrefacta corrumpat aliquid de his membris. dico ergo iſtud eſt regimen quando nō inuenimus excuſationē de perforatione. Si autem ſperamus ꝙ rumpatur p ſe non perforabimus. ⁊ ſimiliter ſi ſperamus ꝙ ipſa erumpatur per medicinas facientes eruptionē. fortaſſe eni inuenim⁹ in medicis faciētib⁹ eruptionē qḋ ſtat loco pforatōis. Et multotiēs pforat̄ cutis pforatione aliq̄ aut accipit̄ de ea aliqd: poſtea ponit̄ ſup eā eruptionē faciēs vt ſit ei pfundatio.

De eruptionibus exituralibus Ca. xxx.

Exituras quidē ſaluas in quibus non ē magna malitia aperit aq̄ calida ⁊ erūpit eas putrefacte aūt ledūtur ex hoc vehement̄ ppt̄ illud qḋ attrahit̄ eis ex mā. Et q̄ñ vides exiturā quam aqua calida rectificat: tunc confide de bonitate eius.

De cura Ca. xxxi.

Et ſcias ꝙ emplaſtratio cū radice narciſci rūpit oē prauū ⁊ ppríe cum aqua ⁊ melle bulliat totū illud cum oleo de lilio aut irino aut radix cāne recēs cum melle aut pice ſicca cū ſorditie alueariū apum: aut ēmplaſtruz arboſiloſ: aut ſumatur cere ⁊ reſine ⁊ butyri oium ana lib. i. et picis ſicce ⁊ mellis amborum ana lib. ſ. ⁊ floris eris ℥. iij. ⁊ olei quantū ſufficit. Et medicamē de alleis ē bonum valde: aut ſumātur ammoniaci vi. cere. iiij glutinis albotin. iij. ſulfuris citrini. iij. nitri. iij. ⁊ fiat ex eis emplaſtruz. Et de illis que nos experti ſum⁹ eſt ut ſumātur medulla granoꝝ cotti ⁊ nux rancida ⁊ fermentuz ⁊ caules decocti ⁊ cepe decocte ⁊ ſynapis ⁊ fimus columbinus ⁊ fiet ex eis emplaſtrum: rūpit enim velociter. Et iterum diaquilon ſolutum in mucilagine ſynapis ⁊ ſapone aſſociatum cū ficub⁹ Et de medicinis erūpentib⁹ ſtantib⁹ loco perforationis eſt ut adminiſtretur emplaſtrum factuz ex melle anacardos ⁊ pice humida que duo aggregētur cum igne equaliter: deinde ponātur ſuper exituraſ per diem medium: qm̄ rumpet eam. Et de eis iterū que ſunt fortia eſt ut ſumantur alkali ⁊ calx non extincta ⁊ ponantur in ſubmerſiōe ſui ⁊ media aque deinde coletur poſtqꝫ bulierūt ⁊ ſint in illa aqua alkali ⁊ calx: deinde ſumātur ⁊ ponantur in caldariū de ere ⁊ ponātur ſuper prunas ⁊ cōgelētur in ſalez. Et ſumatur de hoc ſale aliquid ⁊ quantū eſt quarta eius de ſale ammoniaco ⁊ ponatur in mucilagine naſturtij in qua ſit aliquid de melle anacardi ⁊ adminiſtret̄. Aut ſumantur cantarides ⁊ terātur ⁊ ponantur ſuper oleū vetus ⁊ ponātur ſuper ignem leuem. ſ. ignem prune donec totū coaguletur: deinde terātur ſicut teritur emplaſtrū ⁊ ponatur ſuper ipm mel anacardi ⁊ ppríe ſi ponatur in eo ſtercus accipitris: aut ſtercus paſſerum: aut ſtercus anatis. Et quidam iam dixerunt alkebikez. Et de medicinis reſoluētibus ē omne calidū reſolutiuū iteratū ſup mēbrum cū rarificatione mēbri ⁊ raritate eius cum vaporationib⁹ facientibus illud de illis in quib⁹ ē humiditas calida: ⁊ quanto plus reſoluitur emplaſtretur multotiens locus ⁊ embrocet̄. Et oꝫ ne vacuuz ſit regimē a medicinis leniētib⁹ donec leniat̄ duritꝭ es ipſius: q2 neceſſariū eſt ut adminiſtrētur leniētia ſola. Et iſte medicine reſoluentes saniē ſunt de ſumma albanrach ⁊ ſynapis ⁊ ſtercus anuū ⁊ arſenicuz ⁊ calx ⁊ cordumeni ⁊ miſceant̄ cū eis que ſunt ſicut tus ⁊ glutinū albotin ⁊ maſtix ⁊ aldibic ⁊ aggregentur cū aceto ⁊ oleo antiquo: ⁊ medicamē factū cum alleis aut ex alhacoē aut ex piretro ⁊ ſtaphiſagria ⁊ baurach cū melle. Et ante omnia iſta mundetur locus cum aqua calida. Et medicamen de marchaſita cuius deſcriptio. ℞. lapidis marchaſite. ʒ. xij. ammoniaci tantundem farine fabarum. ʒ. vi. miſceatur cum reſina humida ⁊ liniatur ſuper cutem ⁊ ponatur ſuper ſaniem donec cadat per ſe. ⁊ oportet ut adminiſtretur ſtatim: qm̄ exſiccatur velocit̄. Et medicamen factū ex ſalis ammoniaci quantitate partiſ vnius ⁊ ex bezahard quantitate quarte partis vni⁹ ⁊ ex lithargirij quantitate partis vnius ⁊ tertie ⁊ ex olei antiqui quantitate partis vni⁹ ⁊ duarum tertiarum partis ſumatur ex eo linimentū. Et q̄ñ non conferunt medicine ſicut prediximus neceſſariuz ē perforare aut cauterizare.

De regimine exiturarū intrinſecarū Ca. xxxij.

Ad hec illet quidē intrinſece oꝫ ut regātur cū euacuatione ⁊ ppríe q̄ñ cholera ē egrediens in egeſtione ⁊ vrina ſignificat ꝙ ſanguis totus eſt malus. Q̄ñ vero verificat̄ exiſtimatio medici ꝙ ſanguis eſt bonus pter illum quem expellit ad exituram ⁊ poſt euacuationez tunc oportet ut maturetur cum medicinis eq̄libus ſicut eſt vinuz tenue ſubtile cum bibitur paulatim. Et illud cui innitendum ē in maturatione exquiſitiſſima eorū ſūt medicine ſubtiliatiue exſicatiue ſicut myrrha ⁊ cinamomū ⁊ reliq̄ ſpēs ⁊ conſequant̄ cum potu vini ſubtilis quod eſt ad albedinem decliue. Et de compoſitis ſunt tyriaca ⁊ mithridatū ⁊ homorſia.

De aldemenul Ca. xxxiij.

Aldemenul iterū ſūt de genere exiturarū Et plim eorū fit ex malitia digeſtionis ⁊ ex motibus ſuper repletionem ⁊ que currūt curſu illorum. Et deteriores aldemenul ſunt qui ſunt profundiores.

De cura aldemenul Ca. xxxiiij.

Quando apparent aldemenul tunc eorum cura circiter tres dies eſt cura apoſtematū calidoꝝ: deinde poſt illud oportet ut ſit occupatio in reſoluēdo ⁊ maturādo. fortaſſe eni reſoluent ⁊ illud ē ſm min⁹ ⁊ fortaſſe maturant̄. Et nō oꝫ ut ſit negligētia i curatiōe aldemenul. multotiēs. n. ꝯuertūt ad exiturā magnā. Et cura ei⁹ ē eis ſm quātitatē neceſſitatis phlebotomie ⁊ ſolonis vētris. Et cū fuerit i aldemenul pulſatio ⁊ baſis radicis tunc ē neceſſaria maturatio ergo adiuuet̄ ad illā. Et illā qdē q paſſuſ ē multitudinē egreſſiōis aldemenul liberat ſolutio vētris ⁊ rarificatio cutis cū balneis adminiſtratis ſp ⁊ exercitio. Et de maturatiuis qdē ē ſemen almaru tritū cū lacte aut ficub⁹ aut cū ficub⁹ ⁊ melle: ⁊ ficus cū melle ipo. Et triticū maſticatū ē bonū ad maturatōnē eoꝝ. Et ſilr paſſe ꝯfecte cū baurach. Aut fic⁹ cū ſynapi pmixte cū oleo de lilio ⁊ medicamē aldemenul cognitū. Et medicamē de ifermēto notū. Et medicamē cui ieſt iſte mod⁹ maturat. ℞. butyri. ℥. i ⁊. ſ. fermēti acetoſi. ℥. i. ⁊ ſemis almaru triti ⁊ pſilij oiuz añ. ℥. i. ſ. lacti ſici. ʒ. iij. fēugreci ⁊ ſeis lini oiuz añ ʒ. v. buliāt i lacte ⁊ adminiſtret̄. ipꝫ. n. ē iuuatiuū tpa ni. Et cū aldem. difficulē vēit ad pul ⁊ cū gete calidi

tatis grauis: tūc phlobotoma venā q̄ imbibit ipſm
deinde vētoſa locū: ⁊ nō facias iſtud in p̄nc pio qm̄
egredietur ſāguis virulentus ⁊ retinebit groſſus ⁊ fiet
illic vlc' durū. Et qm̄ maturat ⁊ nō apit: pforat ipſm
aut cū medicis: aut cū ferro: aut ſm q̄ dictum eſt in
exituris. Et de bonis erūpentib' eſt iſtud: ſemē lini:
fimus colūbin': ⁊ fermentū.

De Moro. Ca.xxxv.

Moꝛ ē apoſtema molle ex carne addita qḋ
accidit i carne rara. Et plurimū ei' fit in ano
⁊ vulua. Et qn̄q̄ eſt ſaluū: ⁊ qn̄q̄ eſt ma-
lignū doloroſum.

Tractatus ſecūd' de apoſtematib' frigidis ⁊ que
currūt curſu eoꝝ. Ca.i.

Humores frigidi ⁊ que currunt curſu eoꝝ
in corpe ſūt phlegma ⁊ melancholia ⁊ vē
toſitas ⁊ cōpoſitū ex eis: ⁊ tu iam ſciuiſti
ſpēs eoꝝ. Et apata frigida aut ſunt phle
gmatica: aut melācholica: aut ventoſa: aut cōpoſita.
Et apoſtemata phlegmatica aut ſūt ſimplicia ⁊ no-
minant apoſtemata mollia: Aut aquoſa ſicut acci-
dit mēbꝛo aliquo vt in eo aggreget aq̄ ſicut hydro-
piſis ppē: Aut dubellet in quo ſūt ſicut nodi lenes:
Aut dure ſicē ſcrophule ⁊ nodi duri. Et melancholi
ca ut ſephiros aut cancer: ⁊ tu ſcies differentiā inter
vtroſq̄. Et vētoſa aut ſunt eleuatō ⁊ inflatio. ⁊ ele
uatio qdē ē qn̄ vētoſitas pmiſcet ſubſtātie mēbꝛi. Et
inflatio eſt qn̄ eſt vētoſitas aggregata in ſpacio vno
fixa in eo. Et qn̄q̄ cōponuntur illa apoſtemata adin
uicē ⁊ cū calidis ex eis.

De apoſtemate molli phlegmatico qḋ nominat
vndimia. Ca.ij.

Est apoſtema albū molle in quo nō eſt ca
liditas: ⁊ q̄ntoplus mā eſt ſubtilioꝛ ⁊ magl
madida: eſt mollificatio ei' vehementioꝛ:
⁊ digit' facili' penetrat in eo qḋ cōpꝛimit cū phibitōe
ei' qḋ eſt in eo qḋ non eſt in eleuatōe. ⁊ q̄nto pl' ma
teria eſt groſſioꝛ: eſt ad duritiē ⁊ frig' decliue. Et plu
rimū ei' ē a vapoꝛe phlegmatl ⁊ ē de genē eleuatōis
Et differt vndimia ab apoſtematibus melancholi-
cis p paucitatē duritiei ⁊ paucitatē obfuſcatōis. Et
qn̄ accidit ex pcuſſiōe ⁊ ſilib' ⁊ nō occurrit mā q̄ at
trahit ad locū ei' niſi phlegma: tūc nō apoſtematur
pter apoſtema phlegmatis: ⁊ illḋ eſt parū ⁊ nō eua
cuat ex doloꝛe.

De curatōe apoſtematis mollis. Ca.iij.

Euacuatio qdē q̄ fit cū ſolutōe vētris ⁊ ab-
ſtinētia ab eo qḋ gnāt phlegma eſt res q̄ ē
neceſſaria. Et cū factū fuerit iſtud opoꝛtet
vt ſit repcuſſio eius in p̄ncipio cū eo qḋ aggregat ex
ſiccationē ⁊ reſolutionē: ⁊ opoꝛtet vt fricet loc' cum
mādili fricatōe dura: deinde admiſtrent ſup ipſm ex
ſiccatiua: ⁊ nō opoꝛꝫ vt cōtangat ipſm aq̄. ⁊ de illis
q̄ bona ſūt in p̄ncipio ē: vt admiſtret ſup ipſm ſpon-
gia noua infuſa in aceto cōmixto aut infuſa in aqua
baurach ⁊ cineris. In ſubſtātia enī ſpōgie ſunt exſic
catio ⁊ reſolutio: ⁊ quotiens addit egritudo: ponat
acetū in quo infundit ſpōgia forti' parū: ⁊ apud fi-
nē pueniat cū ipſo finis in foꝛtitudine: ⁊ admiſtret
ſolū cū ſpōgia ⁊ pmixtū cū oleis vehemētis reſolu-
tionis. ⁊ in illa hoꝛa iterū admiſtra ſpōgiā infuſā in
aq̄ cineris fici ⁊ vitis ⁊ ilicis ⁊ ſimiliū: ⁊ opoꝛꝫ vt cō
prehēdat ſpōgia oīa latera ne declinet materia ad la
tus aliud. Et qn̄q̄ admiſtrat loco ſpōgie cū non
inuenit pann' duplicatus in duab' tunicis cū aq̄ ci
neris: ⁊ qn̄ aſſiduat ſup ipſm vna vice poſt aliam foꝛ
taſſe ſufficit: ⁊ aq̄ calcis eſt foꝛtioꝛ. Et de illis q̄ cōfe
runt iterū eſt oleū ro. cū aceto ⁊ ſale ⁊ ſulfure cō bu-
ſto: ⁊ ipſm ſulfur eſt bonū: ⁊ cicer cū aq̄ caulis eſt mi
rabilis iuuamēti. ⁊ mēmithe in p̄ncipio ſolū ⁊ cum
quibuſdam exſiccantib' calidis eſt bonū. ⁊ ſtrictu-
ra cū ligamētis cōfert ei in quo nō eſt materia groſ
ſa. ⁊ oꝫ in illa ligatura vt ſit iceptio ab inferioꝛe ad
ſupi': ⁊ ſucc' myrthi eſt bon' in p̄ncipio: ⁊ bonitas
ei' poſt illud eſt vt cū eo cōficiant medicine poſt: ⁊ cū
hoc apoſtema eſt in mēbꝛo neruoſo ſpiſſo aut liga-
mento aut coꝛda pmiſceat in medicinis qḋ incidat
cū lenificatione. Et qn̄ eſt cū hoc doloꝛ ppt cauſā
que dicta eſt: tunc opoꝛtet vt ſedet doloꝛ in p̄mis cū
his q̄ ſunt ſicut iſopus humida ⁊ vinū coctū ⁊ cera
taria ex oleo. ⁊ vt admiſtret: embꝛoca cū vino ſtipti
co nigro: ⁊ poſt illud admiſtret cū cinere ⁊ ſilib'. Et
de epithimatib' bonis eſt vt ſumant myrrha ⁊ liciū
⁊ ciperi ⁊ aloes ⁊ crocus ⁊ acatia ⁊ boliarmeni paꝝ
⁊ cōficiant cū aceto ⁊ aq̄ caulis. ⁊ iteꝝ folia tamariſci
⁊ ſal ⁊ oleū ⁊ boliarme. emplaſtrata cū aceto. ⁊ ite-
rū ei qdē cui' anteceſſit doloꝛ: ſumant ſoꝛdes balnei
⁊ bulliant cū aq̄ ⁊ inſpiſſet cū calce q̄ ponat in ea do
nec fiat ſicca maſſa mollis ⁊ liniatur: ⁊ iterū liniātur
loca cū oleo ⁊ ponatur deſup ſpōgia aut lana imbi
bita aceto ⁊ ligetur ſup ipſm. ⁊ medicamē de fermē
to eſt iuuatiuū: ⁊ de eis q̄ ſunt iuuatiua eſt vt ſumā
tur folia lilij ⁊ cōterant bene ⁊ exp̄mant ⁊ ſuperponā
tur. eſt enī mirabile: ⁊ ſilr alumē ⁊ liciū cōtrita cū ace
to ⁊ aqua cineris. ⁊ de epithimatib' foꝛtis iuuamen
ti eſt iſtud. ſterc' vaccinū ⁊ olibanū ⁊ ſtoꝛax ⁊ yſnec
⁊ calamus aromaticus ⁊ ſpica ⁊ abſinthiū ⁊ oīa iu
uatiua ⁊ omnes medicine predicte in areolis apoſte
matū rememoꝛate in antidotario: ⁊ quandoq̄ con
fert mollitiei accidenti in apoſtematibus p̄gnantiū
vt ſubmergatur ſūmitas cāne de qua fiunt ſcope in
aceto ⁊ ponatur deſuper. ⁊ melius eo eſt illud quod
fit poſt contritionē ex chimolea cū aceto ⁊ anetum
⁊ de embꝛocis decoctio cauliū ⁊ aneti: aut decoctio
coꝛticum citri ⁊ mollitiei que eſt ſequens hydropi-
ſim. ⁊ egritudines alias eſt cura que eſt cauſe.

De nodis. Ca.iiij.

Nodi ſunt dubellet phlegmatice cōpꝛehen
dentes humoꝛes phlegmaticos aut gene-
ratos a phlegmate qui ſunt facti ſicut cero
aut ſicut puls aut ſicut mel aut ſicut aliud: ⁊ pꝛopṫ
q̄ euenit in curuaturis iuncturarum aut res dura:
Non eſt longinquū quin neceſſarium faciat eius
obuiatio eſſe melancholicam: verum nos ponim'

eā phlāticā: qm̄ radix illius duri eſt phlā cui accidit
vt deſiccarent groſſe. ⁊ qn̄q̄ accidit ut nodet neru'
⁊ ſimilat nodo ⁊ nō fit de nodis: ⁊ differt a nodis p
hoc q̄ nō ſepat ex omni pte ⁊ nō ſepat in lōgitudie
imo dextra ⁊ ſiniſtra mltotiens accidit ex pcuſſione
qḋ aſſimilat nodis. Cū ergo curat in p̄ncipio cū ſtri
ctura ſuppoſita remouet ⁊ reſoluit.

De cura. Capitulū.v.

Nodoꝝ q̄ ſūt glādoſi curatio ē inciſio ⁊ pfo
ratio nō aliud: ⁊ ſilr curatio valēs in duris
⁊ ſimilibus. Inqt antilus: tēde in p̄mis
cutem q̄ eſt ſup nodos cū manu tua ſiniſtra: aut mi-
niſter extēdat eā tibi ſm modū q̄ ē poſſibilis. Ve-
rūtamē opoꝛtet ne ſecent ciſtis nodi: qm̄ illud phi-
bebit te vltimare excoꝛiationē. Et cū extenderis ti
bi cutem bene: tūc ſeca eā cū facilitate: qm̄ poſſibile
eſt qn̄q̄ ut velamē nodi tendat cū eo in diſpōnib'
tāda ergo donec appareat tibi velamē nodi: deiñ ex
tēde tibi cutē vtriuſq̄ lateris cū vncis ⁊ icipe excōiare
ciſtiꝫ a carne: qm̄ poſſibile ē excoꝛiare ipaꝫ ⁊ foꝛtaſſe
eſt annexa ei ⁊ tūc excoꝛia ipam cū gamedin donec
egrediat ciſtis ſana cū eo qḋ ē in vētre eius. illud enī
ē magis certū qḋ eſſe poteſt. Cū ergo extraxeris illḋ
ſi cutis nō ſupfluit a loco vulneris ppter pauitatē no
di: tūc abſterge ſāguinē ⁊ ablue vulnus cū aqua mel
lis ⁊ ſue eā ⁊ incarna. Et ſi magnificat ſup ipſm pluri
mū ppt cōpꝛeſſionē nodi: tūc abſcinde radicē ei' to
tam: deiñ cura. Et ſi nodus ē vicinus neruo aut ve-
ne ⁊ ē de illis q̄ excoꝛiant tūc neceſſe ē excoꝛiare ipſm
⁊ ſi eſt de illis q̄ excoꝛiant qui indigent excoꝛiatione
cū gamedin ⁊ timet q̄ abſcindet aliqḋ de illo. tūc ex
trahe ex eo illud qḋ egredit ⁊ pone in reſiduo medi
camē acutū ⁊ nō incarnes ipſm donec ſcias q̄ nō re
māſit in eo aliqḋ de ciſti: qm̄ illud qḋ de eo remanet
redit cū vult nodus magnus: ergo imple ipſm co-
cto ⁊ cura ipſm cū medicamie. Et cū pfoꝛat opoꝛ-
tet ut auferat ciſtis que ē ei cū cōplemēto ſui: ⁊ ſi non
cū alio ſaltē cū vncinis: qm̄ cū dimittit ⁊ ſi minimū
ſit de ea redit. Et ſi poſſibile ē ut excoꝛiet tūc ſi acci
piat ciſtis cū nodo erit melius: ⁊ ſi relinquitur aliquid
de ciſti ponat in ea medicamē acutū: deiñ cōſequen
ter adhibeat butir. Et in mellino qdē qḋ ē de exi
turis ſis ſollicit' adeo ne rūpat ciſtis eius ⁊ ingenia
ut egrediat cū ciſti: nā ſi eius ciſtis rūpit ei' egreſſio
erit difficilis. Si vō accidat ut rūpat: tūc rectū ē
ut cōſerues ipaꝫ ſm illud qḋ eſt in ea: ⁊ excoꝛiatum
ab ea aggregat ⁊ ſtringat cū ligamentis. ⁊ qn̄ currit
de illo res plīma tūc oꝫ ut cuſtodiat patiēs ipſm cū
cōfoꝛtantibus naturā ſuā ⁊ cōſeruet apud ſōnū: foꝛ
taſſe enī aduenit ſyncopis ei. ⁊ oꝫ ut medicet cura-
tione eius q̄ timet ſyncopī: ⁊ multi qḋ de h̄ntib' no
dos n̄ tollerāt excoꝛiationē neq̄ medicinas acutas
ppt magnitudinē egritudinū eoꝝ ⁊ ppter cōplōnes
eoꝝ ēt: neq̄ ſufferūt aliud niſi pfoꝛationē. Opoꝛtet
ergo in iſtis ut pfoꝛent eoꝝ nodi ⁊ extrahat qḋ egre
dit ab eis ⁊ neq̄ pſumas de ciſti: imo pone in eo oī
die poſtq̄ egredit illud qḋ aggregat oleū cū buty-
ro tepidū nā ciſtis putrefiet ⁊ egredietur p ſe. De bona
autē curatōe mellini ſanoſi ē ut incipiat ⁊ euapoꝛet
cū aliquo calido: deiñ emplaſtret cū paſſ. enucle
tis ⁊ melius ē ut excoꝛiet cutis: deiñ ponant ſup eā
empla. ⁊ foꝛtaſſe cōſequit medicamē acutū in exco-
riatione cutis finem notū ſicut calx ⁊ ſapo ⁊ cinis ⁊
alia de illis que currūt curſu eoꝝ de illis q̄ dicta ſūt
in erūpentib' exituras. Et iteꝝ ſumant calcis. ℥. iiij.
⁊ fecis vini aduſt. ℥. ij. ⁊ nitri. ℥. ij. magre. ℥. i. feruēat
in aqua cineris ebullitionib' paucis ⁊ ponat in am-
pulla de plūbo ⁊ roꝛet ſemp ut nō exſiccet. Et hoc
medicamē ē bonū iteꝝ althe ellil ⁊ glandul ⁊ ſilib'
Et ē ut ſumant hellebori ⁊ arſenici rubei amboꝝ
añ ptes. ij. ⁊ coꝛticū eris ptes. iiij. ⁊ fiat ex eis linimē
tū cū oleo roſ. ⁊ ſumat ex ſcie vrtice ⁊ coꝛticib' eris
⁊ arſenico cū oleo roſ. Et de emplaſtris bonis iteꝝ
mellino ⁊ oībus exituris calidis ⁊ i qbus ē huoꝛ le-
nis ⁊ illud: ℞. laudani ⁊ galbani ⁊ bdellij ⁊ ſoꝛditiei
vaſis apis ⁊ glutinis albotin eq̄les partes: ſumat ex
iſtis ⁊ ex ſolutis ſine plima moꝛdicatione. ⁊ ſumat
baurach ⁊ medietas eius hellebori ⁊ fiat ex eo ēpla
ſtrum ex cera ⁊ oleo roſ. Et iteꝝ calcis pars. i. colco
tar pars. i. arſenici ps. i. Glandulas aūt que ſimiles
ſunt aſilac: ⁊ ſūt ſpēs nodi ſi tibi ē poſſibile extrahe
re extrahe ſicut aſilac ⁊ non fiat inde nocumentum
neruo aut membꝛo vicino fac. Et ſi fuerit in ma-
nu ⁊ pede ⁊ in loco contiuncto cum neruis ⁊ coꝛdis
non pꝛeſumas extrahere ipſm: quoniā faciet cadere
patientem in ſpaſmū: imo contere ipſm ⁊ conſtrin
ge ſuper ipſm cum aliquo cui ſit grauitas donec ma
turet eū. Et ſignū eius eſt q̄ huiuſmodi cōpꝛeſſio
ſuper ipſū ſtupefacit mēbꝛū.

De glandulis. Capitulū.vi.

Glandoq̄ generat in q̄buſdā mēbꝛis apo-
ſtema glanduloſū ſicut auellana ⁊ nux ⁊
minus eis: ⁊ mltotiens ſup volā manus ⁊
ſup frontē: ⁊ eſt in p̄ncipio taliter q̄ cū ſup ipſm fit
cōpꝛeſſio ſeparatur: deinde redit multotiens ⁊ mul
tiplicat ⁊ foꝛtaſſe non redit. Et cura eius eſt de gene
re curationis nodoꝝ. Et qn̄q̄ ſufficit ut cōterat ⁊ cō
pꝛimat: deinde ſup ipſm ſtringatur plumbū grauis
ſtricture: qm̄ digerit ipſm ⁊ ppꝛie qn̄ linit ſuper plū
bo epithima digeſtiuū de illis que ſequūtur. Et oꝫ
iteꝝ ut ſtrictura adminiſtret poſt eius digōnem: qm̄
illud eſt cauſa phibens reditionē.

De puſtulis glandoſis. Capi.vij.

Accidūt etiā qn̄q̄ puſtule glādoſe parue.
Et eaꝝ cura ē ipaꝝ cōtritio ⁊ expꝛeſſio eius
qḋ eſt in iſtis: ⁊ ſtringere plūbū ſup eas.

De fugille. Capitulum.viij.

Fugille ē de genere apatū glāduloſoꝝ ⁊ q̄ſi
hoc noīe appꝛopꝛiat illḋ qḋ fit poſt aurē.
Et nos qḋ iā diximus ſmonē vlem in oīb'
q̄ currūt curſu ei'. Et cura ei' ē cura p̄dicta in capi.
apatū glādulaꝝ ⁊ in apatibus que ſūt poſt aurē. Et
de illis q̄ ſūt ei pp̄a ē cinis limaciaꝝ cōfect' cū anti-
quo adipe n̄ ſalito. Et huic qḋ medicie nō ē par. Et
iteꝝ cinis muſtale pmixto in eo cerato cū oleo de li-
lio ⁊ diſquat ⁊ admiſtret: ⁊ cōfert ſcrofulis etiā.

De ſcrofulis. Ca.ix.

Crofule ſimilantur nodis: ſed differũt ab
eis in hoc ꝙ non ſunt ſeparate ſicut nodi
imo ſunt ſuſpenſe cũ carne. Et plurimum
quidẽ accidũt in carne molli ⁊ eſt eis iterũ velamen
neruoſum: ⁊ fortaſſe fit ſcrofula vehemẽtis magni
tudinis. Et fortaſſe ex vna earũ generant̃ plures et
ſimilantur in hoc althecitir: ⁊ qñꝙ ordinãtur nodi
⁊ fiunt ſicut cingulus pendẽs ex collo ad vnã par
tem ⁊ quaſi ſunt racemus. Et ſcrofule ad vltimum
ſunt glandule ſclirotice. Et de ſcrofulis quidem
ſunt quibus aſſociatur dolor. ⁊ ſũt ille quib᷒ ꝑmiſ
cet̃ apoſtema calidũ ⁊ materia calida: ⁊ eſt de eis q
bus nõ aſſociatur dolor ⁊ eſt difficilis curatiõis et
fortaſſe in eius curatione eſt neceſſaria perforatio ⁊
putrefactio. Et hoies vehemẽtius expoſiti ad ha
bendas ſcrofulas in partibus colli ⁊ capitis ſũt cur
ta habẽtes colla humidarũ cõplexionũ. Et loca in
quibus generantur plus ſcrofule ſunt collũ ⁊ ſubaſ
celle. Et videtur ꝙ non noiantur ſcrofule niſi prop
terea ꝙ multũ accidũt porcis ꝓpter guloſitatẽ eorꝫ
aut ꝓpterea ꝙ figura earũ ſm plurimũ aſſimilatur
porcis. Et ſaluiores ſcrofule ſunt que accidũt in
fantib᷒: ⁊ grauiores earũ ſũt que accidũt iuuenib᷒.

De cura Capitulũ. x.

Adix ſup quã ẽ fiducia in curatõe hñtiũ
ſcrofulas ẽ euo ⁊ ſubtiliatio regiminis. Et d̃
euacuatiõe laudabili ẽ vomitus ⁊ ẽ neccãriũ ſolutio
ne educere plegma groſſũ ⁊ ꝓprie cũ pillul̃ noiatis
alguaſili ⁊ iterũ ſumantur turbit. ⁊. ʒʒ. ⁊ zuccari ꝑ
tes equales ⁊ bibant̃ vſꝙ ad. ʒ. ij. ⁊ hoc quidẽ ẽ cuꝫ
hoc ꝙ ſoluit phl̃a groſſũ nõ calefaciẽs neꝙ inteſti
norꝫ faciẽs raſurã. ⁊ phl̃ontia iterũ ẽ laxatiua. ⁊ oꝫ
ꝓculdubio vt fiat ex cephalica. Regimis vo ſubti
liatio eſt: qm̃ oꝫ vt deuitet cibos groſſos ⁊ potũ aq̃
ſup eos ⁊ nauſeatiuã ſacietatẽ ⁊ repletionẽ ⁊ tolleret
famẽ quantum põt ⁊ abhorreat oẽ qd̃ replet caput
mã. ⁊ oꝫ ut cuſtodiat preparatus eis caput ab eo qd̃
facit currere ad ipm materias ex preparatõib᷒ facien
tibus currere ſicut ꝓſternere ſe ſup faciẽ ⁊ curuare
ſe ſuper genua ꝓlixe: ⁊ habere puluinar planum: ⁊
ab opatiõibus q̃ trahũt materias ad caput ſicut lo
cutio plurima: ⁊ dolor capitis ⁊ rixa: ⁊ ventoſatio ẽ
incõueniens paciẽtib᷒ ſcrofulas ſm plurimũ ⁊ illõ
ideo qm̃ nõ eſt ei poſſibile vt euacuet ex mã que ẽ in
ſcrofulis ⁊ q̃ currũt curſu eius: imo trahit ad eas ⁊
ingroſſat ipſas per id qd̃ extrahit de ſanguie ſubtili
Et multotiẽs quidẽ redeũt ſcrofule incipiẽtes exte
nuari ⁊ reſolui ad diſpoſitionẽ ſuã primã. Et oio re
gimẽ ſcrofularũ ſimilat̃ regimi ſephiros ex pte ipi
us egritudis. ⁊ cũ ſcrofule ſunt magne tũc plagarij
alienãt ſe a curatiõe earũ cũ ferro ⁊ medicamie acu
to. ⁊ illud eſt de illis que ducũt ad vlceratiõem earꝫ
⁊ ipſarũ corruptionẽ: ⁊ eſt neceſſariũ in huiuſmodi
vti euacuatione ⁊ mũdificatione ⁊ ſubtiliatione ci
bi ⁊ adminiſtrare medicinas reſolutiuas ſup eas cũ
facilitate. Et iã inuenimus empl̃m apoſtolicũ re
latũ ad chriſtianos in ſcrofulis mortalibus ruptis

ſanatiõis magne ſed cũ facilitate ⁊ lenitate: ⁊ de em
plaſtris calefacientib᷒ ſcrofulas eſt empl̃m diaqui
lon. ⁊ qñꝙ ꝑmiſcent̃ cuꝫ hoc emplaſtro medicine
alie quas poſuit Hypo. ſicut radix lilij ⁊ ꝓprie cuꝫ
ꝓprietate que eſt in ea ⁊ ſicut ſtercus caprarũ ⁊ anſi
⁊ ſicut naſturtiũ ⁊ radix cucumeris aſinini ⁊ vue mõ
tane ⁊ ficus que cadũt ante maturationẽ albe. aut fa
rina fabarũ ⁊ amigdale amare ⁊ bdelliũ ⁊ aggregẽ
tur ad illud ⁊ adminiſtrẽtur. Et de emplaſtris bo
nis eſt emplaſtrũ huiuſmodi. ℞. farine fabarũ ⁊ or
dei ⁊ pinguedinis porci ⁊ rizi oiuꝫ añ. partẽ. i. ⁊ ra
dicis colloquintide ⁊ aluminis iameni ⁊ radicũ lilij
⁊ picis humide oium añ. parteꝫ. 5. aggreget̃ illud
cũ oleo antiquo cuꝫ pinguedine frixa poſt liquefa
ctionẽ pinguedinis ⁊ picis in oleo. Et cõfert empla
ſtrũ bonũ reſoluens duritiẽ in hebdomada ⁊ in eo
qd̃ eſt minus ea in tribus diebus qd̃ Gal. narrauit
in catagenis. ℞. ſynapis. ⁊ ſeminis vrtice ⁊ ſulfuris
⁊ ſpume maris ⁊ ariſtologie ⁊ bdellij. ana. ℥. i. amo
niaci ⁊ olei antiqui ⁊ cere. añ. ℥. ij. Et de medicinis
que ſuper eas ponũtur eſt pix cõfectis cũ ea ficub᷒.
aut cum ſquilla aut confecta cũ ea radix caulis cõ
trita ⁊ radix capparis cũ bdellio ⁊ lupini cuꝫ aceto
⁊ melle aut cum ſirupo acetoſo ⁊ ſtercus vaccinum
aggregatis vel decoctis cum aceto aut omnia iſta
cum adipe porci aut cum oleo. Medicamen bo
num: fenugreci partes. iiij. calcis ⁊ nitri amborum
ana. pars. i. aggregentur cum melle. Et iterũ radix
cucumeris aſini: ⁊ folia lauri cum glutino albotini
aut cinis amborum aggregatus cũ eo. ⁊ iteruꝫ ag
gregentur farina herbi ⁊ ſtercus caprarum ⁊ ouiũ
⁊ proprie montanarꝫ cum vrina infantis ⁊ fiat lini
mentum. ⁊ iterum hoc medicamen myrrhe. x. am
moniaci. vij. ⁊ dibic. i. euiſci quercini glandium. v.
galbani olei de bezahar ſorditiei alucarij apum. i.
teratur totum. ⁊ iterum aggregentur in mortario
aldibic preparatum ⁊ reſina ⁊ ſint pro omni lib. gal
bani. ℥. iij. aggregetur illud ⁊ eſt linimentum bonũ.
Et de medicinis bonis ſunt cere gummi pini
adipis porci non ſalite praſſij ⁊ floris eris partes
equales: fiat ex eis linimentum. Et iterũ reſine da
culorũ corticum eris. ana partes. ij. aluminis iame
ni arſenici omnium ana partes. iiij. ſumatur ex eis
linimentum. ⁊ de medicinis bonis eſt medicamen
de kitran: ⁊ medicamen cucumeris aſini. ⁊ medica
men de condiſi: ⁊ medicamen noiatum ſandaros:
⁊ medicine facte cum ſerpentib᷒ ⁊ ſingulis. ⁊ ex eis
eſt ut ſumatur ſerpens mortuus ⁊ proijciatur i vas
lutatum luto ſapientie ⁊ dimittatur in furno de late
ribus: deinde proijciatur cuꝫ equali quantitate ſui
aceti permixti cũ melle ſm medietatem. ⁊ de medi
cinis bonis eſt medicamen de cordumeni ⁊ naſtur
tio ⁊ fimo columbino cum oleo ⁊ omnia lauatiua
ſunt iterum ſingularia. ⁊ ſimiliter farina herbi cum
eis ⁊ ſola cum aceto ⁊ cũ melle ⁊ cum pice ⁊ cera et
oleo. ⁊ iterũ ſumãtur vue montane ⁊ nitrũ ⁊ reſina
⁊ farina herbi ⁊ aggregẽtur cũ aceto ⁊ melle: aut ac
cipe radices lilij ⁊ ſemẽ lini ⁊ infundãtur i vio ⁊ pa

rent̃ iſt eis ambob᷒ poſt illud fimi columbini quaſi
eis qui erigit illud qd̃ preſens eſt ⁊ fiat ex eis quaſi
empl̃m ⁊ eſt mirabile. Et iam experta ſũt vrina cameli
arabici ⁊ anodatũ eius empl̃m. aut epithima cõmi
xtis cũ eis medicinis que ſũt ad ſcrofulas ⁊ fuerit lu
xatiua. Et almugat ẽ ex epithimatib᷒ mirabilibus.
Et exiſtimauerũt qdã ⁊ eſt alkindus ꝙ meſſes cõna
capiunt qñ adurit̃ ⁊ bibitur hebdomada vna oi die
põdere. ʒ. ij. video ꝙ nõ oportet fieri in oi mẽſe heb
domada vna. Et ſcias ꝙ de ſcrofulis ſũt in qbus
eſt canceroſitas: ⁊ hmõi qdeꝫ oportet ut cõficiantur
medicine calide ꝑdicte cũ oleo roſ. ⁊ dimittant̃ ꝑ di
es aliquot ⁊ adminiſtrent̃. In ſcrofulis aũt que ſũt ca
lide ꝯpl̃onis non oportet ut ſupflua ſit adminiſtratio
medicinarꝫ acutaruꝫ: imo ſufficit eis ꝙ eſt ſicut ſauie
de tritico cũ aqua coriandri. Et fortꝰ illo ẽ myrrha
cũ duplo ſui de licio ꝯfecta cũ aqua coriãdri. ⁊ eſt re
gimẽ in hoc ut vincat aq̃ coriandri aut vincat medi
camen aliud ſm ꝙ ꝑſens eſt ⁊ ꝙ neceſſariũ facit ve
hementia inflationis aut pruitaſ eius. Et de illis q̃
cõferũt eis ẽ ut fiat ſternutatio cũ oleo de nucleis ꝑ
ſicorꝫ excorticorꝫ aduſtorꝫ. Qd̃ ſi neceſſariũ fuerit in
curatione ſcrofularꝫ vti ferro oportet tũc ut ſit admi
ſtratio eiꝰ in ſcrofulis vicinãtib᷒ venis plurib᷒ ⁊ ve
nis pulſantibus ⁊ neruis cũ cautela ⁊ defenſione.
Homo. n. qdam errauit cũ pforaret quaſdã ſcrofu
las ⁊ obuiauit ramo neruorꝫ reuerſiuorꝫ q̃re deſtru
cta ẽ vox. ⁊ iam accidit ut nõ inueniret neruũ ſꝫ dete
geret cũ frigori: quare corrupta ẽ ꝯplexio eius ⁊ de
ſtructa ẽ eius opatio vſq̃quo redit ad ipm eiꝰ ꝯpl̃o
cũ calefactione: ⁊ fortaſſe errauit ⁊ inuenit alguide
gi. ⁊ deterior alguidegil in hoc ẽ illa q̃ eſt ꝓfũdior:
quapropter cũ excoriat̃ ex latere ſaluo oportet ut ſu
mant̃ ſcrofule ⁊ deſtruat̃ qd̃ reſiduũ eſt cuꝫ medica
mine acuto ⁊ non ꝑueniat lateri leſio.

De apoſtematibus duris. Capitulũ. xi.

Poſtema durꝫ noiatũ ſephiros qd̃ puriſ
a eſt ẽ illud cui non aſſociat̃ ſenſus neꝙ do
lor: ⁊ ſi remanet cũ eo ſenſus ⁊ dolor paruus
tũc non ẽ ſephiros purꝫ: ⁊ purꝫ qdem ⁊ non purꝫ cũ
quo ẽ ſenſus qdam eſt paruans dolorẽ. ⁊ ſephiros
aut fit ex melia feculenta ſola radicali ⁊ calor eius ẽ
cineritius: aut melia ꝯmixta cuꝫ phlegmate ⁊ color
eius eſt declinis ad colorem corporis: aut ex phl̃ate
ſolo qd̃ iam induratũ fuit. Et puri qdeꝫ color vt
multuꝫ eſt color plũbi ⁊ eſt vehementis tenſionis ⁊
duritiei ⁊ fortaſſe ſupeminent ei pili ⁊ hoc ẽ illud cui
non eſt ſanitas. ⁊ ẽ qd̃dã ex eo cuius color eſt color
corporis ⁊ ꝑmutat̃ de membro ad aliud ⁊ noiat̃ ſer
mos. ⁊ qñꝙ eſt cũ dolore corpis durꝫ magnũ qd̃ ñ
ſanat̃ neꝙ ꝑmutat̃ vnqñ. Et omne ſephiros aut in
cipit apparere paulatim ⁊ addit̃: aut cõuertit̃ ex phle
gmone aut heriſipila aut exitura in loco vacuo. Et
eum plũi accidit durities in viſceribus non accidit
niſi poſt apoſtema calidũ quãdo curat̃ cũ infrigidã
tibus viſcoſis ex medicinis ⁊ cibis. Et qñꝙ cãce
rat̃ ſephiros. ⁊ ꝓpinquitas ſephiros ad cancrum ⁊
longatio eius ab eo ẽ ſm ml̃titudinẽ inflãmatiõis

eius ⁊ paucitatẽ ⁊ aptionẽ pulſationis in eo ⁊ occul
tationẽ eius ⁊ aptionẽ venarꝫ in circuitu eius ⁊ non
apertionem earum.

De cura. Capitulum. xij.

Portet ut de his apãtib᷒ illud curet̃ cui ẽ
ſenſus ⁊ ut ſit inciſio: ⁊ poſt fac mũdifica
tionẽ corpis cũ eo qd̃ educit hũorem faciẽ
tem egritudinẽ: ⁊ fortaſſe ẽ illa mũdificatio cũ phlo
botomia ſi eſt ſanguis plime nigredinis ⁊ ſup illud
ſit qd̃ reſoluit ⁊ lenit ſimul: ⁊ nõ curet̃ cũ eo qd̃ reſol
uit ⁊ exſiccat tantuꝫ: qm̃ illud ꝑducit ad vehemẽtiã
lapideitatis ꝓpter exſiccationeꝫ groſſi ⁊ reſol̃onem
ſubtilis. Et oꝫ ut ponant̃ curationi eiꝰ due reuolutõ
nes: reuolutio reſolutiõis cũ lenitate cũ eo qd̃ nõ ex
ſiccat pl̃m qr omne reſolutiuũ ſꝫ plim exſiccat ⁊ hu
mectatiuũ raro reſoluit: ⁊ oꝫ ut ſit gradus eiꝰ in cali
tate ex ſcdo ad tertiuꝫ ⁊ in exſiccatione ex gradu pri
mo. Et reuolutio alia lenificationis: ⁊ ſint iſte due re
uolutiones ſuccedẽtes. Et oꝫ ut membrꝫ famẽ pa
ti cogat̃ in reuolutione reſolutionis ⁊ trahat̃ nutri
mentũ ad eiꝰ oppoſitũ cũ motione illius oppoſiti ⁊
exercitio eius ⁊ ipſius famelicatiõe: ⁊ cibet̃ in reuolu
tione lenificationis ⁊ fiat ei cauſa appetẽdi nutrimẽ
tũ cũ fricatione ⁊ q̃ ſunt ei ſimilia ⁊ liniat̃ cũ pice. ⁊ di
uerſificet̃ neceſſitas in virtute medicinarꝫ reſoluẽtiuꝫ
⁊ lenificantiũ ⁊ debilitate earꝫ ſm raritatẽ mẽbri ⁊ ip
ſius ſpiſſitudinẽ ⁊ vehemẽtiã duritiei ⁊ debilitatem
eius. Et iterꝫ ꝯpoſitio medicinarꝫ oportet ut aggrege
tur int̃ duas vtutes ⁊ oportet ne miſ̃ũ vtant̃ balneo
qm̃ reſoluit ſubtile ⁊ aggregat ſpiſſũ ⁊ nõ ꝑuenit ad
hunc fineꝫ ut leniat ſpiſſũ. Et lenificãtia qdeꝫ qui
b᷒ ẽ reſolutio q̃dam ſunt ſicut adeps gallinarꝫ ⁊ an
ſerꝫ ⁊ vitulorꝫ ⁊ boum ⁊ ceruorꝫ ꝓprie ⁊ medulle co
rũ ⁊ adeps hirci. ⁊ aſini adeps eſt bona eis ⁊ adeps
rapacium leonuꝫ ⁊ vrſi ⁊ leopardi ⁊ adib ⁊ que cur
runt curſu eorum de vulpibus ⁊ lupis. Et adipes
rapacium ex auibus. Et oportet ut miſceantur cũ
eis que ſunt ſicut ãmoniacum ⁊ bdellium ⁊ galba
nuꝫ ⁊ ſtorax ⁊ maſtix quãdo preparant̃ ad reſoluen
dum ⁊ fiant ſingularia. Et de predictis adipibus
melior eſt adeps leonuꝫ ⁊ vrſi. Et in mucilagine fe
nugreci ⁊ ſemĩe lini ſunt reſolutio ⁊ lenificatio. Et
oportet ne in iſtis adipibus ⁊ earum ſimilibus de
mollificantibus ſit ſal omnino: quoniã ſal exſiccat ⁊
indurat: immo oportet ut ſit earꝫ operatio ſolis in ce
ra que lenit ⁊ liquefacit ⁊ non ꝑueniũt ad hoc ut ex
ſiccet. Et de lenificantibus iterum in quibus eſt re
ſolutio: quedam ſunt bdelliuꝫ ſiciliẽſe ⁊ oleũ anti
quũ ⁊ oleum de alcanna ⁊ oleum de lilio ⁊ galbanũ
⁊ laudanuꝫ ⁊ ſtorax ⁊ iſopus humida. ⁊ meliora eo
rum ſunt que ſunt minoris antiquitatis ⁊ exſiccatio
nis ⁊ vehementioris humiditatis. ⁊ iteruꝫ maſtix al
bum appropinquat predictis. Et in oleo de alcan
na ⁊ oleo de lilio ⁊ ficubus ⁊ alkerua eſt de reſolutio
ne ⁊ lenificatione ſimul quod eſt ſupra ſufficientiaꝫ
Et de lenificantibus quidem eſt ut ſumatur ſex ſe
minuꝫ ⁊ ſex aceti ⁊ ferueant ⁊ effundatur poſt ebul
litioneꝫ bonam ſuper vtraſꝙ quod ẽ ei cõuenientius

⁊ adminiſtret. Et de medicinis bonis ad illud eſt vt ſumatur ſtercus aſini ⁊ radix euiſci ⁊ fiat ex ambobꝰ linimentū: ⁊ ſi fuerit cū ambobꝰ ſtorax erit melius. Et iterū qñ apparet lenitas oꝫ vt liniat cū amoniaco ſoluto cū aceto forti diebus pluribus. deinde recedat lenificatio aut galbano ⁊ oppoponaco: aut ſumant galbanū ⁊ amoniacū ⁊ bdelliū ⁊ terātur oīa ⁊ inuoluāt cū oleo de been ⁊ oleo de lilio cū aliquātulo muſcilaginis fenugreci ⁊ lini ⁊ fiat ſicut emplꝫ. Et ſordities balnei ē ex medicinis vehemētis iuuamēti quādo ponit in emplaſtris apoſtematū durorū. ⁊ cū nō inuenit ſordicies balnei tūc adminiſtrētur loco eius aqua euiſci ⁊ nitrū. Et de emplaſtris bonis in hora reſolutionis ſūt emplaſtra que ſunt ad ſcroſulas de illis que diximus. ⁊ emplaſtra iuliōs ⁊ colophon. Et cū apoſtema ē vehementis groſſiciei tūc non eſt excuſatio ab aceto: ipm eni incidit ⁊ debilitat virtutē mēbri ⁊ ꝓprie cū ē neruoſū qñ eſt vehemētius vacuū a materia ⁊ dimittit eā cauſe ip primēti deforis. Verū oꝫ ut ſit adminiſtratio aceti ⁊ intromiſſio eius in medicinis in fine rei nō i eiꝰ principio ⁊ vbi cadit vltimatio in lenificatione ⁊ cū intromiſſione tepiditatū lenificationis. ⁊ alleuietur adminiſtratiōe aceti. ⁊ cū nō fit alleuiatio cū aceto nocet neruis ⁊ cōuertit in lapideitatē. Et medicꝰ tunc fit audacior in adminiſtrādo acetū cū apā eſt in mēbro carnoſo ſicut id qđ ē i ſplene. ⁊ quādoqꝫ linitur locus cū aceto ⁊ vaporat cū eo. deide cōſequtur cū epithimate ſicut illud qđ eſt de oppopōaco deinde amoniaco: deinde incipit cū pauco leui: poſtea addit virtus: deinde gradat ad lenificationem. Et oꝫ ut adminiſtret ſup apoſtema oleū lene i quo nō eſt ſtipticitas ⁊ eſt magis qꝫ aqua ⁊ ꝓprie oleū de aneto factū cū aneto humido. Et illud duriciei qđ eſt in neruis ⁊ cordis curet cū inciſiuis. Et de curationibus bonis ad illud ē vaporatio ex lapidibꝰ ignitis lapide molēdini. ⁊ melius quo fit vaporatō ab eo eſt cum aceto ⁊ melior a quo fit vaporatio eſt marchaſita: ⁊ oꝫ ut ad hāc perueniat ſūmā in vaporādo ⁊ ſuffumigādo donec appareat ſudor. Et quandoqꝫ linitur cū marchaſita trita cū aceto ⁊ cōfert. ⁊ oꝫ ut alleuiatio iterū fiat in adminiſtratōe aceti vt nō ſeparet ſubtile ⁊ induret ſpiſſū: ⁊ ut ñ corrūpat virtutem neruoꝝ ſuperflue ⁊ eſt in principio deterius: ⁊ ponātur adminiſtrationi eius interpolationes in quibus eſt lenificatio. cū ergo incipies tūc vaporetur mēbrū cū eis que diximus ⁊ leniat tunc cū medicinis cōuenientibus ⁊ ut illud fiat in mēbro carnoſo eſt ſaluꝰ.

De duritie iuncturarū. C. xiij.

Quandoqꝫ accidit in iuncturis durities ꝓhibēs moueri iūcturas cū facilitate: ⁊ nō deſtruit ſenſum. ⁊ quādoqꝫ eſt neruus cū quo eſt ſtupor aliquis. ⁊ quādoqꝫ eſt carnoſior. Et cura eſt cum eo quod ſciuiſti.

De eis que nominātur almiſmar. Ca. xiiij.

Almiſmar eſt nodus rotūdus albus ſilis capiti claui. Et plurimū quidē accidit ex percuſſione ⁊ poſt exituras ⁊ poſt curationē carū amplius multiplicātur in corpore. Et plurimū accidit in pedibus ⁊ digitis pedū ⁊ in inferioribus ⁊ ledit in tantū ꝙ prohibet inceſſū: quare opōtet vt ſectio fiat ſup ipm ⁊ extrahat aut moueat cū manu ſemp ⁊ annectat ei plūbū qñ taliter eſt ꝙ nō eſt poſſibile vt extrahat. Emplaſtrū quidē eius cū non curatur fit cancer.

De cancro. Capitulū. xv.

Cancer ē apā melācolicū d melācolia aduſta a mā cholica aut i q ē mā cholica cū ꝯbuſta ē nō a pura feculēta. Et differt a ſephiros p ſe cū dolore ⁊ acuitate ⁊ pulſatiōe quadā ⁊ velocitate additiōis ꝓpter multitudinē materiei ⁊ inflationē ⁊ propter illud accidit in illa materia d. ebulitione cū ipſa venit ad mēbrū. Et differt ab ea iterū p venas quas mittit in circuitu ſuo ad mēbrū in quo ē quaſi pedes cācri ⁊ nō ſūt rubee ſicut i phlegmone: imo declines ad nigredinē ⁊ obfuſcatiōem ⁊ viriditatē ⁊ iā diuerſificat ab eo: qm plurimū aduentus ſui fit incipiēdo ⁊ aduentus duri fit ꝑmutando ex calido. ⁊ differt a ſephiros quoniā eſt ei ſenſus ⁊ illi non eſt ſenſus omnino. ⁊ plurimū quidē accīt i mēbris raris. ⁊ illud ē in mollioribꝰ plus in ꝯpate ⁊ in mēbris neruoſis iterū. Et in primis cū accīt eſt occulte diſpoſitionis. ⁊ quādo appet cancer ambigit eē eius in primis cū apparet ſm plurimū. deīde apparēt ſigna eius. Et in primus cū apparet i principio eſt ſicut faba parua durus rotundus fuſci coloris in quo ē caliditas quedā. Et cācer quidā ē vehementis doloris: ⁊ alius eſt parui doloris quietꝰ: ⁊ alius eſt qui perducit ad vlcerationē: qm ē ex melācolia que eſt aduſtio ſanguinis ⁊ aduſtio cholere pure ſolius: ⁊ alius ē ſiccus qui nō vlcerat. Et quādoqꝫ ꝑmutatur vlceratus ad nō vlceratū: ⁊ quandoqꝫ reducit eū ad vlcerati curatio eius cū ferro ⁊ ponit ei labia groſſiora ⁊ duriora. Et videt ꝙ hoc apā ſit noīatū cancer ꝓpter vnā duarū rerū: aut ꝓpter ſuā tenacitatē cū mēbro ſicut tenacitas cancri cū eo qđ venatur: aut ꝓpter formā ſuā in rotūditate ſua ſm plurimū cū colore ſuo ⁊ egreſſione venarū que ſūt ſicut pedes eius in circuitu ipſius.

De cura. Capitulum. xvi.

Illud qđ oportet cauere de cura eius eſt: qm cū incipit fortaſſe eſt poſſibile vt ꝓhibeat ne addatur ſuper illud quod ipſe eſt ⁊ conſeruetur ita ꝙ nō vlceretur. Et accidit in quibuſdā hoīs ut ſanetur incipiens confirmatus vero non. Et multotiens quidem accidit cancer interius occultus. ⁊ eſt rectificatio in eo ſm ꝙ dixit optimus Hypoc. vt non moueatur: quoniam ſi mouetur fortaſſe perducit ad mortē. ⁊ ſi dimittitur ⁊ non curatur fortaſſe ꝓlongatur ſpaciū cū ſalute quadā: ⁊ propter quando rectificantur cibi ⁊ ponātur de illis que infrigidant ⁊ humectant ⁊ generāt materiam ſaluam ſicut aqua ordei ⁊ piſces alrediu parui ⁊ vitelli ouorum ſorbilium ⁊ ſimilia illis.

Et quando eſt illic caliditas tunc detur lac vacinū ſtatim cum extractū eſt butyrum: ⁊ colat ⁊ qđ

ſumitur ex oleribus humidis vſqꝫ ad cucurbitā. Et fortaſſe ſufferunt cācri parui ſectionē. nā ſi poſſibile eſt ut deſtruātur cū aliquo tūc nō ē poſſibile ut deſtruant niſi p inciſionē vehemētē ut ex toto aſſumatur mēbrū inuadēs qđ ē in circuitu eiꝰ: incidendo ipm ex circūdante apoſtema eradicādo omnes venas que imbibūt ipſum ita ut non remaneat de eis aliquid ⁊ currat poſt illud ex eis ſanguis plurimus. ⁊ iam anteceſſit mūdificatio corporis p ſolutionē vētris ex materia mala ⁊ phlebotomia. deinde cōſerua eū faciendo eū ſtare ſup cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ cōfortatione membri ad expellēdū quoniā inciſio in pluribus horis addit ei malitiam. Et fortaſſe indiget poſt inciſionē cauterio. Et fortaſſe erit in cauterio timor magnus ⁊ illud erit quādo fuerit cācer ꝓpe membra principalia ⁊ nobilia. Et iam narrauit quidam priorum ꝙ medicus quidam incidit mamillam cācroſam radicitꝰ ⁊ cācerata eſt altera. Dico ꝙ poſſibile fuit ſi fuit illud in via cancerandi: qm inuenit illā egritudinē. Et poſſibile fuit ut eſſet ſm ſemitā ꝑmutationis: ⁊ ē magis apparens.

De rememoratiōe regiminis ſoluēdi ipm Ca. xvij.

Sumat in potu multis vicibꝰ inter quas ſint dies pauci: qualibet vice quatuor aureos epithymi cū aqua caſei aut aqua mell aut decoctionē epithymi in ſirupo acetoſo. Et ei q ex omnibꝰ eſt fortis detur hiera hellebori.

De rememoratione medicinarū localium ad cancrum Ca. xviij.

Per medicinas locales ad cancrum requirūt quatuor intentiones. ſ. deſtructio cancri penitus ⁊ eſt difficilis: ⁊ ꝓhibitio additionis: ⁊ ꝓhibitio vlcerationis: ⁊ curatio vlcerationis. Et in illis quibus queritur deſtructio cancri penitus iuuat verſus illud in quo eſt reſolutio eiꝰ quod collectum ē de materia mala: ⁊ expulſio eius quod preparatum ē ad colligendum in membro de ea. ⁊ ſi fuerit vehemētis virtutis ⁊ motionis tunc dimittatur. nam illud quod de medicinis forte eſt addit cācro malitiam. Et ſimilit oportet iterū ut alienent in eis mordicatiua: ⁊ ꝓpter illud ſunt medicine bone ei in mineralibꝰ ablutis ſicut tutia abluta: ⁊ miſceātur cum ea quoqꝫ de oleis ſicut eſt oleum roſ. et oleum de keiri. Ad illud vero qđ ꝓhibet additionem peruenitur cum abſciſione materiei ⁊ refectione cibi ⁊ confortatione mēbri ⁊ cum medicinis repercuſſiuis notis: ⁊ adminiſtratiōe linimentorū mineralium ſicut linimētū fricationis lapidis molendini ⁊ lapidis cotis: ⁊ ſicut linimentū factū ex fricatione eius qđ reſoluitur inter tabulam ⁊ manichā de plumbo in humiditate effuſa ſuper tabulam q̄ eſt ſicut oleum roſ. ⁊ ſicut aqua coriandri. Et iterū emplaſtratio cū acreſta trita ē bona iuuatiua. Et illa quibꝰ queritur ꝓhibitio vlcerationis ſunt linimēta predicta ad ꝓhibēdū additionē cū non fuerit in eis mordicatio: omnia enim ea ſunt iuuatiua ⁊ ꝓprie qñ miſcent cū fricatiōe predicta que fit ex piſtello ⁊ tabulis plūbeis: qñ ē ꝯfricata terra ſigillata aut bolū armenū: aut oleū antiquū ⁊ aqua ſemperuiue ⁊ ceruſa cū ſucco lactuce: aut mucilagine pſilij ⁊ ceruſa ⁊ plūbo: qm eſt cōpoſitio bona. Et de eis q ſūt iuuatiua eſt emplaſtratio cū cancris fluuialibꝰ recentibꝰ ⁊ ꝓprie cū climia. De illis aūt q in curatione vlcerati ſūt bona eſt ut aſſiduet pannus lini infuſus in aqua ſolatri ſup eū. Et quotiens fortaſſe exſiccat madefiat deſuper cū aqua eius: aut ſumatur medulle tritici ⁊ olibani ⁊ ceruſe de plūbo oīm pondus. ℥. i. ⁊ terre ſigillate ⁊ boliarmeni ⁊ aloes abluti oīm ana. ℥. ij. aggregent iſta ⁊ terant. Et adminiſtrent ſup humidū pulueres ⁊ ſuper ſuper ſiccū emplm factū cū oleo roſ. Et quoqꝫ cōfert eis cinis cācri cū cerato cū oleo roſ. ⁊ melius eo ē cui admixtum eſt equale ei de climia. Et quoqꝫ cōfert in eo medicamē de tutia: aut tutia abluta cū aq̄ portulace aut mucilagine pſilij.

De apānibꝰ vētoſis ⁊ inflatiōibꝰ lacertoꝝ Ca. xix.

De apānibꝰ vētoſis aliud eſt qđ fit a vapore leui ⁊ ſiſtat eſtuatiōi ⁊ currit curſu eius. Et aliud ē qđ fit a vapore ventoſo ⁊ noiat inflatio: ⁊ eſt ei impulſio ⁊ viciſſitudinaria acceſſio: et fortaſſe ꝑcutit ꝑcuſſiōe manꝰ: ⁊ ꝓpe qñ inuenit ſpaciū ad qđ aggregat ſicut ſtomachꝰ ⁊ inteſtina: ⁊ qđ eſt inter panniculos circūdantes oſſa: ⁊ inter oſſa circūdata lacertis: ⁊ inter lacertos: ⁊ ſimiliter qđ circundat cordas: ⁊ fortaſſe nō reſoluit ſpacia: immo ſubtiliat mēbra ꝯiūcta ⁊ reſoluit ea: ⁊ generat in eis qđ facit neceſſariū diſrūpe ea. Et vētoſitas remanet ⁊ retinetur ꝓpter ſpiſſitudinē ſuā: ⁊ ꝓpter groſſitudinē ſuā. ⁊ ꝓpter ſpiſſitudinē eiꝰ qđ cōtinet eam ⁊ ꝯſtrictionē pororꝫ. Et quoqꝫ exiſtimat homo ꝙ ſup mēbrū eius ſic genu ſit apā indigens perforatione quare ꝑforet ipm ⁊ egreditur ventoſitas tūc.

De cura Ca. xx.

Illius aūt qđ ē ſile eſtuationi cū augmēto loci curatio ē genꝰ curationis eius. In inflationis vero curatiōe ē neceſſariū ꝙ cutē ingrediat ⁊ reſoluat illud qđ ē in ea: ⁊ ſit poſſibile ut ſit ei ſup locū mora ſpacij lōgi: ⁊ ē neceſſariū ut ſit in fine ſubtiliationis ut firmetur ſubtilitas partiū eius ex ꝓfundatione vltima. Et fortaſſe indiget poſitiōe ventoſarum abſqꝫ ſcarificatione ut carminetur ventoſitas. Et de medicinis eius localibus ſunt olea calida ſicut oleum ſubtiliū partiū in quo decocta ſūt ſicut ruta ⁊ cyminum. Et de ſeminibus ſubtiliantibus ſemē apij aniſi ⁊ ameos ⁊ q ſimilant illis: ⁊ de emplaſtris reſoluētibus: ⁊ ꝓprie ꝓpt illud qđ cadit i mēbris cordoſis ⁊ lacertoſis ē illud qđ recipit ſordiciē balnei que ponat cum aqua i patella calcis nō extincte ſm quantitatē qua ꝑueniat ex ea ſpiſſitudo luti ⁊ liniant cū eo: ⁊ quoqꝫ faciūt ex vino ⁊ calce emplaſtrū equale bonum. Aliud: ſumatur iſopꝰ ſicca ⁊ terat ⁊ pulerizet ſuper ceratum factum ex cera ⁊ oleo anetino: ⁊ fiat ex eo emplaſtrū ad liniēdū. Et in eo qđ accidit ex inflatiōe i lacertis ꝓpt attractionē q accidit eis: oꝫ ut alienent medicine calide valde ⁊ acute ne refugiant mēbra ex eis: ⁊ terantur: imo qñ medicantur cum reſolutiuis: tunc miſceatur cum

eis aliqd de ſedantibus doloꝛē. ⁊ illud eſt ſicut cura
tio tua quā ſcis cū eo qꝺ eſt ſicut rob ꝯcuſſū cū oleo
in quo infuſa eſt lana iſopi. Et ſi fuerit caliditas aliq̄
tunc cū oleo ro. infuſa in eo lana iſopi ⁊ diſſoluta in
eo aq̄ iſopi hūide. Et admiſtrent oīa illa tepida ad
caliditatē decliuia: ⁊ nō ꝑmittant infrigidari: qm̄ fri
gus nocet huiuſmodi. Qꝺ ſi fuerit illic doloꝛ ex ꝓn
cipio: tūc adminiſtrant deſuꝑ olea in quibꝰ eſt ſedatio
doloꝛis cū ꝓhibitōe aliq̄ ex ꝓncipio ſicut oleū viol.
⁊ roſ. cū virtute olei anetini. Et qn̄ inuenit aliq̄ alle
uiatio ponat in medicis illud in quo ē additio vẽn
tis ad reſoluendū ſicut natrū ⁊ acetum: deinde ſicut
cinis. ⁊ emplaſtra reſoluentia ſicut emplaſtrum p̄ꝫ
dictum.

De vena medeni. Ca. xxi.

e

St vt accidat ſuꝑ ꝑtē coꝛꝑis puſtula q̄dā
inflā a: deinde veſicat: poſtea egredit ex eo
q̄dā rubeū ad nigredinē decliue: deinde
nō ceſſat ꝓlōgari ⁊ ꝓlōgat: ⁊ foꝛtaſſe ē motꝰ voluta
tiuus ſub cute: ac ſi eēt motus aial: ⁊ q̄ſi in veritate ſit
ꝑmis donec exiſtimēt q̄dā ꝙ ſit aial qꝺ generat.
Et exiſtimāt q̄dā ꝙ ſit ramꝰ villi nerui ꝓpt vehemē
tiam groſſitudinis: ⁊ plurimū q̄dē accidit in crurib̄ꝰ.
Et ego iam vidi eā ſuꝑ manꝰ ⁊ ſuꝑ latus: ⁊ multipli
catur in infantibꝰ ſuꝑ vtrūqꝫ latus. ⁊ q̄nqꝫ extendit
⁊ abſcindit: ⁊ magnificat in ea laboꝛ ⁊ doloꝛ: imo ꝑ
ſpaciū dolet etſi nō incidat. Et G. q̄dē dixit ꝙ non
fuit cōpꝛehenſum ex eē eiꝰ aliq̄d manifeſtū ſuꝑ qꝺ
ſit innitendū: qm̄ ipe nō vidit eā oīno. Et dixit ꝙ cā
eius eſt ſanguis calidus malus melancholicus aut
phlegma aduſtū adunatū cū vehemētia ſiccitatis
cōplexionis. Et foꝛtaſſe generant eā q̄dā aq̄ ⁊ olera
cū ꝓꝑietate q̄ eſt in eis. Et de cibis q plurimū ḡnāt
ea: eſt ille q eſt calidus ⁊ ſiccꝰ: ⁊ q̄nto plus fuerit ma
a q̄ generat acutioꝛ erit doloꝛ vehemētioꝛ. ⁊ foꝛtaſſe
accidit in coꝛꝑe vno in locis q̄ſi q̄draginta eiꝰ: aut
q̄nq̄ginta ex q̄ tn̄ euadet cū curatione: ⁊ minoꝛat in
coꝛꝑibꝰ hūidis ⁊ aſſuetis balneatiōibꝰ ⁊ cib̄ hūidis
⁊ aſſuetis vino cū mēſura. ⁊ plurimū q̄dē generatur in
medena: ⁊ ꝓpt hoc ꝓpoꝛtionant ei. ⁊ generat etiā
in terra coꝛaſceni ⁊ alijs: ⁊ multiplicat iterū in terra
egipti ⁊ in terris alijs.

De cura. Ca. xxij.

f

Ollicitudo q̄dē eiꝰ in terra in q̄ generat et
cibi ex quibꝰ generat in quibꝰ eſt materia q̄
eſt cā eiꝰ illud ē cū euacuatōe ſanguis mali
phlobotomando ex baſilica aut ex ſaphena ſcḋm lo
cū ⁊ mūdificationē ſanguis cū eis q̄ ſūt ſic ſirupꝰ de
mirobal. ⁊ decoctio epithimi: ⁊ potare pillulas co
chias ꝓpe ⁊ adminiſtratio triſere facte ex ſene ⁊ fumo
terre: ⁊ humectatio coꝛꝑis cū cibis humectātibꝰ ⁊ bal
neatōes ⁊ reliquū regimē humectantiū notū. Vex
cū apparet eē eiꝰ in ꝑmo apparitōis eiꝰ: tūc rectū ē
vt admiſtret regimē mēbꝛi cū emplaſtris infrigidan
tibus ⁊ humectātibꝰ ſic ſūt ſucci frigidi noti cū duo
bus ſandal ⁊ canfoꝛa poſt mūdificationē coꝛpoꝛiſ ⁊
adminiſtrationē iterū factā cū miſſione ſanguiſugarū
ſuꝑ locū. Et de epithimatibꝰ bonis ē epithima ex ſā
dalo ⁊ aloe ⁊ canfoꝛa aut myrrha ⁊ pſiliū ⁊ lac dul
ce. Si aūt nō ſeꝑatur ſed incipit cadere foꝛtaſſe ꝑ
hibet eam ⁊ aufert eam ⁊ alleuiat laboꝛes in ea ſi bi
bat patiens eam ſcḋm ꝯtinuitatē tribꝰ dieb̄ꝰ omni die
pondus. ʒ. ij. aloes: aut bibat de eo in die. i. ʒ. ς. in ſe
cundo. ʒ. i. in tertio. ʒ. i. ⁊. ς. tribus diebꝰ ⁊ liniat ſuꝑ
eam aloes: aut liniatur ſuꝑ oꝛificiū eius humiditas
aloes humidi viſcoſi. Et ſiſr in ꝓncipio cū egreditur
ſi nō curatur de ea ⁊ egredit: tūc rectū eſt vt p̄ꝑare
tur ei qꝺ ſtringat eam ⁊ ſuꝑ qꝺ reuoluat cū facilitate
paulatim donec egrediat vſqꝫ ad finē ſui abſqꝫ inci
ſione: Et meliꝰ eſt plumbū ſuꝑ qꝺ inuoluit: ⁊ ſit ſuf
ficientia ſuꝑ grauitatē eius in attractione eius: qm̄
attrahitur cū facilitate ⁊ nō abſciditur. Et ſit ſtudiū
tuū in alleuiatione egreſſionis eiꝰ vt incipias ⁊ exte
nues membꝛū ⁊ rarifices ipſum cū embꝛocis ex aq̄
calida ⁊ mucilaginibꝰ infrigidantibus ⁊ oleis leniſi
cantibus frigidis ⁊ ſubtilis caliditatis: ⁊ que currit
curſu eius vt facilis fiat exitus eius. Et foꝛtaſſe non
fit facilis per illud: imo indiget eis que ſūt ſicut lini
mentū cū oleo de keiri: imo ſambacino: imo oleo
de ben: ⁊ vt adminiſtretur ſuꝑ ipſam emplaſtrū de
pice. Et ſi exiſtimatio fecerit neceſſariū vt ꝑfoꝛetur
vt egrediatur cū totalitate ſua ⁊ nō fuerit quod ꝓhi
beat ꝑfoꝛet ⁊ extrahatur. Et ſi egreſſio eius cū extra
ctione ꝑdicta nō fuerit facil̄ ⁊ ꝑfoꝛatio ipiꝰ nō fuerit
poſſibil: tūc putrefac eam cū butiro: putrefiet enim
tota ⁊ egredie t. Et caue ne admiſtres calida ex me
dicinis: qm̄ foꝛtaſſe ꝑuenit ad eſthiomenū. Et qn̄ aſſi
duat ſuꝑ poſterioꝛa eiꝰ fricatio cū ſale paulatim: ⁊ il
lud fit retro cū facilitate ⁊ egreſſione eiꝰ cū ſubtilita
te egredit cum totalitate: ⁊ ꝓpꝛie qn̄ ſcinditur aut
penetrat qꝺ eſt poſt ipſam: ⁊ intromittitur filꝰ ſub
ea illic ⁊ expellit ⁊ aſſiduat abſterſio cū ipſa egredit
cū ſale paulatī ⁊ cū facilitate: nā cū illō fit cū ea egre
ditur tota. Quod ſi incidatur ⁊ redit: non erit ex
cuſatio quin perfoꝛetur niſi inueniatur modus aliꝰ
deinde egrediatur cum facilitate ⁊ curetur locus cu
ra vulnerum.

Tractatus tertius de lepꝛa.

Quid ſit lepꝛa ⁊ cauſa eius. Ca. i.

l

Epꝛa eſt infirmitas mala ꝓueniens
ex ſperſione cholere nigre in coꝛpo
re toto quare coꝛrumpitur cōplexio
membꝛoꝝ ⁊ foꝛma ipſoꝝ ⁊ figura eo
rum: ⁊ foꝛtaſſe coꝛrumpitur in fine eo
ipſoꝝ continuitas: ita vt coꝛrodātur membꝛa ⁊ ca
dant caſu qui fit ab vlceratione: ⁊ eſt ſicut cancer cō
munis coꝛpoꝛi toti: foꝛtaſſe cum vlceratur: ⁊ foꝛtaſſe
non vlceratur: ⁊ eſt aliqua que cum patiente eā ma
net tempoꝛe longo valde. Et melancholia qui
dem quandoqꝫ expellitur ad membꝛum vnum: et
facit accidere duritiem: aut ſephiros: aut cancrum
ſcḋm diſpoſitiōes ſuas. Et ſi fuerit ſubtilis domino
ꝓuenit eſthiomenꝰ. Et ſi expellitur ad ſuperficiem
cutis eueniet illud quod nominat baras: et moꝛ
phea nigra ⁊ impetigo ⁊ his ſimilia. Et q̄nqꝫ ſpar
gitur in coꝛpoꝛe toto ⁊ tūc ſi putrefiat ꝑuenit febꝛis
melācolica. Et ſi cōculcet ⁊ nō putrefiat eueniet le
pꝛa. Et cauſa eius efficiens antiquioꝛ ē malitia com
plexionis epatis decliuis valde ad caliditatē ⁊ ſicci
tatē: quare adurit ſanguinē in melācoliā: aut cōple
xio totius coꝛpoꝛis. aut ſunt ambe ita ꝙ faciūt ſan
guinē acquirere ꝑ cauſas ſuas frigus. Et cā eiꝰ ma
terialis ſunt cibi melācolici ⁊ cibi phlegmatici: iteꝝ
qn̄ cōponitur in eis ſatietas nauſeatiua aut operat
in eis caliditas quare reſoluit ſubtile ⁊ ꝓponit ſpiſſū
melancoliā ⁊ repletiones. Et comeſtiōes ſuꝑ ſacie
tatē ſunt ad hanc eandē intentionē. Et cauſe eius
iuuatiue ſunt opilatio poꝛoꝝ: quare p̄focat caloꝛ
innatus ⁊ infrigidat ſanguis ⁊ ingroſſat: ⁊ ꝓpꝛie
quādo ſplen eſt opilatus debilis nō attrahit neqꝫ
pōt mundificare ſanguinē ex humoꝛe melācolico:
aut ē virtus expulſiua in viſceribꝰ debilis ab expul
ſione illius in venas ani ⁊ matricis ⁊ ſunt poꝛi ſtri
cti. ⁊ quādoqꝫ adiuuat illud totū coꝛruptio aeris i
ſeipſo: aut ꝓpter vicinitatē lepꝛoſoꝝ qm̄ egritudo ē
inuadens. Et q̄nqꝫ accidit ꝓpter hereditatē ⁊ ꝓp
ter cōplexionē embꝛionis ex qua creatus eſt in ſe ꝓ
pter cōplexionē que eſt ei: aut acquiſitā in matrice ꝓ
pter diſpoſitionē que eſt ei ſicut ſi accidat ei vt ſit cō
ceptio in diſpoſitiōe mēſtruoꝝ. Et qn̄ do aggrega
tur caliditas aeris cū malitia cibi ⁊ eius eſſentia ex
genere piſciū ⁊ carne ſalita ⁊ carne groſſa: ⁊ carnibꝰ
aſinoꝝ ⁊ lentibus ꝓculdubio ē vt eueniat lepꝛa ſicut
multiplicat in alexandria. Et cholera nigra quā
do ꝑmiſcetur ſanguini adiuuat partē eius ad gene
randū multū ipſius qm̄ ꝓculdubio ingroſſatur ex
duobus mōis: quoꝝ vnus ē ꝑ ſubſtātiā ſuā groſſā:
⁊ ſcḋus ꝑ frigus ſuū congelāſ. ⁊ qn̄ ingroſſat ꝑ par
tē humiditatis ſue: tunc ē exſiccatio eius ꝑ calidita
tē coꝛpoꝛis facilioꝛ. Et iā ꝑuentū ē ex groſſitudie
ſanguinis lepꝛoſoꝝ ad hoc vt egrediat in phlobo
tomijs eoꝝ quidā qꝺ eſt ſicut arena ⁊ hec egritudo
noiatur leonina. Et dicit ꝙ nō noiat ita niſi quoni
am plim accidit leonibus: ⁊ dicit qm̄ terribilē facit
faciē patientis eā ⁊ ponit eā in foꝛma leonū. ⁊ dicit
qm̄ rapaciter tenet qꝺ capit rapacitate leōis. Et de
hac egritudine que ē debilis difficilis ē curationis
⁊ de curatione foꝛtis nō ſit ſpes. Et incipiēs q̄dē
eſt ſuſceptibilioꝛ ⁊ cōfirmata ē magis inobediens.
Et facta ex melācolia cholere eſt magis feda ⁊ plu
ris nocumenti ⁊ difficilioꝛ accidētiū ⁊ vehementiꝰ
adurens: ſed eſt ſuſceptibilioꝛ curationis. ⁊ facta a
fece ſanguinis ē ſaluioꝛ ⁊ quietioꝛ ⁊ nō vlcerat. Et
facta a melancolia aduſta ſiſatur cholerice in ſuis
accidentibus ſꝫ eſt tardius ſuſcipiēs curatiōem. Et
hec quidē egritudo nō ceſſat coꝛrūpere cōplexiōē
mēbꝛoꝝ per qualitatē ꝯtrariā qualitati ꝯuenienti vi
te. ſ. caliditati ⁊ humiditati donec ꝑuenit ad mēbꝛa
pꝛincipalia ⁊ illic interficit. ⁊ incipit in pꝛimis ab ex
tremitatibus ⁊ mēbꝛis leuibus: ⁊ illic cadūt pili ab
ea ⁊ alterat coloꝛ eius: ⁊ foꝛtaſſe ꝑuenit ad vlceran
dū. deinde vadit paulatī in coꝛpus totū: nā q̄uuis
pꝛima generatio eius ſit in viſceribꝰ: tn̄ pꝛimū veſti
giū eius eſt in extremitatibus: qm̄ ſūt debilioꝛes. ve
rūtamē q̄nqꝫ moꝛit patiēs eā anteq̄ cōuertat mali
tia eius apparēs ſuꝑ viſcera ⁊ mēbꝛa pꝛincipalia: ⁊
eſt moꝛs illius cū attractione ⁊ ꝓpter maliciā ꝯple
xionis illius. Et cū cancer qui ē lepꝛa mēbꝛi viꝰ
ſit de illis quibus non eſt ſanatio: tūc quid dicemꝰ
de lepꝛa que ē cancer coꝛpoꝛis totius: verūtamē in
lepꝛa ē res vna: ⁊ eſt ꝙ egritudo ſpargitur in totū
coꝛpꝰ ⁊ quādo adminiſtrant curatiōes foꝛtes ſuſtē
tant egritudinē ⁊ nō agit ſuꝑ mēbꝛa ſimplicia ⁊ in
cancro eſt ita.

De ſignis. Capitulum. ij.

Uando incipit lepꝛa incipit coloꝛ fieri ru
beus tēdēs ad nigredinē. ⁊ apparet i oculis
obfuſcatio ad rubedinē decliuis. ⁊ appet
in anhelitu ſtrictura. ⁊ in voce raucedo cū nocumē
to pulmonis ⁊ cāne eius. ⁊ multitudo in ſternutatio
ne. ⁊ apparet in naſo gauetū. ⁊ foꝛtaſſe ſit ſtrictura i
naribus ⁊ caſſamu. Et incipiūt capilli in ſubtilitatē
⁊ paucitatē ꝑuenire. ⁊ apparēt vene in pectoꝛe ⁊ ꝑ
te faciei. ⁊ ē odoꝛ coꝛpoꝛis ⁊ ꝓpꝛie in ſudoꝛe ⁊ odoꝛ
anhelitus ad fetoꝛē decliuis. ⁊ apparēt moꝛes melā
colici ⁊ mali ⁊ doloſi. ⁊ multiplicant in ſōno ſōnia
melācolica. ⁊ ſentit in ſomno quaſi ſuꝑ coꝛpus ſuū
ſit grauedo maxima: deinde appet ſpſio in capillis
⁊ caſus in eis ex toto ꝓpꝛie in pilis q ſunt in facie ⁊
partibus eius: ⁊ quādoqꝫ diſſocat locus piloꝛum.
⁊ findūtur vngues. ⁊ incipit foꝛma fieri feda. ⁊ faci
es fit terribilis. ⁊ coloꝛ denigrat. Et incipit ſanguis
cōgelari in iūcturis ⁊ putreſit. ⁊ addit cōſtrictio an
helitus donec ꝑuenit ad difficultatē vehemētē et
diſniā magnā. ⁊ ꝑuenit vox in fine raucedinis ⁊ in
groſſant labia ⁊ denigrant. ⁊ apparet ſuꝑ coꝛpꝰ ad
ditio glādulosa ſilis animali qꝺ grece noiat ſacos
deinde incipit coꝛpus vlcerari qn̄ lepꝛa ē non quie
ta. ⁊ coꝛrodit cartilago naſi. deinde cadūt naſus et
extremitates ⁊ currit virus fetus ⁊ redit vox ad oc
cultationē ⁊ tūc iā non remanent pili ⁊ denigratur
coloꝛ valde. ⁊ pulſus quidē lepꝛoſi eſt debilis ꝓpt
debilitatē virtutis ⁊ paucitatē neceſſitatis: cū egri
tudo ſit frigida ⁊ tarda nō velox ꝓpter debilitatē
frigoꝛis: ⁊ ſit neceſſaria ſpiſſitudo cū non ſit veloci
tas neqꝫ magnitudo.

De cura Capitulum. iij.

Poꝛtet vt incipiat in ea cū euacuatiōibꝰ
⁊ mūdificatiōe anteq̄ ingroſſet egritudo.
⁊ cū tu verificaueris ꝙ illic ſit ſanguis plu
rimus coꝛruptus: tūc oꝫ vt icipies ⁊ phlobotomet
phlobotomia vlna: ⁊ ſi nō aliūde ſaltē ex manibꝰ. ⁊
ſi nō verificaueris illud tūc nō phlobotōes: phlo
botomia. n. ex vēis magnis q̄nqꝫ plus nocet q̄ ſit
eius iuuamētū. Verū ſit ſecuritas cū phlobotōia
eius ex ſeꝑatiōibꝰ venarū ꝑuarū ſi timet phlbōmia
magnarū. Et ſcias ꝙ ſanguis frigidꝰ eſt in eo qꝺ
apparet: quare ſit illud magis vltimū q̄ ventoſe: ⁊
ſanguiſuge ⁊ minus nocēs viſceribus: ⁊ ille ſunt ſicut
vene frōtis ⁊ naſi. Et vero ſcḋm plurimū phlobotomia

eſt neceſſaria in curatiõe huius egritudis. τ de illis
que vocãt ad illud eſt cõſtrictio ãhelitus eius τ diſ
ficultas ipſius. τ forte eſt neceſſariũ phlobotomare
quidẽ apud vehemẽtiã raucedinis vocis τ timorẽ
preſocatiõis. Si ergo phlobotomet oꝫ vt quieſcat
hebdomada vna. deinde euacuet cũ eis que ſunt ſi
cut hieralogodion τ hiera de pulpa colloquintide.
Et euacuetur cũ apozimatibuſ τ pilluſ factis ex epi
thymo τ ſticados τ polypodio τ myrobal. ni. τ ke
bulis τ helleboro nigro τ lapide lazuli τ lapide ar
meno. τ non nocet ſi miſceaſ eis pulpa colloquinti
de τ ſcamonea etiã proprie qñ illic eſt cholera τ ad
iungantur eis aloes τ cucumer aſininus. τ theodo
ricon eſt boniſ eiſ. Et hierapicra iterũ τ proprie qñ
ſit fortis cũ ſcamõea ẽ de illiſ ſolutiuis que ſunt bõa
leproſis: τ precipue qñ odorat odoramẽtũ hellebo
ri: aut ponit cũ ea lapis armenus. Et i eſtate opor
tet ut exſiccentur τ nõ vlumetur in decoctione forti
ter ut nõ ſpargatur τ multiplicetur. Decoctio ad le
proſos. ℞. myrobal. citrinoꝝ τ nig. amboꝝ aũ. ʒ. x
ameos. ʒ. v. altit boni. ʒ. ſ. paſſularũ enucleatarũ
minã. ſ. decoquantur cũ tribus eberic aque donec
perueniat ad tertiã: τ exprimaſ τ miſceatur in ea de
aqua mellis pondus. ʒ. v. τ detur in potu. τ vngaſ
corpus eius ex butyro. τ ſedeat in ſole donec frigaſ
aut ambulet ſeptuaginta paſſibus: τ conuertatur ſu
per dextrã τ ſiniſtrã τ dorſũ τ ventrẽ τ comedat cap
pares cũ melle: ſumat in potu hãc medicinã ſm ꝙ
narrauimus ſeptẽ diebus τ renoueſ decoctio eiꝰ oĩ
die. Et non ſufficit in curatiõe iſtoꝝ qui non ſunt
confirmati euacuatio vna: imo fortaſſe ẽ neceſſaria
euacuatio in menſe bis: aut in oĩ mẽſe ſemel ſm ꝙ
teſtimoniũ facit eẽ neceſſariũ. τ illud cuꝫ medicinis
tẽperatis. τ qñqꝫ ſoluit oĩ die cũ facilitate aſcellatio
ne vna aut duabus aſcellationibꝰ cũ eo qd̃ ſoluit il
lud de potionibus iuuatiuis ex medicinis predictiſ
quadragita diebus. Fortes vero valde ſicut helle
borus τ ei ſimilia: τ que ſũt multi ponderis ſuffici
unt in anno ſemel in vere: ſemel in autũno: aut pluſ
hoc. Et oportet ut veniat ſup cerebra eoꝝ cũ mũdi
ficatione cũ eis que ſunt ſicut gargariſmata predi
cta in ca. egritudinũ capitis: τ cũ caputpurgijs no
tis. Deſcriptio caputpurgij. ℞. macropiperis τ ce
lidonie τ capſie τ naſturtij τ burñgi oium. ana. ʒ. i.
nucis muſch ate pullegij amboꝝ ana. ʒ. ſ. ſucci ag
nicaſti cotilas. iij. olei ſiſamini cotilas. iiij. miſceant
τ decoquãtur donec conſumat aqua: deinde coleſ
τ ſeruetur in vitreata τ fiat caputpurgiũ in naribus
quantũ capiũt: deinde ſequaſ qñ illud multiplicaſ
cũ caputpurgijs humectãtibus predictis. Et oꝫ
ut phibeantur ab oĩ quod exſiccat τ reſoluit humi
ditatẽ innatam. Et ſup eos interdicanſ labor τ an
guſtia τ ut permutetur de aere ad aerẽ qui cõtrarius
eſt ei. Et dentur ei in potu poſt mũdificatiõeꝫ olea
ſicut oleũ de amigdalis cũ eis que ſũt ſicut expreſſũ
vue: τ illud qñ euacuati ſũt multotiẽs. Et oꝫ vt exer
citetur oĩ mane poſt expulſionem ſuperfluitatũ ab in
teſtinis. τ precipianſ eleuare vocẽ altã. τ ſoliant τ la

cretur: deinde fricentur. cũ ergo ſudauerit tunc ſu
mant potũ. τ poſt illud inungaſ oleis tẽperatis i ca
lido τ frigido humectãtibꝰ ſm plim cõfortãtibꝰ in
primis: ipſi enĩ indigent in primis cõfortantibꝰ ſic
myrobalani iterũ τ galle cũ aceto. Et quãdoqꝫ ad
miniſtraſ ſuper eos inũctio ex oleo cũ lacte in lieris
τ ſimiliter oꝫ ut fiat eis caputpurgiũ cũ eo qñ mul
tiplicaſ ſiccitas τ qñ cõmonetur i eis nauſea caueaſ
Et melius quidẽ ẽ vt balneentur deinde inungenſ.
Et quãdo balneati ſũt tũc eoꝝ inunctiões ſunt ſicut
oleũ myrtinũ τ maſticinũ τ oleũ de ſũmitatibꝰ viti
um. τ darſiſahan τ oleũ de coſto ſup extremitates τ
deinde ille qui de eis eſt medicatus quieſcat media
hora: τ preparetur vomitui cũ pẽna: deinde ſumat in
potu aliquid de abſynthio. τ fortaſſe eſt neceſſariũ
inungere eos in balneo cũ ſubtiliatiuis reſoluẽtibꝰ
in quibus cadũt nitrũ τ ſulfur τ bacce lauri τ gluti
nũ carpentarioꝝ: imo ſynapis τ origanũ τ piper et
macropiper τ piretrum τ ſtaphiſagria τ ſynapis τ
aloes, τ calamentũ. τ emplaſtrare eos ſup ꝯiũcturas
eoꝝ. imo fortaſſe eſt neceſſariũ qd̃ eſt ſicut euforbiũ
τ illud quãdo precipiſ eis vt balneenſ ꝑpter reſolu
tionẽ ſuperfluitatũ eoꝝ τ ꝑpter ſudorẽ ipſoꝝ. inũctio
enĩ eoꝝ eſt canon in curatione ipſoꝝ. τ qñqꝫ inungi
tur fricando cũ tyriaca τ ſcellite τ aleſangiẽ. τ for
taſſe eſt neceſſariũ iungẽ cũ hmõi in ſole calido. Et
melior ablutionũ eoꝝ in balneo eſt aqua in qua de
coquiſ fenugrecũ cũ ſapone bono. τ oꝫ ut alienetur
leproſus a coitu penitus. Res vo que i potu tribu
untur multe ſũt: nã de melioribꝰ medicis ẽ tyriaca
minor facta cũ carnibus vipe. τ tyriaca diateſſeron
τ alaſmenã τ diaſnlfur. τ qñqꝫ fit caputpurgium cũ
iſtis etiã. Et vt in potu ſumant de trociſcis tyri etiaꝫ
ſolis auf. i. i. ℥. vini groſſi aut paſci τ trociſcis ſqnil
le iterũ. Et ſcias ꝙ caro vipere τ illud in quo eſt
virtus eius ẽ de nobilibꝰ medicinis ei. τ non oꝫ vt
ſit vipera de luto aut littoralis aut de locis humidiſ
quoniam in ea ſm plurimũ eſt parũ iuuamenti. Et
de eis que plurime eſt malitie eſt illa que ſitim facit
cum qua eſt perditio: imo eligatur montana preci
pue alba. Et abſcindantur capita earum τ caude
vice vna ſubito: τ tunc ſi multiplicatur curſus ſan
guinis τ remanẽt viue: τ agitantur agitatione plu
rima tempore longo: tunc iſte ſunt bone τ ſi non di
mittantur. Et que ex eis ſunt conuenientes ſunt ille
ex quibus plurimus currit ſanguis. τ que ſunt plu
rime agitationis: τ poſt decollationẽ mundificent
τ decoquantur ſicut dicemus tibi: τ comedatur ex
eis τ iure ipſarum. Et ex potatione quidem vini in
quo moritur vipera aut viuit iam ſanati ſunt qui
dam accidentaliter aut intentione interficiendi et
eo qui in potu tribuit ut moriatur ille leproſꝰ τ qui
eſcat: aut quieſcat ab eo: aut ſit illud obediendo ſõ
no aut viſioni. Et ſal vipere iuuatiuus eſt iterum
Elixatio autẽ vipere eſt ut ſumatur vipera abſciſſis
extremitatibus mundificata a viſceribus: deiñ elixe
tur cũ porris τ aneto τ ciceſ τ ſale pauco: decoquaſ
cũ aqua plurima donec diſſolnaſ: τ ſumãſ oſſa eiꝰ

tunc ab ea τ mundetur caro ipſius: τ deſ ad come
dendũ caro eius: τ ſorbeaſ ius ipſius: τ ponanſ oſ
ſa eiꝰ tũc ſuper micas panis de ſimila τ fortaſſe ꝓij
citur cũ ea aliquid de pullis columbarum donec bo
na fiat. Et huiꝰ qdem regiminis iuuamẽtũ fortaſſe
nõ apparet in principio: deide apparet ſubito: τ for
taſſe antecedit ſanitatẽ ſeparatio rõnis diebꝰ aliquot
Et ſignũ appſitõis iuuamẽti eiꝰ: τ applicatio ad ho
rã in qua oꝫ ut abſtineaſ ab adminiſtratiõe eius eſt
ut incipiat leproſus inflari quare inflaſ: deinde for
taſſe permiſcetur ratio eius: poſtea excoriaſ: deinde ſa
natur. Cũ ergo non patiſ ſcotomiã neqꝫ inflaſ tũc
iteretur ſup eum regimẽ vice alia. Et de illis que
narrata ſunt ad illud ẽ ut ſumatur ſerpens niger ex
coriatus τ ſepeliaſ donec i eo fiant vermes: τ extra
hatur cũ vermibus ſuis τ exſiccetur τ deſ in potu illi
ſup quẽ ſuperfluit lepra ex eo tribus diebꝰ oĩ die põ
dus. ʒ. i. cũ ſirupo de melle. Et inunctio iterũ cũ eo
in quo ẽ virtus vipere ẽ iuuamẽtũ ei ſicut oleum in
quo decoqtur Et ſicut hoc medicamẽ. ſumaſ niger
excoriatꝰ τ ponaſ in olla τ fundanſ ſup ipm̃ de ace
to forti. ℥. viij. τ de aq̃. ℥. i. τ de capſia humida τ ra
dice dracõtee de vnoquoqꝫ. ℥. ij. decoq̃tur totũ ſup
ignẽ leuẽ donec diſſoluat ſerpẽs: τ coleſ aqua a ſer
pente τ fricet cũ ea poſt abraſioneꝫ barbe τ capitis.
fiat illud tribus diebꝰ. Et eis qdem accidit ex admi
niſtratione medicinaruꝫ viperaliũ excoriatio cutis
corrupte: τ permutatio carnis τ cutis ſane: quãuis in
unctio leproſi cũ humectatiuis tꝑatis in caliditate ẽ
ex illis que cõferũt in quibuſdã horis: cũ vehemen
tior ſit ſiccitas. Et ſimiliter facere caputpurgiũ cuꝫ
eo qd̃ eſt ſicut oleũ viol. τ ſit in eo parũ olei de kei
ri. Et iterũ ſicut adipes rapatiũ τ boum τ volatiliũ
um: τ ſicut cũ oleo de coſto aut darſiſahan. τ oleuꝫ
de lilio ſeruat extremitates: τ illud poſt mũdificatio
nem: τ ante mũdificationeꝫ non inungaſ oino: qm̃
opilat poros. Et de eis que bibũtur τ cõferũt eis eſt
almurigiliꝫ τ medicamen aſcludeni. Et lac ẽ de ꝯue
nientibꝰ qbus curaſ τ ꝓprie apud ꝯſtrictionẽ anhe
litus τ difficultatẽ eius τ raucedinẽ vocis eius τ in
temporibus que ſunt inſ euacuationes. Et oportet
ut bibaſ in diſpoſitione qua mulgeſ lac: τ lac bonuꝫ
eſt de rebꝰ magis cõuenientibꝰ ei: τ oportet ut biba
tur de eo quãtitas q̃ digerat: τ ſi ſint ꝯtenti eo ſolo ſi
poſſibile ẽ erit iuuatiuũ valde. Et ſi fuerit neceſſariũ
nõ addatur ſup ipſũ aliqnid ſi poſſibile ẽ preſ panẽ
mũdũ τ aliſſidebegi cũ carnibꝰ arietũ τ q̃ illis ſunt
ſimilia de eis que dicemꝰ. Et qñ anhelitus redit ad
rectitudinem tunc melius eſt ut dimittaſ lac τ ꝯuer
tatur ſup res acuti ſaporis ut vomat cum eis nõ ꝓ
pter aliud niſi illud: τ euacueſ cuꝫ eo qd̃ diximꝰ: de
inde ſi neceſſe fuerit redire ad lac fiat: vſqꝫ ad terminũ
predictũ. Et oportet ut ſit hoc regimẽ in anno mul
totiens. In phlobotomia vero eoꝝ qui confirma
ti ſunt nõ oportet ut ſit occupatio neqꝫ in ſolutione
ventris eorum cuꝫ medicina forti: qm̃ ſuperfluitates in
eis mouenſ τ nõ ſeparantur: imo fiat alleuiatio in de
clinando materias eoruꝫ ad inteſtina: τ adminiſtre

tur de foris qd̃ carminet τ reſoluat. Et de potibus
cõuenientibus eis eſt ut ſumatur acori. ℥. i. ſ. τ nitri
tantũdẽ: τ ſucci caulis agreſtis vſqꝫ ad. ℥. iij. miſce
atur totum τ bibaſ mane τ veſpere. Et ut ſumaſ eis
de limatura eboris põdꝰ. x. ſacraiati τ detur eis in
potu in. iij. ℥. vini τ butyri: aut ſumatur althit cum
melle quantitate nucis: aut ſumatur de ſquilla quan
titas decem ſacraiati cũ ſirupo ſquille inſpiſſato ſi
cut lohoc. aut ſumatur cymini. ʒ. ſ. τ mellis quanti
tas qua inſpiſſetur ſicut lohoc: τ ſuccuſ calamẽti eſt
eis valde bonus ex tribus obolis vſqꝫ ad. vi. Et
oportet ut vtanſ piſcibus ſalitis in quibuſdam ho
ris ſicut vtitur medicina. Et alleuiẽtur ab acutis ni
ſi ꝑpter vomitũ: τ niſi ſm ſemitam albeakir i eo in
quo ſumuntur. Et qñqꝫ medicantur cum cauterio
diſpartito ſup mẽbra eorum ſicut ſyncipud τ ſummi
tas capitis: τ ſup radicẽ epiglotis τ duo tempora τ
collũ τ iuncturas manuũ τ pedum. Et dixerũt qui
dam: oportet ut cauterizenſ in principio timoris le
pre cũ cauterio in anteriore capite ut conſerat calua
rie τ alio inferiore illo: τ apud locum in quo capilli
tundẽtur τ ſuper ſupcilia vnũ: deinde in dextra ca
pitis: τ aliud in ſiniſtra: τ vnũ poſterius ſup nuchã
τ duo apud duas cõmiſſuras coronales τ vnũ ſup
ſplenem τ ſint cocture ille cum cauterijs leuibꝰ mi
nutis. Et qñ cauterizatur ſup caput oportet ut ꝑue
niat vſqꝫ ad os donec excorieſ os ſaltẽ vicibꝰ pluri
bus poſtqꝫ ꝯſeruaſ applicatio illius ad cerebrũ ſm
ſũmã corrũpentẽ ꝯplexionẽ eiꝰ. Nã ſtolidi qñqꝫ in
terficiũt cũ hoc cũ nõ alleuianſ manꝰ ipſoꝝ.

De modo medicinarũ ꝯferẽtiũ cõpoſitarũ.

Equibus ſunt albedarũgi τ albes qd̃ ſtat
in loco carnis vipere i hac egritudine. Et
de illiſ eſt medicamẽ aſſulẽdati: verũ bede
rũgi hñt deſcriptionẽ magnã quã dixerũt indi τ ex
perti fuerũt ipm̃. Et de eiꝰ modo ẽ ut ſumatur myro.
nigroꝝ τ ſceiteragi indi amboꝝ. ʒ. x. macropipis. ʒ. ſ.
been albi. ʒ. ij. ſ. teranſ τ liniaſ cũ butyro vaccino
τ ꝯficianſ cuꝫ melle: τ ſit potio ab vno aur. vſqꝫ ad
ij. ʒ. poſt mũdificationẽ corpis. Si aũt ſumaſ de eo
cũ equali mẽſura ſui de diamuſcho nõ timebiſ eiꝰ
malicia: qm̃ ipm̃ eſt eiꝰ bezahar.

De modo confectionis nominate bederaulia
maioris.

Eſt almeharan ꝯferens lepre τ baras et
morphee τ impetigi τ aq̃ citrine τ pruritui
τ ſcabiei antiq̃: τ cõfirmat rõnẽ: τ deſtruit
obliuionem: τ eſt bonum conſeruationi conferens
ſyncopi. Et hoc medicamen fecerunt ſapientes in
di regibus ſuis: ℞. myrobalanoꝝ bellirricoruꝫ τ em
blicorum τ capſie omnium ana. ʒ. xiiij. nucis muſ
chate τ corticum turis τ men. τ ſu. τ piperis τ ma
cropiperis τ ſel gamonati τ narkaiſar τ neremiſch
τ condiſi τ ſucci ſquille τ folij indi omniũ ana aur.
viij. τ albes narij boni aur. iiij. terantur medicine τ
cribellenſ τ teratur albes ſolum. Et q terit ipm̃ opi
lat naſum ſuum τ nares ſuas τ inungat eas ante il
lud cũ butyro vaccino: τ veniat eius trituratio ſup

medicinas: ⁊ ſumant de penidiis alharani ⁊ allabāi
emine.ij. ⁊.5. de baldac: terant ⁊ piĳciant in ollā no
uā: ⁊ piĳciatur deſup de aqua cū menſura q̄ ſoluāt
⁊ qñ liqueſūt remoueant ab igne ⁊ puluerizent de
ſup medicine ⁊ ꝯficiant cū eis bene: deinde fiant ex
eis forme ſimiles auellanis quarū vnaqueq; ſit vnꝰ
aur. ⁊ detur in potu omni die.i. in ieiuno cū aqua
tepida aut vino.

De modo confectionis alſulendati.

T eſt medicamen indū magnū in via albe
deranilui: ⁊ ipm cōfert iterū ad caſuz pal
pebrarū ⁊ albedinē capilloꝝ ⁊ alma ⁊ tre
morem cordis ⁊ tcporem appetitus ⁊ fluxum ven
tris ſuperfluū ⁊ hydropiſim ⁊ icteritiam ⁊ paucita
tem ſeminis ⁊ fiſtulas ⁊ canitiem ſenum: ⁊ confert
prurītui ⁊ vlceribus. ℞. alſulendati mundate ablu
te ducentos ſexaginta aur. Et alſulendati quidem
eſt vrina hircorum mōtanorū. Et illud ē quoniam
ipſi mingunt diebus eſtuationis ſue ſup lapides in
monte qui nominat alſulendati: ⁊ denigrant lapi
des: ⁊ fit ſicut pix pinguis ſubtilis. Et mirobal. bel
liricorum ⁊ emblicorum ⁊ piperis ⁊ macropiperis
⁊ lauri ⁊ nucis muſchate ⁊ cinanni ⁊ macis ⁊ xylo a
loes ⁊ darkele ⁊ ſpodij ⁊ attemet ⁊ burūgi ⁊ merēis
oium ana aur.iiij. bdellij.cc. ⁊.lx. aur. ⁊ zuccari ta
barzet.c.xxxiiij. aur. ⁊ auri rubei ⁊ argenti meri et
eris rubei ⁊ ferri ⁊ allohonoc ⁊ alſelud oīum ana
aur.c. cōburantur mineralia: ⁊ terantur ⁊ triconizē
tur cum medicinis ⁊ miſceantur omnia cum melle
⁊ butyro ⁊ reponātur in vitreata viridi: cuiꝰ doſis
ſit duorū aureoꝝ cum lacte caprino aut aqua tepi
da. ⁊ addātur in eo de melle diſpumato aur.xxxvij
⁊ butyri aur.xxxiiij. qm̄ eius decoctio erit bona: ve
rūtamen creſcit ⁊ peruenit ad finē in.xxi. die.

De modo aduſtionis alſelud.

Alleādo fiunt lamine de ferro: deinde de
coquantur myrobalani bellirici ⁊ embli
ci ⁊ coletur aqua coꝝ ⁊ ponant in vas eris
⁊ accēdatur ſub eo ignis leuis ⁊ calefiat alſelud do
nec rubeat ⁊ ignitum ſubmergatur in illa aqua: dei
de redeat ad ignem ⁊ rubeat. cū ergo rubuerit ſub
mergatur iterū in illa aqua ⁊ fiat illud.xxi. vice: de
inde colet aqua illa ⁊ ſumat fex in qua reſidet aliqd
de ſelud: deinde reducat vas ſuper ignem ⁊ ponat
in eo vrina vacce ⁊ igniat ferrum ⁊ ſubmergatur in
ea iterū.xxi. vice: ⁊ ſumatur iterū fex eius donec re
maneant de fece eius aur.viij. Et ſimiliter fiat de ere
donec cōpleant ex eo iterum.viij. aur. Argentū ve
ro limetur cū lima donec fiat ſicut terra. deinde de
coquat cū aqua ſalis in cocliario ferreo donec adu
ratur bene. ſi aūt non aduritur piĳciatur in coclia
rium parum ſulfuris citrini qm̄ comburetur: ⁊ ſu
mantur de eo.viij. aur. ⁊ totum illud ſit tritum ⁊ cri
bellatum. Auri vero combuſtio eſt ita: oportet ut
aurum limetur donec fiat ſimile terre ⁊ ſit cū eo an
reus vnus ex amioch ⁊ remaneat cū auro donec li
queſcant vtraq; ſimul: deinde dimittatur p horam
j. deinde limetur iterū ⁊ addatur ſuper ipſum aur.
vnus ex alamioch: ⁊ limetur iterum cum lima: de
inde fricatur in cocliario ⁊ fundatur ſuper ipſū aq̄
ſalis: ⁊ ferueat donec conſumatur aqua ⁊ remaneat
aurum ⁊ alamioch: deinde teratur in mortario be
ne donec fiat ſicut puluis: ⁊ miſceatur cum medici
nis. Mundificatio autem alſulendati eſt ſm̄ hūc
modū: ſumatur de aqua alhaſce ⁊ vrina vacce piĳ
ciantur ambe ſuper alſulendati in vaſe nouo in tan
ta quantitate ꝙ ſubmergant ipſū: ⁊ ponatur in ſole
calido hora.i. deinde fricetur vehementer ⁊ coletur
aqua ab eo in vaſe nouo ⁊ ponat in ſole tribus die
bus: deinde coletur ⁊ ſumat fex eius ſpiſſa: deinde
ſumantur aqua alhaſce ⁊ vrina ſuper alſulendati: ⁊
pulverizetur ſicut pulverizata fuit p̄us: ⁊ fiat illud
tribus vicibus: deinde ponatur in ſole.xxi. die do
nec ingroſſet ⁊ fiat ſimilis melli ⁊ denigret ſicē pix.

De modo alſulēdati minoris.

T iuuamenta eiꝰ ſunt ſicut iuuamenta ma
ioris. ℞. alſulendati colate ptem vnā: ⁊ al
coꝛ part.s.iiij. teratur alcor ⁊ miſceat cū
eis quantū eſt pondus eoꝝ de melle ⁊ quātū ipſum
eſt de zuccaro: ⁊ quantum ē medietas mellis de bu
tyro vaccino ⁊ reponatur in vitreata: ⁊ doſis eiꝰ ſit
aur.i. cū lacte vaccino tepido. Modus medica
menti conferētis lepre. ℞. myrobal. nigroꝝ munda
torum ⁊ myrobal. citrinoꝝ mundatorum ⁊ zinzib.
omniū ana.ʒ.x. ameos.ʒ.v. alhit bone.ʒ.iij. paſſu
larū mūdatarū.ſ. meconſe decoquāt cū tribus lib. aq̄
de guarich donec conſumātur due tertie ⁊ remane
at tertia: deinde exprimat et colet ⁊ piĳciatur ſuper co
latū de melle quod ſufficit ei ⁊ detur in potu de eo
lib.i. ⁊ inungat ſuper totum corpus infirmi buty
rum vaccinum: ⁊ ſedeat in ſole donec ſudet: ⁊ preci
piatur ut ambulet poſt illud.lxx. paſſibus: ⁊ iaceat
aliquando ſuper latus ſuum dextrū: ⁊ aliquando
ſuper latus ſuum ſiniſtrū: ⁊ ſemel ſuper vētrem ſuū
⁊ ſemel ſup dorſum ſuū: ⁊ cibetur pane ⁊ melle quā
titate abbreuiata.vij. diebus ita ut liniantur ei me
dicine omni die.

De modo epithimatis lepre.

Sumatur ſerpēs niger excoriatus ⁊ decol
letur ⁊ ponatur i vas ⁊ fundātur ſup ipm
de aceto forti.℥.viij. aque.℥.i. ⁊ alſetiara
gi humidi ⁊ radicum draconcee amborum ana.℥.
xij. decoquatur ſuper ignem leuiꝫ donec decoqua
tur ſerpens: deinde coletur cum panno ⁊ ſeparent
oſſa a carne: deinde ponatur fex in vaſe vitreo. Cū
ergo volueris curationem precipe ei ut radat pi
los ſuperciliorū ⁊ caput ⁊ line deſuper ex illo tribꝰ
diebus. Modus epithimatis alterius. ℞. ſtaphi
ſagrie ⁊ myrobal. nigrorū mundatorum ⁊ emblico
rum omniū ana. partem.i. fricantur cum oleo omfa
quo ⁊ liniatur cum eo latus uel locus poſtq̄ ablui
tur cū decoctione lenticis curationum ⁊ balauſtie.
Et iterum comburantur myrobalani ⁊ galle ⁊ lini
antur deſuper cum aceto. Cibi autem eorum ſūt
omnia que ſunt velocis digeſtionis boni chimi ſicut
carnes volatilium notoꝝ. ſ. carū iſſedebegi ⁊ piſces

hūidi leuis carnis cū ſpēbus que ſūt neceſſarie. Et
melior cibus eoꝝ eſt panis de ſimila mūdꝰ ⁊ panis
candarusij ⁊ ſorbitiones facte ex eis ⁊ olera hūida ⁊
eſt neceſſariū ut pmiſceant cū eis que ſūt ſicut ſicla ⁊
raphanus ⁊ porri. Et nō oportet ut negligat admi
ſtrare inciſiua ⁊ ꝓprie ante mūdificationē: ſicut cap
paris ⁊ feniculū ⁊ porri: iſta eniꝫ mūdificant coꝝ ci
bos a ſuꝑfluitatibus ⁊ pparant ſuꝑfluitates expul
ſioni. Cū ergo adminiſtraueris medicinas lauda
biles: tunc adminiſtra etiā hoc regimen. Et piſces ſali
ti in hoc capi. ſunt valde boni eis: ⁊ nos ꝓmptiores
ſumus ſup iſta cū volumꝰ ut faciamus eos vomere
aut ventrē eoꝝ ſoluere. Et caulis ꝯfert eis cū ꝓprieta
te ſua. Et panis cū lacte ⁊ melle ⁊ ficus ⁊ vua ⁊ paſſu
le ⁊ amigdale torrefacti ⁊ cartami ⁊ pinee: ⁊ que ſūt
ex iſtis ꝯferunt eis. Et oportet ut comedat in die biſ
ſm̄ menſuram digeſtionis. Nam ſemel comedere
nocet eis. Et non bibat vinum cū excitat egritudo
niſi parū. Et cū quies eſt egritudini s bibat de ſubtili
qđ non eſt antiquū quātitate tempata conſueta. Et
quādo cadūt pili ſupcilioꝝ ⁊ ſupciliis ⁊ ſimiliū tunc
fiat curatio cū cura alopitie ⁊ reliquoꝝ que dicemꝰ
in libro decorationis.

De modo epithimatis alterius.

Sumant ſtaphiſagrie ⁊ myrobal. nigrorū
mūdatoꝝ ⁊ embl:coꝝ omniū ana pars.i.
⁊ fricant cū oleo omphacino: ⁊ liniat cum
eo locus poſtq̄ ablutus ē cū decoctione lenticum ⁊
balauſtie. Modus alius: cōburant myrobalani et
galle ⁊ liniant cum aceto deſuper.

Fen q̄rta de ſolōne ꝯtinuitatis ⁊ eſt p̄ter id qđ ptē
det cū fractura ⁊ algebra. Et eſt quattuor tractatus.

Tractatus p̄mus de vulneribus in membris.

Sermo vlis de ſolutione ꝯtinuitatis. Ca.i.

Am oſtendimus in libro p̄mo
ſpecies ſolutiōis ꝯtinuitatis ſm̄
modos qui neceſſarij fuerūt in
loco ſimili illi. Et volumꝰ nūc
innuere ſūmas de ſpēbus earū
quas oportet nobis eſſe notas
ante illud qđ volumus declara
re. Dico ergo ꝙ nos cona
mur in q̄buſdā membris quoꝝ ꝯtinuitas eſt ſoluta
ut redeat eoꝝ continuitas ſicut fuit ⁊ illud ſicut i car
ne. Et conamur in q̄buſdā eoꝝ ut remaneat conta
ctus eoꝝ cū conſeruatione: licet nō redeat ipoꝝ con
tinuitas ⁊ illud in oſſibus: niſi in oſſibus puerorū ⁊
infantiū. In eis eniꝫ q̄n̄q; ſpatur reditus ille. De
neruis vero ⁊ venis dixerūt quidā medicoꝝ ꝙ non
redeūt continuitate: imo forſitan remanet in eis ꝯta
ctus cōglutinationis ꝯſeruatione currente ſup eos
⁊ coniūgit eos. Et dixerūt q̄dam ꝙ illud non ꝓuenit
niſi in arteriis ſolis. Gal. vero iam cōtradixit eis iſtō
dixit: imo q̄n̄q; incarnant arterie p teſtimoniū ex
perientie: ⁊ cū conceſſione rōcinationis. Teſtimo
nio vero qm̄ nos iam vidimꝰ arteriā que eſt ſub baſi
lica ⁊ caput arterie tempis ⁊ cruris incarnari. Et cō
ceſſione que ē ex rōcinatione: qm̄ os eſt extremitas
in duricie ⁊ non incarnat niſi parū in infantibus. Et
caro que eſt extremitas in lenitate incarnat. ſꝫ vene
⁊ arterie ſunt medie inter oſſa ⁊ carnem: quare oꝫ vt
ſit eaꝝ diſpoſitio inter carnē ⁊ oſſa: ergo ſūt minꝰ re
cipientes incarnationē q̄ caro ⁊ facilius ſuſcipiētes
eā q̄ oſſa ⁊ incarnant qñ ſectio eſt minima ⁊ pua ⁊
corpus ē hūiduꝫ ⁊ lene. Et non incarnat in diuerſi
ficato ab eo. Et hic ē modꝰ diſputatiōis rethoricꝰ
vel theoricꝰ. ⁊ illud in quo ꝯfidit eſt experimentuꝫ.

De ſūma de vulneribus in mēbris. Capi.ij.

Embra in quibus cū cadit vulnus magni
ficat eius nocumentū ⁊ interficit ſm̄ plum
⁊ forſitan nō interficit niſi raro: ſunt ſicut ve
ſica ⁊ cerebꝝ ⁊ renes ⁊ inteſtina minuta ⁊ q̄uis quā
uis ſit poſſibile ut ſaluet ſuper ea cū eſt leue. In cord
aūt nō ſperat ſalus cū in eo accidit vulnus. Et plu
rimū ille cui accidit vulnus in vētre ſuo cū accidit ei
nauſea aut ſingultus aut ſolutio ventris morit.
Et qñ vulnus eſt in loco in quo oꝫ ut vehemens fi
at dolor ⁊ apoſtema ſicut ſūt capita lacertoꝝ ⁊ poſte
riora coꝝ: ⁊ ꝓpter illorū qui ſūt neruoſi ⁊ nō accidit
apa ſignificat illud nocumentū intrinſecuꝫ ad qđ cō
uertunt materie: ⁊ non puenīt ad vulnus. Et oꝫ
ut tu obſerues illud qđ dicemꝰ in ca. vlceꝝ de indi
ciis in q̄bꝰ cōicant vulnera. ⁊ vlcera ⁊ poſtpoſuimꝰ
ea vſq; illic attendētes ad illud qđ eſt ꝯueniens.

De ſermone vli de cura vulneꝝ. Capi.iij.

Ulnus carnoſuꝫ nō euacuat quin aut ſit ſe
ctio plana recta aut ſectio rotūda aut hñs
latera aut ſectio cū diminutione aliq̄ntule
carnis. Et q̄n̄q; eſt ꝓfundū penetrans: ⁊ q̄n̄q; diſ
coopertuꝫ. ⁊ vniuſcuiuſq; eoꝝ eſt regimē. Et cōicant om
nia in retentione ſāguinis currētis: ⁊ iam poſuimus
ad illud capi. Et forſitan curſus ſanguinis q̄ntitate tē
perata ꝯfert vulneribus ⁊ ꝓhibet apoſtema ⁊ opila
tionē ⁊ febrē. Nam de melioribꝰ cū q̄bus intēdimꝰ
in vulneribus ē ut ꝓhibeamus eoꝝ apationeꝫ: qm̄
qñ non accidit apoſtema poſſibile eſt ut eius fiat cu
ratio: veꝝ cū illic eſt apa aut cōtritio aut cōtuſio ag
gregat in vacuitate eius cū vulnere ſāguis q vult fie
ri apoſtema aut pus ⁊ non eſt poſſibilis curatio vul
neris: ⁊ duꝫ non preparat illud: tunc curetur apo
ſtema. Et ſi retinetur in contritione ſanguis tunc
non ſit ſecuritas ꝙ ipius reſolutio feſtinet ſi fuerit ei
quantitas de qua ſit curanduꝫ ⁊ tenſio: ⁊ illud cū cō
uerſione eius in pus ⁊ reſolutione ipſius: ⁊ illud ſit
cum omni calido leui de illis que tu ſcis. Et ꝓpter
hoc oportet ut adiuuetur curſus ſanguinis quando
abbreuiatur. Cum ergo ſectio eſt plana recta de q̄
nihil cecidit ſufficit in regimine eius ſtrictura ⁊ liga
tura ⁊ prohibitio ſanguineitatis ⁊ aquoſitatis ab ea
⁊ prohibere ꝙ aliqua reꝝ cooperiat eam neq; pilus
neq; aliud poſtq̄ tu conſeruaueris complexionem
membri ⁊ ſollicitus fueris in hoc ne attrahatur ad
membrum niſi ſanguis naturalis. Et ſi fuerit ita ma
gna ut ne concurrant extremitates eius: quoniam
ſunt rotunde elongate aut diuerſe figure aut iam de

ſtructa eſt ex ea caro pauca non plurima: tunc eius
cura eſt futura: ⁊ prohibitio aggregationis humidi
tatis in ea cum adminiſtratione exſiccantiū reper-
cuſſiuoꝝ ⁊ adminiſtratione ſubtiliantium que dice-
mus. Et ſi fuerit profunda: tunc ſtrictura etiam ſa
cit eam adherere multotiens: ⁊ non eſt neceſſe de
tegere eam ſi eſt poſſibile illud: ⁊ illud eſt quādo nō
confert ſtrictura cū ligatura firmans eam. Et fortaſ-
ſe neceſſarium eſt detegere eam ſicut oſtendam: ⁊ ꝓ-
pter ubi non cadit ſtrictura bona ſuper radicem pro
pter ubi non cadit ſtrictura bona ſuper radicem pro
fundi: quare effundūt ad ipſm materie ꝓpter debili-
tatem eius ⁊ dolorem qui neceſſarius eſt: ⁊ propter
diſpoſitiones quas dicam in capitu. ulceruꝫ. Et ſi ē
neceſſarium ut detegatur non erit excuſatio quin po-
natur communi: ⁊ quod currit curſu eius ſup eius ori
ficium exſiccans ipſm ꝓpter ubi ſtrictura non cadit ſu
per radicem ſicut diximus. aut eſt eius preparatio ta
lis ꝙ non eſt poſſibile materiam malam effundi ab
ea: aut eſt in ea os: aut concauata eſt ⁊ facta eſt fiſtu-
la ⁊ ſit in ea humiditas mala valde: ⁊ eſt tunc in iu-
dicio ulceꝝ non vulneꝝ. Et dixit ſapiens ꝙ vulnus
non indiget niſi ligatura aggregante labia: quando
querit adherentia ⁊ incarnatio: veꝝ ſi fuerit neceſſa-
rium ut naſcatur in eo caro: tunc non eſt in eo ne-
ceſſarium illud: ſed eſt neceſſaria aliquādo ligatura
cum qua effundaꝫ ſordities ex orificio eius: ⁊ aliquā
do ligatura ſit menſura qua retineat medicamen de
ſuper. Inquit: ⁊ ſufficit ut ſit orificio vulneris locus
ex quo effundaꝫ ſordities deſuper vel ſemꝑ per na-
turam aut ita ut cadat perforatio illic: aut ut tu ſigu
res ipſm cum illa figura. Ego enim iam ſanaui vul
nus magnuꝫ cuius profundū erat ubi eſt genu ⁊ ip
ſius orificiū in coxa preter ꝙ fecerim ei orificiuꝫ ali-
ud inferius apud genu. Sed preparaui coxam tali
preparatione ꝙ profunduꝫ fuit ſuperius ⁊ orificium
inferius: quare ſanatuꝫ eſt abſqꝫ perforatione in in-
feriori parte. Et ſimiliter quādoqꝫ ſuſpenduntꝫ bra-
chiuꝫ ⁊ palma ⁊ alia taliter ꝙ orificium ſemper ē in
ferius. hic eſt ergo ſermo eius. Et dico ꝙ fortaſſe ti
bi cadet vulnus ubi tibi erit neceſſarium incidere cō
plete ⁊ ſecare membꝝ. Cuꝫ autem ex vulnere ab
ſcinditur caro plurima: tunc neceſſaria ſunt ea que
carnem naſci faciunt: ⁊ non ſufficit illud quod exſic
cat ⁊ ꝓhibet. Et fortaſſe nocet exſiccatiuuꝫ ⁊ ꝓhibi
tiuuꝫ ex parte quod repellit materiam ex qua naſciꝫ
Et qūqꝫ eſt profunditas ⁊ diminutio oſſiū taliter ꝙ
non eſt poſſibile ut naſcatur complete: quare remā
net profundū ſicut quādoqꝫ accidit ut naſcaꝫ plus
ꝙ ſit neceſſe: quare eſt caro addita. Et oportet ut ci
bet eger qui vult ut naſcatur caro in vulnere ſuo ci
bo laudabili boni chimi. Et quādoqꝫ eſt illud qꝺ
facit naſci: ita ꝙ poſſibile eſt ei ut faciat naſci carneꝫ
cutem vero non facit naſci cum iaꝫ abſciſa eſt totali-
ter: imo non facit naſci loco eius niſi carnem duraꝫ
ſupra quam non naſcitur pilus: veꝝ autem rami ml'
totiens eminent ⁊ naſcuntur ſicut caro. Et de vul
neribus ſunt quedam habentia timorem ſicut vul
nera cadentia in neruis ⁊ extremitatibus lacertoꝝ ⁊.

dicam ea in capitulo diſpoſitionuꝫ neruoꝝ. Et mul
totiens ſe quūtur ea accidentia mala ſicut illud qꝺ ſe
quitur vulnus extremitatis lacertorū de alteratione
coloris ⁊ caſu pulſus poſt ſpiſſitudinem ⁊ paruitatē
⁊ perducit ad ſyncopiꝫ ⁊ caſuꝫ virtutis: ⁊ quādoqꝫ
ſequiꝫ ea ſpaſmus. Et ſimiliꝫ illa que cadunt ante ge
nu apud rotulaꝫ qm̄ ſequūtur ea accidentia mala: ⁊
ſunt perimentia a quibus paꝝ liberantur. Et quan
do accidit ſpaſmus ex huiuſmōi vulneribus lacer-
toſis ⁊ non recipit curationem: tunc curatio eſt inci
dere lacertū in latitudine: ⁊ eſt voluntas ut deſtruaꝫ
operatio lacerti: veꝝ illud eſt de illis que oportet ut
poſtponantꝫ q̄ntuꝫ eſt poſſibile. Et cureꝫ ſpaſmus ⁊
ꝑmixtio rationis cuꝫ re alia preter eam Et ſicut vul
nus geniculi. ⁊ fortaſſe eniꝫ neceſſe eſt ut ponaꝫ cum
ſectione dura ⁊ ut ſit feſtinatio in apoſtematibus ei⁹
⁊ ulceribus ipſius ⁊ vulneribus cū phlobotomia et
ſolutione vētris ⁊ ꝓhibitione incarnationis donec
mūdificeutur mūdificatiōe ultima deīn incarnentꝫ.

De cognitione eius quod facit naſci ⁊ quod
incarnat ⁊ quod ſigillat ⁊ qꝺ corrodit ex medicinis.
Capitulum .iiij.

m. Edicamen faciens naſci carnē eſt illud qꝺ
coagulat ſanguinem ſanuꝫ in carneꝫ. Qꝺ
ſi fuerit exſiccatio ei vehemens ꝓhibet ſan
guinem venientem: quare non habebit materiaꝫ ca
ro. Et ſi eſt ei abſterſio vehemens remouet eum ⁊ fa
cit eum currere: quare cōſumit materiaꝫ inuentam
carni ergo oportet ut non ſit ei plurima exſiccatio:
imo uſqꝫ ad terminū: neqꝫ abſterſio fortis valde: im
mo abſterſio pauca in tanta quantitate ut abſtergat
ſordities abſqꝫ mordicatione: ⁊ non indiget ſtiptici
tate de qua eſt curanduꝫ. Et oportet iteꝝ ut ſit in ca
liditate ⁊ frigiditate ſua in complexione ſi fuerit ſepa
rata cum contrario ſm quantitatem ſeparationis. ⁊ ſi
non fuerit ſeparata ſeparatione de qua curetur: tūc aſ-
ſimileꝫ calido valde calidū valde: ⁊ frigido valde fri
giduꝫ valde. Et obſerueꝫ iteꝝ impreſſio medicine
in loco ut apponatur ei ſi ſupfluit in malitia comple
xionis. Medicine auteꝫ incarnatiue ſunt ille que ag
gregant inter duo elongata. Et non oportet ut ope
rentꝫ niſi in ſuperficiebus amboꝝ facientes adherere
inter ea utraqꝫ cum rore qui eſt in ſubſtantia ambo
rū. Et ſi fuerit ſanguis purus: tunc eſt illud quod ex
ſiccat ſanguinem plurimū ſufficiens cuꝫ eo in adhe
rentia cum exſiccatione vehementi veloci anteqꝫ ſi-
at pus: ⁊ non firmatur ei illud niſi fuerit cum illo ſu
ꝑfluitas virtutis in exſiccando: veꝝ oportet ut ſit ab-
ſtergens: qm̄ abſterſio eſt contraria intentioni que ē
in eo: quoniā intentio in eo ē ponere illud quod col
ligitur de ſanguine nutrimentuꝫ ⁊ ad herentiꝫ. ⁊ ab
ſtergens abſtergit illum ſanguineꝫ: quare diſpartiꝫ.
ergo conſumit materiam qua expectatur congluti
natio: ⁊ non indiget diminutione in exſiccatione: ſi-
cut indiget ea illud quod facit naſci. Quoniam
faciens naſci indiget ut currat ad ipſuꝫ materia: ⁊ ſi
lius materiei curſum prohibet exſiccatio: ⁊ incarna
tiuuꝫ non indiget: immo indiget incarnatiuuꝫ ex-

ſiccatione fortiore ⁊ pauca ſtipticitate. Conſoli-
datiuuꝫ vero ſigillatiuuꝫ vehementius indiget ſti-
pticitate ꝙ illa duo: quoniam eſt ei neceſſarium ut
recuperet quod ē per naturā vehemētioris exſicca-
tionis. ſ. cutē: ⁊ qm̄ indiget ut exſiccet humiditateꝫ
extraneam ⁊ radicalem vehemēteꝫ. Et illud quod ē
ante ipſum eget ut exſiccet humiditatē extraneā ex-
ſiccatione pſima ⁊ radicalem cum mēſura que con
glutinetur ⁊ ingroſſetur ⁊ non minuaꝫ ex ſubſtātia
At corroſiua diminuēs carnē oportet ut ſit vehe-
mentis abſterſionis valde. Et illud quideꝫ quod
eſt rectū in curatione vulnerū quādo pforantur eſt
ut non approximet eis aqua. Et ſi fuerit neceſſariū
⁊ non ſuffert eger a balneatiōe: oportet ut ponatur
ſuper ea de emplaſtris ⁊ de panno infuſo cuꝫ oleo
ſm modos ligationis: ⁊ non permittatur aqua per
uenire ad ipſum.

De perforatione vulneris ⁊ aliorum cum opo ⁊
tet ut diſcooperiatur Ca. v.

o Inquit Gal. Oportet ut ſeces ex loco eius ve
hemētioris eminentie ⁊ ut inclines ipſum
Et nō ſit tractus pforationis niſi ad ptem
ex q̄ ē poſſibile currē pus ad inferiora. Et ut obſer
uētur i pforatione aleſuirati ⁊ ruge ſm modū queꝫ
diximus in ca. vulnerū ⁊ dubelet. niſi in eis q̄ exce
pim⁹. In eis vo que ſūt ſicꝫ iguina ⁊ ſubaſcelle: oꝫ
ut vadat pforatio cū cute in nā: deīde ponantꝫ deſuꝑ
exſiccatiua abſqꝫ mordicatiōe de illis q̄ ſūt poſita i
tabulis medicinarū ſingularium. Et puluis olibani
melior ē in eis ꝙ olibanū: qm̄ illud ē vehemēti⁹ ſti-
pticum. Et rectum quidē eſt in curatione vulne-
rū cuꝫ pforanꝫ ne approximet eis aqua. Et ſi fuerit
neceſſarium ⁊ eger nō ſuffert a balneatione tunc oꝫ
ut vuln⁹ occulteꝫ ſub emplīs ꝯuenientib⁹ tectis cum
pānis infuſis cū oleis ſm moduꝫ coopture q̄ ſepat
inꝫ aquā balnei ⁊ hūiditatē ei⁹: ⁊ inꝫ vulnera: aut in
genieꝫ ei aliqꝺ ingenioꝝ poſſibiliū in ipſo.

De regimine vulnerū habētiuꝫ apoſtema ⁊ do
lores Ca. vi.

n Eceſſariū ē in huiuſmodi vulnerib⁹ alleui
are ⁊ credē ꝙ vulnus nō cōſolidaꝫ oīno
dū apa non ſedaꝫ. Et illud qdē nō comple
tur niſi cū eo in quo ē exſiccatio ⁊ infrigidatio i ꝑn
cipio rei ⁊ mollificatio in ſcdo. Et ut admiſtreꝫ i eo
cura apatū oīno. Et qꝺ ē ꝓpriū in hoc cū cōitate
ſui iuuamēti in oī mēbro a capite uſqꝫ ad pedes eſt
ut ſumaꝫ granatū dulce ⁊ decoq̄tur cuꝫ vino ponā
eo ⁊ emplaſtreꝫ cū eo loc⁹. Et oꝫ ut obſerues illud
ad qꝺ ꝯuertiꝫ diſpoſitio apatis ſicꝫ ſi tu admiſtraue-
ris vnguētū nigrū ⁊ videris vulneris ruboreꝫ vehe
mētē fieri ⁊ veſicari declina ad infrigidātia ⁊ ad vn-
guētū albū. Et ſi videris ipſm mollificari aut īdura
ri: ⁊ tu iā admiſtraſti albū: admiſtra nigrū ⁊ alia.

De regimine vniuerſali in vulneribus viſceruꝫ
interius Ca. vij.

i Ntentio in eo qꝺ exiſtimam⁹ ꝙ eſt fiſſura
aut diſruptio interi⁹ ē ut incarneꝫ ⁊ nō di-
mittaꝫ ſāguis cōgelari i interiorib⁹ ita ut ꝓ
hibeaꝫ fluxus ſāguinis. Et medicine cōferentes in
utriſqꝫ intētionib⁹ huius ſunt ſicut veſtimēta qū de
coquūtur in aceto: aut detur i potu de cētaurea ma
iore pōdus. ʒ. i. Et tre ſigillate in hoc ineſt excuſatio
magna. Illud aūt qꝺ in potu ſumiꝫ cū fluxus ſā
guinis ē ſicut dauic. i. et. 5. de ſemine hyuſgami al.
cū aqua mellis: ⁊ relique medicine ꝑdicte in ꝓhibē
tione ſputi ſāguinis ⁊ fluxus ſāguinis. De vulne
re aūt ⁊ fiſſura apparētib⁹ dixit ſapiens ꝙ in diſpo
ſitione mirac vētris donec egrediātur quedā inteſti
na: oꝫ ut ſcias quō applices inteſtina ⁊ intromittan
tur. Qꝺ ſi egrediatur aliquid de zirbo oportet ut
ſcias an ſit neceſſarium ut ligetur cū ligatura firma
aut nō: ⁊ an ſuatur vulnus: aut nō: ⁊ qualiter ſit via
in ſuendo ipſum. Et Gal. quidem dixit anatomiaꝫ
almirac. Et diximus nos ipſū in anatomia. Et pro
pter illud qꝺ iam diximus in anatomia locus ilio-
rum ē minoris timoris cum diſrūpitur ꝙ locus al
nourati. Et alnourati quidem eſt mediuꝫ corporis
utriuſqꝫ lateris menſura quatuor digitorum ab al-
borati. i. umbilico. Inquit: Quoniam fiſſura cum
accidit in loco alborati egrediūtur cum ea inteſtina
plus ⁊ reditus eorū in ea ē difficilis. Et illud iō qm̄
res que tenet eam nō ē niſi duo lacerti deſcēdentes
in longitudine corporis qui ꝓtenduntur ex pectore
uſqꝫ ad os pectinis: ⁊ ꝓpter illud qū diſrūpitur vn⁹
horum duorū lacertorū oꝫ ut egrediaꝫ ps inteſtino
rum ⁊ augmentatur inde diſruptio. Et illud ideo:
quoniā lacerti qui ſunt in utriſqꝫ ilijs plus coartāt
ipſum: verū eſt ei in medio lacertus fortis continēs
ipſum. Si aūt prepareꝫ ut ſit diſruptio magna egre
dietur numeratio inteſtinorū: quare erit eorum in-
termiſſio vehementior ⁊ difficilior. In vulneribus
aūt paruis ſi nō ſuccurratur cum intromiſſione in-
teſtini inflatur ⁊ ingroſſatur. Et illud ꝓpꝫ id qꝺ ge
neraꝫ in eo de vētoſitate: quare non ingrediꝫ ex illa
diſruptione. Et ꝓpter illud ſaluiora vulnera accidē
tia in mirac diſrūpētia ſūt illa que ſunt equalis ma
gnitudis. Inquit: Et indigēt illa vulnera reb⁹ qua
tuor quarū ꝑma eſt ut reducaꝫ inteſtinuꝫ apparens
ad locū q ē ei ꝓpri⁹: Et ſcda ut ſuaꝫ: Et tertia ut po
naꝫ ſuꝑ ea medicamē ꝯueniēs: Et quarta ut ſit ſolli
citudo ne ꝓueniat alicui mēbrū nobiliū ꝓpter illud
timor. Pone ergo ꝙ ſit vuln⁹ tāte quātitatis ut nō
poſſim⁹ ꝓpter paruitatem eius intromittere inteſti
nū ꝓcedens ab eo. Et quidem ē nobis neceſſarium
ut reſoluam⁹ illam ventoſitatem: aut ut dilatemus
ipſam diſruptionem: ⁊ ut diſſoluam⁹ ventoſitatem
eſt meli⁹ ſi poſſibile eſt in ea. Et cauſa quidem in in
flatione inteſtini eſt frigus aeris. ꝓpter illud ergo
oportet ut ſubmergatur ſpongia in aqua calida et
exꝑmas ipſam ⁊ vapores ipſum. Et vinum ſtipticū
qū calefit etiā ē iuuatiuū in hoc loco: ⁊ illud qm̄ ca
lefacit plus ꝙ ſit calefactio aque ⁊ confortat inteſti-
nū. Qꝺ ſi hec cura non reſoluit inflationeꝫ inte
ſtinorū tunc adminiſtreꝫ amplificatio vulneris. Et
conuenienti⁹ inſtrumētorum ad hanc ſectionē ē in-
ſtrumētū qꝺ cognoſciꝫ ad pforidaꝫ fiſtulas. Cultelli

ſtructa eſt ex ea caro pauca non plurima: tunc eius cura eſt futura: ⁊ prohibitio aggregationis humiditatis in ea cum adminiſtratione exſiccantium repercuſſiuorum ⁊ adminiſtratione ſubtiliantium que dicemus. Et ſi fuerit profunda: tunc ſtrictura etiam facit eam adherere multotiens: ⁊ non eſt neceſſe detegere eam ſi eſt poſſibile illud: ⁊ illud eſt quādo nō confert ſtrictura cū ligatura firmans eam. Et fortaſſe neceſſarium eſt detegere eam ſicut oſtendam: ⁊ ꝓpꝛie vbi non cadit ſtrictura bona ſuper radicem profundi: quare effundūtur ad ipſum materie ꝓpter debilitatem eius ⁊ dolorem qui neceſſarius eſt: ⁊ propter diſpoſitiones quas dicam in capitu. vlcerum. Et ſi ē neceſſarium ut detegatur non erit excuſatio quin ponatur cotturi: ⁊ quod currit curſu eius ſup eius orificium exſiccans ipſum ꝓpꝛie vbi ſtrictura non cadit ſuper radices ſicut diximus. aut eſt eius preparatio talis ꝙ non eſt poſſibile materiam malam effundi ab ea: aut eſt in ea os: aut concauata eſt ⁊ facta eſt fiſtula ⁊ ſit in ea humiditas mala valde: ⁊ eſt tunc in iudicio vlcerum non vulnerum. Et dixit ſapiens ꝙ vulnus non indiget niſi ligatura aggregante labia: quando querit adherentia ⁊ incarnatio: verum ſi fuerit neceſſarium ut naſcatur in eo caro: tunc non eſt in eo neceſſarium illud: ſed eſt neceſſaria aliquādo ligatura cum qua effundatur ſordities ex orificio eius: ⁊ aliquādo ligatura ſit menſura qua retineat medicamen deſuper. Inquit: ⁊ ſufficit vt ſit orificio vulneris locus ex quo effundatur ſordities deſuper vel ſemp per naturam aut ita ut cadat perforatio illic: aut ut tu figures ipſum cum illa figura. Ego enim iam ſanaui vulnus magnum cuius profundū erat vbi eſt genu ⁊ ipſius orificiū in coxa preter ꝙ fecerim ei orificium aliud inferius apud genu. Sed preparaui coxam tali ꝑparatione ꝙ profundum fuit ſuperius ⁊ orificium inferius: quare ſanatum eſt abſq; perforatione in inferiori parte. Et ſimiliter quādoq; ſuſpenduntur brachium ⁊ palma ⁊ alia taliter ꝙ orificium ſemper ē inferius. hic eſt ergo ſermo eius. Et dico ꝙ fortaſſe tibi cadet vulnus vbi tibi erit neceſſarium incidere cōplete ⁊ ſecare membrum. Cum autem ex vulnere abſcinditur caro plurima: tunc neceſſaria ſunt ea que carnem naſci faciunt: ⁊ non ſufficit illud quod exſiccat ⁊ ꝓhibet. Et fortaſſe nocet exſiccatiuum ⁊ ꝓhibitiuum ex parte quod repellit materiam ex qua naſcitur Et qñq; eſt profunditas ⁊ diminutio oſſiū taliter ꝙ non eſt poſſibile ut naſcatur complete: quare remanet profundū ſicut quādoq; accidit ut naſcatur plus ꝙ̄ ſit neceſſe: quare eſt caro addita. Et oportet vt cibet eger qui vult vt naſcatur caro in vulnere ſuo cibo laudabili boni chimi. Et quādoq; eſt illud qḋ facit naſci: ita ꝙ poſſibile eſt ei ut faciat naſci carnem cutem vero non facit naſci cum iam abſciſa eſt totaliter: imo non facit naſci loco eius niſi carnem duram ſupra quam non naſcitur pilus: verum autem rami mr̄ totiens emmient ⁊ naſcuntur ſicut caro. Et de vulneribus ſunt quedam habentia timorem ſicut vulnera cadentia in neruis ⁊ extremitatibus lacertorum ⁊ dicam ea in capitulo diſpoſitionum neruorum. Et nuꝫ totiens ſequūtur ea accidentia mala ſicut illud qḋ ſequitur vulnus extremitatis lacertorū de alteratione coloris ⁊ caſu pulſus poſt ſpiſſitudinem ⁊ paruitatē ⁊ perducit ad ſyncopim ⁊ caſum virtutis: ⁊ quādoq; ſequitur ea ſpaſmus. Et ſimiliter illa que cadunt ante genu apud rotulam qm̄ ſequūtur ea accidentia mala: ⁊ ſunt perimentia a quibus paꝝ liberantur. Et quando accidit ſpaſmus ex huiuſmōi vulneribus lacertoſis ⁊ non recipit curationem: tunc curatio eſt incidere lacertū in latitudine: ⁊ eſt voluntas ut deſtruatur operatio lacerti: verum illud eſt de illis que oportet ut poſtponantur q̄ntum eſt poſſibile. Et curetur ſpaſmus ⁊ ꝑmixtio rationis cum re alia preter eam Et ſicut vulnus geniculi. ⁊ fortaſſe enim neceſſe eſt ut ponatur cum ſectione dura ⁊ ut ſit feſtinatio in apoſtematibus eius ⁊ vlceribus ipſius ⁊ vulneribus cū phlobotomia et ſolutione vētris ⁊ ꝓhibitione incarnationis donec mūdificentur mūdificatiōe vltima deīn incarnentur.

De cognitione eius quod facit naſci ⁊ quod incarnat ⁊ quod ſigillat ⁊ qḋ corrodit ex medicinis. Capitulum .iiij.

M Edicamen faciens naſci carnē eſt illud qḋ coagulat ſanguinem ſanum in carnem. Qḋ ſi fuerit exſiccatio ei vehemens ꝓhibet ſanguinem venientem: quare non habebit materiam caro. Et ſi eſt ei abſterſio vehemens remouet eum ⁊ facit eum currere: quare cōſumit materiam inuentam carni ergo oportet ut non ſit ei plurima exſiccatio: imo vſq; ad terminū: neq; abſterſio fortis valde: imo abſterſio pauca in tanta quantitate vt abſtergat ſorditiem abſq; mordicatione: ⁊ non indiget ſtipticitate de qua eſt curandum. Et oportet iterum ut ſit in caliditate ⁊ frigiditate ſua in complexione ſi fuerit ſeparata cum contrario ſm quantitatem ſeꝑationis. ⁊ ſi non fuerit ſeparata ſeꝑatione de qua curetur: tūc aſſimiletur calido valde calidū valde: ⁊ frigido valde frigidum valde. Et obſeruetur iterum impreſſio medicine in loco ut apponatur ei ſi ſuꝑflauit in malitia complexionis. Medicine autem incarnatiue ſunt ille que aggregant inter duo elongata. Et non oportet ut operentur niſi in ſuperficiebus amborum facientes adherere inter ea vtraq; cum rore qui eſt in ſubſtantia amborū. Et ſi fuerit ſanguis purus: tunc eſt illud quod exſiccat ſanguinem plurimū ſufficiens cum eo in adherentia cum exſiccatione vehementi veloci anteq̄ fiat pus: ⁊ non firmatur ei illud niſi fuerit cum illo ſuꝑfluitas virtutis in exſiccando: verum oportet ut ſit abſtergens: qm̄ abſterſio eſt contraria intentioni que ē in eo: quoniā intentio in eo ē ponere illud quod colligitur de ſanguine nutrimentum ⁊ adherentiā. ⁊ abſtergens abſtergit illum ſanguinem: quare diſpartitur. ergo conſumit materiam qua expectatur conglutinatio: ⁊ non indiget diminutione in exſiccatione: ſicut indiget ea illud quod facit naſci. Quoniam faciens naſci indiget ut currat ad ipſum materia: ⁊ illius materiei curſum prohibet exſiccatio: ⁊ incarnatiuum non indiget: immo indiget incarnatiuum exſiccatione fortiōre ⁊ pauca ſtipticitate. Conſolidatiuum vero ſigillatiuum vehementius indiget ſtipticitate q̄ illa duo: quoniam eſt ei neceſſarium ut recuperet quod ē per naturā vehemētioris exſiccationis. ſ. cutē: ⁊ qm̄ indiget ut exſiccet humiditatem extraneam ⁊ radicalem vehemēter. Et illud quod ē ante ipſum eget ut exſiccet humiditatē extraneā exſiccatione ꝑſima ⁊ radicalem cum menſura que conglutinetur ⁊ ingroſſetur ⁊ non minuatur ex ſubſtātia. At corroſiua diminuēs carnē oportet ut ſit vehementis abſterſionis valde. Et illud quidem quod eſt rectū in curatione vulnerū quādo ꝑforantur eſt ut non approximet eis aqua. Et ſi fuerit neceſſariū ⁊ non ſuſtinet eger a balneatiōe: oportet ut ponatur ſuper ea de emplaſtris ⁊ de panno infuſo cum oleo ſm modos ligationis: ⁊ non permittatur aqua peruenire ad ipſum.

De perforatione vulneris ⁊ aliorum cum oportet ut diſcooperiatur Ca. v.

D Ixit Gal. Oportet ut ſeces ex loco eius vehemētioris eminentie ⁊ ut inclines ipſum Et nō ſit tractus ꝑforationis niſi ad ꝑtem ex q̄ ē poſſibile currē pus ad inferiora. Et ut obſeruētur i ꝑforatione alcſuirati ⁊ ruge ſm modū quem diximus in ca. vulnerū ⁊ dubeller. niſi in eis q̄ excepim⁹. In eis vō que ſūt ſicut iguina ⁊ ſubaſcelle: oportet ut vadat ꝑforatio cū cute in nā: deīde ponantur deſuꝑ exſiccatiua abſq; mordicatiōe de illis q̄ ſūt poſita ī tabulis medicinarū ſingulariū. Et puluis olibani melior ē in eis q̄ olibanū: qm̄ illud ē vehemēti⁹ ſtipticum. Et rectum quidē eſt in curatione vulnerū cum ꝑforantur ne approximet eis aqua. Et ſi fuerit neceſſarium ⁊ eger nō ſuſtinet a balneatione tunc oportet ut vuln⁹ occultetur ſub emplāſtris ꝯuenientib⁹ tectis cum pānis infuſis cū oleis ſm modum coopture q̄ ſeꝑat int aquā balnei ⁊ hūiditatē ei⁹: ⁊ int vulnera: aut ingenietur ei aliqḋ ingenioꝝ poſſibiliū in ipſo.

De regimine vulnerū habētium apoſtema ⁊ dolores Ca. vi.

N Eceſſariū ē in huiuſmodi vulnerib⁹ alleuiare ⁊ credē ꝙ vulnus nō cōſolidatur oīno dū apa non ſedatur. Et illud qdē nō completur niſi cū eo in quo ē exſiccatio ⁊ infrigidatio ī ꝑncipio rei ⁊ mollificatio in ſcḋo. Et ut adminiſtretur i eo cura apatū oīno. Et qḋ ē ꝓpꝛium in hoc cū cōitate ſui iuuamēti in oī mēbro a capite vſq; ad pedes eſt ut ſumatur granatū dulce ⁊ decoq̄tur cum vino ponatur eo ⁊ emplaſtretur cū eo loc⁹. Et oportet ut obſerues illud ad qḋ ꝯuertitur diſpoſitio apatis ſicut ſi tu adminiſtraueris vnguētū nigrū ⁊ videris vulneris ruborem vehemētē fieri ⁊ veſicari declina ad infrigidātia ⁊ ad vnguētū albū. Et ſi videris ipſum mollificari aut īdurari: ⁊ tu iā adminiſtraſti albū: adminiſtra nigrū ⁊ alia.

De regimine vniuerſali in vulneribus viſcerum interius Ca. vij.

I Ntentio in eo qḋ exiſtimam⁹ ꝙ eſt fiſſura aut diſruptio interi⁹ ē ut incarnetur ⁊ nō dimittatur ſāguis cōgelari ī interiorib⁹ ita ut ꝓhibeatur fluxus ſāguinis. Et medicine cōferentes in vtriſq; intētionib⁹ ꝑnus ſunt ſicut veſtimēta qm̄ decoquūtur in aceto: aut detur ī potu de cētaurea maiore pōdus. ʒ. i. Et tre ſigillate in hoc ineſt excuſatio magna. Illud aūt qḋ in potu ſumitur cū fluxus ſāguinis ē ſicut danic. i. et. ſ. de ſemine hyuſgami al. cū aqua mellis: ⁊ relique medicine ꝑdicte in ꝓhibitione ſputi ſāguinis ⁊ fluxus ſāguinis. De vulnere aūt ⁊ fiſſura apparētib⁹ dixit ſapiens ꝙ in diſpoſitione mirac vētris donec egrediātur quedā inteſtina: oportet ut ſcies qūo applices inteſtina ⁊ intromittantur. Qḋ ſi egrediatur aliquid de zirbo oportet ut ſcias an ſit neceſſarium ut ligetur cū ligatura firma aut nō: ⁊ an ſuatur vulnus: aut nō: ⁊ qualiter ſit via in ſuendo ipſum. Et Gal. quidem dixit anatomiam almirac. Et diximus nos ipſū in anatomia. Et propter illud qḋ iam diximus in anatomia locus iliorum ē minoris timoris cum diſrūpitur q̄ locus alnourati. Et alnourati quidem eſt medium corporis vtriuſq; lateris menſura quatuor digitorum ab alborati. i. vmbilico. Inquit: Quoniam fiſſura cum accidit in loco alborati egrediūtur cum ea inteſtina plus ⁊ reditus eorū in ea ē difficilis. Et illud iō qm̄ res que tenet eam nō ē niſi duo lacerti deſcēdentes in longitudine corporis qui ꝓtenduntur ex pectore vſq; ad os pectinis: ⁊ ꝓpter illud qm̄ diſrūpitur vn⁹ horum duorū lacertorū oportet ut egrediatur ꝑs inteſtinorum ⁊ augmentatur inde diſruptio. Et illud ideo: quoniā lacerti qui ſunt in vtriſq; ilijs plus coartāt ipſum: verū eſt ei in medio lacertus fortis continēs ipſum. Si aūt preparetur ut ſit diſruptio magna egredietur numeratio inteſtinorū: quare erit eorum intermiſſio vehementior ⁊ difficilior. In vulneribus aūt paruis ſi nō ſuccurratur cum intromiſſione inteſtini inflatur ⁊ ingroſſatur. Et iſtud ꝓpt id qḋ generatur in eo de vētoſitate: quare non ingreditur ex illa diſruptione. Et ꝓpter illud ſaluiora vulnera accidētia in mirac diſrūpētia ſūt illa que ſunt equalis magnitudinis. Inquit: Et indigēt illa vulnera reb⁹ quatuor quarū ꝑma eſt ut reducatur inteſtinum apparens ad locū q̄ ē ei ꝓpꝛi⁹: Et ſcḋa ut ſuatur: Et tertia ut ponatur ſup ea medicamē ꝯueniēs: Et quarta ut ſit ſolicitudo ne ꝑueniat alicui mēbrū nobiliū ꝓpter illud timor. Pone ergo ꝙ ſit vuln⁹ tāte quātitatis ut nō poſſim⁹ ꝓpter paruitatem eius intromittere inteſtinū ꝓcedens ab eo. Et quidem ē nobis neceſſarium ut reſoluam⁹ illam ventoſitatem: aut ut dilatemus ipſam diſruptionem: ⁊ ut diſſoluam⁹ ventoſitatem eſt meli⁹ ſi poſſibile eſt in ea. Et cauſa quidem in inflatione inteſtini eſt frigus aeris. ꝓpter illud ergo oportet ut ſubmergatur ſpongia in aqua calida et exꝓmas ipſam ⁊ vapores ipſum. Et vinum ſtipticū qm̄ calefit etiā ē iuuatiuū in hoc loco: ⁊ illud qm̄ calefacit plus q̄ ſit calefactio aque ⁊ confortat inteſtinū. Qḋ ſi hec cura non reſoluit inflationem inteſtinorū tunc adminiſtretur amplificatio vulneris. Et conuenienti⁹ inſtrumētorum ad hanc ſectionē ē inſtrumētū qḋ cognoſcitur ad ꝑforādas fiſtulas. Cultellis

aũt pforãdi acutí ex duab⁹ partibus facti ad caput
caueant. Et rectioꝛ figurarũ ⁊ ꝑparãõ i infirmo ẽ ut
ſi fuerit vulnus leſum vadẽs ad ptem inferioꝛẽ ſit fi
gura ⁊ ꝑparatio ad ſupioꝛẽ. Et ſi fuerit vuln⁹ vadẽs
ad ſuperioꝛẽ: figura ⁊ ꝑparatio vadant ad inferio-
rem. Sit ergo intẽtio tua quã intendis in vtriſq; re
bus ſimul ut nõ cadant reliqua inteſtina ſup inteſti
num cuius inferius apparet. Et cũ tu poſueris hãc
tuam intẽtionẽ: ſcias ꝙ ſi fuerit vulnus in parte de-
xtra tũc opoꝛtebit ut faciat egrũ declinare ad ptem
ſiniſtram. Et ſi fuerit in parte ſiniſtra facias eũ decli
nare ad dextrã. Et ſit intẽtio tua ſemꝑ ut ponas ptẽ
in qua ẽ vulnus altioꝛẽ parte altera: hec eſt enĩ res
que eſt cõis oĩbus iſtis vulnerib⁹. Cũ ergo ſeruant
inteſtina in locis ſuis que ſũt eis ꝓpꝛia poſtq̃ redu
cta ſunt ad vẽtrem cũ vulnera ſunt magna: tũc ne-
ceſſarius ẽ miniſter edoct⁹. Et illud iõ qm̃ opoꝛtet ut
teneat locũ illius vulneris totũ manu ſua deforis et
colligat ipſum ⁊ aggreget ⁊ deteget de eo aliqd mi
niſtro ſuenti ipm ⁊ redeat ad illud quod iam ſutũ
eſt de eo etiã ⁊ aggreget ipm ⁊ colligat paulatim do
nec ſuatur vulnus totũ ſutura decenti. Et ego nar
ro tibi illud qđ melius ẽ de aſſuitione ventris. dico
ergo qm̃ ꝓpterea ꝙ res que ẽ neceſſaria eſt ut com-
pꝛehendatur illud quod eſt inter mirac ⁊ ſiphac iaꝫ
eſt neceſſariũ tibi ut incipias ⁊ intromittas acuꝫ in
cutem deforis ad interioꝛẽ partẽ. cũ ergo penetra-
uerit acus in cutẽ ⁊ in lacertũ eũtẽ ſm rectitudinẽ
in lõgitudine vẽtris totius: dimitte marginẽ ſiphac
in hoc latere ⁊ non intromittas in ipſum acuꝫ ⁊ fac
penetrare acum in marginem alium deintus ad ex
terioꝛa: deinde fac penetrare eam abintus ad exteri
oꝛa in margine alio mirac: ⁊ cũ feceris eam penetra
re tũc fac penetrare eã ſcđo in hoc eodẽ margine mi
rac aut deforis ad interioꝛa: ⁊ dimitte marginem ſi-
phac q eſt in hoc latere: fac ergo penetrare acum in
latus aliud deint⁹ ad exterioꝛa: ⁊ fac eã penetrare cũ
tua penetratione in ſiphac in marginẽ mirac q eſt i
parte eius donec facias eã penetrare totũ: deinde in
cipe iterũ ab hoc eodẽ latere ⁊ ſue ipm cũ margine
qui ẽ ſiphac in latere alio: ⁊ extrahe acũ ex cute quã
penetrauit: deinde reduc acũ in illã cutẽ ⁊ ſue mar-
ginẽ ſiphac q eſt in latere alio cũ hoc margine mi-
rac ⁊ extrahe eam ex cute que ẽ in parte eius: ⁊ fac il
lud vna vice poſt aliam vſquequo ſuas vulnus to-
tuꝫ ſm illud exẽplũ. In mẽſura aũt que eſt inẽ duo
pũcta caueat ſupfluitas i latitudine ⁊ ſtrictura: qm̃
amplitudo nõ tenet ſm ꝙ opoꝛtet ⁊ ſtrictura adu-
nat. Et filũ iterũ ſi fuerit coꝛdoſum adiuuat ad diſ-
rũpenduꝫ. ⁊ ſi fuerit molle abſcindit ⁊ ligat leue du
rũ: ⁊ ſimiliẽ ſi ꝓfũdaueris pũcturã in cute. nam ſi fu-
erit longinqua a ꝯunctura verũ remãſerit de vacui-
tate intra ipm ⁊ extra eam non incarnat: ⁊ ſerua eq̃
litatẽ illic etiã. Inquit: Et pone intẽtionẽ tuã in ſuen
do vẽtrẽ adherẽtia ſiphac cuꝫ mirac. foꝛtaſſe enim
adherebit ⁊ incarnabitur: quoniã eſt neruoſum.
Et iam conſuerunt ipſum quidam ſm hunc modũ
opoꝛtet ergo ut figamus acuꝫ in margine mirac ex
terioꝛe ⁊ faciamus eam penetrare ad interioꝛa ⁊ di-
mittamus marginẽ ſiphac totum: deinde reduca-
mus acum ⁊ faciamus eam penetrare: deinde pene
tret acus ex contrario partis quã penetrauit: deĩde
faciamus penetrare in marginẽ alium de margini-
bus mirac ſm hoc. Et iſte modus conſuendi ẽ me
lioꝛ cõſuitioni cõmuni que compꝛehendit quatuoꝛ
margines in penetratione vna: ⁊ illud ideo quoniã
cum hac conſuitione iterũ quã iam dixim⁹ iam co
operitur ſiphac retro mirac: ⁊ continuatur cum eo
coopertura decentẽ. Inquit: Deinde pone ſuꝑ ipm
de medicinis incarnatiuis: ⁊ neceſſitas ad ligandũ
eſt vehemẽtioꝛ in his vulneribus: ⁊ madefac lanaꝫ
in arahaze cum oleo calido parũ ⁊ inuolue ſuꝑ ali-
bꝛeni ⁊ alibꝛeni ſicut vadũt. Et cliſteriza ipſum cuꝫ
aliquo mollificatiuo etiã ſicut olea ⁊ mucilagines.
Et ſi vulnus iã peruenerit ad inteſtina ⁊ ſuiſti ipm
tunc regimen ſit illud quod diximus. verũtñ opoꝛ
tet ut cliſterizetur cũ vino nigro ſtiptico tepido: ⁊ ꝓ
pꝛie ſi vulnus iam conſutum fuerit: aut appꝛopinq̃
uerit minuta inteſtina: quoniã inteſtinum ieiunum
non ſanat oĩno ex vulnere qđ in ipſo accidit ꝓpter
ſubtilitatẽ ſui coꝛpoꝛis ⁊ multitudinẽ ei⁹ qđ eſt i eo
de venis ⁊ ꝓpinquitatẽ ſuam ad materiam neruo-
rum ⁊ multitudinẽ effuſionis cholere ad ipm ⁊ ve-
hementiaꝫ caliditatis eius: qm̃ eſt magis ꝓpinquũ
epati q̃ inteſtina alia. Inferioꝛa vero vẽtris ꝓpterea
ꝙ ſunt de natura carnis ſis de medicatione ipſoꝛũ
confidens. Inquit Gal. lib. de ingenio ſanitatis:
Et ſit intentio tua apud diſruptionẽ mirac ventris
cum ſiphac ut ſuas eã cõſutiõe cõglutinãte ſiphac
cũ mirac: quoniã eſt neruoſum tarde incarnationis
cũ alio: ⁊ illud cũ modo ſuitionis quã dixim⁹: qm̃
ipſa aggregat ⁊ cõglutinat in punctura ſiphac. In-
quit: Et inteſtina cũ egrediũtur tũc confert vinũ ni-
grum foꝛte: ⁊ calefiat ⁊ ſubmergatur in eo lana ⁊ po
natur deſuꝑ: qm̃ ipſa diſpgit inflãmationẽ eoꝛuꝫ ⁊
detumeſcere ea facit. ſi autẽ non fuerit pꝛeſens tunc
adminiſtra quaſdã aquas ſtipticitatis foꝛtis calefa
ctas. ꝙ ſi nõ fuerint pꝛeſentes tũc vapoꝛa ea cũ aq̃
calida donec detumeſcãt. ſi autẽ non ingrediunt in
illud amplificet locus. Inquit Hyp. Cum egre-
ditur zirbus ventris i vulnere: neceſſe ẽ ut putrefiat
qđ de eo egredit: quãuis moꝛetur tempoꝛe paruo: ⁊
eſt in hoc vehementius q̃ inteſtina ⁊ epar: quoniaꝫ
inteſtina ⁊ extremitates epatis ſi non remanent ex-
terius ſpacio longo donec infrigidẽtur valde vehe
menter: tunc cum ingrediũtur ventrẽ ⁊ incarnatur
vulnus redeunt ad naturas ſuas. zirbus vero licꝫ
moꝛetur tẽpoꝛe ꝑuo: tamen neceſſe ẽ ut quod ex eo
ꝙ apparet ingreditur vẽtrem putrefiat. Et pꝛopter
illud pꝛoperant medici in incidendo ipſum: ⁊ non
intromittunt quod de ipſo apparet in ventrem. ꝙ
ſi inuenìatur in zirbo diuerſoꝛum ab hoc illud ẽ val
de paruum ⁊ foꝛtaſſe non inuenitur. Et ſi egreditur
aliquid de zirbo tunc neceſſe ẽ tibi ut ſcias an opoꝛ
teat incidi: an non: ⁊ an opoꝛteat ſui vulnus: an nõ
⁊ qualiter ſuatur. Nam ſi vuln⁹ cadat in aluoꝛrati

⁊ eſt medium vẽtris: tunc eſt pluris timoꝛis: quoni
am ſunt extremitates lacertoꝝ cooperte ſuꝑ vẽtrẽ.
Si fuerit in illis ⁊ ſunt a duobus laterib⁹ medij vẽ-
tris a dextra ⁊ ſiniſtra quaſi quatuoꝛ digiti: tunc eſt
ſaluioꝛ: qm̃ non eſt in eo aliquid de extremitatibus
lacertoꝛum neruoſoꝛũ. loci vero aluoꝛrati ſutura ite
rum ẽ difficilis: ⁊ illud ideo qm̃ inteſtina eminent ⁊
egrediũtur a diſruptione q̃ eſt i hoc loco ⁊ reditus
eoꝛum in hoc loco ẽ difficilis: ⁊ illud quia illud qđ
plicat ea intẽtione eoꝝ ẽ duo lacerti ꝯtenſi in longi
tudine vẽtris carnoſi qui deſcẽdũt ex pectoꝛe ad ra
chaba ⁊ eſt os pectinis. Et ꝓpter illud qñ cadit vul
nus in hoc loco incidũt hos lacertos: ⁊ ẽ eminẽtia
inteſtini vehemẽtioꝛ: qm̃ lacerti qui ſunt in illo con
tinẽt ⁊ nõ eſt ei in medio lacertus foꝛtis retinẽs ipm
Si aũt ꝑparat cum hoc ut ſit vulnus magnũ tunc
neceſſe ẽ ut emineat ⁊ egrediatur ex eo neruus inte
ſtinoꝝ: q̃re fit intromiſſio eoꝝ difficilioꝛ.

De qualitate ligandi vulnera Ca. viij.

Vlnera aũt ⁊ fiſſura apparentia cũ vis ut
incarnẽtur tunc fac illud quod dixit ſapi-
ens de illis qui ſũt hui⁹ artis. Inqt: Cuꝫ
vis ut incarnetur huiuſmodi fiſſura tunc adhere ei
ligaturam accipientẽ ex duob⁹ capitib⁹ nõ aliaꝫ de
ligaturis. Qđ ſi fuerit magna erit tibi neceſſarium
ut adherere ei facias puluillos triangulatos. Et ſi
fuerit locus decliuis indiget ſutura etiã. Et puluilli
quidẽ triangulati melioꝛes ſunt in aggregando la-
bia vlcerũ q̃ quadrati: qm̃ coartant ſuꝑ fiſſurã niſi
Et ſitus puluilloꝛum triangulatoꝛum eſt ſm hoc
exemplum: linea recta inter duos puluillos ſit fiſſu
ra duoꝛum puluilloꝝ triangulatoꝝ: vnus ſit. b. ⁊ al
ter. g. decenter cõpoſiti ſm figurã quam vides. Cũ
ergo ligatur loc⁹ iſte ⁊ cadit ligamẽ duoꝝ capitum
eſt ligamen tenẽs ſuꝑ locum fiſſure vehemẽtius q̃
ſi fuerit quadrati. Et nõ licet ut nõ ſit in applicatiõe
vlceruꝫ ligamẽ non hñs duo capita: ⁊ iſti ſunt pul
uilli trianguiati ⁊ figura ſtringẽdi. Et dicit in lib.
de ingenio ſanitatis: Quidã hõ habuit vuln⁹ cuius
ꝓfundũ erat ꝓximum inguinib⁹: ⁊ ipſius oꝛificiũ
ꝓximũ genu ⁊ ſanauimus ipſum ſine pfoꝛatiõe pe
nitus ita ꝙ poſuimus ſub genu eius puluillos: ⁊ ꝑ
parauimus ipm taliẽ ꝙ factũ eſt oꝛificiuꝫ eius dire
ctum cum facilitate: ⁊ ſimiliter fecimus de vulnere
qđ fuit in coxa ⁊ bꝛachio ⁊ ſanata ſũt omnia. In
quit: Ille qui iam ꝓuidit in expꝛientia ſcias ꝙ vulne
ra indigent ut fiat ſanies ſi poſſibile eſt ei intus ad
hoc ut penetrẽt cũ ea reliqua que ſũt illic melioꝛa ⁊
velocioꝛis alterationis. Similiter vulnera diſrupta
elongatoꝝ labioꝛum egent ut aggregentur cum li
gamẽto aggregante labia eoꝝ niſi fuerit ſuꝑ ea ex il
lo doloꝛ aut fuerit apoſa: qm̃ dolent poꝛpter illud
quãuis ſit cũ facilitate: aut fuerit lacertus q ſit diſru
ptus in latitudine: qm̃ tunc nõ aggregat: imo pona
tur in medio licinium timẽdo ne incarnet cutis ⁊ re
maneat lacertus nõ incarnatus. Inquit: Et ſimi-
liter quãdo findimus cuteꝫ capitis ponimus inẽ la
bia aliqđ quod impleat ea: foꝛtaſſe enĩ ꝯtrahitur cutis
labioꝝ ad interioꝛa vulneris: q̃re neceſſe ẽ tũc ut co
neris cũ ligamẽtis ut trahas eaꝫ ad exterioꝛa. Et
cum cadit vulnus in longitudine: tũc ligamen ſuffi
cit ⁊ aggregat ipſam decẽter. Et cũ fuerit in latitudi
ne indiget ut ſuat ⁊ ſm menſurã ꝓfunditatis vulne
ris erit ꝓfunditas ſuture dignioꝛ ex additione ana-
tomie. Inquit: Qñ fuerit nob neceſſariũ ut adda-
mus in amplitudine vulneris cũ eſt ſtrictum ⁊ timu
erimus ꝙ ꝓpter ꝓfũditatẽ ei⁹ incarnet eius ſuꝑius
⁊ nõ incarnet eius ꝓfundũ: aut fuit mẽbꝛũ vulnera
tum in hoꝛa vulneris ſm figurã: qđ cũ redit ad eq̃li
tatẽ ſuã non eſt poſſibile ut currat ex eo ſanies: neq;
ut ingrediat ipm medicina: ⁊ ut redeat ad ſuã figu
ram qñ egredit ⁊ cõmouet doloꝛẽ aliũ: tunc neceſſe
eſt ut ſcindat ſectione cõuenienti. Et ſcias ſm ſum
mã ꝙ vulnera que ſũt in latitudine lacerti ſũt digni
oꝛa ut labia eoꝛũ ſint vehemẽtius elõgata quapꝛo-
pter ſũt faciẽtia maioꝛẽ neceſſitatẽ ad perſcrutandũ
ſubtiliter in aggregãdo labia. Et foꝛtaſſe nõ erit ex
cuſatio a ſutura ⁊ adminiſtratione puluilloꝛum tri
angulatoꝝ ⁊ ꝓpꝛie ſi ceciderit in carne diminutio: nã
cadens in longitudine min⁹ eget illo.

De medicinis incarnãtib⁹ vulnera Ca. ix.

Arum medicinarũ virtutes iã narrauim⁹
⁊ ꝯtinuatiõis earũ locuꝫ. Et nõ dubitam⁹
q̃n ſit neceſſariũ ut puluis earũ ſit minoꝛis
virtutis q̃ illud qđ de eis ſit cum oleis ⁊ ceratis. Et
neceſſitas q̃dez ꝑducens ad olea ⁊ cerata ẽ ꝓpterea
ꝙ medicine ſicce ⁊ ꝓpꝛie que ſũt ſicut merdaſẽgi ⁊ re-
lique minerales nõ ſubmergũtur vſq; ad ꝓfundũ ⁊
non penetrãt in poꝛos: cũ ergo ex eis ſit ceratum ad
vltimũ ꝑuenire facit eas curſus olei ad locũ quẽ vo
lum⁹. Et iſte medicine incarnatiue ſunt ex mine-
ralibus: Et ſunt ex plãtis: ⁊ aĩalibus: ⁊ ex oĩ ſpecie.
Et ſunt ex mineralibus ſicut ceruſa ⁊ oleũ myrtinuꝫ
⁊ cera. Et ex plantis folia ſicut folia quercus mas
cule emplaſtrata ⁊ folia ſalicis ⁊ folia caulis ⁊ folia
arboꝝ maloꝛuꝫ ⁊ coꝛtex palme ⁊ folia arnogloſſe ⁊
ſpertũ infuſum in aceto aut aliquãtulo vini. ⁊ ꝓpꝛie
qñ miſcent folia arboꝛis pini maſcule ⁊ femine liga
ta cũ coꝛticib⁹ ſuis ⁊ folia cupſſi ⁊ rami eius ⁊ folia
pentaphilon cũ melle. Et ex gũmis glutinũ albotĩ
ꝓpꝛie ꝓpe mẽbꝛa magna. Et ex fructibus ⁊ granis
nux recens ꝯtrita cũ aqua ⁊ ſale aut vino bulita cuꝫ
folijs acetoſe aut folijs ſicle aut lactuce ⁊ piroꝝ ſilue
ſtriũ cũ eo quod eſt in eis de ꝓhibitione flux⁹ ⁊ nux
cupꝛeſſi ⁊ allea combuſtum ⁊ puluis molendini et
oꝛdeum adustum ꝓpꝛie ſenibus cum cera ⁊ oleo ro
ſa. Et de illis que ſimilantur floꝛibus flos ſoꝛbe et
herba caude equine ⁊ ꝓpꝛie in vicinitate impletio-
nis membꝛi aut carnis. Et ad vulnera que ſunt ꝓ-
pinqua lacertoꝛum capitibus. Et ex animalibus
lac acetoſum valde conglutinat vulnera magna.
Et de compoſitis medicamen ruffi ⁊ aureuꝫ ⁊ eſcu
leus: ⁊ medicamen de ſalicibus ⁊ pullegio: ⁊ em-
plaſtrum de lino.

De medicinis ꝯſolidatiuis ⁊ ſigillatiuis Ca. x.

h Arum medicinarũ naturas iã ſciuiſti. Et ſcis iterũ φ oꝫ ne puluis carũ ſit in virtute eiꝰ quod ponit in emplaſtris. Et tunc oꝫ ut ſcias φ nõ eſt neceſſariũ ut medicine iſte adminiſtrent cũ iam equata eſt ſupficies carnis dure cũ cute vltima equalitate. verũ caro humida iã equatur τ additur: ſed ẽ ſpiſſa talit φ cum exſiccat deſcendit: imo nõ oportet ut adminiſtres eas niſi cũ hoc qđ ẽ ita φ qñ exſiccat equatur. Et hec res cognoſcit exiſtimatione. Oportet ergo ut adminiſtret medicina cõſolidatiua anteq̃ carnis naſcẽtis i vulnere in quo caro naſcitur ad hunc finẽ perueniat: qm̃ cõſolidatiua etiã addit in quãtitate carnis vſquequo conſolidat etiã addit cũ ea virtus nãlis. Ergo additur ſm hanc vlamationẽ: imo oꝫ ut ſit taliter φ qñ exſiccat τ facit operationẽ ſuã iam natura fecerit naſci cũ quantitate ei neceſſaria cũ vltimatione cõſolidatiue vltime in cõſolidãdo que cõpleat duas operationes continuando int carnem τ cutem predictas mẽſura qua equetur ſupficies vlcerata. Qđ ſi nõ auferatur iſtud pculdubio fiet veſtigiũ vulneris ſuperius i cute. Et oportet ut adminiſtres ſigillatiuũ in pmis cũ ipſum adminiſtras humidũ: deinde adminiſtra ipm ſiccũ: tũc cũ appropinquat ſigillatio faciens ipm tranſire ſup ipm cũ extremitate radij. Et medicine qdem iſte ſũt ſicut cortices arboris pini cuꝫ cerato de oleo roſ. aut myrtino τ reſina ſicca τ abrotanũ aſſatũ τ cortices eris τ puluis olibani τ merdaſengi τ centaurea minor: τ vere ſunt bone τ oſſa cõbuſta iterũ τ ariſtologia aduſta ẽ vehementis cõſolidationis: τ alumẽ iterũ τ galle imature et folia filci. Et Hyp. qdem inqt de pede alhaueas ſicut dixerũt: τ ẽ ſimile qđ intellexit p eũ herbã que noiatur pes corui. Et ſtercus canis comedẽtis oſſa τ ſtercus lacerti: veruꝫ eſt acutius pmo: q̃re oportet ut frãgas ipm cũ ſtipticis: τ radix lilij celeſtis τ cortices oppoponaci τ tucia. Et de faciẽtibus naſci carnẽ mirabilibꝰ in vulneribus calide cõplexionis apoſtemoſis ſũt ſandali τ nenufar τ aloes τ pprie in ptibus ani τ teſticulorũ. Et medicina ariſtologie ſi fiat vnguẽtũ aut indiges eo qđ eſt fortius de illis que ſunt int cõſolidãtia ſicut climia τ pprie combuſta τ colcotar cõbuſtuꝫ τ litargyrium τ ceruſa. Et qñq3 cadũt in medicinis eiꝰ dragagantũ τ colcotar quãuis ſint de ſũmia corrodẽtiũ diminuentium carnẽ. Uerũ ipa fortaſſe cõſolidant in vehemẽti humiditate τ pp̃e qñ aduruntur ſũt minoris cõſolidatiõis τ nõ minuitur de corroſione eoꝝ τ pcipue ſi abluãtur ſiũt ad cõſolidationẽ decliuiora. Flos vero eris τ medicine q̃ ſunt vehemẽtioris corroſionis nõ ſũt recte ad illud niſi cũ regimine forti: τ in qbuſdã vulneribus τ vlceribꝰ vehemẽtis hũiditatis. Es vero aduſtũ qñ abluit eſt bonũ in cõſolidatiõe. Et cum volũtas ẽ ut fiat emplaſtrũ ſũt neceſſaria que ſũt fortiora de illis q̃ ſunt int cõſolidatiua ſicut climia τ pprie aduſta τ colcotar aduſtũ τ lithargyriũ τ ceruſa. Qualitas vͦo faciẽdi illud ẽ ut diſſoluat ceruſa τ merdaſengi cũ aceto: deinde adminiſtret τ climia teratur. Et melius quidem ẽ ut aduratur: deinde miſceatur illud cũ colcotar τ ĩbibatur oleo roſ. cũ aceto τ vino ſtiptico: τ fortaſſe addunt ſup ipm dragagantũ aduſtũ τ balauſtie τ galle qñ vulnus τ vlcus ſunt vehementis humiditatis. Emplaſtruꝫ de lino τ eſt mirabile: ſume pannum de lino ablutum nitiduꝫ τ tere donec fiat ſicut alcohol: deinde ſume oleum fortis ſtipticitatis aut oleum myrtinum τ pone in ipſo parum galbani τ diſſolue in oleo τ pone in ipſo pannum contritum τ fac de eo emplaſtrum: quoniam eſt mirabile. Et vnguentum nigrum magnum facit naſci carnem. Quod ſi volueris ut fortius faciat naſci tũc pone in ipſo de ture τ oppoponaco τ ariſtologia aduſta equales partes ut ſit ſicut pondus medicinarum quatuor. Modus pulueris alius. ℞. ceruſe τ merdaſengi amborum ana partem .i. ſcorie plumbi τ myrrhe τ gallarum omniuꝫ ana patem .ſ. Puluis alius: oſtracorum combuſtorum .ʒ. xij. granati parui quod cadit ab arbore τ exſiccatum eſt calcadis amborum ana .ʒ. xvi. cornu ceruini combuſti abrotani climie reſine radicum lilij omniũ ana .ʒ. iiij. minuti turis corticum arboris pini amborum ana .ʒ. vi. corticum granatorum ceruſe aluis omniũ ana .ʒ. viij. gallarum .ʒ. i. Puluis rubeus. ℞. rubee oſſium combuſtorum merdaſengi omnium ana .ʒ. ij. turis aloes amborum ana .ʒ. iij. ſarcocolle memithe amborum ana .ʒ. i. fiat puluis. Puluis alius. ℞. roſarum ceruſe plumbi balauſtie omniũ ana .ʒ. viij. gallarum τ ſeminis roſarũ τ aluis eq̃liter ariſtol. aur. ij. minuti turis aur. i.

Modus empl̃i ad vulnera corporiꝫ ſenum: cõburatur ordeum τ fiat ex eo ceratum cuꝫ oleo roſ. aut oleo myrtino cum ceruſa plumbi.

De medicinis faciẽtibus naſci carnem in vulneribus τ vlceribus Ca. xi.

i Am ſciuiſti pprietatem medicinarum facientium naſci carnem: τ quomodo oportet ut ſint in complexiõibus ſuis. Et oportet adminiſtrentur medicine facientes naſci carnem cum iam mundificatus eſt locus a ſordibus τ ſimilibus: τ non fuerit baſis vulnerum niſi os: tunc mũdifica illud os τ exſicca in vltimo. Et non dimittas in eo obfuſcationẽ aut corruptionem: neq3 corticẽ τ humiditatem que nõ exſiccet τ pprie in capite: nã lenitas oſſis τ eius hũiditas ẽ vna cãrũ phibẽtium natiuitatẽ carnis ſuper ipſum. Et cũ exſiccatur τ exaſperat eſt illud ſup quod ſit mã ex qua gñatur caro in eo magis faciẽs naſci. Et ſcias φ eſt medicina faciens naſci carnẽ in corpore aut mẽbro τ nõ ẽ faciens naſci in alio: τ illud iõ qm̃ fortaſſe exſiccat in corpore: τ nõ exſiccat in corpe ppt cõplexionẽ diuerſorũ corporum. τ ſm φ ſciuiſti fortaſſe ſuperfluit in corpore: τ nõ ſuperfluit in corpore: neq3 eſt abſterſio diuerſa: cum hec hec medicina indigeat exſiccatione quadã τ extenſione quadam menſuratis ſm corpus nõ abſolutis: τ res menſurata ẽ diuerſa cũ impreſſione ſuã in rebꝰ que non ſunt conuenientis quãtitatis in paſſione. Et omne exſiccatiuuꝫ quidem cuius ſiccitas eſt minor ſiccitate corpis qđ cũ eo curatur eſt iterũ abbreuiatũ ab hoc vt faciat naſci carnẽ eiꝰ: imo oportet vt ſit ſicciꝰ eo. Et ppt illud ſit φ olibanũ nõ facit naſci carnẽ in corporibꝰ donec pertrãſeant eq̃lit in ſiccitate. Et experimentũ qdẽ eſt illud qđ ſcit φ eſt ex exſiccatiuibus τ ſtatibꝰ aut ex naſcẽtia carnis ſm pceſſionẽ vel ↄtinuitatẽ aut ex ſordidatione. Qđ ſi videris exſiccationẽ cũ q̃ fortaſſe nõ naſcit caro: tũc humecta parũper medicina ſicca τ dimitte illud qđ vadit ſm virtutẽ ſuã. Et qñq3 iterũ ẽ quibuſdã corpibꝰ propotionalitas cũ qbuſdã medicinis abſq3 aſpectu opatõis eaꝝ. ppt illđ ergo oꝫ vt miſceant medicine ples debiles τ fortes. At vͦo q̃re ſol ſunt emplaſtra τ q̃ ſit eorũ neceſſitas iam ſciuiſti. Et oportet vt nõ ſis ↄtẽtus medicina ſup exſiccationeꝫ τ humectationẽ: imo obſerua ambas q̃litates agẽtes ſm φ pmiſimꝰ eaꝝ narrationẽ: neq3 iterũ ſup exſiccationẽ τ humectationẽ: imo cũ ↄſuetudine ↄſiderationis inter diſpoſitionẽ vlceris τ diſpoſitionem cõplexionis corpis. Qñq3 eni corpꝰ eſt humidũ τ vlcꝰ ſiccũ: τ qñq3 ẽ corpꝰ ſiccũ τ vlcꝰ hũidũ τ qñq3 ſũt ambo hũida: τ qñq3 ſũt ãbo ſicca. Et adminiſtrẽt in pmis q̃ ſunt debiliora ſicut olibanũ τ farina fabaꝝ τ fariñ ordei τ ſilia. Qđ ſi corpꝰ fuerit ſiccũ τ vlcus humidũ valde: tũc neceſſarie ſunt medicine vehemẽtis exſiccatõis cũ cõparatione ad medicias facientes naſci carnẽ: ſicut ariſtologia τ radix oppoponaci τ dragantũ aduſtũ. Et in reſiduo ſunt neceſſarie medicine ſicut ireos τ farina lupinoruꝫ. Et q̃ñq3 accidit vt ſint quedã medicine in quibꝰ ſint aliqd pprietatis qua egent medicine facientes naſci carnem de exſiccatione τ abſterſione ſꝫ ſupfluit ſiũt ergo vͦbi gratia ppter exſiccationeꝫ ſuaꝫ vehementem retinẽtes ſorditiem τ phibentes materiã τ ſupfluit abſterſio τ corroſio. Sed quãdo pmiſcet cũ ea aliqd de illis que ſunt illi contraria frangit ex eo τ tempat ipm τ fit faciens naſci ſicut flos eris: Cũ enim cum ipo aſſociant oleum τ cera τ que humectant membꝝ et fixum faciũt tunc ipm ppter exſiccationẽ τ vehemẽtiam abſterſionis fit conſolidatiuũ quare oportet vt ſit flos eris vna decem ptiũ ceratũ qñ adminiſtrat in corporibus que ſunt ſicciora: τ vna duodecim partiũ quãdo adminiſtrat in corporibꝰ que ſũt humidiora. Et oportet ut obſeruet in iſtis quãdo experiũtur predicta. Senes egent medicinis in qbus eſt caliditas maior τ attractio fortior. Et cadũt in eis que ſunt ſicut pix τ tus τ farina ordei τ farina fabaꝝ τ farina herbi τ radix lilij τ ariſtologia τ climia τ herba oppoponaci. Et quãdo phibet medicina a iuuamento declina ad aliaꝫ: cũq3 ergo ſit difficilius curet cũ eo quod eſt ppriũ vlceribus.

De curatione vulneꝝ alſcheregi idẽſt que ſunt in capite. Capitulũ. xij.

Egimen qdeꝫ oſſis in eis τ quid accidat ex accidentibus eoꝝ timidis iam dictuꝫ eſt in capi. oſſiũ τ algebra. veꝝ incarnatiuũ vlceruꝫ eoꝝ τ que ſunt extra ea ſufficiũt quelibet medicine exſiccatiue leues pulueriꝫate ſup ea ex medicina.

Et medicina que eſt facta ex aloe τ myrrha τ olibano τ ſanguine draconis: τ ſimilit medicine leues pdicte in vulneribus. Qđ ſi fuerit illic curſus ſãguinis: tunc curet cũ eo quod diximus in ca. fluxus ſãguinis. Et oportet ut cibet habens cũ cerebellis gallinaꝝ aſſatis q̃ntũ poſſibile eſt: ipa eniꝫ ſm φ teſtificant quidã ↄfortant cerebꝝ τ retinent ſanguinis fluxum: licet ſit ĩ eis ſententia alia. Et ſimilit aqua granati muzi: τ emplaſtur cũ virga paſtoris. Et de medicinis bonis ad vulnus τ ſanguinẽ ẽ ut ſumatur fermẽtuꝫ ↄuꝝ ſiccũ: τ terat τ pulueriꝫet deſuper τ non humectetur. Quod aũt phibet egritudinẽ ẽ emplaſtratio cũ farina ordei τ ſimula cõfectis cũ iſopo humida τ ſiſr cũ ſanie ordei cũ calamẽto: τ ↄfert attritioni eiꝰ. Et reliquũ regimẽ ſũat ex capi. oſſium.

Tractatus ſcđs de excoriatiõe τ attritione τ cõtuſione τ torſione τ caſu τ offenſiõe τ diruptione et fluxu ſanguinis τ ſimilibus illis.

De ſermonibus vlibus. Capitulũ. pmuꝫ.

i Am ſciuiſti in libro pmo que ſit intentio cotuſionis τ attritionis. Cõtorſio aũt eſt ut ſit membꝝ ſeparatũ a iunctura ſua ſepatione non cõpleta: neq3 apparente manifeſta: quare eſt diſlocatio. Et eguamẽ quideꝫ eſt infra torſionem τ ẽ quaſi aliquãtulũ torſionis ↄmouens ligamentum in iunctura τ quod continetur de eo in carne. Et ſi cũ eo fuerit aliquantulũ ſeparationis erit torſio. Et de hominibus ſunt qui nominãt intentionem quã nominamꝰ torſionẽ nomine cõt. Et de hoibꝰ ſũt q noiant torſionẽ vniꝰ duoꝝ laterũ lacerti ſicut vniꝰ duoꝝ laterũ lacerti vole manꝰ τ receſſe cũ adherẽtia lateris alteriꝰ cuiꝰ ſepatio ſit apparẽs. Illud aũt qđ volumꝰ pmittẽ τ loq de eo in pmis eſt ↄtuſio q̃ accidit lacertis in medio eoꝝ τ attritio in extremitatibꝰ ipſoꝝ.

De ↄtuſione τ attritione Ca. ij.

q Uando accidit lacerto vt ↄtũdat accidit ex hoc int ptes eiꝰ numerus ſolutõis cõtinuitatis. Et multotiẽs effundit ad ipm ſãguis plimꝰ ex quo apoſtemat. Et pauciores ſunt eius diſpoſitiões in quibꝰ nõ aggreget ad ipm ſãguis τ putrefiat atq3 qm̃ plimũ ſperat eiꝰ reſolutio p poros. Et p pte p poros q ſũt ↄſtricti ↄſtrictõe impellẽte ab illo qđ fecit ↄtuſionẽ extiꝰ τ a ↄſtrictõe accidẽte ex ſpate interiꝰ. Et ppt illud ſi nõ ſuccurrat rei in ea pducit ad corruptionẽ mẽbri. Et fortaſſe excoriatio ſeqt caſũ τ offenſionẽ: q̃re oportet vt prepet ad curatõeꝫ eiꝰ vt nõ cãceret. Et oportet vt adminiſtratio fiat in attritiõe cũ reditõe ↄtinuitatis villoꝝ inciſoꝝ: imo ad ſedandũ dolorem.

De cura: Ca. iij.

n On reperitur in plibus haꝝ diſpoſitionũ in hac accidentia excuſatio a phlobotomia: imo opifices artis properãt ad illđ cuiꝰ ſit cor

pus nuncduꝫ. Et qñ fit phlobotomia ⁊ feſtinaꝫ ad
ẽplaſtra ꝓhibẽtia opilãtia nõ accidit ex eis illḋ qḋ
eſt neceſſariũ ad curationẽ q̃ multũ ꝯuenit. Et ẽ eoꝝ
ꝓhibitio cũ infrigidatione ⁊ ſtipticitate: aut cũ vno
eoꝝ. Cũ autẽ tardatur illud ⁊ properat ſanguis ad
diſpoſitionẽ ſolutionis: ⁊ times nocumẽta ꝑdicta:
neceſſariũ eſt in curatione eius extrahere ſanguineꝫ
illũ vt nõ redeat apud ꝯtinuationẽ ad diſpoſitionẽ
eius. ꝙ ſi fuerit taliter ꝙ ſit poſſibile ut reſoluaꝫ pro
pter raritatẽ corporꝫ cũ embrocis aquaꝝ calidaꝝ ⁊ ſi
multũ eis fiat. Et fortaſſe adminiſtraꝫ ſup v̇beratos
de illis que diximus. Et iteꝝ cũ medicinis carminã
tibus ſãguinem mortuũ ⁊ oleis reſoluentibꝰ laxitu-
dinẽ ⁊ ut dentur in potu deinde res adiuuantes ad
reſolutionẽ fiat illud: ⁊ ſis ꝯtentus illo. Et iſta mũdi
ficatiua adiuuatiua ad illud ſunt ſicut bdelliũ iudai
cũ ⁊ coſtus ⁊ centaurea maior cuꝫ ſirupo acetoſo: ⁊
vt adiuuet ſirupus acetoſus iteꝝ ad illud cũ inciſiõe
Medicine vero carminãtes ſãguineꝫ mortuũ ſunt
ſicut farina ordei ⁊ iſopus humida ⁊ ſimilia cõfecta
cuꝫ aqua. Et forte eſt ſicut calamentũ montanũ ⁊ ſa
uic ⁊ ꝓprie qñ cadit in capite. ⁊ ad vltimuꝫ illud cui
eſt mollificatio cũ caliditate ſubtili reſoluente reſolu
tione ſubtili: ⁊ ex eis que exſiccant exſiccatiõe ſubtili
nam ea que ſũt vehemẽtis reſolutiõis ⁊ exſiccatiõis
cũ adminiſtranꝫ in impreſſione eius reſoluũt ſubtile
⁊ inſpiſſant ſpiſſuꝫ cũ exſiccatione ſua ⁊ opilant po
ros iteꝝ cũ exſiccatione ſua. Et hec fortaſſe menſurã
excuſat ſollicitudineꝫ in eo cuius ꝯtinuitas ſoluitur
prope cutem ⁊ in eo quod apparet non ꝓfunda.
Qḋ ſi nõ fuerit ita ⁊ fuerint ſolutiones multe ⁊ pro
funde ⁊ longinque ab eo quod apparet non erit ex-
cuſatio a ſcalpellatõne ⁊ reſoluaꝫ qḋ reſoluaꝫ quod
reſoluiꝫ in apoſtematibus ⁊ vlceribus malis. Et cuꝰ
quideꝫ diſpoſitio non eſt diſpoſitio verberati: in ver
berato eniꝫ trahiꝫ materia ad cuteꝫ: ⁊ cutis eſt in via
vlcerationis. Et in hoc ſi ſoluiꝫ continuitas ꝓfunde
ſubmerſe: tunc illud non ſperaꝫ: quapropꝫ neceſſari
uꝫ eſt adminiſtrare attrahentia cũ fortitudine ⁊ ven
toſas ⁊ ſcalpellationem: ⁊ fortaſſe erit res maxima: ⁊
fiet ad ap̄ationem magnaꝫ exterius ⁊ aggregabit.
Et tunc oportebit ut feſtineꝫ ad aperienduꝫ ⁊ reſol-
uendũ illud quod aggregat in eo ſanieꝫ ut ſedeꝫ do
lor cũ eo facit pus: ⁊ reſoluaꝫ materia cum apertiõe
illud eniꝫ eſt ſ̃m diſpoſitionem aperientẽ: ⁊ ut apiaꝫ
velocius cũ adiutorio curationis eſt ſaluus. Et for
taſſe reſoluũt eam medicine aperientes abſqꝫ ſanio
ſitate propꝛie quãdo adiuuant eas caliditas innata ⁊
poꝛi. Amplius obſerua medicinas predictas in ca.
caſus ⁊ offenſionis. Ligatura aũt q̃ adminiſtraꝫ ſup
ꝯtuſionẽ iam dictũ eſt in modo ſuo: ꝙ qñ accidit at
tritio aut ꝯtuſio: tũc liga ip̄am: ⁊ ſit inſtrumẽtuꝫ tuũ
ſup locũ ip̄m ſtrictum valde: ⁊ vadat cũ ligatura ad
ſupiora ꝓceſſione pſima. ſ. ad ptes epatis ⁊ ad infe-
riora paꝝ ⁊ nõ addas aſcellas neqꝫ puluillos. Lini er
go deſup aſcellas plurimas: quoniã eſt neceſſarium
reſoluere illum ſanguineꝫ mortuũ: ⁊ eſt neceſſariuꝫ
multũ intendere vt vadat ligatura ad ſupiora ne eſ-
fundaꝫ ad ip̄am aliquid: ⁊ eius proceſſio deſuper ſit
mollior. Et ſit pannus durus ſubtilis ut ſufferat ſtri
cturam ⁊ feſtinet continuitas embrocaꝝ cũ ea: ⁊ pre
pareꝫ membꝝ ad ſupiora: ſicut ſit in fluxu ſanguinis.
Et hec cura. ſ. ligatura oportet ut ſit anteq̃ꝫ ap̄etur
membꝝ: quoniã mẽbrũ qñ apoſtemaꝫ nõ ſuffert ni
ſi ligaturaꝫ equalẽ nedũ a vehementia ꝯpreſſionis:
⁊ ꝓpter illud mediceꝫ tunc cũ emplis ⁊ ꝯtinuitate cõ
fuſionis aque calide deſup. Glandulaꝝ aũt cura
tio q̃ ſequitur ꝯtuſionẽ eſt cũ plumbo deſuper poſi
to ne addanꝫ magnificenꝫ: ⁊ fortaſſe euacuantur ci
ſit in eis contuſio.

De caſu ⁊ offenſione ad lapidem aut parietem
aut aliud. Capitulum.iiij.

Caſus ⁊ offenſio ledunt ⁊ impediũt cũ cõtu
ſione ⁊ attritione. Et eſt in eis timor ꝓpter
ſolutionẽ cõtinuitatis accidentẽ in viſceri-
bus. ſ. in panniculis ſuis ⁊ neruis eoꝝ et venis ma-
gnis que ſũt in eis. Et eſt in eis timor iteꝝ ꝓpter ve-
hementiaꝫ doloris ⁊ q̃ntop lus corpus ẽ maius eſt
timor vehementior. Et ꝓpter illud ſit ꝙ nõ accidit
infantibus in caſibus eoꝝ de leſione qḋ accidit pu-
beribus. Et glandule iteꝝ multiplicanꝫ in caſibꝰ ⁊ of
fenſionibꝰ ⁊ v̇berationibus. Et eſt neceſſariũ ut ſuc
curraꝫ cũ eo qḋ narrauimꝰ loco ſuo. Et accidit qñ
qꝫ ex caſu ⁊ offenſione nocumẽta magna ex inciſiõe
lateris in corde aut ſtomacho ⁊ moritur ſtatim. ⁊
accidit quandoqꝫ ut retineanꝫ vrina ⁊ egeſtio ⁊ egre
diuntur inuoluntarie. Et quandoqꝫ accidunt vo
mitus ſanguinis ⁊ fluxus ſanguinis narium vehe-
mens propter inciſionẽ vene in capite aut epate aut
ſplene ⁊ apertio ventris ⁊ ſtrictura anhelitus ⁊ abſci
ſio vocis ⁊ locutionis. Et iſt cui aduenit offenſio
aut caſus aut aliud ⁊ abſcinditur ſermo eius ⁊ incli
naꝫ caput eius ⁊ areſcit anhelitus eius ⁊ ſudat frons
ipſius moritur ſtatim. Et quãdo accidit ei aut pũ
ctio aut verberatio percuſſione clamoſa vomitus ſã
guinis in hora ⁊ lenitas nature moritur. Et facili-
us eſt ei ut euomat ipſum permixtuꝫ cum cibo pro
prie. Et ſi illud quod apparet iam apoſtematũ fue
rit: deinde occultatur apoſtema ⁊ quieſcit apoſtema
deinde euomit poſt ip̄m ſaniem moritur ſtatim.
Et ille qui cadit ſuper planitiem: deinde currit ex eo
ſanguis plurimus tunc neceſſariuꝫ eſt ut apoſteme-
tur ⁊ moriatur. Et ille qui cadit ſuper caput ſuũ mũ-
tociens non loquitur. Et cum remanet vſqꝫ ad ter
tium ⁊ non minuitur neqꝫ additur: tunc laudatur i
tertio ⁊ expectatur vſqꝫ ad ſeptimuꝫ ⁊ nõ mouetur
ante illud cum aliquo. Et cum locus caſus illius
qui cadit nõ rubet: tunc locus eſt neruoſus.

De cura. Capitulum.v.

Si non fuerit fractura et diſlocatio ⁊ flu-
xus ſanguinis oportet ut ſuccurratur mẽ
bro offenſo aut leſo per caſum: quare po-
natur ſuper ipſum quod ſtringat ipſum. Et cũ hoc
neceſſe eſt curanti hoc capitulum ut reſirmet donec
videatur ei ꝙ interius non eſt cauſa properãs ad ꝯ-

ditionem. Et ſi eſt neceſſariũ vt feſtinet plus ⁊ fecerit
neceſſariũ diſpoſitio illud oportet tũc vt properet et
phlobotomet ⁊ miniſtreꝫ cliſtere leue ſubtile: deinde
ſi poſſibile eſt ei vt ſtringat locũ ⁊ opilet fiſſurã ſi ac
cidit cũ eis que diximꝰ properet ad illud. Et medici
ne q̃ ſunt neceſſarie ſũt opilantes cõglutinantes etiã
⁊ reſoluẽtes materiam cũ facilitate ⁊ mollificãtes ſi
cut in ꝯtuſiõe: ⁊ incarnatiue annexe deforis ⁊ intus
Et melior cibus eiꝰ eſt mes ⁊ cicer. De medicis autẽ
quas oporꝫ ſumere illũ qui patitur ꝯmiſſionẽ aut
offenſionem aut caſum melior ⁊ antecedens ẽ mu-
mia pura cũ oleo noiato ſambacino ⁊ vino: ⁊ qñqꝫ
fiat ꝯſecutio cum aliquo cliſterioꝝ. Et detur in potu
reuſini cum aureo vno rubee tinctoꝝ in vino ⁊ bolũ
ar. ⁊ poſt ipſum allemu ⁊ armenum ⁊ ſumach. ⁊ ſar
cocolla cõfert valde cũ incarnatione ſua. Et alumẽ
annexũ eſt iuuatiuũ conſtrictiuũ: ⁊ eſt de eis quoruꝫ
iuuamentũ ſit vehemens. ⁊ arſenico eſt virtus mira
bilis in omnibus que ſunt neceſſaria de incarnatio
ne ⁊ reſolutione ſanguinis ⁊ ꝓhibitõne nocumenti
cũ in potu ſumitur. Et ſuccus centauree maioris et
ariſtologia ⁊ bdelliũ ⁊ coſtus ebibita cũ ſirupo ace
toſo iuuatiua ſunt oĩa. Et de illis que in potu dan
tur ad leniendũ ⁊ ſoluendũ ſunt caſſiſiſt. ⁊ oleũ amĩ
gdaꝫ. Trociſcus bonus: ℞. reuſine. viij. lacce rubee
aũ. iiij. terre ſigillate. iij. fiant trociſci: ſumaꝫ in potu
cũ aqua ciceris. Et de medicinis que deſuper po-
nuntur ſunt altea ⁊ myrrha ⁊ maſtix ⁊ almugat qñ
cũ ea ſit emplaſtꝝ aut bibitur: nam ei eſt proprietas
bona in fractura ⁊ diſlocatione ⁊ in torſione ⁊ cõtor
ſione ⁊ v̇beratiõe ⁊ caſu ⁊ offenſione: ip̄m eni ſanat
⁊ incarnat velociter ⁊ ſedat dolorẽ. ⁊ ſi fuerit habẽs
vehementẽ fracturã indurat eam ⁊ fortẽ facit. Et de
medicis opilãtibꝰ ẽ acatia: eſt eni mirabiꝫ in algebra
iteꝝ ſicut aloes ⁊ boluſ ar. ⁊ alleum ⁊ ſumach almes
⁊ gypſum ⁊ calx ambo extincta ⁊ rizi contritum. Et
de glutinantibus eſt ſarcocolla. Et de vaporationi-
bus bonis ſunt folia cupreſſi decocta cum ſanſuco ⁊
⁊ ſimiliter folia alhethil. Et ſimiliẽ ſi ponatur in eis
lac acetoſum.

De offenſione ſup ventrẽ ⁊ viſcera. Ca.vi.

t Iam diximus de hoc in li.iij. in quo eſt ex
cuſatio. Et oportet vt iteretur ſup eam opa
tio: ⁊ ſit cibus omne lenitiuũ ⁊ infrigidati-
uũ: ſicut volubilis ⁊ chryſolocãna ⁊ malue. Et de fa
cientibus glutinationẽ iterũ ſicut arnogloſſa. Et det
in potu in ꝑncipio de ſuccis infrigidantibꝰ cũ ꝑmi
xtione lenificationis ſicut eſt expreſſio ſolatri aut ar
nogloſſe aut endiuie cũ caſſiafi. Et de illis que expta
ſunt iterũ in hoc ca. eſt vt teratur pſiliũm ⁊ ſumatur
de eo ps. i. ⁊ lacce ⁊ karabe amboꝝ aũ. 5. q̃rte partiꝫ
vniꝰ ⁊ croci. vij. ptis: ⁊ potio eius ſit. ʒ. ij. cũ aqua ca
lida. Et detur in potu trociſcus huiuſmodi: ℞. kara
be. x. roſarũ. v. acatie ablute. ʒ. i. ſpice inde. vi. ⁊ me
liloti. x. ⁊ maſticis. iiij. ⁊ corticũ turis. iiij. ⁊ boli ar.
vij. ⁊ croci. vi. ⁊ nucis cupreſſi. viij. fiant trociſci cuꝫ
aqua arnogloſſe. ⁊ hoc quidem conuenit prope qñ
egritudo ꝑtrãſierit principiũ. Et ponatur emplaſtꝝ
ex huiuſmõi genere: ſumantur mala alcemia: decoq̃n-
tur cuꝫ decocto odorifero donec ſint diſcocta. ⁊ fiat
optima eoꝝ cõtritio ⁊ ſumantur de eis. ʒ. c. ⁊ lauda
ni. xx. ⁊ roſ. xxi. ⁊ ſpice ⁊ maſticis ⁊ eupatorij abluti
omnium ana. xiiij. ⁊ conficiantur cum aqua cu-
preſſi expreſſa cum oleo de lilio ⁊ emplaſtretur cuꝫ
eius.

De diſpoſitiõe v̇berati cũ flagellis ⁊ eoꝝ ſiſibꝰ ⁊
cura eius. Ca.vij.

o Oportet vt ſit cibꝰ verberati cũ flagellis ex
cicere excorticato ꝯtrito ⁊ ex faſeoꝫ rubeis
excorticatis. In potu ſumat loco aque
aquam ciceris infuſi. Et dentur in potu iteꝝ medici
ne eiꝰ q offẽdit ſe ⁊ eiꝰ q cecidit ⁊ ꝓp̄e bolũ ar. Et ite
rũ reu. ⁊ zinziber ꝯiũgãꝫ: ⁊ de ꝯiunctione amboꝝũ
detur in potu. ʒ. i. 5. cũ aqua calida. De eis vero q̃
ſupponũtur melior res ei eſt vt ſumaꝫ pellis ouis ex
coriata ſtatim: ⁊ duꝫ eſt calida ⁊ humida immiſceaꝫ
ſup locũ ⁊ dimittaꝫ ſup eũ ⁊ non remoueaꝫ. fortaſſe
eni ſanat ip̄ꝫ in die ſecũdo: ⁊ qñqꝫ reſoluit apoſtẽa
⁊ ꝓhibꝫ putrefactionẽ. ⁊ prop̄e qñ puluericaꝫ ſub ex
coriata aliq̃ntulũ ſaꝫ vehementi cõtriti. Et de illis q̃
deſup puluericanꝫ ſũt naſturtiũ tritũ ⁊ ſemen apij ⁊
his ſilia. ⁊ iterum ſumãtur merdaſengi ⁊ ceruſe par
tes equales: ⁊ fiat ex eis ceratũ cũ oleo ro. ⁊ cera. Et
iterum epithima ex dragãto ⁊ croco equali menſu
ra. Et ſi remanſerit veſtigiũ lini ip̄m cũ arſenico ⁊ la
pide pipis: ⁊ nos iã diximꝰ hic morẽ ſãguis: ⁊ nos
iam dicemꝰ illud in li. decorationis.

De torſione. Ca.viij.

m Melior curatio torſionis iuncturarũ officia
lium ſunt nuclei dactiloꝝ deſuper poſitis
⁊ dimittantur qm̃ ipſi ſanant eam. Cum
autẽ accidit torſio nos iam diximus in ca. fracture
oſſiũ medicinas q̃ oẽs rectificant torſionẽ: q̃re oẽs
ſumantur inde.

De excoriatõne ⁊ eſt in ea excoriatio calciamenti.
Capitulum.ix.

e Excoriatio eſt ruptio que accidit in ſupficie
cutis per tactũ laborioſum. Et qñqꝫ eſt cũ
apoſtemate: ⁊ qñqꝫ eſt ſine apoſtemate: et
qñqꝫ eſt cutis tota excoriata aut inciſa aut pendẽs.
Et eſt neceſſariũ inuiſcare ip̄am: quare cureꝫ cũ inui
ſcatõe que dicta eſt in ca. vulneꝝ. Et oportet q̃ntũ
poſſibile eſt ne incidaꝫ cutis: imo dilatatio ſup eam
fiat: ⁊ ſi multotiẽs fiat qm̃ inuiſcatur in fine rei. Et ſi
nõ adheret inuiſcatur cũ emplaſtris factis ad hanc
rem. In detecta vero eſt meliꝰ vt admiſtreꝫ deſuper
medicamen abſqꝫ ligatura niſi ſi nõ fuerit poſſibile
nam eiꝰ exſiccatio cuꝫ medicinis cum adiutorio ae
ris eſt melior. In excoriatione autem leuis de me
dicinis boniꝫ excoriatõi ſingulari: ⁊ ꝓp̄e excoriatõi
calciamẽti ẽ vt ſumaꝫ pulmo ⁊ ꝓp̄e pulmo arietis ⁊
inuiſcetur deſuper ⁊ ſanat ip̄am. Et ſi nõ fuerit apo
ſtema: tunc confert ei pannus aduſtus aut oleũ ro.
⁊ arſenicũ rubeũ. ⁊ cucurbita aduſta eſt valde mira
bilis cũ qua eſt fiducia: ⁊ prop̄e in excoriatione cal-
ciamẽti. Et ex medicinis ſigillantis incarnatiuis

cõſolidatiuis eſt omne illud in quo eſt ſtipticitas le-
nis ſicut acatia ⁊ galle ⁊ prope adusta. ⁊ cũ ſit illo in
excoriationib⁹ leuib⁹ ⁊ raris ſufficit. Et forſaſſe ſuffi
cit iterũ vnguentũ albũ. Et de illis que ſunt fortiora
eſt vt ſumant ceruſa ⁊ ammoniacũ ⁊ oleũ ro. ⁊ myr
ti aut oleũ de kerua ⁊ oleũ de lilio: diſſoluat ammo
niacũ cũ aqua ⁊ vino: ⁊ fiat ex eis emplaſtrum: ⁊ for
taſſe ſufficiunt myrrha ⁊ merdaſengi ſola cum vino
Et ſumach ẽ exiccãs excoriatõẓ leuẽ ⁊ ꝓhibẽs apa.
Et ex embrocis ꝓpriẽ qñ accidunt fiſſure ex excoria
tione ſunt lẽtes ⁊ decoctũ horobi ⁊ lentes ⁊ aq̃ ma
ris tepida ⁊ emplaſtrano cũ fece ſicca. Si aũt deſtruit
cutis tota: neceſſariũ eſt vt ꝓhibeat apoſtema ex eis
in quib⁹ ẽ exiccatio ⁊ ſigillatio fortis: ⁊ ſit res in ea
magis difficilis.

De pũctura ⁊ diſruptõe ⁊ extractõe ei⁹ qḋ retinet
ex ſpinis ⁊ ſagittis ⁊ oſſibus. Ca. x.

Puctura ⁊ diſruptio vicine ſunt ex hoc q
vnaqueqꝫ earũ eſt penetratio corꝑis acuti
duri in corpore. Et iterũ diuerſificantur in
q̃ntitate corporis penetrantis: ⁊ ſimilat vt punctura
ſit cũ paruitate penetrationis ſignificãs paruitatem
penetrationis quaſi ipſa nõ ꝑtranſeat cutẽ. Et huiuſ
modi quidẽ eſt leuis nocumẽti ſi nõ cõmoueatur: ⁊
qñ dimittit rectificat ꝑ ſe q̃uis inueniat maliciã car
nis niſi in vehemẽti malitia carnis. forſaſſe enĩ apo
ſtematur locus eius ⁊ accidit ei pulſatõ: ⁊ prope qñ
eſt illa diſpoſitio ꝯpũctura vehemẽtior ⁊ facta ẽ pũ
ctio ꝑueniens ad carnẽ. Et pꝛimũ quidẽ medica
tõnis huiuſmodi eſt vt ſedetur apoſtema eius ⁊ do
lor ipſi⁹, ⁊ nõ indiget regimine vulneris. Diſruptio
vero indiget regimĩe vulneris ⁊ regimĩe doloris apo
ſtematis. Et iam dictũ eſt in regimine vulnerũ et in
regimine apoſtematũ illud in quo eſt ſufficiẽtia. Et
illud quod neceſſe eſt nos rememorari in hoc loco
de eſſe puncture eſt regimen in extrahendo illud qḋ
retinetur in corpore de re pungente ⁊ diſrumpente
ſiue ſit ſpina ſiue ſagitta ⁊ que ſunt ſimilia ill. Et hec
extractio q̃ñqꝫ fit cũ inſtrumentis ꝯtinentibus rem
quam trahunt. Et q̃ñqꝫ fit cũ expreſſione ⁊ que ei ſi
milantur. Et q̃ñqꝫ fit cũ proprietatib⁹ medicinaruꝫ
trahentiũ que extrahunt illud a quo deſinit forpi
ces ⁊ reliqua inſtrumẽta. Canon aũt in eo qḋ ex
trahitur cũ inſtrumẽtis retinentibus eſt ſicut extre
ctio ſagittarũ cũ forpicibus habentibus capita vt li
me vt vehemens fiat earũ retentio. Canon ergo in
ea eſt vt caueatur confractio eius qḋ eis cõprehẽdi
tur vt ſit via earum ad illud quod auferendũ eſt am
pliata nõ ꝓhibẽs bonitatẽ poſſibilitatis tenẽdi illud
Et vt inquiratur facilior via extrahendi ipſum. Et ſi
fuerit penetrans de duobus lateribus: tunc dilatet
latus quod eſt magis conueniẽs ad hoc vt egredia
tur per ipſum. Ingeniũ vero ad hoc vt nõ franga
tur eſt vt nõ moueatur motione ſubita: imo cõpre
hendat ſuper ipſum ⁊ cõmoueatur cõcuſſione qua
ſciatur quantitas fixionis eius: ⁊ tunc capiat ipſum
aut ſuſpendatur in eo: deinde trahatur tractione q̃
eſt ſm rectitudinẽ. Et multotiens eſt neceſſarium vt

dimittat aliquot diebus ⁊ ſuſpẽdatur in ea: deinde
extrahatur. Et iam dixerũt quidam ſapientes hui⁹
artis ſermonẽ quẽ attulimus ſm ſuũ modũ: q iſte
qui aufert ſagittas oportet vt ſciat ante illud ſpecies
ſagittarũ. nam quedam earũ ſunt ex ligno: ⁊ quedã
ex arundine. Et earũ zugi ſunt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex
plumbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex oſſibus ⁊ ex la
pidibus. Et quedam earũ ſunt rotunde: ⁊ quedam
habent tres angulos ⁊ quedam quatuor angulos.
Et de his ſunt que habent linguam vnam aut lin
guas duas aut tres. Et de eis ſunt que habent zugi.
Et illarum que habent zugi forſaſſe eſt zugi earum
inclinatum retro vt quando tenditur ad exteriora
ſuſpendatur cũ carne. Et in quibuſdam earũ ẽ zugi
ad interiora vt impellat. Et quedam earũ ſunt quarũ
zugi mouetur cũ re ſili turno: cũqꝫ extenditur ad ex
teriora dilatatur ⁊ prohibentur ſagitte ab egreſſiõe
Et q̃dã ſũt que habent zugi magnũ aut eſt ei extre
mitas quantitate digiti vnius ⁊ nominat caudata. ⁊
quedam ſunt plane: ⁊ quedam ſunt ſuper quas ad
duntur ferra minuta. cũ ergo extrahitur ſagitta re
manent ferra illa in profundo ſagittarũ. Et quorun
dam zugi eſt fiſſura in aſtula. ⁊ quorũdam zugi ha
bet cannulam in qua ingreditur aſtula. Et quedam
ſtringũtur ex cõpoſitione ſua: ⁊ quedã nõ ſtringun
tur ex ipſo: vt qñ extrahũtur ad exteriora ſeparatur
aſtula a zugi: ⁊ remanet zugi in corpore. Et quedaꝫ
ſunt venenoſe: ⁊ quedam ſunt nõ venenoſe. Et ſagit
te quidem extrahũtur ſm duos modos: vn⁹ quorũ
eſt extractio. ⁊ alter eſt impulſio. ⁊ illud eſt qñ cum
ſagitte figuntur in eo qḋ apparet de corꝑe: tũc extra
ctio earũ fit cũ attractione: ⁊ adminiſtratur iterũ cum
attractione qñ figitur ſagitta in profundo corporis
Et nos quidem timemus ex locis que ſunt oppoſi
ta ſagittis. q ſi extrahãt: accidet ex eis flux⁹ ſangui
nis q interficit aut nocumentũ vehemẽs faciet. Et
egredit ſagitta cũ impulſiõe qñ figitur in carne ⁊ in
corporib⁹: ⁊ in eis q̃ opponũtur ei nõ eſt aliqḋ qḋ
ꝓhibeat a ſciſſione neqꝫ neruus neqꝫ os neqꝫ aliqḋ
aliud ſimile eis reb⁹. Qḋ ſi illud qḋ extrahẽdum ẽ
fuerit os: tũc nos adminiſtrabim⁹ attractionẽ. Qḋ
ſi fuerit ſagitta apparẽs: tũc trahimus ipſam. Et ſi
eſt occulta: tũc oportet ſicut dixit Hyp. ſi poſſibile ẽ
vulneratori vt ponat ſeipſm ſm figurã ſm quã fuit qñ
fuit vulneratus: q̃re oportet vt ſignificet ꝑ ipſm ſuꝑ
ſagittã. Et ſi nõ eſt poſſibile: tũc oportet vt reſupinet
ſm q eſt ei poſſibile ex figura: ⁊ vt adminiſtret ingſſ
tio ⁊ expſſio: ⁊ ſi eſt fixa in carne: tũc trahat cũ mani
bus aut cũ ligno ſuo ſi nõ ceciderit ꝑcipue ſi nõ fue
rit ex arundine. Et ſi iam cecidit lignũ ei⁹: tũc extra
hatur extractione q̃ fit cũ forpicib⁹ aut cũ inſtrumẽ
to quo extrahũtur ſagitte. Et oportet in quibuſdaꝫ
horis vt findat caro ſciſſione pꝛima qñ nõ eſt poſſi
bile vt egrediat zugi ex ſciſſione pꝛima. Et ſi ſagitta
ꝑuenit ad oppoſitionẽ mẽbri vulnerati: ⁊ nõ ẽ poſ
ſibile vt egrediatur ex latere ꝑ qḋ intrauit: tũc opor
tet vt findamus illa loca que opponuntur ei. Et ex
trahatur ex eis aut per extractionem aut per impul

ſionẽ cum re alia ⁊ impellat cũ eo ferrũ ad exteriora.
Et oportet ut incidamus cũ noſtra impulſione ner
uũ aut arteriã. Et ſi fuerit zugi cauda: tũc ſciem⁹
illud ex inquiſitione. Et oportet ut intromittamus
illã caudã in cãnam inſtrumenti quo impellunt ſa
gitte ⁊ impellamus ipſm cũ ea. Cũ ergo egredit zugi
⁊ vides in eo loca putrefactionis: ⁊ ẽ poſſibile ut po
nas in ea ferra alia minuta: tunc adminiſtra inquiſi
tioneꝫ iterũ. Quod ſi inuenerimus ſciſſurã ex iſtis ſẽ
ris extrahamus eã cum hoc ingenio. Quod ſi zu
gi habuerit ramos diuerſos ⁊ non obedit nobis ad
egreſſionem: tunc neceſſe eſt nobis ut dilatemus ſciſ
ſuram ſi non fuerit ꝓpe ipſm locũ membrũ de quo ti
meamus adeo ut quãdo detexerimus illud zugi ex
trahemus ipſm cũ facilitate. Et de hominibus qui po
nũt ramos in canna ut non egrediat caro: deinde
ſi vulneratus fuerit genus nõ habens apoſtema cali
dũ adminiſtra ſuturã aut cõple curationẽ que facit
naſci carneꝫ. Quod ſi acciderit vulneri apoſtemã ca
lidũ: tunc oportet ut curet cum embrocis ⁊ empl'is.

In ſagittis aũt venenoſis: oportet ut concauet ca
ro ex alteratione ſua a carne ſana. Caro enim vene
noſa eſt mali coloris fuſca ⁊ quaſi ipſa ſit caro mali
gna. Si antẽ ligatura figat in os extrahemus eã cũ
inſtrumento. Si aũt ꝓhibet ex hoc aliqḋ carnium:
tunc oportet ut ꝯcauemus ipſm aut ꝑforemus illud
Quod ſi ſagitta infixa fuerit in ꝓfunduꝫ oſſis: tunc
nos ſciemus illud ex firmitudine ſagitte ⁊ paruitate
motionis eius cũ nouerimus ea: tunc neceſſarium
erit nobis ut incidamus in ꝑmis os quod eſt ſupra
ſagittam cũ inciſorio: aut ꝑforemus ipſm cũ terebel
lo faciendo foramẽ in circuitu eius ſi os fuerit groſ
ſum ⁊ euadit ſagitta ꝑ illud. Quod ſi ſagitta fixa
fuerit in aliquo membrorũ ꝑncipaliuꝫ: ſicut cerebro
aut corde aut pulmone aut ventre aut inteſtinis aut
epate aut matrice aut veſica ⁊ apparent ſigna mortiſ
tunc oportet ut abſtineamus ab attractione ſagitte:
quoniã fiet inde ingeſtudo plurima ne ſuꝑueniat no
bis locus ſermonis ſtolidorũ cũ hoc q parũ conferi
mus infirmo. Si aũt nõ apparuerit ſigna mala alia
ex qbus timemus de accñtibus: tunc ꝑmittem⁹ ſer
monem in ꝑditione q̃ accidit pl'm: deiñ incipiemus
in curatiõe. Multotiens enim de illis qbus accidit
illud ſaluat aliquis abſqꝫ ſpe mirabilit. Et multoti
ens egredit pars epatis ⁊ aliquid de ſiphac qḋ ẽ ſu
pra ventrem ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ nõ accidit inde
mors: verũtamen ſi nos dimiſerim⁹ iterũ in his mẽ
bris principalibus accidet mors ſm omneꝫ diſpoſi
tionẽ ⁊ ꝓportionabimur ad paucietatem miſericor
die. ſi aũt abſtulerimus ſagittam forſaſſe ſaluabitur
infirmus quandoqꝫ.

De medicinis attrahentibus. Capi. xi.

Oportet ut ſuꝑ illũ locũ ponat ãmoniacũ:
qm̃ ẽ attractiuũ forte: aut ſumat radix arũ
dinis ⁊ terat ⁊ empleſtur cũ ea. Et forſaſſe
ꝯficit cũ melle: ⁊ affodili iterũ ⁊ folia papaueris nigri
⁊ folia arboris fici cũ ſauic: aut ſemen hyuſqami albi
ꝓpꝛie cũ calcadis. Et ſilr fructus hyuſqami albi cũ

diſpoſitione ſua. Et iterũ alkeiri ⁊ ſpẽs eius ⁊ ariſto
logia ⁊ cepe narciſci. Et ex animalibus res pl'ime de
quibus eſt rana excoriata: ⁊ ẽ mirabilis valde ſuis
in oſſibus ⁊ ſilr eradicat dentes. Et cancer iterũ cõtri
tus. Et vtriqꝫ lepores: ⁊ coagula omĩa. Et dicit q la
certa eſt vehementis attractionis ad illud ſuꝑ quod
findit. Et de compoſitis caput lacerte ſtatim cuꝫ ab
ſcindit cũ ariſtologia longa: ⁊ radix cãne ⁊ cepe nar
ciſci. Illud vero qḋ appropriatũ eſt cũ attractiõe
oſſiũ corruptorũ de ſub vlceribus q̃ ꝯſolidant dice
mus in capitulo oſſium.

De canone curationis ꝯbuſtiõis ignis. Ca. xii.

Intentio in curatione cõbuſtionis ignis ẽ
due intentiones. Una earũ eſt ſequi cũ ꝓhi
bitione veſicationis. Et ſcḋa eſt rectificare
quod eſt ꝯbuſtũ. Et ſunt neceſſarie in ꝓhibitione ve
ſicationis medicine inſtantes ꝓpter quod aſſociet eis
mordicatio. Et ſcḋa vbi curat quod ẽ cõbuſtũ indi
get medicinis in qbus eſt abſterſio quedaꝫ cũ exſic
catione quadã nõ magna: ⁊ ꝓpter qḋ mordicet cum
hoc ut ſint tꝑate in caliditate ⁊ frigiditate. Et quãdo
indiget regimĩe ſilr regat cũ infrigidatiuis prius: de
inde ſi indiget ſcḋa fiat. Si aũt inueniat ⁊ iam veſi
catũ eſt: tunc neceſſariũ eſt regimẽ ſcḋm. Et medicĩe
eius ſunt ſicut chimolea ⁊ lutorũ genera exſiccantia ⁊
lentes decocte ⁊ encauſtũ induꝫ ⁊ ſimilia. Ea vero
que ſũt ſicut thus ⁊ glutinũ ⁊ pinguia non conueni
unt ad illud: quoniã quedã eorũ ſunt calidiora q̃ oꝫ
⁊ non carent virtute mordicatiua: ⁊ quedam eorũ ſũt
humidiora q̃ oportet.

De medicinis ad cõbuſtioneꝫ que ſunt ſm in
tentionem primaꝫ. Capitulum. xiii.

Sumant ſandali ⁊ ſaufel ⁊ later albus recẽs
aut oſtracũ ⁊ liniat cũ aqua ſolatri ⁊ aqua
roſ. aut vnguentũ de vitellis ouorũ ⁊ oleo
roſ. Et iterũ endiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitelli
ouorũ ⁊ oleuꝫ roſ. ⁊ lentes elixate cum roſ. cũ oleo
roſ. Et iterũ bolumar. ⁊ acetuꝫ. Et iterũ oleum roſ. ⁊
cera ſm q oportet: deinde ponat in eo de calce ab
luta ablutione integra cum ceruſa ⁊ opio ⁊ albumi
ne oui ⁊ aliquãtulo lactis. Et iterũ ſumant folia mal
ue ⁊ ſicle ⁊ elixentur cuꝫ aqua dulci: deinde terant ⁊
mundent a rebus filoſ que ſũt in eis: deinde aggre
gentur eis merdaſengi conditi cum climia ⁊ ceruſa
de plumbo algalai amborũ ana partes. ii. ⁊ ſ. ⁊ olei
roſ. partes. iiii. ⁊ aqua ſolatri ⁊ aqua coriandri am
borũ ana pars. i.

De medicinis que ſunt ad cõbuſtionem ſm in
tentionem ſecundam. Capitulũ. xiiii.

Melior rerũ ad illud eſt vnguentum de calce
Sumat calx ⁊ abluat ſpẽs donec ſepet eius
acuitas tota: deiñ ꝯquaſſet cũ oleo roſa.
aut oleo oliue ⁊ pauca cera ſi indiget ea: ⁊ forſaſſe ad
duntur ſuꝑ ipſm chimolea ⁊ albumẽ oui ⁊ parũ vini
Unguẽtũ calcis cũ modo alio: Abluat calx ſic ſci
uiſti: ⁊ fiat ex ea cũ aqua foliorũ ſicle ⁊ cũ aqua folio
rum caulis ⁊ oleo roſ. ⁊ cera vnguentum. Et de
illis que conueniunt hic: ⁊ vbi non timet puſtulatio

ꝯſolidatiuis eſt omne illud in quo eſt ſtipticitas le-
uis ſicut acatia ⁊ galle ⁊ prope aduſta. ⁊ cū fit illō in
excoriationib⁹ leuib⁹ ⁊ raris ſufficit. Et fortaſſe ſuffi
cit iterū vnguentū albū. Et de illis que ſunt fortiora
eſt vt ſumant ceruſa ⁊ ammoniacū ⁊ oleū ro. ⁊ myr
ti aut oleū de kerua ⁊ oleū de lilio: diſſoluat ammo
niacū cū aqua ⁊ vino: ⁊ fiat ex eis emplaſtrum: ⁊ for
taſſe ſufficiunt myrrha ⁊ merdaſengi ſola cum vino
Et ſumach ē exiccās excoriatōꝫ leuē ⁊ ꝓhibēs apa.
Et ex embrocis ꝓprie qn̄ accidunt fiſſure ex excoria
tione ſunt lētes ⁊ decoctō horobi ⁊ lentes ⁊ aq̄ ma
ris tepida ⁊ emplaſtratio cū fece ſicca. Si āt deſtruit
cutis tota: neceſſariū eſt vt ꝓhibeat apoſtema ex eis
in quib⁹ ē exiccatio ⁊ ſigillatio fortis: ⁊ fit res in ea
magis difficilis.

De pūctura ⁊ diſruptōe ⁊ extractōe eius qd̄ retinet
ex ſpinis ⁊ ſagittis ⁊ oſſibus. Ca. x.

Puctura ⁊ diſruptio vicine ſunt ex hoc ꝙ
vnaqueqꝫ earū eſt penetratio corpis acuti
duri in corpore. Et iterū diuerſificantur in
q̄ntitate corporis penetrantis: ⁊ ſimilat vt punctura
ſit cū paruitate penetrationis ſignificās paruitatem
penetratōnis qualiſ ipſa nō ptranſeat cutē. Et huiuſ
modi quidē eſt leuis nocumēti ſi nō cōmoueatur: ⁊
qn̄ dimittit rectificat p ſe. Quis inueniat malitiā car-
nis niſi in vehemēti malitia carnis. Fortaſſe eni apo
ſtematur locus eius ⁊ accidit ei pulſatō: ⁊ prope qn̄
eſt illa diſpoſitio ⁊ pūctura vehemētior ⁊ facta ē pū
ctio pueniens ad carnē. Et primū quidē medica-
tōnis huiuſmodi eſt vt ſedetur apoſtema eius ⁊ do
lor ipſi⁹: ⁊ nō indiget regimine vulneris. Diſruptio
ṽo indiget regimīe vulneris ⁊ regimīe doloris apo
ſtematis. Et iam dictū eſt in regimine vulnerū et in
regimine apoſtematū illud in quo eſt ſufficiētia. Et
illud quod neceſſe eſt nos rememorari in hoc loco
de eſſe puncture eſt regimen in extrahendo illud qd̄
retinetur in corpore de re pungente ⁊ diſrumpente
ſiue ſit ſpina ſiue ſagitta ⁊ que ſunt ſimilia illꝫ. Et hec
extractio qn̄qꝫ fit cū inſtrumentis ꝯtinentibus rem
quam trahunt. Et qn̄qꝫ fit cū expreſſione ⁊ que ei ſi
milantur. Et qn̄qꝫ fit cū proprietatib⁹ medicinarūꝫ
trahentiū que extrahunt illud a quo deficiūt forpi-
ces ⁊ reliqua inſtrumēta. Canon aūt in eo qd̄ ex
trahitur cū inſtrumētis retinentibus eſt ſicut extra-
ctio ſagittarū cū forpicibus habentibus capita vt li
me vt vehemens fiat earū retentio. Canon ergo in
ea eſt vt caueatur confractio eius qd̄ eis cōprehēdi
tur vt ſit via earum ad illud quod auferendū eſt am
plīata nō ꝓhibēs bonitatē poſſibilitatiſ tenēdi illud
Et vt inquiratur facilior via extrahendi ipſum. Et ſi
fuerit penetrans de duobus lateribus: tunc dilatet
latus quod eſt magis conueniēs ad hoc vt egredia
tur per ipſum. Ingeniū vero ad hoc vt nō franga-
tur eſt vt nō moueatur motione ſubita: imo cōpre-
hendat ſuper ipſum ⁊ cōmoueatur cōcuſſione qua
ſciatur quantitas fixionis eius: ⁊ tunc capiat ipſum
aut ſuſpendatur in eo: deinde trahatur tractione q̄
eſt ſm̄ rectitudinē. Et multotiens eſt neceſſarium vt
dimittat aliquot diebus ⁊ ſuſpēdatur in ea: deinde
extrahatur. Et iam dixerūt quidam ſapientes hui⁹
artis ſermonē quē attulimus ſm̄ ſuū modū: ꝙ iſte
qui aufert ſagittas oportet vt ſciat ante illud ſpecies
ſagittarū. nam quedam earū ſunt ex ligno: ⁊ quedā
ex arundine. Et earū zugi ſunt ex ferro ⁊ ex ere ⁊ ex
plumbo ⁊ alcalai ⁊ ex cornibus ⁊ ex oſſibus ⁊ ex la-
pidibus. Et quedam earū ſunt rotunde: ⁊ quedam
habent tres angulos ⁊ quedam quatuor angulos.
Et de his ſunt que habent linguam vnam aut lin-
guas duas aut tres. Et de eis ſunt que habent zugi.
Et illarum que habent zugi fortaſſe eſt zugi earum
inclinatum retro vt quando tenditur ad exteriora
ſuſpendatur cū carne. Et in quibuſdam earū ē zugi
ad interiora vt impellat. Et quedam earū ſunt quaꝝ
zugi mouetur cū reſiſtitur: eiqꝫ extenditur ad ex
teriora dilatatur ⁊ prohibentur ſagitte ab egreſſiōe
Et q̄dā ſūt que habent zugi magnū aut eſt ei extre-
mitas quantitate digiti vnius ⁊ nominat caudata. ⁊
quedam ſunt plane: ⁊ quedam ſunt ſuper quas ad
duntur ferra minuta. cū ergo extrahitur ſagitta re-
manent ferra illa in profundo ſagittarū. Et quorun
dam zugi eſt fiſſura in aſtula. ⁊ quorūdam zugi ha
bet cannulam in qua ingreditur aſtula. Et quedam
ſtringūtur ex cōpoſitione ſua: ⁊ quedā nō ſtringun
tur ex ipſo: vt qn̄ extrahūtur ad exteriora ſeparatur
aſtula a zugi: ⁊ remanet zugi in corpore. Et quedaꝫ
ſunt venenoſe: ⁊ quedam ſunt nō venenoſe. Et ſagit
te quidem extrahūtur ſm̄ duos modos: vn⁹ quoꝝ
eſt extractio. ⁊ alter eſt impulſio. ⁊ illud eſt qn̄ cum
ſagitte figuntur in eo qd̄ apparet de corpe: tūc extra
ctio earū fit cū attractione: ⁊ admiſtratur iterū cum
attractione qn̄ figitur ſagitta in profundo corporis
Et nos quidem timemus ex locis que ſunt oppoſi-
ta ſagittis. ꝙ ſi extrahāt: accidet ex eis flux⁹ ſangui
nis q interficit aut nocumentū vehemēs faciet. Et
egredit ſagitta cū impulſiōe qn̄ figitur in carne ⁊ in
corporib⁹: ⁊ in eis q̄ opponitur ei nō eſt aliqd qd̄
ꝓhibeat a ſciſſione neqꝫ neruus neqꝫ os neqꝫ aliqd
aliud ſimile eis reb⁹. Qd̄ ſi illud qd̄ extrahēdum ē
fuerit os: tūc nos adminiſtrabim⁹ attractionē. Qd̄
ſi fuerit ſagitta apparēs: tūc trahimus ipſam. Et ſi
eſt occulta: tūc oportet ſicut dixit Hyp. ſi poſſibile ē
vulneratovt ponat ſeipm ſm̄ figurā ſm̄ quā fuit qn̄
fuit vulneratus: q̄re oportet vt ſignificet p ipm ſup
ſagittā. Et ſi nō eſt poſſibile: tūc oportet vt reſupinet
ſm̄ ꝙ eſt ei poſſibile ex figura: ⁊ vt adminiſtret inq̄ſi
tio ⁊ expſſio: ⁊ ſi eſt fixa in carne: tūc trahat cū mani
bus aut cū ligno ſuo ſi nō ceciderit ꝓcipue ſi nō fue
rit ex arundine. Et ſi iam cecidit lignū ei⁹: tūc extra
hatur extractione q̄ fit cū forpicib⁹ aut cū inſtrumē
to quo extrahūtur ſagitte. Et oportet in quibuſdaꝫ
horis vt findat caro ſciſſione plima qn̄ nō eſt poſſi-
bile vt egrediat zugi ex ſciſſione pma. Et ſi ſagitta
puenit ad oppoſitionē mēbri vulnerati: ⁊ nō ē poſ
ſibile vt egrediatur ex latere p qd̄ intrauit: tūc opor
tet vt findamus illa loca que opponuntur ei. Et ex-
trahatur ex eis aut per extractionem aut per impul

ſionē cum re alia ⁊ impellat cū eo ferrū ad exteriora.
Et oportet ut incidamus cū noſtra impulſione ner-
uūꝫ aut arteriā. Et ſi fuerit zugi cauda: tūc ſciem⁹
illud ex inquiſitione. Et oportet ut intromittamus
illā caudaꝫ in cānam inſtrumenti quo impellunt ſa
gitte ⁊ impellamus ipm cū ea. Cū ergo egredit zugi
⁊ vides in eo loca putrefactionis: ⁊ ē poſſibile ut po
nas in ea ferra alia minuta: tunc adminiſtra inquiſi
tioneꝫ iterꝫ. Quod ſi inuenerimus ſciſſurā ex iſtis ſe
ris extrahamus eā cum hoc ingenio. Quod ſi zu
gi habuerit ramos diuerſos ⁊ non obedit nobis ad
egreſſionem: tunc neceſſe eſt nobis ut dilatemus ſciſ
ſuram ſi non fuerit ꝓpe ipm locū membꝝ de quo ti
meamus adeo ut quādo detexerimus illud zugi ex-
trahemus ipm cū facilitate. Et de hominibus qui po
nūt ramos in canneꝫ ut non egrediat caro: deinde
ſi vulneratus fuerit genus nō habens apoſtema cali
duꝫ adminiſtra ſuturā aut cōple curationē que facit
naſci carneꝫ. Quod ſi acciderit vulneri apoſtemā ca
lidū: tunc oportet ut curet cum embrocis ⁊ emplis.

In ſagittis aūt venenoſis: oportet ut concauet ea
ro ex alteratione ſua a carne ſana. Caro enim vene-
noſa eſt mali coloris fuſca ⁊ quaſi ipſa ſit caro mali-
gna. Si antē ligatura figat in os extrahemus eā cū
inſtrumento. Si aūt ꝓhibet ex hoc aliqd carnium:
tunc oportet ut ꝯcauemus ipm aut pforemus illud
Quod ſi ſagitta infixa fuerit in ꝓfunduꝫ oſſis: tunc
nos ſciemus illud ex firmitudine ſagitte ⁊ paruitate
motionis eius cū nouerimus ea: tunc neceſſarium
erit nobis ut incidamus in ꝓmis os quod eſt ſupra
ſagittam cū inciſorio: aut pforemus ipm cū terebel-
lo faciendo foramē in circuitu eius ſi os fuerit groſ
ſum ⁊ euadit ſagitta p illud. Quod ſi ſagitta fixa
fuerit in aliquo membroꝝ ꝓncipaliuꝫ: ſicut cerebro
aut corde aut pulmone aut ventre aut inteſtinis aut
epate aut matrice aut veſica ⁊ apparent ſigna mortiſ
tunc oportet ut abſtineamus ab attractione ſagitte:
quoniā fiet inde ingētudo plurima ne ſupueniat no
bis locus ſermonis ſtolidoꝝ cū hoc ꝙ paꝝ conferi
mus infirmo. Si aūt nō apparuerit ſigna mala alia
ex qbus timemus de accidētibus: tunc pmittem⁹ ſer-
monem in pditione q̄ accidit pſm: deīn incipiemus
in curatiōe. Multotiens enim de illis qbus accidit
illud ſaluat aliquis abſqꝫ ſpe mirabilit. Et multoti-
ens egredit pars epatis ⁊ aliquid de ſiphac qd̄ ē ſu-
pra ventrem ⁊ zirbo ⁊ matrix tota ⁊ nō accidit inde
mors: verūtamen ſi nos dimiſerim⁹ iterꝝ in his mē
bris principalibus accidet mors ſm̄ omneꝫ diſpoſi
tionē ⁊ ꝓporcionabimur ad paucietatem miſericor
die. ſi aūt abſtulerimus ſagittam fortaſſe ſaluabitur
infirmus quandoqꝫ.

De medicinis attrahentibus. Capi. xi.

Oportet ut ſup illū locū ponat āmoniacū:
qn̄ ē attractiuū forte: aut ſumat radix arū-
dinis ⁊ terat ⁊ empleũr cū ea. Et fortaſſe
ꝯficit cū melle: ⁊ affodili iterꝝ ⁊ folia papaueris nigri
⁊ folia arboris ficꝰ cū ſeuic: aut ſemen hyuſgami albi
ꝓprie cū calcadis. Et ſilr fructus hyuſgami albi cū
diſpoſitione ſua. Et iterꝝ alkeiri ⁊ ſpēs eius ⁊ ariſto-
logia ⁊ cepe narciſci. Et ex animalibus res ꝓprie de
quibus eſt rana excoriata: ⁊ ē mirabilis valde fixis
in oſſibus ⁊ ſilr eradicat dentes. Et cancer iterꝝ cōtri
tus. Et vtriqꝫ lepores: ⁊ coagula omia. Et dicit ꝙ la
certa eſt vehementis attractionis ad illud ſup quod
findit. Et de compoſitis caput lacerte ſtatim cuꝫ ab-
ſcindit cū ariſtologia longa: ⁊ radix cāne ⁊ cepe nar
ciſci. Illud vero qd̄ appropriatū eſt cū attractiōe
oſſiuꝫ corruptoꝝ de ſub vlceribus q̄ ꝯſolidant dice-
mus in capitulo oſſium.

De canone curationis ꝯbuſtiōis ignis. Ca. xij.

Intentio in curatione cōbuſtionis ignis ē
due intentiones. Vna eaꝝ eſt ſequi cū ꝓhi
bitione veſicationis. Et ſcda eſt rectificare
quod eſt ꝯbuſtū. Et ſunt neceſſarie in ꝓhibitione ve
ſicationis medicine inſtantes ꝓter quod aſſociet eis
mordicatio. Et ſcda vbi curat quod ē cōbuſtū indi
get medicinis in qbus eſt abſterſio quedaꝫ cū exſic-
catione quadā nō magna: ⁊ ꝓter qd̄ mordicet cum
hoc ut ſint tpate in caliditate ⁊ frigiditate. Et quādo
indiget regimine ſilr regat cū infrigidatiuis prius: de-
inde ſi indiget ſcda fiat. Si aūt inuenit ⁊ iam veſi-
catū eſt: tunc neceſſariū eſt regimē ſcdm. Et medicie
eius ſunt ſicut chimolea ⁊ lutoꝝ genera exſiccantia ⁊
lentes decocte ⁊ encauſtꝝ induꝫ ⁊ ſimilia. Ea vero
que ſūt ſicut chus ⁊ glutinū ⁊ pinguia non conueni-
unt ad illud: quoniā quedā eoꝝ ſunt calidiora q̄ opꝫ
⁊ non carent virtute mordicatiua: ⁊ quedam eoꝝ ſūt
humidiora q̄ oportet.

De medicinis ad cōbuſtioneꝫ que ſunt ſm̄ in-
tentionem primaꝫ. Capitulum. x. iij.

Sumant ſandali ⁊ ſanſel ⁊ later albus recēs
aut oſtracū ⁊ liniat cū aqua ſolatri ⁊ aqua
roſ. aut vnguentū de vitellis ouoꝝ ⁊ oleo
roſ. Et iterꝝ endiuia ⁊ farina ordei abluta ⁊ vitellū
ouoꝝ ⁊ oleuꝫ roſ. ⁊ lentes elixate cum roſ. cū oleo
roſ. Et iterꝝ bolus ar. ⁊ acetuꝫ. Et iterꝝ oleum roſ. ⁊
cera ſm̄ ꝙ oportet: deinde ponat in eo de calce ab-
luta ablutione integra cum ceruſa ⁊ opio ⁊ albumi
ne oui ⁊ aliquātulo lactis. Et iterꝝ ſumant folia mal-
ue ⁊ ſicle ⁊ elixentur cuꝫ aqua dulci: deinde terant q̄
mundent a rebus filoſ que ſūt in eis: deinde aggre
gentur eis merdaſengi conditi cum climia ⁊ ceruſa
de plumbo algolai amboꝝ ana partes. ij. ⁊ .ß. ⁊ olei
roſ. partes. iiij. ⁊ aqua ſolatri ⁊ aqua coriandri am-
boꝝ ana pars. i.

De medicinis que ſunt ad cōbuſtionem ſm̄ in-
tentionem ſecundam. Capitulū. xiiij.

Melior reꝝ ad illud eſt vnguentum de calce
Sumat calx ⁊ abluat ſpēs donec ſepet eius
acuitas tota: deīn ꝯquaſſet cū oleo roſa.
aut oleo oliue ⁊ pauca cera ſi idiget ea: ⁊ fortaſſe ad-
dantur ſup ipm chimolea ⁊ albumē oui ⁊ paꝝ vini
Vnguētū calcis cū modo alio: Abluat calx ſic ſci-
uiſti: ⁊ fiat ex ea cū aqua folioꝝ ſicle ⁊ cū aqua folio
rum caulis ⁊ oleo roſ. ⁊ cera vnguentum. Et de
illis que conueniunt hic: ⁊ vbi non timet puſtulatio

τ veſicatio eſt ligare deſuper folia alhetil aduſta aut
ſilique cõbuſte. Unguentũ conueniens ad parui
tatẽ caliditatis τ eſt longe compoſitionis expertuꝫ
eſt τ inuentum eſt bonũ: ℞. ſtercoris vacce paſcẽtis
exſiccati τ corticũ arborũ pini τ pulegij oĩm ana. x.
mẽdaſẽgi. iij. ſcorie argẽti. ij. ſcorie plũbi. iiij. calcis
ablute cum aqua frigida multotiẽs. v. τ chimolee
v. τ luti alcabruſij aut romani aut armeni τ ceruſe
oium. ana. vij. virge paſtoris cõtrite. x. encauſtri pſi
ci aut ſyrij. vi. tutie viridis. vij. ſtercoris ouis. vij. g
norum volubilis τ foliorũ ei⁹ amborũ. xv. ſcorie fer
ri τ ſucci foliorũ maluauiſci τ ſucci foliorũ malue oi
um. ana. x. lilij dom⁹ τ cepe eius τ lilij celeſtis τ cro
ci oim. an̄. v. cãfor. iiij. cere faui τ olei ro. τ medulle
cerui τ adipis eius quantũ ſufficit. Et de illis que
ſunt fortitudinis vehementioris τ cõueniũt ei qd̉ ẽ
minoris caliditatis eſt ut ſumantur limatura eris τ
ferri: τ cõficiantur cũ luto aut cuꝫ luto rubeo: deĩ
cõburantur in patella aut furno τ fiant inde trociſ-
ci τ ſeruentur τ adminiſtrantur redacti in pulvereꝫ
vbi neceſſaria eſt exſiccatio aut liniãtur cũ oleo ro.
Et de hoc genere iterũ eſt illud: comburatur fimus
colũbinus in panno lini donec accendatur τ liniãt
cũ oleo aliquo: quoniã ẽ mirabile. Et locis vlce-
ratis conferũt porri elixati aut portulaca cũ ſanich
τ folia myrti contrita in puluerẽ redacta. Si autem
fiat inobediens tunc folia alhethil aduſta aut folia
algebut aduſta. τ ſi fuerit magis inobediẽs illo ad
miniſtrentur medicine cõſolidantes vlcera malig-
na.

De cõbuſtiõe aque calide. C. xv.

Uandoqꝫ accidit vt effundat olla feruẽs:
aut aqua calida ſup mẽbrum hoĩs τ facit
operationem ignis: τ conuenientius ei eſt
vt ſuccurratur ſtati anteqꝫ veſicetur cũ eis que ſũt ſi
cut ſandali τ aqua ro. τ canfora: τ nõ dimittant ex-
ſiccari: imo conſequenter adhibeatur oĩb̉ora pan-
nus infuſus in aqua frigida cõgelata. hoc enĩ ꝓhi
bet ipm̃ veſicari. Et quidã ꝓperant τ rorant deſup
aquã olinarũ aut aquã cineris. τ melius eſt ut terat
qd̉libet amborũ cũ ſanie: aut vnguẽtũ de calce. τ ite
rũ medicamẽ factũ de fimo columbino predictũ ẽ
mirabile valde. Et vlcera quidẽ curant cũ porris eli
xatis aut exſiccatis cõtritis τ ẽ melius: τ cũ reliquis
que diximus in ca. primo.

De fluxu ſanguinis τ retentiõe eius. Ca. xvi.

Am ſcitũ eſt in li. i. ꝙ quãdo ſanguis egre
dit a venis nõ egredit niſi aut ꝓpter aptio
nẽ orificiorũ venarũ ꝓpter debilitatẽ in ve
nis: aut ꝓpter vehemẽtiã repletiõis: aut ꝓpter mo
tũ fortẽ vſqꝫ ad vocẽ τ ſaltũ: aut ꝓpter vaporẽ acci
dentẽ venientem deforis. aut ꝓpter diſruptiõem ea-
rũ τ ipſarũ inciſionẽ per cãm primitiuã incidẽtem
cõtundentẽ. aut ꝓpter cãm corrodentẽ interi⁹: aut
vehementia motus cũ repletione: aut ꝓpter reſuda
tionẽ ab eis ꝓpter raritatẽ accidentẽ corpori vena-
rũ τ panniculo earum. Et cõuenientior venarum
ad hoc vt ſcurrat qd̉ eſt in ea cũ inuenit viam eſt arte
ria nã corpus eius eſt mobile: τ qd̉ eſt ĩ ea quãdoqꝫ
cõtrahitur: τ quãdoqꝫ expanditur. Et quãdo non
deſuper coartatur locus eius poſt ſolutionem con
tinuitatis eius: τ inuenit vacuitatẽ peruenit res ad
emborinũ quod noĩatur mater ſanguinis. Et arte
ria quidẽ licet ſit de illis que noĩantur: tamẽ ẽ de illis
quorũ difficilis eſt incarnatio. τ multotiens qdẽ nõ
incarnatur arteria τ incarnatur illud qd̉ cõtinet ar
teriã τ coartat ſup eã: quare ſanguis nõ põt face-
re curſũ ſuꝑfluũ: imo egreditur ex eo aliquid vſqꝫ
ad fines cutis quãtitas quã capit. Et quãdo alleuia
tur cũ cõpoſitione redit τ occultatur ſicut accit rap
ture. Et fortaſſe remanet vena ſola ſub cute: τ ſen-
titur pulſus eius τ ipſius ſucceſſio. Et multotiens
accidit illud arterijs deintus ſi rũpantur preter ꝙ
diſrũpatur cutis τ congregat ſub cute embořiſma-
ſcilicet apoſtema leue ex ſanguine τ ventoſitate qd̉
poſſibile eſt quieſcere cũ cõpreſſione. τ hoc quidem
multotiẽs accidit in collo τ inguinibus τ curuatu-
ris per ſe. τ multotiẽs accidit ex cauſa intriſeca aut
ex phlomia. Et multi medicorũ exiſtimãt ꝙ oĩs diſ
ruptio arteriarũ ꝑducit ad matrẽ ſanguinis que q-
dẽ plurimũ fit ſi incarnetur illud qd̉ eſt in circuitu
eius τ fiat apoſtema notũ: ſed ipſamet nõ incarnat
τ res non eſt ita. Ille quidẽ qui negauit incarnatio
nẽ cõtrouerſatus ẽ cũ conſideratiõe τ experimẽto.
Conſideratione vero qm̃ vna duarũ tunicarũ arte
rie eſt cartilaginoſa τ cartilago nõ incarnatur. Ex
perimento vero quoniam nõ viſa eſt incarnatio. τ
oppoſuit eis Gal. cũ conſideratione τ experimẽto
Conſideratio vero eſt rethorica: τ eius forma eſt ꝙ
eſt inter incarnatũ ſicut caro τ non incarnatũ ſicut
oſſa: quare oꝫ vt ſit incarnata ſed eſt difficilis incar
nationis. Et teſtimoniũ quidẽ quoniã ipſe narrauit
ſe medicaſſe plures arterias τ fuerunt incarnate. τ
hec quidẽ eſt res a qua nos iam expediti ſumus.
Nos vero dicemus nunc ꝙ diſpoſitio ꝓceſſionis
ſanguinis a mẽbris diuerſificatur cuꝫ diſrũpuntur
ſicut epar τ pulmo. Et de illis ſunt a quibus paruꝫ
procedit ſanguis. τ in vnaquaqꝫ duarũ diuiſionuꝫ
ſunt que ſunt timoroſa: τ de eis ſunt que ſunt abſqꝫ
timore ſicut emanatio ſanguinis ex pulmone ĩ qua
eſt timor τ ab vtriſqꝫ emanat ſanguis plurimus: τ
de illis ſunt ſicut veſica τ matrix τ renes: ab eis eñi
non emanat ſanguis plurimus valde ſimatim: im
mo quandoqꝫ multiplicatur cũ longitudine ſpacij
τ peruenit ad ſucceſſiones illaudabiles Et diuerſifi
catur diſpoſitio fluxus ſanguinis ex arterijs: quo-
niam fit in quibuſdã earũ difficilis valde timoroſ⁹
ſicut ex arterijs magnis que ſunt ſuper manus τ pe
des. τ huiuſmodi interficiunt ſm plurimũ τ non re
tinetur. τ ĩ quibuſdam fit facilis ſicut in arterijs cra
nei: retentio enim fluxus ſanguinis earũ eſt facilis
τ ſufficit in eis conſtrictio ſola. τ multotiens quidẽ
currit ex arterijs ꝑuis ſanguis: deinde retinet ꝑ ſe.
Et differẽtia quidẽ inter ſanguinẽ arterie τ aliarũ co
gnoſcit: quoniã ſanguis arterie egredit cũ ſaltu τ i-
pulſiõe τ ẽ vehemẽtioris purpureitatis qꝫ ali⁹ neqꝫ
declinat ad nigredineꝫ ſanguinis vene τ eius eſſe

tie. Et ſcias ꝙ oĩs cui accidit euacuatio τ ꝓprie ſã-
guinea τ ꝓprie arterialis τ ſuꝑfluit τ accidit ei ſpaſ
mus eſt malũ. Et ſimiliter ſi accidit ei ſingultus eſt
mortal. Qd̉ ſi fuerit ſyncopis cũ ſingultu: tũc mors
eſt feſtina. Et alienatio τ ꝑmixtio rõnis ſunt male.
Quod ſi fuerit ſpaſmus: tunc eſt mortale ſm plurĩ-
mum.

De canone curationis flux⁹ ſanguinis. C. xvij

Por et in curatiõe fluxus ſanguinis vt ĩ
cipiat τ retineatur: deinde cures vlc⁹ eius
ſi fuerit. Et nõ eſt tibi poſſibile in eo cuius
cauſa eſt fixa ex corrodente τ ſimilibus niſi ita vt au
feratur cauſa. Et ſi diſpõ nõ tollerat vt auferatur
eã eſt neceſſariũ vt retineatur cũ ſuis retentiuiſ τ ſũt
in cauſis que ſunt ei τ abſcindũt ſanguinẽ currentẽ
τ ille cauſe ſunt ſcite in libro primo. Uerũ ego nar
rabo eas ſm modũ feſtinatiõis. Dico ergo ꝙ iſte
cauſe aut ſunt ꝓhibentes in illo illud qd̉ egreditur
ab exitu: aut ſunt aggregantes rẽ de illo aut res. Et
diuiſio prima eſt conuerſio ad partẽ aliã que aut fit
cũ attractione ad cõtrariũ preter qd̉ fiat exitus ali⁹
ſicut ponuntur ventoſe ſuper epar τ remouet flux⁹
ſan. ex nare dextra: aut ita ꝙ accidit exitus alius ſi
cut phlobotomaſ patiẽs fluxũ ſan. nariũ ex manu
ꝑtinẽti nari phlomia ſtricta. Retinẽs ãt ſine exitu ẽ
illud qd̉ prohibet motũ ſanguis τ eius penetratio
nẽ. Et eſt aut per cãm ignitẽ aut ꝑ cãm ſtupefacien
tẽ. τ ſtupefaciẽs quidẽ aut eſt medicina aut ẽ diſpo
ſitio corporis ſicut in ſyncopi: ipſa eñi multotiẽs re
tinet ſanguinẽ. Cauſa enim retinens ſanguinẽ in lo
cis eſt opilans exitũ aut cũ ligatura aut cũ repulſio
ne ex buccellatõne: aut cũ repulſiõe abſqꝫ buccellatio
ne: aut eſcara cũ cauterio: aut medicina cauteriʒãte
aut cũ congelatione rei retente: aut cũ inuiſcatione.
aut cũ incarnatiõe. aut cũ coartatione carnis circũ-
dantis venas: quare opilat ipſũ τ claudit ipſũ clau
ſione vehemẽti. Et oꝫ ut ſcias ꝙ quãdo aſſociatur
vulneri apoſtema cũ quantitate plurima hoc non
eſt poſſibile ligare cũ filis neqꝫ intromittere licinia
neqꝫ ſtrictura laborioſa. τ neqꝫ eſt poſſibile tunc ni
ſi adminiſtrare glutinationẽ τ ſtipticitatẽ τ ſtupefa
ctionẽ τ inſpiſſationeꝫ ſanguinis. τ ſi eſt curatio ex
ſtrictura aut fiſſura aut propinquitate medicine qm̃
eſt dolor eſt mala valde. τ oĩs preꝑatio doloroſa ẽ
mala. Et oꝫ ut preꝑatio ſit aggregãs duas res qua-
ruꝫ vna eſt defectus doloris. τ altera eſt refrenatio
partis curſus ſanguinis quare nõ adiuuat cũ appẽ
ſione τ ſuſpenſione τ fiat facilis ꝓceſſio ſanguinis
τ eius exitus. Et cũ ꝓhibent due intentiões declinet
ad leuiorẽ ſm illud qd̉ pñs eſt τ propinqui⁹ ad tol
lerandũ in diſpoſitiõe. τ ẽ neceſſariuꝫ ut narremus
modũ eius poſtqꝫ ſciueris ꝙ primũ qd̉ oꝫ conſide
rare eſt vt cognoſcas an vena ſit arteria aut vena ꝑ
ſigna ſua quare agas cũ arteria τ ſis ſollicit⁹ pluſqꝫ
ſolliciteris τ agas cũ vena. Ampli⁹ dicem⁹ ꝙ de
attractiõe vera ad cõtrariũ nõ ad exitũ ẽ neceſſe mẽ
bro cũ fricatione aut ligatione τ ſtrictura aut cũ vẽ
toſis. τ oꝫ ut ſit mẽbrũ cõicans poſitũ ex mẽbro co
gnito ſuper extremitatẽ linee vnius cõtinuitatis int
ea ambo cũ longitudine τ latitudine. τ eligit de di-
uerſificato in ſitu longitudinis τ latitudinis qd̉cũqꝫ
amborũ eſt longinquũ τ dimittit qd̉ eſt ꝓpinquũ ſi
cut ſit in duobus laterib⁹ capitis: aut duobus late-
ribus manus. nã longitudo inter iſta duo eſt ꝓpĩ-
quior qꝫ illa ex qua oportet timeri nocumẽtũ cõple
tũ: τ hec res exigit vt rememoremur illud qd̉ in ca
diximus vbi locuti ſumus in libro primo de cano
nibus euacuationis. τ oportet vt ſint extẽſio τ frica
tio τ his ſimilia aſſidua ex eo qd̉ ẽ ꝓpinqui⁹ mem
bro ſecũdo: deinde deſcẽdatur ab eo. Et oꝫ ut non
expectetur in diſruptionib⁹ arteriarũ τ ei ſimilium
ꝙ ſit hoc artificiũ ſufficiens in retinẽdo fluxũ ſan-
guinis τ adiuuans. τ ſimiliter eſt iudicium in phlo
botomia lateris cõis longĩqui. Unus aũt duorum
modorũ diuiſionis ſecũde: τ ẽ cauſa ſtupefaciẽs. v
bi gratia: vt cibetur ille cuius fluxus ſanguinis nariũ
um multiplicatur: aut aliue ab illo cibis groſſi chi-
mi ingroſſantibus ſanguinẽ ſicut ſunt lentes τ ſimi
be τ eis ſimilia. Modus aũt ſecũdus eſt verbi grã
tia vt in potu dẽtur ſtupefaciẽtia. Frigida vero expo
nunt corpus frigori τ fortaſſe accidit ſyncopis τ re
tinetur fluxus ſanguinis. Modus aũt predictus
in diuiſione alia ẽ: qm̃ oꝫ ut obſeruet in eo capitu-
lũ vnũ τ eſt qm̃ fortaſſe arteria nõ eſt vna duarũ q
continuantur cordi: imo duorũ laterũ eius ita vt cũ
ſtrinxeris eã inuenies eã firmiorem: imo fortaſſe cõ
tinuat cũ latere altero ramus alteri⁹ arterie que ac-
cidit in eo. τ adducit ad eã ſanguinẽ preter viã quã
ſtrinxiſti quare indiges ſtricturis duabus. Et ante
illud oportet vt cognoſcas partẽ que ẽ principium
vene. in quibuſdã enĩ locis eſt inferius τ in quibuſ
dã eſt deſuper. τ in quibus eſt ſuperius ſunt ſicut in
collo. τ in quibus deſuꝑ ſunt ſicut in coxa τ pedes.
Et quando cognoueris partẽ adminiſtra in ea liga
turam τ ſtricturã. Et de regimine in illo eſt ut ꝑuc-
tur am τ ſtricturã ... eſt ut ꝑucnias ad extrahendã venã cum vncino τ etiã cũ inci
ſione pauce carnis que velat eã τ occultat ipſam: de
inde inuolue eã: poſtea adminiſtra medicias quas
dicemus. Qd̉ ſi fuerit pulſatilis tũc melius ẽ ut ve
les eã cũ filis lini. Et ſimiliter ſi fuerit nõ pulſatilis
verũ tñ multotiẽs eleuat ſanguis eius. Cũ ergo fe-
ceris illud: deinde annexueris ei medicinas: tunc di
mitte ligaturã vſqꝫ ad diẽ tertiũ τ quartũ tũc. Qd̉
ſi videris medicinã glutinatõem faciẽtẽ adherentẽ
loco eius: tunc nõ eradices eã oĩno: ſed pone in cir
cuitu eius de genere ipſius aliquid qd̉ madefaciat
ipſam pariper. Qd̉ ſi accidat ei proceſſio ex ſeipſo
qm̃ tu auferes illud qd̉ eſt ſuper ipm̃. tunc tene qd̉ ẽ
ſub loco in via itineris vene τ preme preſſione cum
qua fiat ſecuritas de ſaltu ſanguinis τ eradica illd̉
qd̉ eleuatur de eo in loco ſuo τ ꝑmuta illud cũ alio
Et ſit preparatio tua quaꝫ facis mẽbro in iſta hora
ſꝫ ꝙ oportet: τ eſt ut ſit orificiũ eius magis imũ qꝫ
principiũ itaut quãdo eſt verbi gratia in inferiori-
bus inteſtini τ matricis tunc ſternat ſtratũ aliquod
quod eleuet inferiora τ deponat ſuperiora ſm ma-

τ veſicatio eſt ligare deſuper folia alhetil aduſta aut
ſilique cöbuſte. Unguentū conueniens ad parui
taté caliditatis τ eſt longe compoſitionis expertuȝ
eſt τ inuentum eſt bonū: ℞. ſtercoris vacce paſcē
exſiccati τ corticū arborū pini τ pulegij oim ana.x.
mēdaſēgi.iij.ſcorie argēti.ij.ſcorie plūbi.iiij.calcis
abluté cum aqua frigida multotiēs.v.τ chimolee
v.τ luti alcabruſij aut romani aut armeni τ ceruſe
oium.ana.vij.virge paſtoris cōtrite.x.encauſtri pſi
ci aut ſyrij.vi.tutie viridis.vij.ſtercoris ouis.vij.g
norum volubilis τ foliorū ei⁹ amborū.xv. ſcorie fer
ri τ ſucci foliorū maluauiſci τ ſucci foliorū malue oi
um.ana.x.lilij dom⁹ τ cepe eius τ lilij celeſtis τ cro
ci oim ana.v.cāfor.iiij.cere ſaui τ olei ro.τ medulle
cerui τ adipis eius quantū ſufficit. Et de illis que
ſunt fortitudinis vehementioris τ cōuenidt ei qd é
minoris caliditatis eſt ut ſumantur limatura eris τ
ferri: τ cōficiantur cū luto aut cuȝ luto rubeo: deiñ
cōburantur in patella aut furno τ fiant inde trociſ-
ci τ ſeruentur τ adminiſtrantur redacti in puluereȝ
vbi neceſſaria eſt exſiccatio aut liniātur cū oleo ro.
Et de hoc genere iterū eſt illud: comburatur fimus
colūbinus in panno lini donec accendatur τ liniāt
cū oleo aliquo: quoniā é mirabile. Et locis vlce-
ratis conferūt porri elixati aut portulaca cū ſauich
τ folia myrti contrita in puluerē redacta. Si autem
fiat inobediens tunc folia alhethil aduſta aut folia
algebut aduſta. τ ſi fuerit magis inobediēs illo ad
miniſtrentur medicine cōſolidantes vlcera malig-
na.

De cōbuſtiōe aque calide. C.xv.

Qandoq̃ accidit vt effundat olla feruēs:
aut aqua calida ſup mēbrum hoīs τ facit
operationem ignis: τ conuenientius ei eſt
vt ſuccurratur ſtati anteq̃ veſicetur cū eis que ſūt ſi
cut ſandali τ aqua ro. τ canfora: τ nō dimittant ex-
ſiccari: imo conſequenter adhibeatur oī hora pan-
nus infuſus in aqua frigida cōgelata. hoc eni phi
bet ipm veſicari. Et quidā pperant τ rorant deſup
aquā oliuarū aut aquā cineris. τ melius eſt ut terat
qōlibet amborū cū ſauic: aut vnguētū de calce. τ ite
rū medicamē factū de fimo columbino predictū é
mirabile valde. Et vlcera quidē curant cū porris eli
xatis aut exſiccatis cōtritis τ é melius: τ cū reliquis
que diximus in ca. primo.

De fluxu ſanguinis τ retentiōe eius. Ca.xvi.

Iam ſciū eſt in li.i. q quādo ſanguis egre
dit a venis nō egredit niſi aut ppter aptio
né orificiorū venarū ppter debilitaté in ve
nis: aut ppter vehemētiā repletiōis: aut ppter mo
tū forté vſq̃ ad vocé τ ſaltū: aut ppter vaporé acci
denté venictem deforis. aut ppter diſruptiōem ea-
rū τ ipſarū inciſioné per cām primitiuā incidétem
cōtundenté. aut ppter cām corrodenté interi⁹: aut
vehementia motus cū repletione: aut ppter reſuda
tioné ab eis ppter raritaté accidenté corpori vena-
rū τ panniculo earum. Et cōuenientior venarum
ad hoc vt ſcurrat qd eſt in ea cū inuenit viam eſt arte
ria nā corpus eius eſt mobile: τ qd eſt i ea quādoq̃
cōtrahitur: τ quādoq̃ expanditur. Et quādo non
deſuper coartatur locus eius poſt ſolutionem con
tinuitatis eius: τ inuenit vacuitateȝ peruenit res ad
emboriſmū quod noīatur mater ſanguinis. Et arte
ria quidē licet ſit de illis que noiantur: tamé é de illi
quorū difficilis eſt incarnatio. τ multotiens qdé nō
incarnatur arteria τ incarnatur illud qd cōtinet ar
teriā τ coartat ſupea eā: quare ſanguis nō pōt face-
re curſuȝ ſupfluū: imo egreditur ex eo aliquid vſq̃
ad fines cutis quātitas quā capit. Et quādo alleuia
tur cū cōpoſitione redit τ occultatur ſicut accit rup
ture. Et fortaſſe remanet vena ſola ſub cute: τ ſen-
titur pulſus eius τ ipſius ſucceſſio. Et multotiens
accidit illud arterijs deintus ſi rūpuntur preter q
diſrūpatur cutis τ congregat ſub cute emboriſma:
ſcilicet apoſtema leue ex ſanguine τ ventoſitate qd
poſſibile eſt quieſcere cū cōpreſſione. τ hoc quidem
multotiēs accidit in collo τ inguinibus τ curuatu-
ris per ſe. τ multotiēs accidit ex cauſa intriſeca aut
ex phlebotomia. Et multi medicorū exiſtimāt q ois diſ
ruptio arteriarū pducit ad matré ſanguinis que q-
dé plurimū fit ſi incarnetur illud qd eſt in circuitu
eius τ fiat apoſtema notū: ſed ipſamet nō incarnat
τ res non eſt ita. Ille quidē qui negauit incarnatio
né cōtrouerſatus é cū conſideratiōe τ experimēto.
Conſideratione vero qm̄ vna duarū tunicarū arte
rie eſt cartilaginoſa τ cartilago nō incarnatur. Ex
perimento vero quoniam nó viſa eſt incarnatio. τ
oppoſuit eis Gal. cū conſideratione τ experimēto
Conſideratio vero eſt rethorica: τ eius forma eſt q
eſt inter incarnatū ſicut caro τ non incarnatū ſicut
oſſa: quare oȝ vt ſit incarnata ſed eſt difficilis incar
nationis. Et teſtimoniū quidé quoniā ipſe narrauit
ſe medicaſſe plures arterias τ fuerunt incarnate. τ
hec quidē eſt res a qua nos iam expediti ſumus.
Nos vero dicemus nunc q diſpoſitio pceſſionis
ſanguinis a mēbris diuerſificatur cuȝ diſrūpuntur
ſicut epar τ pulmo. Et de illis ſunt a quibus paruȝ
procedit ſanguis. τ in vnaquaq̃ duarū diuiſionuȝ
ſunt que ſunt timoroſa: τ de eis ſunt que ſunt abſq̃
timore ſicut emanatio ſanguinis ex pulmone i quo
eſt timor τ ab vtriſq̃ emanat ſanguis plurimus: τ
de illis ſunt ſicut veſica τ matrix τ renes: ab eis eni
non emanat ſanguis plurimus valde ſimatim: im
mo quandoq̃ multiplicatur cū longitudine ſpacij
τ peruenit ad ſucceſſiones illaudabiles. Et diuerſifi
catur diſpoſitio fluxus ſanguinis ex arterijs: quo-
niam fit in quibuſdā earū difficilis valde timoroſ⁹
ſicut ex arterijs magnis que ſunt ſuper manus τ pe
des. τ huiuſmodi interficiunt ſm plurimū τ non re
tinetur. τ i quibuſdam fit facilis ſicut in arterijs cra
nei: retentio enim fluxus ſanguinis earū eſt facilis
τ ſufficit in eis conſtrictio ſola. τ multotiens quidē
currit ex arterijs puis ſanguis: deinde retinet p ſe.
Et differētia quidē inter ſanguiné arterie τ aliarū co
gnoſcit: quoniā ſanguis arterie egredit cū ſaltu τ i-
pulſiōe τ é vehemētioris purpureitatis q̃ ali⁹ neq̃
declinat ad nigredineȝ ſanguinis vene τ eius eſt q

tie. Et ſcias q ois cui accidit euacuatio τ pp̃ie ſā-
guinea τ pp̃ie arterialis τ ſupfluit τ accidit ei ſpaſ
mus eſt malū. Et ſimiliter ſi accidit ei ſingultus eſt
mortaſ. Qd ſi fuerit ſyncopis cū ſingultu: tūc mors
eſt feſtina. Et alienatio τ pmixtio rōnis ſunt male.
Qud ſi fuerit ſpaſmus: tunc eſt mortale ſm pluri-
mum.

De canone curationis flux⁹ ſanguinis. C.xvij.

Por. et in curatiōe fluxus ſanguinis vt i
cipiat τ retineatur: deinde cures vlc⁹ eius
ſi fuerit. Et nō eſt tibi poſſibile in eo cuius
cauſa eſt fixa ex corrodente τ ſimilibus niſi ita vt au
feratur cauſa. Et ſi diſpō nō tolleret vt auferatur
cā eſt neceſſariū vt retineatur cū ſuis retentiuiſ τ ſūt
in cauſis que ſunt ei τ abſcindūt ſanguiné currenté
τ ille cauſe ſunt ſcite in libro primo. Uerū ego nar
rabo eas ſm modū feſtinatiōis. Dico ergo q iſte
cauſe aut ſunt phibentes in illo illud qd egreditur
ab exitu: aut ſunt aggregantes ré de illo aut res. Et
diuiſio prima eſt conuerſio ad parté aliā que aut fit
cū attractione ad cōtrariū preter qd fiat exitus ali⁹
ſicut ponuntur ventoſe ſuper epar τ remouet flux⁹
ſan. ex nare dextra: aut ita q accidit exitus alius ſi
cut phlobotomaſ patiēs fluxū ſan. nariū ex manu
ptinéti nari phlebomia ſtricta. Retinēs āt ſine exitu é
illud qd prohibet motū ſanguis τ eius penetratio
né. Et eſt aut per cām igniēté aut p cām ſtupefacien
té. τ ſtupefaciēs quidē aut eſt medicina aut é diſpo
ſitio corporis ſicut in ſyncopi: ipſa eni multotiés re
tinet ſanguiné. Cauſa enim retinens ſanguiné in lo
cis eſt opilans exitū aut cū ligatura aut cū repulſio
ne ex bucellatōne: aut cū repulſiōe abſq̃ bucellatio
ne: aut eſcara cū cauterio: aut medicina cauterizāte
aut cū congelatione rei retente: aut cū inuiſcatione.
aut cū incarnatiōe. aut cū coartatione carnis circū-
dantis venas: quare opilat ipſū τ claudit ipſū clau
ſione vehementi. Et oȝ ut ſcias q quādo aſſociatur
vulneri apoſtema cū quantitate plurima hoc non
eſt poſſibile ligare cū filis neq̃ intromittere licinia
neq̃ ſtrictura laborioſa. τ neq̃ eſt poſſibile tunc ni
ſi adminiſtrare glutinationē τ ſtipticitaté τ ſtupefa
ctioné τ inſpiſſationeȝ ſanguinis. τ ſi eſt curatio ex
ſtrictura aut fiſſura aut propinquitate medicine qū
eſt dolor eſt mala valde. τ ois preparatio doloroſa é
mala. Et oȝ ut preparatio ſit aggregās duas res qua-
ruȝ vna eſt defectus doloris. τ altera eſt refrenatio
partis curſus ſanguinis quare nō adiuuat cū appē
ſione τ ſuſpenſione τ fiat facilis pceſſio ſanguinis
τ eius exitus. Et cū phibent due intentiōes declinet
ad leuioré ſm illud qd pn̄s eſt τ propinqui⁹ ad tol
lerandū in diſpoſitiōe. τ é neceſſariuȝ ut narremus
modū eius poſtq̃ ſciueris q primū qd oȝ conſide
rare eſt vt cognoſcas an vena ſit arteria aut vena p
ſigna ſua quare agas cū arteria τ ſis ſollicit⁹ pluſq̃
ſollicit eris τ agas cū vena. Ampli⁹ dicem⁹ q de
attractiōe vera ad cōtrariū nō ad exitū é neceſſe mē
bro cū fricatione aut ligatione τ ſtrictura aut cū vē
toſis. τ oȝ ut ſit mēbrū cōicans poſitū ex mēbro co
gnito ſuper extremitaté linee vnius cōtinuitatis int
ea ambo cū longitudine τ latitudine. τ eligit de di-
uerſificato in ſitu longitudinis τ latitudinis qōcūq̃
amborū eſt longinquū τ dimittit qd eſt ppinquū ſi
cut fit in duobus laterib⁹ capitis: aut duobus late-
ribus manus. nā longitudo inter iſta duo eſt ppi-
quior q̃ illa ex qua oportet timeri nocumētū cōple
tū: τ hec res exigit vt rememoremur illud qd in ca
nonibus euacuationis diximus vbi locuti ſumus in libro primo de ca-
. τ oportet vt ſint extēſio τ frica
tio τ his ſimilia aſſidua ex eo qd é ppinqui⁹ mem
bro ſecūdo: deinde deſcēdatur ab eo. Et oȝ ut non
expectetur in diſruptionib⁹ arteriarū τ ei ſimilium
q ſit hoc artificiū ſufficiens in retinēdo fluxū ſan-
guinis τ adiuuans. τ ſimiliter eſt iudicium in phlo
botomia lateris cōis longiqui. Unus aūt duorum
modorū diuiſionis ſecūde: τ é cauſa ſtupefaciēs. v
bi gratia: vt cibetur ille cuius fluxus ſanguinis nari
um multiplicatur: aut alius ab illo cibis groſſi chi-
mi ingroſſantibus ſanguiné ſicut ſunt lentes τ ſimi
lia τ eis ſimilia. Modus aūt ſecūdus eſt verbi grā
tia vt in potu dētur ſtupefaciētia. Frigida vo expo
nunt corpus frigori τ fortaſſe accidit ſyncopis τ re
tinetur fluxus ſanguinis. Modus aūt predictus
in diuiſione alia é: qm̄ oȝ ut obſeruet in eo capitu-
lū vnū τ eſt qm̄ fortaſſe arteria nō eſt vna duarū q
lā vnū τ continuantur cordi: imo duorū laterū eius ita vt cū
conſtrinxeris eā inuenies eā firmiorem: imo fortaſſe cō
tinuat cū latere altero ramus alteri⁹ arterie que ac-
cidit in eo. τ adducit ad ea ſanguiné preter viā quā
ſtrinxiſti quare indiges ſtricturis duabus. Et ante
illud oportet vt cognoſcas parté que é principium
vene. in quibuſdā eni locis eſt inferius τ in quibuſ
dā eſt deſuper. τ in quibus eſt ſuperius ſunt ſicut in
collo. τ in quibus deſup ſunt ſicut in coxa τ pedes.
Et quando cognoueris parté adminiſtra in ea liga
turam τ ſtricturā. Et de regimine in illo eſt ut pue-
turam τ ſtricturā. Et de regimine in illo eſt ut proue-
nias ad extrahendā venā cum vncino τ etiā cū inci
ſione pauce carnis que velat eā τ occultat ipſam: de
inde inuolue eā: poſtea adminiſtra medicinas quas
dicemus. Qd ſi fuerit pulſatilis tūc melius é ut ve
les eā cū filis lini. Et ſimiliter ſi fuerit nō pulſatilis
verū tñ multotiés eleuat ſanguis eius. Cū ergo fe-
ceris illud: deinde annexueris ei medicinas: tunc di
mitte ligaturā vſq̃ ad diē tertiū τ quartū tūc. Qd
ſi videris medicinā glutinatōem facīété adherenté
loco eius: tunc nō eradices eā oino: ſed pone in cir
cuitu eius de genere ipſius aliquid qd madefaciat
ipſam parūper. Qd ſi accidat ei proceſſio ex ſeipſo
qū tu auferes illud qd eſt ſuper ipm. tunc tene qd ſé
ſub loco in via itineris vene τ preme preſſione cum
qua fiat ſecuritas de ſaltu ſanguinis τ eradica illd
qd eleuatur de eo in loco ſuo τ pmuta illud cū alio
Et ſit preparatio tua quaȝ facis mēbro in iſta hora
ſm q oportet: τ eſt ut ſit orificiū eius magis imū q̃
principiū itaut quādo eſt verbi gratia in inferiori-
bus inteſtini τ matricis tunc ſternat ſtratū aliquod
quod eleuet inferiora τ deponat ſuperiora ſm ma-

ſorē elongationem que eſt ex dolore: deinde dimit
te ipſū tribus diebus: deinde annecte ei hūc modū
vſquequo eleuetur ſanguis. Refrenatio aūt cū bu
cellatione nō eſt poſſibilis niſi in arterijs magnis.
Fac ergo liciniū ex pilis leporis aut tela arance aut
ſubtili cotto aut pāno lini veteri: deinde pulueriza
ſup ipm medicinas ꝓhibentes ſanguinē. ⁊ mitte i
ipſam arteriā ſicut bucellā: deinde ſtringe ſup ipaꝫ
ligaturā. ⁊ forſitan adminiſtrab liciniū ex pil' lepo
ris ſolū ⁊ excuſat ſollicitudinē. Et oportet ut ſtrin
gas ſtrictura adherēte que nō ſeparet donec incar
netur. Liciniū vero ex ſe natura regit in extractiōe
eius paulatim ⁊ expulſione eius aut alijs ab hoc.
Impletio vero ſine bucellatione ē vt imponat ver
bi gratia illa res in orificiū eius ⁊ ligetur deſup pre
ter penetrationē eius in venas. ⁊ vt retineat cū eis q̄
ſunt ſicut puluilli ⁊ proprie ſpongia ⁊ cū vittis for
tis ſtricture ſtringētibus ipm cū cōuerſione ſtrictu
re que ē attrahens. Strictura vero primo oꝫ ut ſit ꝓ
pe orificium: deinde inuoluatur vadens retro ⁊ ſol
ue ſtricturā gradati. Et ſcias ꝙ ſtrictura puluilloꝝ
⁊ vittarū qn̄ eſt debilis venit ex ea nocumentū ſtri
cture ⁊ eſt attractio: ⁊ non ꝓuenit ex ea nocumētuꝫ
ſtricture ⁊ eſt retentio ⁊ ipletio: oꝫ ergo ut ſubtiliet i
hoc capitulo. Cū ergo ſtringitur ſtrictura bona et
ſtringitur iterū ex latere diuerſo declinat materia et
reſiſtit attractioni ex ſtrictura. Et nō oꝫ ut ꝓueniat
cū ſtrictura ⁊ ꝓhibitione niſi que ſit infra dolorem
niſi ſi illud fuerit neceſſariū in primis: deinde molli
fica eā paulati. ⁊ multotiens quidē oꝫ ut ſuas fiſſu
rā carnis ⁊ colligas labia eius ⁊ vittis tegas. multo
tiens enī ſufficit collectio labioꝝ ⁊ poſitio puluillo
rū ſeruat ea colligendo venas ipſoꝝ. Amplius ſtri
ge ſuper medicinas puluerizatas i are. Et inclia an
te algudegi quādo cōtrahitur vbi coartatur apud
principiū ſuū cū digitis vnius duarū manuū: dein
de annecte ei medicinas ⁊ puluillos apud orificiuꝫ
eius cū manu altera. Impletio vero cū refrenatiuis
ꝓuenit: aut cū ſtrictura implētis in facie orificij ei⁹
cū manu altera nō ceſſante retinere donec congelet
ſanguis ⁊ fiat ipletio: aut cū re infrigidante valde q̄
infrigidat ſanguinē ⁊ congelat ipm in orificio eius
aut ꝓpterea ꝙ caro coartat locū ſicut ſi incidat vēa
in latitudine ⁊ ſuſpendat ad duo latera in primo vi
ce: quare claudit ſup eā caro ex latere ex quo currit
⁊ hoc nō fit niſi in loco carnoſo. Et multotiēs qui
dē accidit ꝙ neceſſariū eſt incidere ramū extremita
tis vne vt ſit introitus eius in profundū vehemen
tior: deinde ponitur deſuper medicine. Et multo
tiēs accit icaruatio meat⁹ abſqꝫ rixe ſanguis. Stri
ctura aūt cū eſcara fit cū igne ipo quādo magnifica
tur timor ⁊ fit cū medicinis cauterizantib⁹ ſicut cal
ce ⁊ flore eris ⁊ generibus dragāti ⁊ generibus ar
ſenici ⁊ cymino etiā ⁊ ſimilibus ⁊ cū eo qđ eſt debili
us quādo puluerizatur ſuper locū ⁊ ſtringit ⁊ reti
net. Uerū timor in illo eſt ꝙ eſcara eſt velocis eradi
cationis ex ſe ⁊ ex quolibet reſiſtente ex eruptiōe ſā

guinis ⁊ qualibet aliarū cauſarū. ⁊ quādo cadit eſca
ra redit timor nouus. Et ꝓpter illud preceperūt vt
fiat cauteriū cum ferro vehementer ignito ꝓfunde
us ut faciat eſcaras profundas groſſas: quaruꝫ ca
ſus non ſit facilis ⁊ cadant in tempore longo in
quarū ſimili caro iam eſt nata. ex cauterio nāqꝫ de
bili proueniunt eſcare debiles que cadunt ex quali
bet cauſa ⁊ cū hoc facit accidere ſaniē ⁊ calefacit ve
hementer. Cauteriū vero forte iplet cū eſcaris for
tibus ⁊ remouet rupturā ⁊ detumeſcere eā facit ⁊ cō
trahit eā. Et de cauterizantibus bonis tēperati regi
minis eſt ut ſumatur albugo oui ⁊ aggregetur cum
calce non extincta ⁊ inuoluātur cum eo pili leporis
aut ei ſimilia ⁊ ponatur ſup locū ⁊ ſtringat. Et de
bonis peruenientibus ad vltimū multotiens eſt vt
ſumatur cyminuꝫ ⁊ calx ⁊ ponatur ſuper locum ⁊
ſtringātur: ⁊ quandoqꝫ ſuperadditur eis colcotar
Et genera draganti in hac ſumma ſūt habētia ſtip
ticitatē cū cauterio. Calx vero eſt cauterium in quo
nō eſt ſtipticitas de qua ſit curandū. Et illud quod
generatur de eſcaris cū cauterio in eo qđ hꝫ ſtiptici
tatem eſt longioris fixionis ⁊ profundius: ⁊ ſuccus
fimi aſinini ⁊ ſubſtantia ſtercoris aſinini ſunt de illis
que aggregant ad cauterium acuitatē ⁊ glutinatio
nem. Medicine vero retinentes cōglutinatione
ſunt ſicut gypſum ablutū ⁊ glutinū decoctuꝫ ⁊ ami
lum: ⁊ puluis molendini ⁊ gūme ⁊ tus ⁊ reſina: et
iterum paſſe de vuis ipſis. Et rane ſunt huius ge
neris ſm ꝙ dicitur: ⁊ iterum ſtella ſentis. Medi
cine vero retinentes cum exſiccatione ⁊ incarnatio
ne ſunt ſicut aloes ⁊ cortex turis. ⁊ ſicut iteriora paſ
ſularū vue contrita valde ⁊ galle cum oleo aliquo⁊
⁊ comburantur: ⁊ quando complētur inflammatō
earum extinguantur: ⁊ papyrus aduſtus ⁊ reſina ⁊
ſcoria ferri: ⁊ ſtercus equi ⁊ ſtercus aſini aduſtū: ⁊ ci
nis oſſium non ablutorum: quoniam abluta pro
hibent glutinationem ⁊ ſpongia noua ſubmerſa in
oleo aut vino: deinde aduratur ⁊ pili aduſti.

De narratione medicinarum ſimplicium ⁊ cō
poſitarū ſpecierum diuerſarum fortium in prohibi
tione fluxus ſanguinis. Ca. xviij.

T De illis que dixit Galie. ⁊ narrauit bene
⁊ experta ſunt poſt ipſum ⁊ inuenta ſunt
plurimi iuuamenti eſt ut ſumatur de col
cotar. xx. ⁊ de minuto ture. xvi. ⁊ de aloe ⁊ glutino
ſicco. ana. viij. ⁊ de arſenico. iiij. ⁊ de gypſo vehemē
ter trito puluerizato vt aromi poſt cribellationem
xx. curetur cū eo puluerizādo ſup ipm ⁊ ſpargēdo
per locum: quoniam eſt mirabile. aut ſumatur ſar
cocolla de mecha ⁊ aloes ⁊ ſanguis draconis ⁊ po
natur ſuper licinium ⁊ ſtringatur: ⁊ aloes ⁊ tus ſo
lum cū pilis ſm ꝙ ſciuiſti. ⁊ iterum ſpongia aduſta
ſicut diximus ⁊ later aduſtus. ſumantur ſpongia ⁊
ſcoria plumbi ⁊ tutia ⁊ aloes: aut ſumātur tus ⁊ alo
es ⁊ ſulfur aut tus ⁊ ſulfur ⁊ fiat puluis: aut aduniſ
ſtretur liciniū cū albumine oui: aut ſumat de colco
tar. xx. de ture aut minuto turis. viij. ⁊ reſine. viij. et

de gypſo aduſto. viij. aut ſumat colcotar ⁊ đ gypſo
aduſto. viij. Aut ſumāt colcotar eris vſti ⁊ calcadis
⁊ draganti aduſti ptes eq̄les. Et de bonis ad fluxū
ſan. ⁊ ꝓpe ex draganto eſt vt ſumat aloes p̄s. i. ſ. pri
mi ambor in corpe graui: ⁊ ſcdm eor in corpe leui
⁊ corticū turis in corpore graui. ℥. i. ⁊ turis ipi⁹ groſ
ſi pinguis in corpe leui p̄s. i. ſint ꝯtēti ſup ea ambo
aut ſanguis dra. ⁊ ſarcocolla conficiantur cū albu
mine oui ⁊ ponantur ſuper pilos leporis ⁊ ꝑparē
tur ſm locum.

Tractatus tertius de vlceribus.
De ſermone vniuerſali de vlceribus. Ca. i.

V Lcera generant a vulneribus ⁊ ab exitu
ris eruptis ⁊ a puſtul. ⁊ ſolutio cōtinuita
tis in carne qn̄ facit ſaniē ⁊ pus noiat vl
cus: ⁊ nō facit pus niſi propterea ꝙ cib⁹
q̄ venit ad ea ꝯuertit ad corruptionē ꝓpt debilitatē
mēbri: ⁊ qm̄ ꝓpt debilitatē ſuā reſoluūtur ad ipm ⁊
attrahunt ꝟſus ipm ſupfluitates mēbroꝝ vicināriū
ei: aut ꝓpt vnguēta mollificātia mēbrum ⁊ linientia
ipm cū humiditate ſua ⁊ vnctuoſitate ſua. Et qđ eſt
de genere pus ſubtile noiat virus: ⁊ qđ eſt groſſum
noiatur ſordities: ⁊ eſt res ſpiſſa coagulata alba: aut
ad nigredinē declinis: aut ſicut fex. Et virus qdem
nō generat niſi ex ſubtilitate humoꝝ aquoſoꝝ ⁊ ipo
rum calido: ⁊ ſordities generat ex groſſitie humoꝝ
Et virus qdē multiplicat cū generatōe apoſtematiſ
⁊ virus eget exſiccāte: ⁊ ſordities abſtergēte. Et vlce
ra ſunt apparētia ⁊ ſunt habentia ꝓfunditatem. Et
vlcus qđ ꝓfūditatē habet nō euacuat quin aut iam
indurata ſit caro circūdans ipm ⁊ noiat fiſtula ⁊ eſt
ſicut canna penetrans in membꝝ. aut nō induratur
aliqd ⁊ noiatur abſcōſio ⁊ cauerna. Et qn̄qꝫ dicūt
qdam abſconſionē illud qđ elōgatū eſt ſub cute ⁊ ſe
paretur ab eo cutis: ⁊ cauernā illud qđ inflectit ſub
carne ⁊ dilatat in ea. Dicūt qdā imo dilatatū eſt ca
uerna ⁊ ſtrictū ꝓfundū fiſtula: ⁊ nō eſt ꝯtrarietas in
noiatione. Et qn̄ eſt durities ſup vlcus apparēs no
minatur vlcus oſtracinū. Et fiſtula qdē mala eſt illa
que nō ſentit: ⁊ ſm quantitatē elōgationis ei⁹ a ſen
ſu erit ei⁹ malitia. Et de ipſa q̄dā eſt equalis: ⁊ de ea eſt
quedaꝫ obliqua. Et que vadit ad neruū dolet vehe
menter: ⁊ proprie qn̄ tangit eius inferius cū tenta. ⁊
forſitan difficil' ſit opatio illius membri: ⁊ eſt humi
ditas ſubtilis tenuis ſicut ſit illa que peruenit ad os.
Et qn̄ peruenit ad ligamentū: eſt illud qđ currit pro
pinquū illis. Uerū dolor in oſſuoſa ⁊ ligmētali for
taſſe nō magnificat. Et humiditas que vadit ad os
eſt ſubtilior ⁊ declinior ad citrinitatē: ⁊ ex ꝓueniēte
ad venas ⁊ arterias multotiens egredit fex. ⁊ qn̄qꝫ
ſi fuerit tendens ad venā ſanguis plurim⁹ ⁊ ad arte
riam ſaguis ſubalbidus cū fluxu ſanguinis ⁊ ꝑcuſ
ſione: Et ex ea que peruenit ad carnem currit hu
miditas viſcoſa groſſa turbida cruda. Et multotiēs
ſunt fiſtule orificia plurima cuius eſſe ambigit ⁊ nō

ſcitur an ſit fiſtula vna. Et multotiens effunditur in
quoddaꝫ orificiorū eius humiditas habens tinctu
ram: ⁊ tunc ſi fuerit fiſtula vna egreditur ex orificijs
alijs color vnus qui eſt fiſtule. ſ. diuerſus albus ⁊ te
nebroſus ⁊ alius. Et vlcera quidem diuiduntur in
ſpeciebus diuiſionū: ⁊ dicitur ꝙ vlcerum quedam
ſunt que ſunt doloroſa: ⁊ quedam ſunt que ſunt pri
uata dolore: ⁊ quedam ſunt apoſtemoſa: ⁊ quedam
ſunt priuata apoſtemate: ⁊ quedam ſunt munda: et
quedam ſunt immūda. ⁊ immūda quidem propter
ꝙ in eis ſuperfluit humor plurimus ⁊ humiditas
copioſa q̄uis non ſint mala. Et de eis ſunt ſordida
⁊ de eis ſunt minorata: ⁊ de vlceribus ſunt putrida.
Et de rebus magis nociuis eis ſunt meridies ⁊ hu
miditas aeris cū caliditate ipſius. Et de eis ſunt cor
roſiua: ⁊ de eis ſunt ambulatiua: ⁊ de eis ſunt mol
lia aut dura: aut frigida aut calida. ⁊ mollia ſunt de
vlcerib⁹ facientib⁹ cadere pilos ab eo qđ ſequit ea.
Et ſunt qn̄qꝫ de vlcerib⁹ q̄dā reſudantia ex quib⁹ re
ſudat vir⁹ citrinū calꝫ. Et forſitan ē calꝫ ꝯburēs qđ ē
in circuitu ei⁹ ⁊ ē malū mortificās. Et de eis ſūt diffi
cilis conſolidationis. Et putrefactio eſt preter corro
ſionem: quod ſi fuerit: erunt ambe ambulatiue. Et
forſitan corrodens eſt corrodens illud quod ꝯtinua
tur ei proprie propter acuitatem abſqꝫ putrefactio
ne. ⁊ neqꝫ eſt fe. omnino. Uerum cum ambulatiuo
putrefactiuo multiplicatur fe. aut non ſeparatur ab
eo. Et Gal. quidē nominauit huiuſmodi vlcera cor
roſiua ignē pſicū ⁊ formicā ambulatiuam. ⁊ poſt vl
cus putrefactū eſt cōpoſitū ex vlcere ⁊ ex egritudine
putrefacta: ⁊ vnicuiqꝫ corꝝ ē diſpoſitō. Et vlcera qdē
dura incipiētia ire ꝟſus viriditatē ⁊ nigredinem ſūt
mala: ⁊ vlcera frigida ſūt mollia albaqeſcētia ꝓpter
medicinas calefaciētes: ⁊ calida ad rubedinē decli
uia delectant frigore. Et qn̄ vlcerib⁹ malis aſſociat
color corporis malus ſicut albus plumbeus aut ci
trin⁹: tūc illud ē ſignificatio ſup corruptōꝫ ꝯplonis
epatis ⁊ corruptionē ſanguinis qui venit ad vl⁹ q̄
re ſit difficilis eius conſolidatio. Et vlceꝝ quidem
quoꝝ radices ſunt acute ⁊ cum quibus eſt pruritus
ſupfluitates ſunt acute: ⁊ quoruꝫ radices ſunt late al
be pauci pruritus eoꝝ complexiones ſunt frigide.
Et vlcera generata ſucceſſione egritudinuꝫ ſunt ma
la: quoniā natura expellit ad ea reſiduuꝫ corruptio
nis ſuperfluitatuꝫ. Et vlcera deijcientia pilos ab eo
quod ſequitur ea ſunt mala. Et meliores ſignificatio
nes ſignificantes ſalutem vlceꝝ ⁊ vulneruꝫ ſunt cum
ſuccedentia eoꝝ declinia ſunt ad ſaniem. Et dicitur
in ſignis mortis velocis cuꝫ ſunt homini apoſtēata
⁊ vlcera leuia ⁊ deſtruitur ei ratio morit. Et mali
gnoꝝ quidem vlcerum cauſe ſunt quandoqꝫ vulne
ra obuiantia ſuperfluitatib⁹ malignis corporis aut
regimine corrupto: ⁊ quandoqꝫ ſunt ſequentia pu
ſtulas malas quare fiunt ab eis feſtinantia ad vlce
rationem poſt puſtulas. Et ſignificāt malignitateꝫ
vlceris eius putrefactio ⁊ ipſius ambulatio ⁊ cor
ruptio eius quod eſt in ipſius circuitu et difficul

tas ſanationis in ſeipſo cū rectificatione curationis
exhibite ei. Et meliores ſignificationes ſignificātes
ſalutē vlcerū ⁊ vulnerū ſunt cū in ſucceſſionib⁹ eoꝝ
eſt ſanies que eſt cū medicina faciente pus ⁊ ex ope
ratione nature. illa enī opatio nature eſt ſm curſum
naturalē ⁊ nō generatur ſanies niſi a digeſtione na
turali. Et nō aſſociatur ei malū ex accidentib⁹ vlceꝝ
maloꝝ: ⁊ ꝓpē ſanies laudabilis alba lenis equal
que conſecuta eſt complementū digeſtionis. ⁊ neqꝫ
aſſociatur ei fetor cū i ea nō ſit putrefactio: ⁊ fortaſſe
nō euacuatur a fetore paruo ſanies cui accidit cum
adiutorio caliditatis innate ⁊ alterius extrānee. Et
nos quidē iam locuti ſuim⁹ de ſanie in locis alijs.

Ulcera autē que accidere faciunt ſpaſmū ⁊ vlcera
putrefcā ſcrofuloſa ⁊ algeroniati ⁊ corroſiua ⁊ can-
ceroſa ⁊ que eoꝝ curſu currūt ſunt in quib⁹ nō gene
ratur ſanies: immo quando apparet in vlcere ſani-
es ⁊ apoſtema eſt ſignum bonum cum quo non ti-
metur ſpaſmus ⁊ permixtio rationis ⁊ his ſimilis.
Quando ſint in loco qđ facit illud neceſſariū ſicut ſunt
membra poſteriora ⁊ anteriora niſi res ꝑtranſierit
terminū. Qđ ſi apoſtema occultetur ſubito ⁊ redeat non
reſoluet ꝑ pus aut ei ſimilia. Amplius ſunt vicinan
tia membris neruoſis ſicut vlcera dorſalia qm̄ ſunt
in vicinitate dorſi ⁊ nuche ⁊ vlcera que cadūt in an
teriore parte coxe ⁊ genu: qm̄ ipſa iterū ſunt ſicut la
certi neruoſi in quibus res cōueniūt ad ſpaſmū et
ꝑmixtionē ratōnis etiam. Si autē euenit in mēbris
neruoſis plimū quoꝝ eſt in antecedēte extenſionis
corporū timetur: aut curſus ſanguinis ſi ceciderit in
medietate inferiori extēſionis. ſilr timet ex eis qñqꝫ
ꝑmixtio ratiōis: ⁊ timetur q̄ cadit pleureſis ⁊ ſanio
ſitas poſt ipſam: aut q̄ ꝑueniat ſputū ſan. ſi ceciderit
in medietate ſupiore ei⁹. ⁊ tu iam ſciuiſti intentio-
nē ſanioſitatis in pectore ex libro tertio. Et qñqꝫ ti-
metur in eis iterū ꝑmixtio rationis. Et de ſignis bo
nis in vlceribus eſt vt in circuitu eoꝝ naſcātur pili q
ceciderūt. Et corpora ſuſceptibiliora curatōis vlce-
rū ſunt q̄ ſunt meliora cōplexionis ⁊ pauciora hu
miditatis ſupflue cū inuentione ſanguinis boni in
eis. Illa vero que ſunt multe humiditatis aut ſicci-
tatis ſunt tarde ſuſcipientes rectificationē vlcerum
quoniam humida: ſicut infantiū ſunt ſuſceptibiliora q̄
ſicca ſicut ſenū: ⁊ ꝓpē qm̄ cōplexio eſt radical ſicca
ꝑuata ſanguine mūdo ⁊ accidentalis humida mol
lis ſicut in ſenibus iterū. Et ꝓpt illud iterū fit in hy-
dropiſis curatio vlcerū eoꝝ difficil: ⁊ in pregnātib⁹
iterū propter retentionē ſupfluitatū carū propterea
q̄ ipſarū menſtrua retinent. Sed in ſenib⁹ nō ſanā-
tur eoꝝ vlcera propter illud ⁊ propter paucitatē ſan
guinis eoꝝ boni. Et qñqꝫ ſanantur vlcera: deinde re
ſcinduntur: qm̄ nō generat in eis caro niſi ante mū
dificationē. qm̄ ergo retinet in eo ſupfluitas nō mū
da: oportet inde vt corrūpatur ꝯtinuitas ꝑueniēs ſe
cundo. Et qñqꝫ exiſtimantur fiſtule propterea q̄ ac
cidit eis diſpoſitio exſiccationis ⁊ retentōis ꝓhiben
tis reſpirationē q̄ ipſe ſunt ſanate: qm̄ earū diſpoſi-
tio eſt ſimilis ſaluti ſicut diximꝰ: deinde reſcindūtur

propter quemlibet motū ⁊ cōmotionem ⁊ tuſſim ⁊
offenſionē ⁊ malitiam iacendi ⁊ alia. Et de vlcerib⁹
in quibus naſcitur caro: quedam ſunt in quibus na
ſcitur caro addita: ⁊ quedam in quibus naſcitur il-
lud. Et illa in quib⁹ generatur caro addita: ſunt illa
in qb⁹ fit feſtinatio naſcētie carnis an̄ mūdificatōeꝫ
Et illa in quib⁹ nō naſcit illud: ſūt illa in quibus nō
naſcitur caro niſi poſt mundificationē. Cū ergo ꝓ-
longatur ſpaciū vlceris ⁊ corroditur ⁊ putreſit ⁊ de
ſtruitur de ſubſtantia eius res plima: tunc nō expe-
ctatur conſolidatio ei⁹ niſi ſm ꝓfundū. Et ꝓpt̄ qm̄
vlcus ē antiquū retinēs ſpacio anni: ⁊ ꝓpē qm̄ eſt
diruptum ⁊ incipit ex eo diruptio. i. fiſtula. Et aliq̄
quā neceſſe eſt vt educat os ex oſſib⁹ que ei ſunt vici
na. Et vlcera quidem melancholica nō ſanantur niſi
ſi ab eis auferatur tota eoꝝ corruptio vſqꝫ ad carnē
⁊ oſſa ſana. Et cauſe que cū accidunt corrumpūt
vlcera ſūt debilitas virtutis membri: quare recipiūt
omnē materiam. ⁊ malitia cōplexionis membri: et
malitia eius qđ aduenit ei de ſanguine aut in quali-
tate aut in quātitate. In qualitate vero plurimū ei⁹
eſt propter malitiam cōplexionis epatis: ⁊ color eſt
in eo decliuis ad albedinē plumbeam aut citrinita-
tem: aut propter ſplenē: ⁊ eſt color ad nigredinē ⁊ al
terationē decliuis ⁊ lentiginoſitatē: quare eſt cū eo
malitia omniū humoꝝ in corpe. Et huiuſmodi qui
dem preter hoc q̄ ex ipſo non acquiritur qđ cōuer
tatur in carnē nocet ꝑ illud qđ conuertitur ad ipſm
de ſuperfluitatibus. In quantitate vero q: additur
aut diminuitur: quare nō inuenitur cū quo caro vl
ceris generetur. Et eſt vlcus clarū mundū properās
ad eſcaram: ⁊ neſcitur ſi eſt corpus mūdū pauci ſan
guinis: aut eſt ꝓpter oſtracoſitatē que accidit parieti
ei⁹ ⁊ margini ipſius: aut propter dilationē venarū q̄
adueniūt ei: aut ꝓpt corruptionē eius incipiētem
ꝓſus tenebroſitatē ⁊ viriditatē ⁊ nigredinē: aut ꝓpt
membrū male complexionis quod vicinatur ei. Et
vlcera quidem praue curationis ⁊ eis ſimilis ſunt in
tereſicientia infantes nō tollerantes vehementiā do
loris ⁊ vlcerū ⁊ difficultatē curationis eoꝝ ⁊ ipſoꝝ
prauitatem.

De canone curatōis vlceꝝ. Ca. ij.

[S]cias q̄ oīa vlcera indigent exſiccatōe quedam preter facta ex attritione lacertorum ⁊
ipſoꝝ contuſione. Iſta enī indigent in pri-
mis vt mollificēt: ⁊ humectentur. Et cū hoc q̄ in
digent vlcera in dominantiore diſpoſitionū exſicca
tione indigent qñqꝫ diſpoſitionibus alijs mundifi-
catōnis ⁊ abſterſionis ⁊ alioꝝ conſequentib⁹ vlcera
preter ipſa vlcera. Et quanto plus eſt vlcus maius ⁊
ꝓfundius indiget exſiccatione vehementiore: ⁊ vt ag
gregētur labia eius vehementiore ꝑſcrutatione: ⁊ for
taſſe eſt tibi neceſſariū ſuere ea. Et cōſidera ex diſpo
ſitionibus neceſſitatis ad ꝑſcrutandū in illo ⁊ eis ſi-
milib⁹ illud qđ diximꝰ in capitulo vulnerū. Et ſcias
q̄ vlcera fortaſſe indigent in curationib⁹ ſuis admi
niſtratione medicinarū: quarū quedam ſunt curren
tes penetrantes ⁊ que iniiciant ꝓfundantes: ⁊ tūc

neceſſariū eſt vt ſint vnguenta ⁊ eis ſimilia: q̄re oportet
tūc vt ſit illud qđ apparet humidū: ⁊ qđ occultū eſt
ſiccū: ⁊ ꝓpē in illis q̄ ſunt ad fiſtulam oportet vt ſit
ſiccius orificioꝝ ei⁹ vincēs humiditatē ſubſtātie ei⁹
vehemēter. Et eſt quidē qñqꝫ neceſſariū vt earū me
dicine ꝑmiſceant cū eo qđ currit vt fiant viſcoſe ad
herentes. ſcias ergo illud iterū in eis. Et ſcias q̄ vl-
cera indigent ligaturis ⁊ ſtrictura ꝓpt tres modos
Quoꝝ vnus eſt vt currat ſordities: q̄re oportet vt ſit
fortitudo ſtricture eius apud ei⁹ orificiū vt ipſius ex
preſſio bona fiat. Et ſecūdus eſt vt ſeruet medicamē
incarnatiuū ſup vlcus ⁊ non indiget ſtrictura vehe
menti. Et tertius eſt ad incarnationē labioꝝ ⁊ opor
tet vt nō ſit ſtrictura i ipo moll apōdno labia: imo
cōplicata cōplicatione vehementi. ⁊ non oportet vt
cū ligatura ꝑueniatur ad leſionē ita vt apoſtemetur
Et oportet vt ſit adiuuans in ꝓhibendo apoſtema:
qm̄ nō eſt poſſibile cū apoſtemate vt curetur vlcus:
Et ſi non eſt tibi poſſibile vt ꝓhibeas ⁊ appareat apo
ſtema: tunc occupatus ſis cū apoſtemate ⁊ cura ei⁹
quodcūqꝫ apoſtema fuerit cū obſeruatione ipſi⁹ vl
ceris vſqꝫ quo ſepaueris ex curatione apoſtematis:
⁊ tunc remanebit ſola obſeruatio vlceris. Et ſilr qm̄
corrūpitur qđ eſt in circuitu vlceris ⁊ virideſcit ⁊ ni
greſcit: cura illud cū ſcalpellatione ⁊ extractione ſan
guinis: etſi etiam cum vētoſis: deinde adhere ei ſpō
giam ſiccā: poſtea medicinas exſiccātes. Et cū ſepat
vlcus aut inuenis vlcus purū: tūc oportet vt obſer-
ues in primis an ex corpore aliquid ad vlcus effun
datur aut nō effundatur: imo iam ſit abſciſſuꝫ. Qđ
ſi nihil effundatur ad ipm ſit intentio tua in medi-
cando ipm. ⁊ ſi aliquid effundatur ad ipm ſis ſolli-
citus in eo qđ ad ipm effunditur ex phlobotomia
aut ſolutione ventris aut vomitu: qm̄ vomit⁹ qñqꝫ
confert etiam in hoc: ⁊ Hyp. teſtificat de eo. Et ſi in
vlcerib⁹ fuerint fruſta oſſiū ⁊ panniculi aut alia: nō
properes in extrahendo ea: ſed fac illud qđ diximꝰ
in ca. oſſiū. Et ꝑmū quidē quod oꝫ te preparare de
eſſe vlceris eſt apertio cū medicinis ſuis: deinde mū
dificatio cū medicinis ſuis: deinde naſcētia carnis
⁊ conſolidatio. Et ſi inueneris vlcus mundū equa-
le qđ non habet ꝓfunditatē: tunc ꝯſolidatio tn̄ fiat
cū eo qđ non habet mordicationē. In ſordidis vo
neceſſariū eſt abſtergens mordicans. Et in ꝑmis
cū nō curātur indigēt mordicatione: qm̄ ſenſus nō
ſentit ipſuꝫ: deinde gradatim ꝑueniatur ad illud qđ
eſt leuioris mordicationis vſqꝫ quo ſentiat hora na
ſcentie carnis. Et caue in omnibus illis ne dolere fa
cias quantū potes: ⁊ ꝓpt̄ qm̄ eſt illic caliditas et
inflāmatio. Et oportet vt remoueas cauſas ꝓhiben
tes a conſolidatione: ⁊ ſunt cauſe quas numeraui-
mus ⁊ diximus que declinant cū vlcere ad malitiaꝫ
nam ſi tu curaueris eas in primis nō eris vacās ad
curationē vlcerū ſicut oportet: imo nō erit tibi poſſi
bile. Et multotiens quidem rectificata eſt cōplexio
mēbri ⁊ ſufficit in rectificatione vlceris: ⁊ multotiēs
eſt vlcus molle ſup qđ oritur caro mala que eſt in ſe
ipſa ad rubedinē ⁊ calefactionē decliuis: ergo curet

cū epithimatib⁹ infrigidantib⁹ carnem circūdanteꝫ
ipm ſicut ſuccus ſolatri cū bolo ar. ⁊ aceto. ⁊ epithi
mata de ſandalis ⁊ canfora infrigidata cū nine: q̄re
nō ceſſat ꝯſolidari vulnus ⁊ cōſtringi: Et oportet vt
in vlceribus doloroſis q̄ ſunt vehementis doloris
ſis occupatus in primis in ſedando dolorē ⁊ illud
cū mollificatiuis que tu ſcis proculdubio: ⁊ quoniam
ſint ꝯtraria vlceri. veruntamen cū non ſedatur dolor
n̄ ꝑpat nob vt curem⁹: cū ergo ſedauerim⁹ ꝯſeq̄mur
Et vlcera quedē ſordida indigēt vt mūdentur: ⁊ ſūt illa
quoꝝ humiditas ⁊ qđ ex eis currit eſt plimū. Et forſi
tan mūdificant cū melle: ⁊ fortaſſe mūdificāt cū pul
nerib⁹ ⁊ vnguētī. Et qm̄ nō mūdificant nō eſt poſſi
bile vt obuiet eis medicamen purū vſqꝫ ad corpus
eoꝝ: ⁊ ꝓpē pulueres: quare oportet vt mūdificent
deinde naſcetur caro: ⁊ in mūdificante quidē eſt ab
ſterſio plus ſicut ſciuiſti ante. Et fortaſſe oritur caro
mala: quare eſt neceſſariū vt corrodat cū medicamē
ne acuto ⁊ liniatur deforis cū infrigidantibus: deiū
eradicetur cuꝫ eo quo eradicatur eſcara: deinde cu
retur. Et medicamen quidem vnū ſm quedam cor-
pora facit naſci carnē ⁊ ſm quedam eorū eſt corroſi
tiū vehemētis abſterſionis cū corpora illa ſint leuia
valde: aut eſt ſm quedam eoꝝ nō abſtergens neqꝫ
faciens naſci: ⁊ propter illud eget medicamen vt cō
fortetur aut frangendo cōmixtionem eius aut mi-
nuendo eius vnctuoſitatē: aut iniungēdo ei medica
men aliud in quo ſint exſiccatio ⁊ abſterſio. ⁊ in cor
pore alio eſt per comparationē ad ipſum corroſiuū
indigens vt minuatur de pōdere eius aut addatur
in vnctuoſitate eius aut adiungantur ei ſtiptica aliq̄
Digniora ergo vlcera vt cōfortetur eorū medicamē
ſunt illa quorū difficilis eſt conſolidatio. Et de illis
que ſunt neceſſaria eſt vt dimittatur medicamē ſup
vlcus tribus diebus deinde diſſoluatur. nam ſi ipꝫ
tunc nō operatū fuerit nō faciet ſuam operationē.
Et oportet vt elongetur oleū quodlibet ab vlcerib⁹
q̄ ſi fuerit neceſſariū: tunc oleum de kerua ⁊ oleum
myrtinū ⁊ oleū maſticinū. Et cū ibi nō eſt niſi vlcus
tunc oportet vt alleuietur in ſenſibili membrorū nō
tollerantiū ipſum ⁊ caueatur a doloratione eius cū
medicamento forti. In illo vero qui eſt parui ſenſus
nō abſtineat a neceſſaria medicatione. Et intrinſeca
quidē ⁊ ſublimia ꝑcioſa ⁊ multi iuuamēti ⁊ ſuſcipiē
tia nocumēta velocit ſt de ca. ſenſibili. ⁊ indicio ei⁹
⁊ eoꝝ ꝯtraria ſunt de ca. inſenſibili: aut quoꝝ ſenſus
eſt debilis. ⁊ ꝓpt huiuſmodi cām nō ſufferūt vlcera
intrinſeca ea que ſunt ſicut flos eris ⁊ eis ſilia: ⁊ ꝓpē
ea que bibunt: ⁊ indigent illis que faciūt glutinatō
nem plus ſicut dragagantū ⁊ gūmi. ⁊ illa quib⁹ cli-
ſterizatur indigent eo qđ eſt int duas res. Et de illis
q̄ recta ſunt in curatōe vlcerū eſt vt quieta ſint mem
bra eoꝝ ⁊ nō moueātur ⁊ ſi mouent in ꝑncipio mo
tu ꝑuo min⁹ nocumentū eſt q̄ ſi moueant poſt prin
cipiū motu laborioſo: ⁊ ꝓpē in corpore maloꝝ hu-
morū. Et oportꝫ vt timeat in vlcerib⁹ q̄ cadat ex vi
cinitate eoꝝ incarnatio inter duo mēbra vicinantia
ſicut adherētia q̄ accidit int palpebrā ⁊ oculū ⁊ int

n°
Et ſciat qđ vlce-
ra indigent li-
gaturis et

duas palpebras ⁊ inter duos digitos. Et cauerne ⁊ abſconſiones ſunt velocis ꝯuerſionis ad fiſtulas. Et vlcera quidẽ vicinantia arterijs ⁊ venis magnis ꝑducunt ad apoſtema illud quod vicinatur eis de carne molli ſicut teſticuli ⁊ ſubaſcelle ⁊ qđ eſt poſt aurem ſicut perducit ſcabies ⁊ eis ſilia de illis que dixi mus ꝓpt illam eandem cãm: ⁊ proprie qñ corp⁹ eſt plenũ mala ſupfluitate: ⁊ tunc quidem vehemẽs fit dolor ⁊ peruenit ad vlcus: quare oportꝫ vt curetur illud cũ mundificatione corporis ⁊ cũ eo qđ eſt dictũ in ca. ei⁹. Et dũ mundificatur apoſtema nõ ſperatur eius curatio. Et eſt neceſſariũ in huiuſmodi vt tuearis vlcus ex nocumento cũ baſilicõ ⁊ ei ſimilib⁹ ſi corpus fuerit mundificatũ: ⁊ ponas int ipm ⁊ inter membrũ qđ diſtinguat ⁊ ꝓhibeat nocumentũ pueníre ad vlcus in omni diſpoſitione. Et oportet vt audias ſermonẽ ꝯmunem ⁊ eſt ꝙ de illis que ſunt neceſſaria eſt vt ſit illud quo curatur vlcus aut ꝯueniens aut incõueniens. Et conueniens licꝫ non conferat in diſpoſitione tñ nõ aſſociat ei nocumentũ. Et incõuenientie diuerſificatio aut eſt qm ipſuꝫ eſt debilius ⁊ ſignificat illud additio eius qđ eſt contrariũ ei qđ ex ipſo expectat de exſiccatione aut mũdificatione aut alijs preter corruptionez aliam: q̃re oportet vt addatur in virtute eius: aut eſt diuerſitas ꝓpt modos alios ſicut quia ipſum calefacit vltra q̃ neccẽ ſit ei q̃re facit accidere rubedinẽ ⁊ inflãmationẽ quapropt oportet vt minuat de fortitudine ei⁹ ⁊ extinguat de inflãmatione ei⁹ cũ emplaſtro infrigidãte: aut declinat cũ eo ad nigredinẽ ⁊ obfuſcationeꝫ quare ſcitur ꝙ infrigidat ipm aut nõ calefacit ipm mẽſura qua indiget: ergo oportet vt addatur in virtute calefactõis eius: Aut mollificat ipm quare indiget vt addatur in virtute ſtiptici ⁊ exſiccatiuorꝫ ſicut ſũt balauſtie ⁊ galle ⁊ ei ſilia que exſiccant vt ſuccurratur cũ exſiccatione eorꝫ de illis de quib⁹ diximus tibi: Aut corrodat ⁊ ꝓfundat ipm ſicut oſtenſum eſt q̃re oportet vt frãgat fortitudo abſterſiõis. Et multotiens qdẽ nõ ꝯuenit medicamẽ ꝓptea ꝙ ꝯplexio infirmi ẽ ſupflua i capitulo ei⁹ cui⁹ medicamẽ oportet eſſe fort⁹ in ꝯtrahẽdo illud capitulũ adeo donec reducat ipm ad ꝯplexionẽ ſuã: aut debil in capitulo ꝯueniẽte ei.

De curatõe vlcerũ virulentorꝫ.

n

Eceſſariũ eſt vt in eis adminiſtrent medicine exſiccatiue vt mundificet virus: deinde ſit occupatio in naſcẽtia carnis: Qđ ſi fuerit mollia: tũc adminiſtrent ſup ea medicine ad faciendũ naſci corꝫ ꝓfunditatẽ ⁊ ipſorꝫ margines propter debilitatẽ corporꝫ illorꝫ vlcerũ: ſed oportet vt exſiccent in primis deinde adminiſtrent. Et cũ tu adminiſtraueris medicamẽ ⁊ nõ inueneris humiditatẽ minui aut videris eam augeri: tunc ſcias ꝙ medicamẽ ſm illud corpus nõ eſt exſiccatiuũ: quare adde in cõfortatione eius ⁊ ipſius exſiccatione ⁊ adiuua ipm cuꝫ abſterſiõe pauca ſicut eſt mel verbigratia: ⁊ medicinis ſtipticis ſicut ſunt balauſtie ⁊ alumen. ⁊ minorare virtute olei ⁊ pone ipſum oleũ in quo ſit exſiccatio. Quod ſi videtur vlcus iam ſuperfluere iterũ in exſiccatione: tunc minue de virtutibus omnibus .ſ. exſiccatione ⁊ abſterſione ⁊ ſtipticitate: ⁊ ſerua hoc ꝓceptũ in medicinis facientibus naſci carnẽ vlcerũ Et nõ faciat te errare quidam ⁊ eſt vt ſit medicamẽ magis abſterſiuũ q̃ oportet: q̃re corrodit membrũ ⁊ reſoluit carnoſitatẽ ei⁹ ad humiditatem currẽtem quã exiſtimas virus ⁊ addis in virtute abſterſionis Et huiuſmodi quidẽ medicamen ponit vlcus profundius ⁊ calidius ⁊ magis ſimile cũ apoſtemoſo ⁊ ſentit infirmus mordicationẽ manifeſtaꝫ: ⁊ ſcias ꝙ medicinarũ exſiccantiũ vlcera quedam ſunt q̃ ſunt vehementis in frigidationis ſicut hyuſquiamũ album ⁊ opium ⁊ radix mandragore. Et quedã ſunt vehementis calefactionis ſicut reſina ⁊ pix: quare oportet vt temperes vnam earuꝫ cũ alia. ⁊ ſm oppoſitionem alicuius cõplexionum particularium. Et medicine quidem mundificantes virus ſunt iſte medicine exſiccatiue ſicut alumẽ ⁊ galle ⁊ cortices granatorũ ⁊ cortex turis ⁊ merdaſen gi ⁊ farina ordei et eius ſauich ⁊ flores papaueris ruffi ⁊ folia arboris calicũ. Cũ ergo fit emplaſtrum cum folijs nucis recentis ⁊ fit emplaſtrum cum nuce ſicut eſt aut decocta cum vino confert valde ⁊ exſiccat humiditates abſq̃ nocumento. Emplaſtrum bonuꝫ: Sumatur merdaſengi ⁊ imbibatur aceto vice vna ⁊ vice alia oleo donec albeſcat: deinde ſumãt antimonij ⁊ calcucecaumenõ ⁊ venarum ⁊ gallarum ⁊ balauſtiarũ ⁊ ſan. dra. ⁊ aluminis ⁊ climie argenti omniũ partes equales: terantur bene ⁊ ſit de vnoquoq̃ vi. ptes eius quod preparatũ eſt de merdaſengi: ⁊ miſceantur omnia: ⁊ adminiſtrent medicine quas dicemus in antidotario in vlceribus profundis. ⁊ de illis eſt aqua maris. Aqua vero aluminis abluit ⁊ repercutit ⁊ exſiccat. Et omnes iſte medicine predicte nunc nocẽt ſi cũ vlcere eſt apoſtema: ⁊ aqua in qua decocta ſunt ciperi eſt bona ad exſiccationẽ. Et decoctio myrobal. citri. ⁊ bellyricorũ ⁊ emblicorꝫ. ⁊ decoctio cetarach ⁊ folia aſedre ſũt bona in illo.

De curatõe vlcerũ ſordidorꝫ. Ca. iiij.

o

Portet vt in eis adminiſtrent medicine abſtergentes: ⁊ incipiatur in primis ab eo qđ eſt fortis mordicatõnis ſm ꝙ diximus in canone: deinde gradatim ꝑueniatur ad illud qđ eſt ſicut tapſia ⁊ ariſtologia cũ melle ⁊ pauco aceto. Et iterꝫ glutinum albotin cum equali menſura ſui olei roſ. aut butyri: ⁊ iterũ radix lilij cum melle: ⁊ iteruꝫ farina herbi ⁊ herba oppoponaci. Et de compoſitis emplaſtrum indum: ⁊ vnguenta viridia omnia cũ flore eris: ⁊ ſimplicia aut permixta cũ ammoniaco ⁊ ſimilibus: ⁊ emplaſtra corticalia ⁊ emplaſtra facta cũ farina herbi: ⁊ emplaſtruꝫ de ſale. Et trociſc⁹ niger ⁊ trociſc⁹ viridis. Et medicine ex exſiccatiuis ſumãt fecis olei ⁊ mell ⁊ alumis iameni ptes eq̃les. ⁊ ſumant ceruſe ⁊ polij ptes eq̃les. Et qñ vehemẽs ſit ſordities ſumat praſſiũ cũ melle. Et de emplaſtris bonis ſunt oliue ſalite. Et qñq̃ accidit neceſſitas hiterũ adminiſtrãdi aliquid de currentibus quo abluatur ſm ꝙ dicemus in ca. ꝓfundorũ ⁊ omnia ledũt ea ſi fuerit apoſtema.

De cura vlcerum ꝓfundorꝫ ⁊ cauernarum et abſconſionum Ca. v.

i

Sta indigent in curatione ſua ut carne repleantur. Et illud quideꝫ non fit niſi cum vbertate cibi ⁊ ſãguinis. Et ſunt neceſſarie in hoc medicine vehemẽtis exſiccatõis ⁊ mũdificationis ſimul. Et oꝫ ut ſit ſinus eorꝫ talis ne in eis retineat virus: imo currat ⁊ ſi inuenis hũc ſinũ cõueniẽtẽ ⁊ ẽ in eo radix vlceris mẽbri ad ſuperiora ⁊ orificiũ eius ad inferiora tũc iſte eſt. Qđ ſi fuerit diuerſum illius ⁊ fuerit poſſibile bõi ut alteret ſinũ ꝓfũdi cũ eo qđ poteſt facere de ꝑparatione ⁊ alteratõe naturali faciat. Et ſi nõ eſt ei poſſibile nõ eſt excuſatio qn ſecet vlc⁹ vſq̃ ad radicẽ ſuã ſectione exq̃ſitiſſima que nõ relinquat cauernã: aut qn fiat ut accidat curſus aut meatus in radice ſua p̃ter eius orificiũ talis ut recipiat ſalutẽ. Et obſeruet in hoc diſpoſitio mẽbri: ⁊ an accidat ei timor ex illo. Cũ ergo factũ fuerit illud ſtringat vlc⁹ cũ ligatura incipiendo ab orificio ei⁹: ⁊ perueniẽdo ad radicẽ a qua detectio facta ẽ. ⁊ in ꝑncipio ecõtrario illius: ⁊ ponat ſtrictura in parte ſuperiore in duob⁹ modis ſimul. Et nõ oꝫ ut ꝑueniat cũ ligatura ad dolorẽ. Et qñ nõ eſt tibi poſſibile ut ſcindas adminiſtra ablutionẽ ⁊ iromute ſẽtas faciẽtes naſci ⁊ mũdificãtes quarũ mundificatio nõ deſtruit ei⁹ natiuitatẽ ꝓpter virtutẽ duarum rerũ in eis. Et nos qdẽ iam experti fuim⁹ emplaſtrum apoſtolicon ⁊ fuit bonũ vltimũ conferẽs per medicationẽ: ⁊ centaurea qñ ab ea implet ẽ mirabilis valde: deinde ſiſoton: poſtea ireos: deinde farina herbi. Et abſconſionib⁹ qñ non ſuccurritur nõ adhereat cutis cõglutinatiõe bona. Uerũ eſt poſſibile ut exſiccet cutis ita ut cõglutinet cõglutinatione ſiſi ſane. Et vlcera qdem ꝓfunda ⁊ abſconſiões ⁊ cauernas nõ mũdificãt medicine mũdificatione vltima: neq̃ faciũt in eis naſci carnẽ niſi fiant currẽtes lauantes q̃ in ea inijciũtur cũ iniectorijs: aut mittitur cũ tẽtis ⁊ ꝓpe quando eorꝫ figura nõ eſt figura in mundificatione quorũ ſufficiãt preparatio ⁊ expreſſio ligature ſm ꝙ oñdimus. Et mel qdeꝫ eſt ex lauatiuis ⁊ ꝓpe mixtũ cũ vino. ⁊ in aqua cineris eſt ablutio fortis quã non ſuffert qđ ex vlcerib⁹ parũ eſt ſordidum. Et aqua maris ꝓpinqua ẽ illi qm ipſa lauat ⁊ exſiccat. Et aqua aluminoſa ẽ lauatiua ⁊ cũ hoc ẽ ꝓhibitiua eius qđ attrahit ad mẽbrũ: ⁊ qñ ẽ apoſtema nõ cõuenit aliqđ de illis neq̃ vinum. Et oꝫ ut ponant ſup iſta vlcera ſupra medicinas in ligaturis earũ panni linini ex eis quibus indiget mẽbrũ in rectificatione ſue cõplexiõis ⁊ qbus indiget ad rectificãdũ emplaſtris q̃ interius adminiſtrãtur ⁊ ſup orificiũ vlceris pãnus alius linu⁹ cũ eo quod oportet ex medicamine. Et ſignificatio ꝙ ipm conglutinat eſt paucitas ei⁹ qđ currit ⁊ deſcenſio ei⁹ ad inferiora. Et fortaſſe exꝓmunt ab eo cum ligatura ⁊ virtute medicine hũiditates plurime ſubito: deinde exſiccetur ⁊ conglutinatur.

De curatione vermium vlcerum Ca. vi.

d

Ex rebus conferẽtibus ad illud ẽ ſucc⁹ calamẽti fluuialis: ⁊ medicine quas dixim⁹ in ca. vermiũ auris in libro tertio.

De naſcentia carnis in vlceribus Ca. vij.

o

Portet aut non creſcat caro donec mundificetur aut trahat ad ipm nutrimentum ſi minoratur ⁊ non peruenit ad ipſum. Cuꝫ ergo mundificata ẽ tunc elongetur omne mordicatiuum ⁊ abſterſiuum cum fortitudine qualiacunq̃ ſint vlcera ⁊ vbicunq̃ ſint. Et oportet ut in admiſtratione obſeruẽtur medicinarum faciẽtiũ naſci carnẽ ꝑcepta predicta de eo quod oportet ex ſupfluitate humiditatis: aut ſupfluitate exſiccationis. fac ergo illud quod diximus in ca. vlceruꝫ virulentorum ⁊ non inquantum remanent vlcera humida: aut fuerint ſicca exſiccatione vehementi: imo quantum ad carnem que creatur cum eſt vehementis humiditatis: aut pauce exſiccationis. Et de illis que minorãt exſiccationem eius eſt additio in cera eius ⁊ ipſius oleo ſi eſt emplaſtrum. Et de eis que addunt in ei⁹ exſiccatione eſt ut ingroſſetur ⁊ inſpiſſetur ⁊ minoretur eius vnctuoſitas ⁊ multitudo medicinaruꝫ: aut addatur in eis ſicut mel. Et creatio quidem carnis in eis cum emplaſtris conuenientior eſt ⁊ tardior ⁊ cum pulueribus difficilior ⁊ velocior. ⁊ qñq̃ induratur caro ⁊ ẽ tunc de rectificatione ut puluerizẽtur pulueres ⁊ circũdetur cũ emplaſtris ⁊ vino ⁊ ꝓprie ſtiptico. Medicamen bonũ ad omnia vlcera cũ eo qđ lauat ⁊ exſiccat. Nos quidẽ iaꝫ diximus medicinas creatiuas carnis in. c. vulnerũ: ⁊ fortaſſe rememorabimur de electõribus earũ hic aliquid ⁊ ẽ dignius in hoc loco ⁊ ẽ antimoniũ aduſtum ⁊ ſarcocolla ⁊ glutinũ piſcium ⁊ limacie aduſte ⁊ ſcoria aſcerebacham ⁊ plumbum aduſtum ⁊ acorus ⁊ bereniaſif ⁊ dracontea ⁊ ciperi ⁊ ꝓprie ad ſordida. ⁊ polium eſt forte: ⁊ centaurea eſt vltimum. ⁊ nitrum aduſtum ẽ mirabile in exſiccatione eorum ⁊ ipſorꝫ conſolidatione.

De curatiõe vlcerũ corrodẽtium ſe Ca. viij.

c

Anon vniuerſal in curatione corroſiuorꝫ ⁊ fraudulentorꝫ eſt ut mundificetur corp⁹ ⁊ mẽbrũ ſi fuerit corpus mũduꝫ cũ ventoſis ⁊ miſſione ſanguiſugarũ ſup ipm ⁊ ꝑmutatione cõplexionis ei⁹ cũ epithimatib⁹ ⁊ rectificatione cibi abſq̃ tarditate ⁊ dilatatiõe. nã dilatatio in hoc ẽ ex eis q̃ addũt in malitia eorꝫ. ⁊ qñq̃ facit eẽ neceſſarium ambulatio corroſionis ut incidat mẽbrũ ⁊ confert corroſiuis cũ qb⁹ nõ ẽ putrefactio. Embrocatio cũ aqua frigida ⁊ aqua myrti ⁊ aqua roſ. ⁊ aqua virge paſtoris ⁊ vino ſtiptico ſi nõ fuerit caliditas ⁊ aceto ꝑmixto cum aqua roſ. ⁊ aqua pura plurima ſi fuerit caliditas ⁊ ſilibus ex aquis infrigidãtib⁹ exſiccantibus. Et ſi fuerit illic putrefactio tunc aqua maris ⁊ reliqua de illis que dicem⁹ in ca. putridorum. Amplius melior curatio eorum eſt admiſtratio ſtipticorũ exſiccantium infrigidantiũ ſicut corticces granatorum ⁊ lentes ⁊ folia maſticis: ⁊ ſemen

roſarum τ ſpina egyptiaca: τ grana myrti τ embro
ce harū medicinarū. Et cōſorteni hmōi cū alumi-
ne τ ſilibus: τ ſimiliter emplaſtratio cū folijs aceto
ſe τ ramis eius bulitis cū vino. Et emplaſtratio cū
boloarmeno cōfecto: aut ſirupo acetoſo: aut cucur
bita ſicca aduſta aut arnogloſſa cum ſauich aut fo-
lijs oliuarum.

De curatione vlcerū putridoꝝ τ maloꝝ Ca.ix.

Omni maloꝝ vlcerū curatio melior ē mūdi
h ficatio corporis aut mēbri ipſius ſi corpus
fuerit mūdū cum eo quod mūdificat ipſm
ſolum ex vētoſis ſanguiſugis τ epithimatib⁹ recti-
ficātibus cōplexionē ſm ꝙ diximus multotiens τ
ſilibus τ cibo. Et nō oportet ut ſit dilatatio i curati-
one eoꝝ. nam eoꝝ putrefactio addit ipſorū malitiā
τ oportet ut ꝓhibeant ab eis ſpata calida. Et de ill'
que eā ſedant ē ſemē hyuſquiami albi cum ſauich.
Et iterū cū huiuſmodi vlcera ſupfluunt in corrupti
one ſit neceſſariū ut euellant cū cauterio cum igne
aut cū medicamine acuto aut cū inciſione ut non re
maneat niſi caro ſana cognita per bonitatē ſangui
nis eius aut coloris ipſius τ os ſanū albū mūdū.
Et medicamē quidē acutū accipit oēm oſtracitatē
τ extrahit ipſam τ ſuccurrit cōplemēto eius cū bu
tyro ponēdo deſuper vice vna poſt aliā: iſta enim
licꝫ nō ſint fiſtule neqꝫ oſtracata: tñ ſunt mala frau-
dulēta. Et fortaſſe ſit neceſſarium incidere mēbrū
ut ſaluet ex putrefactiōe ſua. Et embroce q̄ conueni
unt eis ſunt ſicut aqua maris τ aque ṗdicte in ca. fi-
ſtularum. Et cū ſuper iſta vlcera τ alia adminiſtran
tur medicine oportet ut dimittantur dieb⁹ aliquot
τ nō ſoluātur. Et medicine q̄s oꝫ adminiſtrare i iſtis
ſunt ſicut farina ordei τ farina herbi cū aliquātulo alu
minis. aut caro piſciū ſalita ſicca cū aliquātulo me-
dulle panis τ ariſtologia τ radix caul' τ radix ſicle τ
radix cucumeris aſi. τ ſemē lini cōtritū cū calcadis
τ halce cū paſſis aut ficub⁹ cū melle: aut emplaſtra
cū cepa muris decocta cū melle aut caulibus aut cu
curbita ſicca cōbuſta τ folijs oliuarū recentib⁹. Cō
poſitū. ℞. ariſto. τ ſucci foliorū alkerua amborum
ana ptē. i. floris eris ptē. ſ. fiat ex eo linimētū cū aq̄
in ſpiſſitudine mell'. Et fortaſſe ē neceſſariū ut cōfor
tet cū ſucco cucumeris aſi. τ allurie τ ponātur deſu-
per pāni ſicci. Et iterū ariſto. τ gallarū τ olei eq̄les
ptes: fiat ex eis linimētū vlceri τ in circuitu ei⁹: aut
calcis τ colcotar ptes eq̄les arſenici ptē. ſ. Et iterū
allurie ptes. xij. colcotar. x. draganti. i.ij. fiat ex eis
linimētū: decoquant in aceti fortis media cotilla do
nec cōſumat acetū: deinde ſumat ex eis infrigida
tis τ poſtea liniat cū eis vlcus. Et iterū ſumātur col
cotar τ draganti amboꝝ ana. xx. corticū ferri. xvi.
gallarū pforatarū. x. Aut ſumātur ſalis ps. i. alumi
nis vſti τ corticū eris abrotani vſti ps. ſ. Emplaſtrū
bonū ſarcocolla calcucecaumenō τ gallarū τ flos
eris τ ariſto. aggregent cū aliquātulo glutini ut me
dicinis ſit cōglutinatio τ adminiſtret poſt mūdificati
onē vlceris. Medicamē vltimū expertū: draganti
rubei. xxiiij. calcis viue. xvi. aluminis. xvi. corticū
granatorū. xvi. turis τ gallarū amboꝝ ana. xxxij.
cere. xxx. olei antiqui cotila. i. Aliud bonū: plūbi
vſti cū ſulfure eris vſti ceruſe plūbi turis merdaſen
gi climie āmoniaci oppoponaci maſticis omnium
ana. ʒ. ij. adipis renū vacce reſine glutinis alinibat
olei myrtini cere oīuꝫ ana. ʒ. iij. ſoluātur q̄ ſoluēda
ſunt in quātitate equa τ cōficiātur ea q̄ ſoluūtur τ q̄
terūtur cōficiant. Medicamē ꝯferens qđ Gal. τ
alij aggregauerūt. ℞. ſcorie eris. ℥. i. floris eris frica
ti. ℥. i. cere lib. ſ. parua lindris. ℥. i. ſ. fiat ex eis em-
plaſtrū ſm deſcriptionē ſuā ſoluātur ea que ſoluū-
tur τ terant ea q̄ teruntur τ addat cera τ minuat ſm
quātitatē neceſſitatis τ diligāt ut miſceant cum eo.
Et qñ fuerint vlcera difficilis ſanatiōis adminiſtrē
tur in eis carte cōbuſte. Et medicamē ādronij τ cu
curbita ſicca cōbuſta aut lana ſordida cōbuſta: aut
emplaſtrū folioꝝ cypreſſi aut folioꝝ dulb aduſtoꝝ.

De curatione eoꝝ q̄ ſunt difficilis cōſolidationis
τ alioꝝ que ſunt in vltimo malitie Ca.x.

Cias ꝙ vlcera difficilis cōſolidatiōis ab-
l ſolute ſūt ṗter corroſiua τ ṗter putrida ſi-
cut ē cōe ꝓet ꝓpriū. ipſa enī ambo ſūt am
bulatiua: τ cum iſtis qñqꝫ non ē ambulatio τ ſtant
ſm diſpoſitionē ſuā per aliquot ſpaciū. Et iſta ſūt
preter fiſtulas iterū qñ oportet ut ipſa ſint inceden
tia. Et ad vltimū corroſiua putrida τ fiſtule ſunt ex
ſūma difficil' conſolidationis abſqꝫ ꝯuerſione. Alli
erenati vero ſunt vltima in corruptione in elongati
one τ cōſolidatione. Et canon in curatione hoꝝ vl
cerum ē ut ſi cauſa fuerit malitia cōplexionis rectifi
cetur: aut ſi fuerit malitia ſanguinis ponat cib⁹ qui
generet ſanguinē bonū cōtrariū illi: aut paucitas
eius multiplicatio ei⁹ τ dilatatio in cibo bono. Qđ
ſi cauſa fuerit mollificatio τ ſordidatio tunc cura cū
ratione molli τ ſordidi. Et ſi cauſa fuerit exſiccatio
ſuperflua τ nō fuerint fiſtule adhuc tunc cura cum
humectatione equali. Et de eo qđ bonū eſt in illo ē
ut facias ea ſudare cū aqua calida vſquequo ſudet
mēbrū τ rubeat τ inflet: deinde abſtine τ nō per
tranſeas illā quātitatem: qñ attrahes cū eo materi
am plurimā τ nocumētū maximū ad mēbrum. Et
fac ut medicamē poſt illud ſit minoris exſiccatiōis
Et fortaſſe cōfert ponere pānos infuſos aqua tepi-
da. Et qñqꝫ ē neceſſariū fricare vlcus τ fricare mē-
brū ei⁹ τ adminiſtrare emplaſtra attractiua picca.
Et ſi cā fuerit malitia diſpoſitiōis accidētis ei qđ cō
tinet ei eo de carne: cura cū eo qđ ſciuiſti ex ſcalpel
latione τ extractiōe ſāguinis τ ſuccurſu cū exſiccati
uis. Et ſi cauſa fuerit vitis ambulatiua incide eā τ
fac currere ſāguinē ei⁹: aut extrahe eā: qñ multoti-
ens facit quieſcere illud: τ ſi fuerit repletio tūc icipe
cū phlobotomia τ euacuatiōe humoris ei⁹ melācolici ſi
fuerit: deinde obuia vti τ fac currere ex ea ſāguinē
quātū tibi poſſibile ē ut nō accidat ex obuiatiōe tua
ad inuicē qđ ē deteri⁹ vlcere ṗmo: deinde cura vul-
nus qđ accidit ex vite poſtea vlc⁹ difficile. Et ſi cau
ſa fuerit debilitas mēbri τ illud ē ꝓpter malitiā cō
plexionis ſuperflue elongate ab equalitate quam

exiſtimam⁹ ex calore τ frigore τ qđ ſeqtur cōplexio
nes ex raritate ſupflua aut ſpiſſitudine vehemēti: et
primū eſt ut ſequat caliditas τ humiditas: τ ſcđm
frigiditas τ ſiccitas oportebit ut curetur faciēs illud
cum contrario. Et multotiēs qdem contingit ꝙ cā
eſt a caliditate attrahēte materiā τ mittente eā: τ ſūt
neceſſaria in curatione eius infrigidantia ſtiptica.
Qđ ſi cauſa fuerit fiſtula tunc cura curatiōe fiſtule.
Et ſi cauſa fuerit corruptio oſſis qđ ſeqtur ipſū in
cidemus τ detegemus ab oſſe. Et ſi fuerit poſſibile
auferre illud qđ eſt ſup ipſum cū fricatione faciem⁹
τ ſubtiliſſime inquirem⁹: τ ſi nō incidem⁹ τ faciem⁹
illud cui⁹ expoſitio eſt in ca. corruptionis oſſis. In
quit Gal. Fuit adoleſcens habēs fiſtulā in pectore
ſub qua iā peruenerat ad os qđ eſt in medio caſſi
ſui. detexim⁹ ergo ab oſſe caſſi totū illud quod con
tinet ipſm: τ inuenim⁹ iam aduenīſſe corruptionem
τ fuit nobis neceſſariū incidere ipſm: τ fuit loc⁹ cor
ruptus ex eo loc⁹ ſup quem figitur ſuſpēſoriū cor
dis. poſtqꝫ ergo vidim⁹ illud ſtetim⁹ ſtatione vehe
menti in ablatione oſſis corrupti τ fuit finis noſter
dimittere pāniculū tegētem ipſm deinde τ ſeruare
ipſm ſm ſalutem ſuā: τ fuit illud quod continuatur
de hoc pāniculo cum caſſo iam putrefacti. Iterū
inquit: Et nos aſpeximus ad cor aſpectu manifeſto
ſicut illud qđ vidim⁹ cū deteximus ab eo cum volū
tate cū anathomia. Inquit: Sanat⁹ eſt ergo iſte ado
leſcens τ nata ē caro in illo mēbro qđ inciſimus ex
caſſo donec repletū eſt τ cōtinuatū eſt ad inuicē τ fa
ctum ē ſtans int velamē cordis τ velamen ipſum ſi
cut ſtetit cū eo ante illud caput capſule cordis. In-
quit: Et nō eſt hoc mai⁹ qꝫ vulnera in quibus reſpi
rat pect⁹ τ hic dixit ꝙ qñ putreſcūt vene τ antiquan
tur: tūc de eo quod ē rectū eſt ut currat ex eis ſāguis
ſm quātitatem q̄ licita ē in eis. Medicine vero pre
parate ad difficultatē cōſolidationis in dominanti
bus diſpoſitionib⁹ ſūt ſicut ſcoria eris τ flos eris ad
uſtus τ nō aduſtus τ ſcoria alchelebran τ ſcoria re-
liqui ferri τ cōglutinatio auri: fiāt ex eis cerata. τ col
cotar τ draganti τ q̄ ſunt eis ſimilia cū reb⁹ ꝓhibē
tibus attractionē ad mēbrum ſi fuerit ſicut ſunt alu
men τ galle. Et de illis qbus curātur ea que ſūt dif-
ficilis cōſolidationis ē illud qđ. ℞. climie τ ꝯſolida
tiōis auri τ aluminis oīuꝫ ana. viij. floris eris τ cor
ticū eris ana. i. gūmi cypreſſi. iiij. cere τ olei alicuiuſ
quātum ſcis. Et iterū ſumātur cere τ gūmi pini ana
vij. climie. iiij. τ colcotar. vi. τ olei myrtini quantum
ſufficit. Et iterū decoquātur colcotar τ climia cū aq̄
maris aut aq̄ acreſte: aut aqua in q̄ decocta ſūt alka
li τ calx decoctione pauca ſm cōmixtionē nutritio
nis coꝝ in ſole in eſtate: deinde colet ab eis preter ꝙ
fiat ſal deſup aqua maris aut aqua alkali. Et iterū
ſumat eris vſti τ reſine τ ſalis gēme omniū ana. ℥.
ij. cere olei myrtini quātum ſufficit. Et cōferunt eis
medicine fiſtulares qñ exſiccant τ terūtur. Et ex eis
ſūt farie herbi τ ircos τ ariſtologia aduſta τ os vſtū
τ terra turis ſm diuerſitatem quā meretur oē corp⁹
ex cōpoſitione. Medicamē bonū: ſumant lima-
tura eris τ limatura ferri τ cōficiātur cū aqua alumi
nis τ argillent cū argilla rubea τ adurant in furno
deinde extrahātur τ terant τ adminiſtrent puluerizā-
ta aut fiat ex eis τ ex merdaſengi emplaſtrū. Mo
dus emplaſtri aurei boni. ℞. merdaſengi aurei bo-
ni ſiminam vnā cere τ radicis almezerion ana aur.
xxxvi. floris eris aur. xviij. limature auri trite lima-
ture almerdaſēgi ana aur. xl. olei antiqui lib. iij. po
nant ſuper ipſum in ṗmis merdaſēgi τ aurū τ flos
eris: deide reliq̄ue medicine. Et iterū ſumant oſtra
cū furnoꝝ τ cinis venarū τ plūbū combuſtū ablu
tum τ fiat ex eis emplaſtrum cū oleo myrtino. Et
oportet ut ſit illud oleū inſpiſſatū cū merdaſēgi: vbi
gra. ℥. i. τ ex aceti acuti ſplo ipi⁹ τ ex oleo aut oleo
myrtino aut olei aneti. ℥. i. moueat cū facilitate do
nec reſoluat merdaſengi τ iſpiſſet τ nō adurat τ ali
erenati de eis cortices eris τ flos eris τ calx ablūta
ſine exquiſitione: fiat ex eis puluis τ antecedat τ lini
at ea cū melle: deinde pulnerizet ſup ea hunc pulue
rem cōtritū eris partes. ij. cere: diſſoluant digitis in
ſole τ adminiſtrent. aut ceruſe τ aluminiſ ana. viij.
corticū eris ſal gēme turis floris eris corticū grana
torū omniū ana ptes. ij. calcis ps. i. cere. x. olei myr
tini quātū ſufficit. Et iterū merdaſengi olei ana lib.
i. gallarū nō pforatarū ariſto. añ. ℥. i. āmoniaci. ℥.
i. minuti turis. ℥. ij. fiat ex eis linimētū ſup ignem τ
moueat cū radice canne.

De curatione fiſtularum τ corioꝝ que non
conglutinantur Ca.xi.

In fiſtulis vero τ earū indicijs τ ſpēb⁹ ipaꝝ
l iā eſt dictū qđ dictū ē. Verū qđ neceſſariū
ē de regimine curſus virus τ humiditatū
corruptarū ab eis cū ṗparatione aut pforatione iā
declarauimus iterū in locis ante hunc locū. Cura-
tio aūt ꝓpria fiſtulis diuerſificat iterū. Fiſtule enim
aut ſunt recētes currētes: aut ſunt antique quarum
cōcauitates iā ꝓfundate ſūt in carne vehemēter. et
iſte quidē ſunt difficilis curationis. nam illud qđ ne
ceſſariū ē in hoc ē acceptio illi⁹ cōcauitatis toti⁹ cū
inciſione eradicāte ex laterib⁹ cū nouacula aut alijs
aut p cauteriū cū igne: aut cū medicamine τ illud ē
paruū τ ingēti τ ꝓpe qñ ē in vicinitate nerui aut
mēbri ſublimis. Et fortaſſe eger ē declinior ad hoc
ut remaneat illud cū eo τ tolleret illud qꝫ ut patiat
ei⁹ curā. Et fortaſſe ē poſſibile ut exſiccet τ corrodat
ei⁹ caro vnctuoſa fraudulēta intra ipſam τ exſiccet
reſiduum carnis eius mortue: τ conſolidet τ rema
neat quieta ſpacio longo ṗter ꝙ ſit adhuc conſoli
data integre. Et qui vult illud oportet ut mūdificet
fiſtulā a carne fraudulēta vnctuoſa que ē in ea: dein
de impleat eam medicinis exſiccatiuis τ dimittat eā
cum diſpoſitione exſiccationis eius: qñ ipſa rema-
net diu non cadit timor in repletione aut hūiditate
cōplexiōis aut aduētu aque autſitu iacēdi ſup eam
doloroſo: aut offēſiōe aut verberatōe aut tuſſi aut tre
more. De curatione vero eradicationis ei⁹ τ ipſius
cuuſſionis ſcias ꝙ cum ipſa eſt fraudulēta putrida
antiqua nō eſt medicamē niſi abciſio cū aduſtione

aut cauterizare eam cū igne ſm φ oſtendim⁹ cum pforatione meatus toꝛtuoſi int̄ meatus eius ut ſciatur intētio cauterij ⁊ penetratio cū cautela intētiōis eius donec coquat uel cauterizet ⁊ abſcindat. Et cauteriū cū medicinis acutis ē ſicut ſunt ſal ammoniacū ⁊ arſenicum ⁊ ſulfur ⁊ flos eris. Et argentum viuum ē de ſūma eoꝝ: extinguatur argētū viuū ⁊ miſceatur cum tanto limature ferri quātum ipſū eſt: ⁊ alkali quātū eſt eius medietas: ⁊ calcis quātū eſt eius medietas ⁊ ſublimet in aluthel aut ꝓcedat in kimina ſm φ ſciunt illi qui occupati ſūt cū hoc capitulo ⁊ ſublimetur ſicut ſal. Cū ergo ponitur ex eo ſuper fiſtulam ⁊ inflāmatur ⁊ aſſatur ⁊ ſepat a carne quod recipit cū foꝛcipibus ⁊ extrahat ⁊ aſſiduet cibatio mēbꝛi ex butyro vna hoꝛa poſt aliā ut quieſcat doloꝛ: deinde curetur curatione vlceꝝ. De fiſtulis vo que ē recēs currēs opoꝛtet ut abluat cū medicinis foꝛtibus ſicut kitrā ⁊ aqua cinerum ⁊ aq̄ maris ⁊ ſicut ſalſa ⁊ aqua ſaponis permixtis cū ea arſenico ⁊ ſale ammoniaco ⁊ aqua ſublimata ⁊ calcuceccaumenō ⁊ ſale ammoniaco ſicco ⁊ ex ſanſuco nō currēte ⁊ aqua in qua decoquūtur alkali ⁊ calx. Cum ergo mūdificata fuerit coꝛticū oꝛoꝝ ⁊ calx. Cum ergo mūdificata fuerit ponatur ſuper eam medicamē de kerua. Et emplaſtrū de arſenico reiterato in medicinis algarab ē mirabilis iuuamēti. Et medicamē Gal. alcartuſin: Et medicine cōpoſite ex dꝛagaganto ⁊ calcadis ⁊ ere vſto ⁊ floꝛe eris ⁊ que ſunt ſilia illis: ⁊ ex centaurea ⁊ farina herbi ⁊ ireos ⁊ ſuructas. Etiam expta ē radix ſcolopēdrie: nā ipſa cum fiſtula implet ex ea ſanat ipſū. Et ſiliter cum fiſtula iplētur ex helleboꝛo iterū ⁊ dimittit trib⁹ diebus ſanat ipſam: ⁊ ſiliter albi ſenū ⁊ ſiliter ſuccus cucumeris agreſtis cū glutino albotin: aut ſuccus radicis almaroth: aut flos eris aut ammoniacū ⁊ calcadis ⁊ dꝛagātum ⁊ colcotar ⁊ gūmi cum aceto. Aut ſumatur vꝛina infātū ⁊ ſine ceſſatione teratur in moꝛtario plūbeo donec inſpiſſetur ⁊ exſiccetur ⁊ adminiſtretur. Medicamen quo vtūtur illi de alexādria: oppoponaci dꝛaganti aſſari ⁊ colcotar ⁊ floꝛis eris ⁊ aluminis omniū aā. pars. i. cātaridaꝝ pars. s. fiat puluis aut emplaſtrū aut aggreget cum aceto in quo decocte ſunt cantarides ⁊ foꝛtaſſe ponit cum eo mel. Et iterū ſumātur aloes ⁊ flos eris ⁊ merdaſengi ⁊ coꝛtices ouoꝛum calcinati qd̄ eſt eis foꝛti⁹ pliū ⁊ pmiſceant. Et iterū medicine foꝛtes quas diximus in caplo eoꝝ q̄ ſunt difficilis cōſolidationis. Et cū apparet caro bona admiſtra cōglutināttia facientia naſci carnem. Et quando ē ꝓpe eam os coꝛruptū tunc opoꝛtet ut rectificetur ⁊ curet curatione ſua. Et cū vides humiditates virulentas minoꝛari aut ſanioſas redire tunc iam curatio confert.

De carne addita ſup vulnera Ca. xij.

In curatiōe illi⁹ ſūt neceſſarie medicine abſterſiue ⁊ exſiccatiue: ⁊ quātomagis ſūt minoris moꝛdicatiōis tāto ſūt melioꝛes. Et oꝫ ut non expectet hic de adiutoꝛio nature qd̄ expectat in naſcētia carnis: naſcētia eni carnis ē op⁹ nature. Et oē qd̄ nā naſci non facit ſin e ſit cum adiutoꝛio medicine aut abſq; ei⁹ auxilio ē cōtrariū opationi nature. ꝓpter illud igitur oꝫ ut ſit pliū ſuſtētationis ſup medicinā. Et ſcias φ trociſci facti ad hoc nō cōferūt illi qd̄ ex ea antiquū eſt: imo recent i. Qd̄ ſi ex eis fuerit aliquid neceſſariū tūc opoꝛtebit ut in faciēdo trociſcos ſit cōſeruatio ⁊ reponātur i loco quē non coꝛrūpat aer. Et iam laudāte ſunt ad hoc feces aceti: ſed illud nō eſt apud me penitus ſanū ⁊ facere eos trociſcos ⁊ foꝛmas ſiles auellanis ē magis cōſeruans virtutē. Qd̄ vo dicitur φ ipa indiget ut imbibat aqua calida de arſenico ⁊ alijs eſt illud qd̄ ꝑparat eā ad reſolutionē vtutis ⁊ adiuuat aerem coꝛrumpētē eā. Et medicamē qdē qd̄ ē groſſius ⁊ fixioꝛis virtutis ē magis iuuatiuū in hoc capitulo nō ex pte vtutis qm̄ foꝛtaſſe ſubtile ē foꝛtius ſed ꝓpterea φ paſſio ei⁹ ex aere ⁊ hūoꝛib⁹ cōmixtis eſt timoꝛ ⁊ fixio ei⁹ cū diſpoſitione ſua eſt maioꝛ. Et iſte medicine ſūt ſicut coꝛtices eris ⁊ oſtraca aduſta ⁊ due ſpēs eritioꝝ aduſtoꝝ cū carnib⁹ ſuis: verum eritij remanent ⁊ conſtringūt carnē plus q̄ opoꝛteat. ⁊ foꝛtius de illis que numerauim⁹ ē flos lapidis noiati elie: ⁊ foꝛtius eo ē ſcoꝛie ⁊ glutinū auri ⁊ colcotar: ⁊ dꝛagāti aduſtionis minoꝛat virtutē coꝛū ⁊ eſt moꝛdicatiōis ſilis ⁊ addit eoꝝ ſubtiliationem. ⁊ flos eris ē foꝛtis ⁊ nō eſt ſicut ziniar ⁊ ꝓpe factū ex coꝛticib⁹ eris. Et ex eis que coꝛrodūt carnē additam ē ut ſumant alkali ⁊ calx nō extincta: ⁊ dimittantur in ſexcuplo ſui aque in ſole ſeptē dieb⁹ ⁊ moueātur oi hoꝛa donec ingroſſent ⁊ fiāt ſicut lutū: ⁊ fiāt ex eis trociſci ⁊ adminiſtrent. Et ſilit trociſcus fiet liceus ⁊ vnguētū viride ē mirabile ⁊ viride factū cū ſale gēma. Et vnguentū qd̄ noiat aleſcoꝛexelin coꝛrodit carnē ſine moꝛdicatiōe. ⁊ medicamē dudume ⁊ medicamē dianoꝛ: ⁊ medicamē factū ex coꝛticibus eris ⁊ minuti taris ē cōueniēs carni male: ⁊ accipit humiditatē ſicut cottū: ⁊ oēs medicine facte ad hoc ut mittant in naſum.

De regie vlcerū diſruptoꝝ p⁹ ꝯſolidatōez Ca. xiij.

Curatio poſt eoꝝ diſruptionē ē ut accipiat caro mala: ⁊ os qdē ſeqt eā: deīde occupe ris in deſiccatiōe ei⁹ ſm φ ſcis. Et extrahētia oſſa foꝛtaſſe ſūt cū medicinis attractiuis ſic ſūt folia papaueris nigri emplaſtrata cum folijs fici ⁊ ſanich aut ſemen hyuſquiami albi ⁊ calcadis equalibus partibus emplaſtrata.

De eradicatōe veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vulneꝝ Ca. xiiij.

Indiget eradicatio veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vulnerū medicinis abſterſiuis foꝛtis abſterſionis mūdificatiuis: ⁊ ſint vtutes eaꝝ ꝓxime vtuti ei⁹ qd̄ abſtergūt ergo curet foꝛte cū foꝛti ⁊ qd̄ ē min⁹ eo cū eo qd̄ ē min⁹ eo. Medicie aūt mūdificātie foꝛtiū vtutū ſunt vbigra: ut ſumat ſquama ferri cū lacca ⁊ triſera ⁊ liniat deſup calx ⁊ mel aut ſucc⁹ calamēti ⁊ albugo oui ⁊ ariēicū ⁊ lapis pipis. Medicine aūt leues leuib⁹ ſūt fabe ⁊ farina ciceris ⁊ ſemē raphani ⁊ lutū molle rarum ⁊ coꝛtices melonis. Et adeps aſini ē bona valde ⁊ ꝓpe qm̄ aſſociant ei qdā

ꝓdicta. Veſtig'a aūt vlceratōis aut vberatōis abſterſio cū oleo de lilio delet velocit. Ampli⁹ trociſci quos ego dicā in ca. decoꝛationis.

Tractatus q̄rtus de ſolutōe ꝯtinuitatis neruoꝝ ⁊ qd̄ non pendet cū reſtauratōe de ſolutōe ꝯtinuitatis neruoꝝ.

Capitulū ꝑmū de vulnerib⁹ neruoꝝ ⁊ quē currūt curſu eoꝝ.

Neruis ꝓpt̄ vehementiā ſenſus eorū ⁊ ꝯtinuitatē ſuā cū cerebꝛo accīt ex vulneribus doloꝛes vehemētes valde ⁊ leſiones valde magne ſicut ſpaſm⁹ ⁊ pmixtio rōnis. Et multotiens pducit ad ſpaſmū abſq; anteceſſione leſionis prauē: ⁊ nō ſit in eis excuſatio qn illic ſit apoſtema magnū abſq; doloꝛe magno. Et facilioꝛes eoꝝ diſpoſitōes ſunt febꝛes. ⁊ apoſtemata multa apparēt in alijs locis q̄ in vulnerib⁹ ⁊ ſitis ⁊ vigilie ⁊ deſiccatio lingue: ⁊ ꝓpt̄ qn̄ accidit illic apoſtema. Et ſilr eſt diſpoſitio vulnerū coꝛdarū lacertoꝝ: ⁊ ꝓpe in latere capitis eaꝝ. Et qn̄ apoſtemāt nerui ⁊ q̄ ſūt eis ſilia aut aduenit eis frig⁹ ſpaſmant. Et ſi aduenit eis putrefactio coꝛrumpit mēbꝛ ⁊ augmentat. Et putrefactio qdē feſtinat ad eos qm̄ ipi ſūt creati ex humiditate quā ꝯgelauit ⁊ coagulauit frig⁹. Et ad hmōi q̄dē ꝓperat putrefactio ex humiditate ⁊ ex caliditate humida ⁊ decoqt in eo. Et ſilr aq̄ qdē frigide nocent ex pte ſpaſmi ⁊ calide ex hoc φ putrefaciūt. ⁊ ſilr oleū: veꝝ oleū qn̄q; ē neceſſariū ſ. illud qd̄ eſt calefactū ꝓpt̄ neceſſitatē ſedandi doloꝛē aut ꝓpt̄ ſubtiliandas medicinas ⁊ facere eas currere: ⁊ ſunt medicine reſiſtētes q̄litati hūectiui: ⁊ pūgentes ſole qn̄q; pficiūt hanc opationē. Et qn̄q; q̄ ex eis vulnerat⁹ ē apoſtematur etiam ⁊ eſt ei⁹ opatō tardioꝛ ⁊ ſilr eius maturatio ⁊ curatōis ſuſceptio eſt tardioꝛ. Et qn̄q; vlcerant nerui ⁊ ſunt vlcera tardioris ꝯſolidatōis ⁊ tardioꝛis maturatōis. Et omne vuln⁹ qd̄ fit in neruis aut eſt pūctura aut ſciſſio. Et ſciſſura qdē aut fit cū detectione nerui aut ſine ei⁹ detectione. Et illud qdē aut fit in lōgitudine aut latitudine. Et vulnera qdē cadētia ſm lōgitudinē in neruis ſaluioꝛa ſūt cadētib⁹ in latitudīe. villus eni ſan⁹ ledit ex vicinitate incīſi ⁊ nocetur ꝑ ipm ⁊ nocet cerebꝛo ⁊ facit accidere ſpaſmū ⁊ egritudines magnas. Et fit iterū multotiēs neceſſariū tūc abſcidere vulneratū ⁊ punctū cū totalitate ⁊ ꝓuenit ex ea quies ⁊ ſeparātur accidentia mala. Et vulnera quidē in pāniculis ſunt lenioꝛa eis que ſunt in coꝛdis nedū eis que ſunt in neruis. Et tu quidē ſcis panniculū cum teſtimonio: ⁊ foꝛtaſſe ſciuiſti eum ex anatomia. Et ſi pāniculus apoſtemat nō videt in eo inceſſus villoꝝ in lōgitudīe: ⁊ in coꝛda pāniculari videt inceſſus pāniculoꝝ in lōgitudīe ⁊ coꝛda eſt dura valde ⁊ nō eſt panniculeris in eius duritie ⁊ pānicul⁹ ſuffert ſuturā. Et in vulnerib⁹ ⁊ diſruptionib⁹ que adueniunt ligamentis naſcētibus ex oſſe ad os nō ē malū ⁊ ſuffert vehemētioꝛē curā ⁊ nō timet ex abſciſſione neruoꝝ illud qd̄ timet de eoꝝ conquaſſatione ⁊ de inciſione partis eoꝝ in latitudine q̄uis mēbꝛū contrahatur.

De canone curationis ſolutionis continuitatis neruoꝝ. Ca. ij.

Medicamen vulnerū neruoꝝ eſt illud qd̄ eſt calidū ſiccū ſubtiliū ptiū eq̄lis caliditatis: ita vt nō moꝛdicet ⁊ ſit ei⁹ exſiccatio vehemens valde cū attractiōe ⁊ nō cū ſtipticitate oīno. Et oē in quo eſt caliditas ſubtil' cū exſiccatōe vehementi ſubtil' ſubſtantie nō euacuat ab attractiōe. Et cauneatur ſtipticū in eis: ⁊ ꝓpe in pncipio rei niſi ſit cū abſterſione ſicut es vſtū ⁊ ſcoꝛia eris. Et qd̄ eſt hui⁹ generis ſubſtātie ſubtilis ipm cū trituratōe in aceto in quo nō eſt ſtipticitas. ⁊ qn̄q; timet ex aceto ⁊ ſubtiliatione ei⁹ ꝓceſſio caliditatis ſubtil' in re ſpiſſa. Et ſi neceſſaria eſt foꝛtis caliditas qn̄q;: tūc neceſſaria ē vt nō ſit ꝓfundās tm̄: ſꝫ vt frāgat ⁊ declinet cū ea ex eo qd̄ ei admiſceat ad q̄litatē vt calefaciat cū menſura ⁊ exſiccet cū foꝛtitudine. Et ſi fuerit neru⁹ detect⁹ nō ſufficit aliqd cui ſit acuitas oīno: ⁊ eſt nocumentū ill⁹ cū eo magnū. Et ſilr ſi inuenerit medicamen aut pannū qd̄ adminiſtrat ſup vuln⁹ cui obuiat dum eſt frigidū actu tūc leſio nerui ab eo eſt vehemēs.

Et qn̄ accīt vulnera in neruis: tūc nō opoꝛtet vt ꝓperēt ad incarnationē. ſꝫ opoꝛtet vt incipiatur a ſedatōe doloꝛis vapoꝛādo cū pānis calidis ⁊ cum oleis calidis ⁊ cū oleo omphacio ꝓpe qm̄ in ipſo ē ſtipticitas q̄dā: ⁊ cū adipib⁹ ieꝝ. Et ſit eoꝝ calefactō ſupꝛa tepidū ꝓpt̄ frigida: ⁊ ſilr ſūma intētio in ſedatione apoſtematis. Et de illis q̄ adminiſtrant eis tūc ſunt emplaſtra fcā cū ſirupo acetoſo ⁊ cū aq̄ cineris Et ex cib⁹ ⁊ potib⁹ ſūt farina fabaꝝ ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊ lupini amari ⁊ ſauich oꝛdei ⁊ alijs: imo iſta neꝝ adminiſtrant anteq̄ apoſtement. Et qn̄q; ꝯfert adminiſtrare illud qd̄ eſt leue. Cū ergo fit in eis illud ⁊ accidit ſecuritas ex ſupfluitatibus q̄ effūdunt ꝑ illud qd̄ adminiſtrat de phlobotomia ⁊ euacuatiōe: tūc incarna. Et nō ſedes doloꝛē eoꝝ cū aq̄ calida oīno: imo cū oleo ſubtiliū ptiū in quo nō eſt ſtipticitas calida vſq; ad terminū nō ſupfluū: calidū eni ſupflue ⁊ frigidū nō ꝯueniūt ei. Et multotiēs qdē ꝯtigit φ vulnus iam appꝛopinq̄t ſanitati ⁊ nocet ei frig⁹ ⁊ fit vehemēs doloꝛ ⁊ redit leſio: q̄re fit neceſſarium vt ſuccurrat ſtati cū ſedatōe ⁊ cū oleis calefactis embꝛocādo cū eis. Qd̄ ſi neru⁹ ille fuerit diſcoopertus ⁊ fuerit inciſio in lōgitudine: tūc ſtude vt coopias ipſū carne ⁊ pone ſup ipm medicias pūgitiuas q̄s diximus. Et ſtrige ipm cū pānis lōgis ſtrictura colligēte ⁊ aggregante ſemp rē magnā loci ſani. Si autē diſrūpat in latitudine: tūc neceſſariū eſt ſuere ipm ⁊ nō ꝯglutinat: Et ſi qn̄ ꝓperat res ⁊ times putrefactōnē ſuccurrē q̄ntū tibi eſt poſſibile. Qd̄ ſi apoſtemet ⁊ adueniat frigus ⁊ ꝓueniet ei ſpaſm⁹: ⁊ putrefactio ꝯtrahit membꝛ: q̄ꝓpt̄ nō opoꝛtet vt incarnet caput vulneris neq; colligat niſi poſt ſanitatem. Cū ergo eſt i eo ſtrictura amplet qm̄ illud perducit ad

aut cauteriʒare eam cuʒ igne ſm ꝙ oſtendim⁹ cum
pꝛobatione meatus toꝛtuoſi ināᷓ meatus eius ut ſcia
tur inceꝰo cauterij ⁊ penetratio cū cautela intētiōis
eius donec coquat uel cauteriʒet ⁊ abſcindaꝭ. Et
cauteriū cū medicinis acutis ē ſicut ſunt ſal ammo-
niacū ⁊ arſenicum ⁊ ſulfur ⁊ flos eris. Et argentum
viuum ē de ſūma eoꝝ: extinguatur argētuʒ viuū
⁊ miſceatur cum tanto limature ferri quātum ipſuʒ
eſt: ⁊ alkali quātū eſt eius medietas: ⁊ calcis quātuʒ
eſt eius medietas ⁊ ſublimeꝭ in aluthel aut ꝓfoceꝭ in
kimina ſm ꝙ ſciunt illi qui occupati ſūt cuʒ hoc ca
pitulo ⁊ ſublimetur ſicut ſal. Cū ergo ponitur ex eo
ſuper fiſtulam ⁊ inflāmatur ⁊ aſſatur ⁊ ſepat a car-
ne quod recipiꝭ cū foꝛcipibus ⁊ extrahaꝭ ⁊ aſſidueꝭ
cibatio mēbꝛi ex butyro vna hoꝛa poſt aliā ut quie-
ſcat doloꝛ: deinde curetur curatione vlceruʒ. De
fiſtulis ꝟo que ē recēs currēs opoꝛtet ut ablnaꝭ cuʒ
medicinis foꝛtibus ſicut kitrā ⁊ aqua cinerum ⁊ aq̄
maris ⁊ ſicut ſalſa ⁊ aqua ſaponis permixtis cuʒ ea
arſenico ⁊ ſale ammoniaco ⁊ aqua ſublimata ⁊ cal-
cucecaumenō ⁊ ſale ammoniaco ſicco ⁊ ex ſanſuco
nō currēte ⁊ aqua in qua decoquūtur alkali ⁊ calx
coꝛticū oꝛoꝝ ⁊ calx. Cum ergo mūdificata fuerit
ponatur ſuper eam medicamē de kerua. Et empla
ſtrū de arſenico reiterato in medicinis algarab ē mi
rabilis iuuamēti. Et medicamē Gal. alcartuſin: Et
medicine cōpoſite ex dꝛagaganto ⁊ calcadis ⁊ ere
vſto ⁊ floꝛe eris ⁊ que ſunt ſilia illis: ⁊ ex centaurea
⁊ farina herbi ⁊ ireos ⁊ ſuructas. Etiam expta ē ra
dix ſcolopēdrie: nā ipſa cum fiſtula impleꝭ ex ea ſa-
nat ipſuʒ. Et ſiſiter cum fiſtula ipletur ex helleboꝛo
iterū ⁊ dimittiꝭ trib⁹ diebus ſanat ipſam: ⁊ ſiſiter al
fenij ⁊ ſiſiter ſuccus cucumeris agreſtis cuʒ glutino
albotin: aut ſuccus radicis almaroth: aut flos eris
aut ammoniacū ⁊ calcadis ⁊ dꝛagātum ⁊ colcotar
⁊ gūmi cum aceto. Aut ſumatur vꝛina infātū ⁊ ſine
ceſſatione teratur in moꝛtario plūbeo donec inſpiſ
ſetur ⁊ exſiccetur ⁊ adminiſtretur. Medicamen
quo vtūtur illi de alexādria: oppoponaci dꝛaganti
aſſari ⁊ colcotar ⁊ floꝛis eris ⁊ aluminis omniū añ.
pars. i. cātaridaꝝ pars. 5. fiat puluis aut emplaſtrū
aut aggregeꝭ cum aceto in quo decocte ſunt cante-
rides ⁊ foꝛtaſſe poniꝭ cum eo mel. Et iterū ſumātur
aloes ⁊ flos eris ⁊ merdaſengi ⁊ coꝛtices oꝛoꝛum
calcinati qd̄ eſt eis foꝛti⁹ plus ⁊ pmiſceanꝭ. Et iteruʒ
medicine foꝛtes quas diximus in caplo eoꝝ q̄ ſunt
difficilis cōſolidationis. Et cū apparet caro bo-
na admiſtra cōglutinantia facientia naſci carnem.
Et quando ē ꝓpe eam os coꝛruptū tunc opoꝛtet ut
rectificetur ⁊ cureꝭ curatione ſua. Et cū vides hu-
miditates virulentas minoꝛari aut ſanioſas redire
tunc iam curatio confert.

De carne addita ſup vulnera Ca. xij.

In curatiōe illi⁹ ſūt neceſſarie medicine ab
ſterſiue ⁊ exſiccatiue: ⁊ quātomagis ſūt mi
noꝛis moꝛdicatiōis tāto ſūt melioꝛes. Et
oꝫ ut non expecteꝭ hic de adiutoꝛio nature qd̄ expe
ctaꝭ in naſcētia carnis: naſcētia eni carnis ē op⁹ na-
ture. Et oē qd̄ nā naſci non facit ſiu e ſit cum adiuto
rio medicine aut abſq3 ei⁹ auxilio ē cōtrariū opati-
oni nature. ꝓpter illud igitur oꝫ ut ſit plūs ſuſtēta-
tionis ſup medicinā. Et ſcias ꝙ trociſci facti ad
hoc nō cōferūt illi qd̄ ex ea antiquū eſt: imo recent i
Qd̄ ſi ex eis fuerit aliquid neceſſariū tūc opoꝛtebit
ut in faciēdo trociſcos ſit cōſeruatio ⁊ reponātur i
loco quē non coꝛrūpat aer. Et iam laudate ſunt ad
hoc feces aceti: ſed illud nō eſt apud me penitus ſa
nū ⁊ facere eos trociſcos ⁊ foꝛmas ſiles auellanis ē
magis cōſeruans virtutē. Qd̄ ꝟo dicitur ꝙ ipſa in-
diget ut imbibaꝭ aqua calida de arſenico ⁊ alijs eſt
illud qd̄ ꝓparat eā ad reſolutionē ꝟtutis ⁊ adiuuat
aerem coꝛrumpētē eā. Et medicamē qdē qd̄ ē groſ
ſius ⁊ fixioꝛis virtutis ē magis iuuatiuū in hoc ca-
pitulo nō ex pte ꝟtutis qm̄ foꝛtaſſe ſubtile ē foꝛtius
ſed ꝓpterea ꝙ paſſio ei⁹ ex aere ⁊ hūoꝛib⁹ cōmixtis
eſt minoꝛ ⁊ fixio ei⁹ cū diſpoſitione ſua eſt maioꝛ. Et
iſte medicine ſūt ſicut coꝛtices eris ⁊ oſtraca aduſta
⁊ omnes ſpēs eritioꝝ aduſtoꝝ cuʒ carnib⁹ ſuis: verum
eritij remanent ⁊ conſtringūt carnē plus q̄ opoꝛte
at. ⁊ foꝛtius de illis que numerauim⁹ ē flos lapidis
noīati eſie: ⁊ foꝛtius eo ē ſcoꝛie ⁊ glutinū auri ⁊ col-
cotar: ⁊ dꝛagātū aduſtionis minoꝛat virtutē eoꝝ ⁊
eſt moꝛdicatiōis ſilis ⁊ addit eoꝝ ſubtiliationem. ⁊
flos eris ē foꝛtis ⁊ nō eſt ſicut ʒiniar ⁊ ꝓpe factuʒ ex
coꝛticib⁹ eris. Et ex eis que coꝛrodūt carnē addi-
tam ē ut ſumanꝭ alkali ⁊ calx nō extincta: ⁊ dimittā
tur in ſexcuplo ſui aque in ſole ſeptē dieb⁹ ⁊ moueā
tur oī hoꝛa donec ingroſſent ⁊ fiāt ſicut lutū: ⁊ fiāt
ex eis trociſci ⁊ adminiſtrenꝭ. Et ſiſit trociſcus fiet ſi
cus ⁊ vnguētū viride ē mirabile ⁊ viride factū cū ſa
le gēma. Et vnguentū qd̄ noīaꝭ aleſcoꝛexelin coꝛro
dit carnē ſine moꝛdicatiōe. ⁊ medicamē dudume ⁊
medicamē dianoꝛ: ⁊ medicamē factū ex coꝛticibus
eris ⁊ minuti turis ē cōuenitēs carni male: ⁊ accipit
humiditatē ſicut cottū: ⁊ oēs medicine facte ad hoc
ut mittanꝭ in naſum.

De regie vlcerū diſruptoꝝ p⁹ ꝯſolidatōēʒ Ca. xiij.

Uratio poſt eoꝝ diſruptionē ē ut accipiaꝭ
caro mala: ⁊ os qdē ſcgl eā: deīde occupe
ris in deſiccatiōe ei⁹ ſm ꝙ ſcis. Et extrahē
tia oſſa foꝛtaſſe ſūt cū medicinis attractiuis ſicut ſūt fo
lia papaueris nigri emplaſtrata cum folijs fici ⁊ ſa
nich aut ſemen hyuſquiami albi ⁊ calcadis equali-
bus partibus emplaſtrata.

De eradicatōe veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vulneꝝ Ca. xiiij.

Indiget eradicatio veſtigioꝝ vlcerū ⁊ vul
nerū medicinis abſterſiuis foꝛtis abſterſio
nis mūdificatiuis: ⁊ ſint ꝟtutes eaꝝ ꝓxime
ꝟtuti ei⁹ qd̄ abſtergūt ergo cureꝭ foꝛte cū foꝛti ⁊ qd̄ ē
min⁹ eo cū eo qd̄ ē min⁹ eo. Medicīe āt mūdificati
ue foꝛtiū ꝟtutū ſunt ꝟbigꝛa: ut ſumaꝭ ſquama ferri
cū lacca ⁊ triſera ⁊ liniaꝭ deſup calx ⁊ mel aut ſucc⁹
calamēti ⁊ albugo oui ⁊ arſēicū ⁊ lapis pipis. Me
dicine āt leues leuib⁹ ſūt fabe ⁊ farina ciceris ⁊ ſemē
raphani ⁊ lutū molle rarum ⁊ coꝛtices melonis. Et
adeps aſini ē bona valde ⁊ ꝓpe qm̄ aſſocianꝭ ei qdā

ꝓdicta. Ueſtig'a aūt vlceratōis aut ꝟberatōis ab-
ſterſio cū oleo de lilio delet velociꝰ. Ampli⁹ trociſci
quos ego dicā in ca. decoꝛationis.

Tractatus q̄rtus de ſolutōe ꝯtinuitatis neruoꝝ
⁊ qd̄ non pendet cū reſtauratōe de ſolutōe ꝯtinuita
tis neruoꝝ.

Capitulū pmū de vulnerib⁹ neruoꝝ ⁊ que currūt
curſu eoꝝ.

Erius propꝭ vehementiā ſenſus eo
rū ⁊ ꝯtinuitatē ſuā cū cerebꝛo accīt
ex vulneribus doloꝛes vehemētes
valde ⁊ leſiones valde magne ſicut
ſpaſm⁹ ⁊ pmixtio rōnis. Et multo
tiens pducūt ad ſpaſmū abſq3 ante
ceſſione leſionis prauē: ⁊ nō ſit in eis excuſatio qn
illic ſit apoſtema magnū abſq3 doloꝛe magno. Et
facilioꝛes eoꝝ diſpoſitōes ſunt febꝛes. ⁊ apoſtema-
ta multa apparēt in alijs locis q̄ in vulnerib⁹ ⁊ ſitis
⁊ vigilie ⁊ deſiccatio lingue: ⁊ ꝓpꝛie qm̄ accidit illic
apoſtema. Et ſiſr eſt diſpoſitio vulnerū coꝛdarū la-
certoꝝ: ⁊ ꝓpe in latere capitis eaꝝ. Et qm̄ apoſtemāꭂ
nerui ⁊ q̄ ſūt eis ſilia aut aduenit eis frig⁹ ſpaſmanꝭ.
Et ſi aduenit eis putrefactio coꝛrumpiꭂ mēbꝛ ⁊ au-
gmentaꝭ. Et putrefactio qdē feſtinat ad eos qm̄ ipſi
ſūt creati ex humiditate quā ꝯgelauit ⁊ coagulauit
frig⁹. Et ad hmōi qdē ꝓperat putrefactio ex humi
ditate ⁊ ex caliditate humida ⁊ decoquiꝭ in eo. Et ſiſr
aq̄ qdē frigide nocent ex pte ſpaſmi ⁊ calide ex hoc
ꝙ putrefaciūt. ⁊ ſiſr oleū: vez oleū qñq3 ē neceſſariuʒ
ſ. illud qd̄ eſt calefactū ꝓpꭂ neceſſitatē ſedandi dolo
rē aut ꝓpꭂ ſubtiliandas medicinas ⁊ facere eas cur
rere: ⁊ ſunt medicine reſiſtētes q̄litati hu̇iectūi: ⁊ pū
gentes ſole qñq3 pficiūt hanc opatiōnē. Et qñq3 q
ex eis vulnerat⁹ ē apoſtematur etiam ⁊ eſt ei⁹ opatō
tardioꝛ ⁊ ſiſr eius maturatio ⁊ curatōis ſuſceptio eſt
tardioꝛ. Et qñq3 vlceranꭂ nerui ⁊ ſunt vlcera tardio
ris ꝯſolidatōis ⁊ tardioꝛis maturatōis. Et omne
vuln⁹ qd̄ ſit in neruis aut eſt pūctura aut ſciſſio. Et
ſiſſura qdē aut ſit cū detectione nerui aut ſine ei⁹ de-
tectione. Et illud qdē aut ſit in lōgitudine aut latitu
dine. Et vulnera qdē cadētia ſm lōgitudinē in ner
uis ſaluioꝛa ſūt cadētib⁹ in latitudie. villus enī ſan⁹
ledit ex vicinitate incīſi ⁊ nocetur p ipm ⁊ nocet cere
bꝛo ⁊ facit accidere ſpaſmū ⁊ egritudines magnas.
Et fit iterū multotiēs neceſſariū tūc abſcidere vulne
ratū ⁊ punctū cū totalitate ⁊ ꝓuenit ex ea quies ⁊ ſe-
parātur accidentia mala. Et vulnera quidē in pā
niculis ſunt leuioꝛa eis que ſunt in coꝛdis nedū eis
que ſunt in neruis. Et tu quidē ſcis panniculū cum
teſtimonio: ⁊ foꝛtaſſe ſciuiſti eum ex anatomia. Et ſi
pāniculus apoſtemaꭂ nō videtꝛ in eo inceſſus villo-
rū in lōgitudie: ⁊ in coꝛda pāniculari videtꝛ inceſſus
pāniculoꝝ in lōgitudie ⁊ coꝛda eſt dura valde ⁊ nō
eſt panicularis in eius duritie ⁊ pāniculus ſuffert
futurā. Et in vulnerib⁹ ⁊ diſruptionib⁹ que adue-
niunt ligamentis naſcētibus ex oſſe ad os nō ē ma
li ⁊ ſufferūt vehementioꝛē curā ⁊ nō timeꭂ ex abſciſ
ſione neruoꝝ illud qd̄ timeꭂ de eoꝝ conquaſſatione
⁊ de inciſione partis eoꝝ in latitudine q̄uis mēbꝛū
contrahatur.

De canone curationis ſolutionis continuitatis
neruoꝛum. Ca. ij.

Edicamen vulnerū neruoꝝ eſt illud qd̄ eſt
calidū ſiccū ſubtiliū ptiū cq̄lis caliditatis:
ita vt nō moꝛdicet ⁊ ſit ei⁹ exſiccatio vehe-
mens valde cū attractiōe: nō cū ſtipticitate oīno. Et
oē in quo eſt caliditas ſubtilꭂ cū exſiccatōe vehemen
ti ſubtilꭂ ſubſtantie nō euacuaꭂ ab attractiōe. Et ca
ueatur ſtipticū in eis: ⁊ ꝓpe in pncipio rei niſi ſit cuʒ
abſterſione ſicut es vſtū ⁊ ſcoꝛia eris. Et qd̄ eſt hui⁹ ge
neris ſubſtātie ſubtilis ipm cū trituratōe in aceto in
quo nō eſt ſtipticitas. ⁊ qñq3 timeꭂ ex aceto ⁊ ſubti-
liatione ei⁹ ꝓceſſio caliditatis ſubtilꭂ in re ſpiſſa. Et ſi
neceſſaria eſt foꝛtis caliditas qñq3: tūc neceſſaria ē
vt nō ſit ꝓfundās tm̄: ſʒ vt frāgaꭂ ⁊ declineꭂ cū ea ex
eo qd̄ ei admiſceaꭂ ad q̄litatē vt calefaciat cū menſu-
ra ⁊ exſiccet cū foꝛtitudine. Et ſi fuerit neru⁹ detect⁹
nō ſufficit aliqd cui ſit acuitas oīno: ⁊ eſt nocumen-
tū illi⁹ cū eo magnū. Et ſiſr ſi inuenerit medicamen
aut pannū qd̄ adminiſtraꭂ ſup vuln⁹ cui obuiat dum
eſt frigidū actu tūc leſio nerui ab eo eſt vehemēs.

Et qm̄ accīt vulnera in neruis: tūc nō opoꝛtet vt
properēt ad incarnationē. ſʒ opoꝛtet vt incipiatur a
ſedatōe doloꝛis vapoꝛādo cū pānis calidis ⁊ cum
oleis calidis ⁊ cū oleo omphacio ꝓpe qm̄ in ipſo ē
ſtipticitas q̄dā: ⁊ cū adipib⁹ iteꝝ. Et ſit eoꝝ calefactō
ſupꝛa tepidū ꝓpꭂ frigida: ⁊ ſiſr ſūma intētio in ſeda
tione apoſtematis. Et de illis q̄ adminiſtranꭂ eciā tūc
ſunt emplaſtra fcā cū ſirupo acetoſo ⁊ cū aq̄ cineris
Et ex cib⁹ ⁊ potib⁹ ſicut farina fabaꝝ ⁊ herbi ⁊ ciceris ⁊
lupini amari ⁊ ſauich oꝛdei ⁊ alijs: imo iſta iteꝝ ad-
miniſtranꭂ anteq̄ apoſtement. Et qñq3 ꝯfert admini
ſtrare illud qd̄ eſt leue. Cū ergo ſit in eis illud ⁊ acci
dit ſecuritas ex ſupfluitatibus q̄ effūdunꭂ p illud qd̄
adminiſtraꭂ de phlobotomia ⁊ euacuatiōe: tūc incar
na. Et nō ſedes doloꝛē eoꝝ cū aq̄ calida oīno: imo
cū oleo ſubtiliū ptiū in quo nō eſt ſtipticitas calida
vſq3 ad terminū nō ſupfluū: calidū enī ſupflue ⁊ fri
gidū nō ꝯueniūt ei. Et multotiēs qdē ꝯtigit ꝙ vul
nus iam appꝛopinq̄t ſanitati ⁊ nocet ei frig⁹ ⁊ fit ve
hemēs doloꝛ ⁊ redit leſio: q̄re fit neceſſarium vt ſuc
curraꭂ ſtatī cū ſedatōe ⁊ cū oleis calefactis embꝛo-
cādo cū eis. Qd̄ ſi neru⁹ ille fuerit diſcoopertus ⁊ fue
rit inciſio in lōgitudine: tūc ſtude vt coopias ipſuʒ
carne ⁊ pone ſup ipm medicias pūgitiuas q̄s dixi-
mus. Et ſtrige ipm cū pānis lōgis ſtrictura colligē
te ⁊ aggregante ſemp rē magnā loci ſani. Si autē
diſrūpaꭂ in latitudine: tūc neceſſariū eſt ſuere ipm ⁊
nō ꝯglutinaꭂ: niſi qm̄ ꝓperat res ⁊ times putrefactō
nē ſuccurrē q̄ntū tibi eſt poſſibile. Qd̄ ſi apoſtemeꭂ
⁊ adueniat frigus ⁊ ꝓuenit ei ſpaſm⁹: ⁊ putrefactio
ꝯtrahit membꝛ: q̄pꝛopꭂ nō opoꝛtet vt incarneꭂ ca-
put vulneris neq3 colligaꭂ niſi poſt ſanitatem. Cuʒ
ergo eſt i eo ſtrictura amplieꭂ qm̄ illud perducit ad

putrefactionē vulnerꝝ ꝑ illud qḋ aggregaṫ in eis de
viris ⁊ alijs ⁊ cū hoc dolor ſit vehemēs: quare non
oportꝫ vt incarnetur omnino niſi poſtꝗ̄ exſiccatur
exſiccatōe decenti: ⁊ ſecuritas ſit ex omni apoſtema
te ⁊ putrefactione. Et ꝓpṫ illud oportet vt ſolnaṫ ſtri
ctura ſup medicamen ⁊ medicamēvt feſtinet ex alio
Et fortaſſe ſoluitur in die aut in nocte bis aut ter. Et
fortaſſe eſt neceſſariū vt facias illud iterū in nocte il
lius diei aut die illius noctis ſi fuerit in lōgitudine
⁊ ꝓpe qn̄ illic eſt mordicatio. Qḋ ſi nō fuerit tunc
neceſſitas illius erit minor ⁊ ſufficiet bis facere illud
mane ⁊ veſpere. Et oportet vt obſerues in medici
nis eorꝝ ne calefaciant vltra ꝗ̄ ſit neceſſe neqꝫ abbre
uietur in calefactione neceſſaria: ⁊ ſilr̄ in abſterſione
⁊ exſiccatiōe ⁊ in ꝯtrario vtriuſqꝫ. Cū ergo videris
qḋ iam calefactū eſt tūc infra ipm̄.ſ.membrū cum
menſura que minuat additionē ab eo qḋ eſt neceſ-
ſariū. Et qnqꝫ experiūtur cerata facta cū euforbio
ſup crus hoīs ſani ſimiſ infirmo in cōplexione ſua
⁊ ipſi⁹ forma: ⁊ ꝯſideratur an ſupfluant in calefactio
ne eius an nō calefaciant ipſūꝫ in aliquo de quo ſit
curandū aut calefaciant ipm̄ calefactione tempera-
ta: ⁊ tunc ſm̄ illam quantitatem poſtea adminiſtrē
tur ſup infirmū ⁊ inexperiunṫ ſuper ipſum ſecundo
verum ⁊ experiātur ſuper aliū de illis qui ſimilātur
ei in primis eſt melius vt nō ſit neceſſaria in experiē
tia eorū ſuper ipſum alteratio plurima. Et cū hoc
toto cū neruus eſt diſcoopertus ⁊ vuln⁹ amplū val
de nō ſuffert aliquid valde calidū ſicut euforbiūꝫ et
ſulfur ⁊ eiſ ſimilia: imo indiget medicamine quod ē
ſicut tutia. ⁊ iterū medicamine facto ex calce abluta
ablutione vltima in hora vna. Et oportet vt ſit oleū
qḋ adminiſtratur in ceratis eius ⁊ ei⁹ linimentis ſicͤ
oleū ro. ⁊ myrtinū qḋ nō tetigit ſal. Et glutinū iterū
qḋ adminiſtratur in iſtis medicinis oportet vt ſit ab
lutū. Et mel iterū vt ſit ablutūꝫ. ⁊ tutia oportet vt ſit
abluta. Et nō oꝫ oīo vt ſit in eis de acuitate ⁊ mor
dicatione. Et ſi fuerit in eis ſtipticitas parua in cura
tione diſcooperti licet cū virtute reſoluente ſine mor
dicatione: ⁊ ꝓpe qn̄ infirm⁹ eſt debiſ cōplexionis
mēbra itaqꝫ digniora elōgari a frigido ⁊ aquoſitate
⁊ ventoſitate vel vnctuoſitate ⁊ eis ſimilib⁹ ſunt cum
ſunt diſcooperta. nō eni eſt eorꝝ nocumētū in diſco
operto eni obuiat ⁊ ꝙ ledunt ſicut eſt eorꝝ nocumē
tū leo cui nō obuiat niſi parꝝ ⁊ nō obuiat niſi ei qḋ
ꝯtinet ipm̄ ⁊ ipm̄ ſeqtur: ⁊ ſi nō fuerit excuſatio: tūc
ſm̄ ꝙ diximus. Qḋ ſi fuerit illic virtus aliqua in
creatione: tūc nō erit malū ſi adminiſtres trociſcos
de colcotar ⁊ trociſcos andronij ⁊ praſſiū cūꝫ vino
cocto aut cū oleo. in hyeme quidem cū oleo ſubtili
ſed in eſtate cū oleo ro. ⁊ tus ⁊ glutinū albotin ⁊ al-
beçard cū quantitate minore ꝗ̄ de medicinis diſco
operti. Et de eo qḋ rectū eſt qualiacūqꝫ ſint vulnera
eſt vt ponatur ſup medicamen methabaçalenis in-
fuſus in oleo. ⁊ ſicut neru⁹ diſcoopertus eſt dignior
alijs neruis vt alleuiatio fiat in eo. ſilr̄ ligamēta que
naſcūtur inṫ oſſa ſunt figurarū digniorꝝ vt opeṫ ſup
ea cū medicamine forti. Ligamēta aūt q̄ ꝯtinuātur
cū lacertis ſunt inter vtraſqꝫ res. Et de vulnerib⁹ a
quib⁹ neceſſe eſt magis elōgare aquā eſt vulnus ner
ui: ⁊ ſilr̄ frigus ꝗ̄uis nunoreṫ ei eſt de rebus nocibi
lioribus ei. Et oleū iterū nocet ⁊ non eſt niſi apud ſe
datiouē doloris calidū. Et nō oportet vt abluaṫ
vulnus neqꝫ cū aqua neqꝫ cū oleo: imo ſollicit⁹ ſis
vt abſtergas humiditatē cū pannis aut lana in fine
lenitatis neqꝫ etiam cum vino cocto niſi ſis ſecur⁹
a nocumento humiditatis ei⁹. Et qn̄ erigit aliqua
egritudinū vt ſup ipſam ponatur: ⁊ ꝓpe ſup illud
qḋ eſt diſcoopertū oleū: tunc oportꝫ vt tranſeat ſup
ipſum in primis vinū coctū: deinde oleū. Inquit
Gal. Accidit cuidam hoī punctura cū ferro minuti
capitis ⁊ dirupta eſt cutis ⁊ ꝯtinuata eſt quibuſdaꝫ
neruis manus ei⁹. medicus ergo poſuit emplaſtrū
qḋ iam expertus fuerat in incarnatione vulnerꝝ ma
gnorꝝ in carne: q̄re apoſtemaṫ⁹ eſt locus. Et poſtꝗ̄
apoſtematus fuit poſuit deſup medicinas mollifi-
cantes ſicut emplaſtꝝ de farina tritici ⁊ aqua ⁊ oleo
quare putrefacta eſt man⁹ hominis ⁊ mortuus eſt.
Et quando accidit ſpaſmus ex vlcerib⁹ in eis: tūc de
eo quod neceſſariū ē ſi iam ſtricta fuerit ſciſſura cuꝫ
eſt vt apiaṫ ⁊ adminiſtrenṫ medicine ꝯferētes illis vlce
rib⁹ ⁊ exſiccantes ea ſubtiles valde. Et vt ſit ſollicitu
do in hoc vt ꝑueniat ad ꝓfundū. Et qn̄ eſt vulneris
diſruptio ⁊ punctura ⁊ nō eſt apoſtema: tūc curatō
eſt curatio localis. Et oportet vt ſit fortioris calidita
tis ⁊ fortioris exſiccationis ꝗ̄ illud qḋ adminiſtraṫ
ſup ſciſſurā qm̄ illud penetrat ad egritudinē facili⁹
Et oportet vt ſit regimen vulnerati in neruis ſub-
tile ⁊ vt ſit in vltimo ſubtiliationis. Et cū dolor facit
accidere apoſtema: tūc neceſſariū eſt dare cibum: et
ꝓpe qn̄ vulnera ſūt i latitudie: nā neceſſaria ē phlo
botomia vene ſine ſollicitudine ⁊ ſine timore ſynco
pis verbigratia. Et oportet vt ſit ſtratus ei⁹ humid⁹
Et obſerues mēbra ꝓpinq̄ vulnerib⁹ cū inunctione
⁊ ſilr̄ caput ei⁹ ⁊ collū ⁊ ſubaſcellas ipi⁹ cū inunctōe
ſi fuerit vuln⁹ in ſupiorib⁹. Et ſilr̄ pectinē ⁊ inguina
⁊ ꝓpꝛie ſi fuerit vulnus in inferioribus ⁊ partibus
cruris.

De medicinis vulnerum neruorum ⁊ vlcerum
ipſorum. Capitulum. iij.

Glutinū albotin eſt de melioribus medici-
nis vulnerū neruorū: verū illis qui ſunt ſicͤ
infantes ⁊ mulieres ⁊ cuius complexio eſt
vehemētis humiditatis ſufficit qḋ eſt ſicut glutinū
albotin ſolū puluerizatum cum pauco oleo quod
ipſum leniat ⁊ viſcoſum faciat ſi fuerit ſiccū ⁊ reſina
loco eius. In illo autē cuius complexio eſt ſiccior ⁊
caro durior oportet vt miſceatur cum eo euforbiūꝫ
⁊ quod eſt ei ſimile aut vetus aut recens aut parum
aut multū ſm̄ complexionē corporis ⁊ eius calefa-
ctionem. Et ſit ſūma eius quod datur de forti recen
ti. xij. pars kerat aut de glutino albotin aut ei ſimili
ſit tertia pars kerat aut eius cum quo miſceatur. Et
quandoqꝫ admiſcetur ei preter ei euforbiū de lacte
titimali quoniā eſt mirabile ⁊ de aſſa ⁊ de ſerapino
⁊ de oppoponaco ⁊ quod eſt debilius .ſ. baurach ⁊

ſpuma ei⁹: ⁊ ſulfur calefactū cū oleo ſm̄ q̄litatē ſor
dities balnei ⁊ flos lapidis aſſius ⁊ oē attractiuum
humiditatū ad exteriora ⁊ dragāti iterꝝ ⁊ cinis pur
gationis eris ⁊ ꝯglutinatio auri. Et fortaſſe nō repe
riṫ i pncipijs vulnerꝝ neruorꝝ niſi fermentū ⁊ admini
ſtraṫ ⁊ cōfert eis ⁊ attrahit ex profundo attractiōe
bona. Et multotiēs iuuaṫ cū ſorditie vaſorꝝ apuꝫ cū
eſt nō preſens euforbiū: aut farina lolij cū aqua cine
ris emplaſtrata. Et adminiſtratio glutini albotī ē me
lior res cū qua icipiṫ. Et poſt ipſum ſicut emplm̄ ba
ſilicon ꝯfortatū cū eo cū quo oportet vt ꝯforteṫ ō il
lis que dicta ſunt. ⁊ fortaſſe permiſceṫ cū ceratis ⁊ ca
lefacit ea ⁊ oꝫ vt ſit ablutū. ⁊ quod eo meli⁹ eſt ē illḋ
qḋ ē ablutū cū aqua maris i ſole calido ⁊ ꝗ̄to plus
ablutū ſit magis iuuatiuū: Et de medicinis bonis ē
medicamē Gal. ꝯpoſitū ex cera ⁊ euforbio ⁊ pice ⁊
oleo groſſo ⁊ ō vnoquoqꝫ ſit pars media ⁊ ō oleo
pars vna. Et oleū balſami cū ſubtilitate ſua non eſt
multe calefactiōis: dico ꝓꝑ velocitatē ſue reſolutio
nis: Et qn̄ vulnera fuerit ganziratū aut pūctura ⁊
nō aſſociaṫ eis apa neqꝫ putrefactio tūc oꝫ vt admi
niſtreṫ emplm̄ cū euforbio aut fimo colūbino .ſ. po
naṫ i corpore ſubtiliore euforbiū ⁊ i ſpiſſiore fimus
colūbin⁹. ⁊ adde ⁊ minue ſm̄ ꝙ vides ō diſpoſitio
ne corporis ⁊ ei⁹ forma: ⁊ dilata ſi ſunt ſtricta. Et ſci
as ꝙ medicamē qḋ neceſſariū ē i ganzi neceſſariū ē
vt ſit fortius eo qḋ ē neceſſariū i ſciſſione. Et qn̄ ac
cidit i vulnerib⁹ putrefactio tūc ſerapinū ē bonum
⁊ farina herbi: verꝝ qn̄ accidūt apata tūc faria ordei
⁊ farina fabarꝝ ⁊ farina herbi iterꝝ que iā decocte ſūt
cū aqua cineris aut aqua pura i qua ſit virtus ſerapi
ni. Et qn̄ vides vulnera ad ſanitatē ꝑuenire nō ti
meas tūc adminiſtrare deſuper vinū coctū: oꝫ ergo
vt adminiſtres medicinas īfuſas i eo: deīde calefac ip
ſum ⁊ accipe ipſū cū pānis infuſis ⁊ ſtringe deſuper.

De apoſtematibus que accidunt neruis vulnera
tis. Cap. iiij.

Iam ſciturex eis q̄ premiſimuſ ⁊ ſciref ecimus
ex canone curationis neruorꝝ qs ſit modus
curatiōis apoſtematū q̄ accñt eis qn̄ vulnerā
tur. Et oꝫ vt iteremꝰ illud explanādo. Dico ergo
illud qḋ Gal. dixit i libro catagenis. Inqt: Cū ac
cidit in vulneribus neruorum ⁊ membrorum ner
uoſorum phlon: ⁊ phlon eſt fortis inflammans val
de: tunc oportet vt adminiſtrentur in curatione eiuſ
medicine facte cum aceto ⁊ lapidibus mineralibus
quas dixit. Et plurimum eorum eſt in tractatu ſecū
do catagenis quarum vna hec eſt: ℞. calcadis. ʒ.i.
⁊ quartā. ⁊ dragān. ʒ.ix. ⁊.ß. ⁊ quartam ⁊ ſcorie plū
bi. ℥.ij. ⁊. ʒ.ij.ß. ⁊ corticum turis.. ℥.i.ß. bezard. ℥.i.
⁊ cere. ℥.vij. ⁊ olei. ℥.ix. ⁊ aceti fortis lb. ij. ⁊ quar-
tam: terantur medicine ſicce ⁊ infundantur cum ace-
to. x. diebus ⁊ ſoluantur ea que ſoluuntur ⁊ infrigi
dentur: ⁊ miſceantur omnia i olla ⁊ miſceantur mo
do exquiſitiſſimo donec equentur. Et oportet vt di
ſtillentur ſuper membrum infirmum ex oleo bis aut
ter in die. Et cum ponitur hoc medicamen deſuper
oportet vt ponatur ſuper ipſum de lana iam in
fuſa in aceto ⁊ oleo calefactis equali caliditate. Nā
non eſt aliquid nocibilius omnino neruis infirmis
neque deterius ſuper eos ꝗ̄ illud qḋ eſt frigidum.
Qḋ ſi neceſſarium ſit emplaſtrare iſta membra in di
ſpoſitione emplaſtro facto cum aceto ⁊ melle ⁊ cine
re tunc oportet vt emplaſtrum ſit coctum ⁊ vt ſit fa-
rina eius farina herbi. Si autem non fuerit tibi pñs
tunc adminiſtra farinam fabarum aut ordei.

De attractione neruorum ⁊ eorum torſione. C. v.

Cum neruis aduenit attractio tunc ſi non fue-
rint cū eo vulnera neque apoſtemata ad hoc
curetur cum eo qḋ ſedat dolorem. Et ſimiliṫ
quando accidit apoſtema tunc non cures ipſum cū
eo qḋ rumpit ſicut aqua cineris ⁊ ſimilia: immo cu
ra ipſum cum ſedantibus dolorem. Et ſimiliter oꝫ
vt embrocetur membrum cum oleo calefacto em-
brocatione cōtinua. Et ſint in virtute illius olei mol
lificatio ⁊ reſolutio. Et de oleis bonis in hoc eſt ole
um anetinum ⁊ oleum de alachoen ⁊ oleum de
ruta ⁊ ſimiliter emplaſtra conuenientia ad illud. Et
ſimiliter malnauiſcuſ eſt mirabilis quum teritur ⁊ po
natur ſuper neruos tritos. Et caro vermetiarum eſt
mirabilis. Et fortaſſe curatur cum cepe bis cocta.
Qḋ ſi fuerit illic apoſtema tunc regimen in ſedatio-
ne apoſtematis eius eſt vt adminiſtretur deſuper cō
gelatum vue cum vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū quā
titate conuenienti ⁊ calefiat cum equalitate. Et ſub-
mergatur lana ſordida ⁊ ꝓpꝛie lana iſopi ⁊ pona
tur deſuper. Et ſi fuerit hec leſio in iuncturis tunc il
lic eſt melius vt ſedetur dolor ⁊ ponatur medicamē
fortius ⁊ compoſitum cum eo qḋ maturat ⁊ reſol-
uit ſed cum ſtipticitate temperata ⁊ opponatur per
id apoſtemati ⁊ non addat in eo. Et conſidera in do
lore ⁊ apoſtemate ⁊ intende ad id ex eis qḋ eſt vehe-
mentioris intentionis. Et quando non eſt dolor tūc
perfora ⁊ adminiſtra id qḋ eſt forte ſicut aqua cine-
ris ⁊ acetum ⁊ vinum iterum. Et quando apoſtema
iam prolongatum eſt tunc conforta medicamen fa
ctum cum aqua cineris ⁊ qḋ ſit cum ſorditie balnei.
Qḋ ſi fuerint illic in cute vulnera etiam tunc neceſſa
ria ſunt illa in quibus ſunt exiccatio fortis ⁊ aggre-
gatio ⁊ ſtrictura quibus colligantur partes ſicut fa
rina fabarum ⁊ acetum ⁊ mel ⁊ eſt medicamen bo
num. Et ſi vis vt ſit fortioris exſiccationis pone i eo
farinam herbi. ⁊ ſi adeſt voluntas vt ſit fortius iterꝝ
ponatur in ipſo radix lilij. Et ſi fuerint vulnera ta
liter vt non curetur de eis tunc curentur nerui cum
eo qḋ prohibet apoſtemationem neruorum ⁊ non
ſit occupatio cum eis ⁊ caro oſtrearum eſt mirabi-
lis. ⁊ quandoque curatur cum cerato ex ſale. ⁊ em-
plaſtrum cum olibano ⁊ myrrha eſt cōmunis iu
uamenti in vtriſque diſpoſitionibus. Et ſi fue-
rit cum vtriſque rebus dolor clamoſus tunc opor-
tet vt miſceatur cum medicinis pix ⁊ emplaſtretur
cum illo calido. Et oportet vt caueatur in torſio-
ne neruorꝝ aqua ⁊ nō approximetur neqꝫ calīa neqꝫ
frā: imo adminiſtrenṫ olea qbus ē virtus aromaticorꝝ
ſtipticorꝝ calefacta ⁊ ſpēꝝ cū qbus ē hec diſpoſitio.

De indicijs neruorum corruptorum. Cap. vi.

Quandoqȝ accidit fruſtis neruorum corruptio. Et eſt neceſſarium vt extrahātur: oportet ergo vt extrahātur extractione vene ciuil.

De neruoꝝ duritie ⁊ eoꝝ torſione. Cap. vij.

Et multotiens accidit a verberatiōe aut caſu ⁊ quādo premit ſentit cū eo ſtupor. Et curatio duritiei neruoꝝ ꝓxima ē curationi apoſtematum duroꝝ ⁊ alroſbot ⁊ nos diximus in tabulis medicinaꝝ ſingulariū ⁊ i antidotario ꝙ neceſſariū ē rememorari ō medicis eius. Et qđ narrabimus hic ſunt medicīe expte i eo de quibus ſunt leues ſicut vt ſumatur bdellij iudaici pondus. ʒ x. ⁊ iſundatur in aqua ⁊ ſoluatur in ea ⁊ conficiatur cum eo quantū ipſum eſt de radice maluauiſci contriti valde ⁊ emplaſtret cum eo. Et ſimiliter radix lilij confecta cum congelato vne. Et iteꝝ āmoniacū ⁊ galbanum ⁊ euforbiū aggregata cū fece olei. Et iteꝝ ſumatur ſemē almaru ⁊ fiat emplaſtrum cuȝ vino cocto. Et iteruȝ medicamen diaquilon cum medietate ſui de ſtercore caprino ē vltimum.

De rememoratiōe egritudinū oſſiū. Cap. viij.

In oſſibus autē accidunt egritudines ex corruptione cōplexionis ⁊ ex ſolutione ſingularis ⁊ fractura ⁊ diſlocatione ⁊ putrefactione ⁊ vlceratione ⁊ excoriatione. Et nos quidem loquemur de fractura ⁊ diſlocatione que indigent reſtauratione pᵒ hunc locū. Illas autē q̄ de eis idigēt alijs medicis dicemᵒ hic querētes auxiliū a deo.

De vētoſitate ſpine ⁊ corruptiōe oſſis. Cap. ix.

Uentoſitatis ſpīe cauſa ſunt humores acuti penetrantes i os corrodentes ipm. Et iceſſus ventoſitatis ſpine eſt iceſſus doloris iūcturaꝝ verūtamen materia i dolore iuncturarum eſt in carne ⁊ in uentoſitate ſpine eſt in oſſe: ⁊ eius additio corrumpit oſſis partem vnam poſt aliam. Dixerunt quidam ꝙ ſpina eſt ſpaſmus in toto corpore propter vlcus ⁊ non affirmatur.

De ſignis corruptionis oſſis. Cap. x.

Cum oſſi accidit corruptio vides carnem ſuper ipſum molleſcere ⁊ mollem fieri: Et incipit i via ſetoris ⁊ virus: Et penetrat per eam tenta facilime ad os: Tuncqȝ peruenit ad os non inuenit ipſum leue ita vt lubricet ab eo: immo adheret ei parumper ⁊ quaſi inuenit rem non firmam in ſeipſa imo habentē fracturaȝ aut putrefactioneȝ: ⁊ fortaſſe deſtruitur ⁊ lenitur; ⁊ proprie quando non eſt corruptio in principio, nam in hora principij non apparet illud cum tenta. Et quandoqȝ ſignificat lubricitas eius ſuperflua corruptioneȝ eius ex hoc ꝙ quū lubricat in eo tenta in omni latere ſignificat ſeperationem panniculi ab eo: ⁊ illud propter corruptionē que incepit ⁊ illa que incipiet cum corrumpetur caro ſupra ipſum. Et cum diſcooperueris eam ab eo inuenies ipſum mali coloris, Et multotiens quideȝ antecedit ipſuȝ apoſtema ⁊ corruptio carnis ⁊ membrana panis ⁊ mors deinde venit ad ipſum.

De curatione eius. Cap. xi.

Curatio corruptionis oſſis ē eius fricatio ⁊ ipſius deſtructio aut eius abſciſſio ⁊ ipſius ſerratura ſiue ſit fiſtula ſiue non ſit. Nam neceſſe eſt fricare ipſuȝ ⁊ radere aut cauterizare perueniendo ad vltimuȝ corruptionis eius vt cadant cortices corrupti ⁊ remaneat ſanuȝ. Et quandoqȝ cadūt cortices eſſium per medicinas iterum ſicut cadunt cortices capitis ⁊ alioꝝ. Et de illis eſt medicamen cuius hec eſt deſcriptio: ℞. ariſtologiaȝ ireos myrrhā aloem cortices plante oppoponaci cambil adustū ſcoriam eris cortices plani aggregentur ⁊ eſt mirabile faciens cadere cortices oſſiū ⁊ naſci carneȝ bonā ſuper ea. Et ſi fuerit corruptio oſſis profundior illa tunc neceſſe eſt concauare ipſum. Quod ſi corruptio iā perſecuta eſt medullam non eſt excuſatio quin aſſumatur illud os cum medulla ſua. Et ſi corruptio fuerit de illis que non ſanat niſi abſciſſio ⁊ ſerratura totius oſſis membri aut plurimuȝ eius qđ circundat ipſum tunc ſciat locum in quo oportet vt incidatur ita ut reſoluatur tenta vſquequo conſequatur locum in quo inuenit adherentia oſſis vltimam quoniam illic eſt terminus. veruȝ quando eſt os corruptuȝ ex capite coxe ⁊ anche ⁊ ſicut ſpondilis dorſi tūc fugere ab eius curatione eſt melius propter nuchā. Et ſi timetur ꝙ corruptio oſſis ſequatur corruptōeȝ carnis cuiᵒ caſus accīt prīᵒ tūc ifrigidare ⁊ accipere carnē ab eo ē ꝯueniēs ⁊ ē eiᵒ cura. Et oꝫ vt ifrigideſ mēbꝝ ſanū cū epithimatibᵒ q̄ ſciuiſti i caplo corruptiōis carnis diſcoopte ab eo ēt ⁊ cū eoꝝ ſimilibus.

De modis ſeruantibᵒ os corruptū. Cap. xij.

Inquit eleueſ caro ab oſſe ita vt ponaſ i extremitate eiᵒ filū cū quo tēdaſ ad ſuperiora vel virtute. ergo tendaſ cuȝ eo mēbrum aut aliud ex illo loco ad inferiora vt nō aſſocient ei dentes ⁊ ſerra ipſuȝ. Et quū eſt ibi neceſſariuȝ ſerrare coſtā aut os ſub quo eſt tunica aut aliqd nobile ſicut tunica coſtaꝝ nuche: pōe ſub ſerra laminā q̄ ꝯſerueſ mēbrum nobile. Quod ſi caro fuerit ſcḋm rotūditatē ſuaȝ tota diſcooperta tūc ſera ipſuȝ quū oriſ caro ſup os qđ iaȝ diſcooptū ē ex oibᵒ lateribᵒ ſuis. Quod ſi partes oſſis corrupti fuerunt proxime iuncture tūc extrahe ipſū ex iunctura. ⁊ ſi corrumpitur os brachij totū aut cruris tunc auferatur totum. Caput autem anche ⁊ coxe ⁊ ſpondiles dorſi quū corrumpuntur tunc fugiatur ex curatione eoꝝ propter locum anche.

De eo qđ remanet de fruſtis oſſium ⁊ corticuȝ eoruȝ i vlceribus conſolidatis. Cap. xiij.

Illud qđ ē meliᵒ ē vt ń feſtineſ i extractiōe eoruȝ imo dimittaſ nature ⁊ adiuueſ ⁊ illud cū attractiōe pauca eoꝝ que extrahunt in ſpatio nō feſtino. Et nō moueant cuȝ medicinis ⁊ operatione manᵒ. naȝ qđ extractū eſt violēter nō euacuaſ quin faciat accidere vlcera fiſtuloſa. Cuȝ ergo expellit ea natura ad cutē ⁊ icipiūt exire ⁊ iaȝ ſepata ſunt tūc ſcarna ⁊ cura vulnus. Et ſilr eſt indiciuȝ i fruſtis eoruȝ ⁊ pānicalis ō quoꝝ veritate ē vt manifeſtēt: nam cū tu ꝓperas ⁊ extrahis ea violēter tunc eſt in eis timor ſpaſmi ⁊ ꝑnuxiōis ⁊ febriū. Quod ſi ſiant ſanio

ſa non eſt in eis magnū nocumentū. ſi aūt vis ſcire medicinās illius tunc de illis eſt medicamen hmōi: ſumanſ oleū vetus ⁊ cera citrina ⁊ ſordities vaſoruȝ apū que vtreqȝ ſint quantū eſt oleū: deinde ſoluanſ omnia deinde ſumaſ pars vna euforbij ⁊ ps vna la eis titimalli ⁊ tres ptes ariſtologie ⁊ fiat ex eis ſicut ceratuȝ. Et ſumanſ iteꝝ āmoniacū ⁊ bdelliū ⁊ liniātur cū oleo de lilio: deinde aggregando totū cū cōtritione fiat empſm ⁊ ponaſ deſup: ipm eniȝ eſt de illis q̄ extrahūt oſſa cū velocitate ⁊ facilitate.

De medicinis fracture oſſis. Capi. xiiij.

Fracture eſt curatio cū manu quā dicemᵒ ⁊ curatio cū medicinis quas dicemus cōferentibus fracture oſſiū ⁊ torſioni. Epithima ad fractura ⁊ torſionē: ℞. mugath mes excōticatoꝝ ań. x. aloes maluauiſci albi acatie ań. v. luti. xx. liniātur cū albuie oui ſi fuerit apoſtema calidū. Iteꝝ ſo lia alcibil ⁊ cupreſſi ⁊ myrthi ⁊ ſalicis terant ⁊ exprimanſ ⁊ ſumanſ galie ⁊ roſe. ⁊ cepa narciſci eſt de illis que dicta ſūt, ⁊ de ſandalis rub. ⁊ bolu ſar. ⁊ laudanū ⁊ ſauſel ⁊ kamaha ⁊ altea ⁊ mes ⁊ acatia ⁊ mellilotū ⁊ ſanſucum ⁊ adde in eo ſi indiges calefactione ⁊ ſanſucuȝ ⁊ enulam ⁊ cupreſſuȝ. Ad fracturā ⁊ torſionē cū apoſtemate calido: ℞. mes excoriatoꝝ. ʒ. xx. mugath balauſtie acacie empletur ⁊ eſt forte valde. Et de medicinis eiᵒ ſūt folia myrthi ⁊ laudanū ⁊ galia ⁊ crocus ⁊ lutū eſt bonū attritioni. Et oleum iteꝝ ē iuuatiuū ad fracturā ⁊ ad diſlocationē ⁊ ad torſionē. Iteꝝ muath ⁊ mes altea acatia lutum aloes myrrha liniantur cū aqua myrti.

Fen. v. incipit de reſtauratione ⁊ ē tractatᵒ tres.
Tractatᵒ ꝑmus de diſlocatione ⁊ reſtauratiōe.
De ſermone vlī de diſlocatione. Capitu. i.

Diſlocatio eſt egreſſio oſſis ex loco ſuo q eſt per naturam apud illud qđ ei vicinū exiſtit integra Si aūt non ingrediaſ integre nominaſ ſepatio iūcture ad parteȝ ꝓfūdam aut ꝓcedentē aut eminenteȝ que cognoſcitur ſenſu. Et eſt ſepatio nō integra quam qdam nomināt torſionem. Cū ergo eſt leſio q̄ nō mouet os ſȝ attrahit qđ cōtinet ipm tūc eſt alguaenu ⁊ non eſt ex genere torſionis. Et quādoqȝ accidit iūcture res tercia ⁊ eſt vt elongeſ ⁊ addat ſup longitudinē ſuā naturalē ⁊ nō ꝯſequiſ ad hoc diſlocationem: verūtamen fit facilis diſlocationis. Et illud qđ multotiens accidit in adiutorio ⁊ coxa. Et de hoibus eſt qdam q ꝑparatus eſt diſlocationi in iūcturis ſuis quū ꝯcauitates oſſiū iūcturaꝝ ſuaꝝ nō ſunt ꝓfunde. Et buccelle que igrediunſ eas non ſūt intrantes. Et ligamentū qđ ordinaſ inter ea ambo non eſt firmū: imo debile in creatione ſua minutū. Aut hūiduȝ ſuſcipiens extenſiōeȝ Aut iaȝ effuſe ſūt ad ipm hūiditates viſcoſe lubricare facientes. Aut fracti ſunt margines ꝯcauitatū oſſium in quas ingrediunſ de oſſibus iūcturaꝝ quare ſiunt concauitates proſtrate ſuper quas nō eſt diſtētio. Et de iūcturis quideȝ ſūt iūcture facilis diſlocationis. Et de eis ſūt iuncture prave diſlocatiōis ⁊ de eis ſunt medie. Facilis ergo ſicut iūctura poplitis ꝓpter lenitateȝ ligamenti ſui quū ipſa eſt creata lenis ligamenti ꝓpter iuuamenta ſcita in anatomia. ergo fit ꝓpter illud facilis diſlocationis ⁊ ꝓpter illud ſuſtentatur cum pila. Et fit iteꝝ facilis reditiōis ad ſalutem: nam facilitas reditionis eſt ſcḋm quantitatem facilitatis diſlocationis ⁊ difficultas eiᵒ ē ſcḋm difficultatem eius. Et iunctura hūeri eſt proxima ei in macilentis non in pinguibus. Prave vero diſlocationis ſunt ſicut iunctura digitoꝝ ipe enim fortaſſe non diſlocāſ: imo franguntur anteqȝ diſlocenſ. ⁊ ſicut iunctura cubiti ⁊ ꝓpter illud reditio eius ē prava. Medie vero ſunt ſicut iuncture anche. Et quādoqȝ accidit ut fiat facilis diſlocationis que non eſt facilis diſlocationis ꝓpter aliquā cauſarū quare fit etiam facilis reditionis ſicut accidit ut fiat pyxis anche plena humiditate. quare fit facilis eius diſlocatio ⁊ cum hoc fit facilis eius reditio ſicut accidit habentibus venaȝ veſe quare ei omni hora diſlocatur que ancha ⁊ redit ꝑ quēlibet laborem deinde diſlocatur poſtea redit ⁊ hoc indiget cauterio ⁊ nō alio.

Et pravior diſlocatio eſt cum qua abſcinduntur capita fruſtoꝝ oſſis quod conglutinat os cum oſſe et paꝝ reuertitur ad diſpoſitionem ſuam naturaleȝ. et plurimuȝ illius fit in capite anche deinde in capite adiutorij. et in duobus focilibus duorum pedum apud calcaneuȝ. Et diſlocatio qdem eſt fedior q̄ fractura cum neqȝ redit diſlocatio neqȝ reſtauratur fractura.

De ſignis diſlocationis vlibus. Capi. ij.

Accidit in iūctura inclinatio ⁊ ꝓfunditas inſolita ſicut accidit accidens apparens i magnitudine carnis ſpatule ⁊ in diſlocatione iūcture pedis ⁊ magis apparens q̄ illa que ē iūcture colli. Et ꝯparatio eſt ex illis que extrahūt illō extractione ſana. Et eſt ut ꝯſideres infirmā cum ſociare ſuā ſana illius infirmi eiuſdem non alterius. Et cuȝ videris iūcturam non moueri tūc iudica ꝙ diſlocata eſt diſlocatione integra ſicut quando moueſ motu ſuo ad omnes partes: ⁊ peruenit ad omnes fines ſuos nō eſt cum ea egritudo pendens cum ſepatiōe.

De ſignis declinationis. Ca. iij.

Sit ut videaſ ꝯcauitas cū augmēto alteriuſ lateris ⁊ priueſ in ſenſu augmento qđ fuit ſenſatū ad interiora in huiuſmōi cum hoc ꝙ quidam motus eſt poſſibilis.

De ſignis additionis longitudinis iūcture abſq̄ diſlocatione. Capitulum. iiij.

Signū eius eſt ut ſit ſicut ſuſpēſa: cū ergo cōpreſſeris eā redit ad mēſurā ſuā naturalem abſqȝ laboē: ſi vo dimiſeris eā redit ad mēſurā ſuā accidētalem. Et accidit ꝓfūditas in quam fortaſſe ingrediſ digitus vbi non eſt caro vehemēſ multitudinis ſicut humerus.

De curatiōe declinationis ⁊ diſlocatiōis. Ca. v.

Ꝺon euacuat quin diſlocatio aut perueniat ad medicū ſingularis aut ꝯpoſita cū egritudine alia ex vlcere ⁊ vulnere ⁊ apoſtemate ⁊ alijs. Quod ſi fuerit cū alia tunc oportet ut ꝯſiderēs quoniā ſi diſlocatio fuerit ex illis que redeūt cum tēſiōe leui ⁊ non faciente dolorē vlcus dolore vehementi quod ꝑducit ad apoſtema nō tollerabile fac redire diſlocationē. Et ſi res fuerit ecōtrario tūc oportet ut curetur in ꝓmis vlcus aut vulnus: deinde cura diſlocationē ⁊ ꝓprie in iūcturis difficilibꝰ. Cū vero volumus curare diſlocationē tūc forſitan ꝑducit illud ad ſpaſmum maxime ſm plim. Et ꝓpē quādo diſlocatio ē in membris ꝓximis mēbris ꝓncipalibus. Et ſilr eſt diſpoſitio in apātibus in quibus ē regimē ſm quod nos experimur: Nam ſi res fuerit facilis ⁊ non cōmouetur ex ea dolor neq; reditio cū ea eſt difficilis reſtaramꝰ diſlocationē ⁊ non curamus. Si aūt accidit dolor tūc oportet ut non ꝓlūgamꝰ. ⁊ ſi fecerimꝰ tūc oportet ut deſtruamꝰ ligaturā ſi fuerit doloroſa. Quod ſi ingrediatur cū facilitate curabimus apoſtema iterū ⁊ vlcus. Et ſi fuerint diſlocatio ⁊ fractura ſimul ⁊ fuerit tenſio in pte vna ꝑmittens regimen vtriq; rei fiat. Et ſapiens quidem narrauit quod cecidit lapis ſuper extremitatē humeri hominis ⁊ vulnerata ē cutis ⁊ caro donec apparuit extremitas lacerti nuda: ⁊ iā diſlocatū erat ſubtus cū caput furcule: tunc ergo quidā ſtolidorū experimentatorū occupatus eſt in equando ⁊ reduxit ſup ipm carnem ⁊ cutem ⁊ emplaſtrauit ⁊ ſtrinxit quare accidit ut feteret caro ⁊ corrūperet ꝓpter viciniratem ſuā os donec factū eſt viride. Et non ſciuit quod oportet ut huiuſmōi caro abſcidatur ⁊ coquatur ille locꝰ cum oleo feruente. Et ſilr ſi fuerit illic apoſtema magnū oportet ut curetur apoſtema in primis. In diſlocationis aūt ſingularis ⁊ ſimplicis rectificatione regimen eſt ut tendatur ad ꝯtrariū partis a qua ſeparatū ē donec oppouatur extremitas oſſis extremitati oſſis alterius deinde reducatur ad locū a quo exiuit ⁊ tunc reddit. Et multotiens quidē ſignificat illud vox que auditur deinde ligetur ⁊ in ligatura eſt ſecuritas ab apoſtemate ad adiutoriū ne apetur. Et neceſſitas ad ꝓhibendū apoſtema laborioſū eſt maior ⁊ abhorretur ut membro obuient panni calidi quoniā ipi calefaciūt ⁊ adducunt in apoſtemate: immo oportet ut ſint infuſi cerato infrigidato aut vino pontico. veruntamē Hyp. iuſſit ut tardetur tenſio ⁊ reditio vſq; ad diem tertiū ⁊ quartū niſi in diebus exceptis. Et declinationi iterū neceſſaria ſunt huiuſmōi deinde ligetur. Et quū mēbrū diſlocatur in omni motu ⁊ quotiēs redit diſlocatur tūc illud ē ꝓpter mollificationē ⁊ humiditatē quare indiget cauterio. Et quū remanet poſt reditionem diſlocationi aut ſeparationi durities ⁊ quaſi apoſtema adminiſtra epithimata ⁊ embrocas lenificātia. In inceptione vero indiget epithimantibus ⁊ embrocis ꝯfortantibus. Et melius eſt ut embroccetur ſup ſtricturā pro culdubio: in hyeme quidem cū oleo calefacto quod fit ex oleis ꝯfortantibus: ⁊ in eſtate cū aqua frigida.

Et oportet ut ſit cibatio in diſlocatis cū eo quod confortat ſtricturā ⁊ ligat eā ſm ſimilitudinē neceſſitatis.

De curatione elōgationis ſtricture. Ca. vi.

Oportet ut reuocetur os mollificatū ad interiora illius in quo quieſcit a quo mollificatū eſt: Et emplaſtretur cū emplaſtris in quibus eſt virtus ſtiptica cōmixtis cū eis que habēt virtutem calefactiuā ſicut ſi miſceantur galle ⁊ balauſtie ⁊ acatia ⁊ ſilia ſicut cū aliquantulo caſtorei ⁊ coſti ⁊ vſnee. Et iterū ſufficiat quod eſt ſicut nux cupreſſi ⁊ iuniperus ⁊ reliqua que cadūt in emplaſtris rupture deinde ſtringatur ſicut caput.

De diſlocatione mādibule. Capl. vij.

Accidit mandibule inferiori ut diſlocetur ab ordine ſuo quare remanet os apertū quāuis ſit illud de illis que parū fiūt ⁊ nō accidit caſu ꝯpleto. Et cum diſlocatur inclinatur ad anteriora ex cōtrario eius quod accidit apud mollificationē que forſitan accidit ei apud ſaltū ⁊ eſt applicatio vnius eorum ad aliā difficilis licet nō prinetur motu cū lacertis ſuis qui veniūt ei a poſterioribꝰ. Et quādoq; accidit diſlocatio ex latere vno: ē ergo tunc forma ſignificans ipſam cū declinatio mādibule ē ad anteriora cū tranſuerſatione: ⁊ curatio quidē eſt vna. Et eſt de ſūma eiꝰ quod indiget ut feſtinetur ad reducendū ipm: ⁊ ſi nō ꝑducit ad egritudines ⁊ nocumēta ⁊ cū hoc fit praua eiꝰ reditio. nā facilior reditio eius ē illa que eſt velocior. quod ſi differatur indurat ⁊ apoſtemat ⁊ extendūt lacertos ⁊ cōmouet febres inſeparabiles ⁊ dolorē capitis ſtantē ꝓpter illud quod aſſociatur ei de vehementia tenſionis lacertorū: ⁊ forſitan fit res praua donec interficit in decimo. Et quādoq; accidit ut ſoluatur ei venter cū ſuperfluitatibus cholericis multis puris. ⁊ euomit ſilr eis: quare oportet ut feſtinetur ad curā. Et modus regiminis eius ē ut teneat vnꝰ caput eius: deinde intromittat reſtaurator pollicē ſuū in os ⁊ cōueniūt intromiſſo mollificare mandibulā ſuā ex omni modo. Nam illic ſunt lacerti qui iam tranſuerſati ſunt ꝓpter vehementiam diſlocationis. poſtea moueat mandibulam dextram ⁊ ſiniſtram: deinde extendat eā ſub ſito: deinde reducat eam. Et ipa quidē nō intrat ad illud a quo ſeparata eſt niſi retro: quare oportet ut extendat eā ita ut equetur ſm illam ꝓparationem. Et ſignū equationis eiꝰ ē equatio quadruplorū ⁊ coopertura ⁊ clauſio oris: deinde ſuſtentetur cū puluillo ⁊ cerato ex cera et oleo ro. deinde dimittat eā quoniā ſanabitur quam velocius ē poſſe. Si autē non feſtine fiat ⁊ iā acciderit durities oportebit tūc ut incipias ⁊ lenias duritiē cū embrocis exaquā caliā ⁊ oleo in balneo embrocatione plurima donec leniatur: deinde ſedeat reſtaurator poſt infirmū ⁊ trahat mādibulā eiꝰ ad poſteriora donec locetur ⁊ ſtringatur. Et oportet poſt illud ut reſupinetur eger ſuper puluinar cuiꝰ impletio ſit lenis ⁊ teneat vnus caput eiꝰ ut non moueatur vſq; quo compleatur ſanatio.

De diſlocatione furcule. Capitulū. viij.

Nequit furcula non ſeparatur a latere interiore quoniā ipa eſt continuata cum pectore nō ſeparata ab eo. Et propter hoc non mouetur ex hoc latere. Et ſi percutiatur de foris percuſſione vehementi ⁊ ſtringatur: tunc ipa equatur ⁊ curatur curatiōe qua curatur ⁊ frāgitur. Veruntamē extremitas eius que ſequitur humerū ⁊ ſeparatur ex eo nō diſlocatur plurimū quoniā lacertus qui habet duo capita ꝓhibet eā ab hoc. Et prohibet iterū eam caput ſpatule. Et non mouetur iterum furcula motu vehemēti quoniā ipſa non eſt poſita niſi ut ſeparet pectus ⁊ amplificet ipm. Et ꝓpter hoc eſt furcula facta homini ſoli inter alia animalia. Et ſi accidat ei diſlocatio ex luctamine aut ex re alia ſimili huic tūc ipſa equatur ⁊ ingreditur ad locū ſuum cum manu aut puluillis plurimis qui ponūtur ſuper eam cū ligatura que neceſſaria eſt. Et rectificat hec cura extremitates humeri iterū cū ſeparātur ⁊ reducit eas ad locū ſuū. Et illud quo ligātur furcula ⁊ humerus ē os cartilagioſū ⁊ ipſū ingroſſatur in macilētis. Et quādo remouetur exiſtimat ille cui non eſt experiētia quod caput adiutorij iā ſit ſeparatū: aut exiuit de loco ſuo ⁊ quod caput ſpatule videtur tūc acutius ⁊ videtur locus qui eſt eo inferior ꝯcauus. verū oportet vt diſtinguatur cū ſignificatiōibus. De curatiōe eius eſt ut nullo modo applicetur ad caput et ſimiliter humerus.

De diſlocatione humeri Capit. ix.

Humerus quandoq; diſlocatur aut in diſlocatione ſpatule ambigitur ⁊ magnificatur ſi diſlocatur. verū quandoq; accidit iuncture humeri ⁊ adiutorio vt diſlocetur facile quoniam eius concauitas non eſt profunda ⁊ ligamenta eius non ſunt firma: immo ſunt leuia ſubtilia poſita propter illud facilis motus. ⁊ eius diſlocatio eſt res in qua non accidit in eo quod ſcimus niſi ſm partem vnā exitus apparens plurimus. ipſa enim non diſlocatur ad ſuperiora quoniam eminentia humeri prohibet ipſam: neq; ad poſteriora quoniā ſpatula ꝓhibet eam. neq; ad partem ventris quoniam lacertus habens duo capita ex anteriori nō permittit eā cum prohibitione capitis humeri. Verum non diſlocatur niſi ad latus domeſtici aut ſilueſtre. Et ſeparatur ad illud ſeparatione parua. Ad latus vero interius ingreditur quandoq; exitu plurimo et proprie in extenuatis macilentis. in iſtis enim cadit diſlocatio adiutorij ⁊ eius reditio per quālibet cāz. Et res utreq; ſunt in pinguibꝰ praue valde. Et quandoq; accidit adiutorio diſlocatio in hora partus difficilis ⁊ apud ſectionem ab embryone. deinde ſi nō redit velociter non creſcit poſt illud in longitudine ⁊ remanet poſt illud cubitus paruus quauis rectificetur. Et quandoq; non recipit etiā in quibuſdā eorū immo remanet breuis minutus minutum habens adiutorium: ⁊ brachium in pluribus eorū recipit ⁊ fit bone diſpoſitionis in pluribus eorum: ſed eſt ſm diſpoſitionem breuem ſimilis pedi muſtele. Coxa vero non euacuatur a duabus diminutionibus ſimul. Et quando accidit adiutorio fractura in latitudine ſua deinde reſtauratur tunc non eſt poſſibile reducere diſlocationem eius niſi vt frangatur reſtauratio.

De ſignis diſlocationis adiutorij. Capitu. x.

Signū eiꝰ ē ut videatur ꝯcauitas apud caput humeri ⁊ in firmamēto: veruntamē iſtud non ē ꝓpriū iſti: immo ē iterū ꝓpter cōuerſionē capitis ſpatule ⁊ videtur extremitas humeri alterius acutior hac extremitate ſi nō acciderit ei iterū ſeparatio in ſeipa aut in oſſe quod eſt caput eius ꝑ offenſionē aut per aliud. Et quādoq; ſedatur cū curatione leſio eius ⁊ exiſtimatur quod non ſit leſio cū eo. Et videtur capiti adiutorij diſlocatio cū eminētia plurima in pte ſubaſcelle ad inferiora. Et forſitan ē poſſibile in infantibus ut equetur caput adiutorij ⁊ videatur adiutoriū nō bene annexū lateri boni tate annexionis manus ſane ad quā nō appropinquat niſi cū labore ⁊ dolore vehemēti. Quod ſi deſiderat eleuare manū ad ſuperiora ⁊ tāgere aurē ſuā non ꝓparatur ei ⁊ difficile fiūt ei motus alij. Et iſta ſigna iterū quandoq; accidūt ꝓpter torſionē ⁊ apoſtema ⁊ ꝑcuſſionē.

De cura diſlocationis adiutorij. Capi. xi.

Curatio quidem illius que de illa eſt facilis ⁊ in corporibus infantiū ⁊ que leuia habēt corpora eſt ut extendatur cū manu ⁊ intromittatur ſub titillico apud propinquitatem capitis adiutorij: deinde teneat illā ꝓpinquitatem ⁊ impleat eā ad ſuperiora: ⁊ manus altera extendat adiutoriū ad inferiora. Et forſitan ē poſſibile in infantibus ut equetur caput adiutorij cum digito medio ⁊ extendatur cū illa eadem manu. Quod aūt ē vehemētioris diſlocationis in corporibus fortibus: leuior modorū in illo eſt ut reſtaurator intromittat pedē ſuū in latus infirmi ⁊ locet calcaneū ſuū ꝓpe caput adiutorij aut pilam ſiccā aut iniūctā ſi fuerit apoſtema adherens prope caput adiutorij infirmo reſupino. Et extendat manū manibus ſuis ſm rectitudinem quaſi velit eradicare eam ex ſpatula. ⁊ inclinet manū ſuam parumper ad interiora ⁊ ingreditur. ⁊ iſte eſt rectior modorū omniū ⁊ leuior eorū. Et iterū querat vir fortis lōgus longior infirmo ⁊ intromittat humerū ſuum ſub aſcella infirmi ⁊ eleuet ipm a terra ſuſpenſum ab humero ſuo ⁊ iam extendat manū eius ad ventrē ipſius. Quod ſi infirmꝰ fuerit leuis ponderis cuius corpus nō grauet ſup manum eius ſuſpendat cū eo aliquod quod grauet ipm: ⁊ quādoq; ponitur loco pedis perpendicularis eleuata ſuper terram. Et eſt ſup caput eius pila ex pannis ⁊ ex corijs ſtans in operatione loco humeri viri. Et reſtaurator extendat manum a latere alio ⁊ grauat virū ſi neceſſariū ē ei illud cū pondere aut ſuſpenſione. Et quando fit prauū aut fit difficile ⁊ prolongatur tempus: tunc forſitan indiges eo quod eſt fortiꝰ poſt embrocationes ⁊ balneationes. Et fit quandoq; inſtrumentū ſimile manubrio ſarculi ⁊ eſt virga breuis cuius longitudo eſt longitudo adiutorij aut plus aut minus ſuper cuiꝰ caput eſt pila ⁊ ipſiꝰ pila facilior eſt vt ſit ex pannis ⁊ corijs. ⁊ impellitur cū illa virga ſpera ſub titillico. Et oportet tunc cum voluntas eſt vt fiat vt annectat vir fortis inſtrumentum titillico impellendo ipſum cum eo ad ſuperiora aut duo viri donec reſiſtant reſtaurationi extendenti manum. Et teneat vir alius humerum eiꝰ alterū vt nō ſeparetur ſubito aut impellat illū humerꝰ

τ reſtaurato ille iã incipit extẽdere manũ eius τ tra
here eam ac ſi volũtate eius ſit ut ſeparet eam a ſpatu
la eradicando τ ſit illud ad anteriora paruper. Et
quãdo ſit illud cadit adiutoriũ in iũcturã ſuã: deinde
pila annectatur tinlluco annexione forti ſuſtentando
ad ſuperiora caput adiutorij. Et oportet ut ſit ſuſtentatio
ſm ipſm et ſpera ſit ſuper illud quod ſequitur caput
adiutorij i infirmo τ oportet ut in fine quod eſt ſub
eo τ ut non frangatur adiutorium quoniam non eſt poſſibile
poſt reſtaurationẽ eius ut redeat ad locũ ſuũ propter
illud quod ſciuiſti. Et medicatur quãdoq cum ſcala
ita ut ponatur caput adiutorij ſup gradũ ſcale qui iam
lenificatus ẽ τ preparatus cũ inuolutionibus ſm for
mam conuenientem: τ ſuſpenditur vir ex alio latere τ extẽ
ditur manus τ ingreditur caput adiutorij in locũ ſuũ.
Verũ oportet ut ſit ſuſpenſio τ gradus ſcale propter ca
put adiutorij ut non frangatur τ fortaſſe ponitur loco
gradus τ glomeris ſpici res potens ex illo codem lo
co τ nõ remouetur ab eo ad locũ aliũ quoniam timetur ex hoc
fractura adiutorij. Et curatur quãq aliquis modis pe
ritiaris ex iſtis modis: τ melior modorũ eſt modus
primus. Cũ ergo redit diſlocatio ad locũ ſuũ tũc me
lior ligatura eius eſt ut ligetur pila cum humero ligatura
facta cum vittis latis prohibentibus ſeparationẽ eius quod
redit. τ oportet ut penetret vitta ſuper ipſum aut vitta
alia deſuper ſm modum crucis vſq ad humerũ alte
rũ. Et quãq cadit crux ſuper humerũ infirmum: deinde
ligatur adiutoriũ cum latere ad inferiora τ ligatur cu
bitus τ extremitas manus ad ſuperiora ex parte colli et
non reſoluitur vſq ad ſeptimũ aut poſt ipſm. Et ci
bã ipſm ſicut ſcis. Quod ſi aſſiduatio fiat quotiẽs
redit tunc neceſſariũ eſt cauterium.

De diſlocatione ſpatule. Capitulũ.xij.

Iam dictum eſt illud: Et eſt de illis quorum
caſus non accidit τ mirantur ex ea tales qua
les. Hypocrates τ Galienus.

De diſlocationibus oſſis parui apud humerũ. Ca.xiij.

Accidit quãq oſſi paruo quod eſt caput hu
meri ut ſeparetur a loco ſuo quare accidit ei
tam concauitas ſicut in diſlocatione.

De cura. Capitulum.xiiij.

Non oportet ut extendatur tenſione facti ſed co
artetur τ ſtringatur cũ digitis τ inclinetur
ad locũ ſuũ τ ſtringatur ſicut ſtringitur furcu
la cum puluillis. Nam ipſa ligatura iterũ quãq facit
ipſm redire ad locum ſuũ violenter: τ non curatur de illo
quod eſt de vehementia illius ligature τ ſeruatione
eius ſicut curatur de eo in furcula.

De diſlocatione cubiti. Capitulum.xv.

Huius mẽbri diſlocatio ſit difficilis τ ſit dif
ficilis ipſius reditio propter vehementiam li
gamentorum continentiũ ipſm τ eorum breuita
tem τ propter ſuã contrarietatẽ concauitati. Et quãq ac
cidit ei ſeparatio parua. Et accidit ei diſlocatio integra
in quibuſdã horis. Et quãdo diſlocatur ſignificat eius
diſlocationẽ gibboſitas in latere τ arcuatio in latere.
Et deterior eius eſt quod diſlocatur ad poſteriora quoniam
eſt inobedientis curationis valde. Et prima quidem

diſlocatio non accidit niſi in focili inferiori τ eſt tur
pior τ fedior propter illud quod accidit ei de reditione
focili vero ſuperiori parum accidit τ nõ eſt cũ feditate di
ſlocationis inferioris quoniam ipſm eſt vehementioris cõ
tinuitatis cũ vola τ eſt longinquus ab hoc ut remo
ueatur. Et non eſt poſſibile ut diſlocetur vnũ duorum foci
liũ niſi elõgetur a ſcdo elongatione aliqua.

De cura. Capitulum.xvi.

Oportet ut feſtinetur ad eius curationem quoniam
properat ad ipſum apoſtema calidũ prohibẽs a
curatione quoniam extendere ad equandũ ipſum
tũc perducit ad perditionẽ licet iterũ nõ ſit poſſibile ut eq
tur apoſtemate illic exiſtente. Et ſeparationi quidem
prius ſuccurritur cũ qualibet difficultate imo adiungit
volam cũ reditione eius ad locũ ſuũ. Et diſloca
tio completa ſi eſt ad anteriora ẽ regimen. Et ſi eſt ad
poſteriora eſt ei regimen aliud. Et illa que eſt ad an
teriora redit ad locũ ſuũ cum percutit vola iuxta humerum
qui opponitur ei percuſſionibus aliquibus manu iam pre
parata ſicut oportet: τ adiuuatur manu altera τ ingreditur.
Diſlocatio vero ad poſteriora oportet ut extendatur tẽſiõe
vehementi deinde percutiat eã ad poſteriora. Quod
ſi non obedit per illud teneãt adiutoriũ τ brachiũ duo
fortes τ liniat reſtaurator manũ ſuã cũ oleo τ incipi
at abſtergendo iungere cubitũ cum vehementia do
nec ingrediatur: deinde oportet ut ſtringat ipſm τ ponat
brachio ſuſpenſoriũ dimittentes cubitũ angulatum
ſm quantitatẽ quã tollerat in prima hora. deinde nõ ceſ
ſet conſtringere ſuſpenſoriũ paulatim donec conſtrin
gatur angulus.

De diſlocatione iũcture raſcete. Ca.xvij.

Iunctura raſcete eſt facilis diſlocationis et
difficilis vnitionis: nam quoniam extendit extẽſio
ne parua τ opponitur vnũ duorum membrorum al
teri redit ſed eius buccellatio ẽ praua quoniam illud quod cõ
tinet ipſam de corporibus apoſtematur τ prohibet bonita
tem vnitionis. Et modus extẽſionis eius ẽ ut extẽ
dat vir focile ad poſteriora τ extẽdat reſtaurator vo
lã ad contrariũ illius partis imo ad anteriora: τ exten
dat vnũquenq digitũ incipiens a pollice τ perueni
ens ad minimũ: nam equatur per illud τ redit: deinde
emplaſtretur ipſam τ ſtringat.

De diſlocatione digitorum τ ſignis eius. Ca.xviij.

Quando diſlocantur digiti inclinãtur ad an
teriora τ apparet illic eminentia in interiori
bus τ apparet concauitas dorſi τ ſimiliter ſic
in oſſibus raſcete.

De cura. Capitulum.xix.

In reditione digitorum a diſlocatione eſt dif
ficultas quedam τ non oportet ut extendatur
extenſioni equali: imo oportet ut expectes
ſuper eos τ eleues radicem ex manu tua ſub qua cadit
radix eius quando ſtringis ſuper eã ad inferiora ac
ſi tu eradices ipſm ex loco ſuo τ tunc videbis diſloca
tionẽ iam intraſſe τ rectificari.

De ſeparatione oſſiũ raſcete. Capi.xx.

Oportet ut in ea fiat quod poſſibile eſt de eq̃
tione τ impulſione omnis declinationis τ

eminentie ad contrarium partis illius et poſitione
aſcellarum τ ſtrictura earum deſuper ut dimittatur ſuper eam τ ut
ponatur loco earum ſuper eã plũbum equatũ conſeruãs lo
cũ cum grauitate ſua: verum oportet ut antequã ponatur
deſuper aſcella aut plũbum ut emplẽs cũ emplaſtro cõ
fortatiuo de illis que ſcis τ non moueatur.

De diſlocatiõe ſpõdiliũ τ ſeparatiõe earum. Ca.xxi.

Quando ſpõdiles diſlocantur diſlocatiõe cõ
pleta interficit procul dubio. Et non completa
iterum quoniam remouetur remotione prima quamuis
ſit minus quã completa eſt mortalis quoniam procul dubio co
artat nucham coartatiõe forti ſi reſiſtit τ nõ obedit.
Et ſi eſt ſpõdilis prima colli τ que ſequitur eã priuat an
helitum τ moritur ſtatim. quoniam nerui anhelitus co
artant τ quare nõ faciũt operationẽ ſuã. Et ſi ẽ de ſpõdi
libus dorſi τ diſlocatur ad partem interiorẽ non eſt poſſi
bile ut curetur τ ẽ de illis que interficiunt velociter. Et ſi
moratur τ nõ ẽ poſſibile taliter quod prohibeat anhelitũ reti
net ſtercus τ vrinã τ interficit. Et ſi moratur τ nõ co
artat nucham coartatiõe vehemẽti aut coartat τ non
apoſtemat: aut ſedatur quod ẽ cũ eo de apoſtemate nõ
eſt excuſatio quin nocumẽtũ ingrediatur nucham τ ner
uos qui ſũt ſub illo loco τ facit ſuperfluitates exire inuo
luntarie. Et ſi eſt ad poſteriorẽ tũc nocumẽtũ quod
facit nuche eſt minus: verum neceſſariũ ẽ nocumentum
iterum. Et coartatio neruorum que debilitat pedes debili
tat lacertos veſice et ani quare neceſſariatur ẽ virtus for
tis τ impulſio vehemens τ percuſſio magna que fere fran
gat ſimenia eius donec redeat ad locũ ſuũ. τ antequã
redeat ad locũ ſuũ iam fracta ſunt per illud eius ſime
nia. Et quãq diſlocantur ad duo latera τ ad ſuperiora.
Et in huius quidem capitulo diuiſionibus iam locuti ſui
mus vbi locuti ſumus de gibboſitate: ergo cõplea
mus illic. Et ſignũ illius ẽ quod vides illic aut eminen
tiam in poſterioribus aut arcuationẽ in pectore ac ſi fra
na in poſterioribus aut arcuationẽ ... ſed in eius fractura non eſt magnum
malũ. Et in diſlocatiõe ſpondilis ẽ timor mortis.

De cura. Capitulum.xxij.

In illa quidẽ que eſt ad interiora ex dorſo
ſpes eſt parua: τ paruus profectus eſt in eius cu
ratione. Illa que eſt ad poſteriora indiget
compreſſione cũ genubus τ fortitudine ſicut eſt operatio
balneatorum. τ ponant ſuper eam cũ fortitudine: aut faci
at ipſm iacere ſuper ventrẽ ſuũ τ ſtet ſuper eum cũ cal
cancis ſuis aut fricet ipſm cũ aliobith fricatione aſi
liſſazaracti. Quod ſi res fuerit vehementior illa τ fue
rit recens dixit Hyp. quod oportet ut ſumatur lignũ cuius
longitudo τ latitudo ſit tante quantitatis que capiat
infirmum τ terminetur ita ut ſit ſm hanc menſuram
prope parietem extenſũ ad latus parietis in longitu
dine τ non ſit elongatio eius a pariete plus quanti
tate vnius pedis: τ ponatur ſuper ipſm ſtratus planus ad
corpus infirmi: deinde balneetur τ applanetur ſuper li
gnum aut ſuper podiale ſuper faciem ſuam: deinde in
uoluantur ſuper pectus infirmi ligature ample dua
bus vicibus τ earum extremitates egrediantur de ſubaſ
cellis τ ligentur inter duas ſpatulas τ ligentur extre
mitates ligaturarum latarum ad lignum longum ſimile

manubrio mortarij τ eleuetur hoc lignũ ſuper lignũ
poſitum aut podiale τ detur miniſtro ſtãti apud ca
put infirmi vt teneat ipſm vt fiat extremitas inferior
inuoluta ad aliquid τ extẽdatur ſuperior que eſt apud
caput in hora qua oportet: τ fiat per illud extenſio.
Et ligentur iterum pedes ambo ſimul cum ligatura
ampla alia ſuper genua τ ſupra duas ſpatulas iterum
ligando iterũ loca que eleuantur ex loco in quo ag
gregantur due coxe cũ ligamento alio. Et aggregẽ
tur extremitates horũ ligamentorum τ ligentur ad lignũ
aliquod ſimile manubrio mortarij ſicut eſt lignum
cuius preceſſit narratio. Et eleua ipſum apud extre
mitatem ligni primi: deinde precipe miniſtris vt ex
tendant cum hoc ligno extenſione que ſit ſm cõtra
rium. Et de hominibus ſunt qui faciunt hanc extẽ
ſionem cũ inſtrumentis: τ ſunt ſicut ſagitte ſuper lignũ
erectũ apud extremitatẽ huius ligni magni aut podialis
ſ. duas extremitates que ſequuntur caput τ pedes: τ quando
reuoluuntur ille ſagitte inuoluuntur cũ eis ligature que
extenduntur. Et oportet quando ſit extenſio vt impulſio
fiat apud gibboſitatẽ cũ radice volarũ manuũ. Quod
ſi fuerit nobis neceſſe ſedere ſuper ipſum: faciemus il
lud τ nõ timebimus aliquid. Et ſi nõ equatur ſpõ
dilis cũ iſtis rebus τ infirmus fuerit tollerans com
preſſionẽ: tũc oportet vt concauetur fouea in parie
te qui eſt propinquus cũ longitudine ſimilis canna
li recipiens gibboſitatẽ cũ menſura que ſit longitudo
fouee quantitatis vnius brachij τ nõ ſit altior ſpondi
li infirmi neq inferior ea plurimum: imo oportet vt
iam primũ ſit facta. Verum ad hanc egritudinẽ ad
quam diximus in principio vt ſit lignũ poſitũ prope
parietem: deinde ſumatur tabula equalis menſure
τ ponatur vna extremitatũ eius in foueam que eſt in pa
riete τ ponatur mediũ loci qui conſequitur ex ea ſuper gib
boſitatẽ: deinde impellatur extremitas eius alia infe
rius donec videas quod ſpondilis iam equata eſt equa
tione manifeſta. Et Hyp. quidem iam dixit quod cõ
cauatio ſola abſq tabula rectificat hanc rem. Et di
xit iterũ quod cõpreſſio cũ tabula ſola facit illud. Quod ſi
illud eſt verũ tunc nõ eſt poſſibile vt adminiſtretur ex
tenſio quam diximus in principio ſpeciei que nomi
natur ſeparatio ſpõdiliũ ad anteriora abſq cõpreſ
ſione. Et oportet vt poſt equationẽ adminiſtres ta
bulam de ligno cuius latitudo ſit quantitas triũ digito
rũ: τ eius lõgitudo quantitas que cõprehẽdit gibboſitatẽ
τ quoddã partis ſani: τ inuoluantur ſuper eam panni li
nei aut ſtupa inciſa vt nõ ſit dura τ ponatur ſuper gib
boſitatẽ τ ſi et cũ ligamẽto quod eſt neceſſariũ. Et ad
miniſtretur infirmo cibus ſubtilis. Et ſi remanſerit
ſuper illud reſiduũ ex gibboſitate: tunc oportet admi
niſtrare curationẽ que ſit cũ medicinis que mollifi
cant τ leniunt cũ adminiſtratione tabule quã narra
uimus tẽpore longo: Et quidã homines adminiſtrant
tabulam de plumbo. Et ſi diſlocatur ad vnũ duorum
laterũ equatur cũ aſcella aut aſcellis duabus τ ſtringi
tur. In facta vero ex hoc in collo ad poſteriora τ
eſt illa que curatur oportet vt reſupinetur infirmus: deinde extẽ
datur caput eius ad ſuperiora cum facilitate τ equetur

ſpondilis eius cũ ↄpreſſione ⁊ abſterſione. Et quando equat ponat ſup eã emplm ↄfortatiuũ ⁊ vela ſup ipm cũ pannis ⁊ ſtringe deſup aſcellas cuꝫ menſura colli ⁊ longitudine eius ⁊ liga eã ad caput ⁊ adiutorũ ita ut non cadat ligamentũ ad guttur ⁊ reſoluat in numero dierꝝ. Et ponant fila cũ quibus ſtringis ſm formaꝫ vittarꝝ ex marginibus pannorꝝ qm̃ illa q̃ rotundant ledũt.

De diſlocatione alhoſos ideſt iuncture oſſis caude. Capitulum.xxiij.

Alhoſos quãdo diſlocat tunc illud ſcit ſenſu. Sed ⁊ magnitudineꝫ diſlocatiõis ſcies p ſenſum iterꝝ: ⁊ ꝙ eger non expandit pedẽ neqꝫ in loco diſlocationis neqꝫ apud genu: imo eſt plicatio genu ei laborioſior. Regimen vero illius eſt qm̃ cum vis equare illud oportet ut intromittas mediũ digitũ in anũ vſquequo oppõatur loco: deinde pme cũ eo ad ſupiora cum fortitudine. Et obſerua cũ manu tua alia locuꝫ alhoſos donec equetur ipm: deĩn empla ipm ⁊ ſtringe. Et eger minoret cibũ ⁊ minorabit egeſtio. Et ſumat cum hoc quod leniat naturam.

De diſlocatione anche. Capitulum.xxiiij.

Coxe qñqꝫ accidit ſimile ei qđ accidit adiutorio de diſlocatione ad iſeriora ſicut molliſicare. Et non eſt poſſibile ſi diſlocat coxa vt expãdat pes neqꝫ iuxta diſlocatõnẽ apđ genu imo ẽ illđ i genu magis prauũ. Et eiꝰ qđ diſlocatio qñqꝫ fit ad añriora. ⁊ qñqꝫ fit ad exteriora: verꝝ pliꝫ diſlocatõis eiꝰ ẽ ad exteriora. Et minorat eiꝰ diſlocatio ad interiora. Et diſlocat iterꝝ ad ãteriora ⁊ ad poſteriora ⁊ p illas eaſdem cauſas. Et qñ accidit in diſpoſitione partus ſtrictura ſup embryonem ꝙ diſlocat ille pes: tunc facit eũ habere crus minutũ deficiens a delatione corpis q̃re debilitat ⁊ ñ corrũpit.

De ſignis. Capitulũ.xxv.

Accidit ex diſlocatione anche ad interiora ut videas pedẽ diſlocatũ longioreꝫ altero ⁊ genu eminentius ⁊ nõ põt duplicare pedeꝫ ſuũ apud iguẽ inflatũ apoſtematũ qm̃ caput coxe iam intrauit ipm. Et ſi diſlocat ad exteriora abbreuiatur pes ⁊ apparet in inguine ꝓfunditas. Et accidit in eo quod opponit ei a poſterioribꝰ eminẽtia ⁊ inflatio: ⁊ genu eſt quaſi ipm ſit ſubmerſum ad interiora. Et ſi diſlocat ad anteriora pes eſt lõgior ⁊ non eſt poſſibile infirmo ut expandat crus ſuũ et non fit ei poſſibile ut plicet ipm niſi cuꝫ dolore ⁊ nõ pparat ei deambulatio penitus: ⁊ ſi vult ambulare ambulet ſuper calcaneũ. Et accidit ei multotiens ex hoc ut apetur iguẽ eius ⁊ retineat eius vrina. Et ſi diſlocat ad poſteriora abbreuiatur pes eius, ⁊ fit ſuper eũ expulſio difficilis ⁊ apparet in ipius inguine molliſicatio ⁊ ẽ caput coxe decliue ad obliquatiõeꝫ.

De cura. Capitulum.xxvi.

Oportet ut ad curandũ ſit feſtinatio. Nam ſi non redit velocit fortaſſe effundent ad eã humiditates ⁊ putreſcient ⁊ pducẽt ad corruptionẽ membra tocius ⁊ ſequit illud de timore id qđ ſcis. Regimẽ vero diſlocationis coxe ad inferiora eſt ut extendas pedẽ: deĩn fac eum redire cũ vehementia poſtqꝫ moueris cuꝫ dextra ⁊ ſiniſtra donec opponat ei ad quod redit ⁊ pone pedi quaſi ſtafa. Et ſtringe ſup crus deinde ſtringe ſup coxam ⁊ ſup genu ſtrictura que ſeruet eã deinde ſuſpendat ex humero ſuſpenſione ne ſit poſſibile cruri cũ hoc ut extendat. Quando vero diſlocat ad interiora tunc pcipitur vt flectat genua: ⁊ teneat eum homo fortis ex latere eminẽtiorũ: ⁊ capiat reſtaurator manu ſua caput coxe apud genu ⁊ trahat ipm ad anteriora: ita vt impellat extremitatẽ aliã ⁊ impellat ipm impulſione tẽdente ad ſupiora ⁊ exteriora: Et ſi adiuuat eũ aliꝰ ab extremitate alia ex contrario motus eius ⁊ iam ligauit eã cũ vitta aut cũ fune erit bene: deinde ligetur cũ ligamento. Verꝝ qñ diſlocat ad exteriora oportet tunc ut firmet reſtaurator extremitatẽ coxe que ẽ apud genu ⁊ moueat eã ex contrario motus pdicti. Et ſit alius tenens ab extremitate alia mouens eã ex contrario motus primi ⁊ iam ligauit vittã aut funẽ.

Et in illa que ẽ ex illo ad anteriora aut poſteriora ſtringat reſtaurator radicem coxe cũ ligatura lata. Et capiat ſup humerꝝ ad ptem que oportet ſm declinationẽ diſlocationis. Et accipiũt viri duas extremitates ligature ample: deinde extendant eam omnes ſimul extenſione q̃ ſuſpendunt infirmũ in aere. Et cũ hmõi iterꝝ eſt poſſibile ut redeãt modi predicti ad rectificationẽ. ⁊ medicãt eã qñqꝫ cũ thibren. Et modus alius eſt ſm ꝙ retulit de eo qdam eorꝝ ⁊ bñ egit. Inquit: oportet ut caueas foueã longã in ligno tanto ſimilẽ aqueductibꝰ: ⁊ nõ ſit longitudo fouee ⁊ pfũditas eius plus q̃ntitate triũ digitorꝝ: ⁊ non ſit lõgitudo eorꝝ ad inuiceꝫ plus quattuor digitis. Et ponat extremitas althibrẽ in ptẽ illius fouee ⁊ ſuſtẽtẽt cũ eo: ⁊ ſit ipulſio eius ad ptẽ ad quã oportet ipellere. Et oꝫ ut ſuſtẽtent i medio ligni magni aut podial lignũ aliqđ erectũ cuius lõgitudo ſit q̃ntitas vnius pedis ⁊ groſſitudo eiꝰ q̃ntitas manubrij foſſorij vt qñ reſupinat ſup dorſũ reuoluat hoc lignũ in eo qđ ẽ inter alhalegi ⁊ caput coxe qm̃ ꝓhibet ſequi illud qđ extendit ipm a pte pedũ: licet illud iterꝝ multotiens idigeat extẽſione que ſit a ſupioribus. Et cũ hoc cũ corpꝰ ipellit ad iſeriora impellit hoc lignũ caput anche ad exteriora. ⁊ oꝫ ut ſit manus ad inferiora ſꝫ moduꝫ quẽ diximꝰ ante hoc pcipue ex pede. Qđ ſi caput coxe non ingredit p hanc ſpẽm curationis tunc oꝫ ut auferat lignũ erectũ ſuſtentatũ ⁊ ut figant duo ligna alia ſup duo domicilia loci illius ligni. ſ. in omni latere eius lignũ ut ſint ſicut poſtes porte et nõ ſit vnũqđqꝫ eorꝝ minus pede: deinde egtet ſuper ea lignũ aliud ſicut egtat lignũ ſcale ut ſit figura ſex lignorꝝ ſimilis ſcale q̃ nominat grece bitaneu: hec enĩ figura fit cũ ponit lignũ trinũ in medio inferiꝰ duobus extremis parũp: deinde oportet ut reſupinet infirmus ſup latus ſanũ ⁊ extendat coxã ſanam in eo quod eſt inter hos duos poſtes ſub ligno quod eſt ſimile gradui ſcale ⁊ ponatur coxa infirma ſup hũc poſtem ut ſit caput coxe equitans ſuper ipm poſtqꝫ

expanſi fuerint ſuper poſtes panni plicati plicatiõe plurima ut non ledat poſtis coxaꝫ: poſtea ſumatur lignuꝫ aliud equalis latitudinis cuius longitudo ſit tante quantitatis que comprehendat ex capite coxe vſqꝫ ad locũ calcanei ⁊ ponat in longitudine ſub coxa ab iferiori parte ut retineat caput coxe ad calcaneuꝫ ⁊ liget cum eo: deinde adminiſtret in gibboſitateꝫ. Verꝝ ſm ꝙ diximus in eo quod preceſſit: oportꝫ tũc ut extendat crus ad inferiora cum ligno ligato cum eo ut redeat caput coxe ad locum ſuuꝫ cum hac extenſione vehementi. Et eſt iterꝝ modus alius cum quo ingredit caput coxe abſqꝫ extenſione infirmi ſuper lignũ. Et eſt modus quẽ laudat Hypo. ⁊ ille exiſtimat ꝙ oportet ut ligent manus infirmi ſimul cuꝫ ligamento lato leni ⁊ ligent pedes eius ambo cuꝫ ligamento lato forti leni ſuper duos calcaneos ⁊ ſup duo genua. ⁊ ſit longitudo cuiuſqꝫ eorꝝ a cõpari ſuo quantitas quattuor digitorꝝ. Et ſit crus infirmũ extẽſum plus altero quãtitate duorꝝ digitorꝝ et ſuſpẽdatur infirmus ſuper caput ⁊ ſit elongatio eius a terra quantitas duorũ cubitorꝝ: deinde currat adoleſcẽs habens experientiam puber cuꝫ brachijs ſuis ⁊ extrahat coxam infirmã in groſſiore loco eius vbi eſt caput coxe iterꝝ ⁊ ſuſpendat cũ infirmo ſubito. nam iũctura cum factum fuerit illud cum ea ingrediet ad locum cum quolibet ſtudio. Et iſte quidem modus eſt facilior alijs qm̃ non indiget operatione plima. Verꝝ plures medicantiũ non bene operantur in eo: qm̃ ipi ſpernũt eum ꝓpter ſuam facilitatem. Et ſi fit diſlocatio coxe ad exteriora: tunc oportet ut extẽdatur infirmus ſm ꝙ diximus cũ hac ligatura que eſt ſuper alhahalegi inguinis ⁊ furculam ſm ꝙ diximus. deinde eſt neceſſariũ medicanti ut euellet cũ thibiã deforis ad interiora poſtqꝫ poſuerit extremitatem thibie in aliqua parte fouee quam diximꝰ vt ſtringat ſuper eam. Et ſint aliqui miniſtrorꝝ ex parte coxe ſane impellentes iterꝝ ⁊ oppõatur impulſio ut non impellat plurimũ. Et cũ diſlocatio eſt ad anteriora tunc oportet ut extendat infirmus: deĩn ponat vir fortis radicem vole manus ſue dextre ſuper inguieꝫ infirmi ⁊ coartat ipm cuꝫ manu altera. ⁊ ipſe cuꝫ hoc ponat coartationem extenſam ad inferiora ad partem genu. Et qñ diſlocatio eſt ad poſteriora tunc non oportet ut extendat infirmus ad inferiora eleuatus ſuper terram: imo oportet ut ſit poſitus ſuper aliquid durꝝ ſicut oportet ut ſit iterꝝ quando ſeparat ancha eius ad exteriora ſicut dixi in gibboſitate. oportet ergo ut extendat infirmus ſup lignum aut podiale ſuper faciem ſuam ⁊ ſint ligamenta ſtricta non ſuper coxam: imo ſup crus ſicut diximꝰ nuper. Et oportet iterꝝ adminiſtrare ↄpreſſionem cũ tabula ⁊ ſuper alhahalegi et locuꝫ ad quem egreditur iũctura. Hic eſt ſermo noſter in ſpeciebus diſlocationis que accidit anche ex cauſa manifeſte antecedente illud. Verꝝ qꝛ qñqꝫ diſlocatur coxa ꝓpt multitudinẽ humiditatis accidentis ei ſicut diſlocat ſpatula: oportet tunc ut adminiſtret cauterium ſicut diximus in loco in quo diximus hoc cauteriuꝫ.

De diſlocatione genu. Capi.xxvij.

Genu eſt velocis diſlocationis: fortaſſe enĩꝫ diſlocat abſqꝫ cauſa pter deãbulationem veloceꝫ. aut lubricat parꝝ ſicut carnalis. ⁊ multotiens diſlocat abſqꝫ cauſa pter ſaltum. Et genu quidẽ diſlocat ad omnẽ ptem niſi ad anteriorẽ ꝓpt rotulam ⁊ adiutoriũꝫ eius.

De cura. Capitulum.xxviij.

Sedeat infirmus ſup ſedem ꝓpinquã terre ⁊ eleuent pedes eius parũp: deinde extendat vir fortis manũ ſuam deſup ⁊ deſubtꝰ extenſione forti ⁊ reducat reſtaurator iũcturã ad diſpoſitionem ſuã ſm iudicium diſlocationis vniuerſalis ⁊ liget eam.

De diſlocatione arcſſatu ⁊ eſt rotula genu. Capitulũ. xxix.

Quando accidit ei diſlocatio oꝫ ut pes plane ponat in terra ⁊ reducat rotula: deinde impleat curuatura geniculi pannis ꝓhibentibus a duplicatione ⁊ ponãt deſuper aſcelle reſtrĩgẽtes ei in pte ad quã declinat. Cũ ergo reſtringit ⁊ adheret non duplicet genu cum feſtinatione ſꝫ paulatim donec alleuietur.

De diſlocatõe iũcture tali apđ calcaneũ. Ca.xxx.

Diſlocat calcaneus. Indiget ergo ſi diſlocat extenſione forti ⁊ curatione vehemẽti ⁊ impulſione cũ fortitudine ut redeat. Deinde oportet ut dimittat deambulationẽ circiter. xl. dies ut non diſlocet ſcđo. In ſeparatione vero pauca ſufficit quelibet extẽſio deinde reducat. Et qñ ↄplete diſlocat oportet ut reducat ſm ꝙ dicũt antiqui. inquiunt: Oportet ut extendat infirmꝰ ſup dorſũ ſuũ ſup terram ⁊ ab eo qđ eſt inter coxas eius apud alahaſegi: ſit paxillus lõgus intrans in ꝓfunditatẽ terre ñ pmittens corpus eius moueri cũ ꝓcedit pes eiꝰ ad inferiora: imo oportet ut figat iſte paxillus anteqꝫ reſupinet infirmus. Qđ ſi pſens tibi fuerit lignum magnũ in cuius medio diximꝰ eſſe aliud lignũ fixũ tũc oportebit ut fiat extenſio ſup hoc lignũ. Et oportet ut ſit miniſter tenens coxã ⁊ extendens eã ⁊ miniſter alius extendens pedẽ aut manibꝰ ſuis aut ligamento ſm cõtrariũ extenſionis miſtri pmi ⁊ equet medicus manu ſeparationeꝫ ⁊ teneat miniſter alius pedem aliũ ad iſeriora. Et oportet poſt equatiõeꝫ ut liget ligamentis fortibꝰ ⁊ vadat cũ parte ligamenti ad pectinem pedis ⁊ cũ parte eius ad calcaneũ ⁊ liget illic. Et oꝫ ut caueat ex neruis q ſũt ſupra talũ poſterius ut nõ ſit ſup eos ligatura vehemẽs: ⁊ ut ꝓhibeat infirmus a deambulatione. xl. diebus ⁊ iſti ſi conant ambulare añ nõ ſanant ſm ↄplementũ ⁊ diſſoluũt ſe membrꝝ ⁊ corrũpit curatio. Qđ ſi ſepat os tali ex ſalto: nã illud accidit multotiẽs: aut accidat huic mẽbro apa calidũ: oꝫ tũc ut pparet hoc membruꝫ cũ reſupinatione iſirmi ſup faciem ſuã ⁊ extenſione membri ⁊ equatione eius ⁊ cũ embrocis q̃ ſedãt apoſtemata calida ⁊ admiſtratiõe ligamẽtorꝝ fortiũ ⁊ vt geſcat infirmus ⁊ nõ moueat donec rectificet membrꝝ integre. Et ligatura qdem tali oportet ut ſit ad digitos ⁊ dimittat talus apertus.

De diſlocatione oſſis pedis. Capi.xxxi.

e Jus regimen eſt ꝓximū regimini diſloca-
tiõis oſſis calcanei ⁊ foꝛtaſſe ſufficit ut cq̃s
ita ut calces cū pede tuo ſup ip̄ꝫ panno ex-
iſtente inter ea donec equet: deiñ empla ⁊ ſtringe ꝫꝫ
modum quem ſcis.

Tractatus ſcd̃us de radicibus vſibus ĩ fractura.
De ſermone vſi in fractura. Capitulum.i.

Ractura eſt ſolutio ꝯtinuitatis pꝛo
pꝛia oſſibus. Et accidit qñq; ſparſa
⁊ qñq; nõ eſt ſparſa: ⁊ qñq; accidit
equalis: ⁊ qñq; accidit ſciſſa. Et eq̃l
qñq; accidit in latitudine: ⁊ qñq; ac
cidit in lõgitudine. Et cadens in la
titudine qñq; accidit diuiſa: ⁊ qñq; accidit non diui
ſa. Et cadens in longitudine ẽ diuiſio ⁊ alcaſim que
non accidit ſepata. Et qdam nominauerũt ſpecies
fracture noĩbus ſuis dicẽtes fracturam magnam in
cedentem in latitudine ⁊ ꝓfunditate raphanalem et
haſtalem ⁊ arũdinalem. Et dicentes incedentẽ in lõ
gitudine fracturam linealẽ. Et dicentes incedentem
in latitudine cũ longitudie lunalẽ ⁊ neruglem. Et il-
lam q̃ eſt puaꝝ ptiũ vnã ſanchiẽ ⁊ alieruſien cũ alhu
berien. Et qñ fractura completur nõ eſt poſſibile ut
remaneant duo oſſa ꝫm ꝙ neceſſe eſt inter ea ac op
poſitione ꝫm ſpatione ꝯtinuitatis nãlis: imo ſepan
tur neceſſario ab oppõne. Et ſilr ſepatio faciens ac-
cidere pũcturam neceſſario in eo qd̃ ꝯtinet de vela-
minibus ⁊ carne: quare accidit doloꝛ ſeqñẽs eã.
Et quãdo eſt equatio rotunda ſine fruſtis conuertit
membꝝ cũ facilitate. Et ut declinet fractura ad exte-
rioꝛa ꝫm ꝙ dicit Hypo. melius eſt q̃ ut declinet ad
interioꝛa: qñ illud quod occurrit ei de neruis illic ẽ
plus quare ledit. Et qñ cadit fractura apud iũcturã
⁊ reſtauratur remanet motus difficilis ꝓpter duritiẽ
⁊ araſbadu qd̃ accidit indiget ſpatio donec declaret
Et illud qdem prauius accidit in iũcturis oſſiũ par-
uoꝝ. Et de illo iteꝝ eſt vbi eſt iũctura in creatiõe ſtri-
ctioꝛ ſicut eſt iũctura cauille. Et fractura prauioꝛis
incarnationis ⁊ vnitionis ẽ illa que eſt ꝫm rotundi-
tatem: deinde illa que declinat: non enĩꝫ adheret ni-
ſi ſup ip̄m ꝓlonget ligatura habens fabꝛicationem
mirabilem tp̄e longiſſimo ⁊ ſumat ex cibis ⁊ medici
nis: ⁊ ex eo qd̃ mittit ſanguinẽ ad illam ptem ꝫm ꝙ
dicemus. Et deterioꝛ fractura oſſiũ ad interioꝛa nõ
ad exterioꝛa ꝫm ꝙ dicit. Et qd̃ dicit de inciſione me
dulle ⁊ interficit eſt intentio cui non eſt vtilitas: me-
dulla enim habet lenitatem viſcoſitatem ⁊ non inci-
ditur. Et qñq; accidunt cũ fractura accidentia ſicut
vulnera ⁊ fluxus ſanguis ⁊ apoſtema ⁊ attritio eius
qd̃ circũdat eam ex carne que ſi non ꝓparet cũ ꝓhi
bitione putrefactionis aut ſcalpellet accidit ex ea coꝛ
roſio. Et locus qdem fracture magnoꝝ ſcilꝫ p do-
loꝛem ⁊ p caſũ. Fracture vero pueroꝝ paruoꝝ ap-
paret p doloꝛem ⁊ ap̄a: nam in ip̄is accidũt plura iu
dicia reſtauratiõis. Et qñ iſta oſſa redeũt ad ſitus ſu
os poſſibile eſt in infantibus ⁊ qui ſunt eis pꝛoximi
ut reſtaurentur velius virtutis pꝛime in eis. In etate
vero adoleſcentie ⁊ que eſt poſt ip̄am non reſtaurat
imo currit ſup eam incarnatio ex materia cartilagio
ſa ꝯiũgens inter duo oſſa de genere eius qd̃ facit cur
rere ferrari⁹ de duobus plũbis ſup ꝯtinuationẽ eius
⁊ alioꝝ. Et oſſa magis inobedientia ad reſtaura-
tionẽ faciendã eſt adiutoꝛiũ deinde bꝛachiũ. Am
plius furcula qñ frangit ad iterioꝛa praua ſit eis cu-
ra. Et fractura fedioꝛ in duobus focilibus eſt fra-
ctura focilis inferioꝛis eoꝝ ſicut dictũ eſt in diſloca-
tione. Res aũt coxe ⁊ cruris eſt facilioꝛ: qñ reſtau-
ratio nõ ꝓhibet ea a dilatione. Et membꝛa qdem
diuerſificant in ſpacio reſtauratiõis: vbi grana qñ
naſus reſtaurat ꝫm ꝙ dicit in.x. ⁊ coſta in.xx. ⁊ vlna
in eo qd̃ appꝛoximat a.xxx. vſq; ad.xl. ⁊ coxa in.l.
⁊ foꝛtaſſe extendit lõge donec reſtaurat coxa vſq; ad
menſes tres aut quattuoꝛ ⁊ qd̃ ẽ ſupꝛa hoc. Et ut
declinet membꝝ in firmatiõe reſtaurationis ad vẽtrẽ
eius melius eſt q̃ ut declinet ad doꝛſũ ip̄ius: qñ ſit
declinatio eius in latere vrine. Et cauſe ꝓpt quas
nõ reſtaurat os ſũt multitudo embꝛocatiõis aque ⁊
multitudo ſolonis ligamentoꝝ ⁊ ligatiõis coꝛꝛũt ſe
ſtinatio in motu: aut paucitas ſanguis abſolute aut
paucitas ſanguinis viſcoſi in coꝛpe: ⁊ ꝓpt illud mi-
noꝛat reſtauratio fracture cholicoꝝ ⁊ ꝯualeſcentiũ.
Et de illis que ſignificant reſtaurationẽ ẽ aptio ſã
guinis qui videt quaſi ip̄e ſit ſupfluitas quã expellit
nã ex multitudine ſua cum ſtudio ad fracturam.

De radicibus reſtauratiõis ligature. Ca.ij.

r Eſtauratoꝛ baſis eſt excẽſſio membꝛi cũ q̃u
titate qua opoꝛtet. Nam additio in ea ſpa
mat ⁊ leſionẽ facit ⁊ ꝓueniũt ex ea febꝛes: ⁊
qñq; accidit ex ea mollificatio. Et illud qdem in coꝛ
poꝛibus hũidis eſt minoꝛis nocumẽti ꝓpter inobe
dientiam coꝝ ad extenſionem. ⁊ diminutio eius ꝓ-
hibet bonitatem conſolidationis ⁊ oꝛdinis: ⁊ ꝙ in
diſlocatione ⁊ fractura eſt equale. Quod ergo extẽ
ditur ꝫm moduꝫ qui opoꝛtet eſt vbi ſit occupatio cũ
pꝛeparatione duoꝝ oſſium ꝫm rectitudinem ⁊ poſi
tionem puluilloꝝ ⁊ ligamentoꝝ ꝫm ꝙ opoꝛtet ⁊ co
operire ea aſcellis ⁊ cooperire aſcellas ligamentis.
Et opoꝛtet ut quieſcat membꝝ quantuꝫ eſt poſſibile
niſi quandoq; ꝫm quantitatem quam tollerat cum
non fuerit nocumentum ⁊ apoſtema ut nõ moꝛia-
tur natura membꝛi. Et opoꝛtet ut caueat doloꝛatõ
vehemens apud extenſionem ⁊ ſtricturam in fractu
ra ⁊ diſlocatione ſimul. Et ſimiliter illud quod ac
cidit ex ſtrictura vehementi ⁊ tardatione ſolutionis
quoniã illud perducit ad hoc ut moꝛiatur illud mẽ
bꝝ ⁊ putrefiat ⁊ ſit neceſſariũ abſcindere ip̄m. Et i
tentio in plurimo reſtaurationis eſt ut eueniat alroſ
both in eis q nõ ſunt oſſa capitis: nã ſup ea nõ oꝛit
alroſboth: quare oꝫ ut ꝓparet ita ut nõ eueniat ſiccũ
neq; paucũ ⁊ iteꝝ groſſũ plim ptranſiens mẽſurã.
Et de ſicco eſt ꝙ magnitudo eius diuerſificat ꝫꝫ mẽ
bꝝ ⁊ q̃ntitatẽ fracture in magnitudine ſua aut multi
tudie ip̄ius aut ĩ ꝯtrarijs ambaꝝ. ⁊ tu qdem ſcies in
diminutione qd̃ oꝫ fieri in illo q̃ſi apd̃ rememoꝛatio
nẽ ciboꝝ ⁊ apud rememoꝛatiõeꝫ fracture. Et oꝫ cũ

accidit alroſboth vt ꝓhibeat a motib⁹ cõpꝛimenti
bus ⁊ coitu ⁊ ira ⁊ iracũdia qñ adurunt ſanguineꝫ
⁊ fugit locũ calidũꝫ ⁊ ſanguis querit frigidũ ⁊ adiu
uat cũ emplaſtris foꝛtibus ſtipticis ĩ qbus eſt calidi
tas quedã ⁊ glutinatio: ⁊ ponãt ĩ eis q̃ ſunt ſicut nux
cupꝛeſſi ⁊ dragagantũ ⁊ medicine que ſunt ad rup-
turaꝫ. Et quãdo accidit fracture vt nõ reſtauret re-
ſtauratiõe d̃ qua curet tũc fiat ĩ ea qddaꝫ ſimile frica
tioni ĩ vlcerib⁹ que non ſanant: ⁊ eſt vt fricet vtriſq;
manib⁹ donec auferat viſcoſitas vilis debilis que ẽ
quaſi ip̄a non ſit aliqd quare accidit vt eleuet ĩ locũ
⁊ ĩpellat ad ip̄ſuꝫ ſanguis bonus nouus ⁊ coaguleẽ
ſup ip̄ſuꝫ roſboth foꝛte. Et multotiẽs qdeꝫ egrediũ
tur ⁊ alterat coloꝛ oſſis res ſimiles coꝛticib⁹ ⁊ ſqua-
mis pp fricationẽ ⁊ ſup huiuſmodi nõ ponãt aſſel-
le: imo ſi fuerit neceſſariuꝫ ſufficiat ligatura bona.
Et quãdo aggregant fractura ⁊ vulnera tũc non eſt
poſſibile vt differatur reſtauratio vſquequo ſanent
vulnera: os enĩ idurat ⁊ nõ recipit reſtaurationẽ ni
ſi cũ prauitate ⁊ extenſione vehemẽti ⁊ diſpoſitioni
bus maximis. Et cũ hoc quando accidunt cũ vul
nere doloꝛes ⁊ apoſtemata ĩ qb⁹ ẽ timoꝛ tũc vt toꝛq̃
atur mẽbꝝ melius ẽ q̃ vt accidat timoꝛ magnus: q̃-
re opoꝛtet vt ĩ huiuſmodi fractura nõ ꝓueniat ad vl
timũ ĩ re reſtauratiõis. Et quãdo ẽ cũ fractura attri
tio ẽ cũ illo timoꝛ ĩ coꝛroſiõe mẽbꝛi: quare oꝫ vt ſcal
pellet locus ad hoc vt egrediat ſanguis: quoniã ĩ ip̄
ſo ẽ timoꝛ ⁊ ẽ vt moꝛiat mẽbꝝ. ⁊ ſi fluat ſanguis tũc
oꝫ vt retineat. Et multotiẽs qdeꝫ ſit neceſſariuꝫ pꝛo-
pter timoꝛẽ apoſtematis ⁊ nocumẽtum vulneris vt
facias aliud q̃ ſit neceſſariũ de curatione mẽbꝛi: q̃re
phlomas ⁊ ſoluis vẽtreꝫ ⁊ ſubtilias cibuꝫ. Et quã
doq; accidit ex ſtrictura pꝛuritus ⁊ eſt neceſſariũ vt
ſoluat aut embꝛocet mẽbꝝ cũ aqua calida donec re
ſoluant humiditates moꝛdicatiue. Et Hyp. qdem
pꝛecipit ei q reſtaurat vt ſugat aliqd de helleboꝛo in
illa hoꝛa ⁊ fuit eius itentio vt trahent materie ad in
terioꝛa. ⁊ Gal. ꝓhibet hoc: imo p̄cipit vt bibat aga
ricũ: Qd̃ ſi fuerit neceſſariũ tũc det aliqd de ſirupo
acetoſo ĩ quo ſit virtus acuta. ⁊ dicitur ꝙ illud fuit ĩ
tempoꝛe Hyp. Et ſupfluitas que ẽ iter duo tẽpoꝛa
ẽ mirabilis. Et cuꝫ volueris facere reſtaurationẽ: de
inde dolet ⁊ iquietat: tũc rectu⁹ eſt vt dimittas illud ⁊
extrahe illud qd̃ redire feciſti: foꝛtaſſe enĩ remouebit
p illud iſirmuꝫ a doloꝛib⁹. In fractura autẽ in lõ
gitudine ſufficit vt mẽbꝝ adhereat cũ ſtrictura vehe
menti ⁊ vehemẽtioꝛe q̃ ĩ alijs in cuius ꝯpꝛeſſione vl
timatio fiat ad anterioꝛa. In fractura autẽ que eſt
ĩ oſſe oꝫ vt duo oſſa ſtent ꝫm rectitudinem ĩ hũc qui
poſſibilis ẽ obſeruando illud ex parte ſitus partiuꝫ
ſanaꝝ. Et cõſidera an ſit oppoſitio oſſis huius ad ſu
um cõpar oſſis alterius: deĩde reſtaura. Et obſerua
nam inter illud ſunt res de illis ſicut fruſta ⁊ additio
nes ⁊ de illis ſunt vacuitates: veꝝ fruſta quoniã nõ
decenter cõponunt ſoluũt inter os ⁊ inter reſtaurati
onẽ. ⁊ quãdo frangit iteꝝ ⁊ remanent inter duas ſciſ
ſuras oſſis nõ pmittunt vt adhereat vna earũ alte-
ri ⁊ ſepant: quare ſit vlcus ĩ quo ſemper aggregatur
virus: quare accidit ĩde ꝙ ip̄ſũmet putreſſit ⁊ putre-
ſit mẽbꝝ. Amplius vnitio nõ ſit foꝛtis: foꝛtis enĩ nõ
ſit niſi quando decenter cõtinuant fruſta ⁊ additio-
nes in oppoſitione ſua que ei opponitur. eſt ergo ne
ceſſaria extenſio poſt q̃ fuerit verificata oppoſitio ĩ
ter duo oſſa ⁊ inter additiones ⁊ meatus q degluti
unt eas ⁊ verificata fuerit reſtauratio. Cũ ergo ex
tenderis ⁊ oppoſueris rectũ eſt cuꝫ inuenis oppoſi-
tionẽ verificataꝫ vt mollifices extenſioneꝫ paulatim
⁊ obſerues oppoſitioneꝫ vt declinet cuꝫ attractione
⁊ obſerues cuꝫ manu tua diſpoſitionẽ eius qd̃ decẽt
cõponit. Et ſi inueneris eminentiaꝫ aut aliud rectifi
ca illud cũ manu: deinde neceſſariuꝫ eſt ligamentuꝫ
cõſeruans mẽbꝛuꝫ ꝫm qteꝫ ſuaꝫ. non durũ: quoni
am dolere facit valde. neq; lene quoniã dimittit cõ-
ſeruationẽ. Et de reb⁹ que caꝝ eſt media eſt melioꝛ
Et oꝫ vt ſit ligamẽtuꝫ poſituꝫ ad illud ad qd̃ ẽ incli-
natio vehementius Et ſi fractura eſt completa tunc
opoꝛtet vt equet equatione ſtringente eaꝫ ex omni p
te. Qd̃ ſi fractura fuerit in parte plus opoꝛtebit vt ſit
ſtrictura illic plus. Et ſi cum fractura fuerit aliqd ex
fruſtis ⁊ oſſibus paruis tũc ſi fuerit ledens doloꝛem
faciens tunc vade ad illud cũ rectificatione. Qd̃ ſi ñ
fuerit ledens tunc non cures de eo neque appouas
manum. Qd̃ ſi verbi gratia audita fuerit eius crepi
tatio tunc ſperat ꝙ currit ſuper eam roſboth. Cum
ergo ſecurus fuerit de illo tunc non opoꝛtet vt tarde
tur res eius. Et quando accidit ex fruſtis diſruptiõ
carnis non eſt tunc rectum occupari in dilatatione
diſruptionis operatione ſolidoꝛum vel ſtolidoꝛum
ſꝫ eſt neceſſe vt extendant duo oſſa ad duo latera ꝫm
vltimuꝫ fineꝫ rectitudis ne ſit toꝛtuoſitas in eis. quo
niã in toꝛtuoſitate tunc eſt coꝛruptio oſſis. Cuꝫ ergo
extenderis ip̄ſum tunc redi ad fruſtum ⁊ reduc ip̄ſũ
⁊ ſtringe illud. ſi autem non redit tunc non dilates
diſruptionem imo pꝛĩus ſis vt videas menſuraꝫ qua
indiges ⁊ perfoꝛa in ea ꝫm quantitatem qua ingre-
diatur in eam fruſtum: ⁊ compone ſuper ip̄ſum fru
ſtum cutis lenis ſuper qd̃ poſſit eſſe foꝛamen ſpiſſuꝫ
⁊ penetret fruſtum in ip̄ſum: ⁊ pꝛeme ſuper cutem
manũ cõpꝛeſſione grauante eas ambas ⁊ pꝛocedet
os in foꝛamine pꝛoceſſione ad radicem ſuam: dein-
de ſerret cũ ſerra operationis ⁊ eſt ſerra minuta ſub
tilis acuta ſicut ſerra facientiũ pectines. Et foꝛtaſſe p
foꝛat radix cui⁹ perfoꝛatio eſt neceſſaria cũ tripano
faciendo foꝛamina continua accipiendo locũ cuius
querũ fractura ⁊ illud non eſt auferens timoꝛeꝫ vbi
eſt poſt os coꝛpus nobile licet foꝛtaſſe ſit ſaluius q̃
inſtrumenta mouentia motu ſuo aut ſua collectiõe
aut inciſione ſua. Et quãdoq; ingeniat vt ponatur
tripanũ ſuper latitudineꝫ ſubſtantie non permittẽtẽ
tripanũ penetrare niſi ſcd̃m q̃titatẽ adiuuantẽ qua
re ẽ minoꝛis nocumẽti q̃ iſtrumẽta mouẽtia. Et pp
hoc oꝫ vt ſint apd̃ reſtauratoꝛes ip̄oꝝ tripanoꝝ ſpe-
cies plures ꝓpate. Et foꝛtaſſe non apparet fruſtũ ſꝫ
ẽ neceſſariuꝫ ad virus illud qd̃ exiccat ⁊ retinet ip̄ſuꝫ
deinde fiat illud qd̃ oꝫ. Qd̃ ſi fuerit fruſtuꝫ aut petia
oſſium ſepatum pungens locũ ⁊ doloꝛẽ faciẽs tunc

neceſſe eſt ſcindere ⁊ vti regimine ad extrahendū illō qō egreditur. Et multotiens opoꝛtet ſerrare illud. Et quando fuerit illud qō fractum eſt ⁊ cōminutū magnuꝫ ⁊ fuerit eius confractio ⁊ cōminutio pluri ma tunc neceſſe erit vt extrahatur totum. Si autem fractura non fuerit cum cōminutione ⁊ fuerit diſlo catio eius ſciſſura capiens locum plurimum tunc i ēide infirmioꝛem locum ⁊ dimitte reliquum quoni am non eſt nocumentum in eo: immo nocumentū in abſcindendo totum eſt magnum.

De admonitione reſtaurationis. Cap.iij.

Eceſſe eſt reſtauratoꝛi vt conſideret inclinatō nem oſſis: quoniam ipſe inuenit apud partē ad q̄ꝫ inclinatur gibboſitatem ⁊ apud partē a qua inclinatur concauitatem. Et plurimum qui dem intelligit illud cum tactu. Et illud iteꝝ quoniā doloꝛ fit vehemens i parte ad quā eſt inclinatio. ⁊ crepatō iterum ſignificat illud. ⁊ ſuper illud fabꝛicet rem ſuam. Et eſt neceſſarium reſtauratoꝛi vt exten dat manū ſuaꝫ ſuper locū fracture i diſpoſitiōe itine ris eius ad ſuperioꝛa ⁊ inferioꝛa cum facilitate ⁊ ſub tilitate donec ſi viderit ſeparationeꝫ aut eminentiā aut fruſtum cognoſcat ipſuꝫ vt non liget vice altera niſi ſm q̄ opoꝛtet: quoniam accidet conuulſio aut do loꝛ. Et non oꝫ vt confidas i equationes ſenſata per manuꝫ ante complementuꝫ ſanitatis nā multotiēs occultat apoſtema conuulſioneꝫ ⁊ toꝛſioneꝫ. Cū er go reſtauratoꝛ puenerit ad fracturā ⁊ iuenit illud ſi nō exqſite operat̄ i eo deturpat̄ mēbꝛ: ⁊ ſi exquiſite opatur pducit ad ſpaſmū ⁊ febꝛē paruā: ergo meli⁹ eſt vt diminuat illud ⁊ n̄ tangat ipm. Cū ergo icipit puenire ad reſtaurationē ptis oſſiuꝫ ⁊ non penetrat oꝫ vt nō vim faciat ⁊ faciat ipſā igredi cū difficulta te ſm oēm diſpoſitioneꝫ qm̄ igredietur ſup ifirmū qō eſt maius q̄ꝫ remaneat os nō equatū. Et ſi dolet re ductio ⁊ rectificatio valde ⁊ ē poſſibile medico vt re ducat illud ad diſpoſitioneꝫ fracture tūc eſt delitie i firmo ⁊ ꝯcupiſcentia magna. Et oꝫ vt reſtauratoꝛ fe ſtinet ad reſtaurādū illud qō fractū ē ⁊ reſtauret i die ſuo: qm̄ quāto plus elongat̄ tanto eſt eius introitus difficilioꝛ ⁊ nocumēta i ipſo ſunt plurima ⁊ pp̄e in oſſib⁹ que circūdāt lacerti ⁊ nerui plures ſicut coxe Et oꝫ vt adiuuet ad feſtinationē reſtaurationis cum curatio ſit contrario cauſaruꝫ oppoſitaruꝫ p̄dicta rum ⁊ pꝛima ē cōglutinatio ſanguinis viſcoſi.

De pꝛeparatione reſtaurandi. Cap.iiij.

Opoꝛtet vt oī mēbꝛo qō tu reſtauras ſit pꝛe paratio ꝯueniens phibēs doloꝛē. Et melioꝛ pꝛeparatio cū hoc ē illa: q̄ eſt eip naturā: vbi gratia vt ſit i manu ad furculam ⁊ ſit i pede ad illud qō ipellit obſeruando ꝯſuetudinē ifirmi i hoc. Et ſi cut mēbꝛ qō oꝫ ſuſpendi oꝫ vt ſuſpēdat̄ ſm equali tatē. ſilr mēbꝛ cuius diſpō ſignificat ne ſuſpēdat̄ oꝫ vt ſit eius acubitatio ⁊ ipſius locus ſup rem planam vt nō ſuſpēdat̄ pars eius ⁊ reſtrigat̄ pars eius. Et ſu ſpenſio qdeꝫ eſt mala oī reſtaurato ſicut ipulſio ad ſupioꝛa ē illi ꝯueniēs dū phibēs nō phibet. Et cū pparatio mēbꝛ ſit ita vt ſit alterius q̄ꝫ oꝫ aut magis infirmū iclinat mēbꝛ ⁊ cōtoꝛquet ipſuꝫ ſm inclina tionem ſuſpenſionis ⁊ pꝛeparationis.

De qualitate ligamētoꝝ ⁊ aſtellarum. Cap.v.

Opoꝛtet vt ſint pāni ligamētoꝝ mūdi: nā ſoꝛ did⁹ eſt durus ⁊ facit doloꝛē. ⁊ ſit ſubtilis vt penetret res ſi linit̄ ſup ipſuꝫ ⁊ ſit leuis vt nō grauet ſup mēbꝛuꝫ ifirmuꝫ. Et oꝫ vt ligamēta capi ant de loco ſano aliqd cui ſit quātitas: illud eniꝫ eſt magis tenens reſtauratos q̄ꝫ vt ſeparetur ⁊ magis magis firmuꝫ q̄ꝫ uis ſit neceſſarium, vt nō ſit ſupfluitas i il lo: quoniā faciet vt mēbꝛuꝫ habeat meatus ſtrictos nō ſuſcipiētes nutrimētuꝫ. Et iteruꝫ illud qō admo nuimus de ſtrictura ē magis expꝛimens humidita teꝫ effuſaꝫ ad mēbꝛuꝫ ifirmuꝫ: ad illud qō eſt longi quius eo expellēdo ⁊ magis pꝛohibens illud qō at trahit ad ipſuꝫ. Et ligamentuꝫ latuꝫ ad illud eſt me lius: quoniaꝫ magis facit adherere ⁊ plus dilatans veruꝫ ſm q̄ poſſibile eſt i omni membꝛo. naꝫ illud qō poſſibibile eſt ex hoc i pectoꝛe non eſt ſicut illud qō poſſibile eſt i manu. ⁊ q̄ non eſt ex membꝛis la tuꝫ: naꝫ illud nō eſt poſſibile i eo: imo quādo lata ē vitta non fit bona eius oꝛdinatio ſup mēbꝛuꝫ ſimile illi: imo fit feda qua ppter oꝫ vt ſit contentus de hu iuſmodi i illa cuius amplitudo ē triuꝫ digitoꝛuꝫ vſ que ad quattuoꝛ. Et illa ſunt ſicut focile ⁊ furcula ⁊ ſicut illis ſimilia: naꝫ non ē in eis poſſibile illud: im mo ſi non ligant̄ cū ſubtili non ē poſſibile: in furcu la eni non conuenit lata. Et i huiuſmodi qdem ē ne ceſſariuꝫ multiplicare inuolutiones vt ſtent loco di latationis. ⁊ vitta que inuoluit̄ ſufficit vt ſit latitudo eius triuꝫ digitoꝛuꝫ aut quattuoꝛ ⁊ longitudo ipſi⁹ triuꝫ cubitoꝛuꝫ. Et puluilloꝛuꝫ foꝛtitudo quādoq̄ꝫ fit vehemens i adiutoꝛio ligamentoꝝ ad faciendūꝫ adherentiam. Veruꝫ puluilloꝛum ſunt due ſpecies Una earuꝫ eſt in qua ē intentio equare cōcauitatem membꝛi ⁊ adhibeat̄ ſtudiū vt non cadat inter ea am bo foꝛamen ⁊ vt non ſupponant̄ ſuperpoſitione di uerſa ⁊ vt bucellent̄ cuꝫ eis vlcera. Et altera eſt i qua eſt intentio vt cooperiat cū ea ligamentum ⁊ equet equatione ſecunda vt reuoluat̄ ligamentū ⁊ adhere at ſcdm equalitateꝫ: quare non erit locus ſtrictioꝛ lo co ⁊ mollioꝛ loco: quare faciunt ea adherere aſtelle ⁊ adherentia bona. pꝛimū ergo eoꝝ ſunt ligamenta ⁊ vitte: ⁊ ſecunduꝫ ſunt aſtelle: ⁊ ligamentum inferius pꝛohibet materias ⁊ ſcdm toꝛſioneꝫ. Et opoꝛtet vt ſint margines puluilloꝛuꝫ vbi poſſibile eſt. Et illa q̄ꝫ titas exigit vt ſit numerus puluilloꝛuꝫ. Et foꝛtaſſe ē neceſſarium adminiſtrare puluillos paruos quos cooperit puluillus vnus equans ſuper eos in longi tudine ligamenti cadentis ſuper locuꝫ Et ligamen tum qō nominatur habens duas facies vel facies hominis ⁊ habens duo capita: eſt illud qō adminiſt ſtratur ita vt ponatur medium panni cum qua con ſeruatur equatio loci infirmi ſuper locum ſuuꝫ ⁊ ſit illud in medio alhadacati: deinde accipiat cum vna quaque duarum medietatum ad partem diuerſam ⁊ fiat in inuolutione earum cum vtriſque manibus ſilr ſm q̄ ē famoſuꝫ qō nō ē nobis necīū exponere.

De equatione ligamenti cū expoſitione ⁊ diſtri ctione. Capitulum.vi.

Opoꝛtet ut incipiatur cuꝫ ligamēto a loco fracto ⁊ ab eo vbi declinat ad os ⁊ illic ſit vehementius ſtrictū. Et vbi fractura eſt ve hementioꝛ opoꝛtet ut ſit ligamentū foꝛtius. ⁊ ad vl timū locus fracture ⁊ locus a quo eſt necīū expelle re materias ⁊ ē ut ſeruet̄ ſuper eam ſitus: ⁊ illud qdē ſecurat ab apatione: imo foꝛtaſſe reſoluit apationē ⁊ eſt cū ſecuratione ab apoſtematione ⁊ putrefactio one oſſis. Iteꝝ illud qdem non cōfert ad virus ſi ge nerat̄ in ipo oſſe pueniens ad medullā ⁊ coꝛrūpens medullam ⁊ os: ⁊ eſt neceſſarium ut frangat̄ ⁊ ab eo diſcoopiatur ⁊ ut fiant vie ad pus ⁊ ad egrediendū. Et eſt melioꝛ locoꝝ cū defenſione ei⁹ quod venit de eius genere qui ſit: licet membꝝ iferius qñq̄ꝫ expel lat ad ſupius ſupfluitatem ſuā qñ ſupius eſt debile. Et non opoꝛtet ut fiat vltimatio in ſtrictura ligamē toꝝ ⁊ aſcellaꝝ tanta que phibeat aduentū nutrimē ti ⁊ ſanguinis: illud nāq̄ꝫ eſt ex illis que phibent re ſtaurationem. Et Hypo. qdem adiuuat ligamen ta in eo q̄ conat̄ de expulſione apatis cū ceratis rep cuſſiuis cū oleo omphacino ⁊ cera. Et foꝛtaſſe ē ne ceſſariū ſedare apoſtema cū eis que ſūt ſicut oleū ca memillinū ⁊ ſicut cū vino ſtiptico: nam ipm reſoluit apoſtema ⁊ cōfoꝛtat membꝝ. ⁊ vbi fuerit vlcus non appꝛopiquet ceratū. Et foꝛtaſſe eſt neceſſariū illud i quo ē foꝛtitudo ⁊ reſolutio ſicut oleū ⁊ maſtix ⁊ am moniacū. Et ad vltimū cū ligamētū adminiſtratur ⁊ fractura ē recens que nōdū apatur tūc oꝫ ut ſit ex lino ⁊ infrigidatū repcuſſiuū. Et foꝛtaſſe ſufficit ut liniat̄ cū aqua ⁊ aceto. Et foꝛtaſſe adminiſtrat̄ cuꝫ ce rato ⁊ ſilibus de illis que narrauimus. Et ſi admini ſtrat̄ poſt apoſtema tūc melius eſt ut ſit ligamētū ex lana que ſit infuſa in oleo reſoluente apa ⁊ liniēte ip ſuꝫ. Et ſm omnē diſpoſitionem in ligamento ſuper quod ponitur ceratuꝫ deſubtus eſt ſecuratio a com motiōe doloꝛis ⁊ pp̄ꝛie quādo medicus nō eſt pꝛe ſens: cuꝫ ergo accidit doloꝛ ſuccurrit̄ cū ſolutione ⁊ ligatione. Et non opoꝛtet ut adminiſtret̄ ceratū ⁊ p pꝛie quādo eſt illic vlcus: foꝛtaſſe enim attrahet ad membꝝ putredinē ⁊ ponat̄ loco eius vinū nigꝝ. Et plim qdeꝫ fracture aſſociatur vlcus: quapꝛopter oꝫ ut elonget̄ ceratū ⁊ ſit ſufficientia in vino ſtiptico in quo infuſus ſit puluillus longus. Et nos quidē po nemus epithimatibus fracture capitulū ſingulare. Et cū inceperis cū ligamento a loco exigente tūc in uolue ipꝫ inuolutionibus quas addes ſm additio nē magnitudinis fracture ⁊ ptem eaꝝ ſꝫ diminutio nem eius ⁊ ſm apa ſi fuerit apparens: deinde reduc ipm ad illū locū: deiñ vadat vſq̄ꝫ ad locū ſanū. hoc eſt ergo ligamētū pmū: deinde fac pꝛeſens ligamen tū ſcdm ⁊ inuolue ipm ſup fracturā bis aut ter: deiñ fac ipm deſcendere ad inferioꝛa mollificando pau latim: poſtea fac eſſe pꝛeſens ligamentum tertium ⁊ fac ſimilit̄ ad ſupioꝛa: ⁊ tūc facies ligamenta eſſe pa ria ad expellendū ſupfluitateſ a mēbꝛo ⁊ ad rectificā dum ipm ſuper intentionem in pparatione huius ligamenti: ⁊ non ſit ſupfluus iteꝝ in elongando ſtri cturā in vtriſq̄ꝫ lateribus: quoniā fit membꝝ oppila tarū venaꝝ non ſuſcipiens nutrimentū ⁊ foꝛtaſſe cō trahitur: ⁊ quādoq̄ꝫ non fit ita: imo incipitur cuꝫ li gamento aſcendendo deiñ ſequit̄ cū ligamēto deſcē dendo: deinde cū ligamēto incipiēte ab inferioꝛi pte ligamenti inferioꝛis ad ſupioꝛem ptem ligamenti aſ cendēſq̄ꝫ quaſi ipm ſit ꝯſeruans duo ligamenta illa et ponat̄ vehementioꝛ ſtrictura eius apud fracturam. Et intentio qdeꝫ in vno duoꝝ ligamentoꝝ ē ꝯtraria intentioni in ligamento quo querit̄ attractio materi ei ad membꝝ: quare ſtringit ſub mēbꝛo cū lōgitudi ne ab eo ⁊ non ceſſat mollificari inuolutio ⁊ eſt liga mentū diuerſificans. Iſta ergo ſūt ligamenta q̄ ſūt ſub aſcellis: ⁊ hec ſūt ligamēta que ſunt ſupꝛa aſcel las. Ligamentuꝫ vero ſupius opoꝛtet ut ſit ita ut ponat membꝝ ſicut fruſtum vnū cui non ſit motus ⁊ phibeat toꝛſionē: ⁊ cū fractura eſt in latitudine cō plete fit neceſſariū ut ligamentū ſit equalis ꝯmixtio nis ⁊ ⁊ ſtricture. Et ſi fuerit plim fracture ad partem vnā ⁊ eſt ex fractura opoꝛtet ut ſit ſollicitudo vehe mentioꝛ ſup latus in quo eſt fractura plus. ⁊ non oꝫ ut diuerſifices ſup eaꝫ figuras ligamenti faciendo fi guram poſt figuram qm̄ illud coꝛrūpit illud qō cō foꝛtauit reſtauratio. ⁊ doloꝛem qdē facit icurrere cō toꝛſio que foꝛtaſſe accidit in ipo: ⁊ ſtrictura ligamenti ſpaſmū: nā ſi ꝯſtringit̄ facit doloꝛē: ⁊ cū mollificat̄ toꝛquet̄. Et Hypo. qdem facit eſſe rectū ut ſoluat̄ ligamentū vna die ⁊ vna die non: illud eniꝫ ē meli⁹ ut non iraſcat̄ infirmus ⁊ nō appꝛoximet ei cū pal patione eius ⁊ ipius fricatione ppter illud qō neceſ ſariuꝫ eſt ut ꝑueniat ad membꝝ de hūiditate ſubtili impediente que foꝛtaſſe cōuertit̄ in virus. Et mag ꝯueniens hoꝛaꝝ ꝯſuetudinis bonitatis ligamenti et cōſeruationis eius ſm conditiones p̄dictas eſt poſt fracturam p partes viginti: nam illud eſt hoꝛa ince ptionis alroſboth rubei: deiñ quādo adheret os et non ſtringat̄ valde ⁊ reſpiret locus ſtrictus eius ut n̄ coartetur ⁊ phibeat̄ alroſboth aut phibeat̄ ei⁹ ge neratio cuꝫ quantitate ſufficiente: quare non accidet niſi ſubtile debile niſi quādo accidit iam alroſboth ⁊ incipit addere magnitudinē qua non indiget ⁊ tē dit in ſupfluitatem. Nam vna de ꝯuenientijs eius ē ſtrictura vehemens. Et iteꝝ adminiſtratio ſtipticoꝝ phibentiū: ipa eniꝫ phibet nutrimentū ⁊ ſtrigūt al roſboth: ergo nō penetrat in ipm nutrimentū iteꝝ. Et non opoꝛtet iteꝝ ut licentia detur ⁊ permittat̄ ut fiat ligatura in non ſua hoꝛa.

De eq̄litate aſcellarum. Capi.vij.

Opoꝛtet ut ſit ſba de qua ſiūt aſcelle aggrē gās ad duritiē ſuā tenacitatē ⁊ lenitateꝫ ſicut alcone ⁊ lignū oleandri ⁊ ligņuꝫ granati et eis ſilia. Et oꝫ ut ſit groſſius qō eſt in ea locus q ob uiet fracture duob⁹ lateribus: nam oꝫ ut ſit groſſius aſcellaꝝ pncipiū eaꝝ qō ſequit̄ latus fracture aut ve hementioꝛem pteꝫ fracture ⁊ ſint latera eaꝝ ſubtilio ra ut ſint plenaꝝ extremitatum ne opponatur in eis glutinatio: imo planuꝫ ligamenti. Et ſi ponant̄ aſ

celle a lateribus quattuoꝛ tūc eſt magis defectus. ⁊
non eſt malū ſi eſt ei ſupfluitas lōgitudinis quoniā
non eſt nocumentū in illo neq; detrimētū in hoc.ſ.
ſi capiunt ꝓpe iuncturam preter quod tegat iunctu
ram ipſam. ⁊ longius lateꝝ eius ſit ad latus ad qḋ eſt
motus inclinationis membri cum hoc .ſ. ut non ſit
ita ꝙ grauet neq; pꝛemat vehementer neq; coartet
⁊ ut non minuantur ab eo ligamenta diminutione
plurima: quoniā ſiunt aſcelle compꝛimentes. Et qñ
videris aliquid de hoc oppone cū diminutione do
nec inuenias equalitatem. Et non opoꝛtet ut aſcelle
obuient loco denudato ſuper quē non eſt caro: im
mo eſt neruoſus oſſoſus.

De qualitate adminiſtrationis aſcellaꝝ cum di-
ſtinctione ⁊ expoſitione. Capi. viij.

Hora que exigit ut ponanł aſcelle ē poſt .v.
dies ⁊ ſupra vſq; quo fiat ſecuritas a nocu-
mētis. Et quāto pl' magnificał moꝛtalio ma-
gis opoꝛtet ut tardeł poſitio aſcellaꝝ. ⁊ multotiēs at
trahit feſtinatio in hoc nocumēta ex apoſtematib'
⁊ pꝛuritu ⁊ veſicis: veꝝ cū tardanł aſcelle tunc opoꝛ-
tet ut ſit illic quod ſtet loco eaꝝ bonitate ligature cū
vitta ⁊ de bonitate pꝛeparationis. Quod ſi illud nō
fuerit tunc neceſſarie ſunt aſcelle etiam in pꝛincipio
rei. Opoꝛtet ergo ut annectanł aſcellis ligamenta: ⁊
puluilli annexione deſcendente equāte cooperien-
te decenter ꝯponente quoꝝ groſſius ſit apud fractu-
ram ⁊ non foꝛtiter ſtrigat: imo addał i ſtrictura pau
latim cum experientia infirmi ⁊ cū diſpoſitione ipi'
Et ſi fuerint ligamenta ⁊ puluilli grauantes cū tunc
non fiat coꝝ multiplicatio. Et de nocumentis eoꝝ
quando deſcendunt eſt ligamentū molle. Et opōtet
ut non ligentur ligamenta ſupioꝛa ſup aſcellas liga
tura diſſoluente eas ⁊ remouēte ipas a decente com
poſitione ſitus eaꝝ. Et opoꝛtet ut ſoluanł ligamenta
neceſſitate electionis in omnibus duobus dieb' in
pꝛincipio rei: ⁊ ꝓpꝛie qñ accidit pꝛuritus: tunc quidā
opoꝛtet ut fiat illud quod pꝛecepim'. Cū ergo ptrāſit
ſeptimus a ſtrictura ſoluał in ſpacio tardioꝛe ⁊ i om
nibus quattuoꝛ ⁊ qnq;: in hac eni hoꝛa ſit ſecuritas
a pꝛuritu ⁊ apate. Et illic iteꝝ fiat mollificatio liga
mentoꝝ paulatim ut non ꝓhibeat penetrationē nu
trimenti. Et ſi fuerit tibi poſſibile ut retineas aſcellas
⁊ non ſoluas eas etiam vſq; ad viginti non erit noci
bile: deinde ſolue eas. Attamen qñq; ſoluūtur in q
buſdā hoꝛis non ꝓpter cauſam apparentē: ſꝫ ꝓpł
defenſionē ⁊ ad videndū illud quod accidit. ⁊ ꝯſide
rare ad illud quod diſcooptum eſt de carne ſi fuerit
an coꝛruptus ſit coloꝛ eius ⁊ eius diſpoſitio. Et iā
ſciuiſti ꝙ opoꝛtet ut non fiat vltimatio cum ſtrictura
vltimatione ꝓhibente aduentuꝫ nutrimenti ad fra
cturam. ipa eniꝫ non reſtauratur niſi cum ſanguine
⁊ nutrimento foꝛti quod venit ad eam. Et non ſit
feſtinatio in auferēdo aſcellas ⁊ ꝓijciendo eas quā-
uis credał eſſe coherentia: quoniā foꝛtaſſe accidit in
de ut ſit alroſboth non ꝯfirmatū adhuc: quare con-
toꝛquetur membꝛuꝫ. ⁊ ut remaneant aſcelle ſup mē
bꝛuꝫ cū non ſit neceſſarie eſt melius ꝙ ut diſponan
tur ab eo ante cum non ſunt neceſſarie: non ergo fe
ſtines ſed tarda.

De fractura cū vulnere. Capitulū. ix.

Et quādo aggreganł fractura ⁊ vuln' tunc
reſtauratoꝛ vehementł alleuiet reſtauratio
neꝫ ⁊ faciet penetrare aſcellas a loco vulne
ris ⁊ ponat ſuper vulnus qḋ opoꝛtet ex emplaſtris
⁊ ꝓpꝛie piceis. Et qdem pꝛecipiūt ut incipiatur cuꝫ
ſtrictura a duobus lateribus vulneris ⁊ dimittatur
vulnus diſcooptuꝫ. Et hoc qdem eſt melius ſi vul-
nus non fuerit ſup fracturam ipam: deinde opoꝛtet
ut ſit ſup ipm velamen ita ut tegat ipm ab aere. Qḋ
ſi fuerit ſup fracturam tunc opoꝛtet ut ingenieł in fi-
guratione ſtricture cum ingenio ita ut mundificeł ex
omni latere ⁊ ſepetur pariper a vulnere ipo cū ꝑpa
ratione ꝯueniente ad illud. Et infundanł puluilli in
vino nigro ſtiptico. Et hoc ingeniū eſt ut ponat ex-
tremitas ligamenti ſuper labiuꝫ vulneris: deiñ toꝛ-
queatur retro ⁊ firmetur cū ligamento alio ⁊ ponał
ſuper labiū aliud inferius deinde oꝛdineł reliquū li
gamentum ſm ꝙ opoꝛtet: deinde toꝛqueał ita ut re
maneat vulnus ipm apertū. ⁊ quod eſt pter ipm ſiſir
mū ex eo ita ꝙ iaꝫ aſcendit ligamentū ⁊ deſcendit li
gamentum ⁊ cadat ſup fracturam ſtrictura vehemēſ
⁊ remaneat vulnus apertū ut diſcooperiat ipꝫ ꝓpł
illud. Et opoꝛtet ut ponat ſuper aſcellas foꝛamen
econtrario illius ut ꝑueniat ſupfluitas medicine vul
neris ad illud Si poſuerit ſup aſcellas foꝛamen: op
poſitū illi ut ꝑueniat bonitas medicine ad vulnus.
Et ſit poſſibilis egreſſio virus ab eo ⁊ ſit ita ut poſſit
tegere ſup ea vtraq; ſil' ꝙuis dimittere vuln' diſco-
optū ſit malū ⁊ ꝓpe in frigoꝛe: imo oꝫ ut nō ſit coar
tatū tñ: Et ut cuſtodiał in nocte. Qḋ ſi vuln' ſanał
admiſtrenł aſcelle ſi iam eſt conglutinatuꝫ: ⁊ firma
aſcellam illi loco ſi ille locus fuerit declinatus ab eo
Et qñ voluntas fuerit ſoluere illud qḋ tegit vulnus
⁊ mane ⁊ veſpe eſt magis poſſibile ꝓpł curationem
ei' ꝑpam. Et non ſit ex eo ꝯtrarietas in ligamēto re
ſtaurationis fracture oio. Inqt Hypo. Oꝫ ut lige
tur vuln' ex medio ligamēti ſi fuerit recēs ⁊ ſi ē anti
quū ⁊ fecit pus p' maturitatē tūc ligeł ex ſupioꝛi ei'
vſq; quo ꝯſequał mediū ei'. Et de illo qḋ ē bonū eſt
ut ponał illud qḋ ſeqł vuln' ex ligamētis ⁊ ꝓpe ſu-
peri' ſtrictius ut ſit poſſibilitas currēdi veꝝ eius ſtri
ctura ſit ſm tollerantiam. Et qñto magis elongatur
a vulnere ponał leuius ⁊ cū meſt vulneri ꝓfunditas
vehemens ſtringał ſup locū ꝓfūditatis ligatura li-
gamenti. Et ſi cōuenit ſtrictura ligamēti loco reſtau
rationis tūc iam ꝑuenit intentio. ⁊ ſi non incipe vela
re vulnus cum eo qḋ dixim' ⁊ cū ꝑuenił ad fractu-
ram iteꝝ ponał ligamentū ſtrictius. Et oꝫ ut ponał
ꝑparatio membꝛi ita ut facilis fiat curſus pus ſi ag-
gregał in vulnere. Et oꝫ in eſtate ut infrigidentur
ligamēta ꝯtinentia vulnus etiā ut ſit adiutoꝛiū ad ꝓ
hibendū apa. Et nō oꝫ ut appꝛopinquet loco ce-
ratū ⁊ ꝓpe in eſtate: qm̄ foꝛtaſſe putreſit mēbꝛū imo
ſi neceſſaria eſt repcuſſio tunc cū vino ſtiptico ſm ꝙ
pꝛeterijt a nobis eius declaratio. Et cum fractur

eſt ſtricta ⁊ timeł moꝛs mēbꝛi: tunc ſcalpelleł. Et
ſcias oino ꝙ qñ vuln' ligał ſm ꝙ ꝯuenit expellit li-
gamentū deſcenſionis: ⁊ ſi errał in ligamēto apoſte
mat: ⁊ pꝛopter qñ mollificał ſup locū vulneris ⁊ ſtrin
gił ſup illud qḋ eſt poſt ipm: ⁊ ſi nō fuerit ei detectio
nō curret ab eo virus neq; ꝑueniet ad ipm medica
men. ⁊ ſi dimittił diſcooptū putreſit ⁊ infrigidatur
⁊ accidit moꝛs mēbꝛi ⁊ ꝑducit ad doloꝛes ⁊ febꝛes:
qre neceſſariū eſt medico ut faciat aliqd inter hoc ⁊
hoc ⁊ ꝯſideret illud qḋ accidit ⁊ ſuccurrat ei anteq;
confirmetur.

De fractura male reſtaurata. Ca. x.

Quandoq; fractura eſt reſtaurata nō ſm ꝙ
opoꝛtet ⁊ eſt neceſſariū ut itereł ei' fractura
qre opoꝛꝫ ut reſtauratoꝛ ſciat diſpoſitionē
alroſboth q ſtaurauit os. Qḋ ſi fuerit magn' foꝛti
non vadat ad frangendū ipſum ſecūdo: foꝛtaſſe eni
nō erit poſſibile ut frāgał ex loco fracture ꝑme ꝓpł
foꝛtitudinē alroſ both: qre frāgeł in alia pte loci. ꝙ
ſi nō inueniſł excuſatio: tunc opoꝛtet ut pꝛecedat ⁊ le
niat donec mollificeł alroſ both. Et mollificātia ipꝫ
ſūt medicine ꝑdicte in ca. durinerū illic ſicut cutis al
celiati ⁊ dactili ⁊ ſicut ſpēs ſecū oleoꝝ ⁊ alleale ⁊ me-
dulle oſſiū ⁊ medulle granoꝝ cotti ⁊ eis ſilia: dein-
de frangał. ⁊ opoꝛtet ut aſſidueł cū hoc embꝛocatio
cū aq̄ calida ⁊ introit' eius in die multotiens. Qḋ
ſi non ꝓceſſerit illud ⁊ expimentū ⁊ motio ſignifica
uerint fortitudinē vehementē: tūc opoꝛtebit ut ſeceł
caro ita ut ſit poſſibile fricare alroſ both ex latere et
deſtruere eū cū ꝓa: deinde frangał ⁊ reſtaureł ⁊ cureł
vuln' curatōne ſua. Et multotiens quidem eſt poſſi
bile ut curetur fractura male reſtaurata abſq; fractu
ra ſecunda leniēdo alroſ both cum eo quod ſcis: de
inde equetur. ⁊ qñ ſeruatur ſuper ipſam equatur ſup
ipſam alroſ both iterum ⁊ excuſat fracturā pꝛopꝛie
in coꝛpoꝛibus lenibus.

De epithimatibus fracture ⁊ que currunt curſu
eoꝛum. Ca. xi.

Epithimatū alia ſūt q ꝓhibēt apoſtema ⁊
rectificāt pꝛuritū: Et alia ſūt ad indurandū
alroſ both ⁊ glutinationē faciendā in ipo
Et alia ſūt ad eq̄ndū alroſ both magnū: Et alia ſūt
ad remouendā duritiē iūcturarum q accidit poſt re
ſtaurationē: Et alia ſūt ad auferendā mollificationē
ſi ceciderit in iuncturis.

De epithimatib' ꝯferētib' ⁊ q currūt curſu eoꝝ ⁊
rectificātib' pꝛuritū. Ca. xij.

Iam dixim' in ca. ligamēti vittas ad illud
qḋ opoꝛtet ſciri in hoc ca. ⁊ dixim' cerata
⁊ embꝛocas cū vino ſtiptico ⁊ illis ſilia. Et
reiterem' nūc ⁊ dicim': nō opoꝛꝫ ut ſit illud qḋ nō
admiſtrał de cerato aut alijs ita ut aſperitas ſit in eo
aliquo mō: imo ſit leui' qñto plus eſſe poteſt ⁊ mol
lius. Et non opoꝛtet ut admiſtrenł cerata vbi timeł
putrefactio neq; vbi multiplicantur ptes fracture.
huiuſmodi eni pꝛeparatū eſt ad ſuſcipiēdam putre
factionē: qm̄ plimū eſt cū vlcerib'. Sup aqs aūt
calidis ⁊ eaꝝ effuſiōe iā locuti ſum' ⁊ fecim' ſcire ꝙ
vtilitas in eis ē reſolutio materie q incurrē faciat pꝛu
ritū: ⁊ attractō materiei nutritiue ⁊ ſūt iteꝝ neceſſarie
qñq; q: mēbꝛa iā debilitauit ſtrictura ⁊ exſiccauit ipꝫ
⁊ illud qḋ vltime ꝯſequił eſt ſcitū.

De epithimatib' ad indurādū alroſ both. Ca. xiij.

Res ꝯferentes in hoc ſunt embꝛoce ſtiptice
ſubtiles ⁊ emplaſtra q ſiūt cū ſic decoctō
myrti ⁊ ei' oleū ſi neceſſariū ē oleū: ⁊ oleū
alcāne ⁊ epithima cū aq̄ folioꝝ myrti ⁊ granoꝝ eiuſ
⁊ decoctio arboꝛis alcoꝛi ⁊ decoctio radicū aldirdar
⁊ decoctio folioꝝ ei' eſt incarnatiua induratiua. Et
emplaſtrū factū ex mes ꝓpe qñ ponitur cū eo cro
cus ⁊ myrrha ⁊ ꝯficił cū vino odoꝛifero eſt bonum
valde: Et diſtillatio ſpatularum palme eſt bona ite-
rum.

De regimine equatōis alroſ both. Ca. xiiij.

Si pꝛi' qdē ⁊ dū ꝑmanet recēſ ſūt bō ſtiptī
ca ꝑdicta: qm̄ ipſa aggregant ipm ⁊ ſtrin-
gunt ipm ⁊ minoꝛant q̄ntitatē ei': poſt il-
lud do qñ ſupfluit ⁊ ꝓpe ꝓpe iūcturā eſt neceſſariū
ſecare ab eo ⁊ fricare donec equeł. Et oia iſta cū eo
qḋ dictū eſt in eo.

De medicinis lenientibus duritiem iuncture.
Capitulum. xv.

Opoꝛtet ut embꝛoces ⁊ incipias cū aq̄ cali
da: deinde admiſtres deſuper emplaſtra ⁊
inunctōes q fricādo ſiunt lenientes: ſcꝫ ex
mucilaginib' gūmis ⁊ adipib' ⁊ oleis. ⁊ ſi ponatur
in eis acetū foꝛte erit magis ꝓfundatiua. Et de illis
quoꝝ admiſtratio ꝓpinqͥ ē dactili ⁊ alleliati ⁊ oleū
ſiſaminū: qm̄ eſt emplaſtrū leue. Et iterū mollitiuuꝫ
de kerua ꝑmiſceał cū tanto butyro q̄ntū eſt ipi' me
dietas ⁊ mellis q̄ntū eſt ipſi' q̄rta: Et foꝛtaſſe ſufficit
ceratū d oleo lilij ſolū. ⁊ qñq; adiuuał cū olb' lenifi
cātib' ꝑdictis in ca. ſephiros. Et cū ſentis alteratio-
nem ꝯplexionis ad frigus tunc adde in eis ex caſto
reo ⁊ ſerapino ⁊ oppoponaco. Medicamen bonū
℞. fecem olei de lino ⁊ fecem olei ſiſamini ⁊ fenugre
cum coctum in lacte ⁊ heil ad ipſuꝫ ⁊ adminiſtretur
⁊ iterum radices altee ⁊ radices cucumeris aſinini ⁊
bdellium ⁊ ammoniaci ⁊ oppoponacum diſſolua-
tur cum aceto foꝛti ⁊ liniantur. ⁊ vnguentum ebur-
neum eſt bonum. Medicamē bonum: Recipe mu
cilaginem fenugreci ⁊ ſeminis lini ⁊ mucilaginē cu
cumeris aſinini ⁊ ammoniacum ⁊ laudanum ⁊ iſo-
pum humidam ⁊ oleum de lilio ⁊ adipem anatis ⁊
bdellium lene ⁊ purum ⁊ medullam vituli: reſoluan
tur in oleo ⁊ fiat vnguentum. Aliud foꝛte: Recipe
olei veteris lib. ij. olei de lilio lib. ſ. ſtoꝛacis liquide
lb. quartam. cere citrine lb. ſ. glutinis albotin. ℥. ij.
euſoꝛbij. ℥. ij. medulle oſſium cerui. ℥. iiij. fiat vn-
guentum. Unguentum bonum ad duritiem iunctu
rarum quam acquiſiuit reſtauratio ammoniaci par
tem vnaꝫ bdellij iudaici partem vnam laudani par
tem mediam olei de alcanna adipis anatis amboꝝ
añ. ptis q̄rtā: ſolue gūmas ⁊ aggrega oia. Unguētū
bonū ammoniaci. ℥. vi. ⁊ cere citrine tantūdē gūmi
albotin bdellij ⁊ galbani oiuꝫ añ. ℥. viij. olei de alcā-

na ℥.iiij. terant͂ gūme ꝯtrite in aceto. deinde aggre
gent͂ in mortario inuncto cū oleo de lilio. Et ſiſr ad
ſpaſmū eaꝝ ⁊ nodationē q̄ accidit ſicut glādula vbi
eſt. Et iā diximꝰ eā in ca. ſuo. Et adminiſtrent͂ vnguen
ta q̄ diximꝰ nūc. Et adminiſtratio caſtorei ⁊ coſti ⁊ fi
mi colūbini. ⁊ ſynapis emplaſtrādo ē vtilia. Liniri
mū bonū: ℞. fecis olei de lilio. ℥.i. ⁊ fecis olei ſemis
lini. ℥.i. ⁊ ſtoraci liqde ⁊ galbani ⁊ ſerapini ⁊ oppo
ponaci oīum. aā. ℥.ß. bdellij ſemis. ℥.i. adipis vrſi
aut galline aut porci apud illū q diligit illō ex ſapiē
tibus diuitū fiat ex eis vnguentū.

De faciētibꝰ fortitudinē mollificatōis. Ca. xvi.

ſ Uſtentatio in curatōne eius eſt ſuper ſtipti
ca ſubtilia ſicut ſauina ⁊ dactili immaturi
⁊ his ſimilia aut ſuper ſtiptica ſpiſſa. Et q̄n
doq; miſcentur cum his ſicut crocus ⁊ cinamomū
⁊ myrrha. Et enula eſt bona valde: ⁊ ꝓpᵗ᷑ quan
do coquitur cum ea acorus ⁊ cinis vitis cum adipe
antiq̄ ⁊ cortices ſpatulaꝝ palme: Et oīa q̄ dicta ſunt
in indurando alroſboth.

De admiſtratōe aq̄ calide ⁊ olei. Ca. xvij.

ſ Cias ꝙ aqua calida ⁊ oleum non conue
niūt apud reſtaurationē quoniam prohi
bent reſtaurationē: ſed conueniunt ante
ipſam quoniā ambo preparant reſtaurationē. ⁊ con
ueniūt poſt ipſam: quoniā ipſa abſtergunt quod re
manet ex apoſtemate ⁊ duritie ⁊ roſboth ⁊ puſtulaſ
quas euenire fecerūt ligamenta in neruis: quare ſit
motus cū eis non facilis. Cum ergo adminiſtrātur
aqua calida ⁊ oleum ⁊ adipes ⁊ medulle ſuccurrūt
illis nocumentis: inter illud vero aqua ⁊ oleum ſūt
valde prohibentia ab incarnatione. ⁊ forſaſſe admi
niſtrantur in infantibus ⁊ qui ſunt eis proximi non
in alijs cum emplaſtra exſiccata ſunt ſuper eos ⁊ fa
ciūt eis dolorē: q̄re indigent tūc vt oleo inungatur
locusq; dolet: deinde ſuſtētet͂ ⁊ reſtauret͂: apud gētē
vero nō datur licētia in hoc. Et medici q̄nq; vtunt͂
embroca ex aqua calida cū ipſi ſoluūt ligamentum
primū querentes ex eo iuuamentū: ⁊ eſt vt attrahāt
ad ipm materiaꝫ. Et oportet vt ſit illa aq̄ talis vt cū
cadit apud infirmū ſit temperata: calida eni forſaſ
ſe reſoluit ex corpore mūdo ſupra illud quod attra
hit: ⁊ ꝓpᵗ᷑ quando prolongatur tempus effuſio
nis eius: ⁊ attrahit ex corpore repleto ſupra illud qō
oportet: ⁊ ꝓpē ſi abbreuietur tēpus eiꝰ: imo opor
tet vt ſit aq̄ cū caliditate ad equalitateꝫ tendens ⁊ ſit
tēpus effuſionis eiꝰ ſm q̄ntitatē q̄ videt͂ ex augmen
to mēbri ⁊ eiꝰ inflatione: ⁊ nō effūdantur cū incipit
deuineſcere. Et nos quideꝫ iam diximꝰ de iudicijs
embroce in capitulo diſlocatōis illud qō oportet at
tēdere etiā h̄. Et magis dilectū mihi q̄n nō eſt illic
dolor eſt vt nō appropinquet membro oleū neq;
aqua calida omnino niſi illud quod antecedit ipm
in principio rei ad defenſionē. Et de illis que po
nuntur ſuper iuncturas que indurantur poſt reſtau
rationē ſup torſionē ⁊ attritionē ſunt dactili ⁊ allelia
ī emplaſtrando.

De cibatione reſtaurati ⁊ potione eius. Ca. xviij.

o Portet vt ſit cibꝰ eius ex eis q̄ generāt ſan
guinē ſpiſſū ſiccū ⁊ non ſpiſſum ſiccū: imo
ſpiſſum viſcoſū vt generet alroſboth tena
cem fortē non ſiccū debilem lenem. Et illa ſunt ſicut
pedes ⁊ frumentū coctū cū multa aqua quouſq; ſit
ſicut puls ⁊ ventres ⁊ capita ⁊ cutis hedi ⁊ arietis de
cocta ⁊ ſimilia eis ⁊ vinum ſtipticum. Et ex illis que
dantur in ſecunda menſa ſunt caſtanee ⁊ grana in q
bus non eſt acuitas Et alienet omnia que ſubtiliant
ſanguinē ⁊ calefaciunt ipſum ⁊ elongant ipſum a co
agulatione ſicut vinū ſubtile ⁊ res confortantes val
de. Et ad ſummū regimen eius ſit ingroſſatio niſi ſit
illic prohibens ex vulnere requirente ſubtiliationeꝫ
cibi ſm illud qō eſt ſuper ipſum de magnitudine eiꝰ
aut ipſius paruitate ⁊ apud timorē doloris. Qui ve
ro ſecurus eſt ab illo dilatetur in cibo ⁊ potu. Et qui
amat defenſionem incipiat cū regimine ſubtiliante
vt ſecuretur a malitia apoſtematis. Et illud eſt ſicut
ſi oporteat iterū vt phlobotometur ⁊ ſoluatur vēter.
deinde poſt dies paucos adminiſtret illud q̄uis ſit
q̄nq; neceſſariū iterū vt dimittat hoc regimē q̄n ſup
fluit roſbot in magnitudine ⁊ eſt neceſſe ꝓhibē ipm
Modus cibarij ꝯuenientis ei qō adminiſtrat͂ hora co
agulatiōis: ſumant͂ panis de ſimila ⁊ farina rīsi ⁊ ce
pū vacce pinguis ⁊ lac ⁊ fiat ex eis cibariū ſiſe frumē
to cocto vt puls cum bonitate ſua ꝯcuſſionis. medi
cina autē eius quā ſumunt ad reſtaurationē mumia ē
que eſt mirabilis.

De rebꝰ q̄ ꝯſequūtur fracturā ⁊ reſtauratōꝫ ⁊ ne
ceſſe eſt ſuccurrere eis. Ca. xix.

q Uandoq; accidit ex fractura diſruptō car
nis q̄ nō ꝯglutinat͂: ꝙ ſi nō incidat͂ putreſcit ⁊
putrefacit illō qō ſeq̄t eā ex oſſe: q̄re ē neceſ
ſariū vt incidat͂ ⁊ coquat͂. Et q̄nq; accidit fluxꝰ ſā
guinis ⁊ eſt neceſſe vt ꝓhibeat͂. Et q̄nq; accidūt cō
tuſio ⁊ attritio fortis carni que ſi nō curentur cū ſcal
pellatione aut cū medicinis ꝓhibentibꝰ putrefactio
nē peruenit ad eſthiomenū: quare oportet vt obſerue
tur illud. Et q̄nq; accidit apoſtema calidū in quo
eſt timor: quare oportet vt regatur regimine ſuo. Et
q̄nq; accidūt vulnera que egent vt curent͂ cū eo cuiꝰ
ꝓterijt narratio. Et q̄nq; accidit alroſboth ſupfluꝰ ī
fractura cuiꝰ q̄ntitas nō eſt neceſſaria: q̄re oportꝫ vt
minoret͂ nutrimentū ⁊ ꝓhibeat͂ eiꝰ generatio cū ꝓhi
bitōe cibi ⁊ ſtrictura deſup ⁊ reliqs que ſunt dicta.
Et q̄nq; accidit mollificatio iuncturarū ex exten
ſione. Et q̄nq; accidit vt currat virꝰ ad medullā q̄
generat͂ in oſſe: q̄re neceſſe eſt vt extrahat͂ os ⁊ diſco
operiat͂ via virus ad intus.

Tractatus tertius de fractura cranei. Ca. i.

m Ultotiens accidit vt findatur craneum
⁊ non findatur cutis: imo apoſtemetur
Cū ergo occupatō ſit in curatōe apati
⁊ nō puenit͂ ad plagā forſaſſe accidit vt
putrefiat os deſubtus: ⁊ accīt an̄ ſapi
tatem aut poſt ipſam egritudines male ex febribus

⁊ tremore ⁊ deſtructione rōnis ⁊ alijs: q̄re ē neceſſa
rium ut findat͂. Et multotiens q̄dē ſignificat locuꝫ
infirmus ipſe: ⁊ ꝙ tangit ipm omni hora ⁊ hoc ꝓ
prie. Et tūc q̄dem eſt neceſſarium ut redeat vulnus
ad diſpoſitionē ſuā. ⁊ ut curet͂ fractura oportebit ut
findatur acute cū quantitate qua nō retineatur i ea
virus in hoc neq; aliud. Oportet eni͂ ut nō retinea
tur virus niſi fueris ſecurus de additione apatis ⁊
inueneris apa ruptū ⁊ appeat fractura vna. Q̄nq;
eni͂ accidit inde error magnus. putat͂ eni͂ ꝙ non ſit
fractura niſi illa. Et ꝓpter hoc oꝫ ut conſideret͂ di
ſpoſitio fracture cōſideratiōe bona. Illud vero i
quo declinatur cū exiſtimatione ad rectificationeꝫ
eſt ut cōſideretur cā fracture ⁊ vltimatio virtutis rei
frangētis in grauitate ſua: aut in ſua magnitudine:
aut in ſua fortitudine ut ꝑ illud ſciat͂ vltimatio que
oportet eē ex fractura. Et ſilr̄ accidētia q̄nq; ſigni
ficant illud ſicut apoplexia ⁊ ſcotomia ⁊ deſtructio
vocis ⁊ que ſūt eis ſimilia. Et q̄nq; ſignificat fiſſura
cutis in multitudine ſua ⁊ ſua diuerſitate ⁊ i ſuo ca
ſu ſup rectitudinē vnam diſpoſitionē fracture iterū
liceꝫ non ſit hoc ſignificatio ſignificās omnem ꝑteꝫ
Forſaſſe enim ē fractura interior plima ⁊ magna ⁊
non ē ſup cutē fiſſura: aut ē fiſſura parua: q̄re opor
tet tūc neceſſario ut cognoſcat͂ diſpoſitio cū ſignifi
cationibus in q̄bus querit͂ de fractura: ⁊ firmet͂ mē
brum ſi eſt poſſibile. Et in hmōi diſpoſitionibꝰ eſt
neceſſariuꝫ incidere cutem dure: ⁊ diſcooperire do
nec appareat os dubitatū totū. Et ſi accidat fluxus
ſanguinis implica͂ illud qō diſcooptum eſt pannis
ſiccis: deinde ſuſtēta cū puluillo infuſo i vino ⁊ di
mitte ipm vſq; mane. Uulneruꝫ aūt capitis vſq;
ad terminū almochati cura ē illa q̄ iam dicta eſt in
capitulo vlcerū ⁊ ante ipſum: findētia vō os ⁊ dn
centia os ⁊ ſilia illis de illis que dicūtur hic. ⁊ mino
res diſpoſitiōes fracture oſſiū in capite ſi accidit in
eis ſciſſura pua nō penetrās vſq; ad latus aliud: im
mo ſuccedit apud quedā experimenta ⁊ ſimilis iſti
magis rectū eſt iterū ut frices illud vſquequo nō re
maneat de ſciſſura aliq̄d. Et ſi amas ut feſtines cuꝫ
effuſione humiditatis nigre donec vehemēs fiat ap
paritio ſciſſure ꝑ eam fac ⁊ frica donec nō remane
at veſtigiū ⁊ ſint apud te fricatoria diuerſarū quan
titatū ⁊ adminiſtra in p̄mis lata coꝝ: deinde que ſe
quūtur illa. Cūq; fricaueris adminiſtra medicinaꝫ
capitalem ⁊ ſufficit tibi. Et medicine q̄dem capi
tales ſunt ſicut ireos ⁊ farina horobi ⁊ minutuꝫ oli
bani ⁊ ariſtol. ⁊ cortices radicis oppoponaci ⁊ myr
rha ⁊ ſarcocolla ⁊ ſang. dra. ⁊ omne exſiccat vnū ſine
mordicatiōe ⁊ curet͂ curatione vlcerū. Si aūt exiſti
maueris ꝙ fiſſura ſit penetrans vſq; ad latus aliud
tunc fricatio nō finit eam vſq; ad elongationeꝫ. Et
caue ne multū ꝓcedas in fricatione: imō vbi iam ſe
curus fueris ⁊ cognoueris diſpoſitionē velaminis
an ſit ſeruans ſitum ſuū ex oſſe tunc nocumētuꝫ eſt
minus ⁊ res magis apparens ⁊ eſt euentus apoſte
matis minor ⁊ ſaluior ⁊ paruior: ⁊ apparitio puris
maturi velocior ⁊ magis completa: aut iam ſepera
uit ipſum percuſſio ab oſſe. Et illud eſt ab eo i quo
eſt timor plus ⁊ dolores ⁊ febres ⁊ que ſequūtur ea
plus: ⁊ ſuſceptio ab oſſe alterationis coloris veloci
or: ⁊ curſus pus virulēti ſubtilis in eo plus: ⁊ ꝙ ac
cidit ex doloribus ⁊ febribꝰ ⁊ tetano ⁊ ſyncopi ⁊ de
ſtructiōe rationis ꝓpᵗ diminſſionē curationis in eo
plus. Et in hmōi quidē diſpoſitione: imo i omni
diſpoſitione oꝫ ut vehemēter caueatur frigus etiaꝫ
in eſtate: q̄m in eo eſt timor magnus. In fiſſuris
vō in quibus nō eſt niſi fiſſura: ſed ē plima ⁊ appa
ret cū ea illud inter quos ⁊ os nō eſt niſi cortex nul
totiens ſufficiūt ſtrictura ⁊ ligamentuꝫ ⁊ emplaſtrū
⁊ infrigidantia. verū illud quod ē rectius eſt ut inci
piatur ⁊ fundatur ſup ſciſſuram oleum roſ. tepidū
deinde aggregetur int͂ duas extremitates vulneris
⁊ ſufficiat ſi neceſſariū eſt illud ⁊ pulnerizetur deſup
puluis capitalis: ⁊ ponant͂ ſuper eas puluilli imbi
biti vino ſtiptico cōcuſſo cum oleo: deinde reliqua
ligamēta ⁊ quieſcat infirmus ⁊ fiat delitioſus ⁊ fiat
ut dormiat: ⁊ phlobotomet͂ ſi indiget. Et non queri
tur in omni ſciſſura ⁊ fractura ut accipiat os totum
q̄m hoc nō eſt poſſibile in omni oſſe: verū recorda
re eius qō precepimus in capitulo vniuerſali de fra
ctura ⁊ reſtauratione. Uerūtamē multi homines ac
ceperūt os ex capitibus eorū incidendo ⁊ ſm mo
dum ⁊ creuerūt caro ⁊ cutis ſup vulnus ⁊ euaſerūt
In frangentibus vō os ⁊ que ſunt poſt ea ſcias
ꝙ oſſa capitis diuerſificantur ab oſſibus alijs cum
franguntur: q̄m cum ipſa frangūtur nō reſtaurat na
tura ſuper ea alroſboth fortem ſicut attrahit ipſum
⁊ naſci facit ſuper reliqua oſſa: immo rem debilem.
Quapropter ut nō effūdatur pus ad iteriora oꝫ ut
extrahatur ſi fuerit plaga capitis completa: aut inci
datur ſi nō fuerit cōpleta: ⁊ nō fiat occupatio in re
ſtauratione eius. Et oportet ut nō tardetur illud ī
eſtate vltra ſeptem dies: ⁊ in hyeme vltra. x. dies. et
quāto fuerit velocius erit melius ⁊ longinquius ab
hoc ut accidant nocumēta magna. Et de illis que
nocent ad illud ⁊ faciūt eſſe neceſſarium. eſt ꝙ ab oſ
ſibus alijs preter oſſa capitis cōuertit ligamentū re
ditionem ⁊ hoc ligamētum nō eſt poſſibile ſup cam
put: ꝓpter illud ergo neceſſe ē accipere os ⁊ fracte
ram cui ē quātitas donec egrediat͂ virus ſicut eſt ne
ceſſariū. Et iterum ſi accideret virus inter os reſta
ratum ligatū ligamento opprimente expellente ma
teriam cū iā eſſet generatū illud virus ex ipſo loco
penetraret ad medullā eſſet nobis neceſſariū ut diſ
cooperiremus ⁊ mundificaremꝰ: ergo qualit͂ in hu
iuſmodi mēbro. nō eſt igitur excuſatio de hac con
lectione ⁊ inciſione ⁊ detectiōe loci: ⁊ ꝓhibitione i
carnationis eiꝰ vſquequo ſecurus ſis. Et ſi nō eſt ti
mor curſus virus vſq; ad interiora oſſis qō inciſi
mus. Et oꝫ ut ſit inciſio ex loco cōuenientiore. Et cō
uenientior q̄dem eſt aggregans ad oppoſitionē quā
exiſtimas ꝙ virus currat ex eo melius ⁊ ad facilita
tem inciſionis ⁊ paucitatem neceſſitatis ad hoc ut
moueatur ⁊ extendatur ſcdō. Et eſt cum hoc lōgius
quior locus a neruis ſicut ſyncipit. Nam medium

ſius non obuiat origini neruoꝝ. Et ſtude ne frigus
adueniat velamini: qm̄ eſt malum ⁊ timoroſū ⁊ ſub
t illa regimen ⁊ aſſiduā effuſionem olei tepidi. Et ſi
a ꝓpter ſup velamen nigredo ⁊ ē fortaſſe in eo qḋ ep
paret de ipſo ⁊ non ē nocens: ⁊ fortaſſe eſt eius ſūt
medicine tūc cura ipſam cū melle concuſſo cum tri-
plo ſui olei roſ. donec remoueat nigredo: ⁊ puluę
riza deſuper medicinam capitalem: ⁊ ſi nigredo fu
erit cōfirmata tunc fuge. Cū ergo verificatur ne-
ceſſitas extendendi aliquid ⁊ incidēdi illud aut ex-
trahendi ipſum tūc feſtinet ⁊ nō expectetur comple
mētum generationis pus in loco. Et hoc quidem non
tolleraſ niſi vbi non ē panniculus noīatus mater co
ar tatus aut punctus: qm̄ punctura facit in diſpoſi-
tione aſpa ⁊ ſpaſmū ⁊ fortaſſe pducit ad apoplexiaȝ
quare oportet ut extrahat illud os ſtatim ⁊ redibit
ſenſus ſi fuerit apoplexia ſtatim. Si autē fuerit fora
men tūc res erit vehementioris feſtinationis. Et qm̄
frangitur craneū ⁊ infrigidat velamen ⁊ apoſtemat
⁊ noīatur illud ſutratem ⁊ tunc tibi incīt in eo qḋ di
ximus cū hmōi feſtinationes aut ſi fuerit neceſſaria
expectatio tunc ſit vſqȝ ad duos dies aut tres. In
plimo reioȝ ut curet in ſcdo cuȝ inciſione. Et qñqȝ
fit cum ſera ſubtili pdicta. Et qñqȝ fit ita ut fiant fo
ramina parua ſilis foraminibus q̄ fiunt ab acubus
qbus ſubſelia ſuunt vbi oȝ ut cadat ex eis licȝ in eis
ſit timor: qm̄ fortaſſe penetrāt ſubito vſqȝ ad panni
culuȝ vbi ingeniet cū inſtrumento qḋ diximus qm̄
eſt ſaluus. Qualiť vero ſit curatio nos dicem⁹ in
hoc illud qḋ dixerunt pmi. Inquit: Oportet ut ra
datur in pmis caput vulnerati: ⁊ fiant in eo due fiſ-
ſure ſe ſecantes orthogonaliť: ⁊ ſecet vna caruȝ alte
ram ſm figurā crucis. Et oportet ut ſit vna duarū
ſectionū ſectio pma que fuit ex percuſſione: deinde
oportet ut excoriet ſub angulis quatuor ut diſcoo-
periat os totū cuius cōcauatio debet fieri. Qḋ ſi
accidat inde fluxus ſāguinis tūc oportet ut impleat
panno infuſo in aqua ⁊ in aceto: ⁊ ſi non iple ipm
panno ſicco: deinde pone ſup eū puluillū infuſum
in vino ⁊ oleo ⁊ adminiſtret ligamentum quod cō-
uenit ad illud ita ut cū fuerit mane ſi non acciderit
aliquid ex accidētibus malis tunc oportebit ut inci
pias cōcauare os fractū: ⁊ illud ē qm̄ oportet ut fa
cias ſedere infirmuȝ: aut pcipias ei ut reſupinet ſm
figurā que cōuenit fracture: deinde opila aures ei⁹
cum lana aut cotto ut nō ledat ex voce pcuſſionis
⁊ ſolue ligamētū vulneris ⁊ auſer pānū ex eo ⁊ ab-
ſterge ipm: deinde pcipe duob⁹ miniſtris ut teneāt
cū pannis ſubtilib⁹ quatuor angulos cutis que iaȝ
ſciſſa fuit ⁊ extēdāt eā ad ſuperiora. ſ. cutē que ē ſup
os fractuȝ. Et ſi os fuerit debile ex nā ſui aut ex fra
ctura que accidit ei tūc oportebit ut auferas ipm cū
inciſorijs ponēdo q̄dam ꝯtra alia: ⁊ incipiendo ab
eo qḋ ex eis ē latius fiat permutatio ex eis ad inciſo
ria ſubtilia: deinde ꝑuenias ad capillaria ⁊ admini
ſtra facilitatē in ꝑcuſſione parua ⁊ magna ut non le
dat caput ⁊ ingerет ipm. Et ſi caput fuerit forte tūc
oportebit in pmis ut pforet cuȝ trepanis que noiant

tur nō ꝓfundātia. Et ſunt pforatorie qbus ē emine
tia parua interius ex locis acutis eoruȝ ut prohibe-
at ea illa eminētia ꝓfundare ⁊ peruenire de ſiphac
donec cōcaues cū eis os ſciſſum ⁊ eradices ipſuȝ ⁊
non ſubito: imo paulatim. Et ſi fuerit nobis poſſibi
le ut eradicem⁹ ipm cū digitis tunc illud ē. Et ſi nō
cum tenalijs aut cū forpicibus aut his ſilib⁹. Et oȝ
ut ſit inter illud ex foraminib⁹ extimis quantitate ſu-
li ita ut ſi ꝓpe ſuperficieȝ oſſis interioris. Et opor
tet ut remaneat tactui foraminis aliquid ex ſiphac.
Et ꝓpter hoc oportet ut ſint pforatoria ſm menſu
ram eſſentie oſſis: ⁊ ut adminiſtrent in hoc perfora
toria plima. cum ergo fractura non ē niſi i loco or
ginis oſſis tm̄: tunc oportet ut fiat permutatio ad il
las res tm̄: ita ut cum cauaueris os tunc oportebit
ut eques aſperitatem oſſis capitis que fit ex inciſiōe
⁊ concauatione: aut cū nouacula: aut cū aliquo inci
ſoriorum que ſimilatur acie enſis poſtqȝ poſueris i
ſtrumentum quod cooperit ſiphac ⁊ ſeruat ipſum.
Et ſi remāſerit aliquid ex oſſibus paruis aut fruſtis
tunc oportebit ut accipiantur cum facilitate: deīde
perueniat in curatione cū operatione aut vnguen-
tis. Nam iſte ē facilior qui ſit ex modis curationis
⁊ minoris nocumenti. Inquit Gal. Cum tu diſ-
cooperueris partē oſſis capitis tunc pone ſub eo i
ciſorium in fine cuius eſt pars que aſſimilatur lenti
eminens ſi eſt lenis ⁊ eſt acutus in longitudine do
nec ſit latitudo lenti ſimilis ſuſtentata ſup ſiphac.
Et oportet ut percutiatur deſuper cū malleo paruo
⁊ incidat os capitis. Cū ergo fecerimus illud erit
ex eo totū illud quo indigem⁹: ⁊ illud ē qm̄ ſiphac
nō mouetur tūc: neqȝ ſi medicus eēt dormiēs qm̄ ſi
phac opponit lateri lato inſtrumēti ſilis lenti. Et ſi
ꝑuenit hoc inſtrumētum ad os capitis tūc ipm era
dicat illud abſqȝ leſione. Et illud iō qm̄ poſtremū
figure ſilis lenti circūdans hoc inciſorium retro in
cidit os capitis ⁊ nō eſt poſſibile ut inueniat ſpecies
alia ad eradicandum hoc os facili⁹ neqȝ velocioris
operationis qȝ hec ſpēs. Curationē vo que fit cum
ferris ⁊ inſtrumētis q̄ noiatur moderni
vituperauerit ꝓpter malitiam eius: hic ē ergo ſer-
mo noſter i curatiōe oſſis capitis cū accidit ei ſciſſu
ra. Et conuenit hec eadem curatio in reliquis ſpeci
ebus fracture que incidit oſſi capitis quāuis nos
non diximus niſi curationē fiſſure poſuimus eam
exemplum alijs. Inquit Paulus ⁊ Gal. Iterū
docuit nos quātitatem oſſium q̄ oportet icidi ⁊ iſte
eſt ſermo ei⁹. Nō oportet ut icidat ex oſſe niſi illud
quod ē infirmū. nā illud qḋ ex eo eſt cōtinuatū ve-
hemēter oȝ ut auferatur totū. In illo aūt ex quo ex
tendūtur ſciſſure extēſione plima. naȝ illud qm̄ acci
dit nō oȝ tūc ut cōſequaris fiſſuras vſqȝ ad finē ea
rū ⁊ ut ſcias ꝙ nō accidit ꝓpť hāc cām res nociua
qū in reliqs opatiōib⁹ q̄ oȝ ipm facē eſt ſm ꝙ oȝ.
Amplı⁹ oȝ poſt curationē cū ferro ut accipias pan
nū lini extēſū quātitate oſſis vulneris ⁊ infūde ipm
in oleo roſ. ⁊ cooperi cū eo os vulneris: deinde ac
cipe pannū duplicatum aut triplicatum ⁊ infunde

ipſum i vino ⁊ oleo ro. Et lini vulnus totū oleo ro.
deinde pone ſup ipſuȝ pānū qȝto leuius potes vt ñ
grauet ſiphac: deinde adminiſtra deſup ligamentū
latū ⁊ non ſtringas ipſū niſi cū quantitate que tene-
at pānos tantū. deinde adminiſtra regimē qḋ remo
ueat inflāmationeȝ ⁊ deſtruat febrem. ⁊ humecta ve
lamen deſuper cū oleo ro. in omni hora ⁊ ſolue ipȝ
in die tertio ⁊ abſterge ipſū. Et cura ipſū curatione
qua creat carnem ⁊ ſedat inflationeȝ ⁊ pulueriza ſu-
per ſiphac puluereȝ ex medicinis ſiccis que nomi-
nant medicine capitis donec oriatur caro in quibuſ
daȝ horis ſuper os ſi indiguerimus hoc cū oſſa ſūt
eminentia ⁊ vt naſcat caro velociter: ⁊ cura ipſū cuȝ
reliqs medicinis quas dixim⁹ in curatione vulneꝝ.
Et inqt Paulus: Multotiens accidit in ſiphac ca-
pitis poſt curationē cū ferro apoſtema calidū ita ꝙ
ſuperueniet ſpiſſitudini oſſis capitis ⁊ ſpiſſitudini cu
tis iteꝝ: ⁊ eſt cū hoc grauitas ⁊ prohibitio mot⁹ ei⁹
naturalis. Et multotiens accidūt iſtis extenſio ⁊ ac-
cidentia alia mala ⁊ ſeqt has res mors. Et non acci
dit apoſtema calidū ſiphac niſi aut propter os emi-
nens ſub eo: aut propter grauitatem tentaꝝ: aut pro
pter frigus: aut multitudinem cibi: aut multitudinē
vini: aut propter cauſam aliam occultam. Qḋ ſi
apoſtematis calidi cauſa eſt manifeſta tunc oportet
vt abſcindas illam cauſam velociter. Qḋ ſi eſt ex
cauſa occulta tūc ſtude in ſeparatione ei⁹ ⁊ adminiſtra
phlomiaȝ vene ſi non fuerit prohibens ad hoc ⁊ mi
norationeȝ cibi ⁊ regimen qḋ conuenit apoſtemati-
bus calidis ſicut embrocatio cū oleo ro. calido aut
cū aqua in qua bulita ſunt altea ⁊ fenugrecū ⁊ ſemē
lini ⁊ camemilla ⁊ eis ſimilia: ⁊ adminiſtra emplaſtrū
ex farina ordei factū cū aqua calida ⁊ oleo ⁊ ſemine
lini ⁊ adminiſtra adipem galline in lana ⁊ humecta
cū ea caput ⁊ ceruicem ⁊ ſpondiles ⁊ diſtilla i aures
aliqḋ ex oleis que ſedant caliditates ⁊ fac ſedere iſir
muȝ i aqua calida in domo ⁊ inunge ipſuȝ. Qḋ ſi
apoſtema calidū perſeuerat ⁊ non eſt aliqd qḋ pro-
hibeat ſumere medicamen ſolutiuū ſoluens ſemel ſi
at illud: nam Hyp. precipit illud: Inqt Paul⁹: De
nigrat ſiphac ⁊ nigredo ē in ſuperficie ei⁹. Et illud ē
in medicamine iteꝝ quo curat: nam medicamen ni-
grū fortaſſe facit illud tūc oportet vt ſumas ex melle
⁊ oleo ro. iij. partes ⁊ permiſceas ⁊ linias cū eo pan
num ⁊ ponas ſuper ſiphac: ꝙ ſi accidit in ſiphac ni
gredo ex ſeipſo ⁊ peruenit vſqȝ ad oculum precipue
cū ſignis alijs malis tūc oportet vt deſperes de ſalu
te huius infirmi: quoniaȝ eſt ſignificatio conſumpti
onis caliditatis inate ⁊ deſtructionis eius. Et ego iā
vidi quendaȝ cui accidit fractura i capite ſuo ⁊ cōca
uatū eſt os capitis ei⁹ poſt ānum ⁊ ſanatus eſt: ⁊ illḋ
ideo qm̄ fractura fuit in syncipite ⁊ fuit ex percuſſio
ne ſagitte: ⁊ erat ei curſus ⁊ ꝓpter hoc non aduenit
ſiphac aliqd: imo ſaluatum eſt a corruptione. Inqt
Gal. Accidit homini vt frangeret syncipute ei⁹ ⁊ iteꝝ
os tēporis fractura extenſa: ⁊ cōpoſita ē fractura cū
diſpoſitione reꝝ oſſis syncipitis: ⁊ incidim⁹ ipſū ad
intentionem notam ⁊ ſufficit illud ⁊ ſanatus eſt vir.

De fractura mandibule. Cap. ij.

Inqt ſapiens cū incidit ad interiora nō fran-
gat ꝙ ſi frangit mandibula dextra tūc intro-
mitte indicem ⁊ mediū man⁹ ſiniſtre in os in
firmi. ⁊ ſi frangit mandibula ſiniſtra tūc intromitte
manus dextre ⁊ eleua cū eis margineȝ fracture exte
rius ⁊ interius ⁊ oppone eas ambas cū manu alte-
ra de foris ⁊ equa eam ⁊ cognoſces equationeȝ eius
ex equatione dentiū q ſunt in ea. Si auteȝ frangatur
mandibula in duob⁹ locis tūc extende eam in duo
latera ſm oppoſitioneȝ miniſtro extendente eam ⁊
miniſtro retinente ipſam: deinde veniat medicus ad
equandū ipſam ſm ꝙ dixim⁹ ⁊ liga dentes q fuerīt
ſanī ⁊ ſeparati ſunt adinuiceȝ. Si autem accidat
cuȝ fractura vulnus aut fruſtū tūc adminiſtra con-
ſuturaȝ ⁊ puluillos ⁊ medicinas incarnatiuas poſt
reditioneȝ ⁊ equationeȝ. Inqt: ligamentū ei⁹ ſit ſm
hūc modū: pone medicamen vitte ſup nuchaȝ col-
li ⁊ vadant due extremitates a duob⁹ laterib⁹ ſuper
duas aures vſqȝ ad extremitatē mandibule: deinde
vadant cuȝ eis iteruȝ ad nuchaȝ: deinde vſqȝ ad lo-
cū ſub mandibula ſuper duas maxillas vſqȝ ad ſyn
ciput vadens ex eo iteꝝ vſqȝ ad locuȝ qui eſt ſub nu
cha ⁊ ponat ligamentuȝ aliud ſuper fronteȝ ⁊ in po
ſteriorib⁹ capitis ⁊ ſtringat tota inuolutio que inuo
luta eſt ⁊ ponat deſuper pānus lenis. Et ſi ſeparent
ambe mandibule ſimul ex extremitatib⁹ eaꝝ tūc in-
cipiat cū vtriſqȝ manib⁹ paulatim: deinde opponāt
⁊ coniungant ⁊ conſideret ad compoſitioneȝ denti-
um ⁊ liga duales cū filo auri vt non ſeparet rectifica
tio ⁊ ponat medicamen ligamenti ſuper colluȝ ⁊ va
dat caput ei⁹ ad extremitateȝ mandibule ⁊ precipiat
infirmo vt qeſcat ⁊ ſit tranqll⁹ ⁊ dimittat locutioneȝ
⁊ ponat cibus eius ſorbitiones. Et ſi alterat aliud
ex figura tūc ſoluat ligamentuȝ niſi accidat apoſtēa
calidū. Qḋ ſi accidat tūc ñ negligas vti emplaſtris
⁊ embrocis que conueniūt ad illud ex illis que ſe-
dant ⁊ reſoluūt cū equalitate. Et os quidē mandibule
ſtringit ante tres hebdomodas: qm̄ eſt lene ⁊ eſt i eo
medulla plurima replens ipſum.

De fractura naſi.

Capitulum. iij.

Naſi ſuperior pars eſt os ⁊ inferior ē cartilago
⁊ illi quidem cartilagini non accidit fractura
imo attritio ⁊ ꝙ comprimendo dilatat tota ⁊
ꝙ dilatatur inferior pars eius ſuperiore remanente
vt eſt ⁊ ſeparatio ad vnum latus. Superiori vero
parti oſſis accidit quandoque fractura. ⁊ quando
frangit naſus ⁊ non curatur perducit ad caſum. Et
iteꝝ quandoqȝ indurat ⁊ remanet ſm tortuoſitateȝ
ſuam: quare non recipit equationem. oportet ergo
vt feſtinet in die primo ⁊ non pertranſeat decimuȝ.
Et ſcias ꝙ quando fractura naſi conſeqt loca ſupe
riora eius magis conueniens eſt. ⁊ rectius regimen
in ea eſt vt ſumat ſtilus decenter factus lenis ⁊ intro
mittat cum facilitate i naſum vſqȝ ad finem alchaia
ſim ⁊ teneat ipm cuȝ manu ſua ⁊ equet naſuȝ cū ma
nu altera donec equet: deinde ſubtiliet intromittens

do liciniū ꝯſeruans ipſm in figura equationis. Et
melius quidē eſt vt ſit ex lino. Et cautela eſt vt intro-
mittatur in vtraſqꝫ nares ſimul licet nō ſit nocumentū
niſi in latere vno. Et quandoqꝫ ponitur liciniū in lat⁹
vnū vſquequo eius vltimatio peruenit ad cōfirmati
ones ⁊ reſtaurationē. Et nō cōponatur ſup naſum li
gamentū quoniā facit ipſū latū niſi ſit illic eminen-
tia magna ⁊ timeatur ſm eā deſcenſio. Cū autē acci
dit in partibus inferiorib⁹ tunc poſſibile ē vt equet
cū duob⁹ digitis duarū manuū ſicut duobus indici
b⁹ aut duob⁹ auricularib⁹. Et quādo accidit i hac
diſpoſitione apoſtema tunc vnguentū diaglon eſt
bonū valde, qm̄ ſedat apoſtema ⁊ cōſeruat iterū figu
rā equationis ⁊ confortat. ⁊ ſimiliter medicamē fa
ctum cū aceto ⁊ oleo ⁊ ſimilia ⁊ minuto turis ſuper
q̄ ō puluerizetur cinis ⁊ emplaſtretur cū eo. Et quando
fractura eſt attritio aperta tūc non ē poſſibile vt re-
deat cū ea ad rectificationē niſi poſtq̄ ſinditur ⁊ extra
hitur cōminutio oſſiū ⁊ cū ſutura eius ⁊ puluerizentur ō
ſuper pulueres. Et quādo accidūt inclinatio ⁊ ſepa
ratio cartilaginis tunc equa eā violēter. deinde liga
eā ligatura cōſeruāte eā ſuper illud ⁊ ē vt ponas li
gamentū extenſū ex latitudine ceruicis ſuper quā ē
inclinatio ex eis quib⁹ fit facile hoc ligamentū. Et
bonū ē vt ſumas marginē panni fortis aut corrigiā
cui ſit latitudo digiti vni⁹ ⁊ leni vnā extremitatū e⁹
cū glutino piſciū ⁊ glutino corij vaccini aut cū gum
mi aut cū reliqs glutinationē facientib⁹ ⁊ inuiſca
ipſā ſuper extremitatē naſi ex latere ſuper qđ ē in
clinatio donec exiccetur ſuper ipſū ⁊ reducatur naſus ad
ſitū ſuū cū violentia: deinde extende illam corrigiā
aut pannū donec equetur cum eo ⁊ inclina ipſum
ad latus diuerſum inclinationi prime ⁊ reſtaura ip-
ſum ſuper collum ⁊ liga ipſum ligamento tenente ip
ſum ſecundum illam formam. ⁊ emplaſtra cum em-
plaſtris que ſunt neceſſaria.

De fractura furcule. Cap. iiij.

Furcula frangitur aut ꝓpter pondus delatū aut
f ꝓpter caſum magnū: aut ꝓpter percuſſionē
vehementē. Amplius furcule reſtauratio
fit difficilis ⁊ indiget ſubtiliatione. Dixerunt in reſtau
ratione ei⁹: ſi contrahitur ꝓpe caſum erit deſcenſio ca-
pitis adiutorij inferi⁹ min⁹. Inquit: Et quādo cōtra
hitur furcula i duas medietates tūc fac ſedere infirmū
ſup ſedē ⁊ teneat miniſter adiutoriū in quo eſt fur-
cula fracta ⁊ extendat ipſū ad exteriora ⁊ ad ſupe-
riora iterū ⁊ extendat miniſter iterū ceruicē ⁊ humerū
inclinatū cū quantitate q̄ eſt neceſſaria. Et equet me
dicus cū digitis ſuis illud qđ eſt eminens impellēs
ipſum ⁊ qđ eſt concauū cōmoueat ante ⁊ retro ⁊ ex
trahat ipſm. Et ſi indiget in illo extenſione plurima
ponat ſub titillico pilā magnā de pilis ⁊ eleuet cu-
bitum donec approximet ipſū coſtis quoniā exten
detur ſm q vult. Et ſi incidit extremitas furcule ad in
teriora frangendo aut non obedit cū attractiōe me-
dici ⁊ non ſuſpenditur: qm̄ eſt ad ꝓfundū plurimū:
tūc ꝓſterne ifirmū ſup collū ſuū ⁊ pone ſub hume
rō puluinar gibboſū ⁊ demerge humerū ei⁹ inferi⁹
donec eleuetur ad os furcule: deīde equa ipſm ⁊ recti
fica cū digito tuo ⁊ ſtringe. Qđ ſi infirm⁹ inuenerit
puncturā ex deambulatione manus ſup ipſū tunc
fruſtū pūgit ipſū: ſm ſcitum ergo ſcinde ⁊ aufer fru-
ſtū ⁊ fiat illud a te cū facilitate ⁊ ꝓpterea ſi fuerit fru-
ſtum ſubtus Et vt n̄ diſrūpas ſiphac pectoris intro
mitte iſtrumētū conſeruās ſiphac pectoris ſub oſſe:
deinde frange os. Qđ ſi nō acciderit apoſtema cali
dū tūc ſue ſciſſurā ⁊ icarna eā. Et ſi accidit apoſte
ma calidū tūc īfunde puluillos cū oleo aliquo. Et ſi
dimittitur caput adiutorij apud fracturā cum fruſto
furcule ad iferiora: tūc oportet vt ſuſpendatur adiuto
riū cū ligamēto lato ⁊ eleuetur ad partē ceruicis. ⁊ ſi
fruſtū furcule fuerit inclinatū ad ſuperiora: ⁊ illud
quidem parū ſit tūc non ſuſpendatur adiutoriū: ſed reſu-
pina illum cui⁹ eſt furcula fracta ſuper dorſū ſuū ⁊
ſubtilia regimen ei⁹ ⁊ ſtringetur furcula in menſe ⁊
minus. De furcula autē dixerunt q furcula non
ſeiungitur ex latere intrinſeco quoniā annexa eſt pec-
tori non ſeiuncta ex eo: ⁊ propter hoc non mouetur
ex hoc latere. Et ſi percutiatur exterius vehementer ⁊
ſeperetur tūc ipſa equetur ⁊ curatur curatiōe qua curatur cū
frangitur. Extremitas vero ei⁹ que ſequitur humerū ⁊ ſepa
ratur ab eo nō diſlocatur plurimū: qm̄ lacertus q habet
duo capita ꝓhibet eā ab hoc ⁊ ꝓhibet eam iterū
caput ſpatule Et non mouetur furcula motu vehemē
ti: qm̄ ipſa non eſt poſita niſi vt ſeparet pect⁹ tantum
⁊ dilatet ipſum ⁊ ꝓpter hoc facta eſt furcula homini
ſoli iter reliqua animalia. Qđ ſi accidat ei diſloca-
tio ex lucamine aut re alia ſimili huic tūc ipſa equetur
⁊ intromittatur ad locū ſuū cū manu ⁊ puluillis plurī
mis q ponuntur ſuper eam cū ligamento qđ oportet.
Et conuenit hec curatio extremitati humeri iterum
cū ſeparatur ⁊ reducit eā ad locum ſuū et illud quo li
gatur furcula humero. ⁊ eſt humerus ⁊ os cartilagio
ſum ⁊ ipſū ingroſſatur in macilentis. Et cū remouetur
exiſtimat ille cui non eſt experientia q caput adiuto
rij iam ſeparatum ē ⁊ exiuit de loco ſuo: caput enim
ſpatule videtur tūc vnū ⁊ videtur loc⁹ a quo permutatū
eſt concauū: verū oportet vt diſtinguatur ſignificationi
bus quas experiemur poſt.

De fractura ſpatule. Cap. v.

Spatule quidē loc⁹ lat⁹ parū frangitur Plurimū
f enim qđ accidit de fractura ei⁹ accidit margi-
nib⁹ ⁊ lateribus ⁊ fruſtis. Et quando accidit
cognoſcitur tactu: ⁊ per illud qđ ſequitur eā de punctura.
Verū plm accidit ei ſciſſura quā ſignificat aſpitas q̄
cognoſcitur tactu ⁊ dolore locali ⁊ pūctura ſi fuerit: lꝫ
nō ſint reliqua ſigna. Et fortaſſe accidit fractura
ad iteriora ⁊ ſignificāt ipſā icīſio acciis ⁊ crepitatio
lenis quam ꝑcipit auditus cū crepitat miſer cū ea.
Et inuenitur ꝑ attractionem manus qua ꝯſequitur eā ⁊ do
lorem. Et cura eius iterum eſt ſubtiliatio man⁹ ⁊ bo
nitas cōuenientie impulſionis ab inferiorib⁹ ⁊ equa
tionis: ⁊ fortaſſe indiget ventoſis ſm q exiſtimo do
nec attrahatur ad ſupiorē ⁊ equetur cum cautela a nocu
mēto i aggregatiōe materiei. Fruſtula aūt ſpatule
cū franguntur ſi ſunt igerantia pungentia ⁊ ledētia tūc

neceſſariū eſt extrahere ea. Et ſi ſūt quieta equentur
⁊ ligentur ligamētis ſilib⁹ ligamentis furcule. Et oꝫ
vt dormiat hn̄s fracturā ſpatule ſup lat⁹ ſanū nō ſu
per aliud.

De fractura caſſi Ca. vi.

Accidit caſſo ſciſſo ſicut ligno ⁊ accidit fra-
a ctura ad interiora. Et ꝑmū quidē cogno
ſcitur ſonitu ſenſato ꝑ tactū ⁊ auditū: ⁊ qn̄qꝫ
inuenis ipſam manifeſtā cū⁹ due ptes ſunt manife
ſte ⁊ cū extēſione doloris. Scđm v̄o ſequūtur acci
dētia mala ex ꝯſtrictiōe anhelitus ⁊ tuſſi ſicca ⁊ for-
taſſe patiēs illud ſpuit ſāguinē. ⁊ qn̄qꝫ gnātur ex eo
putrefactio velaminis. Et cura iſtorū ē cura illius
q hꝫ illud in humero. Et ſi inclinatur inferi⁹ tunc cu-
ra ē illa q̄ deſcripta ē in cōpreſſione furcule depreſ-
ſe ꝑ fracturam. Et ſi ingrediūtur coſte adminiſtra ſu
per eas ligamētū factū ex lana cū reſolutiōe poſt li
gamēta poſita ſup eas deſubtus cū rectitudine: dei
de aggrega extremitates duorum ligamentorum ⁊
liga eas adinuicem: quoniam ipſe ꝓhibent ligamē
ta reuoluta a ſolutione.

De fractura coſtarū Ca. vij.

Coſtis veris ſeptē accidit fractura duobus
c lateribus. Falſis v̄o accidit fractura a la-
tere dorſi. Et qm̄ extremitas alia ē cartila
go hypocōdriorum ſm q ſciuiſti nō accidit ei attri-
tio. Cognitio aūt fracture coſtarū eſt facilis q̄ nō
occultatur tactui ꝓpter illud qđ ſentitur de aſpitate ⁊ mo
tu in nō ſuo loco ⁊ fortaſſe auditur ſi auſcultatur crepi
tatio occulta. Qđ ſi fuerit inclinatio coſte ad interi-
ora ⁊ ſignificāt eā accidētia pleureſis: ⁊ ē fortaſſe cū
ea ſputū ſanguinis tūc nō audent reſtauratores cu
rare ipſam cū extēſione ad exteriora ꝓpter defectū in
genij: qm̄ illud ē difficile abſqꝫ vētoſis. Et qm̄ ex vē
toſis timetur q aggregetur mā plima ad interiorē locū
⁊ eſt in ea illud qđ ē de corruptione. Qđ ſi expellis
eas ⁊ nō ꝓlōgas retētionē earū nō ē malū. Verū
qn̄qꝫ cibāt infirmū cibis inflatiuis valde ut infletur
vēter ei⁹ ⁊ cōpmat inflatio fracturā ⁊ ipellat eā ad
exteriora. Et hoc quāuis ſit de illis a qbus in qbuſ
dam horis nō eſt excuſatio: eſt tn̄ cauſa magna ad
faciendū ut accidat apoſtema. Inquit quidā ſapiē
tum: Oportet ut cooperiatur locus cū lana infuſa in
oleo calido ⁊ ponātur puluilli in eo qđ eſt inter co-
ſtas donec repleatur ut ſit ligamētū equale qm̄ inuol-
uitur ſm rotūditatē ſicut narrauim⁹ in pectore: dei
de ponatur ſicut ponitur in habētib⁹ pleureſim ſm quā
titatē cōuenientē oſſi. Et ſi oppreſſerit nos res vehe
mens ⁊ os pūgit velamē pūctura ledēte tunc oꝫ ut
ſindatur cutis ⁊ diſcooperiat illud qđ diſcoopertū
eſt de coſta: deinde ponatur ſub eo inſtrumētū qđ cō
ſeruat ſiphac ut nō egrediatur ſiphac ⁊ incidātur cū
facilitate oſſa q̄ pungūt ⁊ exire facias. Deinde ſi nō
accidit apoſtema calidū aggregētur fiſſure ⁊ medi-
centur cū vnguento. Et ſi accidit ei apoſtema calidū
cooperiatur cū puluillis infuſis i oleo ⁊ cibetur infirm⁹
⁊ curetur cū eo quod ſedat apoſtema calidū ⁊ reſu-
pinetur ſup lat⁹ qđ leue ē ſup ipſm.

De eo qđ accidit ſpōdilib⁹ de fractura Ca. viij.

Inquit paulus: Rotūditatib⁹ ſpōdiliū ac
i cidit qn̄qꝫ attritio: ſed fractura parū acci
dit ⁊ tunc minuitur ſiphac ⁊ nuche ⁊ nucha
ipſa: ⁊ cōicant eis ambabus nerui in nocumēto ⁊ ſe
quitur ea vtraqꝫ mors ſi accidat illud ſpōdili colli. Et
ꝓpter hoc oꝫ ut ꝑmittam⁹ ſermonē ⁊ enūciemus per
ditionē ſictā. Et ſi ē poſſibile ut ꝑſumam⁹ ⁊ auferā-
mus oſſa ledēs cū ſciſſione tūc illud eſt: ⁊ ſi nō oꝫ ut
viſitemus eos cū regimine qđ ſedat apata calida.
Et ſi remanet aliqđ ex ꝑtibus eminētibus ſpōdilis
ex qua ſunt que noiantur ſpine. Nā illud cadit velo
citer ſub digitis cū volum⁹ eius cōminutionē: qm̄
illud quod conīcitū ē mouetur ⁊ ſeparatur a loco ſuo:
tunc oꝫ ut auferatur illud ſcindēdo cutē exteri⁹: dein
de aggregetur cū ſutura ⁊ adminiſtretur in eo curatio in
carnatiua. Et ſi frangitur os alkaet in inferiore ꝑte
alchatiz ⁊ alohoſos tūc intromittatur digit⁹ index ſi-
niſtre manus in anū ⁊ equet os fractū cū eo ⁊ cum
manu altera ſm q poſſibile ē: ⁊ ſi ſenſerim⁹ os fra-
ctū iā ſeparatū eſſe tunc oportebit iterū ut auferatur
cū ſciſſione ſicut diximus: deinde adminiſtretur liga-
mentum quod conuenit ano ⁊ curatio ꝯueniēs ei.

De fractura adiutorij Ca. ix.

Os adiutorij cū ſpargitur ſm plm nō decli-
o nat niſi ad exteriora q̄re oꝫ ut tu facias il-
lud quod oꝫ fieri in reditiōe fracture ei⁹ ſi
cut ē ſm q ſciuiſti. trāge ipſam manu tua ⁊ equa eā
tione vltima ⁊ liga eā cū ligamēto aſcēdente etiam
vſqꝫ ad humerū ⁊ ſtringe cū eo ſic ē ꝓxima illi: dein
de ligamēto cōi ſm q ſciuiſti etiā vſqꝫ ſub cubito ſi
fuerit fractura ꝓpinqua cubito: poſtea liga ipſam li
gamēto tertio aſcēdēte ab inferiori vſqꝫ ſuperius et
ſuſpēde manū angulariter ne multiplicetur ei⁹ ſuſpēſio
extēdendo: qm̄ eſt malū. Et meli⁹ quidē ē ut ſtringatur
adiutoriū ad pect⁹ ſm angularitatē in cubito ut nō
moueatur ⁊ ꝓpterea qm̄ fractura ē ꝓpe cubitū. Ergo po
ne ſup ligamēta aut aquā ⁊ acetū aut aquā ſolam ſi
fractura adhuc non apatur ⁊ fac ipſā ex lino cui⁹ latit
udo ſit quatuor digitorū nō plus. Et ſi iā ſupuenit
ei ſpaciū: ⁊ apa eſt: tunc pone ipſam ex lana et ablue
ipſam in oleo ſi tibi poſſibile ē. ⁊ ſi nō fuerit aliquid
ꝓhibēs non ſoluas vſqꝫ ad ſeptē: ⁊ qđ ē poſt eos
vſqꝫ ad decē: tunc ſolue ⁊ liga cū aſtellis. ⁊ ſi deſcen-
ſio vocat te ad aliud tunc ſolue in tertio ⁊ ē illud ad
quod inclinat Hyp. qm̄ aufert nocumēta licꝫ noce
at reſtaurationi. Verū in q̄litate ponēdi aſtellas oꝫ
ut ſufficiat tibi illud qđ tibi declarauim⁹ in ca. ſuo
⁊ non ſepares ab ea ſtricturā ad minus vſqꝫ ad. xl.
dies. Et quando indiget ſm cōſuetudinē extenſiōe
vehementi ⁊ nō obedit tibi ⁊ non excuſaris auxilio
alicuius adiuuantis te: tunc fac ſedere infirmum ſu
per ſedem ſubleuatam: ⁊ ſit ad ſtantē plus declinis
q̄ ad ſedentem ⁊ appodietur ſuper gradum ſcale:
aut quod ſimile ſit ex eis que ſciuiſti in ca. diſlocati-
onis. ⁊ locus ille ſit planus factus ⁊ mollificatus et
linitus: deinde ſuſpende in humero eius aliqđ gra
ue extendens ipſum ad inferiora. cum ergo extende

ris extenſione queſita: tunc ligā cum vitta forti ſub fractura ⁊ ſupra illam ⁊ fac dormire infirmum reſupinum ⁊ extende illud quod ligaſti vitta cum fortibus vittis vſq; ſubtus ⁊ ad ſuperiora. in illo enim ē ſufficientia. Et quando fractura eſt in medio adiutorij pone ligamētū cū longitudine vna a duabꝰ extremitatibꝰ iuncture. ⁊ ſi fuerit ꝓpinquior ad latus pone ligamentum vehementioris ꝓpinquitatis extremitati lōginq̄ ne q̄ʒ alij. ⁊ ſi fuerit ſciſſura ſola tūc cura eſt curatio ſciſſure: ⁊ ſtringatur ſuper eam ligamentum.

De fractura brachij Ca.x.

a Ccidit qn̄q; ut frangantur duo focilia ſimul. Et qn̄q; accidit ut frangat vnū eoꝝ. Et fractura focilis inferioris ē vehementior ⁊ turpior q̄ʒ fractura focilis ſuperioris: qm̄ ſingulꝰ ſit fractura vniꝰ eorum: ⁊ illud ideo: qm̄ focile inferiꝰ eſt brachiū deferēs: q̄re eius fractura ē deterior: et qm̄ eſt nudū carne tunc eſt fractura turpior. Et iteꝝ ſuperius focile ſuſcipit curationē: ⁊ ſufficit ei extenſio parua ⁊ nō ſimiliter ē inferius: ⁊ ꝓpter ē ſi frangant ſimul. Et oꝫ ut ſuſtentet apud extenſionē adiutorij ſup alchol ⁊ eſt radix vole. Et cognoſcitur ſtrictura ligamēti: qm̄ ſi accidit ex ea ī digito apoſtema paruū aut dolor paruus tūc ligamētū ē equale. ⁊ ſi nō ē tunc ē molle: ꝙ ſi ē ꝑlim ſuperfluum tunc ē vehemens ⁊ oportet ut mollificetur. Poſitio autē aſtellarum non ē ex illis que occultētur tibi: ſed oportet ut nō cōſequant cū longitudine ſua volā ⁊ radices digitorū: imo abbreuient ab hoc parūper niſi neceſſariū faciat illud ꝓpinquitas fracture iūcture raſcete tali. Uerū tūc iterū oportet ut nō tāgat albaragi digitoꝝ. Et cū reſtauratur ⁊ ligat oꝫ ut ſuſpendat ad collū ſm figurā angularē. Et oꝫ ut ſit ſuſpenſio eiꝰ ꝓpter ſi ē eius fractura ad inferiora cū panno cuiꝰ latitudo capiat longitudinē brachij totiꝰ: qm̄ ſi ſuerit obuiatio ſuſpenſorij ꝓpter fracturā ⁊ reliquū eius ſeparatum a ſuſtentatione accidet tortuoſitas ꝓculdubio: ⁊ declinatio ſup illud qḋ facit ipſam ſicut volam imo oꝫ ut ſit vola: ⁊ ꝑlim brachij in ſuſpenſorio. At vo ſi fractura fuerit ad ſuperiora oportebit ut ſuſpēſio ſit ita ut videat fractura ⁊ eleuet duas extremitates ex latere vole ⁊ ex latere cubiti. Qḋ ſi ſeparatur qḋ eſt inter illud erit adiuuās ipſm ad equationē figure: ⁊ ſit ſuſpēſoriū pannus lenis: ⁊ ſit ſuſpēſio taliſ ne vllo mō ſit poſſibile moueri: ⁊ ut nō dilatet ipſū dilatatione laborioſa. Et fortaſſe accidit brachio ut reſtauret in latitudine circiter viginti ⁊ octo dies.

De fractura raſcete Ca.xi.

o Sſibꝰ iſtis parū accidit fractura: qm̄ ipſa ſūt dura valde. Et quando aduenit eis cā aliqua remouet ea a locis ſuis ⁊ nō frāgit ipſa quare ſunt vlima ad curationē: quēadmoduʒ diximus in diſlocatione.

De oſſibus digitoꝝ fractis Ca.xij.

i Stis iterum parum accidit fractura: imo accidit ſeparatio. Dixerunt quidaʒ. Si accidit eis fractura oportet ut ſedeat īfirmꝰ ſuper ſedem eleuatam ⁊ precipiatur ei ut ponat volam ſuper ſedem equalem ⁊ extendat oſſa fracta miniſter ⁊ equet ea medicus cum pollice ⁊ indice. Qḋ ſi pollex fuerit inclinatus ad inferiora tunc oportebit adminiſtrare ligamentum deſuper: ⁊ fortaſſe accidit apoſtema calidum. Et ad locum mollificationis horum oſſium aggregatur ſuperfluitas plurima ⁊ coagulatur velociter: quare ſtringitur. ⁊ ſi accidat fractura ſulemi aut digito ſi ex pollex oportet ut ligetur ligamento proprio ei: ⁊ ut ligetur iterum cum vola ut firmetur ⁊ non moueatur. Et ſi accidit fracture alicui reliquoruʒ digitorum ſi fuerit index aut auricularis tunc ligetur cum illo qui approximat ei. Et ſi eſt de digitis medijs tunc ligetur cum illo q eſt ex latere eius: aut ligētur omnes ſm continuitatem ad inuicem: quoniam ē melius. Firmantur eñ ⁊ non mouentur ⁊ ſunt tunc quaſi ligati ſint cū aſtellis ſcʒ oſſa fracta.

De fractura oſſis lati ⁊ anche Ca.xiij.

o S anche qn̄q; frangitur: ſed raro cum diſpoſitiōe fortitudinis ſue. Et accidit illud ei ſm ſemitam cōminutionis extremitatū ⁊ quandoq; finditur in longitudine: ⁊ quandoq; impellitur intus ad ventrem. ⁊ accidit poſt iſtas diſpoſitiones iterum ex dolore ⁊ punctura ⁊ ſtupore cruris ⁊ coxe ꝓximuʒ ei quod accidit adiutorio ex fractura humeri. Et quando frangitur os latuʒ qḋ eſt ſupra alohoſos: aut findūtur ut ligna lacerti eiꝰ fit res difficilis in rectificatione eius: quare fit vna duarum ancharum declinis ad diminutionem. Et cura eius ē ut iaceat infirmus ⁊ incipiant duo homines fortes extendere duas coxas eius ſcʒ quiſq; eorum extendat coxam: ⁊ iam ante tenuerintꝰ manus eius ut non feſtinet ad expellendum illum qui extendit coxam eius. ⁊ incipiant duo reſtauratores comprimere ancham eius cum vehementia ⁊ fortitudine donec equetur: deinde preparent ſuper eam emplaſtruʒ: poſtea reſupinetur ſuper aliquid qḋ ſit ſicut glomer ex pāno aut ei ſimile ex illis q̄ habent duritiem. Et hoc q̄dē eſt ꝓximū ei cū quo curatur ſpatula iterū. ⁊ qn̄ frangit ex latere anche tūc cura eius ē cura humeri. Et oꝫ ut adminiſtret humectatio ſup ligamentū ⁊ equent puluilli ſicut oꝫ: ⁊ eſt neceſſe ut ſit ſuſtentatū ſuper locū planū.

De fractura coxe Ca.xiiij.

c Um coxa frangitur neceſſaria ē extēſio vehemēs: deide equet ſm formā nālē q̄ eſt ei. Et ē gibboſitas ſilueſtris ꝑte eiꝰ ⁊ ꝯcauitas pauca in eius domeſtico ſm ambulationem forme que eſt ei in ſanitate. Et obſeruentur in diſpoſitione fracture medij eius: aut extremitatis eiꝰ ſuperiora et inferioris diſpoſitionis q̄ dicte ſunt in ca. adiutorij ⁊ ſit ſtrictura ad ſuperiora ꝯſeruās ⁊ retinēs. Dixerūt qn̄ frāgit cōuertit ad loca anteriora ⁊ ad exteriora. Et illud ideo ē: qm̄ ipſa ē lata ab hac ꝑte ꝑ naturaʒ ⁊ equet manibꝰ ⁊ ligamētis ⁊ ſpēbus extenſionis q̄ ſūt ſm equalitatē: aut cū ſtrictura vnius duarum ligaturarū ſupra fracturam in medio. Si ſit fractura

fuerit inclinata a medio ⁊ fuerit ꝓpinq̄ capiti coxe: tunc ſumat ligamentū ⁊ inuoluat in medio eiꝰ lana vt nō incidat carnē ⁊ ponat mediū eiꝰ ſup pectinem ⁊ aſcendant extremitates eiꝰ ad partē capitis ⁊ dent miniſtro vt retineat eas ad inferiora. Et ſi fractura fuerit in eo qḋ ſeq̄t genu: tunc nos ponemꝰ ligamentū in ſuperiore ꝑte fracture: ⁊ eleuabimꝰ extremitates eiꝰ ad illū q extēdat eas ad ſuperiora ⁊ teneat genu cū ligamēto inuoluēs ipſm deſup. Et equet mēbꝝ iſtud infirmo iacente ſup facieʒ ſuā ⁊ crure eiꝰ extenſo. Et ſi fuerint oſſa pungētia: tūc oportet vt equētur ſicut diximus multotiēs ⁊ q̄ ex eis eleuant capiant. Regimē vero ſit ſm ꝙ diximꝰ in curatōe adiutorij. Et os quidē coxe ſtrigit in .l. noctibꝰ. Et ego enūciabo quō oportet vt ſit ſitus eiꝰ poſtq̄ʒ aggregat curatio cruris. Et oportet vt ponatur inter duas coxas tūc pila de ligno ⁊ ei ſimilibꝰ ſeruans eā ad formā ſm quā eq̄ta eſt ⁊ reſtauret reſtauratōe cognita ſm ꝙ intelligit ꝓpter illud qḋ accidit de apoſtemate ⁊ pruritu. Et qn̄ accidit ſup coxam: nam eſt apoſtema forte et eſt ex eis q̄ feſtinant ad coxam: tūc oportet vt ꝓpe ꝑ ueniatur ad ſoluēdū vt reſpiret ⁊ extēdat apoſtema. Situ q̄dē iam ſciuiſti embrocas ꝓpas. Uerū in canalibꝰ ⁊ albaranach ⁊ ſunt tabule magne in quibꝰ eſt parū ꝯcauitatis vt decent cōponant ſup inuolutiones capiant lōgitudinē pedis: ⁊ qm̄ ſi breuiant ⁊ nō reſtaurant ſup crus ⁊ abſcindūt infra illud vtilitas nō eſt vtilitas q̄ſita. Et ſi ꝓlōgant erit infirmus ex eis in labore licet ſi ipſe abbreuiēt nō erit expers laboris. ⁊ vtilitas elōgatōis eaꝝ eſt vt ꝓhibeāt iteꝝ ꝑtē ſanā pedis moueri cū fuerit motꝰ illiꝰ q̄ntitatis nocuꝰ fracture ⁊ ꝓpe in diſpoſitōe dormitatōnis ⁊ ſomni. Et neceſſitas hoꝝ inſtroꝝ non eſt niſi in fractura magna valde: ⁊ nō eſt poſſibile cū hoc vti eis niſi anteq̄ʒ apoſtemet: qm̄ apoſtema nō tollerat huiuſmodi. Et ad vltimū eſt grauitas ⁊ malitia ⁊ labor ⁊ oportet vt fugiat ab eis dū exceptio ꝑſeuerat cum ingenijs alijs. Situs aūt reſtaurate coxe oportet vt ſit ſm ꝙ fuit ꝯſuetudo eiꝰ in ſanitate de aſſiduatōne ꝯſtrictōis ⁊ dilatatōis. Et illud qḋ eſt magis vincēs eſt dilatatio. Et ſcias ꝙ ille cuius coxa ⁊ ancha ſunt fracte parū denudatur a claudicatione. ⁊ qn̄ abſcinduntur fruſta lacertorū eius mandat prius: deinde minuitur ſecundo.

De fractura rotule poplitis. Ca.xv.

r Otula parū frangit ⁊ ſm plurimū ꝯterit. Et cognoſcit illud qḋ accidit ei tactu ⁊ aſperitate ⁊ cū vacuitate q̄ intelligit cū tactu ⁊ audit aure. ⁊ oꝫ in curatiōe eiꝰ vt extēdat crus: deinde intromittat rotula in locū ſuum ⁊ ſi ſeparata fuerit aggreget ꝑus: deinde intromittatur.

De fractura cruris. Ca.xvi.

q Uando frāgit os paruū cruris eſt ſaluꝰ q̄ʒ ſi frāgat os magnū. ⁊ qn̄ frāgit arūdo prima ſuperior ē inclinatio ad exteriora ⁊ an̄: ⁊ ē ābulatio cū hoc poſſibil. ⁊ ſi frāgit arūdo mag inferior declinat crus ad exteriora. ⁊ qn̄ frāguntur vtreq; arūdines ſimul: tūc eſt deteriꝰ. ⁊ tūc q̄dē accidit cruri inclinatio ad oēs ꝑtes. Et ſcias ꝙ curatio fracture cruris ē ſm ꝯſiderationē curatōis adiutorij ⁊ in eiꝰ ſilitudine ⁊ nō eſt diſpoſitio cruris in tortuoſitate q̄ accidit figure ſue nāli ſicut diſpoſitio adiutorij: imo ē rectū: q̄re oportet vt ſit extēſio eiꝰ ad hoc vt redeat ad rectitudinem.

De calcanei fractura. Ca.xvij.

c Alcaneꝰ ē excuſatꝰ a fractura ꝓpter duritieʒ ſuā ⁊ ꝑ circūdatōeʒ defēſionū. Et ꝑlim eiꝰ qḋ accidit ei nō eſt niſi diſlocatio ⁊ iam dictum eſt de ea.

De fractura tali. Ca.xviij.

f Ractura tali eſt ꝑua ⁊ eiꝰ curatio ē difficil. Et plurimū q̄dē frāgit cū cadit hō ex loco lato: qm̄ ꝯterit ſupiꝰ pedis. ⁊ fortaſſe accidit cū eo attritio oſſis cū curſu ſā. ad vētres q coagulatur in eis. ⁊ qn̄q; ꝑducit ad egritudinel magnas ex febre ⁊ ꝑmixtiōe rōnis ex tremore ⁊ ſpaſmo pedis. Cū ergo accidit in eo apoſtema ꝯgelatū qḋ non apparet ⁊ nō egredit ⁊ apparet iam tenebroſitas q̄ nō fuit ē ſignū malū ſignificās ꝙ ē in via putrefactōis. Si aūt ē aꝑa apparēs impellens manū: tūc ē meliꝰ ⁊ fortaſſe fit facil eiꝰ eruptio. Et qn̄ talus reſtauratꝰ deambulatio eſt doloroſa ſup ipſm. ⁊ qn̄ nō reſtaurat talus ſm ꝙ oportet deſtruit iuuamentum.

De fractura digiti pedis. Ca.xix.

c Uratio eoꝝ in fractura ⁊ diſlocatōe ē curatio digitorum manus. Et quandoq; reſtaurator equat eos pede ſuo calcādo eos cum eo

Expleta eſt fen. v. li. iiij. quaʒ ſequit fen. vi. eiuſdē de venenis.

Fen ſexta libri quarti de venenis: ⁊ eſt quinq̄ʒ tractatuum.

Tractatus ꝑmus eſt de radicibꝰ eius qḋ ſcit de diſpoſitōibꝰ venenoꝝ ebibitoꝝ ⁊ diſtinctōe ſermonis in curatōibꝰ venenoꝝ q̄ nō ſunt ex aīalibꝰ: Caꝰ ſūt ſūme tres.

Sermo vniuerſal de cautela a venenis q̄ in potu dant ⁊ curatōe eoꝝ. Ca.i.

q Ui timet ꝙ in potu ſumat venenuʒ oportet vt ſibi caueat a cibꝰ dn̄antiū ſaporum in acetoſitate aut ſalſedie aut acuitate aut dulcedine dn̄antiū odoꝝ. Ipſi eñi frāgūt ꝑ illḋ qḋ ponūt ⁊ odorē eiꝰ. ⁊ oꝫ vt nō ꝑmittet ei aliq̄d ex eis q̄ diximꝰ ſup famē vehementē ⁊ ſitī vehementē: vnaq̄q; eaꝝ eñi occultat illḋ qḋ oportꝫ vt detegat ei ꝓpter vehementiam voracitatis. ⁊ iteꝝ q̄r cū replet cibo ⁊ potu ⁊ cū in potu ſumit venenū: accidit veneno duo accidētia. quoꝝ vnū ē ꝙ ſepelit in vacuitate eiꝰ quo repletꝰ ē. ⁊ ſecūdū eſt ꝙ vene ſūt plene: q̄re nō īuenit venenū ī eis penetratōē: ⁊ fortaſſe ē in eo ſapor rei repugnāſ veneno. Et neceſſariū eſt ei iteꝝ vt ipſe ſit ſuſcipiēs ſm viā ꝯſuetudis medicinas expellētes nocumētū venenoꝝ ſicut mithridatū: nā eiꝰ ex

pertum eſt iuuamentū: ⁊ ſicut ↄfectio de bolo ar. Et
aliſr ſicꝰ cū folijs rute ⁊ nucibꝰ ⁊ ſale trito. pōdera vo
ſunt: qm̄ ſumanſ rute ſicce partes. xx. nucū ptes. ij.
⁊ ſal q̄nq̄ ⁊ ficuū ſiccaꝝ ptes. v. Et algeduar eſt mi-
rabile in expellēdo nocumētū venenoꝝ omniū ⁊ ſa
cit fiduciā iterū. Et ego nō verifico an ſint due medici
ne aut vna medicia. Et iteꝝ ſeīs napi ꝑui pōdꝰ. ℥. i.
℥. decoquaſ cum vino decocto ⁊ ruta ⁊ ſal etiam ſiſr
Et neceſſariuȝ eſt cauēri vt nō ſit oīs cautela eiꝰ in ci
bo dato ab alio: aut ꝙ in potu ſūit q̄n: qm̄ forſitan
accidit ei vnde nō exiſtimabit: imo q̄nq̄ ↄtigit vt ca
dat res maligna ſicut lacerta ⁊ ratela ⁊ ſcorpio i eo
qd̄ decoq̄tur ⁊ in vaſis in quibꝰ eſt vinū. Plurima
nāq̄ venenoſoꝝ diligunt odorē vini ⁊ currunt ad
ipſum. ⁊ q̄nq̄ moriūtur in eccubis: ⁊ q̄nq̄ bibunt
ex eo ⁊ euomūt in ipo. Et propter hoc oportȝ vt ca
ueantur tecta ⁊ qd̄ eſt ſub arboribus magnis ⁊ her-
boſa loca.

De ſermone vniuerſali de venenis que bibunſ. Capitulum. ij.

Pecies venenoꝝ ſūt due. ſ. faciēs operatio
nē ſuam cū q̄litate q̄ eſt in ipſo. ⁊ efficiens
cū forma ſua ⁊ tota ſubſtantia ſua. Et pri-
mū quidem aut eſt corrodens putrefaciens ſicut le-
pus marinus: aut inflāmans calefaciens ſicut euforbiū: aut infrigidans ſtupefaciens ſicut opiū: aut opi
lans vias anhelitus in corpore ſicut plumbū vſtum
Efficiens autē cū tota ſubſtantia eſt ſicut napellus ⁊
ſicut alhelil qd̄ dicitſ eſſe gūmi napelli: ⁊ ſicut cornu
ſpice: ⁊ ſicut fel leopardi ⁊ q̄ ſunt illi ſilia. Et hec ſunt
deteriora venena. Et iterū de venenis ſunt que agūt
ſup vnū ⁊ idem membꝝ: ſicut cantarides ſup veſi-
cam ⁊ lepus marinus ſup pulmonē. Et de eis ſunt
que agunt ſup totū corpus ſicut opiū. Et oē quidē
quod interficit cū permutatōe cōplexionis: aut pu-
trefactione: aut cū aduentu ſup membꝝ: poſſibile ē
vt ſit effectus poſt tempus licet putrefaciens quāto
plus remanet in corpore tāto plus eſt effectus ei de
terior. Et ſalus ex eo eſt cū reſolutiōe accidente ei ꝑ
ꝑ illā quod ſuccedit ei per ſudorē ⁊ ſimilia: aut per
curationē contrariam. Et ſcias ꝙ nocumentū nar-
coticoꝝ in cōplexionibus calidis ex parte eſt fortiꝰ
⁊ q̄cūq̄ duarū fuerit dominans erit iudiciū ei: in
quantū eni complexio calida in corde reſiſtit eis eſt
eoꝝ effectus debilior: ⁊ inquantū ipſa inueniunt in
corporibꝰ calidis ſubtiliationē ſubſtantie ſue frigide
grauis ⁊ attractionē per virtutē motus arteriarum
⁊ attractio earū eſt apud conſtrictionē: erit eoꝝ no
cumentū in corporibus calidis vehemētius ꝓcipue
cū ipſa ſint cōtraria cōplexioni eoꝝ. Et eſt ſimile vt
ſit ſermo in venenis calidis ille ſermo iteruȝ. cōpul-
ſio eni calida reſiſtit eis cū expulſione a corde ⁊ reſol
uit virtutē calidoꝝ venenoꝝ: ſed arterie cōplexio-
nis calide attrahunt ea: quare accidit ſicut illud. Et
propter illud dixit Gal. ꝙ alfarfas ⁊ exiſtimo ipm
eſſe napellū aut venenū interficiens interficit homi-
nē ⁊ nō interficit turdos qm̄ ipſe nō peruenit in tur
dis ad cor niſi poſt ſpaciū in quo iam paſſus ē a cor
pore paſſionē poſt quā nō remanet niſi paſſio ↄuer
ſionis cibi. Et in homine feſtinat ante illud propter
latitudinē meatuū ⁊ vehementiam caliditatis ⁊ vir
tutē motuū attrahentiū arteriarū. Et dico ꝙ iſte eſt
modus quidam. Uerum proportionalitates iteruȝ
inter virtutes agentes ⁊ patientes ſunt ex eis q̄ oportȝ
conſiderari. ⁊ vnde ſciāt ꝙ alfarfas ſit venenū ꝑ cō
parationē ad complexionē latam que eſt animalis
abſolute confirmatur ita vt ſit interficiens cū figitur
in homine nō interficiens cū nō firmatur in turdis
forſitan eni alfarfas nō eſt venenū per cōparationē
ad complexionē turdoꝝ. Et ſi non cōuerteretur in
cibū vel nutrimentū: ⁊ ſi perueniret ad cor eorum ſi
cut ipſum peruenit ad cor hominis cū velocitate nō
interficeret. Inquit: Et fuit quedam anus ſuſcipiēs
in principio rei de napello rem paruam: deinde nō
ceſſauit vti eo donec aſſuefacta eſt eo natura ⁊ aude
cter vſa eſt eo ⁊ nihil nocuit ei. Et dico hoc: ⁊ dixit
Ruffus ꝙ nutrita fuit puella cū veneno vt interfice
rent ꝑ eā reges q̄ cū ea ↄuenirēt: Et ꝙ ipſa in ↄple
xione ſua ↄſecuta ē ↄſecutionē maximā ita vt ſaliua
eius interficeret animal ⁊ nō appropinquaret eiꝰ ſi
liue gallina.

De ſignificatōe ſpecierū venenoꝝ. Ca. iij.

Ignificant quandoq̄ per ea que eueniūt
in corpore de egritudinibus. Nam ſi eue-
nit ſimile mordicationi ⁊ inciſioni ⁊ pun-
cture ⁊ corroſioni ſcitur ꝙ venenū eſt de genere me-
dicinarum acutarū calidarū mordicantiū ſicut arſe
nicum ⁊ almuſcum ⁊ argentū viuū extinctū. Et ſi ac
cidunt inflāmatio vehemens ⁊ exuberatio ſudoris
⁊ rubedo oculi ⁊ anguſtia ⁊ ſitis: ſignificat ꝙ eſt ve-
nenum propter caliditatē tantū ſicut euforbiuȝ. ⁊ ſi
accidunt profunditas ſomni ⁊ ſtupor ⁊ frigus ſigni
ficat ꝙ venenū eſt de genere narcoticoꝝ. Et ſi non
apparēt niſi caſus virtutū ⁊ ſudor frigidus ⁊ ſynco
pis: tunc eſt de venenis que ↄtraria ſunt rebꝰ cū tota
ſubſtantia ⁊ ē deteriꝰ eoꝝ. Et q̄nq̄ ſignificanſ ꝑ odo
res aut odorē corporis totius ſicut ſenſibilitas odo
ris opij in eo qui bibit ipſum: aut odorē mēbri eius
ſicut odor oris cū bibuntur venena putrefacientia
ſicut lepus marinus ⁊ alfraſatū ⁊ cantarides. ⁊ quā
doq̄ ſignificātur per vomitū: nam cū euomitur ve
nenū non elongatur quin viſus cadat ſuper ſubſtā-
tiam eius qd̄ in potu datū fuit de eo: aut cognoſcat
per odorē aut per ſaporē ſicut viſus ſuper litargi-
riū ⁊ gypſuȝ ⁊ ſuper ſanguinē cōgelatū ⁊ lac coagu
latū ſimiliter ⁊ opium cognoſcitur per odorem ⁊ le
pus marinus ⁊ rane per abhominabilem ſaporem
Signa mala: Cum incipit ei qui venenum ſumpſit
ſuperuenire ſyncopis ⁊ permutatur eius pupilla et
occultatur eius nigredo: tunc nō ſperatur euaſio: et
ſimiliter ſi rubeant oculi eius ⁊ egrediatur lingua
ipſius. Et caſus pulſus ⁊ ſudor frigidus eſt ſignifi-
catio mala: et in huiuſmodi diſpoſitione parum
viuit.

De canone curationis eius qui in potu ſumit ve
nenum. Ca. iiij.

Poteſt vt nō moreſ: imo ꝓperet cū ſentit ip
ſuȝ anteq̄ virus eiꝰ perambulet i corpore ⁊ bi
bat aquā tepidā ⁊ oleū ſiſaminuȝ: aut oleum
de oliuis ⁊ euomat ⁊ perueniat in hoc ad vltimū q̄
tū poteſt. Et melius q̄dē eſt vt in ea ſit virtus alumi
nis ⁊ baurach. Et quandoq̄ admiſcenſ cū oleo liti-
um ⁊ adepe anſeris. ⁊ diligiſ vt ſit illud qd̄ ipſe bibit
ad vomenduȝ propter hoc ⁊ alia aqua plurima ⁊ ci
bi plurimi: ipſi eni licet non euomanſ: tamen quan
doq̄ frangunt venenuȝ ⁊ ſuperant ipſuȝ ⁊ cum vo
muerit qd̄ poſſibile ē ei: deinde bibat lac plurimum
quoniaȝ ipſuȝ frangit nocumentuȝ veneni. Et non
eſt maluȝ ſi euomit ipſuȝ iteruȝ vt bibat decoctionē
ſeminis vrtice cuȝ butyro cocte ad expellenduȝ ve-
nenuȝ vomendo ⁊ ſolutionē faciendo: deīde bibat
lac. Et butyruȝ cruduȝ eſt melius lacte. Et iteꝝ deco
ctionē ſe. lini ⁊ ſimiliter vinuȝ dulce cuȝ adipe anſe
ris liquefacto: ⁊ ſimiliter aquā cineris lignoꝝ viti
Et oportet vt ſequanſ vomituȝ cliſteria proprie qn̄
ſentiſ deſcenſus leſionis ad inferiora. ſi autem fuerit
commotio ſupra illud vtaſ eo qd̄ facit vomere ⁊ ſol
uit ⁊ non dimittaſ potus lactis. ⁊ ſi tibi neceſſarium
fuerit vt in potu tribuas ei: verbigratia tyriacā de ter
ra ſigillata fac. Ipſa enim adiuuat corpus ad expel
lendum venenum ⁊ proprie cuȝ in potu daſ in prin
cipio rei: ipſa enim facit euomere venenum ſicut eſt
Cuius diſcriptio eſt: Baccarum lau auſ. ij. terre ſi-
gillate auſ. ij. ⁊ ireos conficiaſ cuȝ oleo Et ſit doſis
eius auellana vna. ⁊ iteruȝ carpobalſami iſopi ſicce
ſe. napi ſilueſtris piperis albi ⁊ ni. piperis longi aco
ri aniſi petroſelini aſſari cymini carmeni: ſe. hyuſga
mi albi omnium ana. auſ. iiij. ſpice floris ſquinanti
amborum ana. auſ. v. caſie. ℥. xviij. amomi croci am
boruȝ ana auſ. vi. conficianſ cum melle ⁊ deſ i potu
quantuȝ ē faba romana. ⁊ ſumere i potu terrā ſigilla
taȝ ſicut ipſemet eſt cuȝ vino facit illud. ⁊ exiſtimaue
runt quidaȝ ꝙ cuȝ in potu ſumiſ ſtercus galli in di-
ſpoſitione ſtatim facit euomere venenuȝ. Et ex eis
que in potu danſ iteꝝ ſunt ſuccus praſſij ⁊ folia can-
ne ⁊ celtica ſemen baucie ⁊ caſtoreū ⁊ auellane ⁊ ficuſ
⁊ ruta. Et de illis que laudata ſunt in hoc ca. eſt vt in
potu detur galgani fetidi pondus. ℥. iiij. ⁊ myrrhe. ℥.
i. cuȝ vino dulci. Et quando poſt vomituȝ accidit i
flatio vehemens tunc da ei in potu aquā niuis ⁊ ole
uȝ roſ. infrigidatuȝ ⁊ oportet vt dormiat omnino ⁊
non dimittat ſeipſuȝ taliter vt dormiat: imo oportet
vt euigilare ipſuȝ faciant omnino ⁊ rideant ⁊ clamēt
in circuitu eiꝰ. Cū q̄ manifeſtaſ ei forma ⁊ cognoſci
tur venenuȝ cureſ omne venenū cū eo qd̄ dicitſ i ſuo
ca. Et hec q̄dē manifeſtatio fit ſm̄ duos mōs: quo
rum vnus eſt vt cognoſcaſ cuius generis ſit venenū
⁊ ſecundus vt ſciaſ cuius ſpeciei ipſuȝ ſit. Exempluȝ
primi eſt vt ſciaſ ꝙ ipſuȝ ē ex iciſiuis acutis quare cu
ret ipſuȝ cū eis que ſunt ſicut lac ⁊ butyꝝ crudū ⁊ ſe-
ludem currēs factuȝ cū oleo amigdalino aut buty
ro cocto ⁊ cū oī quod frangit acuitateȝ: aut ſciaſ ꝙ ē
ex inflāmātibꝰ q̄re infrigideſ cū cāfora ⁊ aqua roſ. ⁊
aqua coriandri ⁊ q̄ ſunt ſimilia illis. ⁊ oīa illa ſint in
frigidata cū niue. ⁊ emplaſtrenſ membra eius princi
palia cū eis que ſunt ſicut altahaleb ⁊ alia ⁊ remoueſ
ſuper ipſuȝ infrigidatio in omni hora. Et ex eis que
conferūt huiuſmodi valde eſt lac vaccinū de quo ex
tractū eſt butyrum īfrigidatuȝ ⁊ ſi indiget phlomia
phleſ: aut ſciaſ qd̄ ipſuȝ eſt ex ſtupefacientibꝰ quare
adminiſtrenſ ea que ſunt ſicut tyriaca ⁊ medicamen
de aſſa fetida in vino puro ⁊ ſimiliter alia. Aut ſciaſ
quod eſt contrariū per ſubſtantiā quare cureſ cū mi
thridato ⁊ tyriaca ⁊ medicamine muſchi ⁊ bezarde
⁊ vtaſ carne ⁊ vino. ⁊ adminiſtreſ egro aromaticū ⁊
eueniteſ locus ad queȝ vadit cauſa morandi ⁊ iduaſ
veſtibꝰ aromatizatis ⁊ ſternutet ⁊ fricenſ os ſtomachi
eius ⁊ ſuffleſ in os ipſius ⁊ tondanſ capilli ipſius. cū
auteȝ cognoſcit ſpecies veneni cureſ cū eo qd̄ ipſi ꝓ
priuȝ eſt de illis que diximus. Et ad ſūmā ex medi-
cinis que bibunſ cauſa venenorum aut querit contra-
ctio acuitatis veneni: aut reſolutio ſubſtantie eiꝰ ſicut
ex lacte ⁊ albezahar: aut querit per eas exitus ſubſtā
tie eius ſicut per terram ſigillatam: aut querit oppo-
ſitio qualitatis eius ſicut potare alleum in vino ad il
lum quem pupugit ſcorpio.

De medicinis cōmunibus ad venena. Cap. v.

Unt medicine que contrarie ſunt veneno: q̄-
re non permittūt ipſuȝ peruenire ad cor ⁊ ſūt
ſicut tyriaca ⁊ mithridatuȝ ⁊ albezahar ⁊ que
ſunt experta ⁊ terra ſigillata ⁊ tyriaca facta ex ea ⁊ ty
riaca diateſſeron. Et dixerunt quidam ꝙ flos oleam
dri ⁊ folia eius liberant a veneno. Et diciſ ꝙ granis
iuniperi in hac re non eſt par: ℞. anisdem ⁊ radicis
eius amborum ana. ℥. i. ⁊ ſceha armene. ℥. ij. confici
anſ cuȝ melle ⁊ deſ in potu cuȝ aqua maloꝝ. Et me-
dicamen ex eo factum eſt vltimuȝ. Et radix buchor
marem quando potaſ cuȝ vino ⁊ calamento iteruȝ.
⁊ ſemen napi. Et iteruȝ agarici. ℥. ij. cuȝ vino ⁊ ca
pilli veneris ⁊ malue ⁊ ſemen eius ⁊ folia ipſius ⁊ ci
namomuȝ ⁊ medulla leporis cuȝ duabus. ℥. aceti
de vino. aut de caſtoreo auſ. i. cum. ℥. ij. oleioline. ⁊
abrotani. Et iteruȝ ſumaſ aqua alhalce expreſſa ⁊ d
tur in potu: ⁊ ſemen baucie proprie creteuſis ⁊ aſſa ⁊
decoctio polij ⁊ decoctio ſiſeleos. Et ſemen arboris
mirabile eſt. Compoſitum: ℞. ſe. napi ſilueſtris ⁊ ca
ſtorei ⁊ foliorum arundinis omniuȝ an̄. partem. i.
pulpe collo. triplum omniuȝ: deſ in potu ex ea aueſ
lana magna. Et res quarum operationes propor-
tionantur cum proprietatibus in eis ſunt ſicut illud
qd̄ dixerūt ꝙ caro damule ſilueſtris mūdificata ſa
lita ē d fortioribꝰ medicinis ad expellenda venena.

Summa prima de venenis congelatorum ⁊ mine
ris ⁊ alijs.

De lapide armeno. Cap. i.

Ixerunt quidam hominum ꝙ in lapi
dibus eſt lapis venenoſus ſimilis co-
rallo ⁊ ꝙ pondus ſexte. ℥. i. ex eo eſt in
terficiens. Et inuenimus ipſum in vene
nis veris que operantur tota ſubſtantia
ſicut napellꝰ. Et dixerūt ꝙ cura eiꝰ ē cu
ra napelli. ⁊ medicie magis iuuatiue ſt albezahar.

De argento viuo ⁊ eius cura. Cap. ij.

a Argentū qḋ viuū plurimi q bibunt nō leduntur eo. Egredit̄ enī cū diſpoſitione ſua per inferiorem regionem. At vero ei in cuius aure fundit̄ argentū viuū accidunt dolor vehemens ⁊ cōmixtio rationis: ⁊ quandoqꝫ perducit ad ſpaſmū ⁊ ſentit grauedinē vehementē illiꝰ lateris. Et quandoqꝫ ꝑducit ad epilepſiā ⁊ apoplexiā propter leſionem cerebri cum frigore eiꝰ ⁊ cōmotionem ⁊ ꝑmutationē ipſius. Extinctū aūt ⁊ ſublimatū vel ſubtiliatū eſt malū nocuū inciſiuū ex quo accidunt accidentia ſimilia accidentibꝰ eiꝰ q bibit lithargyriū ex punctura ⁊ tenſione inteſtinoꝝ ⁊ deambulatiōe ſanguinis ⁊ grauitate lingue ⁊ grauedine ſtōachi. ⁊ apoſtemat̄ corpꝰ eiꝰ ⁊ retinet̄ vrina ipſiꝰ. Cura: De bona curatione poſt vomitū ⁊ ea que currūt curſu eiꝰ eſt vt i potu det̄ de medicinis que ſunt ſicut myrrha pondus.ʒ.iij.in vino: ⁊ tribuat̄ i potu cū aqua mellis vice vna poſt aliā. Et iteꝝ fiat cliſtere cum ea cuz baurach: deinde conſequenter poſt illud adhibeat̄ curatio raſure: ⁊ cliſtere eiꝰ cū confortatione cordis iteꝝ cū medicinis cōmunibꝰ. Cū aūt eſt effuſū i aure oportet tūc vt ſurgat ſup pedē vnū ⁊ ſaliat ſup partē illā cū inclinauerit caput ſuū q̄ꝫ plurimū poſſibile ē ei declinare ⁊ ꝓpꝛie cū ſuſpendit̄ ꝑ manū que ē in latere alio ab aliqua re. ⁊ ſimiliter quando cōmouetur ſup illā partē. Et ille q vult colligere ipſū cū radio plūbi intromiſſo in aure ⁊ inuenit argentū viuū cuz eo ſuſpicāꝫ ē errans: quoniā argentū viuū quādo eſt in illo loco ⁊ q propinquꝰ ē ei non indiget patiens niſi vt concutiat̄ ⁊ ſaliat tantum. ⁊ ſi fuerit profundius q̄ꝫ in illo loco non fit iuuamentum per illū ſtilum ⁊ non peruenit ad ipſum.

De lithargyrio ⁊ limatura plumbi ⁊ cura eorum. Capitulum.iij.

a Accidit ei q bibit lithargyriū vt apoſtemet̄ corpꝰ eiꝰ ⁊ grauet̄ lingua ipſiꝰ ⁊ retinent̄ eiꝰ vrina ⁊ ſtercꝰ. ⁊ fortaſſe non retinet̄ ſtercꝰ: imo ſuperfluit fluxus ventris eiꝰ ⁊ ſentit grauitatem in ſtomacho ſuo ⁊ ſuis inteſtinis ita vt quandoqꝫ egrediatur anꝰ ⁊ perueniat ad raſurā ⁊ fit in ſupꝛemo eiꝰ inflatio ⁊ exit in ventre eiꝰ quaſi glandula lapidea ⁊ fit color eiꝰ plumbinꝰ ⁊ conſtringit̄ anhelitꝰ ipſiꝰ ⁊ fortaſſe pꝛefocat̄. ⁊ quandoqꝫ accidūt cū eo accidentia ileos ⁊ fit color corporis ſicut color plūbi ⁊ ſimiliter limatura plūbi. Cura eiꝰ. Oportet vt ſuccurrat̄ ⁊ incipiat̄ cū curatione cōmuni ex vomitu ⁊ ſit cū aliquo i quo ſit aptio ſicut decoctio ſeminis apij ⁊ ficꝰ ⁊ aneti ⁊ baurach. Et oportet vt in potu dent̄ myrrhe.ʒ.iij.in vino. aut det̄ in potu ſpica romana cū fimo columbe paſcentis cū vino q̄ſi ipſe curat. Et oꝫ vt i potu tribuat̄ abſynthiū ⁊ yſopꝰ aut ſemen apij aut pip pꝛopꝛie: totū illud cū vino. aut pondus.ʒ.i.myrrhe cū pondere medie.ʒ.piperis donec ſudet. Et dent̄ in potu ſex ſiliq̄ ſcamonee in aqua mellis. Et cibi eiꝰ qbꝰ oportet ipſū aſſidue vti ſunt aleſſid: begi facta ex carne agni. Et ſignū ſanitatis eiꝰ eſt q ſoluit̄ natura ⁊ prouocat̄ vrina. Et ad vltimū indiget experimētis cognitis prouocatiuis ⁊ ſolutiuis

De potatione ceruſe ⁊ cura eius. Cap.iiij.

a Accidit ei q bibit ipſā vt albificet̄ lingua eius ⁊ mollificent̄ mēbꝛa ipſiꝰ ⁊ vehemētes fiant tuſſes ⁊ ſingultꝰ eiꝰ ⁊ ꝑmiſceat̄ eiꝰ ratio ⁊ infrigidet̄ corpꝰ eiꝰ: ⁊ infrigidet̄ eiꝰ cerebꝝ ⁊ exſiccet̄ ⁊ ſuperueniat ei ſyncopis. ⁊ quandoqꝫ ſentit in gutture ſuo pōticitatē ⁊ inuenit i vua ⁊ lingua ſua aſpꝛitatē ⁊ ſiccitatē ⁊ i vētre ſuo pūcturā ⁊ i ſtomacho mordicationē ⁊ i ore ſtomachi dolorē ⁊ i hypocōdrijs tenſionē ⁊ i anhelitu ſtricturā: ⁊ fortaſſe ꝑuenit ad pꝛefocationē ⁊ albificat̄ color corporis eiꝰ: ⁊ quādoqꝫ mingit nigꝛā ⁊ ſanguineā. Cura eiꝰ ē ſimilis cure lithargyrij: ⁊ dat̄ i potu ſcamonea i aq̄ mellis ⁊ ꝓuocantia vrinā ⁊ di ſtertzat ⁊ nō ꝑmittit̄ dormire. Et de his q̄ ingrediunt̄ i faciēdo ipſū vomere ſunt oleū alacohen ⁊ oleū de lilio ⁊ oleū de narciſco: ⁊ cadūt i medicinis eiꝰ gumma pruni ⁊ medicamē de ſanguie dra. ⁊ fraxinꝰ. Et iteꝝ de illis q̄ conferūt ei ē vt comedat ſiſami parum ⁊ maſticet ipſū ⁊ bibat ſup ipſum vinum.

De gypſo ⁊ eius cura. Cap.v.

c Ex gypſo accidit ſimile ei qḋ accidit ex ceruſa. Veꝝ eiꝰ ſtrāgulatio magnificat̄. Et oꝫ vt curetur cura ceruſe ⁊ curatione fungoꝝ: deīde dētur in potu mucilagines viſcoſe ⁊ remoueat̄ aſperitas gutturis ꝓꝑ lenificationē pꝛedictā ⁊ ſorbitiones lenificantes. Et indiget ſolutione vētris cū ſcamōea ⁊ ſimilibꝰ. ⁊ iteret̄ ſolutio aliquotiēs. ⁊ ſi abraſio fiat curet̄ abraſio. Et de eis que rememorant̄ ad gypſū eſt cinis extremitatum vitis cum halce.

De vzſur ⁊ almagra de minera ⁊ eorum cura. Capitulum.vi.

a Accidūt ex ambobꝰ accidētia ſimilia accidētibꝰ argenti viui extincti: veꝝ ex almagra quandoqꝫ accidit ſolutio vētris plurima ⁊ ē dignius ſignoꝝ eiꝰ. Cura ē illa eadē cura: deīde adminiſtrent̄ ſorbitiōes pingues ⁊ adipes lenes.

De alcimiar ⁊ eius cura. Cap. vij.

a Accidunt ex eo punctura vehemens ⁊ mordicatio fortis in gutture ⁊ inciſio in viſceribus ⁊ vlcera ⁊ vomitus. Curatio eſt ſimilis curationi arſenici quam dicemus.

De limatura ferri ⁊ eius ſcoria ⁊ earum cura. Capitulum. viij.

a Accidūt ex illis dolor vehemēs i vētre ⁊ ſiccitas i ore ⁊ inflatio ⁊ ſuperat dolor capitis. Cura ē dare in potu lac cū eo qḋ ſoluit cū fortitudine: deinde det̄ in potu butyꝝ coctum ⁊ crudū tam diu donec ſedent̄ diſpoſitiones ille. Et aſſiduet̄ effuſio olei ro. ⁊ olei viol. ⁊ olei de ſalicibꝰ conquaſſatorum cum aceto ſuper capita eorum. Et quandoqꝫ dat̄ in potu potanti ipſū aliqd de magnete vt aggreget illud qḋ ſeparatū eſt ad ſeipſū: deinde conſequēter adhibentur ſolutiua pꝛedicta. ⁊ quandoque dat̄ ei in potu ex ipſo omni die pondus.ʒ.i. deinde dat̄ ei ad ſorbendum poſt ipſum iura vnctuoſa lubricatiua cū butyro vaccīo cocto vt ſoluto vētris fiat ſi fuerit deſcēdēs. aut euomat ipſū cū eis ſi ē adhuc i ſtō.

De calce ⁊ arſenico ⁊ eoꝝ cura. Ca.ix.

c Ei cui datur in potu ex ambobꝰ ſimul accidunt punctura ⁊ vlcera in inteſtinis. Et ei cui in potu dat̄ arſenicū ſublimatū: accidit ex ipſo proximū illi qḋ accidit ei ex magra. Et q̄nqꝫ accidit tuſſis ledens. Et cui in potu dat̄ calx ſola accidunt ſiccitas oris ⁊ dolor ſtomachi ⁊ difficultas vrine ⁊ ſolutio ventris cū ſanguine ⁊ egredit̄ calx in vrina eiꝰ. Et q̄nqꝫ accidit ex ea frigus extremitatū ⁊ accidit ſyncopis: ⁊ q̄nqꝫ exſiccatur lingua ⁊ accidit ꝓfocatio. Cura: Incipiat cū eo quod oportet: deinde det̄ in potu aqua calida cū iuleb vt euomat: aut cū oleo: deinde ſumat decoctionē ſeminis lini ⁊ decoctionē rizi ⁊ decoctionē eruce ⁊ aggregationē amborum aut ſuccū mollochie cum melle ⁊ non ceſſet ſumere in potu lac ⁊ mucilagines ⁊ viſcoſa ⁊ vnctuoſa ⁊ iura cum adipibus: ⁊ pꝛopꝛie cum maluis. Et curetur tuſſis ſi acciderit ei cū lenitiuis. Et cura calcis eſt vomitus ⁊ cliſteria ⁊ vnctuoſitas ⁊ lenificatio: ⁊ cura eius eſt proxima cure arſenicorum. ⁊ de illis que dicuntur in hoc eſt vt ſumatur vrina aſini ⁊ ſci gageli ⁊ detur in potu quantitas.ʒ.i.in aqua calida.

De aqua ſaponis dragenti ⁊ aluminis ⁊ eorū cura. Capitulum.x.

a Aqua ſaponis ꝓpinq̄ eſt diſpoſitōni calcis ⁊ arſenici: ⁊ cura eoꝝ eſt cura illiꝰ. dragantū ⁊ alumē. Remouet̄ ex potu amboꝝ tuſſis vehemēs ꝑducēs ad ptiſim. Cura eoꝝ eſt potare lac aſininū ⁊ potare butyrū crudū ⁊ zuccarū ⁊ ſirupos de yſopo ⁊ ſimilia.

De potu aq̄ frigide in ieiunio ⁊ eiꝰ cura. Ca.xi.

c Ex potu illiꝰ in ieiunio ⁊ poſt balneum aut coitū timet̄ corruptio complexionis ⁊ hydropiſis. Cura eſt medicamen de curcuma ⁊ medicamē de muſco ⁊ ſilia. Et q̄nqꝫ ſufficit vinū purū ⁊ potare ipm ſup eam.

Sūma ſecunda venenorum ex plantis

De napello ⁊ cura eiꝰ. Ca.i.

a Napellus eſt de interioribꝰ. Et accidit potāti ipm vt apoſtement̄ labia ipſiꝰ ⁊ lingua eiꝰ: ⁊ egrediunt̄ oculi eiꝰ ⁊ freq̄ntes fiunt ſup ipm vertigo ⁊ ſyncopiſ ⁊ crura ipſiꝰ nō operāt̄ ⁊ ē malꝰ. ⁊ q euadūt ex eo raro euadūt qꝛ cadent in ethicā aut ptiſiꝫ ⁊ q̄nqꝫ accidit tenaſmon. Et eiꝰ ſucco imbibunt̄ ſagitte ⁊ interficiūt quē inueniūt ſtatim. Cura: Oportet vt feſtinet̄ ad faciēdū vomere bibentē ipm cū decoctōe ſe. napi. ⁊ det̄ in potu vinū ⁊ butyrū coctū vaccinū dando potuz ſup potū. Et ſilr decoctio corticū glandiū cū vino. Deinde cura eius ꝑncipal̄ eſt beçahar ⁊ medicamē de muſco ⁊ algeduar ⁊ ture: ⁊ tyriaca magna q̄nqꝫ ꝯfert in eo vſqꝫ ad terminū. Et de melioribꝰ rebꝰ eſt vt in potu detur muſcus in fricatione albeçard. aut q̄ntitas.ʒ.i. de medicamine muſchi cuz ſiliqua vna muſchi. Et exiſtimant quidam q radices cappari ſunt beçahar napelli: ⁊ oia albeçaharat ſunt bona ei: ⁊ pꝛopꝛie illud quod ſilatur aluminū: ⁊ habet ſila ſicut ſila lithargyrij ⁊ animal nominatū ſurinuſ. ⁊ eſt mus cōtrarius napello ⁊ deſtruitur eius ꝯpatio cū comedit ex ipſo.

De cornu ſpice ⁊ eiꝰ cura. Ca.ij.

a Apparēt in eo q in potu ex eis ſumit ſiḡ ſic ſen ⁊ nigredo lingue ⁊ diſtillat ſanguis ex virga eiꝰ guttatim. Cura: Oportet poſt curā cōem ex vomitu cū aqua ordei cū oleo ro. ⁊ ꝑpē do ⁊ ſilibꝰ vt in potu detur canfore auf.i.in.℥.i.aq̄ roſ. Et emplaſtret̄ epar ⁊ cor ipſiꝰ cū emplaſtris vehementis ſiccitatis ⁊ canforitis ⁊ cū ſandal' ꝯfectis ⁊ detur in potu qḋ ſit ſicut ſauich maloꝝ acetoſoꝝ ⁊ ſauich ordei cū aq̄ niuis in iuleb: ⁊ dent̄ in potu ſuccus granatoꝝ acetoſoꝝ ⁊ ſuccus citrolorum ⁊ melonis alraki ⁊ aqua ordei ⁊ aqua ſolatri ⁊ aqua lactis acetoſi.

De murkion ⁊ eius cura. Ca.iij.

b Hanc medicinā ignoro ⁊ exiſtimo ex quibuſdam modis exiſtimationis q ipſa eſt ſilis napello. Et ſigna q̄ pꝛopꝛia ſūt huiꝰ medicine dicūtur eſſe q accidūt ei q bibit ipſam mordicatio in ventre ⁊ ſingultus ⁊ ſyncopis ⁊ citrinitas in facie tota: ⁊ pꝛopꝛie in labijs ⁊ infrigidat̄ anhelitus eius et facit corpus eius ⁊ ſtupefit ⁊ permiſcetur ex eo ratio poſt grauitatē in capite ⁊ minoratur pulſus ⁊ abſcinditur ⁊ ſudat ſudore frigido ⁊ rubet ⁊ morit̄. Et cura eius eſt cura napelli. Numeratio medicinaꝝ venenoſarum calidarum.

De euforbio ⁊ cura eiꝰ. Ca.iiij.

a Accidūt ex eo anguſtia vehemēs ⁊ inflatio ⁊ eueniūt mordicatio in vētre ⁊ ſingultus ⁊ fluxus ventris ex ipſo cū ſuperfluitate. Curatio: Oportet vt euomat: deinde infrigidet̄ ⁊ detur in potu butyrū crudū ⁊ coctū cuz fortitudine deinde curet̄ curatōne cornu ſpice. ⁊ ſtet ſuper aquā granati mugi ⁊ aquam maloꝝ muçoꝝ ⁊ aquā lactis acetoſi.

De lacte titimaloꝝ ⁊ eiꝰ cura. Ca.v.

c Et ipſa quidē ſunt ſeptē dicta in medicinis ſingularibꝰ: ⁊ pꝛopꝛie lac alſabꝛē ⁊ lac alhaſir ⁊ lac alhaginati. ⁊ non accidit ex eis ex mordicatione ⁊ ſolutione ventris ſublimi niſi quod accidit ex euforbio: q̄re oꝫ vt frangat̄ eoꝝ virtus cū lacte extracto butyro ⁊ butyro cocto ⁊ crudo ⁊ curetur accidens proueniens ex eis de ſolutione ventris cū ſanguine aut mictu eius cū eo quod ſcitur in capitulo eiꝰ. Et dicitur q de lacte ſabꝛē interficit pōdus.ʒ.ij. Et cura eius eſt balneatio cū aqua dactilorum immaturoꝝ ⁊ lactis alhaſir interficit pondꝰ.ʒ.iij.in duobus diebuſ ⁊ conſtringit epar. Et cura eiꝰ iterū eſt ſimilis illi.

De ſcamonea ⁊ cura eiꝰ. Ca.vi.

d Doſis eiꝰ interficiēs ē.ʒ.ij. ⁊ hꝫ diſpōnes ꝓximas illi q̄ dicta ſūt. Et de eis q̄ oportet vt frāgant maliciā eiꝰ ſūt lac extracto butyro ⁊ ſauich

maloꝝ ⁊ rob cidonioꝝ ⁊ rob de ribes ⁊ ſumach.

De almezerion ⁊ camelea ⁊ eaꝝ cura. Ca.vij.

d Olis interficiēs eiꝰ ē.ʒ.ij. Et accidūt ex eo vomitꝰ ⁊ ſolutio vētris ſupflua. ⁊ nigrū qḋ noiaꝭ camelea eſt iterficiēs plus ⁊ accidūt ex eo mordicatio vehemēs in viſceribus ⁊ dolor in corpe toto ⁊ cōmotio ⁊ ſingultꝰ: deiñ vomitꝰ phlegmaticꝰ ⁊ ſpumoſus: deinde pducit ad ſpaſmū ⁊ deſtruit vocē. Cura: Neceſſariū eſt dare in potu lac dulce ⁊ butyrū coctū freqnꝭ ⁊ iuleb iterū vt illud frāgat malitiā eiꝰ. Et qñ magnificaꝭ timor: tūc neceſſariū ē dare in potu tyriacā ⁊ mithridatū ⁊ medicamē de terra ſigillata. Et cū ſedaꝭ detur in potu poſt ipa oxymel ⁊ endiuia diebus aliquot vt remoueaꝭ malitia complexionis.

De oleandro ⁊ eiꝰ cura. Ca.viij.

d Leander plimū interficit hoies ⁊ aialia et parū ipſiꝰ facit incurrere anguſtiam vehementē ⁊ inflāmationē vētris ⁊ inflāmatōꝫ maximā ⁊ eſt calida ⁊ ſicca mordicatiua inciſiua. Et aq̄ in q̄ naſciꝭ oleander eſt mala. Et cū nō eſt excuſatio ab ea opoꝛtet tunc vt diſtilletur aut miſceaꝭ cū iuleb. Cura: Opoꝛtet vt ſumat decoctionē ſenugreci ⁊ dactilos alcebehir qñ ſunt mirabiles. ⁊ ſemen agnicaſti ⁊ agnuſcaſtꝰ ipē ⁊ decoctio amboꝝ ē tyriaca eiꝰ. ⁊ ſicꝰ cū melle ⁊ zuccaro: ⁊ iuleb: ⁊ dulcia oia. ⁊ rob vue ē bonū ⁊ cū hoc neceſſaria ſūt vnctuoſa q̄ ſciuiſti multotiēs ⁊ ſeq ea cū cliſterībꝰ.

De anacardis ⁊ eoꝝ cura. Ca.ix.

a Ccidūt ex eis inciſio in gutture ⁊ ꝯcauitate vētris ⁊ inflatio ⁊ egritudies acute: ⁊ qñꝫ oſtruūt q̄dā mēbra ⁊ cū ex eis ſaluaꝭ faciūt accidē alienatōeꝫ ꝓptea q: adurūt melia. Et qḋ de eis iterficit ē pōdꝰ.ij.auꝭ. Et qñꝫ nō nocent qbuſdā hoibꝰ cū ꝓꝑetate: ⁊ ꝓpe qñ comedūt eos cū nucibꝰ. Et ego iam vidi q ex eis mordebat cū nucibꝰ ⁊ nō corrūpebaꝭ ex eis. Curatio: Deꝭ in potu oleū amigdalinū ⁊ ſiſaminū ⁊ butyrū coctū ⁊ crudum ⁊ lac dulce ⁊ vnctuoſa ex iuribꝰ ⁊ ea q̄ currūt hoc curſu vt ſedētur mordicatio ⁊ madhidh: deinde deꝭ in potu lac acetoſū vaccinū īfrigidatū ⁊ aq̄ fructuū infrigidata ⁊ ſedeat in aq̄ dactiloꝝ īmaturoꝝ ⁊ cureꝭ cū ratiōe ſirſen. Et de rebꝰ qbus curaꝭ ſūt ḡna pini. Et nux eſt eoꝝ beꝫahar.

De alkebikengi ⁊ eiꝰ cura. Ca.x.

e Sti iteꝝ de eis q̄ iterficiūt ſua acuitate. Et cura ē ſimiſ cure anacardoꝝ. Et olea ſūt de rebꝰ magis iuuatiuis nocumēto eius.

De ſtaphiſagria ⁊ eiꝰ cura. Ca.xi.

a Ccidentia eiꝰ ⁊ doloris ipſiꝰ ſūt ſicꝰ accñtia cantaridaꝝ: Et cura eaꝝ ē cura eiꝰ. Et nos dicemꝰ illud in ca. ſuo.

De ruta agreſti ⁊ eiꝰ cura. Ca.xij.

a Ccidūt eis q bibūt ex ea egreſſio ocl'i ad exteriora ⁊ aduſtio ⁊ inflāmatio vehemēs. Cura eiꝰ. Opoꝛtet vt euomat cū aq̄ calida ⁊ oleo: deinde cureꝭ cura oleandri ⁊ ſimilium.

De Thcuſie ⁊ eiꝰ cura. Ca.xiij.

h Ec eſt gūma rute mōtane: ⁊ qñꝫ ſentiꝭ in ſapore eiꝰ ſicut ſapor albedarungi, ⁊ eſt calida. ⁊ accidit illi q bibit eā retētio eoꝝ oium q̄ currūt ex vtriſꝫ vijs ⁊ apoſtemaꝭ ligua ⁊ accñt rugitus ⁊ inflatio ⁊ aduſtio in gutture ⁊ ſtomacho ⁊ egreſſio oculi ⁊ rubedo faciei: ⁊ foꝛtaſſe fiunt ſctre in corpore ex acuitate eiꝰ ⁊ multotiēs pducit ad difficultatē ⁊ puitatē anhelitꝰ. Cura ē vt ꝓperet ⁊ euomat ⁊ ſumat in potu poſt illud lac ⁊ butyrū coctū ⁊ crudū ⁊ aquā ordei ⁊ gargarizet cū oleo ro. ⁊ lacte dulci ⁊ deꝭ in potu ſirupꝰ acetoſus ⁊ infuſio abſinthij. Et ex eis q̄ nota ſūt apud eos ſicut beꝫahar ⁊ ſemē eiꝰ ⁊ glutē albotin ⁊ radix almaruth ⁊ decoctio origani. Et dicitur iterū ꝙ caſtoreū cum aceto calefacto aut melle: ⁊ hoc foꝛſitan eſt ſm ſemitā proprietatis: aut ſm ſemitam expellendi a corpore cum reſolutione verum ſm apparitionē neceſſitatis infrigidatio ē cōuenientior.

De algilbehenech ⁊ eiꝰ cura. Ca.xiiij.

a Ccidētia eiꝰ ⁊ cura ipiꝰ ⁊ curatō ꝯdiſi ⁊ helleboꝛi albi ſunt eadem.

De adende aſini ⁊ eiꝰ cura. Ca.xv.

a Ccidit eis ſolutio vētris maxīa valde. Cura: Opoꝛtet vt euomat ſi poteſt ⁊ frāgatur virtus eiꝰ dando in potu lac ⁊ butyrū crudū potū poſt potū: aut deꝭ in potu lac extracto butyro ⁊ elaboreꝭ in ꝓhibēdo ſolutionē vētris. ⁊ qñꝫ ſuccurrit ad nocumentū earū ad ꝓhibēdā ſolutōeꝫ ipſarum tyriaca.

De cōdiſi ⁊ helleboro albo ⁊ ciclamine ⁊ ſucco cucumeris aſinini: ⁊ ſpēbꝰ nigelle male ⁊ agarico nigro ⁊ eoꝝ cura. Ca.xvi

c Ondiſi facit euomere vomitū magnum: ⁊ qñꝫ fit prefocatio ex eo. ⁊ ſiſr ciclamen ⁊ helleborus albꝰ: ipſe eni facit vomere ⁊ facit nauſeam: ⁊ qñꝫ aggregat qḋ nō expellitur: imo prefocat ſolutionē ventris: Et omnia perueniunt cū homine ad ſyncopim ⁊ caſum virtutis ⁊ ſudorē frigidum ⁊ ſpaſmū ⁊ proprie helleborus albus ⁊ agaricum nigrum qñ ambo ſunt ſimiſ impſſionis. Inquit Gal. Pulſus bibentis helleboꝝ albū in principio ſuo eſt latꝰ rarus debiſ valde tardus valde, ꝓpꝭ ꝓfocationē caloris innati ſub materia plima quā cōſecuta ē virtus medicine ſubito ⁊ nō poteſt eā expellere natura. Et cū diſaꝭ apparet diuerſitas cui nō eſt ordo: qñ virtus intrinſeca eſt coartata. Cū aūt incipit ordinari ⁊ eq̄ri valde incipit egri diſpoſitō bona fieri. Qḋ ſi eiꝰ diſpoſitio fuerit tendēs ad rectificationē: imo ad ſingultū ⁊ ſpaſmū debilitaꝭ pulſus ⁊ diuerſificaꝭ ⁊ inſpiſſaꝭ valde. cuꝫ ergo ꝓfocaꝭ rectificaꝭ ſine ordine ⁊ tardaꝭ qñ calor extinguit: ⁊ qñ apparet in ipſo vndoſitas humiditatis. Et helleborꝰ quidem eſt ex eis que interficiūt canes. Cura: Opoꝛtet vt properes ad mundificandū eū cū eis que ſcis: aut facis deſcendere materiam nocumenti eiꝰ cū clyſteri forti cū eis q̄ ſunt ſicut pulpa colloquintide: deinde admiuiſtra ei cliſtere cū eis q̄ dicūtur in ca. ſingoꝛū. ⁊ qñꝫ minoraꝭ vomitꝰ: ſi eſt in principio ſiat

vt euomat ⁊ nō ſit res plurima: quare opoꝛtet vt impleatur vēter eiꝰ aq̄ tepida: deinde euomat: deinde ſteretur. Et qñ accidit ſpaſmus detur in potu lac cū butyro plurimo ⁊ inungātur iuncture eius cum cerotis lenibus, ⁊ applicetur tūc temperate ⁊ cureꝭ cura ſpaſmi ſicci.

De helleboro nigro ⁊ cura eius. Ca.xvij.

a Ccidunt ex eo ſolutio ventris vehemens ⁊ ꝓfocatio. Et cū dantur in potu.ʒ.ij. ſpaſmat ⁊ iterficit ⁊ antecedūt illud pulſus corrodis ⁊ aduſtio lingue ⁊ ſtrictura ſup eam ⁊ eructuatō plurima ⁊ inflatio: deinde ſpaſmatur ex eo quod ē cū ipſo ⁊ tremit ⁊ moritur. Cura: Frange iterum virtutē eius cū eis que ſciuiſti: ⁊ vt des in potu abſinthium cū vino: aut ſumantur cymini ⁊ aniſi ⁊ caſtorei ⁊ ſpice partes equales ⁊ dentur in potu ex eo circiter.ʒ.ij. cum vino ⁊ pone ſuper inflationē pannoſ calefactos propter putrefactōnes exſiccantes ex eis que ſciuiſti: deinde ciba ipſum caſeo recenti cū melle ⁊ butyro recente cocto iuribus vnctuoſis ⁊ vino dulci ⁊ vino plurime cōmixtionis. Et ſi acciderit ex eo ſpaſmus: tunc fac illud quod dictū eſt in capitulo hellebori albi. Et cum ſolutio ventris eius ſuperfluit: ſedeat in aqua frigida ⁊ bibat alrobub ⁊ medicinas reſtringentes.

De amoras danici ⁊ cura eius. Ca.xviij.

a Ccidunt ex pondere.ʒ.ij. eius pruritus ⁊ apoſtema mortale. Cura eius eſt cura eius forbij.

De aldedin ⁊ cura eius. Ca.xix.

q Uando plimū ſumiꭍ ex eo interficit. Cura eius eſt illud qḋ facit vomere ⁊ ſolutioneꝫ ventris cū generibꝰ lactis ⁊ vnctuoſis ſm medum quem ſciuiſti.

De keſbn alkerua ⁊ ſiſamo ⁊ eoꝝ cura. Ca.xx.

d Icitur ꝙ pſcrutatio vltia in expſſione hoꝝ duoꝝ eſt venenū vehemēs interficiēs: Et ꝙ cura eius eſt cura cōmunis.

De caſtoreo ⁊ eius cura. Ca.xxi.

c Um caſtoreū rācidū fit: accñt ex eo accñtia birſen calidi cū ſtrāgulatōe ⁊ iterficit illud in die vno. ⁊ ꝓpe illud qḋ de eo ē nigrū ⁊ fetidū ⁊ cinerulentū qḋ declinat ad nigredinē. Cura: Opoꝛtet vt euomat ex eo cū aq̄ aneti ⁊ calamētiꝭ ⁊ ſeuclē cū melle ⁊ vino: deiñ deꭍ in potu acetoſa ſicꭍ acetoſitas citri ⁊ robub ⁊ fructuū acetoſoꝝ ⁊ acetū vini ſolum ⁊ lac vaccinū acetoſū ⁊ ſuccꝰ maloꝝ ⁊ lac aſininum.

De ſquilla agreſti ⁊ eiꝰ cura. Ca.xxij.

q Uandoꝫ accidit ex acceptōe eiꝰ ⁊ ex multo vſu tenēdi eam ⁊ deferēdi iteꝝ exulceratio inteſtinoꝝ ⁊ viaꝝ epatis. ⁊ antecedūt eā pūctura ⁊ inciſio cū accidit illḋ: q̄re oꝫ vt feſtinet ⁊ ſumat i potu lac decoctū cū fruſtis ferri ignitis ⁊ vitellos ouoꝝ elixatorum in aceto ⁊ ſuffuſ ſeminum ⁊ cum frixis ⁊ ſimilibus.

De ſtrangulatore adib ⁊ ſtrangulatore leopardi eorum cura. Ca.xxiij.

a Ccidūt ei q ſumit ex eis ambobꝰ pōticitas in palato ⁊ vua ⁊ meri ⁊ canna pulmonis ⁊ ſiccitas cū apoſtemate ⁊ eleuaꭍ ex ore eiꝰ vapor fumoſus ⁊ puenit leſio ad ſeparatiōnē lingue eiꝰ ⁊ tremorē ī tēpore ipſiꝰ: deinde ad tremorē ⁊ ad ſpaſmū ⁊ obfuſcationē coloris ⁊ ꝓfocationeꝫ: ⁊ fit illud cū rugitu in vētre ⁊ vētoſitate plima. ⁊ accidūt bibēti ſtrangulatorem leopardi ſcotomia ⁊ tenebroſitas oculi quotiens vult ire cū humore in ocul' ⁊ grauaꭍ pectus eiꝰ. Et ſtrāgulator qdē leopardi naſciꭍ in terris edcilla ⁊ locis alijs ⁊ eſt amari ſaporis ⁊ horridi odoris. Cura: Opoꝛtet vt tu ꝓperes ad faciendū ipſm vomere cū eis q̄ ſcis: deinde cliſterizā ipſm ⁊ poſtea da in potu ſicut originū montanū ⁊ praſſium ⁊ ruta ⁊ abſinthiū ⁊ ſcetha armenū cū vino ⁊ camepitheos in vino: aut detur in potu olei balſami quantitas.ʒ.i.ſ. in vino. Et melius vinuꝫ eſt illud in quo extinctum eſt ferrum ⁊ argentum ⁊ aurum. ⁊ ſcoria ferri ipſius eſt bona. Et coagula: ⁊ ꝓpe coagulū ceruī ⁊ gazeli ⁊ hedi: deinde iura vnctuoſa.

De azedarach ⁊ eius cura. Ca.xxiiij.

f Olia eius interficiunt animalia: ⁊ lignum eius quandoꝫ interficit. Et cura eius eſt cura communis ⁊ eſt proxima cura oleandri.

De cortice rigi ⁊ eiꝰ cura. Ca.xxv.

i Lli cui datur in potu cortex rigi ſm ꝙ dixerunt quidam priorum accidit ſtatī dolor in ore ⁊ in lingua ⁊ apoſtematur ligua eius: deinde extenditur dolor in vmbilico ⁊ ſtomacho ⁊ inteſtinis eius ⁊ inflāmatur totū corpus eiꝰ et noſant eū in venenis. Cura: Cureꭍ curatōe cantaridū: ⁊ opoꝛtet vt ſint in oleo qḋ ipſe in potu ſumit decocta cidonia.

De ſemine vrtice ⁊ cura eiꝰ. Ca.xxvi.

a Ccidit ex eo illud qḋ accidit ex ſquilla. Et iterum accidit ex eo quādoꝫ tuſſis foꝛtis ⁊ cura eiꝰ ē cura ſquille. Ueꝝ tuſſis eiꝰ curatur cū lenitiuis ſicꭍ eſt ſirupꝰ violꭍ. cū aq̄ ordei ⁊ alijs ex medicinis tuſſis.

De turbit malo citrino ⁊ nigro ⁊ eiꝰ cura. Ca.xxvij

a Ccidūt ex eo ſicꭍ ſūt accñtia hellebori nigri ⁊ agarici nigri. Et cura eiꝰ ē illa cura ⁊ ꝓpinatur ei ſorbere ⁊ oleum amigdalē magne.

De ſebardion ⁊ eiꝰ cura. Ca.xxviij.

e Go non cognoſco materiā huiꝰ medicine neꝫ curā eiꝰ niſi cōem: ⁊ exiſtimo ipſaꝫ eē de acutis ⁊ nō elōgaꭍ qn ſit de nō acutis. Dixerunt: ergo eſt medicina ex qua accidit permixtio rationis ⁊ tetanus ita vt accidat labio eiꝰ de tenſione diſpoſitio ſimilis riſui: ⁊ exemplificant greci ꝙ ipſe ridet riſu ſebardion. Et cura eiꝰ eſt cura cōmunis. Et dixerunt quidam: opoꝛtet vt euomat bibēs ipſam ⁊ bibat poſt ipſam aquā melis: ⁊ ꝯferūt ei potus lactis ⁊ inungere manꝰ cū calefacientibꝰ ⁊ adminiſtratio tūc calide ⁊ fricatio ⁊ medicine ad ſpaſmū malignum.

De tiſom ⁊ eius cura. Ca.xxix.

Huiuſmodi iterū nō cognoſco naturā neqꝫ
h curā ⁊ exiſtimo ipſam eſſe de acutis ⁊ non
eſt lōginquū qn ſit de nō acutis. Et dr̄. ꝙ
facit accidē phlegmonē in labijs ⁊ ligua ⁊ maniam ⁊
alienatōeꝫ ⁊ caſum pulſus.

De medull' fructuū rācidis ⁊ earū cura. Ca.xxx.

Diſpoſitiōes earū ⁊ cura ꝓxime ſūt eis q̄ di
d cta ſūt in ſquilla: ⁊ ꝓpē cū robub fructuuꝫ
ſicut eſt ſirupꝰ de agreſta ⁊ ribes ⁊ maloꝝ ⁊
vrtice. Et accidūt ex eis nauſea ⁊ ſyncopiſ ⁊ anguſtia
⁊ iſte medulle ſunt ſicut nuces ⁊ nuclei chꝛyſomiloꝝ
ueregil ⁊ amigdale.

De vino puro in ieiuno ⁊ eiꝰ cura. Ca.xxxi.

Multotiens facit illud accidere ſſocationē et
m doloꝛes ⁊ inflāmationē: ⁊ ꝓpe poſt exer
citiū ⁊ laboꝛē: ⁊ ꝓpē qm̄ vinū eſt groſſum ⁊
dulce. Cura eſt euacuatio ꝑ phlobotomiam ⁊ ſo
lutionē vētris ſi neceſſe eſt. ⁊ vomitus eſt optima me
dicina ſi poſſibile eſt: deinde infrigideſ cōplexio cū
aqua frigida ⁊ aqua lactis acetoſi de quo extractuꝫ
eſt butyrū ⁊ aqua fructuū. ⁊ trociſcis de canfoꝛa ⁊ ſi
milibus.

De melle malo ⁊ eius cura. Ca.xxxij.

Plurimū eiꝰ affert̄ de regione arabie: ⁊ hoc
p mel eſt acutū faciēs ſternutare illū q ipſuꝫ
odoꝛat. Et accidūt ex eo iterū accidētia ma
la ⁊ ſiſa eis q̄ accidūt ex ſquilla ⁊ vrtica ⁊ ſilib⁹. ⁊ fe
ſtine veniūt odoꝛāti ipm ſyncopis ⁊ ſudoꝛ frigidꝰ.
Et de melle ē aliud malū qd̄ dicā in accidētibꝰ ſuis:
Et cura eiꝰ ē ſicut iudiciū hyuſqami nigri vt comedat
rutā ⁊ piſces ſalſos. Et potet ſirupū noiatū aumeliſ
⁊ non ceſſet comedere ⁊ euomere quantum poſſibi
le eſt ei.

De aldibic ⁊ eius cura. Ca.xxxiij.

Iſ qs bibit aldibic accidūt rugitꝰ in vētre ⁊
f pūctura abſqꝫ fluxu vētris ⁊ vtigo. Cu
ra: Opoꝛꝫ vt in potu dent aq̄ ⁊ mel ⁊ euo
mat ea ⁊ cliſterizet cliſteri leui: ⁊ ꝯfert ei ſumē in po
tu abſinthiū cum melle ⁊ ſirupū acetoſum. Et illud
qd̄ appꝛopꝛiatur cū decoctōne eruce. Et iterum ſpi
ca cū caſtoꝛeo ⁊ pipere ⁊ vapoꝛetur cum aqua cali
da ⁊ aceto.

Sūma tertia de medicinis q̄ ſunt ex plātis vene
noſis frigidis. De opio ⁊ eiꝰ cura. Ca.i.

Accidunt ſi bibit opiū ſtupoꝛ extre
a mitatū ⁊ frigus eoꝝ ⁊ pruritꝰ ex qui
bus odoꝛat odoꝛ opij ⁊ vtigo ⁊ ſin
gultus ⁊ tenebꝛoſitas oculoꝝ ⁊ ſtri
ctura gutturi ⁊ anhelitꝰ ⁊ citrinitas
eoꝝ ⁊ obfuſcatio extremitatū ⁊ citri
nitas labioꝝ ⁊ faciei ⁊ difficultas ſenſata ⁊ ꝓfūditas
ſōni ⁊ retētio ligue ⁊ ſubmerſio oculoꝝ: deinde ꝑdu
cit ad ſpaſmū ſſocantē ⁊ ſudoꝛē frigidū ⁊ anhelitū
frigidū ⁊ moꝛtē. Et de cauſis interfectōnis eiꝰ eſt in
groſſatō ſanguis: q̄re nō currit ⁊ q; ipm infrigidat
ſpūꝫ ⁊ ſpaſmat inſtſa anhelitꝰ. Et doſis ex eo inter
ficiens eſt pōdus .ʒ. ij. interficit eni in duobꝰ diebꝰ ⁊
ꝓpē qm̄ datur in potu cū vino: qm̄ facit illud magiſ
opari niſi vinū ad hanc ſūmā deueniat vt ei reſiſtat
⁊ in coꝛpoꝛibꝰ calidis: qm̄ vehemētiꝰ eſt ei ꝯtrariū ⁊
velotiꝰ penetrās ſcđm ꝙ diximꝰ in canone. Cura
eiꝰ: Adminiſtrent in eo regule euacuatiue cōmunes
ex vomitu cū oleo ⁊ aq̄ ⁊ ſale ⁊ baurach: deinde cū
ſirupo acetoſo. ⁊ dent in potu aq̄ ⁊ mel: deinde cli
ſterizet cliſteribꝰ foꝛtibꝰ: ⁊ de medicis eiꝰ ſūt ſirupꝰ
acetoſus ⁊ abſinthiū. Et iterū ſirupꝰ de abſinthio. ⁊
aſſa eſt tyriaca eiꝰ: ⁊ ſilr̄ cinamomū ꝓpē ⁊ cuꝫ aceto
⁊ ſirupo acetoſo iterū. Et ſilr̄ caſtoꝛeū ꝓpē ⁊ pip cū
vino aut cū ſirupo acetoſo ⁊ origanuꝫ ⁊ ruta ⁊ ſal ⁊
ſilr̄ oleū ro. cū aceto aut cū melle. Et allea ⁊ nuces ſt̄
bona in eo. Et detur in potu bibenti ipſum tyriaca
pꝛoba ei: ℞. aſſe ⁊ ſamich ⁊ caſtoꝛei ⁊ piperi equales
partes: conficiātur cū melle: cuius doſis ſit a quan
titate auellane vſqꝫ ad quantitatē nucis. Et multo
tiens liberat ab eo potare aure. i. aſſe in pondere .ʒ.
xv. vini odoꝛiferi. Et vinū antiquū plurime q̄titatis
eſt mirabile ei: ⁊ ꝓpē qm̄ eſt ſubtile odoꝛiferū plurimū
tollerās aquā ⁊ ē cū cinamomo: ⁊ nō eſt qd̄ ſit ſicut
tyriaca ⁊ ſagzenea ⁊ mithꝛidatū cū vino. Et opoꝛtet
vt ꝯmoueat cerebꝛꝫ eius ꝑ ſternutationē cū condiſi
⁊ ſilibꝰ: qm̄ eſt curatio bona ad expellendas cauſas
eiꝰ. Et opoꝛꝫ vt trahant capilli eiꝰ ⁊ nō ꝑmittat doꝛ
mire ⁊ vt inūgatur coꝛpus eius cū oleis calidis ſicut
eſt oleum de coſto ⁊ oleum de lilio ⁊ odoꝛa quod ē
ſicut caſtoꝛeū ⁊ ſicut muſchus. Et opoꝛtet vt ſedeat
in tina calida vt non ſpaſmetur: ⁊ non fiat foꝛtis cū
eo pꝛuritus ⁊ ſoꝛbeat iura pinguia ⁊ medullas ꝓpē
⁊ adipes.

De nuce methel ⁊ cura eiꝰ. Ca.ij.

Accidunt ex ea vertigo ⁊ rubedo oculoꝛuꝫ
a ⁊ tenebꝛoſitas ⁊ ebꝛietas ⁊ pꝛofūditas ſom
ni. Et quādoqꝫ interficit ex ea auf. i. in die
⁊ no: ⁊ ꝓpē ex illa que eſt inda. ⁊ antequā interficiat
accidunt ex ea ſudoꝛ ⁊ anhelitus frigidus. Illa az
tem que eſt minus medicina .ʒ. facit pꝛofunditatem
ſomni ⁊ inebꝛiat ⁊ nō interficit niſi debiles hominū
Cura: Maioꝛ cura eius eſt vomere cum nitro et
aqua ⁊ oleo ⁊ butyro ⁊ tyriaca eius. Et detur in po
tu cū ea plurimū cum pipere ⁊ piretro ⁊ baccis lau
ri ⁊ cinamomo ⁊ caſtoꝛeo: ⁊ cōfert ponere extrema
in aqua calida ⁊ calefiat coꝛpus cum panno. Et inū
gatur cum oleo de ben ⁊ coſto ⁊ laboꝛet quantum
poſſibile eſt ei: ⁊ exercitetur ⁊ cibetur poſt illud ci
bis pinguibus ⁊ vino dulci: ⁊ adminiſtretur cura
opij.

De aliabꝛoce que eſt radix mādragoꝛe. ⁊ eſt aſſe
bizegi ⁊ eiꝰ cura. Ca.iij.

Accidentia eius ſunt accidētia nucis me
a thel: ⁊ diſpoſitio eius eſt ſicut lethargia
⁊ pꝛuritus ⁊ caꝛeꝫ ⁊ ſurditas ⁊ quod in
ea deterius eſt ſunt coꝛtices ipſius. ⁊ gra
na ipſius ſunt pꝛoxima illis ⁊ coꝛpus eius iterum
quandoqꝫ efficit aliquid ex hoc. Cura pꝛoxi

ma eſt cure nucis methel ⁊ opij. Et opoꝛtet ut i po
tu det̄ abſynthiū in vino ⁊ iterū piper ⁊ caſtoꝛeuꝫ ⁊
vinū ⁊ ſynapis ⁊ acetū iuuatiuū eſt eis ⁊ oībꝰ calefa
ctis. Et fiat ut ſternutet iteꝝ cū hmōi medicinis ⁊ ol
eis. Et ſiat picē ⁊ fumū galbani extincti. Et de eis que oꝫ
ut ponant ſuꝑ capita eoꝛum ſunt acetū vini ⁊ oleuꝫ
roſ. ⁊ nō dimittātur doꝛmire: imo euigilent trahē
do capillos: ⁊ faciēdo ſternutare: ⁊ pꝛemendo radi
cem pollicis.

De darſion ⁊ eiꝰ cura Ca.iiij.

Et medicina de ſūma narcoticoꝝ ⁊ ē in nā
e hyuſqami albi ⁊ inebꝛiat. Et accidūt ex ea
in ꝑmis nauſea ⁊ ſingultus ⁊ pūctura ⁊ di
ſpoſitio ſicut ileos: ⁊ qn̄qꝫ facit vomere ſāguinē ⁊ ſo
lutionē vētris ⁊ fac ipm exire ⁊ ꝑducit ad ſyncopiꝫ
⁊ facit ꝓfundū ſōnū: ⁊ moꝛtificat ex quarto vſqꝫ ſe
ptimū poſt ſtupefactionem coꝛpoꝛis totius. Et cu
ra eius eſt cura cōmunis.

De hyuſqamo albo ⁊ eius cura Ca.v.

Accidit ipm bibēti ut mollificentur mēbꝛa
a eius ⁊ apoſtemet lingua ipius ⁊ egrediat
ſpuma ex oꝛe eiꝰ ⁊ rubēt oculi ipius: ⁊ acci
dūt ei vertigo ⁊ tenebꝛoſitas oculoꝝ: ⁊ cōſtrictio an
helitus: ⁊ ſurditas ⁊ pꝛuritus coꝛpoꝛis ⁊ gingiue ⁊
ebꝛietas ⁊ ꝑmixtio rōnis: ⁊ foꝛtaſſe facit epilepſiam
⁊ qn̄qꝫ narrat vocibꝰ diuerſis. ⁊ qn̄qꝫ rudit: ⁊ qn̄qꝫ
hinnit: ⁊ qn̄qꝫ emittit voceꝫ ut mulus: qn̄qꝫ ut mu
la. Cura: Opoꝛtet ut in potu dent ſtatim aqua et
mel: ⁊ lac vaccinū aut capꝛinū aut ouinū iterum cū
melle ⁊ abſqꝫ melle ⁊ butyruꝫ ⁊ grana pini decocta
cuꝫ vino aut amigdale pini. Et iterū decoctio ficuū
⁊ iterū vinū dulce plurimū: ⁊ iterū cepe aſſatū: ⁊ detur
in potu ſemē raphani ⁊ ſynapis ⁊ naſturtij ⁊ ſemen
vꝛtice ⁊ omne acutum inciſiuū. Et detur i potu aq̄
cepe ⁊ allei ⁊ raphani ⁊ ſemen eoꝛum: ⁊ non eſt ali
quid ſicut mithꝛidatum ⁊ tyriaca ⁊ ſagzenea ⁊ ſilia
⁊ tyriaca opij. Cura eiꝰ eſt vomere.

De hyuſqamo nigro ⁊ eiꝰ cura Ca.vi.

Accidūt ex eo ſſocatio ⁊ frigꝰ extremitatū
e ⁊ tenſio vehemēs pꝛefocās ⁊ tenebꝛoſitas
viſus ⁊ foꝛſitan non videt aliqd: ⁊ deſtruit
imaginationem: ⁊ infrigidat extrema: deinde ſpaſ
mat ⁊ ſſocat ⁊ interficit. Cura: Adminiſtra in pꝛi
mis cliſteria ⁊ vomitū ⁊ vētris ſolutionem ſcđm ꝙ ſci
uiſti incipiendo a cliſteribus: deinde da in potu de
vino puro aliquid poſt aliquid: hoꝛa poſt hoꝛam
qm̄ eſt magnū iuuamētū cum eo quod bibit ⁊ abſyn
thiū: ⁊ det in potu piper cū vino: ſilr̄ caſtoꝛeuꝫ ⁊
ruta ⁊ menta ⁊ altit ⁊ folia lauri ⁊ grana eius ⁊ rob
vue iterū. Et tyriaca opij iuuatiua ē ei. Et ex illis q̄ cō
ferūt eis ſūt ſemē vꝛtice ⁊ alaniuden ⁊ coꝛdumeni ⁊
ſtoꝛax oīa illa cū vino: ⁊ ſilr̄ decoctio coꝛticuꝫ moꝛi
⁊ oleū balſami cuꝫ lacte. Et oꝫ ut emplaſtret vēter
eiꝰ ⁊ ſtomachus ex farina tritici cū vino.

De vua vulpis ſtupefactiua mala: ⁊ eiꝰ cura Ca.vij

Accidūt ex ea obfuſcatio coloꝛis ⁊ exſicca
a tio lingue ⁊ ſingultꝰ ⁊ vomitꝰ plurimꝰ ⁊ ſubi
to ⁊ fluxus vētris cū abraſione inteſtinoꝝ. Et accidit
ex ea in guſtu ſicut ſapoꝛ lactis. Cura eoꝛuꝫ ē ſcđm
canonē cōem ſiat illud. aut detur in potu lac aſini
num cū aqua mellis: ⁊ lac capꝛinum iterū ⁊ aliter cū
aniſo. ⁊ cochlee oēs iuuatiue ſunt ei ⁊ pectoꝛa galli
narū decocta ⁊ comeſtio amigdalarū amararū.

De coꝛiandro hūido ⁊ eiꝰ cura Ca.viij.

Cum multū ſnmit de coꝛiādro humido ⁊
c comedit circiter mediaꝫ lib. aut bibit de ſuc
co eiꝰ ſubito: ⁊ ꝙ pꝛimū ſit ei .ʒ. iiij. eueni
unt inde vtigo ⁊ ſcotomia ⁊ ꝑmixtio rōnis: ⁊ groſ
ſitudo vocis: ⁊ ꝓfunditas ſōni: ⁊ defectꝰ vocis ⁊ ſer
monis ſicut ebꝛietas ⁊ alia: ⁊ odoꝛat ex eo odoꝛ co
riandri. Cura: Opoꝛtet ut euomat ⁊ ꝓpꝛie cum
oleo de lilio aut oleo oliue ꝓpꝛie cū decoctiōe ane
ti ⁊ ſit in ea baurach: ⁊ cibet vitellis ouoꝝ ſoꝛbilibꝫ
cum ſale ⁊ pipere ⁊ iure galline pinguis cū ſale plu
rimo ⁊ pipere: ⁊ ſilr̄ iure anſeris cū vino foꝛti ⁊ pu
ro: ⁊ detur ei in potu paulatim: ⁊ ſit illud qd̄ ipſe co
medit cū pipere plurimo ⁊ ſale: ⁊ cōfert ei aqua ſalſa.
⁊ rob eſt vtilium ei.

De pſillio ⁊ eiꝰ cura Ca.ix.

Accidit ei q bibit pſiliū caſus vtutis ⁊ pul
a ſus ⁊ frigus totꝰ coꝛpoꝛis ⁊ triſtitia ⁊ ꝯſtri
ctio anhelitus ⁊ tenſio ⁊ inquietudo ⁊ ſtu
poꝛ cū debilitate: deinde ſyncopis. Cura eiꝰ ē ſic
cura coꝛiandri.

De fungis ⁊ tuberibꝰ malis ⁊ eoꝝ cura Ca.x.

Omnium fungoꝝ aut ē ꝑ genus eoꝝ: qm̄
n de eis ſunt q ſunt moꝛtales: aut ꝓpt̄ multā
comeſtionē ex eis. Et mali qdē genere ſuo
ſunt illi quoꝝ oꝛꝰ non eſt in loco in quo cognoſcit̄
ſalus eius qd̄ naſcit̄ in ipſo: imo ē natiuitas eiꝰ i lo
co malo ⁊ apud lapides venenoſoꝝ ⁊ apud arbo
res foꝛtis q̄litatis. Et q de eis nigri ſunt ⁊ virides ⁊
coloꝛis pauōis oēs ſūt mali. Et accīt ex eis ſtrāgu
latio ⁊ ꝯſtrictio anhelitꝰ ⁊ inflatio vētris ⁊ ſtōi ⁊ ſin
gultꝰ ⁊ pūctura ⁊ citrinitas coloꝛis ⁊ ꝑuitas pulſus
⁊ hoꝛripilatio ⁊ ſyncopis ⁊ ſudoꝛ frigidꝰ ⁊ inficiūt
Cura: Fiat ut euomāt cū eis q̄ ſcis ⁊ ꝓpē cū ſucco
raphani cū folijs ſuis: deinde det̄ eis cinis vitis i ſi
rupo acetoſo. ⁊ pira ſūt tyriaca eoꝝ. Et oꝫ poſt vo
mitū ut i potu det̄ de muri nabati aliqd poſt aliqd
⁊ de baurach. Et mel iteꝝ ē tyriaca eiꝰ. Et ſtercꝰ gal
line ē maximi iuuamēti eis cū in potu dat̄ in ſirupo
acetoſo. Et baurach iteꝝ ⁊ ſal indus ⁊ succꝰ calamē
ti cū ſirupo acetoſo ⁊ baurach. Et cōfectiones cali
de ſicut diapipercon. ⁊ diacyminū ⁊ vinū antiquuꝫ
foꝛte ⁊ ariſtol. ⁊ radix oppoponaci ⁊ fex vini ⁊ ſyna
pis. Et iterū abſynthiū ⁊ origanū mōtanū ⁊ deco
ctio amboꝝ ⁊ decoctio ficuū. Et oꝫ ut vapoꝛet qd̄ ē
ſub hypocōdrijs eius ſemꝑ.

De ſagittis armenis ⁊ eius cura Ca.xi.

Et de illis q̄ ꝯuenitit i hoc ca. ē regimē curati
e onis eiꝰ quē adurūt ſagitte armene. Dixerit
qdā: Oꝫ ut bibat ſtatī galbanū qm̄ ē cura
tio illiꝰ. Dixerit: Et dōnula ſiluestris ſcōtica: a ex eiꝰ

viſceribus: ſatiat ⁊ exſiccet ⁊ bibatur ex ea.ij.aur. cū vino. Et iam puenit ad me ꝙ potus ſtercoris hūani eſt tyriaca ad illud.

Tractatus.ij. de venenis ebibitis que ſunt ex animalibus. Capitulum.i.

Ex venenorū ebibitorꝫ ex aialibus quedam ſunt que ſūt caro illius aialis ⁊ totū corpus eius qualitercūqꝫ ſit. Et quedam que ſūt mēbꝛ ꝓpriū animalis. Et quedam que ſūt in hūiditate eius. Et omnis diuiſio eſt ſm duas diuiſiones: ex ipſo enīz eſt qđ eſt ꝓpter ſubſtantiam eius ſicut caro ranarꝫ lacunaliū. Et ex ipſo eſt qđ eſt ꝓpter accidens ei ſicut piſces frigidi ⁊ aſſature ſuffocate ⁊ lac coagulatū in ſtomacho.

De animalibus que interficiūt omnino corporibus ſuis aut corrūpūt ⁊ eius cura. Ca.ij.

Prima quidē diuiſio ex diuiſionib⁹ ē ſicut ſtellio ⁊ cantarides ⁊ rane ⁊ lepus marinus ⁊ lacertus. Et diuiſio ſcđa eſt piſces frigidi ⁊ aſſature ſuffocate.

De cantaridibus ⁊ eius cura. Capi.iij.

Cantarides ſunt acute mordicatiue facientes accidere pūcturam ⁊ dolorem in membris ⁊ omnino dolorem extenſum ab ore vſqꝫ ad pectinem: ⁊ etiā apud anchas ⁊ genua ⁊ hypocondria. ⁊ vlcerant veſicaꝫ vlceratione doloroſa ꝗ̄ eſt ante virgam ⁊ pectinem ex pte eius cū inflatione vehementi ⁊ faciūt ſurgere ad vrinā. Qñqꝫ ille qui eas ſūpſit vult mingere ⁊ non poteſt: aut mingit ſanguinē aut fruſtuꝫ ſanguinis cū dolore vehementi. Et qñqꝫ accidūt cū hoc ſolūo ventris cum abraſione ⁊ ſyncopis ⁊ grauitas ⁊ pmixtio rationis ⁊ caſus cuꝫ ſurgit ad ſcellam. Et pluꝫ leſionis earꝫ eſt in veſica. Et inueit ſumēs eas in ore ſuo ſaporem alkitram ⁊ picis. Et iſta quidem animalia ſunt nocibiliora in eo qđ ſequit ortum aſſenhara ante ⁊ poſt ⁊ in autumno. Cura: Oportet ut euomat ⁊ cluſterizet ſicut ſcis. Et oportet ut ponatur in eo cuꝫ quo vomit ⁊ cliſterizatur nitrū ⁊ decoctio ficuū iterꝫ ⁊ ſit vomitus continu⁹ vel frequēs. Et ſi videris ut intendat cōſeruationē veſice faciat: deinde detur in potu lac potu frequente. ⁊ iterꝫ pſiliū ⁊ aqua portulace ⁊ butyrꝫ crudū plūmū deinde cliſterizet iſte cū aqua ordei ⁊ altee ⁊ albumine oui ⁊ mucilagine ſemis lini. aut aq̄ ordei ⁊ aqua rizi ⁊ decoctione fenugreci aut decoctione candarufij ⁊ iuribus pinguibus ⁊ oleo amigdalino ⁊ adipe āſeris ⁊ vitellis ouorꝫ ſorbiliū ⁊ butyro cocto ⁊ melle aut iuleb et oleo amigdalino. Et lac acetoſū vaccinū bonū eſt ei. Et conferūt ei aqua mellis ⁊ decoctio cum granis diureticis ſicut ſunt grana melonis ⁊ cucumeris ⁊ decoctio ficuū cū ſirupo violaceo. Et ſicut ſi in potu detur oleum de cidonijs eſt tyriaca ⁊ oleū de lilio ⁊ ſiſr iūtuꝫ ſamiū. Et confert ei ſolutio ventris cū ſirupo ⁊ hydromelle. ⁊ oportet ut diſtillet in virga bibentis ipſm oleū ro. non cuꝫ clepſidra: imo cū embocto ſubtili ⁊ leniore qđ eſt ⁊ admiſceatur tina tepida.

De lepore marino: ⁊ eius cura. Capi.iiij.

Accidunt ex ipſo ſi de eo in potu detur conſtrictio anhelitus ⁊ rubedo oculorꝫ ⁊ difficultas eius ⁊ tuſſis ſicca ⁊ ſputuꝫ ſanguinis ⁊ difficultas vrine ⁊ mictus ſāguinis et vrina viola. ⁊ dolor in ſtomacho ⁊ vomitus ſupfluus cholere ⁊ ſanguinis ⁊ icteritia. ⁊ anguſtia ⁊ dolor renuꝫ ⁊ egeſtio eius ē violacea. Et qñqꝫ eſt mucoſa ⁊ ſudat ſudore fetido ⁊ abhorret cibū. ⁊ cū videt piſces terret ab eis. Et cū ſit talis ut non terret ab eis: tunc iaꝫ ſanat ⁊ inuenit ſaporē piſcis fetidi in ore ſuo ⁊ in eructatiōe ſua cū ſalſedine etiā. Et plures q ex eo euadūt cadūt in ptiſiꝫ. Curatio eius: Confert ei potare lac caprinū iumentū vltimū ⁊ lac aſininū iterꝫ ⁊ lac mulieris ex mamilla ⁊ virge alcanne ⁊ ſemen altee humidū elixatuꝫ ⁊ ius cancri fluuialis ꝓprie: qm̄ ipſe pōt comedere ipſm ſine reliqs lenificantibus ⁊ citius aſſatus recens aut ſāguis eius: ⁊ lacertū marinū non refugit ⁊ comedit ex eo de. medicinis vero fombus ſūt calamentū fluuiale calidū recens ⁊ ſanguis anſeris etiaꝫ ⁊ vrina hoīs antiqua ⁊ radicum buchormarien octo oboli cū vino: aut kirrā illa quātitas et in vino ⁊ hellebori parꝫ cū vino. Et cū aduenit dies ſcđus excitationis accidentiū ⁊ geſcit: fiāt ei pillule de helleboro nigro ⁊ ſcamonea ⁊ agarico cū ſucci liquiritie ptibus equalibus: quarꝫ doſ ſit.ʒ.i. ⁊ qđ ſupra eſt parꝫ cū kilef. ⁊ ſignuꝫ ſanitatis eſt ꝙ videt piſces ⁊ non terret ex eis ⁊ comedit: ⁊ cum cadit in ptiſim curetur ptiſis.

De ſtellione ⁊ alharbe: ⁊ eorꝫ cura. Capi.v.

Caro ſtellionis mortificans eſt: ⁊ quādoqꝫ cadit in vino ⁊ moritur in eo ⁊ diſſoluitur ⁊ fit illud vinū ſicut venenuꝫ. ⁊ accidunt ei qui ipſm bibit vomitus ⁊ dolor oris ſtomachi vehemens. Et alharbe iterꝫ mordicatiua eſt circiter ut hoc. ⁊ ouuꝫ eius ſicut dicitur eſt venenuꝫ vnius hore ⁊ dicam ipſm. Et dixerunt quidaꝫ ꝙ cum hoc animal decoquitur ⁊ ſpergitur decoctio eius in aqua balnei ſit viridis omnis q balneatur et eo ſpacio quodam: deinde redit ad diſpoſitionē paulatim. ⁊ huic quidē ſermonem non verifico. Cura ē cura cōmunis ⁊ eſt ſicut cura cantaridum.

De lacertis ⁊ eius cura. Capi.vi.

Species lacertorꝫ eſt ſalamandra aut in ipſa ē ſilitudo nature eius. Et q̄ ei ſilant mortificās: ⁊ accidūt ei q bibit carnē ei⁹ aſpa lingue ⁊ pruritus ⁊ dolor capitis ⁊ aduſtio ⁊ tenebroſitas oculorꝫ. Cura. Sumant ſiſamū ⁊ xylocaracte nabati ⁊ zuccarꝫ equalr: ⁊ dent in potu cū butyro cocto vaccino. ⁊ oꝫ ut det in potu lac dulce ⁊ iungatur cū oleo aliquo ⁊ balneetur.

De potu ſalamādre: ⁊ eius cura. Capi.vij.

Hec eſt ſpecies mordicatiuū quā dicā in ca. mordicatiōis. ⁊ accidūt a potu eius dolores vehementes in ano ⁊ aſpa ſicut hydropiſis ⁊ in ventre ſpaſmus ⁊ retentio vrine. Et dicunt quidaꝫ aliter dicentes ⁊ eſt. Amus alamedin ⁊ alij ꝙ accidunt ei qui bibit ipſam aſpa lingue ⁊ deſtructio

rationis ⁊ mollificatio ⁊ zemena ⁊ denigratio locoruꝫ corporis ⁊ putrefactio partium corporis que cadunt cum curatur homo: quare ſanatur. Cura ei⁹ communis eſt vt cura opij: ⁊ dentur in potu tyriace plures ſicut alfaroch ⁊ mithridatum ⁊ ſimilia. An⁹ autem almedin dixit ꝙ cura eius eſt cura illius qui accipit cantarides. Et de illis que approprianntur ei eſt vt ſumantur āmoniacum ⁊ glutem albotim: ⁊ ſumat de eis aut ambo cum ſtorace. ⁊ confert ei aqua decoctionis camepitheos in qua decocta ſunt grana pini parua ⁊ folia cupreſſi ⁊ ſemen vrtice: ⁊ bibat cum oleo: ⁊ ſimiliter conferunt oua teſtudinis marine ⁊ rane decocte cum calamento.

De ranis lacunalibus viridibus ⁊ marinis rubeis ⁊ earum cura. Cap.viij.

Accidunt eis qui bibunt eas obfuſcatio coloris ad citrinitatē tendens ⁊ apoſtematio corporis ſm ſemitam mollinci ⁊ aduſtio ni gutture ⁊ ore ⁊ difficultas anhelitus ⁊ tenebroſitas oculorum ⁊ vertigo ⁊ fetor oris. Et quandoque accidit ſpaſmus aut tetanus. ⁊ quandoque accidunt ei ſolutio ventris dyſenterica ⁊ nauſea ⁊ vomitus ⁊ permixtio rationis ⁊ ſyncopis. ⁊ quandoque expellit ſperma ⁊ vrinam ⁊ menſtrua ſine voluntate. Et ei⁹ qui euadit ex eis non ſaluantur dentes: imo cadūt. Cura. Euomat cum oleo ⁊ aqua calida aut cum vino plurimo ⁊ multum vtatur exercitio ⁊ appropinquetur balneo ⁊ tine calide ⁊ inunctionib⁹ cū oleis calidis ⁊ confert ei diacurcuma ⁊ omne qđ confert hydropiſi. ⁊ conferunt ei vinum plurimum ⁊ pondus.ʒ.iij. radicum arundinis: ⁊ ſimiliter ciperum ⁊ calamus aromaticus cum vino.

De ranis citrinis: ⁊ earum cura. Cap.ix.

Blanditur ex eis appetitus cibi ⁊ aceſcat eructatio ⁊ corrumpitur color ⁊ fit ſyncopis ⁊ nauſea ⁊ vomitus ⁊ dolor oris ſtōi ⁊ apoſtemantur ventres ⁊ crura. Cura proxima eſt cure ranarum primarum lacunalium ⁊ marinarum. Diuiſio alia huius nerui.

De piſcibus frigidis: ⁊ eorum cura.

Capitulum.x.

Ex piſcibus ffis ⁊ proprie poſitis in loco humoroſo accidunt accidentia fungorū: ⁊ quandoque non apparet aliquid vſque ad.i. diem aut.ij. Cura eorꝫ ē mūdificatio ⁊ reliq̄ cura fūgorꝫ.

De aſſaturis ⁊ carne corrupta: ⁊ eorꝫ cura. Ca.xi.

Portet cū aſſat caro q̄cunqꝫ caro ſit vt ñ cooperiat ſubmergēdo. imo dimittat diſcooperta donec euaporet: nā cū ſubmergendo cooperit ſit venenū ex qua accidunt ſigna colyrice paſſionis ex triſtitia ⁊ ſolutione ventris: ⁊ quādoqꝫ deficit rō comedentis ipſaꝫ vno die aut duob⁹ dieb⁹: ⁊ quandoqꝫ facit ꝓfundationē ſomni ⁊ interficit. Cura: Euomat ⁊ dent ei in potu miua ⁊ abſneſus ⁊ vinuꝫ odoriſerꝫ cū ſucco cydoniorꝫ ⁊ malorꝫ. ⁊ terra ſigillata eſt bona ei poſt vomitū: ⁊ curet eius colyrica paſſio. S. nus ſcđm de animalib⁹ ⁊ ſunt ſicut fella interficientia: Et extremitas caude cerui.

De felle vipere ⁊ eius cura. Cap.xij.

Hoc eſt ex venenis cū bibit ſm modū quo interficit frequens fit ſyncopis ⁊ parū confert medicina. Cura: Si aliqd confert: tūc vomit⁹ cū butyro cocto vna diſpoſitione poſt diſpoſitionez aliam ⁊ illud quo ſuccurrit poſt vomituꝫ eſt tyriaca ⁊ mithridatū: ⁊ albezahar eſt ſublimis res ei ⁊ muſchus ⁊ medicamen eius. Et quando frequens fit ſyncopis: dentur ad ſorbendum vinū ⁊ aqua carnis pullorum cum aliquo vel aliqua re muſchi. aut medicinis de muſcho.

De felle leopardi ⁊ eius cura. Cap.xiij.

Accidit ei qui bibit ex eo vt euomat choleraꝫ viridem aut citrinam: ⁊ inuenit odorem aloes in naſo ſuo ⁊ ſaporem eius in ore ſuo: ⁊ accidit ex eo ictericia ⁊ eſt mortale. ꝙ ſi pertranſeat tres horas ſperatur. Cura: Euomat ſicut ſcis ⁊ detur in potu tyriaca propria ei que ℞. terre ſigillate ⁊ baccarum lauri amborum ana. partem.i. ⁊ coaguli gazelli partes.iiij. ⁊ ſeminis rute ⁊ myrrhe amborum ana. partem.ſ. conficiantur cum melle: cuius doſis ſit ei quantum eſt nux: ⁊ cum hoc euomat iterum ⁊ oportet vt fiat tina ex aqua odoriſera.

De felle canis aque. Cap.xiiij.

Dixerunt quidam: Si comederit homo de felle canis aque quantitatem lentis vnius interficit poſt hebdomadam. Cura: Detur in potu butyrum coctum vaccinum cum gentiana romana ⁊ cinnamomo: ⁊ iterum coagulum leporis: ⁊ inungatur cum oleo aromatico ⁊ ſubtiliet regimen.

De extremitatibus caude cerui ⁊ ei⁹ cura. Ca.xv.

Accidunt eis qui bibunt ipſam anguſtia vehemens ⁊ ſyncopis ⁊ eſt venenum interficiens. Cura: Euomat bibens ipſam ſicut ſcis. ⁊ melius eius eſt cum butyro ⁊ aneto: deinde dentur in potu auellane ⁊ fiſtici ⁊ feluzaharagi confecta ſimul omni hora auellana magna: detur in potu illud in die quater. Pars.iij.

De ſanguine tauri recenti: ⁊ eius cura.

Capitulum.xvi.

Accidunt eiſ qui bibunt illum qui ex eo recēs eſt difficultas anhelitus ⁊ dolor bronchi ⁊ meri ⁊ rubedo lingue ⁊ fruſta ſanguinis congelati in dentibus ⁊ gingiuis ⁊ nauſea vehemens ⁊ anguſtia. deinde apparet corroſio in lingua: deinde perducit ad prefocationē ⁊ ſpaſmuꝫ. Cura: Oportet vt ipſe properet ad cliſtere ⁊ ſolutionem ventris: nam vomitus timoroſus eſt. quandoque enim expellitur cuius expulſio non tolleratur: quare prefocat. Et oportet vt in potu dentur medicine conferentes in congelatione ſanguinis ſicut ficus immature plene crude: ⁊ ſemen caulis ⁊ radix alaniuden ⁊ aſſa ⁊ baurach ⁊ cinis lignorum fici in aceto ⁊ piper in aceto ⁊ ſuccus foliorum allahalaich in aceto ⁊ coagula in aceto. Cum ergo abſcinderimus ſanguinē congelatum in ventre eius cum medicinis: ſoluatur tunc ⁊ emplaſtretur venter eius ex farina ordei cum aqua alcarati.

De ſudoꝛe animaliũ ⁊ eius cura. Capi.xvij.

Ex eo fit facies viridis ⁊ aſpatur ⁊ currit ex coꝛpe ſudoꝛ fetidus ut ex aſcellis. Cura. Uomat cũ aqua tepida ⁊ detur in potu vinũ cuz olei roſ. pondere.ʒ.ʒ. ⁊ reubarbari.ʒ.ʒ. ⁊ ſalis gẽme: ⁊ confert ei tyriaca de terra ſigillata.

De ouis alharbe ⁊ eoꝝ cura. Capi.xviij.

Exiſtimant quidam: ꝙ qui bibit de ouis alharbe moꝛitur ſtatim: ⁊ ſi non feſtinet non confert aliqd. Cura eius: Detur in potu ſtercus eucipitris in vino: deinde euomat vomitu i tegro: ⁊ inungat coꝛpus eius cũ butyro vaccino cocto: ⁊ emplaſtretur caput eius cũ ſale: ⁊ abeſ ficubus ſiccis ⁊ oleo ⁊ gentiana.

De lacte coꝛrupto ⁊ eius cura. Ca.xix.

Et illud quod conuertit in via acetoſitatis ad putrefactionẽ aliã: ⁊ generant ab eo vertigo ⁊ ſyncopis ⁊ pũctura in oꝛe ſtomachi. Et qñqꝫ accidit ex eo colyrica paſſio moꝛtifera. Cura eius eſt: Euomere cũ aqua mellis: deinde potare vinũ purũ cũ diapipereõ ⁊ euapoꝛare ſtomachũ eius oleo nardino.

De ſanguine ꝯgelato ⁊ eius cura. Capi.xx.

Sanguis cõgelatus in ventre ẽ procul dubio venenũ huiꝰ generis: licet ipſe non adeptus ſit venenoſitatem extra coꝛpus: quoniã ex ipſo vbicũqꝫ congelatur in eo. ſ. ex concauitatibꝰ vẽtris pectoꝛis ⁊ ſtomachi: aut inteſtinoꝝ aut veſice accidunt accidentia mala. Cũ eniz ipſe congelat in pectoꝛe deſtruit coloꝛ: ⁊ minoꝛat pulſus ⁊ debilitat et perducit in pꝛimis ad frequentiã ⁊ mollificationẽ egri ⁊ perducit ad ſyncopim. Et quãdo ꝯgelatur in ſtomacho infrigidat coꝛpus ⁊ accidunt ſſocatio ⁊ paruitas ⁊ ſyncopis continua. Et quãdo ꝯgelat in veſica accidũt accidentia pꝛima illis que diximus: ⁊ ſimiliter in inteſtinis. Medicine cõmunes ad illud ſunt alachoen alba ꝓpꝛie ⁊ rubea etiã ⁊ bdellium ⁊ alhaſce ⁊ coaguloꝝ tres oboli ⁊ ꝓpꝛie coaguli lepoꝛis ⁊ lac fici ⁊ acetuz acutum ⁊ aliit ⁊ aqua cineris lignoꝝ fici iterata. Et ex eis que dixerũt ⁊ eſt mirabile eſt lac capꝛinũ. Dixerũt enim ꝙ ipſum liquefacit ꝯgelatuz omne in cõcauitatibus: Et iteꝝ ſumant alanitudem ⁊ caulium partes equales: ⁊ deſ in potu cũ aceto ⁊ eſt mirabile medicamen. Cura ꝯgelati ſanguinis in ſtomacho ⁊ veſica. Nos iam diximus illud i libꝛo tercio ſemel: quare apponimus nũc duo capitula. Et dicamus ꝙ habens illud opoꝛtet ut euomat illud ſi poteſt cũ melle ⁊ ſucco apij. Et conferũt ad illud tyriaca de terra ſigillata. Et farina cartami cũ ſoluit in aqua calida eſt iuuatiua valde. Et hoc ẽ medicamen: ℞. terre ſigillate. viij.ʒ. coaguli lepoꝛis.ʒ.xxxvi. coaguli gazel.ʒ.xxxij. gentiane ariſtol. ro. ſeminis rute ſilueſtris myrrhe omniũ añ.ʒ.iiij. cõficiant melle. ⁊ ſit doſis eius ſicut nux in aqua calida aut in ſirupo acetoſo. Et iteꝝ ſumatur cineris ficuũ pondus.ʒ.ij. cũ medulle lepoꝛis quãtitate aur. viniꝰ ⁊ exiſtimo ꝙ ſit coagulum liqfactũ in aceto vini ⁊ bibant. Et ſal gema cũ coagulo hedi iteꝝ: aut aureus vnus ſtercoꝛis canis: ⁊ appꝛopꝛiat ei quod de eo cõgelatur in veſica ut infirmo detur ſuccus foliõꝝ zeri darẽ: ei enim ineſt ꝓpꝛietas mirabilis in hoc ut aſſidue potũ ſirupi acetoſi aut in aceto iteꝝ: acetũ eniz eſt bonũ huic rei ⁊ aureus vnus coꝛdumeni cuz aqua calida ⁊.ʒ. aureo aliit. aut detur ei in potu agaricuz aut iuſcicos aut aliquid coaguloꝝ aut.ʒ.ij. carpobalſami aut.ʒ.ij. blacte bizãtie aut.ʒ.ij. ligni peonie: et adminiſtrent medicine frangentes lapidem bibite ⁊ cliſterizate ⁊ linite. Et iniiciatur in veſicã eius pondꝰ nuclei vnius ſalis triti ſoluti in aqua: aut admiſtretur aque cineris vitis. Si vero hoc non valuerit nõ erit excuſatio ſcindendi a ſanguine congelato ⁊ extrahendi eum ſicut extrahitur lapis.

De ꝯgelatiõe lactis i ſtõ ⁊ eius cura. Ca.xxi.

Quandoqꝫ congelat lac in ſtomacho ꝓpter aliquam cauſaꝝ ledentium congelantium aut ꝓpter pꝛeparationem foꝛtem in lacte: aut ꝓpter coagulatum bibitum in lacte. Et accidũt ex eo ſudoꝛ frigidus ⁊ ſyncopis ⁊ febꝛis rigoꝛis. ⁊ ſi congelatio fuerit cum coagulo: tunc erit deterioꝛ et velocioꝛ ad pꝛefocandũ. ⁊ congelatio quidem lactis in ſtomacho eſt ex genere congelationis ſanguinis. Et accidunt ex ea diſpoſitiones male ſicut accidunt ex illa ⁊ ex venenis. nam accidunt iteꝝ ꝓpter congelationem ipſius in ſtomacho frigus coꝛpoꝛis ⁊ paruitas pulſus ⁊ ſſocatio conſtringens anhelitũ ⁊ ſyncopi. ⁊ qñqꝫ accidit inflatio ventris bibentis ipſum. Cura: Opoꝛtet ut alienetur ille in cuius ſtomacho caſeat lac a ſalitis: ipſa eniz addũt ei caſeationem. verũ opoꝛtet ut detur ei in potu acetum ſoluz aut mixtuz cum aqua: ⁊ detur in potu calamenti ſicci pondꝰ.ʒ.v. quia eſt mirabile reſoluens ipſum ſtatim ⁊ ꝓpter virtutem ſuam in hoc ꝓhibet lac multũ a caſeatione ⁊ conſeruat ipſum. Et detur ei in potu de coaguli aliquid vſqꝫ ad aur. i. ipſa nãqꝫ reſoluũt ipſum aut educũt ipſum per vomitum aut ſolutionem: ⁊ dentur ei in potu iteꝝ medicine pꝛedicte ad coagulationem ſanguinis in ſtomacho ⁊ ꝓpꝛie que fiunt ex terra ſigillata de illis quas dixi ⁊ medicamen alanitudẽ ⁊ caulium. ⁊ detur in potu cũ equalitate i aceto ⁊ aq̃ cineris ligni fici. iteꝝ qñ iterat ⁊ adminiſtrat cibus in ea.

Inceptio ſermonis in moꝛſione ⁊ pũctura: Tractatus tertius de regimine moꝛſionis vniuerſali ⁊ de effugatione venenoſoꝝ: ⁊ de curatione moꝛdicationis ſerpentum ⁊ ſpeciebus eoꝝ. Ca.i.

Dicas ꝙ canon maximus in curatione veneni eſt confoꝛtatio caloris innati ⁊ excitatio ipſius ad expellendum ſicut facit tyriaca ⁊ napis barbaricus ut lubꝛicare faciat venenuz ⁊ expellit ipſum ad exterioꝛa. Et conſideratio confoꝛtationis viſceruz: deinde expulſio veneni ⁊ deſtructio operationis eius cũ potionibꝰ ⁊ epithiatibꝰ quibus ineſt illud cũ ꝓpꝛietate ſua aut nã ſua cognita ſm ꝙ dicã. Et qñqꝫ ingredit in his intentionibꝰ res alia. ⁊

eſt regimen in humiditatibꝰ quãdo inuenit eas aut calcat eas. Et ingrediunt in hoc ca. phlomia ⁊ ſolutio vẽtris ⁊ ſimilia. Et cõuenientioꝛ hoꝛaꝝ phlomie eſt cũ ſcit ꝙ venenũ iam ſparſũ eſt in coꝛpoꝛe. Et nõ eſt ex eis que attrahũt ⁊ pꝛopꝛie ei q eſt repletus. Et quandoqꝫ ingredit i hoc ca. res alia: ⁊ eſt facere humoꝛes moueri ad partez membꝛoꝝ pꝛincipaliũ. Et ea q̃ bibunt ſuper venenũ: aut ſunt tyriace ⁊ bezaharat. vſis: aut pꝛopꝛie illi veneno: aut medicine contrarie veneno cũ ꝯplexione ſicut aliit cõtraria ẽ veneno ſcoꝛpionũ cũ ꝓpꝛietate ſua: aut pducẽtes venenũ ad exterioꝛa ꝯmotiõe huoꝝ ad exterioꝛa ſicut medicie note: aut medicie remouẽtes hũoꝛes a facie veneni. ſi ergo inenit ex eis q̃ diximꝰ cõpoſitũ ſicut medicine ſolutiue ⁊ vomitiue ⁊ diuretice. Et in medicinis q̃ adminiſtrant ſuper moꝛſiones venenoſas epithimate ſunt intentiones: quaꝝ vna eſt vt pꝛohibeant penetrationez veneni in coꝛpoꝛe: ⁊ illud fit aut cum ligamentis ⁊ conſtrictione extremitatis ⁊ pꝛohibitione ſomni vt moueat caloꝛ inatꝰ ad exterioꝛa ⁊ expellat. Et de hoc ca. eſt inciſio mẽbꝛi moꝛſi aut cuz medicinis ⁊ cauſis attractiuis. Et pꝛopter illud ſtiptica nocina ſunt eis: quoniaz non eſt aliqd magis iuuatiuũ q̃ꝫ medicamen qð trahit venenuz ad exterioꝛa ⁊ ꝓhibet ipſuz penetrare ad interioꝛa: ⁊ pꝛopꝛie quoniam venenuz eſt ad exterioꝛa adhuc ⁊ non ſpargitur. Et huius qdem generis ſunt ventoſe ⁊ foꝛtaſſe indiget inciſione ſi iaz ſubmerſuz eſt ⁊ elongat ⁊ eſt infirmuz. Et miſſio ſanguiſſugaruz bona ẽ excuſans ab illo ⁊ a ſuctione duz permanet in cute nã ſuctio quandoqꝫ ſufficit. Et opoꝛtet vt ſugens ſit nõ ieiunus: immo iaz comederit ⁊ abluat os ſuũ ⁊ habeat dentes iaz coꝛroſos: ⁊ iaz colluit os cuz vino odoꝛifero ⁊ bibat ex eo aliquid ⁊ teneat in oꝛe ſuo oleuz ro. aut oleum viol. Et cuz fuerit in oꝛe ſuo aliquid ⁊ expellit totuz qð ſugit iſte ſugens: tunc opoꝛtet vt expuat. Medicine vero q̃ ſunt ſicut note ebibite rubificantes ẽt ⁊ attrahentes venenuz aut ſunt pꝛopter virtutẽ calefacientez trahentez: aut cauſa ſimilitudinis ad attrahenduz illud qð ſimile eſt ei: ſicut facit adeps cocodrilli ad moꝛſuz cocodrilli. Et caro vipere poſt abſciſionez extremitatuz eius in attractione veneni ſui ita vt accidet medicinis valentibus ad venena iteꝝ. veruz ſunt debilioꝛa ⁊ q̃ſi ipſe ſit inter cõplexionẽ coꝛpoꝛis ⁊ cõplexionẽ veneni. ⁊ ſermo hic eſt ex eis in quibꝰ opoꝛtet cũ ſapientibꝰ ꝯſiderare vt ſciat qð ẽ incõuenieus: medico aũt nõ nocet ſi non ſcit hoc. Et pleſqdez embꝛocaꝝ attrahẽtiuz exulcerant ⁊ veſicãt: qf oz vt currat qð eſt in eis. hec ergo ẽ ex ꝯditiõibꝰ medicine epithimate: ⁊ ex cõditiõibꝰ eiꝰ eſt vt ſit medicina reſolutiua nature veneni aliquaꝝ reſolutionuz ꝯgelatio aũt eſt ſicut operatio radicis mandragoꝛe. Aduſtio ꝟo ẽ ſicut opatio cauterij i igne aut cũ oleo ⁊ pice ꝓpꝛie oleo feruẽte. ⁊ eſt opatio egyptioꝝ aut cũ pꝛopꝛietate materiei aut cũ qualitate i calore ⁊ frigoꝛe cõtraria ei. Et quãdo adminiſtrat qð attrahit i pꝛincipio aut facit aliquid eoꝝ q̃ diximꝰ ⁊ non confert: ⁊ eſt res maxima incide qð eſt in circuitu pũcture ⁊ accipe carnez totaz vſqꝫ ad os. Et ſi timoꝛ fuerit maioꝛ hoc incide mẽbꝛuz: deinde cauteriza. Et de illis que neceſſaria ſunt in omnibꝰ medicinis venenoꝛuz pꝛopꝛie in epithimatibꝰ eſt vt ſint ſedatiue doloꝛis ⁊ ſuccurrentes accidentibꝰ timoꝛoſis ſequentibus moꝛdicationez: ſicut alcolcotar ponit in epithimatibꝰ moꝛdicationum vt retineat ſanguinem cuz ſupfluit i curſu ſuo a moꝛſu ſuo. Et de pceptis q̃ oz vt conſiderẽtur in venenis ⁊ moꝛſibus eſt vt pꝛohibeatur conſolidatio vulneris vſque ad hoꝛam ſanationis egri ex malitia venenĩ.

De eis que bibunt ſuper moꝛſionem. Ca.ij.

Ex medicinis bonis eſt vt in potu detur ſemen andacoche in aqua ⁊ vino. ⁊ decoctio ſpecieꝝ calamenti triti ⁊ caſtoꝛeũ eſt mirabile. Lacvero alciha ⁊ exiſtimo ipſuz eſſe tyriacaz nominatã alkuſaki ⁊ alfarania ſunt vehemẽtis iuuamẽti ad moꝛſuz omnis vipere ⁊ aliuduar ⁊ alfara ⁊ ſeniuſer ⁊ aladrion ⁊ albedeoard ⁊ naſturtium: ⁊ iteruz illud qð aſſimulat nigelle ⁊ alkeuſim ⁊ alleuz ⁊ coꝛtices ⁊ folia iuniperi cuz pipere ⁊ piper ipſuz. Inquit Gal. Uinuz in quo cadit vipera confert moꝛdicationi venenoſoꝛuz: quomodo ergo tyriaca. Et ſemen citri contrariuz eſt veneno omni: ⁊ doſis eius aurei duo. Et radix alanitudẽ iuuatiua eſt ad omnia venena: ⁊ fructus agni caſti ⁊ oleuz balſami ⁊ grana agnicaſti. Et nux cuz ficubꝰ ⁊ auellanis cuz gentiana ⁊ oppoponacuz cuz ariſtol. ⁊ oleuz de oleandro ⁊ folia eiꝰ. Et fructus aldulb recens mirabilis eſt i hoc ⁊ cinamomuz ⁊ ſtercus capꝛinuz aduſtuz emplaſtratum ⁊ in potu datuz ⁊ camedreos ⁊ keiſiz: ⁊ iteruz cancer fluuialis cũ lacte ⁊ ameos ⁊ ſerapinuz ⁊ filici cuz vino ⁊ calamẽtũ ⁊ decoctio eiꝰ bibẽdo ⁊ emplaſtrãdo: ⁊ enula ⁊ abꝛotanuz ⁊ coꝛdumeni ⁊ agaricũ ⁊ radicis alhaſce.ʒ.iij. Et ſimiliter ventres muſtele vſqꝫ ad ſtõachuz ſuũ quãdo implent coꝛiandro ⁊ exiccant: ⁊ ſumitur ex eis cum neceſſarium eſt. Et decoctio malue hoꝛtulane ⁊ ſemẽ altee ⁊ cerebella gallinaꝝ ꝓpe cuz coagulo. Et iꝰ muſtele moꝛtũis i domo qñ bibit cũ vino: Et iꝰ muris moꝛtũis i domo qñ bibit: Et teſtudo magna ſalita: Et decoctio cãcroꝝ fluuialiũ ⁊ teſtudis. Et galbanũ ẽ vltimũ. Et gẽtiana ẽ mirabilis. Et ſemẽ daucie ſilueſtris ẽ iuuatiuũ. Et ꝺ illis q̃ ꝯferũt i hoc ex medicis frigidis ẽ radix mãdragoꝛe emplaſtrata cũ melle. Et endiuia ſilueſtris ẽ mirabil i hac re: Et capillꝰ veneris. Et qñz ꝯponit agaricũ cũ aureo vno ariſtol. lõge. Et iteꝝ tyriaca mirabil: ℞. opij ⁊ myrrhe amboꝝ añ.ʒ.i. ⁊ piperis.ʒ.i.ʒ. radicis ariſtol. lõge ⁊ rotũde añ.ʒ.iij. vini.ʒ.ij. ꝯficiãt cũ melle ⁊ aq̃ eruce: cuiꝰ doſis ſit aureꝰ vnꝰ cũ decoctiõibꝰ bonis. Et iteꝝ medicamẽ terre ſigillate: baccaꝝ lauri añ. aur. ij. terre ſigillate obolos duos bibat cum oleo ⁊ ſit doſis auellana vna i.iij.℥. aque mellis. Et iteꝝ tyriaca cõmunis ad pũcturã. ⁊ ea q̃ bibunt: ℞. piperis pondus.ʒ.x. ſpice ⁊ ariſto. ⁊ radicis daucie oiuz añ.ʒ.i. conficiant cum ſucco xylocaracte ⁊ ponatur in ſole.xl. diebus: ⁊ moueat omni die ſemel ⁊ quotiens exiccatur humectetur: ⁊ detur in potu cuz

aqua calida. Et dixerũt quidã ꝙ ipſa cõfert iterum
facto alcohol ex ea: ⁊ decoctio cãcroꝝ fluuialium ⁊
ſanguis teſtudinis: ⁊ teſtudo magna ſaltita. Me-
dicamẽ iuuatiuuz ad oẽm moꝛſum. ℞. nigelle ſemi
nis alharmel cymini omniũ ana. ʒ. ij. gentiane ari-
ſtol. ro. ana. ʒ. i. piperis albi myrrhe añ. ʒ. ß. cõficiã
tur cũ melle: cuiꝰ doſis ſit faba vna romana in vino
Et iterum gentiane aur. ij. piperis rute amboꝝ ana
aur. i. ꝯficiãtur cũ melle: ⁊ eſt doſis vna in vino. Et
iterũ amomi carpobalſami ana aur. iij. ſeminis eru
ce ſeminis poꝛri amboꝝ ana aur. ij. ariſtol. radicuz
al aniudez nigri amboꝝ ana aur. ij. myrrhe ⁊ croci
amboꝛum ana aur. i. luti albohera aur. iiij. cõficiã-
tur cũ melle deſpumato: ⁊ ſit doſis quãtũ ẽ faba. Et
iteruz carpobalſami ⁊ yſopi ſicce ſeminis napi ſilue
ſtris ⁊ piperis albi ⁊ nigri ⁊ macropiperis ⁊ acori ⁊
aniſi ⁊ petroſelini ⁊ aſſari ⁊ cymini carmeni: ⁊ ſemis
hyuſquiami albi omniũ ana. ʒ. iiij. ſpice, floris ſqui
nanti amboꝝ ana. ʒ. vi. cõficiant cum melle: ⁊ ſit do
ſis faba romana.

De epithimatibꝰ ſuper puncturam Ca. iij.

d E eis que ſuper eas liniũtur eſt petroleum
album aut ſubalbidum: aut alleum ſicut eſt
elixatum cum butyro coctũ: aut caſtoꝛeuz
cum oleo: aut ſuccus poꝛri qḋ non tetigit aqua. Et
calamẽtũ fluuiale optime attrahit venenũ: ⁊ ſulfur
cũ vrina: ⁊ gallina ⁊ gallus ſciſſi dũ viui ſũt: ⁊ empl'e
tur cum eis punctura uel moꝛſus: ⁊ permutetur oĩ
hoꝛa ⁊ admiſtre i emplaſtrũ. Quidã aũt dixerũt ꝙ
gallina ẽ vehemẽtis caloꝛis: ⁊ ꝓpt illud eliquat os
deglutitũ ⁊ arenã ⁊ lapidẽ: ⁊ videt ꝙ fiat illud i gut
ture ⁊ ſtomacho ⁊ nõ alibi. Et ex eis gdẽ q̃ emplan
tur ẽ ſal aut acetũ aut fel tauri aut ſiniſibriũ ⁊ folia
aphod illi ⁊ cinis ⁊ acetũ ⁊ ꝓpꝛie cinis ligni fici ⁊ vi
tis ⁊ ꝓpꝛie in pncipio ⁊ oleũ ⁊ ſal decocta. Et dixe-
rũt ꝙ emplm cũ alleis ⁊ ſale ⁊ ſtercoꝛe caprino iu-
uatiuũ eſt in oĩ moꝛſiõe niſi moꝛdicatiõe aſpidis. ⁊
emplm cũ calce ⁊ melle ⁊ oleo iuuatiuuz ẽ ita ꝙ ad
aſpidẽ. Et iterũ fiuniant ſynapis ⁊ calx ⁊ acetũ ⁊ li-
niat deſup cũ aqua ſaponis ⁊ alkitrã aut cuz deco-
ctiõe picis ⁊ cũ ſale ⁊ liniat. Et pix feruẽs bona ẽ in
lana ſup moꝛſionẽ: ita ꝙ moꝛſui vipere: ⁊ ẽ ex cura
tiõibꝰ egyptioꝝ ⁊ eſt bona valde: ⁊ cepe cũ ſauich: ⁊
emplaſtrũ factũ cum ſale: ⁊ emplm de nitro. Et de
embrocis bonis ẽ aqua maris calida ſingularis cũ
aceto: ⁊ decoctio muris habitãtis i domo ⁊ muſtele.

De epithimatibꝰ ex qbus cũ coꝛpoꝛa liniũtur nõ
approximant ei venenoſa Ca. iiij.

q E illis q̃ dicta ſunt ad hãc rem ſũt cerebrũ
lepoꝛis cũ aceto ⁊ oleo. Et ſtoꝛax qñ ſolni
tur in oleo. Et oleũ in quo infuſa ſũt folia
pini recẽtia trita cũ ea aut flos cupreſſi ⁊ grana iuni
peri: ⁊ ſimilit folia agni caſti in oleo ⁊ abꝛotanuz ⁊
radix aniudẽ ⁊ aphodillus ⁊ daucus ⁊ carpobalſa
mũ ⁊ radix naſturtij ⁊ oĩa illa cum oleo. Et cõpo
ſita de qbus ẽ ut ſumãtur radicis aniudẽ nigri ⁊ flo
is allegi recẽtis ⁊ granoꝝ iuniperi oliuz ana ptes. ij
radicis mandragoꝛe. ß. ptis. i. carpobalſami coꛁdis

meni oliuz ana ptes. iij. terant ⁊ cũ oleo bñ diu bene
coquant donec habeãt ſpiſſitudinẽ ſoꝛdis balnei et
inungãtur cũ eo. Et iterũ aphodilli. ʒ. i. carpobalſa
mi ⁊ hyuſgami albi amboꝝ ana aur. ß. miſceat cuz
aceto ⁊ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et iterũ floris pini ps. i.
radicis mãdragoꝛe ptes. ij. ſemis hyuſgami albi p
tes. iij. miſceant oĩa cũ oleo ⁊ liniat cũ eo. Et hoc ite
rũ cõueniens eſt ad ſuffumigãdũ. Et iterũ granoꝝ
iuniperi ptes. ij. ſtoꝛacis ps. i. miſceat totũ cũ oleo ⁊
liniatur cum eo. Et epithimatio cuz oleo de rapha
no fugat cimices.

Ad effugãdũ venenoſa vſr Ca. v.

o Poꝛtet ut aſpgat domꝰ eis que dicemꝰ ⁊
ſternat eis ⁊ liniant foꝛamina ⁊ feneſtre eis
quibꝰ embꝛocat ex illis que dicemꝰ in ſuf-
fumigationibꝰ ⁊ alijs ut nõ approximẽt eis veneno
ſa. Et ſuffumigationes ſũt ſicut fumus ligni grana
ti: qm̃ ipſe effugat venenoſa: ⁊ ſilit radix lilij. ⁊ virge
granati ſũt mirabiles in hoc: ⁊ ſilit galbanum ⁊ coꝛ
nua ⁊ vngule q̃ findũtur ut bouis: ⁊ vngule q̃ non
findũtur ut equi ⁊ pili ⁊ ſerapinũ ⁊ aſſa ⁊ folia lauri
⁊ grana eiꝰ ⁊ calamẽtũ ⁊ ſceha ⁊ ſtramẽtũ cũ eis: ⁊ ſi
milit naſturtiũ: ⁊ ſilit cinis ligni pini ⁊ xpẽ cũ galba
no ſi fiat ſuffumigiũ ex opio ⁊ nigella ⁊ galbano et
coꝛnu ceruino ⁊ ſulfure ⁊ coꝛnibꝰ capꝛe.

De effugatiõe ſerpẽtũ ⁊ venenoſoꝝ aĩaliũ Ca. vi.

e T iterũ ſtoꝛax ⁊ coꝛnu ceruinũ ⁊ nigella et
aſpalti de vnoquoq ps. i. ⁊ ſuffũiget cuz
eo lectus. Aliud coꝛdumeni ⁊ radicis ani
udẽ nigri ⁊ ſtoꝛacis oliuz ana. ʒ. i. coꝛticũ oui ſtruth
nigelle ſemis harmel oliuz ana. ʒ. ij. Et iterũ ſemis
hyuſgami albi folioꝝ cupꝛeſſi ⁊ pini ⁊ nigelle oliuz
añ. aur. i. coꝛticũ radicis mãdragoꝛe aur. i. piloꝝ ca
pꝛe aur. iij. calaminti. ʒ. i. aſpalti aur. iiij. miſceat totũ
⁊ fiat ſuffumigatio cũ eo ſup os feneſtrarũ: ⁊ i eius
ſuffumigatione ẽ ſecuritas. Et de illis ex qbus fugi
unt plura venenoſoꝝ aĩaliũ qñ cũ eis ſternitur locꝰ
ſũt ſiniſibꝛiũ ⁊ ozimũ ⁊ agnus caſtus.

De cautela mirabili a venenoſis aĩalibꝰ Ca. vij.

q Uando ſternit in circuitu doꝛmitoꝛij ſiſim
briũ ⁊ ſceha iterũ ⁊ aſſa iteruz. ⁊ laurus eſt
mirabilis in hoc. Et ſiſiter qñ ponit in cir
cuitu loci quo ſedetur mandile ex cinere ligni pini.
Et illis quibus eſt apparitio in elongando ea: eſt ut
ponatur cerei ⁊ candele in loco longinquo a doꝛ-
mitoꝛio: quoniam declinat ad ipſum. Et de illis q-
bus eſt apparitio in expellẽdo venenoſa ⁊ alhagus
rez eſt tenere ea que ſunt ſicut grues ⁊ pauones ⁊ cy
gni ⁊ ceruus ⁊ cattus ⁊ muſtela ⁊ que currunt curſu
eoꝛum. venenoſa cum aĩalia terrẽtur ex iſtis cũ ap
parẽt ⁊ moꝛdẽt ea. Et dixerunt gdã ei q facit ſibi
ſtratuz ex coꝛio leopardoꝛũ nõ approximat ſerpẽs
⁊ ſilit ſi ex eis facit ſibi coopertoꝛiũ. hoc autẽ narra
uit in cuiꝰ ſermone nõ eſt fiducia.

Res q̃s gdã dixerũt i deſtructõe rapaciũ Ca. viij

l Aquiũ helleboꝛus inficit canes ⁊ mu-
cas. Et ſtrangulatoꝛ leopardi inficit leo-
pardũ. Et ſtrãgulatoꝛ adib interficit adib

⁊ canem. Et ſbenangue ⁊ amigdala amara interficit
vulpes. Et oleander ⁊ folia alzeridaract interficiunt
albehẽ ⁊ plurimũ coꝝ eſt notum.

De effugatione ſerpentũ. Capitulũ. ix.

d E illis que fugãnt eos ex ſuffumigatiõibꝰ
ſunt coꝛnua cerui ⁊ radix lilij ⁊ piretꝛ ⁊ ſul
fur. Et qui linit manus ſuas ſpodio dra
contee ⁊ ſucco eiꝰ ⁊ decoctione eius non moꝛdet ip
ſũ vipera. Et aſpſio loci ex aqua in quo ſolutuz ẽ ſal
ãmoniacũ eſt ex eis a quo fugiũt. Et ſynapis inter-
ficit eam. ⁊ qñ ponit ſuper ſemuas eiꝰ refugit ab eo.
Et de illis qui interficiũt ſerpẽtes eſt ſputũ ieiuni ꝓ-
iectuz in os eius ⁊ ꝓpꝛie quando ſumit in oꝛe ſuo
ſal ãmoniacum.

De effugatiõe ſcoꝛpionũ ⁊ iterfectiõe coꝝ. Ca. x.

ſ Coꝛpiones interficit ſputũ ieiuni calide cõ
plexionis ſup eos ꝓiectum. Et raphanus
maſticatus ⁊ ſuccus eius cũ tangit ipm vel
eos ⁊ folia ipius. ⁊ ſilr albedarũgi. Suffumigiũz
educens ſcoꝛpiones: fumant ſtoꝛacis ⁊ arſenici ⁊ ſtẽ
coꝛis ouiũ ⁊ adipis zirbi omniuz ana. ptes equales
diſſoluant cũ vino ⁊ miſceant cũ eo medicine. ⁊ fiat
ſuffumigatio apud foꝛamen ſcoꝛpionũ: ⁊ non timet
ꝙ egrediant ex eo. Et eſt ex ſuffumigationibus ad
ſcoꝛpiones ipos cum ſit ſuffumigatio ex ipoꝝ ⁊ ſimi
lit er arſenicum.

De effugatione pulicum. Capitulũ. xi.

q Uando aſpgit domus cũ infuſione collo-
qntide ſaliũt pulices ⁊ fugiunt: ⁊ ſilr ex de
coctione rubi. Et dixerũt gdam qñ ponit
ſanguis hirci in fouea in domo aggregant pulices
apud eũ: deinde moꝛiunt. Et ſilr aggregant ſuper li
gnũ linitũ ex adipe eritij. Et effugiũt ex odoꝛe caul
⁊ folioꝝ oleandri. Et eſt hec herba nota lectũ cimeũ.
.ſ. herba pulicũ que qñ ponit in lecto inebꝛiat eos
⁊ ſtupefac̃ eos: quare non viuificant.

De effugatione culicũ ⁊ cimicũ. Capi. xij.

f Iat fumigiũ cũ ceraturis ligni pini aut cuz
calcadis aut cũ nigella. ⁊ melius gdem eſt
ut aggregatio fiat inter ea. Similit ſuffũi-
gatio cum myrto ſicca ⁊ cũ ſulfure ⁊ bdellio ⁊ ſpina
fetida noiata coꝛa ⁊ ſtercoꝛe vaccino. Et alharmel
tritũ ⁊ poſitũ ſup lectos ⁊ feneſtras ⁊ cũ folijs cupꝛeſ
ſi ⁊ nuce eius. Et qñ aſpergit domus ex decoctione
radicis lupinoꝝ confert: aut ex decoctione nigelle:
aut decoctione harmel: aut decoctiõe abſynthij: aut
decoctione rute.

De effugatione muſtule. Capitulũ. xiij.

Ixerunt effugat eam odoꝛ rute.

De effugatiõe muri ⁊ eiꝰ iſfectiõe. C. xiiij.

Urem interficiũt lithargyriũ ⁊ helleboꝛꝰ.
Et iteꝝ helleboꝛus ⁊ ſemen hyuſgami albi
⁊ ſilr radix caulis: ⁊ ſilr cepa muris ⁊ ſuc. ⁊
ſcoꝛia ferri ⁊ crocus eius. Et fugat ipos
mus maſculus cuz excoꝛiat ⁊ dimittit in domo aut
caſtrat aut abſcindit cauda eius. ⁊ excoꝛiatio eſt foꝛ-
tioꝛ. Et dicit ꝙ ſi ligat mus eoꝝ in domo ligato pe
de cũ filo ad barillũ effugiũt reliq: ⁊ in eo ẽ ꝯſideratõ

De effugatione foꝛmicaꝝ. Capitulũ. xv

q Uando ponit ſup cauernam eaꝝ kitraz fu
giunt ex ea: ſilr ex magnete ⁊ ex felle tauri ⁊
ex pice ⁊ ex aſſa: ⁊ fugiũt ex fumo ipaꝝ foꝛmicaꝝ.

De effugatione muſcaꝝ ⁊ eaꝝ interfectione.
Capitulum. xvi.

i Nterficit eas arſenicũ qñ de eo ponit ali-
qd in lacte ⁊ fugiũt muſce ⁊ interficit eas fu
mus eius ⁊ fumus turis ⁊ decoctio helli ni
gri.

De effugatione veſpaꝝ. Capi. xvij.

e Ffugiũt ex ſuffumigatione ſulfuris ⁊ alleo
rũ ⁊ non appꝛopinquãt ei qui linitur ex al
tea aut ſucco malue ⁊ oleo.

De effugatione ſcarabeoꝝ. Capitulũ. xviij.

f Ugat eos ſm ꝙ dicitur fumus alduib ⁊ ꝓ
pꝛie fumus folioꝝ eius.

De effugatiõe alharathati. Capi. xix.

n On aggregant alharathati in domo in q̃
ſunt hudud. Et ſuffũigatio cuz mẽbꝛis ad
hudud ⁊ pennis eius interficit alharatha
ti ſm ꝙ dicitur.

De effugatione tinee. Capitulum. xx.

a Bſynthiũ ꝓhibet pannos a tinea. Et ſimi
liter calamẽtuz. Et ſilr coꝛtices citri.

De ſpeciebus ſerpentũ. Capitulũ. xxi.

ſ Apientes eſſe ſerpentũ ⁊ naturas eoꝝ i tres
diuidunt ptes. ſ. vehementis acuitatis nõ
moꝛantes ex diſpoſitione vltra tres hoꝛas
⁊ neq moꝛſus eoꝝ curant qm̃ ſunt ſurdi ⁊ alaſilet: ⁊
neq valet ad eos niſi inciſio membꝛi ſtatiz aut ꝯbu
ſtio vltima penetrãs qm̃ ꝯburit venenuz ⁊ conſtrigit
meatus. Et qñq ꝯfert in curatione eoꝝ vomitꝰ poſt
eã ſup repletionẽ ex piſcibus ſalitis: deĩ poſt illã ſuc-
cedũt curationes alie. Et ſi ſerpens ẽ debilis: paruz
ſufficit ligatio vehemens: deinde reliq̃ curatio com
mũis. Et ptem debilem paꝝ interficientẽ. Et partez
mediã que non tardat a tribus hoꝛis vſq ad ſept

Inqt Draconis aũt marini ⁊ ſiliũ ſerpentũ magnũ
coꝛpis moꝛſus curat ſiqñm eſt vlcus tantũ non in-
quantum eſt venenũ de quo ſit curandũ. Et dixerũt
oꝛdo pmus eſt genera: De eis enĩz eſt ſicut ſerpens q
noiat regulus ⁊ grece baſiliſcus: q quidem interficit
ſuo viſu ⁊ auditu vocis ſue. Et de eis eſt ſerpens no
minatus hirundo cuiꝰ coloꝛ ſilis ẽ coloꝛi hirundis
⁊ longitudo ipius eſt circiter cubitũ vnũ: ⁊ interficit
ante hoꝛas duas. Et de eis eſt ſerpẽs noiatus aſpis
ſicca ꝓpt vehementiã ſiccitatis ſue cutis: ⁊ eſt in quã
titate ſua int tres cubitos vſq ad qnq: ⁊ coloꝛ ipiꝰ
ẽ cinericius ⁊ ad citrinitatem declinis: ⁊ oculi eiꝰ ſũt
vehementis luminis ⁊ interficit a duabus hoꝛis vſq
ad tres. Et de eis eſt expuẽs qm̃ ipe poteſt iterficẽ p
ſputum ſuuz ⁊ ꝓijciũt ipm gdaz dentes eius ꝯſtrictũ
ſup alios: q̃re interficit illud ſup qḋ cadit ſputũ eius
⁊ odoꝛ ſputi eius. Et lõgitudo eiꝰ ẽ vſq ad duos cu
bitos: Et coloꝛ eiꝰ cineriũꝰ ẽ ad citrinitatẽ declinẽs
Et interficit illũ quẽ moꝛdet anteq̃ redeat. Et oꝛdo
quidez hic nõ rememoꝛat in libꝛis ꝓpter ſpeciẽ plu
rimã que fit in curatione eius: vez non valet ad ipſũ

curatio niſi illa cuius opatione diximus: ipſa eniꝫ cō ſert quādoqꝫ cuꝫ eo qđ diximus ibi. Et ſurdi arcuati habent ſpēs alias que multiplicant in terris egypti. Et quādoqꝫ quidem eoꝝ habent duo cornua quoꝝ color eſt diuerſus albus ⁊ ſubalbidus ⁊ rubeus ⁊ mellinꝰ ⁊ cinericius. ⁊ quādoqꝫ ſunt ſm creationē vipeꝝ. Et quidam eoꝝ habent dentes ſicut vncinos. ⁊ dracones interficientes ſtatim ſunt huius generis. Et ordo ſecundus eſt de viperis quaꝝ ſpecies iteꝝ ſunt diuerſe. de eis eniꝫ ſunt vipere aleſiati. Et de eis ſūt vipere quercine. Et de eis ſunt facientes ſitire ⁊ reliquę quas diximus. Et accidit ſerpentibꝰ diuerſitas iteꝝ: non in ſpecie: imo ſm ꝯuenientiā in ſpecie vna: quā diuerſificant in maſculinitate ⁊ femineitate. Et maſculini quidē pauciores habent dentes ⁊ plus veneni ⁊ acuitatis licet quidam dicant ꝙ femine ſūt deteriores ꝓpter multitudinē dentiū eoꝝ. Et iteꝝ ꝓpter etatem: quoniā ſenes deteriores ſunt iuuenibus ꝓpter corpus: nā magni deteriores ſūt paruis curtis cū ſpēs eoꝝ eſt vna. aut ꝓpter locuꝫ: nam illi qui habitant loca inaquoſa ⁊ montes deteriores ſunt eis qui habitant littora ⁊ loca plurium aquaꝝ: aut ꝓpter diſpoſitionē ſuā in repletione ⁊ vacuitate: nam illi qui de eis famelici ſūt deterioris ſunt veneni: aut ꝓpter paſſiones eoꝝ animales: naꝫ irati et audaces deteriores ſunt eoꝝ: aut ꝓpter tempus: nam venenū eoꝝ in eſtate eſt deteriꝰ. Quidam autem exiſtimauerunt ꝙ venenū ſerpentū ⁊ viperaꝝ eſt frigidū ⁊ eſt error. Et illud qđ accidit ex frigore morſo ab eis eſt ꝓpter mortificationē caloris innati ꝓpter ꝯtrarietatem veneni: calor eniꝫ innatus eſt qui calefacit corpꝰ ſua ſparſione ⁊ inflatione. Cū autem non eſt calor innatus ⁊ ſi infletur cor igne leui non oportet tñ ut calefiat ꝓpter ipſum extremitates. Et quidam exiſtimauerūt ꝙ veneuuꝫ aleſilati ꝓprie eſt frigidū ⁊ aggregat ſanguinē cordis ⁊ congelat ipſum ⁊ propter hoc ſtupefacit valde: ſed non ē ita. imo forſaſſe reſoluit calorem innatū ⁊ mortificat ipſum. Et illud quo ratiocinant iſtud eſt ꝙ aīalia frigide complexionis ſūt in hyeme mortua: ⁊ calide calor additur ⁊ acuitas. Et quicūqꝫ ſit qui hoc dicat ſciat ꝙ eius rōcinatio non eſt ſana: ⁊ neqꝫ hec dictio ē in venenoſis puis: ſꝫ in aīalibus magnoꝝ corpoꝝ. Et qđ ſignificat corruptionē huius ſermonis eſt veſpa calide complexionis valde ⁊ eſt ex eis que mortificant in hyeme: quare non mouet. Et non eſt longinquū quin ſit ſerpens cū caliditate complexionis ſue q non moueatur ꝓpter ꝯtrarietatem cōplexionis naturalis: ꝓpter illud quod accidet ei de rebus aliis.

De morſu baſiliſci qui eſt primus ſurdoꝝ ⁊ harmene de quo ignoro an ē ipſe aut alius. Ca.xxij.

d Erit quidā ipſe nominatur regulus quoniā habet coronatū caput: cuius lōgitudo ē duorū palmoꝝ ⁊ caput eſt acutū valde ⁊ oculi eius ſunt rubei ⁊ color eius ad nigredinem ⁊ citrinitatem declinis qui adurit totum ſup quod incidit ⁊ neqꝫ oritur in circuitu cauerne eius aliquid: ⁊ cū opponit habitationi eius auis cadit. Et non ſentit ipſuꝫ animal quod non terreatur. ꝙ ſi ſit propinquius hoc ſtupeſcit: quare non mouetur ⁊ interficit ſibilo ſuo ſi exaltat ipſum. Et ille ſuper quem cadit viſus eius ex longinquo morit. Et non eſt ſicut dicit ꝙ ille cuiꝰ viſus cadit ſuper ipſum moritur. Et illius quem mordet corpus liqueſcit ⁊ inflatur ⁊ currit virus ⁊ morit ſtatiꝫ ⁊ morit omnis qui appropinquat illi mortuo. Et paꝝ quidē euadit q patiens ſit vicinitati eius. Ac vero poſſibile eſt in quibuſdā horis ut tangat eū cū virga. Et ſm quidem plurimū qui tangit euꝫ cum virga moritur ⁊ eſt mediante virga. ⁊ ꝓpter illud iam tetigit illuꝫ miles quidam cū lancea ſua: quare mortuus ē miles ⁊ animal eius: ⁊ tetigit ipſe labiū equi. quare mortuus eſt equus ⁊ miles. Et hic quidem ſerpens multiplicat in terra aroth ⁊ nubia. Signa morſus eius ſunt. Si videris mortuuꝫ ſubito abſqꝫ cauſa cauſe primitiue apparentis ⁊ ꝓprie quādo eſt in loco vbi ſcit illud animal. Et nō ē curatio ei proſus.

De harmene. Capitulum.xxiij.

t Am diximus harmene in ꝓprietatibꝰ ꝓximis reguli ex hoc ꝙ non equatur: ⁊ nō interficit morſu tñ: imo viſu ⁊ auditu ſui ſibili ⁊ quodcunqꝫ animal mordet diſſoluit: ⁊ mortalitatem qđ appropinquat ei ex animalibus. At vero quantitatem eius narrauerunt diuerſaꝫ a quantitate reguli: exiſtimauerunt enim ꝙ eſt ab vno cubito vſqꝫ ad cubitum ⁊ ſemis. Et dixerūt ꝙ morſo ab eo non cōfert aliquid. ſi vero aliqđ confert ei: tunc ſemen paucris valet vſqꝫ ad.ʒ.i. ⁊ caſtorei vſqꝫ ad.ʒ.i. quidam enim teſtificati ſunt illud.

De ſigno morſus ſerpentis qui nominatur hirundo ⁊ eſt ſurdus. Capitulū.xxiiij.

a Ccidunt ei ſingultus ⁊ alteratio corporis et ſtupor ⁊ frigus mēbroꝝ ⁊ ꝓfūditas ſōni ⁊ clauſio palpebraꝝ cum vehementia pulſus cordis ei ꝓprius ⁊ magnitudo doloris. Et cura eiꝰ eſt cura ſurdoꝝ.

De ſignis morſus aſpidis ſiccę ⁊ eſt de ſurdis. Capitulum.xxv.

i Lli quem mordet accidit illud qđ accidit ei quē mordet hirundo: quare alterat color eius ⁊ ſtupeſcit ⁊ multiplicat ſingultus eius ⁊ infrigidant membra ipſius ⁊ clauduntur eius palpebre ⁊ profunde dormit. Et cura eius eſt cura ſurdoꝝ ⁊ iam diximus eam.

De morſu ſerpentis ⁊ aſilus. Capitulū.xxvi.

q Uem mordet remanet ſine ſenſu ⁊ ſine motu quietus profunde dormiens poſt res alias prędictas in capitu. aſpidis poſt ſaltus cōtinuos ⁊ clauſionem oculoꝝ ⁊ torſionem colli et ſpaſmuꝫ ⁊ pulſum inordinatum ⁊ non ſentit dolorē ⁊ quandoqꝫ ſentit in initio rei dolorem inteſtinoruꝫ quem videbis intromittentem digitos ſuos in gulā ſuā ut euomat. Et quidā iā rememorati ſūt aſilꝰ ⁊ narrauerūt de eo ꝙ eleuat caput ſuū ⁊ expuit venenū. Ego igit ñ ſcio an ipſe ⁊ ille quē diximꝰ ſūt vnꝰ ſpēi ⁊ ē de genere ſpuētiū. veꝝ dī de accidentibus eius ꝙ locus morſus eius eſt paruus ſm quantitatem punctiure acꝰ abſqꝫ apate ⁊ currit ex eo ſāg. paucꝰ niger ⁊ accidūt ei q ab eo morſus ē tenebroſitas oculoꝝ ⁊ dolor in viſceribꝰ ⁊ ore ſtomachi in ꝓnipio: deinde accidunt clauſio oculorum ⁊ ꝓfunditas ſōni: ⁊ non viuit vltra tertiam diei. Et cura eius eſt de gñe curationis ſurdorum: ⁊ iam diximus eam.

De cornuta Ca.xxvij.

c Ornuta ē genus ſurdorū cuiꝰ lōgitudo ē ab vno cubito vſqꝫ ad duos. Et ſūt ſup caput eiꝰ due eminētie ſicut duo cornua. Et color corporis eiꝰ ē color cineris. Et venit eiꝰ ē ſicut ſquame ſicce dure q̄ ſtridēt ſup terrā cū ſtrepitu. ⁊ dentes eiꝰ ſūt eq̄les nō recurui: ⁊ plurimū eiꝰ ē i locis arenoſis. Inquit quidā: Et de eis ē genus qđ noiat paruū. Et eſt ꝓpterea ꝙ cornua eiꝰ ſunt breuia aut iā ceciderunt cornua eius: ⁊ ē etiā paruꝰ breuis ⁊ ē pluris generis ⁊ ſimiliter nominatur grece.

De ſigno morſus eiꝰ Ca.xxviij.

f Entiūtur in locis morſus q̄ſi acꝰ aut claui infixi eis. Et dixerūt: ꝯtinuat corpori eiꝰ grauitas maxima ⁊ inflātur labia eiꝰ: ⁊ accidunt ei vertigo ⁊ tenebroſitas oculoꝝ ⁊ deſtruit ratio. Et cura eiꝰ iterū ē cura ſurdoꝝ. Et qđ ei approbat ē ut in potu del ſe. raphani cū vino ⁊ ꝓpe quādo euomit cū eo. Et quando euomuerit confert ei cyminū indū. Et ſiſamū cōfert ei iterū quem momordit cū vino. ⁊ caſtoreū cū vino ⁊ calamētū cāpeſtre cuꝫ vino. ⁊ ſe. raphani ē mirabilis iuuamētū eo. Et ponatur ſup morſum ſal tritus cōfectus cum alkitran aut cepe tritum cum aceto.

De ſerpente q dr andrꝰ ⁊ keduſa durꝰ Ca.xxix.

b Anc ſerpētē cū ē i aq̄ noiant greci andrꝰ. Et quando habitatio eiꝰ ē in cāpo noiat keduſu durꝰ: ⁊ ē minor q̄ aleſilati ſurda ⁊ latioris capitis ⁊ deterior ⁊ nocibilior. ⁊ accidit ex morſu eiꝰ ut incipiat morſus cū dolore vehemēti ⁊ inflāmet: deinde fit viridis ⁊ corrodit. ⁊ accidūt morſo vertigo ⁊ vomitꝰ cholere fetide ⁊ motꝰ inordinatꝰ ⁊ debilitas virtutis ⁊ morit ſm plurimū in hora tertia ⁊ nō tranſit tertiā. Si aūt euadit quoniā eſt aquoſus: aut quoniā cōplexio morſi eſt fortis comitātur cum egritudines a quibus forſitan non ſanabit.

De cura Ca.xxx.

c Uratio eius eſt cura cōis: ⁊ illud qđ ei approbatur eſt ut bibat de nuce cupreſſi mūdata cū granis myrti de vnoquoqꝫ aur.i. cū aqua mell aut vino. ⁊ ſimiliter ariſtol. podus.ʒ.ij. cū vino: aut cū aceto cōmixto: ⁊ ſimiliter ſuccū praſſij. ⁊ emplaſtret cū calce ⁊ oleo ⁊ calamēto mōtano ⁊ corticibus radicis quercꝰ ſiſibus ſingularit ⁊ cōpoſite. ⁊ de eis q̄ illis admiſcētur ē farina ordei.

De hydra Ca.xxxi.

n On dixi hydrā in ſūma niſi quia nō ſum cōfidens an ipſa ⁊ andrius ſit vnꝰ: cū iaꝫ diuerſificet p derinationem ⁊ nomē: ſicut cadit in ſcriptura ſermonū grecoꝝ aut ſerpens alius: verū locū ex quo hoc cōſideratur iā dixi narrās accidētia alia morſus eius. Et dixit ꝙ morſus eiꝰ egredit ⁊ dilatat: ⁊ obfuſcat color eiꝰ: ⁊ egredit ex eo humiditas nigra plurima fetida valde. Et ꝓlōgat curatio eius ⁊ fit difficilis: quare oportet ut cōſideret aliquis a me in hos ⁊ cognoſcat diſpoſitionē eius ut permutetur ad ſecūdū ordinē ſerpentum.

De ſermone vniuerſali de morſu viperarū ⁊ iudicio earum Ca.xxxij.

d Eteriores viperarū ⁊ draconū ſunt de eis qui ſūt maſculi. Femine vero ſūt incolumiores. Et morſus quideꝫ ſcie cognoſcit p inuentionē fixionū plurimū q̄ duorū dentiū in parte in q̄ momordit. ⁊ egreditur a principio rei ex loco duorū dentium aut dentiū pluriꝫ ſanguis: deinde virus ſeruēs. Et forſaſſe incipit aquoſus: deinde ſpumoſus: deinde ut herugo eris: ⁊ tunc quidem cōuertit ad ſubſtantiam veneni ⁊ colorē eius. Et dolet locus: deinde perambulat dolor eius: poſtea apparet apoſtema calidum rubeum habens bothor ⁊ veſicas ſicut ex adustione ignis: ⁊ quādoqꝫ perambulat: deinde fit viride illud apoſtema ꝓpe morſū ⁊ ſub ore. Et accidit i viſceribus inflāmatio: ⁊ in corpore rubedo cū rigore: deinde ſudor frigidus ⁊ corruptio coloris declinis ad viriditatē ⁊ cōmotio vertiginis ⁊ frequentia anhelitus ⁊ nauſea ⁊ ſingultus. Et quādoqꝫ euomit humorē cholericū ⁊ difficultas fit vrine: ⁊ grauat caput. ⁊ quādoqꝫ aduenit ei fluxus ſāguinis nariū: ⁊ apparet grauitas in dorſo: deinde ſudor frigidus ⁊ tremor vehemēs ⁊ ſyncopis. Et plurimū quidem moritur in tribus diebus: ⁊ quādoqꝫ remanet vſqꝫ ad ſeptē.

De curatione morſus viperarū cum eo quod ē ſicut canon Ca.xxxiij.

c Onſidera radices cōes in curatiōe: deinde fortior curatio ē ꝓperare ad tyriacā de viperis. Et cum tardat tūc poſſibile ē ut cōferat tyriaca multotiens. Et poſſibile eſt ut non cōferat. Nocumētū aūt inſtri veneni nō ē malum: quoniā nā eſt q̄ vtit inſtris. Rei vero extranee nō ē poſſibile ut vtat eis niſi accidat cōmotio amborū ſimul. Et ſi poſſibile ē vti multitudine ſōni ⁊ vini forſaſſe excuſat ab oī curatiōe: ſimiliter cepe ⁊ porri cū vino ſi nō inueniūtur allea. Et iā dixerūt quidā ꝙ virga cerui aſſata cū comedit in diſpoſitiōe cōfert. ⁊ alharmel eſt de medicinis liberantibus: ⁊ ſimiliter grana citri. Et de tyriacis ꝓpriis eis fortibꝰ ē illa que. ℞. aniſi ſiſeleos pōdus.ʒ.i. ⁊ piperis aur.iiij. cortices ariſtol. ro. caſtorei ambarū ana aur.i. cōficiant cum vino cuius doſis ſit nux.i. Et iterū myrrhe ⁊ caſtorei piperis arſenici rubei omniū ana.ʒ.ij. ſeminis aneti.℥.ij. cōficiant cū vino. Et iterū ſemen andacoche ⁊ ariſto. ro. ⁊ ruta ſilueſtris: ⁊ nō eſt alharmel ſm ꝙ exiſtimauerunt quidā: imo ē ſpecies rute ipſius. Et oportet ut detur butyrū vetus ſolū: ⁊ ſedeat in tina lactis: ⁊ indicantur ei vigilie: ⁊ fiat ut deambulet: ⁊ balneet in quibuſdam horis: ⁊ in balneo faciēte ſudare. Et detur ei in potu coagula ⁊ ſilia ſucceſſione eoꝝ: ⁊ melius eorū eſt coagulum leporis recēs: ⁊ ipſum iterū eſt melius quando ſumit in potu cū.iiij.℥. aceti vini permixti cū equalitate. ⁊ coagulū cerui iterū ē bonū. Dixerunt quidā: ſi homo accipiat cepe ſilueſtre ⁊ maſticet ipſum ⁊ deglutinat illud qđ currit ex eo ⁊ emplet cū fece eiꝰ nō

moꝛietur penitus. Et qdam experti fuerunt ius rane
⁊ fuit iuuamentū liberāſcū cōmixtum fuit. Et caro
muſtele cōdita aceto ⁊ ſale ⁊ cancri marini ⁊ ſāguis
teſtudinis marine. Et dixerūt quidam ꝙ in lapide
qui nominatur lapis ſerpentis cum ſuſpenditur eſt
ſanatio.

De reliqs potionibus laudatis in moꝛſu vipe-
rarum Ca.xxxiij.

Ixerūt quidam: Apium ſilueſtre ⁊ ē ſumi
d ron ē bonum ad illud: radix acori ⁊ folia
ariſtol. ⁊ radix eius ⁊ radix almaru alfeſir
aut alfeſireſin aut agaricū quodcūq; illoꝝ fuerit ſu
matur ex eo i potu cum vino dulci quātitas.i.aur.
ſiliter ſuccus anagalis.ſ.auricule muris: ⁊ ſiliter cy
minū pcipue montanum ⁊ ſuccus caulis: aut coſti
ʒ.aur. cum duobus obolis piperis: aut radix bu-
choꝛmarien aut ſemē keſin aut radix eius: ⁊ ſemen
albarmel cū ſucco porri aut ſucco cardui: ⁊ iterum
coagulū leporis ⁊ farina herbi ꝓpꝛie ⁊ zinziber i la
cte mulieris. ⁊ det in potu radix baucie aut albar-
mel que eſt cognita in partibus frigoꝛis: ⁊ eſt vehe
mentis iuuamēti: ⁊ coꝛtex ariſtol. ⁊ radix aldaco-
che. ⁊ quidaꝫ iā exiſtimauerūt ꝙ cū turbit ſumitur
i potu cū lacte dulci eſt iuuamētum valde: ⁊ lac ala
galati: ⁊ exiſtimo ipm eſſe tyriacā alfarauia. ⁊ alku-
ſaki ē iuuatiuū. Et iterū de eis que dicta ſūt ad moꝛ
ſum viperarū ⁊ omniū venenoſoꝝ aialium ē oppo
ponaci pondus.ʒ.ij.cum aceto: ⁊ iterū ſumant co-
ſti aur.iij. ⁊ gentiane. Et iterum de eis que bona ſūt
eſt ſtercus caprinū cōminutuꝫ in vino ⁊ detur in po
tu. Et oia inciſiua acuta ⁊ ꝓpꝛie allea ⁊ cepe et poꝛ-
ri ⁊ raphanꝰ ⁊ aque eoꝛū: ⁊ omnia ſalita ꝓpꝛie ven
ter muſtele ⁊ ſcoꝛpio aſſatus ⁊ fel galli ⁊ reliquoꝛuꝫ
auiū. Et de ſuccis vehemētis iuuamēti ſunt ſuccus
rute ⁊ ſuccus folioꝛū maloꝝ ⁊ ſuccus ſanſuci ⁊ ace-
toſe ⁊ ſuccus de quo bulliantur. ʒ.iiij. ⁊ dentur in po
tum ipſum de quo bulliantur. ʒ.iiij. ⁊ dentur in po
tu ⁊ ſuccus extremitatum caulium nabathi: ⁊ vrina
hominis ſm ꝙ dicitur.

De emplaſtris de foris Ca.xxxv.

Mplaſtra iſta ſunt attractiua q̄ admiſtrā
e tur antequā apoſtemato fiat: ⁊ ſūt facta ex
ſauina ⁊ baccis lauri ex camemilla ⁊ ſquil
la aſſata ꝓpꝛie: ⁊ farina herbi: oia illa ſingularit aut
cōmixta cum vino. Et emplaſtratio cuꝫ caſeo anti-
quo ē bona vltima. Et ſiliter cū carne vipere ⁊ cuꝫ
ranis ſciſſis. Et ex oleis oleum laurinuꝫ ⁊ oleum in
quo decoquitur laurus.

De ſerpentibus qui egredi faciūt ſanguineꝫ ex
poꝛis omnibus Ca.xxxvi.

Icut ſunt anfudius ⁊ ſabꝛin: iſti ſerpentes
ſ ſūt mali ⁊ cū moꝛdent diſrumpunt poꝛi ⁊
meatus oēs fluētes ⁊ manātes: ita ꝙ ex vl
ceribus cōſolidatis cū doloꝛe cōtinuo ⁊ vomitu ſā
guinis ⁊ ſputo ſāguinis. Et ſapiētes quidaꝫ dixerūt
ꝙ iſti duo ſerpētes coꝛpoꝛa habēt arenoſa: ⁊ ſuper
coꝛpoꝛa eoꝝ ſunt puncta nigra ⁊ alba. ⁊ longitudo
eoꝛū eſt longitudo coꝛnuti. Et dixerunt quidam ꝙ
ipſi ſūt minoꝛes viperis quinq; ⁊ ficuum ſiccarum

⁊ capita eoꝝ ⁊ ipoꝝ caude ſunt minute ⁊ ſunt colo
ris arenoſi. Et quandoq; ſunt nigri ⁊ rubei ⁊ albi ⁊
ſūt ſup eoꝛū capita ſqname albe inciſe ⁊ eoꝛū inceſ-
ſui ē ſtrepitus ꝓpter ſiccitatem coꝛticum vētriū ipſo
rum ac ſi eſſet ſtrepitus folioꝛum virge: ⁊ ſūt grauis
motus equaliū dentium ⁊ os narrant cū ſpēbus q
buſdā oꝛdinis ſmi. Et hoꝛū quideꝫ ſerpētū moꝛ
ſus diſrumpit poꝛos ⁊ meatus naturales faciēs ex
eis manare ſanguinem ita ꝙ ex angulis oculoꝛū ⁊
cōpꝛimitur in ſanguine ⁊ ſputo ſanguinis nariū et
vomitu ⁊ doloꝛe in ſtomacho. Et dixerūt qdam ꝙ
locus apoſtemat ⁊ denigrat: ⁊ currit ex eo res par-
ua aquoſa ⁊ ſoluit venter ⁊ cōſtringitur anhelitus ⁊
difficultas ſit vrine ⁊ abſcinditur vox ⁊ mollificant
mēbꝛa ⁊ vincit ſup coꝛpus diſpoſitio obliuionis ⁊
accidit ſpaſmus ⁊ cadūt dētes ⁊ moꝛit patiēs.

De curatione Ca.xxxvij.

Ura eoꝝ eſt ꝓxima cure alaſilet ⁊ viperaꝝ
c inquātū dat eis in potu vinum plim ⁊ cuo
mūt ſup ipm poſt cibationē cū eis q̄ ſūt ſi
cut oua taraca ⁊ piſces ſaliti ⁊ alia. Et iteret ſup eos
vomitꝰ: deīde comedāt poſt illud panē ⁊ piſces po
ſitos ſup pꝛunas ⁊ comedāt vuas paſſas. ⁊ ſemē ra.
phani iteꝝ ē ex eis q̄ ꝯferūt ipis ⁊ ꝓpꝛe cū vino ⁊ ſuc
cus papauer: cū radice lilij celeſtis cū vino. Et qnq;
ꝯfert eis albugo oui cū vino. Et ꝯfert eis inquātū ē
expulſio ſāguis emplātio cū poꝛtulaca ⁊ farina oꝛ-
dei aut folijs vitis decoctis aut arnogloſſa aut gall
Et ex eis q̄ retinēt ſāguinē ꝑ cauteriū ſūt poꝛri ⁊ vꝛ-
tica ⁊ ruta cū farina oꝛdei ⁊ albumine oui.

De faciēte ſitim Ca.xxxviij.

Ixerūt ꝙ ſerpētis faciētis ſitim lōgitudo
eſt palmi vniꝰ ⁊ ſup coꝛpꝰ eiꝰ ſūt veſtigia ni
d gra plima ⁊ caput eiꝰ paruū: ⁊ collū ipius
groſſū: ⁊ incipit creatura eiꝰ ex collo groſſo vſq; ad
caudā ſubtilem. Et dixerūt qdā ꝙ hic plim ē i regi-
one lokiati ⁊ aſſim: ⁊ foꝛma eius ē foꝛma viper ⁊ co
loꝛ poſtremi eiꝰ vſq; ad caudā eſt ad nigredinē de-
cliuis: ⁊ incedit quatiēdo caudā ſuā. Dixerūt qdaꝫ
ꝙ ē in litoꝛibꝰ: ⁊ dixerūt ꝙ accidit moꝛſo ab eo ut
adurat vēter eiꝰ ⁊ iflāmet q̄re nō ſanat ex aq: imo n̄
ceſſat bibē abſq; exitu alicuiꝰ rei ꝑ vꝛinā aut ſudoꝛē
ita ꝙ inflatur venter eius totus ⁊ currit aqua in ve
nas ipſius.

De cura Ca.xxxix.

Eginien eoꝝ poſt cōe regimē ē indeſinent
r facē eos bibē oleū plim ⁊ euomē: deīn di-
ſtenzare eos cū eis q̄ educūt feces ⁊ hūidi
tates ⁊ attrahūt aquā ad inferioꝛa. ⁊ ut dent diureti
ca ſicut decoctio apij ⁊ ſpice inde ⁊ ciu: moni ⁊ al-
ſari ⁊ ſiſeleos ⁊ petroſelini ⁊ ſiſium. ⁊ empletur exte
riꝰ cū ſale ⁊ calce ⁊ oleo. ⁊ emplatio quā dicemꝰ ad
moꝛſū canis rabioſi cōfert.

De caſezati ⁊ altararati Ca.xl.

Sti ſerpētes ſunt parui breues minuti qui
i qnq; occultātur i arboꝛibꝰ iſidiātes ut ꝓij
ciāt ſeipos ad illū q trāſit ꝑ eos ⁊ exeāt ꝓ
cedētes ad eū. Et ego qdē dico ꝙ vidi genꝰ homi

ſerpentū in ptibꝰ de heſtē: ⁊ ſunt ad rubedinē decli-
nes ⁊ ſunt calidi valde. Et dixerūt: accidit ex moꝛſu
eoꝝ doloꝛ vehemens ⁊ ptrāſit in totū coꝛpꝰ ſi fuerit
de genē qd vidi ⁊ accidit ex eo moꝛs. Et dixerunt
Cura eoꝝ eſt cura cōis ⁊ cura viperarū.

De ſaliente ad duas ptes. Ca.xli.

Ixerūt qdā ſerpentē cuiꝰ nomē ankeſimē
⁊ dixerūt ꝙ ipſe eſt ſaliens ad duas ptes:
d veꝝ ego nō uiſico ꝙ ipſe ſit ſaliēs aut aliꝰ.
at ipſi narrauerūt eū ꝙ due extremitates eiꝰ ſunt eq̄
les in groſſitudine ⁊ eq̄les in medio: ⁊ exiſtimo ꝙ h
eſt ille quē vidi in veritate.

De ilicino ⁊ eſt durſios. Ca.xlij.

Ste habitat in ilicibꝰ ⁊ accidit ex moꝛſu eiꝰ
excoꝛiatio cutis eiꝰ quē moꝛdet ⁊ excoꝛiatō
cutis illiꝰ q pmiſcet ei ⁊ curat ipꝫ. ⁊ hꝫ odo
rē malignū moꝛtificās eū q pñs eſt moꝛti eiꝰ ſiue ſit
ledens ſiue nō ledens. Et accūt ex eo iteꝝ accidentia
moꝛſus viperarum.

De curā. Ca.xliij.

Ura ipſius eſt cura viperarū: ⁊ ꝯfert eis ꝓ
c pꝛie bibere ariſtologiam lōgam cū vino ⁊
ſimiliter alhandal coctam ⁊ aphodilli ra-
dicem ⁊ vinum.

De miliaribus. Ca.xliiij.

ſ Erpentū huiꝰ generis coloꝛ ꝓpt citrinitatē
ſuā eſt q̄ſi coloꝛ milij. Et accidūt ei quem
moꝛdēt accidētia malaꝝ viparū. Et cura eoꝝ ē cu
ra illa.

De ſerpētibꝰ noiatis ſciletati. Ca.xlv.

Oloꝛ eiꝰ ē ſilis ſaliēti ad duas ptes ſꝫ ille ē
e deterioꝛ ⁊ accidētia eiꝰ ſūt illa. Et cura eiꝰ ē
illa cura.

De ſerpente aracis vel aſpidis hūte coloꝛes di-
uerſos. Ca.xlvi.

Uidā dixerūt ꝙ ē malignꝰ iterficiēs in die
q ſecundo cū coꝛroſione epatis ⁊ cū fractōe
inteſtinoꝝ. Et curatio eiꝰ eſt curatio vipe
rarū paruarū.

De ſerpente triſcalis. Ca.xlvij.

Arratū ē de hoc ꝙ eiꝰ accidētia ſilia ſūt ac
n cidentibꝰ viperarū: veꝝ ſūt cū inflatōe loci
moꝛſus ⁊ veſicl ⁊ duritie apparēte ⁊ curſu
hūiditatis ſāguinee nigre ex illo loco. ⁊ accūt ei alte
ratio rōnis ⁊ tenebꝛoſitas viſui ⁊ ſpaſmꝰ moꝛtificās
Et cura eiꝰ ē cura vipaꝝ. Et ego qdē dixi hūc ſer
pentē in hoc loco exiſtimatiue ⁊ non noſco eū neq;
oꝛdinē eiꝰ neq; ipſiꝰ genꝰ cū uiſicatōe ⁊ neq; ſcio an
iſte ſit in iteratione an non.

De famulo. Ca.xlviij.

Ixerūt: moꝛſus eiꝰ ē ſilis moꝛſui vipaꝝ: ſꝫ
d accūt carni eiꝰ q moꝛſus ē ab eo coꝛruptio
⁊ mollificatio ſicē accidit ei q hꝫ hydropi
ſim: ⁊ accidūt ei ꝓhiditas ſōni ⁊ obliuio ⁊ egritudies
in epate ⁊ ieiuno ⁊ colō: Et ſermonē qdē in hoc
ſerpēte attuli ſm exiſtimatōꝫ i hoc loco ſicē ſmonē
de illo q eſt añ ipm: ⁊ foꝛtaſſe nō eſt hmōi oꝛdinis
imo ē oꝛdīs putrefaciētiū. Et cura eiꝰ ē cura viparū

De amiudutꝰ ⁊ cauharus. Ca.xlix.

Ixerūt qdā ꝙ longitudo cuiuſq; hoꝝ ſer
d pentū ē vſq; ad cubitū ⁊ coloꝛ eoꝝ ē coloꝛ
arēne ⁊ ſup coꝛpa ipoꝝ ſūt veſtigia. Dixerūt: ⁊ acci
dūt ei quem moꝛdēt doloꝛ vehemēs loci moꝛſus ⁊
apa maximū ⁊ currit ex eo virꝰ: ⁊ interficiūt in tertiō
⁊ moꝛa eius poſt ſeptimū.

De curatōe eoꝝ. Ca.l.

Ixerūt ꝙ curatō eoꝝ ē curatō cōis: ⁊ ē eiꝰ
d ꝓpꝛiū dare in potu caſtoꝛeū ⁊ cinamomū
⁊ radix cētaurēe de quocūq; iſtoꝝ fuerit.ʒ.
ſꝫ cū vino. Et ꝯfert eis radix ariſtol. ⁊ ꝓpe lōge iuua
mentū maximū: Et ſilr radix aſſoalir ⁊ ſuccꝰ eiꝰ ꝓpe
⁊ radix gētiane. Et ꝯferūt eis ex emplaſtris mel de-
coctū ⁊ exſiccatū ⁊ tritū ⁊ radices granatoꝝ ⁊ ſimilr
centaurea ⁊ ſemen lini ⁊ lactuce ⁊ ſemen harmel ⁊
volubil ⁊ ruta ſilueſtris. ⁊ ꝯferunt eis emplaſtra ap-
pꝛopꝛiata vlceribus putridis.

De ſerpentibus nominatis ſeliſr ⁊ ſūt putrefa-
cientes. Capitulum.li.

Xiſtimauerūt qdā ꝙ ſunt ſerpētes q ſūt in
e regionibꝰ aſſem ⁊ in egypto hñtes lata ca-
pita ꝑua colla curtas caudas vētres rotū
dos. ⁊ nō ſūt ſup eoꝝ capita linee ⁊ ſquame: ſꝫ ſuper
coꝛpoꝛa eoꝝ ſunt linee diuerſi coloꝛis: ⁊ cū incedūt
nō rectificant: imo ꝯtrahūtur ⁊ accidūt ei quē moꝛ-
dēt apoſtema doloꝛoſū ⁊ putrefactō totiꝰ coꝛpoꝛis
poſt ꝯtritionē eiꝰ ⁊ capilloꝝ caſus. Et qnq; feſtinat
putrefactio ꝑdens illud qd ſanū eſt ⁊ ſunt q̄ſi ſpēs
viperarum.

De cura. Ca.lij.

Poꝛꝫ vt ſit cura eoꝝ cura cōis ⁊ cura me
o dia cure vipaꝝ: deīn curatio eiꝰ qd accidit
ex moꝛſu eoꝝ de diſpoſitōibꝰ ⁊ accidētibꝰ
De ſpēbꝰ ſerpentū q nocēt qn̄ moꝛdēt ꝑ vulnꝰ
nō venenū de quo ſit curādū ⁊ ſūt ſerpētes magno-
rū coꝛpoꝝ valde.

De dracone. Ca.liij.

Ixerūt: minoꝛ ſpēs draconū ſm ꝙ dixeſt
d qdā ē qnq; cubitoꝝ: magni vo ſūt trigita
cubitoꝝ ⁊ ſupꝛa. Dixeſt: ⁊ ſūt dꝛacōi duo
oculi magni. ⁊ ſub mādibula inferioꝛe eſt eminētia
ſicut mentū q̄re ſunt ei dentes plimi. Et dixerūt qdā
ꝙ ipſi multiplicant in ptibꝰ nubie: ⁊ indi ſunt maio
res. ⁊ illi de nubia qui ſunt in regione alie ſunt vſq;
ad quatuoꝛ cubitos ⁊ indi ſunt magni valde. ⁊ dixe
runt: de illis ſunt quos dixīmꝰ ⁊ habent facies citri-
nas ⁊ nigras: ⁊ ſūt eis oꝛa vehemētis amplitudinis
⁊ ſupcilia cooperiūt oculos eoꝛū ⁊ ſuper colla eoꝛū
ſunt ſquame. Et in omni mādibula ſunt tres dētes
Et ego dico ꝙ iam vidi quēdā huiꝰ generis ſup col
lū cuiꝰ in latitudine deſcēdente erāt pili groſſi. Dixe
runt: ⁊ accidit ex moꝛſu eoꝝ doloꝛ punis: deīn inflā
mant ⁊ maſculi eoꝝ ſūt deterioꝛes femis. Et dico ꝙ
iam uiſicatū eſt ꝙ in regiōibꝰ alijs ab india ſūt dꝛa
cones magni valde. Et dixerūt: cura eoꝝ ē cura
vlcerū maloꝝ tñ.

De albedāmon plin. Ca.liiij.

Idcirco ꝙ ſit iſte de generibus draconū: dixerūt ꝙ illi quē mordet albediſmō accīt ea q̄ reliqs morſib⁹ draconū. Sz dixerūt de dracōib⁹ ꝙ coꝝ dētes ſūt vehemētes. Et de ꝓꝓetate ei⁹ eſt ꝙ carminat carnē q̄re effodit eā quādobrē magnificat timor in vulnere ei⁹ ⁊ indiget curatōe vulnerū maloꝝ valde.

De morſu draconis marini. Ca. lv

Dixerūt: liniat morſ⁹ ei⁹ cū ſulfure ⁊ aceto: ⁊ dixerūt: ꝯferūt ei adeps cocodrilli emplaſtrata ⁊ piſcis noiat⁹ tricia. ⁊ plibuz qn̄ frical ſup ipm̄ iuuat eo. ⁊ medicie q̄s ſcriben⁹ in cap. rutule. ⁊ ꝓꝓe tyriaca ꝑma ⁊ albedarīgi bibitū ⁊ emplaſtratum confert ei.

De haren carmen. Ca. lvi.

Dixerūt gdā arabes ſapiētes: ⁊ exiſtimo ꝙ ſunt de genē draconū marinoꝝ aut alioꝝ quos ambos noīauit ſemurio ille ſapiēs dicens ꝙ accidit ex morſu eoꝝ illud quod accidit ex morſu viparum. Et ſimilatur ꝙ ſit cura eoꝝ cura viperarum.

De alhatraf ⁊ hauden. Ca. lvij.

Dixerūt: quē mordēt alhatraf ⁊ haudē accidūt ei dolor vehemēs ⁊ frigiditas plinia ⁊ ſtupor ⁊ mors proculdubio ⁊ ꝑuenit ad hoc vt ſit ei⁹ cura frigidoꝝ venenoꝝ. Dixerūt: oꝫ vt embrocet morſ⁹ ei⁹ cū aceto tepido ⁊ empleat loc⁹ cū folijs lauri ⁊ inūgat cū oleo coſtino ⁊ oleo de piretro ⁊ q̄ ſilant eis ex oleis in quib⁹ ē virt⁹ ſquille et vrtice. Ea vō q̄ in potu dant eis ē ſucc⁹ folioꝝ lauri cū aceto ⁊ aniudē cū ruta: aut ſumant myrrhe ⁊ piperis ⁊ rute ꝑtes eq̄les: cu⁹ doſis ſit aure⁹ vn⁹ in vino ⁊ tyriaca ꝑma dicta in ca. rutule.

Tractatus quartus de morſu hominis ⁊ q̄drupedum. Capitulum primū.

Dicam in hoc tractatu leſiones morſus hoīs ⁊ morſus canis ⁊ leporis ⁊ ſimiliuz ⁊ morſus canis rabioſi ⁊ luporum ⁊ cocodrilli ⁊ morſus ſiniij ⁊ morſus muſtele ⁊ morſus alcale ⁊ mugali.

De ſermone vli de curatione morſus. Ca. ij.

Deterior morſus ē ille q eſt a ieiuno ſiue ſit hō aut nō. Et q vult curāe morſū oportꝫ vt ponat in ꝑmis ſup morſū pannū infuſū in oleo aut inungat abſtergēdo cū ipſo oleo: deīn ſi ꝯſeqt ipm̄ inūctio ⁊ emplaſtret cū eis q̄ ſūt ſicē mel et cepe ⁊ fabe maſticate crude ſicē ſūt: illud eni ē mirabile i hac re. Et iteꝝ vinū coctū ⁊ lithargiriū ⁊ emplaſtratio cū oleo herbi ē mirabil: ⁊ ſi videt in eo corruptio nuīdificet pa⁹ cū ſuctione v ētoſaꝝ aut medicamine acuto ⁊ dimittat donec faciat pus ⁊ ꝯſideret: ⁊ tūc ſi videt in ſuppuratōe ei⁹ putrefactio: tūc ſcit ꝙ mūdificatō ⁊ attractō leſiōis nō fuit vltia: q̄re curet attractiuis fortib⁹ q̄ dixim⁹ in ca. morſus ſerpentū. Et ſi nō fuerit in morſu corruptio: ꝓhibeat a ꝑatō ⁊ ꝯſolidet vuln⁹. Et de melioꝝb⁹ vnguētis ad morſū ⁊ infixiōes vnguiū auiū ⁊ ſpinaꝝ ⁊ ſimiliū ē vnguētū nigrū admiſtratū poſt attractōez malitie ſi ea indiget ⁊ poſt ablutiōez cū aq̄ ⁊ ſale.

De morſu hois in hoie. Ca. iij.

Ponant ſup morſum cū accidit vt ſit vehemens cepe ⁊ ſal ⁊ mel die ⁊ nocte: deinde curet cū vnguēto nigro facto ex adipe ⁊ cera ⁊ oleo ⁊ albeçardi: eſt enī meli⁹ emplaſtrū ad illud qd̄ morſū ē. Et ſilr cinis ꝯferēs cū aceto ⁊ melle. Et iterū minutū tus cū vino ⁊ oleo. Et iteꝝ oſſa vituli iterū aduſta vſqꝫ quo albificent ꝯfecta cuꝫ melle. Et iterū ſal tritū cū melle aut myrrha ⁊ gūmi albotin vulnere iam repleto aneto ſicco aduſto ⁊ liniat cū eo et liget. Et liniat ſup ipm̄ iteꝝ cinis caulīū. Et qn̄qꝫ accidit ex morſu hois: ⁊ ꝓꝓe ieiuni accipientis medullas granoꝝ ꝑparatas ad corruptōꝫ ⁊ ꝓꝓe lētes corruptio: q̄re oportet vt inūgat morſus cū oleo abſtergendo Et emplaſtret ex radice feniculi cū melle: aut farina fabarum cum aqua ⁊ aceto ⁊ permutetur emplaſtrum omni vice.

De morſu canis domeſtici nō rabioſi ⁊ morſu ſimiliter adib ⁊ ſimilium. Ca. iiij.

Fit ſingularis curatio illi⁹ ex eis q̄ diximus in ca. vniuerſaliū ⁊ curatōe morſus hois. Et fortaſſe ſufficit vt abſgat loc⁹ ſtatī aceto ⁊ ꝯq̄ſſet manu mltotiēs: deinde ponat ſup ipm̄ nitꝝ cū aceto ⁊ renouet ſup ipm̄ oīb⁹ trib⁹ dieb⁹: ⁊ ꝓꝓe cū timet malitia rabiei. Et qn̄qꝫ ſufficit vt curet cum cepe ⁊ ſale ⁊ ruta ⁊ fabis ⁊ amigdal amaris cū melle aut arnogloſſa cū ſale ⁊ folijs cucumeris ⁊ citroli ⁊ calamēto ꝯtrito cū vino. Et iterū epithimata ſup ipm̄ cū lithargyrio: ⁊ ꝓꝓe cū ē illic inflatio vehemēs cū farina herbi cū melle. Et ex ill' q̄ ꝯferūt ei ē origanū cāpeſtre cū ſale ⁊ melle ⁊ almuri reſolutū cū aceto liquido dimiſſum dieb⁹ aliquot: ⁊ hec gdē ꝯfert omnibus primis.

De morſu canis rabioſi: ⁊ adib rabioſi: ⁊ muſtele rabioſe: ⁊ alioꝝ de illis q̄ dicūtur. Ca. v.

Accidit cani rabies que eſt conuerſio ſue cōplexionis ad malitiam malam malignam venenoſam. Et accidit ei hec conuerſio aut ex aere: aut ex cibis ⁊ potibus. Ex aere vero qn̄ calor vehemens adurit hūores ei⁹: q̄re fit rabioſus in autūno aut ꝯgelat frigus vehemēs ſāguinē ei⁹ faciens ipm̄ decliuē ad nigredinē: q̄re fit rabioſus in vere. Ex cibis vero ⁊ potib⁹ qn̄ lambit in ſāguine interfectorum ⁊ comedit ex cadaueribus ⁊ bibit ex aquis putridis: quare impletur melia putrida quā obrē accidit iterū creature eius vt varietur: ⁊ accidit cōplexioni eius vt alteretur ſicut accidit leproſis. Et qn̄qꝫ apoſtemat corp⁹ eius ⁊ ꝯuertit color ei⁹ ad cinericitatē ⁊ addit ꝑſeuerātia in cauſis corruptōis ei⁹ ipſe nāqꝫ famē patit ⁊ nō comedit ⁊ nō bibit aquā ⁊ quādo obuiat aque timet ex ea ⁊ abhorret eam: ⁊ quādoqꝫ horripilatur ex ea ⁊ tremit ⁊ multiplicatur horripilatio ⁊ ē in cute faciei ſue: imo qn̄qꝫ morit ex ea timendo: ⁊ ꝓꝓe in fine reiſue. Et accidit ei mſtimado tenebroſitatis oculoꝝ ⁊ eſt ſemꝑ ſolitarius ignarus nō cognoſcēs dominū ſuū. Et videbis cuꝫ rubeuꝫ oculos vehemētis aſpectus ⁊ horribilis. ⁊ extrahit linguam ⁊ currit ſaliua ſpumoſa ⁊ fluit naſus capite ei⁹ iam dimiſſo ⁊ auribus eius mollificatis: quare mouet eas ambas. Et iaꝫ curuatū eſt dorſum ⁊ inclinat dorſuꝫ eius ad latus: quare videt iam tortus ad latus ⁊ ad ſuperiora ⁊ ad lat⁹. Et ſi firmatur cauda ei⁹ ambulat timidus decliuis quaſi ſit ebrius triſtis anguſtioſus: ⁊ preceps ſit omni paſſu. Et cuꝫ apparet ei forma currit contra illaꝫ inuadēdo ipſaꝫ ſiue ſit paries aut arbor aut animal. ⁊ paꝝ parificat i naſio ipſius cuꝫ eius latratu ad illud qd̄ inuadit ſcōꝫ conſuetudinē canuꝫ: imo ē tacitus ſqualidus. Et qn̄ latrat videbis canes fugere a via eius ⁊ fugiūt ab ipſo longinquo. ꝙ ſi fiat preſens alicui eorum repente blanditur ei ⁊ obediens ſit inter manus eius ⁊ conatur fugere ab eo. Et adib deterior eſt eo: ⁊ ſimiliter q̄dem de lupis in quantitate eius ea que diximus.

De narratione eorum que ſiunt rabioſa preter ea que diximus. Cap. vi.

Dicitur ꝙ vulpes ſit rabioſa ⁊ muſtela ſit rabioſa. Et dixerunt quidam ꝙ quidam mulī rabioſi facti ſunt ⁊ momordērunt dn̄os ſuos ⁊ icurrerūt maniaꝫ q̄ accidit ex reliquis rabiebus.

De diſpoſitionibus eius quem mordet canis rabioſus. Cap. vij.

Cum canis rabioſus mordet hoīes non videt niſi vuln⁹ hn̄s dolorē ſicut reliq̄ vulnera: deinde apparet ſup ipſos poſt dies aliquot aliqd de cogitationib⁹ corruptis ⁊ ſomn⁹ corrupt⁹: ⁊ diſpoſitio quaſi ira ⁊ murmuratio ⁊ cōmixtio rōis: ⁊ rn̄ſio abſqꝫ eo qd̄ q̄rit ab eo. Et vides ſpaſmari extrema ei⁹ ꝯtrahēdo ea ad ſe ⁊ refugit lumē ⁊ ſalt⁹ ve laminis ⁊ ſingult⁹ eſtis ⁊ ſiccitas oris: ⁊ fugit ex preſſura ⁊ amat acceſſionē luminis: ⁊ qn̄ꝫ abhorret lumē ⁊ rubēt mēbra ei⁹ ⁊ ꝓpꝛie facies eoꝝ ⁊ raueſcunt voces ipſoꝝ: ⁊ plorāt i timore aque ⁊ humiditatū: ⁊ quotiēs approximat eis aqua imaginant canē: quare timēt ex eo: ⁊ qn̄ꝫ nō terrēt: imo nauſeant cani. ⁊ qn̄ꝫ diligūt volutari i terra. Et qn̄ꝫ accit eis ꝓiectio ſpermatis ſine deſiderio. Et ꝑducit ꝓculdubio ad ſpaſmū ⁊ cuꝫeꝫ. Et qn̄ꝫ ꝑuenit ad ſudorē frigidū ⁊ ſyncopi ⁊ mortē: ⁊ qn̄ꝫ morit an̄ has diſpoſitiōes ſitiendo Et qn̄ꝫ deſiderat aquā: deide ꝓclamat ex ea cuꝫ obuiat ei: ⁊ qn̄ꝫ ſorbet ex ea: ⁊ ſtrāgulat ꝑ eā ⁊ morit ⁊ qn̄ꝫ latrat ſicut canis ⁊ quaſi ſit cū eo raucedo ⁊ qn̄ꝫ abſcidit vox ei⁹. Et ſit ſicut apoplecticus non valens tollerare vt clamet. Et qn̄ꝫ mingit pinguedinem i qua ſunt res carnoſe mirabiles quaſi ſint aialia ⁊ quaſi canes. In pluribus vō diſpōnib⁹ ē vrina ei⁹ ſubtilis: ⁊ qn̄ꝫ mingit nigꝛ ⁊ aliqn̄ retinet vrina ei⁹: quare penit⁹ mingere nō valet: ⁊ vēter ei⁹ ſcōm ꝑlm̄ eſt ſiccus. Et de mirabilib⁹ diſpoſitionib⁹ ei⁹ ē ꝙ ipſe ē prompt⁹ ad mordendū homineꝫ. Qd̄ ſi momorderit hoieꝫ poſt ꝯmeſtionē ſuā accit illi hōi illud qd̄ accidit ei: ⁊ ſimiliter ex ſupfluitate cibi eius ſit illud. Et nō territus eſt aliquis coꝝ ex aqua qui euaſit per curationeꝫ: aut abſqꝫ ea propꝛie cuꝫ vidit faciē ſuaꝫ in ſpeculo ⁊ n̄ cognouit ſeipſuꝫ: aut cui i eo imaginato eſt canis niſi duo viri. ipſi n. iqꝫ eorū ꝙ exiſtimant primi vixerunt in huiuſmodi diſpoſitiōe Et ipſe gdeꝫ canis non momordit eos ambos: imo non momordit eos ambos niſi homo quem canis rabioſus momorderat. Nunc vero terroreꝫ ex aqua cura eius eſt propinqua. Et quādoqꝫ interficit infra ter hebdomodā ⁊ ſimilia vſqꝫ ad ſex mēſes. ⁊ ſpacium tēperatuꝫ eſt. xl. dies. ⁊ dixerunt gdaꝫ ⁊ non creditum eſt quādoqꝫ terret poſt ſeptē ānos. Dixerunt gdaꝫ ⁊ eſt ſicut ruffus: non terrent ex aqua ⁊ diligunt volutari in terra niſi quoniaꝫ cōplexiones eorum iam dilexere ſiccitateꝫ: quare abhorrent cōtrarium complexionis ⁊ diligunt conueniens ⁊ ad hunc ſermoneꝫ non eſt declinatio. Declinatio enim ad illud qd̄ conuenit cōplexioni ꝓpinq̄ eſt ex eis ad quem non currit. Et ſanioris diſpoſitiōis quē momordit hic canis eſt ille ex cui⁹ morſu plurimū currit. Et ꝓpter illud qn̄ mingit poſt potuꝫ medicinaꝝ tyriacalium ſanguinē ſecurat ex timore aque: ſcias ergo.

De differentia inter morſum canis rabioſi ⁊ non rabioſi. Cap. viij.

Quandoqꝫ mordet hoīes canis ⁊ nō aduenit affirmatio forme eius ⁊ verificatio diſpoſitionuꝫ eius ⁊ indiget curatione ei⁹. Et curatio qdeꝫ ei⁹ inquātuꝫ eſt vulnus eſt conſolidatio: ⁊ inquantuꝫ eſt morſus canis rabioſi eſt ſanioſitas ⁊ apertio. Naꝫ ſi conſolidat eſt in ea perditio: quare indiget illud ſigno ex quo ei⁹ diſpoſitio cognoſcat. Et ex eis que dixerūt in hoc ē vt ſumat nux regula aut alia ⁊ ponat ſup vulnus ⁊ dimittat ſup ipſū vna hora: deinde ſumat ⁊ ꝓijciat galline tūc ſi renuit eaꝫ canis eſt rabioſus: ⁊ ſi comedit eaꝫ ⁊ morit tunc canis iteꝝ eſt rabioſus. Et ſumat fruſtum panis ⁊ liniatur cum eo qd̄ currit ex illo vulnere ſiue fuerit ſanguis ſiue non ſanguis ⁊ ꝓijciatur canibus. ⁊ ſi renuūt ipſum tunc morſus eſt morſus canis rabioſi. Et dixerunt ꝙ de ſignis eius: eſt quia quando funditur ſup ipſum aqua frigida caleſit corpus eius ſucceſſione eius. ⁊ dico hoc ſignum eſt non proprium.

De cura. Cap. ix.

Oportet in principio rei vt non dimittas vulnus cōſolidari: imo dilata ⁊ aperi ſi n̄ fuerit amplū ⁊ fac cū eo de ſuctione ⁊ poſitiōe ventoſaꝝ qd̄ dictuꝫ ē tibi i cap. morſus ſerpentū. Et minus i quo nō oꝫ cōſolidari vulnus ē ſpaciuꝫ. xl. dierū. Et ſi traxeris i pricipio: deinde nō cōſolidaueris facies operationē iuuatiuā valde. ⁊ ſi erroriaꝫ acciderit ⁊ conſolidatuꝫ eſt: tunc oꝫ vt conuertat ⁊ ad vltimuꝫ perueniat in eo. Et oꝫ vt ponas ſup ipſum de aperitiuis cuꝫ cōſecut⁹ fueris ipſuꝫ in primis diebus ſicut ſunt oppoponacuꝫ ⁊ nux ⁊ allea: ⁊ emplaſtruꝫ de pice ⁊ oppoponaco ⁊ aceto ⁊ ſumatur aceti kiſt. i. ⁊ oportet vt ſit acutum ⁊ picis lb. i. ⁊ oppoponaci. ℥. iij. infundatur oppoponacū in aceto donec reſoluat: deide miſceat oīa. ⁊ fortaſſe ſufficiūt allea ⁊ cepe ⁊ eruca iterū ⁊ ficla ⁊ alia cōpoſita ⁊ ſimplicia:

Et cū ſicla iteꝝ qñ ponit̄ enula. Et foꝛtaſſe neceſſariū
erit tibi vt vtaris medicinis coꝛroſiuis ſicut ē alcalca
dicon: deiñ ꝯſequēter adhibeat̄ butyꝝ. Et ex dila
tantib⁹ qdē ē vt ſumant̄ ſalis ptes tres ſal' āmoniaci
partes.ij.calcadis ptes.viij.ſquille aſſate ptes. xvi.
rute ptes.iiij.coꝛalli.ptes.x.eris adusti ptes.iiij.flo
ris eris ptes.iij.ſeminis pꝛaſſij ptes.ij.ponat̄ ſuper
ipſiꝫ cribellat⁹ cuꝫ oꝛali. Et neceſſariū eſt in pꝛin
cipio facere vt ipſe ſudet ex eis qbus poſſibile eſt ex
ambulatione ꝛ balneatione. Et nō opoꝛtet vt ꝓpe
res in dieb⁹ pꝛimis ad euacuantia: ſed occupare in
trahendo ad exterioꝛa: nā euacuatio quandoq; adiu
uat ad hoc vt venenū penetret ad pꝛofundū ꝛ ꝓhibet
attractionē eius ad exterioꝛa. Et qm̄ ipſa trahit hu
moꝛes ad interioꝛa tūc trahit cū eis venenū. Cuꝫ er
go trahis qđ tibi poſſibile eſt p⁹ duos dies aut tres
tunc occupare in euacuando qđ iā foꝛſitan penetra
uit. Et ſi facta non fuerit attractio ꝛ acciderit negligē
tia tunc euacuatio i ea hoꝛa erit magis neceſſaria ꝛ me
lius eſt vt ſit foꝛtioꝛ. Et ſi videris repletionem aug
mentataꝫ phlomaꝫ: ꝛ ſi non tūc nō. Et cum phlomas
tūc non dimittas euꝫ intueri ſanguineꝫ ſuū ꝛ ꝓpꝛie
in fine rei. Catharticuꝫ vero ſit illud qđ educit meli
am ita vt ſit helleboꝛ⁹ ꝛ pilule de helleboꝛo ꝛ ſimilis
de illis que neceſſaria ſunt. ꝛ hiera ruff eſt mirabilis
eis. Et ex illis qbus opoꝛtet ſoluere eos ē cucumer
aſininus. Confectio cathartici ad eos: ℞. myrobala
noꝛuꝫ kebuloꝝ auř.ij.opij auř.i.ꝛ.ʒ.ſalis indi auř.
ʒ.polipodij lapidis armeni amboꝝ ana. auř.i. aga
rici auř .i.ʒ.hellebori nigri auř.ij. ſitq; doſis ex oī
bus pillulis confectis auř.ij. Cuꝫ ergo ipſiuꝫ ſolue
rint cathartica foꝛtis tūc neceſſariū eſt iteruꝫ admini
ſtrare in omni die aut duob⁹ diebus cliſtere non le
dens anū ſicut oleū ꝛ aquam ſicle aut ſolutiuū ſicut
aphodilli cū epithimo. ꝛ opoꝛtet vt ſit cib⁹ ei⁹ poſt
catharticū ille qui ſit ex duragi ꝛ pullis impinguatis.

Et adminiſtrent̄ poſt illud diuretica ſubtiliantia ꝛ
vinuꝫ dulce ꝛ pꝛopꝛie vetus cū dulcedine: ꝛ vinum
coctū iteꝝ ꝛ lac ꝛ vinū eſt vehementis iuuamenti ad
eos. Et magis neceſſarie res ſunt equatio cibi ꝛ eius
humectatio: eſt enim neceſſariuꝫ rei eius. Et illa ſunt
ſicut iura auiū ſtipticaruꝫ ꝛ panis aldarmache i aq̄
frigida. Et confert eis ex aquis aqua in qua extiguit
ferꝝ multotiens. Veruꝫ cepe ꝛ allea ſunt ex cibis qui
reſiſtunt venenis ꝛ abſcindūt ea ꝛ repellūt ipſa a coꝛ
poꝛe vbi non excuſat̄ eoꝛuꝫ vſus ꝙuis ipſa ſint me
dicine. Et vt tu pꝛoperes ꝛ des eis in potu tyriacaꝫ
magnaꝫ ꝛ medicamen de cācris pꝛopꝛiū ē. Et dicit
ꝙ tyriaca diateſſeron ē vehementer cōferens eis ꝛ
ſimiliter tyriaca alanefea quā dicem⁹ ꝛ ciba eos can
cris fluuialib⁹. Et iaꝫ expꝛtuꝫ ē vt ſumat̄ pulpa cācri
fluuialis aduſta ſup lignuꝫ vitis albe cuꝫ equalitate
ſm quātitateꝫ qua terat̄ ꝛ carbone gentiane ſup illō
idem lignū: ꝛ cuꝫ illa quantitate ꝛ det̄ ex eo in potu
cū vino puro. Et ſit doſis eius cochliaria quattuoꝛ
in illo vino: ꝛ opoꝛtet vt ābo ſint trita ſicut alcohol.
Et huiꝰ iteꝝ eſt deſcriptio altera: ſumat̄ carbonis cā
croꝛuꝫ fluuialiū captoꝝ dum ſol eſt in ſigno leonis

aſſatoꝛuꝫ in furno aut in vaſe eneo res equalis ꝛ iaꝫ
poſite ſint in eo ex ipſis partes.v. ꝛ gentiane partes.
v.piroꝛū pars.i.terant̄ ꝛ miſceant̄ cū eis. ꝛ ſit doſis i
diebus pꝛimis cochliariuꝫ vnū in aqua. ꝛ det̄ in po
tu poſt dies pꝛeteritos cochliaria.ij. ꝛ ſimiliter adde
i eo vſq; ad.iiij.cochliaria. Et ex medicinis narra
tis: ꝛ que ē vltima ad eos eſt medicamen de cantari
dib⁹ ꝛ dicaꝫ ipſiuꝫ in pꝛoximo. Et medicamen de cā
cris non det̄ in potu i pꝛimis niſi ei cū quo eſt euen
tus timoꝛis aque. ꝛ quandoq; ponit̄ in deſcriptiōe
eius de gentiana quantuꝫ eſt medietas cancroꝝ ma
rinoꝝ. Si autē cōſequeris eum poſt duos dies aut
tres oꝫ tunc vt ſit qđ i potu das de medicamīe duo
ruꝫ cineruꝫ dupluꝫ eius qđ in potu dares ſi eū cōſe
cutus fuiſſes in pꝛincipio. ꝛ ſimiliter ē diſpoſitio medi
cinaruꝫ aliaruꝫ quas dicemus. Et ſi fuerit poſt ſeptē
dies tūc ſint plura duplicia ꝛ tūc ſcalpella ſcalpellati
oneꝫ laboꝛioſaꝫ ꝛ ſuge ſuctiōe vehemēti. Et ſi conſe
cutus fueris eū poſt dies plures illis eis ſuperueniē
tes tūc in dilatatiōe vulneris nō erit tūc vtilitas ꝛ ne
que ſuperflue laboꝛet i ea qm̄ ledet̄ eger ſine pluris
vtilitate: imo ſtude in hoc vt nō remaneat apertuꝫ:
naꝫ dilatatio iaꝫ pꝛeterijt in dieb⁹ trib⁹ pꝛimis ꝛ q
appꝛopinquant eis: qm̄ veneuꝫ iaꝫ ſparſum ē. Sit
ergo cōtētus tunc vt remaneat vulnus apertuꝫ ꝛ ad
iunge ei reliquū regimen dando in potu tyriacaꝫ e⁹
ꝛ adminiſtrādo euacuationē ei⁹. ꝛ ſimulatq; venenū
ſit ſparſum vſq; ad quattuoꝛ dies ſi fuerit foꝛte ꝛ in
minoꝛe ſpacio eo iteꝝ: multotiens eni interficit i heb
domoda vna. Et pꝛoculdubio ipſiuꝫ ſpgit velociter
ꝛ velocius ꝙ diximus. Et non eſt aliqd de attrahen
tib⁹ ſicut cauteriū ita ꝙ quādo eſt ſpaciū longius il
lo ꝛ timetur caſus in terroꝛe ꝛ pꝛoperat̄ ad cauteriū
magnū poſt ſpaciū non eſt longinquū quin conſe
rat: nō eſt ergo attractio cauterij ꝛ coꝛruptio ipſius ſ
ſubſtantia veneni ſicut ē attractio alioꝝ ꝛ coꝛruptio
ipſoꝝ. Qđ ſi aliquid ab hoc ꝓhibuerit adminiſtra
medicinas que ſtant loco cauterij ſicut emplaſtꝝ de
medicinis rubificantes ſicut emplaſtꝝ de ſyna
pi ꝛ ſimilia ꝛ non intromittas euꝫ i huiuſmodi ho
ra i balneū oīo: Nā ſi balneaueris eū interficies ipſū
Et dicit̄ ꝙ ſedere i tina eſt ex eis q̄ conferunt: ꝛ exiſti
mo ꝙ illud eſt in pꝛimis. Et frigus eſt ex eis a qbus
oꝫ ipſū cauere. Et foꝛtaſſe ē tibi neceſſariū i hac ho
ra ꝛ p⁹ ipſaꝫ vt phlomes cū ſcđo: ergo phlōma ipſ
ꝛ ñ pmittas eū iteꝝ ītueri ſanguinē ſuū. Qđ ſi vi
deris eū iā tendere ad ſanationē paulatī tunc fac eū
vti exercitio temperato: ꝛ balnea euꝫ cū equalitate ꝛ
funde ſup ipm̄ aq̄ tepide pꝛim: ꝛ frica eū ꝛ iunge euꝫ
oleo tēperato. Et qñ puenit eē ſuū ad timoꝛē aque
tūc tu ñ paueas iteꝝ dū nō ſit talis vt nō cognoſcat
faciē ſuā i ſpeculo. dixerūt eni: foꝛtaſſe ipſe cognoſcit
faciē ſui ipſi⁹: ꝛ foꝛtaſſe imaginant̄ poſt illud ꝙ i ſpe
culo ſit canis. Et da ei i potu illud qđ dixim⁹ de aq̄
in qua extinguit̄ ferrū cū ingenio qđ dicem⁹: eſt eni
curatio optima. ꝛ ingenia ſup ipm̄ cū oī ingenio in
dando ei i potu aquā. Et ſi neceſſariū fuerit tibi ſtri
gere ipm̄ ꝛ vim inferre tunc emplaſtra ſtomachū e⁹

cū infrigidātib⁹. Et iam qdē expꝛtū eſt vinū mixtū ꝑ
medium ꝛ continet iuuamentum mirabile. Et con
tulit quideꝫ in hac hoꝛa medicamē huiuſmodi: ℞.
coaguli leporis ꝛ luti lacune aſpoꝛtati de alexādria
ꝛ granoꝝ iunipi ꝛ gētiane oīuꝫ añ.auř.iiij.baccarū
lauri ꝛ myrrhe amboꝝ añ.auř.viij.ꝯficiat̄ cū melle
ꝛ ſit doſis q̄ntū faba egiptiaca. Et iterū ſigilloꝝ lacu
ne ꝛ g̃noꝝ iunipi amboꝝ añ.x.coagula vulpis.iiij.
coagula leporis.v.radicū ariſtol.rotunde baccarū
lauri ſemis amomi ſe.rute ſilueſtris oium añ.auř.
iij.pꝛepet eoꝝ maſſa cū vino dulci: deinde ꝯficiat̄ cū
melle ꝛ ſit doſis faba vna. Et iterū terre ſigillate auř.
viij.granoꝝ aldemeſt tantūdē coagula leporis.xvi.
coagula gaçel.xxxij.radicū gētiane.iiij.myrrhe.iiij
aggregent̄ cū melle ꝛ retineat̄: cui⁹ doſis ſit vt cicer
cū aq̄ calida. Et qdā hoīes dixerūt: q ſuſpēdit ſup
coꝛpus ſuū dentē canis rabioſi fugit ab eo canis ra
bioſus ꝛ nō intēdit ad eū: ꝛ ſilr reliq canes ꝛ nō eſt
ex eis in quo ē fiducia. Medicīe q̄ ebibunt̄: Sim
plices qdē ſūt litiū ꝛ altit ꝛ abſinthiū ꝛ poliū ꝛ terra
ſigillata cū vino. ꝛ nigella ē mirabil' in hoc ca. ita ꝙ
nomē ei⁹ in greco ē deriuatū ex intētione iuuāte ad
moꝛſū canis rabioſi. ꝛ myrrha bona ē bibita ꝛ em
plaſtrata: ꝛ dixerūt: nō eſt ad illud medicina melioꝛ
gentiana ꝛ camedreos iterū. Et dicūt qdā ꝙ oculi
cācri cū bibunt̄ ſunt magiſ iuuatiue res ad illud. Et
dixerūt quidam ꝙ ſi in potu detur coagulū muris
partul in aqua ſanat. ꝛ exiſtimāt quidam ꝙ ſanguiſ
ipſi⁹ canis rabioſi eſt curatio: ꝛ verū ego non audeo
illud. ſilr dixerūt: ciba illū epate canis: ꝓpe illi⁹ qui
eū momoꝛdit. Et dixerūt: poſt timoꝛē aque ciba eū
epate ꝓdicto ꝛ ante ipm̄ aut cute adabaci claudican
tis aſſata. Et dixerunt: cū in potu dederis meubed
hana ꝛ caſtoꝛeū in hac diſpoſitōe ꝛ feceris collyriū
ex eo iuuabit̄ eo ꝛ remouebit̄ timoꝛ. Et de cōpoſitis
ſunt medicamen Gal. ꝛ tyriaca pꝛopinqua ei qđ di
ximus in ꝓterito: ℞. cancri fluuial aduſti ꝛ gentiane
amboꝝ añ.ptes.v.turis calamēti añ.ptes.iij.terre
ſigillate ptes.ij.ſumat in puluere ex ea.ʒ.iij.in ieiu
nio cuꝫ aq̄ tepida ꝛ tres alias in veſpis ꝛ vtatur illa
diebus plurib⁹ añ.xl. Al. ℞. cantaridarū magnarū
pinguiū ablatis pedib⁹ ꝛ capitib⁹ ꝛ alis partē.i.len
tiū excoꝛticatarū ptē.i. ꝛ croci ꝛ ſpice ꝛ gariofiloꝝ ꝛ
cinamomi ꝛ piperis oium ſextā ptis vni⁹. terantur
oīa optime: ꝛ ꝓpꝛie cantarides ꝛ ꝯficiant̄ cū aq̄ ꝛ in
foꝛmentur trociſci ex eis vnuſquiſq; ꝯtineat tertiam
ʒ.i. ꝛ detur in potu ex eis omni die trociſcus.i.cum
aqua tepida. Et ſi acciderit punctura in veſica bi
bat decoctionē lētiū excoꝛticatarū ꝛ oleī amigdali
nū aut butyrū crudū coctū: ꝛ ingrediatur balneum
omni die poſt potū eius ꝛ ſedeat donec mingat in ti
na: ꝛ adminiſtretur cibus humectatiu⁹ ꝛ aleſſidabegi
cū pullo impinguato ꝛ bibat vinū ꝛ caueat ſibi a fri
goꝛe. Deſcriptio abbꝛeuiata medicamīs de cātari
dibus: ſumant̄ cātarides ſm̄ ꝙ narrauim⁹ ꝛ infun
dant̄ in lacte acetoſo die ꝛ nocte: deinde effūdatur
illud lac acetoſū ab eis ꝛ pmutet̄ aliud lac acetoſum
ꝛ dimittat̄ in eo die ꝛ nocte ꝛ fiat illud trib⁹ vicibus:

deinde exſiccent̄ in vmbꝛa ꝛ terant̄ cū tantis lentib⁹
excoꝛticatis quante ſunt ipſe: ꝛ fiant ex eis trociſci
ð qb⁹ ſit doſiſ tertia.ʒ.i. cū vino aut aq̄ tepida. Cū er
go biberit ipſum: fiat vt perueniat ad ſudandū cuꝫ
eo qđ eſt ei poſſibile dē deambulatione aut cooperi
mēto. Si aūt illud qđ bibit anguſtiat ipm̄: bibat ſu
per ipſum ſacraiati de butyro cocto aut oleo ꝛ vtat̄
tina ꝛ mingat in ea. cū ergo minxerit ſanguinē: tunc
iam ſecurabit̄ a timoꝛe aque. Emplaſtra ꝛ illia ad
attrahendū: Aſſa eſt emplaſtrū bonū: ꝛ dicit̄ ꝙ em
plaſtratio eius cuꝫ epate canis rabioſi iuuatiua eſt
valde: ꝛ teſtatur de ea communitas. Et allia empla
ſtrata ꝛ bibita: ꝛ caro piſciū ſalita eſt bona iuuatiua
Et de eis que trahūt venenū ab eo cū foꝛtitudine ē
vt ponatur ſup moꝛſum vrina hoīs iuuenis: ꝛ pꝛo
pꝛie cū nitro ꝛ cinis vitis ſolū ꝛ acetū de menta cuꝫ
ſale. ꝛ oppoponacū mirabile eſt valde. Et folia cu
cumeris hoꝛtulani vehementis iuuamēti ſunt ad il
lud ꝛ radix feniculi. Et dixerunt: qñq; confert ei iu
uamentū mirabile ꝛ liniatur locus ex glutino piſciū
multotiens. Et iterū vt emplaſtretur cū foꝛmicis tri
tis: ꝛ iterū ſumantur floris eris ꝛ ſalis amboꝛū ptes
iiij.adipis vituloꝛū partes.xij.fiat ex eis emplaſtrū.
ꝛ iteꝝ volubil.ʒ.iij.baurach.ʒ.ij.ſpume maris.ʒ.i.
ſal.ʒ.iiij.adipis anſeris.ʒ.x.olei ð alcanna quantū
neceſſe eſt. Ingenium in dando aquam in potu.
Quidam dixerunt ſicut feligoꝛuſ: ꝙ qñ timet ex aq̄
tunc detur in potu ei in vas ex cute adabō ꝛ alioꝛū:
aut in vaſe cooperto cū cute adabō: ꝛ pꝛopꝛie ſi fue
rit de ligno: aut cute caniſ rabioſi. Et dixerūt quidā
vt ponatur ſuper vas aut ſub eo pann⁹ qui ſit de pā
nis lāterne. Et dixerunt alij ab iſtis ꝙ aliqd de hoc
non excuſat. Et quidam ingenioſe faciunt cānalem
longū ꝛ mittūt in guttur ei⁹ a lōge ꝛ fundūt aquā in
ipm̄ tectū ex eo qđ coopiat aquā. ſ. ponit̄ ei⁹ extremit
tas in guttur ꝛ fūdit̄ aq̄ in ipm̄ aut fiſtulā ꝓpe ex ar
gēto. Et ex eo qđ bonū eſt in dādo aquā in potu ē
vt fiat iteꝝ lignuꝫ ꝯcauū ex ꝯgelato melle aut cera ꝛ
ponat̄ in eo aq̄ ꝛ ꝓcipiat̄ deglutire ipſum.

De moꝛſu leopardi ex genē leonis ꝛ vulnē vn
guiū eoꝝ ꝛ curis eoꝝ. Ca.x.

Sti rapaces ꝛ q ſilant̄ eis nō ſūt ſic canes
ſalui ꝛ homices: imo dentes eoꝝ ꝛ vngues
ipſoꝛū non ſunt vacui a natura venenoſa:
quapꝛopter opoꝛtet vt curent̄ in pꝛimis cū attractio
ne: deinde cū conſolidatōe: Et in eius attractōe ſuf
ficit res parua.

De moꝛſu cocodrilli ꝛ cura eius. Ca.xi.

Lle quē moꝛdet cocodrill⁹ regat̄ regimīe
ꝓdcō in ca. moꝛſ⁹ caniſ nō rabioſi cū attra
ctione veneni ex quo non euacuat̄ moꝛſus ei⁹ ꝙuis
ſit ſol⁹: ꝛ illō fiat cū illꝫ q̄ ſūt ſic nitrū ꝛ mel. Et qñ diſ
ſiū git fiſſura ei⁹ liniat̄ vuln⁹ cū adipe cerui ꝛ adipe an
ſeris ꝛ melle: deinde ꝯſolidet̄: ꝛ adeps ei⁹ ē magis iu
uatiuus iteꝝ ad moꝛſū ei⁹. Dixerūt qdā ꝙ ſanatio
vulneris ei⁹ qđ ſit cū cocodrill⁹ coꝛrodit ptē coꝛpis
alicui⁹ eſt adeps cocodrilli.

De moꝛſu ſimij ꝛ cura ei⁹. Ca.xij.

t

Illo iterū quē mordet ſim⁹ fiat ꝙ attra
hat venenū ei⁹ ſi fuerit in morſu ei⁹. Et illō
ſit cū eis que ſūt ſicut emplaſtratio cum ci-
nere ⁊ aceto ⁊ melle aut amigdal' amaris ⁊ ficub⁹ ⁊ ⁊
ꝓprie immaturis ⁊ lithargyriū cū ſale ⁊ radix feni-
culi. ⁊ ſedat apoſtema eius lithargyrium liquefa-
ctum in aqua: ⁊ cooperiatur ipſum cū nigella ⁊ mel
le ⁊ herbo ⁊ melle.

De morſu cāti ⁊ cura ei⁹. Ca.xiij.

q

Uandoqȝ accidit ex morſu catti dolor ve-
hemens ⁊ viriditas in toto corpore. Et cu
ratio ipſorū eſt cura cōmunis. Et iuuātur
cū emplaſtro cepe ⁊ emplaſtro calamēti campeſtris
⁊ ꝑ ꝯmixtionē amboꝝ iterū ⁊ cū emplaſtro facto ex
nigella ⁊ ſiſamo cū aqua.

De morſu muſtele ⁊ cura eius. Ca.xiiij.

d

Ixerūt ꝙ morſus ei⁹ ē veloci doloris ⁊ ē co
lor ei⁹ declinis ad obfuſcatōꝫ. Et cura ei⁹
ꝓpria ē cure quā diximus ex emplaſtratōe
cū cepis ⁊ alleis ⁊ ꝯmeſtione amboꝝ cū vino puro
ſuꝑ ambo. Et ꝯferūt ad illud fic⁹ imature cū farina
herbi. Et in libro qdē tyriace dr ꝙ ſi emplaſtraƭ cū
ea morſus ſuꝑ morſū ei⁹ ⁊ ſuꝑ morſū canis rabioſi ē
bona iuuatiua ſanans ſtatim.

De morſu nugali ⁊ eſt alcale ⁊ cura eius. Ca.xv.

d

Ixerūt quidā: hoc aial min⁹ eſt muſtela in
quātitate ei⁹. Et color ei⁹ eſt declinis ad ci
neritatē cū ſubtilitate ⁊ tenuitate: ⁊ lōgitu
do oris eſt ad vltimū ⁊ labiū ei⁹ in vltio. Dixerunt et
hoc cū videt aial ſalit ad ipm ⁊ ſuſpēdit cū teſticulis
eius. Et dixerūt qdā: eſt in forma muris ⁊ in colore
ei⁹: verū muſcida ei⁹ eſt acuta ⁊ oculi ſui ſunt paruu
li ⁊ dētes ei⁹ hñt tres ordines: quoꝝ alij ſūt ſuꝑ alios
ſoꝛū retorſione ꝑua ad ſuꝑioꝛa. Et dixerūt: quidaꝫ
accidunt ex morſu ei⁹ dolores vehemētes ⁊ pūctu-
ra in corpore ⁊ apparitio ruboris in locis ſm den-
tes ei⁹. ⁊ accīt in circuitu morſus veſice plene humi
ditate ſanguinea ſuꝑ baſes fuſcas: ⁊ qd ipſe ꝯtinent
eſt fuſcū: ⁊ finduƭ ab eo qd eſt ſub eis: egreditur ca
ro alba in colore nerui hñs tunicas: ⁊ qñqȝ apparꝫ
in eis aduſtio q̄dā: ⁊ qñqȝ corrodiƭ ⁊ cadit: imo cur
rit in ꝑnus pus virulentū: deinde putreſcit ⁊ cadit ca
ro eius: ⁊ qñqȝ ꝑuenit res ad pūcturā in inteſtinis
⁊ difficultatē vrine ⁊ ſudorē frigidū corruptū. Cu
ra. Dixerūt: oportet vt ponaƭ ſuꝑ locū galbanū ſin
gulare ⁊ cū aceto ⁊ embroceƭ cū aq̄ ⁊ farina ordei et
ſirupo acetoſo ⁊ findaƭ aial ipm ⁊ ponaƭ ſuꝑ ipſum
piretrū aut malue aut allea ꝯtrita aut ſynapis: totū
illud ſi nō fuerit apoſtema. Cū apoſtemate vero cor
tices granati dulcis decocti ⁊ emplaſtretur cum eis.
Illud vero qd in potu datur ei eſt ſceha armenum
bulinū cū vino aut eruca aut ſiſimbriū aut nux cuꝑſ-
ſi cum vino aut piretrū ⁊ ſemen eruce ⁊ cartamū. Et
ex eis que ſunt iuuatiua fortior eſt buchormarié cū
ſirupo acetoſo aut oppopenacū aut radix gentiane
aut coagulū agni ⁊ coagulū hedi ⁊ ſunt ambo bo-
na valde. Et ꝯfert ei lac cū ſirupo acetoſo: iuuamen
tum vltimū. Et dixerūt quidam ſapiētes: res magis
ꝯferēns ei eſt ſucc⁹ folioꝝ lauri ⁊ folia lauri humida
cum vino decocto aut eruce aut decoctio abrotani
aut decoctio iuleb cū vino. aut ſtorax iterū bona ē ei
cū daƭ in potu cū vino: ⁊ ſilr cū comeduƭ res ꝑdcē
cū diſpoſitōe ſua. Cū ergo cadit caro corrupta cure
tur vulnus attractione ſua.

Tractatus quītus: De pūcture paruoꝝ veneno ſoꝛū ⁊ morſu eorum. Ca.i.

d

Icam in hoc tractatu puncturam
ſcorpionum ⁊ rutale ⁊ veſparum ⁊
arance ⁊ eorum que currunt curſu
illorum: ⁊ incipiam ab habentibus
aculeos de eis.

De ſpeciebus ſcorpionis ſilueſtris. Ca.ij.

d

Ixerunt quidam ꝙ ſcorpio femina mi-
nor eſt maſculo: maſculus eni extenuatus
eſt minutus ⁊ femia pinguis magis. ⁊ acu
leus femine eſt ſubtilis: ⁊ maſculi acule⁹ ē groſſus
Et accidit vt quibuſdam ſcorpionibus ſint duo
aculei ſm ꝙ exiſtimant quidam: qm̄ dimittūt duo
foramina apud puncturam ſuam: ⁊ infrigidaƭ pun
ctura ⁊ caleſcit reliquū corp⁹: ⁊ infrigidaƭ ſudor iteꝝ
Scorpio autē cū alis eſt magn⁹ ⁊ ꝓhibet multotiēs
eū ventus cū volat ab hoc vt cadat: q̄re vadit cū eo
de regione in regionē. Et in diſpoſitōib⁹ qdē caude
ſcorpionū diuerſificatio eſt: de eis eni ſunt q̄ habēt
ſex ſpondiles: quoꝝ malitia fit fortis in tpe ortus al
ſchara ⁊ interficit morſus ei⁹: ⁊ de eis ſunt q̄ habent
pauciores. Et exiſtimauerūt quidā ꝙ ſcorpiones
ſunt nouē coloꝝ: albi citrini: rubei. ⁊ cineritij: ferran
di: ⁊ virides. ⁊ de eis ſūt aurei hñtes nigras caudas
⁊ extremitates caudarū: ⁊ de eis ſunt vinoſi coloris
de quoꝝ ꝑcuſſiōe ſentiƭ pūctura acus ⁊ dolor noci-
uus: ⁊ de eis ſunt fumoſi ⁊ accidūt de morſu eoꝝ ri
ſus ⁊ ꝑmixtio rationis.

De eo quod accidit de punctura eorum ⁊ eius cura. Ca.iij.

a

Ccidit puncture ei⁹ vt apoſtemeƭ ab hora
ſua apoſtemate duro rubeo ⁊ dolor ꝑten-
ſus: ⁊ qñqȝ inflaƭ: ⁊ qñqȝ infrigidaƭ ⁊ ima
ginaƭ apud eū ꝙ corp⁹ ei⁹ ꝯꝑnitƭ cū pil' ſal'. Et acci
dūt dolores ſubito ⁊ pūctura ſicut pūctura acus: ⁊ ſe-
quūtur illud ſudor ⁊ tremor labij ⁊ frig⁹ ei⁹ ⁊ expul
ſio vomitu rei viſcoſe q̄ ꝯgelaƭ ſuꝑ ipm ⁊ horripila
tio ⁊ ruptura piloꝝ ⁊ tremor ⁊ frig⁹ extremitatū ꝓpe
eaꝝ q̄ ſequūtur vulnus ⁊ mollificatio tot⁹ corpis ⁊
eminētia amboꝝ inguinū ⁊ tenſio virge: ⁊ accidit in
flatio in vētre: ⁊ fortaſſe excitaƭ ſuꝑ morſū bumbus
⁊ ꝓpe ſi fuerit morſus i inferiore: ⁊ accūt apata aſcel
larū ⁊ eructuatio plima: ⁊ ꝓpe ſi fuerit ꝑcuſſio ſuꝑi⁹
⁊ alteraƭ color. Si autē ſcor. fuerit vehemētis malitie
erūt accidētia mala valde: q̄re ſuꝑfluūt diſpoſitōes
ꝑdcē: ⁊ eſt pūctura ſicut cauteriū in adurēdo: ⁊ cor-
pus totū rigorē patiƭ cū frigore: ⁊ eleuaƭ ſuꝑ labiuꝫ
humiditas viſcoſa q̄ ꝯgelaƭ ſuꝑ ipm ⁊ currit ex ocu
lo ſimiliƭ humiditas: deinde coagulaƭ lippa in au-

gulis: ⁊ addit alteratio forme: ⁊ egrediƭ anus: ⁊ apo
ſtemaƭ ꝑpus: ⁊ ingroſſaƭ lingua: ⁊ ſtrident dētes: ⁊
ſpaſmātur mēbra poſteriora. ⁊ qñqȝ ponūtur qdā
dētes ſuꝑ alios ⁊ non aꝑiunƭ ⁊ ē ſignificatio mala.
Inquit Gal. Si ſua ꝑcuſſione inuenerit arterias ac
cidet ſyncopis: aut iuenerit neruos accidet ſpaſm⁹
aut iuenerit venas accidet putrefactio. Cura: Cu
retur per canones cōes ⁊ ꝑ vaporationē cū eis que
ſunt ſicut ſal ⁊ miliū ⁊ ſilia. Et ꝑmū qd facis ē ſuctio
cū cōditionib⁹ ſuis: ⁊ reliqua que dicta ſūt in attra-
ctione. Et admiſtrenƭ ſuꝑ ipm medicine acute ſubti
les velocis inflāmationis ſicut ſūt aſſa ⁊ alleū ⁊ pire
trum. verum ſtercus ē de meliorib⁹ medicinis ei. ⁊
ſiliter ē auellana inda ⁊ ois auellana ⁊ herba cuius
folia ſunt quaſi folia ſanſuci expanſa ſuꝑ terraꝫ ſm
rotūditatē cui⁹ diameƭ eſt vnius palmi ⁊ in ſapore
eius eſt viſcoſitas cui⁹ guſtus eſt ſicut guſtus alana
bac recētis ⁊ bibiƭ cū aqua ⁊ ſedat dolorem ſtatim.
Et dixerūt iterū herbas ⁊ arbores cū noīb⁹ ſuis q̄s
ego non noui. Et iterū arbor cuius crus eleuaƭ ſuꝑ
terram quātitate vnius digiti: deinde naſcuntur vir
ge eq̄les q̄ eleuātur quātitate vni⁹ cubiti ⁊ aꝑꝑet ſuꝑ
eas res ſicut bala cuius ſapor ē ſapor bala. i. ſuccus
palme in quo dactili naſcunƭ cui⁹ pot⁹ ſedat dolo-
rem ſtatim. Et napibarbari ſūt vltimi in hoc. Et ce
pa ſquille ē mirabilis qñ comeditur: ⁊ cōferūt ei ty
riaca magna ⁊ mythridatum: ⁊ tyriaca diateſſeron
⁊ ſaggenea ⁊ medicamē de aſſa: ⁊ aſſa ē medicamē
bonū ei ⁊ vitis alba. ⁊ alharmel eſt ex eis que expta
ſunt nūc. Et cartamū campeſtre ſm ꝙ teſtaƭ Gal. ſi
retinuerit ipſum ſedat dolorē ⁊ ē de ſpēbus carduo
rum pungitiuoꝝ. Et dixerūt quidā: ſi in potu detur
in napello quātū eſt granuꝫ ſiſami ſedat dolorē ei⁹
ſubito ⁊ nō interficit: qm̄ interficiēs eſt vſqȝ ad me-
diā. ꝫ. Et de medicinis bonis ei ſunt allea bibitio vi
no ſuꝑ ea poſt horam. Et ꝓprie qñ ſunt cuꝫ equali
quātitate nucum ⁊ comediƭ de ambob⁹ circiter. ℥.
i. Et oportet poſt acceptionē alleoꝝ ⁊ vini ut ꝑpare
tur in loco vehemētis eſtus. ⁊ ſi ingeniū ut ei⁹ ꝑpa
ratio ſit ſuꝑ vaporem aque calide erit iuuatiuuꝫ. Et
intētio quidē in hoc ē ut ſudet. Et intētio in hoc ut
ſudet ē mouere materias ad exteriora: ⁊ ſudare in
balneo ē vehemētis iuuamēti ei. Et cū mouetur bi
bat vinū purum. Tyriaca bona: ariſtol. lōga genti
ana lauri: cortex radicū capparis: radices collogn
tide: abſynthiū nabathi vene citrine vitis alba ag-
gregentur cū melle. Alia bona: Seminis rute cāpe
ſtris cymini ethiopici ſemis andachoca oiuꝫ ana.
aſſuleƭ aceti quātū ſufficit ad ꝯficiēdū gūmi quātū
cōglutinet acetuꝫ ⁊ aggregat medicinas. ⁊ ſit doſis
eius aur. i. ⁊ nō addaƭ ſuꝑ illud in eo qm̄ ē timor: i
mo ſi neceſſarium ē poſt horā aliā addere deƭ in po
tu medi⁹ aur. ali⁹. Tyriaca alia. ℞. alleoruꝫ ⁊ nucis
amboꝝ ana ꝑtem vnā: folioꝝ rute ſicce ⁊ altit ⁊ myr
rhe omniū ana ꝑtē mediā cōficiant cū lacte: ⁊ ſit do
ſis eius. ꝫ. iij. cū vino. Tyriaca bona ei: caſtorei pi-
peris albi myrrhe opij omniū ana ꝑtes ⁊ ſunt eq̄les
informenƭ ex eis trocīſci: cui⁹ doſis ſit tres oboli cū
quatuor. ℥. vini. ⁊ cōfert iteruꝫ morſui rutele. Et ite
rū oppoponacum myrrha galbanum caſtoreum
⁊ piper album conficiantur cum ſtorace ⁊ melle cū
equalitate. Et medicamen exeratuale cuius confe-
ctio hec ē: radicis collognide radicis capparis ab
ſynthij ariſto. lōge taxacō omniū ana ꝑtes equales
cui⁹ doſis ſit pueris tertia. ꝫ. i. ⁊ magis: eſt eni mira
bilis vltima cui non eſt par. Reliqua q̄ bibuntur
ex medicinis bonis ē altit ⁊ iterū vitis alba ⁊ iteruꝫ
cordumeni pōdus. ꝫ. ij. cū vino ⁊ ciperi ⁊ gūa myr
ti ⁊ albedarugi ⁊ ſemē eius ⁊ ſemē acetoſe cāpeſtris
⁊ altararacon ⁊ endiuia ⁊ ſerapinū bibitū ⁊ linituꝫ
⁊ calamētū campeſtre ⁊ cācri fluuialis ſi bibaƭ cum
lacte aſinino. Et arabes qdā dāt in potu morſo pō-
dus. ꝫ. i. de radicib⁹ collognide ⁊ ꝯfert ei iuuamētū
viſibiliƭ. Et qdā expti ſunt ſalē maſſe qñ ex eo ſicco
ſumiƭ quātū plāta man⁹ capit. Et exiſtimauerunt q̄
dā ꝙ aluſnē viridis qñ cōficiƭ cū butyro cocto vac
cino poſt cōtritionē ⁊ cribellationē ⁊ ſumiƭ ex eo ꝑ
pe duos aureos ē maximi iuuamēti ⁊ ei qui come-
dit raphanum et albedarungi non nocet ſcorpio.
Et locuſta que non habet alas magni corporiſque
nominatur hercules cum exſiccatur ⁊ bibiƭ cum vi-
no cōfert. Inquit fidelis: ꝙ ſi in potu deƭ morſis
ab eo opiū ⁊ ſemē hyuſqami albi equali menſura cō
fecta cū melle cōferūt. Et exiſtimauerūt qdaꝫ ꝙ ca
ſtrū indū iuuatiuū eſt bibitū ſicut cōfert linituꝫ.
Et agaricū eſt mirabilis iuuamēti ⁊ fruct⁹ aphodil
li ⁊ flos ei⁹ ⁊ bacce lauri ꝓprie ⁊ ſemē aldacocha
⁊ folia raphani ⁊ kemech baucierū. ⁊ iterū ariſtol.
nigelle radicis oppoponaci ſemis harmel ꝑtes eq̄-
les cui⁹ doſis ſit aur. duo cū vino. Et iterum piretri
ariſtol. baucie ana ꝑs. i. piꝑis pars. ſ. maroch q̄rta
partis vnius cuius doſis ſit ſicut faba. Et iterum
ariſtolo. longe piretri equales partes conficiantur
cum melle: cuius doſis ſit. ꝫ. ij. cum vino. Et iterum
myrrhe oppoponaci opij partes eq̄les vitis albe ꝑ
tes quatuor fiant ex eis trociſci. Et iterum corticuꝫ
radicum ariſtolog. longe piretri amborum ana ꝑs
vna detur in potu quantitas neceſſaria. Et dixerūt
quidam: ſumantur fecis vini. ꝫ. vi. ⁊ ſulfuris citrini
ꝫ. viij. ſeminis rute. ꝫ. iij. ⁊ caſtorei: ⁊ ſeminis eruce
amborum ana. ꝫ. ij. aggregentur cum ſanguine te-
ſtudinis marine: cuius doſis ſit. ꝫ. i. cum. v. ℥. vini
epithymata ⁊ emplaſtrata. Scorpio ipſe eſt de em
plaſtris bonis ad ſcorpionem: ⁊ cauda eius iteruꝫ.
Et iterum planta que dicitur planta ſcorpionis ꝓ-
pter ſimilitudinem quam cum ea habet quamuis
ipſa ſtupefaciat illud quod cum ea emplaſtratur in
diſpoſitione ſanitatis: ⁊ mortificat ſanguinem in co
ſm ꝙ exiſtimat quidam indeorum. Et mus cum
finditur ⁊ ponitur ſuper puncturam ſcorpionis iu
uat continuitate: ⁊ ſimiliter rana. Et nos quidem
iam experti ſumus encauſtruꝫ indum liniendo: et
contulit et ſedauit dolorem. Et ſimiliter lac ficuum
immaturarum ⁊ caſtoreum. Et anacardus ſm ꝙ
quidam dicunt eſt mirabilis in hoc ſedans dolorē
⁊ alcali eſt bonum: ⁊ ſulfur viuum cum gūma pini

aut glutino alboti ⁊ caro piſcis ſalita ⁊ allea decocta ⁊ butyꝝ coctū ponantur calida. Et iteꝝ ſemen raphani aut ſemen altee aut ambo cū ſale. Et iteꝝ ordeū cū ſucco rute aut decoctione eius. Et iteꝝ furfur tritici decoctus cū fimo columbino. Et albedarūgi eſt de epithimatibꝰ bonis ſedans doloꝛem ſtatim ⁊ ſiſr ſūt radices colloquintide taraxacon ⁊ endiuia ⁊ ſimonuʒ cū albedarūgi. Epithyma bonū eſt ſanſucus ſiccus. ⁊ iteꝝ ſal vrine eſt ex medicinis poſt quas non ē iuuamentū. Et ex eis que conferūt ei eſt ut teneat moꝛſuʒ ſup vapoꝛem calidū ſupuenientē a lapide ignito. Et ex embꝛocis eiꝰ eſt decoctio furfuris ⁊ decoctio vrtice. ⁊ decoctio camemille eſt mirabilis ⁊ aqua maris calefacta ⁊ ſuccus andacoche aut decoctio eius vnaqueq; eſt mirabilis ⁊ napta alba calefacta eſt mirabilis. Et oleū in quo decoctū eſt ſtellio cū diſtillat ſup moꝛſū calidū eſt mirabilis iuuamēti.

De Algerarat ⁊ cura eius. Capi.iiij.

Sti ſūt ſicut ſcoꝛpiōes hñtes coꝛpus gibbo ſuʒ: acutas caudas: ⁊ coꝝ venenū ē calidū ⁊ multiplicant i alcoʒ ⁊ in aſcaribononito ⁊ ꝓpꝛie in mineris alaniuden. Et qñ moꝛdent non curat de eis in hoꝛa illa: imo in mane aut poſt: deinde accidit anguſtia ⁊ alterat coloꝛ. Et qñq; accidit ictericia ⁊ apoſtemat lingua ⁊ vlcerat locus puncture ⁊ mingit ſanguinē: ⁊ qñq; retinet natura: ⁊ foꝛtaſſe conuertit eſſe eius ad ꝑditionē ⁊ incipit cū pulſu coꝛdis ⁊ ſyncopi: ⁊ non opoꝛtet ut negligat ꝓpter lenitateʒ ſitus eius: qm̄ eſt mali veneni. Cura. Poſt curaʒ cōmunē melioꝛes curationes ſūt cauterizare locuʒ et potiones aque lactuce amare ⁊ aqua altaraxacon ⁊ aqua oꝛdei ⁊ omnia extinctiua ꝓpꝛie cū foꝛtis fit inflatio. ⁊ melioꝛ curationū eius expꝛtaꝝ eſt ſauich maloꝝ cū aqua frigida. Et dixit qdam. radix polij cum bibit cū aqua confert. Et enula eſt medicamē bonū ei ſm ꝙ dicit. Et tyriaca alhaſcari eſt bona cuius deſcripſio eſt hec. Corticū capparis gētiane abſynthij romani ariſtol. ro. omniū ana pars. i. terant omnia ⁊ ſit doſis eius pondus. ʒ. ij. Tyriaca alia eis: taraxacō ſicce ⁊ folioꝝ maloꝝ acetoſoꝝ coꝛiandri oīm añ ꝑtes equales ſumant pulueres eius quantuʒ in volamanus capitur. Et cū accidit ei inflatio vehemens ſedet cū aquis fructuū ⁊ ſucco coꝝ infrigidatis. Et ſi acciderit pulſus coꝛdis cōfert ſirupus de malis alſemiius ⁊ ſauich de malis ⁊ lac valde acetoſū cum trociſcis de canfoꝛa. Et ſi anguſtia fit foꝛtioꝛ tunc adhibeat aque fructuū cū oleo ro. infrigidato. Qđ ſi natura retineat cliſterizet. ⁊ ſi mingit ſanguinē phlobotomet ⁊ adminiſtret curatio mictus ſanguinis. Et ſi aꝑiat lingua phlomet vena que eſt ſub ea ⁊ gargarizet cū aqua endiuie ⁊ ſirupo acetoſo. Et ſi acciderit in moꝛſu coꝛroſio curet cū medicamie acuto ⁊ in partibus eius cū boloarmeno ⁊ aceto linito. Et curet cura vlceꝝ malignoꝝ.

De ſerpente araneaꝝ ⁊ alſceiben ⁊ rutelaꝝ. Ca.v.

E rutelis qdam iam dixerunt illi qui conſiderant ⁊ expꝛiunt has res ꝙ ſūt ſex ſpecies deinde diuerſificati ſūt interpꝛetādo de ꝓpꝛietate omnis ſpēi eaꝝ. Dixerūt. n. qdam antiquorū medicoꝝ ꝙ pꝛima ſpecies eaꝝ noiat albathalion rotunde figure vuei coloꝛis ⁊ ſignificat ꝑ vueuʒ coloꝛem ille q eſt ad nigredineʒ declinis. Et ſcđa noiatur anchos: ⁊ eſt latioꝛis coꝛpis illa rotūde figure: ⁊ in ꝑtibus que ſunt in loco eius ſūt ſquame apparētes. ſuper os eius ſunt tria coꝛpoꝛa eminentia ꝓcedentia ad exterioꝛa rara lenia. Et tercia eſt murkion ⁊ eſt in magnitudine apis magne noiate agerut ⁊ coloꝛ eius ad citrinitatem declinis ⁊ tegit coꝛpus eius coꝛpoꝛibus eminentibus ꝑuis rubeis ⁊ ꝓpꝛie apđ doꝛſū. Et quarta eſt ſagluticoſlon: qm̄ totū coꝛpus eius ⁊ caput eius eſt onyx: ⁊ eſt habens alas ſicut ſūt ale foꝛmice magne. Et qnta eſt ſncleon: nā ipa eſt lōgi coꝛpoꝛis ſubtilis ⁊ ſup coꝛpus eius ſūt pūcta ⁊ ꝓpꝛie apud caput eius ⁊ ipius collū. Et ſexta eſt furbulentis: naʒ ipa eſt longi coꝛpoꝛis viridis coloꝛis cui eſt quaſi aculeus ſub collo ipius. Et iſte medicꝰ poſuit pūcture omniū ſpecieꝝ rutelaꝝ accidētia vna ⁊ addidit alius accidētia ꝓpꝛia. Et aliꝰ ab his duobus viris dixit: Rutela eſt animal ſiſe aranee que nominat alfeged ⁊ eſt venatrix muſcaruʒ ⁊ ſpecies ſunt plures. Et ſm ꝙ dicit Gal. ſunt duodecim ſpecies ⁊ eaꝝ deterioꝛ eſt egyptiaca. De eis eniʒ eſt rubea quaſi ipa ſit araneā rotunda. ⁊ de eis eſt alba habēs rotundū ventreʒ paruū os ſtellata. ⁊ ipa ē acuti doꝛſi cuʒ lineis lucidis. ⁊ de eis eſt citrina piloſa. ⁊ de eis eſt vuea appꝛopꝛiata hoc nomine. ⁊ de eis eſt cuius medium capitis ⁊ pedes ſunt bꝛeuia decliuia ad poſterioꝛa. ⁊ cum vult pungere ꝓijcit ſe ſuper pedes ſuos: ⁊ quādo vult bibere euomit humiditatem pancam: ⁊ eſt ſubtilioꝛ vuea pꝛima: Et de eis eſt foꝛmicalis ſiſis foꝛmice rubeuʒ habens collū nigruʒ caput album doꝛſum punctata coloꝛibus diuerſis. Et de eis eſt veſpalis rubea ſiſis veſpe: deinde pōit vnicuiq; eaꝝ accidētia. ⁊ de eis eſt alkeſenati que noiat per hoc ꝓpter paruitatem ſuā: ⁊ eſt quaſi ſit herbus rotunda paruū habens os ⁊ ſubalbidum ventrem albos pedes ⁊ multoꝝ piloꝝ. Egyptiaca vero que dicta fuit pꝛius eſt maligna habens ventrem magnuʒ ⁊ caput magnū ſiſe aiali qđ volat i circuitu candele:

De eo qđ accidit ei quem moꝛdit rutela vir et de diſtinctione. Capitulum. vi.

Nqt Gal. Non accit moꝛſu rutele qđ accidit pūcture ſcoꝛpionis ꝗ̄ obꝛeʒ nō obuiat vene ledēdo ⁊ nō facit difficultatē egeſtionis ſm pliim. Et ingt ille q dixit ſpēs rutelaꝝ ⁊ nominauit eas noibꝰ pꝛimis ꝙ oēs illi cōicant i aꝑitiōe loci moꝛſiōis: ⁊ ē locus moꝛſionis in pꝛimis hoꝛis rubeꝰ: ⁊ in pliimis eoꝝ ē coagulatio ſanguinis viridis in quo habet pruritꝰ ē qđ ſeqt ipm: ⁊ qñq; extendit vſq; ad crus ⁊ addiderūt alij ꝙ eſt illic eminētia plurima valde ⁊ inflatio. Et dixit pꝛimus ⁊ accidit mēbꝛis neruoſis ⁊ oſſibus frigiditas ſemper. ſ. eis que ſunt ſicut genua ⁊ alchatin ⁊ doꝛſum ⁊ ſpatule: ⁊ foꝛtaſſe infrigidat coꝛpus ⁊ tremit ⁊ hoꝛripilat. Ingt Et ſūt illic doloꝛ vehemēs clamoſus ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloꝛis: ⁊ imaginat in oculis ꝙ ambo ſūt hu-

dioꝛes ꝗ̄ cōſueuerunt ⁊ diſtillant lachꝛyme guttis frequentibꝰ: ⁊ ſentit in inferioꝛe parte vētris: ⁊ pꝛopꝛie pꝛope pectinē ſicut vacuatio ⁊ inanitio. ⁊ icipit natura expellere materiaʒ aquoſaʒ ſuperius ⁊ inferius: ⁊ quādoq; apparet i illa materia qđ ē ſicut tela aranee. ⁊ accidit inguinibus ⁊ teſticulis inflatio ⁊ iſti cturis cōtractio ſicut ſpaſmꝰ: quoꝝ foꝛſitaʒ dilatatō nō equat: ⁊ accidit doloꝛ oꝛis ſtomachi: ⁊ nauſea: ⁊ emittit coꝛpus ſudoꝛeʒ frigidū: ⁊ foꝛtaſſe capitis incurrit doloꝛeʒ ſicut eſt doloꝛ capitis patiētiū hūſen.

Et addiderunt alij ꝙ accidit faciei citrinitas ⁊ coꝛpoꝛi grauitas: ⁊ vrine motus cui foꝛtaſſe aſſociatur punctura. ⁊ quādoq; egredit cū ea ſicut aranea: ⁊ accidit neruis ⁊ genubꝰ ⁊ pectini tenſio vehemēs: ⁊ ſimiliter in ſtomacho ⁊ lingua abbꝛeuiatio ⁊ retentio ⁊ foꝛtes fiunt doloꝛes: Inquit pꝛimꝰ: pꝛopꝛietas autē ſpeciei ſexte ſm ꝙ narrauerunt eſt ꝙ accidūt ex ea doloꝛ vehemēs i ſtomacho: ⁊ rigoꝛ vehemēs valde cū tremoꝛe plurimo valde hoc dixit. Diſtinctio vero quā dixerūt Gal. ⁊ alij ē ꝙ ipſi dixerūt ex moꝛſu qdeʒ eiꝰ q̄ de illis rubea ē accit doloꝛ paruꝰ veloeis ſedationis. In nigre vero aut varie moꝛſu fit foꝛtis doloꝛ cū hoꝛripilatione ⁊ frigoꝛe ⁊ tremoꝛe ⁊ grauitate in coxis ⁊ pꝛuritu ⁊ putrefactione ⁊ mollificatione ventris ⁊ fluxu eius. In ſtellate vero moꝛſu fit foꝛtis doloꝛ cū pruritu ⁊ hoꝛripilatiōe ⁊ ſtupoꝛe ⁊ grauitate capitis ⁊ mollificatione coꝛpoꝛis. Ex vuea vero accidunt doloꝛ vehemēs i loco ꝑcuſſionis: ⁊ frigus coꝛpoꝛis totꝰ ⁊ hoꝛripilatio ⁊ tremoꝛ ⁊ ſpaſmus ⁊ ſudoꝛ currit frigidus: ⁊ abſciſſio vocis ⁊ ſtupoꝛ in coꝛpoꝛe toto: ⁊ apoſtema in ventre ⁊ tenſio in virga ⁊ pectine ⁊ vomitus rei abſq; voluntate ⁊ vrina turbida. Veruʒ magna fumoſa ē maligna: ⁊ accidit ex ea doloꝛ ſtomachi ⁊ frequentia vomitꝰ ⁊ doloꝛ capitis ⁊ tuſſis conſecutiua ⁊ difficultas egerendi interficiens velociter. Ex moꝛſu autem citrine piloſe fit doloꝛ foꝛtis valde ⁊ accidunt tremoꝛ ⁊ ſudoꝛ frigidus cū inflatione ventris: ⁊ interficit multotiens. Et addunt qdam eoꝝ in narrando quēdā vueaꝝ de erectiōe virge: ⁊ tenſione pꝛiapi ⁊ abſciſſione vocis: ⁊ expulſione ſꝑmatis ⁊ ſpaſmo: ⁊ illud nō ē fidum exiſtens ex eis que appꝛobamus. Foꝛmicalis autē moꝛſus eſt vehemens paruʒ doloꝛoſus. Sed ex eis accidunt veſicatio coꝛpoꝛis ⁊ grauitas lingue. Ex veſpali vero accidunt apoſtema in loco ⁊ ſpaſmus ⁊ pꝛofundꝰ ſomnꝰ dominans ⁊ debilitas amboꝝ genuū. Veꝝ alkeſinati ē maligna cuius accidentia ſunt de genere accidentiuʒ vuee: ſed ipſa ſūt difficilioꝛa accidētibꝰ vuee. Egyptiaca vero ē maligna ⁊ facit accidere doloꝛem capitis vehementem ⁊ pꝛofunditatem ſomni ⁊ ſuccedit ei moꝛs ⁊ vita.

De cura. Cap. vij.

N cura eoꝝ iteꝝ adminiſtrat canō vniuerſal ex attractiōe ⁊ ſuctiōe ⁊ linit cuʒ aq̄ ſalſa ⁊ dant tyriace ꝑdicte i cap. ſcoꝛpionū. ⁊ balnea ⁊ tīa ſunt velocioꝛes res in ſedando doloꝛes eoꝝum Nā cū ipſi humectant in tina ſedat doloꝛ eoꝝ ⁊ ſi egrediunt ab ea redit: quare oꝫ vt balneent omni hoꝛa Tyriaca bona ad rutelā ⁊ dracōnē marinū ⁊ genera ſerpentuʒ. Dixerunt: det in potu in moꝛſu eoꝝ que ſun ſicut ſnriutrugon medicamē huiuſmodi: bdellij al. ariſtol. radicis lilij celeſtis ſpice celtice eruce piretri dauci hellebori nigri ⁊ cymini ⁊ aphodili ⁊ foliorū agenbin ⁊ aſuniton capitum granatoꝝ coaguli lepoꝛis cinamomi cancri fluuialis ſtoꝛacis ſucci papaueris carpobalſami omniuʒ ana. ℥. i. terant ⁊ cōficiant: ⁊ infoꝛmentur trociſci quoꝝ vnuſq; ſit vnius aurei. ⁊ eſt doſis vna: det in potu cum vino ⁊ ſemine alandacoche ⁊ nuce cupꝛeſſi ⁊ ſemine apij.

Reliq; medicine: Grana pini ⁊ cyminū ethiopicuʒ ⁊ folia arboꝛis aldulb ⁊ coꝛtices eius ⁊ ſemen alandacoche ⁊ cicer niger ⁊ pꝛopꝛie campeſtre. ⁊ grana magna ſunt bona valde ⁊ ſemen abꝛotani ⁊ ſemen aneti ⁊ ariſtologia ⁊ fructus tamariſci ⁊ ſuccus ſemperuiue ⁊ lac lactuce campeſtris: ⁊ doſis cuiuſlibet iſtoꝛuʒ ſit pondus. ij. aur. cum vino. Et iteruʒ vinuʒ in quo decocta eſt nux cupꝛeſſi ⁊ pꝛopꝛie cum cinnamomo ⁊ ius cancroꝛum ⁊ ius anſeris ⁊ decoctio radicum aſparagi cum vino ⁊ aqua. Et ex eis que ipſia in potu tribuantur compoſite: ſunt ariſtol. ⁊ cymini partes equales ⁊ ſit doſis eius. ʒ. iij. in aqua calida. Tyriaca ad illud experta: ℞. nigelle. ʒ. x. dauci cymini amboꝛuʒ ana. ʒ. v. radicis nucis cupꝛeſſi amboꝛum ana. ʒ. iij. ſpice nardi ⁊ baccarum lauri ⁊ ariſtol. ro. ⁊ carpobalſami ⁊ cinnamomi gentiane ſeminis andacoche ſeminis apij omnium ana. pondus. ʒ. ij. conficiantur cum melle: ⁊ doſis ſit quantitas nucis cum vino antiquo. Epithymata ⁊ ſimilia: De bonis eoꝛum eſt cinis ligni ficj confectus cum vino ⁊ ſale ⁊ calcaſia ⁊ ſpongia infuſa in aceto ⁊ expꝛeſſa ⁊ ariſtol. cum farina oꝛdei confecta cuʒ aceto: ⁊ folia alcoꝛſuf ⁊ poꝛri ⁊ virge paſtoꝛis ⁊ ariſtol. cum arboꝛe fici. Emplaſtrum bonum: Sumantur coꝛtices granatoꝛum ariſtol. ⁊ farina oꝛdei cum aceto adminiſtrentur poſt ablutionem vulneris cū aq̄ ⁊ ſale. Et de vnguentis eſt oleum de andacocha embꝛocatum calefactum. Et de embꝛocis eſt aqua marina calefacta. Et omnis aqua ſalſa: ⁊ decoctio alcoꝛſuf ⁊ decoctio nucis cupꝛeſſi.

De ſciebi ⁊ cura eius. Cap. viij.

Oc eſt ſicut aranea habēs plures pedes ⁊ lōgos. ⁊ dixerunt: accidunt ex moꝛſu eius doloꝛ ſtomachi ⁊ vomitus ⁊ difficultas vrine ⁊ egeſtionis ⁊ eſt interficiens. ⁊ egyptiacum eſt deteriꝰ Dico autem ꝙ ego neſcio an hoc egyptiacum eſt illud qđ pꝛedictum eſt in cap. rutele aut aliud. Et cura eius eſt cura rutele.

De aranea ⁊ ſignis eiꝰ ⁊ curatiōibꝰ eiꝰ. Ca. ix.

Ccidunt ex moꝛſu eius ventoſitas plurima in ventre cum hoꝛripilatione ⁊ frigoꝛe extremitatum ⁊ erigitur virga. Et cura eoꝛum eſt ex genere cure rutele. Et conferꝛ eis ſumere in potu vinum alicuius quantitatis poſt aliam tota die ⁊ ponere moꝛſionē in vino ⁊ ſudare in balneo. Et de medicinis eoꝛum ſunt nigella ⁊ vinum ⁊ ruta ſicca cuʒ vino: ſola aut cum ciperis.

De duobus animalibus que dixerũt quidam ſapientum medicoꝝ. Capitulũ.x.

Unt ambo iterũ de genere cuius pteriſt re memoratio. Uerꝫ ego non ſcio eſſe coꝝ et an ipa ingrediantur in eis que ſunt pterita aut non: ꝛ cognoſcũt p hoc ꝙ habent quatuoꝛ mãdibulas. Jnqt ille ſapiens: ſũt ambo ex genere rutele ꝛ vnum coꝝ eſt latũ habens pedes albos: ꝛ ſuper caput eius ſũt due eminentie quaꝝ vna deſcẽdit in anterioꝛe parte capitis ſm rectitudinẽ: ꝛ altera trãſit incidendo hanc in latitudine: quare facit imaginari illud ꝙ habet duo oꝛa ꝛ quatuoꝛ mãdibulas. Jn alio vero loco eminentiaꝝ ſũt due linee faciẽtes imaginari illam imaginationẽ. Et accidit ex moꝛſu coꝝ illud qđ accidit ex moꝛſu ſcoꝛpionũ ꝛ dolor vehemens ꝛ albedo coloꝛis moꝛſionis ꝛ extenuatio faciei ꝛ capitis ꝛ vigilie. Et cura illius eſt cura moꝛſionis rutele. ꝛ medicine magis ꝓprie de illis q̃ ſunt ad rutelas ſũt ozimũ ꝛ radix oppoponaci ꝛ alanda cocha ꝛ abrotanũ.

De aiali alio nominato tuhaſe. Capi.xi.

Oc animal retulit ille ſapiens ꝛ dixit: accidũt ex moꝛſu ei⁹ doloꝛ vehemẽs ꝛ rubedo ꝛ difficultas vrine. ꝛ ꝯferũt patienti p ipſa ſructus tamariſci ꝛ ciminũ cãpeſtre ꝛ folia mucis ꝛ alica ꝛ vinũ dulce.

De pediculo vulturis nominato dehe pſice: ꝛ mẽluce grece: ꝛ ragarius indice ꝛ hec beſtia eſt ſicut pediculus aut ſicut paruus alcandam. Capi.xij.

Jnit Gal. eſt puus a quo nõ cauet ꝛ foꝛtaſſe non videt moꝛſus eius. Et eſt ex eis q faciũt erumpere ſanguinẽ p vrinã ꝛ per nares ꝛ in ano ꝛ ex ſtomacho p vomitũ ꝛ ex pectoꝛe et pulmone ꝛ ex radicibus dentiũ. ꝛ qñqꝫ magnificat timoꝛ in eo. quare non recipit medicinã: cuius cura eſt ſiſis cure algerarati. Et ex eis que ei ꝓpria ẽ ſũt ut liniatur moꝛſio cũ bezahar ꝛ cũ ſucco lactuce ꝛ ſãdalis rubeis. ꝛ confert moꝛſui eius lac lactuce ꝛ caphurum ꝛ butiꝝ crudũ ꝛ terra ſigillata ꝛ algeduar ꝛ poꝛtulaca ꝛ ſuccus eius ꝛ pſilium ꝛ mucilago eius ꝛ reliqua extinguentia ſicut aqua endiuie ꝛ aqua lactuce ꝛ cucurbite ꝛ citroli.

De altamul ꝛ poꝛco lupi. Capitulũ.xiij.

e St beſtia habens multos pedes acutos venenũ ꝛ eſt in iudicio pediculi vulturis vel veſparum.

De veſpa. Capitulum.xiiij.

e St vehementioꝛis calefactionis q̃ apis, ꝛ accidũt ex moꝛſu ei⁹ doloꝛ ꝛ rubedo ꝛ apa. Et de veſpis magnis eſt genus hñtiũ capita nigra ꝛ hñtiũ aculeos plimos interficiẽs. Et magne quidem ſunt maioꝛes cautele pꝛoꝛſus ꝛ magis p̃niciose: quapꝓ foꝛtaſſe pducũt ad ſpaſmũ ꝛ ad debilitatem genuũ: ſed in pluraꝫ iteꝝ moꝛſu qñqꝫ magnificat timoꝛ: quare faciũt accidere veſicas ꝛ grauãt linguam.

De cura. Capitulũ.xv.

Dministret deſup ex ſuctione illud qđ ſcis. d Et ſi magnificatur timoꝛ tunc illud quod ſuccurrit tunc eſt pondus medie .ʒ. ſeminis ſanſuch quoniã ſedat doloꝛem in loco eius: aut tres vel eco riandri ſicci ꝛ ſumat ſuccos infrigidantes cognitos ꝛ potus ifrigidãtes. ꝛ qñqꝫ ſupponit glacies ſic colyriũ ꝛ cõfert. Et de epithymatib⁹ eius eſt aqua malue ꝛ aqua albedarũgi. ꝛ citroli ſũt mirabiles cũ pꝛopꝛietate ſua. ꝛ altea iteꝝ ꝛ blitis ꝛ ſolatꝝ ꝛ ſiſamũ cõtritũ ꝛ folia eius. ꝛ iteꝝ ficus ꝛ acetũ ꝛ lutũ ꝛ aqua acreſte. ꝛ iteꝝ ſtercus vaccinũ ꝓpꝛie cũ aceto. ꝛ iterũ folia ſiſimbrij ꝛ folia lauri recentis. Et iteꝝ ſumant opiũ ꝛ ſemen hyoſqami nigri ꝛ canfoꝛa ꝛ liniat cũ ſuccis frigidis ꝛ tegat cũ panno lini infuſo in aq̃ frigida. ꝛ liniat in circuitu eius cum luto ꝛ aceto. Et ſimiliter herba fluminis cum aceto eſt mirabilis. ꝛ ſimiliter viriditas que accidit ſup curſũ aque. Et iteꝝ ſꝫ ꝙ exiſtimant quidam vapoꝛetur cum aqua ꝛ ſale ꝛ liniatur cũ lacte ſici. Et iteꝝ ſnrigi parietũ cum aceto. Et qñqꝫ fiunt ex aquis hoꝝ ꝛ decoctionibus ipſoꝝ embroce. Et exptum eſt ꝙ quando membꝝ dimittitur in aqua calida hoꝛa vna: deinde permutat ſubito ad aquã ſalſam mixtam cum aceto ſedat ſtatim. Et de fricationib⁹ eius ſũt muſce: quoniã ipe ſedãt doloꝛẽ.

De apibus ꝛ cura ipſoꝝ. Capitulũ.xvi.

b Abent diſpoſitiones ꝓximas veſpe niſi q: dimittũt aculeum in pũctura. Et cura ei⁹ ꝓxima eſt cure veſpaꝝ.

De foꝛmica volante ꝛ re alia eis ſili. Capi.xvij.

i Lla eſt diſpoſitiõis ꝓxime api ꝛ ſanioꝛ ea. Et dico ꝙ ẽ de hñtibus mucronẽ ꝛ aculeũ res ſilis foꝛmice volanti: verũtñ ẽ longioꝛ eo plũm ꝛ non eſt in lõgitudine eius ꝛ habet pedes araneales longos citrinos longioꝛes pedibus veſpaꝝ. ꝛ cingulum qđ habet eſt citrinũ ꝛ non eſt ei de ingenio ad fabꝛicandum habitaculũ ſuũ qđ eſt veſpis: immo fabꝛicat ipſum de luto hñs oꝛificia lata ꝛ fac pullos ſicut aranea q cũ egrediunt de cauernis incedunt ambulatione aranee quaſi excoꝛiat poſteri⁹ ꝛ volãt. Et apd me ẽ de iudicio veſpaꝝ.

De ſtellione ꝛ lacerta. Capitulũ.xviij.

q Uãdo moꝛdet dimittit in loco ſui moꝛſus dentes duos ſubtiles nigros ꝛ non ceſſat locus dolere ꝛ pꝛurire donec auferat cũ ſeta aut cucullo tranſeunte ſuper eos ꝛ aſſumat eos ꝛ colligat eos: quare ſedat doloꝛ. Et qñqꝫ extrahit dentes ei⁹ oleũ ꝛ cinis: deiñ ſugat loc⁹ ꝛ ponat in aqua calida. Et dictũ eſt ꝙ comedẽ altararacon valde iuuatiuũ eſt ad moꝛſum eius. ꝙ ſi doloꝛ magnificat detur in potu tyriaca rutele.

De aiali habenti.xliiij.pedes. Capi.xix.

e St animal cognitũ per intromiſſionẽ in aures ꝛ qñqꝫ ẽ in lõgitudine eius palm⁹ vn⁹ ꝛ habet in omni latere viginti duos pedes ꝛ qñqꝫ ãbulat ad anterioꝛa: ꝛ qñqꝫ cõuertit eius diſpoſitio. ꝛ habꝫ ſm ꝙ dicit venenũ quoddã cũ quo accidit doloꝛ paruus qui ſedat ſtatim. Et flos apho dili eſt de tyriacis eius. Et qñqꝫ ſufficit in eo adminiſtratio ſalis cũ aceto.

De moꝛſu ſalamandre. Capitulum.xx.

e Xiſtimat ꝙ ipſa ſit beſtia ſilis lacerte habens quattuoꝛ pedes curte caude. Et exiſtimant quidam ꝙ ipſa non adurit: ꝛ ſi pꝛoijcit i larẽ extinguit ignẽ. ꝛ accidũt ei quẽ moꝛdet doloꝛ vehemẽs ꝛ inflatio i coꝛpoꝛe ꝛ grauitas lingue ꝛ punctio ei⁹ ꝛ tremoꝛ ꝛ ſtupoꝛ. ꝛ multotiẽs accit nigredo mẽbꝛi ſm figurã rotũdã ꝛ ca[d]us ei⁹.

De cura. Ca.xxi.

d Ixerunt qdã: cura ei⁹ eſt cura cantaridis. Et pꝛopꝛius quo curantur eſt vt in potu detur reſina ex quacũqꝫ pino fuerit cũ melle. Et de eis i potu decoctio camepitheos ꝛ decoctio lilij cũ folijs vrtice ꝛ oleo. Et de eis ſunt q dãt illis ranas decoctas ꝛ dant ipſis in potu de iure eaꝝ. Et emplaſtrãt eos cũ carne ipſaꝝ ꝛ qñꝫ comedũt eas. Et ſimiliter ẽ ſuctio teſtudis cãpeſtris ꝛ marie decocte.

De ſaculuſudnrni cãpeſtre ꝛ maria: Ca.xxij.

e T ego qdeꝫ nõ cognoſco ipſã. Et non eſt longinquꝫ qn iã expleuerimus narrationẽ coꝝ. Dixerunt qdã: accidit ex moꝛſu cãpeſtris vt obfuſcet moꝛſio ꝛ fiat roſei coloꝛis ꝛ paruꝫ rubet rubedine clara imo paꝝ valde. Et fiunt doloꝛ vehemẽs ꝛ pꝛurit⁹ in coꝛpoꝛe. Marini vero moꝛſus ẽ aquoſi coloꝛis: Et ſimiliat vt ſit cura ei⁹ cura rutele ꝛ ſimiliũ. Et dixerũt quidã emplaſtret cũ ſale aut cinere cũ vino: aut cinere confecto cũ acete ſquillitico aut cũ ſiſamo adnſto ꝛ vino. Et embꝛocet pri⁹ cũ oleo plurimo ꝛ aqua calida: deide ponat deſuper.

De ſcoꝛpione marino. Cap.xxiij.

e Xiſtimo ꝙ accidũt ex moꝛſu ſcoꝛpionis marini inflatio vẽtris ꝛ foꝛma hydꝛopica. Et qñqꝫ accit ex eo exit⁹ vẽtoſitatis abſqꝫ voluntate: ꝛ oꝫ vt caueat i cognitione ei⁹. Et cura ei⁹ ẽ cura dꝛaconis marini ꝛ rutele. Et dixit qdã in cuius ſermone non confidet ꝙ ſcoꝛpio aque ẽ calidi veneni.

De aranea marina. Cap.xxiiij.

v Idetur ꝙ ſint diſpoſitiones eius pꝛopinque diſpoſitionibus ſcoꝛpionis marini.

De moꝛſu rane marine rubee. Cap.xxv.

n Arrauerunt plures ſapientum ꝙ ipſa eſt maligna mala inuadens animalia ꝛ coꝛpoꝛa ꝛ ſalit ad ea ex longinquo vt moꝛdeat ea ꝛ ſi nõ poteſt moꝛdere ſufflat ad ipſa exufflationẽ nociuã. Et accidunt ex moꝛſu eius apoſtema magnum ꝛ pditio velox. Dico: ſimile eſt vt ſit cura eius cum tyriaca magna ꝛ quod eſt eius generis.

De ſumma curationis reptilium marinoꝛum venenoſoꝛum. Cap.xxvi.

d Ixerunt: opoꝛtet vt curentur cum tyriacis ꝛ cum eis quibus curatur venenum frigidum ꝛ cum medicinis rutelarum ꝛ tyriaca earum.

Fen ſeptima de decoꝛatione q̃ eſt tres tractatus.

Tractatus pꝛimus de diſpoſitionibus capilloꝛũ ꝛ in ipſo ſunt furfures. Cap.i.

c Apillus naſcitur ex vapoꝛe fumoſo cum coagulatur in poꝛis ꝛ oꝛitur ſuper eos ꝛ pꝛopꝛie per illud qđ aſſumitur ex alimento: ꝛ pꝛopꝛie quando eſt humiditas coꝛpoꝛis viſcoſa vnctuoſa nõ aquoſa neqꝫ lutoſa: ſicut arboꝝ vnctuoſaꝝ folia nõ cadũt. Et iã qdẽ dictũ ẽ i libꝛo pmo de denigratiõe ei⁹ ꝛ canitie ipſi⁹ ꝛ reliqs coloꝛibus. Ueꝝ qđ pendet ex ſermone de decoꝛatiõe ẽ regimẽ ſubſtãtie ei⁹ cũ naſcẽtia ꝛ depilatiõe. Et regimen numeratiõis ei⁹ cũ multiplicatiõe ꝛ mioꝛatiõe: Et regimẽ q̃titatis ei⁹ cũ igroſſatõe ꝛ ſubtiliatiõe ꝛ ꝓlõgatiõe. Et regimẽ figure ei⁹ cũ applanatiõe ꝛ criſpatione: ꝛ regimẽ coloꝛis eius cũ denigratione ꝛ ſubalbatione ꝛ dealbatione. Et nos loquemur in hoc tractatu ſm hanc intentionem.

De cauſa deſtructionis capilloꝛum. Cap.ij.

c Apilli deſtruũt vel minuũt: aut pp cãm i mã. Aut pp cãm i re i q̃ naſcũt. Et cã in mã ẽ vt minoꝛet aut pꝛiuet. Et puitas ẽ aut cã eius qđ ipſam ſubmergit: aut alterat eã: aut cã paruitatis ſubſtãtie pme ſicut ẽ puitas vapoꝛis fumoſi i pueris ꝛ mulierib⁹ pp multitudinẽ vapoꝛis hũidi: q̃ñ naſcit barba i eis Paruitas aũt radicis ſubſtãtie: aut ẽ pp accñs: aut qꝛ nã ꝯſumit eã. Jllđ vo qđ eſt pp accñs ẽ ſicut accit ꝯualeſcẽtib⁹ cũ exſiccãt eos egritudines lõge ptiſice ꝛ ethice: q̃ñ remanet eius mã de q̃ cibet capilli: q̃ cadũt ꝛ ñ naſcũt ſicut accit plantis irrigatis quãdo nõ irrigantur ꝛc ſicut accidit caſtratis ex ſimilitudie coꝝ cũ mulierib⁹ i humiditate p frigoꝛẽ pp cãm teſticuloꝝ coꝝ. Et ꝓpterea ꝙ illud qđ generat ſpma ꝯculcat i eis ꝛ ifrigidat ꝛ puenit frig⁹ ei⁹ ad mẽbꝛa ſublimia ꝛ ifrigidat ea: q̃ nõ reſoluit humiditas coꝝ ad exſiccãdũ ꝛ qđ reſoluit ñ remanet i poꝛis pp puitatẽ ſuã ꝛ ſubtilitatẽ ipſi⁹ imo egredit. Et ſicut accit q aſſuete vti ſtitis grauib⁹ ſup caput ſuũ. Jllđ vo qđ ẽ ex via nature ẽ ſicut caluitiũ: caluitiũ eni accit pp abbꝛeuiationẽ materiei piloꝝ ex caluitio. Et illđ ẽ pp puitatẽ ei⁹ aut pp ſubmerſionẽ cerebꝛi ab eo qđ tãgit ipm d craneo: q̃ ñ ibibit ipm ea ibibitiõe q̃ ibibit cũ ẽ obuiãs. Jllud autem qđ fit pp cãm i re i q̃ naſcũt ẽ ſm tres modos: aut vt ñ penetret i eã mã piloꝝ: aut vt penetret i eã ſꝫ ñ retineatur: aut coꝛrũpat i ea ꝛ reſoluat ad qualitatẽ ñ ꝯuenietẽ vt pili generẽt. Et ñ penetrat i eã niſi pp opilationẽ poꝛoꝝ ꝛ nõ opilãt poꝛi niſi pp vehemẽtiã ſoliditatis ei⁹ p ſiccitatẽ ipſi⁹ ſicut ẽ de adiuuãtibus ad caluitium. ꝛ feſtinat in calida complexione pꝛopter velocitatẽ exiccationis eius: pꝛopter illud multiplicantur ſuper pꝛeparatos ad caluitium pili coꝛpoꝛis ꝛ pectoꝛis pꝛopter caliditatem complexionis eoꝛũ. Nam parum qđ eſt ex pilis eoꝛũ eſt difficilis euulſionis aut pp ſoliditatẽ eius cauſa veſtigioꝛũ vlcerũ pꝛeteritoꝛũ ſicut eſt diſpoſitio in glabꝛis. Et illud qđ nõ retinet i ea ẽ pp vehemẽtiã raritatis ei⁹ ꝛ ãplitudinẽ poꝛoꝝ ei⁹: ſicut ẽ ex aliquo adiuuantiũ ad hoc vt ñ naſcat barba ẽt vſqꝫ i finẽ vite: Aut pp ſiccitatẽ cõplexionis: q̃ ꝯſtringũt poꝛi cũ humiditate cõplexionis pp paruitatem caliditatis: an nõ vides ꝙ non ſit caluitium ꝛ eſt reſiduum capilloꝛum iſtoꝝ ſubtile facilis euulſionis ſicut eſt mulieribus ꝛ caſtratis. Et illud quod coꝛrumpitur in ea: aut eſt pꝛopter humoꝛem fixum malignũ ſicut in alopitia

⁊ tyria: aut ꝓpter vlcera mala corroſiua ſicut eſt in
qbuſdam ſpēbus glabriei. Et caluitiei quidem cu-
ratio eſt difficilis quāuis ſit poſſibile ipſam repelle-
re anteꝗ̄ incipiat aut tardare eam. Et ꝓpter illud q
dem qd dixit Hyp. ꝙ quāuis varices accidūt naſ-
cūtur capilli eoꝝ voluit intelligi depilatos per alo
piciam ⁊ ſiſia. Et pili ſupcilioꝝ ⁊ palpebrarum
non cadunt velociter: ꝓpterea ꝙ eorum origo eſt
ſpiſſa cartilaginoſa cōſeruatiua. ⁊ ꝓpter illud tarda
tur caluitium in ethiopibus ⁊ zingi: ꝓpterea ꝙ cu
tes eorum vehemēter retinēt pilos eorum: durum
enī nō euellit ⁊ ꝓpt illud minorant cū eo pili. Verū
ipſm ſeruat pilos quare nō cadūt velocit ⁊ nō depi
lant. Et bleſi qdē non ſūt calui ꝓpter multitudi
nē humiditatis cerebroꝝ eoꝝ. Et ꝓpter illud multi
plicat in eis diaria facta a catarro. Medicine cō
ſeruātes capillos ſunt ille in qbus ē caliditas ſubtil
attractiua ⁊ vtus ſtiptica: ⁊ ille in qbus ſunt ꝓprie-
tates qbus operātur. Et iam diximus ſimplices ha
rum medicinarū in medicinis ſingularibus: ⁊ dice
mus iterū i antidotario ꝯpoſita ad eos. Et dicem9
h de medicinis q̄ ſūt ꝯueniētiores huic loco. Me
dicine igit ſimplices q̄ cōueniūt ad cōſeruationē ca
pilloꝝ ad ſuccurrēdū inceptioni coꝝ in caſu ſm ſū
mā vſquequo cōditionem9 poſt cōditiones neceſſa
rias in regimine ipſarū ſūt hmōi: myrt9 ⁊ grana ei9
⁊ laudanum ⁊ emblici ⁊ myrobalani kebuli ⁊ myr
rha ⁊ aloes ⁊ capillus veneris: ⁊ cadūt in eis galle
ꝓpter ſtipticitatē earū ⁊ alfeluzaharagi ꝓprie cum
vino ſtiptico ⁊ oleo myrtino aut oleo maſticino et
aqua myrti aut ſucco foliorum alzeriderαct. Et ite-
rum adustū arboris lini aduſte cū ſemine ſuo linit
cū oleo. Et iterū cortices nucis aduſti qñ miſcent
cū oleo myrtino ⁊ vino ſtiptico ⁊ inūgunt cū eis ⁊
ꝓprie pueri. Et ex cōpoſitis ē illud quod. ℞. grana
myrti ⁊ gallas ⁊ emblicos ⁊ decoquant cū oleo ro.
aut oleo myrtino ſm modū notū ⁊ admiſtrent. Et
iterū folia myrti humide ⁊ laudanū ⁊ rānus ⁊ extre
mitates cupreſſi ⁊ grana myrti ſumant ⁊ cū eis cō
mouendo tangat caput tritis diſſolutis cum oleo
oliue. Et iterū granoꝝ myrti nigre ⁊ ſeminis apij ex
tremitatū myrti ⁊ ſemis ſicle ⁊ extremitatū rāni oi-
um ana ps. i. capilli veneris ⁊ laudani amboꝝ ana
ps. ſ. vini nigri ptes. vi. diſſoluant medicine in ipo
decoquēdo donec remaneat tertia vini: deinde ꝓij
ciant deſup oleū oliue aromatizatū cū ciperis ⁊ ſpi
ca ptes. ij. Et iterū decoctio eius donec ferueat trib9
ebullitiōib9: deinde coleat aqua ⁊ oleū a medicinis
cū expſſione vehemēti ⁊ ponant in vaſe vitreato qd
ſit ad modū pyxidis ⁊ cōcutiat: ⁊ admiſtret apud
neceſſitatē: eſt enī cōſeruatiuū ⁊ denigratiuū. Et ite-
rū ſemis apij ⁊ ſemis ſicle ⁊ capilli veneris ⁊ turis
oium ana. ℥. ij. nuces. xv. numero corticū pini lib. i.
⁊ aſſent oia i nocte i furno poſita in vaſe lutato ⁊ di
mittātur donec adurant oēs ptes eoꝝ ⁊ ꝯterant cō
tinuōe ⁊ ꝓijciat ſuper ea lib. i. adipis vrſi q̄ ē melior
adipe anſeris ⁊ reponat ⁊ qnotiēs idiget eo liq̄ſiat i
oleo aromatico ⁊ admiſtret. Et ꝯfert iterū caluitiei i

cipiēti. Et iterū ſumat lib. i. ſ. vini ſtiptici ⁊ laudani
℥. i. corticū pini aduſtoꝝ. ℥. ij. capilli veneris codu
ſti. ℥. iij. adipis vrſi lib. i. ſucci ſolatri. ℥. iiij. ſ. deco
quat laudanū in vino cocto donec iſpiſſet ⁊ ꝓijciā
tur ſup ipm medicine ⁊ miſceant ⁊ reponat. ⁊ qñ in
diget eo ſumat ex ipſo aliqd in oleo aromatizato. ⁊
meli9 oleū eſt oleū nardinū ⁊ liniat: ⁊ qñꝗ̄ linit ſine
oleo. Et ex eis q̄ ſūt leuia ē ut ſumant myrrha ⁊ lau
danū ⁊ oleū myrtinū ⁊ ꝓprie qd fit ex oleo de keiri
⁊ aqua myrthi decocte in vino ſtiptico ⁊ miſceatur
ſm ꝙ exigit illud qd eſt pñs ⁊ liniat cum eo. Aut ſu
mant folia floꝝ papaueris ruffi cū oleo myrtino et
inungatur caput ⁊ dimittat in nocte: deinde balnee
tur: ipm enī cōſeruat ⁊ denigrat. Aut ſumant lauda
num ⁊ capillus veneris ⁊ cinis corticū pini ⁊ adeps
vrſi ⁊ vini pontici quātū ſufficit ꝯmixto ei ſicut oleo
maſticino aut myrtino. Aut ſumantur capilli vene-
ris ⁊ laudani equaliter ⁊ olei myrtini omnium ana
aur. i. rute mōtane aur. ij. terātur cū vino ſtiptico ⁊
miſceant cū adipe vrſi ⁊ admiſtrent. Medicamē
cōſeruans pilos ſupcilioꝝ. ℞. roſaꝝ papaueris ruf
ſi ptes. iiij. ſumiterre cū radicibus ſuis ⁊ extremita
tum fici omniū ana ptem. i. laudani ptes. iij. capilli
veneris ptes. ij. cōterant ⁊ adminiſtrētur cum oleo
maſticino. Simile ei iterū radicū vitis albe aut radi
cū alaſcas ⁊ cineris arboris pini recentis oium ana
ps. i. baurach ptes. ij. miſceant cū oleo myrtio aro
matico: hic ergo eſt ſermo pmus. At vo ſi fuerit
cauſa ſiccitas cōplexionis ⁊ paucitas ſāguinis: deli
tijs foueat corpus ⁊ cibetur eis que ſūt boni nutri-
menti: ⁊ pinguia ex ipſis in qbus ē declinatio ad ca
liditatē ſubtilē ⁊ dimittat oē ſalſū ⁊ acetoſū ⁊ ponti
cū: ⁊ deuitet coitū. Et de vino deuitet illud qd ē an
tiquū. Et aſſiduet balneationem cū aquis dulcib9.
Et non approximet corpi nitrū nec vinē neꝗ̄ ſapo
imo qd ſit ſicut farina fabarum aut grana melonis
aut creta ⁊ pſiliū ⁊ ſiſia. Et ſi fuerit ꝓpterea ꝙ po
ri cōſtricti ſūt valde indiget eis q̄ reſoluūt ⁊ rarificāt
⁊ diligit ut ponātur in cibo ea q̄ apiūt ſicē ſynapis ⁊
allea ⁊ porri. ⁊ liniat cutis iterū cū eis q̄ ſūt ſicē gūma
rute ſilueſtris ⁊ ſynapis ⁊ calamētū ⁊ ruta ⁊ cepe: et
adminiſtrētur i balneo aque reſoluētes ⁊ abluatur
caput cū baurach ⁊ ſpuma maris. Et oꝫ ut abſtine-
at patiēs illud ab oleis. Et ad illud qd ē ꝓpt rari
tatem cōferūt medicine pdicte ꝗ̄rum declinationis
pſim ē ad ſtipticitatē ⁊ epithymata ⁊ olea ſtiptica ⁊
introitus balnei ⁊ adminiſtratio tepide: deinde cō-
ſecutio cū farina ſubito.

De plurib9 embrocis capilloꝝ Ca. iij.

Plures embroce capilloꝝ ſunt in quarum
ſubſtantia eſt viſcoſitas ex qua poſſibile ē
ut capilli aſſumāt ⁊ ſunt ſicut folia ſiſami ⁊
folia cucurbite ⁊ olea in qb9 ſunt caliditas ⁊ ſtipti-
citas ſicut oleū de lilio mixtum cum cera: aut ſicut
eſt oleum de alcanna: ⁊ oleum myrtinum proprie:
⁊ cadit in illis ablutio capitis cum infuſione collo-
quintide. Et ex eis que conferunt in hoc eſt ut ſu-
matur laudanum ⁊ diſſoluatur qd de eo bonū ē in

teſteo vaſe lutato ſup prunas ſubtiles liq̄factione fa
cta in oleo oliue ⁊ pulueriʒet ſup ipm aliqd de nu-
cleis oliuarū cōbuſtis ⁊ cōmiſceant oia ſuper pru-
nas cōmixtiōe ſubtili ⁊ admiſtret. Et folijs qdē al-
zeriderαct ⁊ aque folioꝝ ei9 ineſt ꝓprietas bona in
hoc ⁊ corpori ſeminis lini adminiſtrato cuꝫ oleo ſiſa
mino. Cōpoſitū: ſumātur folia alzeriderαct ⁊ capil
lus veneris recens romanus ⁊ myrrha ⁊ emblici ⁊
cōmouēdo tegat cū eis caput in qbuſdā ablutioni
bus cognitis. Et iterū ſynapis ⁊ ponat in decoctio
ne ſicle ⁊ abluat cū ea caput ⁊ inungat poſt ipaꝫ cū
oleo myrtino aut cū oleo de embrocis. Cōpoſituꝫ
bonū. ℞. fellis taurini ⁊ fellis vrſi ⁊ myrobalanorū
emblicoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ſedeguarā ⁊ galla
rū integrarū oiuꝫ ana ptē. i. terant ⁊ nutriāt cū ſucco
ſolatri. vij. dieb9: deīn exſiccent ⁊ admiſtrent ex eis
epithymata cū aliqua decoctiōe poſt ablutionē ca
pitis ⁊ barbe cū aqua ⁊ melle ⁊ nitro cōtrito. Et ite-
rū ordei cōtriti. ʒ. xxx. emblicoꝝ. ʒ. v. decoquantur
cū aqua decoctione vehementi donec aqua ſumat
virtuteꝫ amboꝝ ⁊ decoquant in illa aq̄ exiſtente in
ipſa olei viol. quātū ē medietas aque ⁊ laudani pō
dus. ʒ. iij. folioꝝ ſiſami ⁊ folioꝝ altee ⁊ folioꝝ cucur
bite hūidoꝝ aut ſiccoꝝ oiuꝫ ana pōdus. ʒ. x. nō ceſ
ſet decoq aqua donec cōſūmat ⁊ remaneat oleum.
Deſcriptio alia: ⁊ refert ad alkindū: ſcirēblegi. ʒ. x.
decoquant cuꝫ duabus lib. aque vſquequo redeat
ad quartā ⁊ fundat ſup eaꝫ quātū ipa ē olei de been
⁊ aliqd ordei excorticati ⁊ aliquid laudani ⁊ decoq̄
tur vſquequo redeat ad tertiam.

De faciētib9 naſci pilos fortib9 Ca. iiij.

Et in ipis ē cura caluitiei cui9 curatio ē poſ
ſibilis ⁊ caſus ſupcilioꝝ ⁊ ſimilium. ⁊ oēs
medicine quas dicemus in capitulo alo-
picie: ⁊ ois modus regiminis ex fricatione capitis ⁊
rubificatione ei9 ⁊ admiſtratiōe ei9 ad ipm ſup ipm
deinde admiſtratiōes medicinarū fortis attractiōis
⁊ reſolutiōis cū ꝓprietate quā habēt i alopitia ſūt in
natiue i caluitio ⁊ faciēdo naſci pilos in depilato ⁊
i ſupcilijs ⁊ barba. ⁊ i corticib9 radicis ſalici cū oleo
ē ꝯfortatio ⁊ ꝯſeruatio mirabil cū denigratiōe. Me
dicine aūt de qbus ē nr̄a intētio ut hic narrem9 eas
quāuis iteruꝫ ſint innatiue in alopitia poſtꝗ̄ feceri
mus illud qd diximus in fine capituli cōſeruatiōis
capilloꝝ ſunt iſta. Sumātur cantarides recētes ab
latis pedibus ⁊ capitibus exſiccate in vmbra ⁊ terā
tur in oleo viol. aut decoquant in eo aut in oleo oli
ue donec ingroſſet: ⁊ lini cū eo vbi volueris veſica-
bit enī: deinde naſcētur pili. Et ſimiliter mel anacardi
qñ ponitur ſup locuꝫ cui9 pili depilati ſūt: aut terat
tōdiſi in oleo onoꝝ ⁊ liniat cū eo homo vbi volue-
rit multotiēs: faciet ei naſci pilos. Aut ſumat vngu
la aſini aduſta ⁊ cornua cōbuſta ⁊ liniant cū oleo ſi
ſamino: eſt enī forte. Ova aūt formicarū cū oleo
de been ſūt ꝯueniētia in faciētib9 naſci: ⁊ apud cōita
tē hōiuꝫ ſunt ex eis que ꝓhibent ortum. Et ex eis
que ſunt expta eſt lacerta que ē in domib9 que inter
ficiatur ⁊ exſiccetur ⁊ teratur ⁊ liniat cum oleo. Et

iterum tritura nitri pharaonis cum ſambaco. Et
ex eis q̄ ſunt leuiora illo ē ut fiat manica ⁊ tabula de
plumbo ⁊ ponatur inter ea ambo aliqd de oleis ad
capillos: aut adeps ex eis que ſequitur ⁊ terant do
nec reſoluatur ad ipm virtus plumbi ⁊ liniatur cuꝫ
eo ⁊ empletur locus cū folijs fici bīi decoctis ⁊ vſꝗ̄
ad virtutem quandā. Et iterum ſumatur medul-
la. xx. auellanarum ⁊ aſſet donec teratur ⁊ aggreget
cum oleo raphani. Aut ſumat herbe noiate harc9
priapi aſini: ⁊ ſplenis ei9 aſſatoꝝ oiuꝫ ana lib. ſ. lau
dani. xx. pondera miſceant oia poſt ſolutioneꝫ lau
dani in vino ⁊ adminiſtrentur. Et ex eis q̄ dixit Fi-
lagorius ē ut ſumant adipis tauri ſalſi. ʒ. xcvi. aluſ-
nen ⁊ gūme rute agreſtis amboꝝ ana. ʒ. xxviij. myr
rhe. ʒ. viij. laudani tantūdē: capilli veneris. ʒ. xlviij
ſplenis aſini. ʒ. xcvi. aſſetur ſplen aſini ⁊ teratur ⁊ ag
gregetur totū cum vino nigro ⁊ radatur caput ⁊ li-
niatur cum eo ⁊ dimittatur qnꝗ̄ diebus: deīde ab-
luatur ⁊ dimittat quieſcere duobus diebus: deinde
iteretur. ꝙ ſi exulcerauerit curet locus cū adipe an-
ſeris. Et iterū ad depilatos ſumātur ſex ventres
leporuꝫ ⁊ exſiccent optime ⁊ adurant in vaſe lutato
⁊ ꝓijciat ſuper eos de folijs rani ⁊ de folijs myrthi
tantūdeꝫ ⁊ de capillo veneris. ʒ. viij. ⁊ adurant vice
alia in vaſe vitri: deinde terat ⁊ miſceat cū trib9 lib.
adipis vrſi. ⁊ quātū ipm olei de raphano ⁊ repona
tur ⁊ adminiſtret cū neceſſariū fuerit in oleo aliquo
aromatizato ⁊ bacce lauri ⁊ oleū de pipere ⁊ oleuꝫ
de kerua: ⁊ ſilit illud qd adiuuat in faciendo naſci.
Et iterum cinis abrotani qñ miſcet cum oleo an-
tiquo facit naſci barbā tarde naſcentis. Et cinis lilij
cum aqua ⁊ ꝓpe in ſupercilijs. Et iteruꝫ ad ſupci
lia cōburant due nuces vſquequo terātur tm̄ ⁊ ad
iungat eis ambab9 aur. i. de nucleis dactiloꝝ ſimi-
liter abſꝗ̄ perſcrutatione vltima ⁊. xv. grana piperis
⁊ buliat cū oleo ro. Et iterū cinis abrotani ⁊ auel
lane aduſte ⁊ laudano ⁊ cantarides ⁊ cōdiſi buliāt
i oleo de been ⁊ cochiario donec denigrent: ⁊ miſce
atur cū tanto galie quātū ipm ē: ⁊ fricet loc9 ⁊ liniat
cū eo. Et iterū capillus veneris ⁊ grana myrthi ⁊
ſemen apij adurantur parū donec denigrētur ⁊ ag
gregētur cuꝫ adipe vrſi ⁊ oleo raphani. Medica
men faciēs naſci pilos in ſupcilijs. ℞. turis aur. iiij
ſtercoris cocodrilli ſtercoris ericij marini ⁊ rute mō
tane oium ana aur. i. terant cū vino ſtiptico ⁊ miſce
antur cū adipe vrſi ⁊ adminiſtrētur. Aliud ad de
pilationē antiquā difficilē ex alopitia ⁊ alijs. ℞. ſce
bs ptem. i. ſpume maris partes. viij. euforbij ⁊ bac
carū lauri amborū ana ptes. iij. picis humide ptes
ij. liquefiat pix cum oleo de lilio: ⁊ liquefiat in ea eu
forbiū: deinde admiſceantur cū eo reliq̄ medicine.
Simile ei radicū arundinis aduſte ptes. vij. cineris
ranarū ptes. v. ſemis eruce ptes. iiij. radicis aliſtas
ptes. iij. terant cū oleo laurino ⁊ admiſtret.

Capłm. v. de alopitia ⁊ tyria.

Iam ſciuiſti ꝙ cū in grādo alopitiā ē mā
mala manēs in cute ⁊ i originib9 radicuꝫ
piloꝝ q̄re corrūpit radices origanū piloꝝ

corrodens eſt ꝓhibens nutrimētū boni cis. ⁊ no
minatur alopitia ꝓpterea quia ipſa accidit vulpib⁹
Et differentia quidem int ipaꝫ ⁊ tyriam eſt ꝙ i ty
ria non tm̄ cadunt pili: imo excoriatur cuꝫ ea cutis
tenuis ſicut accidit ſerpēti. Et forsitan accidit in ea ſi
guratio proueniens ſicut figura ſerpentis. Et mate
ria quidem q̄ facit accidere ⁊ incurrere alopitiam ⁊
tyriam quandoqꝫ eſt cholerica: ⁊ qn̄qꝫ eſt melāco
lica: ⁊ qn̄qꝫ phlegmatica: ⁊ qn̄qꝫ eſt ex ſanguie cor
rupto. Et ſignificatur ſuper totum illud ꝑ illud qđ
apparet cum fit abraſio ex colore cutis: ⁊ ꝓprie cuꝫ
fricatur illud fricatione aliqua. Et quandoqꝫ ſigni
ficat illud ex regimine precedente: ⁊ ex accidentib⁹
que aſſociantur ei. Et ex eis que ſignificant illud eſt
humor dominans de illis quos ſciuiſti. Et qn̄qꝫ ſi
gnificatur velocitas ſanatiōis eius ⁊ tarditas ex eo
quod videtur de velocitate rubificationis eius per
fricationē ꝓpter velocitatem attractiōis ſanguinis
boni ad ipam aut tarditatē ei⁹ quāuis fricatio plu
rima exulceret: q̄re ꝓhibet originē piloꝝ.

De cura. Ca.vi.

N On eſt dubiū qn rectificatio regiminis in
ea ſit euacuatio illius humoris faciētis in
prunis. Et intromiſſio ciborum chimi val
de boni ad corpus de illis quos ſciuiſti ⁊ vini tem
perati cōmixti declinis ad impreſſionē dulcedinis
parum cum tenuitate ⁊ claritate: nam hoc nutribi
lius eſt. Et balneum confert ei ante omneꝫ fricatio
nem ⁊ poſt ipm. Et incipiat ꝑma res cum euacu
atione corporis in ꝑmis ab humore faciente cūme
dicinis educētibus ipſum. Aut cū phlobotomia ſi
materia exiguerit illud: Deinde cū euacuatione ca
pitis ab eo cū quo ſciuiſti de caputpurgijs ⁊ odora
mentis ⁊ gargariſmis ex eis que dicta ſunt in caplo
mundificationis capitis ſm vnāquāqꝫ ſuperfluitateꝫ
deinde ꝑmutandum ē ſup cutē ⁊ mūdificationem
eius ab eo qđ in ea manſiuū eſt: ⁊ extractionem ei⁹
ab ea ⁊ reſolutionē ipſius. Et feſtinandū eſt in hoc
ut nō recipiat cutis qualitateꝫ manſiuam malam et
non ē ambiguum in hoc qn oporteat ut medicine
euacuantes ex locis materiā malignam ſint inciſiue
⁊ reſolutiue reſolutione nō conſequente exſiccatio
nem ꝓpter vehementiam calefactionis quare adi
piſcatur cutis calide factionē que in futuro ſit cauſa
caſus piloꝝ: quāuis in pñti forſitan deſtruat alopi
tiam. Quod ſi fuerit calida fortis ſicut gumma ru
te agreſtis que eſt radix in capitulo frangatur cali
ditas eius cum oleis temperatis vincentibus ſuper
eam ⁊ cum aquis quibus ſubtiliatur. Et de ea qui
dem melior eſt recens: ⁊ illa ſuper quam preterierūt
anni tres eſt debilis. Et de iudicio fortis ē ut mino
retur ipſius quantitas ⁊ frangatur eius complexio
⁊ feſtine accipiatur ab eo quod ipſa lenitur ⁊ de iu
dicio debil eſt ut fiat ecōtrario. Et oportet ut ſit ſub
tilis: ⁊ ſi non penetrabit virtus eius in ꝓfundum cu
tis. Et oportet ut ſit in illis medicinis confortatio et
ꝓhibitio: ut non recipiat caput materiam malignā
Et non oportet ut aſſocietur illi virtuti ſtipticitas

plurima prohibens materiam peruenire ad locuꝫ
deinde penetrare in poros eius. Cum ergo corpus
mundificatum eſt ab illo oportet tūc ut in eis ſit vir
tus attrahens ſanguinem eius bonum: ⁊ vaporem
eius temperatum: poſtqꝫ ipſa reſoluerit corruptuꝫ
qui eſt in cute ut aggreget reſolutionem corrupti ꝑ
pī: qui ⁊ attractionem boni longinqui ⁊ illud poſt
mundificationeꝫ. Et cum tu adminiſtras has me
dicinas oportet ut tu conſideres impreſſionem ea
rum. Et incipias in eis a debilibus in complexione
⁊ minoratione: ⁊ conſidera in eo quod eſt ex eis. ꝙ
ſi inuenis egrum tollerantem ⁊ impreſſionem inco
lumem adde in virtute. Et ſi non tollerat ⁊ magnifi
catur impreſſio minue quantitateꝫ ⁊ commixtionē
⁊ ſtude ita ut perducat ad exulcerationem ⁊ apoſte
mationem: ⁊ proprie in corporibus leuis comple
xionis aut etatis aut temporis. Et ſi perduxerit ad
apoſtemationem ⁊ exulcerationem ſuccurre illi cū
adipibus. ⁊ lini eos deſuper ſicut eſt adeps anatis
⁊ galline ⁊ ſicut ceratum leue. cum ergo ſedatur rei
tera cum quantitate quam tollerat. Cumqꝫ magnifi
catur res paruꝫ non ceſſes facere illud donec reſol
uatur corruptum ⁊ attrahatur bonum. Et ſignum
quidem impreſſionis medicine in ea ē ut rubeat cu
tis cum fricationibus minoris numeri qꝫ fricatiōis
quibus rubet ante adminiſtrationeꝫ medicine. Si
autem diſpoſitio non alteratur tunc ſcias ꝙ indi
get medicina fortiore. ⁊ quando non rubet fricatiō
panno vehementius qꝫ ſit illud donec timeatur ex
coriatio: deinde frica cum eis que ſunt ſicut cepe. ꝙ
ſi non rubet non erit excuſatio quin ſcalpelletur lo
cus ⁊ liniatur cum eis que ſunt ſicut allea. Et de
eis quibus indigetur in mundificanda cute a mate
ria alopitie male ſunt ſanguiſuge ⁊ ventoſatio ⁊ pū
gere cum acubus pluribus. Et iterū veſicatio cum
medicinis acutis quas dicam: ⁊ mundificatio eius
quod veſicatum eſt ⁊ ſanatio eius ut egrediantur pi
li ab ea. Et de eis que adiuuant in reſoluēdo ma
teriaꝫ eſt cooperire caput pileo de pellibus ſemper
nocte ⁊ die: ipſe enī reſoluit ⁊ facit ſudare. Et opor
tet ut radatur omnibus duobus diebus aut trib⁹
cum nouacula: ⁊ quotiens naſcuntur radatur ca
put. Et oportet ante adminiſtrationem epithyma
tum ut radatur caput ⁊ fricetur cum panno aſpero
aut ſicut cum cepe aut corticibus raphani donec ru
beat ⁊ fiat ſuſceptibile virtutis medicine apertis po
ris. Et quandoqꝫ excuſat balneum ad hoc ꝙ ſi nō
raditur ſubtilietur medicina perueniens ad illud.
De euacuantibus autem euacuetur cholerica cū
decoctione myrobalanoruꝫ ⁊ cū virtute hellebori
⁊ epithymo ⁊ pillulis cochijs ⁊ cum hierapicra. Et
iterum hieradia colloquintidos eſt bona ꝓpe phle
gmatice. Si autem fuerit illic melancolia miſceatur
cum ea aliquid de helleboro nigro. Et ſi fuerit illic
cholera miſceat cū ea ſcamōea. ⁊ hiera ruffi ⁊ logo
dion bone ſunt ꝓprie melācolice: ⁊ multotiēs qdē
ſanat euacuatione vna. Et ſpēs qdeꝫ hoꝝ euacuan
tiū ſūt de eis quoꝝ ſcieꝫ collegiſti i eis q̄ ſunt ꝑcte

rita. Et ſi volueris leuius illo da ei in potu de hiera
mala ꝯpoſita cū pulpa collogntide ⁊ turbit in men
ſe tres potiones aut quattuor. Et qn̄ non valet eua
cuatio vna itera poſt qetes in eo quod eſt inter illud
Et cū videris cutem capitis rubere aut venas eius
rubedine reſponſali phlobotoma poſt phlomiam
vniuerſalem ſi exigit illud cōſiliū venas capitis ⁊ ve
nas frontis ⁊ tempoꝝ. Si aūt non volueris illud
tūc non faciaſ aliquid de hoc. ſanguis eniꝫ eſt quo i
digetur illic. Gargariſmata aūt ⁊ caputpurgia ⁊ ſi
milia iam ſciuiſti in capitulo curationū capitis.
Medicinaꝝ vero ſupponendaꝝ fortioꝝ ē euforbiū
ſup quod nō tranſierūt vltra tres anni ꝑparatū ſm
qđ dedimus de regimine in canone. Et poſt ipm eſt
gūma rute ſilueſtris: qm̄ ipa eſt mirabilis valde: De
inde naſturtiū ⁊ ſynapis ⁊ cinis cantaridaꝝ ꝯfectus
cuꝫ pice humida: aut ſtaphiſagria confecta cū oleo
laurino: aut lactitimalli cū quo veſiceſ ⁊ appropriaſ
ut currat qđ ſub ea eſt. Et cū cadit cortex oriunſ pili
ſub eo: ⁊ alſegi poniſ ſuper membꝝ tpe paruo: ⁊ in
digetur ea in alopitia que eſt fortis. Et poſt illud ſu
fur ⁊ duo hellebori ⁊ ſemen eruce ⁊ ſpume baurac:
⁊ due ſpēs ſpume maris ⁊ cortices arundinū ⁊ radi
ces eaꝝ aduſte: ⁊ ſtercus muris ⁊ ſtercus ouiū adu
ſtum inūctuꝫ ⁊ piper longuꝫ ⁊ ſynapis: aut auellane
cōbuſte ⁊ folia fici ⁊ cōduſū ⁊ vene chelidonie ⁊ alki
tran. Et qn̄qꝫ confert in ea fel taurinū: deinde qđ
eſt ſicut amigdale amare aduſte cuꝫ cortice ſuo ⁊ ſic̄
tus trituꝫ aliquot diebus in aceto bono. Et xyloco
racte nabathi ſunt ex medicinis huius egritudinis.
Et de iſtis oleis adminiſtratis in eis meliora ſūt ole
um laurinum ⁊ oleū de kerua. Et de medicinis que
ſūt cerce melior eſt alkitran: deīde pix. ⁊ de adipibuſ
melior eſt adeps vrſi: ꝓprie qui antiquaſ. Linimen
tū forte: euforbiū gūme rute agreſtis olei laurini om
niū ana. auf. ij. ſulfuris viui ⁊ hellebori de quocūqꝫ
amboꝝ fuerit nigro aut albo omniū ana. auf. i. fiat
ceratū cū cera quantū ſufficit. Et iteꝝ baurac aphri
cani partes. ij. ſalis ām̄oniaci pars. i. aduranſ ābo ⁊
terantur in aceto forti: ⁊ liniant cū eo loca poſt frica
tioneꝫ faciendo epithyma leue. Et iteꝝ poſt tres ho
ras medicamine iam exſiccato in die trib⁹ vicibus.
Si autē veſicauerit fac illud quod ſcis. Et iteꝝ can
tarides ⁊ ſynapis decoquanſ in oleo donec fiant ſic̄
algalia: deinde veſicetur cū eo locus fortis ⁊ frangaſ
virtus eius cū ꝯmixtione debili. Et de illis que ſunt
leuiora hoc: ſunt mirabilis iuuamenti ē ut ſumatur
acetum forte cum tanto oleo roſ. quantū ipꝫ bonū
eſt: ⁊ cum galanga: deinde fricetur locus cū panno
aſpero ⁊ liniaſ ex eo. Et iteꝝ inūctio cū algalia in q̄ ē
aliqđ de gūma rute agreſtis. Et ſcias ꝙ infantib⁹
ſufficit abſtinentia ⁊ puberes tollerāt. ʒ. ſ. de pillulis
cochys. Et hn̄tes annos. x. tertiam. ʒ. vnius.

De eis que abradunt pilos. Capitulū.vij.

A Mantur calcis partes. ij. ⁊ arſenici par
tes. ij. liniatur cum eis ambobus cum pau
co aloe poſito in eis abradit enim ſtatim.
Et ſi ponantur calcis partes plures ⁊ arſenici pau
ciores erit magis equalis. Et ſi addatur calx erit
tar dioris opōnis: verūtamē opabitur. Et qn̄qꝫ ſu
muntur calcis ⁊ arſenici ptes. ij. ⁊ pars. i. ⁊ decoquiſ
tur in aqua tādiu donec depilet pennaꝫ. quod ſi ite
ref opatio in illa aqua erit melior: ⁊ que ꝑparaſ cum
ſale eſt melior: ⁊ ſumaſ aqua illa ⁊ decoquiſ in ea ole
um minus ea ſm pl̄im donec recipiat virtutem eius
⁊ liniatur cū ea. Et qn̄qꝫ dimittiſ aqua illa coagulari
in ſale: ⁊ adminiſtraſ ſal ille in aqua. Et calx ꝯculaꝝ
efficit opationem calcis cū arſenico ⁊ eſt ſubtilior.
Et ſi ſumatur loco calcis aqua calcis in qua calx ite
raſ ponendo ſub ſole aut decoquendo ponaſ in aq̄
arſenicū tritū erit bonuꝫ. ⁊ qn̄qꝫ adminiſtranſ iterū
ſanguiſuge virides que ſunt ſub vrceis. Qđ ſi volue
ris ut ſit illud quod naſciſ ſubtile ꝓijciatur in pſilo
tro cinis vitis aut baurac ⁊ multiplicef eius ꝯmotio
deinde abluaſ cū farina ordei ⁊ fabaꝝ ⁊ ſeminis me
lonis. Et qn̄qꝫ ꝯponunſ calx ⁊ arſenicū cuꝫ eis que
ſunt ſicut aqua alkiſch ⁊ aqua rizi. Et qn̄qꝫ ponunſ
in ea myrrha ⁊ maſtix. ⁊ quandoqꝫ iuuatur cū ſpu
ma maris.

De cura ei⁹ quē ꝯbuſſit pſilotrū. Ca.viij.

O Portet ut minoreſ eius motio ⁊ feſtinetur
ipius ablutio oleo ro. iam ſup eū ꝑmiſſo.
cūqꝫ abluiſ cū aqua calida ſedaſ poſt illō
in aqua frigida: illud eniꝫ eſt curatio bona: deinde
liniant deſuper lentes excorticate trite cū aqua roſa
cea ⁊ ſandalis ⁊ ꝓprie ſi adurit. Quod ſi fortem fe
cerit aduſtionē: tūc neceſſariū eſt adhibere quod ſit
ſicut vnguentū ceruſe ⁊ ſicut epithyma cuꝫ lithargy
rio nutrito cū albumie oui ⁊ oleo roſ. ⁊ canfora.

De eis que ꝓhibent odorem pſilotri. Ca.ix.

I Liniatur poſt ipm cū creta nutrita cuꝫ aro
maticis aut creta cū aceto ⁊ cum aqua ro.
Et folijs perſici eſt ꝓprietas in hoc mirabi
lis ⁊ folijs vitis ⁊ folijs alſchelabraꝫ tritis ⁊ alcanne
⁊ feci croci hortulani ⁊ roſis ⁊ ciperis ⁊ galie ⁊ ſqui
nāto ⁊ ſilibus ſingl̄aribus ⁊ ꝯpoſitis.

De illis que ꝓhibent ortū piloꝝ. Capi.x.

P Rohibent ipm ſtupefacientia infrigidan
tia ſicut ut incipiatur ⁊ depilet: deinde lini
atur cum hyuſgamo albo ⁊ opio ⁊ aceto ⁊
aqua hyuſgami nigri cum eis ⁊ ſola. ⁊ ſi fuerit deco
cta in aceto erit melius. Et corpus rane lacunalis ex
ſiccatum eſt ex ꝓhibentibus cū terit ⁊ miſceſ cū mu
cilagine pſilij aut ſucco hyuſgami albi aut aceto ite
retur illud. Et dicitur ꝙ ſi liniatur cum oleo i quo
diſſoluta eſt lacerta coquendo eſt ex eis que prohi
bent ortum eorum. Et ſimiliter cum oleo in quo de
coquitur erinus. Et forſitan dicitur contrarium illi
us. Et de eis que dicitur eſt ut ſumantur chimoles
⁊ ceruſa plumbi equaliter ⁊ aluminis medietas par
tis ⁊ terantur cum aqua hyuſquiami albi humidi.
Et exiſtimauerunt quidam ꝙ ſanguis ranaꝝ lacu
nalium ⁊ ſanguis teſtudinis fluuialis prohibet illud
Dixerunt: ⁊ ſimiliter ſanguis veſpertilionum ⁊ ce
rebella eorum ⁊ epar eorum ⁊ compoſuerunt medi

camen de iſtis. Dixerũt: ſumanẽ rane de lacu arun-
dinũ ⁊ exſiccenẽ ⁊ ſumanẽ de carne eaꝝ ſicca ⁊ ſãguiſ
teſtudinis fluuialis exſiccati ⁊ roſaꝝ rubeaꝝ ⁊ lythã
girij ⁊ oſtracoꝝ marinoꝝ aduſtoꝝ margaritaꝝ ptes
equales ⁊ conficiantur cũ aqua ⁊ adminiſtreẽ ſuꝑ de-
pilationem piloꝝ in pectine ⁊ in aſcellis. Et ſemẽ vr
tice cũ oleo eſt ex eis que depilãt pilos cũ fortitudie.

De incriſpantibus. Capitulũ.xi.

Sunt ſicut farina fenugreci ⁊ oleum eius: ⁊
aſſidre album ⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ calx ⁊ ly-
thargiriũ miſceantur ⁊ ſit ſufficientia in q-
buſdam eoꝝ ⁊ ꝯmoueatur cũ eis caput tangendo.
⁊ qñqȝ ponunẽ in eis ſemen hyuſgami albi ⁊ oleum
eius ⁊ qñqȝ adminiſtratẽ hyuſgamum albũ ſicut eſt ſo
lum. Et calx eſt ex eis que faciũt planos ⁊ adurit pa
rum cũ ſoluitur in hac ſũma ꝓpter qñ equantur cũ
ea due tertie ipſius de ſidre que ambo ſunt confecta
cũ aqua frigida. Et ſilr ſpuma ſalis amari incriſpat
eos vehementer. Incriſpatiuũ bonũ: ℞. gallaꝝ et
alcar meſegi ⁊ limature acuũ ⁊ folioꝝ cupreſſi ⁊ gra
noꝝ eius ⁊ granoꝝ cydonioꝝ ⁊ litharg yrij ⁊ draga-
ganti ⁊ boli ⁊ alcanizi ⁊ emblicoꝝ omniũ anã ptẽ .i.
calcis que non eſt extincta partem mediam conficia
tur cũ aqua ſicli ⁊ adminiſtreẽ: eſt enim bonũ criſpãs
denigrans.

De eis que planos faciunt capil-
los. Capitulum.xij.

Cura eius eſt cura ſciſſionis capilloꝝ ꝓdi-
cta. Et omnino eſt adminiſtratio oleorum
mollificantium ⁊ mucilaginũ hũectãtiũ.

De ſciſſione capilloꝝ. Capitulum.xiij.

Cauſa eius eſt ſiccitas ⁊ cibus ſiccus. Et ꝓ
hibeat ipſam olea lenia equalia ⁊ mucila-
gines viſcoſe ſicut mucilago altee ⁊ muci
lago pſilij ⁊ mucilago folioꝝ ſalicis: ⁊ omnia in qui
bus eſt humectatio.

De illis q̃ ſubtiliant capillos. Capi.xiiij.

Sturac quando ponẽ in medicinis capil-
loꝝ ſubtiliat eos.

De ſmone adoleſcentie ⁊ canitie. Ca.xv.

Iam locuti fuimus in alio loco ab iſto de
canitie adoleſcentiũ. Et canities quam hic
dicemus eſt ꝙ dum ſanguis ꝑmanet ſan
guis ſpiſſus calidus viſcoſus capilli ſũt nigri. cũ ve
ro ad aquoſitatem tendere incipit, declinãt pili ad ca
nitiem.

De eis que canitiem tardant. Capitulũ.xvi.

Ex rebus canitiem tardantibus eſt regimẽ
reꝝ primaꝝ. Et de eis eſt regimen eius qḋ
ꝑuenit ad capillos ipſos. Prima aũt ſũt
euacuatio humoris phlegmatici omni hora. ⁊ pro
pter cũ vomitu ſuꝑ cibum. Et per cliſteria iteꝝ ⁊ reg
eſcere ⁊ iterare: deinde adminiſtrenẽ cõfectiones ⁊ me
dicine facientes adoleſcentiam quas dicemus cum
adminiſtratione ciboꝝ boni chimi cum equalitate ex
genere eoꝝ ex qb⁹ generatẽ ſãguis laudabilis ſpiſſus
ſicut ſunt frixa ea q̃ in patellis ꝑparanẽ: ⁊ ea que co-
opta coquũtur ſine aqua ⁊ aſſata abſqȝ iure ⁊ miſce i
iure. ⁊ ſtudeat ita ut ſint cũ quãtitate digeſtionis qm̃
ẽ radix. nã cũ digeſtio corrũpitur: corrũpitẽ ſãguis ij.
Et oportet cũ compleẽo fuerit hũida valde ut admi-
niſtrenẽ ſemina calida ſicut ſynapis ⁊ piper ⁊ ſpecies
ꝯdientes ⁊ cauguanich ⁊ almuri ⁊ ꝓpter in ieiunio
⁊ ſicla cũ ſynapi: ⁊ ſit ſufficientia in potando vinum
paꝝ puꝝ. Et deuitet fructus ⁊ olera hũectantia ⁊ ge-
nera lactis ⁊ piſces ⁊ triticũ coctũ cum aqua ⁊ ut pulſ
⁊ plres ⁊ potũ aque plurime ⁊ ꝑ phleomiam plurimam ⁊
coitum plu
rimũ. Et tangere cũ eis que ſunt ſicut caſora ⁊ aque
ro. ⁊ oleum ſambacinum ⁊ aqua ſambaci capillos: ⁊
deuitet multitudinem vſus aque dulcis. Qḋ ſi fecerit
exſicca illud ⁊ exſicca cũ velocitate ꝑ ablutio capillo
rũ conſeruet eoꝝ virtutem. Qḋ ſi balnetur vtatur
eis q̃ ſunt ſicut pulpa colloquintide ⁊ nigella ⁊ bau
rach ⁊ fel tauri abluendo. Confectiones vero ⁊ ſpe
cies q̃ abſcindũt materiã phlẽatis ⁊ tardant canitiem
ſunt ſicut maſticatio myrobalanoꝝ kebuloꝝ de qui
bus omni die cũ numero ſuꝑueniente ſibi ſumatur
⁊ maſticet ⁊ deglutiat. hoc enim fortaſſe ꝯſeruabit ado
leſcentiam vſqȝ ad finem vite. Et ſilr triſere facte ex
myrobalanis minoꝝ ⁊ maioꝝ ⁊ ꝯfectio de ſcoria ferri.
Et melior ex ea eſt ſi fuerit in ea auꝝ ex hoc: ℞. myro
bal. nigroꝝ ⁊ emblicorũ amborũ anã. ptem.i. mellis
anacardoꝝ extracti ab eis medietatem octaue partis
.i. miſceat cũ butyro cocto ⁊ conficiatẽ cũ melle ⁊ ad
miniſtreẽ: ⁊ hoc eſt forte bonũ. Et oportet ut admini
ſtreẽ paulatĩ in tãta q̃ntitate que nõ efficiat ipſſionẽ
⁊ tyriaca eſt fortis. ⁊ car
ma lam ⁊ mitridatum ẽ forte: ⁊ virtutem
nes vipere ſunt cõſeruantes adoleſcentiã ⁊ virtutes
cũ aſſiduatur eaꝝ comeſtio. Modus cõfectionis
tꝑate bone: Myrobalani nigri ⁊ burungi ⁊ piꝑ lon
gum ⁊ emblici. ⁊ qñqȝ eſt loco piperis longi ſcoria fer
ri ⁊ zuccaꝝ: fiat ex eis triſera. Et de bonis expertis ẽ
ut ſumãẽ ziziberis ⁊ myrobal. kebuloꝝ ⁊ macropi
peris partes equales ⁊ adminiſtreẽ. Et iteꝝ vt ſumatẽ
myrobal. kebuloꝝ pondus.ʒ.xx. ſcorie ferri põdus
.ʒ.iiij. agarici.ʒ.v. ⁊ zinzi. ⁊ macropiperis ⁊ garioſi
loꝝ omniũ anã.ʒ.iij. ⁊ ꝯficiãtur cũ melle. Et opor-
tet ut ſumat iſta facientia adoleſcẽtiam anno integro
amatoꝝ adoleſcentie ex huiuſmõi cõfectionibus ſu
per q̃s expectat vſqȝ ad meridiẽ deinde cõedat cibũ.

De linimentis ꝓhibentibus canicię. Ca.xvij.

Omnia olea calida ꝯfortantia ⁊ omnia cur
rentia que ſũt ſiĩa illis i natura ſunt cõſer
uantia cõpleẽonem capilloꝝ ſuꝑ caloꝝem in
natum ⁊ non rigaẽ quod penetrat in eis de nutrimẽ
to ⁊ iſta ſũt ſicut alkitran. ⁊ cũ eo liniẽ dimittatẽ quat
tuoꝝ horis deinde ingrediatẽ balneũ. Et dixit iteꝝ cu
rationem habentis caput calide cõpleẽonis. ⁊ iteꝝ pir
hũida currens ſubtilis. ⁊ ſilr oleũ de coſto qm̃ ẽ for
te valde ⁊ oleũ de ben. ⁊ oleũ de nigella eſt forte val-
de fortius omni re. ⁊ oleũ factum cũ pulpa collogn
tide ⁊ oleũ de ſynapi. Et bonum ⁊ forte eſt ut ſumatẽ
de oleo ſynapis ⁊ de nigella: ⁊ ut coquatẽ in eo nigel
la: deinde coquatẽ in ipſo collogntida poſt ipſam aut
cum ea. Et oleum expreſſum ex oliuis ſiluestrib⁹
quando aſſiduatur inunctio cum eo omni die pro-

hibet canitiem: Oleũ bonum: olei omphacini aciat
tres ſpice. ℥.i.ſ. blacte bizantie floris ſquinãti amboꝝ
anã. ℥.ſ. decoquãtur medicine aut in oleo donec re
maneat tercia ei⁹: aut in aqua donec ſuſcipiat virtu
tem eaꝝ vehementer: deinde decoquatẽ oleũ iteꝝ in il
la aq̃ donec ꝯſumatẽ aqua. Et rectius qdem eſt ut ne
minoretur quantitas olei ⁊ ſufficiat ſextarius vnus ⁊ medi
us: deinde ſumatẽ. ℥.i. acatie ⁊ diſſoluatẽ cũ vino ⁊ te
ratur optime ⁊ miſceatẽ cũ eo acacia ⁊ adminiſtreẽ.
Oleum bonũ oleum de granis cocti ⁊ olei myrtini ⁊
olei de emblicis partes equales ⁊ menſuretur de ſũ-
ma coꝝ. lb.i. ſumantur cyperi ⁊ caſſie ⁊ ſpice ⁊ nigel-
le ⁊ garioſiloꝝ ⁊ pulpe collogntide ⁊ coſti ⁊ xyloalo
es crudi ⁊ folioꝝ ſquinanti ⁊ calcanti ⁊ calami aro
matici omniũ partes equales ⁊ ſumatẽ eoꝝ pondus
.ʒ.c. ⁊ decoquanẽ in ſucco colloquĩtide ſi inueniẽ. aut
in ſucco corticũ nucis. cuius quantitas ſit. lb.iiij. cũ
qȝ mediatur aqua ponatur ſuper eã oleum ⁊ inceſſã
ter decoquatur donec remaneat oleum ⁊ conſumatẽ
aqua ⁊ coletur ⁊ adminiſtreẽ.

De linimento bono adeo ꝙ deſtruit recẽtẽ ex ea.

Sumãtur acacia ⁊ galle: ⁊ fenugrecum: ⁊ ſe-
men melonis: ⁊ coriandꝝ ſiccũ: ſpica: ⁊ lau
danum: ⁊ ſuccus corticum nucis exſiccati:
⁊ ſuccus floꝝ papaueris ruffi exſiccatus: ⁊ rubigo fer
ri: ⁊ calcuce caumenon: ⁊ remeah: ⁊ alumen nigrum
de quibus fiant trociſci ſubtiles ⁊ exſiccẽtur ⁊ admi
niſtrentur in menſe tribus vicibus liniendo cum aqua
emblicorum aut aqua myrthi. Linimentũ bonũ
cum quo liniatur caput tangendo: Myrobalanoꝝ
nigroꝝ emblicoꝝ ⁊ gallarum omniũ partes.x. lau-
dani partes.xx. folioꝝ myrti ⁊ granoꝝ eius ana par
tes.xxx. ponantur in tribus. lb. olei ⁊ dimittatur in
eo tribus diebus: deinde coquantur donec ingroſ-
ſentur ⁊ fricentur cum eo capilli. Et de eis que ex-
perti ſunt illi qui fuerunt ante nos ⁊ experta ſunt in
tempore noſtro eſt potare draganti rubei ⁊ albalkae
pondus.ʒ.i. ipſum enim depilat canos ⁊ facit naſci lo
co eorũ capillos nigros: veruntamen non tollerat
illud niſi qui habet forte corpus ⁊ humectatum.
Et oportet ut adminiſtretur poſt ipſum quod mũdifi
cet pulmonem ⁊ hũectet ipſum.

De rememoratione tinctaꝝ. Capitulũ.xviij.

Reperiunẽ in libris olea de quibus exiſtiatẽ
ꝙ ſint tincture. Et experimentum facit eſſe
neceſſarios virtutes ſpecieꝝ propriaꝝ qui-
bus cum ſupereminet oleum reſoluit inter eos ca-
pillos: quare non penetrant in eis ⁊ operantur ali-
qd niſi fuerit illic vi⁹ vehemẽs aut ꝓprietas maxia
⁊ non ſperatur virtus vehemens: niſi ex rebus for-
tis ticture: ſicut eſt herugo ferri ⁊ ſicut ẽ herugo plũ
bi: ⁊ ſicut cortices nucis: tunc enim forſitan iſte ⁊ ſiſes
eis cum virtutes eaꝝ iterantur in olijs ⁊ virtutes ea
rum medicinarum penetrare facientium medie inter
ueniunt ſicut aceti ⁊ vini operantur. nam ſi poſſibi
le eſt ut ſit aliquid tunc eſt illud. Video ⁊ audio
quoſdam teſtantes veritatem eius quod dicitur ꝙ
vna ex venis nucis qñ incidit in pñcipio veris. ⁊ po
nit ut buccellã in vaſe vitri in quo eſt oleũ ⁊ ſepelitur
tur ſimul in terra exſiccat illud qḋ ẽ in vaſe ⁊ exſiccã-
do ⁊ ſuggendo: deiñ remittit illud in autũno ⁊ red-
dit pl'm eius ad vas ⁊ eſt tinctura. Et pl'm qḋ accẽ
de hoc caplo ⁊ ip̃mit nõ ſit illud ex eo niſi cũ itera
tione. Amplius ſpẽs tincture qbus tingũtur capil
li ſũt tres: denigrans: ⁊ faciens flauos: ⁊ dealbans: ⁊
⁊ nos icipiem⁹ narrare nunc denigratoꝝ bonoꝝ.

De denigrantibus. Capitulũ.xix.

Alcanna quidẽ ⁊ indicũ ſũt radix ſuꝑ quã
aggreganẽ homines ⁊ diuerſificanẽ ambo
rũ impreſſiones ſm diuerſitatem ⁊ ꝑpa
rationẽ capilloꝝ. Et hoies incipiũt cũ alcanna: dein
de ꝯſequentes adhibẽt indicũ poſt ablutionem ⁊ ex
pectant ſuper vnũqḋqȝ amboꝝ mora que quantita
tem habet ⁊ quãto plus expectant eſt melius. Et de
hominibus ſũt qui aggregant ea ⁊ de hoibus ſunt
contenti alcanna: ⁊ delectanẽ eius flauitate. ⁊ de eis
ſunt qui ſunt cõtenti indico ⁊ delectanẽ colore pauo
nis prouenienti ex eo. Et indicũ quidem indum bo
nũ eſt velocioris tincture ſed eſt vehementius faciẽs
colorem pauõis flauitatẽ. ⁊ indicũ ⁊ carmenũ ẽ in-
nus tingens ⁊ tardius: veꝝ eius tinctura eſt decliuis
ad nigredinem flauã ⁊ non eſt multitudo coloris pa
uonis in ea. Et q vult ut redeat tinctura indici ad co
lorẽ capilloꝝ: ⁊ deſtruatẽ eius flauitas adminiſtret ſuꝑ
alcannam vice alia. Et ſi fuerit eius adminiſtratio ante
eam: tunc ipſa deſtruet colorem pauonis ⁊ reducet eũ
ad colorem flauitatis. Et melius quidẽ eſt ut nõ pro
longetẽ eius mora: immo feſtinet ad abluendũ eã. i. al-
cannam que fuit poſt tincturã primã. Et de homini
bus ſũt qui cõiungũt ea cũ aqua ficle ⁊ cũ aqua gra-
natoꝝ aut cũ aq̃ lactis acetoſe: aut ꝯpoũt cũ eis alma
ſal ⁊ aq̃ corticũ nuci ⁊ totũ illḋ ẽ iuuatiuũ. Et de eis
ſũt q ꝯiũgũt ea cũ aq̃ i qua ꝓijciũt calx ⁊ litharg yri
riũ decoquẽdo aut ſub ſole dimittẽdo donec deni-
gret land: ⁊ hoc iteꝝ bonũ ẽ. Et qñ ponitẽ tictura põ
dus.ʒ.i. garioſiloꝝ denigret valde ⁊ ꝓhibet malitiã
ei⁹ a cerebro. Tictura aũt alia q̃ adminiſtratẽ multoti
ens: veruñt minus q̃ȝ adminiſtreẽ prima eſt ut ſumanẽ
galle ⁊ iunganẽ cum oleo ⁊ adurant cũ oleo. Et qḋ
de hoc ẽ melius ẽ ut fiat i vaſe lutato ⁊ finis adustio
nis ẽ q̃ntitas q̃ denigrent ⁊ terant ⁊ ñ ꝑueniatẽ ad vl
timũ i ea. Et ſumatẽ de eis põd⁹.ʒ.xx. ⁊ calcuceeaume
non.ʒ.x. ⁊ aluis.ʒ.ij. ⁊ ſal gẽme.ʒ.i. ⁊ fiat ex eis tin-
ctura: denigrat enĩ capillos denigratiõe fixa. Et qñ
adminiſtratẽ ſm hãc deſcriptionẽ: Sumatẽ lb. gallarũ
q̃ cũ oleo iunganẽ ⁊ fringãẽ donec ſcindanẽ ⁊ ſumãẽ
calcuceeaumẽi ⁊ aluminis ⁊ draganti oium anã.ʒ.xx. et
ſalis.ʒ.viij. teranẽ bñ oia ⁊ ꝯficianẽ cũ aq̃ calida ⁊ li
gaẽ cũ eis ⁊ dimittatẽ tribus horis. Et qñqȝ ꝑmiſcẽt
cũ eis alcãnã ⁊ idicũ. Et illud qḋ ẽ famoſũ poſt hoc
ẽ illud qḋ fit ex calce ⁊ litbargyrio ⁊ creta q̃ comedit
aut alcazi aut creta chimolee aut quãcũqȝ cretã vo-
lueris de ſpẽbus crete captis quib⁹ eqlibuſ aſſũptis
cõficiaẽ cũ aq̃ cõfectiõe ticture ⁊ adminiſtreẽ ⁊ coopia
tur folijs ficle: ⁊ neceſſariũ rei ẽ vehemẽtia ptritiõis li
thargirij. Et fiat aq̃ eius aq̃ alcãne ⁊ indici facta cum

ſteratione decoctionis ſboꝝ aut poſitionis eoꝝ ſub
ſole in ea tūc ē melioꝛ: veꝝ neceſſarium eſt ut dimittat
circiter ſex horas ⁊ cōſeruet ſup eā humiditas eius.
Et iteꝝ ſumant alcāne ⁊ īdici ⁊ litharg yrij triti ſicut
alcohol ⁊ calcis ⁊ gallaꝝ frixaꝝ ⁊ calcucecaumenon
⁊ aluis ⁊ dragāti ⁊ gariofiloꝝ ptes eq̄les ⁊ tingat cū
eis. Et hec ſūt tīcture denigrātes q̄ iā dicte ſunt in ū
bris de q̄bus attuli illas q̄ ſūt ꝓpingores ad hoc ut
diligat eos coꝛ aut cū q̄bus cadit fiducia. Mod⁹
tīncture bone: ℞. alcāne ptē. i. ⁊ indici ptes. ij. ⁊ cal
cucecaumenon ⁊ aluis ⁊ ſal gēme ⁊ gallaꝝ frixarū ⁊
ſcorie ferri ptes equales: terant cū aceto ⁊ dimittatur
donec fermētet ⁊ admiſtret. Et de illis que dicunt in
hoc ē ut ſumat ſcoꝛia ferri poſt ꝯtritionē i aceto vini
hoc ē ut ſumat ſcoꝛia ferri poſt ꝯtritionē i aceto vini
ſupeminēte ei q̄tuoꝛ digitis cōtritiōe vehemēti ⁊ de
coquat vſq̄ ad ſui medietatē: deinde dimittat in eo
duab⁹ hebdomadis donec herugīet: ⁊ ſumat q̄ntū
ē ſcoꝛia de myrobalanis nigris ⁊ fūdat ſup eos illō
acetū poſt cōtritiōez eoꝝ ⁊ dcoq̄t donec exſiccet illō
acetū ⁊ fiat ſicut alcohol: deiñ ſubmergat cū oleo et
decoquat donec fiat ſicut algalia. ⁊ ſi volueris aro
matiza ipm ⁊ hoc ſi tingit cū oleaginitate tūc ꝓpter
ꝟtutē rubiginis ferri. Et iteꝝ ſcoꝛia argēti decocta in
aceto vehemēter numerat de ſūma denigrātium foꝛ
titer. Et magis dilectū apd̄ me ē ut ſit loco aceti ace
toſitas citrāguli aut citri: ⁊ ut loco decoctionis ſit di
miſſio ferri in eis ſpacio aliquo. Et dixerunt iteꝝ: ſi
ponat in kenina oꝛdo vnus de floꝛibus papaueris
ruffi ⁊ oꝛdo ali⁹ aluis ⁊ ſepeliat in ſtercoꝛe reſoluit in
tincturā bonā. Dixerūt ⁊ ſilr: ſi ihūit plāta oꝛdei hu
mida anteq̄ ſpicas habeat cū medietate ſui de aluie
ī fimo in ꝯcauitate vaſis vitrei ut vrinale fiet totū aq̄
nigra ⁊ linimētū denigrās. Dixerūt ⁊ ſilr: ſi cucurbi
ta hūida extēs ſup arboꝛē ſuā cū circuitiōe apiat et
extrahat qd̄ in ea eſt ⁊ ponat in ea ſal ⁊ aliqd paꝝ de
ſcoꝛia ferri ⁊ reducat coꝛtex q cū circuitiōe fuit abla
tus ⁊ lutet: tūc totū qd̄ in ea ē reſoluet in aquā nigrā
q̄ erit tīctura ut encauſtꝝ. Dixerūt: ⁊ ſi terāt folia cap
paris ⁊ decoquant cū lacte ⁊ ꝓprie lac mulieris do
nec ꝑueniat ad tertiā ⁊ dimittat nocte tota erit tīctu
ra bona. Et melius qdē ē apud me ut ſit de ſūma cō
ſeruantiū. Et Gal. qdē teſtat de hac tīctura. īnq̄t ſu
mat de floꝛe que eſt ſicut vua in arboꝛe nucis ⁊ terat
cū oleo ⁊ liniat ex eo cū butyro vaccino hūido. Et
dixerūt qdā: q̄ñ miſcet cū eo ſtercus caprinū ſit bo
num. Et dixerūt: ⁊ ſimilr q̄ñ coꝛtices radicū algerab
terant cū oleo ⁊ iungit cū eo tūc ipm̄ denigrat. ⁊ apd̄
me qdem ſi fuerit tingēs etiā debilitat oꝑationē eius
oleū ⁊ ſi eſſet loco olei aqua foꝛſitā eſſet meli⁹. Et ſilr
ē ſermo meus in eo qd̄ dixit paulus q̄ roſe papaue
ris ruffi cōterant in oleo donec fiat ſicut algalia ſit ti
ctura. Nā ſi fuerit intētio ad hoc tūc neccāria ſūt ꝯſtū
dātia ſicut alanie. ⁊ ſilr ē ſermo eoꝝ in nutriēdo ole
um cū coꝛticib⁹ nucis: ⁊ in hoc q̄ ipi decoquūt ipm̄
in aq̄ eius ⁊ intromittere paꝝ aluis in eo: ⁊ totū hoc
ē ex eis q̄ debilitāt ipm̄: ⁊ ſilr illud qd̄ dicit in deco
ctione olei in aqua papaueris ruffi donec finiat. ⁊ ſi
cut illud qd̄ dixerūt q̄ oꝫ ut ſumat oleū ſiſaminum

⁊ ꝓiciat ſup ipm̄ tertia ſui emblicoꝝ ⁊ decoquatur
hora vna cū facilitate ⁊ colet ⁊ ſumat ad omnē librā
quarta libꝛe laminaꝝ plūbi ſubtiliū. deinde frigatur
cum facilitate ut non liquefiat plūbū ⁊ ut ñ inflāmet
oleum ⁊ moueat ſemper: deinde dimittat tribus die
bus deinde ſumat. ⁊ dico: in hoc eſt fiducia aliq̄ pro
prie q̄ñ ē in eo alanē. Dixerūt: ⁊ ſilr cū ponit oleum
de ben i cōcauitate auergilati: deiñ firmat ex lutatio
ne ei⁹ ⁊ ponit in furno poſitione cū cautela egredit
oleum tingens. ⁊ melius eſt ut numeret hoc in ſum
ma eoꝝ que ꝓhibent caniciē. Dixerūt: ⁊ ſi mundat
grana paſſularum ⁊ terantur optime ſicut alcohol ⁊
ſubmergantur cū oleo ſiſamino ⁊ inhumentur mē
ſe vno in fimo erit tinctura bona ⁊ bonū. Et ex eis
que ſunt quaſi illud ſuper quod eſt conuenientia eſt
quod ouū allacat eſt tinctura foꝛtis: ⁊ ſilr ouū auis
tarde. Et accidit quidem in tempe noſtro in diebus
vite regis ſedubelas ut egerēt vna de genetis ſuis ſu
per vnā partem barbe gēnei alterius doꝛmiētis ⁊ ti
xit eam nigredine. Galia quā elegerūt. Dixerunt:
ſumat. ʒ. i. ſalis ⁊ lib. i. ⁊ ʒ. aque myrti humide expꝛiſ
ſe ⁊ quattuoꝛ libꝛe aque; decoquat donec minuatur
medietas deinde remoueat ab igne ⁊ ſumantur lib
.iij. cuiſci ⁊. i. alcanne ⁊. i. indici ⁊. ʒ. xx. gallaꝝ frixa
rum ⁊. ʒ. x. dragaganti ⁊. ʒ. i. gūmi ⁊ ꝓiciant in aq̄ ⁊
ingroſſēt cum decoctione ⁊ aromatizetur cum mu
ſcho ⁊ galia ⁊ cooperiendo cum ea tangendo illud
quod voluit tīgere tanta q̄ntitate qd̄ ei ſupemineat.
Dixerūt: ⁊ ſumat olei de granis eo tri pōdus. ʒ. xxx
⁊ ꝓiciat in eo limature ferri ⁊ limature plūbi ⁊ cal
cucecaumenon oim ana pondus. ʒ. iiij. terat totum
cum eo ⁊ dimittat donec denigretur. deinde frigat ⁊
aromatizet cum muſcho. Et ſcias q̄ oꝛdeum cōbu
ſtum aut coꝛtices fabaꝝ aut coꝛtices granatoꝝ ſunt
de ſūma eoꝝ que intrāt i tīcturis itroitu alcanne ⁊
ſilr coꝛtices nucis. Et nos qdē iam diximus medici
nas tīcture i medicinis ſinglaribus: ⁊ q̄ ipe ſūt ſicut
capſia ⁊ myrrha ⁊ litiū ⁊ ſynapis ⁊ ſal ⁊ helleboꝛus
⁊ atriplex ⁊ emblici ⁊ capillus veneris ⁊ roſe papa
ueris ruffi ⁊ alcāna ⁊ indicū ⁊ es vſtum ⁊ ſcoꝛia ferri ⁊
aq̄ coꝛticū fabaꝝ hūidaꝝ ⁊ coꝛtices nucis ⁊ aqua my
rtorum ⁊ acacia ⁊ fenugrecum ⁊ ſemen ſicle ⁊ myrtū ⁊
grana eius ⁊ laudanum ⁊ lithargyriū ⁊ calx ⁊ ſcorie
omnes ⁊ limature.

De faciētibus flauū ⁊ q̄ currūt curſu eoꝝ. Ca. xxi

Dixerūt qd̄ currit ex arūdine nabathi recen
te ablato ab eo coꝛtice eius cum accēdit ſu
per eū ab alio latere tingit ſicut auꝝ. Et ſilr
herugo ferri cum aqua draganti ſuper quā expecte
tur ſicut expectatur ſup alcanna. Aut ſumantur alcā
ne ⁊ fecis vini ⁊ gūmi pini partes equales ⁊ aliquid
de ſquanto ⁊ tingatur cum eo. Aut ſumatur alcāna
⁊ tingatur cum ea poſtq̄ conficiat cum decoctione
condiſi. Dixerunt: ⁊ tingatur cū alumine ⁊ aliffitco
⁊ croco aut cum myrrha ⁊ ſtaphiſagria ⁊ dimittatur
die ac nocte cum aqua ⁊ iteretur diebus aliquot. Et
cum iterant ſuper ipm̄ lupini cōfecti cum aceto ē bo
num. Et iterum ſumantur lupinoꝛum contritoꝛum

ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. ſalis tingentis. i. alſauregi. ʒ. iij. fe
cis vini exſiccate aduſte. ʒ. iij. aque cineris ligni vitis
quantum ſufficit.

De rubificātib⁹ foꝛtib⁹. Ca. xxij.

Sumant ſumach. ℥. ij. ⁊ gallaꝝ. ℥. iij. ⁊ ali
driō citrini. ℥. ij. ⁊ capilli veneris due bac
ce ⁊ abſinthij bacca. i. ⁊ lupioꝝ excoꝛicato
rū ſiccoꝝ pugilli duo: terant ⁊ infūdant in lb. x. aq̄
dieb⁹ aliquib⁹: deinde emplaſtret cū eo caput cū eſt
tepidū. Dixerūt: ⁊ decoctio lentiū ⁊ cōdiſi in aq̄ eſt
bona faciēs flauum foꝛtis. Dixerūt: ſumat fex vini
aduſta ⁊ miſceat cum oleo de ben aut oleo de ſqui
nanto.

De albificātib⁹. Ca. xxiij.

Ex eis eſt ſterc⁹ hirūdinū: ⁊ de eis ſūt veſty
⁊ de his ſunt alīmes ⁊ de eis eſt flos album
⁊ de eis ſunt coꝛtices raphani ⁊ fel tauri ⁊
vapoꝛ ſulfuris ⁊ cacumen capparis ⁊ cacumen oli
uarū ſinglarit ⁊ ꝯiūctim: ⁊ ꝓpe cū aceto ⁊ ꝓpe poſt
vapoꝛationē ei⁹ cū ſulfure. Sumant ſemen enule ⁊
coꝛtices raphani ſicci ⁊ alumen ⁊ aggregent cū attri
tione cū medietate ptis vni⁹ de gūmi arabico. Et ite
rū ſumant folia alueſty ⁊ coꝛtices papaueris ⁊ man
dragoꝛe: ⁊ ſi fuerit loco amboꝝ hyuſquiamū album
erit foꝛte ⁊ miſceat tinctura: ⁊ ſi fuerit in eo canfoꝛa ⁊
aq̄ ro. erit meli⁹. Et q̄ñq̄ madefiunt capilli: deiñ in
uoluūtur in ſulfure: deinde ſuffumigant cū eo: ⁊ fiat
cū eo illud in nocte ſemel aut duab⁹ vicib⁹.

De ſuccurſu diſpoſitionū ſeq̄ntiū tīcturas. Ca. xxiiij

Plures ſpēs tīncture ſunt infrigidātes cere
brū ⁊ coꝛrūpētes ipm̄ ⁊ faciētes ipm̄ cadē
in ꝑparatione ad catarros ⁊ ad apoplexiā
⁊ ſiſia. Curet ergo illud cum eis q̄ vicinant tincturis
aut admiſtrent ſucceſſione earū de aromaticis cali
dis ſicut ſūt muſch⁹ ⁊ gariofili ⁊ ſiſia. Et q̄ñq̄ accidit
ex tinctura ut ledant capilli q̄ſi coꝛde ⁊ remoueatur
eoꝝ criſpitudo ⁊ deturpet eoꝝ ſitus: ⁊ ſuccurrit illi ſi
ponat cū tinctura illud qd̄ ſubtiliat ⁊ criſpat: ⁊ ꝓprie
in genē capilloꝝ q faciunt illud. Et q̄ñq̄ accidit ex
tinctura ut debil tent capilli ⁊ exſiccet barba ⁊ deni
gret facies ⁊ rūpant capilli. Et ſuccurrit illi ſi ꝯſeq̄nt
adhibeat oleū violaceū ⁊ oleū alkeiri. Et q̄ñq̄ acci
dit ex tinctura ut denigret facies: ⁊ hoīes qdā lauāt
eā cū farina fabarū ⁊ ciceris. ⁊ ſimiliū: ⁊ nō ē melioꝛ
ablutio ad illud q̄ de oleo calido. Et q̄ñq̄ accidūt
poſt tincturā alnuſul. Et meli⁹ qd̄ admiſtrat in eis ē
ut ſumat de tinctura q̄ntū eſt nux ⁊ exſiccet: ⁊ ꝓprie
de tinctura in q̄ eſt virt⁹ ꝓfundans. ⁊ quotiēs appa
ret alnuſul aut foꝛſitā apparebūt: Accipe lignū ſicut
illud cū quo fricant gingiue ⁊ inuolue vnum ſup ex
tremitatē ei⁹ de reſolutiōe illius tīncture coagulate ⁊
ꝯſeq̄re cū eo alnuſul. Et qdā accipiūt fumū olei aro
matici ſicut oleū de ben ⁊ laudanū aut cerā ⁊ inun
gunt cū eo alnuſul: ⁊ q̄ñ exſiccat linitur.

De furfuribus. Ca. xxv.

Quoniā ſermo de furfurib⁹ eſt ꝓpoꝛtionat
ſermoni de capill' ex aliq̄b⁹ modis tūc lo
quemur de eis. Furfur eſt alabirati. i. cāta
brū qd̄ eſt in capite mod⁹ excoꝛiatōis leuis acciden
tis cāpiti ꝓpt coꝛruptionem accidentē in cōplexione
ꝓprie cū impſſione in ſupficie ſupioꝛe cutis. ⁊ peioꝛ
ꝑuenit ad vlcera ⁊ ad coꝛrūpēdū origines capilloꝝ
⁊ fiat a materia acuta baurachiati aut ſanguie melā
cholico. Et q̄ñq̄ eſt ꝓpt maliciā ꝯplexionis in capi
te: q̄re coꝛrūpit illud qd̄ ꝑuenit ad ipm̄. Et foꝛſitā ē
qd̄ facit ipſum ſiccitas nuda ⁊ nō ē reliq̄ ꝯplexio in
coꝛpoꝛe niſi bona. Et q̄ñq̄ fit p cōmunitatem.

De cura. Ca. xxv.

Furfuri qui eſt leuis ſufficit cura leuis ⁊ de
ſtruit ipm̄ epithimare caput cū oleo roſ. ⁊
viol. ⁊ cum mucilaginibus. Et de furfure
eſt qui eſt vehementioꝛ illo ⁊ indiget eis q̄uib⁹ ab
ſterſio eſt ⁊ reſolutio foꝛtis: deinde conſequenter ad
hibeantur ea que humectant ⁊ equent. Et de eo eſt
malus valde perducens ad vlcerationem. Et ne
ceſſariū in curatōe ei⁹ eſt ut mūdificetur coꝛpus cū
phlobotomia ⁊ ſolutione vētris ſi fuerit neceſſariū
illud: ⁊ ſi cauſa fuerit ſcḋm q̄ videtur in capite repletō
coꝛpoꝛis: deinde curetur ⁊ quotiens curatur cum eo
qd̄ radit conſequēter adhibeantur olea. Medici
ne furfuris leues abſq̄ moꝛdicatione plima: Suf
ficit furfuri ꝓpinquo debilis ablutio cū aqua ſicle
⁊ cū aqua fenugreci ⁊ cū granis melonū ⁊ cū farina
ciceris ⁊ lupinoꝝ ⁊ fabarū ⁊ ſemine altee decocto in
oleo ⁊ cū mucilagine cydonioꝝ ⁊ altee ⁊ dragagāti
⁊ cū creta alcanzi ⁊ chimolea: ⁊ pꝛoprie cum ſucco ſi
cle poſtq̄ dimittitur ſuper caput hoꝛa vna. Et ſit cō
tentus folijs ſalicis humidis q̄ñ ſunt vltima. Et cū
tamarindis ⁊ apio ⁊ ſucco ei⁹ ⁊ decoctōe aſedaraet
⁊ folijs canabis ⁊ folijs ſiſami: ⁊ foꝛtaſſe cū delibu
tione amboꝝ deſtruitur foꝛtis: ⁊ ſilr ſuccus amboꝝ
⁊ amigdale excoꝛticate cum aceto ⁊ farina fenugreci
cū aceto. Aut ſumat farina ciceris cū folijs ſiſamini
tritis ⁊ miſceant cū aqua ſicle ⁊ aliq̄ntulo aceti vini
Aut ſumant cicer tritū ⁊ altea ⁊ ꝯficiant cū aceto ⁊ li
niantur. Aut abluatur caput cū cacumine moꝛi tri
to ſicut puluis adminiſtrato ſicut altea: aut altea cū
oleo: aut ꝑius reſolutū in vino qd̄ mixtū ſit cū oleo ite
ret illō duab⁹ ebdomadis. Et d̄ ſubtilib⁹ ⁊ facilib⁹ ē
ablutio capitis cū aq̄ folioꝝ ſalicis hūidoꝝ. eſt enim
bona vltima experta ſalua ⁊ opoꝛtet ut abluatur cū
quocūq̄ fuerit: deinde inungat in eo cū oleo qd̄ ſit
ſicut oleū viol. ⁊ ro. Medicine furfuris q̄ ſunt foꝛ
tioꝛes: Miſceātur cū ablutione baurach aut ſulfur
aut fel tauri aut pulpa colloquintide aut fex vini ⁊ ſy
napis aut ſtaphiſagria aut nitrū aduſtū aut gūmi a
rute agreſtis ⁊ ſiſia. Et iterū ſumatur chimolea ⁊ cō
ficiat cū felle vaccino ⁊ admiſtret ⁊ dimittat duab⁹
hoꝛis aut ſicut alben ⁊ farina fabaꝝ cū eq̄litate. Su
mat olei d̄ ruta lb. i. ⁊ ſaponis. ℥. i. ⁊ baurach aur.
iiij. aggregetur totum ⁊ liniatur cum eo caput: dein
de abluatur cum aqua ſicle ⁊ farina ciceris: deinde
adminiſtretur oleum myrtinum: ⁊ linitur etiam ca
put cum ſtercoꝛe vaccino ⁊ confert valde ⁊ quieſcat
vna nocte ⁊ liniatur alia nocte. Et ablutio ipſius
cum vrina cameli pꝛoprie arabici eſt vehementis
iuuamenti. Et nitrum tritum eſt foꝛte in capitulo

furfuris mali. Et de eis q̄ ꝯferūt in eo ſunt calcantū ⁊ ſtaphiſagria. Aut ſumanṫ ſpuma baurach ⁊ calcantū eq̄li menſura ⁊ linianṫ ſup caput poſt raſionē ⁊ foꝛtaſſe aggreganṫ cū oleo: aut teraṫ ſtaphiſagria i oleo ⁊ inungaṫ cū ea: aut ſumanṫ ſulfur ⁊ calcantū ⁊ baurach eq̄li menſura ⁊ aggregeṫ cū laudano diſſo luto in oleo maſticino ⁊ dimittāt ſup caput: ⁊ foꝛtaſſe ponitṫ in eo helleboꝛꝰ. Medicamē qd̄ ſibi attri buūt qdā moderni: ⁊ iam expꝫ ē ⁊ inuentū bonū ⁊ foꝛte: ſumaṫ iſopi hūide ps.ſ.⁊ pulpe collogntide ps.i.⁊ olei de keiri ps.i.⁊ gūme rute agreſti q̄rta pš vniꝰ: ⁊ laudani ptes.ij. Abluaṫ caput cū aq̄ calida ⁊ ſapone: deīn fricetur pāno aſpero donec rubeat ⁊ li niatur cū eo die ac nocte.

Trac.ij. de diſpoſitōibꝰ cutis ex pte cutis. Ca.i.

Oloꝛ ꝯuertiṫ ad nigredinē cā ſol: Aut fri goꝛis: Aut vēti: Aut ſoꝛdiciei: Aut puſtaꝝ balneatōis: Aut comeſtiōis ſalſoꝝ: Aut ꝯuerſiōis ſāguis ad melācholiā. Et ꝯuer tiṫ ad citrinitatē ex cauſis citrināṫibꝰ q̄ ſūt egritudīes ⁊ triſtitie ⁊ defectus nutrimēti: ⁊ mltitudo coitꝰ: ⁊ fa mes: ⁊ caloꝛ aeris vehemētis: ⁊ potꝰ aq̄rū ſtantium Et ex comeſtis ſicē anīcos ⁊ olfactus eiꝰ ⁊ ꝯſideratio ad ipm ſm ꝙ dicit: ⁊ acetuꝫ ⁊ aſſiduatio eiꝰ citrinat faciē ⁊ cyminū potatū ⁊ delibutū cū aceto: Et longa ſtatio in domo in q̄ eſt cyminū plīmū ⁊ multum vti aceto: ⁊ cōmeſtio crete ita ꝙ facit cadere opilationē in oꝛificijs venarū: q̄re nō vadit ad cutē ſāguis rubi cūdus: imo aliquid de vapoꝛe choleꝛe.

De rebꝰ facientibꝰ coloꝛē bonū cū ſplēdoꝛe ⁊ rubi ficatōe ⁊ abſterſione ſubtili. Ca.ij.

Eias qꝛ oē qd̄ mouet ſanguinē ⁊ ſpūm ad cutē induit eā pulchꝛitudine puerili ⁊ mū dificatōe ⁊ rubedie. Et adiuuat ipm illud qd̄ abſtergit abſterſione leui ponēs cutē ſubtilioꝛeꝫ ⁊ detegit ab ea illud qd̄ eſt moꝛtuū ſup faciē eiꝰ dete ctiōe ſubtili: ⁊ ꝓpē ſi fuerit tinctura ⁊ indiget cū hoc toto cautela a caloꝛe ⁊ frigoꝛe ⁊ vento. Et res qdeꝫ mouētes ſanguinē ad cutē efficiūt illud ſm tres mo dos. De eis eni ſunt q̄ generāt ſāguinē ⁊ ꝓpē ſubtilē Sāguis nāq̄ bonꝰ cū generaṫ ⁊ multiplicaṫ ⁊ ſpar giṫ ꝯſeq̄t ipm ois locꝰ. Et de eis ſūt mūdificātes ſan guinē. Et de eis ſūt ſpargētes ſanguinē ⁊ dilatantes ipm ꝓpt̄ ea ꝙ mouēt cū ad exterioꝛa ⁊ apiunt mea tus attrahēdo ipm violenṫ ab interioꝛibꝰ ad exterio ra. Et res q̄ bonū faciūt coloꝛē p viā primā ſūt ſicē aſſumē cicer ⁊ oua ſoꝛbilia: ⁊ aq̄ carnis ⁊ vinū odo riferū ⁊ aſſūptio ficuū. ipſe eni generāt ſāguinē ſub tilē expulſiū ad cutē: ⁊ ꝓpt̄ illud faciūt pediculos.

Et ſi coloꝛ alicuius ꝯualeſcentis turpis fiat: nūc ſi voluerit vt redeat ad coloꝛē ſuū p̄ſtinū inuabiṫ cū ſi cubꝰ ſiccis ⁊ aq̄ dactiloꝝ imaturoꝝ: ambe eni ſūt ad dentes in ſanguine ſubtili ⁊ caliditate innata. Et de eis q̄ ſunt experta ad illud eſt vt bibat diebꝰ ꝯtinuis in ieiunio vinū ⁊ lac. Et res q̄ opanṫ p mūdifica tionē ſāguis ſunt ſicut triſera minoꝛ ⁊ myrobalani ꝯditi cū admiſtranṫ ſm aſſiduationē ⁊ myrobalani kebuli ſunt foꝛtioꝛes triſera. Et res q̄ faciūt illud cū dilatatōe ſanguis ⁊ ſparſione eiꝰ ſunt ſicut alii ⁊ pip ⁊ cipi ⁊ garioſili cū ponunṫ in cibo ⁊ ſicut crocꝰ ⁊ crocus tingat ſanguinē iterū ⁊ ꝓpē in vino coctoꝛ cuꝰ doſis ſit vſq̄ ad.ʒ.i.⁊ ſicut iſopꝰ. Sumaṫ iſopi ʒ.ij.⁊ croci.ʒ.ſ.⁊ potenṫ cū zuccaro. Et acoꝛus iteꝝ facit coloꝛē bonū: Et cum napi de barbaria ex.ʒ.i. vſq̄ ad.ʒ.ij. qū potanṫ ſanich. Et kiſch eſt iuuamen tū ſup illud vehemēs vt nō incurrat inflationē tur pē. Et de oleribꝰ ſicut raphanꝰ ⁊ poꝛrū ⁊ cepe ⁊ cau lis ꝓpē ⁊ aſſiduatio comeſtionis eiꝰ ⁊ allei iterū. Et de opatōibꝰ ⁊ motibꝰ iracūdia ⁊ ira ⁊ alteratio ⁊ ex ercitiū tēperatū ⁊ luctatio: ⁊ iterū gaudiū ⁊ leticia et aſpicere qd̄ delectat de actōibꝰ ⁊ opatōibꝰ ſicut eſt cantilena cum inſtrīs ⁊ gaudiū ⁊ ſedere cū pulchꝛiſ decenṫ inductis ⁊ aſpicere ad ſpēs litigantiū de pi gnoꝛibꝰ in victoꝛia ⁊ iurgiū ⁊ alia. Et res q̄ faciūt de foꝛis cū attractōe ⁊ abſterſione iterū ſunt linimēta ⁊ ablutōes accepta ex farina fabarū excoꝛticataꝝ ⁊ fa rina oꝛdei ⁊ farina oꝛobi ⁊ farina tritici ⁊ amilo ⁊ fa rina ciceris: ⁊ ꝓpꝛie farina lentiū ⁊ farina riſi ⁊ gluti ne piſciū ⁊ ireos ⁊ laudano ⁊ ficubꝰ ⁊ ture ⁊ maſtice ⁊ oleo eiꝰ ⁊ coꝛticibꝰ oui ⁊ carne oſtracoꝝ ⁊ bdellio ⁊ lithargyrio ⁊ ceruſa ⁊ limatura eboꝛis ⁊ oſſibꝰ ven ſtis ⁊ almahaleb. ⁊ rubea aromatica eſt foꝛtis iteꝝ ⁊ amigdale dulces ⁊ amare ⁊ ſemē citroli ⁊ melonis ⁊ atriplicis cucurbite ⁊ faria ſemis raphani ⁊ ſemē eruce. Et multotiēs qdē clarificat faciē: ⁊ mūdificat eā epithima ex amilo ⁊ dꝛagagāto cū lacte tota die ⁊ ſuccꝰ cucumeris ſilueſtris ⁊ bachar croci hoꝛtula ni ⁊ lac ſicut mulgeṫ ⁊ decoctio vngularuꝫ vituloꝝ. Et iā expꝛꝰium in eo decoctionē carnis oſtracoꝝ ⁊ albuminis oui ⁊ decoctionē fenugreci aut decoctōeꝫ meliloti. Ablutio bona: Sumanṫ fabe excoꝛtica te herbꝰ lupi ſemen raphani ſemen melonis excoꝛti catū cicer ⁊ amilū: fiat ex eis ablutio. Sumera bō: ℞. farine fabarū ⁊ farine oꝛdei omniū aā. ptē.i. ⁊ farinē ciceris ptē.i. lentiū excoꝛticatarū dꝛagagāti amili aā. p.ſ. granoꝝ melonis ptes.ij. croci q̄nta tem q̄ tingit liniaṫ nocte ⁊ abluaṫ in die cū decoctōe coꝛticū melonis ⁊ decoctōe violꝝ. ⁊ ſimiliū. Alia: ℞. amigdalarū dulciū ⁊ dꝛagaganti ⁊ gūmi ⁊ farine fa barū ⁊ ireos ⁊ glutinis piſciū ptes eq̄les liq̄ſiat glu ten in aq̄ q̄ ſufficiat oibꝰ: deinde ponanṫ in ea medi cine ⁊ fiat in ea epithima. Alia: ſumanṫ farina fa barū ⁊ oꝛdei ⁊ ciceris ⁊ ſiſia ⁊ linianṫ cum albumine oui. Et de eis q̄ abſtergūt abſterſione foꝛti ſunt bul bus ⁊ cepe ⁊ baurach ⁊ anicos cum melle ⁊ ammo niacū ⁊ oleū ⁊ camemille ⁊ ſtoꝛax humida ſūt vehe mentis iuuamēti: ⁊ ſulfur iterū ⁊ arſenicū ⁊ ſtercus lacerti ⁊ radix narciſci. Sumera foꝛtis: ſumaṫ ſex croci hoꝛtulani ⁊ decoquaṫ vſq̄quo ingroſſeṫ ⁊ ſu matur de ea. ℥.i. ⁊ ꝯficianṫ cū ea ꝯfectōne epithima tis iſte medicine: ſtercꝰ paſſeꝝ farina lupinoꝝ farina ciceris ſemen melonis excoꝛticatū: teranṫ aggregen tur cū ea ⁊ liniaṫ. Sumera alia: ℞. dꝛagagāti nitri de ſceni triti ſicut puluis ⁊ croci ⁊ lupinoꝝ ⁊ medul le granoꝝ coꝛti oium aā. aur.i. liniaṫ cū oleo ami gdalino. Et q̄n̄q̄ liniṫ facies oī nocte cū ſynapi al bo ⁊ arſenico rubeo ⁊ citrino cū lacte ⁊ abluiṫ in ma ne rubet facies ruboꝛe vehemēti. Et iſte medicie foꝛ tis abſterſiōis ꝯferūt foꝛme que ē ex p̄ncipio lepꝛe q̄ naiaṫ aſoki: ⁊ bothoꝛ ⁊ butyrū coctū cū admiſtraṫ ſup eas dſtruit eas. Et de eis q̄ ſūt ꝓpa ad hoc iteꝝ ⁊ mūdificāt cū foꝛtitudie eſt gūmi albū: baurach: tus ⁊ ſulfuris citrini eq̄li mēſura fiāt trociſci cū aceto ⁊ ex ſiccenṫ ⁊ admiſtrenṫ cū neēe fuerit cū aceto ⁊ melle: ⁊ ſpuma baurach melioꝛ ē in hoc q̄ꝫ baurach. Et ite rū ſumaṫ lb̄. ſaponis ⁊ ammoniaci tantūdem ⁊ re ſoluantur liquefaciendo in tribus lb̄. aq̄: deinde pꝯ ciant deſup turis ⁊ maſticis ⁊ nitri ptes eq̄les cū.℥. vij.⁊ terantur oia in vaſe vitreato vehementer ⁊ ad miniſtrenṫ in nocte. Et iterū farine herbi ⁊ farine ci ceris ⁊ fabaꝝ ⁊ oꝛdei ⁊ lupinoꝝ ⁊ ireos ⁊ radicū nar ciſci oiuꝫ ptes eq̄les: ⁊ gūmi ⁊ radicis lilij amboꝛuꝫ aā. ps.ſ. fiant trociſci. Et ſcias ꝙ omne qd̄ ꝯfert pāno ⁊ malculꝛ lēuginū maioꝝ ⁊ veſtigijs ⁊ tenebꝛo ſitati ſanguis cōfert in hoc foꝛtioꝛi iuuamine: ⁊ paꝝ de eo ſufficit.

De ꝯſeruatōe cutis a ſole ⁊ vēto ⁊ frigoꝛe. Ca.iij.

Opoꝛtet vt liniatur cum albumine oui aut cum aqua gūmi aut cum cera aut ſumatur groſſum ſimule infuſe in aqua colate ⁊ mi ſceatur cum equali menſura albumis oui ⁊ inūgaṫ cum eo facies.

De veſtigijs pcuſſiōis ⁊ veſtigijs nigris. Ca.iiij.

Radicat ea lithargyrium albificatum qñ linitur cum aliquo ex adipibus aut cū me dulla panis. Et ſimiliter piper notum con fert ad illud quando cū eo linitur manifeſte: ⁊ olus quod dicitur piper aque: ⁊ ſimiliter tus ⁊ folia cau lis ⁊ coꝛiandrum ⁊ raphanus ⁊ mentaſtrum humi dum ⁊ arſenicum: totum illud cum aqua coꝛiandri ⁊ apij. Et quando linitur locus cum calce aut nitro rubeo cum aceto foꝛti remouentur veſtigia viridia: ⁊ ſimiliter cū ture ⁊ nitro ⁊ aloe eradicat veſtigia co loꝛis melongene ⁊ abſinthiūꝫ cum melle ⁊ ſimiliter cum glutine albotin: ⁊ laudanū iterū opoꝛtet vt di mittatur ſuper locum diebus aliquot. Et emplaſtrū diaquilon eſt bonū iterū. Epithima ad illud bonū: amigdale excoꝛticate.ʒ.i. oſtracoꝝ aduſtoꝝ naſtur tij albi amboꝛum aā.ʒ.ij. mes excoꝛticatoꝛum.ʒ.ſ. ciceris albi excoꝛticati.ʒ.ij. oꝛobi.ʒ.i. lupinoꝛū.ʒ.ſ. ſpume maris.ʒ.i. oſſium vehementis exſiccationis ⁊ vetuſtatis.ʒ.ij. ſarcocolle.ʒ.i. terantur ⁊ conficiantur cum aqua oꝛdei ⁊ zuccaro ⁊ liniantur cuꝫ aqua roſ. Et iterum confricatio oſtrachi ⁊ liniatur ſuper locuꝫ ⁊ keiken cum oleo amigdalino. Et iterum ni tri ammoniaci myrrhe ſulfuris citrini omniū equa liter: fiat ex eis epithima cuꝫ aceto confractum ⁊ nō vlceret: ⁊ ſimiliter chimolee ⁊ fimi columbini ⁊ ſapo nis ⁊ turis equales ptes: ⁊ liniaṫ cum aceto ⁊ coꝛnu ceruini aduſti donec albeſcat ⁊ turis farine lupinoꝝ ⁊ farine herbi ⁊ farine fabaꝝ ptes eq̄les: ammoniaci amigdale amare oium tertia ptis vniꝰ: dꝛagaganti gūme amboꝝ aā. q̄rtā ptē vniꝰ. Et iterū emplaſtreṫ cū glutine. deinde ſumanṫ nitri ⁊ calx ⁊ cinis vitis ⁊ aggregentur cū melle ⁊ linianṫ ⁊ hoc eſt cōueniens lentiginibus ⁊ veſtigijs vlcerum: ⁊ foꝛtaſſe indigent ſcalpellatione.

De veſtigijs vlceꝝ ⁊ variolaꝝ. Ca.v.

Mne qd̄ eſt foꝛte de illis q̄ diximꝰ ꝯfert de bilibꝰ veſtigioꝝ vlcerū. Et de medicinis p̄ dictis ad illū. ⁊ expꝛtis ſūt adeps aſini ⁊ ſuc cus radicū arundinū humidarū cū aliq̄nto mellis ⁊ caſeus cum ſale maſſe ꝯfectus cū melle apum ⁊ de coq̄tur vitis alba in oleo donec ingroſſeṫ ⁊ eſt exper tū. ⁊ ſilr emplaſtrū hmōi ireos ⁊ coſtus ⁊ litharggy riū ablutū ⁊ coꝛnu ceruinū aduſtū ⁊ baurach ⁊ am moniacū ⁊ ſtercꝰ antiquū admiſtreṫ ita ꝙ ad lentigi nes ⁊ pannū. Et iteꝝ ſumanṫ ſtercoꝛis antiq̄ veteris lōgi tpis albi ⁊ oſſiū veterū amboꝝ aā. ptes.x. radi cū arūdinis ſicce ptes.xx. ⁊ naſturtij recētis ptes.x. ⁊ amili ptes.x. ⁊ lupinoꝛum partes.v. ſeminis melo nis excoꝛticati riſi excoꝛticati ⁊ farine ciceris omniū aā. partes.x. ⁊ granoꝝ de ben ptes.xv. conficiaṫ cū aq̄ oꝛdei ⁊ liniaṫ. Et ſi ponanṫ in eo coſti ⁊ myrrhe ⁊ ariſtol. oiuꝫ aā. ptes.x. erit meliꝰ. Et nos qdē iaꝫ innuimꝰ ad curatōes hoꝝ veſtigioꝝ in loco q̄ eſt an te hunc locum.

De ſanguine moꝛtuo ⁊ lentiginibus magnis et panno. Ca.vi.

Entigines ⁊ ſanguis moꝛtuus fiunt ꝓpter ſanguinem a quo apertū fuit oꝛificiū vene vt euomeret repletionē aut ſciſſum fuit eiꝰ oꝛificiū pꝛopter percuſſionē aut aliud ⁊ pꝛefocatus ⁊ ſub ſuperioꝛe parte cutis in loco i quo apparet co loꝛ eius ⁊ figura eius. Et ille qui eſt ad rubedinē de clinis eſt lentigo: ⁊ qui de eo delinitus eſt nomiatur pannꝰ ⁊ qdā nominant pūctalem pannū. ⁊ ille qui eſt ad nigredinē declinis eſt baraſſen. Et multotiēs qdē accidit habēti lentigines ſciſſura labioꝝ ꝓpt̄ ſiccitatē cōplexionis ſue. Et opoꝛtet vt pꝛeparet ad curationē omniū illoꝝ anteq̄ꝫ vehemens fiat rube do ſanguinis ⁊ denigreṫ: nam poſt illud eoꝝ cura ē difficiṫ. Ut vō ſanguis moꝛtuꝰ ⁊ baras q̄n̄q̄ egredi tur cū extremitate phlebotomi remouēde cutē ſub tilem ablatōe nō vlcerāte. Qd̄ ſi fuerit illic aliqd̄ ꝯgelati accipiemꝰ cū facilitate. ⁊ ſi fuerit nō ꝯgelatū adhuc fiat vt currat cū facilitate: deinde curetur per cōplementū abſterſionis cū medicinis. Et nos qdē iam curauimꝰ albaras ⁊ lentigines ⁊ hmōi ⁊ ablate ſunt: verū opoꝛtet vt conſequatur emplaſtꝝ in quo ſit ſtipticitas vt nō currat ex oꝛificijs venarū ſāguis vice alia licet neceſſaria ſit cōmixtio medicinarū ſti pticarū in eo qd̄ adminiſtratur ⁊ reſoluentiū vt non attrahant reſolutiue materiaꝫ ex via que dilatata ē venarū: ⁊ ꝓpē in inceptione pāni: ⁊ ſilr illud ſup qd̄ nō opoꝛtet vt ſit vehemēs moꝛdicatio. Antiquꝰ vō ſtās non timet illud: imo opoꝛtet vt adminiſtrenṫ ſup ipm reſolutiua moꝛdicatiua auferēdo ⁊ ponēdo ſꝫ ꝯtinuitatē ⁊ antiquꝰ niger nō aliꝰ. Et q̄n̄q̄ poſſibile eſt vt reſoluaṫ ſāguis moꝛtuꝰ in p̄ncipio rei embꝛo cando ipſum cum aqua calida plurima tempoꝛe lō

ꝗoꝛ ⁊ ꝓpe ſi fuerit in illa aq̄ virtꝰ reſolutiua ⁊ qñ q̄ꝫ
ſcalpellamꝰ in p̄mis. Et qñqꝫ ꝯfert collyriū de myr-
rha ⁊ collyriū roſarū ad illud liniri. ⁊ iteret illud et
qḋ currit curſu eiꝰ in die bis poſtq̄ꝫ abluit locus cū
eis q̄ ſunt ſicut decoctio meliloti. Et melius quo ad
miniſtrant iſte due medicine ⁊ alie eſt aq̄ fenugreci.
Et collyriū factum ex myrrha eradicat illud qḋ reſi
duū eſt ex mūdificatione medicinarū q̄ ſunt debilio
res. Et ficus infuſe in aceto acetoſe qñqꝫ reſoluūt ſā
guinē moꝛtuū ⁊ ſimilr nitrū aſſatū ⁊ ſimꝰ colūbinꝰ ⁊
baurach cū eq̄litate ſumpta ⁊ liniant cum melle. Et
iterū abluit locꝰ cū nitro: deinde emplaſtret cū gum
ma albotin ⁊ ligetur ſtricte ſex diebꝰ: deinde abluat
⁊ pūgat cū acubus vt ſanguinet: deinde exſiccet ſan
guis ⁊ dimittat ſex diebꝰ: deinde fricetur cū ſale ⁊ di
mittat media hoꝛa: deinde ponat ſup ip̄m hoc me-
dicamen qḋ dicemꝰ. v. diebꝰ: q̄re egrediet totū reſi-
duū ſanguis. Medicamen eſt iſtud: tus ⁊ nitrum ⁊
calx ⁊ cera ⁊ mel: liquefiat cera cū melle ⁊ miſceant ⁊
fiat cū eo emplaſtrū ⁊ admiſtretur in oībꝰ tribꝰ die-
bus aut quatuoꝛ vſqꝫ ad quinqꝫ dimittendo ſuper
locū: reſoluent ergo veſtigia ſanguinis moꝛtui ⁊ al-
guaſſez. Et de medicis ſingularibꝰ bonis eſt condiſi.
cū medulla panis ⁊ amigdale amare ⁊ ſemen caulſ
⁊ ſemen raphani ⁊ lac fici ⁊ aq̄ calcis cū felle vaccino
⁊ tus ⁊ folia mandragoꝛe fricata ſuper lentigines ⁊.
alia veſtigioꝝ hebdomada vna. Et ſanſucus q̄dem
eſt linimentū bonū ad ſanguinē moꝛtuū ⁊ oēs me-
dicine foꝛtis abſterſionis p̄dicte in capitul' p̄terins.
Et iterū ſicut coꝛdumeni ⁊ myrrha ⁊ gūma pigami
⁊ cepa agr ⁊ radix ſerpentarie cū melle. Et iā expꝰ ē
Gal. ⁊ alij nucem rancidam terendo eam optime ⁊
ligando deſup in nocte: deinde iteretur. Et vitis al-
ba iterū ⁊ alſeſireſiz ⁊ ſex granoꝝ alben ⁊ ſambacꝰ ⁊
ꝓpe humida ⁊ limatura eboꝛis. ⁊ crocus hoꝛtu-
lanus cū aceto ⁊ duo hellebori ⁊ cynamomū: ⁊ ace
toſitas citri eſt bō iterū ⁊ andacocha iterū ⁊ ſtercus
colūbarū ⁊ ſtercus paſſerū ⁊ ſtercus accipitris: Aut
ſumatur pipis p. i. calcis p̄s. i. ⁊ arſenici rubei ⁊ citri
amboꝝ an̄. p̄tes. ij. ꝯficiantur cū melle ⁊ reponatur
in vaſe figuli. ⁊ qñ ip̄m eſt neceſſariū abluat locꝰ cū
nitro: deinde emplaſtretur cū gūma pini q̄nqꝫ die-
bus: deiñ reſoluat ⁊ pungat locꝰ cū acubꝰ ⁊ exſiccet
⁊ puluerizetur ſup ip̄m ſal ⁊ iteretur ſup cū medica-
men quinqꝫ diebus alijs: fiat illud aliquotiens q̄m
delebit ſanguinē moꝛtuū ⁊ alguaſſez. Aut ſumātur
baurach ⁊ dragagantū cū equalitate ⁊ infoꝛmentur
inde trociſci ⁊ liniantur cū aceto ⁊ abluatur cū ſapo
ne aut liniatur cū cucurbita ſicca trita bene cū pau-
co croco: eſt eni bonū vltimū. Aut ſumatur bolus
de creta ⁊ grana cotti ⁊ aggregent cū aqua ſaponis
⁊ liniatur. ſanat eni pannū ⁊ bothoꝛ ⁊ lentigines: et
ſilr ſex olei aduſti ⁊ oleū de herbo ⁊ farina lupinoꝝ
accepta ſm̄ equales partes: ꝯficiantur cū ficubꝰ in-
fuſis in aceto: Et de medicinis leuibꝰ que ꝯferunt al
baras ⁊ lentiginibꝰ ⁊ oībꝰ veſtigijs eſt mucilago cy-
donioꝝ cū croco ⁊ grana cucurbite cū decoctōe fe-
nugreci. Et de eis que delent pannū ſunt ſemen ra-

phani ⁊ ſynapis ꝯfecta cū ficubꝰ infuſis in aceto. Et
medicamen factū ex ſynapi ⁊ arſenico qñ eſt ſm̄ q̄n
titatem que excoꝛiat parū ⁊ nō vlcerat ⁊ deletur itez
ſi ſumatur coſtus cū cynamomo que ambo ꝯficiant
tur cum aqua aldardagi ⁊ liniatur: aut ſumant ter-
ra argenti viui ⁊ ſemen melonis ⁊ almahaleb ⁊ ami
gdale amare ⁊ admiſtrent. Et iterū aldardagi cōfe-
ctis cum eo bdellio ⁊ ſemine eruce: ⁊ iterū bdellium
cū aceto: admiſtrent iſte medicine ⁊ quotiēs moꝛdi
cant auferantur: deinde iterentur. Et iterū cepe cro-
ci ⁊ cepe narciſci. Et iterū ſumantur ſeminis eruce ⁊
amili ⁊ lithargyrij albificati oium an̄. p̄s. i. piperis
croci ⁊ ſtercoꝛis lacerti ⁊ ſtercoꝛis canis ⁊ farine fa-
barū ⁊ farine oꝛdei ⁊ faria fenugreci omniū an̄. par
tes duas olei amigdalarū dulciū ⁊ olei aineregi cū
quo aggregent. Et iterū diaquilon ſm̄ hunc modū
decoquatur. ℥. lithargirij in duabꝰ. ℥. olei antiqui
donec reſoluatur in eo. deinde ſumat mucilaginis
fenugreci ⁊ mucilaginis ſinapis an̄. ℥. i. ⁊ bdellij et
myrre amboꝝ an̄. ʒ. v. due medicine terant: deinde
ſup eas ambas ꝓijciant mucilagines ⁊ terant vehe-
menter: deinde aggregētur cū oleo ⁊ fiat ex eis dia-
quilon. Trociſcus bonꝰ: ℞. mezerion. ʒ. iiij. ſynapiſ
albi. ʒ. x. ammoniaci. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ij. diſſoluant in
aq̄ ſm̄ q̄ntitatē q̄ reſiduū aggreget ⁊ fiant trociſci.
Medicamen vigilantis bonū: ℞. ſenkeſud. ʒ. i. bau
rach. ʒ. i. ſeminis raphani ⁊ oſſis putridi ⁊ granoꝝ
alben ⁊ lapidis piperis ⁊ lupinoꝝ ⁊ ſemis melonis
⁊ coſti ⁊ amigdalaruz amararū: fiant ex eis trociſci
⁊ adminiſtrent. Medicamē bonū vltimū cui par
nō inuenit: interficiatur argēti viui. ʒ. i. in mollitiōe
ʒ. iij. amigdalarū amararū conterēdo donec nō ap
pareat eiꝰ veſtigium ⁊ denigret mollitionē. deinde
ꝓijciatur quantū eſt totū de ſemine melonis trito
valde ⁊ liniatur per hebdomadam vnam omni no
cte ⁊ abluatur in mane. Et iterū rute mōtane ⁊ iſopi
amboꝝ an̄. p̄s. i. marmoꝛis boli viridis tertia p̄tis
vniꝰ turis p̄s. i. baurach p̄tes. ij. ⁊. ʒ. ⁊ gūmi albotin
cū oleo ro. reſoluant baurach ⁊ marmoꝛ boli cum
aqua calida ⁊ aggregant omnia et miſceatur cum
eo aliquid de mellis ⁊ admiſtretur ſm̄ cautelam ab
vlceratiōe. Dixerūt ⁊ de eis q̄ delent pannū ē phlo
botomia vene lepoꝛis: verūtñ ponit faciē in rubedi
ne faciei habentis aſabaſa. De alguaſſem. Ca. vij

q Uandoqꝫ eradicant alguaſſē due medicie
quas p̄diximꝰ in ca. lentiginū. Et foꝛtaſſe
ſufficit vt abluat locꝰ cū nitro ⁊ ponat ſup
ip̄m gluten albotin hebdomada vna: ⁊ ſtringatur
ligando: deinde ſoluat ⁊ fricet cū ſale bene ⁊ reiteret
ſup ip̄m gluten albotin vſqꝫquo eradicet exiſtēte cū
eo nigredie alguaſſem. Qḋ ſi illud nō ꝯfert nō erit
excuſatō quin conſequatur punctio veſtigioꝛum al
guaſſem diſtillando anacardos vt vlcerent ea ⁊ coꝛ
rodant ipſa.

De curatōe albedſanē ⁊ rubedinis ſuperflue.
Capitulum octauū.

a Lbedſanē eſt rubedo extranea ſimilis ru
bedini eius in quo incipit lepra q̄ apparet

ſuper faciē eius ⁊ ſuper extremitates ⁊ ꝓpꝛie in hye
me ⁊ frigoꝛe ⁊ foꝛtaſſe ſunt cū ea vlcera. ⁊ cā eius eſt
quia frigus coartat vapoꝛē plurimū ſanguineum.
Et eius curatio eſt ventris ſolutio ⁊ phlobotomia
⁊ ventoſe ⁊ appoſitio ſanguiſugarū. deinde admini
ſtratio regiminis eius qui habet alſeker in p̄cipio
lepꝛe p̄dicti in capitulo ante hoc capitulū.

De moꝛphea ⁊ alguada ⁊ albaras alba ⁊ nigra
Capitulū. ix.

Differentia iter duas moꝛpheas ⁊ albaras
albā verā eſt q̄ vtraqꝫ moꝛphea eſt in cute
⁊ ſi eſt pꝛofunda eſt parū valde: ⁊ albaras
eſt in cute ⁊ carne vſqꝫ ad os. Et cā cōis omnibus ē
debilitas operatiōis alteratiue quando non aſſimi
lat aſſimilatione integra. verū materia eſt in vtraqꝫ
moꝛphea ſubtilioꝛ ⁊ virtus expulſiua foꝛtioꝛ quare
expellit ad ſuperficiē. ⁊ materia in baras ē groſſioꝛ
⁊ virtus expulſiua debilioꝛ fixa in interioꝛe parte ⁊
coꝛrūpit cōplexionē eiꝰ qḋ penetrat in ea q̄re eſt addi
tio ⁊ adherentia ⁊ nō fit aſſimilatio. ⁊ tu quidē iam
ſciuiſti has intentiones i capitulo virtutū. Et quan
do cōponitur hec materia cōuertitur nutrimentuz
qḋ venit ad eā ad naturā ſuam. ⁊ ſi fit melius nutri
mentū ſicut cōplexio bona ꝯuertit materiaz coꝛrup
tam ad rectificationē ⁊ facit eā cōuenientez ſicut ar
boꝛes permutantur de plantatione ad plantationē
⁊ conuertuntur a venēoſitate ad comeſtibilitatē ⁊ a
comeſtibilitate ad venenoſitatē ſicut narrauit Gal.
⁊ alij q̄ arboꝛ noīata alabcha eſt in perſia venenoſi
fructus. ⁊ cū plantatur in egypto eſt fructuſ eius de
eis que comeduntur. ⁊ ſicut caloꝛ animalis ⁊ plāte
conuertunt materias ſm̄ membꝛuz quoniam ipſa
ſunt eis ſicut regiones. ⁊ quando membrū fit phle
gmaticū: ⁊ caro eius eſt ſicut caro oſtracoꝛum ⁊ cō
uertit ſanguinē bonuz ad cōplexionem ſuam phle
gmaticā ⁊ coloꝛem ſuū album. Et differentia q̄dez
inter ambas moꝛpheas eſt q̄ vna earum eſt ꝓpter
materiā melancolicam: ⁊ altera ꝓpter phlegmaticā
pꝛopꝛie. Rei vero que nominatur albaras nigra
ꝓpoꝛtio ad albaras albaz non eſt pꝛopoꝛtio moꝛ
phee nigre ad moꝛpheaz albam: imo eſt genus di
uerſū in intentōe ad albaras albā: ⁊ illud ideo quo
niam albaras nigra eſt illud quod nominatur im
petigo excoꝛticatiua ⁊ ē ſcabioſitas acctis cui aſpe
ra vehemēs ⁊ facit ſquamaſ ſicut ſunt piſciū cū pru
ritu ⁊ eſt ꝓpter humoꝛē melācolicū ibibentē cutez
de eo qui eſt iuxta eā imbibitiōe foꝛtioꝛe q̄ꝫ ip̄mat
in coloꝛē tūſi: ⁊ eſt de antecedētibus leprā ⁊ ē cū ma
litia: ⁊ cū hoc q̄ que eſt ex ea antiqua nō ſanat. ⁊ ſi-
milit que ex moꝛphea ē antiqua eſt magis ſalua q̄ꝫ
albaras alba. ⁊ cā huius totius eſt nota. Et ſcias q̄
albaras ſequit ventoſas ⁊ apparēt veſtigia earum ⁊
multiplicat ſuper ea ꝓpter illud qḋ attrahit cū ſan-
guine de humiditate ⁊ nō aſſociat ei cū ſuctio fit vē
toſarū ⁊ remanet in cute ⁊ ꝓpterea q̄ debilitat cutiſ
vlcerata a ꝯplemento ſue operationis. Signa.
Moꝛphee quidē nigre eē nō ambigit. Ambiguuz
vero eſt differētia inter alguada que ē moꝛphea al-
ba ⁊ albaras malā. Et ḋ differētia quidē int̄ vtraſqꝫ
eſt q̄ pili oꝛiuntur ſuper alguada ⁊ ſunt pili nigri et
flaui ⁊ naſcunt ſup albaras albi non alij: ⁊ eſt cutis
magis depꝛeſſa ⁊ vehementius defoſſa q̄ꝫ cutis re-
liqui coꝛpis. ⁊ foꝛtaſſe eſt illud in guada ſꝫ eſt parū
valde. Et iterū pūctura cū acu extrahit ex guada ſā-
guinē: ⁊ ex baras nō ſanguinē: imo humiditatem
aquoſā ⁊ hoc ñ ſanat. ⁊ iterū q̄ rubet cū fricatione ē
ad ſpem decliuis ⁊ ad hoc vt ſit moꝛphea ⁊ que nō
rubet p̄ eā eſt mala. Differētia vero inter moꝛpheaz
nigrā ⁊ albaras nigram eſt excoꝛticatio ⁊ ſquamoſi
tas ⁊ teſtoſitas q̄m ipſe nō ſūt in moꝛphea nigra.
Ampliꝰ albaras iterū eſt rara ⁊ q̄m de ea ē aſpera ⁊
de ea ē leuis: ⁊ leuioꝛ vtrarumqꝫ albarū eſt deterioꝛ
⁊ vtraqꝫ nigraꝝ eſt melioꝛ q̄m ē moꝛphea. ⁊ de ea ē
vehemētis elōgationis a coloꝛe coꝛpoꝛis: ⁊ de ea ē
q̄ eſt ꝓpinquioꝛ ei ⁊ ē magis ſalua. Et in ea q̄ eſt ſub
merſa ⁊ nō rubet neqꝫ ſanguinē emittit ⁊ eſt vehem
tis dilatatiōis capiēs locū magnū non ē ſpes. Et ſi-
milit illa que oī hoꝛa incipit in additōe q̄m ꝯplexio
eius eſt foꝛtis cōuertēs illud qḋ ad eā vadit ad ſuaz
ſimilitudinē ⁊ ꝓpter illud eſt mala valde.

De cura moꝛphee nigre. Ca. x.

Poꝛtet vt incipiat cū phlobotomia ſi fue
rit illic multitudo ſāguis: ⁊ cū eūone huo
ris aduſti ⁊ melici cū eis q̄ ſunt ſicut deco-
ctio epithymi ⁊ agarici ⁊ myꝛob. nigroꝝ ⁊ polypo
dij ⁊ ſticados cū paſſul' ⁊ ficubꝰ ⁊ ſiſibꝰ. ⁊ lapis ar-
menꝰ ⁊ lazuli qñ pōit in medicis eiꝰ eſt iuuatiuꝰ: et
helleboꝛis ⁊ hieralogodiō ⁊ hiera ruffi ⁊ alia ab il
lis. Et de euacuatiōibꝰ ſublimibꝰ ē aqua caſei cuz
epithymo: potetur oī die pondus. ʒ. i. epithymi in
cado vno aque caſei. ⁊ dare in potu ſambacū ꝯfert
ei. ⁊ ꝯfert ei admiſtratio ciboꝝ bōi chimi ⁊ admini
ſtratio balneoꝛum ⁊ adminiſtratio triſerarū factaꝝ
cū epithymo. Suffuſ iuuatiuū ei ⁊ baras nigre. ℞.
myꝛobalanoꝝ nigroꝝ emblicoꝛum nigelle omniuz
an̄. partē vnā ꝫuſere partem. i. ⁊. ʒ. bibat omni die. ʒ
iij. in mane. ⁊. ʒ. ij. in ſero. ⁊ quando caleſit coꝛpus
dimittatur aliquot diebus deinde iteretur. Et opoꝛ
tet ut p̄cipiatur eis quatenus occupentur in diſpo
ſitione rectificādi ſplenē ſi fuerit coꝛruptꝰ aut debil
ab attrahēdo ſanguinē: ⁊ pꝰ illḋ admiſtrēt epithy
mata foꝛtis at ſterſiōis: ⁊ foꝛtiſ attrahētia ſāguinez
ſanū. cū ergo veſicat q̄ſcat diebus aliquot dōec ca
dat cutis: deinde iteret ſi eiꝰ fuerit neceſſitas. ⁊ qñqꝫ
nō dimittit cadere: imo quotiēs incipit moꝛdicāre
auferatur donec quieſcat: deiñ iteret: ⁊ iſte medicie
ſunt ſicut gūma rute agreſtis ⁊ piper ⁊ ſynapis ⁊ na
ſturtiū ⁊ lac titimalli ⁊ tapſia ⁊ hermet ⁊ ſemen rha-
phani ⁊ coꝛtices radicū capparis ⁊ kebikengi. Et
alkebikengi iteruz eſt iuuatiuū in moꝛphea ⁊ baraſ
ꝓpterea q̄ vehementer attrahit ſanguinē ⁊ oſſa pu
trida. ⁊ nuclei oliuarum antiqui putridi collecti ex
parietibus. Et omnia attractiua foꝛtia p̄dicta i ca.
eradicationis veſtigioꝛum. ⁊ aque quibus linit ſūt
aque cucumeris ⁊ ſcis eius ⁊ decoctio colloquintide
Modus epithymatis boni: ſumat ſemēr raphani

τ terátūr cum condiſi: τ liniaſ cum eo morphea ni
gra in balneo. Et iterū ſumaſ ſemē raphani τ ſemē
ſynapis confecta cum ficubus decoctis in aceto.
Modus epithimatis. ℞. nigelle torrefacte tapſie
perſice omniū ana. ʒ. x. aluminis iameni. ʒ. ij. dragā
ti gallarū amborū ana. ʒ. ij. ſeminis harmel torre
facti. ʒ. v. liniatur cū aceto forti: deinde ſuccurratur
veſtigijs accidentibus cum lacte mulieris. Et om
nia epithymata fortia ꝑdicta in ca. albaras τ lenti
ginū τ alioꝝ ſunt iuuatiua ad morpheā nigrā.

De cura alguada τ albaras Ca. xi.

Ponet ut deuiteſ phlomia licꝫ nō faciat
ipſam neceſſariā res fortis τ coit⁹ niſi quiꝗ
ꝑm ieiuniū τ vinū niſi purum. Et ſudare i
balneo cōfert ei ſi fuerit mūdificati corporis. Et ad
miniſtreſ vomit⁹ in ꝑmis: deinde medicine euacuā
tes phlegma ſi nō fuerit corpus mūdū: deinde diu
retica τ ſolutionem vētris facientia ſicut hieras ma
gnas ꝓpē hiera de pulpa collogntide: τ pilule q̄ ſi
milanſ ei. τ hiere deuſ in potu cū decoctione myro
balanoꝝ τ epithymi τ polipodij τ paſſularū τ ſal.
Et in granis alnil ē ꝓprietas mirabilis in euacuan
do humorē reſiduū morphee al. τ albaras. Et de
ſolutiuis cōuenientibus eis eſt hierapicra cōpoſita
cum pulpa colloquintide. Aut ꝑm hanc deſcripti
onē. ℞. cynnamonii τ ſpice xylobalſami τ maſticis
τ aſſariet croci τ folij τ calamenti fluuialis; τ pulpe
colloquintide omniū ana. ʒ. i. aloes. ʒ. xviij. cui⁹ do
ſis ſit. ʒ. i. aut aur. i. cum ſirupo aceto ſo mellino et
aqua calida. Et de ſolutiuis cōuenientibus eis ē, ut
ſumatur myrobal. kebulorum emblicorūꝫ ana ps
i. τ turbit partes. iij. τ ſit omnis pars. ℥. i. diſſolua
tur de penidijs lib. ʒ. cum aqua τ inſpiſſetur τ con
ficiatur: cuius doſis ſit de trib⁹ ad quiꝗ. Et ego di
ligo ut ponatur in eo zinziberis pars. i. Et admini
ſtrenſ confectiones triferales τ electuariū noſtrum
huiuſmodi. ℞. myrobal. ni. turis al. amboꝝ ana ꝑ
tem. i. zinziberis quartā partē vnius conficianſ cuꝫ
melle paſſularū: τ ſumatur de eo omni die quanti
tas oui. Et iterūꝫ myrobal. nigroꝝ emblicoꝝ nigel
le oium ꝑtes equales: zuferi ps. i. et. ʒ. bibat oi die
de eo. ℥. ij. dimittat ipſm qū febrit. Et iterū acori et
macropiperis τ myrobal. kebuloꝝ τ maſticis τ tu
ris τ nigelle τ baccarū lauri oiūꝫ equales ꝑtes: τ ſit
doſis ei⁹. ʒ. ij. Et de eis que dicta ſunt in li. abbreui
ationū eſt ut ſumaſ modus ſauic de tritico vehemē
ter torrefacto. τ ſi eſt neceſſarium ut iteretur torrefa
ctio eius: bibat τ fiat ſuꝑ impreſſionē eius. ʒ. ℥. mu
ri nabati: τ tolleret ſitim vſꝗ ad meridieꝫ. Et in zu
fera τ ſemine eius in vino in hoc capl̄o eſt ꝓprietas
mirabilis. Et de ſucco quidē extremitatūꝫ vitis ama
re bibaſ oi die cadus vn⁹: qm̄ exſiccat albaras τ ꝓ
hibet additionē ei⁹. Et potare tyriacā: τ comedere
carnē vipere ē iuuatiuū valde i hoc: τ trociſci tyri ite
rū. Et de ꝯfectionib⁹ τ medicinis q̄ ſūt inſ triferales
ꝙ ſolutiuas ē ut ſumanſ ſemis de zufera ꝑtes. ij. τ ſe
minis vrtice ps. ʒ. τ aloes ꝑtes. iiij. aggregeſ cū mel
le. τ ſit doſis. ʒ. iij. admiſtreſ illud ſꝑ. Et de hoībus

ſūt q ponūt cū eo acoꝝ τ epithymū. Et iterū alkekē
gi. ʒ. ij. myrobal. ni. ʒ. i. epithymi. iij. ʒ. i. poteſ anno
cōpleto cū cōplemēto ſuo. xij. menſib⁹. Et de eis q̄
currūt hoc curſu: verūtñ ē forti⁹ τ manifeſtioris iu
namēti: τ oꝫ ut bibaſ ꝑ annū: eſt ut ſumanſ acori. ʒ.
vij. myroba. kebuloꝝ polypodij ana. ʒ. x. myroba.
citrinoꝝ. ʒ. xv. hierepicre. ʒ. xx. ſaſ indi. ʒ. vij. ſemis
alzufera. ʒ. xx. τ piretri. ʒ. x. turbit. ʒ. l. pulpe collo
qntide. ʒ. xx. agarici. ʒ. v. τ ſcamonee pond⁹. ʒ. viij.
ꝯficiaſ cū melle origanali: τ ſit doſ ex aur. i. vſꝗ ad
aur. ij. Et hui⁹ quidē generis ē medicamē alkindi qd̄
℞. ſemis naſturtij. viij. kilciati zufera τ aloes ſcotrē
ſis amboꝝ ana. ʒ. iij. ꝓijciaſ ſuꝑ illud lib. i. et. ʒ. melſ
τ inſpiſſet: cui⁹ doſis añ cibū ſit quātū neceſſe ē cum
ſauic: deinde ſorbeat poſt illud. iij. ſorbitiōes muriꝫ
τ ꝯſeruet caput cū oleo viol. τ oleo roſ. τ cib⁹ poſt
ipſm ſit aleſſidabegi. Et quiꝗ ꝑmittiſ ut adminiſtreſ lo
godion τ theodoricō oi die: τ ſit ei⁹ doſis ꝑus vſꝗ
ad. ʒ. ʒ. τ min⁹. Et quidā iā inuerūt cauterizādo loca
albaras τ euaſerūt τ quieuerūt: verū hoc poſſibile eſt
in ea q̄ eſt ꝑue quātitatis. Et cū corp⁹ ē mūdū τ cō
plexio corporis eſt eq̄lis tunc dimitte medicinas q̄ bi
bunſ: quoniā ipſe fortaſſe afferent nocumētūꝫ. τ mi
nus illius eſt ꝙ ipſe faciunt fluere ſanguinem τ mi
norant ſpiritum qui ambo ſunt de illis quib⁹ indi
getur in curatione albaras: τ ſit ſufficiētia ſuper cu
rationeꝫ membri cum eo quod appropriatur ei de
epithymatibus τ eis ſimilibus: τ pone cibum eius
velocis digeſtionis in quo non ſit viſcoſitas: neꝗ
vnctuoſitas τ deuitet olea τ frumentum coctum ut
puls τ que currunt curſu eorum. Medicinarum
autē ad guada τ ad baras gradus primus eſt ut ſit
vehementis abſterſionis fortiter attrahentes ſāgui
nem vehemēter calefacientes cōplexiones membri
poſt illud vero ſint vlceratiue excoriatiue. Et i me
dicinis que ſunt ad guada ſunt medicine que admi
niſtrantur ad hoc ut tingant. Et quod magis dili
go, ut adminiſtrentur medicine locales poſt fricatio
nem τ rubificationē: τ ut ſit fricatio cū eis que ſunt
ſicut folia fici vſquequo forſitan ſanguineſ: aut poſt
pūcturā acuū in locis plurib⁹. Et de iuuantib⁹ ad
iuuamentum medicinarum eſt ut adminiſtres lini
menta in ſole. Et melior medicinarū ad baras ē illa
que vlcerat aut veſicat: qm̄ facit currere materiam τ
ſanantur τ iteretur: τ fortaſſe nō dimittitur ut veſicet
ſimo mordicet eā τ iteraſ poſt quietem. Et medicine
ad baras ꝑm experientiā primaꝫ ſunt fortes de illis
quas diximus ſicut helleborus τ calx τ arſenicum
τ condiſi τ ſtaphiſagria τ radix vitis al. τ gentiana
τ ſauina τ gūmi pini τ radix ſanguinis draconis τ
radix aphodilli τ ſpuma maris τ aſſa τ cortices ra
dicis capparis τ ſynapis τ harmel τ ſemen rapha
ni τ radix cucu. aſi. τ eruca τ rubea τ cardamomūꝫ
τ almezerion τ dragantū τ calcantum τ arſenicum
τ ſulfur τ alkitran in balneo τ bulbus τ coſtus τ ari
ſtol. τ flores papaueris ruffi τ gūma rute agreſtis τ
euforbiū. τ cordumeni ē vehemētis iuuamēti τ ſul
fur iterū cū aceto faciēdo epithyma poſt epithyma

tionē τ cepenarciſci. Et de eis q̄ ſūt expta ē ſal āmo
niac⁹ τ oleū ouoꝝ. Epithyma bonū: radix dracō
tee τ radix nenufaris ad guada τ ſāguis nigri ſerpē
tis excoriati τ radix ſcamonee τ folia fici ſicca τ fo
lia oleandri τ enula τ folia eius τ allaſtirgar. Aque
quo ſint acetū τ aq̄ aldargari τ aq̄ cucu. cāpeſtris et
aqua bulbi τ aq̄ ſquille ꝓpē τ aq̄ ſanſuci τ ꝓpē ſuꝑ
baras veſtigioꝝ vētoſarum. τ ſucc⁹ enule τ ſurabegi
carnis vipere. Et de epithymatib⁹ bonis ſūt tyria
ca τ mitridatū τ logodion τ aq̄ cucu. cāpeſtris. Et
de oleis bonis ē oleū myrtinū in quo decocta ē ra
pſia aduſta cōmixto cuꝫ eo poſt illud draganto. Et
de epithymatib⁹ bonis ſūt cantarides que terātur
cū aceto τ liniant: aut ſumaſ fumus terre humidus
aut ſiccus: τ ponaſ in ventre vipere decollate mūdi
ficato vētre τ impleatur τ ſumaſ τ aſſetur donec de
coquaſ bene. deinde extrahaſ ille fumus terre hu
midus: τ emplaſtreſ cū eo albaras qm̄ ſanat. Aut
ſumātur folia oleandri recētia: τ frigantur cū oleo
donec exſiccētur folia τ coleſ oleū τ ponatur ſuper
ipſm cera colata cū menſura: deinde pulueriżeſ de
ſuꝑ ſulfur citrinū τ fiat ſicut emplaſtrū τ liniatur cū
eo in ſole. Epithyma indorū: Sumātur coſtus τ
tapſia inda τ arſenicum rubeū τ piper τ flos eris: τ
terātur cum aceto in vaſe ereo τ dimittatur hebdo
mada vna τ liniaſ cum eo τ ſtet in ſole: deſtruit eñi
morpheā τ albaras incipiētes. Et cōferunt alcali et
calx in vrinis infantiū lactentiū: τ remouetur deiu
per ſeptem diebus: deinde decoquitur ſicut mel τ ad
miniſtreſ donec vlcereſ: deinde ſumanſ pix τ cera τ
kitrā τ cortices nucis aduſti τ ſanguis pulli colum
bini τ oleū de alcāna: τ decoquanſ donec permiſce
anſ: deinde ponatur ſuꝑ locū donec ſaneſ: τ color
eius ſit color corporis. Et meli⁹ quidem ē ut itereſ in
ſole calido aliquotiēs. Et ſcias ꝙ euacuatio haben
tis hanc egritudinē oꝫ ut fiat cuꝫ debili euacuatore
ſubtili cū gradatione. τ aqua quidē radicū eſt digeſti
ua faciēs viā medicine. Et in fine ei⁹ bibaſ pillulas
fetidas: deinde iteret aquā radicū duabus hebdo
madis: τ fiat ut genereſ ſāguis eius ex carnib⁹ cali
dis auiū frixarū: τ abhorreat acetoſa τ muza niſi zi
brabegi quiꝗ: τ ꝑcipiaſ ei ut abſtineat ab aqua τ frā
gatur cū vino antiquo abſꝗ multiplicatione. Et oꝫ
ut fricet locus omni hora cū panno aſpero ut attra
hatur ad ipſm ſanguis: τ introit⁹ balnei nocet ei τ ci
bus groſſus τ fructus humidi τ ſicci. Et cauteriū
ſuꝑ baras ē malū: τ fortaſſe ſpargiſ τ multiplicaſ al
baras. Et albaras que apparet ſucceſſione cauterij
ex cauſa aliqua nō occultaſ: τ ſiſiliter in circuitu ſcal
pellati. Epithyma plurime cōmixtionis factum ad
mutuaſſeꝫ. ℞. ſanguinis nigri excoriati. ℥. iij. τ ſan
guis corui habentis pēnas varias τ albacan τ aliu
hab τ pulloꝝ alguarciſen τ alſaki τ teſtudinis ma
rine omniū ana. ℥. i. τ alkitran τ picis humide τ na
pi τ mellis anacardi oiūꝫ ana. ℥. i. miſceanſ illa τ ex
ſiccentur. Et ſumanſ aque collogntide humide ps
i. τ vini antiqui ꝑtes. ij. τ aque enule ꝑtes. ij. τ aque
rute τ aque ſynapis mūde oium ana ps. i. aggregē

tur iſta τ ſint de eis i ſūma lib. x. ꝑm hāc deſcriptio
nē: τ ponātur i patella vitreata τ ꝓijciāt ſuꝑ ea mel
lanopiperis τ macropiperis τ zinziberis τ nigelle τ
caſtorei τ piretri τ cōdiſi τ gūme pigani τ gariofilo
rū τ caſſie lignee τ mezerion τ radicis cucu. aſininu
τ hellebori ni. τ oppoponaci oiūꝫ ana. ℥. i. decoq̄
tur cū aquis donec remaneat tertia: τ coleſ a medi
cis τ ponaſ ſuꝑ ſāguines τ cōmixtiōes ꝑdictas do
nec exſiccet: deinde ſumaſ aqua collogntide humi
de τ enule humide τ ſquille τ aqua ſanſuci: τ aliqd
de vino antiquo roretur ſuper aquas τ ſint oia lib.
viij. τ ꝓijciaſ ſuꝑ ea aſſe fetide τ alaſtirgar τ vtrinſꝗ
arſenici τ floris eris τ ſulfuris oiūꝫ ana. ℥. i. ʒ. et de
coquātur in aquis vſquequo remaneat quarta τ co
leſ τ inceſſanſ ſanguines τ humores exſiccati imbi
banſ ex ea τ terātur donec bibāt totum τ exſiccētur
deinde liniaſ cū eo in balneo. Dico aūt ꝙ poſſibile
eſt ut hoc medicamen adminiſtreſ leuiore ſollicitu
dine τ ſit fortioris impreſſionis q̄ꝫ illud i quo labo
rauit medicus regis. Epithyma vigilātis bonuꝫ
℞. nigelle floꝝ papaueris ruffi radicū capparis oi
um ana ꝑtē. i. tapſie liuij cineris myrrhe arſenici om
niū ana. ʒ. ʒ. liniaſ in ſole. Epithyma bonū iuuati
uum: τ ē flos papaueris ruffi τ alzerehaſen cū ace
to. Et iteꝝ rubea tinctoꝝ ſpuma maris ſemē rapha
ni cōditi cū aceto vini. Et iterum ſumatur limatura
aluminis τ hellebori nigri τ eris aduſti τ cātaridaꝝ
τ arſenici rubei oiūꝫ ana. ʒ. i. cōficiātur cū kitrā diſ
ſoluto in aceto τ liniatur cū quātitate quam ſcis. Et
iterū oribaſij ſapiētis helleborus albus piper nigel
le ſpuma maris ſulfur arſenicū rubeū rubea tincto
rium tapſia: flos eris cantarides: terātur cū aceto τ
informentur trociſci τ exſiccentur: τ cuꝫ neceſſe fue
rit terātur cū aceto τ liniantur poſt fricationem cū
vino τ liniant. Et iterū ex libro decorationis cariton
hellebor⁹ niger vitis alba radix almezerion ſulfur
citrinū dragantū flos eris limatura ferri ſpuma ma
ris folia fici: teranſ cū aceto ſicut alcohol τ ſeruetur
in vaſe plūbi τ liniatur in ſole poſt fricationē. Aliud
Habelis: Sulfuris euforbij hellebori omniuꝫ ana
ʒ. i. anacardi piretri tapſie oiūꝫ ana aur. i. liniaſ cuꝫ
aceto. Iterū ſemis raphani cōditi gūma pigani et
mezerion rubea tinctoꝝ tapſia naſturtiū piretrum
ſtaphiſagria aggregentur cum ſanguine nigri exco
riati: τ informētur trociſci τ adminiſtrenſ cum aqua
rubee tincture decocte vehement colate ꝑ balneuꝫ.
Et iterū: rubee tincture tapſie oiūꝫ ana. ʒ. v. ſeminis
raphani. ʒ. x. cōdiſi. ʒ. viij. liniatur cum aceto poſt
balneuꝫ. Medicamen regale. Folie almezerion
τ ſemen eius excoriatuꝫ τ helleborus niger τ piꝑ
decoquātur cū ſubmerſiōe aceti donec biſcocta ſint
deinde ꝓijciaſ in eo draganū τ cantarides τ limatu
ra ferri τ nitrū τ ſpuma maris: τ decoquantur do
nec ferueat τ liniaſ τ tolleretur τ nō abluatur quātū
poſſibile eſt τ aperianſ veſice. Aliud bonum. Mel
lis anacardi. ʒ. vij. piretri gūme pigani ana. ʒ. iij. eu
forbij. ʒ. iiij. tapſie ꝑſice. ʒ. i. liniantur cū eo cōfecto
cū lacte. Et in eis que experti ſumus eſt ut ſumātur

medullo anacardi ⁊ alkebekengi ⁊ ſimi columbini ⁊ cantaridarū ⁊ tapſie ⁊ ſeminis raphani ⁊ ſemis ſynapis ⁊ rubee tincture ⁊ alcāne ⁊ indici ⁊ draganti oīuȝ ptes eq̄les: veſicet cū eo ⁊ aperiant veſice ⁊ curent vlcera ⁊ iteret donec ſanet. Et illud qđ delet baras veſtigio⁊ ventoſarū ē aqua cucu. agreſtis: ⁊ aq̄ ſanſuci ⁊ rubea tincture ⁊ tapſie linite cū aqua alba chē. in vncturis aūt q̄ admiſtrent ſup albaras non eſt poſſibile ut referat ſm pondera eadem ꝓpter diuerſitatem colo⁊ facierū: imo in eis afferūtur ca nones ⁊ pmittitur ⁊ poſtponūtur. de eis itaq; eſt ut ſumātur mādragora ⁊ myrrha ⁊ fex vini ⁊ magra ⁊ rubea ⁊ alumē ⁊ ſiſia: ⁊ cōponātur ⁊ liniant. Aut cū tinctura nigra quam expri ſumus. ℞. cortices nucis ⁊ quātum ipſe ſunt de alcāna: ⁊ quātū eſt alcāna de indicio. Et iterū calcis ⁊ arſenici ⁊ tapſie omniū ana po. i. rubee tincture ptes. ij. aggreget illud cum aqua cepe ⁊ admiſtret ſm q͛ videt. Tinctura alia: lithargyriū ⁊ calx galle dragātum ⁊ alcāna conficiātur cū melle ⁊ cū aceto nigro ⁊ admiſtret ex eis epithyma. Et iterū dragantū ⁊ calcantum ⁊ galle terātur ⁊ conficiātur cum aceto nigro ⁊ fricetur mēbrū in ſole ⁊ liniat cum eo delibutionibus aliquibus: ⁊ eſt tinctura remanens. Et iterum tapſia nigra ⁊ ſcoria ferri ⁊ draganti citrinum ⁊ flos eris ⁊ rubea tincture ⁊ cortices granato⁊: terantur cum aceto vini donec denigretur ⁊ liniat ſuper eam vinum. Et cibi habētis hanc paſſionem ſint aſſata ⁊ frixa ⁊ que preparata ſunt in patella: ⁊ que cocta ſunt cum opilatione vaſis ex carnib⁹ lenibus cum ſeminib⁹ ⁊ ſit cōtentus vino ⁊ dimittat potum aque omnino ſi poſſibile eſt aut mino⁊ et ipſuȝ: ⁊ vtatur illa que ex ea decocta eſt aut mixta cum vino.

De cura albaras nigre Ca.xij.

Et cura mo⁊phee nigre ⁊ indiget humectatione corporis vehemētio⁊e ⁊ euacuatione fortiore: deinde admiſtrent magis abſterſiue medicine mo⁊phee nigre. Et accidit q̄nq; habenti eam ut iuuetur coitu: verum balneuȝ plurim cōfert ei. Qđ ſi vehemens fiat ⁊ ad vltimū perueniat curet curatione lepre.

Tractatus tertius de eis q̄ accidunt in cute nō in colo⁊e eius de ſahafati ⁊ reſrengi ⁊ balkiati ⁊ alusthim.

De ſahafati Ca.i.

Sahafati eſt de ſūma botho⁊ vlcerosarū: Et currit cōſuetudo in plurib⁹ libris ut dicatur in capitulo deco⁊ationis. Et ſahafati quideȝ incipiēs eſt botho⁊ parue fixe leues diuiſe in numeratione loco⁊um: deinde exulcerantur vlceribus cruſtoſis: ⁊ ſūt ad rubedinē declinet. Q̄nq; etiā emittit virus ⁊ noiat reſrēgi ſahafati humida. ⁊ q̄nq; incipiūt ſquame ſicce ⁊ multotiēs appet in hyeme ⁊ auferi velocit. Et cā quideȝ ſahafati ē humiditas mala acuta co⁊roſiua q̄ permiſcet ſanguini ⁊ humores groſſi iterū mali: q̄re groſſum ſit ea ⁊ exſiccat ſubtile. Et cā eius que de ea ſicca eſt eſt humo⁊ melācolic⁹ plurimus cui permiſcetur humiditas acuta quare expellit ad cutem ⁊ corrūpit ⁊ corrodit. Balkiati v̄o eſt de genere ſahafati male. Sed aluatiȝ ſunt vlcera melācolica q̄ apparent in crure ex eadē materia ex qua ſiunt varices. Et appropinquat cura eius curationi earum.

De cura Ca.ij.

Cura eius ē curationi ꝓxima impetiginis ⁊ dicem⁹ illud. Nos v̄o dicem⁹ nunc q͛ cōfert alſahafati ſicce euacuatio humoris cholerici ⁊ melācolici ⁊ phlegmatꝭ ſalſi cū eis q̄ ſūt ſicut decoctio myrobal. cū epithymo. Et ponātur in ea aloes ⁊ ſcamonea ⁊ admiſtrent poſtea q̄ molliſicāt reſiduū cum humectatione ſicut aqua caſei ⁊ ſumiterre humidi de ſūma cuius ſumatur lib. i. ⁊ miſceatur cū vtriſq; myrobal. nig. ⁊ citrino⁊ ambo rum ana. ʒ. iij. epithymi pōdus. ʒ. ij. ⁊ ſalis napticirum tertia. ʒ. i. deinde poſt illud ſit contētus aqua caſei ⁊ epithymo ſumendo omni die pondus. ʒ. xxx. de aqua caſei ⁊. ʒ. i. et. ʒ. de epithymo ſi tollerat natura ⁊ non ſuperfluat aut ſm q͛ tolleraueriт. Et dimittat omne qđ habet dulcedinē ſupfluam ⁊ ꝓprie dactiloꝝ: aut amaritudinem: aut acuitatem: aut ſalſedinē. Et ſit contentus inſipido generante humoreȝ ſanū in quo non eſt medicatio: ⁊ humectatione corporis humiditate equali cum balneo ⁊ alijs. Et phlebotometur vena corporis ſi neceſſitas fuerit ei⁹ ex vena que imbibit illud membrū ſicut vena frontis in ſahafati facta ſup caput. ⁊ vena que ē in cute capitis eſt vena que ē poſt aures. Et ipſa quidē ſit ſm plurimum ꝓpter caput ⁊ vētoſe iterū ad illam que eſt in carnei ſuper caput ⁊ vētoſe iterū ad illam que eſt in ca pite. Et ſi fuerit in mēbris inferiorib⁹ phlebotomētur due ſaphene. Et cum feceris illud fricabis alſahafati fricatione forti donec ſanguinetur: ⁊ ſtude in hoc ut currat ex ea ſanguis plurimus: deinde curetur cum medicinis localibus: ⁊ ꝓprie cum fricatur poſt ſāguinationē cū ſale ⁊ aceto. Et ei q̄dē q̄ de ipſa ſicca ē ꝯfert balneū frequēs abſq; lōgitudine tēſiōis ⁊ euapoꝛatō mēbri ſup vaporē aq̄ calide aut tepide ſi die aliquotiēs: ⁊ olea ⁊ adipes ⁊ regimē humectatiuū cū nutrimēto ⁊ inunctio ⁊ cū caputpurgijs. Et ſūt neceſſarie i euacuādo eā medicie attrahētes melācholiā attractiōe forti educētes eā: ⁊ adminiſtrel poſt hoc aq̄ caſei ſm q͛ dictū ē. Et nō ē malū appo nere ſāguiſugas in ē: deinde neceſſaria ē fricatio a ſanguinatio: deiñ admiſtrent medicine locales. Et exiſtimauerunt q̄dā q͛ phlomia alſahafati ex vena ꝓxima ei ſicē vena poſt aures ad alſahafati capitis ē curatio ei⁹: deiñ liniat cū melle ⁊ cū aq̄ ſicle ⁊ draganto. Medicine aūt locales ad hūidā incipiētē q̄dē q̄ ē ſup corp⁹ hūidū: ⁊ corpꝰ iſtātiū ſūt ſicē alcāna ⁊ ſicē i dicū cū gallꝭ aduſtis cū oleo alkeiri: ē eni expti viridū ſicē medicine facte ex ſtipticis exſiccatiuis ſicē ſūt cortices ḡnato⁊ cū aceto vini ⁊ oleo ro. ⁊ q̄nq; pomū ſi ē cū lithargyriū. Et q̄nq; neceſſariuȝ ē adminiſtrare illud i quo ē abſterſio iterū ſicē eſt ariſto. Et multotiēs quidem ſanat illā que de ea media ē fricatio cum aceto ⁊ ſale ⁊ aluſeȝ viridi; quare exſiccatur ⁊ cadit. Et de medicinis que ſunt in iſtis o⁊dinibus ſunt tutia ⁊ climia ⁊ chimolea ⁊ cartha combuſta cū aceto ⁊ gūmi pini cū balauſtijs ⁊ aceto ⁊ oleo ro. Aut ſumat litargyriū ⁊ ſco⁊ie argēti ⁊ amigdal. amarū ē venarū tincto⁊ oium. aū. ʒ. i. cum aceto ⁊ oleo ro. Et ſimilitē radices lilij celeſtis ⁊ xylobalſami ſemen ⁊ cyminū reſolutū ⁊ gūma albotiȝ cōtrita: ⁊ iterū lentes ⁊ magra cū aceto. Et rurſū amigdale amare ⁊ galle virides quibuſcūq; earū cōtritis ⁊ ſiat ex eis epithyma cū aceto poſtq; pꝛeparatū fuerit cum ſale. Dixerūt: ⁊ ſumātur cancri viui ⁊ terant cū ſanſuco ⁊ exprimantur ⁊ ſiat caputpurgiū cū eo ⁊ cum humiditate cancro⁊ ſoluȝ. In antiqua aūt ⁊ in illa que eſt ſuper corpora dūra ſunt neceſſaria ea que ſunt ſicut colcotar ⁊ calcantū ⁊ cupreſſus ⁊ dragāti encauſtri ⁊ ſal ⁊ ſulfur ⁊ terra argēti viui ⁊ vene tincto⁊ ⁊ medicamen de charnis ⁊ ſco⁊ia eris ⁊ fuligo furni ⁊ ſal ex ſtipticis reſolutiuis: ⁊ iterū ſicut lithargyriū ⁊ ceruſa. Naſturtiū v̄o ſiccū ex exſiccantibus eſt fo⁊tibus. ⁊ ſimus colūbinus eſt ex reſolutiuis vehementis abſterſionis ⁊ exſiccatiōis: ⁊ ſimilitē ſterc⁹ lacerti ⁊ turdo⁊ ⁊ ꝓprie comedentiū rizi: Et emplaſtrū venarū eſt ex eis que cōferūt oī ſahafati. ⁊ emplaſtrū rubeū factū ex venis citrinis ⁊ alcāna ⁊ ariſtol. ⁊ cortices granato⁊ ⁊ lithargyriū ⁊ medicamē qđ dicem⁹ in ca. ſicce. Medicamē bonū: Chimolee inſiſuris viridis cineris cucurbite ⁊ pulpe colloquintide oium ptes equales cū aceto aut co⁊iandꝛ ſiccū aduſtū ⁊ naſturtiū excorticatū ⁊ alcāna cū aceto ⁊ oleo ro. Et iterū cinis ligni vitis ⁊ ariſtol. ro. et balauſtie ⁊ galle ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ oleo ro. Medicamē bonū valde: Abluat alſahafati cuȝ decoctiōe oleandri: deinde liniat cū ſco⁊ie eris ⁊ myrrhe pondere. ʒ. ij. ⁊ terre argēti viui turis ⁊ aluminis ſameni oiuȝ. aū. ʒ. iiij. ariſto. ⁊ colcotar ⁊ cineris vitis ⁊ aloes omniū aū. pōdus. ʒ. i. cum aceto ⁊ oleo ro. Medicine locales ad ſahafati ſiccā ⁊ antiquaȝ. Que de ea fortis eſt indiget medicamine acuto corrodente eā vſquequo ꝑueniat ad carnē ſanā. deide curetur cū emplaſtro vlceruȝ ſicut eſt ēplꝫ de venis ⁊ lithargyrio ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ que eſt infra illā curetur cū eo cū quo curat antiqua ꝑma predicta: ⁊ cōferunt ei humectatio corporis cū cibis ⁊ odo⁊amenta ⁊ cliſteria ⁊ alia. Medicamē bonū ad ſahafati humidā ⁊ ſiccā. ℞. olei amigdalarū amararū ⁊ olei ſynapis ambo⁊ aū. ʒ. ſacraiati aceti ſacraiati. i. ſieſememithe ⁊ gallarū ambo⁊ ana. aur. iij. fellis zcharagi aur. i. venarum citrinarum ⁊ baurac ambo⁊ ana auř. ʒ. terantur medicine ⁊ miſceātur cū duob⁹ oleis ⁊ aceto ꝑmixtione vehemēti ꝯterēdo. deinde adminiſtrētur ſup omnē ſahafati ⁊ ſcabiē ⁊ pediculos ⁊ depilationē ⁊ alopitiā ⁊ furfures. ⁊ albakiati quidē eſt de genere alſahafati male: ⁊ quandoq; eſt cū eius mo⁊ſus ſicut ciniſes maligni. ⁊ cura eius eſt cura illius. Medicamē noſtrū forte. ℞. ariſtol. ⁊ flo⁊is eris ⁊ āmoniaci ⁊ bdellij ⁊ ſynapis ⁊ draganti partes equales aggregētur cū oleo de frumēto, ⁊ aceto de frumēto ⁊ aceto quātū eſt oleū ⁊ pauco melle, ⁊ adminiſtretur.

De ipetigine. Ca.iij.

Impetigo nō ē longinqua a ſahafati ⁊ nō diuerſificatur ab ea niſi cū re occulta ⁊ ꝓprie alſahafati ſicca: ⁊ pertranſit vt ſit alſahafati ſicca impetigo maligni o⁊ ⁊ deterio⁊ ⁊ magis co⁊roſiua ⁊ longinquio⁊is ꝓfunditatis. Et cā impetiginis ē ꝓpinqua cauſe alſahafati: nō eſt aquoſa heriſiati acuta ꝑmixta iterū materie groſſe melācolice groſſio⁊i materia ſcabiei. Et impetigo quidē velocio⁊is ſanatiōis eſt illa cuius ſubtile eſt magis vincens. Et impetigo quidē alia ē humida ſanguinea in qua apparet cū fricatur res ⁊ eſt magis ſalua. et alia eſt ſicca cuius plim eſt a phlegmate ſalſo ꝯuerſo ꝑ aduſtionē ⁊ melancoliā. ⁊ de impetigine eſt excorticata ꝓpter vehemētiā ſiccitatis ⁊ multitudineȝ ꝓfundationis ⁊ eſt ſicut albaras nigra ⁊ ſicut cortices. ⁊ de ea eſt nō excorticata. ⁊ de impetigine ē ambulatiua maligna. ⁊ de ea eſt ſtans. ⁊ de ipetigine ē recēs. ⁊ de ea eſt antiq̄ mala ⁊ eſt egritudo heriſiati.

De cura ipetiginis. Capitulum. iiij.

Indiget impetigo in radice curatiōis medicinis aggregātibus reſolutioneȝ ⁊ inciſionē ⁊ liquefactionē ⁊ ſubtiliationē cū ſedatione ⁊ humectatione. Et prima earū eſt ſm materiā groſſā ⁊ ſecūda eſt ſm materiā acutā ſubalem. Et ſm dñium vnius duarū rerū eſt neceſſariū vt vincat vnū duo⁊ regiminū. ⁊ appoſitio ſanguiſugarū eſt de melio⁊ibus medicinis eius. Et eſt neceſſarium in re eius mundificare, ⁊ conſequēter adhibere aquā caſei ſm modū quē exigit illud qđ eſt pꝛeſens ⁊ cibationis ⁊ humectatiōis ⁊ regiminis humectātis illud qđ eſt neceſſariū alſahafati. ⁊ ſimilitē balneum eſt de ſublimio⁊ibus curationibus ei⁹: ⁊ fortaſſe indiget ſeparatione aeris ſicci. Dixerūt quidā: et de eis que ꝓhibent euenire impetigineȝ ⁊ ſanāt qđ de ea euenit eſt vt in potu detur lacce ablute ablutione aloes pōdus. ʒ. i. cū. iij. ʒ. decoctionis myrti. ⁊ quādo expandit ipetigo ⁊ multiplicatur tunc cura eius eſt cura lepre. Curationes locales. De medicinis quidem ſingularibus eius que recens eſt ex media: eſt acetoſitas citri: ⁊ fortis iterum gūmi arabicū cum aceto. Et gumma amigdale ⁊ gūma pini cū aceto: ⁊ ſto⁊ax liquida cum aceto: ⁊ ſynapis cuȝ aceto eſt vltima: ⁊ aqua ſulfurea ⁊ aqua ſalſa ⁊ ſpuma maris ⁊ glutinum de corijs ⁊ ſaliua hominis ieiuni ad illud quod reſidet ſuper dentes eius. ⁊ ſemē melonis ⁊ radix aphodili ⁊ aliſras cum oleo amigdalarum amararum eſt bonum ⁊ folia capparis cum aceto. ⁊ ſaia noua confert omni impetigini cū propꝛietate ſua ⁊ acetia ⁊ mugat. ⁊ oleum de tritico eſt conueniens ei que accidit omni corpori ⁊ debili ⁊ forti ⁊ vene citrine: ⁊ incipienti: ⁊ aſſiduetur effuſio aque calide ſup eā: deiñ fricet cū oleo viol. fiat illud ſm aſſiduationē. ⁊ aqua o⁊dei linita fortaſſe delet eā ⁊ ꝓprie cū ſemie tamariſci. ⁊ ꝯferūt alſahafati hūide cucumer ⁊ mucilago pſilij ⁊ ſucc⁹ hūidi eius ⁊ aqua po⁊tulace. ⁊ gūma pruno⁊ cōfert ad impeti

mellis anacardi ⁊ alkebekengi ⁊ ſimi columbini ⁊
cantaridaru͂ ⁊ tapſie ⁊ ſeminis raphani ⁊ ſemi͂s ſy
napis ⁊ rubee tincture ⁊ alcãne ⁊ indici ⁊ draganti
oi͂um ptes eq̄les: veſiceſ cu͂ eo ⁊ aperiant̄ veſice ⁊ cu-
rent̄ vlcera ⁊ itereſ donec ſanet̄. Et illud qd̄ delet ba
ras veſtigiorum ventoſaru͂ ē aqua cucu. agreſtis: ⁊ aq̄
ſanſuci ⁊ rubea tincture ⁊ tapſie linite cu͂ aqua alba
ch͂d. In vncturis aūt q̄ adminiſtrent̄ ſup albaras non
eſt poſſibile ut referat̄ ſm̄ pondera eadem ꝓpter di
uerſitatem colorum facierū: imo in eis afferūtur ca͂no
nes ⁊ premittūtur ⁊ poſtponūtur. De eis itaq̄ eſt ut
ſumātur mādragora ⁊ myrrha ⁊ fex vini ⁊ magra
⁊ rubea ⁊ alumē ⁊ ſiſia: ⁊ cōponātur ⁊ liniant̄. Aut
cū tinctura nigra quam expti ſumus. ℞. cortices nu
cis ⁊ quātum ipſe ſunt de alcāna: ⁊ quātū eſt alcāna
de indicio. Et iterū calcis ⁊ arſenici ⁊ tapſie omniū
ana ꝑs .i. rubee tincture ptes .ij. aggregeſ illud cum
aqua cepe ⁊ adminiſtreſ ſm̄ q̄ videſ. Tinctura alia: li
thargyriū ⁊ calx galle dragātum ⁊ alcāna conficiā-
tur cū melle ⁊ cū aceto nigro ⁊ adminiſtreſ ex eis epi-
thyma. Et iterū dragantū ⁊ calcantum ⁊ galle terā-
tur ⁊ conficiātur cum aceto nigro ⁊ fricetur mēbrū
in ſole ⁊ liniaſ cum eo delibutionibus aliquibus: ⁊
eſt tinctura remanens. Et iterum tapſia nigra ⁊ ſco
ria ferri ⁊ dragantū citrinum ⁊ flos eris ⁊ rubea tin
cture ⁊ cortices granatorū: terantur cum aceto vini
donec denigretur ⁊ liniaſ ſuper eam vinum. Et cibi
habētis hanc paſſionem ſint aſſata ⁊ frixa ⁊ que p̄-
parata ſunt in patella: ⁊ que cocta ſunt cum opilati
one vaſis ex carnib⁹ leuibus cum ſeminib⁹ ⁊ ſit cō
tentus vino ⁊ dimittat potum aque omnino ſi poſ
ſibile eſt aut minoret ipſum: ⁊ vtatur illa que ex ea de
cocta eſt aut mixta cum vino.

De cura albaras nigre. Ca.xij.

Ct cura morphee nigre ⁊ indiget hume-
ctatione corporis vehemētiore ⁊ euacuati
one fortiore: deinde adminiſtrent̄ magis ab
ſterſiue medicine morphee nigre. Et accidit q̄nq̄
habenti eam ut iuuetur coitu: verum balneum plim
cōfert ei. Qd̄ ſi vehemens fiat ⁊ ad vltimū perueni
at cureſ curatione lepre.

Tractatus tertius de eis q̄ accidunt in cute nō in
colore eius de ſahafati ⁊ reſrengi ⁊ balkiati ⁊ alua-
thim.

De ſahafati. Ca.i.

Sahafati eſt de ſūma bothor vlcero-
ſarū: Et currit cōſuetudo in plurib⁹
libris ut dicatur in capitulo decorati
onis. Et ſahafati quidem incipiēs eſt
bothor parue ſicce leues diuiſe in nu
meratione locorum: deinde exulce-
ratur vlceribus cruſtoſis: ⁊ ſūt ad ru
bedinē declineſ. Q̄nq̄ etiā emittit virus ⁊ uocat̄ reſ
rēgi ſahafati humida. ⁊ q̄nq̄ incipiūt ſquame ſicce
⁊ multotiēs appet in hyeme ⁊ aufert̄ velocit̄. Et cā
quidem ſahafati ē humiditas mala acuta corroſiua
q̄ permiſceſ ſanguini ⁊ humores groſſi iterū mali:
q̄re groſſium ſit apa ⁊ exſiccaſ ſubtile. Et cā eius que
de ea ſicca eſt eſt humor melācolic⁹ plimus cui per
miſcetur humiditas acuta quare expellit ad cutem
⁊ corrūpit ⁊ corrodit. Balkiati v̄o eſt de genere ſa-
hafati male. Sed aluatim ſunt vlcera melācolica q̄
apparent in crure ex eadē materia ex qua ſiunt vari
ces. Et appropinquat cura eius curationi earum.

De cura. Ca.ij.

Cura eius ē curationi ꝓxima impetiginis
⁊ dicem⁹ illud. Nos v̄o dicem⁹ nunc q̄
cōfert alſahafati ſicce euacuatio humoris
cholerici ⁊ melācolici ⁊ phlegmatis ſalſi cū eis q̄ ſūt
ſicut decoctio myrobal. cū epithymo. Et ponātur
in ea aloes ⁊ ſcamonea ⁊ adminiſtrent̄ poſtea q̄ mol-
lificāt reſiduū cum humectatione ſicut aqua caſei ⁊
fumiterre humidi de ſūma cuius ſumatur lib. .i. ⁊
miſceatur cū vtriuſq̄ myrobal. nig. ⁊ citrinorum ambo
rum ana .ʒ. iij. epithymi pōdus .ʒ. ij. ⁊ ſalis naptici
tertia .ʒ. i. deinde poſt illud ſit contētus aqua caſei ⁊
epithymo ſumendo omni die pondus .ʒ. xxx. de
aqua caſei ⁊ .ʒ. i. et .ʒ. de epithymo ſi tollerat natura
⁊ non ſuperfluat aut ſm̄ q̄ tollerauerit. Et dimittat
omne qd̄ habet dulcedinē ſupfluam ⁊ ꝓpter dacti-
los: aut amaritudinem: aut acuitatem: aut ſalſedinē
Et ſit contentus inſipido generante humores ſanū
in quo non eſt medicatio: ⁊ humectatione corporiſ
humiditate equali cum balneo ⁊ alijs. Et phleboto
metur vena corporis ſi neceſſitas fuerit ei⁹ ex vena
que imbibit illud membrū ſicut vena frontis in ſa-
hafati facta ſup caput. ⁊ vena que ē in cute capitis
eſt vena que ē poſt aures. Et ipſa quidē ſit ſm̄ plim
rei ſuper caput: ⁊ vētoſe iterū ad illam que eſt in ca-
pite. Et ſi fuerit in mēbris inferiorib⁹ phlebotomē
tur due ſaphene. Et cum feceris illud fricabis alſa-
hafati fricatione forti donec ſanguinetur: ⁊ ſtude in
hoc ut currat ex ea ſanguis plurimus: deinde cure
tur cum medicinis localibus: ⁊ ꝓpter cum fricatur
poſt ſāguinationē cū ſale ⁊ aceto. Et ei q̄dē q̄ de ipſa
ſicca ē ꝯfert balneū frequēs abſq̄ lōgitudine tēſiōis
⁊ euaporatō mēbri ſup vaporē aq̄ calide aut tepide
i die aliquotiēs: ⁊ olea ⁊ adipes ⁊ regimē humecta
tiuū cū nutrimēto ⁊ inunctio ⁊ cū caputpurgijs. Et
ſūt neceſſarie i euacuādo eā medicie attrahētes me-
lā choliā attractiōe forti educētes eā: ⁊ adminiſtreſ
poſt hoc aq̄ caſei ſm̄ q̄ dictū ē. Et nō ē malū appo
nere ſāguiſugas in ea: deinde neceſſaria ē fricatio et
ſanguinatio: deiñ adminiſtrent̄ medicine locales. Et
exiſtimauerunt q̄dā q̄ phlebotomia alſahafati ex vena
ꝓxima ei ſicut vena poſt aures ad alſahafati capitis ē
curatio ei⁹: deiñ liniaſ cū melle ⁊ cū aq̄ ſicle ⁊ draga͂
to. Medicine aūt locales ad hūidā incipiētē q̄dē q̄
ē ſup corp⁹ hūidū: ⁊ corpa iſtātū ſūt ſicut alcāna ⁊ ſic i
dicū cū gall' aduſtis cū oleo alkeiri: ē eni exptū vlti-
mū ſic medicine facte ex ſtipticis exſiccatiuis ſicut ſūt
cortices granatorum cū aceto vini ⁊ oleo ro. ⁊ q̄nq̄ po-
nit̄ i eo lithargyriū. Et q̄nq̄ neceſſarium ē adminiſtra
re illud i quo ē abſterſio ſicut rū ſicut eſt ariſto. Et mul
totiēs quidem ſanat illā que de ea media ē fricatio
cum aceto ⁊ ſale ⁊ alu͂ſen viridi; quare exſiccatur ⁊

cadit. Et de medicinis que ſunt in iſtis ordinibus
ſunt tutia ⁊ climia ⁊ chimolea ⁊ cartha combuſta
cū aceto ⁊ gūmi pini cū balauſtijs ⁊ aceto ⁊ oleo ro.
Aut ſumat̄ litargyrij ⁊ ſcorie argēti ⁊ amigdal. ama
rū ⁊ venarū tinctorum oium. ana .ʒ. i. cum aceto ⁊ oleo
ro. Et ſimilit̄ radices lilij celeſtis ⁊ xylobalſami ſe
men ⁊ cyminū reſolutū ⁊ gūma albotim cōtrita: ⁊ ite
rū lentes ⁊ magra cū aceto. Et rurſū amigdale ama
re ⁊ galle virides quibuſcūq̄ earū cōtritis ⁊ fiat ex
eis epithyma cū aceto poſtq̄ preparatū fuerit cum
ſale. Dixerūt: ⁊ ſumātur cancri viui ⁊ terant̄ cū ſan-
ſuco ⁊ exprimantur ⁊ fiat caputpurgiū cū eo ⁊ cum
humiditate cancrorum ſolum. In antiqua aūt ⁊ in illa
que eſt ſuper corpora dura ſunt neceſſaria ea que
ſunt ſicut colcotar ⁊ calcantū ⁊ cupreſſus ⁊ dragātū
encauſtri ⁊ ſal ⁊ ſulfur ⁊ terra argēti viui ⁊ vene tin-
ctorum ⁊ medicamen de chartis ⁊ ſcoria eris ⁊ fuligo
furni ⁊ ſal ex ſtipticis reſolutiuis: ⁊ iterū ſicut lithar
gyriū ⁊ ceruſa. Naſturtiū v̄o ſiccū ex exſiccantibus
eſt fortibus. ⁊ fimus colūbinus eſt ex reſolutiuis ve
hementis abſterſionis ⁊ exſiccatiōis: ⁊ ſimilit̄ ſterc⁹
lacerti ⁊ turdorum ⁊ ꝓpter comedentiū rizi: Et emplā
ſtrū venarū eſt ex eis que cōferūt oi ſahafati. ⁊ em-
plaſtrū rubeū factū ex venis citrinis ⁊ alcāna ⁊ ari-
ſtol. ⁊ cortices granatorum ⁊ lithargyriū ⁊ medicamē
qd̄ dicem⁹ in ca. ſicce. Medicamē bonū: Primo
lee ſulfuris viridis cineris cucurbite ⁊ pulpe collo-
quintide oium ptes equales cū aceto aut coriandri
ſiccū aduſtū ⁊ naſturtiū excorticatū ⁊ alcāna cū ace-
to ⁊ oleo ro. Et iterū cinis ligni vitis ⁊ ariſtol. ro. et
balauſtie ⁊ galle ⁊ gūmi pini cū aceto ⁊ oleo ro.
Medicamē bonū valde: Abluat̄ alſahafati cum de
coctiōe oleandri: deinde liniaſ cū ſcorie eris ⁊ myr
rhe pondere .ʒ. ij. ⁊ terre argēti viui turis ⁊ aluminis
ſameni oium. ana .ʒ. iiij. ariſto. ⁊ colcotar ⁊ cineris vi
tis ⁊ aloes omniū ana pōdus .ʒ. i. cum aceto ⁊ oleo
ro. Medicine locales ad ſahafati ſiccā ⁊ antiquam
Que de ea fortis eſt indiget medicamine acuto cor
rodente eā vſquequo perueniat ad carnē ſanā. deide
curetur cū emplaſtro vlcerum ſicut eſt ēplm de venis
⁊ lithargyrio ⁊ aceto ⁊ oleo: ⁊ que eſt infra illā cure
tur cū eo cū quo curat̄ antiqua ꝓma predicta: ⁊ cō
ferunt ei humectatio corporis cū cibis ⁊ odoramen
ta ⁊ cliſteria ⁊ alia. Medicamē bonū ad ſahafati
humidā ⁊ ſiccā. ℞. olei amigdalarū amararū ⁊ olei
ſynapis amborum ana .ʒ. ſacraiati aceti ſacraiati .i. ſief-
memithe ⁊ gallarū amborum ana. aur. iij. fellis zeba-
ragi aur. i. venarum citrinarum ⁊ baurac amborum
ana aur. ʒ. terantur medicine ⁊ miſceātur cū duob⁹
oleis ⁊ aceto ꝑmixtione vehemēti ꝯterēdo. deinde
adminiſtrētur ſup omnē ſahafati ⁊ ſcabiē ⁊ pedicu
los ⁊ depilationē ⁊ alopitiā ⁊ furfures. ⁊ albakiati
quidē eſt de genere alſahafati male: ⁊ quandoq̄ eſt
cā eius morſus ſicut ciniſes maligni. ⁊ cura eius eſt
cura illius. Medicamē noſtrū forte. ℞. ariſtol. ⁊
floris eris ⁊ āmoniaci ⁊ bdellij ⁊ ſynapis ⁊ draga-
ganti partes equales aggregētur cū oleo de frumē
to ⁊ aceto de frumēto ⁊ aceto quātū eſt oleū ⁊ pau-
co melle ⁊ adminiſtretur.

De ipetigine. Ca.iij.

Impetigo nō ē longinqua a ſahafati ⁊ nō
diuerſificatur ab ea niſi cū re occulta ⁊ ꝓ-
pter alſahafati ſicca: ⁊ pertranſit vt ſit alſa-
hafati ſicca impetigo malignior ⁊ deterior ⁊ magis
corroſiua ⁊ longinquioris ꝓfunditatis. Et cā im
petiginis ē ꝓpinqua cauſe alſahafati: nō eſt aquoſa
heriſiati acuta ꝑmixta iterū materie groſſe melāco
lice groſſiori materia ſcabiei. Et impetigo quidē ve
locioris ſanatiōis eſt illa cuius ſubtile eſt magis vi
cens. Et impetigo quidē alia ē humida ſanguinea
in qua apparet cū fricatur res ⁊ eſt magis ſalua. et
alia eſt ſicca cuius plim eſt a phlegmate ſalſo ꝯuer
ſo ꝑ aduſtionē ⁊ melancoliā. ⁊ de impetigine eſt ex
corticata ꝓpter vehemētiā ſiccitatis ⁊ multitudinem
ꝓfundationis ⁊ eſt ſicut albaras nigra ⁊ ſicut corti
ces. ⁊ de ea eſt nō excorticata. ⁊ de impetigine ē am
bulatiua maligna. ⁊ de ea eſt ſtans. ⁊ de ipetigine ē
recēs. ⁊ de ea eſt antiq̄ mala ⁊ eſt egritudo heriſiati

De cura ipetiginis. Capitulum .iiij.

Indiget impetigo in radice curatiōis me
dicinis aggregātibus reſolutionem ⁊ inciſi
onē ⁊ liquefactionē ⁊ ſubtiliationē cū ſeda
tione ⁊ humectatione. Et prima earū eſt ſm̄ mate-
riā groſſā ⁊ ſecūda eſt ſm̄ materiā acutā ſubalem.
Et ſm̄ dominium vnius duarū rerū eſt neceſſariū vt vi
cat vnū duorum regiminū. ⁊ appoſitio ſanguiſugarū
eſt de melioribus medicinis eius. Et eſt neceſſari
um in recens mundificare ⁊ conſequēter adhibere
aquā caſei ſm̄ modū quē exigit illud qd̄ eſt preſens
⁊ cibationis ⁊ humectatiōis ⁊ regiminis humectā
tis illud qd̄ eſt neceſſariū alſahafati. ⁊ ſimilit̄ balne
um eſt de ſublimioribus curationibus ei⁹: ⁊ fortaſ-
ſe indiget ſeparatione aeris ſicci. Dixerūt quidā: et
de eis que ꝓhibent euenire impetiginem ⁊ ſanāt qd̄
de ea euenit eſt vt in potu detur lacte ablute ablutī
one aloes pōdus .ʒ. i. cū .iij. ʒ. decoctionis myrti. ⁊
quādo expandit ipetigo ⁊ multiplicatur tunc cura
eius eſt cura lepre. Curationes locales. De me
dicinis quidem ſingularibus eius que recens eſt et
media: eſt acetoſitas citri: ⁊ fortis iterum gūmi ara
bicū cum aceto. Et gummi amigdale ⁊ gūmi pini
cū aceto: ⁊ ſtorax liquida cum aceto: ⁊ ſynapis cum
aceto eſt vltima: ⁊ aqua ſulfurea ⁊ aqua ſalſa ⁊ ſpu
ma maris ⁊ gluttinum de corijs ⁊ ſaliua hominis ie
iuni ad illud quod reſidet ſuper dentes eius. ⁊ ſemē
melonis ⁊ radix aphodili ⁊ aliſras cum oleo ami-
gdalarum amararum eſt bonum ⁊ folia capparis
cum aceto. ⁊ ſaia noua confert omni impetigini cū
proprietate ſua ⁊ ſcatia ⁊ mugat. ⁊ oleum de tritico
eſt conueniens ei que accidit omni corpori ⁊ debi-
li ⁊ forti ⁊ vene citrine: ⁊ incipienti: ⁊ aſſiduetur effu
ſio aque calide ſup eā: deiñ fricet̄ cū oleo viol. fiat il
lud ſm̄ aſſiduationē. ⁊ aqua ordei linita fortaſſe de
let eā ⁊ ꝓpter cū ſemine tamariſci. ⁊ ꝯferūt alſahafati
hūide cucumer ⁊ mucilago pſilij ⁊ ſucc⁹ hūidi eius
⁊ aqua portulace. ⁊ gūma prunorum cōfert ad impeti

ginez infantiuʒ: ſumanꝰ gūme amigdalaꝝ ⁊ glutini de coꝛijs ⁊ ſtoꝛacis partes equales ⁊ aggregenꝰ cum aceto ⁊ liniatur. Aut ſumatur glutē carpentarioꝛuʒ ⁊ tus ⁊ ſulfur ⁊ acetuʒ: ⁊ teranꝰ ⁊ adminiſtrenꝰ. Anti qui vero mala, et ea indiget medicinis foꝛtioꝛib⁹ ſicut ſucco acetoſitatis citri conſoꝛtato cuʒ decoctiōe ⁊ ſicut oleo ciceris ⁊ oleo rizi ⁊ oleo frumenti. pꝛopꝛie ⁊ gūma amigdalaꝝ amaraꝝ ⁊ ſulfure ⁊ ſtercoꝛe capꝛino aduſto ⁊ ſpuma maris ⁊ alkitrā ⁊ pix ⁊ ſūt mirabilia ambo. Et ſimiliter aſſiduatio epithyman di eam cuʒ napta al. ⁊ ſtercus animaliuʒ pꝛedictoꝝ in cap. alſahafati ⁊ agnuſcaſtus ⁊ capparis ⁊ āmoniacuʒ ⁊ helleboꝛus ⁊ grana albē ⁊ gūma rute agreſtis pꝛopꝛie pꝛecipue cū fit ex ea ceratuʒ cuʒ oleo ſynapis ⁊ ſiſami ⁊ āmoniacuʒ cuʒ aceto ⁊ coꝛdumeni ⁊ condiſi ⁊ cinis balnei ⁊ condiſi ⁊ vene ⁊ ſynapiſ ⁊ naſturtiuʒ ⁊ ſemen eruce ⁊ mel anacardi eſt vltimuʒ Et de cōpoſitis eſt vt ſumaꝰ coꝛdumeni ⁊ teraꝰ ⁊ aggregeꝰ cū oleo tritici ⁊ cinis alleoꝝ cū melle: ⁊ ſulfur cū gūma albotim ⁊ grana albeni cū aceto ſunt foꝛtia valde. Et ad excoꝛtiatā itez ē vt ſumaꝰ turis ⁊ dragāti ⁊ ſulfuris ⁊ aloes oīm aā. ʒ.i. ⁊ gūmi. ʒ.ij. liniaꝰ cū aceto. Aut ſumāꝰ baurac armeni ar. ʒ. olei d̄ tritico. ʒ.iij. acetoſitatis citri aſpalti ſeis eruce aā. ʒ.ij. nigelle. ʒ.i. ⁊ .ʒ. hellebo nigri dragagāti aduſti āboꝝ aā. ʒ.i. ⁊ .ʒ. fiat ex eis epithyma. Aut ſumaꝰ ſaia noua ⁊ liniatur cum aceto, aut ſumantur dragagantū ⁊ myrrha ⁊ olibanū ⁊ alumen ⁊ ſulfur ⁊ aloes: conficianꝰ cū vino cocto ⁊ liniaꝰ. Medicamen bonū ℞. granoꝛuʒ alben partes. x. ſulfuris citrini partes. iiij. ſaia noua pars. i. cius ꝯtritio optime fiat ⁊ liniaꝰ cū aceto vini ⁊ oleo antiquo. Aut ſumanꝰ ſtercoꝛis canini ⁊ vſnem fullonum al. ⁊ rute ⁊ fulliginis furni ⁊ coꝛticum granatoꝛum ⁊ cineris balnei ⁊ vtriuſqꝫ arſenici ⁊ ſulfuris citrini equales partes diſſoluatur cum aceto ⁊ oleo ⁊ liniatur.

De bothoꝛ lenibus. Cap. v.

Quandoqꝫ ſparguntꝰ ſuper naſum ⁊ ſuper poma maxillaꝝ bothoꝛ albe quaſi ipſa ſint puncta lactis propter materiā virulentam expulſam ad ſuperficiem de vapoꝛe coꝛpoꝛis. Et cura e⁹ ē oē in quo ē exſiccatio ⁊ reſolutio ſicut helleboꝛus al. cū medietate ſui de ireos de quo fiat linimētū. ⁊ ſemen lini ⁊ baurac ⁊ ficus ⁊ nigelle cum aceto.

De ſcabie ⁊ pruritu. Cap. vi.

Materia ex qua generaꝰ ſcabies: aut ē materia ſanguinea cui admiſceꝰ cholera, que foꝛſitan conuerſa eſt in melācholiam: aut conuerſa ē pars eius in melancholiam: aut materia cui admiſceꝰ phlegma ſalſuʒ baurachinū. Et pꝛima quidē eſt ſcabies ſicca ⁊ materia ſicca ad groſſitudinem declinis. Et altera eſt ſcabies humida ⁊ humiditas e⁹ eſt humiditas ad ſubtilitatez declinis. Et plurimuʒ quidez generaꝰ ab acceptione in comeſtione ſalſoꝛū ⁊ acutoꝝ ⁊ amaroꝝ ⁊ ſpecieꝝ que pꝛo condimento admiſcenꝰ cibis acutarum ⁊ ſimiliuʒ. Et illa que eſt magis ſparſa ⁊ coꝛpulentioꝛ ⁊ acutioꝛis capitis ex omnibus bothoꝛ eſt acutioꝛis humoꝛis. Et que eſt latioꝛ ⁊ vehementioꝛis pꝛofunditatis eius humoꝛē minoꝛis acuitatis. Et cauſe quidem generantes materiam ſcabiei ſunt cauſe generantes materiam pruritus: verum ipſe ſunt foꝛtioꝛeſ ⁊ appꝛopiquant cauſis generantibus pediculos ⁊ alſahafati ⁊ furfures ⁊ impetiginem ⁊ appꝛoximant eis in curatione. Et ſcabies quidem differt a pꝛuritu in hoc ꝙ cum pꝛuritu non ſunt bothoꝛ ſicut ſunt in ſcabie: qm̄ ipſa eſt a materia ſubtilioꝛe ⁊ minus declinante ad ſalſedinē q̄ in ea generatur. Et fixio generis eius in cute poſt q̄ natura expellit eaʒ eſt opilatio poꝛoꝛum. Et paruitas mundificationis aut retineꝰ pꝛopter debilitatez expulſiue: ſicut accidit decrepitis in fine egritudinuʒ ⁊ pꝛopꝛie quando materia eſt plurima aut groſſa: aut pꝛopter cibos malos ex quibus generaꝰ chimus malus acutus ſicut ſunt cibi ſalſi ⁊ acuti ⁊ ſimiles eis. aut pꝛopter malitiam digeſtionis cum qua putreſcit cibus. Et a pꝛuritu quidez reſoluuntur coꝛtices furfurei ⁊ non accidit ex pꝛofundo aliquid. Et pꝛuritus quidem ſenilis parum obedit curationi ⁊ neqꝫ valet ei niſi vt regaꝰ ⁊ blandiaꝰ. Et ſcias ꝙ ſcabies excoꝛticata ⁊ impetigines multiplicanꝰ in autūno. Et ad vltimuʒ materia pꝛuritus aggregatur inter duas cutes. Qd̄ ſi de ea aliquid eſt in coꝛpoꝛe: tunc eſt ſcabies ſicca. Et dulcia quidem generant aut pꝛuritum ⁊ bothoꝛ ⁊ non accidunt plurimuʒ niſi inter digitos: quoniam ſunt debilioꝛes. Et ſcabies quidē feda attrahit vulnera ⁊ permutatur ad impetigines ⁊ alſahafati. Et olea nocent eis. Et ſirupus acetoſus confert eis ſi non timetur raſura.

De cura. Cap. vij.

Cura quidē ſcabiei pꝛima ⁊ melioꝛ ⁊ cum qua multotiens eſt ſufficientia eſt euō cum eo qd̄ educit humoꝛez acutuʒ aduſtū ⁊ phlegma ſalſum: deinde rectificatio cibi ⁊ regimen huectatiōis ſ̄m ꝙ ſciuiſti i diſpoſitiōib⁹ hui⁹ ca. Et adminiſtratō reꝝ aquoſaruʒ inſipidarum velocis putrefactionis quaꝝ ſit ſecura ſicut ſunt melones indi ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ ſimilia ⁊ extriſecus itez. Et dimittat coitū oio. Coit⁹ ei mouet materias ad exterioꝛa ⁊ exſiccat vapoꝛē calidū putriduʒ venientē ad partē ſup̄ficiei cutis. quare putrefacit illic: ⁊ ꝓpter illud fetet iteruʒ odoꝛ coꝛpis. Et ꝓpter hoc ꝑcipiꝰ fricatio i ablutiōe pollutiōis. Et de bonis quidem euantibus ſpecies materieꝝ ſcabiei eſt decoctio epithymi cū myrob. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ ſene ⁊ polypodio ⁊ abſynthio Et qn̄ʒ ponūꝰ in ea roſe ⁊ ſemē endiuie ⁊ ſimilia. Et qn̄ʒ ponīꝰ in ea chelidonia cū ꝓpꝛietate q̄ eſt in ipſa Et qn̄ʒ ponitur in ea ſcamonea. Et iterū pillule de aloe ⁊ ſcamonea ſunt boue iuuatiue. Decoctio bōa Sumanꝰ myrobal. citrinoꝝ ⁊ paſſulaꝝ aā. pondus. ʒ. xx. decoquaꝰ cuʒ. iij. lb. aque donec remaneat ītia ⁊ coleꝰ ⁊ ſumantur de tota aqua due tertie lb. vnius in qua fricentur manibus caſſiefi. x. ʒ. cūqꝫ in ea cō fricate ſunt coletur iterum ⁊ ponaꝰ in ea agarici. ʒ. ſ. Pillule bone: ⁊ ſūt pillule de fumo terre: ℞. myrob. citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ ⁊ nigroꝝ oīum aā. ʒ. v. ⁊ aloes ſcotrenſis. ʒ. vij. ⁊ ſcamonee. ʒ. v. ſine ceſſatione ꝯ

ficiantur cuʒ aqua fumiterre ⁊ dimittantur donec exſiccentur ⁊ bibātur vice altera ⁊ dimittanꝰ donec exſiccentur ⁊ fiat illud tribuꝰ vicibus: ⁊ in omni vice ſit ut ſicut ſoꝛbitio: deinde dimittatur donec inſpiſſetur ⁊ compactum fiat: ⁊ fiāt inde pillule. Medicamen bonum foꝛte ad antiquā ſcabiem: ℞. myroba. citri. ⁊ myro. ni. ⁊ embilicoꝛuʒ ⁊ abꝛungi ⁊ kebuloꝛuʒ excoꝛticatoꝛuʒ omniuʒ aā. ʒ.i. ⁊ turbit. ʒ.ij. conficianꝰ cuʒ penidijs: ⁊ fiant ide trociſci. Et ſit doſis ad ſolutionez integraʒ ex. ʒ. x. vſque ad. ʒ. xv. ⁊ vſqꝫ ad. xx. cuʒ aqua calida. ⁊ foꝛtaſſe ponitur in ea ſcamonea cum potatur. Et foꝛtaſſe liberat ex ſcabie mala antiqua ſi aſſiduetur potus aloes: ſed frequētetur trib⁹ diebus omni die ſumendo aur. i. deinde tertieꝰ poſt diem ⁊ diem non tribus diebus currentibus ſ̄m dimiſſionē tertij: aut dimittatur diebus tribus ⁊ iteretur frequentia: deinde tertietur poſt diez ⁊ noctem aut quieſcat pꝛout videꝰ ſcd̄m ꝙ preſens fuerit ⁊ curetur raſura ſi ſuperuenerit cuʒ cliſteribus. illud eni eſt iuuatiuū eradicans ſcabiez. Et bonuʒ quidez eſt vt bibat ipſuʒ infuſuʒ in aqua endiuie ⁊ cuʒ ea ſit parum aque feniculi ſi non fuerit ab aqua feniculi aliquid pꝛohibens. Et quantitas que eſt i ipſa de aloe ſit ex. ʒ.i. vſqꝫ ad aur. ⁊ quando tollerat medicatōez dimittaꝰ: ⁊ infuſiones de pꝛunis ſunt iuuatiue itez. Aut ſumaꝰ rob myrobal. citrinoꝛuʒ factuʒ ex exſiccatione aque in qua ipſi decocti ſint exſiccando in ſole: ⁊ ſumaꝰ ex eo humiduʒ ꝙ ſit ex. v. vſqꝫ ad. x. cuʒ zuccaro: ⁊ eſt ad cholericaʒ ⁊ humidaʒ. Et poſſibile eſt vt fiat ſimile illius ex omnib⁹ ſolutiuis bonis: ⁊ miſceāꝰ adinuicez. Et quādoqꝫ ponunꝰ adinuicez ⁊ fiūt ex eiſ robub ⁊ pillule: ⁊ aqua calida caſei ⁊ epithymi a bona ſunt quādo adminiſtrāꝰ omni die ſcd̄m ꝙ dictum eſt nuper in alio ca. ab iſto. ⁊ cū myroba. ⁊ ſucco fumiterre diebus cōtinuis eſt vltima. Et de eis que currunt curſu mundificātiuʒ cū facilitate eſt vt fiāt pillule de aloe cū ſcamonea ⁊ croco: ⁊ ſumāꝰ de eiſ in omni doſi. v. cicera. Et deſcriptio myroba. citrinoꝝ aloes ſcotrenſis amboꝝ aā. ʒ.i. dragagāti roſaꝝ amboꝝ aā. ʒ.i. croci. ʒ.iij. Et itez ſumaꝰ ex medicamine in quo ponitur abꝛungi ⁊ nos iaʒ diximus ipſum omni die aut duobus diebus a. ʒ.ij. vſqꝫ ad. ʒ.iij. Dixerunt quidam: Qn̄ multiplicanꝰ euōnes ⁊ non inuenitur vtilitas: tunc melius eſt vt alleuietur ⁊ ſufficiat dare in potu habenti paſſionez omni die mane ⁊ ſero ſauich de tritico cuʒ zuccaro ⁊ aqua plurima. Dixerunt: de eis que conferunt habenti ſcabiē ſiccaʒ ⁊ pruritu ꝫ oſtrachinum eſt vt bibat tribus diebus omni die de ſiſamino pondus. ʒ. c. ⁊ xxx. cum medietate ſui de ſirupo acetoſo ⁊ ſimilib⁹. Et d̄ hominibus ſunt qui miſcent cū eo aquā iuiubarum. ⁊ nos iā experti ſumus hoc ⁊ fuit curatio vltima: verūtamē debilitat ſtomachū. Et de cōpoſitis ꝓpoꝛtionalibus iſtis medicinis eſt ſcoꝛia argēti ⁊ lithargyriū ⁊ cambil ⁊ vene: conficiantur cū aceto ⁊ oleo ro. ⁊ liniaꝰ ⁊ hoc eſt ad foꝛtē vltimū. Iterū ⁊ leui⁹ illo eſt boliarmeni canfoꝛe croci oīum. aā. ʒ.ʒ. cū aceto. ⁊ aqua ſemſile ⁊ oleū ro. ſūt cōia ad exſiccationē ⁊ ad illā que eſt foꝛtioꝛ parū ſemen feniculi teraꝰ cū aceto ⁊ oleo ro. ⁊ adminiſtretur in balneo. Et iterū aqua granatoꝝ ⁊ baurach ⁊ melioꝛ aqua granatoꝝ eſt illa in qua eſt virtus pulpe coꝝ ⁊ ſimiliꝰ farina lētiū ⁊ magra ⁊ acetum miſceaꝰ ⁊ ponaꝰ in ſole donec igniatur deinde liniaꝰ. Confectiōes v̄o quib⁹ opoꝛtet eū vti ſunt ſicut cōfectiōnes quas oꝫ potare habētes ipetiginē ⁊ alſahafati ⁊ moꝛpheam. ſ. que de eis ſunt leues ex triſera minoꝛe cū keſmes. ⁊ iterū ſicut hec cōfectio. ℞. amili ⁊ fumi terre amboꝝ aā. ʒ.ij. ⁊ mirobal. citrinoꝝ pondus. ʒ.iiij. ⁊ alkeſmes ablutarū duplū totius. Medicine aūt locales ad ſcabiem ſunt omnes in quibus eſt abſterſio: ⁊ qn̄qꝫ ſufficit illud cuius abſterſio ē cū ꝯfoꝛtatiōe cutis ⁊ rectificatione cōplexionis eius ſicut aqua malnarū ⁊ acetoſe ⁊ ſicle ⁊ granatoꝝ ⁊ ſicut furfur ſimule ⁊ farina lentiū excoꝛticatarū. ⁊ iterū acatia cū aceto ⁊ grana melonis ⁊ vēter melōis ſicut ē ⁊ meſſes gēdi citrinuʒ ⁊ ſucc⁹ apij ⁊ decoctio apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aq̄ coꝛticum muzi. ⁊ foꝛtaſſe indiget eis in quibus ē reſolutio foꝛtiſ ſicut pulpa colloquintide ⁊ glutē albim bat cū aqua mente ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ dragātū aſſatū ⁊ pꝛopꝛie citrinū cū aceto ⁊ oleo roſ. ⁊ ſimiliꝰ calcantū ⁊ que ſunt de genere ipſius: ⁊ oleander eſt foꝛtis valde. Et foꝛtaſſe ſufficit acetū eius in quo ponitur: deinde coquitur cū ſiſamino: ⁊ miſceaꝰ cū acetis ſicut oleū ro. ut pꝛohibeat ſup̄fluitatē ⁊ ſicut coꝛtices granatoꝝ ⁊ ꝯſimiliū illius. ⁊ ex eis que experta ſunt eſt ſemen eruce cuius oleū ſumaꝰ ⁊ fricetꝰ cū eo ſcabies ⁊ inungaꝰ cū eo in ſole calido aut foculari: ⁊ itereꝰ quoniā ē bonū ⁊ vltimū. Medicamē bonū ℞. lithargyrij ⁊ dragāti ⁊ encauſtri equales ptes q̄ terantur cū aceto vini ⁊ ponantur in vrceolo teſteo vitreato ⁊ ſepeliaꝰ in loco humido menſe vno ⁊ adminiſtretur poſt illud epithimādo: eſt eni iuuatiuū in vltimo cū pauca moꝛdicatione. ⁊ condiſi ⁊ argenti viui extinctū ⁊ ſcoria argenti ⁊ ariſtol. ⁊ ſulfur ⁊ cambil ⁊ alkali ⁊ es aduſtū ⁊ almuigath ⁊ ſal āmoniacus ⁊ lentes ⁊ myrrha ⁊ ſemen ⁊ ammoniacum ⁊ flos eris ⁊ vſnen fullonū ⁊ ſtercus canis ⁊ ſtercora pꝛedicta in capitulis alijs ⁊ cucumer aſi. ⁊ iterum coꝛtices ligni vitis aduſti ⁊ puluerizentur ſuper locū ſcabiei inunctū cū butyro crudo: ⁊ ligetur ſtricte poſt illud ⁊ nō moueatur vſquequo deſtruaꝰ. ⁊ quādoqꝫ cōfert coꝛdumeni cū aceto ⁊ glutē albat cum eo. Et de cōpoſitis noſtris bonis eſt vt fiat ex argento viuo extincto ⁊ ex folijs oleandri ⁊ ex climia argenti ⁊ lithargyrio epithyma cuʒ aceto ⁊ oleo roſa. ſuper quod doꝛmiat in nocte, ⁊ abluat coꝛpus in mane in balneo cum aceto ⁊ vſnen viridi cuʒ aqua calida in pꝛimis: deinde ꝓperet ⁊ inungaꝰ cuʒ oleo. Medicamē facile: ſumantur lithargyrij ⁊ dragantī citrini partes equales: teranꝰ cuʒ aceto hebdomada vna in ſole ⁊ liniaꝰ cū eo cū neceſſe fuerit. ⁊ iterū argentum viuū extinctum ⁊ ſtoꝛax liquida ⁊ oleum roſa. aggregentur ⁊ adminiſtrentur. ⁊ iterum argēti viui extincti ⁊ floꝛum viola. ⁊ coſti partes equales Et iterū condiſi pars. i. ⁊ magre partes. iij. ⁊ liniaꝰ

cū aceto. Et cū adminiſtras fortia exſiccatiua re-
ſoluentia: ⁊ ſicca exſiccantia tūc ↄſequere eam cum
oleis cognitis ſicut eſt oleū de ciperis ⁊ ſalicibus et
nenufaris ⁊ viol. ⁊ ſimilia illis ⁊ ꝓprie in ſicca ⁊ in il
la que eſt pauce humiditatis. ⁊ adminiſtra in humi
da ea que ſunt vehemētioris exſiccatōnis: ⁊ in ſicca
que ſunt minoris exſiccationis. Et elonga illud in
quo ponitur argentuꝫ viuū extinctuꝫ quantū pote
ris a partibus ſtomachi ⁊ mēbroꝝ nobiliū. Cura
autē pruritus ſicci poſt euacuationē ſi indiget ea cū
illis que ſcis eſt ut des in potu lac vaccinū acetoſuꝫ
⁊ ſicut balneatio cū aqua tepida ⁊ adminiſtratio in
vnctionū oleaginarū ex oleis frigidis ⁊ ꝓprie quan
do ponitur in eis ſuccus apij. ⁊ curatio ſcabiei ſicce
⁊ pruritus ſicci eſt vicina. ⁊ de medicinis leuibus in
hoc eſt papauer tritus cū aceto: ⁊ iteruꝫ folia lilij: ⁊
iterū aloes cū aqua endiuie. ⁊ ſeue iterū eſt ex eis q̄
ponūtur in medicinis eius ⁊ aqua apij ⁊ acetum et
aqua ro. ſunt bona. ⁊ de medicinis fortib⁹ ē cerotū
in quo ponitur opium cuꝫ quo iungatur corpus et
quieſcet pruritus. ⁊ ex medicinis fortibus eſt vt cō-
ponatur ex medicinis primis compoſituꝫ ⁊ ponat
in eo ſal āmoniacus ⁊ liniatur cū aceto ⁊ ꝓprie ſup
teſticulos. ⁊ iterū alumē friccū ⁊ alkitrā: ⁊ hoc iterū
confert pruritibus intrinſecis in vulua: ⁊ ano quod
ponatur ſuper pannū. Et ſenes quidē iuuantur in
curatione pruritꝰ qui accidit eis ſi liniantur ex fece
vini cum aliquanto aneto humido. Balnea vero
prurit⁹ ⁊ ſcabiei ſunt ſicut aqua maris calefacta aut
cū diſpoſitione ſua: aut decoctio cucu. aſinini. Ci
bus autē habētiū ſcabiem ⁊ pruritum ſit ex eis q̄ hu
mectant ⁊ generant ſanguinē laudabilē ex cibis de-
cliuibus ad frigiditatē ⁊ humiditatem ⁊ equalibus
Et habentibus pruritum oſtrachinum neceſſariū
eſt adminiſtrare olea lenia in eis que aſſumūt ſicut
oleū amigdalinum ⁊ ſiſaminū ⁊ ſimilia illis. Et ſci
as ꝙ ventoſe in vtriſq; cruribus cōferūt ſcabiei fe-
ce.

De ſudatione. Capt. viij.

Q uandoq; fiunt bothor in corpore aut mē
bro plurimi ſudoris valde pauce ablutio
nis aut parue fricationis apud ablutionē
⁊ proprie in regionibus calidis ſpumoſe: quaſi ipſe
ſint ex materijs que ſunt pigre ꝓpter ſuā grauitatē
in conſequendo ſudorē velocis ↄſumptionis ꝓpt
ſubtilitatē ſue materiei quare retinētur in ſuꝑficie cu
tis ⁊ ſunt quaſi ſint ſudoris feces inobediētes ad re
ſudandū. ⁊ quādoq; nō fiunt bothor apparentes:
imo accidit ⁊ fit aſperitas.

De cura. Ca. ix.

F acidūt materiā eius ſi multiplicat in cor-
pore phlobotomia ⁊ ſolutio vētris. ⁊ ſimi
liter oꝫ vt ꝓpteret aſſuetus ea oī hora i eua
cuando hūores acutos. ⁊ ex eis que ꝓhibent eaꝫ et
auferūt ipſam ſunt balneatio ⁊ mūdificatio: deinde
adminiſtret aqua frigida balneādo in ea ⁊ cōfert eī
fricatio in balneo ex carne melonis cū farina lentiū
poſt ſudorē: deīn aliſcheſſabrē poſt ipſaꝫ. ⁊ caro me
lonis cū lentib⁹ ⁊ farina fabarū. Sādali vo ꝓhibēt
eū a pruritu qui accidit cū ea. Cū ergo ſunt cuꝫ can-
fora nō faciūt illud. ⁊ alcāna iteꝝ ſi nō abhorretur
eius tinctura confert ei: ⁊ aſſumere illud cui aſſimila
tur aqua granatoꝝ ⁊ acetoſa ⁊ lētes ⁊ pruna ⁊ tamā
ridi. Et adminiſtratio oīs qd̄ ꝓhibet ſudorē ex eis
que ſunt ſicut decoctio myrti ⁊ roſarū ⁊ aqua coriā-
dri dicit ⁊ ↄfert ei aqua calefacta in ſole. Et ꝓhibēt
eū oēs aque cum decoquūt in eis ſtiptica ⁊ dimiſſio
motus ⁊ alienatio a locis calidis ſudare faciētib⁹: ⁊
petere loca ventoſa ⁊ flabellatio cū flabellis plūis
ſimul ⁊ ablutio cū aqua frigida. ⁊ iterū inunctionē
ex eis que ſūt ſicut oleū myrtinū ⁊ oleū ro. ⁊ butyro
crudo ineſt ꝓprietas maxia in ipſa ꝓprie cū dragā
to ⁊ gūmi. ⁊ iterū inunctiōes in quibus eſt virtus li-
thargyrij. ⁊ ſcorie ⁊ tutie ineſt ꝓprietas. ⁊ cinis folio
rū myrti ⁊ āmoniacū ⁊ folia lauri recentia ⁊ ruta et
minium tus. Et qñq; cōfert deſudationi epithyma
glutini piſciū diſſoluti in aqua. ⁊ qñq; indiget forti
ſtaphiſagria ⁊ ture ⁊ ſulfure. Illa vero que de ea
iā vlcerata eſt curetur cū eis que ſūt ſicut vene ⁊ gal
le ⁊ boliar. ⁊ ceruſa cū cera ⁊ emplaſtrū de ceruſa ē
bonū ad illud. ⁊ fortaſſe peruenıēt vlcera iſta ad fi-
nē maximū corruptionis: quare erit cura eoꝝ cura
aduſtionis ignis: nā illa que de ea cōfirmata eſt cu-
ratur curatione alſahafati.

De planta noctis Ca. x.

I qui paſſus eſt deſudationeꝫ cutis ⁊ opi
lationē poroꝝ ⁊ bonitateꝫ digeſtiōis: qñq;
accidūt in frigore noctis pruritus ⁊ aſperi
tas ⁊ bothor parue que noīantur planta noctis. Et
cā eſt retentio eius qd̄ oꝫ vt reſoluat ꝓpter cōſtricti
onē poroꝝ in radice quā adiuuat ⁊ i qua addit ſoli
ditas frigoris ⁊ ꝓprie in hora in qua multiplicatur
digeſtio ⁊ ſequit multitudinē eius multitudo vapo
ris ⁊ aer noctis. ⁊ ꝓpter illd̄ noīatur planta noctis
qꝛ plus accidentiū eius eſt in nocte. ⁊ de diſpoſitiōi
bus huius paſſionis eſt ꝙ pruritus i ea fit vehemēs
⁊ delectat prius: deīn ꝑducit ad dolores vehemen
tes quos efficit in locis pruritus.

De cura. C. xi.

P ortet ut ſit regimē i dilatādo poros cū
balneis ⁊ inunctiōib⁹ notis ad illud: ⁊ in
mundificādo venas a mā plima ⁊ illd̄ cū
phlomia ⁊ euacuatōe ſ꜀ ꝙ dictū ē in ca. pruritus ſi
fuerit illius neceſſitas ⁊ ñ fuerit ſufficiētia ī medicis
localib⁹. Medicie vo locales ſūt aloes ⁊ myrrha ē
de meliorib⁹ medicis ⁊ ꝓpe cū aq̄ melſ. ⁊ ſilr aloes
cū farina lentiū cū pauco aceto ⁊ melle ⁊ aq̄ apij de
currētib⁹ eſt ei ꝓportionalis. ⁊ de medicinis cōferē
tibus ei ſunt fex aceti ſola ⁊ baurac ⁊ alcāna ⁊ croc⁹

De verrucis ⁊ que ex eis ſūt vt claui ⁊ recurnis q̄ de eis ſunt cornua ⁊ q̄ currūt curſu earuꝫ. Ca. xij.

C auſa efficiēs eas ꝑma ē expulſio nature.
⁊ mā̄lis eſt humor groſſ⁹ melic⁹. ⁊ qñq;
ↄuertit melia a phſate ſicco valde qū multi
plicat in ſanguie. ⁊ qñq; accit ipi ſanguini ꝓpterea
ꝙ ipſe coartat ⁊ multiplicat. ⁊ ꝑꝑ priuatōeꝫ cāꝝ pu
trefactōis vt ↄuertat ad ſiccitatē ⁊ frig⁹ ⁊ ꝓpe i vēis
puis in q̄rū ſilib⁹ nō putreſit ſanguis ꝑꝑ ſuā puita

tem ⁊ ꝓpinquitatē ad cūs extrinſecas q̄ ſūt ad hoc ut
exſiccēt velociores q̄ȝ ad hoc ut ipſe putrefaciat ſꝑci
pue cū ſanguis nō valde ē calidus in ſubſtantia ſua
Et qñq; oritur ex eis vena magna: ⁊ fit cauſa ad cō
uenēdam cōplexionē eius qd̄ ꝑuenit mēbro vici
no de nutrimento ad cōplexionem materiei ſue q̄-
re deſiccatur illud ⁊ infrigidat: ⁊ multiplicant cru-
ce. Cū ergo cadit aut deſtruit per quodlibet regimē
cadunt alie ⁊ nominātur magne habētes capita ſic
capita clauorum habētes ſubtiles radices claui et
longe recurue cornua. Et de verrucis eſt genus qd̄
noīatur tuſius: ⁊ noīatur in eis: licꝫ ſit neceſſariū ut
diſcernatur ab eis: ⁊ findūtur quando ſcinduntur
a ſanie que eſt ſub eis.

De cura Ca. xiij.

p

P roperare qdem ad minorādū ſanguinē
⁊ ad euacuandū melācoliam ē res que eſt
neceſſaria. Et qñ multiplicat egritudo ue
ret phlomia: ⁊ ſiliter regimē gnāns bonū chimum
⁊ alia de illis quoꝝ ꝑcerijt rememoratio multotiēs.
Cura aūt localis eſt cū medicinis que hīit amari
tudinem ⁊ ſtipticitatem ad leues ex eis ſicut ē inun-
ctio verrucarū cū oleo fiſticino aſſidue: aut cum de
coctione olee cū colata dimiſſa poſt tres dies: ⁊ aq̄
porri alnabati cum ſumac ⁊ oleo de been: ⁊ iterum
cū folijs capparis ⁊ nuce cupreſſi: ⁊ oliue imature
⁊ fructus tamariſci ē bonū iterum. ⁊ folia myrti hu
mide ſunt bona ad fortes ⁊ cortices nucis humide
cum ficubus ſiccis ⁊ xylocaracte cū pauco nocumē
to ſuo conueniētes ſūt illis que de eis ſūt magne et
ad fortes. Et cortices radicum algarab ⁊ cinis eius
cum aceto vini. Et de eis que ſūt bona ⁊ vltima ē ut
ſumātur alharmel ⁊ alcāna: cribellētur ⁊ liniant cū
aqua frigida. Verū quod ex eis forte eſt: eſt ad for
tes ſicut epithymata facta ex calce ⁊ arſenico ⁊ alca
li: ⁊ ꝓprie cum argento viuo extincto: ſꝑcipue cuꝫ ci
nere quercus ⁊ oleo. Et ſal cum aqua cepe ⁊ bolus
⁊ ſtercus caprinū: ⁊ iterum cantarides cuꝫ arſenico
⁊ iterū fex mellis anacardi eſt fortis in puluerizatio
ne ſua. ⁊ lac titimali qū iteratur ſuꝑ eas aliquotiens
deijcit eas. ⁊ lachryma vitis ⁊ alkebikengi iterū ma
gnifice deijcit eas. ⁊ nigelle confecte cum vrina ſi em
plaſtretur cum eis ſunt mirabiles: ⁊ fel hirci iterum
⁊ aſſa ⁊ emplaſtruꝫ acutū ⁊ dirūpens aldubellet ⁊
eſt emplaſtrū de anacardis. Cōpoſitū equale: Cor
ticū nucis humidoꝝ ⁊ dragāti ⁊ calcis viue omniū
pars. i. terātur ⁊ cribellētur ⁊ ponantur deſuꝑ. Aut
ſumātur flores eris ⁊ chartarū amboꝝ ana. ʒ. v. et
pulpe collognide. ʒ. vi. baurac. ʒ. vi. ſalis ammoni
aci. ʒ. iiij. cali ⁊ arſenici citrini amboꝝ ana. ʒ. vi. fellis
vaccini. ʒ. vi. vſnen perſica. ʒ. vij. terātur ⁊ cribellent
⁊ liniant deſuꝑ cū aqua ſaponis. Et de curationi
bus verrucarū eſt earū eradicatio. ⁊ illud qdē qñq;
fit cū cānulis de penna aut de canna aut de ferro q̄
rū cōcauitas ſit cū quantitate in qua deglutiant ver
ruce deglutitiōe in q̄ ſit difficultas qdā: ⁊ inuoluat
ſuꝑ ea ⁊ ꝓfūdet parū apud radicē ei⁹: q̄re eradicat
eā. aut tende eas cū vncinis donec extēdant coꝝ ra
dices: deinde aſſumant cuꝫ inſtrō acuto ſubmerſo
ad radices earū: ⁊ ponat ſuꝑ eas butyrū coctū poſt
eradicationē. Et iterum quotiēs tangit eas medica
men acutum ⁊ infeſtat auferat medicamen acutū ⁊
ponatur deſuper butyrū coctū ⁊ dimittatur parum
per: deinde iterēt vſquequo compleatur earū caſus
⁊ inciduntur: ita ut quod ē in circuitu earū ſecetur cū
ferro ſubtili aperiendo in circuitu: deinde vadit ſu-
per eas medicamē acutū. Et nos iā experti ſumus cū
nouacula ꝓfūdius quātū poſſibile eſt cū cautela ſu
perficiei cutis: deinde fricādo locū cuꝫ ſapone ⁊ ci-
peris ⁊ rof donec excurrit qd̄ fluxit de ſāguine ⁊ re
tentus eſt: ⁊ deijcit poſt illud illud qd̄ remāſit ſi ac-
cipiat lignū ⁊ incēdatur in igne donec inflāmetur ⁊
approximet verrucis donec excoriētur verruce: ⁊ in
ungant cū manu vna vice poſt aliā donec deleant.

De cornibus Ca. xiiij.

ſ

S unt additiones ſpiſſe vulgares naſcentes
ſuꝑ iuncturas in extremitatib⁹ ꝓpt vehe-
mētiā opatiōis. Et cura eoꝝ ē inciſio ut
reſoluat ex eis illud qd̄ ñ dolet: deīn adminiſtrent ſu
ꝑ reſiduū medicine vehement acute ex medicis vrri
caꝝ donec cadat: deīn ↄſeq̄tur butyrū coctū.

De fiſſuris q̄ apparēt ſuꝑ cutē ⁊ labia ⁊ extremi tates apparitiōe in cute in oī loco Ca. xv.

c

C auſa oiuꝫ fiſſurarū ē ſiccitas in cute adeo
donec exſiccet illa ſiccitas: aut ꝓpt cōple-
xionē ſingularē: aut ꝓpt maliciā humorū
mittētiū māꝫ exſiccantē acutā: aut ꝓpt caloreꝫ exſic
cātē: aut vētoſitatē exſiccātē rorē: aut frig⁹ indurās
inſpiſſans ſicut accidit terre exſiccate ⁊ arefacte ꝑ vē
tū aut calorē ⁊ cōmote valde ut ſcindat. Et qñq; ac
cidit cū aq̄rū ſtipticaꝝ ⁊ illarū in qbus ē virtus alu
minis ⁊ ſiſui: qñ accidit ut cū eis fiat ablutio. Et eis
qdeꝫ ſunt ↄtrarie aque ſulfuree ⁊ aſpaltine. Et nos
experti ſum⁹ differētiā int aquā endiuie: ⁊ qd̄ eſt in cir
cuitu ei⁹: ⁊ aquā in ſapore: ⁊ nō fuit in hoc ca. experi
mentum forte.

De cura fixurarū cōi Ca. xvi.

o

O portet ut euacuet ſi fuerit humō malus.
Et ꝑmutetur ſi fuerit complexio ſicca ⁊ bi
bat olea ꝓpe ſiſami excorticati vſq; ad. ℥.
i. et. ʒ. oī die in expſſiōe vue aut infuſiōe paſſularuꝫ
dulciū aliquot dieb⁹: ⁊ ſilit decoctio cācroꝝ fluuia-
liū cuꝫ aqua ⁊ zuccaro ⁊ aſſiduet inungi. Et ſi ſūt
ex frigore tunc cōfert eis acatia: ⁊ iterū decoctio na
poꝝ ⁊ napi ⁊ folia ſicle ⁊ decoctio eius: ⁊ ꝓpe cera-
tis factis ex eis cuꝫ adipibus notis ⁊ medullis ⁊ pi
ce humida ⁊ alkitrā. Et ſi fuerint ex calore tūc cuꝫ
ceratis frigidis ⁊ humidis cōquaſſatis cū ſuccis fri
gidis ⁊ humidis. Et rectificatio cibi ⁊ admiſtratio
balnei cū aqua calida.

De fiſſura labioꝝ Ca. xvij.

c

C auſa in fiſſuris labioꝝ ē ſiccitas: aut ꝓpt
vētū cōtrahētē cutē ⁊ deſiccāteꝫ eam ⁊ ex
ſiccātē ipſius rorē: aut ꝓpt frig⁹: aut ꝓpt ca
lorē: aut ꝓpt cōplxonē ſiccā ſicut ſciuiſti. Prohibi
tio vero eius eſt ut liniatur anteq̄ȝ perueniatur ad

ipſius curam cum ceratis ⁊ adipibus ⁊ medullis et oleo ro. cũ iſopo humida. Et iſta iteȝ quoq; auferũt illud qḋ accidit. Et facere ut adhereant pellicule ſuper ea ſicut pellicula oui ⁊ arundinis ⁊ cortices allei ⁊ ceparũ. Ablationi autẽ eius qḋ de ipſis accidit de eo quod bonum ē: eſt ut ſumant̃ fex aſſata et glutinum albotiȝ ⁊ miſceãtur cũ adipe ſicut galline ⁊ anſeris ⁊ melle. Aut ſumatur tritura gallarũ ĩma turarum ſicut puluis cõfecta cũ gũmi albotin liq̃facta ſup ignem. Et dictũ eſt ꝙ inungere vmbilicuȝ in hora dormiendi aut applicare cottum ſubmerſum in oleo ꝯcauitati vmbilici ē iuuatiuũ ⁊ bonũ.

De fiſſuris pedũ Ca. xviij.

Uandoq; accidũt ꝓpt̃ vapores malos: ⁊ quoq; accidũt ꝓpt̃ ſiccitatẽ ⁊ ariditatẽ denigrantẽ. Et ad ſũmũ quoq; cõtingit de eis iuuamẽtum ꝓpt̃ illud qḋ reſoluitur ex ipſis ſi poſſibile eſt ut remoueatur cũ aſſiduatione ponendi pedes in aqua calida ⁊ inungẽdi eos cum oleis ⁊ adipibus ⁊ ꝓprie adipe caprarũ ⁊ vaccarum ⁊ ouium confortatis pariter cũ cera. Et iterũ oleum de keruã ꝓprie ⁊ oleum alketim ⁊ oleũ de ſuti: qm̃ eſt vltimũ valde: ⁊ oleũ effuſum de lentiſco oppoſito igni qm̃ ē bonũ valde. Et alcãna ē bona ⁊ ꝓprie confecta cũ decoctione alharmel ⁊ ſergin vue ē bona curatio eius. Et ſi nõ valent illa indiget bucella faciẽte glutinationẽ ⁊ penetrante in ea ſicut curãt cam quidam poſt balneationẽ ⁊ poſitionem pedũ in aquã calidam: tunc oportet ut ponatur dragagantũ preparatuȝ cũ cõtritione in fiſſura: qm̃ eſt mirabile. Et iterũ ſumãtur cera ⁊ oleũ ſiſaminũ ⁊ glutinũ albotin ⁊ ſtorax liq̃da aggregent̃: ⁊ fiſſuris ut bucella adhibeatur: qm̃ eſt mirabile. Et iterum alkitran cum mollitione ſiſami ē mirabile valde: ⁊ olibanũ trituȝ ⁊ olea ⁊ adipes iuuatiua ſũt valde. Et iteruȝ epithyma ex cãcro aduſto cõtrito cũ oleo oliue ⁊ ē in fiſſuris manuũ velocius ⁊ magis iuuatiuũ. Aut ſumat̃ interius cepe ſquille ⁊ feruẽat in oleo i quo liquefactũ ſit glutinũ albotin ⁊ ponat̃ i fiſſuris. Et glutinũ albotin iterum in oleo ſolum ē vltimum. Et iteruȝ confectio: ſumatur de farina granoꝝ alkerua emolitorũ cum pauca aqua ⁊ fiat ut adhereat calcaneo. Et ipſe fructus alkerua eſt bon⁹ ad antiquas ⁊ vlceratas. Aut ſumãtur lithargyriũ ⁊ cera ⁊ oleũ ⁊ mel cũ equalitate: ⁊ fiat ex eis aliquid preparatũ. Aut decoquant̃ cãcri fluuiales ⁊ ſiſamũ. ⁊ iteȝ ſumãtur fex olei ⁊ adeps anatis ⁊ glutinũ albotin. Curatio bona noſtra: ſumat̃ dragagantũ ⁊ terat̃ ſicut puluis: et radicũ polypodij põdus medietatis eius ⁊ karabe ⁊ turis tritoꝝ oĩuȝ ana tria põdera ⁊ glutinis albotin duplũ dragagãti terant̃ oĩa cum oleo de kerua ⁊ adminiſtrẽtur: ⁊ dicimus qui vſus fuerit inunctione calcanei omni nocte non dimittens ſecuratur ex hoc.

De fiſſuris manuũ Ca. xix.

Urentur curatione fiſſurarum pedum leuium.

De fiſſuris q̃ ſunt int̃ digitos Ca. xix.

Urentur cum huiuſmodi: ⁊ eis quidem ꝓpriũ eſt ut emplaſtretur cũ radice polypodij trita ſicut puluis.

De exulceratiõe alchatin Ca. xx.

Uandoq; accidit alchatin ut rubeat in primis ⁊ findat̃ aut vlceret̃ ꝓpter multitudinem reſupinationis ⁊ ꝓprie in egris: quare oportet cũ incipit rubere ut dimittat̃ reſupinatio ⁊ adminiſtrent̃ deſup repercuſſiua. In egris v̓o adminiſtretur ſtratus ex eis q̃ ſũt ſicut folia ſalicis ablata a virgis ⁊ ſicut milia ⁊ ſicut pẽne: ⁊ totũ illud fiat implẽdo ſicut pẽne leues aut cui ſiſes ſũt alkiris. Si autẽ exulceret̃ tũc emplaſtrũ de ceruſa adhibeat̃.

De odore horribili in cute ⁊ aſcellis ⁊ vrina ⁊ egeſtione Ca. xxi.

Dor corrũpit ꝓpt̃ putrefactioneȝ hũoris aut ſudoris. Et quoq; adiuuãt ad illud motus ꝯmouẽtes hũores ⁊ dimiſſio ablutionis a pollutiõe ⁊ mẽſtrua ⁊ retardatio ei⁹ ⁊ aſſumẽ ea q̃ ſũt ſicut fenugrecũ ⁊ ea de ꝓprietate quoꝝ ē mouẽ mãs acutas ad manifeſtũ corporis. De fetore vomoris iam dictum eſt.

De cura corruptiõis odoris corporis cõis Ca. xxij.

Lud v̓o qḋ rectificat hũoreȝ ē euacuatio ⁊ cõplexio cũ ꝑmutatiõe ⁊ acceptatiõe ei⁹ cui⁹ bona ſit digeſtio in q̃litate ⁊ quãtitate ⁊ mundificatio in balneo ⁊ alia: ⁊ aſſumere iu ſenio p quod ſudor ſit boni odoris ſicut ē caſſia ⁊ ſeniculũ. Et iterũ apiũ ⁊ capita cardui ⁊ aſparag⁹ ⁊ oẽ ꝓuocatiuũ vrine: mũdificatiuũ ſãguinis a putrefactiõe: verũ q̃dã eoꝝ ſicut aſparag⁹ faciũt fetere vrinaȝ. Et de eis q̃ ꝯferũt ad illud ē ut bibat infuſionẽ chryſomilloꝝ boni odoris ⁊ chryſomilla ipſa ⁊ liniat̃ ſup corp⁹ qḋ ſit ſicut aq̃ myrti ⁊ aq̃ in q̃ diſſolutũ ē alumẽ iameni ⁊ almeiſus ⁊ decoctio ſiſimbrij ⁊ mẽte ⁊ calamẽti ⁊ ſãſuci ⁊ folia citri ⁊ folia ſalicis: ⁊ ſil̓r inunctio cũ myrto trita. Et iterũ ſandali ꝓprie ⁊ ciperi ⁊ flos ſquinanti ⁊ calam⁹ aromatic⁹ ⁊ aſſidre ⁊ roſe ⁊ ꝓprie ſãſuc⁹ ⁊ alſechelabre ⁊ aluſnati ⁊ folia citri ⁊ cortex ei⁹ ⁊ folia maloꝝ ⁊ folia lilij iuuatiua ſũt i hoc capitulo valde. Et iteruȝ trociſci de roſis cũ zuccaro. Et iterũ de eis q̃ opilãt poros ⁊ ꝓhibẽt ſudorẽ ſunt lithargyriũ ⁊ tutia ⁊ cinis folioꝝ lilij ⁊ alumẽ ⁊ ſiſia cis ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ oleũ myrtinũ ⁊ oleũ roſ.

De cura fetoris aſcellaꝝ Ca. xxiij.

Xiſtimauerunt quidam ꝙ fetor aſcellaruȝ ⁊ pediculi ſunt ex reliquijs veſtigiorũ ſpermatis ex quo creatus eſt homo que iam ceciderunt in partibus aſcellarum ⁊ penetrauerunt in poris cutis: ⁊ hoc non eſt ex eis quib⁹ oportet iniiti. Et ut ꝓportionet̃ ad vaporem materiei qui cõuertitur in ſperma in homine ⁊ ad mouentẽ ipſum in eo eſt melius. Cura autem eorum eſt quoniam oportet ut curentur poſt mundificationem ſi ea indiget cum tutia ⁊ lithargyrio condito ⁊ climijs: ⁊ cum cinere myrti: ⁊ oleo myrtino: ⁊ cum aqua in qua ſoluitur alumen: ⁊ quandoque conficiantur iſta cum ſandalis, ⁊ permiſceantur cum canfora.

Trociſcus bonus. ℞. ſandalorum ⁊ caſſie ⁊ gallie ⁊ ſpice ⁊ aluminis ⁊ myrrhe ⁊ folijs ⁊ ro. oĩuȝ ana p tẽ. i. ⁊ tutie ⁊ lithargyrij albificati amboꝝ ana ptes iij. ⁊ canfore ptẽ. ſ. fiant ex eis trociſci cũ aqua roſ. ⁊ adminiſtrent̃ poſt exſiccationẽ. Et iteȝ ſumant̃ roſarũ rubearũ lib. i. ⁊ galle ⁊ ſpice ⁊ ciperi ⁊ myrrhe ⁊ aluminis oĩuȝ aũ. ʒ. x. fiãt trociſci cũ aqua roſ. ⁊ adminiſtret̃ delibutionẽ faciẽdo. Puluis bñ faciens redolere corp⁹ ⁊ cõfert cõplexionib⁹ calidis. ℞. ſpice ⁊ ciperi ⁊ folioꝝ ⁊ floꝝ ſquinãti ⁊ ſtoracis aſſemine ⁊ ē lubra romana oĩuȝ ana aur. x. roſarũ ſiccaꝝ extremitatũ myrti oĩum ana aur. xx. ſpica ciperũ ⁊ flos ſquinãti ⁊ foliũ: madefiãt cũ vino odorifero et exſiccent̃ ⁊ terant̃: deinde ꝓijciant̃ ſup ea roſe ⁊ extremitates myrti contrite ⁊ diſſoluat̃ croc⁹ cũ aqua roſ. ⁊ ꝑmiſce ipm̃ cũ medicinis reliq̄s ⁊ exſicca eas in vmbra: deinde tere ipm̃ ⁊ puluerizā ſup corpus poſt balneationẽ: ita ut exſicces ſudorẽ corpis in ꝑtius exſiccatiõe vltima: deinde puluerizā ſup ipſis medicinas. Aliud abſcindẽs odoreȝ ſudoris feti ꝯueniẽs habẽtibus cõplones frigidas. ℞. ſpice aromatice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ amomi ⁊ xylobalſami et caſſie oĩuȝ ana aur. iij. coſti ⁊ blacte bizantie ⁊ ſpice inde ⁊ cinamomi oĩuȝ ana aur. ij. extremitatũ ſãſuci ⁊ ſpice romane oĩum ana aur. iiij. lubrie romane reſoluant̃ iſta cũ vino ⁊ tere ⁊ reliqua cũ aqua balſamite ⁊ adminiſtra illud. Aliud ſm̃ illud exemplũ abſcindens odorẽ ſudoris. ℞. cinnamomi ⁊ ſpice inde ⁊ blacte bizantie ⁊ coſti oĩum ana. ℥. ij. abſynthij ⁊ boli lactic ⁊ ſcorie plũbi ⁊ ceruſe ablute oĩum ana. ℥. ſ. ſecha ⁊ ſpice romane omniũ ana. ℥. i. croci ⁊ roſaruȝ ſiccarum amborum ana. ℥. iij. tere ſicca cum aqua myrti ⁊ crocuȝ cum aceto vini odoriferi ⁊ adminiſtretur.

De cura vehementis fetoris ſtercoris ⁊ ventoſitatis Ca. xxiiij.

Ic illud eſt putrefactiõis humoꝝ. Et cauſa rerũ de ꝓprietate quaruȝ ē illud ſicut alaſtirgar ⁊ allea ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ alaniudeu ⁊ alalthir ⁊ iterũ oua eoꝝ. Uerũ fetorẽ delet bonitas digeſtionis ⁊ aſſumere ea q̃ declinare faciunt putrefactionẽ ad ptem vrine ſicut fenugrecũ. ipm̃ eñ facit fetere ſudorem ⁊ vrinã: ⁊ delet fetorẽ egeſtionis. Et vinum aromaticum aufert fetorem egeſtiõis.

De fetore vrine Ca. xxv.

Auſe fetoris vrine ſũt cauſe fetoris egeſtionis. Et iterũ diuretica ſicut aſparagus ⁊ ſiſia ipſa eñ faciunt bonũ corpis odorẽ: ⁊ faciunt fetere odorẽ vrine. Et iterũ vlcera veſice; ⁊ cura eius eſt facilis ex eis que ſciuiſti.

De pedicul̓ ⁊ lendinib⁹ Ca. xxvi.

Ateria humiditatis in qua eſt caliditas aliqua cum expellitur ad cutem forſaſſe ē tãte tenuitatis ⁊ ſubtilitatis ut reſoluatur et non ſentiatur: ⁊ ſequitur eam illud quod reſoluitur in ſudorem: ⁊ ſequitur eam quod reſoluitur ⁊ coagulatur in ſordes: ⁊ ſequitur eam quod retinetur in ſuprema tunicarum cutis: ⁊ generantur ex ea ſicut furfures ⁊ deſudationes ⁊ que ſunt ambabus ſimilia: ⁊ ſeq̄tur eam quod retinetur profundius illo. Quod ſi fuerit mala valde facit ſicut alopitiam ⁊ ſimilia illi ⁊ impetiginem ⁊ alſahafati. Et ſi fuerit minus mala ⁊ non fuerit virtus virulenta: ⁊ non feſtinat ad eam putrefactio dominans vltima ⁊ eſt conueniens ut ſit materia recipiens vitam influitur ſup ipſam vita ex creatore ſuo ⁊ prouenient pediculi ⁊ mouentur ⁊ egrediuntur. Et quandoq; accidit de eis plũm ſubito. Et quandoq; adiuuant ad generationem pediculorum: ⁊ mouent eos cibi boni chimi tenuis motus ad illud quod apparet ſicut ficus ⁊ ad illud adiuuant motus mouentes euȝ ad illud precipue cum aſſociatur ei vapor ſpermatis generãtis ſicut coitus. ⁊ quandoq; adiuuãt ad illud dimiſſio mundificationis ⁊ ablutionis: ⁊ adminiſtratio eius quod aperit poros cutis ⁊ mouet materias retentas in ea ad reſolutionem: ⁊ facit ingredi ad eaȝ flatum prohibentem eam a conuerſionibus putrefactionis ⁊ aſſimilatione euȝ putrefactione. Et quãdoq; superant pediculi adeo donec fluat ſanguis habentis eos: ⁊ citrinetur color eius: ⁊ cadat appetitus eius: ⁊ extenuetur corpus ipſius: ⁊ reſoluatur eius virtus.

De cura Ca. xxvij.

Ediculi plures generati non abſciſi indigent in curatione ſua in primis mundificatione corporis ⁊ prope euacuatione cũ phlobotomia ⁊ rectificatione regiminis ⁊ dimiſſione eius quod mouet materias ad exteriora de eis que diximus: deinde adminiſtra medicinas locales: ⁊ confert ad illud aſſiduatio balneatiõis ⁊ mũdificationis ⁊ ut aſſiduet balneationem cum aqua ſalſa: deinde cum aqua dulci eſt melius. Et oportet ut aſſiduet permutationem veſtium: ⁊ induatur ſerico ⁊ lino: ⁊ bibat medicinas interficientes pediculos ſicut allea decocta: ⁊ calamentum montanum. Medicine vero oportet ut ſint exſiccatiue reſolutiue attractiue ad exteriora. Qḋ ſi fuerit res magna eſt neceſſarium ut miſceant̃ cuȝ eis virtutes venenoſe. Et de medicinis localibus ſunt ſumach ⁊ oleum ⁊ acetoſa etiam ⁊ folia eius ⁊ radix eius aut alumẽ cum oleo aut folia azedarach: aut folia granatoruȝ ⁊ ſemen lini ⁊ calamus aromaticus ⁊ cinnamomũ aut folia colloquintide: aut folia myrti: aut folia cupreſſi. ⁊ oleum cartami iuuatiuum eſt prohibitiuũ ⁊ oleum de raphano eſt mirabile. Et cortices caſſie lignee ⁊ reubarbarum ⁊ piretrum ⁊ radix altee ⁊ ſiſimbrium ⁊ polium ⁊ aniſum ⁊ pulegium ⁊ ſemen vrtice ⁊ alberengeſt ⁊ corduineni: Sumantur ſicut menthe. ʒ. iij. coſti. ʒ. ſ. baurach. ʒ. i. amili quantũ omnia: ſoluantur ⁊ liniantur. Et de ablutionibus eſt decoctio lupinorum: quoniam eſt bona fortis. ⁊ decoctio ſicle ⁊ decoctio tamariſci: ⁊ decoctio calamenti montani ⁊ decoctio foliorum cupreſſi: ⁊ foliorum pini. Et genera fellis cum ponuntur in ablutionibus ſunt bona. Et de ſuffumigationibus eſt ſuffumigatio cum condiſi ⁊ ſtaphiſagria: et cum

gũma pini ⁊ cũ galla ꝓpꝛie ⁊ cũ ſulfure. ⁊ de me
dicinis fortib⁹ eſt vt ſumãtur ſtaphiſagria ⁊ arſeni
cũ rubeũ ⁊ baurach: terãt oĩa cũ aceto ⁊ oſo ⁊ linia
tur cũ eo caput. aut helleboꝛus alb⁹ ⁊ baurach aut
folia oleandri cũ oleo aut folia colloquintide. aut ſu
mantur ſynapis ⁊ cõduſi trita ⁊ fundat̃ ſuper eũ pa.
rũ aceti ⁊ extinguat̃ poſt illud in eis argentũ viuum
terendo ⁊ eſt foꝛte. ⁊ ſimiliter qḋ fit ex ſulfure ⁊ arſe
nico ⁊ ariſto. ⁊ cinere ilicis ⁊ coſto ⁊ myrrha. aut ſu
mantur cõduſi ⁊ arſenicũ rubeũ ⁊ ariſto. lon. ⁊ alki
tran ⁊ fellis vaccini quãtitas tanta de vtriſq; cuꝫ q̃
medicine cõficiant̃ ⁊ eſt epythyma foꝛte. ⁊ iterũ alki
tran ⁊ genciana ⁊ arſenicũ ⁊ oleũ de lilio. ⁊ iterũ ſta
phiſagria ⁊ folia oleandri ⁊ alumẽ ſamem. ⁊ iterũ
liniant̃ i balneo cũ ſiſemenithe ꝑte.i. ⁊ baurach me
dietate partis: coſti ſexta partis: amili quãtũ oĩa ⁊ li
niatur cũ eo poſt pſilotrũ cõfecto cũ aceto. ⁊ admi-
niſtra has medicinas poſt vapoꝛationẽ cũ eis que
ſunt ſicut cõduſi. Et ſtaphiſagria eſt melioꝛ ⁊ ꝓpꝛie
cũ incipit ab ablutionib⁹ de genere eius qḋ diximus.

Tractat⁹.iiij. de diſpoſitiõibus q̃ pendẽt ex coꝛ
poꝛe ⁊ extremitatib⁹ ⁊ ẽſt ꝯplemẽtũ libri decoꝛatio
nis.

De extenuationis ablatione. Ca.i.

Extenuatio fit aut ꝓpter priuationẽ ma
teriei pīguedinis cibi. aut fit ꝓpter mul
titudinẽ vſuſ cibi ſubtiliantis: quare nõ
generat̃ in coꝛpoꝛe ſanguis plurim⁹. ⁊
ex regimie cõtrario de eo qḋ ẽ preter illõ
non generatur in coꝛpoꝛe ſanguis bonus: aut pro
pter debilitatẽ virtutis opꝛantis in cibo: aut digeſti
ue aut attractiue ad mẽbꝛa ꝓpter coꝛruptõem com
plexionis cuius pluſ eſt frigidum: aut ꝓpter quietẽ
plurimaꝫ cũ qua ſopitur virt⁹ attractiua ꝓpꝛie q̃ ẽ
poſt exercitia quoꝝ auxilio ꝯſueuit natura attrahere
cibũ. Cũ ergo diminuitur nõ attrahit neq; nutrimẽ
tũ tẽperatũ eius: aut ꝓpterea q; ſanguis ꝯuertit̃ ad
materiã cholericã vel melãcholicã ex hũida aquo
ſa: aut ꝓpterea q; ſplen cõpꝛimit epar quando ma
gnificatur quare attrahitur ad ipſm plus ſanguis ⁊
debilitatur virtus epatis per ꝯtrarietatẽ que ẽ inter
vtraq;: aut ꝓpterea quia vermes coartant coꝛpus:
aut ꝓpter cõſtrictionẽ poꝛoꝝ: aut ꝓpter ipſoꝝ coar
tationẽ ab humoꝛibus: aut coopertura coꝝ ſcient
quam fecit frigus aut caloꝛ aut nuda ſiccitas quoꝝ
vnũquodq; cognoſcitur ſuo ſigno: aut ꝓpter liga-
menta aſſidua ſuper ipſum quare opilantur poꝛi ⁊
meatus: quãobrem non attrahitur ad ipſum nutri
mentũ ⁊ ꝓpꝛie a creta comeſta: aut ꝓpter multitu
dinem reſolutionis quare non figitur que d; attra
hi de nutrimento ad mẽbꝛa: imo ſeparatur ſicut ac
cidit in exercitijs velocibus ⁊ triſticia ⁊ anguſtia et
egritudinibus reſoluentibus. Et coꝛpoꝛa quidem
que extenuantur in tempoꝛe breui tollerant ut rede
at ad ea teneritas tempoꝛe breui. ⁊ illa que extenuãt
in tempoꝛe longo nõ tollerant niſi blandimentum
debilitati virtutis ad hoc vt adminiſtret nutrimẽtũ
plurimũ. Coꝛpoꝛa igit̃ ſuſceptibilioꝛa pinguedinis
ſunt que de eis molliciem habent cutẽ ⁊ que de eis
magis ſuſceptibilia ſunt tenſionis. ⁊ de eis que faci-
unt homini eſſe neceſſarium fugere ab extenuatione
ſunt debilitas ⁊ vehementia paſſionũ a caloꝛe ⁊ fri
goꝛe ⁊ a verberibus ⁊ a percuſſionibus ⁊ a paſſioni
bus animalibus ⁊ onere ⁊ laboꝛe ⁊ inquietudine: et
ab euacuatione ⁊ coitu ⁊ retinetur nutrimentũ eius
in venis ipſius ⁊ nõ penetrat quare putreſcit. ⁊ pin-
guedini iterum inſunt nocumẽta que ego dicam. et
non eſt ſicut equale: dũ ergo ꝓpeꝛ generat pinguedoꝛ
ita q; nõ facit accidere nocumẽtũ non abhoꝛreas
eaꝫ. vita nãq; in humiditate exiſtit. Verũ opoꝛtet
vt in caueas ⁊ abhoꝛreas eam in via ſuperfluitatis:
licet nõ appareat eius nocumentum quoniaꝫ eius
nocumentũ repente aduenit ⁊ ſubito fit q; dicit̃ in
loco ſuo. ⁊ q̃ deſiccant coꝛpoꝛa ꝓpter aerẽ eſt exte
nuatio.

De cura. Ca.ij.

Opoꝛtet ut conſideretur que cauſa ſit in ex
tenuatiõe de cauſis extenuationis q̃s dixi
mus ⁊ curet̃ ⁊ remoueat̃: verbigratia ſi fue
rit cibus nõ generãs ſanguinẽ groſſũ foꝛtẽ afferat̃
ille qui generat ipſũ ⁊ non ſit contentus eo qui gene
rat ſanguinẽ laudabilẽ tñ quoniam foꝛtaſſe genera
bit ſubtilẽ ⁊ reſolutiuũ. Qḋ ſi fuerit virtus attracti-
ua ad mẽbꝛa pigra moueat̃ ⁊ cõfoꝛtetur ⁊ cõſideret̃
ad maliciã cõplexionis ſi fuerit ⁊ ꝑmutetur ⁊ frica-
tio in hoꝛa expergefactionis a ſomno eſt ex eis que
expergefaciũt virtutẽ attractiuã. ⁊ quãdo eſt neceſſa
riũ ꝓhibere nutrimẽtũ a latere altero attrahe ipſuꝫ
ad latus extenuatũ cũ diuerſificant̃ duo latera ſicut
ſi fit vna duarũ manuũ extenuata ⁊ altera pinguis:
tũc enĩ neceſſariũ eſt vt ligetur pinguis cũ pãno in-
cipiendo ab ĩferioꝛe ligatura nõ vehemẽti neq; do
loꝛoſa cum menſura que ꝯſtringat tñ: ⁊ pꝛohibeat
nutrimentũ a penetratione quare redeat ad locum
digeſtionis ⁊ attrahatur ad latus alterum. ⁊ excita
attractiuam cum fricatione ⁊ ꝓpꝛie cum oleo ali-
quo ſicut oleo oliue cum pauca cera calefacto frica
tione non exſiccante. Et quotiens inflatur membꝝ
⁊ caleſit diminuatur: deinde iteretur cum quieſcit. et
ſi poꝛi fuerint opilati tunc opoꝛtebit ſi coꝛpus fue-
rit vehementis ſoliditatis: quapꝛopter opilent̃ poꝛi-
ri mollificare cum humectatione ⁊ calefactione cuꝫ
calefacientibus ex eis que aſſumuntur ⁊ motib⁹ coꝛ
poꝛeis ⁊ animalibus ſi fuerit frigus illud quod in-
ſpiſſauit ipſũ: ⁊ infrigidatione ⁊ humectatione ſi fue
rit caloꝛ inſpiſſans ipſum ⁊ faciens ipſum compa-
ctum. Et melius quo caleſit membꝛum qḋ nõ reci-
pit calefactionẽ ꝓpter frigus ſuũ eſt vt ſiccetur: de
inde ponatur ſuper ipſuꝫ rubificatiuum. ⁊ ſi fuerit
cauſa in extenuatione ꝓpter ſplenem curetur ſplẽ:
⁊ ſi fuerit extenuatio ꝓpter vermes interficiant̃ ⁊ ex
trahantur cũ oĩbus que dicta ſũt in ca. eoꝝ. ⁊ adhi-
beantur ei delitie ⁊ amenitas ⁊ ſtramẽta leuia. ⁊ ha
bitet in vmbꝛa ⁊ dilatetur ⁊ aromatizetur ⁊ dentur
in potu frigida. Iſta enim confoꝛtant virtutem na
turalẽ valde: quare bõa ſit eius adminiſtratio i nutriẽ

do ⁊ expellendo ſupfluitates. Et illud quidẽ eſt pri-
cipiũ cauſaꝝ pinguedinis. Et de impinguãtibus eſt
aſſũptio vini groſſi ⁊ cibi boni chimi foꝛtis exſiccãtis
cũ digerit: ſicut frumentũ ſine coꝛtice coctum puls ⁊
alindaber ⁊ rizi cũ lacte ⁊ aſſata de carnibus ꝓpt il-
lud qḋ retinet̃ in eis de virtute carnis ⁊ generant car
nem durã: decoctũ aũt ex carnibus generat molliti
em ⁊ teneritudinẽ non firmã. Et caro anatis eſt im-
pinguatiua ⁊ caro galline ſilr: ⁊ caro alcubugi eſt vl
tima in eo: ⁊ ſilr iulab zuccari. ⁊ balneũ poſt cibum eſt
vehementer attrahens nutrimentũ ad coꝛpus ipin-
guatiuũ. Vez vtens eo exponit̃ opilationi accidenti
in epate ſuo ꝓpꝛie cũ eſt cibus eius cibus coꝝ q ſũt
ĩpinguandi ⁊ ꝓpter illud multiplicat̃ lapis in eo q
querit hoc ⁊ illi ſũt aptioꝛes ad hoc ut in eis multipli
cent̃ iſte opilationes ⁊ lapis quoꝝ vene ſũt in creatio
ne ſtricte: ⁊ ſunt non omnes ita. Et cũ iſti ſentiũt gra
uitatẽ in latere dextro: ſumãt in potu aperitiua ĩ opi
lationibus epatis nota ⁊ ſumãt in potu ante cibũ ſu
um capparẽ cũ aceto ⁊ melle ⁊ oxymelle cũ ſemibus
donec auferat̃ grauitas. Et melius q̃dem balneũ eſt
illud qḋ eſt poſt digeſtionẽ pꝛimã: ⁊ cũ iam deſcen-
derit cibus: licet comedere cibuꝫ poſt egreſſionem a
balneo abſq; ſupfluitate eſt de cauſis impinguatio-
nis. Et balneũ quidẽ eſt bonũ impinguatiuũ pluri-
bus hoĩbus ⁊ ꝓpꝛie illis qui ſunt in diſpoſitione q̃
eſt ſicut arefactio. ⁊ opoꝛtet ut ſit balneũ poſt pꝛimã
digeſtionẽ. ſ. q̃ñ deſcenderit cibus a ſtomacho niſi
in rebus eiſdem. Et calefactis q̃dem eſt ad hoc con
gruũ factũ ex lacte de quo extractũ eſt butyꝝ non fa
cto acetoſo. Et de ingenio ĩpinguãdi eſt retentio ſan
guis ſup membꝝ ligando membꝝ qḋ ei eque diſtat
in latere altero ſicut diximus añ: ⁊ liget̃ illud quod eſt
ſub mẽbꝛo ex quo cadit nutrimentũ ad ipſm cũ ẽ pi
gue: aut non querat̃ eius impinguatio: ſicut cũ aſcid
eſt extenuatũ ⁊ planta manus ẽ ſana ⁊ pinguis: tũc
ligetur apud raſcetã: aut cum adiutoꝛiũ eſt extenua-
tum ⁊ aſcid non liget̃ apud cubitum a ſupꝛioꝛe parte
aſcid. Et ex impinguantibus eſt illud qḋ pendet ex
exercicio ⁊ eſt oẽ exercicium leue tardũ ⁊ totũ illud ſit
equale poſt fricationẽ velocẽ bonã paruaꝫ tempatã
in duritie ⁊ lenitate ⁊ ꝓpꝛie fricationeꝫ cũ incipit ad
hoc puenire ut rubificet cuteꝫ. ⁊ poſt illud exerceat̃
cũ equalitate ⁊ balneet̃ balneatione breui: deinde in
ungatur coꝛpus eius ⁊ fricet̃ fricatione ſicca: deinde
adminiſtrent̃ linimẽta impinguatiua. Et ꝑmutatio
q̃dem aeris ⁊ aque eſt ex vno coꝝ que opoꝛtet obſer
uare: q̃ñ foꝛtaſſe extenuatio eſt cauſa coꝝ. Et de im-
pĩguatiuis ſunt linimenta que adminiſtrant̃ poſt mo
tionẽ membꝛoꝝ ⁊ ipſoꝝ rubificationẽ ſicut eſt pix ſo
lutia ut ſit vehementer liquida: aut ſoluta ĩ oleo cũ
quantitate que facit eaꝫ currere linimentũ. Et q̃ñq;
adminiſtrat̃ ſola ſup cuteꝫ appꝛoximata igni donec
liqueſiat: deinde inuiſcat̃ ⁊ eleuatur q̃ñ congelatur.
Ipſa enim attrahit nutrimentũ ad membꝝ ⁊ retineꝫ
ipſm in eo ⁊ remouet frigus eius ſi fuerit cauſa eius
debilitas virtutis aut opilatio poꝛoꝝ in cute ⁊ dat ei
viſcoſitatem ⁊ aſperitatem ⁊ ſtringit ſuper ipſm po-
ros ⁊ excitat virtutem attractiuam: quare remanet̃
moꝛa tanta qua figitur ⁊ fit pars membꝛi ⁊ non re-
ſoluit. ⁊ opoꝛtet ut adminiſtret̃ i eſtate ſemel in die in q̃
adminiſtrat̃ ⁊ in hyeme bis. Et cõſideretur in abla-
tione eius a membꝛo ⁊ dimiſſione ipſius ſuper ipſm
velocitas rubificationis eius ⁊ inflationis quas fa-
cit ei tarditas ipſius. Cum ipſa enim feſtinat in hoc ñ
ſit vltimatio in dimiſſione eius ſuper ipſm ⁊ domia-
tione ipſius: imo remoueatur velociter. Et foꝛtaſſe
ſufficit ut auferatur quando inuiſcat̃ calida ⁊ infrigi
dat̃. ⁊ quãdoq; confert ut pꝛecedat ſuper picem fri-
catio velox aſpera dura: deinde liniat̃ aut percutiat̃
cũ virga bruſci equali non nodoſa ⁊ ꝓpꝛie iuncis
donec rubeat ⁊ infletur: deinde abſtineat. naꝫ additio
in fricatione ⁊ ꝑcuſſione reſoluit: deinde inuiſcet̃ pix
calefacta cũ equalitate apud ignẽ. Cũq; coagulatur
⁊ infrigidat̃ auferat̃ ab eo euellendo ſubito. Et me-
lius quidem eſt ut effundat̃ ſuper ipſm ante picẽ aq̃
ad caliditatem ⁊ moꝛdicationẽ quandã declinis: de
inde apponat̃ pix. ⁊ aque ſulfuree ⁊ que ſũt de aſpal
to ſũt attractiue iteꝝ nutrimẽti ad illud qḋ apparet.
Inquit Galie. Iam vidi venditoꝛẽ animaliũ ipin-
guaſſe hoc regimine adoleſcentem ſine natibus ⁊ ſa
cius eſt leuis habens pingues anchas in tpe breui.
Qui vero abhoꝛret picem vtatur loco eius oleo ex
oleis opilantibus cum caliditate quadam: ⁊ ſi vtat̃
aqua frigida ⁊ tolleret eam ſuper coꝛpus totum aut
ſuper membꝝ faciat. Et melioꝛ hoꝛaꝝ ad illõ eſt ho
ra q̃ opatur linimẽtũ in attracto: foꝛtaſſe enĩ tũc vt⁹
reſoluit ipſm in ſanguine. Et non opoꝛtet ut fugias
acuta cum pꝛolongatur: ⁊ non confert: imo opoꝛtet
ut aſſidues fricationem cũ pannis ⁊ effuſioneꝫ aque
calide: deinde cum fricatione cum manu: deinde ad
hibeas picem. Et foꝛtaſſe eſt neceſſariũ ut attrahat̃
ſanguis abſq; fricatione: imo cũ medicinis rubificã
tibus ⁊ cum eis que ſunt ſicut pireꝫ ⁊ ſulfur ⁊ cũ eis
que ſunt ſicut gũmi rute agreſtis. Et de mẽbꝛis ſunt
quedã que egent ad impinguationem ſui nutrimen
to pluri conſueto: quoniã reſoluitur ex eo tãtũ plus
conſueto ⁊ indiget impinguatio ſup fluitate remanẽ
te pꝛecipue cum fricatio iam reſoluit. Et referamus
nunc medicinas que aſſumunt̃ ⁊ cliſteria. In eis au
tem que ſumuntur eſt intentio ut medicine confoꝛtẽt
digeſtioneꝫ ⁊ retineant cibum in ſtomacho ⁊ inteſti
nis parum ꝓpter virtutem retentiuaꝫ ⁊ faciunt ip
ſum penetrare in venis ⁊ ad partes epatis ⁊ faciunt
illud diuretica equalia ⁊ ꝓpꝛie cum bibuntur in ci
bo ⁊ poſt ipſm ſpacio paruo. Et eſt neceſſariuꝫ ut co
aguletur in membꝛo. Et faciunt illud infrigidantia ⁊
ſtupefacientia ſicut hyuſquiamũ album ⁊ ei ſimilia.
Et de habentibus pꝛopꝛietatem ⁊ que ſunt nobilio-
rum virtutum ad tẽperatos eſt illud quod: ℞. ami-
gdalas ⁊ fiſticos excoꝛticatos ⁊ ꝗñe viridis ⁊ ſiſamũ
⁊ grana pini mãtoꝛis: conficiantur cum melle ⁊ fiãt
inde pilule ſimiles nucibus ⁊ ſumantur de eis om-
ni die quinq; nuces vſq; ad. x. ⁊ bibat ſuper eas vi-
num. hoc enim impinguat ⁊ bonum facit coloꝛeꝫ ⁊
confoꝛtat ſuper voluntatem coeundi. Medicamen

bonū quod impinguat ⁊ coloꝛem efficit bonū: ℞ mutuc farine ſiſe ⁊. ℥. v. ſarcocolle ⁊ innoluantur cū butyro vaccino cocto innolutione forti ⁊ fiant ex eis trociſci ⁊ comedantur mane ⁊ veſpere. Aut aſſumant̄ amigdale ⁊ auellane excoꝛticate ⁊ grana viridis ⁊ ſiſamū ⁊ papauer cū equalitate keſile. ſ. pars penidioꝝ quantū eſt totum: ſumatur in puluere oī mane ⁊ apud ſōnum vſqꝫ ad. ʒ. xx. Et alkidi medicamen quod: ℞. quartam keleiati de kerua excoꝛticatoꝛ cuius tritura fiat optima: fundant̄ ſuper ipſm lib. ij. lactis dulcis ⁊ conficiat̄ bene cū farina tritici quantū ipſm tollerat ⁊ fiant trociſci ex eo quoꝝ omnis ſit. ℥. i. ſ. ⁊ fiant ut panis ⁊ ſiccent̄ ⁊ ſumantur de eo omni die duo trociſci contriti.

De regimine bono ad extenuationē factam cauſa crete ⁊ opilationis ꝑuū epatis ⁊ ſiphac. Ca. iij.

Sumantur paſſule bone ⁊ fundantur ſuper eas quattuoꝛ pondera ipſaꝝ de aqua ⁊ decoquātur vſqꝫ ad medietatem ⁊ ꝓijciatur ſuper omne ſextarium paſſulaꝝ pondus. ij. lib. koꝛie ferri ⁊ pugillus vnus ameos ⁊ pugillus. i. zuccari ⁊ pugillus. i. origani. ⁊ quādo feruet dimittatur duobus diebus aut tribus: deinde coletur ⁊ bibat de eo ſn eo in ieiunio quantitatem lib. i. ⁊ poſt tres hoꝛas comedat panem cum kemic capparis ⁊ poꝛoꝝ: ⁊ bibat ſuper ipſm vinū foꝛte quantitatem lib. i. deīn qn̄ ꝑterīt. vij. hoꝛe comedat carnes pingues ⁊ bibat vinū duꝝ vſqꝫ ad. iij. lib. hoc. n. efficit in complexionibus foꝛtibus operationem mirabilem ⁊ coloꝛem facit bonū: aut ſumant̄ dragagāti ⁊ ſeminis papaueris ⁊ nucis henden ⁊ amboꝛū been ⁊ capparis ⁊ zedoarie ⁊ almugath omniū ana. ʒ. iij. ſ. terant̄ ⁊ frigant̄ in butiro ⁊ ꝓijciantur ſuper pondus duaꝝ miarum ſanich tritici ⁊ ſumatur omni die de toto vſqꝫ ad. ʒ. xxx. ⁊ decoquat̄ de eo ſoꝛbitio cū lacte ⁊ butyro cocto ⁊ zuccaro ſoꝛbeat: ⁊ balnectur poſt ipſ balneatione leui. Aut ſumant̄ almugath. ʒ. l. hellebori. ʒ. xx. draganti. ʒ. xl. zedoarie. ʒ. xxx. cribellent̄ ⁊ ſumant̄ quantum eſt tertia totius de pane ſiſe ⁊ quantū eſt tertia eius de amigdalis excoꝛticatis quantū eſt tertia eius de zuccaro ſuliment: ⁊ ſumat̄ de eo omni die pondus. ʒ. xx. in lacte ouino: ⁊ expreſſione vne ex vnoquoqꝫ quoꝝ ſit lib. i. ⁊ fiat ſoꝛbitio ⁊ ſoꝛbeat ipſā. ⁊ vtatur de medicinis ipinguatiuis temperatis ex medullis ⁊ nux hendē ⁊ alkeſile ꝓpꝛie cū ſauic: qm̄ ipſm cū hoc frangit inflationē ſauic ⁊ grana inpinuandi. Uerū ipſa tardant̄ in ſtomacho ⁊ almugath ⁊ zedoaria ⁊ duo de been ⁊ omnia que mouēt ſpermā ex eis que ſūt ſicut bulbus ⁊ herbus ⁊ faſeoli. Et ex eis que currūt curſu ꝓprietatū eſt ut ſumat̄ vermis apis ⁊ exſiccet̄ ⁊ terat̄ ⁊ miſceat̄ de eo aliqd̄ cū ſanich ⁊ detur de eo in potu aliquid. De regimine bono ad calefactos eſt ut ſumat̄ dog lactis dulcis cuius nō vehemens ſit coagulatio neqꝫ acetoſitas: imo acceptā eſt ⁊ ablata eius vnctuoſitas ut ſit magis penetratiuū ⁊ lenius. Et detur de eo in potu extenuato quātitas. ſ. lib. ⁊ moꝛet̄ ſuper ipſm tribus hoꝛis donec digerat ipſm: deinde ſumat de eo in potu tamdem vice altera: ⁊ abſtineatur a cibo vſqꝫ ad noctem ⁊ ſit cibus eius pullus ipinguatus ⁊ ſi tollerat vt bibat vinū ſubtile faciat. ⁊ ſi balnectur ante cenam ſuper illud cū iam biberit cadum vini tenuis puri: deinde egrediatur ⁊ cenet erit melius. Et ſumatur cicer ⁊ infundatur in lacte vaccino die ⁊ nocte ⁊ ſi renouetur ſuper ipſm lac ⁊ nutrietur in eo plus illo licet. Et ſumatur riſi abluti albi ⁊ ſe. papaueris triti ⁊ tritici ⁊ oꝛdei tritoꝝ omniū ana pondus. ʒ. xxx. ⁊ panis de ſimula exſiccati ⁊ zuccari albi amboꝝ ana pōdus. ʒ. xxx. amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ. ʒ. l. aggregent̄ omnia ⁊ decoquatur de eo omni die pondus. ʒ. xxx. cū lacte dulci aut oleo ⁊ butyro cocto ⁊ bibat ipſ et balnectur in tina poſt ipſm quantitate qua reſoluat̄.

Aut ſumatur lib. i. lactis dulcis ⁊ lib. i. aque: ferueat cum facilitate donec cōſumatur aqua ⁊ ꝓijciat̄ ſuper ipſm. ℥. i. penidioꝝ ⁊. ℥. i. butyri vaccini cocti ⁊ oleum ſiſaminū ⁊ ferueat bulitione vna ⁊ ſoꝛbeat̄ Aut ſumant̄ farine ciceris ⁊ fabaꝝ ⁊ oꝛdei ⁊ riſi partes equales: lentiū excoꝛticataꝝ ⁊ papaueris albi ⁊ mes excoꝛticati omniū ana pars. ſ. tritici triti ſiſami excoꝛticati amboꝝ ana pars. ſ. zuccari partes. ij ⁊ fiat ſoꝛbitio cum lacte ouino ⁊ ſoꝛbeat in mane. aut ſumatur hyuſquiamū album ⁊ decoquatur i aqua decoctione bona ⁊ coletur ab eo aqua foꝛtiter: deinde exſiccetur in vmbra ⁊ ponatur in medio maſſe ⁊ fiat panis ⁊ coquatur in furno ſuper laterem. cūqꝫ maſſa rubet ac ſi eſſet bona: extrahatur ⁊ teratur ⁊ ꝓijciantur. ij. anſ. in lib. i. puluis facte ex ſiſamo ⁊ papauere: ⁊ ſumantur de eo mane ⁊ veſpe tres plāte manus. Medicamen mirabile: Sumatur hyuſquiamū album ⁊ abluatur cum aqua poſtqꝫ infuſum eſt in ea die ⁊ nocte ⁊ exſiccetur ⁊ inuoluat̄ butyro cocto innolutione facili ⁊ buliat quantum meretur ⁊ ꝓijciatur ſuper ipſum quadruplum ſui de amigdalis excoꝛticatis ⁊ quantum ipſum eſt de nucibus ⁊ quantum ipſum eſt de zuccaro: ⁊ ſumat de eo ad manſionem pondus. ʒ. v. Et iſti quidem impinguantur cum kekengi ⁊ ſolatro ⁊ lactuca ⁊ moꝛis ⁊ carne alcubugi. Et qui ad vltimū perueniunt in extenuatione indigent ad curationem ſui humectatis que diximus in capitulo ethice ⁊ in capi. ſiccitatis ſtomachi: quare redi ad ea. ⁊ iſti iterū opoꝛtet ut liniātur cū pice omnibus quattuoꝛ dieb⁹ aut tribus ſm̄ modum notū. Et de illo regie eſt ad infrigidatos: ℞. hellebori albi: ſe. papaueris al. oīū anā pō dus. ʒ. ij. baurach ⁊ ḡnoꝝ pini oīm anā. ʒ. iij. ḡnoꝝ impinguādi pōdus. ʒ. iiij. hermodactiloꝝ ſemis hyuſgami piretri galange been albi oīū anā. pōdus. ʒ. i. keſile pondus. ʒ. v. tritici albi mutuc. i. infundat̄ triticū in lacte donec nigreſcat: deinde exſiccet̄ in vmbra ⁊ toꝛreſiat ⁊ ſumat̄ de eo in pulū ē oī mane ⁊ ſero pōdus. ʒ. x. ⁊ ſuper ipſm bibat̄ lac. Aliud notū: hellebori al. farine ciceris ⁊ ameos oīū anā. pars. i. keſile partes. ij. cymini kermeni ⁊ piperis amboꝛū ana pars ſ. terant̄ ⁊ ꝯficiant̄ ⁊ coquantur in furno ut panis: ⁊ exſiccēt ⁊ cōmiſceātur cū tanto pane de ſimula exſiccato quātū ipſm eſt ⁊ fiat de eo oī die ſoꝛbitio cū lacte

te ⁊ ſumat̄ aut ponat̄ in iure pulli pinguis ⁊ ſoꝛbeat̄ ante cibū. Uinū ad eos: ℞. keſile pondus. ʒ. v. ⁊ dimittat̄ ſup. ij. lb. vini boni cui nō ſit acetoſitas oīno ⁊ bibat de eo tres cados mane ⁊ veſpere ⁊ ad manſionē. ſ. in omni diſpoſitiōe cadū. i. ⁊ ꝯfert vt ꝯſequēter adhibeat̄ ſanich. Et napi barbarici in ſanich ſūt vehemētis iuuamēti ad eos calefaciēdo ⁊ humectādo eos: verū ipſi ſunt vehemētis caliditatis. Et de illo eſt ad hn̄tes ſiccitatē q curent̄ curatōib⁹ eoꝝ cum humectātib⁹ notis ⁊ regimīe ethicoꝝ: deinde regat̄ ille hn̄s ſiccitatē cui⁹ attrahit caliditas regimīe calefactoꝝ: ⁊ illi ſiccitati cui⁹ aſſociat̄ frigus cū regimine habentiū ethicam ſenecte. Cliſteria vero ſunt omne cliſtere impinguans renes ſicut lac ouinū: ⁊ ꝓpͤ qn̄ ſoluit̄ in eo de albeꝫard aliqd. Et de eis ſunt cōpoſita q̄ iā dicta ſunt in capitul̄ deſiderij coeundi ⁊ dicā de eis vnū: Sumat̄ caput ouis pinguis ⁊ mūdificet̄ deīn terat̄ valde ⁊ aggregēt illi: ſ. lb. illiati ⁊. ij. lb. lactis ⁊ ſumat̄ tritici ⁊ riſi ⁊ ciceris tritoꝝ omniū ana. q̄rta lb. i. poſtqꝫ fuerit iam aggregatū totū illud ⁊ diſſolutū in aqua ⁊ colatū. ⁊ fundatur ipſm ⁊ aq̄ ci⁹ iterū ſup comeſtionem aliam ⁊ reducatur totū ad decoquendum in furno donec diſcoctū ſit caput iterum: ⁊ coletur totum ⁊ ſumantur de iure. ℥. iij. ⁊ de pingui. ℥. ij. ⁊ de farina amigdalarum ⁊ nucum amvarum an. ℥. i. fiat cliſtere cum eo ⁊ doꝛmiat ſuper ipſum.

De impinguādo aliquod membꝛum ſicut manum aut pedem ⁊ labium ⁊ naſum aut pꝛeputiū aut virgam. Ca. iiij.

Poſſibile in hoc eſt illud qd̄ apꝛopꝛiat̄ illi mēbꝛo ⁊ nō eſt illud ex ꝑte ei⁹ qd̄ comedit̄ ⁊ bibit: qm̄ illud cōe ē coꝛpoꝛi: imo ex ꝑte attractōis cibi ad ipſm ⁊ retentiōis ei⁹ ſup ipſm ⁊ cōuerſionis ei⁹ ad naturā ipſi⁹. Et illud queadmodū ſciuiſti ſit ꝑ fricationē rubificantē cū aſperitate ⁊ cū medicinis rubificātib⁹: deinde cū fricatōe que ē foꝛtioꝛ ⁊ cū effuſione aq̄ calide: deinde liniat̄ pice. ⁊ quidam ponunt ſaguiſugas campeſtres ⁊ ſunt vermes rubei in virtute picis. Et tu qdē iam ſciuiſti in ꝑmis capitul̄ ql̄r admiſtret̄ pix ⁊ admiſtrat̄ ſm̄ modū quē neceſſariū facit mā veniēs ad ipſm ſtringēdo viā ab eo ad aliud ⁊ appꝛobatur ei aliq̄ ex opatōib⁹ ferri ſicut labio ⁊ naſo ⁊ auri. Et dictū eſt in ca. alio ab iſto Dixerunt: cum labiū ⁊ naſus ſunt diminuta: opoꝛtet tunc vt aperiatur membꝛum ⁊ diſcooperiatur cutis ab vtroqꝫ latere ⁊ incidatur caro que eſt in medio que indurata eſt ex ea: quare ꝓlōgabit̄ ⁊ auferet̄ ab eo calloſitas.

De maſcul̄ ſupflue pinguedinis. Ca. v.

Pinguedo ſupflua eſt compos coꝛpoꝛis a motu ⁊ deābulatōe ⁊ ꝯuerſione coartās venas coartatōe ꝯſtrigēte eas q̄re opilat ſpiritui vias ſuas q̄ꝓꝑter ꝗ extinguitur multotiens: ⁊ ſilr̄ nō ꝑuenit ad eos ſpiraculū aeris: q̄re coꝛrūpit̄ ꝓpt̄ illud ꝯplexio ſpūs eoꝝ ⁊ ſunt in timoꝛe qd̄ expellat̄ ſanguis eoꝝ iteꝝ ad locū ꝯſtrictū: q̄re foꝛtaſſe findet̄ vena ſubito ſciſſione ꝑnicioſa. Et in huiuſmodi quidem diſpoſitiōe q̄ ē eſt ante eaꝫ accidūt eis ꝯſtrictio anhelitus ⁊ pulſus coꝛdis q̄re ſuccurrat̄ tūc diſpoſitioni eoꝝ cū phlobotomia: ⁊ iſti quidē penit⁹ expoſiti ſunt moꝛti repentine. Et ad ſūmum moꝛs ſup vltimatos in pinguedine feſtinat: ⁊ ꝓpͤ illos q impinguant̄ in ꝑma etate. ipſi eni minutas hn̄t venas ⁊ cōſtrictas ⁊ ſunt expoſiti apoplexie ⁊ paraliſi ⁊ pulſui coꝛdis diarie ꝓpt̄ humiditatē ipſoꝝ: ⁊ malitie anhelitus ⁊ ſyncopi ⁊ febꝛib⁹ mal̄: ⁊ nō tollerant famem neqꝫ ſitim cū ꝯſtrictōis meatuū ſpūs ⁊ vehementie frigoꝛis cōplexionis ⁊ paucitatis ſanguis ⁊ multitudinis phlegmatis. Et homo quidē nō ꝑuenit ad vltimū magnitudinis impinguationis niſi cum eſt frigide cōplexionis. ⁊ ſilr̄ ſunt iſti nō generantes neqꝫ in ſemie ſuo ad cōmodū ꝑueniētes: ⁊ ſperma ipſoꝝ eſt paucū. Et ſilr̄ que de mulierib⁹ ſūt pingues non concipiūt: ⁊ cū ꝯcipiūt aboꝛtiuntur: ⁊ eaꝝ appetitus iterū eſt debil̄. Et cū iſti quidē oēs curant̄ cū medicinis nō foꝛtaſſe penetrant medicine in venas eoꝛum vſqꝫ ad membꝛa eoꝝ leſa. Et qn̄ infirmant̄ non ſentiūt nocumentū velocit̄: qm̄ ſenſus eoꝝ ſūt debiles: ⁊ phlobotomia eoꝝ eſt difficil̄. ⁊ in eoꝝ ſolutōe ventris eſt timoꝛ: foꝛtaſſe eni mouebit hūoꝛes eoꝝ ⁊ nō erit poſſibile vt penetrēt in venas redeundo ꝓpt̄ coartionē carū: q̄re foꝛtaſſe ducet ad ꝑditionē illō. Siāūt faciūt aliqd infirmat eos: qm̄ caloꝛ eoꝝ innatus ē debil̄: qm̄ ei⁹ loc⁹ ē ſtrict⁹. Et nos qdē iaꝫ diximus q ꝑlaudād⁹ ē tēpat⁹: ⁊ ꝓpͤ i adoleſcētia. ⁊ pigntia q̄uiſ laboꝛēt ⁊ debilitant̄ a motu: tūc ipſa ꝑ id qd̄ aſſociat̄ eis de ſignificatione humiditatis ſignificant longitudinem vite.

De extenuando. Ca. vi.

Regimen extenuandi eſt ꝯtrariū regimini impinguandi: ⁊ eſt minoꝛatio cibi: ⁊ poſt ipſm balneū ⁊ exercitiū vehemēs cū penetratōne ei⁹ ⁊ ponē ipſm de genē q nō nutrit. Et de genere eius cui⁹ nutrimentū eſt ſiccū aut acre aut ſalſū ſicē ſūt lentes ⁊ caugnamich ⁊ acetoſa: ⁊ ſit panis eoꝝ panis de quo nō eſt electus furfur ⁊ panis de oꝛdeo ⁊ multiplicent̄ ſpēs calide q̄ pꝛo ꝯdimēto ponūtur in cibarijs ſuis: Et de eis q̄ adiuuant ad minoꝛādū cibum eoꝛum pꝛedictū cum eo quod narrat̄ eſt: vt ſit pinguis valde vt ſatiet velociter: qm̄ appetit⁹ eoꝝ debilitant̄: ⁊ ſint cibi ⁊ potus eoꝝ tales vt adiuuent ad reſoluēdā māꝫ ſi aggregatur de ea: ⁊ adiuuat ad illud vehementia raritatis coꝛpoꝛis eoꝛum per exercitia laboꝛioſa ⁊ groſſitudinem indumenti ⁊ lecti ⁊ permutationem aque frigide ad calidam ⁊ aeris frigidi ad calidum: ⁊ detectio ſemper ad frigus vt conſtringantur poꝛi ⁊ opilentur ⁊ conſolidetur coꝛpus pꝛopter hoꝛripilationem: quare non recipiat nutrimentū ⁊ ꝓhibeat reſolutionē eq̄lem q̄ ꝓcedit attractionē ei⁹ qd̄ eſt poſt ipſam. Qd̄ ſi fuerit ꝯſtrictū detegatur caloꝛi donec multiplicet̄ ei⁹ reſolutio: q̄re reſoluatur ſupꝛa illud qd̄ attrahit̄ ad membꝛū. Et euacuationes ⁊ vomitus nō eq̄lis: nam vomitus cū eſt eq̄lis ante cibū ⁊ poſt ipſm impinguat: verū illud qd̄ eſt ꝑlimū extenuat: ⁊ alteratio cōplexionis ad cōtra

rium cõplexionis facientis pinguedinẽ ſi eſt frigus
tunc calefactõ: ⁊ ſi eſt caliditas equalis tũc inclinatõ
eius ad frigus aut calorẽ ſupfluũ. Et ſm plurimũ de
rebus magis iuuatiuis plib⁹ q̃ ſupfluũt in pingue
dine: ⁊ ſic ꝯbigra illud a frigore ẽ adminiſtratio me
dicinarũ ſubtiliantiũ: ⁊ hoc iterũ ad calorẽ eſt iuua
tiuũ. ⁊ oportet vt adhibeant eis exercitia laborioſa
⁊ euacuatões: ipſa enĩ efficiũt in humorib⁹ tres opa
tiones. quarũ vnaqueqȝ eſt iuuatiua ad extenuãdũ
⁊ de illis eſt ſubtiliatio humoris in eo ⁊ elõgatio ei⁹
a coagulatõne ⁊ exponere ipm ad reſolutionẽ: ⁊ de
illis eſt ꝙ ipſa ꝓuocant ⁊ mouent humores nõ ad
partẽ venarũ: ⁊ de illis eſt ꝙ ipſa faciũt ſanguinem
lucrari qualitatẽ acutã nõ malignã ad virtutẽ attra
ctiuam. Et medicine adminiſtrate in dolorib⁹ iũctu
rarũ ſunt valde fortes in ꝓuocatione vrine nõ tẽpe
rate: que cũ ꝯmiſcentur vadunt cũ cibo ad venas et
nõ pñt ꝑducere materias ad ſuctionẽ venarũ neqȝ
ad partẽ vrine ſumẽdo a pte venarũ niſi in potu ſu
mantur cũ iam ſecũda aduenit digeſtio: tũc enĩ ꝑue
nit ad epar ⁊ illic recipit pma opatio earũ: imo for
tes q̃ remanent diſcernẽtes valde humores ad nõ
partẽ venarũ: q̃re famẽ patiunt vene ⁊ faciũt reliq̃s
opationes. Et iſte medicine iterũ ꝓuocãt menſtrua
cũ virtute q̃ꝫ obrẽ adiuuant ad extenuandũ in mu
lierib⁹. Et iſte gdẽ medicine ſunt ſicut gentiana ⁊ ſe
men rute ⁊ ariſtol. ro. ⁊ petroſelinũ ⁊ poliũ: ⁊ ſanda
race quidem ineſt virtus extenuatiua valde contra
ria virtuti karabe. ⁊ lacca hȝ in hoc virtutẽ propriã
iterũ, ⁊ ſilr ſemen apij ⁊ dragantũ forte eſt ſȝ ẽ timo
roſũ ⁊ amaracũ ſilr. Cõpoſitũ: ℞: ariſtol. ro. põd⁹
ʒ.i. centauree minoris. ij. tertias. ʒ. ij. gẽtiane roma
ne ⁊ polij ⁊ petroſelini ⁊ ſal' vipe oĩuȝ añ. ʒ. iij. ⁊ ẽ do
ſis. i. Medicamen forte. Sumant radix cucumeris
aſi. ⁊ radix altee ⁊ radix oppoponaci ⁊ ſumat in pul
uere decoctio. ʒ. i. Et iterũ ſumant ſe. ameos ⁊ ſe. ru
te ⁊ cymini eq̃les ptes: ſanſuci ⁊ baurach amborũ
añ. q̃rta q̃tis. i. lacce. ps. i. cui⁹ doſis oĩ die ſit auf. i.
Et de medicinis ſubtiliantibus ſunt acetũ ⁊ almurit
⁊ ꝓpe in ieiunio: verũtñ ille q habet debilitatem ner
uorũ: ⁊ que hñt nocumentũ in matrice deuitent ace
tũ. Et potare vinũ in ieiunio q̃nqȝ extenuat iterũ ꝑ
hoc ꝙ reſoluit ⁊ ꝑ hoc ꝙ replet venas vapore cum
fuerit illud qd potat plimũ: q̃re vene nõ recipiũt in
terius aliud ſup ipm ex cibo. Et ſilr medicine lenien
tes materias: ipſe enĩ ꝯuertũt cibũ a venis. Et qñ ad
miſtrant multotiẽs fit virtus attractiua pigra ⁊ con
ſueſcunt vene euacuari ab eo qd vadit ad eas apud
quẽlibet motũ humorũ ad inteſtina. ⁊ qñ apparent
medicine lenientes naturã ⁊ ſubtiliãtes diuretice nõ
ꝑuenit ad venas res magna. Et de medicis extenuã
tibus ſunt tyriaca ⁊ vſus ei⁹ ⁊ ſal vipe ⁊ diacurcuma
⁊ diacyminũ ⁊ diapipeon ⁊ ſagzenea ⁊ anacardinũ
Et medicamẽ de lacca ⁊ athanaſia ⁊ hõmilia ⁊ triſe
ra minor. epithima do eorũ oportet vt ſit de genere
eorũ q̃ infrigidẽt ⁊ ſtupefaciũt virtutẽ attractiuam et
ſit in eis venenoſitas ſicut hyuſquiamũ nigrũ ⁊ albũ
aut de genẽ eorũ q̃ reſoluũt reſolutõe vehemẽti ſicut
ſunt olea ⁊ inunctões fortis reſolõnis. Et oportȝ vt
ſit eorũ balneario in ieiunio ⁊ ſit aerea ſudare faciens
nõ aquoſa ⁊ humectans. Et ſi fuerit aquoſa reſolu
tiua ſit aſſiduatio in ea vt nõ accidat ex ea attractio
ſupflua abſqȝ reſolutione: deinde nõ feſtinet ad co
medendũ ſup ipſam: imo expectet ⁊ dormiat poſt
ipſam aut moueat ⁊ exerciteur. deinde geſcat: poſt
comedat rẽ debilẽ: ⁊ ſilr oportȝ vt ſit fricatio ei⁹ frica
tio reſolutiua ꝯtinua.

De extenuatione membri particularis ſicut mã
mille ⁊ teſticuli ⁊ manus ⁊ pedis ⁊ ſimiliũ illis. Ca
pitulum ſeptimũ.

Redi in hoc regimine iterũ ad diſpoſitiões
⁊ ꝯditiones q̃s dixi in extenuatõne abſolu
ta ⁊ iuuetur cũ iuuantib⁹ quib⁹ approꝑ an
tur. ⁊ iuuat ad illud ſicut facere ipm quieſcere cũ fri
gore ſuo ⁊ ligare vias cibi ad ipm ⁊ ſtringẽ cũ liga
mẽto ⁊ aſſiduatio ei⁹ ſup illas vias ſub eo ⁊ attractõ
cibi ad oppoſitũ ei⁹. Et de epithimatib⁹ q̃ ꝓhibent
teſticulũ fieri magnũ ⁊ mãmillam a magnificatione
eſt vt ſumatur chimolea ⁊ ceruſa plumbi ⁊ miſceã
tur cũ expreſſione hyuſquiami albi ⁊ oleo myrtini
⁊ admiſtret inunctio ⁊ aſſiduet epithimatio ei⁹ ex fri
catõne lapidis in quo phlobotomatores ſua acuũt
ferramẽta cuȝ vn⁹ fricat ſup aliũ cũ aceto aut ſucco
hyuſquiami al. Et ſilr multitudo epithimãdi cũ alu
mine oĩ die. Aut ſumat crete ps. i. ⁊ gallarũ viridiũ
q̃ vtreqȝ ſint trite ⁊ liniant cũ melle in die: deinde ab
luat cũ aq̃ frigida: fiat illud in menſe trib⁹ vicib⁹. Et
approꝑat mãmille vt liget ſup eã cyminũ ꝯtritũ ꝯſe
ctũ cũ aceto ex quo emplaſtret mãmilla. Et dimittat
ſup eã pãn⁹ infuſus aceto trib⁹ dieb⁹: deinde ſoluat
⁊ ꝯſeq̃nt adhibeat cepa lilij al. ⁊ ſtrigat ⁊ nõ ſolua
tur tribus diebus alijs: fiat illud in menſe tribus vi
cibus.

Loquemur tunc de egritudinibus vnguiũ de
panaritio. Caplm. viij.

Panaritiũ ẽ apoſtema calidũ exiturale acci
dens in latẽ vnguis ⁊ ẽ difficile vehemẽs
doloris: ⁊ q̃nqȝ vlcerat ⁊ ꝑducit ad corro
ſionẽ: ⁊ q̃nqȝ currit ex vlceratõe ei⁹ ſanies ſubtil' fetĩ
da: ⁊ eſt in hoc timor digiti.

De cura. Ca. ix.

Si neceſſaria ẽ phlobotomia ⁊ ventri ſolõ
fiat: ⁊ ẽ neceſſariũ ſubtiliare cibũ ⁊ inflare
ipm: ⁊ oportȝ vt currat in curatõe curſu re
liquorũ apatũ. i. in obſeruatõe diſpoſitõis pncipij ⁊
augmẽti ⁊ ſtat⁹ ⁊ decliatõis ſm ꝙ ſciuiſti. Medicie
aũt locales ſũt qm i pn⁹ oȝ vt ſubmergat i aceto calõ
Gal. nãqȝ narrauit ꝙ ẽ vehemẽtis iuuamẽti ad pa
naritiũ ⁊ nõ ẽ dubiũ gn in pn⁹ ſit magis iuuatiuũ: ⁊
ꝓpe cũ furfure aut faria or. ⁊ emplaſtret cãforatũ ſa
ctũ ex canfora. ⁊ qñ ꝯficit opiũ cũ mucilagine pſilij
extracta cũ aceto eſt iuuatiuũ valde. ⁊ emplatio cuȝ
gallis ꝯtritis pulueriçatis forsaſſe refrenat ipm: ⁊ ſi
militer ſordes cũ litio q̃nqȝ ꝓhibet ipm collectionem
facere. ⁊ litiũ iterũ iuuatiuũ eſt bonũ: Et ſilr galle cõ
fecte cum melle. illud enim eſt ex eis que prohibent

eius cõfirmationẽ ⁊ ſubmergat ſemp in aqua frigi
da ⁊ ſedet dolor eius cũ opio: qm̃ eſt mirabile ⁊ mu
cilago pſilij tunc eſt iuuatiua. Aut ſumant galle ⁊
cortices granatorũ acetoſorũ ⁊ lapides calcis ⁊ ficus
ſicci cũ equali menſura: cõficiant cũ melle aut cum
rob vue aut cũ iuleb ⁊ ligetur ſup ipm ⁊ nõ appro
ximet oleo alio neqȝ humiditati cum timet vlcera
tio. ⁊ radix lilij ⁊ olibanũ trituum ſolum ⁊ cũ alijs.
Et grana myrti decocta cũ rob vue forsaſſe refrenat
ipm. Medicamen ſanãs panaritiũ. Sumant aloes
⁊ balauſtie ⁊ olibanũ ⁊ galle ⁊ aggregent cũ melle ⁊
adminiſtrent. Et non oportet ut ſtetur ſuper infrigi
dantia: nã ipa qñ tranſit hora pma principij inſpiſ
ſant autẽ ⁊ obſidẽt materiã ⁊ vehementior fit dolor.
Et non attẽdat tunc illud qd ſentit de caſitate: q̃uiſ
ſit ſicut ignis: imo reſoluat ⁊ exſiccet. ⁊ forsaſſe con
fert ſubmerſio in oleo calefacto ⁊ tollerantia ſup ip
ſũ. ⁊ in medio terat olibanũ ⁊ ponat ſuper ipm: aut
flos ferri ⁊ nigelle iterũ trita ⁊ mucilagines iterũ leniẽ
tes ⁊ adipes ⁊ ſilr trociſci andarõ ⁊ muſces ⁊ ſordeſ
auris bona eſt ei ante collectiõeȝ. ⁊ cũ accidit matu
ratio: tunc pone ſup ipm ſemen almaru ⁊ pſiliũ cuȝ
lacte. Et cũ eſt ꝓpe ſtatum ⁊ collectioneȝ: tũc pforet
pforatione ſubtili ⁊ parua ut egrediat qd ẽ in ipſo: ⁊
ẽpleat cũ egreſſũ fuerit cũ ſtipticis ſicut ſũt lẽtes ⁊ ro
ſe ⁊ ſicut ſanich de nabach ⁊ ſanich malorũ ⁊ ſanich
de zarur: ⁊ poſt illud ex farina lupinorũ cuȝ melle. ⁊
qñ vlcerat tũc aloes eſt de melioribus curationibuſ
eius. ⁊ ſilr ius cũ arſenico ⁊ emplaſtrũ de flore eris ꝑ
mixtum cum emplaſtro de ceruſa ⁊ ſarcocolla ⁊ co
opiatur illud cũ pãno imbibito in vino. Et oportet
tũc ut ſeparet caro ab vngue ab omni parte ⁊ incida
tur illud qd pungit carnẽ ex vngue. Emplm bonuȝ
qd dixit Paulus: ℞. draganti vſti turis amborũ añ
ptem. i. floris eris pteȝ. 5. terat cũ melle ⁊ admiſtret.
Et iterũ emplaſtrũ huiuſmodi: cortices granatorũ ace
toſorũ ⁊ galle ſcoria eris ⁊ flos eius miſceat cum mel
le ⁊ liniatur ⁊ liget ⁊ non tangat locũ aqua neqȝ ole
um. Emplm bonuȝ draganti vſti ⁊ turis amborum
añ pars. i. aggreget cũ melle ⁊ ponat ſup ipm. ⁊ for
taſſe eſt neceſſariũ cũ eſt timor corroſionis admiſtra
re calcadicon ex arſenico ⁊ dragãto ⁊ flore eris ⁊ cal
ce: qm̃ exſiccat ipm ⁊ nõ eſt melius eo. ⁊ quãdo inci
pit currere ex panaritio vlcerato ſanies: tunc caute
rizetur ⁊ incidat ut non ꝑambulet malitia eius in di
gito toto ⁊ nos quaſi iaȝ locuti ſuim⁹ de panaritio
vice alia.

De aure muris ⁊ ſciſſura vnguiũ ⁊ excoriatione
earũ ⁊ ipaꝝ ſcabie. Capitulũ. x.

Quandoqȝ accidũt hec accidentia cauſa ſic
citatis cõplonis melancholice. ⁊ illa fiſſu
ra vnguiũ q̃ eſt declinis ad ptes acutas pẽ
dẽtes cũ carne ⁊ pũgentes ⁊ q̃ ledũt dicit auris mu
ris. In curatiõe vero eius eſt neceſſaria mũdificatio
corpis cũ euõue humoris melancholici ſi fuerit do
minãs. ⁊ medicine locales ſũt ut liniat alaſfras cum
ſale maſſe ⁊ fece vini. Et empletur cũ cepa muris aſ
ſata ⁊ ꝓpe cũ oleo ſiſamio. aut ſemẽ lini aut naſturtiũ
⁊ emplm factũ liget ſup ipm cũ melle. Et naſturtiũ
⁊ ſal trita conferunt ad illud ⁊ eradicãt fruſta. Aut
liniat cũ alaſras ⁊ ſale ⁊ fece vini ⁊ hoc cõfert ſcabi
ei ⁊ excoriationi ⁊ ſilr maſtix diſſolutũ cuȝ ſale trito.

Spaſmi ⁊ curuitates ⁊ leproſitates que accidũt vn
gui. Capitulum. xi.

Ste paſſiones iterũ accidũt vngui ſm plurĩ
ex melia quare cõuertit eã ⁊ ſpaſmat eaȝ ⁊
curuat ipam ⁊ facit eã leproſã. Et multoti
ens gdẽ eſt cauſa eius aliqd eradicãtiũ accidens vn
gui. cũ ergo vult oriri origine bona non cuſtoditur
⁊ tãgitur multotiens ⁊ nõ egredit. ⁊ ſi egredit: egredit
ſm formã malã ⁊ vadit in generatione ſup illã ſũmã
quia illud quod aduenit ei de nutrimẽto aduenit ei
⁊ non inuenit in ea penetrationem ⁊ de eo reſolutio
nem ſm duos modos naturales quare cõponit in
radice vnguis tali cõpoſitione ꝙ fit ei difficilis extẽ
ſio totius radicis. Et multociens quidẽ cu ratur cur
uata cum adipe. vij. diebus: deinde fricat cuȝ nitro:
deinde iteratur donec equetur. Et multotiens eradi
cat vnguis per caſũ quare fit dolor fortis ⁊ facit cur
rere febrem. Cura: Illa cuius cauſa eſt melancho
lia indiget euacuatione eius ſi fuerit corpori cõmu
nis ⁊ fuerint omnes vngues iaȝ facte. ſilr rectificatio
cibi eſt de rebus magis cõuenientibus ad illud. Et
qui bibit oleuȝ ſiſaminuȝ ⁊ aſſiduat ipm equantur
vngues eius. Et ſi fuerit melancholia ꝓpria vni vn
gui: tunc oportet ut curet curationibus localibus.
Et de curationibus quidem localibus ad illud alie
ſunt que leniunt vnguem ⁊ ꝑparant ipam ad excori
andum ⁊ equandũ ſicut adminiſtratio calcis ⁊ arſe
nici ſuper eã quare fit talis ut radas cũ cultello quã
quantitatem volueris. ⁊ ſilr multitudo emplationis
cũ fece alfochaha qm̃ facit eam facilem ad equãdũ.
Et ſilr ſi tollerat manus calefac eam cuȝ cera ⁊ equa
eam. ⁊ gũma cupreſſi eſt emplaſtrũ bonum ad liniẽ
dum eam ⁊ ſemen lini iterũ eſt bonũ ad ſpaſmuȝ. Et
adeps ouis quãdo ligat ſuper ipaȝ diebus aliquot
⁊ dimittitur lenit eam. ſi autem non ſufficit iteret ſu
per ipam multotiens vſquequo leniatur ⁊ preparet
ad equandum ⁊ confert ad ſcabiem vnguiũ iterũ.

Ingeniũ in inciſione vnguis male in forma ſua ⁊
colore ſuo ⁊ reliquis maculis ut naſcatur loco eius
vnguis bona. Capitulum. xij.

Umat gũma cupreſſi ⁊ ẽpleat cũ ea vnguis
maligna doloroſa dieb⁹ aliquot ut leniat:
deiñ purgat radix eius cũ acu ⁊ currat de
ea ſãguis plim⁹: deiñ ligent ſup eã allea ꝯtrita die et
nocte: deiñ renouent ſup eaȝ allea in die ⁊ nocte bis
qm̃ ipa cadet. Et aſſiduatio emplandi eam iterũ cuȝ
oleo q̃nqȝ ꝑpat eã ad caſũ cũ quolibet regie ꝓpe qm̃
miſcet cũ eo oppoponaci ⁊ ſulfur frãctũ ꝯtritũ cuȝ
adipe. Et de medicis fortib⁹ ad eradicãdũ vngueȝ ẽ
ſapinũ ⁊ iterũ dabbgladis ⁊ gũma gigani ⁊ arſenicũ
⁊ cãtarides aggregent cũ aceto ⁊ aſſiduet emplatio
ei⁹ cũ eis i oĩbus. x. dieb⁹. Et iterũ vtrũqȝ arſenicuȝ ⁊
ſulfur citrinũ ⁊ glutinũ albotiȝ: fiat ex eis emplm cũ
aceto ⁊ reſoluat omni hebdomada.

De ꝯſeruatione eius que ẽ ꝓ. Capitulũ.xiij.
Portet ut ingenietur donec magnificet ⁊ cu
ſtodiatur a tactu cũ manu ⁊ aere ⁊ alijs ⁊ creſ-
cat. Et magis ꝯueniẽs quod ſcias ad illud ẽ
ut fiat aliquid ſuper digitũ ſicut pileus de argento
⁊ ſit in eo cõnexio retis ⁊ ruptura ut non ꝓhibeatur
aer omnino. q̄ ſi oportuerit ꝓhibere aerẽ ꝓpter ca
lorem aut frigus aliquod cooperiatur cũ re alia. Et
oportet ut figura huius pilei ſit figura qua fiat ſecu-
ritas ab obuiatiõe digiti a pte vnguis cũ ligatur ſup
ipſum ⁊ obuiet ex parte alia ⁊ oblinifcatur ſuper digi
tum ſpacio menſis vnius: tunc enĩ naſcetur vnguis
melior que eſt.

De baras que ſit ſup vngues. Capitu.xiiij.
Vmat nux cupreſſi ⁊ teratur ⁊ miſceat cũ
aceto ⁊ farina ⁊ ꝓprie farina lupinoꝝ ⁊ em
plaſtretur cũ eo: qm̄ eradicat albaras. ⁊ ſimi-
liter fex adusta pmi-
ſcemen lini cũ naſturtio ⁊ ⁊ ſimiliter fex adnſta pmi-
xta cum arſenico rubeo. ⁊ gũma pini ⁊ pix humida
mirabiles ſunt in hoc cum arſenico rubeo cum nu-
ce cupreſſi. ⁊ glutinũ piſcium eſt mirabile vltimũ ⁊
radix acetoſe iterum linita cum aceto.

De citrinitate que accidit vnguib⁹. Ca.xv.
Inuant ex gall. ⁊ alumine cum adipe ana-
tis aut cum felle vaccino aut cũ ſemie eru
ce contrito bene cõfecto cum aceto.

De attritione vnguiũ. Capitulum.xvi.
Mplaſtret in primis cũ folijs myrti aut cũ
folijs granatoꝝ lenibus: deinde adhibean
tur lenientia. Quod ſi accidit capitib⁹ ner
uoꝝ eaꝝ venientiũ ad eas dilatatio adminiſtra ſup
ea adipes notas ⁊ ceratária leuia.

Mortuus ſanguis ſub vngue ab attritione euent
tus. Capitulum.xvij.
Vretur cũ farina ꝑmixta cũ pice ⁊ empla-
ſtretur cũ ea. ſi autẽ non excuſat imo indi-
get oppõne manus: tunc oportet ut findat
vnguis cũ facilitate ſciſſura obliqua cũ inſtrumento
acuto: ita ut egrediat ſanguis qui eſt ſub ea. Quod
ſi accidit ex hoc ut eradicet vnguis fac ut currat ſan
guis ⁊ inuiſcetur vnguis ⁊ ſuper illud quod eſt ſub
ea cũ facilitate ut ſit iuuamen eius ⁊ non doleat: de-
inde conſideretur poſt dies aliquot: ⁊ ſi fuerit illic vi
rus prẽmat vnguis aut finde eam cũ facilitate ⁊ redu
catur ⁊ liget ⁊ non diuidas carnẽ: qm̄ cõmouet do
lorem magnũ maiorem q̄ panaritiũ: imo tege eam
cũ ipſa. Et embroca ſuper vnguem aquã ⁊ oleũ tepi
dũ ⁊ pone ſup ipſam poſt ⁊ in fine eius emplaſtrum
baſilicon.

Finit liber quartus canonis.

Liber canonis quartus incipit de egri
tudinibus particularibus que cũ acci-
dũt non appropriãtur vni mẽbro ꝯti-
nẽs ſeptẽ fen. q̄ ꝯprehendũt.xxiiij. tra
ctatus ⁊ ſũmas duas.

Fen prima ẽ de febribus ⁊ ẽ q̄tuor tractat⁹.
Tractatus .i. eſt de fe. ephimera ⁊ cõtinet
.xliiij. capitula.

De difficultate fe. ⁊ generib⁹ fe. capitu.i.
De ꝑparatione ad febres capitulum.ij.
De horis febrium. capitulũ.iij.
De cognitiõe horaꝝ egritudis ⁊ ꝓpe ſtat⁹.capi.iiij.
De ſermone vl̃i de feb ribus ephimeris capi.v.
De ſignis ꝓprijs febriũ ephimeraꝝ diſtinguẽtia ea
ab alijs capitulum.vi.
De ꝑmutatione fe.ephimere .capi.vii.
De ſig. ꝑmutatiõis fe.ephimẽ ad fe. alias.ca.viii.
De curatiõe fe.ephimere ſm̄ moduꝫ vl̃em.ca.ix.
De ſpeciebus fe.ephimere.capitulũ.x.
De febre ephimera ex anguſtia ⁊ ſignis ei⁹.capi.xi.
De cura.capitulũ.xii.
De fe.ephimera ex triſtitia.capitulũ.xiii.
De fe.ephimera ex cogitatione.capitulũ.xiiii.
De fe.ephimera ex ira.capitulũ.xv.
De cura.capitulũ.xvi.
De fe.ephimera ex vigilijs.ca.xvii.
De curatione.capitulũ.xviii.
De febre ephimera ex ſõno ⁊ quiete.capi.xix.
De curatione.capi.xx.
De febre ephimera ex gaudio.capi.xxi.
De febre ephimera ex timore.capi.xxij.
De febre ephimera ex labore.capi.xxiij.
De cura.capitulũ.xxiiij.
De febre ephimera ex e͞iione.capi.xxv.
De curatione.capi.xxvi.
De febre ephimera ex dolore.capi.xxvij.
De cura.capitulũ.xxviij.
De febre ephimera ex ſyncopi.capi.xxix.
De cura.capitulum.xxx.
De febre ephimera ex fame.capi.xxxi.
De febre ephimera ex ſiti.capi.xxxij.
De febre ephimera ex opilatiõe.capi.xxxiii.
De febre ephimera ex nauſeatiua ſacietate ⁊ reple-
tione.capitulũ.xxxiiii.
De cura.capitulum.xxxv.
De febre ephimera ex apſate.capi.xxxvi.
De febre ephimera ex terreſtreitate .i. quando cutis
ſit dura ut teſta.capitulũ.xxxvii.
De febre ephimera ex calore.capi.xxxviii.
De fe.ephi.q̄ accidit ex frigõe ex balneatiõe.c.xxxix
De fe.ephi.ex ſoliditate ex aquis ſtipticis.ca.xl.
De ſignis.capitulum.xli.
De febre ephimera ex vino.capi.xlii.
De febre ephimera ex cibis calidis.capi.xliii.
De cura.capitulum.xliiii.
De principio ſermonis ⁊ febrib⁹ putridis ⁊ ꝯplemen
tũ ſmonis ẽ in febrib⁹ ſanguineis ⁊ cholicis.

Tractatus.ij.cõtinet.c.lxviij.
De ſermone vniuerſali ⁊ fe.putridis. c.i.
De ſermone vl̃i ⁊ ſignis fe.putredis.ca.ij.
De ſignis inſepabilibus.capi.iij.
De rebus in quibus differũt fe.putredinis ⁊ in qui-
bus cõmunicant.capi.iiij.
De ſignificationibus accidẽtiũ febriũ.capi.v.
De ſermone ⁊ rigore ⁊ frigore ⁊ horripilatione ⁊ tri
ctione.capitulũ.vi.
De intẽtione ad curationes vl̃es fe.putridis.ca.vij.
De cibatione febricitantiũ in generali.capi.viij.
De canone dando in potu aquaꝫ ordei ⁊ ſyrupum
acetoſum.capi.ix.
De curationib⁹ febriũ acutaꝝ.capi.x.
De rememoratione accidentiũ que difficilia ſunt in
fe. acutis.capi.xi.
De regie rigoris ⁊ horripilatõis qñ ſupfluũt.ca.xij.
De rigie ſupflui ſudoris in febribus.capi.xiij.
De regie fluxus ſan.n rui ſupflui.capi.xiiij.
De regimine vomitus q̄ accidit eis.capi.xv.
De regie fluxus ven.q̄ accidit eis.capi.xvi.
De regie ſ iis coꝝ ſupflue.capi.xvij.
De ꝓfũditate ſõni qui accidit eis.capi.xviij.
De grauitate capitis coꝝ.capi.xix.
De ingemdine bñitiuꝫ fe.⁊ alioꝝ.capi.xx.
De dolore ventris q̄ accidit eis.capi.xxi.
De aſperitate lingue coꝝ.capi.xxij.
De ſternutatione aſſidua q̄ accidit eis.capi.xxiij.
De dolore capitis qui accidit eis.capi.xxiiij.
De tuſſi coꝝ.capi.xxv.
De deſtructiõe appetitus coꝝ.capi.xxvi.
De boliſmo coꝝ.capi.xxvij.
De nigredine lingue coꝝ.capi.xxviij.
De ſyncopi que accidit eis.capi.xxix.
De cõſtrictione anhelitus coꝝ.capi.xxx.
De vehementia triſticie coꝝ.capi.xxxi.
De difficultate deglutiẽdi que accidit eis. ca.xxxij.
De frigore extremit tũ qd̄ accidit eis.ca.xxxiij.
De ſermone fe.cholerice.capi.xxxiiij.
De tertiana pura ⁊ vocat triteus.capi.xxxv.
De dr̃ia inter tertianã purã ⁊ nõ purã.capi.xxxvi.
De tertiana continua .ca.xxxvij.
De cura tertiane pure.capi..xxxviij.
De cura terciane nõ pure.capi.xxxix.
De fe. aduſta ⁊ eſt illa que noiat ſãſicos .i. cauſon.ca
pitulum.xl.
De ſignis eius.capi.xli.
De curationibus ipſius.capi.xlij.
De fe.ſan.capitulum.xliij.
De ſignis eius.capitulũ.xliiij.
De curationibus fe.ſan.capi.xlv.
De ſermone fe.phl̃atice.capi.xlvi.
De ſignis phlegmatice ꝑiodice ⁊ eſt illa que nomia
tur antiamos.capi.xlvij.
De ſignis phl̃atice inſepabilis ⁊ eſt illa que nomiat
latica.capi.xlviij.
De fe: q̄ ſũt in pl̃ibus diſpõnib⁹ de genẽ phl̃aticaꝝ
ſũt ex cholera q̄ñq3 ⁊ ñ ſũt ex eis q̄ ſũt ex melã

appropriate cū noſbus τ indicijs eaꝝ ca.xlix.
De fe. in qua occultat frigus τ appet in ea calor ē fe. emplalos τ ſignif eius ca.l.
De fe. in qua occultat calor τ appet in ea frigus τ eſt liparia ca.li.
De fe. in qua eſt vnaqueq; duaꝝ rerū in vnoquoq; duoꝝ locoꝝ ca.lij.
De fe. ſyncopali humoroſa ca.liij.
De fe. ſincopali minuta ſubtili ca.liiij.
De fe. diurna τ nocturna ex phlate ca.lv.
De curatiōe phlatice piodice ca.lvi.
De curatiōe phlatice inſeparabilis que vocat latica capitulū.lvij.
De curatiōe fe. ex ſyncopi hūoroſa ca.lviij.
De curatione fe. ex ſyncopi minuta ca.lix.
De regimine nocturne τ diurne ca.lx.
De quartana piodica ca.lxi.
De ſignis ca.lxij.
De cura ca.lxiij.
De rememoratione ſolutiuoꝝ quibus indiget poſt digeſtionē ca.lxiiij.
De cibatione habentiū quartanā ca.lxv.
De cura habentiū q̄rtanā ꝯtinuam ca.lxvi
De fe. ſextana τ ſeptena τ ſimilibus τ noiat ſirdos τ qdā noiant hmōi fe. reuolubilis ca.lxvij.
De cura haꝝ febriū ca.lxviij.
Ractatus.iij. cōtinet ca.xi.
De fe. ethica ca.i.
De ſignis ethice ca.ij.
De ſignis aldbubul ca.iij.
De cura ethice ca.iiij.
De rememoratiōe mediciaꝝ inſſantiū eos ca.v.
De rememoratiōe medicinaꝝ hūectātiū eos ca.vi.
De cibatione hñtiū ethicam ca.vij.
De ſuccurrēdo diſpōnib⁹ q̄ ſequūtur ethicā ca.viij.
De ethica ſenili ca.ix.
De ſignis ca.x.
De curatione ipſius ca.xi.
Ractatus.iiij. de fe. peſtilentie q̄ ſūt de genere eaꝝ τ ſunt febres peſtilentie variole et morbilli τ ꝯtinet ca.xx.
De fe. peſtilentie ca.i.
De ſignis eius ca.ij.
De ſignis peſtilentie ca.iij.
De curationibus fe. peſtilentialiū ca.iiij.
De pſeruatiōe a peſtilentia ca.v.
De variolis ca.vi.
De ſignis appitionis variolarū τ morbilloꝝ ca.vij.
De morbillo ca.viij.
De ſignis ſaluiſ ca.ix.
De cura ca.x.
De cautela mēbroꝝ τ regie ipſoꝝ a nocumento variolaꝝ τ morbilloꝝ ca.xi.
De eradicatione veſtigioꝝ variolaꝝ ca.xij.
De fe. apatuni ca.xiij.
De ſignis eaꝝ τ indicijs ipaꝝ ca.xiiij.
De cura ca.xv.
De diſpoſitionibus fe. ꝯpoſitaꝝ ca.xvi.
De hemitriteo ca.xvij.
De ſignis hemitritei ca.xviij.
De curatione eius ca.xix.
De recidiuatione ca.xx.
En.ij. de pnoſticatiōe q̄ eſt.ij. tractatuū
De indicijs criſis ca.i.
De criſi τ de inſtātionib⁹ reꝝ ſignificātiuꝝ ſup eā τ ſup bonitatē τ malitiā in criſi τ quid eſt in diuiſionibus ei⁹ τ indicijs ipius ca.ij.
De ſermone vſi de ſignis criſis ca.iij.
De ſignis motus materiei i criſi ad ſupiora ca.iiij.
De ſig. diſtinguētibus omnia illa ca.v.
De indicijs in his ſignis ꝯmunib⁹ pdictis τ ꝓprijs capitulum.vi.
De ſig. declinationis materiei ad ſudorē ca.vij.
De ſig. decliatōis materiei ad mēbra vrine ca.viii
De ſig. declinationis materiei ad viā egōnis ca.ix.
De ſig. ꝙ criſis erit ex via matricis ca.x.
De ſig. ꝙ criſis erit ex apertione venaꝝ ani ca.xi.
De ſignis criſis q̄ ſit cū pmutatione ca.xij.
De ſignis ꝙ illa pmutatio eſt ad inferiora ca.xiij.
De ſig. ꝙ illa pmutatio eſt ad ſupiora ca.xiiij.
De ſignis pmutationis ad egritudinē aliā ca.xv.
De ſignis criſis cū exituris ca.xvi.
De indicijs in huiuſmōi exituris ca.xvij.
de ſignis caſus ſpaſmi in pueris ca.xviij.
de ſignis caſus rigoris ca.xix.
de ſignis ſignificantib⁹ criſim bonā ca.xx.
de ſignis ſignificātibus criſim malā ca.xxi.
de indicijs indicioꝝ ſignoꝝ ſignificantiū criſim malam capitulū.xxii.
de ſignis digōnis τ eius indicia ca.xxiii.
de indicijs ſignoꝝ abſolute ca.xxiiii.
de rememoratione ſignoꝝ bonoꝝ ca.xxv.
de indicijs ſignoꝝ maloꝝ ca.xxvi.
de rememoratiōe ſignoꝝ maloꝝ ca.xxvii.
de ſignis malis pēdētib⁹ ex forma τ colo. ca.xxviii.
de ſignis ſūptis ex dolore capitis ca.xxix.
de ſignis ſūptis ex parte ſtomachi ca.xxx.
de ſignis malis ex pte anhelitus ca.xxxi.
de ſignis malis ex parte ſenſus ca.xxxii.
de ſignis factis in oculo ca.xxxiii.
de ſignis ꝓporcionalibus iſtis ca.xxxiiii.
de ſignis ſūptis ex pte naſi ca.xxxv
de ſignis ſūptis ex parte auris ca.xxxvi.
de ſignis ſūptis ex parte dentiū ca.xxxvii.
de ſignis ſūptis ex parte lingue τ oris et que ſequūt ea capitulū.xxxviii
de ſignis ſumptis ex radice lingue τ gutturis τ meri capitulum.xxxix
de ſignis malis ſūptis ex pte venaꝝ ca.xl
de ſignis malis ſūptis ex mollificatōe corpis τ malitia reſpirationis τ debilitate ca.xli
de ſignis malis ꝓpter formā iacendi ca.xlii
de ſignis ſūptis ex cute ca.xliii
de ſignis ſūptis ex ventre τ partibus hypocondriorum capitulum.xliiii
de ſignis ſūptis ex ano ca.xlv.
De ſignis ſumptis ex virga τ teſticulis ca.xlvi.
De ſignis ſumptis ex matrice ca.xlvij.
De ſignis malis ſūptis ex pte extremitatū ca.xlviij.
De ſignis malis ex pte ſōni τ vigilie ſūptis ca.xlix.
De ſignis malis ſūptis ꝓpt actionē man⁹ ca.l.
De ſignis acceptis ex dolorib⁹ ca.li.
De ſignis ſumptis ex voce τ locutione τ taciturnitate ca.lij.
De ſignis ſumptis ex ratione ca.liij.
De ſignis ſūptis ex motibus ca.liiij.
De ſignis ſūptis ex extenuatione ca.lv.
De ſignis ſūptis ex ſaltu τ alicibus ca.lvi.
De ſignis ſūptis ex ſomnis ca.lvij.
De ſignis ſūptis ex appetitu τ ſiti ca.lviij.
De indicijs τ ſignificatiōib⁹ icteritie ca.lix.
De ſignificationibus ſūptis ex apatib⁹ ca.lx.
De ſignis ſumptis ex parte bothor τ que eis ſimilantur ca.lxi.
de ſignis ſūptis ex pte venarū ca.lxij.
de ſignis ſūptis ex rigore ca.lxiij.
de indicio euacuationis ca.lxiiij.
de indicio ſudoris ca.lxv.
de cauſis multitudinis ſudoris ca.lxvi.
de diuerſitate membrorum in ſudando τ contrarium ei⁹ ca.lxvij.
de diuerſitate diſpōnū i ſudatōe τ alijs ca.lxviij.
de diebus in quibus multiplicatur ſudor τ minoratur ca.lxix.
de modis ſignificationū ex ſudore ca.lxx.
de ſignis ſūptis ex pte ſudoris ca.lxxi.
de ſignis ſūptis ex parte pulſus ca.lxxij.
de indicio fluxus ſāg. ex naribus ca.lxxiij.
de ſignificatiōibus ſumptis ex fluxu ſanguinis narium ca.lxxiiij.
de ſignificatiōib⁹ ſūptis ex ſternutatione ca.lxxv.
de indicio egeſtionis ca.lxxvi.
de ſignis ſūptis ex egeſtiōe ca.lxxvij.
de indicio vomitus ca.lxxviij.
de ſignis ſūptis ex vomitu ca.lxxix.
de indicijs vrine ca.lxxx.
de ſignis malis ſumptis ex paruitate τ multitudine ca.lxxxi.
de ſignis ſūptis ex tenuitate vrine ca.lxxxij.
de ſignis ſumptis ex groſſitudine vrine τ conturbatione eius ca.lxxxiij.
de ſignis ſūptis ex vrina alba ca.lxxxiiij.
de ſignis ſumptis ex colore in vrina nigra in febribus acutis ca.lxxxv.
de ſignis ſūptis ex vrina rubea ca.lxxxvi.
de ſignis ſūptis ex vrina flaua ca.lxxxvij.
de ſignis ſumptis ex ſedimine ca.lxxxviij.
de ſignis ſūptis ex diſpōib⁹ q̄ aggregant ꝓpt ſignificationes plures ex colore τ ſbā τ ꝓpe carū q̄ ſunt in vrinis oleaginib⁹ ca.lxxxix.
de ſignis malis ſumptis ex parte qualitatis ſeparationis vrine ca.xc.
de numeratiōe ſignoꝝ maloꝝ in vrina ca.xci.
de ſignis malis in egritudinib⁹ diuerſoꝝ generū cū malitia ſua ꝓpter tollerantiam in febricitantibus et alijs ca.xcij.
de ſignis lōgitudinis egritudinis ca.xciij.
de ſignis ꝙ egritudo ꝯſūet cū criſi τ ꝑſolutōe. c.xciiij
de indicijs recidiuationis ca.xcv.
de ſignis recidiuationis ca.xcvi.
de cauſis mortis ca.xcvij.
de cauſis mortis que accidit in horis fe. τ ſignis q̄litatis mortis egri ca.xcviij.
de ſignificatiōe mortis abſq; criſi ca.xcix.
de diſpoſitiōib⁹ q̄ accidūt ꝯualeſcētib⁹ ca.c.
de regimine conualeſcentis ca.ci.
de cibatione conualeſcentis ca.cij.
de motu egritudinum ca.ciij.
Ractatus ſecūdus de diebus criſis τ horis eius continet xi. ca.
de pncipio egritudinis τ pma ꝯputatōe criſ ca.i.
de cā dierū criſis τ periodoꝝ eius ca.ij.
de ꝓportionalitate dierū criſis adinuicē τ pmū in fortitudine τ debilitate τ cōparatione ipſaꝝ ad egritudines ca.iij.
de diebus creticis ca.iiij.
de diebus cadentibus in medio ca.v.
de fortitudine dierum cadentium in medio τ debilitate eorum ca.vi.
de dieb⁹ bonis τ mal τ q ſm ordinē ſūt cretici aut cadētes i medio τ dieb⁹ indicatiōis ca.vij.
de diebus qui nō ſunt cretici neq; p intentionē primam neq; p intētionē ſcdā ca.viij.
de diebus indicationis ca.ix.
de cognitione dierū criſis cū dubitat ca.x.
de declaratione ꝓportionis dierū criſis ad plures egritudines ca.xi.
En tertia de apatibus τ bothor τ eſt tres tractatus.
Tractatus pmus de calidis eorum τ corruptis τ cōtinet.xxxv.ca.
de ſermone vniuerſali de apoſtematib⁹ ca.i.
de phlegmone ca.ij.
de curatione phlegmonis ca.iij.
de heriſipila τ ſpecie eius ca.iiij.
de curatione heriſipile ca.v.
de formica miliari ca.vi.
de curatione formice τ q̄ ei⁹ curſu currūt ca.vij.
de curatione miliaris ca.viij.
de pruna τ igni perſico ca.ix.
de curatione prune τ ignis perſici ca.x.
de veſicis τ inflationibus ca.xi.
de curatione inflationum ca.xij.
de eſſere ca.xiij.
de curatione eſſere ca.xiiij.
de herpete eſthiomeno τ corruptione mēbroꝝ τ differētijs inter cācrēas τ aſchachilos ca.xv.
de cura ca.xvi.
de alhohoin ca.xvii.
de cura ca.xviii.
de apatib⁹ euenictib⁹ in locis glādinoſis ca.xix.
de exituris calidis ca.xx.

De ſignificationibꝰ q̄ aḃa ſit exitura ca.xxi.
De ſignificatiōibꝰ maturatiōis ꝛ ſignis eiꝰ ca.xxij.
De indicijs ſanici ca.xxiij.
De ſignificatione exiture intrinſece ca.xxiiij.
De ſignificatiōe maturatiōis intrinſece ca.xxv.
De ſignificatiōibus ꝓpinquitatis eruptionis exiture intrinſece ca.xxvi.
De curatione exiturarū apparētiū ca.xxvij.
De maturatōne ꝛ ingenio ad faciendum pus in exituris apparentibus ca.xxviij.
De regimine exiturarum apparentium quādo maturecſcunt ca.xxix.
De eruptionibus exituralibus ca.xxx.
De cura ca.xxxi.
De regimine exiturarū intrinſecarū ca.xxxij.
De aldemenul ca.xxxiij.
De cura ca.xxxiiij.
De mozo ca.xxxv.
Tractatus ſecūdus continet ca.xxij.
De aḃatibꝰ frīs ꝛ q̄ currūt curſu coꝝ ca.i.
De aḃate molli phlatico qḋ noiaꝛ vndimia ca.ij.
De curatiōe apoſtematis mollis ca.iij.
De nodis ca.iiij.
De curatione eozum ca.v.
De glandulis ca.vi.
De puſtulis glandinoſis ca.vij.
De figule ca.viij.
De ſcrofulis ca.ix.
De cura ca.x.
De apoſtematibus duris ca.xi.
De curatione eozum ca.xij.
De duritie uncturarum ca.xiij.
De illis que nominantur almiſmar ca.xiiij.
De cancro ca.xv.
De curatione ca.xvi.
De rememozatiōe regiminis ſoluēdi ipm ca.xvij.
De remēozatiōe mediciaꝝ localiū ad cācrū ca.xviij
De apoſtematibus ventoſis ꝛ inflationibus lacertozum ca.xix.
De curatione eozum ca.xx.
De vena medena ciuili ca.xxi.
De cura ca.xxij.
Tractatꝰ tertiꝰ de lep. continet ca.iij.
De quiditate lepꝛe ꝛ cauſa eius ca.i.
De ſignis ca.ij.
De cura ca.iij.
Fen quarta de ſolutiōe cōtinuitatis: ꝛ eſt ḃter illud quod pendet cum fractura ꝛ algebra: ꝛ eſt quatuoꝛ tractatus.
Tractatꝰ pmꝰ de vulneribꝰ i mēbꝛis ꝯtinet ca.xij.
De ſmone vlī de ſolutiōe ꝯtinuitatis ca.i.
Sūma de vulneribꝰ i mēbꝛis ca.ij.
De ſmōe vlī de intētiōe curatiōe vulnerū ca.iij.
De cognitiōe dīa eiꝰ qḋ facit naſci carnē ꝛ quod incarnat ꝛ quod ſigillat ꝛ corrodit de medicinis capitulum.iiij.
De perfozatione vulneris ꝛ alioꝝum cuꝫ neceſſe eſt detegere ipſum ca.v.
De regimine vulnerū ḃ abentiū apoſtemata ꝛ dolores ca.vi.
De regimie vlī i vulneribꝰ viſcerū deīntꝰ ca.vij.
De qualitate ꝛ ligatura vulnerum ca.viij.
De medicinis incarnātibus vulnera ca.ix.
De medicinis ꝯſolidatiuis ꝛ ſigillatiuis ca.x.
De medicinis gnātibꝰ carnē in vulneribꝰ ꝛ vlceribus ca.xi.
De curatiōe vulnerū exiſtētiū in cute capitis ca.xij.
Tractatꝰ ſcḋs de excoꝛiatiōe ꝛ attritiōe ꝛ cōtuſiōe ꝛ toꝛſiōe ꝛ caſu ꝛ offēſiōe ꝛ diſruptione ꝛ fluxu ſāg. ſilibꝰ illi: ꝛ ꝯtinet ca.xviij.
De ſermone vniuerſali ca.i.
De contuſione ꝛ attritione ca.ij.
De cura ca.iij.
De caſu ꝛ offenſione ad lapidem ꝛ parietem aut ad aliud ca.iiij.
De cura ca.v.
De offenſione ſupꝛa vētrē ꝛ viſcera ca.vi.
De diſpoſitione verberati cū flagellis ꝛ ſimilibꝰ et curatione eius ca.vij.
De toꝛſione ca.viij.
De excoꝛiatiōe ꝛ ē i ea excoꝛiatio calciamētoꝝ ca.ix
De pūctura ꝛ diſruptiōe ꝛ extractiōe eiꝰ qḋ retinetꝛ de ſpinis ꝛ ſagittis ꝛ oſſibus ca.x.
De medicinis attractiuis ca.xi.
De canone curationis aduſtiōis ignis ca.xij.
De medicinis ad combuſtionem que ſunt ſm intētionem plurimam ca.xiij.
De medicinis ad aduſtionē que ſunt ſm intentionem ſecundam ca.xiiij.
De aduſtione aque calide ca.xv.
De fluxu ſanguinis ꝛ retētione eius ca.xvi.
De canone curationis fluxus ſāguinis ca.xvij.
De narratiōe medicinarū ſimpliciū ꝛ cōpoſitaruꝫ ſpecierum diuerſarum foꝛtiū in ꝓhibendo fluxum ſanguinis ca.xviij
Tractatꝰ tertiꝰ de vlceribꝰ ꝛ ꝯtinet.xiiij.ca.
De ſermone vniuerſali vlcerum ca.i.
De canone curationis vlcerū ca.ij.
De curatione vlcerū virulētoꝝ ca.iij.
De curatione vlcerū ſoꝛdidozum ca.iiij.
De curatiōe vlcerū ꝓfūdoꝝ ꝛ occultoꝝ ca.v.
De curatione vermium vlceroſoꝝ ca.vi.
De facientibꝰ naſci carnē in vlceribus ca.vij.
De curatiōe vermiū corrodētiū ſe.ca.viij
De curatiōe vlcerū putrefactoꝝ maloꝝ ca.ix.
De curatiōe coꝝ q̄ ſūt difficil̄ cōſolidatiōis, ꝛ alioꝝū que ſunt in vltimo malitie ca.x.
De curatiōe fiſtularum ꝛ coꝛpozū que non conglutinantur ca.xi.
De carne addita ſup vulnera ca.xij.
De regimine vlcerum diſruptozum pꝛeter conſolidationem ca.xiij.
De veſtigijs vlcerū ꝛ vulnerum ca.xiiij.
Tractatꝰ iiij. de ſolutiōe ꝯtinuitaꝭ neruoꝝ ꝛ eiꝰ qḋ pēdet cū reſtauratiōe: ꝛ ꝯtinet.xiiij.ca.
De ſolutione continuitatis neruoꝝ de vulneribꝰ neruoꝝ ꝛ que currūt curſu coꝝ.c.i.
De canone curationis ſolutionis continuitatis nernozum ca.ſcḋm.
De medicinis vulnerū mēbꝛoꝝ ꝛ vlcerū coꝝ.c.iii.
De apoſtematibꝰ q̄ accidūt neruis vulneratis.c.iiii
De attritione neruoꝝ ꝛ toꝛſione coꝝ ca.v.
De indicio neruoꝝ coꝛruptoꝝ ca.vi.
De indicio neruoꝝ ꝛ coꝝ toꝛſione ca.vii.
De rememozatione egritudinū oſſiū ca.viii.
De ventoſitate ſpine ꝛ coꝛruptione oſſis ca.ix.
De ſigno coꝛruptionis oſſis ca.x.
De curatione ca.xi.
De modis ſecandi os coꝛruptum ca.xii.
De eo quod remanet de fruſtis oſſis ꝛ coꝛticibꝰ eiꝰ in vlceribus cōſolidatis ca.xiii.
De medicinis fracture oſſis ca.xiiii.
Fen.v. incipit de reſtauratione ꝛ eſt tertius tractatus.
Tractatus pꝛimus de diſlocatiōe ꝛ reſtauratiōe et continet.xxxi.c.
De ſermone vniuerſali in diſlocatione ca.i.
De ſignis diſpoſitionū vniuerſaliū c.ij.
De ſignis declinationis ca.iij.
De ſignis additionis lōgitudinis fracture abſq̄ diſlocatione ca.iiij
De curatiōe declinatiōis ꝛ diſlocationis. ca.v.
De curatione longitudinis fracture ca.vi.
De diſlocatione mandibule ca.vij.
De diſlocatione furcule ca.viij.
De diſlocatione humeri.c.ix.
De ſignis diſlocationis adiutoꝛij ca.x.
De cura eius ca.xi.
De diſlocatione ſpatule ca.xij.
De diſlocatione oſſis parui apud humerū ca.xiij.
De curatione ca.xiiij.
De diſlocatione cubiti ca.xv
De cura ca.vi.
De diſlocatione iuncture raſcete ca.xvij
De diſlocatione digitoꝝ ca.xviij
De cura eius ca.xix.
De ſeparatiōe oſſis raſcete ca.xx.
De diſlocatione ſpondiliū ꝛ ſeparatiōe coꝝ ca.xxi
De cura capitulū xxij.
De diſlocatione alhoſos ca.xxiii.
De diſlocatione anche ca.xxiiii.
De ſignis ca.xxv.
De cura ca.xxvi.
De diſlocatione geniculi ca.xxvij.
De cura ca.xxviii
De diſlocatione arefactu ꝛ eſt rotula genu ca.xxix.
De diſlocatione iuncture tali apud calcaneū.c.xxx
De diſlocatione oſſis pedis ca.xxxi
Tractatꝰ.ij. de radicibus vniuerſalibus in fractura ꝛ cōtinet.xix.ca.
De ſmone vniuerſali in fractura.c.i.
De radicibꝰ reſtauratiōis ꝛ ligature ca.ij
De amonitione reſtauratiōis ca.iii.
De pꝛepatione reſtaurandi ca.iiij.
De qualitate ligaturarū ꝛ aſtelarū.c.v.
De qualitate ligature cū expoſitione ꝛ diſtinctione capitulū ſextum.
De qualitate aſtelarū ca.vij.
De qualitate adminiſtrationis aſtelaꝝ cū diſtinctione ꝛ expoſitione ca.viii.
De fractura cū vulnere ca.ix.
De fractura male reſtaurata ca.x.
De epithimatibꝰ fracture ꝛ q̄ currūt curſu coꝝ.c.xi
De epitimatibꝰ ꝯferētibus ꝛ que currūt curſu coꝝ ꝛ conuenietibꝰ pꝛuritui ca.xij
De epithimatibus ad indurādū alroſboth ca.xiii.
De regimine equatiōis alroſboth ca.xiiii
De medicinis leniſicantibꝰ duritiē iuncturarū ca.xv.
De confoꝛtantibꝰ mollificationem ca.xvi.
De adminiſtratione aque calide ꝛ olei ca.xvij
De cibatione reſtaurati ꝛ potione eius ca.xviii
De imutatione ad res que ſequūtur ad fracturā et reſtauratiōeꝫ ꝛ neceſſe eſt vt ſuccurraꝛ eis ca.xix.
Tractatus.iij. ꝛ cōtinet ca.xix.
De fractura cranei.ca.i
De fractura mādibule ca.ij
De fractura naſi ca.iii
De fractura furcule ca.iiij
De fractura ſpatule ca.v
De fractura caſſi ca.vi
De fractura coſtarum ca.vij
De eo qḋ accidit ſpondilibus ca.viii
De fractura adiutoꝛij ca.ix.
De fractura brachij ca.x
De fractura raſcete ca.xi
De oſſibus digitorū ca.xij
De fractura oſſis lati anche ca.xiii
De fractura coxe ca.xiiii
De fractura anugeliculi ca.xv.
De factura cruris ca.xvi
De calcaneo ca.xvij
De fractura tali ca.xviii
De fractura digiti pedis ca.xix
Fen.vi. de venenis ꝛ ē.v. tractatus ꝛ iij. ſūme
Tractatus.i. de indicijs eius qḋ ſciꝛ de diſpoſitionibus venenoꝝ ebibitoꝝ ꝛ diſtinctione ſermōis in curationibꝰ venenoꝝ q̄ nō ſunt ex animalibus ꝛ cōtinet ca.v. ꝛ iii. ſūmas.
De ſermone vniuerſali in cauendo a venenis que i potu dantur ꝛ curatione coꝝ ca.i
De ſermone vel de venenis ebibitis ca.ij
De ſignificationibus ſpecierū venenoꝝ ca.iij
De canone curationis eius qui in potu ſumpſit venenum capi.iiij
De medicinis cōmunibus in venenis ca.v
Summa.i. de venenis congelatoꝝ ex mineris ꝛ alis ꝛ continet ca.xi
De lapide armeno ꝛ cura eius ca.i.
De argento viuo ꝛ cura eius ca.ij.
De lithargirio ꝛ limatura plumbi ꝛ curatione eozum ca.iii.
De potu ceruſe ꝛ curatione eius ca.iiii

De egypſo ca.vi.
De vzifur ⁊ almagra ⁊ cura ca.vi.
De alziniar ca.vij
De liatura ferri ⁊ ſcoria ipſius ca.viij.
De calce viua ⁊ arſenico ⁊ curatiõe eius ca.ix
De aqua ſaponis draganto ⁊ alumine ca.x
De potu aque frigide in ieiunio ⁊ curatione eius capitulum xi.
Summa ſecũda venenoꝝ ex plantis ⁊ continet capitula xxxiii.
De napello ca.i.
De cornibus ſpice ca.ii.
De muricõ ⁊ curatione eius ca.iii
De numero mediciarũ calidarũ venenoſarũ.
De euforbio ⁊ curatione eius ca.iiii
De lacte utimaloꝝ ⁊ curatione eius ca.v
De ſcamonea ⁊ cura eius ca.vi.
De almezerion ⁊ camelea ⁊ cura capi.vij.
De oleandro ⁊ cura eius ca.viii.
De anacardis ⁊ cura eoꝝ ca.ix.
De alkebikengi ca.x
De ſtaphiſagria ⁊ cura eius ca.xi
De ruta agreſti ca.xii
De tephelia ⁊ curatione eius ca.xiii.
De agelbenech ⁊ curatiõe eius ca.xiiii
De adende aſini ca.xv
De cõdiſi ⁊ helleboro albo ⁊ ciclamine ⁊ ſucco eius ⁊ ſpeciebus nigellis male ⁊ agarico ni. ⁊ curatione eius ca.xvi
De helleboro ni. ⁊ curatione eius ca.xvij
de almazas danich ca.xviii
de aldedin ⁊ curatione eius ca.xix
de kelbu alcarua ⁊ ſiſamo ca.xx.
de caſtoreo ⁊ curatione eius ca.xxi
de ſquillis agreſti ⁊ curatiõe eius ca.xxii
de ſtrãgulatore adib ⁊ ſtrãgulatore leopdi ca.xxiii
de areddayos ca.xxiiii.
de cortice rizi ⁊ curatione eius ca.xxv
de ſemine urtice ⁊ curatione eius ca.xxvi
de turbit malo citrino ⁊ ni. ⁊ curatione eiꝰ ca.xxvij
de ſabardion ca.xxviij
de tuſom ca.xxix.
de medull' fructuũ rãcidis ⁊ curatõe eiꝰ ca.xxx
de vino puro in ieiunio ⁊ curatiõe eius ca.xxxi
de melle malo ⁊ curatõe eius.ca.xxxij
de aldebic ⁊ curatione ca.xxxiii.
Summa tertia de medicinis venẽoſ frigidis q̃ ſũt ex plãtis venenoſis ſris ⁊ ꝯtinet ca.xi.
de opio ⁊ curatione eius ca.i.
de nuce methel ⁊ curatiõe eius ca.ij.
de aliabroce ⁊ curatiõe eius ca.iii.
de darſion ⁊ curatione eius ca.iiii
de hyuſgamo albo ⁊ curatiõe eiꝰ ca.v
de hyuſquiamo nigro ⁊ cu. eius ca.vi.
de vua vulpis ſtupefactiua mala ⁊ curatione eius capitulum vij.
de coriandro humido ⁊ cu. eius ca.viii.
de pſilio ⁊ curatione eiꝰ ca.ix.
de fungis ⁊ tuberibus malis ⁊ curatõe eius ca.x.
de ſagittis armenis ⁊ earũ cura ca.xi.
Tractatus ſecũdus ꝯtinet ca.xxi.
de venenis ebibitis q̃ ſũt ex aialibꝰ ca.i.
de aialibꝰ que interficiũt oino corporibus ſuis aut corrũpunt capi.ii.
de cantaridibus ⁊ curatiõe earũ ca.iii
de lepore marino ⁊ curatione eius ca.iiii
de ſtellione ⁊ alharbe ⁊ curatione eoꝝ ca.v
de lacertis capi.vi
de potu ſamandre ca.vii
de ranis lacunalibꝰ viridibus ⁊ marinis ru.c.viii
de ranis citrinis ca.ix.
Diuiſio alia huius partis
de piſcibus frigidis ⁊ curatiõe eoꝝ ca.x.
de aſſaturis ſuffocatis ⁊ carne corrupta ca.xi
Genus ſcḋm de aialibus ⁊ ſũt ſicut felle inſficiẽtia ⁊ extremitas caude cerui.
De felle vipere ⁊ curatiõe eius ca.xii.
de felle leopardi ⁊ curatione eius ca.xiii.
de felle canis aque ⁊ curatione eius ca.xiiii
de extremitatibus caude cerui ⁊ curatione eiꝰ.c.xv
Genus tertiũ huius diuiſionis
De ſanguine tauri recentis ⁊ curatione eius ca.xvi
de ſudore beſtiarũ ⁊ cura eius ca.xvii.
de ouis alherbe ⁊ curatiõe eius ca.xviii.
de lacte corrupto ⁊ curatione eius ca.xix.
de ſanguine congelato ca.xx.
de cõgelatione lactis in ſtõ ⁊ cu. eius ca.xxi.
Tractatus.iii. ⁊ cõtinet capi.lvij.
De regimine morſionis vniuerſalis ⁊ de effugatiõe venenoꝝ ⁊ de curatiõe mordicatiõis ſerpentũ ⁊ ſpeciebꝰ eoꝝ cap.i.
De bibitis ſup morſionẽ ca.ij.
de epithimatibus ſup puncturas ca.iii.
de epithimatibꝰ ex quibus cũ liniũtur, corpora nõ approximãt eis venenoſa ca.iiii.
De effugando venenoſa vniuerſalit ca.v.
de effugatione ſerpẽtũ ⁊ venenoſoꝝ aialiũ ca.vi.
de cautela mirabili a venenoſis aialibꝰ ca.vij
de rebus quas quidaꝫ dixerũt in deſtructiõe rapacium ca.viij.
De effugatione ſerpẽtũ ca.ix
de effugatione ſcorpionũ ⁊ interfectione eoꝝ ca.x
de effugatione pulicũ ca.xi
de effugatione culicũ ⁊ cimicũ ca.xij
de effugatione muſtele ca.xiii
de effugatione muris ⁊ eius interfectione ca.xiiii
de effugatione formicarũ ca.xv
de effugatione muſcarũ ⁊ eius interfectiõe ca.xvi
de effugatiõe veſparũ ca.xvii
de effugatiõe ſcarabeoꝝ ca.xviii
de effu. albaratati ca.xix.
de effugatione tinee ca.xx
de ſpeciebus ſerpentũ ca.xxi.
de morſu baſiliſci ⁊ eſt primus ſurdorũ ⁊ harmene ⁊ neſcio an eſt ipſe an alius ca.xxij.
de harmene ca.xxiij
De ſignis morſus ſerpentis nominati hirũdo ⁊ eſt de ſurdis ca.xxiiij.
De ſignis morſus aſpidis ſicce ⁊ eſt de ſur.ca.xxv.
De morſu ſerpẽtis ⁊ aſilus ca.xxvi.
De cornuta ca.xxvij.
De ſignis morſus eiꝰ ca.xxviij.
De ſerpẽte q noiat andriꝰ kedusurꝰ ca.xxix.
De cura ca.xxx.
De hydra.ca.xxxi.
De ſermone vniuerſali de morſu viperarum ⁊ iudicio earum ca.xxxij.
De curatiõe morſus vipaꝝ ⁊ eſt ſic canon ca.xxxiij.
De reliqs ebibitis laudatis i morſu vipaꝝ ca.xxxiiij.
De emplaſtris de foris ca.xxxv.
De ſerpẽtibꝰ q egredi faciũt ſã.ex porl oibꝰ c.xxxvi
De cura ca.xxxvij.
De faciẽtibꝰ ſitir ca.xxxviij.
De curatione eoꝝ ca.xxxix.
De caſezati ⁊ alterarati.ca.xl.
De ſaliente ⁊ inuadente ca.xli.
De elicino ⁊ eſt duriſſos ca.xlij.
De curatione eoꝝ ca.xliij.
De miliaribꝰ ca.xliiij.
De ſerpẽte noiato ſciſerati ca.xlv.
De ſerpente aractis vel aſipe habens colores diuerſos ca.xlvi.
De ſerpente triſcalis ca.xlvij.
De ſamuſo ca.xlviij.
De amiudutus ⁊ caucharus ⁊ magaros ca.xlix.
De cura eoꝝ ca.l.
De ſerpẽte noiato ſelſir ⁊ ẽ putrefaciẽs ca.li.
De cura eoꝝ ca.lij.
De ſpeciebus ſerpentũ qui nocẽt cuꝫ mordent; per vſinus nõ p venenũ de quo ſit curandũ ⁊ ſũt ſerpentes magni corpis valde.
De dracone ca.liij.
De albediſmon pſin ca.liiij.
De morſu draconis magni ca.lv.
De harane carmẽ ca.lvi.
De halhatraf ⁊ auden.
Tractatus quartus ꝯtinens ca.xv.
De morſu hois ⁊ quadrupedũ ca.i.
de ſermone vniuerſali de curatione morſus ca.ij.
de morſu hois facte in homine ca.iij.
de morſu canis domeſtici non rabioſi ⁊ ſiir morſus adib ⁊ ſimiliũ ca.iiij.
de morſu canis rabioſi ⁊ adib rabioſi ⁊ muſtel'. rabioſe ⁊ alioꝝ de illis q̃ dicitur ca.v.
de rememoratione eoꝝ q̃ rabioſa ſiunt pter ea q̃ diximus ca.vi.
de diſpoſitõibꝰ eius quẽ momordit canis rabioſus capitulum. vij.
de differẽtia iter illũ quẽ momordit canis rabioſus ⁊ nõ rabioſus ca.viij.
de curatione eoꝝ ca.ix.
de morſu leopardi ⁊ lyncis ⁊ leonis ⁊ vulneribꝰ vnguiũ eoꝝ ⁊ curatione eoꝝ ca.x.
de morſu cocodrilli ca.xi.
de morſu ſimiꝫ ca.xij.
de morſu gatti ca.xiij.
de morſu muſtele ca.xiiij.
de morſu nugali ⁊ ẽ alcale ⁊ de cura eiꝰ ca.xv.
Tractatus quintus ꝯtinet ca.xxvi.
de pũcta pnoꝝ venenoſoꝝ ⁊ morſu eiꝰ c.i.
de ſpecibꝰ ſcorpionis ſilueſtris ca.ij.
de eo qḋ accidit de pũctura eoꝝ ⁊ curatõe eoꝝ.c.iij
de algerarat ⁊ curatiõe eiꝰ ca.iiij.
de ſpeciebꝰ arancarũ ⁊ alſcabẽ ⁊ rutelarũ ca.v.
de eo qḋ accidit ei quẽ mordit rutela ca.vi.
de curatione eius ca.vij.
de ſciebi ⁊ curatione eius ca.viij.
de arena ⁊ curatiõe ⁊ ſignis eiꝰ ca.ix.
de duobꝰ aialibꝰ q̃ dixerũt qdã ſapiẽtũ medicoꝝ c.x.
de aiale alio qḋ noiat turbaſe ca.xi.
de pediculo vulturis nomiato dehepſice ⁊ melucar grece ⁊ ragariꝰ indice ⁊ curatõe eiꝰ ca.xij.
de altamnia ⁊ porco lupi ca.xiij.
de veſpa ca.xiiij.
de curatione eius ca.xv.
de aſpide ⁊ curatõe eiꝰ ca.xvi.
de formica volante ⁊ re alia ei ſimili ca.xvii.
de ſtellione ⁊ lacerta ca.xviii.
de aiali hñte.xliiii.pedes ca.xi.x
de morſu ſalamãdre ca.xx.
de curatione eius ca.xxi.
de ſaculuſudnrni cãpeſtre ⁊ marinũ ca.xxii.
de ſcorpione marino ca.xxiii.
de arena marina ca.xxiiii.
de morſu arene marine rubee ca.xxv.
de ſũma curatõis reptiliũ marioꝝ venenoſoꝝ c.xxvi
En ſeptima de decoratione ⁊ eſt.iij.tractatus.
Tractatus primus continet capitula viginta quinqꝫ
de diſpoſitõe capilloꝝ ⁊ in ipſo ſũt furfures ca.i.
de cauſa deſtructõis capilloꝝ ca.ij.
de plibꝰ embrocis capilloꝝ ca.iij.
de faciẽtibꝰ naſci pilos fortibꝰ ca.iiii.
de alopitia ⁊ tyria.ca.v.
de cura ca.vi.
de eis q̃ abradũt pilos ca.vii.
de cura eiꝰ quẽ cõbuſſit pſilotrũ ca.viii.
de eis q̃ phibẽt odorẽ pſilotri ca.ix.
de illis q̃ phibẽt ortũ piloꝝ ca.x.
de incriſpãtibꝰ ca.xi.
de illis q̃ planos faciũt capillos ca.xii.
de ſciſſione capilloꝝ ca.xiii.
de illis q̃ ſubtiliant capillos ca.xiiii.
de ſermone in adoleſcẽtia ⁊ canitie ca.xv.
de eis q̃ canitiẽ tardant ca.xvi.
de phibẽtibꝰ canitiẽ ca.xvii.
de rememoratõe tincturarũ ca.xviii.
de denigranti.ca.xix.
de faciẽtibꝰ flauũ ⁊ q̃ currũt curſu eoꝝ ca.xx.
de rubificãtibꝰ fortibꝰ ca.xxi.
de albificãtibꝰ ca.xxij.

De ſuccurſu diſpoſitionū ſeq̄ntiū ticturas ca. xxiij.
De furfuribus ca. xxiiij.
De cura ca. xxv.
Tractatus ſecūdus ↄtinet ca. xij.
De diſpoſitōe cutis ex pte cutis ca. i.
De rebꝰ colorē faciētibꝰ bonū cū ſplendore ꝛ rubificatōe ꝛ abſterſiōe ſubtili ca. ij.
De ↄſeruatōe cutis a vēto ꝛ ſole ꝛ frigore ca. iij.
De veſtigijs ꝑcuſſionis ꝛ veſtigijs nigris ca. iiij.
De veſtigijs vlcerū ꝛ variola ca. v.
De ſanguine mortuo ꝛ lentiginibus magne ꝛ panno capitulum. vi.
De alguaſſē ca. vij.
De curatōe albedīſanē ꝛ rubedine ſupflua ca. viij.
De morphea ꝛ alguada ꝛ albaras alba ꝛ nigra ꝛ ſigna eius ca. ix.
De cura morphee nigre ca. x.
De cura albaras ꝛ alguada ca. xi.
De curatōe albaras nigre ca. xij.
Tractatus tertius de eis q̄ accidunt in cute nō in colore eiꝰ ↄtinet ca. xxvij.
De ſabaſati ꝛ refrēgi ꝛ balkiati ꝛ aluathiz ca. i.
De cura ca. ij.
De impetigine ca. iij.
De curatōe eiꝰ ca. iiij.
De bothor lenibꝰ ca. v.
De ſcabie ꝛ prurit ca. vi.
De cura ca. vij.
De deſudatiōe ca. viij.
De cura ca. ix.
De planta noctis ca. x.
De curatione ca. xi.
De verrucis ca. xij.
De curatione eius ca. xiij.
De cornibꝰ ꝛ curatōe ca. xiiij.
De fiſſuris que apparēt ſuper cutem ꝛ labia ꝛ extremitates ca. xv.
De cura fiſſurarū cōmuni ca. xvi.
De fiſſuris labiorꝫ ca. xvij.
De fiſſuris pedū ca. xviij.
De fiſſura manuū ca. xix.
De vlceratōe alchatin ca. xx.
De odore horribili in cute ꝛ aſcellis ꝛ vrina ꝛ egeſtione ca. xxi.
De curatione corruptionis odoris corporis cōmunis ca. xxij.
De cura fetoris aſcellarū ca. xxiij.
De cura fetoris egeſtionis ꝛ vētoſitatis ca. xxiiij.
De fetore vrine ca. xxv.
De pediculꝭ ꝛ lendinibꝰ ca. xxvi.
De cura ca. xxvij.
Tractatus quartus de diſpoſitionibꝰ que pendent ex corpore ꝛ extremitatibus ꝛ continet ca. xvij.
De ablatione extenuationis ca. i.
De cura ca. ij.
De regimīe bono ad extenuatōꝫ factā cū creīe ꝛ oppilatōis partiū epatis ꝛ ſiphac. ca. iij.
De impinguando membrum quodlibꝫ ſicut manū aut pedem aut labium aut naſum aut pectinem aut virgam ca. iiij.
De maſculꝭ ſupflue pinguedinis ca. v.
De extenuando ca. vi.
De extenuatōe mēbrorum pticulariū ſicut mamille teſticuli ꝛ manꝰ ꝛ pedes ꝛ ſimiliū ca. vij.
De ſermone extenuatōis vnguiū.
De panaritio ca. viij.
De curatione ca. ix.
De aurīburis muris ꝛ ſciſſuris vnguium ꝛ acuitate earum ca. x.
De ſpaſmo ꝛ putrefactōe ꝛ curuitate ꝛ leproſitate q̄ accidunt vngui ca. xi.
De ingenio incidēdi vnguē malū in forma ſua ꝛ in colore ſuo ꝛ in reliq̄s maculꝭ vt naſcaꝭ loco eius vnguis capitulum. xij.
De ↄſeruatōe eiꝰ qđ oritur ca. xiij.
De baras q̄ accidit ſup vngues ca. xiiij.
De citrinitate q̄ accidit vnguibꝰ ca. xv.
De attritione vnguiū ca. xvi.
De ſanguine mortuo ſub vngue ca. xvij.

LAUS DEO.

Incipit liber quintus canonis de medicina et eſt antidotarium.

Oſtq̄ɜ expediti ſumus in libris quatuor a relatione ſūme ſcie ſpeculatiue ꝛ operatiue artis medicine conſeruantis ſanitatē ꝛ facientis acquiſitionē ſanitatiſ: adeſt nobis tempus ſigillandi librū canonis ꝑ librūꝫ quintū variatū in medicinis cōpoſitis vt ſit ſicut antidotariū libri. Et hūc quidē libꝝ diuiſimus in tractatū ſcientialē in quo innuimꝰ ad radices ſcientie cōpoſitionis in duas ſūmas.

Sūma prima ē de cōpoſitis eſſentialibꝰ q̄ eſt. xij tractatus. Primꝰ eſt de tyriacis ꝛ de ↄfectionibꝰ magnis. Scđus de hieris ſolutiuis ꝛ nō ſolutis. Tertius eſt de elect̄ijs nutritiuorꝫ ſolutiuis ꝛ non ſolutiuis. Quartꝰ de ſuffuſet ꝛ alchamaia ꝛ murēꝫ infantiū. Quītus de lohocat ad ſpūalia. Sextus de ſirupis ꝛ rob. Septimꝰ de cōditis ꝛ aliuꝫ gibet. Octauꝰ de trociſcis. Nonꝰ de decoctionibꝰ ꝛ pillulis. Decimꝰ de oleis. Undecimꝰ de vnguentis ꝛ emplis. Duodecimꝰ de iuuamento dictorꝫ appropriato vnicuiq̄ɜ mēbro. Et ſūma ſecunda eſt de medicinis cōpoſitis expertis in vnaq̄q̄ɜ egritudine que eſt octo tractatus. Tractatꝰ pmꝰ ē de medicinis cōpoſitis ↄferētibꝰ egritudinibꝰ capitis ꝛ eis que ſunt in ipſo. Scđus de medicis oculi. Tertius ē de medicinis doloris auris ꝛ apatis eius ꝛ puris ipſius ꝛ grauitate eius. Quartus de medicinis dentiū ꝛ doloribꝰ ipſorū. Quītus de medicinis oris ꝛ gutturis ꝛ vētris ſuperioris. Sextus de medicinis vētris inferioris. Septimꝰ de medicinis doloris iūcturarū ꝛ ſciatice. Octauꝰ de medicinis alopitie. Cū ergo attulerimus hos tres modos ſigillabimus librū.

Tractatus ſcīalis in quo innuimus ad radices ſcīe ↄpoſitionis de neceſſitate cōpoſitarum medicinarum.

Uandoq̄ɜ nō inuenimuſ in egritudine ꝓpter compoſita medicinā oppoſitā ei de ſingularibꝰ ꝛ ſi inuenirēmꝰ nō eligeremus ſup eā: imo forſaſſe nō inuenirēmꝰ de cōpoſitis quā opponamꝰ cōpoſite. Aut inuenimus eā verūtamē indigemꝰ virtute addēte in vno ſimpliciū eiꝰ quare eſt nobis neceſſariū vt adiungamus ei ſimplicē cōfortantē virtutē eius ſicut eſt camemilla. in ea eni eſt virtus reſolutionis plus ꝛ virtus ſtipticitatis minꝰ quare confortamus virtutē ſtipticitatis cū medicina ſimplici ſtiptica adiūgentes eā ipſi. Et q̄nq̄ɜ inuenimꝰ medicinā ſingularē calefaciētē. ūꝫ nobis eſt neceſſariū calefacere minus q̄ɜ ipſa: quare ē nobis neccāriūꝫ vt adiūgamꝰ ei infrigidātia aut plꝰ ipſa: quāobrē ē neceſſariū nobis vt adiūgamꝰ ei calefaciētē aliā. Et q̄nq̄ɜ indigemꝰ medicina calefaciēte q̄tuor partibꝰ ꝛ nō inuenimꝰ niſi q̄ calefaciat tribuſ ꝑtibus ꝛ aliā calefaciētē quinq̄ɜ partibꝰ quare aggregamꝰ inter eas cōſidendo ꝙ ꝓueniat ex toto calefaciēs q̄tuor ꝑtibus. Et q̄nꝫ ē medicina quā addimꝰ iuuatiua in eo qđ volumus ſꝫ ē nociua in re alia q̄re eſt neccāriū ut ꝑmiſceamꝰ cū ea qđ frāgit ptē nocumēti eiꝰ. Et q̄ꝫ eſt abhōiabilis horibilꝭ cū guſtaꝭ quā abhorret ſtomachus ꝛ expellit quare adiūgimꝰ ei qđ eā bonā faciat. Et q̄nq̄ɜ eſt intentio in ea vt agat i mēbro longiquo quāobrē timemꝰ ꝙ frangat eius virtutē digō pma ꝛ digō ſcđa q̄re aſſociamꝰ eaꝫ cū cōſeruāte nō paciēte cōuertere ab ea audaciā ouarū digeſtionū ita vt ꝑueniat ad mēbrū de quo intēdiꝭ ſanatio ſicut ponimꝰ opiū in medicis tyriace. Et q̄nq̄ɜ eſt intentio in eo penetratio ſicut ꝓiicimꝰ crocū in trociſcis caſforꝫ vt faciat eos penetrare ad cor verū cū ipſi ꝑuenerit ad cor inſurgit ut virtꝰ diſcretiua ꝛ denudat ab eis crocū ꝛ deſtruit ipm ꝛ opanꝭ i frigidatiua extinguētia in corde ſicut facit virtꝰ diſcretiua ſepando vtutes reſolutionis ꝛ ſtipticitatiſ ſi medicina ſit nālis ſiue facta: q̄re ꝓcedit reſolutiua ad ipꝫ mēbꝝ leſū q̄re reſoluit māꝫ: ꝛ refrenatia ad vias materiei ad ipm quare ꝓhibet māꝫ. Et q̄nꝫ volumꝰ medicinā q̄ moreꝭ in tranſitu ſuo parū donec opetur illic actionē nobilē plurimā: deīū ſit medicina illa velocis penetratiōis quāobrē ꝑmiſcemꝰ eā cū retardāte ſicut ſūt plures mediciarū apitiuarꝫ ipſe eni ſūt velocis penetratōis ab epate: ꝛ forſaſſe ē neceſſaria mora earū in epate q̄re ꝑmiſcemꝰ cuꝫ eis medicinas attractiuas ad ↄriū epatis ſicut ſemē raphani attrahēs ad os ſtōi: quāobrē heſitat medicina in q̄ntitate q̄ ꝑueniat eius iuuamētū ad epar deīde penetrat. Et q̄nq̄ɜ ē medicia quā īuenimꝰ cōis duabꝰ vijs ꝛ intētio uſa ē in via vna: quāobrē aſſociamꝰ cū ea qđ deferat eā ad illā ſicut cū ponimꝰ cātarides in medicis apitiuis vt cōuertāt eas a pte venarū ad ptē renū ꝛ veſice. Et ſcias ꝙ plurimis medicinarū inſunt opatio ꝛ ſtatio. Et q̄nq̄ɜ intendiꝭ cū ea opatio lōgiquior ſtatiōe eiꝰ q̄re īdiget faciēte viā. Et q̄nꝫ itēdiꝭ cū ea opatio ꝓpīquior ſtatōe eꝰ qꝛ īdiget figēte vꝭ tardāte. Et ſciaꝭ ꝙ medicia expta melior ē nō expta. Et parū mediciarū meliꝰ ē pluribus earū itētōe vna. Cādē i h ꝙ parꝫ mediciarꝫ ē meliꝰ pſſimo earū iā expoſita ē i pricipio libri. ij. At vo i hoc ꝙ expta melior ē nō expta: ē ꝙ ois medicina ↄpoſita hꝫ iudiciū ex ſimplicibꝰ ſuis ꝛ iudiciū ex tota forma ſua: ꝛ nō expta nō iudicaꝭ niſi ex enūciatōe ſuorū ſimpliciū tm̄. ꝛ nō ſcimuſ illud qđ facit ei neceſſariū ↄpſio eiuſ facta ab eis: an eſt addēs in intētione earū an nō addēs an eſt ↄtra agēs in ſua forma. Et experte quidē iā verificate ſūt vtreq̄ɜ res: ꝛ forſaſſe ē vtilitas in forma ↄpſionali maior q̄ɜ iſta que accidit ex ſimplicibus eius.

De qualitate compoſitionis.

Cias ꝙ q̄n accidūt ubi quatuor neceſſitates voliitarie ꝛ nō inuenis ad eas medicinā in nā niſi artificialē ſicut ſi indiges euacuatione

De ſuccurſu diſpoſitionū ſeq̄ntiū tictiras ca.xxiij.
De furfuribus ca.xxiiij.
De cura ca.xxv.
Tractatus ſecūdus ꝯtinet ca.xij.
De diſpoſitiōe cutis ex pte cutis ca.i.
De rebꝰ colorē faciētibꝰ bonū cū ſplendore ⁊ rubifi catōe ⁊ abſterſiōe ſubtili ca.ij.
De ꝯſeruatōe cutis a vēto ⁊ ſole ⁊ frigore ca.iij.
De veſtigijs ꝑcuſſionis ⁊ veſtigijs nigris ca.iiij.
De veſtigijs vlcerū ⁊ variola ca.v.
De ſanguine mortuo ⁊ lentiginibus magne ⁊ panno capitulum.vi.
De alguaſſē ca.vij.
De curatōe albedīanē ⁊ rubedine ſupflua ca.viij.
De morphea ⁊ alguada ⁊ albaras alba ⁊ nigra ⁊ ſigna eius ca.ix.
De cura morphee nigre ca.x.
De cura albaras ⁊ alguada ca.xi.
De curatōe albaras nigre ca.xij.
Tractatus tertius de eis q̄ accidunt in cute nō in colore eiꝰ ꝯtinet ca.xxvij.
De ſahafati ⁊ refrēgi ⁊ balkiati ⁊ aluathiz ca.i.
De cura ca.ij.
De impetigine ca.iij.
De curatōe eiꝰ ca.iiij.
De borborlenibꝰ ca.v.
De ſcabie ⁊ prurigine ca.vi.
De cura ca.vij.
De deſudatiōe ca.viij.
De cura ca.ix.
De planta noctis ca.x.
De curatione ca.xi.
De verrucis ca.xij.
De curatione eius ca.xiij.
De cornibꝰ ⁊ curatōe ca.xiiij.
De fiſſuris que apparēt ſuper cutem ⁊ labia ⁊ extremitates ca.xv.
De cura fiſſurarū cōmuni ca.xvi.
De fiſſuris labiorꝫ ca.xvij.
De fiſſuris pedū ca.xviij.
De fiſſura manuū ca.xix.
De vlceratōe alchatin ca.xx.
De odore horribili in cute ⁊ aſcellis ⁊ vrina ⁊ egeſtione ca.xxi.
De curatione corruptionis odoris corporis cōmunis ca.xxij.
De cura fetoris aſcellarū ca.xxiij.
De cura fetoris egeſtionis ⁊ vētoſitatis ca.xxiiij.
De fetore vrine ca.xxv.
De pediculꝭ ⁊ lendinibꝰ ca.xxvi.
De cura ca.xxvij.
Tractatus quartus de diſpoſitionibꝰ que pendent ex corpore ⁊ extremitatibus ⁊ continet ca.xvij.
De ablatione extenuationis ca.i.
De cura ca.ij.
De regimie bono ad extenuatōꝫ factā cū creat ⁊ oppilatōis partiū epatis ⁊ ſiphac.ca.iij.
De impinguando membrum quodlibꝫ ſicut manū aut pedem aut labium aut naſum aut pectinem aut virgam ca.iiij.
De maſculꝭ ſupflue pinguedinis ca.v.
De extenuando ca.vi.
De extenuatōe mēbrorum pticulariū ſicut mamille teſticuli ⁊ manꝰ ⁊ pedes ⁊ ſimiliū ca.vij.
De ſermone extenuatōis vnguiū.
De panaritio ca.viij.
De curatione ca.ix.
De aſperitate ⁊ ſciſſuris vnguium ⁊ acuitate earum ca.x.
De ſpaſmo ⁊ putrefactōe ⁊ curuitate ⁊ leproſitate q̄ accidunt vngui ca.xi.
De ingenio incidēdi vnguē malū in forma ſua ⁊ in colore ſuo ⁊ in reliqs maculꝭ vt naſcaꝭ loco eius vnguis capitulum.xij.
De ꝯſeruatōe eiꝰ qđ oritur ca.xiij.
De baras q̄ accidit ſup vngues ca.xiiij.
De citrinitate q̄ accidit vnguibꝰ ca.xv.
De attritione vnguiū ca.xvi.
De ſanguine mortuo ſub vngue ca.xvij.

LAUS DEO.

Incipit liber quintus canonis de medicina et eſt antidotarium.

Tr. p.

Poſtq̄ʒ expediti ſumus in libris quattuor a relatione ſūme ſcie ſpeculatiue ⁊ operatiue artis medicine conſeruantis ſanitatē ⁊ facientis acquiſitionē ſanitatis: adeſt nobis tempus ſigillandi librū canonis ꝑ librū quintū variatū in medicinis cōpoſitis vt ſit ſicut antidotarij libri. Et hūc quidē librū diuiſimus in tractatū ſcientialē in quo innuimꝰ ad radices ſcientie cōpoſitionis in duas ſūmas.

Sūma prima ē de cōpoſitis eſſentialibꝰ q̄ eſt.xij tractatus. Primꝰ eſt de tyriacis ⁊ de ꝯfectionibꝰ magnis. Scđus de hieris ſolutiuis ⁊ nō ſolutiſ. Tertius eſt de electarijs nutritiuorꝫ ſolutiuis ⁊ non ſolutiuis. Quartꝰ de ſuffuſet ⁊ alchamaia ⁊ murez infantiū. Quītus de lohoch ad ſpūalia. Sextus de ſirupis ⁊ rob. Septimꝰ de cōditis ⁊ alungibet. Octauꝰ de trociſcis. Nonꝰ de decoctionibꝰ ⁊ pillulis. Decimꝰ de oleis. Undecimꝰ de iuuamento vnguentis ⁊ emplis. Duodecimꝰ de iuuamento dictorꝫ appropriato vnicuiq̄ʒ mēbro. Et ſūma ſecunda eſt de medicinis cōpoſitis exptis in vnaq̄ʒ egritudine que eſt octo tractatus. Tractatꝰ pmꝰ ē de medicinis cōpoſitis ꝯferētibꝰ egritudinibꝰ capitis ⁊ eis que ſunt in ipſo. Scđus de medicis oculi. Tertius ē de medicinis doloris auris ⁊ apatis eius ⁊ puris ipſius ⁊ grauitate eius. Quartus de medicinis dentiū ⁊ doloribꝰ ipſorū. Quītus de medicinis oris ⁊ gutturis ⁊ vētris ſupioris. Sextus de medicinis vētris inferioris. Septimꝰ de medicinis doloris iūcturarū ⁊ ſciatice. Octauꝰ de medicinis alopitie. Cū ergo attulerimus hos tres modos ſigillabimus librū.

Tractatus ſcialis in quo innuimus ad radices ſcie ꝯpoſitionis de neceſſitate cōpoſitarum medicinarum.

Quandoq̄ʒ nō inuenimuſ in egritudine ꝓprie compoſita medicinā oppoſitaꝫ ei de ſingularibꝰ ⁊ ſi inuenirēmꝰ nō cingeremus ſup eā: imo fortaſſe nō inueniremꝰ de cōpoſitis quā opponamꝰ cōpoſite. Aut inuenimus eā verūtamē indigemꝰ virtute addēte in vno ſimpliciū eiꝰ quare eſt nobis neceſſariū ut adiungamus ei ſimplicē cōfortantē virtutē eius ſicut eſt camemilla. in ea eni eſt virtus reſolutionis plus ⁊ virtus ſtipticitatis minꝰ quare confortamus virtutē ſtipticitatis cū medicina ſimplici ſtiptica adiūgentes eā ipſi. Et qñq̄ʒ inuenimꝰ medicinā ſingularē calefaciētē. vꝫ nobis eſt neceſſariū calefacere minus q̄ʒ ipſa: quare ē nobis neceſſariū vt adiūgamꝰ ei infrigidātia aut plꝰ ipſa: quāobrē ē neceſſariū nobis vt adiūgamꝰ ei calefaciētē aliā. Et qñq̄ʒ indigemꝰ medicina calefaciēte q̄ttuor partibꝰ ⁊ nō inuenimꝰ niſi q̄ calefaciat tribus ptibus ⁊ aliā calefaciētē quinq̄ʒ partibꝰ quare aggregamꝰ inter eas cōſidendo ꝙ ꝑueniat ex toto calefaciēs q̄ttuor ptibus. Et qñʒ ē medicina quā addimꝰ iuuatiua in eo qđ volumus ſꝫ ē nociua in re alia q̄re eſt neceſſariū ut ꝑmiſceamꝰ ei ea qđ frāgit ptē nocumēti eiꝰ. Et qñʒ eſt abhōiabilis horribilꝭ cū guſtaꝭ quā abhorret ſtomachus ⁊ expellit quare adiūgimꝰ ei qđ eā bonā faciat. Et qñq̄ʒ eſt intentio in ea vt agat in mēbro longinquo quāobrē timemꝰ ꝙ frangat eius virtutē digō pma ⁊ digō ſecūda q̄re aſſociamꝰ eaꝫ cū cōſeruāte nō paciēte cōuertere ab ea audaciā duarū digeſtionū ita vt ꝑueniat ad mēbrū de quo intēdiꝭ ſanatio ſicut ponimꝰ opiū in medicis tyriace. Et qñq̄ʒ eſt intentio in eo penetratio ſicut ꝓijcimꝰ crocū in trociſcis caſſore ut faciat eos penetrare ad cor verū cū ipſi ꝑuenerit ad cor inſurgit ut virtꝰ diſcretiua ⁊ denudat ab eis crocū ⁊ deſtruit ipm ⁊ opanꝭ in frigidatiua extinguētia in corde ſicut facit virtꝰ diſcretiua ſeparando virtutes reſolutionis ⁊ ſtipticitatū ſi ne medicina ſit nāl'is ſiue facta: q̄re ꝓcedit reſolutiua ad ipꝫ mēbrꝫ leſū q̄re reſoluit māmꝫ ⁊ refrenatiua ad vias materiei ad ipm quare ꝓhibet māmꝫ. Et qñʒ volumꝰ medicinā q̄ moreꝭ in tranſitu ſuo parū donec opetur illic actionē nobilē plurimā: deīi ſit medicina illa velocis penetratiōis quāobrē ꝑmiſcemꝰ ei cū retardāte ſicut ſūt plures medicinarū apitiuarꝫ ipſe eni ſūt velocis penetratōis ab epate: ⁊ fortaſſe ē neceſſaria mora earū in epate q̄re ꝑmiſcemꝰ cuꝫ eis medicinas attractiuas ad ꝯtrariū epatis ſicut ſemē rapbani attrahēs ad os ſtōi: quāobrē heſitat medicina in q̄ntitate q̄ ꝑueniat eius iuuamētū ad epar deinde penetrat. Et qñqꝫ ē medicīa quā inuenimꝰ cōis duabꝰ vijs ⁊ intētio nr̄a ē in via vna: quāobrē aſſociamꝰ cū ea qđ deferat eā ad illā ſicut cū ponimꝰ cātarides in medicis apitiuis vt cōuertāt eas a pte venarū ad ptē renū ⁊ veſice. Et ſcias ꝙ plurimis medicinarū inſunt opatio ⁊ ſtatio. Et qñqꝫ intendiꝭ cū ea opatio lōgiquior ſtatiōe eiꝰ q̄re idiget faciēte viā. Et qñʒ itēdiꝭ cū ea opatio ꝓpīquior ſtatōe eꝰ q̄ ſi indiget figēte vꝭ tardāte. Et ſciaſ ꝙ medicia expta melior ē nō expta. Et parū medicinarū meliꝰ ē plurio earū itētōe vna. Cādꝫ in h ꝙ parꝫ medicinarꝫ ē meliꝰ plurimo earū iā expoſita ē i pricipio libri.ij. At vo i hoc ꝙ expta melior ē nō expta: ē ꝙ ois medicina ꝯpoſita hꝫ iudiciū ex ſimplicibꝰ ſuis ⁊ iudiciū ex tota forma ſua: ⁊ nō expta nō iudicaꝭ niſi ex enūciatōe ſuorū ſimpliciū tm̄. ⁊ nō ſcimuſ illud qđ facit ei neceſſariū ꝯpōſio eiuſ facta ab eis: an eſt addēs in intētione earū an nō addēs an eſt ꝯtra agēs in ſua forma. Et experte quidē iā verificate ſūt vtreqꝫ res: ⁊ fortaſſe ē vtilitas in forma ꝯpōſitionali maior q̄ʒ iſta que accidit ex ſimplicibus eius.

De qualitate compoſitionis.

Scias ꝙ qñ accidūt tibi quattuor neceſſitates voluntarie ⁊ nō inuenis ad eas medicinā in nā niſi artificialē ſicut ſi indiges euacuatione

cū ſcamonea ⁊ pulpa colloquītide: ⁊ aloe ⁊ turbit: ⁊
vis aggregare iſta ut ſit tibi medicīa aggregata: tūc
cōſidera ſi neceſſitas earū ⁊ opationis ipſarū fuerit
equalis cū ipſe ſint quattuor medicine: tūc accipe d
vnaquaqꝫ earū quartā portiōis ⁊ ꝯpone. Et ſi non
fuerit neceſſitas earū eqlis imo quarūdā earꝫ uma
gis ⁊ quarūdā ipſarū minus: tūc exiſtia exiſtiatiōe
artificiali ⁊ mētura ſūmā neceſſitatis. ⁊ pone ꝓpor-
tionē neceſſitatis adinuicē canonē. ⁊ adde ſup illaꝫ
potionē aggregatā quātitatē cuiuſdā. ⁊ minue q̄nti
tatē cuiuſdā ſm ꝓportionē neceſſitatis ⁊ ꝯpōe. Et
ſcias ꝙ medicine ꝯpoſite ꝯferūt vt tyriaca inſūt ſm
ſimplicia ei⁹ veſtigia ⁊ virtutes ⁊ ſꝫ formā ipſius q̄
nō fermētaſ in ſpacio niſi vt faciat accidē cōplexio
e⁹ veſtigia ⁊ ꝟtutes: ⁊ fortaſſe ſūt meliora q̄ſ ſimpli-
ciū. Nō ergo reſpiciaſ ad illō qꝺ dicūt medici ꝙ cō
fert tyriaca ad hoc ꝓpter ſpicā ⁊ ꝯfert ad hoc ꝓpt
myrrhā imo ꝯfert illō ita: verū illō cui intendēdū ē
ē forma ei⁹. Et iā aduenit ꝑ acciōs ſublimitas iuuati
ua ⁊ nō poſſumꝰ minuere ad eā ⁊ ad ꝓportionali-
tatē eius ad opationes ipiꝰ īminutā nobili aliꝰ mu-
tatione notabili. Et ſcias ꝙ i cōpoſitis ſūt medici
ne q̄ ſūt quibꝰ intēdū ē vt radix q̄ cū pariaſ deſtrui
tur baſis ſicut caro vipere in tyriaca ⁊ aloes i hiera-
picra ⁊ helleborus in hieralogodiō ⁊ medicine cō
uenientes ad hoc vt eijcienſ ⁊ ꝑmutētur ⁊ vt addaſ
in eis aut minuaſ ⁊ medicīe q̄ ſi addūſ nocerēt: naꝫ
ſi ponerētur in tyriaca anacardi corrūperēt medicī-
nas ⁊ ꝓprie carnē vipe. ⁊ medicīe q̄ ſi adderēt non
nocerēt ſicut adderis in tyriaca nucē muſchataꝫ nō
inuenires cū ipietate magna. Et ſcias ꝙ plim ꝯpoſi
tionis ꝑducit ad corruptiōeꝫ ⁊ plim ei⁹ ꝑducit ad ꝑ
fectiōem ⁊ opationē eius ⁊ ꝙ plim ꝯpoſitionis ſit a
ſingularibꝰ ⁊ cōpoſitis ſicut tyriaca ⁊ ſingularibus
ſuis ⁊ a trociſcis tribꝰ: nā vnicuiqꝫ trociſco cā ꝯpo
ſitiōis ineſt ꝓprietas q̄ nō reꝑitur in ſingularibus.
Et qūqꝫ eſt medicina cōpoſita ex cōpoſitis.

Sūma prima de cōpoſitis eſſentialibus.

Tractatus primus de tyryacis ⁊ cōfectionibus
magnis tyriaca alpharoch.

Ec tyriaca eſt ſublimior medicinarū ꝯpo
ſitarū ⁊ melior earū ꝓpt multitudinē ſui
iuuamēti ⁊ ꝓprie i venenis q̄ ſūt ex ꝑu
cturis ſic ſpētū ⁊ ſcorpiōis ⁊ cāis rabio
ſi ⁊ venenis ebibitis iterficientibꝰ. Et ad egritudīes
phlancas ⁊ melicas ⁊ febres earū ⁊ ad ventoſitates
malignas ⁊ paralyſiꝫ ⁊ apoplexiā ⁊ epilepſiā ⁊ tortu
rā ⁊ tremorē ⁊ ad eū g ſecā logī ⁊ maniā ⁊ ad leprā
ꝓpe ⁊ albaras ⁊ ꝯfortat cor ⁊ acuit ſenſus ⁊ appeti-
tus ⁊ ꝯfortat ſtōm ⁊ alleuiat anhelitū ⁊ delet pulſū
cordis ⁊ reiicit ſputū ſanguis ⁊ ꝯfert ad ples dolōes
renū ⁊ veſice ex quacūqꝫ cā ſint ⁊ frāgit lapidē ꝓpe
in veſica ⁊ cōfert ad vlcera inteſtiorꝫ ⁊ durities īrin
ſecas i epate ⁊ ſplene ⁊ i alijs ab eis vtriſqꝫ ⁊ ad ꝑio
dos amborꝫ. ⁊ nō efficit has opatiōes niſi ꝓpter ꝓ
prietatē forme ei⁹ ſequētē ꝯplexiōem ſimpliciū ipiꝰ
ſ ita ut ꝯfortet ſpūꝫ ⁊ calorē innatū quare iuuaſ nā ꝑ

illud ſup cōtrarietatē faciētia ſſā ⁊ caſa ⁊ vicit virtu
tes earū. Et melior deſcriptiōnū hꝰ medicīe ē de
ſcriptio radicalis. Andromachi. Et iaꝫ niſi ſūt plu
res medicorꝫ ſicut Gal. ⁊ alij vt adderēt ⁊ minuerēt
in ea nō ꝓpter neceſſitatē faciētē neceſſariū illud eis
neqꝫ ꝓpter aliquid forte vocās eos ad illud: ſꝫ que
rētes vt rememorarēt ⁊ vt remāeret ab eis i ipſa ve
ſtigiū ſicut remāſit Andromacho. Et melius quidem
ꝯſiliū eſt ut nō remoueāt aliqd qꝺ experimētū iuua
tiuū inuenit: fortaſſe eni illa cōplexio cū illo pōdere
eſt ſignificās illud cuius iuuamētū inuenit experiuſ
taꝫ qꝺ qn̄ ipſa mouet a ſuo pōdere nō ꝯſequit illā ꝓ
prietatē. Qꝺ ſi aliqſ eorꝫ dicat ꝙ ſcit caꝫ faciētēꝫ illa
pondera facere illā ꝓprietatē tūc dicet mēdaciū in
eo cui cōtradicitur ſuper illud ſicut ſi dicat aliquis
ſciam ponderū elemētorꝫ in equis ⁊ hoīe ⁊ alijs: et
tyriace quidē adſūt infantia ⁊ pubertas ⁊ adoleſcē
tia ⁊ ſenectus ⁊ mors: ⁊ fit infans poſt ſex meſes: de
inde incipit in pubertate ⁊ augmēto vſqꝫ ad tēpus
i quo ſtat ꝑ .x. annos in regiōibus calis ⁊ .xx. ānos
in regiōibus frigidis: deiñ ſtat aut .x. annis aut .xx.
deinde declinat aut poſt .xx. ānos deinde poſt .xl.
annos: deinde expoliatur ꝟtute tyriace aut poſt .xl
annos aut poſt .lx. ⁊ fit vna cōfectionū declinata a
guſtu tyriace. ⁊ oꝫ ut detur in potu morſo de illa que ē
recens ⁊ fortis ⁊ reliquis quibꝰ in potu daſ de illa
que eſt debilior. Et fortaſſe eſt neceſſe vt in potu det
morſo de recenti ex medio aureo vſqꝫ ad auſ .i. Et
ex eis quibus diſtinguit inter illā que eſt recēs ⁊ for
tis ⁊ inter antiquā ⁊ debilē ⁊ malā: ⁊ de experimen
tis eſt quidē vt in potu ſumet homo catharticuꝫ et
conſideretur tunc ſi ſoluerit cum ſumat in potu ty-
riacaꝫ tunc ſi retinet cum eſt recens bona ⁊ ſi non ē
mala. Et ex experimentis eſt illud quod dixit. Ga.
quoniam oportet vt capiatur gallus ſilueſtris quo
niaꝫ ipſe eſt ſiccioris complexionis q̄ſ ille qui nutri
tur in domibus ⁊ exiſtimo ipſuꝫ eē faſianuꝫ maſcu
lū ⁊ mittatur ſuper ipſū animal venenoſum: deinde
detur ei in potu tyriaca: ſi ergo vixerit tyriaca ē bo-
na. Et iterū experitur in primo qui in potu ſumit
opiū ⁊ hyuſquiamū nigrum ⁊ alia. In napello aūt
iuuamentum tyriace eſt paruū ⁊ quantitas eius vt
expellat mortem eſt mora parua ⁊ forſitā medicami
de muſcho ſicut exiſtimant quidā eſt magis iuuatī
uum in eo q̄ſ omnia: Quantitates aūt que in po
tu dantur de tyriaca in vnaquaqꝫ egritudīe ſūt iſte:
In tuſſi quideꝫ antiqua et dolore pectoris ⁊ lateris
datur in potu lupinus vnus in aqua mellis aut iu-
leb ſi fuerit febris. In rigore aūt periodico ⁊ frigore
⁊ vomitu in initio periodi detur in potu lupinꝰ vnꝰ
cū aqua aut cuꝫ vino quod nō ſit minus tribus. ℥.
neqꝫ plus quatuor. ℥. ⁊ .ſ. Et ſumat in potu ille q
hꝫ colicā ⁊ inflationem in ſtomacho ⁊ pūcturam
quantitatē lupini cū aqua mellis aut iuleb ſicut ſcis
Et patiēs caſū appetitꝰ ſiſr i aq̄ aut vīo ſic ſcis. ⁊ de
tyriaca lupinū in decoctiōe aſſari: ⁊ detſ i potu i hy
dropiſi ante cibū lupinus vnus de ea degluttiendo
aut cū q̄ntitate. ℥. i. ſ. aceti cōmixti. Et ſumat i potu

patiens ſputū ſanguis ſi fuerit tps ei⁹ in egritudīe ꝑ
ꝑinqui vſqꝫ ad auſ .i. i aceto cōmixto: ⁊ ſi fuerit ſpa
ciū eū eo antiquū detur in potu vltimū in decoctiōe
ſumiſuron mane ⁊ ſero. Ille do g patiſ abſciſſio-
nē vocis ſumat in potu de ea fabam vnā in aq̄ mellī
aut rob vue aut teneat eā ſub lingua. Et detur in po
tu ad vlcera inteſtinorꝫ ⁊ ſolutionē vētris cū ſāguine
in aqua ſumach. Et ad ꝯſtrictionē anhelitus cuꝫ
oxymelle ſquillitico qꝺ ſit minꝰ. ℥. i. ⁊ fiat gargariſ
mus ad epilepſiam in ꝑmis: deinde detur in potu
de ea quātitas q̄nte auſ .i. vſqꝫ ad mediū auſ. in aq̄
aut oxymelle ſquillitico: ⁊ ſimilr in dolore capitis ⁊
emigranea. Ampliꝰ ipſa frangit lapidē in veſica ⁊
renibꝰ cū potaſ in decoctiōe apij ⁊ ꝓhibet cholīricā
paſſionē ⁊ retinet naturā. Et illi q vtuſ ea in hora ſa-
nitatis nō nocent venena: ⁊ nō impendūt in eo no-
cumēta: ⁊ fit ſecurus ab egritudinibꝰ peſtilentie.

Deſcriptio: ℞. trociſcorꝫ ſquille auſ .xlviij. troci-
ſcorū vipe auſ .xxiiij. trociſcorꝫ alindaracaron ⁊ pi-
peris ⁊ nigri ⁊ opij omniū añ. tantundē ⁊ cynamo
mi in deſcriptiōe auſ .xij. ⁊ in deſcriptōe auſ .xxiiij.
roſ. auſ .xij. ⁊ in deſcriptōe auſ .xxiiij. ⁊ ſemis napi
ſilueſtris rotundi ⁊ ſcordeon ⁊ radicis lilij celeſtis ⁊
agarici ⁊ ſucci liquiritie ⁊ olei balſami omniū añ. q̄n
tū eſt hoc pōdꝰ. ⁊ myrrhe ⁊ croci ⁊ zinziberis ⁊ reu
barbari ⁊ cētauree ⁊ calamēti mōtani ⁊ praſſij ⁊ pe-
troſelini ⁊ ſticados ⁊ coſti ⁊ piperiſ albi ⁊ macropipis
⁊ pulegij indi ⁊ olibani ⁊ floris ſquinanti ⁊ gūmi al
bori ⁊ caſſie lignee nigre ⁊ ſpice ⁊ polij omniū ana
aure. vi. ⁊ ſtoracis liqde ⁊ ſe. apij ⁊ ſiſeleos ⁊ ameos
⁊ camedreos ⁊ camepitheos ⁊ ſucci hipoquiſtidoſ
⁊ ſpice celtice ⁊ ſeſece montane ⁊ folij gentiane ⁊ ſe.
feniculi ⁊ terre ſigillate ⁊ colcotar adūſti ⁊ amomi ⁊
acori ⁊ naſturtij albi ⁊ carpobalſami ⁊ ipericon ⁊ fu
⁊ gūmi ⁊ cordumeni ⁊ aniſi ⁊ acatie omniū añ. auſ.
iiij. dauci ⁊ bdellij ſubalbidi omnium añ. auſ .iiij.
bezard ⁊ aſpalti ⁊ oppoponaci ⁊ centauree mino-
ris ⁊ ariſtologie rotunde omniū añ. auſ .ij. ⁊ in alia
deſcriptōe centauree ariſtologie rotūde loco longe
caſtorei ꝟo in deſcriptione q̄dam auſ .ij. ⁊ in deſcri
ptiōe auſ .iiij. ⁊ ſiſr eſt ſermo in ſerapino ⁊ mellī kiſt
x. ⁊ vini antiq odoriferi kiſt .ij. liq̄fiant que de eis li-
queſcūt ⁊ infundanſ q̄ infundunſ ⁊ teranſ ſicca ⁊ cri
bellentur ⁊ conficiantur cū melle: ⁊ ponatur in vaſe
vitreo aut plumbeo aut argenteo: ⁊ non impleatur
vas: imo ſit in eo ſuperfluitas vt reſpiret medicina.
⁊ oēs medicine ꝑter mel ⁊ vinū ſūt .lxiiij. medicīe.

d
Eſcriptō alia: ℞. trociſcorꝫ ſqile añ .xxviij.
trociſcorꝫ vipe ⁊ trociſ. alindaracaron ⁊ pi
peris nigri ⁊ opij boni omnium añ. auſ.
xxiiij. ⁊ allei ſilueſtris ⁊ roſarū ſiccarū ru. ſemis na-
pi ſilueſtris ⁊ ireos agarici ⁊ ſucci liquiritie ⁊ olei
balſami ⁊ cynamomi omniū añ. auſ .xij. myrrhe et
praſſij ⁊ croci ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ ozimi
mōtani ⁊ petroſelini ⁊ pentaphilon ſilueſtris ⁊ reu-
fini ⁊ coſti amari albi ⁊ ſticados ⁊ piperiſ albi ⁊ mu
ſchi ⁊ pulegij ⁊ ſuperioris ſquinanti ⁊ glutinis alim
bat ⁊ olibani ⁊ caſſie ⁊ ſpice omniū añ. auſ .vi. ⁊ gē

tiane ⁊ alme ⁊ aleſſis ⁊ eſt naſturtiū albuꝫ ⁊ ſtoracis
liquide ⁊ ſiſeleos ⁊ ſpice celtice ⁊ eſt nerenid ⁊ ſemi-
nis ameos ⁊ camedreos ⁊ camepitheos ⁊ hypoq-
ſtidos ⁊ folij ⁊ epithymi ⁊ fu ⁊ meu ⁊ ſeminis apij ⁊
ſe. feni. ⁊ boli lacune ⁊ colcotar aſſati ⁊ amomi ⁊ ipe
ricon ⁊ acori ⁊ carpobalſami ⁊ acatie ⁊ gūmi arabi
ci ⁊ cordumeni omniū añ. auſ .iiij. ⁊ alzufera ⁊ gal-
bani ⁊ oppoponacis ⁊ ſerapini ⁊ bituminis iudai-
ci ⁊ centauree ⁊ ariſtol. ro. ⁊ caſtorei omniū ana pō
dus auſ .ij. Et addite ſunt in hac deſcriptione iſte
medicine ⁊ ſunt firmate in deſcriptōnibus aliarum
linguarum: ⁊ ſūt ozimi fluuialis ⁊ galbani ⁊ draga-
ganti ⁊ ciclaminis ⁊ ariſtologie longe ⁊ ſeminis hy
uſquiami albi omniū ana auſ .ij. iſte ergo ſunt ſpe-
cies .lxx. in cōmixtione excepto melle. ⁊ mel ſit du-
plum medicinarum quarꝫ ſit ſūma eius quod eſt in
tyriaca mille ⁊ quadraginta ⁊ trigintaquatuor auſ.
⁊ teratur crocus per ſe ⁊ teratur myrrha ⁊ opiū ⁊ oli
banum per ſe ⁊ infūdatur illud in vino decocto no
cte ⁊ liquefiant glutinum ⁊ galbanum cuꝫ oleo bal
ſami ⁊ teratur colcotar ſolum: deinde terantur reli-
que medicine ⁊ cribellentur ⁊ conficiatur ſūma ea-
rum cum melle diſpumato: ⁊ conteratur cum ſit ag
gregatio in mortario contritione bona donec com
miſceanſ: deinde ponatur in vaſe vitri quod ſit ſicut
vrinale aut teſteo vitreato ⁊ adminiſtretur poſt qua
tuor annos. ⁊ ſit doſis integra pondus. ʒ. i. cū aqua
tepida in ieiuno.

d
Eſcriptio alia: ℞. tro. ſquille auſ .xlviij. et
tro. tyri. auſ .xxiiij. piperis lon. auſ .xxiiij.
tro. alindaracaron pondꝰ auſ .xxiiij. roſ.
rubearū ſiccarꝫ ablatis capitibus auſ .xij. radicis li
lij celeſtis auſ .xij. ⁊ radicis liquiritie auſ .xij. ſemis
napi ſilueſtris auſ .xij. ⁊ ſcordeon auſ .xij. xylobal-
ſami auſ .x. opij auſ .xij. agarici auſ .xij. piperis al
bi au. vi. reuſini ſe. apij au .iiij. myrrhe pure au. vi.
coſti amari au. vi. croci au. vi. caſſie au. vi. ſpice inde
auſ. vi. melanopiperis aur .xxiiij. ⁊ luctanis ⁊ ē pu
legium aure. vi. ⁊ praſſij aur. vi. ⁊ ſticados aure. vi.
⁊ petroſelini ⁊ eſt ſemen apij montani aure. vi. ma-
cedonici aure. vi. ⁊ gnqꝫ folij aure. vi. camepitheos
aure. iiij. ⁊ amomi aure. iiij. ⁊ meu aure. iiij. ⁊ neri-
den ⁊ eſt ſpica romana aur. iiij. ⁊ ſiſr camedreos au
re. iiij. gentiane romane aure. iiij. aniſi aure. iiij. gū-
mi aur. iiij. ſemis feniculi aure. iiij. cordumeni aure
iiij. ſiſeleos aure. iiij. ameos aure. iiij. ſerapini aure.
iiij. caſtorei aur. ii. ariſtologie lon. aure. ii. centauree
minoris aur. ii. bezarat ⁊ eſt galbanū aur. ii. ⁊ fiat
de ea quod diximꝰ de ꝯtritōe cribellatōe ⁊ ꝯfectiōe
cum melle.

e
Re trociſcorum de viperis: Accipiantur
vipere cum eſt finis veris ⁊ incipit eſtas. et
ſi fuerit ver hyemale dimittantur vſqꝫ quo
conſequatur eſtas. Et vipere quidem ſunt ſer-
pentes capita habentes plana que ſunt lata proprie
apud propinquitatē colli minuti ſubtilſ valde quorꝫ
caude ſunt curte ſtrepitū facientes ⁊ ſonitum in in-
ceſſu. Et iſtis qdē trociſci nō ꝯueniūt oēs vipe: imo

ſtaue ⁊ de flauis feminee. ⁊ eoꝝ ſignū eſt φ maſculi
in oī latē hñt vnū dentē ⁊ femie plēs vno. ⁊ opoꝛ3
vt alienent coꝛnute ⁊ varie ⁊ aſpides declines ad al-
bedinē: ⁊ nō capiant ex piſcinis ⁊ littoꝛib⁹ fluuioꝝ
⁊ aquarū ⁊ mariū. neqꝫ petroſe: qm̄ in eis ſunt q̄rci
ne facientes ſui: imo capiant in loco lōginquo ab hu
moroſitate. ⁊ nō capiant ille q̄ ſunt debil' mot⁹: imo
eligant ille q̄ ſūt velocis motus hñtes caput eleuatū
⁊ opoꝛtet vt nō moꝛeant cū capiūtur ſi poſſibile eſt:
⁊ abijciāt a pte capitis ei⁹. iiij. digiti: ⁊ ſiſr a pte cau
de ipſi⁹ ⁊ ani ei⁹. φ ſi cucurrerit ex ea ſāguis plim⁹
⁊ fuerit motus eius in illa diſpoſitione plurimus ⁊
moꝛs ipſius tarda: tūc erit electa. ⁊ ſi fuerit parui mo
tus ⁊ pauci ſāguis velocis moꝛtis: tūc erit mala. Et
de ſignis ei⁹ iterū eſt vt ſit motus ei⁹ velox ⁊ aſpectus
ei⁹ aſpectus audacie ⁊ pſumptōis: ⁊ ſit egreſſio fecis
ei⁹ ex poſtremo caude ei⁹. cūqꝫ moꝛtua eſt extrahā
tur viſcera eius: ⁊ pꝑe fel ipſi⁹. ⁊ abluat cū aq̄ ⁊ ſale
ablutōe exq̄ſitiſſime facta: deinde decoquat in aq̄ ⁊
ſale: ⁊ ſi cū ea fuerit anetū nō erit malū i eo decoctōe
diſcoquēte cū q̄ lenis fiat collectio carnis ei⁹ ab oſſe
ipſius. Mūdificet ergo caro ei⁹ ab oſſe ⁊ pijciat in
moꝛtario ⁊ terat bene: ⁊ pcipiat illi q facit illud vt
odoꝛet oleū balſami: ⁊ inūgat ipm̄ ſup digitos. cū3
ergo ꝯtrita ē miſceat cū toꝛtellis ſm̄ deſcriptiōes di
uerſas: ⁊ non erigat ſupra deſcriptionē Andromā
chi: deiñ fiant ex ea trociſci minuti ſubtiles ⁊ exſiccē
tur in vmbꝛa ⁊ reponant in repoſitoꝛio. ⁊ opoꝛ3 vt
nō cadat ſup eos radi⁹ ſol' oīno: neqꝫ añ exſiccatōe3
neqꝫ poſt ipſā. ſol nāqꝫ deſtruit ⁊ expoliat eos q̄ vir
te approbata carnib⁹ vipaꝝ īterficiēte venena q̄ ſūt
ex moꝛſione ⁊ ebibita.

a Re trociſcoꝝ ſquille: Opoꝛtet vt eligatur
de ſquillis hūidis illa q̄ eſt grauis ⁊ nō eſt
magna: ⁊ nō linias ipſā cū luto: qm̄ illud
facit eā rācidā ⁊ coꝛrūpit ipſā: imo line eā cū fermen
to ⁊ aſſa eā in olla donec coquat: aut in furno iā ca
lefacto ⁊ extracto cinē ei⁹: aut in patella de terra: ſup
quā coq̄tur panis ei⁹. Cū ergo extrahit inde: tūc ſu
mat intꝰ ei⁹ lene ⁊ terat optie: ⁊ miſceat cū eo farina
oꝛobi recēs ſm̄ virtutē ſquille ⁊ exitus ei⁹. Andro-
mach⁹ vō miſcebat cū pte vna ſquille duas ptes fa
rine ⁊ alij eq̄li mēſura. Cū ergo pmixta ē ſquilla cū
farina oꝛobi: tūc fac ex ea trociſcos ſubtiles: ⁊ inun
ge man⁹ tuas cū facis ex ea trociſcos cū3 oleo ro. ⁊
exſicca eos ⁊ ſerua eos ſic ꝯſeruas trociſcos de vipis
Medici aūt nři tpis accipiūt ſquille ptes. ij. ⁊ farie
herbi partem. i.

d Eſcriptio trociſcoꝝ alidaracaron: Rꝫ. coſti
cū radicis darſiſahā auſ. vi. ſupioꝛis ſqui
nāti auſ. xij. calami aromatici ⁊ coſti ⁊ xy
lobalſami ⁊ aſſari ⁊ myrrhe ⁊ amomi ⁊ polij oium
añ. auſ. xxiiij. maſticis ⁊ emerukit ⁊ ē alacohē alba
⁊ ſu oium añ. auſ. vi. ariſtol. ro. auſ. xx. reubarbari
ſiliq̄ cinā añ. auſ. x. ſpice inde auſ. xvi. folij tannū
dē croci auſ. xij. terat totū ⁊ cribellet p ſe ⁊ ꝯficiātur
cū vino odoꝛifero antiquo declināte ad dulcedine3
⁊ fiant trociſci. ⁊ exſiccent in vmbꝛa ⁊ ꝯſeruent ſic cō
ſeruant trociſci de vipis:

d Eſcriptio alia hoꝝ trociſcoꝝ: Rꝫ. ligni al
darſiſahan ⁊ calami ⁊ aromatici ⁊ coſti et
aſſari ⁊ xylobalſami ⁊ amomi ⁊ myrrhe
chye ⁊ ſu ⁊ alacohen omniū auſ. xviij. ⁊ croci auſ.
xij. ⁊ ſpice inde ⁊ folij amboꝝ añ. auſ. xij. ⁊ myrrhe
auſ. xxiiij. terat totū ⁊ fiant trociſci ſic dixim⁹ in vna
quaqꝫ deſcriptionū q̄ ſūt ante iſtam.

d Eſcriptio alia hoꝝ trociſcoꝝ: Rꝫ. aſclibet et
eſt darſiſahan auſ. vi. floꝛis ſquināti auſ.
xij. calami aromatici auſ. vi. myrrhe ⁊ aſ-
ſari ⁊ xylobalſami oium añ. auſ. vi. cynamomi au.
xxiiij. amomi auſ. xxiiij. caſſie auſ. vi. ⁊ amaracō ⁊
eſt alachoen alba auſ. xx. ſpice inde aure. xvi. polij
au. vi. in alio myrrhe aure. xxiiij. maſti. au. vi. croci
auſ. xij. aggrega has medicinas tritas ⁊ puluerizā-
tas ⁊ ꝯfice cū vino puro ⁊ fac trociſcos ſic diximus
⁊ conſerua.

c Onfectio mithꝛidati nobilis: Eſt cōfectio
quam fecit mithꝛidates rex ponti ⁊ nomi-
nauit ſuo nomine ⁊ cōpoſuit ipam: ⁊ eſt ex medicis
expertis ſuper venena pꝛopꝛe ⁊ ſup egritudines alias
vt eēt aggregatiuū iuuamēti venenoꝛum diuerſoꝝ ⁊
egritudinū diuerſarū. fuit ergo ipſum tyriaca in illo
tēpoꝛe: deinde poſtq̄ accidit andromaco illud qđ
expertus fuit ipm̄ ſup iuuamentū carnū ſerpentū ⁊
alioꝝ addidit in eo trociſcos de vipis ⁊ alteratū eſt
parū p additionē ⁊ diminutiōe3. Fuit ergo tyriaca
mag̃ in multitudie iuuamēti: verūtn̄ tyriaca mag̃ eſt
magis iuuatiua ipſo in re vna ⁊ eſt venenū ſerpentū
In reliq̄s vō reb⁹ nō diminuit mithꝛidati a tyriaca
diminutōne de q̄ ſit curādū: imo ē magis additū in
plib⁹ eaꝝ iuuamēti ⁊ ꝯſideratiōis vtilitatis: ⁊ nō plō
gem⁹ ſermonē i numero illoꝝ iuuamētoꝝ: qm̄ ipa
ſunt illa pdicta que ſunt tyriace: ⁊ ſit doſis copioſioꝛ
parumper.

c Onfectio mithꝛidati ex deſcriptōe cōmu-
ni omniū: Rꝫ. myrrhe ⁊ croci ⁊ agarici ⁊ 3i
ziberis ⁊ cynamoni ⁊ dꝛagaganti omniū3
añ. ʒ. x. ⁊ ſpice ⁊ olibani alſeis ⁊ eſt naſturtiū baby-
lonicū: ſquinanti xylobalſami ſticados ⁊ ſiſeleos et
coſti ⁊ camepitheos ⁊ galbani ⁊ nebeſcet ⁊ macro-
piperis ⁊ ſucci barbe hircine ⁊ caſtoꝛei ⁊ melakion
⁊ ē opiū ⁊ folij indi ⁊ ſtoꝛacis ⁊ oppoponacis oiū3
añ. ʒ. viij. caſſie leucopiperis ⁊ melanopipis et her
modactilorum ⁊ polij ⁊ ſcoꝛdeon ⁊ dauci ⁊ melilo
ti ⁊ gentiane ⁊ olei balſami carpobalſami ⁊ trociſco
rum cokion bdellij omniū ana. ʒ. vij. rute. ʒ. ij. am-
moniaci ⁊ ſpice romane ⁊ maſticis ⁊ gūmi ⁊ petro
ſelini ⁊ coꝛdumeni ⁊ ſeminis feniculi omniū añ. ʒ.
v. aniſi ⁊ acoꝛi ⁊ meu ⁊ ſerapini ⁊ aſſari oiū3 ana. ʒ.
ʒ. iij. apij ⁊ roſarum rubearum pulegij oim̄ ana. ʒ.
v. ſu ⁊ acatie ⁊ vmbilici ſtici ⁊ ſeminis iperici oium
añ. ʒ. xlv. vini odoꝛiferi antiqui in quo infundātur
ea que opoꝛtet infundi mellis diſpumati quod ſuf-
ficit. Miſceatur ⁊ ſeruetur ⁊ adminiſtretur poſt ſex
menſes ⁊ ſit doſis ſicut auelana cum eo quod eſt cō
ueniens de potibus. Et in hac quidem deſcriptiōe

ſunt medicine q̄ nō ſūt in deſcriptōe Gal'. tredecim
⁊ ſūt agarici ⁊ hermodactili ⁊ rute ⁊ ammoniaci ⁊
dicates ⁊ aſſarū ⁊ dꝛagagantū ⁊ ſticados ⁊ camepi
theos ⁊ meliloti ⁊ xylobalſamū ⁊ melanopiper et
bdelliū. Et in deſcriptōe Gal'. ſunt due medicine q̄
nō ſunt in hac deſcriptōe: ⁊ ſunt radix lilij ⁊ ſal. ⁊ in
deſcriptiōe alia ē medicia vna q̄ nō eſt in hac deſcri
ptione ⁊ eſt ſemen rute.

a Res cokion adminiſtrati in mithꝛidato: Rꝫ.
paſſularū rubearū enucleataꝝ pōd⁹. ʒ. iiij
glutinis albotin pōd⁹. ʒ. xxiiii. ſquināti ⁊
myrrhe amboꝝ añ. ʒ. xii. cinamomi ⁊ bdellij ſubal
bidi ⁊ blacte biçantie ⁊ ſpice romane ⁊ caſſie ⁊ meli
loti ⁊ cipeři ⁊ baccaꝝ lauri oiū3 añ. ʒ. iii. calami aro
matici pōd⁹. ʒ. ix. croci. ʒ. i. bitūinis iudaici. ʒ. ii. ſ.
Et hec deſcriptio ē ſaboꝛ filii ſchel in q̄ ē additū bi-
tumē iudaicū. Et in deſcriptōe alia ē additū darſiſa
han pōd⁹. ʒ. ii. ſ. Et in deſcriptōne alia ſunt addite
aſſari. ʒ. ii. ſ.

t Yriaca eſdre: Rꝫ. amomi pondus auſ. xij.
ſupioꝛis ſquinanti auſ. viij. piretri aur. vi.
croci auſ. xxxvi. cynamomi aur. vi. ⁊ myr
rhe aur. xij. petroſelini ⁊ eſt ſemē apij mōtani ⁊ dau
ci ⁊ eſt ſemē baucie ſilueſtris mōtane cretenſis oium
añ. auſ. iij. dꝛagaganti aur. xxx. ſucci hypoq̄ſtidos
auſ. viij. radicis lilij celeſtis aure. xv. ſe. feni. aur. vi.
bdellij ſubalbidi aur. viij. ſe. hyuſq. albi au. xxviij.
caſſie ligneę aur. ix. ſe. papaueris albi aur. xxx. ſpice
inde aur. xij. ſe. rute aur. i. granoꝝ citri excoꝛticatoꝝ
ſumach ſemij amboꝝ añ. aur. ii. ⁊ ſe. aneti ⁊ epaſ al
meliki ⁊ aſſari ⁊ coꝛdumeni ⁊ eufoꝛbij ⁊ opij oium
añ. aur. vi. melanopipis aur. xxx. roſarū rubearum
ſiccarū ablatis capitib⁹ aur. ix. folii indi aur. xii. olei
balſami aure. iii. nereiden cretenſis ⁊ eſt ſpica roma
na: amcis ⁊ eſt ſupi⁹ vitis amboꝝ añ. aur. vi. roſarū
oleandri ⁊ ſupioꝛis almaru amboꝝ añ. aur. iiii. lac-
ce mūdate aur. xii. memithe gariofiloꝝ amboꝝ añ.
aur. xii. ſupioꝛis ſpice romane aur. iii. reuſini au. xii
ſucci alniſe ⁊ eſt alſelengeſit ⁊ dicit abꝛotanū ſilueſtre
aur. xx. ⁊ radicū endiuie aur. xx. ⁊ coſti ⁊ gētiane ro
mane amboꝝ añ. aur. xi. folioꝝ citri aur. xiii. ⁊ troci
ſcoꝝ alindaracaron aur. vii. aniſi aur. vi. ſquinanti
aur. xii. Aggrega has medicinas terendo cribellan
do infundendo que de eis infundūtur in vino clare
ſubſtantie ⁊ eſt radix aut communi aut in triplicato
aut vino paſſo aut melino ⁊ confice cū melle diſpu
mato ſm̄ q̄ntitatē q̄ neceſſaria eſt ⁊ reponat in vaſe
⁊ adminiſtret ſic adminiſtrat tyriaca maioꝛ. Et de medi
cis ſunt q̄dā q ponūt in ea de ammoniaco: ⁊ de eis
ſunt quibus illud non videtur: qm̄ ammoniacū no
cet ſtomacho

d Eſcriptio tyriace eſdre: Rꝫ. amomi ⁊ myr-
rhe amboꝝ añ. ℥. v. piretri. ℥. ii. ſ. ſquinā
ti. ℥. iiii. caſſie ligneę. ℥. xii. ſ. ſtoꝛaci ligde
℥. vi. ſ. dauci. ℥. i. croci. ℥. xij. petroſelini. ℥. i. ⁊ ʒ.
ii. ireos. ℥. ii. ſ. ſe. feniculi ⁊ bdellii amboꝝ añ. ℥. iiii
ſ. olibāi. ℥. ix. dꝛagagāti. ℥. x. ſucci hypoq̄ſtidos. ℥
iii. gnoꝝ citri excoꝛticatoꝝ aur. i. ſe. aneti ⁊ epatis al
meliki ⁊ lignoꝝ citrinoꝝ oiū3 añ. aur. ii. ſe. hyuſ. al
bi lb. i. ſe. papaueris albi lb. ii. ſpice. ℥. ix. ⁊. ʒ. i. ru-
te ſicce. ℥. i. ⁊. ʒ. ii. ſumach. ℥. iii. aniſi ⁊ aſſari ⁊ coꝛ-
dumeni oiū3 ana. ℥. iii. opii. ℥. ii. ʒ. i. ſ. euſoꝛbii. ℥.
ii. ſ. piperis. ℥. i. ſ. roſarū. ℥. iiii. folii indi ⁊ carpo-
balſami amboꝝ ana ℥. iii anacardi ℥. ii. ſ. lacce mū
date ℥. v. cynamomi ℥. iiii. meu ℥. ii. ſpice cretenſis
℥. ix. ſulfuris ℥. iiii. memithe ⁊ reuſini ⁊ coſti amari
oiū3 ana aur. iiii. folioꝝ citri aur. v. trociſcoꝝ alin-
daracarō aur. iiii. olei balſami aur. vii. ſucci abꝛota
ni lb. i. galāge ℥. vii. lilii ℥. vi. gariofiloꝝ ℥. v. mel'
quantum ſufficit.

c Onfectio tro. alinadaracarō adminiſtratoꝝ
in ea: Rꝫ: camemill'. ru. ⁊ camemille albe ⁊
ſumach ⁊ ſu ⁊ aniſi ⁊ aſſari vſnee ⁊ calami
aromatici ⁊ xylobalſami oiū3 ptes eq̄les pōderis:
aggrega has medicias ꝯtritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice
cū vino puro bone ſubſtātie ⁊ ē radix aut cōi tribus
dieb⁹ ꝯtinuis ⁊ moueat in oī die ſemel ⁊ adde ſup il
lud de vno hoꝝ vinoꝝ ſi indiget illo ⁊ fac trociſcos
pōderis auſ. i. ⁊ exſicca in vmbꝛa. hanc tyriacā fecit
eſdras ⁊ ē vicaria tyriace alfaroch in reb⁹ oib⁹.

t Yriaca diateſſerō. Rꝫ. gētiane romane bac
carū lauri ariſtol. lon. ⁊ myrrhe oiū3 ptes
eq̄les terant ⁊ ꝯficiant cū melle diſpumato
ſm̄ q̄ntitatē ſufficiētē. ei⁹ doſis ſit auſ. i. cū aq̄ calda.
Et dī φ de medicis q̄dā ſūt q ponūt loco myrrhe co
ſtū amaꝝ ⁊ refert Serusget φ inuenit in deſcriptiōe
q̄dā additōe3 croci ptis. i. Hec tyriaca de q̄tuoꝛ ſpē
bus ꝯfert pūcture ſcoꝛpionū ⁊ araneaꝝ ⁊ egritudib⁹
ffis. pꝑe epilepſie q̄ ſubito accidit ⁊ tremoꝛi oꝛis ſtōi

t Otira liberās mag̃. Hec medicia ē aggre-
gatiua iuuamēti ꝯferēs epilepſie ⁊ vertigini
⁊ doloꝛi capitis antiquo ⁊ tremoꝛi ⁊ phi-
bet māīm attrahi ad oculū. ⁊ q̄nqꝫ fit cū ea alcohol
poſt abſtractionē aq̄ q̄re phibet ſanīē ⁊ phibet euē
tū nocumenti ad oculū ⁊ abſciſionē vocis ⁊ paliſim
⁊ alguelguel ⁊ doloꝛē dentiū ⁊ doloꝛē oculi: ⁊ dolo
res pulmonis ⁊ lateris ⁊ pectoꝛis ⁊ hypocōdrioꝛū
bibita in aq̄ mellis ⁊ valet ad expulſionē ſāguis po
tata in aq̄ arnogloſſe ⁊ vge paſtoꝛis ⁊ vētoſitatib⁹ in
ſtō ⁊ doloꝛib⁹ ei⁹ ⁊ icteritie ⁊ ad paſſiōes ffras ⁊ cla
rificat coloꝛē ⁊ delet cogitatōes ⁊ remouet eructua-
tionē ⁊ ſanat veſicā ⁊ egritudines inteſtinoꝝ ⁊ pūcturā
coꝝ ⁊ cliſterizat cū ea q̄re eradicāt apata coꝝ ⁊ apa
ta ſplenis: ⁊ puocat ſupfluitates renū ⁊ veſice ⁊ ꝯfoꝛ
tat teſticlos ⁊ linit ſup eos ⁊ addit deſideriū ⁊ cōfert
doloꝛib⁹ iuncturarū ⁊ ſpaſmo ⁊ podagre ⁊ ꝯfert ad
venena ⁊ moꝛſiōib⁹. ⁊ ebibita ꝯfert febꝛib⁹ antiq̄s ⁊
periodis rigoꝛis ⁊ reſoluit apata. Cui⁹ ꝯpoſitio: Rꝫ.
myrrhe ⁊ caſſie ⁊ ſqnāti oiū3 añ. ℥. i. ſ. caſtoꝛei ⁊ pe
troſelini ⁊ ē ſe. apij ſilueſtris mōtani amboꝝ añ. au.
xv. ſe. apij. ℥. ij. ſiſeleos auſ. i. coſti amari ⁊ cynamo
mi ⁊ trociſcoꝛū aladarmen ⁊ ſtoꝛacis ligde ⁊ aſſari
oiū3 añ. auſ. vi. aniſi auſ. x. pipis al. auſ. xij. pipis
lō. auſ. iij. ſpice auſ. iij. amomi ⁊ croci amboꝝ ana
auſ. iiij. opij. auſ. x. Aggrega has medicinas tritas
⁊ dicotrigonizatas ⁊ ꝯfice cū melle diſpumato ⁊ re-

ponẽ in vaſe ⁊ vtere poſt ſex menſes.

Re trociſcoꝝ aladarmen admiſtratorũ in
a liberãte mag͂: ℞. amomi ⁊ darſiſaban ⁊ co
ſti amari ⁊ calami aromatici ⁊ gariofiloꝝ
⁊ pipis al. ⁊ ameos oĩum añ. auꝛ. iiij. cynamomi et
maſticis ⁊ croci oĩuȝ ana auꝛ. vi. ſu auꝛ. i. ſpice aro
matice ⁊ folij indi amboꝝ añ. auꝛ. vij. myrrhe auꝛ.
vi. Aggrega has medicinas ꝯtritas ⁊ cicotrigoniza
tas ⁊ ꝯfice cũ vino claro aut alio ⁊ fac trociſcos par
uos pōderãtes auꝛ. i. ⁊ exſicca in vmbra ⁊ vtere

Edrech darij. Medrech darij ẽ vna de me
b dicis pſicl magnis electis q̃ ꝓcedit icſſio
ne filonij ⁊ tyriace ⁊ ſcelithe: ⁊ ipſi⁹ iuuamẽ
tũ eſt magnũ in colica. Cui⁹ hec ẽ ꝯmixtio: Accipe
croci ⁊ ſe. hyuſgami albi amboꝝ añ. ſextariũ. i. opij
⁊ euforbij ãboꝝ añ. ʒ. xx. ⁊ ſpice ⁊ ſtoracis liq̃de am
boꝝ añ. ſextaria duo ⁊ folij idi ⁊ gariofiloꝝ amboꝝ
añ. ʒ. iiij. ⁊ pipis al. ʒ. ij. ⁊ margaritarũ nõ ꝑforataꝝ
⁊ ſal ãmoniaci ⁊ ſe. rute ſilueſtris ⁊ muſchi ⁊ caſtore ⁊
cardamomi ⁊ cynamomi ⁊ caſſie oĩum ana pōdus
ʒ. i. ⁊ coſti. ʒ. viij. ⁊ ſe. alharmel ⁊ piretri ⁊ macropi
peris oĩuȝ añ. ʒ. iiij. ſerapini ⁊ caſtorei ⁊ oppopona
ci oĩum ana pōd⁹. ʒ. ij. ⁊ zedoarie ⁊ doronici ⁊ olei
balſami oĩuȝ añ. au. viij. ⁊ ſ deſcriptiõe ſyra ⁊ greca
myrrhe. ʒ. iiij. ⁊ caſtore. ʒ. iiij. tere ſicca ⁊ cicotrigo
niza ⁊ infũde ea q̃ liq̃ſcunt in vino decocto: deĩn ag
grega oĩa ⁊ ꝯfice cũ melle ⁊ antiq̃ ſex mẽſib⁹. cuius
doſis ſit ſicut nux cũ aq̃ tepida.

Onfectio philoꝝ ⁊ ẽ illa q̃ noĩaſ medicina
c vite: Valet ad ſuꝑfluitates phlãs ꝯfortat
aĩaȝ letificat digerit facit eructuare aſſiſara
vt ſit ſicẽ viaticũ adoleſcẽtie ⁊ addit in cõſeruatõne ⁊
memoria ⁊ rõnem efficit bonã ⁊ abſoluit ligua ⁊ de
ſtruit frigora: abſcidit fluxũ vrine ⁊ ſedat vẽtoſitates
addit in ſꝑmate ⁊ ꝯfortat memoriã ⁊ detumeſcẽ fac
carnẽ gingiuarũ ⁊ ſtringit dẽtes ⁊ remouet dolores
dorſi ⁊ iũcturaꝝ ⁊ ilioꝝ ⁊ enniictorioꝝ: cui⁹ ꝯmixtio
℞. pipis ⁊ macropipis ⁊ zinziberis ⁊ cynamomi em
blicoꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ capſie ⁊ ariſtol. ro. de ſceni ⁊ ve
narũ citrinaꝝ ⁊ vẽtris gnoꝝ pinee maioris. Em de
ſcriptõe alia: nuci nõ ſucatũ ⁊ ẽ teſticul⁹ vulpiſ oĩuȝ
añ. ℥. i. ſ. camemill. ℥ ſ. ⁊ plãte gnoꝝ vue. ℥. iij. auſe
ratur interi⁹ paſſularũ rubearũ: deĩn terant bñ ⁊ ſu
maſ q̃ntũ ſũt oẽs medicie mell ⁊ coagulẽt: deĩn ꝯfi
ciant cũ eo ſpẽs q̃s dixim⁹ ⁊ ſumaſ de ea ſm oẽȝ di
ſpoſitionẽ q̃ntũ eſt nux pus in oleo nucis inde men
ſuratũ q̃ inuoluatur.

Celite. In hac medicina ſub fideiuſſiõe aſ
f firmãt oẽs iuuamentũ exiſtẽ ⁊ in ꝯpoſitõe
ei⁹ eẽ mirabile. Nos do nõ iuenim⁹ ei im
ꝑſſionẽ ꝑlimã niſi in aſꝑitate accidẽte ligue ⁊ molli
ficatõi ei⁹. Ardo medici dicũt q͏ ſcelite magnũ ꝯfert
iuuamentũ manie ⁊ egritudib⁹ frigidis melãcholici
⁊ phlãticis ⁊ paſſiõi ⁊ epilepſie ⁊ apoplexie ⁊ torture
⁊ alguelgues ⁊ locutõi ſue ⁊ dolori capitis ⁊ emigra
nee ⁊ obliuioni ⁊ meſie ⁊ frigori cerebri ⁊ tremori et
pulſui cordis ⁊ ꝯſeruat embryonẽ ⁊ ꝯfert aboꝛſui et

ꝯfert diſtillatõi vrine ⁊ doloꝛib⁹ matricis ⁊ vẽtoſita
ti ei⁹ ⁊ mollificationi lingue ⁊ vtigini ⁊ triſticie ⁊ no
cumẽto fungoꝝ ⁊ venenis ⁊ lacti qð coagulatur in
ſtomacho ⁊ aliis: ⁊ confert doloꝛibus iuncturarũ ⁊
omnib⁹ doloꝛibus antiquis frigidis. ⁊ datur in po
tu ad omnẽ rem ad quam pertinet ſicut ad frig⁹ ve
hemens in aqua caſſiefiſtule. ⁊ dicitur q͏ in vino eſt
magis iuuamentũ ⁊ ad opilationes intrinſecas cũ
aqua radicũ ⁊ ad doloꝛes matricis cum aqua aniſi
⁊ ad doloꝛes ſuperioꝛes cum aqua ſaniſci aut cum
aqua radicum ſicle ⁊ pueris cum oleo viol. Hec er
go ſunt ea que dicunt medici. Et illud quod ẽ apud
me eſt qð eſt medicina inoꝛdinata nõ inoꝛdinate cõ
poſitionis adurens ſanguinẽ ⁊ humoꝛes deficiens
a trociſcis. Cui⁹ cõmixtio: ℞. muſci ⁊ canfore ⁊ am
bre omniũ ana pondus. ʒ. ij. margaritarum nõ per
foꝛatarum ⁊ croci amboꝛuȝ añ. ʒ. x. auri cõtriti ⁊ ar
genti contriti amboꝛum ana. ʒ. ſ. amomi ⁊ ſeminis
harmel ⁊ euforbij ⁊ vſnen nabati ⁊ vſnee ⁊ ſeminis
apij ⁊ ſeminis rute ⁊ ſtercoꝛis vacce montane ⁊ ſul
furis rubei ⁊ citrini ⁊ hellebori albi ⁊ ſtoracis liqui
de ⁊ ciperi ⁊ merſulen ⁊ ſunt ligna aſparagi ⁊ vena
rum aleſſind ⁊ eſt alharmel alba ⁊ chelidonie ⁊ gra
noꝛum almahaleb ⁊ xylobalſami ⁊ hezerahen ⁊ eſt
vitis alba: ⁊ ſimſindar omniuȝ ana pondus. ʒ. ij. et
floꝛis ſquinanti ⁊ folij ⁊ nucis muſchate ⁊ caſtoꝛei ⁊
ſe. eruce ⁊ ſeminis baucie omniũ ana pondus. ʒ. x.
⁊ alzarub ⁊ azkei ⁊ dragaganti magiſterij ⁊ nigelle
ſtercoꝛis vulpis ⁊ radis capparis omniũ ana ʒ. ſ. et
ſerici crudi ⁊ ſeminis aneti ⁊ radicum eius ⁊ zedoa
rie ⁊ doꝛonici ⁊ zinziberis ⁊ gentiane ⁊ lingue auis
⁊ ſalis indi ⁊ piretri ⁊ coꝛalli ⁊ bitumis iudaici ⁊ ſu ⁊
pſilij oĩuȝ añ. ʒ. iiij. gariofil. ⁊ ſpice ⁊ aſſari ⁊ coſti ⁊
caſſie ⁊ cardamomi ⁊ capilliueneri oĩuȝ añ. ʒ. viij. ⁊
macis ⁊ ireos ãboꝝ añ. pōd⁹. ʒ. i. fructuũ mãdrago
re ſiccoꝝ numero. xx. ⁊ caſſie mũdate ⁊ lignoꝝ caſſie
amboꝝ añ. pondus. ʒ. ſ. ⁊ floꝛũ ſquinanti pondus
ʒ. v. ⁊ ſe. feniculi ⁊ iſopi ſicce amboꝛũ ana. ʒ. x. ⁊ oꝛi
gani perſici ⁊ oꝛigani aliaci amboꝛum ana. ʒ. iiij. et
bedeoard ⁊ nodoꝛum pale veteris in parietibus et
reuſini omniũ ana. ʒ. vij. ⁊ piperis albi ⁊ nigri ⁊ ma
cropipis ⁊ opij ⁊ ariſtologie longe ⁊ rotunde ⁊ gra
noꝛũ almahaleb omnium ana ʒ. xx. ⁊ auellane inde
pōd⁹. ʒ. ij. ⁊ duas tertias. ʒ. i. ſuꝑioꝛis ſalicis ⁊ vena
rum indarani ſiccarum ⁊ eſt almeius ⁊ polij ⁊ ſucci
ireos ⁊ darſiſahan ⁊ abꝛotani omnium ana pond⁹
ʒ. i. ⁊ aniuden nigre pondus. ʒ. iiij. ⁊ quarte ⁊ meli
loti pondus. ʒ. iiij. ⁊ duarum tertiarum. ʒ. i. ⁊ capil
loꝛum algol ⁊ digitoꝛum citrinoꝛum ⁊ gutte bara
coſt ⁊ aliit boni odoꝛi ⁊ ſerapini ⁊ oppoponaci om
nium ana pondus. ʒ. ij. ⁊ terre viarum quadratarũ
pondus. ʒ. iiij. Et illud quod inuenitur de medici
nis q̃ intrãt i ſcelithe in codicib⁹ grecis additũ ſupra
illud qð ẽ in hac deſcriptõe eſt iſtud alzurub ⁊ alcſ
fis albe añ. ʒ. ij. radicis alkeiri rubee pōd⁹. ʒ. iiij. ſu
perioꝛis alcãne. ʒ. ij. agnicaſti. ʒ. iiij. coꝛdumeni pō
duſ. ʒ. i. reuſini ⁊ carpobalſami ⁊ xylobalſami ⁊ gra

noꝝ myrthi egyptie ⁊ ſigillate regis ⁊ aſſe fetide om
niũ ana ʒ. ij. nucis muſchate ʒ. i. ij. granoꝝ albeni ex
coꝛticatoꝝ ʒ. iiij ſpodij ʒ. i. cuſcute ⁊ karabe ⁊ mũdaſ
coꝛiõ ⁊ geſtafrid ⁊ nucis ſanie ⁊ mugath ⁊ marma
coꝛ ⁊ vtriuſq; beẽ ⁊ rubei ⁊ albi omniũ ana ʒ. ij. ani
ſi ʒ. iij. ſecha ʒ. i. ſal tabarzet ſalis indi ⁊ ſalis panis ⁊
dauci ⁊ petroſelini ⁊ ſucci ligritie ⁊ ſucci eupatoꝛij
omniũ ana ʒ. ij. ⁊ coꝛticũ citri ſiccoꝝ ⁊ ſuſtiũ peonie
oĩuȝ ana pondus ʒ. iiij. churuden ʒ. v. magnetis. ʒ.
vi. calcanil ⁊ eſt ozimũ mõtanũ ⁊ amigdalaꝝ ama
raꝝ omniũ ana ʒ. vij. Tere ſicca ⁊ cicotrigoniza ⁊ in
funde ea que liqueſcũt in vino bono ⁊ ꝯfice cũ melle
qð ſit triplũ pondꝛis medicinaꝝ ⁊ repone in vaſe
vitreo qð ſit ſicut vrinale ⁊ antiqueſ ſex menſib⁹: cu
ius doſis ſit q̃ntũ eſt cicer cum aqua tepida.

Ommixtio eius ſm aliã deſcriptionẽ: ℞.
c muſchi boni pondus ʒ. ij. margaritarum
nõ ꝑfoꝛataꝝ pōdus ʒ. x. auri ſuſi ⁊ argenti
ſuſi amboꝝ ana pondus ʒ. ſ. ambre pōdus ʒ. iiij. za
rub pondus ʒ. i. ſyrici aduſti aut nõ aduſti pond⁹. ʒ
iiij. myrre gariofiloꝝ ⁊ ſpice boni odoꝛis ãboꝝ añ. ʒ
iiij. croci pondus ʒ. x. zedoarie ⁊ doronigi amboꝝ
ana ʒ. iiij. radicis lilij celeſtis pondus ʒ. i. amomi pō
dus ʒ. ii. maſticis pondus ʒ. ſ. folij indi pondus ʒ. x
carpobalſami pōdus ʒ. ſ. macis pōdus ʒ. i. fructuũ
mandragore numero. x. lignoꝝ caſſie ⁊ caſſie ambo
rũ ana ʒ. v. leucopiperis ⁊ zinziberis ⁊ radicũ anete
omniuȝ ana ʒ. iiij. coſti amari pondus. ʒ. viij. nucis
muſchate pondus ʒ. x. caſtoꝛei pondus ʒ x. euforbij
pōdus ʒ. ij. floꝛis ſq̃nanti pondus ʒ. x. ſe. aneti ⁊ gẽ
tiane romane ⁊ ſuꝑioꝛiſ lingue auis oĩuȝ ana pōd⁹
ʒ. iiii. cardamomi pōdus ʒ. viii. ſe. harmel. ʒ. viii. fe
niculi pōdus ʒ. vi. ſuſtiũ capilloꝝ veneris. ʒ. viii. ſal
indi pondus ʒ. iiii. nigelle ⁊ eſt granũ nigꝝ pōdus
ʒ. ſ. oꝛigani pſici pōdus ʒ. iiii. ſu pondus. ʒ. vi. dra
gaganti artificij pondus ʒ. ſ. vſnen nabathi pōdus
ʒ. ii. ſe. apij ⁊ ſemi. rute ⁊ vſnee ⁊ ſulfuris citrini om
niũ ana ʒ. ii. ſtercoꝛis vacce mõtanẽ aut capre mõta
ne pondus ʒ. ii. bedeguard pōdus ʒ. vii. ſemi. eruce
pōdus ʒ. x. ſauie pōdus ʒ. iiii. melanopiperis ⁊ ma
cropiperis ⁊ ſe. hyuſquiami albi oĩum ana. ʒ. xx.
terre viarũ quadratarũ pondus. ʒ. i. ariſtologie lõ
ge pōd⁹. ʒ. x. ariſtologie rotũde pōdus. ʒ. iiij. reu
ſini pōdus. ʒ. vii. ſeminis alzufere pōdus. ʒ. x. ſemi
nis endiuie pondus. ʒ. iiii. ſeminis alaniuden pon
dus. ʒ. iiii. ⁊ ſexta ʒ. i. meliloti pōdus. ʒ iiii. ſ. pſilij ⁊
iſſidis oĩum añ. pondus. ʒ. iiii. granoꝝ cucumeris
excoꝛticatoꝝ. ʒ. iiii. ⁊ tertiã. ʒ. i. bitumis iudaici pon
dus. ʒ. iiii. caſtore ⁊ hellebori albi ⁊ nigri ⁊ cipi ⁊ ſto
racis liquide ⁊ chelidonie ⁊ ſemi. haſparagi oĩum
ana pondus. ʒ. ij. ⁊ digitoꝝ citrioꝝ ⁊ capilloꝝ algol
⁊ radicis endiuie ⁊ caſſie ⁊ baracoſt oĩum ana pon
dus ʒ. ii. xylobalſami pōdus ʒ. ii. aque nigelle ⁊ aq̃
ſpine mõtane: alcãna ana pōdus ʒ. i. granoꝝ alma
haleb pondus ʒ. i. radicuȝ aſſidi ⁊ eſt ſynapis albi
pond⁹. ʒ ii. nodoꝝ palee q̃ eſt i ꝑietib⁹ ʒ. vii. ſterco
ris vulpis pōdus. ʒ ſ. coꝛticũ radicis capparis pon
dus ʒ. ſ. hezerialen ⁊ iſſindi ãboꝝ ana pōdus. ʒ. iiii

Aggrega has medicinas ꝯtritas ⁊ cicotrigonizatas
⁊ infunde q̃ infundenda ſũt de eis in vino odoꝛifero
⁊ cõfice cũ melle diſpumato ⁊ repone in vaſis: ⁊ ad
miniſtra poſt ſex mẽſes ſicut cicer cũ aqua coꝛticuȝ
radicis feniculi ⁊ apij ⁊ fac caputpurgiũ ex ea quan
titate vnius grani frumẽti cũ aqua canabis.

Iina Darij: ⁊ eſt medicina inda q̃ letificat
a ⁊ ꝯfortat coꝛ ⁊ coꝛp⁹ ⁊ coloꝛẽ efficit bonũ
⁊ aufert lũbricos ⁊ facit odoꝛẽ oꝛis bonuȝ
⁊ ſudoꝛis ⁊ iuuamẽtũ eius ad epar eſt magnũ ⁊ nõ
eſt in ea nocumentũ apparẽs ⁊ ſumitur ante cibũ ⁊
poſt ipſm: cuius cõmixtio. ℞. roſarũ rubearũ pōd⁹
ʒ. vi. ciperi pond⁹. ʒ. viii. gariofiloꝝ ⁊ maſticis ⁊ ſpi
ce ⁊ aſſari oĩum ana. ʒ. iii. cynami ⁊ alzarub ⁊ croci
⁊ macis ⁊ cardamomi ⁊ heil bace ⁊ nucis muſchate
oĩum ana pondus. ʒ. i. Sume has ſpecies poſt ci
cotrigonizationẽ cũ oxali ⁊ ꝑmiſce ꝯmixtione de
cẽti conterendo: deinde accipe emblicoꝝ mũdatoꝝ
bonoꝛum recentiũ lib. i. ⁊ decoquanſ in lib. ix. aque
dulcis donec remaneat tertia: deinde coletur ⁊ itere
tur illa aqua in olla ſuꝑ quã ꝓiciant de penidijs ſa
hari. lib. ii. deide buliat cũ facilitate donec ingroſſet
⁊ fiat in ſpiſſitudine lohoc ad pectus groſſi: deinde
auferaſ olla ab igne ⁊ puluerizenſ in ea medicine et
moueatur cũ ligno ſalicis donec ꝑmiſceatur cõmi
xtione equali. Cũq; infrigidanſ reponãtur in vaſe
viridi cui⁹ doſis ſit qð eſt ab vno aur. ad duos.

Onfectio alia inda: ℞. piperis ⁊ macropi
peris ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ
⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis ipſoꝝ ⁊ centau
ree oĩum ana ſextaria. iiii. ⁊ mellis ⁊ butyri vaccini
quãtũ cõficiat ipſaȝ: cuius doſis ſit aur. i. aut plus
vnicuiq; hoĩ ſm quantitatẽ ſue virtutis.

Onfectio noĩata algere q̃ ꝯfert vtriq; cho
lere ⁊ pruritui ⁊ frigoꝛib⁹ ꝯfortat ſtõm et
valet ad colicã ⁊ ventoſitates ⁊ facit appe
tere cibũ ⁊ confert ad coitum: cuius ꝯmixtio. ℞. ſca
monee ⁊ medulle turbit ⁊ macropiperis oĩum añ.
ʒ. v piretri ⁊ ſeminis apij ⁊ ameos ⁊ zinziberis ⁊ ſa
lis indi omniũ ana pōdus. ʒ. i. gariofiloꝝ ⁊ zarub
amboꝛum ʒ. ſ. alſlengeri aure. i. mahaleb excoꝛtica
ti ana. ʒ. ii. zuccari tabarzet ⁊ croci amboꝛum ana
ʒ. iii. Accipe has medicinas poſt cicotrigonizatio
nem exceptis ſcamonea ⁊ croco quoniã ſimul terũ
tur: deinde ꝑmiſce medicinas cõmixtione decen
ti ⁊ confice cum melle diſpumato ſm pondus ea
rũ t is ⁊ ſemis: cuius doſis ſit ab eo qð eſt inter. ʒ.
ii. vſq; ad. ʒ. ii. ſ. vſq; ad. ʒ. iii.

Onfectio alia animã confoꝛtãs dilatanſ ⁊
letificans confoꝛtãs coꝛpus coloꝛẽ faciẽs
bonũ deſtruens lumbricos odoꝛem oꝛis
faciens odoꝛiferũ ⁊ ſudoꝛẽ ⁊ ꝯfert ſtomacho ⁊ epa
ti ⁊ nõ eſt in ea nocumẽtũ ⁊ recipitur ante cibũ ⁊ p⁹
ipſũ: cuius ꝯmixtio: ℞. roſarũ rubearũ ptes. vi. ci
peri partes. viii. gariofiloꝛũ ⁊ maſticis ⁊ ſpice ⁊ aſſa
ri oĩum partes. iii. cynami ⁊ zarub ⁊ croci ana par
tes. ii. macis ⁊ cardamomi ⁊ heil bauce ⁊ nucis mu

ſchate oium añ.partẽ.i.terant̃ ⁊ cribellẽtur ⁊ ſuma tur ad oẽ pondus.ʒ.xxxiij.de oibus medicis lib.i. emblicoꝝ recẽtiũ ⁊ decoquaſ ois lib.cũ ix.lib.aque viſquequo remaneãt lib.iij. deiñ coleſ ⁊ pꝛijciaſ ſup illã aquã p oi lib.ẽblicoꝝ lib.i.penidioꝝ ſabari ⁊ de coquãtur donec ſiat in ſpiſſitudie electuarij groſſi: deiñ pulueriʒenſ deſup medicie: ⁊ ↄuenienter ſiãt cu⁹ ꝑmixtio ⁊ reponaſ in vaſe vitreo viridi: cu⁹ doſis ſit ab aur.i.vſqꝫ ad aur.i.⁊.ſ.

Onfectio tyriacal magna ex nr̃a arte exp toꝝ inuamẽtoꝝ pꝛedictoꝝ in cõfectionib⁹ que ſũt ante eã.℞.corticũ citri ⁊ gẽtiane,⁊ myrrhe ⁊ carpobalſami ⁊ folioꝝ oʒimi ⁊ citri ⁊ ſemi nis eius ⁊ ſeis alſeleugemiſch ⁊ ʒedoarie ⁊ doroni gi oium ana.ʒ.iiij.⁊ muſchi ⁊ ãbꝛe ãboꝝ ana aur.i. ⁊ xiloaloes indi aur.ii.⁊ cãfoꝛe aur.ſ.⁊ coſti ⁊ cina momi ⁊ acori ⁊ croci ⁊ ſpice celtice ⁊ abſynthij oiũ añ.ʒ.iij.⁊ ſu ⁊ meu ⁊ petroſelini oiũ añ.ʒ.ij.ſ.⁊ ſe minis eruce ⁊ ſeis napi ⁊ ſeis porri ⁊ ligne auis ⁊ grã noꝝ pipis oium añ.pond⁹ ʒ.ij.⁊ opij põdus ʒ.iij. cõſiciaſ ſm deſcriptionẽ ⁊ fermẽtetur ſex menſibus deinde bibatur.

Onfectio tyriacalis mioꝛis ex arte nr̃a.℞ carpobalſami ⁊ coſti ⁊ myrrhe ⁊ gentiane ⁊ cinamomi ⁊ leucopipis ⁊ xyloaloes indi ⁊ petro ſelini oium añ.ptẽ.i.muſchi tertiã ptis: caſtorei q̃r tã ptẽ cõſiciaſ cũ melle ⁊ adminiſtretur.

Onfectio ceſaris valẽs ad pulſũ cordis ⁊ epilepſiã ⁊ doloꝛes ſtõi ſſri ⁊ inteſtinoꝛum ⁊ opilatiões ⁊ putrefactiõem ſanguis longã ⁊ diffi cultatẽ digeſtiõis ⁊ difficultatẽ anhelit⁹ ⁊ ſingultuꝫ vehemẽtẽ cu⁹ ꝑmixtio ℞.caſtorei ⁊ ſucci liquiritie ⁊ caſſie ⁊ coſti amari ⁊ melãopiperis macropiperis ⁊ ſtoꝛacis ⁊ opij ⁊ croci ⁊ ſpice aromatice oium añ pondus.ʒ.iij.oppoponacis põdus.ʒ.i.muſchi põ dus ſexte ʒ.i.ʒedoarie ⁊ doronigi ⁊ margaritarũ ñ ꝑfoꝛatarũ oium añ.ʒ ſ.myrrhe põd⁹ ʒ.ix. Aggre ga has medicias tritas ⁊ cribellatas ⁊ ↄfice cũ mel le diſpumato ⁊ vtere cũ neceſſe eſt quãtitate ciceris.

Iſera magna valẽs ad malitiã digeſtiõis ⁊ frigus ſtõi ꝓpꝛie ⁊ inteſtioꝝ ⁊ mollifica tiõem in ſtõ ⁊ veſica: ⁊ addit in deſiderio coeũdi: cu⁹ ꝑmixtio ℞.myrobalanoꝛuꝫ nigroꝝ ex corticatoꝝ pondus ʒ.vi.bellirico.⁊ embli.ſeis apij montani ⁊ caſſie inde ⁊ ameos ⁊ origani ꝑſici oium añ ℥.i.ſpice ⁊ amomi ⁊ heil ⁊ acori añ.põdus ʒ.iij cinamomi põdus.ʒ.iiij.leucopipis ⁊ melanopipis ⁊ neremiſch ⁊ ſalis indi oium añ.ʒ.ſ. ſcoꝛie ferri ℥. iij.ſynapis ℥.i.ſ.⁊ ſalis ãmoniaci.ʒ ſ.tere ⁊ cicotri goniʒa ⁊ inuolue cũ oleo amigdalio ⁊ ↄfice cũ mel le diſpumato de quo ſit triplũ ponderis ſpecierum ⁊ vtere cũ neceſſe fuerit.

Eſcriptio alia. ℞.myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ſchedenigi,⁊ buʒeiden ⁊ ma cis ⁊ capſie inde ⁊ ſecacul oium añ.ptem vnã bedarũgi rubei ⁊ bedarũgi albi ⁊ ligne auis et been albi ⁊ been rubei oium añ.partẽ mediã. Ag grega has medicinas ↄtritas ⁊ cribellatas ⁊ cõſice cũ melle diſpũato ⁊ butyro ⁊ vtere cũ neceſſe fuerit.

z Hemirẽ magnũ: Eſt medicina inde con ferẽs malitie ↄplexiõis ſrĩe ⁊ debilitati ſto machi ⁊ addit in deſiderio coeũdi ⁊ ↄfert alguelgues ⁊ melie ⁊ rectificat motus coꝛpis ⁊ ↄſer uat embꝛyonẽ ⁊ cõſeruat renes ⁊ veſicã ⁊ frãgit lapi dẽ: cuius ꝑmixtio.℞.acori ⁊ coſti amari ⁊ ariſtolo gie lõge ⁊ ariſtologie rotũde oium ana ſextaria.iiij macropipis ⁊ ʒinʒiberis amboꝝ añ.pondus ſexta rioꝝ v.ſeminis apij ⁊ ameoſ ⁊ carui ⁊ ſe.feniculi ⁊ ſe minis alrachanti ⁊ ſe.poꝛtulace ⁊ ſe.eruce ⁊ tuderi albi ⁊ rubei ⁊ auricule muris ⁊ cymini carmeni ⁊ ſe mi.aneti oium ana põdus ſextarioꝝ vi.gariofiloꝝ ⁊ viſnee ⁊ calami aromatici ⁊ xilobalſami oium añ. ſextaria tria meliloti ⁊ ſcecha ⁊ ʒarub ⁊ carpobalſa mi omniũ ana ſextaria tria: ⁊ caſſie ⁊ macis,⁊ carda momi ⁊ cynnami oium ana ſextaria.iiij.myrobala noꝛum citrinoꝛuꝫ ⁊ ſeremblegi ⁊ belliricoꝝ ablatiſ nucleis oium ana ſextaria.viij.pomoꝝ mandrago re ſiccoꝝ ⁊ hellebori albi ⁊ marmacoꝛe ⁊ ſe.hyuſga mi al.ſilueſtris ⁊ ſe.hyuſgami al.hortulãi ⁊ aſech hoꝛ tulãi ⁊ capſie ĩde ⁊ ʒereſch ⁊ grãnoꝛũ citri excoꝛticatoꝝ ⁊ venarũ ⁊ ſiren indi ⁊ been rubei ⁊ been al. ⁊ ligne auis oium ana aur.xiiij.nucis muſchate.xxx.nũe ro: radicũ cucumeris ſilueſtris ⁊ ſeminis agnicaſti oium ana ſextaria.iij.ſeis baucie ⁊ amoni ãboꝛum ana.ʒ.vi.opij ⁊ euſoꝛbij ⁊ caſtorei oium ana.ʒ.iij. myrobalanoꝝ nigroꝝ ablatis nucleis põdere.ʒ.iiij folij indi ⁊ fenugreci ⁊ meu ⁊ petroſelini ⁊ dauci et reuſini oium añ.ʒ.vi.aggregentur medicine iſte tri te ⁊ cribellate. Et ſumantur penidij al.pondere me dicinarũ dictarum omniũ.⁊ butyrũ vaccinũ põde re medicinarũ ⁊ penidioꝛum ſimul: ⁊ mellis diſpu matũ pondere medicinarũ ⁊ penidioꝝ ⁊ butyri ſiſ. ⁊ cõficiatur ſm hunc modũ: Sumanſ penidij ⁊ in cidantur ⁊ poꝛijciantur ſuper eos tres lib.aque ⁊ de coquantur donec liqueſiant ⁊ ingroſſentur ⁊ ſiãt ſi cut mel: deinde ꝓijciaſ ſuper eos mel: ſiat tepidum butyrũ vaccinũ inuoluantur ⁊ cũ eo medicine trite ⁊ cribellate: deinde ꝓijciantur penidij ⁊ mel cocta ſi mul ĩ moꝛtario magno ⁊ pulueriʒẽtur deſuper me dicine inuolute in butyro ⁊ ↄficiantur donec equẽ tur ⁊ reponantur in vaſe in quo fuit mel tempoꝛe longo ⁊ reponatur ſex menſibus ⁊ adminiſtretur poſt illud: cuius doſis ſit ſicut galla in pꝛĩcipio dici ⁊ fine eius tribus diebus ⁊ trib⁹ noctibus cũ aqua calida aut cũ aliquo de vinis.

Ermixtio eius ex deſcriptione alia.℞.aco ri ⁊ coſti amari ⁊ ariſtologie longe ⁊ rotũ de omniũ ana ſextaria tria: macropiperis ⁊ ʒinʒiberis ana ſextaria.v.⁊ in deſcriptiõe alia am boꝛuꝫ ana ſextaria duo loco quinqꝫ: ſeminis apij ⁊ ameos ⁊ carui ⁊ ſe.feniculi ⁊ ſemi.alrotab.⁊ ſe.poꝛ tulace ⁊ ſemi.eruce ⁊ ſe.ſanſuci ⁊ tuderi albi ⁊ rubei ⁊ cymini carmeni ⁊ ſeminis aneti oiũ ana ſextaria ſex.gariofiloꝛuꝫ viſnee calami aromatici carpobal ſami oiũ ana ſextaria.iii.meliloti ⁊ ſceha ⁊ ʒarub ⁊ carpobalſami ⁊ caſſie ⁊ macis ⁊ cardamõi ⁊ cyna mi oium ana ſextaria.iiij.myrobalanoꝝ citrinoꝛuꝫ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oium ana ſextaria.viij.po moꝝ mandragoꝛe ſiccoꝝ ⁊ myrthi ſicce ⁊ hellebori albi ⁊ marmacoꝛ ⁊ ſeminis hyuſgami albi ſilueſtriſ ⁊ ſeis hyuſgami albi hoꝛtulani ⁊ aſech ⁊ capſie in de ⁊ ʒereſch ⁊ granoꝝ citri excoꝛticatoꝝ ⁊ ſiren indi ⁊ ʒaroꝛ ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ ligne auis omniũ ana aur.xiiij.nucis muſchate.xxx.numero radicuꝫ cu cumeris ſilueſtris ⁊ ſemis agnicaſti amboꝝ ana ſex taria iij.ſemis baucie ⁊ amomi amboꝛuꝫ ana.ʒ.vi. opij euſoꝛbij ⁊ caſtorei omniũ ana.ʒ.iij. myrobala noꝝ nigroꝝ põdus ʒ.iiij.folij indi fenugreci ⁊ meu ſ adi ⁊ petroſelini ⁊ dauci ⁊ reuſini oiũ ana ʒ.vi.ag grega has medicinas poſt cicotrigoniʒationẽ ⁊ po ne cũ eis penidios ſm põdus medicinaꝝ oiũ ⁊ in uolue cũ butyro ⁊ conſice cũ melle diſpumato ⁊ re pone in vaſe: cuius doſis ſit ʒ.ij.ſ.foꝛti ⁊ debili mi nus hoc.

a Zchemirẽ purũ inuamẽtoꝝ ꝓximoꝝ ẽ ei ℞.acori ⁊ coſti ⁊ ariſtologie rotũde ⁊ lõge oium ana ſextaria iij.granoꝛuꝫ arſied ⁊ ſe minis harmel amboꝝ ana ſextaria ij.⁊ pipis ⁊ ma cropipis ⁊ ʒinʒiberis oiũ ana ſextaria v.⁊ ſe. apij ⁊ carui ⁊ cipi ⁊ ſemis napi ⁊ ſe.alrotab ⁊ ſe.cepe ⁊ ſe minis eruce ⁊ ʒaroꝛ ⁊ tuderi rubei ⁊ albi ⁊ ſe. porri ⁊ ſe.lini ⁊ ſeis anadochoche ⁊ ſe.feniculi ⁊ ameos ⁊ ⁊ ſe.citri excoꝛticati ⁊ ſeis poꝛtulace ⁊ calamẽti ⁊ be chir ⁊ fenugreci ⁊ ſemis ſãſuci ⁊ cymini carmeni et ſe.aneti ⁊ ſe.baucie oiũ ana ʒ.x.gariofiloꝝ ⁊ hal ⁊ viſnee ⁊ foli indi ⁊ cardamõi ⁊ cynami ⁊ enule ⁊ ci peri ⁊ nucis muſchate ⁊ calami aromatici ⁊ ʒarub: ⁊ meliloti ⁊ marmacoꝛ ⁊ carpobalſami oiũ ana ʒ. xx.⁊ caſſie ⁊ macis ⁊ granoꝝ myrthi ⁊ ʒereſch ⁊ lin gne auis ⁊ ſpice oiũ ana põdus ʒ.xxiiij. ⁊ roſ. ſic carũ põdus ʒ.v.⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ kebulo rũ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ oiũ ana ſextaria iij.ſeis hyuſgami albi ⁊ euſoꝛbij ⁊ opij oium ana ʒ.iij. ca ſtorei ſextariũ.i.⁊ caſſie inde ⁊ alaſech ⁊ ʒedoarie et been rubei ⁊ albi ⁊ reuſini ⁊ darũgi ⁊ ſemis poꝛtula ce ⁊ galãge ⁊ ſtoꝛacis oiũ ana ſextaria iij. ⁊ penidi oꝛũ cũ põdere oiũ harũ medicinaꝝ ⁊ cõmiſce ⁊ in uolue butyro vaccino ⁊ ↄfice cũ melle diſpumato: cu⁹ doſis ſit aur.i.cum aqua tepida.

c Onfectio Ga. Hec ↄfectio calefacit inſtĩa vrine ex renib⁹ ⁊ veſica ⁊ aperit opilatiões ⁊ rectificat coꝛpus: cu⁹ ꝑmixtio.℞.leuco pipis melanopipis ⁊ amomi ⁊ coſti amari ⁊ ſpice aromatice ⁊ folij indi ⁊ croci ⁊ ſeis apij ⁊ aniſi ⁊ pi retri ⁊ ſeis vꝛtice ⁊ ſeis rute mõtane oium ana ptes eq̃les. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cõfice cum melle diſpumato ⁊ vtere: cu⁹ doſ ſit põdus ʒ.i.cuꝫ aq̃ corticũ radicis feniculi ⁊ corticũ radicis opij: cu ius ꝑmixtio ex deſcriptione alia.℞. pipis nigri ⁊ al bi ⁊ amomi ⁊ coſti ⁊ ſpice ⁊ calami aromatici ⁊ folij indi ⁊ ſeis apij ⁊ croci ⁊ aniſi ⁊ ſeis vꝛtice piretri ſeis rute mõtane oium ana ptes eq̃les ↄficianſ cũ melle ⁊ ſit doſis põdus ʒ.i.cũ aq̃ radicũ feniculi ⁊ apij.

c Onfectio alia Gal. valẽs ad doloꝛem epa tis ⁊ tuſſim ⁊ expulſionẽ ſãguinis q̃ ſit cũ võitu: cu⁹ ꝑmixtio. ℞.croci cinamõi am boꝛũ ana põdus ʒ.i.bdellij ʒ.iiij.alʒebet duas terti as.℥.i.ſquãn ʒ.iij.calami aromatici ʒ.ij. caſſie ſpi ce celtice myrrhe oiũ ana ʒ.ij.gũmi cupſſi ſextaria iij.⁊ mellis ℥.iij.paſſulaꝝ enucleatarũ põdus ʒ.xl. ⁊ vini boni qd̃ ſufficit: terantur ⁊ cicotrigoniʒci ⁊ cõ ficiantur cum melle.

Onfectio hermetis ↄferens podagre val de ⁊ dolozibus iuncturarũ ⁊ doloꝛib⁹ re nũ ⁊ ſtomachi ⁊ vẽtoſitatibus ⁊ vlcerib⁹ inteſtinoꝝ ⁊ hydropiſi ⁊ ictericie ⁊ vꝛtigini.⁊ ei⁹ gdẽ ꝓpꝛietas ẽ in iuncturis ⁊ podagra: ⁊ ſit doſis aur. i.aut ʒ.ij.cu⁹ ꝑmixtio. ℞.agarici ⁊ aſſari ⁊ acori et coꝛdumẽi ⁊ ſe.rute ⁊ euſoꝛbij ⁊ ſu ⁊ iſopi ſicce oium ana ℥.i. ariſtologie longe ⁊ radicũ ciclaminis am boꝝ ana ℥.ij.ameos ⁊ gariofiloꝝ amboꝛũ ana.℥. ij.gentiane romane ℥.vi.haſce ⁊ ſe apij amboꝝ añ ℥.ij.centauree minoꝛis ⁊ eſt alhalʒiʒ ℥.viij.caſſie ⁊ coſti amari ⁊ myrrhe oium ana ℥.iij.ſpice aroma tice ⁊ ſceha mõtani ⁊ petroſelini oium ana ℥.ij.po lii ⁊ praſſii amboꝛum ana ℥.vi. camepitheos ⁊ ca medreos ⁊ ſcoꝛdeon omniuꝫ ana ℥. viij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigoniʒatas: ⁊ ↄficecũ melle diſpumato ⁊ repone in vaſe ⁊ bibaſ in dieb⁹ veris. Cõmixtio eius ex deſcriptione alia. ℞.aga rici ⁊ acori ⁊ aſſari ⁊ coꝛdumẽi ⁊ ſemis rute ⁊ euſoꝛ bij ⁊ ſu ⁊ iſopi ſicce omniũ ana ℥.i.ameos ⁊ gario filoꝛum amboꝝ ana ℥.ii.gentiane ℥.vi.haſce ⁊ ſeis apii amboꝛum ana ℥.ii. centauree minoꝛis ℥.viii. caſſie ⁊ coſti ⁊ ariſtologie longe omnium ana ℥.iii. myrrhe ⁊ ſpice ⁊ calamẽti montani ⁊ petroſelini omnium ana ℥.ii.praſſii ⁊ polii amboꝛũ ana ℥.iii camedreos ⁊ camepitheos ⁊ ſcoꝛdeon omniũ ana ℥.viii.mellis quantum ſufficit: cuius doſis ſit ʒ.ii. aut aur.i.in hoꝛa veris.

c Onfectio hermetis valens ad teneſmonẽ cum de ea ſumitur in potu põdus ʒ.xxx. cum aqua frigida ⁊ ad doloꝛem epatis cũ aqua mellis roſ. ⁊ ad febꝛem cum aqua tepida ⁊ ad doloꝛem ſtomachi cum aceto cõmixto ⁊ ad dolo rem renũ cum vino cõmixto ⁊ ad reliquos doloꝛeſ ⁊ pꝛefocationem cum aqua tepida. Et ſi non fuerit cum eis febꝛis cum vino cõmixto ⁊ ad expulſionẽ ſanguinis cum aceto cõmixto in quantitate fabe et ad doloꝛem ilii ſicut quãtitas illa: ⁊ ad retentioneꝫ menſtruoꝛum ⁊ ventoſitates cum vino antiquo cõ mixto ⁊ eſt conueniens ad doloꝛẽ capitis ⁊ alguel gues ⁊ maniam cũ in potu ſumitur ĩ nocte ⁊ ad tuſ ſim ſiccã potata in pꝛincipio noctiſ cũ vino cõmixto ⁊ ad moꝛſum ſerpentũ cum aqua alterentabin ⁊ li niaſ ſup locũ moꝛſum ⁊ cõfert ad venena moꝛtalia qñ in potu ſumitur cũ aq̃ gẽtiane ⁊ ad moꝛſũ canis rabioſi qñ in potu datur cum lacte

Eindarin: Exiſtimauit ille qui ipſum edi-
a
dit φ eſt expertuz: cuius permixtio. R. pi
peris albi ⁊ ſeminis hyuſquiami albi am
borum ana ſextaria v. croci ⁊ lumon ambouꝝ ana
ſextaria. x. ⁊ opii ⁊ ammoniaci ⁊ folii ⁊ piretri ⁊ ra
dicū mādragore ⁊ alhonniati ⁊ caſſie ⁊ ſpice ⁊ ſeis
apii oīuz ana ſextaria vi. ⁊ xylobalſami ſextaria. iiii.
⁊ mellis diſpumati quātum ſufficit: ɔficiant ⁊ admi
niſtretur ſicut narrauimus.

Alkeſkinēgi ē cōfectio pluimoꝝ iuuamēto-
a
rum valens ad egritudines infātiuz ⁊ pue
rorum ⁊ ad epilepſiā ipoꝝ ⁊ torturā corū
⁊ ſpaſmū ipſoꝝ ⁊ colicaz eoꝝ ⁊ cōfert pſocatiōi ma
tricis ⁊ tempat additionē mēſtruoꝝ: ⁊ ſedat vento
ſitates mſicis: cuius pmixtio. ℞. caſſie ⁊ geſtafrid ⁊
radicis mādragore ⁊ ſemis harmel ⁊ ſemis feniculi
⁊ carpobalſami ⁊ ariſtologie lōge ⁊ rotūde ⁊ muſ-
chi ⁊ ambre oīuz ana ʒ. iiij. hel ʒ. xxiiij. opij ⁊ coſti
⁊ nucis muſchate ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ omnuū
ana ʒ. xij. gariofiloꝝ ʒ. xxiiij. cynami ⁊ ɔfectiōis al-
keſire ⁊ arſenici citrini ⁊ ſemis lilij oīuz ana ʒ. ij. aco
ri ʒ. viij. ſerapini ⁊ doronigi ⁊ myrrhe ⁊ olei de ſte-
ragē oīuz ana ʒ. vi. legaſt ⁊ macis ⁊ ciperi ⁊ croci oī
um ana ʒ. x. mugath ʒ. xv. ſtoracis liqde ʒ. xv. mar
daſaceron ⁊ folioꝝ myrthi ⁊ nucis muſchate: ⁊ ſe-
minis ſauine oīuz ana ʒ. iij. teratur ⁊ cribellet ⁊ cōfi
ciat cū melle diſpumato ⁊ adminiſtret.

Onfectio alkeſire adminiſtrari in ea. ℞. cala
c
mi aromatici ⁊ blacte bizātie ⁊ olibani oī
um ana ʒ. iiij. vince ⁊ cynami ⁊ croci oīuz
ana ʒ. i. ſtoracis ʒ. iiij. muſchi ⁊ xyloaloes amborū
ana ʒ. ſ. ɔficiat cū vino antiquo odorifero ⁊ dimit
tat donec fermētet ⁊ adminiſtret.

Onfectio de muſcho faciēs ad pulſuz cor
c
dis ⁊ ad oēs infirmitates melācolie ⁊ ad
difficultatē anhelit⁹ ⁊ ē medicina ɔfortans
aiam: cui⁹ pmixtio. R. zedoarie ⁊ doronigi ⁊ mar
garitaꝝ nō pforatarūz ⁊ karabe ⁊ coralli oīum ana
ʒ. i. ſerici crudi. ʒ. i. ſ. been rubei ⁊ albi ⁊ folij indi et
ſpice ⁊ cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ caſtorei oīuz an̄.
ʒ. i. ſ. zinziberis ⁊ macropipis oīuz ana tertiam ʒ. i.
muſchi octauā ʒ. i. Terant oīa ⁊ ɔficiant cum melle
crudo: cui⁹ doſis ſit ſicut cicer cū vino odorifero.

Onfectio de muſcho alia q̄ valet ad dolo
c
rē epatis ⁊ ſtomachi ⁊ debilitatē eoꝝ ⁊ re
ſoluit vētoſitates ⁊ inflāmationē: cui⁹ per
mixtio. R. pōdus tertie ʒ. i. de muſcho ⁊ ſpice aro-
matice ⁊ caſſie ⁊ folij indi ⁊ lacce mundate ⁊ reuſini
oīuz ana pōdus ʒ. ij. gētiane romane pōdus ʒ. ij.
croci ⁊ ameos ⁊ ſemis apij ⁊ maſticis oīum ana ʒ.
iiij. cinamōi ⁊ pipis ⁊ ariſtologie rotūde oīum ana
pōdus ʒ. iij. xyloaloes indi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ myrrhe
oīuz ana pōdus ʒ. i. ſ. cōfice has medicinas tritas
cū corrigonizatas cū melle diſpumato ⁊ repone i va
ſe ⁊ vtere: cui⁹ doſis ſit ſicut faba cū aq̄ calida.

Edicina de muſcho cū abſynthio q̄ valet
c
ad pulſū cordis ⁊ alguelgues ⁊ ɔfata epi
glotis ⁊ exſiccat humoroſitatē ſtomachi:
cui⁹ pmixtio. R. abſynthij ⁊ aloes amborū ana ʒ.
viij. reuſini ʒ. viij. ameos ʒ. viij. ⁊ croci ⁊ ſe. apij am
boꝝ ana ʒ. iiij. muſchi cineridē ⁊ folij ⁊ myrrhe oī-
um ana ⁊. ij. caſtorei ʒ. i. ſ. cōmiſce ⁊ cōfice cū melle

Medicina de muſcho alia ɔferens ad melancoli
am cholericā. R. maſticis ⁊ croci amborū ana ʒ. i.
ſ. ſuperioris abſynthij ⁊ ozimi citrati ⁊ epithymi oī
um ana ʒ. i. xyloaloes ⁊ galie amboꝝ ana ʒ. i. ſ. muſ
chi ʒ. ſ. zedoarie ⁊ doronigi amborūz ana ʒ. ij. mar
garitarūz ⁊ karabe ⁊ coralli ⁊ ſerici oīum ana ʒ. iij.
aloes ʒ. xxiiij. mellis quantū ſufficit: doſis ei⁹ inte-
gra pondus ʒ. ij. cum aqua tepida.

Edicina de muſcho dulcis valēs ad pul-
m
ſum cordis ⁊ egritudines melancolicas ⁊
difficultates anhelit⁹ ⁊ ad epilepſiaz ⁊ pa
ralyſim ⁊ torturā ⁊ quartanā: cuius pmixtio. R. ze
doarie ⁊ doronigi amboꝝ ana pōdus ʒ. i. margari
tarūz nō perforatarū ⁊ coralli ⁊ karabe ⁊ ſerici cru
di adusti oīum ana pōdus ʒ. i. ſ. been albi ⁊ rubei ⁊
folij indi ⁊ ſpice cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ caſtorei
omniū ana pondus duarum tertiarū ʒ. i. ⁊ zinzibe
ris ⁊ macropiperis amborūz ana tertias duas ʒ. i.
muſchi pondus ſexte ei ſ. ʒ. i. Tere medicinas ⁊ cri-
bella ⁊ cōfice cū melle qd̄ eſt ſicut extrahit de fauis
quod non inuenit ignis crudū ad vnū tria ⁊ repo-
ne in vaſe ⁊ vtere.

Edicina de muſcho alia efficiēs illa iuua-
m
mēta. R. zedoarie ⁊ doronigi ⁊ margari
taꝝ paruaꝝ ⁊ karabe ⁊ coralli oīuz ana. ʒ.
iij. ⁊ tertiā ʒ. i. ⁊ ſerici crudi pōdus ʒ. ij. ⁊ been albi ⁊
rubei ⁊ ſpice ⁊ folij ⁊ cardamōi ⁊ gariofiloꝝ omni-
um ana ʒ. iiij. ⁊ duas tertias ʒ. i. ⁊ vince ⁊ macropi-
peris ⁊ zinziberis oīuz ana pōdus ʒ. i. ⁊ tertie ʒ. i. ca
ſtorei pōdus tertie ʒ. i. ⁊ muſchi boni pōdus aur. i.
incidat ſericū inciſiōe parua donec fiat ſicut puluis
deinde aggregetur in mortario cū margaritis ⁊ co
rallo ⁊ karabe ⁊ terant optime: ⁊ terātur alie medi-
cine ⁊ conficiant cū melle crudo: cui⁹ doſis ſit pō
dus medij aur. cū aqua tepida.

Edicina de muſcho alia ſilis illi: cui⁹ cōmi
c
xtio. R. abſinthij ⁊ aloes āboꝝ ana ʒ. viij
ſpice ⁊ muſchi ⁊ folij ⁊ myrrhe oīum ana
pōdus ʒ. ij. reuſini pōdus ʒ. vi. ameos ⁊ croci ⁊ ſe.
apij oīum ana pōdus ʒ. iiij. caſtorei ʒ. i. ſ. Tere ⁊ cō
fice cū melle: cui⁹ doſis integra ſit aur. i.

Algzenea magna: Hec medicina eſt expta
l
valēs ad oēs paſſiōes frigidas ⁊ vētoſita
tes groſſas ⁊ dolorē dentiū ⁊ corroſiones
eoꝝ ⁊ ad frig⁹ ſtomachi ⁊ tarditatē digeſtiōis ⁊ cho
licā ⁊ difficultatē vrine ⁊ ad frigus ⁊ phlegma ⁊ ad
mētionē vrine: cui⁹ ɔmixtio. R. caſtorei ⁊ opij ⁊ cy
namomi ⁊ aſſari ⁊ ſu ⁊ meu ⁊ dauci oīuz ana ʒ. i. pi
peris ⁊ macropipis ⁊ galbani ⁊ coſti omniuz ana
ʒ. vi. croci ʒ. ſ. liqfiant cū aqua mellis ⁊ terātur ſic-
ca ⁊ reſoluatur galbanū cū melle ⁊ conficiant ⁊ ad
miniſtret poſt ſex mēſes; cui⁹ ɔmixtio ex deſcriptio
ne alia. R. caſtorei ⁊ melanopipis ⁊ croci ⁊ meu et
ſu ⁊ dauci ⁊ aſſari ⁊ opij ⁊ leucopipis ⁊ bezardi oī

um ana pondus ʒ. ij. coſti pondus ʒ. i. cinnamomi
ʒ. ij. terant ⁊ cribellent ⁊ ɔficiant cū melle diſpūato.

Algzenea minor que eſt in intentione eius
l
℞. caſtorei ⁊ opij amboꝝ ana ʒ. x. pipis et
macropiperis ⁊ galbani ⁊ myrrhe ⁊ coſti
oīuz ana ʒ. ix. ⁊ cinnamomi ⁊ meu ⁊ ſu ⁊ dauci ⁊ aſ
ſari oīuz ana ʒ. x. ⁊ croci pōdus quarte ℥. i. Et in de
ſcriptione alia zinziberis ℥. i. ⁊ ſtoracis liqde ℥. iij.
Et in deſcriptione alia caſtorei ⁊ melanopipis ⁊ cro
ci ⁊ meu ⁊ ſu ⁊ dauci ⁊ aſſari ⁊ opij ⁊ cinnamomi et
leucopipis oīuz ana ʒ. i. coſti pondus ʒ. i. Tere oīa
⁊ ɔfice cū melle ⁊ antiquet ſex menſibus: cui⁹ doſis
ſit aur. ſ. cū aqua tepida in ieiuno. Et in deſcriptiōe
doſis qd̄ eſt inter ſextā ʒ. i. vſq; ad duos aur. ⁊ in de
ſcriptione doſis quantū eſt granū pipis. Et dicit φ
terat ſiliqua ⁊ liniatur ad venena ⁊ ad ventoſitates
in matricibus ⁊ paucitatē ɔceptionis ⁊ ut menſtrua
ſoluant. Soluat de ea q̄ntū eſt faba cū oleo de lilio
⁊ ſupponat cuz lana ⁊ liquefiat de ea cū oleo ſabaci
no ⁊ odoret de ea mulier ⁊ ſuffumiget cū ea etiā. Et
ad dolorem pectoris ⁊ tuſſiz ⁊ renes ⁊ difficultatem
vrine ⁊ frixoribus: ⁊ bibat de ea mulier quātū eſt ci
cer cum vino puro ⁊ ad nauſeatiuā ſacietatem aur.
i. cum vino puro.

Omorulia que ɔfert ad debilitatem epatis
b
⁊ ſplenis ⁊ duritiē eoꝝ ⁊ aperit opilatiōes
⁊ puocat vrinā ⁊ frangit lapidez in renib⁹
⁊ iuuamentūz eius in inceptione hydropiſis eſt ma
gnuz: cui⁹ pmixtio: ℞. dauci ⁊ eſt ſemē daucie ſilue
ſtris cymini ⁊ carmeni xylobalſami caſſie cordume
ni floris ſquināti ſemis apij oīum ana pondus ʒ. i.
macropipis ⁊ coſti amboꝝ ana ʒ. ſ. leucopipis. ʒ. ſ.
myrrhe pondus ʒ. iij. baccaꝝ lauri. x. numero aco-
ri ⁊ croci amboꝝ ana pōdus ʒ. ij. Aggrega has me
dicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ ɔfice cū melle diſpuma
to: cui⁹ doſis ſit ſm q̄ntitatē auellane cū aq̄ tepida.

Nacardinū ⁊ eſt albeladoriuz qd̄ eſt iuua
a
mentū ad ɔtractionem. i. eos qui ſe moue
ri non poſſūt: cuius pmixtio: re. myroba
lanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ embilicoꝝ omniū an̄. ʒ.
xxxvi. nigelle pondus. ʒ. xxiiij. ſpodij pōdus. ʒ. vi.
hel pondus. ʒ. vij. ciperi. ʒ. vi. anacardi. ʒ. vi. pipis
⁊ macropiperis ⁊ zinziberis ⁊ balſamite ⁊ aniſi om
niū ana. ʒ. xij. tere ⁊ cribella ⁊ pmiſce cū eo penidio
rū pondus. ʒ. dc. reſoluantur cū aqua ſm quantitatē
eam que ſufficit: ⁊ confice medicinas ⁊ ſepeli vas in
quo ē medicīa in ordeo ſex mēſib⁹: deinde vtere.

Onfectio anacādi que ɔfert ad omnes ſpe
c
cies doloꝝ ſtomachi ⁊ ɔfert ad dolorē ca-
pitis antiquū ⁊ ad origines ſtomaticā ⁊ ad
maniā ⁊ alienatiōez ⁊ dolorē pectoris ⁊ epatis ⁊ ſple-
nis ⁊ renū et ɔpſonē ſfraz et dolores mſicū et podo
grā et lepram et egritudies melie: cuius pmixtio: ℞.
ſpice ⁊ meu ⁊ croci ⁊ caſſie ⁊ folij ⁊ epithymi ⁊ ſqui-
nanti ⁊ carpobalſami ⁊ ariſtologie lōge ⁊ gariofilo-
rū ⁊ granoꝝ albē ⁊ ziziberis ⁊ aloes ⁊ bdellij ⁊ myr-
rhe ⁊ olei balſami oīuz an̄ ℥. i. maſticis ⁊ mellis ana
cardi ⁊ agarici oīuz an̄: ptes. viij. radicis lilij celeſtis
℥. ii. corticū radicis feniculi lib. iii. aceti aſceri. iij. i.
℥. ii. cortici radicis feniculi in aceto tribus diebus ⁊ pij-
funde cortices feniculi in aceto tribus diebus ⁊ pij-
ciant in ollaz ⁊ ferueat bulitione leui ⁊ colet ⁊ expri-
mant radices ⁊ adiūgatur illi aceto mellis lib. i. ſ. ⁊
buliat ad ignez leuem ſuper carbones donec ingroſ
ſetur parūper ⁊ pmiſceant cum eo medicine ⁊ ſit do
ſis pondus ʒ. ij. cum eo qd̄ ɔuenit de pondus.

Onfectio alia anacardina faciens ad para
c
lyſiz ⁊ ei ſimilia ⁊ ad torturam ⁊ mollifica-
tiōez ⁊ abſtergit cerebꝝ ⁊ facit ſēz bonū: cu
ius pmixtio: ℞ ſpice caſſie folij idi ⁊ myrrhe croci ſce
ha armeni epithymi ſupioris aladrion: reuſini car
popalſami gariofilorum omniū ana pondus. ʒ. ij
granoꝝ alben excorticatoꝝ ⁊ zinziberis amboꝝ an̄
℥. i. ⁊ alki ⁊ mellis anacardi ⁊ kerbel oīuz an̄ ℥. iij
agarici pondus ʒ. ij. Et in deſcriptione alia pondus
ʒ. viij. aloes ſcotrenſis ℥. i. ireos. ℥. ij. corticū vene
rū feniculi lib. iij. aceti fortis lib. ix. infundant corti-
ces in aceto tribus dieb⁹ continuis ⁊ pijciat nunc in
vaſe ⁊ ferueat tribus ebulitionibus cū igne medio⁊
deinde colet ⁊ proijciant cortices ⁊ iterū reponatur
acetū in ollā ⁊ effundant ſuper ipm de melle. lib. x. ſ.
decoquantur cū igne leni donec ingroſſet ⁊ pulueriz ē
tur deſuper tūc medicine trite pdicte ⁊ pmiſce eas ⁊
vtere hac confectione poſt ſex menſes: cuius doſis
integra ſit pōdus ʒ. i. cū aqua tepida.

Raſton magnus: Et eius expoſitio eſt bo-
a
nuz conferens ad frigus corporis ⁊ ad pti
ſim ⁊ dolorem ventris ⁊ febrem cōmixtaz
⁊ ad quartanam ⁊ ad colicam ⁊ dolorem matricis:
cuius permixtio: ℞. opij ⁊ croci ⁊ caſſie ⁊ amomi, ⁊
euforbij ⁊ acatie ⁊ coſti ⁊ myrrhe ⁊ ſpice ⁊ gūmi ara-
bici ⁊ ſeminis alkerua ⁊ ſemen alandacocha ⁊ gra
norum vrtice ⁊ bdellij ⁊ olibani ⁊ adibic ⁊ ſumach
⁊ ſulfuris citrini ⁊ ſtoracis liquide ⁊ leucopipis om
niū ana ʒ. v. piretri ⁊ ſeminis arthanithe ⁊ eſt aldra
noch ⁊ roſarūz ſiccarum ⁊ ſeminis raphani ⁊ ſemi
nis apij ⁊ ſeminis cari omniuz ana. ʒ. iiij. ameos ⁊
ſeminis altaraxacon ſilueſtris omniuz ana ʒ. iij. ſe-
minis ſynapis ʒ. i. ſe. hyuſquiami albi pōdus ʒ. x. car
dami ⁊ zinziberis amborum ana pondus. ʒ. ij. ⁊ de
eis quidem ſunt qui non ponunt in ea piper. Tere
ſicca ⁊ infunde reliqua in vino odorifero tribus die
bus donec reſoluantur ⁊ ponantur cuz melle: ⁊ tūc
effundatur deſuper olei balſami boni. ℥. i. ⁊ pona
tur ſuper ignem in vaſe lapideo ⁊ accende ſub eo et
ferueat duabus ebulitionibus: deide remoueatur
ab igne ⁊ antiquetur ſex menſibus: cuius doſis inte
gra ſit pondus aur. i. ⁊ quantoplus antiquatur eſt
melius.

Raſton minus conferens ad omnia qui-
a
bus confert maius: ℞. opij pondus ʒ. iiij.
acatie ⁊ piperis amborum ana. ℥. i. piretri
pōdus. ʒ. iij. amomi ʒ. v. caſſie. ʒ. iiij. croci. ʒ. iij. ⁊ ſul
furis citrini ℥. ii. ⁊ euforbij. ʒ. iij. ſpice. ℥. i. terantur ⁊
cribellent ⁊ conficiant cū melle.

d Iamarte qđ eſt iuuatiuuz ad opilationes
epatis ⁊ ſplenis ⁊ frigus matricū ⁊ tuſſim
humidam ⁊ quartanā ⁊ conſtrictionē an-
helitus ⁊ ictericiā opilatiuaz ⁊ mollificationem. cu-
ius ꝑmixtio: ℞. ſeminis harmel eminam. i. ſ. olıba
ni ʒ. x. ariſtologie longe ⁊ reuſim amboꝝ ana ʒ. xx.
zedoarie ⁊ doronigi amboꝝ ana pondus ʒ. iiii. ma
ſticis ⁊ carpobalſami ⁊ croci ⁊ melliloti ⁊ ſpice aro-
matice oīuz ana pondus ʒ. x. opii ⁊ zinziberis ⁊ co-
ſti ⁊ caſſie omniū ana ſextaria. iij. ⁊ iſtaꝝ medicinaꝝ
triū in deſcriptione alia ʒ. xij. api ſextaria. x. aloes
ſcotrenſis pondus ʒ. xiiij. gariofiloꝝ pondus ʒ. vi.
hellebori albi roſarum rubearuz ſiccaꝝ nigelle oīuz
ana ſextaria. vi. pipis pondus ʒ. x. aggrega has me
dicinas contritas ⁊ cicorrigon ſtatas ⁊ cōfice cū mel
le diſpumato ⁊ vtere.

b Edemeregi: cius iuuamēta ſunt ſicut iuua-
menta diamarte: cuiꝰ ꝑmixtio: ℞: zedoarie
⁊ doronigi ⁊ opij ⁊ caſtorei ⁊ piretri ⁊ pipe
ris ⁊ macropipis ⁊ caſſie ⁊ ē ex almaſus ⁊ ſemis hy
uſgami albi ⁊ ſtoracis liqde ⁊ oppōaci ⁊ croci oīuz
ana ʒ. vi. fenugreci ʒ. viij. margaritaꝝ pondus ʒ. ij.
galbani ⁊ myrrhe amboꝝ ana ʒ. xij. tere ⁊ cribella ⁊
confice cum melle.

c Onfectio algarithi ꝯferens ad doloreꝫ ca-
pitis antiquū ⁊ datur in potu cū vino cali
do cōmixto cū melle ⁊ aqua tepida ⁊ ꝯfert
illis qui epilepſiā patiunt cuz bibunt de ea ⁊ eſt iuua
tiua ad obliuionem ⁊ ad apoſtema duꝝ ⁊ abſcindit
ſupfluitates que attrahunt ad oculos: cuius permi
xtio: ℞. myrrhe ⁊ caſſie ⁊ macropipis ⁊ cinnamomi
⁊ ſiſeleos ⁊ amomi omniū ana pōdus ʒ. iiij. ſpice et
floris ſquinanti amboꝝ ana ʒ. iiij. ⁊ croci pondꝰ. ʒ.
vi. ⁊ opij pōdus ʒ. v. ⁊ ſeis apij mōtani pōdus ʒ. xv
aniſi ⁊ ſemis apij hortulani amboꝝ ana ʒ. xx. ⁊ pipe
ris pondus ʒ. xxviij. ſtoracis liquide ⁊ coſti ⁊ rubee
⁊ aſſari omniū ana ʒ. i. tere ⁊ cribella ſicca ⁊ infunde
humoroſa in vīo odorifero: deiū cōfice totū cū mel
le: cuius doſis ſit pōdus ʒ. i. cū aq̄ tepida in ieiunio.

c Onfectio citrina ſeliniſvalens ad egritudi
nes chole nigre ⁊ vētoſitates ⁊ pulſū cordi
⁊ dolores infantū ⁊ dolores matricū: cuiꝰ
ꝑmixtio: ℞. pipis albi zinziberis ⁊ ſal' indi oīuz ana
pondus ʒ. vi. opij ⁊ euforbij ⁊ caſtorei ⁊ gariofilori
⁊ croci ⁊ maſticis ⁊ piretri oīuz ana. ʒ. v. coſti. ʒ. vi.
ſeſire ⁊ ſelinſiz ⁊ api ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ ariſto
logie longe oīuz ana ʒ. ij. olei balſami ⁊ aque caſtore
amboꝝ ana ʒ. iiij. tere ſicca ⁊ infunde gūmas in vio
⁊ cōfice cū melle diſpumato: cuius doſis ſit vnicui-
q̄z homi ſm̄ menſuram ſue complexionis.

c Onfectio nigra ſelini que cōfert ad mes ⁊
palyſim ⁊ ad gnale ⁊ ad cholam nigraz ⁊
omnes egritudines frigidas: cuiꝰ ꝑmixtio
℞. ſemis harmel ʒ. centū ⁊ viginti opp oponacis. ʒ.
lxxx. nigelle ⁊ bezard ⁊ cucumeris ſiluestris omniū
ana pōdus ʒ. lx. acori ⁊ ſerapini ⁊ āmoniaci ⁊ ariſto
logie longe ⁊ ſynapis ⁊ bdelij ſubalbidi ⁊ hellebo-
ri ⁊ radicis endiuie ⁊ caſtorei ⁊ radicis colloquinti,
de ⁊ ſulfuris citrini ⁊ ſemen eruce ⁊ agnicaſti ⁊ rute
montane omniū ana pondus ʒ. xl. opij ⁊ euforbij ⁊
hyuſgami albi ⁊ pipis albi ⁊ condiſi ⁊ ſalis indi ru-
bei ⁊ ſalis napuci nigri ⁊ radicis aſſchebeza ⁊ eſt ra-
dix ſebiſech ⁊ eſt mandragore ⁊ radicis hyuſgami
albi ⁊ piretri ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ olibāi ⁊ caſſie om
niū ana x. xx. ſpice ⁊ maſticis ⁊ zedoarie ⁊ doronigi
omniū ana ʒ. viij. croci ʒ. iij. tere ſicca ⁊ infunde gū-
mas in kitran de ſcemi ſm̄ quantitatē que ſufficit: de-
inde tere ⁊ ꝯmiſce medicinas oēs: deinde ſepeliātur in
cinere duobus menſibus: deinde adminiſtret poſt
illud de qua dentur forti auſ. iij. ⁊ medio. ij. ⁊ debili
.i. ⁊ infanti quantuz eſt granū piperis.

c Onfectio albumeſelin' ⁊ eſt iſta q̄ noiata eſt
ſuccurrens ⁊ ē de ſtupefactiuis ſedatiua do
loꝝ ex oī ventoſitate ⁊ ex omni egritudine
dn̄ante ſicut icubo ⁊ ex alguefues ⁊ ad omnē dolo-
rem eſt iuuatiua ⁊ ſedatiua: cuius ꝑmixtio: ℞ opij et
hyuſgami albi. āboꝝ ān auſ. x. euforbij ⁊ croci ⁊ ſpi
ce ⁊ piretri ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ cardamōi ⁊ macropi
peris oīuz ana ʒ. v. tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle diſ
pūato de q̄ detur au. ſ. forti ⁊ magno ⁊ paruo ⁊ debili
pondus ſexte. ʒ. i.

c Onfectio de alleis faciēs ad morpheam ⁊
frigora ⁊ hūorem crudū ⁊ phlegmata ⁊ ad-
dit in virtute ⁊ clarificat colorē ⁊ conuertit
vtentem ſe quaſi ad formam adoleſcentie conferēs
omni egritudini: potat in hyeme: calefacit corpus ⁊
alleuiat corpus ⁊ erigit naturam. Cuius permixtio
℞. caficies. ij. ciceris de ſcemi qui infundatur in no-
cte in aqua dulci: deinde cum igne leui coquatur do
nec aqua denigret ⁊ ꝯfrangat cicer: deinde colet aq̄
poſtea ſumant allea ⁊ findat vnūquodq̄z granū eo
rum: deinde coquantur cū ea donec diſcocta ſint al
lea ⁊ fiant ſicut cereb꜡ poſtea fundat deſuper lac vac
cinuz dulce in tanta quantitate que ſubmergat ipſa
quattuor digitis: deinde coquant lento igne ſicut cā
dele donec exſiccet lac aut quaſi: deinde fundat de-
ſuper butyrum vaccinum recens cum menſura. po
ſtea decoquatur cuz igne leui ſicut candele donec ex
ſiccet ipm: deinde confice ipm in vaſe eneo donec fi
at ſicut maſſa: poſtea effunde deſup mellis albi cla-
ri quantitatem que ſupereminent ei quattuor digitis
⁊ decoque ipſ ſimiliter donec coaguletur aut quaſi
deinde pone ſuper vnūquāq̄z lib. alleoꝝ auſ. xij. de
tuderi rubeo ⁊ albo ⁊ auſ. iij. piperis ⁊ au. x. porru
lace ⁊ auſ. x. cymini carmeni ⁊ auſ. x. galange tantū
dem cinnamomi. tere has medicinas ⁊ ꝓijce deſu-
per ⁊ permiſce ea ⁊ pone in vaſe viridi ⁊ ſumat de ea
quātū eſt nux ſm̄ omnem diſpoſitionem.

a Thanaſia magna que eſt cum epate adib
conferēs doloribus epatis ⁊ ſplenis ⁊ ſto
machi ⁊ ventoſitatibus ⁊ dyſenterie ⁊ tuſ-
ſi antique ⁊ eis qui euomunt ſanguinem ⁊ eſt ſedati
ua dolorum ſicut confectio filonis. i. filoniuz roma
nuz ⁊ ad ſtuporem ⁊ fluxum ventris ⁊ ſanguinis ex
pulſionem ⁊ dolorem renū ⁊ ventoſitatez renū ⁊ ve
ſice ⁊ aſma ⁊ tuſſiz ⁊ mūdificat pectus ⁊ ꝯfert ſiē em-

plaſtꝝ ſup hemorroidas poſita: ⁊ eius doſis eſt quā
ta aurei vſq̄z ad auſ. ſ. cuiꝰ ꝑmixtio: ℞. croci ⁊ myr
rhe ⁊ opij ⁊ caſtorei ⁊ ſeminis hyuſgami albi ⁊ coſti
⁊ cordumeni ⁊ papaueris ⁊ ſpice ⁊ eupatorij ⁊ epaꝫ
adib ⁊ cornu dextri de cornibus capre adulti omni
um partes equales. Tere que de eis terunt ⁊ lique
fac que liqueſcūt cū vino ⁊ confice cum melle diſpu
mato ⁊ vtere poſt ſex menſes.

a Thanaſia minor iuuamenta cuius ſūt illa
eadem cuius ꝑmixtio: ℞: ſtoracis ⁊ croci
⁊ coſti ⁊ ſpice opij ⁊ caſſie omniū ana. ʒ. iiij
ſucci eupatorij. ʒ. viij. radicis lilij. ʒ. xij. mellis quan
tū ſufficit: doſis eius ſicut auellana cū eo qđ cōuenit
de potibꝰ. ⁊ in deſcriptiōe alia addite ſūt due medi
cine que ſunt myrrha ⁊ xylobalſamū de vnaquaq̄z
quaꝝ ponuntur. ʒ. iiij.

d Iacurcuma minoris cōferens ad debilitatē
epatis ⁊ ſplenis ⁊ ſtomachi ⁊ ad duritiē eo
rū ⁊ ad inceptiones hydropiſis ꝓhibens
eius generationē ⁊ colorē efficit bonū valde ⁊ ꝯfert
ad plimas egritudines antiquas: cuius ꝑmixtio: ℞
ſpice aromatice ⁊ myrrhe ⁊ caſſie ⁊ coſti ⁊ floris ſq
nanti ⁊ cinamomi ⁊ croci omniuz partes equales. te
rant ⁊ cribellent ⁊ infūdat myrrha die ⁊ nocte in tri
plicato ⁊ ꝑmiſceantur omnia ⁊ cōficiātur cum mel
le diſpumato ⁊ reponatur in vaſe ⁊ adminiſtretur: ⁊ in
deſcriptione alia loco ſpice neriden.

a Re diacurcume maioris ex arte G. qđ cō
fert ad dolores antiquos in epate ⁊ ſplene
ex frigore ⁊ groſſitudine ⁊ apperit opilatio
nes accītes in omnibus inſtrumentis nutrimenti ⁊
fugat vētoſitates groſſas ab eis ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊
cōfert oībus doloribus renuz veſice ⁊ matricis acci
dentibus ex materijs groſſis ⁊ duritie que eſt in eis
⁊ hydropicis: cuius ꝑmixtio eſt hec: Croci pondus
ʒ. xij. ⁊ meu ⁊ ſu amborum ana pondus. ʒ. iiij. ⁊ ſpice
pondus. ʒ. vi. ⁊ aniſi ⁊ dauci aſſari ⁊ reuſini ⁊ petro
ſelini omniū ana pondus. ʒ. iiij. coſti ⁊ caſſie ⁊ floris
ſqnanti omniū ana pondus. ʒ. i. ⁊ rubee pondꝰ. ʒ.
ij. ⁊ ſucci lilij ⁊ eupatorij ⁊ polij ⁊ ſcolopendrie oim
ana pōdus. ʒ. iij. ⁊ olei balſami. ℥. ſ. ⁊ myrrhe. ʒ. iiij.
⁊ in deſcriptione alia loco ſpice carpobalſami. ʒ. i.
⁊ capparis romane. ʒ. iij. Tere ⁊ cribella ⁊ confice cū
melle poſtq̄z inuoluūtur cū oleo balſami: cuius do
ſis ſit pondus. ʒ. i. cū ſirupo de melle.

d Galacca magna cōferens iuuamēta diacur
cuma ⁊ frangit lapides: cuius ꝑmixtio: ℞
lacce. ʒ. viij. amigdale excorticate ⁊ cinamo
mi aſſ amomi ⁊ folij ⁊ gariofiloꝝ omniū ana. ʒ. v.
camepitheos ⁊ meu ⁊ ſu ⁊ myrrhe ⁊ iſopi ſicce om-
niū ana. ʒ. iiij. ſpice. ʒ. xij. dauci ⁊ ſemis apij ⁊ bdel-
lij oium ana. ʒ. vij. ſ. croci. ʒ. iiij. aſſari. ʒ. v. ſ. carpo-
balſami ⁊ caſſie ⁊ maſticis ⁊ calami aromatici omni
um ana ʒ. iiij. gentiane ⁊ ariſtol. rotūde oīuz ana ʒ.
vij. ⁊ ſucci ligrine ʒ. xij. ſ. reubarbari ʒ. xv. ſ. polij et
ſqnanti oīuz ana ʒ. iij. piperis nigri ⁊ coſti amborū
ana ʒ. x. ſ. ſiſeleos ⁊ olei balſami amboꝝ ana ʒ. iij. ſ
Tere ſicca ⁊ cribella ⁊ ſolue q̄ liqueſcūt cū vino odo
rifero ⁊ cōfice cū melle quantū ſufficit ⁊ doſis eiꝰ ſit
ſicut auellana cū eo qđ cōuenit ei de potibus: ⁊ addi
tur in ea ℥. i. aloes ⁊ piperis nigri ⁊ ariſtol. longe et
coriandri omniū ana ʒ. iiij.

d Galacca minor q̄ cōfert ad debilitatem epatis
⁊ ſtomachi ⁊ frigus amboꝝ ⁊ duritiē coꝝ.
⁊ ad duritiē ſplenis ⁊ apit opilationes: cu-
ius ꝑmixtio: ℞. lacce ⁊ coſti ⁊ baccaꝝ lauri ⁊ lupino
rū fenugreci ⁊ pipis oīuz ana ʒ. ij. reuſini ʒ. iij. mellis
q̄ntū ſufficit: cuius doſis ſit pōdus ʒ. i. cū aqua deco
ctionis abſynthij. ⁊ in deſcriptione alia loco bacca-
rū lauri ponit flos ſqnanti.

a Re alkokin qđ ꝯfert ad tuſſim ⁊ duritiem
epatis ⁊ pleureſiz: cuius ꝑmixtio: ℞. myrr
he ⁊ meiſſet āboꝝ ana ʒ. iiij. ſpice et croci ⁊
cinnamomi ⁊ caſſie oium ana pondus ʒ. i. floris ſq-
nanti ⁊ calami aromatici ⁊ bdellij ſubalbidi omni
um ana pōdus ʒ. ij. ſ. ⁊ in q̄buſdā deſcriptionibus
loco bdellij mucalibꝰ paſſulaꝝ magnaꝝ enucleataꝝ
⁊ ablatis corticibus ʒ. xv. mellis q̄ntū ſufficit: cuius
doſis ſit pondus ʒ. i. cū decoctione iſopi infundant
q̄ infūdenda ſunt de medicinis cuz paſſulis in vino
odorifero: ⁊ terant ſicca ⁊ cribellent ⁊ reſoluant ſic-
ca cū melle ⁊ miſceant oia ⁊ conquaſſentur.

f Filoniū romanū tarſenſe qđ facit ad egritu
dines plimas ⁊ ꝓprie ad dolores colice ⁊
ipm eſt ſedatiuū doloꝝ. Inqt Gal. in li-
bro decē tractatuū i quo narrauit narrationē filonis
Inqt enīz v̄ba medicine. Ego ſū de expoſitiōe fi-
lonis medici tarſenſis: ⁊ meū q̄dem iuuamentuz ad
eū cui dimiſſa eſt mors ē iuuamētum maximū: ⁊ re
cuſſo dolores antecedentes in egritudinibꝰ plibꝰ ⁊
⁊ illud eſt qm̄ ſi accidat inteſtino noiato colon ⁊ eſt
dolor colice ⁊ ſumit in potu patiēs dolorez de me vi
ce vna ſedo dolorem eius. Et ſi data fuero in potu ei
q̄ patit difficultatē vrine aurei q̄ patit lapidem ledē-
tem ipm ꝯfero ei ⁊ ſano ſplenē etiā ⁊ anhelituz ſpa-
rationis ledentē ⁊ ptiſim ⁊ ſpaſmū ⁊ dolorem āboꝝ
lateꝝ timoroſū. Et ſi data fuero in potu ei q̄ ſpuit ſan
guinē aut euomit ſāguinē ſepo inter ipm ⁊ mortez ⁊
ſepo eam ab eo ⁊ ſedo omnē dolorē accītem in inte
ſtinis ⁊ viſceribus ⁊ tuſſim ⁊ ſfocationes ⁊ ſingultū
⁊ catarros deſcendentes a capite: cuius ꝑmixtio: ℞.
leucopipis ⁊ ſemis hyuſgami albi amboꝝ ana auſ
xx. opij auſ. x. croci auſ. v. euforbij ⁊ ſpice ⁊ piretri
oium ana auſ. i. caſtorei ⁊ zedoarie ⁊ dorōigi ⁊ mar
garitaꝝ non ꝑforataꝝ ⁊ ſeil oīuz ana ʒ. i. mellis diſ-
pūati q̄ntū ſufficit: doſis eiꝰ ſicut cicer cū aq̄ tepida.

Filoniū perſicum valēs ad fluxū mēſtruo-
rū ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ ſolutionē nature ⁊ ꝓ
ceſſionē ſanguis ⁊ illas que de ꝑgnantibꝰ
menſtruāt ⁊ ad vētoſitates accidentes in matricibus
⁊ cōſeruat embryones: cuius ꝑmixtio: ℞. pipis albi
⁊ ſemis hyuſgami albi amboꝝ ana ʒ. xx. opij ⁊ terre
ſigillate amborū ana pondus ʒ. x. croci ʒ. v. euforbij
⁊ ſpice ⁊ piretri omnium ana pondus. ʒ. ij. caſtorei
pondus ʒ. i. zedoarie ⁊ doronigi ⁊ margaritarū nō
perforatarum ⁊ muſchi omniū ana ʒ. ſ. camfore ſiē

tem ⁊ ſeminis ʒ.i. mellis diſpumati colati quantum
ſufficit doſis eius pondus ʒ.i. cum eo quod conue
nit de potibus.

Confectio alkekengi conferens ad vlcera i ve
b ſica ⁊ renibus ⁊ ad eos q mingūt ſanguinē
experta: cuius permixtio: ℞. ſeminis hyoſ
quiami albi ⁊ ſemis apij ⁊ ſe. feniculi omniū ana ʒ.
vij. granorum cucumeris ʒ.v. Et in deſcriptione alia:
granorum cucumeris ʒ.ij. hyoſquiami nigri ⁊ ſemis ace
toſe ⁊ opij ⁊ granorum pinee frixorum ⁊ croci ⁊ auellana
rum aſſatarum ⁊ amigdalarum amararum frixarum omniū
ana ʒ.iij. grana alkekengi numero xxv. draganti ʒ.
iiij. Tere ⁊ cribella ⁊ confice cū vino cocto. cuius do
ſis ſit pondus ʒ.i. cū candidicon aut cum aqua mel
lis poſt ſex menſes.

Iabirundinis valens ad dolorem guttu
d ris ⁊ ſquinantiā ⁊ dolores qui ſūt ſupra hy
pocondria. cuius pmixtio: ℞. aniſi ⁊ ſemi
nis apij ⁊ ameos ⁊ floris ſquinanti ⁊ radicis lilij ⁊ ci
namomi ⁊ amomi ⁊ ariſtologie longe ⁊ aliminis ia
meni ⁊ ſeminis harmel ⁊ myrrhe ⁊ caſſie ⁊ croci om
niū ana ℥.i. cōfectionis crocomagnetis ⁊ ſe. roſarum
ſicci ⁊ roſarum ſicut omnium ana. ℥.ij. coſti ⁊ cineris
hirundinū recentis omniū ana ℥.iij. ſpice ⁊ amili d
tritico omniū ana ℥.ſ. galle imature medie in quāti
tate numero. viij. Tere cribella ⁊ confice cū melle diſ
pumato ⁊ vtere ⁊ ſumatur de eo quantitas galle vni
us ⁊ diſſoluatur cum aqua mellis aut cum aqua or
dei aut cum decoctione roſarum ⁊ lentium ⁊ radicis
liquiritie ⁊ gargarizet cū ea ⁊ adminiſtretur itez cū vi
no tribus aut quattuor vicibus in die.

Ks crocomagnetis āminiſtrati in diabirū
a dine: ℞. croci ⁊ cinnamomi amborum anā ʒ.
ij. roſarum ſiccarum amomi coſti omniū ana ʒ.
ſ. myrrhe. ʒ. iiij. radicis liquiritie ⁊ folij indi amborum
ana ʒ.ij.ſ. terant ⁊ conficiant cū vino ⁊ fiant trociſci
⁊ exſiccentur in vmbra.

Iaſulfur: fortaſſe medicina hec equalis tyri
d ace: quare confert ad febres periodicas fri
gidas ⁊ ad febrem quartanam ⁊ febrē phleg
maticā ⁊ tuſſim ꝓprie antiquā ⁊ ſputū ſaniei ⁊ cōſtrictio
nem anhelitus ⁊ cōfert ſpaſmo ⁊ valet ad hydropiſim
⁊ ſplenem ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ extrahit lapidē. Am
plius cōfert ad puncturam ſerpentū ⁊ ſcorpionum in
uamentū manifeſtū ⁊ liberat ex nocumento medici
narum punentiū. cuius pmixtio: ℞. ſulfuris citrini ⁊ ſe.
hyoſquiami albi ⁊ cordumeni ⁊ ſtoracis ⁊ myrrhe
omniū ana ʒ.viij. rute ⁊ coſti amborum ana ʒ.x. opij ⁊
croci amborum ana ʒ.ij. caſſie ʒ.xij. leucopipis ʒ.xxij.
Tere medicinas ⁊ confice cum melle ⁊ vtere poſt ſex
menſes ⁊ ſumat in potu eger de eo ante periodum ſe
bris ſm menſuram ſue etatis.

Confectio de aſſa que cōfert ad periodos fe
c brium ⁊ aufert febrem quartanā apud dige
ſtionem ⁊ expellit nocumentum puncture
proprie ſcorpionis ⁊ rutele ⁊ que ſunt ſimilia duo.
cuius permixtio: ℞. aſſe ⁊ piperis ⁊ myrrhe ⁊ folio
rum rute partes equales: cōficiatur cū melle: cuius do

ſis ſit pondus ʒ.i. in puncturā ſcorpionū cum vino
⁊ in febre cum oxymelle an̄ periodum p horā vnam.

Confectio ſalis indi mūdificans ſtomachū
c ⁊ retinens vomitum phlegmaticum ⁊ me
lancholicum ⁊ ſanat vertiginem factam ex
phlegmate ⁊ meſolia. cuius permixtio: ℞. myrobalanorum
nigrorum ⁊ belliricorum ⁊ emblicorum ⁊ myrobalanorum ke
bulorum ⁊ ſticados omniū ana ʒ.iij. epithymi ʒ.iiij. ſa
lis indi ʒ.ij. hierepicre ʒ.x. agarici ʒ.iiij. Terantur ⁊
cribellentur ⁊ conficiantur cum ſirupo acetoſo. do
ſis eius eſt pondus ʒ.iij. in mane in ieiunio cū aqua
tepida.

Iacoſtum valens ad dolores epatis ⁊ ſto
d machi. cuius pmixtio: ℞. cinnamomi caſ
ſie coſti omniū ana pōdus ʒ.xxx. aniſi ⁊ ſe
men apij amborum ana pōdus ʒ.x. aſſari ʒ.xxix. cro
ci pondus ʒ.viij. reuſini pondus ʒ.x. floris ſquinan
ti ⁊ myrrhe amborum ana ʒ.xxiiij. Infundat myrrha
in vino ⁊ coletur ⁊ proijciant deſuper medicine ⁊ cō
ficiantur cum melle diſpumato: cuius doſis ſit tri
plum vnius ʒ. ⁊ adminiſtretur.

Confectio kabith regis faciens ad dolores
c iuncturarum ⁊ podagram ſedans dolorē
eius ⁊ prohibens eam accidere ⁊ ad febrem
antiquā ⁊ dolorem ſplenis ⁊ ventoſitatem groſſam
⁊ difficultatem anhelitus ⁊ tuſſim ⁊ vlcera inteſtino
rum ⁊ ſyncopim ⁊ dolores oculi ⁊ gutturis cum bi
bitur duobus diebus: ⁊ conſeruat corpus cum eam
ſumit homo a paſſionibus ⁊ egritudinibus: cuius p
mixtio: ℞. ſeminis rute ⁊ praſſij ⁊ ſcordeon ⁊ came
pitheos ⁊ oppoponacis ⁊ gentiane romane ⁊ ſtica
dos ⁊ cordumeni ⁊ ſtoracis liquide omniū ana pō
dus auř. v. myrrhe ⁊ croci ⁊ coſti amari ⁊ pipis al
bi ⁊ ſquinanti ⁊ ſpice nardi ⁊ euforbij ⁊ corticum ra
dicis mandragore ⁊ amoniaci ⁊ calamenti ⁊ ſemis
feniculi ⁊ ſe. bancie ſilueſtris cretice: roſ. ru. ſiccarum
ablatis capitibus ⁊ carpobalſami omnium ana auř.
iij. cinamomi auř. viij. caſſie ℥.i. ſucci eupatorij ⁊ kei
ſim ⁊ ſemis andacoche ⁊ gūmi amigdale oium ana
auř. iiij. opij ⁊ ſemis hyoſquiami albi amborum anā auř
.vi. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ in
fūde ex eis illas q̄ infūdunt aut in vino bono claro
⁊ eſt radix aut alio ⁊ cōfice cū melle diſpumato ⁊ re
pone in vaſe ⁊ vtere.

Lcalchatarahan magnū qd̄ cōfert ad ab
a ortum embryonū ⁊ dolores mulierum ⁊ ad
omnes egritudines ⁊ eſt medicina indi
ca. cuius permixtio ℞. opij pondus ſextariorū. iiij.
duarum tertiarum ʒ.i. euforbij ʒ.vi. acatie pōdus ſextario
rū. v. ⁊ pondus ʒ.ii. ⁊ duarum tertiarum ʒ.i. amomi pon
dus ſextariorum. iii. ⁊ duas tertias ʒ.i. coſti amari ſex
taria. ii. piperis ſextaria. ij. ⁊ duas tertias ʒ.i. piretri
pondus ʒ.vi. ⁊ alſefira ⁊ eſt bazaraſen alias ethenē
⁊ ſeſure ſcrara ⁊ eſt meſeſſdar amborum ana pondus
.ʒ. iiii. ſerici crudi ſextaria. ii. argenti combuſti pon
dus ʒ.vi. roſarum rubearum ſiccarum ablatis capitibus
ʒ.vi. ameos pōdus ʒ.iiii. ſeis hyoſquiami albi pōdus
ſextariorum. ix. ⁊ ʒ.ii. ſupiorum vitis pōdus ʒ.iiii. cortici

radicis apij pondus ſextariorum. iij. et. ʒ.ij. ſemis por
tulace ſextaria. x. granorum alkerua excorticatorum ſexta
ria. viij. ſulfuris citrini ſextaria. v. gūmi pōdus ſexta
riorum. iij. ⁊ pondus. ʒ.ij. ſtoracis liqde pōdus ſexta
riorum. iij. ⁊ pondus. ʒ.ij. ⁊ duarū tertiarū. ʒ.i. bdellij
ſubalbidi ſextaria duo turis maſculi ſextaria. v. ⁊. ʒ.
ij. galbani ſextaria. xx. ⁊. ʒ.ij. ⁊ duas tertias. ʒ.i. di
bic mūdati ſextaria. v. ⁊ duas tertias. ʒ.i. myrti ſex
taria. ij. maſticis ſextaria. iij. ⁊ duas tertias. ʒ.i. ari
ſtologie rotūde ſextaria. iij. ⁊ duas tertias. ʒ.i. radi
cis lilij celeſtis ſextaria. iij. ⁊. ʒ.ij. cordumeni ſextaria
vi. radicū alkekēgi. ʒ.vi. folij idi ſextaria. iij. ⁊ duas
tertias. ʒ.i. carpobalſami ⁊ calami aromatici ⁊ caſ
ſie ⁊ zedoarie ⁊ doronigi oium ana ſextaria. ij. ſemis
mādragore pōdus. ʒ.iiij. cinamōi pōdus. ʒ.vi. aſſa
ripōdus. ʒ.iiij. cardamomi grana integra. l. gariofi
lorum maſculorum ſextaria. v. gariofilorū maſculorum ſex
taria. v. gariofilorum ſciarū ſextaria. iij. berodoaz ſex
taria. ij. ⁊. ʒ.ij. cinamomi ſextaria. ij. galange pōdus
ʒ.iiij. margaritarū nō pforatarum pōdus. ʒ.ij. coralli
ſextaria ij. ⁊ ʒ.i ariſto. longe pōdus ſextariorum ix. zu
ſere pondus. ʒ.ij. acori albi ſextaria. ij. ⁊. ʒ.ij. capſie
inde pōdus ſextariorum. ij. zinziberis ⁊ pipis albi am
borum ana ſextaria. v. amot ⁊ nuzeris amborum ana ʒ.ij
ſurenidi ſextaria. ij: ⁊. ʒ.ij. ⁊ duas tertias. ʒ.i. been al
bi ⁊ ru. ābor ana ſextaria duo ⁊ duaſ tertias ʒ.i. fell
vaccini pōdus ʒ.ij. fell adib ⁊ fell vrſi ⁊ fell corui oī
um ana pōdus ʒ.i. Aggrega has medicias tritas cri
bellatas iſuſis q̄ ex eis infūdūtur i vino ſeptē dieb
⁊ poſt illud ꝓijce ſup eas medicinas ɔtritas ⁊ ɔfice
cū melle diſpumato ⁊ olei balſami ſextarijs iij. ⁊ ſit
quātitas vini i quo iſuſe ſūt medicine quātitas in q̄
ſoluant medicie ⁊ fiāt ſic electuariū ⁊ ponat in vaſe fi
guli aut lapidis mūdo: ⁊ ferueat v. aut ſex ebullitiōi
bus ⁊ auferat ab igne ⁊ infrigidet ⁊ reponat in vaſe
vitri ⁊ poſt illud ſūat de bohatō claudā ſciaz decre
pitā ⁊ ligētur man⁹ ⁊ pedes ei⁹ adinuicē ⁊ ponat i va
ſe eris ⁊ ꝓijciat deſup lupinorum alborum ⁊ aneti ⁊ myr
torum ana pugillus. i. ⁊ ꝓijciat deſup aq̄ dulcis quātū
neceſſe ē ⁊ coopiat os vaſis ⁊ decoq̄t cū leni igne do
nec diſcoq̄tur ⁊ poſt illud auferat ab igne ⁊ coletur
ius ⁊ ſūat ⁊ mūdificent cutis ei⁹ ⁊ oſſa ipi⁹ ⁊ pili ei⁹ ⁊
reducat ius ad vas mūdū ⁊ ꝓijciat ſup ipm olei bal
ſami ⁊ olei nardini quantitas ſextarij vni⁹ de vno
quoq; ⁊ decoq̄tur lēto igne donec remaneat ei⁹ ter
tia deīn ꝓijciat ſup ipm mel ſm quātitatē iuris ⁊ de
coq̄tur donec ingroſſet ⁊ ɔuertat i ſpiſſitudinē mell
groſſi: deīn ꝓijciant deſup medicine cōfecte pdicte
in pncipio ɔfectiōis ⁊ inſſet ⁊ reponat in vaſe vitri
⁊ dimittat ſex mēſibus ⁊ adminiſtret poſt illud ⁊ nō
adminiſtret an̄ illud qm̄ interficiet.

Lcalchatarahā minus. ℞. carpobalſami
a pōdus ʒ.ij croci pōdus ʒ.x muſchi pōd⁹
tertie ʒ.i. hellebori albi ʒ.iiij opij pōd⁹. ʒ.
xv. ɔdiſi pōdus ʒ.ij pipis pōd⁹ ʒ.x ſerici crudi pō
dus ʒ.ij ſemis hyuſqami albi pōd⁹ ʒ.x. euforbij pō
dus ʒ.vij. amomi ⁊ corticū radicū mādragore oium
an̄ pond⁹ ʒ.ij. vince ⁊ caſſie ⁊ āmoniaci ⁊ olibani ⁊

radicis lili ij ⁊ xylobalſami ⁊ pulpe colloqntide ⁊ zin
ziberis ⁊ ſerapini ⁊ oppopōacis ⁊ cinamōi ⁊ caſto
rei ⁊ hezeribaſen ⁊ meſeſſdar ⁊ capſie inde oium ana
ʒ.ij ſemis albarmel ⁊ gariofilorum ⁊ folii idi ⁊ adipis
gruis ⁊ fell elephātis oium ana ʒ.iiii. auri ⁊ argenti
amborum ana pōdus ſexte ʒ.i. tritorum ⁊ cribellatorū ⁊
zedoarie ⁊ doronigi ⁊ caſtore oium anā ʒ.iii ſpice aro
matice pōdus ʒ iii coſti amari pōd⁹ ʒ.iiii carui pō
dus ʒ.ii ariſtol. rotūde pōdus ʒ.i. ameos ⁊ origani
pſici ⁊ radicis alzufere ⁊ granorum capparis oium ana
pōdus ʒ.i. interfectoris p ſe ſui ⁊ zuccari ⁊ baccarum
lauri ⁊ ſanguis draconis oium ana pōdus ʒ.ii. ſalis
indi ⁊ viue maſculi amborum ana pōdus ʒ.ii. ſulfuris
marini pōdus ʒ.i. burūgi ⁊ pipis amborum ana po n
dus ʒ.ii. caſſiefiſtule mūdate a cāna ⁊ granis ſuis ⁊
chir ⁊ vananeul ⁊ radicum canabis ⁊ rizi oium ana
pōdus ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribel
latas ⁊ infūde q̄ ex eis infūdūtur in vino: ⁊ ɔfice cū
melle diſpumato ⁊ vtere poſt ſex mēſes.

Lkelkelēgi magnū qd̄ cōfert ad mollifica
a tionem ſtomachi ⁊ frigus eius ⁊ ad febres
antiquas ⁊ ſyncopim ⁊ difficultatem vri
ne ⁊ albaras ⁊ morpheam ⁊ vigilias ⁊ fracturam oſ
ſium ⁊ tuſſim humidam ⁊ pthiſicos quando non
adeſt febris ⁊ ad illum cuius iam infrigidatum eſt
corp⁹ ⁊ ad hemorroidas ⁊ ſpleneticos: ⁊ ad dubel
lati ⁊ colicam ⁊ hydropicos ad mulierem que egro
tat in pregnatione ſua ⁊ ad pxfocationem matricis
⁊ ventoſitates que ſunt in iuncturis ⁊ inflammatio
nem ⁊ ad dolores genu ⁊ dorſi ⁊ lacerti: cuius per
mixtio. ℞. myrobalanorum nigrorum ⁊ bellirico
rum ſcirembiegi ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ zinzi
fini ⁊ ſpice ⁊ capſie ⁊ ſulfuminae ⁊ ſalis indi ⁊ ſalis
rubei ⁊ ſalis naptici ⁊ ſalis maſſe ⁊ lingue auis ⁊ ci
peri ⁊ hell ⁊ cynami ⁊ burūgi ⁊ origani perſici ⁊ ni
gelle ⁊ granorum nil ⁊ cymini ⁊ folii indi ⁊ ſeminis
apii ⁊ coriandri ſicci. Et inuenimus in quibuſdam
deſcriptionibus has medicinas iterum ſauſel ⁊ eſt
taſei ⁊ almamuth ⁊ eſt coſtbaracoſt omnium ana. ʒ
iiii. oppoponacis ʒ.viii turbit lib.i. ⁊ ſextaria iiii. et
paſſularum enucleatarum aur. c. emblicorum aur.
cc. penidiorum lib. vi. ſ. olei ſiſami lib. iii ⁊ in deſcri
ptione alia lib. i. Tere medicinas ⁊ cleotrigoniza ⁊
cribella ⁊ decoque paſſulas p ſe cum aqua ⁊ cola ⁊
infunde caſſiamfiſtulam in ea: ⁊ infūde emblicos i
aque lib. xxiiii die ⁊ nocte ⁊ decoque vſquequo re
maneant lib. viii ⁊ proiice emblicos ⁊ reduc aquam
emblicorum ad vas ſecundo ⁊ confrica in eam caſ
ſiamfiſtulam infuſam in aqua paſſularum fricatio
ne bona: aut adiunge ad aquam emblicorum que
eſt in vaſe: ⁊ proiice deſuper penidios ⁊ decoque
cum leni igne vſquequo reſoluantur penidij: ⁊ con
uertatur aqua in ſpiſſitudine mellis ⁊ poſt illud pro
iice ſuper eam oleum ſiſaminum: ⁊ commoue vſ
quequo commiſceatur cum aqua: ⁊ an adhereat
manui aut panno ⁊ remoue ab igne ⁊ pulueriza de
ſuper medicinas valde bene contritas ⁊ vtere: Cu
ius doſis ſit aur. tres aut quattuor: vniuſcuiuſq; homini

ſm mēſuram ſue virtutis.

Alkekengi min⁹ valēs ad hydropicos ⁊ dolores epatis ⁊ ſplenis ⁊ ictericiā ⁊ opilationem ⁊ carbunculos ⁊ ē ſanum ⁊ expertum. cuius permixtio. R. myrobalanoꝝ citrinoꝝ ʒ.xx. myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricorum omniū ana.ʒ.xv. emblicorum lib.iij. tamarindorum.ʒ.l. paſſularum enucleatarū lib.i. aggrega has medicinas ⁊ pĳce ſuper eas aque lib.xxx. ⁊ bulliat vſquequo remaneant de ea lib.viij. ⁊ coletur: ⁊ accipe caſſiefiſtule mundate a canna ⁊ granis ſuis lib.i. ⁊ pĳce ſuper eam aquam colatam ⁊ ferueat ebullitione vna ⁊ confrica bene ⁊ cola per colatorium: ⁊ accipe lib.iiij. penidioꝝ ⁊ pĳce ſuper eam cū aqua ⁊ bulliat vſquequo reſoluantur penidij: ⁊ fiat eis ſpiſſitudo mellis: deinde pĳce deſup olei ſiſamini recētis lib.i.ſ. ⁊ cōfice cum eis bene ⁊ ferueat duab⁹ ebullitionibus ⁊ remoueatur ab igne: ⁊ accipe lacce ablute ⁊ ſpice ⁊ roſarū ⁊ petroſelini ⁊ dauci ⁊ fu ⁊ reuſini ⁊ ſalis indi radicis lilij celeſtis ⁊ agarici omniū ana.ʒ.vi. camedreos ⁊ ſiſeleos ⁊ ariſtologie longe ⁊ aſſari ⁊ xylobalſami ⁊ gētiane ⁊ buzuugi excorticati et caſſie oium ana.ʒ.iiij. ſucci eupatorij ⁊ ſucci abſynthij ⁊ ciperi ⁊ floris ſquinanti oium ana.ʒ.v. ſeminis cuſcute ⁊ ſeminis atriplicis ⁊ radicis liquiritie ⁊ ſucci liquiritie ⁊ ſcamōee oiuꝫ ana.ʒ.x. ſeminis apij et coſti ⁊ acori ⁊ ſeminis feniculi ⁊ aniſi oiuꝫ ana.ʒ.iij turbit albi.ʒ.cl. cymini carmeni nigri.ʒ.iiij. Tere et cribella has medicinas: ⁊ accipe mezerion.ʒ.xx. ⁊ funde ſuper ipm aque lib.i. ⁊ olei ſiſamini. ℥.iij. ferueat donec conſumat aqua ⁊ cola oleum: deinde inuolue cum eo medicinas ⁊ proĳce ſuper eas penidios decoctos ⁊ cōmiſce bn̄ ⁊ pone in vaſe vitreato ⁊ ſit doſis.ʒ.iiij. cum lacte camele: aut cum aqua ca ſei: aut cum aqua vue vulpis ⁊ alkekengi. Et ego dicam in deſcriptione alia in ſūma ſecūda.

Onfectio candorius valēs ad vētoſitates groſſas ⁊ puncturam ⁊ colicā ⁊ obliuionē ⁊ datur in potu mulieribus pregnantibus ꝓpter illud qđ accidit eis de egritudinib⁹ frigidis: cui⁹ permixtio. R. ſeminis hyuſquiami albi ⁊ opij amborum ana.ʒ.xx. euforbij ⁊ piretri ⁊ ſpice ⁊ croci omniū ana.ʒ.vij. terantur ⁊ cribellētur ⁊ cōficiantur cum melle: ⁊ adminiſtretur poſt ſex mēſes.

Onfectio cognominata condari precioſa valde. R. croci aur.ij. myrrhe ⁊ aſſari et fu ⁊ reuſini ⁊ dauci ⁊ petroſeli ⁊ meu oiuꝫ ana aur.iiij. ſpice inde ⁊ romane amboꝝ ana aur.vi. coſti ⁊ caſſie ⁊ floris ſquināti omniuꝫ ana aur.i. carpobalſami aur.iij.ſ. rubee an.viij. ſucci ligritie ⁊ ſcolopendrie ⁊ polij ⁊ ſucci eupatorij omniū ana aur.iij. olei balſami aur.vi. permixtionis andareca ron aur.v. mellis quātū ſufficit: cuius doſis ſit ſicut auellana cū gelenſabin de melle. ℥.i.

Onfectio de calamento que confert doloribus ſtomachi ⁊ epatis frigidis ⁊ horripilationi vehemēti ⁊ febribus habentib⁹ periodos: cuius permixtio. R. calamenti fluuialis ⁊ montani ⁊ petroſelini ⁊ ſileris omniū ana.ʒ.xx. ſeminis apij ⁊ camemille ⁊ aſſe omniuꝫ ana.ʒ.iiij. reuſini.ʒ.xv. pipis.ʒ.xliiij. ⁊ in deſcriptiōe alia.ʒ.xxiiij conficiantur cū melle ⁊ adminiſtretur.

Onfectio de ſeminibus faciens ad dolores epatis ⁊ ſplenis ⁊ ſtomachi ⁊ ventoſitates generatas in vētre: cuius permixtio R. caſſie ⁊ amomi ⁊ ſpice ⁊ ameos ⁊ ſeminis feniculi ⁊ ſeminis apij ⁊ aniſi ⁊ ſiſeleos ⁊ caſtorei ⁊ ſeminis aneti ⁊ ariſtologie longe ⁊ galbani ⁊ aſſari ⁊ caruí omniū partes equales: ⁊ mellis diſpumati quantū ſufficit ⁊ ꝑmiſceat ⁊ adminiſtret.

Onfectio de hiacyntho noſtra. Hec ē cōfectio noſtra quam experti ſumus in regib⁹ ⁊ eoruꝫ ſimilibus: ⁊ cognouimus in ea iuuamentum maximū ꝓprie in egritudinibus alguei gues ⁊ alguesſet ⁊ pulſu cordis ⁊ debilitate cordis. ⁊ iam eradicauit de eis egritudines antiquas in quibus non contulerūt curationes ⁊ inuenimus in ea iuuamentum maximū in egritudinibus cerebri ⁊ ſtomachi ⁊ epatis ⁊ ꝓprie ſplenis ⁊ colica: ⁊ valet ad dolores iuncturarū ⁊ febres antiquas: cuius deſcriptio. R. fracture hiacynthi ⁊ ꝓprie rubee granate et ei ſimiliuꝫ pondus aur.i. que ponatur in inſtrumēto terendi ⁊ incipiatur eius contritio cum facilitate ſubtiliter ut alteretur: deinde ponatur in tabula ⁊ ꝑparetur ſuper eam ad terendum ⁊ ſumatur lapidis aluminis pondus.ʒ.i. halakic aſs alchic pōdus.ʒ.i. ⁊ auri liqͣti in crucibulo ſuo linito cū lithargyrio donec auruꝫ fiat ſicut vitrū ⁊ teratur pondus tertie ʒ.i. ⁊ argenti vitreati cum odore ſtanni pondus ſexte.ʒ.i. ⁊ fiat cum vnoquoqꝫ eorum de contritione ⁊ puluerizatione illud quod fit in hiacyntho: deinde ſumatur ſumma eorū ⁊ pĳciatur in tabulam vitreā ⁊ inuoluatur in vino odorifero ⁊ teratur donec exſiccetur: ⁊ teretur donec fiat puluis ſubtiliſſimus: deinde ſumatur ⁊ reponatur. ſit ergo ſūma pars.i. deinde ſumatur agarici ⁊ epithymi ⁊ pipis ⁊ zinziberis ⁊ gariofiloꝝ ⁊ ſanſuci oium ana pars.ſ. ⁊ ſumatur lapidis armeni ⁊ lapidis azuli ⁊ ſalis naptici et zedoarie ⁊ doronigi ⁊ been ⁊ lingue bouis omniuꝫ ana tertia ꝑtis.i. deinde ſumatur ſpice celtice ⁊ ē nereiden: ⁊ amomi ⁊ acori ⁊ folij ⁊ cinamomi ⁊ origani ⁊ aſſe ⁊ iſopi ⁊ cymini omniū ana quarta ꝑtis.i. deinde ſumatur pulegij ⁊ petroſelini ⁊ lapidis iudaici ⁊ ſeminis apij ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ croci ⁊ piperis albi omniū ana ſexta partis.i. ⁊ ſumatur oſſium elephantis tertia partis.i. tere ergo omnes has medicinas ⁊ ꝓproe ſuper has calcem lapidū ⁊ tere ⁊ cōfice cum melle emblicorum quod ſit pondus duplici eorum ⁊ fac trociſcos aur.i. ⁊ da in potu.

Onfectio alia de medicinis Gal. que cōfert egritudinibus cauue pulmonis ⁊ vlceribus pulmonis ⁊ ſputo ſanguinis ⁊ puris ⁊ ſanici attracte ad pectus ⁊ difficultati ſputi: cuius permixtio. R. gūmi albotin aur.iiij. croci aur.iiij. olibani aur.iiij. myrrhe aur.iiij. radicum lilij excorticatarum aur.iiij. granoꝝ pini magni aur.iiij

ſpice ſcemi an.ij.ſ. caſſie nigre an.ij. dragagā.an.iij carnis dactiloꝝ ſcemi aure.iij. crete ſemi⁹ q̄ d ī ſtella auſ.iiij. galbani clari mūdi auſ.xxx. coſti aur.viij. ⁊ inuenimus in deſcriptiōe alia auſ.i. mell' boni colas iiij. decoq̄n̄ mel ⁊ gūmi albotī in vaſe duplici. cūqꝫ ꝑuenit ad terminū ſpiſſitudis tunc ꝑmiſce cū eo galbanū ⁊ decoque ipm donec ꝑueniat ad terminū: videlicet vt cū de eo diſtillat ſtilla vna nō dilatet: ⁊ ꝑmiſce ipſum ⁊ vtere.

Onfectio que pertinet aroſtomacis mirabilis ad ſputum ſanguinis vt vlcus pulmonis ⁊ ſaniem eius collectā ⁊ apoſtema ipi⁹ ⁊ corruptionē laceri ⁊ vomitū cibi ⁊ coliricam paſſionem ⁊ fluxum ventris ⁊ lacertum veſice ⁊ prefocationē matricis ⁊ febres habentes paroxiſmos datā in potu añ horā ꝑ horā vnā ⁊ extenuatōꝫ ⁊ maliciā cōplexionis ⁊ venena ebibita ⁊ ex percuſſione cuiuſnicunia. Cui⁹ permixtio: R. nereiden coſti galbani caſtorij opij melanopiperis ⁊ macropiperis ⁊ ſtoracis omniū ana ℥.i. mellis kiſt.i. tere medicinas ſiccas ⁊ cribella. galbanum vero decoque cum melle donec liqueſiat ⁊ cum liqueſcit tūc cola ipſum ⁊ funde ſuper ipſum medicinas ⁊ pone in vaſe vitri aut vaſe argēti ⁊ de ea da in potu quantum eſt faba egyptiaca cū aq̄ mell' q̄ntitate duoꝝ cadoꝝ ⁊ diſtilla ſuper ipſam digitis tuis de oleo ſiſamino guttas tres.

Onfectio que cōparatur ad canabine extrahens arenam in vrina ⁊ reliquas materias vlcerum: Cuius permixtio: R. radicū auf.iiij. ſiſeleos camedreos ſemichia iperico ⁊ eſt ſolij alkemelcon hayſ ⁊ eſt ſemen alkanabotis oium añ. auſ.iiij. amomi auſ.viij. cynamomi auſ.xij. ſileris montani ſpice inde croci ſanalanſin ſemis apij mōtani polij ſe. rute ſilueſtris pulegij cretenſis oiuꝫ ana pōdus illud idē: radicis ligritie lapidis ſcemi maſculi ⁊ femine omniū ana auſ.xvi. naſturtij babilonici aur.xxxiiij. ſeminis agnicaſti ſaradie amboꝝ ana auſ.xxiiij. cordumeni auſ.xlviij. ꝯficiantur cū melle decocto ⁊ detur de eo in potu q̄ntitas auellane cum ſirupo melliſino cōmixto quātitate quatuor cadorum.

Re medicine de gentiana valens ad duriciem ⁊ opilationē ⁊ dolorē epatis ⁊ ſplenis ⁊ febrē antiquam. Cuius permixtio ē vt ſumatur gentiane ⁊ piperis amboꝝ ana pōd⁹.ʒ.x. ⁊ dactiloꝝ alborum ſiccoꝝ ⁊ folij ⁊ ſpice ⁊ ariſtologie longe omniū ana ℥.i. tere ⁊ pulueriza ipſa: et ꝯfice ea cū melle diſpumato itavt fiat in loco mell's ſpiſſi: cuius doſis ſit pondus.ʒ.i. cum aqua rute decocte.

Re medicine que nominatur donū dei et fuit inuenta in theſauro regis ⁊ dixerūt qꝫ ꝯfert podagre ⁊ hemorroidib⁹ ⁊ corruptōni ani ⁊ frigoribus ⁊ facit appetere cibū ⁊ coitū ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯſeruat ſanitatē qui bibit in tēpore veris aut hyemis trib⁹ menſib⁹ in omni die veneris ois menſis: Cuius ꝑmixtio eſt vt ſumatur myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ acori ariſtologie lōge ⁊ rotūde ⁊ ſecacul ⁊ heil ⁊ cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ camemille ⁊ zinziberis ⁊ ſiſami nō excorticati oiuꝫ añ. pōd⁹ ℥.vi. ⁊ nuci muſchate ⁊ ſpice ⁊ turbit albi ⁊ meu ⁊ fu ⁊ dauci ⁊ aſſari ⁊ ſeminis apij mōtani ⁊ euforbij omniū ana pōdus.℥.ij. ⁊ almene ⁊ eſt anicos ⁊ medulle cauri ⁊ ſe. porri ⁊ tuderi albi ⁊ pancris albi ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ venarū ligritie ⁊ amōi ⁊ piretri ⁊ ſpodij ⁊ ſiſeleoſ ⁊ aſſe fetide ⁊ cymini ⁊ cynamōi ⁊ caſſie ide ⁊ tapſie ꝑfice ⁊ alchatamō ⁊ vinee ⁊ ciperi ⁊ radicis nenuſarij ⁊ macropipis ⁊ calami aromatici ⁊ caſtorei oiuꝫ ana.℥.iiij. ⁊ corticuꝫ radicis apij.℥.viij. ⁊ ſcorie ferri mūdate trite nutriete tribus hebdomadis.ſ. hebdomada vna cū zuccaro ⁊ hebdomada cū aq̄ ⁊ melle ⁊ hebdomada cum aceto: deinde incipe ⁊ infunde eam vno die in aceto deinde conuerte eam in mane ad zuccarum ⁊ tertia die cōuerte eam ad aquam mellis ⁊ ita fac illud de ea trib⁹ hebdomadis ſm huc modū: deinde ſicca eam in vmbra ⁊ tere eam donec fiat ſicut alcohol et tere reliq̄s medicinas ⁊ pulueriza eas ⁊ cribella ipſas deinde pōdera de medicinis ꝑteſ.iij. ⁊ de ſcoria ꝑtē vnam: deinde inuolue eas ex butyro vaccino bono ⁊ ꝯfice cū melle bono ⁊ pone cū eo de penidijs pondus ſcorie: deinde liquefac penidioſ ⁊ funde eos deſuper cū melle donec fiat in loco mell' ſpiſſi: deīn pone eam in vaſe viridi nouo mūdo ⁊ liga caput ei⁹ et ſepeli ipm in ordeo ſex mēſib⁹ ⁊ da ipſaꝫ in potu: cuius doſis ſit ſicut galla i mane in ieiuno ⁊ nō comedat aliqd donec tres hore diei ꝑtereant: deīn comedat ⁊ rege ipſ regimie eq̄li ⁊ fugiat ab eo nauſeatiua ſatietas ⁊ ꝑparatō ⁊ reliq ex quib⁹ timet ei nocumentū. Quidā aūt medicoꝝ exiſtimauerūt qꝫ hec medicina effugat maliciā veneni ꝑnicioſi ⁊ facit poſſidere ſanitatem.

Edicia ꝯfecta q̄ ꝯfert debilitati epatis ⁊ torſioni ⁊ ſputo ſan. R. balauſtiaꝝ ⁊ ſan. dra. ⁊ folioꝝ alaſif ⁊ aluminis iameni añ. ꝑtem vnā: tere ea ⁊ pulueriza: ⁊ decoque ipſa ⁊ cola aquā eius ⁊ da ipſam ad potandum tepidā qm̄ bona eſt.

Onfectio kiume medici q̄ fac ad corruptōnē ꝯplexionis ⁊ oppilata epatis ⁊ ꝯfortat ſtomachū ⁊ clarificat colorē: Cui⁹ ꝑmixtio ē vt ſumant myrobalanoꝝ ⁊ alkegi amboꝝ añ. pōd⁹ ʒ.xxv.ʒʒ. cynamomi añ.ʒ.x. pipis albi pōd⁹ʒ.xxiiij ⁊ alcalaſir pōdus.ʒ.iij. ⁊ galange pōd⁹.ʒ.x. ⁊ nere miſch pōdus.ʒ.vi. ⁊ ſucci abſinthij.ʒ.v. ⁊ vini cocti ⁊ almeiſus q̄ntitas q̄ ꝯficiant medicine: t. re medicinas ⁊ pulueriza eas ⁊ ꝯfice eas cū vino ⁊ almeiſus ⁊ fac de eis pillulas ſimiles piperi: ⁊ ſit doſis eiuſ.ʒ.ij cū aqua tepida.

Onfectio cognominata imperialis q̄ confert ad difficultatem vrine ⁊ dolorē dorſi ⁊ debilitatē renū ⁊ frangit lapidē. cui⁹ ꝑmixtio: R. ſemi. papaueris ⁊ ſe. porri ⁊ ſe. aneti ⁊ ſe. apij ⁊ ſe. lilij ⁊ ſe. lactuce ⁊ ſe. endiuie ⁊ ſemis portulace ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ lingue auis ⁊ ſe. alkerua ⁊ keſile ⁊ ſe. aſſichelabrē ⁊ ſe. ſanſuci ⁊ ſe. kekilie ⁊ pipis ⁊ turbit ⁊ granoꝝ naſturtij ⁊ ſe. mariu ⁊ vinee ⁊ ammonia

cī ⁊ florū ſquinanti ⁊ ſe.napi ⁊ dragaganti ⁊ ſe.hyaſ
quiami albi ⁊ origani ⁊ zarub ⁊ ſeleniati ⁊ granorū
nil ⁊ coſti ⁊ carui ⁊ pſilij ⁊ ſauine ⁊ enule ⁊ olibani et
ſe.merſulē ⁊ caſſie ⁊ ſe.lini ⁊ ſalis indi ⁊ ſe.rute ⁊ ſe.
alkekengi rubei ⁊ albi ⁊ cymini carmeni ⁊ cynamo
mi ⁊ ſe.ſelēgemiſk ⁊ mugath ⁊ ſene de mecha ⁊ her
modactilorꝫ ⁊ epithimi ⁊ aniſi ⁊ ſemi.ſulle ⁊ ſtrachs
gnorꝫ ſoſ oīuꝫ anā.ʒ.iiij.ṫderi albi ⁊ rubei ⁊ ameos
⁊ zedoarie ⁊ kinan ⁊ ſe.fenicli ⁊ cynamomi ⁊ myro
balanorꝫ citrinorꝫ ⁊ kebulorꝫ ⁊ ſe.harmel ⁊ granorꝫ
myrti ⁊ ſynapis ⁊ canabis ⁊ ſiſami excorticati ⁊ ſe
nugreci ⁊ ſe.bancie oīuꝫ anā.ʒ.v.ſecacul ⁊ zinziberiſ
amborꝫ ana.ʒ.iiij.kie ⁊ pipis al. ⁊ gariofili ⁊ ſpice ⁊
florꝫ alcanne ⁊ piretri omniū.ʒ.i.ſ.ſcamonee pōdꝰ
tertie.ʒ.i.ſe.melonis ⁊ ſe.melonis lōgi amborꝫ ana.
ʒ.x.olei ſiſamini.ʒ.xl.mellis lb.ij.doſis integra.ʒ.ij
cum aqua tepida.

Confectio quam narrauit aſaimeri ⁊ dixit
c ꝙ eſt expta q̄ eſt ꝯueniēs paliſi ⁊ torture et
mollificationi ⁊ reliqs egritudinibꝰ q̄rū ra
dix eſt phlegma de q̄ ſumaſ ſm̄ q̄ntitatē quā tolle
rat eger: ⁊ ſi liniaſ ex ea mēbrꝫ mollificatū iuuat. Cu
ius pmixtio: ℞.opij ⁊ euforbij ⁊ caſtorei ⁊ cynamo
mi ⁊ macropipis ⁊ hyuſquiami albi ⁊ ſpice ⁊ zinzi
beris ⁊ croci oīuꝫ anā.ptes eq̄les: tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfi
ce cū melle diſpumato ⁊ pone in vaſe vitreo ⁊ vtere
cū neceſſe fuerit

Confectio impiguatiua ufa expta: ℞.mu
c gath ⁊ nuc endex ⁊ been ⁊ zedoarie ⁊ dra
gaganti ⁊ ſe.papaueris ⁊ karabe oīuꝫ anā.
pōdꝰ.ʒ.iij.tere ⁊ pulueriza ⁊ frige cū butyro frictiōe
leui ⁊ pmiſce cū duabꝰ eminis pnis ſauib triti ⁊ emi
na vna zuccari menſurata cū emina pua: deinde ſu
maſ oī die pōdꝰ ʒ.xx. ⁊ decoq̄tur cū duabꝰ libris la
ctis ⁊ pijciaſ deſup de butyro q̄ntū neceſſe eſt ⁊ ſor
beatur qm̄ bonū eſt.

Explicit tractatus pmꝰ incipit ſecūdus de hieris

Jera eſt nomen ſolutiui rectificātis: ⁊
huiꝰ qdē interptatio ⁊ expoſitio ē me
dicina diuina: Et pmū qdem ſolutiuū
b de cognitis fuit hiera ruffi ⁊ antiqtus
nō cadebat nomē hiere niſi ſup hanc
deinde noīate ſunt alie eo: ⁊ nō dr̄ medicina diuina
niſi qꝛ actio ſolutiui eſt res diuina ſaluans ex virtuti
bus ſue nature. Et antiquitus qdē nō fuerūt date in
potu hiere niſi qm̄ medici timebant ex malitijs ſolu
tiuorū ſimpliciū ſicut pulpe colloqntide ⁊ hellebori
⁊ aliorꝫ. Et cū volebāt vti eis pmiſcebāt ea cū faciēti
bus penetrare ⁊ rectificātibꝰ ⁊ bezahard donec au
ſi facti ſunt in vſu eorꝫ. Poſtea edomiti ſunt in eis ⁊
acceperūt ſuccū eorꝫ: deinde auſi ſūt in eis adeo do
nec acceperūt ea ſicut ſūt in pilluſ. Sciat ergo me
dicus ꝙ hiere magis ſūt ſalue q̄ȝ decoctiones ⁊ pil
lule. Et nō dimittitur propꝫ malitiā ſuam. Imo pro
pter ea q̄ excuſant ab eis ꝓpꝫ ꝯſuetudinē malam. Et
qm̄ ipſe nō trahūt ex lōginquo ſicut decoctiones ⁊
pillule. Et doſis de hieris eſt vſq ad.xiiij.aure. Et
qn̄qꝫ pijciūt ſup eas ſalē maſſe. Et magis ꝯueniēs
cū quo in potu danſ eſt aq̄ epithimi cū paſſuſ mun
datis ꝓpe ſm̄ deſcriptōēꝫ quorūdā eorꝫ. Cꝰ ℞.
epithimi.ʒ.iiij.paſſularū mundatarū.ʒ.x.myroba
lanorꝫ nigrorꝫ mūdatorꝫ.ʒ.i.ſticados.ʒ.iij.aque lb.
iiij.anīunden mundati lb.ſ.detur ad potandum in
ieiuno. Et conſequenter detur ſeminis altee.ʒ.i.ſe
minis citroli.ʒ.ſ.cum pauco oleo nucis ⁊ aqua te
pida. Et cibus tribus diebus ſit zirbabegi cuꝫ aqua
commixta.

Jerapicra.i.amara: Hec ē hiera de aloes
b ⁊ aſſociatur ei cynamomum propter ſub
tilitatē ſuam ⁊ iuuamētū qd̄ facit viſceribꝰ
⁊ ſtomacho ⁊ maſtix ſilr ⁊ vt ꝯfuetꝫ ⁊ ſiſercaſſia ⁊ cro
cus propter digeſtionem ⁊ confortationem cordis
⁊ ſtomachi. Et fortaſſe crocus facit incurrere in ea
dolorem capitis: quare oportet vt minoretur pon
dus eius aut expellatur: ⁊ aſſarum quoniam ineſt ei
adiutorium ad ſolutionem faciendam ⁊ precipita
tionem humiditatū. ⁊ quandoqꝫ ponitur loco eiꝰ
cubebe ⁊ ſunt ſubtiles ⁊ carpobalſamus ⁊ xylobal
ſamus propter confortationem ſtomachi ⁊ reſolu
tionem albezaharati. Et de hominibus ſunt qui
dam qui ponunt in ea florem ſquinanti: quare pro
hibet raſurā q̄ue timetur ex aloe: ⁊ roſas vt expellāt
maliciam caliditatis aloes a ſtomacho ⁊ capite. et
quandoqꝫ fermentatur cum tanto melle quantum
eſt. ⁊ quādoqꝫ eſt ſicca non fermentata. ego vero in
formo de ipſa pulverizata trociſcos cū aq̄ bdellij ⁊
exſicco eos in vmbra ⁊ vtor eis. nā inuenio illud ma
gis vtilimū q̄ȝ aliud: ⁊ fortaſſe bdellium eſt fere ꝑs.i.
Et antiqui quidem diuerſificati ſūt in quantitate re
tificationis aloes. Sunt eni de eis quidam qui po
nunt pondus medicinarum ſextuplum ponderis
aloes: ⁊ de eis ſunt qui octuplum addunt ⁊ minuūt
Et iterū qn̄qꝫ accipiūt ipm ex abluto qd̄ eſt debiliꝰ
ſoluens ⁊ magis ꝯueniēs calefacto ⁊ febrienti ⁊ nō
dant ipſum in potu omni febrienti: imo ei cuiꝰ febris
eſt leuis. Et de eis ſunt qui accipiūt de aloe nō ablu
to ⁊ eſt fortiꝰ ſoluens ſꝫ eſt magis nocumentū febriē
tibus q̄ȝuis de eo ſumant in potu qdā ⁊ nō noceat
eis. Et hiera quidē nō eſt res feſtinans in ſolutio
ne: imo eius ſolutio ſit cū facilitate ⁊ paulatim ⁊ cuꝫ
tarditate: ⁊ fortaſſe efficit opationē ſuam in die ſecū
do. ⁊ non eſt iterum eius ſolutio cum attractione ex
lōginquo: imo non ſoluit niſi illud cui obuiat ⁊ cui
ꝯmiſcetur ex ſtomacho ⁊ inteſtinis. ⁊ longinquior
terminus ſue attractionis eſt ꝑs epatis abſqꝫ venis
Deſcriptio autē cognita vniuerſitatis. ſt hec de
ſcriptio que confert ad humiditates generatas in ca
pite ⁊ ſtomacho ⁊ dolores iuncturarū ⁊ colicaꝫ ⁊ tor
turam ⁊ grauitatē lingue ⁊ mollificationē mēbrorꝫ
cuiꝰ hec ē pmixtio: ℞.maſticis ⁊ cynamomi ⁊ aſſari
⁊ ſpice ⁊ carpobalſami ⁊ croci ⁊ xylobalſami ⁊ caſ
ſie oīuꝫ anā.pōdꝰ.ʒ.i.aloes ſublimis duplū medici
narū. Tere ⁊ cribella ⁊ ſit doſis integra.ʒ.i.cū melle
⁊ aqua tepida.

Jeralogodion. Hec confectio ē bñdēs plu
rimi iuuamēti mūdificās corpꝰ ab vltimis
extremitatibus ſuis cū ſolutiōe in q̄ nō ē labor oīuꝫ
humorꝫ ⁊ ſupfluitatū ⁊ ꝯfert ad egritudīes capitis
⁊ dolorē ⁊ emigraneā ⁊ cephaleā ⁊ ouū ⁊ galeā ⁊ v
ertiginē ⁊ alguelgues ⁊ maniā ⁊ epilepſiā ⁊ timorē et
paralyſim ⁊ mollificatiōēꝫ: imo ad apoplexiā. ⁊ totū
illud accepta i puluere ſicut dictū ē de ſcelithe ⁊ eſt
melior illo plim: ⁊ cōfert ad dolores auris ⁊ oculi:
⁊ ꝯfortat ſtōm ⁊ aperit opilatiōes epatis ⁊ ꝓuocat
mēſtrua: ⁊ remouet difficultatē anhelitus ⁊ confert
ad q̄rtanā ⁊ oēs paſſiōes phlegmaticas crudas et
febres antiquas ⁊ valet ad dolores iūcturarū ⁊ po
dagrā ⁊ venā ſciaticā. Et eſt vtilis ad tyriā ⁊ alopiti
am ⁊ vlcera antiq̄ in capite ⁊ alia ⁊ ad baras ⁊ mor
pheā ⁊ ipetiginē ⁊ excoriat ionē ⁊ leprā ⁊ ad ſcrofu
las ⁊ apata frigida ⁊ cancros cuius hec pmixtio. ℞
pulpe colloquintide.ʒ.v.cepe ſquille aſſate ⁊ agari
ci ⁊ ſcamonee ⁊ hellebori nigri ⁊ āmoniaci ⁊ ſcorde
on oīum anā.ʒ.iiij.ſ. ⁊ in deſcriptōe alia: oīuꝫ ana.ʒ
ii.ſ.epithimi ⁊ camedreos ⁊ bdellij ⁊ aloes oium
ana.ʒ.iii.halce ipericō ⁊ folij indi ⁊ praſſij ⁊ polij ⁊
caſſie ⁊ melanopiperis ⁊ leucopi. ⁊ macropiperis ⁊
croci ⁊ cinamomi ⁊ oppopōaci ⁊ polypodij ⁊ ſera
pini ⁊ caſtorei ⁊ myrrhe ⁊ petroſelini ⁊ ariſtologie
longe ⁊ ſucci abſynthij ⁊ euforbij ⁊ ſpice ⁊ amomi
⁊ zinziberis oīum ana pōdus.ʒ.ij.gentiane ⁊ ſtica
dos anā.ʒ.i.ſ.mellis quātū ſufficit doſis itegra aur.
iiij.cū aqua tepida ⁊ melle aut cū decoctione epithi
mi ⁊ paſſularū enucleatarū.

Jeralogodiō ſm̄ deſcriptionē ſilagrij.℞.
pulpe colloquintidō ⁊ croci ⁊ āmōiaci ⁊ corti
cū hellebori albi: ⁊ ſcamonee ⁊ ipericō om
niū anā.aur.x.epithymi ⁊ polypodij ⁊ bdellij ⁊ alo
es ⁊ camedreos ⁊ praſſij ⁊ caſſie oium ana aur.viii
macropi. ⁊ leucopi. ⁊ melāopi. ⁊ cinamomi croci ⁊
oppopōaci ⁊ ſerapi ⁊ caſto. ⁊ petroſelini ⁊ ariſt.lō.
oium ana aur.iiii.cōficiatur cū melle diſpumato: ⁊
ſit doſis aure.iiii.aut.iii.ſꝫ virtutē cuiuſqꝫ hoīs cū
mellis ⁊ ſale.

Jeralogodion ſm̄ deſcriptiōem pauli: ℞.
pulpe colloqntide aur.xx.cepe muriſ aſſate
⁊ agarici ⁊ āmoniaci ⁊ corticū hellebori ni
gri ⁊ ſcamonee ⁊ ipericon oium anā.aur.x.polypo
dij ⁊ epithimi ⁊ bdellij ⁊ aloes ⁊ camedreos ⁊ praſ
ſij ⁊ caſſie oium aur.viij.myrrhe ⁊ oppoponaci ⁊ ſe
rapini ⁊ petroſelini: ⁊ triū piperū ⁊ cinamomi ⁊ cro
ci ⁊ caſtorei ⁊ ariſtologie longe omnium ana.aur.
iiii.mellis quantū ſufficit.

Jera ruſſi faciēs ad cholerā nigrā ⁊ phlā ⁊
alopiciā.℞.pulpe colloqntide aure.xx.ca
medreos aur.x.ſerapini ⁊ oppopōaci amborꝫ anā.
aure.viii.ſeminis apij montani aur.v.ariſto.rotū.
aure.v.piperis albi ⁊ nigri amborꝫ ana aur.v.cin
namomi aur.iiii.caſſie aur.viii.ſticados ⁊ croci po
lipodij ⁊ polij ⁊ mirrhe oium ana aur.iiii.infunde
myrrhā cū vino ⁊ tere medicinas ⁊ confice cū mel
le diſpumato: ⁊ pone in vaſe ⁊ vtere cuꝫ neceſſe fue
rit. Et in deſcriptione alia.℞.pulpe colloquintide.
ʒ.xx.aloes ſcotrīſis pondus.ʒ.v.galāge.ʒ.x.came
dreos.ʒ.xx.ſerapini ⁊ oppoponaci amborꝫ ana.ʒ.
viii.ariſtolo.rotūde ⁊ petroſelini ⁊ piperis albi ⁊ ni
gri oium ana.ʒ.v.ſpice ⁊ caſſie ⁊ cinnamomi ⁊ cro
ci ⁊ zinziberis ⁊ myrrhe ⁊ polij omniū ana aure.ij.
Et inuenimus additū in deſcriptione alia relatū ad
hoc quod eſt in ſurſamari de medicinis camepithe
os ⁊ agarici ⁊ praſſij oium ana.ʒ.x.conficiatur cuꝫ
melle ⁊ ſit doſis eius pōdꝰ.ʒ.iiii.cuꝫ aqua calida ⁊
melle ⁊ ſale in ieiunio poſt abſtinentiam.

Deſcriptio vniuerſitatis hiere archigenis q̄
confert omni egritudini generate ex phleg
mate crudo ⁊ non crudo ⁊ melancolia ⁊ vi
tio aque in oculo ⁊ dolori capitis ⁊ facit ad vertigi
nē ⁊ epilepſiā: ⁊ valet ad inceptionē egritudinū vi
ſus ⁊ raucedinē humidā ⁊ dolores gutturis ⁊ diffi
cultatem anhelitus ⁊ ſpaſmū ⁊ extituras ex materijſ
groſſis: ⁊ confert ad aquā citrinā ⁊ ſcabiē. ⁊ quādo
qꝫ datur in potu parūper ꝓpter dolores ſtomachi
⁊ ventris ⁊ matricis cū decoctione rute. ⁊ quādoqꝫ
ponit in ea caſtorei partū ſcꝫ vſqꝫ ad ſiliquas .iii. ⁊
ad dolorē dorſi ⁊ renūe ⁊ ad venā ſciaticā ⁊ ei ſimi
lia cū aqua centauree: ⁊ permiſcentur cū ea ſuccus
cucumeris aſinini ⁊ colloquintide ſilique.iiii. in aq̄
abrotani ⁊ datur in potu ad morſū canis rabioſi: ⁊
facit ſecuritatē a timore aque precipue cū pondere
ʒ.i.de aduſtione cancri fluuialis. cuius hec ē pmi
xtio.℞.pulpe colloquintide.ʒ.xxij.praſſij ⁊ ſtica
dos ⁊ hellebori nigri ⁊ camedreos ⁊ ſcamōee ⁊ leu
copiperis ⁊ macropiperis omniū an.ʒ.ij.cepe mu
ris aſſate ⁊ euforbij ⁊ aloes ⁊ croci ⁊ gentiane ⁊ pe
troſelini ⁊ āmoniaci ⁊ oppoponaci oīuꝫ anā.℥.i.po
lij ⁊ cinamomi ⁊ ſerapini ⁊ myrrhe ⁊ ſpice ⁊ ſquinā
ti ⁊ calamēti montani ⁊ ariſtologie rotunde oium
ana.ʒ.ii.mellis quantum ſufficit ⁊ ſit doſis aur.iiij.
cū decoctione epithymi ⁊ paſſularum mūdatarūꝫ

Jera archigenis deſcriptiōe pauli.℞.praſ
ſij ⁊ agarici ⁊ camedreos ⁊ pulpe colloqui
tide ⁊ ſticados omniū ana pondus aure.
xx.oppoponaci ⁊ ſerapini ⁊ petroſelini ⁊ ariſtolo
gie rotunde ⁊ piperis albi omniuꝫ ana aure.v.cin
namomi ⁊ ſpice ⁊ polij ⁊ croci omniū ana aur.iiij.
Tere ex medicinis que ſicca ſunt ⁊ conquaſſa gum
mas ⁊ infunde in melle ⁊ permiſce ⁊ ſit doſis aure.
iiii.cū ſalis triti pondere.ʒ.i.cū aqua mellis.

Theodoricon magnum quod valet ad cor
ruptionem complexionis frigide ⁊ repletio
nē ⁊ ſuperfluitates viſcoſas groſſas ⁊ obli
uionem ⁊ tenebroſitatem viſus ⁊ difficultateꝫ auhe
litus ⁊ ſtuporē ⁊ dolores epatis ⁊ ſtomachi ⁊ ſple
nis ⁊ renū ⁊ matricū ⁊ ꝓhibitiōem mēſtruorꝫ ⁊ co
licā: ⁊ eſt ſolutiuū abſqꝫ dolore: cuiꝰ doſis ſit pōdꝰ
aur.iiij.cū decoctiōe epithymi ⁊ agarici aut cū aq̄
calida. cuiꝰ hec ē pmixtio.℞.aloes ſcotrīſis pōdꝰ
ʒ.x.agarici albi pōdꝰ ʒ.xx.croci ⁊ cinamomi ⁊ aco
ri ⁊ maſticis ⁊ xilobalſami ⁊ olei balſami omni
um ana pondus.ʒ.tiiū.reuſini.ʒ.i.ſ. ⁊ carpobal

ci ꝛ floꝛis ſquinanti ꝛ ſe.napi ꝛ dragaganti ꝛ ſe.hyoſ
quiami albi ꝛ origani ꝛ zarub ꝛ ſeleniaci ꝛ granoꝝ
nil ꝛ coſti ꝛ carui ꝛ pſilij ꝛ ſauine ꝛ enule ꝛ olibani et
ſe.merſule ꝛ caſſie ꝛ ſe.lini ꝛ ſalis indi ꝛ ſe.rute ꝛ ſe.
alkekengi rubei ꝛ albi ꝛ cymini carmeni ꝛ cynamo
mi ꝛ ſe.felégemiſk ꝛ mugath ꝛ ſene de mecha ꝛ her
modactiloꝝ ꝛ epithimi ꝛ aniſi ꝛ ſemi.ſulle ꝛ ſiracbs
granoꝝ ſol oium añ.ʒ.iiij.tuderi albi ꝛ rubei ꝛ ameos
ꝛ zedoarie ꝛ kinan ꝛ ſe.feniculi ꝛ cynamomi ꝛ myro
balanoꝝ citrinoꝝ ꝛ kebuloꝝ ꝛ ſe.harmel ꝛ granoꝝ
myrti ꝛ ſynapis ꝛ canabis ꝛ ſiſami excoꝛticati ꝛ ſe
nugreci ꝛ ſe.bancie oium añ.ʒ.v.ſecacul ꝛ zinziberis
amboꝝ ana.ʒ.iiij.kie ꝛ pipis al. ꝛ gariofili ꝛ ſpice ꝛ
floꝝ alcanne ꝛ pireti omniũ.ʒ.i.ſ.ſcamonee põd⁹
tertie.ʒ.i.ſe.melonis ꝛ ſe.melonis lõgi amboꝝ ana.
ʒ.x.olei ſiſamini.ʒ.xl.mellis lb.ij.doſis integra.ʒ.ij
cum aqua tepida.

Onfectio quam narrauit aſaimeri ꝛ dixit
c ꝙ eſt exp̃ta q̃ eſt ↄueniẽs paliſi ꝛ torture et
molliſicationi ꝛ reliqs egritudinib⁹ q̃rũ ra
dix eſt phlegma de q̃ ſumat̃ ſm̃ q̃ntitatẽ quã tolle
rat eger: ꝛ ſi liniat̃ ex ea mẽbꝝ molliſicatũ iuuat. Cu
ius p̃mixtio: ℞.opij ꝛ euforbij ꝛ caſtorei ꝛ cynamo
mi ꝛ macropipis ꝛ hyoſquiami albi ꝛ ſpice ꝛ zinzi
beris ꝛ croci oium añ.ptes eq̃les: tere ꝛ cribella ꝛ ↄfi
ce cũ melle diſpumato ꝛ pone in vaſe vitreo ꝛ vtere
cũ neceſſe fuerit

Onfectio impiguatiua nr̃a exp̃ta: ℞.mu
c gath ꝛ nuc̃ enden ꝛ been ꝛ zedoarie ꝛ dra
gaganti ꝛ ſe.papaueris ꝛ karabe oium añ.
põd⁹.ʒ.iij.tere ꝛ pulueriza ꝛ frige cũ butyro frixiõe
leui ꝛ p̃miſce cũ duab⁹ eminis p̃nis ſamih triti ꝛ emi
na vna zuccari menſurata cũ emina p̃na: deinde ſu
mat̃ oi die põd⁹ ʒ.xx. ꝛ decoq̃tur cũ duab⁹ libꝛis la
ctis ꝛ p̃ijciat̃ deſup de butyro q̃ntũ neceſſe eſt ꝛ ſoꝛ
beatur q̃m bonũ eſt.

Explicit tractatus p̃m⁹ incipit ſecũdus de hieris

Iera eſt nomen ſolutiui rectificãtis: ꝛ
hui⁹ q̃dẽ interp̃tatio ꝛ expoſitio ẽ me
b dicina diuina: Et p̃mũ q̃dem ſolutiuũ
de cognitis fuit hiera ruffi ꝛ antiquus
nõ cadebat nomẽ hiere niſi ſup hanc
deinde noĩate ſunt alie eoꝝ: ꝛ nõ dr̃ medicina diuina
niſi q̃ ꝛ actio ſolutiui eſt res diuina ſaluans ex virtuti
bus ſue nature. Et antiquitus q̃dẽ nõ fuerũt date in
potu hiere niſi q̃m medici timebant ex malitijs ſolu
tiuoꝝ ſimpliciũ ſicut pulpe colloq̃ntide ꝛ hellebori
ꝛ alioꝝ. Et cũ volebãt vti eis p̃miſcebãt ea cũ facien
bus penetrare ꝛ rectificãtib⁹ ꝛ bezahard donec an
ſi facti ſunt in vſu eoꝝ. Poſtea edomiti ſunt in eis ꝛ
acceperũt ſuccũ eoꝝ: deinde auſi ſũt in eis adeo do
nec acceperũt ea ſicut ſũt in pilluł. Sciat ergo me
dicus ꝙ hiere magis ſũt ſalue q̃ȝ decoctiones ꝛ pil
lule. Et nõ diminuitur propt̃ malitiã ſuam. imo pro
pter ea q̃ excuſant ab eis ppt̃ ↄſuetudinẽ malam. Et
q̃m ipſe nõ trahũt ex lõginquo ſicut decoctiones ꝛ
pillule. Et doſis de hieris eſt vſq; ad.xiiij.aure. Et
q̃nq; p̃ijciũt ſup eas ſalẽ maſſe. Et magis ↄueniẽs
cũ quo in potu dant̃ eſt aq̃ epithimi cũ paſſul̃ mun
datis p̃pe ſm̃ deſcriptõeȝ quotidiã eoꝝ. Quõ ℞.
epithimi.ʒ.iiij.paſſularũ mundatarũ.ʒ.x. myroba
lanoꝝ nigroꝝ mũdatoꝝ.ʒ.i.ſticados.ʒ.iij.aque lb.
iiij.aniunden mundati lb.ſ.detur ad potandum in
ieiuno. Et conſequenter detur ſeminis altee.ʒ.i.ſe
minis citroli.ʒ.ſ.cum pauco oleo nucis ꝛ aqua te
pida. Et cibus tribus diebus ſit zirbabegi cuȝ aqua
cõmixta.

Ierapicra.i.amara: Hec ẽ hiera de aloes
b ꝛ aſſociatur ei cynamomum propter ſub
tilitatẽ ſuam ꝛ iuuamẽtũ qð facit viſcerib⁹
ꝛ ſtomacho ꝛ maſtix ſilr̃ ꝛ vt ↄfuet: ꝛ ſiſtcaſſia ꝛ cro
cus propter digeſtionem ꝛ confoꝛtationem cordis
ꝛ ſtomachi. Et foꝛtaſſe crocus facit incurrere in ea
doloꝛem capitis: quare opoꝛtet vt minoꝛetur pon
dus eius ant expellatur: ꝛ aſſarum quoniam ineſt ei
adiutoꝛium ad ſolutionem faciendam ꝛ precipita
tionem humiditatũ. ꝛ quandoq; ponũtur loco ei⁹
cubebe ꝛ ſunt ſubtiles ꝛ carpobalſamus ꝛ xylobal
ſamus propter confoꝛtationem ſtomachi ꝛ reſolu
tionem albezaharati. Et de hominibus ſunt qui
dam qui ponunt in ea floꝛem ſquinanti: quare pro
hibet raſurã que timetur ex aloe: ꝛ roſas vt expellãt
malitiam caliditatis aloes a ſtomacho ꝛ capite. et
quandoq; fermentatur cum tanto melle quantum
eſt. ꝛ quãdoq; eſt ſicca non fermentata. ego vero in
foꝛmo de ipſa puluerizata trociſcos cũ aq̃ bdellij ꝛ
exſicco eos in vmbꝛa ꝛ vtoꝛ eis. nã inuenio illud ma
gis vltimũ q̃ȝ aliud: ꝛ foꝛtaſſe bdellium eſt fere ps.i.
Et antiqui quidem diuerſificati ſũt in quantitate re
ctificationis aloes. Sunt eni de eis quidam qui po
nunt pondus medicinarum ſextuplum ponderis
aloes: ꝛ de eis ſunt qui octuplum addunt ꝛ minuũt
Et iterũ q̃nq; accipiũt ipm̃ ex abluto qð eſt debili⁹
ſoluens ꝛ magis ↄueniẽs calefacto ꝛ febꝛienti ꝛ nõ
dant ipſum in potu omni febꝛienti: imo ei cui⁹ febꝛi
eſt leuis. Et de eis ſunt qui accipiũt de aloe nõ ablu
to ꝛ eſt foꝛti⁹ ſoluens ſȝ eſt magis nocumentũ febꝛiẽ
tibus q̃ȝuis de eo ſumant in potu q̃dã ꝛ nõ noceat
eis. Et hiera quidẽ nõ eſt res feſtinans in ſolutio
ne: imo eius ſolutio ſit cũ facilitate ꝛ paulatim ꝛ cuȝ
tarditate: ꝛ foꝛtaſſe efficit op̃ationẽ ſuam in die ſecũ
do. ꝛ non eſt iterum eius ſolutio cum attractione ex
lõginquo: imo non ſoluit niſi illud cui obuiat ꝛ cui
ↄmiſcetur ex ſtomacho ꝛ inteſtinis. ꝛ longinquioꝛ
terminus ſue attractionis eſt ps epatis abſq; venis

Deſcriptio autẽ cognita vniuerſitatis .ſt hec de
ſcriptio que confert ad humiditates generatas in ca
pite ꝛ ſtomacho ꝛ doloꝛes iũcturarũ ꝛ colicaȝ ꝛ toꝛ
turam ꝛ grauitatẽ lingue ꝛ molliſicationẽ mẽbꝛoꝝ
cui⁹ hec ẽ p̃mixtio: ℞.maſticis ꝛ cynamomi ꝛ aſſari
ꝛ ſpice ꝛ carpobalſami ꝛ croci ꝛ xylobalſami ꝛ caſ
ſie oium añ.põd⁹.ʒ.i.aloes ſublimis duplũ medici
narũ. Tere ꝛ cribella ꝛ ſit doſis integra.ʒ.i.cũ melle
ꝛ aqua tepida

Ieralogodion. Hec confectio ẽ b̃ndicta plu
rium ꝛ iuuamẽti mũdificãs coꝛp⁹ ab vltimis
extremitatibus ſuis cũ ſolutiõe in q̃ nõ ẽ laboꝛ oiuȝ
humoꝝ ꝛ ſup̃fluitatũ ꝛ ↄfert ad egritudines capitis
ꝛ doloꝛẽ ꝛ emigranea ꝛ cephalea ꝛ ouũ ꝛ galeã ꝛ v
tiginẽ ꝛ alguelguies ꝛ maniã ꝛ epilepſiã ꝛ timoꝛẽ et
paralyſim ꝛ molliſicatiõeȝ: imo ad apoplexiã. ꝛ totũ
illud accepta i puluere ſicut dictũ ẽ de ſcelirhe ꝛ eſt
melioꝛ illo plim: ꝛ cõfert ad doloꝛes auris ꝛ oculi:
ꝛ ↄfoꝛtat ſtõm ꝛ aperit opilatiões epatis ꝛ p̃uocat
mẽſtrua: ꝛ remouet difficultatẽ anhelitus ꝛ confert
ad q̃rtanã ꝛ oẽs paſſiões phlegmaticas crudas et
febꝛes antiquas ꝛ valet ad doloꝛes iũcturarũ ꝛ po
dagrã ꝛ venã ſciaticã. Et eſt vtilis ad tyriã ꝛ alopiti
am ꝛ vlcera antiq̃ in capite ꝛ alia ꝛ ad heras ꝛ moꝛ
pheã ꝛ ipetiginẽ ꝛ excoꝛiat ionẽ ꝛ lepꝛã ꝛ ad ſcrofu
las ꝛ apata frigida ꝛ cancros cuius hec p̃mixtio. ℞
pulpe colloquintide.ʒ.v.cepe ſquille aſſate ꝛ agari
ci ꝛ ſcamonee ꝛ hellebori nigri ꝛ ãmoniaci ꝛ ſcoꝛde
on oium añ.ʒ.iiij.ſ. ꝛ in deſcriptiõe alia: oiuȝ ana.ʒ
ii.ſ.epithimi ꝛ camedreos ꝛ bdellij ꝛ aloes oium
ana.ʒ.iii.halce ipericõ ꝛ folij indi ꝛ p̃aſſij ꝛ polij ꝛ
caſſie ꝛ melanopiperis ꝛ leucopi. ꝛ macropiperis ꝛ
croci ꝛ cinamomi ꝛ oppopõaci ꝛ polypodij ꝛ ſera
pini ꝛ caſtoꝛei ꝛ myrrhe ꝛ petroſelini ꝛ ariſtologie
longe ꝛ ſucci abſynthij ꝛ euforbij ꝛ ſpice ꝛ amomi
ꝛ zinziberis oium ana põdus.ʒ.ij.gentiane ꝛ ſtica
dos añ.ʒ.i.ſ.mellis quãtũ ſufficit doſis itegra aur.
iiii.cũ aqua tepida ꝛ melle aut cũ decoctione epithi
mi ꝛ paſſularũ enucleatarũ.

Ieralogodiõ ſm̃ deſcriptionẽ filagrij.℞.
pulpe colloquintiđ ꝛ croci ꝛ ãmõiaci ꝛ coꝛti
cũ hellebori albi: ꝛ ſcamonee ꝛ ipericõ om
niũ añ.aur.x.epithymi ꝛ polypodij ꝛ bdellij ꝛ alo
es ꝛ camedreos ꝛ p̃aſſij ꝛ caſſie oium ana aur.viii
macropi. ꝛ leucopi. ꝛ melãopi. ꝛ cinamomi croci ꝛ
oppopõaci ꝛ ſerapi ꝛ caſto. ꝛ petroſelini ꝛ ariſt.lõ.
oium ana aur.iiii.cõficiatur cũ melle diſpumato: ꝛ
ſit doſis aure.iiii.aut.iii.ſȝ virtutẽ cuiuſq; hoīs cũ
mellis ꝛ ſale.

Ieralogodion ſm̃ deſcriptiõem pauli: ℞.
pulpe collogntide aur.xx.cepe muriſ aſſate
ꝛ agarici ꝛ ãmoniaci ꝛ coꝛticũ hellebori ni
gri ꝛ ſcamonee ꝛ ipericon oium añ.aur.x.polypo
dij ꝛ epithimi ꝛ bdellij ꝛ aloes ꝛ camedreos ꝛ p̃aſ
ſij ꝛ caſſie oium aur.viij.myrrhe ꝛ oppoponaci ꝛ ſe
rapini ꝛ petroſelini: ꝛ triũ piperũ ꝛ cinamomi ꝛ cro
ci ꝛ caſtoꝛei ꝛ ariſtologie longe omnium ana.aur.
iiii.mellis quantũ ſufficit.

Iera ruffi faciẽs ad cholerã nigrã ꝛ phꝛe ꝛ
alopitiã.℞.pulpe colloquĩtide aure.xx.ca
medreos aur.x.ſerapini ꝛ oppopõaci amboꝝ añ.
aure.viii.ſeminis apij montani aur.v.ariſto.rotũ.
aure.v.piperis albi ꝛ nigri amboꝝ ana aur.v.cin
namomi aur.iiii.caſſie aur.viii.ſticados ꝛ croci po
lipodij ꝛ polij ꝛ mirrhe oium ana aur.iiii. infunde
myrrhã cũ vino ꝛ tere medicinas ꝛ confice cũ mel
le diſpumato: ꝛ pone in vaſe ꝛ vtere cuȝ neceſſe fue
rit. Et in deſcriptione alia.℞.pulpe colloquintide.
ʒ.xx.aloes ſcotrĩtis pondus.ʒ.v.galãge.ʒ.x.came
dreos.ʒ.xx.ſerapini ꝛ oppoponaci amboꝝ ana.ʒ.
viii.ariſtolo.rotũde ꝛ petroſelini ꝛ piperis albi ꝛ ni
gri oium ana.ʒ.v.ſpice ꝛ caſſie ꝛ cinnamomi ꝛ cro
ci ꝛ zinziberis ꝛ myrrhe ꝛ polij omniũ ana aure.ij.
Et inuenimus additũ in deſcriptione alia relatũ ab
hoc quod eſt in ſurtaman de medicinis camepithe
os ꝛ agarici ꝛ p̃aſſij oium ana.ʒ.x. conficiatur cuȝ
melle ꝛ ſit doſis eius põd⁹.ʒ.iiii. cuȝ aqua calida ꝛ
melle ꝛ ſale in ieiunio poſt abſtinentiam.

Eſcriptio vniuerſitatis hiere archigenis q̃
confert omni egritudini generate ex phleg
mate crudo ꝛ non crudo ꝛ melancolia ꝛ vi
tio aque in oculo ꝛ doloꝛi capitis ꝛ facit ad vertigi
nẽ ꝛ epilepſiã: ꝛ valet ad inceptionẽ egritudinũ vi
ſus ꝛ raucedinẽ humidã ꝛ doloꝛes gutturis ꝛ diffi
cultatem anhelitus ꝛ ſpaſmũ ꝛ extituras ex materijs
groſſis: ꝛ confert ad aquã citrinã ꝛ ſcabiẽ. ꝛ quãdo
q; datur in potu paruper p̃pter doloꝛes ſtomachi
ꝛ ventris ꝛ matricis cũ decoctione rute. ꝛ quãdoq;
ponit̃ in ea caſtoꝛei partũ ſcȝ vſq; ad ſiliquas .iii. ꝛ
ad doloꝛẽ doꝛſi ꝛ mētis ꝛ ad venã ſciaticã ꝛ ei ſimi
lia cũ aqua centauree: ꝛ permiſcentur cũ ea ſuccus
cucumeris aſinini ꝛ colloquintide ſilique.iiii. in aq̃
abrotani ꝛ datur in potu ad moꝛſũ canis rabioſi: ꝛ
facit ſecuritatẽ a timoꝛe aque precipue cũ pondere
ʒ.i.de aduſtione cancri fluuialis. cuius hec ẽ p̃mi
xtio.℞.pulpe colloquintide.ʒ.xxij.p̃aſſij ꝛ ſtica
dos ꝛ hellebori nigri ꝛ camedreos ꝛ ſcamõee ꝛ leu
copiperis ꝛ macropiperis omniũ an.ʒ.ij.cepe mu
ris aſſate ꝛ euforbij ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ gentiane ꝛ pe
troſelini ꝛ ãmoniaci ꝛ oppoponaci oiuȝ añ.ℨ.i.po
lij ꝛ cinamomi ꝛ ſerapini ꝛ myrrhe ꝛ ſpice ꝛ ſquinã
ti ꝛ calamẽti montani ꝛ ariſtologie rotunde oium
ana.ʒ.ii.mellis quantum ſufficit ꝛ ſit doſis aur.iiij.
cũ decoctione epithymi ꝛ paſſularum mũdataruȝ

Iera archigenis deſcriptiõe pauli.℞.p̃aſ
ſij ꝛ agarici ꝛ camedreos ꝛ pulpe colloqui
tide ꝛ ſticados omniũ ana pondus aure.
xx.oppoponaci ꝛ ſerapini ꝛ petroſelini ꝛ ariſtolo
gie rotunde ꝛ piperis albi omniuȝ ana aure.v.cin
namomi ꝛ ſpice ꝛ polij ꝛ croci omniũ ana aur.iiij.
Tere ex medicinis que ſicca ſunt ꝛ conquaſſa gum
mas ꝛ infunde in melle ꝛ permiſce ꝛ ſit doſis aure.
iiii.cũ ſalis triti pondere.ʒ.i.cũ aqua mellis.

Heodoricon magnum quod valet ad coꝛ
ruptionem complexionis frigide ꝛ repletio
nẽ ꝛ ſuperfluitates viſcoſas groſſas ꝛ obli
uionem ꝛ tenebꝛoſitatem viſus ꝛ difficultateȝ anhe
litus ꝛ ſtupoꝛẽ ꝛ doloꝛes epatis ꝛ ſtomachi ꝛ ſple
nis ꝛ renũ ꝛ matricis ꝛ p̃hibitiõem mẽſtruoꝝ ꝛ co
licã: ꝛ eſt ſolutiuũ abſq; doloꝛe: cui⁹ doſis ſit põd⁹
aur.iiij.cũ decoctiõe epithymi ꝛ agarici aut cũ aq̃
calida. cui⁹ hec ẽ p̃mixtio.℞.aloes ſcotrĩtis põd⁹
ʒ.x.agarici albi põd⁹ ʒ.xx.croci ꝛ cinamomi ꝛ aco
ri ꝛ maſticis ꝛ xilobalſami ꝛ olei balſami omni
um ana pondus.ʒ.triũ. reuſini.ʒ.i.ſ. ꝛ carpobal

ſami ⁊ euforbij ⁊ macropiperis ⁊ piperis albi ⁊ ni-
gri ⁊ gentiane romane ⁊ floris ſquinanti oium ana
pōdus.ʒ.ij.coſti amari camedreos epithimi oium
ana.ʒ.iiij.aſſari ⁊ caſſie ⁊ ſcamonee oium ana pon-
dus.ʒ.vi.ſpice odorifere pōdus ʒ.iii.ſ.meu ⁊ amo
mi amboꝝ ana pondus.ʒ.i.aggrega has medicinas
tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū melle diſpumato et
repone in vaſe ⁊ vtere poſt ſex menſes.

Theodoricon aliud qđ ꝯfert oibus egritu-
dinibꝰ excitatis ex frigore ⁊ phiſate.℞.alo-
es pōdus.ʒ.xxx.agarici pōdus.ʒ.xii.acori ⁊ croci
⁊ cinamomi ⁊ alkeia ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ caſſie oiuʒ
ana.ʒ.iii.camedreos ⁊ leucopipis ⁊ aſſari ⁊ xilobal-
ſami oium ana pōdus ʒ.ii.melanopiperis ⁊ caſto-
rei amboꝝ añ.ʒ.iiii.reuſini ⁊ myrrhe ⁊ ſpice oium
ana pōdus ʒ.i.mellis quātū ſufficit:doſis eius pō-
dus.ʒ.iiii.cū aqua calida ⁊ antiquet ſex menſibus.

Theodoricō aliud faciens ad illas paſſio-
nes cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio.℞.acori pōdus.ʒ
viii.nucis muſchate.ʒ.xii.aloes ſcotrenſis.
ʒ.xl.agarici pondus ʒ.xliiii.reuſini.ʒ.iii.piperis al
bi ⁊ gentiane amboꝝ añ.pondus.ʒ.iiii.croci ⁊ ga-
rioſiloꝝ ⁊ acori in alio galbani ⁊ keiari ⁊ cinamomi
oium ana ʒ.vi.aſſari ⁊ xilobalſami amboꝝ añ.pō-
dus.ʒ.iiii.caſſie ⁊ ſcamonee oium ana pondꝰ.ʒ.xij
ſpice.ʒ.viii.ſcordeon pondus ʒ.ix.amomi ⁊ rubee
⁊ pipis nigri ⁊ piperis lōgi ⁊ ſquinanti oium añ.pō
dus.ʒ.ij.ireos pōdus ʒ.viii.tere ⁊ cribella ⁊ cū mel
le quātū ſufficit cōfice ⁊ antiquet ſex menſibus ⁊ ſit
doſis pondus.ʒ.iiij.cū aqua calida.

Thedoricō cū nuce muſchata faciēs ad oēs
egritudines antiquas capitis ⁊ ad maniā ⁊ al
gueſgues:⁊ dolorē capitis ⁊ vertiginē:⁊ ad
epilepſiā ⁊ ad debilitatē viſus ⁊ ad dolorē epatis ⁊
ſplenis ⁊ renū ⁊ colicā ꝓuocat mēſtrua retēta:⁊ ad
leprā ⁊ baras:⁊ ad dolorē podagre ⁊ iuncturaruʒ et
anchariſ:⁊ ad febres chronicas antecedētes ⁊ eius
ſolutio eſt ſine nocumento:cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio:℞
aloes.ʒ.lx.agarici ʒ.xxiiii.ſcordeon ⁊ xilobalſami
amboꝝ ana ʒ.iiii.coſti ʒ.viii.acori ⁊ maſticis ⁊ cina
momi ⁊ garioſiloꝝ oiuʒ ana ʒ.vi.caſſie ⁊ nucis mu
ſchate amboꝝ ana ʒ.xij.epithymi ʒ.xviii.ſpice ʒ.vi
camedreos.ʒ.viii.myrrhe.ʒ.ii.triū piperū ⁊ euforbij
ana ʒ.iiii.floris ſquinanti ʒ.ij.gētiane ʒ.iiii.amomi
ʒ.ij.ſcamonee ʒ.xviii.mellis diſpumati quātū ſufficit
cuius doſis ſit ʒ.iiii.cū decoctione epithymi.

Theodoricō alid vſitatū:℞.aloes ʒ.lx.aga
rici ʒ.xxiiii.maſticis ⁊ croci ⁊ acori ⁊ cinna
momi ⁊ ſpice oium ana.ʒ.vi.ariſto.⁊ car-
pobalſami ⁊ euforbij ⁊ triū piperū ⁊ gentiane oium
ana.ʒ.iiii camedreos ⁊ coſti amboꝝ ana.v.caſſie et
epithimi amboꝝ ana ʒ.xij.myrrhe ⁊ floris ſquinā-
ti ⁊ amomi oium ana.ʒ.ij.ſcamonee.ʒ.xx.mellis
quantum ſufficit:cuius doſis ⁊ adminiſtratio ⁊ iu
uamenta ſūt ſicut primi.

Iera.G.deſcriptiōe vniuerſitatis:⁊ de iu-
uamentis eius eſt q̄ ipſa eſt ſubtilior ⁊ effi-
catior q̄ theodoricon ⁊ logodion faciens
ad paralyſim ⁊ torturā ⁊ ſpaſmū ⁊ mollificatiōem
⁊ purgat a corpe ſuperfluitates viſcoſas groſſas ⁊ di-
uerſas ⁊ ſtringit mollificatiōem veſice ⁊ exitū vrine
abſq3 volūtate cuius hec eſt ꝑmixtio.℞.pulpe col-
loquintide ⁊ agarici ⁊ cepe muris aſſate ⁊ ammonia
ci ⁊ ſcamonee ⁊ hellebori nigri ⁊ ipericon ⁊ euforbij
omniū ana ʒ.xvi.polypodij ⁊ epithymi ⁊ bdellij ſo
lidi ⁊ camedreos ⁊ praſſij ⁊ caſſie oium ana pon
dus ʒ.vij.myrrhe ⁊ ſerapini ⁊ ariſtologie lōge ⁊ tri
um piperū ⁊ cinamomi ⁊ oppoponaci ⁊ caſtorei et
petroſelini oium ana ʒ.iiii.⁊ de hominibus ſūt qui
dam qui ponunt in ea croci pondus ʒ.iiii.aggrega
has medicinas tritas ⁊ cribellatas infuſis eis que ex
ipſis infundūtur in triplicato ⁊ cōfice cū melle di-
ſpumato ⁊ vtere cū neceſſe fuerit poſt ſex menſes.

Iera G.deſcriptione pauli:℞.camedreos
leucopiperis ⁊ macropipii ⁊ agarici ⁊ ſtica
dos ⁊ hellebori nigri ⁊ ſcamōee ſpice ⁊ epi
thymi ⁊ cepe muris aſſate oiuʒ ana auſ.vi.myrrhe
⁊ croci ⁊ ammoniaci ⁊ ipericon oium ana auſ.viii.
mellis quantum ſufficit.

Iera G.℞.pulpe colloquintide.ʒ.iiii.came
dreos ⁊ cepe muris aſſate ⁊ croci ⁊ agarici
⁊ ſcamonee ⁊ hellebori nigri ⁊ ſticados ⁊
āmoniaci ⁊ ipericon omnium ana ʒ.iii.⁊ ſextam ʒ.i
epithymi ⁊ polij ⁊ bdellij ⁊ camepiteos ⁊ praſſij ⁊
aloes ⁊ caſſie ⁊ polypodij oium ana ʒ.i.ſ.⁊ trium
piperū ⁊ myrrhe ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ oppopona-
ci ⁊ ſerapini ⁊ caſtorei ⁊ petroſelini ⁊ ariſtologie ro
tūde gentiane ⁊ euforbij omniū ana medietatem et
tertiā ʒ.i.⁊ mellis quantū ſufficit:doſis ſicut logo-
dion ⁊ iuuamenta eius ſicut illius.

Iera euſacaritis ⁊ eſt Hypo.medici confe
rens ad humiditatē ſtōi ⁊ ad dolores capi
tis generatos ex vaporibus corruptis ⁊ ex
triſtitia timere facientē:cuius hec eſt ꝑmixtio:℞.gē
tiane ⁊ ſpice ⁊ ariſtologie rotunde ⁊ caſſie ⁊ cinamo
mi omniū ana pondus.ʒ.i.petroſelini ⁊ camedre-
os ⁊ ſticados ⁊ fulfulimon ⁊ eſt ozimū mōtanuʒ et
keiari omniū ana.ʒ.i.myrrhe pondus.ʒ.iiii.grano
rum alben ⁊ croci amboꝝ ana.ʒ.i.ſ.aloes ru.pon-
dus ʒ.viii.pulpe colloquintide pondus.ʒ.vi.cōfi-
ciantur cū melle:⁊ adminiſtrentur poſt ſex menſes:do
ſis eius pondus ʒ.iiii.

Iera alia Hypo.que facit ad melācoliam
ad maniam ⁊ algueſgues ⁊ vertiginē in ca
pite ⁊ dolorem capitis vehementem ⁊ ſpaſ
mū ⁊ ſciſſurā manuum ⁊ dolorē iuncturarū ⁊ ad ꝑ
mixtionē rationis ⁊ corruptionē intellectus:⁊ dila
tationē pupille ⁊ inceptionē aque in oculo:⁊ ad le-
prā ⁊ albaras ⁊ ad paralyſim ⁊ torturam:cuiꝰ hec
eſt permixtio.℞.cucumeris aſinini triū piperum ⁊
camedreos oium ana pondus aure.v.croci ⁊ myr
rhe ⁊ ſcamonee oium ana pondus.ʒ.ii.āmoniaci
pondus ʒ.i.mellis quātū ſufficit:doſis eius medie
tas.℥.i.cum aqua calida.

Iera Andromachi q̄ ꝯfert ad dolorē ſtōi
ventris cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio.℞.cinamomi

⁊ caſſie nigre ⁊ calami aromatici ⁊ xilobalſami ⁊ flo
ris ſquināti ⁊ benitus oium añ.℥.iii.ſ.Tere medi-
cinas ⁊ ꝓijce in vaſe figuli nouo ⁊ funde ſup eas aq̄
pluuialis dauanik.vi.⁊ decoque ad medietatem ⁊
cola:deinde accipe aloes rubei lb.i.ſ.⁊ pone ſuper
ipſū aque pluuialis quantū ſufficit ⁊ tere in meridie
⁊ ablue donec abſtergat ⁊ funde ſup ipm aquā ſpe-
cierū ⁊ tere in meridie ⁊ ablue donec abſtergat ⁊ fū
de ſuper ipm aquam ſpecierū ⁊ tere in ſole donec
exiccetur:deinde tere ⁊ ꝓijce in ipſo croci ⁊ myrrhe
⁊ alkeiti omniū ana.℥.iij.⁊ in deſcriptione antiq̄
omniuʒ añ.℥.i.deinde tere oia ⁊ pone in vaſe vitri
aut vitreato ⁊ vtere eſt.n.iuuatiua ad ſpaſmū ⁊ ad
repcuſſionē que fit obuiando ⁊ ꝑcuſſionē ⁊ fractu-
rā:⁊ ad dolorē lateris ⁊ aperit ſtōm ⁊ dolores eius
⁊ ad ſputū ſanguinis ⁊ dolorē ilij:doſis eius inteḡ
pondus.ʒ.i.cū aqua tepida ⁊ oi homini ſm quāti-
tatē ſue virtutis:⁊ ad apoſtemata dura cum ſirupo
acetoſo:⁊ fit ex ea emplaſtrū ad apoſtema oculi cū
ſucco mente aut vue vulpis ⁊ apoſtemata ani cum
oleo roſ.⁊ vino bono ⁊ confert ad vlcera que acci-
dunt vnguibus qñ liquefit cū aceto vini:⁊ ad adu-
ſtionē oris gargarizata.

Iera Andromachi faciēs ad retentionem
menſtruoꝝ ⁊ ad leprā ⁊ timorē cuius hec ē
ꝑmixtio.℞.ſticados ⁊ camedreos ⁊ agari-
ci ⁊ hellebori nigri ⁊ piperis nigri ⁊ albi ⁊ mezeriō
⁊ ſcamōee ⁊ ſquille aſſate oium ana.ʒ.pōdꝰ.ʒ.xviii
croci ⁊ euforbij ⁊ āmōiaci oiuʒ añ.ʒ.viii.myrrhe
ʒ.iiij.interioris cucumeris aſini.ʒ.iii mellis lb.v.
doſis eius pōdus:ʒ.ij.cū melle ⁊ aqua ⁊ ſale.

Iera ſancligotis faciēs ad melācoliā ⁊ mū
dificat velamina cerebri ⁊ aufert chimos groſ-
ſos viſcoſos terreſtres:cuius hec ē ꝑmixtio
℞.praſſij ⁊ ſticados ⁊ hellebori nigri ⁊ camepithe-
os ⁊ camedreos ⁊ petroſelini ⁊ polij ⁊ eſt alhada ⁊
ariſtologie rotunde ⁊ croci ⁊ gentiane ⁊ keiari ⁊ dra
gagenti ⁊ folij egiptij ⁊ aſſarū ⁊ amomi ⁊ coſti ⁊ ci-
namomi ⁊ ſu ⁊ meu ⁊ pipis ⁊ carpobalſami ⁊ allei
ſilueſtris ⁊ caſſie ⁊ iperico ⁊ floris ſquinanti ⁊ ſpice
oiuʒ ana pondus ʒ.ii.epithimi ⁊ agarici ⁊ polypo
dij ⁊ pulpe colloquintide oium ana ʒ.iij.aloes ſco
trēſis ℥.vi.Tere ⁊ cōfice ⁊ antiqua ſex menſibꝰ.do
ſis eius tertia.ʒ.i.cū aqua calida.

Iera bauſtus cōferens ad viſū ⁊ ꝯfortans
eū ⁊ ſedat dolorē capitis aſſiduuʒ ⁊ confert
ad dolores ſtomachi ⁊ ſplenis ⁊ epatis et
ad dolores melancolicos ⁊ phlegmaticos ⁊ ad vti
ginē ⁊ dolorē qui noiatur corona cuius hec ē ꝑmi
xtio.℞.camedreos pondus.℥.xij.agarici pōdus
℥.xvi.⁊ in deſcriptione alia agarici.℥.x.pulpe col
loquintide.℥.ij.ſticados ⁊ piperis albi ⁊ nigri om
niū añ.℥.xii.meu.℥.iii.croci.℥.xviii.hellebori ni-
gri ⁊ ſcamonee ⁊ aloes ſcotrenſis omniū añ.℥.xvi.
Tere ⁊ cribella ⁊ confice cū melle doſis eius.ʒ.iiii.
poſt ſex menſes.Et in deſcriptiōe alia:ſpice ⁊ caſſie
amborum añ.℥.xij.bibatur cū infuſione epithimi
poſt abſtinentiā.

Iera catagini antiocheni que ꝯfert ad ſpaſ
mū ⁊ dolorē capitis ⁊ doloreʒ capitis anti
quā ⁊ ad timorē accñtē ex melācolia:⁊ ad
timorē iuncturarū:cuius hec eſt ꝑmixtio.℞.pillule
colloquintide pondus.ʒ.xx.camedreos ⁊ praſſij ⁊
agarici oium añ.ʒ.x.ariſto.lon.⁊ petroſelini ⁊ pipe
ris albi ⁊ ſerapini ⁊ opponaci oiuʒ añ.ʒ.v.myrrhe
⁊ ſpice ⁊ polij ⁊ croci ⁊ cinamomi oium añ.ʒ.iii.in
fūdāt humida cū melle:deīn decoquant ſuper igneʒ
paruꝫ ⁊ terantur ſicca:⁊ ꝓijciāt ſuper ea ⁊ mucceant
⁊ adminiſtretur poſt ſex menſes.

Deſcriptio alia hiere que addit in viſū ⁊ con
fortat ipſum ⁊ ꝯfert ad dolorē capitis ⁊ paſ
ſiones ſtōi ⁊ capitis ⁊ ſplenis:cuius hec eſt
cōmixtio ℞.pulpe colloquintide ʒ.x.camedreos et
caſſie ⁊ triū piperū omniū añ.ʒ.ij.aloes ⁊ myrrhe
⁊ turis maſculi ⁊ croci omniū ana.ʒ.i.ſcamonee.ʒ.
vi.ſucci abſinthij pondꝰ.ʒ.ii.mellis quantū ſufficit
doſis eius pondꝰ ʒ.iiii.cū aqua calida.

Iera noſtra expta:℞.hellebori pōdus.ʒ.i
pulpe colloquintide aure.i.aſſ.xiii.⁊ aloes
aur.v.⁊ ſalis indi ʒ.i.⁊ tertiā ⁊ agarici pon
dus aure.ii.⁊ lapidis armeni aure.ſ.⁊ roſarū pon
dus.ʒ.i.⁊ piperis albi pondus aure.i.et zinziberis
pondus aure.ij.et acori et amomi et aſſari ⁊ carpo
balſami et alhaſce et origani ⁊ ſeminis apij et dauci
et eſt ſemē daucie oium ana.ʒ.iii.⁊ bugloſſe pondꝰ
ʒ.x.ſe.alſcheſebrā ⁊ ſe.alſelengemiſch ⁊ ſe.ozimi ſci
trati ⁊ ſeni.citri ⁊ mente ſicce oium añ.ʒ.ij.⁊ epithi
mi pōdus.ʒ.ii.ſ.cōficiātur oia cū duplo ſui mellis
⁊ reponat ſex mēſibꝰ deinde adminiſtretur.

Tractatus.iii.de electuarijs ſolutiuis ⁊ non ſolu
tiuis.

Nos dicere volumus in hac ſumma de
electuarijs famoſis ⁊ que ſūt ſimilia vni
uerſalibus.Illa vero quoꝝ iuuamēta
ſūt particularia digniora loca dicenda
ſunt in ſumma ſecūda.

Electuariū diacyminū faciens ad dolores
viſcerū quos generat ſitas:⁊ ad egritudinem
phlaſ renū ⁊ ꝯfortat ſtōʒ ⁊ digerit cibū ⁊ aufert ap
petitū caninū ⁊ eructuatōeʒ acetoſā ⁊ ſit doſ magni
tudo galle cū aqua calida ⁊ ꝯfert iteꝝ ad febres frigi
das melicas ⁊ phlaticas:cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio:re.cy
mini carmeni infuſi in aceto vini die ⁊ nocte exicca
ti ⁊ torrefacti ⁊ folioꝝ rute exiccatoꝝ i vmbra ⁊ torre
factoꝝ ⁊ pipis ⁊ ziuziberis oiuʒ ana ſextaria.v.bau
rach armeni pondus.ʒ.x.Aggrega has medicinas
tritas cribellatas ⁊ confice cum melle diſpumato et
reponat in vaſe ⁊ adminiſtretur.

Iacyminū G.qđ facit ad vētoſitates frigi
das ⁊ ſatietatē nauſeatiuaʒ ⁊ reſoluit vēto
ſitates ⁊ ꝯfert ei q non digerit cibuʒ:cuius
hec eſt ꝑmixtio:re.baurach medietatē partis cymi
ni cāmeni infuſi in aceto torrefacti piperis albi ⁊ pipe
ris longi folioꝝ rute oiuʒ ana partem vnaʒ.Et hoc
quidem ſit ſm duas deſcriptiones:quiq3 cuiʒ ſit ex

ptibus equalibus in oibus ſuis ꝯmixtionibus.ſ.cymini pipis ꝛ rute ꝛ baurach: ꝛ iſte modus ſoluit naturam valde. ꝛ qñqꝫ pmiſcet de ſpeciebus reliqs quãtitas equalis: ꝛ de baurach medietas huius quantitatis: ꝛ eligit de cymino carmenuꝫ ꝛ infundit in aceto forti: deinde torrefit ꝛ ſit piper albũ: ꝛ illud ideo qm̃ ipm confortat ſtõm pluſqꝫ due alie ſpecies .ſ. pip longũ ꝛ pip nigrũ: ꝛ hoc eſt illud qđ nõ ẽ puũ neqꝫ ꝯn actũ ꝛ neqꝫ ẽ cortex eius groſſus imo eſt ex illo qđ dr̃ grauis põderiſ. ꝛ eligat de eo magnuꝫ et ſanũ ꝛ baurach. Fiat ergo medicia ad illuꝫ cuius nã retinet cũ baurach dicto nitrũ naurnacõ ꝛ eſt rubeum: ꝛ cũ feceris ipam ad illũ cuius nã ẽ ſoluta adminiſtrabis baurach aliud: ꝛ ſit illud qđ de eo ꝓijcies medietas quãtitatis vniuſcuiuſqꝫ medicinaruꝫ ꝗs diximus ꝛ folia rute iterũ. Sint ergo ſicca cũ mẽſura ꝛ illud iđ qm̃ ſi exſiccẽt vehemẽter ſiũt calide ꝯpſomis ꝛ eſt calefactio eoꝝ vltra mẽſurã: ꝛ ſi nõ exiccãt vehemẽter remanet in eis hũiditas ſupflua q̃ non cõſequit vltimationẽ digeſtiõis: q̃ ꝓpter nõ deſtruit eius inflatio in aliquo. Et iſte q̃tuor ſpẽs qñꝫ pmiſcent cũ melle diſpumato: ꝛ qñqꝫ nõ pmiſcent cũ aliquo ꝛ reſeruãtur p ſe abſqꝫ melle. Cũ ergo ipſe ſunt neceſſarie ꝓijciũtur in aqua ordei aut in cibo alio cõueniente: ꝛ hec medicia ſumit ſola ante cibũ ꝛ poſt cibũ. ꝛ illa q̃ pmiſcet cũ melle diſpũato ẽ magis cõueniens in hac diſpoſitiõe ꝛ illud iđ qm̃ ipſa deſtruit inflãmationẽ oio. ꝛ oꝫ iterũ ut ſit mel bonũ cũ nõ ſit neceſſariũ vt ſit hec medicina niſi fortis in reſoluẽdo ventoſitatẽ ꝛ euacuet cũ fortitudine: ꝛ oꝫ vt ſcias iterũ q̄ qñ vis vt ſit eius euacuatio plus ſit ꝯtritio medicinarũ nõ ſubtilis ſꝫ groſſa: ꝛ illud iđ qm̃ ſcio hoiem qui ꝯtriuit hanc medicinã ꝯtritione vltima: qm̃ nõ ſciuit illud qđ ego dixi: q̃re nõ ſoluit naturã oino imo ꝓuocauit fortũ ꝛ venit ad nos mirans ꝛ querẽs de cã in hoc ꝛ illud iđ qm̃ ipſe exiſtiabat q̄ in corp illius viri eẽt ꝓprietas q̃ eſſet cã in hoc qđ accidit. Poſtqꝫ ergo feci ſcire eũ q̄ cauſa in illo eẽt diſpoſitio ꝯpoſitionis eius tũc cõpoſuit eã ſecũdo ſicut precepi ei: ꝛ cõpleta eſt eius operatio. ꝛ oꝫ ut ſeruetur hec determinatio in ꝯpoſitione reliquarũ medicinarũ.

Lectuariũ ad ſubulitiſ et eſt aggregatiõis qđ eſt ꝯueniẽs ad frigiditatẽ ſtõi vehementis frigoris ꝛ eructuationẽ acetoſã ꝛ appetitũ caninũ ꝛ ſingultũ q ſit ex repletiõe chimoꝝ groſſoꝝ ꝛ phlaticoꝝ ꝛ febres antiquas que ſiũt ꝓpter frigus ꝛ malitiã digeſtiõis cuius pmixtio hec eſt. ℞. cymini infuſi in aceto exſiccati ſextaria. xv. pipis ꝛ .ʒʒ. ꝛ rute ſicce ꝛ baurach oium añ. ʒ. xx. terãtur ꝛ cõficiant cũ melle diſpumato ꝛ adminiſtret.

Lectuariũ de calamẽto fluuiali deſcriptiõe S. ℞. calamẽti fluuial ꝛ cãpeſtris ꝛ petroſelini oium añ. ʒ. xij. ʒiʒib. aur. vi. ſe. apij ꝛ capitũ alhaſce amboꝝ añ. aur. iiij. keiſiꝫ aur. xv. pipis aure. xviij. ſiſeleos aur. v. tere ꝛ ꝯfice cũ melle diſpũato.

Lectuariũ de myrto ꝯferẽs ad ſolutionem nature ꝛ vomitũ phlatis ꝛ hũiditatis ꝛ malitiã digẽniõis q̃ eſt ex ſtõ cuius pmixtio hec ẽ. ℞. granorũ myrti bonoꝝ ſiccoꝝ eminã. i. myrobalanoruꝫ nigroꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ ꝛ talaſſir oium ana. ʒ. xx. leucopi. ꝛ macropi. ꝛ ʒiʒiberis oiuꝫ añ. ʒ. x. maſticis ꝛ cordumeni ꝛ carui ꝛ aniſi ꝛ cymini ꝛ ſpice ꝛ caſſie ꝛ cardamomi ꝛ coſti oiuꝫ ana. ʒ. vi. nucis muſcate ꝛ ſe. apij ꝛ ameos oium añ. ʒ. v. folij indi ꝛ amomi amboꝝ ana. ʒ. iiii. ꝛ tere ꝛ ꝯfice cũ melle diſpũato ꝛ doſis ſit. ʒ. i.

Lectuariũ ſicut alcanzi eſt bonũ: cuius hec eſt pmixtio. ℞. granoꝝ mirti keſiani. ʒ. ſ. ſpice. ℥. iii. nucis muſchate cũ cortice ſuo lb. ſ. gariofiloꝝ ꝛ cardamomi ꝛ aniſi torrefacti ꝛ ſe. apij torrefacti ꝛ vſnee oium añ. ℥. ii. macis. ℥. i. ſ. caſſie. ℥. iiii. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ oium ana. ℥. iii. macis. ʒ. i. ſ. bulliãt medicine cũ vino odorifero feruore vno: deinde exſiccẽtur ꝛ bulliant ebulitione cũ aqua cydonioꝝ ꝛ exſiccent ſup frixoriũ calidũ ꝛ terant ꝛ inuoluãtur mixta ꝛ ſit doſis aure. iii. aut. ʒ. iii. cũ ſyrupo cydonioꝝ.

Lectuariũ almutaguachil relani ſalamõi qđ ꝯfortat ſtõm ꝛ cõfert ad malitiã digõis: ꝛ eſt illud qđ i potu dabat iſrahelita mutaguachil qm̃ eſt bonũ ꝛ exptũ. cuius hec ẽ pmixtio. ℞. ſpice et gariofiloꝝ ꝛ cinamomi ꝛ nucis muſchate ꝛ cardamomi ꝛ galle bone ana aur. i. piperis albi ꝛ ʒinʒiberis ꝛ caſtorei oium ana. ʒ. ii. turis albi maſculi aur. iiij. ʒuccari tabarʒet quantũ ſũt medicie cõmiſceantur medicine cũ ʒuccaro ꝛ ꝯficiãtur cũ melle diſpumato ꝛ ſit doſis eius aure. iij.

Iacyminũ aliud ꝯferẽs ad dolores vẽtris cõmotos a frigiditate ꝛ ad febrẽ quartanã ꝛ ad appetitũ caninũ ꝛ febres phlegmaticas ꝛ melãcolicas ꝛ ad phlegma plurimũ qđ accidit ſenibus ꝛ ad vehementiã frigoris qđ accidit in ſtõ ꝛ ad eructuationẽ acetoſaꝫ ꝛ ad ſputũ qđ ſit ex multitudine ſupfluitatũ phlegmaticarũ: cuius doſis ſicut galla cũ aqua calida cuius pmixtio. ℞. cymini infuſi in aceto die ꝛ nocte torrefacti ꝛ rute ſicce ꝛ .ʒʒ. ꝛ piperis oium ana ſextaria decẽ ꝛ baurach armeni. ʒ. x. conficiatur cũ melle diſpumato.

Lectuariũ diacyminũ aliud. ℞. cymini recẽtis boni. ℥. vij. infũdat in aceto vini die ꝛ nocte: deinde extrahat ꝛ ꝓijciat ſup coꝛnũ ʒ. rubeũ ꝛ moueat ꝛ qñ exſiccat torrefiat torrefactione leui cũ igne leni ꝛ piperis. ℥. iii. ʒinʒiberis fini. ʒ. iiii baurach armeni. ʒ. ij. cõmiſceantur ꝛ conficiantur cum melle.

Iapipereõ faciẽſ ad frigora ꝛ humorẽ crudũ ꝛ dolorem ſtomachi ꝛ malitiã digeſtionis ꝛ ventoſitates groſſas ꝛ curationẽ acetoſam ꝛ appetitũ caninũ. cuius permixtio eſt ut ſumantur leucopiperis ꝛ melanopiperis ꝛ macropiperis omniũ ana. ℥. iii. ꝛ in deſcriptiõe alia. ℥. ij. ꝛ xilobalſami. ℥. i. ꝛ amomi ꝛ ſpice amboꝝ ana. ʒ. iiii ꝛ .ʒʒ. ꝛ ſe. apij ꝛ ſiſeleos ꝛ caſſie ꝛ aſſeri ꝛ enule oium ana. ʒ. i. Tere ꝛ cribella ꝛ confice cũ melle diſpumato: doſis eius pondus. ʒ. ij. cũ aqua tepida ieiuna.

Lectuariũ alkendi conualens ad dolores
e ſtomachi ꝛ epatis frigidi ꝛ debiſ generãtis ventoſitates groſſas. Cuius pmixtio: ℞. .ʒʒ. ꝛ piperis ꝛ ſpice odoriſere oium añ. ʒ. vi. maſticis ꝛ ameos amboꝝ añ põd. ʒ. iiij. ſe. apij ꝛ meu ꝛ ſu oiuꝫ añ. ʒ. v. cymini carmeni ꝛ caſſie ꝛ carpobalſami ꝛ piretri oium ana põdus. ʒ. ij. folij indi põd. ʒ. i. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ confice cum melle diſpumato ꝛ repone in vaſe ꝛ vtere cum neceſſe fuerit.

Lectuariũ alcanzi faciẽs ad ſolutionẽ ventris ꝛ ad malitiã digeſtionis ꝛ debilitatem
e ſtomachi ꝛ frigus eius. Cuius hec ẽ pmixtio ſumant coſti ꝛ cynami ꝛ ſpice odoriſere ꝛ carpobalſami ꝛ caſſie oium añ. ʒ. x. nucis muſchate. v. numero cardamomi ꝛ gariofiloꝝ ꝛ aniſi ꝛ meliloti ꝛ caſſie inde omniũ ana pond. ʒ. iiij. ariſtol. ꝛ vſnee amboꝝ ana. ʒ. ij. api ꝛ ʒinʒiberis amboꝝ ana põd ſextarioꝝ. x. calami aromatici ꝛ pipis ꝛ macropiperis oiuꝫ ana põd. ʒ. v. myrobalanoꝝ nigroꝝ enucleatoꝝ ſextaria. ij. belliricí enucleati. x. numero granoꝝ myrti kaficius ſemis bonoꝝ ſebuſi. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ ꝯfice cũ melle de arũdinibus ʒuccari ꝛ repone in vaſe ꝛ vtere cũ neceſſe fuerit poſt duos menſes.

Deſcriptio electuarij alcanzi alia ꝯferẽs ad debilitatẽ epatis ꝛ ſtomachi ꝛ frigus ambo
d rũ ꝛ ad ſolutionẽ vẽtris ꝛ malitiã digeſtionis ꝛ cõfert illis ſup quos timet aq̃ citrina ꝛ ẽ bonũ ſpleni ꝓuocãs vrinã. Cuius hec ẽ pmixtio: ℞. coſti et cynami ꝛ ſpice ꝛ carpobalſami ꝛ caſſie oiuꝫ añ. ʒ. x. ꝛ de nucibus muſchatis nuces. v. ꝛ cardamomi ꝛ gariofi. ꝛ aniſi ꝛ meliloti ꝛ capſie ꝛ neremiſch oiuꝫ añ. ʒ. iiij. macis põd. ʒ. iij. ꝛ berũgi kebuli. ʒ. viij. ꝛ reuſini ꝛ ariſt. lõ. ꝛ vſnee oiuꝫ ana pond ʒ. v. myroba. nigroꝝ ꝛ kebuloꝝ ana ſextaria. ij. ꝛ de belliricis bellirici. x. ꝛ granorum myrti quantum eſt pond medicinarum omniũ. Terantur ſicut alcohol ꝛ conficiantur cum melle tabarʒet: doſis eius ſicut galla cũ aqua frigida. Et in deſcriptione alia ʒinʒiberis ſextaria. x.

Lectuariũ alkeiſiꝫ dictũ electuariũ ambre
e Et hoc electuario vſi fuerũt reges grecie: ꝛ ꝓpter hoc ꝯfert ad egritudines frigoris: ꝛ ꝓpter renũ ꝛ addit in deſiderio coitus ꝛ valet ad paralyſim ꝛ torturã ꝛ tremorẽ ꝛ pulſũ cordis ꝛ addit in recordatione ꝛ ſenſu ꝛ exſiccat humiditatẽ ſtomachi ꝛ facit digeſtionẽ eſſe bonam ꝛ eſt ex eis q̃ ꝯueniũt ſenibus. Cuius pmixtio eſt hec: ℞. cardamomi maioris ꝛ minoris ꝛ macis oiuꝫ añ. põd ʒ. iiij. .ʒʒ. ꝛ macropiperis amboꝝ ana ſextaria. ij. cynamomi. ʒ. iiij. vſnee põd. ʒ. ij. cynami põd ʒ. i. gariofiloꝝ ꝛ croci oiuꝫ ana põd. ʒ. x. nucis muſchate põdus. ʒ. v. Et in quibuſdã deſcriptõibus nuces. v. ſpice odoriſere ꝛ maſticis ꝛ ambre omniũ ana põd. ʒ. ij. muſchi põd ʒ. i. ſemis hyuſquiami albi ꝛ opij amboꝝ ana põd ʒ. i olei balſami põdus. ʒ. vi. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ infunde opiũ in menſura ſextarij. i. de vino bono ꝛ confice cum melle diſpumato ꝛ vtere poſt ſex mẽſes ꝛ liquefac ambram cũ oleo balſami ꝛ adhibeatur de oleo quãtitas qua omnia ſoluantur.

Lectuariũ alſchereb ꝯferẽs ad frigus epatis
e ꝛ ſtomachi ꝛ aquam citrinã ꝛ choleraꝫ nigram ꝛ eſt ſoluẽs ventrẽ. Cuius hec ẽ pmixtio. ſumant capſie inde ꝛ ʒinʒiberis ꝛ pipis ꝛ cynami ꝛ cardamomi minoris ꝛ gariofiloꝝ ꝛ piretri ꝛ folij indi ꝛ amili de tritico ꝛ maſtici ꝛ cardamomi maioris ꝛ cynamomi ꝛ ſpice ꝛ caſſie ꝛ ſe. apij ꝛ anci ꝛ ameos ꝛ ſe. feniculi ꝛ aniſi oiuꝫ añ. ʒ. vi. epithimi cretenſis ꝛ turbit amboꝝ ana. ʒ. xij. ſcamonee. ʒ. x. ʒuccari tabarʒet põdus. ʒ. xx. Aggrega has medicias tritas ꝛ cicotrigoniʒatas ꝛ ꝯfice cũ melle tabarʒet diſpumato ꝛ vtere cũ neceſſe fuerit.

Lectuariũ diaphinicon ẽ electuariũ ꝓprij iuuamẽti in colica reſoluens eã ꝛ ꝯfert ad
e humorẽ crudũ ꝛ frigora ꝛ ad difficultatẽ vrie. Cuius hec ẽ pmixtio: ſũat baurach armeni cymini carmẽi ꝛ petroſe. ꝛ .ʒʒ. ꝛ pipis al. oiuꝫ añ. põ. ʒ. xxij ſcamonee põd ʒ. v. dactiloꝝ beirõ mũdatoꝝ ex nucleis ꝛ amigdalaꝝ excorticataꝝ ex duobus corticibus ꝛ folioꝝ rute oiuꝫ añ. põd ʒ. x. Aggrega has medicinas oẽs tritas ꝛ cicotrigoniʒatas ꝛ infũde dactilos in aceto vini die ꝛ nocte ꝛ tere bene ꝛ pmiſce cũ medicinis. ꝛ ꝯfice cũ melle diſpumato ꝛ vtere cũ neceſſe fuerit.

Iaphinicon aliud: ℞. dactiloꝝ beiron ablatis nucleis. c. numero ꝛ infunde eos in
d aceto die ꝛ nocte ꝛ confrica manibus ꝛ cola ꝛ rute ſicce ꝛ ʒinʒiberis amboꝝ añ. ʒ. xiij. ꝛ pipis albi. xiiij. numero ꝛ baurach armeni põdus. ʒ. v. et de amigdalis excorticatis ex duobus corticibus. c. l. numero ꝛ ſcamonee pondus. ʒ. xv. ꝛ turbit põd ʒ. xx. tere ꝛ cribella ꝛ cõmiſce cũ melle.

Iaphinicon aliud quod ꝯfert ad febres ꝛ
d alia ꝛ potat in eſtate ꝛ hyeme ꝛ ſoluit ſine inquietudine. Cuius hec eſt pmixtio: ℞. ʒinʒiberis pipis albi amboꝝ añ. ℥. i. ſcamonee. ℥. ij. ſ. tamarindi beirõ mũdatoꝝ ex nucleis aut ſirẽ ꝛ amigdalarũ dulciũ excorticatarũ a duobus corticibus ꝛ foliorũ rute oiuꝫ añ. ℥. iiij. tere medicinas ſm ſingularitatẽ ſuã ꝛ infunde dactilos in aceto vini ꝛ terantur per ſe ꝛ colẽtur ꝛ terant amigdale iteꝝ p ſe ꝛ miſceãt omnia poſt illõ ꝛ ꝯficiant cũ melle diſpumato ꝛ ſit doſis. ʒ. ij.

Lectuariũ cabroſius muſchatũ faciẽs ad vẽ
e toſitatẽ ꝛ hemorroidas ꝛ humorẽ crudũ ꝛ confortat ſtomachũ ꝛ adiuuat ad deſiderium coitus ꝛ clarificat dolorem ꝛ calefacit renes ꝛ confert ad ventoſitates matricis ꝛ fluxum qui ſit ex hemorroibus. Cuius hec eſt permixtio. ℞. myrobalanorum citrinorũ myroba. kebulorum ꝛ caſſie ꝛ ſe. apij oiuꝫ añ. ʒ. vi. belliricoꝝ ꝛ ẽblicoꝝ ꝛ ameos ꝛ ſuderci rubei ꝛ albi ꝛ macropiperis ꝛ ſiſami excorticati oiuꝫ ana põdus. ʒ. iiij. cynami ꝛ ſpice ꝛ nucis muſchate ꝛ .ʒʒ. ꝛ alfulfulmõ omniũ ana. ʒ. viij. gar

bue et coſti ⁊ caſſie ⁊ gariofiloꝝ ⁊ macis ⁊ galáge ⁊ neremiſch oiuȝ añ.ʒ.vi.cipi pōd⁹.ʒ.x.⁊ muſchi pōdus auf.ij.ambꝛe auf.i.⁊ ſcoꝛie ferri nutrite q̄ntum eſt pōd⁹ medicīaꝝ oiuȝ ⁊ butiri ſextaria.x.ꝯficiant cū melle diſpumato ⁊ ſit doſis pōdus.ʒ.ij.cū lacte vaccino cōcuſſo ⁊ ſublato butiro aut cū vino paſſo bono duab⁹ hebdomadis.

Lectuariū de ture: ℞.turis pōd⁹.ʒ.lx.piperis ⁊ macropipis amboꝝ añ.ʒ.x.zuccari.ʒ.lx.zinziberis ⁊ galáge āboꝝ añ.ʒ.xij.nucis muſchate ⁊ gariofi.⁊ girbue omniuȝ añ.ʒ.v.muſchi boni.ʒ.i.terat vnūquodq̧ coꝝ p ſe ⁊ cribelletur ⁊ ꝯficiant cū melle.

Lectuariū altaliſafar faciēs ad frig⁹ ſtōi ⁊ ventoſitates groſſas in ſtomacho ⁊ epate: cui⁹ pmixtio: ℞.taliſafar pōd⁹.ʒ.v.zinziberis pōdus.ʒ.xx.pipi pōdus.ʒ.xij.heil ⁊ cynami amboꝝ añ.pōdus.ʒ.viij.zuccari tabarzet lb.v.Aggrega has medicīas tritas ⁊ cribellatas ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere.

Lectuariū epi: ℞.ſcamonee antiochen̄ et turbit ꝯcaui albi amboꝝ añ.auf.v.pipis ⁊ cardamomi amboꝝ añ.auf.iij.zinziberis ⁊ cynamomi ⁊ emblicoꝝ ⁊ gariofi.⁊ polypodij ⁊ nucis muſchate oiuȝ añ.auf.ij.ʒ.Et in deſcriptōe alia ſcamonee ⁊ turbit amboꝝ añ.auf.iij.Tere ⁊ cū cotrigoniça ⁊ ꝓijce ſup ea lb.i.zuccari ꝯtriti ⁊ cōfice.cū melle: cui⁹ doſis integra ſit auf.iiij.

Riſera de ſcoria ferri mag̃ faciēs ad vētoſitates hemorroidarū ⁊ mollificationē veſici ⁊ ſtomachi ⁊ addit in deſiderio coit⁹ et calefacit ſtomachū cui⁹ hec ē pmixtio: ſumat myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ſcirēblegi ablatis nucleis ⁊ capſie inde ⁊ ſe.apij ⁊ ameos ⁊ origani pſici oīum añ.℥.i.ſpice odoꝛifere ⁊ amomi ⁊ heil ⁊ acori oiuȝ añ.ʒ.iij.cynamomi pōd⁹.ʒ.iiij.pipis ⁊ macropiperis ⁊ piretri ⁊ ſalis indi omnium ana.℥.ʒ.ſynapis.℥.i.ʒ.ſalis ammoniaci pondus ʒ.ʒ.ſcorie ferri pōd⁹.ʒ.iij.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicotrigoniçatas ⁊ confice cū melle diſpumato ⁊ butiro vaccino q̄ntū ſufficit ⁊ vtere.

Riſera minoꝛ faciēs ad mollificationē ſtomachi ⁊ humiditatē eius ⁊ ventoſitates hemorroidaꝝ ⁊ colorē efficit bonū.Cui⁹ hec eſt pmixtio: ſumant myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ ſcirēblegi ⁊ belliricoꝝ ablatis nucleis oiuȝ ptes eq̄les in volue cū butiro vaccino ⁊ ꝯfice cū melle diſpumato ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere.

Lectuariū anacardinū ꝯueniēſ ad dolorē ſtomachi antiquū ⁊ frig⁹ ⁊ obliuionē ⁊ facit bonū eē colorē ⁊ ſubtiliat cogitatōeȝ ⁊ ſenſū ⁊ ē electuariū ſapientū ⁊ dī q̄ ē ſalomonis: Cui⁹ hec ē pmixtio: ℞.pipis ⁊ macropipis myrobalanorū nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ caſtorei omniū añ.ʒ.iiij.coſti ⁊ anacardi ⁊ berūgi ⁊ zuccari tabarzet ⁊ baccarū lauri oiuni añ.ʒ.xij.cipi.ʒ.viij.Tere anacardos ſolos bene ⁊ tere medicīas ⁊ cribella ⁊ buli butirū vaccinū ⁊ mel cū eq̄litate ꝓijce ſup ea medicinas ⁊ coagula ⁊ vtē poſt ſex mēſes doſis ei⁹.ʒ.ij.cū aq̄ decoctōis apij ⁊ feniculi ⁊ ſeruet ſe a laboꝛe ⁊ anguſtia ⁊ ira ⁊ vino pl̄imo ⁊ coitu ⁊ comedat ius iſſidabegi ſubtile.

Lectuariū alfagi⁹ qd̄ ē iuuamētū ad mollificationē ſtōi ⁊ vētoſitates hemorroidaꝝ ⁊ corruptionē cōplexionis ⁊ feditatē coloris ⁊ addit in coitu. Cui⁹ hec eſt p mixtio: ℞.myrobalanorū belliricoꝝ ⁊ ſcirēblegi ablatis nucleis ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊.ʒʒ.⁊ cipi ⁊ capſie inde ⁊ ſpice oium añ.ʒ.x.ſe.ane.⁊ ſe.porri amboꝝ añ.pōd⁹.ʒ.iiij.ſcorie ferri trite infuſe in aceto vini.xliij.dieb⁹ exſiccate torrefacte.ʒ.c.Aggrega has medicīas tritas ⁊ cicotrigoniçatas ⁊ confice cū melle diſpumato ⁊ butiro vaccino q̄ntū neceſſe ē ⁊ repone in vaſe ⁊ vtē poſt ſex mēſes.⁊ ſit doſis ei⁹ pōd⁹.ʒ.ij.⁊ ponant in eo iterū de muſcho.ʒ.ij.

Angius aliud cū muſcho etiā qd̄ ꝯfoꝛtat ſtomachū ⁊ calefacit ipm ⁊ ꝯfert ad hemorroidas ⁊ addit in coitu ⁊ ē expertū. Cuius hec ē pmixtio: ℞.myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricorū ⁊ emblicoꝝ ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊.ʒʒ.⁊ cymini ⁊ ſe.aneti ⁊ ſe.apij.⁊ ſe.porri ⁊ ſe.eruce ⁊ ſe.napi ⁊ ſe.baucie ⁊ alſcleniam ⁊ roſarū rubeaꝝ ⁊ caſſie ⁊ cipi ⁊ cynamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate oium añ.ʒ.i.macis ⁊ heil ⁊ cardamōi ⁊ galie ⁊ xyloaloes crudi ⁊ muſchi oiuȝ añ.ʒ.ij.g̃noꝝ naſturtij al.℥.iij ſcorie ferri q̄ntū ſūt medicine terat ⁊ ꝯficiat cū melle diſpumato.

Angi⁹ aliud: ℞.caſſie inde ⁊ zarub ⁊ taliſafar ⁊ heil ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ caſſie ⁊ gariofiloꝝ ⁊ carpobalſami ⁊ g̃noꝝ almabaleb omniū añ.auf.vi.mēte ⁊ ſelenian ⁊ zedoarie ⁊ doronigi et pipis lō.⁊ emblicoꝝ oiuȝ añ.auf.iiij.cynamomi et cynami ⁊ ſpice ⁊ nucis muſchate ⁊ coſti ⁊.ʒʒ.⁊ fulfulimō oiuȝ añ.auf.viij.cipi auf.x.zuccari añ.xvi ſcorie ferri eminam.i.muſchi.ʒ.ʒ.ꝯficiant cū melle diſpumato.

Res ſcorie decocte q̄ ꝯfert ad frigora ⁊ dolorem dorſi ⁊ corruptionē mēſtruoꝝ ⁊ hemorroidaꝝ ⁊ clarificat colorē ⁊ facit appetere cibū ⁊ deſtruit humorē crudū ⁊ infrigidatōes ⁊ confortat ſtomachū ⁊ matrices ⁊ veſicam. Cui⁹ hec eſt p mixtio: ℞.ſe.apij ⁊ ſe.feniculi ⁊ aniſi ⁊ petroſelini ⁊ dauci ⁊ ſe.baucie ⁊ ſe.porri ⁊ ſe.cepe ⁊ ſe.napi ⁊ ſe.raphani ⁊ ſe.alrotab ⁊ ameos ⁊ ſe.vrtice granoꝝ viridiū ⁊ aniuden ⁊ ſe.aneti ⁊ pipis ⁊ ſe.lini ⁊ cymini ⁊ coriandri oium añ.pōd⁹.ʒ.iij.⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ tuderi rubei ⁊ albi ⁊ nucis muſchate ⁊ macis ⁊ cynamomi ⁊ galáge ⁊.ʒʒ.et pipis ⁊ ciperi ⁊ ſpice ⁊ ſiſimbrij omniū ana.ʒ.iiij.et myrobalanorum ⁊ belliricorū ⁊ emblicoruȝ ⁊ geſt glandium ⁊ corticum radicis capparis omniū ana ʒ.x.capſie ⁊ vinee ⁊ aſſari ⁊ blacte bizantie ⁊ calami aromatici ⁊ lingue auis ⁊ neremiſk perſici ⁊ cardamomi ⁊ girboe ⁊ ſandali ⁊ cynami ⁊ nucis muſchate omniuȝ ana.ʒ.v.⁊ nucis enden ⁊ naſturtij ⁊ kelbi ⁊ roſarum ſiccarum ⁊ marmacor ⁊ corticum tamariſ ⁊ menue ⁊ calamenti omnium ana ʒ.vij. ⁊ ſcorie albaſſari calefacte ⁊ extincte in vino odorifero multotiens ſm menſuram medicinarum omniū: decoquatur cū vino pontico donec ingroſſetur ⁊ auferatur ab igne ⁊ coletur ⁊ detur de eo in potu quātitas ʒ.i.in ieiunio dū ē tepidū ⁊ comedat poſt mediū diem iſſidebegia: cū carne capna ⁊ bibat vinū puruȝ hebdomada vna aut duabus hebdomadis.

Deſcriptio alia de ſcoria ferri ꝯueniēs ad frigus ſtomachi ⁊ hemorroidas: cui⁹ pmixtio. ℞.myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ belliricorum ⁊ emblicorū ⁊ radicū lilij ⁊ zinzi. xyloaloes crudi ⁊ nucis muſchate ⁊ galie ⁊ roſarum ⁊ ſpice ⁊ ſquinanti ⁊ macis oium ana ʒ.x.muſchi ʒ.i.limaturę acuū infuſe i vino odorifero.vij. diebus ⁊ ſumatur ⁊ teratur ⁊ torrefiat ſup frixoriū ferri: ⁊ miſceat cū medicinis ⁊ inuoluat oleo de amigdalis dulcibus ⁊ cōficiatur cū melle diſpumato: cui⁹ doſis ſit aur.ij.cum vino odorifero.

Deſcriptio alia de ſcoria ferri ꝯueniens ad debilitatē ſtōi calidi q̄. ℞.myrobalanorū kebulorum ⁊ belliricorum ⁊ emblicorum ⁊ radicū lilij ⁊ roſaꝝ rubearū ⁊ ſquināti oiuȝ ana ʒ.x.ſcorie ferri quātū oēs medicine: infūdat ſcoria ſeptē diebus in aceto ⁊ colet ab eo ⁊ frigat ſup frixorium ⁊ cōficiatur cum melle tabarzet: ⁊ ſit doſis.ʒ.ij.ʒ.cum ſirupo de malis.

Coria ferri decocta ꝯueniēs ad debilitatē ſtomachi ⁊ caliditatē cōplexionis: cui⁹ mixtio hec ē.℞.ſcorie ferri de baſſari ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ roſaruȝ ⁊ balauſtiarū ⁊ ſquināti oiuȝ ptes eq̄les: bulliāt cuȝ vino ⁊ dētur in potu de eo ℥.iiij.

Lectuariuȝ diacydoniten retinēs nām ex ſolutōe vētris ex debilitate ſtomachi ⁊ vomitu ⁊ malitia digeſtiōis ⁊ facit colorē eē bonū: cui⁹ hec eſt pmixtio: Sumant cydonioꝝ excoricatoꝝ mūdatis interiorib⁹ ⁊ mellis diſpumati amboꝝ ana lib.ij.pipis ⁊ macropipis ⁊ zinzi.oiuȝ ana ʒ.v.heil pōd⁹ ʒ.viij.cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ ſpice odorifere ⁊ cinamōi ⁊ croci oiuȝ añ pōd⁹ ʒ.ij.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ ſume cydonia ⁊ decoque cū aceto vini boni. Et ōmedicis ſūt quidā q decoquūt ea cū vino ⁊ ipm ē radix: deinde remoue ab igne ⁊ cola ⁊ dimitte donec currat ab eis aquoſitas hūiditatis: ⁊ tere bene ⁊ ſume mel ⁊ cōmiſce cū eis ⁊ decoq̄ cū igne leui ⁊ moue paulatim donec fere coaguletur: ⁊ cōmoue donec equent ⁊ deſtruat aquoſitas cydonioꝝ ab eis: deīn remoue ab igne ⁊ pulueriza ſup ea medicinas ⁊ cōcute donec equēt: ⁊ ꝓijce ſup tabulā marmoris aut menſam planam inunctā oleo roſ.aut oleo ſiſamino ⁊ dilata ſup eā dilatatione equali ⁊ dimitte duobus diebus aut tribus donec exſiccetur ⁊ induret ⁊ incide cū cultello in fruſta quadrata ⁊ ſit fruſtū pōdus aur.iij.⁊ ponat gradatim in folijs citri ⁊ liget ⁊ reponat ⁊ admiſtret cū neceſſe fuerit. Et de medicis ſunt quidam qui ponunt in ipſo pondus.ʒ.ij.muſchi.

Lectuariū diacydonitē ſolutiuū ventris quod confert ad colicam ⁊ exſiccat ſuperfluitates corporis.℞.cydonioꝝ excorticatoꝝ mūdatis interioribus lib.i.⁊ mellis diſpumati lib.ij.zinzi.⁊ macropipis amboꝝ ana ʒ.iiij.cinnamomi pōdus ʒ.iij.heil ⁊ cardamomi ⁊ croci oiuȝ ana ʒ.iij.maſticis pōdus ʒ.v.ſcamonee pōdus ʒ.x.turbit albi boni pōdus ʒ.xxx.Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ decoque cydonia cuȝ vino ⁊ fac de eo ſicut factū eſt de diacydoniten prētino ⁊ preparet ſicut eſt illius preparatio ⁊ reponat in vaſe ⁊ adminiſtretur: cuius doſis ſit aur.iiij.cum aqua calida.

Deſcriptio aliā diacydoniten laxatiuū: Sumatur cydoniū boni odoris ⁊ induatur ſup ipm deforis fermētum ⁊ aſſet ⁊ ſumatur de carne ei⁹ ʒ.iiij.piperis ⁊ zinzi.amboꝝ ana ʒ.ij.ſcamonee pondus ʒ.i.teratur ⁊ conficiatur cum melle: cuius doſis ſit pōdus ʒ.i.cum vino.

Lectuariū diacydonitē factū cū ſucco cydonioꝝ qd̄ cōfert ad deſtructionē appetitus ⁊ ad eū q non digerit cibū ſuū faciens ad illū: cui⁹ epar eſt debile ⁊ ſtringit ſtomachuȝ: ſumant cydonia magna mūdata int⁹ ⁊ foris ⁊ terantur ⁊ exp̄mant ⁊ ſumant de aqua eoꝝ kiſt.ij.romani ⁊ miſceat cū ea mellis diſpumati quātū ipſa eſt ⁊ aceti de vino kiſt.i.ʒ.⁊ decoq̄tur ſup ignē leuem et auferat ſpuma ei⁹ ⁊ ſumātur zinzi.℥.iij.pipis albi ℥.ij.terant ⁊ ꝓijciant deſup ⁊ coagulet ſicut conueniens ē electuario: hoc nāq̧ cōfert ei cui⁹ epar ē debile ⁊ opoꝛtet ut ſumat ſm pl̄im ante cibū duabus horis aut trib⁹: ⁊ nō nocet ſi accipiat poſt cibum. Qd̄ ſi tu feceris hāc medicinā ei in cui⁹ ſtomacho eſt caliditas: aut in cuius ſtomacho eſt cholera: aut quocūq̧ mō ſit oȝ ut ꝓijcias ab ea pip ⁊ zinzi.⁊ adminiſtres aquā cydonioꝝ ⁊ mel ⁊ acetū tm̄ ſm quātitatē mēſure quā diximus. Et ſi feceris eā illis quoꝝ cōplexiones ſūt medie: ita ut nō aggreget in eis ſuperfluitas cholere neq̧ ſuperfluitas phlegmatis ꝓijce in eā medietatē quātitatis quā diximus de zinziberę ⁊ pipe.ſ.ut ꝓijcias in eā pipis ℥.i.⁊ zinzi.℥.i.ʒ.Et ſi feceris eaȝ illis in quoꝝ ſtōis aggregat phlā: pone duplū quātitatis quā diximus: pones eni in ea zizi.℥.vi.⁊ pipis ℥.iiij.cui⁹ doſis ſit ℥.i.ʒ.

Lectuariū diacydonitē qd̄ facit appetere cibū ⁊ cōfortat ſtomachū: Sumant ſucci cydonioꝝ lib.iij.mellis lib.iij.aceti fortis lib.ij.decoquant ſuper prunas ⁊ auferat ſpuma ei⁹ ⁊ ſumant zinzi.ʒ.v.pipis albi ⁊ nigri ⁊ macropiperis ana ʒ.iij.cinamomi ʒ.ij.xyloaloes crudi ʒ.iij.terant ⁊ ꝯmiſceant cū melle ⁊ aqua cydonioꝝ ⁊ aceto ⁊ coq̄tur donec coaguletur: cui⁹ doſis ſit cocliariū.i.añ cibū ⁊ expectet ſup ipm duabus horis.

Lectuariū indū faciēs ad cholicā ⁊ dolorē iūcturarū ⁊ podagrā ⁊ dolorem dorſi: cui⁹ hec ē permixtio.℞.ſcamonee aur.x.

girboe ⁊ cardamomi ⁊ ʒinʒi. ⁊ duamôi ⁊ cynami ⁊ neremiſch ⁊ gariofiloꝝ ⁊ piꝑis oium ana aur. v. ⁊ turbit aur. c. ʒuccari aur. c. tere has medicinas ſiſ ⁊ cribella ⁊ cóſice cum melle.

Lectuariū regnʒ ⁊ eſt medicina anni q̃ ſumit anno integro oi die. Eiꝰ igił acceptio rectificat ſuſcipientē ſe vſqꝫ ad finē vite ſue p̃cepto dei ⁊ q aſſiduat ipſam nō videt egritudinē in corꝑe ſuo q̃ nō ſanetur ⁊ neqꝫ caneſcit niſi quãtū factꝰ eſt canꝰ ante eiꝰ acceptionē. Et ē medicina regū q̃ ſm q narrat qui ea medicati fuerūt valēs ad fiſtulas nigras ⁊ albas ⁊ rubeas ⁊ ad curſū cholericum ⁊ frigora ⁊ pulſationē cordis ⁊ iūcturarum ⁊ abſterģit viſuʒ ⁊ colorē: ⁊ multiplicat coitū: ⁊ nō eſt ei mſa ſua ⁊ nō abſtinet ſup eā vtens ea: cuiꝰ permixtio eſt hec: Sumãtur myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ bellirícorū ⁊ emblicoꝝ oiuʒ ana aur. vi. nigelle aur. xxxiij. leucopiꝑis ⁊ ammoniaci ⁊ macropiꝑis ⁊ ʒinʒib. ⁊ fulfulmine oiuʒ ana aur. ij. cubebe ⁊ anacardi amborū ana aur. vi. tere vnūquodqꝫ ꝑ ſe ⁊ cribella: ita ut nihil remaneat ⁊ pueniat ſm inā diuiſionē: ⁊ quod narrauimus de pōderibus. ꝑmiſce ergo ea deinde accipe aur. dc. penidioꝝ ſubaikur ⁊ pone in patella aut vaſe mūdo ereo ⁊ accēde ſub ea ignē leuem ⁊ aſperge ſup ipſas aliqd aque ita ut liq̃fiant penidij. Cum ergo liq̃facti ſunt ⁊ bulūit nūc ꝓijce ſuper eos hec cōmixta ⁊ moue ea tamdiu donec optime commiſceantur ⁊ auſer ea ab igne ⁊ dimitte ea donec tepeſcāt: deinde fac de eis formas auellanis ſiſes q̃rū vnaqueqꝫ ſit aur. ij. ⁊ quarte ⁊ inunge manū tuam oleo aut butyro vaccino: deinde bibe de eo oi die formā vnā ſimilē auellane cū aqua frigida ⁊ ipſuʒ ē pñs medicinarum.

Lectuariū maſuachoien faciēs ad podagrā ⁊ dolorē dorſi ⁊ oēs egritudines frigidas: cuiꝰ hec ē permixtio. ℞. ſcamonee ⁊ cinamomi ⁊ caſſie ⁊ ʒinʒi. oiuʒ ana ʒ. viij. piꝑis ʒ. vi. cardamomi gariofiloꝝ ⁊ ſe. apij ⁊ ameos omniū ana ʒ. ij. ſ. maſuachoien ʒ. iij. tere ⁊ ꝯfice cū melle: cuius doſis ſit ʒ. iiij. aut ʒ. ij. cū aqua tepida.

Lectuariū de ſiſamo. ℞. ſiſami excorticati ⁊ cimini carmieni ⁊ ʒinʒi. oiuʒ ana ʒ. x. macropiꝑis ⁊ piꝑis amboꝝ ana pondus ʒ. v cinamomi pōdus ʒ. ij. cardamomi ⁊ heil amborū ana ʒ. iij. ⁊ ʒuccari tabarʒet ʒ. xl. Aggrega has medicinas tritas ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere.

Lectuariū de granis viridibꝰ qd̃ facit ad hemorroidas ⁊ frigus ſtomachi ⁊ malitiam digeſtionis ⁊ ſolutionē vētris: cuius permixtio. ℞. granorum viridium ⁊ mellis anacardi ⁊ ſiſami excorticati oium ana ſextaria vi. ʒuccari tabarʒet ſextaria xxiiij. myrobalanoꝝ kebuloꝝ ⁊ bellíricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis ⁊ ʒinʒib. et macropiꝑis ⁊ beriga ⁊ folij indi ⁊ capſie omnium ana pōdus ʒ. iiij. piꝑis ſanſuci ana ʒ. ij. cōſice has medicinas cum melle diſpumato ⁊ butyro vaccino ⁊ vtere poſt ſex mēſes: doſis eius pondus ʒ. ij. cum lacte vaccino concuſſo. In abo autē ſit rizi decoctum cum lacte dum perſeuerat accipiens ipſum.

Lectuariū de aniuden faciens ad inflationem vētris ⁊ ſtomachi ⁊ rugitū ⁊ ventoſitatē groſſam: cuiꝰ hec ē permixtio: Sumātur piperis ⁊ ſe. apij amboꝝ ana ʒ. xij. aniuden nigri pondus ʒ. xiiij. petroſelini ⁊ chelidōie ⁊ calamenti ⁊ haſce ⁊ ſiſeleos omniū ana ʒ. viij. heilim ʒ. xiij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cicorigonizatas ⁊ cōſice cū melle diſpumato ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere cum neceſſe fuerit.

Deſcriptio alia de aniudē faciēs ad magnitudinē epatis ⁊ frigꝰ eiꝰ ⁊ aquā citrinam ⁊ frigus ſtomachi ⁊ renū. ℞. aniudē nigri pōdus ʒ. x. ſemis heruce ⁊ ſemis porri oiuʒ ana pōdus ʒ. vi. ʒinʒi. ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis oiuʒ ana pōdus ʒ. vij. ameos ⁊ ſe. apij ⁊ aniſi ⁊ cardamomi minoris ⁊ cymini ⁊ carmieni ⁊ cinnamomi oium ana pōdus ʒ. v. myrobal. nigroꝝ ſublatis nucleis pōdus ʒ. vij. cynami pōdus ʒ. i. piꝑis ⁊ macropiꝑis amboꝝ ana pōdus ʒ. iiij. ſpice odoriſere pōdus ʒ. ij. penidioꝝ alboꝝ pōdus ʒ. xx. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cōſice cū melle diſpumato ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere cū neceſſe fuerit: doſis eius pōdus ʒ. ij. cū aq̃ aniſi ⁊ maſticis ⁊ ſpice.

Lectuariū de cāfora valēs ad debilitatē ſtomachi ⁊ epatis ⁊ fugat vētoſitates groſſas ⁊ adiuuat ad digeſtionē: cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio. ℞. cāfore ⁊ croci ⁊ xyloaloes ⁊ cardamōi ⁊ girboe ⁊ cubebe ⁊ keilim ⁊ cynami ⁊ gariofilorū et vince ⁊ ſpice ⁊ macis ⁊ ſādali albi ⁊ macropiꝑis ⁊ cinamomi ⁊ capſie ⁊ neremiſch ⁊ ſecacul ⁊ galāge ⁊ nucis muſchate ⁊ ʒinʒi. ⁊ ciperi ⁊ fulfulmine omnium ꝑtes equales ʒuccari quantum eſt pondꝰ medicinarum omnium.

Lectuariū de cāfora deſcriptiōe alia faciens ad malitiā digeſtiōis ⁊ debilitatē ſtomachi ⁊ phlegma groſſū: cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. ℞. piꝑis ⁊ nucis muſchate ⁊. ʒʒ. ⁊ gariofilorū ⁊ macis ⁊ cinamōi ⁊ cynāi ⁊ piretri ⁊ fulfulmine ⁊ gariofiloꝝ hōtuli. oꝝ ⁊ cāfore ⁊ croci oiuʒ ana pondus ʒ. ij. Tere has medicinas tritas ⁊ cribellatas et cōſice cū melle diſpumato ⁊ repone in vaſe ⁊ vtere cum neceſſe fuerit.

Lectuariū de cāfora ſortiꝰ ꝑmo: cꝰ hec ē ꝑmixtio. ℞. ʒʒ. ⁊ piꝑis ⁊ macropi. ⁊ cina. ⁊ cynami ⁊ folij īdi ⁊ ſpice odori. ⁊ capſie inde ⁊ nucis muſc. ⁊ ſādali citrini ⁊ carpob. ⁊ cardomōi ⁊ macis ⁊ gariofi. ⁊ piretri ⁊ taliſafar ⁊ ciperi ⁊ ſpodij ⁊ xyloaloes indi pnri oiuʒ ana pōdꝰ ℥. ſ. cāfore ⁊ muſchi amboꝝ ana ʒ. ij. ſ. ʒuccari tabarʒet ℥. x ſ. ꝯficiat cū melle diſpumato ⁊ reponat in vaſe ⁊ adminiſtret cū neceſſe fuerit.

Lectuariū de xyloa. qd̃ ꝯfortat ſtomachū ⁊ calefacit eū abſqꝫ ſuꝑfluitate ⁊ digerit cibū ⁊ exſiccat phl'a: cꝰ hec ē ꝑmixtio. ℞. ſpice odori. ⁊ ſpice ro. ⁊ ſe. apij ⁊ aniſi ⁊ maſtici oiuʒ ana ʒ. i. xyloa. ʒ. iu. gariofil. ʒ. ij. macis. ʒ. ij. ſ. cynami ⁊ galāge amboꝝ ana ʒ. ij. myroba. kebuloꝝ infuſoꝝ i vino ⁊ torrefactoꝝ ⁊ ſelengemiſk amboꝝ ana ʒ. ij. ſ. nucis muſchate. ʒ. i. ſ. marmacor. ʒ. iij. roſaꝝ ⁊ calami aromatici amboꝝ ana ʒ. ij. conficiant cum mira. doſis eius aur. ij.

Lectuariū d cinamomo valēs ad debilitatem epatis ⁊ ſtomachi ⁊ renū ⁊ mundificat humores groſſos ⁊ fugat ventoſitates: cuius hec ē permixtio: ℞. cinnamomi ⁊ xyaloes ⁊ enule omniū ana. ʒ. vi. gariofiloꝝ ⁊ piperis nigri ⁊ macropiperis ⁊ ſpice ⁊ aſſari oiuʒ ana pondus. ʒ. v. ʒʒ. ℥. i. mente ʒ. viij. girboe ⁊ cynami amboꝝ ana. ʒ. ij. keiati ⁊ aniſi ⁊ ſemis feniculi ⁊ caſſie omniū ana pondus. ʒ. iij. ꝯficiant cū melle diſpumato ⁊ adminiſtretur.

Lectuariū indum faciens ad colicam ⁊ frigus ſtomachi ⁊ dolorem iuncturarum et podogram: cuius permixtio hec eſt: ℞. capſie ⁊ folij indi amborum ana pondus. ʒ. iiij. nucis muſchate ⁊ ameos amboruʒ ana ſextaria. ij. piperis amboꝝ ana ſextaria. v. ʒʒ. ſextaria. v. myrobalanorum nigrorū ſextaria. xxx. neremiſch ſextaria. ij. gariofil. ʒ. v. nucis muſc. ſextaria. ij. macis. ʒ. iiij. penidioꝝ ſextaria. x. ſumant de puluere eiꝰ cū neceſſe fuerit. ʒ. ij. cū vino antiquo.

Lectuarium de ʒinʒibere conferens ad debilitatem ſtomachi ⁊ inteſtinorū ⁊ digerit cibuʒ ⁊ fugat ventoſitates ⁊ valet ad coliticā paſſionem ⁊ retinet ventrem: cuius permixtio ē hec: ℞. ʒʒ. ʒ. xx. gūmi arabici ⁊ girboe amboꝝ ana pondus. ʒ. x. gariofiloꝝ ⁊ cinnamomi omniū ana. ʒ. v. d nucibus muſchatis nux. i. croci pondus. ʒ. i. anili. ʒ. xliij. ʒuccari tabarʒet lib. i.

Lectuariū de muſcho cōferens ad debilitatem ſtomachi ⁊ inflationem eius ⁊ vētoſitates hemorroidarum ⁊ pulſuʒ oris ſtomachi: cuius hec eſt permixtio: ℞. muſc. aur. v. girboe ⁊ cardamomi ⁊ gariof. ⁊ ʒʒ. ⁊ macropiꝑis omniū ana pondus. ʒ. x. cinnamomi pondus. ʒ. iij. xyloaloes indi. ℥. i. croci. ʒ. ij. ʒuccari quantū pondus medicinaꝝ oiuʒ. deinde ꝯficiat cū melle.

Lectuariū de citro qd̃ fugat ventoſitates ⁊ digerit cibū ⁊ odorē oris efficit bonū: cuius hec eſt ꝑmixtio: ℞. corticū citri citrinorū ſiccoꝝ pondus. ʒ. xxx. gariofil. ⁊ nucis muſchate ⁊ macropiꝑis ⁊ piperis ⁊ girboe ⁊ cinnamomi ⁊ galange ⁊ ʒʒ. oiuʒ ana pondus. ʒ. i. ⁊ muſchi pōdꝰ ſexte ⁊. ſ. ʒ. i. conficiant cū melle ⁊ adminiſtret.

Lectuariū ceſaris ꝯferens ad colicam ⁊ frigora ⁊ humorē crudū ⁊ extrahit ſuꝑfluitates groſſas viſcoſas ⁊ valet ad podograʒ: cuius hec eſt ꝑmixtio: ℞. macropiperis ⁊ ʒʒ. ⁊ myrobalanoꝝ citrinorū ſcamonee ⁊ turbit oiuʒ ana. ʒ. xij. ſemis apij ⁊ ameos ⁊ piretri ⁊ ſalis tabarʒet omniū ana. ʒ. vi. ʒuccari. ʒ. xvi. ꝯficiat cū melle ⁊ adminiſtretur.

Lectuariū de ſtinco addēs in coitu: cuius hec ē ꝑmixtio: ℞. ſe. aſpagi ⁊ ſe. cepe ⁊ ſe. alrotab ⁊ ſe. porri ⁊ ſe. baucie ⁊ ſe. eruce ⁊ ſem vrtice ⁊ anoꝝ viridiuʒ ⁊ lingue auis ⁊ ſiſami excorticati ⁊ ſe. raphani ⁊ tuderi vtriuſqꝫ ⁊ amigdalarū ⁊ pinee ⁊ granoꝝ naſturtij oiuʒ ana ʒ. iij. ʒʒ. ⁊ ſecacul ⁊ galāge ⁊ macropiꝑis oiuʒ ana pōdus ʒ. v. cinamomi ⁊ nucis muſchate ⁊ been vtriuſqꝫ oiuʒ ana ʒ. ij. ſu. ſtinci. ʒ v. ſqille aſſate pōdus. ʒ. iij. penidioꝝ q̃ntū pōdꝰ haꝝ oiuʒ medicinaꝝ. Tere ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū melle diſpumato. doſ cuiꝰ pōdus. ʒ. ij. cū triplicato aut cū lacte dulci aut cū aqua mellis in ieiuno.

Lectuariū aliud ꝯferēs ad pulſū cordis ⁊ ꝯfortat ſtōm ⁊ digerit cibū ⁊ ſoluit vētrem: cꝰ hec eſt ꝑmixtio: ℞. myro. kebuloꝝ. ʒ. xv. taliſafar ʒ. x. ʒedoarie ⁊ doronigi ⁊ caſſie oiuʒ ana. ʒ. iij. turbit ʒ. xx. ſcamonee. ʒ. iij. penidioꝝ. ʒ. xx. ꝯficiant cū melle. doſ eius. ʒ. iij.

Lectuariū exꝑtū nſm. ℞. xyloaloes ʒ. iiij. cāfore quartā ʒ. i. muſchi ʒ. iij. macis neremiſk ciꝑi ſelēgemiſk ʒurūb ⁊ ʒedoarie oiuʒ ana aur. i. cinamomi ⁊ maſticis ⁊. ʒʒ. piꝑis ⁊ gariofil. oium ana ʒ. ij. bugloſſe. ʒ. v. ſe. ſeni. ⁊ ſe. apij ⁊ acori ⁊ ſpice oiuʒ ana ʒ. iij. aggreget cū melle.

Riſera maior q̃ facit ad mollificationē ſtōt ⁊ vētoſitates hemorroidaꝝ intrinſecaꝝ ⁊ addit in coitu: cꝰ hec eſt ꝑmixtio: ℞. myro. nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ ēblicoꝝ ⁊ macropiꝑis ⁊ piꝑis oiuʒ ana ꝑtes. iij. ʒʒ. ⁊ buʒeidē ⁊ ſcarēblegi ⁊ capſie inde: ⁊ i de ſcriptiōe alia macis oiuʒ ana pars. i. tuderi albi ⁊ tuderi rubei ⁊ lingue auis ⁊ ſe. grana: i ſilueſtris ⁊ eſſ aſſe hedenegi ⁊ granoꝝ alkilkil, ⁊ ē ꝑlice darſiſahā ⁊ ſiſami excorticati ⁊ ʒuccari tabarʒet oiuʒ ana ꝑtes. ij. hec albi ⁊ rubei amboꝝ ana ps. ſ. Tere ⁊ ſicca ꝑ ſe ⁊ ſiſamū ꝑ ſe ⁊ inuolue cū butyro ⁊ cōfice cū melle diſpumato.

Lectuariū de xyloaloe nſm: ℞. heil ⁊. ʒʒ ⁊ cinnamomi ⁊ caſſie ⁊ croci piꝑis ſelengemiſk ⁊ ʒedoarie oiuʒ ana. ʒ. v. ciperi ʒarumb folij indi ⁊ gario. oiuʒ ana ʒ. iij. xyloaloes crudi pōdus. ʒ. vij. ambre aur. i. lapidis laʒuli ⁊ cāfore ana tertiā. ʒ. i. turbit ʒ. iiij. ſal indi pōdus. ʒ. i. ꝓter antoia et fiat ex eis electuariū cū melle aut ʒuccaro.

Sūme prime. Tractatus. iiij. de ſuffuf ⁊ alchamais ⁊ muret infantiū.

Os non afferemus de ſuffuf niſi ſimile illi qd̃ attulimꝰ de electuarijs ⁊ poſtponemus reliquū vſqꝫ ad locū ſuū.

Iclete ꝯferens ad tenaſmonē ⁊ punctionē ⁊ ſolutionē ventris ⁊ hemorroidas. cuius hec eſt permixtio: ℞. granoꝝ naſturcij torrefactoꝝ lib. i. ſ. cymini carmieni infuſi in aceto die ⁊ nocte ⁊ ſe. porri torrefacti amboꝝ ana ſextaria. x. ſelini torrefacti. ℥. iiij. keiati. ℥. i. myrobalanoꝝ kebuloꝝ mollitoꝝ cum butyro vaccino. ℥. iij. doſis eius ʒ. i. cū rob de cydonijs ⁊ aqua frigida.

Suffuf ꝯferēs ad vētoſitates hemorroidaꝝ ⁊ ſolutionē vētris ⁊ tenaſmonē ⁊ punctură. ℞. granoꝝ naſturcij torrefactoꝝ lb. i. ſelini torrefacti ⁊ pſilij oiuʒ ana pōdus. ʒ. iij. ſeminis apij torrefacti ⁊ boli armeni ⁊ ſeminis mari oiuʒ ana pōdus. ʒ. ij. ſ. gūmi arabici. ʒ. i.

Eſſuf qđ nominaꝛ keſile retinẽs ventrem: cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio: ℞. keſile ⁊ ḡnoꝝ helle boꝛ al. zedoarie ⁊ nucꝗ endẽ ⁊ dragagãti ⁊ mugath ⁊ licij ⁊ auellanaꝝ ⁊ fiſticoꝝ oĩuꝫ ana pars. i. ⁊ amigdalaꝝ dulciũ excoꝛticata ꝝ ex coꝛtice ſuo pō dus. ʒ. x. ⁊ farine aldarmache ℥. xx. permiſceatur ⁊ edminiſtretur.

Eſſuf hobede qđ cōfert ꝑgnantibus ⁊ fu gat vẽtoſitates ⁊ ꝯfoꝛtat epar ⁊ ſtomachũꝫ ℞. margaritaꝝ ꝑuaꝝ ⁊ piretri omniũ ana. ʒ. i. zinziberis ⁊ viſci ramni amboꝝ ana pōdus ʒ. iiij zedoarie ⁊ doꝛonigi ⁊ ſemĩs apij ⁊ acoꝛi ⁊ girboe ⁊ nucis muſchate ⁊ piperis ⁊ cinnamomi oĩuꝫ añ au. ij. ⁊ tutcrũgi ⁊ ſemĩs feniculi oĩuꝫ ana aurẽ. i. zuccari quãtuꝫ pōdus medicinaꝝ omniũ.

Eſſuf hobede qđ ꝯfert ad extenuationem epatis ⁊ mollificationẽ ſtomachi ⁊ hũidi tatẽ eius: ℞. lacce lignoꝝ ⁊ granoꝝ myrti ⁊ glandiũ ſiccaꝝ ⁊ zuccari tabarzet ⁊ maſticis ⁊ coꝛti cũ granatoꝝ ⁊ gallaꝝ omniũ ana partem vnam oli bani ⁊ zinziberis amboꝛũ ana quartam partis miſ ceantur poſt cicotrigonizationem ⁊ ſumatur ꝑ auꝛiſ eius mane ⁊ cum eſt hoꝛa doꝛmiendi ab aureo. i. vſ qꝫ ad. ij. hebdomada vna ⁊ nō guſtat carnẽ.

Eſſuf qđ facit ad caliditatẽ in coꝛpe ⁊ febrẽ ⁊ herſipilam ⁊ alſahara ⁊ ſternutationẽ ⁊ retentionẽ lingue birſen ⁊ fricaꝛ cuꝫ eo lin gua: cuius hec ẽ ꝑmixtio: ℞. muſchi pondus tertie ʒ. i. galie ⁊ licij amboꝝ ana ʒ. i. canfoꝛ ʒ. i. ⁊ tertia ʒ. i croci pondus ʒ. ij. cardamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate omniũ ana pōdus aure. iiij. roſa ꝝ rubea rum ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſpodij omniuꝫ ana aure. vi. zuc cari tabarſet albi. ʒ. lx. cōmiſceanꝛ medicie ipſe poſt cicotrigonizationem. Et ſi dominãs fuerit ſuper ipꝫ caſitas extrahaꝛ ex eo quo medicatur nux muſcha ta ⁊ eſt iuuatiuũ. doſ. eius magno ſit medietas auꝛ ⁊ ꝑuo qđ eſt a duabus granis vſqꝫ ad ſiliquã vnã.

Anuiati melonis longi quod eſt ad ſtoma chũ mollem ⁊ retinet vẽtrem ex dñio mol lificationis ſtomachi ⁊ ꝯfoꝛtat animã debi lem: cuius hec eſt permixtio. Sumaꝛ melon lōgus ⁊ extrahatur qđ eſt ei in concauitate eius de graniſ ⁊ aliijs. deinde impleatur ſanic nabac ⁊ ſanic de bdel lio ⁊ hypoquiſtidos ⁊ glutino medenio trito ⁊ rizi toꝛrefacto acceptis equali menſura ⁊ dimittaꝛ donec melonis humiditas exſiccetꝛ: deinde extrahaꝛ qđ in tus eſt ⁊ exſiccetꝛ ⁊ teraꝛ ⁊ ſumaꝛ de eo vola magna. ſ. q̄ntitas q̄ ſit ʒ. iiij. eſt eniꝫ bonũ ⁊ expertuꝫ.

Eſſuf quod ſit pueris quibus dominaꝛ hu miditas. Sumanꝛ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ cymini carmeni amboꝝ ana ʒ. v. maſticis. ʒ. xx. zz ʒ. ij. Teraꝛ vnũquodqꝫ eorũ per ſe ⁊ cribelletur: de inde fiat eoꝝ ꝑmixtio ⁊ inuoluatur in eſtate cuꝫ oleo ſiſamio ⁊ in hyeme cum oleo oliue ⁊ zuccaꝝ eius in eſtate tabarzet ⁊ extrahaꝛ ex eo zinziber ⁊ hoc qdeꝫ nō cōuenit niſi illis pueris ĩ qbus dñatur hũiditas

Eſſuf Ariſtotiles qđ ipſe ſcripſit Alexan dro ad diariam ⁊ coꝛruptionẽꝫ ſtomachi ⁊ citrinitatem coloꝛis ⁊ fetoꝛẽm oꝛis ⁊ obliuionẽꝫ ⁊ digerit ⁊ letificat: cuius hec eſt ꝑmixtio: Sumantur cynami ⁊ folij indi ⁊ heil ⁊ xyloaloes indi ⁊ aſſari ⁊ ke iati ⁊ myrobalanoꝝ kebu oꝝ enucleatoꝝ ⁊ meliloti ⁊ exiſtimo ipm eſſe ſelengemiſch ⁊ neremiſch ⁊ nar keiſar ⁊ cymini ⁊ cennamomi ⁊ viſnee ⁊ piperis ⁊ ma cropiperis ⁊ zz. ⁊ gariofiloꝝ ⁊ granoꝝ granatorũ ⁊ nucis muſcha. ⁊ cardamomi omniũ añ ꝑtes ij. muſ chi ⁊ ambꝛe ⁊ canfoꝛe oĩuꝫ ana pars. i. zuccari tabã zet ſexcuplũ medicine totius. doſis eius qđ eſt inter pondus. ʒ. i. vſqꝫ ad. iij cum aqua frigida in ieiuno ⁊ poſt cibum eſt magni iuuamenti in eo quod nar raui.

Eſſuf albarmachi quod ẽ iuuatiuũ ad ver mes ⁊ debilitatem ſtōi: cuius ꝑmitio hec eſt: ℞. myrobalaꝛ. kebuloꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ ci trinoꝝ omniũ ana partẽ. i. ⁊ medulle turbit quantũ illud totum ⁊ penidioꝝ tabarzet duplum illius toti us. doſ eius. ʒ. x.

Eſſuf de ſquilla qđ eſt viur pueroꝝ expꝛtuꝫ faciẽs ambulare ⁊ facit currere ventrẽ ⁊ ab ſcindit ab eis nocumentuꝫ choſe ⁊ phlegmatis: ℞. myrobaꝛ. belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ piretri ⁊ roſaruꝫ rubeaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſumac ⁊ keimuradat ⁊ venaꝝ ⁊ nucis vomice ⁊ granoꝝ myrti ⁊ gallarũ ⁊ ozimi ⁊ cardamomi ⁊ gariofiloꝝ omniuꝫ ana partes equa les: tere ⁊ cribella ⁊ vtere: eſt eniꝫ iuuatiuũ.

Iur ad pueros mundificans coꝛpoꝛa eo rum a phlegmate ⁊ cholera: cuius ꝑmi tio: ℞. adebe ⁊ ſpodij ⁊ ambꝛe ⁊ aſſcidenꝫ ⁊ chelidonie ⁊ ozimi ⁊ balauſtiaruꝫ ⁊ myrobalano rum citrinoꝝ. v. ⁊ licij. ⁊ gallie ⁊ croci ⁊ cardamomi ⁊ gallarum ⁊ zuccari tabarzet omniũ ana quantum eſt pondus myrobaꝛ. ⁊ ſumat de eo ſm quãtitatem ſue magnitudinis ⁊ paruitatis.

Iur aliud ad pueros: ℞. roſ. ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ cimie ⁊ piretri ⁊ ſumac ⁊ ſucci liquiritie ⁊ hadebe ⁊ myrobalanoꝝ ⁊ belliricoꝛuꝫ ⁊ gallarum ⁊ macis ⁊ granoꝝ myrti ⁊ ſpodij ⁊ cube be ⁊ cardamomi ⁊ licij ⁊ croci ⁊ galie ⁊ vena ⁊ ⁊ caſſie ambꝛe ⁊ ⁊ aſcidẽ ⁊ ozimi ⁊ coꝛticum rizi oĩum ꝑtes eq̄les: ꝯmiſceanꝛ poſt cribellationẽ.

Iur aliud ad pueros: ℞. zuccari tabarzet ⁊ roſ. rub. ſiccarum ⁊ licij ⁊ croci ⁊ ſumac ⁊ ſpodij ⁊ chelidonie ⁊ ozimi ⁊ balauſtie ⁊ acatie ⁊ hadhati omniuꝫ ana parteꝫ. i. doſ. kirat. ĩ paruo ⁊ magno ſm quantitatem ipius.

Iur ad pueros: ℞. roſa. balauſtiarum ci mie piretri ſumach ſucci liquiritie ⁊ adhe be myrobaſa. bellicoꝛum ⁊ gallarum enu cleatarum ⁊ granoꝛuꝫ myrti ⁊ ſpodij ⁊ cucube ⁊ car damomi ⁊ licij crocis ⁊ gallie ⁊ venaruꝫ caſſie ⁊ am bꝛe ⁊ aſſidimie ⁊ ozimi ⁊ coꝛticum rizi omniuꝫ an partes equales conficiantur poſt cribella tionem.

Anuari ad reſurã ⁊ ſoſonẽ vẽtris ſtiſiñaꝫ ⁊ coꝛruptionẽ ſtomachi ⁊ debilitatẽ eiꝰ: ℞. coꝛt hy

poquiſtidos amboꝝ ana ꝑtes. v. galie ꝑtem. i. teraꝛ vnũquodqꝫ ꝑ ſe ⁊ miſceaꝛ ⁊ ſumatur de eo oĩ mane pondꝰ ʒ. ii. ⁊ in ſero tãtũdẽ: ẽ eni iuuatiuũ.

Eſſuf ad ſplenẽ ⁊ malitiã digeſtionis ⁊ co loris. ℞. hellebori albi quartã keleian ſup quẽ fūdaꝛ qđ ſubmergat ipm de oleo ſiſa mino ⁊ accẽdaꝛ ſub eo ignis lenis donec coaguletꝛ deinde ꝓĩce ſup ipſum almugat cōtriti pondus. ʒ. triiiii. cymini carmeni. ʒ. iiii. ameos de ſcemi pōdꝰ ʒ. ii. ſumat de eo ĩ mane volã vnã cũ aq̄ frigida ⁊ ab ſtineat ſup ipm ab aceto ⁊ piſcibꝰ ſalitis ⁊ recẽtibꝰ ⁊ ab oĩ qđ eſt ex lacte ⁊ oleribꝰ ⁊ fructibꝰ.

Eſſuf ꝯueniẽs ei q hꝫ icteritiaꝫ ⁊ doloꝛem epatis ⁊ vomituꝫ cholere citrine. ℞. lacce ablute aur. i. ſpodij ʒ. ii. croci ʒ. i. reubarbari ſexta ⁊ medietas ſexte ʒ. i. cāfoꝛe ſexta ʒ. i. doſis eiꝰ ʒ. ii. cum decoctione ꝑunoꝛũ ⁊ aqua tamarindoꝛũ q̄ntitate lib. ſ.

Eſſuf ꝯueniẽs illi q hꝫ doloꝛẽ epatꝫ ⁊ ſple nis ⁊ ſoſonẽ vẽtris ꝓpꝛ cholericã: cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio. ℞. fecis vini ⁊ reubarbari ⁊ ſpi ce ⁊ lacce ablute oĩuꝫ añ aur. i. ſcoꝛie ferri baſſari. ʒ. vij. tere: doſ eius aur. i. cũ aqua coꝛiandri ſicci quanti tate ℥. i.

Eſſuf qđ cōfert ad epar ⁊ icteritiã ⁊ opila tões ⁊ ſputũ ſãguis. ℞. ḡnoꝝ cydonioꝝ ex coꝛticatoꝛuꝫ ⁊ amili ⁊ ſe. citroli excoꝛticati oĩum ana ʒ. iiij. boli armeni ⁊ lacce ⁊ roſarũ ⁊ ſpice ⁊ ligritie oĩuꝫ ana ʒ. i. ſpodij ʒ. ſ. maſticis ʒ. i. ternaꝫ doſis eiꝰ ʒ. i. cũ aqua frigida.

Ali ꝯueniẽs calefactis ad reſolutionẽ viri uſqꝫ cholere ⁊ facẽ appetẽ cibũ: ſumaꝛ ſal gẽma ⁊ diſrũpaꝛ ĩ fruſta ꝑua ⁊ toꝛrefiat ſu ꝑ ſartaginẽ ferri: aut ſup lapidẽ aut vas figuli: deiñ aſꝑgaꝛ ſup ipm acetũ vini foꝛte multotiẽs: deiñ tera tur ⁊ cicotrigonizetꝛ ⁊ miſceaꝛ cũ eo de ḡnis ḡnatoꝝ toꝛrefactoꝝ paruꝫ ⁊ ſiſac mũdati ex ḡnis ſuis quan tũ ẽ tertia ſaꝛ coꝛiãdri ſicci toꝛrefacti ⁊ ſucci amirberis ꝯriti cōmiſceaꝛ ⁊ adminiſtretur.

Al aliud faciẽs ſtomacho ⁊ epati ⁊ ad do loꝛẽ ſtictuꝛarũ ⁊ ad oẽs paſſiões q̄ ſiũt ꝓ pter ſupfluitates. ℞. ſal albi pōdꝰ lib. i. ſal ãmoniaci pōdꝰ ℥. ij. ⁊ piꝑis albi pōdꝰ ℥. iij. ⁊ ziꝫ. ⁊ piꝑis nigri amboꝝ añ pōdꝰ ℥. ij. ⁊ aniſi ⁊ granoꝛũ pini ⁊ ḡnoꝝ eruce ⁊ ameos ⁊ ſpice oĩuꝫ ana ℥. i. et ozimi ℥. ij. ⁊ ḡnoꝝ apij ſiluestris ℥. i. ſ. tere ⁊ puluc riza: ⁊ ſit doſis pōdꝰ aur. ij. cũ aqua tepida.

Tractatꝰ. v. de allohocat ad ſpiritualia.

Sermo noſter in allohocat ẽ ſm mo dũ nrĩ ſmonis ĩ caplis q̄ ſũt ante ipm. Et allohocat q̄dẽ nō ſumũtur ſm pluri niſi ut teneanꝛ ĩ oꝛe ⁊ currat ex eis ali q̄d poſt aliquid ad pulmonẽ ⁊ nō im pellanꝛ ſubito ad ſtomachũ q̄re ꝓlon getur ſpaciũ eoꝝ ex ſtomacho ad pulmoẽꝫ.

Ohoc ad tuſſim ſiccã: ſumaꝛ ſemẽ lini toꝛ refactũ ⁊ ꝯficiaꝛ cũ melle ⁊ reponaꝛ in vaſe ⁊ adminiſtreꝛ cũ neceſſe fuerit.

Ohoc aliud ad tuſſim ex caliditate ⁊ ſicci tate. ℞. ſe. citroli excoꝛticati ʒ. v. amigdaꝛ dulciũ excoꝛticatarũ ʒ. vi. ſe. altee ⁊ ſe. malue amboꝝ ana ʒ. v. gũmi ⁊ dragagãti ⁊ amili ⁊ gra noꝝ cydonioꝝ excoꝛticatoꝝ oĩuꝫ ana ʒ. iiij. ſucci lig ritie ⁊ penidioꝝ amboꝝ ana ʒ. iiij. ſ. teranꝛ ⁊ cicotri gonizenꝛ ⁊ ſumãtur radices ligritie mũdate ⁊ ſcue ſten ⁊ paſſule dulces mũdate ⁊ decoquanꝛ cũ aqua donec aq̄ ingroſſetꝛ deinde ꝓijciaꝛ cum ea rob ⁊ coa gulenꝛ cũ ea medicine: ⁊ detꝛ in potu cũ pultibꝰ fa ctis ex aq̄ furfuris ⁊ farina fabaꝝ ⁊ penidijs ⁊ oleo amigdalino dulci ⁊ potetꝛ poſt ipm aq̄ oꝛdei.

Ohoc ad tuſſim ex caliditate. ℞. ſceueſten pugillos tres iuiubas magnaꝛ numero. L. radicũ ligritie excoꝛticatarũ ꝯtritaꝝ ʒ. xxx ⁊ tertiã keiſmẽ dulciũ mũdataꝝ ʒ. xl. caſſie ſi. mũda te ex arũdine ſua ʒ. xx. decoquanꝛ cũ lib. vij. aq̄ do nec remaneat lib. i. deinde coletꝛ ⁊ ꝓijciaꝛ deſup rob lib. ſ. penidioꝝ tertia lib. i. ⁊ decoq̄tur donec igroſ ſetꝛ ſicut mel: deinde miſceaꝛ cũ ea farina fabaꝝ cico trigonizate cũ oꝛali quãtũ ſufficit.

Ohoc de papauere ꝯferẽs ad expulſionẽ ſãguis ꝑ vōitũ ⁊ ſe. caſaꝫ ⁊ tuſſim ⁊ doloꝛẽ pectoꝛis ⁊ pleureſi: cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio. ℞. roſ. rubeaꝝ ablatis capitibꝰ ⁊ gũmi arabici amboꝝ añ. ʒ. ſ. amili de frumẽto ⁊ dragãti ⁊ ḡnoꝝ papaue ris oĩuꝫ añ pōdꝰ. ʒ. ij. ſpodij ⁊ croci ãboꝝ añ. ʒ. ſ. ſucci ligritie pōdꝰ ʒ. ij. Aggrega has medicinas tri tas ⁊ cribellatas q̄ ex eis cribellanꝛ ⁊ ꝯfice cũ tripli cato ⁊ repone ĩ vaſe ⁊ vtere cũ neceſſe fuerit ⁊ bibaꝛ cũ tereniabin aut decoctione iſopi.

Ohoc de ſpodio ꝯferẽs ad tuſſim ⁊ vomi tũ ſãguis ⁊ ſupfluitates groſſas ⁊ doloꝛẽ pectoꝛis ⁊ vlcera pulmōis. ℞. cardamōi pōdꝰ ʒ. iiij. gũmi pōdꝰ ʒ. viij. amili de tritico ⁊ ḡno rũ papaueris albi ⁊ zz. oĩuꝫ ana ʒ. x. ſpodij pōdꝰ ʒ. iiij. zuccari tabarzet pōdꝰ ʒ. xl. ḡnoꝝ cucumeris ex coꝛticatoꝝ amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ ⁊ amigdalaruꝫ pini oĩuꝫ ana pōdꝰ ʒ. viij. amigdaꝛ. amararũ excoꝛ ticataꝝ ex duobꝰ coꝛticibꝰ ſuis ⁊ ſucci ligritie ⁊ dra gagãti oĩuꝫ ana pōdus ʒ. v. ſe. leni. pōdꝰ ʒ. ij. ḡnoꝝ papaueris nigri pōdus ʒ. ij. Teranꝛ ⁊ aggregenꝛ medicine iſte trite ⁊ cicotrigōizate de eis q̄ cribellãꝛ ⁊ ꝯficianꝛ cũ melle diſpũato ⁊ butyro vaccino ꝯfe ctiōe leni ⁊ ponaꝛ ĩ vaſe ⁊ admĩſtreꝛ cũ neceſſe fuerit.

Ohoc aliud d̄ ſpodio ꝯferẽs ad ſe. ptiſis cas ⁊ vlcera pulmonis. ℞. gũmi ⁊ carda mōi ãboꝝ ana ʒ. vi. ziuꝫ. ⁊ amili de tritico amboꝝ ana pōdꝰ ʒ. xij. ſpodij pondꝰ ʒ. iiij. zuccari pōdꝰ ʒ. ix. ḡnoꝝ cucu. excoꝛticatoꝝ ⁊ ḡnoꝝ piniꝰ ex coꝛticatoꝝ ãboꝝ añ ʒ. vij. aggrega has medicĩas tri tas cicotigōizatas q̄ ⁊ cicotrigōizãꝛ de eis ⁊ ꝯfice cũ butiro ⁊ melle diſpũato ꝯfectiōe lẽi ⁊ repōe ĩ vaſe vt ri ⁊ lābat d̄ eo ⁊ bibat cũ aq̄ caſa aut cũ lacte aſine.

Ohoc de ſqila ꝯferens ad difficultatẽ an helitꝰ ⁊ ſputũ ⁊ doloꝛẽ laterũ ⁊ pectoꝛis: ſu manꝛ ſuccꝰ ſquille ⁊ mel diſpumatũ ⁊ coa gulenꝛ ſiꝛ ⁊ lābat de eo añ cibũ ⁊ poſt ipſum.

Ohoc de alleis faciẽs ad tuſſim exſiccatã
a phlate ⁊ mundificat pectꝰ ⁊ digerit hũas
ſubtiles: ſumantur alleoꝝ mũdatoꝝ lib. i.
decoquant cũ lib. i. butyri donec diſſoluta ſint i de
coctiõe ⁊ coletur ⁊ terãtur allea optime ⁊ fũdat ſup
ea mell' diſpumati lib. i. ⁊ decoq̃tur lẽto igne donec
ingroſſetur ⁊ remoueat ab igne.

Ohoc aliud. ℞. gnoꝝ cydonioꝝ ⁊ pſilij
amboꝝ ana ʒ. v. ſe. papaueris põdꝰ ʒ. x.
radicuꝫ ligritie ⁊ ſeueſtẽ amboꝝ ana ʒ. vij.
decoq̃tur cũ aq̃ lib. iij. ⁊ decoquat cũ lẽto igne do
nec ingroſſet ⁊ fũdat deſup de rob põdꝰ ʒ. xij. ⁊ dra
gagãti ⁊ gũmi arabici amboꝝ ana põdꝰ ʒ. vij. ⁊ pe
nidioꝝ ſextarium vnum.

Ohoc albonn ad raucedinẽ vocis ⁊ vlcꝰ
pectoris: ⁊ ad illum qui ſpuit ſanguinẽ ⁊
aperit opilationes cuiꝰ hec ẽ pmixtio. ℞.
ſe. lini torrefacti ⁊ paſſ. mũdataꝝ amboꝝ ana lib. i.
amigdal. pini ⁊ amigdal. dulciũ ⁊ amigdal. amara
rũ mũdataꝝ oiũ ana ℥. vi. auellanarũ torrefacta
rũ ⁊ glutinis albonn ⁊ radicũ lilij celeſtis oiũ ana
℥. i. myrrhe ⁊ croci ⁊ turis maſculi oiũ ana ℥. ſ. te
rant ⁊ cribellent ⁊ inuoluãtur cũ lacte aſine ⁊ cõfici
ant cũ eo ⁊ fiãt trociſci ⁊ exſiccent in vmbra: deinde
teratur ⁊ ↄficiant cũ melle ⁊ ſumat de eo cocliariũ
vnũ in mane ⁊ cocliariũ vnũ in ſero: deiñ fiãt ex eo
collyria ⁊ pillule ⁊ ponat de eis i nocte ſub lingua.

Tractatus vi. de ſirupis ⁊ robub.

Oſtra narratio in ſirupis ⁊ robub eſt
ſm modum ad quem innuimus in eis
que ſunt ante. Et differẽtia qdem inter
ſirupos ⁊ robub ẽ ꝙ robub ſunt ſucci
inſpiſſati per ſeipſos ⁊ ſirupi ſũt deco
ctiones ⁊ ſucci inſpiſſati cũ dulcedine.

Irupus acetoſus cõitatis cũ ſenibꝰ q extĩ
guit febrẽ ⁊ opilationẽ ſtomachi ⁊ incidit
phlegma ⁊ abſtergit ipm ⁊ vincit cholerã
⁊ apit opilatiões in epate ⁊ ſplene ⁊ pūocat vrinam
cuiꝰ hec ẽ pmixtio: Sumãtur aceti antiq boni lib. x
⁊ pĳciant ſup ipm aq̃ dulcis clare lib. xx. aut plus
aut minꝰ ſm quãtitatẽ acetoſitatis aceti ⁊ bonitatis
eiꝰ ⁊ ponãtur in eo corticũ radicũ feniculi ⁊ corticũ
radicũ apij oiũ aã ℥. iij. ſe. feniculi ⁊ ſe. apij ambo
rũ ana ℥. i. ⁊ dimittat die ⁊ nocte ⁊ poſt hoc decoq̃
tur lẽto igne donec conſumat eiꝰ ſexta: deinde auſe
rat ab igne ⁊ dimittat donec infrigidet: poſtea cole
tur ⁊ pĳciat ſup ipm p oibꝰ duabꝰ ptibꝰ huiꝰ aque
⁊ aceti decoctoꝝ cũ radicibꝰ ⁊ ſeibꝰ ps. i. zuccari ta
barzet aut mell' p oibꝰ duabꝰ ptibꝰ ⁊. ſ. aceti ⁊ aque
decoctoꝝ cũ radicibꝰ ⁊ ſeibꝰ ps. i. ⁊ decoq̃tur lẽto
igne donec remaneat medietas eiꝰ ⁊ remoueat ab
igne ⁊ infrigidet ⁊ colet ⁊ admiſtret ſpuma eiꝰ iã col
lecta in hora ebulitionis eiꝰ. Et q vult ponat in eo
poſt ablatiõnẽ ſpume eiꝰ ⁊ poſtq̃ bulierit ebulitio
ne vna aut duabꝰ croci nõ molliti põdus. ʒ. iij. i pã
no ⁊ ſuſpẽdat i vaſe ⁊ fricet mãibꝰ aut inſtrõ aliquo
hora poſt horã donec egrediat vĩs eiꝰ i eo. Et eſt
de hoibꝰ q fricãt i eo poſt expletionẽ eiꝰ croci mol
liti põdꝰ ʒ. ij. ⁊ nõ coquũt ipſũ.

Odus ſirupi acetoſi Sa. mel bonũ pone
ſup leues prunas ⁊ auſer ſpumã eiꝰ ⁊ pĳce
ſup ipm acetũ qd nõ ſit apparẽtis acetoſi
tatis neq̃ debil' ⁊ bulliãt ad ignẽ paulatĩ donec cõ
miſceant bñ ⁊ nõ ſit acetũ crudũ deinde remoueã
tur ab igne ⁊ ſerua ipm. Si ergo volueris vti eo cõ
miſce ipm aqua tãta quãtꝰ ẽ ſirupꝰ. Et ſi ille q bibit
ipm abhorret ipm ppt acetoſitatẽ eiꝰ aut dulcedinẽ
ipſiꝰ tũc vtat eo aſſidue. ꝙ ſi voluerit bibere ipm ita
ut ſit manifeſte acetoſitatis tũc addat in aceto eiꝰ ⁊ il
lud ẽ qm̃ nõ ẽ laudabile ut fiat ſm quantitatẽ vnã.
Et videt mihi ꝙ hoc ſiic ſit ei qd facit homo qñ p
cipit hoibus q bibãt vinũ ut cõmiſceant ipm cum
aqua pter ꝙ ſciat ꝙ in eis ſũt qdã q cõſueuerũt bi
bere ipm ſic: cum ergo bibũt ipm forte purũ ledu
tur ſtatim ⁊ illi q ↄſueti ſũt bibere ipm forte cum bi
bũt ipſũ plurime comeſtiõis patiũtur nauſeã. Cuꝫ
ergo hmõi accñs cõtingat in potu vini ⁊ ſit de con
ſuetudine hoĩuꝫ ut bibãt ipm pſim quõ nõ cõtin
git in potu ſirupi acetoſi plus ⁊ ſit conſuetudo no
ſtra ut bibamus ipm bibimus vinuꝫ valde ⁊ ſit eo
fortior quare oportet ut eius equalitatem pꝛepare
mus ſm eum qui ipſum bibit: ⁊ non ſm nos. Et
ego quidem diligo ut ſcias quod magis conueni
ens ei qui ipſum ſumit ⁊ ille qui apud eum eſt ma
gis delectabilis eſt, ppter hoc ipſe plus confert ei: ⁊
qui ab eo leditur eſt ille qui abhorret ipſum: ⁊ eque
tio harum ſpecierum ẽ ut fiat ſm ꝙ conuenit pluri
bus hominũ: ⁊ ita oportet ut fiat ſm omneꝫ diſpo
ſitionem: Sumatur aceti pars. i. ⁊ miſceantur cum
ea mellis diſpumati partes. ij. ⁊ decoquãtur ſuper
ignem lenem donec cõmiſceantur ſapores eorum.
Similiter ſapor aceti iteruꝫ non remaneat crudus
a principio fuit: ⁊ ſimiliter oportet ut fiat in melle de
quo fit ſirupus acetoſus ſcꝫ ponantur ſuper omnẽ
partem mellis quatuor partes aque pure: deĩde de
coquatur lento igne cum equalitate donec eleuetur
ſpuma mellis mali: quoniam malo melli ſpuma
eleuatur: quapropter non eſt neceſſarium ut deco
quatur plurimũ ſicut eget illud quod eſt ante ipm.
Et plurimũ quideꝫ quod remanet de primo qui p
miſcetur hac quantitate eſt medietas eiꝰ ⁊ iteratur
eius decoctio donec cõmiſceatur bene ⁊ non rema
neat acetum crudum. ⁊ fit ſirupus acetoſus quãdo
permiſcentur ſpecies tres a principio. Funduntur
aceti pars. i. ⁊ mellis partes. ij. ⁊ aque partes. iiij. et
decoquuntur donec remaneat quarta ⁊ auſertur
ſpuma eius. Cum ergo vis ipſum facere fortio
rem pone tantum aceti quantũ mellis ⁊ bibatur ſi
cut bibitur vinũ cõmixtũ ⁊ non bibat ipſũ aſſimile
imo die ⁊ die: qm̃ ipſe ſbmergit i iũcturis ⁊ attrahit
chimũ ex īteſtis īferioribꝰ ⁊ reſoluit hũiditatẽ corpis
Et de hoibꝰ ſũt q bibũt ipꝫ ſine aq̃ q̃ ſit quãtũ ẽ ſiru
pꝰ acetoſus ſic bibũt ℥. i. ⁊ poſt ipm illud quo vult
hñs egritudinẽ ut extrahat hũiditas ex ore ſtõi et
trahat ipaꝫ ad iferiora. Et q bibit ipm expectet ſup
ipm vſq ad mediũ diẽ. deiñ vtat pullul' ⁊ alzirabegi

Irupus acetoſus noſter. Accipe zuccarũ
boni ⁊ aſſa ipm in patellã ⁊ funde ſup ip
ſũ aceti fortis. ſ. aceti vini tm̃ ꝙ appeat ſub
merſio eius ſub zuccaro ⁊ non cooperiat zuccaꝝ. Et
ſi vis ne acetet minꝰ de hac quantitate: deinde pone
ipm ſuper prunas aut ignem lenem donec liquefiat
⁊ auſer ſpumã eius cũ radicibus ſtulaꝝ ⁊ accipe eaꝫ
cum panno ⁊ non expumes ipm niſi cũ eleuatione
⁊ poſitione abſq̃ collectiõe ut fit cũ coehliari. cũ er
go mũdificatum fuerit fundes ſup ipꝫ aquã donec
ſubtilietur: deinde decoq̃ ipm ⁊ inſpiſſabis eũ.

Irupus acetoſus ſolutione educens cho
lerã. Sumat mel diſpumatũ aut zuccarũ
et acetum forte ſicut narrauimus prius ⁊
decoque lento igne ⁊ accipe ſucci cucumeris aſini. ⁊
ſcamonee amboꝝ ana. ℥. i. aut plus ⁊ minꝰ ſm quã
titatẽ neceſſitatis ⁊ ſm menſuram q̃ vis ⁊ tere ipſa
⁊ pone in panno lini ⁊ ſuſpende ipm in vaſe ⁊ con
frica omni hora donec cõſumat ⁊ non remaneat in
panno aliquid. Cuꝫ ergo coagulat remoue ipm ab
igne. Et qdam pĳciũt loco ſcamonee radicẽ ſcamo
nee cuꝫ radice apij ⁊ radicibus feniculi in principio
decoctionis.

Irupus acetoſus alius educẽs phla. Su
mantur mel ⁊ acetũ ſquille cũ radicibꝰ pre
dictis ⁊ decoquant. Et accipe medulle car
tami qd ſcis eſſe cõueniens virtuti homis ⁊ tere ip
ſũ ⁊ pone in panno ⁊ ſuſpende in vaſe ſicut primo ⁊
vtere ipo.

Irupus acetoſus alius expellẽs meliam.
Sumatur mel aut zuccaꝝ ⁊ acetũ ⁊ decoq̃
tur ſicut decoqtur primus: deiñ epithymi
quantũ vis et polipodij ⁊ hellebori nigri ⁊ tere ipa
⁊ pone in panno ⁊ ſuſpende in vaſe ⁊ decoque ipm
ſicut primuꝫ.

Peratio aceti ſqllitici: Accipe ſquillaꝫ al
bã mũdatã ⁊ incide ipam cũ cultello de li
gno ⁊ iſila ipam cũ filo ita ut fruſta adiui
cẽ ñ adhereãt ⁊ mũda ea ⁊ pone in filis ⁊ nõ ſit vnũ
vbi ẽ aliud ⁊ exſicca in vmbra. xl. diebꝰ: deiñ accipe
de ea eminã. i. ⁊ pĳce ſr eã aceti boni lib. xviij. ⁊ po
ne ipſuꝫ in ſole. xl. diebus ⁊ opila vas bene: deiñ ex
trahe ex eo ſquillã ⁊ exprime ipſã ⁊ cola ipſã cũ pãno
Quidã vero accipiũt ad vnãquãq̃ eminaꝫ ſq̃lle aceti
lib. vij. ſ. ⁊ alij ñ exſiccãt ſqllã i vmbra ⁊ mũdant eã ⁊
ponũt de ea illud idẽ põdus ⁊ dimittũt eã ſex mẽſi
bus quare ẽ illud qd fit ſm hunc moduꝫ magis ſol
nẽs. Et ↄfert qñ colluit cũ eo os ori ⁊ carni gigiuaꝝ
⁊ ſãguinẽ currẽtẽ ex eis abſcindit: qm̃ ↄſtringit ipm
⁊ exſiccat hũiditatẽ carnis gigiuaꝝ ⁊ dentiũ ⁊ indu
rat dentes q mouent ⁊ facit os odoriferũ ⁊ odorem
oris ⁊ valet ad fetoreꝫ oris: nam ſi de eo detur in po
tu abſtergit cãnã pulmonis ⁊ indurat eã ⁊ clarificat
vocẽ ⁊ ↄfortat eã ⁊ ẽ ↄueniens iteꝝ ei q habet dolorẽ
ſtõi ⁊ ei q ñ digerit cibũ ⁊ ei q patit epilepſiã ⁊ ad ſco
tomiaꝫ ⁊ ei cui dominat cholera nigra ⁊ almanine ⁊
aigueſces: ⁊ iteꝝ ei q habet ploꝫationẽ mſicis ⁊ ei q
habet ſplenẽ groſſũ ⁊ ad venã ſciaticã ⁊ cõfortat cor
pꝰ mollificatũ areſactũ: ⁊ colorẽ corpis efficit bonũ
⁊ acuit viſũ ⁊ ↄfert ad ſtricturã pectoris ⁊ anhelitũ
⁊ ſi admĩſtret in dolore auris eũ fundit in eam ſedat
ipm ⁊ ↄuenit ad ōmne qd dixi ſi nõ fuerit intus i au
re vlcus ⁊ ſumat i potu omni die de eo in ieiuno pa
rũ ⁊ gradatiꝫ donec pueniat ad. ℥. i. ſ.

Irupus acetoſus ſolutiuus ſqlliticus cõfe
rens ad difficultatẽ vrine ⁊ doloreꝫ lateꝝ ⁊
ſtõi ⁊ maliciã digõnis ⁊ eructatõnẽ aceto
ſã: ℞. iterioris cepe ſqlle lib. ij. ʒʒ. ℥. i. ſe. apij ℥. ij. ſe.
bancie ſilueſtris. ℥. ſ. ſe. feniculi ⁊ aniſi amboꝝ ana
℥. i. ameos. ℥. ſ. cymini carmeni. ℥. i. radicuꝫ aniu
den ⁊ pireciri amborũ ana. ℥. i. ſuperioris iſopi. ℥. i.
calamenti ⁊ mente amborum ana. ℥. i. keiſim. ℥. ſ.
cordumeni pondus. ʒ. ij. myrrhe. ℥. ſ. ſeminis rute
℥. ſ. folij indi. ℥. ſ. trita contritione groſſa infundã
tur in aceti ſquillitici kiſt. vi. ⁊ mellis diſpumati kiſt.
ij. ⁊ ponatur in vaſe vitri ⁊ adminiſtret ⁊ bibat ante
cibũ ⁊ poſt cibum.

Odus faciẽdi iulеb: Sumat emina. i. zuc
cari ⁊ fundantur ſuper ipm aque. ℥. iiij. et
decoquat lento igne ⁊ fundantur deſuper
aque roſ. ℥. ij. ⁊ auferat ab igne ⁊ colet ⁊ admiſtret.

Qua mellis ⁊ zuccari faciẽs ad egritudines
ſtras ⁊ dolorẽ epatis ⁊ pectoris: mellis ps.
i. aque ptes. ij. ſumant ⁊ decoquant lento
igne ⁊ auferat ſpuma eius ⁊ ferueat donec remaneat
tertia eius ⁊ auferat ab igne ⁊ colet. ⁊ ſilr aqua zucca
ri etiã: cũ ergo volumus calefacere ipam ⁊ fortioreꝫ
facere ponimus in ipa poſt ablationẽ ſpume maſti
cis ⁊ croci ⁊ aliarũ ſpecieꝝ cinnamomi ⁊ galangi ⁊
aliaꝝ aliquid.

Eſcriptio aq̃ mellis alia que ↄfert ad febrẽ
⁊ inflationẽ ⁊ multitudinem ſitis in ſtoma
cho ⁊ tuſſiꝫ ex caliditate ⁊ ↄfert ad pleureſim.
Sume roſ. rubeaꝝ mũdataꝝ lib. iiij. ⁊ pone eas in
vaſe vitri ⁊ pĳce ſup eas aq̃ calide lib. x. ⁊ ſtringe ea
put vaſis ſup eas opilãdo bene ⁊ dimitte eas die et
nocte: deinde extrahe eas ⁊ exprime valde ⁊ cola ip
ſã ⁊ pĳce ſuper eaꝫ zuccari lib. x. ⁊ coque ipam lẽto
igne donec ingroſſet ⁊ cola ⁊ vtere.

Ileb cũ aqua roſ. Sumat zuccaꝝ tabar
zet tritũ ⁊ mẽſuret ⁊ pĳciat ſup eũ mẽſu
raꝫ zuccari tres mẽſure aque roſ. clare bo
ne ſbe ⁊ decoq̃t lẽto igne donec remaneat eiuſ tertia
⁊ auferat ſpuma. Et q vult ponere in ipo croci dũ
coquit: tũc cũ ſublata ẽ ſpuma eius, pĳciat in ipo de
croco nõ trito i pãno ⁊ exprimat hora poſt horam
vſq̃ ad ↄplementũ ipius. ⁊ q vult ponere in ipo cro
cũ poſt decoctionẽ tũc cũ deponit ipm ab igne con
fricet in eo croci triti antq̃ infrigidet ⁊ reponatur i
vaſe vitri ⁊ adminiſtretur.

Irupꝰ de cydonijs ⁊ ẽ minua: q ↄfortat ſto
machũ ⁊ ↄſtringit vẽtrẽ ⁊ ↄfert ad dolorem
epatis ⁊ vomitũ ⁊ nauſeã ⁊ ſingultũ: cuiꝰ hec ẽ pmi
xtio: ℞. ſucci cydonioꝝ acetoſorũ lib. xxx. vini boni
diq lib. xxv. decoq̃t lento igne donec cõſumat medie
tas: deiñ tollat ſpuma eius ⁊ colat ⁊ auferat ab igne

donec clarificet ⁊ reducat ad vas ſcđo ⁊ pijciant ſuper ipſum mellis clari diſpumati lib. x. ⁊ bulliat lento igne: deinde ſumant .ʒʒ. ⁊ maſticis amboꝝ an ʒ. ſi. cardamomi maioris ⁊ minoris ⁊ cinamomi ⁊ heil omnium ana ʒ. iiii. gariofiloꝝ ʒ. iii. croci nō triti ʒ. iiii. Tere contritione groſſa ⁊ pone in panno lini ⁊ proijce in vaſe ⁊ cõfrica oī hora ⁊ bulliat ſuper ignē donec inſpiſſetur: deinde depone ab igne ⁊ cola ipſum: deinde accipe muſchi ʒ. ſ. ⁊ pone ipſū in vino antiquo ⁊ proijce ipſum in vino antiquo ⁊ proijce ipſum deſuper ⁊ pmiſce ipſum bene ⁊ repone ipſum vſq ad horā adminiſtrationis. Quod ſi volueris facere ipſum ſine ſpēbus tunc fac ipſū cū ſucco cydonioꝝ muzoꝝ ⁊ decoque ipſū vſq ad medium ⁊ cola eū ⁊ accipe de eo lib. ii. ⁊ ſucci maloꝝ mōdiū ⁊ cola eū ⁊ accipe de eo lib. ii. ⁊ ſucci maloꝝ montanoꝝ muzoꝝ decocti vſq ad mediū colati lib. i. vini antiq boni lib. i. mellis boni aut zuccari boni lib. i. decoquat leni igne donec ingroſſet ⁊ auferatur ſpuma eius: deinde accipe xyloaloes crudi ʒ. ſi. maſticis et galie ⁊ croci capilloꝝ veneris omnium ana ʒ. i. macis ʒ. i. ſpice ⁊ gariofil. ⁊ nuc. muſcha. ⁊ heil ⁊ cādamomi ⁊ cinnamomi ⁊ ʒʒ. omniū ana ʒ. ſ. muſchi tertiā ʒ. i. tere omnia pter muſchū ⁊ galliā ⁊ liga in panno lini ⁊ proijce in vaſe in quo eſt ſuccus ⁊ tere muſchū ⁊ galliam p ſe ⁊ pmiſce ipſa cū vino ⁊ pmiſce cū medicinis ⁊ vtere.

Onditū cõueniens ad frigus ſtomachi ⁊ diminutionē digeſtionis ⁊ debilitatē epatis ex frigore ⁊ quartanā ⁊ ad ſenes: ℞. vini veteris lib. v. mell. clari lib. i. ſ. ʒʒ. ʒ. v. cardamomi ⁊ heil āboꝝ ana ʒ. ſ. gariofiloꝝ ſextā ʒ. i. croci ſextā ʒ. i. cinamomi ſextā ⁊ medietatē ſexte ʒ. i. piperis nigri ⁊ muſchi āboꝝ an ſextā ⁊ medietatē ſexte ʒ. i. Terāt medicine contritione groſſa pter muſchū ⁊ crocū ⁊ ligēt in panno lini cū croco ⁊ decoquat donec ingroſſet ⁊ anteq deponat ab igne proijciatur in eo muſchus ⁊ deponatur ab igne ⁊ reponatur in vaſe ⁊ adminiſtretur.

Onditū aliud: ℞. ſpice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cardamomi ⁊ xyloaloes crudi oīū ana auf. ii. croci auf. i. cinnamomi ⁊ ʒʒ. ⁊ piperis omniū an auf. iii. gallie an. ſ. muſchi quartā auf. i. tere medicinas contritione groſſa ⁊ liga in panno lini pter muſchū ⁊ galiā ⁊ proijce ſuper eas vini odoriferi antiqui lib. xii. ⁊ dimitte duobus diebus ⁊ duabus noctibus: deiñ redi ad vas ⁊ proijce deſuper mell. clari lib. iii. ⁊ zuccari tabarzet lib. ii. ⁊ decoquat donec fiat ei ſpiſſitudo ⁊ auferat ab igne ⁊ proijciat ſuper ipſum muſchus ⁊ galia ⁊ reponat ⁊ adminiſtretur.

Sirupus ſaluianus q confortat ſtomachū ⁊ facit appetere cibū ⁊ deſtruit pulſuz cordis: ℞. lib. i. corticū citri ℥. i. mamacor an. ii. gariofiloꝝ auf. i. xyloaloes crudi: conterant ⁊ proijciant ſuper ea lib. v. vini ⁊ dimittant tribus diebus cum noctibus ſuis. deīde proijciatur ſuper ea lib. iii. zuccari albi tabarzet ⁊ auf. i. maſticis ⁊ ʒ. ſ. croci ⁊ terti. ʒ. i. galie bone: ⁊ decoquat lente igne donec compleantur ⁊ colent ⁊ recondantur in vaſe ⁊ adminiſtretur ſicut iuleb.

Sirupus de granis myrthi conferēs ad debilitatem ſtomachi ⁊ ſolutionē ventris ſuperfluam ⁊ retinet menſtrua ⁊ confortat viſceraſculus hec eſt pmixtio: ℞. ſucci granoꝝ myrti decocti colati danich. x. mellis colati danich. i. pmiſceantur ambo ⁊ decoquantur donec ingroſſetur ⁊ adminiſtrentur.

Sb de butyro decoquat ſucc⁹ myrti ſol⁹ donec ingroſſet ⁊ adminiſtretur.

Sirupus de menta faciens ad vomitū ⁊ ad ſatietatē nauſeatiuā ⁊ nauſeam ⁊ ſingultū ⁊ fluxum ventris: cuius hec eſt pmixtio. Terant granata dulcia ⁊ acetoſa cū pulpis ſuis ⁊ decoquat ſuccus donec medietur deinde ſumantur de eo lib. ii. ⁊ ſucci mente lib. i. mellis lib. i. aut zuccari lib. i. ⁊ decoquatur donec ingroſſetur ⁊ coletur.

Sirupus de pirie faciēs ad fluxum ventris ⁊ confortat ſtomachum: Sumant pira nō matura ⁊ decoquant donec diſſoluta ſint ⁊ colētur ⁊ reducātur ad vas ſcđo: ⁊ decoquat donec ingroſſetur ⁊ adminiſtretur.

Sirupus de malis faciēs ad debilitatē ſtomachi ⁊ paſſiū oris ſtomachi ex caliditate ⁊ abſcindit vomitum cholericum ⁊ ſitim. Sumat maloꝝ muzoꝝ cum maturant ⁊ exprimant ⁊ decoquatur ſuccus donec mediet ⁊ colet ⁊ dimittat in nocte ⁊ reducatur ad vas ⁊ decoquat lento igne donec ingroſſetur ⁊ coletur ⁊ ponat in vaſe vitri. Si aūt fuerit eſtas tūc dimitte eū in ſole diebus aliquot donec cõſumatur eius aquoſitas ⁊ ſeruet ⁊ adminiſtretur. Quod ſi volueris ipſum dulcorare pone ad omnē eminā ſucci lib. i. zuccari ⁊ coque ipſum ⁊ vtere.

Sirupus de acreſta faciens ad caliditatem ſtomachi ⁊ ſolutionē ventris cholericaꝫ ⁊ dolores caliditatis ⁊ venena ⁊ abſcindit ſitim ⁊ confortat ſtomachos pregnantiū ut non recipiant humores malos. Sumatur ſuccus acreſte ⁊ decoquat donec remaneat medietas ⁊ coletur ⁊ dimittatur in nocte: deinde reducatur ad vas ⁊ proijciatur ſuper ipſum ʒ. ii. gariofiloꝝ ⁊ decoquat donec auferat ab eo odor ⁊ ingroſſetur ⁊ colet ⁊ adminiſtretur. Si aūt volueris ipſum dulcorare proijce ſuper ipſum zuccarum poſt decoctionē cū lento igne donec ingroſſet ipſum quātitatē ſubtilitatis ſucci ⁊ inſpiſſa ipſū ⁊ vtere.

Sirupus de fructibus confortans ſtomachū ⁊ viſcera ⁊ abſcindit vomitū ⁊ ſolutionem ventris ⁊ choleram ⁊ confert pregnantibus cū vomitus aduenit eis. cuius hec eſt pmixtio: Sumatur ſuccus cydonioꝝ ⁊ maloꝝ piroꝝ ⁊ granatoꝝ muzoꝝ ⁊ ſumach ⁊ zarur ⁊ decoquat leni igne donec ingroſſetur. Si autē vis dulcorare ipſum proijce ſuper ipſum zuccari quātū vis ⁊ bulli ipſum ⁊ cola ⁊ vtere.

Sirupus delectabilis conferens ſtomacho cuius hec eſt pmixtio: Sume de corticib⁹ citri recentibus lib. i. ⁊ decoque eos cū aq̄ lib. i. ſ. donec remaneat tertia ⁊ cola ipſam ⁊ proijce ſuper ⁊ ſi vis mel ⁊ decoque ipſum lento igne donec ingroſſetur ⁊ vtere ſicut iuleb.

Sirupus de papauere: oꝛtet ſumant centū papauera media in quātitate poſtq̄ exſiccentur ſuper arbore ſua. non ergo habeant ſic cū ⁊ neq ſint multū immatura ⁊ non exprimat ab eis niſi ſubtile ⁊ nō ſit ſubtile eius currēs ſubtil. exprelſionis multoꝝ ſuperfluitatū: deinde proijciant ſuper ea kiſt. x. aque pluuialis ſi inuenit propter eius elōgationē a putrefactione aut aq̄ fontiū ⁊ infundat in ea die ⁊ nocte donec leniant. Si aūt nō leniunt dimittantur plus hoc: deiñ decoquant vſq quo diſſoluant cum facilitate deinde exprimant deiñ inſpiſſent cū medietate ſue mēſure de dulcedine. q ſi fuerit ad mollificandū illud qđ eſt in pectore ⁊ ſubtiliēdū ipſum ponatur mel. ⁊ rob vue eſt magis aggregans iuuamentū.

Deſcriptio ſirupi de papauere alia conferēs ad eos qbus materie deſcēdit ⁊ prohibet illos q eiciunt ſanguinē: Sumantur de papaueribus mundatis. cc. numero ⁊ aque pluuialis lib. xv. ⁊ infundant in ea tribus diebus ⁊ decoquat donec diſſoluant ⁊ cõſumat eius medietas ⁊ exprimant papauera ⁊ proijciant ⁊ coletur aqua bene ⁊ menſurent de ea lib. iiii. ſ. ⁊ mellis ⁊ decoctionis amborū an. lib. i. ſ. ⁊ decoq̄t donec fiat ei ſpiſſitudo: deide terantur acatie rubee ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ balauſtie ⁊ ſucci barbe hircine omniū an. ʒ. ii. inſpiſſet bene ⁊ reponat in vaſe ⁊ adminiſtret.

Deſcriptio ſirupi qui confert ad tuſſim ⁊ ptiſim ⁊ cõfortat ſtomachū: Re. aque granatorū dulciū lib. iiii. aque maloꝝ de ſcemi lib. i. aque citriaꝝ zuccari tabarzet aut penidioꝝ lib. i. ⁊ decoquat donec habeat ſpiſſitudinē ⁊ adminiſtretur.

Sirupus de fauis mellis ex ſermone. Gal. ⁊ iſte bibit itez ſicut bibunt res inflantes: qm iſte deſtruit ſitim in eſtate cū miſcet cū aqua frigida ⁊ confert itez ei in quo ſūt humores viſcoſi q nō digerunt ⁊ ppter eā qñ acceſſerunt: ⁊ illud eſt quoniā ledit ex iſtis q ſuſcipit ipſum propter multitudinem eius ⁊ paucitatē: ⁊ qñq fit cū quacūq aq̄ ꝑcruti ⁊ ſi fit cū aqua pluuiali ſicut fit ſirup⁹ de melle. Et hic ē modus eius. Extrahat mel bonū de fauis: deide ſūdat in patella in quā ē aqua fontiū clara dulcis ⁊ decoquat cū ea donec cõſumat reliqua aquoſitas in eo deinde reponat aqua ⁊ ſeruet ⁊ adminiſtret.

Sirupus de fauis mellis ali⁹: Proijciatur ſuper ptem. i. mellis ptes. ii. aq̄ pluuialis antique ⁊ ponat in ſole. ⁊ qdaꝫ fundūt ſuper ipſum aquā fontiū ⁊ decoquūt ipſum donec remaneat tertia ⁊ ſeruāt ipſum.

Sirupus de abſynthio conferēs ad caſum appetitus ⁊ debilitatē ſtomachi: Sumant vini antiq kiſt. iii. mellis diſpumati kiſt. ii. proijciant ſuper ipſum maſticis. ʒ. iiii. ſquinanti ⁊ folii indi ⁊ ſpice ⁊ roſaꝝ rubearū ſiccaꝝ ⁊ aloes ſcotrenſis oīū ana. ʒ. ii. coſti. ʒ. iiii. herbe abſynthii romani. ʒ. vii. agarici. ʒ. ii. croci. ʒ. i. Tere medicinas groſſe ⁊ liga eas in panno lini ⁊ infunde in vino ſeptē dieb⁹ in ſole in eſtate ⁊ cõfricā pāni omni die multotiēs deinde vtere. Sitq doſ eius. ℥. i. in ieiuno.

Sirupus de abſynthio ex cõpōne noſtra ⁊ expti ſumus ipſum ⁊ confert plus illo. Sumatur abſynthii romani pondus. ʒ. c. et coquat in tribus eminis aq̄ pluis donec remaneat quarta et illa cū igne leni valde et confricetur manibus et colet et ſumat de ſucco eius tertia illius aque et mellis quarta et vini medietas eius ⁊ decoquat totū et inſpiſſetur.

Sirupus extinguēs conferens ad ſitiꝫ: Sumatur aq̄ granatoꝝ acetoſoꝝ lib. i. ⁊ aque acetoſitatis citri lib. ſ. ⁊ aque piroꝝ lib. i. ⁊ aq̄ tamarindoruꝫ lib. i. decoquat lento igne donec ingroſſet ⁊ detur de eo in potu cū aqua friga aut cū aqua niuis.

Sirup⁹ de fructibus conferens ad vomituꝫ q accidit ex cholera citrina ⁊ facit calefactos appetere cibū ⁊ confortat ſtomachuꝫ: cuius hec ē pmixtio: Sumāt cydonia ⁊ mala ⁊ acetoſitas citri ⁊ pira, ⁊ granata ⁊ acreſta ⁊ exprimat aqua eoꝝ oīuꝫ ⁊ infūdat in ea aliqd de ſumach ⁊ zarur ⁊ alnabach ⁊ granis myrti ⁊ almirberis ⁊ dimittatur die ⁊ nocte ⁊ exprimatur ⁊ coletur ⁊ proijciatur deſuper mel ⁊ decoq̄tur donec fiat ei ſpiſſitudo ⁊ adminiſtret.

Sirupus de prunis conferens ad ſitim ⁊ reſoluit naturam: ſumat de prunis dulcib⁹ q̄ntum neceſſe eſt ⁊ extrahant nuclei eoꝝ ⁊ ponant in vaſe lapidis mūdi ⁊ fundat ſuper ea aqua ſup cooperiat ipſa ⁊ decoquent bene donec reſoluant: deinde colet ⁊ reducat ad ignem ſcđo ⁊ ponatur ſuper ipſam zuccari tabarzet quantū neceſſe eſt ⁊ decoquatur donec inſpiſſet ⁊ cõuertat ad ſpiſſitudinē mellis.

Sirupus democriti q conſeruauit eū ab infirmitatibus oībus diebus vite ſue ⁊ eſt cõferens ad debilitatē ſtomachi ⁊ ſplenis ⁊ corruptionē cõplonis: cuius hec eſt pmixtio: ℞. ireos ⁊ caſſie ʒ. ſe. feniculi ⁊ piperis albi oīuꝫ ana pōdus. ʒ. i. ⁊ caſſie ʒ. iiii. ⁊ myrrhe ⁊ ſe. abſynthii amboꝝ ana pōdus ʒ. ii. terant ⁊ ponant in vaſe vitri ⁊ fundat ſuper ea vini albi quātitas q̄ ſubmergat ea additione digitoꝝ. iiii. ⁊ ſtringat ex capite ſuo ⁊ adminiſtret poſt ſex mēſes ⁊ in quibuſdam deſcriptionib⁹ danich vnum.

Sirupus de vua conferēs ad dolorē gutturis ⁊ aſpa qđ fit in eo ex vlceribus factis in ſtomacho: cuius hec ē pmixtio: ſumant ſucci vue pontice ſtiptice lib. vi. ⁊ decoquat vſq ad tertiū ⁊ fundat ſuper ipſum mellis lib. i. ⁊ ſumach ⁊ radicis ſi gritie ⁊ gallaꝝ ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ſupioris roſaꝝ omniū an. ſextariū. i. ⁊ croci pōdus. ʒ. ii. ⁊ myrrhe ⁊ aluminis iameni amboꝝ an. ʒ. i. ⁊ decoq̄t ⁊ colet ⁊ potet.

Alaton ſumit de eo in hyeme ſenib⁹: Sumantur ſucci vue bone ſube daugunia. x. ⁊ baurach lib. iiii. ſ. ⁊ decoquat lēto igne donec auferat ſpuma eius: deiñ proijciat ſuper ipſum mellis boni ſpiſſi ad oēs. iiii. lib. lib. i. ⁊ bulliat lēto igne donec auferat ſpuma eius itez ⁊ cõſumat eius medietas deiñ ſumat heil ⁊ cardamomi ⁊ cynamomi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ macropiperis oīuꝫ ana pōdus. ʒ. i. terantur

cõtritione ſubtili ⁊ ponant in panno lini ſubtili ⁊ ꝓ
ſiciant cũ eo in decoctione poſt ablationẽ ſpume.
Lũqꝫ compleat eius decoctio ⁊ poſſibile ẽ intromit-
tere manũ in eo confricetur pannus in eo vehemẽ-
ter donec egrediat ⁊ ponat in eo croci põdus.ʒ.iij.
⁊ ponat in ãpullis ⁊ ſtringat ex capitibus ſuis. Et ſi
fuerit in eo ſubtilitas ponat in ſole deinde tollat ab
eo. ⁊ quãtoplus antiquat eſt melius.

Sirupus de abſynthio qui ꝯfortat ſtoma-
chuꝫ ⁊ aperit opilationes ⁊ ſolutione edu
cit coleram: ℞. põdus.ʒ.viij. agarici.ʒ.iiij
aloes.ʒ.ij. maſticis ⁊ ſemis apij ⁊ ſquinãti ⁊ aniſi om
niuꝫ ana.ʒ.i. mente.ʒ.iij. calamenti.ʒ.i.ſ. croci.ʒ.ij.
radicũ amboꝝ ana ʒ.ij. abſynthij.ʒ.iii. radicis liqui
ritie.ʒ.iij. aſſe tandũde ſpice ⁊ aſſari ⁊ folij oĩuꝫ ana
ʒ.i. decoquant cũ.viij.lib.vini donec remaneat me-
dietas ⁊ colet ⁊ coaguletur cũ lib.i.ſ.mellis.

Rob de cydonijs ⁊ granatis ⁊ malis alijs.
c Iſta omnia ſũt ſicut ſyrupi eoꝝ niſi quia
ipſi ſucci eoꝝ inſpiſſant cum facilitate abſqꝫ
dulcedine.

Sirupus alkedre ex cõpoſitione nr̃a. Su-
mant de ſucco alkedre ptes due ⁊ ſi nõ eſt
pñs ſumat ipm ⁊ alkedre: ⁊ ſerret ⁊ ſumatur eius ſer
ratura ⁊ tere ⁊ accipe cõtritũ eius ⁊ adiunge cũ me-
dietate ſui de ſandalis in aceto diſtillato: aut i aqua
acreſte pure aliquot diebus: deinde decoquat in eo
decoctione facili cũ lõgitudine donec diſſoluat: de
inde exprimat ⁊ ſumat de expreſſione: ⁊ quanto eſt
acetum plus aut aqua acreſte eſt melius: deĩ ſuma
tur aqua aldog acetoſi ablati ex caſeo aldog aut di
mittendo reſideat vltime ⁊ mutando de vaſe in vas
aut cum decoctione ſicut eſt decoctio aque caſei do
nec auferat aquoſitas: deiñ ſumat farina ordei ⁊ fiat
ex ea ⁊ ex aq̃ alraib focha ⁊ fiat acetoſũ illud focha
deinde reſideat poſtea renouet acceptio alfocha ei⁹
⁊ farina ordei: ⁊ quãtoplus iterat eſt melius ⁊ ſumã
tur de eo ptes.v. ⁊ ſumatur aq̃ piroꝝ de ſcemi ⁊ aq̃
cydonioꝝ acetoſoꝝ plime aq̃ ⁊ aq̃ alzarur ⁊ aq̃ pru
noꝝ acetoſoꝝ ⁊ aq̃ altala ⁊ aq̃ alcõdiſi recentis ⁊ aq̃
moroꝝ de ſcemi q̃ non integre ſũt matura ⁊ aq̃ cy-
ſomiloꝝ imaturoꝝ acetoſoꝝ ⁊ ſucci acreſti ⁊ ſucci ri
bes ⁊ ſucci ſpinoꝝ vine ⁊ ſucci roſaꝝ pſiccaꝝ ⁊ ſuc
ci nenufaris ⁊ ſucci violarũ oĩuꝫ ana tertia ptis .i. ⁊
ſucci acetoſitatis citri ⁊ ſucci acetoſitatis citranguli
ãboꝝ ana tertie ptis.i. ⁊ ſucci coriãdri ⁊ lactuce ⁊ fo
lioꝝ papaueris hũidi ⁊ endiuie ⁊ portulace oĩuꝫ añ
quarta pus vnius. ⁊ ſucci folioꝝ ſalicis ⁊ folioꝝ ma
loꝝ ⁊ folioꝝ piroꝝ ⁊ folioꝝ alzarur ⁊ folioꝝ roſaꝝ ⁊
folioꝝ vge paſtoris oĩuꝫ añ quartã ptem vni⁹. ⁊ ſuc
ci barbe hirci. ⁊ roſaꝝ ſiccaꝝ ⁊ nenufaris ⁊ ſe. almir
beris ⁊ ſe. endiuie ⁊ ſe. lactuce ⁊ balauſtie oĩum ana
medietas partis.i. ⁊ ſucci mente hũide ſextaꝫ partis
vni⁹ ⁊ ſucci almirberis hũidi medietas ptis: aggre
ga medicinas iſtas ⁊ ſuccus ⁊ ꝯpõe ſuper ignẽ ⁊ ꝓij
ce in eo lentiũ partes.iiij. ordei excorticati partes.ij.
⁊ ſumach partes.iij. ⁊ granoꝝ granatoꝝ partes.iij.
⁊ decoquant omnia ſuper ignẽ donec remaneat me

dietas: deiñ deponat ab igne ⁊ dimittat donec infri
gidet ⁊ confricet fortĩ ⁊ colet. ⁊ ſumat ſiluoꝛ ad om
ne pondus.ʒ.xxx. auf.i. ⁊ terat canfora ⁊ pulueriẓe
tur ſup radicẽ cucurbite aut kimie ⁊ fundantur ſup
eam medicamina cũ facilitate: deinde obſtruatur ca
put eius cũ re vehementis vnctis: deinde ponat ſu-
per prunas donec ſciat ꝙ fortiũ bulit. poſtea ſuma
tur ⁊ cõcutiat ⁊ ponatur in buſtuca ⁊ ſtringat caput
eius ut nõ euaporet canfora ⁊ euolet. doſ eius vſqꝫ
ad.ʒ.x. Et de hominibus ſũt q ponũt in eo ſpice ⁊.ʒʒ
⁊ ſe.ſe. ⁊ aniſi ⁊ ciperi ⁊ pipis partes eq̃les ſm ꝙ vſ.

Eſcriptio focha nr̃a qd̃ eſt iuuatiuuꝫ ⁊ ad
dit in coitu: ℞. piperis ⁊ ʒʒ. ⁊ ſpice ⁊ nucis
muſchate oĩuꝫ ana.ʒ.v. ſcorie ferri trite.ʒ.
x. ſemis porri.ʒ.xv. ſe. eruce ⁊ ſe. napij ⁊ ſe. vrtice ⁊ ſy
napis oĩuꝫ ana.ʒ.iiij. lingue auis ⁊ granoꝝ alkikil ⁊
granoꝝ alkelẽ ⁊ granoꝝ viridiũ oĩuꝫ ana.ʒ.iij. terã-
tur ⁊ ponant in panno ſicut ſcis: deinde ponat hoc
in dog.xi. diebus ⁊ moueatin eo ⁊ miſceat illud al
dog cũ focha panis ⁊ fiat focha.

Eſcriptio ſirupi de abſynthio nr̃a: re. ab-
ſynthij pondera.c. ⁊ vini.ccc. ⁊ ſucci cydo-
nioꝝ.ccc. infundant in eis.iij. diebus ⁊ po
nant ſup ipm mellis.c. ⁊ inſpiſſet ſup ignem.

Edicina noſtra cõueniens ad vlcus veſi-
ce ⁊ vlcus vie vge inıecta in foramẽ vge: ℞
pſilij vſti ⁊ medulle ſe. melonis oĩuꝫ añ.ʒ
v. ſpodij.ʒ.ij. gũmi arabice ⁊ ſe. papaueris ⁊ cornu
cerui adusti oĩuꝫ ana.ʒ.iij. opij.ʒ.ſ. hyuſqami albi
tertia ʒ.i. myrrhe.ʒ.ij. terant omnia bene ⁊ fiat ex eiſ
collyriũ cũ aqua endiuie ſicut collyria oculi ⁊ ad mi
niſtret cũ iniectorio reſolutuꝫ in lacte aut in oleo de
granis melonis.

Tractatus.viij. de ꝯditis ⁊ aliingiber.

Elenıabin iuuatiuũ ad febꝛẽ ⁊ doloꝛem
ſtomachi: Sumantur roſe rubee abla
tis capitib⁹ incıſe mundate ex venis ſu-
is albis duris ⁊ expandantur ſuper pã
nuꝫ mũdum donec exſiccet humiditas
eaꝝ ⁊ ꝓijciantur in iurello ⁊ fricentur donec diſſo-
lute ſint ⁊ proijciatur ſuper eas mellis diſpumati
quantitas qua conficiantur cõfectione leni ⁊ ponat
in vaſe vitri aut vitreato ⁊ ponatur in ſole.xl. diebuſ
⁊ moueatur in mane ⁊ veſperis. Et ſi indiget melle
addatur in eo ⁊ reponatur ⁊ adminiſtretur poſt ſex
menſes ⁊ ſimiliter fit cum violis. ꝙ ſi fiat cum zucca
ro gelenıabin aut viole ſoluatur zuccaꝝ cum modi-
co aque dulcis donec fiat ſicut mel ⁊ fiat ſicut fit al-
gelenıabin.

Citrũ ꝯditũ ꝯueniẽs ad debilitatẽ ſtõi ⁊ di
gerit cibũ: Sumat citrũ recẽs ⁊ ſcidat ſm
lõgitudinẽ in q̃tuoꝛ ptes totũ citruꝫ ⁊ mũdet interi
us totũ acetoſũ ⁊ ꝓijciat in iurello teſteo ⁊ infunda
tur ex aq̃ dulci clara cũ ſale groſſo albo ſeptem die-
bus donec ſtrigat: deiñ.vij. dieb⁹ alijs ſine ſale imo
cũ aq̃ douec alteret coloꝛ eius: ⁊ ſit albũ illud qd̃ eſt
exteri⁹ ſicut qd̃ eſt iterius: ⁊ guſtet aq̃ taꝫ diu donec
nõ ſit in eo ſalſedo: ⁊ ſumat mell' boni ps.i. aq̃ ptes

ij. ſm quantitatẽ q̃ coopiat citrũ ⁊ ꝓijciat in vaſe ⁊
decoq̃tur leni igne duab⁹ horis. deiñ tollat ab aq̃
⁊ melle ⁊ in mane ſumat mel ⁊ ferueat ⁊ tollat ſpu-
ma eius ⁊ ꝓijciat in eo citrũ ⁊ ferueat bulitiõe vna ⁊
tollat ⁊ reducat citrum in iurello ⁊ pulueriẓent ſup
ipm iſte medicine ad oẽs duas cruinas citri croci ⁊
hel ⁊ cardamomi oĩuꝫ ana aur.i. gariofiloꝝ ⁊ cina
momi amboꝝ ana aur.ſ. muſchi ſexta ⁊ medietas
ſexte.ʒ.i. Tere has medicinas ⁊ pulueriza ſup citrũ
ex vtroqꝫ latere ei⁹ ⁊ ꝓijciat i vaſe ⁊ ꝓijciat ſup ipm
mel ⁊ adminiſtretur.

Eſcriptio alia: Sumãtur de citris media
d matura eq̃lis ſupficiei lõga ⁊ ſcindant in
longuꝫ ⁊ fiant de vnoquoqꝫ citro iiij. fru-
ſta ⁊ infũdantur in iurello teſteo nouo ⁊ illud ſit in
kenini pmo cum ſol ingredit capꝛicornum. Et meli⁹
qd̃ fit de eis eſt in anno vehemẽtis frigoꝛis: qꝛ quã
to plus cõgelat ſuper ea aqua ẽ magis indurãs ea
⁊ ſunt magis remanẽtia deinde abluantur in omni
die bis poſtqꝫ fricata ſunt cũ ſale groſſo ⁊ mũdificẽ
tur ⁊ reducitur ad aquã frigidam vſquequo tranſe
ant ſuper ea tres hebdomade: deinde extrahantur
ex aqua ⁊ fũdantur ſup planũ aliquod ut tabula ⁊
mũdificẽtur cum cultello ſi iã aliquid cõputruit ex
eis ⁊ reducãtur ad aquam dulcẽ ⁊ abluãtur in extre
mitatib⁹ diei cũ facilitate donec preterẽat ſup ea .xl.
dies: deinde extrahãtur ab aqua ⁊ abluant ab oib⁹
que aduenijt eis ex putrefactione ⁊ corroſione ⁊ di
mittãtur die ⁊ nocte donec auferatur ab eis humo
roſitas: deinde ponant quaſi in mane in vaſe habẽ
te largũ caput aut patella mũda ⁊ effundat ſuper ea
tantuꝫ aque ꝙ ipſa cooperiat ⁊ pulueriẓetur ſup ea
de zuccaro cõtrito quantũ eſt tertia pondus citroꝝ
⁊ decoquãtur igne leni ⁊ miſceãtur cum ſpatula: de
inde extrahãtur ⁊ abſtergãtur ⁊ mũdificẽtur ⁊ po-
nãtur ſup planũ ut eſt tabula ⁊ dimittãtur duobus
diebus cõtinuis: deinde reducãtur ad patellam et
ꝓijciant ſup ea de zuccaro quantũ eſt medietas põ
deris citroꝛuꝫ ⁊ aque que cooperiat ea. ⁊ ſi ſupfluat
iiij. digitis cõiunctis decoquãtur lẽto igne ſicut co
xiſti ea prius ⁊ caue i hoc ne corrũpantur in igne qꝛ
ſunt debilioꝛa eoꝝ que condiũtur: ⁊ ſit mens tua et
intellectus tuus totus ad ea cum ignẽ accendis ſub
eis ut ſit ignis lenis ⁊ quietus: deinde extrahantur
⁊ expandãtur ſup tabulam ⁊ dimittantur trib⁹ die-
bus cõtinuis ⁊ noctibus ſuis: ⁊ a die quarto mũdẽ
tur ⁊ mũdificẽtur cũ capite cultelli ⁊ reducantur ad
vas ⁊ fundatur ſup ea mellis colati qñtitas q̃ coo
periat ea ⁊ ſupfluat iiij. digitis ⁊ decoquantur leni
igne.v. horis aut.vi. donec videat mel egredi ſuper
illud qd̃ apparet de citro ſicut ſilitudo margaritarũ
⁊ ingroſſet mel ingroſſatiõe aliqua deinde auferan
tur ab igne ⁊ infrigidentur ⁊ ſumat ſpice ⁊ gariofili
⁊ cinamomi ⁊ zinzi. ⁊ cardamomi ⁊ macropiperis
⁊ girboe omniũ ana pars.i. ⁊ ſit pondus omnium
quantitas medietatis decime põderis citroꝝ. Et eſt
ut ſint duo ſextaria ꝓ vnaquaqꝫ emina citroꝛuꝫ ⁊ te
rantur groſſe ⁊ ponantur in vaſe viridi vitreato et

pulueriẓentur in eo res parua de medicinis ⁊ fundã-
tur deſuper citra quantitatẽ tunice vni⁹: deinde pul
ueriẓentur ſuper ea medicine ⁊ fiat cum eis ita do-
nec compleantur ambo ſimul deinde fundãtur ſu-
per ea in patella de reliquis mellis donec cooperi-
at ea ⁊ ſupfluat iiij. digitis ⁊ ſtringatur caput vaſis
⁊ ponatur in loco in quo nõ adueniat ei frig⁹ neqꝫ
humoꝛoſitas. Et ſcias ꝙ ſignũ maturitatis citri eſt
eius ſubmerſio in iurello ſub aqua.

Cydonia cõdita que conueniũt ad confoꝛ
c taudum ſtomachũ ⁊ ſtringũt naturam et
ad maliciã digeſtionis ⁊ vomitũ ꝓpt cau
ſam oris ſtomachi: Sumãtur cydonia bona ma-
gna ⁊ mũdentur interi⁹ ⁊ excoꝛticent ⁊ incidantur i
fruſta ⁊ decoquant cũ aqua ⁊ melle ⁊ ſint aque par
tes.ij. ⁊ mellis pars vna. Quidam vero decoquũt
ea cũ vino ⁊ melle ⁊ eſt melioꝛ operatio ⁊ infrigidẽ
tur: ⁊ in die ſcõdo decoquant cum melle ſolo: dein
de expãdantur in iurello ⁊ pulueriẓentur ſuper ea
medicine predicte in citris: ⁊ fundatur ſuper ea mel
⁊ ſeruetur.

Eſcriptio alia cydonioꝝ cõditoꝝ q̃ confe-
d rũt ad debilitatẽ ſtomachi ⁊ ſolutionẽ vẽ
tris: Sumant de cydonijs matura ⁊ inci-
dant in iiij. fruſta ⁊ mũdet qd̃ eſt in interioꝛe pte eo
rum ex granis ⁊ abſtergant interioꝛa eoꝝ cũ mãda
li de lino ⁊ fundãtur ſup ea mellis ps.i. ⁊ aque par
tes quatuoꝛ cũ quãtitate q̃ coopiat cydonia ⁊ fer-
ueãt duabus ebulitionib⁹ aut trib⁹: deinde colent ⁊
reducant ad vas ⁊ fũdant ſup ea mellis diſpumati
ps.i. ⁊ aque ps.i. ⁊ buliãt ebulitionibus duab⁹ aut
trib⁹: deinde colẽtur ⁊ expandant ſup planũ aliqd̃
ut eſt tabula ⁊ dimittantur donec exſiccet qd̃ in eis
eſt de humoꝛoſitate: deinde abſtergant ⁊ reducant
ad vas ⁊ fũdat ſup ea mellis quãtitas que ſubmer-
gat ea ⁊ emineat iiij. digitis cõiũctis ⁊ ebuliant ebu
litione vna ⁊ pulueriẓẽtur ſup ea ſpẽs quas dixim⁹
in opatione citroꝝ ⁊ ponant i vaſe vitreato viridi ⁊
opilet ſtricte caput ei⁹. q̃dã vo medici nõ ꝓijciũt ſu
p ea de ſpẽb⁹ niſi cardamo. ⁊ gariof. ⁊ croci.

Nucis condite que conferũt ad frigora et
b debilitatem renũ ⁊ doloꝛem dorſi ⁊ adiu
uant ad voluntatem coeundi: Sumãtur
de nucibus dure clari coloꝛis munde ⁊ abſcindant
due earum extremitates: deinde proijciatur ſuper
eas penidioꝛum aut zuccari pondus ipſarum ⁊ fũ
datur ſuper eas de aqua ꝙ cooperiat eas decoquã
tur leni igne donec liniantur ⁊ auferantur ab igne
⁊ expandãtur ſuper planum aliquod ut tabula do
nec exſiccentur ⁊ abſtergatur ex eis quod ſupereni
net eis ex malo ⁊ reducantur ad vas ⁊ fundatur ſu
per eas mellis diſpumati quantitas coopiens eas
⁊ ſupereminens eis quatuoꝛ digitis ⁊ decoquãtur
lento igne donec videatur penetrare ex omnibus p
tibus earum ⁊ auferatur ab igne ⁊ ponatur vnica
vna ex eis in vaſe vitreato ⁊ pulueriẓentur ſup eas
ſpecies: ⁊ fiat de eis ita vſqꝫ ad finem ipſarum.

m Yrobalani cōditi fiūt ex recētib⁹ in ſcni et
india ⁊ q̄ afferūtur inde ſūt boni valde et
fiūt apud nos hic ſm hūc modū: Sumū
tur myrobalani kebuli ⁊ fiat fouea in terra in loco
humoroſo arene dulcis nō ſalſe: ⁊ ponit de myro-
balanis tunica .i. ⁊ ſupra eos de arena humida tunica
ca .i. ⁊ ſub eis de arena tunica .i. ⁊ aſpgit ſup eas de
aqua ⁊ poſt duos dies accipiunt myrobalani ⁊ pijciūtur
ſup eos arena alia recēs nō pma ⁊ dimittitur
duob⁹ diebus donec humectant. Fit illud decē die-
bus donec intumeſcāt myrobalani ⁊ humectent et
iflent: tūc ergo ablue eos cū aqua dulci ter aut quater
⁊ accipe dactilos ⁊ ciperū ⁊ decoque eos cū aq̄
plurima ⁊ pijce myrobalanos in illā aquam deco-
ctā ⁊ decoque eos paulatim ſup ignem leuē. Cum
ergo decocti ſunt ablue eos ablutiōe mūdante: de-
inde accipe mel ⁊ buli ipm ⁊ aufer ſpumā eius ⁊ co-
que eos cū eo ⁊ accipe medicinas quas diximus in
citris cōditis ⁊ pone eas in pāno lini mūdo ſubtili
⁊ ſuſpende ipm in vaſe ⁊ ꝯfrica ipm oi hora donec
egrediat virtus ſpecierū cū myrobal. cum ergo de-
cocti ſunt tunc pijce eos in catino vitreato ⁊ dimit-
te eos duobus dieb⁹ aut tribus donec recipiāt my-
robalani virtutē medicinarū ⁊ pijce eos in vaſe vi-
tri ⁊ pijce in eo mel diſpumatū ⁊ pijce ſup eos muſ-
chi ⁊ croci ⁊ paruz ambre quantitatem quam vis ⁊
ſtringe os vaſis ⁊ vtere eis: ⁊ quanto plus antiquan-
tur ſunt meliores.

d Eſcriptio alia myrobalanoꝝ cōditorum:
Sumātur de myroba. magnis kebul .c.
numero ⁊ infūdant in aqua ⁊ ponātur ad
ſolē .v. diebus: deinde extrahant ex aqua ⁊ ponan-
tur in fimo hūido .v. diebus in oi die extrahātur et
abluant ablutione mūdante ⁊ reducātur ad fimuz
humidū ⁊ ſepeliantur in eo ita fiat trib⁹ vicib⁹: dein-
de extrahant ⁊ lauent ablutiōe mūdāte ⁊ pijciant
i aque rizi ⁊ zuccari ʒ.xxx. ⁊ dactiloꝝ quātitate coo-
periēte ipſos ⁊ decoquant leui igne donec cōſumat
aqua ⁊ extrahant ⁊ abſtergant cū panno lini ⁊ pū-
gant cum acubus ⁊ fūdat ſuper eos mellis arundi-
num quātitas cooperiens eos ⁊ ſupeminēs quatu-
or digitis ⁊ decoquant donec ingroſſentur ⁊ admi-
niſtrentur.

ſ Pecies eoꝝ alia: Sumaut ex myrobala-
nis kebulis bonis .c. myroba. ⁊ lauent ab
lutione mūdāte ⁊ dimittant nocte donec
exſiccent paulatim ⁊ fundat ſup eos aqua aut aqua
alkiſch ordei cum quātitate que coopiat eos ⁊ ſup-
emineat quatuor digitis ⁊ decoquant leni igne do-
nec cōſumat aqua ⁊ ponant in furno: ⁊ quaſi mane
extrahātur ⁊ expādant ſup vas planum ut tabula
⁊ abſtergant cū panno ⁊ pūgant cum acubus: dein-
de fūdat ſup eos de rob ⁊ decoquant donec leniant-
tur ⁊ deponant ab igne ⁊ puluerizent ſup eos ſpeci-
es ⁊ reponant ⁊ adminiſtrent.

ſ Ecacul cōditū: Secacul ē vena ſicut zinzi-
ber ⁊ affert ex india: ⁊ fit de eo cū teneritu-
dine ſua cōditum in loco ſuo ⁊ ē nobile val-
de: Apud nos aūt fit ſm hūc modū. Humectatur
in pmis cū aqua calida donec mollificet cortex eī⁹
exterior: deinde excorticat cum cultello poſtea infū-
ditur in aqua frigida ſeptem dieb⁹ ⁊ omni die alte-
rat aqua: ⁊ fit illud de eo donec humectat interius
eius ⁊ ipſius exterius ⁊ leniat: deinde decoqtur cuz
aqua ⁊ melle poſtq̄ humectatur ⁊ ſunt aque partes
ij. ⁊ mellis ps .i. deinde ponit mel ſoluz ⁊ bulit ebu-
litione vna ⁊ pijcitur in vaſe vitri: ⁊ cum ſubtiliatur
mel ex humiditate eī⁹ extrahit ab illo melle ⁊ ponit-
tur in vaſe alio diſpumato cum ſpeciebus quas di-
ximus.

z Inzīber cōditū: Zinziber ē vena de vētre
terre ſicut vene tinctoꝝ ⁊ fit de eo conditū
in ſcni ⁊ teneritudine ſua. Apud nos aūt
affert cōditū cū melle aut cum aqua rizi: ⁊ fit apud
nos cū melle ⁊ ſpēbus cum ſiccitate ſua poſtq̄ infū-
dit mēſe vno abſq̄ ſale. Quidā vo alij ſepeliūt ipz
in arena ſicut myroba. deinde decoquūtur ⁊ fit ſm
modū quē dixim⁹ in myrobal.

p Runa cōdita ſi ſunt humida decoquūtur
poſtq̄ tolluntur interiora eoꝝ cū melle ⁊
aqua: deinde cū melle ſolo ⁊ pijciunt ſup
ea ſpēs ſm q̄ dixim⁹ ante: ⁊ ſi ſūt ſicca tunc infūdā-
tur in aqua .iij. dieb⁹ deinde decoquant.

n Api cōditū: Sumātur napi boni ⁊ incidā-
tur in quatuor ptes ⁊ ſm quātitatē magni-
tudinis ⁊ puitatis eoꝝ excorticent ex corti-
ce ſuo exteriore ⁊ infūdant in aqua ⁊ ſale .iiij. dieb⁹
deinde trib⁹ diebus cū aqua calida ⁊ decoquantur
cum aqua ⁊ melle: deinde cum melle ſolo ⁊ fiant
odoriferi.

a Migdale cōdite: Eligant de eis dulces cū
teneritate ſua ⁊ cōticib⁹ ſuis ⁊ co q̄nl ita ut n̄
infūdāt ⁊ pforēt ⁊ ponāt i ſpēb⁹ bōi odōis

l Igna balſami cōdita. Et fit ex lignis balſa-
mi recētib⁹ q̄ñ decoquūtur duab⁹ vicib⁹
⁊ pijciant ſup ea ſpēs ſicut diximus.

e Mblici cōditi: Eligant ex emblicis melio-
res q̄ nō ſunt fracti ⁊ infūdant .vij. dieb⁹
in aq̄ frigida donec leniant ⁊ iflent ⁊ hūe-
ctent: deiñ decoquant bis ſm q̄ diximus ⁊ pijciant
ſup eas ſpēs: deiñ fermēt duab⁹ ebulitiōib⁹ cū aq̄ ⁊
pijciant ſup eos mel diſpūatū ⁊ ſpēs ⁊ adminiſtrēt.

m Ala cōdita ꝯueniētia ad vōitū decoquan-
tur poma dulcia de ſcemi cū duab⁹ ptib⁹
aq̄ ⁊ pte .i. mellis: deiñ decoquātur ſcdo cū
melle ſolo ⁊ ponant in vaſe vitri ⁊ pijciatur ſup ea
mel diſpumatum ⁊ pijciant ſuper ea ſpēs predicte ī
operatione citrorum.

Tractatus octauus de trociſcis.

Sermo nr̄ in hac ſūma ē ſic ſermo pterit⁹.

t Rociſci ſtelle: Jam cōſecutum ē ex ma-
gnificatione antiquorum medicorum
q̄ noiauerūt trociſcos ſtelle almarda-
cence .ſ. trociſcos ſtelle q̄ nō pmittunt
vitam recedere. Et iſti quidem trociſci
cōueniūt ſtomacho recipiēti ſuperfluitates expulſas

ex reliquis mēbris ⁊ auferūt eructuationē acetoſaz
⁊ liniūtur ſup frontē ⁊ ſedāt dolorē capitis ⁊ ꝯferūt
ad catarros ⁊ dolorē dentiū poſiti cuz galbano in
corroſo ex eis ⁊ cōferunt ad dolorē auris ⁊ cōferūt
ad ſputū ſanguis ⁊ curſū eius ex oi mēbro ⁊ ad tuſ-
ſim chronicā ⁊ cōferūt ad febres periodicas ſūpti
in potu cū aqua ſanſuci ⁊ ad venena ex pcuſſione
ebibita cuz aqua rute: ⁊ pouat in eis ſtella terre. Et
dixerūt plūmi eorū q̄ eſt talk: ⁊ qdam eoꝝ q̄ eſt lu-
tum ſcemiū ⁊ forte talk linit aſperitatē ſtomachi
⁊ inſidet ei ⁊ nō patit a calore inato donec agat ipm
in alio. Et nos dicem⁹ eoꝝ permixtionem ſicut ipſi
dixerūt. quoꝝ hec eſt pmixtio: Myrrhe ⁊ caſtorei
⁊ ſpice ⁊ caſſie ⁊ terre ſigillate ⁊ corticū mandrago-
re oiuz ana ʒ.iiij. opij ⁊ croci ⁊ coſti ⁊ ſtelle terre: ⁊ ē
talk oium ana ʒ.v. papaueris albi ʒ.vi. dauci ⁊ ani-
ſi ⁊ ſticados ⁊ ſemis hyuſqaini albi ⁊ ſtoracis liqui-
de ⁊ ſemis apij oiuz ana ʒ.viij. infūde gūmas in vi-
no odorifero: ⁊ tere medicinas ⁊ cōfice cuz eo ⁊ fac
trociſcos ponderātes ʒ.ſ. exſiccent in vmbra.

t Rociſci de roſis vniuerſitatis qui ꝯferunt
ad dolorē ſtomachi ⁊ abſtergūt humidita-
tes ſtomachi ⁊ auferūt febres phlegmati-
cas ⁊ chronicas: quorū hec eſt pmixtio: Sumant
roſarū rubearum ablatis capitibus ʒ.xx. ſpice odo-
riſere ⁊ radicū ligritie oium ana pōdus ʒ.x. Et iūt
qdam medicoꝝ qui ponunt loco radicum liquiri-
tie ſuccū liquiritie: aggrega has medicinas tritas et
cribellatas: ⁊ confice cum triplicato ⁊ fac trociſcos
⁊ exſicca in vmbra.

d Eſcriptio trociſcorū de roſis aſclepiadis q̄
extiguūt ⁊ cōferunt ad dolorē ſtomachi ⁊
cōfortāt ipſum ⁊ ad dūniā ⁊ caliditatez ⁊
inflāmationē ⁊ humiditatē ⁊ ſubuerſionem ſtoma-
chi ⁊ aduſtionē: quorum hec ē permixtio. ℞. roſa-
rum recētium aur .vi. radicum ligritie aur .iiij. ſpi-
ce inde aur .ij. cōficiantur cū rob ⁊ informentur tro-
ciſci pōderis ʒ.i. ⁊ exſiccētur in vmbra.

t Rociſci de roſis cū ſcamonea q̄ cōferunt
ad febres ⁊ ad difficultatē. ℞. roſarū rube-
arū ablatis capitib⁹ ʒ.xij. ſpice odoriſere ⁊
radicū ligritie omniū ana ʒ.viij. ſcamonee pōdus
ʒ.iij. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas et
cōfice ⁊ fac trociſcos ⁊ exſicca in vmbra ⁊ bibantur
cū aqua frigida ⁊ iuleb ⁊ ſirupo acetoſo.

t Rociſci de roſis cū ſpodio q̄ cōferunt ad
febres cōmixtas ex phlate ⁊ cholera anti-
quas. ℞. roſ. rubearū ablatis capitib⁹ pō-
dus ʒ.v. ſpice odoriſere pōdus .ʒ.ij. ſpodij pond⁹
ʒ.i. ſucci eupatorij pōdus ʒ.viij. aggrega has medi-
cinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociſ. ⁊ exſicca ⁊ vte-
re qū neceſſe fuerit.

t Rociſci de roſis noiati diarodon q̄ ꝯferūt
ad opilatiōes ſplenis ⁊ epatis ⁊ febres me-
lancholicas ⁊ phlegmaticas: quorū hec ē
permixtio. ℞. roſaꝝ ʒ.x. ⁊ ſucci ligritie ʒ.v. ⁊ ſpice
⁊ caſſie ⁊ floris ſquinanti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ maſti-
cis omniū ana pondus ʒ.ij. terantur ⁊ cribellētur
⁊ infundantur myrrha ⁊ crocus in aceto: ⁊ confici-
antur cum eo ⁊ fiant trociſci: ⁊ ſi vis confice cum
melle.

t Rociſci de roſis cōferentes ad febrē terti-
anam. ℞. roſarū rubearum partes .v. ſpi-
ce ⁊ croci ⁊ maſticis ⁊ aniſi ⁊ lacce abſq̄ li-
gnis omniū ana ptes .x. ſucci eupatorij ⁊ abſynthij
amborum ana ptes .ij. floris ſquinanti ⁊ myrobal.
citrinorum amboꝝ ana partem .i. ⁊ in deſcriptione
alia roſ. quantum ſpice ⁊ maſticis tere ⁊ confice cū
aqua apij ⁊ fac trociſcos: quorum vnuſquiſq̄ ſit
aur .ſ.

t Rociſci de roſis cum ſpica facietes ad do-
lorem epatis. ℞. ſpice ⁊ lacce ablute ⁊ radi-
cum liquiritie omniū ana ʒ.iiij. abſynthij
⁊ keia ⁊ croci ⁊ ſucci eupatorij ⁊ reuſini omniū ana
pondus ʒ.iij. roſarum ʒ.vij. tere ⁊ cribella ⁊ confi-
ce cum aqua ⁊ fac trociſcos.

t Rociſci de cāfora extinguentes ad inflam-
mationem febriū cōferētes ad ethicam et
pulſum ⁊ auferūt ſitim ⁊ anguſtiam ⁊ vomi-
tū ſanguinis: quorū hec ē pmixtio. ℞. ſpodij ʒ.iiij
roſ. ʒ.vij. ſe. malue ⁊ ſemis portulace ⁊ ſemis dulciū
cucurbite ⁊ dragaganti ⁊ neriden ⁊ gūmi ⁊ liquiri-
tie ⁊ xyloaloes crudi ⁊ cardamomi omniū ana ʒ.
iiij. croci ʒ.ij. zuccari tabarzet ⁊ tereniabin omniuz
ana ʒ.vij. canfore ʒ.i.ſ. terantur ⁊ cōficiantur cum
mucilagine pſilij ⁊ informent trociſci.

d Eſcriptio alia trociſcorum de canfora qui
conferunt ad inflammationem que ſit in
ſtomacho ⁊ epate ⁊ vomitum ſanguinis ⁊
ſitim ⁊ febres acutas: quorum hec eſt permixtio: Su-
mantur ſpodij pondus ʒ.iiij. roſarum rubearum
ablatis capitibus pondus ʒ.x. xyloaloes puri bo-
ni ⁊ cardamomi ⁊ ſucci liquiritie omnium ana pō-
dus ʒ.iij. zuccari tabarzet ⁊ tereniabin ⁊ granoruz
cucumeris excorticatorum oium ana pōdus ʒ.ij.
croci ⁊ cāfore amboꝝ ana pōdus ʒ.i. aggrega has
medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū mucilagi-
ne pſilij ⁊ informa trociſ. drachmeos ⁊ exſicca i vm-
bra ⁊ vtere.

t Rociſci de cāfora ſm deſcriptionē aliā q̄
cōferūt ad febres acutas ⁊ aquit opilatio-
nē epatis vehemētē: quoꝝ pmixtio hec ē:
℞. violarū ſiccaꝝ ⁊ nenufaris amboꝝ aā ʒ.iij. ⁊ ſe.
cucumeris ⁊ ſpodij ⁊ croci oiuz ana pondus ʒ.ij. ⁊
roſarū ʒ.v. ⁊ reuſini ⁊ lacce amboꝝ ana pōdus ʒ.
i. ⁊ dragaganti ⁊ gūmi arabici ⁊ ſucci ligritie oium
ana pōdus ʒ.ij. canfore aur .ſ. Et in deſcriptiōe alia
canfore aur .i. tereniabin ⁊ zuccari amboꝝ ana pō-
dus ʒ.x. terant ⁊ fiant trociſci:

d Eſcriptio alia: canfore ⁊ xyloaloes crudi
amboꝝ ana pōdus ʒ.ſ. croci ⁊ ſpodij ana
boꝝ ana pondus aur .ij. ſe. cucumeris et
ſe. alcond ⁊ dragagāti ⁊ lacce ⁊ ſucci ligritie ⁊ carda-
momi oiuz aā ʒ.ij. ⁊ roſ. ʒ.vij. ⁊ zuccari ⁊ terenia-
bin amboꝝ ana pondus ʒ.x. terātur ⁊ ꝯficiant ⁊ in-
formentur trociſci.

t Rociſci cāforꝫ nři. ℞.ſe.endiuie et lactuce & poꝛtulace oīuꝫ an̄ ʒ.ij. & granoꝝ cucurbite excoꝛticatoꝝ oīuꝫ an̄ pōdꝰ.ʒ.ij. & tertiā & ſemis alkedre ſi inuenit: & ſi nō ſandali.ʒ.iij.et cancri cōbuſti & croci & ſucci ligritie & cāfoꝛe oīum ana pōdus.ʒ.i.roſ.iij. & infoꝛment trociſci.

t Rociſci de ſpodio cū tereniabin q̄ ꝓſunt ad febꝛē acutā & extiguūt. ℞. roſaꝝ.ʒ.vi. tereniabin.ʒ.iiij.amili.ʒ.iij. gūmi arabici & dꝛagaganti & ſpodij & croci oīum ana ʒ.ij.cōficiātur cū aq̄ tereniabin & mucilagine pſilij. Quidā aūt addūt in eis ſe.citroli & ſe.cucumeris & ſe. poꝛtulace & ſe.cucurbite dulcis omniū ana ʒ.ij.teritur & cōficiant & infoꝛment trociſci.

t Rociſci de ſpodio cū ſemie acetoſe faciētes ad febꝛes cholericas & ternanaꝫ & ꝓci pue qn̄ eſt illic ſolutio nature:cuiꝰ hec ē ꝑmixtio. ℞.roſ.ʒ.viij. gūmi & ſe. acetoſe excoꝛticati & amili toꝛrefacti parū oīum ana ʒ.iiij.ſpodij.ʒ.iij. croci.ʒ.ij.tere & ꝯfice cū aqua granati acetoſi aut cū aqua acreſte: & infoꝛma trociſcos & dent in potu cū rob de acreſta puro aut cū ſirupo de ribes. Quidā ꝟo addūt in eis bo.ar. & ſucci berberis amboꝝ ana ʒ.ij.caſtaneaꝝ toꝛrefactarum ʒ.iij.

t Rociſci de berberis faciētes ad febꝛē acutā & apāta in epate & ſitim vehementē. ℞. ſucci berberis ʒ.iiij.ſe.citroli & maſticis & ſpodij oīuꝫ ana ʒ.ij.lacce & reuſini amboꝝ ana ʒ.i. roſarū ʒ.xij.croci ʒ.i. ſpice & ſucci eupatoꝛij & radicū ligritie & tereniabin omniū ana ʒ.ij. infoꝛmētur trociſci pondus ʒ.i. & dentur in potu cū eo qđ conuenit ex potibus. Quidam aūt addunt in eis ſucci abſynthij ʒ.ij. aſſari & ſemis apij & ſemis feni. oīum ana ʒ.i.rubee tinctoꝝ ʒ.i.ʒ.

t Rociſci de berberis deſcriptiōe alia q̄ cōferūt ad febꝛes inflāmatiuas & apāta epatis & apāta ſtomachi. ℞. berberis & ſucci ligritie & roſarū & ſe.cucumeris & ſemis melonis excoꝛticati cōtriti & cribellati oīum ana pondus ʒ.iij. maſticis & ſpice odoꝛifere & ſucci eupatoꝛij oīuꝫ an̄ pōdus ʒ.ij.rubee & reuſini & croci oīum ana pōdus ʒ.i.ſe.cuſcute & ſemis endiuie oīuꝫ ana pōdus ʒ.iij. ſpodij pōdus ʒ.i.ʒ.tereniabin pōdus ʒ.vi.tere & cōfice cū aq̄ tereniabin & infoꝛma trociſcos quoꝛum vnuſquiſqꝫ ſit aur.i. & potentur.

t Rociſci de berberis q̄ cōueniūt ad doloꝛes epatis cū febꝛe & ſiti & ictericia. ℞.roſarū recētium.ʒ.vij. ſucci berberis & tereniabin amboꝝ ana.ʒ.iij.cuſcute ſicci aut ſcis eiꝰ .ʒ.i.ʒ ſeriden & ſpodij amboꝝ ana ʒ.i.ʒ.croci & lacce et reubarbari oīum ana ʒ.i.ſucci ligritie ʒ.ij.ʒ. tere et ꝯfice cū aq̄ tereniabin aut cū aqua endiuie.

d Eſcriptio alia trociſcoꝝ de berberis q̄ cōueniūt ad febꝛes inflāmatiuas & ſitim & anguſtiā & extinguūt valde. ℞. berberis aut ſucci eiꝰ & ſucci ligritie aut ſpodij omniū ana ʒ.iij. ſpice ʒ.i.ſe.citroli pōdus ʒ.iij.ʒ.roſ.ʒ.vi.ʒ.ſe.poꝛtulace & croci amili dꝛagaganti oīum ana ʒ.ij.canfoꝛe ʒ.ʒ.conficiantur cum aqua tereniabin & infoꝛmentur trociſci.

t Eſcriptio alia trociſcoꝝ de berberis qui faciunt ad febꝛem & tuſſim & doloꝛē epatis: & ſedāt ſitim. ℞. berberis pōdꝰ ʒ.xij. & ſe. cucumeris & alcond & maſticis & ſpodij oīum ana pōdus ʒ.vi.lacce & reuſini amboꝝ ana ʒ.iij. & roſaꝝ ʒ.xi.croci & ſpice & ſucci eupatoꝛij & ſucci liquiritie & tereniabin oīum ana ʒ.vi.tere & fac trociſcos.

t Rociſci de berberis deſcriptione alia. ℞. berberis & ſpice & ſemis poꝛtulace & ſucci ligritie & dꝛagagāti & gūmi arabici & amili oīum ana ʒ.iij.ʒ.ſpodij & cāfoꝛe & croci oīum an̄ pōdus ʒ.i.tere & ꝯfice cū aq̄ & iſoꝛma trociſcos.

t Rociſci de berberis. ℞.ſucci berberis ʒ.v.eupatoꝛij & ſpodij amboꝝ ana ʒ.ij.lacce ablute & croci & keder & ſpice & ſucci abſynthij & reubarbari & bugloſſe oīum ana ʒ.ij.ʒ.ſe.endiuie & ſemis cuſcute omniū ana pōdus ʒ.iij.ſeminis poꝛtulace ʒ.i.ʒ.croci pōdus ʒ.i. infoꝛma trociſcos cum aqua endiuie.

t Rociſcus de abſynthio ꝯferens ad febꝛes antiquas aperitiuus valde ꝓuocatiuꝰ faciens appetere. ℞. aniſi & abſynthij & aſſari & ſemis apij & amigdalarū excoꝛticatarum oīum partes equales conficiant cum aqua frigida & fiant trociſci & dentur in potu.

t Rociſci de abſynthio alij faciētes ad epar & ſplenē & ſtomachū & febꝛē ternanā & triangulam. ℞.aniſi aur.ij.aſſari & abſynthij romani & ſemis apij & amigdalarū excoꝛticaterum ex coꝛtice ſuo & maſticis & ſpice oīum ana aur.i.aloes ſcotrĉiis & folij indi amboꝝ ana aur.i.ʒ.ſucci eupatoꝛij aur.i.terantur & conficiantur & infoꝛmētur trociſci.

t Rociſci de eupatoꝛio q̄ ꝯferūt ad febꝛes īflāmatiuas antiq̄s & ad ſitim & opilatiōes & apāta epatis & ſplenis & ictericiā. ℞. ſucci eupatoꝛij ſextaria.vi.roſaꝝ rubearū ablatis capitibus & ſpice odoꝛifere oīuꝫ ana ſextaria .ii.tereniabin mūdate ſextaria.vi.ſpodij pōdꝰ ʒ.iiij. aggrega has medicias tritas & cribellatas & ꝯfice & fac tro.

t Rociſci de cappare q̄ cōferūt ad doloꝛes ſplēis. ℞. coꝛticū radicis capparis ſextar.iiij. ammoniaci ſexta.iiij reubarbari ſextaria ii ſe. agnicaſti & pipes oīum ana pōdus ſextarioꝝ vi.aggrega has medicinas tritas & cōfice āmoniacū cum aceto vini & aggrega cum eo medicinas & fac trociſcos.

t Rociſci de lacca. ℞.lacce lignoꝝ & rubee & aniſi & ſeis apij & abſynthij & aſſari & amigdalarū amararum mūdatarum & coſti & cinnamomi & ariſtologie longe & ſucci eupatoꝛij oīum ana ʒ.v.tere & cōfice trociſcos.

t Rociſci alkekēgi ꝯferētes ad dolōes renū & veſice & mictū ſāguis & ſaniei & ad vrinā mucoſā & ꝯfert ad ſcabiē veſice quoꝝ hec ē ꝑmixtio. ℞.ſe.melo.au.xxxvi.apij au.vi.ſe.hyoſ quiami albi & ſe.apij ſe.acetoſe oīum an̄.auf.vi.ſe. hyoſ.nigri & ſe.coꝛiandri amboꝝ an̄.auf.xviij.ſe.feniculi & granoꝝ pini toꝛrefactoꝝ & croci & amigdalarum amararum omniū ana.auf.ix.& granoꝝ alkekengi montani ḡna.lxxv. & confice cū coagulo vue & fac trociſcos.doſis ſit a.ij.aureis vſqꝫ ad tres.

t Rociſci alkekengi deſcriptiōe alia q̄ ꝯferūt ad vlcꝰ renū & veſice & ad diſtillatiōꝫ vrine. ℞.ſe.apij & ſe.hyoſ.al. & ſcehedenigi oīuꝫ an̄.pōdꝰ.ʒ.vi.ſe.feni.ʒ.ij.croci & ſe.acetoſe ſilueſtris & amigdalaꝝ pini & opij & amigdalaruꝫ amaraꝝ excoꝛticatarū oīuꝫ an̄.ʒ.iij. & ḡnoꝝ alkekengi magnorū numero.xxv. & ſe.cucumeris.ʒ.xij.tere & cōfice & fac trociſcos.

t Rociſci de reubarbaro ꝯferentes ad egritudines antiquas & duritiem epatis & granitatem eius & apoſtemata ipſius & doloꝛes ſplenis & percuſſionem euenientem in coꝛpoꝛe ℞.reuſini pondus.ʒ.viij.rubee lignoꝛum lacce mūdate omniū ana pondus.ʒ.iiij.ſeminis apij & eupatoꝛij & aniſi omnium ana pōdꝰ.ʒ.iij. Aggrega has medicinas tritas & cribellatas & fac trociſcos ſm deſcriptionem.

t Rociſci quos cōpoſuit amimalus qui conferūt ad caliditatē & ſolutionē vētris & doloꝛē epatis. Quoꝝ hec eſt ꝑmixtio: ℞.ſpodij & berberis & xyloaloes & ſeminis acetoſe & maſticis & galie & ſpice omniū ana auf.i.gūmi auf.iij.roſarum auf.v.conficiantur cū aqua roſ. & infoꝛmentur trociſci.

t Rociſci alij: aniſi & ſe.apij.amboꝝ an̄.pōdus.ʒ.i.amili & amigdalaꝝ amaraꝝ & maſticis & ſpice & folij indi oīuꝫ ana pōdꝰ.ʒ.i & ſucci eupatoꝛij & aloes amboꝝ an̄.ʒ.ij.aſſari.ʒ.i. tere & confice & fac trociſcos.

t Rociſci alij amigdalarum amararū & aniſi & abſynthij omniū ana.ʒ.ij.aſſari.ʒ.i.tere & confice & fac trociſcos.

t Rociſci meron & ſunt cogniti betricō: ℞. coꝛt croci & opij & myrrhe & ſe.hyoſ.al. cuꝫ radicis mandragoꝛe partes equales: conficiantur cū ſucco lactuce & fiant trociſci: & cū neceſſe fuerit tere & diſſolue cum aqua & line ſuper timpoꝛa.

p Ermixtio trociſcoꝝ: ℞.calami aromatici & meliloti amboꝝ an̄.ʒ.iij. cardamomi. ℥ i.&.ʒ.folioꝝ ancſri. ℥.i.ro.ru. ℥.ʒ.muſchi auf.i.tere & cribella & fac trociſcos.

t Rociſci valētes ad vlcꝰ inteſtinoꝝ & expulſionē ſāguis vndecūqꝫ ſit. ℞.ſupioꝛis roſ opij & acatie & gūmi oīuꝫ an̄. ℥.i. gallarū ℥.ʒ.feluzaharagi. ℥.i.&.ʒ.conficiant cū ſucco alcar cos & fiant trociſci.

t Rociſci andromachi conferētes ad expulſionem ſāguinis: ℞.arſenici & opij & coꝛalli omniū ana.ʒ.iiij.olibani.ʒ.viij.ſtelle terre & amili & boli armeni omnium ana.ʒ.iij.ſeminis papaueris.ʒ.ij.balauſtie.ʒ.ʒ.tere & ꝯfice & fac trociſ.

t Rociſci andromachi deſcriptione alia facientes ad doloꝛeꝫ ſtomachi & ad difficultatem ventris & difficultatem vrine: ℞.ſeminis apij.ʒ.vi.aniſi.ʒ.iij.reuſini & piperi albi & floris ſquinanti & caſtoꝛei & ſpice & cynamomi & opij omniū ana.ʒ.i.ʒ.abſinthij.ʒ.iij.aloes ſcotrĉiis et maſticis & croci oīuꝫ an̄.pondꝰ.ʒ.i.tere & cribella & ꝯfice & infoꝛma trociſcos.

t Rociſci alkindi qui conferunt epati quod debilitatum eſt in generando ſanguinem adeo q̄ debilitatus eſt appetitus cibi et appetitus coitus: Recipe lacce lignoꝛuꝫ partes.v. berberis partes.iij.reuſini roſ.ru. & xyloaloes indi omniū an̄.tertiam partis.i.iticados & venaruꝫ lilij ſubalbidi amboꝝ an̄.ptē.ʒ.croci & aniſi & ſe.apij et keiliꝫ romani & petroſelini oīum an̄.q̄rtā ꝑtis.i.tere & fac trociſcos.

t Rociſci andromachi abſterſiui conferentes ad humoꝛē crudū & cholerā foꝛtes valde: Re.myro. & belliricoꝛuꝫ & emblicorum & burungi omniū partem.i.poſt ckotrigonicationem & medulle turbit albi quantum eſt illud totum & penidioꝛū quantum omnia: ponuntur penidij in patella & fundatur ſuper eos aliquid aque. Cum ergo bulierit auferantur & puluerizentur ſuꝑ eos medicie poſt comeſtionē & ꝑmiſceāt ꝯmixtione decēti.deiñ fiant troci. & ſit q̄lqꝫ tro.ponderis.ʒ.x. doſis ſit tro.i.cum aqua in qua infuſum eſt coꝛiandrū ſiccū a ꝑncipio noctis: deinde colet hoꝛa q̄ potatur medicina in mane: ipſe eni faciūt aſcellare a.x. ſcellis vſqꝫ.xx. & ſit cibꝰ eiꝰ ſuꝑ ipſos cū fuerit veſpe mice in aqua ciceris cū oleo abluto. Et ſi eſt neceſſarium vt educatur phlegma vitreum viſcoſum addatur in eis quantum quarta pars myroba.de pulpa colloquintide.

t Rociſci almezerion conferentes ad nauſeam & ſingultum & tenaſmon: Re.aniſi et ſe.apij & calamēti hoꝛtulani & nepite & petroſelini & ameos omniū ana.ʒ.vi. & opij & caſtoꝛei & piperis albi & macropiperis & ſiſimbrij & myrrhe & abſyn.omniū ana pondus.ʒ.iiij. & coꝛticuꝫ caſſie ʒ.xij.ꝯficiant cū melle & fiant tro.

t Rociſci mezerion alij: Recipe ſemis apij & aniſi & cynamomi omnium ana.ʒ.vi.abſinthij romani.ʒ.iiij.myrrhe & piperis et opij & caſtoꝛei omnium ana.ʒ.ij. Aggrega has medicinas tritas & cribellatas & fac trociſcum cum triplicato & vtere ad debilitatem ſtomachi & fluxū ventris & vomitum.

t Rociſci akondinon conferentes ad febꝛes inflāmatiuas & apoſtemata epati & febꝛes compoſitas ex cholera & phlegmate & ſanguine & humiditate: Recipe roſarum ru.ablatis capitibus pondus.ʒ.vi.ſpice odoꝛifere & croci amboꝝ ana.ʒ.ij.ſucci liquiritie & radicū liquiritie & granoꝝ cucumeris excoꝛticatoꝝ tereniabin mundati omniū an̄.ʒ.iij.dꝛagaganti & gūmi amboꝝ an̄.pondus.ʒ.i. Aggrega has medicias tritas & cribellatas

⁊ ꝯfice cū aqua dulci ⁊ fac trociſcos.
Trociſci akondinō deſcriptione alia: ℞.
granoꝝ melonis ⁊ granoꝝ citroli ⁊ grano
rū cucumeris ⁊ cucurbite dulcis excortica
toꝝ omniū ana pōdus.ʒ.x.ſucci liquiritie pond⁹.ʒ
vi.dragaganti pondus.ʒ.iiij.ſe.ſeniculi ⁊ roſaꝝ am
boꝝ ana.ʒ.ij.croci pōdus.ʒ.i.tere ⁊ ꝯfice cum aqua
pſilij: ⁊ fac tro. ⁊ vtere.
Trociſci marini ꝯferentes cū approximant
egri illos valētes ad inflationē ⁊ conferen
tes ad vomitū: quoꝝ pmixtio: ℞.ſe.apij ⁊
aniſi oīuʒ ana pondus.ʒ.vi.abſynthij romani ma
ſticis ana pōdus.ʒ.iiij.piꝑis ⁊ myrrhe aā pōdus.ʒ
ij.cinnamomi pōdus.ʒ.vi.opij.ʒ.ij.tere ⁊ cribella ⁊
cōfice ⁊ fac trociſcos.
Trociſci de papauere ꝯferētes ad fluxū ſā
guinis ⁊ tuſſiʒ ⁊ ſe. ⁊ dolorē pectoris: ℞.ro
ſaꝝ ⁊ gūmi ara: amboꝝ ana pōdus.ʒ.iiij.
amili ⁊ dragaganti amboꝝ ana pōd⁹.ʒ.ij.papaue
ris albi ⁊ nigri amboꝝ ana pōdus.ʒ.iij.ſpodij pon
dus.ʒ.i.ſucci liqui.pondus.ʒ.ij.croci pōdus tertie
ʒ.i.tere ⁊ aggrega ⁊ fac troci^s.
Trociſci de balauſtijs ꝯuenientes eis q ha
bent fluxū ventris ⁊ egeſtionē emittūt ſan
guineā ⁊ ſaniē ⁊ habēt tenaſmō: ℞.balau
ſtiaꝝ ⁊ ſumac ⁊ corticū glādiū torrefactaꝝ ⁊ ſauic na
bat ⁊ granoꝝ myrti oīuʒ ana.ʒ.viij ⁊ gallaꝝ torrefa
ctaꝝ ⁊ ſauic nabat ⁊ granoꝝ myrti oīuʒ ana.ʒ.viij.
⁊ gallaꝝ torrefactaꝝ extinctaꝝ cū aceto cymini infuſi
in aceto torrefacti oīuʒ ana.ʒ.iiij.tere ⁊ ꝯfice cum aq̄
ro.aut ſucco maloꝝ ⁊ i fōma trociſcos drachmeos
Trociſci diffulidis cōferentes ad vlcera re
nū ⁊ veſice ⁊ mictū ſanguis ⁊ difficultateʒ
vrine quoꝝ hec ē pmixtio: ℞.ſemis apij et
ſemis hyuſgami albi ⁊ ſchehedenegi oīum aā pon
dus.ʒ.vi.ſe.ſeniculi pōdus.ʒ.ij.croci ⁊ granorū pi
ni ⁊ ſemis acetoſe ⁊ opij ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excō
ticataꝝ oīuʒ ana.ʒ.iij.granoꝝ alkekengi mōtani.xv
numero ſe.cucu.excorticati.ʒ.xij.tere ⁊ ꝯfice ⁊ infō
ma trociſcos.
Trociſci alandaron deſcriptiōe aſcelēidis:
℞.capitū granatoꝝ.ʒ.x.alumis iameni.ʒ.
iiij.calcadis.ʒ.xij.dragaganti.ʒ.xij.myrrhe.ʒ.iiij.
olibani.ʒ.viij.ariſtol.ʒ.xij.cōfice cū aqua mellis ⁊
fac tro.
Deſcriptio alia: ℞.ariſtologie ⁊ gallarū viri
diū oīuʒ ana.ʒ.viij. ⁊ relique medicine ſūt
ſm quātitatē zuccari ⁊ informent trociſci.
Trociſcus alius q confert ad vlcera inteſti
noꝝ ⁊ ſputū ſanguinis ex pectore ⁊ confer
uat fetū: ℞.antimonij ⁊ ſcehedēgi ⁊ ſāgui
nis draconis oīuʒ ana ſextaria.iij.ſedarā ſextariuʒ
i.laudani ⁊ zuccari ⁊ croci oīuʒ ana.ʒ.iiii.balauſtia
rū ⁊ gallaꝝ oīuʒ aā.ʒ.xx.litii ⁊ cornu cerui aduſti et
acatie oīuʒ aā.ʒ.x.ꝯficiant cū aq̄ arnogloſſe aut cū
aq̄ virge paſtoris: ⁊ admiſtrēt ſm tres modos. Ad
curſū ex inferioribꝰ cū cliſteri i receptrice. Et modo
ſcd̄o ſupponat cum lana. Et modo tertio detur po-
tu cū ſucco citri ⁊ cū aqua virge paſtoris. Et ad ſpu
tū ſanguis ex pectore cuʒ aqua portulace: ⁊ dyſente
rie cū rob cidonioꝝ puro.
Trociſci de aniſo aperientes opilatiōes re
ctificātes epar lenificantes naturā auferen
tes febres antiquas: quoꝝ hec eſt pmixtio:
℞.aniſi.ʒ.iij.abſynthij ⁊ aſſari ⁊ ſe.apij ⁊ amigdala
rū amaraꝝ excorticataruʒ ⁊ ſpice ⁊ maſti. ⁊ folij ⁊ ſe.
apeti oīuʒ ana.ʒ.i.eupatorij.ʒ.iij.aloes.ʒ.iiij. ⁊ ʃ.cō
ficiant cū aqua abſynthij: ⁊ fiāt tro.drachmei. ⁊ dē
tur in potu cū ſirupo acetoſo.
Trociſci lenientes naturā auferentes angu
ſtiā ꝯferentes ad ſtricturā anhelit⁹ ꝓhiben
tes vomitū quoꝝ hec eſt pmixtio: ℞.turbit.ʒ.v.vio
laꝝ ſiccaꝝ.ʒ.x.ſucci ligritie.ʒ.ij. ⁊ ʃ.ꝯficiant cū aqua
⁊ fiant trociſci. doſis eoꝝ.ʒ.iij.aut.iiij. ⁊ bibantur cū
ʒ.x.zuccari.
Trociſci de ſeibuſeq cōferūt ad reſolutionē
nature ⁊ vlcera q̄ ſūt in inteſtinis ⁊ ad illuʒ
qui nō digerit cibos in ꝑfectionē vehementē ⁊ tenaſ
mon ⁊ fluxū ſanguinis mulieꝝ frequentē. quoꝝ hec
ē pmixtio: ℞.granoꝝ myrti.ʒ.ij.ſe.ſenicu.aniſi ame
os ſe.apij ſe.hyuſquiami albi ⁊ dauci oīuʒ ana.℥.i.
opij.ʒ.vi.ꝯficiant cū vino ⁊ fiant trociſci pōderis.ʒ
ʃ. ⁊ adminiſtrentur poſt ſex menſes.
Trociſci ad inceptionem aque ⁊ ad duritiē
epatis: ℞.roſarū.ʒ.iiij.berberis.ʒ.ij.ſpice
tantundem maſticis ⁊ ſucci eupatorij ⁊ ab
ſynthij ⁊ ſquinā̄ti ⁊ aſſari ⁊ aniſi ⁊ ſemis apij ⁊ ſemis
ſeniculi ⁊ ſcolopendrie ⁊ fructus tamariſci ⁊ radicū
capparis omniū ana.ʒ.i.reubar. ⁊ lacce ⁊ ſucci lig
ritie omniū ana.ʒ.i. ⁊ ʃ.croci.ʒ.ʃ.informentur tro
ciſci.
Trociſci de roſ qui conferunt ad dolorem
ſtomachi ⁊ febrem phlāticā: ℞.roſaꝝ ſic
carū.ʒ.ij.ſpice ⁊ radicis liquiritie omniū ana.ʒ.i.ka
rabe ⁊ maſticis amboꝝ ana.ʒ.vii.carpobal.ʒ.v.te
re ⁊ confice cum rob ⁊ fac tro.
Trociſci de roſ leniuī qui in eſtate in po
tu ſumunt: ℞.roſ pondus.ʒ.x.ſpici radi
cū liquiritie omniū ana.ʒ.v.ſcamonee.ʒ.iii.terani ⁊
cōficiantur cū aqua frigida: ⁊ informent trociſci.
Trociſci de roſ ⁊ eupatorio conuenientes
ad febres antiquas ⁊ dolorem epatis ⁊ ic
teritiam: ℞.roſaꝝ.ʒ.v.ſpice.ʒ.ii.ſpodii.ʒ.i.
ſucci eupatorii.ʒ.viii.tere ⁊ confice cuʒ aqua terenia
bin ⁊ fac tro. ⁊ da in potu cū aliquo ſirupoꝝ.
Trociſci de lacca cōuenientes ad opilatio
nes epatis ⁊ ſplenis ⁊ febrem aſſiduaʒ ⁊ ꝓ
uocāt vrinam: quoꝝ hec eſt permixtio: re.
lacce ⁊ rubee ⁊ aniſi ⁊ ſeminis apii ⁊ abſynthii roma
ni ⁊ aſſari ⁊ amigdalaꝝ amaraꝝ excorticataꝝ ⁊ coſti
⁊ ariſtologie longe ⁊ ſucci eupatorii ⁊ ſucci liquiritie
⁊ ſucci berberis omniū ana partē.i.informentur tro
ciſci drachmei: ⁊ dentur in potu cum eo quod con
uenit de ſirupis.
Trociſci de rubea q ꝯueniūt ad grauedinē
ſplenis ⁊ dolorē epis ⁊ ſe. chronicā quoꝝ

hec eſt pmixtio. ℞.rubee.ʒ.xii.corticū radicū cap
paris ⁊ ariſto.longe ⁊ radicū liquiritie oīum ana.ʒ
i.cōficiantur cū ſirupo acetoſo: ⁊ informētur trociſ
ci ponderātes.ʒ.i.doſ ſit.i.cū decoctiōe abſynthij
Trociſci de cuſcute ꝯuenientes ad ſe.chroni
cas ⁊ extinguūt eas: quoꝝ hec eſt pmixtio.
℞.ſe.citroli ⁊ ſe.portulace ⁊ ſe. alſcheſabrē
oīum aā.ʒ.iii.ſucaba ⁊ bedeoard ⁊ fumi terre oīm
aā.ʒ.iiii.dragaganti ⁊ amili ⁊ gūmi oīum aā.ʒ.i.et
ʃ.ſpodij ⁊ turbit ⁊ ſe.cuſcute oīʒ aā.ʒ.iiii.tereniabī
ʒ.xxx.zuccari alhaſir.ʒ.xxx.croci.ʒ.iii.cōficiant cū
aqua ⁊ melle ⁊ fiant trociſci ⁊ adminiſtrentur.
Trociſci de decē medicinis qui ꝯueniūt ad
quartanā antiquā ⁊ dolorē epatis ⁊ molli
tiē. ℞.aniſi.ʒ.iiii.aſſari ⁊ folii indi abſinthii
⁊ ſe.apii ⁊ ſpice ⁊ amigdalarū amararū excorticata
rū ⁊ maſticis oīum aā.pondus.ʒ.i.aloes.ʒ.ii.ſuc
ci eupatorii.ʒ.iiii.tere ⁊ confice cū decoctiōe abſyn
thii: ⁊ informa troc.drachmeos: ⁊ da in potu cum
aqua tepida.
Trociſci cōferētes ad febres antiquas ⁊ in
flāmationē ⁊ vomitū ⁊ leniūt naturā. ℞.ro
ſarū rubearū ablatis capitibus pondus.ʒ
vi.granoꝝ cucūeris excorticatorū ⁊ maſticis ⁊ reu
ſini ⁊ ſucci eupatorii oīum aā.pōdus.ʒ.iii.croci pō
dus.ʒ.ii.aloes ſcotrīnis pōdus.ʒ.i. Aggrega has
medicinas tritas ⁊ cicorrigonizatas ⁊ cōfice cū aq̄
dulci ⁊ fac tro. ⁊ vtere cū aqua frigida aut citroli aut
cum ſirupo acetoſo.

Tractatus nonus de decoctionibus ⁊ pillulis.

Nos poſtponemus ſermonē de cathar
ticis quoꝝ quedaʒ ſunt apozimata: ⁊ q̄
dā pillule ⁊ ſermonē de gargariſmis ⁊
obtarmicis ⁊ emplis ⁊ epithymanbuſ
⁊ medicinis oculi ⁊ dentis ⁊ alioꝝ vſq̄
ad ſūmam ſecūdam ⁊ ſigillabimus hanc ſūmaʒ lo
quendo de oleis ⁊ vnguētis ⁊ ante illud afferemus
deſcriptiones apozimatū ⁊ pillularuʒ quoꝝ narra
tionē vidimus eſſe ante hanc ſūmā ſecūdam.
Decoctio aque de radicibus ꝯferens ad opi
lationes ⁊ difficultatē vrine ⁊ doloreʒ epa
tis ⁊ ſtomachi ⁊ adminiſtrat cū oleis ⁊ aliīſ
℞.corticū radicum ſeni. ⁊ corticū radicum apij et
radicū ſquināti ⁊ ſeni.ſēi. ⁊ apij ⁊ aniſi ⁊ ſpice odo
rifere ⁊ ca.re. ⁊ maſti. ⁊ paſſu.enucleatarū.q.neceſ
ſe eſt.decoquantur ⁊ dentur in potu.q.ē neceſſe.
Decoctio aque de radicibus ad dolorē epa
tis alkindi. ℞.corticuʒ radicis ſe. ⁊ apij am
borum ana pondus.ʒ.i.ſeminis ſeniculi ſe
minis apij amborum ana pondus.ʒ.ʃ.roſ.rube.
mollitarū ⁊ calamenti ⁊ ſquinanti oīum ana.ʒ.ʃ. ⁊
paſſularū enucleatarū pon.ʒ.ii. ⁊ aſſari pon.tertie.ʒ
i. ⁊ ſpice pō.tertie.ʒ.i.fūdant ſup ea aque tertie.ii.lb.
i. ⁊ decoquantur donec remaneat.℥.ii. ⁊ plus paꝝ
deinde coletur ⁊ fundatur ſuper eā ex oleo amigda
lino dulci pondus.ʒ.i.deinde potetur.

Apozima de abſinthio conferēs ad dolorē
epatis ⁊ ſtomachi ⁊ febres cōmixtas ſ.as
phlegmaticas ⁊ melācolicas: cuius eſt hec
pmixtio. ℞.aniſi ⁊ ſcis apij ⁊ abſinthii romani ⁊ aſ
ſari ⁊ ſeminis ſeniculi ⁊ radicū ſquināti oīum quan
tū neceſſe eſt: decoquantur ⁊ extrahat aqua eorum
⁊ detur in potu.
Decoctio eupatorij cōueniēs ei qui habʒ fe
brē quartanā ⁊ febrē phlegmaticā ⁊ febreʒ
diuerſam ⁊ lenit naturā. ℞.myroba.ni. ⁊ paſſularū
mūdatarū ⁊ fumi terre ⁊ bedeoard ⁊ eupatorij ⁊ ſu
caba oīum equaliter decoquātur ⁊ colentur.
Capitulū de pillulis.
Pillule q̄ ꝯueniūt illi q hʒ vētoſitatē groſſā
⁊ inflāmationē ⁊ ſpaſmū neruoꝝ ⁊ inflatio
nē teſticuloꝝ: ℞.ſe.apij ⁊ ſe.harmel ⁊ aniſi ⁊ maſti
cis ⁊ croci oīm aā.ʒ.ij.myro.ni. ⁊ belliricorū ⁊ em
blicoꝝ oīum ana.ʒ.ii.ſerapini ⁊ bdellij ſubalbidi
oīuʒ aā.ʒ.i. ⁊ ʃ.calamēti ⁊ petroſeli ⁊ floris ſqnāti
⁊ aſſari ⁊ coſti ⁊ zedoarie ⁊ ligni acori oīuʒ aā.ʒ.ʃ. ⁊
informētur pillule.
Pillule fetide magne q̄ expellūt hūorē groſ
ſos ⁊ aperiūt opilatōes ⁊ ꝯferūt ad dolōes
iūcturarū ⁊ ilioꝝ ⁊ albaras ⁊ morpheā ⁊ leprā ⁊ ele
phanciā: ⁊ ſūt pillule cognite almeheru. ℞.āmonia
ci ⁊ ſerapini ⁊ oppopōa. ⁊ bdellii ⁊ aloeſ ⁊ harmel
⁊ myrobal. ⁊ pulpe colloquintide oīum aā.ʒ.viii.
⁊ aſſabrā ⁊ epithymi ⁊ euforbij ⁊ capſie ⁊ hermoda
ctiloꝝ oīum aā.pondus.ʒ.iiii. ⁊ turbit.ʒ.x. ⁊ caſto
rei pōdus.ʒ.ii ⁊ ſcamonee pon.ʒ.iii.agarici.ʒ.ii.et
croci ⁊ ſpice ⁊ cardamōi ⁊ radicīſ altee albe ⁊ alkeie
⁊ cinamomi ⁊ galāge oīm aā.pon.ʒ.i.
Pillule fetide maiores ꝯferētes ad dolorem
colice ⁊ podagre ⁊ dorſi ⁊ genuū ⁊ reſoluūt
hūoreʒ groſſū viſcoſū in corpe: q̄rū hec eſt
pmixtio. ℞.bdellii ſerapi āmoniaci oppopōaci ſe.
harmel ⁊ pulpe collognitide ⁊ aloes ſcotrīnis ⁊ epi
thymi oīm aā.ʒ.x.ſcamonee.ʒ.vi.cinamomi ſpi
ce croci ⁊ caſtorei oīm aā.ʒ.ii.euforbij.ʒ.i.īfundāt
gūme in aqua porri ⁊ fiāt pill. doſ.ʒ.ii.
Pillule fetide minores mūdificātes humo
rē groſſū viſcoſū ex dorſo, ⁊ genib⁹. Re.ſe
rapini de ſaphāi ⁊ āmoniaci ⁊ oppopōaci
⁊ bdellii oīum aā.ʒ.x.turbit.ʒ.xx.pulpe colloquin
tide.ʒ.xii.infundātur gūme ⁊ cōficiant cū eis medi
cine: doſis.ʒ.i.cū aqua tepida.
Pillule fetide alkindi que ꝯferūt ad doloreʒ
iuncturarū ⁊ podagre ⁊ oēm dolorē ex hu
more crudo ⁊ cholera ⁊ melācolia ⁊ paly
ſi quarum pmixtio hec ē. Re.aloes ⁊ myrobal.ci
trinoꝝ enucleatoꝝ ⁊ harmel ⁊ epithymi cretēſis et
medulle turbith ⁊ āmoniaci ⁊ oppopōaci ⁊ ſerapi
⁊ bdellii indaici oīm aā.ptes.iiii.pulpe colloquīti
de ptes tres ſcamonee ptes.ii.euforbij ⁊ caſtorei et
cinamomi ⁊ croci oīm aā.ptē.i.infunde gūmas in
aqua porri aut aqua caulis die ⁊ nocte: deinde tere
medicinas ⁊ tere gūmas donec fiāt ſicut vnguētum:
deinde pulueriza medicinas ſup eas ⁊ tere donec

ꝯmiſceantur: ⁊ fac pillulas ſiles piperi ⁊ exſicca in
vmbra: doſis earū pondus.ʒ.ii.in principio noctiſ
cū aqua tepida ⁊ ſu cibus ſup eas pull⁹ ꝯditus i zi-
brabegi ⁊ vinū eius ſu vinū mellis aut de paſſis.

Pillule de capſia maiores que ſūt cōferētes
ad dolores hūeroꝝ ⁊ anchaꝝ ⁊ vene ſciati
ce ⁊ ſolutione educūt hūorē groſſū viſcoſū
℞.ſerapini ⁊ amoniaci ⁊ bdellij ⁊ euforbij ⁊ oppo-
ponaci oīm añ.ʒ.i.aloes ⁊ epithymi ⁊ agarici oīm
añ.ʒ.i.⁊.ſ.ariſto.roti.⁊ cētauree ⁊ caſtorei oīm añ
ʒ.ii.macropiperis ⁊ zinziberiſ ⁊ cymini ⁊ ameos ⁊
ſeīs apij ⁊ aniſi ⁊ myrrhe ⁊ croci oīum añ.tertias.ii
ʒ.i.myroba.citri.⁊ hermodactiloꝝ ⁊ radicis alme-
heizabetſgi oīm añ.ʒ.ii.⁊.ſ.ſynapis ⁊ capſie ⁊ pul-
pe colloquinde ⁊ ligni aloes ⁊ ſalis indi oīm añ.ter
tias.ii.ſ.i.ꝯfice cū aqua alkekēgi ⁊ fiant inde pillu
le.doſis pondus.ʒ.ii.

Pillule de capſia minores ꝯferētes ad mol-
lificatiōem ptūs ⁊ paralyſim ⁊ dolorē ancha-
rū ⁊ genuū ⁊ iūcturarū ⁊ podagrā ſtram ⁊
ſolutione educūt hūorē crudū groſſū. Re.myrob.
citri.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.zizziberis.ʒ.ii.piperis ⁊ macro
piperis oīm añ.ʒ i.ſynapis.ʒ.iiii.capſie inde ⁊ ſalis
inde ⁊ pulpe collogn.oīz añ.ʒ ii.pēidiaꝝ.ʒ.iiii.cō
ficiant cum aqua pōri ⁊ iſormēt pill.doſ ʒ.ii.cum
aqua tepida.

Pillule de capſia deſcriptiōe alia. Re.aloes
⁊ turbit ⁊ hermodactiloꝝ oīm añ.ʒ.x.cap
ſie ⁊ acori ⁊ ſalis naptici ⁊ pulpe colloqui.
agarici ⁊ granoꝝ harmel ⁊ bdellii ⁊ ſerapi oīum
añ.ʒ.ii.ſſ.⁊ macropi.⁊ piperis ⁊ maſtici ⁊ ſynapiſ
⁊ aniſi ⁊ coſti ⁊ ameos oīm añ.ʒ.ii.epithymi ⁊ my
ro.ni.āboꝝ añ.ʒ.v.ꝯficiātur cū aq̄ caul ⁊ alkekēgi
quarū doſis ſit.ʒ.ii.aut tres cū aqua calida.

Pillule de eupatorio faciētes ad dolorē epa
tis ⁊ ictericiaꝫ ⁊ ad febres. Re.aloes ⁊ ſucci
eupatorii ⁊ myro.citri.oīum equalit: tere ⁊
cribella ⁊ confice cū aqua apii ⁊ fac pillulas. doſis
pondus.ʒ.ii.

Pillule ꝓficue ꝯferētes ad paralyſiꝫ ⁊ torturā
⁊ dolorē genuū ⁊ dolores iuncturarum ex
phlegmate. ℞.albredumaru ⁊ eſt medicina inda et
ſanil ⁊ aſrang: ⁊ eſt medicina alia inda ⁊ turbit ⁊ ḡ-
noꝝ alnil indi ⁊ herbe eupatorii oīum añ. aur.xx.
decoquātur cū lb.i.aque dōec remaneat medietas
deinde colent ⁊ reducatur aqua eoꝝ ad ignē ⁊ bulli
at donec coaguletur: ⁊ ꝓijciat ſuper eaꝫ dende de
ſceni mundati a cortice ſuo exteriore ⁊ eſt ſile ligue
guis poſite in medio ſui. Et ſumant cynami ⁊ aga-
rici ⁊ maſticis ⁊ aloes ſcotrēſis et albrēgi excortica
ti et ſucci liquiritie oīum añ. aur.xx. tere ⁊ cribella
cū orali preter dende: deinde tere dende ſolū et miſ
ceatur cū medicinis: qm̄ nō cribellat ꝓpter vnctuo
ſitatē ſuā: deinde ꝓijciantur ſuper illā aquaꝫ deco-
ctam coagulatā et facta eſt ei ſpiſſitudo mellis: ⁊ cō
ficiantur cū ea iſte medicine et informentur pillule:
ꝗ ſumatur de eis pondus tertie.ʒ.i. vſqꝫ ad.ʒ.ſ.
et quādo multiplicas: da duas tertias.ʒ.i.cū aqua
calida in nocte.

Pillule aliathelic et ſunt pillule abſtergētes
phſa, ⁊ melācoliā et educētes ea ābo ⁊ tran
gūt vētoſitatē debilitatis digōis: ⁊ dāt i po
tu hyeme ⁊ eſtate quarū hec ē ꝑmixtio. ℞.cinamo-
mi ⁊ coſti ⁊ ſpice ⁊ amomi ⁊ camedreos ⁊ ḡnoꝝ al
bē ⁊ mahaleb ⁊ cinamomi ⁊ agarici oīum añ. pō
dus.ʒ.ii.myrrhe ⁊ croci ⁊ gariofil.oīum añ.pōd⁹
ʒ.iii.aloes.ʒ.xvi.fiant pillule in eſtate cū ſucco roſ
⁊ in hyeme cū ſucco caul.doſis earū pōd⁹.ʒ.ii.cū
vino ante cibū ⁊ cibet in hora ſua cū aq̄ ciceris.

Pillule aldurie ex li.alcalamet que odoriſe
rū efficiūt oris odorē ⁊ abſtergūt viſū ⁊ cō-
ſumūt phlegma ⁊ faciūt appetere cibū ⁊ cō-
fortant dentes maſticātes. ℞.cynami ⁊ piperis ⁊ ru-
bee ⁊ coriandri ⁊ heilbace ⁊ ꝯdciati ⁊ fauſel ⁊ cabre
us oīm añ.pondus.ʒ.ii.⁊ karat.i.muſchi.tere ⁊ cri
bella ⁊ cōfice cū aqua gūmi ſoluti.

Pillule que cōferūt ad vētoſitatē ⁊ debilita-
tē ſtōi ⁊ ad hemorroidas quarū hec ē ꝑmi
xtio ℞.ſcorie ferri aur.c.que infūdantur in
aqua pori ſeptē dieb⁹ cōtinuis ⁊ remouet aqua in
ea oī die ſemel ⁊ granoꝝ naſturtij ʒ.cc.ſe.pori ⁊ ſe.
eruce ⁊ ſe.alſeſul ⁊ ſe.apij ⁊ ſe baucie ⁊ ſe.rhaphāi ⁊
ſenugreci ⁊ ſe.cepe oīum añ.ʒ.xxv.tere ⁊ cōfice cuꝫ
aqua pori ⁊ informa pillulas ſicut cicer.

Pillule de dēde ꝯferētes ad torturā ⁊ colicā
et dolores dorſi ⁊ genuū ⁊ oēm dolorē.cu
ius cā eſt phlegma groſſū viſcoſū ⁊ oēꝫ vē
toſitatē groſſaꝫ. ℞.cinamomi excorticati a cortice
ſuo ſuperiore: de quo ꝓijciant ligue reperte inī duo
fruſta ⁊ granoꝝ dēde ⁊ ſucci liquiritie ⁊ agarici al.
⁊ alkeian ⁊ herbe eupatorij ⁊ abſynthij aloes ptes
eq̄les: tere ⁊ cōfice cū aqua apij ⁊ informētur pillu
le pue. ⁊ ille qui de eis facit pillulas inungat manū
ſuā oleo balſami odorifero. doſis earū eſt qđ eſt a
ʒ.i. vſqꝫ ad.ʒ.ii.⁊ ſu cibus ſup eas zibrabegi.

Al ſolutiuus cōferēs ad torturā ⁊ abſtergit
viſū ⁊ acuit auditū: ⁊ ad dolores ſplenis et
ad podagrā ⁊ dolores iūcturarū ⁊ mollifi
catiōnē lacerti ⁊ nocumēta frigoris ⁊ humiditatis
cuius hec eſt permixtio. Salis gēme.℥.vi.piperis
ʒ.vii.zinziberis ⁊ ſeminis apij ⁊ yſopi ⁊ aninden et
petroſelini ⁊ ſemīs feniculi ⁊ aniſi ⁊ folij indi ⁊ aga
rici ⁊ ſcamonee ⁊ naſturtij ⁊ gariofilorum omniuꝫ
ana.ʒ.iiii. Aggregentur poſt cribellationeꝫ ⁊ repo
nantur in vaſe ⁊ adminiſtrentur.

Pillule ſtomatice alkindi que cōfortāt ſto
machū ⁊ faciūt appetere cibū ⁊ ſūt valētes
ad ſtomachū ⁊ epar ⁊ ſplenem ⁊ mūdificāt
ſenſus ⁊ inteſtina ⁊ educunt ſupfluitatē ex toto cor
pore ⁊ phlegma. ℞.myrob.kebuloꝝ ptes vi.ſalis i
di ⁊ abſynthij romani ⁊ agarici leuis ſcamōee ſub-
albide oīum ana partes.iij.aſſari ⁊ aniſi ⁊ ſemi.apij
oīum ana ptes.ii.medulle turbit al. ptes.xvij. epi-
thymi creteuſis rubei mūdi recentis ptēſ.v. hierepi-

partes.vii.gariofil.ptem.i.ꝯmiſceant medicine iſte
poſt cribellationem: deinde ponat ſuper eas paula
tim: ⁊ ipſe ꝯterant aqua in qua bulite ſūt ptes.iiij. pe
nidioꝝ ſabari donec cōuerſa ſit in ſubſtātiā ſucci da
ctiloꝝ: deinde informent pillule ſimiles piperi.doſ
ſit pondus auf.ij.

Pillule albaramaki mundificantes caput ⁊
extremitates ⁊ ꝯferunt ad apoſtemata: bi
bantur ⁊ dormiatur ſuper eas ꝓpterea ꝙ
ſunt vltime in attractione quoꝝ ꝑmixtio hec eſt: re.
aloes ſcotrenſis ⁊ pulpe collogntide amboꝝ au.vij
croci ⁊ ſpice ⁊ cinnamomi ⁊ granoꝝ balſami ⁊ aſſa
ri ⁊ maſticis ⁊ abſynthii romā. ⁊ ſcamonee ⁊ turbit
omniū ana auf.ij.caſſie auf.ſ.tere bene ⁊ cribella ⁊
confice cū aqua tepida ⁊ fac pillulas: ⁊ inungat manū
ſuā oleo amigdalino dulci ⁊ ſumat de eis ſm quan
titatem lenitatis nature ⁊ ſiccitatis eius. minus pillu
le.iii.⁊ plus de eis pillule.ix.doſis integra.ʒ.iii.cuꝫ
vadit ad lectum ſuuꝫ.

Pillule filij albarit experte ad morpheaꝫ ſe
dam: auferūt enim eā in tribus dieb⁹ ⁊ cō
ferunt ad febrem ⁊ ventoſitatem ⁊ dolores
iūcturaꝝ ⁊ omnē paſſionem phſancam ⁊ meſcam:
Re.myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ citrinoꝝ ⁊ aloes ſcotrē
ſis ⁊ ſarcocolle ⁊ bdellij rubei ſerapini de ſpahāni ⁊
pulpe colloquintide omniū ana partes.v.naſturtij
albi ⁊ origani perſici ⁊ nigelle ⁊ cymini carmeni ⁊ ſa
lis gēme ⁊ viſci romani omniū ana partem.i. Acci
pe has medicinas poſt contritioneꝫ ⁊ cribellationē
⁊ ꝯmiſce perfecte ⁊ infunde gūmas in aqua pori in
vaſe eris tante quantitatis qua conficiant medicine
⁊ ponat in ſole donec reſoluant gūme: deinde ꝓijci
antur medicine cribellate deſuper: ⁊ cōficiantur bn̄
vehementer conterendo donec ſit poſſibile ut fiant
pillule ſimiles piperi ⁊ exſiccentur in vmbra: doſis
eaꝝ auf.i.cū aqua tepida. ⁊ abſtineat ante ipſas duo
bus diebus ab oībus reb⁹ niſi pane ⁊ alzibrabegi.

Pillule filii hubeire ſuper quibus eſt cōue-
nientia manifeſti iuuamenti in ventoſitati-
bus ⁊ choſa in ventoſitatib⁹ hemorroida
rum ⁊ humoſ crudo ⁊ morphea ⁊ pruritu: ⁊ bibun
tur in omni die ⁊ nocte hyeme ⁊ eſtate: quaꝝ permi-
xtio hec eſt: ℞.myrobalanoꝝ citri.⁊ nigroꝝ ⁊ belli
ricorū ablatis nucleis omniū ana auf.xii.emblico
rum auf.vi.capſie inde ⁊ macropiperis amboꝝ añ.
auf.v.nucis muſchate ⁊ ſalis gēme omniū ana au.
ii.turbit al.aloes amboꝝ auf.iii.tere ⁊ cribella om-
nia: ⁊ fac ꝯfectionem cuꝫ oleo vio. ⁊ fac pillulas ⁊ ex
ſicca in vmbra: doſ eaꝝ auf.vi.apud mediaꝫ noctē
cū aq̄ calida: videbis eniꝫ mirabilia ex iuuamento.

Pillule aggregatiue filii hilgebē que ꝯferūt
ad ſupfluitatē exiſtentem in corpe ex phle
gmate ⁊ choſa rubea ⁊ choſa nigra. Et ſilr
cōferunt capiti cū in ipſo eſt ſupfluitas ex iſtis hūo
ribus aut ex vno eoꝝ ⁊ reſoluūt ſurditateꝫ accitē in
de: ⁊ ꝯferunt ſtomacho ⁊ epati ⁊ ꝯfortāt ea ⁊ ꝯferunt
ad omnē febrē antiquā ⁊ ſedāt hūores oēs ⁊ ſedant
ſanguinē ⁊ ſanant ſpēs vlceꝝ ⁊ pruritū. Et ille q ha-
bet hemorroidas ⁊ indiget potu eaꝝ tangat indiceꝫ
⁊ pol icē ſuū cū aliquāto oleo amigdalino: deiñ tan
gat illas pillulas digitis ſuis quātitate ꝙ fluant cuꝫ
oleo: deiñ bibat eas. nō eniꝫ nocebunt ei cū fecerit ſi
lud: quaꝝ permixtio hec ē: Re.hierepicre.ʒ.xxiiii.
myro.ni.⁊ citrinoꝝ oiuꝫ ana ʒ.vi.maſticis ⁊ aniſi ⁊
ſucci eupatorii ⁊ ſucci abſynthii oiuꝫ añ.ʒ.ii. roſaꝝ
ru.ʒ.iiii.terant ⁊ cribellent ⁊ ꝯficiant cuꝫ aq̄ ⁊ infor
ment pillule ſiles piperi: doſ.ʒ.ii.vſqꝫ ad.ʒ.ii.⁊ ſ.⁊ bi
bant poſt.ii.horas a principio noctis añqꝫ dormiat
vtens eis: deiñ ſurgat. ⁊ faciūt aſcelare a duabus ſed
lis vſqꝫ ad.iiii.⁊ erit eaꝝ opatio in die.

Pillule facte cū euforbio ꝯferentes ad aquā
citrinā ⁊ ad dolorem dorſi ⁊ anche ⁊ podo
grā ⁊ mollificationē mēbroꝝ: quaꝝ permi-
xtio hec ē: ℞.euforbij ⁊ maſticis amboruꝫ añ.ʒ.iiij.
ſcamonee ⁊ agarici amboꝝ añ.v.pulpe collogntide
ʒ.iij.aloes ⁊ epithymi amboꝝ ana pōdus.ʒ.xx.ſuc
ci abſynthij pōdus.ʒ.v.ſalis indi pondus.ʒ.i.⁊.ſ.
macropiperis pōdus.ʒ.ij.aniſi pōdus.ʒ.iiij ſpice pō
dus.ʒ.x.tere medicinas ⁊ cribella ⁊ ꝯfice cū aq̄ caul
informa pillulas ſicut piper. doſis huius medicine
eſt.xi.pillule vſqꝫ ad quātitatē.ʒ.ſ.ante cibuꝫ ⁊ poſt
ipm: ⁊ bibat ſup eas aqua calida.

Pillule alie ꝯferētes ad febrē chronicā ⁊ de
bilitatē ſplenis ⁊ epis ⁊ inceptionē aque: ℞
camepitheos ⁊ camedreos ⁊ radicū ligritie ⁊ croci
⁊ lacce ⁊ abſynthij oiuꝫ añ.ʒ.x.ſe.apij ⁊ aniſi ⁊ ſemi
nis ſe.oiuꝫ añ.ʒ.v.ſucci eupatorij ⁊ reubarbari ⁊ ro.om
niū añ ʒ.viij.ſe.cuſcute ʒ.xv.polij ⁊ ſi habuerit ſple
nē adde in eis ſcolopendrie ʒ.x.radicis capparis ⁊
fructus tamariſci amboꝝ añ ʒ.viij.

Pillule alie ad febrē chronicā ex hūoribus
cōmixtis doloreꝫ epis ⁊ inceptionē aque:
℞.abſynthij ⁊ ſucci eupa.⁊ myro.citrinoꝝ ⁊ aloes ⁊
maſticis ⁊ croci ⁊ ariſto.⁊ lacce ⁊ aniſi ⁊ capſie ⁊ he
re oiuꝫ añ ptem vnā terant ⁊ iformēt pillule.

Pillule ꝯferētes ad febrē chronicā accīitem
ab hūoribus ꝯmixtis ⁊ ad dolorē epatis ⁊
inceptioneꝫ hydropiſ: Re.abſynthij aut
ſucci ei⁹. ⁊ ſucci eupatorii ⁊ myro.citri.⁊ aloes ⁊ ma
ſticis ⁊ croci ⁊ reubarbari ⁊ lacce ablute ⁊ aniſi ⁊ fo-
lijſicci ⁊ hierepicre oiuꝫ añ ptē.i.terant ⁊ ꝯficiant cū
ſucco ſolatri: ⁊ informent pillule.doſ pōdus auf.i.
cū aq̄ tepida in nocte. Qđ ſi fuerit tuſſis ꝑmiſce cuꝫ
medicinis ſucci liquiritie quātū eſt medietas ponde
ris omniū medicinaꝝ.

Pillule q̄ apiūt opilatōes ⁊ ſubtiliant hūo-
res groſſos ⁊ faciūt deſcēdere hūores ⁊ hu
miditates viſcoſas ⁊ mucilagioſas: qrū hec eſt ꝑmi
xtio: Re. folij indi ⁊ myrrhe ⁊ floris ſquinanti floris
abſynthij romani ⁊ maſticis ⁊ croci oiuꝫ añ ʒ.ſ.ſe.
apij ⁊ aniſi ⁊ bdel.⁊ ſapi ⁊ oppopo.oiuꝫ añ ʒ.i.alo
es ʒ.vij.turbit aga.āboꝝ añ ʒ.iij.ſ.⁊ fiāt pille

Pillule de ſapio q̄ ꝯueniūt ad dolorē genu
um ⁊ āchaꝝ ⁊ lateꝝ.q̄ꝝ hec ē ꝑmixtio: Re.
ſe.apij ⁊ ſe.harmel āboꝝ añ ʒ.i.ſapi ⁊ bdellij āboꝝ
añ ʒ.ij.hiere.ʒ.ij.pulpe collogntide ⁊ agarici āboꝝ

añ.ʒ.i.turbit.ʒ.vi.fiãt pillule: doſ.ʒ.ij.cũ aq̃ tepida.

Pillule de oppoponaco iuxta modũ ꝯueniẽtes ad dolorẽ genuũ ⁊ dorſi ⁊ paliſiz ⁊ torturã: ℞.ʒʒ.⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ capſie inde ⁊ myrobal.citrinoꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ et ⁊ myrre ⁊ turbit ⁊ ſcamonee ⁊ croci ⁊ caſtorei oĩuꝫ añ.ʒ.ij.oppoponaci ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ ſerapini ⁊ bdellij ⁊ ãmoniaci ⁊ pulpe collogntide oĩuꝫ añ.ʒ.x aloes.ʒ.xx.infundant gũme in aq̃ caulis ⁊ ꝯficiant cũ eis medicĩe ⁊ informẽt pillule dos.ʒ.ij.

Pillule de euforbio ꝯferentes ad paliſim ⁊ mollificatõez ⁊ hũores crudos deſcẽdentes ad neruos: ℞.agarici pulpe collogntide euforbij ſerapini bdellij oĩum añ.ʒ.i.aloes.ʒ.ij.terant ⁊ ꝯficiãt cũ aq̃ caul.⁊ fiant pillule.

Pillule inde ſcõ cũ muſcho ꝯferẽtes ad dolorẽ ſtõi ⁊ auferũt fetorẽ oris ⁊ malũ odorẽ poſtꝰ vini ⁊ exſiccãt hũiditat.e coꝝ: ℞e.remiſk ⁊ cappis ãboꝝ añ.lb.i.ꝯterãt ⁊ abluãt cũ aq̃ ⁊ ꝓijciãt ĩ vaſe ⁊ ꝓijciant ſup ea aq̃ lb.xl.⁊ decoq̃nt donec remaneãt lb.v.⁊ colet: deĩn reducat ad vas mũdum ⁊ decoq̃nt cũ aq̃ ſecundo ſola donec coaguletur ⁊ tũ remoueb ea cũ cochleario ita vt nõ adhereat ⁊ aduraſ: deĩn ꝓijciat in catino viridi ⁊ exſiccet ſic exſiccat aloes ablutũ. Cũ ergo volueris facẽ ex eis pillulas ſume de eis aure.xx.⁊ tere ⁊ cribella: deinde accipe hell ⁊ gariofil.⁊ nucis muſ.⁊ macis ⁊ xyloaloes inda ⁊ folij ⁊ cẽtaurce ⁊ ſãdali albi ⁊ girbaugue ⁊ cubebe oĩuꝫ añ.auſ.i.⁊ muſchi au.f.v.cãfore auf.x.tere vnũquodqꝫ p ſe ⁊ cribella.deĩn ꝑmiſce poſtea accipe remiſk ſecũdo au.v.⁊ ꝓijce ſup eã aq.℥.vi.⁊ decoque eã donec remaneant.℥.ij.⁊ cola ea ⁊ ꝯfice cũ ea medicias ⁊ informa pillulas ſicut cicer ⁊ exſicca eas ⁊ vtere eis cũ neceſſe fuerit.

Tractatus decimus de oleis.

Sermo nr̃ in hac ſũma de oleis eſt ſm̃ noſtrã conditionẽ.

Oleũ nardinũ: Eiꝰ qdẽ iuuamẽta ſũt multa ⁊ ẽ de nobilioribꝰ oleis ꝯferẽs ad oẽꝫ dolorẽ q fit ex frigiditate in vẽtre ⁊ vẽtoſitatẽ intriſecã ⁊ ſedat dolores auris ſſos ⁊ remouet eos ⁊ aufert dolorem capitꝫ ⁊ emigraneam facto capiti purgio ex eo colorem efficit bonum ⁊ aufert colicaꝫ ⁊ punctionem ventoſam ⁊ ꝯfert ad dolores carum ⁊ vẽtris ⁊ calefacit matricẽ ⁊ inijcit in foramẽ virge ⁊ ſedat dolorem epatis ⁊ cõfert renibꝰ ⁊ veſice ⁊ ad mollificationẽ veſice. Cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio: ſumant calami aromatici ⁊ ciperi ⁊ folia lauri ⁊ xylobalſami ⁊ folij indi ⁊ enule ⁊ ianine ⁊ ſquinãti ⁊ myrti ⁊ cordumeni ⁊ ſanſuci oĩuꝫ añ.℥.ij.terant ꝯtritiõe groſſa ⁊ ꝓijciant in vaſe ⁊ ꝓijciant ſup ea vinũ ⁊ aq̃ ⁊ infundant ſup ea olei ſiſami kiſt.v.⁊ decoq̃nt lento igne in vaſe ⁊ ꝓijciant in vaſe duplici ſex horis ⁊ moueãt oĩ hora: deinde auferãt ab igne ⁊ dimittat donec infrigidet ⁊ colet oleũ. Decoctio ſecũda cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio: ℞.roſa.ru.⁊ caſſie ⁊ ſucci myrti humide ⁊ myrrhe oĩuꝫ añ.ʒ.ij.terant groſſe ⁊ ꝓijciant ſup ea aq̃ an ⁊ vinũ donec hũectent ⁊ oleũ decoctũ ⁊ decoquant leui igne tribꝰ horis ⁊ infrigidet ⁊ colet. De coctio tertia cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio: ſpice ⁊ gariofi.⁊ ſtoracis oĩum añ.℥.iij.nucis muſchate.℥.v.olei balſamini.℥.vi.tere medicinas groſſe ⁊ ꝓijce ſuper eas aquã. Cũ ergo calefit ꝓijce deſup oleũ qd decoctũ ẽ ⁊ oleũ balſami ⁊ ſtoracẽ liqdã ⁊ moue donec miſceantur ⁊ ferueant donec ꝯſumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

Oleũ de ſtorace ꝯueniẽs iuncturis ad q̃s eſt fundit materia ⁊ calefacit lacertoſ ⁊ apoſtemata frigida ⁊ matricẽ frigidã ⁊ calefac renes ⁊ veſicã ex frigiditate: ℞.oleũ ſiſamini kiſt.i.ſtoraci ſicce.℥.iij.decoq̃nt lẽto igne donec ſumat oleũ virtutẽ ſtoracis ⁊ reponatur.

Oleũ de camemilla: ℞.olei ſiſami kiſt.i.ſenugreci ſupioris camemille abluti ⁊ exſiccati in vmbra amboꝝ añ.ʒ.ij.⁊ reponat in vaſe vitri ⁊ ponat in ſole.xl.diebꝰ ⁊ admiſtra.

Oleum de maſtice conueniens ad debilitatẽ ſtomachi ⁊ apoſtemata eius ⁊ lenit duritiẽ: ℞.olei ſiſamini kiſt.ij.maſticis.℥.vi.teratur maſtix ⁊ proijciatur ſuper oleum in vaſe duplici.

Oleum de abſinthio factum in ſole calefaciens ⁊ cõfortans membra frigida: ℞.olei ſiſamini danic.i.proijce ipſum in vitri ⁊ abſynthij.℥.ij.⁊ ponatur in ſole.xl.diebus ⁊ adminiſtretur.

Oleum de aneto: ℞.olei ſiſamini kiſt.i.ſeminis aneti exſiccati in vmbra.℥.i.proijciantur in vaſe vitri ⁊ ponantur in ſole.xx.diebus ⁊ adminiſtretur.

Oleũ de lilio qd ꝯfert ad frigꝰ inficis ⁊ pfocationẽ inficiaſ ⁊ ad colicã ⁊ calefacit renes ⁊ veſicaꝫ: ℞.caſſie lignee ⁊ carpobalſami ⁊ maſticis oĩuꝫ añ.℥.i.gariofi.⁊ cynamomi amboꝝ añ.℥.ſ.croci.℥.i.tere ⁊ ꝓijce in vaſe vitri cũ lb.i.ſ.olei ſiſamini ⁊ lilijs.xxx.nũero poſtqꝫ pticeris illud qd in eis de extremitate ⁊ radices folioꝝ eoꝝ ⁊ ponat in vmbra in loco tẽperato vſqꝫ quo ſumat oleũ virtutẽ eiꝰ ⁊ adminiſtretur.

Oleũ de halce qd ꝯfert ad difficultatẽ vrine. ℞e.olei ſiſamini.℥.i.aq̃ lb.i.⁊ q̃rtã zinziberis.ʒ.iiij.halce.ʒ.x.tere mediciaſ groſſe ⁊ ꝓijce in vaſe cũ aq̃ ⁊ oleo ſiſamino ⁊ decoq̃tur donec ꝯſumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ diſtillet de eo in foramen virge.

Oleũ de halce aliud ad iũcturas ⁊ colorꝫ efficit bonũ ⁊ addit in deſiderio coeũdi et cõmouet ſup coitũ ⁊ rectificat renes ⁊ veſicam ⁊ dorſum cum de eo bibitur quantitas.ʒ.i.omni die cũ rob aut cũ vino ⁊ adminiſtraſ etiã in cliſteribus. Cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio: ℞e.olei ſiſamini ⁊ lactis vaccini dulcis ⁊ ſucci halce humidi oĩum añ.lb.x.penidioꝝ alboꝝ lb.v.zinziberis lb.ij.ſ.Terant penidij ⁊ cribellent ⁊ ꝓijciantur omnia in vaſe figuli ⁊ accendatur ſub eo ignis lenis donec conſumantur

aq̃ halce ⁊ lac ⁊ remaneat oleũ ſolũ ⁊ bibat de eo ſicut diximꝰ. Eſt eni iuuatiuũ ad debilitatẽ renũ ⁊ addit in deſiderio coeundi ⁊ ſpermate.

Oleũ halce aliud ꝯueniẽs ad difficultatem vẽtris ⁊ dolorẽ ilioꝝ ⁊ renũ veſice. Cuius hec eſt ꝑmixtio: ℞.aq̃ dulcis ſacraiati.xv.ʒʒ.põdus.ʒ.iiij.ꝯtriti halce põdus.ʒ.x.olei ſiſamini ſacraiati.i.decoquant in vaſe mũdo igne leni donec ꝯſumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ auferat ⁊ dimittat donec infrigidet ⁊ colet ⁊ fiat cliſtere ex eo poſteriꝰ ⁊ ante infundendo in foramen virge.

Oleũ de ſerpentibꝰ ꝯferẽs ad impetiginẽ ⁊ mollificationẽ ſtomachi. Sumant olei ſiſamini kiſt.iij.⁊ ponant in vaſe figuli ⁊ ponatur in eo de ſerpẽtibꝰ nigris a.v.vſqꝫ ad.x.⁊ ſtringat caput vaſis ⁊ decoq̃nt lento igne donec in decoctione diſſoluant ⁊ auferant ab igne ⁊ dimittat donec infrigidet ⁊ apiat caput eiꝰ ⁊ caueat a vapore eiꝰ q̃re dimittat donec infrigidet ⁊ reſpiret ⁊ auferat ab eo vapor ⁊ ponat in vaſe ⁊ admiſtret in epithimate cũ ipm eſt neceſſariũ cũ pẽna iunctũ.

Oleũ regis dauid qd ẽ iuuatiuũ ad paliſiꝫ ⁊ torturã ⁊ podagrã ⁊ tremorẽ ⁊ ad dolores iũcturaꝝ ⁊ dorſi ⁊ ad fiſtulas ⁊ hemorroidas ⁊ ad colicã ⁊ elephantiam. Cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio: ℞.bdellij.ʒ.x.ãmoniaci ⁊ ſerapini ⁊ oppoponaci ⁊ carpobalſami ⁊ opij ⁊ polypodij ⁊ hellebori albi ⁊ zarur ⁊ ſeleniari ⁊ capſie ⁊ amigdalaꝝ amararum excorticatarũ oĩuꝫ añ.ʒ.vi.gariofiloꝝ ⁊ nucis muſchate ⁊.ʒʒ.⁊ galange ⁊ cynamomi ⁊ laudani et caſtorei omniũ añ.ʒ.iij.keſile ⁊ ſe.hyuſquiami albi ⁊ liſteleoſ ⁊ olibani ⁊ nigelle ⁊ ſemi.eruce ⁊ ſe.porri ⁊ ameos ⁊ coſti omniũ añ.ʒ.v.cipi ⁊ granoꝝ harmel ⁊ myrti ⁊ granoꝝ viridiũ ⁊ granoꝝ alkerua ⁊ ſanſuci oĩuꝫ añ.ʒ.iiij.folioꝝ eupatorij ⁊ viſnee amboꝝ ana.ʒ.v.terant medicine iſte ꝯtritiõe groſſa ⁊ ꝓijciant in vaſe ⁊ fundant ſup eas lb.vi.ſucci caulis ⁊ decoquatur igne leni donec redeat ad lb.ij.⁊ remoueatur ab igne ⁊ colet ⁊ exprimat ita vt nõ remaneat in eo aliquid de virtutibꝰ harũ medicinaꝝ ⁊ reducat ad vas ⁊ fundant ſup ipm de oleo oliue lb.vi.⁊ butyri vaccini ⁊ olei alrazaki ⁊ olei de kerua ⁊ olei aldemeſt de coctu cũ ſpẽbꝰ ⁊ affert hoc oleũ egypto oĩuꝫ añ.ʒ.x ⁊ farine amigdalarũ amararũ.ʒ.ij.granorũ lauri ⁊ pini amboꝝ añ.ʒ.vi.olei de lilio ⁊ olei de eruce amboꝝ añ.ʒ.v.granoꝝ viridiũ põdꝰ.ʒ.x.olei ſiſamini aut alrazaki in quo decocte ſunt rute.ʒ.iij.viſnee ʒ.iij.olei de alcãna.ʒ.v.mellis anacardi.ʒ.iij.⁊ addãtur ſup olea in vaſe ⁊ diſſoluat cũ pauco illiꝰ aq̃ de ſagzenea pondus.ʒ.x.decoquant lento igne ſm faciltatẽ donec remaneat aq̃ q̃ntitas ſacraiati.i.⁊ auferat ab igne ⁊ colet cũ mãdili ſpiſſo ⁊ reducatur ad vas ⁊ ꝓijciant ammoniaci.ʒ.x.⁊ mellis.ʒ.x.⁊ ponatur ſup prunas donec liquefiat ⁊ miſceantur cuꝫ eo de ſtorace liquida ⁊ napta alba ⁊ olei balſami oĩum añ.ʒ.x.⁊ ponatur in ampulla ⁊ claudatur ſtricte caput eius. doſis eius a quarta.ʒ.i.vſqꝫ ad auf.i.cuꝫ aqua ciceris tepida.

Oleũ de coſto dat in potu ⁊ ꝯfert ad frigus lacertoꝝ ⁊ ꝓpe epatis ⁊ ſtõi ⁊ apit opilatões lacertoꝝ ꝯfortãs eos faciẽs colorẽ eſſe bonũ ꝯſeruãs nigredinẽ capilloꝝ: ℞.coſti amari.ʒ.x.caſſie ʒ.vi.folioꝝ almarmacor ſextaria.x.terantur groſſe ⁊ infundãt in vino in nocte ⁊ ꝓijciant ſup eas olei ſiſamini lb.i.ſ.⁊ decoquatur in vaſe duplici donec ꝯſumat vinũ ⁊ remaneat oleum.

Oleũ de coſto aliud ad dolorẽ epatiſ ⁊ ſtõi ⁊ dolorẽ iũcturaꝝ ex frigiditate ⁊ mollificatione lacertis: ℞.gariofil.℥.i.calami aromatici ⁊ ſpice ⁊ folij indi ⁊ ſtoracis ⁊ radicis lilij celeſtis ⁊ cynami ⁊ viſnee ⁊ coſti oĩuꝫ añ.℥.ij.enule et caſſie añ.℥.i.myrrhe.℥.ſ.tere medicias groſſe ⁊ infunde in aceto in nocte ⁊ effunde ſup eas olei ⁊ aq̃ amboꝝ añ.lb.v.⁊ decoq̃nt lento igne donec conſumat aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ colet ⁊ miſceat cũ ꝓmo.

Oleũ ierbuet ⁊ ẽ medicia inda faciẽs ad vẽtoſitates groſſas ⁊ ad dolorẽ inficis frigidũ: ℞.ſerapini ⁊ galbani ⁊ cipi ⁊ ſynapiſ ⁊ hellebori oĩuꝫ añ.ʒ.xv.glutinis alimbat.ʒ.viij.oppoponaci.ʒ.iiij.cynami ⁊ coſti ⁊ ariſt.lõ.⁊ ro.oĩuꝫ añ.põdꝰ.ʒ.ij.acori ⁊ ammoniaci ⁊ ſir et ẽ medicina inda ⁊ fel ⁊ piretri oĩuꝫ añ.ʒ.ij.ſ.zedoarie ⁊ doronici ⁊ caſtorei ⁊ rute ⁊ halce ⁊ abrotani ⁊ radicis ligriſtie ⁊ rute mõtane ⁊ maruas de ſirẽ ⁊ calis ⁊ ſanſuci ⁊ ſiſimbrij ⁊ gariofiloꝝ hortulanorum oĩuꝫ añ.ʒ.ſ.myrrhe ⁊ aſſe odorifere ⁊ feride ⁊ alaninden omniũ añ.ʒ.q̃rtã.i.olei oliue lb.ix.⁊ aque lb.xviij.decoq̃tur lento igne donec conſumatur aqua ⁊ remaneat oleũ. doſis eius a media.ʒ.vſqꝫ ad duas cum aqua aneti.

Oleũ ſindin qd noiat abrauſened ꝯferẽs ad tuſſim ⁊ ventoſitates groſſas ⁊ attrahit humores groſſos ⁊ cõfert ad hemorroidas. Cuiꝰ hec ẽ ꝑmixtio: ℞.ſauine ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ kellim ⁊.ʒʒ.⁊ capſie inde ⁊ ſal rubei ⁊ cymini oĩuꝫ añ.ʒ.vi.ſauich nabac kaſiciꝰ.i.in aq̃ ⁊ coletur ſup medicinas.

Oleũ de kerua quod confert ad mollificationem ⁊ paralyſim ⁊ torturam ⁊ apit opilationes epatis ⁊ ſplenis ⁊ confert ad colicam. Cuiꝰ hec eſt ꝑmixtio. ℞.ameos ⁊ origani ⁊ calamenti montani ⁊ myrrhe ⁊ marmacor ⁊ ſe.apij ⁊ ſe.feni.⁊ aniſi ⁊ ſe.alandacocha ⁊ maſticis ⁊ aſſari et fenugreci oĩuꝫ añ.ʒ.vij.⁊ alſel ⁊ albel ⁊ alſei ⁊ acori ⁊ capſie inde ⁊ bdellij oĩuꝫ añ.ʒ.v.ſerapini ⁊ ammoniaci ⁊ oppoponaci oĩuꝫ añ.ʒ.iij.⁊ radicum apij ⁊ corticũ radicũ feniculi ⁊ ſquinanti ⁊ radicũ ligriſtie ⁊ enule ſicce ⁊ baſſe omniũ añ.ʒ.x.⁊ bezeribalen et ſinſiber amboꝝ añ.ʒ.iij.zinziberis ⁊ cynamomi et gariofilorũ ⁊ cardamomi ⁊ girbaugue ⁊ cubebe ⁊ macropiperis ⁊ piperis ⁊ nucis muſchate ⁊ macis ⁊ nigelle ⁊ coſti ⁊ carui omniũ añ.ʒ.iiij.zedoarie ⁊ doronici amboꝝ añ.ʒ.v.Tere medicinas groſſe ⁊ fũde ſup eas de aqua quod ſubmergat eas ⁊ decoq̃tur donec diſſoluantur ⁊ colet ⁊ fũdãt ſuper ea olei de kerua ꝯtecentis lb.vij.decoquant lento igne do

nec ꝯſumaſ aqua ⁊ remaneat oleū ⁊ adminiſtreſ cū ne ceſſe fuerit pondus aure.ij.aut.iij.cum aqua de ra dicibus.

Oleū de kerua ſimplex. Decoq̄tur cū aq̄ ſo la ⁊ nunorat a caliditate ſua: cū decogr cū aq̄ ſola ⁊ eſt in loco olei alrazeki cū abluit enim aqua ſola.

Oleū de cucurbita qḋ ꝯfert ad oēm calidi tatē ⁊ ad acuitatē in toto corpe ſi fuerit mē brū inunctū cū eo. ⁊ ſi fuerit in veſica apt re nibus inūgaſ cū eo ⁊ olfaciat ex eo ⁊ inūgat cū eo. Et ſi fuerit in capite fiat caputpurgiū ex eo. ⁊ ſi fue rit in inteſtinis acuitaſ cholerica ſumē in potu ex eo eſt iuuatiuū ad oia illa. Cui⁹ hec eſt ꝑmixtio: ſumaſ cucurbita mag̃ integra ⁊ excorticeſ ⁊ teraſ ⁊ exp̄maſ ⁊ ſumanſ de aq̄ ei⁹ ꝑtes.iiij. ⁊ olei ſiſammi recētis ꝑs.i decoq̄tur lento igne donec ꝯſumaſ aq̄ ⁊ remaneat oleū: deinde coleſ in vaſe vitreato ⁊ adminiſtreſ.

Oleū alſchelabrē qḋ cōfert ad vētoſitatē in genib⁹ ⁊ iūcturis ⁊ toto corpe: Sumaſ aq̄ alſchelabrē ꝑs.i. ⁊ olei ſiſami ꝑs.i. ⁊ deco q̄nſ donec ꝯſumaſ aq̄ tota ⁊ remaneat oleū: coleſ er go ⁊ reponaſ in vaſe vitri ⁊ claudaſ ſtricte os ei⁹ doſ ſit ab auſ.i. vſq; ad.ʒ.ſ. ſic diximꝰ ⁊ bibaſ ſup mēſu rā. ℥.ij. aq̄ ciceris in q̄ cū cicere decoctū ſit aliqd cy mini ⁊ ſit cib⁹ ſup ipm zirbabegi: ⁊ ſi fiat ex eo inun ctio ſup mēbra confert.

Oleū auri. ℞. olei ſiſamini lb.ij. origani.ʒ. xv. rubee. ℥.ij. oppoponaci ⁊ ſerapini et myrrhe bdellij ⁊ ammoniaci ⁊ aloes ⁊ oli bani oīu3 an̄.ʒ.ij. tere medicinas ⁊ ꝓijce ſup eas par aq̄ ⁊ ꝯfricenſ cū manu bene ⁊ ꝓijciaſ ſup eas oleū ⁊ decoquatur lento igne donec inſpiſſetur ⁊ coletur et adminiſtretur.

Oleū auris deſcriptōe alia: ℞. ſcepa. ℥.ij. q̄ ꝯfriceſ cū olei lb.i. ⁊ aq̄ ſāluci lb.ſ. decoq̄ oia lēto igne i cochleario ferreo ⁊ cola ip3 ⁊ diſtilla de ipſo in aurem.

Oleū alfelfelud ꝯueniēs ad dolorē iūctura rū ⁊ ſpaſmū ⁊ mollificatōem mēbroꝝ: ℞. ſel ⁊ bel ⁊ ſel ⁊ acori ⁊ capſie ⁊ enule ⁊ ma cropipis ⁊ nucis muſcate ⁊ radicis lilij ⁊ ſe. feni. ⁊ co ſti ⁊ myrrhe ⁊ zedoarie ⁊ doronigi oīu3 an̄.ʒ.v. terā tur groſſe ⁊ ꝓijcianſ in olla3 ⁊ ꝓijcianſ ſup ea olei ſi ſamini ⁊ lactis ⁊ aq̄ oīu3 an̄. emine.ij. decoq̄nſ in va ſe duplici donec ꝯſumanſ aq̄ ⁊ lac ⁊ remaneat oleū ⁊ coleſ ⁊ adminiſtretur.

Deſcriptio alia q̄ cōfert ad dolores veſice ⁊ renū ⁊ frigus re num ⁊ mollificatōe3 mēbroꝝ ⁊ colicā ⁊ tor turā ⁊ paralyſim ⁊ ad vētoſitates ſtas groſſas q̄ acci dunt in neruis ⁊ dolorē dorſi ⁊ oēm dolorē q̄ fit ex frigore ⁊ groſſitudine ⁊ ē oleū indū. ℞. ſel ⁊ bel ⁊ ſel ⁊ acori ⁊ capſie ⁊ radicē lilij celeſtis ⁊ enule ⁊ macro pipis ⁊ nucis muſcate ⁊ nucis cupreſſi ⁊ pini ⁊ coſti ⁊ ſe. feniculi ⁊ zedoarie ⁊ buzed ⁊ doronigi oīum an̄. ʒ.x. teranſ oia groſſe ⁊ ſumanſ lactis dulciſ ⁊ aq̄ am boꝝ an̄. lb.x. ⁊ olei ſiſamini lb.v. decoq̄ntur in vaſe duplici donec ꝯſumaſ aq̄ ⁊ remaneat oleū.

Oleū de ouis fit aut mollēdo vitellos eloxa toꝝ aut diſtillādo i vaſe vitreo ꝯpoſito aut cū diſtillatōe ſublimata.

Oleū alkekengi qḋ ē ꝯueniēs ad epilepſiā ⁊ paralyſim ⁊ mollificatiōem ⁊ frigiditatē ⁊ ſpaſmu3 ⁊ debilitatē ſtomachi ⁊ venā ſcia ticā ⁊ dolores iūcturaꝝ ⁊ dorſi ⁊ ꝯfert ad colicam ⁊ ꝓuocat mēſtrua ⁊ calefacit matricē ⁊ frāgit lapidē ⁊ ſedat dolorē ani ⁊ apit opilatōes corpis: ℞. myro bal. kebuloꝝ ⁊ belliricoꝝ ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ emblicoꝝ oīu3 an̄.ʒ.x. radicis apij ⁊ radicis fenicu li amboꝝ an̄.ʒ.vij. macropipis ⁊ pipis ⁊.ʒʒ. omniū an̄.ʒ.v. oppoponaci hyuiga. ⁊ ſerapini omniū an̄. ʒ.v. turbit ſextaria.iiij. caulis recētis ⁊ rute recētis ⁊ halce humidi oīu3 an̄. M.i. teranſ ſicca groſſe ⁊ in cidanſ olera ⁊ ꝓijcianſ in vas ⁊ ꝓijcianſ ſuper ea aq̄ lb.xxiij. decoq̄nſ donec remaneat medietas ⁊ cole tur ⁊ proijciantur ſuper ea olei de kerua emine.iiij. ⁊ decoquātur donec conſumatur aqua ⁊ remaneat oleum: qdā vero addūt in eo radicū lilij ſextaria.ij. ⁊ capſie.ʒ.iiij. ⁊ anuli ⁊ edebes ⁊ aliud ⁊ cordument omnium an̄.ʒ.ij.

Oleū de croco quod lenit neruos ⁊ aufert ſpaſmū ⁊ ꝯfert ad duritiē mēficis et colorē efficit bonum: ℞. croci.ʒ.vi. calami aro matici.ʒ.v. myrrhe.ʒ.ſ. cordumeni.ʒ.vi. infundā tur medicine per ſe ⁊ myrrha p ſe in aceto ꝑter cor dumeni ⁊ dimittaſ dieb⁹.v. ⁊ in ſexto die infundan tur cordumeni in aceto ⁊ dimittatur die vno ⁊ infū danſ ſup ea in die ſeptimo olei ſextaria.v. ⁊ decoq̄n tur lento igne donec cōſumatur aqua ⁊ remaneat oleum.

Oleū de vſnee: ℞. vſne ſextaria.v. coſti.ʒ.x caſſie ⁊ calami aromatici amboꝝ ana.iiij. marmacor.ʒ.ij. ſtoracis.ʒ.v. olei myrtini lb.i.ſ. terantur medicine ⁊ infundātur in aceto ⁊ di mittantur tribus diebus continuis ⁊ coquanſ cu3 oleo donec conſumatur acetum ⁊ remaneat oleū ⁊ coletur ⁊ recondatur.

Oleū de euforbio noſtrū ꝯferēs ad dolores frigidos ⁊ ꝓprie in neruis ⁊ ad venā ſciati cam ⁊ dolorē dorſi ⁊ pedū. Cui⁹ hec eſt ꝑ mixtio. ℞. coſti amari pōd⁹.ʒ.x. caſtorei pōd⁹.ʒ.v ⁊ calmēti ſicci pōdus.ʒ.xij. ⁊ piretri pōdus.ʒ.vij. ⁊ cōdiſi pondus.ʒ.iiij. ⁊ ſtaphiſagrie pōdus.ʒ.iij. te rātur oia ⁊ decoquanſ in vaſe cu3.xl.ʒ. vini odori feri poſtq̄ infuſa ſunt in eo die ⁊ nocte vſq3 quo ꝑue niat ad id qḋ ē min⁹ tertia. deinde infrigidenſ ⁊ cō fricenſ vehemēter ⁊ coleſ ⁊ fundaſ ſup ipm q̄ntū eſt medietas pōderis ei⁹ olei ſiſamini aut olei ſambaci ni aut olei alkeiri ⁊ decoquaſ vſq3 quo ꝯſumaſ vinū ⁊ remaneat oleū: deinde ſumanſ ad oia.x. pondera olei euforbij albi recentis.ʒ.ij. ⁊ teratur ſicut puluis ⁊ miſceatur cū oleo ⁊ ponaſ ſup ignē donec buliat ⁊ recondatur.

Oleū qḋ rōne dī demanū ⁊ ei⁹ expoſitio ē medicina.x. ſpēꝝ ꝯferēs ad frigus neruoꝝ

⁊ ſtōi confortās mēbra repellēs ſupfluitates lenifi cans neruos. ℞. ſtoracis. ℥.iiii. ⁊ maſticis pōd⁹. ℥ xii. ⁊ folij indi ⁊ ſpice amboꝝ ana. ℥.iiii. ⁊ euforbij ℥.iii. cinamomi. ℥.vi. cere albe. ℥.xij. olei de been ℥.xlviii. olei balſami. ℥.xij. piperis. ℥.i. teranſ ſic ca ⁊ ſoluantur q̄ ſunt preter illa ⁊ reponatur.

Oleū de floribus papaueris ruffi calefaciēs ſtomachū frigidū ⁊ reſoluit cōmotionē et apoſtemationem qn̄ cōmiſceſ cū adipe anſe ris aut galline. Sumaſ olei boni lb.i. ⁊ roſis papa ueris ruffi. ℥.ii. ponaſ illud in vaſe ⁊ ponatur in ſo le.x. diebus ⁊ reponat: verūtamē non habet illud olei odorem.

Olea pura de lilio ⁊ cydonijs ⁊ malis ⁊ ſy napi ⁊ cucumere alnino fiūt ita ut ſint olei ſiſamini ꝑs.i. ⁊ aque ꝑtes.iii. ⁊ ſtet i ſole.xl. diebus ⁊ reponatur.

Tractatus.xi. de vnguētis ⁊ emplaſtris.

Unguentū de cerusa qḋ confert ad adu ſtionē ignis ⁊ excoriationē. ℞. lithargi rij ʒ.i. ceruſe.ʒ.v. ceꝛ albe.ʒ.vij. olei roſ ℥.ij. liquefiant cera ⁊ oleū ⁊ ꝓijciantur ſup ea ceruſa ⁊ lithargyriū in mortariū ⁊ miſceātur ſimul anteq̄ infrigidētur ⁊ miſceaſ cum eo albugo oui vnius ⁊ adminiſtreſ.

Unguētū aliud. ℞. ceruſe.ʒ.iiii. lithargyrii. ʒ.ij. ſcorei argēti aure.i. dragagāti.ʒ.i. terāſ ⁊ cribellētur cū orali ⁊ ſumaſ cere albe. ℥.i. que liquefiat cū. ℥.iii. olei roſ. ⁊ ꝓijciātur ſup ea me dicine in mortario ⁊ cōterantur.

Unguentū baſilicō magnū cōferēs ad vlce ra ⁊ cōuenit locis neruoſis ⁊ vlcerib⁹ in q̄ bus nō eſt caliditas. ℞. cere lb.i. picis. ℥.viii. myr rhe ⁊ reſine oīum ana. ℥.iiij. glutinis alibat. ℥.iiij. olei lb.vi.

Unguentū baſilicō min⁹. ℞. reſine ⁊ picis ⁊ cere eq̄les ꝑtes ⁊ adminiſtreſ cū oleo oliue.

Unguētū ḋ ceruſa cū aceto. Sume lithargy rij quātū vis ⁊ cribella ⁊ ꝓijce in ciminili ⁊ ꝓijce ſup ipm acetū ⁊ oleu3 ⁊ cōmiſce bene cū manu ⁊ vtere.

Unguentū de flore eris ad vlcera antiqua. Floris eris.ʒ.ij. cere ⁊ reſine amboꝝ an̄.ʒ.v teraſ flos eris ⁊ liquefiant relique medicine cū oleo menſura que eſt neceſſaria ⁊ proijciatur deſup flos eris ⁊ cōmoueaſ donec equetur ⁊ adminiſtretur.

Unguētu3 de calcadis qḋ noīauit. G. mut kin cōferēs ad apoſtemata peſtilētie ⁊ con ſolidat vulnera que difficile ꝯſolidāſ ⁊ ſan guinea ⁊ cōfert ad difficultatē vrine ⁊ difficultatem egeſtionis ⁊ oia apoſtemata. ℞. adipis zirbi antiq libr.iii. olei antiqui lib.iii. calcadis. ℥.iiij. liquefiat adeps ⁊ teratur calcadis ⁊ miſceaſ cū.iij. lib. olei et teranſ libr.iii. lithargyrij ⁊ miſceaſ cū eis ⁊ cum adi pe in mortario. deinde ponaſ in frixorio mūdo ⁊ ꝑ miſce ea cū ſpatula que ſit abciſſa ex palma donec equetur ⁊ adminiſtretur.

Unguentū nigrū lithargirij. ℥.i. aceti fortis ℥.iii. olei. ℥.ii. decoquātur oia cum ſtudio ne adurant ⁊ cōmoueaſ dōec coaguletur:

Unguētū dialoquilon cōferēs ad nodos ⁊ ſcrofulas ⁊ apoſtemata dura: cui⁹ hec eſt ꝑ mixtio. Fenugre. ⁊ ſe. lini ⁊ altee albe oīum ana keleiari.i. infundaſ vnūquodq3 coꝝ p ſe die et nocte: deinde ſumātur de mucilagie vniuſcuiuſq3 coꝝ. lb.i. ⁊ quarta ⁊ lithargyrij lib.i.ſ. ⁊ olei lib.ij. buliant mucilagines ebulitione vna. deinde auferā tur ab igne poſtea buliat oleū cu3 lithargyrio trito donec coaguletur ⁊ altereſ color eius: deinde ꝓijci ātur ſuper ipſū mucilagies vna poſt aliā ⁊ coagule tur igne leni.

Unguentū rubeū. ℞. lytharginj eminā.i. cō triti cribellati olei oliue lb.ii. aceti lb.x. cō cutiatur donec coaguleſ ⁊ ponaſ ſup ipſu3 poſtq̄ coagulaſ lb.i. de venis tinctoꝝ.

Unguentū apoſtoloꝝ ⁊ eſt apoſtolicō ⁊ no minaſ vnguētū veneris ⁊ ē vnguētū recifi cans cū facilitate fiſtulas difficiles ⁊ ſcrofu las ꝑuas nec eſt aliquid ſimile ei ⁊ mūdificat vulne ra ex carne mortua ⁊ pus ⁊ cōſolidat. Et dicitur q̄ eſt medicina duodecī apoſtoloꝝ. cuius hec ē ꝑmi xtio. ℞. terebinthine cere albe ⁊ reſine oīum ana.ʒ xiiii. oppoponaci ⁊ floris eris amboꝝ an̄.ʒ.ii. āmo niaci pondus ʒ.xiiii. ariſto. lon. ⁊ turis maſculi am boꝝ ana.ʒ.vi. myrrhe ⁊ galbani amboꝝ ana.ʒ.iiii. bdellij pondus.ʒ.vi. lithargirii pondus.ʒ.ix. infū datur bdelliū in aceto vini ⁊ decoquaſ in eſtate cu3 duabus lb. olei ⁊ in hyeme cū lib.iii.

Unguētū de vzifur cōferēs ad ſcrofulas et cancrū ⁊ apoſtemata teſticuloꝝ. ℞. lithar girii ⁊ galbāi āboꝝ ana.ʒ.v. olibani ⁊ āmo niaci amboꝝ an̄. pōdus.ʒ.x. glutinis alibat.ʒ.vi. ce re ſext.x. vzifur.ʒ.viii. ⁊ olei quātū ſufficit.

Unguētū karmez ⁊ alkermū ꝯferēſ ad dolo rē ani ⁊ ignē ꝑſicū. ℞. pulpe colloquintide ⁊ ꝯdiſi ⁊ viſnē ⁊ ſulfuris oīum an̄.ʒ.iii. lithar girij ⁊ ſieſmemithe āboꝝ an̄.ʒ.vi. karmez ⁊ marcor ⁊ ē vermis alkarmez oīu3 an̄.ʒ.xii. ſambaci.ʒ.ii. pi cis.ʒ.x. liquefiat almarcor cū oleo ⁊ adminiſtretur.

Unguentū cauterij ℞. colcotar aſſati pond⁹ ʒ.x. calcis non extincte ⁊ ſtoracis liquide oī um ana.ʒ.ii.

Unguētū gererati. ℞. chelidonie ⁊ veneru3 citrinarū ⁊ galbani ⁊ āmoniaci ⁊ ſarcocol le ⁊ gūmi ⁊ ſanguiniſ draconis omniū an̄. partē.i. lithargirii quantū eſt pondus medietatis omniū ⁊ olei ſiſamini ⁊ olei oliue quantum eſt pon dus medicinarum oīum liquefiat cera cū oleo i va ſe teſteo nouo ⁊ puluerizentur deſuper medicine tri te ⁊ cribellate ⁊ miſceaſ ⁊ adminiſtreſ.

Capitulū de emplaſtris.

Emplaſtrū andromachi qḋ ꝯfert ſpleneti cis ⁊ hydropicis ⁊ q̄ ꝑatiſ tenſionē laterū ⁊ ad dolorē iuncturarū ⁊ ad venā ſciaticā ⁊ ad egritu dies chronicas antiq̄s: cui⁹ ꝑmixtio h̄ ē. ℞. ceꝛ ⁊ picis

omniū aū.lb.i.gūmi pini lb.i.olei cyathi.viii. arſe nici rubei vel aur alūis tamen calcis quā aqua ñ inuenit omnium ana.℥.ij.prepa ipm ſm q narraſ

Emplaſtrū mirabile relatū ad Andromachū quod ꝯuenit vbi vult aliquis vt ſugaſ ex eo aliquid. frangit enī ipm ⁊ extrahit oſſa corrupta ⁊ furūculos ⁊ ſpinas ⁊ cōfert ad venam ſciaticā ⁊ ſputū ſanie ⁊ duritiē viſcerū ⁊ tortionem mēbri ſup mēbrū ⁊ ſigillationē vulnerū. ℞. granoꝝ que inueniuntur in fructu plante que dicit aumeli ⁊ baurach rubei ⁊ ſalis āmoniaci ⁊ ariſtologie cre tice ⁊ radicis cucumeris aſinini ⁊ gūmi alboti oīuꝫ ana pondus aur.xx. piperis ⁊ macropi. āmoniaci ⁊ amomi ⁊ xilobalſami oīuꝫ ana aure.x. turis maſculi ⁊ myrrhe ⁊ reſine ſicce ⁊ aldabac frigida oīum ana aure.x.lactis arboris mori aur.x.cere aur.xxx ⁊ adipis capre aur.xv.⁊ fecis olei de lilio quantuꝫ ſufficit ad cōficiendū medicinā. Terant medicīe ſicce ⁊ friceuſ etiā ⁊ inungat qui fricat eas man⁹ ſuas cū fece olei de lilio ita vt cū ꝑmixta fuerint oīa bñ reponaſ ⁊ ſeruet ⁊ cū neceſſe fuerit vti eo ad auferēdā laxitudinē tūc ſumātur de eo ℥.iii. ⁊ adipis anatis ℥.iii.⁊ olei de alcāna.℥.iii.⁊ permiſceaſ ⁊ adminiſtretur.

Emplaſtrū ad dolorē ſciaturarū ⁊ podagre ⁊ eſt medicamē expertū vtile. Seis hyrcini kiſt.i.agarici ⁊ fenugre.aā.kiſt.i. baurach.℥.i.cere lb.i.reuſini decocte lib.i. olei antiq lb.i.medulle oſſiū cerui.℥.iiij. radicis lilij.℥.iiii. Terantur medicine ſicce ⁊ cribellentur ⁊ liquefiant ea que liqueſiūt ⁊ dimittātur donec infrigidentur ⁊ ꝓijciantur ſuper medicinas ſiccas ⁊ cōmiſceanſ et reponatur ⁊ adminiſtretur.

Emplaſtrū filagrius ad dolorē ſtomachi ⁊ epatis ⁊ dolores matricū ⁊ apoſtemata cū linitur exterius ⁊ adminiſtratur mulierib⁹ in lana liniēdo cū eo matricē. ℞.croci.ʒ.ij. ⁊ in deſcriptiōe alia.ʒ.xij.bdellij ⁊ maſticis ⁊ āmoniaci et aloes ⁊ ſtoracis humide oīum ana.ʒ.viii.cere ſextarij.iij.adipis anſeris.ʒ.xij.yſopi ſicce aut hūide.ʒ.xxx.olei nardini quantū ſufficit.

Unguentū qd confert ad vehementiā debilitatis epatis ⁊ ſtomachi ⁊ lenit duritiē ⁊ retinet aſcellatiōeꝫ epithymatū. ℞.roſularum de ſcemi pondus.ʒ.iiii.alkeia ⁊ abſinthij ⁊ olibani oīum ana pond⁹.ʒ.ij.⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ aderirati ⁊ xiloaloes ⁊ acacie oīum ana pōdus.ʒ.i.⁊ laudani pondus.℥.ij.⁊ cydonioꝝ excorticatoꝝ decoctoꝝ mūdatoꝝ a granis ſuis pondus.ʒ.vi.⁊ dactiloꝝ alcabs dactulos.l.nūero ⁊ cere ⁊ olei nardini ⁊ olei roſ. quantitatē cū qua fiat vnguentū. Infunde dactulos ⁊ tortellas in vino ⁊ accipe cydonia ⁊ mūda ea ex cortice ⁊ granis ſuis: deinde coque ea in vino donec mollia ſint ⁊ cū decocta ſunt tere ea bene ⁊ ꝑmiſce ipſa cū dactilis ⁊ tortellis: deinde cōtere ea cū tortellis donec miſceantur ⁊ liqueſac cerā cū oleo ⁊ tere reliquas medicīas ⁊ cribella ea ⁊ puluerīza eas ſup cerā liquefactā cū oleo: deide aggrega ea ſimul in mortario ⁊ ꝑ miſce ea in eo donec ꝑmiſceanſ bñ: deinde line ex eo ſup lanā.i.pānuꝫ ⁊ pone ipm ſup epar ⁊ ſtomachū.

Unguētū factuꝫ cum pulpa colloquintidē qd confert ad illud qd dictū eſt: cuius hec ē ꝑmixtio: Pulpe colloquintide pondus.ʒ.xii. turbit ⁊ ſcamōee ⁊ euforbij oīuꝫ aā.ʒ.viii.ſe.aneti ⁊ ſiſelis ⁊ myrrhe ⁊ aloes ⁊ fellis vacciui ⁊ ſalis indi ⁊ nigelle ⁊ ſtaphiſagrie mōtane ⁊ piperis ⁊.ʒ.⁊ myrobal. citrinoꝝ ⁊ mezerion ⁊ belliricoꝝ omniū ana pōdus.ʒ.xj.⁊ amigdalarū ⁊ āmoniaci ⁊ opoponaci ⁊ ſerapini oīm ana.ʒ.vij.baurach ⁊ ſulfuris citrini amboꝝ ana.ʒ.xv.fenugre.⁊ camomille ⁊ ſemis lini oīm ana pondus.ʒ.x.ſtoracis ⁊ cere āboꝝ ana ſextaria.x.liquefac ea que liqueſiūt de iſtis medicīs cū butyro vaccino ⁊ infūde que ex eis infunduntur ſ vino ⁊ tere que ex eis ſicca ſūt ⁊ cribella ea: deide tere infuſa ⁊ permiſce ea ſimul donec fiat vnguētum: deinde lini ex eo ſtomachū ⁊ epar: ipſū enī facit deſcendere aquā citrinā: ⁊ qui indiget aſcellatiōe ⁊ nō poteſt bibere medicinā liniat ipſū ſuper ſtomachū quoniā ſoluet eum.

Emplaſtrū factū cū cordumeni qd cōfert ad dolores antiquos qui ſunt in epate ⁊ ſtō ⁊ ſplene ⁊ duritiē accñtem in eis ⁊ frigus. ℞ cordumeni ⁊ ſpice ⁊ amomi ⁊ pipis ⁊ macropiperis ⁊ coſti ⁊ caſſie mūdate ⁊ narū ⁊ pireti ⁊ amigdalarū ⁊ āmoniaci ⁊ alkeia ⁊ myrrhe ⁊ ſtoracis ⁊ carpobalſami ⁊ ariſtologie lōge ⁊ ronide ⁊ ciperi ⁊ meliloti ⁊ laudani ⁊ gariofil. oīum aā.pondus.ʒ.iiij. croci pondus.ʒ.ij.⁊ ireos ⁊ opobalſami ⁊ adipis vacce aut anatis oīuꝫ aā.pondus.ʒ.v. ⁊ gūmi amigdale amare pondus.ʒ.v.liquefac cerā cū oleo nardino ⁊ fac ipm ſicut narraui tibi.

Tractatus.xij.de iuuamento harū medicinaꝝ appropriato vnicuiqꝫ mēbro.

Ad frigus capitis cōferūt ſcelithe ⁊ anacardinū ⁊ dyacyminū caputpurgio facto. Grauitati capitis cōfert infuſio de hiera ⁊ pillule alborotal que mūdificant caput.

Ad dolorē capitis frigidū antiquū ſotira ſcelithe ſm q dicit hiera caſtratis hierapicras hiera archigenis. Teodoricō: hieracatam trociſci ſtelle epithimati ſup frōtē. ⁊ ad cephaleam iterū oleū nardinuꝫ. Ad emigraneā trociſci ſtelle liniti ſup frontē oleū nardinū ſuffuſ infuſionis hiere confectio hermetis facto caputpurgio. Ad vertiginē ſotira pura: confectio hermetis: anacardinū hiera archigenis: theodoricon: electuarium de ambra magnum.

Ad obliuionē ⁊ recordationē ⁊ mentē: anacardinū: electuariuꝫ de anacardis: ſcelithe ſm q dicit facto caputpurgio ex eis ſuffuſ ariſtotilis electuariū de ambra ſirimos: hierapicra Ad alguaſgues ⁊ maniā tyriaca ⁊ mithridatū: tyriaca eſdre: ſcelithe ſm q dicitur. Tyriaca farbe tyriaca magne: hiera catagini: medicina de muſcho ⁊ ꝯfe

deſcriptio facta ad melācoliā cholericā. Anacardinū qñ cōtur ſiſua receptiōe: cōfectio de hiacyntho nr̄a q ꝯfortāt ſciēus ſūt tyriaca mitridatū pillule ſtomochatice alkindi. Ad epilepſiaꝫ tyriaca mitridatū tyriaca eſdre tyriaca diateſſerō ſotira ſcelithe. Tyriaca nr̄a: cō fectio ceſaris alkeſkinēgi ꝓprie ad pueros: Theodoricon hieragarios hiera nr̄a medicina de muſcho dulcis ⁊ amara: hierapicra acetum ſquille ⁊ oximel ei⁹. Ad apoplexiā: Tyriaca mitridatū: tyriaca eſdre: oleū alkekēgi. Ad paralyſim ⁊ mollificationē in mēbris: Tyriaca mitridatū tyriaca eſdre tyriaca diateſſeron: medicina de muſcho dulcis ⁊ amara. anacardinū diamarte bedemeregi hiera nr̄a: electuariū de vua: pillule vtilitatis: oleū haraſed. Hiera Gal. epiſcopal: pillule de euforbio cōfectio aſcimeri caputpurgiū alhabis hierapicra chiſteriza. Ad torturā ſcelith. Medicina de muſcho dulcis ⁊ amara: anacardinū: electuariū de vua pillule ꝓficui pillule de ōēde ſal. Ad tremorē Tyriaca mitridatū tyriaca eſdre ſotira electuariū nr̄m hiera catagini. Ad ſpaſmū ſotira oleū alkekengi oleū de croco hiera Gal. hiera catagini. Ad dolorem oculi ſotira hierapicra medicina keted regis Ad cecitateꝫ ⁊ aquam que fit in occulo: hiera archigenis in ꝑncipio. Ad dolorē auris trociſca ſtelle: oleū nardinū. Ad frigidū acetū ſquilliticum ⁊ oxymel ei⁹ ad illā in q nō ē vlc⁹. Ad dolorē dentiū ſotira ſagzenea ꝯfectio de ſcoria trociſci ſtelle. In corroſo: cōfectio philoſophoꝝ oxymel ſquilliticū acetū eius reſtringit ſanguineꝫ ⁊ detumeſcē facit carnē gingiuarū. Rectificatio nodationis lingue ⁊ mollificationis eius: ſcelithe eſt electū in hoc confectio philoſophoꝝ hierapicra. Ad ſpata cordis medicina Gal. q cōfert ad egritudines carne. Ea q cōfortāt cor ſūt tyriaca mitridatū tyriaca eſdre tyriaca diateſſeron nedrech darij reſe⁹ darij. cōfectio alkindi: tyriaca nr̄a cōfectio de hiacyntho confectio Gal. electuarium de ambra electuariū aliud. Ad pulſū cordis: Tyriaca mitridatū ſcelithe tyriaca noſtra: cōfectio ceſaris mīna ſirup⁹ de mal calid⁹ cōfectio de muſcho: medicina de muſcho dulcis ⁊ amara. Ad ſyncopim medicina de muſcho mitridatū kelkelēgi. Ea q mūdificāt cānā pulmonis ⁊ pectus: medicia Gal. ⁊ pillule q ſūt in.x.tractat⁹ ⁊ medicine loch de alijs trociſci de ſtomathicis ſūt mirabiles ſirup⁹ de yſopo. Ad rancedinē vocis ⁊ abſciſionē ei⁹. Loch de melōe acetū ſquilliticū ⁊ oxymel ei⁹ pillule q ſūt i.x.tractat⁹. Ad abſciſionem vocis: tyriaca mitridatū. Ad difficultatē anhelitus ꝯfectio ceſaris medicine de muſcho pillule dicte in.x. tractatib⁹ medicina diamarte de curcuma diaſulfur filoniū medicina keted regis. Ad aſma ⁊ anhelitū ꝑpationis loch de ſquilla ⁊ ei⁹ oxymel. Ad difficultatē ⁊ ꝯſtrictionē trociſci de papauere. Ad dolores pulmonis ⁊ pectoris ⁊ hypocondrioꝝ ſotira kakium tyriaca mardurachos tyriaca eſdre ꝯfecta. Ad tuſſim antiquā tyriaca ⁊ mitridatū ⁊ ſcelite ſm q dicit ⁊ diaſulfur oleum alindin ⁊ loch de papauere trociſc⁹ de papauere. Ad ſputū ſāguis ⁊ fluxū ei⁹ ⁊ ipſi⁹ vomitū ⁊ ſanie: Trociſci Gal. ꝓpē ꝯſcretes ſanici trociſci aroſtomachis mirabiles loch de papauere. Ad vomitū ſāguinis ⁊ ſputū ei⁹ medicina alcheiron loch de melone loch de ſpodio. Ad frig⁹ epatis oleū de aneto alcanzi ſchereriarā oleū de halce pillule q ſūt in.x. tractatibus. Ad dolorē epatis ꝯfectio de ſemīb⁹ medicina de gētiana vnguētū de cordumeni trociſci de eupatorio: aq̄ de radicib⁹ trociſci de.x.tractatib⁹. ꝯfectio de muſcho cōfectio de calamēto albanaſia cōfectio hermetis cū aqua algeleniabin diacurcūa diacoſtū filoniū kelkēgi ſuffuſ de acoro facto trociſco pillule de eupatorio theodoricon ſal acetū ſquille.

Debilitas epatis ⁊ q ꝯfortāt ipm dialacca ⁊ pillule ſtomathice alkindi ⁊ vnguentū cū pulpa colloquīntide ſal empl̄m ⁊ medicina alindrion diacurcūa medicina quā alkind⁹ ⁊ alij dixerunt eē Gal. alcāzi cōfectio de ſcoria empl̄m Gal. oleū de cinamomo ſuffuſ hubede. Ad eſtuationē epatis reſus darij ē cōfortatiuū valde tyriaca nr̄a ꝯfectio alkindi confectio de muſcho ſagzenea ſingularia fecim⁹ oīa q cōferūt ad dolorē ei⁹. Ad ſpa epatis medicina kimme medici trociſci de berberis trociſci de reubarbaro trociſci alzedarſion. Ad duritiē epatis ⁊ ſplēis trociſci de reubarbaro electuariū de aniudē. Ad dolorē epatis ⁊ ſplenis: Tyriaca eſdre mitridatum diacurcūa dialacca. Ad hydropiſim ⁊ initiū ei⁹ tyriaca mitridatū ꝯfectio hermetis medicia kimme hiera archigenis. Ad malitiā cōplexiōis oleū de euforbio ſuffuſ alkekēgi bactiſſucha diaſulfur. Ad inceptionē malitie ꝯplexionis homorūſia diacurcuma dialacca trociſci de berberiſ medicina kimme aq̄ de radicib⁹ pillule alkekēgi. Et ad forē iterū alcanzi ſcheretarē ſanatos ⁊ rectificat ſāguinē electuariū aliud. Ad debilitatē ſtomachi medicina kimme. Unguētū ad debilitatē epatis ⁊ ſtomachi electuariū de xylo. ⁊ ſagzenea ſal fact⁹ ſuffuſ donū dei. Et ad debilitatē ⁊ corruptionē ſuā eluariū alcāzi ⁊ electuariū kamcati rectificat cōruptionē ei⁹. Ad corruptōꝫ ⁊ mollificationē ei⁹ oleū aſulūe ꝯfectō hmetis diacurcūa oleū aliud aq̄ de radicib⁹ tyriaca mitridatū alkerme tyriaca nr̄a electuariū de ābra trociſci ſtelle. Expellūt ab eo ſuperfluitates pillule alkekēgi hierapicra diacyminū ꝯfectio alkindi infuſio pi cre mūdificat eū ſuffuſ aburmaki acetū ſqlle ⁊ oxymel ei⁹ mina ſirup⁹ de mal calid⁹ ⁊ ſirup⁹ de piris ⁊ citrū cōditū ⁊ cydonia cōdita. Et de eis q mundificāt ipm ſūt electuariū Gal. pillule ſtomathice ſiſ triſera de ſcoria ⁊ alia. Et ad mollificationē ei⁹ triſera maior triſera de ſcoria ſuffuſ hebede oleū de ſerpētib⁹. Ad caliditatē ſtomachi cōfert ſirup⁹ de acetoſa. Ad frig⁹ ſtomachi electuariū de xyloaloe ⁊ oleū menū oleū de coſto oleum de papauere ruſſo electuariū de aniudē electuariū alſāgi⁹ fendelicō alcāzi ſcherearē triſera de ſcoria electuariū taliſafar. Ad infuſioneꝫ ſtomachi hierapicra pillule inde

hiera Hyp. triſera ſuffuſ.hebede. Ad dolorē ſtomachi ꝯfectio de ſeīb⁹ dactilicon medicina de gēdiana aqua de radicib⁹ hiera andromachi electuariū diapiperon ſcherearen. Vnguētū de cordumeni pillule inde oleū roſ. oleū de coſto electuarium Gal. ꝯfectio hermetis pillule bone ad dolorem vētris empl'm filagrius araſtō diacurcūa filoniūm cōfectio de calamēto. Ad vētoſitatē ſtomachi ſotira nedreh darū alharmia triſera magna oleū nardinū. Ad apa ſtōachi ꝯferūt trociſci de berberis ꝛ capatorio. Ad duritiē ſtomachi oleū de maſtice.

Ad appetitū electuaria ꝛ alkekēgi cōfortāt appetitū. Ad appetitū caninū de curatiōe ei⁹ ē diacyminū. Ad digeſtionē tyriaca mitridatū confectio pſhoꝝ cōfectio ceſaris alcāzi diacydonitē ꝓpē muſchatū triſera magna: cōfectio de muſcho ſagzenea diacyminū eſm deābra ſuffuſ ariſtol. eſm ſuffuſ electuariū de gēnis viridib⁹ cōfectio de hiacyntho noſtra: electuariū aliud citrū cōditū electuariū. Ad ſingultū cōfectio ceſaris ē bona in eo valde mīua ſirup⁹ de mēta trociſci de mezerion. Ad vomitū ꝛ nauſeā trociſci ariſtōachis cōfectio de ſale ido ꝓpē ad phſanticā ꝛ melācolicū ſirup⁹ d fructib⁹ ꝛ ꝓpē ad cholericū trociſci nuīte ſir⁹ de mēta ſirup⁹ d pūiis ꝛ cōfert ad ſyncopim. Ad ſitiꝫ ſirup⁹ de acreſta cū ſora trociſci de ſpodio ꝛ ſi fuerit cū reſolutiōe nature. Ad eructuatōnē acidā diacyminū trociſci ſtelle diapipeon. Ad ſplenē ſotira homouſia kelkelengi ꝯfectio de ſemib⁹ anacardinū alcāzi diamarte et apit opilationē ei⁹ bedemeregi diacurcuma diaſulfur oleū abuſume cōfectio de hiacyntho nr̄a theodorcō hiera nr̄a ſal. Vnguētū cordumēi ſuffuſ de trociſcis de.x.tractatib⁹. Ad frig⁹ inteſtinoꝝ pillule q̄ mūdificāt inteſtina pillule ſtomatice alkidi pillule aburnaki. Ad colicā ꝛ ſiccitatē nature ſaraſton kelkelengi oleū de naſturtio oleū de kerua ſermos ſchereanez dactilicon. Et ad dolorē ei⁹ filonū cp̄ale diacydoniten ſolutiuū electuariū indū electuariū ceſaris. Ea q̄ leniūt nām ſūt hierapicra cōfectio inda ſirup⁹ de prunis paruꝫ de bdellio pillule de capſia trociſci ꝛ ꝯfectio de alleis. Solutiua groſſa pillule ſtomatice alkindi pillule alie ad melācolias pillule de capſia hiera Gal. pillule de euforbio attrahūt ex lōginquo ꝛ ex neruis hiera filagri⁹ electuariū ceſaris ſchereanē pillule filij alharith. Ad retentionē ſolutionis vētris tyriaca mitridatū diacydonitē muſchatū vnguētū alkindi ſirup⁹ de acreſta ad cholericos ſuffuſ ꝯueniens cholericis camehatu. Deſcriptio ex ſclāgios ſuffuſ ariſtotel' mīua ſirup⁹ de malis ſirup⁹ de mēta ſirup⁹ de piris cydonia condita trociſci de balauſtijs trociſci de ſpodio trociſci de ſemib⁹ trociſci de diaſacramētō. Ad ſolutionē vētris cū ſāguie ꝛ ſanie trociſci diaſacramēton. Ad difficultatē vrine trociſci de lacca. Ad vlcera inteſtinoꝝ ꝛ raſurā tyriaca eſdre cōfectio hermetis trociſci nr̄i trociſci alij athanaſia medicina keted regis trociſci de balauſtijs trociſci diaſacramētō trociſci de ſemib⁹. Ad pūctionē trociſci de ſemib⁹. Ad vehementē pūctionē mictūi ſirdurios oleū nardinū ſuffuſ ad tenaſmon mictere q' cōfectio hermetis trociſci de mezerēō trociſci de balauſtijs ſuffuſ. Ad colicā paſſionē tyriaca electuarium filij meſſeniati electuariū de gēnis viridibus ad dolorē ani oleū alkekēgi. Et ad hemorroidas electuariū de muſcho donū dei ſuffuſ mictere oleū alſindini. Et ad dolorē renū ꝛ veſice: tyriaca mitridatū tyriaca eſdre tyriaca nr̄a: ꝯfectio alkekēgi electuariū de aminden ad frig⁹ amboꝝ. Conferūt renib⁹ ꝛ veſice oia q̄ cōfortāt ea trociſci alkekēgi oleū de kerua. Pillule ad frig⁹ renū trociſci regales electuariū ad dolores amboꝝ confectiō hermetis diacurcuma. Et ad dolorē amboꝝ cōfectio alkekengi nux cōdita oleū de ſtorace. Que mūdificant renes ꝛ veſicā mitridatuꝫ theodoricō anacardinum hiera nr̄a electuariū de ambra. Et ꝯferūt ad frig⁹ amborū trociſci alkekēgi. Et ad mollificationeꝫ veſice hiera Gal. triſera de ſcoria triſere alie. Et ad mictū ſāguis ꝛ pus ꝯfectio de pillul' alkekēgi ꝛ trociſci alkekēgi. Et ad inolūtariā emiſſionē vrine ꝛ diſtillationē ei⁹: ꝯfectio pſhoꝝ ſcelite ſm q̄ dī hiera Ga.

Et ad lapidē tyriaca mitridatū tyriaca eſdre homouſia dialacca diaſulfur pillule in.x. tractatib⁹. Educētes arenā in vrina trociſci arcomacris. Ad frig⁹ mīficis oleū de ſtorace oleū pepeuitar oleum nardinū alkekēgi. Ad vētoſitatē mīficis alkekēgi Et ad dolores mīficis ſcelite ſm q̄ dī anacardinuꝫ diamarte bedemeregi filoniū ꝓpē ꝓgnātū ſermos archigēis empl'm filagri⁹ diacurcūa. Ad ſffocationē alkekēgi acetū ſqlle ꝛ oxymel ei⁹. Et ad duritieꝫ mīficis pillule memithdine diacurcūa oleū de croco. Ad rectificationē mēſtruoꝝ rectificāt ea theodoricō kelkelēgi trociſci de ſeib⁹ ꝯfectio de ſcoria.

Ad ꝓgnātes ꝛ ꝯſeruātes ſet⁹ ſuffuſ tyriaca ꝯſeruat ſetū mitridatū ſcelithe ſm q̄ dī ꝛ alcalcararabū ſermos. Ad dolorē iūcturaꝝ ꝛ podagrā ꝛ venā ſciaticā: ſotira ſcelite ſm q̄ dī ꝯfectio pſhoꝝ ꝯfectio hermetis anacardinū ꝯfectio hiere archigēis theodoricō electuariū de maſſacūia empl'ꝫ elcūariū idū eſm ceſaris ꝓpē ad podagrā: oleū de ſtorace calefac iūcturos ꝛ expellit ab eis ſupfluitates cliſterizatū. Et ad venā ſciaticā elcūariū pſhaticuꝫ medicia kebeth regis hierapicē oleū aſſeled rāiſed oleū alkuſed oleū alkekēgi ꝛ ꝓpē ad venaꝫ ſciaticā kelkelēgi ꝛ ꝓpē ad vētoſitates iūcturaꝝ hiera catagi ꝛ ꝓpē ad tremorē eaꝝ pillule de tapſia ſal. Ad dolorē dorſi hiera archigēis pillule iuuamēti pillule de dēde oleū kelſed oleū kekel. oleū de euforꝫ. pillule de tapſia pillule alie ꝯ kelkel. eſm idū: ꝯfectio d ſcoria nuces ꝯdite ꝛ ad dolorē dorſi cliſterizatio. Et ad dolorē ancharū pillule de tapſia deſcriptōe nr̄a oleū de euforbio ꝯfectio hermetis. Expleta ē ſūma

ꝓma antidotarij. Sūma ſcḋa icipit.

Hac ſumma aſſerem⁹ de medicinis cōpoſitis illas q̄ ſūt magis ꝓprie vnicuiq; egritudini poſtq̄ reiterabimus rememorationē eoꝝ q̄ dc̄a ſūt in ſūma

ꝓma vt ſit ei q̄ legit hūc libꝝ cōpꝛehēſio oīuꝫ curatōnē aut pluriū eaꝝ valde. Et illud ē qm̄ d̄bigīs cū cōpꝛehēdit curatōes ſcabiei eat ad libꝝ ſecūdū: ꝛ eſt liber mediciaꝝ ſimpliciū ꝛ ſciet in hora vna ꝯphēſionē oīuꝫ mediciaꝝ pticlariū ex tabul': deiñ cū ꝑmutatur ad capitula libri tertij ꝛ q̄rti q̄rat cap'm ſcabiei ꝛ ꝯphēdat curatōes ꝑdcāſ. deiñ cū ꝑmutaſ ad antidotariū ꝯpꝛehēdet reliq̄s curatōnes ꝯpoſitas. Erit ergo ei via ad ꝯphēdendū curatōes pticulares oēs aut pl'imū eaꝝ ꝛ diuiſi hāc ſummā in tractatus.

Tractatus prim⁹ de diſpoſitiōib⁹ capitis: ꝛ de eis q̄ ſunt in eo vt cerebrum.

t Tupefactiuū doloris capitis anul' cui⁹ hec eſt ꝑmixtio: lactis alfarſandi an.xvi. lacti papaueris ꝛ ē optū auſ.iiij. aniſi croci ſe. hyuſ.al. ſcamonee oīuꝫ añ.au.iiij. ꝯficiāſ oia cū aceto: deiñ fiāt ex eis tro. ꝛ exiccenſ i vmbra cūq; indiges eis l iq̄ſac ꝛ lini ſup frontē ab vno tpe ad aliud: q̄ ſi infirm⁹ fuit febriēs liq̄ſac eos cū aq̄ et lini eos.

t Trociſci qb⁹ vtebaſ anul': ℞. baccaꝝ lauri auſ.iiij. ſcamonee ꝛ opij ꝛ myrrhe ꝛ ſucci aq̄ acreſte oīuꝫ añ. aur.iiij. ſe. apij ꝛ croci ꝛ amomi oīuꝫ añ. auſ. viij. ꝯficiaſ illud cū aceto q̄ntitate que ſufficit. ꝛ fiant ex eo trociſci ꝛ adminiſtrētur liniendo.

c Caputpurgium qḋ mūdificat caput ꝛ ꝯfert patiēti opthalmiā longā ꝛ cui aduenit dolor capitiſ ꝛ facit deſcēdere ex capite hūiditatē pl'imā: ℞. nigelle aur.ij. ſal' āmoniaci auſ.ij. ſucci cucumeri aſinini auſ.i. teraſ illud bene ꝛ ꝯficiaſ cū oleo qḋ fit ex oleo qḋ dī ſicioniꝫ aut cum oleo de nigella aut cū oleo de alcāna donec ꝑueniat ad ſpiſſitudinē cere liq̄ſcē cū oleo liq̄factōe humidaꝛ pone ipm in vaſe ꝛ vtere ipſo ita vt linias ex ipo i ꝯcauitate nariū; ꝛ precipe infirmo vt narib⁹ attrahat aerē

c Caputpurgiū aliḋ qḋ purgat ſine nocumēto ꝛ ſedat doloreꝫ capitis ſtatī: ſumanſ buchormarien auſ.viij. radicum lilij auſ.iij. baurach rubei auſ.i. miſceanſ ꝛ admiſtrenſ.

c Caputpurgiū aliud: Buchormariē. ℥.iij. ſucci folioꝝ lebleb ℥.i.ſ. alſedinō ſextā au.i. ſucci cucumeri aſinini ſextā auſ.i. ꝑmiſcea ꝛ ꝯſerua ipm in vaſe vitri. cū ergo indiges eo fac de ipſo collyriū ꝛ liq̄ſac ipm cū lacte mulieris ꝛ fac caputpur. cum eo.

c Caputpur. qḋ ꝯfert ad paralyſim ꝛ torturā et mollificatōeꝫ mēbroꝝ ꝛ tremorē ꝛ ad oēs dolores ſrios ꝛ hūidos ꝛ opilatōes q̄ accidunt ex frigiditate ꝛ hūiditate in lacertis ꝛ neruis. cui⁹ ꝑmixtio hec ē: ſumaſ ſucci radicis collognthide hūide ꝛ ſucci radicis ſicle ꝛ ſucci radicis rataba oīuꝫ añ. cochleariū.i. ꝛ nigelle ꝛ g̅na harmel ꝛ teranſ amabo bn̄: deiñ cōfice ea cū his ſuccis ita vt ꝯmiſceanſ: deiñ repone ea. cūq; indiges eo ſume d e ipſo pōd⁹ ſcrte.ʒ.i. ꝛ ſolue caputpur. cū lacte mlieris lactātis puellā ꝛ ſic caputpur. īfirmo ex eo. ipꝫ eni' apit opilatōnes ꝛ calefacit ꝛ ꝯfert cerebro ꝛ capiti ꝛ ad illud qḋ eſt in ipſo de ſupfluitatibus.

c Caputpur. aliud ꝯferēs ad dolores capitis antecedētei: ℞. mumie ꝛ nucis muſchate ꝛ ambre ꝛ cāfore ꝛ muſchi oīuꝫ añ. pōd⁹ ʒ.i. teraſ vnūquodq; eoꝝ p ſe: deiñ miſceanſ ꝛ ꝯficianſ cū oleo ſiſamino ꝛ aliq̄nto oleī de balſamo ꝛ ſumaſ de eo pōd⁹ gra.vi. ꝛ ſoluaſ cū aliq̄ aq̄rū ꝛ fiat caputpurgium cum eo.

c Confectio hiere mūdificātis ex pte q̄ mūdificat caput ꝛ expellit ex eo illud qḋ ē in ipſo de ſupfluitatib⁹ ꝛ egritudies malas: Pulpe collognthide mūdate ex g̅nis ꝛ corticib⁹ ſuis pondus auſ.x. turis ꝛ piperis al. ꝛ nigri ꝛ macropiperis oīum añ. aur.iiij. ꝛ croci aur.i. ꝛ aloes ꝛ myrrhe ꝛ āmoniaci ꝛ aſſe oīuꝫ añ. pōd⁹ aur.i. ſcamonee aſſate pōdus aur.vi. ꝛ ſucci abſynthij aur.ij. teranſ ꝛ cribellenſ ꝛ ꝯficianſ. doſis ei⁹ ſit aur.iiij.

h Iera relata ad buſicos q̄ ꝯfert ad doloreꝫ capitis ꝛ tenebroſitatē ꝛ dolorē ſtōi ꝛ ſplenis ꝛ epatis. cui⁹ hec ē ꝑmixtio: ſumantur turis mūdati ꝛ agarici amboꝝ añ. aur.xvi. ꝛ pulpe collognthide mūdate ex cortice ꝛ granis ſuis pōdus aur.ij. ꝛ ſticados ꝛ pipis al. ꝛ nigri oīuꝫ añ. aur.xvi ꝛ myrrhe aurē.iij. ꝛ croci aur.vi. ꝛ corticū hellebori nigri ꝛ aloes ꝛ ſcamonee ꝛ ſqlle ꝛ aſſate ꝛ ſpice ꝛ caſſie oīuꝫ añ. aur.xvi. ꝛ ſandarace ꝛ euforbij omniū añ. aur.viij. terantur medicine ſicce ꝛ infundanſ gūmi ꝛ miſceantur ꝛ conficiantur: ꝛ ſit doſ ei⁹ aur.iiij.

c Confectiō hiere relate ad dioſ: Pulpe colloquintide mūdate ꝛ excorticate a granis ſuis ꝛ turis amborum ana.ʒ.xx. ꝛ ariſ.ro. ꝛ ſe. apij montani ꝛ pipis al. oīuꝫ añ.ʒ.v. ſerapini ꝛ oppoponaci amboꝝ ana pōdus.ʒ.viij. ꝛ ſpice odoriſere ꝛ ligue aul' ꝛ cynamomi ꝛ caſſie ꝛ croci. ꝛ.ʒʒ. ꝛ polij omnium ana.ʒ.iij. teranſ medidicine ſicce ꝛ infundanſ gūmi ꝛ miſceantur.

p Pillule ſalue mundificantes caput: Re. turbit ꝛ aloes amboꝝ añ.ʒ.x. colloquintide ꝛ ſcamonee omniuꝫ ana.ʒ.iij. aniſi ꝛ ſalis amborum ana.ʒ.ij. doſis eius.ʒ.ij. ꝛ debilis aureus vnus.

p Pillule ꝯferentes ad dolorē capitis ꝛ melancholiā: Epithimi ꝛ agarici omniuꝫ añ.ʒ.iiij. polypodij.ʒ.iij. hiere.ʒ.vij. ſal.ʒ.ij.ſ. myrobalanorum nigrorum.ʒ.v. lapidis lazuli.ʒ.ij doſis.ʒ.ij.ſ.

p Pillule ꝯferētes ad dolorē capitis ex phlegmate ꝛ melancholia: ℞. myrobalanorū kebuloꝝ ꝛ belliricoꝝ ꝛ emblicoꝝ oīuꝫ añ. pōd⁹ʒ.iij. ſal.ʒ.iiij. ſticados.ʒ.ij. hierepicre.ʒ.viij. pulpe collognthide.ʒ.iiij. abſynthij.ʒ.ij. agarici.ʒ. viij. turbit ꝛ epithimi amboꝝ añ.ʒ.xv. hellebori nigri.ʒ.v. doſis eaꝝ.ʒ.ij.ſ.

d Decoctio aq̄ de radicib⁹ cū q̄ ſumiſ in potu oleū de kerua ad dolorē capitis ex phlegmate ꝛ vertiginē ꝛ epilepſiā: ℞. corticū radicū apij

et ſeni. oiuz añ. ʒ. x. ꝛ radicū ſquinātí ꝛ calamētí mō tani ꝛ ſpice odoꝛifere ꝛ ariſto. ro. oiuz añ. ʒ. viij. fu mi terre. ʒ. vij. myrobal. citrinoꝝ pōdus. ʒ. viij. epi thimi. ʒ. iiij. maſticis. ʒ. iij. ʒ. polij. ʒ. iiij. decoq̄nt cū iiij. lb. aq̄ donec remaneat lb. i. ꝛ infundantur in ea hierepicre. ʒ. iiij. ꝛ ſumant de ea oī die. ℥. iij. cū pon dere. ʒ. i. olei de kerua.

Ecoctio collecta q̄ ſolutiōe educit hūoꝛes

d Re. myrob. nigroꝝ ꝛ citrinoꝝ ꝛ kebulorū oiuz añ. ʒ. x. pruna. xxx. nūero tamarido rū. ʒ. xv. fumi terre. ʒ. vij. abſinthij. ʒ. iii. decoq̄ntur cū trib⁹ lb. aq̄ donec remaneat lb. i. ʒ. ꝛ ſumant de due tertie lb. ʒ. ꝛ ꝯficiāt in ea. ʒ. i. turbit ꝛ aloes due tertie. ʒ. i. agarici tertia. ʒ. i. ꝛ bibat. ꝛ ſi voluerit illaꝫ debilē nō ꝓijciant illa tria: ſꝫ fricet in ea caſſiefiſtule mūdate a ḡnis ſinis. ʒ. x.

Migranea: Trociſci q̄ conferūt ꝛ efficiūt

e opationē cum linit ex eis bis aut ter ex tpe ad tps. quoꝝ hec ē pmixtio: R. croci auf. xv. ꝛ calcadis au. x. ꝛ myrrhe ꝛ alumis ꝛ opii ꝛ ſuc ci ꝛ acreſte ſicci ꝛ colcotar oium añ. auf. iii. ꝛ gūmi auf. xv. terant illa ꝛ ꝓiciant deſup vini ſtiptici q̄ntū ſufficit ꝛ terat ſic terit collyriū ꝛ fiant ex eo trociſci. Cūq; indigebis eis liquefac eos cū aceto pmixto ꝛ vtere eis.

Edicamē ad emigraneā antiquaꝫ. Pipis

m al. auf. ii. ꝯmixtionis croci auf. ii. euforbij auf. ʒ. fimi columbini auf. ʒ. encauſtri ſcri ptoꝝ auf. ʒ. tere has medicinas ꝛ pmiſce ꝛ ꝯfice ꝛ li ne cū eo lacertū tpis ꝛ annecte frōti illi⁹ ptis.

Tractatus ſecundus de oculo opthalmia ꝛ attra ctione materierū ad oculū.

Ollyriū qd̄ cōpoſuit vir faciens alco hol de terra pſarūꝫ: Re. ſief memithe

e auf. xlviii. ſarcocolle aure. xxiiii. ſede nigi auf. xii. opii auf. xii. ſucci mādra goꝛe auf. viii. gūmi au. xvi. ꝯficiant cū aq̄ pluuiali ꝛ admiſtrent cū albumine oui.

Onfectio medicine ariſtratis faciēs ſcabiē

e ꝛ opthalmiā antiquā ꝛ ꝯfert auri ex q̄ cur rit pus ꝛ vlcerib⁹ quoꝝ ꝯſolidatio ē difficil ꝛ corroſiōi q̄ accidit in oꝛe: R. vitri ꝯbuſti au. ii. dra gagā. aduſti au. i. pipis au. iii. croci auf. ʒ. vini. ℥. ix coagulati vue. ℥. xlv. myrrhe aure. ij. Tere medici nas ſiccas ꝛ aſpge ſup eas in trituratōe vinū. Et cū exiccant ꝓiice ſup eas coagulatū vue ꝛ terant cum eo ꝛ ponant in vaſe ꝛ decoquant lento igne ꝛ ſerue tur in vaſe eris.

Pithima qd̄ cōpoſuit filodeſiſis ꝯferens

e ad māꝫ plimā ꝛ dolorē vehementē: Re. roſaꝝ recentiū auf. ii. ſe. hyuſ. al. aure. viii. turis auf. vi. myrrhe auf. iiii. ſanich ordei ʒ. xviii. vi tellū oui. i. aſſatū ſucci mādragoꝛe au. iiii. croci au. ii. opij auf. iiii. ꝯficiant cū vini ſtiptici q̄ntitate q̄ ſuf ficiat ꝛ fiāt ex eis trociſci ꝛ adminiſtrentur.

i Liud qd̄ dī viuula eris: Re. eris vſti ablu ti auf. xii. croci auf. vi. pipis albi auf. iiii. myrrhe ꝛ opii amboꝝ añ. auf. iiii. gūmi au. xii. terāt cū vino ꝛ adminiſtretur.

Ollyriū aliud qd̄ admiſtrat ante balneuꝫ

e ꝯferēs ad curſū materierū plimaꝝ ꝛ ꝓpꝛie qn̄ oculus ē difficil humectatōnis ꝛ ē apo ſtema eius ad albedinē declive in coloꝛe ſuo ita vt ſit in eo aliqd̄ de veſtigijs opthalmie vehemēs in qua eleuat albedo oculi ſup nigredinē ei⁹. Et nō eſt no bis neceſſariū vt vtamur eo niſi in hora q̄ pcipim⁹ infirmo vt ingrediatur in balneū in ſucceſſione eius R. lapidis q̄ dicit lathaſatos auf. viij. turis aur. vij. eris vſti abluti ꝛ opij ꝛ gūmi oiuz añ. auf. viij. myr rhe auf. iiij. ꝯficiant cum vini q̄ntitate q̄ ſufficit ꝛ ad miniſtret cum albumine oui ſubtili ita vt diſtillet de eo in oculo multotiens.

Ollyriū aliud qd̄ adminiſtratur ante bal

e neū quod ꝯpoſuit hermes factoꝛ alcohol faciens ad doloꝛes vehementes ꝛ ſedat in die ſuo ſedatione plima ꝛ confert ad opthalmiam antiquā etiam. Aloes aure. viij. eris vſti abluti opij omniū añ. auf. xvi. myrrhe auf. xij. croci auf. viij. climie auf. iiij. turis auf. iij. ꝯficiant cū vino vel ſiru po q̄ dicit candiniſon ꝛ adminiſtretur cū albumine oui ꝛ ſoluat ſubtile. ꝛ oꝛ vt oclo fiat alcohol ex eo in horis ſepatis in eo quod eſt int oēs tres horas aut quatuoꝛ: deinde dimittatur oculus quieſcere ꝛ pau ſare ꝛ precipiatur infirmo poſt illud vt ingrediatur balneum.

Ollyriū valens qd̄ ſedat doloꝛē in die ſuo

e ꝛ dī rabioſum ꝛ reſoluit apoſtemata ꝛ car minat ipꝫ in hora ſua: R. antimonij ꝛ aca tie amboꝝ añ. auf. xl. climie auf. vi. eris vſti abluti auf. xiiij ceruſe de plūbo auf. vij. ſpice ꝛ lilij ambo rū añ. auf. iiij. caſtorei ꝛ aloes ꝛ apij ꝛ colcotar adu ſti oium añ. a f. ij. gūmi auf. xl. ꝯficiant cū aq̄ in q̄ decocte ſūt roſe ꝛ admiſtrent cū albumine oui ꝛ liq̄ fiat declinās ad ſpiſſitudinē q̄ndā.

Ollyriū qd̄ ꝯpoſuit Gal. ꝛ cognoiat ꝯpo

e ſitū ꝓpꝛiū ꝓficiēs ad doloꝛes vehemētes ꝛ egitudies cū ſūt in decliatiōe ſua: R. climie ablute au. xvi. acatie au. xl. eris vſti abluti auf. xiiij. opij ꝛ licij ꝛ folij ꝛ ſpice odoꝛifere ꝛ croci ꝛ aloes et caſtorei oiuz ana. auf. ij. myrrhe auf. iiij. ceruſe de plūbo ꝛ antimonij abluti amboꝝ añ. auf. viij. gum mi auf. xl. conficiatur cū aqua ꝛ adminiſtret in ince ptione egritudinis.

Ollyriū qd̄ dī ſakis ꝛ ꝯpoſuit ipm mlier

e regina faciēs ad doloꝛes vehemētes. cui⁹ hec ē pmixtio: Climie aur. xvi. ceruſe ablu te auf. xl. amili ꝛ dragagāt ꝛ acatie ꝛ opij oiuz añ. auf. ij. gūmi auf. xij. ꝯficiant cū aq̄ pluuiali. ſi autē aduenit hora in q̄ facies ex eo collyriū ꝓiice ſup al bumiē oui recētis ꝛ vtere eo.

Ollyriū qd̄ noiat eſtimū: climie aduſte ab

e lute ꝛ boli ſemioſ ceruſe de plūbo oiuz añ. auf. xx. cornicū eris ablutoꝝ ꝛ acatie ꝛ cor ticū turis omniū añ. auf. ij. dragagāti aur. v. gūmi au. xv. ꝯficiant cū aq̄ ꝛ admiſtret cū albumine oui.

Ollyriū qd̄ dicit ſtella qd̄ nō vincit ꝯferēs

e ad doloꝛes vehementes ꝛ bothoꝛ ꝛ aptis nē pupille ꝛ vlcera ſoꝛdida ꝛ vlcera coꝛro ſa ꝛ egritudies antiq̄s ꝛ abſtergit ꝛ aufert veſtigia: Re. climie aduſte ablute ꝛ ceruſe de plumbo ablute oiuz añ. aur. xv. amili ꝛ antimonij amboꝝ añ. aur. xij. cineris de foꝛnace in q̄ purgat es ſtāni aduſti ab luti boli ſemios oiuz añ. aur. viij. myrrhe opij am boꝝ añ. aur. ij. dragagāt aur. viij. ꝯficiātur cū aq̄ pluuiali.

ollyriū theocratis ꝛ ē medicamē valēs: R.

e climie croci amboꝝ añ. auf. xij. opij ꝛ corti cū eri amboꝝ añ. aur. vi. corticū ſabꝛocā mū daroꝝ ꝛ plūbi aduſti abluti amboꝝ añ. auf. v. myr rhe au. iij. ſpice odoꝛifē au. ii. acatie au. ij. ſucci roſ. ꝛ gūmi oiuz añ. aur. xij. ꝯficiant cū aqua pluuiali.

Ollyriū qd̄ noiat roſaceuꝫ ꝛ ꝯpoſuit ipm

e biblis faciēs ad doloꝛē vehementē ꝛ ad at tractōeꝫ matieꝝ ſubtiliū plimaꝝ ꝛ bothoꝛ ꝛ diſtillatōꝫ pupille. cui⁹ hec ē pmixtio: Roſaꝝ recē tiū ablatis capitib⁹ aur. iiij. croci aur. iiij. opij ſextā au. i. ſpice odoꝛifere ſextā aur. i. gūmi aur. iij. ꝯficiāt cū aq̄ pluuiali ꝛ admiſtret cū albumine oui.

Ollyriū aliud roſaceū qd̄ nomiat bonū ꝛ

e ꝯfert ad has egritudies pdcās: R. roſ. mū datarū aur. xxiiij. croci aur. xij. amili auf. vi. balauſtiaꝝ aur. iiij. opij aur. iiij. dragagā. au. viij ꝯficiant cū ſucco folioꝝ capilli.

Ollyriū roſaceū qd̄ ꝯpoſuit tarētios: Re.

e roſarū recentiū aur. xij. cineris de foꝛnace in q̄ purificat es ꝛ ſpice odoꝛifere ꝛ croci et opij ꝛ gūmi oium añ. aur. iiij. ꝯficiant cū aq̄ pluuie.

Ollyriū roſaceū qd̄ ꝯpoſuit dehigonis et

e noiat collyriū magnū ꝯferēs ad doloꝛē ve hementē in locis bothoꝛ ꝛ vlcera pfunda ſanioſa accidētia in tunica coꝛnea ꝛ dilatatōem pu pille ꝛ māꝫ q̄ attrahit tpe lōgo ꝛ opthalmiam anti quā. cui⁹ ſanatio ē difficil: R. roſaꝝ recētiū ablati ca pitib⁹ au. lxxij. climie aduſte ablute aur. vi. opij au. iij. antimonij aur. ij. ꝛ q̄dā ponūt de eo aur. vi. corti cū eris ſpice odoꝛifere añ. aur. ij. myrrhe aur. iiij. Et q̄dā hoies ponūt de ea aur. vi. floris eris aur. ij. Et q̄dā ponūt de eo aur. iij. gūmi au. xxiiij. ꝯficiant cū aq̄ pluuiali ꝛ adminiſtret cū lacte.

Ollyriū iuuatiuū factū cū ſeuſemin ꝯferēs

e ad attractōeꝫ materieꝝ: R. acatie ꝛ ſucci ſā bac amboꝝ añ. aur. xliij. cineris foꝛnaci in q̄ purgat es ꝛ croci amboꝝ añ. aur. xxiiij. opij auf. iiij. ꝛ in deſcriptōe alia aur. vi. myrrhe aur. iiij. ſucci hyuſ. al. aur. iiij. eris vſti abluti aur. iiij. gūmi aur. xl conficiantur cum vino.

e Ollyriū qd̄ dī pomale ꝯuenit ei c⁹ nō tol lerat ocul⁹ tactum mediciaꝝ ꝛ ꝯfert ad bo thoꝛ ꝛ vlcera pfunda ꝛ ſoꝛdida accīſtia in tunica coꝛ nea ꝛ ad dilatatōeꝫ pupille ꝛ ad māꝫ plimā ꝛ egritu dines ꝓximi tpis: R. climie aduſte extincte in lacte au. xvi. ceruſe d plūbo ablute aur. viij. croci au. iiij. dragagāti aur. ij. ꝯficiant cū aq̄ pluuiali ꝛ admiſtret cum albumine oui.

e Ollyriū qd̄ noiat noie deriuato a nōie illi⁹ q̄ ꝯpoſuit ipꝫ ſuribes ꝛ ē collyriū vtile ꝯfe rēs ad doloꝛes āntiquos ꝛ ꝯſūit carnē additā q̄ ē i an gulo maioꝛe de āgul ocli ꝛ ē egimdo q̄ dī lachꝛyma ꝛ ad vulnera q̄ exeūt in hoc āgulo ꝛ ſūt fiſtule: R. cli mie ablute ꝛ ſedēigi aduſti abluti oiuz añ. au. xxviij cineris de foꝛnace in q̄ purgat es aur. xxiiij. myrrhe aur. xlviij. croci aur. iiij. opij aur. viij. pipis al. gra. xxx. nūero. gūmi au. vi. ꝯficiant cū vino ꝛ admiſtret cū albumine oui in locis ꝓpinq̄ tpis ꝛ ſit ſubtile. Et q̄dā hoies ſūt q̄ ponūt in eo croci auf. xij

e Ollyriū acreū qd̄ noiat indū: de ꝓpꝛietate cui⁹ ē vt ꝓhibeat gnātōeꝫ ois ſpēi opthal mie ꝛ ꝯfert ad coꝛruptōeꝫ ꝛ pruritū ꝛ coꝛroſionē an guli maioꝛis ocli ꝛ dēlꝫ ꝛ ꝯfueſc oculū cui ex eo fit al cohol ita vt nō ꝯturbet cū eo p⁹ ipꝫ: R. ceruſe d plū bo au. xlviij. climie ablute au. xxiiij. encauſtri indi au. v. armēios ꝛ ꝯmixtiōis q̄ dī keſurcō ꝛ ei⁹ expo ſitio ē hed⁹ ꝛ ſucci acreſte ſicci ꝛ opij oiuz añ. au. v. pipis al. au. vi. olei balſami au. viij. Et i deſcptiōe alia au. vi. gūmi arabici au. xvi. cynamomi aure. ij. ꝯficiant cū aq̄ pluuiali ꝛ admiſtretur.

Edicamen ꝯferēs ad apa vehemēs ꝛ apa

m ocli qd̄ excitat ex attractiōe caliditatis: R. opij ꝛ dragagā. ꝛ ſeluzeharagi ꝛ ceruſe oiuz añ. ʒ. vi gū. arab. ʒ. xii. tere oia ꝛ ꝯtere: deīn accipe ſchelabꝛē recēs ꝛ decoque ipm cū lb. i. aq̄ pluuial donec pue niat ad tertiā. deīn cola aquā ei⁹ ꝛ ꝯfice cū ea medi camen: deīn fac ipm in pilulas ſiles ciceri ꝛ exſicca eas in vmbꝛa. Cūq; volueris facē oclo alcohol ex eis ipſis frica eas cū aq̄ ſfa aut cū lacte mulieris aut cū albumie oui aut cū aq̄ fenugreci decocti ſup fruſtū oſtraci aut ſup cotē viridē: deīn fac oculo alcohol ex eo in mane duodecies iponendo cū radio aut ſe ptes ꝛ in veſpis totidē. ipm enī frangit caliditaē ꝛ ab ſcidit infuſionē q̄ attrahit ad ipm ꝛ ꝯfoꝛtat oculū et delet apoſtema.

Edicamē ꝯferēs ad opthalmiā vehemētē

m ſedās apa ꝛ remouet infuſionē ꝛ ſedat cali ditatē: Re. ſief memithe. ʒ. xlviij. croci pō. ʒ. xxiiij. ꝛ opij pond⁹ ʒ. xii. ꝛ ſeluzeharagi ꝛ trociſcoꝝ ſucci hyuſ. al. ſicci oium añ. ʒ. vi. ꝛ folioꝝ roſaꝝ ſucci dari quoꝝ folioꝝ radices albe abſciſſe ſūt pō. ʒ. xl. ꝛ gū. arabi. pō. ʒ. xlviii. tere totū illud ꝛ ꝯtere ipm cū aq̄ pluuiali ꝛ aq̄ meliloti ſi fuerit humidū ꝛ exꝓme ipꝫ. Si v̄o fuerit ſiccū decoq̄ ipm: deīn cola aquē ei⁹ et cōtere medicias ꝛ ꝯfice eas cū aq̄ ei⁹: deīn fac de eo pilulas ſiles ciceri ꝛ exſicca eas: deīn frica ipas ſup cotē aut oſtraci cū aq̄ ſfa aut cū lacte mlierꝫ aut cū albumie oui: deinde fac oculo cū eo alcohol mane ꝛ in ſero.

Edicamē qd̄ noiat duo maioꝛa rubeū fa

m ciēs ad vlcera q̄ ſūt in oclo ꝛ ad ardoꝛē ve hemētē ꝛ mūdificat oculū ex hūoꝛoſitate q̄ attrahit ſeo ex mltitudie hūiditatꝫ ꝛ ſupfluitatū ꝛ ꝯfoꝛtat te gumenta ocloꝝ: R. opij ꝛ ſedenegi eris vſti ꝛ oſtraco rū aduſtoꝝ ꝛ medulle tritici oiuz añ. pō. ʒ. viii. gūe

arabi.pō.ʒ.xlviii.cerule pō.ʒ.xxiiii.climie.ʒ.xxviii.
tere ſedenegi ⁊ es vſtū p ſe cū aq̄ ꝯtritōne bōa:deīn p
miſce oīa ⁊ contere ea q̄ ſūt ſicca:deīn fac ex eo alco
hol oculo ſic̄ ſit alcohol cū antimonio
Onfectio emplaſtri qd ponit ſup oculum
c ꝯferēs ad vehementē calorē ⁊ exſiccatōez
oculi ⁊ abſcīdit ab eo hūiditatē q̄ attrahit
ad ipm ⁊ ꝯfortat oculū ⁊ ſedat dolorē: Re.foliorū
roſ.ſiccarū,⁊ corticū granatoꝝ dulciū hūidoꝝ ⁊ lētiū
oīuʒ añ.pō.ʒ.v.⁊ funde ſup ea lb.i.aq̄ ⁊ decoq̄ ea
bene ⁊ cola ipa ex aq̄ ⁊ ꝯtere ea bene ⁊ ꝯfice ea cū ali
q̄nto aq̄ roſ.⁊ olei roſacei:deīn pone ea ſup oculū.
Edicamē ꝯferēs ad dolores oculi calidos
m ℞.croci ⁊ olibani ⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ opii
⁊ ſarcocolle oīuʒ añ.ʒ.v.diſrumpe ⁊ ꝯtere
ea ⁊ lini ſup oculū in pͥncipio doloris cū aceto ⁊ aq̄
endiuie aut aq̄ portulace aut aq̄ hyuſ.al.aut aq̄ co
riādri hūidi.Cū aūt ꝑcedit dolor lini ex eo ſup ocu
lū ⁊ frontē ⁊ cornua frōtis cū vino ⁊ calefac ipm ali
q̄ntulū aut ſume de ſauich ordei pōd⁹ ʒ.iiij.⁊ croci
hortulani ⁊ ſilueſtris pōd⁹.ʒ.ij.⁊ opij pōd⁹.ʒ.i.te
re ipa bn̄ ⁊ ꝯfice ea cū oleo roſ.⁊ pone ipm ſup ocu
lū patientē opthalmiā ⁊ apoſtema calidum.
Ohol qd noiat aſtaliticō ꝯferēs ad cōtur
c batione oculi ⁊ rubeficatōez ei⁹ cū diſtillat
⁊ cū ſit ex eo alcohol ad īceptionē catarro
rum.Et qn̄ miſcet cū eo alcohol roſ.℞.tutie ⁊ eris
vſti ⁊ aloeſ oīuʒ añ.ptē.i.⁊ myrrhe ⁊ ſpice oīuʒ añ.
q̄ntā ptis.i.⁊ croci ⁊ opij amboꝝ añ.ptē.i.⁊ acatie
pure ptes.iiij.⁊ licij q̄ntā ptis.i.⁊ gū.arabi.ptes.iiij
tere tutiā ⁊ es ⁊ aloem ⁊ acatiā cū aq̄ dulcis ſextarijs
iiij.deinde tere liciū ⁊ crociū ⁊ opiū in tabula alia.v.
dieb⁹:deīn ꝯmiſce cū eis ⁊ infūde aloē in aq̄ ita vt li
queſiat ⁊ fūde ſup medicīas ⁊ ꝑmiſce ꝯterēdo:deīn
fac trociſcos aut pillulas:fac cū eis alcohol.
Ohol ꝯferēs ad oēs dolores oculi accidē
c tes ex catarris:ſumant folia rubi ⁊ exp̄mat
aq̄ eoꝝ ⁊ colet ⁊ terat in tabula donec īgroſ
ſet ⁊ terat paulati:deīn ſumat q̄ntū ipſa eſt de gūmi
arabi.⁊ fūdat cū aq̄ pauca ita vt liq̄fiat ⁊ fiat ſic̄ mel
deinde miſceat cū aq̄ rubi ⁊ ꝯficiat cū ea aliquot die
bus ita vt ſit poſſibile fieri ex eis pillulas:deīn fiant
pillule ⁊ exſiccent in vmbra ⁊ fiat cū eis alcohol.
Lcera oculi ⁊ bothor ei⁹ ⁊ pus in eo. Sci
v as q̄ collyriū ſtelle ꝑdictū ē vehemētis iu
namēti in eis ⁊ ſiir collyriū iuuatiuū ⁊ col
lyriū pomale eſt vltimū.
Ollyriū qd refert ad macur faciēs ad egri
c dines ⁊ pus q̄ ſūt in oclo:℞.tutie au.xxxij
eris vſti aure.xxij.croci aure.xvi.myrrhe
aur.xvi.ſedine au.x.piꝑis al.gra.xl.nūero gū.aur.
xl.ꝯficiant cū vino.⁊ in deſcriptōe alia ponūt in eo
opij aure.x.
Irruptio cornee:Collyriū roſ.confert ad
oēs egritudines ⁊ ſpēs dilatatōis pupille.
Ulnus replēs foueas cornee:℞.oſtracorū
p magnoꝝ aduſtoꝝ ⁊ ſcedenegi amboꝝ añ.ʒ.
i.terant ⁊ puluerizet cū eo ocul⁹.

Lgarab:Collyriū qd ꝯpoſuit ſaribes ē iu
uatiuū ad algarab.
Lbedo veſtigioꝝ vlcerū ꝯfert ad albedi
a nē medicamen egyptiū ⁊ collyriū indū:⁊
alcohol cū ſtercore ſtellionis ē iuuatiuū.
Ollyriū citrinū aliud ſcitur kiles almatrā
c conferens ad caliginem ⁊ tenebroſitatem
viſus ⁊ ad egritudines acutas ⁊ delet veſti
gia ⁊ duritiẽs.Recipe climie aur.xxiiij.ſucci acreſte
ſicci aure.xij.ſalis ammoniaci tantūdem opij aure
viij.gū.au.xxiiij.ceruſe de plūbo tāndē croci aur
xvi.piperis albi aur.xxiiij.ꝯfice cū aqua pluuiali.
Ohol aliud mirabile quod expertum eſt
c ⁊ laudatur in albedine ⁊ lachrymis ⁊ ē me
ſie ⁊ abſtergit caliginē ⁊ oēm groſſitudinē
q̄ eſt in palpebra ⁊ acuit viſum valde: ℞.tutie inde
ʒ.ij.ſ.antimonij de ſpahani.ʒ.iiij.marchaſite pōd⁹
ʒ.ij.ſ.eris vſti pō.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiarū.ʒ.i.climie au
ri ⁊ climie argēti amboꝝ añ.au.i.ſcedenegi pō.ʒ.i.
coralli ⁊ margaritaꝝ paruarū ⁊ corticū eris oīum añ.
pō.ʒ.ij.ſceha armenie pō.ʒ.ij.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.aq̄
diſtillatōis nitri pō.ʒ.ſ.⁊ nitri pharaonis pō.ʒ.ſ.
tere has medicīas cū aq̄ pluuiali:⁊ qn̄ ꝯtrite ſūt ꝓij
ce ſup eas caſtorei trite pōd⁹ ſexte.ʒ.i.muſchi pōdus
ſiliq̄.i.⁊ miſce ꝯterēdo ⁊ fac pillulas ⁊ exſicca in vm
bra ⁊ frica in oſtraco cū aq̄ ⁊ fac alcohol cū eo.
Lind iuuatiuū ad albedinē expertū mirabi
a le:ſumat limature acus pōd⁹ʒ.ij.⁊ ſambu
ci pō.ʒ.i.deīn terant ambo ſiſ ⁊ ponant in
ꝯcauitate arūdinis ⁊ ſtringat os cānule opilando cū
maſſa ⁊ cooꝑiat arūdo tota cū maſſa ⁊ deſup inuol
uatur luto confecto cū capillis ⁊ inuoluant ſup ipʒ
⁊ cooꝑiat poſt illō cū luto alio:deinde apponatur
carbonib⁹ donec vertat in lapidē ⁊ fiat ſic̄ teſta ⁊ ex
trahat ⁊ auferat medicina illa ⁊ accipiat climie albe
trite pōdus.ʒ.iij.⁊ miſceat cū hac medicine ⁊ redu
catur ad cannulam aliam:deinde fiat ex ea ſic̄ factū
eſt ex ꝑma.Cū ergo in lapidē ꝯuertit extrahat ⁊ in
tendatur ad folia lini collecta anteq̄ꝫ aduenerit eis
pluuia ⁊ exſiccata ⁊ ſumat de eis pōdus.ʒ.i.⁊ mar
garitarū non perforataꝝ pondus.ʒ.ſ.⁊ terant bene
cū reliquis medicinis ⁊ terātur oīa ſimul contritiōe
vltima donec fiant ſicut puluis.Cum ergo volueris
curationē facere cum eo tunc fac oculo alcohol cuʒ
ſucco radicis lilij tribus diebus continuis:deinde
fac ei alcohol poſt eum hac medicina ⁊ fac alcohol
poſt illud vno die ex hac medicina ⁊ vno die ex ſuc
co lilij.
Ulnis ad albedinē:℞.floris eris ⁊ ammo
p niaci ⁊ cancri marini aduſti oīum añ.ʒ.v.
pulpe collognitide ʒ.ij.ſ.fellis tauri ⁊ bau
rach armeni oīuʒ añ.ʒ.ij.ſal gēme.ʒ.iij.piꝑis al.ʒ.
xx.ſpume maris.ʒ.iiij.corticū ouoꝝ ex q̄b⁹ egreſſi
ſūt pulli ſub gallina.ʒ.iij.limature coti.ʒ.v.ſtercoris
lacerti.ʒ.v. margaritarū.ʒ.iiij.
f Ebel.Cohol bonū ad ſebel ð eſt q̄ expta ſit
⁊ laudata:ſūant cortic.ouoꝝ hora q̄ apiūt
ſub gallina ⁊ bulliāt cū aceto forti.x.dieb⁹ cōtinuis

deinde colent ⁊ ponant i ampulla vitri aut i vaſe vi
treato ⁊ ponat vas i loco q ſit ut nidus ſub ſole do
nec exſiccet qd in ipſo ē: deinde ſumatur ⁊ teratur
⁊ fiat alcohol cum eo.
l Achryma: Collyriuʒ qd dixit meſias ad
albuginē factū ex tutia cōfert ad eas.
Oſſitudo palpebraꝝ ⁊ grauitas earū cō
fert ad eam alcohol cognominatū muſiā
g dros ⁊ dicā ipm in capitulo ſcabiei ⁊ ꝯfert
medicamē ariſtratis ꝑdictum ⁊ collyriū de tutia qd
dixit meſias ad albedinem.
Ollyriū exptū kebime egyptiū ꝯferēs ad
c duritiẽs ⁊ albedinē ⁊ abſcindit corticē du
rū ſtatim.℞.floris eris ⁊ ámoniaci ambo
rū an.aur.vi.ſalis de foſſi aur.iij. pulpe collognitid.
aur.iij.⁊ duas tertias aur.i.fellis vaccini aur.ij.bau
rac nigri aur.i.ſ.piꝑis al.gra.xl.numero mellis boni
cyathos vi.⁊.℥.ix.ꝑmiſceat ⁊ pōat i vaſe ⁊ recōdat
Ollyriū qd dr araſtuſemon ꝯferēs ad at
c tractionē materierū chronicā ⁊ ad q̄ntitatē
palpebraꝝ ⁊ aſpiratē earū ⁊ liq̄factionē la
chrymat oculi ⁊ ſeiūctionē ei⁹ ⁊ cōroſionē ipi⁹ ⁊ ad
hūiditatē plimā q̄ ē i oculo ⁊ ad augmētū pāniculi
⁊ aufert veſtigia ⁊ duritiẽs.℞.antionij aur.iiij. eris
vſti ⁊ ceruſe de plūbo amboꝝ ana aur.ij. croci ⁊ myr
rhe ⁊ corticū turis ⁊ floris eris ⁊ lētiū rubearū oīuʒ
ana aur.i.piꝑis albi aur.ſ.gūmi aur.ij.ꝯficiat cū vi
no ⁊ admiſtret diſſolutuʒ cū eo.
Ollyriū citrinū qd dr ſanaratis ⁊ ē colly
c riū iuuatiuū cōferēs ad ſcabiē ⁊ corroſio
nē in vtriſq̄ lachrymalib⁹ ⁊ pruritū vehe
mentē ⁊ grauedinē palpebraꝝ.℞.climie aur.lxxx.
colcotar albi aur.xxx.ꝯficiat cū aq̄ pluuiali.
Cabies oculi ⁊ prurit⁹ ei⁹:Collyriū indū
ſ cōfert ad pruritū.
Ohol nō erris qd ꝯpoſuit ceſar factor al
c cohol faciēs ad pruritū ⁊ ad groſſitudinē
palpebraꝝ.℞.climie cabruſie aur.xxiiij.ſe
dine aur.vi.Et in deſcriptiōe alia aur.xvi.terāt do
nec fiat in loco ſanie ⁊ ꝯficiat cū melle ⁊ aduratur ⁊ in
fūdat vinū qd extinguat ipm ⁊ exſiccet:deinde tera
tur ⁊ fiat cū eo alcohol.
Ohol meſitō ad pruritū ⁊ hūiditatē ocu
c li ⁊ corroſionē lachrymaliū ⁊ ſcabiē vehe
mētē i palpebris:climia frāgat i fruſta pua
⁊ ꝯficiat cū melle ⁊ ponat i vaſcolo figuli ⁊ opilet oſ
ei⁹ ⁊ luto liniat ⁊ fiat foramē in medio cooꝑtorij ut
ſit fumo eleuato ex aduſtiōe medicīe ſpiraculū per
qd egrediat deīn ponat vaſcol⁹ ꝑparat⁹ in medio
carbonū accēſoꝝ.Cūq̄ incepit climia aduri tūc cō
ſidera fumū aſcēdētē tūc ſi videris eū declinem ad
huc ad nigredinē dimitte medicinā cōburi donec
videas illū fumū fieri albū: tūc.n. ſcias q̄ medicīe
iā ꝯfirmata ē cōbuſtio.tūc ergo remoue vaſcolū ab
igne ⁊ cū hec climiā ⁊ fūde ſup eā vini quātitatez q̄ in
frigidet:deīn pone eā i mortario ⁊ ꝯtere eā bn̄ ⁊ ex
ſicca ⁊ frua eā donec cōmiſceas ipam in alcohol cū
quo ꝑmiſcet,⁊ h̄ ē deſcriptio alcohol.℞.climie h⁹

aur.vij.⁊ antionij ſimidē tere oīa ⁊ cōterūt ⁊ fac līre
ex eo ſup palpebras mane ⁊ ſero.
Ollyriū apolonij ad ſcabiē ⁊ caſū palpe
c braꝝ ⁊ egritudines antiq̄s. Sedenegi ad
uſti abluti aur.xxxij.eris aduſti abluti au.
xvi.lapidis ſaialuſtes aduſti abluti aur.xxxij.floris
eris fricati aur.xvi. opij aur.iij. Et in deſcriptione
alia aur.vi. climie aur.iiij. colcotar aduſti aur.iiij.
gūmi aur.xvi.ꝯficiant cū aqua pluuiali.
Edicamē qd cōpoſuit caſſios ad aquaʒ q̄
m deſcēdit i oculū. ſumat fel tauri ⁊ euacua
ipm i vaſe eris ⁊ dimitte ipm.x.dieb⁹:de
inde ſume ab ipſo aur.xij.croci ⁊ olei balſami ⁊ op
poponaci oīuʒ ana aur.ij.piꝑis gra.xij.nūero mel
lis boni duplū q̄ntitatiſ fellis miſce oīa ⁊ decoq̄ i va
ſe eris:deīn pone ipm i pixide eris ⁊ ꝯſerua ipm.
Edicamē aliud qd cōpoſuit polonios:ſu
m me ſpumā maris ⁊ adure ipaʒ ſup teſtā ⁊
tere cinerē ei⁹ ⁊ ꝯfice ipm cū ſāguine tice ⁊
pone i vaſe de cornu. Cūq̄ eradicātur pili tūc linu ſu
p loca eoꝝ de hoc medicamine.
Pithyma qd cōpoſuit ſalukeſanis cōfe
c rēs ad mūʒ plimā ⁊ dolorē vehemētē. ℞.
ro.recētū aur.ij.ſe.hyuſgami al.aur.vi ij
turis aur.vi.myrrhe au.iiij.ſauic ð ordeo aur.xviij
vitelli oui.i.aſſatuʒ ſucci mādragore aur.iiij.croci
aur.ij.opij aur.iiij.ꝯficiant cū vini ſtiptici puri quā
titate q̄ ſufficit ⁊ fiāt ex eo trociſci ⁊ admiſtrētur.
Ollyriū qd dr indū ⁊ regiū ꝯferēs ad ice
c ptionē deſcēſus aq̄ ⁊ ad oēm caliginē hūi
dā exiſtē i oculo ⁊ aufert veſtigia vlcerū in
oculo.Climie rubee aduſte ablute ℥.xvi. encauſtri
indi ʒ.vi.ceruſe de plūbo ℥.iiij.piꝑis al.℥.vi.fellis
de boha.i.⁊ fellis ſaler:⁊ eſtimauerūt qd ē ſu boc vij.
fellīū elcabugi.iiij.lactis papaueris.℥.i.olei balſā
℥.ij.oppoponaci ⁊ ſerapini amboꝝ añ.℥.ij. gūmi
℥.xij.ꝯfice cū ſucco feniculi aut cuʒ ſucco plāte que
dicitur abradies.
Ohol ꝯferēs ad tenebroſitatē ⁊ īceptionē
c aq̄ i oculo.Fellis vaſi ʒ.iiij.oppoponaci ⁊ pi
pis amboꝝ añ ʒ.iij.olei antiq ⁊ oppobalſā
⁊ ſucci feniculi hūidi oīuʒ añ ʒ.ij.climie pond⁹.ʒ.i
mellis ℥.tere ipm ⁊ miſce ⁊ pone ipm i ampulla vitri
mūda ⁊ pone ipm i ſole dieb⁹ vij.deīn fac oculo al
cohol ex ipo cū extremitate radij mane ⁊ ſero.
Edicamē qd ꝯfert ad tenebroſitatē ⁊ ad il
m lū q videt rē ex lōginquo ⁊ nō videt eā ex ꝓ
ximo ⁊ ad aggregationē aq̄ i oculo:cuius
h̄ ē ꝑmixtio.Fellis corui nigri ⁊ fellis ꝑdicis ⁊ fellis gruis
⁊ fellis adhoba ⁊ fellis capre oīum ana pōd⁹.ʒ.ij.mellis
colati pōd⁹ ʒ.iij.⁊ olei balſami ʒ.i.⁊.ſ.tere ea ſiſ ⁊
ꝑmiſce ipſa ⁊ fac oculo alcohol cū eo mane ⁊ ſero.
Eſtructio viſus:collyriū citrinum ē iuuati
d uū ad debilitatē ſupfluā in viſu ⁊ collyriū
de tutia qd dixit meſias i albedine.
Ollyriū quo vtebat floris.℞.acacie ⁊ ro
c ſiccaꝝ ⁊ meliloti oīuʒ añ aur.xlviij.cineris
fornacis i q̄ purgat os aur.xxiiij.mādragore au.xij

ſe.hyuſgami al.aur.xviij.opij aur.vi.gũmi aur.xl.
vini ℥.ix.aq̃ pluuialꝭ ℥.ix.ꝯmiſceaꝭ aq̃ cũ vino ⁊ pij
ciãtꝭ ſuꝑ ea roſe ⁊ meliloti ⁊ hyuſgamuz ⁊ poſtea
mãdragore aut cortices mãdragore ⁊ dimitte ea do
nec infũdantꝭ trib⁹ dieb⁹ aut quiq̃z: ⁊ exprime ea ⁊ ac
cipe expſſionẽ eoꝝ ⁊ ꝯfice cũ ea medicamẽ ⁊ fac ex
eo collyria ⁊ vtere eis.

Edicamẽ baſilicõ regũ ⁊ ipm ẽ abſterſiuũ
m oculi ex quo fit alcoholi diſpoſitiõe ſani
tatꝭ i oi die ſelꝭ aut i oib⁹ duob⁹ ſelꝭ ⁊ abſter
git viſũ ⁊ ꝯſeruat viſũ ſanũ ſm diſpoſitionẽ ſuã.℞.
climie ⁊ ſpume maris oiũ ana ʒ.x.eris viſti ʒ.v.ce
ruſe ⁊ ſalꝭ gẽme oiũ ana ʒ.iij.ſalꝭ ãmoniaci ⁊ macro
pipis oium ana ʒ.ij.gariof.⁊ viſnce amboꝝ ana ʒ.i.
pipis ʒ.iiij.cãfore ʒ ſ.tere optime ⁊ fac oculo alco
hol cum eo.

Aſilicõ aliud ꝯferẽs ad oia q̃ diximꝰ.℞.
b climie ʒ.vij.ſedenegi ⁊ macropipis ãboꝝ
ana ʒ.ij.ſalꝭ ãmoniaci ʒ.ij.eris viſti ⁊ ceruſe
⁊ ſalꝭ gẽme oium ana ʒ.iiij.ſpume maris ʒ.iiij.ſalꝭ in
di ⁊ gariof.⁊ beil ⁊ viſnce ⁊ ſpice oium ana ʒ.i.ꝯfrin
ge ⁊ cõtere ipm ⁊ fac ex ipo oculo alcohol.

Edicamẽ qd̃ ꝯfortat viſũ ⁊ ꝯſuat ipm ſm
ſanitatẽ ſuã ⁊ aufert multitudinẽ lachry
me q̃ currit ex oculo: Sume de ãtimonio
⁊ infũde ipm.xxi.nocte in aq̃ pluuiali aut i aq̃ q̃ di
ſtillat ex ciſterna deĩ accipe de eo põ.ʒ.xij.⁊ mar
chaſite ʒ.viij.⁊ tutie ⁊ climie oium ana ʒ.xij.⁊ mar
garitaꝝ paruaꝝ nõ pforataꝝ ʒ.ij.⁊ muſchi tertiã ʒ.i.⁊
cãfore ſextã ʒ.i.⁊ croci ⁊ ſedenegi ãboꝝ ana ʒ.i.tere
vnũqdq̃ꝫ p ſe: deĩ aggrega ãtimoniũ ⁊ marchaſi
tã ⁊ climiã ⁊ tutiã ⁊ mãgaritas ⁊ tere bñ ea oi die cũ
aq̃ multotiẽs dõec exſiccetꝭ aq̃ eoꝝ: deĩ accipe ſede
negi ⁊ crocũ ⁊ pijce ipa ſilꝭ in mortario ⁊ tere ea bñ
deĩ tere cũ eis muſchũ ⁊ cãforã deĩ repone ipm i
vitreata ⁊ fac ex eo alcohol mane ⁊ ſero i diſpoſitio
nib⁹ ſanitatis. ipa.n.ꝯfortat viſũ debilẽ ⁊ ꝯſuat cũ

Urob ſugitiuũ abſterſiuũ ⁊ ꝯfortatiuũ.℞.
b ſcedenegi ⁊ eris viſti amboꝝ ãn.ʒ.v.aloes
ſcotrĩſi ⁊ baurac armẽi ãboꝝ ãn ʒ.i.floꝝ
eris ⁊ pipis al.⁊ macropipis ⁊ pulpe colloquĩtide ⁊
croci ⁊ ameos oiuz ãn ʒ.ſ.ꝯfrige ⁊ ꝯtere ⁊ vtere.

Tractat⁹ tertius de aure: doloꝛ auris ⁊ apa ei⁹ ⁊
pus ⁊ grauitas eius.

Edicamẽ ariſtotelis predictũ in capi
tulo oculi ẽ iuuatiuũ ad aurem ex qua
currit pus.

Edicamẽ ꝯferẽs ad oẽs doloꝛes i aure et
m oia vlcera accĩtia i ea ℞.myrrhe aur.i.oli
bani aur.iij.nitri aur.iij.croci aur.iiij.ſuc
ci papaueris aur.ij.galbani aur.ij.amigdalarũ ex
corticataꝝ.xx.numero teraꝭ illud totũ ⁊ ꝯficiaꝭ cuz
aceto ⁊ fiãt ex eo trociſci. Cũ ergo fuerit ipm neceſ
ſariũ ſoluaꝭ ſi fuerit i aure doloꝛ vehemẽs cũ oleo
roſ.⁊ diſtilleꝭ i aure.⁊ ſi fuerit in ea grauitas i audi
tu ſoluaꝭ cũ aceto ⁊ diſtilletur.

c Onfectio medicamis quã narrauit Gal.
℞.myrrhe aur.iiij.aloes aur.iiij.olibani
aur.iij.Et i deſcriptiõe alia aur.ij.croc aur.iij.nitri
aur.iij.ſucci papaueris aur.iij.amigdal.amar.xxx.
numero galbani aur.ij.aceti boni quãtũ ſufficit.

Edicamẽ ad aurẽ ex medicinis Gal.cõfe
m rẽs ad apata ⁊ doloꝛes vehemẽteſ clamo
ſos: cui⁹ h̃ ẽ pmixtio.℞.galbani ⁊ ẽ albe
zar aur.ij.cinamõi aur.ij.myrrhe au.viij.croci au.
viij.olibani aur.iiij.nitri aur.iij.aceti quãtũ ſufficit
ad hoc ut fiat in ſpiſſitudine mellis.

Edicamẽ aliud ad apata auris ⁊ ad ſanie
m tẽ ⁊ ad rus venientia ex aure ⁊ ad doloꝛes
auris antiquos: cui⁹ h̃ ẽ pmixtio.℞.ven
tris ſabe egyptie amari ſapoꝛis ⁊ aluminis iameni et
pipis al.⁊ nitri ⁊ croci ⁊ opij ⁊ corticũ granatoꝝ ⁊
olibani ⁊ ſpice oium ana aur.ij.caſtorei aur.i.melꝭ
⁊ aceti quãtitatẽ q̃ cõficiaꝭ medicamẽ: ⁊ qdã hoies
ponũt in eo mellis aur.vi.

Edicamen aliud de medicis berotas.℞.
m croci ⁊ myrrhe ⁊ ſpice oiuz ana aur.ſ.eriſ
viſti medietatẽ ⁊ tertiã aur.i.opij aur.ſ.ca
ſtorei tertiã aur.i.aluminis iameni aur.i.aluminis rotũ
di aur.i.Si ergo fuerit i aure vir⁹ cura eã ex h̃ me
dicamie cũ decoctiõe triplicati. Et ſi i ea fuerit dolõ
vehemẽs cura eã cuz oleo roſ.⁊ ſi gnãntꝭ i ea ṽmes
pmiſce cũ h̃ medicamie hellebori nigri aur.ij.

Edicamẽ auris ex q̃ currit pus.℞.capitũ
m ḡnatoꝝ ⁊ ariſtologie ⁊ colcotar ⁊ dragãti
cabrũſij ⁊ gallaꝝ ⁊ corticũ eris oiuz ãn au.
i.myrrhe olibani ⁊ calcãti aſſati ⁊ alũis iamẽi oiuz
ãn aur.ſ.terãtꝭ cũ aceto ⁊ fiãt trociſci ⁊ admĩſtrentꝭ.

Edicamẽ anticatos ad doloꝛẽ difficilẽ ve
m hemẽtẽ.croci ℥.ij.⁊ qdã hoies ponũt de
eo ℥.i.myrrhe ⁊ ſalꝭ ãmoniaci ãboꝝ ana
℥.i.alũis iameni ãmoniaci ãn.℥.ſ.ſedimis olei de
lilio aut fecis olei alniſci ℥.ij.terantꝭ cũ vino mellito
aut vino dulci quãtitate qua fiat i ſpiſſitudine melꝭ
⁊ adminiſtretur.

Edicamẽ ad ḡuitatẽ audit⁹ ⁊ ſonitũ ⁊ tini
m tũ exiſtẽt i aure.℞.hellebori al.aur.i.caſto
rei aur.ſ.nitri au.q̃rtã miſceaꝭ ⁊ adminiſtre
tur cũ aceto ⁊ cõfidat in eo vtens ipſo quoniam eſt
medicamen vtile.

Edicamẽ aliud qd̃ dĩ algelarui ad egritu
m dines antiq̃s q̃ ſũt de egritudinib⁹ auris.
Hellebori albi ⁊ myrrhe ⁊ olibani ⁊ croci
⁊ caſtorei ⁊ opij oiuz ãn aur.iiij.calcãti aur.vi.pipꝫ
aur.ij.infũdantꝭ myrrha ⁊ opiũ ⁊ caſtoreũ ⁊ oliba
nũ i aceto i quo decocti fuerũ cortices ḡnatoꝝ do
nec diſſoluti fuerit: deĩ ponantꝭ helleborus ⁊ croc⁹
⁊ pipꝫ ⁊ calcãtũ trita ⁊ ꝯterantꝭ oia bñ. Cũ ergo ꝯple
tur ꝓijciaꝭ ſuꝑ ipm de vino mellito quãtitas q̃ fiat
in ſpiſſitudine mellis ſubtiliꝭ. Cũq̃ꝫ ipm eſt neceſſari
um tunc tepidetur ⁊ diſtilletur in aurem: eſt enim me
dicamen mirabile.

Onfectio medicamis qd̃ ꝯfert ad oẽs do
c loꝛes aur ⁊ oia vlcera euẽiẽtia i ea.℞.mir
rhe aur.i.olibani aur.iij.⁊ qdã hoies po
nũt i eo aur.vij.nitri aur.iij.croci aur.iiij.⁊ qdã ho
mies ponũt i eo aur.i.papaueri au.ij.galb.aur.ij.
amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ.xx.nũeroꝛ teraꝭ illud totũ

⁊ cõficiaꝭ cũ aceto ⁊ fiãt ex eo troci. Cũq̃ꝫ neceſſarij
fuerint ſoluãtꝭ ſi fuerit in aure doloꝛ vehemens cuz
oleo ro.⁊ diſtilletꝭ in aurẽ.⁊ ſi fuerit in ea grauitas i
auditu ſoluãtur cũ aceto ⁊ diſtillẽtur.

Onfectio ſcoꝛie ferri ⁊ ẽ medicamen foꝛte:
Sumaꝭ ſcoꝛia ferri ⁊ ꝯteraꝭ ⁊ abluaꝭ cũ ace
to: deinde ꝓijciaꝭ ſuꝑ teſtã ⁊ exiccetꝭ: deĩ ꝓijciaꝭ
ſecũdo ⁊ tertio ⁊ fiat illud ſepties: deĩ decoq̃tꝭ cuz
aceto foꝛti decoctiõe vehemẽti donec fiat ſicut mel ⁊
auferaꝭ ⁊ diſtilletꝭ de eo in aurẽ cũ indigetꝭ de eo.

Ucera naſi: Cõfectio fardoſos ⁊ ẽ medica
mẽ eradicãs oẽs additiõez q̃ oꝛiꝭ i n coꝛpe
℞.draganti aduſti ⁊ colcotar aduſti aut cal
cãti aduſti aut dragãti rubei ⁊ corticũ eris oim ptes
equales. Tere ergo ea ⁊ cura cũ eis ſiccas ⁊ oꝫ ut fri
ces additionẽ anteq̃ꝫ medices eã cũ hoc medicami
ne p diẽ: deĩ medica cũ eo i mãe p⁹q̃ꝫ patiẽs cõtu
linẽ cõcederit cibũ ſuũ.⁊ cũ tu curas cũ eo fiſtulas
naſi tũc lini ante curationẽ interioꝛa naſi aſpalto aut
pice humida aut pinguedine myrrhe.

Tractat⁹ q̃rtus de dẽtib⁹ ⁊ doloꝛib⁹ eoꝝ.

Onueniẽs eſt ad doloꝛes difficiles vehẽtẽ
tes ⁊ ad coꝛroſionẽ dentiũ ⁊ cõfert iterũ ad
tuſſiꝫ medicamẽ qd̃ ℞.opij aur.ij.myrrhe
triſidez haſcec tñdẽ pipis al.galbani ãn.tñdẽ cõfi
ciantur cũ coagulati vue quãtitate q̃ ſufficit ⁊ teran
tur ſimul ⁊ fiãt ex eis collyria ⁊ liniaꝭ ex eis ſuꝑ den
tes ⁊ ponantꝭ de eis ſuꝑ locũ coꝛroſũ.

Edicamẽ qd̃ narrauit andromach⁹ ad om
nẽ doloꝛẽ dẽtiũ ⁊ ad oẽs egritudies accñ
tes ex eo ⁊ ad ſtupoꝛẽ.℞.pipe.⁊ piretri ⁊ lactis titi
mali ⁊ galbani oiuz ãn.ptẽ.i.terãtꝭ ⁊ cõficiantꝭ cum
ſtoꝛace ⁊ ponaꝭ ſuꝑ locũ coꝛroſũ.

Edicamẽ iuuatiuũ ad pulſatiões dẽtiũ.℞.
pulpe colloquĩtide ptẽ.i.⁊ aloes ptẽ.i.⁊ bu
liant in pyxide lapidis aut cochliarii de ferro ebulli
tione vehemẽti cũ oleo ⁊ aceto vini: deinde auferaꝭ
ab igne ⁊ diſtilletꝭ de eo in aurẽ que ſequiꝭ molarem
dimiſſa diſtillatiõe poſt diſtillationẽ.

Aliterũ molaris. Intẽde ad molarẽ i quo
nõ valet medicamẽ vehemẽtis pulſatiõis.
Et aſſume ex oleo quãtitatẽ.℥.i.⁊ aque ſanſuci ſic
ci ⁊ harmel oium ãn.ʒ.ſ.terant bene: deinde ꝓijciã
tur in oleo: deĩ intẽde ad duas ac⁹ magnas quib⁹
vtũtur ſcellarij ⁊ igni eas in loco foꝛamia carũ: deĩ
de api os egri ⁊ ꝯſidera dẽtẽ quẽ vis cauterizare: ⁊
tũc ſi fuerit i eo aliqd mũda ipꝫ ⁊ pone ſuꝑ ipꝫ can
nulã ferri aut arũdis aut argẽti ⁊ ſubmerge vnã du
arũ acuũ in oleo illo: deinde intromitte eã in cãnu
lã ⁊ põe eã ſuꝑ molarẽ. Cũq̃ꝫ infrigidaꝭ illa accipe aliã
Fac illud ſeptẽ vicibus uſq̃ nã doloꝛ eius ſedaꝭ ⁊
egrediꝭ ex molari aqua coloꝛis dentiũ.

Entifriciũ quo fricãtur dẽtes qd̃ narrauit
democrit⁹ i li.ſuo. Accipe coꝛnu cerui adu
ſti quartã.lb.xvi.ſalis.℥.ii.ãmoniaci ſicci qd̃ nõ ẽ
amari ſapoꝛis fruſtũ.i.magnũ vel maſticis lb.iii.
aut plus parũ: ſquinãti albi tantũdẽ pipe.albi.℥.i.
folij.℥.ij.terãtꝭ oia ⁊ adminiſtrẽtur.

Edicamẽ qd̃ noiaꝭ ſurmalẽ ꝯferẽs ad apata
gigiue ⁊ mollificatiões ei⁹ ⁊ mũdificat dẽteſ
Accipe corticũ ḡnatoꝝ põ.ʒ.ii.⁊ vẽ arũ ⁊ balauſtie
⁊ ſumac oim ãn.ʒ.i.ꝯfrige ⁊ ꝯtere illõ: deĩ affer ex
eo cũ digitis tuis ⁊ frica cũ eo locũ doloꝛis. deĩ ac
cipe ex eo cũ pãno lini ⁊ põe ipm ſuꝑ eũ.

Entifriciũ mũdificãs dentes ⁊ ſtrigit gingi
uã ⁊ efficit bonũ oꝛis odoꝛẽ: Sũaꝭ ſal gẽma
⁊ teraꝭ ⁊ ꝯficiaꝭ cũ melle ⁊ ligetꝭ in charta ⁊ ꝓijciaꝭ i
prunis ⁊ dimittaꝭ ibi dõec fiat ſic prũe deĩ auferaꝭ ab
igne ⁊ extinguaꝭ cũ kitrã ⁊ ꝓijciaꝭ i vĩo bono aut melꝭ
ſuo ⁊ dimittaꝭ dõec iſſicetꝭ ⁊ teraꝭ ⁊ ſũaꝭ d eo po.i.⁊ ſpũe
maris po.i.põaꝭ cũ illo cinamõi pſ.i.⁊ myrrhe pe
i.⁊ cieris ſceha ⁊ cipi ⁊ floꝛis ḡnãti oim ãn.ſexta p
tis.i.fragmẽtoꝝ xyloaloes medietas ptis.i.⁊ zuc
cari ptes.iii.⁊ cãfo.decia pti vni⁹ teraꝭ illõ ⁊ miſcea
tur ⁊ fiat dentifriciũ in oi mane.

Edicamẽ qd̃ ꝯfoꝛtat dẽtes ⁊ molãres cũ ẽ in
eiſ debilitaꝭ.℞ cere ⁊ melꝭ ãboꝝ ãn.ptes.ij
liq̃fiãt in ſole aut cũ aq̃ calia ⁊ ꝯmiſceaꝭ cũ eis ꝓicis
po.i.⁊ põat i ſtnio vnguẽti ⁊ ꝑcipiaꝭ vtẽti eo ut ma
ſticet ipm. Qd̃ ſi videris medicamẽ exſiccatũ pmiſ
ce in eo aliquãtulũ olei ⁊ maſtix iterũ cũ maſticatur
facit in hoc vltimã opationẽ.

Aliud qd̃ ꝯfoꝛtat dẽtes ⁊ gigiuã: coꝛnu cer
ui aduſti põ.ʒ.x.⁊ folioꝝ cupſſi aduſtoꝝ
põ.ʒ.v.⁊ nucũ cupſſi nõ aduſtoꝝ põ.ʒ.v.⁊ radicis
cẽtauree põ.ʒ.x.⁊ capilliueneriſ aduſti põ.ʒ.v.⁊ ro
ſa.ablatis capitibus ⁊ ſpice odoꝛifere oim ãn.põ.
ʒ.iii.tere ⁊ cribella cũ oꝛali ⁊ vtere.

Tractat⁹.v.d oꝛe ⁊ gutture ⁊ vẽtre ſuꝑioꝛe ſinãtis
⁊ ſquinantia.

Inquit.G.qdã exiſtimauerũt q̃ pulli hirun
dinũ ſiue ſint recẽtes ſiue ſicci ſaliti ſedant ſq̃
nantiã ſtati ⁊ pmiſceatur pueris ⁊ ſenib⁹ cũ radice
liquiritie.

E vua ⁊ duab⁹ amigdalis. Medicamen
ꝯueniẽs ad vuã mollificatã apoſtẽ.℞.al.
aur.i.myrrhe aur.i.aluis iameni aur.ij.gallarũ vi
ridiũ aur.ij.terantꝭ ⁊ adminiſtrẽtur.

Ent ſtioꝛ hũiditat pectoꝛis: Medicamẽ iu
uatiuũ ad hũiditatẽ factã i pectoꝛe.℞.galba
ni ⁊ ſtoꝛacis liqde ãboꝝ ãn.℥.ii.opij q̃rtã.℥.i.radi
cũ liqritie ℥.ij terãtꝭ q̃ ex eis terũtꝭ ⁊ miſceãtꝭ cũ ſtõace
⁊ galbão ⁊ aliq̃tulo melꝭ diſpũati ⁊ lãbãtꝭ ex eo.

Etuſſi medicamẽ gutturale: Dixit G.q̃ ipe
medicabaꝭ cũ eo.℞.olibãi aur.i.⁊ i deſcrip
tiõe alia aur.iiii.myrrhe aur.i.⁊ in deſcrip
tiõe alia aur.iiii.croci aur.i.⁊ i dẽſcriptiõe alia au.iiii.
ſq̃lle aur.ii.vini dulciſ ſextariũ iii.decoq̃tꝭ ſq̃lla cũ vi
no dõec vinũ iſpiſſetur.deĩ ꝓijciaꝭ ſquilla ⁊ ponã
tur reliq̃ue medicie ſuꝑ vinũ.

Edicamẽ gutturale qd̃ refert ſelluſatis: dixit
G.q̃ ipſe medicat⁹ ẽ cũ eo illũ q hẽbat vl
cus pulmõe ⁊ ẽ medicamẽ iuuatiuũ valde.℞.ſpi
ce crecẽſis aur.iiii.ãmomi aur.viii.folij indi aur.iiii
ſpice inde aur.iii.ſquinãti aur.ii.caſſie aur.viii.cina
momi aur.x.olibani aur.iii.myrrhe aur.iii.coſti

aur.iiii.cōmixtiōis aſſedegi aur.iiii. ſucci liquiritie
aur.iii.ſucci mandragore aur.v. maſticis aure.iii.
croci aur.vij. Aggrega has medicīas: deide accipe
dactilos ⁊ decoquātur in aqua mellis aut vino bñ
⁊ ſume de eo ſacrāiāti.i.⁊ ꝓijce in eo de grāis pini
maioris cōtritis grana xx.⁊ cōmiſce cū eo de medi
camie quātitatē auellane.i.⁊ da ī potu de ea dieb⁹
aliquot: deīn da in potu poſt ipaꝫ de medicamine
duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹: ita vt nō cōmiſceat cū oleo
aliud preter ipm: deīn ſumat ī potu p⁹ ipm de hyera
facta cū aloe quantitatē cochliarii.i.in die vno cuꝫ
aqua ⁊ cura cū hac medicīa illū in cāna pulmonis
cui⁹ ē egritudo cū lacte aſinio: ⁊ ꝑcipe ei vt gargari
ʒet cū ea: deīn dimitte eū aliquot dieb⁹ ⁊ cura eū ꝑ
hoc medicamē cū aſſiduatōe medicīarū que ſedāt
dolorē ꝙ ſi materierū curſus fuerit fortis tūc ꝑmiſ
ce in hac medicīa opiū ⁊ caſtoreū.

Lind de medicinis G. faciēs ad egritudīeꝫ
cāne pulmōis ⁊ vlcera pulmōis ⁊ ſputum
pus ⁊ ſanguis ⁊ mām attractā ad pect⁹ ⁊ ad illud
c⁹ ſputū eſt difficile ⁊ ē medicamē valde forte ℞.gū
mi albori aur.iiii.croci au.iiii.olibāi tñdē myrrhe
tñdē cinamōi tñdē: amomi aur.iii. granoꝝ pini ma
gne au.iiii.radicū lilij excorticatarū tñdē: ſpice de
ſcemi aur.ij.ſ.caſſie lignee nigre aure.ii. dragagāti
aur.iii.carnīs dactiloꝝ de ſcemi au.iii.ꝑtaſſē truſeꝫ⁹
qḋ dī ſtella au.iiii.galbani clari midi.ij. irias aur.
i.coſti au.iiii.⁊ inueni in deſcriptōe alia aur.i. mellis
bōi cotilas.iiii.decoq̄nt mel ⁊ gūmi alboriꝫ in vaſe
duplici. Cūq; fit in ſūmo ſpiſſitudis tūc ꝑmiſce cum
eo galbanū ⁊ decoque ipm dōec ꝑueniat ad ſūminuꝫ
vt cū de eo diſtillat ſtilla aliq̄ nō dilatet: deīn infrigi
da ipm ⁊ ꝓijce ſup ipm medicīas ꝯtritas ⁊ vtet eo.
⁊ cū ſugit de aqua cauſ maſticādo ⁊ ꝓijciat ſex ⁊ de
glutit ſuccus valet ad illud valde.

Pillule q̄ ponūt ſub ligua ⁊ ꝯferūt ad aſpita
tē cāne pulmōis ⁊ abſciſſionē vocis ⁊ reliq̄s
egritudīes cāne ℞. dragagāti ⁊ gūmi ābo ꝝ aū au.iij
myrrhe ⁊ olibāi āboꝝ aū au.i.ſ.croci aur.i ſucci liq
ritie aur.ſ.carnē dactiloꝝ triū: vini dulcis q̄ntū ſuf
ficit ad cōficiēn. cū eo ⁊ pōat ſub ligua de hac me-
dicina quātitas fabe ⁊ ꝑcipiat egro vt degluttat qḋ

Aliā ad illū q h̄ꝫ h̄ꝫ tuſſī.i.℞ liq̄ſit de ea.
ſe.lini torrefci ꝯtriti ⁊ paſſularū carnoſaruꝫ
enucleatarū āboꝝ aū.kiſt.i.granoꝝ pini mag
ni torrefactoꝝ ⁊ auellanaꝝ excorticatarū āboꝝ ana
cotilā.i.ꝑtal.℥.ij.croci.℥.i.mellꝭ bōi lb.iiii. ꝯfrigāt
⁊ terāt ⁊ decoquāt ſem̄ lini ⁊ mel dōec inſpiſſetꝰ dei
de ꝓijciāt ſup ipꝫ reliq̄ue medicīe ⁊ ꝑmiſce eas ⁊ cō
fice ⁊ da de eo quantū ſufficit.

Leū diuine ꝯferēs ad tuſſiꝫ ⁊ ē medicia no
bilꝭ de q̄ dixit G.ꝙ ipſe medicat⁹ ē cū ea ℞
opij aur.x.ſe.lactuce aur.xx.caſtorei aur.xviii. rute
hortulane ſicce aur.xiiii.ſe.lini aur.xvi. radicū op-
popōaci aur.xxxvi.myrrhe au.xiiii.croci au.vij.cō
ficiatꝰ cum melle ⁊ detꝰ de eo in potu q̄ntitas fabe vni
us. ⁊ oꝫ vt ſumat de eo ī potu ille q h̄ꝫ febrē cū aq̄:
⁊ q febreꝫ ñ h̄ꝫ cū vino ⁊ illud in ſero.

Pillule ad tuſſiꝫ. ℞.ſtoracis ⁊ myrrhe ⁊ opij
oīum aū. aur.iiii.olei balſami ⁊ croci āboꝝ
aū.aur.ij.tere ſimul ⁊ ꝯfice ⁊ vtere.

Edicamē qḋ ꝯfert ad oēꝫ tuſſiꝫ ⁊ ad oēꝫ ma
teriā currētē ⁊ dubellet iteriores qḋ narra-
uit abulucos.℞.ſerapi gētiane myrrhe oppopōaci
piꝑis al.oīm aū.aur.ii.baccarū lauri mūdatarū au
re.iiii.terātur ⁊ cōficiātur cū aqua.

Edicamē ad ſputū ſanguis qḋ narrauit an
dromach⁹: ℞.acatie au.iiii.roſ.ſiccarū au
re.viii.fruct⁹ granate agreſtis aur.viii.myrrhe aur.ij.
dragaganti aur.i.ꝯficiāt cū aq̄ ⁊ fiāt ex eo trociſci ⁊
ſit pond⁹ cuiuſq; trociſci au.i.⁊ detꝰ in potu cum aq̄
plauiali.

Edicamē aliud ad tuſſiꝫ ꝯferēs ad ſpēs tuſ
ſis ⁊ abſciſſionē vocis: ℞.granoꝝ papaueriſ ⁊
ſunt papauera cū cortice ſuo.l.nūero ⁊ apij
mōtani triti lb.iii.⁊ ſuffocatō mūdati ⁊ reuſini ⁊ ro.
ſiccarū ⁊ radicū lilij ⁊ balauſtiarū oiꝫ aū.℥.iii.⁊ ci.
namomi pō.ʒ.ii.⁊ ſpice pō.ʒ.i.ſ.cōtere has medi-
cinas ⁊ īfūde ī aq̄ pluuiali ſextar.v.⁊ dimitte trib⁹ die-
bꝰ. deīn decoq̄ ſup ignē lenē dōec remāeat aq̄.ʒ.ꝑs
deīn exprime ⁊ cola ⁊ ꝓijce fecē ei⁹.deinde tere gūmi
arabici ⁊ dragagāti āboꝝ aū.lb.i.mirrhe lb.ſ.⁊ ſuc
ci ligritie lb.i.⁊ maſticis ⁊ croci āboꝝ pon.ʒ.i.tera
torū illud vīte ⁊ ībibat ex illa aq̄ paulatī dōec ꝯple
atur tota: deīn fundāt ſup ipm rob lb.xxiiii. ⁊ dēco
quāt leni igne dōec coaguletꝰ ⁊ reponat in vaſe vitr
⁊ medicet cū eo ōis ſpēs tuſſis.

Och de pino qḋ ꝯfert illis ſup quos tuſſis
fit vehemēs: ⁊ qñ excitat in eis expellūt pul
⁊ ſupfluitates cui⁹ hec ē ꝑmixtio. Scis lini torrefa
cti ⁊ amigdalarū dulciū mūdatarū ⁊ granoꝝ pini ⁊
gūmi arabici ⁊ dragagāti oīm aū.pō.ʒ.iiii. ⁊ dacti
loꝝ albeirō.x.nūero.tere medicias ⁊ dactiloſ ⁊ fū
de ſup eas mellis ⁊ butyri quantū ſufficit ⁊ terat do
nec fiat ſicut mel ſpiſſū cui⁹ doſis ſit ſicut galla mane
⁊ ſero.

Och qḋ fit cū glutino albat faciēs ad aſpi
ratē gutturis ⁊ abſciſſionē vocis ⁊ ſputū ſan
guinis ⁊ pus ⁊ aperit opilationes cuius hec eſt per
mixtio. Seminis lini torrefacti ⁊ paſſularū ablatis
granis amboꝝ ana lib.i. granoꝝ pini ⁊ amigdala-
rum dulcium ⁊ amigdalarū amararū omniū ana.℥
vi.⁊ ireos ⁊ aſſari ⁊ glutinis albat ⁊ venarū lig-
ritie ⁊ gūmi arabici oīum ana.℥.iiii.⁊ fenugreci co
cti ⁊ dragagāti oīum ana.℥.iiii.⁊ piperis albi ⁊ cru
ce emollite ⁊ ciceris meliiti ⁊ ariſtol.⁊ medulle triti
ci ⁊ ameos ⁊ naſturtij ⁊ ficuū oīum ana.℥.i. ⁊ myr
rhe ⁊ croci ⁊ olibani oīum ana.℥.ſ. confrange to-
tum ⁊ contere ipm bene ⁊ cōfice cū melle aut cū vi-
no decocto ⁊ fac lambere de ipſo mane ⁊ ſero quā-
tum eſt galla.i.⁊ ponat ipſum ſub lingua ſua quan
do dormit.

Edicamē qḋ confert ad tuſſiꝫ ⁊ vehemētiā
ſiccitateꝫ pectōis.amigdalarū dulciū ⁊ ama
rarū ⁊ ſe.lini torrefacti ⁊ granoꝝ pini ana.ʒ.v. ⁊ auſſi

⁊ dragaganti ⁊ gūmi arabici oiuꝫ ana ʒ.ij. ⁊ ſucci li
quiritie aut venaꝝ eius pōdus ʒ.i. ⁊ zuccari ⁊ peni-
dioꝝ amboꝝ ana ℥.ij. Tere ea ⁊ pulueriza ⁊ confice
ipꝫ cū aqua feniculi humidi ⁊ fiant de ipo pillule ⁊
ponat ſub lingua ſua ille qui vult dormire vnaꝫ aut
duas.

Ohoc ad tuſſiꝫ q̄ fit ex chimo frigido viſ
coſo cinamomi ⁊ ſe.feni.amboꝝ ana.ʒ.v.
ſtoracis liqde ʒ.x.fiſtici ⁊ amigdalaꝝ amboꝝ aū pō
dus ʒ.x.olibani ⁊ gūmi amigdalaꝝ ⁊ glutini oīum
ana ʒ.v.keſmes ⁊ ſūt paſſule ꝑuule ſine granis ʒ.xx
agarici ʒ.v.ſtoracis ⁊ aloes amboꝝ aū ʒ.iiij.tere ſto
racē cū melle ⁊ infunde olibanū ⁊ aloē ⁊ alkeſmes ſ
rob: ⁊ tere reliqua ⁊ cōfice cū melle ſtoracis doſ ʒ.i.

D ſputū ſanguinis: Trociſci quos ꝯpoſuit
medicus d illis de kebulis ꝯferentes patiē
tibus ſputū ſanguis ⁊ patientibus vlcus in
pulmone ⁊ habentibus ſaniē aggregatā in pectore
⁊ patientib⁹ egritudines q̄ ſunt ex genere materierū
attractaꝝ quoꝝ hec eſt ꝑmixtio: Semis hyuſgami
albi ⁊ corticū mandragore amboꝝ ana auſ.v.ma-
ſticis auſ.xx.karabe ⁊ radicū lilij ⁊ croci omniū aū
auſ.xxx.pſilij auſ.xiv.aque dulcis ſextari.iij.ꝑmiſ-
ceat ⁊ adminiſtretur.

Trociſci alij qui nominant piper ꝯferentes
patientibus ſputuꝫ ſanguis ⁊ habentibus
fluxū ventris ⁊ vlcera in inteſtinis ⁊ ei ad cuius ſto-
machū attrahit materia: ℞.floꝝ caducoꝝ granato-
rū ⁊ ſpinaꝝ egyptiaꝝ ⁊ granatoꝝ ſiluestrium ⁊ ſucci
barbe hirci. ⁊ ſucci acatie oiuꝫ ana auſ.vi.licij ⁊ reu
barbari ⁊ opij oiuꝫ ana auſ.uij.myrrhe auſ.ij.terā
tur bene ⁊ ꝯficiant cū aqua in qua decocta ſunt gra
na myrthi aut cū aqua frigida ⁊ adminiſtrent.

Onfectio que refert araſtomacis ⁊ ē medi-
cina mirabilis ꝯferēs patiētibus ſputū ſan
guis ⁊ habentib⁹ tuſſiꝫ ⁊ q habet vlcus in
pulmone ⁊ ei in cuius pectore eſt ſanies ꝯgregata ⁊
ad diſruptionē accītē in lacertis ⁊ ad ſtomachū q
expellit cibū ⁊ colitricā paſſionē ⁊ fluxū ventris ⁊ vl
cera in inteſtinis ⁊ egritudines veſice ⁊ ꝑfocationeꝫ
matricis ⁊ febres q̄ habent paroxiſmos: ceamd
mit in potu paꝝ ante horā ꝑiodi ꝑ horam vnā: ⁊ ad
malitiā cōplonis ⁊ extenuationē ⁊ medicinas perni
cioſas ⁊ morſū reptiliū habentiū venenū: cuius per
mixtio hec eſt: Cinnamomi ⁊ coſti ⁊ galbani ⁊ caſto
rei ⁊ opij ⁊ melanopiper. ⁊ macropiper.oiuꝫ ana.℥
i.mellis kiſt.i.terant medicie ⁊ cico trigonizent ⁊ de
coquat galbanū cū melle donec liquefiat: deinde co
let ⁊ ꝓijciant deſup reliq̄ue medicine ⁊ reponatur in
vaſe vitri ⁊ argenti: ⁊ detur in potu de ea quātitas fa
be cū aqua mellis ⁊ diſtillent ſuper ipm de oleo ſiſa
mino tres gutte.

Yrupus q refertur faciēs ad difficultatem
anhelitus ⁊ eſt medicamen vtile. Sumant
paſſulaꝝ enucleataꝝ ſextunē.i.⁊ eſt pars ⁊ fenugreci
abluti tantundē ⁊ aq̄ pluuialꝭ kiſt.i.decoquat donec
diſſoluat ⁊ colet aque eorū ⁊ ſeruet ⁊ ſumatur de ea
in potu miſtoicus cōtinuo poſtq̄ calefit.

Edicamē ꝯferens ad ſputū ſāguis ⁊ pus ⁊
ſupfluitates q̄ attrahunt ad pect⁹: ℞.granoꝝ
hyuſgami albi ⁊ corticū radicū mādrago-
re ⁊ vini boni ⁊ olibani albi ⁊ ſtoracis liqde ⁊ opij ⁊
granoꝝ pini ⁊ cupſſi oiuꝫ ana pōd⁹ ʒ.x.⁊ maſticis ⁊
karabe ⁊ alceſſius oiuꝫ aū ʒ.xxx.infundat alceſſius in
aq̄ calida nocte vna: deīn exprimat ⁊ ſumat aq̄ eius
⁊ terant reliq̄ue medicie bñ ⁊ miſceant ad inuicem ⁊
fiāt trociſci. Sitq; vnuſq̄ſq; trociſcus.ʒ.ſ.⁊ detur in
potu āpō māſionē trociſcus vnus cū aqua frigida.

Edicamē qḋ ꝯfert ad ſputū ſāguis: Opij
pōd⁹.ʒ.i.⁊ cinamōi pōd⁹.ʒ.i.⁊ caſtorei ⁊
piꝑis ⁊ macropiꝑis ⁊ myrrhe oiuꝫ aū.ʒ.i
⁊ croci pōd⁹.ʒ.ij.ſ.⁊ karabe pōd⁹.ʒ.ſ.⁊ balauſtia
rū ⁊ gūmi ⁊ aniſi oiuꝫ ana.ʒ.i.terant medicie ⁊ ꝯfici
ant cū ſucco auricule hedi ⁊ fiant trociſci.⁊ ſit omnis
trociſcus.ʒ.ſ.⁊ exſiccent in vmbra ⁊ bibat de eis tro
ciſcus vnus cū aqua tepida.

Trociſcus alius: ℞.karabe ⁊ coralli āboꝝ
aū.ʒ.iij.acatie ⁊ ſucci barbe hircine ambo
rū aū.ʒ.ij.balau.ʒ.ij.ſe.portulace.ʒ.vij.papauc.al
bi ⁊ nigri ⁊ roſ.⁊ ſpodij oiuꝫ ana.ʒ.ij.cornu cerui
aduſti.ʒ.ij.ſ.reuſini.ʒ.i.ſ.cochleaꝝ aduſtaꝝ.ij.terre
ſigillate.ʒ.iiij.fiāt trociſci auſ.i.⁊ adminiſtrent.

Trociſc⁹ alius ad ſputū ſāguis cū ē ex hu
miditate ⁊ mollificatiōe venaꝝ: Corticū thuris
⁊ turis āboꝝ aū.ʒ.v.radicis ſqnanti.ʒ.vij
reuſini ⁊ maſticis āboꝝ aū.ʒ.iiij.darſiſaha ⁊ cymini
torrefacti ⁊ calamēti mōtani oiuꝫ aū.ʒ.v.myrrhe ⁊
croci āboꝝ aū.ʒ.vij.calcadis.ʒ.iiij.ſpice ⁊ caſtorei ⁊
ſucci barbe hircine ⁊ acatie ⁊ roſaꝝ oiuꝫ aū.ʒ.iiij.te
re ⁊ ꝯfice cū decoctione gallaꝝ ⁊ fac tro.auſ.i.

Oagulatio ſaniei ī pectore. Medicamē cō
ferēs ad illḋ fenugreci meliloti.ʒ.ij.ariſto.
rū aū.ʒ.ij.radicū ligritie ⁊ piꝑis ⁊ ſal oiuꝫ ana.ʒ.i.
pon.ʒ.i.myrrhe pōd⁹.ʒ.iij.aniſi roſ. āboꝝ
Cōfrigant ⁊ ꝯterent ⁊ ꝯficiant cū aqua ſſa ⁊ fiāt tro
ciſci quoꝝ vnuſq̄ſq; ſit pon.ʒ.i.⁊ exſiccent ī vmbra
⁊ det in potu de eis trociſcus vn⁹ cū aq̄ radicū feni-
culi ⁊ radicū apij decoctaꝝ q̄ntitate ſacrātii.i.⁊ tera
tur trociſcus ⁊ miſceat cū ea ⁊ ſumat in potu: ē enim
medicamē bonū qm̄ liq̄facit ſāguinē ꝯgelatū ⁊ edu
cit ipm ⁊ mūdificat locū eius.

Tiſis ⁊ vlcera pulmonis: Medicamen cō
ferens ad vlcera que ſunt in pectore ⁊ pul-
mone ⁊ conſolidat ea ⁊ ſanat ea: ℞.balauſtiaꝝ ⁊ ro-
ſaꝝ ſiccaꝝ ambaꝝ ana.ʒ.iiij.ſanguinis draconis ⁊
medulle tritici ⁊ olibani oiuꝫ ana.ʒ.ij.gūmi arabici
⁊ dragaganti ⁊ maſticis oiuꝫ ana pondus.ʒ.iij.aca
tie ⁊ croci amboꝝ ana.ʒ.ſ.karabe ⁊ myrrhe ambo-
rū ana.ʒ.i.anarcine.ʒ.v.terant ⁊ ꝯficiant cū rob cy
doniorū aut rob myrthi: deinde fiant trociſci: ſitq;
omnis trociſcus auſ.i.⁊ exſiccentur in vmbra ⁊ de-
tur in potu.

Edicie q̄ ſūt ad cor: Cōfectio i q̄ ponit har
mel iuuatiua: ℞.ſe.harmel ⁊ nigelle ⁊ cāſe
re ⁊ caſtorei ⁊ ſe. hyuſgami al. ⁊ ariſtol. ⁊ api ⁊ aſſe-
rie ⁊ alſcurcimi ⁊ pireti ⁊ piꝑis ⁊ origani ⁊ collegi

tidẽ ⁊ ſpice ⁊ ſe. apij ⁊ ſe. rute ⁊ carui ⁊ croci ⁊ nucis muſchate ⁊ caſſie ⁊ coſti omniũ ana ʒ.ſ. ⁊ ſerapini ⁊ oppoponaci amboꝝ ana ʒ.iiij. ⁊ zuccari põdus ʒ.i. ⁊ mellis quantũ neceſſe eſt. Doſis eius forti pond⁹ ʒ.i. ⁊ debili pondus ʒ.ſ.

Edicamẽ aliud ꝯferens ad pulſũ cordis ⁊ timorẽ ⁊ epilepſiã: Spice ⁊ cinamomi ⁊ zedoarie ⁊ doronici oiuz ana ʒ.ij. ſe. aneti ʒ.i.ſ. medicine teranſ ⁊ ꝑmiſceanſ ⁊ detur in potu de eo põduſ ʒ.i. cuz. ʒ.i. vini in quo infuſa fuit lingua bouis ⁊ bibat de illis in omni menſe tribus dieb⁹ continuis.

Tractatus.vi. de vẽtre īferiore. Debilitas ſtõi.

Leũ inunctiuũ ad mollificationẽ ſtomachi ⁊ eius debilitatẽ: cuius hec eſt ꝑmixtio. Maſticis ⁊ aloes ⁊ ſucci abſinthij ⁊ opij ⁊ olei nardini ⁊ olei de cydonijs quantũ ſufficit ꝑmiſceaſ ⁊ inungaſ cum eo ſtomachus cũ lana leni. Qd ſi volueris ut adijciat huic medicine calorẽ: adde in ea laudani partem vnam ⁊ ſtoracis ptes duas. Si volueris facere ipam ſtipticam ꝯfortatiuã: tunc adde ſuper illud de ſucco acreſte aut ſucco hypoquiſtidos.

Edicamẽ ad debilitatẽ ſtomachi ⁊ malitiã digeſtionis. ℞ chebuloꝝ bellіric. cuz aqua cydonioꝝ ⁊ buliãt ʒ.iiij. belliricoꝝ ⁊ emblicoꝝ ⁊ cymini infuſi in aceto ⁊ torrefacti ⁊ ciperi ⁊ maſticis oiuz ana ʒ.ij. ſe. apij ⁊ aniſi infuſoꝝ in aceto amboꝝ aã ʒ.i. xyloaloes ⁊ galie amboꝝ aã ʒ.i.ſ. mente ʒ.iij. magudinis ʒ.i.ſ. roſ. ʒ.iiij. granoꝝ granatoꝝ ʒ.viij. ſumac ʒ.iiij. cymini ⁊ corticũ turis ⁊ ſpice oiuz aã ʒ.i.

Achalachatũ cõfortans ſtomachũ: Aque aloes ⁊ aque roſarũ ⁊ aq̃ maloꝝ ⁊ aque cydonioꝝ ⁊ aq̃ ſalicis oiuz ana pars.i. ſãdali albi ⁊ rubei ⁊ roſaꝝ ⁊ croci ⁊ caſore ⁊ laudani ⁊ balauſtiaꝝ ⁊ ramich ⁊ xyloaloes ⁊ galie oiuz ana ps.ſ

Mplaſtrũ ad apoſtema ſtomachi durũ: ℞. abſinthii ⁊ ſpice ⁊ caſſie oiuz aã ʒ.viii. aloes ⁊ ſtoracis amboruz ana ʒ.iiii. croci ʒ.ii. xylobalſami ⁊ carpobalſami ⁊ myrrhe oiuz ana ʒ.i olei nardini quantũ neceſſe eſt.

D ſtomachicos: Hiera que refertur anti ſoros confert ſtomacho: ℞. aloes auſ.iiii maſticis ʒ.ii. aſſari. ℥.ſ. roſ. ſiccaꝝ ⁊ floris ſquinanti ⁊ caſſie omniũ ana. ℥.ſ. vtatur ea ſicca ſicut vtitur hiera.

Rociſci qui dicuntur amedunis facientes ad inquietudinem ſtomachi ꝓpinquaz ileos ⁊ ad omnez inflationem ⁊ eſt conueniens ei qui euomit cibum ſuũ ⁊ ad egritudines intrinſecas: ℞. ſeminis apii auſ.vi. aniſi auſ.vi. abſinthii auſ .iiii. Et inueni in deſcriptione alia maſticis itez auſ.iiij piperis auſ.ij. myrrhe auſ.ij. cinnamoni auſ.vi. opij auſ.ij. caſtorei auſ.ij. ꝯficianſ cũ aqua ⁊ fiant de eis trociſci ⁊ dent in potu. doſis eius equalis eſt aure.i. ad ſtomachos cũ vino mixto.

Ieura que refertur meniſon ꝯferẽs ad ſigcitudinem ſtomachi ⁊ ei qui inuenit inflationẽ ⁊ aufert omnẽ inflationem ⁊ ꝯfert ad īfirmitatem digeſtionis ⁊ ad egritudines matricis: ⁊ ipa itez ꝓuocat vrinã ⁊ eſt medicina mirabilis ad epaticos ⁊ ad illum qui habet dolorem renum ⁊ ꝓuocat menſtrua: ℞. aloes auſ.c. maſticis. ℥.i. ⁊ croci. ℥.i ⁊ ſpice. ℥.i. cinnamomi ⁊ aſſari ⁊ carpobalſami oiuz ana. ℥.i. Tere ⁊ cribella ⁊ ſerua eam ſiccam ⁊ vtere ita ut des in potu illi cuius digeſtio tardaſ põd⁹ aur.i. cum aqua frigida. ⁊ illi qui euomit cholam ⁊ eſcendit ad ſtomachuz eius materia da in potu de ea aure.ſ. ⁊ illi qui habet apoſtema in aliquo mẽbroꝝ interioꝝ cõfert cũ ſumit de ea in potu cũ aqua mellis ⁊ ille qui indiget ut ꝓuoceſ vrina eius: aut ꝓuoceñ meſtrua ſumat de ea in potu cũ aqua feniculi contriti buliti ⁊ colati.

Mplaſtrũ poloarchis ꝯferens ad oẽs egritudines humidas intrinſecas: Re. ciperi cordumeni minuti turis cere omniuz ana eminam i. gũmi alborin eminã.i.ſ. olei de alcana quãtũ ſufficit: ⁊ qñq3 addit bdellij indaici emina.i.

Edicamẽ qd dicit diatreos faciẽs ad oẽs corruptiões ꝯplonis ſtomachi ⁊ aggregationẽ aq̃ ⁊ liniit vẽtrẽ: ℞ ireos pon. ʒ.xxiiij. piperis põdus ʒ.xx.ʒʒ. ⁊ anitudẽ ãboꝝ ana ʒ.xij. aniſi ⁊ maſtic ⁊ ſe. ſe. oiuz aã ʒ.iiij. ameos ⁊ ſe. apij oiuz aã. ʒ. viij. Tereq3 ꝯfice cũ melle. doſis ei⁹ ſit ſicut galla cũ aq̃.

Lectuariũ de carui ꝯferens ad dolorẽ ſtomachi ⁊ opilationes q̃ ſũt in ea ⁊ in extre ⁊ prauitatẽ digeſtionis: Sumanſ carui ⁊ ameos ⁊ ſe. apij ⁊.ʒʒ. ⁊ paſſulaꝝ enucleatarũ ⁊ ſiſeleos ⁊ ſe. dauce oiuz aã ʒ.iij. amigdalaꝝ amaraꝝ mũdatarũ ex cortice ſuo põd⁹ ʒ.vi. tere ⁊ ꝯfice cũ melle. doſis ei⁹ quantũ nabaca cũ aq̃ tepida.

Lectuariũ de galãga ꝯferẽs ad vehementiã frigoris in ſtõ ⁊ epe ⁊ digerit cibũ ⁊ fugat vẽtoſitates ⁊ ſtõm effic bonũ: ℞. galãgi ⁊ cynami ⁊ piperis al. oiuz aã ʒ.ij. heil ⁊ cinamõi ⁊ neremuſch oium aã ʒ.iij. macropi. ʒ.vi. ʒʒ. ʒ.viij. ſe. apij ⁊ aniſi et cymi ⁊ carui ⁊ ſaliſafar oiuz aã ʒ.i. penidioꝝ ⁊ zuccari triplũ medicine: tere ꝯmiſce ⁊ ſit doſ ei⁹. ʒ.ij.

Ppetit⁹: Cõfectio abſcidẽs appetitũ ſuũ ℞. hieſ. ʒ.vi. myro. nigroꝝ ⁊ belli. ⁊ ẽblicoꝝ oiuz aã ʒ.iij. nucis hẽdẽ ʒ.v. ꝯficianſ cum melle diſpũato ⁊ deſ in potu de ea. ʒ.iij. de aqua in q̃ decocta ſũt maſtix ⁊ mẽta ⁊ ſcoria decocta.

Omit⁹ ⁊ nauſea. Sirup⁹ abſcidẽs vomitũ phlatis: ℞. cymi. ʒ.iiij. maſticis ʒ.iij. granoꝝ gnatoꝝ ʒ.xx. mẽte ⁊ ſiſimbrij amboꝝ aã tunicas.v. decoquanſ cũ aqua lib.iiij. donec remaneat lib.i. ⁊ coleſ ⁊ ꝓijciaſ galie ʒ.i. ⁊ detur in potu de eo in mane ⁊ ſero.

Ingult⁹. medicamẽ ad ſingultũ mirabile forte vini boni odoris lb.viij. melſ diſpũati lb.ij. decoq̃ntur donec buliat ⁊ ꝯſumaſ ei⁹ ſexta: deiñ auferaſ ab igne ⁊ ꝓijcianſ in eo coſti ⁊ maſticis ãboꝝ aã ʒ.ii. abſinthij põdus ʒ.vij. ſqnanti ⁊ ſpice ⁊ folij ⁊ roſ. ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊ croci oiuz ana ʒ.ij. aſſari ⁊ xyloaloes indi ⁊ caſſie oiuz ana ʒ.iiij. tritoꝝ ⁊ ſit doſis eius cochliariũ.

Par ⁊ apoſtemata epatis: Unguentuz de muradalacrim cõferẽs ad apa qd accidit ex cõrroſione aut alijs: cui⁹ ꝑmixtio hec eſt ℞. almuradalacri. ʒ.iiii. ⁊ xyloaloes ⁊ croci ⁊ baccarũ lauri ⁊ ãmoniaci ⁊ myrrhe ⁊ alkeiari oiuz aã. pondus. ʒ.iii. ⁊ cere pon. ʒ.iii. cõfrige ea ⁊ cõtere ⁊ aggrega ipſa ⁊ liquefac cerã cũ ſufficiẽti quantitate olei de lilio ⁊ alrazaki pondere. ʒ.iii.

Ritices epis. cõfectio facta cũ epe adib cõferẽs ad dolorẽ epis ⁊ ſplẽis ⁊ ſtõi ⁊ vẽtoſitates ⁊ dyſenteriã ⁊ tuſſiz chronicã ⁊ illis q̃ euomũt ſanguinẽ. ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ caſtorei ⁊ ſe. hyuſgami al. ⁊ caſtorei cordumeni ⁊ papaueris ⁊ ſpice ⁊ eupatorij ⁊ epis adib ⁊ cornu decerui de cornib⁹ capre aduſti oim ptes eq̃les teranſ q̃ ex eis terũtur ⁊ ſoluanſ q̃ ſoluẽda ſũt in vino ⁊ cõficiatur cũ melle diſpũato ⁊ admiſtreſ poſt. vi. menſes: ⁊ ſit doſis ſicut cicer cũ eo q ꝯuenit de potib⁹.

Alia ꝯplonis: oleũ de mezerion. ʒ.x. infũdaſ lb.i. aque die ⁊ nocte ⁊ ponaſ in vaſe et buliat lẽto igne donec remaneat de aq̃ lb.ſ ⁊ auferaſ ab igne ⁊ dimittaſ dõec infrigideſ ⁊ coleſ ⁊ reducaſ ad vas ⁊ fũdaſ ſup eã olei amigdali dulcis q̃rta lb.i. ⁊ buliat dõec ꝯſumaſ aqua ⁊ remãeat oleũ ⁊ inuoluãtur medicie ꝯtrite ⁊ cribellate cũ hoc oleo. Et ſũt myrob. citri. ⁊ belliricoꝝ ⁊ emblic. oim aã. ʒ.x. tamaridoꝝ ʒ.lxxx. prunoꝝ. xxx. nũero inium barũ nũdẽ caſſie fi. lb.i. paſſularũ lb.ſ. aggrega hal medicias tritas ꝑter caſſiã fiſt. ⁊ põe in vaſe lapidis ⁊ fũde ſup eas aq̃ lb.x. ⁊ decoq̃tur donec remãeat tertia ⁊ coletur ſup caſſiã fiſt. ⁊ ꝯfriceſ manib⁹ ⁊ coleſ ⁊ reducaſ ad vas ⁊ ꝓijciaſ ſup eã penidioꝝ emina.i. ⁊ decoquaſ donec fiat ei ſpiſſitudo mellis ⁊ fũdaſ ſup ipam olei amigdalini lb.ſ. ⁊ puluerizẽſ deſup medicie cribellate delinire oleo ꝑdicto ⁊ buliat donec coaguleſ ⁊ deponat ab igne ⁊ ponaſ in vaſe vitri: cuius doſis ſit. ʒ.vi.

Uffuſ ad inceptionẽ aque factũ cũ lacte camelarũ aut cũ aqua caſei aut cũ aq̃ olerum cuius hec ẽ ꝑmixtio. ℞. ſucci eupatorij. ʒ.i.ſ. lacce ʒ.ii. ariſto. ʒ.i.ſ. floris ſquinãti. ʒ.i.ſ. ſe. cuſcute. ʒ.ii. ſe. cucu. ⁊ portulace amboꝝ aã. ʒ.i. ſcamonee. ʒ.ii. doſis aure.i.

Plen ſcterina medicine ſplenetice. Medicamẽ iuuatiuũ qd noiaſ medicamẽ vomitus. ℞. dabach gladinũ lb.ii. calcis lb.i. põaſ aldabuch i vaſe figuli ⁊ põaſ ſup prunas donec liq̃fiat. Cũq3 liq̃ſcit puluerizeſ ſup ipm calx ⁊ ꝑmiſceãtur ãbo ſiſ ⁊ liniaſ ex eo dũ ꝑſeuerat calor ſ3 cutẽ adib ⁊ ponaſ. Et oz qñ admiſtraſ hoc medicamẽ vt ingrediat eger vtẽs eo balneũ ⁊ dittat ẽplm ſup ſe ⁊ ñ auferat ipm donec cadat p ſeipz ⁊ oz ut ſit ſollicit⁹ ita vt abſcidat illud qd augmẽtaſ de corpe in primis.

Liud: operatio iuuamẽti eius ad ſpleneticoſ eſt manifeſta in die ſuo. Et oz anteq̃ cũ eo emplaſtreſ vt regaſ eger regimie quo oz tribus dieb⁹: cuius hec eſt ꝑmixtio. ℞. myrrhe. ℥.iii. turis minuti. ℥.iij. ſynapis alexãdrie cordumeni amboꝝ aã. ℥.ii. aceti ſquille q̃ntũ ſufficit. teranſ ſynapis ⁊ cordumeni ⁊ cribellẽtur. Minuti do turis ⁊ myrrha teranſ ⁊ ꝓijciaſ ſup ea ambo medicamẽ ſiccũ ⁊ ꝯficiaſ ⁊ fiat ſimile vnguẽto ⁊ ponat ab hõa duarũ horarũ vſq3 ad horã nonẽ horarũ: deinde ingrediaſ eger balneũ ⁊ emplm ſup eũ: cũ ergo mollificaſ fac eũ ingredi tinã ⁊ precipe ei vt ꝓlonget moram in tina: ⁊ egrediaſ illud qd eſt in eo de aq̃ vt nõ incurrat ei ſyncopis ⁊ approximeſ naſo ei⁹ acetũ ⁊ calamẽtũ ſilueſtre q̃ ipſe olfaciat ⁊ ſolue pãnos quibus ligatũ eſt emplm paulatim. Cumq3 egrediſ de balneo ciba eũ piſcib⁹ ſalitis ſine pane ⁊ da ei i potu die primo ⁊ die tertio ⁊ precipe ei vt exerceſ ante illud exercitio in quo poſſibile ẽ ut fiat anhelit⁹ frequens continuus.

Liud fugitiuũ forte ⁊ eſt medicamẽ vtile ⁊ cõfert hydropicis ⁊ ſpleneticis hñtib⁹ egritudines antiquas. ℞. reſine decocte lb.iiii. cere lb.ii. ſulfuris qd non inuenit ignis. lb.i. minuti turis lb.i. picis lb.ii. aluminis hũidi lb.i. baurach lb.i. ariſto. ℥.iij. radicis cucumeris aſini. ℥.iii. alo. ℥.vi. piretri. ℥.vi. lactis mori. ℥.iii. aceti kiſch. ℥.ſ. vini italici kiſt.ſ. ⁊ nos ponim⁹ loco aceti olei cotilas iii. ꝑpara ipſa ſm illud exẽplum.

Liud fugitiuũ forte de illis q̃ efficiũt operationẽ vltimã ẽ hoc medicamẽ. Sumaſ de cãcris fluuialib⁹ ⁊ abſcidanſ pedes eoꝝ ⁊ caude ipſoꝝ ⁊ exſicca ipſos ⁊ cõtere eos ⁊ accipe de eis pondus aur.i. ⁊ cõmiſce cũ eo opij ſextã aure.i. ⁊ ſolue ipm cũ aqua illi⁹ fluuij de qua ſũpt⁹ fuit cancer et da ipm in potu habẽti egritudinẽ ⁊ põe in quibuſdã horis cũ opio de oleo balſami cuz pondere ſuſ ſm egritudinez.

Ritices ſplenis. Unguentũ qd cõfert ad duritiẽ exiſtentẽ in ſplene ⁊ ſanat ℞. cordumeni ⁊ ſynapis ⁊ piretri ⁊ fenugreci decocti oium aã. ptẽ.i. tere ergo ea bene ⁊ cõtere ipſa cũ aceto: deiñ funde ſup ea oleũ: deinde line cũ eo ſplenẽ ⁊ habẽs ipſũ abluat ſe in balneo: deiñ ponaſ emplm.

Capi. de inteſtinis.

Liſtere cõferẽs ad vlcera in vẽtre ex qbus hñs ea emittit ſanguinẽ ⁊ noiant ipa romani dyſenteriã. Accipe de adipe renũ capre iuuenis ⁊ decoq̃ eã cũ kiſch. deiñ accipe de aq̃ kiſch ⁊ piguedie adipis ſacraiati.ij. accipe de aq̃ rizi decocti ⁊ oleo roſ. de vnoquoq3 ſacraiati.i. ⁊ acatie tritte pon. ʒ.i.ſ. ⁊ gũmi arabici triti ⁊ ceruſe trite ãboꝝ aã. pon. ʒ.i. ⁊ vitellũ oui: ꝑmiſce ergo ſiſ oia donec fiant in loco vnguẽti ⁊ cliſteris cuz eo aut accipe ſacraiati.i. aque alberſandaru hũidi ⁊ ſacraiati.ſ. olei roſ. ⁊ iniJce illud p cliſtere ⁊ fac vt cibus eius ſit ius ciceris cũ oleo amigdalio ⁊ granis granatoꝝ ⁊ fac ipm bonũ quãtũ potes ⁊ ciba ipm de fructibus cydonioꝝ.

Olutio vẽtris: Suffuſ cõferẽs ad fluxũ vẽtris chronicũ. ℞. balauſtiarũ ⁊ glãdiũ infuſarũ in aceto ⁊ torrefactaꝝ ⁊ ſumac ⁊ granoꝝ myrthi ⁊ corallo ⁊ hypoquiſtidos oium aã. ʒ.ii. cymi ⁊ galloꝝ torrefactarũ in aceto ⁊ c a

pı ru granatoꝝ dulcıū ⁊ fruct⁹ tamarıſcı ⁊ ramıch
oım añ. ʒ.ı. xıloaloes ⁊ galıe ⁊ maſtıcıs ⁊ ſpıce oım
añ. ʒ.ı. ſe. acetoſe ⁊ gūmı ⁊ bolı ⁊ ſuccı barbe hırcıe
⁊ granoꝝ paſſularū toꝛrefactarum ⁊ xylocaracte ⁊
te ſ oıum añ. ʒ.ſ.

Lectuarıū ad abſcındēdū fluxū vētrıſ ſcꝫ
a frıgoꝛe ⁊ ventoſıtate: ℞. ſe. apıȷ ⁊ caldıſ aro
matıcı ⁊ cıpı ⁊ amcos ⁊ xıloballamı ⁊ laudām ⁊ ma
cıs oım añ. ʒ.v. anıſı. ʒ.ııı. pıperıs albı. ʒ.ıı. cynamı
ʒ.ııı.ſ. crocı. ʒ.vıȷ. canfoꝛe. ʒ.ıı. blacte bızātıe. ʒ.ııı.ſ
radıcū ſquınātı ʒ.ıııı. coꝛdumenı. ʒ.ıı. ſandalı al. ʒ.
ıııı. daucı. ʒ.ııı. ꝫꝫ. ʒ.ııı. granoꝝ mırabı. ʒ.vıȷ. ꝯfıcıa
tur cū rob maloꝝ.

Irup⁹ de fructıb⁹ abſcıdēs fluxū vētrıs ſu
perās cholerā. ℞. acetoſıtatıs cıtrı ⁊ berbe
rıs ⁊ rıbes oım añ. lb.ı. zarur granoꝝ granatoꝝ ⁊ ſu
mac oım añ. lb.ııı. cydonıoꝝ ⁊ maloꝝ granatoꝝ ⁊ pı
roꝝ oım añ. lb.ıııı. aque tñdē ınfūdanı duob⁹ dıe
bus ⁊ decoquātur donec ſınt dıſcocta ⁊ colet ⁊ coq̄
tur ſecūdo ⁊ ponat ſup ıpſam zuccarū.

Fıſura ⁊ vlcera ınteſtınoꝝ. Medıcamē qđ
dıcıt ſanguıſuga ꝯferēs ad vlcera ınteſtıno
rū. ℞. acatıe aur. xv. coꝛtıcū granatoꝝ aur.
lxxv. gallarū aur. xxv. opıȷ aur. xv. ſe. hyuſquıamı
albı aur. lvı. auellanarū trıtarū aur. clx. ſumac ſe
mı aur. lxx. ſuccı ſumac ſemıȷ aur. ıȷ.ſ. turıs aure.
xxv. terant ⁊ aggregētur ⁊ cōmıſceātur cū vıno nı
gro. doſıs eıus ıntegra aur.ı.

Edıcamē qđ bıbıt ⁊ refert ad ıuluos tarſen
ſē ⁊ ē medıcamē ıuuatıuū ad oēm māꝫ que
attrahıt ⁊ ad oēm ınflatıoneꝫ: ℞. anıſı ⁊ ſe.
apıȷ amboꝝ añ. aur. ıȷ. ſe. ſe. ⁊ ſe. baucıe ſılueſtrıs ⁊ ſemı.
aſardılō ⁊ ē ſpēs ſıſeleos oıꝫ añ. aur. ıııı. opıȷ ⁊ ſe. hy
uſquamı al. amboꝝ añ. aur.ı. ꝯfıcıat cū aq̄ ⁊ admıſtret

Lıſtē quo vtebat. G. ⁊ ē clıſtere ſec⁹ ⁊ ē ꝯue
nıēs ad deſcrıptıōes plımas antıquoꝝ. ℞.
ſuccı acrıſſe ſıccı aur. vı. alūıs ıamenı tñdeꝫ
calcıs quā nō ınuenıt aq̄ coꝛtıcū turıs oım añ. au. vı
arſenıcı rubeı auf. ııı. arſenıcı cıtrını aur. vııı. charte
ꝯbuſte aur. xv. ꝯfıcıāt cū ſırupo de granıs mırabı ⁊ fı
ant ex eıs trocıſcı ⁊ ſıt pō. trocıſcı au. ııı. aur. ııı. ⁊ clı
ſterızet ex eo cū vıo ꝑmıxto cū aq̄ q̄ntıtate cyathoꝝ
ıȷ. ⁊ ın quıbuſdā clıſterızat ex eo cū aq̄ pluuıe.

Rocıſcı alſēgıatı q ꝯferūt ad fluxū vētrıs ⁊
ad vlcēa ıteſtınoꝝ ⁊ noıant trocıſcı berıtos
⁊ ſūt ex medıcıs vtılıb⁹ abſcıdētıbꝰ fluxū vē
trıs ſtatı: quoꝝ hec ē ꝑmıxtıo, crocı aur. ıııı. myrrhe
aur. ıı. aloes ındı ſuccı barbe hırcıe lıcıı ıdı ſuccı eu
patoꝛıȷ opıȷ gallarū recētıū dragagātı pıpıs al. oıꝫ
añ. aur. ıı. ꝯfıcıāt cū vıo ⁊ fıāt ex eıs trocıſcı quoꝝ cu
ıuſq pond⁹ ſıt aur.ſ.

Uſſuf ad raſuraꝫ ex ꝑhlare ſalſo ℞. naſtur
tıȷ toꝛrefactı. ʒ.x. ſe. alſchelabꝛē. ʒ.vıı. maſtıcıſ
ʒ.v. ſe. maru. ʒ.x. ſe. poꝛrı. ʒ.v. bdellıȷ tñdē gūmı ſrı
xı. ʒ.vıı. bolı armenı. ʒ.x. doſıs. ʒ.ııı.

Lıſtere ad raſurā ꝑ medıcınā ebıbıtā ⁊ clı
ſterızat cū butyro ⁊ ſanguıe draconıs ⁊ eſt
clıſtere ad ınceptıonē raſure ⁊ cholerā ⁊ expulſıōeꝫ

materıe. Re. lētıū. ʒ.x. granoꝝ myrtı ⁊ coꝛtıcū granato
rū ⁊ zarurboıꝫ añ. ʒ.vıȷ. cydonıoꝝ mūdatoꝝ ex granıs
ſuıs ⁊ pıroꝝ oım añ. ʒ.xv. decoquāt cū trıb⁹ lb. aq̄
⁊ ℥.ıııı. aque granatoꝝ muzoꝝ ⁊ aq̄ acrıſte cmıa.ı.
donec remaneat lb.ı. ⁊ colet ⁊ ſumat de ea tertıa et
mıſceat cū ea bolı armenı aur.ı. gūmı tñdeꝫ charte
cōbuſte ⁊ acatıe ⁊ ceruſe oım añ. ʒ.ı.

Onfectıo medıcıne ad colıcā mırabılıs qua
vſus ē G. ın eo cuı aduenıt egrıtudo que dıcıt
ılēos ⁊ ın eo q euomıt ſterc⁹ ſuū ⁊ dat ın potu d ea
cū doloꝛ ē vehemēs quātıtas fabe cuꝫ q̄ntıtate .ııı.
aur. ıııı. cıatoꝝ aq̄ ſrıe ℞. ſe. hyuſqamı al. pıpıs albı
amboꝝ añ. aur. xl. opıȷ aur. xx. crocı aur. x. ſpıce odo
rıfere euſoꝛbıȷ pıretrı oım añ. aur. ıı. ꝯfıcıat cū melle.

Edıcamē ad colıcā ſrıa ꝙ ... le decocto
ınuenıt ıpſm. G. ın lı. rab cōſacratıs ⁊ noıa
tur alboheıs ⁊ ꝯfert ſtomatıcıs ⁊ pacıētıb⁹
optıhalmıā qn̄ ın eıs vehemēs ſıt doloꝛ ⁊ ad dolo
rē matrıcū qn̄ bıbıt cū aqua ⁊ melle ın q̄ decocta ē
ruta: cuı⁹ ꝑmıxtıo: crocı aur.ı. ſpıce aur. ıı. myrrhe
aur. ıı. coſtı pı. al. macropı. galbanı oım añ. aur. ıȷ.
oleı balſamı aur. ıııı. cınamomı ⁊ coꝛtıcum radıcıs
mādragoꝛe. ⁊ ınuenı ın deſcrıptıōe alıa: ſuccı man
dragoꝛe caſtoꝛeı oınm añ. auf. ıȷ. ſe. daucı aur. ıııȷ.ſ
ſerapı aur. ııı. caſſıe aur. ıııı. ꝯfıcıat cū melle.

Ollıſıcatıo anı ⁊ egreſſıo eıus. Medıcamē
G. ꝯferēs ad exıtū anı: ℞. fruct⁹ plāte q̄ dıcıt
arbor gallaruꝫ ceruſe de plūbo acatıe ſuccı
barbe hırcıne coꝛtıcū pını q̄ dıcıt ſantıs turıs ⁊ myr
rhe oım añ aur. ıııı. puluerızētur ſıcca poſtq̄ abluı
tur anus cū vıno pontıco.

Capıtulū de lapıde renū.

Ico ꝙ oē qđ frāgıt lapıdē veſıce nō ē dubı
um qn frāgat lapıdē renū ſꝫ nō cōuertıt.

Onfectıo ꝯferēs ıllı quı hꝫ lapıdē q̄ꝛ ē me
dıcına q̄ frāgıt lapıdē ⁊ ꝓhıbet generatıōem
eıus poſt ıpſm ℞. caſſıe aur. ıı. ſe. apıȷ aur. ııı
myrrhe aur. ıııı. pıperıs al. aur. ıı. turıs aur. ııı. lapı
dıs ſcemıı maſculı aur.ı. ſe. baucıe anıſı amboꝝ añ.
aur. ıı. ſtoꝛacıs. ℥.ııı. radıcıs lılıȷ alozonkın aur. ıı.
ſe. papa. al. aure. ıı. ſpıce tñdeꝫ: amıgdalarū ama
rarū excoꝛtıcatarū aſſarı amboꝝ añ. aur. ııı. ſemı. lı
nı cıperı amboꝝ añ. aur. ıı. mellıs bonı. q. ſuffıc ſu
mat ın potu de ea oı dıe.

Edıcamē alıđ vtıle Inquıt G. ſcıo plımos
de ıllıs quoꝝ renes erāt egrı q medıcatı cū
eo ⁊ ſanatı ſunt a ſuıs egrıtudınıbus. Et oꝫ qđ vı aſ
ſıduetur vſus huıus medıcıne dıebus pluribus. eſt
enım medıcamē ſanās ıllū quı hꝫ lapıdē ⁊ quı ha
bet egrıtudınē colıce ⁊ ſanat ıterū egrıtudınē veſıce
⁊ eſt ıſte modus artıfıcıȷ eıus ℞. auellanarū excoꝛtı
catarū ⁊ ſe. cucu. hoꝛtulanı excoꝛtıcatı ⁊ ſe. caruı mū
datı oım ana aur. ııı. hyuſquıamı nı. ⁊ crocı ſe. ſtero
lı al. oım añ. aur. vı. ſe. hyuſgamı al. ſe. apıȷ ambo
rū añ. aur. xıı. ꝯfıcıantur cū melle ⁊ fıant de eıs tro
⁊ detur ın potu de eıs aur.ſ. cū aqua mellıs tepıde
mūdata quātıtate cyathoꝝ. ııı. ⁊ ınuenı ın deſcrıp
tıone alıa ꝙ ponıtur ın eo hermel aur. vı.

Apıs veſıce. Qđ dıctū eſt ın hoc ca. ⁊ teſtı
fıcat ⁊ eſt ꝙ cū lepus cōburıt ſubtılıt ſıcut
ſcıs ⁊ ꝯſeruat cōbuſtū eıus ⁊ ſumıt de eo ı
potu dıebus alıquot pondus. ʒ.ıȷ. cuꝫ aqua tepıda
frangıt lapıdem.

Re medıcamentū qđ fıt cū ſcoꝛpıonıb⁹ frā
gens lapıdē q generat ın renıb⁹ ⁊ ſaluat ıl
lū q eo vtıt a generatıone lapıdıs ın renıbus ſuıs: ⁊
hoc medıcamentū facıt ſuā opatıonē cū ꝓprıetate.
nō ꝑ complonē. Sumant de ſcoꝛpıonıb⁹ vıuıs. x.
numero ⁊ ponant ın olla noua munda ⁊ lınıat olla
ex maſſa trıtıcı: deıñ deferat ad furnū ⁊ calefıat cū lı
gnıs vıtıs donec rubeat ⁊ ponat olla ın ıllo furno ſe
ro ⁊ dımıttat ın eo ın nocte: deıñ extrahat poſt ıllud
⁊ ſumat qđ ınuenıt ın olla de cınere ſcoꝛpıonū poſt
q̄ ınfſata fuerıt ⁊ reponat ın vaſe ⁊ admıſtret de eo
mane ⁊ veſpe ın hoꝛa curatıonıs doloꝝ renū pōd⁹
ſılıquaꝝ. ıȷ. cū vıno qđ dıcıt nardıcō: frangıt. n. lapı
des ⁊ facıt eos deſcēdere ın vrına fruſtatım. Et ıllud
ıdeo q̄ꝛ ſcoꝛpıones ı naturıs ſuıs ſūt ꝯtrıȷ lapıdıbus
generatıs ı renıbus ⁊ veſıca ſıcut carnes vıpere ſunt
contrarıe venenıs ſerpentum ⁊ relıquoꝝ, reptılıum
venenoſoꝝ.

Onfectıo trocıſcoꝝ q frangūt lapıdē gene
ratū ın veſıca ⁊ renıbus: ℞. ſe. baucıe ſılue
ſtrıs ⁊ ſe. cucu. alrekıȷ ⁊ anıſı ⁊ myrrhe ⁊ ſe
mıs apıȷ mōtanı ⁊ ſe. apıȷ hoꝛtulanı ⁊ caſſıe ⁊ cınna
momı ⁊ ſpıce oıuꝫ ana ꝑteꝫ.ı. tere has medıcınas ⁊
cıcotrıgonıꝫa ⁊ ꝯfıce cū aqua ⁊ fac tro. ın vnoquoq
quoꝝ ſıt pondus. ʒ.ı. aut auf.ı. aut fac pıllulas ma
gnas ſıcut cıcer ⁊ da ın potu de eıs pıllulas. x. ın te
ınno cum aqua calıda.

Onfectıo q̄ frāgıt lapıdē: ℞. ſpıce ındē dar
kımet. ıȷ. ꝫꝫ. darkımet. ıııȷ. macropıpıs ta
tundē aſſarı. ʒ.ı. daucı tantūdē: caſſıe ſılıq̄s. xıȷ. cına
momı darkımet. ıııȷ. polıȷ darkımet. ıȷ. aſſarı. ʒ.ı.
daucı tātundē: crocı darkımet. ıȷ. caſtoꝛeı darkımet
ıııȷ. floꝛıs ſqnantı tantūdē ſcoꝛdeon tantūdem coſtı
darkımet. ıȷ. pıpıs al. tñdē petroſelını tantundē car
pobalſamı darkımet. ıııȷ. acoꝛı darkımet. ıȷ. ꝯfıcıant
cum melle.

Stıllatıo vrıne: Trocıſcus cōferens ad dı
ſtıllatıonē ⁊ dıarıā: ℞. caſtoꝛeı. ʒ.ıȷ. ⁊ ſanſu
cı ⁊ rute ⁊ ſe. hyuſgamı albı ⁊ anıſı oıuꝫ ana pōdus
ʒ.ı. ⁊ granoꝝ granatoꝛuꝫ gra. xv. terant ⁊ fıāt troc. ⁊ ſıt
doſıs pōdus. ʒ.ı. ⁊ da eı ın potu pōdus. ʒ.ı. de gra
nıs cu cu. mūdatıꝫ cū albumıne ouı ſubalı.

Ebılıtas erectıonıs ⁊ deſıderıȷ. ꝯfert ad ıllđ
hoc medıcamē: ℞. ſe. cepe ʒ.ıȷ. ⁊ granoꝛuꝫ
eruce pō. ʒ.ıııı. ⁊ ſemıs alſchedenegı ⁊ bu
zeıdē ⁊ alſahaldarō ⁊ ſqlle aſſate oıuꝫ añ pōdus. ʒ.
vı. ⁊ ſecacul pondus ʒ.ııı. ſıſamı mundatı pondus
ʒ.v. ⁊ alanıuden ⁊ alnarıcu al. amboꝝ ana pōdus. ʒ
ıııı. ⁊ penıdıoꝝ pondus ʒ.vı. tere ea ⁊ ꝑmıſce: ⁊ ſıt
doſ pondus ʒ.ıı. cū vıno ꝑmıxto.

E ꝯfert ad ıllud hoc medıcamē: ſume vēa
rū alſarſunıgı ⁊ eſt aſpagus ⁊ lactıs vaccı
nı ⁊ butyrı vaccını oıuꝫ ana lıb. ııı. ⁊ ſe. eruce ⁊ ſe.

baucıe ⁊ ſe. napı oıuꝫ añ ℥.ııı. tere medıcınas ſıccas
⁊ ꝑmıſce cū lacte ⁊ butyro. doſıs eıus ſextarıa. v. aut
x. poſtq̄ decoxerıs ıpſm donec ꝯſumat lac ⁊ rema
neat butyꝝ ⁊ cola ıpſm ⁊ da ıpſm ın potu.

Re electuarıı ındı qđ addıt ın ſpermate ⁊
cōfoꝛtat appetıtū: ℞. ꝫꝫ. ⁊ pıpıs ⁊ macropı
pıs ⁊ cınamomı ⁊ folıı ⁊ ſpıce ⁊ nucıs mu
ſchate ⁊ ſandalı rubeı ⁊ cardamomı mınoꝛıs ⁊ macıs
⁊ tagamed ⁊ talıſafar ⁊ kerſeıenı ⁊ cıperı ⁊ ſpodıı et
nucıs ınde oıuꝫ ana ʒ.ııı. muſchı ⁊ canfoꝛe amboꝝ
ana auf. x. zuccarı tabarzet q̄nuꝫ medıcıne omnes
tere ⁊ crıbella quātum ſuffıcıt cū melle dıſpūato. do
ſıs eıus ſıt pōdus ʒ.ıȷ.

Onfectıo medıcamınıs alterıus qđ addıt ın
ſpermate ⁊ ꝯuenıt regıbus: ℞. caude ſtıncı
℥.ı.ſ. ſe. napıȷ ⁊ ſe. baucıe ⁊ alleſt ⁊ ſe. cepe al. dulcıs
⁊ ſe. vrtıce ⁊ ſe. eruce oıuꝫ añ ℥.ı. ⁊ melāopı. ⁊ leuco.
⁊ macropıpıs oıuꝫ ana ʒ.v. ⁊ cepe murıs aſſate pō
dus ʒ.ıııȷ. pıneaꝝ excoꝛtıcataꝝ. ℥.ıȷ.ſ. ⁊ pıretrı pōd⁹
ʒ.ıııȷ. ⁊ lıngue auıs pondus ʒ.vı. ⁊ cerebelloꝝ paſſeꝝ
maſculoꝝ quı nıdıfıcant ın parıetıbus pōdus ʒ.ıııȷ. ⁊
teſtıculoꝝ gallı ℥.ı. tere has medıcınas ⁊ ꝯfıce cū bu
tyro vaccıno ⁊ melle: ⁊ ſıt butyrı tertıa ⁊ mellıs tertıe
due ⁊ repone ın vaſe. doſıs ıllıus ſıt ʒ.ſ. cū vıno dul
cı poſt cıbum.

Re oleı cum quo ınungıtur pecten ⁊ vırga
⁊ quod eſt coꝛam renıbus ⁊ erumpere fa
cıt deſıderıū coeundı ⁊ addıt ın eo: ℞. eu
patoꝛıȷ ⁊ galbanı amboꝛuꝫ ana pondus ʒ.ıȷ. maco
pondus ʒ.ı. macropıperıs ʒ.ı.ſ. pıretrı pondus ʒ.ıȷ
ſ. ⁊ ſemıs eruce ⁊ caſtoꝛeı amboꝝ añ ʒ.ſ. oleı de nar
cıſco ℥.ı.ſ. ⁊ cere ʒ.ſ. tere medıcınas ſıccas ⁊ lıq̄fac
ceram cum oleo ⁊ ꝓıce ſuper eam medıcınas ⁊ ꝑ
mıſce bene ⁊ ınungat cū ıllo.

Urtıces matrıcıs. Peſſarıuꝫ ad matrıcem
frıgıdam ⁊ apoſtema duꝝ reſoluıtuꝫ: vn
guentū dıaqulon vnguētı baſılıcon ⁊ adı
pıs taurı ⁊ gūmı amıgdalını ⁊ adıpıs gallıe ⁊ adıpıs
anatıs ⁊ medulle crurıs ceruı ⁊ ſtercoꝛıs ouını ⁊ ſto
racıs lıquıde romane ⁊ oleı nardını omnıū ana ℥.ı.
myrrhe pure ℥.ſ. crocı ʒ.ıȷ. lıquefac adıpes cū oleo
⁊ aggrega omnıa ⁊ pone de eıs ſuper peſſarıū de la
na ⁊ admınıſtra.

Tractatus. vıȷ. de doloꝛıbus ıuncturarum ⁊ pode gra ⁊ vena ſcıatıca.

Mplaſtꝝ ad doloꝛē ıuncturaruꝫ ⁊ po
dogrā factum cum hyuſquıamo nıgro
⁊ agarıco ⁊ eſt medıcamē vtıle ſemıs hy
uſquıamı nıgrı kıſt.ı. agarıcı kıſt.ı. ſenu
grecı kıſt.ı. baurac. ℥.ı. cere lıb.ı. reſıne
decocte lıb.ı. oleı antıquı lıb.ı. medulle oſſıū ceruı.
℥.ıııȷ. radıcuꝫ lılıȷ alurılın ℥.ıııȷ. tere medıcınas ſıc
cas ⁊ crıbella cum cıcotrıgonıcıato ⁊ lıquefac medı
cınas que lıqueſıunt: ⁊ dımıtte donec ınfrıgıdēt: ⁊ pro
ıce ſuper medıcınas ſıccas: ⁊ ꝑmıſce ⁊ repone ad
vſum.

Et ꝯfert ad illud hoc medicamen: re. hermodactiloꝝ ʒ.xij. ⁊ hellebori albi pondus ʒ.iij. ⁊ piperis ⁊ cymini amboꝝ ana ʒ.iiij. tere ⁊ pulueriza. doſis eius pondus ʒ.i. cū aq̄ mellis.

Emplaſtꝝ qḋ ꝯfert ad debilitatē que accidit in pedibus: re. aſſari ⁊ aloes ⁊ ſiccē macīe et capſie et gutte .i. coſti et ſarcocolle et myrrhe oīuʒ ana ʒ.iiij ⁊ caſtorei ʒ.iiij. cōtere ea ⁊ tere ipſa cū vino boni odoris: deinde lini ipm̄ deſup.

Res medicamis pillulaꝝ q̄ ſiūt cū alſcſurc ⁊ eſt medicamē factū cū hezerih aſen ⁊ eſt iuuatiuū ad podogrā ⁊ dolorē genuū ⁊ doloꝝ iūcturaꝝ: re. medicine q̄ dicit alſcſurc pondus ʒ.i. ⁊ hermodactiloꝝ pondus ʒ.xx. cymini carmeni pondus ʒ.i. cinnamomi ⁊ origani pſici ⁊ ariſtolo. ro. ⁊ ʒʒ ⁊ folioꝝ capparis ⁊ cineris hirūdinū omniū aā pondus ʒ.i. tere has medicinas ⁊ pulueriza ⁊ ꝯfice cum vino ⁊ fac pillulas puas ⁊ exſicca in vmbra. doſis illius pondus ʒ.ſ. cū aqua in q̄ decoctuʒ eſt aneti: aut fiat de eo ſuffuſ pondere ʒ.ſ. cū aq̄ mellis calida in q̄ decoctū eſt aneti cochliarijs duobus ⁊ olei cochliario vno.

Pillule alie q̄ ſiūt cū alcāna ad podogrā laudate: re. myro. nigroꝝ ablatis nucleis pondus ʒ.x. belliricoꝝ ⁊ emblicorū ⁊ capſie ⁊ cinnamomi ⁊ ʒʒ. ⁊ macropiperis ⁊ ſalis indi oīuʒ aā pondus ʒ.iij. aloes pondus ʒ.xxx. origani pſici ⁊ radicis capparis ⁊ bdellij ⁊ alcanna oīuʒ ana pondus ʒ.ij. hermodactiloꝝ quantū medicine oēs. tere medicinas ⁊ cicotrigoniza ⁊ infūde bdelliū in vino ⁊ pmiſce ⁊ ꝯfice ⁊ fac pillas puas. ⁊ ſit doſ eaꝝ pō. ʒ.ij.

Ena ſciatica: Medicamē ad venā ſciaticā qḋ ſedat eaʒ vltime: cuius hec eſt pmixtio:

Picis ptes .ij. ſulfuris qḋ non īuenit ignē pars .i. terant ſimul ⁊ pulueriſeant ⁊ puluerizent ſuper locū infirmū poſtq̄ ingreſſus fuerit hñs eū balneū vt adhereat ei medicamē ⁊ cōglutinet ſuper ipʒ carta ⁊ dimittat vſq̄quo cadat p ſe ipm̄.

Odagra: Medicamē de hyuſgamo nrm̄ pdictū in ca. doloꝝ iūcturaꝝ ē vltimʒ ad eā

Tractatus .viij. de alopitia

Onfectio loc hoc ad alopitiā: re. euforbij ⁊ gūme rute agreſtis ⁊ olei lauri omniū ana auf. ij. ⁊ ſulfuris qḋ nō inuenit ignis ⁊ hellebori nigri aut albi qḋcūq̄ duoꝝ eſt reptum oīuʒ ana pondus auf .i. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas: ⁊ pmiſce cū pondere ʒ.ix. cere liq̄facte cū oleo laurio aut oleo alkerua aut oliue oleo āntiquo: ⁊ vtere hoc medicamie ſm̄ q̄ ipm̄ ē forte valde in curatione alopitie cū ꝓlongat ⁊ difficilis fit eius cura: Inqt Galie. Ego pmiſcui cū eo in quibuſdaʒ horis naſturtij pondus auf .i. ⁊ ſpume aduſte auf .i.

Lkidob nigrū in quo inuoluunt capilli vel manus vel aliqḋ mēbroꝝ. Exiſtiauit Gal. q̄ cū ſumit vrina canis ⁊ putrefit .v. dieb̄ aut ſex deīn fit cū ea. illud cōſeruat nigredinē.

Deſcriptio ponderū ⁊ menſuraꝝ ex bacularto al ſcir. i. vigili.

Inqt kiſt ordei eſt. ℥.xi. Kiſt vini ē lb. lxxi Kiſt mell eſt lb. cviij. Chous vini ē lb. ix Chous mellis ē lb. xxiij. ⁊ .ſ Cotbōi olei ē ℥.ix. Cotboni vini ē. ℥.x. Cotboni mellis. ℥ xiij. ⁊ .ſ Meſtrū magnū olei ē. ℥.iij. Meſtꝝ magnū vini ē. ℥.iiij. gonnie. viij. Meſtrū mellis. ℥ iiij.ſ. Acſunet olei darkimet. xvi. Acſunet vini. ℥ ij. ⁊ q̄rta darkimet .i. Acſunet mell. ℥.iij. ⁊ quarta ⁊ viij. Choat⁹ olei darkimet. xij. Choat⁹ vini. ℥.i. ⁊ medietas darkimet ⁊ tertia. Choat⁹ mellis pondus ℥.ij. ⁊ q̄rta. Meſtrō olei ē darkimet. vi. Meſtrō vini ⁊ gonnie. xx. Meſtron mell darkimet. vij.

Deſcriptio menſuraꝝ ⁊ ponderꝝ ex baculario. Filij Serapionis. Inqt.

Xceptū ē ab hocca. in hoc aggregato: qm̄ nō dixi oēm menſurā quaʒ in ipo retuli niſi que cognita eſt apud eos q lingua vtunt arabica i capitu. ſuis. Uez qdā coegerūt me ad transferēdū q̄rentes a me trāſlationē ei⁹ vt iuuamētū fiat p illud i alijs ab iſto libro. Kiſt apḋ gētes q̄ ligua grecā loquūt cognitū ē ſup menſurā q̄ nō ꝯueniūt oēs ⁊ illud ē qm̄ qdā eoꝝ vtunt alia q̄ vtant alij. Kiſt ei apḋ romanos capit lib. i.ſ. ⁊ ſcrutā: qꝫ ē. ℥.xx. Et kiſt italicū lb. i.ſ. Et lb. ē. ℥.xij. Et mina romana ē. ℥ xx. Et mina italica ⁊ egyptiaca ē. ℥.xvi. Et mina ē ſextaria .xl. Et lib. ē ſextaria .xx. Sextariū ē ʒ.vi. ⁊ danic duo aut auf. q̄tuor. Et darkimet ē au. i. Et dorac italicū ē lohei octo. Et lohei ē acſac romana ſex. Et conla .i. ℥.ix. Meſtrō magnū ē. ℥.iij. Et paruuʒ eſt darkimet. vi. Acſunelin eſt darkimet. xviij. Choatos eſt. ℥.i.ſ. Sormis eſt quarta. ʒ. vſq̄ ad duos danic. Aumius ⁊ endanikus eſt. ℥.i. vnaqueq̄ earuʒ ē auf ſeptē. Adar. ℥.i. Kuib mellis lib. ij.ſ. Kuib olei mina. i.ſ. Adorac lb. iij Kiſt mellis lib. ij.ſ. Alhemen ſextaria. v. ⁊ ʒ. xxx. ⁊ antulij q̄tuor. Semimet mine. x. ⁊ .ſ. Faba egyptiaca ſemimet q̄tuor. Obulus eſt danic. i.ſ. ſicut inuenit allexādrin⁹ antulij tres. Auellana .i. ē darkimet .i. Nux eſt. xiiij. ſemimet. Aliacraiati parua ē ſemimet. vij. Aliacraiati magna eſt ſemimet. xiiij.

Faba greca eſt duo ſemimet aut duo oboli.

Aliacraiati eſt ſextaria ſex ⁊ quarta. Cochliariū mellis eſt aure. quattuor. Cochliarium medicinarū eſt auf .i. ⁊ ʒ.i. Alſani .i. eſt ſextaria duo. Darkimet eſt oboli ſex. Et omnis obolus eſt kirat tres. Et ois kirat eſt. iiij. grana ordei. Et oboli quattuor ſūt kirat. ix. Alicant⁹ ē. ℥.i.ſ. Choati duo ſūt ℥ tres Oboli octo ſunt kirat. xxiiij.

Adeſt ꝯplementū libri quinti q dicit antidotariū libri toti⁹ canonis ſenis regis aboali haſſen filij hali abinſceni cuius ꝯplemento totus iſte liber finitus eſt ſūma ac diligētia emendatus. Impſſ⁹ venetijs impenſis ac ingenio magiſtri petri mauſer gallici ⁊ ſocioꝝ. Anno incarnatiōis dn̄i. M.cccc.lxxxvi die. x. menſis Iunij.

Anno ſalutifere · 1487 ·

Libellus Auicenne de virib⁹ cordis trāſlatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter incipit.

Tractatus primus de origine ſpūs ⁊ generib⁹ cauſe ⁊ pncipijs ſue gnātionis ⁊ informationis.

Capitulū primū de origine ſpiritus.

Reauit deus ex concauitatibus cordis ſiniſtri ut eēt armarium ſpiritus ⁊ minera generationis illius. Creauit ſpiritū latorē virtutum anime in mēbra aialium tendētiū mediante ipo. Creauit itaq̄ primū appendiculū virtū aie ſpūs ⁊ manationē ſcdm̄ in mēbris corpis mediāte ipo. Produxit etiā ſpm̄ ex ſubtilitate humoꝝ ⁊ igneitate quēadmodū pduxit corp⁹ ex groſſitie ipſoꝝ ⁊ terreſtreitate. Etenī cōpatio ſpūs ad hūoꝝ ſubtilitatem eſt ſicut compatio corpis ad ipſos humores. quēadmodū enī mēbra cōſtituūtur ꝓpt cōmixtionē ipſoꝝ adinuicē pducētē ad formā aliquam cōpoſitionis q̄ cōmixtū diſponit ad recipiendū habitū nō cōuenientez ⁊ rōne ſimplicium: ſili modo ꝯſtituit ſpūs ex ſubtilitate humoꝝ cōmixtiōe ipoꝝ quattuor ad formā cōplexionis q̄ ſpūs pparat ad receptionē virtū aie quas ex ſimplicib⁹ non acqrit. pncipiū aūt ei⁹ eſt ex manatiōe diuina ſine auaritia ⁊ diminutiōe qm̄ ei⁹ diſpoſitio cōplet pfecte. quēadmodū enī vnūqḋq̄ mēbroꝝ quāuis ex ipſa ſbā humoꝝ ꝯſtituat nihilominus ineſt ſua cōplexio rōne ſingularitatis ꝓportionis quātitatū hūoꝝ ⁊ forme cōmixtiōis ipoꝝ. Siliter vnicuiq̄ ſpūuʒ videlicet tā aiali q̄ vitali q̄ nāli quāuis eoꝝ ſba ex ſubtilitate humoꝝ ſit nihilominus ppa ineſt cōplexio rōne ꝓportionis quātitatū ſubtilitatis humoꝝ ⁊ forme cōmixtionū. Et ſic etiā mēbra gnālia quāuis plura ſint numero: vnuz tm̄ eſt gnātionis pncipiū q̄ſcūq̄ ſit illud ſm̄ diuerſitatē opinionū cui⁹ gnātionē ſeqtur gnātio ceterorū mēbroꝝ. Siliter quēadmodū ſpūs gnāles plures ſūt numero nihilomin⁹ vn⁹ ipoꝝ gnātione prim⁹ eſt q ſm̄ ſentētiā potiorē phoꝝ gnātur in corde ⁊ ex inde ꝓcedēdo manat ⁊ penetrat in cetera pncipalia mēbra in qb⁹ cū ſufficient pmāſerit adipiſcit ibi cōplexionē pticularē ⁊ ꝓpriā: ita q̄ in cerebro cōplexionē acqrit qua diſponit ad receptionē virtuti ſenſus ⁊ mot⁹. In epate vō cōplexionē ſuſceptiuā virtuti nutritionis ⁊ augmēti. In teſticulis aūt acqrit cōplexionē qua pparatur ad receptionem uel recipiendum gnātionē. Et exiſtit tamē harū omnium virtutū pncipiū ſm̄ dictū phm̄ in corde quēadmodum apud eos qui diuerſificātur a ſentētia eius pncipium virtutis viſiue auditiue ⁊ guſtatiue eſt in cerebro. Sed nihilominus ſm̄ eos ſpūs diſponit ad recipiendum has virtutes particulares in membris alijs: ita q̄ viſiua mediante complexione cryſtalline humiditatis quādo ſpūs cōplexioni coniūgitur. auditiua vero mediante cōplexione obthici nerui. guſtatiua vero mediante cōplexione humiditatis quā ſub radice lingue generat ſpōgioſa caro. Supradictorum aūt repugnantiū quidam ſūt aſſerētes q̄ virtutes ſpūs affert a cerebro nullo modo agēs ad pfectionē virtutis cōplexione membri ad quod ꝓcedit: ſed ipſum mēbri eſt nī cōueniēs inſtrumētum actioni virtutis naturalis nihil conferens eius eſſentie. verūtamē exqſita perſcrutatio veritatis oīno caſſat iſtorū opinionē ⁊ verificat inſup q̄ calefactionē virtutis adipiſcitur ſpūs i membro quod eſt operis inſtrumētum ſm̄ formaꝫ predicte opinionis. Dixerunt qdam ex ſequētibus phis q̄ ſpūs vires anime recipit a corde perfecte ita q̄ ad receptionem ipſarū pfecte in ipſo corde diſponitur taliter q̄ non indiget alio mēbro ſicut de epate aut de cerebro ⁊c. Sed hanc opinionē reſpuit ⁊ penit⁹ caſſat vltimus inquiſitio veritatis.

Ca. ij. de diffinitiōe ⁊ natura ſpūs ⁊ ei⁹ vtilitate.

Ita ⁊ q̄cunq̄ perfectio ⁊ omne bonū quibus res diſtinguūtur non niſi a prima veritate ſūt que omnium bonorum prima ē vni formis manatio. Ut vero receptibilia ſunt carentia diſpoſitionib⁹ ad receptionē ipſoruʒ. Et iccirco cuiuſlibet inſceptibile non ē diſpoſitiōis cuiuſlibet receptiuū: quapropter nequit lana inquātū lana recipere formā enſis: nec ſiliter aqua ſub forma aque recipere virtutē humane nature. Sic igitur humana corpora recipiunt vitaꝫ pter que illa numero ⁊ quātitate ſunt diminuta. Numero quidē quoniam nō viuentia corpora quattuor elementa ſunt: ⁊ que illis approximant in natura. Quantitate vero quia omnia fere elementa quattuor ſunt fere inſenſibilis quātitatis ⁊ minora ſunt omnibus rotabilibus ſpericis nec elōgatur ab intellectu quin ex ſtellis fixis ſit aliqua maior eis. Demonſtratio iterū cōcludit q̄ hec omnia elemētorum corpora: uel demonſtrato iterū hoc ⁊ q̄ omnia elementorū corpora ſint velut punctus reſpectu corporis ſaturni. quāto igitur eſt amplius reſpectu ſuperiorum. Amplius aūt apud comphenſores veritatis cauſa ꝓpter quam non receperūt vite formam hec corpora eſt illud quo tere viuentia corpora tam ſimplicia q̄ compoſita diuerſificantur ab eis hec cōtrarietas naturarū. natura enī vniuſcuiuſq̄ ē alterius nature cōtraria. iccirco a genere corpoꝝ celeſtiū valde elōgant: qm̄ celeſtia corpa diſpoſita ſūt ad nobiliorē ſpēm vite corporal. Elemēta vero a vita oīno ſūt elōgata. in corporib⁹ aūt cōpoſitis cōmixtio frangit formam cōtrarietatis eoꝝ: exinde cauſat forma cōplexionis: q̄ quidē cōplexio mediū quoddā eſt int cōtraria. medio nihil abſolute ē cōtrariū. Et iccirco cōpoſitū diſponit ad vite receptionē ita videlʒ q̄ quāto amplius ad mediū cōplexio vicinat tāto mixtū reddit habilius ad recipiendū nobilioris vite perfectionem adeo q̄ qm̄ in tātū tempat cōplexio q̄ p eq̄litatem ceſſat ꝯrietas ⁊ ceſſat in ea diſponit mixtū ad receptionem vite cōformis vite celeſtiū corpoꝝ que diſ-

ſpoſitio in humano tm̄ ſpū repitur. Eſt igiť in ſum
ma ſpūs ſub generata cōmixtiōe elemētoꝝ vergē
in ſimilitudinē ſupceleſtiū corpoꝝ. Et ꝓpterea indi
catur de ſpū ꝙ ſit ſbā lūioſa ꝓpter qḋ eni diciť de vi
ſino ſpū ꝙ ſit radius atq; lux. Et exinde aīa gaudet
ex intuitu lucis ⁊ triſtatur in tenebris qm̄ ſpūi qui
ſedes eſt anime illud eſt conformē: id aūt ꝯtrarium

Ca. iij. de ꝑncipalib⁹ paſſiōib⁹ ſpūs cordialis ⁊ p̄mis cauſ ipſoꝝ. ſ. potētia ⁊ diſpoſitiōe.

Sapientes philoſophoꝝ ⁊ medici eos ſequē
tes cōcorditer ponūt ꝙ gaudiū ⁊ triſticia ⁊
timor ⁊ ira ſūt ex paſſiōib⁹ ſpūs cordialis
⁊ ꝙ ꝗlibet paſſionū intenditur ⁊ remittiť
nō ſolūmō ꝓpter agens: ſed etiā ꝓpter intētionem
⁊ remiſſionē diſpoſitionis in ſbā patiētis. Aſſignāt
etiā ſapiētes ſubtiliter dr̄iam inter potētiā ⁊ diſpo
ſitionem dicentes: ꝙ potētia reſpicit vtrūq; ꝯtrario
rū equaliter: diſpoſitio vero nō: quāuis aūt gaude
re ⁊ triſtari poſſit etiā homo nihilominus aliquis
eſt tm̄ ad leticiā diſpoſitus: aliquis vero ad triſticiā
tm̄. Et ſimile iudiciū eſt de timore ⁊ ira ⁊ ceteris paſ
ſionibus. Eſt igiť eſſe ⁊ rō ſpiritus gaudētis in potē
tia aliud eſſe ab eſſe ⁊ rōe ſpūs diſpoſiti ad alteruꝫ
predictorum. videtur etiā ꝙ diſpoſitio ſit perfectio
potentie reſpectu alterius oppoſitoꝝ. Ex quo pꝫ
ꝙ ſi ſpiritui cōueniat inquantū ineſt ei potentia tri
ſtari vel gaudere indifferēter tm̄: nō tn̄ ei cōuenit ex
parte ipſius diſpoſitiōis idifferēter alterutrū. Rur
ſus etiā ex hoc pꝫ ꝙ potētia ad hec duo inſepabili
ter inheret ſpiritui ex generatiōe ipſius. Diſpoſitio
vero que ipm̄ ad alterū oppoſitoꝝ inclinat nō in
ſeparabiliter ex generatiōe inheret ei ſꝫ accidē. pōt
ex ſupuenientibus cauſis.

Ca. iiij. de gaudio ⁊ intrinſecis cauſis delectationiſ ⁊ triſticie et eoꝝ diuerſitate.

Gaudiū eſt delectatio quedā: ois autē dele
ctatio eſt apprehenſio aduētus ꝓprie per
fectionis ab aliqua virtute apprehenſiua ſi
cut in ſenſibus apprehēſio dulcis ⁊ ſapidi
guſtus ⁊ apprehēſio victorie iraſcitiue virtuti ⁊ ꝑce
ptio alicuius vtili contingētis exiſtimatiue ⁊ opina
tiue virtuti. ois aūt ꝑfectio ſeu etiā delectatio eſt uāſ
alicui virtuti ⁊ ecōuerſo: ois nāq; ꝑfectio alicui vir
tuti eſt delectatio ei. Forſitā aūt ꝯtinget in aliquib⁹
virtutib⁹ ꝙ nō oio delectanť niſi apud ſeparationē
diſpoſitiōis innaturalis ꝓpter qḋ etiā quidā opinā
tur ꝙ delectatio ſit exitus a diſpoſitiōe innaturali.
Fixio nāq; a diſpōe vel habitu naturali nō eſt dele
ctatio: hic aūt error incidit q2 qḋ eſt per accidēs ac
cipitur ut per ſe in elenchis eni oſtenſū eſt qm̄ hec ē
vna fallaciarū. Delectatio vero hmōi quātū ad ꝓ
poſitū ſpectat eſt qm̄ nullū apprehēdēs aliquid ap
prehendit niſi apud alteratiōem ſicut in tactu pꝫ: tā
gibilis eni qualitas tādiu delectat q̄diu mēbrū ta
ctiuū ꝑmanet ꝯtrarie qualitatis ⁊ patiť ab alterante
q̄litate. Qn̄ ergo fuerit paſſū ab ea ſufficiēť efficitur
q̄litas ꝯſꝑſo mēbri. Et iō ñ dlectať ab ea cū ois altera
tio cū quadā alteratione ꝑſiſtat ⁊ nihil alteratur a ſe
metipſo. Siſr in ꝯtraria nō ſediatur quādā ethic⁹ ca
lore qui fortior ē q̄ ſit in acute febricitantibus. Acu
te tn̄ febricitātis lediť calore q ſm̄ virtutē eſt circa illū
⁊ hoc q2 calor in ethica eſt collocatus ſeu habitua
tus in mēbris ac ſi eſſet eoꝝ cōplexio: in acuta vero
febre eſt quaſi volitās ſupra ipſa ⁊ timeť a cōplexio
ne mēbroꝝ: medici etiā ꝓprio noie vocāt qualitatē
inherentē mēbris ſicut in ethica malā cōplexionē
equalē. Que aūt ſe hꝫ ſicut in cauſone ꝓprie vocāt
malā cōplexionē diuerſā. Iā igitur ex his relinqui
tur manifeſtū ꝙ cā ꝓpť quā delectatio ceſſat poſtq̄
habituate fuerit ꝑfectiones ſenſibiles eſt priuatio ap
prehenſiōis introitus ipſarū ⁊ ꝙ cā delectatiōis ap
ꝑcipiū exitus a diſpoſitiōe inaturali ē apprehēſio
introitus diſpoſitiōis nālis. Sꝫ ꝓpterea ꝙ currit
apprehenſio introitus diſpoſitōis nālis cū exitu a
diſpoſitione innaturali ꝯtingat vt ſit delectatio cum
exitu illo. ⁊ iccirco putať qḋ dictū eſt: ſed non eſt ita
ſed cā eſt introitus ꝑfectiōis ſenſu ꝑcepte ⁊ nō aliud
hec nāq; eſt cauſa delectatiōis per ſe. Cā vero di
ſpoſitionis ad delectationem eſt circa delectabiles
ſpūs ſm̄ meliorē habitū in quātitate ⁊ qualitate. ſ.
vt non ſit in ſubſtantia diminutus nec habitus ſiue
diſpoſitio eius ſit innaturalis in his que cōueniunt
ei. In quātitate quidē: qm̄ ſi ſpūs fuerit mult⁹ vehe
mentior erit virtus ipſius. augmētū ei in quantitate
preſtat additamētū virtuti in fortitudine quēadmo
dū eſt in radicibus ſcie naturalis declaratū. Et cri
de eſt ꝙ ꝓpter multitudinē ſuā durat amplius i ha
bundanti menſura in origine ſeu minera ipſius. Et
diffuſio eius abinde ad mēbra in dilatatiōe que eſt
apud gaudiū ⁊ delectationē que fit ab abūdantiori
mēſura. ſi eni modicus fuerit q2 cito diſſolueť natu
ra cōſeruat eū apud originē ſuā: nec dat ei facultatē
libere dilatādi. In qualitate vero qm̄ ſi fuerit nobi
liſſime cōplexiōis ⁊ nobiliſſime ſubſtantie. i. abun
dantiſſime lucis: tunc eſt ſbe celeſti ſimilimus. He
ergo ſunt cauſe diſpoſitionis ad delectationē ⁊ gau
dium: contrarie vero ſunt cauſe diſpoſitionis ad tri
ſticiam ⁊ dolorē. Cum enim ſcitur ꝙ he ſunt cauſe
delectationis in genere ⁊ cōſequēter ꝓculdubio ſciť
quia eedem ſunt cauſe gaudij qḋ delectatiōis ē ſpe
ciee. Spūs ergo qui eſt in corde qm̄ multus exiſtit i
quantitate ꝓpter materie multitudinē ex qua velo
citer ⁊ cōtinue generať ⁊ eſt tēperatus in cōplexiōe
⁊ in ſbā luminoſus ſplendens tunc eſt ad gaudium
diſpoſitio fortis. Cū autē fuerit exigue quātitatis ſi
cut in cōualeſcentibus ⁊ diuturnis morbiſ ⁊ ſenib⁹
non temperatis in ꝯplexione ſicut in morbis: ⁊ ⁊ fue
rit valde ſpiſſe ⁊ groſſe ſbe ſicut in melācolicis ⁊ ſe
nibus ita ꝙ declarari nequit ꝓpter groſſitiē ⁊ ſpiſſi
tudinē eius: aut fuerit nimis tenuis ſicut in ꝯualeſcē
tibus ⁊ mulieribus ita vt cū dilatatur ſanari nō pōt
aut fuerit tenebroſus ſicut in melancholicis: tūc eſt
vehemens diſpoſitio ad triſticiam.

Ca. v. de cauſis exterioribus ⁊ delectationis et triſticie ⁊ earum diuerſitate.

Eſt autē diſpoſitū ad effectum aliquē eſt du
plū citiꝰ illius effectus ſicut ſulfur ad inflā
mationē: ipm̄ eni adeo igne modico inflā
matur ꝙ cū duplo eius lignū inflāmari nō pōt. cū
ergo aīa hūit ſpūꝫ ꝑfecte diſpoſitū ad recipiendū le
tificantiū cāꝝ impreſſiones modica ex cā letať ꝓpter
qḋ in bibētibuſ laudabile vinū cū letitia multiplica
tur in tantū aliqn̄ ꝙ puſātur ſine cā ridere cū tamē
ita nō ſit. Etenī poſſibile ē ꝙ i aliqua re fiat impreſſio
ſine aliquo impreſſore. Sꝫ cā eſt q2 vinū qn̄ bibiť mo
derate copioſū generat ſpūm moderate ꝯplionis ⁊
ſbe ⁊ vehemētis luminis ⁊ ſplēdoris: vnde ad leticiaꝫ
valde diſponiť. ⁊ iccirco valde letificat ob minimaꝫ
cauſarū letificantiū ⁊ recipit impreſſiōes ex cauſis vti
lib⁹ in pn̄ti fortius q̄ ex cauſis vtilib⁹ in futuro. et
ex cauſis cōuenientib⁹ delectatiōi amplius q̄ ex cau
ſis cōuenientibus honeſtati. ⁊ ſilr recipit tūc impreſſio
nē a cāis q̄ ꝯgruūt potius ad generandū opinioneꝫ
q̄ ſolidū intellectū. Et huius quidē cā eſt q2 virtus
aīe ſuā in cerebro exercet actionē ⁊ exigit ſpūm tpa
te humiditatis ut obediat motui cogitatiōis ⁊ exer
citio intellectus. Tūc aūt eſt vehemētis humiditaſ
⁊ nimis motus ꝓpter mixtionē vapoꝝ aſcēdentiuꝫ
⁊ inundantiū ibi imoderate humectantiū ipm: quā
obrē nō obtēpat intellectui nec motib⁹ cogitatiōis
niſi in rebus valde materialib⁹ ⁊ corporeis nō i re
bus ſubſtātialibus valde ⁊ ſpiritualib⁹: ⁊ cū inſta
bilitate ſeu agitatione ipſius nō obedit formationi
ſeu pn̄tationi rerū ſpiritualiū: ſꝫ formatōi tm̄ valde
corporaliū rerum: vnde veritas ſeu ꝑfectio ſui opis
apud cognitionē valde debilitať ⁊ retrahiť intellecti
ua virtus adeo tm̄ quātū exigit aut ꝑcreat: diſpoſi
tio eni donec ad tēperamētū eius cōplexio reducať
⁊ ipſius inundatio quietetur. quia eni virtus aīe que
in corde eſt vehemētis exiſtit diſpoſitiōis ad gaudi
um ⁊ nō ꝑueniūt ad eaꝫ letificātia viſitata iter ſenſū
⁊ fantaſiam. aut etiā cogitationē quib⁹ op⁹ aīatarū
virtū roborať: ꝓpterea ꝙ diximus tunc ꝯcomitari
ſpiritū que fortiora ſūt in eo. ſ. exceſſus hūiditatis ⁊
inundatio: iccirco tūc ſenſus dn̄ať interiori ſpirituſ
⁊ ſupra motū eius efficiť intellectu potētior: intelle
ctus aūt qn̄ ꝯtra ſe illū ſpūm inuenit ſic ꝑteruū iuua
tur ſenſu ⁊ ſubijcit ipm ſicut i geometricis ⁊ ceteris
ſciētijs fit. Qn̄ igiť res taliter ſe hꝫ diminuiť in aīa
ma potatoris impreſſio letificantiū honeſtoꝝ ⁊ intel
ligibiliū ⁊ preualet impreſſio letificantiū dulciū ⁊ dele
ctabiliū ſenſibus preſentiū maxie. ⁊ qm̄ eſt diſpoſi
tio fortis: iccirco ſufficit ad letificandū debiliſſima
cauſa ſicut in pueris patet ꝓpter qḋ putať ꝙ ſine cā
leteť eum tamen ſit impoſſibile: quinimo cauſarū
gaudij ⁊ triſtitie quedā ſunt fortes quedā ſunt debi
les quedam cognite ſiue manifeſte quedā incogni
te ſiue occulte. Earū vero que incognite ſunt ſiue oc
culte plures ſunt aſſuete. quāto eniꝫ ampli⁹ aſſuete
ſunt tanto minus percipiūtur. De cauſiſ aūt gaudij
⁊ letitie fortib⁹ ⁊ māifeſtis nō ē neceſſariū faceť mē
tionē. Alie vero ſunt ſicut intuitus celi inter letificā
tes. cuius ſignū eſt quia cōtrariū triſtitiā cauſat. ſ. in
tenebris ꝑmanere aut ſicut cōuerſari cū ſimilib⁹ eī
ius ſignū eſt ꝙ ſolitudo attriſtat. De letificātib⁹ ſi
militer obtinere deſideratū ⁊ explere intentiōeꝫ ſm̄
exigētiā intenti ſine īpedimento. Et preponere face
re quicq̄ placidū. ⁊ ſimiliter cōfidentia ⁊ memoria
preteriti delectabilis ⁊ futuri ⁊ ſpes ⁊ meditatio i re
bus ambitioſiſ ⁊ mutua cōfabulatio dilectoꝝ ⁊ eua
ſio a tormento ⁊ extraneitas rerū ⁊ admiratio ⁊ ele
uatio mentis ⁊ obuiatio amicoꝝ ⁊ amicabiliū vicio
rum. Qn̄q; deluſio ⁊ defraudatio ⁊ victoria in mi
nimis rebus ⁊ multa conſimilia quoꝝ mentio fit in
libris rhetoꝝ ⁊ moraliū que inquā omnia diuerſifi
cantur in gentibus ſm̄ affectus conſuetudineſ ⁊ eta
tes nec aliquis ab eis reperitur omnimode vacanſ
nec contingit ſimiliter vt cauſe cōmuniter letificātes
in duplo plus aut amplius letificētur ceteris niſi ꝓ
tanto quia diſpoſitio quādo vehemēter reſpicit al
terū oppoſitoꝝ nō patitur a cauſis alterius niſi fue
rint valde fortes: patitur tamē a cauſis ſuis ⁊ ſi fue
rint debiles. Et ꝓpter hanc cauſā in ebrioſis durat
letitia. Et in melācholicis habētibus ſpiritus tene
broſos perdurat triſtitia leuius ex cauſis deſolatio
nis ⁊ triſtitie ſicut rememoratio diſtantis patris na
turalis ⁊ reminiſcentia multoꝝ nocumētoꝝ iā diu
preteritoꝝ ⁊ odia ſeu rancores ⁊ difficultaſ ſanatio
nis ⁊ oneroſa conuerſatio ⁊ imaginatio terribiliuꝫ
futuroꝝ ⁊ ꝓprie neceſſitatis mortis a qua ſe auertit
intellectus ⁊ intelligens diſcretio cum ſit ineuitabile
mori. Et cogitatio ſollicitātis meditatiōis i aliquo
⁊ ſepatio ab occupatione placēti ⁊ cogitatio diſtra
ctiōis ab ea ⁊ diſtractio a deſiderato ſeu a volito et
multa alia conſimilia ⁊ aliqua que nequeunt cōp
hendi. hec eni ⁊ conſimilis contriſtant de facili anī
mam diſpoſitā ad triſtandū. Amplius in melanco
lico fortitudo imaginationis contriſtantiū rerū fa
cit ei apparere ꝙ iam ſit in actu res cuius ſimilitu
do anime repreſentatur: ⁊ iccirco in continua perſe
uerat triſtitia. Fortitudo aūt imaginationis cauſať
propter ſiccitatē ſpiritus quāuis letificet motū eius
⁊ etiā q2 intellectus a ſenſu ⁊ fantaſia diſtrahitur ab
actibus rationis ꝓpter corruptionē cōplexiōis ſpi
ritus qui proprie mouetur ſm̄ exigentiā diſponen
tis cōplexiōis ⁊ qualitatis peſſime ⁊ obſcure.

Capitulum ſextum in quo oſtenditur ꝙ vna
queq; paſſio cordis diſponitur ad generationem
ſuiipſius.

Nō eſt autē opinandū ꝙ ois cauſa diſpo
nens ad gaudiū vel triſticiam imediate cō
iungatur ſubſtantie ſpūs ſicut quātitas ei⁹
⁊ qualitas: imo alias ꝯtingit eſſe cauſas a
quantitate ⁊ qualitate ſpiritus vtpote anime paſſio
nes que nihilominus diſponunt ad alteruꝫ predi
ctoꝝ quāuis hoc faciant mediantibus cauſis intri
ſecis ipſi ſpiritui ſcilicet quantitate ⁊ qualitate ipſi⁹
hoc eſt q2 temperant complexionem ipſius aut re
ctificant ſpiritū ⁊ multiplicant quantitatem ⁊ ſic diſ
ponūt ad gaudiū. aut accidit eis cauſa contraria ⁊
ſic ad triſtitiam ꝯtrario modo diſponūt. ſunt ergo

cauſe exteriores ꝓmarie ⁊ remote. Inherentes vero
ad rationem vnicam deducunt ⁊ eſt q: omnis actio
ↄtrariũ habens ſi ſepius iteret reddit v̄tutẽ eius cui⁹.
eſt potentiorẽ ad imprimendũ effectũ: omnis autẽ
fortificatio virtutis fit quedã diſpoſitio ad effectum
hoc aũt ſufficienter inductione manifeſtat. Etenim
corpus ſi pluries caleſiat diſponit ad calefactionem
velocẽ: ſimiliter ſi pluries infrigidet aut rarificet aut
ſpiſſetur ⁊ in interioribus virtutibus accidit illud.
Etenim ex frequenti actione ⁊ paſſione fortes habit⁹
generant in eis ſic etiã morales habitus acquirunt:
huius aũt cauſa forſitan eſt quia paſſio adueniens
rei frequenter efficit ↄueniens ſubſtantie eius. quod
aũt eſt alicui cõueniens ſuo contrario diſcõueniens
eſt. Si ergo ſepi⁹ iteret diminuit diſpoſitionẽ ad il-
lud cõtrariũ expellendo id qd̃ eſt cõueniens illi. hec
igit eſt declaratio ſupradicti ꝑ inductionẽ: manifeſta
rẽ vero illã ſylogiſmo ex ꝑ ſe notis accepto ⁊ demõ-
ſtratiua ratione valde ꝓlixũ eſt. Sed ex ꝑdictis col-
ligitur ꝙ letandi frequentia diſponit ſpũm ad letici-
am ⁊ triſtandi frequentia ad deſolationẽ ⁊ triſticiã.
Cauſa vero huius ſm naturalem ꝑſcrutationem ẽ:
quia letandi frequentiã duo cõſequũtur. Et primuz
ſcʒ fortificatio naturalis virtutis: Secundũ vero re
ctificatio ſpiritus quam in leticia ꝓpter dilatationẽ
acquirit. Confortationem vero naturalis virtutis
hec tria conſequũtur: quorũ qd̃libet eſt cauſa leticie.
Primũ temperamentũ ſpiritus. Scd̃m vero mul-
tiplicatio generationis ipſius ſupra illã qd̃ ex eo diſ
ſoluitur. Tertium eſt conſeruatio ipſius a diſſolutio
ne ſuperflua. Rarificationẽ ſpiritus conſequũt duo
vʒ diſpoſitio ad motũ ⁊ dilatationẽ ꝓpter ſubtilita
tem ſubſtantie eius. Et ſcd̃m eſt attractio nutrimen-
ti ipſius propter motũ dilatationis in diuerſam ꝑtẽ
maiori nutrimenti. Iſta aũt natura eſt inclinatio na
turalis corporis ad euitandũ vacuũ. De natura eni
ẽ talis motus ut in ipſo motu ſuccedere faciat poſte
riora prioribus. Et ſm hanc naturã trahunt aq̃ val
de diſtantes vſq; ad primos fluxus ipſarũ ⁊ venti ſilr
⁊ cutis etiam a ventoſis: ⁊ aque iterũ in fiſtulis. Tri
ſtandi vero frequẽtiaʒ duo cõſequũtur vʒ debilitas
naturalis virtutis. ⁊ ſm. ſ. inſpiſſatio ſpiritus propt
frigiditatẽ accidentẽ apud extinctionẽ caloris natu
ralis cauſatam a vehementi coadunatione ⁊ coarta
tione ſpiritus. Ad hec vero duo ſequũtur cõtraria
eorũ que paulo añ iam diximus. Eſt igit manifeſtuʒ
ꝙ letandi frequentia diſponit ſpiritum ad leticiaʒ ⁊
⁊ triſtandi ad triſticiã. Et ꝙ in diſpoſitis ad leticiam
⁊ triſticiam nõ imprimunt niſi fortia ſint: letificantia
tñ debilia imprimũt. ⁊ ſilr in triſticia fit ecõuerſo.

Capitulũ. vij. de differentia debilitatis cordis ſeu
puſillanimitatis ⁊ triſtitie ⁊ eorũ ↄtrarijs.

Ebilitas cordis ⁊ triſticia quam quidaʒ vo
cant contriſtationem pectoris ſiue cordis
ſimilia q̃dam ſunt ⁊ nihilominus differũt
Et idem ſimiliter eſt iudicium de ipſorũ contrarijs. ſ.
fortitudine cordis ⁊ letitia quam quidam appellant
dilatationẽ pectoris ſiue cordis. Iacet aũt differẽtia
inter iſta propterea q̃a ad alterutrũ ↄmuniter cõ-
ſequũtur: putatur etiaʒ de duobus ꝑmis ꝙ ſint paſ
ſiue diſpoſitiones. de alijs vero duobus ꝙ ſint acti
ue. attamen inter extrema vtriuſq; contrarietatis eſt
differentia manifeſta. Primo quidem quia non cõ
ſequũtur ad inuicem non eniʒ omnis debilis corde
eſt triſtis: nec omnis triſtis corde debilis cordis eſt
per comparationẽ ad rem contriſtantem. Similiter
iterum nec omnis fortis corde eſt gaudens nec etiã
ecõtrario. Scd̃o vero qm̃ ipſorũ rõnes ſunt differen
tes. debilitas eni cordis eſt diſpoſitio ſũpta reſpectu
terribiliũ rerũ qm̃ eſt in potẽtia tollerandi res illas.
Triſticia vero ſumit reſpectu ↄtriſtantiũ rerũ qm̃ eſt
paucitas tollerantie ipſarũ a corde. ⁊ terribile nociti-
uũ quidem ẽ cordi: triſtans vero nocitiuũ anime ẽ.
Tertio ſilr differunt quantũ ad conſequẽtia que ſũt
anime. nam debilitas cordis mouet ad fugã: triſta-
ri, vero ſeu cordis ſtrictura mouet ad reſiſtentiaʒ ſiue
ad repellendũ ⁊ cauſat effectũ eius qd̃ eſt cõtrarium
fuge. ſ. inuadendi. Preterea debilitas cordis tepeſ-
cere facit motiuas v̄tutes: triſtitia vero excitat ⁊ mo
uet eaſdem ⁊ ſic in debilitate cordis due ſũt paſſiões
ſ. vna leſiõis ⁊ alia d̃ſiderij ſiue affect⁹. In triſticia ve
ro vnica eſt paſſio. ſ. nocumenti vel leſionis nec na-
turaliter ſequit eam affectus ad fugam imo forſitan
eligitur ipſa fuga ꝓpter aliqd̃ accidens abſq; appeti
tu inclinãte ad recedendũ. Et ſi dicat appetitus ẽ ele
ctio ⁊ non naturalis aut forſitã eligetur inuaſio ⁊ re
pugnantia ⁊ non fuga. Quarto iterũ differunt quan
tum ad conſequentia que corporis ſunt: debilitatem
nãq; cordis apud obuiationem ꝓprij nociui ſequit
remiſſio naturalis caloris ⁊ victoria frigoris. Triſti-
cia vero apud obuiationem ꝓprij obiecti vel nociui
inflãmatio naturalis caliditatis. Quinto etiaʒ diffe
runt penes cauſas diſpoſitiuas: ad cordis nãq; de-
bilitatem nimia ſubtilitas ſpiritus diſponit ⁊ frigidi
tas complexionis ipſius. ad triſticiam vero denſitas
ſpũs ⁊ caliditas ſue complexionis.

Cap. viij. qualiter ſanguis ſm ſui diuerſitatẽ cau-
ſat differentes paſſiones cordis.

Anguis abundans ⁊ clarus ⁊ addite cali-
ditatis propter multitudinem ſue inflãma
tionis ⁊ velocitateʒ ſui motus diſponit ad
iram. abundans autem ⁊ clarus ⁊ temperatus quo-
niam ex eo generatur copia clari ſpiritus ⁊ ſubſtan-
tie laudabilis ⁊ tempãte complexionis diſponit ad
gaudium. Sanguis autem ſubtilis ⁊ clarus ⁊ aquo
ſus ⁊ frigidus diſponit ad timorem ⁊ cordis debili-
tatem propterea quia ſpiritus ex eo generat⁹ eſt gra
uis motus ad extra ⁊ inflãmationis modice ꝓpter
frigiditatem ⁊ hũitatẽ illius: ⁊ ideo non diſponit ad
leticiã nec ad irã. ⁊ cũ ſit celeris reſolutionis ꝓpt ſu-
am ſubtilitatẽ: ẽ etiã generationis exigue ꝑꝑ frĩtatẽ.
Sãguis aũt groſſus ⁊ turbid⁹ ⁊ addite calitatis diſ
ponit ad triſtitiã ⁊ ad irã etiã ꝑdurantẽ. Ad triſticiã
qd̃ q̃a generat ex eo ſpũs turbidus. Ad iram vero
q̃a velocit inflãmatur ꝓpter caliditatẽ ſuã aut efficit
firmã irã ⁊ eſt ſpiſſitudo ei⁹. Spiſſum eniʒ qñ caleſit
tarde infrigidat. ira v̄o cauſata ex ſanguine choleri
co ⁊ ſubtili velocit excitat ⁊ delet ꝓpt intenſam cali-
ditatẽ ſpũs ex eo generati ⁊ ei⁹ tenuitatẽ. ſi v̄o cum
hoc ſplendid⁹ ⁊ clarus fuerit ſanguis eſt etiam letifi
cans. Sãguis aũt groſſus ⁊ addite caliditatis nõ tñ
turbidus qd̃ raro ↄtingit efficit hoieʒ nõ triſtẽ ſʒ au
dacẽ ⁊ fortis cordis ⁊ eſt modice ire propterea q: le
ticia frãgit irã ⁊ triſtitia diſponit ad eam. Ira eni eſt
motus ad expellenduʒ leticiã ⁊ q̃ vere delectationi
ↄueniẽtia ſunt. In delectatõe v̄o fit q̃ſi motus ad at
trahendũ: iccirco in tali hoie ex reb⁹ magnis creat
ira ⁊ eſt vehemẽs ꝓpt ſpiſſitudinẽ ſpũs ei⁹ ⁊ ꝓpt etiã
eãdẽ caʒ eſt ꝑui timoris. Sãguis ãt groſſus ⁊ addi
te frigiditatis ⁊ nõ turbidus nec triſtabilẽ nec iocũ-
dũ efficit hominẽ nec etiã fortis ire ſʒ eſt mediocrit
timidus ⁊ eſt ebes ⁊ eſt ſincer⁹ in oibus reb⁹ ꝓpt ſiſi
tudinẽ ſui ſpũs ad ſanguinẽ ei⁹. Sãguis ãt groſſus
⁊ addite frigiditatis ⁊ turbid⁹ facit hoieʒ deſolabilẽ
⁊ triſtabilẽ ⁊ etiã lente ire niſi ex forti cã. Et ei⁹ ira mi
nus eſt firma q̃ꝫ in calido ⁊ ꝑrite ceteras ↄditões
hmõi ſiles: firmior tñ eſt in eo q̃ꝫ in ſanguine ſubtil
ſubſtãtie ꝓinde eſt hõ rancoris aut odij. Odiũ eni
eſt ꝑſeuerãtia forme nociui in imaginatõe ſeu fanta
ſia ⁊ ꝑſeuerantia ſimul imaginatõis affectus ad vin
dictam ſumendam ex eo: hoc aũt eſt ideo q: ira eſt
quodãmodo firma ⁊ motus ad vindictaʒ non val
de fortis. Et ꝙ etiam ira nõ eſt ↄtra valde fortẽ nec
ↄtra debilẽ valde. Sciendũ eſt eni ꝙ ira qñ ceſſat ve
lociter nõ ꝑdurat in imaginatiõe ſeu fantaſia forma
nociui, ſed cito deletur ⁊ ideo nõ cauſat rancorẽ. Et
ſilr qñ eſt affectus ⁊ motus ad vindictam valde for
tis: accidũt duo ꝓhibentia odiũ ſeu rancorẽ: quorũ
vnũ eſt q̃ſi aia qñ totalit ad vindictã trahit ⁊ moue
tur auertit a ↄſideratõne ↄditionũ nociui ⁊ eorũ q̃ ſe
quũtur ad ipſum ad inſtantiã formatõis memorie.
De natura eni motiue virtutis eſt vt ab apprehẽſis
nociuis retrahat animã: ⁊ etiam ecõuerſo. Sciẽdũ
v̄o ꝙ qñ valde intendit affectus ad vindictã in ali-
quo ⁊ nõ ingredit ipm timor ꝑuenit ad hoc ex affe-
ctus inſtãtia vt efficiat q̃ſi q̃ſi apprehenſũ ⁊ iam ob
tentũ apud imaginatõeʒ ipi⁹. Cũ eni aliq̃ virtutis
motus intẽdit ⁊ v̄ſus illud feſtinat valde repreſentat
illud imaginatio q̃ſi obtẽtũ ⁊ iam exiſtens. Cũ vero
in imaginatione imprimitur forma queſiti ſiue deſi-
derati ſicut forma iam exiſtẽtis ⁊ ad eam ꝑuenit for
ma eius ſicut forma rei ad quã terminat motus ceſ-
ſat affect⁹ ab imaginatione ⁊ deletur in eo forma ira
ꝙ in memoria nõ ꝑdurat ⁊ ideo nõ fit rancor. noci
uũ vero qñ eſt magnũ ſicut res aliq̃ magni timoris
tũc deſpatio de vindicta obtinẽda ⁊ timor ꝓhibent
fixionẽ in aia forma deſiderij ad vindictã: ꝓinde de
letur repñtatio forme deſiderij ⁊ forme nociui ab
imaginatõne ſeu fantaſia: ꝗnimo repñtat formaꝫ
motus exiſtentis in aia. ꝓinde etiam ibi repñtat for-
ma deſiderij ad fugam nõ ad inuaſionẽ: ⁊ ideo tunc
in aia nõ ꝑdurat forma rancoris. De pueris autẽ ⁊
debilib⁹ q: facit eſt poſſibilitas ſumẽdi vindictã ab
eis ⁊ modicũ timet repñtat ac ſi iam fuiſſet accepta
Etenim nimia leuitas accipiendi vindictam repñta
tur apud imaginationẽ q̃ſi obtentũ ⁊ iam exiſtens:
imaginatio aũt mouet ñ ſʒ id qd̃ in re ſʒ id qd̃ in ea
repreſentat: ⁊ ideo cũ apud eam vindicandi leuitas
pñtat q̃ſi obtentũ repñtat vindicatio ex debilib⁹ ſic
accepta: ⁊ iccirco in ↄtinẽti cadit affect⁹ ad eã ⁊ oino
deletur. Qd̃ autẽ imaginatio moueat ſm repñtata
nõ ſm exigentiã rerũ manifeſtat ex eo ꝙ hoies mel
abhorrent qñ apud eos aſſimilat euomite cholere
Silr cibos laudabiles atq; ſapidos qñ colores eorũ
aſſilant coloribus horribiliũ corporũ ⁊ etiam forma
formis q̃uis etiam talia nõ eſſe credant. Silr in ꝓ-
poſito qñ q̃daʒ ſilitudo rei ſupradicte repreſentatur
ſiue ꝓpt vehementiam motus deſiderij ſiue ꝓpt le-
uitatẽ acquiſitionis deſiderati tanq̃ꝫ eſſet obtentum
efficit ac ſi iam realiter eſſʒ: ⁊ ideo nõ fit rancor. Sic
ergo ex predictis eſt manifeſtum ꝙ inter complexio
nes ſuperius nominatas vltima eſt valde diſpoſita
ad rancorem.

Ca. ix. de differẽtib⁹ modis letificãdi ⁊ ↄfortan
di repertis in medicinis.

m

Edicine letificantes letificant quidẽ ꝓpter
aliquã ſupradictarũ cauſarũ vtpote vel q:
nutriendo reſtaurant ſpũm ſicut vinum:
aut ꝑbent ei ſplẽdorẽ ⁊ lumen ſicẽ margarita ⁊ ſericũ
cũ potẽtia abſtergẽdi quã hñt: aut ↄgregãdo ⁊ ꝓhi
bendo celerẽ diſſolutionẽ ipſi⁹ ſicut emblici ⁊ kara-
be: aut temperãdo ↄplexionẽ ſiue cũ caliditate vt do
ronicũ ſiue cũ frigiditate vt canfora ⁊ aq̃ ro. aut cõ-
fortando ꝑ delectabilẽ cõplexionẽ ipſi⁹ ſicut ſuauia
aromatica: aut ſequeſtrando melancholicũ ⁊ turbi
dum humorem ab eis ſicut bugloſſa ⁊ lapis lazuli
⁊ illud ſeparatim vt dictuʒ eſt aut coniunctim ſicut
ſi coniungatur corallus ⁊ karabe ⁊ bugloſſa quem
admodum docebimus in capitulis vltimis huius
libri: aut forte letificant propter proprietatẽ innataʒ
ſicut iacynthus: proprietas autẽ qñq; ↄiũgit alicui
predictarũ cauſarum ſicut in muſcho ⁊ ambra: hec
enim letificat cum proprietate que iungitur aroma-
ticitati refocillanti ſpiritus: ſimiliter etiam ſucc⁹ ma
tianorum: ipſe enim letificat cum proprietate ⁊ quã
do ſpiritus complexio eſt calida valde letificat ſimĩ
quidem cum proprietate ignota ⁊ cum aliqua cau-
ſa ex cognitis videlicet cum frigiditate. doronicum
ſimiliter quidem cum proprietate letificat ⁊ quando
ſpiritus complexio frigida eſt letificat etiam cũ pro
prietate ſimul temperando complexionem per cale
factionem. Supradictarum autem illa que proprie
tati coniungitur quandoq; eſt vniuerſalis quando
q; particularis. illa ergo que vniuerſalis eſt nullius
eget repreſſione in aliqua cauſa debilitatis cordis.
aut triſtitie qualis cauſa ẽ aromaticitas Si vero par
ticularis fuerit in aliquibus eget repreſſione ſicut fri
giditas ſucci vel ſirupi matianorum que inq̃ꝫ letifi-
cat in vna complexione ⁊ nõ in alia. Cum ergo qs
in frigida complexione vti propoſuerit ad letificã
dum ſirupo matianorum frangere oportet cum ca
lefacientibus ipſius frigiditatem. Erit autem recti⁹ ſi

frangit cũ calefaciẽte qđ etiã ex ꝓprietate letificat ſi-
cut ſi miſceat cum ſirupo mattianoꝝ aliquid muſchi
vel ambre qñ ſm intentionē curationis ad letifica-
tionē ꝓpinquat frigidaꝫ complexionem habenti. Ad
qualitates aũt cõuenientes cũ ſubſtantie naturali ap
petitu inclinantur virtutes quaꝝ ꝓpria ſunt obiecta
ſicut ſunt aromaticitas ⁊ dulcedo: hec eniꝫ deſide-
rant olfatiua ⁊ guſtatiua. ⁊ naturalis vĩtus etiã inclia
tur naturaliter. Duaꝝ enĩ medicinaꝝ equaliũ i vir-
tute dulcior qdem ⁊ aromatica magis efficatioris ẽ
iuuamenti: ⁊ ꝓpterea ꝙ virtus attractiua mẽbroꝝ
recipit fortius ⁊ ſpũs celerius inde nutrit ſi potentiã
habuerit nutriendi ⁊ ab ea celeri⁹ patit inquantũ eſt
medicia: verũtamẽ ſubiectũ aromaticitatis ⁊ ſubie-
ctiue ſubſtantia vaporoſa ſiue fumalis: ſubiectũ aũt
dulcedinis eſt ſpiſſa ſubſtantia terreſtris ⁊ ideo aro-
matica magis ꝯgrua ſũt nutrimento ſpirituũ: dulcia
vero corpis nutrimento ꝓinde etiã i cordialibus nu
trimentis potius exigit aromaticitas ꝙ̃ dulcedo.
Qm̃ cor eſt minera generationis nutrimẽti ſpirituũ
Epar aũt quia ẽ minera generatõis nutrimenti cor
poris exigit in nutrimentis ipſius de aromaticitate
minus ⁊ dulcedie plus ꝙ̃ in corde: aromaticitas nu
tẽ exigit in eis Jccirco q̃ epar ẽ minera ſpũs natu
ralis nõ qdẽ minera generatõis ipſius ad contẽpla
tores veritatis ſꝫ tñ minera receptõis ⁊ ſedes: apud
uñ artificẽ medicie ſic. Spiritus enĩ naturalis inclia
tur ad aromaticitatẽ ⁊ ꝯfortat ⁊ refocillat ab ea cõi-
ter. inde virtutes naturales ꝓculdubio ꝯfortant.

Capitulũ. x. de ꝓprietate quid ſit ⁊ quantũ diffe-
rat a naturalitate.

Proprietas eſt in veritate nihil aliud ꝙ̃ na
tura. Natura vero eſt principiũ motus ⁊
quietis rebus in quibus ſunt ipſe cunctaꝝ
ꝙ operationũ per ſe conuenientiũ eis ⁊ ꝓpriaꝝ. ve
rũtamen differt ꝓprietas a natura ſicut ꝓpriũ a con
muni. vulgaris autem opinio eſt ꝙ differũt ſicut op
poſita. verũtamen non eſt ſic. ſꝫ veritas quideꝫ ẽ ꝙ
in elementis que componentia ſunt generabilium ⁊
corruptibiliũ corpoꝝ: primo cauſant q̃daꝫ virtutes
actiue prout erũt in ſtatu ſimplici. ſ. prout ſũt ignis
⁊ aer ⁊ aqua ⁊ terra. Scđo vero cauſant alie in com
mixtis cauſata cõplexione mediante qua diſponũ-
tur ad receptionẽ eaꝝ ſm quãcũꝙ̃ duaꝝ opinionũ:
quaꝝ quidem vna eſt ꝙ in generatione formaꝝ diſ-
poſitiones introducunt. Alia vero ꝙ omnes for-
maꝝ diſpoſitiones inherent materie vel hyle ex ſui
primordiali origine. Sed qñ aliqua ex formis adue
nit materie ꝓhibet ſiue ligat aliaꝝ formaꝝ diſpoſitiõ
nes. Cuꝫ vero alia forma ſupuenit auferens excitaꝫ
caſſando aliã caſſat diſpõnes ꝓhibitõis ipi⁹ ⁊ tũc
ꝫ⁹ hyle ad naturalem potentiaꝫ diſpoſitionis egre-
dit: ſꝫ qualitercũꝙ ſit hoc eſt verũ ꝙ a forma huiuſ
modi ꝑfectius manat in ꝯpoſito virtus que nequit
in ſimplicibus inueniri ⁊ ꝙ diſpoſitio ad receptio-
nem illius repletur poſt cõmixtionem ſimplicium:
verbigratia ſicut eſt in magnete virtus attractiua fer
ri quam nulla elementarium virtutum inueniatur ha

bere. Sed eius etiã eſt a manatione diuina ꝓcedẽ
te in omnibus rebus ⁊ producente cunctas virtutes
de potentia in actũ ſiue cũ diſpoſitione prima ſicut i
elementis ſiue cum diſpoſitione ſcđa que eſt cõple-
xio in compoſitis ſeu cõmixtis. ipa eniꝫ diſponit ad
receptionem ꝑdicte virtutis ⁊ non eſt ipſamet virtus
nec forma ipſius. Et eadem quidem eſt reſponſio ad
queſtionem de ꝓprietate factam: que eſt reſpõſio fa
cta ad queſtionem de natura: ſicut enĩ quãdo querit
ꝓpter quid cõburit ignis nemo poteſt aliter dicere
vel reſpondere ꝙ̃ ꝓpter caliditatem ⁊ hoc quidem
nihil aliud dicere eſt ꝙ̃ quia habet per naturã cali-
ditatem cõbuſtiuã. Similiter ſi dicat quare magnes
attrahit ferrũ non poteſt quidem aliter reſponderi
ꝙ̃ ꝙ dicat ꝙ naturalem habet virtutem attractiuaꝫ
ipſius. Ex quo patet qm̃ ſicut ſciẽs ꝙ ꝓpter calidita
tem cõburit ignis ⁊ ſciens ſm veritatẽ ⁊ nõ eſt igno
rans. Similit ⁊ qui ſcit ꝙ magnes attrahit ferꝝ q̃
virtutem habet cuius natura eſt attrahere ferꝝ ſicut
natura virtutis que nominat caliditas eſt in igne cõ
burens ꝓculdubio ſciens eſt non ignorans. ſꝫ ꝯbu
ſtiua quidẽ virtus nomẽ habet appropriatũ: alia ve
ro nõ: ⁊ ẽ etiã cõiter alia via quaſi extranea. nec opi
nandũ eſt ꝙ rei ꝑfecta noticia ꝑ hoc nomen habeat
adeo ꝙ ſine ipo haberi non poſſit vllo modo: quo
niam noticia impoſiti nominis non tollit ignoran
tiã quam inducit extraneitas rei. Predicta reſpõſio
ne non ſunt contenti vulgares ideo quia ſupponit
apud eos ꝙ omnis opatio procedens a corpore ſi
at a caliditate vel frigiditate vel hũiditate vel ſiccita
te aut grauedine aut leuitate aut motu vel aliquo ex
his que in ſimplicibus manifeſte inueniunt. Cũ er
go actio nulli attribuit predictoꝝ nec eſt ſenſu mani
feſta ratio ꝓceſſus eius ab illo corpe putant ꝙ om
nia principalia eius ignota ſint cũ tamen non ita ſit
Eteniꝫ intelligens bene ſcit quia ꝓcedit vel a virtu
te naturali vel animali vel itellectiua vel accidentali.
Cetera que dicunt ſup actione magnetis. ſ. ꝙ trahit
cũ caliditate ſua vel frigiditate vel aia vel cũ emiſſio
ne corpoꝝ curuoꝝ ad modum hami vel cũ ſimilitu
dine quã natura eius habet cũ natura ferri vel cũ va
cuitate que eſt in ipo omnia inquã falſa ſunt quoꝝ
falſitas cõſideranti veritateꝫ leuiſſime reuelatur. ma
gnes enim adipiſcit virtutẽ ferri attractiuã cũ cõple
xione: ſicut planta acquirit cuꝫ cõplexione nutritiuã
virtutẽ. nec ignorantia de iſta vĩute quare potius in
magnete ꝙ̃ in aliq̃ re alia inuenit maior ſit ꝙ̃ igno
rantia i aliis rebus. Hec. n. ignorãtia in duobus cõ
ſiſtit. Quoꝝ pmũ ẽ ignorantia factoꝝ. ſ. pricipioꝝ
ꝓducentiũ hanc virtutẽ in eſſe: hec aũt ignorãtia nõ
magis appropriat huic virtuti quã cuilibet cognite
nature. Scđm vero ẽ ignorantia receptibilis vꝫ du
bitare de cauſa ꝓpter quam ad receptioneꝫ virtutis
huius diſponit plus ꝙ̃ aliqđ corpus. Et hec ſimilit
ignorantia non eſt magis ꝓpria huius virtutis ꝙ̃
aliaꝝ naturaliuꝫ reꝝ. talis. n. ignorantia eſt in nobis
de coloribus ⁊ odoribus ⁊ virtutibus anime ceteriſ
ꝙ ſimilibus: de omnibus eni his rebus ſcimus q̃ſi

ad actũ eſſendi puenit a principiis actiuis quoruꝫ
cauſa deus eſt benedictus: ⁊ ſcitur etiã qm̃ illud ẽ ꝓ
pter appropriationẽ materie cũ diſpoſitiõis ſequen
tis cõplexionẽ: ponim⁹ etiã ꝓportionẽ ſimpliciuꝫ
cauſare cõplexionẽ aliã quã quidẽ ꝓportionẽ ſim-
pliciũ huius cõmixtiõis ignorabimus quãdiu vi-
uem⁹ in hoc mũdo: vnde pꝫ qm̃ ignorantia cãrũ ꝓ
uẽt⁹ h⁹ vĩutiſ i magnete nõ ẽ mirabilior ꝙ̃ ignorãtia
cãꝝ diſponẽtiũ res ad rubedinẽ aut citrinitateꝫ aut
corp⁹ aut aiam. Sꝫ a reb⁹ quidẽ conſuetis admira
tio cadit ⁊ negligit aiam de ipſis inquirere: cꝫ autẽ
raro eſt excitat admirationẽ ⁊ inducit ad ingrediẽdũ
⁊ ad ſpeculandũ de cauſis eius. In ſũma ergo ꝓꝓe
tas eſt natura inuenta in cõmixtis corporibus ꝓce
dẽs in eis a ſupna ⁊ pleniſſima influentia ꝓpter cõ
plexionẽm ꝓpriã vel ꝓpter diſpoſitiões materie paſ
ſe que particularẽ ⁊ ꝓpriã diſpoſitionẽ acquirit.
Eteni loquẽdũ ſm veritatẽ de ꝓprietate corpoꝝ
cõmixtoꝝ verũtamẽ ſm ꝯſuetã opinionẽ differt ꝓ
prietas a natura qm̃ ꝓprietas dicit virtus cõmixtiſ
inuenta corporibus a qua ꝓcedit in alio corpe actio i
ſueta quãtũ ad manifeſtã naturã. Dicit vo nã virt⁹
qua corpora ſimplicia operãtur: de hoc igit ad tan
tũ ſe extendit cognitio vulgariũ ⁊ debiliter ꝑſcrutã-
tiũ veritatẽ: ꝙ ſi ignis eẽt res difficilis inuẽtionis ⁊
de longinquis ꝑtibus afferret admirarent vtiqꝫ vul
gus de ꝓprietate eius ampli⁹ ꝙ̃ de ꝓprietate corpo
rũ ceteroꝝ ⁊ inquireret attẽtius de cauſis ꝓprietatis
ipſius ꝙ̃ de cauſis aliarũ ꝓprietatũ qm̃ ipſius ope
rationes valde mirabiles ſunt. Eteni pñtia ei⁹ extra
hit viſũ de potẽtia ad actũ ⁊ tangi ſe ꝓhibet ⁊ aſcẽ
dit ſurſũ ⁊ aſcendere facit ea que vincere põt ⁊ igne
ratur ex modico ipſius in vna hora quãtitas mag-
na ⁊ corrũpit ⁊ ẽ illud cui obuiat ⁊ trãſmutat ad ſui
ſiliꝫ aũt nec enĩ minuitur ſi accipiat ex eo. Et hec qui-
dẽ in veritate mirabiliora ſũt ꝙ̃ tractus ferri a mag
nete vel ꝙ̃ cetere ꝓprietates. Sꝫ qm̃ iſta viſitata ſũt
⁊ quotidie apparẽtia cadit ab eis admiratio ⁊ ſol-
licitudo ꝑquirendi cãm ipſoꝝ. Actio vero magne-
tis quia rara eſt ⁊ inuſitata inducit admirationeꝫ ⁊
ꝓuocat ad inquirẽdũ de cauſa ipſius.

Explicit tractatus pmus. Jncipit ſecũdus.

Capitulũ primũ de numero ⁊ notificatione vir
tutũ medicinarũ in genere.

Expedit vt tractare volẽtes de cõditioni
bus medicinarũ cordialiũ memorem⁹
opa cuiuſlibet ſpẽi ipſarũ ante tñ hoc
cõueniẽs ẽ ut oẽs medicinarũ vniuerſa
liter qualitates ſm ordinẽ numeremus diuidentes
quoniã qualitatũ mediciarũ quedã inherent ipſis
ſubſtantiis medicinaruꝫ ex ſe ſiue anteꝙ̃ patiant a
corpore ſiue nõ. Quedã vero eis attribuuntur ꝑ cõ-
parationem ad effectũ quẽ in corpore dereliquit: ⁊ i
his que in ipſo reperiuntur. Qualitates aũt que in
ipſis ſubſtantiis medicinarũ ratione ſui attribuunt
ſũt verbi gratia: caliditas frigiditas ſiccitas humidi
tas ſubtilitas ⁊ groſſities: ⁊ congelatio viſcoſitas ſi

quiditas minutio ſapori ⁊ odor. Dicit aũt calida ꝙ
cũ paſſa fuerit a naturali virtute noſtri corporis ca-
leſit primo: deinde calefacit poſtmodũ corpus no-
ſtrũ. Similiter intelligendũ eſt de frigida ſicca ⁊ hu
mida. Subtilis vero medicia que poſtꝙ̃ paſſa fue
rit a predicta virtute in corpore noſtro velociẽ in mi
nimas ptes diuidit ꝙ natũ eſt poſſibile ſicut cinamo
mũ atꝙ crocus. Groſſa vero dicit que huic ꝯtra-
ria eſt ſicut cucurbita ⁊ gypſum. Coagulatiua vero
medicina eſt que frigore coagulata calore diſſoluit
⁊ liqueſit atꝙ calore diſſoluta frigore coagulatur.
Medicia vero liquida eſt cuius partes de facili re
cedũt a loco in quo ponũtur. Viſcoſa vero dicitur
que tollerat extenſionẽ abſꝙ interciſiõe. Cõminui-
bili vero medicina ẽ que diuidi põt in minimas ꝑ
tes a debili cã; quid autem ſit ſapor ⁊ odor iã notũ
eſt. Qualitatũ autẽ que medicinis attribuuntur re-
ſpectu ipreſſionis que in corpore vel cõuenientib⁹
ei relinquitur: quedã accipiuntur ab actionibus ab-
ſolutis: quedã vero ab actionibus relatis ad partẽ
corpis ſpãles. Prime vero ſunt que ſignãtur cũ di
citur medicina ſubtiliatiua apertiua relaxatiua la-
xatiua inciſiua attractiua mordicatiua diſſolutiua
abſterſiua ⁊ aſperatiua rubificatiua vlceratiua pu-
ſtulatiua cõbuſtiua corroſiua putrefactiua cauterizati-
ua maturatiua digeſtiua inflatiua frangitiua vento
ſitatis ingroſſatiua vniſicatiua lenitiua lubrificatiua
conſtrictiua expreſſiua opilatiua repercuſſiua ſtupe
factiua cõfortatiua incrudatiua mortifera corrupti
ua ſeu venenoſa ⁊ tyriacalis. Alie vero qualitates ſũt
que ſignantur cũ dicitur medicina laxatiua ꝓuoca
tiua vrine aut ſudoris inductiua vel nauſeatiua vo
mitiua retentiua ſanguinis aut vrine cõſtipatiua ci
catrizatiua vlcerũ grauatiua ⁊ mundificatiua ipoꝝ
decoratiua excoriatiua. Ad diſtinctã autem cogni
tionẽ cuiuſlibet qualitatũ volumus explicare cuiuſ
cũꝙ predictoꝝ vocabuloꝝ intentionẽ. Subtiliatiua
ergo medicina eſt illa que ſubſtantiã humoris effi-
cit tenuẽ leuiter diſſoluẽdo cũ temperata caliditate
Diſſolutiua vero medicina eſt illa que ꝓpter excel
lentiã ſue caliditatis humorẽ diuidit ſub forma va
poris et eius partes extrahit ſucceſſiue a loco i quo
includit donec cõſumatur. Abſterſiua quidẽ eſt ꝙ
remouet a ſuperficie mẽbroꝝ ⁊ orificiis poroꝝ coa
gulatas ⁊ viſcoſas humiditates. Exaſperatiua vo ẽ
que mẽbrũ efficit in ſuꝑficie diuerſarũ partiũ quo
ad ſitũ. ⁊ exaſperans quidẽ efficitur abſterſiua quã
do trãſit ſup mẽbꝝ ſolide ſubſtãtie ſicut cartilago et
os. cuius quidem ſuperficies naturaliter partes ha
bet diuerſas in ſitu ſed humiditas viſcoſa vel lenis
currens ſup ipſũ applanat eã accidẽtaliter. vnde ab
ſterſiua tranſiens ſuper eam reducit ipſam ad natu
ralem aſperitatẽ. Apertiua eſt que non tantum ab
orificiis meatuꝫ ſed a concauitatibus ipſoꝝ mouet
materiã ad extra intus contentaꝫ. Relaxatiua eſt
que ſubſtantiam mẽbroꝝ habentiũ ſpiſſos poros
efficit leuioreꝫ caliditate ⁊ humiditate ꝓpter qđ ex
pulſio ſuperfluitatũ que continentur i eis fit leuior.

frangit cū calefaciēte qḋ etiā ex ꝓprietate letificat ſi-
cut ſi miſceat cum ſirupo matianoꝝ aliquid muſchi
vel ambre qñ ſm intentionē curationis ad letifica-
tionē ꝓpinquat frigidā cōplexionem habenti. Ad
qualitates aūt cōuenientes cū ſubſtantie naturali ap
petitu inclinantur virtutes quaꝝ ꝓpria ſunt obiecta
ſicut ſunt aromaticitas ⁊ dulcedo: hec eniꝫ deſide-
rant olfatiua ⁊ guſtatiua. ⁊ naturalis vtus etiā inclia
tur naturaliter. Duaꝝ eni medicinaꝝ equaliū i vir-
tute dulcior qdem ⁊ aromatica magis efficatioris ē
iuuamenti: ⁊ ꝓpterea ꝙ virtus attractiua mēbroꝝ
recipit fortius ⁊ ſpūs celerius inde nutrit ſi potentiā
habuerit nutriendi ⁊ ab ea celeriꝰ patit inquantū eſt
medicia: verūtamē ſubiectū aromaticitatis ⁊ ſubie-
ctum ſubſtantia vaporoſa ſiue fumalis: ſubiectū aūt
dulcedinis eſt ſpiſſa ſubſtantia terreſtris ⁊ ideo aro-
matica magis ꝯgrua ſūt nutrimento ſpirituū: dulcia
vero corpis nutrimento ꝓinde etiā i cordialibus nu
trimentis potius exigit aromaticitas ꝙ̄ dulcedo.
Qm̄ cor eſt minera generationis nutrimēti ſpirituū
Epar aūt quia ē minera generatōis nutrimenti cor
poris exigit in nutrimentis ipſius de aromaticitate
minus ⁊ dulcedie plus ꝙ̄ in corde: aromaticitas au
tē exigit in eis Jecirco q̄a epar ē minera ſpūs natu
ralis nō q̄dē minera generatōis ipſius ad contēpla
tores veritatis ſꝫ tm̄ minera receptōis ⁊ ſedes: apud
tm̄ artificē medicie ſic. Spiritus eni naturalis inclia
tur ad aromaticitatē ⁊ ꝯfortat ⁊ refocillat ab ea cōi-
ter. inde virtutes naturales ꝓculdubio ꝯfortant.

Capitulū. x. de ꝓprietate quid ſit ⁊ quantū diffe-
rat a naturalitate.

Proprietas eſt in veritate nihil aliud ꝙ̄ na
tura. Natura vero eſt principiū motus ⁊
quietis rebus in quibus ſunt ipſe cunctaꝝ
ꝙ̄ operationū per ſe conuenientiū eis ⁊ ꝓpriaꝝ. ve
rūtamen differt ꝓprietas a natura ſicut ꝓpriū a con
muni. vulgaris autem opinio eſt ꝙ differūt ſicut op
poſita. verūtamen non eſt ſic. ſꝫ veritas quideꝫ ē ꝙ
in elementis que componentia ſunt generabilium ⁊
corruptibiliū corpoꝝ: primo cauſant q̄daꝫ virtutes
actiue prout exñt in ſtatu ſimplici. ſ. prout ſūt ignis
⁊ aer ⁊ aqua ⁊ terra. Scḋo vero cauſant alie in com
mixtis cauſata cōplexione mediante qua diſponū-
tur ad receptionē eaꝝ ſm quācūꝙ̄ duaꝝ opinionū:
quaꝝ quidem vna eſt ꝙ in generatione formaꝝ diſ-
poſitiones introducunt. Alia vero ꝙ omnes for-
maꝝ diſpoſitiones inherent materie vel hyle ex ſui
primordiali origine. Sed qñ aliqua ex formis adue
nit materie ꝓhibet ſiue ligat aliaꝝ formaꝝ diſpoſitō
nes. Cuꝫ vero alia forma ſupuenit auferens exñteꝫ
caſſando aliā caſſat diſpōnes ꝓhibitōis ipiꝰ ⁊ tūc
ꝯꝰ hyle ad naturalem potentiaꝫ diſpoſitionis egre-
dit: ſꝫ qualitercūꝙ̄ ſit hoc eſt verū ꝙ a forma huiuſ
modi ꝑfectius manat in ꝯpoſito virtus que nequit
in ſimplicibus inueniri ⁊ ꝙ diſpoſitio ad receptio-
nem illiꝰ repletur poſt cōmixtionem ſimplicium:
verbigratia ſicut eſt in magnete virtus attractiua fer
ri quam nulla elementariuꝫ virtutum inuenitur ha-
bere. Sed cauꝰ eius eſt a manatione diuina ꝓcedē
te in omnibus rebus ⁊ producente cūctas virtutes
de potentia in actū ſiue cū diſpoſitione prima ſicut i
elementis ſiue cum diſpoſitione ſcḋa que eſt cōple-
xio in compoſitis ſeu cōmixtis. ipa eniꝫ diſponit ad
receptionem ꝑdicte virtutis ⁊ non eſt ipamet virtus
nec forma ipius. Et eadem quidem eſt reſponſio ad
queſtionem de ꝓprietate factam: que eſt reſpōſio fa
cta ad queſtionem de natura: ſicut eni quādo querit
ꝓpter quid cōburit ignis nemo poteſt aliter dicere
vel reſpondere ꝙ̄ ꝓpter caliditatem ⁊ hoc quidem
nihil aliud dicere eſt ꝙ̄ quia habet per naturā cali-
ditatem cōbuſtiuā. Similiter ſi dicat quare magnes
attrahit ferrū non poteſt quidem aliter reſponderi
ꝙ̄ ꝙ dicat ꝙ naturalem habet virtutem attractiuaꝫ
ipius. Ex quo patet qm̄ ſicut ſciēs ꝙ ꝓpter caliditā
tem cōburit ignis ⁊ ſciens ſm veritatē ⁊ nō eſt igno
rans. Similit ⁊ qui ſcit ꝙ magnes attrahit ferꝝ q̄a
virtutem habet cuius natura eſt attrahere ferꝝ ſicut
natura virtutis que nominat caliditas eſt in igne cō
burens ꝓculdubio ſciens eſt non ignorans. ſꝫ ꝯbu
ſtiua quidē virtus nomē habet appropriatū: alia ve
ro nō: ⁊ ē etiā cōiter alia via quaſi extranea. nec opi
nandū eſt ꝙ rei ꝑfecta noticia ꝑ hoc nomen habeat
adeo ꝙ ſine ipo haberi non poſſit vllo modo: quo
niam noticia impoſiti nominis non tollit ignoran
tiā quam inducit extranietas rei. Predicta reſpōſio
ne non ſunt contenti vulgares ideo quia ſupponit
apud eos ꝙ omnis opatio procedens a corpore ſi
at a caliditate vel frigiditate vel hūiditate vel ſiccita
te aut grauedine aut leuitate aut motu vel aliquo ex
his que in ſimplicibus manifeſte inueniunt. Cū er
go actio nulli attribuit predictoꝝ nec eſt ſenſu mani
feſta ratio ꝓceſſus eius ab illo corpe putant ꝙ om
niā principalia eius ignota ſint cū tamen non ita ſit
Eteniꝫ intelligens bene ſcit quia ꝓcedit vel a virtu
te naturali vel animali vel itellectiua vel accidentali.
Cetera que dicunt ſup actione magnetis. ſ. ꝙ trahit
cū caliditate ſua vel frigiditate vel aia vel cū emiſſio
ne corpoꝝ curuoꝝ ad modum hami vel cū ſimilitu
dine quā natura eius habet cū natura ferri vel cū va
cuitate que eſt in ipo omnia inquā falſa ſunt quoꝝ
falſitas cōſideranti veritateꝫ leuiſſime reuelatur. ma
gnes enim adipiſcit virtutē ferri attractiuā cū cōple
xione: ſicut planta acquirit cuꝫ cōplexione nutritiuā
virtutē. nec ignorantia de iſta vtute quare potius in
magnete ꝙ̄ in aliq̄ re alia inuenit maior ſit ꝙ̄ igno
rantia i alijs rebus. Hec. n. ignorātia in duobus cō
ſiſtit. Quoꝝ pmū ē ignorantia factoꝝ. ſ. pricipioꝝ
ꝓducentiū hanc virtutē in eſſe: hec aūt ignorātia nō
magis appropriat huic virtuti quā cuilibet cognite
nature. Scḋm vero ē ignorantia receptibilis vꝫ du
bitare de cauſa ꝓpter quam ad receptioneꝫ virtutis
huius diſponit plus ꝙ̄ aliqḋ corpus. Et hec ſimilit
ignorantia non eſt magis ꝓpria huius virtutis ꝙ̄
aliaꝝ naturaliuꝫ reꝝ. talis. n. ignorantia eſt in nobis
de coloribus ⁊ odoribus ⁊ virtutibus anime ceteriſ
ꝙ̄ ſimilibus: de omnibus eni his rebus ſcimus qm̄
ad actū eſſendi ꝓueniūt a principijs actiuis quoꝝ
cauſa deus eſt benedictus: ⁊ ſcitur etiā qm̄ aliud ē ꝓ
pter appropriationē materie cū diſpoſitōis ſequen
tis cōplexionē: ponimꝰ etiā ꝓportionē ſimpliciuꝫ
cauſare cōplexionē aliā quā quidē ꝓportionē ſim-
pliciū huius cōmixtiōis ignorabimus quādiu vi-
uemꝰ in hoc mūdo: vnde pꝫ qm̄ ignorantia cārū ꝑ
uētꝰ hꝰ vtuſ i magnete ñ ē mirabilior ꝙ̄ ignorātia
cāꝝ diſponētiū res ad rubedinē aut citrinitateꝫ aut
corpꝰ aut aiam. Sꝫ a rebꝰ quidē conſuetis admira
tio cadit ⁊ negligit aiam de ipſis inquirere: qḋ autē
raro eſt excitat admirationē ⁊ inducit ad ingrediā
⁊ ad ſpeculandū de cauſis eius. In ſūma ergo ꝓꝓe
tas eſt natura inuenta in cōmixtis corporibus ꝓce
dēs in eis a ſupna ⁊ pleniſſima influentia ꝓpter cō
plexiōem ꝓpriā uel ꝓpter diſpoſitōes materie paſ
ſe que particularē ⁊ ꝓpriā diſpoſitionē acquirit.
Eteni loquendū ſm veritatē de ꝓprietate corpoꝝ
cōmixtoꝝ verūtamē ſm ꝯſuetā opinionē differt ꝓ
prietas a natura qm̄ ꝓprietas dicit virtus cōmixtis
inuenta corporibus a qua ꝓcedit in alio corpe actio i
ſueta quātū ad manifeſtā naturā. Dicit vo nā virtꝰ
qua corpora ſimplicia operātur: de hoc igit ad tan
tū ſe extendit cognitio vulgariū ⁊ debiliter ꝑſcrutā-
tiū veritatē: ꝙ ſi ignis eēt res difficilis inuētionis ⁊
de longinquis ꝑtibus afferret admiraret vtiꝙ̄ vul
gus de ꝓprietate eius amplꝰ ꝙ̄ de ꝓprietate corpo
rū ceteroꝝ ⁊ inquireret attētius de cauſis ꝓprietatis
ipſius ꝙ̄ de cauſis aliarū ꝓprietatū qm̄ ipſius ope
rationes valde mirabiles ſunt. Eteni pñtia eiꝰ extra
hit viſū de potētia ad actū ⁊ tangi ſe ꝓhibet ⁊ aſcen
dit ſurſū ⁊ aſcendere facit ea que vincere pōt ⁊ igne
ratur ex modico ipſius in vna hora quātitas mag-
na ⁊ corrūpit cē illud cui obuiat ⁊ trāſmutat ad ſui
ſpeciem nec eni minuitur ſi accipiat ex eo. Et hec qui-
dē in veritate mirabiliora ſūt ꝙ̄ tractus ferri a mag
nete vel ꝙ̄ cetere ꝓprietates. Sꝫ qm̄ iſta viſitata ſūt
⁊ quotidie apparētia cadit ab eis admiratio ⁊ ſol-
licitudo ꝑquirendi cām ipſoꝝ. Actio vero magne-
tis quia rara eſt ⁊ inuſitata inducit admirationeꝫ ⁊
ꝓuocat ad inquirēdū de cauſa ipſius.

Explicit tractatus pmus. Incipit ſecūdus.

Capitulū primū de numero ⁊ notificatione vir
tutū medicinarū in genere.

Expedit vt tractare volētes de cōditioni
bus medicinarū cordialiū memoremꝰ
opa cuiuſlibet ſpēi ipſarū ante tñ hoc
cōueniēs ē ut oīm mediciarū vniuerſa
liter qualitates ſm ordinē numeremus diuidentes
quoniā qualitatū mediciarū quedā inherent ipſis
ſubſtantijs medicinaruꝫ ex ſe ſiue anteꝙ̄ patiant a
corpore ſiue nō. Quedā vero eis attribuitur ꝑ cō-
parationem ad effectū quē in corpore dereliquit: ⁊ i
his que in ipſo reperiuntur. Qualitates aūt que in
ipſis ſubſtantijs medicinarū ratione ſui attribuunt
ſūt verbi gratia: caliditas frigiditas ſiccitas humidi
tas ſubtilitas ⁊ groſſities: ⁊ congelatio viſcoſitas li
quiditas minutio ſaporū ⁊ odoꝝ. Dr aūt calida ꝗ
cū paſſa fuerit a naturali virtute noſtri corporis ca-
leſit primo: deinde calefacit poſtmodū corpus no-
ſtrū. Similiter intelligendū eſt de frigida ſicca ⁊ hu
mida. Subtilis vero medicia que poſtꝙ̄ paſſa fue
rit a predicta virtute in corpore noſtro velocit in mi
nimas ptes diuidit quātū eſt poſſibile ſicut cinamo
mū atꝙ̄ crocus. Groſſa vero dicit que huic ꝯtra-
ria eſt ſicut cucurbita ⁊ gypſum. Coagulatiua vero
medicina eſt que frigore coagulata calore diſſoluit
⁊ liqueſcit atꝙ̄ calore diſſoluta frigore coagulatur.
Medicia vero liquida eſt cuius partes de facili re
cedūt a loco in quo ponūtur. Viſcoſa vero dicitur
que tollerat extenſionē abſꝙ̄ intercaſiōe. Cōminui-
bili vero medicina ē que diuidi pōt in minimas p
tes a dīcbili cū: quid autem ſit ſapor ⁊ odor iā noti
eſt. Qualitatū autē que medicinis attribuuntur re-
ſpectu impreſſionis que in corpore vel cōuenientibꝰ
ei relinquitur: quedā accipiuntur ab actionibus ab-
ſolutis: quedā vero ab actionibus relatis ad partes
corpis ſpālcs. Prime vero ſunt que ſignātur cū di
citur medicina ſubtiliatiua apertiua relaxatiua la-
xatiua inciſiua attractiua mordicatiua diſſolutiua
abſterſiua ⁊ aſperatiua rubificatiua vlceratiua pen-
tratiua cōbuſtiua corroſiua putrefactiua cauteriſati-
ua maturatiua digeſtiua inflatiua frangitiua verto
ſitatis ingroſſatiua inuiſcatia lenitiua lubrificatiua
conſtrictiua expreſſiua opilatiua repercuſſiua ſtupe
factiua cōſolidatiua incrudatiua mortifera corrupti
ua ſeu venenoſa ſyracalis. Alie vero qualitates ſūt
que ſignantur cū dicitur medicina laxatiua ꝓuoca
tiua vrine aut ſudoris inductiua vel nauſeatiua vo
mitiua retentiua ſanguinis aut vrine cōſtipatiua ci
catrizatiua vlceri grauatiua ⁊ mundificatiua ipoꝝ
decoratiua excoriatiua. Ad diſtinctā auteꝫ cogni
tionē cuiuſlibet qualitatū volumus explicare cuiuſ
cūꝙ̄ predictoꝝ vocabuloꝝ intentionē. Subtiliatiua
ergo medicina eſt illa que ſubſtantiā humoris effi-
cit tenuē leuiter diſſoluēdo cū temperata caliditate
Diſſolutiua vero medicina eſt illa que ꝓpter excel
lentiā ſue caliditatis humorē diuidit ſubꝰ formā va
poris et eius partes extrahit ſucceſſiue a loco i quo
includit donec cōſumatur. Abſterſiua quidē eſt ꝗ
remouet a ſuperficie mēbroꝝ ⁊ orificijs poroꝝ coa
gulatas ⁊ viſcoſas humiditates. Exaſperatiua vo ē
que mēbrū efficit in ſupficie diuerſarū partiū quo
ad ſitū. ⁊ exaſperans quidē efficitur abſterſiua quā
do trāſit ſup mēbꝝ ſolide ſubſtātie ſicut cartilago et
os. cuius quidem ſuperficies naturaliter partes ha
bet diuerſas in ſitu ſed humiditas viſcoſa vel lenis
currens ſup ipſū applanat eā accidētaliter. vnde ab
ſterſiua tranſiens ſuper eam reducit ipſam ad natu
ralem aſperitatē. Apertiua eſt que non tantum ab
orificijs meatuꝫ ſed a concauitatibus ipſoꝝ mouet
materiā ad extra intus contentaꝫ. Relaxatiua eſt
que ſubſtantiam mēbroꝝ habentiū ſpiſſos poros
efficit leuioreꝫ caliditate ⁊ humiditate ꝓpter qḋ ex
pulſio ſuperfluitatū que continentur i eis fit leuior.

tur cũ qualitate qualitatẽ ꝑdicte ꝯtrariaꝫ: aut fortẽ ne ceſſariũ eſt vt medicina veneno repugnans ſine cali do ſiue frigido ſit vehementis caliditatis multis ex cauſis. quarũ vna eſt vt ſit ſpũs fortis motus. Secũ da quidẽ eſt vt ſit vehemẽtis extenſionis ad hoc qui dem vt cũ potẽtia mortificãdi ⁊ tyriacali quã habet lõge poſſit obuiare veneno impugnando ⁊ expellẽ do ipſum anteq̃ cor attingat. Tertia vero vt ſit for tis ad corrũpendũ ⁊ comburendũ venenũ in modi co tpe in quo cũ hoc qđ dictũ eſt inſup conſeruatur ſpũs in ſuo ſaluo eſſe tyriacali ꝓprietate. Uomitiua vero medicina ꝓdeſt cordi: qm̃ alleuiat anhelitũ vt inde cor melius euentetur. Diſſolutiua medicinã de bilitati cordis ⁊ triſtitie valde nocet niſi ex groſſitie ſpũs ⁊ frigitate cauſet̃ ⁊ i corde ſint inſtatiui vapores nocet aũt debilitati cordis propterea q2 diſſoluit ſpi ritũ exiguũ ⁊ ſubtilẽ. qđ enĩ diſſoluit q̃ntulq3 ſit ſubſtã tia ei⁹ ex gnẽ ẽ vaporis ⁊ vẽti. Triſtib⁹ aũt nocet qm̃ triſtitia ſi cauſat̃ ex paucitate ſpũs diſſoluẽdo addit i paucitate: aut ſubtilẽ ſpũm effiẽ turbulentũ ⁊ reme nenti ſpiſſitudinẽ auget. ꝙ ſi neceſſitas coegerit vti ea expedit ei ꝯmiſceri ꝯfortatiuas medicinas et con gregantes aut ꝯtinuitatẽ ſeruãtes dũ tñ ſint ex his q̃ ꝯueniũt cordi ſicut myrtus ⁊ kebuli.

Cap. iij. de ſimplicib⁹ medicinis cordialib⁹ ſm̃ ordinẽ alphabeti.

p Oſtq̃ locuti ſum⁹ de vniuerſalib⁹ indicijs medicinaꝝ ⁊ oſtẽdim⁹ q̃ ex eis medicatõi cordis ꝯueniũt ⁊ q̃ non et ꝓpter qđ: nunc iam expedit vt iam ad iudicia pticularia medicina rum cordialiũ ſimplicũ q̃ compoſitarũ ammodo deſcendamus a ſimplicibus inchoantes ſm̃ ordinẽ alphabeti. Ingt tranſlator: qm̃ alphabetũ arabicũ negt ordinẽ alphabeti noſtri ſeruare: iccirco medici nas ſimplices de quibus auctor hic loquitur ad al leuiandum laborẽ ſtudentibus ſm̃ ſeriem nr̃i al phabeti ſcripſimus.

De lr̃a. A. Ambra. Aurũ. Argentũ. Acedula. Agaricus.

De ambra.

a Ambra calĩa ⁊ ſicca in ſecũdo ⁊ cũ ſubtilita te ⁊ viſcoſitate ſua nihilomin⁹ hꝫ vehemẽ tẽ ꝓprietatẽ letificãdi ⁊ ꝯfortãdi ſimĩ. Eſt autẽ ad hoc potẽtior ꝓpĩ fortitudinẽ ſue aromatici tatis: ⁊ ideo cõfortatiua eſt ſubſtantie cuiuſlibet ſpi ritus ⁊ membroꝝ principaliũ ⁊ multiplicatiua ſpi⁹ ritus ⁊ eſt multo temperatior muſcho. Iam aũt patens eſt huius natura cum ſubtilitate ⁊ viſcoſitate ⁊ ſoliditate.

De Auro.

a Aurum indicat̃ inter iudiciũ argenti ⁊ iudi cium iacynthi ⁊ eſt quidẽ infra iacynthũ ⁊ ſupra argẽtum cuiuſquidem complexio tẽperata eſt aliquãtulum vicina calori ⁊ ẽ ei⁹ opatio a proprietate.

De Argento.

a Rgentum aliquãtulum eſt frigidum ⁊ ſic cum: ⁊ eius quidem effectus ſimilis eſt ef fectui iacynthi hoc excepto q̃ eſt multo debilius illo.

De Acedula.

a Cedula ꝓpinq̃ eſt acetoſitati citri: attamẽ q̃uis in cõplexione nõ ſit ea debilior: in ꝓ prietate tñ multo debilior eſt.

De Agarico.

a Garicus calidus eſt in pͥmo ſicc⁹ in ſecũ do. Ineſt autẽ ei ꝓprietas tyriacalis contra omne venenũ ⁊ ꝓpĩ ſubtilitatẽ q̃ ei⁹ calidi tati cõmixta eſt apertiuus eſt ⁊ laxatiuus hu. turbi di propter que omnia ineſt ei proprietas confortan di cor ⁊ letificandi.

De littera B. Baſilicon. Becn.

De Baſilicon.

b Aſilicõ cali. eſt ⁊ ſic. in pͥmo: habet autẽ aromaticitatẽ ⁊ ſtipticitatẽ cum ſubtilitate pater hoc etiam eſt in eo ſuperfluitas humi ditatis: letificat autem cum proprietate quam adiu uat aromaticitas ſtipticitati ⁊ ſubtiliationi aſſocia ta: finaliter tñ vſus ei⁹ nõ eſt in letificatiõe laudabil: qm̃ ſubſtãtia nutritiua q̃ eſt in ipſo ꝯtrariat̃ ipſi⁹ me dicinali ſubſtantie: etenim ſubſtantia medicinalis ef ficit que dicta ſunt. nutrimentalis vero ſanguinẽ tur bidum atq3 melancholicũ generat ⁊ illa ſuperfluitas inſup q̃ eſt in ipſo cauſat inflationẽ in ventis. iam aũt oſtenſũ eſt ꝙ nociua ſunt iſta duo.

De Becn.

b Ecn calidũ ẽ in ſecũdo: ſiccũ in pͥmo. Ipſi⁹ aũt quoddã eſt albũ: quoddam rubeum: ſed rubeum qdẽ calidi⁹ eſt. Et ẽ nihilominus in vtroq3 ſtipticitas cum ſubtiliatiõe ⁊ aptione Ineſt ei fortis proprietas confortandi cor ⁊ etiam ſi mul letificãdi ad que quidem iuuat̃ ſtipticitate ſub tiliatione coniuncta.

De littera C. Citrum. Corallus. Cynamomũ. crocus. Canfora. Coriandrum. Calamentũ. Caſſia lignea. Caro. Ciperus.

De Citro.

c Citri cortex eſt ex letificantibus tyriacalib⁹ cuius proprietatẽ caliditas quidem adiu uat. Eſt eni calidũ ⁊ ſiccũ in tertio cui ap propinquat foliũ ⁊ flos eius: ſuntq3 ſubtiliores eo ⁊ eius etiam acetoſitas eſt ex conſogantib⁹ cor calide ⁊ ſicce complexionis ⁊ eſt ex conferentibus cardia ce calide. poſt hoc autẽ ẽ in eo tyriacalitas vnde cõ fert morſui reptiliũ ⁊ ſerpentiũ. ⁊ eſt frigide ⁊ ſicce in tertio. Semẽ autem eius eſt tyriaca conferens vene nis. videtur etiam ꝙ ſit ex conferentibus cor prebẽ do ſoliditatem ſubſtantie ſpiritui. eſt frigide ac ſicce complexionis in tertio nec elongatur ab intellectu: qm̃ ſit ex alleuiatib⁹ ipſum.

De corallo.

c Orallus frigidus eſt in primo ſiccus in ſe cundo: ⁊ cum proprietate confortat cor: et letificat: quamquidem proprietatem ad iuuat illuminatio ⁊ abſterſio ⁊ ſolidatio cum ſtipti citate.

De cinnamomo.

Innamomũ aliquãtulũ calidum eſt in fine ſe cundi: ſiccũ in tertio: habetq3 modicam ſti pticitatem ⁊ ineſt ei letificandi ꝓprietas q̃ adiuuat aromaticitas eius ⁊ fortitudo ſubtilitatis. Et ꝓpterea ꝯfert iuuamento tyriace.

De croco.

Rocus calidus eſt in ſcđo: ſiccus in pͥmo ⁊ ſunt in eo ſtipticitas ⁊ diſſolutio fortes at q3 digeſtio ſequit̃ ꝓculdubio: ⁊ ineſt ei ꝓ prietas vehemens in confortando cor ⁊ ſubſtantiã ſpiritus: ⁊ letificandi cũ hoc ꝙ illuminat ⁊ dilatat et ſolidat ipm̃ ⁊ adiuuant ad hec aromaticitas fortis cum natura predicta. Multitudo vero comeſtiõis eius ſuperflue dilatat ſpiritũ ⁊ mouet ad extra donec occidat ꝓpter hoc ut deſcedat a nutrimentali medi cina ⁊ ſequitur inde mors. Doſis autẽ eius ad hoc non eſt neq3 oportet de ipa mẽtionẽ facere.

De canfora.

Anfora frigida eſt ⁊ ſicca in tertio: virtus eius eſt ſaluare ſubſtantiam ſpiritus cũ do minio ſue frigiditatis quando eius q̃ntitas moderatur: ⁊ fortaſſe adiuuat ipam abſolute frigidi tas in calida complexione: quando ꝓpter malitiã eius complexionis debilitatur ſpiritus ⁊ diſſoluit̃. Aromaticitas autem eius adiuuat abſolute ꝓprie tatem ipſius in omni complexione. Temperatur vo frigiditas eius cum ambra ⁊ muſcho. Siccitas aũt cum oleis humidis ⁊ aromaticis ſicut eſt oleũ viol etiam eſt tiriaca: ⁊ ꝓprie contra calida venena. Et ac quirit ab ea ſpiritus ſubtilitatem ⁊ luminoſitatẽ ve hementem ⁊ ꝓpterea letificat ⁊ confortat: in hoc au tem karabe aſſimilatur ei. Sed canfora quidem for tioris ꝓprietatis ẽ ⁊ vehementioris ſaluationis.

De coriandro.

Oriandrum frigidũ eſt in ſcđo: ſiccum in tertio. Et ineſt ei proprietas confortãdi ipm̃ ⁊ letificandi ⁊ ꝓprie in calida complexione ⁊ adiuuat ipm̃ aromaticitas ⁊ ſtipticitas eius.

De calamento.

Alamẽtũ ſi reprimat̃ ei⁹ caliditas ⁊ ſiccitas cũ oleo viol. ⁊ remanſerit aromaticitas et penetratio eius cõfert in reparando ſpiritũ in ce rebro exiſtentẽ ⁊ ꝓpe ſi fuerit cõplexionis phlatice. nisi g. repreſſione nõ indiget nec eſt auditũ ꝙ ſpiritui cõ ferat q exiſtit in corde iuuamẽto magno: veruntamen ex his q̃ diximus de qualitatibus eius videt̃ ꝙ con ferre poſſit eidem.

De caſſia lignea.

Aſſia lignea appropiquat in ꝯplexione cinna momo aliquãtulo non tamẽ i ſubtilitate.

De carne.

Aro lꝫ ſit nutriens pure attamẽ aq̃ eius in gredit̃ curationẽ debilitatis eius nec igit̃ obeſt de ipa loq. Et iccirco dicimus ꝙ car nis aqua ſi laudabilis fuerit caro aĩalis: aut bibẽtis ouis: aut iuuenis arietis: aut hedi vel caro laudabi liũ auiũ ẽ optima reꝝ debilitati cordis. Nõ ſi cauſat̃ ex debilitate ſpũs tũc vilior ẽ caro aĩalis aut bibẽtis ouis. Si vero ex ipſius groſſitie ⁊ turbiditate ⁊ pau citate tũc letiores ex eis viliores ſũt. Plures autẽ medicoꝝ ſũt opinati ꝙ aq̃ carnis ſit brodiũ decoctõ nis ipſius: ñ tñ eſt ita: ſꝫ potꝰ aq̃ carnis ẽ ſuccus p de coctiõeꝫ extract⁹ a carnib⁹ ꝯminutis donec reſudã do fluat ab eis ⁊ in q̃ frigit̃ caro cuius colatura po nat miſtrat̃.

De cipero.

Iperus: de eo dicet̃ in ca. de ſpicanardi.

De Littera D. Doronicum.

De doronico.

Oronicũ calm̃ ⁊ ſiccũ ẽ in pͥncipio ſcđi gra dus. Ineſt aũt ei ꝓprietas valde fortis in ꝯfortãdo cor ⁊ letificãdo cui nõ repugnat exceſſus. ⁊ adiuuat tyriacalitas ipſi⁹ ⁊ ꝙ in ipo ẽ de ſtipticitate ſubtili: ꝓpter ẽ tyriaca cũctis venenis ⁊ leti ficans ⁊ ꝯfortãs. Reprimit̃ aũt exceſſus ſue caliditatis cũ ꝯmixtiõe ſirupi mattianoꝝ. Sꝫ i cardiaca valde ca lida ꝯmiſcet̃ ei modicũ cãforꝫ ꝓpĩ qđ remanet ꝓprie tas eius ⁊ reprimit̃ caliditas.

De lr̃a. E. Emblicus. Endiuia.

De emblico.

Mblicus. de ꝯplexione eius ſũt diuerſe opi niones. Et hĩ q plures ſũt dicũt eũ eſſe fri gidũ ⁊ humidũ ⁊ hoc qdem rectius ẽ. Maſe aũt iude⁹ opinatus ẽ ut dicat ipm̃ eſſe calidũ. Sꝫ q ſm̃ iudiciũ diuerſificant̃ aũ qdã ponũt ſſtatẽ eius i pͥmo: qdaꝫ vero i ſcđo. videt̃ tamẽ ꝙ ſit i fine pͥmi ſiccitas aũt eius eſt in ſcđo ꝓpter qđ ẽ ex meris cõfor tantibus ſtipticitate. Et ineſt ei ꝓprietas confortãdi cor ⁊ letificãdi qm̃ i adiuuat ſtipticitas eius cuius eti am frigiditas in ꝯplexionibus frigidis tñ modica re le uiter temperat̃. Eſt enĩ medicina ſolidatiua ſpirituũ eius tñ iuuamentũ in ꝯfortatione maius ẽ q̃ in triſti tia: tunc autẽ in triſtitia ꝓdeſt quãdo eſt eius cauſa ſubtilitas ſãguis cũ paucitate atq3 diſſolutiõis velo citas illi⁹. Et qm̃ ẽ ex medicis ꝯfortantib⁹ cor ꝓpter ꝓprietatẽ ⁊ ꝓpter hoc ꝙ mũdificat etiã iccirco ẽ me dicina vehementer cõferẽs intellectui ⁊ memorie.

De endiuia.

Ndiuia ſilueſtris ſicca ẽ in pͥmo. Ineſt aũt ei ꝓprietas tyriacalis ⁊ igredit̃ cordis medi cationẽ potata ⁊ emplaſtrata.

De Littera F. De fiſticis.

Iſticis ineſt aromaticitas ⁊ ſtipticitas cum viſcoſitate: ꝓpĩ qđ aũt eſſe letificãtes cor ⁊ ꝯfortantes ⁊ ideo numerant̃ inter medicinas tyriacales

De Lr̃a. I. Iacyntus. Irimel.

De Iacyntho.

Iacynth⁹ ꝑparata ẽ videt̃. Ineſt aũt ei ꝓprie tas letificãdi ⁊ ꝯfortãdi cor ⁊ fortiter obuiã di veneno. Et hec qđ ꝓprietas ẽ dñus nõ ſu is attribuẽda ꝯponẽtib⁹: ſꝫ manat ab ipa eo modo quo diximꝰ de magnete. De his aũt q̃ in ꝯſideratio ne iacynthi pſuadere oꝫ ẽ ut ſcõuenieñs eſſe dicat̃ ca lorẽ naturalẽ agere in iacyntho cum ſimilit̃ intra cor pus tranſmutationẽ ⁊ diſſolutionẽ atq3 cõmixtionẽ eius ſubſtantie cũ euaporabili ſubſtantia ſpũs quẽ

admodū dicim⁹ de croco τ ſilibus. Et in ſūma con gruū quidem eſt vt dicat ꝙ iacynthus in ſubſtantia ſui patitur a calore naturali τ exinde poſtmodū ei⁹ opus manifeſtari. Etenī eius ſubſtantia quēadmo dū patet ſenſui valde eſt ab huiuſ paſſione remota. vi detur ergo ꝙ calor naturalꝭ nec imprimat in ſubſtātia nec in accidētibus forme ſue inherētib⁹. ſ3 ſoluet in vbi ei⁹ τ loco q̄litatib⁹ ei⁹ accidētalib⁹. In vbi q̄dē et loco q̄ñ facit ipm cū ſanguine penetrare vſqꝫ ad ꝑtes cordis. Quapropꝭ cū efficiat ꝓpinquius paſſo fortꝭ imprimit ſuū effectū. In q̄litatib⁹ quidē accidē talib⁹ q̄ñ calefacit ipſum iacynthū. de natura vō ca lefactōis eſt vt manifeſtet ꝓꝓetatē τ educat virtutem ſicut apparet in karabe: ipm enī q̄ñ debilꝭ paleā tra here videt: fricat quidē donec calefcat poſt hoc ap ponit palee trahēs ipſas. videt ergo finaliꝭ ꝙ impoſ ſio iacynthi ſit iſta τ ꝙ actio ei⁹ ſit ſm additionē dō ſio iacynthi ſit iſta τ ꝙ actio ei⁹ ſit ſm additionē dō gationis aut appropinquationis ei⁹ ad id in qd natu raliter imprimit. Illud aūt in quo teſtificant antiq̄ leti ficare iacynthū. ſ. ferre ipſam τ prope in ore teſtant q̄ñ ad letificationē alteratione nō indiget in ſubſtā tia ſua vel in accidentib⁹ inherētib⁹ ei nec eſt neceſſa riū ꝙ paſſū tāgat ab eis ſ3 ſufficit ꝙ virt⁹ letificādi q̄ ab ea manat ipm attingat q̄nis ei⁹ actio cōfortetur calefactiōe τ appropinquatōe ſicut in ꝓꝓetatib⁹ ceteroꝝ. videt etiam ꝙ adiuuet actionē ſue ꝓꝓetatis quod habet de illuminatione cū abſterſione τ tē peramento complexionis.

De Irunc.

l Xyruncplanta eſt aromatica ſimilis cyna momo quaꝫ quidā de lamec afferri dicūt τ eſt calida in ſecundo: ſicca in primo. Et eſt ei proprietas valde ſubtilꝭ ꝯfortandi ſpūm quā adiu uat aromaticitas τ ſtipticitas cū ſubtilitate ſic frequē ter in ꝑdictis recolim⁹: ꝯfortat etiam cor τ cerebrū τ oīa viſcera τ in ſūma omniū virtutū naturam adiu uat τ actiones.

De lra K. Kadrēm. Karabe. De Kadrē.

Adrē eſt ex medicinis letificantibus τ con fortantibus magnis τ eſt ex nobilioꝝib⁹ ty riacis contra morſum ſerpentis τ punctu ram nec habet excellentē caliditatē. Et ideirco enim hoc ꝙ eſt tyriaca confortat τ letificat ſimul. Eſt enī ſimilis ariſtologie creſcens cum napello cui napel lus cū ei vicinat in quocūqꝫ loco nec fructificat nec frondeſcit propter quod quidam opinati ſunt ꝙ ſit tanimalis q̄ñ hec ei conueniāt nō tñ eſt ita.

De karabe.

k Arabe calida in primo: ſicca in ſecūdo: opi nio tamen eſt ꝙ ſit frigida. Ineſt autem ei aromaticitas canforalis τ radioſitas mo dica τ proprietas ꝯfortādi cor τ ipm letificādi ac de pellendi cardiacam iuuamento temperato τ ſolidi tate quam prebet ſpiritui.

De littera L.

Lingua bouis. Lapis armenus. La pis lazuli. Liliū. Lignum aloes.

De lingua bouis.

l Ingua bouis calida eſt τ humida in primo cui⁹ proprietas eſt letificare: mūdificat naqꝫ ſubſtantiam cordis. Melior tñ eſt q̄ de co raſcio affertur huius ſpiſſū foliū velans plūma lanu gine qd inqꝫ poſt exſiccationē nec ꝯtrahibile: nec ē lig nū. que aūt in his partibus reperit eſt ex genere alte rius plante τ accipitur pro lingua bouis propꝭ ſimili tudineꝫ illius ad illam: cum tamen non ſit illa. Sed etiam conuenit ei cum virtute proprietatis. τ appro pinquat eius natura temperamento nec tamen im primit ſicut illa.

De lapide armeno.

l Apis armen⁹ ꝓprietatē habꝫ ꝯfortādi cor τ ipm letificādi: ſeparando inſup vaporem melancholicū ac fumoſum a ſpiritu τ mū dificando ſimꝭ corpus ab humore melancholico.

De lapide lazuli.

l Apis lazuli ſimilitudinem habet cum eo qꝫ dicitur de armenico lapide niſi q2 eſt ipſo debilior modicum.

De Lilio.

l Ilium in iudicio τ natura croco appropi quat: minus tamen habet caliditatis τ ſic citatis eo. τ lilium quidē cōuenientius eſt ad confortationē cordis: crocus aūt ad letificatōeꝫ In lilio eſt potētia ſolidandi ſpūm propinq̄ ei que eſt in croco: non tamen habet ſiccitatem: τ crocus habet vehementem potentiam dilatandi ſpiritum foras τ mouendi extra. proinde amplius cōfert ſyn copi q̄ crocus. Lilium enī mouet ſpūs minute di latando τ extrahendo τ fortius retinendo. Crocus autem minus retinendo τ fortius dilatando τ extra hendo.

De ligno aloe.

l Ignum aloes appropinq̄t in iudicio am bre: tamen eſt ea debilior. Etenī tēperamē to propinquior eſt cōplexio eius τ omnia membra confortat.

De littera M.

Myrtus. Myrobalī. Meliſſa. Macis. Malū granati. Muſch⁹. Mumia. Mēta. Mariatiū. Margarita.

De myrto.

m Yrtus nō eſt ita ꝑfecte cōmixtionis vt pa teat ꝙ vnica τ ſingulariter predominās vir tus ei cōueniat per naturam: imo videtur duplicem habere ſubſtantiam. in quarum vna frigi ditas dominatur: in altera vero caliditas. inꝭ quas quidem cōmixtio non perficitur nec actio nec paſ ſio taliter vt perducat ad complexionem vnicam dominantē eis in quoquidem iudicio plurime con ſiderationis eſt myrtus. videt enī plus eſſe frigidita tis in ipſa nec tamen adeo fortis eſt ipſarum cōmi xtio quin calor naturalꝭ ſeparet inter eas: cūqꝫ ſepa rauerit penetrat primo ſubſtantia calida τ calefacit. po ſtea vō ſeqꝭ ſubſtantia frigida τ confortat τ ſtringit τ ideirco excellit eius iuuamentum in generatiōe pi lorum. etenim ſubſtantia calida trahit primo mate riam τ dilatat poros. Cum ergo ad ipſos trahitur materia conueniens generationi piloꝝ conden ſat in pilū. Eſt aūt ſedes aromaticitatis que in ipſa eſt ſba calida. Cū aūt iudicat myrtus ſm comple xionem eius predominantem τ fortiorem eſt frigi da in primo: τ ſicca in ſecūdo: τ ineſt ei cum hoc ſub tilitas. eſt quoqꝫ cōueniens ſpiritui ꝓpter aromati citatem ſuā τ ſtipticitatē cum ſubtilitate inſpiſſatiua eius τ mundificatiua etiam ꝓpter alteram ſubſtan tiarum eius ſimplicem ꝓpter que iterum omnia eſt ex medicinis conferentibus cardiace τ cordis debi litati proprietate quam cōplexio adiuuat.

De Myrobalanis.

m Yrobalani kebuli frigidi ſūt in primo: ſicci in ſcdo. ineſtqꝫ naliter eis ſtipticitas qd ſi gnificat ſapor ponticitas: τ ſoluūt cum ꝓ prietate quam cōplexio adiuuat. Myrobalani in di tamē adhuc fortiores ſunt kebulꝭ. Cōicant tamē in mundificando cor τ conſolidando τ confortan do etiam ideirco letificāt: videt etiam ꝙ ad hoc ſili ter inſit ꝓprietas.

De Meliſſa.

m Eliſſa calida eſt τ ſicca in ſecūdo. Ineſt āt ei ꝓꝓetas mirabilis letificandi τ confortā di cor ſiliter: quā quidē adiuuat aromati citas τ ſubtilitas aperitiua τ ſtipticitas q̄ in ea ſunt: τ cum hoc etiā ceteris viſcerib⁹ cōfert. habetqꝫ nāqꝫ leuiter ſolutiuā ita. ſ. ꝙ ſufficit ad ſoluendū a ſpiritu vapores melācholicos τ ſanguinē q exiſtit i corde: nec tñ id efficere valet a ceteris membris τ corpo re toto.

De Macere.

m Acis: de eo dicet in capitulo de ſpica.

De Muſcho.

m Uſchus calidus τ ſicc⁹ in tertio. Eſt aūt ſi mil croco: nō tamē croc⁹ loco ei⁹ ꝑmutari poteſt in omni loco. τ muſchus eſt tyriaca ſiliūi no bilior contra napellū: τ granū eius τ cornu ſpice re primit caliditas eius cū camfora τ ſiccum cum oleis humidis ſicut cū oleo violaceo τ roſaceo.

De Mumia.

m Umia calida eſt in fine tertij: ſicca ꝓut cre ditur in primo. Ineſt aūt ei ꝓprietas cōm ſpūm cōfortandi qd adiuuat ꝯſtrictiua viſcoſitas.

De Menta.

m Enta habet ſubtilem aromaticitatem et dulcedinem amaritudini cōmixtam cum delectabili cōmixtione ponticitatis τ cō uenientis ſtipticitatis q̄ inquā ſicut ſepe diximꝰ ad iuuat letificandi ꝓprietatem. videt aūt ꝙ ei⁹ cōple xio ſit calida in fine primi: ſicca in principio ſecundi.

De malo granato.

m Alum granatū dulce cōueniēs ē comple xioni ſpūs cum bonitate τ dulcedine ſua τ ꝓprie ſpūs qui exiſtit in epate.

De Matiano.

m Atianū frig. τ ſic. i primo: τ ineſt ei magna ꝓprietas letificādi τ confortandi quā ad iuuat aromaticitas τ dulcedo. Etenī cauſa hec ꝙ ē medicina ē nutriēs quaobrem cōfert ſpiritui nutri endo τ temperando ipſum: τ ꝓdeſt etiam ei ſua ꝓ prietate.

De Margarita.

m Argarite ſiccꝭ ſūt karabe in nā τ ſimilio ritate: verūtñ in opere nō cōſequūtur illas: tamē eis ineſt ꝓꝓetas valde magna.

De littera N. Nenufar. De nenufare.

n Enuf ar appropinquat cāfore i iudicio niſi q2 ē humidior ea. Et ei⁹ q̄dē humiditas eau ſat in ſba ſpūs q exiſtit i cerebro pigritiā τ torporē niſi egeat humectatiōe ut tēperet. ſpūs aūt q eſt in corde nō videt ab ea pati hoc nocumētū qd patit ſpūs cerebri: imo ꝓbet forte iuuamētū. nā pro prietas ſue aromaticitatis cōfortat ſpiritū q in cor de eſt. nocumentū vō frigiditatis τ humiditatis ipſi⁹ eſt ſm q̄ō τ ipſa ſ croco τ cinamomo.

De littera O.

Oua. Olibanū. Ozimū. De Ouis.

o Ua quāuis medicina non ſit ad ꝯfortatio nē cordis tñ recipiunt. ipa enī valde ꝯfor tant vitella videlicet: dūmodo tñ accipian tur ex ouis volatiliū laudabilꝭ carnis ſicut galline τ perdicū τ ſturne τ faſiani. Iſta enī vitella ſpāte cō plexionis ſunt quibus tria ꝯueniūt ſcꝫ velocitas in ſanguinē trāſmutari: τ parū ſupfluitatis poſt tranſ mutationē relinquere: τ ſāguinē generāt τ cōfortā tionē ſāguinis quo nutrit cor. ſ. ſubtilē τ clarū: ꝑdit tur ergo feſtinanter ad ipm. Et ideirco ꝑ ceteris nu trientib⁹ ꝯueniēs ē in diſſolutiōe ſbe ſpūs τ diminu tiōe maꝫ ipſi⁹ ſāguis. ſ. cordialꝭ.

De Olibano.

o Libanū calidū in. ſecūdo gradu: τ ſiccuꝫ in primo. Eſtqꝫ ꝯfortatiuū vitalꝭ ſpūs τ aīā malis τ ꝓinde cōfert hebetudini τ obliuī oni. Cui⁹ inquam operatio cōformis ē operationi becti niſi q2 eo debilius ē in cōfortatione cordis et maioris aromaticitatis. τ ꝓpter tyriacitatem que ī ipſo eſt ꝓdeſt ſum⁹ ei⁹ in peſtilentijs.

De Ozimo.

o Zimum eſt baſilicon de quo ſuperius eſt dictum: minus autem eſt meliſſe iudicio ſimile: excepto ꝙ eſt ea calidior modicū.

De littera P. Polypodiū. Pira. Peonia. De Polypodio.

p Olypodium letificat non per ſe: ſed per accidens: euacuat enim a corde τ cerebro τ corpore toto melancoliam.

De Piris.

p Ira quidem aromaticitatem τ ſtipticitatē atqꝫ ſoliditatem ſubſtantie que inquam ad frigiditatem declinantis habent virtu tem confortandi cor τ adiuuant eam que diximus Matiana tamen adhuc meliora ſunt eis.

De Peonia.

p Eonia temperata eſt in caliditate τ frigi ditate fortem habens ſiccitatem τ ſtiptici tatem cum ſubtilitate que inquam omnia proprietatem ipſius adiuuant in confortationem ſpiritus animati: et ſimiliter expulſionemqꝫ ſuper fluitatum a cerebro cum potentia quam habet educendi melancholiam et phlegma: et illius

ſubſtãtia tñ: a cuiꝰ ꝓprietate adipiſcitur cerebrum potentiã reſiſtendi coꝛꝛ receptioni. videt etiã illa conuenire vniuerſaliter impreſſio in corde quãuis non recitet.

De littera R. Roſa. De Roſa.

Oſa impfecte cõmixtionis eſt in eius ſubſtantia ſicut diximus de myrto. Eſt enim in ea ſubſtãtia cuius cõplexio frigida ē in ſecundo. ⁊ ſubſtãtia cuiꝰ complexio calida eſt in primo. ⁊ eſt in ea ſubſtantia lenitiua ⁊ humectatiua et ſubſtantia inſpiſſatiua ⁊ ſicca. Cõuenitqꝫ cũ aromaticitate ſua ſubſtãtie ſpiritus ⁊ ꝓprie quando ſuper calefactus extiterit. Cõfert enĩ ei tunc ſua frigiditate ac ſolidat ipſum cum ſua ſtipticitate propter quod valde ꝓficit ⁊ ſyncopi ⁊ cardiace quando paulatim deglutitur aqua ipſius. Eſtqꝫ cunctis viſceribus cõferens.

De littera S.

Sericum. Sticados. Spodium.
Sandalus. Secacul. De Serico.

Ericũ ex foꝛtibus letificãtibꝰ ē excellẽsꝰ tñ eſt crudũ: ſed quãqꝫ cadit in vſum coctum potiſſime ſi nõ fuerit tinctũ. Eſt aũt calidũ ⁊ ſiccum in pmo: ⁊ inſũt ei ſubtilitas ⁊ raritas ⁊ paritas atqꝫ fulgoꝛ ⁊ ꝓpetas letificandi ⁊ cõfoꝛtandi coꝛ ad qḋ iuuatur pdictis: vnde dilatat ſpiritũ ⁊ ſolidat ⁊ abſtergit ⁊ clarificat ⁊ illuminat. nec tamē eiꝰ confoꝛtatio tñ vni appꝛopꝛiat ſpirituũ: ſed eſt potiꝰ cõueniens ſubſtantie ſpũs cuiuſlibet: ita ꝙ confert ſpiritui animato quod patet ex eo ꝙ viſũ cõfoꝛtat ſi oculi ex ipſo collyrizentur. patet etiam ꝓpterea qꝛ cõfert memoꝛie ⁊ ꝙ ſpiritum preterea cõfoꝛtat qui exiſtit in ēpate qḋ impinguatio manifeſtat. planum eſt aũt ꝙ non impinguat ꝓpterea ꝙ temperet coꝛpus. relinquitur ergo ꝙ facit hoc quia cõfoꝛtat ſpiritum naturalem ad nutriendi actionem perfectius cauſandam. vtimur etiam eo ſine repꝛeſſione.

De ſticados.

Ticados arabicum calidũ eſt in pmo: ſiccũ in ſecũdo. Ineſt aũt ei ꝓpetas educendi humoꝛem melancolicuꝫ ⁊ ꝓpe ex cerebꝛo ⁊ ex coꝛde: vñ etiã letificat ⁊ cõfoꝛtat coꝛpus depurando ſbam ſpũs in cerebꝛo ⁊ in coꝛde ſimul a melãcolia: habetqꝫ ſtipticitatē modicam: ⁊ iccirco ſubſtantiam ſpiritus in coꝛde conſolidat. videt etiã ꝙ ꝓpter hoc ꝓprietatem habeat confoꝛtandi coꝛ ꝓpter quę vehementer cõfert in venenis pũctionũ ⁊ moꝛſura ⁊ ad confoꝛtandum coꝛ: ⁊ ad coꝛroborãdum memoꝛiam.

De Spodio.

Podio ineſt ꝓpetas cõfoꝛtandi coꝛ ⁊ letificãdi. Confert multum cardiace ⁊ ſyncopi calidis cuius ꝓpetatem ſtipticitas adiuuat cõplexionalẽ aũt ē frigidũ in ſecũdo. In cõplexionibꝰ frigidis tꝑatur cũ croco. videt ꝙ letificet ⁊ cõfoꝛtet cauſando luminoſitatem ⁊ ſoliditatem in ſpiritu.

De ſandalis.

Andalus hꝫ ꝓpetatē letificãdi ⁊ confoꝛtandi coꝛ quã quidē adiuuant aromaticitas ⁊ ſtipticitas ⁊ illius ſubtilitas. Eſtqꝫ cõplexio eiꝰ frigida quãuis albus frigidioꝛ ſit ⁊ minꝰ ſiccum: omnes tamē in his qualitatibus perueniũt ad ſecũdum gradum.

De Secacul

Ecacul qḋ ē ſm veritatē frigida ut fert ꝓpter ſubtilitatē ⁊ caliditatē ⁊ humiditatem addit in vtute ſpũs.

De littera T.

Terra ſigillata. Tamarindi.

De terra ſigillata.

Erra ſigillata tēperate cõplexionis ē in caliditate ⁊ frigiditate confoꝛmis humane cõplexioni: niſi qꝛ eius ſiccitas maioꝛ ē humiditate ipſius: habetqꝫ hũiditatē cũ ſua ſiccitate vehemẽter cõmixtã. Et ꝓpterea inſũt ei viſcoſitas ⁊ cõfoꝛtatio: qꝛ maioꝛ vo ē ſiccitas in ea: iccirco cũ illis ineſt etiã eadē abſterſio. hꝫ etiã ꝓpetatē mirabilē letificãdi ⁊ cõfoꝛtãdi coꝛ cũ tyriacitate manifeſta ꝓpt qḋ etiã obuiat veneno ita ꝙ ſiue bibat anteqꝫ venenũ ſiue poſt naturam ſuſtinet ⁊ ꝯfoꝛtat ad expellēdũ eum. videt etiã ꝙ inſint ei ꝓpetas illuminandi ⁊ tꝑandi ſpm. Adiuuãt aũt viſcoſitas ⁊ ſtipticitas q̄ in eo ſunt. etenĩ ſoliditatē ⁊ ꝯtinuitatē auget ſpirituũ ꝓpter qḋ foꝛtius letificat ⁊ confoꝛtat.

De Tamarindis.

Amarindi frigidi ſunt ⁊ ſicci in ſcḋo: de quibus opinio eſt ꝙ cõfoꝛtant coꝛ: videt tñ qḋ illud ꝓpe ſit i habẽtibꝰ malã ꝯpſones ad naꝫ cholericã declinãtē. Etenĩ tēꝑat infrigidãdo ⁊ a cholera mũdat cũ vtute ſolutiua quã hꝫ.

De littera V. Vnee. De Vnee.

Vnee cali. ē in pmo: ſic. in ſcḋo. q̄ ꝓpt ſui aromaticitatē ꝯueniēs ē ſbe ſpũs quã etiã ſoliditate ⁊ ſtipticitate ꝯſolidat ⁊ ꝯfoꝛtat de facili ⁊ penetrat ꝓpt ſui ſubtilitatē. Et iccirco ꝯfoꝛtatiua ē coꝛdis ⁊ cardiace cõferens.

De littera Z.

Zedoaria. De Zedoaria.

Edoariũ vtrũqꝫ calidũ ē ⁊ ſiccũ i tertio in quibꝰ etiã ineſt cũ ſubtilitate ſtipticitas ⁊ cõuenit eis cum proprietate ⁊ aromaticitate coꝛ confoꝛtare: adiuuatqꝫ ſtipticitas ⁊ ſubtilitas: ſꝫ in domeſtico quidem foꝛtioꝛ eſt confoꝛtandi ꝓprietas ⁊ aromaticitas etiam: poniturqꝫ in magnis tyriacis. ⁊ quoniam vehementer conuenit ſubſtantie ſpiritus: iccirco confoꝛtat ſpiritum in epate exiſtentē adeo quidem ut inter impinguantia computatur.

Ca. iiij. de differentibus modis letificandi ⁊ confoꝛtandi repertis in medicinis.

Eterminatis noſtre intentionis ſermonibus i medicinis ſimplicibus coꝛdis am modo loquemur de compoſitis medicinis. Et pꝛimo de mithꝛidato ⁊ tyriaca magna. nulla enim compoſitarum medicinarum equiparatur eis temperando complexionem humanam: et conferendo ei ac letificatione coꝛdis ⁊ ablatione triſtitie necnõ in obuiando venenis ac moꝛbis venenoſis. Ambarũ enĩ medicinarũ aliqḋ ē notũ. aliqḋ vero ignotũ. Notũ aũt eſt qḋ eis aduenit ex ſimplicibus. Ignotum vero quod eis aduenit poſt commixtionē. Exemplũ aũt pꝛimi ē ſicut ſi dicamꝰ nos ſcire tyriacã ⁊ mitridatũ veneno tyri ⁊ ſcoꝛpionis cõferre ꝓpterea qꝛ in eis reperiũtur medicine cõferētes ad illud. ⁊ ſilit tñ ꝓpt hoc dicit cõferre cardiace aut debilitati virtutis exiſtẽtis in epate. exēplum aũt ſecũdi ē ut dicamꝰ ꝙ nobilioꝛ opationũ ipſarũ eſt q̄ ꝓuenit vtriſqꝫ poſt cõmixtionē a natura cõuenienti valde nature hũane ad quã quidē ſuſcipiēdã cõplexio pꝛepauit eã ⁊ cuiꝰ ē pncipiũ ab extrinſeco eſt. Nos aũt ignoꝛamꝰ cãm iuentionis quantitatũ medicinarũ ſimpliciũ ꝓpoꝛtionatarũ ad hãc diſpoſitionē in eis quēadmodũ ignoꝛamꝰ in ceteris. In eis etiã ſimiliter accidit ⁊ q̄ nõ artificialit: ſed naturalit cõponũtur. ſapiētes aũt ſpeculatoꝛes pciſe determinãt ꝙ directio ad cõpoſitionē iſtarũ medicinarũ ꝓceſſit ab inſpiratione ac ꝓuidētia diuina aut a re inſpirationi ſimi. Etenĩ deductio rõnis nõ ꝯtingit efficaciã cõpoſitionis ipſarũ: ſꝫ attingit ex ipſe compoſitione quã narrauimus paulo ante. Qḋ ſi tota opatio tyriace ꝓcederet ex pte ſimpliciũ ⁊ nõ ex pte diſpoſitionis quã ſua cõplexio pꝛebet: eſſet vtiqꝫ recens efficacioꝛ ⁊ vtilioꝛ fermētata cuiꝰ ꝯtrariũ tamē eſt: recēs aũt pauci iuuamēti eſt. ⁊ illud qdem iuuamentũ qḋ ei ex ſua ꝓpetate ꝯuenit nõ inuenit ſenſibiliter apphendi niſi i fermentata. ꝑficit aũt fermētatio ipſiꝰ ſm modernos in. x. annis. ſm Gal. tñ in annis. xx. ſm diuerſitatē caliditatis ⁊ ſiccitatis regionũ ac climatũ ⁊ apud aliquos modernoꝛ ſperat eiꝰ iuuamētũ poſt ſex mēſes. verũtñ nec apud nos nec apud Gal. demõſtratio ē in hoc. predeceſſoꝛes aũt Gal. dicũt hãc ꝓprietatē in pdictis ambabꝰ medicinis neceſſario ꝓuenire poſt vehemētē cõmixtionē ⁊ fermētationē ꝓpetatum cõgregantem ſimpliciũ ꝓpetates: illis tñ debilioꝛ eſt. Timebant nihilominꝰ ꝙ cõmixtio amputaret pdictas ꝓpetates. ſed reuelatio ac diuia ꝓuidētia ꝓduxit ad illud. poſtqꝫ vo examinata fuerit earũ cõplexio examinari cepit timida exiſtimatio ⁊ verificata eſt opinio veritatis. Ruríus aũt iperiti medicoꝛ credũt in tyriaca ⁊ mitridato eē excellētē caliditatē ⁊ iccirco reſpuunt ex ipſis dare quãtitatē mediĳ aurei: nec tñ dubitãt de diacimino ⁊ diatrionpipereon. iiij. aur. ꝓpinari: cũ tñ cõcludat pſcrutatio rõnis ꝙ in hac doſi iſtarum cõfectionũ multo etiam amplioꝛ ſit caliditas qꝫ in doſi pdictarũ etenĩ in medio aureo vtriuſqꝫ pdictarũ ſũt. ℈. i. ſ. mellis ⁊. iiij. ℈. medicinarũ ſm quam quãtitatē acgrit mellis virtꝰ. Sũt in ea pterea medicine infrigidãtes int quas opiũ eſt habēs ſufficiētem frigiditatē que inquã rei fermētate cões ſunt. In re aũt fermētata duplat virtus q̄cũqꝫ ſit illa ſiue caliditas ſiue frigiditas. cũ enĩ in ſubſtãtia hũida conficit fermētatio auget caliditatē: tyriaca aũt vera recipit foꝛtius qꝫ recipiãt ſupꝛa noiate cõfectiones. Et iccirco virtꝰ ipſiꝰ quãuis equalis eſſet virtuti alteriꝰ pꝛedictarum: nihilominus exiſtit foꝛtioꝛis impꝛeſſionis ut dictum eſt: veruntamen nullus ſupꝛadictoꝛ tam vehementi audacia ſubito pꝛorumpit in adminiſtrando tyriacam ſicut in confectionibus aliĳs: in ambabus enim pꝛedictis pꝛime dñe intentiones reperiuntur dum fuerint fermentate nec tamen vti reſpuunt fermētatis, ſed abſtinent ab vſu ambarũ recentium. Sed huic audacie ſimile quidem habent operationes huius q miniſtrant pillulas cochias ⁊ fetidas ⁊ hermodactilos ⁊ eufoꝛbium. Et reſpuũt dare hieralogodion ⁊ hierã archigenis cũ tamen i his exſiccantes medicine minoꝛis exiſtant ponderis ⁊ pluribus rephẽſibus coequent: poſtqꝫ tamē cõſiderationem diligenter adhibuiſſe computando exiſtimani caliditatem mitridati ⁊ tyriace. Inueni quoqꝫ caliditatem tyriace in fine ſcḋi. ⁊ mitridati caliditatem citra aliquantulum quãuis ſua cõponentia foꝛtioꝛa ſint ⁊ maioꝛis ē põderis. Sed exiſtimationi perſuadet ꝙ cõplexio per fermentationē adipiſcitur caliditatē vehementem venientem ab extra quod qdem ſylogiſtice cõpꝛehendi non poteſt: ſed ſolũmodo exiſtimatione artificiali ⁊ experimentali. Experimētũ aũt oſtendit nobis tyriacam ⁊ mitridatum minus notabiliter calefacere coꝛpoꝛa noſtra qꝫ diacyminũ ⁊ diatrionpipereon. Opera vo foꝛtioꝛa ⁊ nobilioꝛa q̄ quid ex tyriaca ⁊ mitridato ꝓcedere cernimus manifeſte nõ ex vehemētia caliditatis aut frigiditatis ꝓcedũt: ſꝫ ex nobilioꝛi ꝓprietate ipſorum. ſ. tam ꝓprietate ſimpliciũ qꝫ ex ꝓprietate eis ab extrinſeco data. Sic igitur ex pꝛedictis relinquit manifeſtũ ꝙ tyriaca ⁊ mitridatũ nõ impmũt quēadmodũ opinati ſunt quidam calefactionem ⁊ aduſtionē quas alie vſuales medicine ſeu cõfectiones nõ impmũt. hõ autē tpate cõplexionis quãdo vtit altero ipſoꝛ ipſe tꝑato aut frigido ⁊ in quãtitate etiam moderata nec minꝰ frequent ꝓſunt ei ad cõfoꝛtationē coꝛdis maximo iuuamēto ⁊ conſeruat ſanitatē in ipſo atqꝫ ſecurũ efficit ab incurſu peſtilentialiũ accidētiũ ⁊ a pꝛauis humoꝛ motibꝰ atqꝫ leſionibus obuiãs venenoꝛũ: cũctaſqꝫ virtutes eiꝰ coꝛroboꝛat ⁊ vite lõgitudinē pꝛeſtat ei. Qui vo calide cõplexionis exiſtit etiã in calida regione nec iſtis nec etiam aliĳs confectionibus calidis vti debet niſi in neceſſitatibus manifeſtis. pterea ex ca. mitridati et tyriace ſunt diamuſchus amarus ⁊ dulcis: ſꝫ amarus ⁊ dulcis: ſꝫ amarꝰ qḋ ꝯueniēs eſt tꝑatam habētibus cõplexionē aut frigidã: dulcis autē habētibꝰ calidam. Ceterum diamuſchus in letificando non multo debilioꝛ eſt qꝫ tyriaca: in cõfoꝛtatione tamē coꝛdis ea moderate debilioꝛ eſt: in cõfoꝛtatione quidem ceteroꝛum mēbꝛoꝛum multo debilioꝛ eſt ipſa. Ampliꝰ aũt impꝛeſſio eiꝰ in coꝛde letificatio eſt ⁊ viuificatio ipſius. Inſuꝑ aũt vtilitas q̄ in moꝛſibus ⁊ puncturis minoꝛ ē qꝫ eius vtilitas in venenis bibitis. Tyriaca vo ⁊ mitridatũ ad oĩa ꝓſunt. põt autē diamuſchus amarus ſic tꝑari videlꝫ ut accipiãtur ex eo aur. x. ⁊ ex ſucco maĩanoꝛũ dulciũ ⁊ granatoꝛum dulciũ ⁊ cydonioꝛ dulciũ ana aur. l. ⁊ coquãtur ſimul vſqꝫ ad ſpiſſitudinem. poſt hoc vero poterit eo vti calidam habens complexionem. ꝙ ſi vtēs valde calida complexione extiterit fiat illud cũ ſucco acedule ⁊ citri acetoſitate. ſitqꝫ doſis quantitas

ut doſis ſcʒ diamuſchi cū adiectio: ſaluet ſicut ſi do
ſis ſuccorum hui⁹ ſit aur. iij. aut iiij. tanta quidem
diamuſchi adiūgatur q̄ repreſſa excellenti qualita-
te ipſius ꝓdeſſe poſſit ſm ſui ꝓprietatē. Et ſimiliter
intelligendū eſt in ceteris letificantibus tā magnis
q̄ paruis. Confectio vero ꝑfectus quā Alchidus
compoſuit vtilis eſt valde melācolici cordis debili
tate ex morbo melancolie. amplius aūt cōfert puri
ficando q̄ confortando. Diamuſchum vero eſt le
tificans confectio manifeſtius confortando preſtat
iuuamentum q̄ putrificando ⁊ iccirco confectio ꝑ
fectius cōuenientior ē triſticie melācolice ⁊ ipſi melā
colie. Diamuſchus aūt ⁊ cōfectio letificans potius
cōueniunt ſyncopi ⁊ cardiace paſſioni. Ex medici-
nis aūt que huic paſſioni cōueniūt ſunt ille q̄s nos
ſuimus experti ⁊ quarū cōpoſitio fuit inuenta poſt
tempus cōpoſitionis memoratarū ex quibus vna
eſt oxyzacara quā nos cōpoſuimus patientibus tri
ſticiam melancolicam ⁊ epilepſiam: quorū morbo
rum cauſam emēdat ſuauiter atq̄ digerit: preterea le
ni ſolutione euacuat. ℞. epithymi. ʒ. x. polipodij. ʒ.
vi. bugloſſe. ʒ. xv. thymi iſopi camepitheos omniū
ana. ʒ. iiij. capilli veneris. ʒ. v. turbit. ʒ. vi. vtriuſq̄
ozimi ſe. meliſſe zedoarie been albi ⁊ rubei folij ſpi-
ce nardi cardamomi oium ana. ʒ. iij. ſ. cuſcute ſe. en
diuie radicis eiuſdē radicis lilij ana. ʒ. xij. zuc. roſ.
ad pōdus oium. Supradicta igit̄ oīa in puriſſimo
⁊ fortiſſimo aceto remolliātur ꝑ diem ⁊ noctem. In
craſtino vero adiūgant̄ toti lib. vij. aque mundiſſi-
me: totūq̄ ſuauiter decoquat̄ vſquequo redeat q̄ſi
ad medietatē aceti. q̄ ſi zuccarum roſ. nō ſuffecerit
dulciora tātū ut in his remaneat ſapor zuccari ad h̄
ſufficiēs ſunt addenda: poſtea vero ab igne depoſi
tū ſeruetur: ſit aūt doſis ei⁹ a. ʒ. xv. ad. xx. q̄ ſi recipi
atur. x. dieb⁹ cōtinue manifeſtabit̄ eius iuuamētum
in his in q̄bus fuerit multa materia melancholica.
Si v̄o modica fuerit materia ſʒ mēbra ꝑncipalia tñ
diſpoſita ſunt ad hoc ut humor generet̄ in his ⁊ il-
la modica ipſius quātitas in lacertis maneat in ar-
terijs ⁊ venis. tūc experti ſum⁹ in tali caſu ſirupū cu
ius diſpēſatio tal̄ exiſtit. ℞. ſe. endiuie ⁊ meliſſe ozi-
mi minoris oium ana. ʒ. xx. radicū lilij. ʒ. v. buglo-
ſe. ʒ. xxx. foliorū meliſſe. ʒ. xv. polypo. maratri oium
ana. ʒ. vi. oīa hec coquātur in ſeptuplo ſui de aqua
⁊ duplo ſui de ſucco mazianorū dulcium vſquequo
ſui tertia remāſerit pars. poſtmodū colet̄ ⁊ colature
addat̄ zuccarū ⁊ ſirupet̄ ad modū iuleb: uel poteſt
fieri ad modū ſirupi acetoſi ſm menſuram decoctio
nis. Cōfectio alia nobil̄ valde quā expti ſum⁹ in
forma electuarij ⁊ etiā trociſci cui addidi ⁊ ſubtraxi
ſm diuerſitatē cōplexionū: ꝓdeſt eni vehemēti iu-
uamine cordi ad cōfortandū. ℞. margaritarū kara
be coralli oium ana au. i. ſ. ſirici crudi cācrorū fluui-
aliū aduſtorū oium ana aur. i. ſ. bugloſſe. ʒ. v. lima-
ture auri. ʒ. i. ſemis meliſſe ozimi vtriuſq̄ ana. ʒ. iij.
been albi ⁊ rubei ligni aloes lapidis armeni lapidiſ
lazuli loti maſticis caſſie lignee cinamōi altinij cro
ci nucis muſchate cardamomi minoris cubebe om
niū ana aur. i. epithymi. ʒ. ij. ſ. ſticados arabici. ʒ. ij.
ambre aur. i. q̄ ſi nō inueniat̄ ponat̄ zedoarie loco
ipſi⁹ duplū doronici romani aur. ij. ſe. endi. ʒ. v. ſe.
cucum. ʒ. iiij. mane. ʒ. x. roſ. rubearū. ʒ. iij. muſchi
ʒ. ij. canfore aur. i. ambre aur. i. ſpice nardi folij am
borū ana. ʒ. ij. Hec igit̄ ſunt radix ⁊ firmamentū et
fiunt inde trociſci cū melle. ꝑparatur aūt quādoq̄
ſm exigentiam temperate cōplexionis: ⁊ tunc nulla
fit in eo mutatio. Quādoq̄ vero preparatur habenti
malam cōplexionē calidā aut malā cōplexionē fri
gidā: ⁊ tunc ſm exigentiā cuiuſq̄ fit in ea mutatio
fiant ergo trociſci ad pōdus. i. aur. cū triplo ſui de
melle optime diſpumato. Si vero fermentari debe
at ꝓpter ꝯſeruationē ⁊ poſt fermētationē vſui reſer
uari expedit ut addant̄ opij. ʒ. v. ⁊ caſtorei pulueri-
zati tātūdē: q̄bus appoſitis non vſui miſtretur niſi
poſt ſex mēſes. Si cui aūt dn̄et mala cōplexio cali-
da expedit ut crocus ⁊ muſchus ad mediū aur. re-
ducant̄ ⁊ ſubtrahat̄ epithymū vice cui⁹ ponant̄. ʒ.
v. fumiterre ⁊ iiij. ʒ. ſene: addāturq̄ roſ. ʒ. xviij. ſe.
portulace ⁊ ſpodij. ʒ. i. ſe lactuce. ʒ. ij. ſandal. ʒ. iij. ce
tere medicine remaneant ſicut prius ⁊ fiant trociſci
ſicut diximus cum melle optime diſpumato. Cui
vero mala cōplexio frigida dominatur expedit ad
iungere medicinis predictis corticē nucis muſcha
te ⁊ corticem citri ⁊ xylob. atq̄ piper ⁊ zinziber ex
vnoquoq̄ videlicet. ʒ. vnā caſtorei. ʒ. ij. ⁊ ſubtrahe
de canfora. ſ. aur. habens etiam malam complexi
onem calidam ſumat doſim ipſius cum aureo ſpo
dij ⁊ ſapa mazianorum. Qui autē frigidam habet
complexionem cum. ʒ. i. caſtorei. Iam aūt cū hac
medicina curauimus quoſdam circa principium
de melancolia vergente in maniam: que lupinum
demonium appellatur adiūximus diſpenſationi tē
perate. ʒ. i. hiacynthi rubificati ⁊ ſplendidi ⁊ perfe-
cte puluerizati ⁊ adiuti fuerunt maximo iuuamen-
to poſt deſperationē. Compoſitio autē ꝓpria his
qui ꝓpter malam complexionem labuntur in car-
diacam ⁊ cordis debilitatem eſt iſta. ℞. ſeminis la-
ctuce ⁊ melonis ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris mundato
rum ana. ʒ. v. ſeminis portulace. ʒ. iiij. margaritarū
coralli karabe cancrorum fluuij aduſtorum ſirici
crudi oiū ana aur. i. ſape olibani aur. i. Si vero nō
inueniat̄ loco ipſius ponantur. ij. aur. ligni eius li-
gni aloes zedoarie doronici been albi ⁊ ru. ana. ʒ.
ij. ſpodij cardamomi minoris ana. ʒ. iij. roſa. rub.
mundatarum a capulis ⁊ in vmbra exſiccatarum
ʒ. vi. croci aur. v. ſ. cāfore vehementer cōtrite cū. x.
ſui de muſcho ⁊ ſexto ſui de ambra aur. i. ſ. buglo-
ſe aur. v. ex omnibus ſupradictis fiant trociſci cum
ſapa mazianorum ⁊ cydoniorum ⁊ malorum gra-
natorū: his inq̄ ſapis equaliter acceptis ſm quanti
tatem cōfectioni ſufficientē. Ad illud etiam iuleb ex
ſucco bugloſſe cū tātūdē ſucci endiuie ⁊ quadruplo
ſui de ſucco mazianorū ⁊ duplo de aqua roſ. ⁊ ſexto
toti⁹ de albiſſimo zuccaro q̄ inq̄ ſuauit̄ decoquan
tur vſq̄ ad ſpiſſitudinē. ⁊ fit iterū iuleb ex folijs me
liſſe coctis in aqua roſ. donec receperit virtutē ip-
ſorū: aut pōitur ſucci eius in. xxxiiij. ſui de aqua ro
ſa. hoc enim ꝓficit cunctis patientibus cordis de-
bilitatē potiſſime ſi addat̄ ita videlicet q̄ ſi fuerit ſic
ca cū ea coquatur in aqua ro. Si vero recens com
miſceatur illi ſuccus illius q̄ ſi complexio vehemē
tis caliditatis extiterit diminuatur ſuccus meliſſe ⁊
augeatur ſuccus bugloſſe quantitatibus exiſtentib⁹
equalibus.

Capitulum. v. de medicinis ſolutiuis egritudi-
num cordis.

Euacuatio autem conuenit in melancholi-
cis vti poſt digeſtionē ⁊ ipſarū lenitionem.
Si vero in toto corpore abundauerit hu
mor nociuus: totum corpus incipiemus euacuare
Id autem quo euacuatur conuenientius eſt vt diſ-
ſoluantur. vi. ʒ. hieralogodion in. xx. ʒ. decoctionis
epithymi facte ſm hanc formam. ℞. epithymi. ℥. i.
vuarū paſſularū. ℥. ii. coquantur in. ii. lb. aque tan
tum donec poſſit colatura extrahi inde ſolūmodo
pondus. xxx. ʒ. q̄ ſi cū hoc non euacuetur fiat de-
coctio epithimi noua: aut cum. ix. ʒ. recentis epithi
mi circiter ut ſupra rememorata oxyzacara diſſolu
tis: niſi fortis dyſenteria timeretur ⁊ digeratur cum
iuleb quod poſt predictam oxyzacarā ſupi⁹ ſcripſi
mus. Ex pillulis autem fortibus ad hoc cōgruenti
bus ſunt huiuſmodi. ℞. hierepicre epithymi aā. ʒ.
ii. polypodij ſticados arabici agarici ana. ʒ. ſ. pul-
pe colloquintide quartā partē. i. ʒ. ſcamonee bdel-
lij ſalis ana grana. v. Alie vero nobiliores predictis
ſunt he. ℞. picre epithimi ſticados arabici ana. ʒ. ſ.
lapidiſ lazuli lapidis armeni ablutorū agarici pul
pe colloquintide ſalis ana quartam partem. i. ʒ. li-
gni aloes maſticis myrrhe ana gra. v. hellebori gra
na. ij. ſ. ſcamonee gra. iiii. Scias aūt q̄ in deco
ctionibus hellebori doſis eſt. ʒ. i. in pillulis autem
gra. ij. ſ. cum nihil noceat actionem medicine con-
fortat. Si vero phlegma melācolie iungatur: tūc fi
at euacuatio cū huiuſmōi pillulis. ℞. epithymi tur
bith ana. ʒ. i. thymi pulpe colloquintide agarici la-
pidis armeni loti ana. ʒ. i. quartam ſcamonee ſalis
naptici ſticados arabici ana gra. v. hellebori gran.
ij. ſ. fiant pillule cū ſucco porori. In pillulis autē
que infra predictas ſunt in virtute non oportet per-
mutari compoſitionem aut medicinas: ſed ſufficit
variare doſim ſm exiſtimationē artificialē a medie
tate vſq̄ ad duas tertias. cū autem euacuatio cor-
poris non intenditur: ſed partiū ſolūmodo ut cor
dis aut capitis cōuenientius eſt vti pillulis quas di
cemus. Si ergo fuerit complexio melancolica pu-
ra ⁊ propria. ℞. epithimi myrobalanorum indorū
ana partem vnam hierepicre partem vnam et. ſ. ſti
cados arabici partiſ vnius. duas tertias: hellebori
nigri partis. i. ſextam maſticis ligni aloes crudi ⁊ po
lypodij lapidis armeni loti pulpe colloquitide aā.
partis. i. tertiam. Hec omnia conficiantur cū ſucco
mazianorum ⁊ fiant inde pillule ad quantitatem ci
ceris ex quibus ſumātur a. ʒ. i. vſq̄ ad aure. i. de no
cte cum vino: de die vero ante gargarizetur oxyza-
cara minoris decoctionis. Cui vero cōplexio phle
gmatica ⁊ melancolica fuerit. ℞. turbit agarici epi-
thymi kebuli ſticados arabici ana partē. i. ſ. aloes
partē. i. ſ. ligni aloes partē. ſ. fiant pillule ſicut pri⁹.
Cui autem complexio melancholica ⁊ cholerica
fuerit ℞. turbit epithymi ſene fumiterre ana partem
i. ⁊ tertiam eius: roſarū partis. i. duas tertias: fiant
pillule ſicut prius. Hec ſunt ergo, que inquantū
potuimus ſub compendio perſcripſimus in ſermo
nibus medicinarum cordialium finē huic operi i
ponentes cum laude dei qui virtutem largiri digna
tus eſt opuſculum terminandi.

Expletus eſt libellus de viribus cordis quem
princeps Auicēna edidit. Impreſſus Venetijs An
no incarnationis Dominice. M. cccclxxxvi.
·1486·

Aſechi eſt qui proponit populo precepta legis nõ probans ea ſicut medicus propo nit pbata a philoſopho.

Arterie ſubeteni.i.faciens dormire τ ſunt due vene que apparent in gutture.
Alhoſos ſunt tria oſſa q̃ ſunt inferi⁹ in cauda.
Alhauis ſunt oſſa lata q̃ ſunt ſub renib⁹ parũ.
Almũda.i.rotũditas in q̃ ɔtinet oculus.
Arteria alguẽdi.i.venal.
Albalegbin.i.a.xiiij.anno vſq; ad.l.
Algaclemati τ rehac.i.etas que eſt a pma ſperma tis emiſſione vel emiſſionis potentia vſq; barbe ſcant.
Atrium ſũt inſtrã p que fiunt diſtillatiões ſic inſtrã aque roſ.
Alhabacini eſt os p qd ɔplet iũctura.
Almod⁹.i.iũctura ad ſilitudinẽ dẽtis ſerre.
Aſaid.i.os qd eſt a cubito vſq; ad manũ ɔpoſitum ex duobus.
Alderez.i.ɔcauitas τ vẽtricul⁹ cerebri.
Alcakab.i.ligamentũ a poſteriorib⁹ tendẽs anteri⁹ τ ab anteriorib⁹ retro rediens.
Aubar loc⁹ q eſt in inferiori pte gule.
Ancmel ſunt oſſa ſubtilia τ minuta q̃ ſũt in digitoꝝ extremitatibus.
Almekcni.i.duo anguli oculoꝝ.
Alichod.i.egritudo qua oculi egrediuntur ad ex teriora.
Alchiliueti ſũt additamẽta acularia ab acu.
Alchatin.i.locus dorſi in directo renũ: vel articul⁹ eſt in arabico.
Azaracha eſt inſtrm ſiſe cãne p qd pueri attrahunt aquã τ cũ volũt violenter expellunt.
Albaras eſt morphea alba vt lac vel nimia cutis al bificatio.
Aſſamahũ dies caniculares.
Aſſaguaid caro.i.caro fetus de vtero recenter egre diens.
Alahatal.i.flux⁹ humoꝝ a capite ad tracheam arte riam ex quo fit tuſſis vel arterie paſſio.
Andacocha.i.ſulfurata.
Alcnle.i.pue puſtule in ore.
Alakel.i.ſpica celtica.
Almauũ ſilr ſpica celtica.
Alhſaniz.i.ɔſnſũ vnũ ad exercitiũ ɔpoſitũ ex fortitu dine τ velocitate.
Alchaſeran.i.bruſcus.
Alcubel.i.caro aſſata ſup prunas.
Alluces.i.dulces vel ɔfectões de melle.
Almaſal.i.cib⁹ fact⁹ de lacte acetoſo τ farina ordei.
Aldoch.i.lac vel adech.
Alachalich.i.epithima de odoriferis.
Alangita.i.triticũ cũ aq̃ bene coctũ.
Alſegin dicunt oẽs ſpẽs boni ſaporis q̃ cibariis ad miſcent vt pip.zz.
Alaratola.i.calcanei locus.
Aliũbari.i.loc⁹ ſup calcaneũ retro.
Alemacapitis.i.cacumẽ.
Alſanca.i.loc⁹ int mentũ τ labiũ inferi⁹.
Algeherit.i.ſũt q̃tuor vene labij.
Alkeil.i.ſub collo vbi iũgunt furcule dorſi.
Alhacan.i.locus vbi collũ iũgit capiti exteri⁹ τ po ſterius.
Almuzei vl almuſeragi vue egreſſio τ dr impetigo.
Alaſer.i.radix vitis.
Alkaab duo.i.cauille due.
Alchuabe.i.vlcera nigra melãcholica q̃ ſũt ad ſanã dũ difficilima.
Alſaſe.i.cũ caro interior fit nigra τ ẽ ibi ſolutio cõti nuitatis τ hoc fit qñq; ex pcuſſione τ ſine vulnẽ.
Almahik.i.ſapor inſipid⁹ ſicut ſapor aque.
Alcſaniati.i.ſpẽs ſicut pip τ ſilia.
Alhaſce.i.arbor ſilis rute.i.ſticados arabicũ τ ſm alios iſop⁹ hortulan⁹.
Albeçard.i.lapis q oi veneno reſiſtit: τ ideo vocant q̃ veneno reſiſtũt albeçabar.
Aldubellet ſũt apoſtemata magna.
Alaſaf.i.deſudatio.
Alcuzez.i.tetan⁹ τ qñq; p pticulari ponit.
Alcarti.i.prunella agreſtis.
Albehel.i.fruct⁹ iunipei.
Akorcut.i.arbor de q̃ gũma q̃ dr ammoniacũ colli git τ qñq; vocat id qd aurũ adherere facit.i.cõ ſolidatio auri.
Anindẽ.i.herba de q̃ fit aſſa fetida τ dr ſilfium.
Alanutoidẽ ẽ qd alabaſi.i.plumbũ.
Aumeli.i.oleũ dulce ſpiſſũ ſicut mel.
Azeracazeti.i.vitis alba.
Anigahilẽ.i.arbor gũme arabice.
Aracarie.i.medicina acuti ſaporis.
Aſtealati põd⁹ ẽ in antidotario inuenit.
Alaunoch.i.plũbũ nondũ mũdatũ.
Abugliſe.i.lactuca aſini vl lactucella maior τ noia tur ſimarẽ τ ſincarẽ τ ſup titimalo.
Amel⁹ ẽ ſpẽs titimali.
Aleſeſeni.i.paſtura cameloꝝ.
Alguaſen.i.herba ſilis lilio τ dr lilial.
Alu⁹ ẽ lapis ſup quẽ naſcit ſal cui⁹ flos dr alu⁹ τ eius generatio eſt ex rore maris τ imbre qui cadit ſu per eum.
Aluſid ſpẽs eſt nenufaris.
Alagarab eſt ſal.
Alaſabeti ẽ ſpuma al. q̃ ſilat bedeorad.
Azederaz τ adoraz τ abenagi aues ſunt.
Alcubug ẽ auis q̃ dr alauda capeluta.
Alguarized.i.electuaria.
Albũga.i.auellana.
Alkitietu.i.color q fit ex ſanguine.
Albeti eſt arbor pini cui⁹ gũma dr gũma pini τ eſt colofonia.
Alcarata põd⁹ ẽ in fine antidotarij inuenit.
Alcoor eſt folium qd aſſilat acetoſe ſilueſtri τ dr ber tacti.
Alſarſac ſilueſtris ẽ portulaca hñs lac τ ẽ titimal⁹.
Anegib.i.camelus arabicus.
Arab.i.acertus.
Algib animal eſt.
Aldab eſt aial ſiſe τ moratur in aquis.
Azacareled põdus eſt in antidotario.
Aſcures.i.nux romana.
Alcamezit.i.nux tamariſci.
Almacor ẽ vuln⁹ qd fit a ſella cũ qs equitat τ a ſilib⁹.
Aliẽbut eſt ſpẽs xylocaracte τ dicit q ẽ de genẽ pini
Alabel.i.vini potus.
Alagdam.i.ruge in facie.
Alharib.i.ipericon τ vocat ſiriace vna demonis.
Aſurie.i.attrimentũ rubeũ.
Alkitran.i.pix.
Alcakaniati.i.auis τ dr frangens oſſa.
Algeduar.i.zedoaria.
Aldarmachi.i.ſimilia.
Amibzzed põdus in antidotario.
Aluſed.i.ferrũ.
Ademeſt.i.laurus.
Almarot.i.radix herbe alkit.
Araro.i.lentiſcus.
Albotin.i.arbor cui⁹ granũ dicit granũ viride.
Alcarundo.i.roſa vinee egebut.
Alhaſar haſebrã alerbe athenite almementia vl ala giati vel cameleon τ pẽtaphiliũ h̃ ſũt.vij.ſpẽs la cticinij. Sed lac lacticinij abſolute eſt lac alerbe τ eſt illud qd noiatur biriſica alcarnem.
Albius eſt lacticiniũ bochoriz qd noiatur marinũ q̃ñ ibi naſcitur.
Almekcniſe ẽ genus lacticinij τ ẽ ſimile portulace.
Alkanſuri ariagie ale ead leſcreck omnes ſunt diuer ſe ſpẽs canfore.
Alkaſeri.i.ſtrictura nariũ.
Alkuted.i.plãta cuius gũmi eſt dragagantũ.
Almelib almelickbũ τ eſt orobus.
Aliſameſi pondus eſt in antidotario.
Alhalb.i.acetoſum.
Alcubem arcum adarar atelar azelaigi alcatan iſte terac aues ſunt.
Alcaraticaro.i.caro nariũ uel renũ
Alcebul.i.color palee.
Adip.i.lupus.
Aſcehcſabrã ſpẽs eſt titiali.
Alſeriſius eſt ſpẽs lacticinij pnutoſi.
Alcdeb eſt arbor cuius grãũ dicit granũ regũ. τ dici tur micterarie.
Alharba.i.lancea.
Aliherabel.i.apoſtema.
Aterra.i.viridis.
Alhacuen ẽ herba ſilis cotule fetide.
Albertiriace cupreſſis latine τ eſt pinus cuius gũmi dicit colofonia.
Alharnade romanũ ſilr.
Azereon.i.ſirigi.
Aliſidabeget.i.condimentum.
Bernanica.buchoꝝmarien τ eſt ciclamen.
Alhanſegi.i.rubus.
Alcechdenigi.i.ſemen canabis.
Alkelati.i.terra ſclauoꝝ.
Alchauiz ẽ vna ſpẽs calamenti τ eſt alia de qua dici tur calamentũ hirci.
Alcolate ẽ ſpẽs fungoꝝ que ɔmeditur.
Alcoirat.i.aialia que dicunt vgl cicſelis τ ſũt cuniculi.
Almekſmate.i.palma agreſtis.
Alhangi.i.herba ſilis centauree mioris.
Alerbin.i.arbor kitran.
Alnſnen.i.calcaſia.
Adulbus.i.ericius mõtanus.
Aldereb.i.fluuius ſi. p inferiores qñ fit ab epectũ.
Altanigi reptile eſt.
Alchatini ẽ q̃dam ſpẽs lactuce aſini annulus ſilr.
Arbormarie eſt buchormarien.
Alumẽ lameni.i.ſciſſum.
Alcarad.i.cunices.
Alchec.i.ſiligo.
Alhalaph.i.excoriatões q̃ in ſicturis iũcturaꝝ p pter ſudorem fiunt.
Alhriedi eſt ſpẽs mori τ eſt dulcis.
Almiſac.i.lactuca aſini.
Alchatmit panis q eſt de genere tritici.
Alſatid eſt medulla panis ifuſa τ facta ut pila.
Alguardagone.i.chelidonie.
Aderere aromaticũ.
Alia tibiati.i.herbe q̃ naſcũt in aq̃ ut coca τ pulmo naria q̃ dr vic⁹ τ altaid ẽ herba q̃ naſcit i flumie
Annſtanſta.i.forma capitis oblõga vtriq; plana ut coopertura domus.
Aliũber.trati.i.phrenetici.
Alguelgues.i.alienatio.i.qñ ſecũ loquit alienas
Abũſeguelecu.i.dõnia pmutabilia.
Alberengelitiũ ozimũ cũ floribus ſuis.
Aceret eſt medicina que fit ex aloe hiera maſtice τ mirobolanis.
Alminri apud arabicos eſt ſalſa.
Akitilſ.i.fructus tamariſci.
Aſcadid ẽ locus a cubito vſq; ad raſcetam
Achecl ẽ locus inter duas ſpatulas ſub collo vbi ſe ɔiungit collum dorſo.
Alceſceri.i.tamariſcus maſculus.
Alarſin.i.enula.
Alhatiet.i.puluinar τ ſũt due vene in collo.
Almuberſez.i.berſez.
Alkeſcen.i.cibus factus ex ordeo excorticato.
Arafus.i.inflationes.
Alſuturati eſt egritudo.i.qñ exuberat velamẽ cere bri τ apatur τ fit ut fungus.
Alhema.i.vertex.
Amiſdarij τ algen cõfectiones ſunt.
Akarſet.i.naſturtium.
Albeiadorũ.i.anacordiriũ.
Adrioch.i.hortanita.i.ciclamenz.
Almaſus.i.caſia.
Alſchebeſa.i.mandragora.

Alcchēte vna eſt de.xxviij.manſionib⁹ lune.
Alkanatu.i.inſtr̄m quo aliqs ſuſpēdit.
Alaſceaz.i.ammoniacū.
Ancimeteſtēi nomē loci in quo ſunt ſchole.
Alcici pdix maſculini ſexus.
Aſſicē.i.opthalmia cū in p̄ma apparet.
Alguardenigi vel ſimoſ.i.opthalmia magna.
Alcukeſeti incauſtrū illoꝝ q̄ preparant coria.
A. haſue.i.egritudo oculi ſimil fumo ⁊ pulueri ſup nigro oculi exiſtenti.
Anulū q̄ſi nubes ſub nigro oculi ſubmerſa hn̄s p-funditatem.
Aſſicume ē q̄ſi nubes in nigro oculi ⁊ dicit̄ vlc⁹ ſor-didū hn̄s cruſtas ⁊ noiat̄ aduſtiuū.
Ammſaragi eſt ruptura cornee modica.
Alteſū.i. medicamē capitale.
Athaulaterā.i.ſenticū.
Altarſati.i.pūctura ſan.in oculo.
Aſarnac.i.egritudo palpebre ſupioris.
Aleſtra inuerſatio palpebre.
Alſac.i. agnus caſtus.
Alſeruzegi.i.ſmaragdus.
Aluthſagi.i.apoſtema oculi cū pruritu.
Alikar.i.puatio luminis.
Alintiſifar.i.qn̄ foramē vuē ſit lat⁹ eo qd̄ ſit in mī.
Almyrthe vel alecthidu ē inſtr̄m quo ocli pforant̄.
Alcumur ē diminutio viſus ppt̄ nimiū aſpectū.
Alſamach eſt foramē auris.
Alezoraſen.i.raphan⁹.
Alharnabet.i.cācer in naſo.
Azinaſar vel azinizar.i.buxus.
Alcobob.i.ſucci acetoſi.
Alfars ladab.i.morus.
Aluinē ⁊ vine idē eſt.
Almarinē vel almarti ſilueſtre.i.marubiū ſilueſtre.
Alkiaſim.i.ſupme ptes naſi.
Alſeſe vl̄ aktetē ſūt egritudines ligue qn̄ aliqs nō pt pferre niſi ſeſe vel tetē.
Alkael.i.cū aliqs impedit̄ in pferēdo ſermonē vel anteq̄ pferat.
Alcola ſūt pua apoſtemata in ore.
Albulē.i.cib⁹ pulloꝝ.
Alkadra.i.grana viridia ⁊ eſt alfalfaſa.
Aſūbedehi.i.lapis quo incidunt̄ lapides alij.
Algaſamata eſt caro panniculoſa ſub vua pendens cooperiens caput canne.
Alſaic.i.excedens ⁊ ē os regal amata hn̄s q̄tuor la tera duo ſuperi⁹ ⁊ duo inferi⁹.
Alfeſil.i.ala lexiſtēs in locil ⁊ apud arabes dr̄ igil.i. cimex debilē hn̄s cutē.
Alhadal.i.decollatio ⁊ apoſtema eſt quo videt̄ hoi q̄ decolletur.
Alhadani.i.loca q̄ ſūt poſt aures.
Alſici.i.ramnus.
Alkaſceda.i.naſturtiū.
Acratus ⁊ alſunigle lapides ſunt.
Alabari.i.frumentū depilatū decoctū cū mixta aq̄.
Alherels.i.pultes q̄ de frumēto ſiunt.
Alredradu.i.piſces petroſi.
Alcurat.i.vratica.
Albutira.i.ſpēs calamēti ſilueſtris q̄ naſcitur inter lapides.
Almagabani.i.fauces ⁊ ſil̄r alcaſim.
Adohoc.i.lac acetoſū de quo extractū eſt butyrū ⁊ dr̄ aldog.
Alguama.i.deſideriū malū vt̄ carbonū.
Algaras.i.caro ſſa.i.cū caput igni cū aceto cogt̄.
Almeſus.i.liquor acetoſus.
Alcutab.i.egritudo.
Almuiati.i.cibi cū aceto parati.
Albela.i.flores palmarū.
Alcararacō.i.troxinia agreſtis.
Alcadaros.i.triticū romanū.
Almoſus.i.cibariū acetoſum.
Albumor vel Alhantrez.i.foramē i qd̄ itrat dens.
Alharat.i.alheretit inferior ps labioꝝ.
Aracuati eſt auis frangēs os.
Aliathan ſunt apoſtemata cruriū groſſa.
Alcariat ē herba ſimil̄ myrto habens in medio ſu i anulū ſimilē oculo ⁊ aſſilat̄ ſemp viuē.
Alcurathi ē flux⁹ vētri ex excoriatōe fact⁹ ſm̄ quoſ-dam alcur.
Alaas eſt centaurea minor.
Alugati ſpēs eſt tinimali.
Aloſor.i.grana ſquille.
Aleſer.i.vitis.
Almadil vena eſt.
Adruculididos eſt auis pua ſemp mouēs caudam valens ad lapidē renū.
Alſcordion.i.ſcordeon.
Alcatatur ſyringa vl̄ id qd̄ inijcit̄ p ſyringā.
Alguadi ē hūor q̄ egredit̄ a vīga cū qs tāgit mliere.
Alhagen vel alharic.i.peritoneon q̄ habet lac.
Alhalebleb.i.ſpēs volubil̄.
Anzarut.i.ſarcocolla.
Alholos.i.cauda.
Albgas.i.panniculus ſubtilior ⁊ terti⁹ quo embryo inuoluitur.
Alhauti ē vir cālis cōplexionis ⁊ fortis corporis.
Almechen.i.locus a cingulo inferius.
Alorinigen.i. epancū.
Alcoſbot.i.apoſtema.
Algarzā.i.pūctura q̄ ptrāſit cutē.
Abrahona.i.vlcera q̄ ſūt in vltimo malitie.
Alraſeſati.i.anulus geniculi.
Aldabac.i.gluten.
Alkeked.i.citruli.
Almelileti.i.diſpoſitio caliditatis totius corporis ante febrilem diſcraſiam.
Alohocat.i.electuaria mollia q̄ lambūtur.
Autartellos febris.i.quotidiana interpollata.
Alzuhumec.i.vnctuoſa.
Almuſugi pondus eſt.
Alcunicalis eſt tertia ſpēs erpice in q̄ appar3 foramē
que eſt in deſcriptis quantū ad colorem.
Anabaſati.i.extenuatio.
Albuzer.i.dactili.
Alchor.i.palma ſilueſtris ⁊ ſit de ſucco alchar ſir⁹ de ſucco palmarū ſilueſtriū.
Alreica.i.pira ⁊ ſit ſir⁹ alreida.i.de piris.
Alnele.i.dactili.
Alguitar.i.alienatio.ſ.qn̄ hō loqt̄ plane ⁊ cū rōne.
Alcanati.i.apoſtema peſtilentie.
Abir ſpēs eſt exiture.
Alguiaurath.i.ſpēs eſt formice q̄ ſole parue radic inuenitur.
Alkaikalul ē egritudo corrodēs mēbra ⁊ qn̄qs tra-ſit in eſthiomenū.
Alrinaló dr̄ vē apoſtema in carne glādoſa naſi.
Alhangimati.i.apoſtema in carne glādoſa.
Alinbig.i.glutinū gladiū.
Aliſila ſūt ſpēs nodi.
Almiſmar ē nod⁹ ſimil̄ capiti claui.
Alhebeſur.i.ſemina.
Alborati.i. vmbilicus
Alhuſedati.i.vrina hircoꝝ mōtanoꝝ.
Aleſirati.i.rime.
Aldeguarich.i.menſura ptinēs.iiij.ld.
Almuiati.i.medi⁹ corpis ex vtriqs laterib⁹ mēſura q̄tuor digitoꝝ ab alborati.
Alcerera.i.aromaticū.
Alhaliben.i.inguina.
Alſegi vlcera q̄ ſiunt in capite.
Alkalat.i.ſtannū.
Al cerehacati.ſcoria ei⁹ in medicina ponit̄ ⁊ dr̄ ſpēs ferri eē q̄ eſt calibs.
Algeromati ſūt vulnera vlcia in corruptōe elōgata a ſolidatōne.
Algrahac ē leſio q̄ nō mouet os de loco ſuo ſed ſz trahit qd̄ ipm ptinet nec ē de genē toriōnis.
Alhaſegi ē inferior ps coxe.
Alchoc arbor eſt.
Aleſati.i.rotula genu.
Amiocochati.i.defectio oſſis.
Alroſboth.i.por⁹ q̄ poſt oſſis fracturā creat̄.
Aliecruſem eſt fractura minima pū.
Alkarte.i.lignū de quo ſiunt haſte lancearū.
Alraſati eſt ſpēs veneni.
Albatagi.i.extremitas oſſiū q̄ tāgit̄ cū digitis.
Albarochia ē tabula magna cū q̄ equat̄ os fractū.
Alhehil.i.illud qd̄ dr̄ gūma napelli.
Almuſcati.i.magia ⁊ dicit̄ q̄ ſit gypſū.
Aldabac.i.viſcus.
Alſchara ſtella eſt.
Alabra vē ā ſſibrelegi.i.mādragora.
Alharbe ē aial venenoſū ⁊ ē auis q̄ dicit̄ bubo.
Alhebeli.
Alhalce folia ſenticis.
Arcuſoni pondus eſt.
Alhaguabacui.i.pua aialia vt aranea.
Aduduc ē nicticorax ⁊ ſm̄ alios ē auis q̄ dr̄ bubo.
Aldiſbk.i.muſcus.
Anagalis.i.auricula muris.
Alkararat.i.ſerpēs volans.
Alhaes aſpis ē ſerpēs diuerſos hn̄s colores.
Alſeilem eſt ſerpēs rotule ſicut aranee.
Al ceed eſt aranea q̄ dicit̄ venatrix muſcarū.
Alguardau.i.pediculus q̄ naſcit̄ in inguine.
Aliptis vl̄ por⁹ luti ē beſtia multos hn̄s pedes acu ti veneni.
Alaritragati vel aſiluregi.i.puluis q̄ cadit de pietib⁹ ſal ⁊ ē ſal tingens.
Alchorati.i.citaby.
Alcizi eſt ſpēs crete.
Alech ſūt tubera q̄ apparēt an̄ eruptōz ſic̄ i leproſis
Albediſenem ē rubedo ex̄nea illis rubedini leproſi.
Alguelneni infectio faciei ē in nigrū vel albū colorē fedū ⁊ appar3 in p̄ncipio morphee ⁊ lepre ⁊ dr̄ guaſſen.
Alcker eſt ebrietas.
Albacal eſt breſiū.
Alguariſcen eſt gen⁹ colūbaꝝ.
Aleſcraſcen eſt vitis alba.
Alurattn eſt ſpēs ſahaſati ⁊ ſūt vlcera mala q̄ appa rent in crure.
Alſers.i.naſturtiū baſilicōnicū.
Alnfa.i.aliſel tēſſ ⁊ eſt aborauū ſilueſtre.
Almahelcb.i. vera.
Alſir.i.ſinapis albū.
Almuſdaru ⁊ algen cōfectiones ſunt.
Akarſet.i.naſturtium.
Albeladorū.i.anacardinū.
Adrioch.i.hartanita.i.ciclamen.
Almalus.i.caſſia
Alſchebaſa.i.mādragora.
Alguaſa.i.qn̄ aliquis triſtatur ⁊ neſcit quare.
Aluenic.i.amcos
Alhiada.i.poliū
Albechanabati.i.reſiſtentia malitiei.
Alguathaguakh.i. conficiens
Alabl docenec.i.trociſci ſtelle qui nō pmittūt vita3 recedere.
Almeiz aharagi.i. genus lacticinij.
Aliathelic.i.pinans.
Alkermez.i.grana.
Almacir idēſt vermis qui inuenit̄ in grana.
Alimbat.i.terebinthina.
Alkeimes.i.vue paſſe ſine granis.
Alberſandarub.i.virga paſtoris.
Alſarſunigi idēſt aſparagus.
Alkidad nigrū in quo inuoluūtur capilli ⁊ man⁹.
Alſeir.i.vigil.
Aced.i.gen⁹ abſinthij coloꝝ ſubalbidi.
Alengeliſ.dicit̄ enula ⁊ ē duoꝝ modoꝝ vna h3 citri nū florē alia albū ſ3 meliō ē cū citrino flore.
Alkentinzi.i.maiorana.
Aſaragi.i.virga paſtoris.
Almiſdaru ⁊ algen ɔfectōes ſunt.

Alſeſcignaſit.i.eupatoriū.
Aalgak.i.tribulus.
Agumbatalo.i.ſtrignū.
Alnemen.i.ſiſimbriū.
Alſathar.i.origanū.
Alſomat.i.atriplex.
Alabglab āramka.i.portulaca.
Alcomagi.i.humex vel facta acetoſa.
Acikir.i.ſquinantū.
Alberdi.i.papyrus.
Albara acora ſcema.i.rapina.
Albedarungi.i.baſiliū.
Alneſci.i.amilum.
Algenares.i.miliū.
Albelgaga.i.cucurbita.
Albenben de quo fit oleū muſcelinū.
Albens.i.nux muſchata.
Albelcet.i.myrtus.
Albeſaraſagel.i.mala cydonia.
Abeldil beldemē.i.grana vimi.
Abolfuſel.i.pip triangularis.
Alberdirgar.i.fraxinus.
Albelcaudaracar.i.grana lauri.
Abaſcenabar.i.nucleos pini.
Abelſenobar ſichir.i.grana pini minoris.
Abelatron.i.grana citri.
Abelius.i.grana capitis ꝛ ē ſtaphiſagria.
Abhel.i.iuniperus.
Aſuſen.i.liliū ꝛ multis ē modis. meli⁹ eſt ireos.
Aſaſargenis.i.mala cydonia.
Alſigel.i.folia ſalicis.
Aſur.i.crocus hortenſis.
Alocen.i.cotula.
Auneb.i.iuiube.
Alcoocal.i.ſpina.
Alnudac eſt flos rubeus.
Albódekidi.i.nux de india.
Alcurnelik.i.fructus tamariſci.
Albin.i.vua ſicca.
Armeniſi.i.ficus ſicca.
Alnuſa.i.cataputia.
Alſa.i.malū mandragore.
Alrotab.i.lutum.
Atrona.i.citrus.
Alcarme.i.vitis ꝛ dicit cochear qñ incidit.
Aguſa.i.iſopi ceratum.
Armen.i.grana ſine muſcho.
Alkais.i.acetū ꝯpoſitū ex duabus ſubſtantijs diuerſis vna calida ꝛ alia frigida.
Azamac arabice gūmi arabicū.
Alchiſita.i.dragagantū.
Alclamata.i.fermentum.
Aleba.i.parcula ꝛ ē gūma abietis.
Almaſtice.i.maſtix.
Almeaſeia.ſtorax liquida.
Alut aſſa.
Alugiris.i.lignū aloes.

Alcacar.i.lapſia.
Alchecaraca vel arcandos.i.piretr͡u.
Atanſa.i.tamariſcus.
Alala aſuſe.i.radix lilij.
Algeoraſen.i.acorus.
Alaſabeo ſaſar.i.diptam⁹.
Albazal.i.cepe.
Alcolanuc.i.aphodillus.
Azalakaroſa.i.radix porri.
Alnizalaſi.i.bolum armenicum.
Aloi aſei alkama.i.lingua arietis ꝛ eſt plantago.
Alnora.i.calx non extincta.
Alchabaſir.i.ſpodium.
Aenut.i.antimonium.
Alazar almares.i.lapis lacte⁹ qui cū fricatur facit lac cuius virtus eſt ut hematites ſed debilior.
Alazaracone.i.petra ſerpentaria ꝛ eſt tribus modis vna quaſi nigra alia ſubuiridis in mixtis lineis albis ꝛ alia viridis.
Alazarlazuad.i.lapis lazuli.
Alkaleū.i.ſtannū.
Alazaraſſengi.lapis ſpongie.
Agrios.i.argentū viuū.
Alcacher alcaſſor.
Acinges.i.vitrū primū.
Auſeac.i.coagulū ceruinū ꝛ genitū bufali.
Aſazaz caluminū.
Alde.i.oua.
Aduzaruzegi.i.gallus ꝛ gallina.
Alac.i.ſanguiſuga.
Azenza.i.cantarides.
Adalaſi.i.vngula caprina.
Abelius.i.grana.
Alaſar.i.ꝯcauitas.
Azon.i.ſempuiua.
Alkenda.i.conaſtrelo.
Ali.i.grana ebuli vel ſambuci.
Abenezib.i.gūmi albotin.
Alkinati.i.bdeliū ſubalbidū.
Aleſtorab.i.ſtorax.
Azemina.i.ꝯtractio.
Azarot.i.ſarcocolla.
Aluf.i.draconcea.
Azamech.i.auripigmentū.
Alnuzaragi.i.fixura in oculo.
Aliada.i.polium.
Alſered.i.acetoſa.
Acati eſt de cui⁹ ſucco fit acatia.
Auſen.i.ſuſarata.
Aſinil.i.mediū inter albū ꝛ nigrū.
Afrana eſt cib⁹ de carne cocta ꝛ infrigidata.
A koilos.i.cardui capita.
Anaſeni.i.piſcis ſalitus.
Acatia ē ſucc⁹ arbori q̄ ſtricto aſſiliatur in alexādria ꝛ dicitur alkaud.
Ariegi.i.atramentū.
Azadar.i.acetoſa montana.

Aſur.i.crocus hortulanus.
Ambalas grece eſt canacella.ſ.herbā que dicit cauda equina.
Adrimia.i.ciclamen.
Othor eſt eminentia in cute.ſ.apoſtema p nuim ſiue puſtula.
Baſſara eſt illud quod apparet.
Betaderet.i.ozimū
Buchormarie.i.herba marie ē barbanica ꝛ ē ciclamen.
Benz.i.hyuſquiamū albū uel boron.i.ſemē nigr͡u.
Bondacha.i.auellana.
Bezariat ideſt virtus bengi.
Bezard.i.lapis viridis in quo tanta vis exiſtit vt omne venenū expellat.
Barachia.i.ſalſa.
Ben ē malus ſemē tincte declinant ad albedinez et albi ſemen quod dicitur piper album.
Berégeſif.i.abrotanū i li.ſiplicis medicie dr enula
Barat eſt vitrum ſalſum.
Bathecaideſt melo.
Bule eſt cucumer ind⁹ ꝛ ſimilr cucūeri capparis.
Bederezenſi loco eius ponitur in letificando pondus ipi⁹ de ſeta ꝛ ptes pōderis ipſi⁹ de cortice citri.
Buzeidē eſt medicia ida loco eius ponitur been.
Bahalce ſimilis virtuti lentium.
Baurach kebuli ſe.indum eſt.
Beſceguaſcen.i.coriandrū putei vel capillus veneris ꝛ perſice dicitur beriſgua ꝛ ſiriace capillus veneris porcinus ꝛ arabice capillus algul.
Barcham.i.arbor ꝛ aſſimilatur folijs acetoſe ſiluestris.
Belemō.i.titimalus q aſſimilat portulace ſilueſtri.
Bedarongi.i.ozimum fluuiale ꝛ ē bederābina ſm quoſdā ꝛ alahyt.
Bedil.i.papauer cordoſum.
Beremehē.i.ſpecies frigidi ſeni.
Beraſicam ꝛ belerkeb ꝛ herbā ꝛ herba iudaica id.
Brebat.i.virga paſtoris.
Biſus eſt quedā ſpecies arboris pini.
Birien eſt apoſtema capitis ꝓpter cōitatē diaphragmatis factum
Beiderbendiū eſt collyriū de āmoniaco latū.
Bamulitis eſt lacticiniū qd̄ aſſimilat myrto.
Berſendaru ꝛ berſcendari ꝛ eſt virga paſtoris.
Beralme pſice eſt feniculuz.
Berilie eſt piſcis.
Bazidē eſt teſticulus vulpis.
Bedeoard eſt ſpina alba.
Bezard eſt galbanum.
Bakilla eſt faba.
Burdacaton ē pondus i modū auellane.
Bachat pondus eſt.
Bacati pondus eſt.
Bakin eſt praſſium.
Briſſis eſt corallus.

Burales.i.apoſtema calidū in inguine.
Baucia ſilueſtris.i.dauc⁹ birſen quādoqꝫ ꝑ pluresi inuenitur.
Barbaki.i.meatus.
Barbeime eſt ſiphac ꝛ dicitur beriteron.
Batarū eſt caro longa in ore matricis orta ꝛ ē dura
Beriterō ē pāniculus ſub ſiphac exñs ꝛ dr rotūd⁹
Buri eſt ramex vel hernia ex lapideitate ſpatis.
Bezolgradatū eſt inſtrm̄ quo euacuat aq̄ hernioſi
Blarach ē apoſtema peſtilētie.
Berſalbi.i.napelli.
Borati.i.vmbilicus
Buriſme.i.apoſtema lene ex ſanguie ꝛ ventoſitate.
Balla eſt ſuccus palme in qua dactili naſcuntur.
Baraſecū.i.lentigo maior.
Barba hircina.i.hypoquiſtidos.
Bedemeregi confectio in antidotario.
Bezarahat.i.reſiſtentia veneno.
Bengi.i.hyuſquiamus.
Beruara.i.zedoaria.
Bothin.i.terebinthina.
Batrahenē.i.capillus veneris.
Benuard.i.odor roſe.
Bebonigi.i.camemilla.
Baſacaron.i.pſilium.
Bizeri alcaraſz.i.apij ſemē.
Bizericome.i.pſilium.
Bizeriataligeniti.i.ſe.ſeni.
Becurdumē.i.cardus ſilueſter.
Bizerikatmi.i.ſemē malue maioris.
Bizeri cubeiz.i.malua minor.
Bangiora.i.vrtica.
Bizeri vma.i.ſemē trifolij.
Bizeri.i.ſemen.
Bizeri corat.i.ſemen porri.
Bizeribēgi.i.ſe.hyuſquiami.
Bizeri hangora.i.ſe.vrtice.
Bizeri giaſef.i.ſe.trifolij.
Bizeri gardel.i.ſe.ſynapis.
Bizeri olimat.i.ſe.lapatij.
Bizeri araſcie.i.ſe.naſturtij.
Bliſem aliā.i.ligna agni.
Beſeber.i.anatan.
Bizeri aſaſal.i.ſe.ſapule
Bizericliten.i.ſe.lini
Bizeri olbe.i.ſe.fenugreci.
Bizeri nemē.i.ſe.ſiſimbrij.
Balgeſar abuſtē paſtinaca hortenſis.
Bizeri antamka.i.ſe.portulace.
Bizeri ſaſigagel.i.ſe.rute.
Bizeri aſormat.i.atriplicis ſemen.
Bizeri ſugi.i.ſe.raphani.
Bizeri vard.i.ſemen roſe.
Bakabar.i.baſilicon.
Bunbede.i.ſcabioſa.
Balhaſcruce.i.granū lini.
Bizeri zerzir.i.ſe.cariote.
Bekat.i.citrulus.

Bechat.i.cataputie:
Balnt.i.glans.
Belabor.i.anacardus:
Beliat aligena.i.galbanū.
Budeid.i.polypodiū.
Beſaſar alſar.i.cepe muris qd̄ ē idē ꝙ ſqlla.
Buraldeb.i.limatura auri.
Bur'alfata.i.limatura argenti.
Beſed.i.corallus.
Biſaac.i.ſaliua hoīs ieiuni.
Beſibeheig.i.polypodiū.
Bizeri raginna.i.ſe.vrtice.

Appatia.i.ferula.
Caſſi dicunt.v.oſſa que ſunt in pectore et caſſi.i.thorax.

Cathin.i.locus exterior in directo cuius ſūt renes.
Caneſis.i.caro prouli.
Caſe'ic.i.veſpertiliones.
Cuſez qñqꝫ ꝓ pticulari tetano ponit.
Cab.i.os p qd̄ iūctura cōplet in crure.
Cicarus eſt apoſtema in mēbro vno ad aliud trans ſiens ſine manifeſta cauſa.
Carmeth pondus eſt.
Colcodea pſicū nomē ē deriuatū a colcodeo qui ē dator vite.
Calcule.i.herba ſimil' vermiculari.
Calcu eſt cū aliqs ſtat ſup pedū extremitatē.
Canguamich ſūt ꝯpoſita ⁊ ſimplicia que comedun tur poſt cibū ſicut capparis oliue.
Cartamū.i.crocus hortulanus ⁊ ſemē eius.
Cotila ē menſura.ix.cōtinens vncias.
Cahab.i.calcaneus.
Calos.i.pannus faciei.
Caragiati.i.lacuał.
Cepamuris.i.ſquilla quia mures īterficit: ⁊ cepa ca nis idem eſt.
Cuſa nomē eſt demonis vñ arcuſa.i.arc⁹ demonis ſcilicet iris.
Cofore.i.ſpuma maris.
Colcatar.i.atrimentū citrinū.
Calcadis.i.atrimentū album.
Calcitum.i.atrimentū viride.
Cuſſurie.i.atrimentū rubeū.
Calcidon.i.album.
Caduucoraſſe.i.arbor picis.
Carakilus.i.lacticiniū qd̄ dicit maſculus ⁊ eſt vnū genus ⁊ poſt ipm oēs ſunt femine.
Cyminū nabatiū.i.cōmune.
Cyminū carmenū.i.ſiſeleos.
Caulis aque ē nenufar ſm.g.q noiauit ḡnū ſpōſū.
Cuhati halhanic ē herba q̄ dicit pupilla oculi ⁊ in uen i in aqs ſtantibus ⁊ dicit ſutrin.
Cupreſſus ſilueſtris.i.iuniperus.
Caniſecies ē ſpecies oſtraci ⁊ guagiel ſimilis.
Cordumeni.i.carui agreſte.
Crocoma vel cucurma ē fex olei de croco.
Climia auri.i.fex auri.
Calcatia aſſimilatur aluſien ⁊ ē herba que vocatur caſſulā cordis.
Climia argenti eſt fex argenti que eleuatur ſuper lo cū in quo infunditur.
Cuſus tres ſunt ſpecies vna carū dicitur laudanus
Chartas.i.charta de panno.cumels.i.vrtica.
Cales.i.alumen indum.
Chochiū eſt aial marinū cuius virtus eſt ꝓpinqua caſtoreo.
Canguarus.i.auiū ventres.
Caſſuradar.i.galanga.
Carnub.i.xylocaracta.
Conitū eſt medicina venenoſa:
Canerat.alatida:
Cubeiz.i.maluauiſcus.
Caneiz ſm quoſdam eſt vene ⁊ dicit eſſe menitibe i.celidonia que eſt pua ⁊ magna dr̄ algerdacie
Cādros.i.tritici romanū.
Cometre.i.pirus.
Caratin.i.lūbrici terreſtres.
Camaduci.i.occiput.
Carabitus.i.phreneſis.
Cauliari.i.dolor capitis māſiu⁹ fixus chronicus ⁊ dicit ouiti.
Chimoſ ⁊ dicit opthalmia magna ⁊ dicitur algua denigi.
Calcaterō.i.egritudo ocli q̄ aſſimilat vngule.
Caras eſt cū aliqs vult loqui ⁊ nō poteſt niſi ſepius mouendo linguā ⁊ os.
Cola.i.aſa in ore ⁊ lingua ⁊ Gal. noiauit ea colon cū i facie pleuerāt ⁊ cū putrefiūt vlcēa maligna.
Cares ē genus cibarij.i.cibi infrigidatiuus.
Carmeſion.i.fructus tamariſci.
Curathi quedā ſpēs fluxus ventris.
Cadumus ē nomen grecū ⁊ eſt diabet.
Calib eſt inſt ſm quo caro addita trahit a ꝓfundo.
Curathia.i.mucilago q̄ egredit in tenaſmon.
Carmata dicit apoſtema qd̄ naſcit ſub aſcellis.i car ne glādulosa ⁊ cū eſt nigri coloris ē mortifera.
Caſſamū eſt viciū quod fit in carūculis narū que ſi milant papillis.
Chiaſeni eſt finis ſuperioris partis naſi.
Caugalib eſt tabula magna cū qua equat os cruris fractum.
Canzi eſt ſpecies crete cū qua abluit.
Carmos ē grana capillorꝫ algul.i.capillorꝫ veneris
Calcanu.i.ozimū montanū.
Cancreos.i.ſemen ferule.
Confectio lohoc.i.quando linitur
Cuzegi qñ aliquis impetuoſe caput vertit retro vel cū loqtur mouet ipꝫ vel cū facit ſtrepitū ore qñ logt ⁊ ſp ꝓfert idē nec ſcit qd dicat: vl cū aliqs logt ſonū facit aut recordet vel aliquid facit qd̄ extraneū videtur.
Cahana eſt vinū albū ⁊ debile.
Caucar genus cardui.
Ceſis.i.ſemen dauci.
Cucurina.i.vena curi.

Crat.i.iuncus de nilo de quo fit acula.
Cābil eſt terra rubea minuta q̄ affert de media aut athema ⁊ cū fricat ſup manū ingredit cutē de q̄ fit vnguentū ⁊ penetrat manum.
Cātaſanich ſunt cibaria quorꝫ q̄dā cū ſale q̄dā ſine ſale condiuntur.
Cumenet.i.amomū.
Cunce.i.aphodili.
Catarios.i.centaurea.
Corat.i.porrus.
Caſbor.i.coriandrum.
Cailagelā.i.ſemp uiua.
Chelin.i.ſiler montanū.
Chofabalraleb.i.teſticulus vulpis ⁊ eſt ſatirion.
Chottolohaceb.i.acetū ſquilliticū.
Caraſz.i.apium.
Cathmia.i.maluauiſcus.
Cubeiz.i.malua.
Caſcas.i.papauer.
Cocior alkradar.i.cortex turis.
Coctior atala alcappar.i.cortex radicis capparis.
Cotior atala raſcenegi.i.cortex radicis feni.
Coctioratala rumē.i.cor.radicis mali granati.
Curcuma eſt quaſi chelidonia.
Curac.i.vrtica.
Cocior atala aſalutiri.i.cortex radicis celſi.
Climia alfada.i.cadimia argentea.
Climia aldeeb.i.cadimia auri.
Cadab algaſdir.i.ferrugo.
Colcotar.i.illud qd̄ dr̄ q̄ſi terra ſurrigena.
Celeckima.i.cucumer agreſtis.

Creb.i.corruptio ſtomachi.
d Dulbaſſilal helleboro in folijs.
Demenul.i. carbunculi.

Danic pōdus eſt triū granorꝫ ordei.
Doch acetoſum eſt lac abſqꝫ butyro.
Dēab⁹ muris.i.macule q̄ fiunt in facie maxie ſuſan tiū ꝓpt̄ comeſtionē panis corroſi a mure.
Demeſt.i. laurus.
Dubeliet.i.apoſtema magnū.
Digiti hermetis.i.flores hermodactili.
Darſiſahā.i.arbor groſſa hñs ſpinā grādē ⁊ dicit qdā ꝙ eſt radix ſpice.
Dirdar eſt fraxinus.
Deindar ē de genē iunipi ⁊ dr̄ pin⁹ inda.
Delhun ē granū ſiſe ordeo lōgū ⁊ ſtrictū ⁊ eſt amarꝫ
Durulaures ē res q̄ voluit ſup arborē antiquam ⁊ ſunt glandes.
Darchimet pōdus eſt.
Dat.i.capra.
Dinarugua ē arbor ſilis rute ⁊ dr̄ zuſer ⁊ dr̄ alhaze cui⁹ granū ſiſe almudē.
Deraria.i.cantaris.
Demolua.i.malua.
Delex loc⁹ ē de quo fit trāſit⁹ ad alterū locū ⁊ ꝓpe qñ eſt ſub terra.

Darchimet daurach pōdera ſunt:
Diplacos grecū nomē eſt diabetes.
Dactili indi.i. tamarindi.
Duragit auis eſt.
Dedi nomē pſicū eſt ⁊ ē pediculus vulturis.
Dardagi ē crocus hortulan⁹.
Dapo glādis.i.cortex ei⁹ piloſus.
Damuarich menſura.
Darſeſſahā.i.gra.alkilkil.
Dēde eſt res ſimil' ligne auis poſita in medio ſui.
Defremuli.i.pulegiū ceruinū.
Dorenigi radix herbe ſimil' zedoarie.
Duranet vocat zedoar ⁊ ē triplex.i.deco ſcilicet hie reſolymitana ⁊ hyſpanica.
Defle oleander.
Duncalagrod.i.oleum.
Dunalhuad.i.oleū roſ.
Dunbeneſecis.i.oleū viol.
Dunalbencara.i.oleū de ſemine cucurbite:
Dunalgēs.i.oleū de nucib⁹.
Dunalſuſē.i.oleū liliaceū.
Dunarauc.i.oleū laurinū.
Dunalarich.i.oleū de ſquinanto:
Dardialaſcebab.i.fex vini.
Dardialacet.i.fex aceti.
Dabac.i.gluten.
Dardiceſe.i.fex olei.
Darſeſian eſt velut ſpica.
Darfulful.i.pip longum
Darſceni.i.cynamomū.
Dem alacubē.i.ſan. dra.
Dem albacar.i.ſan.vacce.
Dem alcamer.i.ſan.colūbarū.

Lumbatale.i.exercitiū ſub quo ꝯtinet ſpe
e cies luctaminis.
Eliemelik eſt corona regis.

Eriſimū eſt quoddā gen⁹ ſiſami.
Eſcute pondus eſt.
Eutoras piſcis eſt.
Eltail eſt loc⁹ vbi dorſum ceruici iūgit.
Euzchez nomē eſt corde grauē reddētis ſomnum.
Endague eſt cardamomū min⁹.
Egena ē vas rotūdū ⁊ ē loc⁹ apō extremitatē oculi.
Endros.i.expulſoriū.
Electra.i.ſaponaria vel herba fullonū.
Etticos grece ethica febris eſt.
Ebune.i.ciberum.
Exalmaius.i.caſia.
Eburiſme empiuriſma.i.apoſtema lene ex ſāguine.
Emerukie eſt alhacaen alba ⁊ amaracum.
Elcler.i.vitis.
Eſiriet.i.antimoniū.
Egedde.i.blacte bizantie.
Ethel.i.ſemen iuniperi.
Ezegi.i.arimonū.
Elcuis.i.cicer.

Elubie.i.feſeolus.
Enaſdalbiar.i.bulbus câinus.
Eledion.aphadilus.
Eluc.i.galia muſchata.
Eſul eſt indicus.
Elueſce.i.amilum.
Elkalibar.i.terebinthina.
Elnindar.i.olibanũ.
Epar adib.i.epar lupi.
Edeilla eſt ꝓuincia quedã.
Eberia mẽſura quedam eſt.
Embula ſuctoriũ eſt.ſ.cãnula qua ſugiť aq̃ uel aliud liquidũ qđ cadit in aurem.
Elen.i.triſtitia de eo qđ futurũ eſt ⁊ vigilare facit: ſed triſticia de preterito dormire que arabice aloſut appellatur.
Encaras.i.melaraice.

f En' eſt modus locutionis cũ de vna re trãſitur ad aliam.
Feluden eſt ſpẽs ferri.
Fiſcalia ẽ potus qui cũ ordeo ⁊ aqua cũ melle primitus vomitũ ꝓuocat.
Faſos eſt manerics volubilis.
Fuſel eſt ꝓpinquus virtuti ſandali.
Feluzeabaragi ẽ herba de cuius ſucco eſt liniũ.
Fiſtula ẽ ſtipites albi piloſi imoñ ſunt piloſi ⁊ odor eius ẽ ſicut odor myrthe.
Felengemiſch.i.ozimũ gariofilatũ ſm quoſdã melilotum.
Fagina ẽ granũ ſiſe ciceri hñs granũ ſiĩ mahaleb.
Ferſeſi eſt de genere alferde.
Feſire ẽ azaraſeni ⁊ ẽ vitis alba.i.brionia.
Fellehaliz ẽ ſpẽs calamenti.
Faſſaig.i.portulaca.
Far eſt medicina turkia.
Farfuricon ẽ medicina ad ſcabiẽ.
Feleſiſis ẽ aĩal ſicut acorat exiſtens in lectis ⁊ apud arabes diciť igil.
Fuca ſit de pane abramarchino ⁊ mẽta ⁊ opio.
Faſis eſt ſpẽs arboris pini.
Farcton ẽ centaurea minor.
Feſula eſt ſpẽs lactuce aſini.
Faba egyptiaca ẽ lupinus.
Foca eſt aq̃ ordei acetoſa cũ ſpẽbus ut zinzi. ⁊ ſilia ⁊ eſt in vaſis ꝑuis terreis q̃ bene opilata ſunt ⁊ cũ aperiũt in altũ ſalit.
Furu rati.i.fungus.
Flenia.i.poenia.
Fetirat.i.interpoſitiones.
Feruzegi.i.ſmerilius.
Fhued.i.os ſtomachi.
Falfaſa.i.trifoliũ qđ dať equis ad impinguandũ ⁊ eſt ſimilis ſule.
Fag.i.agnus caſtus.
Furſus eſt caro addita in oře matricis oris.
Faricos diciť febris cauſon.

Faucus eſt apa in carne glanduloſa.
Foroſinos vel tibelẽ.i.arefactio ⁊ ẽ ſcđa ſpẽs ethice.
Farca.i.mandibule magnũ villoſũ.
Fugule eſt apa poſt aurem.
Felcageſit eſt abrotanũ ſilueſtre.
Ferinos eſt ſpẽs apatis qđ diciť deſcaues. ⁊ eſt durũ ſine dolore.
Futratẽ diciť egritudo qñ dura iſfať mř ⁊ apatur.
Farſas diciť q̄ ſit napellus aliũ venenũ interficiens
audeget.i.calamentum.
Fulfulimon eſt ozimũ montanum.
Faugetkeſt eſt agnus caſtus.
Fenuchia alkemelion.
Fuſel eſt q̃dam nux q̃ naſcitur in india ⁊ eſt ſimilis nuci muſchate.
Felik eſt genus rubeuz.
Fauſel.i.auellana inda.
Feafar ẽ genus portulace.
Faſarſan.i.vitis agreſtis nigra ⁊ vocať vitiana.i.viticella.
Fulfulminue.i.radix piperis vel lignũ ſuũ.
Feluzaragi.i.fel elephantis.
Fariſcon.i.praſſium.
Fauzeligiliegi.i.mentaſtř montanũ.
Faizamen.i.epythimũ.
Fulferalaſbiar.i.pip album.
Flos kiles.i.flos ſalicis de torrente.
Fetirat nomẽ eſt anthelmus.
Phenichia.i.dactili.
Fulfulimon.i.ozimũ montanũ.
Feca eſt quedã deſcriptio in quĩto canonis.
Famoſus eſt genus ſerpentis.
Feſul eſt ſemen.
Furbulcutis ẽ ſpẽs araneaꝝ.
Fantis ſunt cortices pini.
Furſus eſt ad modũ cuiuſdã viſceris.

G Edegul venaꝝ.i.vias venaꝝ.
Guidem ẽ vena q̃ in gutture verſus colli inuenitur ⁊ ſũt due ex vtraq; gutturis parte que dicunť guidegi.
Guarũ aquaticus.i.ſtincus ſꝫ verius ſtellio.
Gelons.i.granũ pini maioris.
Gilbene ẽ ſemen turbit nigri ⁊ cuiuſdã ſẽitis cuius ẽ helleborꝰ albus ⁊ eſt ſpẽs albi hellebori.
Geſtchelirẽ eſt res ſiſe amigdale ⁊ habet duas ſpinas in capite.
Gezar.i.baucia.
Gaſid.i.eupatoriũ.
Guariſcen ẽ auis ⁊ genus columbaꝝ.
Guaſemabras.i.ſtellio.
Guadain.i.oſtracũ.
Guelmeũ.i.foliũ nili.
Geleniabin.i.mel roſaceũ.
Gubes eſt quedam ſpẽs rubea ad palloꝛẽ declinãs ſimilis croco puluerizato.
Granũ nil eſt cartamũ indum.

Granũ azelem diciť piꝑ nigroꝝ vel ethiopiũ.
Granũ anaſcẽ eſt granũ exiſtẽs in q̃titate piperis ⁊ il arbocolor eius.
Granũ alkalkil aſſilať piꝑi al.ꝑſice dř darſiſahã ⁊ ẽ ris tremule.
Granũ viride cuiꝰ ſemẽ dř albotĩ ⁊ q̃ ex ea ẽ magna dicitur atharo.
Gẽcũ.i.gũmia rute agreſtis ⁊ eſt anacardꝰ mõtanꝰ.
Gembur.i.roſa vinee ⁊ dř algarĩ ⁊ ſm alnãſorẽ ẽ ſpina alba florẽ hñs citrinũ.
Gumera ſũt ꝯfectiões liqde q̃s mulieres faciũt qbꝰ liniunt facies ſuas.
Gabgob.i.grana ſol.
Gueri.i.lapis q in felle bouis repiť.
Guerich ſũt vene labioꝝ.
Gubera.i.meſpila.
Guadahũ.i.veneres.
Guſume ẽ quoddã genꝰ tuberꝝ.i.fungoꝝ.
Garab eſt fiſtula in anguľ oculoꝝ domeſticis.
Garab ẽ arbor ſup quã generať boracꝛ.
Guardenigi.i.opthalmia magna.
Gele ẽ duritics.i.cũ accidit in palpebris difficultas motꝰ ad eleuandũ vľ apiendũ.
Guacce eſt diminutio auditus abſq; deſtructione.
Genſuci pondus eſt.
Galb.i.grana ſol.
Grana araſced.i.naſturtij.
Grana libor.i.catapucie.
Gueigin.i.ingetudo eiꝰ q ſolꝰ logť.
Gamedin.i.inſtrm chirurgicũ.
Gaueru.i.qñ hõ videť log ꝑ nares.
Guahen.i.indignatio q eſt infra tortionẽ.
Guac ſiracõ.i.pũctio.
Gar.i.laurus.
Guazi.i.vulnꝰ qđ fit in ꝓfundo.
Grana nigra.i.nigella.
Gardau.i.pediculꝰ q naſciť in inguine ⁊ ſub aſcella
Grana almahaleb.i.grana ẽe.i.grana cerasi ſilũ.
Gueleir.i.oppoponacũ in alio gueſir.i.galbanuꝫ.
Gemẽ.i.oppoponacũ.
Gaidi.i.poliũ.
Geſaminũ.i.roſa de q̃ fit ſambacũ.
Guliar.i.flos mali granati.
Geuſados.i.caſtanea.
Geuſzbne.i.nux muſchata.
Geuſ halamel.i.nux cupſſi.
Gezir.i.oppoponacũ.
Galangeni.i.galanga.
Gauzemel.i.vrina cameli.
Gaukileb.i.vrina canis.
Gau.i.vrina.
Gau ſegi.i.vrina hois.
Gau ſabiũ.i.vrina pueroꝝ.
Guzden.i.talpa.
Gẽlut.i.coriũ ſerpẽtis.
Gũmi alkuret.i.dragagantũ.
Gedegul eſt via ſiue canaľ minutũ inteſtinũ

Gion eſt fluuiꝰ.
Gauezi medicamẽ vulneꝝ neruoꝝ.
Guale eſt egritudo quedam.

Iſimulũ emplaſtratio oĩbꝰ cõmunis.
b Haſck.i.tribuli.
Haſſech.i.ſidoniũ loco eiꝰ põĩ origanũ
Herbũ.i.herba iudaica.
Hunai arabice ioannĩꝰ latine.
Heſdehẽ.i.lignũ indũ.
Habel.i.minutus.
Hertile qdã ſiľs piꝑe.
Hebel.i.ſauina.
Heſtiſtides eſt ſemẽ barbe hircine.
Halauakid.i.racemꝰ.
Haliti.i.medicia inda ſimiľ hermodactiľ.
Harroman.i.granũ cuiꝰ virtus eſt virtuti ordei propinqua ⁊ eſt mediũ inter triticũ ⁊ ordeũ.
Hinſtiſdochi.i.hypogſtidos.
Hebarſius.i.lactuca aſini.
Harmel ideſt herba que edeti inuenitur ⁊ aſſimilať cicute loco eius poſuit conſtantinus cicutam et errauit.
Harbe.i.hubere auis.
Herbũ.i.orobꝰ ⁊ ẽ amelictarda eſt aux romanũ.ſ. achiroſa cuiꝰ gũma dř karabe.
Herba vitri ẽ herba q̃ vitrũ abluiť ⁊ eſt paritaria.
Harbaũ dř agnꝰ caſtus ⁊ eſt herba hñs ſemẽ triangulatũ ſicut lancea.
Haſaſi eſt medicina armena ⁊ dř pſilca cuiꝰ virtus eſt virtus euforbij.
Hameló eſt ſpẽs mezerion ⁊ dř camelcũ.
Hazehuſes dř amarugina.
Hahelkalibat.i.genꝰ ſiſtici.
Halẽ.i.malus odor.
Hucuriz eſt ſpẽs lacticiniũ
Harrire.i.iuniperus.
Haſce.i.iſopꝰ q naſciť in ortis.
Herba mãrie.i.atanaſia vel tanacetũ.
Halalꝰ eſt apoſtema in lachrymali oculo apparẽs ⁊ cũ rũpiť fit fiſtula q̃ dř garab.
Heuť dicunť res acute.
Heuſati.i.actio.
Hethet.i.liq̃factio.
Helk.i.viſcus.
Harcũ.i.lutũ.i.purũ.
Hamaiciami.i.ſenticũ.
Holus iudaicũ.i.altea.
Habꝰ.i.ſpẽs volubiľ ⁊ dř alageb.
Halchleb ẽ ſpẽs volubiľ hñs lac.
Halce dicũtur apoſtemata acuta q̃ naſciť in ſuꝑficie ⁊ dicunť albalce q̃ aſſilanť folijs vice.
Hulemodꝰ ẽ cibariũ.
Halaf.i.morbilľ viridis vel deſudatio.
Hudubub eſt auis q̃ clamat de nocte.
Herba fluminis.i.lenticula de amne.
Hegrietia.i.egritudo hñs acuitatem vt naſturtiũ

hebi cardomomũ minus.
Heſereazẽ.i.vitis alba.
Honſa naſturtium.
Harf eſt ſemen alcanabotis.
Hoſmar⁹.i.tria grana cydõioꝝ que ẽ q̃rta ps lib̃
Hagneris.i.electuaria ſtõ ↄuenĩẽtia quẽ fiũt de cy donijs vel de pomis vel de prunis boni ſapo ris ſiue ſint ſolutina ſiue non.
Halacdan.i.in locis qui ſũt poſt aures.
Heil eſt ſpecies cardamomi.
Hauſegi.i.ramnus.
Hirudo.i.ſanguiſuga.
Harmene genus animalis quod dubitat Auicẽna an ſit baſiliſcus.
Hercules.i.locuſta magni corporis nõ hñs alas.
Heclunch eſt menſura.
Harbe eſt animal venenoſuꝫ faciẽs oua q̃ veneno ſa ſunt.
Herba canicularis.i.hyuſquiamus.
Hercaſus.i.liquiritia.

J Aguerie.i.electuari a ſtomacho ↄueniẽtia q̃ fiũt de cydonijs uel de pomis vel de prunis nihil amaritudis hñtia boni ſaporis ſiue ſint ſolutiua ſiue non.
Jar fluminis.i.iuncus fluṁs ⁊ eſt herba q̃ creſcit i aquis habẽs flores ſiĩcs nenufari.
Jſidebegi.i.pulloꝝ cibus qui dicit̃ taſeata.
Jabrol eſt radix mandragore ſilueſtris.
Janienum.i.fumũ.
Jgil.i.cinices.
Jbet.i.pfunditas ſomni.
Jſec.i.ſynciput.
Jeleniabin.i.ſuccarũ roſa.
Jaharich.i.interior ps labioꝝ.
Jecteri kumet.i.herba pulicũ.
Jnterfector patris ſui.i.ſatiriõ.
Jbenes.i.belua.
Jnterfector apum.i.nenufar.
Jndebegi.i.cibus qui fit de nucib⁹ pue plante ſup quas pinguedo arene aſſata defluens fundit̃ q bus q̃nq̃ herbe cõtte admiſcẽtur.
Judac.poliũ maius.
Judaiba.i.poliũ minus.
Jſtirgar eſt q̃ fit ex amigdalis ⁊ ſale ⁊ aqua.
Jdeſohe.i.cardamomũ minus.
Jmneet eſt fruct⁹ ſicomori ⁊ ſũt ſicut ficus agreſtes dure acetoſe.
Jbendgue eſt muſtela.
Jaibedi eſt rizi.
Jninoctica.i.dormire facientia.
Jndicum granum nil.
Jnarmatu eſt inſtrumentũ quo ſuſpendit̃ aliq̃s.
Jecũ cimeo eſt herba pulicũ.
Jlticinus eſt genus ſerpentis.
Jndebi cibus quidam ad coitũ valẽs.
Jd quo aurũ adheret hoc nomẽ ↄuenit ãmoniaco ⁊ q̃cũq̃ cõuenit cuidã rei q̃ fit ex vrĩa ſiunt ĩp pa i mortario ereo cũ aceto i ſale donec coagulet̃.

k Akendẽ ẽ res leuĩ ſicut albuſnati lactea ⁊ in rakia noiatur ſterc⁹ colũbarũ in baldac ⁊ egypto nux hendem.
Kuſelẽ ſunt fuſtes nigredini attinẽtes radicibuſ rubee ſimiles.
Kilk ordei eſt ordeũ fractũ vel priſana.
Keldaru alaraxi ⁊ filix.
Keſtu.i.herbus.
Kiſt menſura eſt.
Kerſuim⁹ eſt egritudo que ẽ magnitudo virge pter naturã ⁊ dicit̃ etiã kerſuin⁹ egritudo oblib ⁊ aliud mẽbrũ preter naturã excreſcit.
Kebikengi ẽ lupin⁹ ſilueſtris ⁊ ſũt ſpẽs quattuor.
Keſumen eſt pondus.
Kermet eſt pondus.vij kirat.
Kitran eſt pix.
Kadũtoras.i.picis arbor.
Karites animal eſt venenoſũ.
Kerua.i.pentadactulus ⁊ eſt reſin.
Kacupeion.i.lacticiniũ.
Karabe eſt gũmi arboris dicte nux romana ad citrinitatem tendẽs ⁊ eſt kekat.
Karmezik.i.fructus tamariſci.
Koſilinũ pondus eſt.
Kemelthi eſt ſpecies mezerion.
Kekengi ſpecies eſt ſolatri.
Keuzanguen eſt piſcũ nomẽ latine lingua bouis.
Karabitus eſt apoſtema capitis calidũ ⁊ ẽ birſen.
Kerbera eſt curcuma.
Kerſe aromaticũ eſt ſpẽs cinamomi groſſi.
Keiſum.i.abrotanũ.
Keiſim.i.leuiſticum.
Keiken ẽ gũma horribilis ſaporis ⁊ ſm aliquos eſt ſandaraca.
Kataf.i.atriplex.
Kered.i.frutex cuius gũma eſt dragagãtũ.
Ketemõ eſt egritudo oculi ⁊ ẽ quaſi nubes.
Kakaſiz eſt locus poſt ptẽ ſupremã naſi.
Keludicon eſt medicina quedam.
Kabk.i.torelle.
Kaſkaſ.i.papauer.
Kiſkar.i.eleuatum.
Kered.i.citroli.
Kemac.i.condimentum.
Kenim.i.menſis.
kerſenati.i.arena.i.hectuna propter ſui paruitatẽ.
keimati eſt medicina ſicca pro pueris.
kermẽ.i.grana.
keſmes.i.paſſule enucleate.
kairon eſt lignũ indũ.
kebenzlaſenz eſt genus tuberũ ſolidũ adunatuꝫ in magnitudine teſticuli ⁊ ſcrofule.
keſelot ſunt porri nabathi.
kalus ſuccus ciborum.
kelaſebe eſt cubebe.
Koſſen eſt cortex glandiũ.
Kenif ſũt dies caniculares.
Keſtius nomẽ põderis eſt.
Keleiaci eſt menſura quedã.
Kenini vas eſt vitreũ in modũ phiale habens orificium ſtrictum.
Keduſal eſt genus ſerpentis.
Kemunec ẽ genus cibarij puri.
Kien eſt quedam regio.
Kenuc eſt menſura.
Karõ eſt lignũ iduꝫ et ñ elõgatur qn ſit almugath.

L Apis adeſtatez.i.margarita ⁊ eſt lapis luminis q2 confert oculis.
Lambas aleucub ẽ herba pplqua ſtopo.
Lenticula aque ẽ herba q̃ erigit ſup faciẽ aque in terris lacunalibus.
Lulume eſt vngula.
Lenticula de amne.i.herba fluuialis.
Lapis preſil.i.corallus.
Lutum.i.creta.
Luſe dicit̃ hernia ex apate.
Luteeſula.i.verruce.
Latica ẽ febris quottidiana cõtinua.
Lutũ albohera.i.terra ſigillata.
Ladac ẽ cõfectio ex muſcho gariofilis ⁊ ſiſibris q̃ liniũt ſe mulieres.
Lingua auis.i.fructus fraxini.
Liliũ celeſte eſt ireos.
Lactuca aſini.i.v̈ga paſtoris.
Lapis iudaicus.i.lapis agapis.
Lapis vulcani dicit̃ lenis ⁊ pparator corij.
Lapis danaſcen.viridis quo acuunt.
Lans.i.amigdala.
Langa genus ẽ titimali.
Lagenaga.i.borago.
Lac deſerti.i.herba hircis vel hypoquiſtidos.
Lilen.i.mercurialis.
Laguait arabice latine ea que ſequũtur.
Lafabales ſũt epithimata ex rebus bñ redolentib⁹ ſicut aq̃ myrti ſandali cãfora ⁊ ſimilia.
Lapis alagi ẽ lapis ſĩis oſſibus elephantum.
Lutũ ſemiũ eſt ppinquũ luto armeno.
Lutũ ſamiũ ẽ ſicut lutũ ſigillatũ in operationibus ſuis ⁊ ẽ ſtella ſcenu⁹ qꝛ idẽ eſt qꝛ talk.
Lubue eſt arbor ſtirac.
Lubue ẽ ſtorax ⁊ mel allubue ẽ ſtorax liquida.
Lac alraib.i.lac acetoſum.
Luf eſt herba q̃ dicit̃ luf ſerpẽtis ⁊ ẽ ſerpentaria.
Lalebũ.i.lecteri.i.ſup vmbilicũ.
Lalec.i.res que diu maſticantur.
Lokiati regio quedã eſt.
Laclachatũ ẽ medicamẽ quoddã ↄfortãs ſtõm.
Lepus marinus ẽ aialoſtracoſũ lutoſũ.
Lanuga eſt flos arundinis.
Lapis ardis eſt alumẽ albũ ſiſe zuccaro.
Lacterides dr̃ almeudana cuius fructus dicit̃ eſſe amarus ⁊ eſt cataputia.
Laſar eſt lachrymũ ſilſiũ.
Laſerpitiũ.i.ſilſiũ.

m Alta cheli.i.hpoſiuis q̃ docet ſarracenos q̃liter dñt orare ⁊ matrimoniũ hẽre.
Muſaac arabice latie ↄnexa dicuntur.
Mulalac dr̃ aladac q̃ ẽ ↄfectio ex muſcho gariofil cãfora ⁊ alijs odoriferis cũ aq̃ roſ.cũ qua aqua id miſtũ turbida liniũt ſe mulieres.
Melalac ẽ lac acetoſũ coagulatum.
Memirem.i.chelidonia.
Melones arecbij.aliqui dicunt̃ habentes collũ lõgũ ⁊ ſunt paleſtini vel indi.
Meruba.i.facta.
Mezerion.i.anabule
Magra.i.terra carpentarioꝝ.
Meſit.i.aqua lactis.
Marmorea dicit̃ faba inuerſa.
Maru.i.marubiũ.
Madion.i.auis diuerſoꝝ coloꝝ.
Melk legumẽ credo faſeoli.
Marmacora ſm quoſdã eſt ariſto.longa.
Marmacor eſt ſpẽs ſumule ⁊ arabice ẽ ligua bouis ⁊ dr̃ ſclauc ⁊ ẽ alſafrẽs ſumule ⁊ ẽ alia q̃ noiatur marmues ⁊ eſt alia q̃ dicit̃ meiſedaſ.
Meſcatrameſir.i.pullegiũ ceruinũ.
Mugath ſm quoſdã ẽ radix granati ſilueſtris.
Merdaſengi.i.lithargyriũ.
Murati fructus eſt.
Mũpuꝫ eſt pieces domoꝝ apũ i qbus faciũt oua ⁊ bullos ⁊ nũnigꝫ ẽ ſordities feneſtraꝝ forſecaꝝ.
Magneſia ẽ lapis i virtute marchaſite.
Mahaleb.i.vera.
Meheibetene ẽ illud qõ dr̃ granũ regũ ⁊ arbor eius nominat̃ aſuber.
Muſa fructus eſt.
Muri.i.garus.
Maroch eſt radix aniuden.
Mehezeregi ẽ ſicut ſcebrã qdã numerãt eã inter lacticinia.meſſe ẽ pximũ ſubſtãtie ſeboꝫ.
Molochia eſt ſpẽs malue.
Metheca.i.ſebeſten.
Marchaſita ẽ fex eris ſicut climia auri fex auri ⁊ ſic antimoniũ de minera plũbi.
Moſiſibe eſt ſpẽs galange.
Mula eſt pe ſtia oculi q̃ dr̃.muſchtis aq̃.i.pũmõria aque.
Mercuridus.i.cucumer ſaracenicus.
Malacumia.i.illud quo vitreant̃ vaſa.
Michadi.i.forfices.
Meliſtz eſt menſura.
Maraſton.i.hoſpitale.
Macadarin nomẽ inſtr̃i p tela oculi auferenda.
Meliſia.i.ſine granis.
Marmenta.i.marubiũ mõtanũ.
Melus.i.liquor acetoſus.

Merdeſceris.i.plumbum vſtum.
Meſemē.i.locus ſub teneritudine coſtarū.
Metha.i.thorax.
Meſos genus eſt cibariorum ſicut colūbi in aceto cocti in quorum ventre ponitur menta.
Muſaac cibaria ſūt ex pulliſ aneto acreſtā ⁊ ſicub⁹ facta.
Mucaliſ eſt tertia ſpecies ethice.
Metahum eſt capra.
Miſmiar eſt nodus rotundus paruus ſimiſ capiti claui.
Matahaze.i.pannus factus de pilis capre.
Madio eſt ſituatio uel anguſtia.
Meriſulē eſt lignum aſparagi.
Melanochion ideſt opium.
Michatolez.i.euerſio cutis ī nō nāe colorē.
Methus eſt locus inter ſpatulas.
Murkin eſt vnguētū de calcadis.
Marcur eſt vermis qui inueniſ in grana.
Maſurgi.i.egritudo cū pupilla apiſ nimis.
Magmuda.i.ſcamonea.
Merid ala.i.maiorana.
Medien.i.toxmiſcus ⁊ eſt herba fetida.
Mugadhod ē ſucc⁹ q̄ i radice xilocaracte naſcitur
Mecha.i.ſtorax.
Meſt eſt triticum.
Muredaſcon eſt flos ⁊ ſtipites frangibiles ſubtiles ad cinereitatem ⁊ citrinitatem decliues.
Mundulimon eſt bdellium ⁊ mucle ⁊ medac idem
Mura ideſt myrrha.
Miſmis ideſt chriſomila.
Maran ideſt emplaſtrum.
Muraba ideſt conditum.
Medeni eſt egritudo dicta vena ciuilis.
Miſcla eſt compoſitū ex pane azimo ⁊ oleo.
Meliſia ideſt ſine granis.
Mezameiz ē gen⁹ ſpētis vel vermis piloſus.
Mes eſt quedam egritudo.
Miliaris genus ſerpentis.
Murzia eſt quedam terra.
Murkion eſt tertia ſpecies arancarum.
Maceria eſt locus inter anum ⁊ vuluam.
Mulaiaha eſt ſimilis virtuti neremiſk.

n On hilech eſt cū aqua fūditur ab alto ſup aliquē.i.embrocando.
Nehegue digi vel neginē ſūt quattuor dētes extrēi ſcꝫ molares q̄ in alio loco neguediḡ vocantur.
Nux hendē ē terra ḡnoſa ſicut cicer declinās ad citrinitatē q̄ muſtū clarificat eiciendo fecez.
Nigra vena.i.matrix.
Nabit eſt potus qui fit ex dactilis ⁊ ficubus ⁊ aliis ab vuis ex quolibet fructuū.
Nuola.i.ea que poſt cibū ſumūtur ut fruct⁹ frigidi
Napellus dicit̄ q̄ ſit bzionia.
Nabathi.i.eōe q̄ ſimile reperitur in oſ loco.
Neremiſk.i.muſaha ⁊ ē flos peonie uel peonia.
Napellus moyſi ē herb̄ naſcēs cū napello. napellus ū o moys ē aial q̄d in radice napelli morat̄ ⁊ eſt tyriaca oſ veneno.
Neregil.i.nux indica.
Nemen.i.ſiſimbriū.
Nux methel eſt ſimilis nuci vomice.
Narū.i.baurach armenū.
Neridē.i.ſpica romana.ſ.celtica.
Neſrin ē ſimilis narciſſo in virtute ⁊ roſa.ſera.i.ſilbacus ſilueſtris.
Nerſciendaru.i.herſcieēdaru.i.virga paſtoris
Natis.i.cōfectio ex melle ſicut penidiū.
Niſon.i.martius.
Naurianton.i.rubeū.
Neſeſtengi.i.amilum.
Nedimus.i.apoſtemata in radice auris naſcētia.
Noduar.i.liquor.q̄ñq̄ ꝑ aceto q̄ñq̄ vero nō.
Neraberti.i.ameos.
Neſaa.i.ſciatica.
Neſegich.i.ignis deſcēdens.
Nenular ⁊ Sal vocauit eū cauliē aque.
Naſſeſengi.i.ſcolopendria.
Napta.i.petroleū.
Nabac nomē ponderiſ.i.quantū vna faba vel quātū quattuor grana.
Naurnacon dictio attributa ſali nitro.
Nubia eſt terra quedam.
Naducē eſt diſpoſitio mala matricis diuerſa a mola ⁊ vocabulū perſicum eſt.

o Ca herba ē paludeſtris que in flumib⁹ orit̄
Omorenſis ideſt dilatatio.
Oleū de ben.i.muſcelinū.
Oleū decamū.i.x.ſpecierū.
Oegi.i.acorus.
Oliſatrū.i.petroſelinū macedonicū.
Oleū demeſt.i.oleū laurinū.
Oleū omphacinū.i.oleū de oliuis imaturis.
O abel acara.i.cucurbita.
Offien.i.opiū.
Orale eſt pannus de ſeta quo cribratur ſubtiliter.
Omorenſis nomē medicaminis.
Obtharmicū ꝓuocatiuū ſternutamenti.

p Iper aque ē herba ut olus naſcēs ī aquis ⁊ aproximat in guſtu ſapori piperis.
Pupilla oculi ē eruca aque ⁊ dr̄ apiū aque ⁊ ē herba boni odoris ⁊ orit̄ in aquis ſtātibus.
Paſtus colūbarū ⁊ camelor eſt herba hñs grana ſicut granū myrthi ⁊ ei ꝓximū.
Pſilotrū eſt medicamē depilatorium.
Pes locuſte eſt ſicut olus ſamenum.
Pes coruinus eſt herba virtutis hermodactilorū
Pheludē ē cibus ex farina tritici cū melle.
Panis kuſkar eſt fermentatus panis.
Piſces alredradu.i.petroſi uel parui.
Pediculus vulturis nominatur pedi pſice ⁊ merule grece ⁊ taſatis indice ⁊ eſt beſtia ſicut pedicul⁹ qui in iguine naſcitur ⁊ ſub aſcellis
Phitanos.i.febres erratice ut ſextane.
Pedetolene ē grecū nomen ⁊ pondus duplum to n⁹ q̄d balneo ē ꝯueniēs. ⁊ ē coopimētū ex duob⁹ pānis ſcīt lana plenū uel cotto q̄d appellat
Plumbum algalai.i. ſtannum.
Planta noctis.i.bothor parue.
Pumex ⁊ fenic ideſt lapis vulcani.
Pulicaria ⁊ pſilium idem eſt.
Polygonia ⁊ poligones dicitur ſanguinaria.
Pentaphilon eſt quinq̄ folium.
Petalum ē reſidētia in vrina: ⁊ dicitur crinoides.

Igā oīa greſſus iſtra ſūt ut coxa crus pes.
Raſga uel raſa.i.patella uel ocul⁹ politis.
Rob.i.vinum coctum inſpiſſatum.
Reſin ideſt pentadactilus.
Raib.i.lac acetoſum.
Rocen pondus eſt.
Rubis canis planta eſt habēs fructum ſicut oliua habens intus lanam.
Rauedſeni.i.reubarbarum.
Raan ſalamonica ē ſilis aneto hūido: ⁊ dr̄ q̄ folia ei⁹ ſūt ſic̄ malua: ⁊ q̄dā noīant eā abaſalcrū.
Roba.i.auellana indica ⁊ ē fructus in magnitudine auellane ſimilis papaueri.
Ribes.i.acedula.
Ratienigi ideſt colofonia ⁊ gumma pini: ⁊ nominatur arbor eius alherci.
Rumbut eſt color ſāguis putrefacti in facie. Et eſt beſtiola exis in ſupficie aq̄ que ſuper eā mouetur diuerſis modis ſine ordine ad ei⁹ ꝓpetatem dr̄ chuthubuth q̄dā ſpēs meſie quā q̄ patiſ vinos hoies abhorret ⁊ appropinq̄t mortuis.
Rucalia herba eſt.
Ruſatagi eſt es vſtum.
Radix alexei ideſt radix vitis.
Radialemen eſt fumus terre.
Roiora eſt illud quod eſt in aere apparēs ſicut ſtella cadens que eſt in motu.
Rachaba eſt os pectinis.
Roſbot eſt potus uel conſolidatio oſſis.
Rutela ē aial aranee ſiſe q̄d noīaſ alſeched ⁊ ē venatrix muſcharum ⁊ nominatur plaid.i.rapax.
Robub ideſt ſucci inſpiſſati ſine alterius cōmixtione per ignem uel aliter.
Radix auſche eſt radix mandragore.
Roſa ferida eſt flos peonie.
Ruſuc ideſt tri.
Remeach eſt linimentum prohibens caniciem.
Rotab dactuli immaturi.
Rechi regio quedam eſt.
Racha ſpecies eſt trifolij.
Roona eſt cum aliquis ſine cauſa ridet.
Roſetin eſt pondus quoddam.
Rimegi eſt lapis ſicut cancer.
Ratubā eſt alcor.
Robilie eſt legumen.
Raham eſt myrtus.
Ramich ē ꝯfectio ꝯſtrictiua q̄ fit galiamuſchata.

ſ Eris ſunt due arūdines que ſunt inter adiutorium ⁊ manum.
Seguengedegui.i.partes viarum venarum que in aliis diuidantur venas.
Sobenec eſt herba marie.i.ſacenaa.
Sedeh eſt vena que ē inter auricularem ⁊ anularē ⁊ in raſceta manus apparet.
Sila ideſt apoſtema in principio ſicut glandula poſtea multum augetur.
Scere ē īfectio cutis ſic̄ ipetigo. dr̄ tñ int ſcere ⁊ impetiginē ē: q̄ ſcere totū mēbrū tenet uſ mediātē corpis. ipetigo ū o ſūt macule diuerſe.
Scat eſt arbor in egypto.
Scehedenegi ē ſemē canabis uel ſedenegi.
Sulatum eſt egritudo oculorum que accidit pueris ꝓpter fletum: ⁊ eſt quaſi ſcabies.
Surabes.i.ſeſea.
Sceha romanum.i.abſynthiū ſm quoſdam.
Sanicla.i.triticū fractum cū multa aqua coctum.
Seneigi.i.fumus terre.
Sechaniabin.i.oxymel.
Subet ē paſſio quā q̄ patiſ ſtat ſubtus ⁊ vī ſeq̄ dormire ⁊ vocaſ ⁊ vix reſpondet.
Schene ⁊ buzi ſalſe ſūt q̄ fiūt in egypto.
Sabra eſt ſpecies ozimi.
Seregi eſt medicamen acutum.
Suffuf ſunt puluerizata que in os proiciuntur: ut poſtea aliquis liquor bibitur.
Saluatella ſiue ſeylen eſt vena.
Surum eſt nigella.
Stellio.i.lacerta viridis.
Soda.i.dolor capitis.
Senkar.i.pes colūbin⁹ cū quo tigit ocul⁹ uel cera.
Sahafar ſūt macule rubee q̄ fiūt cū puſtuſ puis.
Scea.i.ſticados arabicum.
Serembligi.i.emblici in lacte infuſi.
Starax eſt quedam ſpecies ſtoracis ſm diaſc. ⁊ alios eſt gumma oliue.
Sauic ordei ē ordeū fractū cū multa aq̄ coctū.
Sakaic eſt flos papaueris ruffi.
Senuſemiati.i.ſtans ad ſolem.
Simaren uel ſincaren.i.lactuca intelligitur magna ⁊ eſt lactuca aſini.
Senē.i.ſalſa facta ex piſcibus.
Spuma maris ideſt pumex.
Sindeiudar.i.lac arboris q̄ ſimilaſ iuniperoꝝ.
Selon.i.ſanguis draconis.
Sipti aſſimilaſ magne aranee lōgos hñti pedes.
Solben.i.almeizara ⁊ eſt arbor parua vnī⁹ brachij habens folia parua ut buxus.
Sedre dr̄ vertigo que facit hoiem cadere.
Sarnabraus.i. ſtellio.
Sebel egritudo.ſ.qñ vene ī oculis apparent.
Seſcoaici.i.anticara romana.

Sepitabumen eſt quedam ſpecies ſorbe.
Sabꝛos animal eſt.
Succutum.i.ſēpuiua:ſꝫ ſm quoſdā ē mādragoꝛa.
Sulem eſt medicina romana.
Sunuburnoſā.i.ferrum naturale ſicut eſt.
Semurion eſt ſpecies apij ſiluestris.
Sentus eſt ſpecies marubij.
Semaris ideſt ſardelle.
Sirengi.i.azerion ꝛ ē virtutis ſcedenigi.
Saccardon piſcis eſt.
Suffidus.i.apoſtemata dura.
Surin.i.ſpecies lacticinij.
Sol ideſt ſabucus.
Sarſoe uel ſanar.i.ferrum.
Selegucha.i.caſſia lignea.
Salaſ ideſt ſalix.
Seccha ideſt tribulus.
Sandaros ē almedō ꝛ ē vernix q̄ dicit ſādaraca.
Sakiukaribame ē roſa rubea valde.
Setaragi ē herba ſimilis naſturtio.i.tapſia.
Serpium eſt ſpecies tribuli.
Sitra ē arboꝛ cuius fructus ē nabac.
Senuat ē lactuca aſini habens folia ſicut lactuca.
Sel ē medicina inda ſimilis zinziberi.
Sucaram ē ſpecies hyuſquiami albi.
Scedenegi uel ſedine ē hematites.
Scebrā eſt ſpecies lacticinij.
Selec eſt ſiligo.
Seſnoſcik eſt ſimilis abꝛotano in virtute.
Seerbin ē arboꝛ alkitran.
Sucu ideſt climia.
Seilen.i.gaſalibu.i.lolium.
Seerantum.i.ſtincus de mari rubꝛo.
Satarbari ideſt ſiluestris.
Succudus quandoqꝫ ſublimatur climia: ꝛ quod ſublimatur eſt tutia bona: ꝛ quod redit inferius ex climia nominatur ſucudus.
Singemalſce ideſt epaticum.
Sibare ē mania accidens cum ſirſen calido.
Sceirazirac ē lac veſpertiliōis ꝛ ſm quoſdā ē vſtā.
Seraclia ē qn̄ aqua ingreditꝰ tracheā arteriam.
Sacuculos ē apoſtema cerebꝛi.
Setaſifu.i.oſſa pectoꝛis.ſ.thoꝛacis.
Sadurin ideſt ſcotomia.
Subet qn̄qꝫ ponitur ꝓ profunditate ſomni.
Soꝛē.i.congelatio.
Sirſen.i.apā calidꝫ qđ fit in ventriculis cerebꝛi: ꝛ qn̄qꝫ ē frigidū ꝛ dr̄ lethargia ꝛ qn̄ ē compoſitū dicit ſubet aſahari.ſ.doꝛmitatio vigilatiua.
Subet aſahari.i.doꝛmitatiua vigilatiua.
Sucos ē ſpēs ꝯgelatiōis qn̄ eger intuetꝰ vnū locū
Sahara ſubetia.i.vigilatio doꝛmitatiua.
Saba ideſt demon.
Spina alba.i.bedeoard.
Syriar.i.caro que oſtendit ſm partem.
Sekebenegi.i.oppoponacum.
Setara.i.tapſia.
Spina iudaica.i.nigra.
Sābedig.i.imeril quo ceteri lapides perfoꝛantur.
Seratif.i.hypocondria.
Sief.i.ſuccus.
Suſar.i.buxus.
Sacaiknahamen.i.floꝛes papaueris ruffi.
Silac.i.groſſities i palpebꝛis cū rubeſcūt oculi.
Suſati ē caro mollꝰ exīs i interioꝛe pte palpebꝛaꝝ.
Sucudrium allium agreſte.
Surſen.i.phꝛeneſis.
Stella ſcemius: ſtella terre lutum ſceminum idem ſunt ꝛ talk.
Soſara ſūt apata q̄ accīt i vclamie ꝛ pubꝰ pectoꝛis
Suregi.i.oleum ſiſaminum.
Suſuſet.i.pulueres qui per ſe ſumuntur.
Sacuſulōduriō.i.albutueben ꝛ ē ſcolopēdria.
Sadaf.i.conchule marine.
Sac ē galia muſ.hata.
Sula.i.herba artetica.
Sauligo ē locus quo ſuperioꝛes partes coꝛpoꝛis tiſi mouentur.
Subub.i.radius qui ē ut ignis ſtans in aere.
Scādis.i.melo romanus.
Sarmach apa bucum auris.
Sare ē paſſio qn̄ homo maxie ſentit pruritum.
Siragi ideſt lac ſici.
Selilos.i.apa naſcēs in carne glandoſa.
Seſiros.i.ſcimos ꝛ ē apoſtema.
Silla ſpecies ſunt nodi.
Setaragi.i.tapſia.
Sacos ē animal paruum ad ſimilitudinem cuius tubera leproſi apparent.
Simenia oſſa ſūt acuta q̄ in ſpōdilibꝰ eminent.
Sauchion fractura ut ſanie.
Sulemet ſūt oſſa ex qbus cōponuntur digiti.
Surinꝰ ē mus paruꝰ ꝯraꝰ napello in virtute.
Sekerit.i.ebꝛietas.
Scatabꝛegi carnis .i. bꝛodium.
Sahaſati.i.bothoꝛ humida q̄ emittit virus.
Stoꝛax aſemia.i.lubꝛia romana.
Spica accla.i.nereidē.
Scutudans.i.teſticulus vulpis.
Silecuſi ſemperuiua eſt.
Sebeſſet aſchebeta ē mādragora.
Sedenegi.i.ſemen granati ſiluestris.
Suffuf ē medicina ſicca pro pueris.
Secacul ē vene ſicut.ꝫꝫ. ꝛ affertur ex indis.
Succi aliſire ē succꝰ alerage ꝛ dr̄ abꝛotanū ſiluestre
Sumeiz.i.ſuccus pharaonis.
Sceſabrā ſm almāſoꝛē ē nomen grecū: ꝛ interptatꝰ myrtus regū: ꝛ ipſa ē baſilicō originale paruū habēs folia ſūmitatē hꝫ lōgaꝫ in q̄ eiꝰ naſcunꝰ floꝛes quoꝝ coloꝛ ē ut coloꝛ violarū.
Sicla.i.blitis.
Saſurion ē auis que frangit lapides.
Selgen.i.napus.
Salguaſoꝛa.i.alberēgeſiſ ꝛ abꝛotanū ſūt idem.
Selincabar.i.heſi.
Siſerum.i.creſſiones ſenationes.
Sirakiuſſagus eſt centaurea minoꝛ.
Seigil eſt genus oſtracoꝛum ꝛ eſt venereum.
Strignū facit ſemen qđ dr̄ vua lupina.
Sule.i.gūa viridia ꝛ eiꝰ arboꝛ ꝓducit terebithinā.
Saurigen.i.hermodactili.
Siliqua nomen ponderis.
Sacratini eſt pondus.
Surabneti cibarij nomē eſt ꝛ eſt raphanati.
Sceibar eſt lapis lazuli.
Sohac eſt arboꝛ magna in egypto.
Sulem.i.ireos.
Sune ſpecies atramenti.
Same animal eſt cui glandule ſimilentur.
Sulcitum.i.acetoſum.
Sucution.i.teſticulus vulpis.
Sen eſt ſapoꝛ quidam.
Sulemi eſt os quoddam in digitis.
Tale ſunt radices quedam.
Scem uel ſcemi uel ſcini eſt locus quidam.
Suſeni eſt locus in quo oꝛitur aniſum bonum.
Sabin eſt genus ſerpentis.
Sciſetati ē ſimiliſ genꝰ ſerpētis ꝛ eiā ſelſir.
Sanl eſt medicina inda.
Sir eſt medicina inda.
Sapoꝛbala.i.ſaccꝰ palme i quo dactili naſcūtur.
Sachira ē atramētū qđ in encauſtro ponitur.
Sagiuncoſſon eſt quarta ſpecies araneaꝛum: ſuciſon vero quinta.
Saculaſudurni eſt animal quoddā campeſtre.
Sahaſatos eſt lapis quidam.
Senkeſud eſt arboꝛ croci hoꝛtenſis.
Siniſes eſt quoddam animal.
Sod.i.ciperum.
Scelenegi.i.amilum.

T

Teſelenum eſt quedam ſpecies ſoꝛbe.
Tabarzet.i.album ꝛ ſepiꝰ ponit pro zuccaro albo.
Tarcoꝛ.i.piretrū ꝛ ē radix altarcon montani.
Taratis eſt hypoquiſtidos ſm quoſdā ꝛ ē fruſtā ligni nodoſi ad groſſitudinem digiti ꝛ habet virtutem balauſtie.
Tinſemus eſt ſtella que eſt in celis.
Tri.i.minuta facta de tritici farina.
Taro.i.lenticus.
Terra alcocoꝛi eſt furnꝰ in quo decoqtur terra.
Taſena taſcata ē dupla: vna q̄ eſt alba: altera viridiſ alba q̄ fit ex ſola aq̄ ꝛ carne. viridis q̄ fit ex carne ꝛ aqua ꝛ coꝛiandro uel ꝯſili herba viridi.
Taniz eſt auis habēs dentes in palato.
Toꝛtelle.i.panis biſcoctus.
Toſugi.i.ſcamonea.
Therſimus.i.egritudo quedam.
Taliſafar ſunt coꝛtices ſtiptici ex indis delati.
Taſabuch ē retractio cū vnꝰ pes offendit aliū.
Talalon eſt ſpecies eris.
Tuderi ē herba hūs folia ſīa foliīs praſſij ꝛ naſcit in tectis ꝛ hꝫ radicem quadratam.
Tereniabin eſt ſpecies manne.
Tinkar eſt boꝛax ꝛ aliud minerale: ꝛ aliud artificiale ꝛ dicitur capiſtrum auri.
Teſilic.i.gūma rute agreſtis ſiue mōtane.
Turſie eſt ammoniacum.
Tubel.i.ſcoꝛia uel battitura vnde tubel ferri uel tubel eris.
Teſticulus canis ꝛ teſticulus vulpis ſūt plāte.
Tirſum.i.ſeptember.
Telim.i.maſculus ſtrutio.
Taraxis.i.ophtalmia non vera.
Tegmaton eſt ſacietas nauſeatiua.
Tarſum uel taxar eſt deſtructio auditus.
Taſaris nomē indum ē ꝛ ē pediculus vulturis.
Tille ſpecies vini eſt ſeu vinū coctū qđ dicitur ſapa uel epithima.
Taburos febris eſt ꝛ dicit ſe.liparia.
Tarim.i.bonū malum.
Tinſlub eſt muſchū lapidis qui eſt ut epatica ꝛ dicitur iulub ꝛ vocat etiaꝫ oga.
Tululic ſubſtantia verrucalis.
Tanoui.i.apoſtema in carne glandoſa natum.
Tyriaca alſaroc.i.a moꝛte liberatꝰ.
Thuctaminis.i.pulegiū.
Turſerius.i.ſtella.
Tubin.i.grana ſolis.
Teſticulus vulpis.i.buzeidē ꝛ eſt ſatirion.
Toꝛongi.i. citrum.
Tarangi.i.pondus trium granū oꝛdei.
Tiria eſt egritudo cutis capitis.
Triſcalis eſt genus ſerpentis.
Tricla piſcis eſt.
Tabraſten regio quedā eſt.
Teololiū.i.muſchus qui naſcit in lapidibus.
Tarathit eſt cruſta ligni nodoſi groſſitudinē digiti habentis
Tarililon eſt planta naſcens in vere: ꝛ flos eius eſt ſimilis croco hoꝛtulano.
Tukib maſculi.i. ſacientes brachia erecta plana ſtare.vel iacere.
Thaum eſt apoſtema qđ fit in carnibus laxis uel ſub aſcellis uel poſt aures uel inguinibus.
Tanguebil ſunt oēs ſpecies que in cibarijs ponunt ut pip ꝛ cinamomū ꝛ reliqua.
Taraca.i.piſces uel oua piſcium ſicca.
Talk.i.vitrum dulce ꝛ eſt gypſum.
Taraxacon.i.ſcoꝛiola agreſtis.
Taroximel agreſte eſt taraxacon ideſt endiuia ſiluestris.

V

Vnee ſunt coꝛtices tenues ſubtiles circūeunt ſuper arboꝛem glandinum ꝛ pinum et nucem ꝛ habet odoꝛem bonum ꝛ dicit aluſne ꝛ vſnea eſt lanugo que in arboꝛibus auellanarum uel

parvarum nucum invenitur.
Uuluhen.i. virge minute ſup quas ſunt flores habentes alba folia.
Uua paſſa montana.i. ſtaphiſagria.
Unaba ſunt additamēta: duo in cerebro caruncularum mammillarum.
Vene conſtricte.i. lūbrici terreſtres.
Uſaguo.i. impetigo.
Venera.i. cocela.
Uinem fullonū eſt herba de qua fit alkali.
Vene aloſmen uel aleſſind.i. harmel alba.
Vene alfaſungi.i. radicis aſparagi.
Veleſtengi eſt amilum.
Vene citrine.i. radices chelidonie.
Uzilur ꝛ ſedech.i. cinnabrium.
Vene tinctorum.i. radices rubee.
Urach indi ideſt folium.
Varices.i. vene tortuoſe q̄ ſūt in crurib⁹ uel alibi.
Uua vulpis eſt ſolatrum.
Veremiſk electuarium quoddam eſt.
Veditus eſt apoſtema.
Uicor ideſt ſquinanti.
Uola magna eſt quedam menſura.
Unguentum veneris.i. vnguētum apoſtolorum.
Viten.i. vene que procedunt ut vitis.

x

Yraxeni.i. rob de ſuccis fructuū ſorbiliū.
Xiloaloes lignum aloes.
Xebet ideſt anetum.

y

Yopus humida eſt ſordities aggregata ſuper lanam ovium.
Yliſci eſt egritudo quam aliquis incurrit propter amorem.
Yabrol eſt radix mandragore.

z

Zarca ideſt ſorbas
Zuſe ideſt iſopus.
Zufere.i. arbor que dicitur alhaſce ꝛ ē ſimilis rute ꝛ dicitur dinarugina.
Zinziber carmenum eſt herba cui⁹ folia aſſimilant folijs ſalicis aliquantulū citrina rubeū habēs ſtipitē ꝛ acuti ſaporis ſicut zinziber ꝛ credo q̄ ſit perſicaria.
Zarneb ideſt ſolatrum.
Ziniar ideſt viride eris.
Zaror uel zarur.i. ſorba, ꝛ ē alia ſpēs ſorbe quā greci noīat reſilinū ꝛ aliud ſentabrum.
Zaccarū alhuſar ē cadēs ſup alhuſar ꝛ ē māna.
Zahir ē fluxus vētris qui fit ab inteſtino recto.
Zameno uel zamenena.i. pvatio greſſus.
Zereſke ideſt berberis:
Zabumez ideſt vnctuoſa.
Zebezalbar ideſt ſpuma maris.
Zarnec ideſt auripigmentum.
Zurumbet ideſt zedoaria.
Zegi ideſt vitriolum ꝛ eſt atrimentum.
Zarahūn. uel marmacora ideſt ariſtologia longa.
Zohode ideſt ciperi.
Zufeſeſe ideſt iuiube nigre.
Zinzibil ideſt zinziber.
Zugus ideſt fuſtis ſagitte.
Zambac.i. iaſeminum.
Zibrabegi genus cibarij eſt.
Zeharagi eſt animal quoddam.

Finis.

a
Primū vacat
Liber primus
ca. ſecūdum.
ca. nonū
b
ꝛ magis
dū ſunt
modum vnū
dicitur qui
c
levis
natione valde
ꝛ efficit
ſtringit cū
d
craneū nutritur
quēadmodū
volunt dicere
aut egritudo
e
nales ꝛ cum
ibi
ate ita
meridionales
f
conſiſtit
ad melancoliam
gnū habet
rit febris
g
poſſibile eſt
na ſpiſſa
doloris
eſt durū
h
Sic autem
rumpent humores
phlegma
perate reg
i
gus non ad hoc
quoniā cum
extinguendū eſt
k
bonum tribuunt
que eſt
cat ꝛ hemorr
aa
Liber ſecundus
in frigidationis
ſecūdo non
na iuvat
bb
ꝛ ſimiliter
de almeſmis
adminiſtrantur
ꝛ ſubtiliationis
cc
operationes
ꝛ radicat
oris ſtipti.
abſq̄ aura.
dd
ꝛ veſice
de cartamo
eius men.
retinet ſang.
ee
recens cum
hemorroidarum
coriandri
ſit hominibus
ff
plaſtrum cum
fuerit ꝛ eius
locuſte
ꝛ gingive
gg
prolongant eos
melius eſt
tas ſub
de melguab
hh
in medicin is
nocat menſtrua
vrinam et
tuſſi. Mē.
ii
ſup āpoſte.
collo eius.
bet aſma
pueniens ei
kk
ſolutt.i.
oleū vitis
eius caliditas
A
Liber tertius
Medio poſterior
tas ꝛ no.
rūpit virtutem
B
ficat illud
ſtipticitas
Qō ſi
De cura ſode
C
mus de vna
quandoq̄ eſt
eſt ꝛ ſcitur
terior ꝛ
D
inferiora
periodorū ſunt
ma que ſit
bus ꝛ locuti
E
Capitulum. vi.
vt removeant
mordicatiuū
Capitulum. xiiij.
F
et debilitatur
Capitulum. xv.
Fen. iiij.
maſticationis
G
faceret eue.
ex medicinis
cibis acutis
interiora
H
eſt emplaſtrum
intrare faci
cine acute
cadet poſt
I
cum eo
et multitudo
tionem caliditatis
ſiccatiuā
K
acetoſitate
timus Tro.
et oportet
nuatio
L
laudabilis
eſt teratur
eſt cooperiens
in ipſo
M
ſic eſt
ipſum loco
Potest
odoriferos
N
diminute
et expellit
ſiropus
medicinarum
O
cum menſura
plurima ꝛ
collectionem
Et apud
P
Ex ſi fuerit
cum adipe
ꝛ acedula
Melancolia ꝛ
Q
dominatur
cam mor.
Et excoriatio
nis ꝛ leſio
R
cholerica
eſt timor
erit fluxus
Egatur cum
S
ſiropis
pullorum ꝛ
bus que
venarum plu.
T
penetrare ꝛ
cit in curatione
ſedatio dolo
cat vu
V
ratur ad
ſua. Cum
ꝛ cauſas
erectio ꝑpter
X
meditatiuum
bis coitus
diſtincta quorum
pus equale
Y
oportet in hora
eſt in ca. ſuo
ſtia mulieris
eſt retentionis
Z
purum ꝛ
ſigna ſunt
cum evacuatione
eis accidere
AA
ventris
De ſignis eius
De pruritu
De egritudinibus
Liber quartus
la in qua
oculi ad
inſtrumento nō
BB
tum eius
ut cum in
bus cotum
tis ꝛ furor
CC
borum aus
uentur diverſi
dies omni
ꝛ ſemine
DD
febris eſt de
cum ſumus
gnat civitatem
dinis ꝛ vi
EE
tus debilis
de ſignis ſumpt
de ſignis long.
guinis preci.
FF
eſt pulverizata
plus approxi.
De erupti.
cam phlegmaticez
GG
humidi levis
ſiccitudine for
ꝛ eſt mediū
cuius ſiccitas
HH
neceſſariū eſt
tur ſm
exiſtimam⁹
ꝑdicta. Ue
II
expanci ſue
accidit airoc
De aquatōe
eſt attritio
KK
Potest ut nō
de calce ꝛ
vi. cuo.
ma eſt cure
LL
ſerpentū
do tenebrō
cū infrigi
gulis ꝛ ad
MM
bibet cum
ʒ.i. myrrhe
gdalino. Et
NN
ciant cū
tem et ꝓpia
trociſcus bo
OO
Liber cano. iiij.
De ſignis ſūptis ex
aA
Liber quintus
patiens ſputū
ſit medicine
nor myrrbi
bB
ſpice ſcenī
Jeralogo di
ꝛ caſſie nigre
Lectuariū ſkren
cC
ſup eam
ij. ſm
ex reliquis
quiami albi
dD
deſcriptio ſa
ꝑma ut ſi
Oliriū
deū collū
eE
Libellus avice
Erſecte diſp
tarde infrig
ad actū eſſendi
do caliditate
fF
que eſt in
Aliſur crocus
Crot.i.
Granū azelē

Finis

UNIVERSIDAD Y PROVA
BIBLIOTECA
DE ZARAGOZA